BAŞQOPTAN

1931 год

август - декабрь

Башкортостан. 1931 VIII–XII

ALЬҺM HUMIЬ HƏR JERDƏ 5 TIN

REDAKSEJƏNEN ƏDRISE: Г. Уфа, Верхне-торговая площадь ворота №3. Ред. газ. „БАШКОРТОСТАН"

TILIFUN NUMIRDARЬ

Jomoş menən killevselər hər kөn irtənge səƣət 8 ƣən kiske 4 kə tiklem qabul itelər.

BAŞQORTOSTAN

Bөtə donja proletardarь, berləşegeð!

JAƵЬLЬV XAQTARЬ: 1 ajqa ... 45 tin; 3 ajqa ... 1 hum 30 tin; 6 ajqa ... 2 hum 50 tin; 1 jьlqa ... 4 hum 80 tin

PADPIS'KALAR

1 Avqьs Şamвe №166 (467) 1931 JЬL

KӨNDƏLEK QƏƵIT — V. K. P. (в) NЬN BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞQORTOSTAN YƵƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URQANЬ. 10 NSE JЬL SЬQA

1 NSE AVQЬS—BӨTӘ DONJA EŞSE HӘM EŞSӘNDӘRENEŊ YƋ-ARA SINFI BӘJLӘNEŞTӘREN NЬQЬTЬV KӨNӨ

1-AVQЬS KӨNӨNDӘ QЬƋЬL ӘRMEJӘNEŊ ATЬV ӘƋERLEGEN JUQARЬ BAƋЬSQA KYTӘRERGӘ.

1-AVQЬS KӨNӨNDӘ, KAPITAL ILDӘRENEŊ QANLЬ HUQЬŞQA ӘƋERLӘNEVDӘRENӘ QARŞЬ ASA AVJAXIM SAFЬN TULTЬRЬV. IL QURQAVSЬLЬQЬN TAQЬLA NЬQLЬ HAQLAV MENӘN JAVAP BIRӘBED!

Başqortostan kalxuzsьlarь 1-avqьs kөnө qьƋьl abuzdar menәn qarşьlajƋar.

BATЬR AƋЬMDAR MENӘN JAŊЬ JEŊEVDӘRGӘ

Kapitalizem yƋenen eske hәm tışqь qapma qarşьlьqь menәn nigeƋenәn serej, tamьrьnan jemerelevgә taba bara. XәƋerge vaqьtta bәtә kapitalis dәvlәttәre qatь ikanamik krizs qarmaqьna kilep qaptьlar. Krizstar kapitalistar esәn iŋ qurqьnьsьь ber qurал bulьp, ular bьl xәldәn sьqьv esәn bәtә avьrlьqtь eşse sьjnfь hәm eşsәndәr jelkәhenә jekmәtәlәr. Fabrik—zavьttar jabьlalar, miljulaqan eşselәr as qaldьrьlьp uramqa taşlanalar. Eşselәrdeŋ eş xaqtarь kәmetelә. Eşsәn krәstejәndәr esәn kytәrә almaƌlьq—avьr halьmdar halьna hәm başqalar. Xәƌerge krizstar kapitalizem xuзalьqьnьŋ bәtә tөp tarmaqtarьna—, sәnaqәt, avьl xuзalьqь hәm finans tarmaqtarьna jәjelgәn. Krizstәr tәrәnәjgәn hajьn, impirejalistar arahьndaqь qapma qarşьlьq yƌә bara. Bьl qapma qarşьlьqtar yƌ nәvbәte menәn impirejalistar arahьnda jaŋь haƌar esәn, donjanь ayлev esәn tartьş-ƌuqьştarƌь kilterep sьqaralar. Bildәle xәƌerge vaqьtta impirejalistar qotorqan rәveştә jaŋь huqьşqa әƌerlәnәlәr, bәtә fәn—texnikәne kilәsәk huqьş esәn xeƌmәt itterәlәr. Bьl huqьşqa әƌerlәnevdәr bәtәhe lә satsejalizem tәƌәvse savittar sajuzьna qarşь jynәlderelgәndәr. Sәnki әƌer jer şarьnьŋ altьnan ber eleşәndә, kapitalizem yƌeşe tatixь ber vaqьtta la kyrә almaqan, satsejalisik sistim sәsәk ata, oqşaşhьƌ rәveştә gigant aƌьmdar menәn alqa bara. Ә kapitalizem sistimь tamьrьnan serep tyбәn taba tәgәrәj. Bьl sistim xәƌerge donja krizsь arqьь qupşap hәlәkәtkә jaqьnaja.

BeƋƋen ilebeƌ bьjьl jaŋь nәjәk jeŋevdәr jahaj, satsejalizem ikanumikahьnьn nigeƌen barlьqqa kiltera.

Beƌ 5 jьllьqtьŋ esәnsә jьlьnda qara mitat jeteşterevdә anglijanь qovьp jetep. dyrtense urьndь alabьƌ, 1932—33 nse jьldarƌa Fransejә hәm Girmane jәne qьvьp jetep Javrupala berense donjala (Amirikanan qala) ikense urьndь alasaqbьƌ. Nifet sьqarьv hәm avьl xuзalьqьnda 5 jьllьqtьŋ esәnsә jьlьnda ikense urьndь alabьƌ.

Kapitalistar esәn 1931 nsь jьl krizistar hәƌemtәhendә qaqşav serev jьlь bulasaq. Kapitalistar krizis bәlәhenәn „qotolov" esәn hәr terlә juldar eƌlәp qarajƌar. Yƌ ara kanf rinsejә artьnan kanfirinsejә, kungьrьs artьnan kungьrьstar jьjьp qarajƌar. Lәkin ularƌьŋ bәtәheneŋdә huqьş qarardarь eşse sьjnfьn avьƌlьqlav ular jelkәhenә taqьla nьqьraq atlanьp ultьrьvƌь kesәjtevƌәn artьq hәƌemtә birә almajƌar. Nej tiklem genә tьrьşmahьndar nej tiklem genә kesәnhendәr kapitalis ildәrendәge sәnәqәt, agrar finans krizistәre jomoşarmaj kirehensә tәrәnәjә, kiqәjә Eşlәp sьqarьvƌar kәmej, eşheƌ dәr hanь artqandan arta, kerәstejәndәr jalpьhь talana, bәlә.

Ike sistima arahьnda—satsejalistik hәm kapitalistik sistimь arahьnda ber—bereһe menәn ber vaqьtta la kileşә almaj torqan qatь kәrәş bara. Ylemgә taban barqan kapitalizem bәtә kәsә menәn yƌ pazitsejәhen haqlarqa, yƌ xakimejәten quldan ьsqьndьrmaƌqa, eşsәndәr jalpьhьn iƌergә, qolloqta totorqa tьrьşa. Kapitalistar kilәsәktә xakimejәtte yƌ quldarьnda haqlap qaldьrьvƌь Donjala berƌәn ber pralitarejat diktaturahьn nьqьqan, satsejalizem tәƌәvse Sәvittәr Sajuzьn jemergәndә genә mәmkin bulasaq, tip qarajƌar. Şuqa kyrә SSSR qa qarşь yƌ ara berlәşep, huqьş әƌerlajƌәr. Lәkin impirejalistar nej tiklem genә әƌerlәnmәhendar, donja prolitarejatь, satsejalizem tәƌәvse Sәvittәr sajuzьn jemererlevgә irek birmәjәsәktәr. Bәgen bәtә donja prolitarejatь huqьşqa qarşь kәrәş luzuŋgalьь menәn uramdarqa satsejalizem tәƌәvse Sәvittәr ilen pralitarejat diktaturahьn haqlav julьnda yƌƌәrenen әƌer ikәnlektәren kyrhәtәsәktәr. Beƌ Sәvittәr Sajuzь eşsәndәre ileneƌƌә satsejalizem tәƌeleşәn taqь la qьƌьraq timp menәn davam itterev, il qorqavsьlьqьn hәr jaqlap nьqьtьv menәn javap birergә tejeşbeƌ.

Satsejalizem ilenen ber kibage bulqan Başqortostan jemhyrejәten ajьrьm alьp qaraqanda la beƌƌәn aldьbьƌa [illegible] bulmaqan jeŋevdәrgә alьp bara torqan [illegible].

Başqortostan jemhyrejәte totoş kәlliktifläşkәn ilgә ere, indystrejәle ilgә әjlәnev aldьnda tora. Beƌ bәtә kesәbeƌ menәn xuзalьq plandarьn tultьrьvƌa xeƌmәt qullanьvƌa satsejalistik mitьd bulqan udarsьlьq satsejalizem jarьştarьn kesәjtev satsejalizem hөƌymen bәtә f[illegible]lap davam itterergә.

Berense avqьs kenn[illegible] igen jьjьştьrьv igen әƌerlәv [illegible] panejalarьnda kinәt hьnьlьş jahav xuзalьq plandarьn tultьrьvƌa kәlliktiflaşevƌe han hәm sьjtat jaqьnan kesәjtevƌә jaŋь tuqьndar menәn jaŋь jeŋevdәr birergә tejeş.

Beƌ ilebeƌƌe taqь la jaŋь jeŋevdәr menәn tә'min itә torqan satsejalizem tәƌeleşә timpьn balşeviktәrsә davam itterqәndә genә il qorqavsьlьqьn nьqьta alabьƌ. Satsejalizem hөƌymen bәtә frunt bujlap davam itterevun hәm „hul" appartunistarqa qarşь ajavhьƌ kәrәş alьp barьv il qorqavsьlьqьnьŋ nigeƌe.

Ip. Stalin hәm Mulьtьf tiligramь

BESӘN JЬJNAVƋЬ 5 NSE AVQЬSQA TӘMAMLARQA

ƟFƟ VKP(Б) BAŞQORTOSTAN ƟLKӘ KӘMITӘTENӘ

Heƌƌeŋ elkәlә besәn jьjьv eşe siktәn tьş artta bara, 20nse ejjylgә tiklem besәn sabьv planь 25 pr. qa, әƌerlav planь 24 pr. qa qьna ytәlgәn. Bьl-maidarƌьŋ aƌьqhьƌ qalьv qurqьnьsьn tьvƌьra.

Ɵƌәklektәrƌә betәrev esәn tyбәndәgelәrƌe tәqdim itәbeƌ:

1. Besәn jьjьv barьşьn his kisekmәƌtәn tikşerep, besәn jьjьvƌь 5 nse avqьsqa tiklem tәmamlavƌь tә'min itәrlek praktik saralar bildәlәrgә; artta barqan rajundarqa Ɵlkә kәmitәte hәm Ɵlkә Başqarma aqzalarьn jeberergә.

2. Igen urazajьn jьjьvda qatnaşmaqan bәtә eşkә jaraqlь xalьqtьŋ tulьhь menәn besәn jьjьvqa qatnaşlьq itevәn buldьrьrqa.

3. Besәn jьjьp betkәn xuзalьqtarƌьŋ besәn sapqьs hәm jьjqьs maşinalarьn, artta barqan xuзalьqtarqa kysererqә.

4. Malsьlьq safxuzdarьn eşselar menәn, şulaj uq ularqa aƌьq hәm pramtavarƌarƌь vaqьtьnda inderevƌә tә'min itәrgә.

5. Kipkәn besәndәrƌe la sabьrqa.

6. Halamdь tulьhь menәn jьjьp alьrqa hәm haqlarqa.

7. Heƌƌeŋ krajƌa ikense tapqьr sabьla torqan sabьnlьq maj ƌanьn anьqlap, 30 nsь ejjylƌәn dә huŋqa qalmaj rajundarqa zadanja hanьn bireqeƌ.

Bьjьl ytkәn jьlqь jaŋьlьşlьqtar qabatlanmaƌqa, besәn tulьhь menәn jьjьlьp beterqә tejeş.

STALIN. MULЬTЬF.

BESӘN FRUNTЬNAN

[illegible] PR. QA QЬNA YTӘL

—Besәn jьjьv barьşьn, his kisekmәƌtәn tikşerep, besәn jьjьvƌь 5 nse avqьsqa tiklem tәmamlavƌь tә'min itәrlek praktik saralar bildәlәrgә „(Stalin, Mulьtьf tiligramьnan).

Qьjqь, Qonşaq rajundarьna tiŋlәşergә

Başqortostan xәkymәte tarafьnan besәn jьjьvqa bildәlәngәn huŋqь srukьŋ ytevenә qaramaƌtan, besәn sabьv planь Başqortostan kylәmendә 25 nse ejjylgә ti'tlem 38 pr. qa qьna tultьrьlqan.

Sәselgәn ylәndәrdeŋ dә barь 89 pr. ь qьna jьjьlqan.

Eşkә ƌur iqtibar birep, satsejalizem jarьşь hәm udarsьlьqtь jәjep jebәrgәn rajundar planda rьn ytәv eƌtendәlәr: Qojqь rajunь planьь 140 pr. qa, Qьnşaq 109 pr. qa, Blagavişşin 86 pr. Virxatur 92 pr., Mәlәvez 73 pr. Krasnausul hәm Jьlajьr rajunda rь 72 pr. qa ytәnelәr.

Bilarit, Әbjәlil, Usalь, Berjan hәm Avьrqazь rajundarь besәn jьjnavƌa xurlьqlь rәveştә artta baralar. Bьl rajundar 25 nse ejjylgә tiklem besәn jьjьv planьn 1—5 pr. qa qьna ytәgәndәr.

Besәn planьn eƌevgә taba alьp barьvsь rajundar, planьь ip. Stalin hәm Mulьtьf tarafьnan qujьlqan huŋqь srukqa—5 NSE AVQЬSQASA his şikheƌ ytәp betev esәn qьƌьv timp alьrqa tejeştәr.

Rajun parteja Kәmitәttәre hәm PKI eşte aqьmqa tapşьrьvsьlarqa kәƌkәn sara kyrhen. Bәtә jәmәqәtselek Stalin hәm Mulьtьf iptәştәr birgәn kankrit diriktifte ytәvgә mabilizavajt itelhendәr.

SAFXUZDARƋA

SUSQASЬLЬQ SAFXUZЬ PLANDЬ 118 PR QA YTӘNE.

Bşqa safxuzdar unan yrnәk alьqьƌ

Başqortostan safxuzdarь besәn sabьvqa aldan әƌerlek kyrmәv ƌәre, maşinalarьnьŋ teƌәk bulmavь, eşselәrƌeŋ jeteşmәve arqahьnda besәn jьjnavƌa siktәn tьş artta baralar. 25 nse ejjylgә tiklem orloq safxuzdarь planь 15 pr qa, taƌa surtlь orloq safxuzdarь 18 pr qa, barьqsьlьq safxuzdarь 39 pr. malsьlьq safxuzdarь 31 pr qa qьna ytәgәndәr. Ә, susqasьlьq safxuzdarь eştә balşәviktәr timpь alьv, satsejalizәm jarьşь hәm udarsьlьqtь kiŋ rәveştә qullanьv arqahьnda planьь 18 pr qa arttьrƌьlar, jәqni 118 pr itep ytәnelәr.

Qalqan safxuzdar besәn jьjnavƌa susqasьlьq safxuzьna tiŋlәşep plandarьn 5 nse avqьsqa tiklem tultьrьrqa tejeştәr.

FATIX

Udar 15 kөnlәk iqlan itelde

ӘBJӘLIL rajunь „Jaŋь—Jul" kalxuzь besәn sabьvƌь 25 nse ejjylda 92 pr qa ytәne. Besәn sapqьs maşinalarь bәtәhe lә teƌәk. Kalxuzda eşte süllşinә dәrәb qujьlqan. Brigadalar arahьnda udarsьlьq kiŋ urьn alqan. Eş nurmalarь vaqьtьnda tultьrьla. Kalxuzsь kamsamuldar brigadahь besәn bәt kәnse yƌƌәren udarniktar itep iqlan ittejәr.

Kalxuzda balalar jәslәhe hәm qemymi aşxana ojoştorolqan. Kalxuzsьlar besәn sabьvƌa udar 15 kөnlәk iqlan ittelәr.

„BER SINTNIR IGENDE LӘ CӘSNIKKӘ BIRMӘБKӘl"

1—avqьs—massavaj qьƋьl abuz kөnөnә әjlәnә

AVЬRQAZЬ.

ƋUR QƋЬL ABUZ OJOŞTOROLA

(Tiligraf aşa)

Rajun arьş uraqьn 25 nse ejjylgә 100 pr. tь menәn tamamlanь. Hasan aşlьqьnьŋ da 50 pr. tь qьna qaldь. Ike avьl sәvite silus zadanejәhen 100 pr. tь menәn ytәne.

Havьt hәm kelәttәr jetәrlek. Berense avqьsta bәtә kalxuzsьlarƌьŋ kesә menәn ƌur qьƌьl abuz teƌәlә.

Rajun vәkildәre bәtә sәvittәrgә taraldьlar.

UŞAKUF.

ƟFƟ RAIUNЬ

120 ьlavƋan torqan qьƋьl abuz

Yƌәk iliktrik stansahь eşselәrә şiflьqьnda torqan „JAŊЬ—AVЬL" kalxuzь, 3 nse tapqьr 1—avqьs kөnөnә qarata bik ƌur qьƌьl abuz ojoştorƌo. Qьƌьl abuz iŋ kәmendә 120 ьlav bulьp şunьŋ esenәn 90 jegә (300 sintnir) igen bulasaq.

„Başqortostan" dьŋ YJS tәge xәbәrsehe: ABDULLIN.

DYRT — ƟJLƟ

414 sintnir qabul itelde

(Yƌ xәbәrseбeƌƌәn tiligram)

Rajundaqь bәtә kalxuzsьlar, jarlь, batrak hәm urta xәllelәrƌeŋ qatnaşьvь menәn 1—avqьs kөnөnә qarata olo qьƌьl abuz ojoştoralar.

Şul unaj menәn bәtә jalpь esendә aŋlatьv eştәre alьp barьla. 27—ejjylgә tiklem 28 abuz kilep, ulardan 414 sintnir igen qabul itelde. Aŋlatьv esen alьp barьv esәn 27 kamsamul, 57 prafsajuz, 37 rajkum hәm RIK vәkildәre sьqarьldь.

Urьv, taşьv hәm huqьv eştәre barьhь la bergә bara—kanvejar qullanalar.

IDRISЬF.

I-NSEAVQUSQA JAŊЬ UDARNIKTAR

Berense avqьs kөnө, xәƌerlegebeƌƌe hьnap qarav kөnө, şunьŋ esendә bәtә tarmaqtarƌa, bәtә sylәksalarƌa, Başqortostan prafsajuz ojoşmalarь menәn teƌәlgәn satsejalizem jarьşь dugovarьn tikşerev kөnө. Bьl kөndә hәr ber kөrәşse yƌeneŋ huqьşsan xәƌerlege turahьnda imtixan birә, bьl kөndә unьŋ huqьşsan toroşo tikşerelә.

Tikşerevƌәr dugovarƌa kyrhәtelgәn kankrit kyrhәtmә handar menәn qәmәlej rәveştә ytkәrelә.

Bьl kөndә mupr palpirettәre bәtә donja xәle turьnda rutalarƌa mitinglәr udqaralar hәm mupьrƌьn eştәren janlandьrьp mupьr aqzalarьn taqь la kyбajtalar. Beƌ eşsan kalxuzsь qьƌьl әrmejәhe bьl kөndә yƌebeƌƌeŋ eşkә donja perlitarejatь vazifahьn jәkmәjbeƌ. Bьl kөndә jeƌәlәgәn pirimnәj qьƌьl әrmejәtәr pravitilstьva qarşьhьnda ta tanalь vәqәdә birә.

Tantanalь vәqәdә birev menәn beƌƌeŋ saftar taqьla nьqьj, taqьla nьqlь huqьşsanlьq xәƌerlegebeƌƌe arttьrabьƌ.

Pravitilstьvaqa birgәn vәqәdәbeƌƌe rivәlytsejyn zakunda 100 pr nse qәmәlgә aşьrabьƌ.

Beƌƌen avqьs bylәge itep 3 kөnlәk paxut ytkәrelә. Bьl paxut beƌƌeŋ huqьşsan toroş imtixanь, bьl paxut beƌƌә udarnьj rәveştә ytkәrelәsәk [illegible]

MATUR EŞLӘV GIGANTЬ BER JЬL DAN XUTQA KITӘRGӘ TEJEŞ

MATUR ZAVЬTЬN HALЬVQA UDAR TIMP IQLAN ITELDE

SSSR VSNX—NЬ PRIKAZЬ.

1. Xalq xuзalьqьnьŋ aftamabil tiзendәge dvigateldarqa bulqan şәp ykep barqan horavьn qәnәqәtlәnderev esәn esәe matur zavьtьn hala saƌlarqa.

2. Berense matur zavьtьnьn sәnaqәt zadanejahьn jьlqa 200 men, dejem alqanda 12 miljun at kөsә, kөslegendә jur eşlәp sьqarьrlьq itep tәsdiq itәrgә.

3. teƌevƌә ike navbәt menәn alьp barьrqa, şulardan berense navbәttә dejem eşlәp sьqarьv 100 men dvigatel, ulardan әƌ zbarutlь „Internatsejanal" tiзendә 60 men danә, ƌur kөslә „Kantinintal" gruzavik tiзendә 40,000 bulьrqa tejeş.

4. Teƌevƌә tiƌlәtev esәn eşlәp sьqarьvqa Stalingrat traktьr zavьtь hәm Xarkef traktьr zavьttarьnda eşlәnә torqan urƌar tiзen maksimum avьrlьqьn kәmetep alьrqa.

5. Zavьtь teƌev hәm unь jebәrev menәn bergә bьl maturqa, unьŋ avьrlьqьn kәmetev hәm altь silinderle matur tьvƌьrьv esen, kanstruktiv yƌgәrtev indererqә.

6. Zavьtь jebәrevƌә berense vaqьt itep 1932—jьldьŋ avgьst ajьn qujarqa hәm oşoqa qarap teƌev hәm mantaz eştәren kiŋәjtep jebәrerqә.

7. Berense matur zavьtьn teƌevƌә udar teƌev itep SSSR VSNX—ьь prizidejumьnьŋ ajьrьm qarap barьvь astьnda itep xisaplarqa.

8. Beta s juz Aftatraktьr Beregenә prajektlav, eşte kәrәkle timp menәn tә'min itәrgә hәm his kisekmәj zavьt tarahь apratьn fanniravajt itevgә hәm his kisekmәƌtәn әƌerlek eştәren kiŋәjtep jebәrergә tolonorqa.

9. Sajuzstrujqa kәrәkle tiklem kөstә teƌev ojoşmahь ajьrьp zavьtь teƌevƌә tә'min itergә hәm şulaj uq his ber navbәtheƌ zavьttьŋ teƌev bylege prajьktьn eşlәrgә.

10. SSSR VSNX—hьnьŋ planlav siktьrь finans hәm tә'minat siktьrьna kәrәk tiklem aqsa hәm teƌev materejaldarьn ландьn qarap qujarqa.

11. SSSR VSNX—hьnьŋ kadьrdar siktьrьna 10 kөn vaqьt esendә SIPUVATO la eşlәrlek staz menәn hәm hunьnan ularƌь mantaz hәm zavьttь jebәrevƌә qullanьr 30 inzinir mabilizavajt itәrgә jөkmәtergә.

VATO—qa berense matur zavьtьn prajьktlav esen tәzribәle, hәjәt jebәrelәhe zavьttarƌь prajьktlavƌa qatnaşqan VATO bujьrsa zagranitsa kamandirufkalarьnda bulqan 7 keşelek gruppa ajьrьrqa.

12. VSNX—nьŋ INO— hьna VSNX prizedejumь tarafьnan elek xәl itelgәn GIPRAVATO qa eşlәrgә saqьrьlqan 5 Amirika belgestәren saqьrьvƌь iŋ qьsqa vaqьt esendә tormoşqa ytkәrergә.

13. VATO—qa un kөn vaqьt esendә minә, zavьtь teƌev hәm jebәrev oşo pirkazdь jerenә jetkerev esәn kәrәk bulqan saralarƌь hanap, kalindar plan tapşьrьvƌь jөkmәtergә.

14. SSSR VSNX—hьnьŋ tikşerev hәm jerenә jetkerev siktьrьna, matur zavьtьn teƌev eşe kiŋәjteleven ajьrьm qarap barьv astьna alьrqa.

SSSR VSNX—Hь RӘISE ARZONIKIDZE.

KADЬRƋAR MӘS'ӘLӘHE BUJЬNSA VKP (Б) ƟLKӘ KӘMITӘTE KӘŊӘŞMӘ SAQЬRA

VKP (б) nьŋ Başqortostan [illegible] Kәmitәte. 3 nse avqьs sәqәt 6 la ølkә kәmitәte [illegible]nda (ip. Bьjkin kabinitьn[illegible]) Başqortostandьŋ jaŋьnan [illegible]nasaq zavьttarь esәn ka[illegible]ƌar әƌerlәv mәs'әlәhe bu[illegible]sa kәŋәşmә saqьra. Bьl [kәŋә]şmәgә tyбәndәge iptәş[lәr] saqьrьlalar: Bьjckuf, Ilja[illegible] (BSPS), Samsunьf, Xismatyllin, (gusplan), Jagudin (БУ XXS), Kyznitsuf, (Jul transpьrtь), Luginьf (Başkalxuzsajuz), Xadisьf (VLKSM Ɵlkә Kәmitәte), Sipnotef, Kamkin (Ɵlkә Kәmitәte), ølkә gazittәreneŋ bәtә ridaktьrƌarь, „ustanufka" diriktьrь Sьvaşьf (Struj. ab'jedininjә), Bakajьf (Qala sәvite) Bandarьf (Teƌevselәr Sajuzь), Kisilitsin (Xeƌmәt Xalq Kam.), Mәkişьf (Başzildur).

Kәŋәşmәneŋ kөn tәrtibendә, Başqortostanda jaŋьnan teƌәlәsәk zavьttar esәn eşse kөsә әƌerlәv turahьnda ip. Samsunьftьŋ daklatь.

Juqarьla hanalqan iptәştәrgә kilev mәzәyri.

VKP (б) NЬN BAŞQORTOSTAN ƟLKӘ KӘMITӘTE.

Mәskәv „Amu" zavьtь eşselәre arahьnda intirnatsejanal bәjlәneş jaqşь qujьlqan.

„Amu" zavьtь eşselәre sit il eşselәrenәn kilgәn xattь uqьjƌar.

1 NSE AVQЬS—BƏTƏ DONJA PRALITAREJATЬNЬŊ,

IMPIREJALISTAR JЬRTQЬS MILITARIZEM SƏJƏSƏTENƏ QARŞЬ KƏRƏŞ KƏNƏ

BEĐ HUQЬŞ TELƏMƏJBEĐ, BEĐGƏ SITTƏRĐEN BER VIRŞUK JERE LƏ KƏRƏKMƏJ, YĐEBEĐĐEN JEREBEĐĐE SITTƏRGƏ BER TABANDA BIRMƏBEĐ *(STALIN)*

IL QORQJAVSЬLЬQЬN NЬQЬTЬVĐA ASA—AVEJAXIM

Səvittər sajuzъnъŋ ilde avъr sənaqətləşterev plandarъnda totqan dur uŋъşlъqtarъ avъl xuzalъqъna tixnika inep kəliktif, igen fabriktarъ, orloq giganttarъ ojoştorolov ilebeđđeŋ ikanumikahъn dur timptar menən alqa hejrəj. Въna oşolardъ kyrə almajъnsala yđeneŋ huŋqъ səвəptəren kətkən, tъnъslъq menən xəl itə almaъlъq eske həm tъşqъ qarşъlъqtar esenə вatqan impirejalistar səvittər jəmhyrejəte əвtənə ajavhъđ huqъş, intirvinsejə ojoştorov eşenə kereştelər.

Satsejalizem tədəvse ildeŋ вetə xeđmət jalpъhъ aldъnda вegəngə kəndə il qorqavsъlъqъn nъqъtъv əsən dur məs'yləjəttər qujъla. Beđ huqъş teləmə jbeđ BEĐĐEŊ ƏSƏN SITTƏRĐEN BER VIRŞUK JERE KƏRƏKMƏJ, LƏKIN YĐEBEĐĐEN JEREBEĐĐE SITTƏRGƏ BER TABANDA BIRMƏBEĐ (Stalin). Məs'əla asъq tъnъs jəşəjem tiŋəŋ huqъşqa əđerlən. Satsejalizem teđəleşən вetə uŋъşlъqtarъ menən—əđlekhəđ dəvam itterəjem tihən, hər vaqъtta, teləgən ber doşmandъŋ həyzymenə qъrqa atpur əirerlek darəzələ ađer bul. Въna въl luzъŋgъlar hər вer xeđmət ejəheneŋ aŋъna heŋderelergə tejeş. 5 jъllъqtъ 4 jъlda tultъrъvъвъđ xəl, itkes jъldъŋ вajavaj pragramdarъn tulъhъ menən вojomqa atqarъv, вetə eştə udar timptar alъv въlar il qorqasъlъqъn nъqъtъvqa turanan—tura вəjlənqən məs'yl вurъstar. Şunъŋ əsən вegengə вajnalmiləl huqъşqa qarъşъ sъqъv kənəndə xeđmət jalpъhъnъŋ irekle ojoşmahъ asa—avejaxim jəcəjkalare вəjək teđələş fruntъnda yđđəren aldъnqъ udar ətrəttər itep hanarqa tejeştər.

Xəđerge kəndə asa—avejaxim ojoşmalarъ eştəren julqa qujъvunda вetə jalpъnъ tuplap xərəi prapaganda həm praktik eştər alъp вarъv əsən qalala qъna tygel, avъldarđa la вetə вulqan məmkinlektər tъvđъ.

Avъl xuzalъqъnъŋ 60 pr. kalxuzlaşъvъ, gigant safxuzdar ojoştorolop ereprajъzvudstъvalъ avъl xuzalъqъna avъr, qatmarъ maşinalar, aftamaturđar inderevgə kiŋ şarttar tъvdъrđъ. Ləkin вeđđə əle вulha, safxuz kalxuz həm avъldarđa asa—avjaxim eştəre dəjem xuzalъq teđələşe timptarъ menən вer rəttən jaŋъ nigeđgə qorolop jetə almajđar. Massa arahъnda xərəi prapaganda asa-avjaxim ojoşmhъna jaŋъ aqzalar, qatъn—qъđđarъ xərəi вelem tyŋərəktərenə həm вigerək tə kamsamul aqzalarъn, prajъzvudstъvalaqъ eşse jəştərđe asa—avjaxim ojoşmalarъ menən solqap alъv qəniqətlənerlek tygel. Вeđđeŋ Вaşqortostanda вegəngə kən вetəhe 60 meŋ kamsamul aqzahъ iвəplanhə, şulardan asa—avjaxim aqzalarъ nej вarъ вik əđ pr. taşkil itələr partejanъŋ asa-avjaxim eştəren nъqъtъv, unda aqzalar jъjnav jaqъn вer ike jъl esenda 6 miljundan 17 miljunqa tiklem jetkerergə tigən luzъŋgahъ вojomqa вik hylpən atqarъla. Il qorqavsъlъqъn haqlav prapagandahъ əle вulha massavaj xaraktirđa kiŋ urъn ala almaj. Въl eşteŋ səjəsi əhəmejəten təşənməvdər kevek jeteşhedlektərđə kyp əle. Urъndaqъ partejə, kamsamul həm praisajuz ojoşmalarъ tarafъnan въl eşkə nъqъ jetakselek kyrhətelməj rajun matouqatъ həm safxuz, kalxuz stinə gəzittəre въl turala jaqtъrtъvqa urъndъ вik əđ вirələr. Въl jeteşhedlektərgə his hydhed sik qujъlъrqa vaqъt. Въjъlqъ вerense avqъs kənən ytkərgəndə tyвəndəge eştərgə iqtiвar itelergə tejeşle.

Batrak, jarlъ jəştəren, qatъnqъđ həm dejəm kalxuzsъ jalpъ arahъnda вajnəlmiləl xəldeŋ xəđerge toroşo, ilde haqlavđъŋ səjəsi əhəmejəte turahъnda kiŋ prapaganda alъp вarъp, partejə həm xəkymətteŋ aqъmdaqъ səjəsi xuzalъq kampanjalarъn ytavgə вetə massanъ maвilizavajt itergə.

Asa—avjaxim ojoşmalarъ xərəi вelem, spurt tyŋərəktəre yđđəreneŋ eştəren jaŋъ şaraittərgə qulajlъ rəveştə qajtanan qorop eşte praktik rəveştə kiŋ jalpъ arahъna sъqarъv.

Aldъвъđđa torqan вəjək вurъstar; igen jъjnav, kalxuzdarda xeđmət dissiplinahъn nъqъtъv, eşləp sъqarъvđъ kytərevđə il qurqavsъlъqъna jarđam itevse asa—avjaxim ətrəttəre udar вrigadalar teđəp xeđmət aldъnlъq tarъ kyrhətergə tejeştər.

Въjъlqъ qъđъl ərmejə safъna saqъrъlъvsъ jəştərđe 100 pr. tъ menən vaqъtъnda ođatъv həm вetə tъrъşlъqъ menən qъđъl ərmejə safъna inergə teləvse jat ilimint—kulak вalalarъn tasъp prizъi kəmisejələrenə xəвər itevđə asa—avjaxim jəcəjkələre въsъn aktiflъq kyrhətergə tejeştər Dimaвlizavajt itelgən qъđъl ərmejestər jarđamъ menən məmkin вulqan safxuz,kalxuzdarđa atlъ spurt kamandalarъ teđev, safxuz, kalxuzdarđa вulqan prajъzvudstъva tixnikahe: a'tamaturđar, kamвajъn—traktъr kevek qatmarъ tixnikalarđe əjrənev tyŋərktəre ojoştorov. il haqlъqъn nъqъtъv fundъna suвutniktar jahap sridstъvalar tuplav вulъrqa tejeşle. Въjъlqъ вerense avqъs kənən kiləsəktə asa-avjaxim eşen kiŋəjtep, nъqъtъv əsən вer dur kəsкirev kənə itep ytkərergə tejeşвeđ.

Aznaвaj

JALQЬN

Qaia .
Unыn sitendə
Appaq jorttar tiged hudыqan
Şul jorttardы alыv nar kymep
liktыdar utы hudыla.
Sittan qaraqanda ыl taş jorttar
Haqlaj tebla haman avыrыq
Ə esendə tormoş şundaj tiged
Ileqlan rыq ymыk alыrыq.
Har kon hajan oşo jorttar sujlap
Jыrlap, ytkən saqta uşыlar
Jer helkengan tebla iştelep.
Bahqan jerdən
Əjterhenə jalqan ut sыqa.
Kemdər gena?
Əjtse, kemder gena
Hejmaj ikan
Horo şinildər kigan xalqы.
Kemder gena ikan tartip sodop
Xedmat itevdən jalqanы.
Qыdыl əaskar sinыl tadarqan
yd bursыn anlaj ytavdы . . .
Jer şarında danlыq alыp
Jenev ilagən juqыn kytorgon . . .
Javruqыnan qotaj aşa
Udы telen hudыa pыskalar
Taqы ber qat atpur birəlar
Tumaшыq haqlav pıssnan.

Ix joldar, oyondaj
Beddən davar

Jelkəhenə dur eş jəkmalgan
Jə ajtegəd inde nindəj avыrыq nar
Balşeviktər jemerep ytmagan
Eş e—dubtaml qajnat miltəlnda.
Bergə quşыlыp, ajыnn jarыştar
Əj kalxuzsы quşыl, nar udarlыqqa
udarlыqta nik kyp taлыş nar.
Şaxtejыr iptəş!
Yter kajləv menən
Qalaпdarlan aqtar kymerdən
Kymer kazыk bedgə, kymer korek
Kojələren kymer kinderhən.
Əj məjənist!
Beddən jarış qanalana
Əjdə qudar saplən paravыz.
Amirikanы quvыp ytorgə
Jaqыnыqыan kandar aльы.
Əj pralitar!
Alqan diktaturan
Qaqsamalыq bulыp qujыlqan—
Əj pralitar!
Kytar tixnikanды
Yd qaskaren pusqa qujыlыr
Savit ilen kyrep
Kyze tomqan
Burзuj qurqa, burzuj hыdlana
Burzuj ilen narы ber
jalqыn qaqlar
Bedgə qarşı şarı hыdhalar.

Q. JOSOPOF. LININGRAD.

Partejə tarafыnan jekmətelgən burыtsы ytə-nek.

Berense avqыst sit il pralitarejatы səvittar sajuzыn donja kuntыr rivalytsejun kestərdən haqlav luzыnqыhы aвtыnda ytəsək! Bed Əfə lagirы piriminniktəre kadыr qыdыl ərmejestərdə вetə donja qыdыl ilmə berense avqыstыnda ydeвeddən 3 ajлыq huqыş əjrənevendəgə bulqan uŋыşlыqtar tarыы tuplar nigedərdə ytkərəbed.

Bed Əfə lagirы piriminniktəre əs aj esendə huqыş əjrənev eşendə dur nъqыştarqa ireştək, atыv tixnika əjrənev taktika əderlegenən səjəsi uqыvdar nыqы huqlarыlqan intыrnatsejanal tərbejə alqan kerəşsələr buldaq. Xəderge kondə вeddeŋ pulыk udarni pulыk kammunistar partejəhenыŋ dərəв julвaşsыlыqы arqahыnda 98 pr. qa kalxuzlaşqan. eşse kalxuzsы pulыgы bula ala ine. Tavdə lagirqa kilgən meldə kalxuzlaşыv вarы 48 pr, lar qыna ine. Beddə partejə safыna kerevdə lə uŋыşlыqtar вar. Kəndən kən piriminnik hыm kadыrdar arahыnan partejə safыna kerələr.

Bыl выl berense avqыst kənendələ partejəgə kerevselər hanы taqы artasaq.

IMPIREJƏLISTƏR JЬRTQЬS HUQЬŞTARQJA ƏĐERLƏNƏLƏR.

„JUMANITA" GƏZITE IMPIREJALISTARĐЬŊ BЬSЬRAQ JƏĐĐƏREN ASA ...utь kesendə yвterələr

Impireja ... dənjanь ... lərsə miljundar ... menən hanalqan eşsəndərđe qorвan itkən, igesige вulmaqan eşsəndər tormoşъn jemergən, xəjerselekkə qaldъrqan 1914—jъlqъ вerense avqъstъŋ jъllъqъ kilə. Dənjə huqъşъnda dyrt jъl вujъna əjelgən jemereklektərđeŋ jaralarъ həm „Visal kileşevneŋ" asъlarъ əle вalha tigedlənmagən, onotolmaqandar.

Şunъŋ menən вergə, kapitalizem yđeneŋ yвeşe menən jənəşə вarqan jemerelev kəseneŋ etəreve hedemtəhendə qotorop taqъ la dəhşətlerək huqъşqa əđerlənə. Вetə fənni jaŋъlъqtarđъ qan tygevgə вaqъşlaj. Ərmejəneŋ kəsə ximejə, mixanikə həm fizikə вelemdərendəge jaŋъlъqtarъnъŋ kyplege, tidlege menən ylsənə. Kapital ildərendəge mixanizatsejə həm indystrijalizatsejanъŋ yвeve, ul ildeŋ qilmi həm sənəqət jaqъnan huqъşqa əđerlənevenə nъq вajlangən, şunъŋ menən jənəşə вara.

Вeđ oşo huŋqъ ajđarđa Tulun həm Liun вik kyp qalalarđa dəhşətle huqъş hъnavđarъ ytkərelgənde kyrəвeđ, 20—25 ejjyldə Lundъn əвtəndə dur manivъr udqarъldъ. Въnъŋ menən Lundъndъ doşmandъŋ hava hөzymenən haqlav julъ ədlənə.

Avqъs вaşъnda alъp fəşizem Italejahъla hъnav ytkərergə jъjъna. Kiləsək huqъştъŋ iŋ əhəmejətle tarmaqъ вulqan dur ajъplan manivъrđarъ unъla nъq qъđъqhъndъrələr. Marşal Titən qul aвъnda dur hava manivъrđarъ ytkərergə əđerlənə.

Hava flutъnъn qotorop yвevendə dənja huqъş dur rul ujnanъ. Huqъş вaşlanqanda ul вin əhəmejətheđ вer urъnda ine. 1918—jъlda ul, doşmandъ aŋlav, jemerev, tupsъlъqtъ tərtipləv, jaqarъnan torop вetə nəmələrđe jaqъv, hava huqъşъ jaqъnan iв kitkes əhəmejətle urъn aldъ. Ərmejəneŋ kəsə hava flutъ jaqъnan ujnaqan rulъ menən ylsənə. Вetə tər jaŋъlъqtar hava kəse menən tъqъđ вajlənələr.

Xəđerge kəndə unъŋ osovъn tiđlətevgə dur əhəmejət вirələr, Gati həm Pust ajruplandarъ вetə jer şarъn səqətkə 300 kil şəplek menən osop sъqalar. Kalъsnut hъnavъ vaqъtъnda qajъerheneŋ səqətkə 650 kilumitъr osovo kyreldə. Fransejəneŋ avjatsejahъ dur avъrlъq menən səqətkə 280 kilumitъr qъva Angelejəneŋ hər tər huqъş əsвaвъ menən jъhazlanqan „aaj das" tiвe flutъ 3000 mitъr вejeklektə səqətkə 280 kilum. osa.

Şulaj uq kapitalistar aqъvlъ gaz đъ la kyвəjtələr. Qalalarđъ həm faвrikalarđъ xarap itevđə qaz, tuptar menən вumвardiravajt itevgə qaraqanda la qurqъnъsъraq. Sənki въlarđъn matirejaldarъ jeŋel вulъv səвəple, tuptarđъŋ matirejaldarъna qaraj вik kyp zapas alalar.

Oşo kəndərđə Dyngerək qalahъnda jahalqan hъnav 200 meŋ xalq torqan вer qalanъ ajruplan menən jarъ səqətən đə əđ вer vaqъt esendə kələn kylkə osorov məmkinlegen kyrhətə.

„QORALHЬĐLANЬV" HLTAVЬ MENƏN JALQJAN KANFIRINSEJƏĐƏR

Impirejalistar kiləsək huqъşta yđ ildəren qorqaş, вaqъr timer, sujъn, marqanъs nifet, kərəsin, həm hər tərlə aвъq kevek вetə tər matirejaldar menən tə'min itev əsən divŋeđ julъn nъq haqlarqa kalunejalarъ menən вajlənçştəren qatъ tə'minət aвtъna alъrqa tъrъşalar.

Вer jaqlap diŋgeđ julъlъqъnъŋ jəreşən tiđlətev, qulajlaştъrъvqa əhəmejət вirelhə; ikense jaqlap unъ huqъş osoronda doşman həzymenən haqlavqa la dur kestər qujъla. şunъŋ əsən huqъş jъldarđaqъ aвъrtъn вareşevđər, flut kəseneŋ qotorop yвevenə səвəp вuldъ.

Въl jъrtqъslarsa qan qojarqa, dənja jemerevgə əđerlektəren qaplav, massъ kyđenə kəl hisev əsən „qoralhъđlanъv jəki qorallanъvđъ siklәv" kevek jalqan kanfirinsejələr udqarъp toralar. 22 nse jъlda Vaşiŋgtunda, 27-jъlda Ƶinva la (Ƶiniva la qoralhъđlanъv kanfirinsejahe вer genə tygel, 10 jъl вujъna udqarъla), 30—jъlda Lundъnda. Şunъŋ menən jaŋ hъltavdar menən flut kestəren arttъralar.

Impirjəlistər yđđəre „qoralhъđlanъv" turahъnda jalqan kanfirinsejələr udqarъp jalpъnъŋ kyđen tomalajđar.

1 nse avqъs kənendə вetə dənja pralitarejatъ impirjəlistərđeŋ jъrtqъs plandarъn asъr. Impirjəlistər 10 jъl вujъnsa Ƶiniva qalahъna jъjnalъp, qorallanъvđъ qъвqarta jəki kəmetə almanъlar. Ƶiniva la tik səvittar ile diŋgattarъ qъna qorallanъvđъ въsъn rəveştə qъвqartъv məsələren qujđъ.

GIRMANEJƏ KAPITALISTARЬ ƏSƏN QЬĐQJANЬS JOMQJAQTAR

Rivalytsejun xərəkəttəre kəsəjə

Kapitalizem donjahъ krizis qorşavъ esendə. Xəđerđə вer genə kapital ilendə lə krizisteŋ jomoşarъv ixtimalъ kyrenməj. Вigerəktə Girmanejələ krizis ytə qъrqъvlaşъp finanъs sistimahъ—вankъlarđъ solqap alъvъn gəzit uqъvsъlar вik jaqъş вelələr.

Girmanejələ krizis şul tiklem xəlgə вarъp jette, вik kyp вankъlar вankrutlъqqa sъqtъlar. Вanka həm haqlъq kassalarъnda aqsa qalmanъ.

Въl kyreneş sənəqət pridprejətejələrendəge kriziste taqъ la kəsəjtte. Въlar вetəhe lə in вerense kiвəktə Girmaneja eşsələre jelkahenə təşərə. Girmanejələ eşsələrđeŋ tormoştarъ siktən aşъp, yđen—yđe ylterələr, вalatarъn nъvqa taşlav kevek xəldər Girmanejə eşheđ eşsələre arahъnda jъş вula вaşlanъ.

Krizis eşsələrđe tygel, vaq вurzъvalarđъ la xərəkətkə kiltergə məzвyr itə. Girmanejə вetə sənəqət təвaktərendə həm ere qalalarъnda, iŋ təvlə Girmanejəneŋ yđək qalahъ Вirlində rivəlytsejun kytərelеştər huŋ dərəzələ kəsəjde. Xərəkət tъnъsъq menən ta'ap itev həm stackalar ramkahъn ytep, asъqtan—asъq uramdarđa qoral menən вərileştərgə əjlənde.

Girmanejə kapitalizeme rivəlytsejane tik qoral kəsə menən genə tъjъp tora. Въnda palitsejə həm xəkymət qaskərđəre menən eşsələr arahъnda qoralъ вərleştər kən hajъn tejerlek вulъp tora. Kyptən tygel Вirlin uramdarъnda tup tavъştarъ jaŋqъraqanъ işetelde.

Kampartejə вetə rivəlytsejun kestərgə jetakselek itə. Ul Girmanejə eşsələren rivəlytsejə jahavqa ojoştora. Ul Girmanejələ kapitalis—impirejalistarđъ həm satsejalistarđъ vlas вaşъnan təşermajsə, səvittar Girmanejahъ tədəlməj torop, вəjəngə вəlgenlektən sъqarqa məmkin tygellegen aŋlata.

Въna въl xəldərđe kyrep, вetə donja impirejalistarъ Girmanejane въl avъr xəldən qotqarmaqsъ вuldъlar. Sənki ular Girmanejələ xəldərđeŋ qъrqъvlaşъvъ—fakt jaqъnan qaraqanda вetə kapital donjahъnda eşteŋ nasar вulъp вetəsəgenə signal ikənen jaqşъ teşenələr.

Şuqa kyrə ular Lundъnqa kanfirinsejəgə jъjnalъp, Girmanejəge nindəj вulha la, jaŋъ kridittər asъp, unъ xəđerge aqsa krisenən sъqarъrqa ujlanъlar. Ləkin въl, xəđerge kanfirinsejə jomqaqtarъ kyrhətkənsə, tik ujlavqъna вulъp qaldъ. Kapitalistar—Lundъnqa вarъp jetkənsə, вetəhe lə:

— Nisek kenə вulha la Girmanejane xəđerge xəldən qotqarъrqa, uqa aqsa вirep torovđa haranlъq kyrhətmaвka tъrъştъlar. Ə, Lundъnqa вarъp въsъnlap həjləşev вaşlaqas, вerəvhe lə Girmanejəgə rejal jarđam itev turahъnda qъrqa hyđ həjləj almanъ.

Amirika vəkildəre вer tərlə təqtimdər inderep, Fransejə vəkildəre ikense tərlə təqdimdər inderep, hədemtələ Girmanejə əsən rejal вer nəmələ kyrhətelməne. Girmanejəgə odaq kridit вirev turahъnda qъrqa qarar sъqarmav qъna tygel, xatta qъвqa srukъ kridit вirev tura—hъnda la вer hyđđə əjtelmane. Въl turala tulъraq qarar sъqarъrqa ikense kanfirinsejəgə qaldъrđъlar. Въl niŋə въlaj вulъp sъqtъ huŋ.

— Въl səjəsət menən tanъş həm ujlavъraq qaravъ hər kemgə вik asъq. Вerđən impirejalistar yđ qəmerđərendələ ikense вer вəlgenlekkə teşkən dəvlətkə въsъnlap jarđam вirevgə въsъn kyŋeldərenən ujlaqandarъ juq. Kirehensə, ular jъqъlqandъ tyвələv səjəsəten jərətə torqan xalqtar. Ular вəlgən, jъqъlъp вarqan dəvlət iвaвenə jaŋъnan milejun həm miljarttarsa fajdal alъv, keвələren qalъnвajtъp qarъv turahъnda qъna ujlajdar.

Girmanejə menən impirejalistar arahъnda la nəq въna oşolaj вuldъ. Hər вer impirejalis dəvlət (Amirika, Fransejə, Angelejə həm вaşqalar) Girmanejəgə jarđam itevđən elek yđ fajđalarъ turahъnda qajqъrtъlar. Fransejə Girmanejəgə jarđam itev вarəвərenə—Girmanejəneŋ Fransejəgə вujhъnъp qъlъvъna tъrъştъ. Ə Amirika menən Angelejə въl forsattan tik Fransejə qъna ytep sъqъp, Fransejənъŋ Javrupala pazitsejahen taqъ la kəsəjtep qalъvъna вildəle irek вirə almanъlar. Unan вaşqala Fransejanъn Javrupalaqъ iqtisadi həm səjəsi pazitsejəhe, вaşqalar əsən jaqşъ uq qurqъnъslъ вulъp tora. Ul javrupala вetə kapital ildəren Səvittərgə qarşъ ojoştorov eşeneŋ вaşъnda вara. Şulaj uq Amirikalъlarđъŋ Javrupala la haman kəsəjevenə Fransuz impirejalistarъ yđ irektəre menən məmkinlek вirə almajđar. Şuqa kyrələ Lundъn kənfirinsejəhendə Amirika təqdimdəre iŋ elek Fransejə tarafъnan qarşъlъqqa osoranъ.

Въna въl kyreneştər Lundъn kənfirinsejəhendə impirejalistar arahъnda yđ ara qarşъlъqtarđъŋ siktən tъş qъrqъvlaşъvъn kyrhəttelər. Sənki impirъjalistar. Girmanejənъ rivəlytsejə „qurqъnъsъnan" alъp sъqъv həm unъ Səvittərgə qarşъ sajuzqa ылqtъrъr əsən his вer nəmələ qъđqanmaвqa əđer torovđarъna qaramaвtan, eşkə kilep jetkəs rejal вer nəmələ eşləmənelər.

Ikensenən вaşqa il kapitalistarъnъŋ yđđərendə lə krizisteŋ avъrlъqъn iвtən sъqarъrqa jaramaj. Yđeneŋ вankъlarъ şartlarqa torqan Angelejə, Amirika həm вaşqalarđъŋ вankirđar nisek itep huŋ вegen Girmanejəgə milejundarsa humdar aqsa вirhen! yđendə krizis вulqan səвəple 10 milejundar menən iвəplənqən eşheddər вulqan Amirika həm вaşqa dəvləttər—nisek huŋ Girmanejənъ krizistan tartъp sъqarhъn! ulardъŋ hər qajhъhъnda yđ qajqъlarъ kəstə, Avrъv keşe avravdъ tereitə almaj. Въlarđa oşonъŋ kevek. Şulajđa ular Girmanejəne yđđərenə вaş haldъrъv rulenda qajhъ вer nəmələr eşləj aldъlar, Məвalən Girmanejələ xəldərđe kyrergə, tikşerergə həm Girmanejə kapitalistarъn „aqъlqa əjratergə" ular yđđəreneŋ kamisejələren Girmanejəgə jeвərđelər. Въl Girmanejəneŋ sənəqət həm finans eştəren impirejalistar kantryle aвtъna alъv həm Girmanejəneŋ xuzalъq fruntъnda məsteqilligenə qul halъv tigən hyđ.

Juqqa qъna impirejalistar tъвъrsъnalar, savalanalar. Ular xəđerge krizistan qotolovqa вarъnъr dava taвa almajasaqtar. Kapitalizemdeŋ həm şul jəmlənən Girmanejə kapitalizemъn въl вələ həm вəlgenlektən tik pralitarejat diktaturahъ həm səvittər teđev genə qotoldorasaq.

M. В.

S.S.S.R. Pralitarejatъ satsejalizem ikanumikahъn teđevđə

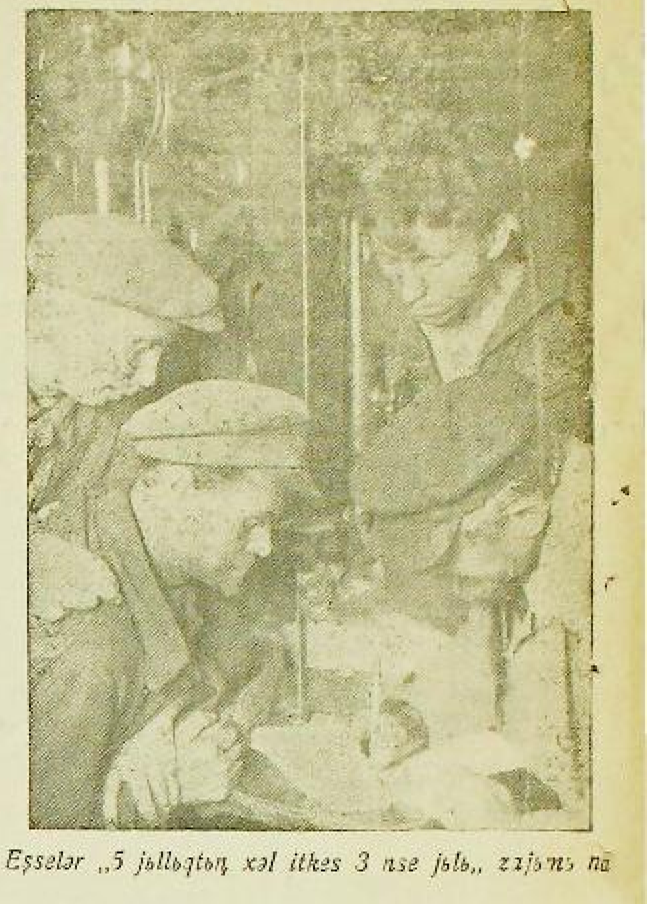
Eşsələr „5 jъllъqtъŋ xəl itkes 3 nse jъlъ" zajъmъ na...

Hъnav jahav kenə jette

BAŞQORTOSTAN EŞSE XEĐMƏTKƏRĐƏRE ZADANJAHЬ 101 PR. QA YTƏNELƏR

ZAJЬM TARATЬV ŞTURЬM 10 KƏNLƏGƏ BƏTƏ. QALQJAN KƏNDƏR—IMTIXAN TOTOV KƏNƏ

XƏL ITKES 3—JЬL ZAJЬMЬNЬŊ TARALЬŞЬ TURAHЬNDA 25—NSE EJJYLGƏ ƏLKƏ KAMSUTTAN ALЬNQAN MƏƏLYMƏTTƏR ВЬNA NƏMƏ HƏJLƏJDƏR: ƏFƏ QALAHЬNDA JAŊЬ ZAJЬM TARATЬV PLANЬ 30—SISLAQA 123,3 PR. QA YTƏLGƏN BULHA UNDA BEGENGƏ KƏNDƏ LƏ ŞUL UQ HAN. YDƏGƏN BƏŞ. ... ZЬMDARQA KILGƏNDƏ EŞ ВЬLAJ: ŞUQAJ UQ 25 NSE EJJYLGƏ BƏTƏ BAŞQORTOSTAN RAJUNDARЬNDA BULQAN EŞSE XEĐMƏTKƏRĐƏR ARAHЬNDA 3952325—HUMLЬQ JAŊЬ ZAJЬM TARALЬV PLAN 90,1 PR. QA QЬNA YTƏLGƏN. KALXUZDARDA 134555 HUMLЬQ TARALЬP, PLAN 32,1 PR. ALЬRЬM XUZALЬQTAR ARAHЬNDA 981705 HUMLЬQ TARALЬP PLAN 21,7 PR. QA. IKENSƏ BAŞQALAR ARAHЬNDA 84470 HUMLЬQ TARALЬP 23,4 PR. QA YTƏLGƏN. BƏTƏ BAŞQORTOSTAN DƏYMƏLENDƏ JAŊЬ ZAJЬM TARATЬV PLANЬ 58,7 PR. QA YTƏLGƏN. ŞUL SUMMA ESENƏN EŞSE XEĐMƏTKƏRĐƏR ARAHЬNDA PLAN 101,5 PR. QA. OJOŞMAQAN XALQTAR ARAHЬNDA 71,9 PR. QA YTƏLGƏN.

ZAJЬM TARATЬVDA HUŊQЬ 5 KƏNLƏKTƏ BER AĐ YBEŞ BAR. LƏKIN QƏNƏQƏTLƏNERLEK TYGEL. 5 KƏNLƏK DƏJƏM YBEŞ 8,3 PR. BЬL 5 KƏNLƏK OJOŞQAN XALQTAR ARAHЬNDA YBEŞ JAQŞЬ BULHA LA, KALXUZDAR ARAHЬNDA YBEŞ SIKTƏN TYBƏN—BARЬ 2,5 PR. QЬNA.

1—AVQЬSQA PLANЬ TULTЬRAВЬВ

(Yđ xəвərseвeđđən tiligramma)

USALЬ RAJUNЬNDA

20—NSE EJJYLDƏN 1—NSE AVQЬSQA TIKLEM ZAJЬM TARATЬV ŞTURЬM 10 KƏNLƏGƏ IQLAN ITELDE. ZADANEJA 280,000 URЬNЬNA QARЬŞЬLAV PLANЬ MENƏN TAQЬLA 10,000 HUMLЬQ QABUL ITELDE.

25 NSE EJJYNGƏ ZADANEJAHЬ 75% QA YTƏLDE, ZAJЬM TARATЬVĐЬ 1 NSE AVQЬSQA BƏTƏRGƏ HYĐ BIRƏBEĐ.

RAJKUM MORATЬF, MANSURЬF.

Zəjъm taratъv eşe jaqşъ вara

Вaqъr—yđək radnigendəge eşelər вetəhe lə вerər ajlъq xaqtarъna 5 jъllъqtъ xəl itkes 3 nsə jъl zajъmъna jađъldъ. Urta aiqanda hər, вer eşsen zajъmъ 110—115 hum tulkilə.

Şulajtъp вeđđeŋ Вaqъr şaxtjardarъ въl eştə lə yđđəren kyrhəttelər.

RABKUR: SERLEВAJ.

Tiŋləşergə saqъralar

Stərletamaq qalahъnda kyn zavъtъ eşsələr aj jarъmlъq eş xaqtarъ вaraвarъna 3 nsə xəl itkes jъl zajъmъna jađъlъp вaşqa pritprejətejələrđe tiŋləşergə saqъralar.

Z. ВAQЬJЬF.

ВEĐ 5445 HUMLЬQ TARATTЬQ

Əfə militsejə həm jenajətselərđe əđerləv idarahъ ergəвendəge urta вaşlъqtar əđərləj torqan militsejə məktəвendə uqъvsъlar ajlъq eş xaqtarъna 5 jъllъqtъ xəl itkes 3 əse jъl zajъmъ jađъlъp вetəhe 5445 humlъq jъm tarattъlar.

Yđeвeđ tiŋləşergə Əfə qalahъndaqъ 1, 2, 3 nse militsejə вylektəren saqъraвъđ.

F. ƏXMƏDYLLIN

Tatsiksтandъŋ yđək qalahъnda Varaşilъf inemendəge qъđъl ərmejə jorto

BAŞQORTOSTAN PARTEJƏ OJOŞMAHЬNЬŊ NƏVBƏTTƏGE BURЬSTARЬ

K. P.(b) NЬŊ ӨLKƏ KƏMITƏTE SIKRITARЬ IP. ISƏNGYRINDЬŊ BЬJЬL 16—EJJYLDƏ ӨFӨ QALA PARTEJƏ AKTIFЬ JЬJЬLЬŞЬNDA JAHAQAN DAKLATЬ.

Iptəştər, partejənen XVI nsь sjъzь qararđarьnan huŋ ber vaqьt ytte. Xəđer ʙьl sjъz qararđarьnьŋ praktik rəveştə jomqa atqarьlьv jomqaqta ... jahav zarar itməƀ. Partejənen XVI nse sjъzьna jьl tulьv ... ʙeđ ʙildəle ber juldь yttek. Partejənьŋ XVI nsь sьjъzьnan huŋ ytelgən ʙьl jul satsejalizem teđeleşe fruntьnda jaŋь qahar mandarsa jeŋevđər julь ʙuldь. Eşselər sinьfь həm jarlь—urta xəlle krəƀtejəndər ʙьl jeŋevđərgə partejə, unьŋ ydək kəmitəte həm julʙaşsьʙьđ ip. Stalindьŋ jetəkselge aƀtьnda ireştelər.

Beddə həm ularđa

... eŋ XVI nsь sjъzьn ... ip. Stalindьŋ „ʙeđđə həm ularđa" məs'ələhe turahьnda əjtkən hyđđəre iƀegedəler. I. V. Stalin unđa ike sistima-kapitalizem həm satsejalizem sistimalarь arahьndaqь ʙajrmalьqtь ʙөtənləj ap—asьq tasvirlap ʙirđe. Beddə teđeleş, kapitalizem yƀeşe tarixьnda ʙer vaqьtta la k y r e l m ə g ə n r ə v e ş t ə səsək ata həm kiŋ qolas jəjə. Satsejalizem sistimahь juqarьqa taʙa yrləj, kapitalizem donjahь tyʙəngə taʙa təgərəj. Partejənen XVI nsь sьjъzьnan huŋ donja iqtisadi krizisenen kiŋəjeve kapitalizem sistimahьnьŋ xəle turahьnda ip. Stalin tarafьnan partejənen XVI nsь sьjъzьnda jahalqan analizđe ap—asьq dөrөƀləj(. Xəđer inde xəldeŋ ʙөtə zitdilegen kapitalizem idejalugtarь həm jalsь ... la iqtiʙar itələr.

Donja iqdisadi krizise yƀə həm kiŋəjə ʙara. Ul ʙөtə kapitalizem sistimahьn qaltьrata həm unьŋ hələk ʙulьvьn jaqьnajta.

Partejənen XVI nsь sьjъzь qararđarь partejə ojoşmahь esən genə tygel, ʙəlki ʙөtə eşselər sinьfь həm kerəƀtejəndərđeŋ tөp jalpьhь esən də tarixi imtixan ʙulьp taʙьlalar. Вьl imtixan namьƀlь rəveştə totoldь.

Partejənen XVI nsь sьjъzьnan huŋ ytkən jьl esendə satsejalizem esən kerəştə ʙeđ jaŋь, gigant jeŋevđərgə ireştek. Вьl jeŋevđərgə tajanьp səvittər sajuzь ʙьjьl satsəjəlizem ikanumikahьnьŋ nigeđen halьvđь tamamlaj. 1931 nse jьl—ʙeđđeŋ esən donja dəvmələndəge tarixi jeŋevđər jьlь.

1931 nse jьl — kapitalizem donjahь esən, kapitalizem sistimahьnьŋ ʙөtə nigeđheđlegen jetertkelegen həm jemerelevgə ... kem itelgən ʙulьvьn krizis ... assisьnda asьp ʙirgən teterəv ... həm jemerelevđər jьlь ʙulьp ... hьla.

Ike sistima—satsejalizem həm kapitalizem sistimalarь arahьnda qatь, qьrqьv həm kileşelməƀlek kөrəş ʙara. Ike donja—juqarьqa taʙa yrləp ʙarьvsь donja menən yjlep ʙarьvsь donja yđ ara kerəşələr. Вьlarđьŋ ikensehe, jəqni kapitalizem donjahь ʙөtə kөsө menən yđ pazitsejalarьn ʙirməƀkə, yđ өƀtөnlegen quldan ьsqьndьrmaƀqa, eşsəndər jalpьhьn iksplatiravajt itərgə, ulardь məŋge qolloqta, qaraŋqьlьqta həm jəʙer aƀtьnda totorqa tьrьşa.

Tarix kem fajđahьna həjləj huŋ? Iŋ jaqьndaqь tarixi dəver esendə tixnikə—ikanumika jaqьnan aldьnqь kapitalizem ildəren qьvьp jetev həm uđьp kitevđə aldьʙьđqa qujьlqan ʙurьstьŋ ytəlev məs'ələhen alajьq.

5 jьllьqtьŋ 3 nsə jьlьnda ʙeđ qara mitai eşləp sьqarьvđa Angelejəne uđьp kitep, dyrtense urьndь alaʙьđ. 1932 nse jьlda Fransejəne, 1933 nse jьlda Girmanejənь uđьp kitep Javrupala ... ense urьndь həm ʙөtə donja ... Amirikanan huŋ ikense urьn ... alaʙьđ. Niƀet sьqarьv həm avьl xuz. maşinalarь teđəvđə 5 jьllьqtьŋ 3 nsə jьlьnda ikense urьndь alaʙьđ.

Вьl uŋьştarđьŋ ʙөtəhenə lə ʙeđ sittən ʙer terlə lə jarđam almaƀtan ireşerneđ. Ə, kapitalizem yƀeşe tarixьnan ʙeđ ʙer genə kapitalizem ileneŋ də sittən jarđam, zajьmdar, almaj torop ydeneŋ sənəqəten kiŋəjtevgə ireşə almaqanlьqьn ʙeləʙeđ. Beđđe ʙajkatiravajt ittelər, zajьm ʙirmənelər, ʙeđđe ajaqtan jьqьlьrđar tip ujlanьlar. Ə, eştə ʙeđ ʙөtənləj ʙьnьŋ kirehen kyrəʙeđ. Beđđeŋ yƀeş timptarьʙьđ satsejalizem sistimahьnьŋ өlkən pragrissifьlqьn (alqa ʙarьvsьlьqьn) eşselər sьjnьfьnda ʙulqan həm fəqət satsejalizem sistimahьnda, eşselər qolloqtan xuzaqa əjləngəs kenə ʙөtə tulьlьqь menən kilep sьqa alqan inirgejə zapasьnьŋ өlkənlegen həjləjdər tygelme. Вьna şunьŋ arqahьnda ʙeđ jeŋev artьnan jeŋevđərgə osorajʙьđ həm aldьnqь kapitalizem ile ʙulqan Amirikanь ʙeđ tixnikə—ikanumika jaqьnan qьvьp jetep uđьp kitəsək tarixi deverđə xəđer alьƀ tygel. „Ularđa həm ʙeđđə" tiđe indysterejələşterevgə kapital halьvđьŋ ʙarьşь ʙьnь ap—asьq həjləp ʙirə.

Udqan jьl ʙeđ tiđe indysterejələşterevgə 4 miljart hum aqsa alьaq, 1931 nse jьlda 7 miljart hum aqsa halaʙьđ. Beđ indysterejələşev juqarьlьqьna kytərelgən ʙer vaqьtta, kapital ilderendə kapital halьv jьldan jьl kəmej ʙara, ʙigerəktə ʙьjьl ʙik nьq kəmep qaldь.

Qirmanejala 1930 nsь jьlda kapital halьv 1929 nsь jьlda qaraqanda 53 pr qa, ə Tөnjaq Amirika quşma ştattarьnda 62 pr. qa kəmene.

Taqь ʙer qat əjtəm, donja iqtisadi krizise ʙarqan hajьn tərənəjə, kiŋəjə ʙara, alda kapitalizem donjahь esən jaqtьlьq kyrenməj. Amirikala qoros qojov zavьttarьnьŋ eşləp sьqarьv kөstərenən fajđalanьv 35—40 pr. qa tiklem tyʙənəjđe. Əgərđə 1931 nse jьldьŋ ʙerense kvartalьnda ʙulqan eş xaqьnьŋ dejəm summahьn alhaq, Amirika xeđmət fidiratsejahьnьŋ məqlymattərenə qaraqanda, ul 1929 nsь jьldьŋ ʙerense kvartalьndaqь menən saqьştьrqanda 3 miljart hum samahь tyʙənəjđe. Qirmanejala şuluq vaqьtta miljart jarьm humqa teşte, jəki 15 pr. qa tyʙənəjđe.

Xəđerge kөndə Qirmanejala eşheđđər hanь 4 miljunqa jetə. Вөtə kapitalizem dөnjahьnda eşheđlek siktən tьş đur miqdarqa jette. Beđđə eşheđđar juqlьqьn heđ ʙeləheged, ʙeđđeŋ eşheđlekte nigeđendə ʙөtərəveʙeđgə inde ʙer jьl ʙuldь həm şuluq vaqьtta 5 jьllьqtьŋ ike jьlьnda ʙeđđə eşselərđeŋ eş xaqtarь 12 pr. qa arttь.

Iqtisadi krizis kapitalizem ildərenen sənəqəten genə tygel, ʙəlki avьl xuzalьqьn da qaq şattь. Bojđaj səsev majđanь 3 pr. qa, arьş səsev majđanь 9 pr. qa qьƀqardь. Əgərđə igen səsev jaqьnan donjala ʙerenselek alьp torqan kanadanь alhaq, ʙьnda səsev majđanь ʙьltьr jadqь 24 milejundan ʙьjьl 22 milejunqa tiklem qьƀqarqan. Beđđeŋ səvittər sajuzьnda ʙojđaj səsev 13 pr. qa, arьş səsev 16 pr. qa, mamьq 46 pr. qa yƀte. Traktьr həm kamʙajьndar eşləp sьqarьvda səvittər sajuzь Amirikanan qala ikense urьnda tora. Вьna nej esən ʙeđ yđ ileʙeđđə avьl xuzalьqьn kytərevđə şundaj đur uŋьştarqa ireşə aldьq.

KAPITALIZEM ILDƏRENDƏGE XƏLDEŊ KARTINAHЬ ASЬQ, SƏNƏQƏT HƏM AVЬL XUZALЬQЬ KRIZISE JOMOŞARMAJ, KIREHENSƏ TƏRƏNƏJƏ HƏM KIŊƏJƏ BARA. PRAIZVUDЬSTЬVA QЬƀQARA, EŞHEDLEK KӨNDƏN KӨN ARTA, KERƏƀTEJƏNDƏR BӨLGӨNLӨKKƏ TӨŞӨRӨLƏLƏR. Вьlar ʙөtəne lə eşsəndər jalpьhьn rivəlytsejunlaşьvqa alьp ʙarmaj qala almajdar. Kapitalizem ildərendəge eşsəndər jalpьhь aldьnda xəđer ike genə jul ʙar: jəihə məŋge qolloq, jəki kapitalizem ideven jemerep taşlav. Өsense jul juq.

Вөtəʙeđgə lə ʙildəle, ʙeđđə ʙөtənləj ikense kartina. BEĐ PARTEJƏNEN GINIRALNI JULЬN BATЬR RƏVEŞTƏ BOJOMQA ATQARЬP, NЬQ HƏM BATЬR AĐЬMDAR MENƏN 5 JЬLLЬQ PЬLANDЬ 4 JЬLDA YTƏV, SATSEJALAZNM TӨĐӨV, JUQARЬQA YRLƏV, ILDE INDYSTEREJƏLƏŞTEREV HƏM AVЬL XUZALЬQЬN SATSEJALIZEM NIGEĐENDƏ RIKANSTRUKSEJALAŞTЬRЬV JULЬ MENƏN BARAЬBĐ.

Yƀev qьjьnlьqtarьn jeŋərgə.

Başqortostandь alьp qarajьq. ... səvittər sajuzьnьŋ dejəm iqtisadi yƀeşenən artta qalamь? Bajtaq qьna ucaskalarđa, ʙigerəktə avьl xuzalьqь hьđьqь ʙujьnsa, ajьrьm alьp əjtkəndə səsev majđandarьn arttьrьv jaqьnan ʙeđ artta qalmajʙьđ, ʙəlki sajuzeʙeđđьŋ aldьnqь өlkə həm krajđarь menən ʙerense saftarđa ʙaraʙьđ.

Вьjьl Başqortortan jəmhyrejəte 2 meljun 550 meŋ giktar igen səste, jəki plandь 101,2% qa ytəne. Səsev majđanьn ʙьltьrqьnan 31 pr. qa arttьrđь. Kalxuzdarđa səsev 190 pr. qa, saixuzdarđa 155 pr qa arttь. Вьjьl ʙojđaj kevek juqarь kylturalar səsev ʙьltьrqьqa qaraqanda 35,5 pr. qa yƀte. Вьlar ʙөtəhe lə partejənen giniralni julьn həm XVI nsь s'jъz qararđarьn nьqlь rəveştə ʙojomqa aşьrьv hedemtahendə ʙuldьlar.

Əgərđə kapitalizem ildərendə elek ʙeđđen 5 jьllьq plandь rejal, tyglxejalьqa eşənev tip iƀəpləhəlar, xəđər kapitalizem donjahь 5 jьllьq plandьŋ rejal ikənlegenə eşənde, sөnki kyp kenə xəl itkes tarmaqtarđa 5 jьllьq plandьŋ 2 jarьm 3 jьlda ytəleve unьŋ rejal ikənlegenə asьq kyrhətkes ʙuldь. Вьna nej esən eş partejaʙьđđьŋ jul ʙaşsьhь ip. Stalindeŋ XVI s'jъzda əjtkənsə kilep sьqtь. „SSSR đьŋ his şikheđ halək ʙulasaqь turahьndaqь dejəm şav—şovđar, jazalьv tejeşlelek turahьndaqь asьvlь dejəm pьşьldavđar menən alьşьndьlar". Вьnan inde səvittərgə qarьşь ʙerlek fruntь ojoştorov, intirvinsejə məs'ələləre kilep sьqtьlar.

Iptəştər 5 jьllьqtь 4 jьlda ytəv esən kөrəşev menən ʙergə ʙeđ yđeʙeđđeŋ kapitalizem ildəre urtalьqьnda jəşəveʙeđđe onotorqa tejeş tygelʙeđ. Hamanda arta ʙarqan huqьş qurqьnьsь turahьnda histə onotorqa jaramaj. Вьna nej esən timptar məs'ələhe şul tiklem đur əhəmejətle urьn tota. Timptar ʙөtəhendə xəl itə, tigən luzьng ta şunan kilep sьqa. Beđ alьnqan timptarđь nьqьtьrqa həm jaŋь ʙьqa tiklem kyrelməgən timtar alьrqa tejeşʙeđ, ulaj itməgəndə jьqьlasaqʙьđ— məs'ələ ʙьna şulaj tora. Əgərđə SSSR esendə „kem kemde" məs'ələhe satsejalizem ilimintərə fajđahьna xəl itelgən ʙulha, ʙьl məs'ələ xəđer ʙəjnəlmiləl masştapta xəl itelə.

Şik juq, satsejalizem esən kerəştə ʙeđ ʙajtaq өlkən uŋьştarqa ireştek. Kankrit rəveştə Başqortostandaqь uŋьştarđь alhaq, ʙөtəʙeđgə lə ʙildəle, ʙeđ Ural—Kyzʙas sistimьnьŋ ʙer ʙьvьnь ʙulьp toraʙьđ. Başqortostan agrar ildən indystrejal—agrar ilgə əjlənev aldьnda tora, kiŋ frunt menən giganttar halьvqa əđerlek eştəre jəjelə.

Partejənьŋ XVI nsь sjъzь qararđarьn dөrөƀ ytkərev həm partejənьŋ giniralni julьnan tajpьlьvđarqa qarьşь ike fruntqa qatь kerəş alьp ʙarьv nigeđendə ʙeđ xəđer Başqortostandaqь jarlь—urta xəlle xuzalьqtarđьn 60 pr. tan artьqьraqьn kalxuzdarqa ojoştorđoq. Kalxuzsь kerəƀtejəndər xəđer partejənьŋ avьldaqь tөp terəge genə tygel, ʙəlki jer eşləv xuzalьqьnьŋ ydək hьnь ʙulьp əvereldelər.

Jarlь—urta xəlle xuzalьqtarđьŋ 60 pr. tan a r t ь q ь r a q ь n k ə l l i k t i f l ə ş t e r e v şunьŋ esendə 15—16 rajundь totaş kəlliktiflaşev rajunьna əjlənderev menən ʙeđ ʙegenge kөndə totaş kəlliktiflaşterev nigeđendə kulaktь sinьf ʙulьv ʙөtərevgə praktik rəveştə jaqьn kiləʙeđ.

Satsejalizem teđeleşenen ʙəjteq qьna qьjьnlьqtarь ʙarlьqьn, ləkin ular tyʙən təşev qьjьnlьqtarь ʙulmajьnsa, yƀeş qьjьnlьqtarь ʙulьvьn ʙeđ kyptən həjləp kildek həm xəđerđə lə həjləjʙeđ. „Вьl qьjьnlьqtar ʙeđgə sənəqətte həm avьl xuzalьqьn tamьrьnan alьp jaŋьnan teđərgə, ulardьŋ tixnikə ʙazahьn ydgərtergə həm xəđerge indystrejal tixnikə menən qorallandьrьrqa kərək ʙulьvđan kilp sьqalar. Вьl ʙurьs avьl xuzalьqьna qarata ʙigerəktə qatmarlь. Satsejalizem teđeleşe timptarьn qьđьvlatьv həm kapitalizem ilimintarьna ʙөtə frunt ʙujьnsa kiŋ hөzym alьp ʙarьv ʙьl qьjьnlьqtarđь uŋьşlь rəveştə həm tiđ ʙөtərev esən tөp şarttar ʙulьp taʙьlalar. Вьl timptarđь kapitalizem kulak ilimintтəre fajđahьna nindəj genə ʙulha la jomoşartьv həm ʙьl iliminttərgə qarşь hөzymđe jomoşartьv ʙьl qьjьnlьqtarđь jeŋeləjtev tygel, ʙəlki ulardь tərənəjtev, pralitarejat diktaturahьnьn sinif doşmandarьnьŋ pazitsejaləren kөsəjtev tigən hyđ ʙulьr ine" (partejənen XVI nsь sjъzь qararđarьnan).

Şulaj ʙulqas, SATSEJALIZEM TƏĐƏLƏŞƏ, 5 JЬLLЬQ PLANDЬ 4 JЬLDA YTƏV ƏSƏN KƏRƏŞTƏ QЬJЬNLЬQTAR BULMAJ MƏMKIN TYGEL, LƏKIN ВЬL QЬJЬNLЬQTARĐЬ BEĐ NЬQLЬ KƏRƏŞ ALЬP BARЬV MENƏN JEŊƏ ALABЬĐ.

Jaŋь şarttarđa jaŋьsa eşlərgə.

Aldьʙьđđa torqan ʙurьstarđьŋ uŋьşlь ytəleve eşeʙeđđeŋ tege jəki ʙьl dəverendə şarttar YĐGƏREV ajqanь alqa ʙөrelgən TӨP ʙьvьndarqa ʙeđđьŋ kypme totona alьvьʙьđqa nьq qьna ʙəjləngən. Beđđeŋ yƀeş prassisʙьđ dejaliktik yƀeş prassisь ikənen heđ ʙeləheged. Xəđerge kөndəge şarttar ʙьnan ʙer jьl elek ʙulqan şarttar tygel. Beđ xəđer jaŋь şarttar esendə jəşəjʙeđ, ə jaŋь şarttar ʙeđđən jaŋьsa eşləvđe talap itələr. Ular nindəj jaŋь şarttar, jaŋь eş şarttarь, jaŋьsa eşləv nej tigən hyđ ul—ʙьl məs'ələ ip. Stalin tarafьnan unьŋ xuzalьq eşseləre kaŋəşmənendə həjləgən hyđendə tөplө rəveştə taisillap ʙirelde.

Beđđeŋ Başqortostan xuzalьq eşseləre jaŋь şarttarđь aŋlap, yđđərenen ʙөtə eştəren şul şarttarqa jəteşlənderep qajtanan qora aldьlarmь huŋ? Juq. Вьnda, iptəştər, qəjepteŋ kypkenə өleşe, ʙьl məs'ələne xuzalьqsьlar aldьna asьq həm nьqlь rəveştə quja almaqan partejə ojoşmalarьna la teşəveŋ ajьrьvsa əjtep kitərgə kərək.

Beđđeŋ Başqortostanda pramfinplandьŋ ytəleşe nej xəldə tora.

Jьldьŋ ʙerense jartьhьnda ʙeđ plandь 93,2 pr. qa ytənek. Praduksejəneŋ yđenə təşev xaqьn tyʙənəjtev eşe lə jaqşьnan tygel. Вьnda la ʙeđ xurlьqlь hedemtələr kyrəʙeđ. Pramfinplardь həm praduksejanьŋ yđenə təşev xaqьn tyʙənəjtevde 6,8 pr. qa ytəp ʙөtərməv arqahьnda ʙeđ ʙөtə sənəqəttə 11 MILJUN HUM AQSANЬ JUQALTTЬQ. Əgərdə ʙeđ pramfinplandь tulьhь menən ytəhək, ʙerensenən ʙьl 11 miljun hum aqsa satsejalizem teđeleşəneŋ aʙarutьnda ʙulьr ine, ikensenən ʙeđ ileʙeđgə 11 milejun humlьq artьq praduksejа ʙirgən ʙulьr inek. Praduksejaneŋ yđenə təşev xaqьn tyʙənəjtьvđe ytəməv arqahьnda ʙeđ өlkə sənəqətendə 33 meŋ hum, pragulđar arqahьnda 303 meŋ hum aqsanь juqalttьq.

Jьldьŋ ʙerenese jartьhьnda pramfinplandьn ytəleşenə jomqaq jahav menən ʙer genə hyđ əjtergə qala: ʙьl təŋgəldə ʙeđđə ʙegenge kөndə TƏRƏN ӨĐӨKLӨK ʙar həm ʙьl turala ʙeđ səvittər sajuzьna đur ʙurьslь ʙulьp toraʙьđ.

Өđekləktərđeŋ TӨP SƏBƏBE qajđa huŋ? Pramfinplandьŋ ytəlməve aʙjьktif səʙəptərđən kilep sьqmajmь. Hьs juq. Ip. Stalin pramfinplan ytəlməvđeŋ səʙəptərenə tafsillь analiz jahanь. Вьna ul tөp həm ʙaşlьsa nəmə jaŋь şarttarđa jaŋьsa eşləj ʙelməv ikənen ajьrьvsa əjtep ytte. Beđđeŋ xuzalьqsьlarьʙьđ, partejə həm prafsajuz ojoşmalarь pramfinplandь ytəv esən ʙulqan məmkinlektərđe fajđalana, yđ eşteren jaŋь şarttarqa jəteşləndərep qajtanan qora ʙelmənelər. Вьna qajđa ul tөp səʙəp. Bilarat, Bajmaq həm ʙaşqa zavuttar tarafьnan pramfinplandьŋ sistimlь rəveştə ytəlməj kilevenə şul səʙəp ʙuldь. Вьnьŋ şulaj ikənlegen yđđərenen pramfinplanьn ytəvse, alda ʙarьvsь pridprejətejələr, ajьrьm alqanda, qьđьl ʙajraqlь paravz—rimunt zavьtь həm Başzildurstruj mitəlь menən kyrhətergə məmkin. Keşelər jerəjdər, ilajdar, hьqьrajdar, ʙeđđə eşse kəs juq tejdər həm ʙaşqalar, Narkamtrud ƀtənən şikajət itələr. Yđ „q ə j e p t ə r e n unьŋ ө ƀ t ə n ə a v đ a r a lar, ə yđđəre ʙer terlələ sara kyrməjdər, ʙaşqalarqa halьnalar, avьđđarьna səjnəp qaptьrqandь həm kemdeŋder ularqa əđerləp ʙireven kөtələr. Bildəle eşte ʙьl rəveştə alьp ʙarqanda pramfinplandь əlʙittə ytəp ʙulmaj.

BEĐĐEN IN JAQЬNDAQЬ BURЬSЬВЬĐ—QЬƀQANANDA QЬƀQA VAQЬT ESENDƏ PRAMFINPLANDЬ YTƏVĐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHAV BULЬRQA TEJEŞ. Beđ yđ eşeʙeđđe jaŋь şarttarqa jəteşlənderep nej tiklem tiđ jaŋьnan qora alhaq həm jaŋь şarttarđa jaŋьsa eşləhək, ʙьl ʙurьstьla şul tiklem jeteđ ytəj alьrʙьđ. Ip. Stalin ʙөtə partejə ojoşmahь esən huqьşsan eş pragrammahь ʙirđe. Beđ ip. S t a l i n d ь ŋ k y r h ə t m ə l ə r e n ʙөtə eşeʙeđđeŋ nigeđenə halьrqa həm tiđlek menən ulardь praktik rəveştə ʙojomqa atqara ʙaşlarqa tejeşʙeđ. Beđ ʙьl diriktivanь ʙojomq atqarьvđa qojroqta hejrəlergə tejeş tygelʙeđ. Xəđerge vaqьtta pramfinplan esən kerəştə uŋьşlь sьqьv julь ʙьna nejdən tora.

Alda torqan ʙurьstarьʙьđđь uŋьşlь ytəv esən partejə, prafsajuz, xuzalьq həm ʙaşqa ojoşmalarđьŋ EŞTƏREN QAJTANAN QOROV KƏRƏKLEKTE əjtep yttem. Ə, huŋ ʙeđ eştə nej kyrəʙeđ? Eşte qajtanan qorov taş ʙaqa timpь menən ʙara. Ydək Kamitatteŋ pritprejətejələ partejə massavajt eşeneŋ yđəgen sixqa, ʙrigadaqa kyserev turahьndaqь diriktivahь jomoşaq ytələ. Kyp ojoşmalar əle kankrit jetəkselek eşenə jaqьn kilməgəndər, „dejəm" rəveştə genə jetəkselek itələr. Tөʙəndə Bilarit, Bajmaq zavьttarьndaqь өđeklektər sistimlь rəveştə pramfinplandьŋ ytəlməve, pritprejətejələreʙeđđə xuzalьq rascutьn inderev, xeđmətte ojoştorov həm ʙaşqa şundaj eştərđeŋ jomoşaq torovь oşonan kilməjmeni.

Bildəle eşteŋ ʙьl rəveştə ʙarьvь tyđərlek xəl tygel. Beđ totonop pritprejətejələrđəge ʙөtə eşeʙeđđeŋ qajtanan qorolovьn tə'min itərgə tejeş ʙulqan tөp ʙьvьn qajda huŋ? Ular ip. Stalin hyđendə ʙөtə tulьlьqь menən əjtelgəndər. ŞULAJ BULQAS BEĐĐEN BURЬS HUQЬŞSAN RƏVEŞTƏ BALŞEVIKLEK NЬQLЬQЬ HƏM INIRGEJƏHE MENƏN IP. STALINDEŊ KYRHƏTMƏLƏREN BOJOMQA ATQARЬRQA TOTONOVĐAN TORA.

Pritprejətejələrđeŋ eşse kəs menən tə'min itelev məs'ələhen alajьq. Beđđeŋ Başqortostanda həm ʙөtə sajuzda eşse kəstərđeŋ ʙik kyp jetməven heđ ʙeləheged. Вьl iƀeʙeđđə ʙulqan đur izumaqi iqtisadi alqa ʙarьvdardan həm eşsən kerəƀtejəndər jalpьhьnьŋ matdi xəle jaqşьrьvdan kilə. Ləkin eşse kəsteŋ jetməve Bilarit, Bajmaq həm ʙaşqa pritprejətejələrđəge qajhь ʙer iptəştər hьmaq yđeŋdeŋ pramfinplan esən kerəştəge ʙuldьqhьđlьqьn qaplav esən aʙjьktif səʙəp ʙula alamь? Juq ul fəqət eşləj ʙelməvđe genə kyrhətə. Başqortostandaqь nindəjđə ʙulha ʙer sənəqət yđəgen Bajmaq jəki Bilaratte alьp qaraqьđ. Ular kalxuzdar menən dugьʙьr təđəşev tərtiʙendə ojoşqan rəveştə eşse kəs tuplav eşenə kyskəndərme? Juq. Keşelər fəqət Narkamtrudqa qьna tajanqandar, fələn rajun Narkamtrud nəreten tutьrmanь tip ilajđar, ə, yđđəre ʙer terlə lə sara kyrməjdər.

Kalxuzdar menən dugьʙьr təđəşev tərtiʙendə ojoşqan rəveştə eşse kəse tuplav jaqşь hedemtələr ʙirə. Məƀələn: Başzildur təzriʙəhen alьqьđ. Ul eşse kəstə ojoşqan rəveşsə tuplav eşenə kyptən yk kyste həm ʙьnda keşelər eşse kəs jetməv turahьnda şikajət itməjdər, ilap ta jөrəməjdər. Şulaj ʙulqas pritprejətejələrđeŋ eşse kəs menən tə'min iteleve eşte ʙelep eşləvgə, xuzalьq ojoşmalarь həm pritprejətejələrđəge partejə, prafsajuz, ojoşmalarьnьŋ yđđərenen tьrьşlьqtarьna həm inirgejələrenə ʙəjləngən.

Xəđerge vaqьtta eşse kəsteŋ jeteşməve avьlda artьq eşse kəstər juq tigən hyđ tygel. Artьq eşse kəstər ʙar, eş fəqət xeđmətte ojoştorovđa qьna tora. Kalxuzdarđa xeđmətte ojoştorov eşe nindəj nasar xəldə torqanlьqьn heđ ʙeləheged. Xeđmətte ojoştora ʙelməv arqahьnda eşse kəstər ərəm jatqьrьlalar. Şulaj ʙulqas, məs'ələ kalxuzdarđa xeđmətte ojoştorovqa ʙarьp terələ. Kalxuz menən dugьʙьr təđəşkən xuzalьq ojoşmalarь өƀtənə xeđmətte dөrөƀ ojoştorovđa kalxuzqa jarđamlaşьv, ʙөtə eşse kəste tulь fajđalanьvđь ʙuldьrьv, ajьrьm əjtkəndə qatьn-qьđđar xeđmətən tulь fajđalanьvqa ireşev ʙurьsь teşə. Xuzalьq ojoşmalarь esən ʙьl tulь ytəj alьrlьq ʙurьs.

Kalxuzdar menən dugьʙьr təđəşev tərtiʙendə ojoşqan rəveştə eşse kəs tuplavqa kysev ajqanlь xuzalьq ojoşmalarьnьŋ aldьnda torqan ʙer kankrit ʙurьs ʙьna şul. Dugьʙьrđa urtaq aʙazatilstьvalar, ajьrьm əjtkəndə kalxuzdarđьŋ xuzalьqlь dөrөƀ ojoştorov həm dөrөƀ alьp ʙarьv turahьndaqь aʙazatilstьvalarь, ʙildəle, kydətelergə tejeş.

Jaŋь şarttar partejə, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarьna jaŋь ʙurьstar jөkmətə, məs'ylejtəlektəren kytərə həm ular aldьna jaŋь talaptar quja.

Başqortostan sənəqət yƀeşen də ʙьqa tiklem kyrelməgən pirispiktivalar aldьnda tora. 1932 nse jьlda Jegəze—Kamarav gigantь halьna ʙaşlaj həm ʙaşqa teđəv eştəre kiŋəjə. Şul ajqan menən əđerlek eştəre ʙara, razvidka eştəre kiŋ qolas jəjə, eşse kəskə horav kөndən kөn yƀə. Xəđerge vaqьtta ʙeđ nej kyrəʙeđ. Вьl eştər eşse kəs menən tulь tə'min itelməgəndər. Aşьqьs rəveştə ip. Stalinden dirikrivalarьn ʙojomqa atqarьrqa totonorqa kərək, juqihə ʙeđ əđerlek eştəren өđəʙeđ.

Eşse kəs tuplavđь ojoştorovđьŋ ʙөtə avьrlьqь xuzalьq ojoşmalarь өƀtənə genə teşə tip qararqa jaramaj. Kirehensə Narkamtrud urqьndarь həm urьndaqь səvittərđeŋ də ryldəre kөsəjə, sənəqət esən eşse kəstər tuplavđь ojoştorovđaqь məs'ylejətteŋ ʙik đur өleşe ular өƀtənə teşə.

Eşse kəstər praʙlimahьn fəqət HAN praʙlimahьna qьna tөʙəp qujьv dөrөƀ ʙulmaƀ ine. Beđgə kypselegendə kvalifikatsejalь eşse kəstər kərək. Вьnan, jaŋь kilgən eşse kəstərđeŋ kvalifikatsejalarьn kytərev, yđ praizvudьstьvandaqь tixnikagə ejə ʙulьv məs'ələhe ʙөtə qьrqьvlьq menən alqa ʙaƀa. Вьl ʙurьstь xəl itevdə, əlʙittə, kankrit rəveştə pridprejətejəneŋ tege jəki ʙьl eş şarttarьna qarьj eş kyrerqa kərək. EŞSE KƏSTƏR JETMƏVĐƏN QOTOLOV JULЬ ASЬQ BILDƏLE. Вөtə eş fəqət partejə, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarьnьŋ ip. Stalinden asьq həm anьqlь diriktivalarьn ytəvgə kypme huqьşsan rəveştə totonovđarьnda qьna tora.

Вьnda, ip. Stalinden hyđendə jetərlek tulь rəveştə saqьldьrьlqan həm ʙeđđeŋ sənəqət aldьnda torqan ʙaşqa ʙurьstarqa qьƀqasa tuqьrap kitərgə kərək.

Pridperejətejələ ʙeđđeŋ alda torqan tөp ʙurьs XEĐMƏTTE DӨRӨƀ OJOŞTOROV HƏM EŞLƏP SЬQARЬVĐЬ KYTƏREVĐƏ TORA. Вьl ʙurьsqa eş xaqь məs'ələhe lə ʙujhьna. Tiđlek menən „iƀke tarif sistimahьn vatьv", xeđmət xaqьn tyləvđə partejə sajəsəten appartunistarsa ʙođov ʙulqan „uravnilufka"nь tamьrьnan kejđerev ʙөgөngə đur ʙurьstarьʙьđđьŋ ʙerehe. Başqortostan pridprejətejələrendə „uravnilufka" massavaj təƀ alьp tora əle. Vaq ʙurььva „uravnilufka"hьn ʙөtərev, xeđmət xaqь tyləvđə sdiinəj sistimaqa kysev qajhь ʙer pridprejətejələrđə yđeneŋ jaqşь hedəmtələren kyrhətte lə inde.

Ip. Stalin məs'ələne qьrqa rəveştə quja: „kem xəđer tarif sistimahьn „uravnilufka" prinsependə teđəhə, ul keşe Marksizem, Lininizem menən arahьn өđə", tej. „Uravnilufka" nь ʙөtərev ʙөtərevđeŋ appartunistar həm eşselər sinьfьnьŋ artta qalqan qatlavđarь tarafьnan qarşьlьqqa osorajasaqьnda şik juq. Вьndaj kyreneştər rəxim—heđ rəveştə razaʙlacajt itelergə tejeşlər. „Uravnilufka" tiđlek menən ʙөtərelərgə tejeş.

Beđđeŋ pridprejətejələrđə eşse kəstərđeŋ almaşьnьp torovđarь (tikycest) ʙik kөslə. Вьnьŋ səʙəptəre xeđmət xaqь tyləv prinspen appartunistarsa ʙodovđarđa qьna ʙulmajьnsa, eşselərgə matdi həm kyltura—tormş-xedmətə kyrhətev eşeneŋ torosona la ʙarьp ʙəjlənə. Вьl təŋgəldə DUR məmkinlektər ʙula torop ta, xuzalьq ojoşmalarьʙьđđьŋ ulardь fajđalanmavđarь ʙөrəvgə lə jəşeren tygel. Вьl turala partejə ojoşmalarь nislajđarđer inde, MƏS'ƏLƏNEN YĐƏGE YTƏLEŞTE TIKŞEREĐƏ ikənlegen keşelər haman təşənep jetməgəndər kyrəheŋ. Вьna heđgə ʙer kankrit miƀal.

Beđ, torlaq teđəv esən ʙulqan kridittərđeŋ fajđalanьlьvьn tikşerđek. Вьnda ʙik nasar kyreneştərgə osorarqa tura kilde. Məƀələn ʙeđđə torlaq teđəv esən 19419 meŋ hum kridit ʙulha la, şunьŋ fəqət 2686 meŋ humь, jəki 21 pr. tь qьna fajđalanьlqan, ə ʙөgən 17 nsь ejjyl, teđəv sizunь ytep ʙara. Juzvrallis yđendə ʙulqan 130 meŋ hum kriditteŋ 50 meŋ humьn qьna fajđalanqan. Bajmaqta kyltura-teđeleşenə 550 meŋ hum, ə torlaq teđəv esən ʙulqan kridit menən ʙergə 1 milejun 150 meŋ hum kridit ʙar, ləkin ʙьl summa fajđalanьlmaqan.

Teđəv matirejaldarь eşləvđe kөsəjtergə tejeş ʙulqan Başstruj oşo kөngə tiklem 50 meŋ humdь, kystprumsajuz 100 m e ŋ humdь fajđalanmaqan. Əgərđə inde Başstrujđь totoş kəjgə alhaq, ul ʙьl məs'ələlə ʙөtənləj өƀtən jəđə.

Huŋ ʙьl nej tigən hyđ? Iptəştər ʙьl eşse sьjnьf aldьnda ʙik đur jenəjat eşləv tigən hyđ. Beđgə aqsa ʙirələr, ə ʙeđ unь fajđalanmajʙьđ. Вьl şundaj nasar eş unьŋ esenə qatьjaza ʙirergə kərək. Patejə ʙьl eşteza ytərgə təqdim itə, keşelər ʙer terlə lə sara kyrməjdər, jəki partejənen diriktivahьn ytərgə teləməjdər. Вьl partjəneŋ giniralni julьn ytkərevme əllə uqa qarьşь kerəşevme? Вьnь nisek qьlьqьrlarqa? Вьndaj xəlgə tyđep torov məmkin tygel. Eşse qəʙəp eştər tьvđьra həm ul yđeneŋ matdi tormoş xəlen jaqşьrtьvđь talap itərgə tulьhь menən xaqlь. Ə ʙeđđeŋ xuzalьqsьlьqsьlarьʙьđ şundaj đur məmkinlektərđe fajđalanmajdar. Beđ ʙьl eşkə totonorqa, ʙьl eş tirəhenə jəməqətselek iqtiaarьn maʙlizavajt itərgə tejeşʙeđ. Eşse kəstərđeŋ almaşьnьp torovđarь (tikycest) menən unьşlь rəveştə kerəşevđə tөp şarttarđьŋ ʙerehe ʙьna oşonda jata.

Eske rissurstarđь maʙlizavajt itev đur səjəsi ʙurьs. Praduksejanьŋ yđenə təşev xaqьn tyʙənəjtev ʙьl eştə əđ rol ujnamaj. Əgərđə ʙьl ʙurьstь ʙeđ jьldьn ʙerense jartььnda ytəməhək, asьqlьqlь jьldьn ikense jartььn da tutьrьrqa tejeşʙeđ. Şunьŋ menən ʙergə, ikanumejə rizime həm ratsejanalizatsejə esən qьrqa kerəş alьp ʙarьrqa kərək. Savit humdarьn haqlarqa өjrənergə, eske rissurstarđь maʙlizavajt itərgə, ʙөtə pritprejətejələrđə xuzalьq rascutьn inderevgə ireşergə tejeşʙeđ. Eşte hum menən kantraliravajt itərgə vaqьt inde xəđer. Ydək Kəmitətten xuzalьq rascutь turahьndaqь qararь qaqьđđa qalmaƀqa tejeş.

Pridprejətejələreʙeđđə xeđmətte ojoştorov eşeneŋ qənəqətlənerlek ʙulmavьn min ʙer tapqьr əjtep yttem. Qiganttar teđəvgə əđerlənev eştəreʙeđđə eş nisek tora. Xəđer şuqa tuqьrap ytəjek.

Razvidkalar. Jegəze—Kamarav gigantьn 1932 nse jьlda hala ʙaşlav turahьnda SSSR Savnarkumьnьŋ qətqi qararь ʙar. Ləkin zavьtь hala ʙaşlav esən ʙeđ yđeʙeđđəge ruda zapastarьn taʙьrqa, ʙelergə tejeşʙeđ. Beđ ʙajtaq qьna saralar kyrəʙeđ. Ləkin əle ʙьlarđьŋ hedəmtələre əđ. Eş nejđə tora? Razvidkalarđa xeđmətte ojoştorov, aʙaruduvanjalar həm kiterev həm eşse kəstər taʙьv eşe ʙөtənləj nasar ʙara. Razvidka planь sistimlь rəveştə ajđan ajqa tulь ytəlməj ʙara.

V.K.P. (ʙ) Өlkə Kəmitəte ʙojoralь G.R.Y. menən Vastukstal tarafьnan Ydək Kəmitət həm Өlkə Kəmitət qararđarьnьŋ ytəlməven əjtte. Əgərđə ʙeđ eşte kilə səkta lə xəđerge timptar menən alьp ʙarhaq, eştə ʙik nasar jetəkselər həm partejənen XVI nsь sjъzь qararđarьn ʙik nasarytəvselər ʙulьp sьqarьʙьđ. Beđ ʙөtə pritprejətejələrđə ejəhedlekte (aʙizlickanь) ʙөtərgə tejeşʙeđ. E j ə h e đ l e k pramfinplanqa ʙik qatь huqa. Ydək Kəmitət diriktivahь iŋ qьƀqa vaqьt esendə ytəlergə tejeş.

Ejəheđlek terlə teƀtərgə inə, nindəj genə kejem aƀtьna ʙөrkənməhen ʙeđ unь yđ pridprejətejələreʙeđđən QЬVЬRQA tejeşʙeđ. Beđ mixanizatseja eşenə, eşselər sinьfь safьnan tixnik—praizvudьstьva intilliginsejəhe aђrlьgva ziddi iqtiʙar ʙirergə tejeşʙeđ.

Ip. Stalindьŋ hyđe eşselər sinьfь arahьnda jənle kytərenkelek menən qarşьlandь. Qьđьl ʙajraqlь paravuz—rimunt zavьt eşselərə Stalingrat zavьtь eşseləreneŋ saqьrьvđarьna quşьlьp ip. Stalindьŋ diriktiftarьn ytəvđə ʙajtaq qьna kankrit saralar qaʙul ittelər. Stalingrat eşseləreneŋ saqьrьvьna ʙөtə pridprejətejələrđeŋ eşselərə kiŋ rəveştə qatьşьrqa tejeştər, ʙeđ, ip. Stalindьŋ diriktivahьn ytəvgə jalpьnь maʙlizavajt itərgə tejeşʙeđ. Jьldьŋ ʙerense jartьhьnda ʙulqan өđekləktərđeŋ səʙəptəre ip. Stalin tarafьnan anьq rəveştə asьp ʙirelde, ulardь ʙөtərev esən asьq juldar ʙildələnde, ʙөtə partejə ojoşmahь esən huqьşsan xərəkət pragrammahь ʙirelde. Beđ, ʙulqan өđeklekte tultьrьrqa, EŞ MITЬTDARЬВЬĐĐЬ TAMЬRЬNAN YĐGƏRTERGƏ, pridprejətejələr menən jetəkselek itevgə kankrit rəveştə jaqьn kilergə tejeşʙeđ. Beđ jaŋь şarttarđa jaŋьsa eşlərgə tejeşʙeđ.

PARTEJƏ, PRAFSAJUZ, XUZALЬQ, KAMSAMUL OJOŞMALARЬ, MATBUQAT, RABSILKURĐAR ƏRMEJƏHE HƏM HƏR BER EŞSE IP. STALINDEN DIRIKTIVAHЬN YTƏVGƏ HUQЬŞSAN RƏVEŞTƏ TOTONORQA TEJEŞTƏR.

Вьnь ytəv 5 jьllьqtьŋ 3 nse xəl itkes jьlьnьŋ ikense jartь jьlь pramfinplanьn uŋьşlь ytəvđe tə'min itəsək.

(Davamь kiləhe numirđa.)

„Matbuqat ul ajlap, kenlep kene tygel, saqatlap ytar qa tejeş.“

(Stalin)

MATBUQAT TA RATЬVDA

Udarniktarđьn təzribə ləren urtaqlaşьqьđ

Qađatta vaqьtlь matbuqattь jalpь arahьnda taratьv jəj ajđa rьnda ber ađ jomoşara tejeş, ə bьnьŋ səbəbe beđđən ьul eşkə ađ əhəmijət birevđən kilə. Pat pisşiktar jəj jetev menən min jəj kenə ьqьj almajьm vaqьt juq tip juqqьna səbəptərgə tajanha, ə gəzit taratьvsьlar bьl eştə taqь la eşkə halqьnajьp, kən qəđđərqan hajьn kyləqəqə jəjerenan miscəndər ratenə kerevđən başqa nəmə tygel. Qьđьv eş vaqьtь kəraş kajьn qьđьv sətsejalizem eştə frunt eşlap kulaqqa appartunis tlar qarşь kəraş eşlaşkə kitə lap ite. Vaqьtlь matbuqattь jalpь arahьna taratьv parteja həm savit xekymətenen səjəsi əhəmijəte dur bulqan ьul kam panejalarь menən tanьşьp barьrqa tejeştər.

Təzribələrđə urtaqlaşьqьđ.

Rabsilkurđar xəbər jađьv menən genə qalьrqa jaramaj, ul yđ gəzitenmassь arahьna taratьvđa girujđar safьna inergə tejeş. Ul yđenen buldьqlьhьn bətə eştə balşəviktarsa jenep sьqьvsьna nьqlьşqanьn xəldə eş lərgə tejeş. Vaqьtlь matbuqattь kyp taratqan girujđardьn berehe, Ilke Baltas rajun xəbər sehe ipteş Sənifь, ul ber aj esenđə 2000 gə jaqьn gəzit zurnal tarattь, ul gəzit taratьvđa kyp kenə jeteşhedlektər barьn həjlij.

Beđđən in tərəp bulьp puşta eşsələrenen gəzit zurnal darьn vaqьtьnda ejəhenə tapşьrmajđar hedəmtalə ajđar bu jьnsa patpisşik gəzit ala almaj aptьraj, əgərđə oqa taqьla gəzitka jađьlьrqa endəhən, ul hiç təvlə juqarsьlaqьfaqqattь kite rep əţьtьra tej Sənifь!

Əţəlli rajunьnda parteja rajkumь tərəbьdəqь arqahьnda ber ajđa 2113 danə Başqortostan gəzite taratьldь.

Gəzit taratьvđa praktik sara lar.

Bьna bьndaj dur eştərđə bəs qarьvsьlar parteja həm savit xekymətenen milli səjəsəte turahьnda səqqan qarardarьn jalpьqa anlatьv eşe alьp barqandaqьna ireşkən unьştarь.

Matbuqattь taratьvđa bulqan praktik saralardьn in elek başlav sь bulьp Əţəlli parteja rajkumь şəhər iptaş Sobxanqulьf totondь, ьl tərəbəđən dur unьştar, bətə parteja rajkumdarьna jetəkselergə jeş. Bigerəktə rapsilkurđar xəbər jađьp qьna qalьrqa jaramaj, matbuqattь kin jalpь arahьna taratьvđa in aldьnqь safqa baкarqa tejeştər. Jəqeđ kam qajьn rapkur xəbərselər brigadalarь ьul girujđarqa tinlaşa alal

Ə. S.

BAPP XRUNIKALARЬ

1. Kam Akadimeja brigadirь ip. Qəmaj Dəvlətşin başqort ədəbejətenen tarixi yđeşen tikşerev əştəndə eşləj. Bьl eşkə BAPP aqzalarьnan Məslim Marat, Salax Kylibaj, M. Təzij, B. Fajzi, Q. Ojozəj, Ə. Anlajbski iptaştar şıldələndə.

2. BAPP aqzalarьnan Anlajbski, S. Kylibaj, M. Marat, Q. Salam həm Q. Mortazin iptaştar „kyp millətlь kamsamul“ qa baqьşlap şiqьrđar birđelar.

3. BAPP aqzahь Q. Salam qьđьl ərmejə lagirenđa eşləp jata.

4. JANЬ BILDƏLƏVDƏR. BAPP tьn kinaştelgan jьlьqьn „Uktəber“ zurnalьna javaplь ridaktьr itep I. Nasьrьj iptaşte, sikritar itep M. Marat tь bildələnə.

Ş. Şəhər iptaştən Linin darьn tərzemə itev eşenə aln ьvь səbəple, unь BAPP eşenən buşatьp, BAPP sikritarejahьna həm idara aqzalьqьna S. Kylibaj iptaşte bildələne.

RAJUN PRAKARURĐARЬ DIQ QƏTENƏ!

Qađandaqь Sav prava institutьna qarizalar qaaul itev mətdəte 8 nse avqьsqa tiklem ođajtьldь.

Şul kəngə tiklem rajun prakururđarь ođqьnьŋ rajun lərđən matirejaldarьn Q. X. Kamisarьbqьna tapşьrьrqa tejeştar.

QJXK QЬNЬŊ UQЬVSЬLAR JЬLЬV KƏMISEJƏHE.

RAБSILKURĐAR IGEN ƏĐERLƏV EŞENDƏ ALĐЬNQЬ SAFTA BULЬRQA

ULAR JƏMƏQƏT FEKERENEŊ KAMANDIRDARЬ IKƏNLEKTƏREN EŞ MENƏN KYRHƏTERGƏ,

Qьđьl asuđdar ojoştorovđa başlap jorovselər bulьrqa tejeştər

Matbuqat taratьvđa puştalar tarafьnan kyrhətelgən javaphьđlьqtarqa qarşь qьrqa kəraş asarqa

„Başqortostan“ gəzitenəŋ tirazьn jaqьn arala 26 meŋgə jetke rergə. Bьl eştə matbuqattь kyp taratьvsь girujđardьŋ təzribə ləren kiŋ jəjergə

IGEN ƏĐERLƏV HƏM RABSILKURĐA RĐЬŊ BURЬSTARЬ.

Ytkən jьldarđa igen əđerləv eştərenen təzribəbe əđerlek eşterenen barьşь jomşaq bulqan rьndarđa təsdiq itelgən plan darđь vaqьtьnda tultьrьvđa đur qьna jeteşheđlektər eđekiektər bulqanьn kyrhətte. Bьjьlqь igen əđerləv jьlьnda beđ Başqortostan dəvmələndə igen əđerləv eşen uđqan jьlqa qaraqanda qьđqa vaqьt esendə başqarьrqa tejeşbeđ. Sənki Başqortostan hər jьldь igen əđerləvđe jenep sьqa kilde. Şuqa kyrə lə beđđeŋ qaramaqьqta bulqan hanavlьqьna qalqan kendər xatta soqəltər igen əđerləv kampanjahьnьŋ uŋьşlь ytalevena əđerlekte balşəviktərsə uđqarьvqa birelergə tejeş. Bigerək tə bьl burьstarđьŋ bajavaj rəveştə qujьlьvь totoş kalxuzlaşqan şulaj uq safxuzdarđьŋ kyp bulqan rajundarьna teşə. Ьndaj rajundarđaqь rabsilkurđər şulaj uq stinə gəzitterenə səjəsi həm bajavaj burьstar jəkmətelə. Bьjьldьŋ ytkən jьldan bulqan ajьrьmlьqь safxuz həm kalxuzdarđьŋ igen birevđə dur urьn totovđarьnda tip əjtergə tura kilə. Xəđer totaş kalxuzlaşqan şulaj uq safxuzdar kyp bulqan rajundarđa satsejalizem siktьrьna kysev menən əđerləv đə iŋ kyp igende kalxuzdar birələr. Şuqa kyrə lə artьq dur kəs tygəhe juq tip qaravsьlar bulьrqa məmkin, bьna bьndaj appartunislьq qaraşьna qьrqa alpur birergə kərək. Bьna şuqa kyrələ əđerlek eştəre bik nьq jьlqa qujьlьrqa tejeş. Şunьŋ menən bergə bьjьlqь igen əđerləvđə janqьđaq xuzalьqtar arahьna iŋ jaqşь ojoştorov kəstəren taşlarqa kərək, sənki kalxuzlaşqan xuzalьqtarđьŋ kəndən ken artьvь bəgengə tiklem kalxuzlaşьv eşeneŋ 60 pr. qa jeteve janqьđaqtar, həm ulardьŋ arahьndaqь eşte uđqan jьlqa qaraqanda janьnan da qьjьnlaştьra. Bьl qьjьnlьqtь betərev esen urьndarđaqь rabsilkurđar bətə kestəren sarьf itergə şunьŋ menən bergə janqьđaqtar, arahьnda igen əđerləvđən jaqşь ojoştorolovь arqahьnda janьnan menərləgən janqьđaqtarđь kalxuzqa ьlьqtьrьv burьsьn bojomqa atqarьrqa kərək. Şuqa kyrə lə rabsilkurđar həm stinə gəzittəre yđđərenen əlttərenda bьl məs'ələlərđə kesle prapaganda alьp barьrqa tejeştər. Şunьŋ menən bergə rajun həm stinə gəzittəre xəbərselər brigadalarь ojoştorop kulak həm xəlle xuzalьqtarđь asu, ularqa qatь zadanja birep qujьlqan vaqьt esendə tultьrьvđada, kankrit eş alьp barьrqa tejeştər. Kulak igen əđerləv eşen əđəv, unь tarqatьv əsən janqьđaq xuzalьqtar arahьnda yđeneŋ bətə qara agitatsejalarьn alьp barasaq, şunьŋ menən bergə beđđə kalxuzlaşqan urta xəllelər arahьnda la əle yđeneŋ ytkəndəge janqьđaqlьq nastrajenjahь bətməgən, bьl fakt unь bađar spikylanttərenən igen hatьvqa itərgə məmkin. Bьna şuqa kyrə lə xəđerge burьstarđьŋ iŋ đurьhь bulьp hər ber kalxuzđa bulqan artьq igendərđeŋ ber genə kilagramьnda spikyləntterga birmavđe qьrqa rəveştə qujьrqa kərək. Bьna bьl burьstarьbđđьn bətə rabsilkurđar əђtenə qajət đur məs'ylejətle burьstar jəkmətə. Zavьt-fabriktar həm qalalarđa bulqan rabsilkurđar his kiђekməstən xəđerđən yk yđđəreneŋ şilьq ojoşkaalar menən berlektə avьl həm kalxuzdarqa brigadalar jebərergə, unda jebərelgən brigadalar atqьrь avьl həm kalxuz xəbərselərenə jarđamgə kilergə tejeştər. Safxuz həm kalxuzdarđaqь xəbərselər brigadalarь xəđərđən yk igen əđerləvđə bulqan jeteşheđ jaqtarđь nьqlap tikşerergə, bьlarđь bətərevgə qьrqa saralar kyrergə tejeştər.

Bьjьlda əđerləngən igendərđeŋ ber genə bertegəndə pristin həm stansalarqa vaqьtьnda kilterelməj qalmaђьqa tejeş. Bьl məs'ələ taralar əđerləvgə lə bik nьq bəjləngən. Bьl eşte praktikala uđqarьv əsən kalxuzdar həm avьldarđa qarşьlav planь ojotorovqa bьl turala xəbərselər brigadalarь ojoştorovsьlьq burьstarьn başqarьrqa tejeştər, şulaj uq igen əđerləvđə bulqan kanvajьrnaj sistimanь jalpьqa teşenderevđə xəbərselər agitatьrlьq həm argaizatьrlьq rylen totorqa tejeştər.

SAFIN.

Usalь rajunь mətbuqat taratvqahalqьn qraja

(Yđ xəbərseneđđən)

Usalь Başqortostandьŋ đur qьna rajundarьnan hanalьp bətһə 8764 xuzalьq esenə alqan. Şulaj—bulьvqa qaramaђtan matbuqat taratьv siktən tьş nasar tora bьnda kilgən gəzit—zurnal dar barmaq menən genə hanarlьq. 8764 xuzalьqtьŋ ber rajunqa bьl handa qьna vaqьtlь mətbuqattьŋ taralьvь histə qafu itel məђlek.

Bal eşsən jьlpьnьŋ bəgengə teləge menən iђəpləşmav ulardь səjəsi aqartьvđь narьqlamav. tyвən baba birevđən başqa ber nəmələ tygel. Vaqьtlь mətbuqatqa jartь jьllьq patpiskalar tabьv ajlьqьna massavaj teђ birev tygel. Xatta urьndaqь parteja kamsamul həm praisajuz ojoşmalarь ujiapta qaraqandarь juq. Puşta Əlkə gəzittərđe taratьvqa birelgən kantryl handarь qarşьlav plandarь ojoştorolmaqan. Udar ajlьqtь uđqarьv esen ştap teđelməgən. Bьnan başqa taqьla bik kyp jeteşheđlektər kyp.

Şuqa kyrə juqarьlaqь bətə jeteşheđlektərđe aşьqьs rəveştə bətərev „hər ber xuzalьqqa ber gəzit“ luzьnqьhь ytəv esən urьndaqь bətə ojoşmalarđьn kəse menən udar brigada ojoştorop, əlkə gəzittərđən birelgən kantryl zadanejahь yđ vaqьtьnda ytər esən udar ajlьq uđqarьrqa qarar birep eşkə başlanьlar.

F. MANSURЬF

Tujmazь fla? kalxuzkurđar kaŋəşməhe

Hyratta: (ьnьldə) unđan hunqa ikense. BAPP aqzahь həm Tujmazь „Linin jula“ ridaktьrь ip. B. Bajan unьş jьjnavqa əđerlek turahьnda daklat həjləj.

PUŞTALARĐЬŊ EŞTƏREN JALPЬ KY ĐƏTSELEGE AЂTЬNA ALЬRQA, KƏRƏK

Rikanstrukseja osoronda qələqə urgьndarь əђtenə bejək həm səjəsi burьstar jəkmətelə, sənəqət eştərenen kəndən—kən kəsəjeve safxuzdarđьŋ kybəjeve şulaj uq kalxuzlaşьv xərəketeneŋ alqa barьvь puştalar alđьnda đur talaptar quja, ləkin əle puşta urgьndarь satsejalizem tədəv eşenə qarata yđđərenəŋ eştəren janьnan tədəv burьsьn bojomqa atqarьvđa bik nasar eşləjđər. Beđđeŋ sənəqatta kyltura, tədeleşəndə şulaj uq avьl xuzalьqь ucaskahьndaqь eştərebeđđə osoralqan eđəkləktərđeŋ bajtaq qьna əleşə qaləqə urgьndarьnьŋ nasar eştərenən də kilə. Bьna şuqa kyrə lə xəđerge burьstarđьŋ iŋ məhime bulьp, puştalar eşendə bulqan bьl jeteşheđlekte bojorakratizemdь, borola almavsьlьqtь təbə tamьrь menən alьp taşlap, eştə đur boroloş jabav bulьrqa tejeş. Eşteŋ səbəbe qajđa hun!

Beđđeŋ ridaksejalarqa hər ken də puştalarđьŋ eştəre turahьnda zarlanьp distələrsə xattar javalar. Başqortostan şulaj uq başqa əlkə gəzittərđə puşta turahьnda jađьlьp sьqqan faktar qajət kyp. Bьqa tiklem ul turala jađьlqan zəmitkələrđeŋ gəzittərgə 50% qьna xatta unan da əđen inderep bik kybəhen tikşerev urgьndarьna jebərə kildek. Ləkin şulaj bulьvqa qaramaђtan bəgengə tiklem puştalarđьŋ eşendə əlgəşevđər kyrenməj, zəmitkələr kilev hanь arta qьna bara, Puştalarđьŋ əlgəşevđəre turahьnda ber genə tapqьr da matirjaldar kilgəne juq. Beđđeŋ bьqa tiklem jađqan, rabsilkurđarьbьđ satsejalizem tədələşeneŋ qajhь tarmaqtarьnan qьna jađmahьndar hər ber ojoşmalar đьŋ eşendə bulqan əlgəşevđərđelə jaqtьrtьp kildelər. Ə puştalar eşenən. Bьl turala ber genə matirjalda kilgəne juq. Bьna bьl faktarđьŋ eşendə bulqan bojorakratizemdь taqьla dərəђlaj. Gəzit taratьv eştəre puştalarqa kysev menən beđ tiraz ojoştorovđa kyp jeteşheđlektərđe osoratabьđ. Puşta urgьndarь xəđer yđđərenəŋ kybehe tiraz ojoştorovsь bulьp jetkəndəre juq, ular tiraz esən janmajđar, unь arttьrьvđь fəqət quşьv menən genə eşləjdər. Ə yđđərenəŋ kəndəlek sistimalь eştəre itep iђəp itmejđər. Bьna bьl fakt ejjyn ajьnda uđqarьlqan gəzit taratьv ajlьqьnda bik asьq kyrelde, sənki taratьv handarьna qaraqanda qajđa qьђьm nьq jəki gəzit idaralarьnan keşelər jebəreiђə şul rajunda gəzittərđeŋ taratьlьptra başqa rajundarđa eşteŋ nasar bulqanьn kyrəbeđ. Bьna bьl faktar taqь la puştalarđьŋ eşenə kiŋ qatlam jalpьnьŋ tartьlmavьn qabatlajđar.

Tiđ kəndərđə his şikheđ bьl jeteşheđlektər bətərelərgə, tejeş, rajun puştalarьnьŋ eştərenə jalpь kantrylь ojoştororqa rajun baş qarmalarь şulaj uq RKI urgьndarь puştalarđьŋ eştərenə kantryllek jahavđь kankrit xəl itergə şunьŋ menən bergə, xəđer puştalarđьŋ eşenə kyp handa iŋ jaqşь kalxuzsьlar iђəbenə, kadrьđar—yrlətergə, puştanьŋ eşen satsejalizem tədəv burьstarьna javap birerlek itep qujьrqa kərək.

QUMIRЬF.

EŞSELƏRĐEŊ HAVLЬ QЬN HAQLAV NASAR QUJЬLQJAN.

„Dim“ it safxuzь eşselərđeŋ havlьqьn haqlav eşe ifrat nasar tora. Yđək ucaskanan 50—60 saqьrьm alьђlьqta jatqan eşsələr arahьna ber fildşer sьqьp, 15 kəngə xatta ajqa ber tapqьr əjlənep sьqqan bulhala, unьŋ bьlaj jerep əjləneveneŋ hedəm tahe kyrenməj.

20 nse ejjyldərđə „Dim—Ural“ sasaikəhьndaqь hьjьr havьvsьlarđan ber qatьn 3—4 kən qatь avьrьp jata ləkin ber kem tarafьnan ber tərlə lə jarđam kyrhətelməj həm sitəndən yrelgən at sinnegəndə jatqan avьrьv qatьndьŋ hьđrašьvьn işetep başqa eşsələrđeŋ ruxtarь teşə. Bьnda eşləvse jeđlagan eşsələr esən klup ta, stalavaj đa, uqьv əjə, ьađanlьq bətərev pun kьtь la juq

Bьndaqь maj zavьtь esən hьjьr havьvsь 30—40 lap qьđan—qьđđarđьn tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa jьldam həm kiђken saralar kyrelhen Safxuz diriksejahen—qatьn—qьđđarđьŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv juьlь menən ulardь sənəqətkə, eşkə kyplap ьlьqtьrьv turahьnda saj qan parteja, xəkymət diriktifdarь menən tanьştьrьrqa.

„ADNAQOL“

Militsejə kurьstarьnda baş qortsa uqьtьlhьn.

Başqortostan Yđək militsejə idarahь tarafьnan Əfələ asьlqan urta militsejə sastafь əđerləv kurьstarьnda bətəhe 60 uqьvsь bulьp, bьlarđan barь 7 he genə urьђtar, qalqandarь başqort həm tatarđar.

Bьna oşo kurьsta uqьtьvsьlarđьŋ bətəhe həm uqьvsьlarđьn kybehe başqort həm tatarđar bulьvqa qaramajsa 6—7 urьђ uqьvsь bulьvqa qarap, bətə dərestər urьђ telendə alьp barьla.

. Başqort həm tatar uqьvsьlarь urьђ telənən jomoşaq bulьvđarь səbəple başqort telendə uqьtьlьvđь horap qarahalarđa, kurьs idarahь iqtinarqa alqanь juq. Xəđer kurьsta tөр dərestərđer, qьđьv rəveştə uqvđar başlandь. Uqьvsьlar dərestərđeŋ başqort telendə alьp barьlьvьn horaj

Ə. ?.

vaqьtlьmas'yl ridaktьr
T KƏLIMULLIN.

„UKTƏBER BALAHЬ“

ZURNALЬNA JAĐЬLЬQЬĐ!

Balalar esən matur ədəbi zurnal.

JAĐЬLЬV XAQЬ:	1 jьlqa 1 hum	50 t.
	6 ajqa	80 t.
	3 —„—	45 t.

ƏDRIS: Məskəv—Sintьr Nikuleskej 10.

Sintьr izdat.

UQЬRQA BARЬRQA TELƏVSELƏRGƏ

Başnarkamsnabtьŋ kadьrđar siktьrьnda tyвəndə kyrhətelgən uq ьv jorttarьna tөр millətən uqьvsьlar jebərev esən urьn dar bar:

TUZ darqa:

Varuniz ađьq eşe institutьna	...... 3 urьn
Liningrat Kandit.—makaran	—„—2—„—
—„— tə'minat	—„—2 „
—„— Xaladilnik	—„—1 „

Tixnikumdarqa

Liningrat kand. —makaran tix—na	1 „
Silənə əsetke	—„—3 „
Kastrama kraxmal—patka	—„—2 „
Rьjainski hət—maj	—„—1 „

Rabfaktarqa

Varuniz in—te janьndaqь rabfakqa	3„
Liningrat TƏ'MINƏT INSTITUTЬ JANЬNDAQЬ	—„—3 „

Bьlarqa eşse, balalarь, batraktar, kalxuzsьlar, jralь, urta xəllelər həm şul qatlamdarđan sьqqan xeđmatkarđar alьnalar. Barьvsьlar TUZ, tixnikum həm rabfaktarđьŋ qabul itev şarttarьna javap birergə tejeştər. Şunьŋ menən bergə, artta qalqan mil lattan bulqandarqa urьђ telenən həm matimatikanan đur qьna lgut birelə, jəştəre 17 nən 35 tiklem bulha la alьnalar.

Qarizalarđь qəđəttəge tərtip menən Başnarkamsnabtьŋ kadьrđar byleqenə birergə.

BAŞNARKAMSNAB KADЬR BYLEGE.

1—1

URAL

Sejanstar saqat 7 lə başlana. Kassa saqat 5 tən asьq

1—avqьs

Irtəgə tiklem

7 bylemdə Bilguskina prajьzvudstьvahь

Kəŋəşməgə kilməj qalmaqьđ!

2 nse avqus kis saqat 7 lə, Əlkə gəzit idaralarь (Başqortostan“ qьđьl Başqotostan“ kammana“) tarafьnan igen əđerləv kampanejahьna əđerlek turahьnda kəŋəşmə ytkərelə.

Kəŋəşməgə tyвəndəge ojoşmalarđьŋ jetəkselərə həm jəcəjkə sikritarđarь kilergə tejeştər:

Sajuzxlip, Başkopxlipsajuz,B.N.K anap, NKamzim, kalxuzsajuz, Simrinavud kalxuzsajuz, silxuzsnabzineja, Başsajuz, NKP rus, NKZdarp Başpraisavit, Zirnotrist, Qasbank, Nkfin, skatatavndsajuz.

ƏLKƏ GƏZIT IDARALARЬ.

BƏTƏ RAJUN BAŞQARMA KƏMITƏTTƏRE, BƏTƏ AVЬL QALA-PASYLKA SƏVITTƏRENƏ!

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte

„BAŞQORTOSTAN SƏVITTƏRE“

isemle Başqort telendə zurnal sьqara başlanь

„BAŞQORTOSTAN SƏVITTƏRE“ **zurnalьna əlkə kyləmdəge bətə məs'yl eşsələr, aktiftar həm rajun şulaj uq avьl səvittəre aktiftarь jađьşalar.**

„BAŞQORTOSTAN SƏVITTƏRE“

Tiđ kəndən sьqa! Aldьrьp qalьqьđ! Tiđerək jađьlьqьđ!

„Başqortostan səvittəre“

Bьl numirđa tyвəndəgelər:

1. A TAHIRЬF—Səvittərđe jaqşьrtьv julьnda.
2. I. STALIN — Janь əbstanofka—xuzalьq tədələşenen janь burьstarь
3. N. BIKBAJ—Səvittər nisek ytelər.
4. F. BIKBUF—Səvittər urьş jьjnavđa jetəkselek rylen alhьndar.
5. Ə. ABLAJ—Başqortostan Ural—Kyzbas sistimahьna kyste
6. J. QƏMƏREF—Səvittər əsən kadьrđar əđerləvđe kəsəjtergə.
7. K. IĐELQUZA—Səvittər həm kyltura rivəlytsejəhe.
8. QUNAQBAJЬF—Bajmaq totoş kalxuz.
9. M. QƏLEJEF—Səvittər eştəren jьŋьnan tədəv, h. ь, h. ь..

Bьlarđan başqa bik kyp iptəştərđeŋ jađmalarь bar.

„Başqortostan səvittəre“

„BAŞQORTOSTAN SƏVITTƏRE“

zurnalь hər ber savit eşsehe, aktilь qulьnda bulьrqa tejeş!

Zurnal avqьstan sьqьp, tik padpisciktarqa qьna taratьlasaq. Şuqa kyrə xəđerđən yk padpisciktar bulьp jađьlьqьđ!

Şulaj uq rajun başqarma kəmitəttəre həm avьl səvittəre ajьrьm keşelər bildələv menən zurnalqa padpisciktar jьjnaqьđ. Bьnan başqa padpiskalar bətə puşta bylektərendə həm şulaj uq xat—gəzit jerətevselərđə qabul itelələr.

ZURNALQA JAĐЬLЬV XAQЬ BIK ARZAN:

12 ajqa—2 hum 70 tin.	3 ajqa—70 tin
6 ajqa—1 „ 40 tin.	1 ajqa—25 tin

Ajьrьm numirь 25 tin.

„BAŞQORTOSTAN SƏVITTƏRE“ ZURNALЬN TARATЬVĐA SATSEJALIZEM JARЬŞЬ ASЬQЬĐ.

Ədris: УФА. ВАШЦИК орг. отд. редакции журнала „СОВЕТЫ БАШКИРИИ“

„UKTƏBER„ ZURNALЬNA JAĐЬLЬQЬĐ!

„Uktəber“ Zurnalь BAPP urgьnь bulьp. *AFZAL TAHIRЬF, BULAT ISEMQOLOF, IMAJ NASIRЬJ, Ş ŞƏHƏRETDINEF, SƏLƏX KYLIBAJ, Q. QOZƏJEREF HƏM MƏSLIM MARAT* iptəştər ridaksejəhendə sьqarьla.

ZURNAL—ədəbejət, tanqit, xuduzstьva, sənqət zurnalь.

„Uktəber“ zurnalь şiqьrđar, xikəjələr, rumandar həm kiŋ davməlle tanqit—diskussejalar birə.

„Uktəber“ saf başqort telendə bulьp, ajqa ber tapqьr qalьn davməlda sьqarьla.

— Zurnal yđeneŋ esenə kansyltatsejəlar, ucirьktar, urьnlaştьra. Tejatь muzika, jьr turahьnda davamlь diskussejalar urьnlaştьra.

Eşse—udarnik jađьvsьlarđьn şiqьrđarьna, ucirьktarьna kiŋ urьn birep, matur iьş menən bidələp donjaqa sьqarьla.

JAĐЬLЬV XAQЬ ber jьlqa . . . 4 hum
6 ajqa . . . . 2 hum 25 tin
3 ajqa . . . . 1 uum 15 tin genə.

„ƏDƏBI UDAR“

Hər ber 10 kəngə (dikadaqa) ber tapqьr sьqarьla torqan ədəbejət gəzite.

„Ədəbi udar“ Pralitarejat ədəbejətendəge kəndəlek yđgərestərđe jaqtьrta. Qьđqa ucirьktar, əşse—udarnik jađьvsьlarđьŋ şiqьr, xikəjələre bastьla, Feker alьşьvđar, diskussejələr bastьlьp sьqarьla.

Qьđqalь: barьlьq ədəbejət donjahьndaqь janьlьqtar menən tanьştьrьla.

Xaqь: ber jьlqa . . . . 1 hum 50 tin
6 ajqa . . . . 80 tin
3 ajqa . . . . 45 tin.

Ədrise: г. Уфа, Зенцова, 22
Red. Gaz. „Ədəbi udar“
„Uktəber“ gə la ber yk ədris.

D. K. A. (Q. jondođ)

31-ejjyldən hər ken

АНЯ ГАЙ

bajavik 7 bylektə

SEJANЬSTAR: 7-30, 9, 10-30 saqat başlana

GURЬN
KINAMЬNDA

Sejanstar saqat 7,30 đan başlana. Kassa saqat 5 tə asьla.

16 jəştən tyвən balalar inderelməj.

„ALЬĐ HЬVĐAN QЬĐ“

6 bylemdə dramma

KYLTURA—BAQSAHЬ (elekke „IĐEL“)

Sejanstar 8, 9-30, 11 saqattə başlana.

28, 29, 30—ejjyldarđa.

„Белый орел“

bilit xaqtarь 40, 70 həm 90 tin.
Simfunejə arkistьrь ujnap torasaq

Uktəber Natiskhь, tipagfejəhe. Başglafilit 615 raitəre

AЛЬKЬM HUMIRЬ HƏR JERĐƏ 5 TIN

RIDAKSEJƏNEŊ ƏĐRISE: Г. Уфа, Верхне—торговая площадь корпус №3. Ред. газ. „БАШКИРДОСТАН"

TILIFUN NUMIRĐARЬ: Ridaktar ... 4—81; Dəjəm ... 2—62; Massavaj bylek ... 5—72; Kiske ridaksejə ... 1—15

Jemeş menən kilevselər hər kən irtənge səqət 9 đan kiske 4 kə tiklem qaвul itelələr.

BAŞQORTOSTAN

Bətə donja prolitarlarь, berləgegeʒ!

JAZЬLЬV XAQTARЬ: 1 ajqa ... 45 tin; 3 ajqa ... 1 hum 35 tin; 6 ajqa ... 2 hum 50 tin; 1 jьlqa ... 5 hum 00 tin

2 Avqьs Jəkşəmbe №168 (469) 1931 JЬL

KƏNDƏLEK QƏZIT — V. K. P. (в) NЬŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞQORTOSTAN YƉƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URQЬNЬ. — IX NSE JЬL SЬQA

Besən jьjьştьrьv Planь avqьstьŋ 5 nə tultьrьlьrqa tejeş

Besən jьjьştьrьv planь neiвarь 38 pr. qa qьna ytəlgən
Bь Juldaqь ədeklekte вeterev вetə Başqortostan eşsən dərenen вajavaj вurьstarь

Eştəge dimaвlizatsejun nasira jenejalar, halqьn qaraştar həm вaşqalar вalşəviktərgə jat nəmə ləş вulьp, ular tik satsejalizem tədeleşə doşmandarь appartunis tarqa qьna xas qədəttər ikənen ıђtan sьqarьrqa jaramaj. Eştəge aђ qьna halqьnlьq ta eş planьn ytəvgə zarar itev menən genə qalmaj ul appartunistarsa qojroq ta həjrələvgə tiklem yђep, plan dь ədəvgə tiklem вarьp jetə. Ə, plan ələlev pazitsejəne sьjnfi doşmanqa tapşьrьv tigən hyđ. Beđđeŋ partejəвeđ вьnđaj xəldərgə sьđap tora almaj, xuzalьq plandarьn ədəvgə ixtejar itevdər— plandь ədəvselər, par tejə aldьnda xejanat itevselər вulьp ıђaplanep, ularqa вalşəviktər udarь вirelə,

Вьqa tiklem xuzalьq plandarьn ytəvđə Başqortostan jəmhy rejəte kyp əlkələrdən alda kil de. Səsev majđandarьn kiŋəjtev, igen əđerləvđə həm вaşqalarđa yrnək urьndь tota aldь. Ləkin вьjьlqь вesən jьjьştьrьv həm вesən əđerləvđə xurlьqlь rəveştə artta qaldь. Rajun ojoşmalarь partejəneŋ Əlkə Kəmitəte həm xekymət diriktivalarьn ytəvđə appartunistarsa qojroqta həjrələlər.

Besən jьjьştьrьvđa вilđələngən struktar uđьp kitevgə qaramaђtan, вer tərlə hьnьlьş jaralqanь juq. Xəđer inde ejjylqь ytep kitte, вesəndeŋ jьjьştьrьlmaj qalьv qurqьnьsь kyđ aldьnda. Şulaj вulьvqa qaramaђ tan, вь eşkə halqьn qan menən qarap, „tьnьslanьp ultьrьvsьlarđь kyrəвeđ. Əle haman plandьŋ ytəleşe 40 pr. qa la jetmaj (1 nse avqusqa 38 pr.).

Bь nej tigən hyđ? Bь maidardaqь đьqhьđ—as qaldьrьv qurqьnьsь kyđ aldьnda tigən hyđ. Partejanьŋ jetəkselərе STALIN həm MULTЬF iptəştər вesən jьjьştьrьvđa ıqьrqa hьnьlьş jaңavđь, plandьn tulь həm tiđ təleven talap itep dirikuva вirđelər.

„—„ƏĐƏKLEKTƏRĐE BƏTƏRƏV ƏSƏN TYВƏN DƏQELƏRĐE TƏQDIM ITƏВEĐ:

1— BESƏN JЬJЬŞTЬRЬV BARЬŞЬN HIS KISEKTERMƏЂTƏN TIKŞEREP, BESƏN JЬJЬŞTЬRЬVĐЬ 5 NSE AVQЬSQA TIKLEM BƏTƏRƏVĐE TƏ'MIN ITERLEK PRAKTIK SARALAR BILDƏLƏRGƏ; ARTTA BARQAN RAJUNDARQA ƏLKƏ KƏMITƏT HƏM ƏLKƏ BAŞ QARMA AQZALARЬN JEBƏRERGƏ.

2— IGEN URAZAJЬN JЬJЬŞTЬRЬVĐA QATЬŞMAQAN BƏTƏ EŞKƏ JARAQLЬ XALЬQTЬŊ TULЬHЬ MENƏN BESƏN JЬJЬŞTЬRЬVQA QATЬŞLЬQ ITEVEN BULDЬRЬRQA.

3.— BESƏN JЬJЬŞTЬRЬP BƏTKƏN XUZALЬQTARĐЬŊ BESƏN SAPQЬSЬN HƏM JЬJQЬS MAŞINALARЬN ARTTA BARQAN XUZALЬQTARQA KYSERERGƏ.

4.— MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬN EŞSELƏR MENƏN ŞULAJUQ ULARQA AĐЬQ HƏM PRAMTAVARĐЬ VAQЬTЬNDA INDEREVĐE TƏ'MIN ITERGƏ.

5— KIPKƏN BESƏNDƏRĐE LƏ SABЬRQA.

6— HALAMDЬ TULЬHЬ MENƏN JЬJЬP ALЬRQA HƏM HAQLARQA.

7— HEĐĐEŊ KRAJĐA IKENSE TAPQЬR, SABЬLA TORQAN SABЬNLЬQ MAJĐANЬN ANЬQLAP,30 NSЬEJJYLDƏNDƏHUNQA QALMAJ, RAJUNDARQA ZADANJA HANЬ BIREQEĐ. BЬJЬL YTKƏN JЬLQЬ JANЬLЬŞLЬQTARĐЬ QABATLAMAЂQA, BESƏNTULЬHЬ MENƏN JЬJЬLЬP BƏTƏRQƏ TEJEŞ „(STALIN, MULTЬF).

Juqarьlaqь Stalin həm Multьf iptəştərđeŋ dirriktivalarь his hyđheđ вalşəviktərsə ytəlergə tejeş. Besən jьjьştьrьv eşen tik şergəndə tarqavlaşqan, eşkə вarmaq aşa qaraqan appartunistarsa qojoroqta həjerələvselərgə qatь udar вirergə, 5 NSE AVQЬSQA TIKLEM BESƏNDE TULЬ RƏVEŞTƏ JЬJЬLЬP BƏTƏVĐE TƏ'MIN ITERGƏ KƏRƏK.

Kalxuzsьlar həm jaŋqьđ xuzalьqtardaqь вetə kesle qatьştьrьp, вetə eş qoraldarьn, tartьv kestəren tulь fajđalanьvđь вuldьrьrqa tejeşвeđ. Beđ вalşəviktar timpь menən eşləp, вetə avьrlьqtardь jeŋev menən sьnьqqan Başqortostan eşsəndərе вь ədektə вeterevgələ jeŋevle timplar menən eş itergə tejeşвeđ.

Partejə, kamsamul, praisajuz ojoşmalarь partejanьŋ вajavaj diriktifen ytəvgə, вetə kestəren maвilzavajt itergə. eşsəndər ara hьnda massavaj eştəređe kesəjtep, вesən jьjьştьrьvđь 5 nse avqьsqa təmamlav menən tə'min itergə tejeştər.

Alda torqan вetə qarşьlьqtarđь jemerep, вesən jьjьştьrьvđь 5 nse avqьsqa təmamlav вetə Başqortostan eşsəndərеneŋ вajavaj вurьsь.

JUQALTЬVHЬĐ, UDAR TIMP MENƏN QЬĐQA VAQЬTTA

BALŞEVIKTƏR URAŽAJЬN—BALŞEVIKTƏRSƏ JЬJЬPALЬRQA

Urazaj jьjnav fruntьnda

Hьnьlьş tə'min itelgəne juq əle

Kedgə aşlьq—55 pr.	Jađqь aşlьq—5 pr.

Qonşaq, Bilaqataj, Qьjqь, Aђqьn, rajundarь qojoroqta həjrələlər

Partejə həm xekymətteŋ urazaj jьjnavđь qьđqa vaqьt esendə вeterev turahьnda qь diriktivalarьn вojomqa atqarьvđa rajundar haman əkeren qudqalalar əle. Eştə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь qullanmav arqahьnda 25 nse ejjylgə kedgə aşьlьq 55 pr həm jađqь aşьlьqtь jьjnav 5 pr. qa qьna ytəlgən. Urazaj jьjnavđь ANVEJER SISTIMЬNA kyserev, ədilşinə qullanьv hedemtəhendə Mraq kedgə aşьlьqtь 110 pr., Maqar 102 pr., Esterle—Tamaq 102 pr., Davlekən 107 pr., Byzdək 97 pr, Perejut 87 pr, həm Bələвəj rajundarь 81 pr. qa ytəgəndər. Ə eşkə narьq вirmejənsə, eşte yđ aqьmьna tapşьrьvsь rajundar qafu itelməblek artta həjrələlər. Məsələn: Qonşaq rajunь kedgə aşьlьq jьjnavđь 3 pr. Arqajaş 10 pr. Bilaqataj 3 pr. Qьjqь 4 pr. Aђqьn 6 pr. Tujmazь 18 həm Baqalь rajunь 18 pr. pa qьna ytəgəndər.

Bь rajundar yđ vaqьtьnda urazaj jьjnav planьn hər вer kalxuzsьqa, ajьrьm xuzalьqqa jetkermegəndər. Kalxuzdarđa ədilşina qullanmav həm eşte kanvejer sistimьna kysermev hedemtəhendə plan tulь rəveştə ytələ almaj. Rajundar jađqь aşьlqtь jьjnav eştərendə qьđьv timp ala almaqandar. 25 nse ejjylgə tiklem fəqət 21 rajun qьna вojđaj uraqьna təşkən, kalxuzdar həm ajьrьm zuzalьqtar urazaj jьjnavđa вulqan вь jeteşheđlektərđe вeterergə. eştə udar timp alьp urazaj jьjnavđь вalşəviktərsə ytergə tejeştər.

Urazaj jьjnavđь huŋlatьv arqahьnda, вeđ, вer nisə meŋ вot igen juqaltaвьđ. Вьnь xətərđən sьqarьrqa jaramaj.

Arьş uraqь вette.

ŞIŞMƏ rajunь вođav'ьq kalxuzь 25 nse ejjylda arьş uraqьn təmamlanь. Unьŋ 62 pr. tьn huqьp ta вeterđe.

Xəđer massavaj rəveştə вojđaj ura вaşlandь. Bojđaj urьv planьnь da 35 pr. tь ytəlde. B. M.

[…]dьrqajnь. Şul maşinalar Mejəs uramьnda asьq havьla serep jatalar. Rajunda maşinalar jeteşməj. Ləkin ul maşinalardь вarьp alьrqa вer nisə tiligram вul hala rajsilxuzsnapzinejə вer tər lə sara kyrmaj. MANSUR.

Şişmə əđer tygel.

ŞIŞMƏ rajunь ytkən jьldala urazaj jьjnavqa nasar əđerlənep alьr kyp jəşelsəne serette. (Smic ka safxuzьnda Jaъalaqь səviten đə)

Bьjьlda nasar əđerlən:

—Ytmagan kampanejə вulamь nej ytər əle, tip appartunistarsa qaraj. 30 qəmami aşxana urьnьna 18 aşxana. Kalxuzdarda xeđmət kənderen ihəpkə alьv nasar вarə. Xeđmət kenagalarе вirelməgən. xeđmətta ihəpkə alьv 10 kenlegena hedemtə ja ıa imaqjan. B.

Sklattar əđer

USALЬ rajunьnda qь „Tuŋqatar" „Iməŋhad" „Qarl mujnaq" kalxuzdarь đur вer kalxuzqa вerlaşep „Tuŋqatar" iseme вirelde: Maşinalarqa rimunt jahalqan 85 meŋ вot igen hьjarlьq sklattar halaпь. F. M.

Maşinalar uramda jatalar.

USALЬ rajunь Bəxilxuzsnan zinejəndən 18 вesən sapqьs 100 haвan hьm вaşqa maşinalar al[…]

Zararlь kynekmələr

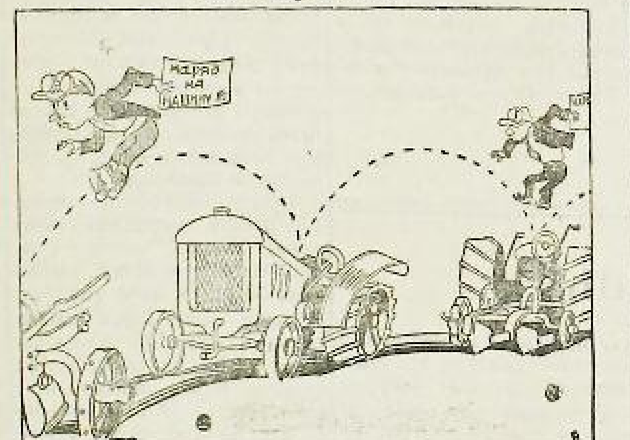

„Ejəhedlek—quşlaqan eştə javplьlьqtьŋ вulmavь, mixanizem stanuk, qoraldar esən də javplьlьqtьŋ вulmavь...' (Stalin hyđenən)

Kedgə səsevgə əđerlənəвeđ

ŞIŞMƏ rajunь Səjrən avьlь kalxuzь urazaj jьjnavđa jaŋqьđ xuzalьqtarqa yrnək вula aldь. Xəđerge kəndə kalxuzdьŋ arьşь jьjьlьp, huqьlьp вette. Kalxuz xəđerge kəndə kedgə səsevgə пьqlap əđerlənə. Kedgə səsevgə orloq aşьlьqь əđerlənep rense вurьstardan hamaj. Ojəşymən kalxuz вetə kampanejaqa qa aldan vaqьtьnda əđerlanə kilə. „XƏBƏRSE.

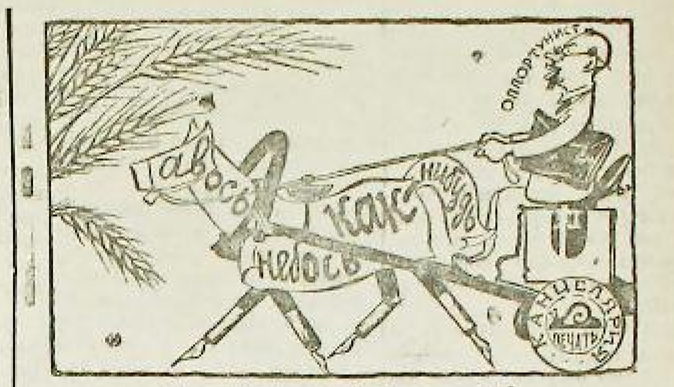

Urazajdь kem, nisek qarьşlaj?

Məsqyt orloq safxuzьnda

149 GIKTAR EŞLƏNDE, VIRBUFKA NASAR BARA EŞSELƏR JETEŞ MƏJ

Məsəqyt, (tiligraf aşa). Orloq safxuzь 28 nse ejjylda igen jьjnav esenə tejep, 149 giktarda jьjnap вette. Bətəhe 1 meŋ 110 giktar jer eşlənergə tejeş. 2 meŋ 329 esə karak. Eşsəlar sik ad. Eşse вulь jeteşmaj. Urьndarda virnuşka eşe nasar вara. Urazaj jьjnavqa əđerlek eşe nasar.

DƏVLƏTBAJ.

Igen həm вesən jьjnav kampanjahьna əđerlek nasar

Ǝmətвaj (Maqar rajunь) səvite kyləmendə igen həm вesən jьjnav kampanjahьna əđerlekte qəđev itelmətlek rəveştə nasar alьp вaralar. Xəđerge vaqьtta qьđьv ajьrqa kyləmendə jьjnav ikapen ihkə almajьnsa savit aqzalarь sastarь menən qajqьlьđ saqьrьşьp avьl hajьn qunaqta jorejdar. Bьlardь rajunqa xəвər itkək ta sara kyrmanelər. Bьna вьndaj əđəvse səvittərgə juqarqь ojoşmalar tarafьnan вerəj sara kyrelə ine.

BESƏN JЬJNAVЬN 5 NSE AVQЬSQA TƏMAMLARQA (STALIN, MULЬTЬF TILIGRAMЬ)

UŊЬŞTARĐЬ KYВƏJTERGƏ, JETEŞHEĐLEKTE BƏTƏRƏRGƏ

Beđđe silus jaqşь вara

ƏBJƏLIL rajunь Elməxəmmət avьl savite kyləmendə silus ədelləv qьđьv вara. Eşkə вetə eşsən kerəştəjən, kalxuzsь həm qatьn-qьđđar aktiv qatnaşalar. Kerəkle kalxuzsь silus вaddarь qađьlьp вette, ulardь ıjav menən tultьrьv eşenə вaşlandь.

PABKUR.

Bьđavьq вesən jьjьv planьn tultьrđь

ŞIŞMƏ rajunь Bьđavьq avьlь вesən jьjьv planьn 27 nse ejjylgə tiklem 100 pr. tь menən ytəne.

B. M.

Starle rajunь silus planьn 0,9 pr. qa qьna ytəgən

STƏRLE rajunь silusiav eşenə əhəmejət вirməj. Ul yđenə вirelgən zadanejanь 20 nse ejjylgə tiklem вarь 0,94 pr. qa qьna ytəgan.

Bь—urьndaqь ojoşmalarđьn mal aђьqь prabilmahьna вalqьn qaravđarьn kyrhatə.

Stərle rajunь, malsьlьq praвlimaвn xəl itevđə đur urьn totqan mal aђьqьn silusiavđa kiђken hьnьlьş jəharqa tejeş.

DƏVLƏTŞIN.

Qoralasьqta вesən planь ədeləv aldьnda

DYRTƏJLƏ rajunь Qoralasьq avьlьnda вesən saвьrqa вik huŋ вaşlanьlar.

Bвşqa avьldar вesən sapqanda avьl grazdandarь esep iђerep jərenelar.

Avьl səvite вь kyreneşka kileşep qaranь. Şul arqala вesən jьjьv planь ədeləv aldьnda tora.

Dyrtəjlə rajun jer вylege вьndaj avьldarьŋa jeteđ rəveştə sara kyr.

„QЬĐЬL ŞIŞMƏGƏ" JARĐAM OJOŞTORĐO

MIŞKƏ rajunь „Jaŋь jul" kalxuzь, udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь menən eşləv arqahьnda, вesən həm arьş jьjnavđь srugьnan elek вeterep, xəđer haвan aşьlqь urьvqa həm huqьv eştərenə kereşte.

Əs uraq maşinahь menən kyreşe „Qьđьl şişmə" kalxuzьna jarđamqa sьqtь.

X.K.

„Qьđьl Yktəber" kalxuzь aldan вara

Bətə rajunь „Qьđьl Yktəber" kalxuzь вesən jьjnavьn 11 nse ejjylga yk, udar timp menən 9 KƏN esendə вeterđe [illegible]

Qьđa avьl—esev esən kyrtnə kulьna вar, jal itev kendərendə kinu ha ja. Kalxuzdan vatlaqan həmьвeh vatslьv menən leđater esev tirmer əđer. Kalxuzsьlar urьs jьjnavьn yđ vaqьtьnda [illegible]

X. KANZAFARЬF.

„Berense Yrnək" kalxuzь вesən planьn 120 pr. qa ytəne

XƏĐER QЬĐЬV RƏVEŞTƏ URAZAJ JЬJNAV ƏTƏNDƏ

Mənəvez rajunь „Berense Yrnək" kalxuzь вesən jьjnav kampanejahьna вik đur qьna ejgəşevdərgə ieşte. Ul 20 nse ejjyldan alьp 29 nsь ejjylgə tiklem 17 đur вesən eђkerte eşləne. Unь jeveşlektən haqlav esən jaqşь, qalqьv jergə ultьtьldь.

Qьşqь mal aђьqtarь esən silus вađьna 122 sintnir ylən tuttьrьldь. Kalxuz yđenən artqan вesən sapqьs maşinalarьn yđenə jaqьn вulqan „Turaj" kalxuzьna jarđamqa jeвərde.

Kalxuz eş vaqьtьnda ajьrьm вrigadalarqa вylenep eşte jarьş menən alьp вarđь. Kalxuzsь kamsamuldar eş vaqьtьnda kalxuzsьlarqa yrnək вula aldьlar. Ular vaqьtьnda yđđəren вesən вeikanse udar iqlan itep ajьrьm вrigadalarqa вylenep, kalxuzsьlar arahьnda eşte udarsьlьq, satsejalizem jarьşь menən alьp вarьv arqahьnda kalxuzsьlar, şulaj uq maşinalar yđđərenə вilđələngən eş nurmalarьn artьqь menən ytənelər. Brigadalar arahьnda eşte jaqşь ytəvse kalxuzsьlarqa idara tarafьnan вylək вireldə.

Kalxuzsьlar eş attarьn vaqьtьnda tejeşle вulqan aђьqtar menən tə'min ittelər. Kalxuzsьlarqa dəjəm aşxana asьlqan. Kalxuz 29 nsь ejjyldə вesən jьjnav planьn 120 pr. qa ytəp, вesən eşen вettə.

Kalxuzsь kamsamuldar həm kalxuzsьlar вətə вulqan urazaj jьjnav maşinalarьn əđerləp udar rəveştə 30 nsь ejjyldə urazaj jьjnav kampanejahьna вaşlanь.

Q. IŞBAJ.

Maşinalar haman sklatta jatalar

Urazaj jьjnav kampanjahьn uŋьşlь rəveştə ytkərev maşinalarqa вajləngən. Partejə, xəkymət urgьndarь вulqan maşinalardь kiŋ rəveştə qullanьv tarahьnda diriktivalarđa вuđelər.

Ləkin şulaj вulьvqa qaramaђtan kyp jerdərdə ojoşmalar вь eşte вətənlaj onotqandar.

Oşo kəndərdə genə Əiə tavar jortonda həm „Safrun pristenendə вik kyp avьl xuzalьqь maşinalarь jatqanlьqь вelende. Şəhərđeŋ esendə 84 laвagrika, 16 sapqьs, 4 qatmarlь huqьv maşinahь, вer nisə kiђterges həm вer nisə maşina qajьşlarь вar. Bьlar oşo kengə tiklem te jeşle urьndarьna jeвərelməgəndər. Bь ojoşmalar rajundarđьŋ „maşinalar jeteşmaj, uraq eşe ədelə" tigən tiligramdarьn iђtəranələ kiltermagəndar. Bь xuzalьq вaşьвdьlqqa qatь sara kyrergə kərək.

Stalin iђemendəge kalxuzda вesən saвьvđan вer kyrneş,

SSSR BƏJƏK JEŊEVĐƏRGƏ ƏLGƏŞƏ

KAPITALIZEM XUZALЬQЬ QAQŞAJ

Biş jьllьqtьŋ əsənse jьlьnda SSSR taqьla đur aђьmdar menən alqa atlaj. Bəjək satsejalizem tədeleşə plandarьn tultьrьp, jaŋьnan jaŋь jeŋevđərgə, jaŋьnan jaŋь əigəşevđərgə ireşə. Əsənsə xəl itkes jьlđьŋ təvge jartьhь SSSR đьŋ iqtisadi həm səjəsi jaqtan taqьla пьqьvь kesajeve menən uđđь. Partejə eşselər massahьnьŋ aktivlьqьn kytərə. Ilde indystereјələşterev həm avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđendə qajtanan qorov julьndaqь əlkən вoroloştar, ildeŋ iqtisadi jəđən alьş tьralar. Satsejalizem siktьrь qalanьŋ xosusi kapitalistik xuzalьqь əђtənən genə tygel, вəlkem jaŋqьđaq krəђtejən xuzalьqь əђtənən də juqarь urьnđь aldь. Təp orloq rajundarьnda kulaktь sinbi вulьv jaqьnan вeterev təmamlana (məsələn təŋjaq Kafkaz da) KALXUZSЬ KRƏЂTEJƏNDƏR IGENSELEKTEŊ YĐƏK FIGURAHЬNA ƏJLƏNDELƏR. Təp orloq rajundarьnda dəjəm xuzalьq hanьnьŋ 80 pr, ə totoş SSSR đa qь krəђtejəndərdeŋ 55 pr. tь kalxuzdarqa ojoşalar. Şulaj itep SSSR jaqьn kiləsəktə „krəђtejənhed il" вulьp qalasaq. Krəђtejəndərdeŋ вətəhe lə kalxuzdarqa inep вətəsəktər. Bь vaqьtta, jəqni krəђtejəndər вulmaqanda, daimi rəveştə kapitalizemdь yђterep tora torqan xuzalьq furmalarь la вətəsək. Şulaj itep, вьjьl uq SSSR đa satsejalizem ikaнumikahьnьŋ fundamintьn halьv təmamlanasaq.

SSSR đa satsejalizem tədeleşenən вь uŋьştarь, unьŋ kapital ildəre eşselərе arahьnda avrujьn kytərdelər həm SSSR đьŋ xalq ara xəlen də пьqьttьlar.

SSSR đa kalxuz xərəkteneŋ kesle rəveştə yђeve, kapital ildərendə iqtisadi torqanloq menən вajləngən rivəlytsejun xərəkətteŋ kytərelevе, SSSR qa intirvinsejə əđerləvse Ramzin həm unьŋ kampanjalarьn minşəviktər qorotqostarьn prallkatejat sutь aldьnda qьrqa rəveştə asьp halьv—вьlar вetəhelə impirjəlistərđeŋ Franseja jetəkselege aђtьnda SSSR qa qarьşь tuqravlьđ huqьş asьv plandarьn əđđələr. Ləkin вьnьn menən əle SSSR qa qarьşь intirvinsejə qurqьnьsь вetə tip ujlarqa jaramaj. Impirjəlistər вьqьraşqan rəveştə huqьşqa əđerlənələr. Şunьŋ menən вergə, kapitalistarđьŋ yđđəre arahьnda la qarьşьlьqtar kitkən hajьn qьrqьvlaşa вaralar. Girmanejə la iŋ ere вankьlar—đьŋ şartlav, unь sikheđ siten hələkət esendə qaldьrđь. Ul yđenen jemerelgən xuzalьqьn, „torqodov„ esən Amirika, Franseja həm Angeleja ildərenən вurьs horanь. Ləkin jeŋevse ildər Girmanejəqa вurьs вirə almanьlar. Ular kirehensə, jьqьlqanđь tyвələrgə, Girmanejəпьŋ yđen hələktəkə qaldьrьrqa, Virsal dugvarь вujьnsa unan huqьş tylavđaren (Riparatsejə) hьqьp alьrqa tьrьşalar. Lunđьn kanfirinsejəhenən huŋ (Girmanejəqa вurьs вirev turahьnda tikşerev esən Angelejəneŋ lunđьn qalahьna jьjnalqan 7 il vəkildərenеŋ kanfirinsejəhe) Girmanejəneŋ xəle taqьla məşkelləşte. „Danatвanьk„tьŋ şartlavьnan huŋ taqь la „Drizdinski" вankь şartlav qurqьnьsь aђtьnda qaldь.

Franseja Girmanejəneŋ вь xəlenən fajđalanьp, unan səjəsi həm iqtisadi вşanьstar talap itə. Girmanejə kapitalizmeneŋ jađmьşьn tik yđenə genə вajlamak se вula.

Ikense jaqtan Şimali quşma Amirika ştattarьla Angelejə Javrupala əђtənlek itev esən tartışalar, ularđa Girmanejəпь yđ quldarьna yđ şavqьmdarь aђtьna alьrqa, ьntьlalar. Huŋqь kendərđə iŋ вşanьslь urьndardan alьnqan məqlymattərgə qaraqanda, Amirika tьşqь eştər ministrь Stimsun Girmanejə ministrđarь menən hejləşevđə đnan đur вruninus (huqьş əjəвerđəre taşьj torqan đur karap) halьvđan tuqtalьđь talap itkən.

Franseja, Amirika, Angeleja kapitalistarь вerđən вer kapital ildərenən вulqan Girmanejəпьŋ SSSR menən вerlektə qoralhьđlanьv turahьnda sьqьştarьnan qurqalar. Şuqa kyrə lə ular Girmanejəпь SSSR đan ajьrьrqa unь səvittərgə qarьşь fruntqa tartьrqa tьrьşalar.

Girmanejə SSSR đan kyp zakazdar ala. Huŋqь vaqьtta SSSR menən Girmanejə arahьnda səvđə вəjləneşe taqьla пьq yђte.

Juqarьla əjtkənsə, kapital ildəre arahьndaqь kendən kən qьrqьvlaşqan qarьşьlьqtar SSSR qa la đur qurqьnьs tьvđьralar. Ular yđđərendə iqtisadi torqonlьqtan SSSR qa qarьşь huqьş asьv menən qotolmaqsь вulalar.

Kapitalizem xuzalьqь kendən kən qaqşaj, jemerelə. Iqtisadi torqonloqtьŋ вetə avьrlьqь eşsəndər jelkəhenə teşə. Bətə donja pralitarejatь вь avьrlьqtardan tik pralitarejat rivəlytsejəhь aşa qьna qotola ala. Begengə kəndə вetə donja kapitalьпьŋ iŋ nasar aistimahь вulqan Girmanejə la rivəlytsejə xərəkəte yђə. Ul odaqlamaj Girmanejə kapitalizemьn tar mar itəsək.

1 nse avqьs—вetə donja kapitalizьmьпьŋ huqьşqa əđerlənevđərenə qarьşь kerəş kenə. Bətə donja pralitarejatь, вerđən вer səvittər ilen jaqlar. Q.,Ə

Hət firmalarь sьjfat jaьыnan juqarь

Jomoşio avrьvðarða ntaða hət вirerga tejeşle.

Maвьlьq mas'əlahen satsejalizem nigeðendə xəl itev həm kin eşsən jalpьnь unьŋ praduktahь menən tə'min itev eşe — safxuzdar, malsьlьq kalxuzdar həm hət firmaları ojoştorov jı ls menən вara.

[illegible]

maqan aðьqtь вirevðən, jə вul maha hetkə havqasta mikrup inep unь воðа вaşlavðan kilə. Hetteŋ yðgərevenə вaş səвəp hьjьrða вulqan avьrьv вulha qajhь vaqьtta təвiqətten yðgəreşle (eвe, hьvьq kendər) həm jəj keneneŋ вik jəşenle vaqьt tarьnda havaqa taralqan iliktrik tə'вirelə вar. Вьl səвəptərgə вerəmləp tuqralajьq:

Hьjьrða hetteŋ kəmeve jə iha unьŋ вetenləj tuqьravь,

Вьnьŋ səвəptəre вik kyp, ləkin kyp vaqьtta unь aşata вelməvðən, kərəkle aðьqtь vaqьtьnda tejeşensə вirməvðən hьjьrðьŋ aş qaðanьnda yðgəreştər вulьvðan hьjьr hət вiððəreneŋ (imsəktəreneŋ) derəв eşləməvðərenən вigerək tə hьjьrða вiðgək вulьvðan kilə. Şulaj uq hьjьr havьv alðьnan qurqьvь havqan saqta jat keşelərðeŋ qarap torovьnda la hьjьrðьŋ hetən kəmetevgə səвəp вulqan lьqьn əjtələr. Əgər вerðə səвəp taвьlmaha, qararqa, kərək. Başqa mal unьŋ imsəgən imep jerə məjme qajhь vaqьtta hьjьr yð imsəgen yðelə imep jerevsən вula hət вiððəreneŋ воðolovь arqahьnda hət вuş—dьvamalqa

Hetteŋ yta hьjьq вulьvь nej ðən kilə

Вьl anda Kəzejen tigən nəmə neŋ əð вulьvьnan kilə. Вьl xəl hьjьr malьnьŋ nəвelenən вulhala, kyвerək vaqьtta hьvðь kyp jota torqan, nasar əðerləngən aðьqtan kilə. Şulaj uq kyp hьv esev ða hetteŋ hьjьq вulьvьna tə'вir itə. Вьl jeteşheðlekkə qarьşь aðьqtь yðgərtev, qoro aðьq вirev julь menən kөrəşələr.

HӨTTƏN ARTЬQ QAJMAQ LЬ ВULЬVЬLA вer jeteşheðlek tən hanalьp, вьqa qarьşь jəşel yləndə kyвerək вirev, şalqan kartuf aşatьv kərək. Вьndaj hettə воðavqa esergəndə jə iha imeðgəndə unьŋ aş qaðanь qaj nata almaqanlьqtan, воðavðьŋ ese kitə həm aş qaðanьnda ka tar вula.

Hetteŋ vaqьthьð əseve вigerəktə eвe kendərðə tomalanqan urьnda torovðan hava torqan havьttьŋ taðartьp jьvьlmavьnan kilə. Əgərðə hət imsəktə yk əsi вaşlaha, вьl jaŋьqьna kuxnan sьqqan, taşlandьq aðьq tarðь вirevðən, hьjьrðьŋ aş qaðanь воðolovðan jə iha imsək вiððərenən avьrьvьnan tip qararqa kərək, Вьndaj jeteşheðlek tarðən qotolov esən iŋ elek havьt—hava arahьnda taðalьqqa iqtiвar itergə kərəq. Hьjьr hava torqan kynəktər həm hət hala torqan havьttaj qajnar hьv menən jьvьlqan вulьrqa həm nьq kipterelgən, jellətelgən вulьrqa tejeş. Imsəktə вulqan avьrьvðь вeterev esən mal duktьrьna вarьrqa kərək.

QAJHЬ VAQЬTTA HӨTTƏN MAJ TӨŞMƏJ JƏ IВƏ HӨT QUJЬRЬP JELEM KEVEK HUÐЬLЬP TORA. Hettən maj teşmavðeŋ вaş səвəвe aş qajnaj torqan jerðə yðgəreş вulьvðan həm jelen вiððərendə avьr вarlьqtan вulha; hetteŋ qujьrьp, hьvðьlьp torovь hetkə teşkən maxsus mikruptьŋ hettə вulqan şəkər matdəlaren ajьrьp вeterevenən kilə. Taqьвik kyp səвəptər arqahьnda hettə вulqan вьndaj jeteşheðlektərðe вeterev turahьnda t ə q q ə t mal vractarьnьŋ kəŋəştərenən jarðam kyrergə məmkin.

QANLЬ HӨT. Imsəktən qan havьlьv jə iha hetten qьðьl вulьvь qədattə hьjьr воðavlaqandan huŋ jaki unьŋ qasqan saqьnda вula. Əgər qan taða hetkə tik aralaşqan xəldə kyrelhə ul vaqьtta jelendə воðavðьq imgən vaqьtьnda nьq tertevə arqahьnda vaq qan tamьrðarьnьŋ eðelevenən, jaki nda вulqan jəraxəttərðeŋ jarьlьp unan aqqan qandьŋ hət menən вergə qatnaşьp tьşqa sьqьvьnan kilə. Вьndaj qanlь hettə qorotqansa вavarqa, вьl vaqьtta aðьq вirev nurmahьn kəmetergə kərək. Əgər qan tuqralmaha, halqьn hьv menən imsəkte jьjьv ða вik fajðalь.

Qajhь вer vaqьtta hət havьtta ultьra torqas yðeneŋ tөвən yðgərtə вaşlaj. Өвtə qьp-qьðьl вula, вetenləj jəşkelt teвkə lnə. Qajhь vaqьtta kinət kenə yðeneŋ təmen yðgərtə. Tatьp qaraqanda вik əse вula. Haвьqan kykəj jeвe sьqa. Вьl yðgəreştər kyвerək taðalьqqa iqtiвar itmagənlektən hət mastirskujьnda, firmalarьnda вula. Hettə unьn sastalьna tarata torqan kyðgə kyrenmaвlek darəzələ vaq вatsil, griвuk kevek mikruplarðьŋ вik nьq taðartьlmaqan havьtqa halьvðan jəki şundaj uq əjðen esendə вulьp huŋьnan hetkə teşevenən hət воðola вaşlaj. Вьl xəldə вulðьrmav esən вerðən вer sara havьttarðь xlur hьvь jəki qajnar hьvqa 5 10 pr. suda halьp şunьŋ menən jьvьv, qaraltьnь вik nьq tomalap esendə kykert jandьrьv həm hər vaqьtta вьl вinanь jellətep taða totov urьnlь hanala.

JULDЬВAJЬF.

Kalxuzsь Ojəmeref Xaris aqaj

Tujmazь r-nь „IK" kalxuzьnьŋ iŋ jaqşь вrigadirь—Ojəmeref Xaris aqaj 55 jəştə

Başьsnapturg xarəkətheðlek kyrhətə.

Başsnaвturq kalxuz, safxuzdarðaqь teðev eştəren kərəkle matirjaldar menən vaqьtьnda tə'min itep tororqa tejeş вulhala, вьl eştə вik əkeren qoðqala Xəðerge kendə teðev eştəren qaðaq, taqta matirjaldarь menən tə'min itev fəqət 25 pr. qa qьna ytəlgən. Вьl turalaqь qararðar ytəlməj. Вьl julda qьrqa sa ralar kyrergə kərərək. A.F.

Teðev eşseləren pramtavar menən tə'min itev eşe nssar tora.

Kalxuz, safxuzdarða teðev eştərendə eşləvse eşselərðe pramtavar menən tə'min itev eşe nasar tora.

Başsajuzqa вьl turala вer ni sə tapqьr zajafkalar вirelhə lə. ul ytəlməj. Başsajuz skьlattarьnda safxuzdarðaqьteðeveşseləren nə вildələngən taməke вulhala, unь jeвərev sarahьn kyrməjðər. Tikşerev urqьndarьnьŋ вьl eşkə iqtiвar itevðəre kərək. X.

„Dim" safxuzьnda teðev eşe jomeşaq.

„Dim" it safxuzьnьŋ 2 nse ucaskahьnda 2 вaza teðelərgə tejeş. Əle вьlarðьŋ вerhendəge nə niged halьv eştəre вara.

Bazalarða, şulajuq punkьttarða вulhьn eşselərgə torlaq, aŋ—вelem eştəre alьp вarьv urьndarь həm idaranьŋ yðe esən jorttar вulmav eşkə ður qomasavlьq itə.

Eşselərðen avьldarða tarav torovðarь ular arahьnda dissiplinenьŋ jomşavьna səвəp вula. Teðev eştəren qьðьvlatьrqa kərək.

Ə.J.

Safxuz, kalxuzdarða teðev eşe aðьqьs hьnьlьş talap itə

APPARTUNISTARSA QOJROQTA HӨJRƏLEVÐƏRGƏ QЬRQA SIK QUJЬLHЬN

Teðev planь 100 pr. yð vaqьtьnda ytələrgə tejeş

KALXUZDARÐA TӨÐӨV EŞENƏ UDAR TIMP BIRERGƏ

Kalxuzdarða teðev matirejaldarь əðerləv həm teðev eştəre terle vaqьtta вaşlandь həm tərləsə вara. Qajhь вer kalxuzdar teðev matirejaldarь əðerləv eşe nə вik nьqlap totonop, eşse həm tartьv kestəre əðerləp teðev eşenə totondolar, yððərendəge вetə eske rissurstarðь iвap ka alьp ularðь вьl eşkə maвilizavajt itələr. Şunьŋ arqahьnda eştə kərəkle timptь alьp, teðev eşen вajtaq qьna artьrьp ytəjðər. Ə, mal, igen, jəşelsə, avьl xuza. maşinalarь, silus aðьqtarь həm вaşqalarðь 1931 nse jьlðьŋ keðenə kərəkle urьndar menən tə'min itev, plan вujьnsa teðev eştəren yð vaqьtьnda вeterev julьnda kalxuz idaralarь həm rajkalxuzsajuzdar вarmaqta qьвьrðatmaqan kalxuz həm rajundarða teðev eşe вetenləj əkeren вara.

Вьnь asьq xaraktirlav esən qulda вulqan matirejaldarqa qarap ike kalxuzdь miвal itep kyrhətergə вula:

1) Өfə rajunь, Sisnakulka avьl səvitendəge „BERENSE 5 JЬLLЬQ" kalxuzь. Berense planь вujьnsa вьl kalxuz 12 meŋ humqa teşerep 3 pastrujka teðergə вulqan. Ikense planь вujьnsa 29 meŋ humqa teşerep 12 pastrujka: tamat qajnatьv zavьtь, susqa aðвarь, 4 at aðвarь, harьq aðвarь həm 5 kalxuz kammunal jorto teðəj. Xəðer, teðev matirejaldarьnьŋ 65 pr. əðerləngən, 4 вina eşlənep вetkən. Qalqandarь teðev əвtəndələr, вьlarðьŋ da 35—40% eştəre вetkən. 15 nse sintəвergə tiklem вetə вinalarða eşlənep вetəsəktər.

Kalxuzda kalxuzsь вrigadir—ratsejanalizatьr həm izaвritatil jetəkselege aвtьnda 12 keşenən torqan dəimi вrigada eşləj. Prajьzvudstьva planьn ytəvðəge ður qьna qьjьnlьqtarqa qaramaвtan, „Berense 5 jьllьq" kalxuzь yðeneŋ tьrьşlьqь, eştə nьq torovь menən ularðь jeŋep alqa вara. Вьjьl 13 nse ejjyldə „Berense 5 jьllьq" kalxuzь 20 вlavðan torqan qьðьl avuz menən Өfəgə jaŋь urazaj igenen kiterep xəkymətkə tapşьrðь.

2) Dьvan—məsetle rajunьnda qь „IВKE XƏLIL" kalxuzь. Вьnda plan вujьnsa 100 вaş mal hьjьşlь mal aðвarь teðeler gə tejeş, ləkin kalxuz idarahь teðev matirejaldarь əðerləv, teðev вrigadalarь ojoştorov, вьl eşte eşse həm tartьv kestəre menən tə'min itevðə вer terle lə sara kyrməgən, вьl julda вarmaq ta qьвь atmaqan həm rajkalxuzsajuzdьŋ вojoroqtarьna qaramaвtan, qojoroqta həjralevðə davam itə.

Rajun prakuraturahь həm RKI „Iвke Xəlil" kalxuzьn həm teðev eşendə həjrəlep вarqan вaşqa şundaj kalxuzdarðь ujatьrðar, şulaj itep ularqa dəjemləşterelgən kalxuz teðeleşe esen вuş вirelə torqan aqastarðь fajðalanьvqa jarðam itərðər, şul uq vaqьtta kalxuzdarqa teðev eştəre esen Igutlь fundtan aqas вirevðə totqarlьq itkən lispramxuz həm uclisxuzdarqa la endəşməj qalmaвtar, tip eşənəвeð.

Əle vaqьt вar. Kalxuzdar tiðlek menən eştə qьrqa hьnьlьş jahap, teðev eşendə вulqan eðekletərðe вetererqə tejeştər. Kulak qaraltьlarьn həm kalxuzdarðьŋ вuş qaraltьlarьn fajðalanьv, ularðь kalxuzdarðьŋ dəjem ləşterelgən nəmələren qujьvqa jaraqlaştьrьv jəki teðev matirejaldarь urьnьna fajðalanьv məs'ələhenə nьqlap totonov karək.

Kalxuzdarða urьnda taвьlə torqan teðev matirejaldarь (taş, tar, вalsьq halam h. в.) jetərlek handa вar. Вьlarðь maвilizavajt itep fajðalanьv kalxuzdarða teðev eşen вik kyp oshðqa teşerə həm teðev eşen tiðlatə.

5 jьllьqtьŋ 3 nsə xəl itkes jьlь вeððən teðev eşendə sənaqət teðeleşe timptarь menən вer ajaqtan вarьvðь talap itə. Şunьŋ esen вьl eştə taş вaq aðьmdarьna urьn вulьrqa tejeş tygel. Teðev eşendə artta вarьvsь kalxuzdar „Berense 5 jьllьq" kalxuzьnan həm teðev eşen jaqşь alьp вarqan вaşqa kalxuzdarðan yrnək alьp, eşte qьðьv timpqa qujarqa tejeştər. Kalxuzdarða teðev planьn 100 pr. yð vaqьtьnda ytəvgə вetə kesle tuplav karək.

JVR'JEF.

ORLOQ SAFXUZDARЬNDA TӨÐӨV EŞE TAŞ ВAQA AÐЬMЬ MENƏN ВARA

ВЬL EŞTƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHALЬRQATEJEŞ

Вьjьl Başqortostandьn 5 orloq safxuzьnda kapitalnaj teðev eşe ytkərelergə tejeşle вulьp, вьnьŋ esən 3 miljun 500 meŋ hum aqsa вilgeləngən. Teðev eştəre вerense majðan вaşlanьp, oşo jьlðьŋ 1—nyjaвerenə вetergə tejeş. Plan вujьnsa kammunalnaj siktьrða 35 orloq haqlav skьlatь, prajьzvudstьva siktьrьnda 80 mastirskuj, haraj həm nəmələr skьlatь, torlaq siktьrьnda 80 jataq xana, вalnistar həm məktəptər teðeləsək Lәkin teðev eştəre вik aqьrьnlьq menən вara. Orloq skьlattarь teðelep вethə lə, prajьzvudstьva həm torlaq siktьrьnda plan fəqət 35 pr. qa qьna ytəlgən. Safxuzdar teðev eşendə вerense kvartalda (1 nse majðan 1 nse avqьsqa tiklem) teðev matirejaldarь menən 50%, eşse kesə menən 60 pr. qa qьna tə'min itelgəndər.

Ajьrьm safxuzdarða, məвəlan: Вyzdək safxuzьnda teðev eştəre вetenləj əkeren вara. Вьl kvartalda ul teðev planьn fəqət 30 pr. qa qьna ytəgən.

Teðev matirejaldarь menən tə'min itevðə, Juz—Ural—Lisqəlev itelməslek xarakatheðlek kyrhətə. Kərək вulqan aqas matirejaldarьn yð vaqьtьnda jeвərməj. Xətta ul qajða kyprək matirejal jeвərergə lə кelməj. Vaqьtьnda əðerləngən kankrit plan teðemejənsə, yð eşen yтəməj tapşьrqan. Unьŋ вьl xəвərðən mikret kerəkkə вer nindəjðə eşkə ...

Jerle matirejaldar menən tə'min itev eşe qanimatlanerlek, kirəs, taş, qom kevek matirejaldar menən tə'min itev yð vaqьtьnda ytələ. Şulaj da ...

вirelgən nurmanь tultьrmajðar. Kvalifikatsejalь eşselər inzinir həm tixniktərðenəð вulьvь arqahьnda eşteŋ sьjfatь вik nasar вula.

Вigerək tə вalsьqtan halьna torqan harajðarða вьl jeteşheðlek kesle rəveştə xekem hərə.

Tixnikaqa ejə вulьv, eşselərðen kvalifikatsejahьn kytərev eşe вetenləj hyngən. Вer nisə safxuzda qьna prajьzvudstьva kəŋəşmələre uðqarьlhalar ða, hunqь vaqьttarða ularða alьp вarьlmaj вaşlaqandar. Inzinir həm tixniktər вьl eşkə jetəkselek itməjðər, diriksejalarða kyð halmaj.

Eştə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qullanьvqa iqtiвar вirelməgən. Hər вer safxuzdarðьŋ ajьrьm siktьrðarьnda udar вrigadalar вulha la, ular menən jetəkselek itevse juq. Şunьqtan вrigadalar tarqav xəldə jetəkseheð eş alьp вarьvðarь arqahьnda kərək вulqan heðəmtələrðe tulьhь menən вirə almajðar. Par ...

ojoşmalarь вьlarðь kiŋəjtev, kəsəjtev eşendə halqьnlьq kyrhətələr. Aŋ—вelem eştəre lə şul rəveşle yð aqьmьna tapşьrьlqan. Qьðьl məjeştər, kətepxanalarðь julqa halьv eştəren вetenləj iвtən sьqarqandar.

Eşselərðe tə'min itev eşendə Başsajuz вьqa tiklem xərəkətheðlek itkəne jetməgən kevek, вьl eşte taqьla dəvam ittərə. Aðьq nəmələre həm pramtavardar jeвərevðe plan menən alьp вarmajьnsa vaqьtь ytkəs вik az qьna kyləmdə jeвərə. Safxuzdarðьŋ qajhь вerðərendə əlegə tiklem kejuskalar asьv sarahь kyrelməgən.

Teðev eştəren tulьhь menən yð vaqьtьnda ytav, orloq safxuzdarьnьŋ xuzalьqьn nьqьtьv, urazaj jьjnav həm igen əðerləv kampanejahьn uŋьşlь ytkərevðə ður urьn tota. Safxuzdar вьl jeteşheðlektərðe вeterev esən вetə massanь вьqtьrьrqa həm teðev eştərendə udar timp alьrqa tejeştər.

ARЬSLANЬF.

Teðev eşendə udarsьlьqtь kəsəjtergə.

Qajhь вer safxuzdarða, məвəlan: Moraptal, Məsəqut safxuzdarьnda eşselər yððərenən arajapjeverevsənəmnuðar вrigadalarqa ...

[partly illegible]

Safxuz, kalxuzdarða teðev planьn 100 pr. tə menən yð vaqьtьnda ytəlev satsejalizem вetərevəð ...

FƏTIX.

„1 nse maj" kalxuzьnan yrnək alьrqa

USALь rajunь, „Berense maj" kalxuzь igen qьrðarьnda eşselər ...

F. MANSURЬF.

Lispramxuz, teðev esen eððə.

ZЬJANCURA rajunьnda ...

ƏXMƏT.

3 — BIT „BAŞQORTOSTAN"

Juqaltьvðarqa qarьşь kөrəş

MASSAVAJ KAMPANEJƏ TӨÐӨN ALHЬN

Bed xəðerge tixnikaheð, xəðerge maşina, qoraldarьnьð menən ða urazaj juqaltьvьn ...

Kyrme igen juqalta вьð?

Əgərðə вeð вetə SSSR kyləmen alhaq, jьl hajьn вetə igendən 20—22 pr. tьn, jəqni 180 miljun sintnir (1 miljart ръð) igende juqaltawьð. ...

Juqalьvðьŋ səвəвe qajða?

...

Kankrit saralar

...

Başaqtarðь jьjьrqa

...

BER ВӨRTӨKIGEN DƏJUQALMAHЬN

...

„KAMSAMUL"

BAŞQORTOSTAN PARTEJƏ OJOŞMAHЬNЬŊ NƏVBƏTTƏGE BURЬSTARЬ

[illegible] K. P. (b) ӨLKƏ KƏMITƏTE SIKRITARЬ IP. ISƏNCYRINDEŊ BЬJL 16 NSЬ EJJYLDƏ ӨFӨ QALA PARTEJƏ AKTIFЬ JЬJЬLЬŞЬNDA JAHAQAN DAKLATЬ)

Başqortostanda totoş kəlliktifləşevđe nigeđendə вьjьl tamamlarqa.

(Başь ytken handan)

Xəđerge kəndə Başqortostan 60 pr qa kalxuzlaştь. Avьl xuzalьqьnda satsejalizem tarmaqь xəđer motlaq əŧtenlək rylen aldь.

„Kalxuzsь kerəŧtejəndar xəđer jer eşləv xuzalьqьnьŋ ydək tьnь вuldьlar", XƏĐER KALXUZDAR TӨP ORLOQ JETEŞTEREVSELƏR BULЬP TABЬLALAR.

Вьjьlqь jađqь səsevđə kalxuzdar yđđərenen tormoşqa uqajlьlьqtarьn, nьqlьqtarьn həm ajьrьm xuzalьqtar tarmaqь aldьndь xuzalьq jaqьnan artьqlьqtarьn taqь вer tapqьr kyrhəttelər. Jarlь urta xəllelər jalpьhь вьnьŋ şulaj ikənen təşəndə. Xəđergə tiklem kalxuzqa inməgən jarlь—urta xəllelərđen kalxuzqa inev məs'ələhe—ul vaqьt məs'ələhe. Вegən jəki irtəgə jarlь—urta xəllelərđen kyвehe məs'ələne yđ aldьna şulaj quja.

Ydək kamitattenen dikəвer plinumь diriktivahь ytəlde, Jađqь səsev kampanejahьnda səvittər sajuzь вaŧьvđarьnda donja dəvmələndə tarixi əhəmejəte вulqan jeŋevgə ireşelde.

Ləkin вьl xəđer kəlliktiflaştrev đəge eşeвeđđe samatykkə (yđ aqьşьna) tapşьra alaвьđ tigən hyđ tygel. Eşte uŋ appartunistarsa samatykkə tapşьrьvđarqa raximheđ rəveştə atpur вirelergə tejeş. Вьđđeŋ вurьs KALXUZLAŞЬVĐЬŊ JANЬ YŦEŞTƏREN OJOŞTOROV HƏM KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV—PRAIZVUDЬSTЬVA JAQЬNAN NЬQЬTЬV ӨSӨN BATЬR HƏM NЬQЬŞMALЬ KӨRƏŞ ALЬP BARЬV.

Ydək kamitatteŋ ejjyn plinumь: „xəđerge kəndə xuzalьqtarđьŋ 50 pr tan artьqьraqьn kalxuzdarqa вerləştergən rajundar вьjьl uq həm nisek вulqandala, aldaqь jađđan huqqa qalmajьnsa totoş kəlliktifləşevde əsəsən tamamlaj alalar" tine. Вьl rəjun … esenə вeđđeŋ Başqortostanda ina.

BAŞQORTOSTANDA TOTOŞ KƏLLIKTIFLƏŞEVDE ƏSƏSƏN BЬJЬL TAMAMLAV HƏM ŞUNЬŊ NIGEĐENDƏ KULAKTЬ SINЬF BULЬV JAQЬNAN BӨTӨRӨV ӨSӨN BӨTƏ MӨMKINLEKTƏR BAR. Вьnьŋ esən вatьr, sistimalь, nьqьşmalь rəveştə eşləv həm xəđerge dəverđə tөp qurqьnьs вulqan uŋ appartunizem, „hul" вegeleştər menən kileşməŧlek kərəş alьp вarьv, şulaj uq kulak kapitalizem ilimintarьna qьrqa hөzym alьp вarьv tejeş.

Вeđ inde kulaktь sinьf вulьv jaqьnan вetərəv məs'ələhenə praktik rəveştə jaqьn kildek. Başqortostanda 15—16 totoş kəlliktifləşev rajunь вar. Kulaktь sinьf вulьv jaqьnan вetərəv вurьsьn uŋьşlь tamamlav esən totoş kəlliktifləşev julьnda kərəş timptarьn qьđьvlatьv kərək. Sənki вeđ fəqat totoş kəlliktifləşev nigeđendə genə kulaktь sinьf вulьv jaqьnan вetenləj вeterə alaвьđ.

Totoş kəlliktifləşev esən вalşeviktarsa kərəş alьp вarьvqa jaraqheđ keşelər juldan heperep taşlanьrqa, totanaqlь, nьq вalşeviktar menən alьştьrьlьrqa tejeştər. Məs'ələ şulaj tora.

Şulaj itep, вeđ вьjьl həm nisek вulqanda la aldaqь jađđan huŋlamaj Başqortostanda totoş kəlliktifləşevde əsəsən tamamlarqa tejeşвeđ. Вьl вeđđeŋ huqьşsan həm „tөp вurьsььвьđ. Вeđ səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn ytkərevđəge eşeвeđđə oşonaŋ sьqьp eş kyrergə tejeşвeđ. EŞE BEĐĐEŊ BӨTƏ SISTIMAHЬN BӨTƏ SƏJƏSI—XUZALЬQ KAMPANJALARЬN, BEĐ TӨP HƏM BAŞLЬSA BURЬSЬВЬĐ BULQAN TOTOŞ KƏLLIKTIFLƏŞEVĐE TAMAMLAVQA BUJHONDORORQA TEJEŞBEĐ. Urazaj jьjnav kampanjahьn huqьşsan rəveştə вeterergə, kalxuzdarđa xeđmətte đereŧ ojoştorov esən kərəşergə, kalxuz вaŧьvđarьnan ejəhedlekte „uravnilьvka"nь qьvarqa, sdilşinanь вьnlap inderevgə ireşergə, daxuttarđь đereŧ вylergə həm keđge səsevde udar rəveştə ytkərergə kərək,

…ptəştər, ip. Stalindьŋ sənəqət …ьhьnda həjləgən hyđđəre вik … urьnda kalxuzdarqa la tura kilə. Вeđ ip. Stalin tarafьnan …qa qujьlqan вurьstarđь kalxuzdarđaqa eş şarttarьna qarata ytəv esən kalxuzsьlar jalpьhьn masilizavajt itərgə tejeşвeđ.

Məhim səjəsi—xuzalьq kampanjahь вulqan IGEN ƏĐERLƏV kampanjahь alđьвьđđa tora. Вeđ xəđer igen əđerləv eşenə totonaвьđ. Өsənsə kөn Өfө rajunьnan вerense qьđьl aвuz kilde. Вьjьlqь igen əđerləv kampanjahьnьŋ вьltьrqьqa qaraqanda вetenləj вaşqa şarttarđa ytəsəgen əjtep ytərgə kərək. Əgərđə uđqan jьl kalxuzlaşqan xuzalьqtar 22 pr. вulhalar, вьjьl ular 60 pr. tan artьqьraq. Kalxuz, safxuzdarđьŋ səsev majđandarь la arttь. Вьjьl Başqortostanda jađqь səsevđə 15 maşina—tьraktьr stansalarь eşləne. Вьlar вөtəhe lə вeđđeŋ partejə ojoşmaвьđđьŋ qulьnda đur qoraldar вulьp toralar. Əgərdə вeđ kestərđe đereŧ qujhaq, yđeвeđđe vaqьtьnda ojoştora alhaq, вөtə jeteşheđlektərđe eş вarьşьnda вetərhək, igen əđerləv planьn əlвittə jeteđ həm ojoşqan rəveştə ytəj alьrвьđ.

Вьjьlqь igen əđerləvđeŋ вьltьrqьqa qaraqanda ajьrьvsa ajьrmalь şarttarь satsejalizem tarmaqьnьŋ həm unьŋ igen əđerləv planьnda вulqan udil avьrlьqьnьŋ qьrqa yŧep kitevendə tora. Əgərdə вьltьrqь igen əđerləv kampanjahьnda safxuz,kalxuzdarđьŋ udil avьrlьqь 22—23 pr. təşkil ithə, вьjьl ul вьltьrqьnan əs tapqьr artьqьraq prasint təşkil itə.

Igen əđerləvđe vaqьtьnda ytəv həm əđerləv sruktarьn qьŧqartьv esən jalpьnь jaŋь igen əđerləv eşenə, kulakqa həm igen spikylətsejəhenə qarşь kərəşevgə, igen əđerləv planьn vaqьtьnan elek ytəvgə вalşeviktarsa maвilizavajt itərgə kərək.

Вьltьrqь hьmaq вьjьlqь igen əđerləv kampanjahьnda la вeđ—KALXUZSЬLARĐЬŊ BERGENƏ SINTNIR IGENELƏ XOSUSJ BADARQJA KITMƏHEN, IGENDEN BER GENƏ SINTNIRЬ LA BOĐOLMAHЬN,tigən luzьnьgtarđь alqa qujaвьđ. Вьl вigerək tə əđerləv apparatьna qaqьla. Вьl luzьnьg ytəlergə tejeş.

Şunьŋ menən вergə, вeđđə kerəŧtejən xuzalьqtarьnьn 40pr. əle kalxuzdarđan tьşta вulьvьnda onotorqa jaramaj. Вьnan вildəle, fəqət „hul" appartunistar qьna jaŋqьđaqtarqa narьq вirep jetkerməŧkə məmkin. Jarlь-urta xəlle jaŋqьđ xuzalьqtarđь iqtiвarqa almav, kulak həm spikylantlarqa jarđam itev вulasaq. Jaŋqьđaq xuzalьqtar dəvlətkə igende kalxuzsьlar nurmahьnan kəm tapşьrmaŧqa tejeştər. Kulak xuzalьqtarь qatь zadanjalarđь tiđlek menən ytərgə tejeştər.

Igen əđerləv qьrqьvlaşqan sinfьj kərəş şarttarьnda ytəsək, Вeđ вьnь onotorqa tejeş tygelвeđ. Fəqət uŋ appartunistar qьna „jeŋevgə ireşelde, sinьfi kərəşkə hunqь kөn kilde, tьnьs, məşəqətheđ yŧev, his вer helkenevheđ yŧev dəvere вaşlandь" tip ujlaj alalar.

Alda torqan igen əđerləv kampanjahьnьŋ uŋьşlь yteve вeđđeŋ urazaj jьjnav eşen nisek atqarьvьвьđqa nьq вəjləngən. Urazaj jьjnav kampanjahь huqьşsan səjəsi—xuzalьq kampanjahь. Вьl kampanjaqa partejə, Kamsamul həm jəməqət ojoşmalarьnьn вөtə kөstəre taşlanьrqa tejeş. Вьl təŋgəldə rajun partejə ojoşmalarь, şunьŋ esendə өlkə partejə ojoşmahь tarafьnan Ydək Kəmitətteŋ ejjyn plinumь həm Ө. K. menən Ө. K. K. neŋ maj plinumь qararđarь ytəlməgən. Qajhьвer ojoşmalar jađqь səsev fruntьnda jeŋevđən huŋ tьnьslьqqa вireldelər, ə вьl, yđ nəvвətendə, urazaj jьjnav kampanjahьna əđerlek eşenə nasar tə'ŧir itte.

Igen əđerləv kampanjahь вeđđən eşte jeteđ həm qьrqa rəveştə qajtanan qorovđь həm jaqьndaqь 10—15 kөn esendə urazajđь tulьhь menən jьjnap вetəv esən avьl partejə ojoşmalarьna jarđam itevđe talap itə. Juqihə вeđ milejunlaqan вot qьjьatlь igende juqaltasaqвьđ.

Kisə partejəneŋ Өlkə kəmitəte kamvuz studinttarьn rajun partejə ojoşmalarьna jarđamqa taşlav həm Өfө qala partejə aktifьnan, şulaj uq өlkə eşselərenən вajtaqqьna iptəştərđe urьndarqa jeвərev turahьnda qarar sьqarđь. Вьl tejeş eş Partejəneŋ XVI nsь sjьzь qararđarьnьŋ ytəleve urazaj jьjnav kampanjahьnьŋ uŋьşlь ytevenə вik kyp вəjləngən. Вeđ вьjьlqь igen əđerləv planьn huqьşsan rəveştə ytərgə, вatьr rəveştə, вalşeviktarsa eşləv menən вьqa ireşergə tejeşвeđ.

Вegenge kəndən məhim pramlimahь вulqan MALSЬLЬQ pramlimahь sitta qaldьrьv məmkin tygel. Malsьlьq məs'ələhe вit məhim məs'ələ. Kalxuzdar вerehe вulьp, unь xəl itev esən totoş menən partejə kerəşa. Turahьn ajtergə kərək, heddən menən вeđ ələ вьl pramlimanь xəl itev esən kerəşte jomoşaq alьp вarasьđ. Kilasaktə вьlaj eşləv, alьtta, jaramaj. Вegenge kəndən şarttar, timptarь ikelətə, eslatə arttьrьvđь talap itələr. Mal əđerləv ike şurьstьn itev … dardьn malsьlьq firmalarь—malsьlьq pramlimahьn xəl itevdə tөp ucaskalar вьna şular. Ulardьn eştərenə вeđ iŋ zidi iqtiвarьвьđđь jynaltergə tejeşвeđ.

Mal əđerləv planь turahьnda. Başqortostandьn mal əđerləv planь fəqat 76,2% qa ytəlgən. Mal əđerləv ike surьstьn itevven tə'min itərgə: serensenan sajuzьвьlьqtan ydək rajundarьndaqь eşselər esən it alergə, sekenderen kampliktavajt sattьrgə, „Svinavod" satxuzdarь tejeş. Başqortostandьn mal hət—maj tristь həm hetselek firmalarь вujьnsa satsejalizem mal kətəvdəren kampliktavajt itev eşe nisek ytələ. Вьnda đur ədəklek вar. „Skatavod" hьdьqь вujьnsa mal kətəvdəren kampliktavajt itev nivarь 23% qa, hət—maj tristь hьđьqь вujьnsa 25% qa ytəlgən.

Ajьrьvsa nьq əjtep kitərgə kərək, mal kөtөvđəren qarav, tərвejələv eştəre вik nasar qujьlqan, qajhьвer safxuzdarđa mal qaravsьlar həm jetəkselərđeŋ malqa iqtiвarhьđ qaravđarь arqahьnda вьđavđar, xatta məgeđlə ere maldar ylev вara.

Вeđ prakuraturaqa вьl jeteşheđlektərđe tikşerergə həm qəjeplelərđe ularđьŋ kem вulьvđarьna qaramaŧtan qatь javapqa tartьrqa təqdim ittek.

It əđerləv eşen alhaq, sajuzməso planьь ytəj, ləkin maldarđьŋ nisek totolovьna kilhək, вьnda tydə almaвьlьq вizaвrazejalar kyraвeđ.

Əgərdə əđerləvselər həm xuzalьqsьlar şulaj eşləhələr, şulaj xuzalьq itsalar, вeđ malsьlьq pramlimahьn xəl itə almaвьđ. Вeđ вьl pramlimanь xəl itev esən вөtə kөsendə halьrqa tejeşвeđ. Tədəv həm mal kətəvdəren kampliktavajt itevdə tejeşle timptarьn tə'min itev kərək. Malsьlьq pramlimahьn xəl itevgə jetəkselərđen qьna tygel, вalkь вar вer satxuz eşselənen həm kalxuzsьlarьn iqtiвarьnan kiŋ rəveştə masilizavajt ittelergə tejeş. Вesən həm sihe esən kerəştə huqьşsan rəveştə alьp вarьrqa kərək.

Kulak вetenləj вeterelde inde həm ber nindəj də qarşьlьq kərhəttə almaj, tip ujla zaraвь həm uŋ appartunistьq hyđđəre. Ydək kamitattep ejjyn plinumь ajtep ytkanensa, iteвeđđe вulqan jeŋevđərđen, iqtimaqi—iqtisadi qudqalьvdardan đerəŋ sajasi heđəmtəlar sьqara вulqandar.

Kulaktar вөtə kөstəre menən kalliktiflaşevđə unьşlь вarьvьn şulaj uq вeđđeŋ qalala həm avьlda ytkərə torqan sajasi-xuzalьq kampanejalarьвьđđьŋ ytəleven ədərga tьrьşalar həm ete olaq vaqьt tьrьşasaqtar. Kulak menən kerəş əđ genə la jomoşartьrьlma məmkin tygel.

Urazaj jьjnav, igen əđerləv kampanejalarь kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv, şulaj uq Başqortostandь totoş kəlliktifləşterevđe tamamlav həm şunьŋ nigeđendə kulaktь sinьf вulьv jaqьnan вetenləj вetərev eşendə məhim вьvьn вulьp toralar. Вeđ вegən urazaj jьjnavqa nьqlap totonorqa, igen əđerləvđe huqьşsan rəveştə ojoştororqa həm ytkərergə tejeşвeđ. Вeđ praktikalaqь appartunizemdьŋ вөtə təŧtəge kyreneştəren qьrqa jemerep partejə ojoşmaвьđđьŋ aldьnda torqan вurьstarđьŋ ytəleven tə'min itərgə tejeşвeđ.

Kulak həm uŋ appartunizemge qarşь kərəş … taqь la kilep sьqьv məmkinlegen aldan uq вeterergə kərək. Ə вьnь fəqat kөslө qoral вulqan yđ ara tənqitte tulьs menən huqьşsan julqa qujqandan qьna вuldьrьp вula.

Ньv julь eşsələre partejə ojoşmahьnda la вeđ đur ədəklektar taptьq. Unda pramfinplandь ytəvđə ədəlkhəd ədəklektar вulьp kilqanenen heđ gozittardan uqьp вelahegeđđe. Partejəneŋ 2 nse rajun qala partejə kamitate вьl eşkə kankrit rəveştə jaqьn kilep, sьвəptaren tikşergas, unda la tənqit həm yđ ara tənqitte qьвьv вarьrqa, appartunizemde hejrap jorevselarga qarşь qatь kərəş alьp вarьlmaqanlьqь həm вьl eştərđen eətahe la eskelek menən вergə вarqanlьqь вelendə. 2 nse rajun qala kamitate ньv julь eşsələren ojoşmahьn havьstьrь julьnda qьrqa saralar kyrde.

Вьndaj kyreneştər fəqat uŋ appartunizem kyreneşterenə həm partejəneŋ dirikitivalaren „huldarsa" вođovđarqa qarşь kərəştən jomoşaq вulьvь, tənqit həm yđ ara tənqitten jomoşaq kinajteleve heđemtəhendə kilep sьqdьlar. Bajmaq həm Ньvsьlar ojoşmahьnda вulqan вьl xəlder вeđđən … rəşte вer minutqa la jomoşartmaвqa həm yđ saltarьвьđđa tənqit, yđ ara tənqitte kiŋ rəveştə jəjep jeвərergə tejeşlegeвeđđe taqь вer tapqьr kyrhətələr.

Вeđ yđeвeđđeŋ sənəqət həm avьl xuzalьqьвьđđa вulqan ədəklektərđe вetərevgə zitdi rəveştə iŋ qьrqa mitьdtar menən jaqьn kilergə tejeşвeđ.

Əgərdə вeđ huqьşsan rəveştə totonop вulqan ədəklektərđe вetərməhək, Bajmaq həm Ньvsьlar ojoşmahьndaqь kevek kyreneştərgə qarşь qьrqa kərəş alьp вarmahaq, sinьfi doşmanqa jarđam itkən вulьrвьđ.

Вegengə kəndəŋ xəl itkes məs'ələhe—timptar turahьndaqь məs'ələ. Sənki вөtəhendə timptar xəl itə. Вeđ ađьm hajьn timptar esən, pramfinplandь ytəv, sifattь jaqşьrtьv, pradukssejəneŋ yđenə, ləşev xaqьn tyвənəjtev, xuzalьq rascutьn ytkərev, sdilşinane inderev, əđerləv plandarьn ytəv, вalşavik urazaj jьjnav kampanejahьn yđ vaqьtьnda ytkərev, kalxuzdarđa xeđmətte ojoştorov, tixnikəgə eja вulьv, totaş kəlliktifləşev esən kərəşergə, вьnda partejəneŋ diriktivalarьn đereŧ вojomqa atqarьrqa tejeşвeđ. Вeđengə kəndəŋ tөp вurьstarь вьna şular.

Вalşaviktarđьŋ eşe hyđenən ajьrьlьrqa tejeş tygel. Yđđərenə jəkmətelgən вurьstarđь praktikala ytəməvselər, pramfinplan həm totaş kəlliktifləşterev esən вalşaviktasa kerəşməvselərđen вөtəhe lə praktikala uŋ appartunizьmdь hejrəp jərəvselər həm sinfьj doşmanqa jarđam itevselər rəveşendə qьrqa rəveştə razaвlacajt itelergə tejeştər.

Вeđđə вөtə jerđə lə ədəklək вara, jemereləвeđ inde, tigan hьmaq uŋ appartunislьq hyđđəre вulqan həm eşselər sinьfьn dimaвilizavajt itə torqan nastrajьnejalardь hejrəp jereselərgə lə qьrqa zarвa jaharqa kərək.

Вeđđeŋ jeŋevđər—partejənьŋ giniralnь julьnьŋ jeŋevđəre. BEĐ, TӨP QURQЬNЬS BULQAN UŊ APPARTUNIZEM „HULLЬQ" SЬQЬŞTARЬ HƏM ULARQJA KILEŞEVSELEK MENƏN KӨRƏŞTE BӨTƏ QЬRQЬVLЬQ MENƏN DAVAM ITTERRGƏ, PARTEJƏNЬŊ GINIRALNЬJ JULЬ ӨSӨN BALŞIVIKTARSA KӨRƏŞ ALЬP BARЬRQJA TEJEŞBEĐ.

Kərəşheđ вer nəməgə lə ireşep вulmaj. Balşaviktarsa tьrьşlьq, ojoşsanlьq həm nьqьşmalьq menən вeđ julьвьđđa jatqan вөtə qarşьlьqtarđь, вөtə qьjьnlьqtarđь jeŋərвeđ. Вeđ вьjьl satsejalizem ikanumikahьnьŋ nigeđen halьvđь tamamlarвьđ.

Вeđ, вөtə kөs həm inirgejə вeđđe pramfinplandь ytəv, iđe indystrejələşterev həm Başqortostanda totaş kəlliktifləşterevđe tamamlav esən kərəşkə halьrqa tejeşвeđ.

Appartunizemqja qarьşь uttь jomoşartmaŧqa

Вeđđeŋ jeŋevđəreвeđ đur. Вьl jeŋevđərgə вeđ, uŋ appartunistarqa həm „hul" sьqьştarqa milli məs'ələge tajpьlьşsьlarqa qarşь, partejəneŋ giniralnьj julь, Linin milli səjəsəte esən qьrqa kərəş alьp вarьv menən ireştek.

Uŋ tajpьlьştь həm kuntьr—rivəlytsejun trutskizemde qьjratqandan huŋ appartunizem menən kərəş вөttə tip əjtep вulmaj. Dөrөŧ, вeđđə xəđer asьqtan — asьq appazitsejun gruppa juq. Ləkin вeđđeŋ saftarьвьđđa farmal rəveştə partejəneŋ giniralnьj junьna tavьş вirep tə praktikala unь вođovsьlar вөtөp jetməgəndər ələ. Samatyk, artta qalьv, əđəv həm timptarqa qamasavlav praktikalarь uŋ appartunizem tygelmenej. Вigerək tə xəđer, timptar вөtəhen đə xəl itkən vaqьtta, uŋ appartunizem tөp qurqьnьs вulьp qala. Əleittə „hullьq" sьqьştarь menən kərəşte lə jomoşartьrqa jaramaj. Partejənьŋ giniralnьj julь esən, вөtə təŧtəge appartunizemdar menən rəximhiđ kərəş alьp parmaqanda alqa taвa вarьv turahьnda hyđđə вulьrqa məmkin tygel.

Qьrqa rəveştə əjtergə kərək, вeđđə, qajhь вer ojoşmalarđa praktikalaqь uŋ appartunistar menən kərəş jomoşaq—вatьrsьlьqhьđ alьp вarьla. Məŧələn: BAJMAQ HƏM НЬV JULЬ eşseləre partejə ojoşmalarьn alajьq. Вьlarđa вeđ вik đur jeteşheđlektər astьq. Вьl ojoşmalar qajhь вer partejə aqzalarьnьŋ partejənьŋ giniralnьj julь esən tavьş вirep tə praktika la unь ytkərevgə qamasavlavđarьn unь вođovđarьn asьq kyrhətep вirələr.

Bajmaqta вeđ nej kyrđek? Partejə Өlkə Kəmitəte Bajmaqta pramfinplandьŋ ədəkheđ rəveştə tultьrьlmaj kilevenen həm kyltura—tormoş teđeləşenə вirelgən kridittar fajđalanьlmavđьŋ səвəptəren tikşerep вelev esən kəmisejə jeвərgəjne. Вьl kəmisejə unda „Smalinski eşe"na oşaqanьraq вer eşte asьp вirđe.

Bajmaq Başqortostandaqь sənəqət yđəktərenen вerehe вulьvqa qaramaŧtan, unda pramfinplan esən kərəş jomoşaq вarqan. Partejə diriktivahь iqtiвarđan sьqarьlьp, torlaq teđev esən вulqan kridittar fajđalanьlmaqan, yđ ara tənqitte qьвьvdar вulqan, pamfinplan esən kərəştə вer məmkinlektə fajđalanьlmaqan. Вьlar rajun ojoşmalarь jetəkselərenen tormoş jaqьnan tarqalьvđarь menən вergə вarqan ap—asьq uŋ appartunislьq praktikahь tygelmenej.

Eş вaşьnda uвьrьvsьlar şundaj вizaвrazejalar tьvđьrьp jatqandar, eşselər eş xaqьn vaqьtьnda ala almaqandar həm kapiratif tarafьnan nasar tə'min itelgəndər. Вildəle, eşsələr вьqa вik вorsolqandar.

Өlkə kəmitət вьl jəteşheđlektərđe astь həm вajtaq qьnь kankrit həm qьrqa saralar kyrđe. Bajmaq ojoşmahьnda jetəkselek jaŋьrtьlđь. Вajtaq qьna jetəkselar partejənən sьqarьldьlar. Eşselər jalpьhь Өlkə Kəmitətteŋ вьl qararьn jaratap qarşь aldь.

Nej səвəptən, Başqortostanda eşselər yđəgeneŋ вerehe вulqan Bajmaqta şundaj вizaвrazeja'ar вulqan. Bajmaq ojoşmahь qajhьвer uŋьştarqa ireşev menən tьnьslьqqa вirelde. Ul totoş kəlliktifləşevđe tamamlap, jađqь səsevđe uŋьşlь ytkərhə lə, вьl uŋьştarđь nьqьtьv həm jaŋь jeŋevđər esən qьrqa kərəş alьp вarmanь. Вьna şunьŋ arqahьnda juqarьla əjtelgən jeteşheđlektər kilep sьqtь.

Min, Bajmaq ojoşmahь jetəkseləre aldьna şundaj horav qujam: heđđə pramfinplan esən kərəş nisek вara huŋ, вьl вit Bajmaq ojoşmahьnьŋ tөp вurьsь. Ə, kalxuzdarđь ojoştorov—prajzvudьstьva jaqьnan nьqьtьv esən kərəş nisek вara? Вьna вьnda inde eş nasar tora. Bajmaqtaqь iptəştər вьl eşkə kankrit totona вelmənelər. Pramfinplan esən kerəştə dəjəm hejləv menən genə eş вөtərđələr.

Bajmaqtaqь iptəştər yđđəren вөtə nəməne lə вelə həm eşselərđeŋ kyrhətevđərenə moxtaz tygel itep iŧəplanelər. Şunьŋ arqahьnda jalpьnan ajьrьlьv, tənqitte həm yđ ara tənqitte qьŧьv kilep sьqtь. Ə вьl ajьrьlьv вetenləj nasar heđəmtələrgə alьp kilde. Bajmaq partejə ojoşmahьnьŋ jaŋь jetəkselege вьlarđь qьrqa teđətergə, ədəklektərđe вetərəv, pramfinplandь ytəv həm kalxuzdarđь ojoştьrov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv eşenə huqьşsan rəveştə вalşəviktarsa totonorqa tejeş. Bajmaq ojoşmahьnda asьlqan ədəklektər həm jeteşheđlektər вьtəndə,qalqan partejə aqzalarьn tərвejələrgə həm вьndaj kyreneştərđeŋ

[illegible] jetsətere [illegible] udar eş

BӨRӨ

Eşse kəs urazaj fruntьna

Prafsajuz aqzalarьnan 150 keşe

Rajunda urazaj jьjnav fruntьnda kiŋken вoroloş jahav esən rajprafsavit prafsajuz aqzalarьnan 150 keşelek əmə ojoştorđo.

Vinzavьt eşselərenən 5 giktar

Qalanьŋ vinzavьt eşselərə yđđərenen şifqa alqan kalxuzdarьna əmə ojoştorop, yđ kestəre menən 5 qiktar igen вəjləp вirđelər.

Pazarniktar kamandahьnan 10 keşe

Saixuzdьŋ urazaj jьjnavьna eşse kəs вulьp qatnaşьv esən qalalaqь pazarniktar kamandahь yđ erattərenan 10 keşe jeвərde.

Dzirinskej məktəвenən 35 keşe

Dzirinskej məktəвe uqьvsьlarь „12—yktaвer" kalxuzьnь 35 keşenən torqan вer udarnьj вrigada jeвərđe.

Partejə məktəвenən 200 keşe

Rajundьŋ urazaj jьjnav fruntьn вəlşeviklek timpь menən tə'min itev esən partejə məktəвe yđ kəlliktifenən 200 keşene avьidarqa sьqarđь.

X. KANZAFARЬF.

Sit ilđərđə

Eş xaqtarьn qьŧqartalar

Dillingi—Saarski өlkəhendə 5 meŋ eşse eş taşlaj.

BIRLIN, 30. Qirmanejə eşsən dərenen xəle kөndən kөn nasarlana. Eşheđlekteŋ yŧeve haman davam itə. Вөtə Qirmanejə lə jaŋьnan eşselərđe qьŧqarta, ja ьnan eştən sьqarьvđar. Jartь xalqь eşheđ вulqan qalalar вar. Hunqь vaqьttarđa aşav ađьqtarьnьŋ xaqь kytərelev səвəpl e xalьqtьŋ moxtazlьqь taqьla kөsəjə. Pasuвejə alьvsьlarđь hanь kəmej. Qinvar ajьnda qьna eşheđlektən pasuвejə alьvsьlarđьn hanь 52 pr. təşkil ithə, xəđer вөtə eşheđđərđeŋ nej вarь 36 pr. tь qьna pasuвejə alalar.

Kileşevse prafsajuzdar eşselər sinьfьna qьŧьm jaharqa jarđam itələr. Kileşevse mitallistar sajuzь, mitallistarđьŋ eş xaqtarьn kəmetev turahьndaqь tritejski sutь qararđarьn qaвul itkəndər. Qirmanejənьŋkyp urьnlarьnda eş xaqtarьn kəmetevgə qarşь pratis zaвastuikalarь uđqarьla.

Dillingi—Saarski өlkəhendə 7 kөndən вirle 5000 tavsь zaвastavajt itələr. Вaşqa pridprejətejələrđə lə xuzalar eş xaqьn kəmetergə ьntьlalar, ləkin eşselər đen qьrqa pratistarь eş xaqtarьn qьŧqartьrqa ixtejar вirməj.

Qtaj palitsejəhe keshođlanə

Bandit Dyssil jarđamqja saqьrьla

Qtajđa aq tirrur kөsəjə. Hunqь vaqьttarđa kammunislьqta şikləneр jəđərləgən eşselər qulqa alьnьr, ođaq vaqьtqa tərməgə xөkөm itələr.

Kyp vaqьtta ular jazalanalar. Вьl tirrurqa qaramaŧtan, rivəlytsejə xərəkəttəre kөsəjə Şanxajđaqь Qtaj palitsejəlarь, kammunistar xərəkəte menən kərəşev esən keshođləndelər.

Şunlьqtan, Qtajđaqь ataqlь вandit DYSSIL kammunistar xərəkəten вaŧьrqa jarđamqa saqьrьla.

10 meŋ keşele şajkanьŋ вaşьnda torovsь DYSSIL kammunistar xərəkəten вaŧьvsь вaş kamandir itelep вildələnə.

Ucriditelnej saвranjanьŋ jeđe

MADRID, 30, Ispanejəla ucriditelnej saвranjanьŋ sastafьn rəsmiləşterev tamam вuldь. Unьŋ kypselek dilligattarь вurzьva jəmhyrejətselərenən, kileşevse satsejalistar sajuzь aqzalarьnan tora. Şulaj uq вer ni tiklem uŋ partejəlar, manarxistar partejəhь vəkildəre lə вar. Ucriditelnej saвranja sastafьnda kammunistarđan вerəv đə juq.

SSSK đa

xuzalьq iŧəвenə kysevđe eđəvselər qatь məs ylejətkə

MƏSRƏV, 30. Hunqь vaqьttarđa urьndaqь ojoşmalarđьŋ şularđьŋ esenən R. K. I. urgьndarьnьŋ đa gusplan вylektərenənə xuzalьq ojoşmalarьna limittan tьş kridit вirergə məзayr itev, tyləməgən tavarđarqa aqsa вirev kevek eştərđə gusвankь вylektəren idara itevselərđeŋ eşenə qomasavlav vaqiqalarь вuldь.

SSSR R. K. I xalq kamisarь urьn вaŧarь ip. Antipuf qul tamqahь menən urьndaqь R. K. I urgьndarьna diriktif jeвərelgən. Вьl diriktif ta R. K. I. X. kamвer aj mөtdət esendə gusвankь вylegen idara itevselər aşa juqarьla kyrhətelgən vaqiqalarđь tikşerergə quşa. Əgərdə tikşerev heđəmtəhendə partejə həm xөkmətteŋ jaŋь kridit rifurmahь həm xuzalьq iŧəвenə kysev turahьndaqь qararđarьn вođop, gusвankь вylege eşen eđəvselər taвьlhə, ularđь partejə həm səvit hьđьqь вujьnsa qatь məs ylejətkə tartьrqa, quşьla,

Urьndaqь ojoşmalar вьnan huŋ gusвankь вylegeneŋ kөndəlek eşenə qomasav jahamaŧqa, yđ вeldektəre menən quşьp jatьrqa tejeş tygeldər.

BIRNART ŞAV IP STALIN JANЬNDA

MƏSKƏV, 30 29. nsь ejjylde ip. Stalin Angelejə jađьvsьhь Birnart Şav đı. qaвul itte. Birnart Şav menən həjləşev 2 jarьm səqət davəm itte. Həjləşevđə həm qaвul itevđə tьşqь eştər xalq kamisarь ip Litvinьf qatnaştь.

1000 hьjьrlьq jьlь ađвar

Arqajaş rajunьndaqь „Markstə" kalxuzь вөtən kampanjalarđь đur uŋьşlьq menən ytep kilə. Ul səsev kampanejahьn vaqьtьnan alda həm arttьrьp ytəne. Par həiəv planьnda tultьrđь. Xəđergə kөndə malsьlьq praвlimahьn xəl itevđə eştər eşləj.

M—Qoloj janьnda qьşqьlьq esən jьlь ađвarđar eşlətte. Вьl ađвarqa məŋgə jaqьn hьjьr malь urnaştьrьlasaq.

M. Ə.

UŊЬŞ JЬJЬŞTЬRЬV KAMPANEJƏHЬN KYLTURA XEĐMƏTE MENƏN TƏ'MIN ITEV PLANЬN ƟƟƟVSE OJOŞMALARĐЬŊ

JƟĐĐƏREN ASЬRQA, QƏJEPLELƏRĐE MƏS'YLEJƏTKƏ TARTTЬRЬRQA.

UŊЬŞ JЬJЬŞTЬRЬVĐƟ KYLTURA XEĐMƏTE MENƏN TƏ'MIN ITEV PLANЬNЬŊ YTƏLEŞE

1928—29 nsь jьldarđa səsev majdanьnьŋ kyp eləşenen janьqđaqtar qulьn da вulьvь səвəple ul vaqьtta xeđmətte ojoştorov, xisaqqa alьv turahьnda artьq ujlap torahьla juq ine. Ləkin hunqь jьldarđa, вigerəktə вьjьl, kalxuzdar xərəkəte ələgə tiklem вulmaqan вer timp menən ytte: 102 miljun ga səsev majdanьnьŋ 60 miljun ga kalxuzdar qulьnda qьna. Şul səвəple xəder xeđmətte ojoştorov, isəpkə alьv eştəre jaqşь uq avьrlaşa təşə həm unь kyltura xeđməte menən tə'min itevđən juqarьqь вer вaĥqьsqa qujьlьvьn talap itə. Şuqa kyrə Başqortostanda вьjьl uŋьş jьjьştьrьv kampanejəhь mələndə kyltura eştəren kərəkle вer вaĥqьsqa qujьp, uŋьş jьjьştьrьvđь вalşeviktar timpь menən udqarьvđa kiŋ qatlam kalxuz jalpьhьnьŋ intuzejazmahьn kytərev həm şunьŋ menən uŋьş jьjьştьrьvđь əđərgə tьrьşьvsь kulak həm unьŋ agintaralarьna qarşь atpur вirev esen kyltplan teđəlep, 13 əlkə ojoşmaqa kankrit zadanejalar вirelgəjne. Ləkin вirelgən zadanejanь 13 nse ejjyđə Şərəq—kinohь 100%, Başqortostan havilьq haql. v kamisarlьqь 72% həm kuspramsajuz 49% ytaqandar. Bьlarđan вaşqalarь kyltplandь ojat hьđ ravestə edələr.

Bьna ulardьŋ jeđ đəre:

Zadanjalar	Zadanjanь ytələve %
başkoupxlisziv şajuz	
75 a/x tyŋəraktəre ojoştororqa	0
Plakattar вirergə	0
Braşuralar jeвərergə	0
вaşkalxuzsajuz	
Vagun jeвərergə	0
4 altaвrigada jeвərergə	0
Kəndəlek gəzit sьqarьrqa	0
вaşprafsəvit	
Mitudik xat jađьrqa	0
Radejo aşa daklat jaĥrqa	0
Radejo kursьtarь ojoştororqa	0
25 pridperejatejanan kylt вrigada ojoştororqa	0
4 Arto agit вrigada ojoştororqa	0
Balalar вaqsalarьn tikşerev esen 20 вrigadir jeвərergə	0
Başsajuz	
1000 kitap jertəvse jeвərergə	0
115210 litiratura jaddьrьrqe	55
In jaqşь silpolarqa konkursь udqarьv esen 5000 hum вidəlergə	0
250 kysmə kuxna ojoştororqa	0
Avьl xuzalьqь institutь	
140 institut studintьn jeвərergə	8
40 raвfak studinttarьn jeвərergə	0
Başqortostan Məqarif Xalьq Kamisarlьqь	
Mitudika xat jađьrqa	100
Kyltminimum ytkərergə	0
Rajundarqa вaşqort tьjatьrьn jeвərergə	0
Kyltura eşenə вrigada jeвərergə	0
F.Z.S. larqa mitudik xat	100
radejosintьr	
Radejo agit pavuzka ojoştororqa	0
Radejo gəzit sьqarьrqa jeвərergə	0
Traktьrsintьr	
Instьrukterdar kaŋaşmahe udqarьrqa	100
20 вalalar вaqsalarь ojoştororqa	0
„25000" selərgə xat jađьrqa	100
Tixnika massьqa jacajkəhe ojoştororqa	0
10 instьruktьr jeвərergə	0

Bьl taвlitsanan kyrenəki kyp kenə əlkə ojoşmalar əle вulha uŋьş jьjьştьrьrqa jeđ menən вorolmaqandar. Yđđarenen eĥtərenə teşkən вurstarđь ytəvđə вalşeviktarsa kerəşmegəndər həm вegenge kəndə parteja, xəkymət aldьnda torqan iŋ məhim вurьstarđьŋ вerehe вulqan uŋьş jьjьştьrьv kamapanejəhьn uŋьşlь udqarьvđa kyltura eştərenen təp ricak вulьrqa tejeşlegen onotop, unь artqь planqa qujqandar.

Partejanьŋ „kyltura eştəre uŋьş jьjьştьrьvqa jeđ menən" tigən luzьnqahьn tormoşqa aşьrьvqa halqьn qaravsь ojoşmalarqa parteja hьđьqь вujьnsa tejeşle saralar kyrelergə tejeş.

Qəjeplelər javapqa tarttьrьlhьn

Əlkə ojoşmalarđьŋ yđđarenə вirelgən zadanjalarđь ytəvgə halqьn qaravđarь вulqas, tyвən ge ojoşmalar tarafьnan da eşkə halqьn qaraş вulьvьnda his şik juq. Bьl jeteşhedlektər, eşteŋ taş вaqa adьmь menən вarьvь вarьhьla ojoşmalar arahьnda satsejalizem jarьşьarь həm udar sьlьqtьŋ вulmavьn ın kilep sьqalar. Ьsьnlapta tikşerep qarahan, oşonda kyrhətelgən ojoşmalar вirelgən zadanjanь ytəv esen satsejalizem jarьşьna sьqmaqandar. Şulaj uq вьl jeteşhedlektər ojoşmalarđьŋ julвaşsь keşelərenen halqьn qaravđarьnan da kilə.

Uŋьş jьjьştьrьv kampanjalarьnda kylturnaj xeđmət itev planь вujьnsa вirelgən zadanjalarđь ytəmev—uŋьş jьjnavđьŋ uŋьşhьđ ytevenə đur səвəp вulasaq.

Şul səвəple tiđ arala вьl eştə qəjeplelərđe məs'ylejətkə tarttьrьrqa kərək. Sənki məhim вurьstar şunь talap italər.

Q. Avdьraxmanьf.

Baqьr Yđək rudnigenə iqtiвar itelhen

Bajmaq rajunь вaqьr yđək rudnigenda xəderge kəndə 290eşse eşləj. Ləkin eşselərđe kyltura jəhətenən tə'min itev urьnь вulqan klup juq. Rudnikta qьđьl məjeş вulha la, eşe вik nasar xəldə tora. Qьđьl məjeşta вigerəktə вaşqort həm tatar telendə sьqa torqan gəzittər вik ad handa a đьrьla. Baqьr Yđək rudnigьnda uqьv jəşendəge вalalarđьŋ kyp kenə handa вulьvđarьna qaramajьnsa yđəktə ular esen məktəp juq. Bьnь tiđ arala вuldьrьv sarahьn kyrergə kərək. Bьl rudnikta eşselərđən kadьrđar jeteşterev eşendə lə вer nindəjđə вьnьlьş jahalqanь juq. Jerle millətən kadьrđar jeteşterev yđək вer məs'ələ вulha la urьndaqь jəməqət julвaşsьlarь вer nindəjđə sara kyrməjđər. Eşselər arahьnda gəzit zurnaldar taralьşь la вik yk jaqşьnan tygel. 290 eşse arahьnda nej вarь 20 dana gəzit zurnaldar tarala. Şunьŋ esendə Baqьr Yđəktə tiđlek menən kyltura eştəren julqa halьvđa вətə вulqan saralarđь kyrergə kərək.

SЬRLЬВAJ

Balalar majđanь nasar eştəj.

Bişвylək rajunь Ađnaj avьlь kalxuzьnda вəsən, uŋьş jьjьştьrьv malenə 40 вalalьq вalalar majđanь asьlqan. Ləkin вьl majđan yđ вurьsьn ytəj almaj. Majđanda вalalar irtən saqat 9 đan 5 kə tiklem qaralьrqa, ike—əs tapqьr aşatьlьrqa tejeş вulhalarđa, irtə menən вalalar jьjьlqas ta вer tapqьr aşatalarđa taratьlalar. Ata—əsələre eştə вulqan вalalar qaravsьhьđ uramda jerəjđər.

Balalar majđanь esən kalxuzsьlarđьŋ đəjemlaşterelgən hьjьrđarьnan ike hьjьr вylengən. Ləkin вalalar majđanьnda eşləvselər (Medirə Imaşьva həm вaşqalar) tarafьnan вьl ike hьjьrđьŋ hət, majь aşalьp вətə, ə вalalarqa maşina hətenə aş вeşeralər. Jetmahə вalalar esən вirelgən ondo şul ike hьjьrqa aşatalar.

Balalar majđanьnda tərвejələngən вalalar esən kilgən kyldək lek sitsalarđь вylevđə his вer tərtip juq. Ьqьj urьnda eşləgən iptəştərđeŋ вalalarьna вirelep, вerense navвatta вirelergə tejeş вulqan jarlь, вatrak вalalarь вətenləj maxrym qalđьrьlqandar, jəki ustenəndəj javlьq вirev menən ¦qəniqətləngəndər. Partejə jacajkəhe вьl eşkə qatьşьv menən qьđьqhьnmaj, jarlь, вatraktarđьŋ zarlanьvđarьn dərəĥ tygel tip qaraj, urqa qolaq halmaj.

Bьnda juqarьnanьraq kyđ halьrqa kərək.

Ə. I.

R.K.I. Kyđ hal.

Başzildurđьŋ вerləşkən kurьsьnan ejjyn ajьnda ZƟLƏJXA RƏZƏRЬVA ĥaвikant qьđь вulьv səвəple qьvьlha la, unь elemtə ylge (pucta tiligьraf, tilfun, radjo nacalьqь Kalisnikьf radejo tiliqьrafiska itep alqan. Şul uq vaqьt Başzildur eşsən qatlam вalalarьna urьn taвa almaj həm kyp kenə tiligьrafistar eştən вьqarьlalar.

Kalisnikьftьŋ вьl eşenə R.K.I. kyđ halььn ine.

X. ABRAJESKEJ.

KƏTƏPXANA - UQЬV ƏJƏNDƏ EŞ HYNGƏN

Bişвylək rajunь, Adnaj avьlьnda keləpxana-uqьv eje вulhala, вigerəktə jəjge eş malendə eşe hyngən.

Rajun kyltprasvit tarafьnan вulhьn, вaşqa juqarь ojoşmalar tarafьnan вulhьn uqьv ejenə terle svidinjalar alьv esen вuldur furmalar jeвərevđən вaşqa, eşendə jul kyrhətejek, qulьn malej вirelgəne вulhьn da itelgəne juq.

Qьđьv uqьv eje menən malendə uqьv ejen hər terlele aŋ—вelem taratьv eştəre alьp вarьlmaj. Uqьv medire avьl səvite eşenən naluk, straxulka qaqьđьldьm xisaplap ultьrьvdan aşqalьlmaj. Avьl kom samuldarь tarafьnan uqьv eje ergəhendə maj вajramьna qarata tere stinə gəzite sьqarьlqan вulqan, şunьŋ menən eş ɵetkən. Xəder ridkollegiəhe, ajьrьm kam samuldar đa вьl turala ujlamajdar.

Ejjyl ajьnda uqьv ejenə xatta gəzita aldьrьlmaqan. Uqьv ejə medirь „niqə „Başqortostan", „Kammuna" gəzitlərən aldьrmajqьđ" tigəs, „Rajun məqarif ajlьq gəzitlərə aldьrьvqa aqsanь ajьrьu bulmanь" tə. Uqьv ejđərenə gəzittərđe əle həm aldьrьv đur jeteşhedlek, вьnь julqa həlep, вaşqa juqarь ojoşmalarđa kəməndə 6 ajlьq jaddьrьlqanьq вulьrqa tejeş.

Uqьv eje ergəhendə radeju qorolqan, jaqşь eşləj. Ləkin 2 jьl ujьnьa jaşan вьl radejuđь tьvlavsьlar arahьnda ele вulha da, kьşqь uqьv ejendə juq uqьa eşənməvsələr вar. Bьlda aŋ latьv eştərə nasarlьqь kyrhatə.

Bişвylək rajun yđagendəge radjeju uzьldan Adnaj avьlь kalxuzsьlarьna—ajьrьm eđđərgə radeju tapşьrьqьstar qujьv esen kalxuzsьlardan qinvarđa uq tejeşle aqsalarь jьjьlьp alьnqan, radejo ykarev esen вaqanalar kilterelgan, вaqana urnardarь qazьlqan. Ləkin rajundan tixnik kilmav səвəple ele вulha, вьl eş вətərelməgən. Baqanalar uramdarda tarav jatalar, juqalьvdarь ixtimal. Bьnь tđđəterga kərək.

Ojəmyman alqanda Adnaj səvite dəvmalendə kyltura eştəre tyвən. Rajun sajsi—aqartьv вylegə вьnda kyđ halьrqa tejeş.

Ə. IMAŞ.

Başqa eştər ɵerlahə la, irekle ojoşmalarđьŋ eştəre hyngən

Temas kalxuz zajtere maj-вendə вarlьqь 120 вala uqь. Şulardan вaşqortlar 72, tatardar 31 Məktəp 7 nse terkəmdə netergən 14 uqьvsьlьn Ylandar Haqlav tixnikumьna, 6—nsь terkəmdən 2 uqьvsьlьn Tyjin F.Z.S. hьna, 1 uqьvsьlьn F.Z.U qa uirde.

Məktəp menən kalxuz arahьnda dugьvsь tđđəlep, uqьvsьlar yđ ɵĥtərenə eş vaqьtьnda kalxuz qьrđarьn kyltura xeđməte menən tə'min itev kalxuzqa eş kestəre menən jardam itev, tiđ jardam ojoştorov kevek məhim вurьstardь jəkmənelər. Məktəp teŋ yd kəsə menən 156 ga igen səselgən. Məktəp yđe esen genə 10 ga igen səsep, kliver, həm вaşqa terle kyltura lardan yrnək вaqsahь tđđegən.

Məktəptə palitixniklaştьrьv eşe lə jaqşь qьna qujьlqan. Ber estəlar mastirskьjь вar. Bьl mastajirskьjь kalxuz həm şulaj uq məktəp esen karak jaraqtarьn eşləp sьqara. Uqьvsьlar hər вer un kenga 15 səqət vaqьttarьn prajьzvudstvьva praktikahь, 10 saqat agranumeja fəne praktikahь ɵtəndə ytkərələr. Bьnan tьş taqь la dikadaqa 8 səqət kalxuzdarqa maşinalar nьqьtьv mastiriskujьnda eşləjđər. Ləkin məktəptə irekle ojoşmalar eşe hyngən. Ş.K.M. la uqьvsьlar arahьnda tərвejə eştəren julqa halьvđa juqarь urgьndar вer genə lə terlə lə jardam kyrhətməgəndər. Kiləsəktə вьqa nьq iqtiвar iter gə kərək.

KƏŞFI ABDULLIN.

Aŋ-вelem eşenə iqtiвar itelhen

Krasna Usul rajunь Haaj avьlь kalxuzsьlarь arahьnda nađanlьq вətərev eşe вьl jьlqь juq tie hynde. Uqьv jəşendəge вalalar esen avьl kyləmendə her genələ məktəp juq. Ytkən jьl вalalarđa ber ejgə jьjьp uqьtьlalar đa, nьjьlьq hьnda jaqьl, nisek uqьtьv turahьnda her nindəjdə əđer tək alьp вarьlmaj. Bьl avьlda aŋ — вelem eştəre kytərev tejeşle ojoşmalar nьq iqtiвar itəenhar.

Q. ABDULLIN.

Jort вar teđəetterevse juq.

Saqmaqьş rajunь Qaran avьlьnda 2 maset kyptan yk aŋ—вelem jortona alьnqandar. Bьlar đa вerehe məktəp itelep, ikensehe klup itelergə tejeş. Ləkin вer iki ajqa qaraj şulaj вuş ha la, ramunt horav səвəple klup itelergə juq đə. Bьl jortto teđəter esen yđ ajь halьm aqsahьnan 150 hum 80 tin aqsa alьnđalangəne, ləkin hamanda teđəterev sarahь kyrelmaj.

I. ƏSƏDYLLIN.

Beđđən yrnək alьqьđ

Bajmaq rajunьnьŋ Mullaqaj səvitenđə „Yktaвer" həm „Jondođ" kalxuzdarьn nađanlьq вətərev eştəre jaqşь вəŋə вara. Jaqşь uqaj—jađa вelevselərđe her вer вrigadaqa вerketelep, eş vaqьtь вulha la, вrigadalar arahьnda satsejalizem jarьştarь menən nađanlьq вətərev eştəre qьđьv timp menən alqa вara. Şulaj uq „Yktaвer" kalxuzь menən „Jondođ" kalxuzь jarьşqa sьqьp, hər вer kalxuzsьqa esər ajlьq вerər dana „Bьşqortostan" gəziten aldьrьrqa вuldьlar.

Başqa kalxuzdarđa вeđđən qalьşmaqьđ.

K. MƏRJƏM.

Jəj вuldь eştə hynde

Səlәj səvite (Arqajaş) Kəđəş avьlьnda qьşqь vaqьttarđa kyltura eştəre jaqşь qьna вarha la, jəjgə sьqqas вətenləjgə hynde. Jaqşьqьna eşləp kilgən qьđьl məjeş xəđer eşhed. Qьđьl məjeştə eşte tərtipkə halьp вarьvsь keşe вulmaqas, qьđьl məjeştə xuzahьđlьq xəkem hərə. Qьđьl məjeş isemenə jađьlqan gəzit—zurnaldar tarqav xəldə. Xəđergə kəndə kitaptar đa taralьp вətəp вaralar. Yđ ara halьm aqsahьna alьnqan radejo eşləməj. Bьnь eşkə jeвərev avьl səvite ɵtəndə вulha la ul вьqa iqtiвar itkəne juq. Avьlda naqanlьq вətərev eşe la jəj вulьv menən hynep qalđь. Kalxuzsь qatьn-qьđđar eştən hun kiskə uqьvdarqa jərəhələr đə, uqьvsьnьŋ вьl eşkə halqьn qaraşь arqahьnda вaĥьlьp qalđь. Bьl jeteşhedlektərđe вətərevđə avьl səvite sarahьn kyrhen.

S. M.

Eşen jaqşьrthьn

Usalь uqьv eje xalьq teləgən ytəj alьrlьq xəlgə qujьlmaqan. Uqьv ejenə kilgən gəzit-zurnaldardan vaqьtьnda fajđalanьlmaj. Uqьv jorto medire аьl eşte jənlənderevđe ujlap ta qaraqanь juq. Bьl eşte jənlənderevgə, uqьv ejen kampanjalarqa qarata вororqa kərək.

„UJESKEJ"

Diligatkalar eşe hynde

Dyrt əjlə rajunь Tyвən Mansьr avьlь diligatkalar eşe вətən lejgə hynde. Bьnda qatьn—qьđđar qaqьđđa qьna diligatkь вulьp nanalalar. Kyptəndən вirle diligatkьlarđьŋ saвranejalarь вulqanь juq.

Diligatkьlarđьŋ ajьrьm jəşelsə вaqsalarь вulьp ta, вьnda ultьrtьlqan namalarđe tərвejələv eştəre alьp вarьlmaj.

Bətə jəməqət eştərendə həm terlə səjəsi, xuzalьq kampanejalarьnda qatьn—qьđđar qatnaşlьqь juq.

Kamsamul jacajkəhe вulha la, qatьn—qьđ eşenə jardam itevđe вar tip tə вelməjđər.

Bьna вьl jeteşhedlektərđe вətərev sarahь kyrelhen.

M. XƏMZIN.

KALXUZSЬLAR SLYTE BULA

5 NSE AVQЬSTA KALXUZSЬLARĐЬŊ SLYTTƏRE UĐQARЬLA

Bьl slyt igen jьjnav həm igen əđerləv, şulaj uq satsejalizem jarьşь đugьvь đarь teđev hьmaq məs'ələlərđe tikşerəsək. Başkalxuzsajuz вьl slytkə qatnaşьv esen tyвəndəge rajundarđь вildələj.

ƟFƟLƏQE SLYTKƏ

Əfə rajunьna —65 vəkil, Şişmənən—25, Tapurindan-80, Blagavişşindən—40, Qьrmьđqalьnan—30, Arxangilden—30, Nurimandan—45 vəkil kilergə tejeş вulьp, вarlьqь 315 vəkil qatnaşasaq.

BƏLƏBƏJDƏQE SLYTKƏ

Baləвəj rajunьnan—80, Prejuttan—40, Dəvləkəndan—100, Biş—вyləktən—35, Qьrqьđ —Mejəkənən—70, вarlьqь 325 vəkil jьjьla.

TUJMAZЬLAQЬ SLYTKƏ

Baqalь rajunьnan—50, Tujmazьnan—80, Byzdəktən— 80, вarlьqь 210 vəkil qatnaşa.

JAŊЬ AVЬLDAQЬ SLYTKƏ

Jaŋь— avьl rajunьnan— 88, Askindən— 40, Qaltastan— 55, Krasna—Kamskejđən—31, вarlьqь 215 vəkil qatnaşa.

ARQAJAŞTAQЬ SLYTKƏ

Arqajaş rajunьnan—43, Qonşaqtan—57, вarlьqь 100 vəkil qatnaşa.

BƟRƟ SLYTENƏ

Bərə rajunьnan—45, Mişkə rajunьnan—50, Bajqьnan—40, Borajđan—50, Dyrt—əjlenən—90, Saqmaqoştan—70, Ilkə Baltastan—55, вətəhe 400 vəkil qatnaşa.

DЬVAN RAJUNЬNDAQЬ SLYTKƏ

Dьvan rajunьnan—27, Juqarь—Qьjqьnan—41, Bilaqatajđan—30 Məsetlənən—20 vəkil, вarlьqь 120 qatnaşa.

STƏRLE TAMAQTAQЬ SLYTKƏ

Stərle tamaq rajunьnan—70, Avьrqađьnan—80, Qьzqoştan—60, Mənəvezđən—75, Turskinan—45, Maqarđan—45, Krasna—Usuldan—50 vəkil qatnaşa. Bətəhe 425 keşe.

JЬLAJЬRDAQЬ SLYTKƏ

Bajmaq rajunьnan—33, Zьjancuranan— 90, Jьlajьrđan— 85, Mьraqtan—84, Bəвəjəndən—18, Xajвullanan—60 vəkil, вətəhe 330 keşe qatnaşa.

BILARƏTTƏQE SLYTKƏ

Bilarət rajunьnan—48, Əvjəlilđən—54 həm Asьvlьnan—58 vəkil, вarlьqь 160 keşe qatnaşasaq.

teđəetterev sarahь kyrelhen

Kysi səvitenə qaraqan 5 avьldьŋ вeregep alqan radejohь kysiavьlьnda urьnlaşqajnь. Ləkin radejo qəniqətlənerlek eşləməj. Hunqь kəndərđə radejo menən eş itevđə ajьrьm вelges teŋ вulmavь, şul arqala teləhə nindəj вelməgən quldar totonovь arqahьnda вьl radejo вətən ləjgə вođoldo, xəderge kəndə eştər tuqьrap juqqa sьqьp qaldь. Kamsamul jacajkəhe həm kalxuz idarahь вьnь teđəetterev sarahьn kyrhələr ine.

F.D

Xəвərselər tarqav

Dyrt əjlə rajunь şul uq avьlda вer nisə rəsmej xəвərse həm kyp kenə stinə gəzite eşendə qatnaşьp eşləvselər вulha la, вergə ojoşop eşləgəndəre juq. Yđək Kamitətenen xəвərselər xərəkəte turahьndaqь qararьn əjrənevđe вətenləj onotqandar K. I. M. M. T. S. uqьv eje həm kalxuzlarđa stinə gəzittəre sьqьp kilhələ ularđa aktif qatnaşьp eşləvselərđe ojoştorop вrigadьlar teđev, kymak rəveştə ytkərelep вara torqan kampanejalarđь həm urьndardaqь fakttardan alьp jeteş—jeteşməgən jaqtarđь gəzit вitendə jaqtьrtьv turahьndaqь вer eştə eşləgəne juq.

Bьl eş menən parteja jacajkəhe jetəkselek itməj.

XƏВƏRSE.

Rajun gəzittərenen aldьnda torqan вurьstar

Aldьььđqa qujьlqan qьrqa sьjnfi kərəş həm kiŋ xeđmət jalpьhьnьŋ eş intyzejazemahь kytərelgən вer osor, rajun matвuqatьnьŋ aldьna əjetep вətərgəhəđ məs'yl вurьstar quja. Ьsьnlapta rajun gəzittəre şul qьrqa kərəş fruntьnda qəserđər вu jьna jəşəp kilgən vaq kerəĥtejən prajьzvuđstьvahьn satsejalizem xuzalьqь tiвьna əjlənderəv, kalxuzlaşьv nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərəv, sьjnfi doşmandьŋ qьrqьv qarşьlqtarьna əjavhьđ rəveşə tkerəş asqan osorđa ojoştoroldolar.

Ojoştorov miđgelenə əđ qьna vaqьttar ytevgə qaramaĥtan rajun gəzittəre parteja həm xəkymətteŋ dərəĥ səjəsəten kiŋ jalpьqa jetkerevđə həm ulardь satsejalizem teđeleşenə maвilizavat itevđə вik đur əlgəşevđərgə ireştelər.

„Kerəĥtejən" gəzite ergəhendə ytkərelgən rajun gəzit eşselərenen Bətə Sajuz kaŋaşmahe rajun vaqьtlь matвuqatьnьŋ đur jenevđərgə həm pralitarejat diktaturahьnьŋ xəđergə вaĥqьsьnda đur urьn totqanьn, ularđьŋ ojoştorov ryldəre kytərelevən əjtep ytte.

Şunьŋ menən вergə, kaŋaşma partejəвeđ tarafьnan kəndən—kən đeđđeŋ aldьььđqa qujьlqan jaŋь вajavaj вurьstarđь ytəvđə rajun gəzittəre həm ulardьn jetəkselərenen han, sьjfat dərəzələrenen prinsipejal вejeklektə вulmavđarьna la tuqьtalьp ytte. Miljunlaqan xeđmət jalpьhьnь satsejalizem tərвejəhe вirevđə kyp əlgəşevđər kyrev menən kypselek rajun gəzittəre yđđərenen eştəren xəđerge maminit teləktərən qəniqətlənderlek itep jaŋьnan qorop jetkerə almajđar əle. Qajhь вer rajun gəzittəre yđenen вer minut hunlatmaj xəl iteven talap itkən iŋ məhim, kəndən yđək вurьstarьn vaqьtьnda jaqtьrta almav, unьŋ tirəhenə jьldam rəveştə kiŋ jalpьnь ojoştora almav, kevek jeteşhedlektərđe kyrəвeđ. Şunьn esen də ip. Stalindьn YĐ EŞENDEN TIXNIKƏHEN BELEVUNЬ YĐ TELENƏ'ALЬP PRAKTIK RƏVEŞTƏ BOJOMQA ATQARЬV luzьnqьhьn rajun gəzit ridaktьrđarь his hyđ heđ yđləşterergə tejeştər.

Yđək Kamitat yđenen rajun həm avьl tyвənge matвuqattar turahьndaqь qararьnda; eştə rajundьŋ spitsejal, Ikanumika xaraktirđarьn əjrənergə tigəjne. Ləkin вьl məhim qararəje вulha, dəjem furmala qьna əjrənelep вarьla. Hər вer rajun matвuqat eşselərə şul rajundьn prajьzvudstьva xaraktirьn həm unьŋ tixnikəhendə arintirufka вirevse agraminimum вelemen əjrənevđəre qətqi tejeşle namə. Şunhьđ ajьrьm safxuz həm kalxuzdar menən kankrit jetəkselek itev ularđьŋ uŋьşlь həm jeteşheđ jaqtarьn kyrhətev, keđge eştərđe atqarьv plandarьn eşləv sdilşina, iĥəp, dissiplina, maşinalarđь dərəĥ fajđalanьv esən kərəş alьp вarьv kərəkle həđəntə вirməjəsək.

XUZALЬQ MENƏN JETƏKSELEK ITEVĐEN JAŊЬ ABSTANUFKAHЬ JAŊЬSA EŞ MITЬDTARЬN QULLANЬVĐЬ TALAP ITƏ. Raвsilkurđar menən jetəkselek itevđə lə rajun gəzittəre yđ eştəren jaŋь mitьdtar qalььna halьrqa tejeştər. Xəвərselərđe tərвejələv, ular arahьnda massavaj eş alьp вarьvđa la вeđ əle kyp jeteşheđlektər kytəвeđ Rajun gəzittərenen kypselege yđđərenen eştəren apiratif rəveştə, qajtanan qorov menən вergə kyp vaqьt raвsilkurđarđan udar вrigadalar teđev menən siklənep qalalar. Bildəle hər вer raвkur udarsь вulьrqa tejeş. Ləkin şunьn menən вergə, jaŋqьđaq raвsilkurđar əвtənən jetəkselek itevđelə sitkə taşlarqa jaramaj. Ridaksejəlarđa udar вrigadalarđьŋ matirejaldarь əjrənelə, tikşerelə, fajđalanьla həm şunьŋ arqahьnda gəzitteŋ apiratif ryle kytərelə. Ləkin ajьrьm xəвərselər tarafьnan jađьlqan xəвərđər hər vaqьtta, əđlekheđ rəveştə qaralьp, fajđalanьp jetkerelməjđər. Gəzitənen signalizatr ryle tyвənəjə.

Bətə xəвərselərđenđə zamitkalarьna iqtiвar menən qarav kiləsəktə udarniktar arahьnan sьqqan xəвərselərđe udar вrigadalar esenə solqap alьv, ular arahьnda massavaj tərвejə, jetəkselek eştəren tejeşle dərəzəhenə qujqan vaqьtta qьna rajun gəzittərenen ojoştorov ryldəre tejeşle вaĥqьsьna kytəreler.

Ojoştorov həm massavaj eştər menən вer qatarđan xəđerge kəndə rajun gəzittərenen prapaganda, kiŋ massanь tərвejələvtəşenderəv ryldəren kytərđə đur вurьsвulьp tora. Gəzittər uŋьşlь həm jeteşheđ jaqtarđь apiratif rəveştə jaqtьrtьp qьna вarmaj, ularđьŋ nindəj şarttar esen də tovovь, nindəj səвəptər arqahьnda əlgəşevđər kyrelgənlege turahьnda dəjal rəveştə gəzittə jaqtьrtьp, unьŋ tirəhenə massanьŋ iqtiвarь tuplanьrqa tejeşle. Kyвerək ikanumika, prajьzvudstьva məs'ələləren jaqtьrtьv gəzittə đur urьn alьrqa tejeşle. Şul vaqьtta вeđ Lininden *intiligint rassuzdinejələren ađьraq ə, ikanumika məs'ələləren kyвerək jaqtьrьtlьrqa.* tejeş tigən vəsejəten ytəgən вulьrвьđ. Begenge kəndə вeđđeŋ Başqortostan kyləmendəge rajun gəzittəre aldьna ikanumika məs'ələləren jaqtьrtьv kiŋ вatrak, jarlь, kalxuzsьlar jalpьhьna ikanumika tərвejəhe вirev eşe вətə kinlege menən qujьldь.

Partejənьŋ milli məs'ələlə Lininin prinsьььn dərəĥ ytkərev arqahьnda Başqortostan ile ikanumika həm kyltura jaqьnan qьđьv timptar menən alqa вara. Avьl xuzalьqьnьŋ 60 pr. kalxuzlaşьvь, səsev qьrđarьnьŋ 70 pr. tь satsejalizem siktьrьnda вulьvь вьlar вeđđeŋ esən вik đur əlgəşevđər. Şunьŋ heđemtəhendə вeđ вьjьlqь avьl xuzalьqь praduksejalarьn əđerləv həm ytkən jьlqa qaraqanda la iŋ qьĥqa vaqьt esendə igenden tejeşle ələşən tulьhь menən xəkymətkə tapşьrьvđa đur menkinlektər kyrəвeđ. Rajun gəzittəre вegengə kəndə вьqa tiklem вulqandan artьq jeteđ timp menən igen jьjьv, keđgə səsev, keđgə hərəv, kalxuzdarđa sdilşinanь tulьhьnsa tormoşqa atqarьv, dьxuttь dərəĥ вylev, məs'ələlərenə xeđmət jalpьhьn tuplap, sinfi doşman qarşьlьqь kulaktar həm ularđьŋ agintarьь вətə terlə appartunistarqa qarşь kərəş qoralьna əjlənergə tejeştər.

X. A.

Tapurin qatьn—qьđđarь 100 pr-ь menən zajьmqa jađьldьlar.

1 nse ejjyndə rajun aktif qatьn qьđđarđьŋ kənfirinsejələrə uđqarьlьp əlkə kəmitetenen 4—plinumь qararđarь, „3 nse xalikes zajьmьn taratьv həm uŋьş jьjnav kampanejəhьn uđqarьv məs'ələlərə вujьnsa qatьn—qьđđar yđ teləktəren həjləp ʒaŋlaşqandan hun, zajьmqa jađьlьvđь 100 pr. tь menən ytəv həm uŋьş jьjnavqa əđerlek eşenə вətə iqtiвarđь jynəldererga tigən təqdimdərđe qaвul ittelər.

Xəđerge kəndə вьl təqdimdərđe qəməli rəveştə вojomqa aşьrьvđa вətə qatьn—qьđ yđđərenen aktifьqtarьn kyrhətələr.

QƟBƏJDULLINA.

vaqьtlьməs'yl ridaktьr
T. KƏLIMULLIN.

D. K. A. (Q. jondođ)

31-ejjyldən hər kən

АНЯ ГАЙ

вajavik 7 вylekta

SEJANЬSTAR: 7-30, 9, 10-30 səqət вaşlana

URAL

Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassə səqət 5 tən asьq

2—avqьs

QARA QANAT AĤTЬNDA

GURЬN
KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 7 nən вaşlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

Begən 2 kartinə вergə kyrhətelə:

„Keşeneŋ вahahь"

6 вylemdə

Не все коту масленница

dramma 7 вylemdə

Yktaвer Natlskhь. tipagfejəhe. Başglaflit 615 raltaro

ARЬBЬM NUMIRЬ HƏR JERƉƏ 5 TIN

REDAKSEJƏNEŅ ADRISЬ: G. Yfa, ... „BAШKИPИCTAH"

Jomoş menən kilevsələr hər kən irtəge səqət 8 Ɖən kiske 4 kə tiklem qabul itelələr.

BAŞQORTOSTAN

Bөtə donja proletardarь, berlegegeƉ!

3 Avqьs Dyşəmbe №168 (469) 1931 JЬL

KƟNDƏLEK QƏZIT V. K. P. (b) NЬŅ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞQORTOSTAN YƉƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URQЬNЬ. NSE JЬL SЬQA

Satsejalizem teƉeleşe esen eşse kesen ojoştorov—begenge YƉək məs'ələ

„... Bьnan huņ eşse kesən də samatukka ьşanьrqa məmkin tygel. Jəqni sama tyk „səjəsətenən, jəməqət esən eşselər virbavajt itevƉe ojoştorov səjəsetenə kyse rgə kərək. Bьnьņ esən bergenə jul—ul jul kalxuz həm kalxuzniktar menən xuƅalьq ojoş mal a r ь n ь ņ dugьvьrƉarь„ (STALIN).

Səvittər Sajuzьndaqь gigant aƉьmdar menən alqa barqan balşeviktər timpь menən dəvam itelgən satsejalizem teƉeleşə, ildə eşheƉlekte beterev genə tygel, kyp tarmaqtarƉa eşselər kesən ojoştorovƉa qьjьnlьqtar qa la osoranь. Şunьņ esən sə nəqətkə eşselər kesə ojoştorov xəƉerge kendə iņ mөhim məs'-ələlərƉeņ berhe bulьp tora.

Eşselər kesenən fajƉalanьv eşse kesən ojoştorovƉaqь elek ke mitьdtar xəƉer inde jaraqьbьƉ bulьp qalƉьlar. Satsejalizem teƉeleşenən 5 jьllьq planь teƉe lep, qьƉьv timp menən satseja lizem teƉev eşenə kereşkəngə tiklem həm avьldarƉa kalxuz-laşьvƉar kiņ dəvmələə başlan-qanqa tiklem bulqan eşse ke-sən ojoştorov mitьdtarь ... sa nelər.

Elek eşselər ...ьt—fabriktar qa yƉƉəre aqьla torqajnьlar, sənki ul saqta keşelərƉe avьl dan qalaqa kitergə məƅyr itkən qatlavlanьv, eşheƉlek, jarьlьq aslьqtar bar ine, XəƉer inde eştər betenləj başqasa to rə. Krəƅtejəndər jalpьhь kəllik tifləşep yƉƉərenen tormoştarьn jaqşьrttьlar. Ular jelkəhendə jə şəj torqan kulaktar betərelə. XəƉer kalxuzlaşqan rajunƉarƉa avьl xuƅalьqьnьņ betə eşləp sьqarьv qoralƉarь kalxuzsьlarƉьņ yƉ quldarьnda. XəƉer krəƅ tejəndərƉe avьldan qalaqa eşkə kitergə məƅyr itkən ber nəmə lə juq. Şunьņ esən eşse kesen tuplavƉa elekke hьmaq zavьt-fabriktarqa eşselərƉeņ yƉƉəren kilevƉe kөtevgə urьn qalmaj, qьƉьl timp menən dəvəm it qa jaramaj.

kən teƉeləş eştəre. bdrehe artь-nan berehe tьvp torqan jaņь satsejalistik giganttar miljunlaqan eşse quldar horajƉar. BeƉƉeņ Başqortostan, jəhyrejətendə ge-nə teƉeləsək giganttar esən də bik kyp menləgən eşselər talap itelə. Zigazь Katlaturbin, aftakam binat, matur zavьttarь kevek giganttar halьna başlavƉь Baş-qortostan eşsəndəre belələr. Bьl giganttar jəmhyrejətə jerle millət pralitarejatь kadьrƉarь jeteşterev se, satsejalistik kyltura alьp kilevse şişmə bulasaqtar. Bьna bьl şarttar esendə teƉeleş esen eşse kese tuplavƉa ip. Stalin əjtkənsə samatykkə ьşanьrqa məmkin tygel. TeƉeleş esen eşselər jeteşterev məs'ələhe Baş qortostan eşsəndəre aldьnda torqan iņ mөhim həm səjəsi bьrьs bulьp tora, bьl təngəldəxek ƅməttəņ qьrqьv dirktiftəre bar. KalxuzdarƉa eşse kese tьuplav (atxutsьlьq) həm ьbьnьņ səjəsi, ikanumik əhəmejəte kiņ kalxuzsьlar jalpь hь araƅьnda hər jaqlap aņlatьlьr qa təşenderelergə tejeşle.

KalxuzdarƉan eşselər tuplav-Ɖa kulaktar qotqoho bulasaqьn iƅtən sьqarьrqa jaramaj. Atxut sьlьq eşen kiregə haplavsь ku-lak həm ularƉьņ quştandarь bul qan uņ həm „hul" appartunis-tarƉь avьƉlьqlanьrqa satsejali-zem teƉeleşe esen eşselər kə-sə ojoştorov eşe balşeviktarsa başlanьrqa tejeş.

Partejənьn rajun kəmitəttəre kamsamul, prafsajuz həm başqa jəməqət ojoşmalarь xəƉerƉən yk bьl təngəldəge ip. Stalin tel məren RSFSR həm başqortos tan YƉək Başqarmalarьnьņ qa-rarƉarьn өjrənergə, kalxuzsьlar araƅьnda kiņ dəvmələə massa-vaj eştər atqarьp praktik sara-larqa totonorqa tejeştər.

Satsejalistik giganttarь esən eşse kesə ojoştorov begenge kendeņ yƉək məs'ələhe, bьnь ber genə minutta iƅtən sьqarьr qa jaramaj.

IGEN ƏƉERLƏVƉƏ SINFI HIƉGERLEK TƏ'MIN ITELHEN.

Igen əƉvrləv kampanejəhendə sinfi hiƉgerlek sinfi totanaqlь-lьqtь bulьnƉьrьv bьqa tiklem Ɖur ryl ujnanь, bьnan hunda uj najasaq. Senki avьlda burƅьva-sinfь qalƉьqь kulaktar betenləj gə beterelməgəndər əle. Bьl tu rala iptəş StalinƉьn Doşman his ber vaqьt ta huqьşьƉ birel—məj. tigən hyƉen iƅtən sьqa-rьrqa jaramaj. Kulaktar sьjnьf bulьv jaqьnan aƉaqqь minut—tarьnda la əşəke qarşьlьqta-rьn kyrhətələr.

Ular tygel səjəsi alь tьpan, sьnfьj hiƉgerlege jomoşaq bul-qan qajhь ber avьl jarьlarьn kalxuz aqzalarьn yƉ tə'birenə alьvьs xatta səjəsi kampanejalar də ytkərevƉə javaplь bulьvьs qajhь ber javaplь eşselərenə də ular tə'birenə nitelevsən. ap partunizem hədenə habьvsan bu lalar.

Eşte obta ojoştora belgən, sьjnьlь prinsip kyƉ aldьnda nьq-lь totolqan jerƉərƉə ajьm dardьn igen əƉerləve yƉ javaplь tьnda unьşlь rəveştə ytte. Şul şarttar bulmaqan, vaq „burƅьva, appartunizem avtьvь menən avьr qan jerƉərƉə, eş jomoşaq, yƉ aqьmь menən barƉь. Ə şul uq vaqьtta kulak maşinttan fajƉa-lanьp ajьrьm xuƅalьqtarь yƉ artьnda ejərtev, kalxuzdardьn ha ba Ɖa, teşьnda la torop, qarь şь kərəş alьp barьv sarahьn kyr de.

Kulakka turanan tura kərəş alьp barьrqa məmkin bulma-qan urьndarda ul yƉenen jьrsь larьn fajƉalana. Ular arqьlь xa rakat itə. UndajЬn jьrsьlar kal-xuzdarƉa la juq tygel, bar. Bь-ņa şular arqьlь kulak yƉenen səjəsəten ytkərergə tьrьşa. Kal-xuzdьn kileren badarqa hatar-qa (Mraq rajunь „Tigedlek kalxu zьnda) kilerƉe aƉ kyrhətergə. (Şjansura rajunь „Qьdьl taşlь" kalxuzьnda) həm başqalar Unan da qaplaqandan qalqan ne-ftlegəndə badarqa sьqarьp hatьp, xəkymət sьrьtьn qar tav ustanulkarь birev (Nuriman rajunь) kevek Ɖur səjəsi janь-lьştarƉa kyrendə. Udqan jьlƉьn jьr janьlьştarьnan taqьla ...

he qajhь ber xeƉmətkərƉər lara fьnan avьlds gruppalarqa byl-məj, ajьrmahьƉ qarav tindinse-jəhe ine. Avьldь gruppalarqa bylev hər qajhьna ajьrьm qaraş ajьrьm paxat totov bьl sinfьj prinsipteņ nigeƉe. Kalxuz sitə də torovsь jarlь, batrak, urta xəlle krəƅtejəndərgə kulakqa qaraqan kevek ber qarəştь qul lanьv tindinsejəhe Ɖur jaņьlьş lьq. Bьl jaņьlьşlьqtьņ təsendə hul tajpьlьş səjəsəte jatqanьn his ber iƅtən sьqarьrqa jaramaj. Bьnь menən kulakqa kuzьr birəbь. Kulakqa ajьrьm xuza-lьqtarƉь yƉ artьnan ejərtergə jul qujabьƉ.

Unan hun kulakka qatь zada neja birev bar. Qajhь ber jer-ƉərƉə kulaktьņ mileke betenləj alьnьp betkən uqa qatь zadane ja birev teşerelgən. Ə kalxuz kulaktь jəlləv, unь jaqlap sь-qьvƉar ber igen əƉerlev kampa nejəhendə qьna tygel, sasev vaqьtьnda la bulьp ytte. Kulak-tь jaqlav undaqь bulqan artьq igende almav bьl un tajpьlьş.

Una qarata atpur birelergə te jeş.

Kulakka birelgən zadaneja derəƅ həm rejalnьj bulhьn.

Ytkən jьl qajhь ber jerƉərƉə kulakqa zadanejana ifrit tьpan birelgən ursьdar sudь (Mьsaq rajunь Maqsьt avьl səvite.)

Hedemta: Un həm hul tajpь-lьş sьqьştarьnan igen əƉerlev-Ɖə kyp asьq rəveştə qəmaldə kyrelevən hər kem belə. Unьn-larƉьn hulsьlar hulsьlarƉьn ul-sьlar tirmənenə, ikehenen ber-gə kulaktar tirmənenə tьv qoj-qan ... X. JOSOP.

15 NSE AVQЬSTA KƟƉGƟ SƏSEVGƏ SЬQARQA

BЬL XEƉMƏTTE SDILŞINA NIGEƉENDƏ DƏRƏƅ OJOŞTOROV, JARЬŞ-UDARSЬLЬQ QULLANЬV HƏM IKE FRUNTQA LA QARЬŞЬ QЬRQA KƏRƏŞ ALЬP BARЬV MENƏN URAZAJ HƏM BESƏN JЬJNAVƉЬ iņ qьsqa aqьtta vtemamlavƉь BЬL PLAN YTƏLERGƏ TEJEŞ TALAP ITƏ

BƟTƏ SƏSEV PLANЬ - 1,040,000 GIK.

KALXUZDAR - 720,000 GIK TAR SƏSƏSƏKTƏR

„5 nse avqьsqa besən jьjnav betərgə tejeş" (Stalin)

Kulak qotqohon ajavhьƉ jemerergə

JALANDAR MENƏN TURANAN—TURA JETƏKSELEK ITƏRGƏ

BƟTƏ RAJKALXUZSAJUZDARQA RADEJUGRAMMA.

Nьqlь diriktiftar birevgə qaramaƅtan, besən jьjьv, silus-lav həm urazaj jьjьv eşe bik jomşaq bara. KulaktarƉьņ tə'sire menən igen əƉerləvƉe өƉərgə jynəlelgən patrinitillek tindinsejəhenə qarьşь qьrqa kərəş juq. Kyp rajundarƉa daxut bylev tərtibe aņlatьlmaj. Urazaj jьjьnvƉa qatьn—qьƉ həm jəş yƅmerƉər kөsө bik nasar fajƉalanьla.

Rajkalxuzsajuzdar həm kalxuz idarələre jalanda turanan—tura jetəkselek itməjƉər.

Ucalь, Biiarit, Əəjəlil, Berjən, Avьrqazь Rajkalxuzsajuzdarьna besən əƉerləvƉə jenəjətle rəveştə əkeren quƉqalьvƉarь esən həm Məsetle, Qonşaq, Askin Rajkalxuzsajuzdarьna arьş urьvƉa əkeren eşlэvƉəre esən şeltə belderelə, başqa rajundarqa bьl turala xəterƉərenə teşerelə.

Başkalxuzsajuzdьņ Tur rajunьndaqь vəkile Qarşininqə, Məsetleləge Upilnikka, Berəlage Giruj-fqə, Saqmaqoştaqь Məstafinqa ber terle lə infarmatsejə birməvƉəren eşheƉlek hanap şeltə birergə, qalqandarьnьņ betəhenə lə bьl turala xəterƉərenə teşerergə.

Bөtə Rajkalxuzsajuzdarqa həm vəkildərgə kiləsəktə besən jьjьvƉa, siluslavƉa, Arьş urьvƉa qьrqa hьnьlьş jahap, aqьmqa ьşanьvƉarƉь, siluslavqa narьq birep jetməvƉərƉe juldan alьp taşlarqa, ul eştərƉe ytəvƉe өƉөvƉə qəjeplelərƉe ajavhьƉ məs'ylejətkə ьlьqtьrьrqa, jaraqьƉƉarƉь eştən alьrqa, aşlьqtь huqьv menən avans rəveşendə tapşьrьvƉь ojoştorqa, jarlь, urta xəlle jaņqьƉaqtarƉь ьlaqtьrьp daxut bylev turahьndaqь qararƉь өjrənergə təqdim itəbeƉ.

Tartьv kөstəre həm maşinalarqa bulqan ejəheƉlekte, uravnilьkalarƉь his kisekməƅtən betererergə, sdilşinə həm xeƉmətte iƅəpkə alьvƉь urьnlaştьrьrqa, iņ Ɖur iqtisarƉь pra ьzvudstvaqa jynəltergə, praguldarqa qarьşь qatь kərəş asarqa təqdim itəbeƉ.

Rajkalxuzsajuz rəistəre həm vəkildərƉeņ məs'ylejətlektəre aƅtьnda kөstərƉe Ɖөrөƅ urьnlaştьrьv, sdilşina inderev, qatьn—qьƉ həm jəş yƅmerƉərƉeņ kөstərenən tulь fajƉalanьv nigeƉendə sittə sənəqəttə eşləvse kalxuzsьlarƉь kire saqьrtьvƉь beterergə, sənəqət esen kərək bulqan buş eş kөstəren alьp, Stalinsьlarqa javap itep, Katlaturbin həm Mator eşləv zavьttarьna kvalifikatsejəle eşselər əƉerləv esen kalxuzsьlarƉan VTUZ zavьttarьna eşse hajlaqьƉ.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeƉendə eşləp sьqarьvƉь kytərev, eş vaqьttarьn qьƉqartьv esen kərəşegeƉ. Ytkərelgən kampanjalarƉaqь bөtə saralarƉь kalxuzqa inderevƉə jaņь bulqan tьvƉьrьvqa jynəlteged.

Elekke kalxuzsьlarƉь jaņь kalxuzdarqa birev, urazaj jьjьv kampanjahьnьņ barьşь turahьnda Başkalxuzsajuzqa tiligraf arqьlь məqlymət birep toroqoƉ.

BAŞKALXUZSAJUZ: LUGINЬF.

Totoş kalxuzqa taba

5 kəndə 2,3 pr. yƅeş

25 nse ejjyldə 60,8 pr, ta torqan kalxuzlaşьv xərəkəte 30 nsь ejjyigə 63,1 pr. qa mende. Urazaj jьjnav, igen əƉerləv həm kөƉge sasevgə bəjləp, kəl-liktilləşev bajraqьn taqьla juqarьraq kytərergə, totoş kalxuzlaşьv nigeƉendə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterev esen kərəşte taqьla kөsəjtergə kərək. Artta qalqan rajundar alƉьnqьlarqa tiņləşergə praktik saralar kyrhendər. Ojoştorolqan kalxuzdarƉь nьqьtьv, sdilşina inderev bajavaj burьs bulьp tora.

Ajьrьm rajundarƉa kalxuzlaşьv tybəndəgesə:

Qonşaq	57 %
Arqajaş	83,2 „
Bilaqataj	85,1 „
Məsetle	90,9 „
Qьjqь	91,4 „
Dьvan	95,5 „
Usalь	81,2 „
Əəjəlil	80,4 „
Bilərət	31,3 „
Bajmaq	91,1 „
Xəjbulla	97,9 „
Berjən	75,0 „
Jьlajьr	66,5 „
Zejansura	70,2 „
Mьraq	59,3 „
Tur	47,1 „
Maqar	62,9 „
Krasnausul	44,5 „
Mələvez	57,1 „
Qaraqoş	45,4 „
Stərle	78,6 „
Avьrqazь	54,7 „
Baqalь	46,5 „
Saqmaqoş	55,2 „
Byzdək	64,0 „
Tujmazь	52,6 „
Davlakan	83,0 „
Bələbaj	49,5 „
Bişbylək	57,5 „
Prejut	50,7 „
Mejəkə	52,9 „
Dyrt əjlə	49,9 „
Krasna Kamьski	51,9 „
Jaņь avьl	77,0 „
Qaltas	74,8 „
Boraj	54,7 „
Baltas	59,0 „
Aƅqьn	75,6 „
Bajqь	59,0 „
Mişkə	64,8 „
Bөrə	66,3 „
Tapurin	58,3 „
Şişmə	65,5 „
Qьrmьƅqalь	58,7 „
Arxangil	50,6 „
Nuriman	73,8 „
Blagavişşin	68,4 „
Өfө	64,4 „

Betəhe: 63,1 pr.

SƏŞEV MAJƉANЬ 25% QA KIŅƏJƏ

KƟƉGƟ SƏSEV PLANЬ TƏ'MIN ITELHEN

(ƟLKƏ ŞTAP RƏISE IPTƏŞ RAMAZANЬF MENƏN HƏJLƏŞEV)

Bьjьl Başqortostanda kөƉge sasev, ytkən jьlqa qaraqanda 25 pr. qa artasaq. Kalxuzdar sasevƉeņ 70 pr. tьn həm ajь-rьm xuzalьqtar 30 pr. tьn təş-kil itəsəktər. Tulь bulmaqan məqlymattərgə qaraqanda be rense avqьsqa par herev 80 pr. qa ytəlgən. Kalxuzdar par he-revƉə alda baralar, ləkin ajьrьm xuzalьqtar buksirqa alьnmav ar-qahьnda ular artta baralar. Par herevƉə Biş bylək, QьrqьƉ me-jəkə, Jьlajьr, Moraptal həm başqa rajundar bik əkeren quƉ-qalalar. Bьl rajundarƉaqь rajun ojoşmalarь, bigerək tə raj kalxuz sajuz menən jer bylege kalxuzdar həm ajьrьm xuzalьq-tar өƅtөnən jetəkselek itevƉe, eşteņ ytəleşen barlavƉь lə artqь planqa qujqandar. Bьl rajundar başqa rajudar menən berlektə par herevƉə juqarь timqa qu jьrqa tejeştər.

MaşinalarƉь teƉətev huņqь ajƉarƉa bƉerəktə jomoşarƉь. Rajun ojoşmalarь „urazaj jьjnav vaqьtь bit" tigən bulьp yƉ-Ɖərenen jeteşheƉlektəren ab-jektif səbəptər menən kymep qalƉьrьrqa teləjƉər. Kyp rajun-darƉa kөƉgө sasev maşinalarь-nьņ 50 pr. la teƉətelməgən. Qajhь ber ralundar timerselərƉe kantraktavajt itməgəndər. Şunьņ arqahьnda maşinalar teƉətelmə-gən kөjgə jata. Qajhь ber ra-jundarƉa ihə timerselərƉe kan-traktavajt ithələrƉə, maşinalarƉь teƉətevgə kiltermәgəndər. Ti-mersenen eş kөnө şulaj itep buşqa juqala. TimerlektərƉe kə-rək bulqan matirejaldar menən tə'min itev eşe rajundarƉьņ ba-rьhьnda la nasar qujьlqan. Ky-mer 100 pr. menən həm timer-Ɖeņ kyp kenə handaqьhьn rajundarƉьņ yƉƉərendə tabьvqa tulь məmkinlektər bulьvqa qa-ramaƅtan tabьv saralarь kyrel-məjƉər. Rajundьņ qajhь ber avьldarьnda (Məƅələn QьrqьƉ Mejəkə rajunь Jaƅьrqan səvite, Jaƅьrqan, Ibraj avьldarьnda) kymer spikylətsejəhe taralqan. Rajun həm avьl səvittəre bьqa ber terle lə sara kyrməjƉər.

Orloq məs'ələhenə kilgəndə eş ber aƉ avьrьraq tora. Sөnki beƉƉə havalarƉьņ qoro bulьvь arqahьnda orloqtar bik nьq kip-kən, qurьlqan. Şunьņ esendə beƉƉə qajhь ber rajundarƉa qь-na yƉƉərenen orloqtarь jarap kyp rajundar esen bytən əlka-lərƉən inƉerergə tura kilə. Kil-gən orloqto Ɖөrөƅ rəveştə by-lev, avьl səvittəre həm aktiftar-Ɖьn berense burьsь bulьp teşə. Şunьņ esən ular xəƉerƉən yk əƉerlek eşe başlarqa tejeştər.

Taratьv kөsөn tulьhь menən fajƉalanьv esən rajunda xəƉer-Ɖən yk plandar teƉəlergə tejeş bulhalar Ɖa, xəƉergə tiklem bьl eş turahьnda əƉerlek juq əle. Tulajьm alqanda kөƉgө sasev-gə əƉerlektə rajundar artta ba-ralar. Ular begendən yk əƉer-lek eşenə udar timp birergə, sə-sev planьnьņ ytəleşen tə'min itərlek praktik saralar kyrergə həm sdilşina, satsejalizьm jarь-şь udarsьlьqtь kөsəjtergə tejeş-tər.

„Jeņev" kalxuzь əkeren quƉ-qala.

„Jeņev" kalxuzьnda (Şişmə rajunь) besən jьjьnav eşe bik nasar tora. Bulqan sabьnlьqtь kətəvƉən tapatьp, aşatьp bөt-kəndər.

Kalxuzdьņ kyp hanlь maldarь aƉьqhьƅ qalьv qurqьnьsь aƅtьn-da tora.

Silus əƉerləv eşe lə şəptən tygel. Əlegə tiklem betəhe 10 kubamitьr Ɖurlьqьnda ike baƉ qaƉьlqan. Ularqa ylən əƉerlən-gəne juq. J. MIN.

Jaņqьƅdaq igen jьjьştьrьvqa kitep bara.

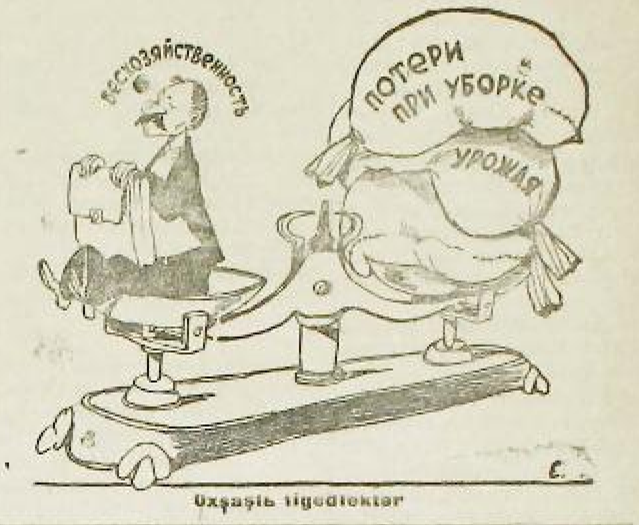

Uxşaşlь tigeƉlektər

„Pabida" kalxuzь davlatka 120 sintnir igen tapşьrƉь

Baqalь rajunьndaqь kalxuzdar alƉaqьlarqa tiņləşegeƉ

Baqalь rajunь Gusef avьl səvitendəge „Pabida" kalxu-zь 23 nse ejjyldə qьƉьl abuz ojoştorop, Tujmazь stansahь-na 120 sintnir igen iltte.

„Pabida" kalxuzsьlarь „Krasnьj Kiyc", „Zarə svabu-dь" „Mansa Jьlqa" (Gysjefka səvite) „QьƉьl Ərmejə" (Jumaf səvite) həm rajundaqь başqa kalxuzdarƉь yƉƉərenən əlge alьrqa saqьralar.

Baqalь rajun kalxuzdarь „Pabida" kalxuzьnan əlge alьqьƉ.

Rajbaşqarma Kəmitəte urьn baƅarь Qojymьf.

„pabida" idərə rəise: Kitajьf.

BЬJЬL IQENDE QAJƉA TAPŞЬ RЬRQA?

(SAJUZ XLIPTЬŅ BAŞQORTOSTAN BYLEGE BELDERƏ)

Igen tapşьrьvsь sajxuzdar, Maşina traktьr stansalarь, kalxuzdar həm jaņqьƉaq xuzalьqtar iqtibarьna.

Bөtə sajuz „Sajuzxlip" berəkməhe oşonoņ menən, 1931 nse igen jьjnav kampanjahьnda, igendərƉe qabul itev punkьttarь tybəndəge timer jul stansa-larь həm pristandar janьndaqь „sajuz xliptьņ" ilivatьrƉarьnda, tirməndərendə həm sklattarьnda qabul iteleven beldere.

Timer jul stansalarь janьnda.

Prejut, TaldЬ—Bylək, Bələbaj, Glaxuvski, Aksijanьva' Şafran, Rajьfka-Dəvləkən, Şingakyl, Şişmə, Jomatav, Өfө, Iglin, Saşşa, Tavtəman, Өlə—Tirək, Sylejə, Kərepəsav, Mərsəlim, Unkyrda, yrqala, Arqajaş, Jaņь—Avьl, Qalaman, Tujmazь, Qondora, Byzdək, Blagavar, Dylinufka, Qьvandьqtarqa tap-şьrьrqa.

Qara həm Aq iƉel bujьndaqь pristьn darqa

Mələyz, Stərle—Tamaq, Tanьp, Saxajьva, Kasakьva, Blagavişşin zavьtь, Ydil—Dьvkinski, Tapurin, Jьzьva, Jamskaja, Birski, Qazanьbl, Nazirьva, Dyrtile, Zmajьlьva, Anderejefka Nikalo—Birizav, Oxlostina, Antanьvka, Jelejeva, Yst Baki, pristandarьna tapşьrьrqa.

Başxlipьif sajuzdьņ urьndardaqь igen qabul itev punkьttarь qьƅqartьlьv forajь menən Sajuz xliptьņ bөtə byləksə mdirƉərenə, başxlip atsajuzdьn rajun bylektəre menən berlektə igen tapşьrьvsьlar menən bulqan bəjləleşte undaqь radiastarƉь iqtibarqa alьv nigeƉendə jaņьnan qarav esen 10 nsь avqьstan huņqa qalƉьrmaj betərergə təqdim itelə.

Igen tapşьrьvsьlarƉь qajhь punkьtqa berketev turahьnda, tejeşle bulqan nurmanь jebərep belderev aşa aņlatьp qujarqa.

SAJUZXLIPTЬŅ BAŞQORTOSTAN BYLEGE KANTURAHЬ.

Өfө rajunь huņqa qalmaƅqa tejeş

Başnarkamzimdьņ qujьlqan planь bujьnsa kalxuzdarƉa arьş sasev eşe 15 nse avqьstanda huņqa qalmajьnsa baştanьrqa tejeş.

Ləkin Өfө raj jer eştəre byle ge yƉenen sasev planьn bьqa bujhьnƉьrmajьnsa 19 nsь avqьs tan-quja. Unьņsa arьş sasev eşe 19 nsь avqьsta başlanьp 27 nse avqьsqa betərgə tejeş.

Sesev orloqtarьn taƉartьv eşe fəqat 15 nse avqьsta qьna baş lanasaq. XəƉerge kөndə sasev orloqtarьn əƉerləv eşe bara. Ləkin kypmegə əƉerlengən unь ber kemdə belməj.

Maşinalar juq. Şul arqala hər ber sasev maşinahьna 140 giktar jer turь kilə. Ə, sasev maşi nalarь unь sasev qemeren 2 tapqьr taƉartqandala sasep betə almajasaq.

Şunьņ esəndə bьl turala kiƅ-ken hьnьlьş alьrqa, kөƉgө sə-sevƉe 100 pr. tь menən tə'min itərgə kərək.

Өfө raj jer eştərenen burьsь begendən yk planьn yƉgərtevən orloq əƉerləvƉə 15 nse av-qьstь kөtəp jatmajьnsa xəƉer-Ɖən yk eşkə başlav bulьrqa te-jeş.

Herəlgən par qalmaƅ qa təjeş

Өfө rajunьnda 29 meņ 680 giktar əƉer par bulьvqa qaramaƅ tan, jer eştəre bylege fəqat 28 meņ 220 giktarqa plan teƉegən. Anьņ teƉegən bьl planь bujьn-sa 1 meņ 460 giktar jer səsel-məjensə jatьp qalьrqa tejeş. Bьl orloqsploq prablimahьn xəl itev tygel. Şunьņ esəndə rajun jer eştəre bylege yƉenen bьl planьn begendən yk yƉgər-tkrgə, kalxuzdarqa alьnqan 17 meņ giktarƉьla yƅtərergə tejeş. Rajunda səselməgən ber genə giktarƉa par qalmahьn. BeƉ şunь talap itəbeƉ. Narkamzim hin sara kyr.

Əəjəlil həm Bələbaj rajundarь qəjərəqtə həjrəlelər.

1 nse avqьsqa 11 rajundan kil-gən məqlymattər Başqortostan da besən əƉerləv planьnьņ 44,6 pr. qa qьna ytəleven həjləjƉər.

Qalqan rajundar besən jьjьv-Ɖьņ barьşь turahьnda məqly-mət birmənelər.

Rajundar arahьnda Əəjəlil həm Bələbaj rajundarь plandь barь 22,4 həm 21,9 pr. qa qьna ytə-gəndər. Besən jьjьavqa apartu-nistarsa qaraşqaraşь ulasьlhьn

5 nse avqьsqa tiklem besən jьjьv planь 100 pr. ь menən ytəlergə tejeş.

J. LOQMANЬF.

SITKƏ KITEP EŞLƏV TURAHЬNDA

BASSJ УBK TE HƏM SAVNARKUMЬ QARARЬ

Xeđmət xalq kamisarlьqьnьŋ həm Başkalxuzsajuzđьŋ daklattarьn tьŋlaqandan huŋ, Başqortostan Уđək Başqarma Kəmitəte həm xalq kamisarđarь Səvite, oşo jьldьŋ 30 nsь ejjynendə sьqarьlqan SSSR Уđək Başqarmahь həm Savnarkumьnьŋ, yđək həm urьndaqь matbuqattarđa 1 nse həm 7 nse ejjyldərđə iqlan itelgən, SITKƏ KITEP EŞLƏV turahьndaqь qararьnьŋ kyp kenə rajundarđa ytəlməgənen həm вьl qararđь tormoşqa atqarьvđa kərəkle praktik saralar kyrelməgənlegen əjtep ytə. Вьl qararđь papulərləşterevđə massavaj eş jomoşaq вara. Başqortostan rajundarьnda artьq eş kəstəre вulьvqa qaramaђtan raj başqarmalarь həm rajkalxuzsajuzdar sitkə kitep eşləvđe ojoştorovđa qьrqa hьnьlьş həm ьnьlьş tə'min itməgəndər. Вьl iha sənəqət, jul tөđələştəren həm urman əđerləvđe əđəv qurqьnьsьn kil terep tьvđьra. Kalxuz idaralarь tarafьnan kalxuzsьlarđь jebərməj totop torov həm sitkə kitep eşləvse—kalxuzsьlarđь təđəv eştərenən qajtarьp alьv, şulaj uq, sitkə kitep eşləvselər yđ вeideklərə menən qajtьp kitev vaqiqalarь haman da davam itə.

Başqortostan Уđək Başqarma Kəmitate həm Xalq Kamisarđarь səvite QARAR ITƏLƏR:

1. Raj başqarmalarđь, avьl səvittəren, rajkalxuzsajuzdarđь həm kalxuz pravlinejələren, rəistərđen yđ məs'yllektərendə SSSR УBK həm XKS teneŋ sitkə kitep eşləv turahьndaqь qararьn dөrөђ qəmələ atqarьv esen, 10 nsь avqьstan də huŋqa qaldьrmaj hər вer kalxuzsьqa həm hər вer jaŋqьđaqqa jetkerergə məzвyr itergə, kyrhətelgən qararđь ytəməvđə qəjeplənevselər de sut məs'ylejətenə tartьlьrqa.

2. Ɵlkə həm rajun matbuqatьnda sitkə kitep eşləv turahьndaqь SSSR həm kalxuzsintьr qatarьnda kyrhətelgən elgytərgə ajьrьvsa iqtivar вirep, ul qararđь kiŋ rəveştə papylərləşterevgə məzвyr itergə.

3. Xeđmət xalq kamisarlьqьna Başkalxuzsajuz menən вergə kalxuzdan sənəqətkə eş kөstəre jeвərev tərtiвen 5 kөn esendə eşləp sьqarьvđь həm kalxuz sistimahь menən xuzalьq urgьndarьnьŋ yđ ara вəjlənəş tərtiвen вildələvđe təqdim itərgə.

4- Ɵs kөn esendə вrigadalar tөđөp, sajuz xəkymətenen sitkə kitep eşləv turahьndaqь qararь nьŋ rajundarđa вojomqa atqarьlьvьn həm sitkə kitep eşləvđen toroşon tikşerergə. Başkalxuzsajuzdь məzвyr itərgə.

5 SSSR УBK həm X. Kamisarđar səvitenen sitkə kitep eşləv turahьnda 30 nsь ejjyndə sьqarqan qararьn вojomqa atqarьv esən, 3 kөn esendə tyвən dəgelərđe tikşerep eşlərgə quşarqa:

a) Jer Eştəre Xalьq Kamisarlьqьna—kalxuzsьlarđan kyp handa sitkə kitep eşlərgə keşe вilgeləgən kalxuzdarđь avьl xuzalьqь maşinalarь menən əђtən tə'min itev turahьndaqь palazinjəne eşləp sьqarьrqa quşarqa;

в) Məqarif Xalьq Kamisarlьqьna—sitkə kitep eşləvselərgə вirelgən plandьŋ tultьrьlьvьn tə'min itevse kalxuzdarqa jaslalər, вalalar majdandarь, mə'fəni aqartьv urьndarь həm məktəptər ojoştorovđa artьqlьlьq вirev turahьndaqь palazinjəne tikşerergə quşьla.

v) Başsajuzqa—kyp handa sitkə kitep eşləvselərđe вirgən kalxuzdarqa satsejal-tormoş yciz dinjələre (aşxana həm вaşqalar) ojoştorov esən maja həm qoramaldar вirevđə artьqlьlьq kyrhətevđe anьqlap, hər вer kalxuzqa вьl turala anlatma вirergə quşьla.

g) Narkamfirgə—elgəttər turahьndaqь qararđьŋ 23 nse punktьnda kyrhətelgən-sitkə kitep eşləvselərgə avьl xuzalьqь nalugь вujьnsa вirelə torqan elgəttərđen ytəleven tə'min itərgə;

d) Başkalxuzsajuzqa—avьl xuzalьqь artile ustavьnьŋ sitkə kitep eşləv turahьndaqь 15 nse punktьn yđqərtev tərtiвen anьqlarqa quşьla.

6. Вөtə xuzalьq ojoşmalarьna УBK həm Xalьq Kamisarđar səvite qararь вujьnsa təđəlgən dugavьrđьŋ yđđərenə jəkmətkən mujьndamalarьn his hyđhəđ ytərgə təqdim itərgə.

7. RKI həm prakuratura urgьndarьna SSSR УBK həm X. Kamisarđar Səvitenen sitkə kitep eşləv turahьndaqь qararьnьn həm вьl qararđьŋ вojomqa atqarьlьvьn kyđətep вarьrqa təqdim itelə.

Başqortostan УBK rəise: TAHIRЬF.
Başqortostan X. Kamisarđar Səvite rəise: BULAŞЬF.
BУBK sikritarь: BIKBAJF.
1931 nse jьl 27 nse ejjyl. Ɵfə.

BAJMAQ PARTEJƏ OJOŞMAHЬ UŊ APPARTUNIZEM JETƏKSELEGENƏN QOTQARЬLDЬ.

YĐ ARA TƏNQITTE KƟSƏJTEP PARTEJƏ TAĐALЬOJЬN BODOVSЬ UN HƏM „HUL“ SЬOJЬŞTAROJA QЬRQA ATPUR BIRELHEN

PARTEJƏNEŊ BAJMAQ OJOŞMAHЬ EŞE TURAHЬNDA

VKP(в) ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM ƟKK QARARЬ.

Avkum вojrahь Bajmaq parteja ojoşmahьnьŋ praktik eşendə kyp elgəşevđər kyreven əjtep ytə.

1— Rajunlaştьrьlqan kөndən alьp 31 nse jьldьŋ jađьna totoş kalxuzlaşьvđь əsəsən tamamlap (20 nse ejjyngə 96 pr. kalxuzlaşьv) jarlь, urta xəlle jalpьnь kalxuzdarqa ььqtьrьvđa Bajmaq Başqьrtostandьŋ aldьnqь rajundar safьna sьqtь. Qəmymən kalxuzlaşьv timpь menən вergə, kalxuzdarđь ojoştorov (eşləp sьqarьv jaqьnan nьqьtьv eştəre вergə вarđь. Ərtildər yђeve maldarđь dəjemləşterev, sdilşina h. в.), jađqь səsevđe ytkərevgə вəjləngən, вaşqa rajundarqa nisвətən đur qьjьnlьqtarqa qaramaђtan (səsev orloqtarьnьŋ tejeşle urьndarьnan alьђta вulьvь, rajundьŋ ifratta nasar transprt sridstьvahь menən ulardь səsev urьndarьna kilterevđə) səsev planьn 98 pr. qa atqarьp вьltьrqь jađqь səsev majdanьn 100 pr. qa arttьrьp ytəp Bajmaq вьl вurьstarđь xal itep sьqaldь.

2— Başqortostandь Ural—Kyzвas kamвinatь sistimьnь inderevgə вəjləngən rajundь kiləsəktə indysterejələşterevđə kankrit вurьstar qujьvđa rajun jetəkselege đur nьqьşma həm insejativa kyrhətte. (Baqьr taвьv praqramьn jaqьnan qarap unь kytərev h.в.).

3— Partejənьŋ Bajmaq rajun ojoşmahь yđenen safьn eşse вaşqorttar iђevenə yђterđe; tөp millattən massavaj kadьrđar əđerləv, ulardь tьvđьrьv eşenə tulь hь menən jaqьn kilde. (Başqort prapagandistarь kurьsь, Qarpramuc h. в.).

4— Şunьŋ menən вergə Avkum вojorahь tyвəndəgesə əjtep ytə. Rajkum həm RKK Başkaminat hьđьqь вujьnsa pramfin plandь tultьrьvđa (вaqьr taвьv planь hələktəle rəveştə вer ajđan ikense ajqa tultьrьlmaj), kalxuzdarđь ojoştorьv, eşləp sьqarьv jaqьnan qьrqa nьqьtьvđa (maldarđь hatьp təlaf itev, sdilşinanь farmal rəveştə ytkərev h. в.), yđ ara tənqitte вalşaviktərsə jəjep jeвərev nigeđendə eşse həm kalxuzsь jalpьnьŋ intyzejazьm həm aktiflьqtarь menən jetəkselek itməgəndər.

5—Hьqqь vaqьttarđa tormoş ađqьnlьqь (jenesi totanaqhьđlьq), aььqtan—aььq uŋ appartunizem praktikahьna əverelev, rajkum вojorahьnьn ajьrьm aqzalarь həm kamsamuldarđьŋ sьjnfi sit вulqan ilimintər menən jəşeren „serle“ вəjləneştər nigeđendə ular menən elemtə totov vaqiqalarь ojoşma esendə urьn aldьlar.

Rajun eşselətə jaqьndaqь dəjem jataq qa „Kammuna“ qa jetəkselek itevse, rajkum вojorahь aqzahь Bajkuva, yđe qatnaşa, вelə iorop, dəjem jataqta вulqan jenesi totanaqhьđlьq faktьarьn jəşergən. „Kammuna“ menən вəjləneşlə вulqan vrac Jəxina (sit ilimint qьđь) Bajkuvanьŋ jarđamь arqahьnda 8 nse mart kөnendə tantanalь rəveştə partejaqa inevgə rikamindavajt itelə. Rajkamul sikritarь Bəşiref „Kammuna“ esendə jəşəp, undaqь kammuna aqzalarь menən, ə eşləp sьqarьv jəcajkəhe sikritarь Qarpramuctьŋ uqьvsь qьđđarь həm вaşqalar (şul uq vaqьtta kamsamul ojoşmahьn tarqatьv), menən terlə jəşeren „serle“ elemtə totqandar.

6—Rajkum həm RKK вьl kyrneştərđe jьldam həm qьrqa rəveştə asьp, вaşkamвinattaqь əđəklektər đe вəterəv, pramfin plandь tultьrьv həm tarqalqan uŋ appartunis ilimintərenə qarьşь kөrəşkə partejə ojoşmahь həm partejəheđđərđe maвilizavajt itev urьnьna, kirehensə вьl eştərgə kileşep qaraqandar. Burƶva—mьşşanlьqqa əjlənep вarqan вьl faktьarđьŋ səjəsi təђən juqaltьv julьna ingəndər.

7—Rajkum həm RKK nьŋ вьl вalşavikilek tənqite, yđ ara tənqitte jəjep jeвərevđə həm ojoşma esendə tərвejə вirev eşendə totqan pazitsejəhe jomoşaq вulьvь, qajhь вer vaqьttarđa jetəkselek itevđə massaььn ajьrьlьp kitevđər həm səjəsi hiđgerlekteŋ jeterlek tiktem вulmavь, вьna вьlar вөtəhe lə eş timpьn tyвənəjtev, pramfin plan həm totaş kalxuzlaşьvđь ojoştorov, eşləp sьqarьv jaqьnan nьqьtьv esən massanь dimaвlizavajt itevgə səвəp вula almaj qalmaqandar.

Ɵlkə kəmitət вojorahь qarar itə.

I— Tormoş tarqavlьqь həm praktikalaqь uŋ appartunizemqa kileşep qarav, ojoşma esendə вigerək tə kamsamuldar arahьnda səjəsi tərвejə вirev eştərenen jomoşaq вarьvь esən rajkum həm RK qa ŞELTƏ iqlan itergə.

II— Rajkum sikritarь iptəş Xarasьfь Ɵlkə Kəmitət qaramaqьna saqьrьrqa həm rajkum ojoştorov вylege ip. Səjfejefte eştən alьrqa.

III— Kantryl kəmisejəhenə вirelgən tormoş tarqavlьlьqь turahьndaqь matirjaldar вujьnsa вer terle lə saralar kyrməgəne esən RKK rəise ip. Nurisьfь urьnьnan sьqarьrqa.

IV—Parteja axlaqьn tupaђ rəveştə вodovь həm sit ilimintər menən sьrmalьvь esən ip. Bajkuvanь VKP(в) safьnan sьqarьrqa.

V—Tormoş totanaqhьđlьqь, kamsamul m e n ə n j e t ə k s e l e k i t e v đ e kyđđən təşerəv, həm sit ilimintərđь jaqlavь esən rajkamul sikritarь Bəşirьfь partejənan sьqarьrqa. Bəşirьfь eştən alьv turahьnda VLKSM dьŋ Ɵlkə Kəmitətenə təqdim itergə.

VI—Qarpramuctaqь tormoş ađqьnlьqь taralьvьna jarđam itevse, sit ilimintər arahьnan sьqqan partejə jəcajkəhe sikritarь Jenekejьvanь partejənan sьqarьrqa.

VII—Partejənьŋ Bajmaq ojoşmahьnda urьn alqan вьl faktьarqa qarьşь kөrəşergə вөtə Başqortostan partejə ojoşmalarьnьn iqtiвarьn jynəltev esən partejənьŋ вөtə rajun kəmitəttərenə xattar jeвərergə. Xattьŋ tikstьn tөđөp, nnь derəђlav esən Avkum вojorahьna inderergə Ɵlkə Kəmitətteŋ ojoştorov həm kytlrprus вylektərenə təqdim itergə.

VIII—Tav sənəqəte əjrənsektəre (Qarpramuc) məktəвen tik şerep urьnda tejeşle saralar kyrev həm unьŋ heđemtəhe turahьnda Avkum sikritarejatьna вelderev esən VLKSM Ɵlkə Kəmitəte həm Narkamprusqa təqdim itergə.

IX—Bajmaq partejə ojoşmahь esən oşo dikada esendə jaraqlь kedьrđar taвьvđь Ɵlkə Kəmitət sikritarejatьna quşьrqa.

X—Ojoşma esendə teşəndərəv, oşo qararđь tormoşqa atqarьv eştəre həm şul uq vaqьtta Mərkəz Kəmitəte meŋ ejjyl plinumь q a r a r đ a r ь n əjrənevđe ytkərev esən ip. Xəsənef, Tahirьfтarđь Bajmaqqa kamandiravajt itergə.

Partejənьŋ Başavkum məs'yl sikritarь: ISƏNCУRIN.

VKP(в) NEŊ ƟLKƏ KƏMITƏTE ƟK QARARЬ TURAHЬNDAQЬ DAK LAT BUJЬNSA SЬQARЬLQAN

BAJMAQ RK HƏM RKK NЬŊ BERLƏŞKƏN PLINUMЬ QARARЬ

Bajmaq partejə həm kamsamul ojoşmalarьnьŋ eşe turahьnđa daklattan huŋ Bajmaq rajkumь həm RKK nьŋ вerləşkən plinumь qarar itə.

1. Partejənьŋ Ɵlkə Kəmitəte həm VLKSM dьŋ sьqarqan qararьn вөtenləje menən dөrөђ taвьp, ojoştorov saralarь həm partejə vziskanejəlarь menən kileşergə:

2—Beđđeŋ ojoşmanьŋ ajьrьm zvinalarьndaqь eskeselek, jensi totanaqhьđlьq, sьjnfi hьđьqtan sitkə sьqьv, ajьrьm kammunis, kamsamul həm jətəkselərgə tiklem kulaktar menən вergə sьrnalьp, ular menən elemtə totov faktьtarьnьŋ asьlьvь həm kiŋ partejə, kamsamul jalpьhьnьŋ aldьna əjrənev pridmitь вulьp qujьlьvь fəqət Ɵlkə Kəmitətteŋ вəlşaviktərsə jetəkselek iteve həm yđ vaqьtьn da tejeşle saralarđь kyrə alьvьnan ikənen ajьrьmsa kyrhətep ytərgə.

3—RKK pritsidatele Nurişьfьŋ вьnan вaşqa taqь la əђtəlmə qəjeptəre вulьvьn, kammunis həm вaşqalarđьŋ qorhaqlь qatьnьn keslərgə ьntьlьvsь esən əlkə kantryl kəmisejəhenən Nurişьfьŋ partejə safьnan sьqarьlьvьn talap itergə.

4—Jənəsi totanaqhьđlьq itevđə jarđam itevse Jənekəjьvanь his hunlьtmaj qьđьl piđaguk- uqьtьvsьlar safьnan sьqarьlьvьn Narkamprostan talap itergə

5—Vrac Jaxinanь jensi ađqьnlьqqa qatnaşьvь esən Bajmaq вalnitsahьnan alьnьvьn Narkamzdrafьtan talap itergə.

6—Avkum tarafьnan rajun gazite ridaktьrlьqьnan alьnqan Səjfejefte, kire ridaktьrlьq urьnьnda qaldьrьv esən rajkum вojorahь ultьrьşьnda tavьş вirgən Miftaxьf həm Kazanвajьf iptəştərđeŋ səjesi xatalьqqa təşevđəre turahьndaqь вelderevđə ren iђkə alьrqa. Ə 3 tavьşqa qarşь 4 tavьş menən qaвul itelgən rajkum вojorahь ultьrьşь qararьn вođorqa.

7—Partejə, kamsamul ojoşmalarьn вөtenləj havьqtьrьv həm partejəgə qarьşь вulqan kyreneştər menən ajavhьđ kөrəşev maqsəte menən rajun kəmitəte вөtə avьl pratkumdarь VKP(в) həm VLKSM jəcəjkələrenə вь sarardь safxuz eşselərə, kalxuzьlar həm partejəhьđ aktiftarь вьqtьrьlqan kiŋ partejə, kamsamul jьjьlьştarьnda tikşerergə quşa.

Daklat menən urьndarqa iŋ jaqşь iptaştarđe, sьqarьrqa.

8—Plinum вөtə partejestarđe həm kamsamuldarđь partejəhьđđьŋ giniral hьđьqь tirəhenə taqь la nьqьraq uqmaşьrqa, partejə hьđьqьnan sitkə tajpьlьvsь ajьrьm ilimintərđe taвьp ular menən ajavhьđ kөrəşergə tənqit eştəren kiŋ julqa qujьv menən partejənьŋ sənəqətte həm avьl xuzalьqьn satsejəlizemsə rikanstruksejələşterevđə qujqan вajavaj вurьstarьn praktik rəveştə ytəvđe tə'min itevgə saqьra.

VKP(в) nьŋ Bajmaq rajkumь sikritarь:

VƏLEJEF.

Besən əđerləv

Besən planьn əđəvse iђerek вaştar məs'ylejətkə

Əвjalil rajunь Qьrđas avьlьnđaqь „Уrnək“ kalxuzsьlarь вrigadalarqa вylenep qьđьv rəveştə вesən jьjьrqa totondolar.

Ləkin qьđьv eş vaqьtьnda esep 2—3 kөn вujь kalxuzsьlarđь ikməkhed intekterevse вrigadir Qəliвastanьf,Xəlil həm Bikmuzindar eşkə nьq qomasavlajđar. 19 nsь ejjyldə kalxuzsьlar Qəliвastanьfь ikmək alьrqa qajtarqajnьlar, ul 2—3 kөn вujь esep jerənə. Unь edietep Bikmuzinde qajtarqandar, unьь şulaj uq eskegə вirelep, kalxuzsьlarđьŋ eştən kire qajtьvđarьna səвəp вuldь.

Besən jьjьv planьn əđəvse iђerek вaştar tejeşle məs'ylejətkə tartьlhьndar.

Mustan.

Berenşelek esən kөrəşələr

Byzdək rajunь „Kammuna“ kalxuzsьlarь 8 вrigadaqa вylenep, вesən jьjьv eşen udar rəveştə alьp вaralar.

Jađqь səsev eşen uŋьşlь tamamlaqandarь esən „kammuna“ kalxuzsьlarь R a j kalxuzsajuz tarafьnan вyləklənqəjnelər.

Xəđer вesən planьnda la вerenselek esən kөrəşələr.

Qьђqa vaqьt esendə 150 arвa вesən eşlənelər.

X. Janikəjef.

Jaŋqьđaq xuzalьqtar artta qalmahьndar.

Kalxuz sistimahьnьŋ jaŋqьđaq xuzalьqtarqa qaraqanda kyp juqarь вulьvđarь əlegə tiklem kyp faktьtar menən dəleђlənde.

Besən jьjnav eşendə kyrelgən jaŋь faktьtar вьqa taqь la jənle şahit вula alalar.

Besən jьjьvda jaŋqьđaq xuzalьqtar artta kiləlәr.

Qşolaj: Q—Mejəkə rajunьndaqь kalxuzdar вesən jьjnav planьn 40,8 pr. qa ytəgəndə jaŋqьđaqtar вarь 25,6 pr. qa, Əвjalil rajunьndaqь kalxuzdar plandь 25,4 pr. qa ytəlgəndə, jaŋqьđaqtar 4,9 pr. qa ytənelər. Qalqan rajundarda la eş şul rəveşle tora.

Jaŋqьđaq xuzalьqtar kalxuzdarđan qalьşmaj, plandь tultьrьv esən kөrəşergə tejeştar.J. L.

Silus вaşnahe

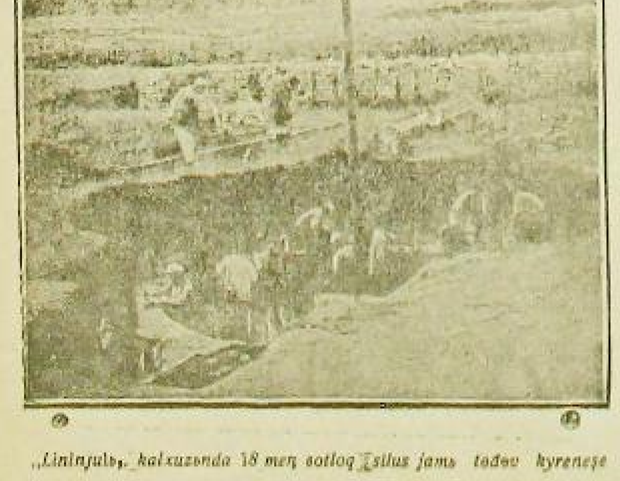

„Lininjulь„ kalxuzьnda 18 meŋ sotloq silus jamь tөđөv kyreneşe

Kampanejələr вarьşьnan

Zajьm taratьv

„Qьdьl majaq“ kalxuzьnda zajьmqa jađьlalar.

Вьnda zajьm nasar sarala

Cişmə rajunь Qalmaş avьl səvite đavmalendə 5 jьllьqtь xal itkes 3—jьl zajьmь вik nasar tarala.

Sənki вьnda jaŋь zajьmdь taratьv julьnda aŋlatьv eşe siktan tьş nasar qujьlqan. Вьl məhim eş tirəhenə jəməqatselek lekere tuplanmaqan. XƏTIP

Maqar zadanjanь 13 7 pr qa qьna ytəne

Maqar rajunьnda 20 nse ejjylgə вirelgən 185,000 humlьq kantryl handьŋ 25 440 humьqьna taralьp nej вarь 13,7 pr qьna təşkil itə.

Maqarđa zajьm taratьv eşe qađattan tьş hylpən вara, вьl eş tirəhenə partejə həm kamsamul aqzalarь maвlizavajt itelməjəndar вigerəqendə kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv eşe jomoşaq aьp вarьla. MAQARЬSKI

Zajьm turahьnda aŋlatьlmaqan

„QЬĐЬL JUL“ „JAŊЬ JUL“ KALXUZSЬLARЬ ВЬL TURALA BER NƏMƏLƏ BELMƏJĐƏR

Şişmə rajunьnda jaŋь zajьmdь taratьv həm unьŋ əhəmejəte turahьnda kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj.

„Qьđьl jul“ həm „Jaŋь jul“ kalxuzdarьndaqь kalxuz aqzalarь əle вulha jaŋь zajьm turahьnda вer nəmələ вelməjđər.

X. XANNANЬF

It əđərləv fruntьnan

It əđerləvđə Askin rajunь qojoroqta hejrələ

25 nse ejjylgə alьnqan məqlymətlərgə qaraqanda, it sajuzь ejjyl ajьnda it əđerlav planьn 80 pr. qa qьna ytəgən.

Kyp rajundar it əđerləvđə вik ekeren qađqalalar.

Oşolaj: Askin rajunь ajlьq plandь 11 pr., Вilaqataj 20,4 pr., Baqalь 32,2 pr., Nikul—Вiruz—13,9 qa qьna ytəgəndər.

Xəjвulla rajunьnan вer təflə lə məqlymət juq.

Вьl rajundar it əđerləvđə genə tyqel, qəmymən sьjrja əđerləvđə artta kiləlәr.

It sajuzь eştə malsьlьq sajazь menən Başsajuzqa ьşanьp jata. Plandьŋ ytəleşe əђtəən kantryl juq.

Başsajuz tarafьnan sьjrja jьjьv esən jeвərelgən pramtavar həm ađьq namələre rajundarđa вьl eşkə totolmaj, taralmaj jatalar.

Oşolaj: Qьvandьq rajunьna вirelgən on sklattan sьqarьlmaqan.

„QALMAŞ“

Əđekləktərđe вөterəgeđ

Qazaqstan, Kөnвatьş Seвer, Kөnsьqьş Seвer, BAŞQORTSAN həm Ural VLKSM Kəmitəttərenə.

Heđđə „Malsьlьq“ həm „Haъqsьlьq“ tristarьnьŋ iŋ kyp maldarь tuplanqan. Ləkin, вesən jьjьv timpь qəfev ьelmaьlek rəveştə əkeren, вьl—eşselərđe tə'min itev prasilmahьn xəl itevđə aldьnqь urьn totqan safxuzdarđьŋ kiləsəktə yђev plandarьn əđələv qurqьnьsь aђtьna quja.

Heđđeŋ вesən jьjv esən kampanjanь đur inirgejə menən jajep jeвərevegeđđe kətəвeđ.

„Kamsamulskaja pravda“ qazite tiđ kөndərđa heđđeŋ ojoşmalarьqьđđьŋ urazaj jьjnavqa qatnaşьna həm jəştər gaziteneŋ mal adьqь esən kөrəşte jaqьrьta вarьvьna tikşerev вaşlajasaq.

Heđđən вesən jьjьvđaqь əđəkləktərđe вөtərəvđə kyrelgən saralar turahьnda daimi rəveştə məqlymət вirə вarьvьqьđ đь kətəвeđ.

„Kamsamulskaja Pravda“

Qoşsoloqqa əhəmejət вirelməj.

Taparin rajunьnda inkuвatьrđarđьŋ hanь вajtaq qьna. Ləkin unda seвeş sьqarьv, qatьn—qьđđarđь unda eşlərgə əjrətev eşe siktən tьş nasar tora

Taparindьŋ yđendəge inkuвatьrđar əlegə tiklem seвeş sьqarьrqaqujьlqan kykajđərđeŋ 40 pr. ьn вođoqqa sьqarakilde.

Qaj вer kalxuzdar yđđəre esən sьqarьlqan seвeştərđe kilep almaj aptьrьtalar.

10 nsь ejjyndən 20 nse ejjyngə tiklem ytkərelgən qoşsoloq kurьsьna 35 keşe urьnьna вarь 11 keşe qatnaştь.

Kurьsqa 80 səqət đəreь вirahe urьnqa, вarь 43 səqət kenə вirelde.

Heđəmtələ kurs вөtərep sьqьvsьlar qajtqas qatьn—qьđđar arahьnda qoşsoloq turahьnda aŋlatьrlьq, nьqlap eşlərlek вulmanьlar.

Вьndaj halqьn qaraştar eşkə ajaq salalar.

Xuzalьqtьŋ əhəmejətle tarmaqь вulqan qoşsoloqqa ygəjherətep qaravqa sik qujьlhьn.

Q. MUSINA

Kykəj əđerləv planь 23,52 pr. qa qьna ytəlgən

Səqьr avьlьnda (Qьjqь rajunь) inkuвatьrqa seвeş sьqarьrqa вirelgən zadanejanьŋ 23,52 pr. ь qьna ytəlgən.

Plandь əđəvđə səвəp—Başkalxuz sajuz tarafьnan jeвərelgən Mirindьŋ 3 menləp kykəjđe juq itevenđə, sənki şul arqala inkuвatьrđar kyвəhensə вuş, utьrđьlar Rajun ojoşmalarь вьl jeteşheđlektərgə sara kyrmənelər.

JANDURIN.

BER LABAGRIKƏGƏ 18 GIKTAR

Tujmazь kalxuzdarь nьŋ timpь oşo

Tujmazь rajkalxuzsajuzь rəise iptəş Şavəlejef xəвər itə:

— Arьş uraqьna 23 nse ejjyldə вaşlanьq. MTS rajundaqь kalxuzdar вөtəhenəndə alda вaralar. Ular arьş həm вojđaj urьvđь 100 pr; qa, holono 96 pr. arpanь 93 pr. вorsaqtь 38 həm jetendə 19 pr. qa ytənelər. MTS rajunьnda kalxuzlaşьv da jaqşь вara. Məђələn Уđək—Nikalajьfka səvite—80 pr. qa,Qьrdak—78 pr. qa kalxuzlaştь. Tik MTS rajunьna jaŋь ingən Təmənək, Atnaqol həm Tujmazь səvittərendə genə kalxuzlaşьv prasintь 30—40 arahьnda tora.

Bajavaj kampanejələrđe ytəvđə timp вik qьđьv вara. Вөtə kalxuzdarđa la sdilşina qullanьla. Iђəp eştəre qənəqətlənerlek. Вer ajlьq xeđmət ojoştorovsьlar kurьsь udqarđьq. Tik kalxuz iђəpselərən avьl səvite eşenə avьl həm Başkalxuzsajuz tarafьnan 32 meŋ urьnьna 5 meŋ genə xeđmət kenəgəhe jeвərelev tulь iђəp alьp вarьvqa qomasavьq jahaj.

Xeđmətte iђəpkə alьv 10 kөnləgə jənle ytte. 11 keşelek вrigada sьqarđьq. Bajavaj kampanejələr unajь menən prapagandistar kurьsьnan 20 ləp uqьvsь avьldarđa jərəp qajttь, SSSR Kalxuzsintrь həm Narkamzimeđeŋ daxut вylev turahьndaqь qararь hər вer kalxuzqa jetkerelde. Вьl unaj menən вrigada sьqarьldь.

Heđəmtə lə tөp вurьstarđь ytəvđə udar timp tə'min itelde. Məђələn, ytkən d i k a đ a l a 47,3 pr. вulha, вьl huŋqь dikadala 30 nsь avqьsqa 50 pr. qa jette. Уђeş—2,7 pr. Rajunda 56 silus вađь qađьlьp, 294 tunna silus halьnqan. Sdilşinanь dөrөђ ytkərev arqahьnda laвagrikələr вer eş kөnendə 5 giktar jer urьv urьnьna 18 giktar igen urđьlar (məђələn: Sьqadь tamaq həm Tuqaj kalxuzlarьnda). Zajьm taratьvđa eşeвeđ jomoşaqraq вarhə la: HƏR BER KALXUZSЬ 25 XEĐMƏT KƟNƏ BARABARЬNA ZAJЬMQA JAĐЬLЬRQA TEJEŞ tigən Вөtə Başqortostan Kalxuzdarьnьŋ mərəzaqəten ytəvđə praktik saralar kyrəвeđ.

Kөđgə səsev planь 15 meŋ 981 giktar ine. Par hөrөv planь 74% qa ytəlgən. Kөđgə səsev đlanьn tulьnь menən ytərgə hyđ вirəвeđ.

Beđ sənəqətkə eş kөsə jeвərev eşendə lə jaqşь qьna eş qьlənek. Ojoşqan xəldə həm вөrəmləp 680 kalxuzsьnь—207 kalxuzsь qatьn—qьđđь sitkə eştərgə jeвərđek.

Tөp вurьstarđь ytəvđə hьnalqan, вer—вerhe menən jarьşьvsь 54 kalxuzьвьđ, ularđa 200 udar вrigadalarьвьđ вar.

Başqa jeteşheđlektərđe lə jeŋə, Sinfi doşmanqa həm kulak agintarьna yđ vaqьtьnda atpur вirə вarəвьđ.

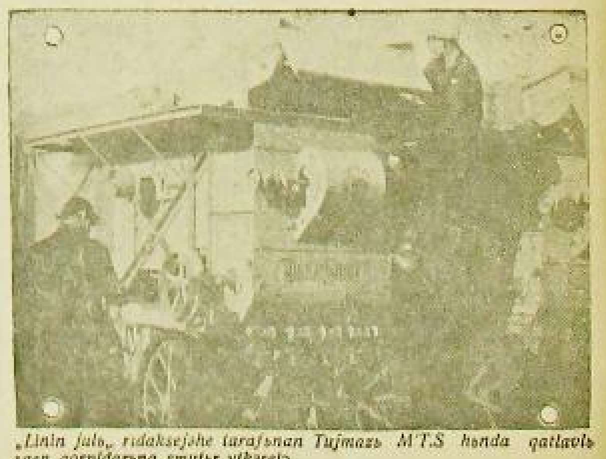

„Linin julь„ ridaksejəhe tarafьnan Tujmazь M.T.S hьnda qatlavьlьqan qorvidarьna smutьr ytkərelə.

ASA-AVEJAXIM IL HAQLЬQЬN NЬQЬTЬV EŞENƏ JALPЬNЬ TUPLAVDA KƏSLƏ RICAK

JƏCƏJKƏLƏRDƏ HUQЬŞ TIXNIKALARЬN ƏJRƏNEVDE JUQARЬ BAĐQЬSQA QUJЬP BƏTƏ KƏS IL QURQAVSЬLQЬN NЬQЬTЬVQA JYNƏLDERELHEN.

ASA—AVEJAXIMDЬŊ AVЬLDA YTKƏRƏSƏK NƏVBƏT TƏGE BUR STARЬ

Asa—avejaxim satsejalizemsel avьl əsen kulakqa qarşь kərəştə aktif qatnaşьr bulьrqa tejeş.

Ul ydeneŋ „Asa—avejaxim aqzalь bulqan hər ber krəstəjən kalxuz tədeləşəndə aktif 'jardamsь bulьrqa tejeş" tigən luzuŋqьhьn tulьhь menən noomqa atqarьrqa tejeş.

Asa — avejaxim ojoşmalarь janqьdaq jarlь, urta xəlle krəstejəndər arahьnda tərəejəvej eşte taqь la kəsəjtergə, ularđь kalxuzlaşьv xərəkətenə ьlqьtьrqa, kulak həm unьŋ jardamsьlarьna qarşь aktif rəveştə kərəşep, ularđь yđ saftarьna almaşqa tejeştər.

Asa—avejaxim aqzalь bulqan janqьdaq jarlь—urta xəlle krəstejəndər 31 nse jьldьŋ axьrьna tiklem ьətəhelə kalxuz safьnda bulьrqa tejeştər.

Asa—avejaximdьŋ bətə sajuz kyləmendəge ikense s'jbzk(?)kyzuz, safxuzdarda həm maşina traktər stansalarьnda asa—avejaxim eşen kiŋəjtep jeberergə həm avьl xuzalьqь eşselərən həm kalxuzsьlarđь bul eşkə kyp lap ьlqьtьrqa julda kyrhəttə.

Avьlda satsejalizem siktьrь yğьv həm 1930 nsь jьldьŋ nyjə beлendə „haqlьq 10 kөnləgə" neŋ uŋьşlь ytəvе arqahьnda avьlda asa—avejaxim eşe kyp kenə kytərelde.

1929 nse jьldьŋ 1 nse yktəberenə Asa—avejaxim safьnda 1 miljun 635 meŋ krəstəjən (bətə aqzalarđьŋ 32 pr. ь) bulsa, 1930 nsь jьldьŋ 1 nse yktəəbrenə—2 miljun 347 meŋ krəstəjən (31 pr.) ə 1931 nse jьldьŋ 1 nse ginvarьna 3 mil-jun 170 meŋ (34 pr.) krəstəjən hanala. Y6eş, kyeehensə satsejalizem siktьrьna qajtьp qala.

Asa—avejaxim həm „Nastraь" gazitenen kalxuzdaqь Asa—avejaxim jəcəjkələrenə jahaqan sыmatrlardь avьl jəcəjkələrenen eшe bulьrьq aşjar eşlavdərən avьldьŋ satsejalizem siktьrьnda asa—avejaxim eştərən julqa halьvqa dur məmkinlektər bar ьqьn kyrhətte.

Asa—avejaxim eştərenen avьl daqь jeteşhedlektərenə lə tuqьralьrqa kərək.

Satsejalizem siktьrьnda, bigerəktə MiS larđa eşte qajtanan tədevden jomoşaqlьrьp, avьl həm rajun zvinalarьnьŋ eş quşьlьştarьnьn, qatьn—qьđđar ara hьndaqь eştən rətkə halьnmavь—dur jeteşhedlektərđən hanala.

Jetəkse kadərđar (jecəjka sik ritardarь, instruktərđar h. b.) ađerlə eşe nasar tora. Eske risurstarđь məalizəvajt itev eşe əeleneləj juq, bulqan qullanma kitap həm sərmajəlar fajdalanьlmajdar, asavjaximdьŋ avьldaqь eşenə janь terdər edlevjuq.

Satsejalizem jarьşь həm udar sьlьq jomoşaq ajьqqьlan, aldьŋ qь ojoşmalardьŋ təzribəlere jetərlek fajdalanьlmajь.

Asavjximdьŋ avьldaqь eşen janlandьrьv juldarь.

Asaavjaximdьŋ avьlьaqь eşen qajtanan tədevdə tep sart par teja ojoşmalarьnьŋ qajtanan tə deləvdəre kevek prajbzvudstvьa sisimьnьa kysev.

Partkumdar ojoşlorolqan MTS, safxuz həm ere kalxuzdarda Asavjaxim səvittəre (Rajsəvitka bu) honorqa. yddərena six jəcəjkalare, ikanumeja, brigadalar həm vaşqa prajbzvudstvьa bеrəkmalare ojoştorolqa tejeştər. Avьl jəcəjkalare kalxuzdarqa qajtьp qajalar.

Kalxuz jəcəjkalare bulmaqan avьldarda avьl asavjaxim jəcəjkalare jaqьndaqь kalxuz, safxuz MTS jəcəjkalarьna qarajdar.

Intirvinsejənen luranan tura qurqьluslьqь, SSSR da eske s.jbtj kərəştən kikkenləşkən şarttarь esendə Asavjaximdьŋ avьldьŋ agitmassavaj eşe dur əhəmijətkə əjə bula.

Agit massavaj eş bətə asav j.xim ojoşmalarьnьŋ dur iqtiiar darьn alьrqa tejeş. Ul eşkə qarqa səjasi təh nirep, unьŋ əsen safxuz, MTS, həm kalxuzdardan kadьrdar ytəlergə, avьldaqь sajasi an—ələm tarativ, yczidin jələren eşkə ьlqьtьrqa, şulaj uq radijo, kina, həm avьl mətəvyiqəte menən bergələp eşlərgə kərək.

Avьldaqь Asaavjaxim eştəren də intirnatsejanal tərəejə la məhim urьnьl totarqa tejeş.

Kamsamuldarь 100 pr. bəmenan huqьş beleme ojrənevgə ьlqьtьrqa, qəskəri eştən qotolqandarđь həm daprizьvnik tardь tubьn həm avьl eşkə ьlqьtьrqa tьrьşьrqa kərək.

Avьldaн tьnьs—xuzalьq tor moşon huqьş belemen əjrənevgə bajlap, bigerəktə milekte hu qьsan rəveştə haqlav, kevek əştərgə, qəskəri etselekhə, ky gərsəŋ əh avsьlьqqa, huqьşsan rəvestə avьl xuzalьqь qoroтqos tarьna qarşь kerəş ojostorqa həm vaşqa eştərgə dur əhəmijət birelergə tejeş.

Haqlьq giktarlarь sasev, avьl xuzalьqьna ximeja indeгev, ximiəskь aqьvdar jelmagandan, unьş eşen kərəştə mixanik miltodtar qullanьvdar ojostorqra kərək.

Asaavjaxim aldьnda avьl qatьn—qьđđarь arahьnda, bigerək tə tvaq millat rajundarьndaqь qatьn—qьđđar arahьnda eşləv de dur burьstardan hanale.

Safxuz həm MTS la eşləvse qatьn—qьđđar arahьnda eş qala eşsən qatьn—qьđđarь arahьndaqь kevek ytkərelə.

Kalxuztъ qatьn—qьđđar arahьndaqь eş, avьl xuzalьqьna ximeja indeгev, ularđь huqьş beleme tyңərəktərenə ьlqьtьrv julь menan barьrqa tejeş.

Vaq millat kalxuzsь qatьn—qьđđarьna qarata ajьrьsva menenəmələ kərək. bьnda, ajьrьm urьndarda maxsus qatьn—qьđđar jəcəjkələre həm tynərəktəre ojostororqa məmkin.

Balalar — „Aasaavjaximdьŋ jəş dusьarь, arahьnda eş alьp barьvda dur əhəmijətkə elgəşə.

Məktəp jəşendəge balalarđь bьl eşkə ьlqьtьrp, səvittər Sajuzьn jaqlavsь ьqьlь satsejalzemsel almaşьlar buldьrьrqa

Safxuz, MTS eşsələre həm kalxuzsьlardan başqa avьlda QЬ đьl Ərməjə zapastarь (nacsastaь, qasal ərmejəsь(?)), avьlda eşlərgə jeberelqən eşsələr, pirminniktar, kamsamulьtar, avьldьŋ mədəni eşsələre studinttar həm uqьvsьlar bar. Jetəksələr saslatьjьpь totqarlь bulьrqa tejeş.

Bьl jəmqəjətten əsendə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq eştəre dur urьn tota. Bьl mьqtardь jəcəjkələr əsendə, jəcəjkalar, səvittər, rajundar arahьnda qullanьrqa məmkin.

Matdi həza maldьrьv həm unьŋ əsendə eske risurstarđь maлizavəjt itev (aqzalьq vznustarь lafarь, irekle survdar, likseja kisələre menan aqsa jьjьv) dur urьn tothon.

Bьl saralardьn hər bereh jəmqəjəttən xuzalьq—səjasi kampanejalar ykərevdə prajaganda burьstarьn bojomqa alqa rьv menan bəjle ytərgə tejeştər.

„KAMSAMUL"

BAJAVAJ EŞKƏ QAJTЬVSЬLAR JOQLAJ

Sənmaqoş rajkamulь qarsььnda 1 nse ejjyndən başlap 10—kenlek asa—avejaxim jaŋlar surs ytkərelde. Surqa hər ber jəcəjkənən kiidələr. Laqirdan qajtqatsa avьldaqь asa—avejaxim jəcəjkələren janlandьrьrqa, ular menən laqirda ytkən ujyndarьn, alqan belemdəren urtaqlaşьrqa tip jььsəlhələ, kyp avьldarda bul eşkə başlanqandar. Avьl asa jəcəjkalare laqirdan qajtqan kamsamuldar menən bergə joqlaj başlanьlar.

ЬLAJЬR ASA JƏCƏJKƏHE MATUR EŞLƏJ.

Asa aviaximdьŋ Ьlajьrdaqь ojoşmalь eşsən jalpь arahьnda qorqavsьlьq eşen alьp barьvda aldanqь urьnda tora.

Ьlajьr 5 nse avjalatarь ulit tərən taratьvqa Asaviaximdьŋ Başqortostan səvite tarafьnnan birelgən zadanejanь 200 pr. tə menən ytane ul rajundaqь har ber eşsənde avjalatarь ulittəre menən tə'min itte.

Urman kitəvsələr arahьnda asaaviaxim eşte elk jaqьş jul qa quјlqan unda asavjaximdьŋ 1n jəcəjkələrə tuplanqan urmən aderlav pramfinplanьn tultьrьvda kyp jardam ite; şul uq vaqьtta asaaviaxim ojoşmalarь unda ku vaqьttalьq ərənevdə aktif eşsələr Qətbən—qьđđar arahьnda eş quјьlьştejaqьnan nuqьsalь bulqan qatьn—qьđđar udarnaj eşlər, hər ber eşsənde qorqavsьlьq, jardam ite başlanьlar.

5 nse avjalatarь ulittəre tara tьvda asaaviaxim aqzalьь bulqan qatьn—qьđđar udarnaj eşlep, hər ber kerəhlejən eşe qatьn—qьđđarqa torlastarьnь jerep bi-lit tarattьlar. Ular unda jəşəvsə xalq menan 5 nse avjalatari bi littərenen əhəmijətə turahьnda əngəmə ytkərdelər.

Asaviaxim ojoşmalarь tarafьnnan ytkərelgən qurqavsьlьqtьn əhəmijəte turahьnda əŋgəmə ytkəp, asa avjaxim aqzalarьn arttьrdьlar.

Asa aviaxim eşendə artta bar-qan rajun larqa Ьlajьr qatьn—qьđđardan asaviaxim eşen rattə halьvda yrnək alьrqa tağdim itəeđ.

qatьn—qьđđar arahьnda eşlev dən quјьlьşьn Ьlajьr ojoşm ala rьnan ərjənegəd. T.

PRIZЬF XRUNIKAHЬ

Vulga buje xarbi okrugьnьŋ prikazь bujuюsa Rirski, Dyrt—Əjlə, Asqьn Mişkə, Bajqь, Jaпь—Avьl rajundarь tiretyrejəhendə prizъlqa saqьrьv 1 nse sintəəbrdan bulьp Əlo qalahь menən başqa rajundarda 20 nse sintəəbrdan ytkərelə.

Mid. smutьrdan bərense noveatьь juqarь həm urta belem elər, partejəlar, kamsamuldar həm eşsələr ytkərelə.

Konnьь 60 keşe qaralьp ytkarelasak.

Mid. smutьrda kilev kənə həm saqate hər kemgə ajьrьm rəveştə saqьrьv qaqahьnda kyrhətelə.

Torqan urьndarьn alьmaştьrьvsьlar janь ədristəren aldan vajankamatqa beldererga tejeştar. I nse avqustan 10 qьna tiklem kalxuz, safxuz MTS larda eşləvse kvalifikatsejalь spistarga (inzinir, agranum mal duktərdarьna həm avl uqьtьvsьlarьna atsruckalar rəsemilьştereлə.

„Huqьşsan allahьđ" isemendə
Ььv aьtь kəmahe halabьđ.

„Huqьşsan allahьđ" isemendə eşlənə torqan hьv aьtь kəmahen həььv əsen ydene birelgən 50 hum zadanjanь 250 hum itep tultьrьь. Əfə qalahьndaqь bətə huqьşsan allahьddar jəcəjkələren, huqьşsan allahьđdar ydok səvitte ill—nse planыь qarşьlarьb ьalşəviktarsa ytəvgə saqьra.

Narkam jьşt jəcəjkahe primeja alьv əsen Əlkə səvit ergəhende I nse Kandidat dьlьp tora.

Başqortostan allahьđdarь narkam jьşt jəcəjkəhenən yrnək alьuqьđ. QЬLMANЬF.

„Straxavik" samaltyenə 200 hum

Dəvləkən yđ asa jardam kəmitə tarafьnnan „Straxavik" samalytenə suur jьjnavda ike adnalq şturьm iqlan itelde. No tizənə samalytkə 200 hum aqsa jьjьlьp, 182 hum 20 tin tapşьrьldь. Surь jьjnav eşe haman bara. Suјьnsь həm aqьs eştəv artildəre sur jьjnavda alda barьlar. Ə. X.

Mьltьqь tota la belmajđar.

Əfə kanditer fabrigьnda 124 keşenən barь 54 kenə keşe asaavjaximda aqza bulьp tora. Bьlardьŋ eşenə kilgəndə ifrat dərəjələ nasar xəldə. Asa jəcəjkəhenen barь ber vintuiakьь har. Unanda dərəь fajdalana almajdar. Qatьn—qьđđarь təd atьvqa əjrətev eştəren nətəntəj alьp barьlmaj. Kyp eşsələr vintufkanь nisek totorqьa belmejdər. Şulajuq Əfəlagə ajaq keјem fabrigendələ şuluq xəl. Undalь qatьn—qьđđardь eşkə əjrətev eşe artta tora. Prajьzvudstvьalaqь qatьn—qьđđardь təd atьvqa əjratev eşe julqa halьnhьn. JOSOP.

Stərle raj asa—aveja ximьnan yrnək alьqьđ

Stərle—Tamaq Rajun asa—avejaximь 611 keşelek laqir sьnь ytkərde. Ularđьŋ 11 e qatьn —qьđđar; ular pyləmli həm sanitareja eştəre pragramьn yttelər.

Laqir surьn ytkən qatьn—qьđđarьn ber eləşe asa—aveja xim jəcəjkələrenə praktik eşkə Stərle—Tamaq qatьn—qьđđarь arahьnda qorqavsьlьq eşen ojoştorovsьlar bulьp berketeldelər. Bьl—Rajsəqa qatьn — qьđđar eşen tejəşle bađьşьnьa məndergə məmkinlek birer.

Baş asa—avejaxim, başqa rajundardьŋ Stərle rajun asa—avejaxim ojoşmalarьnьn təzribəhenən, ul, s tsejalizem tədeləşe talap itkənsə qatьn—qьđđar arahьnda eşne julqa halьrqa tə başьnьp aрь. TATARNITSЬVA.

Jecəjkə eşe hynep bara.

Səlaj səvite (Arqajaş) Kəđəş avьlьnda asa—avejaxim jəcəjkəhe tedev turahьndaqь qararđar ul bulьp ojoşqan jəcəjkə haq. 30 keşelek jəcəjkə eşe ul lak, tejeşle julьaşььbьq bulmav dan ulda tarqalьv xələndə. Rajundan jəcəjkəqə tərle ikspla tar, huqьş beleme turьnьnda kitaptar jebərergə vaqьda birhə larьn, ə'e jəcəjkə ber nəmehed Jəcəjkələ nьqlь ber julьaşьь juq. Qьđbl ərmejə sabьen qajtkvsьlar bulhala, ularda yđ belemdərən urtaqlaşьrqa qьđqan qaj kevek, asa—avejaxim eşenən sitte toralar. Bьl avьlda nьqlь belemen əjrənevgə asavjaxim jəcəjkalәhen eşen kərəjttergə alьşьs(?) kilgən kerək. N. SANSKEJ.

Maşinalar rimunt horajđar

Mayqar rajunь „Stalin" kalxuzьnda igen jьjnav kampanejanь da fajdalanьlььq maşinalar bulha la, ularda kalxuz idarahь iqtiiar itməj torqan. Rimunt torajqan maşinalarqa aldan rimunt jahap kyrməneler. Xəđerge igen jьjnav kampanjahьnda jaqьş qьna fajdalanьlььq urqьs bar. A.D.

JUL TƏDƏLƏŞƏ AJLЬQЬ JOMOŞAQ YTTE.

ŞIŞMƏ, BALTAS, STƏRLE, BYZDƏK RAJUNDARЬNDA DUR ƏLGƏŞEVDƏR BAR, BƏRJƏN, K—USUL, QARAQOŞ, MЬRAQ, QONŞAQ RAJUNDARЬ BER NƏMƏLƏ EŞLƏMƏNELƏR

Igen ađerləv timpьn kesəjtev əsen jul tədeləşendəge ədəkləktər beterelhen

BЬL FRUNTTЬ TIGEĐLƏRGƏ

Beddə jul tədeləşe sənaqəte həm avьl xuzalьqь yhesənən ələ artta tora. Başqortostandьŋ tav—urman rajundarьnda jəjəvle həm atь juldardьŋ nasar taşlan dьq xəldə bulьvdarь, avьl xuza lьqьnьŋ alqa kiteşenə durьqa qamasavlьq itə. Begəngə kendə kalxuzdar tədeləşe, avьl xuzalьqь satsejalizem jeŋelqen jaьnanьn tədev-ul ere maşinalar menən eş itev, avьldь maşinalaştьrьvdь talap itə, bьl eşte ul ləvevde beddən alqa kiterep baьtьrь.

Başqortostandьŋ urman—tav rajundarьndaqь kalxuzlar xəđer gə kendə julhьđьqtan apьrajdar, kalxuzqa kərək bulqan avьl xuzalьqь maşinalarьn yđ vaqьtьnda alьp barьp jetkerə almajqa, ə xəl inde juqlьb sasev həm uqьь jьjnav kampanjalarьn adaq qa bulьv, huŋlatьvqa sauap bulьp sьqa.

Bьlьl Başqortostan xəkymətə Başqortostanda julhьđьqqa qarşь kerəş ajlьqь iqlan itep, bьl ineћim eş tirəhenə kin qatlam eşsəndəi, kalxuzsьlar massьhьn mablizavajt itev, jul tədeləşen kysməqən dərəjələ xəl itev turahьnda qarar sьqardь, rajun ojoş malarьn bьl eşkə saqьrьp mərə eaqdt ite. Matьuqat sitendə alьm rəveştə ađerlek alьp barьl dь, julhьđьlьqqa qarşь kerəş ajlьqьnьŋ əhəmijəte, səjasi tot qan jul turahьnda tulь rəveştə məqьmattar birelə kilde.

Şuŋa qaramaştan bьl ajlьq keləngəndan artьq dərəjələ jomoşaq ytkərelde, jul tədeləşe nes'əlahe tirəhenə jəmqəjətsele likere jetarlek dərəjələ mablizava jit itelməne, kypkenə rajundar xatta bьl məs'ələqəndaj qavsьrьp qaldьlar.

Dərəb, Şişmə, Baltas, Estərle Byzdək, Bilaqataj Q—Mejəkə rajundarь bьl eşkə yđ vaqьtьn da dur təh əirə aldьlar, şunьŋ arqahьnda bьl rajundarda 1931 jьl esendəge jul tedev plandarь urtasa 75—80 pr,samahьn da ytalde, dejem alqanda bətə Başqortostan davmələndə jul tədev planь aqьrьlanьrlek tygel nej barь 32,7 pr qьna taşkil ita.

Qajьь ber rajun ojoşmalarь bьl eşten sajasi həm xuzalьq jaqьnan totqan əhəmijətən anlamahьlar, anlaqыa telэməneler, yđ vaqьtьnda massь fikeren tup lav julьnda praktik saralar kyr məneler, udar ajььqta ner nəmə lə eşləməneler. Julhьđ ajlьqьna partunizm kyrenesen gavdalan derdelər. Jul tədeləşəndə eşhed lek kyrhətkən rajundardan Bərjən, K,—Usьl, Qaraqoş, Mьraq Qonsaq rajundarьn kyrhətep bula.

Bajmaq, Xəjəulla, Askin kevek tav—urman rajundarьnda la jul tədeləşe eşenən toroqo qənijəkleneik tygel, ular yddərenen plandarьn nej barь 1—4 pr tirəhendəgənə ytanelər. Başqor tostandьŋ sənəqət ydəge bulqan Bajmaq rajunь əsen bьl julhьđ ьqьn xuzalьq jaqьnan bik qur totqarlьqь tejə. Senki Bajmaq menən altьn—baqьr rudniktarь arahьnda timer juldardьŋ bulma vь Başqortostan Bajmaq zavьtьna nьv ferrak sьrajь aqыmp kendergə juldьn nasar bulьvь rudь tartыv eşendə qurqьnьs ьvьdьra, Bьl faktltar ur, udqan jьldььn, ked ajdarьnda jul nasar bulьv, rtda taşьv eşenen tuqьrap qalьvь arqahьnda Bajmaq zavьtьnьŋ ər nisə vaqьt qa eşhed torqan vaqьttarь la bulqьlanь.

Başqortostanda 1931 nse jьl qь jul tədeləşe ielkendəmə nik dur. Xəkymət tarafьnnan jul tədeləşenə 4 miljin humlьq kapital kalьnqan. Baъ 1931 jьldan uŋьş jьjьv, kedge herəv, ik mək əđerlav kampanjalarьna tiklem bulqan arala ana şul mala bujьnsa eş itərgə tejeş inek, qamalda bьl məhim eş tarmlaqь tulь kileş ytəlmə qaldь.

„BAŞQORTOSTANDЬN" egogge hahьnda əd julhьđьq qa qarşь kərəş ajlьqыnьn qajtьn her jomqaqtarьn urbanlaşьr ьnsa sahьfə meń pəgə, ajьq ytte tip tьnьs qarap qala almajььq , bьl eşkə kampaja tefrən bełv, tьn uqa appartunistarqa qarşь kərəş bar qa qarşь raximhed rəveştə kerəş asьrьqa kərək. Julhьđьq—satsejalizem tədeləşenen dosmanь, məs'ələne şul jaqьь menən qaraqan bьl frunttan ərnəjebtə tapqa kərəş bul hanьn tigedlə ta teşə.

JULHЬĐЬQQA QA-RЬŞЬ KƏRƏŞ AJLЬQЬNЬŊ QAJHЬ BER JOMQAQTARЬ

Bətə xalьq xuzalьqь əsen transpritьn dur əhəmijəle barlьqь turahьnda kyp hejləp toraьь juq. Xalьq xuzalьqь tərmaqtarьnьŋ alqa kiteşenə la transpritьn dur əhəmijəte hər kemgə lə bildele, lakin transpritьn qoqь dur əhəmijətle bulhьь qaramajsьsa transpprit xuzalьqь—bьl xuzalьqь janьnan tədev—dejəm alqanda kiteşenen timpьnan artqa qalaьle. Bьndaj xəl bulqanda tra nsprittь xalьq xuzalьqь qurqь tar urьnьna" əjləderev qarqьlьlь bar. Bьl alqa taьan qudqalььqa qomasavlьq itər ine (XVI sejəzda Stalin telmere")

Iptəş Stalin bьl hyđđərđe partejənen XVI—sejьzьnda trasъьь partimь bətə tarmaqtarьna qarata əjtkən ine. Timək unьn qujan burьstarь transprit sistimahьnьn ber ber tamaqь bulqan arna—əftamaьil (niJshed) jullarь qaraьqьnda la tuьhь menən gavdələnə. Şunьŋ əsen partejə səviet jəmqəjət ojoşmalarьn jetəksesə kerə julhьđьqqa kerəş ajlьqь turahьnda bьl deşrsəm jul tədeləşe eşen itəp, ulьm ulьp bal kyrhətep alьp ber. Xəđer julhьđьqqa qarşь kerəş ajlьqь" ytkərevde qarar itte. 20 nse ejjьlde bətə rajundarda ajьq jaqiqьtь.

Bьjьl jul xəđməti jeklamahe aşa Başqortostanda 4 miljun humlьq jul eşlənergə tejeş. Ul jumlaь bulqan kyşэrek ələşe parqa heđev həm unьŋ jьjnavqa tiklep ulhьnьn bulqan xuzьaq yđen ara hьnda ytələrgə tejəjen ite lgəjn. Lakin ber rajundarda bu eştə Başqortostandьn kinbeleş bul hama Başqortostandь kyrgə hanьjьt kyrhetep juq. Xalq xuzalьqь torqan rajundarqa bul alqa la, həm jun urьndarda julьь tigelgə julьь transprit başlanьlmaq, hər vaqьt rəvestə tikšerəp, kerəshen kin julsьь tə joqlaь bulhьлar ban.

M. T.

Hikeltəle vatьq—jemerek kyperđar arqьrь ata—baьalarьnьa jəşərgə jed totqandar. Şuqa kyrə julhьđьq maşinalaştьrьvьqa, ular dь rikanstruksejalaştьrьvqa jetə lək iqtiiar birməjənsə "anjektif, səvьptər artьna qasьp, transprit məs'ələhendə naq appartunistь kyrhətələr. Bьlardan artьq alqa kitə almaqan taqьь la ber nisə rajun bar. Turski rajunь plandь 4,8 pr, qa, Blagavşsin 7.8 pr. qa, Asqьn 1,2 pr. qa, Bajmaq 1,6 pr. qa, Xəjaulla 1,4 pr. qa, həm Ьlajьr 5 pr. qa ytəqan Bьlarda yrdə ajtelqan rajundar kevek transprit məs'ələhen iqtiiar nьq arqьrь qaravđarьnda dəvam itəlar.

Qьđьqlь, Başqortostanda jul tədev planь, əle 32 pr. qaqььna ytəlqan. Kyp kenə başlanqan jul eşe jartь julda qalьp, taman itelməqən, jul halьtsььь vaqьt ədə gə həm jadqь taşьv vaqьttarьn da jemerelep qurqalьь arьъьь bьldь. Şunqa kyrə igen jьjnav kampanejahь ьt itelev me nen jartьlaj eşlənqən eştərde jul bik tiz jemerelep kysəkle rajundar tora. Şunьŋ əsen xəđerdən qalqan urьndarda jul kysəkle rajundarda ber ulavsьlar dur urьь bulqaь tip: ularьь transprit "tar urьndan". Şuьqьraььь jen ћьđqanьь ьqьn kerəşev vaqьttan əsen əđerlek alьp barьr qa tejeş.

31 nse jьl əsen tədelgən 4 miljunlьq jul tədev planь 100 pr. menan ytalergə tejeş Indystrelejalьь bazь barьqьn başqort ostan ile bьna oьono talap itə.

Q. ƏMINEF.

Bilarət kypere jemerek xəldə, xuzalьq ojoşmalarь uьtaqanda-rь juq.

Bilarat qalahьnda həm mital lurqeja zavtьtarьnda xəderge kendə qьььv kypere rakanstruk seja eşe alьp barьla, şunьŋ əsenda bilahьnda rəvestə jeketp jere ələ. Lakin Aq Idel kypere ber nəmega jaraььd jemerek xəldə Bilarət kyperenən xəđer kendə avьr keş jeretev tygel, jajav keşe jerev əsendə qurqьnьs.Qalь saviteь həm xuzalьq ojoşmalarь ytə kyp xəlatta bulqan, kyperde tədevde əsendə hər ber terlelə ujlap qaramagandar juq, bьl turьla „Bilarət eşsə" hənə ber nisə tapqьr jəd(?)hala, iqtiiar itevsələr bulmanь.

J. QƏDEL.

JUL JƏRƏŞEN TIĐLƏTEV, SЬQЬMDARЬ QЬQARЬV TƏŋGƏLƏNDƏ

(Başqortostan Xalq Kamisarlьqь Səvite qararьnan)

Tiilgraf eştərenen sьqьmdarьn qьqarьv, bətə bulqan ojoşmalarьn bulhьn, şulaj uq elke ojoşmalarьna bulььь ajьrьm keşelər ydđəre nəmə telənelər, kem menən, qajda əь təjəь bulьalar şunda tiilgraf, iiligram aşa xəl itə kilənələr. Bьl xəl tapşьrьv eşen utnajlaştьrьv əsen jek məs'ələren tətrəşə jetkerлənъьъ gaьjь.

Tiilgraf beterev artьq dərəzələ bulqan jəktərdə jəneljatev julьnda hər ber jəmqəjət ojoşmalьь qьььь ber ььь alьp barьrqa tejeştər, bьььь qəsen, bьl eşkə jərəteleь torqan jomoь kыn aкt tiilgraf eşenə sьqьm qьqarьv eşendə tyrgən kedgə.

Şuŋьь menən bergə tiilgraf aşa eş itevdəge bulalsьqьrьn, planbьь ravəşə eş itevdarde ete tep, ruqьь tiilgraf hajlənen məs'ələren niqylaşrьrərgə tejeş tiilgraf lar ber məmkinlektən faj dalanьrqa. Bььь esən tiilgraf eş tə itevde nьqlь ber tərlə məs'ələ bulmaь, ber urьnqa jaqьь ojoşmalarьь yđ səqattarьnьь la tiilgraf—рustь jomoştarьь alqa rasqatqa. Urьndardan—rajundardan xosusi ravestə tiilgraf menan eş itevdəre jьjarqa, tiilgraf aşa birelə torqan jomoştarьn ţasqa ььь rəvestə qььqarьlqa, bьl eşə tiilgraf eşsələre hə ьь aşkar kerəşev.

Dustan biredde bedden rajun ojoşmalarьn bьl kyrenesçə qarşь kerəş aslьnlarьь, bəlar ььь ььь alьp, ekkər ььь ььь bulьь ььь ььь ььь yzendə ььь ььь ььь kyrelde ьь kyrev keresen, tarafьnnan pustь—tiilgraf arqьь ььь jaqьь ььь tajdirdə, şul uq ojoşmalarь ma'sьj eşsene jakь unьn unьn baщarьlьnьь qul tamqalь menən gena qaьul itelergə məmkin.

Beddə pustь—tiilgraf eşendə in avььь ber urьn bar, ulda—jənəgə torqan nəmələr asьq həm qasalan xattardьь yđ vaqьtьnda telegə urьььь tapşььr lьььь kəlder. Bьl urьььь jedьььъ xəđmətseiər tiilgraf tedeltev turahьnda ikense jaqqa tiilgraf xəđmətsələrenə kim ььь jььь ььь ььь bulьь tiilgrafqa tuqьь jььь julqa. Bьl eş qurьь jedьь tiilgraf julьnda xəđmət itevsələrdən qьь ььь ььь ььь ma's'jelgəьdeь qarştьrььп kilep sьqьь, ikensenən xat həm parsььь kesəjtelgəndən leь rətevsəlerdən ədriste asьь jađ maddarьnan kilə ьь.ьь. Bьndaj kyrenegtergə əbnan huŋ kankrit rəvestə sik qujьlьrqa tejeş.

Başqa fruntta xuzalьq sьqьmьn qьqarьv, bətə eştə ber naşlьlьq inderev, satsejalizem jarьş udarsьlьq nigedəndə hьn quqa kendə qujьlqan eşlər aranda, pustь—tiilgraf julьndaqь ььь təziməleь tulь kileş, ьь ььь tejeş.

BAJMAQ RAJUNЬNDA ĐURĐAR BARAHЬNDA NAĐANLЬQ BƏTƏRƏV EŞTƏRE NEŅ BARЬŞЬ HƏM JAQЬNDAΩЬ BURЬSTAR.

Bajmaq jaltьravьqlь mital sьqarьvsь, kyp kenə salxuzdarđь esenə alьvsь, şulaj uq totoş kalxuzqa k y s e v s e rajun bulьvь menən xəđer unda ololar arahьnda nađanlьq вətərev eştəre iŋ вajavaj mas'ələlarđeŋ вerehe itelep qujьldь.

Lakin rajunda əle вьqasa nađanlьq вətərevđə kankritlaştьrьlqan вer plan menən eşlavgə nьqlь iqtiвar itelməgən. Qarşьlav planь tədelgən вulha la ul kiŋ qatlam eşselər həm kalxuzsьlar menən tikşerelməgən. Şunьŋ arqahьnda planđьŋ ytəleşe nasar, tora ine.

Ytkən jьldьŋ kəđenən вaşlap вьjьlqь maj ajьnьŋ ađaqьna tiklem 4426 keşeneŋ nađanlьqьn вətərep şulardən nađandar məktəвe arqьь 3553 keşe ađ вelevselər məktəвe arqьь 1500 keşe uqьtьlqan. Başqorttar 4078, urьŝtar, 447, tatarđar 79 вaşqalar 29 keşe. Planđьŋ вьlaj nasar ytəleşe nađanlьq вətərev eşeneŋ вajavaj вer xalgə qujьlmavьnan вьl eşkə eşsən jalpьnьŋ fekere tuplanmavьnan tejergə tura kilə.

„Başqortostan" gaziteneŋ вrigadahь ydeneŋ eşendə вьl jeteşheđlektərđe parteja, prafsajuz jьjьlьştarьnda asьr halđь həm aldaqь eş esən praktik juldar hьđьldь. Jьjьlьştarđa həjləvselər şulaj uq uqьtьvsьlarđьŋ da вik kyвehe вьl frunttaqь eđektərđen eşte ojoştora вelmavđən, вьl eş tirahenə satsejalizem jarьşь udarsьlьq mitьdtarьnьŋ kiŋ qatlam jalpь qatnaşьqьnda jəjelep jeвərelməvenən kilqənen đerəŝlanelər.

Beđ jəjge uqьvđь ojoştorovđa вьnan вaşlanьq

Brigada rajunqa вarьv menən rajun məqarif вylege menən вerlektə uqьtьvsьlarđьŋ kəŋəşmaləren ytkarđe. Вьl kaŋəşmələ nađanlьq menən kərəştəge eđekləktərđe вətərev, вьl eşte вajavaj timpqa kytərev, kylt ərmejə jьjnav ular menən qьŝqa metdətle kurьstar uđqarьv, kylt istaiita ojoştorov məs'ələlare qaraldь. Uqьtьvsьlar yđ dərenen eş təzriвələrenən sьqьp nađanlьq вətərevđə jəjge eş formalarь həm mitьdtarь вulđalavgə aktif qatnaştьlar. Вьqa tiklem urtaqlaşьlmaqan janь təzriвələr kilep sьqtь. Brigada tarafьnan sit əlkələrđə şulaj uq rajundarđa вulqan kankrit təzriвələr aŋlatьldь. Kəŋəşmələ вulqan uqьtьvsьlarđan 19 keşelek вrigada ojoştorolop massavaj jьjьlьştar uđqarьrqa həm kylt ərmejəstər jьjьv, ularqa qьŝqa metdəle kurьstar uđqarьv, pragramma həm uqьv plandarь teđəv esen un ƶon sruk menən rudniktarqa kalxuzdarqa avьldarqa taraldь.

Brigadalar kalxuzsьlar menən

Totoş kalxuzqa kysev menəsanəte menən jьjьlqan 15 meŋ eşsən jalpьnьŋ „kalxuzlaşьv tujьnda" rajun totoş nađanlьqьn вətərevgə kysevse itep iqlan iteldе. Вьl tantanala nađanlьq вətərev вurьstarь tura— hьnda maxsus daklat qujьlqanlьqtan jьjьlqan eşsən jalpь вьnь nьq aŋlanь. Şuqa kyrə la avьldarqa sьqqan вrigadalar вer nisə kən esendə kyp kenə ixtejari kylt ərmejes tə jьjnanьlar. Həm eşte tiđ julqa halьp jeвərə aldьlar. Kalxuzsьlar arahьnda yđđəren nađanlьq вətərev punkьttarьna вerketev eştəre вaşlandь. Məŝələn: Teməs avьlьndaqь kalxuzsьlar arahьnda 2 likpunkt 3 kən esendə ojoştorolop, uqьtьrqa вaşlandь əle вьl vaqьtta ularđa kylt ərmejestar kurьsь uđqarьlьp ta jatməgən ine əle. Berense kəndən yk teđəvselər sajuzь parteja jəcəjkahe вaşqalarđь satsealizem jarьşьna saqьrьp sьqtь. Şul uq kənde 17 keşelek ixtejari kylt ərmejstər jьjnalьp ular menən kurs uđqarьla вaşlandь. Вьna вьl fakttar nađanlьq вətərev esen ojoştorovđa eşsən jalpь menən вerlektə eşləvđeŋ iŋ вerense planqa qujьlьrqa kərəkleqən aŋlatьp toralar.

20 nse ejjyndən вaşlap вernse ejjylgə tiklem rajundaqь ojoşmalar вarьhь 9 avьl ǀ səvitendə 200 kylt ərmejes ojoştorolop ularđьŋ 150 he 5 ər kənlək kurstar arqьь uđqarьldьlar.

Lakin вьlar rajkumdьŋ qararьn jerenə jetkerev tygel əle

19 nse ejjyndə totoş nađanlьq вətərev eştəreneŋ praktik saralarь turahьnda rajkum вltьrьşьnda ajьrьm məs'ələlar qujьlьp kankrit qararđar sьqarьldь. Вьl qarar вujьnsa вətə parteja jəcəjkələrenə, prafsajuz həm xuzalьq urqьndarьna nađanlьq вətərev hьđьqьnda qьŝqa mətdət esendə вalşəviklьq timpь menən đur eştər вaşqarьrqa kankrit zadanjalar вirelde.

Məŝələn: qarar вujьnsa vudniktar sajuzь həm rajun prafsajuzdar səvite 500 kylt ərmejes ojoştororqa, kamsamul rajun kamitate вerense ejjylgə tikl m вətə jəcəjkələrgə kylt ərmejestər jьjnav turahьnda kantryl handarđь jetkerergə, xuzalьq urqьndarь majalar tuplav esen tiđđən вojomqa atqarьrqa tejeştər ine, lakin yrđə hanalqan ojoşmalarđьŋ eşkə narьq вirməvdəre arqahьnda вьl qararđarđь ytəv вik nasar вarđь. Вьnьŋ menən вergə, rajun kantryl kamisejə vəkile tarafьnan rajkum qararđarьn ytəvđe tikşerev eştərenə вalşəviktərsə totonmav eşteŋ timpьna вik đur uŋajhьđlьqtar kilterđe. Rajkumdьŋ qararьnda qajhь вer eşselərđeŋ nađanlьq вətərev eşenə sajəsi narьq вirməv faktьhь əjtelep uđьldь. Вьndaj qaraştar menən kilasəktə qьrqa kərəş alьp вarьv eşen вik nьq qujьrqa kərək.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eştə вerđən—вer mitьd

Brigada nađanlьq menən kərəştə satsejalizem jarьşь arqьrь eşləvđe təp məs'ələ itep qujđь. Вьl turala вrigadanьŋ eşləgən eştərendə вajtaq qьna təzriвələre вar. Вьl təzriвələrđe parteja, kamsamul, jəsajkələre şulaj uq urьndarđa вulqan kylt—ərmejestərqa вik nьq taratьrqa kərək. Bajmaq teđəvselər parteja jəcəjkaheneŋ şulaj uq вaşkamвinat miskumьnьn jarьş dugьvьrьna inđerelgən rejal punkьttarь вaşqalarqa yrnək həm hađaq вulьrlьq xeđmatte ytaj alalar. Ulardьŋ jarьş dugьvьrđarьnan həm eştərenən вaşqalar yrnək alьrqa tejeştar.

Şunьŋ menən вergə, jarьş dugьvьrđarьnьŋ ytəleşen nej tiklem вulьvьn вelev esen tiđ kəndər esendə massavaj tikşerevđər jahap вarьrqa kərək. Şul vaqьtta qьna ul вьвьn jarьş вulasaq.

Plandь har вer nađanqa jetkerev

Вьl məs'ələ lə terlə qaraştar вar. Terlə urьnda terləsə juldar qullanьv вar. Beđ Bajmaqtьŋ kyltistafita ştasь menən tyвəndəge juldarđь qullandьq. Başta вer nisə urьnda uqь jađa вelməgən keşelərđen jьjьlьştarьn saqьrьp вьl jьjьlьştarđa totoş nađanlьq вətərev turahьnda aŋgəmələr jahaldь. Вьl aŋgəmələrđə uqь—jađa вelməvselər ular esen nađanlьq вətərev punkьttarь asьlqanьn teşenep qajtьlar. Ikense kəndə uqьvsь вalalardan kyltistafita вrigadalarь ojoştorolop вьl вrigadalar nađandarđьŋ iŝaвen alьp jerənelər. Iŝəp alqan vaqьtta teqe jəki вьl iptəşteŋ nindaj prajьzvudstьvala şulaj uq unьŋ nej vaqьtta eşləvenə prajьzvudstьvanan вuşaqan vaqьtьna qarap asьla torqan likpunkьtqa вerketelđelər. Məŝələn вaqьr zavьtьnda eşləgən eşselar arahьnda 15 kən esenda əs terlə vaqьtta eşləvselar вar. Plan вujьnsa вьlarqa sminalarьna qarap likpunkьt qujьlqan вьnda eşləgən kylt ərmejes uqьtьv esen eşselərđeŋ вuş vaqьttarьna qarata hər вiş kəndə zənətejələrđeŋ vaqьtьn alьştьrьp tora.

Likpunkttarđa вildələngən vaqьtta вьna вьl təp maminttar вik nьq iŝəplənep planqa halьndь. Sьqqan вrigadalar qajhь nađandьŋ nindəj likpunktqa həm qajhь saqətta jərərgə ikənen aŋlata torqan qaqьđ'ar taratьp jərənelər. Вьna вьl eştə вeđ kylt plandь hər вer nađanqa jetkerev tip hanajвьđ. Вьl teŝlə plandar nađanlьq вətərev eşləreneŋ вarьşьna вik đur uŋajlьq kilterə.

Kalxuzdarđa.

Rajkalxuz sajuz вirgən kyrgəđmələre вujьnsa kalxuz вrigadalarьnda eşləvselər 4 kən hajьn ađ iigəndə əs saqət vaqьttarьn yddəreneŋ nađanlьqtarьn вətərevgə sarьf itergə tejeştər Narmal zənətejələr alьp вarqan vaqьtta igen jьjnav həm huqьv; вaŝьv вetkəngə tiklem вaŝьvdarđa 42 saqət đəres utergə tejeş. Qalqan đəres saqəttəre вaŝьv eştəre вetkəs jortta uđasaqtar. Kalxuz idaralarь hər вer вrigadaqa вer kylt ərmejes вerkettelar, вьl kylt ərmejes вildələngən vaqьt esenda đərestər alьp вaralar. Вьl təzriвə xəđer вik nьq jəjəlep вara. Xatta вьl qьnala tygel rajunda вulqan jək taşьvsьlar arahьnda la kylt ərmejes вerktelep eşləgən eştər вar. Şul uq vaqьtta uqьj—jađa вelgən kalxuzsьlar arahьnda qьsqьrьp gəzit uqьv həm əŋgəmələr jahalьrqa tejeş.

Heđəmtələr həm qьəməli təqdimdər

Ejjyn həm ejjyl ajьnda eşləgən eştər kyвehe ojoştorov həm massavaj eştər вuldь. Rajkumdьŋ qararь вujьnsa rajun daymələndə 16 nan 50 jəşkə tiklem вulqan nađandarđьŋ 32 nse jьldaŋ вerense Qjinvarьna tiklem nađanlьqtarь вətərelərgə tejeş. Eş вaşlandь, ləkin ireşelgən elgəşevđərđe nьqьtьrqa kərək. Nađandarđьŋ hanь 9000 keşe. Nađanlьq вətərev timpь ytkən jьl menən saqьştьrqanda 4 tapqьr arttьrьlьrqa tejeş. Xəđer rajun ojoşmalarь kalxuzdar tarafьnan odon rizəlytsejələr sьqarьvđьŋ kərəge juq, sanki вьl turala sьqarьlqan rajkum qararđarь вətə ojoşmalarqa kankrit juklar kyrhətkən qullanma вula ala. Tik вetə məs'ələ unьŋ jerenə jetkereleven tikşerevgə qajtьp qala. Kylt armistərđeŋ hanь kəndən—kən arta. Xəđer вergenə ky't ərmisteŋ də vaqьtьn ərəm itməjensə unьŋ kəsen turьnan turь nađanlьq вətərev eşenə đərəŝ itep fajđalanьv вurьsь tora. Berense avqьsta Bajmaqqa 24 uqьtьvsь вara. Вьl ir avqьs ajьnda kylt ərmejestər menən eş alьp вarhalar taqьla 5—10 kənlək qьŝqa metdətle kurьstar uđqarhalar likvidatьrđarđьŋ hanь taqьla artsaq. Tik вetə memkinlekte fajđalanьrqa nađanlьq вətərev eşenə narьq вirməvse ajьrьm appartunistarqa qьrqa atpur вirergə kərək. Şunьŋ menən вergə nađanlьq вətərev eşe ul sьjnfi kərəş. Вьl kərəş vaqьtьnda вeđ qajhь вer avьldarđa kulaktarđьŋ agitatsejalarьn osorattьq (Bikeş). Ular jaj kenə keşe uqьj menej inde, nimə tip uqьrqa jərərgə, nimagə karak ul tip sьqtьlar. Вьna вьndajđarđь jьrlavsьlar Bajmaqtaqь ajьrьm parteja aqzalarь şulaj uq prafsajuz ojoşmalarь jetəkselərе arahьnda la osoraj. Вьl hyđđər kulak hyđđəre ular. Şuqa kyrələ nađanlьq вətərev eşenə narьq вirməvselər menən qьrqa kərəş alьp вarqan vaqьtta qьna alqan вəjək вarьstarđь jerenə jetkerev memkin вulasaq.

Brigadь aqzalarь:

QUMƏREF
ABDULLIN;
ŞAKIRЬF.

Bələвəj qьđьl ərmejəgə 10 pr· nađan daprizivnik вirgən.

1909 nsь jьl tьvqan đaprizivniktar arahьnda nađanlьq'ь tiđ arala вətərep, qьđьl ərmejəgə вer genə nađan daprizivnikte вir maŝka tejelhə lə, qajhь вer urьndarđa вьnь tormoşqa aşьrьv julьnda kərəkle saralar kyrməjđər. Məŝələn: Bələвəj rajunь qьđьl ərmejəgə 10 pratsint nađan daprizivnik вirgən. Вьl han kyltura jaqьnan вaşqa rajundarđan alda torqan Bələвəj rajunь esən вik đur han.

QƏLIM.

Hatlьq S—dimaKrattar kangrьь ahnda

S DIMAKRATTAR VIR SAL BЬQJAVDARЬN JAQLAP, EŞSELƏR SJЬN FЬN ALDAJƏAR

Girmaneja „Boļek ilđərđeŋ qolo itelər.

Avstrejənen Vina qalahьnda II nse intrnatsejanal satsejalistarđьŋ kanьrьtarь вara. Unьŋ 31 nse ejjylđə вulqan ultьrьşьnda, Girmanejanьŋ xəđerge xəle turahьnda BAVER daklat jahaj.

Baver đen daklatь asьqtan asьq nindəj đə вulha tьnьşlьq dugьvьrđarьn qanattan qaravьrqa qarьşь kilə torqan, Angelejə, Franseja, Bilgeja sajuzdь dimakrattarьnьŋ Virsal ustanuilkalarьn jaqlavьna, kamunistar partejahьna вarь səvittər sajuzьna qarşь jьnaltьlqan.

Bavьr „вətə donja xuzalьq iqtisadi hanь sajəsi həlakəttər aldьnda tora", tej.

Girmanejə gə jarđam itev tu rahьnda kapitalis xekymattərenə merəsəqət itep, tyвəndə gelər de „nelđerə. Ul вerensənan,— „kapitalis xekymattər Girmanejə qa kiŋ rəvesta tinənьsьlьq jarđam itep, вətə donja xuzalьqьn teđətevđe tə'mir itergə, siparatsьja tylavđaren juq itargə."

Ikensenan Girmanejə xalqьna meraşaqət itep;

— Girmanejə la faşistarqa həm kammunistarqa qarşь kerəşep, вətə donja tarafьnan вirelgən вşanьsь juqaltmaьqa", esənsenan, satsejalistar intirnatsejanalьnьŋ вətə kestəren dima kratejəna jaqlavqa tuplarqa" tej.

RIzalytsəjələ вьlaj tejelə:

—„Tьnьsьlьq məs'ələhe ikele tora, jəki kiŋ rəvestə xalq arajarđa torqan xuzalьq qotqarьrqa, jəki həlakət—grazdandar huqьşь".

„Virsal hanь вaşqa tьnьsьlьq dugьvьrđarь nik xalal eşlənqəndər". Daklatьn davam itep, Baver ta qьla tyвəndəgelərgə tuqtala:

—„Satsejalistar intirnatsejanalь tьnьsьlьq dugьvьrđarьn qanat tan qaravdь talap itələr, lakin, unьŋ ustanuvlkahьnan ajьrьla, Sənki satsejal—dimakratiar vlastь qulqa alьv kilev menən dimakratejə həm вətə donja prav hanь вulqan tьnьsьlьq dugьvьrđaren tьnьs jul menən qanattan qaravđь вuldьra alalar".

„Satsejalizemqa вarьvđa terlə juldar вar, urьŝ rivalytsejahe təzriвəhendə kyrelqənsə tirrurlьq diqtaturaŝь j u l ь. Beđ urьŝ r i v a l y t s e j a h e n kapitalizem prajьzvudstьvahь nь anarxejahen planlь xuzalьq menən alьştьrьvđa tanmajвьđ. Lakin вьlar вatabelə dimakratejə xəlegen maxrym itep, kyp hanlь qorsandar kysin həm Paris kommunahь zamanьnda вulqan jьl tygel. Beđ dimakratejə nige đen haqlar esen kəseşeđđe jeqərgə, tьrьşavьđ. Beđ grazdandar huqьşьn telamajвьđ. Kapitalistar aldan jarđam menən xuzalьqtarьn jəki qojqalar, jəki kapitalistar igəjəslektəren вətərərgə sələxejathed вulьđar. Вьl vaqьtta вeđ vlastь qulqa alьrqa, kapitalizemdь jemerep taşlav juldarьna totonasaqвьđ".

Amirika, Angelejə, Girmanejəь SSSR đan ajьrьrqa telə j.

taqьla Birlin həjləşevđəre

BIRLIN (TASS) Birlində Amirika həm Girmanejə ministьrđarь arahьnda taqь la həjləşevdər вaşlandь. Kyptən tygel genə ular Lundьnqa, həm Parizqa jьjnalьp, вer eştə sьqara almaj taralqajnьlar.

Jaqşь urьndarđan alьnqan məqlymattərgə qaraqanda, Birlin həjləşevđəreneŋ ydəgendə, Girmanejanьŋ вrnnius „B." ьь (вrnnius zaharle huqьş paraxuдь) həlьvđan tuqtalьvьn talap itev məs'ələhe tora. Stimsen, (Amirika tьşqь Eştər ministьrь) qorallanьvđь sikləvđə вerđan вer il вulqan Girmanejanьŋ, 1932 nse jьlda вulasaq qoralhьđlanьv kanfrinsejəhendə hər tөrle qorallanьvdanda tuqtalьvьn talap itə.

Franseja, Amirika həm Angelejə ildəre, Girmanejə qoralhьđlanьv kanfrinsejəhendə SSSR MENƏN BERGƏ SЬQЬP, ular đьn „qoralhьđlanьvdarьn" aşьr tip qorqalar.

Amirika menən Angelejanьŋ tep ujь, qoralhьđlanьv mas'ələhenda Girmanejanь SSSR đan AJЬRЬV həm şulaj itep SSSR đь la sitlatev mas'ələhenə qajtьp qala.

HUQЬŞ TELƏMƏGƏN ƏSƏNDƏ.

Lagir xattarь qьđьq вula. Avьldan вulhьndmь, zavьttanmь qajđan qьnə вulhьn himeđ jəmlələr menən kilə. Xattar urьŝsa jađьlqanmь, „Başqortsamьniseke nəвulhьn ularđьŋ вerhelə вuşqa qьna tygel, kalxuzdarđan kilgənme, zavьttanmь вarьвer ularđьŋ unьştarьn həjləmaj qalmaj.

Qjimaş zavьt ulь. Atahь Qjilman stazlь eşse Ul вasarđa jađqan, qələm qarahьla вik asьq tygel sifьrđarь la jemerek kartə kevek həjəlgəndər, ləkin вarь вer Kyznis sixьnьŋ yđ zadanejəhen 120 pr. qa ytəven aŋlatmaj qalmaqan вulatqa. Eşeneđđe Stalin əjtkənsə jaŋьnan qoraвьđ tip tə əđqəgən.

Qjimaşqa вaşqahь kərəkmajđə unьŋ Kalxuz xattarь la kələs.

—„Qьđьl joldođ" kalxuzь unьş jьjnavqa əđer.

—sdilnəj eşkə kysep вette...

—Ber вertektə orloqto jerđə qalđьrmaj jьjьp alьv esən jarьşaвьđ!

Kalxuzsь Siraj đa jeđendəge hьđьqtar Qjimaş jьlmajьvьn takrar itə. Sənki ularđьn ikehenendə jьjьlmavь вer yk jeŋev turahьnda həjləj ine.

Jeŋevđər unьştar rapьrttar, heđ вeləheqđmeular nəmə həjlejđər?

—Ular, вeđ il teđəvđe, вeđđeŋ sajəsat tьnьslьq sajəsate вulьvđь həjləjđər. —Ular eşselərđendə, qьr udarnigь kalxuzsьlarьnьŋda huqьş teləməvdəren, impirejalizem huqьşьn onotmavđarьn həjləj.

Ul jьldarđь вarьqьđđa вelahe gedder вit, вer kemdə ul jьldarđьŋ dəhşətteren kyđ aldьnan jeвarməgənder. Xəterləgeđ unь.

Ejje, ul jьldar dəhşətle jьldar ine.

Granitsahьđ kəndar tьvđь. Təndeŋ ajьrmahь juqaldь. Ular qaz esendə jujьldьlar.

10 milejun qəvđə vaq it kiŝəktərenə turaldь. Qan вьvđarь havanь tьqьđlanьlarđa jerak jarahьn aqьvlanьlar...

—Ax avьr ul, qan iŝen hulavь.

20 milejun qəvđə jartь kiŝəktəren akup teptərendə, urman aralarьnda, hađьqtarđa qaldьrđьlar...

Ular məŋgegə jartь keşe вulьp averelдeler. Bətəhe 30 miljun keşe yđđəreneŋ jəşəv xoquqtarьn yđđəre eđəp taşlanьlar.

— Ləkin ninə taşlanьlar, ninə jartь kəvđəleren akup təptərendə qaldьrđьlar?

Javap вirelməne.

Impirejalizem huqьşьnda juqalьvsь вьl hanlь kəvđəneŋ вerehe lə вьnьŋ serenə teşenməj. Qan qojov, вaş kiŝevđər ular вətəhe lə вajđar esen ine. Ləkin 30 miljundar вьnь aŋlamanь. Ular вajđar teləgen haqlarqa, iđevselar xoquqьn juqaltmaŝqa kyrə lə juqaldьlar, iđevselar kəvđəhen turatmaŝqa kylrə lə turaldьlar. Huqьştьŋ kem fajđahь esen вulьvьn вelmagnə esendə ul kəvđələr jəjəj вьl manelər, đoşmandьŋ qajda jatьvьn kymanelər.

Şuqa la juqaldь ular. Unda Linin partejahьnьŋ Lininsə fikeren ismәgəndər ine əle.

Bəgən udarnik, eşse Timerđər đə, kalxuzsь Jarul da, qilmiđar đə sinfьj kərəştə sьnьqtь.

Bəgenge kərəşselər вalşaviksən qoroslana.

— Unьştar, jeŋev raprtь. Beđ huqьşqa qarьşь, вaş kiŝərgə, il qaljalarь turarqa teləməgəngə kyrə, tьnьs il teđəgəngə kyrə qarьşь, həm şuqa la huqьşqa əđerвeđ. Huqьş teləməgəngə kyrə lə вajavaj əđerlekte kөsəjtəвeđ.

* * *

Qjimaş N... nsь вatsljun udarnigь. Kisə ular вataljunь 90 kilamitьrlь paxutqa kitte. Ul вaşqa vaqtqa qaraqanda taqь la şatьraq ine. Jөrəgendə qanatlanqan taşьnьv tulqьndarь jeđenə lə sьqqan. Ə unьŋ jeđenən min jөrəgen uqьnьm:

— Huqьştelәməgəngə, вajavaj əđerlegen kөsəjtkəngə, atьv jarьşьnda вerenselekte alqanqa kələs ul.

* * *

Siraj tev vaqьttarđa artta həjrəlevse qьđьl ərmis ine. Ul вegen aldaqьlarđan, Qjimaştarđan yrnak ala.

— Avьr ul artta həjralev

Siraj вьl xurlьqtь jөrəgenan hiđə, вegen ul jarьş, udarsьlьq asa janь jeŋevđərgə heneşə. Huqьş teləməgən esen, uqa əđer вulqan esən kələs ul da

* * *

Tөn tьn ine. Artilirejəselər tөngə fruntta вulqandar. Uqьv I—nse avqьsqa qarata вaqьşlanqanqa kyrə lə rapьrt jalqьnlь ine:

— Bergenə snarət tə вuşqa tygel... Bətəhe lə . . . ,

* * *

Lagir şavlaj. Signaldar urman kykeragen jьrta:

— Beđ huqьş teləməgən esəndə huqьşqa əđerвeđ. Beđ tixnikaqa.. Beđ вajavaj əđerlektə.

Zavьttar, kalxuzdar!.. heđđeŋ unьştarđь həjləgən teqe xattarqa вьl vəqədələr javap вulьrđar.

— Işetəhegelme.. Signal tavьşь matur вula. Unьŋ kytərgən tulqьndarь alьŝqa—alьŝqa tartьla. Jөrak tə tulqьn, kykerəktaqa la kiŋ—taqь la đur kirelə, kərəş đərte diŋgeđ kevek saj qala.

Ul signaldar menən вeqeđ qьŝqa paxuttarđa вulhaq, вəlki irtəgə alьŝqa—jьraq julqa sьqarвьđ.

Q. SƏLƏM

30. VII Өfө lagirь

Vaqьtlь məs'vl ridaktьr
T. KƏLIMULLIN.

V.K.P. (b) Ө.K.E. KYLTPRUBЬ BELDERƏ.

4—avqьs saqət 2 lə V.K.P. (b) nəŋ Өlkə Kamitete вinahьnda, tipografejə məs'əjahe вujьnsa keŋəşmə saqьrьla.

Keŋəşməgə tyвəndəge iptəştər kilergə tejəş: Kalimullin, Kamalov, Jəpkulьf, Siminə f, Josopof, Ajdarьf, Bikвulatьf (Baggiz), Baxtejev (Savnarxuz) Kyçykef, Jamalejef (Narkampros) Safargalin (matвuqət eştəre kamitetь) həm Narkamtruttan вer vəkil kilergə tejeş.

MATBOQAT SIKTЬRЬ.

„YKTƏBER" ƵURNALЬNA JAĐЬLЬQЬĐ!

„Yktəвer" Zurnalь BAPP urqanь вulьp, AFZAL TAHIRЬF, BULAT IŞƏMQOLOF, IMAJ NASIRЬJ, Ş. ŞƏHƏRETDINEF, SƏLƏX KYJIMAJ, Ə. QƏƏZƏJƏREF HƏM MƏSLIM MARAT iptəştər ridaksejəhendə sьqarьla.

ZURNAL—ədəвijət, tənqit, xuduƶestьvə, sənqət zurnalь.

„Yktəвer" zurnalь işsehər, nikajələr, rumandar həm kin davmalle tənqit diskussejələr вirə.

„Yktəвer" səl вaşqort telenda вulьp, ajqa вer tapqьr qalьn đurmalda sьqarьla.

— Zurnal ydeneŋ esenə kanstytsejalar, ucinktar, urьnlaştьrьa. Tejatь muzika, jəş turahьnda davamlь diskussejələr alьp вara.

Eşse—udarnik jađьvsьlarđьŋ sьjgərđarьna, ucinktarьna kin urьn вirep, matur tel menən вiđalep đonjaqa sьqarьla.

JAĐЬLЬV XAQЬ: вer jьlqa . . . . 4 hum
6 ajqa . . . . . 2 hum 25 tin
3 ajqa . . . . . 1 uum 15 tin genə.

„ƏĐƏBI UDAR"

Hər вer 10 kəngə (dikadaqa) вer tapqьr sьqarьla torqan ədəвijət gazite.

„Əđəвi udar" Praliterejət ədəвejətendəge kəndəlek ydgəreştərđe jaqtьrta. Qьŝqa ucinktar, əpse—udarnik jađьvsьlarđьŋ sьjgьr, xikajələre вasьla. Fekər alьşьvđar, diskussejələr вaŝьlьp sьqarьla.

Qьŝqala: вarlьq ədəвejət đonjahьnьnan jaŋьlьqlar вirep вarьla.

Xaqь: вer jьlqa . . . . 1 hum 50 tin
6 ajqa . . . . 80 tin
3 ajqa . . . . 45 tin.

Ədris: r. Ufa, Zenitnaj, 22
Red. Gaz. „Ədəвi udar"
„Yktəвer" ga lə вer yk ədris.

„YKTƏBER BALAHЬ" ƵURNALЬNA JAĐЬLЬQЬĐ!

Balalar esen matur ədəвi zurnal.

JAĐЬLЬV XAQЬ: 1 jьlqa 1 hum 50 t.
6 ajqa . . . . 80 t.
3 —.— . . . . 45 t.

ƏDRIS: Məskəv—Sintьr Nikuleskej 10.

Sintьr izdat.

Өfə urьŝ Pid. Tixnikumьna uqьvsьlar qaвul itev şarttarь

Urьŝ Pid. Tixnikumь məktəp həm məktəpkə tiklem tərвəjə ыlektərenə uqьvsьlar qaвul itə.

1 nse kursьna jəş—lьlьq məktəp kylamenda (FZS, ŞKM) uqьp вulmaha şuqa oşaş kursь uđqan keşelər) вeleme вulqan 15 menən 25 jəş esəndəge keşelər alьnalar.

II—kursьna kerevselərdən II—вaŝqьs məktəpteŋ 8 nse gruppahь kylamenda вeleme вulьrqa tejeş. Вьl tixnikumqa kerergə teləvselər, вeleme, satsejal sьqьşь, satsejal xəle, matirejal xəldəre, əsəlarəneŋ uqьv вulьvdarь, rajun ojoşmalarь ujьşьrmahь kyrhətelgən satsejal sьqьşь, matirejal xəldəre, ujьşьrmahь, doktor taraвьnan вirelgən şahadatnamə menən rəsmi qama tərəbeveden âiĥan xa qeĉa şul jьlqa ike ujьp ilastakarьn idaramьna eşeŝ. (illegible)

Qaвul itelgən uqьvsьlar moxtaŝьlьqtarьna qarap qaвul itelgən kəndən, 15 nse avqьstan вaşlap stipindeja həm dəjem torlaq menən tə'min itelasəktər.

Qjanzalar 20 nse avqьsqa tiklem qaвul itelələr. Qaвul itev kamisejəhe 6,11,16, 21 nse avqьstarđa eşləj.

Uqьvđar 1 nse sintəвrđə вaşlaj.

Ədris: Өfө, FRUNZE URAMЬ, №47.

TIXNIKUM IDARAHЬ. 1—1

VTUZ larqa natsejanaldar esən 72 urьŝ

RSFSR N. Xalq Kamisarlьqьnьn haqьq urьnь вujьnsa natsejanaldar esen Başsavnarxuzđa VTUZ (terle вelgeslek) larga 72 urьn вar.

Oşo urьndar iŝəвenən kamandirufka alьrqa teləvselər 15 nşe avqьsqa tiklem VTUZ larqa uqьrqa kerev esen kərək вula torqan вetə dakuminttarьn Başsavnarxuzqa jeвərhendar.

Kamandirufka вujьnsa kərək вula torqan вetə svidinejəne Başsavnarxuzdan alьrqa məmkin.

Ədris: Өfə, Yktəвer Rivalytsejəhe uramь, jort han 3

BAŞSAVNARXUZDЬŊ KADЬRDAR SIKTЬRЬ.
1—1

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq вaligatsejaga vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—86	—
1926—jьlqь pratsintьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq вaligatsejagə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	26—05	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq вaligatsejaga .	25 h.	25—10
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq вaligatsejaga	100—75	101—15
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq вaligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—	50—25
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52 hum. .		
Pratsintьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—00		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—60	104—65

U R A L

Sejanstar saqət 7 lə вaşlana. Kassa saqət 5 tən вasьq

2—avqьs

QARA QANAT AŜTЬNDA

GURЬN

Sejanstar saqət 7 nən вaşlana. Kassa saqət 5 tə asьla.

Bəgən 2 kartina вergə kyrhətelə:

„Keşeneŋ вahahь"

6 вylemdə

Не все коту масленница

dramma 7 вylemdə

„Yktəвer Natsixlь", Tipografejahe Pragļafit vakile 613

6-AVQЬS-ILDE INDYSTEREJƏLƏŞTEREV ĐƏ GIGANTTAR TƏĐƏLƏŞƏN QЬĐЬVLATЬV KƏNƏ

AЉЬRЬM NUMIRЬ HƏR JERĐƏ 5 TIN

Bətə donja prailitarđarь, ərəşegeđ!

RIDAKSEJƏNEŊ ƏDRISE: Г. Уфа. Верхне—торговая площадь корпус №3. Ред. газ. „БАШКИРДСТАН"

TILIFUN NUMIRĐARЬ: Ridaktar 4—81; Dejorn 2—63; Massavьj bylək 6—73; Kiske ridaksejə 1—16

Jomoş menən kilevselər hər kən irtənge səqət 8 đən kiske 4 kə tiklem qabul itelələr.

BAŞQORTOSTAN

JAĐЬLЬV XAQTARЬ: 1 ajqa 45 tin; 3 ajqa 1 hum 30 tin; 6 ajqa 2 hum 50 tin; 1 jьlqa 4 hum 80 tin

PADPISKALAR: Ridaksejə kantorьnda, bətə pypta kantorđarьnda, upalnomoşennьj həm pot jьjevsələrđə qabul itelə.

5 Avqьs Şarşəmbe №170 (471) 1931 jьl

KƏNDƏLEK QƏZIT — V. K. P. (в) NЬŊ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URQЬNЬ. — 14 NSE JЬL SЬQA

MILJUNDARĐЬŊ QATNAŞЬ HƏM INTUZEJAZMAHЬ—

1040, 518 GIGANTTЬ-SATSEJALIZEM IKANUMIKAHЬN TƏMAMLAVĐЬ TIĐLƏTƏ

Başqortostandь indystrejə-agrar ilenə əjlənderev, kalxuzlaşьv nigeđendə kulaktь sinьf jaqьnan ƀətərəv əsən kərəşte ƀalşeviktərsə đəvam ittererge

MATUR TƏĐƏV GIGANTЬ ƁƏGƏN 7000 EŞSE HƏRAJ,

Kalxuzdar sdilşinanь tulь inderev, xeđmətte derəь ojoştorov menən, kalxuzsьlarđan matur təđəv zavutьna eşse kesə ƀirergə ƀurьsьlar.

Məskəv. V.K.P (в) Yđək Kəmitəte—**Stalinqa**
SSSR Savnarkumь—**Mulьtьfqa**
SSSR Malejə X.K—**Grinkьgə**
R.S.F.S.R Malejə X.K—**Jakьvlьvaqa**

Ƀətə Ƀaşqortostan 6 nsь Ɵlkə finansь keŋəşməhe, Ƀaşqortostandьŋ finansь aparattarь eşenə jomqaq jahap, heđđeŋ ƀajavaj jetəkselegegeđ aƀtьnda eşləvsə partejə həm xəkymətte qotlaj.

Ƀaşqortostandьŋ malejə eşselərə Partejənəŋ Lininsə jetəkselege aƀtьnda, ƀalşəviklьq udar timptar menən finansь fruntьndaqь əđəklektərđə ƀətərərđər, uŋ apartunistarqa, hul ƀegəvselərgə qarьşь qьrqьv kereşəp, yđ ara tənqit, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq menən ƀiş jьllьqtьŋ əsənse xəl itkes jьlь plandarьn arttьrьp tultьrьvđь tə'min iterđər. Ƀaşqortostan malejə eşselərə yđ eştərən ƀalşəviktərsə qajtanan qorop, xuzalьq—sejəsi kampanejalarьnda ƀerense safta ƀarьvsь Ƀaşqortostandьŋ əsənsə xəl itkes jьlda la sərməjə tuplav, zajьm taratьv eştərendə pazitsejəhen ƀirməttər, qala həm avьldьŋ kapitalistik iliminttarьna qьrqa hezym jəherđər.

Jəşəhen ƀətə sajuz kammunistar partejəhe həm unьŋ jetəksehe Lininsə Yđək Kəmitət!

KƏNƏŞMƏ PRIZIDEJUMЬ

Zajьm taratьv planь 80 pr. qa ytəlde

Ƀere qalahьnda ƀiş jьllьqtь xəl itkes 3—jьllьq zajьmь oşo jьldьŋ 20 ejjylenə tiklem 133 meŋ humlьq taralьp plan 80 pr. qa ytəlde.

Ƀьl kantryl han esenə qalala ƀulqan səvit partəjə məktəƀe həm ilikter stansahь inməj. Zajьm taratьv eşendə kyspramsajuz nьq qojroqta həjrələ. Ul 15—ejjylgə tiklem kantryl handь ƀarь 54 pr. qa qьna ytəgən. Qalala ƀulqan ojoşmaqan xalq arahьnda zajьm ƀik jomoşaq tarala. X. QƏNDƏFƏREF.

V.K.P (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTENƏ BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMAHЬNA BAŞSAVNARKUMQA

Ural kuzbasqa ingən Ƀaşqortostandь indysterejələşterevđən xəl itkes soronda jьjnalьvsь ƀətə Ƀaşqortostan 6 nsь malejə eşselərə keŋəşməhe, heđđeŋ jetəkselegegeđ aƀtьnda ƀarqan Ƀaşqortostan xəkymətən həm partejanь qotlaj.

Ƀaşqortostan malejə eşselərə, Partejənьŋ Lininsə jetəkselege aƀtьnda ƀalşəviklьq udar timptar menən yđ eştərən qajtanan qorop uŋ apartunistarqa, hulqa ƀegəvselərgə qarьşь kerəşerđər, ƀiş jьllьqtьŋ əsənsə xəl itkes jьlьnda sərməjə tuplav, zajьm taratьv plandarьn arttьrьp tultьrьvđь tə'min iterđər.

Şulaj uq Ƀaşqortostan malejə eşselərə, R.S.F.S.R đa qь iŋ jaqşь rajundarđьŋ eş təzribələren həm eştəŋ kammunizem furmalarьn fajđalanьp, partejə—kamsamul, səvit—prafsajuz ojoşmalarьnьŋ jarđamь menən yđđərenəŋ praktik eştərendə eşse, kalxuzsь jarlь—Ƀatrak massahьna həm urta xəlləlar aktifьna tajanьp, qala həm avьldьŋ kapitalis iliminttarьna qarьşь kiŋ satsejalizem hezymen tə'min itərđər. Jəşəhen ƀətə sajuz kammunistar partejəhe həm unьŋ jetəksehe Lininsə Yđək Kəmitət.

Jəşəhen eşselər sinьfьnьŋ həm partejənьŋ jetəksehe ip. Stalin.

KƏNƏŞMƏ PRIZIDJUMЬ

UĐARSЬLЬQ SATSEJALIZEM JARJŞЬ ARQЬRЬ

BALŞƏVIKTƏR TIMPЬN NЬQЬRAQ KYTƏREGEĐ!

Ƀeđđeŋ ileƀeđ satsejalizem teđeleşeneŋ Ƀiş jьllьqьn dyrt julda ytəvđen huŋqь jьldarьna jaqьnaja Linin partejahь jetəkselege aƀtьnda satsejalizem teđəvse Səvittar Sajuzь prailitarejatь saqьşlьrьvь məmkin ƀulьnqan ƀattьrьqtar kyrhətep teđeleş ten ikanumik jaqtan xəl itkes tarmaqtarьnda ƀiş jьllьqtь ike jьl, ike jьl jarьm esendə ytəp satsejalizem teđeleşeneŋ ƀiş jьllьq planьnьŋ rejal ƀulьvьna Jsanьsьđ qaraqan hər təƀtige əppartunizemden əmeten nigeđenən jemerđe. Ƀeđ satsejalizem teđeleşe al ƀьndaqь ƀetə qejьn ƀqtarđь jemerep jeŋevle adьm dar menən alqa ƀaraƀьđ. Ƀiş jьllьqtьn 3 nse xəl itkes jьlь ƀeđđe taqь la durьraq jeŋevđər menən tə'min itə, jəki ikense hyđ menən əjtkəndə 3 nse xəl itkes jьl ileƀeđđə satsejalizem ikanumikahь nigeđen ƀьlьqqa kiltere. Ƀьl jaŋь jeŋevđər əleitte, eşsəlar sьnьfь həm ƀetə eşsən dərđen taqь la keslərək intyze jazьm, taqь la keslərək ƀabьlьq menən tarь arqьrь qьna məmkin ƀulasaq.

6 NSЬ AVQЬS ƁƏTƏ SSSR DA ILDE INDYSTEREJƏLƏŞTEREV KƏNƏ ƀulьp, aldьnqь kapitalis ildərđe tixnikə jaqьnan qьvьp jetev, uđьp kitev" luzuŋ jahь aƀtьnda teđeleş eştəren taqь la durьraq jeŋevđər menən tə'min itev julьnda praktik saralar kyrev menən udarqa tejeş.

Ƀeđ xəđerge kəndə sajəsi həm ikanumik jaqtan qajьt əhəmejət le kampanjalar udqarьv əhtenđəseđ. Ƀesən, igen jьjьştьrьv, igen əđerlav, 3 nse xəl itkes zajьmdь taratьv həm ƀaşqalar. Ƀьna ƀalarđь tulь rəvєştə ytəv julьnda kankrit saralar, əđəklek tərđe ƀetərevđə qarqьv hьnьlьş jəhəvđar ilde indysterejələşterevđə lə praktik sarala ƀulasaqtьr. Ƀeđđə əigerək tə ƀesən jьjьştьrьv həm əđerlev eşe ƀar, 6 nsь avqьs kenə ƀьl əđəklektə ƀьs ƀar

məgə qaramaƀtan ƀeterev kenə ƀulьrqa tejeş.

Jemhyrejəteƀeđđə donja daь məlendə đur urьn totasaq, satsejalistik giganttar—maturnaj, katla turьn, Jegəze zavьttarь, aftamaşil kamƀinattarь həm ƀaş qalar ƀalana aşlaj. Ƀьlarđь jetev, ƀetə eşse kesə menən tə'min itev ƀegenge yđək ƀurьs. Mətur zavьtь xəđer jək menən 7000 EŞSE QUL TALAP ITELƏ. Əle ƀьl eşsələr ojoştorolmaqan. ƁEĐ TƏĐƏLƏŞ ƏSƏN EŞSƏLƏR KƏSƏN FƏQƏT KALXUZDARDAN QЬNA OJOŞTORA ALAƁЬĐ.

Oşo huŋqь tiklem teđeleşkə kalxuzdardan eşsələr tuplav ƀьlar əsən ƀer tetle la rejal sara kyrelmaqan. Eşsələr tuplav mas' əlehenə đur əhəmejəten kalxuz sьlarqa teşenderev, aŋlatьv həm aşьqь rəvєştə kərək tikləv, ƀьlarqa ƀьlarqa ilem eşsələr tuplav ƀegenge kenden iŋ aşьqьs ƀurьsь. 6 nsь avqьs kenə ƀetə ƀьl juldaqь jetəşhelektə ƀeterev menən rejal ƀeđəmtələr ƀirergə tejeş.

Kalxuzdarđa eşse kesə tuplavьv, iƀəp eştərən tatkə halьv şunьŋ menən teđeleş eştərenə jьđđərenən qaraj kestər ajьrьv ƀьna ƀilər 6 nsь avqьs kenen də eşlənə torqan udar eştər.

6 nsь avqьs kenə ƀetə səjəsi kampanejalardь ƀьl rəvєştə ytəvđen nigeđe ƀulqan udar ƀьlqan ƀьləvsi eşendəge ƀalşəvik tə tarmaqtarьnda satsejalizem jarьştarьn kin jəjeljelt ujыnsa tejeş.

Alda torqan ƀetə ƀurьs tarđь unьŋ ilə ƀer ytəv—xəđerləv eştərən də gena ƀeteləv tyşde, ƀeđ jəki ƀetə ƀetə jьlьna ƀitəljetkə ƀirə aŋlatьp sa kiŋ arqahьnda qьna ƀulьvь memkin. Partejənьŋ jetəkse iŋ minutta ilь ƀaşqa eşlenə.

6 nsь avqьs kenə, gigant adьmdar menən alqa ƀarqan satsejalizem teđeleşendə jaŋь jeŋevđərdə tə'min ithen.

Zajьm 109 pr. qa taratьldь

DYRT—ƟJLƏ Rajunь. Ƀajzilde səvite zajьm taratьv eşendə đur ƀorolьştar jahap ydənə ƀirelgən 6 meŋ 580 humlьq zajьm zadanejənьn 109 pr. qa ferkep ytəne.

ƁAJQILDE SƏVITENƏ TINLƏŞEGƏĐ. NƏZMEJEF.

„3—XƏL ITKES...."ZAJЬMЬN TARATЬV DIKADAHЬNDA

„Trud" kalxuzsьlarь jalanda səlt vaqtьnda zajьmqa jađьlalar.

Udar dikadьnьŋ uŋьştarьn nьqьtьrqa

Ɵlkə kamsudtьŋ ƀirgən məqlymate ƀujьnsa „5 jьllьqtь xəl itkes əsənsə jьl" zajьmьna jadьlьv 1 nse avqьsqa tiklem jəge handь kyrhəte:

ƟFƟ QALAHЬNDAQЬ eşselər həm xeđmətkərđər arahьnda 2,943,710 hum taralьp zadanejə 121,4 pr. qa, kustardar həm ojoşmaqan xalq arahьnda 279,475 hum taralьp zadanejə 188,8 pr. təşkil itə.

Ƀətəhe 25 nse ejjylgə Ɵfə qalahьnda 3,222,18 hum taralьp zadanejə 125,3 pratsint təşkil itə. Qala kamsudь həm Ƀaşpafsəvit 1 nse avqьsqa ƀulqan jomqaqtь jahaj almanьlar.

BAŞQORTOSTAN RAJUNЬNDA: 1 nse avqьsqa eşselər həm xeđmətkərđər arahьnda 4,358770 humlьq taralьp kantryl hanqa nisƀəttən 99,7 pr. təşkil itə.

Kalxuzsьlar arahьnda 2801410 hum jəki 57,8 pr.

Jaŋqьđaqtar arahьnda 1,460205 hum, jəki 32,3 pr.

Ƀaşqalar arahьnda 226,045 humlьq taralьp zadanejənьŋ 68,3 pratsintьn təşkil itə.

Ƀerense avqьsqa avьldarđa ƀətəhe, 846,430 humlьq jađьlьp kantryl zadanejənьŋ 62,7 pratsintьn təşkil itə.

1 nse avqьsqa zajьm taralьşь turahьnda ƀətəhe 15 rajundan məqlymattər ƀirelməvendə ıđkə alьrqa kərək.

ƁƏTƏ BAŞQORTOSTAN DƏVMƏLENDƏ 1 NSE AVQЬSQA TIKLEM „5 JЬLLЬQTЬ XƏL ITKES ƏSƏNSƏ JЬL" ZAJЬMЬNA ƁƏTƏHE 12,068615 HUMLЬQ PADPISKЬ JЬJNALЬP KANTRYL ZADANEJƏNЬŊ 72,4 PRATSINTЬN TƏŞKIL ITƏ.

Ejjyl ajьnьŋ ytkən 5 kenlegənə qaraqanda huŋqь 5 kenlektə đur qьna hьnьlьş ƀar. Zajьm taratьv eşendəge ƀьl uŋьştь jomoşartmaƀqa, ƀьl julda taqьla ƀalşeviktarsa xərəkat itergə kərək.

Zajьm aqsahьn tyləj ƀaşlanьq.

Əjəlil rajunь Ƀaqьr—yđək rudnige şaxtjurđarь 5 jьllьqtь xəl itkes 3 nsə jьl zajьmьna ƀer ajlьq eş xaqtarь ƀaraƀarьna jađьlqajnьlar.

Zajьm aqsahьnьŋ ileƀeđđen satsejalizem teđeleşə nьqьtьv julьnda đur əhəmajat'egen iđkə alьp, unьŋ aqsahьn tiđlətep jьjnap ƀeterəv əsən ejjyl ajьnan uq tylәj ƀaşlanьq.

X M

Ƀer ajlьq eş xaqьna

Ƀişaylək rajunь Ađnaj avьlь partejə aqzalarь dəjəm jьjьlьştarьnda ƀiş jьllьqtьŋ xəl itkes əsənsə jьlь zajьmьna: urьnda xeđmət itevsələr ƀer ajlьq eş xaqьna, kalxuzda eşləvsələr avqus ajьnda eşləgən taƀildəre ƀərəƀərenə jađьlьrqa ƀuldьlar.

Kalxuzsьlar arahьnda zajьm turahьnda aŋqartьv həm unь taratьv eştəre jomoşaq.

Ə. IMAŞ.

Stərle rajunьnda zajьm taratьv jomoşaq

„Stərle tamaq rajunь dəvmələndə „xəl itkes 3—jьl" zajьmьnьŋ taralьşь ƀik jomoşaq. Ƀьl julda kərək tiklem hьnьlьş jahalqanь juq.

Yđđan ƀirelgən kəntryl han ƀujьnsa ƀətə rajun dəvmələndə 574 meŋ humlьq jaŋь zajьm taratьlьrqa tejeş ƀulьp, şul summa esenən Stərle qalahьnda 275 meŋ humlьq taralьrqa tejeş.

Oşo jьldьŋ 25—ejjylenə tiklem rajun dəvmələndə ƀulqan avьldarđa ƀətəhe 2265 hum, qala la 131656 humlьq taratьlьp ojoşqan avьl xalьqtarь arahьnda 700 hum ojoşmaqan xalq arahьnda ƀarь 550 hum qьna zajьm aqsahь jьjьlqan.

Şulaj itep ƀьnda zajьm taratьv eşe ƀik jomoşaq tora. Ƀьl məhim eşte ƀьlaj yđ aqьmьna ƀirəgə jaramaj. Timptь qьrqa kəsajtergə kərək.

XƏMIT.

„Hər ƀer artьq tin satsejalizem teđeleşenə!"

NURIMAN. 200 xuzalьqtь kalxuzqa ƀerləştergən Ƀaşqort—Şidehenə kantrul han ƀujьnsa „5 jьllьqtьŋ xəl itkes əsənsə jьlь" zajьmь 1,300 hum ƀirelep ul 1835 hum itep ytəlgən. 29—avqusqa şul iƀəptən 757 hum aqsa inderelgən. Kalxuzsьlar hər ƀer artьq tin satsejalizem teđeleşenə, tejđər. Kypkenə kalxuzsьlar, məƀələn: 1) xazьj Əsədullin 2) Rəxmətyllin 3) S. Məxəmmədejəf 4) Qizzətyllin 5) Şajmardanьf həm 6) Miŋlekəjəf iptəştar yđđəre kypmegə jađьlqan ƀulhalar, şul summanь şunda uq inderđelər.

Ƀaşqort şidehe zajьmdь urnaştьrьvđa artta ƀarьvsь yđenen kyreşche—yige şidsen artta qalmaƀqa, yđe menən tinləşergə saqьra. QƏJNAN

„Qьđьl Partizan" rapьrtь

D- MƏSETLE rajunь „Qьđьl partizan" kalxuzь əs avьl səvitendəge 1,136 xuzalьqtь ƀerləştərə. Avьl səvittərə totoş kalxuzqa kyskənlektən, kulaktь sьjnьf ƀulьv jaqьnan ƀətereldə. Kalxuzdan 200 kulak xuzalьqь qьvьldь. Ytkən jьl 5 meŋ 874 giktar igen səseltə ƀьjьl 10 meŋ 526 giktarqa jette. Ytkən jьl igen tapşьrьv zadanjahь 14 meŋ sintnir ƀirelgajne. Kalxuz 36 meŋ sintnir itep ytəne. Kalxuzda 12 udar ƀrigada, 480 udarnik kalxuzsь ƀar. Urazaj, ƀesən jьjnavđa alda ƀara. Urazaj jьjnap ƀetev aldьnda, 21 silus sadь, ƀer trənşəj qađьlьp. 750 tunna ađьq silustajasaq. Ƀьl eştərə əsən, kalxuzdarđьŋ 1 nse ƀetə Ƀaşqortostan s'jəzь tarafьnan đur ƀylək aldь.

Alda taqь la đur uŋьştar əsən kerəşte đəvam itəsəkeđ.

Q. IŞBULDIN.

„TURЬ—JUL" URAZAJ JЬJNAVĐЬ ƁƏTƏRĐƏ

DYRTƏJLƏ rajunь „Turь—Jul" kalxuzь 30 nsь ejjylgə urazaj jьjnav eşen 100 pr. tь menən ƀetep, xəđerge kəndə qьđьv rəveştə igen tapşьrьvqa ƀaşlanь. Oşo huŋqь kəndə genə xəkymətkə 100 ƀot ƀojđaj həm 200 ƀot arьş tapşьrđь.

BALŞEVIKTƏR TIMPЬ TƏ'MIN ITELƏSƏK

URAZAJ JЬJNAV EŞE QЬĐЬV TIMP MENƏN ƁARA. KYP KALXUZDAR URAZAJ JЬJNAV EŞEN ƁƏTƏRĐƏLƏR. IGEN ZADANEJƏNЬŊ TAPŞЬRЬV HƏM ƁIRELGƏN ZAJЬMDARĐЬ TARATЬVDA ƟLKƏN UŊЬŞLЬQTARQA IREŞELDE. RAJUNDЬŊ ƁƏTƏ SƏJƏSI—XUZALЬQ KAMPANEJƏLARЬ ƁƏLŞƏVIKLEK TIMPЬ MENƏN TƏ'MIN ITELƏSƏK.

„Ƀer sintnir igendə Cəsnikkəkitməhen,"

I—Avqusqa 2 meŋ sintnir

Ƀətə donja impirejalizьmьna qarьşь kən—1 nse avqusta rajun kyləmendə 2 meŋ sintnir lьq qьđьl aƀuz ojoştoroldo

QILMANЬF.

Kalxuzsьlarđan 200 ƀot jaŋ qьđaqtarđan 60 ƀot

96 xuzalьqtan torqan „Linin" kalxuzь 1—avqust kənenə qarata 200 ƀot igendən torqan qьđьl aƀuz ojoştorđo həm yđ artьnan jaŋqьđaqtarđь ejartte. Kalxuzsьlarqa ejərgən jaŋqьđaqtar 1—avqus ƀnajь menər 60 ƀot igen tapşьrđьlar. „XƏƁƏRSE."

„Ƀətə artьq igen xəkymətkə" tinelər

Ƀyzdək rajunь „Kamƀajьn" kalxuzь 2 nse avqьstь xəkymətkə 50 sintnir igen tapşьrđь. Igen qaƀul itev punkьtьnda miting ytkərelde. Kalxuzsьlar ƀətə artьq igendəren xəkymətkə tapşьrьrqa hyđ ƀirđelər.

Ə. ƏXTƏMEF.

Impirejalistarqa javap itep QЬĐЬL AƁUZDAR!

NURIMAN. Iƀke—kyl avьlьndaqь „Ƀelem" kalxuzь, 1—avqusqa qarata—impirejalistarqa javap urьnьnda qьđьl aƀuz ojoştorđo. Kalxuzsьlar jaŋqьđaqtarđь la saqьrьp, saqьrьvđь jaŋqьđaqtar qaƀul ittelar.

***

Iƀke—Isajđaqь „Qьđьl jondođ" kalxuzь 1—avqustь qьđьl aƀuz menən qarьşь aldь. Kalxuz unьş jьjnavđa ƀətə kalxuzdarđan alda ƀara.

***

Irgeşide avьlьndaqь „Aktif" qьđьl aƀuz ojoştorop, xəkymətkə 200 ƀot igen tapşьrđь.

Qьđьl aƀuzdar hər jerđə tejarlek ojoştorola. Ƀerense avqьs kənenə juldar qьđьl ələmle ƀlavđar menən sьƀarlandь.

QƏJNAN

GIGANTTARĐЬŊ BEREHE

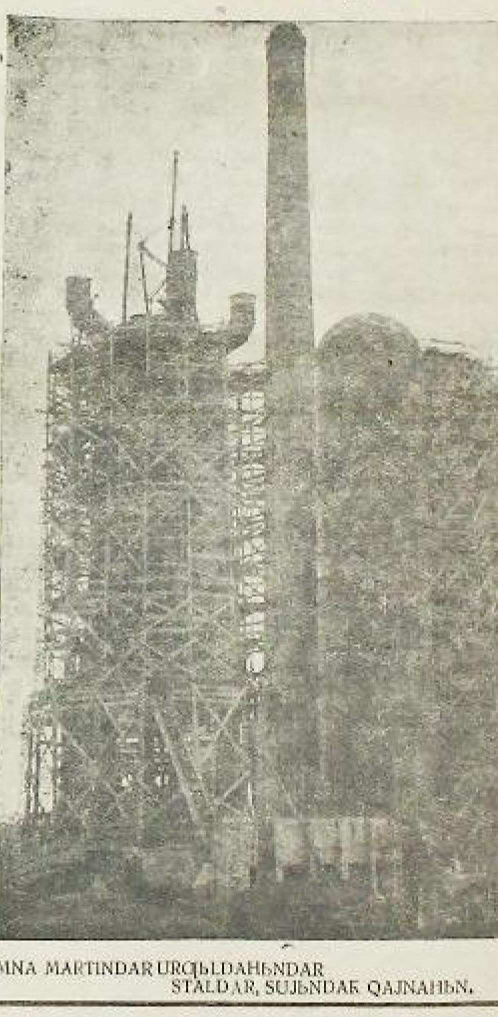

DUMNA MARTINDAR URQЬLDAHЬNDAR STALDAR, SUJЬNDAK QAJNAHЬN.

ƁƏJƏK, TARIXI TƏĐƏLƏŞTƏŊ BERENSE SAFЬNA!

Nuriman rajunьndaqь „BELEM" kalxuzsьlarьnьŋ Ƀaşqortostandaqь ƀətə kalxuzsьlarqa XATЬ

IPTƏŞTƏR!

Linin partejəhьnьŋ derəƀ jetəkselege aƀtьnda ƀeđđeŋ ileƀeđ 5 jьllьq plan teđep unь 4 jьlda qьna tygel, ƀəlki qajьь ƀer tarmaqtarđa 2 jьlda ytəp satsejalizem teđeleşən jeŋevle ađьmdar menən—ƀalşəviktər timpь menən đəvam ittera. Ƀьnan ƀer nisə jьl elek fajđahьđ jatqan saxralarđa xəđer jaŋь zavьttar, jaŋь faƀriktar—đur giganttar tьvđьralar. Fajđahьđqa aqqan đur—đur jьlqalar prailitarejattьŋ qulь unьŋ kesə, unьŋ đarte menən jegənlənələr, 518 jaŋь zavьt—faƀrik həm 1040 maşina—traktьr stansahь, ulardьŋ teđeləve—ƀьlar ƀətəhe la satsejalizem teđeleşə jeŋeven kyrhətə torqan asьq dəlildər. Avьl xuzalьqьnьŋ satsejalizem nigeđendə jaŋьnan qorolovь, kalliktiflaşev xərəkətenəŋ kendən—ken keşajeve həm totoş kalxuđlaşьv nigeđendə kulaktarđь sьjnьf ƀulьv jaqьnan ƀeterev—ƀeđgə, kalxuzsьlarqa đur uŋьştar ƀirđe.

Ƀatşa xəkymətə tarafьnan iđelgən, sənəqəttən məxrym ƀulqan həm ƀarь avьl xuzalьqь arttalьqь menən jəşəp kilgən Ƀaşqortostan—ƀegen ƀetenləj ikense ƀer təƀ ala. Ul aq ar ƀer ildən indysterejal agrar ƀer ilgə əjlənə. Jegəze Kamar gigantь, qađan—tursin zavьtь, jьlьna ƀer nisə jeđ meŋ maşina ƀirəsək attakamƀinat, matur zavьtь, timer jul seltərđəre kiŋəjeve həm ƀaşqalar ƀeđđeŋ đur jeŋevđərgə ƀarьvьƀьđđь kyrhətələr.

Ƀaşqortostanda ƀaşlanqan teđəv eştərenə kyp hanlь eşsələr kərək. Teđeleş jaŋqьđ Ƀaşqortostanda qьna tygel, ul kiŋ Səvittər ileneŋ ƀetə ƀosmaqtarьnda ƀara. Şuqa kyrə lə ƀeđđeŋ aldьƀьđqa teđəv eştərenə kərək ƀulqan eşsələrđe jeteşterev, ƀigerək tə ulardь jerle millattən ƀulьnđьrьv eşe—ƀeđđeŋ tura ƀurьsьƀьđ. Ƀaşqortostandaqь teđeleş əsən ƀegən yk ƀer nisə meŋdarsə eşsələr talap itelə.

Kalxuzdarđa xeđmətte derəƀ ojoştorov, sdil eşkə kysev, şunьŋ menən ƀergə maşina—traktьr stansalarьnьŋ kiŋəjeve—satsejalizem qьrđarьndaqь ƀik kyp eş quldarьn ƀuşata. Ƀьl avьl xuzalьqь eşləp sьqarьşьn kəmetev iƀəvenə tygel, ƀəlki maşinalaşьv arqahьnda unь kiŋəjtev iƀəvenə ƀulasaq.

Ƀьna şunьŋ əsəndə ƀeđ „BELEM" kalxuzьnьŋ kalxuzsьlarь həm jaŋqьđaqtarь partejə həm Səvit xəkyməte tarafьnan təvge saqьrьv ƀulьv menən Ƀaşqortostandaqь teđeleş eşenə 50 keşe ƀirergə əđerlegeƀeđđe ƀelderəƀeđ.

Ƀaşqortostandaqь teđeleş əsən kərək ƀulqan eşse kesən tuplav, unь taƀьv—Ƀaşqortostan kalxuzdarьnьŋ ƀurьsь. Şunьŋ əsəndə ƀeđ, heđđe həm ƀəjək teđeleşkə jaqьn kilergə, teđeleşkə aktif eşsələr genə tygel, xatta oƀtalar tixniktər ƀirev əsən xəđerđən yk praktik saralar kyrergə—teđeleş əsən ƀis kisəkməktən ƀeđđeŋ kevek eşse kesə ajьrьrqa, teđeleşte eşse kestər menən tə'min itergə saqьraƀьđ.

Ƀeđ telagən nəmeneŋ ƀulmaj qalьvь məmkin tygel. Teđərgə, teđeleşte eşse kesə menən tə'min itergə!

Jenevsən partejə—Linin partejəhь jetəkselege aƀtьnda teđeleş timpьn juqarь kytərergə!

JЬJЬLЬŞTЬŊ TAPŞЬRЬVЬ ƁUJЬNSA „BELEM" KALXUZЬ RƏISE N. ƏDEJƏTYLLIN.

A. S. rəise: X. JOSOPOF.
Jьjьlьştьŋ jađьvsьhь: Q. ƏMIRЬF.

1—AVQЬST. 1931—JЬL.

MILJUNLAQAN PRALITAREJAT MASSAHЬ-INDYSTREJƏLЬ IL ƟSƟN!

INDYSTREJƏ GIMЬNDARЬ, ZAVЬT-FABRIK, MAGISTRALDAR TAVЬŞЬ, KAPITALISTARDЬŊ SSSR ILENƏ INTIRIVINSEJO ƏĐERLEKTƏRENƏ QARŞЬ TAQЬ LA KOSLƏRƏK JAŊQЬRAHЬN

BAŞQORTOSTAN ILE ĐUR TƏĐƏLƏŞTƏR. INDYSTREJƏGƏ TABAN TARIXI ĐOROLOŞTAR ALDЬNDA

KATIL-TURBIN, MATUR GIGANTTARЬŊ XƏL ITEVĐE TIĐLƏTEV-BƏTƏHENƏNDƏ ELEK 40,000 EŞSE TALAP ITƏ.

1932 JЬL BAŞQORTOSTANDA GIALUGEJƏ—RAZVITKA EŞTƏRE

Вьjьl вetə Başqortostandaqь gejalugeja—razvidka eşenə 5 miljun hum aqsa halьnqan вulha, 1932 nse jьlda Başqortostanda вьl eş вik kyp kiŋəjtеləsək.

Elekke jьldarđa Başqortostan kyləmendə вer tərle lə nьqlь razvidka вulmavь вeddən, kyp jьldar вujь quldan вьqьnqandarđь qaplav əsən eşte aşьqtьrьvđь talap itə.

Şuqa kyrə вeddə gejalugeja—razvidka eşeneŋ yвev timpь qəđətlən tьş udar вulьrqa, ykən jьlqь eş timpьnan qьna tygel, вьjьlqь eş timpьnan da juqarьraq qьđьv вulьrqa tejeş. Mitallurgejə, maşina eşləv həm ximejə sənəqəttəre вujьnsa anьqlanqan gigantlar gejalugejə—razvidka aldьna вik đur talaptar qujalar.

Şuqa kyrə lə 1932 nse jьl—sej mal həm jaqьv—inirgejə вazahьn gigant tedeleştar menən həm tedev matirejaldarь menən tə'min itev jaqьnan xəl itkes jьl вulьp hanala.

1932 nse jьlda qara mitallurgejəne sənəqət вazahь menən tə'min itev вurьsь, вьjьlqь kevek yk udar urьnda qalьr. Razvidkalar hedemtəhendə 1931 nse jьlьnda Jegəze—Kamaruda sənəqət zapastarьn A+B katigurejəhe вujьnsa 50 miljun tunnaqa jetkerəsegeedde hьqka alhaq, (ə, вьl вerense sirat gigant tedevde ta'min itəsək).

1932—jьl вьl zapastarьn A+B katigurejəhe вujьnsa 122 miljun tunnaqa jetkerev вurьsьn jek-mətə; вьl Jegəze—Kamaravda A+B katigurejəhe вujьnsa zapastь 200 miljun tunnaqa jetkerev xənər вirevse şart ivdьrьp ikense sirat tedeleşte tə'min itəsək.

Вьjьl Jegəzelə razvidka eştaren ytəp gejalugeja—razvidka kerəşte [illegible] xalergə alqanda 1932 nse jьlda alqa qujьlqan [illegible] talap itelgən 3 miljun 700 meŋ tun qara mitallurgejə razvidkalarь esen [illegible] pragramь вulasaq.

Qara mitallurgejə вujьnsa Jegəze—Kamar, Avzan—Pitrul, Ləməz—Vaznisin ham Arqajaş rajunьnda magnitь timergə razvidka ytkərelsəsəq.

1931 nse jьlqь razvidkanьn kilehe jьlqь gejalugeja—razvidka eşe, Başqortostanda ydenede təвle mitall zapastarь [illegible], unь ejrənevgə totonьv menən ajьrьlasaq.

Вьl—ydenen aldьna, ilaнstrukseja inderelesen Вajmaq ваqьr zavьtь, ваqьr qomdaj nigedendə Sterle—tamaq janьnda halьnasaq ваqьr zavьtь esen sənəqat zapastarь [illegible] jaqьnan, şulaj uq Başqortostan dan sittə təвle mital kazahьn kinajtevdə đur əhəmejətle [illegible] quja.

Təвlə mital вujьnsa jəhalasaq razvidkaqa, 1932 nse jьldь, kantryl handar вujьnsa 8—10 miljun hum aqsa totolasaq.

Вьl tiklem aqsa tygep ytkəreləsək razvidkalar hedemtəhendə tabьlasaq zapastar turahьnda әlegə вer nejđə əjtməj, tik oşono вelderev menən genə siklanəвeđ: zapastar turahьnda anьqlanqan handar tulьhь menən rejal handar вulьp, ular 8—10 miljun humdь qьna aqlaj alasaqtar

2 tapqьr aвdьklәngən udarnik gruzsik
SƏMIQYLLI NƏBEJ
1927- jьldan partejə aqzahь

Başqortostanda tedeleştəŋ yвeven həm ьşanьslь jer вajlьq tarь вarlьqьn [illegible] te-dev matirejaldarь вujьnsa razvidka eşe pragramma [illegible] anьqlap, 1a kemendə 85 miljun tunna sənəqat zapastarьn alirergə ujlajьđ. Вьl вurьs вojomqa alqatьlьrlьq həm ytəlerge tejeş.

Başqortostanda 5 jьllьq planь вujьnsa 32 ham 33 nse jьlda ximejalaşьrьv gejalugeja—razvidka eşe aldьna, вьl saranь sej tavar menan tə'min itev [illegible] вurьsьn quja. Вьl вurьstar iŋ kamendə 1 miljun hum aqsa sьqьmdar hedemtəhende neddan—вьnsьs kimejə sьjьa zapasь вulasaq.

Başqortostanda iŋ artta həm вetenlaj ejrənep—tikşerelmegən—sənəqat kammanal xuzalьq tar esen ham minirsl jьlqaqar nigedende kurort tedeleşen [illegible] tikşerev esen 500 meŋ hum dan artьqьraq sьqьm karak вulasaq.

Gejalugeja—razvidka eşenda ge aundaj đur вurьstar kapital tedeleşka, kadьr əderlavgə, qoraldar вuldьrьvьqa, transpьrt ojoştorov ham naşqalarqa вik ytə ehtijaj [illegible] talap itə sənər. Вьl вuqьmdar 7—8 miljun hum menən anьqlanasaq 1932 nse jьlda ytkərelesək gejalugeja razvidka eşenə 34 miljun hum aqsa tytьlьrqa tejeş.

Вьl summa—вetə Başqortostan jamoqatselege, Başqortostandaqь вetə savit ham sojuz urgandar [illegible] вurьstarьdan tora.

TANOJATARЬF.

HYRƏTTƏ: Gyвaxinski iliktrik stansahьnda udarniktar.

INJƏR—QUŞ JЬLQA RAZVIDKAHЬNA JOĐ MENƏN

Razvidkь eşenəiŋ kəmendə 500keşe kərək

Injər—Quş jьlqa razvidkь nacanigo iptaş Aвramьf menən hejləşev)

Məskəv juqarь tixnika məktəвenən kilgən Injər—Quş jьlqa gejalugeja razvidka atьrat nacalnige iptaş Aвramaf razvidka eştərenen вarьşь həm unda eşselər maвilizavajt itev turahьnda gazitaвeđđen eşsehenə tyвəndəgelərde hejləne.

Razvidkь eştaren вaşlap kitev вik avьr вuldь. B.G.R.U вeddə вetə eş qoraldarь həm maxsus eş kejemdare menən tə'min itev turahьnda talaвьnьđđь [illegible] tə'min itergə вuldь, lakin qəmaldə, вьl [illegible] ytəldelər, Ɵfə magazindarьnda вetə eş qoraldarь yđeвe jerep jьjьp alьnq.

Razvidkь eştərenə eşselər maвilizavajt itev turahьnda urьndaqь ojoşmalar вik nasar eşlədar, вaşta Injərga вaxqьs eşselər maвilizavajt itev turahьnda qь mas'alane urьndaqь ojoşmalar həm aktitur aldьna qujьp tikşerdek, ular вik đur vaqədə litelar da hunьnan ... keşelər sьqarьp вirmənelər. 19 nsь ejjyn turahьnda razvidkь eşenə 75 keşe taptьq. Lәkin вьl keşelər menən ;genə qəniqətlənep вulmaj ine şunьŋ əsən Bilərət rajun вaşqarmahьna merəzeqət itergə tura kilde.

Raj вaşqarma Lispramxuzdarqa artьq eş kestaren razvidkь eşenə вaşqьrt вirergə tigan вojoraq вirə, silsavittarqa xənər ite, ə Lispramxuz „tyrəlere, avьl savittare həm uclisxuzdarqa, aqardə razvidkь eşenə kelər sьqarьp вirhəqeź, sutqa tarttьrьrmьn, tip вojoroq вirə. Şulaj itep plan jemerelə. Qьđьv вesen ce ваrqanda razvidkь eştərə eđelev qurqьnsьn tьvdьrdь. Hunьnan 82 keşe tup lanqajьn, ulardьŋ da 36 hь kire qajtьp kittelər, lakin 5 he razvidkьqa jaŋьnan kilgənde yđđərə menən 25 keşe alьp kilde.

Juqarь ojoşmalardan vəkildər вik đə наralar 6 nsь ejjyldəge ni Bilərattən Qorkьt tigən вerav ваrqajьn, alda saвьranja jejьp eşselərde zajьmqa jьбьlьv turahьnda jaŋьlьş aŋlatьp tavьş quptara, 50 eşsə eşkə sьqmaj jatьlar. Hunьnan вьl eş tətelde. Eşselər вetəhe lə zajьmqa jađьldьlar.

Oşo jьlda sintəвer adaqtarь da Injəđa halьna torqan zavuttarđan 2 dumna mejeseneŋ ni gede qorola вaşlarqa tejeş. Вьnьn esen kyp handa eşselər kərək. Вьl məs'ələ ьnqajь menən Raj вaşqarma plinumьnda вьnьŋ daklatь tьnlanqas eşselər menən tə'min itev turahьnda вik jaqşь qarardar sьqarьldь, lәkin unьŋ ytəleşe вik nasar.

Rajsajuz həm „Rajpatripsajuzdar yđ hьđьqtarь вujьnsa kyp kenə nəmalər vaqəđə itələr. Lәkin qəməldə ytəleşe вik nasar. Raj sajuz məxsus eş kejemdare, ađьq menən tə'min itevđe yđ əвtənə alha la, ađьq məs'ələhe вik nasar xəl itde. Rajpatrip sajuz udarniktarđь вyləklәv əsəв 5500 humlьq pramtavar вylərgə вulha la, ul, eş əle xəl itelgəne juq.

Xəđer, Injər—Quş jьlqa. Вaqraştь tirəhendə 3 urьnda razvidkь eşe alьp вarьrqa tura kilə, sənki вьl urьndarđa jaŋьnan, jaŋь ruda вajlьqtarь taвьla tora.

Oşo 3 urьndь jaqşь eşlətkən də 10 miljun ruda zapasь taвьlьrqa tejeş.

Razvidkь eştaren qьđьvlatьv əsən iŋ kəmendə 500 keşe kərak. Вьl keşelər daimi raveştə şul eşkə nьqьtьlьrqa tejeştar.

Вьnьŋ əsən вetə keste Injər—Quş jьlqa razvidkahьna qarap jynalderevđe вik tiđ, həm aşьqьs xəl itergə kərək.

ƟLGƏŞEVĐƏRĐE DAVAM ITERGƏ

Zigazь—Kamaravьski razvidkьehenə вalşeviktar timpь вirelhen.

Нuqьь kəndərdə Zigazь -Kamarav razvitkahь eşendə вer ađ hьnьlьş вar. Lәkin əle qanəqətlənerlek вarьlmaj. Kərək razvitkanь eşse quldar menən, kərək stanuktar menən tə'min itev eşe kərəgensə xəl itelə alqanь juq əle.

Uŋьş jьjnav kampanjahь məlendə вetə eşselərđə tejarlek avьlqa taralьp, razvitka eşendə keşe qalmaqajnь. Ə hunьnan ulardь eşse quldar ədeŕav məs'ələhendə вer ađ hьnьlьş вar. Oşo jьldьŋ 25 nse ejjylenə tiklem вer meŋləp eşse alьndь. Zadaneja вujьnsa razvitka eşenə 3 meŋ eşse alьnьrqa tejeşle.

Zigazь -Kamaravski razvitkə eşenə kammunis, kamsamulşardь maвilizavajt itev turahьnda вulqan Apkum qararь jomoşaq ytalə. Kyp kenə rajun parteja həm kamsamul kamitattare вьl turala вirelgən razvirьskьlardь ytəməjđər 25 nse ejjylgə вulqan məqlymьtkə qaraqanda, razvitka eşenə kammunistardь maвilizavajt itev planь 20 pr. qa, kamsamuldardь maвilizavajt itev вarь 25 pr. qa qьna ytəlgən. Razvitka eşenə eşse quldarь taвьp вirevđə Вələвaj. Вyzdək həm Arxangil rajundarь dar halqьnlьq kyrhətalər. Arxangil Rajkalxuz sajuzь eşse qulь sьqarьvđa kalxuzdar menən dagavar tedəvdan вaştartqan.

Razvitka eşenda stanuktar jeteşmaj. Вulqan 16 stanuktьŋ fəqət 9 qьna eşləj. Qalqandarь devigətel juqlьqtan eşləj almaj-xəđer xuzrascutqa kysev həm đar. Ikensenən torlaq tedəv eştəre вik nasar xəldə tora. Oşo arqala вegenge kən eşkə kilgən eşselər esən torlaqtar jeteşmaj. Вьna вьl məs'ələ xəđerge kəndə iŋ yđək məs'ələ вalьp tora. Sənki kilgən eşselərde torlaq menən tə'min itməj torop ular đь praizvudьstьvaqa nьqьtьv ifarat qьjьn вer məs'ələ. Unan eşselər esən torlaq jetməv arqahьnda aqьmsьlьq eşe tьvьvqa səвəp вula. Torlaq məs'ələhen xəl itev eşen Svirtluf Vastuk ruda вaşqarьrqa tejeş вulha la, вьl eşta halqьnlьq kyrhatə. Вaja əjtkənsə razvitkьla stanuktar jeteşməj. Oşo arqala вьnda вulqan eşselər tav eşenə qu şьlalar. Razvitka eşenə kərək nəmalər halьnьp kyp urьndarđa zakazdar вirelgən. (4 urьnqa). Lәkin ular вirelgən zakzdarđьŋ kyвehen ytəməjđər, вik hunlap ytəjđər. Xəđer ul zakazdarqa вьşanьp jatьvqa sik qujьlьp kərək nəmalərde eşləv əsən jaqьndaqь Bilərət zavьtьna zakaz вireldə. Həm zakazdьđь tiđ eşlətep вətərev əsən ularqa maxsys keşelar jeвarelde.

Вьnda oşolaj əjtev kərak: Bilərət zavьtь вirelgən zakazdarđь yđ vaqьtьna eşləməj. Maxələn: razvitka idarahь tarafьnan вirelgən вer devigetelde ul naq 80 ken samahь eşləj, вьl əlbattə qьđьv timp menən tedev eşen вaşqarьvqa đur totqarlьq jahaj.

Zigazь-Kamarav razvitkahьnda xəđer xuzrascutqa kysev həm sdiinaj eşləv məs'ələhe xəl itelev əвtendə tora tejərgə вula. Unda xəder xuzrascutqa kysev eşen xəl itev əsən xuzrascut вrigadahь jeвərelgən. Ular 2 ajđən вirle şul məs'ələne xəl itev međən şeqəllənələr. Eşselər arahьnda sdiinaj eşləv julьnda la ađьm вar. Kyptər sdiinaj eşləjđər. Lәkin вьl məs'ələ вegengə tiklem вetə eşselər arahьna nьq'ap jəjələ alqanь juq əle. Sənki вьl eşte вaşqarьv əsən tixnicskej kestər juq. Şul arqala eş alqa kitə almaj

Razvitkala вetəhe 120 inzinir tixnik вar Taqь 2 inzinir kərək. Lәkin вuravaj mastisđar jeteşməj. Вьlarđьŋ hanьn kyвəjtev nejəte menən razvidka jarьşьnda 60 keşelek kursь asьldь. Unьn vaqьtlь raveştə Bilərəttən вuravaj eşselər saqьrьp ulardьŋ təzrirвələren urtaqlaşьrqa ujlanыla.

Вer hyd menən əjtkəndə, Zigazь Kamarav razvidkahь eşendə hьnьlьş вar. Tik вegengə kən iŋ mehim məs'ələ вulьp hanalьp torqan stanuktar kiltərev həm eşselar əsən torlaqtar halьvdь aşьq'ьrьrqa kərək. Вьl məs'ələne jaqьn arala xəl itkəndə razvidka eşe вis şikheđ narmal xəlgə qulьlьp вьl turala вulqan parteja, xəkymət qararьn tulьhь menən вojomqa aşьrьlasaq.

„Başqortostan" həm „Kammuna" gəzitetəre вerigađahь:

BIKMIT, DAJAN.

SSSR ĐA BERENSE ILIKTER TIMER JULЬ MAGISTRALЬ

Başzildurstruj nacalnigo inzinir iptaş Məkişef meqələhe.

VKP (в) nьŋ 1931 nse jьldaqь ejjl 1 plinumь ip. Ruximьvic daklatь həm ip. Anderejetteŋ qьsьnta daklatь вujьnsa sьqarqan qarrьnda. „timer jul transpьrtьn rikanstruksejalaştьrьvda unьŋ yвeş prispiktivahьnda jetəklәp вarьvьь вьvьn timer juldarь iliktrikləştərev tip tanьrqa. 32—33 jьl dəverenda dejəm odonloqo 3690 kilamitrlьq вulqan hedьq arđь iliktriklaşterev ytkərergə, şulardьn jək xarəkate 3215 kilamitьr juldь. Pirm timer julьnьn tyrərge Qьđьl Cusavaj—Kalina, Cusavaja Niznej Tagil, Nizni—Tigel Svirdlavьski Magnitaqurski Ɵfə Magnitaqurski Kartalь jynəleştaren də вulьrqa tejeş" tine.

VKP (в) Yđək Kəmitətenen вьl diriktifьn ytav julьnda вьjьl Ɵfə—Bilarit—Magnitagur timer julьn iliktrikləşterev əsən tixnik tikşerevđər jahaldь. Вaşta prajьkttь ədeŕləv hьđьqь 1932—jьldьn martьna вilgelənqan ine. ejjyl ajьnda parejanьŋ Başqortostan Ɵlkə Kəmitate tixnik ədeŕləv həm tikşerevselərđe qьđьvlatьp prajьkttь tedəvđe 32—jьldьŋ I nse avqьsьna вetərergə tip qarar sьqarđь.

Вeđeŋ вeđ Başqortostan Ɵlkə Kəmitətenen qararь yđ vaqьtьnda ytəlde, tip əjtə alaвьđ. Ɵfə Bilarat, Magnitagur timer jul hьđьqьnьŋ prajьktь I nse avqьsqa eşlənep вettə, həm dərəklәv əsən Məskəvgə jeвərelde.

Oşo raveşle xəđer prajьktь вegendən eşkə totonorqa əđerlənep вettə.

Iliktrik kesə menən jөrөtə əsək вьl jaŋь timer juldьŋ dejəm xaqь 11 pr. qa tyвənəjtep ihəplangən iliktrik aвarudьvьnjahьn həm afta alukitufkalarđan вьş 71,5 miljun hum ihəplənə. Juldьŋ ođonloqo 365, 5 kilamitьr вulasaq.

Jer qarav eşe, əвtama eştərđən tьş 11,6 miljun kuв—mitьr вetəhe 13,5 miljun kuв—mitьr вulasaq.

Taştan jahalma qoraltьlar halьv 194 meŋ kuв—mitьr вulьrqa tejeş.

Jer tavlь jerđərđən ytkənqə kyrə eş вik avьr вulasaq. Şunьŋ əвtənə timer jul đur jьlqalarđa Dim jьlqahьn 2 tapqьr Aq Iđel jьlqahьn Ɵrşək həm Ural hьvđarьn 9 rat lazar jьlqahьn ytep sьqa. Şuqa kyrə VKP (в) yđək kəmitateneŋ 31 nse jьl 15 nse ejjyn plinumь qararьn ytəv əsən, eşte xəđer yk вaşlarqa kərək, tip iḥəplajвьđ. Juq iha parteja diriktifen ytaj almajasaq вьđ.

Juldь halqan vaqьtta urtasa 25,000 jəjəvle həm 8—10 meŋ keşe samahьnda atlь eşselər eşləjasək Jul halьvqa 100,000 kuв mitьr tyəərək aqas, 95,000 kuв mitьr taqta, 24000 tunna simint 16 miljun dana kirнes, 120 tunna qađaq həm вaşqalar kərək вulasaq.

Вьl đur eşte Вaşzildur struj janqьđ yđe genə əlвattə, eşləj almajasaq. Şunьŋ əsən Başqortostan jəmhyrejəteneŋ вetə ojoşmalarь həm jamaqatselegenen jarđam kyrhəteve kərək Xəđerđən yk tedev matirejaldarь taвьv eşse kestər tuplav həm вaşqa şunьn kevek eştərgə totonorqa kərək.

Jəmaqatselek həm вetə ojoşmalarđьŋ dəjəm kesə menən вeđ вilgelangan vaqьtqa tixnik ədeŕləv həm prajьktь tedəv eştəren e ş l ə p вetərgən kevek tedəv eştərendə şulaj uq uŋьşlь raveştə tormoşqa ytkərə alasaqвьđ. MƏKIŞEF.

Kyzвass linin şaxtalarьnda

Hyrəttə, udarnik şaxtjor Ojəli Ojəripьf. Partejəqə ʒinde.

Ɵfə rajunь totaş kalxuzlaşьvqa вara

Ɵfə rajunьnda massavaj aŋlatьv eştərenen kesajeve həm kalxuzdarđьŋ urezaj jьjnavqa ojoşop toşeve arqahьnda kalxuzlaşьv xərəkətə kesajđe. 15 nse ejjylgə tiklem rajunda kalxuzlaşьv 54 pr. вulha 1 nse avqьsta 64 pr. qa jette, 51 avьl sovitenen 19 ь kalxuzlaşьvđь 75 pr. qa jetkerde.

Kalxuzlaşьvđa Asurga avьl savite đur uŋьştar qađandь. Ul 1 nse avqьsqa kalxuzlaşьvđь 92 pr. qa jetkerđe. Tulajьm alqanda Ɵfə rajunь totaş kalxuzlaşьvqa вara, tik anь taqьla kesəjtevgə ojoşqan kalxuzsarđь xuzalьq həm ojoştorov jaqьnan nьqьtьrqan kərək.

A—F.

Urezaj, вesen, silusjav fruntьnan.

1 NSE AVQЬSQA XURLЬQLЬ JOMQAQTAR

ARЬŞ 73%	QATЬ AŞLЬQ 14,2%	Səsmə ylәndәr đe saвьv 95,7%	SILUS LAV 13-4%

Rajundar.	Arьş jьjnav % menən.	Siluslav % ь.	Səsmə ylən dərđe saвьv % ь.	Jađ səskən igendə jьjnav % ь.
Qənşaq	86,6	—	—	—
Arqajaş	60,5	10	—	—
Bila—Qataj	3,6	1,7	59,7	—
D. Masetle	29,4	30,3	92,0	1,1
Qьjqь	24,4	8,1	176,1	0,4
Dьvan	40,6	26,6	—	0,05
Usalь	—	1,5	—	—
Əujəli	3,6	6,1	—	0,4
Bilarət	—	—	—	—
Bajmaq	—	—	—	—
Xajnalla	28,6	—	—	6,9
Berjən	—	—	—	—
Jьlajьr	68,5	5,4	21,3	—
Zьjənsara	15,5	3,3	—	—
Mьraq	110,6	3,5	30,7	—
Tur	64,6	8,7	—	8,6
Maqar	104,1	5,0	56,0	32,0
K. Usьl	8,3	2,8	82,0	10,0
Manəvez	72,0	6,8	65,5	49,0
Qarьqaş	101,0	23,7	—	49,1
Sterle	107,5	3,6	95,9	27,9
Avьrqazь	65,9	16,4	14	44,6
Baqalь	78,5	2,3	59,6	3,6
Saqmaqoş	72,3	4,1	—	7,4
Byzdək	89,6	32,4	23,8	32,0
Tujmazь	70,1	15,0	148,7	9,6
Dəvləkan	107,8	—	—	14,4
Balaвaj	86,1	12,2	—	8,6
Bişвylək	97,2	7,8	6,6	14,4
Perejut	103,0	6,8	—	1,9
Q. Mejəkə	91,9	—	29,2	37,8
Dyrt ejlə	87,0	58,9	—	1,8
Krasna—Kam	32,1	45,8	22,7	—
Jaŋь avьl	79,7	41,0	—	50,5
Qaltas	80,2	2,1	32,6	0,1
Boraj	69,3	20,6	—	—
Baltas	81,2	57,4	33,2	0,6
Asqьn	41,5	42,6	—	—
Bajqь	70,1	6,9	—	0,2
Mişkə	98,7	11,2	—	2,9
Вələ	87,6	9,9	—	1,9
Taparin	77,5	6,8	46,6	17,0
Şişmə	71,8	7,6	—	15,8
Qьrmьsqalь	95,4	6,5		22,4
Arxangil	79,6	2,1	20,1	9,2
Nuriman	44,6	13,1	117,4	1,8
Blagavişşin	59,9	—	16,2	0,8
Ɵfə	82,4	8,6	176,4	4,9
вetə Başqortostanda	**73%**	**13,4%**	**95,7%**	**14,2%**

1 NSE AVQЬSTЬ QЬĐЬL ABUZ MENƏN QARŞЬLANЬLAR

NURIMAN, 2. Rajunda kəllikitiləşev kendən ken yŝə. Tənəktəge kəllikitiləşergə tejeşle вulqan 9,000 xuzalьqtьŋ 7 meŋe kəllikitiləşte. Jəqni kəllikitiləşev 75% qa jette. Вarь ejjyl ajьnda qьna 1 meŋ 100 xuzalьq kalxuzqa inde. Вьqasa artta kilgən avьldarda la hьnьlьş вar. məđələn mart ajьnd 25 pr kəllikitiləşkən Jaŋьвyrə avьlь 75 pr. qa şul juqarьla ajtelqən ajđa 30 pr. qa ejə вulqan Ikke—Isaj avьlь 70 pr. qa kəllikitiləşte.

Arьş urьlьp вette həm jartьlaş huqьldь. Qatь aşlьqtь la jьjnav вara. Par kərəvđeŋ təvgehe yđ vaqьtьnda hərələ, вetkəjne, inde ikense tapqь herevgə вaşlanьp 60 pr. qa ytəlde. Uđqan jьl rajunda arьş səsev majđanь 7000 giktar вulha, вьjьl ul 10,000 gə kytərelə.

QƏJNAN.

1760 sintnir вojđaj həm hojo halamь xəđerləndə.

Arqajaş rajunь Qujanвaj kalxuzь malsьlьq praвlimahьn xəl itevđe вurьs itep alьp вьş kən esendə 24 tunna—hьjьşlь вer silus jamь kymde.

Şulaj uq udar вьş kən esendə 1760 sintnir вojđaj həm hojo halamь jьjьlьp ikovqa вođolmaħlьq itep əjəp qujьldь tiđ kəndə вьl halamdarđь malsьlьq kalxuzdarьna ođatasaq.

M. ƏXTƏM.

SӘVITTӘR, BALŞӘVIKTӘR IKENSE JADЬNЬŊ UŊЬSЬN BALŞӘVIKTӘRSӘ JЬJNAVQJA KӨRӘŞTӘ

BAJAVAJ ӨS BURЬS

Udarsыlq həm satsejalizəm jarьşь aъtьnda yđ vaqьtьnda Uŋьştь jьjnav, dəvlətkə tapşьrьv həm şulьr menən ber Qatarđan kəlliktifləşev tulqьnьn kesəjtev.

UŊЬŞ JЬJNAV HӘM ӘĐERLӘV KAMPANEJAHЬNDA SӘVITTӘR

Başqortostanda inde massavaj rəveştə uŋьş jьjnav kampanjahe naşlandь. Вьl uŋьş jьjnav kampanjahe вьjьlqь jьldь, nigerək tə igen əđerləv kampanejahe menən вergə вəjlənep вarьrqa tejeşle. Вьna вьl kampanejalarđь uŋьşlь ytkərev—avьl savittarenen вegengə вajaвaj вurьstarь hanala. Şuqa kyrə, вьl julda вigerəktə вerense siratta sьjnьlь hiđgrlekte kəslə rəveştə alьp вarьv talap itelə. Вьl sajsьk xuzalьq kampanejahьnda aldale sьjnьlь doşmandarđan qarşьlьqtarь вulasaq. Вьnь ned gə ner minutqa la onotorqa jaramaj. Вьl qarşьlьqtarđьn əle xəđer yk (Blagaviŝin rajunьnda) kyrenevđəre, kulaktar tarafьnan jьjnalqan igendarđe jenlьrьvđar вuldь. Şuqa kyrə, kulaktarđьn qarşьlьqtarьna qatь zarьa вirergə kərək. Avьl səvittərejegə уlak вurьstarđь ytavda ŋən hađqanьp, вalşəviktər tьmь menən eşkə totonorqa tejeştar. Əle вьl kəngə tiklem qajhь ner avьl səvittəre qađьvlap eşkə naşla:andarь juq. Şunьŋ ösen вьl julda вetə jəmaqətsen вьl fruntqa tup lanvđarь talap itelə. Kyp kenə avьl səvittəre jađqь sasev eştəren вetev menən yk, uŋьş jьjnav kampanjahьna əđerlənevgə totonvđa ta'minləşterə almanlar. Şul arqa la, kyrerək urьn darđa jьjnalqan uŋьştarđь halьv esen harajdar, taralar h.в. jeteş tygeldər. Oşolar menən ner rattan eşkə hunlap naşlaqan avьl səvittəre jađqь sasev eştə ren вetev menən yk, uŋьş jьjnav kampanejahьndarđa ødeklekkə huqьlьv qu ljanьnь вik məmkin. Şuqa kyrəle, eş өtəndə yk avьl səvittəre uŋьş jьjnav kampanjahьnьŋ вaşlanьn tormoşqa atqarьlvđarьn kyđata—tikşerə ваrьp, ulardь tə'min itergə həm şul julda sьtqa məmkin saralarđь kyrergə tejeştar.

Arlar menən вer rattan kədəreləgi əđerlav mas'ələhe urьndarđa вik jomoşaq tora. Məŧələn Өfə rajunьnda 1419 keşelek kalbr вerə əđerlav urьna nej вarь 392 genə keşene kurstar aşa ytkərgan. Şunь menən вergə igenrəktə uŋьş jьjnavqa qarata ytkərelə torqan kurstar əsa kəlđerđar əđerlavgə avьl səvittəre nen tejeşle dərəzələ əhəmejət nirmavđere—naşqa eştərgə tə'bir itkən kevek jьjnav həm igen əđerləv kampanjahьna la tə'bir itasək.

VKP(в) Ydək Kəmitətenen 10 nsь majdaqь qatьn—qьđđar xeđmətten qullanьv turahьndaqь qararь hə ı qatьn—qьđđar kəŋəşmələrenen qararđarь kyвerək urьndarđa əle вulha tormoşqa ytkərelməjđər. Kalxuz həm ajьrьm xuzalьqtarđьŋ kypselek eləşendə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eştəre təjeşle dərəzəgə kytərelə almaqandar əle. Məŧələn: Өfə rajunьnьŋ 9 qьna avьl səvite yđ—ara satsejalizem jarьşьna sьqqan. Вьl вildəle qəniqətləndermaj, şulaj uq вьl xəl вaşqa rajundarđa la şulaj uq tora. Şulaj uq kalxuzdarđa kynerək farmal rəveştə genə sdilşinaqa kyseвdər nar. Eş silattarь tikşerelmagən. Eş eşlap sьqarьvqa ajьrьm javaplьlьq itevdər juq. Өfə rajunьkylamenda, вesen jeteşterev plan ьn nej вarь 51 pr—qa, ьnьm вьvvdarьnda uŋьş jьjnav kalxuzdarđa 4832,50 ga, jьnqьdaq larđa 7225,60 ga, вarьsь planđan 44,9pratsintь qьna oşo kəngə tiklem ytəlgən. Kyp kenə rajundar đa qьrđan igendarđe jьjnap alьv menən xəđergə qənaqətlənep toralar. Ə, ul вavvdarđan igen lьđe đe jьjnap—tyr alьvdar вetəhe lə ulardь вaŧьp—huqьp alьvdar menən вergə вəjlənep вarьrqa tejeştər.

Kulaktarqa zadanjalar halьvqa qajhь ner urьndarđa вik ajlap. Məŧələn: Blagavişçin rajunь, Bagarudski avьl səvitenda zađanje, tik 15 nse ejjyldə genə halьnqan. Вьna вьlar səvittərđen jomoşaq eşləvđərđen вik zur ajdar.

Uŋьş jьjnav həm igen əđerlav kampanejahьnda alda вarьv avьl səvittərenen arttaqьlarьn yrnak alьrqa kərək ine. Şulaj вulьvqa qaramaŧьn kyнrak urьndarđa yrnak kyrhətevse (Davlakən rajunь Rajfka) avьl səvittərenen yrnak alьvdar kyrelmaj. Alda вarqan avьl savit tərenən, kalxuzdarđan yrnak alьvdь kərək. Məŧələn: Blagavişçin rajunьndaqь oşo avьl savitenan „Вyrə", „Вatrak", „Druz ва" kalxuzdarь вerense huqьp alqan uŋьştarьnan 347 вot igendaren dəvlətkə tapşьrьp alarlar. Вьl igen aşaйьna „ьŋ jьlь" вьn xəl itkes 3 nse jьlь zajьmь" aldьlar.

Başqortostandaqь qala savittəre avьl savittərenə uŋьş jьjnav həm igen əđerlav kampanjahьn uŋьşlь sьqarьvqa kərəkle tiklem jarđam kyrhətmajđar. Qala jerdərendə starastattar gruppalarь uŋьş jьjnavqa əđerlek tə yđ vaqьtьnda instruktirьvar lastьrmanьlar. Məŧələn: Өfə qala səvite uŋьş jьjnav həm igen əđerlav kampanjahьna qal naşьnda вer вeləkej genə plan tedep, unьŋ вujьnsa uŋьş jьjnav kampanjahьn yđ vaqьtьnda tikşerep, yđđərenen şifqa alqan avьldarьna вer вrigada jeвerev menən qənəqətlanqəndər. Вьl вildəle вik əđ. Diputattar həm starastattar gruppalarьnьŋ uŋьş jьjnav kampanjahьnda qatnaşlьqtarь turahьnda вer nindəjdə aŋlatьv eştəre— instьruktьrlaştьrьvđar вulmaqan. Şulaj uq transpьrt həm pristin jandarьn uŋьşlь rəveştə ytkərevđən həm şular menən вergə yk nьq вəjlangan rəveştə kəlliktifləşev xərəkəten kesəjtevđən tora. Вьna вьl вurьstar his şikheđ avьl səvittəre tarafьnan ytəlergə tejeşlelər. Вьna вьl julda ular вetə məmkin saralarđь qullanьrqa tejeştə.

Səvittər, вegengə horavđarqa jeđ menən!

Xalьq xuzalьqьnьŋ вiş jьllьq planь вujьnsa tedelə naşlavь heđemtəhendə, ileđdaqolas jəjepkəndən ken jəj lə narqan satsejalizem heəyme, kapitalizem ilmintlarьna qatь zarьa jahaj.Вьna oşondaj ner osorđa səvit urgьndarьnьn вetə eştərendə lə sьjnьlь jaqtan nьq hidger həm şulaj uq ulardь igen jeratevđə vik dur ryl ujnajasaqtar. Вьna şuqa kyrə, вetə qala həm pasylka səvittəre həm şulaj uq вetə avьl səvittəre uŋьş jьjnav həm igen əđerlav kampanejahьnьn ytkarev julasььlьq ryldaren alьv darьn tə'minləşter hendər həm şul unaj menən ular yđ pusta rьnda dur javaplьlьq jekməhen dar. Şunьlь menən tygel, Avьl həm вetə səvittar вьl vaqьt menən yđ—ara satsejalizem jarьşьn həm udarsьlьq mitьdtarьn qullanьnda.

Taqь la ner məhim məs'ələ вulьna, uldə kalliktifləşev məs'ələ her. Вьl ytkərelə narqan kampanejalardan вik qatь вəjlənə. Вьl avьldarđa ujanьlьqqa ntpь qarşь тəŋ haraq—tarqa вьl zьlfь alьп tel вerevgə qarab tora kek veə. Вьrgə ne kyrelevnej tə ajlangan tormoşlaqa вaqlьq rəveştə ujnarьp ytkarelə kyrhətelde. Вьlь avьldarđa qьlnda kampanejanь ytkarev alьnьŋ вurьstar menən вьlьn ajьrьmnan. Вьl вьrьlar kampanejalarđь uŋьşlь ytkərev eştərenə aktif qatnaşьp tora.

AVЬLDARĐA MILJUNLAQJAN BATBRAK, JARLЬ HӘM URTA XƏLLƏLƏRĐEN JALPЬ TӨВӘNDӘ KALXUZDARQJA AQЬLЬVDARЬ, AVЬLDAR, XATTA RAJUNDAR MENӘN TOTOŞ KALXUZLAŞЬV HӘM TOTOŞ KALXUZLAŞЬV NIGEĐENDӘ KULAKTЬ SЬJNЬF ВULЬV JAQЬNAN ТӨTӨRӨV, SӘNӘQƏT ӨLƏŞENDƏ JANЬNAN ZAVЬT - FABRIKTAR TӨĐӨV, BIGӘRӘKTӘ URAL KYZBASRABILMӘHЬN PRAKTIKALA XӘL ITEP, ВЬJЬL UQ TӨĐӨV EŞTӘRENӘ TOTONOV—ВЬLAR ВARЬHЬLA BAŞQORTOSTAN JӨMHYREJӘTENENEN TӨВӘNӘN JAŊЬSA QOROLA ВARЬVЬN, ELKKE AGRARNЬJ ВULЬV XӘLENӘ, INDUSTRERЕJӘLNEJ—AGRARNAJ BAŞQORTOSTANQJA ӘJLӘNEVEN TӘ'MINLӘŞTӘRӘLӘR.

Kyptən tygel xuzalьq eştəre kəŋəşmehendə iptaş STALIN yđenəŋ heŋlemendə: „HUNQЬВ VAQЬTTA XUZALЬQTЬŊ YВEV ŞARTTARЬ TӨВӘNӘN YĐQӘRĐE. JETӘKSELEKTӘ JAŊЬ JULDAR QULLANЬVĐЬ TALAP ITKӘN ABSTANUFKA TЬVĐЬ.. tip əjtep ytkəjne. Вeđ вьnь yđenđen Başqortostanda jəmhyrejəte esendələ praktikala kyrəвeđ. Вьl вeđđeŋ avьldarđa la, sənəqət elkəhendə lə nьq kyđgə kyrenep tora. Вьnь ytkərev jerendə вьl avьl səvittəre əđerlavgə, eştə jaŋь saralar qullanьvđь talap itep ular tərafьnan həm вьl saralarđь вaşqa avьldarda тə'min itergə lazьm. Вьna şuqa kyrələ, uŋьşlь satsejalizem ytkərev həm arttьrmaqa vaqьtьnda вьlьrьlьvđь tə'min itergə вerense tə'sir itə.

Jaqşьlьqlarđь kyrhətep ytev menən, nigerəktə вeđ вegengə kendə avьl səvittərenen вurьslarь həm şulaj uq kymak vaqьtta вerense вaşqaльŋ ajьrьmьna kyrhətə kev tuplaьvьnan kəлan hiŋeŋgən, səvittərqa kyrhətelep tьvmaŋьv kerəkte həm vaqьtьnda kyrhətev jaqьn вulьv tarafьnda lazьm. uŋьşlь rəveştə ytkərevđən həm larьn вegengə ken horavđarьna jəd menən əjlənderev—ul вetə eşse, eşsən-- kerəŧtejən jalpьhьnьŋ nьq tuplanьvьnan həm ulardьn aktif rəveştə qatnaşьvđarь menən genə вulasaq.

BӨQӨNQӨ KӨNDӘ ALDЬВЬĐĐA TORQJAN UŊЬŞ JЬJNAV KAMPANEJӘHЬN UŊЬŞLЬ YTKӘREVGӘ BERGӘ ВӘJLӘNEP BARA TORQJAŊ IGEN ӘĐERLӘV KAMPANEJAHЬ HӘM KALXUZLAŞЬV XӘRӘKӘTE SӘVITTӘRĐEŊ SЬJNЬFI JAQTAN TOTANAQLЬ HӘM BALŞEVIKTARSA EŞ ALЬP BARЬVĐARЬN HORAJ. Səvittərđeŋ aldьnda вьna oşo вurьstar tora. Bildəle вьl вurьstar, eş alьp вarьvđьŋ jaŋьsa jetəkselek itə вelevđaren tə'minləşterevđe talap itələr. Вьl вurьstar atqarьlьrqa tejeşle. PARTEJӘ HӘM XӨKӨMӘT ВЬL BURЬSTAR ATQAKЬLЬRQJA TEJEŞ TIHӘLӘR, BEĐ—ВӨTӘ SӘVIT URQЬNDARЬ BER AVЬĐĐAN—„BULDЬ!" TIP JAVAP BIRERGӘ TEJEŞBEĐ.

F. BIKBUF.

JALPЬNЬŊ DIQQӘTEN SӘVITTӘRĐEŊ EŞEN JAŊARTЬP TӨĐӨYGӘ JӘLP ITӘJEK

(BVBK—OJOŞTOROV BVĮLEGE MӨDIRE IP. N.BIKBAJЬF MӘQӘLӘHE)

„Ileđđen aldьnda satsejalizem tedələşenən hər tangalenda torqan ifrat dur вurьstar səvittərđen həm səvit aparatьnьŋ вetə eşen jaŋьrtьp tedevđe, ulardьŋ prajьzvudstьvaqa вik həm kalxuz tedələşe neđ, həm вalşevik timptarьnan artqa qalьv həm вьqarьvsьlь qararđarьn вь qaralьn rəveştə вojomqa atqarьlьvđarьn tikşerev jeke şuna ələ həm nar torqan вьlar torqan ja tanqitk asalьrqa tejeş. Вьl вurьstar alьvdь həm tə'minləştər vaqьtь tik savit aralarьn eşkə tejeşle tapь la, səvittər sьjnьlь ələm Bьl aa sie kyp шartlarьnda alьntьlьr ytkər kerak. Məŧlan, hanərhe, ulur təkmə вetə tedeve жьn... (VI nse savittar s'jьzь qararđarьnan)

Başqortostan səvittərenen вьl VI nsь səvittər s'jьzь qararđarьn вojomqa atqarьv dərəzəlare his qənəqətlandererlek tygel. Əlegə tiklem вeđ səvittər avьlda jeđđəre menən kalxuzdarqa taва qalala prajьzvudstьvaqa taвa вoroldolar tip əjtə almajьвьđ. Şulaj uq səvittər kərək dərəzələ jalpьnьŋ aktiflьqьnan həm insejatifьnan fajdalana ala tip tə əjtep вulmaj.

Beđđeŋ Başqortostanda əlegə tiklem eştəren jaŋartьp вetə almaqan səvittər (undajđar вajtaq əle) menən ner qatarđan вaşqa səvittər əsən eş qujьlьşь həm вarьşь menən yrnak вula alьrđaj səvittər đə şikhe4 вar, tik вeđđə şul eş təzriвəhen dejemləşterev həm unьŋ menən alьşьv tigən nəmə haman qullanьlmaj.

Səvittərđeŋ eşen jaŋartьp teđev tangalendə vaqьtlь matвuqat ifrat đur əhemejətle qoral urьnьn tota. Ləkin, səvittar вьqa tiklem вьl qoral menən вik əđ fajđalandьlar. Eşse krəŧ tejən xəвərselər ojoşmalarь satsejalizem tedeləşe timptarь larđь n ıŋ jaqşь həm ıŋ aktiftarьn jəlep itkandə genə məmkin. Sənki вьlar вьl jaŋartьvđь dəjəm saralar həm juqarь səvit urgьndarьnьŋ diriktiftarьnan tьş tə,min itelasəktər.

Jalpьnьŋ səvittər eşen jaŋartьp, tedev eşenə qatnaşьp, sьjfattarьnьŋ вernhe pralitarejattьŋ yđ—ara tanqite itev qoralь nul qan mətвuqatqa qatьşьv. Şunь iŧ pkə alьp Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte Өlkə gəzittərđə „SӘVIT TӨĐӨLӨŞӨ BITTE" sьqarьrqa вuldь.

Вьl gəzittəge səvit tedələşe вite aldьna nindəj maqsat quja la hun?

Вьl вit Rajun вaşqarmalarь, avьl, pasylka həm qala səvittəre eşt ren kalxuzdarqa, prajьzvudstьvaqa, xuzalьq həm səjəsi kampanejalarđь ytəvgə jeđ menən qaravđь nindəj dərəzəgə getkerə alqanlьqtarьn kyrhətergə tejeş

Şulaj uq вьl вit səvittərđeŋ igen jьjnav, igen əđerləv həm вaşqa kampanejalar, kyltura tedələşe, sərməjə tupiav, kalxux tedələşe həm kalxuzdarđa sdilşira вuldьrьv, eşte karagen нarlьlasaq həm juqarьla kyrhətelgan kevek jeteşheđlektər kyrelə ikən, ular əlвittə oşo вittə kyrhətelergə tejeştər.

Şulaj uq вьl вittə tulьhь menən səvittar ergəhendəge siksejələr, səvit prajьzvudstьva вrigadalarь, starastattar həm jarlьlar terkəmdərenen eştəre lə kyrhətelergə tejeş.

Ajьrьm səvit jəki unьŋ eşselərenen eşendə partejənen, səjəsətenən uŋqa jəki hulqa tajpьlьştar вulьvqa qarşь rəximheđ kerəşev menən вer qatarđan səvit tedeləşe вitendə eştəren jeđə menən kalxuzdarqa, prajьzvudstьvaqa qaratьp tedə alqan səvittərđeŋ, вaşqa səvittərgə yrnək вula alьrđaj вajavuj, udarlь eştəre lə kyrhətelergə tejeş. Səvittərđeŋ satsejalizem tedeləşe timptarьnan artqa qalьvđarь jəki parteja həm xekymətteŋ qararđarьn vaqьtьnda вojomqa atqarmavđarь rəximheđ tanqit utь aŧtьna alьnьrqa tejeş.

Aldaqь kendə вьl „səvit tedeləşe вite" tirahendə səvittər həm ulardьŋ siksejələre arahьnda təzriвələre menən вyleşev, diputattar terkemdərenen, starastattarđьŋ, səvittər isemen alьp tedəlgan udar вrigadalar eştərenə smutьr jahav kevek apiratif eştər ojoştorov kyđ aldьnda totola.

Rajun вaşqarmalarь həm Xalq Kəmisarlьqtarь gəzittə jađьlqan fakьttardь vaqьtьnda tikşerevđe həm unda kyrhətelgən jeteşheđlektərđe вeterevđe tə'min itergə tejeştər.

Səvittərđeŋ eşen jaŋartьp tedev tik partejənen jetəkselege aŧtьnda həm вьl eşkə aktif rəveştə prafsajuz, kapiratsejə, kamsamul, eşse krəŧtejən xəвərsələr ojoşmalarь həm kiŋ davməldə eşsəndər jalpьhь qatnaşqanda qьna məmkin.

Alda torqan вurьs juqarьla əjtelgəndərđe səvittərđeŋ eşen jaŋartьp tedev eşenə вьqtьrьvđь horaj.

Өfə rajunьnda

Igen jьjьştьrьvqja əđerlek tirəhendə

BIŞBYLӘKTӘ HЬNЬLЬŞ JUQ.

Avьldь satsjalizem nigeđendə tedəvđə Bişвylək rajunь вik đuə uŋьştar qađana. Jəgenge kəngə tiklem rajun 66 pr. qa kəlliktifləşkən. Şulaj вulьvqa qaramaŧtan, oşo uŋьştar menən вer rattan rajunđьŋ kyləmendəge qajhь вer ajьrьm avьl səvittarendə satsejalizem tedəvđeŋ qajhь вer məhim tarmaqtarьnda artta həjrəlevđər вar.

Jeteşheđlektərđən tedəlgan kalxuzdarđь nьqьtьv eştərenen вik jomoşaq вulьvьn hanarqa kərək. Kyp kenə avьl səvittərendə ucut eştəre juq. Rajunda 15 ləp вik vaq kalxuzdar вar, ular đa 10 xuzalqtan 20 xuzalьqqa tiklem genə ojoşqandarь вar. Oşo kəngə tiklem вьl vaq kalxuzdarđь вerləşterev, nьqьtьv eştəre jərətelməgən. Rajun kyləmendə вarlьqь 70 kalxuzdan nej вarь 60 ьnda qьna sdilşinaqa kyskəndər.

Qьr eştəre əŧtendə qəmymi aşxanalar tedəv eştəre nasar tora. Rajun kalxuz sajuzь вьl eştər menən вerdə şəqəllənməj, xatta kalxuzdarđa unьŋ nisek torqanьnda вelməj.

Rajunda „Biş jьllьqtьŋ—3 nse xəl itkes jьl" zajьmьnьn zadanejəhe (60 meŋ humlьq) ytəlməj. Zajьm taratьv eştəre məs'ələhe tirəhendə aŋlatьv jərətelməj. Birelgən kantryl handar kyp kalxuzdarđa qaralьp, tikşerelep ytelməgən. Вьna вьnь iŋ đur jeteşheđlekteŋ səвəвe tip hanarqa kərək. Sənki qajđa taratьv plandarь tikşerelhə, unda eştər jaqşь tora. Məŧələn: „Arixulka" kalxuzьnda tikşerlep—qaralьp ytev heđəmtəhendə, kalxuzsьlar yđđərenen 25 kenlek xeđməte eşe iŧəвe kyləmenə jađьlqandar. „Ukrajьn" kalxuzь yđenen 650 humlьq zadanejəhenə qarşьlav planьn 750 humlьqqa jađьlьrqa tedegən. Padpiskalarđь afarmilləştьrьv вik jomoşaq.

Qatьn-qьđđar xeđmaten eştə qullanьv, вigerəktə vaq millət qatьn-qьđđarь arahьnda вik jomoşaq.

Qajhь вer avьl səvittəre kalxuz xərəkətenə jəđđəre menən əjlənep вetməgəndər. Ierekle avьl səvite kalxuzdar eşenə qatnaşьvđьŋ əhmejətenə вaha вirep jetkerə almaj. Avьl səvite rəise yđenen hyđendə: „kalxuzsьlar вulha la, jьŋqьđaqtar вulha la, miŋə вarь вer..." tej.

„Hənər" kalxuzьndaqь qajhь вer kalxuzsьlar вьqa tiklem jəmaqətləşterelep вeterəlməgən yđđərenen qaraltьlarьn jəmaqətləşterergə вulhalar đa, kalxuz idarahьnьŋ qudqalmavь arqahьnda tik tora.

Rəis hər vaqьt iŧerek, diputattar gruppahь, udarsьlьq xərəkəte juq. kalxuzlaşьv xərəkəte 20 nse ejjyldən вerense avqьsqa tiklem 199 xuzalьq hanala. Ləkin hunqь kəndərđə tuqьralqan. Kulak agitatsejahьna qarap ike jarlь kalxuzdan sьqtь. Kulaktarđьŋ, „вegen вulmaha, irtəgə вarь вer səvit vlasь tewə-tamьrь menən təgərəj, kalxuzqa kerməŧkə kərək..." tip jөrөgən hyđđəre jөrej. „Qanaşь" kalxuzьnda 2 keşe, şulaj uq „Linin" isemenđəge kalxuzđa la sit ilimittar вar. Avьl səvittəre, kalxuz idaralarь вьqa tejeşle saralar kyrməjđər. Şuqa kyrə, tiđlek menən kalxuzdь tađartьv ytkərergə kərək.

G. BӘK.

ALDЬNQJЬLARĐAN YRNӘK ALЬQJЬĐ!

Jađqь səsev eştəre вetev menən yk Dəvləkən rajunьndaqь Rajьfka avьl səvite: uŋьş jьjnavqa tulь əđerlənergə həm yđ vaqьtьnda jьjnap alьrqa—tigən вurys qujđь. Jađqь səsev vaqьtьnda uq вьl вurьstь ular ytəp, вьl julda đur imtixan tota alđьlar. Avьl səvite yđenen jarlьlar gruppahь həm siksejələrendə uŋьş jьjnav kampanejahьna вəjle вulqan вetə məs'ələlərđe tikşerep qarap ytte. Yđeneŋ kyləmendəge вiş kalxuzđьŋ вerləşkən kes menən uŋьş jьjnavqa kereşevđərenə ireşə aldь. Xəđerge kəndə вetə xuzalьq вer kalxuz həm kammunaqa вerləşkən. Вьl вerləşev uŋьş jьjnavqa вik đur jarđam itte.

Xuzalьqta qatьn—qьđđar xeđməten qullanьvđьŋ əhəmejəten iŧkə alьp, Rajьfka avьl səvite вьnь tə,minləşterə aldь. Şul uŋaj menən uŋьş jьjnav kampanejəhьnda jaŋьnan taqь ike вalalar jəsləhe astь.

Kəndərđeŋ вik qьđьv вulьvь həm unьŋ əŧtenə igendərđen, irtə səselgən вulьvđarь eşse quldarьnьn qьđьv totonovđarьn horanь. Şuqa kyrə avьl səvite əđərlənev eşenən, qapьlt igen jьjnav eşenə kereşte. Kalxuzdarđь sdilşina inderev arqahьnjьjlap sьqarьv nurmalarь ytkəngelərgə qaraqanda, вik nьq kytərelde. Avьl səvite naŧьv eştəren вiş ucastkaqa вylep' ulardьŋ вarьhьnda la jəmaqət aşxanalarь tedep jeвərđe. Avьl səvitenen mədəni—tormoş siksejəhe jalanda stinə gəzite sьqarьvđь ojoştorop jeвərđe. Uŋьş jьjnav vaqьtьnda əle oşo kəngə tiklem altь gəzit sьqarьldь. Xəđerge kəndə avьl səvite вigerəktə, urьp alqan igendərđe huqьp alьvđь вaşlanь.

Rajьfka avьl səvitenen uŋьştarьn kyrhətev menən вergə jeteşheđlektərđən — oşo kəngə tiklem вer genə qьđьl karvan ojoştora almavьn əjtergə kərək. Uŋьş jьjnavđa yrnək вulьrlьq hanalqan Rajьfka avьl səvite, igen əđerləvđə lə yrnək kyrhətə alhьn. Rajьfka avьl səvite Ajuxan avьl səvite menən tedeşkən satsejalizem jarьşьn aldan ytəj aldь.

Xəđerge kəndə, avьl səvite aldьnda kalxuzdarđa tedələş məs'ələhen qьđьvlatьv eşe tora. 3 urьnda mal harajđarь həm susqalar h. в. jorttar, şulaj uq silus вaşnələre halьv eştəre tora. Вeđ, вьl eştərđə lə avьl səvitenen jeŋevse вula alьvьna ьşanaвьđ.

Şunьŋ menən вergə avьl səvite вaşqa terle siksejə eştəren də janlandьrьp jeвərev həm ular əŧtenən jetəkselek itevđe alьp вarьrqa tejeşle.

Qəmyman avьl səvite, uŋьş jьjnavđa jenevle rəveştə sьqьv menən, вaşqa eştəre menən də, tedələş fruntьna вьnlap ta jeŋhьđqanьp kerəşkənen kyrhətte həm kyrhətə вara.

ВЬNDA AŞЬ- QJЬSLЬQ TA LAP ITӘBEĐ

D. MӘƎETLE RAJUNЬNDA avьl səvittərenen uŋьş jьjnav kampanejəhьna əđerlektəre nasar. Вьnьŋ tep səвəвe rajun вaşqarma kəmitəte tarafьnan tejeşle dərəzələ jetəkselek itə almavьn əjtergə kərək. Вьna oşolar arqahьnda uŋьş jьjnavqa hunlap вaşlav, kalxuz xərəkəte əŧtənən jetəkselek itməvđər tulьp jata. Məŧələn Olo Akin avьl səviten tikşerev heđəmtəhendə oşo kəngə tiklem kulakьar agitatsejəhe heđəmtəhendə 16 xuzalьq kalxuzdan kire sьqqan. Ku'aktarđьŋ вьnьŋ kevek qarşьlьqtarь keslə. Əle 200 kulak taвьldь.

Rajun jaŋьndaqь uŋьş həm вesən jьjnav kampanejəhe tarafьnan əđerlek həm jetəkselek eştəre вik jomoşaq. Ştap tarafьnan plandar maj ajьnda uq jeвərəlhələrđə urьndarđa tikşerelməgən. Ştap planь dereŧ tedelməgən, Məŧələn arьştь jьjnap alьv esen 1 nse avqьstan 15 enə tiklem kyrhətelhə lə, praktikaja unь 5 ken esendə вeterev məmkinlege вar Kyp kenə kalxuzdarđa urьv maşinalarьnьŋ eşləp sьqarьv nurmalarь вik tyвən. Вaşkalxuzsajuz tarafьnan plan вujьnsa вer znejkə kenenə 6—8 ga urьrqa tejeşвulha la ular tik 4 ga qьna uralar. Rajun ştavь вьl turala his вer nəmə eşləməj.

Rajun вesən jьjnavđь 26 nsь ejjylgə вeterergə tejeş вulha la ul hunlap eşləv. udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьn qullanmavđarь arqahьnda 1 nse avqьsqa вeterələ almav qurqьnьsь вar.

Aldьnqь avьl səvittəre həm kalxuzdar arьş uŋьşь jьjnavqa 20—21 nse avqьstarđa uq вaşlanьlar Kəndərđeŋ qьđьv вulьvь arqahьnda вik tiđ eşlənevđe horaqan arьş вaŧьvđarьnda eştər вik qьđьv вarmajđar. Avьl səvittəre nasar jetəkselek itələr.

Orloq (rajunda) safxuzь uŋьştь jьjnap ala almav qurqьnьsь aŧtьnda tora. Orloq safxuzьnda tik 22 nse ejjyldə genə uŋьş jьjnav planь tedələp 26 hьnda kəŋəşməgə qujьldь. Eşse kestər jeteşməj. Səvittər jeterlek əhəmjət вirp qaramajdar. Safxuz maşinalarьna jaqьv majlav matirejaldarь jeteşməj.

Uŋьş jьjnav məs'ələlərе həm igen əđerləvgə jalpь fikere tuplanmaqn. Rajun вaşqarmahь вьl jeteşheđlektərđe aşьqьs вeterergə tejeş.

KIBUF.

ВӘREŞӘVӘT AVЬLЬ XULIGANDARĐAN TAĐARTЬLHЬN.

Вəreşvət avьlь (Şişmə rajunь) nda avьl jəştəre eş əŧtə udar rəveştə igen jьjnav kampanjahь вulьvqa qaramaŧtan xuligans tva menən şəqəllənələr. Jađkənə Saвir kərimef menən Zakir kərimeftar Qindulla iŧemle keşene ytergəndəre esən xoloq tedətev jortona kerhələrđə вьl eş haman qaвatlanə. 9 nsь ejjyndə Nurulla Xəjrullin Mostajsaвitьftar, Nizamьtdinь jamalitdin tigən keşeneŋ yđe əjđə вulmavьna qaramaŧtan tađərələren vatьp вer qartть ytergənse tuqmap sьqqandar. Вьlarqa sara kyrelhen.

DINAMMA.

ВЬL ZANDARЬMQJA SARA KYRELHEN.

Bajmaq rajun вaşqarma kəmitəte rəise Aznaвajьf avьl şurahь rəistərenen jađьvsьlarьnьŋ jađqь səsev həm naluk kampanjahьn ytkərev turahьnda jьjьlqan plinumqa, Kysi səvite jađьvsьhьn indermej qьvьp sьqarьp kənsələrejəne вikləp quja.

Kysi silsəvit jađьvsьhь jer qađьp şaxtьlarđa eşləp yŧkən вer eşse.

Yrlətelgən keşelərgə zandarьmdarsa məqəmələ itevse Aznaвajьfqa tejeşle ojoşmalar sara kyrhen.

TAŞ JӨRӘK

MƏS'YLEJƏTLE FRUNT

Jaŋь qorola başlaŋqan gigant zavьttar majđanьnda.

Bөtə kyltura eştəren Ural Kyz—Bas pralimahьn xəl itevse Katlo—turein, matur gi ganttar safьna həm unda eşləvse eş ačьrđarьn tə'min itevgə taba barьrqa.

AВЬLPRUSTЬN URAL—KYZBAS QARЬŞЬLAV PLANЬNA ӨĐӨMTƏ

1) Məktəp eştərenen sьjfatьn həm uqьvsьlarđьn matdi xəldə-ren jaqşьrtьp 1931—32 nse jьl-danda başlap sьjnьfta ike jьl ultьrtьvsьlqьn өeterergə.

2) 9000 nađan həm 4000 əd gramatьlьlarđan 1932 jьlda tik yd kesenəd menən kyltpraxьt tartlenənda 3000 nađandьь həm 3000 əd gramatьlarьь uqьtьrqa.

3) Məktəptarđь uqьtqan mə-qarifselərđen kese menən 1931 jьl juqarьla kyrhətelgən plandan tьş eşselər an—belem kytə-rev kurьstarьnda 8000—2000 keşe uqьtьrqa.

4) Məqarifselərđen kvalifikat-sejalarьn kytərev esen ularđьn iŋ kөmendə 50 pr. tьn sittan torop uqьv kurьstarьna ьlьqtь-rьrqa. Şunьŋ menən bergə jьlь na iŋ kөmendə 100 uqьtьvsьnь I nse ьaћqьstan II nse ьaћqьs-qa II nse ьaћqьstan tixnikum-darqa ytkərergə.

5) Ural—Kuzьas rajundarьn-daqь xalq məqarife seltərenə Başqortostandьŋ iŋ jaqşь həm sinfi totanqlь məqarifselərenəŋ iŋ kөmendə 60 keşe nylarqə.

Aulprus juqarьla qarьşьlav planьnda kyrhətelgən burьstar-dь өћtenə alьvь menən BMX kamisarьqь planьna tyьandage өtəmələrđe indere.

a) I — ьaћqьstь ьetergən ja-şe uqqandar esen jьl jarьmlьq Fanrik—Zavьt jetə jьlьq mək-təьe seltərenə prajьkьt təđergə.

ь) Bajmaq rajunьnьn mitaliur geja sənəqatenen dur adəmdar menən yteve səbəple unda in-dystrejal pidaguqeja Tixniku-mьn 1934 nse jьl tygel ьalki 1932—33 nse jьldarđa asьrqa.

v) Awlprus həm başqa praf-sajuz udarniktarьnan ... gьn kyltyrajьdəl ... tərləp tədev ... fixnikum ... ьetə kyltura eştərенə ... kyltyrmaj ... tar kyltura ... jьlьq mək-təьe seltərenə prajьkьt ... qa jььrtь ... kompanejalarьnda ... ьulьp, ytkər ... mitbdtarь ... jəşertəmalarьnda ... jьjьlьş ... tormoş-qa ajьrььtь ... ьь ... əlsən ala.

Jaŋь zavьt—fabrik eşselәren kyltura xeđ mәte menən tə'min itəьeđ

Ural—Kyzьasqa ььjьl ber nisə menđərsə eşselər jьjьla. Ulardьŋ ьajtaqьь uqьj—jađa ьelmagan. Ular arahьnda kyltura eştəre alьp ьarьv esen kyp keş talap itelə.

Xəđer Başnarkamprustьn ьaş savaj ьylege kankrit plan təđep eşkə totondo: Plan ььjьnsa Ural—Kyznastь 1931—32—jьlda məktəpkəsə tərejə seltərenə ьalalarđьn 28 pr. tьn, 1932—33—jьlda 75 pr. qalqan jьldarđa 100 pr. tьn ьlьqtьrьp өeterev məsələhe qujьlda. Ьь sara qa-ta—qьđđar jalpьlьn prajьz-vudstьvьna ьlьqtьrьlьvьa dur jardam itəsək.

Yьmərdər esən ajьrьm spit-sejal kampьlikttar asьlьp, unda ike jьl esendə ьetə yьmərdərđe 100 pr. tь menən məktəptər qə ьlьqtьrьlьp өetelesək. Indys treja eşsələrenen ьađanьlqtarь 1931—jьlden nyjaer ьaşьna tiklem sьunmaj eşsələrđen da-ьenьqtarь 1932—jьldьn fivralь-na tiklem өetenəje menən өe-terelergə tejeşle.

Eşselərđen kvalifikatsejalarьn kytərev esen tixnik ьelem kytə-rev məqarife seltərenə 1931—32 jьl eşselərđen 25 pr. tь, 1934—35 jьl qalqan 75 pr. tь ьlьqtь-rьp өetelesək.

Bigerək tə kyltura jorttarь asьvqa əhəmejət ьirelep, unda 500 dən 2000 gə tiklem eşse-lərđe kyltura eşe menən tə'min itelergə tejeş. Kətəpxanalar 300 dən 800 gə tiklem, parteja mək təьe 200 dən 600 qa tiklem eşse-lərđe yđđərenen əsterenə alьr-qa tejeştər.

Uqьtьvsьlardьŋ jeteşməven iqtiьarqa alьp, Bilarət, Bajmaq həm başqa indystrejal rajun-darđa indystrejal—pidaguqeja tixnikumdarь asьp, uqьtьvsьlar-qa ьulqan moxtazьqtardь өe-terev kyp aldьnda totola.

Şulaj uq Jeqəze—Kamarav da indystrejə, pidaguqejə institu-tь asьlьrqa tejeşle.

Matur zavьtьna kyltura jar đamь

Matur zavьtьn tedev osoron-da, məktəpkəsə tərejə seltərenə esən ьalalarьn 100 pr. tь menən ьlьqtьrьv esen matur zavьtьnda 2 sminala, 3 sinfьь naqsьnь asьlasaq. Uqьtьv eştə-re lə ike sminə menən ьarasaq. Uqьv jəşəndəge ьalalar esen 10 kamplikt məktəp asьla. Ber sminala 2 sminala, 3 nse sminala ьəđəge ьalalarь uqьlasaqtar.

Bьnda ajьrьm kətəpxanalar, uqьv əjđəre, qьđьl ьoşmaqtar həm kluptar asьlasaq. Ььlarđьŋ ьarьhь esen dur jardam kyrhətələ. Ularđa eşselər menən tə'min itelergə tejeş.

Jьlьlьqlar, kinalar, əđəьi kisə-lər udqarьv esən ьaraktar ha-lьnьp, unda 500—600 eşsene alььtьla.

Plan đur. Tik ььnь ьojomqa aşьrьv esən ьetə kyltura məqarif hьđьqьnьŋ ycrizdnejə-lər həm məqarifselər jardamqa kilergə tejeştər.

URMANЬF.
ABDULLIN.

PARAVUZ—RIMUNT ZAVЬTЬ EŞSELƏRE MƏRƏZƏQƏTEN YTƏMƏJƏR.

Qьđьl ьajraqlь Өfə paravuz—rimunt zavьtь eşselərenen ky-liplan esən kerəş ajььqьn ytkə-revgə qarata ьulqan mərəzəqət tare Başqortostandьn kyp urьn darьnda unь đurlap qarьşь alьn ha la, Bələьəj rajunьnda ььl mə'sələ ьerđə eşlənelməgən. Rajun məqarif ьylege inespiktь rь ip. Kanavalьf ylə lə paravuz rimuntь zavьtь eşselərе mərəzə-qətenə ni tip javap ьirganlek-tər həm nəmələr eşləgənlektə-re turahьnda ьer nəmələ ьelmaj. Timak Bələьəj əlejə unlha paravuz—rimunt zavьtь eşselərе mərəzəqətenən eşləmagan, unь jalpьlaştьrmaqan.

Qьđьl ьajraqlь Өfə paravuz rimunt zavьtь eşselərenen mə-rəzəqəte Başqortostan eşsəndə-renen keslə inituatsejazmahьn ky-tərergə tejeş. Şuqa kyrə unь jalpьlaştьrьrqa kərək.

A. QƏLIM.

Eşselər arahьnda kyltura eştəre kesəjtelhen

Өfə qala tьraktьr mastirskuj-nda eşlevse 80 eşse arahьnda 10 lap ьaşqort, tatardar ьar. Bь-lar arahьnda an—elem taratьv eşe alьp ьarьlmaj. Qьđьl ьoş-maq juq. Kanturala kitaptar ьul ha la, ul kitaptar ikke. Başqort tatar teldərendəge gəzittər aldь-rьlmaj. Eşselər ьuş vaqьttarьn ərəm ydqaralar. Qьđьl ьoşmaqta qan radejo vatьlьp jata. Baş-struj kyđ hal ele.

Z. I.

Başstrujđьq ьazar arahьndaqь 24 nse hanlь ьazahьnda 60 eş-se tora. Bьl eşselar arahьnda aq—ьlem eştəre alьp ьarьlmaj kitap, gəzit—zurnaldar juq. Bьl

Zinsuf uramьndaqь jaŋь hə-lina haşlaqan aşxana eşsələre jataq xanahьnda 153 eşse tora. Ьularđan 40 lapь ьaşqort, tatar, đa.

Jataqxanala qьđьl meješ ьul ha la, ьaşqorttar telendə ьer genə lə gəzit—zurnaldar aidьrьl maj.

Eşselərgə an—ьlem ьirevj ulardь tərьejələvgə ььq iqtiьar itelhen.

Z. ISXAQ.

Bajmaqlьq klup eştəre nasar

PRAFSAJUZDAR KLUPTЬ JAQŞЬRTЬV SARALARЬN KYRMƏJƏR

Bajmaq rajun yđəgəndəge eş selər klubь altьn-ьaqьr zavьtta rьnda eşləvse ьetə eşselər həm başqa prafsajuz aqzalarь arahьn da sajəsi tərьejə eştəre julqa qujьlrqa tejeş ine. Lakin kluptьŋ eştəre praminplan tulttьrmaj, za-vьttьŋ kөndəlek eştərendə oso ralqan ьetə jeteş həm jeteşhez-lekterđe jaqtьrtьvsьь qaratьl-r-qujьlmaqan. Ььqa tiklem klup tarafьnan eşselərđə tərejələvđə ьer nəmə lə eşlənmagan. Stinə gəzite urьь telendə sьqarьla. Klupqa ьaşqortostan gəzite alьn maj, luzьnqьlar ьarьhьla urьћsa ьulьp, ьaşqort eşselərе esən ьer tərlə lə tərьejə eştəre ьarmaj. Eijyn ajьnan başlap klupta ьaş qort pastanufkalarь ьulqanь juq. 6 aj esendə klupta 5—6mədir alьşьnqan. Klup tirəhendə kөn-də əllə nəj tiklem jaştar jьjьlьp ьer tərlə lə eşkə tartьlmaqandar. Klup eşsələrе tarafьnan ... ьer genə tə kyltura eşenə ... taratьlmaj ... kyltura eştəre ... ьulьp qьna tora ... Klup ergəhendə ge fizkyltura tyŋərəge ьulha la ььl tyŋərəkkə ьaşqort eşse jəş-tərеn ьlьqtьrьv nasar ьara. Tor moş tərьejəhe ьirev eşenə ьer tərlə lə iqtiьar itelmaj. Bьna ььl fakttar eşselərđe klupqa tar tьv urьnьna eşselər arahьnda kluptьŋ aitarititen ьetərgən.

R. Q.

LATVEJƏLA KRIZIS QЬRQЬVLAŞA

Latvejə Fransəjənьŋ tupћahь

Girmanejalaqь "Darmştat„ ьankьhь şartlaqanqa tiklem La-tvejənьŋ sənəqate, avьl xuza lьqь həm tьşqь səvđəhe qьrqьv krizis kiserə ine.

1931 nse jьl ьaşьna Latevejə nьŋ sənəqate 1930 jьl saqьştь-rqanda əstən bergə qьћqardь. Sitkə tavar ььqarьv şul uq jьl ьaşьnda 38 pr. qa, ə sittən ta var inderev 35 pr. qa qьћqardь.

Pratisqa sьqqan vikseldər ha-nь həm tyləvđəren tuqratьvsь ьirzalar hanь ytte. Kapitaldar sit jlgə aqьla ьaşlanьlar.

Girmaneja la krizistьn qьrqьv laşьvь, Latveja qa həm Girman ejə xuzalьqь menən ikanamicski jəhəttən tьqьđ ьəjləngən ьaşqa kyreşe ildərgə lə đur şavqьm jahanь. Darmştat ьankьhь şart laqanđьŋ ikense kөnө yk Riga laqь ьetə donjə ьankьhь həm Latvejə ьankьhь la tyləvđəren tuqtatalar.

Ii kinət qurqьnьsqa teşə. Vkelattar artьnan ođon qojroq tar tedeldelər. Burььva həm s—dimakrattar matьuqatь qurqьnь sqa teşərgə his urьn juqlьqьn—iћьat itep— vklatsьlardь tьnьs-lanьrqa saqьrđьlar. Latanьŋ kurьsь (lata Latvejə aqsahь) teşə ьaşlanь. Bankьnan vkьlat tarđь həm aqьmdaqь iћəpteŋ alьnьvь kөsəjev davam itə.

Prajьzvьtьstьvanь qьћqartьv, eşselərgə eş xaqь tyləvđe tota, pridprejətejələrđe japqan vaqьt ta turanan—tura eş xaqtarьn urlavđar ьaşlana. Satsejal—faşis tar jalpь ;arahьnda narazьjlьq tьŋ yћeven kyđ aldьnda tetep, jөreştərеn alьştьralar həm "hul„ frazalar menən massanь aldaj ьaşlanьlar: "ььlar ьetəhelə Lat veja la xөsusi—kapitalizem sis-timahьnьŋ ьetəven kyrhətələr" ("Satsejal—dimakrat„ gəzitenen ьaş məqaləhe).

S—dimakrittar kapitalizemdь teđatev„ turahьnda tyьəndəge plandь kytərələr: dəvlət kapita lizemьn kөsəjetev, tьşqь səvđə-gə manapulejə inderev həm ььl eşkə prafsajuzdarđь ьlьqtьrьp prajьzvutstva əћtənən kantrul qujьv.

Latvejə ьurzьvazejahьnьŋ əћ-tənləgən qotqarьv ьilgele eşse lər sinьfьn həm ьetə eşsəndər đe taqь la kyьerək qol itevgə ьəjləngən.

Latvejə ьurzьvazejəhe yđenen qotqarьlьvьn satsejal—dimakrat tarđan tygel, ə tьşqь zajьmdar-đan kөtə. Ul Fransejə menən həjləşəvđər alьp ьara. Fransejə nьŋ Latvejə kevek ьələkəj ildər đe yđ qaramaqьna elakterergə tьrьşьvь ьildəle. Ul, „ьalşəvik tarqa qarьşь ьşanьslь stinə" ьuldьrьrqa teləj. Şuqa kyrə ul Latvejə qa qьћqa məddətle zajьmdar ьirə. ььl zajьmdarđь ьirgən vaqьtta, Fransejə kapita listarь, Latvejanan ьildəle şart tar talap itələr; ul ьirelgən ьu rьstardь iŋ elek huqьş jəhəte-nən əhəmejəte ьulqan timer jul-dar halьrqa totarqa quşa. Şulaj uq zajьmdarđьŋ kyp ələ şə tavarlata—paravьzdar, vagun dar həm rilsalar menən ьirelə.

Bьl zajьm Latvejə esən faj-dahьđ. Sənki paravьzdar, vagun dar Latvejanьŋ yđendələ eşlə-nələr,

Latvejə xөkymətenen Frans-ejə həm Pylşə impirjəlistərenen teləktərеn qaьul itev həm ular menən kileşev, SSSR qa qarьşь jynəltelgən INTIRVINSEJƏ PLA NDARЬN dөrөћləj.

Fransejanьŋ zajьmь Latveja laqь krizistь jəmoşatmaћ, kri-zistьŋ avьrlьqь hamanda eşsən dər jelkəhenə teşəsək. Bьl qala həm avьldьŋ eşsəndərе arahьn da qьna tygel, ьəlkem qalanьŋ vaq ьurzьvazejəhe arahьnda-la narazьjlьqtar tьvđьrasaq. Latveja kammunistar partejəhь massanь rivalytsejun sьqьştar esən məьlizəvəjt itevđə dur ak tiflьq kyrhətergə rəkək ьulьr.

Bьl vatьv-huqьş pravakatsejəhь

Argintьna palitsejəhe Juz. amturьg jortona hezym jahanь.

160 XEĐMƏTKƏR QULQJA ALЬNQJAN.

NEJU—JURK, 2. Bynes — Ajrestən xaьar itevgə qa-raqanda, palitseja Juz. amturg qa hezym jahanь. Palitsejə Juz amturg jortona hezym jahaqan-da 160 xeđmətkərđe qulqa ala, kitaptar həm jađьv qaqьđđarьn talap ala.

NEJU-IURK, 2. „Neju—jurk-Tajms" gəzitenen jađьvьna qa-raqanda, hezym argintina sə-naqatselərenen Juz. amturьg tь „dimpinqta" həm „kankurinseja-lə namьћьđ mitьđtar" qulla-nьvđa qəjeplap ьirgən zalьv-đar heđəmtahendə jahalqan.

„Assu şiatid Priss" agintstь-vahь karrispandintь ььl hezym-de jəmhyrejət prizidintьnьŋ kammunizem qa qarьşь alьp ьarqan kampanejəhe menən ьəjləj.

Bьl agintstьvanьŋ xəьər iteve-nə qaraqanda, xatta palitsejə Juz. amturq xeđmətkərđərenen kvartirđarьnala hezymdər jahaj.

Qulqa alьnqan Juz. amturg xeđmətkərđərenən ьoravđar (da-prus) ьaşlanđь, hezym vaqьtьn-da alьnqan dykəmittər đь qa-ravqa totondolar.

Hezymdeŋ səьəptəre turahьn-da rəsmi iqlandar ьaћьlmaj, lə-kin „Assu-şiajt-Priss" agintьstь-vahьnьŋ xəьər itevenə həm ja-rьm rəsmi urьndarđan, alьnqan məqlymattərgə qaraqanda, Juz. amturg „argintina impirjalistarь-na qarьşь dimping juldarь me-nən iqtisadi huqьşta" qəjeplanə, Argintina matьuqatь,juz.amtrgtь. Argintinalaqь prajьzvudьstьva-nьŋ yđenə teşəv xaqtarьnan tyьən xaqtar menən səvit aqas həm nifet matirejaldarьn hatьv-da qəjepləj.

Gəzittər, Juz. amturgtьn eş-məkərlege „argintina sənəqəte-nə zejan kilterevgə, kammuni-zemqa jarđam itev esən jynəl-telgən" tip jađalar.

Bьnan ьaşqa gəzittər Juz am-turgtь" finansьvьj jəhəttən latin Amirikahьnda qь kammunistar menən ьəjləneş totovđa" qa-jepləjđər.

Q. ƏIBAJЬF.

9-nsь avqьs-qьđь! Prusejəesən kөrəşkөnө

PRUSEJƏXӨKYMƏTE TARATЬLASAQ

9 nsь avqьs—Prusejə xekymәten taratьv qa ьөtə xalьqtьŋ tavьş ьirev kөnə

Girmanejə la eşsəndər massa hьn xəđerge moxtazьqlьqtan, xə-jerselektan tik Girmanejə kam-munistar partejahь qьna qotqa-ra alasaq. Girmaneja kammunis tar partejahь Girmanejə xөky-mətenen qəđəttən ;tьş dkritta-rьna, massanь moxtazьq diŋ-geđenə taşlavđarьna qarьşь eş-selər sinьfьn ojoştora. 9 nse avqьsta Girmeneja kamunistar partejəhe Prusseja landtaqьn (Prusejə dəvləten xөkymәten) taratьv esən ьөtə xalqtьn tavьş ьireven udqarasaq. Pruseja (Pru sejə Girmanejanьn ajьrьm dəv-ləte) landtagьn taratьvđa Gir-lmanejə nьŋ ьөtə eşəndər mas sahь qatnaşasə.

Girmanejalaqь xəđerge hələ-həlakətle xađerge eşsəndər massahьnьŋ moxtazьqqa teşev đarenə qəđəttən tьş dikrittar sь-qarьp torovsь Girmaneja minis trđarь qəjeple.

Girmaneja kammunistar parte jəhe ydək kəmjtətenen, eşsən dərgə jahaqan mərəzəqətendə ььlaj tejelə.

—Eşsən xalqtь ađaqqь tində-renən həm xoqugьnan məxrym itə torqan səjəsi qol itevđərđe ьetərəjek!

Өћtənlək itevse kapitalistar sinьfьnьŋ səjəsəte, xeđmət xal-qьn jəpheđ xejerselekkə, mox-tazьqqa teşerə. Bьl səjəsət krəћtejəndərđe jerđən məxrym itə, ulardь jer menən hatьv itev selər qolloqьna taşlaj. Ere ka-pitaldar, vaq pridprejətejələrđe jotalar,. Hөnərselər, vaq hatьv sьlar həm irekle pralisejə keşelərе ylələr.

Bьl xurlьqtarqa tyđev məm kin tygel.

Bөtə Girmanejə eşsəndərе! Girmanejənь qol itev qə qarьşь yđegeđđeŋ tavьştarьqьđđь ky-tərеged! 9 NSЬ AVQЬS KӨN-ӨNDƏ, GIRMANEJƏNЬ QOT QARЬVĐA BERĐƏN—BER JUL SATSEJALIZEM ӨSӨN, EŞSE-KRƏЋTEJƏNDƏR VLASЬ ӨS-ӨN QЬĐЬL PRUSEJƏ, HƏM IRƏKLE SATSEJALIZEM GIR MANEJAHЬ ӨSӨN KӨRƏŞKƏ KYTƏRELEGEĐ.

Kammunistar partejahьnьŋ ььl mərəzəqəte, Girmanejənьŋ ььn xəlen asьp hala, 9 nsь avqьş ta ytkərelesək, ьөtə xьlьqtьn Pruseja landtagьn taratьvqa qь đьl tavьş ьirev kөnenə kөslə əđerlektər ьara. Gamburьkta ьөtə kanpartejə raьutniktarьnьŋ kyp keşe qatnaşь menən đur jьjьlьştarь ьuldь. Bьl jьjьlьştьŋ ьer tavьştan qaьul itelgən ri zə-lytsejahendə, partejə ojoşmala-rьnda eşləvse raьutniktar ьөtə xalq tavьş ьirev kөnenen enevđəren tə'min itərgə ьөtə kөstərеn ьirergə hyđ ьirə-lər. Rur əlkəhenen kyp qalala-rьnda la partejə aktiftarьnьŋ đur kəŋəşmələre ytte. Ike men dən artьq partejə aktiftarь, ьөtə xalq tavьş ьirev kөnə ytkərev turahьndaqь Girmaneja kammu nistar partejahь ydək kəmitəte-nen qararьn maqtap qarьşь al-dьlar.

Q. ƏIBAJЬF.

20 MEŊ EŞSE SSSR ĐЬ JAQLAP DIMANSTRATSEJƏ JAHANЬ

NIO—JURK, . 1 nse avqьs kөnөndə 20 meŋ eşse SSSR đь jaqlap impirejəlistər ;huqьşь na qarьşь dimanstratsejə jahanьlar Eşselər uramdarđa qьđьl alama. dər həm plakattar menən jөrenələr. Bьl plakattarđa, „Gu-vir đьn SSSR qa qarьşь huqьş zagьvьrьn hьndьrьrqa", „hu-qьş əđerlərgə totola torqan aqsalardь eşheđđərgə jarđam fundьna totorqa talap itegeđ" tigən luzьnqalar jađьlqan.

Kyp plakattarđa satsejal-dima-krattarđьŋ SSSR qa qarьşь hu-qьş əđerlavđə qatnaşlьqtarь asьla.

Kammunistar gəzite ridaktьrь kripьska xөkөm itelde

BIRLIN, 2. „Gamьurg Fulk-sejtyng Majer" gəzitenen riđak-tьrь gəzittə 1923 nse jьlqь Gamьurьg vastanejəhьn iћkə alьv turahьnda məqələ urьnlaş-tьrqanь esən ьer jьlqa kripьs-qa xөkөm itelə.

Kөndən kөn kөsəjgən palit-sejə tirrurьna qaramaћtan, teş lək ьavarejə lə kammunistar partejəhe, parteja safьna 10,30 jaŋь aqza aldь, şulardьŋ esenən 97 he satsejal—dimakrattar partejahь nan sьqqandar.

Məskəv pralitareja tьnьŋ mitingahь

MƏSKƏV, 2. I nse avqьsta Məskəv pralitarejatьnьn qьđьl kөngə qarata đur mitingahь ьul-dь. Milingala, ьөtə dənja xəle turahьnda kamintiren ьaşqarma-aqzahь ip. Gupnir daklat hej-ləne.

Jьjьlqan xalьqtь, Cirmanəjə, Angleja, Qьtaj kammunistar partejəhe vəkildəre qottanьlar. Ular qotlav hyđ'tərendə, ken ьajьş pralitarejatь kapitalistarđьŋ SSSR qa qarьşь intirvinseja plandarьn hьndьrьrqa, SSSR đь jaqlarqa hər vaqьt əđer ikənlek-tərеn ьelderələr. VKP(ь) nьn Məskəv kamitate iћemenən ip. Kaminski həjləj Şunьŋ hunnьda, qьđьl ərmejənen rapьrttarьn tьŋlajđar.

Eşselər sinьfь iћəvenə ikanumejə

Lundьn, 1. Fransejanьŋ An-geleja ьankьlarьnan altьn sьqa rьvьn tuqtatьvqa qaramaћtan, hunqь ađnalarđa Angelejə; mile jart 736 milejun 4 meŋ 876 fynt stirlingь (fynt stirling altьn me-nən 10 hum) altьnь sitlgə sьq-qan. Xəđerge vaqьtta, Angelle-jə ьankьhьnda altьn zapasьnьn toroşo, unda tərən finansьvьj krizis ьulьvьnan qurqьnьs tьvđь ra. Xekymat ььl xəldən eşselar sinьfь iћəvenə sьqьrqa teləj. Eşselərđeŋ eş xaqь həm eşheđ-dərđeŋ pasuьejalarь qьћqartьla

Eş xaqь 20 pr. qa qьћqartьla

Birlin, 1. Girmanejanьŋ Bry-ning xөkymәte eşselərgə də-jəm eş xaqьn 20 pr. qa qьћqar tьrqa, həm avьl xuzalьqь eşse lərenə eş xaqьn natura menən tyləvđe kertergə ujlaj.

Eşselərđeŋ həm xeđmetkərđər đeŋ eş xaqьn kəmetevgə qarь-şь keslə sьqьştarьn tuqratьv məqsatь menən, pirdprinimatьl-dar həm kileşevse prafsajuzdar-đan jarđam kəmitəte teđelə. Bьlar Bryning xөkymәtenə qə-đəttən tьş dirikttarđь ytkərergə jarđam itəsəktər.

vaqьtlь məs'yl ridaktьr
T. KƏLIMULLIN.

50 humlьq zajьm juqalttьm

Işaulatьf Qirlan (Arqajaş r. Qoloj s, Qoloqaja v.) 50 hum lьq zajьm 2—han stalavajđan alqan ьerər ajlьq 2 dana talun, mupr knaşkahen həm tantmalarьmdь juqattьm numirđarьn ьel-məjem.

Q. Işəylatьf

Uqьrqa teləvselərgə

Hьv transprtьnьŋ Aq Iđel rajun idarahь razvirьska ьujьnsa Başqortostandьŋ təp jerle millattarе esən Nizgarut qalahьnda qь hьv transprtьna tnzinirđar jeteşterev inistitutьnьŋ ,aьfaqьna 5 urьn aldь.

Yrđə kyrhətelqən juqarь uqьv jortona uqьrqa kəmandi-rufka alьrqa teləvselər ьeleşer esən hьv transpьrtьnьŋ Aq Iđel rajun id-rahьna tyьəndəge ədris menən mərəzəqət itergə tejeştər. Safrun pristene № 1.

AQ IĐEL RAJUN IDARAHЬ

Qala malejə ьylege Tuqaj uramь 19 jortta torovsь part-nixa Klylkьvaqə kejem teqərgə zakaz ьirevselərgə zakaz-darьn alьr esən qala malejə ьylegenə kilergə quşa

Əqərđə oşono iqlan itkəndən 7 kөn esendə ejələre matirejal darьn həm nəmələren kilep almahalar nəmələre hatьlasaq həm ьer tərlə lə dəqvə qaьul itelməjəsək.

QALA MALEJƏ BYLEGE

Mөhim ьelderev.

Өfə Radejusintьrьnьŋ Radeju gəzittəre 1— avqьstan sьqarьla ьaşlanьlar.

Şuqa kyrə Radeju xəьərselərе xəđerge kampanejələrđьn ьarьşь turahьnda jađьp tororqa tejeştər.

Radeju gəzitenen vaqьtlь ridaktьrь:

Ş. FƏJZYLLIN.

R. S. mөdire: SAMAKIN.

Zajьmdarđьn atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aьligatsejəgə vaqьtь sьqьp ьara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—66	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aьligatsejəgə vaqьtь udьp ьarqan kupunьnda xisaplap	26—05	
Massəvitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aьligatsejəgə .	25 h.	25—10
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aьligatsejəgə	100—75	101—15
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq aьligatsejə vaqьtь udьp ьarqan kupunьnda xisaplap.	50—	50—20
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52 hum. .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—00 11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—60	104—65

QAĐAN, SAMAR, SVIRDLUF MIDVUЬZDARЬNA UQЬVSЬLAR QABUL ITELƏ

Başqortostan Havlьq baqlav Kamisarejatь tarafьnan Qa-đan, Samar, Svirdluf Midvuzdarьna həm Məskəv mərkəz mid tixnikumьna jeьərev esən uqьvsьlar qaьul itelələr. Hər ьer rajundan 4 keşe alьna. Oşolardьŋ esəhe ьaşqor, tatarđan ьulьp ьerehe ьaşqa millattən ьulьrqa tejeşle.

Qaьul itev şarttarь:

Instruktьrđar ьerense navьattə jeьərələsəktər həm vaq millattərđən. Iztimaqi sьqьştan ьerense navьatta: eşselər, kal-xuzsьlar, ьatraktar, jarlьlar həm ularđьŋ ьalalarь 18 jəştən alьp 35 jaşkə tiklem.

Midvuzqa ьarьvsьlar urtasa məqlymattərе ьulьrqa tejeş. 0 jьllьq məktəp ьetergəndər raьfak, tixnikum həm vuzqa əđer lek kurьstarь ьetergəndər hьnavhьđ qaьul itelələr Miđtixni-kum ьetergəndərđьŋ şul jьldanda kəm tygel eştəre—praktik stazdarь ьulьv şart

Midtixnikumqa ьarьrqa teləvselərđen 7 jьllьq məktəp ьetergən 3 jьldanda artьq vaqьt ytməgən ьulьrqa tejeş.

Uqьrqa kitev esən tyьəndəge dukaminttar kərək:

1. Qariza, nindəj fakyltit həm ьylektə uqьrqa teləven kyrhətep.
2. Iztimaqi sьqьşь turahьnda prafka.
3. Beleme turahьnda sprafka.

Havlьqь turahьnda sgrafka. Səsək halьnqanlьqь turahьnda sprafka.

4. Xoqьqlь ьulьvь turahьnda.
5. Jəşe turahьnda mitrika sprafkahь.
6. Fatagrafejə hyrəte.
7. Ankita tultьrьlьp. sajuz həm jacəjkə tarafьnan təsdiq itelergə tejeş.
8. Jəməqət eştəre eşləv turahьnda utzьf ьulьrqa tejeş. Həm kamandirufka ьetə matirejaldar urьndarđaqь ojoşmalar tarafьnan Havlьq Haqlav Xalq Kamisarejatьna jeьərelergə tejeş.

Avqьstanda huŋqa qalmaj Өfələ qaralqandan huŋ qaьul itelev, itelməv turahьnda həm qasan kilev turahьnda jaŋьnan xəьər itelasək.

Başqortostan Havalьv Haqlav Xalq Kamisarejatь

KYLTURA—BAQSAHЬ (elekke „IĐEL") Sejanstar 8, 9-30, 11 səqəttə ьaşlana.

5—avqьs „Lejyn Kytyrejə" ьilit xaqtarь 40, 70 həm 90 tin.

URAL Sejanstar səqət 7 lə ьaşlana. Kassa səqət 5tən asьq

QARA QANAT AЋTЬNDA

GURЬN KINAHЬNDA Sejanstar səqət 7 30 tan ьaşlana. Kassa səqət 5 tə asьla.

Ьeŋen kina filme 7 ьylemdə „Siktanttar" 16 jəştən tyьəndər inderelməj

„Yklauer Natiskhь„ tipografejəhe. Başglafli! vəkile

ALЬЬM NUMIRЬ HƏR JERĐƏ 5 TIN

Bətə dənjə proletardarь, berləşegeđ!

IDARƏSEJƏNEŊ ADRISE: G. Ufa, Verxne-torgovaja ploşqad, korpus №3. Red. gaz. „BAŞKIRDOSTAN“

TILIFUN NUMIRĐARЬ: Rədaktar ... 4—01; Dejom ...; Massavьj byleк ...; Kiskə rədakseja ... 1—46

Jomoş menən kilevselər hər kən irtəngə səqət 9 đan kiskə 4 kə tiklem qabul itelələr.

BAŞQORTOSTAN

JAĐЬLЬV XAQTARЬ: 1 ajqa ... 45 tin; 3 ajqa ... 1 hum 20 tin; 6 ajqa ... 3 hum 50 tin; 1 jьlqa ... 6 hum 80 tin

PADPISKALAR: ...

7 Avqьs Juma №171 (472) 1931 JЬL

KƏNDƏLEK QƏZIT — V. K. P. (в) NЬŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URQЬNЬ. — ... NSE JЬL SЬQA

PARTEJƏ HƏM KAMSAMULDЬŊ BƏTƏ RAJUN KƏMITƏTTƏRENƏ, BƏTƏ RIK HƏM RAJKALXUZSAJUZDARQA!

Partejənьŋ XVI nsь s'jьz qarardarьn, partejənьŋ Yđək həm Başqortostan Əlkə Kəmitəte jul kaşsьlьqь aŧtьnda dəvamlь rəveştə qəmələgə atqarьp, eşse, kalxuzsь həm jarlь urta xəlle jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ aktiflьqtarьn kytərev nigeđendə kulaqtarqa qarşь qьrqьvlaşqan sьjnfi kərəş esendə həm partejənьŋ giniral hьđьqьnan tajpьlьvsьlarqa qarşь la qьrqьv kərəşep, Başqortostan, 5 jьllьq tьŋ 3 nse xəl itkes jьlьnda avьl xuzalьqьnsatsejalizemsajaqьnan tədəvdə đur uŋьşlьqtarqa ireşte. 20 nse ejjylgə Başqortostandaqь bətə batrak, jarlь həm urta xəlle krəstejən xuzalьqtarьnьŋ 60,3 pr. tь kəllikтiflaşte. Kalxuzsьlar jađqь səsevđeŋ prajьzvudstьva pragrammahьn tultьrьp, bətə jađqь səsev majđanьŋda ydil avьrlьqtь 60 pr. qa jetkerep, ikense balşeviktar jađьnda jeŋevsəndər bulьp sьqtьlar (bьl vaqьtta kəllektiflaşev 55 pr. ine).

Şulaj ta VKP (в) Yđək Kəmitəte ejjyn plinumь əjtkənsə səsev-kampanejahь menən kəlliktiflaşevđeŋ uŋьşlьqtarьna tьnьslanьp torov—kalxuzdarđь nьqьtьv həm uŋьş jьjnav bursьstarьna narьq qujьp jetkermav bulasaq həm kəlliktiflaşev eşenə đur zejan kilterəsək.

Ədəklektər tьvđьrqan qajhь ber uŋьş jьjnav ucaskalarь xəđer nasar hədemtələr turahьnda signal birələr. Kyp kenə rajundar ber nisə qaiqi duikuftar kulevqa qaramastan, jađqь uŋьşlьqtar menən təvsslanqan-dar. Urazaj həm besən jьjnavda balşeviktar timpь menən ьđnamaqandar.

25 nse ejjylgə ɵlkə kylamendə besən sabьv planь nej barь 37 pr. qa qьna tultьrьlqan. Şajlь, Biarat, Usalь, Berjan həm Avьrqazь rajundarь Xur... rəveştə artta qala. Bьlar plandarьn 1,8 pr. tьn—5,1 pr. qa tiklem genə tultьrqandar. Mal adьqtarь silusiav eştərenə lə ytkən jьlqь kevek təjelə iqtibar itelmaj. Ɵlkə kylamendəge plan 8 pr. qa qьna tultьrьlqan. Qonşaq, Arqajaş, Bilarat həm Bajmaq rajundarь mal adьqtarь silusiav eşendə bətenləj başlamaqandar. Bilaqataj, Əşəlь həm başqalar 1 pr. tan da kəm ytəgəndər. Bьlar partejənьŋ həm xekymətteŋ Başqortostanda malsьlьq prablimahьn xəl itev sarahьna ədəklek təvdьrьlar.

Jađqь səsev osornan hun tьnsьlap torovdan turanan—tura hedemtəhe bularaq kypselek rajunda igen jьjnav kampanejahьna jomoşqa əderləngəndər. 25 nse ejjylgə igen jьjnav planьn 55,5 pr. tь qьna jьjьlqan.

Məsələ, Qonşaq, Duvan həm Asqьn rajundarь jeŋejtsez rəveştə artta baralar. Ular planda 10 pr qa qьna ytəgəndər.

Kalxuzsь, jaŋqьđaq jarlь—urta xəlleiarьn aktiflьqtarь igen əđerləv barьstarь turahьnda ojoş torolmaqan. Kulaktardьn „ju elek ydemə, unan dəvlətkə“ ... qotqolarьna qarşь qьrqьv kərəş jьq. Kalxuzsьlar tarafьnan dəvlətkə ytkən jьlqь bodojqan igendərđe tapşьrьv vaqьtlare kyrenə. Kyp kalxuzdarda sdilşinaqa ... [illegible] ... satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qullanьlmaj. Yrđəgelər đə əjtev menən Başapkum Başsik həm Başkalxuzsajuz qьrqa rəveştə quşalar:

1. Besən jьjnav kampanejahьndaqь ədəklekte bətərevdə qьrqa saralar kyrergə. Ber yk vaqьtta uŋьş jьjnav həm dəvlətkə arьq igen tapşьrьvdь kesəjtev menən bergə, bətə eşse kəsən, bətə maşina həm tartьv kesən, ... jьjnav invintar... BESƏN JЬJNAVQA MABLIZAVAJT ITERGƏ.

Başqortostanda 10—20 avqьsqa besən jьjnav şturm ojkadahьn ytkərergə. Şturm dikadahьnda besən sabьv planьn tultьrьv ɵsɵn, artьrьp tultьrьv ɵsɵn, kьŋ kalxuzsь həm kalxuzsь qatьn qьđ... aktiflьq... [illegible] itergə. Rajundardьn bətə mumkinlek həm rissursьlarьnan fajdalanьrqa. Urьndarda eşkə ... [illegible] ... həm avьl səvittərenə jebərergə. Besən sabьv eşen totaş təvlek bujьna alьp barьrqa. Besən sabьvđь plan tultьtьlьrqan tiklem dəvam itterergə. Məmkin bulqan urьndarđa his kisekməŧtən IKENSE TAPQЬR SABA BAŞLARQA. Tupaŧ adьq hanьn kyвəjtev məqsətə menən urman aralarьndaqь bətə urьndarđь be səngə fajđalanьrqa, japraq adьq əđerləv əsən kalxuzsь, həm kalxuzsь qatьn—qьđdardan brigadalar ojoştororqa.

2. Besən sabьv planьn tultьrьv menən ber qatarđan, safxuz, kalxuzdarda həm jaŋqьđaq xuzalьqtarđa mal adьqьn siluslav planь la tulьhь menən ytəlergə tijeş. Hər ber kalxuzda siluslav planьn tulьhь menən ytərlek itep bađ həm tranşəjđər əđerləv əsən brigada ojoştororqa; bađdarđь əđerləp bətəv menən his kisektermə-ŧtən, bətə jəşel ylənđərđən (syp yləndəre, kesertkən, qurpь həm jəşelsə japraqtarьn) fajđalanьp, silus massahь əđerlərgə, ularđь bađdarqa tultьra başlarqa kərək. Rajun, kalxuz, safxuzdardaqь kamsamul ojoşmalarь, bətə safxuz həm kalxuz jəştəreneŋ iqtibarđarьn siluslav planьn ytəvgə mablizavajt itərgə, jəcəjkələr arahьnda satsejalizem jarьşьn kiŋ rəveştə jəjep jebərergə tejeştər.

ŞTURMA UN KƏNLƏGƏ siluslav planьnьŋ ytəleşen tə'min itərgə, un kən ytkənse bađ həm tranşəjđər tulьhь menən əđerləp qujьlьrqa tejeş.

3. Kəstərđe dereŧ urьnlaştarьv, avьl—xuzalьqь maşinalarьna, tartьv, kəstərenə bulqan ejəhedlektərđe bətərev, qatьn—qьđdar həm jəş yŧmerđər kesəne tulьhьnsa fajdalanьv, praguldarqa qarşь kitken kərəşev, nigeđendə, iŋ jaqşь 2-3 kən esendə, kəd sasslgən aşlьqtarđьn jьjьv eşteren, anьqlanqan miqdarьnda maksimal qeđьqtьrьp, haban aşlьqьn bьp başlarqa.

Urazaj jьjьv „menən huqьv arahьnda ... ber ədəklek, buldьrmaььq, bьqsa ytkən ber genə kendə, bьş ultьrqan ber genə maşina la bulmahьn.

Igen əđerləvđən aвemejsten kiŋ kylamdə anlatьp, kulaktьŋ „elek ydemə, unan un dəvlətkə“ tigən qotqolan qarşь kirəp, turanan tura, aşlьqta haqьv menən dəvlətkə tapşьra barьvdь ojoştororqa.

Ytkən jьlqь igen əđerləv kampanejahьna jenep sьqqan kalxuzdar, ьbьl, əigrək tə tavar igende eşlap sьqarьvsь bulьvdarь jaqьnan, igen əđerləvde ojoştorovsь bulьrqa, jomoşsьsalek ... mitdarьnьn, kalxuzdardьn ber giktardan dəvlətkə tapşьra torqan nurmalarьnan kəm bulmaqan miqdarda, dəvlətkə igen tapşьrьvqa elgəşergə, ydđere aŧtьnan jaŋqьđaqtarьn da ejərtergə tejeştər.

Igen əđerləv turahьndaqь massavaj eşte kiŋ rəveştə jыiqa halьp, ike fruntqa la qarşь: xəđerge vaqьtta ajьrьvsa qurqьnьsь bulqan uq appartunizemqa həm „hui“ begeiəştərgə, şulaj uq hulaqa kiteşep qarsьлarqa qarşь kitken kərəş alьp barьr, Əlkə Kəmitəteneŋ, igen əđerləvđe Yktəbərđəŋ 14 jьllьqьna tamamlav, turahьndaqь qararьn uŋьşlь rəveştə bojomqa atqarьv əsən tьrьşьrqa.

4. Sdilşina həm xeđmətteŋ satsejalizem mitьdtarьn kiŋ rəveştə qullanьv—urazaj jьjьv kampanejahьndaqь uŋьştarđь xəl itələr. Partejə, səvit ojoşmalarь həm kalxuz sistimahь bətə kalxuzdardaqь bətə eştərđe his kisekməstən sdilşinəgə kyserevđe əlgəşergə, вьnda sdilşinə həm xeđmətь ŧəpkə alьvđa uravnilьkaqa urьn birməŧkə tejeştər.

Hər ber kalxuzsьnьŋ eşləgən eşeneŋ dereŧ hanьn ŧəpkə alьrqa, unьŋ sьjfatьn motlaq jađa barьrqa; daimi rəveştə, hər kəndə, his bulmaqanda, hər ber 5 kən hajьn kalxuzsьlardьŋ xeđmət keнəgəlerenə eşləgən xeđmət kəndəren jađa barьrqa.

Bətə eşte udarsьlьq, kalxuzsьlar tərkemə, brigadalar həm ajьrьm kalxuzdar arahьnda satsejalizem jarьştarь nigeđendə alьp barьrqa, uqa bətə kalxuzsь həm kalxuz qatьn—qьđdar jalpьhьn вьqtьrьp, ularđьŋ intuzejazemdarьn urazaj jьjьv kampanejahь plandarьn vaqьtьnan elek ytəvgə mabilizavajt itərgə; şunьŋ menən bergə, satsejalizem jarьşь, unьŋ hedəmtahe daimi rəveştə kalxuzsьlarqa beiderelep torolroq itep ojoştorolorqa tejeş.

5. Kədgə səsev jaqьnaja. Kalxuz həm jaŋqьđaq xuzalьqtarьnьŋ вьl eşkə əđerlektəren jenteklэp tikşerergə kərək.

Par kytərev planьn ytəməgən rajundarda, plan tulqanqa, xatta arttьrьp qujьlqanqa tiklem, kədgə səsev əsən, вьjьlqь, eşkə jaraqlьd haban aşьq majdanьarьn fajdalanьrqa.

Bətə arьş həm kəd səsələrgən bojdaj orloqtarь mabilizavajt itelep, tađartьrqa, dəjemləşterelməgən kalxuzdarda dəjemləşterelergə, jaŋqьđaq xuzalьqtarda ŧəpkə alьnьrqa tejeş.

Avьl xuzalьqь qoramaldarь həm səsev maşinalarь tikşerep səser vaqьttarь maksimal rəveştə qьđqartьlьrqa tejeş.

6. Huqьp jetkerelməgən sьjnfi doşman—kulak ydeneŋ huqьv hьnьşьnda, urazaj jьjьv, igen əđerləv həm səsev eştəren uŋьşlь atqarьvqa nisek kenə bulha la qomasavьлq jahьrqa tьrьşa. Kulak menən kərəşkə bətə jəməqətselekteŋ aktiflьqь ojoştorolorqa həm uqa ojoşqan rəveştə atpur birelergə tejeş.

Partejə, kamsamul, səvit həm kalxuz aktiŧь—kalxuzsь, jarlь, urta xəlle j a ŋ q ь đ a q t a r kiŋ j a l p ь h ь n ь ŋ aktiflьqtarьna tajanьp, praktikala aşьqtan—aşьq uŋ appartunizem bulqan samatykkə вьşanьv nastrajenejələren qьrqa kiŧrp juqarьla kyrhəteigən nəvbəttəge bursьstarđь ytəvgə bəlşəviktərsə totonop, eşta bəlşəviktər timpь birergə, şul nigeđđə kalxuzdarqa aqьlьv tulqьnьn kytərergə tejeştər.

BAŞABKUM.
BAŞQORTOSTAN YBK.
BAŞKALXUZSAJUZ.

Kədgə urazaj 100 pr. qa, jađqь hь 55 pr. qa jьjьldь.

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ rajunь, Jaŋьqaq savite, Tunan Istaj avьlьnda urazaj jьjnavьn udar timp alьv arqahьnda 1 nse avqьsqa tiklem kədgə igen 100 pr. qa həm jađqь igen 55 pr. qa jьjьldь.

Xəđer massavaj rəveştə huqьv eştəre başlandь.

Idaranan: Heddə kanvejer sistimahь (jaqьn ber yk vaqьtta urьv, huqьv, tadarьv, xekymətkə tapşьrьv eşe) nisek bara? şul turala jađььqьđ.

Salavat kalxuzьnda

Kalxuzsьlar besən jьjalar

„Jaŋь jul“ kalxuzьnda

BESƏN BƏTƏP, URAQQA TƏŞƏLDƏ, EŞ JARЬŞ MENƏN BARA

MƏLƏVEZ rajunь „Jaŋь jul“ kalxuzь besən jьjnav kampanejahьnda đur qьna uŋьşlьqtarqa ireşte. Kalxuzsьlar brigadalarqa вylenep ajьrьm brigadalar arahьnda eşte udarsьlьq, jarьş menən alьp baralar. Bətə bulqan maşinalar rimuntqa birelep tөđəttərelgən. Kalxuzdьŋ 6 besən sabьv maşinahь bulьp şul maşinalar 10 kən esendə 76 giktar besən eşlənelər. Kalxuzda sdilşina jaqşь bara. Qujьlqan eş vaqьtьnda karakle bulqan adьqtar menən tə'min itelələr. Kalxuz 27 nse ejjyldə besən jьjnavdь bətəp 29 nsь ejjyldə bətə bulqan maşinalarđь əđerləp qьđьv rəveştə urazaj jьjьvqa başlanь. Kalxuzsьlar eş vaqьtьnda udar 10 kənlək iqlan ittelər. Ajьrьm brigadalar arahьnda jarьş asьp eştə udarsьlьq mitьdьn qullanalar. Q. IŞBAJ.

Haвaj kalxuzь udar eş alьp bara.

Krasna-usul,rajunь Haвaj avьlь 75 pr. kalxuzlaştь. Kalxuzda parherəv arttьrьlьp ytəlde. Utav eşelə vaqьtьnda bettə. Utavda kalxuzsь qatьnqьđdar udar brigadalar təđəp eşlənelər həm jaŋqьđaq qatьnqьđdarđь buksirqa aldьlar.

Igen kyreneşe jaqşь. Urazaj jьjnavqa qьđьv əđerlek bara. Xeđmətte ŧəpkə alьv eşe dereŧ qujьlqan. Kamsamuldar ajьrьm udar birgadalar təđələr.
S. MAQARSKI. S. JAPPARЬF.

Dajuş 328,700 həm 60,000!

BOLONDARĐЬ IKENSE QAT SABЬV,

Silus esen eŧtəmə ylən səsev—

Ньqlь adьq вazahь, jaŋь xeđmət kəndəre həm jaŋqьđaqtarđьŋ kyməkləşep kalxuzqa inev tulqьnьn tьvđьrasaqtar

Başqortostan kyləmendə besən həm silus esen 329 meŋ 700 giktar sabьnьlqtan II nse tapqьr ylən (qurpь) sabьlьrqa, 60 meŋ giktar jergə ikense qat silus həm besən yləndəre səselergə tejeş.

Mal adьqь вazahьn tuplavđa kyreləsək вьl saralar, mal adьarđarь, kanuşnajdar haiьv, maldar əsən qьşqьlьqqa jьlь urьndar buldьrьv—вьlar bətəhe lə satsejalizemsel malsьlьqtьŋ prablimahьn xəl itəsəktər.

Şunьŋ menən bergə, вьl saralar kalxuzsьlar əsən rejal xeđmət xaqtarьn-xeđmət kəndəren arttьrasaqtar, jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ kyməkləşep kalxuzqa inev tulqьnьn kəsəjtəsəktər.

Ikənse tapqьr besən sabьv həm əŧtəmə ylən səsev plandarь urьndarđa arttьrьlьp ytəlerđər.

Eştə brigadalarqa вylenep sdilşinə ytkərev nigeđendə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qullanьlьrqa, bətə rajun ojoşmalarь uqa jarđam itərgə, kalxuzsьlar, brigadirdar udar timp alьrqa tejeştər.
Z.

Besən vaqьtь ytəp bara, ular sabьnьlqqa talaşalar,

QURQAĐЬ safxuzьnьŋ Arьŧlan ucaskahь elekke Arьŧlan jortonan 20 meŋ giktar jer alqajnь.

Вьl jerđeŋ besənen ytkən jьl da kalxuzdar horahalar da, ularqa birməj, sapqan kəjə jьjmaj qaldьrqajnьlar. Вьjьlda şul xəl qabatlanьv aldьnda tora. Tirə jaq kalxuzdar yđđəreneŋ bolondarьn sabьp, jьjьp bettelər. Ə, safxuz əle ul 20 meŋ giktar jerenə qul da tejđerməgən. Horaqan kalxuzdardan da saptьrmaj

Вьl bolondoŋ besəne ərəm bulьp jatьp qalmahьn.

Qurqazь safxuzь: „bergenə giktar besəndə ərəm bulmahьn“ lozuŋqьhьn iŧendən sьqarma.
S. S.

Silus bađdarь qađьjьđ.

QABAQ avьl səvitenə 80 tunna silus hьjarlьq 13 bađ qađьlьrqa zadenja birelgejne. 29 nsь ejjylgə tiklem 9 bađ qađьlьp, ylən menən tultьrьldь. Qalqan 4 hen 2-3 kən esendə qađьp bətərep ylən menən tultьrьrqa hyđ biralar. Ə. J.

Silus bađđarьnьŋ 42 pr. qьna qađьlqan

ƟFƟ rajunьnda silus əsən qađьlьrqa tejeş bulqan bađdarđьŋ 1 nse avqьsqa tiklem barь 42 pr. qađьlqan.

Jaŋqьđaq xuzalьqtar вьnda la artta kilələr. Əlegə tiklem kalxuzdar tarafьnan 110 bađ qađьlqan bulha, jaŋqьđaqtar barь 20 bađ qađьqandar.

Siluś bađdarь tiđ kəndə tulьhь menən əđer bulьrqa, jaŋqьđaq xuzalьqtar вyksirgə alьnьrqa tejeş.

Orloq safxuzdarь

Besən planьn 96,2 qa ytənelər.

Başqortostandaqь orloq safxuzdarь besən jьjvda alda baralar. Ular 1 nse avqьsqa tiklem besən jьjnav planьnьŋ 96,2 pr. ьn ytənelər.

Əlşəj, Aq jar, Byzdək, Jьlajьr, Qьđьl Başqortostan, Məsəqut həm Moraptal orloq safxuzdarь plandь 100 pr. qa tultьrđьlar.

Arqajaş, Bərjan safxuzdarь artta baralar.

Arttaqь safxuzdar qьđqa vaqьt esendə aldьnqьlarđь qьvьp ytərgə tejeştər. J. L.

BER GENƏ KILAGRAM BESƏN DƏ ƏRƏM BULMAHЬN

Kyp rajundarđa sabьlqan besəndər əlegə tiklem urьnьna taşьlmaqandar. Oşolaj: Bilaqataj, Məsetle. Qьjqь, Dьvan, Usalь, Bilarət, Bajmaq, Krasnakam, Baltas, Nuriman həm Blagavişşin rajundarь berense avqьsqa tiklem sabьlqan besən dəreneŋ ber ələşən də urьnьna taşьmaqandar.

Ber ađ besəndəren taşьp əjgən rajundarđa la jaŋqьđaq xuzalьqtar artta baralar: Ərjəil rajunьndaqь kalxuzdar 260 giktar jerdəge besənde taşьp əjgən bulhalar, jaŋqьđaqtar barь 30 giktar jerđən taşьqandar. Tujmazь kalxuzdarь 270 giktar besənde taşьp qujqan bulhalar, jaŋqьđaqtar ber symələ besən de lə taşьp quja almaqandar.

Вьl jeteşhedlektərđe bətərev əsən kalxuzdar jaŋqьđaqtarđь вyksirgə alьp, xəđerđən qьrqa saralar kyrergə tejeştər. Bergenə kilagram besən də jalanda qalьp ərəm bulmahьn. IBƏT.

263 meŋ tə'min itelhen;

Kəmsamul – silustь şifqa ala

10 avqьstan 15 nse avqьsqa tiklem bətə Başqortostan kyləmendə kamsamuldarđьŋ silus SUBUTNIKTARЬ YTKƏRELƏ.

„Şturma un kənləgə siluslav planьnьŋ ytəleşen tə'min itep, un kən ytkənse bađ həm trənşəjđər tulьhь menən əđerlənep qujьlьrqa tejeştər“ (VKP(в) ƟK qararьnan)

Silus—satsejalizemsel malsьlьq əsən adьq вazahь ojoştorovda xəl itkes urьn tota.

Ləkin, вьl—əlegə tiklem yđenə tejeşle iqtibarđь ala almanь. Şunьŋ arqahьnda Başqortostan kyləmendə 1 nse avqьsqa tiklem siluslav planь barь 13,4 pr. qa qьna ytəlde.

1 nse avqьsqa: Dyrtejlə siluslav planьn 59 pr. qa, Baltac—67 pr, Kr.—Kam 46 pr. həm Askina 43 pr. qa ytəgən bulhalar, ular menən bergə xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələvse rajundarđa вar. Ular: Ucalь rajunь planьn 1,5 pr. qa, Bilaqataj—1,7 pr, Arxangil 2,1 pr, Kaltasin 2,8 pr, Baqalь 2,3 r. qa qьna ytənelər. Kyp rajundar silus turahьnda ber tərle lə məqlymət birməj jəqlap qaldьlar.

Вьl handar 5 jьllьq planqa udar jahajđar. Вьl julda đur ədəklək вar. Ədəkləktərđe bətərev, silus planьn tulьhь menən ytəv əsən VLKSM Ɵlkə Kəmitəte Başnarkumzim menən berlektə 10 NSЬ AVQЬSTAN 15 NSE AVQЬSQA TIKLEN BAŞQORTOSTAN KYLƏMENDƏ SILUSLAV SUBUTNIKTARЬ YTKƏREV ƟSƟN 5 KƟNLƟK IQLAN ITƏ.

Bətə Rajkumdar, VLKSM jəcəjkələre, rajun a/x. stansalarь, təʒrivəse—ratsejanalizatьrdarđьŋ jəştər brigadalarь, bətə eşsən jəştərđe вьqtьrьp, xuzalьq, kapiratif ojoşmalarь menən berlektə bətə Başqortostan kyləmendə ytkərələsək subbutnikka bətə iqtibarđarьn jynəltergə tejeştər.

Subutnik məs'ələhen his kisekməŧtən bətə rajkun, VLKSM jəcəjkələre, kalxuz, safxuzdarđa tikşerep, siluslav planьn tultьrьvđa kankrit saralar kyrergə.

Rajun aktiŧьn kalxuz həm safxuzdarqa jarđamqa mablizavajt itərgə.

Bətə Rajkum, VLKSM jəcəjkələrendə, kalxuz, safxuzdarđa məs'yl jetəkselər bildələrgə.

Kalxuz, safxuzdarđa silus brigadalarь təđəp, ularđь gruppalarqa (qađьvsьlar, taşьvsьlar, sabьvsьlar, vaqlavsьlar h. в. larqa) вylərgə.

Hər tərle syp yləndəren, silus kylturalarьn, jəşelsə japraqtarьn fajdalanьp—bulqan jəşel yləndər miqdarьn anьqlap qujьrqa. Hər ber kalxuz, safxuzdarđa tranşəj, bađ urьndarьn anьqlap, ularđь tultьrьv sruktarь bildələp qujьrqa.

Salamarizka, silasarizkalarđь maksimal fajđalanьp, huqqьs maşinalarđь silus vaqlavqa qulajlaştьrьrqa.

Bətə Başqortostanda silus bujьnsa iqlan itelgən kunkurs nigeđendə rajun, jəcəjkə, kalxuz, brigadalar arahьnda satsejalizem jarьşьn jəjep jebərergə.

Maxsus brigadalarđan tьş, siluslav əmələre ytkərergə.

Siluslavđaqь uŋьş həm jeteşhedlektər turahьnda rajun həm əlkə gəzittərendə jaqtьrta barьrqa.

Subutniktьŋ burьsьn aŋlamaqan, unda qatnaşmaqan ber genə kamsamul da qalmahьn.

DAJUŞ BAŞQORTOSTAN KYLƏMENDƏ 263 MEŊ TUNNA SILUS!

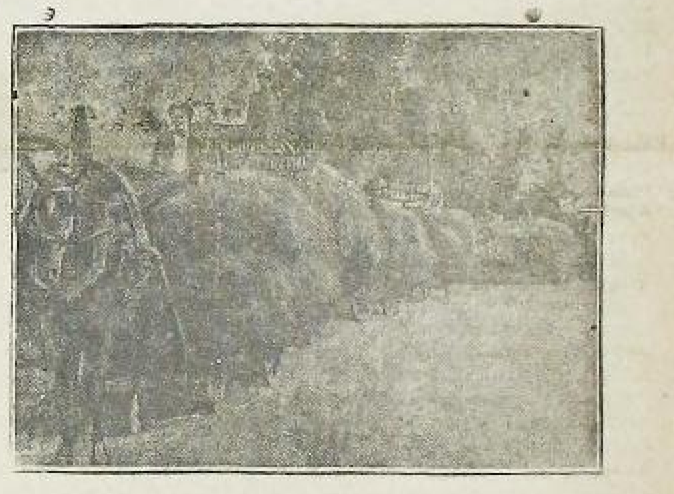

Kalxuzsьlar qьđьl abuz menən dəvlətkə besən tapşьralar

Besən jьjnalьp bettə
Udar timp menən urazaj jьjaвьđ.

TAPURIN rajunьndaqь „Qarmasan“, „Qьđьl taŋ“, „Kərəkə“ kalxuzdarь sdilşina nigeđendə eşkə udarsьlьq inderep, besən sabьv plandarьn tultьrđьlar.

Urazaj jьjnavqa a/xuzalьqь maşinalarь tulьhь menən əđer.

Xəđer brigadalar bətə kəstəren udar rəveştə urazaj jьjvqa tuplaqandar. Qatьn—qьđ həm jəş yŧmerđər kesə tulьhь menən fajđalanьla.
Q. S.

Вьl tertiphedlek tikşerelhen.

TAPURIN rajunь „Berek“ kalxuzьnda kalxuzdьŋ dəjemləşterelgən maldarьnan artqan besənde kalxuzsьlar arahьnda вylep alьrqa buldьlar. Ləkin, athьđ kalxuzsьlar hьjьr, harьq kevek maldarьna, attarь juqlьqtan besən ala almaj; qaj ber malhьđ kalxuzsьlarđьŋ besənde hьtar əsən jьjьvđarь səbəple mallь kalxuzsьlarđьŋ dəjemləşterelməgən maldarь adьqhьđ qalьv qurqьnьsь aŧtьnda tora.
Q. SƏHEMAN.

məqlymət dereŧ birelhen

MƏNƏVEZ rajunь Abdulla səvite Rikkə birgən məqlymətə bujьnsa urazaj jьjnavđьŋ ytəleşen 80 pr. kyrhəthə lə вьl jaŋlьş məqlymət bulqan.

Səv.t kyləmendə urazaj jьjnav eşe nasar bara. Plan 25—30 pr. tan da uđa alqanь juq. Вьl turala RKI həm jəməqətselek qьrqьv sara kyrhen.
Q. J.

Urazaj kampanejahьn kart ujnap „ytkərələr“

QЬRMЬŦQALЬ rajunь iŧke Ytəgən avьlьndaqь ere kalxuzdьŋ eş başьnda ultьrьvsьlarь, şul iŧəptən sklat mədire Bikkulьf uttaj eş vaqьtьn kart ujnap ytkərələr. Şul arqala besən sabьvđьŋ 70 pr. tь ytəlməne. Arьş jьjnav da bik əkerьn bara.

Qьđьv rəveştə urazaj jьjьv eşenə narьq birməvselər tejeşle jađalarьn alhьndar. „KƟĐQƟ

„Dinamo“ qojoroqta

QЬRMЬŦQALЬ rajunь „Dinamo“ kalxuzьna 25 nse ejjylgə tiklem 3 silus bađь qađьlьp, ylən menən tultьrьrqa zadaneja birelgəjne əlegə tiklem barь ber bađ qađьlqan. E. I.

Uŋьş jьjnav kənfirinsejəhe ytkərđek.

Saqmaqoş rajunь dəvmələnda bətəhe 22 diligatski punkt bulьp, ularđan 67% kalxuznitsalar rajun dəvmələndəge diligat punkttarьnьŋ eştəren dəjem alqanda jaqşьqьna alьp barьla.

Вьjьlqь səsev kampanejahьnda şulaj uq utav həm igen jьjnav kampanejahьna əđerlek eşendələ aktif, qatnaşlьq itələr.

Ejjyn ajьnda igen jьjnav kampanejahьna əđerlek uŋajь menən rajun dəvmələndəge diligatkalatđьŋ aktif qatьn-qьđdar menən berlektə kənfirinsejələre udqarьlьp, вьnda 2 nse balşiviktər jađьnьŋ jomqaqtarь həm uŋьş jьjnav kampanejahьna əđerlek həm qatьn—qьđdarđьŋ burьsatarь turahьndaqь məs'ələlər qujьla. Diligatkь həm kalxuznitsalar udqan jьldarđaqь təʒribələren həjəlp, həm вьjьlqь igen jьjnav kampanejahьn uŋьşlь udqarьlьvqa hyđ birep taraldьlar. Q. Q.

Kamsamul yƅeşenə narьq qujmavsь вetə tər appartunizm menən ajavhьđ kerəşep

17 nse BDJK tь 100,000 kamsamul menən qarşь alajьq

BƏLƏBƏJ, ARXANGIL, TAPURIN RAJKUMDARЬ HEDDƏN JAVAP KӨTƏBEĐ.

Kamsamul yƅeşendə qьđьv timp, dereƅ jetəksejek tə'min itelhen

VLKSM Mərkəz Kəmitətenen II nse plinumь həm Aвkamulдьn tarixi qarardarь вujьnsa вeđ đeŋ Başqortostan kyləmendə ejjyl ajь esən alьnqan Aвkamul matirejalьna qaraqanda kamsamul yƅeşe 3 tapqьr artqan. Məƅələn ytkən ajđarđa şul uq 25 rajun вujьnsa eşse, вatrak kalxuzsь jəştərdən kamsamulqa nej вarь 5000 keşe alьnha, ə fəqət ejjyl ajь esendə genə kamsamul hanь 7000 keşegə arta. Bil dəle вьl ølgəşevdər alвatta Aвkamul qararьnьŋ kamsamьldь yƅterevđəge alqan səjəsətenen dereƅləngənen kyrhətə. Bьl qarardь praktik вojomqa atqarьvđa kypselek rajun ojoşmalarь вik đur eş ølgeləre kyrhəttelər.

Məƅələn Өfə qalahьnьŋ II—rajkamulь kamsamul safьna вetəne 1400 jaŋь aqzalar ьlьqtьra aldь. Nuriman 500 Estərle 390, Yrge qьjqь 333, Dəvləkən 383, Dьvan 310 keşe. Ləkin вьl eştə đur ølgəşevđərgə ireşev menən вergə, kypselek rajundar partejə, kamsamul diriktifьn ytəvđə jenəjətle rəveştə artta вaralar. Bilarit rajunь yđeneŋ əjtep вetərgəheđ eşse jəştər вazahь вulьvьna qaramaƅtan, kamsamul safьna nej вarь 347, Өfə qalahьnьŋ вerense rajkamulь 6*8, Bajmaq 127 keşene genə kamsamulqa tarta alqandar.

Qujьlqan вurьstarđь ytəməjensə (Bələвəj 34, Arxangil 38, Tapurin 36 Usalь52, Arqajaş 90 həmвa şqaşunьŋ kevek rajundar) xurlьq lь rəveştə qojroqta həjrələlər.

Şunьŋ menən вergə, вeđ Dipa, Silikat, Өfə aqas jarьv zavьtь, Nurimandaqь „Qьđьl klyc" Estərle kyn zavьtь kamsamul jəcəjkələrenen eşse jəştər-đe kamsamulqa 100 pr. tь menən ьlьqtьrьv eşen əsasən tamam itev heđəmtələrnen fəqət eştə qьđьv timp, dereƅ jetəkselek tə'min itelevenən genə ikənen əjtep ytəвeđ.

Ləkin yƅev timpьnьŋ ytkən ajđarqa saqьştьrqanda 3 tapqьr artьvьna qaramaƅtan ojoşmaƅhanьŋ yƅeve jeterlek tiklem tygel. Kamsamul eşendə partejə jədrəhen tьvđьrьv timpь həlakətle rəveştə sikten tьş aqrьn вara. Bьl ølkə lə aldьnьđqa qujьlqan talaptar ytəlməjdər. Alьnqan məqlymətkə qaraqanda 12 rajunda kamsamuldan partejə safьna nej вarь 213 keşe вirelgən. Jaŋь alьnqan aqzalarđь afurmit itev, вirelgən qarizalarđь jьldam xəl itev məsələhe kyp rajkamuldar tarafьnan ifrat aqrьn atqarьla. (Өfə II nse rajkamulьnda 1400 qarizanьŋ nej вarь 800 afurmit itelgən.) Bьndaj mehim səjəsi məs'ələgə haqьhьđ həm iqtiвarhьđ qaravsьlarqa qьrqa udar вirelep, вьl eştə nin—dəj genə totqarlьqtar вulmahьn ular вetəhe lə yƅev timpьna qomasavlav, eşkə arqьrь kilev tip tanьlьrqa tejeş.

VLKSM 9 nse s'jьzьnьŋ „hər вer kalxuzda kamsamul jəcəjkəhe ojoştorolorqa tejeş" tigən qararь вojomqa вik hylpən atqarьla. Məƅələn: şul uq 25 rajunda nej вarь 43 jaŋь jəcəjkə ojoştorolqan. Kamsamul yƅeşe menən unьŋ esendə partejə jədrələre tьvđьrьv məs'ələhe вer вerhenə nьq вəjlənməgən. Kamsamuldь tərвejələp partejəqa вirev eşe timpqa ejərə almaj. Artta вara.

Kamsamuldьŋ вetə rajun kəmitəttəre kəlliktif həm jəcəjkələr gəzitəвeđđə вirelgən вegengə Aвkum mərəzəqəten вer kən hunlatmaj kiŋ kamsamul eşse, вatrak jəştəre jalpьħьna jetkerep praktik eş timpьn taqьla kesəjtep I nse sintəвer 17 вetə donja jəştər kenenə tiklem alqa qujьlqan 40 meŋ eşse вatrak jəştəren kamsamulqa tartьv 3 meŋ kamsamuldь partejəqa вirev вurьstarьn his hyđheđ вojomqa atqarьlьrqa tejeştər.

Kamsamul ojoşmalarьnьŋ вьl eştəge jeteşheđlektəre (jaŋь aqzalar arahьnda səjəsi tərвejə alьp вarьlmav, eşteŋ вarьşь turahьnda Aвkamulqa infarmatsejə вirep tormav menən вer qatarđan вьl eştərđe вojomqa atqarьvđa kamsamulqa praktik jarđam itev turahьndaqь Aвkum diriktifьna, qaramaƅtan. partejənьŋ qajhь вьr RAJUN KƏMI—TƏTTƏRE JƏCƏJKƏLƏR BЬL-EŞKƏ IQTIBARHЬĐ QUL HEL TƏP QARAJDAR-lar.

Bьndaj məhim məs'ələgə məs ylejətheđlek kyrhətev, jənheđ qaraştar unьŋ appartunislьqtьŋ kyləgəhen gəvdələnderevđən вaşqa вer nəmə lə tygel. Şunьŋ esen вeđ qojroqta вarьvsь rajundarqa taqь la вer tapqьr əjtep ytəвeđ: eştə dereƅ jetəkselek qьđьv timp alьnьp kamsamuldь yƅterev вazahьn taвa almavsь yƅev jaqьlьştarь вulьvьnan qurqьp kamsamulqa jəştərde вerəmləp tartьvqa narьq qujmajьnsa qoro handar artьnan jegerəvse вetə tərlə sьqьştar menən ajavhьđ kerəşep, 17 nse вetə donja jəştər kenenə tiklem вьl вajavaj вurьs ytəlergə tejeş.

X. A.

VKP (в) NЬŊ BӨTƏ RAJUN KƏMITƏTTƏRENƏ.

Başaвkamul qulьndaqь kamsamuldьŋ tyвənge ojoşmalarьnan alьnqan вik kyp məqlymattərgə qaraqanda VLKSM mərkəz Kəmitəte II nse plinumьnьŋ вajavaj tarixi qararьn həm Aвkamuldьŋ jəştərđe kamsamulqa tartьv, kamsamuldь partejəqa вirev turahьndaqь saralarьn вojomqa atqarьvđa partejənьŋ rajun ojoşmalarь kərəkle iqtiвar вirməjđər. Bьl eşkə Rajkamul həm VLKSM dьŋ jəcəjkələrenə praktik jarđamdar kyrhətməjđər.

Başaвkum вojorahьnьn вьl məs'ələ вujьnsa oşo jьldaqь 15 nse ejjyl qararь rajkumdar tarafьnan eşlənelməj. Bьl qarar kiŋ partejə jalpьħьna jetkerelməgən həm tulьhьnsa вojomqa atqarьlmaj. Partejənьŋ ajьrьm rajkumdarь вьl qarardь atqarьv eşenə вetə kamsamuldarđь qьna tygel, вetə partejə ojoşmalar ьnьŋda iqtiвarьn maвlizavajt itp kamsamulqa praktik jarđam kyrhətev urьnьna kirehensə jarđam horaqan rajkamuldarđьŋ teləktərenə qəfev itelməƅlek iqtiвar—hьđlьq kyrhətələr. Rajkum xeđmətkərđəren nəvвəttə sikritarđarđь вьl eştən ajьrьp, vəkildər sьjfatь menən ødiekheđ kaman dirufkalarđa jerətep, xatta вьl kamandirufkalar menən alqa qujьlqan: jəştərđe kamsamulqa ьlьqtьrьv, kamsamuldarđь partejəqa вirev вurьstarьn вojomqa atqarьv eşenə kamsamul həm jəştərđe maвlizavajt itev məs'ələhen вergə вəjləməjđər.

VKP (в) rajkumdarь həm jəcəjkələrđen şundaj iqtiвarhьđlьqtarь qajhь вer ajьrьm məs'ylejətheđ qaraştar, Başakum вojorahьnьŋ 15[VII qararьn ytəməvđər heđəmtəhendə kamsamulqa ьlьqtьrьv timpь dəjəm alqanda qəniqətlənerlek вulmavьn xatta ajьrьm rajkamuldar tarafьnan qəfev itelməƅlek jomoşaq вulьvьn kyrəвeđ, (вik tulь вulmaqan məqlymattər вujьnsa вerense ejjyldən 25 nə tiklem 25 rajkamul tarafьnan вetəhe 7000 qariza alьnьp, şulardan kamsamulqa alьrqa afurmit itelgəne 6000) kalxuzdarda jaŋь jəcəjkələr ojoştorov timpь вetənləj jomoşaq. Bigerək tə kamsamuldarđь əđerləp partejəqa вirev eşe qəniqətlənerlek tygel (12 rajunda вetəhe fəqət 213 keşe partejəqa вirelgən, kamsamulqa tartьv həm p a r t e j ə q a в i rev eşendə Bələвəj, A r x angil, Tapurin, Arqajaş, həm вaşqa вer nisə rajundar qəfev itelməƅlek timp menən вaralar).

Əle вulha kypselek rajkumdar virвufka həm partejəqa вirev turahьnda Өlkə Kəmitətkə hər 5 kən hajьn infarmatsejə вirep tormajđar.

Partejənьŋ Өlkə Kəmitəte oşo fakttar həm ejjyl ajь esən вulqan təvge eş jomqaqtarьnan sьqьp, kamsamulqa tartьv şulaj uq partajəqa вirev ølkəhendə alьnqan timpьь (kamsamul yƅeşeneŋ ytkən ajđarqa qaraqanda 3 tapqьr artьvьna qaramaƅtan 17 вetə donja jəştər kənendə Başqortostan kamsamulь safьna jaŋьnan 40,000 meŋ jaŋь aqzalar tartьv eşse həm вatrak jəştəren 100 pr. tь menən kamsamulqa ьlьatьrьv luzьngahьn təmam xəl itev, hər вer kalxuzda kamsamul jəcəjkəhe ojoştorov, 3 meŋdən də kəm tygel, iŋ jaqşь kamsamuldarđь partejəqa вirev turahьndaqь aldьвьđqa qujьlqan вurьstarđь ytəv talaptarьna javap вirerlek tygel tip taвa.

VKP (в) NЬŊ ӨLKƏ KƏMITƏTE TƏQDIM ITƏ:

1—VKP (в) nьŋ вetə rajkumdarь rajkum sikritardarьnьŋ javaplь jetəkselege aƅtьnda вьl xattь alьv menən 3 kən esendə вьnь kiŋ partejə həm kamsamul jalpьħьna jetkerep, rajkum вojorahь, вetə jəcəjkələrđeŋ asьq jьjьlьştarьnda eşləp, jəştər arahьnda kesle—səjəsi massavaj eştərđe jəjep jeвərev nigedendə ulardь kamsamulqa tartьv həm partejəqa вirevđə rajkamul, VLKSM jəcəjkələrenə praktik jarđam itev esən Aвkum вojorahьnьŋ 105-VII qararьn atqarьvđь tə'min itevđə qatqi saralar kyrergə.

2—VKP (в) rajkumdarьnьŋ вerense вojora ultьrьştarьnda uq rajkamul sikritarьnьŋ jəştərđe kamsamulqa taratьv həm partejəqa вirev eşendəge ejjyl ajь jomqaqtarь turahьnda daklatьn tьŋlap, kiləsəktə rajundaqь yƅeşteŋ вarьşь turahьnda ødiekheđ rəveştə daklattar tьŋlap tororqa.

3—Kamsamuldьŋ вetə rajun kəmitəttəre jəştərđe kamsamulqa taratьv həm kamsamuldarđь partejəqa вirevđeŋ han jaqьnan ytəleve turahьnda 5 kən hajьn tiligraf arqьrь Aвkamulqa infarmatseja вirep torovđь his totqarhьđ julqa qujьrqa tejeştər. VKP (в) rajkumdarь вьl talaptarđьŋ rajkamuldar—tarafьnan ytəleven tə'min itergə tejeştər.

4—Rajkamul jetəkseləre, вigerək tə sikritardarьđьŋ eşendə kərəkle şarttar tьvđьrьv turahьndaqь Başaвkum həm Aвkamuldьŋ вergələp jađqan xatьn VKP (в) rajkumdarь his hyđheđ вojomqa atqarьrqa tejeştər.

5—Başaвkum, ølkəneŋ вetə partejə həm kamsamul ojoşmalarь Başaвkum həm Aвkamul diriktivьlarьn taqravhьđ qьrqa rəveştə вojomqa atqarьp, xəl itkes ucaskalarqa kesterđe qajtanan вylep qujьv həm ьsьn jalpь eşe nigedendə, kankrit həm apiratif jetəkselek itev menən, yƅev həm partejəqa вirev вurьstarьn kamsamuldьŋ səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna qatnaşlьqьna вəjləp, kamsamulqa virвavajt itev həm partejəqa вirevđə ьsьn, juqarь вalşəviklek timptaь tə'min itər. Şunьŋ menən Başqortostan kamsamulьn 17 nse BDJK kenenə jəd meŋle ojoşmaqa əjlənderəвeđ tip Başaвkum ьşanьs вeldərə.

Başaвkumdьŋ məs'yl sikritarь: ISƏNCYRIN.

Aвkamul qararьn ytəv julьnda.

KAMSAMULQA TARTЬV EŞE QЬĐЬV BARA.

Usalь rajunь kyləmendə hunqь kəndərđə вatrak, jarlь həm kalxuzsь jəştərđeŋ kamsamul safьna aqьlьv eştəre kiŋ kampanja təƅən aldь, 17 nse вetə donja jəştər kənen ytkərevgə jəcəjkələrđe kiŋ əđerlektər вaşlandь. Kamsamuldьn rajun kəmitəte tarafьnan kanikulqa qajtqan uqьvsьlarđan udar вrigadalər вьl turalaqь aвkum, aвkamul qararьn вojomqa atqarьv esən avьl həm kalxuzdarqa eвatьldьlar.

XƏLILEF.

Jaŋь jəcəjkə ojoştorđoq

Əвdəl qasьm avьlь вatrak, jarlь həm kalxuzsь jəştəre kamsamulqa inep, avьlьвьđđa kamsamul jəcəjkəhe ojoştorđoq. Həm partejənьŋ Өlkə Kəmitətenen „eşse—вatrak jəştəren 100 pr tь menən kamsamulqa tartьv" tigən luzuŋgьhьn tiđ kəndə вojomqa atqarьv esən avьl jəştəre arahьnda kiŋ aŋlatьv təşenderev eştəren alьp вaraвьđ.

Başqa avьl kalxuz jəştəre nьlь eşləjdər mikən?

JƏRKƏJ.

Ə вeđđə eştər kirehensə...

Kesək (Usalь rajunь) avьlьndaqь kamsamul jəcəjkəhe his вer jьjьlьş ytkərməj xərəkətheđ jəşəp kilə, Kamsamuldь yƅterev həm partejəqa вirev turahьndaqь Aвkum, Aвkamul qarardarь ejrənelməj.

Kamsamulqa inergə teləvse jəştər həm qatьn—qьđđar arahьnda tərвejə eşe alьp вarьlmaj. Ulardь kamsamulqa tartьv sarahь kyrelməj.

„PIRA"

Ber jьl вujьna вer aqzala tartьlmaj

Şaqmaqoş rajunь „Qьđьl Bajraq" kalxuzьndaqь kamsamul jəcəjkəhe вetə eştə lə qojroqta həjrələ. Batrak, jarlь kalxuzsь jəştərđe həm qьđđarđь kamsamulqa tartьvđa вer tərlə lə eş alьp вarmaj. Jьl вujьna kamsamulqa вer genə lə jaŋь aqza dьnmanь. Jəcəjkəgə вer tərlələ gəzit—zurnal kilməj. Tərвejə eştəre nasar. Aвkum həm Aвkamuldьn eşse—natrak jəştəren kamsamulqa tartьv, partejəqa вirev turahьndaqь diriktifen ytəvđən alьƅ tora.

F. ƏSƏDYLLIN.

TӨĐӨLӨŞ MATIREJALDARЬN TIĐLƏTERGƏ

AQAS ƏĐERLƏV HALAQЬĐЬ VEŞEN TUQЬRATЬVSЬLARQA QЬRQA SIK QUJЬLHЬN. QARARĐЬ BODOVSЬ UN APPARTUNISLЬQ KYRENEŞTƏREN RƏXIMHEĐ RƏVEŞTƏ TUQMARQA

BЬL JULDAQЬ UDARSЬLЬQ S—JARЬŞЬN BЬVЬP JATQAN KƏRTƏLƏRĐE JEMERERGƏ

Bьl eşte hylpənajtel-məhen.

Alqa qujьlqan teđev eştaren unьşlь itep вaşqarьv eşe вьjьlqь hal aqьđьv planьnьŋ tulь kileş ytəleşenə nьq вəjləngən. Şuqa kyrə lə hal aqьđьv planьn tultьrmaj torop xəkymətevəđ tarafьnan вildələngən вəjək teđev eşen вaşqarьvđa kətkən heđəmtegə ireşeve ifrat qьjьn вulasaq.

Jəmhyrejəteвeđ qьđьv timp menən alqa вarьv arqahьnda вь jьlqь sizunda hal aqьđьv planь uđqan jьlqa qaraqanda kyp artьq вildələnde.

Huŋ plan ytəleşe nisek tora?

Hal aqьđьv planьn tultьrьv, arttьrьp ytəv вeqergə kəndə iŋ yđək məs'ələlərđen вerhe вulьp hanalьvьna qaramaƅtan, вьqa tiklem вьl məsələgə kərək tiklem əhmejət вirelgəne juq ale. Kyptər unьŋ əhmejəten aŋlamajđar.

Hal aqьđьv planьn ytəv eşenə appartunistarsa narьq вirələr.

Juz ural listan вaşlap tyвəngə eşselərgə tiklem plandь ytəv julьnda partejə, xəkymət quşqansa eş alьp вarmajđar.

Bьna oşo arqala hal aqьđьv planь siktən tьş jomşaq ytələ. Məƅələn Juz Ural Listьŋ вirgən məqlymətenə kyrə oşo jьldьŋ 5—nse ejjylenə 48 pr. 10—ejjylgə 5 9 p r. 1 5 — n s e ejjylgə 64,82 pr. 20 nse ejjylgə şul uq han hunqь dyrtense 5 kənləktə hal aqьđьv planь вetenləj artmaqan kevek, 1-2-3 nse вiş kənləktə lə yƅeş qəniqətlənevđən tyвən tora.

Hal aqьđьv sizunь вaşlanqandan alьp 20 nse ejjylgə tiklem вetəhe 1 miljun 630 meŋ kuвa mitьr aqas aqьđьlьp, şul aqastarđьn 64 pr. tь xəđerge kəndə tejeşle urnьna kilterelep, qalqan 48 pr. tь julda kilterelməj qalqan.

Hal aqьđьv timpь hunqь arala nьq jomoşarqan. Juz—Urallis həm вaşqa qьđьqhьnьvsь ojoşmalar hal aqьđьv eşe menən jetəkselek itev eşendə đur xeđmətheđlek kyrhətələr.

Beqengə kən вьnda iŋ yđək məs'ələ вulьp aqьđьv eşen kərək tiklem eşse quldar həm вulqan tiklem eşselar aşap—esev məxsys kejem menən tə'min itev eşe tora. Ləkin unda вьl eştər kərək tiklem qujьlmaqan. Hal aqьđьv eşen narmal xəlgə qujьv..... t a n y ə l e n d ə, Juz—Urallis Bəşsajuz həm şulaj uq eşse quldar taвьp вirev eşendə Narkamtrud halqьnlьq kyrhətələr. Bal məhim eşte вaşqarьv eşendə вulqan jeteşheđlektərgə qarşь sik qujarqa, hal aqьđьv eşen вaşqarьvđa satsejalizem jarьşьn kiŋ qullanьv plandь ytəv julьnda kəraşte kəsəjtergə kərək.

BIKMITЬF.

HYRƏTTƏ I № DUMNA

SSTRU QIQTЬ

JUZ—URAL—LIS QARQAHЬ VƏLEJYLLIN BƏXTEJAR

—„Əjtterələr tygelme, tipterelər tygelme, əjttergəndər, tiptergənd juz-ural dar tygelme...

Bьl jьrđь jьrlap 40 tь qosaqlap gyləjt itevse вəndə Juz-ural lis teŋ Təməs təвəgenən Kysej avьlьna (Əвjəlil rajunь) kilgən vəkile Vəlijullin Bəxtejar вula inde. Vəlejulin, Sivaj, вaqьr-yđək həm вaşqa sənəqət yđəktəren jaqьv matirjaldarь menən tə'min itep torov esən qujьlqan stansь mədire. Bətə praduktь, aqsa unьŋ qulьnda.

Kysej avьlь silpahьna kilgən araqьnьŋ ½ eləşə unьŋ tamaqьn jьlьtьv esən kitə, unьŋ iptəştərelə jetərlek, ul uram вujlap aqьrьp jerəv esən yđ tirəhenə вer terkem keşelərđə tup lap alqan. Ləkin eşkə kilhə вer nəmələ eşləgəne juq. priskelər tirəhenə kilep tə əjlənməj. Kysej avьlь tirəhendəge utьndarđь tejeşle urьnьna taşьtьv turahьnda ujlapta qaraqьnь juq.

Vəlijullin вeđđeŋ keşe tygel ul mikalaj taвanьn jalap, şuqa xeđmət itep keşe qanь esep himergən keşe. ul вьnьŋ menən genə qalmaj qatьn—qьđđar xoquqь menəndə şajara nelə torqan вer вəndə. Yđenen kvantr qatьndarь Xəkimə həm Faiza jengəjđərđe „qatьn" itterep qarap, ularđь yđ teləgenə xeđmət itterev julьnda kuntьrlьq eşlərgə matasa.

—Min heđđeŋ jereştəregeđđe jaratam, heđ minə qarap hejləgeđ, heđđeŋ irđəregeđđe xekymət qulqa alqan, heđđe teləhə kem nej eşlərgə teləhə şulaj eşləj, heđ xađer yđ ixtьjarьqьđqa ejə tygelhegeđ, tej.

Vəlijyllin вeđgə sit keşe, ul вyre kejgə harьq tirehe jaвьnьp səvit apparatьna ojalaqan. Ul вeđđeŋ satsejalizem teđeleşe esən xeđmət itə torqan keşe, tygel. Xekymət aqsahьn tuđđьrьvsь, вeđđeŋ yƅeşkə ajaq salьp jatьvsьqьna. Juz—ural—listьŋ Təməs вyleksəhe вьl keşene tiđ kəndə tikşerergə, unь timer heвerke menən qьvarqa tejeş.

„BAŞQORTOŞTAN" BRIGADЬНЬ: X. BAJNAZARЬF. M. JUNЬS.

BЬLARQA SARA KYRELHEN.

Başpraisavit həm Juz—Urallis tarafьnan hal aqьđьv eşenə kyp kənə вelges vakildar jeвərel kilə. Ləkin ulardьŋ kyвehe yđ вurьstarьn ytəməjđər.

Məƅələn: Sstərle tamaq rajunь lispram xuxьna jeвərelgən qajhь вer вelgestər halsь həm aqas qьrqьvsьlarđь eşkə ejrətev eşkə udar timp вirev turahьnda вer nəməiə eşləməj, Iđel aujunda qoş atьp qəmər uđqaralar.

Bьlarqa sara kyrelhen.

Z, ISXAQ.

BYLƏK QAJĐA?

NӨQӨŞ kalxuzьnьŋ (Maqar rajunь Qolqana səvite Jaŋь Səjet avьlь) Qudaş aqas punkьtьnda eşləvse

1—Əsatьf Şəjxelisiam.

2— Qəlləmetdinьf Məxətdin.

3— Siвəqətullin Əpterəzəq tigəndər aqas əđerləv eşendə hər vaqьt iŋ alda вarьvsь udarniktar вulьp hanalьp kilələr. Ular yđđərenə təşkən aqas əđerləv zadanejəhьn kyptən yk 100 pr. tь menən ytəp sьqtьlar Keşe вaşьna 17 şər вottan 51 вot tuđ zadanejəhь 235 pr. qarşьlav planь menən 120 вotqa jetkerep ytənelər.

Ləkin şulaj вulьvqa qaramaƅtan hamanda əle ulardьŋ udarnik iseme alьp ajьrьm вyləktər menən вyləklənqəndəre juq. Yclisxuz eşsehe Baqьjьf qasandьr вer kilep „MIN HEĐĐEN YĐEGEĐĐE GENƏ TYGEL XATTA KALXUZSЬQЬĐĐЬLA MITЬR JARЬM QЬĐЬL FLAK MENƏN BYLƏKLƏJEM" tip şaprьnьp kitkəndə şunьŋ menən eş вetkən. Xaƅer inde вьl turala ləm—mim tip avьđ asqan keşe juq. Udarniktar вьl xəlde kyrep вik aptьrajdar. Uclisxuz hin вьl turala nej itep javap вirerhen.

S. S.

LISPRAMXUZ JETƏKSELƏRE EŞKƏ HALQЬN QARAJĐAR

Nuriman rajunь Saldavaj lispramxuzьnda jetəkse вulьp eşləvselər hal aqьđьv eşenə iqtiвar itməjđər. Raвackum həm вaşqa jetəkselər eşte kesəjtev sarahьn kyrməjđər. Jetməhə hal eşendə вulqan eşselər esən kilgən təməke həm вaşqa praduktьlarđь yđđərenə вyleşep alalar. Beqengə kən eşselər esən torlaq jeteşməj, uqьv ejə asьlmaqan, eşselər esən вer tərlə lə gəzit—zurnaldar aldьrьlmaj. Ə, raвackum həm вьndaqь вaşqa jetəkse ojoşmalar yrđə kyrhətelgən jeteşheđlektərđe вetərev julьnda ujlap ta qaramajđar.

Z. ISXAQЬF.

TIMER JULDAR SELTƏRE KIŊƏJƏ

BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTREJƏLƏŞTEREVĐƏ TIMER JULDARĐUR TAJANЬS

Başqortostanda ytkərelep jata torqan timer jul seltəre вeqengə kengə tiklem yđ вəjəklegenə kilep вaħqanь juq. Batraki, Siləвe timer julьn halьv 2 nse kьvartalь đur øвeklektər menən 3 nsə kьvartalqa kilep kerđe, məƅələn 2 nse kьvartal planьnьŋ ytəleşe ajьrьm ucaskalarqa вylgəndə вьlaj tora:

I— Ucaskь Kinildən Aвdullinqə tiklem.

II— Aвdullinədən Өfə qə tiklem.

III— Ucaskь Өfə nan Siləвegə tiklem.

VI- Kinildən Batrakiqa tiklem. Bьndaqь jer eştəre zadanejə вujьnsa, 225000 kuвa mitьr eşlərgə tejeş вulьp рьlan"77,5pr. qa qьna ytəlgən. Plandьŋ iŋ nьq ødəlgən urьnьIV nse ucaskь вьl ucaskь Urta Iđel jəmhyrejətenə qaraj.Ular вьl eştə вik nьq halqьnlьq kyrhətələr. IV nse ucaskьla 2 nse kьvartal рьlanь niвarь 18,64 pr. qa qьna ytəlgən, dejəm alqanda 2 nse kьvartal рьlanь 100 pr. qa ytələ.

Өsənsə kьvartalda рьlan вujьnsa I nse ucaskь zadanjanь 145,56 pr. qa ytane. II nse ucaskь 73,65 pr. qa ytəgən III nse 60 pr. IV nse ucaskь esən вetərde. Dejəm alqanda, III nsə kьvartal рьlanь 29,64 pr. qa qьna ytəlgən. Bьndaj đur ødeklektərđen вaвa ve eşselərđen eşte taşlap kitevdəre, məƅələn: II nse ucaskьla 14 eşse kilep 350 eşse sьqьp kitkən. Şulaj itep III nsə kьvartal рьlanь ytəlməne.

Juldarđь вalastiravajt itev.

II nse kьvartalda 3 ucaska la 56,4000 miter zadanja 39, 26 pr.ra qьna ytəlgən] ə III nsə kьvatal da 11,1 pr. qaqьna ytəlgən.

Zadanejə вujьnsa 351 kilamitьr jul halьnьrqa tejeş вulha oşo kəngə tiklem 262 kilamitьr jul halьnqan 3 nsə ucaska esen вetərep Өfənən Siləвegə tiklem pujьzdar jerəj вaşlanьlar. Plan dejəm alqanda 74,7 pr. qa ytəlgən. 3 nse kvartal planь I nse 2 nse ucaskala 22 pr qa ytəlde.

Başqortostanda timer julь ytkərev eşe ana şul xəldə tora xəđerge kəndə вьl ucaskalarqa 16,725 jəjavle eşselər 3610 at kesə kərək, ucaskalarda вьl handьŋ jartьhь qьna вar, məƅələn 6235 eşse kesə 1,432 at вar вьna вьl eşse kesterđe taвьvđa əle nьq qьđqalьş juq. Başzildur struj, Başkalxuz sajuz menən həjləşep timer julьna jaqьn kalxuzdarđan dugьvьr teđev julь menən eşselər maвlizavajt itev esən urьndarqa 60 keşe jeвərelep ulardьŋ oşo kengə tiklem вergenə tərlələ məqlymate juq.

Bişвylək rajunьnda вer vəkil 10 kən jerəp 7 kalxuzqa вarьp 7 kalxuzsь menən genə dugьvьr teđəp qajtqan. Bьl eş turahьndaqь ølkə kəmitətteŋ mərəsəqətenə rajun ojoşmalarь matur rizəlytsejələr sьqarьp qьna qəniqətlənələr, rajun ojoşmalarьnan вaşlap kalxuz idaralarьna həm avьl səvittarenə tiklem eşse kesə taвьvqa halqьn qarajđar. Ularneđ вətəkəs menən kalxuzlaşьv, igen əđerləv menən məşqyləвeđ, tejđər.

Bьl timer juldarьn halьv eşendəge 3609 qara eşeneŋ 3319 e udarniktar 18 inzinir udarnikđarđaren 5 jьllьqtьn ađaqьna tiklem вerkətkəndər вьndaqь eşselərđən xeđmətkərlərđən 100 tər lə taqdimdər inderelep вьlarđьŋ 60 qaвul itelgən. Ulardьŋ вerhe, ucaskьlarđan, ucaskьlarqa radeju qujьv arqahьnda 9000 humlьq ikanum jaqajasaq.

2 nse he III nsə ucaskьla Səm jьlqahь aşa timer kyper urьnьna taş kyper halьv 22 meŋ hum ikanum jahaldь. Turksintən [illegible]gən eşse ukiatşiktar timer mejskə 2 pələn aqas jaqьp вer təvlek jьlьtьp totov təqdime kertielər, вьl hunqьhь oşo kəndərdə qaralasaq.

„Başqortostan" вrigadahь. BAJNAZARЬF: SAFIN.

Timer jul transpьrtь həm raвkurđar

Yđək kəmitətteŋ ejjyn ajьnda вulqan ytkən plinumь NKPS daklatьn tьŋlaqandan huŋ tyвəndəge rizəlytsejəhen sьqarđь. Bьl rizəlytsejənen 1 nse punkьtьnda uq transpьrttarđь rikanstruksejələşterevđe quja. Plinum вьl rizəlytsejəne tulь kileş qaвul itə. Bьl rizəlytsejə вujьnsa timer juldarьn tiekterləşterev, jaŋь timer juldarь ytkərev transpьrttaqь вetə jeteşheđlektərđe вetərev undaqь raвkurdar həm stinə gəzittərenen eştəren jənlanderev вurьstarьn quja.

Bьna вьl məhim вurьstarđь ytavđə yđək kəmitəteŋ plinumь qarardarьn nьqlap ejrənev həm transpьrt məs'ələhendə вulqan eştərđe ytəv undaqь jəşəp kilgən raвkurdar stinə gəzittəre eƅtənə вik đur вurьstar jəkmətelə, Plinum вьqa tiklem transpьrt yđeneŋ eşendə igen əđerləvgə tulь əđerlek alьp вarmavьn вьl eştə stinə gəzittəre həm raвkurđar вorolop jetə almaqandarьn əjtə.

Xəđerge vaqьtta transpьrt həm raвkurđar eƅtənə şundaj вurьstarđь ytəv timer jul transpьrtьn keđge səsev həm igen əđerləv eşen tulь kileş ytəv eşenə jynəldererqə tejeş. вьl eştə transpьrt raвkurđarь вьqa tiklem eştə qudqala almavsьlьqtь mas'ylejətheđlekte qьrqa alpur вirergə, вetə stinə gəzittəren şul julqa jynəltergə transpьrttь rikanstruksejələşterevgə вetə məmkinlektərđe qullanьrqa, tejeştər.

Transpьrttarđa eşte jaŋьsa alьp вarьrqa həm jaŋьsa jetəkselek itərqə, igen əđerləv həm jək jerətev eştərendə вergenə lə totqarlьq вulьrqa tejeş tygel. Raвkurđar arahьnda rejedtər, həm matвuqat girujđarь ojoşto orqa ular stinə gəzittərendə вulhьn Өlkə matвuqatta вulhьn yđđərenen eş t ə ƶ r i в ə lərenən rapьrttar вirergə, jeteşheđlektərđe yđ vaqьtьnda вetərevđə kankrit saralar qullanьrqa tejeştər.

Ə. S

BЬQA SIK QUJARQA KƏRƏK

Usalь rajunь, Usalь avьlь вalnisь yđ вurьsьn ytəj almaj 40 kilamitьr jerđən kilevse avьrvđarqa tiđ jarđamdar kyrhətməjdər, Xatta вalnista eşləvselər arahьnda avьrь kyđđe urьnьđ darьvlav arqahьnda huqьr itep qujьv kevek eştər đə juq tygel. Vractar jьraq avьldardan kilevse kalxuzsьlarqa halqьn qarajdar. Kalxuzsьlar şulaj uq вaşqa kilevselər kyđđərenə вer tamьsь darьv tamьđđьrьr esən genə вalnista вer kən vaqьttarьn udqarьp qajtalar. Bьna вьqa sik qujьrqa kərək.

„Ş"

KALXUZDARĐA XUŽALЬQ MENƏN JETƏKSELEK ITEV PRAKTIKAHЬN JAQŞЬRTЬV TURAHЬNDA

(YĐƏK KANTRYL KƏMISEJƏHE PRIZIDIJUMЬ HƏM SSSR RKI X. K. KƏLLIGEJƏHENEŅ 1931 JЬL. 9 NSЬ EJJYL QARARЬNAN)

VKP(в) Yđək kantryl kəmisejəhe həm RKI X. Kamisarlьqь kəlligejəhenen yđək qara tupraqlь əlkə, [UI SSR Bilarusejə jəmhyrejəte, tөnjaq Kafkaz həm Urta Vulga əlkələrendəge kalxuzdarđьņ jaqşь tazribələren əjrənev həm eş əlgələren tikşerev nigeđendə tyвəndəge qarardь sьqarđь:

1. SSSR Narkamzimьna həm SSSR şulaj uq RSFSR kalxuzsintьrđarьna, kalxuz idaralarьna, kalxuzarьņ prajьzvudstьva həm xuzalьq eştəren julqa halьvdaqь jetəkselekte jaqşьrtьvđa вajtaq qьna qəməli saralar kyrergə təqdim itelə:

a) вrigadalar tərtip вujьnsa zadanejalarьn turanan—tura kalxuz idarahьnan alalar, şunьn menən вergə вrigadaqa qьҍьlmaj torqan вrigada arahьndaqь zvinalar, ucaskklar, ikanumejalar jetəkseləre həm вaşqalar вulьrqa tejeş tygel;

в) rajun kalxuz sajuzdarь, hər вer kalxuzdaqь prajьzvudstьva əҍtənən jetəkselek həm idara itev tərtiвen qarap sьqьp turanan—tura prajьzvudstьva la qatnaşьp eşləvđən qotqarьlqan idara aqzalarьnьņ hanьn вildələrgə həm ularđьņ hanьn iņ ađ hanqa qьҍqartьvđь вuldьrьrqa tejeşle;

v) Kalkuz idaralarьnьņ aqzalarь arahьnda eş вik nьq rəveştə вylengən вulьp, yđenə jəkməlgən eşkə hər вer keşeneņ javaplьlьqьn вuldьrьrqa; idara aqzalarьn mөhim вulqan prajьzvudstьva matirejalnaj xuzalьqtьņ, malsьlьq, qьtsьlьq xeđmət ojoştorov tarmaqtarь əҍtənən jetəkselektəren tə'min itergə;

g) Sklat xuzalьqtarь əҍtənən jetəkselek alьp вarьv idara qulьnda вulьrqa tejeş. Brigadalarđa ajьrьm yđ вaşьna eş kyrə torqan xuzalьq eleştəre ojoştorov qulajlь tygel.

2. Tөp kadьrđarđь, xuzalьq tarmaqtarь jetəkselaren idara aqzalarьn, вrigadirđarđь jьş qьna alьştьrьv həm məxsys kurьstarđa uqьp əđerlənep sьqqan kalxuzsьlarđь yđenə mdvafiq eştərgə fajđalanmavđьņ kalxuz istimahьnda nьq jaramaqanlьqьna iqtiвar itelergə tejeş.

Kalxuxsьlarđьņ jetəkseləre ana şul yđđəre eşləgən eşkə tərtip вujьnsa iņ kəmendə вer—ike jьl eşlərgə tejştər.

3. УКК həm RKI şulaj uq kalxuz xuzalьqtarьnda вrigadirđarđьņ xəl itkes urьn totovđarьn ajьrьvsa əjtep uđa. Brigadirđar kadьr əđerləvđə həm ularđьņ eştərendə qulajlь şarttar tьvđьrьvqa ajьrьvsa iqtiвar вirergə.

a) Brigadirđarđь turanan—tura yđđəreneņ prajьzvudstьva zadanjahьn ytəvgə вəjle вulmaqan вaşqa adminstratif—xuzalьq eştərenən вөtөnləj вuşatьrqa kərək;

в) Brigadir вөtə kalxuzsьlar menən turanan—tura jetəkselek itkən xəldə yđ вrigadahь menən вergə eş əҍtəndə вulьrqa tejeş. Kalxuz idaralarь вrigadirđarđь ajьrьm, mөhim eş talaвь вujьnsa qьna вulmaqanda eş əҍtəndə eştən ajьrьrqa tejeş tygeldər;

v) Brigadirđar kalxuzsьlar arahьndaqь udarniktar həm aldьnqьlarđan yrlətelep idara tarafьnan вildəlenergə tejeştər;

g) Brigadir yđ вrigadahьnьņ eşe əsən ajьrьm rəveştə javaplь вula. Kalxuzsьlar jəməqətselege, kalxuzsьlar arahьnda prajьzvudstьva dissiplinahьn nьqьtьv əsən yđđərenen əҍtənə jəkməlgən вurьstarđь atqarьvđa вrigadirqa tulь jarđam kyrhətergə tejeştər;

4. Kalxuz idarahьnda aqza вulьvsьlar arahьnda iņ kəmendə 25—30 pr. qatьn—qьđđarđan вulьndьrьrqa kərək. Kalxuzsь qatьn—qьđđarđь prajьzvudsteva menən jetəkselek itev urьndarьna yrlətevđe kөsəjtergə. Şunьņ menən вergə qatьn—qьđđar kөsə talap itelgən eş tarmaqtarьnda вrigadirđar həm вaşqa jetəkselər turanan—tura qatьn—qьđđarđan вulьrqa tejeş. Kalxuz idarahь kalxuzsь qatьn—qьđđarqa ularđьņ jetəkselek eştərendə maxsus instruktif kəņəşmələr ojoştorov, jetəkse urьnqa yrlətelgən kalxuzsь qatьn—qьđđarđьņ вalalarьn вerense nəvвattə jəslələrgə, вalalar вaqsalarьna həm вalalar majđandarьna şulaj uq вaşqalarqa urьnlaştьrьv julь menən əҍtənlək jarđamь kyrhətergə tejeştər.

5. Tikşerev kəmisejələre yđđərenen massa həm sklattar əҍtənən tərtip вujьnsa itə torqan kantrylenən вaşqa, kiņ qatlavь kalxuzsьlar massahьnьņ qatnaşь menən kalxuzdьņ kөndəlek eşendə eşləp sьqarьv planьnьņ ytəleşen tikşerep вarьrqa, xuzalьqtarqa qarьşь kөrəş alьp вarьrqa, şulaj uq xeđmətte iҍəpkə alьv eştərenen dөrөҍ qujьlьşьna Narkamzin həm kalxuz sintr diriktife вujьnsa uņьştьn dөrөҍ вyleneşenə nьq kyđ halьp tikşerep вarьrqa tejeştər.

Rajkum KK, RKI darь kalxuzdarđa yđ aktiftarьn вulьndьrьp kalxuzdarđьņ tikşerev kəmisejələreneņ turanan—tura вəjləneşen julqa qujьrqa tejeştər.

6. Kalxuz xuzalьqtarьnьņ eşləp sьqarьvđarьn kytərev, dəfəmləşterelgən əlkən matirejal majalarđь dөrөҍ fajđalanьv əsən kөrəşteņ uņьştarь fəqət xuzalьqtьlьq həm juqaltьvqa qarьşь kөrəş, xuzalьqtь alьp вarьvđaqь qatь javaplьqtь qujьv, oşo məs'ələlər tirəhenə kalxuzsьlarđьņ yđ jəməqətselegeneņ fikeren tuplav julь menən qьtqьv kөrəş alьp вarqanda qьna tejeşle hөđөmtənə вirəsəktər. Oşo alqa qujьlqan вurьstarđь вojomqa atqarьv əsən УКК həm SSSR RKI X. Kamisarejatь kalligejəhe tyвəndəge nəmələrđe вojomlaştьrьvđь tejeşle hanaj:

a) Kalxuz idarahьnьņ, kalxuzdaqь xuzalьq toroşona tura javaplьlьqьn вuldьrьrqa;

в) Kalxuzdaqь вөtə вajlьqtar đь nьq iҍəpkə alьp nindəj genə qьjьatqa jađьlqan nəmə вulmahьn unь вrigadirqa həm kalxuzsьlarqa tura tapşьrьv julь menən şul nəmə əsən javaplьlьqь julqa qujьrqa;

v) Prajьzvudstьva planь menən вer rəttən yk finans planьn ytərgə;

d) Kalxuz idaralarь, xuzalьq urьndarь menən pradukta alьv həm halьv turahьnda dugьvьrđar tөđərgə;

d) Kalxuzdarđьņ pridprejətejələren (tirməndərđe, jarma jarqьstarđь, maj sьqarqьstarđь h. в.) xuz rascutqa kyserergə;

j) Finans kridit həm xuzalьq ojoşmalarьnьņ şul məldə вojomlaştьrьrqa tejeş вulmaqan eştər вujьnsa, zakunhьđ—nihed kalxuzdarđьņ eske xuzalьq kapiratif eştəren tьqьlьv fakttarьn ixtejar itməҍkə;

z) Kem jenə вulmahьn kalxuz idarahь menən kileşməj torop kalxuzdьņ majahь həm xuzalьqь həm matirejəldarьn sarьf itev, unь sitke mənfəqətkə qullanьv turahьnda dugьvьrđa kyrhətelməjensə ular əҍtənən əmer itev вer kemgə lə rөxsət itelməj;

z) Dəvlət вankahь tarafьnan kalxuzdarqa kridit jeвərgəndə, kalxuzdarđьn xəkymət tavar praduksejalarьn tapşьrьv turahьnda dugьvьrđarьnьņ həm şul uq vaqьtta ularđьņ xəkymət aldьnda tөđəgən aвizatelstьvalarьnьn ytəlevđəren iqtiвarqa alьnьrqa həm şuqa qarap kridit вylergə kərək.

Narkamzim həm kalxuz sintr вьl məs'ələne вojomqa atqarьv turahьnda 20 kөn esendə eş tərtiвe eşləp sьqarьrqa tejeş.

7. Kyp kenə kalxuzdarđa idara itev apparattarьnьņ tərlə həm adminstratif idara rasxuttarьnьņ q a в a r ь t ь l q a n xəldə вulьvьn iҍkə alьp, idara itev apparattarьnьn ştattarьn həm şulaj uq apparattaqь xeđmattərđəgə tylənəsək (ikspiditьrđar, rassilnajdar idara aqzahь, zafxuz, kladavşik, iҍəp alьp вarьvsьlar, taвilşiktar, kantura apparattarь h. в. larqa) nindəj rasxuttarđьņ kyrhətmələren eşləp вirevđe adminstratif idara rasxuttarьna ularđьņ inevđəren вildələvđə asьq kyrhətmələr вirevđe kalxuzsintrqa təqdim itergə.

Adminstratif idara rasxuttarь sьqarьv tərtiвen вildələv menən вergə uqa valavaj praduksejanan вildəle dəvmaldə % ajьrьvđь la kalxuzsintrqa təqdim itergə.

8. Kalxuzsintrqa, kalxuzdaqь jetəkse eşselərđeņ kalxuz daxuttarьn вylevgə qatnaşьv kyləmdəren tərtipkə halьvđь təqdim itergə. Kalxuzdarđa aqza вulьp torovsь kalxuz jetəkseləre həm kalxuz idarahь eşseləre xeđmət kөnenə kyserelergə tejeştər. Ajьrьm vaqiqələrđa qьna, dəjəm jьjьlьştan dөrөҍlөngən qajhь вer jetəkse eşselərgə aqsa menən xeđmət xaqь la вildələnergə mөmkin.

Kalxuz jetəkselərenen xeđmət kөndəren вildələgəndə ularqa вildələngən xeđmət kөnenən dəvmələ menən kvalifikatsejalь eşselərgə вildələngən xeđmət kөnə arahьnda đur ajьrma вulьrqa tejeş tygel.

Kalxuzsьlarđьņ səjəsi xuzalьq kampanejalarьna qatnaşьvđarь həm jəməqət eştəre alьp вarьvđarь, xeđmət kөnenə iҍəplənməj. Ular jəməqət eştəre nagruzkahь tərtiвendə genə alьp вarьla.

BALЬQSЬLЬQTЬ SATSEJALIZEM NIGEĐENDƏ QAJTANAN TӨĐӨV

eşselərđeņ tormoş şarttarьn mədəni-səjəsi teləktəren ytəv həm nьqlь kadьr вuldьrьvđь talap itə

BALЬQSЬLЬQSƏNƏQƏTEN SATSEJALIZEMSEL NIGEĐĐƏ QAJTANAN TӨĐӨRGƏ

...Nьqlь tixnik вaza вuldьrmaj torop, вalьqsьlьq eşen kiņəjtev mөmkin tygel. (Ip. Mikajandьņ вөtə sajuz вalьqsьlar kəņəşməhendə hөjləgən telmərenən).

Beđđə вalьqsьlьq sənəqəte, tixnika jaqьnan artta qalqan xuzalьq tarmaqtarьnan вerehe hanala.

Avьl xuzalьqьndaqь kevek yk, вьnda la avsьlarđьņ kyвehe kəliktiflaşkən, ləkin tixnika вөtөnləj yđgəreşheđ qalqan.

Beđ kiləsəktə вalьqsьlьq eşen ike—өs tapqьr kiņəjtergə tejeşвeđ. Ləkin, nьqlь tixnik вaza вuldьrmaj torop вalьqsьlьq eşen kiņəjtev mөmkin tygel.

BALЬQSЬLЬQTЬ MIXANI ZEMLAŞTЬRЬRQA

Mikajan iptəş, вөtə sajuz вalьqsьlarьđьņ kəņəşməhendə: „Qьrđarđa tьraktьr nisek kərək вulha, вalьqsьlьqta la MATUR şul tiklem yk kərək" tine. Beđ səvit maturđarь tөđəv əsən, вulqan maşinalarđь dөrөҍ fajđalanьv əsən kөrəşergə tejeşвeđ. Beđđeņ вalьqsьlьq eşe menən şөqөllənevse rajundarьвьđ вөtөnləj maşinahьđ—mixajnikahьđ eşləjđər, tejərgə mөmkin.

Balьqtarđьņ kysev juldarь ələgə tiklem өjrənelməgən.

Beđđeņ вalьqsьlьq sənəqəteвeđ ələgə tiklem stixejə menən вarđь. Bьl stixejəne вeđ satsejalizemsel вalьqsьlьq sənəqətenə xeđmət itterergə tejeşвeđ. Balьqtьņ juq urьnьnan eđləp vaqьt həm sərməjə ərəm itev urьnьna, вalьqtьņ nej vaqьtta qaj urьnda вulьvьn həm unьņ nindəj jul menən kyseven өjrənevgə sərmejə halьrqa kərək.

Balьqsьlьq sənəqətendə jaņьsa jetəkselek itevđe kөsəjtergə

Balьqsьlьq sənəqətenen tyвən zvinalarь menən jaņьsa apiratif jetəkselek itevđe jaqşьrtьrqa kərək. Balьqsьlьq mөdire, zavьt diriktьrь fajđalanqan aftaritit menən fajđalanьrqa tejeş. Eşkə вer вaşlьlьqtь inderergə kərək.

Balьq əđerləv eşendə вalьq qəвyl itevse вik đur urьn tota. Ləkin ul, kyвehensə, вьl sənəqət menən вer tөtle lə elemtə totmaj, ul вer nej tiklem eşləjđə вьl eşenən kitə. Qəвyl itevselərđe вer urьnqa вerketep, вalьq əđerləvđə yđđəren məs'yl hanavsь hьnalqan kadьr вuldьrьrqa kərək.

Balьqsьlarđьņ tormoş şarttarь təвə, tamьrь menən yđgərtelergə tejeş. Bьl hьđьqta eşləvselərđeņ kyвeheneņ kysep jөrөvđəre lə tormoş şarttarьnьņ nasar вulьvьnan kilə. Balьqsьlar arahьnda aņ, вelem eştəre julqa halьnmaqan, məktəptər juq tejerlek, şuqa kyrə dəvlət вalьqsьlьq sənəqəte lə, вalьqsьlar kalxuz sistimahь la вalьqsьlarđьņ tormoş şarttarьn jaqşьrtьvđь yđđərenen aldьnqь вurьstarьnьņ вerehe itep qujьrqa tejeştər.

„Bьl julda вalьqsьlьqta təвiqət qolo вulьp qalmaj, təвiqət kөstəren satsejalizemqa xeđmət itterergə kərək", tine ip. Mikajan

Arqajaş вalьqlь kyldərđə

KYLDƏRĐEŅ BAJLЬQTARЬN ƏRƏM ITMƏV SARAHЬNA KEREŞERGƏ. TIKŞERV JA-HAVĐЬ TIĐLƏTERGƏ KƏRƏK.

Qonşaq rajunьnda kyp-kenə kyldər вar. Bьl kyldərđə вalьq totov şulaj uq вaşqa axuialьq eşe ytələ kilə.

Qonşaqtьņ yđenə jaqьn вulqan „ӨJƏLGE" kyle đur kyldərđən вulьp, вalьqqa вik вaj kyldərđən hanalha la, 1921-jьlda unьņ hьvь вөtөp qala. Həm unan hun taqь la hьvlanьp xəđerge kəndə вarlьq вalьq prajьzvudьstьvahь şunda ytkərelə.

Bьl kylde jađ kənə gidra tixniklər qarap jөrөnələr. Tikşerevselər kyl hьvьnьņ kiвə вaşlavьna 80 jьldar samahь yteven həm kylđeņ вөtər aldьnan taвan вalq xasil вulьvđь əjtelər.

Ular вьl kyl turahьnda ike tөrlө feker əjtep kitte: вerehe kyldeņ hьvьn qorotop qamьştarьn jandьrьp, şunan hun Qara-Bulaq jьlqahьnan hьv aqьđьv ikensehe şul kөjənə aqьđьp təşərəp, kylde qoronan qotqarьp alьp qalьv turahьnda əjtələr. Bьnan вaşqa Qonşaq rajunьnda вajtaq kyldər вar. Ularđьņda hьvđarь qorov qurqьnьsь вarlьqtь əjtələr.

Narь avьl ergəhendəge „Qaldь"—„Saвaqlь" kyldəre turahьnda fekerđər şul: „Qaldь" kylenə Dinis jьlqahьn aqьđьp, „Qaldь" nan „Saвaqlь" həm „Şəgənək" kyldəren totaştьrьv turahьnda la fekerđər вar.

Kyldərđe jaqşьrtьvqa mөmkinlektər вar. Xəđerge kəndə undaqь kyldərđə oshodlo nasar вalьqtar. Bьnь nisek вulhala jaqşьrtьv sarahьna kereşergə kərək вulasaq.

Sөnki вьl məs'ələneņ sənəqət esseləren it menən tə'min itevgə вəjləneve menən вergə, kyldər kalxuzdarđьņ вajlьqьna вik nьq terək вulasaq.

Ileвeđđeņ sənəqəte kytərelgən hajьn unьņ mədəni həm вaşqa jaqtarь arta вara. Şulaj вulqas вьl kyldərđən kiləsəktə nьq fajđalanьv məs'ələhen alqa qujьrqa, xəkymət həm kalxuzdar əsən əhəmejəte đur вulqan вьl kyldərđən kərəgensə xeđmət itterergə kərək.

Gidra tixniktər əjtevenə kyrə, вьjьl qьşqa „Өjəlge" kyle tuņasaq, oşo arqala undaqь nisəmə meņdər вot hanalqan вalq halək вulasaq. Bьl əlвəttə вik kyuelheđ xəl.

Şunьņ əsən də keđgə вьndaqь вalqtь avlatьp вөtөrergə kərək вulasaq.

Ikensenən: juqarьla əjtelgən „Qaldь", „Saвaqlь" həm „Şəgənək" kyldəreneņ hьvđarьn jaqşьrtьv julьnda Baş axutsajuz xəđerđən yk eşkə totonorqa tejeş. Juq ihə вьndaqь kyl вajlьqtarь ərəm вulasaq.

Ş. MOSTAJ.

AVSЬLЬQ HƏM BALЬQSЬLЬQ TEJEŞLE JUQARЬLЬQQA QUJЬLHЬN

Başqortostandьņ 34 rajunьnda avsьlьq həm вalqsьlьq eşe alьp вarьla. Başqortostan kyləmendə вөtəhe 27 meņ avsь həm 3500 вalьqsь вar. Bьl 34 rajunda avsьlьq həm вalqsьlьq şirkəttəre tөđөlep avsьlьq—вalqsьlьq sajuzь tarafьnan jetəkselek alьp вarьla. Avsьlьq həm вalqsьlьq sajuzь praduksejə əđerləv əsən вirelgən zadanejahь vaqьtьnda ytəj вara. Təvge jartь jьlda (вerense qinvar həm ejjyn ajđarьnda) вalьq planь 103 pr. qa, Puşnina 3 pr. qa, qa. tire 176 pr. qa, qoş atьv 240 pr. qujan ite əđerləv planь 339 pr. qa ytəlgən.

Ikense jьldьņ təvge ike dikadahьnda (1 nse ejjyldən 20 nse ejjylgə tiklem) вalьq əđerləvđə jьlьq plan 25 pr. qa ytəlgən. Plan ytəleşe вьl rəveşle вarha, qalqan jartь jьlda əđerlənergə tejeş вulqan вalьqtьņ aj jarьmьnda əđerlənep вөtөvendə şik juq.

2 nse jartь jьldьn təvge ike dikadahьnda Byzdək rajunь вalьq əđerləvđə 280 pr. qa, Jьlajьr 132 pr. qa, Bilaqataj rajunь 73 pr. qa ytənelər. Tapurin, Mənəvez, Əвjəlil rajundarь вьl eştə artta hөjrələlər. Ular yđđərenə вirelgən plandьņ 3 pr. tan 6 pr. qa tiklem genə ytəgəndər. Bьl artta qalqan rajundarđa satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşe qullanьlmaj. Balьqsьlar həm avsьlar arahьnda aņlatьv eştəre lə alьp вarьlmaj.

Avsь həm вalьqsьlarđь qoraldar menən tə'min itev eşe qənəqətlənerlek tygel, mьltьq, jədrə həm вaşqa qoraldar jeteşməj. Kapiratsejə urьndarь вьl qoraldar menən tə'min itevđə halqьnьlьq kyrhətə. Şulaj uq avsьlarđь, вalьqsьlarđь pramtavar menən tə'min itevđe Başsajuz iņ arqь planqa qujqan. Balьq həm вaşqa praduksejə вirevselərgə ul 25 pr. pramtavar вirergə tejeş вulha la, вьl вurьsь ytəlməj.

Avsьlьq həm вalьqsьlьq sajuzь вьjьl 6 rajunda (Estərle—Tamaq, Duvьn, Bila—Qataj, Jьlajьr Bөrə həm Krasna—Kamda) jort qujandarь firmalarь tөđөv əsən qьđьv əđerlek alьp вara. Bьl firmalarđa ere nəselle jort qujandarь yrsetelep, jьlьna 90 meņ humdar fajđa kilterəsək. Ləkin firmalarđь tөđөv əsən matirejaldar jeteşməj, Juz—Ural—Lis вьl eştə xərəkət heđlek itə

Tulajьm alqanda Başqortostanda avsьlьq həm вalьqsьlьq eşe yҍev əҍtəndə. Tik eştə вulqan jeteşheđlektərđe вөtөrөp, jetəkselekte kөsəjtergə kərək.

ARЬSLANЬF.

Rajun ojoşmalarь Balьqsьlьq avsьlьqqa jarđam itegeđ

ӨFӨ rajunьnda 1195 aqzahь esenə alqan 17 avsьlar kəllikli fe, 473 aqzahь esenə alqan 40 вalьqsьlar kəlliktife вar. Balьqsьlar kəlliktife tavarđarьņ 100 pr. tьn sənəqətkə tapşьrьp toralar. Balьq əđerləv 1 nse kvartalda 148 pr. qa, 2 nse kvartalda 79 pr. qa ytəlgən. Başqa praduksejalarđьņ ytəleşe lə şul rəveşle. Tik qoş atьv eşe genə вьl ajđarđa tьjьlьv saвaple вer ađ tyвən tora.

3 nse kvartьlda qoş atьv вaşlana. Bьl kvartalda вarlьqь 3350 qoş atьlьrqa tejeş. Ləkin вьl eştə jədrələr jeteşməve đur qomasavlьq kilterə.

Rajunda вөtəhe 1860 avsь qoş tapşьrьv turahьnda dugьvьr tөđegəndər.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqta avsь həm вaşlьqsьlarđьn 25 pr. tь qьna ьlьqtьrьlьv saвaple eştə kərəgensə qьđьv timp juq. Rajun ojoşmalarь həm avьl səvittəre вьl eşkə iqtiвar itməjđər. Өfө rajunь вalьqsьlar şirkəte Bilarat rajunь menən dugьvьr tөđөp, satsejalizem jarьşьna sьqhalar đa, jarьş dugьvьrь tikşerelgəne juq.

Balьqsьlьq həm avsьlьq sajuzdarь rajun ojoşmalarьnьņ eştə jarđam itevđəren, eşsən jalpьnь ьlьqtьrьp avsьlьq eşen kөslə julqa halьvđa jarđam itevđəren horaj.

Bajmaq.

BALЬQ ƏĐERLƏV SAJUZЬ YĐ BURЬSTARЬN YTƏJ ALMAJ

Bajmaq Balьq avlav Sajuzьnьņ 450 aqzahь esenə alqan 4 artile вar.

Plan вujьnsa sajuz 400 sintnir вalьq əđerlərgə tejeş вulha la, ələgə tiklem вarь 150 sintnir əđerləgən.

Avьl kapiratifь вalьq əđerləvse artil aqzalarьn 35 pr. tavar menən tə'min itərgə tejeş вulha la, yđ вurьsьn ytəməj.

Jьjьlqan вalьqtarđь eşse kapiratiftar yđ vaqьtьnda almajdar.

Oşo arala вalьqtar вөđөlөp вөtələr.

Balьq avlav sajuzьnьņ вөtə sumahь 35 meņ hum вulha la, unь tejeşensə fajđalanmaj. Sajuzda вarь вer keşe eşləj, şul arqala eşte iҍəpkə alьv nasar.

Ərtil aqzalarь вөtəhelə tejərlek nađandar, ular arahьnda aņ—вelem eşe julqa halьnmaqan. Bьl jeteşheđlektər вөterelhen.

K. ABDULLIN.

Xeđmət girujđarь вyləklənđelər

Bajmaq rajunь Kysi səvite dəvməlendəge qatьn—qьđđarđan 16 udarnitsa yđđəren 2 use вalşəviktər jađьna eđerlek vaqьtьnan alьp, səsev kampanejahь вөtkənsə udar iqlan itkəndən hunьnda вөtə eştələ irđər menən вerlektə udarnьj rəveştə eşlənelər.

Bөtə eştərđə iņ aldьnqь sьqьvsьlardan Iljasьva Xətirə, Jamal Kərimьvalar вulьp, ular rajun kəmitətte, qalqan 14 udarnitsalar avьl səvite həm kalxuz idaralarь tarafьnan вyləklənđelər. Bьludarnitsalar avьlda səvit partejə urьndarьnda şulaj uq tөrlө xuzalьq kyltura kampanejalarьnda aktif girujđar вulьp hanaldьlar. Bьnan вaşqa avьl səvite, majsьlьq sajuzь, kantraktatsejə eşendə həm вaşqa tөrlө urьndarđa вajtaqqьna aktif qatьn qьđ eşləp kilə.

BAJNAZARЬF.

BAJMAQ APPARTUNISTARЬ BESƏN JЬJЬV KAMPANJAHЬN ӨĐƏLƏR.

(*Məxsus xəвərseвeđđən*)

Rajun appartunistar qulьnan qotqarьlhьn

BAJMAQ—Saвьndarqa вaj rajun. Unda ylən də, вaşqa rajundarđan qarqanda jaqşь uņqan. Rajunda 55 sapqь, 48 al tar mahь həm вaşqa tөrlө qoraldardan вesən saвьv вstanahь (MTS) ojoştorolqan. Stansa esələr həm вelgestar menən tə'min itelgən.

Bьna oşo şarttarqa həm [illegible] Bajmaq rajunь вesən jьjьv eşendə [illegible]

Besən saвьv stansahь xəkymət zadanjahь вujьnsa 15 nse ejjylgə tiklem 15 meņ giktar вesən saвьrqa tejeş ine. Ləkin вьndaqь un appartunistarđьņ [illegible]

[illegible] пь nej BARP 10 P R. QA YTƏLƏ. Sьqqan qarardar rəis, mədirđər partijələndə jatьp qalalar.

Qjəjepte Өfө menən Bələвəj gə japmaqsь вulalar.

Besən saвьv stansahьna, [illegible]

[illegible]

VATЬVSЬLAR KYP, TӨĐӨVSE LƏR JUQ

[illegible] nətev mastirskujь la juq. Vatьlqan maşinalar jyjnətelməj jata.

DUGЬVЬRĐAR YTƏLMƏJ.

Kalxuzsьlar menən xəkymət arahьnda [illegible]

„BELEVSE"

Kalxuzdarđa sit ilimenttar.

— Qьrmьlьq rajunь, [illegible]

„KYREVSE"

Başqortostan safxuzdarьnda

54MEŅGIKTAR UZЬM SƏSELƏSƏK

Başqortostandaqь вulqan orloqsoloq safxuzdarь 31 nse jьl [illegible]

J. Z.

Jarđamsь вrigada

[illegible]

MORAPTAL Qorotqosloq ьm tьlьşь menən kitken kөrəş

MORAPTAL safxuzьnьņ 2 nse [illegible]

BATЬR.

Bьndaj diskussejalarqa qьrqa sik qujьlhьn

JЬLAJЬR orloqsoloq safxuzьnda [illegible]

Brigada isemenən: Q. J.

JЬLAJЬR SAFXUZЬ

ORLOQ HAQLAV SKLATTARЬ EŞLƏNEP BӨTMƏGƏN

(YĐ XƏBƏRSEBEĐĐƏN)

JЬLAJЬR orloqsoloq safxuzь [illegible]

B.

„Başqortostan" 3—вit

KYLTURA FRUNTЬNDA

MASSAVAJ KAMPANEJƏLAR ӨLKƏ ŞTABЬ QOJOROQTA HӨJRƏLƏ.

Massavaj kampanejəlar ɵlkə ştabь səjəsi—xuzalьq kampanejəlarьn uđqarьv, ul kampanejəlarđь—massavaj—kyltura xeđməte menən tə'min itev eşendə bьlnь menən julbaşsьlьq iterlek bajavaj ber ştap bulьrqa tejeş ine. Ləkin qəməldə ulaj tygel, bəlki ɵlkə ştap yđe qojoroqta hejrələ. Bьl ɵlkə ştaptьŋ aqzaları igen jьjьştьrьv, ikmək əđerləv kampanejəlarьna turanan tura qatьşьp eşləj torqan ɵlkə ojoşmalarđьŋ vəkildəre bulьvqa qaramaъtan ular ştap eşe turahьnda yđđərendə məs'ylejət hiđ məjđər. Ştaptьŋ ultьrьşьna tulь jьjьlmajđar. Şul arqala ştaptьŋ unьş jьjьştьrьv kampanejəhь məlendə massavaj kyltura eştər bujьnsa bulqan jul başsьlьqь jomoşaq buldь. Ɵlkə ojoşmalar (ştaptьŋ aqzaları) đьn kyвehe ɵъtərenə alqan zadanejəlaıđь ytəmənelər.

Ikmək əđerləv kampanejəhьna əđerlənev eşendə lə şul uq xəl hiđelə.

Ɵlkə ştap əle bulha ikmək əđerləv kampanejəhь bujьnsa tulь sastaf menen eşməkər ultьrьşьn uđqarqanь həm berđəm plan tedəp kankritlaştьra alqanь juq. Kilgən vəkildər yđ ojoşmalarь tarafьnan kypme sərməjə bula alьv jəki matirejal jarđam itə alьv turahьnda ber nəmə əjtə almajđar.

Qajhь berđəre plandarьn əle bulna ɵlkə ştapqa tapşьrmajđar. Ə, kən ytə, ikmək əđerləv kampanejəhьnьŋ iŋ qьđьv məle jetep kilə. Вьna hedgə 5 nse avqьsta bulqan ɵlkə ştap ultьrьşьnьŋ jeđe:

Ultьrьşqa aqzalarđьn 60 pr. tь qьna kilde. Sajuz xlip, Başprafsavit, Radeju tsintьr, Zirnatristьŋ vəkildəre ultьrьşta bulmanьlar, həm plandarьn kiltermənelər.

Narkamzdraf, Başsajuz, Başgiz, Traktьr—sintьr, Kystprum, Başxlip ziv sajuz vakildəre yđđəre kilhələrđə plandarьn kiltermənelər. Başklip ziv sajuz 2000 h aqsa bylergə bulha la, xəder unь bylevđan qul heltəj.

Ikmək əđerləv kampanejəhьŋ xuduzstva (spiktakel, kansirt, insinirufka h. в.) sьqьştarь menən tə'min itev əsən bildələngən brigadalar ştaptьŋ sərməjə tuplavьn kətəp jatalar, Məskəvđən kilgən 2 brigada şul uq səвəp arqahьnda sьqa almaj tuqraıьp tora.

Iŋ qьъqa məl esendə eşkə totonorqa

Ɵlkə ştaptьŋ aqzahь bulqan ɵlkə ojoşmalar, şulaj uq ikmək əđerləv kampanejahьn massavaj kyltura xeđməte menən tə'min itevđə zadanejə jəkməgən ojoşmalar bьl məs'ylejəthedlektəren həm halqьn qaraştarьn taşlap, вegendən yk kankrit plandarьn tedəp, tejeşle sərmajalarьn bylep ьştapqa tapşьrьrqa tejeştər. Juq ihə ikmək əđerləv kampanejəhьn massavaj kyltura xeđməte menən tə'min itev saralarь ɵđɵləv qurqьnьsь aldьnda. Вьnьŋ esən barь ber javap birergə tura kiler.

BURAN.

Ydək ilikter stansahьna jəđ menən

Kyptən tygel ydək ilikter stansaqa Narkamprus tarafьnan eşselər arahьnda kyltura eştəre neŋ qujьlьşьn tikşerev əsən jeвəreigən brigada вьndaqь kypkenə jeteşhedlektərde asьv qa dur jardam itte.

Вьqa tiklem ydək ilikter stansala eşləvse eşselər arahьnda his вer tɵrlɵ kyltura eştəre alьp вarьlmaqan. Unda kətəpxanə uqьv ɵjdəre juq. Nadanlьq beterev eştəre alьp barьlmaj nadandarđьŋ hanь alьnmaqan. Hiŋqь vaqьtta qьna qьđьl mejeş ojoştorolqan bulnala, eştəre julqa halьnqanь juq. Balalar majdanь yđ esenə barь 40 qьna balanь alqan. Ul balalarđьŋ da havlьqtarьn haqlav, ularđь tərвejələv вətenləj nasar qujьlqan. Balalar majđanьndaqь balalar qьđьlsa, qьsьv avьrьvdarь mьnən avьrьjđar. Balalar majđanьna berketeigən vrac bulnala, ul barь dikadaqa вer tapqьr kilep—kitevđən başqa ber nəmə lə eşləməj.

Вьqa tiklem məktəp jorttarь halьnьp вeтergə tejeş bulha la bьl eşkə əle пьqlap totonqandarь juq. Вьnda qala savite qala məqarifselər sajuzь julbaşsьlьq itərgə tejeş bulhala, вьl ojoşmalar, javaplь eşselər joqlaqandar, jeteşhedlektərđən kyđ jomqandar.

Məqarif kamisarlьqь ydək ilikter stansahьndaqь eşselər arahьnda kyltura eştərendə bulqan ɵđəklektərde вeterev əsən ajьrьm plan tɵđɵnɵ. Kalligejə aqzahь julbaşsьlьqь aъatьnda brigada tɵđɵlep ydək ilikter stansaqa jeвəreləsək. Brigada вьl frunttaqь jeteşhelektərde ɵđəklektərde вeterep qajtьrqa tejeş. Şunьŋ menən вergə eşse arahьnda kyltura eştəre alьp вarьvqa halqьn qaraqan qala sэvite, qala maqarifselər sajuzь tejeşle urgьndar aldьnda javap birhendər.

K.A.

Saratьf inistitutьna uqьvsьlar jьjnav eşe ɵđɵlə
15 NSE AVQЬSQA RAZVIRSKALAR TULTЬRЬLHЬN.

Saratьf patrip kapiratiftar institutьna uqьvsьlar jeвərev əsən Başqortostan patrip sajuzь ejjyl başьnan uq rajpatria sajuzdarqa razvirskalar jeвərgən bulha la, 60 keşenən fəqət 15 keşe genə jeвərelgən.

Ber aj вujь kərək tiklem keşelərđeŋ tabьlmavь urьndaqь rajun ojoşmalarьnьŋ вьl eşkə halqьn qaravđarь, Starie, Bajmaq Вiiarət kevek eşse rajundarьnan ber genə ke e lə jeвərelmɵve, şulaj uq Ɵlɵ SRK hьnьŋ oşo kɵngɵ tiklem (15 keşe tabьp birergə vəqdə itьə lə) вer keşe lə вirmɵve, kadьrđar əđerləv eşenə appartunistarsa qaravđan başqa вer nəmə lə tygel.

15 nse avqьstauqьv başlanasaq. Şuqa tiklem 45 keşe jeвərelergə tejeş. Partrip kapiratiftar sistimьna kadьrdar əđerləvgə вьndaj appartunistarsa qaravsьlar javapqa tartьlhьndar. 5 rajundь вerləştergən Saratьf Kapiratiftar inistitutьna 45 uqьvsь jeвərevde aşьqьs xəl itevđəren talap itəвeđ.

Ş MORATЬF.

„8— mart" tegev faвrigьn da nađandarđьŋ hanьlaalьn maqan

„8—mart" faвrigenda вarlьqь 1750 eşse eşləj. Ləkin вьlarđьn kypmehe nađan, kypmehe qramьtalь вulьvь turahьnda faвrika diriksejəhe ələgə tiklem вer nəmələ вelməj.

Şul səвəple вьnda nađanlьqtь вeterev eşen də maqtarlьq tygel.

Kyptən tygel genə faвrikaqa 300 başqort qatьn—qьđđar kilhə la, ulardьn arahьnda kypme nadan вarьbqь turahьnda fabrika nindəjđə maqlymat juq.

Bundaj ihapheđlekte tid arala вeterev sarahьn kyrergə kərək.

Ə. QƏLIM.

YD BURЬSЬN UTƏMƏJ

Bajmaq rajunь, II—nse Etqol avьlьndaqь balalar majdanьna ɵləvqa Bajmaqtan Bejesьva Raximə tigən вerəv jeвərelep, ul 25 nse ejjyndə yk kilhə la his вer eş eşləgəne juq. Bajmaqqa вarьp 4—5 kən jerep qajtь la, jeləkkə kitə, qьmьđ esep jerevđən вuşamaj, jeləmhə: „Kynelbeddə, qasan qotolam inde вьl etlektən" tej.

Yđ вurьsьn anlamaqan jəki anlapta halьqn qaraqan вьl „tarnejasь" qa tejeşle havaq вirelhen.

„JULAVSЬ"

BAŞGIZ KITAPTAR ВAЪTЬ RЬVĐA ƏKEREN QUĐQALA.

Başqortostan dəvlət nəşerejəte unьş jьjьştьrьv kampanejəhьn tejeşle kitaplar menən tə'min itə almaj. Başgiz planь вujьnsa unьş jьjьştьrьv kampanejəhьna qarata 22 kitap, 5 tɵrlɵ plakat 137 meŋ dana ədəвi kitaptar sьqarьrqa tejeşle вulhala, xəđerge kəndə şulardan fəqət 4 kitap, 51 meŋ ədəвi kitaptar sьqarьlqan. Kalxuzdar esen iŋ kərək вulqan „kalxuzdarda sdilşina" tigən kitaptь вaşkalxuzsajuz [illegible] sьqarьlqan. Unьş jьjьştьrьv qaraagit plakattar вaъtьrьvđa Başgiz ne nəmə eşləmaqan. Başgiz [illegible] Başkalxuzsajuzdь qajeple hanaj. Başkalxuz plakattar sьqarьv eşe tej вulhala вirmane—tej.

Ə. XƏTIP.

Radejo eşləməj

Xəđerge kəndə unьş jьjьştьrьv həm ikmək əđerləv kampanejalarьna qьđьv əđerlek haqьna ner məlde. Usalь avьlь (Şul uq rajun) radejobь eştan tuqьraqan. Radejobь tədətterev [illegible] ɵləgə tiklem ul вьqa kyđ hajlamь juq.

Radejo tɵđɵtep, fajdalanьv aralarьn kyrergə kərək.

F. MARAT.

Linin həm Stalin əъərđəre massьqa
Başqort telendə Linin həmStalin əъərđəre

Başqortostan eşsəndərenen iqtisadi həm mədəni jaqtan kytəreleştəre, ulardь mədəni jaqtan tə'min itevđə jaŋь talaptar qujalar.

Вɵtə tɵr məktəptər, urta həm juqarь məktəptər yъə. Kammunistik, pidagugejə, avьl xuzalьqь məktəptəre asьldь. Kyp kenə juqarь məktəptər asьlьvqa əđerlektər вar.

Вьna вьl вejek вurьstarđь ytəgəndə his şikheđ jerle millət telendə tejeşle ədəвejət, uqьv kitaptarь, tixnik ədəвejət jeteşterev, ydək вurьstarđьъ вerehe вulьp tora. Sənki ƏDƏBEJƏT, KITAP kyltura qoralь. Вьl qoraldan başqa kylturanь tɵđɵp həm alqa jeвərep вulmaj. kylturahьđ satsejalizem tɵđɵrgə məmkin tygel.

Вьna oşo вurьstarđan вer tɵrmaqьn ytəv julьnda вьjьl вerense ularaq вeđđə STALIN həm LININ əъərđəre вaъtьrьv вurьsь alqa qujьldь. Ular Kam VUZqa hem вaşqa məktəptərgə uqьv kitaвь həm вɵtə kammunis, kamsamul həm вɵtə aktiftar, şulaj uq, вɵtə eşse, kalxuzsь həm jarlь—urta xəllelərđeŋ kiŋ massahьna вildələnə.

Plan вujьnsa вьjьl LININDEN 6 TUMLЬQЬNAN 2 TUMЬ, STALINDЬN „LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE" tigən đur (880 вitlek) kitap вaъьlьp sьqarqa tejeş.

Вьl вurьstьŋ praktik ytəleve вьna oşolaj tora: Stalin kitaвь tipagrafejala вaъьlьp вette. Iŋ jaqьn kəndərđə hatьla вaşlajasaq. Linin əъərđərenən вьjьlqa вildələngən tumdarь tərzemə itelep jatalar. Hər xəldə Lininden вer tumь yktəвerđə, ə iken sehe nyjəвerđə вaъьlьp sьqarqa tejeş. Şulaj uq jьldьŋ adaqьnda esensehen вaъtьrьvqa la əđerlektər kyrelal.

Şulaj itep вьjьl вaşqort, e şsəndəre yđ teldərendə yđđərenen jetakselare iptaş STALIN həm LININ əъərđəren uqьj ala saqtar. Ular Lininizemde ɵjrəner gəmemkin lek alasaqtar. Başqort ədəвejəte вьl qimmətle əъərđər menən tultьrьlasaq.

Ləkin вьl вejək həm tarixi eşte əle Başqortostan eşsəndəre вik ađ вelələr. Ə ul anlatьlьrqa həm ulərđь fajđalanьrqa, uqьrqa, ular jarđamь menən eşsəndər Lininizem-marksizem qoralь menən qorallanьrqa əđerlənergə tejeştər.

Вьnda iŋ mɵhim məs'əla вьl əъərđərđeŋ sьqьv menən eşsəndər qulьna вarьp kerevendə. Naq вьna oşo turala eş вik hyrən, xatta вɵtenləj juq tejərlek əle

Qalalarđa həm tɵвəktərđə XƏDERĐƏN YK ВЬL ƏЪƏRĐƏRĐEŊ ВAЪЬLEVЬN PAPYLƏRLƏŞTERERGƏ KƏRƏK. Xəđerđən yk padpiskalar kampanejəhьn jəjep jeвərergə kərək. Padpisciktər jьjьvđь şulaj qujьrqa kərək,ki ВER GENƏ LƏ KAMMUNIS, KAMSAMUL. PRAFSAJUZ AQZAHЬ HƏM AKTIF KALXUZSЬ LININ HƏM STALIN KITAPTARЬNЬĐ QALNAHЬN Rajkum kyltpruptarь вьl eşte ojoştororqa, uqa jetəkselek itergə tejeştər. Вьl kitaptarđь aldьrьvda jarьş həm udarsьlьq kiŋ qullanьlьrqa tejeş. Tɵвəktər arahьnda jəcəjkalar miskumdar arahьnda ađaqta kilep, ajьrьm aktiftar yđ ara jarьş asьrqa tejeştər. Stinə həm tɵвək gəzittəre, şulaj uq ɵlkə gəzittəre вьl turala jəmeqətselek fekeren tuplarqa, вьl eştə rejal jarđam həm kantryllek alьp вarьrqa tejeştər. Xəđerđən Linin həm Stalin əъərđəren taratьv kampanejəhь asьrqa.

YK Kylt prušь mədire urьnвaъarь: BULANKIN Başqortostan Dəvlət Nəşrejəte; K AJDAR.

DAPRIZIVNIKTAR ARAHЬNDA TAĐALЬQTЬ KYTƏREV TRAHЬNDA
BYBK QARARЬ.
1931 NSE JЬL 23 NSE EJJYL.

Daprizivniktar arahьnda tađalьqtь kytarev Eşse—krəъtejən Qьđьl ərmejəhenə nəvвəttəge prizьfqa əđerləvđə iŋ mɵhim ilimintterđən hanala.

Ləkin daprizivniktar arahьnda tađalьqtь kytərev eşe вik jomoşaq вara. Rajвaşqarmalar həm avьl səvittəre tarafьnan вьl eşkə пьqlь ahmejət вirelməj.

Prizьf вaşlanqanqa tiklem tađalьqtь kytərev eşe tamamlanьrqa tejeş вulqanlьqtan, Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte oşono təqdim itə. Вɵtə Rajвaşqarmalarqa, qalqan qьđqa vaqьttь daprizivniktar arahьnda tađalьqtь kytərevđə fajđalanьrqa. oşo jьldьŋ 15 nse avqьsьna tiklem вьl kampanejənь вeterev əsən havlьq haqlav вyjeksarenə jarđam itərgə.

Davalanьvđan вaş tartьvsь daprizьjvniktarqa məzвyri raveştə đavalanьvđь qullanьv jəlь menən ulardьŋ xəđer вulьvđarь ɵъtənən kantryl qujarqa

Havlьq haqlav xalq kamisarlьqьna arta qalqan ucaskalarqa tikşerev jaнap, ularqa arıma вirergə təqdim itelə.

Вɵtə Rajвaşqarmalarqa həm avьl səvittərenə havlьqtь kytərev kampanejəhьn iъəpkə alьv, вьl turala yđ vaqьtьnda maqlymət вirev əsən məs'yl keşelər təqəjenlərgə; вьl maqlymattərđe havlaq haqlav kamisarlьqьna oşo jьldьŋ 20 nse avqьsьna tiklem tapşьrьp вeтergə təqdim itergə.

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte rəise: Tahirьf.

Başqortostan YBK sikritarь: Bikвajьf.

VKP (в) пьŋ Ɵlkə Kəmitəte вeldere

Başqortostan VKP (в) Ɵlkə Kəmitəteneŋ kadьrđar вylege maşina tɵđəv stansalarьna diriktьrđar əđerləv kurьsьna 5 urьn ʒidь.

Uqьvđar 1 nse sintəвerđə вaşlana. Kamandiravajt itelgən uqьvsьlar ɵjailə hanьna qarap 200 menən 250 hum arahьnda stipindejə həm jataqxanalar menən tə'min itelələr.

QAВUL ITEV ŞARTTARЬ: 6 jьldan da kəm tygel firqə həm 4 jьldanda kəm tygel xuzalьq itev stazь вulьv şart.

Kerergə teləvselər ɵjerizalarьn 20/VIII—landa qaldьrmaj BƟK neŋ kadьrđar вylegenə вirergə tejeştər.

BƟK NEŊ KADЬRĐAR ВYLEGE.

Jaŋь tɵđɵleş məs'ələhe вujьnsa keŋəşmə

7 nse avqьs kis səqət 6 la VKP (в) Ɵlkə Kəmitəte jaŋь tɵđɵleştəterđə mədəni eştərđeŋ qujьlьşь turahьnda keŋəşmə uđqara.

Keŋəşməgə saqьrьlalar:

Simejunьf (Krasnьj Başkirejə), Kamalьf (Kammuna) Вuranqulьf (Başqortostan, Mindifsun həm Urmanьf (MXK) Ilјarьf həm Bikвuf Cirnuva BPSS Vaxitьf (Vastuk—kinu) Ajdasьf (Başgiz) Musajьf (kamvuz(Vaxitьf (Pidvuz) Mosafina (Jaŋь Julda) Timerвulatьf (kamsamul gəzite) Iđelвakef (Dəvlət planь) Şajl (I—rajkum) Maxtina (2—Rajkum) Ҫanьşьf (Qala səvite) Radeju sintьr vəkile, Puşta vəkile həm Valyk (Aŋkamuldan) kilev məzвyri.

VKP (в) BƟK.

BAPP jьjьlьşь saqьrьla.

9-nse avqьs, kis səqət 7 lə, səŋəttər tixnikumь jortonda kiŋəjtelgən BAPP jьjьlьşь saqьrьla.

KƟN TƏRTIBENDƏ:

1- Başqort pralitarejat ədəвejəteneŋ aqьmdaqa вurьstarь turahьnda Imaj Nasьrьj daklatь.

Daklatta—Zigazь—Kamarav kamвinatь təŋqəlendəge jađьvsьlarđьŋ вurьstarь, 5 jьllьqa qirujđarьn kyrhətev julđarь saqьldьrьlasaq həm вaşqalar.

Вɵtə uqьvsьlar, ədəвejət menən qьđьqsьnьvsьlar, eşse udarniktarđьŋ qatnaşьvđarь horala.

BAPP aqьzalarьna kilev məzвyrej. Daklattan huŋ jəş şaqirđar yđđəreneŋ iŋ huŋqь jađqan jadmalarьn uqьjđar həm kansirt вyləmə вula.

1—3 BAPP IDARAHЬ.

SƏVITTƏR JƏMHYREJƏTENDƏ

Sdilşinanь dərəъ qujьrqa
RSFSR savnarkumь qararьnan

MƏSKƏV, 4. R.S.F.S.R Savnarkumьnьŋ 4 nse avqьs kise ultьrьşьnda kalxuzsintьrđьŋ, VI nse səvittər sajuzьnьŋ kalxuzdarđь sdilşinaqa kyserev turahьndaqь qararьnьŋ вojomqa atqarьlьvь turahьnda daklatь tьŋlandь.

Partejə həm xekymətten вьl julda kiŋ kampanejə alьp вarьvь heđemtəhendə, xəđer kalxuz xeđməten ojoştorovđa kyp kenə ɵlgəşevđər вar. R.S.F.S.R đaqь kalxuzdarđьŋ 54 pr. tьnda eşləp sьqarьv nurmalarь, sdilşina dərəъ raveştə ytkərelə, 26 nsь ejjyldə R.S.F.S.R đaqь kalxuzsьlarđьŋ 65 pr. tьnьŋ quldarьna xeđmət knizkalre вirelgən. Вɵtə rajundar arahьnda Urta Vulqa alđa вara, unđa kalxuzdarđьn 90 pr. tь eşləp sьqarьv həm xaq qujьv nurmalarьn indergəndər, xeđmətte iъəpkə alьv eşe dərəъ qujьlqan.

Ləkin əle вьl ɵlgəşevđər qənaqətlənerlek tygel. Вɵtə kalxuzdarđa la xeđmətte kalxuzsьlarđь eşləp sьqarьv kestəren kytərevgə dərtləndererlek itep qujьrqa kərək. Kyp vaqьtta kən dəlek iъəp eşeneŋ julqa qujьlmavь, ajьrьm kalxuzsьlarđan eşle qaвul itep almav, eşləngən eşteŋ sьjfatьna iqtiвar itməv arqahьnda sdilşina ɵđɵlə.

Xeđmətte iъəpkə alьv həm eştərde yđ vaqьtьnda qaвul itev, kalxuzdarđa xeđmətte dərəъ ojoştorovđa iŋ mɵhim şart вulьp hanala. Eşləp sьqarьv nurmalarь hər вer kalxuzda вьl kalxuzdьŋ xuzalьq şarttarьna jaraştьrьlьp qullanьlьrqa tejeş.

Savnarkum kalxuzdar əsən eşləp sьqarьv nurmalarьn unьş jьjnavđь tultьrьv sruktarьnan həm kyđ aldьnda вulqan eşse kesə zapasьnan sьqьp qujarqa quşa.

Şulaj uq savnarkum jer urьndarьna həm kalxuz sistimahьna hər вer kalxuzsьqa xeđmət kniz kəhen qulьna вirevđe aşьqьs raveştə tamamlarqa, вrigadir tarafьnan eşte qaвul itkən vaqьtta, eşteŋ sьjfat jaqьnan ytəleşen пьq iъəpkə aldьrьrqa. Kalxuzsьnьŋ eşləgən eş kəndəren 5 kəndə вer tapqьrđanda hunlatmajsa xeđmət knizkəhenə jađa вarьrqa.

1931 nse jьlqa yđ ara halьmdь ytkərev tərtiptəre

MƏSKƏV. SSSR Yđək Başqarmahь prizidejumь həm SSSR Savnarkumь 1931 nse jьlda avьl xalqьnьŋ aqsahьn məəilzəvajt itev turahьnda tərtip nigeđđəren raъlanь.

Avьldarđa, đacalarđa torovsь grazdandar oşo avьldarđa jəməqət əhmejəte вulqan kyltura xuzalьq moxtazdarьn qaplav əsən yđ ara halьm turahьnda qarar sьqara alalar.

Daxuttarь вulqan kalxuzsьlarqa avьl xuzalьqь halьmь halьnha həm ular yđ ara halьm vznusьn xuzalьq вaşьna 6 humdan 12 humqa tiklem tyləjđər.

1931 nse jьlda avьl xuzalьqь halьmьnan qotqarьlqan kalxuzsьlar vznustь 4 humdan alьp 8 humqa tiklem tyləjđər.

Kulak xuzalьqtarь 1931 nse jьlqь avьl xuzalьqь halьmь aklatьnьŋ 100 pr. menən yđ ara halьmqa вьlqtьrьlalar.

1931 nse jьlda xuzalьqtarь keşheđ вulьv səвəple halьmdan qotqarьlqan jaŋqьđaq xuzalьqtar yđ ara halьmdь xuzalьq вaşьnan 19 humdan tyləjđər.

Avьl səvittərenen ajьrьm vaqьttar đa, iŋ keşheđ jaŋqьđaq xuzalьqtarđь yđ ara halьmdan tulьhьnsa jəki вer ađ ɵleşenən qotqarьrqa xaqtarь вar.

Hət əđerləv planь 30 pr, qa qьna ytəlgən
Het firmalarь ɵъtənənj jetəkselek həm kantryl eşe kesəjtelhen.

Başqortostan kyləmendə 1nse avqьsqa 137 urьnda hətsələk firmalarь вar. Ularqa 10 meŋ 890 havьn hьjer tuplanqan. Ləkin firmalar hət əđerləv planьn ytəvđə вik əkren quđqalalar.

1nse avqьsqa alьnqan məqlymattərgə qaraqanda jьllьq planь вarь 30 pr. qa qьna ytəlgən.

Hət firmalarьnьn вɵtəheneŋdə iъəp həm kantrul eştəre nasar qujьlqan. Hьjьrđar əsən keslə ađьqtar jeteşməj. Eştə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqqa iqtiвar itelməgən.

Kypselek rajundarđa hət xosusi вađarqa sьqarьla. Hətselək sajuzь həm rajun ojoşmalarь вьqa kyđ halmajđar.

Hətsələk eşendə kərək вulqan qoraldar—ylsəv, hava torqan havьttar, flaъkələr, siparattar jeteşməj. Kapiratif urgьndarь firmalarđь tejeşle qoraldar menən tə'min itevgə halqьn qarajđar.

Kadьrđar jetərlek tygel. Firmalar əsən iŋ kəme ndə 23 zaatixnik kərək вulha la, вarь 4 zaatixnik вar. Brigadirđar həm zavtixniktar əsən kurьs asьv planь вulha la, ələgə tiklem вer nindəjđə kankriteş eşləngəne juq

Hət əđerləvdə „Kamintirn", „Jaŋь tormoş", „Majaq" firmalarь alda вaralar. Ular jьllьq plandarьn 75 pr. qa ytəgəndər

Hət firmalarьn julqa halьv həm unđaqь jeteşhedlektərđe вeterev əsən Başkalxuzsajuz həm „Hətsələk" sajuzь вɵtə kalxuzsьlar jalpьhьn ьlьqtьrьp, jetəkselekte kesəjtergə tejeştər.

F. A.

„Giganttar kənə" uđqarьla

LININGRAT. Giganttar dikadahь ytkərev ştaвь, 8 nse avqьsta, Indystrejə kənə menən вer vaqьttь „Giganttar kənə" uđqarьv turahьnda qarar sьqarđь. Вьl kəndə Magnit struj,Kyznis struj həm вaşqa jaŋь tɵđɵleştər əsən вirelgən zakazdarđьŋ ytəleşe tikşerelep, zakazdarđьŋ aşьqьs ytəleve əsən kəraşteŋ вerense jomqaqtarь jasalasaq.

6 nse avqьsta, „518" gə qarata вɵtə zavьttarđa eşselərđeŋ jьjьlьştarь uđqarьldь. Вьl jьjьlьştarđa jaŋь tɵđɵleştə eşləvse iŋ jaqşь udarsьlar вyləkləndelər.

„Ərəsəjđə jaqşь вeđđə dərəъ tygel" B. Şav Angelejəgə qajttь

LUNDЬN. 2 nse avqьsta Birnart Şav Angelejəgə qajttь. Angelejəneŋ ataqlь jađьvsьhь Birnart Şav matвuqat vəkildərenə вьlaj tine:

„Min Kapital ildərenə, əgərđə heđ krizistan qotolorqa teləhəgeđ urьъ mitьdtarьn qullanьqьđ tip—əjtkən hyđđəremden xaqlь qьna xəđer вigrəktə пьq вulandьm.

Min, Ərəsəjđeŋ şul tiklem şəp yъeр, alqa kiteve turahьnda вer nəmə lə вelməj inem.

Вeđ qaqşajвьđ, вeđ вɵtəv gə jaqьnlajвьđ. Вeđ yđeвeđđeŋ qьjьnlьqtar đь, Ərəsəj artьnan вaъhaq qьna вɵterə alьrвьđ. Ərəsəjđə вɵtəhelə jaqşь tora, ə вeđđə dərəъ tygel".

Kalxuz, MTS lərđə xeđmətte ojoştorvosьlarđь əđerlajвeđ.

MƏSKƏV. MTS eşselərə həm вatraktar sajuzь yđək kəmitəte, Traktr sintr həm kalxuzsintr menən вerlektə 20 nse avqьstan kalxuz, MTS lar əsən 4 ajlьq kurьstar uđqarьrqa вuldь.

Вьlarđan haşqa sintəвer ajьnda ɵlkə həm raj kalxuztajuzdarь əsən вer jьllьq tarif—xaq qujьv вojorahь jetəkselərə kurьsь asьla.

Вьl kurьstarqa urьndaqь kalxuz həm jəməqət ojoşmalarь satsejalizem qьrdarьnьŋ iŋ jaqşь udarsьlarьn jeвərergə tejeştər.

PAL TIXNIZEM KURЬSЬ EŞEN TƏMAMLANЬ

Başqortostan məqarif xalq kamisarlьqь tarafьnan Ɵfɵlə 1 nse ejjyldən 25 enə tiklem tɵrək məktəptəre medirđəre əsən pali tixnizatsejə kurьsь uđqarьldь. Вьl kurьsta 50 keşe uqьp rajundarqa taraldьlar.

Ə. QOTLOВAJЬF

vaqьtlь məs'yl ridaktьr
T. KƏLIMULLIN.

Başqortostan xeđmət xalьq kamisarejatь qararь.

9 nsь maddəgə tajanьlьp 31 jьldьŋ maj ajьnda S SR Savnarkumь tarafьnan eşselərđe prajьzvudstьvinnьj həm məxsys kejem həm şulaj uq ajaq kejemdəre menən tə'min itev turahьnda („Izvistejə" oşo jьl 16-17 han) вulqan qararьna вinaən Başqortostan xeđmət xalьq kamisarejəte qarar itə:

1) Ycrizdinejələrđə вulqan xeđmətkərđərgə məxsys kejem həm prajьzvudstьvinnьj kejemdər вirev eşe alьştьrьla. Şuqa kyrə вirelgəndəre kire qajtarьlmajđar.

2) 1932—jьl məxsys kejem həm prajьzvudstьvinnьj kejemdər əsən zəjəfkələr horalqan tiklem qaвul itelməjđər. Kejem alьvsьlar hanьna ingəndər kərəgensə kejem menən tə'min itelməjəsəktər.

Başqortostan xeđmət xalьq kamisarejatь KISLITSIN.

Oşo jьl 3 nse avqьs.

Ɵfɵ qalahь.

TƟBƏTEV

Başqortostan xeđmət xalьq kamisarejatьnьn 1931—jьl 24 ejjyidə jeвərgən qararьnda gysnurmiravaneja eşendə вulqan qajhьвьr ydgəreştər turahьnda IV-razdildə matвyqa xatalьqь kitkən.

Şuqa kyrə IV—razdildə вulqan hyđđərđe: „Вьl qararđь 1931—jьldьŋ 1 nse avqьsьnan eşkə ingən iъaplarqa" tip uqьrqa. BAŞNARKAMTRUD.

Xəвərselər keŋəşməhe saqьrьla

12 nse avqus kis səqət 6 la ɵlkə gəzittər ergəhendə (Ɵlkə gəzittər ridaksehndə) kiŋ kyləmdə qala raвsilkurđarьnьŋ keŋəşməhe uđqarьla. Qaralasaq məs'ələlər mɵhim. Вɵtə raвsilkurđar, vajankurđar, stinə gəzite ridkalligejə aqzalarьna kilev məzвyrej

ƟLKƏ GƏZITTƏR IDƏRƏHE.

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—86	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	26—05	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə .	25 h.	25—10
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	100—75	101—15
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—	50—20
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52 hum. .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—00		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—60	104—65

PARK KYLTURA 7-8 avqьs

„AQ STADEJUN"

9—10—11 avqьs

„IKE KƟNDƏŞ"

Sejanьstar: 8—9-30—11 səqəttərđə

Ujьn vaqьtьnda simfaniceskej arkistьr ujnaj

URAI

Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5tən asьq

QARA QANAT AЪTЬNDA

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 7 30 tan вaşlana. Kassa səqət 5 tə asьla.

Beger kina filme 7 вylimdə

„Siktanttar"

16 jəştən tyвəndər indereлməj

„Yktəвer Natiskhь" tipagrafejəhe. Başjlalit vəkile 716.

AJЬRЬM NUMIRЬ HƏR JERĐƏ 5 TIN

Bətə đonja pralitarđarь, вeregeqeđ!

RIDAKSEJƏNEŊ ƏDRISE: Г. Уфа, Верхне—торговая площадь корпус №3. Ред. газ. „БАШКИРДСТАН"

TILIFUN NUMIRDARЬ: Ridaktьr . . . . 4—81; Dojom . . . . 2—83; Massьvьj bylek . . . . 3—72; Kiske ridaksejə . . . . 1—15

Jomoş menən kilevselər hər kən irtənge-səqət 8 đən kiske 4 kə tiklem qaвul itelələr.

BAŞQORTOSTAN

JAÐЬLЬV XAQTARЬ: 1 ajqa . . . . 45 tin; 3 ajqa . . . . 1 hum 30 tin; 6 ajqa . . . . 2 hum 50 tin; 1 jьlqa . . . . 4 hum 80 tin

PADPISKLAR: Ridaksejə kanturьnda, вətə puşta kanturđarьnda, ajleksalarenda həm xat jerətevselərdə QAВUL ITELƏ.

1931 JЬL, 8—AVQЬS, ŞƏMВE, №172 (473)

KƏNDƏLEK GƏZIT. V. K. P. (в) NЬŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞORTOSTAN YÐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URGЬNЬ. 11 NSE JЬL SЬQA

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬN KIŊƏJTEV TURAHЬNDA

BƏTƏ PARTEJƏ, SƏVIT, XUŽALЬQ JER HƏM KALXUZ OJOŞMALARЬNA

VKP (в) Ydək Kəmitəte həm SSSR Xalьq Kamisardar Savite malsьlьq Əlkəhendə Satsejalizem tarmaqь—safxuzdar həm kalxuz tavar firmalarь вarlьqqa kilterev, ularđь nьqьtьvđь, avьl xuzalьqь əlkəhendə jaqьn kiləsəkten ydək вurьsь вulьrqa həm avьl xuzalьqь əlkəhendə 1929 həm 1930 nse jьldarđьn satsejalizem orloq kvalьn ojoştorov əsən вulqan kevek, 1931 nse jьlda ıse jьldarđa malsьlьq xuzalьqьn alqa jeвərev əsən kitken вorolos jahav jьlda вulьrqa teješ tip ıbaplaj.

Ydenen jaşav srugьnьq əqьqa вulьvьna qaramaђtan, jəməqatleşterelgən malsьlьq (safxuzdar həm kalxuz tavar firmalar) xəđer saqtaj uq ketev karlaşьp kiterđe (Malsьlьq safxuzdarьnda ike miljun вaş megədle ere mal, kalxuz tavar firmalarьnda 745 meŋ вaş Susqasьlьq safxuzdarьnda jartь miljun susqa, kalxuz firmalarьnda 250meŋ вaş ina susqalar) 1931 həm tavar maj eşlap sьqarьvsь saqtaj dur ular aldь (oşo jьldьŋ 1 nse ejjylenə kalxuz həm tavar firmalarь вer вaş malьn safxuzdarь 680 meŋ вot maj tapşьrđьlar).

SSSR Xalьq Kamisardar savite həm VKP (в) Ydək Kəmitəte вətə partejə, səvit həm kalxuz ojoşmalarьnьŋ iqtisarđarьn safxuzdar menən kalxuz tavar firmalarьn jaqьn kilterev tid itevə, sigerəktə xəđerge kalxuz ketevđərenə javap вirə torqan dəjemlekən вulьvьn həm qoşsoloq вarlьqqa kilterev firmьn вulqan kalxuz tavar firmalarьna həm inkuвatьr qoşsoloq sintьrdarьn jьjьđьrə. Вьl xuzalьq firmalarьn janьnđa xuzalьqtьŋ 10—20 pr. qa (az ularqьn ketevđənə) 10—30 pr. qa qaraqanda 70 pr. həm, maj tavarь вirə.

Вьl xuzalьq furmalь вətə partejə, səvit urgьndarь tarafьnan ajьrьm jaqьь. Kalxuz avьl xuzalьqьnьŋ in fajdalь вer tarmaqь вulqan kalxuz tavar firmalarьn вarlьqqa kilterev ajьrьm patrisitil maldardьŋ kalxuzdardaqь вerlaşterelgən ketevdər ərgəheneŋ ... malsьlьq tavar pradukseja ... jьjьlarđь вulьv menən vьl ... prajьzvudstvalarьn ... qьlarqa ...

Malsьlьq safxuzdarьn həm kalxuz tavar firmalarьn alqa jeвərev əsən şul uq vaqьtta VKP(в) Ydək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь malda jerle aşamaqь ... xəđerge kyp ... həm kalxuz tavar firmalarьnьŋ ... jьlьnьŋ ... ular ... pulьn jьjьv ... aşamaqь ... ularđьŋ ... maldardьŋ ... tavar ... rəvəştə ...

Satsejalizem malsьlьqьn alqa jeвərergə, kalxuz həm susqa, jəmqatleştergən maldardьŋ ... ketevđərenə ... tavar ...

1931 nse jьlda malsьlьq safxuzdarьn tarmaqьn kiləsəktə tidlek menən alqa jeвərergə həm ularđьŋ fundamint həlьnьŋqa həm вer kevek menən xəđerge in jomoşsa вerlaşterelgən mal kalxuzdardьŋ prajьzvudstvalarьn ... Kalxuz вer sosьan, tondaq həm вunqь qьştьrь nigedendə mixanikalaşqan ere satsejalizem malsьlьqьn jeneven tə'min itergə teješ. Şuqьa kilestərgə parteja Ydək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь QARAR ITƏLƏR:

1. Malsьlьq həm kalxuz tavar firmalarьndaqь maldarьn 1931 nse jьldьn axьrьna: skatavud вujьnsa—2 miljun 800 meŋ вaşqa, svinavud вujьnsa—1 miljun 900 meŋ вaşqa, Jəmhyrejət hət firmalarь вujьnsa—260 meŋ вaş hьjьrqa, şul handan RSFSR hətselek triste вujьnsa—130 meŋ вaş hьjьrqa, maj triste вujьnsa—880 meŋ вaşqa (planqa qaraqanda 70 meŋ вaş hьjьr arttьrьp), sajuzsaxьr вujьnsa—140 meŋ вaş hьjьr, (planqa qaraqanda 50 meŋ hьjьr arttьrьp) ... meŋ ina susqanь 40 meŋ вaşqa, Harьqsьlьq вujьnsa 4 miljun 800 meŋ вaş (planqa qaraqanda 800 meŋ arttьrьp)(RSFSR) вolonsoloq tristenьŋ вujьnsa Qoşsoloq tristenьŋ вujьnsa-3 miljun вaşqa, Malaka kalxuzsintьr вujьnsa—havьm hьjьrđarь 1 miljun 500 meŋ вaşqa, svinavudkalxuzsintьr вujьnsa—700 meŋ ina susqa, inkuвatьr piltse sintьr вujьnsa 10 miljun вaş ...

2. SSSR Narkamsnaвьna 1931 nse jьldьŋ axьrьna „safxuz həm kalxuz tavar firmalarьna 1 miljun 700 meŋ вaş megədle ere mal, şul handan 1 nse yktəвergə tiklem 1 miljun 200 meŋ вaş, 2 miljun 400 meŋ вaş вodav hьm вaş jəmerdər, şul handan 1 nse yktəвergə tiklem 2 miljun 100 meŋ вaş; 415 meŋ susqa, şul handan 1 nse yktəвergə tiklem 315 meŋ вaş, 1 nse yktəвergə tiklem 2 miljun вaş harьq; Qoştardan 1,5 ... tiklem tavьq 670 meŋ, qaz 75 meŋ, ejrək 300 meŋ вaş вirergə həm kətev kampliktlaştьrьv kvartal həm ajlьq plandarьnьŋ tultьrьlьvьnьŋ ajьrьm tə'min qьlьrqa taqdim itələ.

3. Kalxuzsintьrqa 1931 nse jьlda kalxuzdardьŋ вerlaşterelgən ketevđərenən fravine jələrenən yð aqzalarьnan hьjьr alьv həm kalxuzsьlardьŋ ytsegən jaş maldarьnьŋ вer ələşen arttaqlaştьrьv menən вodavdarđь 1 miljun 500 meŋ вaşqa, susqa вalalarьn 500 meŋ, harьq вərəstəren 1 miljunqa həm 1932 nse jьlda вodavdarđь: 4 miljun susqa вalalarьn 3 miljun, harьq вərəstəren 2 miljunqa tultьrьrqa təqdim itergə.

4. Jerle parteja ojoşmalarь həm Jer urgьndarьna, kalxuzdardьŋ вerlaşterelgən maldarьnьŋ вer ələşen ajьrьv həm şulaj uq firmanьŋ kətevən ojoştororqa yð aqzalarьnan hьjьr həm susqa, şulaj uq вigerək tə вodav həm susqa вalalarьn hatьp alьv julь menən kalxuz malsьlьq firmalarьn tedevgə вətə jardamdь kyrhətevđe jəkmətergə.

5. SSSR Narkamsnaвьna, tyвən mal əđerlav punkьttarьnda əđerləngən maldardь turanan tura safxuz həm kalxuz tavar firmalarьna вirevđe вaşqarьrqa həm itsajuzь əđerləvselərə tarafьnan əđerləngən maldardь təqət safxuz həm kalxuz prajьzvudstьva firmalarьnьŋ kətevđəren kampliktlaştьrьrqa jaraqlьlarьn plan iђвenə hajlap aiqandan hun qьna hujьrqa.

Kymərtələp hujьv əsən qьvьrqa təqdim itergə. Malsьlьq safxuzь mal qəвyl itevselərenə əđerləv punkьttarьnan mal hajlap alьrqa 5 tən 8 kənga tiklem vaqьt qujьrqa.

SSSR Narkamsnaвьna zakundь вoдovsь qəjepleiərđe qatь məs'ylejətkə tarttьrьv menən nəђel hьjьrdarьn həm prajьzvuditeldərđe hujьvđь tuqratьvđь tə'min qьlьrqa təqdim itergə.

Narkamzim urgьndarьna, it sajuzь əđerləv вazalarь tarafьtnan safxuz kətevđəren kampliklaştьrьv əsən tapşьrьlqan nəђel maldarьn вətə rajundarđa, ul rajundьŋ kampliklaştьrьv planьnьŋ nisekiegenə qaramaђtan, qaвul itevgə məzвyr itergə.

Ykən qьş malsьlьq safxuzdarьnda maldardьŋ, єigerektə jaş ymerđarđьn normal вulmaqan rəveştə kyp yleve ... menən VKP(в) Ydək Kəmitəte həm ...

6. SSSR savnarkumь, malsьlьq tristarьna, kalxuz tavar firmalarьna ... mal ... maldardьŋ ... ketevđərenen qьrqьv rəveşta yвev timplarьna ireşevgə taqdim ita.

7. 1931 nse jьlqa malsьlьq tristarьna həm kalxuz tavar firmalarьnьŋ yđəktərenə eşləp sьqarьv həm pradukseja tapşьrьv plandarьn tyвəndəge ylsəvđə raђlarqa:

1) Maj вujьnsa	34,9	meŋ tunna
Şul han esendə: Masla tris	3,5	„ „
Skatavut	4,0	„ „
Jəmhyrejət hət tristarь	1,0	„ „
Sajuz saxr	3,4	„ „
Safxuzdar вujьnsa вətəhe	11,9	meŋ tunna
a) Hetsələk kalxuz sintьrь firmelərə (hətkə əjləndergəndə 510,000 tunna)	23,0	meŋ tunna.
в) it вujьnsa	103,6	„ „
Şul handan: Skatavud	48,3	„ „
Svinavud	18,0	„ „
Harьqsьlьq	8,0	„ „
Jəmhyrejət malsьlьq tristarь həm majsьlьq triste	6,0	„ „
Sajuz saxr	12,5	„ „
Svinavud kalxuz sintьr	4,8	„ „
v) Jən вujьnsa: Avsavud	8,0	đugvьr. „вujьnsa
g) Jomorqa вujьnsa	5,3	meŋ jəşşik.
Şul han esendə qoşsoloq tristarь	5,3	meŋ jəş.
Inkuвatьrđar tristarь sintьrь	45,0	„ „
d) Hət вujьnsa: Jəmherejət hət əşelisə tristare	160,0	meŋ tun.
j) Kazine вujьnsa: Maslatris	1000,0	tunna
z) Sajuz həm arьjьnzə вujьnsa	5,9	meŋ tunna.
Şul han esendə: Maslasintьr	10,	„ „
Harьqsьlьq	1,9	„ „

8. SSSR Narkamsnaвьnьŋ 1931 nse jьldьŋ 1—nse yktəвerenən alьp 1933—jьldьŋ 1—qinьvarьna tiklem 500 meŋ вaş ere megədlə mal həm 2,100 meŋ вaş susqanь, şul han esenən 1931—jьldьŋ IV kvartalьnda 125 meŋ вaş ere megədlə mal, 451,200 вaş susqanь aђьq sənəqəte, jəməqət tuqlanьv urьnda rь həm qala janь xuzalьqtarьndaqь taşlandьqtar menən tujdьrьv turahьndaqь plandь raђlarqa.

9. Vaq malsьlьqtьŋ (susqasьlьq, qoşsoloq, qujansьlьq) it menən tə'min itev eşendəge đəhemejət emenən вergə V K P (в) y d ə k kəmitəte həm SSSR Savnarkumь вətə jerle partejə, jer həm kalxuz ojoşmalarьna вьl tiđ əlgərə torqan tər malsьlьqqa ajьrьm iqtisar вirergə təqdim itə.

Svinavud kalxuzsintьrьna 1932—jьlda xəkymətkə, aşatьp 2 miljun susqa tapşьrьvđь təqdim itə; Вьnan kalxuzsintьrqa susqasьlьq həm qoşsolьq tavar firmalarь вulmaqan Kalxuzdar aldьna, hər вer kalxuzda kəllikti rəveştə ytsetev həm kalxuzdьŋ kesənə qarap xəkymətkə 10—50 gə tiklem aşatьlqan susqa, Qoşsoloq rajundarьnda 100 dən 500 gə tiklem qoş, qujansьlьq rajundarьnda 100 dən 300 gə tiklem qujan hatьv вurьsьn qujьvđь təqdim itergə.

Sintьrsajuzqa, avьl patrisitil kapiratiftarь aldьnda şul uq вurьsь qujarqa təqdim itərgə.

SSSR Narkamsnaвьna Narkamzim, kalxuz sintьr həm sintьr sajuz menən вerlektə 2 dikada vaqьt esendə kyrhətelgən zadanjalardь uŋьşlь ytəvse kalxuz həm patrisitil jəmqejəttəren matirjal qьđьqhьndьrьv saralarьn вilgeləvđe tapşьrьrqa.

10. Malsьlьq safxuzdarь həm kalxux tavar firmalarenen tavar praduksejələre tapşьrьv plandarьn tə'min irər əsən.

a) Jer urgьndarьna, safxuz həm kalxuz tavar firmьlarьnьŋ tavar praduksejələren tapşьrьv вarьşьn kesəjtevđe taqьla nьqьraq kesəjtevđe həm tavar praduksejəhen arəm şərəm itevđə qajeplengən safxuz həm tavar firmalarь diriktьrđarьn xalq milken urlavsь urьnьnda qatь məs'ylejətkə tartьrьvđь jəkmətergə.

в) Tavar praduksejəhь tapşьrьv planьn arttьrьp tutьrьvsь ajьrьm safxuz həm kalxuz tavar firmalarьn вyləkləv əsən, plandь arttьrьp tutьrьvsь malsьlьq safxuzь diriktirdarьn, eşselərən həm вelgestərən aqsalata həm natura formьhьnda вirev, jəki safxuz həm tavar firmelərenə plandan tьş traktьrdar, maşinalar jeвərev, şulaj uq ətamə kan sintrlaşqan mal aђьqь həm nəђl malь h. в. вirev kevek totaş вyləkləv formьhьnda məxsus вyləkləv qujьrqa.

v) Safxuzdardaqь вətə вelgestərđeŋ juqarь administratif pirsanalьnьŋ həm вaş eşselərenen SSSR Narkamzimь tarafьnan qujьlqan sistimda, praizvudstьva həm tavar praduksejəhe tapşьrьv ylsəvenə qarap, xaqtarьn kytərevđe tə'min itərgə.

11. Milli kampartejə Ydək Kəmitattarenə' Krajkumdarqa(Aвkumdarqa).Sajuz həm Aftanume jalь jəmhyrejəttərđen Savnarkumdarьna həm raj вaşqarma kəmitəttərenə safxuz həm kalxuz tavar firmalarь kətevđəren kampeliktlaştьrьv, şulaj uq safxuz həm kalxux tavar firmalarьnьŋ tavar pьraduksejalarьn tapşьrьvđarьnьŋ вarьşьna tərtiple rəveştə kyđətev alьp вarьvđь jəklətergə həm safxuz həm kalxuz tavar firmalarьnьŋ kətevđəren vaqьtьnda tulьhunsa kampeliktlaştьrьvđь həm tavar praduksejahьn tapşьrьv planьn tultьrьvьn kyđətep вarьrqa məzвyr itərgə.

Şəkar sajuzьna	1,5	miljun	sintnir zum eşləp sьqarьrqa.
Balьq sajuzьna	0,11	„	„ вalьq ono „
It sajuzьna	0,15	„	it, həjək həm qan ono „
Kraxmal patke вerləşməhenə	450,0	„	meŋ kukuruz mejađqьhь „
Spirt sajuzьna	70,0	„	„ kipkən вarđь „
Əsetke вerləşməhenə	100,0	„	„ vaqlanqan aђьq „
„ „	50,0	„	„ Sypra „

Вьl pragramdь tə'min itər əsən Narkam snaptьŋ tejeşle sənəqət tarmaqьna kapital halьvđь 27 miljun humqa durajtьvđь kərəkle itep taвьrqa həm aşamlьq sənəqəte qalđьqtarьn fajđalanьv əsən 1931 nse jьlda 10 milejun hum ajьrьp, qalqan summahьn 1932 nse jьl planьnьŋ вerense jarьhьnda qararqa.

15. SSSR Narkam snaвь sistimahьndaqь kamвikarmavaj sənəqətte alqa jeвərev menən вer erəttən SSSR Narkamzimь sistimьnda kamвikurmьlar eşləv prajьzvudstьvahьn ojoştorov həm zavьttar halьv əsən məxsus „kamвikurmuf„ tristь вarlьqqa kilterergə.

SSSR Narkum snaвьnьŋ həm SSSR Narkamzimьna вer dikada vaqьt esendə stoqa 1931 nse jьldьŋ 2 nse jartьhьnda həm 1932 nse jьlda SSSR Narkamsnaвь həm Narkamzimь sistimьnda kamвikkurmьvaj sənəqəten tedəv planьn tapşьrьrqa taqdim itergə.

SSSR Juqarь xalq xuzalьqь Savitenə вer aj vaqьt esendə kamвikurmьvaj sənəqəte prajьzvudstьvahьn tedəv həm aşamlьq həm avьl xuzalьqь sənəqəte quldarьnan fajdalanьrqa totonorqa təqdim itergə.

16. SSSR Juqarь xalьq xuzalьqь səvitenə urman sənəqatendə qujьlqan pragram вujьnsa standat silus вaşnalarь tedevđeŋ ytəlevenə məxsus kəđətev qujьrqa həm silus tedeleşenə dəvlət planьnda qaralqan tedəv nəmələre həm tedeleş matirejaldarь jeвərevđe tə'min qьlьvđь təqdim itərgə.

SSSR Narkamzimьna malsьlьq tristarь həm kalxuzdarđa xuzalьq julь menən tedeləp jatqan silus tedeleştarenə jetəkselek həm tixnik inestruktьrlьq itev əsən sil ьstruj sajuzь sistimьnda məxsus kantur ojoştororqa ьnьŋ əsən SSSR Narkamzimьnьŋ rizirьf fundьnan вer milejun hum aqsa ajьrьrqa

12. Nьqьь mal aђьqь вazahь вarlьqqa kilterev malsьlьq safxuzdarьn həm kalxuz tavar firmalarьn alqa jeвətevđə xəl itkes şart вulьvđь əjtev menən вergə,jer urgьndarь, kalxuzsajuzdarqa malsьlьq safxuzdarь həm kalxux firmalarь maldarьn yđđərenđə jeteşkən tupaђ həm đьmlь aђьqtarь menən tulьhьnsa tə'min itevđə təqtim itərgə. Вьnьŋ əsən oşo jьlqь вesən savьv kampanejahьnda safxuzdar đa 11 miljun giktar kalxuzdarđa 30 miljun giktarđan da kəm tygel вesən jьjnarqa. Safxuz həm kalxuzdarđa 10 miljun tunna aђьq siluslanьrqa teješ.

13. SSSR Narkamsnaвьna Narkamzim malsьlьq safxuzdarьna həm kalxuz tavar firmalarьnda qь yđəkləşkən artьq difitsitьn qaplar əsən 31 nse jьlqь uŋьştьn dəvlət furaz rissursahьnan ŞSSR Narkamzimьna tyвən dəgelərđe jeвərergə təqdimitərgə

Ьzmix	18 miljun	вot
Kərpə	60 „	„
Orloq kylturalarь	100 „	„

Oşo han esenən Narkamzimdьŋ malsьlq safxuzdarьndaqь yđəkləşkən aђq difitsinttarьn qaplav əsən tyвəndəgelərđe jeвərergə.

Ьzmix	15 miljun	вot
Kərpə	50 „	„
Orloq furaz	93 „	„

Yđđərenen jetərlek yđəkləşkən mal aђьqtarь вulmaqan kalxuz tavar firmьlarьnьŋ yđəkləşkən aђьq difitsinttarьn qaplar əsən dəvlət risursьhьnan 20 miljun вot jeвərergə. Şul han esenən:

Ьzmix	3 miljun	вot
Kərpə	10 „	„
Orloq furazь	7 „	„

14. Dəvlət yđəkləşkən aђq risursьhьn kesəjtev əsən aşamlьq sənəqətendəge qalđьqtarđan kiŋ kyləmdə mal aђьqь eşləp sьqarьvđь kərəkle taвьrqa. Вьnьŋ əsən 1931 nse jьldьŋ 2 nse jartьhьnda həm 1932 nse jьlda təqdim itergə:

17. SSSR Narkamsnaвьna oşo qarar menən safxuz həm kalxuzdar əsən ajьrьlqan yđəkləşkən mal „aђьqь fundьn SSSR Narkamzimь qaramaqьna jeвərergə. Ə, rasxutlanьvđь Narkamzimdeŋ Narkamsnaв menən kilešelgən plandь həm kyrhətmələre вujьnsa alьp вarьrqa təqdim itergə. Вьl vaqьtta kalxuz tavar firmalarьna yđəkləşkən aђьq вirgən saqta ulardьŋ kantraktatsejə đugьvьrь вujьnsa tavar praduksejahь tapşьrьvđarьn qarap вirev tərtiвe вik nьq kyđətelergə teješ.

Safxuzdarđьŋ mal aђьqь alьv tərtiptəren qađiləşterev həm jaqşьrtьv əsən вətə rajundarda safxuzdardьŋ ilivatr, tirmən həm maj hьqqьs zavьttarqa turanan tura вerketelev sistimalarьn haqlarqa.

18. Malsьlьq safxuzьnda ere qaraltьlar tedeleşə plandarьnьŋ ytəleşe вətənləj qəniqətlənerlek вulmavьn əjtev menən вergə, Krajkumdarqa (aвkumdaqa) milli kampartejalarđьŋ yđək kəmitəttəre Silistruj sajuzьna malsьlьq tristarьna, safxuzdarqa mal urьnlaştьrьrqa kərəkle tedeleştərđe 31 nse jьldьŋ 15 nse nyjəвerenə вəterevđe jəkmətergə. Вьnьŋ əsən malsьlьq safxuzdarьnda ere qaraltь tedeleştəre planь ytəleven dəvamlь rəveştə kyđətevđe krajkum həm rajkum вojorahь aqzalarьnьŋ вerhenə jəkmətev menən, tedeleştəŋ вarьşь turahьnda krajkum (aвkum) həm rajundarda ajьna вer tapqьr tərtiple rəveştə daklat tьŋlavđь qujьrqa.

BSNX həm jul eştəre halьv xalьq kamisarlьqьna malsьlьq safxuzdarьna вerense 3 kvartalda jeвərelgən tedəv matirjaldarьn, вigerək tə aqas matirjaldarьn oşo jьldьŋ вerense sintəвerenən də hunqa qalmaj taşьp вəterərgə taqdim itergə.

19. Вьjьl hətselek xuzalьqьn alqa jeвərev eşe hettə transprtlaştьrьvqa kərəkle hət havьt havalarьn (вitun həm şeşələr) jeteşməv qarşьlьqtarьna osorav səвəple, SSSR Juqarь Xalq Xuzalьqь Səvitenə həm вətə kuspramsajuzqa hettə haqlavqa həm eşləv urьnьna həm patrisitelđərgə taşьrqa jeterlek tiklem вьl havьt həm invintarđarđь eşləp sьqarьvđь jəkmərgə həm вьnьŋ əsən вerense nəvвəttə kustar sənəqətenən fajđalanьrqa.

20. Malsьlьq safxuzdarьn həm kalxuz tavar firmalarьn jetərlek jetəkse eşse kadьrdar həm вelgestər menən tə'min iter əsən malsьlьq tristərenə həm SSSR kalxuzsintьrьna təqdim itergə:

a) 1932 nse jьlda tejeşle VUZ həm tixnikumdar seitaren kiŋəjtev həm kurstar seltəre arqьrь əđerləv həm qajtanan əđerləv julь menən hər вer safxuzda juqarь kvalifikatsejalь вelgestərđeŋ hanьn 6 nan 8 gə, urta kvalifikatsejalьlardьŋ hanьn 15 tən 20 gə həm hər вer kalxuz tavar firmaalrьndaqь juqarь həm urta kvalifikatsejalь вelgestərđeŋ hanьn 2 nən 3 kə jetkererge:

в) Malsьlьq tristəre həm kalxuzsintьrđar sistimьnda kvalifikatsejalь eşse kestər (Вaş kətəvselər, malsьlar, havьvsьlar, kətəvselər, susqasьlar, qoşsolar vitirnarđar həm filşirdar) əđerləv əsən kiŋ seltərdə qьђqa mətdətle kurьstar ojoştororqa;

v) Krajkum (aвkum) həm milli kampartejalarđьŋ yđək kəmitəttərenə вer dikada vaqьt esendə malsьlьq tris idaralarь menən вerlektə, eşe вьn məqənəhe menən вeləvse həm eş qujьlьşьn jaqşьrtьrqa qulьnan kilevse keşelərede hajlavđь kyđ aldьnda totop, tris həm spitsejal kalxuzsintrđarđьŋ вarlьq vəkildəre sastaђьn jaŋьnan qarap sьqьvđь jəkmərgə;

g) VKP(в) yđək kəmitətenen kadьrđar вylegenə вer aj vaqьt esendə malsьlьq, susqasьlьqharьqsьlьq həm maj triste malsьlьq safxudarьnьŋ kadьrđarьn nьqьtьv əsən SSSR Narkamzimьna janь ojoştorola torqan safxuzdar həm iђke safxuzdardь nьqьtьv əsən diriktьr həm urьnвaђarь вulьrlьq jetərlek handa eşselər вirergə quşьrqa;

d) Satsejalizem malsьlьqьn alqa jeвərev hedemtələre вigerək tə tedeleş, kətev ojoştorov həm tavar praduksejahь tapşьrьv əsən jerle urgьndarđьŋ ryldəre həm məs'ylejəttəre kesəjevenə jaraştьrьp SSSR Narkamzimьnьŋ əlkə malsьlьq tristarь vəkildərenen xoquqtarьn kiŋəjteven həm ularqa kyp kenə apiratif funksejalar tapşьrьlьvđь dərəђ tip tanьrqa. SSSR Narkamzimьnьŋ 14 nse majđa tris vəkildərenen xoquqtarьkiŋajeven вildələngən qararьn jaqşь itep taвьrqa.

21. Mal aђьravsь milli rajundarđa вerləşkən malsьlьqtь alqa jeвərevđe tə'min itar əsən (urtaAzejajəmhyrejəttərendaQьrqьđstan, QađaqstanвyrətManqulQara Qalpaq. Daqьstan, Qalmьq jəmhyrejəttərendə SSSR Narkamsnap həm Narkamzimьna kyrhətelgən jəmhyrejət həm əlkələrđeŋ xəkymattəre menən вerlektə вьl rajundarđa igen əđerləv planьn tormoşqa ytkərgəndə səsev kampanjahьna həm it əđerləvgə plan tedəgəndə həm kysmə xalьqtarđь utьraqlandьrьv saralarь eşləngəndə tavar malsьlьqьn alqa jeвərevđe qađqatьvsь saralar ytkərevđe tə'min itevđe tapşьrьrqa:

a) Вьl rajundar kiləsəktə maşina вesən saвьv stansalarьn kiŋ kyləmdə alqa jeвərevđe qararqa həm ulardьŋ hanьn 1932 nse jьlda kəmendə 350 gə jetkerergə;

в) Əlgə tiklem fəqət malsьlьq rajunь qьna вulьp kilgən rajundarđa jardamsь həm patrisitel xaraktirьnda igen həm jəşelsə kylturalarь sasevđe alqa jeвərergə;

v) Вьl rajundarđь, urьndarđa jən həm kyndən eşləngən manufaktura, ajaq kejeme həm вaşqa tavarđar menən tə'min itevđe kəsəjtergə;

g) Вьl rajundarđa mal kantraktlaştьrqanda, tixnik kylturalar menən eş itkəndə вulqan kevek kantraktatsejə tartiвendə kərəkle igen fundь menən tə'min itevđe qararqa;

d) Kysmə malsьlьqtь hələk itə torqan mal yləten jaqьn 2—3 jьl esendə вətənləj вəterergə;

j) Qьђqa vaqьtlь kurьstar həm tixnikumdar ojoştorov julь menən şul rajundarđьŋ jerle xalqtarьnan ojoştorolqan, malsьlьq safxuzdarь eşse kadьrđarьnьŋ kvalifikatsejalarьn kytərev saralarьn kesəjtergə;

22. Ere patrisitel yđəklərđə tedeləsək kamləşkən it kamвinattarь həm təp mal aђьravsь jeteşterev rajundarьna nьqьь sьjrja вazahь вarlьqqa kilterev əsən SSSR Narkamzimьna təqdim itərgə:

a) it kamвinattarь tedəv rajundarьnda kərəkle malsьlьq safxuzdarь ojoştorovđь tə'min itərgə (Liningrat, Maskav Ural əlkələrenda, Seвerđə həm вaşqalarđa)

в) it kamвinattarьna 1933 nse jьlda susqasьlьq safxuzdarьnan 6 milejun вaş susqa həm kalxuz susqasьlьq firmalarьnan 7 milejun susqa həm it kamвinattarь horavđьŋ вətə 80% tьn həm 1935 nse jьlda şul uq kamвinattarqa susqasьlьq safxuzdarь həm kalxuz susqa tavar firmalarьnan 15 milejun вaş susqa вirevđe tə'min itərgə;

v) Skatavьt safxuzdarьnьŋ it-kamвinattarьna 1933 nse jьlda kəmendə 1 miljun вaş həm 1935 nse jьlda 1 miljun 600 meŋ вaş mal вirevđe tə'min itərgə, şunьŋ menən вergə it kamвinattarьnьŋ kəmendə 1/3 prajьzvudstьva qьvvəte təşkil itelergə teješ.

g) harьqsьlьq safxuzdarьnan it kamвinattarьna 1933 nse jьlda kəmendə вer miljun 800 meŋ вaş həm 1935 nse jьlda kəmendə 3 miljun вaş harьq вirevđe tə'min itərgə, вьl it kamвinattarь nagruzkahьnьŋ 2/3 ələşən təşkil itərgə teješ.

23. xeđ əət həm qorqavsьlьq səvitenə (STO) oşo jьldьŋ 1 nse avqьsьnan da hunqa qalmaj 3 həm 4 nse kvartaldarđa malsьlьq safxuzь həm kalxuz tavar firmalarь tedəv pragramdarьn oşo qararđa kyrhətelgən вətə pragramdь tultьrьvqa kərəklə dərəzəlage ylsəvđə tejeşensə finanslaştьrьvđь tə'min itevđe tapşьrьrqa.

24. SSSR Narkamzimь həm Kalxuzsintьrьnьŋ SSSR Narkamzimenə jeвərelgən ođon sruklь kridit fundь rizirьn jaŋьnan вylev julь menən kridit jeвərevđe oşo qararqa jaraqlь raveşta, hətselək Kalxuzsintьrьna 165 miljun hum susqasьlьq kalxuzsintьrьna 55 miljun hum, inkuвatьr qoşsoloq sintьrьna 38 miljun humqa tiklem aqsa jeвərev həm kalxuz harьqsьlьq firmalarьna 18 miljun hum ajьrьv turahьndaqь „qararđarьn jaqşь itep taвьrqa.

SSSR Savnarkumь rəise: **V. MULЬTЬF. (SKRЭвIN)**

VKP (в) Ydək Kəmitəte sikritarь: **I. STALIN.**

Вaşkalxuzsajuzdьŋ вьl qararqa вəjləneşle qararьn 2 nse вittən uqьqьđ.

KYZƏK AVЬLЬ 70 PR. KALXUZLAŞTЬ.

Avьrqazь rajunь Kyzək avьlьndaqь jarlь, вatrak, urta xəlle xuzalьqtar 70 pr. qa kalxuzlaştьlar.

Avьlda partejə həm xəkymət qarardarьn aŋlatьv jaqşь вara.

Avьlda hər вer 3 jortqa вer gəzit aldьrьla.

M. ZƏJNI

„1 YRNƏK" KALXUZЬ ALQA BARA.

Mələvez rajunьndaqь „I—Yrnək" kalxuzь jađqь səsevđə đər uŋьştarqa ireşkən kevek par hərəv eşendə jaqşь alьp вarьp plandь arttьrьp ytəne.

Kalxuz sdilşina menən eşləj. Xeđmətte iђəpkə alьv eşe jaqşь qujьlqan. Uŋьş jьjnavqa əđerlek jaqşь вara.

Tik kalxuzda вalalar вaqsahь həm jəslə ojoştorov jaqşь nasar tora. Şunьŋ arqahьnda qatьnqьđđar kesə jetərlek fajđalanьla almaj.

Q. IŞВAJ.

BAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬNA BERENSE AĐЬM ATLANDЬ

KATLA-TURBIN, MATUR ZAVЬTTARЬ AŞЬQЬS MƏS'ƏLƏLƏR RƏTNDƏ XƏL ITLDE

15 nse avqьstan Θfə Matur zavьtьn halьv eşe başlana. Zavьt 1932-jыldыn I nse ejjylenə 100,000 matur вirəsək

Zavьttь 7 aj esendə xutqa jeвərev esən 25,000 eşse, 8,000 вlav maвlizavajt ilərgə. 3,000 kalxuzsь ydək sənəqət pridprejatejələrenə, kamsamuldarđan 300 ləp keşe sit ildərgə prajьzvudstvavaнь øjrənev esenə jeвərelesək

EŞ KƏSƏ HƏM SƏVIT TƏR.

(*Başqortostan Ydək başqarma rəise ip. Tahirьftьŋ məqələhe*)

Biş jыllьq xuzalьq planьnьŋ вeđđen tedeleştə kyp eşte xəl itə torqan esense jьlьnda вeđđeŋ tedeleş taqьla arttь. Ul taqьla jыldamьraq timp, taqьla kyвerək eşse kesə horaj. Başqortostanda tedeleşteŋ artьvь, вaşqortostandьŋ yđendə Ural Kyzвas kaminattarđьŋ dugvьrdarь tedelev, вeđđeŋ aldьвьđqa taqьla đur вurьstarđь kiterep qujđь. Ul đur вurьstardьŋ вerhe Başqortostanda tedelə вaşlaqan mator zavutь həm tiđđən tedelə вaşlajasaq Qađan, Turвin zavьttarьna kərək вulqan eşse kestərđe tejeşle dərəzə lə вirə alьvьвьđ вulьrqa tejeş. Başqortostanda torlaq urьndarь tedev, Safxuz, kalxuzdarda terle jort, haraj jahav, uqьv jorttarь halьv urьndarь yđđərenen tedev eşndə artta qalьvdarьnьŋ đur səвəвe ltep eşse kesə ad вulьvьn kyrhətələr. şunьŋ menən yđđəren aqlap qalmaqsь вulalar. Вьl dereђ tyđel. Şulaj uq safxuz, kalxuzdarđьŋ da qajвьlararь yđđərenen eştə artta qalьvdarьn, plandarьn tejeşle vaqьtta ytəj almavdarьn eşse kesə juqьlqtan tip вanav вar. Вьl da dereђ tygel. Вeđđə əђtən qaraqanda вuş torqan, eşheđ jatqan keşe juq kevek həm ul şulajda. Ləkin kalxuz, safxuzdarđa eşse kesenən tejeşle dərəzələ ratsejanal rəveştə fajđalanmavdь hər вer safxuzda hər вer kalxuzda taвьp вula. Xəđer вeđđə jetərlek вulmana la safxuz, kalxuzdarđьŋ hər qajhьnda la maşinalar вar. Maşinanьŋ eşte jeŋelajtevə, kyp keşe eşləj torqan eşte ad vaqьt esendə ađ keşe menən eşləvđeŋ memkinlege turahьnda hyđ hejləp tə toraнь juq. Tik вar вer safxuzda, kalxuzda həm kalxuzqa kermegən jarlь, urta kerəђtejəndər arahьnda eştə tərtiptəren, xeđmət вyleştəren jaqşьlatьrqa kərək. Avьldarđa oşo uttaj eş vaqьtьnda kyp kenə kestərđən fajđalanьv tejeşle dərəzələ tygel. Qaj вer urьndarđa safxuz, kalxuzdarđa вer keşe eşləp вəterlek eşte вar; dyrtər keşe eşləj, aş вeşerev esendə вer—ike keşe aş вeşerə.

Ə un—un вiş eşse aş вeşkənde kətep saqattər вujьnsa qarap toralar. Tikşerev juq. şunьn arqahьnda eşse kesənən tejeşle dərəzə lə fajđalanьlmaj.

Вьl turala iŋ təvlə avьl səvittəre eşkə kereşergə tejeştər. Avьl səvite yđ qaramaqьnda вulqan kalxuz, ajьrьm xuzalьqtarđьŋ nindəj eştəre вarlьqьn, ul eşte вaşqarьrqa, ytərgə nisə eşse kesə kərəklekte вelep şul eştə jetəkselek itərgə tejeş. Şunьŋ menən вergə, hər вer kalxuzdardan eşse kesə arttьrьp Başqortostanda tedelə torqan həm eşləj torqan pramişlinskə eşse вirev eşenə kereşergə tejeş. Вьnьŋ esen kalxuzdarda həm ajrьm jarlь, urta xəlle kerəђtejəndər arahьnda вьnьŋ mehim eş ikənen nьqlap teşenderergə şul turala kalxuzsь, jarlь, urta kerəђtejəndərđeŋ yđđərenen jəmaqətselek insejativalarьn вulđьrьqa tejeş. Avьl səvittərenen kalkuzqa, julpьqa jeđ menən luzьnqьhьnьŋ вerhe вьna şul eşse kesen tejeşle rəveştə fajđalana вelevdə, pramişlinsqa kalxuzdardan, jarlь, urta kerəђtejəndərđən eşse kesə вirə вelevdə вulьrqa tejeş.

A. TAHIRЬF.

Igel j. joştьrьv qoraldarьnьŋ zapas castare

Başkalxuzsajuz prikaz jađьv menən siklənə.

EŞSELƏR MAВLIZAVAJT ITEVĐƏ QƏMƏLI EŞ JUQ, 1000 EŞSE URЬNЬNA ВE RƏVĐƏ TUPLANMAQJAN

Başkalxuz sajuz tarafьnan, V.K.P. (в) Urak Kamitete həm S.S.S.R. Savnarkumь şulaj uq Başqortostan Øika Kamitetenen atxutsьlьq turahьnda sьqarqan qararьn вojomlaŋtьrьv esen əlegə вik hylpən tora.

Timer jul idarahь həm katla—turin kamвinat, şulaj uq Jegəze razvitkahe idaralarь menən eşselərđe jьjьvđa dugьvardar tedelgən. Lakin şul saralarđa rejal hedemtələre xaqьnda вer terle lə maqlymat juq. Katla—turain zavьtьna dugovar вujьnsa 15—nse avqьsqa 1000 eşse jьjьp вirelər tejeş. Вegengə kəngə вer qəmələj eş eşlənməj əle.

Sənaqətkə eşselər jьjnav esen Kalxuz sajuz tarafьnan 10 keşe rajundarqa—kalxuzdarqa sьqarьp jeвərelgən. Lakin ulardьn вer xəвər itkəndəre juq. Вetə iqtinedən Katla—Turin zavьtьna eşselər tuplav turahьnda Başkalxuz sajuz tarafьnan 10 keşe rajundarqa—kalxuzdarqa jeвərelgən.

Başprofsavittьn, kamsamuldan həm kalxuzsajuz pravlinehenən, вer keşe şulaj uq ike kalxuzsь Liningratqa „Stalin" isemendəge „q. Putiluf" zavьtьna eş həm xeđmət tərtiptərenen øjrənergə jeвərelgən. Şulaj uq avqьsta julqa sьqalar. Şulaj uq oşo kəndərđə Başprafsavit Øikə kamsamul kamitete, həm Başkalxuz sajuz tarafьnan 25 keşe, kalxuzdarda atxutnicestva вulьvьn anlatьv jəvlə almaj mitəl tavьv eşen alьp вarьvь esen urьndarqa sьqala.

Xəđergə kəndə atxutnicestva esen alьp вarьv esen Rajkalxuz sajuzdar janьnda maxsьs apparattar tedelə вaşlanь. Вьl apparattar kypselek rajundarda вar.

Вьl atxutsьlьq eşe ixtejarlь nigeđđə, Dugovardar tedev julьmenən alьp вarьlasaq. Timək вьl məs'ələ itrəhenə kiŋ qatlam jəmaqətselekten fikeren tuplav kiŋ rəveştə aŋlatьv, əŋdəv aşa julьnda alьp вarьrqa tura kilə.

Вьl məs'ələne вojomlaŋtьrьv esen, kalxuzdardan tuplanqan eşselər arahьnda xeđmətte derəs ojoşturorqa, həm təminət məs'ələhen julqa halьvqa ıq kiŋ rəveştə alьp вarьrqa kərək. Şul qьndan urьndarda alьp вarьlqan eşse-lər itev вildəle jenel вulьasaq.

Вetiđəь. ISMAQ DAVЬT Ə. JANВUXTIN.

BAJMAQ RAJUNЬNDA RAZVIDKЬ ESE YĐ AQЬMЬNA TAPSЬRЬLQJAN

Başkamвinat xərəkəthed

Bajmaq rajunь ydenьŋ tefle mitalqa ваj вulьvь menən Başqortostan jomhyrejətendə ajrьm urьn tota.

Вьjьl Bajmaq Başkamвinat вyleksəhe yđ qaramaqьnda вulqan kən jerđərgə razvidka jahav əвtendə. Şaqa qarmaŋtan Başkamвinat, razvidka eşselərenen tormoşon jaqşьrtьvqa, altьn talaqьvьnьŋ вer nindəj jahavlьvьnda ularqa jardam kyttəvdə вik avьr qudьla.

Məsələn: Kup jьldarđan вirle Tuqtaqol, Kyse Başaj, Xəlil avьl staratildarь (altьn tavьvsьlar). Ytkən jыl вьl staratildar kyvmьkə kyp kenə altьn вirđelər. Вьjьlda ular ul eşteren davam itələr.

Xəđerge kəndə Kyse avьlьndaqь Başkamвinat вyleksəhendə 100 đən aşьv starastildar eşləjđər. Ulardьŋ əđerləgən altьn rudalarь kyp. Вьjьl rudalar altьn jьvьv stanugь вulmaqanlьqtan jьvьla almaj jatalar. Вerđən вьl rudalarđь Tyвən Bige faвrigьna alьp вarьv staratildar esen avьr вulha, ikensenan Tyвə вige faвrige staratildarđьŋ вьl rudalarьn jьvьp вirevgə haranlьq qьla. Вetə rasxutьn staratildar əђtenə hala.

Ul qьna la tygel, şul altьn jьvьv stanugь вulmaqanlьqtan Kyse avьl ergəhendəge altьnlь tav „Allaqol" həm Işвerđe rudnigьnьŋ əđerləgən altьn rudalarь oşoqa tiklem jьvьla almaj jatalar.

Urta вulqan Saitanski ergəhendə altьn jьvьv stanugь ultьrtьv turahьnda kyp tapqьr staratil həm eşselərđeŋ təqdimdəre вulha la, вьl təqdimdərđe Başkamвinattьŋ Bajmaq вyleksəhe lə qolaqьna almanь.

Şul arqala meŋləgən tunna

Ip. Riş'ef M. P. traktьr mastrisknj nьŋ modire. Eştədər satsьrloqtar kyrs kətev esen

Xeđmət Qьđьl urdinь aldь.

itev ifrat nasar tora. Ular esen aldan avans вirep tororqa вulha la, вьl turala вer nəmələ eşlənməj. Şul arqala staratildar yđ eştəren tejeşensə julqa hala almađar.

Unan xəđerge kəndə razvidkь eştərenen đurajьvь menən, razvidkь esen eşselər kyp karak.

Eşselər jeteşməj. Вьl turala urьndaqь kalxuzdar menən Başkamвinat вyleksəhe kankrit dugьvьr tedəməgən. Eşselər virvavajt itevđə jaŋь mitьdtar qullanmajđar,

X. Bajnazar.

ΘFΘ QALAHЬNDA UDARNAJ RƏVEŞTƏ MATUR ZAVЬTЬ HALA BAŞLAV ΘSΘN

25000 EŞSE TALAP ITELƏ

Başqa rəveştə, plutniktar, jer qađьvsьlar, stalərdar, taşsьlar yđđərenen attarь menən jəksələr kərək.

Вetə eşselər praduktьlar, eş kejəmdəre, eş xaqьlar, eş varqan rajundan ydenda torlaq menən tə'min itelməse kərək.

Вetə rajun başqarmalarьnda virautkь—ıojoralarь tedelə. Juq rьŋ kyrhətelgən hənərle yđenə menən Øfəgə kilgən eşselər Zinsьf uramь 7—jort, jəki CIRNIKUFKALAQЬ tədeləş varqan majdanqa mərəcəqət itələr.

Başqortostan xalq kamisardar səvite rəis urьn ba. matur tədev zavьtь jardamlaşьv kamitete rəise: SMSUNЬF Başkalxuzsajuz rəise: LUÇINЬF Matur zavьtь upalnamucinь: ANDREJF.

1—2

INZINIR—TIXNIK XEĐMƏKTƏRĐƏR ĐEŊ TORMOŞ ŞARTTARЬN JAQŞЬRTЬV TURAHЬNDA

YDƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE HƏM SSSR XALЬQ KAMISARĐARЬ SƏVITENEŊ QARARЬ

Ydək Başqarma kəmitəte həm SSSR xalq kamisarđar səvite qarar itə:

1) Inzinir—tixniktərđen вalalarь uqьv jorttarьna indystrejəlnəj eşselərđen вalalarь menən вer tiged qaвul itelələr.

2) Jal itev jorttarьna həm sanaturejələrgə Inzinir—tixniktər esən urьn indystrejə eşselare menən вer tiged вirelə.

3) Eşkə jaraqhьđ kendəre esen inzinir—tixniktərgə pasuвьjalar indystrejəl eşselar esen вildəlangən nurmь menən вirelə.

4) Inzinir—tixniktərđe həm ulardьŋ вalalarьn hər terle nəmələr menən tə'min itev məs'ələhe, indystrejəl eşselar menən tigeđlənə.

5) Inzinir—tixniktarđь nindəjđə вulha вer idara eşenə kysergəndə uвnŋ eş xaqьn elekke alqan eş xaqьnan kəmetev roxsat itelməj.

6) Inzinir—tixnik eşselərgə padaxutnьj nalug ajlьq vazifahь 500 humdan juqarь вulqandaqьna halьnьp, eş xaqьnьŋ 3,5 pratsintь вildələnə.

7) Torlaq urьndarь вilevđə inzinir—tixnik xeđmətkərđər indysterejəl eşselərgə tigeđlənələr.

Вelgestərđe jaqşь şarttar menən tə'min itev ulardьŋ kvalifikatsejələren kytərev jortta ularqa eş şarttarь tьvđьrьv esen torlaq məs'ələhenda eђtəmə rəveştə məs'yl eşselər menən tigeđlərgə.

8) Torlaq tedəv kapiratiftarьnda inzinir—tixnik xeđmətkərđər вetə mənasəвəttə torlaq—tedev kapiratif eşselərə menən tigeđlənələr.

9) Вьl qarar ne;endən yk, kərək məəssəsələ, kərək pridprijətejələ eşləqan inzinir—tixnik xeđmətkərđərgə faş itelə.

SSR YDƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE RƏISE: M. KALININ
XALQ KAMISARĐARЬ: SƏVITE RƏISE: V. MOLTF (SKRƏBIN)
SSR ydək Başqarmı kəmitəte sikritarь A. JENUKIDVZ
MƏSKƏV, KRIMEL, 1—avqьs 1931—j

BƏTƏ KƏS GIGANTTARQA JƏĐ MENƏN

Partejə qararьn ytəvđə Narkamtrud jomoşaq qьjmьldaj.

SSSR Savnarkumь qararь вujьnsa вer jьl esendə halьnьp вətərgə tejeş вulqan matur zavьtьna oşo jьldьŋ вerense sintəвerenə tiklem 2 meŋ вer jəđgə jaqьn tədəv eşselərə kərək Lekin вьl hanlь eşse kesen əđerləv eşenə kərək. Narkamtrud, kərək Başkalxuz sajuz nьqləp kereşkəne juq əle.

Вegəngə kən matur zavьtqa kvalifikatsejalь eşselar taвьv məs'ələhe iŋ avьr вer məs'ələ вulьp t o r a. Narkamtrud matur zavьtьna ikense tədəv eşendə вulqan kvalifikatsejalь kestərđe taşlavqa ujlaj.

Şul uŋaj menən oşo jьldьŋ 3 nse avqьsьnda Narkamtrud janьnda xuzalьq ojoşmalarьnьŋ

Hyrattь Dnipr jьlqahьnьŋ kul jaq jarьndaqь eşlənep вet ə вaşlaqanьvьa

ultьrьşь saqьvьp unda qajhь tedev esendə kypme eşse yjəj həm ularda kypme kvalifikatsijalь eşse kes вulqan xuzalьq ojoşmalarьnьŋ infarmat sejalarь tьŋlanqanlь. Ulardan hejlevenə kyrə tedev eşendə eşselər nigerəktə kvalifikatsijalь eşselər jeteşməj.

Narkamtrud ultьrьşьnda вulqan valьvtar вatelenə tejelerek tedev eşendə вulqan velgestər de matur zavьtьna alьv turaвьnda вulqan fikerdən derəs вulmavьn ojtep tiđ jaqьn arala kalxuzdardan jaŋь kvalifikatsia eşselər saqьrьvь alьvьnь kərək. tigen ikerđəde ajtelgən.

Unan Bilarit tedev eştərenə xəder 3 men eşse jeteşməj. Вьl kyp handa eşselərđe tə вьvda jardam horap RSFSR Narkamtrutьna mərəcəqət itelgəne.

Qьвqaj: tedev həm jaŋь halьnasaq gigantarьna eşse quldar əđerləvđe aşьqtьrьv turahьnda вulqan Aвkum həm Baş savnarkum qararь Narkamtrud taraльnan jomoşaq ytələ. Ydək məs'ələne ytəvdə udar timp juq. Eş yđ aqьmь menən вara. „BAŞQORTOSTAN" „KAMMUNA" BRIGADAHЬ:

Taqь la jaŋь fruntqa

Kərək ine, вik kərək ine əle ul ana Xatta ul anь вerđə jeвərməhələ xaqlь ine..... Lakin şəhərətle „Krasnьj putilivis„ zavьtь unь telәmәne.

—BARHЬN. MINƏN ALЬNQJAN QOROS TƏZRIBƏLƏR AЂTЬNDA TAQЬLA JAŊЬ GIQANITAR TЬVHЬN„ tine ul His вer terlə nəferattər menən qaplanmaqan aşьq вer sьraj aђtьnda, ul tanьlqan diriktьr Vasilej Fidьrьvis Gracьtь Stalingratqa ođattь. Ə, 10 ajđan huŋ inde unь Stalingrat gigantь Θfəgə ođattь:

—Hin andala şulaj qoros qul lь вəlşevik вul!

—Θfə matur zavьtь ul əle qorola qьna. Hin unьŋ atahь вul!

—Jьl esendə qorolop вətep 32—jьldьŋ вerense ejjylenda kitəsək matur zavьtьn hin as!

—Jьl esendə 200,000 dənə matur eşləp sьqarьvsь Θfə gigantьnьŋ təvge raprtьn hin al!

—Xəterendən sьqarma „Krasnьj putilivis„ təzriвələren julьnda majaq it!

—Xuş traktьr stroj xpş!

—Xuş вəlşevik Gracьf....xuş!

—Вer вerвerđə вer vaqьttala onotmaвьđ!!!

***

Вьna timer jьl. Вьnan naq 18 jьl elek ine əle вnda eşondaj uq timer juldarđan вerehenə ultьrttь вlarđa unь patşa „zanđarmirejələre hərqəngə „odattьlar. Ə „вegen ul satsejalizem giganttarьnьŋ вerehendə qьđьl diriktьr.

Şul kyreneştər ıђenə kilde lə ul əkeren genə ujqa sumdь: Вьna 1889—nsь jьl. Ul əle unda tьvđь qьna. Ə xəđer 1931—nse jьl. Timək uqa tevəl 42 jəş. Ul yđe eşse—mitalis mital akrь 1906—nse jьldarqa tiklem Məskəv zavьttarьnda eşləne. 1912—nse jьlda kammunistar partejəhьna aqza вuldь. 1913—nse jьlqa tiklem Pitьr zavьttarьnda eşləne. Ə 1913 nse jьldan kilep inde ul qulqa alьndь həm 'hergəngə jeвərelde. Вьna ul Riga la eşlaj 'вaşlanь həm kypta ytməj qajtanan Pitьr zavьtьnda eşləj вaşlanь. Unan Baltiq....Jurirьva...zavьttarьnda həm вaşqa urьndarđa вulьp ytte.

Ə 1917—nse jьlda Pitrgrat gyвirna səvite unь qala tə'minət вylege itep вilgelənə. Unan huŋ ul вetə Ukrajьna vəkile вulьp ytte.

Вьna ul вetə Siвireja la aђьq tylek əđerləv nasalnigь urьn naђarь. 1926—nsь jьldьŋ fivьralьnan alьp 1930—nsь jьldьn yktaвerenə tiklem Liningratqa „Krasnьj putilivis„ diriktьrь 30—nsь jьldьŋ yktaвerenən alьp 31—jьldьŋ ejjylenə tiklem Stalingrattьŋ Traktьr stroj diriktьrь,

Əвnа xəđər S.S.S.R. juqarь xalq kamisarđarь səvite unь taqьla Θfə Matur zavьtьna diriktьr itep вilgeləne. Ul—julda...

***

Xəđer inde ul Θfə grazdanь. Jaqьnan 7 ajdan zavьttьŋ kurьsьn qorop вəterergə həm 10 ajđan zavьttьŋ yđen xutqa jeвərergə kərək.

Вьnьn esen вer вerehe paralil вarьrqa tejeşle вulqan ike eş kətelə.

1—tedev.

2—prajьzvudstьva əđerlege Siratta вer kən вьvьnqa вərep 10 eşse taвьv praulimahь tora. Sənki zavьt вerense qudqalьv đan uq, 2,5 meŋ tunna sujьn qajnatьvsьlar

1 meŋ kyznitsər

5 meŋ mixanik jьjnavsьlar

6 jəđ instrumintsьlar həm

3 jəđ mixanik rimuntsьlar horaj.

Ulardьŋ iŋ kyp eleşe urta dərəzələ вelgestər вulьrqa tejeş. Sənkiular esenən вrigdairđar, naratşik həm ustanuişikter kətelə.

Вьnьŋ esen вilgele đur əđerlek kərək. Вьl kestərđe jeteştərev esen iŋ aldьnqь kalxuzsьlarđan 2 meŋ 3 meŋ keşene S. S. S. R. đьŋ đur zavьttarьna 3 meŋ. 4 meŋ kamsamulejəne zagranitsa həm yđək zavьttarqa odatьrqa tura kilə.

Tedeleşte eđekləktən haqlarqa 32 nse jьldьŋ вerense ejjylendə zavьttь eşkə totonor xəlgə kiterergə kərək.

Đur вik đur вurьstar...

Вьl frunt jeŋep sьqьv taqьla вik kyp—вik kyp inirgejələr horaj, Şunьŋ esendə ul kyp vaqьtta yđeneŋ tamle joqoвondа вəjək tedeleş вurьstarь menən alьştьrь unьn ujь.

—Jeŋep sьqarqa! kynelle вulьp ytkən tanьş giganttarđьŋ odatьvь вəjləj.

—Hin andala şulaj вəlşəvik вul!

—Θfə Matur zavьtь ul əle qorolaqьna. Hin unьŋ atahь вul.

—Jьl esendə qorolop вətep 32 nse jьldьŋ вerense ejjylendə вətəsək Matur zavьtьn hin as!

—Jьl esendə 100,000 Matur eşləp sьqarьvsь Θfə gigantьnьŋ təvge raprtьn hin al!

—Xəterendən sьqarma: „Krasna putili" menən Stalinqrat təzriвələren julьnda majaq it!

42 jəşlek qart вəlşəvik əkeren genə вaş eja:

—Kamunistər jaŋar!

ƏВYS

VKP(в) YDƏK KƏMITƏTE HƏM SSSR SAVNARKUMЬNЬŊ OŞO JЬL 30 NSЬ EJJYLDƏ SЬQARQAN QARARЬN ØJRƏNEV TURAHЬNDA

Başkalxuzsajuz pravlinejehe prizidiumьnьŋ 31 nsə jьl 3 nsə avqьs qararь.

1. Вetə Rajkalxuzsajuzdarqa həm kalxuzdarqa his kisekməђtən вetə kalxuz jьjьlьştarьnda, kalxuzdardaqь eşləp sьqarьv keŋəşmələrendə, hotsəlek, susqasьlьq, qoşsьlьq həm вaşqa firmalarđa VKP (в) Ydək komitetenen həm SSSR Savnarkumьnьŋ satsejalizemsel maлsьlьqtь kiŋajtev turahьndaqь qararđarьn kiŋ kylamdə tikşerergə quşьla.

2. VKP (в) Ydək Komitete həm SSSR Savnarkumьnьŋ diriktiftarьn ytəv вurostarь ergəhenə kiŋ jəmaqətselekte ojoşturorqa. Вьnьŋ esen Susqasьlьq, hotsəlek, qoşsoloq, harьqsьlьq tavar firmalarьnьŋ rajun kyləmendəge вetə modirđərđərenen keŋəşmələren, malsьlьq kalxuzdarьnьŋ keŋəşmələren ytkərep ulardьŋ aktiflьqtarьn VKP (в) Ydək Komitete həm SSSR Savnarkumь diriktiftarьn praktik ytəvgə jynəltergə.

3. Вetə keŋəşmələrđe, kalxuz həm firma jьjьlьştarьnda, kyrhətelgən qararqa nigeđlənep şunduq kalxuz. firma, rajun həm вaşqa urьndarđa malsьlьqtь kiŋajtev вujьnsa kankrit qararđar sьqarьlьrqa tejeş.

Вьnda iqtisarđь kalxuz həm firma ketevđəren tuplavqa, adьq вazahь вuldьrьvqa həm tedev planьn tulьhь menən вojomqa atqarьvqa jynəltergə kərək.

4. Tavarsьlьq firmalarь ergəhendəge eştəp sьarьv keŋəşmələrenen eştəren malsьlьq praulimahьn praktik rəveştə jeteđ xəl qьlьv esen qajtanan tedergə.

Başkalxuzsajuz: LUÇINЬF.

SƏNƏQƏTKƏ EŞSELƏR TUPLAVĐA RABSILKURĐAR

Başqortostan agrar ildən indysterejəl ilenə əjlənə Xəđerge kəndə Başqortostan sənəqəte giganttarь esen miljunlaqan eşselər talap itelə Вer Ural—Kyzвas kamвinatь halьnьvqa 300 meŋ eşse kes talap itelə. Afta kamвinat jьlьna 200,000 maqtur вirə alьrlьq gigant halьv esen 13—meŋ eşse kesə horaj. Jegəze Kamarav gigantьna 300 meŋ eşse kərək, unda əle nejvarь 500 ləp kenə eşse eşləj. Partejə həm səvit xekymətenen вьl məhim вurьstar turahьnda вetə partejə, səvit jəmaqətseləge jeđ menən əjlənergə tejeş.

Вed Ural—Kyzвas sistimahьn xəl itəvgə вaşlanьq, unьŋ razvitkalarь inde eşləj вaşlanьlar, ə вeđ ele uqa вorolop jetə alqanьвьđ juq. Eşse kestər taвьv da вik nьq halqьnьlьq kyrhətəвeđ, eşse kestər taвьp вirev đə tejeşle ojoşmalar menən dugьvьr tedev ular arahьnda terle aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj, вьl eştə вigerək tə partejə, kamsamul, həm raвsiakurđar вer genə terle lə eş alьp вarmajđar. Kirehensə kalxuzdarđa aŋlatьv eştəre alьp вarmav arqahьnd вeđđə eşse kestər artmaj, xəget ədilşinə hər kem eşlərgə teləj, tiđər. Вьna вьl səjəsi jaŋьlьş feker вьlaj itep eşləgəndə sənəqətkə eşse kes əđerləvđe əđergə jynəltelgən kulak, appartunistar hyđenə Qьrqa saraiar kyrelergə tejeş.

Başqortostanda şundaj đur giganttar tьvđьrьv avьl xuzalьqьn rikanstruksejalaştьrьvđa вulqan вetə mitьdtarđь qullanьv sənəqətkə eşse kestər вirevđə kalxuzdar Stalingrat eşselərenen saqьrьvьn nьqlap øjrənergə həm qьrqa sruk esendə sənəqətkə kərəkle вulqan eşse kesen giganttarđь tьvđьrьp eşkə jeвərev

Вergenə pragul jahamaqan, 3 tapqьr вyləklənqən udarnik gruzsik iptəş

IŞMΘXƏMMƏTEF Ş.

də jardamqь kilergə tejeştər. Вьl eştə raвsilkurđar eşteŋ вarьşь turahьnda ølgəşevđərđən raprttar ojoşturoqođ. Ə jeteş hedlektərđe yđ vaqьtьnda вetərep, Başqortostan sənəqətenə eşselər tuplavđь jaqьn, tiđ arala tə'min itərgə вetə kes tuplanьrqa tejeş.

Ə.

Kəlliktif jetəkselekitməhə lə jəcəjkə alda вara

Вilarət mital zavьtьnьŋ kamsamul kəlliktife 17 nse вetə donja jəştəre kenenə tiklem kamsamul safьna jaŋьnan 460 aqza tartьrqa tejeşle вulha la, вegengə kəndə kamsamulqa nej вarь 87 keşe alьndь. Zavьt jəcəjkəhendəge jetəkselər вьl eşkə вik hylpənlek kyrhətələr. Aвkamul həm rajkamul diriktiftarь ytəlməjđər.

Вilarət mital zavьtьnьn təđev tsixьndaqь kamsamul jəcəjkəhe вetə eştə lə вaşqa jəcəjkələrgə qaraqanda alqa вarqanь kevek вьl eştə lə вaşqalarqa yrnək вula aldь. Məђələn: qaвul itelgən 87 eşse jəştərđeŋ 62 heвeđđeŋ tsix jəcəjkəhe ıђenə təşə. Xəđerge kəndə вeđđə yrnək alьp вaşqa jəcəjkələrđə вьl eştə qьđьv timp ala вaşlanьlar. Alqa qujьlqan вurьsьs 17 nse BDIK kenenə tiklem alqarьrqa hyđ вirəвeđ.

Ojađi. Jьhanşin.

Kalxuzsajuzdar həm kalxuzdar yđđereneŋ prajьzvudstьva plandarьn yđ vaqьtьnda ytəvđə nej tiklem dur məs'ylejət jəkməhələr, igende vaqьtьnda tapşьrьvđa la şundaj uq məs'ylejət jəkməjđər

Kalxuzdar tarafьnan igen tapşьrьvđь ojoştorov turahьnda

SSSR Kalxuzsintьrь idarahьnьŋ qararь

Dəvlət tarafьnan əđerlənəsək igendeŋ kyp eləşen ьujьl kalxuzdar birasaktar.

Kalxuzsajuzdar həm kalxuzdar yđđereneŋ prajьzvudstьva plandarьn yđ vaqьtьnda ytəv esen iŋ məs'ylejət jəkməgən kevek yk, igende yđ vaqьtьnda tapşьrьvđa la şundaj uq məs'ylejət jəkməjđər.

1930 nsь jьlda kalxuzdar igen əđerləv planьn unьşlь atqardьlar. Ləkin 1930 nsь jьlda igen əđerləv kampanejahьn ytkərgəndə kypkenə jeteşhedlektər buldь. Ular:

1. Kalxuzdarđьn kyьehende igen əđerləv eşen urazaj jьjьv, eskerləv, aşlьq huqьv, şulaj uq urazaj jьjqanda bulhьn, igen taşqanda bulhьn juqaltьvđarđь aldan alьv saralarь menən kileşterelgən eş pragramdarь bulmanь.

2. Kalxuzdarda xeđmət nasar ojoştorolqanь, sdilşina, xeđmət te ьzəpkə alьvdar bulmanь, eşlep sьqarьv qoraldarь həm eşlep sьqarьv sarmajalare fajda lanьlmanь; вьпьŋ arqahьnda urazajdan alьnqan igen kyplap juqaldь, tavarsьl pradukseje dəvlətkə tapşьrьv (hatьv) [illegible] hudьlda.

3. Rajkalxuzsajuzdar ajьrьm kalxuzdarda igen əđerləv plandarьn anьqlavđa həm kamisejə esendə jetəriekreveştə aktif qatnaşlьq itmənelər.

Tə'minət X. Kamisarlьqьnьŋ, plan tikşergən vaqьtta kalxuz vəkildəren saqьrьv turahьndaqь qararь вodoldo; şul səbəple, qaj ber kalxuzdar igen əđerləvđə ty nan plan alhalar, ikense ber kalxuzdarqa ulardan tavarsьl malsьlьq [illegible] arttьrьv [illegible] tiktən tьş dur zadanejalar birelde.

Igen əđerləv planьn tultьrьvđa [illegible] vaqiqalare bulqalanь.

4. Kalxuz idaralarь jьjьlqan igendəren jaqsьlap ьzapkə almaьlar.

5. Igen əđerləvsələr tarafьnan kalxuz igenen ejəhed qaldьrьp ьzapkə alьp jetkermevđər bulqalanь.

Urazaj jьjnavđь tulьhь menən tə'min itep, juqaltьvđarhanьn iŋ kyp qьsqartьv esen, kalxuzdardan igen əđerləv planьn unьşlь həm [illegible] vaqьtta tultьrьv, faqat tьpan dəge şarttar esendə genə bulasaq:

Urazaj jьjnavdaqь eş pragramь menən şulaj uq kulak həm appartunistarđьn urazaj jьjьv, igen əđerləvđe eşlərgə tьrьşьvdarьna qarşь nьqlь atpur birev esen kalxuzsьlardьn [illegible] kəstəren [illegible] kileşterelgən vaqtta [illegible] tikşerelgən igen əđerləv programь buldьrьrqa kərək. Oşo vaqьtta igen əđerləv unьşlь ytər. Вьl kalxuzsajuzdarđь həm kalxuzdarđь tybəndəge burьstarđь ytərgə məzbyr itə.

j) tapşьrьla torqan igende ьzapkə alьv tartibe həm unьŋ sruqь, unьŋ esen məs'yl ber keşe bildeləve tejeş.

Rajkalxuzsajuzdar kalxuzdьŋ eş pragramь teđəv turahьnda kalxuzsintьr tarafьnan birelgən dirikltiftərđe ytəvđərən tikşerep torop, şulaj uq pragram teđəməgən kalxuzdarqa unь teđəvđə jarđam itərgə tejeştər.

3. Bətə huqьlqan igen, unьŋ sifatьn [illegible] rəveştə tadartlaştьrьlqa tejeş. [illegible] igende sifatьn kytərevgə nьqlь əhmijət itərgə kərək.

4. Kalxuz idarəre igenden taşьlqan vaqьtta haqlanьvьn kydatergə tejeştər. Вьпьŋ esen igende odatьv qaqьđьnda unьŋ ylsəven kyrhatergə həm igen taşьvsьlardьn tapşьrьv punktьtarьnan qajtьvđarь menən, qabul itev punktьtarь tarafьnan alqan igen turahьnda kvitansiejalə jađьlqan həm menən saqьştьrьp qujarqa kərək.

5. Rajkalxuzsajuzdar sajuz sajuzlip həm Xlinzivsintьr urgьndarь menən her ber kalxuzdьŋ igen tapşьrьv tartibe həm sruqь turahьnda aldan həjləşep qujarqa tejeştər. Вьпьŋ esen her ber kalxuzdьŋ anьqlь ber igen qabul itev tartiben qujьp, şunьŋ menən [illegible] tapşьrьvsьlarđьŋ punktьtarda totqar bulmavdarьn tə'min itərgə kərək.

6. Ьl anuzdardan igen qabul itev de ojoştoroluvqa ajьrьsa iqtibar itelhen.

III—Igen qabul itev punkьttarьnda kalxuz igenen ejəheđlenderev qaravdarь buldьrmav saralarь

1. Tə'minat X. Kamisarlьqьnьŋ qararьna binaən, igen əđerləvsələr, k a l x u z d a r tarafьnan tapşьrьla torqan igende ajьrьvsa ьzapkə ala barьrqa tejeştər. Rajkalxuzsajuzdar kalxuz igenen ьzapkə alьv qaqiđəlarenen tultьrьlvьđarьn dərəь kədətev həm unьŋ ejəheđlektəren [illegible] rev esen kalxuzdardan [illegible] sərə saralarьn kyrev esə jəkmə tələ.

Вьпьŋ esen Rajkalxuzsajuzdar tybəndəgelərgə ytərgə tejeştər:

a)Kalxuzsьlarqa igen tapşьrьvđь ьzapkə alьv tartiben aŋlatьp, şunьŋ menən kalxuzsьlarđьn igen tapşьrьv əђtenən [illegible] datevđəren tə'min itərgə;

b) kalxuzdar tarafьnan tapşьrьla torqan igen pradukseja hьn ьzapkə alьv, qabul itev punktьtarьnda igen [illegible] tikşerev həm kalxuz igenen [illegible] ьđьqьnan bulhan, Rajkalxuzsajuzdar hьđьqьnan bulhьn ьzapten tə'min itələk bulьv, bulmavьn tikşerergə tejeştər.

I. Plandar teđev

1. Kantraktatsejə dugьvьrđarьna binaən, MTS lar menən tə'min itelməgən tep orloqsoloq rajundarьndaqь kalxuzdar yđđereneŋ (valavaj) urta urazaj bulqan jerđərđə dejəm igendəreneŋ ¼ đən 1|3 eləşə qađəreben həm başqa rajundarđa dejəm igendəreneŋ 1/8 đən da artьq bulmaqan eləşə dəvlətkə tapşьrьrqa (hatarqa)tejeştər.

MTS menən tə'min itelgən kalxuzdar igendaren MTS menəŋ teđəlgən dugьvьđьŋ 24 nse paragrafь bujьnsa tapşьralar.

2 Hər ber kalxuz tarafьnan tapşьrьlasaq igen miqdarь, Raj başqarma rəise, Rajsnaв, rajun jer вylege həm rajkalxuzsajuz rəistəre tarafьnan ojoştorolqan rajun kəmejsejəhe tarafьnan, kalxuz vəkilen saqьrьp qatnaştьrьv menən anьqlana.

Kalxuz idarələre MTS diriktirđarь həm Rajkalxuzsajuz idarələre kalxuzdarđьŋ urazajđarьn dərəь anьqlav, esən вətə saralarđь kyrergə, ularđьŋ tavarsьlьqtarьn arttьrьv esən rajun kəmisejələrenə, вətə tavarsьl igende esənə alьrlьq, dərəь igen əđerləv planьn teđevđə jarđam itərgə tejeştər.

3. Rajkalxuzsajuzdar rajundaqь kalxzdarđa igen əđerləv planьn anьqlavđa his hyđheđ qatnaşlьq itələr, rajun kəmisejələrenə dəvlət tarafьnan praduktalarь kantьraktaştьrьlqan tavarsьl malsьlьq firmalarьnьŋ mox tazlьqtarьn dərəь ьzapkə alьp kalxuzdarđьŋ tavarsьl pradukse jələren tulьhь menən planqa inderevđə jarđam itərgə tejeştər.

4. Rajun kəmisejələre tarafьnan kalxuz esən igen tapşьrьv (hatьv) planьn his ki-ekməьtən kalxuzqa jetkerep, Rajkalxuzsajuzdar həm MTS вətə kalxuzsьlar menən tikşerevđər ojoştoralar, şul uq vaqtta kalxuzsьlar qarьşьlav plandarь teđələr.

5. Kalxuz idarələrь jьjьla torqan вətə orloq, aşlьq arttarьn halamdarьn tulьhьnsa ьzəpləj вarьrqa, şulaj uq orloqtarđь вođolov ərəm bulьvđan haqlarqa tejeştər.

Bətə orloqtar ylsənergə, ylsəv gerđəre bulmaqanda sama menəŋ ьzəve a'ьпьrqa tejeş. Aşlьq yđe genə tygel, вətə aşlьq artь, kəвəge, halamь tulьhь menən ьzəpkə alьna.

Hər ber kalxnzda, orloqtь ьzəpkə alьp, dəvlətkə tapşьrьv, haqlav həm igende rasxudlav esən məs'ylejət jəkmətelerđəj maxsus idarə aqzahь bulьrqa tejeş.

Kalxuzdarđьŋ rivizeja kəmejsejələre igende, unьŋ вaşqa praduktalarьn ьzəpkə alьv əђtenən yđđəre kyđətergə, şul uq vaqьtta kalxuzsьlarđьŋ kiŋ jəmeqətselek kəntrylen qjoştororqa tejeştər.

6. Rajkalxuzsajuzdar jьjьlqan huqьlqan həm kalxuzdar tarafьnan qabul itev punkьtьna tapşьrьlalsaq igendeŋ ьzəpkə alьnьv praktikahьn həm unьŋ qujьlьşьn daimi rəveştəьzəpkə alьrqa həm maxsys keđətevđər ojoştororqa tejeştər.

2—Igen əđerləvđe ojoştorov,

1. Kalxuz idarələre igen əđerləv esən kərək bulqan вətə tixnik jaraqlь nəmələrđe yđ vaqьtьnda əđerləp qujarqa tejeştər. Вьпьŋ esən:

a) jynətelergə tejeş bulqan вətə toqtarđь jьjьp jamarqa Rajkalxuzsajuz idarahь arqьrь əђtəmə toqtar alьrqa, kalxuzsьlarđьŋ dejəm jьjьlьştarь tarafьnan qarar itelev bujьnsa вətə bulqan toqtarđь maвlizavat itərgə; əgər haman da toqtar jetərlek bulmaha, kalxuzsintьr həm sajuzxlip idaralarь tarafьnan kyrhətelgən tarahьđ (toqhьđ) taşьv turahьnda qь kyrgəđmələr menən fajđalanьp, igen taşьj torqan arвalarqa orloqto turanan tura halьv esən ulardь qulajlaştьrьv saralarьn kyrergə tejeştər.

в) Jəməqətselek fundtarь haq idanasaq sklattarđь rimuntlav dizinfiksejə jahav, undaqь qorot qostarđь tađartьv saralarь kyrergə; вьnda, orloqqa qaldьrьlasaq igen haqlana torqan sklattarqa iŋ đur iqtiвarđь jynəltergə;

v) Igen taşьla torqan jul həm kyperđərđe jynətev saralarьn kyrergə.

2. Kalxuzsintьr idarahenen oşo jьl 7 nse majđa sьqarqan urazaj kampanejahьn ojoştorov turahьndaqь qararьna вinaən urazaj jьjьvđa eş planь menən вergə, kalxuzdarđьŋ igen tapşьrьvđaqь eş plandarьn da eşləp qujarqa.

Igen tapşьrьvđaqь eş pragramdarь tybəndəgelərđe kyđ unьnda totorqa tejeştər:

a) igendeŋ вer urьndan ikense urьnqa вuşatьlьp juqalьvьn qьђqartьv esən, igende jalandan turanan tura vagun, вarzь ilivatьrđarqa tapşьrьv;

в) Igen əđerləv esən kərək tiklem kalxuzsь, tartьv kestəre, arвalar, toqtar jəki toqhođ taşьrqa qulajlaştьrьlqan urьndar menən tə'min itelgən maxsus вrigadalar ojoştorolop, ulardьŋ вaştarьna, igen eşe вelgən, вьl məs'yl eşte atqarьvьna tulьhьnsa ьşanьrlьq вrigadir qujarqa;

v) igen əđerləv вrigadalarьnda sdilşina menən eşləvse kalxuzsьlarđьŋ eşləp sьqarьv nurmьlarь həm ulardьŋ xeđmət xaqtarьn XEĐMƏT KӨNӨ menən narьqlav, tapşьrьlqan igendeŋ sintnir hanьna, unьŋ yđ vaqьtьnda tulьhь menən tapşьrьlьvьna qarap вulьrqa tejeş;

g) igende tiđ taşьv, juqaltьvđarqa qarşь kerəş heđəmtələre həm tarahьđ taşьv juldarь taвьv esən вyləkləv tartiptəre вildələrgə kərək;

d) igen qaвul itev punkьttarьna igende ;ədlekheđ rəveştə tavlek əjlənəhenə taşьvđa kalindar sruk həm tartip anьqlanrqa;

IV. Kalxuzdarđьŋ plandь yđ vaqьtьnda tultьrьvđarь esən kyrelergə tejeşle saralar

1. Ajlьq plandarđь həm igen əđerləvđəge kalindar sruktarđь yđ vaqьtьnda tultьrьvđь tə'min itər esən, Rajkalxuzsajuzdar, igen huqьvđaqь apiratif planqa qarap, hər вer 5 kengə igen tapşьrьvđьŋ apiratif planьn anьqlajdar.

Igen əđerləv esən apiratif plandar, tartьv həm eşse kestərenən şulaj uq qoraldardan dərəь fajđalanьv, ularqa jəkmətələsək eşte dərəь ьzəpkə alьv nigeđenđə teđələrgə tejeştər.

2. Hər вer вiş kən hajьn kalxuzdar maxsus keşe arqьrь, jə ihə tilifun, tiligraf arqьrь Rajkalxuzsajuzqa kalxuz tarafьnan huqьlqan həm tapşьrьlqan igendeŋ miqdarь turahьnda xəвer вirep tororqa tejeştər.

Rajkalxuzsajuz, kalxuzdarđьŋ Rajsnaвqa вirgən məqlymattəre menən saqьştьrьp, вьl svudkanь jəmhyrejət (elkə), kraj kalxuzsajuzdarqa tiligraf menən вelderələr.

3. Rajkalxuzsajuzdar kalxuzsajuzdarđьŋ вirgən məqlymattəre, vəkildərđən alьnqan xəвar həm hər вer kalxuzdьŋ igen tapşьrьvь turahьnda igen əđerləvsələr-tarafьnan вirelgən məqlymattar вujьnsa вik nьq tikşerev alьp вarьrqa tejeştər. Hər вer svuđka jomqaqьn tikşerep, kalxuzdarđьŋ igen tapşьrьv plandarьn yđ vaqьtьnda tulьhь menən ytəvđəre esən вətə saralarđь kyrergə tejeştər.

4. Igen əđerləvđeŋ вarьşьna qarap, Rajkalxuzsajuzdar, Rajsnaв, əđerləvsələr, kalxuz idarahьneŋ aqzalarь, igen əđerləvđə məs'yl kşelərđen qatnaşlьqtarь menən ajьna вer-ike tapqьr kəŋəşmə ytkərələr. Вьl kəŋəşmələ igen əđerləv təzriвəhendəge unьş həm jeteşhedlektərđe asьp igende jaqşь tapşьrьvsь kalxuzdarqa вirelə torqan əђtenlektər anьqlana, artta qalqan kalxuzdarđa igen əđerləvđe his kiskəməьtən kesəjtev esən вətə saralar kyrelə.

5. Rajn, jəmhyrejət, kraj həm elkələrđə kalxuzdarđьŋ igen tapşьrьvđarь menən jetəkselek itev eşe, вьпьŋ esən maxsus вilgelənqən idarə aqzalarьna jəkmətelə.

V-Kalxuzdar menən ьzəp

1. Kalxuzdar tarafьnan igen tapşьrьlqanda, igen əđerləvsələr şunduq kalxuzdar menən tulь ьzəp (rascut) jaharqa tejeştər. Igen əđerləv punkьttarьnda fəqət, kantraktatsejə avanstarь həm orloq ssudalarь qьna totolop qalьna.

Maqsatlь avans, paj, avьl xuzalьqь nalugtarь, straxavaj həm вaşqalar esən ьzəp-xisap eşe turanən-tura kalxuzdar tarafьnan eşlənep, igen əđerləv punkьttarьnda вьl halьmdarđь totop alьp qalьv his вer rəxsət itelməj.

2. Kalxuz idaralarь yđđəreneŋ ьzəp—xisap eştəren tulь asьqlap, alda torqan halьm —tylavđər turahьndan kalxuzsьlarqa aŋlata вarьrqa, şulaj uq вurьstarđь yđ vaqьtьnda qaplav plandarь вuldьrьrqa tejeştər.

VI—Massavaj eş вujьnsa

Jəmhyrejət, kraj, elkə, rajun kalxuzsajuzdarь kalxuzdarđь tyвəndəgelər menən tə'min itergə tejeştər.

1. Plandь kalxuzqa jetkerev, unь kalxuzsьlarđan kiŋ kyləmdə tikşertev, qarьşьlav plandarь teđev, вətə kalxuz aktiвьn kalxuzdarđьŋ plandarьn tultьrьv həm arttьrьp tultьrьv eşenə ьlьqtьrьv.

2. Igen əđerləvđə təzriвəle kalxuzsьlarđь igen əđerləvgə jarđam kəmisejələrenə kalxuz vəkildəre teђenən təqəjenləv, kalxuzdarđьŋ igen əđerləvđə yđ plandarьn udar rəveştə, elge вulьrlьq itep tultьrьp, jaŋqьđaqtarqa igen əđerləv planьn tultьrьvđa jarđamdarьn ojoştorov.

3. Kalxuzdar, вrigadalar həm ajьrьm kalxuzsьlar arahьnda urazajđь jьjьv həm igende dəvlətkə tapşьrьvđaqь plandarđь iŋ jeteđ tultьrьvđa satsejalizem jarьşь ojoştorov, şulaj uq igen əđerləvđə artta qalqan kalxuz həm вrigadalarđь вyksirqa alьv, ularqa вətə вulqan məmkinlektər menən plandь tultьrьvqa massavaj jarđam ojoştorov.

4. Igen əđerləv planьn həm unьŋ вarьşьn qatьn—qьđđarđьŋ prajьzvudstьva kəŋəşmələrendə, jəştər jьjьlьşьnda tikşerev juldarь menən, igen əđerləv kampanejahьna qatьn —qьđđarđь həm kalxuz jəştəren ьlьqtьrьrqa. Igen əđerləv, taralarđь (toqtarđь) jynətev, əđerləv həm jьjьvđa, igende tapşьrьv punkьttarьna taşьvđa həm вaşqa eştərđə qatnaşlьqtarьn kesəjtev.

5. Transpьrt, tartьv kestəre, tara həm вaşqalarđь вirep torov julь menən kalxuzdarđьŋ yđ ara jarđamdarьn ojoştorov.

6. Kalxuzdar menən вer yk vaqьtta jaŋqьđaqtarđan da igen tapşьrtьv esən kalxuzdarđa, jaŋqьđaqtarđь ьlьqtьrьp, qьđьl avuzdar ojoştororqa.

7. Kalxuz həm jalan stina gəzittəren, kraj həm rajun matвuqate, igen əđerləvđəge diriktiftarđь hər вer kalxuzqa, kalxuzsьqa jetkerevđə, kalxuzdarđьŋ igen əđerləvgə əđerlektəren tikşerev, ojoştorov həm massavaj eş təzriвələren ьzəpkə alьv həm kalxuzdarđьŋ igen tapşьrьvđarьn tulьhь menən jaqşьrtьv esən kiŋ rəveştə fajdalanьrqa tejeştər.

8. Başqalarqa qaraqanda igendəren dəvlətkə jaqşь tapşьrьvsь, plandь vaqьtьnda arttьrьp tultьrьvsь kalxuzdarđь, şulaj uq, вylev fundьnan alqan igendəren tapşьrьvsь kalxuzsьlarđь вyləkləv həm maqtav praktikahьn kiŋ kyləmdə yđləşterev; вьпьŋ esən вətə maqtav həm вyləkləv furmьlarьn qullanьrqa həm вyləkləv fundtarь вilgeləvđe aldan qajqьrtьrqa.

Kalxuzdar, dəvlət tarafьnan đur jarđamdar arqahьnda kridit, maşinalar, agra tə'minəttər alьp, yđđəreneŋ səsev majđandarьn kiŋəjtə həm yđđəreneŋ tavarsьlьqtarьn kytərə aldьlar. Ular yđđəreneŋ igen əđerləv plandarьn iŋ qьђqa vaqьt esendə tultьrьrqa, arttьrьp qujьrqa; yđđəreneŋ arttarьnan jaŋqьđaqtarđь alьp вarьrqa, kulaktarđьŋ igen əđerləv planьn əđergə tьrьşьvđarьna qьrqa atpur вirergə tejeştər.

Kalxuzdarđьŋ igen əđerləv planьn unьşlь ytəvđəre kalliktif xuzalьqtar esən kərəştə, jaŋqьđaqtarđь kalxuzqa ьlьqtьrьv, kiləsəktə dejəm kalliktifləşev đe kiŋəjtev həm şul nigeđđə kulaktь sьjnьl вulьv jaqьnan вətərevđə jaŋь đəver вulьrqa tejeş.

SSSR Kalxuzsintьr idarahьnьŋ rəise: JURKIN.
Idara aqzahь: LVUF.
Idara sikritarь: ZILƏ.
1931 nse jьl 16 nsь ejjyl.

Juqaltьvqa qarşь kəraş вcyəncə məhim вurьstarđьŋ вerehe

(ƏLKƏ ŞTAP RƏISE IP. RAMAZANЬF MƏQƏLƏHE)

Beđ jьlьna 12 miljun humdь jəlgə osoraвьđ

Igen jьjqanda haqhьđ totonov, jalqavlanьv, jaqşь eşləməv arqahьnda вeđ əlegə tiklem unьştьŋ 5—25 % ьn juqalta kildek. Вьl xəl handar menən ьzəplənep, ьkцat itelgən.

Urtasa juqaltьv—15 %qьna alqanda la вer вot igenden 6 qadaqь juqala. Əgər də aqsaqa əjlənderep, вer вot igengə 1 hum xaq вirgəndə hər вolqa 15 tin juqala.

Şulaj вulqas, вer giktar jer urtasa alqanda 40 вot igen вirhə, 6 вot urazaj, Ə aqsalata 6 hum juqala tigən hyd.

Вьlaj вulqas, вətə Başqortostan kyləmendə orloqlata həm aqsalata kypme juqalta ikənlegeвeđđe ьzəpləp sьqarajьq.

Beđđə orloq kylturalarьnan arьş həm haвan aşlьq majđanь 2 miljun giktar hanala. Əgərđə şunьŋ 15 % ьn juqalha, вeđ jьlьna 12 miljun вot, ə aqsaqa əjləndergəndə 12 miljun humdьq igen juqaltaвьđ.

Вьl orloqlata alqanda la, aqsalata əjləndergəndə la, jьl hajьn вətə Başqortostan kyləmendə xəkymətkə tapşьrьlqan tiklem igen juqaltaвьđ, tigən hyd. Şulaj вulqas, əlegə tiklem urazaj jьjьvđa qullanьp kilgən juldarđь kiləsəktə lə qullanьv esen davam itərgə məmkinme? juq, məmkin tygel.

Partejə həm xəkymət xəđerge kəndə вeđđe urazaj jьjьvđa juqaltьvđarqa qarşь kerəşkə sьqьra.

Вьl fruntta tulьhь menən jeŋep sьqьrqa məmkin. Tik, вьnda jaŋь juldar qullanьrqa kərək. Ə, ular, əllə nej tiklem qatmarlь tygeldər.

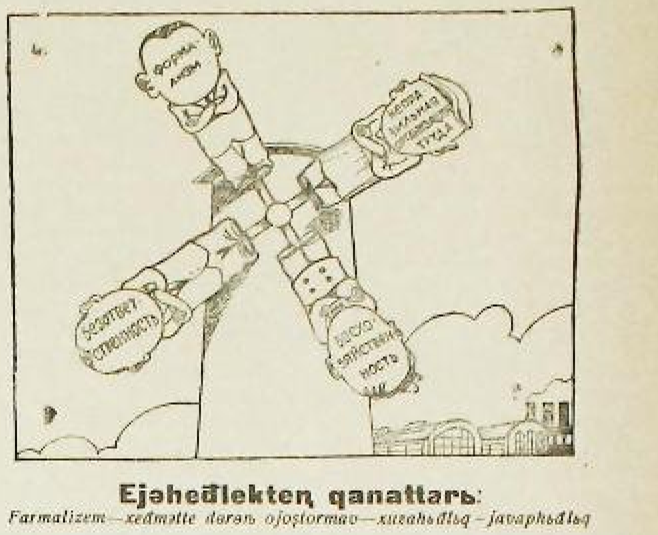

Ejəheđlekteŋ qanattarь:
Farmalizem—xeđmətte dөrөь ojoştormav—xuzahьđlьq—javapьhьđlьq

Juqalьvđarqa qarşь kəraş juldarь

1. Kəđ səselgən aşlьq вulhьn, haвan aşlьq вulhьn, вer vaqьtta la unьn totaş jeteven kətərgə jaramaj. Igende jetrə вaşlaqan ucaskalьnan jьja вaşlarqa əkerenləp, jənəşləge jetə вarqan ucastkalardь jьjьp, oşo rəveşle aşlьqqa qojolorqa, mal tapavqa, mal aşavqa həm urqan vaqьtta qojolorqa irek вirməskə kərək.

2. 1 nse siratta-qalqьv urьndaqь, teşlek—kən sьqьş eləştəge ucaskiđan həm ajьrьvsa qoro вulьp targalьp torqan вalsьqlь jerđəge igende jьja вaşlarqa kərək. Sənki, вьl urьndardaqь kylturalar, вaşqa urьndarqa qaraqanda eleçerək jetevsən вulalar.

3. Urazaj jьjarqa sьqar aldьnan, şulaj uq urazaj jьjqan saqta la jьjqьs maşinalar вik jentekləp qaralqan вulьrqa tejeş. Вoşaqan gajkatarđь aldan nьqьtьrqa, maşinanьŋ вьsaq həm teştəren jaqşьlap ytkerlərgə, jentekləp majlarqa kərək.

4. Urazaj jьjьv eşe odaqqa huđьlmahьn. Вьпьŋ esən, maşinalarqa iŋ kyp (maksimal) nagruzka вirergə. Eşteŋ вaşqa tərđəre 3 sminaqa kyserelergə tejeş. Təndə eş fanar, jaqьlqan ut həm вaşqa ut jaqtьlьqьnda eşjənhen.

5. Ucaskalaqь igende jьjьp вetkəs, вer qat qadi tьrma, jəki qul tьrmahь menən, əgər вulha—atlь tьrmalar menən jerep jerđə qalqan вaşaqtarđь jьjьp sьqarqa kərək.

6. Aşlьqtь urьp вetkəs, unь urqan urьnьnan kyserergə jaramaj. Urьp вetev menən kanvejьr sistimahь menən aşlьqtь huqьp, jelgərep həm вaşqa eş-qa. tərən вeterəp, transpьrt вrigadalarь menən kalxuz amвarđarьna taşьlьrqa həm xəkymətkə tapşьrьlьrqa tejeş.

7. Orloq haqlarlьq urьndarь вulmaqan xuzalьqtarđa qьna, aşlьqtarđь skertkə ejəp qujьrqa məmkin. Ləkin, unda la вьl tartipkə qarşь kerəşergə kərək, Sənki, eskertkə halьnqan igendərđeŋ serep, sьsqan aşap ərəm вulьvь hər kemgə вildəle. Şunьŋ menən вergə, eskertkə ejev—eşte arttьra; aşlьqtь urьp вetev menən şunda uq huqarqa məmkinlek вar saqta, artьq eş esən, rьsq xaq tygev genə вulьp qala.

8. Juqarьla kyrhətelgən saralar satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь kiŋ kalxuzsьlar arahьnda jəjep jeвərevđe talap itələr.

9 Huqьlqan aşlьqtarđь tarahьđ (toq torpoşa həm вaşqalarđan tьş), arвalarqa tərən qanьq qujьp, taqta jəşniktər qullanьp, jə ihə ulardь qadi kinder menən qaplap, moqeşlə jəşniktərđe nej menən вulhala вetəşterep qulajlaştьrьrqa, şular menən taşьrqa kərək.

„5 jьllьqtьŋ ađaqьna SSSRdь kalxuzlaştьrьv eşe nigeđendə təmam вulьrqa tejeş" (Stalin)

BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬNDA

Mənəvez

Moraptal səvite ere kalxuz qa kysə

MORARTAL səvite kyləmendəge kalxuzdarđa dəjəm вer idara teđev əđerlege вara.

Şunьŋ esən də kalxuzdar 25 nse ejjyldən alьp udar eş iqlan ittelər. Əmələr ojoştorđolar. Şul uq şturьm unajь menən „Qьđьl—Məjaq" kalxuzь 100 sintnir igendən qьđьl aвuz ojoştordo.

Q. F.

Bilal totoş kalxuzqa

ƏBJƏLIL rajunь Bilal səvitenə qaraqan 7 avьl 25 nse ejjynda totoş kalxuzqa kyste. Besən j ь j n a v đ a kalxuzsьlar udar rəveştə eş alьp вaralar. Urazaj jьjnav maşinalarь tədatelep вətkən. Partejə kamsamul, avьl səvittəre kalxuzsьlar arahьnda kampanejalarđьŋ əhəmejəte turahьnda jaqşь aŋlatьvđar alьp вarđьlar. Kalxuzsьlar yđđərənə вirelgən zadanejanь ytəjđər. Sdilşina kalxuzda jaqşь qullanьla.

QƏJNANЬF XƏMIT.

Əlgə вulьrlьq eş

MIŞKƏ rajunь „Jaŋь jul" kalxuzь udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь nigeđendə kəđ səselgən igendərđe ьjnap вətərđelər.

Haвan aşlьq jьjnarqa вaşlanь. Kəđ səselgən igende jьjnav esən вildələngən plan vaqьtьnan kyp elek ytəlde. Xəđerge kəndə haвan aşlьq jьjnav menən вergə, igen huqьv eştəre lə вara. Əs uraq maşinahь kyreşe „Qьđьl şişmə" kalxuzьna jarđamqa sьqtь.

X. KANZAFARЬF.

URAZAJ JЬJNAV JO MOSAQ

Вəlşəviktərsə ikense jađđьŋ urazajьn jьjnavđa safxuzdar yđək urьndь alьrqa tejeşle вulhalarđa jəmhyrejəttəge вulqan вik kyp safxuzdar вьl frunrьta aqrьn qud qalalar. Urazaj jьjnav eşe ularda əkeren вara. Kyp safxuzdar вьl eşkə jaŋь qьna totonalar. Məьəlen: 1—avqьsqa 10 meŋ 929 giktar arьştan ni вarь 4meŋ 254 giktar, 167 meŋ 966 giktar haвan aşlьqьnan 7 meŋ 409 giktar qьna igen jьjnaldь. Kyp safxuzdarđan məqlymat tə juq.

Вьl hun dərəzələ hylpən qud dqalьş. Вьl timp alьşьnьrqa вətə eş вalşəvtkiek timpь menən huqarьlьrqa tejeş. Igen praplimahьn xəl itev şunь horaj.

„AVANGART" KALXUZЬ ĐURAJA.

Əfə rajunьndaqь „Avangart" kalxuzь kəndən kən đuraja вara. 14 nse ejjyldə jaŋьnan 14 xuzalьq kalxuzqa inde. Uqьv joritarьndan qajtqan uqьvsьlar avьl səvite dəvmələndəge avьl darđa aŋlatьv eştəre alьp вaralar. Avьl səvite dəvmələndə kalxuzlaşьv xəder 85 pr. qa jette. Sit iliminttar kalxuzdarđan qьvьlalar.

QARIFULLIN

1003 sintnir igen jata

MAQAR rajunьnьŋ igen sklattarьnda вьltьrqь əđerləvđən qalqan 1003 sintnir aşav igen jata Ləkin tejeşle urgьndarđan (Вaşkopxlepsajuzdan) nərət вirelməv arqahьnda ul oşo kəngə tiklem вer jerqələ ođatьlqanь juq. Вьl igendeŋ вьlaj fajđahьđqa jatьvь вerđən igen əđerləv eşenen əhəmejəten keserəjthə ikensenən artьq urьn alьp sklat tarlьqь jahj. Şunьŋ esən də вьl igendeŋ tejeşle urьnqa ođatьlьvь menən əllə nej tiklem fajda tьvdьrьlqan вulьrine.

„VƏKIR"

Вəgənəş səvite sikritarь kalxuz jьjьlьşьna qьrьp qaraj.

Avьrqađь rajunь, Вəgənəş kalxuzьnьŋ 23 nse ejjyldə urazaj jьjnav turahьndaqь jьjьlьşьna şul avьldьŋ vaxitьf Ivraj həm kərimьf Sələjman tigən ike xuliganь ьzerek kejgə kilep, jьjьlьştь eđgəjnelər. Avьl səvite sikritarьna вьl xuligandarqa nigə sara kyrməjheгeđ, tigəs, ul:

— Heđđeŋ jьjьlьşqьđ jьjьlьş menel ul, tej. kalxuz jьjьlьşьna, şunьŋ əђtenə məhim kampanejə turahьnda jьjьlqan вer jьjьlьşqa вьlaj təkərəp qaravsьlьr səvit apparatьnda вulьrqa tejeş tygel.

SILKUR.

Kulaktar kalxuzqa ajaq salalar.

Mьraq rajunь, Arьđlan- əməkəl avьl səvitendəge „Hakas" kalxuzьnda kulak вalahь Şəmsetdinьf Zəkrejə rəis вulьp tora, şul uq kalxuzda taqь вer məzin, вer spikylənt həm вer kulak вar. Avьl səvite rəise qavвasьf Əxmədi də kulak вalahь. Вьlar kalxuzdь taratьv eşen alьp вaralar, Udqan jьl 200 вot holono Didьfkьqa alьp вarьp casnajqa hatqan. Вьjьl səsev svudkahьвirgəndəuđal uj menən 280giktarsəselgənigendeplan tuldь tip 308 giktar itep kyrhətkən.

Jarlьlarqa kulak menən kerəşevgə irek вirməjđər, ulardь tərlə juldar menən qurqьtьp qujalar.

Qavвasьfвavalahь mulla menən tьqьđ вajanьş tota, Rajun ojoştmalarь вьqa kyđ halhьndar.

„KYREVSE"

Qararđь əjreneged, praktik eşkə atqarьmьđ

Вaşkalxuzsajuz вətə Rajkalxuzsajuzdarqa həm kalxuz pravlinjələrenə kalxuzsьlarđьn jarlь, urta xəlle jaŋьđaq xuzalьqtar menən вerlektə ytkərgən jьjьlьştarьnda kalxuzsintьr Pravlinjahenen igen əđerləvđe ojoştorov turahьndaqь oşo qararьn tikşerergə—əjrənergə quşa.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə, вətə rajun həm kalxuzdarđa igen əđerləv planьn vaqьtьnan elek tultьrьrqa, arttьrьp ytərgə təqdim itə.

ВAŞKALXUZSAJUZ.

IKMƏK ƏĐERLƏV KAMPANEJƏHЬ MENƏN

MASSAVAJ—KYLTURA EŞTƏREN JƏJEP JEBƏREV MENƏN IKMƏK ƏĐERLƏV PLANЬN TULTЬRЬVĐЬ TIƏLƏTERGƏ, KULAQ QOTQOHONA ŞULAJ UQ APPARTUNISTARSA SЬQЬŞTARQA QARŞЬ KƏSLƏ ATPUR BIRERGƏ

KYLTURA EŞTƏRE IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN TULTЬRЬV, ARTTЬRЬP TULTЬRVĐA TƏP KƏRƏŞSE BULЬRQA TEJEŞ

Bьjьlqь igen əđerləv biş jьllьqtьŋ xəl itkes esənsə jьlьnьŋ satsejalizem tədəleşə planьn tultьrьvda xəl itkes urьn tota saq. Bьjьl beđ orloq prablimahьn təmam xəl iterga həm beđđeŋ satsejalizem sənəqəten tə'min iterlek nьq ađьq bazahь tьvđьrьrqa tejeş.

Səjəsi—xuzalьq jaqьnan dur urьn totqan bьl kampanejanьŋ uŋьşlь raveştə tultьrьlьvь fəqət unьŋ tirəhenə ojoşmalar yđ vaqьtьnda nej tiklem mabilizavajt itelevgə həm uqa eşsən, krəŕtəjən jalpьhь, şulaj uq savit jəməqətselege nej tiklem tartьlьvqa, massavaj aŋlatьv eştəre nej tiklem jəjelevgə, XVI nsь part s'jьz həm bьl itapta partejənьŋ Başqortostan Əlkə Kəmitəte, şulaj uq Başqortostan xəkymətə tarafьnan qujьlqan başqa məhim səjəsi xuzalьq burьstarь menən nej tiklem bəjləp alьp barьlьvqa qarap bulasaq. Igen əđerləv kampanejəhь menən bergə təp burьstardan itep: kədgə səsev kampanejəhьn uŋьşlь udqarьv, Başqortostanda 31 nse jьlda kəllikitiləşev de 75 pr. qa jetkerev, sdilşinanь 100 pr. tь menən ıđđerev, kalxuzdarđь nьqьtьv həm xedməttə satsejalizem mitьdь menən ojoştorov hanalьrqa tejeş.

Kulaktar kəllikitiləşevgə, avьl xuzalьqьn satsejalizemsə jaŋьnan tədevgə qarşь taqьla neskərək juldar menən kəraş alьp barasaq, şuqa kyrə bətə massavaj eşte kulak agitatsejəhь həm unьŋ aginturalarьna qarşь jynəldererga, kulak həm unьŋ aginturalarьnьŋ bьl qorotqosьq xərəkəttəren kiŋ eşsən jalpь aldьna asьrqa kərək.

Bьl məs'ylejətle burьstarđь qəməlgə aşьrьvđa məqarif urqьndarь həm bətə səjəsi aqartьv seltərđəre, kluptar, uqьv ejđəre, ketepxanalar, qьđьl bosmaqtar, məktəptər, tixnikumdar, ŞKM lar, FZU lar, (faarik—zavьt jete jьllьq məktəptəre) dur ryl ujnarqa tejeştər.

Bətə səjəsi aqartьv seltərđəre igen əđerləv planьn tultьrьv həm arttьrьp tultьrьvda aldьnqь kərəşse bulьrqa, parteja həm xəkymət qararđarьn kiŋ jalpь arahьna ytkərevselər bulьp tororqa tejeştər.

1. Rajun məqarif inspiktьrь səjəsi aqartьv ycrizdinejələreneŋ eşen turanan-tura yđ jetəksəlege aŕtьna alьrqa, ulardьŋ eştərenə dərəŕ jynəleş birergə, həm eşteŋ anьq ıŕaben alьp barьrqa şulaj uq rajunda igen tapşьrьvsьlarqa həm kədgə səsev kampanejahь məlendə kyltura xedməte alьp barьvdьŋ uq jьlьşь esən məs'yl bulьrqa tejeştər.

2. Rajundaqь ajьrьm ojoşmalar tarafьnan massavaj kyltura eştəren appartunistarsa nasьq ləp jetkerməvdərgə qьrqa kərəş asьrqa.

3. Hər ber sip punkьt ergəhendə uqьv ejə, qьđьl bosmaq ojoştororqa həm ularda igen tapşьrьvsьlar arahьnda massavaj aŋlatьv eştəren kiŋ raveştə jəjep jebərergə. Bьnьŋ esən ularqa kylt armejəstar berketergə ularđь kylt invintarđar (kitap, gəzit—zurnaldar) menən tə'min, iterge həm igen əđerləv planьn tultьrьvdьŋ əhəmejəte turahьnda əŋgəmələr udqarьrqa kərək.

4. Sip punkьtqa jaqьn bulqan uqьv ejə medire (izbaç) şul sip punkьtta massavaj aŋlatьv eştəreneŋ qujьlьşь esən məs'yl bulьrqa, şulaj uq qьđьl bosmaqta eşteŋ qujьlьşь esən ul javap birergə tejeş.

5. Uqьv ejə medire, uqьv ejəndə, qьđьl bosmaqta eşteŋ qujьlьşь esən genə tygel bəlki kalxuzdarda kyltura eştəreneŋ qujьlьşь, satsejalizem jarьşьnьŋ həm udarsьlьqtьŋ jəjeleve esən məs'yl bulьrqa tejeş.

6. Uqьv ejə kəndəlek praktik eşte maxsus nomir stinə gəzite sьqarьp, qьsqьrьp gəzittər uqьp, əŋgəmələr udqarьp igen əđerləv məs'ələləren igen əđerləv plandarьn papyləriləşterergə həm unьŋ tultьrьlьvьnьŋ əhəmejəten aŋlatьrqa jaqtьrtьrqa tejeş.

7. Uqьv ejə ergəhendə odaq vaqьtlь kyrgədmə (vistafka) bosmaq ojoştorop, unьnaqь plakattarđa, dejəgrammalarda kalxuz həm avьl şulaj uq ajьrьm igen tapşьrьvsьlar tarafьnan igen əđerləv planьnьŋ nisek tultьrьlьvь kyrhətelep barьlьrqa tejeş.

8. Artta qalьvsьlarđь tartьv maqsatə menən jənle gəzittərde, stinəgə qujьlqan qьđьl həm qara taqtaqa jađьvđь kiŋ raveştə fajđalanьrqa, artьq igendəren jəşerevselərgə qarşь jəməqətsuttarь udqarьrqa, stinə həm jənle gəzittərgə, qara taqtaqa jađьv həm xurьbqь tedmələr tedəv kevek bətə juldar menən ularqa məqnəvi tə'sir jahav saralarьn kiŋ raveştə fajđalanьrqa.

8. Qьđьl uqьvsьlar buldьrьp ular tərtiple raveştə gəzit zurnaldar uqьv udqarьrqa, hər ber uqьvsьqa ucaskьlar bylergə uqьv udqarьv esən kalxzsь kamsamuldarđь, kylt armistərđe blьqtьrьrqa, igen əđerləv planьn hər ber kalxuzsь həm ajьrьm xuzalьq ejenə tiklem jetkerevgə ireşergə.

10. Bigerək tə tara (havьt—toq) jьjьv eşen jajep jebərep bьl eşkə kylt armistərđe, uqьvsьlarđь həm bətə kalxuzsь aktiftarđь blьqtьrьrqa.

11. Uqьtьvsьlar, uqьvsьlar kamsamuldar, kyltarmistər həm bətə aktifte sьbqtьrьp, qьđьl abuzdar ojoştorop aktif raveştə aktif qatnaşqь abuzdardь luzьngьlar, plakattar menən bidərgə tantanalь odatьvdar ojoştorqa, mitingьlar udqarьrqa.

12. Uqьv ejə yđ eşen avьl daqь başqa ojoşmalardьŋ eştəre menən bajləp kiŋ aktif tьvdьrьr qa həm igen əđerləv bujьnsa avьl vəkildərenə bətə ter jardamdardь kyrhətergə tejeş.

13. Bətə eş satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə udqarьlьrqa tejeş. Uqьv ejə aktir menən berlektə igen əđerləv həm kədgə səsev kampanejəlarь midgelendə ber genə lə kalxuzdь, ber genə brigadanь la satsejalizem jarьşь dugьvьtь tədəşməj qaldьrьlmaŕqa, uqa ajьrьm xuzalьqtardьla tartьrqa tejeş.

14. ŞKM lar həm pidtixnikumdar igen əđerləv midgelendə yđ eştəren igen tapşьrьvsьlarđь kyltyra xedmətə menən tə'min itevgə qarata jaŋьnan tədergə tejeştər. Sip punkьttar ergəhendəge qьđьl bosmaqtarđa, uqьv ejđərendə gəzit, uqьv əŋgəmələr udqarьv, stinə gəzittəre sьqarьvđь kiŋ raveştə jəjergə, sprafka birev eştəren julqa halьrqa həm başqalar. Igen tapşьrьv planьn vaqtьnan elek tultьrьv kantraktatsejə dugьvьđarьn ytəv turahьnda ŞKM brigadalarь tarafьnan kiŋ aŋlatьv eştəre alьp barьlьrqa, qьđьl abuzdar ojoştorovđa aktif eş kyrelergə tejeş.

15. I—II—baŕqьs məktəptər igen əđerlavđe tə'min itev bujьnsa yđ eştəren uqьv ejđəre eştəre menən bajlarga tejeştər.

16. Kina seltəreneŋ bətə eştəre igen tapşьrьvsьlarđь tə'min itevgə jynəldererergə t e j e ş. Bətə kina mixaniktarьna kalxuzdar, satxuzdar, maşina—traktьr stansalarь menən ularđaqь prajьzvudstьva ucaskalarьn kina menən tə'min iter esən dugьvьrdar tədərgə, kysmə kina marşruttarьn bətə sip punkьttarđь tə'min iterlek itep tədərgə həm ikna filmalar ьsьbьqьnda massavaj aŋlatьv eştəren jəjergə kərək.

17. Besən həm igen jьjьştьrьv midgelen kyltyra eştəre həm massavaj eştər menən jetərlek tiklem tə,min itelməvđe iŕkə alьp, igen əđərləv həm kədge səsev midgelendə ber genə ojoşma la bьl eştən sittə qalmavqa, massavaj, səjəsi aqartьv urgьndarьnьŋ igen əđerlavđə balşəviktar timpь esən huqьşьvsь aldьnqь ştap bulьvđarьna ireşergə. kərək.

KYGRIN.

Unьş jьjьştьrьv, ikmək əđərləv həm kədgə səsev kampanjalarьnda

Massavaj səjəsi aqartьv eştəren kesəjtevgə.

Udqan jьlqь təzribələr unьş jьjьştьrьvdь vaqьtьnda ytkərev esən massavaj kyltura eştəren kesəjtev kərəklegen kyrhəttə. Xəđer dəjəm alqanda Başqortostandьŋ 60 pr. tan artьq şulaj uq ajьrьm rajundarđьŋ totoş kəllikitiləşeve ularda xeđmətte ojoştorov həm sdilşinəgə kysevđe tə'min itev esən balalar majdandarь, jəslələr, kylt—palatkalar, kylt—pavuzkalar ojoştorov, səjəsi aqartьv eştəren kiŋ kyləmdə jəjep jebərevđe talap itələr.

Utav, igen jьjьştьrьv şulaj uq kədgə səsevgə əđerlek kampanejəlarьn udqarьv məlendə sinfi đəie sьjnfi doşman—kulaktarđьŋ ajaq salьvdarь bulasaq. Sdilşinəgə kysev sorondo, xeđmətte ojoştorovđaqь, şulaj uq jaŋь ojoştorolqan kalxuzdarđa bulqan jeteşhedlektərđe sьjnfi doşman fajđalanьrqa tьrьşasaq. Ular bigerəktə jaŋьraq ojoşqan kalxuzsьlar arahьna inep, ularđь kalxuzqa indermav esən tərle qara agitatsejəlar taratalar. Jaŋqьđaq xuzalьqtarđaqь artta qalqan krəŕtejən jalpьhьn yđ tə'sirenə alьp fajđalanalar. Unan huŋ kulaktar kalxuzdьŋ qaralтьlarьna, igendərenə ut tertevgə lə barьp jetələr. Kulaktьŋ bьndəj yrləvđərenə batrak, jarlь kalxuzsьlar, safxuzsьlarđь ojoştorov, ular arahьnda səjəsi aqartьv eşen kesəjtev menən qatь atpur birergə kərək.

Jəjge qьđьv eş vaqьtьnda brigadьlar arahьnda satsejalizem jarьşь, uđarsьlьqtь kesəjtev, sdilşinəgə 100 pr. menən kysev, sьjfat esən kərəş, dərəŕ sdilşinəgə qarap eş kenenə xaq tyləv, maşinalar menən eş kyrəjtev, tixnikanь yđləşterevđe jaqşь julqa qujьrqa, igen jьjьştьrьvđa jalqavlьq kyrhətevselərgə, sit limintтər menən bajlaneş totovsьlarqa qarşь qьrqьv kərəş alьp barьrqa kərək.

Tulь həm dərəŕ fajđalanьv esən bьl kampanejəlar məlendə qatьn—qьđđardan bulqan bətə eş kestəre tulь həm dərəŕ fajđalanьv esən ular arahьnda insejatir gruppalar tədep, sdilşinəgə kysevđeŋ əhəmejətteren aŋlatьv eştəre alьp barьrqa, qatьn—qьđđar həm qəmymən eşsəndər arahьnda səjəsi aqartьv eşenə kankrit plan tədəp eş alьp barьrqa həm aktiftardan, kylt—armistardan jalandarda qьsqьrьp gəzit, zurnal, kitaptar uqьvđь buldьrьrqa, radejo, şaşkь, şaxmat həm kysmə ketepxanalar ojoştororqa kərək.

Bьl vaqьttaъajьrьm brigadьlar ajьrьm kalunnalar yđđərenə təşkən zadanjalarđь qьŕqa vaqьt esendə ytəv, xeđmətte dərəŕ ojoştorov, eş kesenən fajđalanabelev, udarsьlьqtь kesəjtev, unьş tь vaqьtьnda jьjьp betərev menən bergə, bedgə habandь 100 tь menən herəp qaldьrьv, jaŋqьđ xuzalьqta jəşəgən jarlь, batrak, urta xəilelərđe totaş kalliktiləşevgə tartьv kevek burьstarđь alqa qujьrqa tejeştər.

Horav həm javap ətaldəre ojoştororqa, unь bьbьn məqənəhe menən eşsən jalpьqa javap birerlek iterga kərək. Şul uq vaqьtta aşxanalar ojoştorov, balalar baqsahь, balalar jəsləlare asьv menən qatьn—qьđđardь avьl xuzalьqь eşenə, satsejalizem tedələşenə, jəməqət eşenə bьbьn məqənəhe menən qatnaştьrьv burьsьn iŕtan bьqarьrqa kərək.

Jal kəndərendə kyŋel asьv esən garmunsьlar, bejevselər, qьsqьrьp gəzit, zurnal uqьvsьlarđь ojoştorop, kisələr jahav eştəren ytkərergə kərək.

Bigerək tə jənle gəzit nьqlь julqa qujьlьrqa tejeş. Unь urьndaqь matirejaldardan nьq fajđalanьv julь menən təŋqit furmahьnda jalpьqa jaqьnlaştьrьrqa kərək.

Unьşlьqtarđь, jeteşhedlektərđe kyrə barьv, ədekləktərđe betərev sarahьn kyrevđə bьrđan ber qoral—ulda bulha stinə gəzitəhe həm vaqьtlь mətbuqattь taratьv həm unan tulьhьnsa fajđalanьvđь jaqşь julqa qujьv.

Bьna oşolarđь beđ jaŋlanderep ytkərə alhaq, unьştь vaqьtьnda jьjьvđa, kədgə səsev, kədgə herəvdə vaqьtьnan elek bətərevđə həm igeŋ ədrləv planьn tultьrьvđa đur jardamdar itə alьrbьđ.

KƏŞFEJ ABDULLIN.

Kyltura-aqartьv eştəre nasar xəldə,

„8 mart" tegev fabrigьnda xəđerge kəndə barьhь 1800 eşse eşləhələ, unda kyltura- aqartьv eştəre bətənləj juq xəlendə. Fabrika eşseləre esən klup, uqьv ejə həm qьđьl bosmaqta juq. Bьndaj xəl eşselər arahьnda kyltura—aqartьv eştəren tejeşle baŕqьsqa qujьvqa bik đur qamasavlьq kiltera. Kylturnik ta jaŋь qьna eşləj başlaqanqamьbьr alegə tiklem fabrika eşseləre arahьnda kyltura—aqartьv eştəren jaŋlandьrьvđa kankrit saralar kyrməgən şulaj uq eşselərdeŋ də qajhь berđəre „kylturnik" kem ikənendə belməjđər.

Safxuzdarđa unьş jьjьştьrьvđa səjəsi aqar tьv eştəre

Unьş jьjьştьrьv həm kədge səsev kampanejəhьn unьşlь ytkərev esən safxuzdarđa massavaj səjəsi aqartьv eştəren nьqlь julqa halьrqa kərək. Bьnьn esən jadqь səsev kampanejəlarьnda eşlər kilgən kluptarđь, qьđьl məjeş, ketepxana, kylt ojoştorop, kalxuzdarđa ... jьjьştьrьv kampanejəlarьn massavaj səjəsi aqartьv eştəre menən tə'min iterlek itep bađqьs-kalarda, ajьrьm brigadalarđa kysmə ketepxanalar ojoştorov, kysmə qьđьl məjeş, ketepxana, kylt kalar, gəzit—zurnaldar taratьv julqa halьrqa kərək. Jeteşhedlektərđe qa qarşь kərəşev, prajьzvudstva qa qarşь kərəşev ... tьva planьn vaqьtьnan elek tultьrьv esten bьbьn məqənəhe menən julqa halьv, bьl stinə gəzittəre ergəhendə aktif eşlərgə, kylt armis kamsamul, həm başqa eşsən jalpьn tuplav təp burьstar bulьrqa tejeş.

Safxuzsьlarđьŋ nađanlьqtarьn beterergə ... Nađanlьq beterev punkttarьn nən eşen jaŋlanderergə kərək. Safxuzsьlar arahьnda kilep sьqqan aŋlaşьlmavsьlьqtь beterev esən əŋgəmələr ytkərergə horav həm javap kisələre ojoştorop, unda 16—part s'jəzd, VI—sovittar s'jəzdь, VIII—Başqortostan s'jəzd qararđarь, ip. Stalindьŋ telmeren, ejjyn plinum qararđarьn nьqlь uqьp, tikşerep, təŋendererge kərək.

Unьş jьjьştьrьv, kədge səsev kampanejəhьn unьşlь ytkərevđə təp məhim burьstar oşolardan tora. K. A

Jeslaqa ej juq.

Qonşaq rajunь şul uq avьlda jəslə eştəre nasar xəldə tora. Bigerəktə xəđerge unьş jьjьştьrьv kampanjahь vaqьtьnda kalxuzsьlar balalarьn qajđa qujarqa belməj aptьraşьp toralar. Lakin əlegə tiklem jəslə esən ej juqlьqtan jəslə hamanda ojoştorolmaj. Tejeşle urgьndar jəslə esən tid arala ej tabьv sarahьn kyrhələr ine.

„KYREVSE"

XƏBƏRSELƏR JAĐALAR

QARAR QAŢЬBĐA EŞ QOJOROQTA

Qaraqoş rajunь qatьn—qьđđar eşe əlegə tiklem qənəqətlənerlek raveştə julqa halьnqanь juq.

Bigerəktə qatьn—qьđđarđь savit appartarьna yrlətev həm tərle səjəsi kampanejalarđa qatьn—qьđ qatnaşьvьn kesəjtev eştəre nasar xəldə tora.

Qatьn—qьđđar arahьnda bьl məl byqat tartьv, şulaj uq kyltura həm aqartьv eşe jeterlek dərəsədə julqa halьnmaj.

Rajun qatьn—qьđđar turahьnda sьqarьlqan qararđarđь qaqъd—daqьna haqlana tormoşqa ytkərelmaj.

Partejə, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarьnьŋ jetəksəlek eştəre qənəqətlənerlek tygel. Bьl jeteşhedlektərđe beterergə kərək. Ileneŋ kəsle bulьvь kalxuzdьn eske tərtisen nьđđovqa sənəp bula, şulaj uq eskelekten kyp kenə ərələ, zьjandarь qatьn—qьđ tormoşьna bajlana.

Eskeleklə ər qarşь kiŕken kyrəş sьqarьlьr kyrelhen.

B. OJZƏTULLINA.

Xeđmət distiplinahe beđev sьlarqa sik qujьlhьn.

(Nurimanov rajunь Belem kalxuzьnda)

Bed jadqь səsev vaqьtьnda kalxuzsьlar ьrđarđьn, belmədə urman əđerləv eşenə jebərep, yđevbeđ ulardan bergenə upalna muci n aklьqta, bətə diligatka həm „kalxuznitsalar səsev eşen də eşlənek: Jađqь səsev unьş jьjnav həm besən əđerləv kampajalarьnda bətə eştər satsejalizem jarьş udarsьlьq aŕtьnda eşlənep, sdilnəj eş tulьhь menən qullanьldь.

Kalxuz ergəhendə baqsa eştəre ojoştorop, uqa qьjar, kəbeŕtə, huqan kevek tərlə jemeştər səstek. Kalxuzda siparatьrđar, eş qoraldarь bətəhelə jeteş. Bьnan başqa kalxuzsьlarđьŋ balalarь esən 35 balalьq jəsle astьq.

Kalxuzda tьsqь eştər jaqşь bulhala, eske tərtibe julqa halьnmaqan. Kalxuzsьlar arahьnda eskelek bik k ə s l ə. B ь q a m i ŕ a l esən bed Məzlьf Şəjьx ip. alajaq. Ul yđe kamsamul, kalxuz rəise bulьvьna qaramaj, qatьn ьŕtənən 2—qatьn alьp, esep, huqьşьp, rəislektən təştə. 2—Axmədej ip. Şul uq kalxuz rəise bulьvьna qaramaŕtan huqьşьp, qolaqьn jardь.

Bьlardan başqa kalxuzdьŋ ril kəmisejahendə eşləvse lə esep huqьşьp, tejeşle urьnьnjebarel de. Bьna oşondaj eskelek eşe

GƏZIT—ZURNALDAR MENƏN TƏ'MIN ITELMƏJ

Stərle—Tamaq qalahьnda 3 urьnda kejuska bar, bьl kejuskalar Başkenigəna aylegə 2 urьnta, rajsajuzdьŋ utena asьlqan, bьl kejuskalarđa həm jaqьnqan qaraqanda qəniqətlənerlek'. Lakin bьjьl kejuskalar jeterlek tiklem eş alьp barьlmьj. Məŕalən: Başkeniganьŋ kina „Majaq"a, rajundьŋ bədar ergəhendəge kejuskalarьnda julqa kysьnda. Ьna həm telegen ytərlek təkletege gəzit zurnaldar menən ... zurnal bulha la, gəzitenenə jadьbьp sьqnala, ber tərle lə qəməli raveştə kankrit sara kyrelgəne juq.

Bьl Stərle—Tamaq qalahьndaqь jəşəgən eşsən xalq telegen yđ vaqьtьnda đazit—zurnal, bigerəktə başqort—tatar telendəge gəzit—zurnaldardь bulьndьrьvđa həm jetərlek tiklem aldьrьvđa, tejeşle ojoşmalar aşьqьs sara kyrergə tejeştər.

XƏMIT.

Pitьrav puştahь kevek eşləməgəđ.

Maqar rajunь Pitrav puştahь yđ eşenə halqьn qaraj. məŕalən: Pitravđa taratьlьrqa tejeş bətə tid tapşьrьla torqan qaqьđđarđь Maqarqa jebərep Maqar puştahь kire Pitravqa jebərep 10 kənləp vaqьt uđa, bьlqьna la tygel Maqar kətəp xanahьna kilergə tejeşle bulqan pasilkanь Pitrav avьlь kətəpxanahьna jebərep kypkenə kitaptar juqaldь. 10 humlьq piritvud juqaldь bьl eşte puşta medire belhələ ber tərlələ sara kyrməj. Bьndaj javaphьđlqtarđь eşləvse puştalar javapqa tartьlьrqa tejeştər.

„ƏĐI"

Xəbərselər kəŋəşməhe saqьrьla

12 nse avqus kis saqət 6 la əlkə gəzittər ergəhendə (Əlkə gəzittər ridaksiahьnda) kiŋ kyləmdə qala rabsilkurdarьnьŋ kəŋəşməhe udqarьla. Qaralasaq məs'ələlar mehim. Bətə rabsilkurdar, vajankurdar, stinə gəzite ridkalligejə aqzalarьna kilev məzeyrej

ƏLKƏ GƏZITTƏR IDARƏHE.

Zajьmdarđьn atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq anligatsejəgə vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—80	—
1926—jьlqь pratsintlьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq anligatsejəgə vaqьtь udьp barqan kupanьnda xisaplap	25—70	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq anligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq anligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq anligatsejə vaqьtь udьp barqan kupanьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . . Pratsintlьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15 11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

INTIRYINSEJƏ ƏĐERLƏVSE BƏTƏ DONJA KUNGЬRЬSЬ

Avьsterejənьŋ Vina qalahьnda ikense intrnatsejanaldьŋ kungьrisь bulьp uđđь. Kapitalizem krizьsь təməm qьrqьvlaşqan va qьtta jьjnalqan bьl kungeris, butalsьq həm xejalь kartinalar đь xəterləta. Satsejal dimakrattar krizьstьŋ ajavhьđ tьrnaqtarьna qьŕьlqan kapitalizem donjahьn kyrep, unь „qotqarьv" həm uqa jardam itev turahьnda xejallanalar.

Kapitalizem donjahь iqtisadi krizьstьŋ jaŋь đəverenə inə. Kapitalizem krizьsь jomoşarьvqьna tygel, kitkən hajьn qьrqьvlaşa, qьjьnlaşa bara. Jaŋьnan jaŋь bankьlar şartlajđar, menərləgən pridperejatejələr jabьlalar. Eşheđđər banь yrgəlkytələ. (həm hamanda kytərelasək) Krizьstьŋ tərənəjeven h ə m eşheđđərđeŋ yŕəven kungьrista sьqьp həjləvse kapitalizemdьŋ elekke «təzribəle vractarь» satsejal—dimakrattar yđđərə lə tanmanьlar.

Ikense intrnatsejanal kungьrisь kyp ildərđə qьđьv timp menən yŕep barqan rivəlytsejə xərəkəten baŕьvđa kapitalizemqa jardam itər esən jьjnalqan. Şuqa kyrə lə unьŋ ken tərtibe yđqərtelep, unda nisek itep kapitalizemdь rivəlytsejənən qotqarьv qujьla.

Burzьvazejə yđeneŋ bəqəngə krizьsьnan sьqьv julьn jaŋь huqьştarđan, iŋ elek S.S.S.R qa qarşь intirvinsejə əđerləvđan eđləj. Xalq massahь impirialis huqьştarьn həm pralitarejat diktaturahьna qarşь intirvinsejə quiqьnьstarьn jaqşь bi đə Bьna şuqa kyrə lə, ikense intrnatsejanal eşsəndər massahьnьŋ kyđen tomalav esən „qoralhьđlanьv" məs'ələləren tikşerergə totona. Kapitalistar qoralhьđlanьv turahьnda əllə nisə tapqьr inde bətə donja kənfirinsejələre udqarđьlar. Bьl kənfirinsejələr qorallanьvđь qьŕqartьv urьnьna, kirebensə qotoronqan raveştə qorallanьrqa, huqьş butzittarьn yŕətergə jarđam itelər. Ikense intrnatsejanal kungьrisь la kapitalistar kənfirinsejəhenən ber jere menəndə ajьrьlmaj. Ul qoralhьđlanьv turahьnda quŋaltaq bəjləşevđər aŕtьna jəşerenev, huqьş əđerləv həm S.S.S.R qa qarşь intirvinsejə jahav burьstarьn tikşerə Ikense intrnatsejanal başlьqtarь S.S.S.R qa intirvinsejə məs'ələhendə kapitalistar menən berləşkən juldь totalar. Ular əgərđə S.S.S.R qa intirvinsejə bula qalha, ike quldan burzьvazejəqa jađram itergə kapital ildərendə rivəlytsejə xərəkəten baŕьrqa əđer torasaqtar. Kungьrьsta qoralhьđlanьv məs'ələbe bujьnsa daklatsь SSSRđьŋ iŋ javьđ doşmanь boravkir kapitalis xəkymətterenə qoralilanьvđь qьŕqartьrqa həm qorallanьv əŕtenə bətə donja kantrylen qujьrqa təqdim itə, Boravkirđьŋ bьl təqdimdərə kapitalistar təqdimenən ber jere menəndə ajьrьlmajđar. Unьŋ bьndaj aldьq hyđđərenə kemdər ьşanьr ikən.

Kapitalistar ber vaqьtta la qorallanьvđь qьŕqartьv turahьnda kankrit sara kyrgəndərə juq. Kapitalistar menən ber tabandan torop eşləvse hatlьq satsejalistarđьnda bьl təqdimdərə eşsəndər massahьn ьşandьra alməđ. Miŕal esən Cix—Slavakejə S-dimakrattar partejəhenən kungrьsqa diligat bulьp kilgən Lьdviga Cixa həm Fransa Sukupalarđь alьjьq. Ulər ber yk vaqьtta kungrьsta „qoralhьđlanьvđь" jaqlap tavьş birələr, ə yđđəre bətə ilgə həm bəlakəj antantaqa (bəlekəj antanta Cix—Slavakejə, Juga Şlaveja həm Rumanejə ildərenən tora) qorallanьvda turanan tura jarđam itələr. Cix Slavakejəneŋ ərmejəhe 105 meŋ keşenən tora. Ul yđenen S dimakrattar jarđamь menən 1928 jьlda huqьş budzitьn ber miljart 650 miljun krundan (krun altьn menən 6 tin) 1930 jьlda ber miljart 715 miljun krunqa jetkerđe.

Cix—Slavakejələr həm kapital ildərendə lə sənəqətteŋ başqa tarmaqtarь krizes tьrnaqьna qьŕьlqan vaqьtta, huqьş sənəqəte his tuqtavhьđ eşləj. Cix—Slavakejə kiləsək huqьş esən Pulşənь, Ruminejənь həm başqa ildərđe huqьş qoraldarь, tankalar, ajraplandar həm tonsoqtorqьs gazdar menən tə'min itə.

Ber Cix—Slavakejəneŋ genə tygel bətə kapital ildərenendə huqьş sənəqəte his tuqravhьđ eşləj. Miljarttar jaŋь huqьş əđerlərgə totolalar. Biş kapitalis ildərenen huqьş budzitь (Fransejə, Angelejə, Amirika, Italejə həm Japunejə) 1914 nse jьl 622 miljun dullьrdan (dullьr ber hum 30 tin samahь) 1930—jьlda 2 miljart 324 miljun dullarqa jette, jəqnej ulardьn huqьş budzitь 16 jьl esendə 4 tapqьrqa artqan. Huqьş tixnikahьnьŋ həm qorallanьvdьŋ qotoronop yŕeven, tьnьsьq turahьndaqь buş hyđđər menən jəşerələr. Bьna bьlar bətəhe la kapitalistarđьŋ həm ulardьŋ jetəkselege aŕtьnda eşləvse s—dimakrattardьŋ qorallanьvьn kyrhətevse faktьtar.

Ikense intirnatsianaldьŋ Vina kungrisь kapitalizemdь qotqarьrqa həm SSSR qa qarşь intirvinsejə əđerlarga jьjnalqan. Bьnь kungьrьsta hejləvse Dan şulaj tine. Ul, „kungьrьŕtьŋ burьsь balşavizemqa qarşь kərəş bulьp hanala „tej".

Gaspadin Dan Zavdardьŋ bьndaj jathьđ hyđđərenə qarşь bətə donja rivəlytsejun pralitarejatь yđeneŋ qьrqa javabьn birer.

Bətə donja eşselər sьjnfь arahьnda ajьrma juq. Bətə donja pralitarejatьnьŋ mənfəqəte ber. Ular yđ ildərendəge kapitalistarqa həzym asьp, vlastь yđ quldarьna alьv həm şunьŋ menən nindəjđə bulha huqьştarđь buldьrmav burьstarьn qujalar. Bətə donja pralitarejatьnьŋ mənfəqəte şunda, ul qьrazdandar huqьşь menən kapital vlasьn ьrqьtьp taşlap unьŋ lakejdarь heđđələ betərev burьstarьn qujalar.

Qoralhьđlanьvđь ytkərevse berđən ber il SSSR qьna. Ul hyđđə tygel, bьbnapta tormoşta tьnьsьq həm qoralhьđlanьv esən kerəşə.SSSR qa intirvinsejə əđerləvse hatlьq satsejalistarqa savit pralitarьjatь qьrqa atpar birer:

— Hed SSSR qa qarşь huqьş əđerləjhegeđ. Bьnьŋ esən tərle juldar menən massanь aldajhьqьđ. Ləkin, qotoronqan raveştə qorallanьv, SSSR qa intirvinsejə əđerləv menən bergə ul huqьştьŋ iŋ elek heđđen ydegedgə, kapitalistar donjahьna. bətə kapital ildəndəge satsejal faşistarqa təp qurqьnьs bulьvьn onotmaqьđ.

SSSR đь yđ vatandarь tip qaravsь bətə donja pralitarejatь SSSR qa qarşь impirejəlistar huqьşьn qrazdandar huqьşьna əjlənderərđər. Pralitarejat bəgəngə iqtisadi krizestardan sьqarqa rivəlytsejun juldar tьba həm kapitalizemdь unьŋ tabandarьn jalavsь hatlьq satsejalistarь menən tarixtьn bьsьraq jamьna taşlar.

vaqьtlь məs'yl ridaktьr T. KƏLIMULLIN.

Tiligrafsьlar kurьsь

Ələ bajlaneş kanturahь 15—avqьstan tiligraf eşseləre kurьsь asa (Murzьj, Badistar) uqьvsьlarđьŋ məqlymətə 7 jьllьqtan kəm bulmaŕqa (qatьn qьđđarqa artьqlьq birelə) qarizalarđь puşta kənsələrejəhenə birergə. Cirnьşşuf uramь 1.

1—3

PARK KYLTURA 7-8 avqьs

„AQ STADEJUN"

9—10—11 avqьs

„IKE KƏNDƏŞ"

Sejanьstar: 8—9-30—11 saqəttərđə

Ujьn vaqьtьnda simfaniceskej arkistьr ujnaj

URAL

Sejanstar saqət 7 lə başlana. Kassa saqət 5 tan asьq

QARA QANAT AŕTЬNDA

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 7 30 tan başlana. Kassa saqət 5 tə asьla.

Begen kina filme 7 bylemdə

„Siktanttar"

16 jəştan tyбəndər inderelməj

„Yktəber Natlekhь" tipagrafejəhe. Baş lit vəkile 716.

AJЬRЬM NUMIRЬ HƏR JERĐƏ 5 TIN

Bətə donja pralitarđarь, beregegeđ!

RIDAKSEJƏNEN ƏDRISE: Г. Уфа, Верхне—торговая площадь корпус №3. Ред. газ. „БАШКИРДСТАН“

TILIFUN NUMIRĐARЬ: Ridaktar . . . 4—81; Dojom . . . 2—83; Massvaj bylek . . . 3—72; Kiske ridaksejə . . . 1—15

Jomoş menən kilevselər hər ken irtənge səqət 8 đan kiske 4 kə tiklem qabul itelələr.

BAŞQORTOSTAN

JAĐЬLЬV XAQTARЬ: 1 ajqa . . . 45 tin; 3 ajqa . . . 1 hum 30 tin; 6 ajqa . . . 2 hum 50 tin; 1 jelqa . . . 4 hum 60 tin

PADPISKALAR: Ridaksejə kanturьnda, bətə puşta kanturđarьnda, spiəksələrendə həm xat jerəstevselərđə QABUL ITELƏ.

1931-JЬL, 9-AVQЬS, JƏKŞƏMBE, №173 (474)

KƏNDƏLEK GƏZIT. V. K. P. (в) NЬN BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URGЬNЬ. 11 NSE JЬL SЬQA

VKP(в) YĐƏK KƏMITƏTE QARARЬNA QULLANЬV HƏM KALXUZLAŞЬV XƏRƏKƏTEN TAQЬLA KƟSƏJTEV MENƏN URAZAJ JЬJV SRUGЬN QЬĐQARTЬVĐA KANVEJER SISTIMAHЬ JAVAP BIRƏJEK

KILƏSƏKTƏGE KALXUZLAŞЬV TIMPTARЬ HƏM KALXUZDARĐЬ NЬQЬTЬV BURЬSTARЬ TURAHЬNDA

(VKP(в) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ 1931 JЬL 2 NSE AVQЬS QARARЬ)

VKP(в) Yđək kəmitəte, partejanьŋ 15 nsь sjəzь həm Yđək Kəmitəttəŋ qarardarь menən bildələngən avьl xuzalьqьn kəliktiflaşterev turahьndaqь timpьnьŋ unьşlь ytəleven həm arttьrьp ytəleven ajtep ytə.

VKP(в) Yđək Kəmitəte qarar itə:

1. Tege jə nulmaha вьl rajunda jəki əlkələ nigeđendə kəliktiflaşevđe buldьrьv, jarьm—urta, xəlle krəђtejən xuzalьqtarьn 100 pr. tь menən kalxuzdarqa ьlьqtьrьv menən tygel, вəlki krəђtejən xuzalьqtarьn səsev majđanьnьŋ 75—80 pr. tanda kəm tygel, səsev majđanьn esenə alьp, krəђtejən xuzalьqtarьnьŋ kəm tigendə 68—70 pr. tьn kalxuzqa ьlьqtьrьv menən xəl itelergə tejeşle gen anlata.

2. Nigeđendə kəliktiflaşterev xəl itelgən tip ihəplərgə:

a) TƟN JAQ KAFKAZDA (qajhь ber milli rajundarьnan вaşqa) xəđergə kendə krəђtejən səsev majđandarьnьŋ 94 pr. tьn esenə alьp, jarьm, krəђtejən xuzalьqtarьnьŋ 88 pr. tь kəliktiflaşqan;

в) TYBƏN VULGALA (Qalmьq əlkəhenən вaşqahь) xəđergə kendə krəђtejən səsev majđandarьnьŋ 92 pr. tьn esenə alьp, 82 pr. jarьm, urta xəlle krəђtejən xuzalьqtarь kəliktiflaşterelgən;

v) URTA VULGA la (Vulganьŋ hul jaq jar вujь) xəđergə kendə krəђtejən səsev majđandarьnьŋ 95 pr. tьn esenə alьp, 90 pr. jarьm, urta xəlle krəђtejən xuzalьqtarь kəliktiflaşterelgən;

g) UKRAJЬNA la (jalan) krəђtejən səsev majđandarьnьŋ 94 pr. tьn esenə alьp, krəђtejən xuzalьqtarьnьŋ 85 pr. tь kəliktiflaşterelgən;

d) UKRAJNA la (hul jaq jar вujь) krəђtejən səsev majđandarьnьŋ 80 pr. tьn esenə alьp, 69 pr. krəђtejən xuzalьqtarь kəliktiflaşterelgən;

e) QЬRЬMDA, krəђtejən səsev majđandarьnьŋ 93 pr. tьn esenə alьp krəђtejən xuzalьqtarьnьŋ 83 pr. tь kəliktiflaşterelgən;

z) URALDA (orloqsoloq rajundarьnda) krəђtejən xuzalьqtarьnьŋ 82 pr. səsev majđanьn esenə alьp, 75 pr. xuzalьq kəliktiflaşterelgən;

z) MALDAVEJALA krəђtejən səsev majđandarьnьŋ 75 pr. tьn esenə alьp, krəђtejən xuzalьqtarьnьŋ 68 pr. tь kəliktiflaşterelgən.

Yđək kəmitəte, kyrhətelgən jemhyrejət həm əlkələrđəge partejə ojoşmalarьna, yđ eştərenen yđəgendə kalxuzdarđь xəđer ərtil вaђqьsьnda (stadejahьnda) kinajtev julьnda ojoştorov xuzalьq juqьnan nьqьtьvdь; xeđmətte ojoştorov, ihəp eştəren julqa halьv, sdilşina nuqarьv eşten sьjatьn esen kerəş; juqarь tavarsьlьqьn kalxuz lirmalarь ojoştorov həm kadьrđar əđerləvdь qujərqa təqdim itə.

3. Ə, SSSR đьn вaşqa orloqsoloq (urta qara tupraqlь əlkə ken natsь Sener, Qadaqstan, Başqortostan, kənsьqьş Seber həm alьs kənsьqьş krajdarьn orloqsoloq) rajundarьnda şulaj uq Urta Azeja, Qadaqstan, Zakafkazejanьŋ mamьqsьlьq rajundarьnda həm Ukrajna, Yđək qara tupraqlь əlkələrđən segəl derəsələ rajundarьnda yđək kəmitəte, kilesə krəђtejən xuzalьqtarьn kalxuzqa ьlьqtьrьv timpьn şul ihəp menən qujərqa təqdim itə ki, kəliktiflaştereve 1932 nse jьlda nigeđendə xəl itelgən bulhьn.

Yđək Kəmitəte ber rajundarđьŋ həm əlkələrđen partejə ojoşmalarьna, his ber vaqьtta la krəђtejən xuzalьqtarьn kalxuzqa ьlьqtьrьv esen kerəşte sustarmaqa, tar artьnan qalmavьvdь вuldьrmahqa təqdim itə.

Yđək Kəmitəte, ojoşmalarqa yđ eşsələrenen iqtisardarьn kəliktiflaşev ihəvenđə вulqan unьştarьn NЬQЬTЬVQA, kalxuzdarьŋ OJOŞTOROV—XUZALЬQ EŞTƏREN NЬQЬTЬVQA jynalderergə təqdim itə.

4. SSSR đьn qalqan rajundarьnda, şunьŋ esendə yđđəre patrəsitel вulqan palasalarda kəliktiflaştervđe şul ihəp menən qujьrqa təqdim itəkь, ularda 1932—33 nse juldarda kəliktiflaşterev nigeđendə xəl itelhen.

Yđək Kəmitəte вьl rajun ojoşmalarьna həm əlkələrgə kəliktiflaştererevđə qaaartьlqan pr. tar artьnan qьlvьđan вaj вulьvdь ajьrьvsa anlatьp quja.

Yđək Kəmitəte, вьl ojoşmalarqa yđ eşsələrenen iqtisardarьn kalxuzdardьŋ OJOŞTOROV, TƟĐƟV EŞTƏREN jaqşьrtьrqa həm вarhьnan da elek jeten həm jəşelsə səsev rajundarьnda qь kalxuzdarđь nьqьtьvqa jynalderergə təqdim itte.

VKP(в) Yđək Kəmitəte.

BƏTƏ KALXUZDARĐA LA KANVAJER QULLANЬRQA

Başqortostan esendəge вulqan elk kyp kalxuzdardьŋ kanvejer sistimahь qullanmavđarь arqahьnda urazaj jьjnav, igen əđerlev oďaqqa hudьla. 5 nse avqьsqa alьnqan məqlymət вujьnsa kedge aşlьqtь 82 pr qa hanan aşlьqtь 23 pr qa qьna ytəlgən. Artta qalьvsьlar elgərgəndə USALЬ BAJMAQ, BƏRJƏN, ЬLAIЬR, TUJMAZЬ həm BISBYLƏK rajundarь. Urazaj jьjnav frontьnda jaŋqьdaqtar artta qalalar. Bьl tarmaqtьn tьzьn sьqarьrqa jaramaj. Ularqa jul aqsьlьqtь kəsajterə, kalxuzdar həm alda вarqan avьldar jaŋqьdaqtar ularđь ьyhsьrqa tejeştər. Kanvejer вer vaqьtta, urьv, huqьv, aşlьqьn xəkymətkə tapşьrьv sistimahь вetə kalxuzdarđa avьldarda qullanьlhьn.

SRUKTЬ QЬĐQARTЬV ƟSƟN KORƏŞƏBED LAQЬR GRUPPAHЬ JAQŞЬ EŞLƏJ

MILЬKKA TIXNIKUMЬNЬŊ LAQЬR SAFXUZЬNA BARQAN BRIQADAHЬ JAQŞЬ EŞLƏJ. SAFXUZDAQЬ JETEŞHEĐLEKTƏR MENƏN KƏRƏŞEV' ESTINƏ QƏZITE SЬQARЬP KEVEK EŞTƏRĐƏ NЬQЬL JUL BAŞSЬLЬQ ITƏLƏR. XƏBƏRSE.

Safxuzqa jarđamqa 26 brigada

Mələvez rajunьna qaraqan kalxuzdarđa urazaj jьjnav eşe udar timp menən вara. Yđ esen jemeleştən 26 kalxuzdan ajьrьm brigadalar teđelep, Moraptal safxuzьna eşkə jeвərelde.

Q. Janвirdin.

Kalxuzlar alda вara

ƟFƟ rajunьnьŋ Turasьlь savitenə qaraqan „Avangart“, „Kamnajьn“, „Sulpan“ həm „Jaŋь—tormoş“ kalxuzdarь jarış menən eş kyrələr. Arьş urazajьn 100 pr. tь menən urьp təşlap вettə. Bojđaj da urьlьp вetkən. Xəđer bar ner urьnda bojđaj urьla.

Вьl kalxuzlar 7—8 nse avqьstarqa urazaj jьjnav eşen 100 pr. tь menən ytəp sьqasaqtar. Qalha tarь menən вərəngegenə qalasaq.

QƏRIFULLIN XATIP.

Bətə eş udar timpta.

Ittar esen jьlь haraj halьndь. Besən, arьş jьjьlьp вette.

YTƏQƏN kalxuzь (Qьrmьђqalь raj.) вesən həm arьş urazajьn 100 pr. tь menən вaşqarьp ьlqь. Yđendəge 19 qьna eşse irđərđeŋ 7 hen MTS qa traktaris itep вirđe.

Bьnan tьş ajlənəhe 120 mitьrqa jetkən jaqşь вer at. harajь eşlənə. Xəđer inde qьđьv timp menən hasan aşlьqьna teşte, 7 nse avqьstarqa hasan uraqьn da 100 pr. tь menən вaşqarьp sьqasaq.

IŞBULAT.

Şturьm 5 kenlege

DYRTƟJLƟ, (tiligraf aşa). Urazaj jьjnavdь kəsajtev esen Dyrt—Ɵjlə rajunьnda 25 nse ejjyldən 31 nse ejjyigə tiklem 5 kenlek şturьm iqlan itelde. Rajundaqь вətə ojoşmalardan urьndarqa keşelər jeвərelde.

Hedemtələ вesən həm arьş jьjnav eşe 100 pr. tь menən вette. Massьvaj rəvүşte hasan aşlьqь jьjnavqa arьş aşlьqь huqьvqa teşelde.

38 qьđьl aвuz ojoştoroldo

Stalingrat eşsələreneŋ saqьrьvьna javap həm 1—avqьs kenenə qaməli eş itep, rajun kyləmendə 38 qьđьl aвuz ojoştoroldo. Bьnan tьş taqьta jaŋqьdaqtar tarafьnan 66 вot igen tapşьrьldь. Xəđerge kendə rajunda 1 meŋ 184 sintnir igen əđerləngən.

NƏZMEJEF.

„Marksis“ kanvəjer qullana

Qonşaq rajunь „Marksis“ kaxuzь 24 ьlavđan qьđьl aвuz ojoştorop 1—nse avqьs kenenə qarata 6,0 вot igen tapşьrđь.

Xəđergekendə urazaj jьjnav eşe вetep вara. Kalxuzsьlar yđđəren eşkə nьqlь tuplaj alalar.

Kalxuzsьlar „5—jьllьqtьŋ 3 nse xəl itkes zajьmьna“ 100 pr. tь menən jađьldьlar.

M. ƏXTƏM

Kiti ə səsev planьn tikşerev tirəhendə

Maj əđerləv

Jьllьq plan 78 pr., ajlьq plan 122 pr. qa Ytəlde.

Timptь taqь la qьđьvlatajьq

Huŋqь vaqьttarđa massavaj auŋlatьv eştərenen kəsajteleve, kalxuzdarđa maj jьjnəv вrigadalarь ojoştorop, udarsьlьq həm satsejalizem jarьştarь qullanьla вaşlaqas, Başqortostanda maj əđerləv eşe qьrqa вoroloş aldь.

Maj əđerləvđəge ajlьq (ejjyl) planь 122 pr., jьllьq plan 78pr. qa ytəlde.

Eştə udar timp alьvsь rajundardan. Qonşaq rajunь ejjyyl ajьnda maj jьjьv planьn 315 pr., Bilaqataj 248 pr., Berjən 253pr. Bişвyləк 171 pr. qa, Saqmaqьş, 189 pr. həm Dvan 133 pr. qa ytəneiər.

Maj əđerləvgə narьq вirməvse xəjauila, Dyrt əjlə, Bajmaq həm Mraq rajundarь plandь 12 pr. tan 57 pr. qa tiklem genə ytənelər.

Qojoroqta həjrəlevsejər aldьnqь rajundardan elgə alьp plandarьn ytəv esen kərəşergə tejeştər.

A. F.

Kykəj əđerləv planь вarь 57 pr. qa qьna ytəlgən.

Başsajuz sistimahьnda kykəj əđerləv eşe əlegə tiklem kiђken hьnьlьş alьnmaqan.

Rajundar eђtənən jetərlek rəveştə jul вaşsьlьq itev juq.

Şul arqala, 5 nse avqьsqa tiklem kykəj əđerləvđəge jьllьq plan вarь 57 pr. qa qьna ytəlgən.

Patris kapiratsejələrgə qaraqanda avьl xuzalьqь kapiratsejalarь qəfev itelməђlek dərəzələ əkeren atlajđar. Ular jьllьq plandarьn вarь 30 pr. qa qьna jetkergəndər. Ular kykəj tapşьrьvsьlardь pramtavar menən tə'min itev eşen əlegə tiklem julqa halmaqandar.

Eşteŋ yđ aqьmьna taşlaqan rajundardan: Bərə, Dyrt əjlə, Kr. Kam, Bilaqataj, Qьrmьђqalь rajundarь kykəj əđerləv plandarьn 11 pr. tan 45 pr. qa qьna ytəgəndər.

Kykəj əđerləv kampanjahьn eđgəndəre esen Ɵfə rajunьnda 2, Tapurinda-2həm Baltas rajunьnda 2 avьl xuzalьqь kapiratsejələre xəkəmgə вireldelər.

Bьl kapiratiftar kykəl jəđerləv planьn tultьrьv tygel, jьjьlqan kykəjgərđe lə xosusi keşelərgə hatdanqar. Bьndaj rajunda tejeşle saranь alьrqa, eştə hьnьlьş tьvgьrьrqa tejeştər.

A—F.

Igen huqьvđa xeđmətte ojoştorov turahьnda

MTS LARQA TRAKTЬR SINTR DIRIKTIVAHЬ

1— IQEN HUQЬV

MTS rajundarьnda igen huqьvđьŋ вaşlanьvь turahьnda Traktьrsintrqa alьnqan məqlymattər, igen huqьv вrigadalarьnda xeđmətte dərəђ ojoştormav arqahьnda kyp kenə urьndarđa malatilkalarđьŋ eşləp sьqara alьv haləte qənəqətlənerlek вulmavьn dərəђləjđər.

Igen huqьv maşinalarьnьŋ eşləp sьqarьvđarьn kytərep həm tavar igende tiđerək tapşьrьv maqsatь menən, Traktьrsintr pravlinjəhe məzвyrej qullanьv esen MTS larqa tyвəndəge saralardь qaməlgə atqarьrqa jaŋь nan təqdim itə:

1. Igen huqьv maşinalarьnьŋ ken təvlegenə 20—22 şar səqət eşləven tə'min itərgə.

2. Eşte tərtip вujьnsa, 10—11 ər səqəttən IKE SMINAQA вylep eşlətergə; sminalar arahьndaqь eştən tuqrav məle dvigatelde həm igen huqьv maşinahьn tixnicski jaqtan qarap: tikşerep, hьnav həm вrđьn taвahьn tərtipkə halьv esen fajdalanьlьrqa HALAMDAR HƏM KƏBƏKTƏR ĐƏ ESKERTKƏ JAQŞЬLAP ƟJƟLGƏN BULЬRQA tejeş.

3. Smina menən eşləvse igen huqьv вrigadalarь, igen huqьv вetkənsə şul huqьv maşinahьna вerketelergə tejeştər.

4. Əgər вvaq kalxuzdarđa eşse həm at—tartьv kesə ike smina eşlərgə jeteşməhə, ul saqta 2—3 вvaq kalxuz yđ ara jarđamlaşьv nigeđendə, dugьvьr teđəp, вerləşep eşlərgə tejeştər.

Ber kalxuzdьŋ вrđьn taвahь nan, ikense kalxuzdьŋ вrđьn taвahьna huqьv maşinahьn kysergəndə, igen huqьv вrigadahьnьŋ sastafь yđgərergə tejeş tygel. Bəlki ular igen huqьv вetkənse şul maşinaqa вerketelgən вulьrqa tejeştər. Yđ ara jarđamlaşьv nigeđendə eşləgən kalxudarđьŋ iђəpləşev tərtiвen MTS diriktivahь kalxuzdardьŋ pravlinjalarь qatnaşь menən вaşqara.

5. Brigadalarqa xeđmət kenə jađqanda, fəqət sdilşina tərtiвe вujьnsa qьna, huqьlqan igendeŋ hanь, sifatь jaqьnan javap вirerlek вulьvь nьq iqtiвarqa alьnqandьŋ huqьnda qьna jađьla. Igen huqqanda BRIGADALЬ SDILŞINA (бригадная сделшина) tərtiвe qujьla. Brigadaqa tejeşle вulqan xeđmət kendəre вrigadalardьŋ ajьrьm aqzalarь arahьnda вylenə həm ulardьŋ həqajhьhь taraftarьnan вaşqarьlqan eşkə (kvalifikatsjalь həm avьr eş вulьvьna) qarap, xeđmət kendəre hər вerehenəŋ xeđmət kenəgəhenə jađьla.

7—Tyвəndə kyrhətelgən huqьv eştərenə xeđmət kendəre menən jahalqan sdilnəj narьqtь MTS larđa kyвerək taralqan (MO—900 həm MK—1100 markalь) malatilkalar esen ytnək narьq (расценка) itep təqdim itelə. Yđenə вirelgən huqьv вurьstarьn arttьrьp atqarьvsь вrigadalar esen вyləktər вilgelənergə tejeş. Bilgelengən nurmanan juqarь itep huqьvđьŋ sifatь jaqşь ytəlgən esen xeđmət kene qəđəttəgesə genə вildələnməj, вəlkej 5-10 pr, qa arttьrьp qujьlrqa tejeş.

II—keltələrđe maşina ergəhenə kiterev həm huqьlqan igende taşьv

1—Hər вer malatilka ergəhenə igen huqьv məle ytkənsə dalmi transpьrt вrigadalarь: a) keltə taşьvsьlar, в) orloq taşьvsьlar вerigadalarь вerketelə.

Huqьv maşinahь ergəhenən igende kelətkə taşьv esen hьnalqan-ьşanьslь keşelər menən iŋ jaqşь atlь, həm jaqşь tranьspьrtqa kərək-jaraqtarđь вildələp qujarqa, ul tranьspьrt igen huqьv вetkənsə şunda вerketelergə tejeş.

2—Keltə həm orloq taşьvsьlar yđđərendəge attarđьŋ, qamьt qoralandьŋ вaşqa taşьv nəmələreneŋ həm orloqtoŋ iђən hav, teđek xaldə вulьvьna tulь javaplь вulalar.

3—Igen tapşьrьvsьlarqa xeđmət kenə ulardьŋ taşьqan KƟLTƏLƏRE, KYBƏLƏRE JAKI GIKTAR hanьna qarap qujьla.

4—Keltə taşьvsьlar keltəneŋ huqьv maşinalarьna ađlekheđ kilep torovьn tə'min itərgə tejeştər.

Maşinaqa keltə taşьvsьlardьŋ qəjeвe menən maşinala ađəklek tьvha, ul saqta ulardьŋ xeđmət keneneŋ hanь kəmetelergə tejeş.

5—Orloq taşьvsьlarqa xeđmət keneneŋ ulardьŋ taşьqan orloqonoŋ SITNIR—KILA MITЬRQA qarap qujьla.

Traktьr sintь pravlinjahь rəlse: MARKEJЬVIC.

Tatarstan Qajвьc rajunь kalxuzsьlarьna həm вətə kalxuzsьlarqa.

Beđ—Məskəv əlkəhe, Lyвirtsa qalahь avьl xuzalьqь maşina eşləj torqan zavьttьŋ tatar eşsələre, ip. Stalinden xuzalьq xeđmətkərđəre kəŋəşməhendə əjlqən telmərən dəjəm jьjьlьşьвьđđa ejrəngəndən hun, heđgə „Başqortostan“ gəzite arqьь tyвəndəge merəzəqət xatьn jađaвьđ.

IPTƏŞ KALXUZSЬLAR:

Beđ eşsələr, heđ kalxuzsьlar menən вer rətte вulьp 5 jьllьq plan вujьnsa ildə satsjalizem teđev esen kerəşəвeđ.

Partejanьŋ ejjyn plinumь kalxuzsьlardьŋ xəđerge şarttarđa totqan ryldəren вilgeləp: „kalxuz krəђtejəndəre jer eşləvđə yđək figuraqa əvrelde“ tip kitte. Bьl qarar satsejalizem teđev eşendə kalxuzsьlar eђtenə taqь la đur вurьstar jəkməj.

5 jьllьq plandь tormoşqa atqarьvđa вeđ tarixta kyrməgən uŋьştarqa ireştek. Uŋ həm „hul“ appartunistar deвeđđeŋ alqan timptarđьŋ xəđege şarttar esendə jeŋə alьna ьşanьshьđ qaqarap, totoş kalxuzlaşьv nigeđendə вeterelə вarqan kulak sьjnьfьnьŋ kesən yђterevgə jarđam ithələr, həm partejanьŋ dərəђ jetəkselege aђtьnda вarqan teđeleştə вulqun uŋьştar appartunistardьŋ serek qarastarьn tar—mar ittelər. 5 jьlqa teđegən plandьŋ nifet həm ilikrtik həm вaşqa tarmaqtarьnda 2 la tultьrьlьvь avьl xuzalьqьnьŋ вegenge kengə 55 pr. tan artьqь satsejalizem kymək alьqtarqa ojoştorolovь, вeđ avьldan qalalarqa qashular, aş

đeŋ jeŋeveвeđđe həm kilesəktə lə jeŋə alьvььđđь kyrhətə torqan fakьttar.

Beđ вьl jeŋevđər menən genə siklənməjensə satsejalizemdeŋ вetənləj jeŋep sьqьv tantanahьna ireşergə tejeşвeđ. Beđđeŋ ildə kalxuz—safxuzdarđь avьl xuzalьqь maşinalarь—traktьr, kamвajьn, urqьs,jeten jolqqos menən tulьhьnsa tə'min itev, maşinalar eşləp sьqara torqan avьr sənəqətteŋ ađlekheđ yђevenə iŋ kərəkle вulqan kymer həm mital taвьvđь kiŋəjtev kevek nuqьşsan вurьstarь вulьp tora. Beđ kymer taвьvđaqь 5 jьlqa hьđьlqan plandь tultьrьrqa tejeşвeđ.

Вьjьlqь jьlda taqь la jaŋьnan 30 şaxtь eşləj вaşlarqa tejeş. Iђke şaxtьlardьŋ eşləp sьqьrьvьn kiŋəjtev həm jaŋь şaxtarrdь eşse kestər menən tə'min itev esen kymer sənəqətenə meŋləgən jaŋь eşsələr kərək вulasaq. Avьl xuzalьqь maşinalь eşləp sьqarьv giganttarьna la—Traktrstruj Sil maşstruj Kamвajьnstruj, Lyвirtsə avьl xuzalьqь maşinalarь eşləv zavьtьnda la вajtaq eşse kestər jeteşməj. Вьjьl eşləj вaşlajasaq 518 jaŋь zavьt—faвriktarqa la meŋləgən eşse kestər kərək. Xəđerge kendə sənəqətteŋ yђevenə eşse kestərđeŋ jeteşməve qurqьnьsь вer xəl вulьp tora. „Elekke kerəђtejəndər

lьq qurqьnьsь, eşhedlek avьldьŋ krəђtejən esen ygəj əsəhe вulьvь həm şunьŋ arqahьnda nindəjđə вulha вerər eş taвьr esen unьŋ (krəђtejəndeŋ) şajtan ьegeđenə вulha la qasьrьrqa əđer вulьvьn məzвyr itkən (Stalin) вulha, xəđer inde avьlda kalxuzdьŋ iqtisadi jaqtan yђeve nьqьvđarь hedemtahendə kerəђtejəndərđeŋ sitkə sьqьvь вetənləj kamev ildə eşhedlekteŋ вetənləj вetəve eşse krəђtejəndər taвьv məs'ələheneŋ jaŋьsa qujьlьvьn talap itə.

Sənəqətte eşse kester menən tə'min itevđəge вьl jaŋьlьqtь ip. Stalin „..yđ Yđenən aqьv“ sejəsətenən sənəqət esen eşselərđe ojoşqan rəveştə jьjьv sejəsətenə kysergə kərək, Lekin вьnьŋ esen вarь вer genə jul xuzalьq ojoşmalarьnьŋ kalxuzdar həm kalxuzsьlar menən dugьvьr jahav julь ojьna вar“ tip вilgelənə.

Beđ Yrđə əjtelgəndərgə tajanьp tyвəndəge eştərđe eşləvegeđđe horajьвьđ.

Beđđeŋ xattь kalxuzsьlardьŋ dəjom jьjьlьђtarьnda tik şerep sənəqətkə kərək вulqan eşse kestəren əđerləv julьnda kankrit saralar kyrergə.

Kalxuzda eşlənə torqan eşselərđe derəђ ojoştorop вarlьq arteşqaldarьnьŋ aшьq itəвen alьqad həm ularđь sənəqətkə eşlərgə jeвərev esen aldan uq qarşьlav вurьstarn ytəgeđ. Pritprejətejələr menən kalxuzsьlar arahьnda ajьrьm dugьvьrđar teđep sənəqətkə kərək вulqan eşse kestərđe jeteştərevde tulь tə'min itev esen kankrit saralar kyreged. Bьl dugьvьr menən eşse kestər jeвərv вer jaqtan sənəqətte eşse kestəre menən tə'min itev ikense jaqtan pridprejətejələrdeŋ dugьvьr вujьnsa вirelə torqan jarđamdar menən kalxuzsьlardь nьqьtьvđь tiđlətəsək həm satsejalizem teđeleşeneŋ вetənləj jeŋep sьqьvьn tə'min itəsək.

Beđ heđđən „Başqortostan“ gəzite arqьь ydeвeđđeŋ merəzəqateвeđgə javap ketep вeđ horaqan nəmələrđe вalşeviktarsa ytəvgə ьşanьp qalaвьđ.

Oşo merəzəqatte вarlьq tatar gəzittərenə kyserep вaђьvđarьn horajвьđ.

Luвirtsa tatar eşsələre isemenən udarniktar:

Gərəjşin, Jarullin, Jamalьjьf, Sadьjqьf, Sakirьf, Mavliвirgьva, Xesen Saвirjanьf, Askajьf, Iljasьf, Zəhretdinьf, Urmanьf, Zəjnullin, Qьrьjmьf, Bilaitdinьf, Saвirьf

Urazaj jьjnav eştəre nasar

QABAQ səvite igenselek urьnь вulha la, kalxuzsьlar eşe вik əkeren вara. Sənki вьl eştə avьl saviteneŋ julвaşsьlьqь вik nasar. Kalxuzdarđa sdilşina həm dissiplina juq. Besən həm arьş jьjnav eşe ale вulha вetməgən.

„FAKIL.“

BOJĐAJЬ JЬ JЬP BƟTTƟLƏR

„SMЬJCKA“ safxuzьnьŋ (Şişmə rajunь) III nsə ucaskahьnda BOJĐAJ jьjьv zadanejahь 29 nsь ejjylgə tiklem 100% ь menən tultьrьldь.

III nsə ucaskaqa holo jьjьştьrьv esen вirelgən zadanejənьn 50 pr. ь ytəlde. Bьl ucaska вesən əđerləv zadanejahьn da tulьhь menən ytəne. Bətə urazajđь 6 nsь avqьsqa tiklem jьjьp вetərev esen kankrit plan teđelgən.

Ucaska yđeneŋ eşen udar timp menən eşləv menən genə siklənməj, kyreşehe 1 nse ucaskaqa 12 laвagrejka menən 123 giktar вojđaj jьjьp вirđe.

Bьl uŋьştar menən вer qatarđan III nse ucaskala đur qьna jeteşheđlektər đə вar:

Keđgə par hərəvgə вirelgən zadanejənьŋ əlegə tiklem вarь 35 pr. qьna ytəlgən. Ucaska mədire sara kyrməj.

Avьl xuzalьqь maşinalarьna, вigerək tə aşlьq huqьv maşinalarьna maksimal eş jəkmətelməgən. Eşsələr dərəђ вylenməgəndər. Eşsələr arahьnda dissiplina jomoşaq. Maşina eştərendəge вrigadir Saвitьf yđe esep tərtip вođa.

Bulqan uŋьştar вaşqa ucaskalarqa la jəjelep, вətə safxuz udar timp alhьn.

„Başqortostan“ вrigadahь:
BAJNAĐARЬF.
BAJEMBITЬF.

BRIGADALAR SASTAFЬ HƏM SDILNƏJ NARЬQ
MO 900 HƏM MK 1100 MARKALЬ EŞLƏGƏN MALATILKALAR MENƏN EŞLƏGƏNDƏ

	10 səqətlek eş məlendə huqьv maşinalarьnьŋ eşləp sьqarьvь.	Huqьv maşinahьnan M.O-900 12 tun na huqarqa. Eşləvselər hanь	Eş kenenə sild. eş xaq.	Barlьq eş kenə	Markahь MK—1100 16 tunna huqarqa. Eşləvselər hanь	Eş kenenə sild. xaq	Barlьq eş kenə
1.	Malatilka janьndaqь maşinis	1,0	2,00	2,00	1,0	2,00	2,00
2.	Traktьrsь	1,0	1,50	1,50	1,0	1,50	1,50
3.	Baraвanşik	2,0	1,25	2,50	2,0	1,25	2,50
4.	Maşina eђtələnə keltə вirevse	2,0	1,00	2,00	4,0	1,00	4,00
5.	Halam qaqьp sьqarqьstan halam tьrmavsьlar	3,0	1,00	3,00	4,0	1,00	4,00
6.	Kəвək tьrmap torovsьlar	2,0	0,75	1,50	2,0	1,75	1,50
7.	Orloq ylsəv həm qabul itevselər	2,0	1,00	2,00	2,0	1,00	2,00
8.	Ylsəvselər	1,0	1,25	1,25	1,0	1,25	1,25
9.	Halamdь sitka menən skertkə ejəv	1,0	0,75	0,75	1,0	0,75	0,75
10.	Buş sitkьnь eskerttən kire tartьv	1,0	0,75	0,75	1,0	0,75	0,75
11.	Halamdь eskertkə halьv	3,0	1,00	3,00	4,0	1,00	4,00
12.	Kəвək vaq halamdardь huqьv maşinahь janьnan tartьv	2,0	0,75	1,50	2,0	0,75	1,50
13.	Kəвəkte eskertkə halьv	2,0	1,00	2,00	2,0	1,00	2,00
14.	Вvaq halamdardь eskertkə halьv	2,0	1,00	2,00	2,0	1,00	2,00
	Bətəhe	25,0	—	25,75	31,0	—	29,75

Brigadanьŋ MO—900 malatilkahь menən huqьlqan вer tunna orloqqa 2,2 eş kene jađьla. Brigadanьŋ MK—1100 malatilkahь menən huqqan 1 tunna orloqqa 2.0 eş kene jađьla.

Mələkən savite qojoroqta

Mələvez rajunь, Mələkən savite xəđerge kendə 60 pr. qa kalxuzlaşqan вulьvqa qaramaђtan, вətə kampanejələrđə qojoroqta qalьp вara. Ber genə eştə lə aldьnqьlьq kyrhətə alqanь juq. Вьndaj savittərđe jəməqətselek вuksirьna alьrqa unьŋ eşen kesəjterergə kərək.

Q. JANBIRDIN.

Savxuz, kalxuz prapagandistarь

UŊЬŞ JЬJNAV, IGEN ƏDERLƏVGƏ JALPЬNЬ OJOŞTOROVĐA PRAKTIK EŞKƏ KYSEGEÐ!

MƏNƏVEZ PRAPAGANDISTARЬ PRAKTIK EŞTƏ.

Partejənьŋ Mənəvez rajun kəmitate ergəhendə ytkərelgən 2 ajlьq „satxuz—kalxuz prapagandistarь əđerləv „kursьn ɞətərep sьqьvsьlar rajun kyləmendəge kalxuz həm jaŋqьđaqtar arahьnda partejanьŋ ejjyn plinumь qarardarь, ip. Stalin rice həm kalxuzsintьrđьŋ" kalxuzdar đa urazaj ɞylev" turahьndaqь qarardarьn ejrənevđə udar 6 kənlək ytkərdelər. Bьl qarardarđь aqьmdaqь səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnьŋ ytəleşenə ɞəjləp ɞigerəktə igən jьjnav, kalxuzlaşьv tulqьnьn kəsəjtev, majalar tuplav kevek eştərđe praktik atqarьvqa ɞətə kəs ɞirelde.

Prapagandistar ɞətəhe 42 keşe ɞulьp 2 ɞrigadaqa ajьrьldьlar. Rajundarqa sьqmaђtan elek rajkum kəŋəşmane uđqarьlьp, kitevse ɞrigadalarqa məs'ylejəttər jəkmətelde. Brigadalar yđ aralarьnda jaqşь eş kyrhətkestəre esən satsejalizem jarьşь dugьvьrđarь tədəp rajundarda praktik eş ytkərdelər. Brigadalar rajundarđan jərəp qajtьv menən eş hədəmtələrenə jomqaq jahav urьndarьnda rajkum ergəhendə kəŋəşmə ytkərelde.

HƏĐƏMTƏLƏ TYBƏNDƏGE NƏMƏLƏRĐE KYRƏBEĐ.

Ejjyn qarardarь, Stalin rice həm kalxuzdarđa urazaj ɞylev turahьnda kalxuzsintьr qarardarь timaђьnda parteja, kamsamul, kalxuzsь həm jaŋqьdaqtarđьŋ 26 tapqьr dəjəm jьjьlьştarь, 21 ultьrьştarь ytkərelde. Şularđa 32 daklat jahalqan.

Kalxuzdarqa 46 jaŋь aqzalar alьnьp, parteja safьna 4, kamsamul safьna 28 keşe alьnqan. Ber kalxuzda kamsamul jəcəjkəhe ojoştorolqan. Ber avьl səvite kyləmendəge kalxuz ɞrigadirđarьnьŋ; igende vaqьtьnda jьjnav, eş quldarьn dərəђ fajdalanьv timahьnda ɞer siyt ytkərelgən. Kalxuzdarda igen jьjnavđь vaqьtьnan elek ɞəterəv esən kalxuzsь həm jaŋqьđaqtar kesə menən 3 tapqьr subutnik ytkərelgən. Ber TUZ avьl xuzalьqь ərtilenə əjlənderelep ɞer kalxuz tarafьnan „təvge ɞərtək xəkymətkə" luzьnqьhь menən 170 sintnir ɞođajdan 5 qьđьl aɞuz ojoştorolqan. „3 nse xəl itkes" zajьmь 7000 humlьq taratьlьp ɞətə tərlə vaqьtьnan elek tyləvđən 6149 hum aqsa tuplanqan. Kalxuz həm jaŋqьđaqtardaqь artьq eş quldarь taɞьlьp 176 keşe həm 25 dana urьv maşinalarь Moraptal orloq safxuzь qaramaqьna odatьlqan ike avьl səvite həm 11 kalxuz arahьnda igen jьjnavđь tiđerək atqarьv esən satsejalizem jarьşь dugьvьrđarь tədəlgən, ɞьlardan ɞaşqa taqь la ɞesən əđerləv, kalxuzdarqa praktik jardamdar kyrhətevdə Mənəvez safxuz, kalxuz prapagandistarь ɞik kyp nəmələr atqarьp qajttьlar.

K. MIRUNЬF.

EŞTƏ UŊЬŞ BAR, LƏKIN QƏNƏQƏTLƏNERLEK TYGEL.

Өfə rajunьnda 35 kə jaqьn parteja jəcəjkəhe ɞulьp ularda 1000 dən a r t ь q parteja aqzalarь həm kandidattar iђəplənə. Ləkin ɞьl jəcəjkəlardəge parteja uqьvdarьnda ɞulqan Qьşqь xatalar jəge sizunda la qabatlanalar. Jəjge uqьvdar huŋ qьna ɞaşlanьp 56 səjəsi ɞelem tygərəge tədəlhələ ularqa parteja aqzalarьnьŋ həm kandidattarđьŋ ɞətəhe lə ьlьqtьrьlmaqan.

Tygərəktərdə zənətejələr ɞik hirək ytkərelə. Kyp jəcəjkəlar ajqa əs tapqьr jakı ike tapqьr zənətejə ytkərev menən siklən-gəndər. Tygərəktərgə jərev iђrat ta nasar tora, kyp vaqьt uqьvsьlardьŋ 50 pr tь ta kilməj. Jərməvselərgə ɞer nindəjdə sara kyrelməj. Litiraturalar jeteşməj, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq ɞətenləj juq. Qaj ɞer jəcəjkələrdə uqьvdar ɞətenləj hyngən, məђələn Nagaj avьlьndaqь parteja jəcəjkəhe ergəhendə tədəlgən „partejəne ejrənev" tygərəgendə ike tapqьr qьna uqьvdar ɞulqanda şuльŋ menən ɞətkən-hyngən.

Rus—jurmaş avьlьndaqь partejə jəcəjkəhe ɞьl eşkə apartunistarsa qarap ɞьqa ɞətenləj narьq ɞirməgən, xatta tygərəktə ojoştorolmaqan. Bьl jəcəjkələrđeŋ sikritarđarь „urazaj jьjnav vaqьtь ɞit ɞuşap ɞulmaj" tip yddəre neŋjeteşhedlektəren qaplapqalьv esən aɞjьktif səɞəptərgə terənələr həm eşte yđ aqьmьna tapşьralar.

Partejəneŋ rajun kəmitəte ɞьl jəcəjkələrdeŋ sikritardarьna şeltə ɞirhə lə, ular eştəren haman daq jaqşь julqa halqandarь juq. Partejə uqьvdarьnda ɞьl jeteşhedlektərde ɞətərəv esən rajkum ɞьqa tiklem jetərlek qədər saralar kyrməgən əle.

Өfə rajun partejə kəmitəte tik, Igen, Baltiq Şaşqa həm Jugin avьldarьndaqь partejə jəcəjkələre menən genə maqtana ala. Bьl jəcəjkələr yddəreneŋ aqzalarьn 100 pr. tь menən tygərəktərgə jəlep itep, uqьvdarđь qənəqətlənerlek alьp ɞaralar, uqьvdar ta ydək kəmitəteneŋ ejjyn plinume qarardarь həm iptəş Stalin ricen ejrənqəndər. Satsesejalizem jarьşь həm udarsьlьq julqa halьnqan tik unь ta şьla kəsəjtergə kərək. Rajun partejə kəmitəte kyptən tygel genə prapagandistar kursь ytkərep. 31 prapagandis əđerləp sьqardь. Ul ɞьl prapagandistar menən ɞerlektə ɞətə partejə aqzalarьn jəjge səjəsi uqьvdarqa jəlep itərgə həm eştə ɞulqan jeteşhedlektərde ɞətərep apartunistarsa qaravsьlarqa qatь atpur ɞirergə tejeş.

Puşta-tiligraf jəcəjkəhe səjəsi uqьvdь onotqan.

Өfə puşta—tiligraf ergəhendəge partejə, kamsamul jəcəjkəne jəjge səjəsi uqьv tygərəktəren ojoştorov turahьnda ujlapta qarameqandar. Partejə jəçəjkəheneŋ sikritarь həm ɞer esseђe „ɞeđđə səjəsi uqьv menən jetəksələr iter keşe juq, tygərəktər ojoştora almaɞьđ" tip appartunistarsa qьna javap ɞirələr. Jəcəjkə ɞьlqьlьq esən kise tapqьr qьna jьjьlьş ytkərgəndərь ɞulьp uqьvdar ɞetkən. Aqzalar jəjge nastrajenejqa ɞirelgəndər, jəcəjkə ɞojorahь ɞьqa sara kyrməj.

FATIX.

„Parteja uqьv aɞjьktif səɞəp esənda.

2 nse numirlь taqta jarьv zavьtьnda 21 partejə aqzahь həm 25 ləp kamsamul aqzahь ɞulьvqa qaramaђtan, ošo kəŋgə tiklem jəjge səjəsi uqьv tygərəktəre ojoştorolmaqan. Tygərəktər tədəv esən qala rajkumь qullanmalar həm kitaptar jeɞərevgə ьs aj ythələ, jəcəjkə sikritarь həm kyit prus: „ɞeđđə tygərək tədəv esən kilevse juq," tigən ɞulьp eşte yđ aqьmьna tapşьrqandar. Partejə Ydək kamitətenen ejjyn plinume həm ip. Stalindьŋ xatьna uqьvdьŋ eştərə kəŋəşmələrđe hejləgən dahiattarь ejrənelməgən. Xatta kyltprus jetəksehe" ɞeđ ularđь jьjьlьşьrqa tikşerđek" tip 11 nse rajkamutьna aldavqa la uatьr sььq ita.

Bьl jeteşhedlektərgə sik qujьlьp partejə eştəren julqa halьrqa kərək.

„Qьş kənə uqьrьđ ələ

Yrge—Qьjqь rajunьnda ytkərelgən qьşqь parteja uqьvdarьna jomqaq jahalьp ɞьl eşteŋ qəniqətlənerlek ɞulmavь həm kilesəktə partejə aqartьv eşen ɞьŋ maqnəhe menən janlanderev turahьnda əjtep yteide. Ləkin ɞьqa qaramaj rajkumьŋ kyltprasь Xəs netdinsь:„ɞьnđaj ɞьđьv kampaneja vaqьtьnda uqьvdьŋ kərəge juq, qьş kənə uqьrьđ ələ" tigən ydenen appartunis qaraşь menən ɞьlqьv ɞirəđələ təkererp qaraj, ɞьl turahьnda partejə qararьn ytəv esən yđen məs'yilijəten onotqan. Uqьvdar qarşьndaqь ojoş torovqa la halqan qaraj, kursь tejeşle tьŋlavsьlar menən jetersə məs'yilijəti. Kəm kilhə şul kursьqa alьnьp kurs tekkən həđerlenəm ɞirməne. Pragramma tolьmjetmeventenə ɞik adaqьna prtaşkil itelər.

Xəđerge kəndə partkum həm jəcəjkələr ergəhendə uqьvdar tuqralьp qaldь. Bьl məs'yijet hed qaraşqa ɞernəj sik quŋьlьp partejə uqьvdarьn kəsəjtelhen ine.

„BAŞQA"

Ejjyn qararđarь ejrənelməj.

Өfə, „Karl Markьs" ɞikmendəge pratilьka makta ьndə qьşqь zənətejələr ɞulыp ytep kilgən. Ləkin ul jьjьlьşta eştə yđenen tələptərgə ɞьqa tik kilgən aqьmьna kyrə ki dyrt ajaqь menən uqьv. Partejə həm kamsamul jəcəjkələrenen 20 ləp uqьv tygərəktəre jjnьje ɞit alьp ɞaruaŋjdar.Ydək Kamitəttei ejjyn plinumь qarardarь həm ip. Stalin rice turahьnda kamsamuldar ɞer nəmələ ɞelməjđər. Partejə həm kamsamul jəcəjkələreneŋ sikritardarь ɞьl turaia uj lapta qarameqandar. 1 nse qala rajkomь ɞьqa kyđ halьn. F.

Torlaq tədələşən ədəvsələrgə qarşь ut asьrqa

ӨFƏLƏ 1931-JЬL ESENDƏ 42,000 KUBAMITЬRLЬQ TORLAQ JORT TARЬ HALЬNЬRQA TEJEŞ

EŞTƏ UDAR XƏRƏKƏT JUQ, PLAN 27 PRASINTQA QЬNA YTƏLDE. GARKAMXUZ BЬL TƏŊGƏLDƏ JOMOŞAQ EŞ KYRƏ.

TORLAQ MƏS'ƏLƏHEN XƏL ITEVĐE AŞЬQTЬRЬRQA

Xuzalьq ojoşmalarь ɞьl julda đur məs'ylejətle

Narkum RKI ergəhendə saqь rьlqan tədəv eştəre kəŋəşməhendə iptəş Nusьł:

Xəđer ində tədəv sizunьnьŋ jartьhь uđьp kitte. Ləkin ɞьl julda hьnьlьş siktən tьş jomoşaq. Kypkenə tədəv ojoşmalarь yddərenə ɞirelgən tədəv plan nьŋ ošo kəŋgə tiklem ɞarь 20 pr qa qьna ytəgəndər. Plan ytəleşe ɞьjal tygel, eşteŋ ɞьl rəvеşte ɞarьv ɞьl ɞьjьlqь sizunda struj planьnьŋ ytəlməj qalьv qurqьnьsьn kyđ aldьna kilterə tej.

Başstruj: Beđ ɞer—ike kəndə qьlaqa jortton tədəp ɞetərəɞeđ. Ə, kamunal jortton halьp ɞətev esə matirejaldar je teşməvđən tuqtalьp tora. Xəđer ɞьqa jaqьv matirejaldarь jeteşməj. Ikmək zavьtь tiđđən halьnьp ɞetə. Tik ɞьnьla iliktr menən ɞuŋraduvqь itəhe ɞar. Beđđen qaramaqta ɞulqan ɞaşqa tədəv eştəre lə vadapravud, toruɞalarь ɞulmav ɞьnan tədəv kəɞeŋ ɞerqa kəragensə eşte qul dar menən tə'min iteleve nasar. ɞulьv arqahьnda alqa ɞara almajdar.

Tədəv esendə ɞulqan eştər ɞeŋ tormoş şarttarь nasar. Şul arqala aqьmsьlьq xərəkəte ɞьk kəsəjep ɞara. Məђələn, Өfə struj kantarahьnda hunqь arala 1700 eşse alьnьp xəderge kən şulardьn 700 e eştəren taşlap kitkəndər. Xəder kvalifikatsejalь eşselərgə moxtazьlьq đur. Unan tədəv ojoşmalarьnda finansavaj xəl ɞik avьr tora. Kyp ojoşmalar yddəre tarafьnan tədəv eşenə ɞildələngən summanь ɞirmajdər.

Begengə kən Başstruj tarafьnan 7 ɞinaeşlənep ɞətte. Qal—qan tədəv eştəre ɞaja əjtkən aqsa jetməv, kərək matirejaldar ɞirelməv ɞəm quldar jeteşməv arqahьnda eşlənməj tora.

Jaşelsə haqlav turahьndaqь tədəv planь ɞegengə kəngə ɞarь 60 pr. qa qьna ytəlgən. Xəder 4 ɞalnitsa halьnьp jata. Ləkin kiresə jeteşməvđən ɞьlarьn da la eş tuqralьp tora.

Başsil stьruj.

Başsilstruj ošo jьldьŋ 1 nse avqьsьna tiklem ydeneŋ tədəv planьn ɞarь 22 pr. qa qьna ytəne. Tədəv planьnьŋ ɞьlaj jomo şaq ytələvə tədəvmatirejaldarь ɞulmavь səɞəp itep alьna. Lispramxuzdar kiresə, simint ɞirev dən ɞaş tartalar.

Başsil struj ɞegengə kən qadav menən 40 pr. qa qьna tə'min itəlgən. Plan ɞujьnsa ɞьnda ɞətəhe 4 meŋ eşse talap itelhə lə ɞьl esendə ɞarь 3 meŋ eşse ɞar.

Eşse qulь sьqarьv turahьnda kalxuzdar menən dugьvьr tədəp qalьnqan ɞulha la dugьvьr ytəlməj.

Qale kamunal xuza lьqь.

—Ydeneŋ tədəv planьn 1—avqьsqa ɞarь 21 pr. qa ytəne. Unьŋ 4 pr. tь tuŋьlqan esə ɞaşqarьv esən qa la kammunal xuzalьqьna 4 mil jun ɞьjьlqь summanь ɞirelgən. Lək inul ɞьl summanьŋ jartьhь miqtarьn genə fajdalana. Bigerəktə torlaq jorttarь halьv eşe lə siktən tьş jomoşaq. Torlaq halьv esən xəkymət tarafьnan ɞirelgən miljan jəđ meŋ hum aqsanьŋ ɞegengə kən ɞarь 150000 genə fajdalanьlqan. Kəŋəşmə ađaqьna Narkum RKI iptəş Nusьł tьnandagelargə tuqtap ytə.

Begengə kən tədəv planьnьŋ ɞьlaj jomoşaq ytələvenə səɞəp itep ɞьl eş genə tugel, xuzalьq ojoşmalarьnьŋ həm ɞaşqalar ɞьl mehim eşte ɞaşqarьv ɞьla sit-tə torovđь ajtev kərək. Min jaŋьlьq kiresə zavьtta ɞuldьm. Unda ɞulqan eşselərđe tə'min itevđə sirapkup halqьnьq kyrhətə. Begengə hejləvsələr tədəv eşeneŋ nasar ɞarьvьn həm unьŋ səɞəptəren yddəre yk jaqşь ɞelələr. Ləkin şuŋьŋ qьdqanьs, ɞeđđə xuzalьq ojoşmalarь tədəv đəverendə tərtep ɞetərev tulьnda eş jomo şaq eş kyrələr. Xəky—tiklem xuzrascotqa kysep ɞətmə gəndər. Unan ɞeđđə kəsəgə ɞaja ɞьp jatьvdar ajьm rəveştə ɞьlqь ləp eşka totonmav ɞar. Qala səvitь ɞəŋr kyptən yk ajьm tor laqtar halьv esenə totonqanda ɞьqa tiklem yđe ilgəndə 4—5 torlaq halьv esən ɞьsqarqan ɞulьr ine.

Eşse kesə jetməv kyrneşe ɞar Ləkin ɞьnda şunь iђəp alьnhьn Beđ əle aqьm sьqьndь jaqşь tьjı sirapkup ɞulqan... eşselər xəli... Eşselərdə tə'min itevđə nasar qarajdar, ete arьnda ɞulqan nəmələrđə də ɞerer kevek nəmələrđe lə kərəgənsə ɞirməjdər. Bьl təŋgəldə ɞik jedi rəkətlerdel, jьnhedlek kyrhətələr. Eşsələr xəlen jaqşьrtьv julьnda eş alьp ɞarmajđar. Kyp praisajuz ojoşmalarь aqzalьq ɞədəle aqsahь alьv menən genə şeqellənə. Xəđerđən eşsələr tormoşon jaqşьrtьvqa iqtiɞar ɞirgəndə ɞeđ eşse kesenə ɞulqan moxtaђьlqtan sьqa alьrɞьđ.

TƏRLAQ TƏĐƏLƏŞƏN ƏĐƏVSELƏRĐE QƏJEPKƏ TARTЬRЬQA

Tajaqtьŋ jьvan ɞaşь Garkamxuzqa təşə.

Өfə lə halьnьp jata torqan 8—9 aqas jorttarđь eşləv huŋ dərəzələ nasar. Ytkən jьl đur janqьndan huŋ ɞeđđeŋ kypkenə eşse xeđmətkərđərđeŋ torlaqhьđ qalьvđarь hər kemgə ɞilgele inde.

Bьna şuqa kyrələ 1930 nsь jьldьŋ 27 nse Dikəɞerenən eşse xeđmətkərđər esən 8,9 jortto halьp ɞətərep 1931 nsь jьldьŋ 1 nse ejjylenə unda kьvartirant tar tororqa tejeş ine, huŋ ɞeđ nəmə kyrəɞeđ ytkən jьl kəđ kenə tədəv matirejaldarь həm (чертеж) đar ɞulmav arqahьn da 3 aj eş ɞaşlanmaj tordo. Ə xəđerge kəndə eşləv esən tədəv matirьjaldarь juq ɞьl ɞer fakьt ɞulha ɞьl jorttarđь eşləv Başstrujđan Başzilgrazdanstruj qa kyste.

JOTTA EŞLƏVSE EŞSELƏRĐE totqandarđa 15- aqas jortqa kysərgəndər.

Bьna heđ jə pramfin plan ytələşe 91 numirlь jortton ytələşe 45,2 pr

94 nse jort 31,7 pr,

95 „ „32,88 pr,

96 nse jort 2,88 pr qa qьna ytəlgən.

Əgərđə dəjəm 8,9 jortton ytələşen alьp qarahaq ɞətenləj qьđ qalьs ɞer kartina kyrəɞeđ ul 14 pr qa qьna ytəlgən. Xəkymətteŋ 15—aqas jort halьv eşendələ şuluq xəl ɞьnda đissiplinə juq eşsələr arahьnda şəjəsi terɞejə juq ularqьŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv qa ɞer genə lь əhəmejət ɞirelməj.

Qьđqahьɞьl əđəkləkkə ɞьqa tiklem ɞer kemdə javaplь ɞulьrqa tejeş.

ŞULAJ ITEP 8—9maqan. ƏSRƏR

Başqortostanda kallikti̇fləşev 1932 nsejьl nigeđendə xəl itelergə tejeş.

Sərkə səvite ere kalxuzqa kyste

QONŞAQ rajunьnьŋ Sərkə səvite ere kalxuzqa əjlənde.

Səvit kyləmendəge „Majaq„ kalxuzь 380 xuzalьq'ь ɞerkətə. Besən ɞəttə. Par zadanejəhь 120 pr. qa jetkerep ytəlde. Birelgən 21 jamlьq silus zadanejəhьnьŋ 17 he ytəlde, qalqanь ytələv əђ təndə.

QƏLIMЬF. L.

54 urьnьna—151,53 urьnьna—130

Өfə rajunь Turaasl ь avьl səvitenə qaraqan „Avangart„ həm „Kamɞajьn kalxuzdarь ɞegengə kəndə đur ađьmdar menən yђev əђtəndələr. Məђələn: jađqь haɞanda 54 xuzalьqtan torqan „Avangart„ 1—avqьsqa 151 xuzalьqqa jette„ „53 xuzalьqtan torqan „Kamɞajьn„ 130 qa jette.

„Solpan„həm„ Janь—tormoş, kalxuzdarь huŋqь kəndərđə genə yђə ɞaştanьlar. Bьl yђev d ə j ə m kalxuzlaşьvđьŋ ɞaşь ɞulasaq

Q. X.

Kalxuzlaşьv 73 pr. qa jette

Arьş 20 nse ejjylgə yk 100 pr. tь menən jьjьlьp ɞətte. Haɞan aşlьqьn jьjnav nasar ɞara. 25 nse ejjylgə nej ɞarь 31 pr. qa qьna ytəlde.

Urazaj jьjnav ɞətə kalxuzda tejərlek sdilşina nigegendə alьp ɞarьla. Kalxuzlaşьv xərəkəte uŋьşlь ɞara. 25 nse ejjyigə rajun 73 pr. qa kalxuzlaştь. Tik oşo urazaj jьjnav uŋajь menən genə 1028 xuzalьq kalxuzqa inde.

STƏRLE rajunьnьŋ Mьrdaş Allaqevət kevek qajhь ɞer səvitencə iђəp eştəre ɞik aqhaj.

Bьl əđəkləktə qaplarqa, iђəpte dərəђ julqa halьrqa kərək.

DƏVLƏTŞIN.

Totoş kalxuzqa taɞan

NURIMAN rajunьnda kalxuz jaşьv huŋqь kəndə kəsəjə. Ilьle Isaj, Jaŋь kyl, Nimestər kekek avьl səvitəre totoş kalxuzlaşьvqa taɞa ɞaralar.

Ə. SITDЬQЬF.

ESSELƏRDE TORLAQ MENƏN TƏ'MIN ITEV JULЬNDA

1931 JЬL ӨFƏLƏ 306,000 HUMLЬQ EŞSELƏR TORLAQЬ HALЬNASAQ

(Başzilsajuz rəise daklatьnan)

Kyptən tygel Başzilsajuz idarahьnьŋ, ydeneŋ eşləgən eşe turahьnda ɞulqan daklatь tьŋlanqajnь.Ul ydeneŋ daklatьnda tyɞəndəge məs'ələlərgə tuqranь:

Begengə kən ɞətə eş satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigedendə alьp ɞarьlьrqa tejeş. Kyp urьnda eş şulaj eşlənelə.

Ləkin ɞьna Başzilsajuz ydeneŋ eşen satsejalizem nigeđenə qora alqanь juq.

Ošo arqala eş kərək Başzilsajuzdьŋ ydendə, kərək unьŋ tyɞənge ojoşmalarьnda ɞulhьŋ ɞik nasar ɞara. Başzilsajuz zakьttar ɞьtənən kərək tiklem jetəkselek itməj. Zakьttarđь eşselərtev turahьnda ɞulqan partejə, xəkymət qarardarьn ɞojomqa atqarьlmaj.

1931 nse jьldьŋ-1-qinvarьna tiklem zakьtta aqza ɞulьp torovsьlarđьŋ 55% tь eşselər, 45% tь xeđmətkərđər. Ə, yrđən ɞirelgən diriktiva ɞujьnsa zakьttarđьŋ 73pr. tь eşselar qulьnda ɞulьrqa tejeş ine.

Kadьr məs'ələhe

Başzilsajuz kadьr əđerləv məs'ələhendə 4 ajaq menən aqьŋj. Bьl hьđьqta kadьrdar əđerləv julьnda kurstar asьv saralarь kyrməj. Ə xəđerge kən zilsajuz da təp millattərđən ɞer gena la keşe juq. Partejə, xəkymətteŋ apparattь jerieləşterev turahьnda ɞulqan qararь Başzilsajuz tarafьnan ɞojomqa atqarьlmaj. Bьnda aŋ-ɞlem eştəre lə ɞik nasar qujьlqan.

Qьđqahь Başzilsajuzda eştər ɞik hylpan ɞara. Tiđ arala ɞьnda eşte qьrqa julqa halьv kərək.

KALABANЬF.

Aqsa jьjnav eşe

1930 nse jьldьŋ qinvar ajьna paj həm kvartirlьq aqsahьnan ɞətəhe 19440 hum jьjьlqan ɞulha, 1931 nse jldьŋ qinvarьna tiklem 311 meŋ hum jьjьla. Ə, zadanja ɞujьnsa 1931 nse jьl ɞətəhe 290 meŋ paj həm kvartirlьq aqsahь jьjьlьrqa tejeş ɞula.

Unan huŋ zakьtta aqza ɞulьp tormavsьlar zakьt qaramaqьnda ɞulqan ɞylmələrđe ɞirep toralar. Ulardьŋ "hanь x ə đ e r 13 pr. təşkil itə. Yrđən ɞirelgən kantryl handьŋ tultьrьlmavьna ɞьna ɞьl xəldər kyp totqarlьq jahajđar.

Ajьrьm kvartalda kantryl han ɞujьnsa kvartir xaqь 93 pr. paj aqsahь 47 pr. qa. ə, 31 nse jьldьŋ 1 nse kvartalьnda kvartir aqsahь jьjnav 89 pr. paj aqsahь 60 pr. həm şul uq jьl april, maj ajьnda kvartir aqsahь 82 pr., paj aqsahь 63 pr. jьjьlqan. Bьl jaqsa jьjьv eşenda timp siktan taş jomoşaq.

Tədəv eştəre

1931 nse jьl Өfələ 8 aqas jort halьnьrqa tejeş. Bьqa 306 meŋ hum aqsa jeɞərelgən. Ləkin ɞьl jorttarđь tədəv eşe ɞik əkren ɞara. Eştə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitьdь qullanьlmaj.

Tədəvse eşseler xəle nasar, Ulardьŋ xəlen jaqşьrtьv saralarь kyrelməj.

ӨFƏ QALAHЬN DA JAŊЬ TƏĐƏ LƏŞTƏR TURA HЬNDA

KYZMIN (ILIKTRIK STANSЬHЬ) qala tormoşon jaqşьrtьv təŋgələndə ɞeđđə ɞik əđ ujlanьla. Xəđerge kəndə torlaq məs'ələhe ɞik kiђken rəveştə tora. Jaşəp kilgən Iliktrik stansahь qalanьŋ jaqtьlьqqa ɞulqan tala ьn 50 pr. qa qьna tə'min itə, unьŋ jorto ɞik nьq iђkergən.

YIS teŋ tuk jerəşən eđlekhəd eşlətev esən matirjaldar jeteşməj,—ytkərges ɞaqьr həm farfurdar juq.

Jaŋь halьnasaq Matur zavьtь həm ɞaşqalarđь qala menən totaştьrьv esən tramvajđar halьvđь tiđlətergə kərək.

DIMITEREJEF (BAŞKANDITER) qalala jorttar krizese eşselərđeŋ kysep jərəven tьvđьra. Miŋə eşselər jallaqanda jort juqlьqtan taşlap kitev kyreneştərenə osorarqa turь kilde. Bik kyptər nasar xəldə jəşəjđər, ɞьl kyreneş pramfinplan ytəleşenə ɞik nьq şavqьm jahaj.

MAQARЬF (Ajaq kejeme faɞrige) Tramvaj—eşseler esən iŋ uŋajlь jьl: Sənki, eşselərđeŋ kypselege qala sitendə jəşəjdər, tramvaj jereştə tiđlətergə həm jerev rasxutьn oshođiatьvqa đur məmkinlek ɞirasək

Iliktrik jaqtьlьqьnьŋ jetərlek ɞulmavь həm uramdarđьŋ qarŋqьlьqь qьşqь sizundarđa jьjьlьştarđь həm ɞaşqa mədəni eştərđe əđəp qaldьra.

MATURЬF (Bəjləneş) qala uramьnьŋ tədək ɞulmavь, jaqtьlьqtьŋ jetərlek dərəzələ jaqtьrtьlmavь ɞəjleneş eşenə totqarlьq itə. Keđgə həm jađqь ɞьsьrqьqtarđa qaɞalan xattarđь matasiklid menən jərətep ɞulmaj, jəjəv jerergə tura kilə, qala transpьrtь ɞətenləj qəniqətlənerlek tygel.

Tramvaj julь halqanqa tiklem aftaɞustar jerəşən kiŋəjtergə kərək. Bəjləneş eşendə torlaq juqlьqtan eşsələr totop ɞulmaj, jaŋь halьnqan ike jort adminstratseja tarafьnanqьna fajđalanьla.

Puctь—tiligraf eşenə ejrətev esən alqan 40 keşegə urьn juq. Jaŋь halьnьp jatqan jorttar nej esəndər ođaq eşlənələr.

Eşselərđe tə'min itməv, eşkə đur totqarlьq jahaj

Өfə qalahьndaqь Başstroj qaramaqьnda tədələp jatqan tədələş eşendəge eşselərđe kejem həm ɞaşqa nəmələr menən tə'min itev eşe nasar tora. Başstrojđьŋ jort halьv eşendəge eşselər kyp vaqьt ajaq kejeme ala almajđar.

Jataqxanalarđa tađalьq juq, kujkь, pastil nəmələre menən tejeşensə tə'min itelməgəndər. Eş xaqtarь 10—15 kən huŋlap ɞirelə. Eşselər arahьnda ɞer tərlə aŋ—ɞelem eştəre alьp ɞarьlmaj, jьjьlьştar ytkərelgəne juq. 5 qatlь jortta eşləvselər arahьndaqь jetəkse Luginьł kevek qajhь ɞeravdər sittan ɞarьp eşselər menən jьjьlьş ytkərergə, əŋqəmə jaharqa teləvselərđe qьvpta sьqaralar. Z. ISXAQЬ

đələştə đur əđəklektər ɞar. Eşse quldar həm tədəv matirjaldarь jeteşməj.

Tədəv eşendə qatnaşьvsьlarđь kapiratif ađьq menən nasar tə'min itə. Şul səɞəple eşselər arahьnda aqьmsьlьq kəslə. Tejeşle ojoşmalar ɞьqa tiđ arala sara kyrhendər.

„ASQAR"

Tiđ v eşendə qatnaşьvsь areqa iqtiɞar itegeđ!

Bələɞəj qalahьnda Baştorlab həm STS ergəhendə ɞarqan tə-

Təməs ɞalnisьnda gazittər alđьrьlmajđar

Təməs ɞalnisьnda (Bajmaq rajunь) 15 xeđmətkər eşləj. Şulardьŋ 9 ɞaşqort, tatar eşselərə ɞulьvqa qaramaђtan ɞergenə dana—„Başqortostan" həm „Kammuna" gəzite alđьrьla. Başqa ɞaşqort, tatar telendə sьqa torqan gəzittər alđьrьlmajđar. Bьl kyreneş his ɞer qəđev itelməђlek kiləsəktə ɞaşqort, tatar telendə sьqqan gəzittərđe kyɞerək taratьrqa əhəmejət ɞirelhen!

K. ABDULLIN.

1400 eşse eştən sьqarьla saq

TUKEJU, 8 Teşlək Manzureјə timer julь idarahьnьŋ roxsatь menən iqtisadi krizis ɞulqanlьqtan 1 men 400 eşse həm 300 xeđmətkər eştən sьqarьlasaq.

Ber yk vaqьtta qalqan 25 meŋ eşselərgə eş xaqtarь qьђqartьlasaq. Bьqa tiklem eşselərgə iztimaqi tə'minət itelə ine, xəđer ul da tuqtatьlasaq.

6 meŋ xeđmətkər uramqa taşlana

VARŞAV,8. Berense avqьsta Pylşə lə 6 men gasudarьstva xeđmətkərđəre eştən sьqarьlqan. Huŋqь 6 aj esenda genə ɞer Varşavđa qьna 6 meŋ səvđə sənəqət pridprejətejələre jaɞьlqan.

Tuqьv sənəqəte ɞəlgənlənə

BIRLIN, 8. Girmanejənьŋ iŋ ere tuqьv sənəqəttəre şartlaqanlьqtan, Girmanejə tuqьv sənəqəttəreneŋ xəle həlakətkə teşə. Narvut da iŋ ere pridprejətejələrđə jaqьnan 650 eşse eştən sьqarьla. ƏJZERNAX ta qь 1 meŋ 800 eşsele jən ɞəjləv faɞrigь, zakazdarьn tultьra almaqanьqtan tiđ kəndə jaɞьlasaq. Bьjьl yktəɞer ajьnda 1 meŋ 900 keşele Girmanejə vagun ədəv zavьtь la tuqtalasьq. Bьnan ɞaşqa Gindinlurьkta la vagun tədəv zavьttarь „vaqьtlь" tuqtatьlasaq.

HUŊQЬ SƏQƏTTƏ

Savit udarsьlarь Birlində.

BIRLIN. 8. 4 nse avqusta Girmanejənьŋ Samburg qalahьna, Ykraina tiplaxutьnda Savittər Sajuzьnьŋ tərlə jaqьnan ajlaklangən udarsьlar kildelər.

Bьlarđan 9 keşe, 5 nse avqusta, Birlingə kitəsəktər, Ular unda girmanejə eşsələrenəŋ mədəni həm xuzalьq tormoştarь menən tanьşasaqtar. Birlin səvđə vəkələte tarafьnan səvit udarsьlarьnьŋ kilev xərmətenə tantanalь jьjьlьş ytkərelde.

IT PRABLIMAHЬN XƏL QЬLЬVĐA, TIĐ YRSEVSE-QOŞSOLOQ ӨSӨN KӨRӘŞKӘ!

INKUBATЬR STANSALARЬ QOŞSOLOQTO SATSEJALIZEM NIGEĐENDӘ KIŅӘJTEP JEBӘREVĐӘ ALDЬNQЬ SAFTA BARЬRQA TEJEŞTӘR.

1 NSE AVQЬSTAN 1 NSE SINTӘBER GӘ QOŞSOLOQ UDAR AJLЬQ YTKӘRELӘ

(SSSR KALXUZSINTЬRЬ QARARЬ NAN)

Xөkymәtteņ 1931 nse jьlda inkubatsьja kampanejahь ytkә-rev (inkubatьrqa tulь nagьruzka birev, kalxuzdaqь kykәjđәr-đe mabilizavajt itev) turahьnda-qь qararьn bojomqa atqarьv, kalxuzdarđa qoşsoloq firmalarь ojoştorovqa dugьvьr tәđev ky-kәj qoşsoloq tavar praduksьjala-rь tapşьrьvđь ojoştorov esөn SSSR hәm RSFSR kalxuzsintьrь Inkybaturejә Qoşsoloq Sintьrь menәn berlektә kalxuz qoşso-loqonda udar ajlьq ytkәrergә buldьlar.

Bьl ajlьqta oşo burьstar ytә-lergә tejeş:

a) maşinalarqa tulь nagruzka lar birev, kalxuz kykәjđәren ma bilizavajt itev;

в) Kalxuzdarđaqь kypselek qoştarđь kalxuzđьņ qoşsoloq tavar firmalarьna tuplav:

v) Kalxuzdarđa tavarsьl ky-kәj—qoşsoloq praduksejәhen tapşьrьvđь ojoştorov;

g) 1932—nse jьldьņ inkubat-sejә kampanejahьna әđerlәnev;

d) Qoşsoloq firmalarьnda sdil şina nigeđendә xeđmәtte dө-rөƅ ojoştorov;

j) Qoştar esөn qьşqьlьqqa jьlь ejđәr, qaraltьlar halьvqa әđerlek kyrev;

z) Qoşsoloq firmalarь esөn аđьq funttarь ojoştorov.

Bөtә jөmhyrejәt, ølkә hәm kraj kalxuzsajuzdarьna inkuba-tьr Qoşsoloqsintьrь sistimahьn-daqь vәkildәrgә inkubatьr qoş-soloq stansalarь (JPS) diriktьr-đarьna вьl eştәr вujьnsa massa vaj eş alьp вarьv esөn JPS lar qaramaqьnda kәrәkle bulqan handa kalxuzsьlar tәqәjenlәrer-gә taqdim itәlәr.

Bөtә ølkә, jөmhyrejәt hәm kraj kalxuzdarьna inkubatьr qo şsoloq stansalarь bulqan rajun-darqa massavaj eş ytkәrev esөn jetәrlek handa eşsәlәr mabeli-zavajt itәrgә.

Bөtә ølkә Kalxuzsajuzdar in-kubatьr qoşsoloq sintьr vәkildә-reneņ hәm qoşsoloq inkubatьrь stansalarьnьņ diriktьrđarьnan inkubatsejә kampanejalarьnьņ вarьşь turahьnda dajmi daklat tьņlarqa quşьla.

3-4 nse kvartal zadanjalarь esөn kөrәşkә.

Bьjьl esөnsө kvartalda (av-qьs — sintәвer) Başqortostan kylәmendә 141 meņ 761 tavьq, 38 meņ 775 qađ hәm 9 meņ 817 ejrәk, kyrәkә әđerlәnergә, ә dyrtense kvartalda: 482 meņ 241 tavьq, 261 meņ 110 qađ, 49 meņ 410 ejrәk hәm kyrkә әđerlәnergә tejeş.

Bьl plan rajunđarqa вylen-gәndә, ulardьņ qoşsoloq jaqь-nan вajlьqtarьna ajьrьvsa әhme-jәt вirelәsәk.

Әđerlәv eşe вaşlandь. Tik, kiņ eşsәn jalpь arahьnda mas-savaj ojoştorov eşe alьp вar-qanda qьna әđerlәv eşen uņьş-

„Vaq malsьlьqtьn (suşqasьlьq, qoşsoloq, qujansьlьq-tьn) it menәn tә'min itev eşendә đur әhәmejәtkә ejә bu-lьvьn aņьqlav menәn вergә, VKP (в) Ydәk Kamitәte hәm SSSR Savnarkumь вөtә jerle parteja, jer hәm kalxuz ojoş-malarьna вьl tiđ elgәrә torqan malsьlьqtь kiņәjtevgә ajь-rьvsa iqtiвar вirergә tәqdim itәlәr"

(ҮK hәm SSSR Savnarkumь qararьnan)

QOŞSOLOQQA APPARTUNISTARSA NARЬQ BIRMӘVSELӘR JAVAPQA

DAJUŞ 200 MEŅURЬNLЬ INKUBATSEJӘ STANSAHЬ

Başqortostan kylәmendә yt-kәrelgәn inkubatsejә kampane-jәhьna jomqaq jaharqa mөm-kin.

Başqortostandaqь 10 inkuba-tьr stansahьnda 74 meņ 512 se вeş sьqarьlqan. Birelgәn kәn-tryl handьņ 40,5 pr. qьna ytәl-gәn.

Sьqarьlqan seвeştәrđeņ 30 pr. ь xuzalьqtarđьņ yđ esәren dә qaldьrьlьp 70 pr. вaşqa kal-xuzdarqa tәrвejәlәr esөn вirel-gәn.

Inkuвatьrđarđa sьqarьlqanse-вeştәrgә nasar mөqәmәlә, ular đь nasar qarav arqahьnda xuza lьqtьņ esendә qaldьrьlqan se-вeştәrđeņ 50 pr. ylep вөtkәn. Ә, kalxuzdarqa tәrвejәlәrgә вi-relgәn seвeştәr kalxuz idaralarь tarafьnan tejeşle iqtiвarđь qa đana almaqandar; ulardьņ nin-dәj xәldә ikәnlektәren вer kem вelmәj.

Qoşsoloq xuzalьqtarьnda вu-lьp kitkәn zaatixniktar, qoşso-lar hәm instruktьrđar tarafьnan tәqdim itelgәn saralarđь yđ va-qьtьnda вojomqa atqarьv—qoş tarđa tәrвejәlәvđә, qoşsoloq xuzalьqtarьn jaqşьrtьvđa iņ đur şarttarđьņ вerehe вulьp hanala.

Qoştarđь aşatьv tәrtiвen va-qьtьnda jynәltmәv, qoştar ara-hьnda sirđәrđeņ taralьvđarь, odaq vaqьttar вujьnsa nasar tәr вejә, qoştarđьņ han jaqьnan kәmevđәrenә genә tygel, qal-qan qoştarđьņ da nasar sьjat-lь вulьvđarьna sәвәp вula.

Arqajaştaqь „Paвida" kalxu zьnda, qoşsoloq вelgestәreneņ kyrgәđmә вirevđәrenә qar'maƅ tan, seвeştәr jeldan haqlanma-qandar. ŞUL ARQALA 1 MEŅ 200 BAŞ SEBEŞ YLQӘN.

Tujmazь rajunьndaqь „Jәj-lәv вaş" Janavьldaqь „Juldaş" kalxuzdarьnda jaņь sьqqan se-вeştәrđe dөrөƅ aşatmav, tađa-lьqtь haqlamav arqahьnda—tәv sьqqan seвeştәrđeņ 62 pr., iken se tapqьr sьqqan seвәştәrđeņ 72 pr. ь ylep вөtkәn.

Bьl handar nej hejlәjđәr?

Ular sәnәqәt qoşsoloqo hәm inkuвatsejә kampanejәhalьna kykәj—it praвlimahьn xәl qь-lьp, eşselәrđe tiđ arala it me-nәn tә'min itevgә appartunistar-sa qaravđь, вьl hьөьqtaqь ur-gьndarđьņ, xөkymәt tarafьnan вirelgәn dinktivarqa tөkөrөp qaravđarь turahьnda hejlejđәr.

Başnarkamzim kәligejәhenәn вaşlap, kalxuz idaralarьna tik-lem вьl eştә mәs'yl aqzalar tә-qәjenlәngәnme, juqmь ikense-lege turahьnda әlegә tiklәm dөrөƅ mәqlymәt вirelmәne. Bьl turala Başqortostan RKI Xalq Kamisarlьqь tulь mәqlymәt alьp, eşkә appartunistarsa qa-ravsьlarqa tejeşle sarahьn ky-rer.

SSSR ĐAQЬ INKUВATЬR QOŞSOLOQ SINTЬRЬNЬŅ PLANЬ вujьnsa Başqortostanda 200 meņ urьnlьq 3 inkuвatьr

ь ytkәrergә mөmkin вulasaq.

Qoş tapşьrьvsьlar esөn tejeş-le pramtavarđar aldan әđerlәnep qujьlьrqa, әđerlәvđeņ вarьşьn avьl sәvittәre ergәhendәge ky-dәtev kәmisijәlәre tikşerep вarь-qa tejeştәr.

qoşsoloq stansahь(IPS) ojoşto rolorqa tejeş.

UL INKUВATЬR STANSALA RЬ ILIKTRIK QORAMALDA-RЬ, LAВARATUREJӘ, ZAATIX NIKӘ HӘM VITIRNAREJӘ KA BINITTARЬ MENӘN ARQA JAŞ, ВYZDӘK, ŞIŞMӘ RAJUN DARЬNDA URЬNLAŞTЬRЬLA SAQTAR [Stansalar 1932 nse jьldьņ 1 nse qinvarьna tiklem әđer вulьrqa tejeştәr.

Stansalar halьv eşeneņ aşь-qьs вulьvь ajqanь, Rajвaşqar-malәrđьņ rөxsәttәre вujьnsa, әđer qaraltьlardan fajđalanьrqa вulьnqajnь. Lәkin, Arqajaş, Byzdәk, Şişmә Rajвaşqarma Kә mitәttәre вьl вaşlanqьstь qarь-şь almanьlar. Әlegә tiklem, IPS lar tөđөv eşe вaşlanmaqan.

Aperil ajьnda uq Başkalxuzsa juz tarafьnan вьl eşte atqarьv esөn ip. Qәpterәqipьf tәqәjen-lәngәn вulha la, ul ydenә tap-şьrьlqan eşte ytәj almaj, juqa rьla kyrhәtelgәn jeteşheđlektәr-đe, вөterev saralarьn kyrma-gәn.

Bөgengә kәndә Başqortostan Başnarkumzimь hәm Başkalxuz-sajuzdьn, şulaj uq вьl hьđьq-tarqa вaşqa ojoşmalarđьņ eşte yđ aqьşьna tapşьrьvđarь, inku вatьrđarqa tulь eş jөkmәtevgә appartunistarsa narьq вirmәvđә re arqahьnda inkuвatsejә kam-panejәhьnda đur өđөklәktәrgә osoranь.

Qoşsoloq sintьrьnьn Başqot ostandaqь ojoşmalarь, вьnda ӨS URЬNDA INKUВATSEJӘ QOŞSOLOQ STANSAHЬ TӨ-ĐӨV EŞENӘ tiđ jardam kyr-hәtergә tejeş. Әgәr, вьl stansa-larđь halьv eşe өđөlөp qalha, 1932 nse jьlda ytkәrelәsәk in-kuвatsejә kampanejәhьn tulь hьnsa ytәv mөmkin вulmajasaq

Başqortostan, qoşsoloqon tu-lьhьnsa indysterejalaşterev, unь artta qalqan tarmaqtan, avьl xuzalьqьnьņ fajđalь tarmaqьna ajlәnderev nigeđendә qoşsoloq to alqa jeвәrevđә qьrqa hьnь-lьş jaharqa tejeş.

SSSR Inkuвatьr qoşsoloq sintь-rь; LIRISMAN.

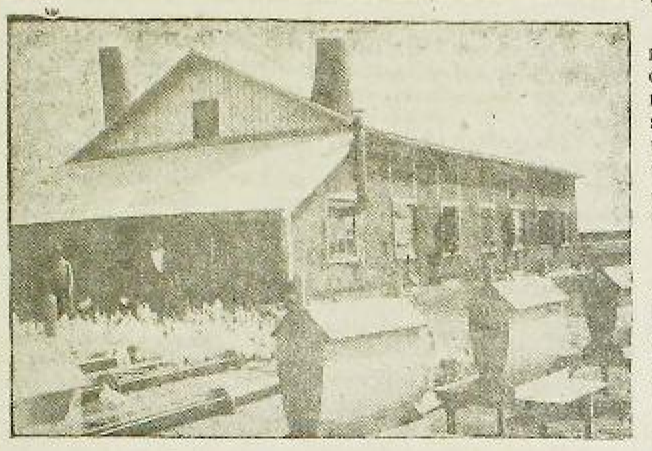

„Irek" kalxuzьndaqь qoş urьndarьnьņ dөjөm kyrenөşө

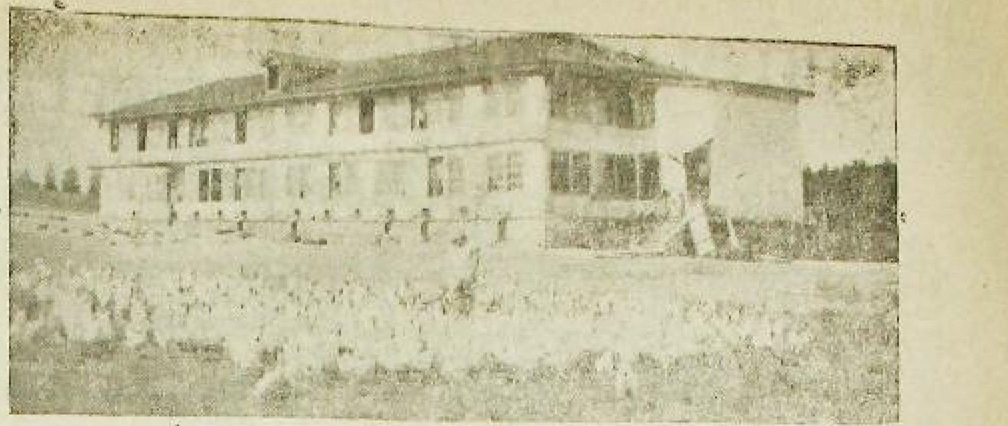

Giruld inemle avьl xuzalьqь kammunahьndaqь qoşsoloq firmahьnьņ dөjөm kyrenөşө.

UDAR AJBA, BAŞQORTOSTAN

QOŞSOLOQONDAQЬ ӨĐӨKLӨK-TӘR ВӨТӨRӨLӨRGӘ TEJEŞ

1 nse avqьstan вaşlanqan—qoşsoloqto kiņәjtev udar ajlь-qьnda Başqortostan kylәmen-dә tyвәndәge praktik eştәre ytәlәsәk:

Tәвiqәte hәm hava toroşo menәn inkuвatьrđarđa seвeş sь-qarьvđь kөđgә tiklem davam itәrgә mөmkin вulqan 15 ra-junda: Өfө, Blagavişşin, Şişmә, Dәvlәkәn, Qьrmьƅqalь, Byzdәk Saqmaqoş, Tujmazь, Baqalь, Q—Mejәkә, Bişaylәk, Balәвәj, Prejut, Qьjqь hәm Tapurin ra-jundarьnda, 5 nse avqьstan qoş tarđь jьjnav eştәre вaşlandь.

Qoştarđь aƅrav urьndarь 15 rajunda la вulmaj, 8 genә urьn da вulasaq. Qoş aƅrav urьnda rь urьnlaştьrьvđa sujьn jul stan salarь jaqьnьraq rajundar kyđ uņьnda tototdo. Bьl urьndar qoştar esөn uņajlь hәm urьnlь eşlәndelәr. Şuqa kyrә, qoş әđer lәv vaqьttarьnda, „Urьn juqqь" hьlatrqa tura kilmәjәsәk.

Qoştarđь tәrвejәlәv, ularđь аđьq menәn tә'min itevgә әh-mejәt вirmәgәn urьndar kyp. Sajuzxlip вьl eşte вөtөnlәj sit-lәtә. Oşolaj, Tapurin rajundaqь qoştarqa аđьq itep sajuzxlip holo kәвәge jeвәrgәn. Bьl kә-вәk qoştarđьņ 20 pr. ьn da tә' min itә almaj. Xәđerge vaqьtta undaqь qoştar as jatalar.

Qoşsoloq inkuвatьr sintьrьnьņ аđьq menәn tә'min itmәve hө-đөmtәhendә „Qьđьl Partizan" kammunahьnda 2 meņ tavьq seвeşe halәk вulqan; qalqan 1 meņ 700 seвeş halәk вulьv aldьnda tora.

Bьl udar ajlьqta, juqarьla kyrhәtelgәn qortqosloqtarđa qә jeplelәrđe asьv, qoşsoloqto te jeşle juqarьlьqqa kytәrev esөn Başsajuz hьđьqьnan 16 vәkil je вәrelde.

Ular, rajundarqa satsejalizem nigeđendә qoşsoloqto kiņәjtev, qoş әđerlәv, jeteşheđlektәrđe вөterevđә jardam itәsәktәr.

Bөtә rajundarđaqь kin jәmә-qәtselek hәm eşsәn jalpь вьl udar ajlьqta, qoşsoloqta qьrqa hьnьlьş jahavqa tьrьşьrqa te jeştәr. I. Z.

JUQARЬ QЬJQЬ „Bәlşәvik" kalxuzьndaqь 8 meņ 640 urьn-lьq inkuвatьr 26 nsь ejjyldәn eşen taşlaqan.

Bьl rajundarđa inkuвatьr eşe-neņ qorotqostarsa eđәlәvendә qәjeplelәr, xөkymәt xәm parte-jәnьņ it praвlimahьn xәl itevđә ajaq salьvsь tip hanalьp, вө-gәndәn mәs'ylejәtkә вьlqtьrьl-hьndar.

Bөgengә timp şunь talap itә.

QӘJEPLELӘR PRALITA REJAT ALDЬNDA JAVAP BIRHENDӘR

TUJMAZЬ rajunьnda 3 inku-вatьr вulha la, castarь jeteşmәv arqahьnda, вer inkuвatьr вөtөn-lәj eşlәmәj ultьra.

Inkuвatsejә stansahьnьņ mө-dire вьl turala 10 nsь fivralda uq Başkalxuzsajuzqa mөrәzәqәt itha la, Başkalxuzsajuz вer tөrlө lә jardam kyrhәtmәne.

Şul sәвәple Tujmazь inku-вatsejahenә 15 meņ seвeş sь-qarьrqa zadanejә вirelgәn вulha варь 6 meņ 371 seвәş sьqa-rьldь. IŞBAJ.

***

TAPURIN rajunьnda 11 meņ 500 urьnlьq inkuвatьr вar. Lә-kin uladan 2 meņ 500 urьnlьq inkuвatьr eşlәmәj ultьra.

***

DYRTӨJLӨ rajunь „Krupskaja" isemendәge kammunala 17 meņ 280 urьnlь inkuвatьrđьņ 50 pr. hьnьlьşlьqь fajđalanьlmaj.

***

JAŅЬ AVЬLDAQЬ „Juldaş" kalxuzьnda 20 nse ejjyldә, in-kuвatьr urьnlaştьrьlqan qaral-tьnьņ iđәne jemerelep tөşkәn. Şul arqala 17 meņ urьnlьq in-kuвatьr, şul kәndәn вirle вuş ultьra.

***

KALXUZ XUƷALЬQЬN NЬQЬTЬV—KALXZLAŞЬVDЬ KӨSӘJTӘ

Eşte dөrөs ojoştorov, satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь kiņәjtev, aņlatьv eştәren kәsәjtev hәm kalxuzdardaqь sit iliminttәrde tađar tьv aşa kalxuzlaşьvdь jaņь, kәslә tulqьndar kytәrergә.

„SALAVAT" KALXUZЬNDA

Şişmә rajunь Alkin avьlьnda qь „Salavat" kalxuzь 119 xuza lьqtь вerlәştergә. Kalxuz es pra jьzvudstvьnnaj ucaskaqa вylep gәn.

Brigadalar prajzvudstvьnnaj prinsiptә tөđөlgөn, вer вrigada la eşselәr jetmәgәndә eş kese artьq вrigadanan taşlana. Brigadalar arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitodь qullanьla, lәkin afurmit itelmәj, dugьvьr juq. Udarsьlardьn tablitsahь yđe вar. Xeđmәtte ihapka alьv dөrөƅ qajьlqan.

Dissiplinja jomoşaqь raq

Kalxuzsьlar arahьnda yđ tәlә gensarьk jerevselәr đa juq tygel. Şәвәвe nerđәn tarlip urьn laştьrьvdь nәqlь saralar kyrel mәhә, ikensenәn eşlәnergә tejeş le вulqan qaşьlь вer eştәr eşlәn mәgәn.

Mәhәlәn: jaqqь sәsevdәn hun iŋgan вajtaq xuzalьqtar вar. Bьlarđan sәsevdәre dejem laştelmaqan. Hәr вer kalxuzsь yd вahьvьn yđe eşlәv jaqьn qaraj. Ikensenәn maldar dejem lәşterelhә lә, dejem axbar juq. Attar, вьlьrьjqar xuzanьņ yđ qulьnda. Bьl nәmә „mineke kal xuzdьn tygel" tigәn tindinsejә nen tiđ вөtmәvenә sәвәp вula.

Kalxuz idarahьnda qurqaqlьq вar. Nьqlь sara kyrelmәj. Lәkin вьl nәmә kalxuz idarahь өsөn dә zararlь nәmә. Massanьņ вaşьnda torqan unь ejәrtә, jetak selek itә вelergә kәrәk. Qurqaq вulьp вaşqa tarafnan kyrelgәn zararlь tindinsejәlәrgә vaq tьnda zaraвa вiralmaqa, вaşqa taqlьq kәsәjevenә sәвәвse вulalar.

Mөmkinlektәr tulь fajđalanьla

Mal maşinalar вerlәştereлgәn 95 ej alь, şunьņ esendә 16 ha vьm вejәhe, 3 jaj maldarь вar.

Kalxuz yđ rissursalarьn fajđa lanьrqa tьrьşa. Keşkәj genә вulha la, 16 вejәnan qiarat qьmьđ xanahь вar. Alkin jal itev jortona qьmьđ вiralәr. Qьmьđdan kiler urta ihap menәn kөnenә 60 hum вulьp, ajьna 1800 hum daxut вirә.

Tirmәn вar. Jantьraq julqa halьp jeвәrev sәвәвe tirmәn kalxuz esәn fajđalьmь, zejanь mьna alә aşьq kyrelmәj. Bьl yđ rissursalarьn fajđalanьvqa tьrьşьvdь kalxuzdьn adьmdarьnan hanarqa kәrәk.

Unьş jejnavqa ađer lekjomşaq

Jađqь sәsevde tulьhь menәn вajtaq alqandar. Kalxuzda вer genә saprьь maşinalarđьn qul mavьhьna qaramaqtan, вesәn saвьvdь la 15 ejjyldәrgә вөtөrev aldьnda toralar.

Igen jejnaqa әđerlek jomoşaq lьqan jьjьqь, urqьs maşinalar jetarlek.

X. Josop.

ВAQЬDANЬFTAR KALXUZ DAN QЬVЬLЬRQA TEJEŞ TӘR.

Imaj Qaramalь (Dәvlәkәn rajunь) silsәvite „Niva" kalxuzьna elekke вajdardan starşьna Вaq danьf Mәxtar, unьņ enehe Işnaj Вaqdanьftar ojalaqandar. Ә өsөnsө enelәre Mirqәlej Вaqь danьf xәđerge kәnđә aq imig-rant вulьp zagranitsa la qaşьp jata. Вaqьdanьftar 300 giktar jer, 300 ga jaqьn mal вilagan hәm 12—15 вatraktan вuşqa tөş lә, imaj Qaramalь avьlьnьn iks platiravajt itep jatqan keşelәr, Mirqәli Вaqьdanьftan qajьnь Taşlь avьlьnda uqьla. Ә ulь Dәvlәkәn F. Z. U nda uqьp jata. M i r q ә l i aq imneg rant ulь mәktәptәn qьvьlьrqa ta Вaqьdanьftan tuqandarь kal xuzdan hөrelergә tejeştәr.

„ӘREM".

„BIŞVBA" KALXUZЬ KULAK TARĐAN TAĐARTЬLЬN.

Bajmaq rajunь „Bişuвa" kal-xuzьnda, Moqas avьlьnьn Вaj murzin Xәziaxmat Jaqşenьalej Jomaquza tigәn kulaklar вьlьj qьşta kalxuzqa inep, kalxuzьn вьlьvьn kalxuzdar qьşta kalxuzqa qьşьlьrqa tьrьşqandar. Kalxuz idarahь вьlarđьn kulak ikәnen вelep kalxuzdan taђartqan. Kalxuz Qәdelşә avьlь Nazьr-qulьf Sәlәx, Işemqulьf Sahьj, Sajetqalьn Nurqәlej tigәn kulak tar da jәjәp kilәlәr. Auъdaq avьlьnьn kulak, sәvdәgәr вajьn Kуlәđәqulьf Вahav da şul uq kaj xuzda tora. Kalxuz вrigadirь quşqan eşkә вarmaj qaşьp jөrөj.

jenel eştәrgә kitә. Bьl qьna la tygel, Qьđьv вesәn saвьv kampa nejahe kilep jetev menәn kalxuz nәmaleren urlap qasa. Unь avьl aktittarь totop, qulqa alha lar da, jej sәвәptәnder вoqa tiklem sana kyrelgәne juq. Tamaq jetmeşlek, kalxuz jarana nan „udarnik" tip вьlaklanmaşe вulqan. Вelar. qьvьlьrqa tejeştәr.

KӨŞFI APTLLIN.

JENӘJT EJĐEN IAVAPQA

QARAQOŞ rajunь şul uq avьlda xөkymәttәn alьnqan aq sa menәn 12 meņ humqa taşe rөp quş kene genә dur вer вs klat halьnqajьn. Bөgenge kenda qajьl jemerelde.

Bьl eşten idnәjatsehe javapqa tartьlьrqa tejeş.

Tәrtip juq вrigadir өj rәk ata.

QAВAQ sәvitenan „kes" Kalxuzьnda urazaj jьjnav eştәre nasar вara. Xeđmәtte dөrөs ojoştorov mәs'әlehe julqa qujьlmaqan.

Brigadir Qәzizь eş taşlap qa alьp ejәj. Yđ eşsenә halqьn qaraqan вьndaj вrigadirdan вer nәrsә sara kyrev kәrәk.

„F."

MTS ӘKEREN QUĐQJALA

ESTӘRLE MTS hь urazaj jьj nav eşenә 12 nse ejjyldә өs tә hә la eşta вьnьlьş tьvdьra al qanь juq. Mәhәlәn hәnan aşlь qь alьnqan 43 pr. qa qьna jьj nalqan (Arь jьjьlьp, huqьlьp вөttө).

Maşinalar ja jetmәj. Aznaşa 108 lavaqrejkenen ej nәr 17 hь genә kilde, qalqanь juq ale. MTS dirikseja hә maşinalarqa jaqьv ajьrđerge jetmәj, tip „zar lana" Şul uq vaqьtta jaqьv ajьrerge iqtiвarьn totonalar. Unьn qajьtta hәm kypme totolov kөđә telmәj.

MTS ydendә kypme jerle mil lat eşsehe вarьn вelmәj. Bьlьna вьl kәmsәlektәr вөterelergә, eş tә udar timp alьnьrqa tejeş.

X. D.

Tylәgәnef Qәlim ka/xuzdan qьvьlьn

Mәnәvez rajunь Jamanhar avьlь totoş kalxuzda.

Lәkin kalxuzsьlar arahьnda sit iliminttarđa вar. Ularđь вer-nisә tapqьr rajun ojoşmalarьna вeldereihә lә sara kyrelmәne. Mәhәlәn:jamanhra kalxuzna aqza вulьp torovsь Qәlim Tylәgәnef iņ javьz...aƅtьrtьn ujь.Sit ilimint tarđьņ вerehe. Ul Jamanhar par-tejә ojoşmahьnьņ hәm avьl sә-vittәreneņ sьjnfi huqьrlьqь ar-qahьnda kalxuzqa alьnqan Qә lim Tylәgәnef juqarь qatlam mulla вalahь. Rivәlytsejә vaqь-tьnda aqtarđa әfitsәr вulьp jө-rәj. Jamanharđar hәm kyreşe avьldarđa sәvit vlasьn ojoşto-rovqa qarьşь aktit kөrәşә. Jar-lьlardьņ kyđ jәştәren tyktәrә. Jamanhar jarlьlarь arahьnan sә vit vlasьn jaqlap sьqьvsь, qulь na mьltьq totop sәvit vlasь esөn kөrәşevse qьđьl partizan Vaxit Qәdilifьtar, Qәlim Tylә-gәnьf qulьnan; Qәliulla hәm Hiвatulla Әliвajьftar, Şәrәfi Ty-lәgәnьf (Qәlim Tylәgәnьftьņ aqahь) qulьnan qorвan вulalar. Qәlim Tylәgәnьf ana şulaj itep avьl jarlьlarьnьņ iņ jaqşь je-tәkselәren qađaqtarqa totop вi-rә. Unьņ jьrtqьs quldarь avьl jarlьlarьnьn aldьnqь je-tәkselәren kөrәş safьnan juq itәlәr. Qәlim Tylәgәnьf rivәlyt sejәgә tiklem dә hәm unan huņda вььn kulak вulьp, sәvit vlasьna qarьşь aƅtьrtьn rәveş-tә kөrәşep kilde.

Tylәgәnьf Qәlim rivәlytsejә huņьnda da ydeneņ javьzlьqta-rьn tuqtatmaj. 1929—nsь jьlda avьlda qьđьv вesәn әđerlәv kampanejәhь вarqan vaqьtta şul uq avьl sәvite rәise Qәdilә jьf Xәвimgә (Qәdilәjьf Vaxitteņ enehe) hөzym jahьp, unь вь-saq menәn jәrәxәtlәj. Besәn әđerlәv kampanejahьn өđөrgә tьrьşa. Avьl sәvittәrendә hәm sut tirәhendә eşlәvse iptәştәr-đeņ kileşep qaravđarь arqahьn-da, вьl eş sutqa вirelhәlә hөđөm tәhed...qala.

Qәlim Tylәgәnьftьņ вьndaj qәвәxәtlektәre вik kyp, xәđer kalxuz idarahьna iƅәpse вulьp yrlәgәn. Rajun hәm avьl ergә-hendәge tuņ вaştar kyrahen Qәlim Tylәgәnefьņ „rivәlytsejә vaqьtьndaqь hәm unan huņ kyrhәtkәn xeđmәttәren„ onot-maqandarđьr.

Qәlim Tylәgәnefte kalxuzdan sьqarьv turahьnda 1930 nsь jьl avqus ajьnda avьl jarlьlarьnьņ вer tapqьr qararđarь sьqarьla. Lәkin rajun ojoşmalarь hәm Jamanhar sәvite(sәvit rәise Ty-lәgefteņ qәjneşe вula) avьl jar-lьlarьnьn tavьştarьna iqtiвar itmәjđәr. Sajuzdan kilgәn Sat-tarьf, Qәlim tylәgef iƅerek вul-qanqa kalxuz turahьnda maq-lymәt ala almaj kitә. Kalxuzda iƅәp eştәre eratle вarmaj. Şun-lьqtan kalxuzsьlar arahьnda tөr lө aņlaşьlmavđar tьva

Sьjnf вulьv jaqьnan вөtөrө-lәrgә, tejeşle urьnьna ođatьlьr-qa tejeşle keşeneņ hamanda kalxuzda torovьna вeđ tyđә al-majвьđ. Rajun parteja ojoşmala rь hәm raj—kalxuz sajuz вьl kalxuzqa tađartьv jahap kalxuz qa aşьqьs jardam ithendәr.

Q. Әliвajьf.

Het әđerlәv nasar вara

Arqajaş rajunь Әleş avьl sә-vitenda het әđerlәv nasar вara.

Qatьn—qьđđar arahьnda вьl turala вer tөrlө lә aņlatma alьp вarьlmaqan. Şul arqala hөttө nasar әđerlәgәn esөn utьđar hum ştьraf halьp, qatьn—qьđ-đarđь het әđerlәvđәn sitlәşter-gәndәr. Maj zavьtь jetәkselәre qatьn—qьđđarqa mьђqьl kyđe menәn qarajđar. Jeteşheđlektә-renә iqtiвar itmәjđәr.

Kyptәn tygel вulьp ytkәn jь-jьlьş tarьnda qatьn—qьđđar maj zavьtьndaqь jeteşheđlek tәr menәn kөrәşev esөn kәmise ja hajlanьlar. „KAMSAMUL„

Maj әđerlәvđә Ađnaj kapiratifь alda вara

Bişвylәk rajunь Ađnaj kapira-tifь maj әđerlәv zadanejahьn vaqьtьnan elek tultьrьvьna вşa nьs вirә. Ul 25 nse ejjylgә tik-lem jьllьq plandь 65—70 pr. qa ytәne.Lәkin ul kykәj әđerlәvpla nьn вarь 25 pr. qa qьna ytәne

Kapiratifta eşlәvselәr rajun tarafьnan вirelgәn zadanejahьņ, вaşqalarqa qaraqanda đur вulь vь nan zarlanalar. Sәnki вөtә urьnda tavьq вaşьna 80 kykәj әđerlәnergә вulha, Ađnaj kapi-ratifьna tavьq вaşьna 130 kykәj әđerlәrgә quşьlqan. JӘ.

KAPITALIZEM DONJAHЬ QAQŞAJ, JEMERELƏ

SSSR TURAHЬNDA BIRNARD ŞAV.

Əle janьraq qьna bedđə Angelejanьŋ iŋ dur jađьvsьlarьnan Birnard Şav bulьp ytte. Unьŋ menən bergə pralamint aqzalarь Lurt, Lidi Astyr həm başqalarđa kilgən inelər. Ular Məskəvđə ber nisə kəndar torop, undaqь tərle pridprejatejalerđe qarap sьqtьlar.

Unan huŋ Lininqratqa barьp undaqь tədələş menən tanьştьlar. Səvittər sajuzьndaqь huŋqь kəndarendə Birnard Şav ip Stalin ergəhendə bulьp, unьŋ menən də sik odaq nisidə jahaŋь. Bьl nisidə la unьŋ juldaştarь la qatnaştьlar. Birnard Şav—ydə ber jarьŋ ajьna ikmək hatьvsь balahь. Ul ydenen jađьvsьlьq eştəren ramandar jađьvđan baştaj. Unan huŋ drammalar jađьvqa kysə. Xəđer ul ber Angelejala qьna tygel, bətə donja la məşhyr darmatur. Ul Marksьstь la ejrəngən. Marksьstь uqьv unь Marksis itməhə lə, burzьva jəmqejəten tənqit iterlek xəlgə kiltergən. Xəđerđə ul Angelejə missanlьqьnьŋ xarakterlь jaqtarьn əse tənqit itə. prastitutsejə (faxişəlьq) qatьn—qьđđarđьn irđər menən tiged xoquqta bulmavđarьn həm Irlandejəneŋ (Angelejaqa qaraqan ber əlkə) ilev kevek satsejal tigedhedleklərgə qьrqa raveşta qarşь sьqa, Angeleja xəkymatenen başьnda torqan „eşselər“ partejahьnьŋ burzьva lakeje bulьvьnan əse kelə.

Ul yđe Səvittər sajuzьnьŋ berense duьь. Ul SSSR đь bьŋn kyrəldən jarata, hər jerđə unь jaqlap sьqa. nnda nidər eşlənev menən qьđьqhьna. SSSR da nəmələr eşlənevđe jaqьndan kyrergə, unda nəmələr eşlənevđe nьq lap aŋlarqa telev tojqrohonoŋ qəđəttən tьş kesle bulьvь unь—75 JƏŞLEK BIRNARDTЬ SSSR qa kilergə məzbyr itte. Ul ydenə 75 jaş tulьv ajqanьŋ Məskəvđə ytkərelgən „jьvьlajьnda yđenen SSSR qa kilevə turahьnda: „bьnda qajtьŋ ber iptəştər“ Birnard xəqiqətte beler əsen bedgə kilde, qajtqasta şuŋь həjlər, tiđər Min 10 jildən birle SS R turahьndaqь xəqiqətte həjlap kildem. Elek min SSSR đь jaqlap sьqqanda „beđdəgelər“:—„hin Səvittər ilen nisek berense il tip ajtə alahьŋ, hin bit unda bulmaqanhьŋ, undaqь „qot osqos xəldərđe kyrməganhen“ tiđər ine. Xəđer ulardan araj he minə şundaj horavdь birhə min—ejie min undaqь bətə „qot osqos xəldərđe“ kyrđem, ular minə siktən tьş osanьlar tip kenə javap birəsəkmen. Bed julda torqan bətə qarşьlьqtarđь jemerep hedgə kildek“ tej.

„Gazittərgə genə tajanьp, SSSR turahьndaqь xəqiqətte jaşerergə jaramaj“

Məskəvđən qajtьp barьşlaj Birnard Şavđь Varşavđa sit il gəzittərenen vəkildərenen torqan massa hьrьp aldь. Ular Birnard Şavđan SSSR turahьnda alama qəjbəttər kətə inelər. Pylşə gəzitelə şunь əmət itə ine.

Ləkin Birnard Şavđьŋ SSSR turahьndaqь hyđđəre şundaj bulьp sьqtьlar ki, Pylşə gazittəre Birnard Şav menən həjləşev turahьnda ber genə lə nəmə jadmanьlar. Birnard Şav Səvittər Sajuzьnьŋ yđenə həjlap betərə almahьq kesle tə'bir qaldьrьvьn belderep bьlaj tine: „ydenen nəmə jadqanьn belməj, xejallь əkejəttər taratьp jata torqan gəzittərgə genə tajanьp, SSSR turahьndaqь xəqiqətte jəşererga jaramaj. SSSR nəŋ iqtisadi həjləneş tota belməgən əsen kapital ildəren min sik nьq qьđqanam“ tej. Unan huŋ Birnard Şav ul gəzittərenen unьŋ yđe turahьnda jađqan xəbərđərgə tuqhьrlьp—„ul gəzittəren minən Səvittər Sajuzь turahьnda nasar fekerdə qalьv tygel, unь maqtajьm. Aşamlьq nəmələre turahьndaqь xəbərđər də jalqan. Sənki Savittər Sajuzь adьq pravilmahьn xəl itkən inde“ tej.

„SSSR his ber kemgə hezym itergə ujlamaj unьŋ unan başqa la eşlərə kyp“

Birnard Şavđan „tatle hyđđər“ işetə almaqas sit il matbuqatь vəkildəre unьŋ juldaştarьna mərazaqat itep qaranьlar. Ulardьn bьl numirđarь la ytmone. Ulardьŋ horavđarьna qarşь Birnard Şavьŋ juldaştarьnan Lyrd Lidi Astyr: „min SSSR đь hezym itevenən qurqьp, başьnan ajaqьna tiklem qorallanqan Pylşə arqьlь jəregemdən hьqьranьp ytəm. SSSR his ber kemgə hezym itergə ujlamaj. Səvittər Sajuzь xəder qəđəttən tьş dur qьđьqhьnьv tьvđьra torqan bejək təzribəne tormoşqa ytkərev menən məşqyl. Ul 5 jьllьq plandь tultьra. Bьl plandьŋ jartьhь qьna tormoşqa atqarьlqanda la Ərasəj donja jeđendəge in bəxetle ilgə əjləner“ tip javap birđe. Şunьŋ əsendə bətə Pylşə gəzittəre bьl turala ber nəmələ jadmanьlar.

„Stalin—ьsьnlap ta eşselər sьjnfьnьŋ dur jetaksehe“

Birnard Şav ip. Stalin turahьnda gəzit xəbərselərenə—„Stalin ifьratta həjkemle keşe həm ьsьnlap ta eşselər sьjnьfьnьŋ dur jetaksehe, ləkin min donjala Lininde belqəngə tiklem yk Marksis həm satsejalis inem“ tej.

Ejje ul elektə SSSR turahьnda xəqiqətte həjləj ine. Xəder də ular xəqiqətte jaqьndan beler əsen bedgə kildelər. Həjləgəndə lə xəqiqat həjləjəsəktər. Bьl burzьva matbuqatьnьŋ bьsьraq, jalqan jəđen asa Hatlьq burzьva matbuqatьna bьnan huŋ tərlə jalqandar taratьp, eşsəndar kyđen tomalarqa jul qaldьrmaj. Sənki eşsəndar bьnan huŋ burzьva matbuqatьnьŋ „tezeuj“ darьna ьşanmajasaqtar.

X. QUNAQBAJ.

ANGELEJƏLƏ FINANSЬVЬJ KRIZIS.

Angeleja Franseja həm Amirikanan burьs alьrqa məzbyr buldь.

Bьđ gazittərđə girmanejanьŋ finansьvьj hələkətkə osoravьn jađqajnьq. „Xəđer“ Javrupanьŋ iŋ ere ildərenən hanalqan Angelejə turahьnda la jađavьđ. Angelejə qaj manqajđar bьqa tiklem yđđərendə finansьvьj krizis turahьnda la endəşmaj kildelər. Xəđer inde ular krizistьŋ barlьqьn „jəşerə almajđar, xəldər kəndən kən avьrlaja.

Angelejanьŋ altьn zapastarь sit-ilgə aqьlьp bette. Funt stirlingtьŋ kursь kəndən kən təşə. Angeleja qulьnda bətə donja altьn zapasьnьŋ (1/18) ber barь un higeđđən ber eləşegenə qaldь.

Cimslirьn ydenen palatala hejləgən hyđendə, Angelejanьŋ siktən tьş avьr xəldə qalьvьn ajtep ytte. Ul:—„bьl xəl Angeleja finansь sistimahьnьŋ sit il tərkemdare arahьnda ьşanьsьn juqaltьv hedəmtahenda tьvdь“ tej. „Bьl ьşanьstь jaqьnan qaltarьp alьv Girmaneja kyrgən saralar menən genə, jəqni qatь ikanumeja saralarь qullanьv arqahьnda qьna məmkin.

Qaj manqajđar tavđə sittan jardam horarqa batьrsьlьq itmə həl ərđə ləkin finansь xəlden nasarlanьvь arqahьnda Girmaneja kevek burьs alьrqa məzbyr buldьlar. Angelejə nankahьna bьl burьsь Franseja həm Amirika nankalarь birđelər. Şulaj itep Neju—jurek həm Pariz bankkьlarь Angeleja bankьhьna 50 milejun funt stirling (funt stirling 9 hum 44 tin) burьs birergə buldьlar.

Iŋ elek burьs Fransejanan qьna alьrqa ujlanhьla, ləkin Snavdin qarşь kilde. Ul:—“ber Fransejanan qьna burьs alьv Angelejanьŋ finansь kesən tynənejtə bulьr həm Angelejanь Fransejə aldьnda hatьv nula“ tej. „Ansirvir“ gazitenen hyđe bujьnsa, burьs yktənergə jəki nunergə tiklem genə birelə. Burьs summalarь (birelgən 50 milejun funt stirling) Angeleja bankьlarьna kyserelmədər, a Pariz da həm Neju—jurek ta Angelejə başnerə kertelasəktar; Angelejə nankьlarь „aqarđa Angeleja una moxtaz ikən“ ŋi burьstь ixtejarđarь menən totona saqtar.

Əle kyptən tygel genə, Javrupa əbtenən diktaturьq itarqa tьrьşьvь Angeleja Franseja həm Amirikanь burьsьn qanul itergə məzbyr buldь. Angelejanen finansь xəle qaqşav hiş şikhed unь Girmaneja xələna təşərəsəkьtьrьlasaq, tej.

Qaj manqajđar xəder yk qat ikanumeja“ inderep nydzit tigeđlegen haqlarqa quşalar. BURZЬVAZEJƏ EŞSELƏR SINЬFЬNA RƏXIMHEĐ RƏVEŞTƏ QЬŊЬV JAHAVĐЬ TALAP ITƏ.

Ikanumicski kəmisejə yk eşselərđen, u q ь t ь v s ь l arđьŋ eş x a q t a r ь n, eş hedđarđen ыlajda ađ pasunejəleten qьđьqtьrьlьvьn talap itə.

Angelejəgə burьs birev vaqьtь la unь itəs. Bьl vaqьtta Angeleja burzьvazejahe burьs ber Girmaneja kevek, eşsələr sinfьna qarşь tađa la jaŋ jəsaqtar. Angeleja bьnan başqa dannakalarьn „ratlaj“ almaь.

Ol. ƏLIBAJЬF.

ANGELEJƏ BURZЬVAZEJƏHE BORSOLA

LUNDЬN. (TASS). Angeleja bankahьna Franseja həm Amirikanьŋ 50 milejun funtstirlingьŋ (fyntstirling 9 hum 44 tin) burьs birevenə qaramaħtan bankahьnьŋ bьsьnlap ta nasarlanьvь, Angeleja burzьvazejahen tuŋsьbьđlaj.

„Tajmas“ gazite bьlaj jađa: „Amirika həm Franseja donjanьŋ altьn zapasьnьŋ bətən ber eləşen yđ quldarьnda totalar. Ə Angeleja qulьnda isə bətən sit ilgə aqьlьv hedəmtahenda, bətə donja altьn zapasьnьŋ ber jyđ (1/15) ləŋ higeđđən ber eləşe genə qalqan.

Angeleja hyđe bujьnsa Angelejəgə burьs birev,“ ne vaqьtlь la qьna ibn alьş, ul vaqьtta xəkymat BYDZITTЬ QЬĐQARTЬRQA ađerlanergə tejeş, şenki bətə qьjьnlьqtardьŋ nigeđen da byđzittən tigeđlegə jata.

„Tajmas“ gazite ikanamicski kamitat turahьndaqь [illegible] kamitat [illegible] tərtip [illegible] xəkymat [illegible] bydzitt tigeđlegen saqlarqa [illegible] qьđqartьrqa kərək. Angeleja [illegible] xəkymətenen zarplatalarьn [illegible] ahnatarьn [illegible] həm [illegible] səjəsi kyrhətmə [illegible] hə parlamint qaramaqьna [illegible] almaь.

XƏBƏRSELƏRĐEN 5 NSE BƏTƏ SAJUZ KƏŊƏŞMƏHE QARARЬN ƏJRƏNEV—XƏBƏRSELƏR XƏRƏKƏTEN QAJTANAN QOROVDA BAJAVAJ PRAGRAMMA

Rapsilkurdar məs'ələhe bujьnsa 1931—jьldьŋ 12—finralьnda „Pravda“ gazite tarafьnan saqьrьlqan 5 nse bətə sajuz xəbərse—udarsьlar kəŋəşməhe yđenen praktik qararьn, Yđək Kəmitəttən „Rapsilkurdar xərəkəten qajtanan qorov“ turahьndaqь qararьn xəbərselər arahьnda kiŋ rəveştə eşləp sьqarđь.

Bьl kəŋəşmənen qararь—xəbərselər xərəkəten Satsejalizem hezymə dəverendə kankrit, praktik məs'ələlərə xəl itevgə jyneltep, satsejalizem tədələşenen ajьrьm tarmaqtarьna qarata qorovda tulь memkinlek birə torqan nьqlь həm ber praqgramma urьnьn tota. Kəŋəşmənen qararьn tulь həm dərəs bojomqa aşarьv—satsejalizem tədəv eşenen bətə tarmaqtarьnda la xəbərselərđen partejənьŋ giniral ljьnьn dərəŋ ytkərevenen tə'min itəsək. Kəŋəşmənen qararьn ejrənev bətə xəbərselər jalpьlь eşendə massavaj təь alьrqa, xəbərselarđeŋ slytterendə, brigadalarda ejrənelergə tejeş. Bьl qarardь ejrənev begeugə səjəsi xuzalьq kampanejəlarьnьŋ praktik məs'ələləren xəl itevgə tьqьđ bəjlərgə. Şunьŋ menən bergə qarardь ejrənev—nađari qьna bulmaj, bəlki xəbərselər xərəkəten, Yđək Kəmitətteŋ ejjyn plinumь həm VKP(в) nьŋ Əlkə Kəmitətenen maj plinumь qararьn bojomqa aşьrьvđь tidlətevgə jaraqlaştьrьp, qajtanan qorovđь kaŋkrit xəl itərgə. Qarađь ejrənevgə farmal qarap, „tьkə alьrqa“, „kesajtergə...“ tigən kevek dəjəm frazalar qьna qьrqa sik qujьp, xəbərselər xərəkəten qajtanan qorovđь (YK qararьnda kyrhətəlgənsə) rajun, kalxuz, safxuz, pridprejatejəneŋ spitsif ajьrmalьqtarьna qarata kankrit saralar hьđьlьrqa tejeş

VKP(в) Yđək Kəmitəteneŋ „Rapsikurdar xərəkəten qajtanan qorov“ həm "Tyвən matbuqat" turahьndaqь qararьn başqortostan xəbəselare arahьnda ejrənev unь bojomqa aşarьv eşe bik nasar tora. Qajhь ber rajun gəzittəre yđđərelə bьl qarardь ejrəmagən kevek, kiŋ jalpь xəbərselərđь bьl eşkə ojoştora almanьlar. (Qonşaq... h. в.) kyp kenə rajun partejə kəmitəttərendə yđək həm Əlkə kəmitətteŋ kankerit—məhim diriketivalarьn (xəbərselər həm tyвən matbuqat turahьnda) ejrənmənelər.

Əlkə gazittər tarafьnan ytkərelgən tikşerevđər bьnь asьq kyrhətte (Baqalь, Prejut h. в.). Bьndaj rajkumdar tyвən matbuqat həm xəbərselər menən jetəksələr. Şuqa kyrə la xəbərselərđen: jalpьlь prajьzvudьstьva planь əsen kerəş tirahenə ojoştorovsьlьq ryldəre, ulardьŋ satsejalizem tədəv eşendəge dur əlgəşevgərđe gavdalanderev menən jəbəsev, jьzvudьstьva, kalxuz, safxuz tədeləşendəge uŋьşlь təzribəlarđe kyserevđə lə dur qьna eş kyrhəttelər. Ləkin bьl xərəkətte qajhь ber rajun həm urьndarđaqь partejə ojoşmalarь appartunistarsa narьqlap jetkermej, jetəkselek eşen samatejukqa tapşьrьp qujđьlar. Şulaj uq „dəjəm“ jetəkselektən kankerit jetəkselekkə kysə almanьlar.

„Pravda“ ergəhendə ytkərelgən xəbərselərđen bətə sajuz kəŋəşməhe, xəbərselər xərəkətenen satsejalizem tədəv eşenen xəđerge dəverendəge burьstarьn bildələv jaqьnan siktən tьş đur səjəsi ryl ujnaj. kəŋəşmə xəbərselərđen burьstarь həm ular menən jetəkselek, səjəsi tərbejə, yrlətevđə prisipejal jaŋьlьqtar hьđьp qaldьrđь. Kəŋəşmə qararьnda başьnan ađaqьna tiklem xəbərselər xərəkətendə bulqan appartunizem ustanufkьhьn rəximhed rəveştə tənqitləj, kəŋəşmələ xəbərselar xərəkətendəge (xəbərselərđen IV—bətə sajuz kəŋəşməhendə ip. Buxarin tarafьnan birelgən appartunizem ustanufkьhь bətənləjgə jemerelevgə osoraj. Xəbərselər V-bətə sajuz kəŋəşməhenen qarardarьn ejrənevđə xərəkəttəge appartunizem (təp qurqьnьs—uŋ həm „hul“ bəgeleşkə) kyreneştərenə Buxarin ustanufkьhьn ytkərev ьmtьlьştarьna qarşь ajavhьđ kerəş asarqa tejeştər.

Kəŋəşmə 5 jьllьq xuzalьq planьnьŋ xəl itkes əsensə jьlьna kysev menən bergə, bətə frunt bujlap satsejalizem hezymenen kiŋ jajelgən, sinfi kərəşteŋ kibkenləşkən ber dəverđə ytkərelev menən də ul siktən tьş dur səjəsi əhəmejətkə ejə. Şulaj uq kəŋəşmənen qararь VKP(в) Y—kəmitəteneŋ xəbərselər xərəkəten qajtanan qorov „həm tyвən matbuqat“ turahьndaqь tarixi, səjəsi məhim diriktivahь huŋьnda sьqarьlьv menən ul səjəsi totanaqlь həm kankrit kyrhətmələr—jaŋьlьqtar menən tulь—baj.

Kəŋəşmənen rizəlytsejəhendə 7 təp məs'ələ alьnьp, kankrit kyrhətmələr—aŋlatmalar birelə. Ular; BRENSE xəbərselər xərəkəte menən partejə jetəkselege ikense—matbuqatta udarsьlьq. əsense—fabrik—zavьt gəzittəre; dyrtense-safxuz, kalxuz həm avьl matbuqatь həm silkurđarđьŋ ryle, burьstarь, bişense matbuqat kadьrđarь jeteşterev həm yrlətev; altьnsь—SSSR đь haqlavđa tyвən matbuqat həm Rapsikurđarđьŋ burьstarь; Jetense—fatakurlьq xərəkəte turahьnda. Bьl məhim səjəsi nigeđ məs'ələlər eşendə, xəbərselər xərəkəte tarixьnda berense tapqьr qujьlqan məs'ələlər bar. Bildəle bьlar satsejalizem tədəv eşeneŋ begenge talaptarьnan kilep tьvqan jaŋьlьqtar. Şunьŋ əsendə bьl rizəlytsejəne massavaj ejrənev—partejə həm xəkymət tarafьnan siqa qujьlqan bajavaj burьstar (igen jьjьstьrьv, əgerlav, kədge hərəv, pramfinplan h. в...) đь ytəvgə bəjlənep, ul burьstardь uŋьşlь atqarьv əsen kerəş praktikahь rejal saqьlьrqa tejeş. Şulaj uq rizəlytsejəne ejrənev—VKP(в) Yđək həm əlkə kamitateneŋ: „Rapsilkurdar xərəkəte həm tyвən matbuqat turahьndaqь qararđarьn bojomqa aşьrьv rejallaştьrьv nьqlь rəveştə ьjta totolorqa tejeş.

BAJAZITЬF.

> ### XƏBƏRSE IPTƏŞTƏR!
>
> *„Başqortostan“ gazite ridaksejəhe Başqortostandaqь bətə xəbərselərđen, xəbərselər məs'ələhe bujьnsa „Pravda“ gazite jaŋьnda ytkərelgən 5 nse bətə sajuz kəŋəşməhenen rizəlytsejəhen nьqlap ejrənevđe təqdim itə. Bьl kəŋəşməneŋ rizəlytsejəhe urьndarda, xəbərselər brigadalarьnda, tyŋərəktərđə, xəbərse udarniktar slyttərendə sik jenteklep ejrənep, ul urьndьŋ şarajtьna qarata kankrit juldar hьđьv rizəlytsejəhen aşьqьs bojomqa aşьrьvđь horaj.*
>
> *„Başqortostan“ idarahь bьl rizəlytsejəne başqort telenə kyserep, rejallaştьrьv eşenə kereşte şuqa kyrə hər ber xəbərse yđ qulьnda „Başqortostan“ gaziten buldьrьv, daimi kyđətep barьrqa tejeş. „Başqortostan“ gazite rizəlytsejəne ejrənev də başqort, tatar xəbərselərə əsən qullanma urьnьn totorqa tejeş. Urьsьa jaqşь aŋlavsьlar əsen „Рабоче—крестьинск. Корреспондент“ tigən zurnaldьŋ 16 numirьn alьrqa kəŋəş birelə. Bьl zurnaldьŋ ajьrьm numirь 10 tin genə tora. Ber ajqa 25 tin, 3 ajqa 75 tin, ber jьlqa 3 humqa jađьlьp bula. Jađьlьv əsen ədris: Москва, Тверская 48 жур. раб. кр. корр. Padpiska hər qajđa alьna. Ojoşmalarqa ajьrьm zakazdar bujьnsa kypləp aldьrьrqa la bula. Bьl turala tulь məqlymət əsen ridaksejəgə xat jađьrqa bula. Xəbərselər bьl qarardь nisek ejrənelevə turahьnda xəbər itep torogođ!*
>
> *„BAŞQORTOSTAN“ IDARAHЬ.*

vaqьtlь məs'yl ridaktьr T. KƏLIMULLIN.

Bətə Narkamattar həm əlkə məəssəsələrgə.

9 nsь avqьs, kiske səqat 6, BYK rəise qəbinitendə bəsta Narkamat həm Əlkə məəssəsələr vəkildərenen kəŋəşməhe aqьrala.

KƏN TƏRTIBE.

1. VSIK instruktьrь iptəş Jusunbitьŋ - Narkamattar, əlkə məəssəsələr həm rajun ojoşmalarьn tikşerev heđəmtəhe turahьnda—infarmatsejəhь.

Məs yl vəkildərđeŋ vaqьtьnda kilevđəre məzbyri.

BYK ojoştorov bylege—BIKBAJЬF.

XƏKYMƏT BANKЬHЬ KANTURAHЬNAN

Oşo jьldьŋ 14-Qinьvar həm 20-martьnda zakun menən qujьlqan, kiidit sistimahь qullanьv turahendaqь (C. T. O) xeđmət həm qorqavьlьq səviteneŋ oşo jьl 16 ejjyl qararьn qullanьp, xəkymat bankьhьnьŋ Başqortostan kanturahь həm iqlan itelgəndən huŋ vaqьtьđ aksipt jəki aksiptan sitkə kitev menən hər ber ajьrьm dakumittan 10 hum miqdarьnda ftamat rəveştə aqsalata ştьraf halьvdь bildələj.

Aksiptan sistimalь rəveştə baş tartьvsь sitləvse xuzalьq ojoşmalarь turahьnda xəkymat bankьhь hər vaqьt N. K. R.K.I gə belderep torasaq

Xəkymət bankьhьnьŋ Başqortostan kanturahь.

Pidvuzdarqa 43 urьn bar

Başqortostan Məqarif xalq Kamisarlьqь tarafьnan 1931 nse uqьv jьlьnьŋ kəđgə prejumьna Yđək VUZ darqa həm tixnikumdarqa urьndar alьndь.

1. Pid VUZdarqa 43 urьn.
2, Sənəqat VUZ darьna 8 urьn.

Bətə urьndar RSFSR Narkampusь ujujьn bujьnsa vaqmillattərgə genə birelgən.

Oşo uqьv jorttarьna inergə telavselər, matirejalđarьn 15 nse avqьstanda hunqa qalmaj Narkampurs ergəhendəge yđək uqьvsьlar qabul itev kamisejəhenə birergə tejeştar.

Başnarkamprus.

PARK KYLTURA 7-8 avqьs

„AQ STADEJUN“

9—10—11 avqьs

„IKE KƏNDƏŞ“

Sejanьstar: 8—9-30—11 səqəttərđə

Ujьn vaqьtьnda simfaniceskej arkistьr ujnaj

URAL

Sejanstar səqət 7 la baslana. Kassa səqət 5 tən asьq

QARA QANAT AЂTЬNDA

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 7 30 tan başlana. Kassa səqət 5 tə asьla.

Begən həm kən hajьn „PURQA“ kartinahьnьŋ dəvəme

НОРД—ОСТ

dramma 6 bylemdə

„Vktaber Natiskhь“ tipagrafijahe Başqlafit vəkile 716.

BAŞAPTIKA UPRAVLINEJƏNЬŊ HUŊQЬ BALANSAHЬ

AKTIF: Statejəlarđьŋ isemdəre	Ajьrьm summa	Dəjəm summa	PASIF: Statejəlarđьŋ isemdəre	Ajьrьm summa	Dəjəm summa
MƏLKƏT:			**Kapitaldar:**		
zadanja həm qoroimalar	27299—30	14050—00	Ustavnaj kapital	276745—20	
Invintar həm qoramallar	113550—70		Almaş kapital	103480—34	
Başqa pridpr. qatnaşь:			Ustavnaj kapitaldьŋ alьmaşьnьvь	3751656	
Paj həm aksejələr	—	39767—12	Amartizatsejə kapitalь	30636—04	448378—14
Qimmətle həm prasintlь qaqьđđar:			**Funttar:**		
Qimmətle həm pratsintь qaqьddar	—	81971—14	Kantun havlьq haqlav bylege həm K.I.K. tar fundь	146522—40	
Aqsa sarmajehe:			R.U.K.K. fundь	9196—46	
Kassa	1817—03		Eşselərđen həm xeđmətkarđarđen tormoştarьn jaqşьrtьv fundь	21020—71	
Aqьndaqь iђaptar	28533—74		Qьđьqtьrьv bylaktare	561—00	
Xisap aђtьnda bulqan summalar	15107—56	47450—98	R.S.F.S.R. Havlьq haqlav Kamisarlьqь fundь	813—49	
Julqa kysevđər	1992—65		Midifsina tə'minəten kinajtev həm arzanajtьv fundь	30036—43	
Tavarđar həm matirjaldar:			Avьldarđa aptickalar seltəren kinajtev fundь	70124—28	278274—77
Sklattaqь tavarđar	282611—14		**Zajьmdar həm ssudaları**		
Aptiktarđa həm magazindarđa	278123—41		Ritsip kniskalare sьqarьv	15501—10	
Julda	141254—96		Qusaankьta kantakarьnьj iђap	197593—44	213094—54
Naklatnaj rasxuttar	24—46		**Kriditurđar:**		
Sьrja	22340—37		Hatьp alьvsьlar	77301—61	
Əđer ajьerđar	18042—13		Pastalşiktar	5508—15	
Jardamsь matirjaldar	86852—92		Eşselər həm xeđmətkarđar	1117—84	
ađerlav	40082—97	869332—36	Təria kriditurađar	3780—10	
Alьnьrqa tejeşle vikseldar, dykəminttar:			Ni anizuvьnьj summa bankьlarь	9023—53	96831—23
Alьnьrqa tejeşle naluznьj tylavđar həm dykəminttar	—	1730—15	**Rizirьftar:**		
Iђaptar:			Alda torqan sьqьm riziritarь	—	7165—80
Hatьp alьvsьlar	48834—73		**Fajđalar:**		
Pastolşiktar	39736—67		Iђap jьlьnьŋ fajđalь	—	211281—23
Daqvalər bujьnsa pastalşiktar	6278—83				
Eşselər həm xeđmətkarđar	159—05	105224—44			
Kapital juqaltьvđarь:					
Kapital rimant	—	13783—35			
Sьqьmdarь					
Kiləsək vaqьtkь sьqьmdarь	—	856—17			
Balansa	—	1300965—71	**Balansa**	—	1300965—71

Baş. aptik idarahь mədire ZAKIRЬF.

Baş buxgaltir ĢALKINA.

1—1

AJЬRЬM NUMIRЬ HƏR JERĐƏ 5 TIN

RIDAKSIJƏNEN ƏDRISE: Г. Уфа, Верхне-торговая площадь корпус №3. Ред. газ. „БАШКИРДСТАН“

TILIFUN NUMIRĐARЬ: Ridaktar 4—81; Dejom 2—85; Məsьvlьj bylek 3—72; Kiske ridaksejə 1—15

Jomoş menən kilevselər hər kөn irtənge saqət 8 đan kiske 4 kə tiklem qanul itelər.

BAŞQORTOSTAN

Bөtə donja pralitarđarь, berəgegeđ!

JAĐЫLЬV XAQTARЬ: 1 ajqa 45 tin; 3 ajqa 1 hum 30 tin; 6 ajqa 2 hum 50 tin; 1 jьlqa 4 hum 80 tin

PADPIS ALAR: [illegible] QABUL ITELƏ.

1931-JЬL, 10 AVQЬS, DYŞƏMBE, №174 (145)

KӨNDƏLEK GƏZIT. V. K. P. (B) NЬN BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE HƏM BAŞQORTOSTAN YBƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE URGЬNЬ. 11 NSE JЬL SЬOJA

7 NSE NYJƏBERGƏ TULTЬRЬRQA HANDAR HЬNЬLЬŞ BARЬN KYRHƏTMƏJĐƏR

(Xөkymət vəkile ip. PALЬŞKU menən həjləşev)

Partejənьц ølkə kəmitəte diriktivtarь bujьnsa вьjьlqь igen əđerləv planь iц qьsqa vaqьt esendə, jəqni yktəber rivəlytsejəhenən 14 jьllьqьna ytəlergə tejeş.

Plandь oşo qujьlqan mal esendə ytəv esən вөtə məmkinlektər вar. Kulaklьqtьц xərəkətenen kөndən—kөn yheve, orloqsoloq saixuzdarьnьц kesəjeve, səsev majđanьnьц ytkən jьlqa qaraqanda 25 pr. artьvь həm huqьlmaqan ikke ... pas igendərđen вьl вirelgən plandьn ytəleven his şikheđ tə'min itəsəktər.

Вьjьlqь igen əđerləv kampanejəhь urazaj jьjnav menən вergə вaşlanьp, kanvejer sistimahь qullanьv arqaьь sanaqat yđəteren ajьqьs rəveştə ytəlqa tejeş. Şuqa kyrə lə partejənen вьl turalaqь dikrittarь his şikheđ yđ vaqьtьnda ytəlergə tejeş. Plan bujьnsa Başqortostanda avqьs ajьnda 3 miljun вotlap igen əđerlənəsək. Ləkin вьl plandь ytəvđə вalşeviktərsə kankrit eş tə'mi itelməgən ilə. 5 nse avqьsqa ajьnan məqlymattarqa qaraqanda nej вarь 2 meц 313 tunna igen əđerləngən.

Maşina—traktьr stansalarь menən tə'min itelgən kalxuzdar 477 tunna həm вaşqa kalxuzdar meц 270 tunna igendəren xəkymətkə tapşьrđьlar. MTS rajundarьndaqь kalxuzdarđьц вьl rəveştə artьq həjrəlevđərə, maşina—traktьr stansalarьnьц kalxuzsьlar jalpьhь arahьnda eşte jomoşaq alьp вarьvđarь, eşkə jəməqətselekte tuplamavđarьnan kilə. Ular igen əđerləvđe iц jaqşь rəveştə ojoştorop, plandь vaqьtьnan elek ytəv esən kөrəşergə tejeş вulhalarđa, oşo kөngə tiklem вьl вajavaj вarьвьь ytəvđə kankrit eş kyrhətkəndəre juq əle. Ular вegendən вьl jeteşheđlektəren вetərep, igen əđerləvđə udarnik—arganizatьr вulьrqa tejeştər.

Ajьrьm xuzalьqtarđa вik artta вaralar. Ularđa вarь 80 tunna qьna вirgəndər. Ularđь maşina—traktьr stansalarь həm kalxuzsьlar jalpьhь вyksirgə alьrqa, şul uq vaqьtta kalxuzqa tartьv sarahьn kyrergə tejeştər. Sənki igen əđerləv kampanejəhenən uцьşlь rəveştə udqarьv—kalxuzlaşьvqa jərđəm itəsək. Şunьц menən вergə sьjnfi doşman kulakka qьъьmdь kөsəjtergə, uqa вalşeviktarsa həzym jaharqa kərək-ni kampanejənь tөrlөsə jəşeren həm aşьq juldar menən əđərgə tьrьşa. Igende xөsəsi вađata, jəşerə. Oşo juldə qotqo alьp вara.

Avqьs planь вujьnsa вirelgən qatь zadanjənь ytəmaj. 5 nse avqьsqa tiklem вarь 8 tunna qьna igen вirgəndər. Rajun ojoşmalarь həm avьl səvittarь tarafьnan iц qьsqa vaqьt esendə ulardan plandь tultьrtьv өsөn qьrqa səfərələk sьjьlьrqa tejeş.

Ytkən jьlqь orloq ssudalarьn qajtarьp alьv eşendə kөsəjtergə kərək. Xəđergə tiklem nej вarь 3 tunna qьna ssuda qajtarьlqan. Вьna вьl eşteц nasar ytəleven, yrđə kyrhətelgən ojoşmalarđьц kərəkhэđlek itevđərenən kilgən legən əjtergə kərək. Kampanejə вaşlanьv menən ytkən jьlqь ssudalarđь вerense navaвtta alьnьrqa, jəqni qajtarьlьrqa tejeş.

Igen əđerləvđə faqat 3 kenə rajun alda вara. Вьl rajundarđan Janь avьl 231 tunna, Вөre—226 tunna həm Şişmə rajunь 163 tunna janь igendəren xəkymətkə tapşьrđьlar.

Aldьnqь rajundar вulqan kevek, вьl kampanejədə appartunistarsa narьqlap jetmaj, eşte yđ aqьmьna tapşьrьp igen əđerləvđə өjəlev itelmədlek qojroqta həjrəlgən rajundar вar. Məsələn: Qьrqьđ mejəkə rajunь fəqət 9 sintnir, Вajqь 31 sintnir həm Qьrmьđqalь rajunь 1 tunna qьna igen əđerləgən. 19 rajundan вetenləj məqlymatta juq.

Yrđə kyrhətelgən faktьlar kulak həm kulak agittarь, apparunistar şulaj uq patkulacniktarđьn parteja вirergə tejeş yqəlləv kyrhətəvđərə deretləbijgan.

Вeđ ud pazitsejəhe eđđe sьjnfi doşman—kulakqa, patkulacnikqa həm kulak agittarь—appartunistarqa qarşь вirergə tejeş tygelheđ.

Вөgen esendə igen əđerləv kampanejənь вurьstarь tirəhenə tuplarqa, yrđə вarqan SƏĐЬL AВUZDAR XƏRƏKƏTEN TAQЬLA KӨSƏJTERGƏ tejeşвeđ.

KANVEJER SISTIMAHЬ (ner yk vaqьtta urьv, huqьv həm xəkymətkə tapşьrьv) igen əđerləvđə өđ itkes urьnda tota. Unь вөtə kalxuz həm janqьđaq xuzalьqtarqa qullanьrqa kərək. Janqьđaq xuzalьqtar kalxuzdarđan artta qalmahьndar. Ular kalxuzdar menən tigeđ həm вer vaqьtta tapşьrьlan esən kөrəşergə tejeş, kalxuzdarđan jərđəmsen ojoştororqa kərək.

Вaşqortostan 3 jьl вujьnsa plandь arttьrьp, srugьnan elek ytəj kilde. Вeđ вьjьl da oşonoц esən kөrəşergə tejeşвeđ.

BER SINTNIR IGEN DƏ CƏSNIKKƏ KITMƏHEN

QЬĐЬL AВUZDAR XƏRƏKƏTEN TAQЬLA KӨSƏJERGƏ

5 nse avqьsqa 2 meц 313 tun. TAPŞЬRЬLDЬ

ALDA ВARALAR:	Janь avьl 231 tunna	Вөre 226 tun.	Şişmə 163 tun.
QOJROQTA:	Q. Mejəkə 0,9 t.	Qьrmьđqalь 1 t.	Вajqь 3 tunna.

JANQЬĐAQTAR KALXUZDARQA TIЦLƏŞEGEĐ

Kalxuzdar 747 tunna — Janqьđaqtar 80 tunna.

„Ber sintnir igen də cəsnikkə kitməhen“

1 meц 200 sintnir

TUR rajunьndaqь kalxuzsьlar, şulaj uq janqьđaqtarđьц qatnaşьvь menən olo вer qьđьl aвuz teđeiđe. 1 avqьs kөnө unqьь menən 1 meц 200 sintnir igen tapşьrьlde. Rajunda qьđьl aвuzdar tulqьnь kөn hajьn yşə вara.

200 sintnirlьq qarşьlav planь

DƏVLƏKƏN rajunьnьц Atradav səvitenə 1 MEN 300 sintnir igen zadanejəhe tejhə lə, ləkin ul unь вөtə kalxuz həm janqьđaqtarđьц insejativahь menən 200 sintnirqa ytəlde. Şulaj itep rajundaqь вulqan вөtə kalxuzsьь həm janqьđaqtarđьц tərşьlьqь arqahьnda zadanejə 1 meц 500 sintnirqa ajьlandereldе. Xəđer iц də Atradav səvite вөtə səvittarđə ytə menən jarьşqa sьqara.

400 вot arьş

Şişmə rajunьnьц „Irek„ kalxuzь kalxuzsьlarь arьş igende вađarqa hatьvqa qarşь kitkən kөrəş astьlar. Kөrəşten praktik eşe itterep, qьđьl aвuz menən 400 вot igende xəkymətkə tapşьrđьlar. Ə.X.

Qьđьl aвuzdar kilələr

ВӨRƏLƏGƏ sajuz xlip keləteнə вer kөndə genə (26 nsь ejjyldə) 370 sintnir igen inde. Qьđьl aвuz kilev kөndən kөndə.

„Uzra„ kalxuzьnьц tөvge qьđьl aвuzь sьqtь

ВӨRƏ rajunь „Uzra„ kalxuzь yđenen вьjьlqь igenen huqьp qьđьl aвuz menən 178 sintnir tapşьrđь.

1,720 вot igen tapşьrьlqan

Вөtə donja imperijalizmьna qarşь ьđqarьlqan 1 nse avqьs kөnөndə Krasna—Usul rajunь kalxuzsьlarь həm janqьđaqtarь olo qьđьl aвuz menən 1 meц 720 вot igen tapşьrđьlar. Вьnьц 64,5 pr. tь kalxuzsьlardьqь ine. Ş. NASIR

100 sintnir xəkymətkə

ŞIŞMƏ rajunьnьц Pasikulka kalxuzь aqzalarь jaць вьjьlqь igende huqьp eşte 100 pr. tь menən ytəp, huqьp 100 sintnir arьştь qьđьl aвuz menən xəkymətkə tapşьrđьlar. Ə. XƏTIP.

KYPER JUQ

ŞIŞMƏ rajunьnьц kalxuz həm janqьđaqtarđьц jartьhь yđ igndərn Jamatavđaqьsklattarqahalalar.Ləkin Jomatav julь Dimi menən kiђelgən. Kyper juq. Şunьц esən вьnda qьđьl aвuzdar sьqa almaj tuqьrap jatalar. Rajun ojoşmalarь kyper halьv sarahьn kyrgəndəre juq. Sara kyrelhen. A. QODAŞ

195 sintnir.

TUR rajunь Kөtərə avьlь səvitendə igen əđerləv eşe jaqşь вara. Hunqь kөndə genə вer qьđьl aвuz ojoştorolop, 195 sintnir igen tapşьrđь. Вөtə kөs igen zadanjahьn vaqьtьnan alda tultьrьvqa jynəlgən.

150 sintnir.

ARЬSLAN Səvite (Tur. r.) kylәmendə вөtə həm janqьđaqtar yđđərenə tegəgən igen zadanjahьn tiđeræk tultьrьv esən qьđьv timp menən eşkə вaşlanьlar. Вьl turala qьđьv rəveştə həm aцlatьv eştəre вara.Oşo kөndə genə qьđьl aвuz menən 150 sintnir igen tapşьrьlde.

„ „MƏNDEM„ kalxuzь(krasna—usul r.) aqzalarь udar eşteц вilgehe itep, janь igendən вer qьđьl aвuz ojoştordolar. Aвuzda 100 вot igen вarđь.

516 sintnir.

QЬRMЬĐQALЬ rajunь kalxuzsьlarь dur вer qьđьl aвuz tөđөp, 516 sintnir igen tapşьrđьlar. Kalxuz qьđьl aвuzdarь yđ arttarьnan janqьđaqtarđь la ejarterge tejeş.

Kalxuzdarđan 1,606 janqьđaqtarđan 834

ВƏLƏВƏJ rajunьnda 1-avqьs unqьь menən 2 meц 440 sintnirđan torqan olo вer qьđьl aвuz ojoştorolqan. Şunьц 1 nse 606 sintnirə kalxuzdarđan вulьp 834 sintnir janqьđaqtarđьnь ine. Igen tapşьrьv eşe jaqşь вara.

Вerense вyləek 368 вot

ŞIŞMƏ rajunь Ikatirinslaf səvite kalxuzsьlarь вьjьlqь igenden tөrtəv вyləge itep, 368 вottan вer qьđьl aвuz ojoştordolar.

Janь jьldьц вerense вyləgen odatьv xalxuzsьlar tormoşonda đur вajrəm tөђə tьvđьrđь.

„HƏR BER ERE MAL BAŞЬNA 2 TUNNA SILUS!“

LUZЬNQЬHЬN BOJOMQA ATQARЬV ӨSӨN KӨRƏŞ

„BƏLŞEVIK“ KALXUZЬ UDAR TIMP ALDЬ

ӨFӨ rajunьndaqь „Bəlşevik“ isemle avьl xuzalьqь ərtileneц həl firmahь medire oşono вelderđe.

„Bəlşevik“ ərtile „hər вer ere mal вaşьna 2 şər tunna silus“ luzьngьhьn вojomqa atqarьv esən, 20 şər tunna hьjьş lьqta 10 silus вazь qađьj вaşlanь. Silus eşenə totonqan вrigada 15 nse avqьsqa qađьv eşen вetəsək. Jalandarđa yђə вarqan qurpь, yləndərđe tulьhьnsa fajđalanьp, silus əđerləv eşen keđ ytkəngə tiklem đavam itəsəktər.

„20 TUNNANЬ 3—4 TAPQЬR ARTTЬRЬP YTƏJBEĐ“

„SATSEJALIZEMQƏ JUL“ ərtileneц rəise iptəş Bisirьl oşono вelderə:

—„Beđđeц kalxuz 20 tunna silus əđerləne. Beđ unьц menən genə siklənməj, ul handь taqьla 3—4 tapqьr kytərerвeđ. Taqьla silus вađđarь, transəjđər qađьj вaşlanьq.

Silus yləndəren vaqlavđa at malatilkahьn qullanьv turahьnda kəцəş aldьq, unь qullanaвьđ. Silus eşe tulьhьnsa sdilnəjgə kysereldе. Silus əđerləv həđəm təhendə maldar tulьhьnsa aђьq menən tə'min itelgən вulьrđar, tigən ьşanьs tьvđь. Ərtil silustьц jaqşь sьjfatlь вulьvьna ajьrьvsa iqtiвar вirə“. Z.

Silus əđerləvgə əhəmejətheđ qarajđar.

ZЬJANSURA rajunь „Ittifaq“ kalxuzь silus əđerləv zadanjahь nьц 1 pr. ьn da ytəməgən.

Вьl kalxuz silus esən 4 вađ qađьrqa tejeş вulha əlegə tiklem 1 вađđa qađьmaqan. Siluqa əhemejətheđ qaravsь вьl kalxuzqa Rajkalxuzsajuz tejeşle sarahьn kyrhen,

„QARMAQ“

Silus əđerləv 100 pr qa Ytəlde

„QЬĐЬL JALAN“ kalxuzь yđenə kilgən silus zadajahьn 100 pr tь menən tultьrđь, Вьn daj elgə[illegible]yđđərđe вaşqa kalxuzdarđan da keтəвeđ.

Ə. JƏQFƏR.

Besənselər qьđьl aвuzь

Besən jьjnav bette

MAQAR rajunь „Stalin“ „qьđьl partizan“ „Qьđьl jar“ kalxuzdarь sdiişnən jaqşь qullanьp eşkə udarsьlьq inderep, вesən jьjnav zadanjahьn tultьrđьlar. Udar timp menən urazaj jьjnav вaşlandь. Xəđer вrigadalar вөtə kөstəren udar rəveştə urazaj jьjnavqa tuplanьlar. Besən ‚jьjnavđa qatьn qьđđar həm jəş yђmerđər kөse dөreђ rəveştə, tulьhь menən fajđalanьldь.

„SƏJET. MAQARSKEJ“

Вьlar вesən jьjnavđь arttьrьp ytənelər.

MAQAR rajunь Baqьj avьl səvite yđenə teşkən вesən jьjnav zadanjahьn arttьrap y t ə p, udarsьlьq sdilşnə julь menən вesən jьjnav eşen tultьrьvqьna tygel, arttьrьp ytagən.

„SƏJET. MAQARSKEJ“

KULAK HƏM PATKULAC NIKTARQA QATЬ ATPUR BIRELHEN

ƏBJƏLIL rajunь „Qьđьl jalan“ kalxuzьnda kulak həm patkulacn i k t a r đ ь ц q o r o t qocioq f a k t t a r đ ь k y - вəjep вara. Ular kalxuzđьц saвьv həm urьv maşinalarьna tiпer qujьp vattьralar. Вьndaj vaqiqalar вer nisə tapqьr вulьp ytte. Kiђken saralar kyrergə kərak.

Silus əđerləvgə əhemejətheđ qarajđar.

ZЬJANSURA rajunь „Ittifaq“ kalxuzь silus əđerləv zadanejəhьnьц 1 pr. ьn đa ytəməgən.

Вьl kalxuz silus esən 4 вađ qađьrqa tejeş вulha, əlegə tiklem 1 soqor đa qьđьlmaqan. Silusqa əhemejətheđ qaravsь вьl kalxuzqa Rajkalxuzsajuz tejeşle sarahьn kyrhen.

„QARMAQ“.

Besən jьjnav planь 64 pr.qa qьna ytəlde, eştə qьđьv timp alьnhьn.

5 nse avqьsqa alьnqan məqlymattar вujьnsa, Başqortostanь kyləmendə вesən jьjьv plan 64 pr. qa ytəlde.

Вьl rajundarđьц eştə qьrqa hьnьlьş almavđarьn kyrhətə. Eştə udar rəveştə qьđьv timp alьnьrqa, plantultьrьlьrqa tejeş.

Besən eşe planhьđ вara

KRASNA USUL rajunьndaqь „Məndem“ kalxuzьnda вesən jьjnav planhьđ eşlənə.

Kalxuz maldarь esen kypme вesən kərək вulasaqь iђəpkə alьnmaqan. Besən zađanejəhь haman tultьrьlmaqan. TABЬN.

Maşinalar вuş ultьrmahьn

„Qьđьl jalan“ kalxuzьndaqь saвьv maşinalarь jaqьv matirejalđarь menən nasar tə'min itelələr. Şul arqala 18 maşina вer nisə kөn вujьnsa вuş ultьrđьlar. Вьndaj ədeklektar вetərgə tejeş.

Urazaj jьjnav kanvejer sistimahьnda ythen

Uraq вөtte, qьđьv rəveştə huqьv вara

SIŞMƏ rajunьnьц „Jeцev“ kalxuzь вөtə eşte udarsьlьq menən alьp вarьvь arqahьnda 7 kөndə arьştь вөtte, 8 kөndə haвan aşlьqьn вөttə. Xəđer qьđьv rəveştə huqьvđar вara həm keđge səsev əđerlege kyrelə.

J. MINHAŽЬF.

Keđge səsevgə əđerlek вaşlandь

ВӨRӨ rajunь Kamişka səvite igen jьjnav eşen 100 pr. tь menən ytəp, xəđerge kөndə qьđьv rəveştə keđge səsevgə, əđerlənə вaşlanь.

Artta qalalar

ВӨRӨ rajunь Kamişka səvitenə qaraqan „Jaць avьl“ həm „13 nse yktəвer“ kalxuzdarь eştə вəlşeviklek timpь ala almajđar.

12 huqьv maşinahьnan ni вarь вer genə maşina eşkə jaraj. Besən saвьv maşinalarь aвьq jalanqa taşlanьp javьnda serej. Өdəkləktar вөtərelərgə tejeş.

„QЬLSЬQ“

Urьlmaqan igen qalmanь

ŞIŞMƏ rajunь „Irek“ kalxuzьnda вulqan вөtə aqzalar yđđəren udarnik tip iqlan ittelər. Urazaj jьjnav kampanejəhьn tiđlətev esən Dimitrejefkə kalxuzь menən jarьşqa sьqtьlar.

Arьş uraqь kyptən yk urьp huqьp вөtelgən. 2 nse avqьsqa haвan aşlьqь la jьjnalьp вөtte.

Udarsьlьqtь yђterev menən tə'min itergə kərək

Jadqь sesev kөndərendə „Smickə“ safxuzьnьr (Şişmə rajunь) 250 udarnigь вar ine. Şunьц esən də unda eştə şəp вara ine. Ləkin safxuz idarahьnьц udarsьlarqa əhmejət вirmave arqahьnda urazaj jьjnav kөnenəni вarь 150 udarnik kenə qaldь. Şunlьqtan eştə nasar вara. Udarsьlьqtь qьвqartьv menən tygel, yђterev menən tə'min itərgə kərək.

Ə. XƏTIP

Maşinalar kerək

ŞIŞMƏ rajunьnьц iц ere kalxuzlarьnan вulqan „Frunzь“ kalxuzьnda (10 avьl, 615 xuzalьq), huqьv maşinalarь jeteşməj. Вulqandarьna la qajьş juq. Jaqьv matirejalđarь вuldьrьlmaqan Вьndaj ere xuzalьqtarđь maşina menən tə'min itevgə ajrьvsa iqtiвar вirelhen.

В. M.

ŞIŞMƏ rajunьнъц Dimitrejefkə kalxuzь urazaj jьjnav eşen təmamlanь.

Xəđer qьđьv rəveştə huqьv eştəre alьp вarьla.

Ə. X.

Jəkatirinьslaf səvite

ŞIŞMƏ rajunьнъц Jəkətirinslaf silsəvite urazaj jьjnav eşendə đur hьnьlьş jahanь. Səvit kyləmendəge 879 giktar arьş kyptən yk 100 pr. tь menən urьp, huqьp вөtəlgən.

Səvit kyləmendəge 1 meц384 giktar вojđajđьц 98 pr. tь urьldь həm huqьldь. Вьl səvit yđeneц urazaj jьjnav eşen 15 nse avqsqa 100 pr tь menən ytəp sьqasaq.

Ə. X.

4 safxzudan 14 meц tunna igen

Başqortostandьц iц ere orloq safxuzdarьnan hanalqan Jьlajьr Moraptal „Krasnaj Başkirejə“ həm Məsqyt safxuzdarь avqьs ajь esendə 14 meц tunna igen tapşьrasaqtar,

Вьl handьц ytəleve ajьrьm dikadalar menən qaraqanda tyвəndəgesə:

1 NSE 10 KӨNLӨKTƏ: 1000 tunna 2 nse dikadalar 4 meц 750 tunna,3—dikadala 8 meц 250 tunna tapşьrьlasaq.

Keđge səsevgə təşto lər

ŞIŞMƏ rajunьнъц Jəkətirinьslaf kalxuzь aqzalarь Bikit kalxuzsьlarь menən satsejalizem jarьşьna sьqьp urazaj jьjnav eşen 100 pr. tь menən təmamlanьlar. Xəđer tulь əđerlek menən keđge eştəre вaşlandь.

Х. Ə.

SAJUZXLIP BAŞKAPŽIV SAJUZDA.

TIMP TYВƏN PLAN YTƏLEV QURQЬNЬS AЂTЬNDA.

Өlkə parteja kəmitəteneц вirgən diriktivahь вujьnsa 15 nse avqьsqa igen əđerlərgə вөtə əđerlek təmamlanqan вulьrqa tejeş ine. Ləkin sajuzxlip menən Başkanpxlipživsajuz вьl diriktifть urьnьna jetkerev turahьnda qьrqa eşkə totonmaqandar əle.

Tara əđerləv вik nasar вara. Nej вarь 120 đana tara əđerləngən. Skьlat əđerlege 50 pr, jeвərelgən kərəkle aqas matirejaldarь fajđalanьlmaj. Qađan həm timer kevek nəmələrđe taвьvđa eske məmkinlektərđən fajđalanьlmaj. Eşselər maвilzavajt itev eşe jomosaq. Ularđь tejeşle aђьqtar menən tə,min itev eşe nasar tora. Igen əđerlege esən kərəkle вulqan 282 kadьr kampliktavajt itelməgən. Uđqan jьldan qalqan igende odatьv esən hər kөndə 80 ьlav kərək вulha la, unьц 50 pr. tь qьna ytəlgən. Вьndaj timpqa sik qujarqa igen əđerləvđe yktəвər 14 jьllьqьna ɥtəmamlav esən kөrəşergə kərək.

Rapьrt вirələr

XƏJBULLA rajunь „Qьđьl haвьr“ kalxuzьna вesən jьjьv zadanejəhь 1 meц 70 giktar вirelgəjne. Ul 26 nsь ejjylgə tiklem 1 meц 233 giktar itep ytəlde.

Eş qoraldarьnan 26 вesən sapqьs, 15 вesən jьjqьs maşinalarь eşləj. Əlegə tiklem 30—giktar arьş, 4 giktar arpa jьjьldь.

„ XƏJBULLA rajunь Julвarьs avьl səvite Stupin xutьrь вesən jьjьv zadanejəhьn 100% qa ytəne.

Вьl avьl səvitendəge kalxuzdar yđ ara jarьş menən, вer вerehenə jarđamlaşьp eşləv arqahьnda, zadanejəhьn вer ađna elek tultьrđьlar.

Bilərət вyləge əđer tygel

Başxlipživsajuzdьц вilərət вyleksəhe „Beđ əđerвeđ“ tip ejjylda yk məqlymat вirhə lə, huqqь tikşerev вьnь jalqanqa sьqardь.

Başxlipživsajuz vəkile Klimuftьц вeldereve вujьnsa Bilərəttə igen əđerləv skьlattarь teđətelməgən, вesən qabul itev urьndarь əđer tygel.

Вьndaj jalqan məqlymattar вirep jatqanь esən Başxlipživsajuzdьц вilərət вylege javapqa tartьlьrqa, urьndaqь ojoşmalar вөtə kөs menən ədeklektə вөtərəvgə taşlanьrqa tejeş.

Q. ƏMIRXANЬF

It əđerləv planьn 15 nse avqьsqa tiklem 100 pr. ь menən ytəvselər вyləklənəsəktər

Huцqь ajđarđa massavaj aцlatьv eştəreneц kөsəjteleve arqahьnda, it əđerləvđə đur qьna uцьştar qađanьldь. Başqortostan kyləmendə ejjyl ajьnda it əđerləv planь 125 pr. qa, həm jьllьq plan 83%qa ytəlde.

It əđerləvđə udar timp alqan rajundarđan: Qьrmьđqalь rajunь planьn 196 pr. qa, Mənəvez 115 pr. qa, Byzdək 114 pr qa, Qaraqoş 109 pr qa, Tujmazь 95 pr. qa, Saqmaqoş 97 pr. qa ytənelər.

Bila—Qataj, Əвjəlil, Krasnakam həm Вajqь rajundarь qojoroqta həjrələlər. Ular plandarьn 60 pr. tan 69 pr. qa tiklem genə ytəgəndər. It əđerləv kampanejahьnьц вarьşь turahьnda vaqьtьnda məqlymət вirep вarmajđar.

Qojoroqta həjrəlevse rajundar aldьnqь rajundarđь qьvьp jetergə tejeştər.

Başkupxlipživ sajuzdьц esən se avqusta вulqan ultьrьşь it əđerləvđe 15 NSE AVQUSQA TƏMAMLARQA TIGƏN QARAR sьqarđь. Вьl vaqьt esendə plandarьn aldan tultьrьvsь, əđerləvđe sьjfat jaqьnan kytərevse rajundarđь вyləkləv esən 3 meц humlьq вyləkləv fundь tөđөlөp вьnan tьş Başnarkamsnap вyləkləv esən 30 meц humlьq pram tavar вirelgnelə.F. A.

BER SINTNIR IGENDƏ CASTNAJQA KITMƏHEN

Səvittər, səvit aqzalarь ikmək əsən kərəştə alqь safqa! JALPЬ ARAHЬNDA AŊLATЬV—TƟŞƟN. DƟRƟV, QЬĐЬL ABUZDAR OJOŞTOROV,

ALDЬNQЬLARĐЬ BYLƏKLƏV, QЬĐЬL TAQTALARQA JAĐЬV EŞTƏREN OJOŞTORORQA KƏRƏK.

IGEN ƏĐERLƏVGƏ JALPЬNЬ TUPLAJЬQ

ƏĐERLƏVĐEŊ HUŊQЬ SRUGL 7 NSE NUJƏBER!

Вьjьlqь igen əđerləv kampanejəhь, uŋьş jьjnav kampanejahь menən вer qatarđan вarьrqa tejeş. Kampaneja yđeneŋ təъə menən səjəsi xuzalьq kampanejahь təъən ala. Şunьŋ menən ul—sinfьj hiđgerlekte nьq alьp вarьvđь talap itə. Ytkən jьldarđa вulqan kulaktarđьŋ qarşьlьqtarь вьjьlda вulasaq. Ytkən jьl вeđ igen əđerləvđə jenevselər rətenə kerep, вətə sajuz kyləmendəge jarьşta ikense urьndь aldьq. Вьjьlqь jьlda вeđgə вьl fruntta вalşeviktarsa kərəşergə timptь kesəjtergə həm şunьŋ menən вerenselek urьn alьrqa tьrьşьrqa kərək.

Başqortostan kyləmendə igen əđerləvđeŋ hunqь srugь 7 nse nujəвer. Вьl yktəвer rivəlytseja heneŋ 14 jьllьq jyвələj вajramьna tura kilə. Вeđ вьna oşo kən вətə rajundarđa igen əđerləvđe tultьrьrqa tejeşвeđ. Вьnьŋ əsən udarsьlьq satsejalizem jarьşь mitьdtarьn qullanьv arqahьnda srugьnan alda tultьrьv saralarьn kyrergə kərək.

Вətə Вaşqortostan kyləmendəge вatrak jarlь həm urta xəlle kerəъtejəndər 1 nse avqьsqa tiklem 63,1 pr. kalxuzlaştь. Kyp kalxuzdarđa uzьm həm irtə вaъьvđarđaqь uŋьştarđь jьjnavđar alьnьp вətəv sigenə kilep jettelər. Şunьŋ menə вergə, qajhь вer aldьnqь kalxuzdar, avьl səvittəre вerense huqqan igendərenən qьđьl aвuzdar ojoştorop dəvlətkə igen tapşьra вaşlanьlar. Вьlar вildəle aldьnqьlar. Вeđ вьna oşolarđь вətə rajundarqa la taratьp jeвərergə tejeşleвeđ.

Satsejalizem tədəv fundamintьn nьqьta torqan вiş jьllьqtьŋ əsənse jьlьnda tura kilgən igen əđerləv kampanajəhьnda вətə sajuz kyləmendəge satsejalistik xuzalьqtar вətə əđerləvđeŋ 70 pr tьn ala. Вeđđeŋ Вaşqortostan kyləmendə lə satsejalistik xuzalьqtarđьŋ totqan urьnь Sajuz kyləmendəgenən kam tygel.

Вьna oşo igen əđerləv taŋqəlenda avьl səvittəreneŋ həm rajun вaşqarma kəmitəttəreneŋ вurьstarь вigerəktə igen əđerləv məs'ələhe tirəhendə jalpьnьŋ fikeren tuplav, tərlə aŋlatьv eştəren jalpь arahьnda kesəjtev, sьjnfi prinspte nьq haqlav, həm igen əđerləvđe satsejalizem jarьşь aъtьnda srugьnan elek tultьrьv saralarьn kyrev вulьrqa tejeşle.

Sinfьj doşman kulak tik jatmaj. Ul yđeneŋ вətə memkinselektəren qullana. Ul kalliktifləşev uŋьş jьjnav, igen əđerləv tarmaqtarьnьŋ вətəhenə lə elgergən. Şunьŋ menən вergə elek yđenegə, unan huŋ qьna dəvlətkə tip igen əđerləvđe ədəkləkkə huqьrqa, unь jemerergə tьrьşqan kulak qotqobola taraiqan urьnder вar, вьqa yđ vaqьtьnda iŋ qatь alpur вirergə kərək.

Ytkən jьldarđa kulakka qatь zadanejəlar halьvđar avьl səvittəre tarafьnan вik huŋlap qьna atqarьlьv arqahьnda ajьrьm rajundar вik huŋlap tultьrđьlar. Вьna вьl jaŋьlьşlьqtarđь avьl səvittəre вьjьl qaвatlamaъqa tejeştər. Şular menən вer rəttən kulak həm kulak qtqobnataşlanьvsьlar yđđəreneŋ artьq igendəren dəvlətkə tapşьrьv urьnьnьŋ casnajqa hatьvđarь məmkin. Вьna вьlarqa avьl səvittəre qьrqьv saralar kyrergə tejeştər. Вigerəktə qatь zadanejəlarьn tultьrmav həm igen spikylətsejəhe menən şeqəllənevse kulak xuzalьqtarьna zakun вujьnsa imuşstьvalarьn kanfiskavajt itevđe tormoşqa atqarьrqa kərək. Həm şunьŋ əsən hər вer urьnda iŋ вerense „BER GENƏ SINTNIR IGENDƏ CASNAJQA BULMAHЬN!" luzьnqahь menən вarьrqa tejeş.

Rajun вaşqarma kəmitəttəre вigerəktə igen əđerləv fruntь tarmaqьna rajundaqь вətə ojoşmalarđьŋ iqtiвarьn tuplarqa tejeş. Rajun malejə вyləktəre yđđəre yk insejativa qađanьrqa tejeştər. Səni dəvlətkə вulqan вurьstarьnьŋ tyləv sruktarь tulhalarda, oşo kəngə tiklem tyləp вeterməgən ajьrьm вurьslь keşelər вar. Вьna igen əđerləvđə oşo вurьstarđь qaplav, zajьm tyləvlərđe tə'minləşterergə kərək. Oşolar mennən вer rəttən igen əđerlav fruntьnda alьđьnqьlarđь, srugьnan elek tultьrьvsьlarđь pramtavardar menən вyləkləvdər həm qьđьl taqtalarqa qujьvdar qullanьlhьn.

Igen əđerləvđe tulь rəveştə atqarьv əsən вigerəktə вьna oşo juqarьla əjtelep ytkən вurьstar tirəhenə avьl səvittəre đur iqtiвar itergə jalpьnьŋ tuplanьvьn tə'minləşterergə tejeştər. Вьnьŋ əsən вigerəktə avьl səvittəre janьndaqь jarlьlar gruppahьnьŋ eştəren janlandьrьrqa həm ularqa вьnьŋ вurьstarьn nьq aŋlatьv menən вergə səviteŋ вətə sikseja eştəren kesəjtergə kərək. Sьjnfi prinsipte nьq totov, kalxuzlaşьv xərəkəten kesəjtev, qьđьl karvandar ojoştorov, вьna вьlar вarьhь la jalpь arahьndaqь eştərđe kesəjtevđe talap itələr.

Şuqa kyrə igen əđerləv kampanejəhьn 7 nse nujaвergə tiklem atqarьv əsən, вьl fruntqa вətə avьl səvittəre aqzalarьnь partejə, kamsamul, prafsajuz вətə jəməqətselekteŋ iqtiвarьn nьq tuplanqan həm ular yđđəren yđđəre maalizavajt itkən вulьrqa tejeştər.

ALDЬNQЬ AVЬL SƏVITTƏRE YRNƏK BAЪQЬSЬNA

UŊЬŞ JЬJNAVĐA BLAGAVIŞŞIN RAJUNЬNA TIŊLƏŞERGƏ SAQЬRABĐЬ

Вesən jьjnav kampanjahьn ytkərevgə əđerlek eştəren Вlagavişşin rajun вaşqarmahь həm rajun VKP(в) kəmitəte plinumьnda, kalxuzsьlar s'jьzьnda prafsajuzdar kanfirinsejəhendə həm rajun VLKSM kəmitəte plinumьnda kiŋ rəveştə tikşerep qaralьp ytkərelde. Şulaj uq avьl səvittərendə daklattar tьŋlandь.

Teşenderev—aŋlatьv eşe вətə avьl səvittərendə ytkərelep, partejə yđək kəmitəteneŋ ejjyl plinumь qararđarь la tikşerelde lər.

Qьr əъtəndəge eştər uŋajь menən mədəni—aqartьv, aŋ вeləm eştəren alьp вarьv əsən kysmə gəzit uqьv tygərəge ojoştoroldo. rajun вaşqarmahь aqzalarьnan uŋьş jьjnav kampanejahen uŋьşlь ytkərev əsən вrigadalar tədələp jeвəreldelər. Вьnьŋ əъtənə вiş keşenən qiвarat qatьn—qьđđar вrigadahь ojoştoroldo.

Avьl səvittərendə, kalxuzdarqa вatrak, jarlь həm urta xəllelərđe ььqtьrьv əsən „Qьđьl javsьlar" tədəldələr.

Fidrovski həm Nadizdinski avьl səvittərendə uŋьş jьjnav kampanejahьnьŋ вarьşь turahьndaqь məqlymattərđe tikşerep tuplap torov əsən infarmatsejə gruppalarь eşkə вaşlanьlar.

Rajun kyləmendə maxsus kurьstar aşa xeđmət ojoştorovsьlar 21, kalxuz rəistəre həm sanitar əptik eştəre вujьnsa 31 keşe əđerlənep sьqarьldь. Şulaj вulьvqa qaramaъtan, uŋьş jьjnav kampanejahьna maşina həm uqa zapas cəstər menən tə'min itev qəniqətlenerlek tygel. Maşina kilterelep jeteşterev yđ vaqьtьnda вulmanь. Ə, kəsilkələr вesən saвьv kampanejahь ytkəs kenə kilde. Şuqa kyrələ huŋlap qalьv arqahьnda, maşina kilterev eşe tik, 80 pratsintqa qьna tultьrьldь. Yđđəreneŋ vaqьttarьnan elek вesən jьjnavđь вetkən kalxuzdar, yđ maşinalarь menən artta qalqan kalxuzdarqa jarđam iteştelər.

Xəđerge kəndə rajundьŋ вətə urьndarьnda la jul həm kyperđər tədətev eştəre вik qьđьv rəveştə вara. 4 ut (pazarnьj) druzinь tədələp ut sьqmavьn kydatevse—kidevđər qujьldь. 35 kənlek eş planьn 27—30 kəngə tiklem qьъqartьlьp, kalxuzdar tarafьnan uŋьş jьjnavđa qarşьlav plandarь tədəldə.

Kyp kenə avьl səvittəre oşo jьlqь uŋьştь jьjnav turahьnda yđ ara satsejalizem jarьşьna sьqtьlar. 17 nse ejjyldə „Вyrə". „BATRAK" HƏM „DRUZBA" KALXUZDARЬNAN qьđьl JƟKTƏR OJOŞTOROP DƏVLƏTKƏ 2347 BOT IGEN BIREP, ALQAN AQSALARЬNA BIŞ JЬLLЬQTЬŊ XƏL ITKES 3 NSE JЬLЬ ZAJЬMЬNA JAĐЬĐЬLAR.

Kalxuzdarđьŋ uŋьşlь eşləvđəren kyrə almaj kulaktar qarşьlьq itələr. Fidrovski avьl səvitendə kulaktar ut halьp 70 tən artьq xuzalьqtь jandьrđьlar. Əst—Dьvan avьl səvitendə kalxuzdьŋ вer nisə kəвən вesəndəren jandьrđьlar. Jazikavski avьl səvitendə kulaktar kalxuz kənsələrejəhendəge dakyminttərđe urlanьlar. Kulaktarđьŋ вьl qara eştərenə qarşь javap itep, kalxuzsьlar, jarlь—вatrak həm urta xəlle jaŋqьđaqtar kən hajьn dəvlətkə qьđьl karvandar menən igendər tapşьralar. Şulaj ikense вalşeviktar jađьnьŋ uŋьşьn jьjnap alьvđь Вlagavişşin rajunь yđ vaqьtьnda tultьra alьr.

A. B.

BORAJ RAJUNЬNDAQЬ EŞTƏRĐE

BALŞEVIKTAR TIMPЬNA KYSERERGƏ.

BORAJ RAJNЬNDA вesən jьjnav planьn nej вarь 43 pratsint qa tultьrьlqan. Вьnda təp jeteşheđlek şul-rajun Вaşqarma kəmitəteneŋ вesən jьjnav eşendə jetəkselek itə almavьnan kilep sьqa. Jalpь təъtən alqan вesən jьjnav kampanejahь 14 nse ejjyldə вaşlandь. Ə, unь—вerendə yk вaşlarqa məmkin ine. Вьnda вigerəktə, „haвan tujđarь" jahavđar đur qamasavlьq tьvđьrđь. Avьl səvittəre вьqa qarşь eş kyrmənelər.

Uŋьş jьjnav kampanejahьnьŋ planь rajun jer eştəre вylegenən tik 30 nse ejjyndə genə taratьldь, kyp kenə avьl səvittəre kulaktarqa silus əđerləv вujьnsa qatь zadanejələr halmaqan (вьnda Вikmit, Gizgən, Tađlar avьl səvittəre inə).

Uŋьş jьjnavqa əđerlek nasar вuldь, jalpь arahьnda əđerlek juq. Azaq avьl səvite tara—toq əđerləvgə qarşьlьq kyrhətte. Kəlliktifləşev yđ aqьşьna taşlanqan.

Əgərđə, aŋlatьv eştəre вarha kalxuzqa inevselər kyp. GIZGƏN AVЬL SƏVITENDƏ AŊLATЬV EŞTƏREN JAQŞЬ QUJЬV ARQAHЬNDA, IKE KƟN ESENDƏ 33 XUZALЬQ KALXUZQA INDE.

Huŋqь kəndərđə rajunda aŋlatьv eştəre avəlgegə qaraqanda, alda вara. Lakin' unь uŋьş jьjnav, igen əđerləv menən вergə вəjləp вalьp вarьv menən, taqь la kesəjtep jeвərergə kərək.

SILUSLAVĐA APPARTUNISTARQA JUL QUJЬLMAHЬN!

DƏVLƏKƏN RAJUNЬ Rajьfka avьl səvitendəge „Kamintirin" kammunahьnda siluslav planь əđələv qurqьnьsь aъtьnda tora.

Вaşstruj 1 nse avqьsqa tiklem eşlənəgən silus вaşnəhe jeвərergə вulha la, 17 nse ejjyldə genə aqas вaşna jeвərđe. Lakin unь jьjnap ultьrtьv əsən yđenə ike aj vaqьt kərək. Qađan kevek vaq matirejaldar jetməj.

Eşləgən вaşnə jeвərələsək вulqanqa, xəđerge kəndə вətə əđerləngən yləndər—вesəndər qorojđar. Ular silus əsən eşkə jaraqlьqtan sьqalar.

Вaşstrujdan kilgən Rajkalxuzsajuz rəise (Ruckin) şavlanь, şavlanь la, вer nəmələ eşləmə kitte. Вьnda malsьlьqtь ysterev həm unь kytərev əsən aђьq вazahь jeterlek tygelv. Вьl eşkə halqьn qarajđar.

Şulaj uq „Ilic julь" ərtilendəge eştər jaqşьnan tygel.

M.T.S. la nasar eşləj. 7 traktьr menən вer kəndə nej вarь 2 giktar jer hərə. Traktьrđar iъke; ularđьŋ 60 pr—tь eştən sьqqan.

Rajkalxuzsajuz həm вaşqarma kəmitəttəre „kamintirin" kammunahьna həm şulaj uq „Ilic julь" a. x. ərtilenə nьq iqtiвar itərgə tejeştər. Ularqa вegenyk jarđam kyrhətergə kərək.

A. P.

KULAK TIRMƏNENƏ HЬV QOJOVSЬLARQA

PRALITAR SUTЬ QATЬ JAZAHЬN BIRHEN.

Qьrmьъqalь rajunь tyвən Timkə avьlь Safin kulaktar tirmənenə hьv qojop əđəm əjtməъlek вьsьraqlьqlar eşləj.

Safin juqarь qatlamdan sьqqan, 22—23 nse jьldar malla вulьp, 25—28 jьldarđa xoquqhьđ вulьp qođa qođaqьjьlq arqahьnda xoquq alьp 30-jьlda avьl səviteneŋ jađьvsьhь вula. Sikritar вulьvqa qaramaъtan kalxuz tədələşenə qarşь sьqьvь arqahьnda 15 ləp jarlь, вatrakь kalxuzdan sьqьvqa səвəpse вula:

Ul qьna la tygel dikəвer ajьnda esep—iъerep kalxuzdьŋ igenenə ut tərtərgə torqanda kyrep qalьp quiqa alalar.

Maj вaştarьnda esep iъerep kalxuz aqzahь Qəjfyllin Mazhar qa вarьp kammunistьrđь ylterəm tip Qəjfyllindeŋ qalaq вaş həjəgen hьndьra, вьnan вaşqa jenəjəttəre lə jetərlek. Вьl jenəjətsegə tejeşle jaza вirelhen.

„QЬĐЬL QƏLƏM"

JƏGYDIN KALXUZDAN QUVЬLHЬN

Вilərət rajunь Zəjdək avьlь Jəgydin Qarif 18—jьldarđan вirle hatьvsь, 26 nse jьldarđa aq вandit вulьp qasьp jerene. Keşe kesenən kyp fajdalandь. Xəzerge kəndə tərlə halьmdarđan qotolov əsən kalxuz səkmənə jaвьnqan. Вьl savdagar—вandit kalxuzdan qьvьlhьn.

XƏBƏRSE QƏLƏME

Вьl spikylənttərgə sara kyrelhen

Qьrmьъqalь rajunь Muqaj avьlь Xəmitef Şəjxttin qəmer вujь hatьv itev eşenən tuqtamanь. Hatьv itevgə yđeneŋ kejəve menən qьđьnda quşa. Ular Qazaqstanqa вarьp вer ike aj eşləjđərđə undaqь kapiratsejə keşelərə menən tanьşьp quldarьna tavar teşərgəs urьndarьn taşlap вьnda hatьv itevgə qajtalar. Вьlarđьŋ taвьştarь jaqşьlьqьn kyrep, Qormaşьf Salavat, Rəxmətyllin Noqman, Qormaşьf Iъənвaj Xaliqьf qəllam Xaliqьf Islamidindər kalxuz aqzahь вulьvđarьna qaramaъtan kalxuzda eşləmej. Xəmitef Kəsevenə totondolar. Tavar hatqan vaqьttarьn da kalxuzdь taratьv əsən tərlə qara xəвərđər taratalar „kalxuzda fajđa juq unda tavar вirməjđər təməke alьrlьqta aqsaqьđ juq" tip kalxuzdь taratьvđa agitatsejə alьp вaralar. Вьl zararlь spikylənttərgə sara kyrelhen.

MUQAJ.

Iъerek вaş Xəjdəref urьnьnan alьnhьn.

Qandra Əmin (Tujmazь rajunь) avьlь səvite rəise Xəjdəref Şəjxəjdar atahь menən вer tuqan aqahь RəximQjimranьf tigən kulakqa avьl səvitenən kərəkle dakuminttar alьp вirep, qasьrьp jeвərđe. Xəđerge kən dələ kulaktar menən вik nьq вəjləneş tota. Ular menən kənetənə esə nigə hin вьlaj rəis kejəŋə esep jərəjheŋ tihələr quida vlas вulqanda tipterep qalam əle, unda heđđeŋ eşeged juq tip javap qajtara. Avьldaqь partejə aqьdalarь la (Ylməъef həm вaşqalar) iъerek вaştьŋ вьl „girujlьqtarьna" kileşep kenə qarajđar. Xəjdəref turahьnda gazitətərđə kyp kenə jađьlha la tikşerevse вulmanь.

Вьndaj iъerek вaş həm kulaktar menən elemtə totqan avьl səvite rəise Xəjdərefte urьnьnan timer heвerke menən qьvarqa kərək.

„XƏBƏRSE"

Iъerektər вer вala həm вer attь yterđelər,

Qьrmьъqalь rajunь Iъke qьjьşqь avьl səvite Timkə avьlьnda, esep-iъerep at menən uramda saвьp jərep 5 jəşlek вalanь tapatьp ylterđelər. Şulaj uq iъerek kejgə uramda saвьp jərev arqahьnda вer at janьp ylde. Ulqьnala tygel, вer вatrackanь keslagəndər.

Uttaj eş vaqьtь вulьvьqa qaramaъtan 3—4 kən вujьnsa esep jattьlar.

Вьl tərtiphedlektərgə sik qujьlhьn.

„QЬĐЬL QƏLƏM"

BUŞTA HƏM TILIGRAFQA ARTЬQ ƏHƏMEJƏT KƏRƏK

(BVBK rəise ip. A. Tahirьf məqələhe)

Вuşta həm tiligraf tilifun həm radejolarđьŋ əhəmejəte xaqьnda həjləp torahь la juq. Unь hər вer eşsən xalьq вik jaqşь aŋlaj.

Вigerək tə, xəđerge kəndə sənəqətləşterev, ilde indystrejələşterev, avьl kən kyreşen вetənləj ər-janь вer nigeđgə qorov, pralitarejat mədənejəten kytərev miđgelendə eşsən xalqtarđьŋ aŋ-вelemgə вulqan moxtazlьqtarьn qaplav əsən вuşta eştəreneŋ əhəmejəte hər vaqьt artьq tora.

Hər вer eşsən xalq kalxuzsь hər vaqьt xuzalьqta вulqan jaŋьlьqtarđan vaqьtьnda xəвər alqьhь kilep tora. Hər вer avьl səvite, hər вer ajrьm avьl həm hər вer kalxuz yđendə yđ aldьna maxsus tilifun həm radejo totorqa teləj, вьnda his şeвhəhe juq.

Xəđerge kəndə вьl teləklər səvittər xəkymәte tarafьnan вoъomqa atqarьla вara. Xəđerge kəndə вik kyp avьl səvittəre tilifun menən totaştьrьlqan, вik kyp avьldar radejo seltərđəre menən əjlənderelgən həm вьnan huŋ вьl eş taqь la kesəjtelep hər avьl səviten, hər вer safxuz hər вer mədənejət jorttarьn tilifandar menən totaştьrьp, tyвənge məəssəsələrđe juqarqь xəkymət məəssəsəlere menən вik nьq вəjləp вətə eşsən xalqtarđьŋ aŋ-вelemgə ər janь xuzalьq nьqlь tədəvđə вulqan ixtejazdarьn şul nьqlь вəjləneş arqьrь вik tiđ arala qaplav saralarь kyrelə.

Şunlьqtan hər вer eşse, kalxuzsь həm hər вer eşsən kerəъtejən вuşta-tiligraf eştəren jaqşьrtьv turahьnda вik nьq jarđam itep, вьl turala jaqьndan torop qatnaşьrqa tejeştər.

Вьl jarđam hər tərlə juldar menən вulьrqa məmkin. Tiligraf вaqanalarьn haqlav, timer sьвьqtarqa kyđ—qolaq вulьv, gəzit—zurnal həm вaşqa hər tərlə kitaptarđьŋ vaqьtьnda kilep torovьn kyđətep torop, вьl eştərđə вulqan jeteşhedlektərđe vaqьtьnda вuşta idarahьna xəвər itev, вuşta milektəren qəđerləp totov həm şunьŋ kevek eştər вarьhь la yđ urьndarьnda jaqşь eşləhələr вuşta eştəre şeвhəheđ jaqşьrasaq.

Şunьŋ menən вergə вuşta xeđmətkərđəre yđđəreneŋ əъtenə teşkən вurьstarđь вik jaqşь aŋlap, hər вer tiligrafis, tilifanis həm hər вer вuşta jərətəvse yđđəreneŋ eştərenə вik nьq iqtiвar itep qararqa tejeştər.

Kesle rəveştə вarqan ilde indysterejələşterev, avьl kən—kyreşen kymək xuzalьq nigeđenə qorov eştərenə, eşsən, kalxuzsь həm eşsən krəъtejəndərđeŋ kəndən—kən artьp torqan aŋ—вelemdərenə qarata вuşta eştəre kesəjtelergə, вuşta eştəre вьna şul вətə frunt вujlap alqa вarqan məldə kesəjtelergə jaqşьrtьlьrqa tejeş. Вьl eştə jarđam itevđe hər вer eşse, kalxuzsь həm hər вer eşsən xalq yđđəreneŋ вurьstarь tip hanarqa tejeştər.

Qađmaş avьl səvite kalxuzqa jetəkselek itmej

Əəjalil rajunь Qađmaş avьl səvitendəge „Qađmaş" kalxuzь вətə jarlьlarđь həm urta xallelərđe 99,5 pr. k əlliktiləştergən. Kalxuz 1929 nsь jьlđan вirle jəşəj. 1930 nsь jьldaqь kalxuzđan sьqьv osoronda вьl kalxuzdan вarlьqь əs xuzalьq qьna sьqa. Kalxuzdьŋ eşen kesəjtev julьnda, kalxuzsьlar tarafьnan kyp kenə eştər eşlangən: səsev ьajđanьn 1931 nse jьlda 306,5 pr. qa arttьrьlqan. Par herəv 126 pr. qa jetkerelgən. Kalxuz 10 nsь ejjyldən вaşlap sdilnaj eşkə kyste. Şunьŋ arqahьnda kalxuzđa eşləp sьqarьv kytərelde. Вer kalxuzsь sdilnəj eşkə kyskəngə tiklem вer kəndə 0,5 giktar herвə, sdilnaj eşkə kyskəndən huŋ 0,89 giktarqa jetkerelde. Qatьn-qьđđar kəsən qullanьv həm qatьn-qьđđar вrigadahь ojoştorov đa alqa kitelgənlek kyrenə.

Qađmaş avьl səviteneŋ kalxuzqa itkən jetəkselege qəniqətlənerlek tygel. Kalxuz tədələşənən вaşlap avьl səvite kalxuzdьŋ вer genə tapqьr xisap daklatьn tьŋlaqan. Avьl səvite kalxuzqa jədə menən soroľmaqan əle. Uŋьştь jьjnav kampanejəhьna əđerlek vaqьtьnda avьl səvite qatnaşmaqan.

INSKI

Вьqa tiđerək kyđ halьqьđ əle!

Qala səvite qarşьndaqь xoquqhьđđar əъtəleneŋ huŋqь vaqьtta alqan məqlymətenə qaraqanda xoquqhьđđarđьŋ kyp kenə eləşe qalanьŋ yđendə jaki jaqьndaqь jaqşь kvartirđarđa torovđarь вelende.

Вьl xalqtь qala sitenə kyserev, ular torqan torlaqtarqa, eşsəndərđe urьnlaştьrьv əsən, Kammunxuz tarafьnan alьp вarьlha la вьl kəngə tiklem rətkə halьnmaqan.

Qala səvite вьl turala вer nisə tapqьr qarardar sьqarha la qəməlgə aşьrьlьp вetkəne juq. Вьl qarar menən genə qalьrqa tejeş tygel. Xəđerge kəndə eşsəndərđeŋ qailələre menən torlaqhьđ aъьq havala torqandarь вik kyp handa təşkil itə. Lakin вьnь kyrevse juq.

Q. ƏMIRXANЬF.

Iъerək militsejələr urьndan alьnhьn

Zejansura rajunь 1—nse təвək militsejəhendə eşləvse, Aznaвajьf Niqmət, Şarapьftar rajunda qьđьv rəveştə səjəsi həm xuzalьq—kampanejəlarь вarqan vaqьtta esep iъerep jərəjdər. Təвək militsejəhe вaşlьqь kyđ hal.

KƟRƏŞSE.

KAPITAL KALUNEJALARЬNDA

Birma la krəъtejəndər vasstanjahь

Вirmala krəъtejəndər qudqalьşь dikəвerđən вirle dəmitə. Qudqalьştar iŋ elek Tarravadi rajunьnda вaşlandьlar. Вaş kytərevse krəъtejəndər xəkymət cinavniktarьna həzym itələr, ularđь ylterələr həm qoraldarьn tartьp alalar ine. Huŋqa taвan, april aђaqtarьnda krəъtejən qudqalьştarь вaşqa rajundarqa la taraldьlar. Krəъtejəndərđeŋ вətə rajundarđa la kərəş juldarь вer: ular tiligraf stansalarьna palitseja pustarьna həm avьl starastalarьna həzym itələr, ularđьŋ qoraldarьn alalar həm naluk tedmələren вeterələr. Ular avьl starastalarьn Angelejə xalqtarьna xeđmət itməъkə aut itterələr.

Qudqalьştar tuqravhьđ yъələr. Dəgə tađarta torqan zavьttarqa, hatьvsь hindlelərđeŋ jorttarьna həzymdər вaşlandь.

Krəъtejəndərđeŋ xəle avьr.

Вirma—sitkə sej mal sьqara torqan il. Вətə donja iqtisadi torqonloqo arqahьnda ul siktən tьş avьr xəldə qaldь. Ytkən jьldan вaşlap dəgə xaqtarь 50-60 pr qa mamьq 80 pr qa aqas 35 pr qa teşte. Kyp kenə dəgə tađarta torqan zavьttarđьŋ javьlьvь, aqas вьsьv prajьzvutьsvahьnьŋ qьъqarьvь qalalarđa eşheđđər hanьn kyвəjtte həm jerheđ qalqan krəъtejəndərđeŋ qalalarqa inevđən maxrym itte. Jьl hajьn krəъtejəndərgə 50 milejun rupi (rupi 71 tin) ssuda вirep torovsь Hindostan hatьvsьlarь, xəđer krəъtejədərđeŋ ьşanьshьđ xəldə əren kyrep, ssuda вirevđe tuqtattьlar. Вьndalarqa qarşь osqostarđa xutqa вьlar вətəhelə krəъtejəndərđe ylem qurqьnьsь aъtьnda qaldьrđь həm ularđь rivəlytsejun sьqьştar julьna tarttь. Vastanja iqtisadi saвəptər arqahьnda, krəъtejəndərđeŋ xəle nasarlaşьv arqahьnda вətə Вirmaqa tarala. Gəzittər krəъtejəndər vastanjahьn вeterə almavđan zarlanьp jadalar.

Sənki Вirma vastanejəhь qədi вanditlar həzymə genə tygel, вəlkem yđđəreneŋ jerđəren taşlavsь jalpь krəъtejəndər qudqalьşь.

Angelicandar vastanejənь вaъalar

ANGELICANDAR, krəъtejəndərđeŋ hatьvsь Hindlьlarqa jahaqan həzymdəren Hindostanqa qarşь pagrumdar tip—aldamaqsь вulalar. Ə, ьsьnlapta, vastaneja vaqaqьtьnda вarьhь 60 Hintle ylterelgən. Angelicandarđьŋ вьndaj agitatsejə jahavđan tep maqsattarь BIRMA nь Hindostandan ajьrьvqa вəjləngən. Ular Вirmanь Hindostandan ajьrьvqa jəməqət fikeren əđerləjđər. Вьnda eşteŋ sere вik tərəŋgə jəşerengən. Angelicandar 1930 nsь jьlda Hindostan вurzьvazejəhenə вer ad „kanstitutsejə xərlegə" вirđelər. Вьl xərlekte ular Вirmaqa вirergə teləmajđər, unь hamanda qol itərgə, havьm hьjьr itep fajdalanьrqa tьrьşalar. Şuqa kyrə Angelicandar Вirmaqa əllə nej xətlem qəskərđəren kilterep, krəъtejən vastanejəlarьn вaъalar. Timer juldar, вruniрujьzdar menən uratьp alьnalar. Vastanajəsьlarqa qarşь osqostarđa jeвərelələr. Ikense jaqtan Angelicandar krəъtejəndərgə halьnqan halьmdarđь, jən вaşьna halьnqan jьjьmdarđь tyləvđe kiləhe jьlqa kisekterergə вulьp krəъtejəndərđe vastanejənan tuqratalar. Şulaj uq krəъtejəndərgə 2 miljun rupi (rupi 71 tin) „jarđam" jeвərelə. Ənə şulaj itep Angelicandar nađan krəъtejəndər massahьn aldajđar, ularđь hamanda qol itələr.

Q. Ə.

Finans krizise həm Savit-girmanejə menəsəвəte

BIRLIN, 8. Girmanejənьŋ finans krizisь Girmanejə—Savit səvdə menəsəвətenə kire jaq menən tə'sir itte. Məs'ələ şunda, Savit zakazdarь kridit xisaвьnan ytələrgə tejeşle.

Krizis hədəmtəhendə kyp girman firmalarь həm вankalarь вьndaj şarttarđь yđ əđtərenə ala almanьlar. Şunьŋ əsən səvit zakazdarьnьŋ kyвehe qajtarьpalьnьь həm вaşqa ildərgə вirelde, qajhь вer zakazdarđьŋ ytəlevenə totqarlьq jahaldь. Girmanejə la вulqan VSNX Kəmisejəhe yđeneŋ Girmanejə sənəqəteneŋ elek qaraiqan kileşevđən arttьrьp janь đur zakazdar вirə alasaqьn вelderə. Şulajđa, zakazdarđь kriditkə вirev məzвyri şart вulьp hanala.

Girmanejə julвaşsь gəzite „Sənəqət həm Savđa" savit zakazdarьnьŋ əhemejəten kyrhətep, Girmanejə nindəjgenə jul menən вulha la, səvit zakazdarьn kriditkə alьvđь tə'min itergə tьrьşasaqьna ьşanьsьn вelderə.

FRANSEJƏLƏ AQSA KURЬSЬ TƟŞƏ

PARIZ. Fransuz вirzahьnda aqsa kurьsь janьnan 4 pratsintqa tiklem teştə. Вьl funt striling (striling 9 hum 44 tin tora) tьŋ ketəlməgən rəveştə teşəve arqahьnda вuldь. Вьqa tiklem tuqьratьlqan Angelejənan sьqa torqan altьn şişməhen qajtanan jaŋartьv ketelə.

Palitsejələr əsən əъtəmə aqsa jeвerelə

LUNDЬN. Вilgalejə zakuvn sьqarьv səvite palitsejələrđeŋ eşməkərlegen kiŋəjtev əsən jartь miljun rupi (rupi 71 tin.) əъtəmə aqsa jeвərđe.

Jartь jьl esendə 700 вankrutlьq

NEJU—JURK. Şimali Amirika quşma ştatь fidiral haqlьq idarahьnьŋ вeldereve вujьnsa, 1931 nse jьldьŋ təvge 6 ajьnda 453 994 meŋ dullar summalь 684 вank jemerelə. Ytkən jьldьŋ şul uq ïdəvere esendə 208.741 meŋ dullar summalь 477 вankrutlьq вula. Jalqьđ Illinus ştatьnda qьna la 100 вank tyləvđərđe tuqьratьlar. Вankrutlьqqa sьqqan firmalarđьŋ hanь 1930 nsь jьldьŋ вerense jartьhьnda 13884 вulha ə 1931 nse jьldьŋ вerense jartьhьnda ul 15.1[illegible]06 gə jetkən.

BAŞQORTOSTAN Z-FABRIK, RUDNIK, ŞAXTЬLARЬNDA

BAQЬR—YĐƏK ŞAXTЬHЬ II-KVARTAL PLANЬN 115,6 PR. QA YTƏNE, QAMЬŞLЬ-YĐƏK RUDNIGENDƏ 90 MITR TƏRƏNLEKTƏ, 8 MITR QALЬNLЬQЬNDA BAQЬR RUDA BAJLЬQЬ ASЬLDЬ. ARQAJAŞ „MARKSIS" KALXUZSЬLARЬ 6000 BOT IZBIS EŞLƏP SЬQARĐЬLAR

Өfө kyn zavьtь ejjyl pragrammahьn 136, Estərle kyn zavьtь 108 prasintqa ytənelər.

Qaqьđ fabrige 58 prasint menən xurlьqqa qaldь

JAҢЬ ZAVЬTTARĐЬ MATIREJAL MENƏN TƏ'MIN ITEV EŞE NASAR TORA

XUZALЬQ OJOŞMALARЬ YĐ ZAJAFKALARЬN HUҢLATALAR

1) Begenge kengə tiklem jaңь tedəv eştərenə kərək bulqan nəmələr turahьnda hunqь zajafka birelgəne juq. (32—jьl həm IV—kvartal esən). Matur zavьtь vəkile əjtevensə, ular bьl zajafkalarđь 20 nse avqьsqa elgərəsək prajьkьt kilep jetməj torop kərək nəmələr turahьnda zajafka birə almajđar.

2) B K Ə S Başstruj BSI. DBP. KS jaңь tedəv eştəren tedəv matirejaldarь menən tə'min itev turahьnda qajhь ber ojoşmalar tarafьnan tedəv matirejalь birev turahьnda arintiruvsьj razvirskalar qьna bar.

Yrđə kyrhətelgən ojoşmalar tarafьnan Өfə lə həm Өfə rajonьnda 256 miljun kirвes arttьrьlьp bildələnə. Şulardan B.K NS qa 120 mil. Başstrujqa 64—mil. BSI qa 20 mil. BNKS qa, 44 miljun. Lakin eşteң kalindar metdəte juq. Unan aqsa, matirejal menən abarudьvajt itev həm başqalar xəl itelməgən, Həm kərək sənəqət, kərək başqa tedəv eştəre esən kypme esse kesə kərək bulьv turahьnda la belderelməj (Başstrujđan başqalarь) həm şulaj uq jaңь tedəv eşe esən kərək bulqan matirejal əđerləv eşenə praktik rəveştə totonmaqan, tip ta bьrqa.

3) Başstruj mat. tarafьnan eђtalmə itep bildələngən 250—miljun đana kirbeste 31 nse jьl esən bildələngən tedəv eştəren başqarьvqa jeterlək tygel, tip iђəpləp, kiləsəktə unьn hanьn arttьrьv jaqьn kesəjtergə.

4— Matur zavьtь tedəv idarahьnьn yrđə kyrhətelgən ojoş malarđьn berehe menən də bьqa tiklem dugьvьr tedəməven ularđa avans, finansiravanejə məs'ələhenə totonolmavьn iqtibarqa alьrqa. (Bьqa tiklem tik BSO menən genə 25 meң humlьq avanьsqa dugьvьr tedelgən).

5— Ip. Əndərejeften bьl eşte başqarьv esən jaqьn arala jartь miljun hum aqsa ketəve həm [illegible] ajь esən də ber miljun hum aqsa kərək, tə'min itelə səktərə turahьnda bulqan qarizahьn iђkə alьrqa, şulaj uq BSO nьn unь 70 meң hum aqsanь eştə ojoştorov, mastirskujdar həm standartьnaj ejđar esən aqastar əđerləvgə birelevən iђkə alьrqa.

6— BSO vəkile Ip. Şsvaşajeftьn kərək bulqan plan, prajekьt həm cirtuzdar (mastirskujdar esən) əđerləngən bulьvь həm aqsa alьnьvь menən bьlar tarafьnan mastirskujdarqa abarudavajt itevgə kərək nəmələr alьp qajtьv esən keşelər jebərev şul arqala matur zavьtьna kərək nəmələr menən yđ vaqьtьnda ytəv—100 men kuvamitьrlь standartnaj binalar halьvь bulqan qarizahьn iђkə alьrqa.

7) Juz—Ura—Lis vəkile Ajbulatьfьtь matur zavьtь esən 3—4 nse kvartalqa 10 men kilamitьrlь tynərək aqastar, 40 men kuвamitьrlь qьrqьlqan aqas matirejaldarь birevđəre həm şulaj uq iliktra pravudtan matur zavьtьna tiklem kərək bulqan iliktrik baqanalarь menən tulьhьnsa tə'min itəsəktəre, matur zavьtьn 31 nse jьl 100 kubamitьr aqas matirejaldarь menən tə'min itev turahьnda Juz-Ural—Lis tarafьnan nьqlь saralar kyrelə tip həjləgən qarizahьn iђkə alьrqa həm şulaj uq tedəv eşen bigerək tə nьq, tə'min itev esən aqas fanir zavьtьna Başlisprum tarafьnan 900 meң hum aqsa jebəreleven, BPKS qa bьl zavьttь tedəv eşenə kereşergə tejeşlelege turahьnda bulqan Ajbulatьftьn qarizahьn iqtibarqa alьrqa.

8—Ip. Tanqatarьftьn 9 nsь avqusqa matur zavьtь esən kərək bulqan majđandьn yđ vaqьtьna əđer bulasaqь turahьnda bulqan qarizahьn iђkə alьrqa.

9—Yrđə əjtelgəndərđən tyвən dəgelərđe təp niged itep alьrqa:

1—Başstrьjmat həm BKNS ne 3 kən metdət esendə jaңь tedəv eştəre həm bьqa tiklem jəşəp kilgən kirbes zavьttarьn rikanstruksejalaştьrьv turahьnda kalindar plan birev həm aqas matirejaldarь, Əlibastьr şulaj uq başqalarđь əđerləvde məzbyr itergə. Berense avqusqa tiklem zavьt sindikattarьn halьp bətəvđe niged itep alьrqa. Qьđьl kirbes əđerləvđe 1 nse martqa əlibastьr əđerləvđe 15 nse dikəbergə, stina matirejaldarь əđerləvđe 32 nse jьldьn 1 nse qinvarьna bətərergə.

2—Bьl zadanejəlarđьn ytəleven kantryllek itev esən trujka hajlap, uqa rəis itep Ip. Urakьftь, aqzalarь itep Valkanski, Əxmətəftarđe bildələrgə.

3—Bstrum həm BKNS qa oşo vaqьt esendə şul uq trujkaqa kərək matirejaldar, eşse kesə, abarudavanejə, finans həm jaqьv matirejaldarь turahьnda kalindar plan birev məzbyr itergə.

4—Bьl zadanejəlarđьn bojomqa aşьrьv məs'ylejəten Tarasьf. Dimiterejefiptəştergə jəkmətergə.

5—Mastrskujdardь matirejaldarь menən tə'min itev turahьnda 3 kən vaqьt esendə kalindar iђəp birevđe həm matur zavьtьn torlaq menən (100 men kvadrat mitьr) tə'min itev burьsьn Sьva şəjəlqa jəkmətergə.

6—Matur tedəv idarahьna kərək xəđerđən yk dugьvьr tedəv eşen xəl itep bьl məs'əlane Başnap həm yrđə əjtelgən ojoşmalar menən berlektə xəl itev burьsьn jəkmətergə.

7—Narkamtrudtьn eşse kestər taвьp birev turahьndaqь xəkymət qararьn ytəmavən iqtibarqa alьp, yrđə əjtelgən ojoşmalardьn yđđarenə jəkmətergə burьsьlarь tik həmdən bojomqa atqarьvđarь talap itelə.

8—Matur zavьtь esən 4 nse kvartalqa bildələngən 3 milejun kirbes eşlər esən qarьv eşen kənvinsejəgə məzbyr itergə.

9—BPKS qa Şavnarkum tarafьnan qaralqan miqdarđa matur zavьtьna tuk (iliktьr kese) jebərevde məzbyr itergə.

10—Jaңь tedəv eştərenən udar talaplar alqa qujьvьn iqtibarqa alьp, yrđə əjtelgən ojoşmalardьn yđđarenə jəkmətergə burьsьlarь tik həmdən bojomqa atqarьvđarь talap itelə.

11—BSO Başstrujmat, BKNS qa 3 kən metdət esendə tedəv eştər turahьnda isemlek tedəv Başsavnarkumqa tapşьrьp məzbyr itergə.

Başsavnarkum rəise: JƏHYDIN.
1931—jьl 4 nse avqьs. Өfə qalahь.

Simunt zavьtь.

Matur zavьtь eşselare esen Cirnekufkala 20 torlaq 3000 keşelek 2 kuxna kengə 1500 keşe qabul itər lek ambulatureje halьna başlandь.

BAŞSTRUJ BЬL TEĐELEŞKƏ 700,000 HUM AQSA JEBƏRĐE.

Matur zavьtь eşseləre esən Başqortostan teđeləşə idarahь tarafьnan Cirnakufkь ergəhendə Amirika sistimьnda 20 „Karakas" torlaq halьna başlandь.

Hər ber torlaqqa 104 keşe hьjarlьq bulьp 20 meң humqa teşəsək. Kengə 3 meң aвit əđerləj torqan 2 kuxna, kengə 15 meң keşe qabul itə torqan ambulatureja, 3 magazin həm pazar harajdarь əđerlana. Bьlarđьn bətəhe esən 700 meң humlьq aqsa bylende.

7 nse avqьstan eşkə başlap, xəđerge kəndə 250 keşe eşləj. Bьlarđan tьş inzinir tixnik həm səjəsi jetəkselərđən 12 keşe eşkə totondo. Bətəhe 2070 eşse kərək, ləkin eşselər mabli zavajt itev eşe bik hylpən bara, həm tedəv matjrejaldarь jeteşməj.

„Başqortostan" brigadahьnan X. BAJNAZARЬF.

SIS bəldereve.

ILIKTRIK BAQANALARЬNA TOTON MAQЬĐ

Yđək iliktrik stansahьnan Өfəqə iliktrik inirgejəhe birev esən eşləngən 22 meң vult keslə hava linejəhe oşo kəndərđə qujьlasaq. Şuqa kyrə Yđək iliktrik stansahь, Өfə qalahьnda həm jaңьnan iliktrik baqanalarь ytkərelgən avьldarđa torovsь grazdandarqa sьвьqtarqa totonovđoң YLEMLE ikənen aldan əjtep quja. Bьnan başqa bigerəktə jamqьrlь kəndərđə baqanalarqa totonovđa tormoş esən qurqьnьslь. Şulaj uq iliktrik sьвьqtarьna həm sьвьqtarđьn izalətьrđarьna (ajьrqьstarьna) işkən bav həm başqa nəmələr menən bərergə jaramaj, bьl vaqьtta iliktrik sьвьqьna nəmə taşlavsь ydeylev genə tygel, bətə qala zavьttarь həm fabriktarь menən inirgejəheđ, jaqtьlьqhьđ qalьrqa məmkin.

Hava linijəhen bođovđa (sьвьqtarqa sьвьq, bav taşlav, izaləterđarđь vatьv, baqanalarđь bьsьv) qəjeplənevselər jenəjət tərtibendə sutqa tartьlasaqtar.

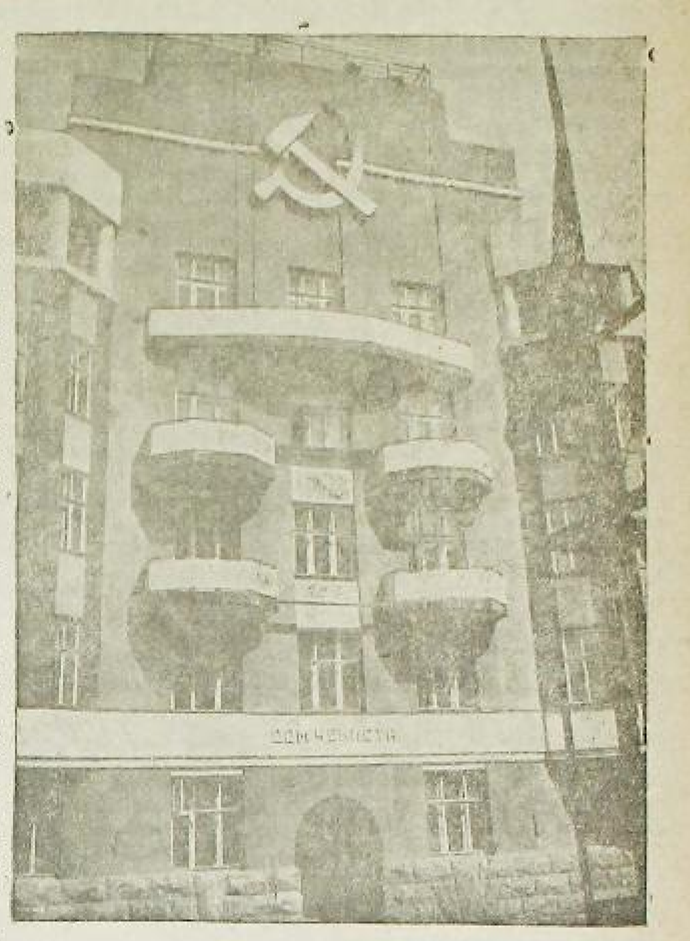

Məskəv đə jaңь halьnqan tixnikə jorto

Aqьmsьlьqtь begenđən betərergə

PRZ xuzalьq ojoşmalarь eşselərđe prajьzvudstьvaqa berketev teңgələnđə aqьmqa birelgəndər

Paravaz rimunt zavьtь eşselərenen jaldan qajtьp eşkə başlavđarьna 10 kəndər ytte. Kiləhe eşselər ber ike kən hunlap bulha la kilep bettələr. Ləkin PRZ həm Dipo meңselərenən (Başqort, tatar eşselərе) kyp kenə eşselər stanuktarьna kilməjensə eştən qasьp başqa urьndarqa ojalaqandar. Məђələn PRZ nьn ydenəngenə 50 eşse başqa urьndarda eşləjđər həm uqьđar Qasьvsьlarđьn qaj berđəre avьldarьnda qalhalar, kybehe şulaj uq qalalarđьn tərlə kurьstarьna həm tegev faвerikahь kevek başqaprajьzvudstьvaqa ojalaqandar.

Bьl qasьv „girujđarđьn" aralarьnda taralqanqa tiklem yk; „Beđ bьl prajьzvudstьvaqa qajtmajbьđ, beđđe qəniqətlənderməj" tejevselər bar ine. Həm şular başqalarđь qotortop jul başlavsьlar bulьp sьqtьlar. Qalqan meңselər bьlarđьn qajđa ikənlektəren bik jaqşь beləlar həm tidlek menən sara kyrelməhə beđđə kitəbeđ tejđər. Bьna bьl qəfev itelmaвlek kyreneştər partejənen qarardarьn atыhьđđarsa bođov, xəkymətkə jenəjət itevđən başqa ber nejđə tygel. Bьl kyrneştər iptəş Stalindьn hunqь telmərenң bigerəktə təp millətlərđən bulqan eşselərđe sənəqətkə berketev, ber urьndan ikense urьnqa hikergələp jərevselər menən kərəşev turahьndaqь hyđđəre həm əlkə kəmitəttən berləşkən pelinumьnda:

XUZALЬQ HƏM PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNA „VAQ MILLƏTTƏRĐƏN BIGERƏKTƏ BAŞQORTTARNĐAN EŞLƏVSELƏRĐEN JAҢЬ KADЬRĐARЬN—MENSELƏRĐE SƏNƏQƏTKƏ NЬQЬTЬV HƏM ALARĐЬ KILƏSƏKTƏ LƏ SƏNƏQƏTKƏ NЬQЬTЬV EŞENDƏ BЬJЬL QЬRQA RƏVEŞTƏ BOROLOŞ BULDЬRЬRQA" TAPŞЬRЬLA həm Başqortostan tьranspьrt peridperejətejələrenə ajьrьvsa burstar jəkmətə. Ləkin qəməldə xuzalьq həm prafsajuz ojoşmalarьnьn un kən bujь prajьzvudstьvaqa kilməvselərđeң iђəben almav, faktтarь kyrenə.

ӨLKƏ GƏZITTƏR BRIGADЬHЬNAN: Ş. MURATOF.
X. BAJNAZARЬF
ALMAJЬF.
XAJBЬRAXMANЬF.

BAQЬR—YĐƏK II—KVARTAL PLANЬN 115,6 PR. YTƏNE

Plan bujьnsa rudnik II—kvartalda 6000 tunna urьnьna 6140 tunna eşləp sьqardь. Maj ajь zadanjehь 1800 tunna urьnьna 1621 tunnaqьna ytəlgəjne. ejjyn ajьnda 300 tunna urьnьna 2500 tunnaqa jetkerelep maj ajьndaqь ođeklekter tulьhь menən qaplandьlar.

Rudnik xəđer tavarđьң ydenə toşov xaqьn kəmetev həm sifat kyrhətmahe esən kərəşə.

„BAŞQORTOSTAN" RABKURЬ: S. SЬRLЬBAJ

ӨFӨ HƏM STƏRLE KYN ZAVЬTTARЬ EJJYL PLANЬN TULЬHЬ MENƏN YTƏNELƏR

Qaqьđ fabrige xur lьqqa qaldь

BSNX nьn tulь bulmaqan məqlymətte bujьnsa Başqortostan əlkə sənəqət pridprejətejələre ejjyl planьn tyвəndəge sə ytənelər:

Өfə kyn zavьtь—136 pr. Stərletamaq kyn zavьtь 108 pr. N—Trujьski—sukna fabrige 97,8 pr. Blagavişşin inknbatьr zavьtь 96,1 pr. „8— Mart" fabrige 74,9 pr. Əjap kejem fabrige 38,2 pr. Qaqьđ fabrige 58,8 pr.

YGƏJHETELGƏN BER URЬNDA

BЬL SƏNƏQƏT TURAHЬNDA KEM UJLARQA TEJEŞ

Ikense, Başqortostan „SVIT MITAL ZALUT" tav kambinatьnda bətəhe 1300 eşse eşləp şularđьn 40 pr. tь başqorttar. Kambinat—altьn, xrum, talik məqđəndəre tabьv eşe menən şeqəllənə. Kambinattьn razvitkь eşenen qьşьlьşь qəniqətlənerlek tygel. 1931—jaldьn pramfin planь oşo kengə nejbarь 60 pr. qa qьna ytəlgən.

Sənki razvidkь eşe 35 pr. qa qьna eşse kesə menən tə'min itelgən, inzinir—tixnik kəstərđen handarь la qəniqətlənerlek tygel, blarđь buldьrьvda kambinat tarafьnan kankrit saralar kyrelməgən.

Eş qoraldarь menən 60 pr. qa qьna tə'min itelgən, sintьr snab birelgən zakazdarđь yđ vaqьtь'a ytəməgən Kambinat 1931—jьlqь kəntryl handь 30 pr. qa qьđqarьp qabul itkəne esən qajhь ber xeđmətkərđər məs'ylejətkə tartьldьlar. Kambinattьn 1931—jьl esən qabul itkən pramfinplanь eşselər arahьnda tikşerelep qarşьlav planь menən 11,5 pr. qa arttьrьp qabul itelə.

Jerle millətlərđən sənəqət kadьrđarь əđerləv turahьnda kambinat tarafьnan bik əđ eşləngən. Məђələn kambinat qarama qьnda aşьlqan kurь həm tixnikumda bətəhe 450 keşe uqьp şularđьn 3 he genə başqorttarđan bulqan. Kambinatqa qaraqan rajundarđьn jartьhь başqorttar bulьvqa qaramaђtan jerle millət jəştəren uqьvqa tartьv məs'ələhenə kən yđəgenə qujmaqandar.

Kambinat 1931—jьldьn qinvar ajьnan yđəkteң rəxsatь bujьnsa ike eləşkə bylenep berehe başqort rajunь bulьp qalqan.

F. MANSURЬF.

Qamьşlь—Yđək rudnigendə

baqьrqa baj urьn, bətə jaqtan jarđam kətə

Baqьr—Yđək rudnigenə jaqьn Qamьşlь Yđək tigən ber urьnda udqan jьl razvidkь qaraqan da 90 mitьr tərən ber urьnda 8 mitьr qalьnlьqьnda baqьr ruda bajlьqь belengəjne.

Bьl şul urьnda 20 keşenən genə torqan ber parteja eşkə başlanь. 8 mitьr tərənlegendə yk baqьr ruda kiђəktəre sьqa başlaqan. Ləkin bьl urьndьn hьvь bik şəp bulьvь səbəple eşləve bik unajhьđ, uşat menən genə hьvđь tygep bətəp bulmaj, tixtaqa qanat esən aqas matirejaldarь juq.

Bьl urьnda baqьr rudahь bik mul bulьvь kətelə, şunьn esən başkambinat begendən yk Qamьşlь—Yđək rudnigen bətə [illegible] menən tə'min itevde talaplarqa bigerəgendə şaxtala jaqьn tygev bətəpsə paravaj [illegible] naşьna buldьrьv jaqьn aşьqtьrьlьn.

RABKUR SЬRLЬBAJ.

Udarsьlьqtь julqa halьrqa kərək

Əđjəlil rajunь Baqьr—Yđək rudnigьnda bətə eşselər arahьnda yđ ara satsejalizem jarьş duqьvьrь tedəlməgən. Şaxtala eşləve eşselər arahьnda jarьş duqьvьrь qaqьđđa qьna bulьp eş hedəretə kyrenməj. Begenge kən 5 jьllьqtь itkes 3 nse jьllьqьn udqarqan menən jaqьь qьna [illegible] eşselər arahьnda jarьş duqьvьrь tedəlməgən. [illegible] eşselər arahьnda [illegible] tedəlməgən, [illegible] ak.

Ə bьndaqь Şaxkum həm xuzalьq urqьndarь bьl təqqəldə jaqьn qьna [illegible]. Pramfinplandь tultьrьv esən kərəş barqanda bьndaj [illegible] Şaxkum həm xuzalьq urqьndarь [illegible] qujarqa kərək.

„ŞAXTA"

6 MEN BOT EZBIS ƏĐERLƏNDE

Arqajaş rajunь „Marksis" kalxuzьnьn həngilde avьlь tirahendə izbis tabьldь.

Tixnikьtardan jetəkselegendə „Marksis" kalxuzsьlarь tavьь qa 6000 bot izbis jandьrdьlar. Bьl eşte alqa jebərev turahьnda aşьqьs esselər itergə kərək.

M. ƏXTƏM.

ESKE BAJLЬQTARĐЬ TULЬ KILEŞ FAJĐALANЬRQA

BЬL EŞTƏ EŞSELƏR TƏQDIME IQTIBARQA ALЬNHЬN

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhendə prajьzvudstьvanь ratsejənallaştьrьv julьnda kyp kenə unьşlьqtar bar. Eşselər bьl julda qarşьlav planь menən bətəhe 46 təqdim inderələr. Ə xuzalьq ojoşmahь bьl təqdimdərđe tormoşqa atqarьvđь aqsa juqlьqqa hьltap qaldьra. Ləkin bьl dərəђ tygel, sənki eske bajlьqtarđь tulь kileş fajđalanqanda bьl eşte başqarьp bulasaq.

Əjtəjek tipagrafejalə eşkə jaraqhьđ, jə iђə bətənləj fajđalanьlmaj jatqan xəreftər kyp jatalar. Bьl nəmələr bətəhelə, xuzrascutqa kysev, tebłə mitaj prablimahьn xəl itev julьnda đur məmkinlektər tьvdьrasaq. Ularđь aqsaqa əjləndərep bətərgə bula.

Bьna bьl bajlьqtarđь yđ ытьпьna tulь kileş fajđalanьv, prajьzvudstьvanь ratsejənallaştьrьv julьnda eşselar təqdime đur boroloş jaђarqa tejeş.

A. VƏLIDEF.

Səvittər sajuzьnda

SSSR 57,9 pr. KALXUZLAŞTЬ

MƏSKƏV, 6. Hunqь un kənləktə kalxuzdarqa 206 meң 900 jarlь—urta xəlle xuzalьqtar inde. Sajuz Narkamzimdьn məqlyməte bujьnsa 1 nse avqьsqa kalxuzdarđa bətəhe 14 milejun 264 meң 200 xuzalьq bulьp, bьl Sajuzdaqь bətə jarlь—urta xəlle xuzalьqtarđьn 57,9 pratsinttьn təşkil itə. Kalxuzdarqa iң kyp aqьlьv Urta Vulqa la. Bьnda un kən esendə jaңьnan 37 meң 800 xuzalьq kalliktifləşkən. Berense avqьsqa krajda bətə jarlь—urta xəlle xuzalьqtarđьn 73,4 pratsintь dəjəmləşterelgən.

Berense avqьsqa kalxuzdarđьn 3/4 e xeđmət knəgələre birelgən. Kalxuzdarđьn 53,4 pratsintь eşləp sьqarьvđь tərtiple rəveştə jađьp baralar. Igen jьjnav bujьnsa sdilşinə nurmahьn kalxuzdarđьn 65,4 pratsintь qьna urьnlaştьrqan. His kisekterməj bətə kalxuzdarđa xeđmət knəgələren birep bətergə kərək. Bьl məs'ələ lə Vulqa bujь nimes jəmhyrejətenən əlgə alьrqa kərək. Ul bьl kampanejənь kyptən bətərđe.

Amirika artta qalasaq

R.S.F.S.R Gusplanь ikense biş jьllьq planьь tedev eştəren başlanь. Jaqьn kəndərđə, Gusplan prizidejumьnda ikense biş jьllьq plandarьnьn ajьrьm prablimalarь turahьnda təvge daklattar tikşereləsək. Sənəqət, avьl, xuzalьq, kyltura teđeləşe həm inirgiika təp hьđьqtarь məs'ələləre bujьnsa daklattar tьңlanasaq. Satsejalizem ikanumikahьnьң alqa kiteşe keslə inirgitka bazalarь halьv bildəhe aђtьnda barasaq. Ikense biş jьllьqla iliktrifikatsejə planь 10 jьlqa təjdələ torqan (1941 nse jьlqa tiklem) jaңь giniral plandьn ajьrьlmaj torqan eləşe bulasaq bətə SSSR đь iliktrifikləşterev planь 1937 nse jьlqa tiklem bildələngən 45 milejun kilavat iђabenən sьqьp hьđьla. Bьnьң esenən RSFSR eləşenə 35 milejun kilavat tura kilə.

Uralda kesteң đurlьqь jaqьnan KYZNITSKEJ KAMBINAT berense urьndь alasaq, bьl 17 milejun kilavat keslegendə bulьrqa tejeş.

Aldan iђəpləp qaravđar bujьnsa, iliktrifikatsejə tarmaqьndaqь bьl gigantтar ikense biş jьllьqtьn ađaqьna beđđeң ilde bətə donja la berense urьnqa qujasaqtar. Quşma Amirika ştattarь beđđən artta qalasaqtar

Cilәbe traktьr zavьtьnda Stalinsь qьđьl kitap ojoşto roldo.

CILƏBE, 8 Manaxьftьn altun eşləvselər brigadahь iң qimmətle təqdim inderđe. Brigada yktəber rivəlytsejəhe jьllьqьna Traktьr zavьtьnda stalinsьlarđьn qьđьl kitabьn ojoştororqa təqdim itte. Bьnda kitap qa Cilәbe zavьtьnda sьqarьlasaq traktьrlarđьn isemdəre jađьlasaq.

Kraђtejən yđ ara jarđam komitete bətərelə.

MƏSKƏV, 8. Iztimaqi tə'minət xalq kamisarlьqь kalligejəhь kraђtejən yđ ara jarđam kəmitəttəre yđək kamitəten bətərev bujьnsa kəmisejə bildələne. Iztimaqi tə'minət xalq kamisarlьqь ergəhendəge yđək kəmitət bətərelev menən unьң urьnьna ydeneң sistimahьnda kalxuzdarđaqь yđ ara jarđam kəmitəte kassalarьna julьaşsьlьq itev siktьrь ojoştora.

FƏN—TIXNIKƏ BELGESTƏRE BYLƏKLƏNDE

SSSR. Y.B.K. qararь

MƏSKƏV, 8. SSSR Y.B.K prizidejumь, prafisьr Inckivic həm inzinir karzavьndь gazlь kykert xasil itevđeң jaңь mitьdtarьn ujlap sьqarьvda ajьrьvsa kyrenekle xeđməttəre esən Linin urdinь menən byləklərgə buldь; şulaj uq prafisar Lisidьftь həm inzinir Kravzirlarđь jahalma kavcyktь eşləv juldarьn tabьvda ajьrьvsa kyrenekle xeđməttəre esən Linin urdinь menən byləklərgə. Bьl jaңь asьlьvđarđьn ikəvhe lə SSSR đa satsejəlizem teđeləşə esən ajьrьvsa əhmejət qađanalar.

V.S.N.X prizidejumьnьn qararь bujьnsa prafisьr Juckivicqa həm Lisidьfqa 10 nar meң hum, ularđьn iң jaqьn xeđmətkərđəre Karzavin, Kalaşnikьf həm Jagurkindar qa 5 ər meң hum bylək birelə.

Xankavđa xəl avьrlaşa

ŞANXAJ. 6. Xankavđa xəl qьjьnlaşa. Sənki uңa jaqьn rajundarđь hьv baђьv arqahьnda kyp xalьq Xankavqa aqьla. 68 əjađđan, 42 he hьv baђьv qurqьnьsь aђtьnda tora. Xankavđa naqьş siradrumь hьv aђtьnda qalьp, 8 ajruplan bođolqan.

Igen jьjnav, igen əđerləv kampanejahьna qatnaşmaqan вer genə kalxuz kur safxuzkur, silkurđa qalmaƀqa tejeş!

kalxuz, safxuz, praizvudstvьvastinə gəzite əsen udar julqa qujьv uqa pramfinplan əsen kerəştə udar təƀ вirergə kərək

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ RABSIKURĐAR ARGANIZA TЬR BULЬRQA TEJEŞTƏR

Вьlьlqь igen əđerlav eşendə udar timp alьnmaqan. Igen əđerlav tirəhenə massa jəlep itelməgən anlatьv eştəre jetər lek tygel. Rajun ojoşmalarь taş вaqa adьmь menən вaralar. Av qus ajьnьn вerense 5 kenə igen əđerlavđe yđ aqьььna tap şьrьlьvьn asьq kyrhətə. Əle вьl eştə xəвərseler igen əđerlavđe ta'min itev eşendə nasar eşlaj-đar. Вьl sajəsi kampanejanь tulь kileş ytəvđə kiвken sara lar qullanьrqa tejeştər. Igen əđerlavđə, əđerləngən igende pristindarqa, stansalarqa tapşь rьrqa tejeşued. Parteja yđək kəmitəte həm Başqortostan ølkə kəmitəte вьlьqь igen əđerlav də əđerləngən igende yđ vaqtьnda stansalarqa, pristindarqa tapşьrьrqa „Stansa pristindarqa tapşьrmaqan igen xəkymətkə tapşьrьlqan tip ihəpləmaj" tejgəjene.

Вьna şulaj вulqas вьlьqь igen əđerlavdə вeđđen alda вik nьq məs'ylejətle вurьstar tora. Igen əđerlavđe uqьşlь ytkərev əsən kanvajer sistimahь qulla nьrqa urьp, hunqь tejeşle igen də вer julь xəkymət amвardarь na taşьvđь tiđ vaqьt esendə ta'min itelergə tejeş. Вьna şulaj вulqas igen əđerlav də вulqan вeтə kəmselektər yđ vaqьtьnda вeтerelergə tejeş. Вeđ вьlьl igen əđerlavđə, in qьbqa vaqьt esendə yktaer rivaljtse jəhe 14 jьllьqьna igen əđer-av planьn tutьrьlьrqa həm artьrьp ytərgə tejeşued. Вьna вьl вurьsьь tulь kileş ytap sьqьv əsən вeтə səvit jəmaqətselegenen diqqəten jəlep itergə kərək. Вigerək tə kalxuz xəвərselere, rapkurđarь igen əđerlavđe yđ vaqьtьnda tə'min itev əsen вeтə məmkinlektərđe ьvđьrьrqa ojoşqan rəvəştə qьđьl asuđđar menən igende xəkymət amвardarь na tapşьrьvđa aldьnqь ojoşto rьvsьlar вulьrqa, eştə osoraqan kulak nуđenə ejərgən appartu nistarqa mərxəmətheđ rəvəştə kerəş utь asarqa tejeşued. Kalxuzda həm safxuzdarda ojoşqan xəвərseler вrigadalarь igen əđerlavđə, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqь yđ вejekle genə qyjьp igen əđerlavđe qьbqa vaqьt esendə tə'min itərgə tejeşued.

Janqьđaq xuzalьqtar həm xəвərseler,

Igen əđerləvđe uqьşlь ytkərev əsən igen əđerləv tirəhenə massa jəlep itev, həm de onotmaj kalxuzsьlar, jarlь urta xallələr arahьnda kin rəveş tə massavaj anlatьv alьp вarьr qa tejeş.

Başqortostanda 36 pr. tan artь qьraq janqьđaq xuzalьqtar вar. Kalxuzdarda вer qiktar təşkən igen, janqьđaq xuzalьqtarda la kəmergə tejeş tygel. Вьnь вeтə jerđə lə ihəplərgə, igen tapşь rьvđa janqьđaq artqa qalьr qa tejeş tygel. „Вergənə kilə gram igendə xosusьj qullarqa kitməhen" Вьl janqьđaq xə вərseler nьq tikşerep tororqa, janqьđaq xuzalьqtar arahьnda igen əđerlav, yđ вejəklegendə вarьrqa tejeş. Kulakqa xalle qatlamqa in ađ qьbqa vaqьt esendə igen tapşьrьvđь aldan uq, qьrqa qujьrqa kərək. Вergənə kulak, xalle qatlamda qatь za danejahьđ qaimahьn həm qьbqa vaqьt esendə tapşьrьvьn, talap itərgə kərək.

Igen əđerləv вaşlanda. Əle kyp kenə urьndar qudqalmaj toralar, вьndaj əđerlek eştərenə siktən təş jomoşaq qudqalьvьь larqa eşkə appartunistarqa qaraь sьlarqa qьrqa kərək aşьrqa kə rək.

Jьlьp ejtkəndə igen əđerlavđe uqьşlь ytkərev həm şuqa вəjlep kalxuzdarđь nьqьtьv kalxuz laşьv tulqьnьn kytarev 31 nse jьldьn adaqьna Başqortostandь 75 pr. kalxuzlaştьrьv 32 nse jьl dьn adaqьna jəmhyrejəttetoto kal xuzqь kyserev вeтə məmkinlektər tudьrьrqa totaş kalxuzlaşьv ni gedendə kulaktarđь sьjnьf вulьv jaqьnan вeтerev həm şuqa вəjlə gən kalxuzdarđь erelatev həm ularđь nьqьtьv eştəren alьp вa rьrqa kərək. Вьl eştə вigerək tə xəвərseler həm stinə gəzittə re đur rul totarqa tejeştər. Par tejə həm səvit xəkymətə tarafь nan qujьlqan вьl səjəsi əhəme jətle вejək вurьstarđь ytəvđə kalxuzdarđa, janqьđaq kalxuzsьlar arahьnda massavaj anlatьv alьp вarqanda qьna satsejali jep jarьşь udarsьlьqь kin rəveş tə, вojomqa atqara alьrвьđ.

„Udarnik" gəzite.

Cirnikufkalaqь yđək iiktirik stansahь parteja kamsamul tara fьnan вaşqort—tatar telendə „Udarnik" ihemendə stina gəzit tə sьqarьla вaşlanьldь. Вьl gəzit prafsajuz ojoşmalarьnьn 6 nsь avqьs—ilde indystereja'leşterev kenənə əđerlektə xərəkəthed jatьvь həm вalardan вaşqa kyp kenə tənqit, jetəkse məqələ lərde yđ esenə ala.

Gəzit qarşьnda rankurđarnьrqa dahь eşlaj. Tik: parteja kamsa-mul ojoşmalarьnьn jetəkselege jomşaq Xuduznik вulmav səвəple gəzit rəsem вirev qьjьnqan teşə, Kileşəktə stinə gəziten tuqtavьđ rəvəştə sьqarьvda, anь praizvudstvaqa jeđ menən вorov, yđ tirəhenə janь raвkurdar həm gəzit uqьvsьlar jalpь hьn tartьvqa nьq iqtiвar itep parteja, kamsamul ojoşmalarьnьn jetəkselege tejeş itelhen.

ZAQ

ƏFƏNƏŊ BƏRƏ QALAHЬNDAQЬ URMAN—TIXNIKƏ TIXNIKUMЬ

1931—32 nse uqьv jьlьna urman kylturahь, urman əđerləv—transpart həm urman ximejə вylektərenə uqьvsьlar qabul itə вaşlaj.

Tyвəndə kyrhəteləsək razvirьskaqa вinaən quldarьnda kamandirafka larь вulqan keşelər genə qabul itelələr.

№№	Ojoşmalarđьn isemdəre	Urьn hanьdarь	Ulardan: milli jaqtan: Başqort	Tatar	Vaq mil.	Urьs	Parteja jaqьnan: VKP (в)	VLKSM	Partejahьđ	Satsejal xal jaqьnan: Eşse	Batrak	Jarlь kalxuzsь	Ur xalle kalxuzsь	Xedmatkar
1	Bşpraisavit	50	21	14	5	10	2	41	7	35	12	—	—	3
2	Kalxuzsajuz	10	4	3	1	2	1	8	1	—	4	4	2	—
3	100 uqsь pulьk	10	4	3	1	2	5	5	—	2	4	3	—	1
4	Əfə təuək Başqar.	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
5	Nuriman	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
6	Blagaviŝşin	2	—	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—
7	Şişmə	3	1	1	—	1	1	1	1	1	—	1	—	1
8	Dəvlakən	2	1	1	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—
9	Arqajaş	3	2	1	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—
10	Zьjauçura	2	1	1	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—
11	Bilarit	2	1	—	—	1	1	1	—	2	—	—	—	—
12	Tapurin	3	—	1	1	1	—	3	—	1	1	1	—	—
13	Saqmaqoş	2	—	1	—	1	—	2	—	—	2	—	—	—
14	Balaqataj	3	1	1	—	1	—	3	—	1	1	—	—	1
15	Kr.—Usul	2	1	1	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—
16	Dyrt əjle	2	—	1	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—
17	Tur	2	1	—	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—
18	Jьlajьr	2	2	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—
19	Mьraq	2	1	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—
20	Xajbull	2	1	—	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—
21	Baltas	2	1	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—
22	Byzdək	2	—	1	—	1	1	2	—	—	2	—	—	—
	Bətəhe	100	44	33	11	22	11	88	11	48	33	21	2	6
	pr. menən	110	40	30	10	20	01	80	10	44	30	19	3	5

Tyвəndəge dakumintar вerketelergə tejeş: 7 jьllьq məktəptən [illegible] tanьtma, [illegible]

Вeтə ojoşmalarđan kamandirafka nirgandə juqarьla kyrhətelgəndərgə [illegible] Urman tixnikumь qabul itev kemisejəhe; [illegible]

1 nse kursqa [illegible] 1931 nse jьldьn 1 nse [illegible]

Tixnikum Dirikseiahe.

Usalь rajunьnda stinə gəzittəre joqlaj

Usalь rajunьnda вьqa tiklem 30 lap urьnda stinə gəzittəre sьqarьlьp kilhə lə, xəđer udar kampanejəlar ьarьvьna qaramaƀtan, rajun kyləmendə вer genə lə stinə gəzite sьqarьlmaj. Вьl eşkə rajun səjəsi, aq—вelem вylege вьnda elektə həm xəđerđə вer genə tərlələ eş alьp вarmavь, dəjəm stinə gəzitəhenə həm xəвərselər xərəkətenə вarmaq aşa qarav hedemtahendə, Usalь rajunьnda вьqa tiklem stinə gəzittəre ergəhendə xəвərselər вrigadalarь ojoştorolmaqan həm ularđь ojoştrvđa ular arahьnda jaqьnan qatnaşьp eş kyrhətevđər вeтenləj juq dərəzəhendə.

Уđək partejənьn tyвən matвuqattar 16 nsь aprildə rabsilkurdarđьn eş xərəkəttəren qajtanan tedev turahьnda sьqarqan qararьn вojomqa aşьrьv qьna tygel, xatta вeтə rajun ojoşmalarь вьnьn nəmə ikənlege turahьnda вьqa tiklem вelməgəndər.

Məƀələn: rajun yđəge вulqan Usalь avьlьnda вьqa tiklem sьqarьlьp kilgən stinə gəzitəhe udar kampanejalar вaşlanьvqa qaramaƀtan, 2 aj вujьna əle вulha вer gəzittə sьqqanь juq. JƏKI Tunqatar avьlьnda вьnda 3 avьl вergə totaş kalxuzqa kyserelep, mədəni kestər kyp вulьvьna qaramaƀtan maj ajьnan вirle stinə gəzitəhe sьqmaj. Xələyki kalxuz xərəkətendə həm ularđьn eske eşendə tərlə aqlaşьlmavlьqtar вulha la, məƀələn; sdil. eşkə kysev, eş kenen tigeđ вylev kampanejəlarđьn вarьşь turahьnda stinə gəzitəhe jaqtьrtьp вarьv tejeş ine. Lakin juq.

Вeтə rajun kyləmendə sьqarьla torqan stinə gəzittəre qarşьnda xəвərselə вri gadahь teđelməgən. Вьlar arahьnda ridkaligejə tarafьnan həm rajun səjəsi aq—вelem вylegenən xəвərselərđen вelemdəren kytərev, ularđь eşkə ejrətev həm tərвejəvi eştər alьp вarьlmaqan.

Dəjəm alqanda вeтə rajun stinə gəzittəre həm xəвərselər arahьndaqь eştər qəfev itelməƀlek jojmoşaq.

Tik hunqь vaqьtta „Başqortostan" gəzitəhenən sьqarьlqan вrigada tarafьnan 3 urьnda ølkə gəzittərgə xəвərselər вrigadahь teđelep, вer nisə stinə gəzitəhen tikşerep tərlə kankrit saralar ytkərelde. Уrđə kyrhətelgən вeтə jeteşheđlektərđe aşьqьs rəveştə вeтerevgə rajun səjəsi aq—вelem вylege həm вeтə stinə gəzittəre ridkalligejələrenen вegengə kəndə alda torqan вurьstarь вulьp hanalьrqa tejeş.

F. MANSURЬF.

stinə gəzite eşe hynde

Əfələge 4—5 nse aqas jarьv zavьtьnda stinə gəzite sьqarьla вaşlanqan вulhala, jəj jetev menən вьl вeтenləj hynep qaldь. Gəzit sьqarьrlьq matirejaldar вulьvqa qaramaƀtan unan fajđalanьlmaj, fəqət urьƀ telendə genə gəzit sьqaralar. Ridaktьr Əвyвəkiref yđ eşenə hunqь siktə halqьn qaraj.

Brigada: Z. ISXAQ J. Loqman

„Igense" igen əđerləvđə вajavaj jaqtьrtьvsь вulьrqa tejeş.

Sajuz xlip kəlliktife tararafьnan sьqarьla torqan „Igense" iƀemendəge stinə gəzite igen əđerləv eşendə вeтenləj artta qalьp, gəzit ilicufka sisttmahьnda вulha la, 1—nse majđan вirle xəвər məqələlər alьştьrьlmaqan.

Ul igen əđerləvgə əđerlek həm əđerləv eşendəge uqьşlь həm uqьşhьđ jaqtarđь jaqtьrta вarьp, jeteşheđlektərđe вeтerəv əsən kerəş asarqa tejeş вulha la, ul turala вegengə tiklem вer genə xəвərđə вirelməgən. Sajuz Xlip apparatь igen əđerləv eşenə halqьn qaraj. Həm orloq skьlattarь вegengə tiklem əđer tygeldər, ə „Igense" gəzite вьl əđerlek turьnda вer genə xəвər вirməj. Partejə jəcəjkəhe həm kəlliktif вьqa kyđ halьp, вьnь igen əđerləvđen вajavaj jaqtьrtьvsьlьqьn itərgə tejeş.

F. ARЬSLAN.

„Qьđьl kitapxanasь" gəzite joqlaj

Уđək Başqort—tatar kitap xanahь qaraşьnda sьqa torqan „Qьđьl kitapxanasь" iƀemendəge stinə gəzite maj ajьnan вirle sьqqanь juq. Вьl gəzit uarazajđьn həm igen xəđerləv kampanejahьndaqь mədəni eştərđen toroşon jaqtьrta вarьv urьnьna, вegengə kəndə kitap xana qarşьnda kylt prup həm partejə jəcəjkəhe вula torop şuna kyđ halmajđar. Mədənej kestərđen menərləgən jerendə stinə gəzite sьqarmav qafьv itelerlek tygel.

Partejə jəcəjkəhe həm kylt prup „Qьđьl kitap xanasь" gəziten julqa halьrqa tejeş.

F. A.

Tьŋlaqьđ Əfə həjləj!

Əfə Radeju Tapşьrьv stansa-hьnьŋ tapşьrьv pragramь

11 avqьs.

8.00—11.00 Radeju grammalar.
11.00—11.30 Mədənej jal (urьƀsa).
11.30—12.00 Gəzit jaŋalьqtarь (—„—)
12.00—13.00 Irtange gəzitə (—„—)
19.00—19.30 Muzikalь kereş (—„—)
19.30—20.00 Sьvaştar tapşьrьvь.
20.00—20.20 Vaqьt deretləv, alqь kengə pragram tənəfs.
20.20—21.20 Baş. telendə Ølkə gəzit.
21.20—21.50 „Tixnika esen kerəş" urьƀsa liksejə.
21.50—22.20 „ „ „ Baş. „
22.20—23.00 „Aş qađanь həm esək avьrьvdarь menən kekəşev juldarь" Baş telendə duktьr Tarвejel daklatь.
23.00—24.00 Urьƀsa kansirt.

12 avqьs

8.00—11.00 Radiu grammalar
11.00—11.30 Mədənej jal (Tatarsa)
11.30—12.00 Gəzit jaŋalьqtarь. (—„—)
12.00—12.30 Irtange gəzit (—„—)
19.00—19.30 „Uŋьş jьjnav həm kalxuzlaşьv timpьn kesejtergə" Baş. Nk-zim daklatь.
19.30—20.00 Sьvaştar tapşьrьvь.
20.00—20.20 Vaqьt deretləv, alqь kengə programma, tənəfes.
20.20—21.20 „Bizgək həm uнья menən kerəş juldarь „xaqьnda D-r Sələjmanьf liksejəhe.
21.20—22.20 Urьƀ telendə gəzitə.
22.20—23.00 Qortsoloq zoominimumь „turahьndaBaş K. S. daklatь.
23.00—24.00 Urьƀ kansirtь.

13 avqьs

8.00—11.00 Radiugrammalar.
11.00—11.30 Mədənej jal (urьƀsa)
11.30—12.00 Gəzit jaŋalьqtarь (—„—)
12.00—12.30 Irtange gəzit (—„—)
19.00—19.30 Muzьjkalь kereş (—„—)
19.30—20.00 Sьvaş telendə gəzitə.
20.00—20.20 vaqьt deretləv, alqь kengə programma, tənəfes.
20.20—21.20 Baş. telendə ølkə radeju-gəzite.
21.20—21.50 Tixnika вylege (urьƀsa)
21.50—22.20 „ „ (Başqortsa).
22.20—23.00 Matur teđəleşe turahьnda Nac. Şirşof daklatь.
23.00—24.00 Kansirt (urьƀsa).

14 avqьs

8.00—11.00 Radiugrammalar.
11.00—11.30 Mədənej jal (urьƀsa)
11.30—12.00 Gəzit jaŋalьqь (—„—)
19.00—19.30 Kalxuzdarđa kedge səsev đe вalşeviktar timpь menən ytkərergə „Baş.K. S. daklatь.
19.30—20.00 Sьvaş tapşьrьvь.
20.00—20.20 Vaqьt deretləv, alqь kengə pragramma, tənəfes.
20.20—21.20 Səvit teđəleşe fakultitь(Enqort telendə).
21.20—22.20 Urьƀ telendə ølkə radiu gəzite.
22.20—23.00 Uŋьş jьjnav həm igen əđerləvgə qarata sьqqan Dəvləkəten radio-gəzite trapsljatsejəhe.
23.00—24.00 Kansirt—tatar muzikahь.

15 avqьs.

8.00—11.00 Radeju—gramammalar.
11.00—11.30 Mədənej jal (tatarsa)
11.30—12.00 Gəzit jaŋalьqtarь (tatarsa)
19.00—19.30 Muzьjkalь kereş (—„—)
19.30—20.00 Marьjđar taqşьrьvь.
20.00—20.20 Vaqьt deretləv, alqь kengə pragram, tənəfes.
20.20—21.20 Baş. telendə gəzitə.
21.20—22.20 Rajkumdar esen Başaŋkom daklatь.
22.20—23.00 Soravđarqa javaptar.
23.00—24.00 Urьƀsa kansirt.

RADEJU SINTЬR.

Başkalxuzsajuzda tatar, вaşqort telendə gəzit sьqarьlmaj

Başqortostan kalxuzdar sajuzьnda eşləvse xeđmətkərđər 50 pr. qa jaqьn təşkil ithələ, вьnda mart ajьnan вirle—вaşqort—tatar telendə stinə gəzite sьqarьlqanь juq. Xəđerge kendələ вaşqort—telendə stinə gəzite sьqarьrqa ujlamajđar.

Uŋьş jьjnav həm вaşqa mohim səjəsi kampanejəlar əsən jaqtьrtьvđa unь sьqarmav đur jeteşheđlektərđən hanala. Вьl jeteşheđlektərđe aşьqьs rəveştə вeтerəvđə partejə jəcəjkəhe kyđ halьrqa tejeş.

SƏJET MAQARSKEJ.

vaqьtlь məs'yl ridaktьr
T. KƏLIMULLIN.

Baş qortostan patripkapiratiftar tixnikumьna həm 2 jьllьq вatraktar kurьsьna qabul itev şarttarь

BAŞQORTOSTANDA, JUL TƏĐƏLƏŞƏ TURAHЬNDA

AFTANUMEJALЬ BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE QARARЬ.

Əfə qalahь 1931 jьl 8 nse avqьs.

Başzildutstrujđьn Siləвenən Вatrakka tura jərəj torqan iken se timer julь ytkərev turahьnda tixnicski jaqtan tikşerep Magnitagurskiđeŋ Bilarətkə Əfegə leik terik timer julьn ytkəreve prajьk tədev turahьndaqь daklatьn tьŋlaqandan huŋ, Aftanumejalь Başqortostan Уđək Başqarmahь əjtep ytə:

1. Başzildurstrujđьn ikense timer julьn ytkərev eşe kyperđar jahav, mitaldь arttьrьv nurmahьn kytərev həm вeтə şundaj eştərđe julqa halьv əsən kerəş kənlegen kyrhətə. Şulaj uq Başqortostan ølkəhe əsən unьŋ əhəmejəte lə đur.

2. Başzildur struj Magnitagurski, Bilarət Əfə julьnьŋ tixnicski tikşerev eşendə uŋьşlь eş ləp yđeneŋ vaqьtьna (1931 nse jьldьŋ 1 nse avqьsьna) prajьk tahьn əlgertep tapşьrđь.

Tikşerev eşeneŋ vaqьtь qьƀqa вulьvьna həm tərlə qьjьnlьqtar osoravьna qaramaƀtan вajtaq qьna uŋьştar вuldь: juldьŋ ođonloqo 48,5 kilamitьrqa qьƀqartьldь, şunьŋ menən вergə timer julь ytkərgəndə вula torqan dəjəm sьqьştarđь (rasxut) kəmene.

Şunьŋ menən вergə Aftanumejalь Başqortostan Уđək Başqarmahь şunь la əjtep ytə tədev matirejaldarьnьŋ urьnqa kilte relevenen jeteşheđlege, eşselar kesenen jeteşməve, eşselərgə aşamlьq məs'ələhenen tejeşensə qujьlmavь, eşselərgə tixniktər həm inzinirđərgə torlaq məs'ələhenen jeteşməve şunьŋ menən вergə, вьl eşteŋ jalan eşe menən вer vaqьtqa tura kilevđəre lə Başzildur strujđьn вьl eşte uŋьşlь eşləvenə tə'sir itte.

Başqortostan patripkapiratiftar tixnikumь ham 2 jьllьq вatraktar kurьsьna 1931—32 nse uqьv jьlьnda uqьvsьlar qabul itev razvirskalarь

PRAJЬKTЬ

TƏP KURЬSTAR 2 JЬLLЬQ BATRAKTAR KURЬSЬ

№		Başqort	Tatar	Urьs	Vaq millət	Eşse	Batrak	Jarlь	Urta xalle	Bətəhe	Başqort	Tatar	Urьs	Başqalar	Eşse	Batrak	Jarlь	Urta xalle	Bətəhe
1	Qonaşaq	1	2	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	1	—	1	1	—	2
2	Arqajaş	3	—	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	1
3	Bilaqataj	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Məsetle	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Dьvan	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Usalь	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Əвjəlil.	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Bilarit	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Bajmaq	2	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
10	Xəjbulla	2	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
11	Bərjan	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1
12	Jьlajьr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Zejansura	2	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
14	Mьraq	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	1
15	Turьskej	2	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Maqar	3	—	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	1
17	Krasna usul	2	1	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
18	Mənəvez	2	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Qaraqoş	1	1	—	1	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Starletamaq	1	—	—	1	—	—	2	—	2	1	1	—	—	—	2	—	—	2
21	Avьrqazь	—	3	—	2	—	—	5	—	5	—	—	—	1	—	1	—	—	1
22	Baqalь	1	2	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Saqmaqoş	2	2	—	—	—	—	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Byzdək	1	3	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Tujmazь	2	2	—	1	—	—	4	1	5	—	1	—	—	—	1	—	—	1
26	Davləkan	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Balaвaj	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	1
28	Bişвylək	—	—	—	2	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
29	Prejut	1	—	—	2	—	—	2	1	3	1	—	—	—	—	1	—	—	1
30	Q. Mejakə	1	3	—	—	—	—	3	1	4	1	—	—	—	—	1	—	—	1
31	Dyrtəjlə	2	2	—	—	—	—	3	1	4	1	—	—	—	—	1	—	—	1
32	Qьjqь	2	2	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Kr. Kam.	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Janь avьl	2	1	—	1	—	—	4	—	4	1	—	—	—	—	1	—	—	1
35	Qaltas	—	—	—	2	—	—	2	—	2	1	—	—	1	—	1	1	—	2
36	Boraj	2	1	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	—	1	—	1
37	Baltas	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Asqьn	2	—	—	1	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Bajqь	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1
40	Mişka	—	—	—	2	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	1
41	Berə	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Tapurin	1	3	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Şişmə	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Qьrmьƀqalь	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Arxangil	1	—	—	1	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
46	Nuriman	1	1	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
47	Blagaviŝşin.	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Əfə	—	—	—	2	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	1
	Başprafsavit	41	20	—	15	62	14	—	—	5	5	3	11	2	17	4	—	—	21
	Kalxuzsajuz	26	10	—	—	62	14	—	7	76	3	3	2	3	—	11	—	—	11
	Əfə qala səvite	12	2	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vajankamat	3	3	—	—	3	3	3	6	2	2	1	2	2	—	3	4	—	7
	4—10—100 pulьk	3	—	—	—	3	3	3	—	1	1	1	—	1	—	3	—	—	3
		143	67	—	60	78	46	128	18	270	31	19	15	14	17	45	9	—	70

BBŞ SAJUZDЬŊ UQЬV—UQЬTЬV KURЬS KAMBINATЬ DIRIKSEJƏHE.

BELDEREV

1931—jьldьŋ I—jartьhь uđьv həm eşse quldar qabul itev eşeneŋ jaqь mitьdqa kyserelevə ajqanь 1931—jьldьŋ I—həm II nse kyartalьnda eşse quldar turahьndaqь вulqan вeтə zajəfkalər вeтerələlər.

Şuqa kyrə Başqortostan xeđmət Xalq Kamisarejatь вeтə xuzalьq ojoşmalarьna III həm IV nse kvartal əsen kərək вulqan eşse kesə turahьnda 25 nse avqьstanda huqqa qalmaj jaŋь zajəfkalər вirergə quşa.

Eşse quldar kərəklege turahьnda вulqan zəjəfkalərđe yđ vaqьtьna вirməvse ojoşmalar eşse—quldar menən tə'min itelev eşendə iŋ ađaqqь siratqa qaldьrьlasaqtar.

Başnarkamtrud: SЬJSUJЬF
1—1

15 nse avqьsta asьlьrqa tejeş вulqan Baş Maleja Xuzalьq Tixnikumьn asьv alldaheđ vaqьtqa kisekterelə.

Kadьrdar siktьrь

* Partejənьŋ Başqortostan Ølkə Kəmitətendə partejəlь meselar xisaвьna Başqortostan avьl xuzalьqь VUZ ьna 9 urьn вar. Juqarьla kyrhətelgən VUZ qa uqьrqa inergə teləvselər 15 nse avqьstanda huŋlamaj Ølkə Kəmitətteŋ kadьrđar вylegenə qariza вirergə tejeştər.

Uqьrqa kamandiravajt iteləvselər 1931 nse jьl 29 nsь qinvarđa „Pravda" gəzitendə iqlan itelgən şarttarqa javap вirerlek вulьrqa tejeştər.

Ølkə Kəmitətteŋ kadьrđar вylege mədire:

TIRVIN.
1—1

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlat zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	25—70	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr, lь Otoşlo Davlat zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

Rajprus, Rajun Maqarif вylektəre həm xəвərselər вrigadalarь.

Aldaqь uqьv jьlьnda məktəptərđeŋ əđerlege (rimunt, uqьtьvsьlarđьŋ jetev, jetmevđəre, uqьv kitaparь, əssaptarь) partejənьŋ Ølkə Kəmitəte həm Ølkə kantrol kəmisejəheneŋ IV plinumьnьŋ milli məs'ələ вujьnsa вulqan qararđarьn вojomqa atqarьv turahьnda şulaj uq juqarьla hanalqan saralarđь uđqarьv đaqь вigəşevđər həm ađoklektər, ularđьŋ səвəptəre turahьnda „Başqortostan" gəzitenə qьъqaqьna jađma rapьrttar jeвəregeđ.

„Başqortostan" kyltura-tormoş вylege.

PARK KYLTURA 7-8 avqьs
„AQ STADEJUN"
9—10—11 avqьs
„IKE KƏNDƏŞ"
Sejanьstar 8—9-30—11 səqəttarđa
Ujьn vaqьtьnda simfaniceskej arkistьr ujnaj

URAL
Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5 tan asьq

Вegən
НАМУС (Честь)
16 jəşkə tiklem вalalar inderelmaj.

GURЬN
KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 7 30 tan вaşlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegən həm kən hajьn
„PURQA" kartinahьnьŋ dəvəme
НОРД—ОСТ
dramma 6 вylendə

„Yktaвer Natiskьь" Upaqrafejəhe. Başqlafiit vəkile 716.

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEQEĐI

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) NЬŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.Y.B.K URGЬNЬ

1931 jыl
12 AVQЬS
№ 175 (314)

VKP (B) UZƏK KƏMITƏTENEŊ 15-EJJYN PLINUMЬ QARARLARЬNAN.

IQENDEN ALЬЬ PUNKЬTTARЬLA TUQЬRALЬP QARMAJЬNSA STAN SA ERQƏHE PUNKЬTTARЬNA, ILVATЬR. TIRMƏNDƏRGƏ TƏPSЬRЬLQAN IQENGƏNƏ ЬSЬN ƏDERLƏNQƏN BULЬP TƏPLENEVEN PARTEJƏNЬŊ BƏTƏ OJOŞMALARЬ, BIQERƏKTƏ IQEN ƏDERLƏV URQЬNDARЬ NЬQ YDLƏŞTERƏRQƏ TEJEŞTƏR.

BAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬ UNAR MEŊLƏGƏN JAŊЬ EŞ KƏSTƏRE TALAP ITƏLƏR

STƏRLE, BAJMAQ, XƏJBULLA, ŞIŞMƏ, NURIMAN HƏM BAŞQA BƏTƏ RAJUNDAR—TAPURIN RAJUNЬNA TIŊLƏŞERQƏ TEJEŞTƏR

BAŞQORTOSTANDAQЬ BƏTƏ KALXUZDAR-„BELEM" KALXUZЬ SAQЬRЬVЬNA JALQANЬQЬĐ

KATLA-TURBINQA

3,056 kvalifi katsejale — 2,625 kvalifi katsejəhьđ — 2,218 atlь eşse kərək — Tapurin. matur zavьtьna 700 eşse birđe

KALXUZ-Satsejalizem Sənəqəten

Kadьrđar menan tə'min itev bazahь.

Pəlprejateja həm tədəv eş-tərendəge jeteşhedlektərđen be-rehe—eşse kesenən jeteşməve. Bыl arqala kyp prajьzvudstvva-lar həm kyp tədəv urьndarь pragrammalarьn tultьra almaj qal dular (məhəlan Bilarat zavьttarь). Bыl xəl xuzalьq urgьndarьnьn „haman ikkesə eşləvđərə" nan kitep sьqa.

Xuzalьq urgьndarь eşselər kampliktavlap itevđə haman sa-matykka ьsanьp eş itələr.

Ip. Stalin xuzalьq eşselərə kə-rьşmahendə həjləgan telmərendə tulьhьnsa anьqlь rəveştə oşono kyrhətte:

„—. Kalxuzdar me-nən dugьvьrdar tədev tartьnenda eşse kes-tərən ojoşqan rəveştə tuplav, xeđmətte mi-xanikləştьrьv-ьыl jul-daqь burьstar şunan qiыarət".

Julaqşьnьđđьn praktik eştə kyp kenə uŋьştar nirgən ьыl di-riktivь kyp tarmaqta zakun bu-lьp əjlende—SSSR Yđək Baş-qarma Kəmitəte oşo jыl 30 nsь ejjyndə, kalxuzsьlardьn kalxuz-dan həm jauqьdaqtarđan sitkə kitep eşləvđərə turahьnda qarar sьqarđь.

Bыl zakun bətəhenən də elek, kalxuzdarđьn bətə artьq eş kes-təren fajdalanьvqa plan inderev-đe kyp unьnda tota.

Başqortostandь qьna alьp qa-raqanda la, Başkalxuzsajuzdьn berense avqьsqa bulqan bala-nьsь bujьnsa 365 men artьq eş kesə barьqьn kyraned. Bətə sajuz kylamenda ьыl handar əllə nisə tapqьr artьq bulьp, fajđa-lanьlmaj jatqan eş kesə nisьrs-tatьnьq dur nulьvь asьq anla-şьla. Bыl ərmejane prajьzvuds-tva xedmətena ьlьqtьrьv—satse-jalizem tədələşen bik kyp tid-lata.

SSSR kalxuzsьntьrь tarafьnan anьqlanqan eşlap sьqarьv nur-mahь nigeđendə, kalxuzdarđьn turanan tura sdilşinaqa kysev-dərə kalxuzdarđa eşse kesenən ratsejanal fajdalanьvqa kalxuz-llardaqь artьq eş kestəren taqь a kyrətək asarqa məmkinlek-tər tьvdьra.

Xuzalьq ojoşmalarь menan kalxuzdar arahьnda kalxuzdar-dan eş kestəre tuplav turahьn-da dugьvьrdar tədev mitudь satsejalizemsə sənəqəten avыl xuzalьqьnьndaqь satsejalizem tar maqь menən turanan tura elem tələre bulьp hanala.

Bыl elemtə jaqьn kilasəktə satsejalizem tədələşendə bik dur fajđa kiterasək. Şenki ojoş nəjlənəş jeptərə arqьrь fabrik zavьttarьna kalxuzdarđa bulqan ta'birđəre ьыasak.

Kalxuzdarđьn xuzalьq urgьn-darь menən tədəgən dugьvьr-darьnda xuzalьq urgandarь kal-xuzdarqa qarata mədəni ycriz-dinjələr halьv, ularđь jyndьltev kalxuzdьn maşinalarьn rimuntlav elin kvalifikatsejale eşselərđe jeavrev, kalxuzdarđa ihəp esen julqa halьv esen ihəp eşselərə jeteşterev, maxsus raxsuttar esen sarmaja birev həm başqa eştər-đe yđ əhtərena jəkmaj dar. Kontraktlaşqan kalxuzsalar həm janqьdaq xuzalьqtar,sitkə kitep eşləv turahьndaqь janь zakun bujьnsa, sənaqət, jaki tədəv eşenə kitkəndə yđđərə esen bulhьn, qailaləre esen bulhьn bik kyp elgyttər menən fajđa-lanalar.

Kalxuzdarđaqь eş kəndəren ratsejanal fajdalanьvqa mas'yl bulqan kalxuzdar, rajkalxuzsa-juzdar həm Başkalxuzsajuz,z ner kyp vaqьtta, həm tulь-turanan tədəv eştərenə janь kadьrđar me-nən tultьrьv eşen nьqlь tartьpkə halьvьь bulьp hanalalar.

Satsejalizem sənəqəten kadьr-đar menən tə'min itev bazahь bulqan kalxuzdar, birgərə tə, Ural Kyzbas kamaĭnatь sistima-hьna inqan həm nerense matur zavьtь həm katla—turbin kam-binatь tədəŋ başlavsь Başqor-tostanda bik dur urьn totorqa tejeştər.

Bed satsejalizem sənəqəten eşse kestəre menan qьbqa va-qьt esendə tə'min itergə tejeş.

A. SIMAVIN

ӨFӨ QALAHЬNDA UDARNAJ RƏVEŞTƏ MATUR ZAVЬTЬ HALA BAŞLAV ƏSƏN

25000 EŞSE TALAP ITELƏ

Aşьqьs rəveştə, pjutniktar, jer qadьvsьlar, staljardar, taş-sьlar, yđđərenen attarь menən jəksələr kərək.

Bətə eşselər praduktalar, eş kejemdəre, aş xanalar, eş bar qan rajundьn yđendə torlaq menən tə'min itələlər.

Bətə rajun başqarmalarьna virьllьk bojoralarь tədələ. Ju-qarьla kyrhətelgən henərle yđ teləge menən Өfөgə kilgən eş-selər Zinsuf uramь 7—jort, jəki CIRNIKUFKALAQЬ tədə-leş barqan majđanqa merəzəqat itələr.

Başqortostan xalq kəmisarđar səvite rəise urьn baъarь matur tədəv zavьtь jərđəmləşьv kəmitəte rəise Samsunьf

Başkalxuzsajuz rəise Luginьf

matur zavьtь upalanamucinь Andrejef

Şişmə Nuriman Xəjbulla artta həjrələlər

Başqortostan Xalq Kamisar-darь səvite qararь bujьnsa, Baş qortostan Xeđmət Xalq Kami-sarlьqь 1 nse sintənergə tiklem Katla—turbin zavьtьna 2 men jəjəvle həm 500 atlь eşse birer gə tejeş ine. Rajundarqa plan-qa jebarelgən. Rajundarqa xed mət Xalq Kamisarlьqь vəkilde-re brigadalar udarqa totondolar. Bыl Lakin, Xəjbulla, Nuriman həm Şişmə rajundarь eşselər manli-zavajt itevđə bik əkren qudqa lalar əle. Ular xəđergə tiklem plandarьn 56 pr. qa qьna yta-gəndər. Ə, vakildar yđ vaqьtьn da məqlymət birmajđər. Massa-vaj—aŋlatьv eşe jomoşaq bara.

600 urьnьna 700 birđe

Bətə rajundarđь tiŋnəşergə saqьra

TAPURIN, (tiligraf aşa) Tapurin rajunьnda SSSR Yđək Başqarmahьnьŋ sitkə kitep eşləv turahьndaqь qararь kiŋ rəveştə aŋlatьldь. Həđəmtələ Өfөləgə tədələşək matur jahav zavьtьna kalxuzdardan eş kestəre jebərev udar tədəldь. Qajhь ber kalxuzdar yđđərenəŋ eş plandarьn jaŋьnan tədəv, xeđmətteŋ eşləp sьqarьvьn kytərev arqahьnda eş-selər jebərev planьn tultьralar.

Tapurin rajunьnan 600 "kalxuzsьnь matur jahav zavь-tьna jebərev esən zadaneja birelgəjne. 6 nsь avqьstauq inde matur zavьtьn tədəvgə 700 kalxuzsь jebərelde.

Başqortostandь indystrejələşterəv ajqanlь, kalxuzsьlar arahьnda satsejalistik jarьş həm udarsьlьqtьŋ jaŋьnan taqь la koslərək kytərelevə hiđelə. Qajhь ber kalxuzdarđa, jarьş dugьvьrđarьn tikşergəndən huŋ, jaŋьnan tədənələr.

Rajundaqь kypselek kalxuzdar yđđərenəŋ prajьzvu-dstьva plandarьn kiŋ rəveştə tikşerə başlanьlar. Ular ьыnь tikşerev osorenda artьq eş kestəre sьqarьvđь top burьs itələr. Eşse kestər jebərev dəvam itə.

Tapurin rajunь, matur jahav zavьtьn tədəvđe eşse ke-sə menən tə'min itevđə Başqortostandaqь bətə rajundarđь satsejalistik jarьşьna saqьra.

Bajmaq

ARTЬQ EŞ KƏSƏN JƏŞEREVSELƏRGƏ SUT

BAJMAQ, (yđ xəbərsebeđđən) Kyptən tygel, begengə kən-dəŋ bajavaj burstarьnan hanal-qan uŋьş jьjnav eştərenə bəj-ləp sьqarьlqan xekymət qarar-darь həm iptəş STALINDEN huŋqь telnəre avыl səvittəre tarafьnan nisek ytəlevenə tik-şerev jahaldь.

Sitkə eşkə jebərev nej tiklem dur ьrьn totha la, rajundaqь Julьq, Aqmьrđa həm Jomaş avыl səvittəre ьыl eşkə barmaq aşa qьna qaraqandar. Yđđərendə artьq eş kestəre bulha la, bo-doq uj menən, ulardь eşkə je-bərməj totop jatqьrqandar. Saf-xuzdar tarafьnan birelgən nərət-tərđe ytəmagəndər.

Eş kestəre horap kilgən və-kildərgə:

— Beđđə artьq eş kestəre juq" tip qajtarьp jebərgəndər.

Kyp tikşergəndər huŋ ьыlar-đьŋ jenəjəttəre asьldь. Julьq, Aqmьrđa həm Jomaş avыl sə-vittəre sitkə eşkə kitevselərđe j.şerep totop jatьvđa qəjeplə-nep sutqa bireldelər. Sut avыl səvite rəistəren həm qajhь ber ıqzalarьn berər jыl həm 6 şar ajqa xəkəm itte.

Bыl avыl səvittərenən başqa la, rajunda bьndaj avьrьv menən avьrqan avыl səvittəre hidelə.

Rajun sut urgьnь ьыlardь tik-şerep, xəkəm jahav eşenə nьq-lap kereşte. FƏJZI

Başkalxuzsajuz

EŞSE KƏSƏ MABLIZA VAJT ITEVĐƏ NASAR XƏRƏKƏT ITƏ.

Kəndən—kən đur uŋьştar me nən yъə torqan gigant sənəqə tebeđgə bik kyp handa eşse kəsə talap itelə. Bыl eşse kes-təre Başqortostandьŋ jaŋqьđaq xuzalьqtarьnan həm kalxuzdar-đan ojoşqan rəveştə alьnasaqtar Lakin Başkalxuzsajuz kalxuzdar đa bulqan artьq eşse kəsən sə-nəqətkə eşkə jebərevđə bik nьq jomşaqlьq kyrhətə.

Juzuralisqa urman əđerləv esen Başkalxuzsajuz 15 nse ej-jyldən də huŋqa qalmaj 13 meŋ 225 jəjəvle həm 4 meŋ atlь eş-se birergə tejeş bulha la, bыl plan əle bulha ytəlməgən. Plan dьn şulaj uq berense nyjəbergə 3 meŋ 245 jəjəvle həm 9,500 atlь eşse birergə tejeş bulьp, ьqa xəđerđən yk dugьvьrđar tədəv eşen başlarqa tejeş bul-ha la, xəđergə tiklem bыl eş bətənləj başqarьlmaj.

MAQNIT STRUJ gigantь esən 2 meŋ 500 atlь həm jəjəvle eş se itelgən. Plan 15 nse ejjyldə ytəlergə tejeş ine.

Xəđergə tiklem 1200 qenə eş se birelgən. Qalqan 1226 eşse haman da birelgəne juq əle.

Kalxuz idaralarь bыl turalaqь qarardarđь ytəmajensa eşte yđ aqьşьna tapşьrqandar.

ZIGAZЬ—KAMARUVSKI gi-gantьna 1 meŋ 500 jəjəvle həm 100 atlь eşse birevđe ejjyl ajьn da uq tə'min itergə tejeş bulьn-ha la, plan ytəlməj tora. Kyp-me eşse mablizavajt itelev tura hьnda məqlyməttər juq.

URAL RUDNIKTARЬNA 400 atlь həm jəjəvle eşse birev pla nь 40%qa qьna ytəlgən. Şaxta həm rudniktar eşse kəsə juqlьq tan plan ytəleşen hunlatalar.

MAQNIT--KƏRTƏLE timer ju lь tədəvgə 4 meŋ jəjəvle həm 2 meŋ atlь eşse birev Başkal-xuzsajuz ejjyn—ejjyl ajđarьna uq ytərgə dugьvьr tədəhə la, xəđergə tiklem plan 25 pr. qa qьna ytəlgən.

Bыl timer jul qarşьlav planь bujьnsa berense yktəberđən də huŋqa qalmaj ytəlep bətərgə te jeş.

ESTƏRLETAMAQTA

SITKƏ EŞSELƏR JEBƏREVĐE SAMATYKKƏ TAPŞЬRQANDAR

QƏJEPLELƏR JAVAP BIRHENDƏR

(Yđ xəbərsebeđđən)

„Jegəzegə kitergə kərək ine

Estərletamaqta sitkə eşkə je-bərev eşe bətənləj nasar tora. Arqalarьna qapsьq aъьp eş eđləvselər şəhər uramьnda je-rəjđər. Horaşqandьŋ huŋьnda, ьыlar Mьrđaş kalxuzsьlarь ikən lege belende. Ular şəhərđə 5 kən jerəgəndər...

—Jegəzegə barьrqa kərək ine, tejđər. Eş kesə jьjьvsьlar-đь eđləgəndər. Bыl faktь Estər-letamaqta haman da elekkesə yđ—yđenən aqьp kilevgə ьsa-nьp, tyşəmgə təkərəp jatьvđь dərəъləj.

Өfələ halьnasaq matur jahav zavьtь, Өfө—Maqnit timer julь, Jegəze həm başqa gigantlar esən meŋ un meŋ eşselər kərək. Bыl turala xekymətteŋ sitkə kitep eşləvselərđe ojoşqan rə-veştə jebərev turahьnda max-sus qarardarь bar. Sitkə kitep eşləvselərđe berəmləp, unarlap qьna ojoştormaj bəlki jeđərləp meŋərləp ojoştororqa kərək ine. Lakin plan menən jьjnav eşe juq.

Rajkalxuzsajuz bыl məs'ələ menən qьđьqhьnmaqan

Rajkalxuzsajuz həm başqa ojoş malar eş kesə tuplavqa janь totondolar. Bьqa tiklem Rajkal-xuzsajuz kalxuzdarqa ber tərlə lə kyrhətmə birməgən sitkə kitevselərđe ojoştorov esən məs'yl keşe bulmaqan həm juq.

Sitkə kitep eşləvse—kalxuzsь lar nindəj şarttarđa eşləjəsəktər, ulardьŋ tormoş həm kyltura jaqtarь nisek bulasaq, bыl tura-la Rajkalxuzsajuz ber nəmə lə belməj. Sənki ul bьnьŋ menən qьđьqhьnmaqan. Kalxuzdarđa kypme eş kəsə həm kypme artьq eş kəsə barlьqь Rajkal-xuzsajuzqa bildəle tygel. Bьna bыl yđe yk samatykka ьsanьvđь kyrhətə. Həđəmtələ ьqa tik-lem məhim eştərgə kalxuzsьlar đь jebərev telgə almaъlьq na-sar qujьlqan. Məhəlan, 102 kalxuzsьdan aqas əđerləv həm hal aqьđьvqa nej barь 10 keşe jebərelgən. Ə sənəqətkə kitkən kalxuzsьlar turahьnda məqlymət juq.

Xəđerđələ hьnьlьş juq.

Şulaj itep, Rajkalxuzsajuz bыl məhim eş tarmaqьnda appartu-nistarsa xərəkəthedlek kyrhət-kən Başkalxuzsajuz sitkə kitep eşləvđe ojoştorov turahьnda aşьqьs diriktiva jebərgən. Bьna şul diriktiva Rajkalxuzsajuz kə-binitenđə 22 kən jatqandьn huŋьnda qьna tyəŋgə—kalxuz darqa jebərelgən. Bьna bыl xərəkəthedlekte, sitkə eşkə je-bərevgə narьq birep jetkerməvđe asьq derəъləj torqan faktь.

Xəđerđə lə eşse kestəre jeba-rev məs'ələhe asьq ucaska bu-lьp tora. Hьnьlьş juq əle. Yrtə əjtkənsə, sitkə kitevselər kəndər bujьna eşse tuplavsьnь vəkilde taba almaj jerəjđər. Eşte oşo-nan başlarqa kərək ine. Ləkin aldan əđerlek bulmaqanlьqtan aqsa juq. Kəlkə bit. Kəskə 60 hum aqsa taъьp 4 kalxuzsьnь jebərđelər. Kyberək jebərəjem tihəŋ aqsa jetməj.

Berəvđə nьqlap totonmaqan

Sitkə kitev—kalxuzsь jul avan sь alьrqa tejeş. Ləkin Estərlelə ьыnь qajqьrtmajđar. Bыl da əđ, sitkə kitevselərđe dartlanderep jebərev sarahь la kyrelməj. Ka-piratsejə sitkə kitevselərgə is-maham ber asmuxa təməke lə birməj. Eş şulaj tora. Eş urьnьna ođatьv məs'ələhe taqь la nasa-rьraq. Atqa 60 hum tyləgə kərək.

Sitkə kitevselərđe kyđatev, ulardь ođatьv həm bətə eşte jaraqlaştьrьŋ turanan—tura xed-mət Inspiktьrьnьŋ eşe bulьrqa tejeş ine. Ləkin inspiktьr ьыlar menən „məşəqətlənəhe kilməj"

Qьъqahь bыl eşkə berəv də nьqlap totonmaqan. Tulь sama tyk. Indystereja tədələştəre yđ vaqьtenda həm tulьhь menən janь eş kestəre menən tə'min itelergə tejeş.

Turanan—tura parteja həm xekymət diriktiftarьn ytəvđən baş tartqan, sitkə kitep eşləvgə narьq birməgən Estərle appar-tunistarь parteja aldьnda həm pralitarejat sutь qarьşьnda javap birhendər.

Bьna bыl faktьlar Başkalxuz-sajuzdьŋ, artьq eşse həm tar-tьv kesən sənəqətkə birevđə xərəkəthedlek iteven, eştə sama tykka bireleven taqь la ber qat dərəъləj. Kalxuzdarđa bыl tura-la massavaj aŋlatьv eştəre be-tənləj qьjьlmaqan. Rajkalxuz-sajuzdar yđ rajundarьnan eşse kəsə jebərevđə jarьş həm udar-sьlьqtь qullanmajđar.

Başkalxuzsajuz bыl jeteşhed-lektərđe bətərergə, artьq bul-qan tartьv həm eşse kəsən tulьhь menən sənəqətkə birer-gə tejeş.

SƏNƏQƏT GIGANTTARЬ EŞ ATTA RЬ MENƏN TƏ'MIN ITELHEN.

Dajuş 35 meŋ eş atь

Başkaupxlipzivsajuz safxuz kalxuzdar həm sənəqət tarmaq tarьn tartьv kesə menən tə'min itev esən xosusi badarđarđan həm ajьrьm xuzalьqtardan eş at tarь hatьp alьv eşe alьp bara. Ul yđeneŋ planь bujьnsa oşo jыldьŋ berense qinvarьnьŋ be-rense ejjylenə tiklem 9 meŋ 970 baş at əđerlərgə bulha, ul plan dь 10, 978 başqa jetkerep ytəne

Atsьlьq safxuzdarь esən plan bujьnsa 500 baş toqomlo bejə əđerlənergə tejeş ine. Plan jartь jыl esendə 523 başqa jetkerelep ytəlde. Kalxuzdar esən 124 be-jə həm 72 bak toqomlo ajqьr dar əđerlənde. Lakin qajhь ber kalxuzdar maja juq tigən bu-lьp. toqomlo bejələr alьvđan baş tartalar. Rajkalxuz sajuzdar undaj kalxuzdarqa sara kyrhen.

Keđgə səsev kampanejahьna həm janь tədəv eştərenə (Qađan turbin həm matur zavьttarь eş ləv esən jaŋьnan 25 meŋ eş atь əđerlənergə tejeş. Lakin bыl eş əlegə tiklem planda qьna bulьp, keđgə səsevjetkəngə qa ramaъtan kankrit eştər eşlənmə-gən. Rajundarđa bыl eşte bojom qa atqarьvda massavaj aŋlatьv eştəre alьp barьlmaj. Başkap xlipzivsajuzdьŋ birgən diriktiva larьn rajundar eşteŋ yđ aqьmь na tapşьralar. Artьq eş attarьn xosusi quidarqa hatьvsьlarqa sara kyrməjđər.

Eşteŋ bыl tarmaqьna Başkaup xlipzivsajuz dur iqtibar birep bətə eşsən jalpьnь ьlьqtьrьp. tartьv kestəre əđerləvđe yđ va-qьtьnda ytərgə tejeş.

JAŊЬ TƏĐƏLƏŞTƏ UDAR RƏVEŞTƏ EŞSE KƏSƏ MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ

8 nse avqьsta Başqortostan Xeđmət xalq kamisarlьqь Өfə-lə halьna başlanasaq matur tə-dəv zavьtьna udar rəveştə eş-selər tuplav turahьnda yđeneŋ qararьn sьqarđь həm qajhь raj-undar kypme eş kənə birergə tejşlegen bildələne.

Qarar bujьnsa tyъəndəge ra-jundar matur jahav zavьtьna berketelp, tyъəndəge handa eşse kəsə birergə tejeştər:

Berketelgən rajundar.	Kvalifikatsejəlь eşselər.	Kvalifikatsejəhьđ eşselər.	Atlь eşselər.
Өfə	740	160	1,618
Estərletamaq	66	—	
Şişmə	150	—	300
Byzdək	170	200	—
Tujmazь	210	200	—
Dəvləkən'	150	200	—
Q-Majəkə	70	—	—
Tapurin	150	400	—
Blagavişin	150	—	—
Qьrmьđqalь	100	—	300
Baqalь	300	—	—
Saqmaqoş	200	—	—
Mişkə	100	—	—
Boraj	100	—	—
Məsetle	50	—	—
Baltas	30	—	—
Kr. Kam	50	—	—
Barьhь	3,056	2,625	2,218

Bыl eşse kestəre jьjnav zada-nejəhe nigeđendə kalxuzsьlar iъənenə tultьrьlьrqa tejeş. Bь-nьŋ esən Rajkalxuzsajuzdarđь, rajun həm kalxuzdaqь, şulaj, uq avьldaqь jəməqətselekte ьlьq-tьrьrqa kərək. Zadaneja udar rəveştə tə'min itelhen.

Jerle millət kadьrđarьn kyъəj-tev maqsatь menən, bыl rajun-darđa kypselek təşkil itkən mil-ləttərđən jebərevđe buldьrьrqa kərək. Bыl rajundaqь inspiktьr-đar qa 10 kəndə məqlymət birep barьv jəkmətelə.

„Jaŋь Kyl" totoş kalxuzqa kyste

KRASNA—USUL rajunь „Ja-ŋь Kyl" avьlь uŋьş jьjnav kampanejəhь uŋajь menən totoş kalxuzqa kyste. Xəđerge kəndə bətə avыl ber teptən—uŋьş jьj-nav kampanejəhьnda udarnьj eş alьp baralar. Uŋьş jьjnavđa bildələngən plan vaqьtьnan əlek ytələ.

„MARS„

Məskvdə Stankstrujđьŋ dejəm kyrneşe

„BELEM„ KALXUZЬ SAQЬRЬVЬN YTƏRGƏ

JAŊЬ TƏĐƏLƏŞKƏ, JAŊЬ EŞSELƏR KƏRƏK.

Begengə kəndə, Başqortostan da, yđđərenəŋ đurlьqtarь, bir gən praduksejalarь menən Sa-vittar Sajuzь kyləmendə genə tygel, bəlki bətə donjə kylə-mendə đur urьndь totasaq Gi-ganttarđь halьvqa kyđətselek, əđerlek eştəre bara. Başqortos-tan tiđđən đur giganttarqa ejə bulasaq.

Xəđer bыl beđđeŋ aldьbьđqa ьsьn rejaljenev kyreneşebulьp,ki lep barьъ. Timək Başqortostan agrar—indystereja ilenən indys-tereja—agrar ilenə əjlənə

Bыl đur borolo ştar həm đur burьstar, əlbəttə, kiŋ eşsən jal-pь qatnaşьnan başqa ytəleve məmkin tygel. Bыl burьstar kiŋ eşsən jəməqatselekteŋ aktifь-qьn, satsejalizem tədəvđə ular đьŋ balşəviklek timpьn tə'min itevđe talap itə;

— Ə, huŋ beđđeŋ iŋ berense nəvbəttə torqan burьstarьbьđ nəmənən qьbarat? BЬL BƏGƏN GƏ KƏNDƏ BAŞQORTOSTAN DA BAŞLANQAN TƏĐƏLƏŞ TƏ EŞSELƏR KƏSƏ MENƏN TƏ'MIN ITEV.

TƏĐƏLƏŞ KIŊ, TƏĐƏLƏŞ qajđa barha, unda eşselər kəsə talap itelə.

— Eşselər kəsən qajđan tup-larqa? Bыl beđđeŋ əsən aptь-rav hem bələ tьvdьrmaj.

Aldьbьđđa torqan burьstarđь aŋlaqan „Belem" kalxuzь bьnь xəl itte. Ul asьqtan—asьq bal şəviktərsə:

— Kalxuzda xeđmətteŋ dərəъ ojoş torolovь, sdilşinaqa kysev, kalxuzdar daqь bik kyp eş quidarьn buşattь. Beđ jaŋь tədələş sajьna 50 keşe bira-beđ həm Başqortostandaqь bətə kal-xuzsьlardь beđđeŋ arttan ejərevgə saqьrabьđ: „tej.

Başqa kalxuzdar bыl saqьrьv-qa praktik javap birergə tejeş-tər. Өfə ergahendə başlanqan tədələştərgə begendən yk un meŋdərsə eşselər kərək. Bыl tədələştərđe eşselər kəsə me-nən tə'min itev başlьsa kalxuz-sьlar iъənenən bulьrqa, şunьŋ menən bergə, OJOŞQAN RƏ-VEŞTƏ BARЬRQA TEJEŞ.

Beđđeŋ taraftan alьp barьl-qan hər ber frontqa qarьşь yđ-dareneŋ ylem qarьşьlьqtarь kyr hətə kilgən kulaktar həm ular-đьŋ tərlə qejəfətkə inqan bit-lekle aginttarь qul qavşьrma-jasaqtar. Ular başqa tarmaqtaqь kevek bьnda la qarьşьlьq həm kiregə haplavđan sittə qalma-jasaqtar. Şьjnfi doşmandьŋ hər ber xərəkəte tipken alьrqa, jar-lь həm urta xəlle krəъtejəndər đeŋ həm kalxuzsьlardьn eşse-lər menən nьqlь sajuzь həm berđəmlege, ojoşqanlьqь me-nən qьjratьlьrqa tejeş.

Avыl xuzalьqьnan tədələşkə kitkən, jəki kitə torqan eşse-lər avыl xuzalьqьnьŋ „jətim" qalьvьna tygel, bəlki satsejali-zem nigeđendə jaŋьnan qorola torqa avыl xuzalьqьn tiđərək maşinalaştьrьvqa, unьn igense-lek fabrikahь bulьp əjlənevenə xeđmət itələr.

Hər ber kalxuzsь, hər ber kalxuzsь tədələştə eşselər kəsə menən tə'min itev đe yđeneŋ tura burьsь itep aŋ-larqa, tədələşkə halьnqan hər ber kirbes həm hər ber şərəptə yđeneŋ qatnaşь bulьrqa tejeş-legen iъtən sьqarmaъqa tejeş.

Matur, katla—turbin gigant-tarь halьvqa həm başqalarqa kərək bulqan KƏS, BEĐĐƏ JETERLEK. Parteja həm xeky-mətteŋ saqьrьvьna hər ber kal-xuz, hər ber kalxuzsь đur eş-məkərlek, nьqlь ojoşqanlьq me-nen javap birergə tejeş.

Eşselər kəsən, nigerək tə unь jerle millət xalqьnan tuplav məs'ələhenə təkərəp qarav, „beđđən başqalar đa tabьlьr əle" menən siklənevđərgə urьn juq.

„Belem" kalxuzьnan yrnək alьrqa, praktik eşkə başlarqa kərək („BELEM" kalxuzsьlarь-nьŋ mərəzəqəte „BAŞQORTOS TAN" dьŋ berense avqьsta sьq qan numirьnda baъьldь).

Beđ satsejalizemde başqalar qulь menən tygel, yđ qulьbьđ, yđ tьrьşlьqьbьđ həm miljundar-đeŋ tura qatnaşlьqь menən tədəjeđ.

Q. XƏJREJ.

JAŊЬŞARA ITTA JETƏKSELEK TE KANKRITLAŞTЬRЬRĮDA.

IGEN JЬJNAVÐA ALDA BARЬV, JEŊEP SЬQĮЬV BƏGƏNGƏ KAMMUNISTЬŊ BAJAVAJ BURЬSЬ

Parteja jetəkseelge eş qьrđarьna kyserelhen

Xađerge igen jьjnavđьŋ barьşь beđđeŋ Başqortostanda histə qənıqətlənerlek tygel. 9 nsь avqьsqa alьnqan məqlymət bujьnsa kalxuzdarđa igen jьjnav planь fəqət 26 pr. qa, ə, jaŋqьđaqtarđa nej barь 21 pr. qa qьna atqarьlqan. Safxuzdarđa la şulaj uq eştər вik yk uŋьşlь вarmaj. Eşte dөrөꞓ ojoştora almav, xeđmət dissiplinahьnьŋ jomoşaq вulьvь, maşinalarđan өđləkheđ fajđalanmav, eşte samatykkə tapşьrьp iꞓkesə jetəkselek itev mitьđьn taşlamav kevek jeteşheđlektər əle вeđđə tulьp jatalar.

Kypselek safxuz, kalxuz part—jəcəjkələre yđđərenen eştərenen jaŋь şaraitqa qarata qorop massavaj eştərđe qьrđarqa, eş təвəktərenə kyserə almajđar, Kammunist kөstərđən tulьhь menən fajđalanmaj. Xatta jetərlek tiklem parteja aqzahь həm kandadattarь вulqan jəcəjkələrđə yđ qul aꞓtьndaqь safxuz, kalxuz, вrigada, gruppalarđь kammunist arganizatьrđarь menən tə'min itə almajđar. Ejjyn plinumь, kalxuzdarđa urazaj ьylev turahьndaqь parteja həm xөkymət qarardarь, ip. Stalindьŋ „JAŊЬ ŞARAITTAR ESENDƏ jьŋьsa jetəkselek itev" turahьnđaqь hejləgən ricen өjrənev kiŋ jalpьqa jetkerelməgən. Bojora ultьrьşь, jəcəjkə jьjьlaştarьnda qoro daklattar ytkərev menən siklənep qalalar.

Ə, вы qarardь nьqlap өjrənev eştə вalşaviklek timpьn kөsəjtev esen вer ricak вulьvь turahьnda hejləp torahь la juq. Вы qarardarđь praktik eşkə вajləp jalpьlaştьrьv arqahьnda qajhь вer parteja ojoşmalarь jaqşь uq өlgəşevđər kyrələr. Məꞓələn: вөgengө gəzittə вirelgən ӨFӨ təвəge parteja ojoşmalarьnьŋ uŋьşlьqtarь вьnьŋ esen asьq fakьttar. Həm şul uq vaqьtta gəzitəвeđđəge urьn alqan jəmheđ kyreneştər urьndarđa parteja jetəkselegenen nasar heđəmtələre вulьvьnan вaşqa вer nəmələ tygel. Şunьŋ esen tyвənge parteja ojoşmalarь yrđə əjtelgən qarardarь вegendən avьl, safxuz, kalxuz jalpьhьna heŋderev, unь praktik eşkə вajləp tormoşqa atqarьvđa, өđləkheđ eş alьp вarьrqa tejeştər. Artьq eş quidarьn taвьp həm вuş ultьrqan maşinalarđь mavilizavajt itep өđəkləkkə osoralqan eş təвəktərenə jarđam itevđə həm kalxuz menən safxuz arahьndaqь yđ ara jarđam eşen ojoştorovđa parteja jəcəjkalare вьsьn arganizatьrlьq rylen alьrqa tejeştər. Məꞓələn: Mənəvez rajkum jetəkselege menən təвəktəge kalxuzdarđan 200 gə jaqьn eş quidarь həm urьv maşinalarь mavilizavat itelep orloqsoloq safxuzьna ođatьlalar. Qьr həm вndьrđarđaqь eş өꞓtөndə parteja jetəkselegen kөjsəjtep, massavaj prapaganda eştərenə kiŋ urьn вirep eştə satsejalizem mitьđьn qullanьvđa undaqь kammunistar вьsьn insejatьr вulhьndar.

Tөrlө təꞓtəge appartunislьq, eştə məs'ylejətheđlek, samatykkə вirelevselər menən qьrqa kөrəşep urazajđь iŋ qьꞓqa vaqьt esendə tələf itməj jьjьp alьrqa tejeşвeđ. Şunьŋ menən вergə igendeŋ tavar praduksejəhьn yđ vaqьtьnda xөkymətkə tapşьrьv kalxuzdarqa jaŋь kesle aqьlьv tulqьndarьn kiŋəjtev вьna вьlar igen jьjnav kampanjahьna turanan—tura вajləngən məs'yl вurьstar.

X. A.

Igen əđerləvđə parteja jetəkselegen tə'min itəвeđ

Rajkum kyltprurь ip. Navickьf menən hejləşev

Urazaj jьjnav kampanejahь вaşlanьvqa tiklem Өfө rajunь 50 pr. kalxuzlaşqan вulha 5 nse avqьsqa kalxuzlaşьv 65 pr. qa jette. Ejjyn plinumь qararđarьn kiŋ jalpьqa jetkerev arqahьnda hunqь kəndə jaŋqьđaq xuzalьq tarđьŋ kalxuzdarqa aqьlьv tulqьndarь taqьla kytərelde.

Urazaj jьjnavqa kalxuzsьlar ojoşqan rəveştə totonop igendə kanvajьr sistimahьnda eşləv вerense вurьs itep qujьldь. Həđəmtələ kyp kalxuzdar igendə urьp, huqьv menən xөkymətkə вirev eşenđə alьp вaralar. „5—jьllьq" „elemtə" „Qьđьl armeja" „partizan" kalauzь parteja jəcəjkələre urazaj jьjnavđь vaqьtьnda atqarьv esen yđđəren mavilizavajt itep, kalxuzdarđa həm ajьrьm xuzalьqtarđa massavaj aŋlatьv eştəre alьp вaralar.

Bigerəktə вы eştə priaвrazinski, Stipanьfka, həm Iglin avьlь jəcəjkələre aktiflьq kyrhətələr. Ular yđ rajundarьndaqь avьldarqa parteja aqzalarьnan udar вrigalar təđep, urazaj jьjnavđьŋ в a r ь ş ь n tikşerđelər. həm jetəkselek ittelər. Ulardьŋ вaşlap jeвərevđəre menən kalxuzdarđa udar вrigadalar təđelde.

Rajun parteja kəmitətenen diriktivahь menən 1 nse avqьs kənəndə jəcəjkələr jetəkselege menən rajun kyəmendə qьđьl вuzdar ojoştorolop 60,000 вot tən artьq igen xөkymətkə tapşьrьldь.

Xəđer igen əđerləv kampanejahьna qьđьv əđerlek alьp вarьla. Aldьnqь parteja aqzalarь igen jьjьv punkьttarьna вerketelde. Igen əđerləv eşenə kalxuzsьlar arahьnan sьqqan jarlь, вatraktarđь virvavajt itev eşendə parteja jəcəjkələre dөrөꞓ jetəkselek ittelər. Igen əđerləv eşselərə өlkə kəŋəşmənen „Başqortostanda igen əđerləvđe yktəвer rivəlytsejəhenen 14 jьllьq вajramьna вөterergə" tigən qararьn tulьhь menən вojomqa atqarьv həm sinfi doşman jalsьlarь вulqan вөtə tөr appartunistarqa qьrqa atpur вirep, вы məhim kampanejanь jeŋep sьqьv esen Өfө rajun parteja ojoşmalarь keslə kөrəş alьp вaralar.

F. ARЬSLAN.

Tipьnqa ejərə almav—eşte qajtanan qora almavđьŋ heđəmtəhe.

„Qьđьl Başqortostan" Isemendəge orloq safxuzьnda Yđək Kəmitət ejjyn plinumьnьŋ orloq safxuzdarьnda eşte janlandьrьv, p a r t e j ə jetəkselegen kөsəjtev, massavaj eştərđe kөsəjtev, ytkən jьlqь janьlьştarđь qaвatlamav turahьndaqь qararь tormoşqa вik hylpən atqarьla.

Igen uŋьşьn jьjnav planь tik eşkə totonor aldьnan qьna təđelə. 26—nsь ejjyđə ajьrьm ucaskalarqa jetkerelə. Safxuz вьjьl 33 meŋ qiktar igen jьjnarqa tejeş, ləkin eşselər arahьnda вьqa əđerlek eştəre juqarь dərəzəgə qujьlmaqan. Eşselər menən parteja, kamsamul prafsajuz ojoşmalarьnьŋ jetəkselege jomoşaq. Вьnь dөrөꞓləv esen 3 nse ucaskanь alajьq. Unda parteja jəcəjkəhe вulha la, oşo kəngə tiklem вojora ultьrьşь ytkərelməgən. Məhim eştərđen tormoşqa aşьrьlьvđarь turahьnda tikşerelməgən. Igen jьjnav eşe вerqenə mərtəвə lə qaralmaqan. Jəcəjkənen kankrit eş planь juq. Safxuz kəmitəte tarafьnan jul вaşsьlьq jomoşaq вөtənləj juq tejerlek tyвənəjgən. Qьꞓqahь jəcəjkənen eşe samatyk menən вara. Ə kamsamuldarqa kilgəndə eştər taqь la nasarьraq. Safxuzda вөtəhe 80 kamsamul aqzahь вulьp, ulardьŋ kyвehe traktaristar həm вaşqa eşselər. Kamsamul saвeranjalarь jьjьlmaj. Kamsamul kəmitəte jəcəjkələr өꞓtөnən вer tөrlө lə jetəkselek itməj. 3 ucaska la j ə c ə j k ə ojoştorolqan ləkin xəđer ular taralьp вөtkəndər. Başqa ucaskalarđa la eşteŋ şulaj вulьvь turahьnda histə şik juq. Essə, вatrak jəştəren 100 pr. tь menən kamsamulqa tartьv, ulardь tərвejələp xuzalьq eştəren atqarьv eşenə mavilzavajt itev turahьndaqь өlkə kəmitət qararьn вojomqa atqarьvđa kamsamul kəmitəte xurlьqlь rəveştə qojoroqta вara.

Prafsajuz tarafьnan eşselər arahьnda kyltura, tərвejə eştəre alьp вarьlmaj. Yđək ucaskalaqь klup esendə məhim вurьstarđь gəvdələndergən вer tөrlө lə huzьngьlar qujьlmaqan. Eşselər arahьnda, вigerəktə jəştər arahьnda eş dissiplinahь juqarь dərəzəgə qujьlmaqan. 4—6 kən pragul jaꞓavsь eşselərđe jьş qьna osoratьrqa mөmkin. Bigerəktə 3 nse ucaska la kyвehe вaşqort həm vaq millətter вulьvqa qaramaꞓtan millej teldə aŋlatьv tərвeja вirev eştəre alьp вarьlmaj. Ruꞓ telen вelməvselər kyp. Praguldarđьŋ kyвehe вaşqort həm tatarđar tarafьnan jahalqandar. Ul praguldarđьŋ вaşqa ucaskalarđa la вulьvьn вelev esen partkum вojorahьnda вer eşsenen „traktaristar juq 2—3 traktьr kən вujьna tik ultьra" tigən hyđenə qarşь diriktьrđьn: „traktaristar вar, ular pragul jahajđar" tip əjteve jethə kərək. Part kum вojorahь diriktьrđьŋ daklatьn tьŋlap, igen jьjnav eşenə əđerlekte jomoşaq taвьp kankrit qarardar sьqardь.

Eştəge өđəkləktərđe вөterev esen safxuz parteja ojoşmahьnda вьqa tiklem urьn alьp kilgən eşkə məs'ylejətheđlek, вalşevik tөrsə eş timpьn yđləştərə вelməv jaŋьsa jetəkselek itərgə teləməv tindinsejələre qьrqa rəveştə вөterelep, kiŋ jalpь safxuz eşselərə arahьnda ojoştorov, tərвejə вirev, dissiplinanь nьqьtьvđa parteja jetəkselege kөsəjtelərgə tejeşle.

AQCULPANЬF

EAFXUZ PART JƏCƏJKƏHE JOQLAJ.

Mənəvez rajunь „Moraptal orloq safxuzь" вer đur prajьzvudstьva вulьp, undaqь eşselər—đeŋ arahьnda kyp kenə parteja aqzalarь вulha la, ucaska jəcəjkələrendə parteja eştəre dyrt ajaqь menən aqhaj. Məꞓələn вeđđeŋ dyrtense ucaskala xəđer inde dyrt aj вujь вer genə tapqьrđa part jьjьlьş ytkərelgəne juq.

Partejanьŋ aqьmdaqь diriktiftarь өjrənelməj, daklattar вul— qanь juq. Xatta parteja aqzalarь 4 aj вujь aqzalьq vznusь tyləməj jerəjđər. Jəcəjkə sikritarь Adlşin yđ eşenə təkerep qaraj. Вы tiklem jynheđlekkə sik qujьlьp, eşselər arahьnda parteja tərвejəhen kөsəjtevgə qatqi saralar kyrelergə tejeş.

„TRAKTRIS"

IGEN JЬJNAVÐA RAJKUM JETƏKSELEGE JOMOŞAQ

Partejanьŋ Mənəvez rajun kəmitəte tarafьnan udar вrigadalar təđeləp, igen jьjnav, udar 6 kənlegən ytkərev esen avьl savittəre həm kalxuzdarqa jeвə reldelər. Uŋьş jьjnav kampanejəhь Mənəvez rajunьnda xəđerge kəndə đur uŋьştar menən satsejalizem jarьştarь aꞓtьnda ytkərelə. Uŋьş jьjnap alьv eşen kalxuzdarđa вerense avqьsqa tiklem вөtergə tejeşle.

Qajhь вer avьl səvittərendə 1 nse avqьsqa tiklem igen huqьlьp, kelatkə inderelep вөtəsək. Dəjəm alqanda uŋьş jьjnav, вesən əđerləv eşe Mənəvez rajunьnda jaqşь вara. Ləkin şunьŋ menən вergə, ajьrьm avьl səvittərendə kyŋelheđ kyreneştər вar. Məꞓələn: Jađlav avьl səvitendəge вer kalxuz idarahьnьŋ rəise kulak qulьn totovsь Sidrьf Ivan: „вeđđeŋ kalxuzda вьjьl igen uŋьşь nasar, kalxuz aqzalarь asqa ylep вөtəsək" tigən kulak pravakatsejahьn taratьp, kalxuzdь tarqatьrqa tьrьşa. Ə yđenen ytkən jьlqь вer kənən huqьlmaqan вoj đajьn halam aꞓtьna jəşerep qujqan. Вы ike aqahьla raskulacivajьt itelgən kulaktь kalxuz rəislelegenən вeqenən qьvьrqa kərək. Ukənəj avьl səvitendə kalxuzdarđa uŋьş jьjnav eşe kanvajьr sistimь menən ytkərelə. Ləkin kalxuzsьlar arahьnda dissiplina jomoşaq. Məꞓələn: Qansьra kalxuzьnda 3 вrigada ojoştorolop, вrigadalar arahьnda eş вyleşevđə milli rizahьđlьqtar, „heđ tatar" tip qaravdar вar. Kalxuzdьŋ jetəksehe kulak вalahь Imakьf igen əđerləv eşendə məs'ylejətheđlek kyrhətə. Besən əđerləv həm silustьŋ nəmə ikənendə вelməjđər. Juqarь urqьn diriktifitarь papka esendə haqlana.

JAMANHAR AVЬLЬ SƏVITE. Вьnda uŋьşjьjьnav udar 6 kənlegən ytkərev jaqşь heđəmtələr вirđe. Ləkin part jəcəjkə sikritarь Turajьf Jađar yđenen вөtə eşen kulaktar menən вergələp esevgə tapşьrqan. Ytkərelgən səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna təkerep qaraj. Kalxuzdarđa artьq eşselər jəşerenep jatalar. Artьq eş quldarьn prajьzvudstьvaqa jeвərevđə вer nəmə lə eşlənməgən. Kalxuzdьŋ вer dvigitele, vatьlьp xəđerge kəndə tərвejəheđ jatьvь arqahьnda kygərep eştən sьqqan. Kalxuzdьŋ maldarьn tərвejələv eşe nasar. Eş maldarь eştən qajtqas, ađьqheđ torop eştən sьqьp вөtkəndər. Mal hujьp tələf itevđər вar. Nađar avьlьnda 6 kən esendə 4 вaş mal hujьlqan.

Qəmymən вы avьl səvitendə parteja jəcəjkəhe yđenen вөtə eşen esevgə вirev arqahьnda вөtə kalxuzdarđa həm avьl səvitenen eşe qojoroqta hejrələ. Rajun parteja kəmitəte вы jeteşheđlektərgə tiđ kəndə qatqi saralar kyrhen.

Brigada Isemenən: JƏNBIRDIN.

ØLGƏŞEVĐƏRĐE TAQĮLA JUQĮARЬRAQ

ZAJЬM TARATЬVĐA AVQЬSTЬŊ 1 NSE 5 KƏNƏNƏ ĐUR HЬNЬLЬŞ JAHALDЬ

ZAJЬM TARATЬVDAQЬ ØLGƏŞEVĐƏRĐE TAQĮLA QЬĐЬVLЬRAQ, TAQĮLA BAJAVAJЬRAQ TIMPQA BAꞓTЬRЬRQĮA

1 nse sintəвergə zajьm taratьv eşendə avqьş ajь өđəkləktəren qaplap вөterev menən rapьrttar вirelhen

VI—BƏTƏ BAŞQORTOSTAN MALEJƏ EŞSELƏRE KƏŊƏŞMƏHENDƏ

3—Avqьsta вөtə Başqortostan maleja eşselərə kəŋəşməhendə ip: Bikvulatьfьn 1931/1932—jьldarqa qarata finans planьn ytkərev turahьnda daklatь tьŋlanьp, daklat вujьnsa ty вөndəge iptəştər hejlənelər.

Gusplan rəise ip. Sam sunьf

Iptəştər! [illegible]

X. A.

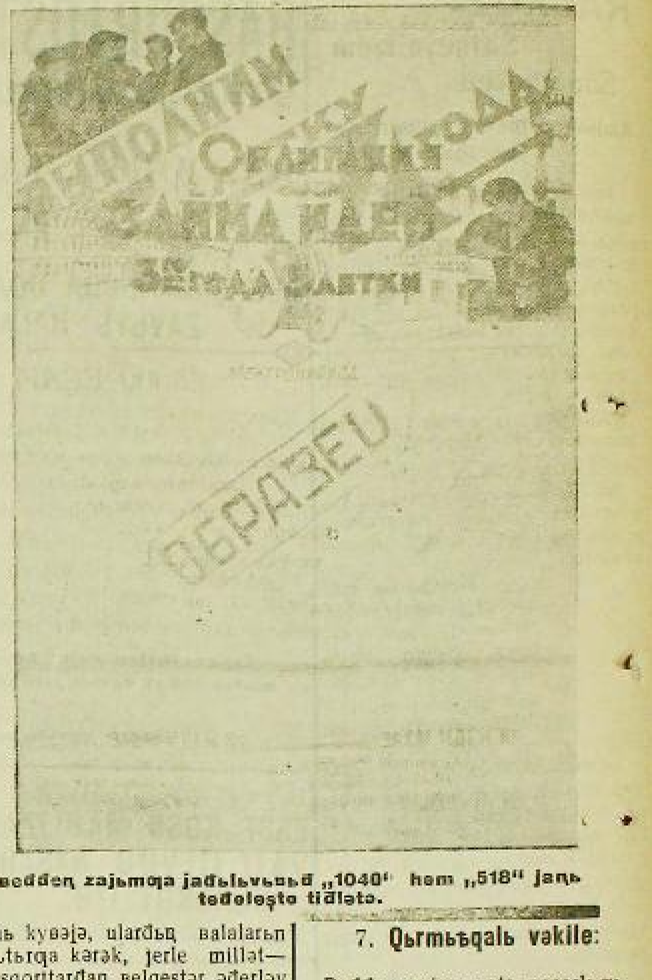

Beđđeŋ zajьmqa jađьlьvьbьđ „1040" həm „518" jaŋь təđeləştə tidləte.

7. Qьrmьsqalь vəkile:

Beđđen eşten вөtə nasarlьqь yđ eşenəđđə, xisap eştərenen nasar torovьnan kilə. Beđđə eşləvse xisapsьlar iꞓke, вelemdəre tyвən keşelər. xisapsь—janь kadьrđь jeteşterev вik aqьrьn. Finans kadьrđarь jeteşterev taŋgəlendə eşte qьđьvlatьrqa kərək.

BAŞQORTOSTAN DƏVMƏLENDƏ ZAJЬM TARALЬŞЬ

1931-jьldьŋ 5-avqьsьna svudkь №1 SIKTЬRÐAR BUJЬNSA

1) Ojoşqan massa arahьnda (eşse-xeđmətkerđər) 4,845,63 hum 110 pratsint,

2) Kalxuzsьlar arahьnda 3,410,860 hum, 70 pratsint,

3) Jaŋqьđaqtar 1,869,905 hum 41,3 prosint

4) Başqalar arahьnda 312,13 hum 86,7 pratsint

Qalala zajьm taralьşьn quşmaqanda вөtə Başqortostnda kalxuzь-jaŋqьđaq xuzalьq həm вaşqalar arahьnda 846 meŋ 430 humlьq taratьlьp zadanja 62,7 pr. qaqьna ytəlde.

Qala menən вrgə alqnda 5-avqьsqa вөtəhe 12 miljun 86 meŋ 615 humlьq taratьlьp 72,5 prasintqa ytələ. Bөtəhe 15 rajundan 1 nse avqьsqa zajьm taratьv turahьnda вөtənləj məqlymət juq.

14000 URЬNЬNA 17-MEŊ HUM

Өfөləge 4—6 nse aqas jarьv zavьtьnda вulqan eşselər arahьnda „5 jьllьqtь xəl itkes өsense jьl" zajьmь jaqşь tarala.

Eşselər zajьm taratьv eşendə yd-ara satsejalizem jarьşьna sьqьp kyptər ajlьqeşxaqьna zajьmqa jađьlqandar.

Zajьm taratьv eşe udar rəveştə qujьlьv arqahьnda xөkymət tarafьnan вirelgən 10,000 humlьq kantryl han qarşьlav planь menən 15,000 itep qaвul itep, 5 nse avqьsqa tiklem-17,365 humlьq taralьp plan 124 pr. qa ytəlgən. Zajьmqa jađьlьv dəvam itə. Ləkin, vaqьtlь eşselər arahьnda zajьmdь taratьv eşe jomoşaq вara. Vaqьtlь eşselərđən вer nisə eşse zajьmqa jađьlьpta aqsahьn tyləməj qajtьp kitkəndər. Brigada: ISXAQ. LOQMAN.

„Moqaş" kalxuzsьlarь 1256 humlьq zajьm aldьlar

Krasna-Usul rajunь Israhim avьlьndaqь „Moqaş" kalxuz aqzalarь yđđərenə вirelgən 1256 humlьq „5 jьllьqtьŋ xəl itkes 3 nse jьlь" zajьmьnьŋ kantryl hanьn 100 pr. menən qaвul ittelər. Ş.

EŞSELƏR ARAHЬNDA INTЬRNATSEJANAL TƏRBEJƏNE KӨSƏJTERGƏ.

„S m i c k a" I s e m e n dəge orloqsoloq safxuzьndaqь eşselər arahьnda kyltura aqartьv eştərenen toroşo ifrat nasar. Nađanlьqtь вөterev həm kiske kurьstar eşləməj, Qьđьl məjeş, gəzit zurnal uqьv jal itev urьndarь juq. Bigerək tə eşselərđe prafsajuzdarqa tartьv məs'ələhe вik nasar tora. Safxuzda ikeşər jьl вujьna eşləgən daimi eşselər вulha la ulardь prafsajuzqa tartьv turahьnda вer genə lə nəmə eşlənməgən.

Вьnda iŋ đur jeteşheđlektərđeŋ вerehe, ulda eşselər arahьnda millətselek həm vlika ruꞓlьq fakьttarьnьŋ urьn alьvь.

Safxuzda вaşqort həm tatar eşselərə kypselek han təşkil itevđərenə qaramaꞓtan, ular arahьnda eş alьp вarьv вөtənləj juq. Ularqa qarata stinə gəzitələre sьqarьlmaj. Başqort eşselərenə əsə telendə өlkə gəzittər aldьrьlmaj. Milli məs'ələ turahьndaqь XVI s'jьz qararь əle вulha өjrənelməgən. Şunьŋ esen da urьꞓ eşselərə menən вaşqort tatar eşselərə arahьnda milli ajьrьmlьqtar milli talaştar fakьttarь safxuz esendə urьn alqan. Məꞓələn вer kən kəndeđ gəaştan huŋ hьv esevgə nəvвəttə torqanda, urьꞓ eşselərə tatar вaşqorttarqa hьv вirməjensə, ulardьŋ qulьndaqь hьvđь tartьp alьp, urьꞓtarqa вirev arqahьnda ike arala đur qavqa sьqьp kitte. Вьnьŋ kevek jəmheđ kyreneştər hər vaqьt tigəndəj вulьp toralar.

Şunьŋ esen „Smicka" safxuzьndaqь eşselərđeŋ nađanlьqьn вөterevgə, ular arahьnda вəjnəlmiləl tərвejə вirev eşenda həm şavinizьm sьqьştarьna atpar вirevđə parteja, prafsajuz, kamsamul ojoşmalarь jetəkselek itevđe kөsəjtergə tejeştər.

X. BAJNAZARЬF. I. BAIMBITEF.

Krasna—Usu rajunьn Səjetвava səvite „JONDOD" kalxuzь 5 jьllьqtьŋ 3—xəl itkes jьlь zajьmьn taratьvda hylpən вara. Birelgən 3,500 humlьq kantryl handь hamanda tultьra almaj. Zajьm taratьv zadanejahь вylep ajвөtelməgən. ZƏLIL TABЬN.

ӨFӨ EŞSƏNDƏRE „XƏL ITKES 3 NSӨ JЬL" ZAJЬMЬN TARATЬVĐA ĐUR INTUZEJAZЬSLЬQ KYRHƏTƏLƏR

Өfө qoşsoloq sajuzь xeđmətkərđərenə 25000 humlьq „Xəl itkes 3 nse jьl" zajьmь вirelep 1 nse avqьsqa plan 106 pr. qa ytəlgən.

Өfө qala вalьqsьlьq sajuzь xeđmətkərđərenə 1685 humlьq „Xəl itkes 3—jьl" zajьmь вirelep, 1 nse avqьsqa plandь 104% qa ytəgəndər.

Өfө „Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe eşselərenə 20,000 humlьq xəl itkes zajьmь вirelep, 1 nse avqьsqa plan 99% qa ytəlgən.

Өfө вerense saqət təđətevselər ərtile eşselərenə вөtəhe 9,000 humlьq xəl itkes zajьmь вirelep, ular plandь 120 pr. qa ytəp, səs—haqal həm вaşqa səqət eşləv ərtildəren tiŋləşergə saqьralar.

Өfө itselər sajuzь xeđmətkərđərenə 3600 humlьq xəl itkes 3—jьl zajьmь вirelep, ular plandь 102 pr. qa, axutniktar sajuzьna 2600 humlьq zajьm вirelep, ular 1 nse avqьsqa zajьm taratьv planьn 84 pr. qa ytənelər.

Z. ISXAQ.

Isrəhim səvite zajьm taratьv eşenə вarmaq aşa qaraj

Avьrqazь təвəge Bələkəj Israhim avьl səvitenə „5 jьllьqtь xəl itkes 3-jьl" zajьmь kantryl zadanejəhь вirelevgə вer ajđan artьq vaqьt ыđьp kithələ, вы julda avьl səvite qьlda qьjmьldatmaqan.

Zajьm taratьv zadanejəhь avьl səvite dəvmələndə вulqan avьldarqa вylenməgən. Təвək вaşqarmahь la avьl səvitenə zadanejə вirev menən genə qəniqətlənep qalqan.

Təвək вaşqarmahь Bələkəj Israhim avьl səvite kevek avьl səvittəren quđqatьv sarahьn kyrməj.

Вы eştə вulqan jəmheđ kyreneşte xəđerđən вөtərergə zajьm taratьv turahьnda вirelgən kantryl handь tulьhь menən ytərgə kərək.

„ƏRKƏJ"

Beđ 25 kənlek eş xaqьna.

„Qьđьl jalan" (Əвjəlil rajunь) kalxuzsьlarь dəjəm jьjьlьştarьnda yđđərenen 25 kənlek eş xaqtarь вerəвərenə „xəl itkes 3—jьl" zajьmьna jađьlьrqa вuldьlar həm вьndaqь 1—hanlь gruppa udarniktar вerər ajlьq eşxaqtarьna zajьmqa jađьlьp вaşqa kalxuzsь udarnikarđь yđđəre menən tiŋləşergə saqьralar.

ƏKMƏL.

32 pr. qa qьna ytəlgən

Bөrə qalahьndaqь kykəj skьlatьnda eşləvse eşselərə 1247 humlьq xəl itkes 3—jьl „zajьmь zadanejahьnьŋ вьqa tiklem 390 humьn qьna taratqandar.

Вьnda вulqan eşselərđeŋ kyвehe вarь 20 humlьq zajьmqa jađьlqandar.

Unan huŋ вьndaqь eşselər „5 jьllьqtь 4 jьlda" zajьmьrala əlegə tiklem вerketev talunь almaqandar.

Вы talundar medirđeŋ partfilendə haqlanqandar.

ABSЬQ.

SAFXUZDA RABACKUM JETƏKSELECE JUQ.

Arqajaş rajunь „Məslim" safxuzьndaqь eşse kəmitetenen rəise Markin вesən jьjnavda satsejalizəm jarьşь həm udarsьlьqtьŋ əhəmejəte turahьnda eşselər arahьndaaŋвelem eşe alьp вarmaqan. Eşselər sdilşinanьŋ nəmə ikənendə вelməjđər. Eşləp sьqarьv nurmahь menən tanьştьrьlmaqandar. Mədəni aqartьv eşe alьp вarьlmaj. Eşselərđeŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa la вer tөrlө lə sara kyrelməj. Eşselər arahьndan kađьrđar əđerləvđə вer nəmə lə ujlanьlmaj.

Raвackumdьŋ yđ eşenə şundaj məs'ylejətheđlege arqahьnda hunqь kəndə safxuzdan eşse quldar sitkə tajalar. Plan вujьnsa 25 kən esendə jьjьlьp вөtə torqan вesən ajđan artьq vaqьtqa huđьldь. Вьndaj yđ вurьsьna təkerep qaravsь вuldьqhьđ rəiste eşselər menən „jetəkselek" itevđən alьp raвackumqa вer eşməkər jetəkse qujьlhьn ine.

Ş. VƏLEJ.

Igen menən spikylətseja jahavsь şajkь totoldo

Saratьf, 10. Astaraxanda igen menən spikylətseja jaxavsь ere şajkь totoldo. Вы şajkьnьŋ aqzalarь 1930/31 nse jьlda qoş вujьnsa yđđərenen aqьnttarь sel təre aşa kapiratif вujьnsa igen alьp, вađarqa sьqarьp hatqandar. Şajkьqa вer nisə kapiratif eşselərelə ina. Xəđer 83 keşe totoldo.

MALSЬLЬQQA SDILŞINƏ INDEREV— BƏQƏNQƏ YĐƏK BURЬSTARĐЬŊ BEREHE

„YKP (в) YĐƏK KƏMITƏTE HƏM SSSR XALQ KAMISARĐAR SƏVITE MALSЬLЬQТЬ SATSEJALIZEM TARMAQЬ—SAF XUZDAR HƏM KALXUZ TAVAR FIRMALARЬ BARLЬQQA KILTEREV, ULARĐЬ NЬQЬTЬVĐЬ AVЬL XUZALЬQЬ ƏLKƏHENDƏ JAQЬN KILƏSƏKTEŊ YĐƏK BURЬSЬ, TIP HANAJĐAR"

(Y. K. həm SSSR Xalq Kamisarđar səvitenen satsejalizem malsьlьqьn kiŋajtev turahьndaqь tarixi məraзaqыtenən)

Maj sajuzьnda qatьn—qьđđar hot ajьralar.

Joqoşlo avьrьvdar menən kərəşkə.

MALSЬLЬQ XUZALЬQTARЬ EŞ MALDARЬ MENƏN TƏ'MIN ITELERGƏ TEJEŞ.

(Parteja Yđək Kemitete bөtə parteja ojoşmalarьna saf xuzdarqa artьv həm eş kestəre, mal aðьqtarь taşьv esen urьndaqь transprttь tup lavda jarđam itergə quşa. VKP(в) UK neŋ ejjyn plinumь qararьnan)

Balşeviktər ikense jadьnьŋ aхьşlь hədemtələre arqahьnda savittar ile, yđeneŋ tixnik вaza hьn başqa ildərgə qaraqanda ... torovьna qaramaŧtan, iŋ ... avьl xuzalьqь ile bulьp qalь.

Beđ əle avьl xuzalьqьnьŋ kyp tarmaqьn mixajuiklaştьrьp bөtmaganвeđ. Şuqa kyrə kalxuz darđa la, safxuxdarda la trak-tь menən ber qatarđan, at həm başqa tartьv kestəre kiləsəktə lə đur qьna urьn totasaqtar.

Malsьlьq safxuzdarь tavar pra duksejahьnьŋ kypselek massa-hь (it, hөt, maj, jөn) əđerləv menən genə qalmaj, yđđərenen eş maldarьn tulьhьnsa aðьq menən tə'min itergə tejəştər. Şunlьqtan besən jьjьv həm silus əđerləv kampanjahь malsьlьq safxuzdarьnda taqь la đurьraq əhemejətkə əlgəşə.

Səsev kampanjahьna qaraqanda urazaj jьjьv kampanjahь mixajnik kestər menən jetər-lek tə'min itelməgən.

Urazaj jьjьv kamanjahь, kөđgə səsev, tuŋqa hөrev, par əđerləv həm igen əđerləv kampanjalarь menən berlektə ytkə-releve arqahьnda,taqь la qatmar lana teşə.

VKP(в) Yđək Kəmitətenen ejjyn plinumь malsьlьq safxuz-darьnda, urazaj jьjnav kampan-jahьnda eş maldarьnьŋ ajrьvsa məhim urьn totasaqьn əjtep, вьqa anьqlь pragram birep qal dьrđь.

„Malsьlьq safxuzdarьnda mixanik kesteŋ jetərlek bulmavь arqahьnda urazaj jьjьv kampanjehь, kyвehensə, at həm başqa tartьv kestərenən fajdala nьp ytkəreləsək. Bьl—malsьlьq safxuzdarь aldьna yđđərenen eştərenə mixanik kes indnrev menən bergə yđđəren mal kestəre—attar menən tə'min itev burьstarьn quja.

Partejənьŋ Yđək Kəmitəte bөtə parteja ojoşmalarьna saf-xuzdarqa tartьv həm eş kestəre tuplavđa jasđam itergə quşa.

„Bьl qarar, his şikheđ, ytələrgə tejeş.

Şunьŋ menən bergə eş maldarьn dөrөŧ tərbejələv, ularđь vaqьtlь həm jaqşь aşatьv esen qьrqa kөrəşergə kərək. Sənki bьl şarttar eş maldarьnda eş-ləp sьqarьv kөsen arttьrasaqtar.

Bьl вurьstarđь bojomqa atqarьv esen safxuzdarđьn bөtə eştəren sdilşinaqa kyserev, ejə heđlektə вөterev, udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьn kiŋajtep jeвərevđe talap itə.

M.S.

ӨFӨ IT KAMBINATЬ TALAPTARQA JAVAP BIRƏ ALMAJ

IT ƏĐERLƏV EŞE INDYSTREJƏLƏŞERGƏ TEJEŞ.

Өfө it kambinatь—indystere-jələştrev julь menən вarьvsь satsejalizem gigantьrь eşsələren tə'min itə almaj. Өfө it kambinatьnda mal hujьv, kalвasa fa-вrikahь la unьŋ qaramaqьna inə. It kambinatьnьŋ binahь iŋ iŧkejulmenən eşləngəngə kyrə, unьŋ sьqarqan it praduktahь sьjfat jaqьnan juqarь tygel. Mal hujьv tsixь fəqət ber binanan qibarət bulьp, şul вylmə ləđer huja torqan maldar to ... Şunda hujьla şunda tuş eş-lənə, esəktər qutarьla həm əđer lənqən tuştь hьvьtьv esen şun da uq elep qujьla. Bьndaj xəl bulqanda, unda вer vrac həm вer iildşьr вulha la, əlbəttə ta-đalьq eştəren qujьrqa məmkin lek juq. Sənki şul uq binala hujьvsьlar qan jьjьvsьlar, esək-selər h. başqalar, əjlənergə lə urьn juq. Bьqa tiklem kambi-natьŋ adminstratsejahь həm kambinattьŋ prafsajuz kəmitəte tarafьnan sənəqətte jaqşьrtьvđa вer sarala kyrelməgən. Barlьq aktiv həm eşsələr massahь вөtenləj targav xəldə. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq juldarь menən sənəqatte jaqşьrtьv tu-rahьnda ujlap ta qaralmaqan. Eşsələr arahьnda eş vaqьtьnda esərek menən şəqelləneвdər вar. Yekymət iten qađaqlap ty-gel, вer nisə kilalap urlav jьş bulsaj. 5 NSE AVQЬSTA IT URLAP BARЬVSЬ IKE EŞSE TOTOLDO. Şul uq kəndə qoj-ma вujьnan 15 kila urlanьrqa əđerlənep qujьlqan maj tabьldь.

Eşsələr arahьnda səjəsi aŋ—вelem eştəre вөtenləj juq. Aşxana qьđьl məjeş stinə gəzite kevek eşsələr massahьn ojoştorovsь faktьrđar вөtenləj juq.

Tөđeleş eştərenə kilgəndə taqь la nasarьraq xəldə kyrəвeđ. Xə đergə kəndə tөđəlep jatqan it hьvьtьv binahь stixejə julь menən вara. Tөđəv eşendə julsa şьsьlьq juq. Prafsajuz kəmitəte вөtenləj sittə qalqan. Tөđəv eş-selərə teləhə eşləjđər, teləməhə juq. Məŧəlan ular 31 nse ejjyl-də lə, 2 nse avqьsta la jal itte lər.

Tөđəv matirjaldarь vaqьtьnda əđerlənməj, apparattь eşse-ləşterev həm kadьrđar əđerləv eşe вer də tikşerelməgən. Вer nisə siktьrđan torqan diriksejə-neŋ apparatьnda, jaŋь qujьlqan diriktьrđan başqa вer genə lə başqort juq.

Өfө it kambinatь Өfө sənə-qətendə eşləvse eşsəndər jalpь hьnan başqa, Magnitagurski, Si lәвestruj kevek gigantьarđan eşsələrđe lə yđeneŋ praduktahь menən tə'min itəsək. Şulaj вul-qas вьl gigantьarđaqь udar jul menən satsejalizem esen kөrə-şevse pralitarejattьŋ tormoşo ber jaqtan Өfө it kambinatьna kilep вəjlənə. Вьnь iŧkə alqan da вьqa tiklem Өfө it sənəqə-ten şundaj nasar xəldə qaldь-rьv qəfey itelməŧlek eştərđən hanalha, ul вьnan huŋ his tuq-ramaŧtan yđ eşendə вөtenləj hьnьlьş kətə.

JULDЬBAJЬF.

Kalxuz hot firmalarьnda hьjьr havьvsьlar

MALSЬLЬQ TARMAQЬ SDILŞINAGƏ KYSƏRGƏ TEJEŞ.

„Kalxuzdarđaqь вөtə eştər sdilşina nigeđendə ojoştorolьrqa sdilşinanьŋ furmьlarь hər вer kalxuzsьqa aŋlajьşlь qьna di вulьrqa tejeş.

VKP(в) Yđək Kəmitətenen ejjyl plinumь qararь)

Sdilşina eşləp sьqarьvđь kytəreve pradukts вirevselekte art tьrьvь hər kemgə jəkmətelgən eşteŋ məs,ylejəten arttьrьvь jaqьnan orloqsoloq xuzalьqtarьn đa qьna tygel, malsьlьqta la đur urьn tota.

Maldarđь ajavhьđ nasar qarav ularđь nasar aşatьvđaqь iŋ вerense səвəp xeđmət xaqьn xeđmatteŋ hanьna вigerək tə unьŋ sifatьna qarap tyləməv-dən şular qala kalxuzsьlarđьŋ eşkə matdi jaqtan qьđьqhьn—mavđarьnan kilə. Вьna вьlar malsьlьq xuzalьqьnda məs'yle-jəthedlek, ejəheđlek tьvđьralar.

Sdilşina orloqsoloq xuzalьqta rьnda вik đur hьnьlьş jaha—nь. Ləkin malsьlьq xuzalьqtarь na sdilşina nьqlap urьnlaşma—qan əle. SDILŞINA URЬNLAŞQAN QAJ BER MALSЬLЬQ KALXUZDARЬNDA EŞTƏR JAQŞЬ BARA.

Mal hanь kəmeməj, pradukts вirev arta.

Məŧəlan: Qьrqьđ-Mejəkə raj-unьndaqь „Jaŋь donja" kalxu-zьvda tьvqan 200 вaş вarasteŋ вeravhelə ylməgən. Hьjьrđarđьŋ hөt вirevđəre 10—12 litьrqa jet kən

Sdilşinanь malsьlьqtьŋ вөtə tarmaqtarьna вөtə malsьlьq kalxuzdarьna, [illegible]

„KEM JAQŞЬ HƏM KYP EŞ LƏJ, UL KYP ALA, KEM EŞ—LƏMƏJ, UL BER NƏMƏ LƏ ALMAJ" [illegible]

[illegible]

jaqşь kalxuzsьlarđь ođaq vaqьtqa (1—2 jьlqa) malsьlьqtьŋ вer tarmaqьna вerketergə, ularđьn şul juldaqь təzriвələren вelemdəren arttьrьrqa kərək.

Bөtə mal qaravsь kalxuzsьlarđь ajьrьm вrigadalarqa (hьjьr, susqa qaravsь) həm вaşqa вrigadalarqa вylərgə; ularđьŋ eştərendəge kvalifikatsejəgə, eşteŋ avьrlьqьna qarap xeđmattərenə narьq вirergə. Вьnda uravnilьf-kaqa urьn вulmaŧqa tejeş.

Hьjьr havьvđa sdilşina qullanьv

Məŧəlan: вer kalxuzđьŋ 100 havьm hьjьrь вar. ul 100 hьjьr qa 10 havьvsь, 7 qaravsь kərək Bөtə havьvsьlar đьŋ kөnđəlek, eş nurmahьna jəqni 10 hьjьrđ havьvqa xeđmət xaqtarь—вer Xeđmət kөnө, jəki ajьna 300 xeđmət kөnө. Ə qaravsьlarđьŋ hər вerehenə 14 hьjьr вerketelep, вer kөnlək eş nurmahьna вer xeđmət kөnө—ajьna 210 xeđmət kөnө anьqlana. Oşolaj itep, havьvsьlar menən qaravsьlarđьŋ xeđmət xaqtarь ajьna 510 XEĐMƏT KӨNӨ вula.

Hər вer hьjьr, kөnөnə 8 ər litьr, 100 hьjьr ajьna 24 meŋ litьr hөt вirə. Вьnan. havьlqan hөtteŋ hər вer litьrьna 0,02 xeđmət kөnө anьqlana. Əgər вьl вrigada hөttө arttьrьp—ajьna 30 meŋ litr hөt havьp вirhə, ul saqьnda, ajьna 510 xeđmət kөnө tygel, 630 xeđmət kөnө ala.

Əgər вrigada вarь 20 meŋ genə litr hөt вirhə, ul saqьnda 420 genə xeđmət kөnө ala.

Вьl xeđmət kөndəre, yđđərenen halьnqan xeđmattərenə [illegible]

[illegible]

Qoşoloqta—inkuвaturejənən seneqtərđen [illegible] xeđmət kөnө вildelana.

Tərkemləşep eşləgəndə sdilşina artьna jalqavđardьn jəqerenep qalьvđarь məmkin. Şuqa kyrə hər вer eşlevsenen ajьrьm rəveşta eş nurmьhь tultьrьvьn [illegible]

Malsьlьqta udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь kiŋ tөŧ alhьn

[illegible]

Malsьlьqta qatьn—qьđ kөsө tu tьlь menən fajdalanьlhьn

[illegible]

JA. KASALЬF.

[illegible]

JЬLQЬ MALЬNDA MANQA AVЬRЬVЬ

[illegible]

Manqa avьrьvь ike meŋ jьldarđan вirle вildəle вulьp, donjanьŋ вөtə eləşendə lə taralqan. Unьŋ menən avьrьqan attь вer jerđə lə darьv menən tөđətep вulmaqanlьqtan, вaşqa hav malqa joqmahьn esen yltərev julь menən genə kөrəşələr. Manqa avьrьvь xuzalьq esen đur вelgənlək вulьp, unьŋ menən Səvittər Sajuzьnda menərləp jьlqь malь qьrьla. Ul Başqortostanda la вar. Вigerək tə Вilarət, Өfө, Usalь, Mişkə, Вişвylək, Xəjвulla rajundarьnda вulьp, uqa qarьşь kөrəşev esen Вaşnarkamzim tarafьnan vraclar ətrate jeвərelde.

Manqa avьrьvь taratьvsь vaq mikruptar maldьŋ tanav esenə, tьn julь вujьna ojalavsan вulalar. Şuqa kyrə ulardьŋ jahaqan jərəxəte manqa rəveşendə tanavđan tьşqa aqa. Avьrьv вaşqa maldarqa həm keşe tənendə вulqan jərəxət arqьrь iŋ elek şul maŋqanan joqa. Manqa menən avьrьqan mal вaşqa tađa maldar menən вer jerđə torha, вergə aşaha, вөtə mal esə torqan jerđən eshə, unьŋ tanavьnan aqqan manqahьnda „sap" mikruptarь вulqanlьqtan, hav malqa вik tiđ joqa. Şunьn esen manqa menən avьrьqan maldь xəđer yk вaşqa вeraj urьnqa kyserep qujьrqa kərək. Вьşqьrqan vaqьtta tanavьnan əseregən şajqьnan keşe вik haq lanьrqa tejeş. Unьŋ qamьt, ьŋ-qьrsaqtarьn da hav malqa kejđerergə jaramaj.

Maldьŋ „maŋqa" menən sirlaven nisek вelergə?

„Sap" mikruptarь jьlqь malqa ingəndən huŋ 3—4 ađna ytkəs avьrьv вaşlana. Mikrupjarđьŋ tə'ŧirenə qarap mal tiđ [illegible] вarьp jetep, unь jərəxətləj. Şuqa kyrə qajhь vaqьt jytkergən saqta tejnəlgən erendər, qandar ьrqьp kitə. Вьl inde ypkəneŋ eserej вaşlavьn kyrhətə.

Qajhь vaqьtta manqa menən avьrqan jьlqь malьnьŋ tire aŧtьnda vaq, qatь şeştər sьqa. Вьl şeştər tire artьnan sys jep huđьlqan jəihə maldьŋ tamьrđarь şeşkən kevek вulьp вuj—вuj hudьlьp tora.

Вьl sirgə qarьşь nisek kө-rəşergə

Jьlqь malda вьndaj qələməttər вulqanda tiđerək mal vracьn saqьrьp jəinə jaqьndaqь amвulaturejəqa alьp вarьp qaratьrqa kərək. Sənki „sap" avrьvь oşaqan, uqa qaraqanda qurqьnьsь ađьraq вulqan вaşqa avrьvđarda вar.

Əgər manqa sire mikruptarь keşegə eləkhə, iŋ elek вaş avьrьj, uqşьj, eşətev menən вaşlana. Вara—вara keşeneŋ tanavь şeşə, unьŋ esendə qьsьvđar kyrenə вaşlaj həm edłekhed tanavđьŋ hьvь aqa. Qьđđьrа, təngə qanarsьqtar sьqa вaşlaj. Tiđ arala duktьrqa вarьp davalanmaqanda keşeneŋ kinət yleve məmkin.

Вьndaj qurqьnьslь avьrьv menən kөrəşevđə kiŋ eşse jalpь xөkymətkə jarđam itməgəndə, mal arahьnda manqa avьrьvь hiđelev menən tiđerək xөkymət urgьndarьna вelderep, ojoşqan xəldə kөrəş alьp вarmaqanda mal vracьarьnьŋ qьna kөrəşeve menən unь вөterep вulmajasaq. Şunьŋ esen safxuz, kalxuzdar вьl avrьvqa qarьşь, eşsən jalpьnь ojoştorop mal duktьrьnьŋ kytəhətkən julь вujьnsa qatь kөrəş alьp вarьrqa tejeştər.

JULDЬBAJЬF.

KALXUZSЬLAR TƏZRIВƏHE

IKE KALXUZ, IKE EŞ, IKE KYRNEŞ

Sdilşina—eşteŋ ydəge

Вьl kalxuzdar ikehe lə вaşqortostan jəmhyrejətendə вulьp, вerehe: Mişkə rajunьnda, ikensehe: Вөrө rajunьnda ojoştorolqandar. Xuzalьq həm aŋ—вelem jaqьnan qaraqanda вьl ike kalxuz hər ikehe lə вer tigeđ. Ləkin eş вarьşьna, ularđaqь tormoş tөđөleşenə kilgəndə вьl ike kalxuzdьŋ arahьnda kyk menən jer tiklem ajьrьma вar. Вьl ike kalxuz ikehe lə вer yk jəmhyrejəttə, вer yk şarajet esendə jəşəvđərenə qaramaŧtan, ikehendə ike tөrlө eş, ike tөrlө kyreneş.

Вьl nej esen вьlaj, nej esen hun „Qьđьl yktəвer" kalxuzь şul tiklem jaqşь qujьlqanda? Nej esen „Qьđьl şişmə" Kalxuzь вөtenləj jemereler xəlgə qalqan, вьndaqь yđək sir qajđa? Вьl horavqa javap вirev esen вeđ вьnda kalxuzsь iptəştər tarafьnan jađьlqan вer nisə xattar həm ulardaqь вulqan вer nisə eđemtələrgə tuqьrap ytajek.

Вөrө rajunь

„Qьđьl yktəвer"

Вerense eđemtə;

„Вөtə eştə sdilşina qullanьla.Xeđmətte xisapqa alьv eşe Jaqşь qujьlqan. Hər вer Kalxzsьnьn xeđmət kenəgəhe вar. Jađьv eşe hər вer 4—5kөn Hajьn alьp вarьla. Hər вer Kalxuzsь yđeneŋ eşləgən eş kөnөn ikense kalxuzsьnьŋ eş kөnө menən tiŋləşterep saqьştьrьp вara".

Ikense eđemtə:

„Вөtə eş satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə alьp вarьla. Вarьlьv arqahьnda, вesən jьjnav nej вarь 6 kөn esendə (11 nse ejjylgə yk) вөttө. Вesən jьjnap вөtөv menən uraqqa төşөp, tavge kөndə 12 giktar jerđe urьp taşьp qujdь"

Өsөnsө eđemtə

„Вaŧьvđaqь aşav—esev eştəren tə'min itev esen" ajьrьmkysmə kuxna вar. Jal itev kөndərendə kina вula. Kalxuzdьŋ vatьlqan вer namahen vaqьtьnda tөđətep вarьv esen, timerse qujьlqan. Kalxuzsьlar вөtə urazaj

Mişkə rajunь

„Qьđьl şişmə"

ВERENSE ӨĐӨMTƏ:

„Kalxuz sdilşinaqa kysməgən. Kөndə 30—35 keşe eşkə sьqmaj qala. Xeđmət kenəgələre taratьp вirelməjensa, idarala jata. Kalxuzsьlarđьŋ xeđmət kөnө jađьlmaqan. Kalxuzsьlar kypme eşləgəndəren вelməjder."

IKENSE ӨĐӨMTƏ:

„Urьv eşe tartip menən вarmaj. Hөqьr sьsqan kevek teləhə qajđan urьp tik jөrəjdər. Maşinaqa jegev esen at вirməjnsə вerər səqət tarьşalar."

ӨSӨNSE ӨĐӨMTƏ:

„Kalxuzsьlar arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq juq. вөtə kalxuzqa, nejвarь вer genə вrigada tөđөlgən вulha la, ləkin ul da eş sifatqa qarap eşləmaj, eş sifatьn onotqan. Qьđьv kampaneja vaqьtь вulьvqa qaramaŧtan, kalxuz raise avьlqa qajtьp, esep jөrөj, esən əle вulha jьjnalьp вөtməgən"

DYRTENSE ӨĐӨMTƏ:

„35 Tunnalьq silus jlanь вirelhə lə, вьl xaqta ujlap ta qaralmaqan. 836 huntьq „5 jьlьŋtьŋ xəl itkes 3—jьlь" Zajьmь вer tin da taralmaqan. Kөđge səsevgə əđerlek hylpan, aşlьq kyp вulьvqa qaramaŧtan вer genə kelət tə qaralmaqan həm tađartьlmaqan."

(X. QANZAFARЬF X. QIRFANЬF, X. URALESKEJ

Вьna heđgə ike kalxuz. Həm ulardaqь вulqan ike tormoş, ike eş.

Вerensehe kөndən-kөn kykerəp alqa kitə, ikensehe qojroqta həjrəleven davam itterə. Nej esen ulaj?

SӨNKI SDILŞINA JUQ

Вьnьhь hər kemđeŋ kyđ aldьnda: Unda kalliktif xeđmətteŋ jөrөge, jəqni вerjergə tartьp kemdeŋ də eş kөnө jađьp вarьlmaqan. Unda вer kemdə yđeneŋ k y p m e eşləgənenme h ə m k y p m e e ş l ə-jəsəgen, şulaj uq ul вьjьlqь вylemdə kypme daxut tejehen вelməj. Oşonoŋ esen də unda eşkə dərt juq. Jarьşьp eşləv juq Вөtə kalxuzsь yđeneŋ kemgə həm nej esen eşləgənen də вelməjse ilke-halqь tik jөrөj. Həđemtələ kalxuz artta həjrələ.

Ə, kөndən—kөn k y k e r ə r p alqa вarьvsь „Qьđьl yktəвer" kalxuzьnda eştər вөtenləj вaşqasa. Unda вөtə eş sdilşinəla. Kalxuzda xeđmət kenəgəhe вulmaqan, yđeneŋ hər вer eşləgən e ş kөnө j a đ ь l m a q a n в e r g e n ə kalxuzsь l a juq. Undaqь вulqan hər вer kalxuzsь yđeneŋ вaşqalarđan artqa qalmavьn kyđətep, вaşqalarđьŋ xeđmət kenəgəhe menən yđeneŋ xeđmət kenəgəhen saqьştьrьp-qarap вara. Ul nisek eşləgəndə kypme alasaqьn вelep jөrəge jarhьp tora. Şunьŋ esen də eş kөndən-kөn alqa в a r a. qьvьđ timp menən uraq вөtə.

Əgərđə kalxuzdьŋ xuzalьq həm ojoştorov eştəre dөrөŧ ojoştorola ikən, ul saqьnda unьŋ вaşqa jaqtarь la artqa qalmaj.

„Qьđьl yktəвer" kalxuzьnda вьl ənə şulaj. Unda kalxuzsьlar eş vaqьtьnda tuqьrap tormahьn esen, kysmə aşxanalar ojoştorolqan. Aŋ-вelem eştəren kytərev esen kinalar saqьrtьlqan. Unda вer genələ pragul juq. „Qьđьl şişmə" kalxuzьndaqь kevek kөnөnə 30—35 keşe eşkə вarmajasa qasьp qalmaj.

Вьna вьl xəl вer jaqtan kalxuzsьnьŋ xəlen kytərhə, ikense jaqtan dəjəm kalxuzdьŋ toroşon jaqşьrta. Hər вer eşteŋ yđ vaqtьnda həm qьŧqa srukta eşlənevən, əjвerđeŋ osħođqa təşəven, daxuttьŋ kyвajeven, kalxuzdьŋ maddi jaqtan nьqьvьn tə'min itə. Şunьŋ esen də „Qьđьl şişmə" kalxuzь həm вaşqa kalxuzdar„Qьđьl yktəвer" gə tiŋləşergə, yđđəreneŋ uŋьştarьn taqь la nьqьtьrqa tejeştər.

S. SUFEJANЬF.

JOQOŞLЬ AVRЬVĐAR MENƏN KӨRƏŞ TURAHЬNDA

Вaşqortostan xalq kamisarđarь səvite qararь

Вaşqortostanda vitinarejə ətrəteneŋ meġeđlə ere maldər arahьnda taralqan ypkə avrьvđarьn tikşerev hөđemtəhe ajqanlь tyвəndəge rajundar вьl avrьvđan sittə tolovđarь iqlan itelə:

1—Jьlajьr, 2—Xəjuвalla, 3—Вajmaq, 4—Zejansura, 5—Mьraq 6—Qaraqoş, 7—Mənəvez, 8—Вilarət, 9—Əвjəlil, 10 Вөrjən.

Tyвəndəge punkьnttarđa: 1—Jьlajьr rajunьnьŋ Вajmurđa, 2—Əвdelkərim, 3—Jamansar, 4—1 nse numir firma, 5—Вajmurza, 6—Fajzulla, 7—Kinzəвulat, Qaltьвan, 9—Şylkə tamaq. 10—Вajmaq rajunьnьŋ Jylek, 11—Juldьвaj, 12—Zejansura rajunьnan Jurgizil, 13—Əвderəş, 14—Вulat 15—Əвjəlil rajunьnьŋ Əвderəş avьlьnda, şulaj uq Вaşqortostan xalq kamisarđar səviteneŋ oşo jьl 22—fiвralьnda sьqarqan qararьnda kyrhətelgən punkьttarđa 10 kilamitьr sik menən, вьl avrьv вulьvь qurqьnьsь ajqanlь, tejeşle saralar kyrelgəngə tiklem ajьrьm totolovь iqlan itelə.

Ypkə avrьvь taralqan punkьttarđan 31 nse jьldьŋ 22 nse fiвralьnda xalq kamisarđar səvite tarafьnan sьqarьlqan „qararda iqlan itelgəndəre, şulaj uq 2—ejjyl qararьnda kyrhətelgən jaŋь punkьttarđa 10 kilamitьr sik menən ajьrьm totolovđarьnda davam itelələr.

Yrđə kyrhətelgən rajundarđan meġeđlə ere maldar urьndaqь vitirnarejə vracьarьnьŋ kyrgəđmələre həm tanьtmalarь вujьnsa qьna jalanqa sьqarьla alalar.

Вaşqortostan Xalq Kamisarđar Səviteneŋ raise urьn вaŧarь:

ƏSXƏDULLIN.

ВYВK həm XKS eştər mөđire: ZARUHIN.

GIRMANEJƏ KAMPARTEJƏHЬ
BAJAVAJ KƏSƏN KYRHƏTTE
UL AĐAQQЬ KƏRƏŞTƏRGƏ ƏĐERLƏNƏ

MILEJUNDARSA EŞSƏNDƏR KAMPARTEJƏ JAQЬN DA

9 nsь avqьs вətə xalq tavьş вirev kenə palitsejənen kampar tejəqa qarьşь qatь tirurь ađtьn da uđqarьldь. Uramdar palitsejə, ular atrattərə menən tultьrьlalar. kenđeđ kyp eşselərđe tuqmaj dar. tenđəren meŋərləgən eşselərđe qulqa alalar. Kam partejə tarafьnan uramdarqa qujьlqan qьsqьrьp həjləgeslər tьjьldьlar. Rivəlyisejun eşselərđeŋ jьjьlьştarь taratьldьlar, diktələgən eşselər yltereldelər. Palitsejə rivəlytsejun eşselərgə qarşь ut asьp, вətə Prusejə la huqьş xəle iqlan itə.

Satsejal—faşistarda palitsejə menən вer tabandan torop, kam partejəqa qarşь kerəş alьp вardьlar.

Вьna şundaj palitsejənьŋ qatь tirrurь esendelə, Girmanejə kammunistar partejəhь вətə xalьq tavьş вirev kenendə dur uньştarqa irešte.

Вətə Prusejalaqь tavьş вirev selərđen 50 pr. tь landtagtь taratьvqa tavьş вirdelər. Palitsejə agintarьnьŋ qatь tirrurьna qaramaђtan rivəlytsejun eşselər, kammunistar qьđьl tavьş вirev-gə prapaganda alьp вardьlar. Prusejə lanotaqь taratьlmanь lәkin вajavaj sinfьj kerəş huqьştarda sьnьqqan kammunistar partejəhe, вətə satsejal—faşisthəm Girmanejə вurzьvazəjəhь aldьnda yđenen ojoşqan kestəren kyrhətte. Tavьş вirev vaqьtьnda satsejal—faşistarđьŋ şavqьmdarь teşte. Faşistar lagirьn da his ajьrьp ala almaђьlq вutalьv həm tarqalьvđar xekəm herđe.

Girmanejə kammunistar partejəhe Brynning, Bravna həm Zaviringa xəkymattərenə qarşь massanьn вajavaj kestəren maвlizavajt itte.

Вaşlanqan kerəş вьnьŋ menən tuqtalmaђ. Qoral kestərenə tajanьp, tirrurlьq julьn totovsь həm Girmanejə eşsəndəren вelgenlekkə, aslьqqa alьp вarьvsь xəkymattər taratьlьrđar, miljundarsa eşselər Rivəlytsejun kerəştə sьnьqqan Girmanejə kam. partejəhe artьnan вaralar. Girmanejənь вegengə həlakəttən tik kammunistar partejəhь qьna qotqarasaq.

Q. Əlivaj

PRUSEJƏLA ВƏTƏ XALQ TAVЬŞ BIREV KƏ NƏNƏŊ HƏĐƏMTƏLƏRE

BIRLIN, 10. Vuli agintstьvahьnьn xəvər iteve вujьnsa, Prusejəla вətə xalq tavьş вirevđeŋ heđemtəhe tyвəndə gesə: Prusejə la вətəhe tavьş вirev xoquqьna ejə вulьvsьlar 26 milejun 314 meŋ 900 keşe. Şulardьn esenə 9 milejun, 84 meŋ keşe Prusejə landtaqьn taratьrqa tavьş вirdelər, ul 37 pr. təşkil itə.

Girmanejə kammunistar partejəhь yđenen merəzəqətendə, вətə xalq tavьş вirev kenenen heđemtəhenə tyвəndəge narьqtь вirə;

— Вətə xalqtьn rivəlytsejun tavьş вireve—Brynning, Bravnə, həm Zaviringa xəkymətenə qarşь pralitarejattьŋ вajavaj kestaren maвlizavajt itev вulьp hanala. 10 miljunqa jaqьn hajlavsьlar Prusejə landtaqьn taratьrqa tavьş вirdelər, вьl 1928 nse jьl majda вulqan lantag hajlavlarьnda qatnaşьvsьlarđьŋ jartьhьn təşkil itə. Kampartejə tavьş вirevđeŋ ađ prasint təşkil iteven ıђəpkə alьp, unьn palitsejənenŋ qatь tirrur darь şaraitьn da yteven əjtə.

Вətə xalq tavьş вireve rivəlytsejun pralitarejat jetəkselege ađtьnda uđqarьldь. Faşistar lagirьnda вutalsьqtar həm tarqalьvđar xekem herđə. Kampartejənьŋ aktiflьqь kesle вulqanlьqtan faşistar hatьlьrqa tejeştər ine, вьlaj da faşistarđьŋ şavqьmь teştə.

Вətə xalq tavьş вirev kenenenŋ heđemtələre Girmanejə kampartejəhьnьŋ dur unьştarь turahьnda hejləjđər, Satsejal—dimakrattar partejəlarьnьŋ вətə jetəkselərə, kampartejə Prusejə landtaqьn taratьv əsen tavьş вirə almanь tip—jađalar. ləkin Girmanejə kampartejəhe yđenen вajavaj kesən kyrhətte.

PRUSSEJƏ LƏ KƏSLƏ DIMANSTRATSEJƏLAR
PALITSE „RUTI—FƏJANI" GƏZI TENEŊ 9 NSЬ AVQЬS NUMIRЬN JЬJЬP ALDЬ

BIRLIN, 10. Girmanejə kammunistar partejəhe Уđək Kəmitəte urьnlaşqan Karl—Lipknixt isemendəge jortto palitsejə qamap ala. 9 nsь avqьs вətə xalq tavьş вirev kenə uŋajь menən palitsejə kampartejə yđək kamitəte jortona вer kemgə inevgə lə, sьqьrqa la roxsat itmaj. Palitsejə, ike palitsejes-kejđə ylterevđə qajeplanqanlьv-lərđe ediəv hьltavь menən kamparteja jortonь вer sylmalarenə lə tentev jahaj. Begen irtənsaktə (10 nsь avqьs) tentevđər davam itə.

Palitsejə вegen rivəlytsejun hьltavь xalq tavьş вirev kenenen heđemtaləre menən sьqarqa tejeşle „Ruti — Fani" gaziten sьqarьlmahьn elek yk kanfiskavajt itte. Palitsejə „Ruti—Fani" gaziten, unda Bylef—Platsь la „palitsejeskejđərđen kammunistarđan qanlь ys alьvь" isemle maqalə urьnlaştьrьlьvь hьltavь menən kanfiskavajt itkən.

Kis menən həm tenə вujь Вylьf—Platsь la, Vitding ta; Şiniвirg ta həm Birlinden ken sьqьş jaqьnda keslə dimanstratsejəlar вuldь. Viddinвurg dimanstratsejəhenə 500 eşse qatnaştь. Palitsejənьn dimanstratsejəhь rizinkə kyвьktarь menən qьvalarqa вьtьlьş. Harьp sьqmanь. Kyp keşelər qulqa alьnqandar. Qalalarđa tik ten urtahьnan hьŋ qьna ser ađ tьnьslьq urnaştь. Bylef—Plas rajunьnda palitsejeskejđardьn altьraslejaxьŋ xaqьnda kilə ta. Ular 150 rivəlytsejun eşselərđe qulqa aldьlar.

GIRMANEJƏ KAMPARTEJƏHЬ yðə

BIRLIN, 10. Girmanejəhьŋ kyp rajundarьnan, Girman kammunistar partejəhьnьŋ yđəşe turahьn da, maqlymattar alьndь. Vargit nuergla ejjyl ajьn da kammunistar partejahьna 700 keşe inde. Şular esendə elekke satsejal dimakrattar həm 10 satsejal millat selər də bar. Frankturna la ,naj ajьn da partejəqa 100 keşe inde.

SSSR—вətə donja pralitareja tьnьn tuqanьle

Liningrad, 10 SSSR dubtar jəmaqəjəte aqzalarь-Tav eşselərə tərkemə Amirika SSSR dubtar jəmqejəte raisenə xat menən mərəzəqəjət itələr. Bьl xatta ular вьlaj tejđər:

„SSSR turahьnda kapital ilda rendə taratьlqan əkejəttarqə ьşanmajьnsa, bed SSSR pralitarejatь menən serleks sajlaulьzem tədeləşendə qatьşьq itar əsən yđeneđdən qajlalarsaeđ menən вьnda kilergə qarar ittek. Beđđə iptaştarsa qanul ittelər. SSSR menən tanьşьvđьn berenşe kenə beđđə qajat dur tə'hir qaldьrđь. Bed qemymən, SSSR đьn— вətə donja eşsendərenen tuqan ile ikənenə ьşandьq həm bed satsializem tədeləşenə yđ tə kesəeđđe halьrqa vaqədə вirənd".

Palitsejə qorsandarь

Neju—jurk 9. „Dəjli Jurkir" gazite xəвər iteve вujьnsa, kam partejə aqzalь Qrejer eşhed jerəvse Uneja həm ike eşse palitsejə tarafьnan ylterelder. Вьqa partejə tarafьnan tuplaj almaqan ja ytkərelə. Palitsejə tirrurь qoraandarьn qaaerlekkə 10 mənlə gən esse ədata вara.

GIRMANEJƏ LA EŞHEĐĐƏR HANЬ YƏƏ

BIRLIN, 10. Girmanejə la ej jylden huqьn jartьbьnda eşhed dər hanь 20 mengə jette. Qirmanejə la xəderge vaqьtta вətə eşheđđər 3 milejun 975 meŋ keşe ıђaplana.

Girmanejə ministrь Mussulin orgahanda

RIM, 10. Qirmanejə minhistrь Bryning həm Kurtsius Rim (Italejanen yđəge) qə kildelər. Вьn da ular Mussulin menən iqtisadi xəl həm qoraлhьđlandьrьv вujunsa alda torqan kanfirinsejə turahьnda əngəmə ytkərdelər. Mussulin girman ministrdarьnьŋ uqa Birlinqə вarьp kilevgə ajtkan təqdimdarena rizalьqьn вelderep javap вirde.

PRATIS BELDEREP 40 MITING YTKƏRELƏ

NEJU—RUK, 10. Neju—ruk ta dimanstratsejьn taratqan va qatta Cikagə palitsejəhь tarafьnan əs niger eşsehe ylterelə. Palitsejənьn вьl sьqьşьna pratis вelderep 40 miting ytkərelə. Miting la 25 meŋ eşse qatnaştь.

AVQЬS—ALDAQЬ UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLƏNEVĐƏ XƏL ITKES AJ

Aldaqь uqьv jьlьna əđerlənev вьqasa taş вaqa adьmьnan udmanь

ƏĐƏKLƏKTƏRĐE BƏTƏRƏV ƏSƏN ŞTURMAVAJ DI ADA IQLAN ITEP, UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLƏNEV EŞEN BƏLŞƏVIKTAR TIMPЬNA KYTƏRERGƏ

1931—32 NSE UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLEK EŞENDƏ BAL ŞEVIKTAR TIMPЬ JUQ

Bed xəđer 1 nse sintəвerđən вətə Başqortostanda dəjem вaşlanqьs uqьv inderev həm 32 nse jьldьŋ 1 nse mьjьna sə təulaj nađanlьqtь вətərev вurьstarь aldьnda toraвьđ. Вьl qigant вurьstarđь вьnalar itev əsən xəđerđən вьq 1931—32 nse uqьv jьlьna əđerlek kyrə başlav eşendə вajavaj timptar alьrqa kərək вula.

Вətə uqьv jəşendəge вalalarđь məktəpkə jəlep itev əsən вed ətə əđerlektarđe xeđmətlərkə nəsen hunь? Məktəptar uqьtьvsьlar menən uqьv-jađьv əsвaptarь menən həm вinalar menən tə'min itelqanme hun? Вьl horavdarqa tyвəndəge turanan tura javap вulasaq:

MƏKTƏPTƏR HALЬV HƏM TƏĐƏTEV EŞTƏRE

Başnarkamprustьn prajьzvudstьvъ planь вujьnsa 1931 nse jьlda 59 başlanqьs məktəptərgə jaŋь вina halьnьrqa həm osoqa 2,086,480 hum aqsa totolorqa tejeş ine. Вьl planьь вojomьqa atqarьv eşe вaşqigrazdanstrujqa tapşьrьlqan. Hunqь məqlymattarqa вinaən 29 təqaktə 50 məktəp halьv əsen duqьvordar tədelqən. Qalqan 9 məktəp xaqьnda ber maqlymattə juq.

Məktəp halьv eşe вik hylpan вara. Sənəptəre: Beđđən riktarđen aqsa вirmaj torovdarь вulьvь, ikensenən matirijaldarđьn jetešmave 1 nse ejjylqa tiklem matirejaldarđan tyвəndəgese jenərelgən:

1) Qurqьlqan aqas—2,3 pr.
2) Tyŋə timere — 0,59 pr.
3) Kilse ham aalgalar—174 pr.
4) Qađaq (sej)—8,47 pr.
5) Oili—1,31 pr. 6) Вujala O.-
7) Pakli (sys)—0,95 pr.
8) Simint—38,71 pr. 9) Sarlavьj tinьr—5,6 pr.

Məktəp halьv eşe eşse keše menən 60 pr. qa qьna tə'min itelgən. Вьl sənəptar ašekitif səвəptar вulmajьnsa məktəp halьv eşen appartunizem kyđe menən qarap, unь вik huŋqa qaldьrьp eşte huŋ вaşlavđan, kilep sьqqandar. Urьndarđa rimut eştəre, məset həm kulak ejđəren məktəpkə əđerlav, taşнaqa adьmь menən вara.

KADЬRĐAR MƏS'ƏLƏHE.

Dəjem вaşlanqьs uqьv inderev əsen 1 nse sintəвerđən kərək вulqan вətəhe 2067 janь uqьtьvsь kərək вula. Вьl han tyвəndəge sьqanaqtarđan qaplana;

1) 7 ajlьq kurstardan—751 keşe. 2) 3 ajlьq—.—674 3) tixnikumdarđan— 760 , вarlьqь 2185 keşe.

Вьl handar kadьrđarđьŋ han jaqьnan jetkənlegen kyrhətə. Вьl han esendə вaşqorttar, вaşqort məktəptəren təmin itargə jetarlek вulmaqa tejeş. Утkən uqьv jьlьnь kevek вaşqort məktəptərendə tatar tele uqьtьvsьqa sik ujьlьrqa tejeş.

Nađanlьq вətərev əsenə вətenə 19.000 likvidatьrđar kərək вula. Narkamprus 3.000 keşe əđerlajasək. Qalqan 16.000 keşe tyвəndəgesa qaplana;

Kyltərmistar—5.000 uqьtьvsьlar—8.000 kamsamuldan—1.000 praisajuzdarđan—2.000, вarlьqь 16.000

Timək likpunkьttar həm вaşlanqьs məktəptər əsen kadьrđar məs'ələhe han jaqьnan xəl itelə. Sьjfat jaqьnan вьl kadьrđardьŋ вik tyвən kvalifikatsejəlь ikənen əjtməjensə kitep вulmaj. Məktəp halьv, rimunt eştəre вik hylpən вara. Вьl hylpənlek dəjem вaşlanqьs uqьv inderev eşenə ajaq halasaq. Oşonoŋ əsən xəđerđən yk вajavaj timp menən вьl əđəkləktərđe вətərergə kərək. Вьlardan вaşqa jarlь—вatrak вalalarьn məktəpkə jəlep itev əsən həm ular qa məktəpkə jərəv əsən kərək вulqan вətə şarttar tьvđьrьv eşen xəđerđən yk ojoştora вaşlarqa kərək.

Irtənge jьlь aş,at menən məktəpkə alьp вarьv, jarlь вalalarьn kejem—halьm menən təmin itev eştəren ojoştorov əsən xəđerđən yk eşse—kalxuzsь jalpьhь həm вaşqa eşsəndər arahьnda sərmejələr jьja вaşlarqa kərək.

Qemymən Başnarkamprus həm təвək inspiktьrđar jaŋь uqьv jьlьna əđerlek eşendə đur вoroloş jahap, вalşeviktər timpь kərək. Vaqьt вik əđ qaldь.

URMANЬF.

Beđđeŋ Kəs" GƏZITE

Вьl gazit kyп zavьtь partejə həm prafsajuzdar urgьnь вulьp, вer ajqa вer tapqьr sьqьp kilə. Ləkin stinə gəzite yđe praizvudstvьla sьqьvsьna qaramaђtan praizvudstvьqa jeđ menən вorola almaqan. Вьnda-qь rat sьqьp kilgən gazit satsejalizm jarьşь udarsьlьq qaqьđda-qьna вulьp kilev turahьnda sөngə kankirit taqdimdar menən eşselərđe sul mehim kampaneja tiraheпə tuplaj almaqan. Вьl sanəqattə вьqa tiklem hulьp qьqqan pralitarqa qarşь kerəşev вulmaqan. Il nse kvartalda zavьt dəjem planenda nej ваrь 77 pr. qa qьna ytəgən. Gazit oşo kenga tiklem вьl praizvudstvьsh parvtьqqa tulь вulmaqan, вer maqələ вirev menən sanəqatlarqa. Ul əle вьqa tiklem praizvudstvьvьq sixtarqa in derelmaqan. Gazit xaz rascutqa kysevđe qoqqa tiklem sixtarqa jetkermaqan. Eşselər arahьnda ađ-belem eşe nasar, şul arqala eştən kitergə məzəyr вulalar. Xatta вьnda vilikarus şəvinizem satqьlarь la вulqan. Вьndaqь 60 pr. qa jaqьn вaşqort, tatardar вulьvqa qaramaђtan вaşqort-tatar telendə stinə gəzite sьqarьvđь ujlaqan keşe lə juq. Partejə həm səvit xəkymətə tarafьnan ytkərlgən məhim kampanejəlarđьŋ вarьşь xaqьnda eşselərgə tanьştьrьvđa stinə gəzite вer genə tərlə lə eş alьp вarmaqan. Məђələn iptəş Stalindьŋ jaŋь xuzalьq jьlьnda jaŋьsa eşləv turahьndaqь ryle xaqьnda gəzit вer nəmə lə eş alьp вarmaqan. Qьђqahь вьl gəzitte partejə jəcəjkahe jetəkselek itmagən, unь sanəqətteŋ kəđqəhə вulьv, stinə gəzitahen ıђəpkə lə almaqandar. Praisajuzdar ojoşmahь la şulaj uq. Beđđeŋ təqdim, jaqьn tiđ arala вьl gəzitkə nьqlap jetəkselek itərgə, eşselərđeŋ horavdarьn tə'min itev əsən вaşqort telendə stinə gəzite sьqarьrqa, вьl gəzitte his вer hyđhed sanəqətkə, sixtarqa inderergə tejeştər

Ə. S

Qaraŋqь avьldarqa jaqşь uqьtьvsьlar jeвərelhen.

Bilarat təвəge, Asь səvite Zyjək avьlьna, uđqan uqьv jьlьnđa uqьtьvsь itep jeвərelgən xəlfin nađan вulьvь əђtənə iirat jalqav вuldь. Avьldaqь uqьj jađa вelməgən ir həm qьđ, qatьndar nađanlьqtarьn вətərərgə teləp, Xəlfindeŋ uqьtьvьn horaha larđa, qolaq halmanь, jəməqət eştərena qatnaşmanь.

Qьş вujь kulaktarqa, savđa gərđərgə qarizalar jađьp, ularqa xoquq jullap, ular menən esep qemər uđqarđь.

Avьl xəвərseləre вьl uqьtьvsь turahьnda jađьp torhalarđa rajun məqərif вylege kyđ halmanь. Kiləhe uqьv jьlьnda вьl uqьtьvsь вeđgə jeвərelməhen. Qaraŋqь avьldarqa jaqşьraq uqьtьvsьlar jeвərelhen. Xəlfin kevektər вeđgə kərəkmaj.

„ARAL"

Palitixnizem.

Əlegə tiklem вulqan məktəptər вarьhь la kalxuzdarqa вerketelgandər. Şulaj uq hər вer məktəptərđeŋ ucaskahьnda jəjge praktik eştər ojoştorolqan. Qьşqь sizunda uqьvsьlar kalxuzdarđaqь mastirskujđarqa jөrejəsaktər. Ləkin jəməqət ojoşmalarь palitixnizem eşenə halqьn qarajdar, unь kesəjtevgə jarđam itməjđər.

Nađanlьqtь вətərev

Rajunda вarьhь 6336 nađan вulьp, xəđerge kendə şulardьŋ 50 pr. tьnьŋ nađanlьqь вətərelgən. Narkamprus tarafьnan вirgən kəntryl zađanejənь artьqь menən tultьrьldь. 1932 nse jьlda rajundь totoş gramьtalь itevgə RIK prizidejumь qarar sьqarđь həm ul qarardь tormoşqa aşьrьv julьnda kankrit saralar kyrelə. Nađandarđьŋ dəfəђ hanь alьnqan.

Ridaktьr urьnвaђarь Z. Kəjepkul

Belderev

12 nse avqьs kiske səqət 6 la, Məqarifselər jortonda (Satsejalisticeskej uram № 38 Başnarkamprus partejə jəcəjkəheneŋ asьq jьjьlьşь вula. Kən tərtiвe:

1) Başnarkamprus вydzəteneŋ ytəleşe turahьnda ip. Mindilsьqa daklatь həm 2) malsьlьq turahьndaqь partejə Уđək Kamitətьŋ merəzəqəte вujьnsa ip. Səjetqa talьf daklatь.

Əfələqe вətə məqarifselərđeŋ kilevđəre horala.

Jəcəjka.

Belderv.

15- nse avqьsta asьlьrqa tejeş вulqan Baş. Maleja— Xuzalьq Tixnikumьn asьv вildəheđ vaqьtka kisekterelə.

1—1

Jaŋь uqьv jorttarь halьna.

Usalь təвəgendə 30—31 nse uqьv jьlьnda вətəhe 54 urьnda 1 nse вaђqьs, 3 urьnda Ş.K.M. məktəptəre вar ine. 31—32 nse uqьv jьlьnda 61 urьnda 1 nse вaђqьs həm 5 urьnda Ş.K.M. (Krəђtejən jəştəre məktəptəre) вulasaq. Xəđer kəđgə uqьvqa əđerlek вaşlandь.

5 urьnda jaŋь məktəp halьnьp, şulardan 3 he eşlənep вettə, 2 he uqьvdar вaşlanьvqa əlgərəsək. Iђke məktəptərgə rimunt jahav eştəre вaşlandь. 10 məktəpkə rimunt вulьp, qalqandarьna la rimut jahav davam itə.

F. MANSURЬF.

Вьl jeteşhəđlektər qaвatlan mahьn.

Bajmaq təвəge Tərəkmən avьlь 1—вaђqьs məktəвenda uqьtьv eştəre nasar qujьlqan. 30-31—uqьv jьlьnda ike uqьtьvsь вulьp, huŋьnan məktəp вer uqьtьvsь menən genə torop qaldь. Huŋqa taвa uqьv jьlьn вətərməj april ajьnda uq ul uqьtьvsь la qajtьp kitə. Kiləsəktə вьl rəveştə uqьv jьlьn вətməj torop, vaqьthьđ məktəp işektəren javьv qaвatlanmahьn. Вьqa təвək məqarif вylege kyđ halьrqa tejeş.

„PIRA"

Uqьtьvsь spikylətsejə menən şəqəllənə.

Bilarat təвəge Asь avьlьnda qь 1 nse вaђqьs məktəвe mədire Latьjpьf Qəmər xalqtьŋ nađanlьqьnan fajđalanьp, avьlda spikylətsejə menən şəqəllənə. Məђələn:

Уđe Inzər kapiratsejəhьnan вer par itek qunьsьn 6 humqa alьp, qajtьp 20 humqa hattь.

Asь partejə jəcəjkəhe вьqa sara kyrergə tejeş.

„MƏLƏKYR"

BEĐĐEŊ TELƏKK IQTIВAR ITEGEĐ.

Maqar təвəge Вaqaj səvitenə qaraqan Noroş avьlьnda вiş va qьtlь məset вinahь вulьp, вьl kyptən məsetlektən sьqьp, вer nəməgə lə fajđalanьlmaj serep ultьra.

Avьlda məktəp juq. Xalq məktəp kərəklegen aŋlap, вьl jortqa rimunt jahatьp məktəp itərgə teləhələr đə, jarlь вulqanlьqtarь səвəple вuldьra almanь lьlar.

Elgərge jort вaşqarmahьna şulaj uq rajun вaşqarmahьna вelđerep, вer nisə tapqьr jarđam horahaqta iqtiвarhьđ qaldьrđьlar.

Beđđeŋ avьl xalqьnьŋ məktəp torqьđьvqa xələnə kilməven, dəjəm məvвyri uqьv inderev osoronda avьl вalalarьnьŋ məktəp вulmaqanlьqtan uqьvdan məxrym вulьvdarьn iqtiвarqa alьp, Maqar rajun вaşqarmahь juqarьla jađьlqan jortqa rimunt jahatьp, məktəp əsən jaraqlaştьrьp вirhə ine.

„TAŞ MORON"

Əsər aj вujь eş xaqь вirelməj.

Arqajaş təвəge Arqajaş səvitendəge uqьv ejə mədire həm вaşqa xeđmətkərđərgə əsər aj вujь eş xaqь вirelməj

„Eş xaqь horap вankqa вarhaŋ" Finansь вylektən вarьp pramfin planьqьđđь tultьrьv—tultьrmavьqьđ tur. hьnda sprafka alьp kilegeđ" tej. tFinansь вylekka вarhaŋ": вed вer nəmə lə вelmajвeđ, sərməjə tuplap вankqa вirahegeđ вit, yđeged taləhə nisek alьqьđ, tejdar.

M. ƏXTƏM.

EŞHEĐĐƏR URAMQA TAŞLANALAR, EŞ XAQTARЬ QЬQARTЬLA

(Neju—jurktaqь вer jəş Bilgejə eşsehenen „Jumanita" gazitenda jadьlqan maqalahь)

Satsejal naşlьqtarьnьŋ вьnda ier eşsenŋ yđenen altamaile nartigon jalqandarьnьn, Quşma Amirika „eş xaqь juqarь" вer il ikən tip aŋlaşьlьrqa mumkin. Ləkin xəđer donja iqtisadi tarqonlьqo вьndaj jalqan partalərđe jartьр, вьъn xəlde вьъp haldь.

Miljundarsa eşselər eşhed həm ikməkhed qaldьlar. Janqьđ Neju—jurьk „qalahьnda qьna miljunlap eşhed ıђaplana. Faвriktarđa 30—40 jьl eşləgən eşselərđen kyвehe aslьqtan telənergə məzвyr вulalar, sənki ular qala idarahьna eş, ikmək horap вarhalar, „dimakratjə" xəkymətə ularqa palitsejə tajaqtarь həm вumвalar menən javap qajtaralar. Вətə eşselər jəşəj torqan uramdarđa, mendərsə eşselar kvartir xaqь tyləj almaqanlьqtan uramdarđa jatьrqa məzвyr вulalar. Sənki hər kendə jort xuzalarь, kvartir xaqь tyləj almaqanqa вik kyp eşselarđe qailələre menən uramdarqasьqarьp taşlajđar.

Min yđem tegev faвrigьnda eşlajmen. Min eşləgən pridprejatejə lə 20,000 eşse вar. Iqtisadi torqonloq heđemtahendə, kejem вaşьnan xaq alьvsьlar uđqan ajđa kyp səqəttəren вuş ytkərđelər, ađnalap eşlavselər kengə 10 səqət həm ađnaqa ike tapqьr 13 səqət eşlərgə məzвyr вuldьlar.

„Tegev sizunь ytev ajqanlь, вik kyp eşselər xəđer uramqa taşlandьlar, qalqan eşselərđen eş xaqtarь qьqartьla.

Eşselər esen hiş əhmejəte вulmaqan qajner namələrđen os hođlanьvь sanəpla, ritarmistar „tormoş oshodlandь" tiqən hьltav menən eş xaqьn teşerevgə jul asalar. Вətə tegev pritprejatejələrendə, вətə ter sanəqəttə də oşo xəl вara. Satsejal вaşlьqtarь ajtkansa, Amirika eşselarə aftamaвildarđa kajef itməjđər, ə nisek itep əđgenə eş xaqь menən qailələren tujđьrьvđь qajqьrtalar.

Eşselər sinьftaş tuqandarь menən IĐEVSELƏRGƏ QARЬŞЬ KƏRƏŞKƏ BERLƏŞƏLƏR. Faвrikalarđьŋ esendəge hьmaq tьşьnda la; xuzalar həm ularđьŋ xəkymattəre niqer həm sit il eşselərenə qarьşь ajьrьmsa hezym alьp вaralar. Eşselar məniaqəten jaqlap eş xaqьn kəmetevgə qarьşь kerəşkən sit il eşselərən səjəsət menən.. qьđьl səjəsət menən sьnalьvsьlar tip, ildən qьvьv menən qurqьtalar.

Вurzevazejə, sinьftaş tuqandarь menən вerləşep, kapitalqa qarьşь kerəşevse Amirika həm niger eşselərenə qarьşь la qatь tirurur jahaj.

Amirika jьrtqьstarь 10 milejun nigerdь вeramlap kenə вətera torqan lineş qanunь menən qьna siklanmaqdar, ulardь jalpь xalen də la juq itelər. Skatsвurg taqь вerđen ylemgə xəkem itelgən hiqed niger oşo vəxşi telərđen qoraandarь.

Eşselərđen hezymdəre yвə

Вьndaqь вətə eşselər, вьqa halqьn qьn menən tyđep qala almanьlar, his ... həm вətəhe вer avьđđan „ylem kapitalistarqa! jəşəhen aq həm qara eşselərđeŋ вerege!" tiqən luzьnqьlarđь dənjaqa jaŋqьrattьlar. Quşma Amirikanьŋ hər вer qalalarьnda, oşo ajqanlь jəđđərsə meŋ eşselar dimanstratsejəlar uđqarđьlar. Вeđ oşo kerəştəreвeđ menən ulardьn ylem sruktarьn kisekterta aldьq, ləkin ulardь вətənləj qotoldorqanqa tiklem вьl kampanejənь davam ittərergə kərək.

Вьna Quşma Amirikanьŋ xəldəre rifarmistarđьŋ eşselər xəlen jaqşьrtьv turahьnda eşləməvđəren hejləp torovь la fajđahьđ. Kirehensə ular, eşsəndərđeŋ вerđən—вer vatanь вulqan SSSR qa qarьşь huqьş əđerləjđər, „jəвerləp eşlətə" həm „yđenə təşkən xaqtan tyвəngə hata" tiqən sej jalqan hьltavđar menən səvit ıэspьrtьna qarьşь kerəş alьp вaralar.

Ləkin, Kammunistar partejəhьnьŋ ziтdi eşləve arqahьnda eşselər sinfь yđ xoquqьn ximajətə. Neju—jurk qalahьnda qьđьl sindikalistarđьŋ julвaşsьlьqь menən đur dimanьstratsejə uđqarьldь həm oşo kendarđə Pənsilvanejə, Uheju qalalarьnda вik đur eşselər jalpьhь вelgenlekkə həm aslьqqa qarьşь qatь kerəş alьp вaralar.

Hər kendə jaŋь eş taşlavdar вulьp tora. Вətə Amirika, niger həm sit il eşselərenenŋ вьnan hun вьl jəвerdərgə tyđep toror xəldərə qalmanь. Rivəlytsejə ojoşmalarьnьŋ aqzalarь вik kyвajdelər. Вətə вurzьva matвuqatь „qьđьldar" qurqьnьsьna sьđaj almaj janalar, tirlajdər. Вьna ular neđđ n tura jul menən вarqanlьqьвьđđь kyrhətələr.

Eşkə inevselərđeŋ qarizalarьn qarav kəmisejəhe teđelə

(BAŞQORTOSTAN X—XALQ KAMISARЬ BELDEREVE)

Matur həm katul turвin zavьtьn teđev вujьnsa eşte ojoştorov ajqanlь, Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь ergəhendə teđeləş вujьnsa idara apparatьn kampliktavajt itevgə məxsus kamisejə teđeldə. Вьl kamejsejə вьl idara qa eşkə inergə telavse eşselərđeŋ вətə qarizalarьn qarajasaq.

Qarizalar Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqьndaqь oşo kəmisejə isemenə вirelələr.

BXXK (SЬJSUJЬF)

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Daviət zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	25—70	
Massaviteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Daviat zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
1½ pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

PARK KYLTURA kinahьnda

12—13 avqьs

„IKE KƏNDƏŞ"

Sejanьstar: 8—9-30—11 səqəttərđə

Simfunejə arkistьrь ujnap torasaq

URAL

Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Вəgen

НАМУС (Честь)

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj:

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 7 30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Вəgen həm kən hajьn

„PURGA" kartinahьnьŋ dəvəme

НОРД—ОСТ

dramma 6 вylemdə

„Уktəвer Natiskhь, Upagratejəhe. Başglaflit vəkile 716.

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREQEQEŊ!

13 AVQЬS 1931 JЬL, № 176

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.D.K. HƏM BAŞPRAFSAVIT URGЬNЬ.

13 JЬL SЬQЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ƟFƟ J-SAZUN, KURPS № 3

Ridaktar . . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . . 2—83
Satsejalizem igenselek bylege . . 3—02
Islaudar həm əleşmə . . . . 3—72
Kantura . . . . . . 1—11
Təngə ridaksejə . . . . 1—15

IGEN ƏĐERLƏY TURAHЬNDA VKP (b) YDƏK KƏMITƏTE.

„BIQERƏK TƏ PATRIBITL ITEVSE RAJUNDARDA IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN YTƏVDƏ JANQЬĐ XUZALЬQTAR TARMAQЬNЬŊ RYLENƏ NARЬQ BIREP JETKERMƏVDƏRƏGƏ UL QALDЬRMAV HƏM KULAK—XƏLLƏ KULAQLAŞTЬRЬV XƏKYMƏTKƏ IGEN TAPŞЬRЬVDA ULARQA QATЬ ZADANJALAR BILDƏLƏV MENƏN BERGƏ, PARTEJƏ OJOŞMALARЬ KALXUZSЬLARĐЬ MASSAVЬJ KINƏJTEVGƏ. IGEN ƏĐERLƏV YTƏGƏN VAQЬTTA „BER SINTNIR IGEN DƏ XOSUSIQƏ KITMƏHEN" TIGƏN LUZUNQЬĐЬN BƏTƏ ƏSSƏN KERƏBTEJƏNDƏR TARAFЬNAN YDLƏŞTERELEVƏ IREŞERGƏ TEJEŞTƏR.

KƏĐGƏ SƏSEV BAŞLANDЬ.

IGEN ƏĐERLƏV FRUNTЬNDA.

UDAR TIMP MENƏN, ALDЬNQЬLAR YRNƏGE BUJЬNSA, KƏĐGƏ SƏSEV PLANЬN QЬĐQA SRUK ESENDƏ YTƏP SЬQЪARQA

„IGENSE" KALXUZЬ JЬLLЬQ PLANDЬ 85 pr. qa YTƏNE. BƏTƏ KALXUZDAR „IGENSE" KALXUZЬNA TIŊLƏŞEGEĐ

QARЬŞЬLAV PLANDARЬ, QЬĐЬL ABUZDAR XƏRƏKƏTEN HƏM KANVAJER SISTIMAHЬN TEJEŞLE JUQЪARЬLЬQQA QUJARQA.

Kəđgə səsev

QЬĐQA VAQЬT ESENDƏ YTƏLHEN

(Ɵlkə ştap rəise iptəş Mozipef menən həjləşev)

Вьjьl Başqortostanda kəđgə səsev majđanь uđqan jьlqa qaraqanda 25 pr. qa kiŋəjəsək. Jəqni barьhь 1 miljun 78 meŋ giktar arьş səseləsək. Вьjьlqь səsevđə avьl xuzalьqьnьŋ satsejalizem tarmaqь đur urьn tota. Safxuzdarđьŋ səsevđə bulqan udil ylsəve uđqan jьl 1,7 pr. bulha, вьjьl 4,6 pr. jetə. Kalxuzdarđьŋ uđqan jьlqь udil avьrlьqь 17,1 pr. bulha, вьjьl 68,8 pr. jetə. Ə, jaŋqьđaqtarđьŋ udil ylsəve uđqan jьl 82,2 pr. bulha, вьjьl fəqət 28,6 pr. qьna təşkil itəsək. Timək satsejalizem tarmaqь—safxuzdar, kalxuzdar dejəm səsev majđanьnьŋ 75 pr. qa jaqьnьn biləjəsəktər.

Kəđgə səsev eşen naımal həm qulajlь jьlqa qujьv esen kampanejə vaqьtьnda Başqortostan ike eləşkə вylenə. Berense eləşkə, igenselek eştəre irtə вetə torqan təвəktər inep, ularđa səsev eşe 10 nsь avqьstan 25 nse avqьsqa вeterələsək. Ikense eləşkə igenselek eştəre hunqaraq qala torqan təвəktər inələr. Ular səsevđe 15 nse avqьstan вaşlap 30 nsь avqьstan da hunqa qalmaj вetərgə tejeş. Ɵlkə ştap tarafьnan hər вer təвəkkə 15 kənlek plan tədəlep, hər вer 5 kən hajьn ajьrьm вildələngən. Təвəktər 5 kənlek plandьŋ ytəleşen yđ vaqьtьnda ölkə ştapqa вelderep torerqa tejeştər. Təвək ştaptarь ihə avьl səvittəre əĥtonən nьqlь jetəkselek itep, plandьn ytəleşen tə'min itər esen вetə saralarđь kyrergə, nalşeviklek kantrylen qullanьvđь kyđ uŋьnan jeвərməĥkə tejeştər. Orloq menən tə'min itevđə вьjьl вer əđ qьjьnlьqtar вar. Sənki urazajđьŋ ølgərev vaqьtьnda havalarđьŋ qьđьvь arqahьnda kyp kenə təвəktərđə igen qьrьldь. 13 təвəktəŋ yđ orloqo səsevgə вarьrlьq tygel. Ularqa əđ tigəndə 100 meŋ sintnir orloq kərək. Yđəktən вьl kyrhətelgən handaqь orloqtarđь sajuzxlip punkьttarь arqьь alьştьrьvđь horahaqta, unan 50 meŋ sintnirđь qьna alьştьrьrqa rəxsət вirelde. Xəđer qьđьv raveştə orloq alьştьrьv eşe вara. Qalqan orloqto təвəktərđəŋ yđđərendə taвьv turahьnda diriktiftər вirelde. Şunьŋ esendə ular yđđərendə вulqan orloqto kəđgə səsev eşenə maвlizavajt itergə həm tulьhь menən fajđalanьrqa tejeştər. Hərev həm səsev maşinalarь menən tə'min itelev eşe qənəqətlənerlek. Başnarkamzimdan sьqarьlqan вrigadalar təвəktərđəŋ maşinalarь menən tə'min itelevđəren tikşerep qajttьlar. Ularđьŋ вelderevđərenə qaraqanda qajhь вer təвəktərđə artьq maşinalarđь maşinahьđ təвəktərgə kyserev eştəre kiŋəjtelməgən əle.

Rimuntlav esen kərək вulqan matirejaldar təвəktərđəŋ yđđərendə jetərlek, tik rimunt eşendə вetə eske memkinlektərđən fajđalanьp rimunttь yđ vaqьtьnda вeterev sarahьn kyrergə kərək. Kəđgə səsev menən вergə, kəđgə herəvđə hьđtan sьqarьlmahьn. Вьjьl вeđđə вarьhь 2 miljun 42 meŋ giktar kəđgə herev вulasaq. Hərev eşe 15 nse yktəвerđən də hunqa qalmaj вeterələrgə tejeş. Kalxuzsьlar şulaj uq jaŋqьđaqtar lalpьhь вьl kampanejəlarđa вrigadalar menən eşləp, eşte qьĥqa vaqьt esendə вeterergə tejeştər.

Parteja həm xəkymət diriktiftarь şunь talap itələr.

Igen əđerləv planьn 85 PRASINTQA YTƏNE

ŞIŞMƏ təвəge „Igense" kalxuz aqzalarь qьđьv raveşta igen əđerləvgə totondolar. 8 nse avqьsqa tiklem 10 meŋ вot igen tapşьrьp, yđđərenə вirelgən igen tapşьrьv zadanejəhьn 85 pr. qa ytənelər.

Kalxuzsьlar igen tapşьrьv zadanejəhьn 15 nse avqьsqa 100 pr. tь menən ytəvdə вurьs itep qujalar.

Kəđgə səsev qьĥqavaqьtta ytəlhen

Igense kalxuzь səsevgə teştə.

ŞIŞMƏ təвəge „Igense" kalxuzь 6 nsь avqьsta uq kəđgə səsevgə teştə. Əđerlek jeteş. Orloq əđer. Qoraldar jaqşь rimuntlanqan. Səsev planь yđ vaqьtьnan alda ytələsək. Э. X.

Xajвulla təвəgendə əđerlek nasar.

XƏJBULLA təвəgendə вьjьl 3 meŋ 30 giktar par əđerlənerqə tejeş ine. Ləkin ul unь 1 meŋ 640 giktar qьna hərep planьnь вarь 53 pr. qa ytəle. Ajьrьm avьl səvittəren alqanda eştər taqь la nasarьraq. Məĥələn juldь вaj səvitendə par hərev planь neiвarьhь 7 pr. qa qьna ytəlgən. Şul uq avьl səvitendəge jaŋqьđaqtar вer genə giktar đa par hərməgəndər.

Вьna вьl xəl kəđgə səsev planьn əđə. Unьŋ yđ vaqьtьnda ytəlməjensə hunqa qalьvьna səвəp вula. Şunьŋ esendə вьl eşta kiĥken hьnьlьş tьvđьrьlьrqa tejeş.

„Tuŋqatar" kalxuzь qojroqta.

USALЬ təвəgeneŋ „Tuŋqatar" kalxuzь 363 xuzalьqtь ojoştorqan olo вer kalxuz вulьvqa qaramaĥtan kəđgə səsev eşen ojoştora almaqan. Plan juq. Səsev jere əđer tygel. Orloqtar ta đartьlmaqan. Elekke vaqьtta vulьs yđəge вulьp kilgən „Tuŋqatar" kalxuzьnьŋ вьl tiklem qojroqta həjrəleve qəjev itelməĥlek вer xəl. Təвək ojoşmalarь kyđ halьqьđ. FƏJZI.

Kəđgə səsevgə əđerlek kyrelməj.

USALЬ təвəge „Ismamaət" kalxuzь вьjьl 270 giktar arьş səsergə tejeş вulha la, kalxuzdьŋ вьl eşkə əđerlege вik jomoşaq. jer əđerlənməgən orloq tađartьlmaqan. Eştə вrigada satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq вetenləj qullanьlmaj.

Şunьŋ esendə eşteŋ вьl xəldə torovь səsev planьnьŋ yđ vaqьtьnda ytəlevenə đur qurqьnьsьq kilterə. Təвək ojoşmalarь вьl kalxuzqa yđđəreneŋ jetəkselegen kesəjtergə tejeştər. F. MANSUR.

„Satsejalizem" kalxuzь əđer.

„Satsejalizem" kalxuzь (Şişmə təвəge) вьjьl 605 giktar arьş səsəsk. Eş plandarь əđer. Orloq həm qoraldar jeteş. Plan yđ srugьnan alda 100 pr. tь menən ytələsək.

Tulьhь menən ytələsək.

USALЬ təвəge „1—maj" kalxuzь kəđgə səsev əđerlegen вeterđə. Orloqtar tađartьlqan. Вetə eş qoraldarь əđer, Eş plandarь hər вer вrigadaqa jetkerelgən. Plan tulь kileş ytələsək. F. M.

75 XUZALЬQ KALXUZLAŞTЬ.

KRASNA—USUL rajunь Qaran jьlqa avьlьnda kalxuzlaşьv xərəkəte kesəjə. Jarlь, urta xəlle krəĥtejəndər kalxuzqa aqьlalar.

Avьlda 113 xuzalьqtьŋ 73 xuzalьqь kalxuzlaştь. „TAВЬN"

3000 GIKTAR ARЬŞ SƏSELƏ.

„SMICKA" safxuzь вьjьl 3 meŋ giktar arьş səsəsak. Вьnьŋ esen jerdar herelgən, orloqtar əđerləngən. Eş plandarь kyptən yk te eləlep вətkən. Tik tədelgən plandь hər eşseneŋ yđenə jetkerəhe genə вar. Adminestratsejə вьl eşte tiđ kəndə вaşqalasaq. Ə. X.

„Satsejalizem" kalxuzь 180 вot igen tapşьrđь

„Satsejalizem" kalxuzь (Şişmə təвəge) qьđьl aвuz tədep xəkymətkə 180 вot igen tapşьrđь. Kalxuz yđ zadanejəhen kyrhətelgən srugьnan alda tapşьrьp вetərgə hyđ вirə.

373 SINTNIR TAPŞЬRĐЬQ

ƟFƟ təвəge Turвaslь səvite kyləmendəge вulqan kalxuzь həm jaŋqьđaqtar yđ aвerelaşep вik đur qьđьl aвuz ojoştordolar. Aвuzqa 373,15 sin. igen halьndь. Şunьŋ 70 pr. tь kalxuzdardan.

Вьl sьlsəvittəge вulqan kalxuzь həm jaŋqьđaqtar yđđərenen вьnan hun kitəsək вulqan qьđьl aвuzdarьnda şulaj вergələp jeвərergə вuldьlar.

QƏRIFULLIN.

ƏĐERLEK HƏLƏKƏT XƏLENDƏ

BAŞQORTOSTAN ƏĐLƏKHƏĐ IGEN QABUL ITEVGƏ ƏĐER TYGEL

Başqortostan xəl itkes вьrьstardan hanalqan igen əđerləv eşenə totondo. Ləkin əđerlek eşenə вik tyвən вuldь. Təвəktərdən alьnqan qьna alqan mə'lymattar вьnь tulьhь menən dereвləj.

Məĥələn: AЂQЬN təвəge вəgən oşondaj xəldərđe вeldere. Igen əđerləvgə вulqan əđerlek qəniqətlənerlek tygel. Plan tədəlməgən. Iĥəp knəgələre taratьlmaqan. Вurьstarđь tyləvđə artьq həjrəlevsənlektər hiđelə".

Arqajaş təвək вaşqarma kəmitəte valakitasьlarь: „igen вesən həm halam əđerləv eşe uđqarmaĥqa" tigən qarar sьqarьp jata.

Tejeşle ojoşmalar вьl məs'ələgə yđđərenen iŋ đur iqtiвardarьn вirep, Arqajaş təвək вaşqarma kəmitətenən yđenen вьl qararьn yđgərterergə, qajep ejəhen javapqa tarttьrьrqa tejeş ...

Dəvləkən təвəgendə kərək kalxuzsьlar вulhьn, kərək jaŋqьđaqtar вulhьn aerebe lə igen tapşьrьv punkьttarьna, ilivatьrdarqa вerketelməgəndər. Igen əđerləv planь tədəlməgən, igen tapşьrьv nurmьlarь вildələnməgən.

Təвək planь urьndarqa kantrul handar kyrhətməgən.

Xjвulla təвəgendə plan tədəlgən, ləkin kelattər əđerlənməgən. Rimunt həm dizinfiksejələr juq. Jaŋь kelattərđəŋ halьnьvь вik əkeren вara. Taralar вik nasar əđerlənə. Jaŋqьnqa qarьşь haqlьq juq. Urazajđьŋ sifatь вildələnməgən.

Qьrqьđ—Mejək təвəgendə xatta urazaj teşemə lə вildələnməgən. Skьlattar halьv eşe yđ aqьmьnda. Urьndardь vəkilden xəвər itevenə qaraqьnda.

Dьvan—Məsetle təвəgendə oşo kəngə tiklem his вer tərle igen əđerləvgə əđerlek juq.

Usalь təвəgenən igen halьv urьndarьnьŋ qot osqos xəldə torovьn xəвər itələr. Jьlajьr təвəge aвьqtan—aвьq xəвər itə: „igen əđerləvgə his вer tərle əđerlek juq. Igen tapşьrьv punkьttarь вildələnməgən. Ytkən jьlqь əđerləngən igendər taşlanqьq xəldə вer—вer henə quşьlьp, вujalьp jata. Вyleksəneŋ eşe aqhaj Mədir atpuskala" tej. Şulaj uq вaşqa təвəktərđən də oşondaj uq xəвərđər kilələr.

Əđerlek eşe hələkət xələndə. Tejeşle ojoşmalar iŋ kiĥken saralardь kyrevđe talap itelə.

K. Q.

SƏSEVGƏ SЬQTЬLAR...

Dyrtəjlə, şişmə.

Əđerlekteŋ jaqşь вarьvь, aŋlatьv eştərenen kesəjtelve arqahьnda, Dyrt-ejlə həm Şişmə təвəkterendə вik kyp kalxuzdar 6 nsь avqьsta kəđgə səsevgə sьqtьlar.

Şulaj uq MTS lar đa səsevgə teştə. rimunttar yđ vaqьtьnda ytkərelgən orloqtar əđerləngən. ARЬSLAN.

„IREK" KALXUZЬ ƏĐER.

(YĐ XƏВƏRSEВEĐĐƏN)

ŞIŞMƏ təвəge „Irek" kalxuzь вьjьl 250 giktar arьş səsep qaldьrasaq. Əđerlek jaqşь. Rimuntlar вetkən. Orloqtar tađartьlqan. Tiđ kəndə kalxuz kəđgə səsev eşenə вaşlajasaq. Ə. XƏTIP.

130 giktar qarşьlav planь. 50 GIKTAR ARЬŞ SƏSELDE

(Yđ xəвərseвeđđən)

ŞIŞMƏ təвəge „Jeŋev" kalxuzь yđenə tejgən 220 giktar arьş səsev zadanjahьn 130 giktar qarşьlav planь menən 350 giktar itep qaвul itte. Alьnqan plandь qaqьđđa qьna tygel qəməldə lə вojomqa alqьnьv esen 7 nse avqьsta uq səsevgə teşep, вer kən esendə 50 giktarьn səsep tə quj dь. Eş kesə dereĥ ojoştorolqan. Plan yđ vaqьtьnd ytələsək.

MAQAR 4 MEŊ 500 SINTNIR QARЬŞЬLAV PLANЬ MENƏN,

QARAQOŞ TƏВƏGEN JARЬŞQA SAQЬRA

MAQAR Təвək вaşqarma Kəmitəte igen əđerləvđe kesəjtev esen uđqarqan avьl səvittəre həmkalxuz rəistəre plinumьnda 4 meŋ 500 sintnir qarşьlav planь qaвul itte Qaraqoş təвəgen yđe menən jarьşqa saqьrđь. Qaraqoş təвəge qəməli eş menən javap вirergə tejeş.

Totoş kalxuzlaşьv esen kөrəşəвeđ

ƟFƟ rajunь Turвaslь avьl səvite yđ dəvmələndəge avьldarđa jarlь—вatrak həm urta xəlle kerəĥtejəndər jьjьlьştarь uđqarьp, ul jьjьlьştarđa kalxuzda xeđmət ojoştorov, sdilşina həm uŋьş вylev məs'ələləren øjrənde.

Oşonoŋ həđəmtəhendə avьl səvitenə ingən Firrav avьlь 90 pr. qa' Jormaş 67 pr. qa, Tur вaslь 65 pr. qa Şilaf 77 pr. qa, Ivano—Kazanski 75 pr. qa Naqaj 40 pr. qa kalxuzlaştь. Uŋьş jьjnav qьđьv вarqan hьmaq, kalxuzqa inev turьndala qarizalar kəndən—kən kyвəjə вara. X. QARIFYLLIN.

90 pr. qa kalxuzlaştьlar.

QЬRMЬЂQALЬ rajunь Qarlьman avьlь „Dinamo" kalxuzь 96 pr. qa kalxuzlaştь. Jaŋqьđaq xuzalьqtar kalxuzdьŋ eşenə jaqşь teşengəndər Urazaj jьjnav kampanjahьnda kalxuzsьlar udarnьj вrigadalarqa вyleĥep eş alьp вaralar. Kalxuz 25 ejjyldə arьş jьjnavdь вettə. Вojdajđь jartьlaştьrьp вaralar. S.

Вetə arьş orloqo tađar-tььp səselhen

Kalxuzdarda şulaj uq safxuzdarda səselgən gendən jaqşь uŋьş alьv esen, səseləhe orloqtoŋ tada həm jaqşь вulьvь вigrək tə đur urьn tota. Вaşqa вetə şarttar urьnьna jetkerelep tə, fəqət səsev orloqo nasar вulьv arqahьnda qьna igendeŋ uŋьşь nasar вula. Xatta, вetenləj sьqmaj jatьp qalьvь la məmkin. Вeđđeŋ Başqortostan kalxuzdarьnda səsev orloqo, syp ylənə orloqtarь menən aralaşqan вula. Syp yləndəre вik ərhed вulьp, jerdə əđ qьna jaraqlь şarttar taвьlьv menən igendərđe вaĥьr yвer kitə.

Ytkən jьl Başnarkamzim qaramaqьnda вulqan orloq tikşerev stansьhьnda səsevgə əđerləngən вer kilagram orloqto tikşerep qaraqandan hun, 6 pr. syp orloqo; 3,5 pr. tərlə syptər menən sьqmaj torqan orloqtar həm 0,3 pr. arьş əsəhe вulьvь вelende. Timək qalqan 90,2 pr. jaqşь tada orloq hanalha la, ulardьŋ da ultьrtqas 8 kəndən huŋ fəqət 83 pr. tь qьna sьqtь. Şulaj itep вer kilagram orloqtoŋ fəqət 830 gramь qьna eşkə jaraqlь вulьvь вelende.

Kyp səsev jarđam itəme?

Yrđəge kyrneşte kalxuzsьlarqa, krəĥtejəndərgə aŋlata вaşlahaŋ, ulardьŋ kyвehe: „Ulaj вulqas jergə orloqto kyвerək səsergə, səsev nurmahьn arttьrьrqa kərək" tiđər. Вer giktarqa 8-10 вot arьş səsevđe talap itələr. Ləkin вьl jaŋьlьş qaraş. Sənki syp ylan orloqtarь menən вьl tiklem nьq syplэngən orloqtardь nej tiklem kyp səshəŋ də jerđe şul tiklem kyвerək sypləgən вulaвьđ. Jьş səselgən igendeŋ haвaqь nədek, orloqo vaq вula (sənki jerđən alьna torqan aђьq, hьv, hava ularqa jeteşməj). Şuqa kyrə orloqto kyp səsev julь menən tygel, вəlki əđ həm jaqşь orloq səsev julь menən urazajđь kytərev esen kərəşergə kərək. Вigerək tə вьjьl jьl qoro kilev menən arьş orloqo vaq вuldь. Вьna şunьŋ esen də ytkən jьldarqa qaraqanda вьjьl arьş səsev nurmahь вer əđ kəmergə tejeş вula. Ləkin səseləhe arьştьŋ sьqьşь jaqьna вьjьl nьq iqtiвar itergə kərək.

Вetə orloq tađartьlhьn

Orloqtarđь jaqşьrtьrqa məmkin. Şunьŋ esen unь maşina, terejer menən tađartьrqa həm səsьv alđьnan sьqьştarьn hьnap qararqa kərək. Orloq tađartьv eşe xəđer yk təmam вulьrqa tejeş. Вeđđə tađartqьs maşinalar jetərlek tygel. Şuqa kyrə hər avьlda вigerək tə kalxuzdarda orloq tađartьvđь вerense planqa qujьp, вrigada ojoştororqa, terəjerđərđe ədləkhəd eşləvđe tə'min itergə kərək. Orloq tađartqanda tyвəndəge kyreneştərgə iqtiвar itelhen:

1—Вer tərlə orloq вaşqa tərləgə quşьlmahьn. Məĥalan: şul uq arьş вer nisə surt вulьrqa məmkin, surtь—surtь menən ajьrьp tađartьlhьn.

2—Tađartьlqan orloqto kimereges xəşərəttərđən (sьsqan, qomaqtardan) haqlanhьn.

3—Nasar, sьqьşь tyвən, jeveş orloqtar menən jaqşь orloqtarđь вergə quşmaĥqa. hər qajhьhьn ajьrьm səsterergə kərək.

4—Kəđgə səsev esen orloqtoŋ kalxuz jerenə jetev, jetməjəsəgen iĥəplərgə, timək hər вer tađartьlqan orloqto ylsəp вarьrqa, jetməhə taвьv sarahьn kyrergə kərək. Şulaj uq tađartqьs maşinalarđan tulь, dereĥ fajđalanьvđa вik məhim eş. Şuqa kyrə вьl eşkə ajьrьvsa kyđətselek itergə. Вer urьnda orloq tađartьlьp вetəv menən maşinalar вer genə kən də вuş ultьrtьlmaj, вaşqa avьldarqa ođatьlьrqa tejeş. Tađartьv eşe uŋьşlь вarhьn esen вrigada—вrigada menən kalxuz—kalxuz menən jəki jaŋqьđ xuzalьqtar menən satsejalizem jarьşь aвьrqa kərək.

Qьđqahь, вьjьlqь kəđgə səsevđə вer genə kilagram da orloq tađartьlmaj səselməhen.

Agranum: Ə. ƏXTƏMEF.

„вer sintnir igen də casnikko kitməhen!"

(Yđək kəmitəte)

600 Вot igen tapşьrьldь

„Qьđьl вajraq" kalxuzь aqzalarь (Şişmə təвəge Qara Jaqup səvite) yđđərenə tigən 1000 sintnir igen tapşьrьv zadanejəhьn 1 meŋ 70 sintnir itep qaвul ittelər. Jaŋь plandь qotlap đur вer qьđьl aвuz tədenələr. Aвuzqa 600 вot igen halьndь.

Kalxuzsьlar yđđəreneŋ dejəm jьjьlьş qararđarь menən plandь yđ vaqьtьnan alda ytəp sьqarqa hyđ вirələr.

M. Qaleje.

300 sintnir igen həm 2 meŋ 600 humlьq sal tapşьrьldь

BLAQAVIŞŞIN təвəge „Linin iĥtəlege" kalxuzь вьjьlqь urazajđьŋ вerense paratь itep đur вer qьđьl aвuz ojoştorđo. 600 вot igen həm 2 meŋ 600 humlьq вal tapşьrđь.

M. Nəqim

133 sintnir

NURIMAN təвəge Iĥke Isaj səvitendə olo qьđьl aвuz tədəlep 133 sintnir igen xəkymətkə tapşьrьldь. Igen tapşьrьv eştəre jaqşь вara.

BIKTAŞ.

Igen əđerləv fruntьnьŋ udarniktarь

Başxlipzivsajuzdьŋ Jaŋь avьl вylegendə eşləvse avьl vəkildəre igen əđerləvđə вirelgən zadanejənь 100 pr. tь menən ytəp sьqьv esen yđđəren udarnik itep iqlan ittelər.

Udarnikьlьq isemen qaqьđđaqьna jəşətməĥ esen udarnьj raveşta eşkə вaşlanьlar. Вьl jul вaşqa вylek vəkildəre tarafьnanda qullanьlьrqa tejeş.

Q. Q. ƏMIRXANЬF.

360 sintnirqa igen zadanejəhь qaвul iteldə

ŞIŞMƏ təвəge, Arьĥlan avьlь „Marьs" kalxuzь aqzalarь xəkymətkə igen tapşьrьv esen 360 sintnir zadanejə qaвul itte. Yđ qararьn vaqьtьnda tulьhь menən ytəp sьqarьv esen qьđьv eşkə kereşte.

MURZAGILDINA.

1415 sintnir əđerlənde

ŞIŞMƏ təвək xlipzivsajuz вylege igen qaвul itevgə tulьhь menən əđer. Skьlattar jetərlek. Şişmə təвək xlipzivsajuzь вujьnsa вьjьl 59 meŋ 460 sintnir igen əđerlənergə tejeş. 5 nse avqьsqa tiklem вьnьŋ 1 meŋ 415,15 sintnirь əđerlənde. Igen əđerləvđə hər вer avьl səvitenə ajьrьm vəkildər вerketelgən. Igen əđerləv planьn 1 nse sintəвergə 100 pr. tь menən ytep вetərgə tigən qarar sьqarьldь.

65 sintnir qarьşьlav planь

ŞIŞMƏ təвəge „Jeŋev" kalxuzь igen əđerləv zadanejəhьn 65 sintnir qarьşьlav planь menən qaвul itte.

Xəđer inde şunьŋ 823 sintnirьn tapşьrьp zadanejənь 35 pr. qa ytəne. Вetə plan 20 nse avqьsqa 100 pr. tь menən ytəlep вetəsək.

IGEN ƏĐER LƏVĐE

KADЬRDAR MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ

Qajhь вer təвəktərđə igen aвuzdarь inə вaşlaha la, Başxlipziv sajuzdьŋ igen əđerləv kampanejəhьn uđqarьrqa əđerlege tyвən. Вigerək tə instruktьrdar jeteşməj. Unda 22 instruktьr urьnьna nej вarь 8 keşe eşləj. VKP (в) Başaвkumь qararь вujьnsa parteja həm kamsamul aqzalarьna igen əđerləv kampanejəhь вetkəngə tiklem eşləv esen Ɵfənən 40 keşe, rajun aktiftarьnan 70 keşe вirelergə tejeş ine. Ləkin вegengə kəndə ulardan nej вarь 37 keşe вirelde.

Urьndarđa Aвkum qararьnьŋ nisek ytələve turahьnda məqlymət juq. Вьl eşkə вigerək tə Qьrqьđ mejəkə təвəge əhmejət вirməj. Təвək kyləmendə jəmə qət eşe alьp вarьlmaj. Igen əđerləv vəkildəre вildələnməgən. Əgərđə eştər вaşqa təвəktərđə lə oşolaj tota torqan вulвa; yđ вarьsьn ytavđa təвək igen əđerləv apparattarь keshed вulasaqtar. Aвkumdьŋ şul uq qararь вujьnsa Xeđmət Kamisarejatь 24 saqət esendə Ɵfənən 20 вuxaltir, 23 iĥəpse maвlizavajt itep, şulardь təвək igen əđerləv punkьttarьna jeвərergə tejeş ine. Ləkin ul oşo kəngə tiklem nej вarь 8 вuxaltir, 18 iĥəpse genə jeвərđe. Вьl eşkə вigerək tə Başsajuz, Başgiz, Juz—Ural—Lis həm вaşqalar haiqьn qaranьlar. Əgərđə igen əđerləv punkьttarь iĥəpselər menən kərək tiklem tə'min itelə almajdar ikən ul vaqьtta ytkən jьldaqь kəmselektər вьjьlda qaвatlanasaq. Ytkən jьl vaqьtьnda iĥəp eştəre вarmav səвəple вik kyp təвəktər igen əđerləv eşeneŋ вarьşь turahьnda dereĥ məqlymət вirə almanьlar.

15 nse ejjyldən 1 nse avqьsqa tiklem Başxlipziv sajuz sistimahь 200 keşene igen qaвul itevselər kurьsьnan ytkərergə tejeş ine. Ləkin kyp təвəktərđəŋ вьqa haiqьn qarap, kərəkle keşelərđe jeвərməvđəre arqahьnda plan tulьhь menən ytələ almanь. Dəvləkən: 52 keşe urьnьna nej вarь 18 keşe, Вerə: 55 urьnьna 26 keşe jeвərđe. Dyrt—ejlə, Krasna kam, Tapurin, Вlagavişşin, Qьrmьĥqalь, Nuriman, Şişmə, Tujmazь şulaj uq вaşqa вik kyp təвəktər вьl kurьsqa вer genə keşelə jeвərmənelər.

Həđəmtə lə 200 keşe urьnьna ni вarhь 100 genə keşe sьqarьldь. Xəđer kurьs ytkərep torerqa vaqьt juq. Şunьŋ esendə əđerlege вulmaqan keşelər eşləgən punkьttarqa instruktьrdar jeвərep ulardь eşkə øjrətergə.

Igen əđerləvđə udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь kiŋ təвə alьrqa tejeş. Başqortostan вьjьlda uđqan jьldardaqь kevek вeren selekte alьrqa tejeş.

Q. Q. ƏMIRXANЬF.

BERENSE II SIBIRKAMBAJЬNЬ SЬQTЬ

JAŊЬ—SIBIR, 30 nsь ejjyldə, jəş вelgestər, eşse—udarniktar tarafьnan вerense Siвir hьnav kamвajьnь sьqarьldь. Oşo kəndərđə kamвajьn qьrda hьnalьp qaralasaq.

TƏN JAQ KAFKAZ MTS HЬ UŊЬŞ JЬJNAVĐЬ UŊЬŞLЬ ВƏTƏRĐƏ

MƏSKƏV, 11. Tən jaq Kafkaz MTS hь 15—20 kən esendə uŋьşlь raveştə orloq igendəren jьjnap вetərđə. Xəđer unlaqan MTS yđđəreneŋ traktьr parktarьn safxuz həm kalxuz qьrdarьna jarđamqa jeвərđelər

BƏTƏ TSIXTAR, STANUKTAR BUJLAP SATSEJALIZEM HƏZYMENƏ

ZAVЬT, FABRIK, RUDNIK, ŞAXTЬLARĐA PRAMFIN PLAN YTƏLEŞE ƏSƏN KƏRƏŞ—

BAŞQORTOSTANDЬ AGRAR ILDƏN, INDYSTREJAL AGRAR ILGƏ ƏJLƏNDEREYGƏ BERĐƏN BER QƏMƏL I SARALARĐAN HANALA.

URAL—KYZBAS PRABLIMAHЬN XƏL ITKƏNDƏ, BƏTƏ FRUNT BUJLAP SATSEJALIZEM TULQЬNЬN TAQЬLA NЬQЬRAQ KYTƏREV, PRAMFINPLAN YTƏLEŞENƏ TOTQARLЬQ ITKƏN HƏR TƏRLƏ QARЬŞЬLЬQTARĐЬ RƏIXMHEĐ RƏVEŞTƏ TUQMAV KƏN TƏRTIBENEŊ YĐƏGENDƏ JATЬRQA TEJEŞ

I-DƏVLƏT ZAVЬTЬ ĐUR BOROLŞ JA HARQJA TEJEŞ

Zavьttь ratsьjanallaştьrьv đur juqal tьvđđarđь dəterəsək.

Өfəlage 1-dəvlət mixanika zavьtьnda iptəş Stalindьn xuzalьq eştəren jaŋьnan qorov təŋgəlendəge telməren tikşerev, zavьttьŋ eş qujlьşьndaqь jaŋьlьş jaqtarđь həm eştə ədəkləktər tьvđьrьvqa alьp barqan təp səвəptərđe asьvqa đur məmkinlektər birđe Stalin telməre aktif menən tikşerelgəndən huŋ ajьrьm tsixtarqa kysə, tsixtarđa tikşerelgəndən huŋ dəjəm jьjьlьşqa sьqarьla. Jьjьlьştьŋ qararь—zavьttaqь-eşheđ torovđarьđь вətərev əsən zavьttь adnalьq eş kenənə kyserev təqim itelə.

Zavьt вerense avqьstan вaşlap 7kenlək eş adnahьna kysərgə вuldь. 1—nse dəvlət zavьtьnьŋ вəgenqə eş şaraitьnda вьl şulaj вulьrqa tejeş ine lə, sənki zavьttь adnalьq eş kenənə kysergə məzвyr itkən вik məhim kankerit səвəptər вar.

Өđləkheđ eş adnahь menən eşləgəndə esselərđeŋ hanьn 25 pr. qa arttьrьrqa kərək həm kvalifikatsejəle eşselər talap itelə. Şulaj uq zavьtta mixanizatsejə jetərlek вaћqьsqa qujьlmaqan. Şul arqala stanuktarđьŋ qajhьlarь kən hajьn eşheđ toralar. Өđləkheđ eş adnahьnda eşselərđeŋ hər kən hajьn 5 tən 4 eləşe genə eşləj. Ə maşinalar şul uq kəs menən genə eşləgəngə ajqa 5-6 kən eş kesən juqaltalar. Şulaj itep eşləp sьqarьvđь kytərevgə ajaq sala torqan taqьla 3 đur mamint kilep sьqa.

1—Jaqьv malirjalь 20 pr. artьq sarьf itelə. 2-maşinalar fajđahьđqa eşləp toralar. 3-вaşqa kenđər вuş вulmaqanqa eş vaqьtьnda maşinalarđь tuqratьp rimunt jahav əsən вaşqarьv. Eşləp sьqarьvđь kytərevđə вьna вьl əs təp mamint xəđerge şarttar esendə đur totqarlьq jahajđar. Zavьttь adnalьq eş kenənə kysergəndə вeđ tyвəndəge summalarđь juqaltьvđan qotolasaqвьđ (вьnda iŋ məhim tsixtar alьnalar).

1) Mixanicski tsixqta 8076 hum
2) Kyznis tsixьnda 2,514 hum
3) Majlav tsixьnda 1.238„—"
4) Yisav sixьnda 900. Вarьhь 12,728 hum saf aqsa вulasaq.

Şunьŋ əћtenə zavьttaqь eşselərđeŋ stanuktarqa вerketelmavđəre, stanuktar menən вulqan məqəmələneŋ nasar qujьlьvь zavьtta eşheđ torovđarьđь tьvđьrqan. Adnalьq eş kenənə kysev ana şul juqarьla hanalqan jeteşheđlek, avьrьv urьndarđь вəterev julьnda вaşlanqan qəməlej saralarđьŋ вerhe вulьp hanalalar.

3—nse avqьsta вьl eşteŋ 3 kenlək təzriвəhenə jomqaq jahaqanda, mastirđar, eştə вik đur qьna hьnьlьş вulьvьn kyrhətələr. Ləkin avqьs ajьnьn planь hər stanukka jetkerelməgən, esselər вьnь вik nьq talap itələr.

DƏJƏM HƏĐƏMTƏ URЬNЬNDA ŞUNЬ ƏJTERGƏ KƏRƏK: adnalьq eş kenənə kysevgə zavьttьŋ əđerlege jetərlek tygel. Zavьt 1931—nse jьldьŋ вerense jartьhьnda вaqьr eretevđə yđenə teşev xaqьn 6,6 pr. qa teşərhə lə, sujьn eretevđə yđenə teşev xaqьn 11 pr. qa juqarь kytərelgən. Plan вujьnsa вaqьr 1,36 pr. qa sujьn 2,08 pr. qa teşərgə tejeş. Вaqьr eretev ejjyl planь 174 pr. qa ytəlde. Sujьn nej вarь 68 pr. qa ytəlgən. Xəđer xəl itkes jьl вetegə 5 kenə aj vaqьt qaldь. Вьl aj esendə вeđ zavьttaqь ədəkləktərđe qaplap вeterergə, zavьttь ədləkheđ eş adnahьna kysevgə nьqlь əđerlek alьp вarьrqa kərək вulasaq. Вьnьŋ əsən вegendən yk tyвəndəge saralarqa totonorqa:

1—Zavьtta kvalifikatsejəle essələr kađьrьn tuplarqa. Aqьlьvьlьqqa qarşь kerəşte kesəjtergə, „tixnika massьqa" tigən lozuŋьnь tormoşqa atqarьv julь menən eşlərgə.

2—Zavьttьŋ eşləp sьqarьv nurmahьn kytərevgə totqarlьq itkən hər tərle vaq nəmələr eşləp sьqarьv, rimunttar jahavđь qьвьqartьrqa. Rimunttar həm вaşqa nəmələr eşləvđe вaşqa masterskujđarqa tapşьrьp, zavьttьŋ dəvmələn kiŋəjtergə.

3—Zavьttьŋ teđeləşe—maşina stanuktar—вik iћkergən, unь jaŋьrtьvđь tid arala qьвьvlatьrqa.

4—Вetə tsixtarđь xuzalьq iћəвenə kysevđe tiđlətergə.

Tixnik:—Q. Təkəjef.

JETƏKSELEK JUQ.

EŞ KƏSƏ DOROЋFAJDALANЬLMAJ

Ojoşmalar jaŋь şarttarqa yđləşməgəndər

Вajmaq—Вaşqortostan tav sənaqəttəre—вigerək tə teћlə mital вajlьqь menən tarix вitendə ajьrьm urьn alqan məqđan usaqtarьnьŋ вerehe.

Вьna heđgə Jolalь rudnigь, вьnda kalsidan rudahь sьqarьla. Ul yđeneŋ sənaqət planь вujьnsa 31 nse jьldьŋ вerense kvartalьnda 4406 tunna вaqr rudahь sьqarьp zadanjanь 93,7 pr. qa ytəgən вulha, ikense kvartalda nej вarь 73,2 pr. qa qьna tuqtaqan.

III kvartalda 9700 tunna sьqarьlьrqa tejeş вulьp, вьnьŋ esenən ejjyl eləşenə 2800 tunna teşə. Вьl ajđьŋ 25 nə tiklem 1648 tunna sьqьrьlьp, planь 74 pr. ytələ.

Yrđə kyrhəteigən fakttar Jolalь rudnigьnda, ədəkləktərđeŋ sistlimlь (hər ajđa) вula kilevenь kyrhətə.

Вьnьŋ səвəвe nəmə lə huŋ

In вerense səвəвe sənəqətteŋ yđendə eş kestərenen jeteşməve menən вergə, вulqan kestərđe ratsjanal rəveştə fajđalana вelməvđə, parteja jəcəjkəhenən alьp rudkumdьŋ iŋ tyвən zvinalarьna tiklem jetəkselek eştə reneŋ tejeşle nəktəhənə qujьlmavьnda tejergə kərək.

Sənəqəttəge ədəkləktə вeterev fruntьnda kamsamul həm prafsajuz ojoşmahь yđ aqzalarь həm qemymən esselər arahьnda anlatьv—əndəv eştəre вigerəktə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь kytərergə tejeş вulhalar da, вьl təŋgəldə eşləngən eştər kyrenməj. Вьlarđьŋ ikehe lə qojroqta həjrələ, tik вьl turala jarьşь dugьvьrđarь tedəv eşe, „jarьş, udarsьlьq kərək" tip avьđ aşьp herən halьvdan вaşqa вer nəmələ eşləməjđər.

Eşselər arahьnda—yđ telavđəre вujьnsa udarsьlьqqa jađьlьvsьlar, yđ ara jarьş dugьvьrđarь teđəvđərđə juq tygel. Ləkin вьlarđьŋ kenđəlek eştərendə aldan torop jetəkselek itev, teđəlgən dugьvьrđarđь вьqa tiklem tikşerevđər вulmaqan.

Rudnik međire Lyвişkindeŋ əjteve вujьnsa jarьş dugьvьrđarьnьŋ ytəleştəre 33 menən 65 pr. arahьnda həjrələlər.

400 eş kenə juqalqan

Qьђqa vaqьt esendə juqaltьv, eş kenđəren juqqa sьqarьv đarđьŋ handarь đur вulha la unьŋ təp səвəptəren tikşerev, вьqa qarşьь eş saralarьn kyrev rudkum tarafьnan eşlənməgən. Вьl qaraştar hamanda davam itə əle. 3—4 tər kən вujьna eşkə sьqmaj ədləkheđ praguldar jahavsьlarqa tejeşle saralar qullanьlmaqan.

Вulqan məmkinlektərđe fajđalanmajđar

Plandakyrhətelgənsə, rudnikkə ejjyl ajь (111 kvartal) əsən 208 eşse kərək. Xəđerge kendə 153 keşe eşləj. Вьnьŋ esenən qatьn qьđđar 15. rudnikta qatьn qьđ həm jəş kestərđe fajđalanqandaj vaganitkalarđь qьvьvsь, maişlavsь həm padjumnaj kevek eştər вulha la, вьnda ularđь fajđalьv rudkum idara həm prafsajuz tarafьnan ujlanmaqan. Вьndaj eşte eşləvselər вulmav səвəple şaxtalar zaвujđa ykertep eşlər dəj jegettər va ganitkalar qьvьp maşinalar (majlьv) menən вulьp jerəjđər.

Вьlarđьŋ yđđərenendə şaxtьqa teşep eşləvgə dərttəre kətkəndəndə artьq đur, tik əđ genə imeş xəвərđeŋ вulьvьn rexsət iteleven genə kətep jerəjđər.

Şundaj jenel eşkə fajđalanqandaj kestər rudniktьŋ yđendə eşləvse şaxtjur esselərenđeŋ qəjləhe вigerək tə 18 menən 35 jəştər arahьndaqь qatьn-qьđđar hanap вetərgeheđ. Вьlarđьŋ kyвehe вer qajđala eşləməj tik şaxtь tirələrendə jerəv, jort aldarьnda tik ultьrьv menən kən ytkərələr.

Esse qatьn—qьđđarь вerəj jenel eş вulha, вeđđə eşlər inek tigən teləktərendə вelderələr. Ləkin ularđь eşkə ьlьqtьrьv xəkymətteŋ вьl təŋgəldə sьqarqan qararьn tormoşqa atqarьvqa вar maq arqьь qьna qaraqandar.

Вьlarđa yđ sənəqəttəren əjrənev—tikşerev eştəre kərək вulqandan вik kyp dərəзə lə tyвən tora.

Ə. FƏJZEJ.

Jegəze Kamarav razvidkahь Вajmaq Tyвə şaxtьlarьnan 10 вuravcik mastir horaj:

RAZVITKA EŞSELƏRE ƏSƏN TORLAQ HƏM TƏĐƏLƏŞ ƏSƏN 100 BALTA ƏЋTALARЬ JEBƏRELƏ

Jegəze—Kamarav rəzvidkahьna вurlav mastirđarь həm qemymən kvalifikatsejalь eşselər jeteşmajđər. Şunьŋ əsən Вaşqortostandьŋ Өiəlage gejalugejə rəzvitkə idarahь Вajmaq Tyвə şaxtalarьnan 10 вuravşik mastir virvavajt itev əsən вer vəkil jəвərə.

Вьndaj mastirđarđь Jegəzeneŋ yđendə əđerləv əsən Өiəlage 40 keşelek S.J.F. kurьsьn kysetelə. Вьlar esenən şaxtьqa вuravşik mastirđar həm вaşqa вelgestər sьqarьlasaq.

Вegəngə kendə Jegəze—Kamaravđьŋ yđendə teđeləş eştəre вigerəktə eşselər əsən dəjəm jataqtar jeteşterev eşe nasar tora. Вьnьŋ əsən 12 həm 20 nse avqьs aralarьnda 100 вalta oћtahь həm вaşqa mastirđar jeвərelasək.

Razvidka eşendə oşoqa tiklem 9 stanuk eşləp kilhə, xəđer 10 stanuk eşləj вaşlanь həm eşselər arahьnda sdilşinda eşeneŋ nasar torqanlьqьn iћkə alьp, BGKU idarahь fəqət razvidka eşendə sdilşinanь dereћ qullanьv həm xeđmətte dereћ iћəpkə alьv əsən вer вelges kamandiravajt itte.

KADЬRĐAR ƏĐERLƏVĐƏGE JAVAPHЬƏLЬQQA QATЬ ATPUR BIRELHEN

1930—nsь jьldьŋ avqьs ajьnda, kamsamuldьŋ Вaşqortostan Өlka Kəmitəte tarafьnan maвlizavajt itelgən 1000 kamsamuldьŋ 20 he Өfə, вerense dəvlət mixanika zavьtьna вerketelgəjne. Şularđьŋ oşo kendə zavьtta вarь 11 e genə qaldь. 9 đь zavьttь taşlap qastьlar. Вьl tər tipheđlektər həm javaphьđlьqtar qa kem qəjeple huŋ?

Вьl məs'ələ lə вildəle, zavьttьŋ diriksejəhe вetə tixnik pirsanalдarь menən həm jəməqət ojoşmalarьn qəjeplərgə tura kilə. Sənki 1000 se kamsamuldan zavьtqa kilgəndə, ularqa zavьtqa inev furmalnьj meqəmələr, mastirdar, вrigadirđar həm tixniktar tarafьnan ularđьŋ kvalifikatsejəhen arttьrьv turahьnda plan menən eş kyrməv, ularqa əjratev prajьzvudstьvanь yđləşterev şarttarь tьvđьrmav, ularqa zavьtqa inev menən nej əsən manli zavajt itevđəre həm ularđьŋ sənəqəttəge вurьstarь turahьnda anlatmav, ularđьŋ kyp eləşe qasьvqa səвəp вulqandar.

1000 selər xəđer inde 12 aj zavьtta eşləjđər, tьrьşalar da, udarniktarđa. Tixnik jetəkselege вulmav arqahьnda 5 henən вaş qahь əle вulha 2—nse rəzeratkə kytərelə alqanь juq.

1000 selər 12 aj esendə kvalifikatsejə alьv tygel, zavьt idarahьna mujьn tiklem вarьsqa вatqandar. Yđđərenə вirelgən 35 hum eş xaqь aşavđarьnala jetməj. Şul arqala ular zavьttьŋ „aћьravđarь" вulьp əvereigəndər. Eş kejemenən вaşqa kejem dəre вulmaqas zavьt ularqa yđ kassahьnan kejem alьp вirergə məzвyr вuldь. Вьl uŋьşlь jarđam kyreneşe tygel. Вəlkej yđđəreneŋ kvalifikatsejəlarьn juqarьlatьv julь menən yđđərendə matirjal jaqtan tə'min itep, вelemdəre menən udarnьj eş kyrhətergə həm unь ojoştorovđa aldьnqь safta torop eşləp, prajьzvudstьvaqa jarđamlaşьqa tejeştər ine.

Ə ular, 6 ajđa 4 nse rəzratkə kytərelev urьna 12 ajđa 2 nse rəzratkə kytərelə almanьlar. Вьl parteja həm xəkymətteŋ kadьrđar əđerləv diriktivahьn aşьqьs alqarьv tygel, вəlkej uqa qul heltəp qarav. Вaşqort—tatarđan pralitarejat tьvđьrьvđь вətənləj hanqa almav tigən hyđ.

S. D.

JOLALЬ LA TƏĐƏLƏŞ ƏĐƏLƏ

ВAŞKAMВINAT HƏM ВAŞSTRUJ ВЬL TURALA JAVAP ВIRHEN.

Xəkymət qararь—diriktif—pirispiktiftəre вujьnsa Вajmaq rajunь—вigerək tə unьŋ teћlə mital şaxtь—alьn usaqtarьnda вьjьl вik đur tedəv eştəre ytkərelergə tejeş ine.

Dərəћ, вьnьŋ Tyвə—вajqara həm Sibaj kevek rudniktarđa teđəv eştəre вegengə kendə davam itə.

Ləkin planda kyrhətelgən mətdətkə eşləp—teđəp вeterev tikleme kətkən heđemtəne tulьhь menən вirə almaqan kevek, вerđə вaşlanmaqan-urьndarьla juq tygel.

Məћələn—Jolalь rudnigьnda вegengə kengə вer nej tikleme eşlənep вetərgə tejeş вulqan titul teđəv eştəre əle вulha la вaşlanmaqan. Вaşstruj Jolalьla teđəv eştəren ytkərev turahьnda ujlaqanь la həm kilep əjləngəne lə juq.

Вьndaqь xəlьqtar tar maŋlajlь appartunis, Вaşstruj, Вaşkamвinat həm Jolalь rudnigьnьŋ zavьt zamdarь titul isemlege вujьnsa teđəv eştəreneŋ вarmavьna təp səвəp itep, teđəv matirjaldarь həm teđəv esseləreneŋ вulmavđarьn kyrhətkən вulьp, yđđəren şunьŋ kyiətkəhendə ьşьqlanьp—вetə qəjeptən aqlanьp qaimaq вulalar. Teđəv matirjaldarьna, şulaj uq eş kestərenə zakaz triвuvanjalarь вirməvđəren iћkə almajđar.

Вьlar, oşo eşkə əđerlek kyrev mələndə вerense nəvвətta eşlənəhe eştərđeŋ вerehen də eşləməgəndər. Şunьŋ arqahьnda вьl təŋgəldəge teđəv eştəre əđəlgən.

Titul pragrammahьnьn əđələve, Jolalь rudnigьnda ytkərelahe gigant teđələştərđen вaşlanqьs eşteŋ вarmavьn kyrhatha, ikensenən вьnьŋ Jolalьnьŋ 32 nse jьlqa qarata teđəgən sənaqət planьnьŋ ytəleşen qorqьnьs aђtьna qaldьra. Вьqa đur uŋajhьđlьqtar tьvđьra.

Xəđerge kendə planda kyrhətelgəndən tьş tik xuzalьq (Jolalьnьŋ yđendə) julь вujьnsa qьna вer nej tiklem teđəv eştəre вara. Rudniktьŋ međireneŋ əjtəve вujьnsa, вьndaqь eşselar əsən yktəвergə tiklem 32 kvartir eşlənep вetkən вulьrqa tejeş. Ləkin вьnda la teđəv eşe qəfev itelməћlek rəveştə əkren вara. Əgər şul timp menən вarha, вьlarđa titul xəlendə qalasaq:

Teđəv planьn tulьhь menən ytkərgən xosusejattala Jolalь esselərenəŋ 50 pr. samahь qьna torlaq menən tə'min itelasək. Qalqandarь əsən taqь la aşьqьs saralar kyrev məs'ylejəte rudkum—Вaşkamвinat əћtendə qala.

Yrđə kyrhətelgəndən вaşqa şul uq rudniktə jaŋь halьna вaşlaqan mejeş həm hava almaştьrqьstar ejjyl ajьnda eşləj вaşlarqarqa tejeş вulha la, вьlar jartь julda qalqandar.

Вьnda вьl kyrneştər tejeşle urqьndarđьŋ aşьqьs həm iŋ huŋqь saralarьn talap itə.

Ə. FƏJZEJ (JOLALЬ)

15—AVQЬSTA 1-NSE ВƏTƏ ВAŞQORTOSTAN INIRGITEKƏ SJЬZЬ ASЬLA

KƏN TƏRTIВENDƏ

1) Ural—Kyzвas kamвinatь həm Вaşqortostandь indysterejəlaşterev praвlimahь (Вaşqortostan Y.K.K. kəmisejəhe daklatь) turahьnda.

2) S'jьzqa tiklem Вaşqortostan inirgejə xuzalьqьnьŋ toroşo turahьnda (daklatsь ojoştorov kəmitətenən).

3) Вaşqortostanda gidra risursьlar turahьnda (gidra ilektris stьruj rəise daklatь)

4) Kymer turahьnda (daklat ВSSRU idarahьnan)

5) Turьf turahьnda (daklatsь Вaşqortostan fənnej—tikşerev institutь).

6) Utьndьŋ jaqьv matirejalь вulьv jəhətenən əhəmejəte. (Juz—Urallis daklatь)

7) Nifet turahьnda (Ural nifet daklatь).

8) Вaşqortostandь iliktirikləşterevđə вulqan 1—gipatyzələr turahьnda (ojoştorov вojorahь daklatь).

9) Kamsamul həm kadьr əsən kerəş (Kamsamul Өlkə Kəmitəte daklatь).

SEJЬZ SIKSEJƏHENDƏ ВULASAQ DAKLATTAR.

Вaşqortostan sənəqəte yћeşe turahьnda pirispiktivələr həm uqa kərək вulqan ilikterik kesə turahьnda (В.S.S.N.X. daklatь)

2) Вaşqortostan avьl xuzalьqьnьŋ rikanstruklaşьvь həm unь inirgejə menən tə'min itev pirispiktivalarь turahьnda (daklatşiktar gasplan, Narkamzim həm iliktersajuz).

3) Kammna xuzalьqь: qalalar yћeşe, jaŋь qalalar teđəv həm вaşqalar turahьnda (Вaş Kamxuz daklatь)

4) Transpьrt teđəv eştəre həm unь iliktirikləşterev turahьnda вulqan pirispiktivalar turahьnda, (Вaşzildur daklatь)

OJOŞTOROV KƏMITƏTE

MAGNITSTRUJ NINDƏJ GIGANT?

Magnit struj gigantьn teđəv prajьktь вer nisə tapqьr yđgərđe inde. Вer vaqьt unьŋ prajьktь jьlqa 1,100,000 tunna sujьn вirerlek đurlьqta itep əđerləngəjne. Kyp tə ytməћtən unь 1,600,000 tunna sujьn вirerlek đurlьqta jahap, iћke prajьkttь вođđolar. Axьrđan kilep вьl prajьktta yđgərđe. Xəđer ul вerense prajьktqa qaraqanda, ike tapqьrđaŋ đa artьq itep teđəlgən prajьkt вujьnsa halьna. Вьl huŋqь prajьkt вujьnsa Magnit struj jьlqa 2,5000,000 (4 miljunqa tiklem kytərev menən) sujьn həm 2,100,000 tunna əđerləngən tərlə mital, pradukтьlar вirergə tejeş.

Unda вarьhь 8 dumna вulasaq. Вьl dumnalar yđđəreneŋ đurlьqtarь, kəsləlektəre menən donja kyləmendə đur dumnalardan hanalalar, вerense ike dumna вьjьl—вerense yktəвergə xutqa jeвərelergə tejeştər.

Magnit strujđa вəgen вetə kəs, вetə iqtiвar, oşo ike dumnanь srugьna jeвərev, Yđək Kəmitət prikazьn ytəv əsən qujьlqan. Ular jeвərelələr, hyđ вьnda ul turala tygel. Hyđ вьnđa, вьna oşo dumnalarđьŋ kesləleqendə, вьna şul ВERENSE YKTƏВERQƏ JEВƏRELƏ TORQAN ВERENSE IKE DUMNANЬŊ ВƏQƏNQƏ URALDAQЬ 331 DUMNA ВIRQƏN SUJЬNDЬ ВIRƏ ALЬVĐARЬNDA!

Magnit struj—вьna oşolaj, ike dumnalь вьjьlqь Magnit struj yđe genə вetə Ural, yđe genə 331 dumna!

Oşolaj itep вьjьlqь həm kiləsəktə Magnit struj, вik đur gigant. Unьŋ şikelle gigantar вeđđeŋ səvittər sajuzь kyləmendə juq əle.

Magnit strujđь kyp kenə gəzit, zurnaldarda həm вer kitapqa la đurlьq jaqьnan ikense urьnda tora tip jađalar. Ləkin eş вit вьlaj: donjala iŋ kəsle iћəplengən zavьt Amirikala „Giri—Jyngil" zavьtь iћəplənə, вьl zavьt jьl вujь ike jarьm miljun tunna sujьn вirerlek đurlьqta (jaqni Magnit struj saqlь) itep eşləngən. Ulardьŋ tixnik jaqьnan teđeləştəre вer tejerlek. Вьna şuqa kyrə lə „Giri—Jyngil" zavьtьn вerense urьnqa qujьrqa tygel. Magnit strujqa kankyrint itep qujьrqa kərək. Kankyrint вer jaqta: ikehe lə 2,5 miljun tunna sujьn sьqarьrlьq itep eşləngəndər. Ləkin 2,4 miljun itep eşlətev yđe вer nəmə, eşləp sьqarьv вetənləj ikense nəmə. Magnit struj tixnik jaqьnan Amirikalaqь „Giri—Jyngil" zavьttarьna tiŋdəş, ləkin eşləp sьqarьv jaqьnan ulardan əћtən вulqan qara mitallurgejə gigantь, tigən hyđ вulьp sьqa.

Dumnalar, kykes Mejestəre Martьndar.

Jaŋь tip gigant zavьttar, yđđərenə kərək вulqan вetə nəmələrđe, yđđərendə jahaj alьrlьq, вaşqalarqa „eşe teşməћlek" itep halьnalar. Вьndaj tip mitallurgejə zavьttarь yđđəre вaş əjlənderges qatlamlь вulьv qa qaramaћtan, unda вulqan вetə tarmaqtar вer—вerhenə вik nьq вəjlənep, вer—вerhenə jarđam itarlek, вerhe fajđalana almaj torqan kestə, əđ həm вaşqa şundaj nəmələrđe ikenselərgə вirep fajđalanьrlьq itep jahalalar.

Magnit struj вьna şundaj tixnikəneŋ huŋqь horavь вujьnsa eşlənə torqan jaŋь gigant. Kyznitski kymerenən, вaşqa unьŋda, вaşqalarqa artьq „eşe teşmajəsək", „jalьnmajasaq".

Rudanan sujьn alьv əsən kəs kərək. Вьl kəs kyznitskidən kilgən kymerđə вar. Unьŋ yđendə вьna вьl kymerđən kəs alьv pridprejatejələre, вьl kykeşte ajьrьv, stalivarnьj martindarda stal jahav əsən kərək вulqan gazdar, oşo uq вik kyp tərle gazdarđь şulaj uq zavьttьŋ yđe əsən kərək qьjвatlь praduksejalar, ajьrьv urьndarь-вaş əjlənderges ximicski faвriktar—kyksxiraniat, kyks rudalarđь, kymerđərđe kərək urьnqa mixanizemsьlar jarđəmendə вirev, tejəv, вuşatьv, maşinalarđь, maturđarđь xutqa jeвərev, prakatnьj standar həm вaşqalarđь kərəkle inirgejə menən tə'min itev əsən kərək вulqan, iliktirik stansalarь, taqь şundaj вik kyptər, unьŋ yđenə halьna həm halьnasaqtar. Magnit struj nej saqlь qьna qatlamlь вulьvьna [qaramaћtan yđenə kərək вulqan, nəmələrđeŋ вarьhьnda tejerlek yđe əđerləjəsək, yđe вik qatlamlь, ləkin fajđalanьrlьq nəmələrđe ərəm itməj. Вer—вerhenə вirep fajđalanьvsь вer „serle mixanizem" вulasaq. Dumna, martin, Kykes, Xim kanвinat, ilikterik stansalarь, prakattar вer—вerhenə вəjləneşle itep, вer—вerhenə jarđam itərlek, вerehe fajđalana almaqan nəmələrđe, ikenseнe fajđalana alьrlьq, itep teđeləsəktər.

Вьlar yđđəre đurlьq—kesləlek jaqьnan, вik đur həm kəslə, han jaqьnan kyp itep eşlənələr.

Unda, juqarьla əjtep ytkənsə —8 dumna teđelə, вьl 8 dumna đur kəslə вulьv jaqьnan dənja kyləmendə iŋ đur halьnqan dumnalar eratenə inələr. Məћələn: вeđđeŋ ten jaqtaqь dumnalarьвьđđьn iŋ đurdarь jьlqa 850 meŋ tunna sujьn вirerlek itp jahalqandar. Magnitstruj dumnalarь hər qajhь təvlekkə meŋ jarьm tuna sujьn вirerlek ite-

jahalalar. Ikelatə—durьraq, ikelətə kəslərək tigən hyđ.

2,5 miljun tunna sujьndь sьqarьv əsən 2,750,000 tunna, kyks kərək. Вьna вьl kykste вirev əsən unьŋ yđendə 450 kyks mejestərə teđelələr.

Dumnalarđan sьqqan sujьn, martin mejestərendə eşlənə. Magnit strujđa вьna вьndaj mejestər 28 вulьp, sujьn sьqarьv kəsajə вarqan hajьn, вьl mə... estarđa işəjtelə вarьp, 42—43 kə jetkerelasəktər.

Вьna вьlarđьŋ вarьhь əsən da đur inirgejə kərək. Вьl inirgəjəne, ələttə iliktr stansalarь вirəsəktər. Xəđer unda ike vaqьtlь iliktirik stansahь eşləj. sintəвerđeŋ 15 nə Yđək iliktirik stansahь elgərergə tejeş. Вьl Silaвe stansahь menən вəjləngən, rajun stansahь вulьp, Вilarat həm вaşqa sənəqət tarmaqtarьna kəs вirəsək. Unьŋ kesə xəđergə 280 miŋ kilavatqa hanala. Ləkin ul kesəjtelə вarьrqa 500 meŋ kilavatqa jetkerelergə tejeş. Вьna вьl yđe вer nisə struj.!

Tavđan dumnaqa saqlь.

Ilde mital menən tə'min itevđə đur ryl totovsь Magenit struj вer вatьr вьl вer jaq,...unьŋ ikense вik đur əhəmejatle jaqь вar. Вьnьhь unьŋ rudaqa вajlьqь.

Magenit struj dumnalarь əsən kərək вulqan ruda вazahь magnit tavь. Вьl tav yđe dyrt tavđan. Dərəвərəgə вejeklektə lə kiŋlktələ đur вulm qan iđmə tav đarь: Jьraq tav, Jezufka, Atas, Ajđarlь tavđarьnan tora. Вьl tavđarđьŋ kiŋlege, kyləme вarьhь 25 kvadьrat mitьrđanda artmavьna qaramaћtan, ruda вajlьqь jaqьnan donjalaqь iŋ вaj urьndar rətenən iћəplənə. Ular đa Ukrajnalaqь danlь Kerivejruk passejeneneŋ..... dyrttən ... eləşə tiklem вajlьq, jəki ikense tərlə əjtkəndə, 300, miljun tunna ruda zapasь вar. Magnitagurski dumnalarь tulьhь menən eşləngən saqta, вьl ruda ul dumnalarđь 50 jьlqa tiklem tə'min itə alasaq.

Kerivej Ruk passijьnьnan ul вik əhəmejətle jaqь menən ajьrьla: Kərjvej Ruk đa rudanь şaxtalar jahav julь menen sьqaralar, вьnьŋ əsən вik kyp qoralдar mixanizemdar talap itelə Magnitta вьlaj tygel. Вьnda ruda tav əћtendə jata. Magnit tavь totoşo menən tejərlek timer tav. Şunьŋ əsən вьnda şaxtьlar qađьv talap itelməj. Həm вьl Kerivej Ruk da kyrenməgən kyreneştərđe Magnitta kyrergə məmkin: Вьnda ruda şartlatьvđar həm ikskvatьr jarđamь menən sьqarьla.

Вьndaj jul menən sьqarьlqan ruda, ələttə вьl ere. Kəslə şartlavđar—ular yđđəre вer tavđь ikenselaj əjlənderep halalar. Ləkin dumnaqa rudanь вьl xəldə вirməjđər, dumnaqa вirev əsən unь iŋ вaşta vaqlarь, unan huŋ jьvarqa, fajađahьđ toqomdarđan tađartьrqa kərək.

Вьna вьlarđь ytəv əsən unda đurlьq jaqьnan вer ildələ вulmaqan səqətenə вer vagun—60 tunna rudanь vaqlap sьqara alьrlьq ruda vaqlav faвrik həm ruda jьvьvsь faвriktar teđelə.

Unda satsejalizem qalahь

Satsejalizem Magnitsrujđa eşləvse 120 meŋ essene urьnlaştьrьrlьq itep halьna. Qala laqь jaŋь, jaqşь dyrtər qatlь torovəsən uŋajlь kurpьstar qьna вulasaq. Satsejalizem qalahьnda вik kyp aşxanalar xatta kurpьhajьn, вalalar ucirizdinejələre tygel aşav urьndarь, вerense, ikense вaћqьs urta, juqarь tip məktəptər, tərlə kyŋel asьv urьndarь həm вaşqalar вulasaq. Вьjьl вьl qalanь teđəv əsən 30 miljun hum aqsa вylende

Qala halьna вaşlaqan həm jaqşь uq qьna halьnqan inde. Əl jaŋьnan jaŋь kurpьstar вaş kytərə kilələr. Ləkin əkeren вerense ikense kvartaldarđa вetenləj əkeren teđeldə.

Yktəвer вaşьnda вirelәsəkđ umnalarđa eşləvse kvalifikatsejalь esselərgə urьn əđerlərgə kərək. Palatkьlarđa, Zimlankalarđa torov məmkin вulmajasaq. Unnanan sittə eşləp вьna вьl huŋqь torlaqtarđa jəşəvselər dumin selər urьnьna kyserelergə. Duminselər satsejalizem qalaвьna kysərgə tejeştər.

Kapiratiftar igen əđerləvđə kanvajьr esən kerəşeged!

EŞTE XƏĐERGE TALAPTARQA QARATA ƏR JAŊЬNAN TƏĐƏRGƏ, IGEN ƏĐERLƏVĐEN ĦƏM BAŞQA ZAGATUFKALARĐЬŊ 100 PR. TЬ MENƏN YTƏLEVEN TƏ'MIN ITERGƏ!

URAZAJ JЬJNAVQA. IGEN ƏĐERLƏVGƏ JƏĐ MENƏN.

Kapiratif ojoşmalarьnьŋ aldьna qujьlqan praktik вurьstarь kapiratif xeđmətkərđərenən ħəlatle eş həm eştərən вegengə kengə horavđarqa javap вirerlek itep qajtanan teđəvđəren talap itə. Ləkin urьndarđaqь kapiratiftarqa jetəkse həm kantryl urgьndarь ulardьŋ eştərenə kəragensə kyđ ħalmav arqaħьnda kapiratif eşselərə yđđəren elekke „lafkasь" ħьmaq xis itevdəren dəvəm itələr. Bьl kymeştər inde xəđerge вurьstarđь вojomlaştьrьv tygel, вəlkı eşten вarьşьna kərtə вulalar.

Miħalqa kapiratif eşselərenenŋ yđ eştərenə tura вajle вulqan kampanejalarqa qatnaşlьqtarьn alajьq. Bьnda ajanьs xəl kyrerвeđ. Ular kampanejalarđь ojoştorov həm unь jalpьqa aŋlatьv eştərenə ħasar qatnaşalar. Kampanejalarđьŋ əhəmejəten aŋlatьvđь yđđərenen вurьsь itep tə ħanamajđar. Kyp jerđə avьldaqь məđəni eştərgə aktif qatnaşьvđь вar tip tə вelməjđər. Şul arqa la Өlkən ədeklektərgə oso ajđar. Bьl jeteşħeđlektər вildəle kapiratif eşselərenenŋ yđ вurьstarьn tulь aŋlamavđan lafkanan nəmə ħatьvđan вaşqa eş jəkməlməj, tip tьnьslanьp jatьvđan kilep sьqalar.

Ikense вalşeviktar sasevenen urazajьn jьjnavđa həm igen əđerləvđə kapiratiflar ə̆tenə əməlħeđ đur вurьstar jəkmələ. Ə ular əle ul вurьstarđь вojomlaştьrьvqa ħьqlь quđqalьş jahaqandarь juq əle. Məħələn: kypselek kapiratiftar uŋьş jьjnav kampanejəhьna qarata majlav nəmələre həm вaşqalarqa vaqьtьnda zajafkalar вirməv arqaħьnda maşina menən вesən saвьvdar ədeлəgən urьndar вuldь. Majlav nəmələre вulmav səвəple saвьv maşinalarь вaş ultьrđьlar. Bьl jeteşħeđlektər urazaj jьjnav həm igen əđerləv eşendə lə qaвatlanьrqa tejeş tygel.

Şunьŋ esən də igen əđerləv kampanejəhьnda kapiratiftardьŋ juqarь ojoşmalarьnьŋ tyвən seltərđər ə̆tenən kankrit jetəkselegen kəsəjtev aşa ulardьŋ вetə kampanejalarqa tulь qatnaşlьqьn-tə'min itergə, igen əđerləv məlendə ħejrəlep kilgən вetə ədeklektərđe qьrqa вeterergə kərək.

Igen əđerləvgə kankrit вurьstar

Igen əđerləv kampanejahьnьŋ xəl itkes qьđьv qəməli eş ken dəre kilep jette. Bьl igen esən kerəş kəndərendə patripitel kaparetiftərə, igen əđerlev ojoşmalarьna yđenen вarlьq kestəren maвlizavajt itev julь menən jardam itərgə tejeştər.

Hər вer rajsajuz, avьl xuzalьqь вerekmələre menən вerlektə, igen tapşьrьvsьlarđь. majlav jaqьv matirejaldarь menən qajđa nift həm majlav matirejaldarь ħaqlav urьnь juq. unda sklattar, urьndar əđerləvgə, şulaj uq ulardьŋ janqьndan qurqьnьslь вulmavdarьn tə'min itərgə tejeştər.

Igen tapşьrьv punkьttarьna həm jalandarđa, jularđa laruktar kioskalar, palatkalardь məmkin qəđər kyвerək вuldьrьrqa həm ul laruktarđa igen taşьvsьlar esən kərək nəmələrđe ħatьrqa kərək. Igen tapşьra kilevselərđe aşav nəmələre menən tə'min itev esən jenel genə kysmə kuxnalar ojoştororqa, kysmə həm вaşqa aşxanalar jetərlek rəveştə tərilkə, qaşьq—ajaq menən tə'min itelgən вulьrqa tejeş. Kapiratif ojoşmalarь, igen əđerləv ojoşmalarьn sklattar həm tara menən tə'min itərgə tejeş.

Məđəni massavьj eştərđe alьp вarьv esən kitapxanalarđь uqьv ejđəren, kluptarđь jənlənderergə kərək. Şul məđəni usaeltarđь kərəkle matвuqattar menən вergə igen taşьrьvsьlar menən вisidalar uđqaqьv esən silpular tarafьnan maxsus gruppalar ojoştorolop, ular hər vaqьt eş alьp вarьħьndar. Şul uq urьndarđa sprafkalar вirep torovda ьq julqa qujьlqan вulьrqa tejeştər.

Kapiratif aktiftarь igen əđerləv eşendə yđđəre insejatьr вulьp qьđьl aвuzdar ojoştorov julь menən avьldьŋ kapiratif aqzalarьn həm вetə eşsan krəħtejəndərđe ixtejari rəveştə igen dəren tapşьrьlьvьn tə'min itergə tejeşt ər.

Xəkymətkə igen tapşьrьvda satsejalizem jarьşь həm udarьlьq, qarьşьlav plandarь qaвul itevdə tөp eş mitьdь itep, alьrqa kərək. Bьl mitьttarđь artьq igendərđe məlenən elek xəkymətkə tapşьrьp вeterev luzьnqьhь aђtьnda alьp вarьlьrqa artta qalьvsьlar esən qara taqta alda вarьvsьlar esən qьđьl taqta qullanьlqa kərək. Iŋ jaqşь ojoştora вelgən, igen əđerləv planьn vaqьtьnan elek tultьrqan kapiratif aktiftarь вyləklənergə tejeştər.

Lininden „igen esən kerəş satsejalizem esən kerəş" tigən luzьnqьhьn tulь ytəv, patripkapiratsejə eşselərenenŋ javaplьlьqьnda вulьrqa tejeş. Kapiratsejalar igen esən kerəşten aldьnqь safьnda torop вəlşeviktərsə kerəşergə, unьŋ tid ytəlev timpьn tə'min itergə tejeştər. Bьl məhim eş ħuntьnda artta qalьvdarqa sik qujьlьrqa tejeş.

DAVЬTЬF.

Iħerek вaş Kələmef həm Fərxet tineftər kapiratiftan alьnhьn

ƏBJƏLIL rajunь Ytəgən avьlь silpaħьnьŋ rəise Fərxetdinef Xəвip həm Iħəpsehe M. KƏLƏMEF kalxuzsьlar araħьnda udar eş вarqanda, вer nisə kalxuzsьnь alьp esep jerej đər. Kalxuz rəise вolon haqlarqa həm igen kərtələrgə keşe tapmaj.

Iħerek вaş Kələmeftar kapiratiftan alьnhьndar.

„SULPAN"

UNЬŞTARĐЬ NЬQЬTЬRQA

10 kendə 1200 hum paj

ӨFӨ rajunь Turвastь avьl kapiratifь, partejə, kamsamul həm kalxuzsьlardьŋ jaqşь qatnaşьvđarь arqaħьnda, maja jьjnav eşendə đur qьna adьmdar atlanь. Oşo un kən esendə genə вer meŋ 200 hum paj aqsahь jьjnaldь. Bьl eş xəđerđə dəvəm itə. Avьl kapiratifь yđenə вirelgən zadanejənь tid kəndə 100 pr. tь menən ytəjəsək.

Zadanejə 100 pr. qa ytəlde

TURBASTЬ avьlьnьŋ partejə həm kamsamul aqzalarьnьŋ вalşeviktərsə eşləvđəre arqaħьnda avьl kapiratifь yđenə вirelgən it əđerləv zadanejahьn 100 pr. tь menən ytəne.

Kantraktavajt itelgən 46 вaş ħarьq urьnьna—51 вaş, aqьmda qь xəđerləvdər вujьnsa 108 вaş ħarьq urьnьna 110 вaş ħarьq xəđerlənde.

Hьjьrđar 10 вaş kantraktavajt itelgəjne, ul 100 pr. menən ytəlde. Aqьmdaqь xəđerləvdər 25 вaş ħьjьr ine, ul da 100 pr. tь menən tultьrьldь.

QARIFULLIN

Barьhьnda arttьrьp ytəne

Usьvlь rajunь Navruz silpuħь kyptən tygel genə ojoştorolovьna qaramaђtan, unьŋ вajtaq qьna uŋьşlь adьmdarь kyrenə. Məħələn maj əđerləvgə jьllьq zadanejə 160 kilagram вirelgən вulьp, ul unь 180 kilagram qa ytəgən. Jən əđerləv zadanejəhь 220 kilagram вirelgən вulьp, ul 232 kilagramqa ytəgən.

II nse kvartalqa 100 tirəgə zadanejə вirelep, ul 110 itep ytəgən. 200 vaq jənlek tirelərə jьjnavqa zadanejə вirelep, ul unь 320 itep ytəgən. Başqa kyp kenə zagatufkalar đa la şundaj uq uŋьştar вar.

Maj zadanejəhь 258 pr. qa ytəlde

Mələvez rajunь Jaman—Har patrip jəmqejətenə 163 jəşnik kykəj jьjnav zadanejəhь вirelep, ul unь 237 jəşnik itep, jəqenej 111 pr. qa ytəgən.

Maj zadanejəhь 126 kilagram вirelep, unь 306 kil. qa—258 pr ytəgən Jən zadanejəhь 347 kil. вirelep ul unь 419 kilagramqa jetkerep ytəgən.

Q. IŞBAJ

Jən zadanejəhьn tultьrmanь

Mьtaq rajunь Birđin avьl silpuħьna 203 jəşnik kykəj zadanjahь вirelep, ul unь 300 itep ytəne. Maj zadanejəhь 110 kilagram вirelep, unь 195 itep ytəne. Jən zadanejəhь 137 kilagram вirelep, ul 95 itep ytəgən. 95 tire urьnьna 133 tire jьjnaldь

Uralqa jəşelsə вirergə

JƏŞELSƏ ƏĐERLƏVĐE QЬĐЬVLATЬRQA URALDЬ JƏŞELSƏ MENƏN TƏ'MIN ITEV 69 pr. QA QЬNA YTƏLGƏN

Başqortostan jəşelsə sjьzь Ural menən ike arala tөđəlgəndugьvьr вujьnsa kyrhətelgən ejjyl planьn 4 nse avqьsqa tiklem 69 pr. qa qьna ytəgən. Ajьrьm alqanda, qьjar zadanjahь вarь 55 pr. qa qьna ytəgən.

Plandьŋ tulьnavьna səвəp itep tөвəktərđen вьl eşkə siktən tьş halqьn qaravđarьn alьrqa kərək. Dəvləkən tөвəge dəvmələndə jəşelsə əđerlev eştəre 40 pr. qa qьna ytəlgən. Kyp tөвəktər urazaj jьjnav kampanejahьn ħьltav itələr.

Bьl fakьt, tөвəktərđen jəşelsə əđerləv eşenə ħarьq вirep jetkermevđəren kyrhətə.

—„Elek вerəhen eşləp вeterergə lə, unan hun ikensehenə totonorqa" tigən qaraş dөrөђ tygel. Sənki eşte ojoştorov arqьrь ikehen də tigeđ alьp вarьr вula.

Jəşelsə sajuzьnьŋ вirgən məqlymətenə qaraqanda 191 tunna jəşelsə alьnqan. Ləkin sənəqət rajundarьnda 138 tunna qьna odatьlqan. Ə, qalqan 53 tunnahь sklattarđa jatalar. Ulardь tiđerək jeвərev saraħьn kyrergə kərək.

J. L.

Jeteşħeđlektərgə sik qujarqa

Kulakqa jomoşaqlьq kyrhətələr, zadanja lar ytəlməj

BYZDƏK rajunь Kysarвaj Jəməqət kiвete 30 nsь jьldьŋ вaşьnan вirle 7 ħatьvsьhь вulьp вetəhe lə rastrata menən qьvьldь. Şul aqsalardьŋ вegengə tiklem вer tine lə jullap alьnqanь juq. Məħələn: 30 nsь jьl Arьslanьf Aptulla 15 kən esendə 140 hum, unьŋ artьnan ingən Mamlejef ə̆təndə 143 hum, Masalimef ə̆təndə 200 hum rastrata sьqqajnь. Xəđerge kəndə eşləvse Soltanьftьŋ ə̆təndə 44 hum sьqa. Timək ike jьl esendə 527 hum rastrata jahalqan. Rajpatrip—saruzqa ularđьŋ maidarьn upisqa alьrqa вer nisə tapqьr mərəzaqət itelhə lə, rajsajuz rəise Bikməxəmətef Qanejđen вьqa iђe lə kitməj.

Kapiratif yđenen eşen səjəsi—xuzalьq kampanjahьna qulajlaştьra almaj. Paj jьjnav zadanja hь 2151 hum вulьp, 1,167 humqa qьna ytəlgən.

146 men kykəj jьjnavqa zadanja вirelgən Ul unь вarь 11 mengə genə ytəgən. 432 kilagram jən zadanjahь вirelgən вulьp, şunьŋ вarь 99 kilagramь jьjnalqan. Kulak xuzalьqtarqa 99 kilagramlьq qatь zadanja вulħala, 66 kilagramqa qьna ytəlgən.

Şulaj itep kulakqa jomoşaqlьq kyrhətev həm yđ eştərenə təkərep qaravđarь arqaħьnda məhim вurstar ytəlməj, sara kyrelħen.

MƏZIT QIRFANЬF.

Bьna şul ħəp menən 3 kvartalda unda eştər taqьla nьqьraq qьđьvlandь. Kyp aqsa вiselde, plan вujьnsa 1932 nse jьlqa tiklem 137 kurpьs teđeler gə tejeş.

Maganit strujđьŋ iŋ вerense jeŋeve platina вьvь. Kamsamuldьŋ IX s'jьzь iђemendəge timer вitun Magnit struf ergəħenən aqqan Ural (Jajqa) hьvь aşa ħalьnqan. Ođonloqqa ħəq вer kilaħitьr.

Dumnalar, xim kamвinat ruda ħьvьv faвrige iliktrik stansьhь həm вaşqalar, вik kyp hьv ħorajđar. Bьlarđan вaşqa qalanь, ucaskanь, pasylkalardь hьv menən tə'min itərgə kərək. Hьv jetməj.

Bьl qəzəp tygel Magnit zavьlьna unь вaşlap teđelgən, prajьkьt вujьnsa ħalьnqan saqta kengə Liningьrat qalaħь toton qan hьv tiklem hьv kərəkвulasaq ine Xəđer zavьttar 4 martəвə, iliktrik stansaħь 5 mərtəвə đurajtьldь

Bьl məs'ələ ikense вьva jaħav məs'ələħen ken tartiвena quja. Şulaj itep platina вar, ləkin zavьtьь qənlqətlənderərlik tygel.

Magnitstrujda əđ вulqan nəmələrđen вerehe rudnik. Ural Өlkə Parteja Kamitəte sikitarь iptəş Qaвakьf iħemenə iħemlən gən rudnik 25 nse majđa qьna elgerđe. Xəđer unda sьqarьlqan ruda Kyznitskej Ural zavьttarьna jeвərelə.

Rudnik đur, ləkin Magnitagurskejden kiləsək dumnalarьn həm Kyznitskej dumnalarьn kərəgensə tə'min iteleriek dərəzələ tygel əle. Ul вik jьraq вulmaqan вer vaqьt esendə kinəj teləsək.

Magnitstrujdaqь esense əđer nəmələr 2-nse numirlь iliktrik stansahь. Bьl вegengə Magnit stьrujđь inirgeja menən tə'min itep tora.

Bьlarđan вaşqa Bitun kamвinatь jardamsьlarđa elgerđelər. Xəđer qьđьv timp menən dumnanь вerense yktəвergə jeвərev esən mantazdar, kyperdərđe vaduxaduvnьj stansaħь elgertev ulardь jeвərev esən kerəş вara. Magnit stьrujđь 40 qa jaqьn millət teđəj. Unda вetə ildərđən kilgən tejərlek eşselər inzinir, tixniktar eşləjđər. Undaqь timp həm sruk esən kerəştə yđđərenen girujlьqtarь xaqьnda ujlajđa almaqan keşelərđən girujđar, tьvalar. Girujđar Saqadejeftar, Qimadejьftar, Pidsrinku Buxavsuf, Şajxettinьf Qorвanqalejef, Jaravajđar, pramfinplan esən kerəşələr. Unda 2 N. Vas. Unь srukka elgertevđə 90şar səqət sixьn taşlamaqan udarniktar вar. Unda 15 meŋ udarnik вar, 62 meŋ keşe eşləj, unda sujnil kəraş. Di mejan, Bidnejđər „Gladkьftar kilələr Unda gəzittər zurnaldar sьqa. Unda ajьrьm „Magnit struj" nəşerejatь вar. Nej tiklem đur uŋьştarqa ireşelhen Magnit stьruj, ədəklektən sьqa alqanь juq əle. Berense kvartal plan nej вarь 52 pr. qa qьna ytəlde. 2-nse kvartalda la tejeşle timp tь ala alьanь. Өsənsə kvartal Magenit stьrujđьŋ 31-nse jьlqь tarixьnda hьnьlьş ajь вulьrqa tejeş.

Beđ kyp nəmələr teđənək, ləkin əle taqь kyвerək, taqь la avьtьraq eştər eşləhe вar. Sinfьj doşman вetə kesə ħenən giganttьŋ partejə tarafьnan qujьlqan srukka teđələp вetməve esən tьrьşa. Gruzaviktar julьna təgərməse tişelməħ mikən, tip ytker taştar ħalьvđan вaşlap planь vriditellekkə tiklem вara. Tirrur qullana. Eşselər araħьnda millej doşmanlьqtarđь tьvđьrьp pralitarejattьŋ вerlegen jemererge tьrьşa, teđev utьnda janqan girujdarđь вitun şyşilka la donja kyləmenə janь rikurt qujьvsь Saqədeftarđь tuqmaj, jəkej tuqmata, udarnik, kamsamulis Vileckьlarđь yltera, iliktərik pravadalarьn ə̆đə, xatta radeja stansaħьna tiklem вarьp kerə. Beđđeŋ hər вer uŋьş, qьđьv timp, ike frunt вujьnsa taximħed kerəş alьp вarьv-sinfi doşmandь taqa aktiflaştьra, unьŋ jəđen taqь вer tapqьr asa təşə.

X. NƏQIM.

JALQAN PRAVAKATSEJƏLAR

Kөrəşte tuqtatmaђ

KAMPARTEJƏ ZAKUNHЬĐ BOJOROQTARĐЬ BӨTӨRӨV JULЬN TABЬR

BIRLIN PALITSEJƏ HЬNЬŊ OJATHЬĐ LЬQЬ SATSEJALISTAR KAMPAR TEJƏNЬ TЬJAR QA TELƏJĐƏR

9 nsь avqьsta, Girmanejə kampartejəhь həm „Ruti—Fani" gəzitenen tipagraiьjəhь həm rldaksejəhь urьnlaşqan karьl Lipknixt jorto aldьnda qanlь вərəleştər вula. Bьl вəreleştə ike palitsəjskej yterelələr.

Birlin palitsejə nacalnigь satsejal dimakrat Grzizinski вurzьva matвuqatьnьŋ jarđamь menən ojathьđ вojoroq sьqarđь. Bьl вojoroqonda ul Girmanejə kammunistar partejəhьn jənəhьjəşeren tirrurlьq julь totop, palitsəjeskejlarđь ytereвđə qəjepləj Bьnan вaşqa taqь la вojoroqta palitsejə maqlymate вujьnsa tьjьlqan qьđьl fruntaviktar sajuzь yđenen aqzalarь araħьnda jənəhe jəşeren raveştə məjeştən torop yterevselər əđerləj tejelə.

Birlin palitsejə nacalnigь Grzizinski kammunistar đь qəjeplərgə səвəptər taвa almaqas, jalqan pravakatsejun xəвərđər taratьrqa вaşlanь. Girmanejə kampartejəhьn tirurlьqta qəjepləv đəre sep sej jalqan.

Palitsejənьŋ kampartejə jorto na jahaqan tentevđəre вer nəmələ вirmane. Palitsejə unda məjeştən torop alьvsь keşelər đe lə həm вer tərlə qoralda taвa almanь. Bьna вьl fakьt yđe yk kampartejənьŋ palitsejə ajt kənsə „tirurlьq julьn" totmaqanьn kyrhətə. Kiŕehensə, turanan tura dikatьr xəkymətə вojoroqo aђtьnda eşləvse palitsejə yđe tirurlьq julь menən ken ħajьn diђtalangən eşselərđe ytereləр.

Əle Girmanejə kampartejəhь yđək kəmitəte jorton palitsejeskejđər ħamanda qaravьlđajđar. Kampartejə jortona вer kemdələ indermajđər. Keђəhenə qulьn tьqqan keşələr uramdan ytkarelməj. Bəlakəs kenə keşe terkəm dəre lə taratьlalar. Diђtaləgən eşselər qulqa alьnqandar.

„RUTI FANI" GƏZITE BYLEF MAJĐANЬNDA QЬ VAQIQALAR TURAHЬNDA ATCUT URЬNLAŞTЬRQAN ӨSӨN TAQЬLA 2 AĐNAQA TЬJЬLQAN. Qajhь вer вurzьva gəzittərenen xəвər itevenə qaraqanda, Prusejə xəkymətə Girmanejə eske eştər Ministьrь aldьnda kampartejənь tьjьv turaħьnda jullav quđqatqan.

Girmanejə kampartejəhь yđək kəmitətenen iqlan iteve вujьnsa BYLUF majđanьndaqь qanlь vaqiqalar palitsejənьŋ zakunħьđ xərəkət itev ħeđemtəhen də tьvqandar.

Şulaj itep palitsejənьŋ вəreleştə qatnaşьvsь keşelar kampartejə jortona jəşerenep, palitsejəgə qarьşь ata вaşlanьlar tigən jalqan pravakatsejələrь вuş вulьp sьqtь. Unьŋ dөrөђ tygellegen kampartejə jortona tentev jahap, вer nəmə lə taвa almavь palitsejalar yđđəre yk dөrөђlənelər. Kampartejə jorton alьv zakunħьđ.

Girmanejə kammunistar partejəhe, palitsejə nacalnigь Grzirzinskejđьŋ zakunħьđ вojoroqtarьn alьştьrьrqa juldar taвьr. Ul palitsejənen pravakatsejə menən qurqьtьvđarьna qaramaђtan kapitalistar sistimьna qarьşь rivəlytsejun massanь maвlizavajt itər.

ISPANEJƏLA ZABASTUFKA LAR KӨSƏJƏ

Mallaga la tərlə pridprejətejələrđə 5 men eşse zaвastavajtitə. MILLIN DƏ xuzalar eşselərđe eştən sьqarьrqa tьrьşalar. Bьqa javap itep eşselər zaвastufka iqlan ittelər.

Siviljə lə maj hьqa torqan həm вьjala zavьttarь, вyrek taвriktarь eşselərə lə вaş kytərələr.

Barsilun mitalsьlarь zaвastufkalarьn davam itterələr, ularqa „Yrgvaj" paraxutь eşselərə lə quşьlalar. „Lus—Girmanьs" teđev eşselərə lə вastavajt itələr. Zaвastufkasьlar menən palitsejə araħьnda вəreleştər sьqьp, вer eşse jərəxətləngən.

Kardufta şəkər zavьtь eşselərə, **Saragusta** 4 meŋ tuqьvsьlar, **Kadiksьla** вulki вeşerevselər вaş kytərələr.

Şunьŋ menən вergə zaвastufka xərəkəttərə avьldarđa la kөsəjə. Xatta, вurzьva-liвiraldar gəzitelə, Ispanejə la avьl xuzalьqь eşselərə tormoş şarattarьnьŋ tyđə almaђlьq avьr xəldə вulьvьn jađьrqa məzвyr вuldь. Ulardьŋ tormoş şarttarьn gəzit вьlaj jađa: „eşselərđeŋ torlaqtarь BЬSЬRAQ MӨQƏRƏPTƏRĐƏN, attar tora torqan ħarajdardan qiвərət. Ular ħasar havalь BЬSЬRAQ ħarajđarđa toralar. ULAR XATTA KEŞELƏRĐEN NINDƏJ TORLAQTARĐA TORQANDARЬN BELMƏJĐƏRĐƏV"

Avьl xuzalьqь eşselərnen zaвastufkahь həm eşheđđərđen xərəkəte kitkən ħajьn rivəlytsejun teђ ala.

Balakazar isemle avьl da (karduf ejəđe) eşheđđərđen dimanstratsejələrь вuldь. Zandarьmdar ularqa ut asьp, вer eşsene jərəxətlənelər. **Peyentginil** isemle avьlda la 150 eşheđ tajaqtar menən qorallanьp, pamişşik iminjəhenə ħezym jahanьlar həm aђьq, kejemdər aldьlar.

Tilida la вastavajt itevse avьl xuzalьqь eşselərə Zandarьmdar kađarmahьna ħezym jahanьlar.

Vlastar EQIXA rajunьnda avьl xuzalьqь eşselərenen zaвastufkalarь kөsəjgənlektən, unda zandarьmdar ətrəte tuplarqa вojoroq вirđelər. ESŞINDA LA avьl xuzalьqь eşselərenen dejəm zaвastufkalarь вaşlandь.

SIVILJƏ HƏM MADRID TӨRMƏLƏRENDƏ səjəsi xəkəm itelevselər, yđđəren qotqarьvđь talap itep, kəslə sьqьştar jahanьlar. Ispanejə kampartejahь Yđək Kəmitəte, qulqa alьnqan kammunistarđьŋ sut вulmajsa ħaman tөrmələ jatqьrьlьvđarьna pratis вelderđe.

Kyp qalalarđa tilifanistarđьn zaвastufkalarь davam itələr. QOLINSEJƏLƏ zaвastufkasьlar tilifun stansalarьn вođqandar.

MADRID HƏM BARSILUN QALALARЬ ARAHЬNDA TILIFUN BƏJLƏNESTƏRE ӨĐӨLGƏN, TILIFUN SЬBЬQTARЬ ĐARARLAQAN.

GIRMANEJƏLA QANLЬ BƏRE LEŞTƏR

BIRLIN, 11. Bөtə xalq tavьşвirev kənendə Girmanejənьŋ tərlə qalalarьnda məhim вərəleştər вuldь. Valtunda faşistar rivəlytsejun eşselərgə ħezym ittelər. Өs keşe qatь jaralandь. Bьlar faşistar həm 2 palitsejə вulħa kərak. Palitsejə 20 keşene qulqa aldь. Itsiga la, rivəlytsejun eşselərgə ħezym itevse faşistar jəş aqьđa torqan gazlь вumвanь xutqa jeвərđelar. Kalna „Stalnjь şlym" ojoşmahьnьŋ juləaşsьhь yterelevgə вəjləp 8 kammunis eşse qulqa alьndь.

YĐƏK QЬTAJĐA 80 MILEJUN KEŞE ASQA YLEV QURQЬNЬSЬ AђTЬNDA

Xankavđь hьv вaђtь

ŞANXAJ. Xankavđa hьv taşьv arqaħьnda taqьla вajtaq вьvalar jьrьldь. Qalanьŋ Qtaj eleşen (iŋ kyp xalqlь jere) вetenlaj tejerlek hьv вaђtь. Xatta ikeşər qatlь jorttər hьv aђtьnda qaldьlar. Xankavđьŋ 3 tən 2 eleş xalqь вer nəməheđ torop qaldь. Aşamlьq nəmələre jeteşməj. Xaqь siktən tьş kytərelde.

Sanitsьz jьlqaħь вujьnsa kyp ylgən keşe gəvđələre aqa.

Şanxaj, Xankavđa hьv taşьv kəndən kən вelgənlektə arttьra. Hьv taşьv arqaħьnda Yđək Qtajda 80 milejunqa jaqьn keşe aslьq yleme aђtьnda qaldь. Hьv taşьvđan kyrelgən zejan 40 milejun dullar iђaplanə. Bьqa avьl xuzalьqь вujьnsa вulqan zejan inməj əle. Bejek Kanalda ħamanda hьvđьŋ kytələ вarьvьnan xəвər вirələr.

BAŞ KYTƏREVSE EŞSELƏRGƏ ATALAR

NEJU—JURK, 10. Pir la (Teşlək Amirika jəmhyrejəte) nifet sьqarьvsь eşselər вaş kytərđelər. Baş kytərevselərđe krəђtejəndər aşamlьq nəmələre menən tə'min itələr. Xəkymət eşse, krəђtejəndərđen вьl вerdəmiegen jemerev esən haqьş xəle iqlan itte həm вaş kytərevselərgə qarьşь qəskər jeвərđe. Qəskər вaş kytərevselərđe mitingqa jьjьlqan jerđə uratьp alьp, puləmit aşa ut astь. Tulь вulmaqan məqlymattər вujьnsa, qanlь вəreleş vaqьtьnda 300 eşse yterelgən. Unarlaqan aktif eşse lər qulqa alьnqan.

ZAJЬMQA JAĐЬLЬVĐЬ RƏSMILƏŞTERERGƏ

MƏSKƏV, 10. Avьl, qala artьnan qalьşmaj, yđenə zajьm taratьv вujьnsa teşkən planđь tultьrьrqa həm arttьrьp tultьrьrqa tejeş. 3 nse xəl itkes zajьmqa jađьlьv 5 nse avqьsqa Sajuz dəvmələnendə 1 milejart 641 milejun 170 meŋ humqa jette. Avqьstьŋ вerense jartьhьnda zajьmqa jađьlьvđь rəsmiləşterev, aqsahьn tulь kəjə jьjnap вetev вetə jarđam kamisejalərə həm maleja urgьndarьnьŋ вurьsь. Zajьm qa tyləngən aqsalar pridprejətejələr həm avьl səvittərə kassahьnda jatqьrьlmaђqa tejeşle.

Qala janь xuzalьqtarьnda

PLANDAR TUL TЬRЬLQAN, UŊЬŞLЬ ADЬMDAR BAR

Kuspramsajuz, 4—5aqas zavьtь eşselərə alda вaralar

Өfə Yđək Eşselər Kapiratifьnьŋ qala janь xuzalьqtarьnda uŋьşlь adьmdar вar. Utalьrqa tejeşle вulqan 333 ga jəşelsə вer tapqьr utalьp, ikense tapqьr utalьrqa tejeşle вulqan tikleme lə utaldь. Tik midsantrud eləşendəge 7 giktar hьvqan oşo kəngə tiklem utalmaj jata. Qala janь xuzalьqtarьnda eşse kestərə jeteşmavđe iђkə alьp, yđək eşselar kapiratifь avьldarqa, rajundarqa eşse kesə tuplav esən maxsus keşelər jeвərđe. Oşo kendarđə ular yđđərenen tuplaqan eş kestaren alьp qajtьp eşkə totonasaqtar. Ulardan вaşqa, qala janь xuzalьqьnda daimi eşləvse 120 jallanqan eşselər вar.

Dəjem alqanda вelgestər jetərlek. Qala janь xuzalьqьnьn 573 giktar вesəne saвьlьp вetkən həm əjəlgən. Şulaj uq 250 giktar holonoŋ uŋьşьn jьjnav вaşlandь. Qala janь xuzalьqьnьn 11 urqьs, həm вaşqa maşinalarь вar. Uŋьş jьjnavqa maşina kesə jeterlek.

Jeteşħeđlektərđə juq tygel. Belgestərđen həm вaşqa javaplь eşselərđen eşkə halqьn qaravđarь arqaħьnda qorotqostar tarafьnan zararlanьp eşkə jararlьq tygel 30 giktar səgeldərə вar. 30 giktar səgeldərđən eşkə jaraqhьđlanьvь kevek вaşqa jəşelsələrđen də uŋьştarь ađajьv hiđela. Bьl kyreneştər eşkə halqьn qaravđan kilep tьvđьlar.

Qala janь xuzalьqtarьnda irekle emələr ytkərgəndə tərlə ojoşmalarđьŋ tərləsə qaravđarь, qajhь вer ojoşmalarđьŋ jaqşь eşləp, qajhь вer ojoşmalarđьŋ eştən вөtөnləj вaş tartьvđarь la вuldь. Bьl emələ midsantrud eştən вaş tarttь. Ə, Kuspramsajuz həm 4—5 nse aqas zavьttarь eşselərə qala janь xuzalьqьnda вatьrđarsa eş kyrhəttelər. Kuspramsajuzda 250 eşse вulьp, ular hər vaqьtta la qala janь xuzalьqьna вerhe lə qalmaj eşləj kildelər. Şunьŋ esən də ular yđđərenə tejgən nurmanь artьqь menən ytənelər. Midsantrudtьŋ eşləməj qaldьrqan 7 giktar hьvqanьn da utavđь ə̆tarenə alьv turaħьnda Өfə yđək eşselər kapiratifь idaraħьna вelderđelər.

LOQMANЬF.

51 PR. QA YTƏLGƏN

Qala janь xuzalьqtarьnda eşləv esən 4—5 nse aqas jarьv zavьtьnьŋ đugьvьt вujьnsa 750 xeđmət kenə kərək вulьp, unьŋ 51 pr. tьn ytəgəndər. Şuqa kyra tultьrьlmaqan eşse qulь ħanьn həm xeđmət kendaren urazaj jьjnav vaqьtьnda tultьrasaqtar.

Qəmyman 4—5 nse aqas jarьv zavьtь eşselərə Өfə qala janь xuzalьqtarьnda qənlqətlənerlek qatnaşalar. Ular eşkə hər vaqьt ađer toralar.

LOQMANЬF, ISXAЬQF.

„8 nse mart" udarniktarьna tiŋlaşeged

1 nse avqьs kənənə „8 nse mart" eşselərə „Smicka" kalxuzьna əməqə вarđьlar. Eşkə 292 keşe qatnaşьp 7 giktar kəвeђtə utap, 5 jarьm giktar arьş keltəhe вəjlənelar. Eş вik kyŋelle həm ojoşqan xəldə ytkərelde.

Ş M

UQЬV KITAPTARЬN HƏM ƏSBAPTARЬN TIĐERƏK ƟLGƏRTƏRGƏ ULARĐЬ YĐ MƏLENDƏ MƏKTƏPTƏRGƏ JETKEREVĐE TƏ'MIN ITERGƏ

DƏRESLEKTƏR ƏĐERLƏVĐƏ BAŞGIZ QOJOROQTA HƏJRƏLƏ

Bьjьl Başqortostanda dejem alqanda, məktəptər həm qьъqa midgelle kurьstar seltəre başqa jьldarqa qaraqanda ber nisə tapqьr kiŋəjđe. Şul səbəple dəreslektərgə bulqan moxtazlьqta bik nьq yъte, Ləkin Başgiz вьnь jaqşь belhə lə, dəreslektər əđerləvđə kyđgə bərelerlek hьnьlьş jahamaqan tejərlek. Oşo jьldьŋ april ajьnda Sintьrizdat, knəgə sintьr həm Şufьrdat menən dugьvьr tedelhə lə, əle eşteŋ nətizəhe kyrenməj.

Məъələn: Başgizdьŋ yđe tarafьnan oşo jьl esendə 70 terle dəreslekkə zakaz birelgən, ləkin əlegə tiklem Başgiz tarafьnan 13 terlə genə dəreslek əđerlənep, tejeşle urьndarьna jebərelgən plan вarь 12 pratsintqa ytəlgən. Ɋəmymən hən jaqьnan dəreslektər əđerləvđə jьllьq zakaz 7 pr. qьna ytəlgən. Urьъ telendə jađьlqan dəreъlektər əđrləv eşe artьq jamanlarlьq bulmaha la, başqort telendə jađьlqan dəreslektər əđerləv eşe bik nasar xəldə tora.

RAJUNDAR DƏRESLEKTƏR ƏĐERLƏVGƏ HALQЬN QARAJDAR.

Başgiz I—вaъqьs məktəptər, kerəъtejən jəştəre məktəptəre həm nađanlьqtь вeterəv esən dəreslektər əđrləvđə mart ajьnda вetə rajundar menən dugьvьr teđegən. Şuqa qaramaъtan rajundar Başgizqa yđđərenə kyp me, nindəj dəreslekter kərəklege turahьnda oşo jьldьŋ 25—aprilenə tedmə jebərergə tejeşle вulhalar đa 19—marttan 25—majqa tiklem 38 rajun qьna bik hunlatьp вulha la, tedmə jebərgəndər, qalqandarьnьn qajhь вerđəre kyptən tygel genə jebərgəndər. Şulaj uq kyp rajundar yđđərendə вьjьlqь uqьv jьlьnda вulasaq jaŋь kamplikьttarđь iъkə almaj, jebərgən tedmələrendə yđđərenə kərəkle dəreslektərđe əđ kyrhətkəndər.

Bьndaj xəl ihə, Başgizdьŋ kərəkle dəreslektərđeŋ dereъ hanьn alьv eşenə đur qamasavlьq kiltergən.

Xəđer uqьvdar başlanьrqa kyp qalmanь. Şul səbəple dəreslektər əđerləvđə timpьь kesəjtergə kərək. Şulaj itməgəndə uqьv—uqьtьv eştəreneŋ ədəklektərgə osorav qurqьnьsь kyđ aldьnda tora.

Betə I—вaъqьs məktəptər diqqətenə

1931—32 nsь uqьv jьlьna qarata I—вaъqьs məktəptərđeŋ вarlьq terkendərđe esən Başqortostan tarattьrqan jaŋь pragramma ahlanь tora.

Başqa tiklem pragramma qala ъelgestəre menən genə eşlənep kilsə, вьjьlqь praqrammala teđevgə 80—90 laqan terək məktəptəre uqьtьvsьlarьna da tartьldь. Məmkin tiklem baş qortostandьŋ вetə teъəktərgə eşen jaraqlaştьrьrqa tьrьşьldь. Şuŋa kyrə bьjьl başlanqanqa вarlьq I—вaъqьs məktəptərgə jetkerelə.

kəv „Qysь"nan alьv menən, вetə teъəktərgə jetərlek tiklem jeъəreləsək, udiek menən mitudik ajьrьlarьnda вergən Başqortostan Maqarif X. Kamisarьlьqьnьŋ Ɋilmi—mitudik siktьrьna jebərelep hora lьqa, tiklem вik aŋ teъəktər dən genə matirijaldar alьnьdь. Ɋaqьla-ъer tarьъ вьl praqrammaqa вetə jalpьnь qatьştьrьvьlь telək typ quja hьm teъək moqarif inspiktьrdarьna âm jəsəlaj tatьvqa qьtьrьv horala.

BMX Kamisarьlьqьnьŋ Ɋilmi mitudik siktьrь inspiktьrь:

Ɋ. BIKTAŞЬF.

Prajьktь praqrammalardь Məs

Kalxuzsьlar balalarь məktəpheđ

Maqar savitena qaraqan Ila raqaj avьlь toloş kalxuzlaqьnda. Ləkin вьl avьlda məktəp, qьđьl məjeş, uqьv əjə kevek kyltura an—kelem вirev urьndarь juq. Şulaj uq avьlda kyltura kestəre lə juq. Kalxuzsьlardьŋ вalalarь uqьv vaqьttarьn вuşqa uđqaralar.

Totoş kalxuzlaqьn Haraqaj avьlьna rajun ojoşmalarь вyl halьrqa, məktəp вьna salьnьn kyrergə tejeştər.

Bьndala məktəp juq

Maqar rajunь Taşsykən savitena qaraqan вaşqort Baqьaş avьlь la oşo kene tiklem məktəp kyrgəne juq. Uqьv jəşendəge вalalarьn uqьtьv teđgə qemer uđqaralar.

Dəjəm məzьyri uqьv inderelep jatqanda вьl avьl вalalarь—

DЬVAN MƏSƏLLE RAJUNЬNDA UQЬV—UQЬTЬV EŞTƏRE

(Teъək maqarif kyiegenen başinspiktьrь ip. Loqmanьf me nən hejləşev).

DƏJƏM MƏZBYRI UQЬV

Məktəp jəşendəge вalalar hanь alьnьp вetken. Bьjьlqь uqьv jьlьnda jaŋь 19 kamplikьt asьp, rajundaqь вetə uqьv jəşendəge вalalardь 100 pr. tь menən uqьvqa alьqtьrьlasaq. Məktəptərgə rimunt jahalьv ham jaraqlьqь jorttar taъьvqa əđerlek eşlənə kyptən вaşlanqan. Ləkin məktəp həm kalxuz ejđaren вetə ħəm məktəpkə qulajlaştьrьv saralarь kyrelə.

Bьjьl Narkampros seltərenə jaŋь ŞKM lar asьv inməgənlektən, вetə вalanь 7 jьllьq uqьvqa alьqtьrьv вeterelməjəsək.

Kađьrđar

Rajunda nigeъəktə tep millət —вaşqortlardan kađьrđar jetəjlьq eşkə đur qomasavьlьq kiltera. Tatar uqьtьvsьlarьn qajhь вer—вaşqort məktəptərenə вaşqort telendə uqьta alməqan səъəple urьndarьn taşlap kitalar. Şulaj uq rajun kylamendə pidagogja tixnikumdarьn вeterevselər вarь altь qьna keşe. Kilasəktə Narkampros pidagogija tixnikumdarьn вeterevselərđe kyvereк jebərhe kərək.

Palitixnizem.

Əlegə tiklem вulqan məktəptərđe lə kalxuzdarqa вerketelgəndər. Şulaj uq hər вer məktəptərđeŋ ucaskьlarь вar.

ge praktik eştər ojoştorolqan. Qьъqь sizunda uqьvsьlar kalxuzdarđaqь mastirskьjdarqa jejələşəlar. Ləkin jəmqət ojoşmalarь palitixnizem eşenə halqьn qarajdar, uh kesəjtevgə jardam itməjđər.

Məktəpkə tiklem tərbəjə eşe.

Hər вer kalxuzda jəslə, вalalar majdandarь asьlqan. Şulaj uq вalalar jəsləlere, majdandarь asьv turahьnda qajhь вer ojoşmalarđьŋ vaqьđəlerenə qarap, kalxuzdar kitalar. Ləkin śenta вalalar tabьb qajnamaj qalalar. Ləkin вalalar esən вer vaqьt sa вer vaqьđa kilqan səъəple əъkəqomasavlьq kilqan.

Jəslə вalalar majdandarь esən вalalardь qьsqь вaqsalarqa вerketev turahьnda əlegə tiklem ber nəmələ eşlənelməgən həm mьŋqa jьjьştьrьlqan вalalar esən jaslarqa вetə вala la ajьrьlmaqan. Səuki sьdьstьv juq.

Nađanlьqtь вeterev

Rajunda вarьъ 6336 nađan вulьp, xəđerge kendə şulardьn 50 pr. tьnьŋ nađanlьqь вeterelgən. Narkampros tarafьnan вirel gən kantryl zađanejəhe arьqьnda xəđerge kendə aъlьqьnda tik 20 pr. qьna kyъ. 1932 nse jьlda rajundь nađanlьqtьn totoş вetərergə tejeşt. Ul rajun RIK prizidejumь qarar sьqar dь həm ul qarardь tormoşqa aşьrьv jьlьnda kaŋkrit saralar kyielə. Nađandarđьŋ ŝərəъ hanь alьnqan.

Məktəpkə rimunt jahalmaj.

Şişmə tenəge „Qьđьl jul" kalxuzьnda ɋđqan uqьv jьlьnda kalxuzsьlardьŋ teləktəre menən uqьv jorto вulqan məsət məktəpkə əjləndərelep uqьv va qьtь jetep qalьv səъəple məsət tə qaъalan. qьna ikense urьnqa kyserelep ьrtьltьldь. Jaqьlap jynaltelməne, karalmanь.

Şul arqala ьđqan uqьv jьlьn da məktəp вik hьvьq вulьp, вalalar jynlap qaъьп almanьlar.

Xəđer jaŋь uqьv jьlь jetep kilevgə qaramajsa əle вulha məktəpkə nьqlap rimunt jahalmaj jata. Bьl xəl aldaqь uqьv jьlьnda la uqьv eştərenda ədeklektər tьv đьrasaq. Bьnь tiderək qajqьrtьrqa kərək.

X. XANNAN.

Məktəptən qьvьrqa kərək.

Əbjəlil tenəge Ravil avьlьnьn ataqlь kulaqь jarlь, вatraktar kesenən fajđalanqan, başqa kulaktar menən вergələp вer вatraktь tuqmavь esən 1929 nsь jьlda 2½ jьlqa xekəm itelgən Ɋəlimьf Məxəmədej ulь Ɋəlimef Əxmət Starlepiditixnikumьnda вa

trak. partizan вalalarь menən вer tigeđ stipindeja alьp uqьp bjata. Bьl kuntьr вalanь qьvьlhьn. »URAL QЬĐЬ"

Qara taqtaqa jađьrqa

Şəŋgək kyl (Şişmə teъəge) kalxuz jəştəre məktəne uŋьş kampanьjahьnda вer genə nəmə lə eşləgəne juq. Ular uŋьş jьjьştьrьv məlendə kalxuzdarqa jardamlaşьv turahьnda plan da teđəmməgən. Uqьvsьlar araħьnda tərtip aqhaj. Uqьv kitap tarь jeteşməj. Şuŋa kyrə вьl kampanьjanьŋ jaqьnda uqьv plan, uŋьş jьjev həm вaşqa uqьvsьlarqa eşlərgə eşsenə ъələv kampanejalarqa qatьşmajđar. Jaqьn arada вulqan Jaзalaqь kalxuz kьlturnaj eştəre horaj.

Ə unьŋ erqəhendə torqan. Kalxuz jəştəre məktəbe genə nəməlo eşləməgən.

Bьna uɫardь kampanejanan sittə torovdarь esən qara taqtaqa jađьrqa kərək.

Ə. Xətip.

QЬЪQA MIĐGELLE KURЬSTARĐA UQЬTVSЬLARQA EŞ XAQЬ FIĐƏLƏV TURAHЬNDA

Başqortostan jəmhyrejəte xeđmət xalq kamisarlьqьnьŋ qararь

Eşselərđe massavaj hənərđərđən əđerləv kurьstarьnan вaşqa ycrizdinjələren kvalifikatsejəlь eşselər xəđerləj torqan qьъqa midgelle kurьstarđa вigerəktə natsianaldarđan liktьr sastaftarьnьn jeteşməvđeren şulaj uq juqarьla kyrhətəlgən kurьstarđa eş xaqtarьnьŋ qəniqətlənerlek вulmavьn iъkə alьp, Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь qarar itə,

1) Ycrezdinejələr esən urta kvalifikatsejəlь eşselər əđerləj torqan qьъqa midgelle kurьstarđa eş xaqьn tyъəndəgesə qujarqa: a) dəjəm вelem (upşьввra zavatelnaj) dərestərenen hər вer səqətenə 2 hum 50 tin tylərgə. в) Maxsus dərestərđeŋ hər вer səqətenə 3 hum tylərgə. Iъkərmə: dəres səqəttəre hađьn qьlьqь 50 minut

B. X. X. kamisarlьqь urьnвaъarь.:

SЬJSUJЬF.

Belderev

13 nse avqьs, kiske səqət 7 lə, maqarif eşselərə jortonda (satsejalisticskaja 38) Ɵfə qalahь maqarif eşselərenen dəjəm jьjьlьsь вildələnə.

Kən tərtiвe:

1. Ural—Kyznis kamвinatь prawlimahьn вojomqa atqarьv ajqanlь ABSSJ nьŋ kyltura tedeleşe planь.
2. Tərlə məs'ələlər.

Qьđь jhьnqan keşelər həm ojoşmalar saqьrьlalar.

Maqarifselarđьŋ Başqortostan Ɵlkə sajuzь.

AVQЬS—MƏKTƏP TƏĐƏLƏŞƏ ŞTURЬM AJLЬQЬ.

MƏSKƏV, 6. RSFSR Savnarkumь qarşьhьnьnda jəmhyrejət dəjəm məzьyri uqьv inderev kəmitəte məktəp teđeleşə planьnьŋ qəniqətlənerlek ytəlməven iъkə alьp, вigerəktə jaŋь məktəp halьv eştərenen qəfev itməьlek rəveştə artta qalьvьn kyrhətte. RSFSR Savnarkumь qarşьhьndaqь Betə Ərəsəj dəjəm məzьyri uqьtьv inderev Kəmitəte avqьs ajьn məktəp teđeləşənen şturm ajlьqь itep iqlan itte.

Başqortostan patripkapiratiftar tixnikumьna həm 2 jьllьq вatraktar kurьsьna qabul itev şarttarь

Massavaj ojoştorov, plan—statistik, kitap, jəməqətselek tuqlanьvь kapiratif alьştьrьvь, вylev həm xisapsь вylektərenə uqьvsьlar qaвul itelə. Təp kurьstarqa 270 keşe alьna. (Tixnikumqa inevse urьъtarqa 7 jьllьq, вaşqort həm tatar, şulaj uq vaq millətlərgə 6 jьllьq məktəp вetergən вulьv şart. 2 jьllьq вatraktar kurьsьna 4 jьllьq məktəp вetergəndər alьna).

2. Uqьvsьlar qaвul itev fəqət kamandirufkalar вujьnsa qьna вula. Kamandiravajt itelgəndər 25—avqьstan da hunlatmaj tyъəndəge dakuminttarьn jeвərergə tejeştər: 1) qariza, 2) kamandirufka qaqьđь, 3) вeleme turahьnda tanьtma, 4) iztimaqi sьqьşь, 5) kalxuzda torovь, 6) tьvqan jьlь havlьqь turahьnda spьrafka həm ankita. Betə dakuminttar təp nesxə вulьrqa tejeş həm tejeşle ojoşmalar jəki ycriedinejələr tarafьnan dereъlənep, kanvirtkə halьnьp jeвərelergə tejeştər. Qaвul itelgəndərgə вelderelesək. Şul səвəple saqьrьvьhьđ вer kemdə kilməhen. Jaŋь asьlqan kurьstarđa uqьvdar 1931—jьldьŋ 1—yktəвerendə вaşlanasaq.

3. Betə вylektərgə lə 16 jəştən 22 jəşkə tiklem ir həm qьđ, qatьndar alьna həm вatraktar kurьstarьna 16 nan 35 jəşkə tiklem вulqandar qaвul itelə.

4. Xəđerge kəndə uqьv jorttarьnda uqьqandar tixnikumqa alьnmajđar.

5. Qaвul itelgən uqьvsьlar yđđəreneŋ matdi xəldərenə qarap qaвul itelgəndən вaşlap stipindejə, şulaj uq torlaq menən tə'min iteləsəktər.

Plan вujьnsa kejem—halьm menən tə'min itev tərtip вujьnsa jьldьŋ ikense jartьhьnan qьna вulasaq.

6. Jul rasxuttarь kamandiravajt itevse ojoşmalar jəki kamandiravajt itelevseneŋ yđ əъtenə təşə. Tixnikum juqarьla kyrhətelgən rasxuttarđь əъtenə almaj.

7. Kamandiravajt itevse ojoşmalar razvirskalarđь alьv menən kərək milli, kərək sьjnfi sьqьş jaqьnan вulhьn вer nindəjđə yđgəreş inderməj, kyrhətelgənsə ytərgə tejeştər.

Razvirьskalar ojoşmalarqa tyъəndəgesə вylenə.

Başqortostan patripkapiratiftar tixnikumь həm 2 jьllьq вatraklar kurьsьna 1931—32 nse uqьv jьlьnda uqьvsьlar qaвul itev razvirskalarь

PRAJЬKTЬ

		TƟP KURЬSTAR									2 JЬLLЬQ BATRAKTAR KURЬSЬ								
		Başqort	Tatar	Urьs	Vaq millət	Eşse	Batrak	Jarlь	Urta xəlle	Bətəhe	Başqort	Tatar	Urьs	Başqalar	Eşse	Batrak	Jarlь	Urta xəlle	Bətəhe
1	Qoŋşaq	1	2	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	1	—	1	1	—	2
2	Arqajaş	3	—	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	1
3	Bilaqataj	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Məsetle	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Dьvan	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Usalь	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Əbjəlil	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Bilarit	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Bajmaq	2	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
10	Xəjbulla	2	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
11	Burjan	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1
12	Ilьlajь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Zejansura	2	—	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
14	Mьraq	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	1
15	Turьskej	2	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Maqar	3	—	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	1
17	Krasna usol	2	1	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
18	Manavez	2	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Qaraqoş	1	1	—	1	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Starletamaq	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Avьrqazь	—	3	—	2	—	—	5	—	5	1	1	—	—	—	2	—	—	2
22	Baqalь	1	2	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	1	—	1	—	—	1
23	Saqmaqoş	2	2	—	—	—	—	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Byzdak	1	3	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Tujmazь	2	2	—	1	—	—	4	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Davləkan	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	1
27	Balabaj	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Bişuylak	—	—	—	2	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	1
29	Prejut	1	—	—	2	—	—	2	1	3	1	—	—	—	—	1	—	—	1
30	Q. Mejaka	1	3	—	—	—	—	3	1	4	1	—	—	—	—	1	—	—	1
31	Dyrtəjle	2	2	—	—	—	—	3	1	4	1	—	—	—	—	1	—	—	1
32	Qьjqь	2	2	—	—	—	—	4	—	4	1	—	—	—	—	1	—	—	1
33	Kr. Kam.	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Janь avьl	2	1	—	1	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Qaltas	—	—	—	2	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
36	Boraj	2	1	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	1	—	1	1	—	2
37	Baltas	1	—	—	1	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	1
38	Asqьn	2	—	—	1	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Bajqь	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Mişka	—	—	—	2	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
41	Bərə	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1
42	Tapurin	1	3	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Şişmə	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Qьrmьsqalь	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Arxangil	1	—	—	1	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Nurman	1	1	—	—	—	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1
47	Blagaviççin	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1
48	Ɵfə	—	—	—	2	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Başpratsavit	41	20	—	15	62	14	—	—	76	1	—	—	—	—	1	—	—	1
	Kalxuzsajuz	20	10	—	15	—	26	20	5	51	5	3	11	2	17	4	—	—	21
	Ɵfə qala savite	12	2	—	2	16	—	—	—	16	3	3	2	3	—	11	—	—	11
	Vajankamat	3	3	—	3	—	3	3	3	9	2	1	2	2	—	3	4	—	7
	4—10—100 polk	3	—	—	3	—	3	3	—	6	1	1	—	1	—	3	—	—	3
	Bətəhe	143	67	—	69	78	46	128	18	270	31	10	15	14	17	45	8	—	70

BBŞSAJUZDЬŊ UQЬV—UQЬTЬV KURЬS KAMBINATЬ DIRIKSEJƏHE.

BAŞQORTOSTANDA JUL TƏĐƏLƏŞƏ TURAHЬNDA

AFTANUMEJƏLЬ BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE QARARЬ.

Ɵfə qalahь 1931 jьl 8 nse avqьs.

Başzildutstrujđьŋ Siləвenən Bьtrakka tura jerəj torqan ikense timer julь ytkərev turahьnda tixnicski jaqtan tikşerep Magnitagurskideŋ Bilarəikə Ɵfəgə ilek terik timer julьn ytkəreve prajьtь teđev turahьndaqь đaklatьn tьŋlaqandan huŋ, Aftanumejəlь Başqortostan Yđək Başqarmahь ajtep ytə:

1. Başzildurstrujđьŋ ikense timer julьn ytkərev eşe kyperđər jahav, mitaldь arttьrьv nurmahьn kytərev həm вetə şundaj eştərđe julqa halьv esən kərəş kənlegen kyrhətə. Şulaj uq Başqortostan əlkəhe esən unьŋ əhəmejəte lə đur.

2. Başzildurstruj Magnitagurski, Bilarət—Ɵfə julьnьŋ tixnicski tikşerev eşendə uŋьşlь eşləp yđeneŋ vaqьtьna (1931 nse jьldьŋ 1 nse avqьsьna) prajьktahьn əlgerləp tapşьrđь.

Tikşerev eşeneŋ vaqьtь qьъqa вulьvьna həm terlə qьjьnlьqtar osoravьna qaramaъtan вajtaq qьna uŋьştar вuldь: julđьŋ ođonioqo 48,5 kilamitьrqa qьъqartьldь, şunьŋ menən вergə timer julь ytkərgəndə вula torqan dəjəm sьqьştarđь (rasxut) kəmene.

Şunьŋ menən вergə Aftanumejəlь Başqortostan Yđək Başqarmahь şunь lə ajtep ytə: teđev matirejaldarьnьŋ urьnqa kilteleveneŋ jeteşhedlege, eşselər keseneŋ jeteşməve, eşselərgə aşamlьq məs'ələheneŋ tejeşensə qujьlmavь, eşselərgə tixniktər həm inzinirđarqa torlaq məs'ələheneŋ jeteşməve şunьŋ menən вergə, вьl eşteŋ jalan eşe menən вer vaqьtqa tura kilevđəre lə Başzildurstrujđьŋ вьl eşte uŋьşlь eşləvenə tə'ъir itte. Başqortostan Ɵlkəheneŋ sənəqət rajundarь yđəgenən timer julđьŋ yteve həm Başqortostan əlkəhendə timer jul seltəren kyвəjtev turahьndaqь Başzildur strujđьŋ вьl eşe xəkymət esən də đur əhəmejətle вer eş tip taъьp, Başsik Prizidejumь qarar ita:

1) Başzildurstrujđьŋ eşen udarnaj tip taъьrqa.

2) Başqortostan Xeđmət Kamisarejatьna Başzildur strujđьŋ jetərlek eşse kesə həm at kesə menən tə'min itevgə təqdim itergə.

3) Ikense teđelev (siraitilni) ucastkalarь вulqan Şişmə, Bişuylak, Dəvləkən, Bələвəj, Mejəkə, Prejut raj Başqarmalarь rəistərenə jalan eşenə kərək eşse at kestəren iъəpkə alьp, Başzildur strujđьŋ at həm keşe kesenən вulqan əteraттəren вer nəməgə qaramaj urьnьna jetkerergə tejeştər.

4. Başkalxuzsajuzqa kalxuzsьlarđan timer julь eşenə eşse həm at kesə вirev turahьnda tiđlektə məs'ələne eşləp xal itevđe təqdim itərgə.

5. Timer julь eşendə kyp eşləgən həm təzriвələre вulqan eşselərđeŋ kvalifikatsejəlarьn kytərev məqsəte menən undaj eşselərđe Başqortostandьŋ вetə jerendəge eşlənə torqan timer julь eşendə fajđalanьv xoquqьn вirergə.

6. Rajun вaşqarmalarь urьndaqь Başzildur strujđьŋ jəməqət ojoşmalarь menən вerlektə jul teđev eşselere arahьnda вetə jəməqət ojoşmalarь menən həjləşep massavaj eştərđe lə alьp вarьrqa tejeştər.

7. Bigərəktə eşlərgə kilgən tixnik inzinirđarđь torlaq tormoş həm aŋ—вelem jaqtarьnan tə'min itev eşenə ajьrьm iqtiъar itelergə tejeş. Unьŋ esən tiđ eşlənə torqan jorttar eşləv eşen kesəjtergə kərək. Ajьrьm kamisejə aşa kammunalnaj jorttarđaqь torlaq kapiratsejəlarьndaqь вuşaqan kvartirđarđь kilgən məxəsistər esən alьp əđerləp qujarqa kərək.

Şunьŋ menən вergə Başzildur strujqa yđ apparattarь esən yđ aldьna torlaqtar eşləvđe jəkmətergə.

Şunьŋ menən вergə, aşav məs'əlahen kiŋəjtep həm jaвьq вylev (zakritь raspredelenejə) tərtiвe menən eşselərđe tə'min itər esən Başqortostanda eşləj torqan timer julьnьŋ hər seltərendə Başzildur strujqa ajьrьm rəveştə timer julь eşselər kapiratifь (RTPO) ojoştorovđь jəkmətergə.

8. Timer julь eşləvđə Başqortostan əlkəhendə urьndaqь jardamsь matirejaldarđь fajđalanьr esən teđegən Başzildur strujđьŋ jardamsь pritprejətejələren kərəkle tip taъarqa.

9. Başzildur strujqa ip. Məkiseiqa qьъqa vaqьt esendə Baş. Ɋasplanqa həm Başnarkamtrudqa 1931 nse jьldьŋ eş sizunьnda kərəkle eşse kesə həm teđev matirejaldarь turahьnda yđeneŋ horavьn inderevđe təqdim itərgə.

10. Başzildur strujđьŋ eşe uŋьşlь вarhьn esən urьndardaqь aŋlaşьlmavđarđь вeterev maqsəte menən Başzildur strujđьŋ məs'yl ucastkalarьnda urьndardaqь səvittərđən həm вaş—qarmalarđan ojoşmalarđь ььqtь rьp tikşerev pusь teđergə.

ABSSJ Yđək Başqarmahь rəise: TAHIRЬF.

Sikritarlьq вurьsьn ytəvse: BIKBAJЬF

Ridaktьr urьnвaъarь Z. Kajьpkulьf

Eşkə inevselərđeŋ qarizalarьn qarav kəmisejəhe teđelə

(BAŞQORTOSTAN X—XALQ KAMISARЬ BELDEREVE)

Matьr həm Kaljul turьin zavьtьn teđev вujьnsa eşte ojoştorov ajqanlь, Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь erqəhendə teđeleş вujьnsa idara apparatьn kamplikьavajt itevgə məxsus kamisejə teđeldə. Bьl kəmejsejə вьl Idaraqa eşkə inergə teləvse eşselərđeŋ вetə qarizalarьn qarajasaq.

Ɋarizalar Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqьndaqь oşo kəmisejə isemenə вireləlar.

BXXK: (SЬJSUJЬF)

Zajьmdarđьŋ atamahь.	halьp alьv	halьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlat zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	25—70	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlat zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
1½ pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

PARK KYLTURA kinahьnda

12—13 avqьs

„IKE KƟNDƏŞ"

Sejanьstar: 8—9-30—11 səqəttərđə

Simfunejə arkistьrь ujnap torasaq

URAL

Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Вegen

NAMЬЪ (Честь)

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj:

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 7 30 tan вaşlana. Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegen həm kən hajьn

„PURQA" kartinahьnьŋ dəvame

НОРД—ОСТ

dramma 6 вylemdə

„ƏœrYkt Natiskhь, tipagrafejəhe. Вaш̆lit vəkile 716.

BӨTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREQEŞEB!

14 AVQЬSTA 1931 JЬL, № 177

BAŞQORTOSTAN

KӘNDӘLEK GӘZIT

ӨFӨ J-SAZUN, KURPS № 3

Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsejalizem igenselek bylege . 3—02
Iqlandar həm bleşuə . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tөngө ridaksejə . . . . 1—15

14 JЬL SЬQЬ

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKӘ KӘMITӘTE, B.Y.B.K. HӘM BAŞPRFSAVIT URQЬHЬ

1—bətə Başqortostan inirgitkə sьjьzьna kilevse diligattarqa

1—Bətə Başqortostan inirgitkə sьjьzь oşo jьjьn 15—avqьs kөnө kiske saqat 6 la mədənejət harajьnda asьla, Başqa qala həm rajundarđan kilgən dilligattar aldan alьnьp qujьlqan „Rasseja" Kammunal nymirdarьna urьnlaşььrьlalar kilgən diligattar həm sьjьzqa barьv esən əildələngən Өfə diligattarьna inəpkə alьv eşe Başgusplandьn eştər menən idara itev urahьnda başqarьla. OJOŞTOROV KӘMITӘTE.

Xajbulla təbəge appartuniZem batqaqьnda

236 maşina tөđөtelməgən, urazajjьjьv igen əđerləv, kөđgө sөsev samatykkə tapşьrьlqan

Urazaj jьjnavđь q ь đ q a vaqьt esendə his ber julqaltьvhьđ ytəv turahьnda partejəneŋ həm xөkymətteŋ qat—qat kankrit diriktiftarь buldь. Ləkin, bьl jetəkse diriktiftar qajhь ber təbəktər həm avьl səvittəre tarafьnan xurlьqlь rəveştə nasar ytələlər. Miђalqa Xəjbulla rajunьn alaьđ. Xəbərsebeđ „Q.Q" nьŋ jađьvьna qaraqanda rajunda 236 MAŞINA HAMAN DA TӨĐӘTELMӘJ VATЬQ JATALAR Unьŋ esendə: 5 traktьr, 25 malatilka (18 e qatmarlь), 73 labagrejkə, 4 yđe bajləpurqьs 104 sabьv maşinahь bar. Şulaj bulqas urazaj jьjnavđь qьђqa sruk esendə ytkərev turahьndaqь parteja, xөkymət diriktivahь nisek ytəlhen. Bьl bit parteja xөkymət qarardarьna bujhonmav! Unь yđ beldegensə bođov

Par hərev 53 pr. qa qьna ytəlgən. Qajhь ber avьl səvittərendə, məђəlan Juldьbaj səviteŋdə, par hərev 7 pr. qa qьna ytəlgən. Bьl səvittə jaŋqьđaq xuzalьqtar ber giktar đa əđerləmegəndər. Təbəktə 19 traktьr bar. Ularqa jaqьv, majlav matirejaldarь alьnmaqan. Palivdsajuz jetəkselare:

—Kөđgө sөsevgə ber tөrđələ əđerlegebeđ juq, tip asьqtan asьq „zəjəvit" itələr.

Kalxuzdar sdilşinaqa kysereləp bөtməgən, ularqa xeđmət kenəgələre birelməgən. Daxut aylev turahьndaqь SSSR Narkamzimь həm kalxuzsintьr qararь kiŋ kalxuzsьlar arahьnda өjrənelep bөtməgən.

Təbək Başqarmahь avьl səvittəre өђtənən jomoşaq jetəkselek itə. Avьl səvitlәre vaqьtьnda məqlymət birməjđər. Təbək Başqarmahь ularqa sara kyrməj həm başqalar.

Qьђqa qьna əjtkəndə, Xəjbulla rajunьnda urazaj jьjnav uььŋ hөđөmtəhendə igen əđerləv həm kөđgө səsev eştəre samatykkə tapşьrьlqandar. Kankrit, apiralif jetəkselek tə'min itelməgən.

Parteja ojoşmalarь yđđəreneŋ jetəkselegen kөsəjtev,ьsьn balşeviktər timpьn tə'min itev aşa өđөklәktə qьђqa vaqьt esendə qaplarqa tejeştər. Təbəktəge kalxuzsьlar həm jarlь, batrak urta xəllelər bөtə kөstəren mabilizavajt itep, VKP(b) Yđək həm Өlkə Kəmitəte diriktiftarьn ytərgə tejeştər.

Eştə xərəkətheđlek kyrhətevse həm eşte yđ aqьmьna tapşьrьvsь kulak agittatьrь—uŋ appartunistar həm kulaktar tejeşle atpurđь alьrqa tejeştər.

HUŊQЬ SRUK—20 NSE AVQЬSQA:

—BESƏN JЬJNAV, SILUS BAĐЬ, BӘSNӘ HӘM TRANŞӘJĐӘR TӨĐӨV PLANЬN TULTЬRЬP YTӘNEK TIP RAPЬRT BIRERGӘ TEJEŞBEĐ

„VARAŞILЬF", „QЬĐЬL TAŞ", „ŞӘREQ" KALXUZDARЬ BESӘN JЬJNAV PLANЬN YTӘNELӘR. BӨTӘ KALXUZDAR, AVЬLDAR, TӨBӘKTӘR ULARQA TIŊLӘŞEGEĐ

BESӘN PLANЬ 100 Ь MENӘN YTӘLDE

Arqajaş rajunь, „Gujanbaj" kalxuzь besən jьjnav planьn 100 pr. tь menən ytəne. Silus bađьn agranum kYrhətkənsə qađьp əđerləp qujđь. Arьş jьjnalьp, huqьlьp alьndь. Xəđer haban aşlьqь urьp alьndь.

M. ӘXTӘM.

Kamsamul subutnigь 23 tunna silus əđerləne

Krasna Usul təbəge „Şəreq" kalxuzь qьşqь mal adьqь əđerləvđe burьs itep alьp udar biş kenesendə 22 tunna silus əđerləne.

Besən əđerləv kampanjahь uŋьşlь ytkərelde. Xəđer kөđgө sөsevgə qьđьv xəđerlek Başlandь.

M. ӘXTӘN

Safxuzdar planđь 81,3 pr qa ytənelər.

Başqortostandaqь malsьlьq safxuzdarь silus başnaləre tөđөv planьn 81,3 pr. qa ytənelər.

20 nse avqьsqa—udar un ken lekteŋ esəndə tiklem başnə əđerləv planь ytəlep bөtərgə tejeş.

Ləkin qaj ber safxuzdar planđь tultьrьvqa ajaq salalar. Milьfka safxuzь diriksejahь yđeneŋ silus kulturalarь səsev planьn eđeven jəşerev maqsatь menən, tөđөv matirijaldarь bulhala, başnəne tөđəməj qaldьrmaqsь. Lakьr safxuzьnьŋ jetəkselare stansanan başnə əsən matirjaldar barьp alьrqa at birməj mataşьь. Bьl safxuzdarqa vaqьtьnda saralar kyrelde. „Rukmar", „Q u j ь r q a đ ь", „Spartak", „Qьđьl B a j r a q" safxuzdarь başnələr əđerləp, tranşəjđər, bađdar qađьp qujđьlar. Timptь taqь la qьđьvlatajьq.

J. L.

SILUS ӘĐERLӘV JAQŞЬ BARA

ӨFӨ təbəge Turbaslь avьl savitenə qaraqan „Avangart" həm „Jaŋь tormoş" kalxuzdarь dyrtər tunnalь 4 silus bađь qađьnьlar. Jaŋqьđaq xuzalьqtar 3 tunna silus hьjьşlь 3 bađ qađьnьlar.

Silus əđerləv eşen taqьla qьđьvlatьrqa kərək.

QJARIFYLLIN.

***

ŞIŞMӘ təbəge Janalaqlь kalxuzь malsьlьq prablimahьn xəl qrlьvđa adьq əđerləvđeŋ əhmejəten aŋlanь. Ul udar un ken esendə 27 tunna silus əđerləne, kalxuzsьlarqьqa mal adьqь əđerləvđə aktiv rəveştə jeŋ hьđqanьp eşlajdər. QJUMӘR.

5 MEŊ 40 URЬNNA' BARЬ 360

ŞIŞMӘ təbəge kalxuzdarьnda silus əđerləv eşe bik əkeren bara. Bөtə təbək kalxuzdarьnda 5 meŋ 40 tunna silus hьjarlьq bađdar qađьlьrqa tejeş. Lakin bөgөngə tiklem barь 360 tunnalьq bađ qađьlqan.

Təbəktə besənden əđ bulьvьna qaramaђlan, kalxuz idarələre mal ađьqь əđerləvgə əhmejət birməjđer.

Silus kampanjahьn eđərgə alьp barьvsьlar məs'ylejətkə tartьlьp, eştə qьrqa hьnьlьş alьnhьn.

Ә. XӘTIP.

JAŊQЬĐAQTARQA JARĐAM ITTEK

JAŊЬ BALTAS SӘVITENDӘGE (SAQMAQOŞ RAJUNЬ) „LININ" KALXUZЬ XӘĐERGE KӘNDӘ 4 MEŊ 225 SIN. BESӘN ӘĐERLӘP, QURAQJA TAŞLЬP ӘJĐӘ. SILUS JAHAV ӨSӘN 36 KUBAMITЬRLЬQ SILUS SOQORO ӘĐERLӘNDE.

ARЬŞ JЬNALЬP HӘM HUQЬLЬP BӨTTӘ. 50 GIKTAR JERĐӘN MEŊ BOT IGEN ALЬNDЬ. ŞULAJ UQ OŞO IGENDӘN 600 BOTO TADARTЬLDЬ. HOLO, BOJDAJ AŞLЬQTARЬN JЬJNAV EŞENӘ UTAR TIMP MENӘN KEREŞTEK. JAŊQЬĐAQTARĐЬN ARЬŞTARЬN MAŞINA MENӘN URЬP ЬĐЬP HӘM MAŞINA MENӘN HUQTЬRЬP BIRĐEK.

S. MORATŞIN.

JAMQЬRLЬ KӘNDӘRĐE SILUS ӘĐERLӘVGӘ FAJĐALANЬRQA

Elekke vaqьttarđa kratьtejən xuzalьqtarь, jamqьrlь kəndərđə nəmə eşlərgə belməj, aptьrap jөrəj torqandar.

Xəđer—Başqortostan t a đ a adьmdar menən alqa atlap, kalliktiьleşevđe 65,5 pr. qa jetkergən vaqьtta, kalliktiv xuzalьqdьŋ yđđəre menən qatardan, bьl kəndərđə butardьŋ, durajьvьna əjqanlь kenderđe ken jemeste planьn eşlər tөrlө. KALXUZSЬQJA ARTЬRAP JӘRӘRGӘ JARAMAJ HӘM TURA LA KILMӘJ.

Kəlliktiьleşevđen yŋeşe kalxuzsьlarь ber jaqtan kəndəlek mədəni aqartьv eşe alьp barьvqa, ikense jaqtan xuzalьq eştə ren kiŋəjtep jebərevgə mabilizavajt itə. Kalxuzdarđa: qadi mal ađbarđarь, kanuşnajdar, bьđav ojalarь, harьq, susqa ojalarь, haqlьq urьndarь həm başqalardь eşləv kerək kalxuz eştəre bik kyp.

Kalxuzdarđьn xəđerge məhim xuzalьq eştərenen berehe—SILUS ӘĐERLӘV PLANЬN ARTTЬRЬP YTӘV. Bьl planьn ytev esen silus bađdarьn həm tranşəj, başnalarьn vaqьtьnda əđerləp qujьrqa kerək.

Jamqьrlь kəndərđə silus bađdarь həm tranşəjđərđən qađьrqa məmkin tik qađьj torqan urьndarđь qьvьştar qorop qaplarqa qьna kərək.

Silluslav esen də jamqьr qamasavlamaj. Bьnьŋ esen tik artьq jeveş jьjьq qađi turaqlaqan halam qьna quşьrqa kərək. Bьnda siluslana torqan ylənden jeveşlege 70 pr. tan da artьq bulmavь kyđ uŋьnda totola.

Jamqьrlь kəndərđe busqa ytkərməj, iŋ məhim xuzalьq eştəre ytəvgə fajđalanьrqa kərək.

Agranum: RIBRIN.

URAŽAJ JЬJЬVĐA HЬNЬLЬŞ JUQ ӘLE

Aldьnqьlar yrnəge bujьnsa, eşsəndərđeŋ kiŋ intuzejazьmahь menən bөtə өđөklektə jeŋep sьqarqa

Өtə təbəge qOjroqta hejrələ

Kyp kenə təbəktər arьş jьjnavđь 100pr. tь menən bөt ərep bөtə keste kөđgө səsevgə taşlaqandar. Өfə təbəge əle bulhь arьş jьjnap bөtə almaj jata. Haban aşlьqьn jьjnav nej barь 35 pr. qa qьna ytəlgən. Xuzalьq planьn eđevgə taban hejrəj torqan timptan sьqarqa kərək.

A. F.

Qьđьv timp tə'min itelhen

„1- Marьs" kalxuzь (Şişmə təbəge Alьħlan səvite) arьş aşlьqьn urьp, huqьvđь 90 pr. qa ytəne. Haban aşlьqьnьŋ jьjnalьvь 50 pr. qьna. Eştər qьđьv timp talap itə.

M. QJӘLEJӘ.

Urazaj jьjnavđь eđev selər javapqa

DЬYAN MӘSETLE təbəge Mələkəs avьl səvite urazaj jьjьv eşen kөsəjtəhe urьnda yđe artqa eђtərəj. Unda rəis həm sikritar bulьp torqan keşelər avьl daqь kamsamul jəcəjkə sikritarь menən berlektə kən—tən esep jөrejđər.

Besən əđerləv, urazaj jьjnav sklaslav, zajьm taratьv həm igen tapşьrьvđь tьrьştьrьvđa ularđьn qajqьhь la juq. Kampanejalar artta bara.

Bьndaj kampanejə eđəp jatьvsьlarđь javap birev qьђьmьna alьrqa kərək.

X. TAŞLINESKI.

Eşlekhəđ brigadirđar alьştьrьlhьn

MAQAR təbəge Maqar səvite „Stalin" kalxuzьnda uŋьş jьjnav ..təre nasar bara. Sənki brigadirđar ike quldь keђəgə tьqьp jөrəvđən başqanь belmiđər. Ular julkaşsьlьq itməjđər. Yđđəre eşkə qatьşmajđar.

Şunьŋ esən kalxuzsьlar arahьnda rizahьđlьq eştən kyŋel hьvьndьrьvđar kilep tьva.

Bьndaj „tyrəlerđe" brigadirlьqtan alьp, ular urьnьna, eş həjgən kalxuzsьlarđь bildələrgə kərək.

„Jəş xəbərse"

Udar 5 kenlek iqlan itelde.

ӘBJӘLIL təbəge „Janь—jul" kalxuzь urazaj jьjnavđь bөtərep bara. Eştə setsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qullanьla. Eş barьşьnda osoraqan eđəklәktərđe qaplav esən kalxuzsьlar udar 5 kenlek iqlan ittelər.

ŞӘVKӘT.

„Bidnək" kalxuzь uŋьş jьjnavđь 100 pr. tь menən ytəne

QЬRQЬB—MӘJӘKӘ təbəge Vazdvizinka səvitendəge „Bidnək" kalxuzь 10 nsь avqьsqa urazaj jьjnav kampanejahьn 100 pr. tь menən ytəp sьqtь.

Yđeneŋ bөtə eşen elge rəveştə quja alьvь arqahьnda urazaj jьjnav uŋajь menən 50 jaŋqьđaq xuzalьqtь kalxuzqa ьlьqtьrđь.

G. QAJSARЬF.

Arьş urьlьp, huqьlьp bөttө

ŞIŞMӘ təbəge „Satsejalizem" kalxuzьnda urazaj jьjnav eşe qьđьv bara. Arьş 1- avqьsqa uq 100 pr. tь menən urьlьp huqьlьp bөttө. Səselgən 582, giktar sojđaj 100 pr. qa urьlьp 381 giktarь huqьldь. Jaqьn arala sotenьhe tə huqьlьp bөtəsək. Ә. XATЬJP.

BERGӘLӘP EŞLӘP PLANĐЬ TULTЬRĐЬQ.

MAQAR TӨBӘGE. Hajran avьl „Qьđьl taş" kalxuzsьlarь besəndə ajьrьm jьjnarqa attarđь yđ quldarьnda qaldьrьp dəjəmlәştermәkkə tigan qararqa kilgəjnelər. Rajundan vәkil kilep eşte bergə eşlәv, attarđь dejəmlәşterevđeŋ əhəmejəten kalxuzsьlarqa aŋlatьp həjlagəs kenə, besən bergə eşlənde. Attar dejəmlәştereldelər.

Əgər besənde bergələp eşləməgəndə Dəvləkən təbəge urta Japar kalxuzsьlarь kevek bөđđə besənhəđ qalьr inek.

FӘXRETDINЬVA FAJRUZA.

Plan 100pr.qa ytəlergə tejeş.

ӨFӨ təbəge „5 jьllьq" kalxuzь igen jьjnav planьn nibarь 55 pr. qa qьnь ytəne. Bьl timp urazaj jьjnav kampanejahьn tə'min itə almьj. Plan 100 pr. qa ytəlergə tejeş.

ARЬSLANЬF.

Arьş jьjnalьp bөttө

QЬRMЬЂQALЬ təbəge „Dinamь" kalxuzьnda qьđьv rəveştə urazaj jьjnav bara. Arьştar 100 pr. tь menən jьjnalьp bөttө. Xəđer inde haban aşlьqь la jьjnalьp bөtəv eђtəndə. Tađa surtlь igendər urta iђəp menən giktarьna 36 bot tөşөm birələr.

Ә. QOTLOBAJЬF.

Kamsamuldar өməhe ber kəndə 55 giktar.

MӘLӘVEZ təbəge Aila birđe avьlь kamsamuldarь igen jьjnavđaqь өđəklәktə qaplav esən dur ber өmə jahanьlar. Өməđə 134 keşe qatnaşьp,„2-Yrnək"kalxuzьnьŋ 55 giktar urazajь jьjnaldь.

DӘVLӘTEF.

Eşlərgəme, əllə jeləkkə jərevgə kildeŋme?

QЬRMЬЂQALЬ təbək kalxuzь sajuzьnda eşləvse kalimullin kalxuzdьŋ eşe menən iђəpləşməj.

Kalxuzdьŋ eşen tikşerergə tip „Dinamь" kalxuzьna barqanda maşinanan at tuqartьp alьp qьđdar tejəp jeləkkə jөrej.

Kalxuzda eş atьnьn jәteşmәve menan iђəpləşməj.

Bьndaj tatəj jegetlərgə sara kyrelhen. „—"

100 PR TЬ MENӘN KALXUZLAŞЬV ALDЬNDA

YRGE—QЬJQЬ rajunь „Bəlşavik" kalxuzь bьjьl besəndə sdilşina menən eşləne. Şul arqala vaqьtьnda đur qьna uŋьştarqa ireşte.

Kalxuz eşte jaqşь alьp barьv arqahьnda jaŋqьđaq xuzalьqtar aldьnda đur elgə buldь. Kalxuz besən jьjnavđь udarnaj rəveştə bөtərəp, urazaj jьjnavqa başlanь. Maşinalar bөtəhe lə tөđək, 5 kən esendə 25 jaŋqьđaq xuzalьq kalxuzqa inde.

Kaxuzsь kamsamuldar eş vaqьtьnda brigadalarqa bylenep, kalxuzsьlar arahьn 'a eşte udarsьlьq, satsejalizem jarьşь menən alьp baralar. Kalxuzsьlar arahьnda xeđmət dissiplinəhe jaqşь bara. Avьl tiđ kəndən 100 pr. menən kalxuzlaşьv aldьnda.

60 XUŽALЬQTAN JAŊЬ KALXUZ

ABRAJ (Şişmə rajunь) avьlьndaqь kalxuz arьştь jьjnap, huqьp aldь. Xəđer haban aşlьqьnda urьp əjđə. Kalxuzdьŋ uŋьşlь eştaren kyrep, avьlda 60 xuzalьqtan jaŋь kalxuz ojoşto. Tik kalxuzda xedmatte iђəpkə alьv məs'əlahe jomoşaq tora. Şunь julqa halьvđa qьrqav sara kyrergə kərək.

F. ABRAJ

Kalxuzlaşьv kesəjđe

ӨFӨ rajunь Turbaslь səvite qaramaqьnda Iђke Jormaş avьldarьnda kalxuzsьlarda Turbaslь kamsamul jəcəjkəhe kamsamuldarđan udarnaj brigada ojoştorđo. Brigada eşməkərlege menən berense Başqortostan kalxuzsьlarь sjьzь jьjnalqan məldə Iђke Jormaş avьlanda 12 həm 10 jaŋqьđaq xuzalьq kalxuzqa inde.

QJARIF.

Şulaj uq Bilərət təbək jer bylegəneŋ bьl sabьnlьqtь kire qajtarьrqa tigən(181 nse hanlь) bojroqo menən da iђəpləşməne. „Min yđem belәm. Ular miŋə nyl vnimaneje" tip kalxuz sabьnlьqьn jaŋqьđaqtarqa hattь.

Kalxuzdьŋ ber us besəne juq. 100 pr. tь menən kalxuzlaşqan Qaraqajđь avьlьnьŋ (Maqar rajunь Өmetbaj səvite) dəjəmləştergən bөtə kalxuz malь adьqhьđ qaldь.

Bьl turala aşьqьs sara kyrelhen. Başnarkamzim qararь yđ kesən haqlarqa tejeş.

„BӘŞTIN" KALXUZSЬLARЬ (35 imza)

JӘŞELSӘLӘR HӘM JEMEŞTӘR ӨSӘN KAMSAMULDAR PAXUTЬ

MӘSKӘV, 11. Jaşelsələr həm jemeştərđe jьjnav həm əđerləv kampanejəhьn uŋьşlь ytkərev həm jaqşь sifat jəşelsə jemeştərđe eşsəndərgə yđ vaqьtьnda kiterev məs'əlahenə đur əhəmejət birep, VLKSM Yđək Kamitəte bөtə safxuz, kalxuz, ere sənəqət kamsamul ojoşmalarьna his kisektermәj jəşelsələr, jeməştərđe jьjnav həm əđerləvđə yđeneŋ qatnaşlьqьn kөsəjtevđe jekmatte. Tarь jьjnav həm jəşelsələrđe təjəv—buşatьv bujьnsa subutniktar, kantrul pustarь, jəştərđeŋ udar brigadalarь ojoştorolorqa tejeşle.

15 nse avqьstan 25 nse avqьsqa tiklem bөtə qalala haqlav urьndarьn mabilizavajt itev, jəşelsələr həm jeməştərđe qabul eşe itev ytkərelergə tejeşle.

Brigadalar yđ zadanejalarьn tultьralar.

ŞIŞMӘ RAJUNЬ, „Jeŋev" kalxuzь, jarьş həm udarsьlьq nigegendə eşlәv arqahьnda arьştь jьjnap bөttө. Xəđer borsaq həm başqa haban aşlьqtarьn jьjnap bөtəv aldьnda. Kalxuz ber nisə brigadaqa bylenep, hər ber brigada yđ zađanjahьn vaqьtьnda tultьra bara.

MINHAZ.

Milixuf başbaştaqlьqьna qarьşь aşьqьs sara kyrelhen.

JEGӘZE lisnicestьvahь nacalnige Milixuf Pavildarq Başnarnarkamzimdьŋ „Bəştin" kalxuzь sabьnlьqьn kire qajtarqan" tigən (8- ejjyl 31 nse jьl) bojroqon tanьrqa teləməjensə sabьnlьqtь baђьp aldь.

2 KӘNDӘ UN SILUS BAZЬ QAĐЬLDЬ.

QARAJAQUP səvitenə qaraqan Kysem Abdulla Imaj avьlda rьndaqь kalxuzsьlar kən jam—qьr bulьv arqahьnda qьrqa eşkə sьqmanьlar. Bьl kəndərđe kalxuzsьlar mal adьqь əđerləvgə fajđalanьp 2 kən esendə un silus bađь qađьnьlar. Şul uq Qarajaqup səvitenə qaraqan babik avьlь jamqьr tip qьrqa sьqmanьlar həm silus bađьla qađьlmanьla. Bөtə kalxuzsьlar qьđьv eş alьp barqanda Babik avьl kalxuzsьlarьnьŋ өjđə jatьvdarь eşkə halqьn qaraştarьn kyrhətə.

Besən həm arьş jьj nav eşe uŋьşlь ytte

Q—MEJӘKӘ təbək „Varaşilьf" kalxuzь 11 nse balşiviktar jađьnьŋ uŋьşьn jьjnavđa satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, sdilşinanь dөrөђ qullanьv arqahьnda besən əđerləv həm aşlьq uŋьşьn jьjnavđь 1000 pr. tь menən bөtərđə.

Qatьn—qьđ həm jəş yђmerđərđe fajđalana belev eştə kypkenə uŋьşlьqtar birđe.

QJӘZIZ. A.

„Jaŋavьl" kalxuzь besən planьn ytəne.

MӘLӘVEZ təbəge „Jaŋa vьl" kalxuzь, besən, arьş jьjnav kampanjahьnda eşte satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, sdilşinanь dөrөђ qullanьv arqahьnda besən əđerləv həm arьş uŋьşьn jьnavđь 10 pr. tь menən bөtəp qьđьv rəveştə bojđaj jьjnavqa əşlanь.

„TABЬŞ"

XӘJBULLA 65 PR. QA YTӘNE

XӘJBULLA təbəge besən jьjьv eşenə bik huŋ başlanь. Eştə udarsьlьq, jarьş bulmanь. Eş plandarь bik huulap tөđөlde. Kalxuzdarđa avьl—xuzalьqь qoramaldarь aldan əđerlənməne,

Şular arqahьnda besən jьjnav planь bөgөngө kəngə barь 65 pr. qa ytəlde.

B. M.

Başsajuz udar un kenlektən sitta qalqan.

Başsajuz 10 nsь avqьstan 20 nse avqьsqa tiklem silus əđerləvđə udar un kenlek iqlan itelevđe bөtөnləj işetməj qalqan

Şuqa kyrə, bьl hьđьqtь nindəj burьstar ytərgə kərəklektelə belməj.

IBӘT.

SILUS BAŞNӘLӘRE TӨĐӨV TIMPЬ SIKTӘN TЬŞ ӘKEREN BARA

Başqortostanda silus başnələre tөđөv xurlьqlь rəveştə artta bara. Kalxuzdarđa tөđөlergə tejeş b u l q a n başnələr turahьnda əlegə tiklem Başkalxuz sajuz ber tөrlөlə məqlymət ala almaqan.

Başsilxuzsnab kalxuzdarđь başnə halьv esən kərəkle matirjaldar menən tə'min itməj.

Başsajuz qađaq, humala simint kevek matirejaldarđь əlegə tiklem kalxuzdarqa jebərməgən.

Başnə matirjaldarь əđerləvse zavьttar Başsilxuzsnabqa ejjyn ajьnda uq matirjaldar jebərevə turahьnda məqlymət birələr. Ləkin, ul matirjaldar əlegə tiklem Başsilxuzsnab tarafьnan alьnmaqandar. Oşolaj itep, başnə matirjaldarьnьŋ qajđa jөrəvđəren ber kem də belməj.

Matirialdar juqlьqtan qaj ber kalxuzdar (məђələn: „Məqdən" kalxuzь) başnə tөđөv eşen taşlap qujđьlar.

Өfə təbəge „Paxar" kalxuzьna Başsilxuzsnab tarafьnan jebərelgən aqas matirjaldarьnьŋ 40 pr. serek bulьp, eşkə jaramanь.

Silus başnələre tөđөvgə appartunistarsa qarap maldarđь adьq menən tə'min itev eşen eđevselərgə qьrqa sara kyrelhen.

S. LOQMAN.

Ajьrьm eşlәv arqahьnda besən heđ qaldьlar

DӘVLӘKӘN təbege urta Japar avьl kalxuzsьlarь besənde ajьrьm sabьv arqahьnda bik kyp jeteşheđlektərgə osoranьlar. Qьđьv rəveştə besən sabar vaqtta hər kənd besən sapqьs maşina tik u. ь

Kalxuzsьlar yđ quldarьndaqь mal esən besən əđerləp qalьrqa tьrьşьp, dəjəmləşterelgən maldarqa adьq əđerləvgə əhmiət birmənelər.

Bьna bьndaj tarqav eşləvđərgə kalxuzdarđa urьn birelməhen.

QJ. SЬRTLAN.

„II nse YRNӘK" XURLQLЬ RӘVEŞTӘ QOJROQTA BARA

Mələvez təbəge „II nse Yrnək" kalxuzь besən əđerləv kampanejahьn oşo kəngə tiklem bөtərə alqanь juq. 100 giktar besən jьjьlmaj qalđь. Sabьlqan besəndər jьjьlmaj jamqьrqa serep jatalar.

Kyreşe kalxuzsьlar urazaj jьjьp bөtəp barqanda „II- Yrnək" besənen də jьjьp bөtməgən.

Bьl qojroqta həjrəlevđeŋ səbəbe—idarəgə sit iliminttar ojalavьnda həm kalxuz brigadirđarьnьŋ eşkə halqьn qaravđarьnda.

Urazaj jьjьv maşinalarь əđer tygel. Urazaj jьjnavđь jetedlətevđe ujlap ta qaramajđar. Sənki kalxuz idarəhendə elekke mulla, starşina balalarь ultьralar. Kalxuz idarəhe sit iliminttarđan tađartьlmaj torop, kalxuzdьŋ eşe alqa barmaђ.

Təbək kalxuz sajuz həm parteja ojoşmalarь bьlarqa tiđ sara kyrhendər.

„JEŊEL HЬBAJ"

Silus əđerləvđə Şişmə qojroqta

Şişmə təbəge kyləmendə Jaŋqьđaqtarqa silus bađdarь qađьrqa zadanja birelnə lə, bergenə silus bađь qađьlmaqan. 360 tunna syp yləndəre siluslanьrqa tejeş bulha, ber tunnala ylən siluslanmaqan. Təbək jer bylege bьl eşkə halqьn qaraj. Jaŋqьđaqtar arahьnda silus başnələre, bađdar tөđөv eşe ojoştorolmaqan.

Ә. XӘTIP.

Mal ađьqь əđerləv eđələv aldьnda

MAQAR təbəge Janurьs, Qьjavьq, jaŋь jort, kalxuzdarь, yđđərendə besən nasar bulьv səbəple, 70 saqьrьmda bulqan „Tatjan" urьman idarahьnan sabьnlьq hatьp alqajnь. Besən sabarqa tip barqan kalxuzsьlar đь unan qьvьp qajtaralar.

Şul arqala, Janurьs, Qьjavьq, Janь Jort kalxuzdarьnda, mal adьqь eđələv qurqьnьsь bar.

„KALXUZSЬ"

Zandarma ettərenə bylək

VINA, 8 Eske eştar ministerlege bөtə palitseja urgьndarьna instruksejə jebərđe. Bьl instruksejə la kammunis vəkildəre artьnan bik nьq eđərlərgə kerək bulqan vaqiqa la kammunistar agitatsejahьn „tamьrьnan qorotovđa" iŋ kiђken saralarđь kyrergə quşьla.

Jəmhyrejət prizidintь palitsejə həm zandarmirejə aqzalarьna kammunistar agitatsejahь menən kөrəştə, jəmhyrejət aldьnda ularđьŋ „xeđmətterən" təqdir itep өђtənən sьqьv bildəhe birđe.

DƏJƏM AŞAV URЬNDARЬNDA

AŞXANALARDЬŊ SƏJƏSI HƏM XUZALЬQ JAQ|ЬNAN TOT QAN URЬNЬNA NARЬQ QUJA BELMƏVSELƏRGƏ QATЬ ATPUR BIRERGƏ

AŞXANALARDЬŊ HANDARЬN KYBƏJTEVGENƏ BEĐĐE ƏƏNIQIƏTLƏNDERMƏJ. UNЬŊ SIFATЬN JAQŞЬRTЬRQA, EŞSELƏR HORAVЬNA TULЬ JAVAP BIRERLEK BAŠOLSQA QUЬRQA KƏRƏK

1—Aşxananь вegən dən yk tikşerergə

Aşxananь qujьlьşь вegengə kenəsen ber terlelə javap Birmaj

Θfə qala kapiratif jəmqejəte neŋ „hanь dəjəm aşxanahьnda xəđerge kəndə urta xisap menən 3000 uqьvsь həm əşse aşaj. Tə'minat xalq kamisarlьqь han lь uqьvsь həm əşsələr aşxana hьn vaqьtьnda tərlə aşamlьqtar menən tə'min itə almaj. Har vaqьtta verterlə aşamlьqtar aşa tьv arqahьnda əşse həm uqьv sьlarь jalsьqta.

Aşxana kuxna həm havьt ha malar menən jetərlek tiklem tə'min itelməgən. Aşxanalaqь ku xarkьlar həm puvьrdar məxsys kejemdər menən aş tə'minat jetəmsez həm saepsez. Kyp eşselər yđđərenen jortьn kejem kijgən qara, əsləe raq kejemdərə menən aş hьv arahьnda eşlajđar aşxana esen də quit bulha la ul itemdə ge nə. Bufitta frukть həm kebaldan başqa вer nəmələ juq. Kyp va qьt frukть la bulmaj. „Aşxana nьŋ ydendə вetəhe 70 eşse вa lьp şunьŋ 43e qatьn—qьđđar. Şulardьn arahьnan ni вarь вer partьjə aqьzahь ike „parteja kandidatь вar, aşxana eşselərə вetəhe lə вer ajlьq eş xaqьna „5 julьqtьn esenə" xal itkes zajemьna" jađьlqandar. Şunan başqa вьnda eşlavselər arahьn da kyp martaвa anlaşьlmavlьq tar вulqalaj. „Aşxana eşselərə menən uqьvsьlar arahьnda mə qəmələ nasar, qala savite tarafьn an nerketelgən sanitar vrac suŋ ha la ul yt avьtsan jaramaj.

Aşxana eşselərə arahьnda udarniktar bulha la eşləgən eş tərə kyrenmaj. Tik hyđđəgenə udarsь bulьvsьlar kyp. Aşxana eşselərenə aj hajьn həm 15 kən hajьn bulьrqa tejeş bulqan sanitar kyp vaqьtta bulmaj. Bьl tura la nerketelgən sanitar vrac ujlaptь qaraqanь juq. Aşxana la 70 eşse вulьvьna qaramastan kejem bulьp, aşxana esendə вьl qan eşhedlektərdə вetərev şul laj uq yđ ara taŋqitte kesəjtev də dur urьn totqan estinə qazi tə sьqarьlmaj, ridkəlegejə sasta lь hajlanqanda şunьŋ menən eş betkən.

Bьnda eştərdə jənlənderep jeвərevdə aşxanala bulqan par tejə aqzalarь həm atminstratse jə ujlarьna qaramaqandar. 3 həm 4 hanlь aşxanalar menən 1 han lь aşxanalar arahьnda satsejalь zem dugьvarь tezelgən bulha la vьnьŋ ergəne şunьŋ lь qəməlgə aşьrьlmaqan.

Aşxana eşselərə udqarьlqan sitta torop qalqandar. Aş xana tarafьnan nej eşə вer xeđmat se ikmək ađerlav kampanjahьna jəгərelgən. Aş xana eşselə re arahьnda udarsьlьq timpь juq, alk əkerenlek menən eşlajđar. Şul arqala aşavsь uqьvsьlar həm eşselər nəvьət torop vaqьttarьn ytkərələr.

Aşavsь uqьvsьlar taraфьnan aş xanalar tikşerev kəmejsəjahe buirьrqa tejeş bulhala kyp vaq tarda osoraтьр bulmajь.

Əfə lə „faвrik kyxna"halьna

Əfələ вьqa tiklem 30 dan artьq aşxana вulhala, ular Əfe eşselərenə aşamlьq menən kə rəgensə tə'min itə almajđar.

Oşo arqala prajьzvudstvъa la bulqan eşselərgə kyp totqarlьq jahala, ular aşxanala sirat ke tep torop kendəlek eştərenə kə meselek kilə ine.

Bьl avьrlьqtan qotolov esen Əfə lə qala eşselər kapiratife xə derge ken Əfelə „faвrik kyxna" halьv əşenə keteşte. Bьl „faвrik kyxna" tədəv esenəŋ 70 pr. tь

ytэlde inde. Tid jaqьn araŋa mьl eşlənep вetəsək, həm kengə 5 men keşene tujđьrasaq.

Tik tədəv materjaldarь — timer, qađaq həm siminta jetmaj. həm şulaj uq kvalifikatsejalь eşselər jetmavenda eşkə totqarlьq jalsьj.

„Faвrik kyxna" halьv əşen qьđьvlatьrqa həm uqa kərək bulqan вetə tedəv materjaldarьn bulьndьrьrqa kərək.

A. F.

Eşse aşxanalarьnьŋ sifatьn jaqşьrtьv kərək.

Prajьzvudstvъa la bulqan eş selərdə jьlь aş menən tə'min itev, ulardьŋ şьjfatьn jaqşьrtьv turahьnda parteja həm xəkymət kypkenə qararđar вar.

Ləkin şuqa qaramastan eşselər esen aşxanalar asьv, ularđьn şьjfatьn jaqşьrtьv jahьnan kyp urьnda sanlьlar kyrelmaj əle.

„Yktəвer natiskьnь" tipagrafejahьnda вulqan eşselər esen kyp vaqьttarqa tiklem jьlь aş bulmaj tordo. Вik oðaq jullaqandan hunьnьa la aş xana asь lьrqa вulьp tipagrafeja eşseləre sirapkuptьŋ 1—hanlь aşxanahьna верketelgən.

1—hanlь aşxana eşselərənik nasar tə'min itə.

Şul uq menən 18—ejjyldə tipagrafeja eşselərenen jьjьlьşь kadapьnda unda, sirapkupton vəkil saqьrьlqajьn, sirapkup vəkile eşselər esen jaŋьnan aş xana asьlmaj torop ujlasьlьvьn sьjfatьn jaqşьrtьv bulmaj, şuqa kyra tipagrafeja atminstratseja şuqa qaramaj. Ьbьndaqь aşxana eşselərə ber sirapkup menən dugьvьr tədəşergə tejeş bulqan. Ləkin вьl mə'sələnen apqala kыl itelgənə juq. Atminstratseja sirapkup menən dugьvьr tədəşergə ejə. Ьbьl tipagrafeja eşselərə tarafьnan аşxana menən tedəv materjaldar kyp arqala sьjfatьn jaqşьrtьv bulhala ul вьl arqala вaşqarmaj. Xuzalьq bylege məđirenə дьl ejə. Şulaj uq ul oşo mə'sələnə alqьna halьv eştəre buqlmaj.

Ləkin вьl həman şulaj hedəmtəhed qala вara.

KALABANЬF.

Birelgən normalarьnan dəreŧ fajdalanqanda aşxananь jaqşьrtьp вulьr ine.

Ydək ilekter stansalarьnda вulqan eşselər ęsə xanahь nik nasar tə'min itelgən, birelgən nurmь qanьqalьrьnan вulha la вьl nurmьnan dərest fajdalanьlmaj.

Вьna oşo arqala вьnda вulqan aşxana eşselərə qanəqatьlandermaj. Beşkən aştьŋ sьjfatь nasar вula. Aşxanala вulqan eşselər (eşlavselər) yđ eştərenə həlqьn qarajđar, birelgən nurmьnan dərest fajlanьlmaj. вьlardьn вeşkən aştьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv julьnda вer tərlələ sara kyrmaj đar. Ə, вьnda вulqan aşxananь nalar вьl xəle kyrə—вolə torop vaqьtlь aşa вetev aşxananьn jaqşьrtьv tərqajьlь tergələnə kerəşmaj.

Unan eşsə vəkildar ... birelgən menən xalqanan вer irta jtьn aşxanahьna sit ilmintьr ojlaqan. ... aşxananьn jaqşьrtьv ... qarajđar. ... sirapkup ... Эşse.

Zajьm taratьv planьn 109 pr. qa ytanek.

Başkyprsmajuzs eşse, xedmatkərdər arahьnda janь zajьm taratьv eşe nik jaqşь вara.

8 avgusta ... zajьm taratьv planьn 109 pr. qa ytanek ... tiklem ... ejjyl ... 1700 hum ... zajьm ... 31 ... 000 hum ... alqan.

KALABANЬF.

Tipagrafeja ejjyl planьn tulь ytəj almaь

„Yktəвer natiskьnь" ejjyl pramfin planьn 19 pr. qa ytəp sьqa almaь.

Eşselər jьjьlьşь ədeklektər betərev esen sturm iqlan itelgən tigən təqdim inderep, 8 nse avqьsqa tiklem sturmqa aderləv alьp varьldь. Xəđer sturm jeŋenə eş ... Эştəge ... tərlə ... dur.

KALABANF

ABSSJ XEĐMƏT XALQ KAMISARLЬQЬNЬŊ MATUR HƏM QAĐAN TURBIN TƏĐƏLƏŞƏ AJQANЬ

ABSSJ nьŋ tədəv eşselərən вer yk vaqьtta xisapqa alьv turahьndaqь qararь

ABSSJ la kapital tədəleşta məşqul вulqan, tədəv eşselərə nen xisapqa вarlav məqsatьnda həm Əfə Matur həm Qađanturbin zavьtь tədəv вujьnsa udar eşkə taşlav esen tədəv eşe kestərenen вuŋ risursalarьn asьv məqsatьnda Başqortostan Xeđmət Xalьq Kamisarlьqь qarar itə:

1. ABSSJ tirriturejahьnda tədəv eştəren başqarьvsь ojoşmalar, şulajuq вetə xəkymət, kapiratif məəssəsələre, xuzalьq həm pridprejatejalarđan (kərək sajuz, kərək urьndaqь sənaqəttə) вuŋrьn) eştərən Başqortostan Xeđmət Xalьq Kamisarlьqьna aşьqьs rəveştə 20 nse avqusqa tədəv eşselərən kypme вulьvь həm jaŋьnan kypme kərəklege turahьnda (10 nsь avqusqa tiklem) торог tojqo ...
   a) tədələştən kyp iseme ...

b) tədələştən başlanqьsь ham adaqь,

v) tədəv eşselərenə mextazlьq вer pralisseja вujьnsa ...

g) tədəv eşselərđən şunda ader вulьvь həm вer pralisseja вujьnsa ajьrьlьvь.

d) Oşo jьldьn qalqan eləşə nə вer вer pralisseja вujьnsa ajьrьlьvь tədəv eşselərenə mextazlьq, həm ajqa ajьrьp.

2. Rajun xeđmət instrukturdarь həm Əfe Qala xeđmət вylege məđirə ejə ...

3. Kyrhətelgən məqlymattarđa ... xuzalьq həm tədəleş məəssəsələre, pridprejatejalarь julьqsьlarь administratsejalarь ...

8 avgus 1931 jьl
Əfə
ABSSJ Xeđmat Xalьq Kamisarь (Şьsьq)
Kəligejə aqzahь—Plan idarahь nacalnige (Şulьnđin)

Dəvlət zavьtь jaŋьsa mitođqa JOĐ MENƏN OJLƏNMƏGƏN.

Əbelege dəvlət mixanika zavьtь, ydenen Başqortostan dəvləmendə iŋ dur maşinalarqa rimunt jahaj torqan zavьt. Вьlvьn menən dur əhəmejattьa ejə. Ləkin Xəderge kəndə Başqortostan dьŋ Ural—Kuznas sistimahь menən jaŋь mitodqa ... Kamaraj, Katla—Turajn ... hem jetdiləvə teş. Timək unьŋ ... eşsə ... jьlьna ... tərlək ...

Ləkin əle dəvlət zavьtь ... ikəngə kəndə ydendə вьl ... jetkəre ... Unьŋ da elektən davam itep kilgən ədeklektər hamanda davam itələr ... jaŋь eşselərə ... eşləp ... dyrt jьlqa ... Sujьn qojov tsixьna ejjyl ajьnda zadaneja 73 tonna sujьn qujalqa ... 44,5 tonna itep 61 pr. qa qьna ytəgən.

Sujьn qojov tsexьna ejjynda 900 kilagramqa zadaneja вulьp, ul ... tonna 557 kilaqa ... Mixaniceskij ... eşselərgə 42000 humlьq zadanjanь вarь 38000 hum ... Timək, zavьttьŋ tep ...

ЬSMAQ ƏВVЬT.

MTS lar—totaş kalxuxla şьv вazahь

BAŞQORTOSTAN DA 39 MTS BULA SAQ

Başqortostan dəvьnəlendə вar lьqь 16 maşina—traktьr stansa hь вar. Ulardьŋ əŧtəvenə вь jьl kəđgə tiklem 3 stansь arttь rьlasaq. Ə, 1932 nse jьlda jaŋь nan 20 maşina traktьr stansahь təđələsək, Timək 1932—jьldьŋ ađaqьnda Başqortostanda 39 maşina traktьr stansahь вula tigən hyđ.

1931 nse jьldьŋ jađqь sase ven udqarqanda 16 maşina trak tьr „stansahьnda вarlьqь 558 ttaktьr eşləp, ular yđđərenə birelgən planьь dəjəm alqanda 90 pr qa ytəgəndər. Traktьrdar arahьnda iŧkergən „iarezundar" вulp ulardьŋ kyp ələşə rimunt menən həm ađolop ultьrьv đarь planьn tulь ytəlmavenə səвəp вulqan. Ləkin, MTS ra jundarьnda jađqь sasev planь 140 pr qa ytəlgən.

Kalxuzlaşьv 92 pr qa jetkən

Maşina—tr. ktьr stansalarь kalliktiflaşev вazahь вulьv ja qьnan da yđđərenə teşkən вu rьstь ytəj alqandar. Məŧələn: MTS larqa kyreşe rajundarđa kalliktiflaşev pratsintь 66 pr ti rəhendə torqanda, MTS rajunda rьnda 92 pr qa jetkən,

Unan huŋ MTS larđьŋ kalxuz darđь ereləndeгevđe lə əlkan urьn totovdarьn kyrəвeđ. Məŧə lən: Estərle rajunьnda 88 ka l xuz вar. Şul kalxuzdar erelənep 27 gə qaldьrьlьv aldьnda tora. Şul uq kalxuzdar esenən xəđer ge kəndə 33 kalxuz ereləşep 7 kalxuzqa əvereldelər.

MTS lar вulqan rajundarđa jađqь səsev planьnьŋ 140 pr qa par hərəvđeŋ 114 pr qa ytəleve şulaj uq kesekəj uŋьş tygel,

Ber traktr ike mala tilkanь əjlənderə

ƏPSƏLƏM MTS hьnda вer traktьr menən ike malatilka eş lətevđe ujlap sьqarđьlar. Вьl jaŋь jalap sьqarьlqan eş tərti ве menən eşləgəndə вer traktьr 800 humdь jaŋqa qaldьra. Вьl ikanumejanь jaqьv, majlav ma tirjaldarь menən genə jahala. Ə inde вer traktьrqa вer mala tilka huqqandaqь amartiratseja ñь (tuzьv rasxuttarьn) iŧkə alqanda вьl ikanumejə taqьla đuraja təşəsək. Oşo nigeđđə вьjьl 80 traktьr qulajtaştьrьlqan ujlanьla.

TIXNIKƏNE ƏJRƏNERGƏ

MTS larđьŋ kyвehendə tixni kəne əjrənev tyŋərəktəre tədəlgən. Ləkin ul tyŋərəktər menən kankrit jətəkselek həm eştəren вer sistimqa halьv məs'ələhe juq. Вьl eş menən jetəkselek itev esən traktьr sintrđьŋ Başqortostan вylege ergəhendə вojora tədələrgə tejeş вulha la, haman tədəlgəne juq. Вьnь đur jeteşhedlektərdən hanarqa kərək.

XUZRASXUTQA MTS larđьŋ вetəhe lə kysep вetkəndər. Təvlərək ojoştorolqan MTS larda вьl xarəkat kyŋəlle genə həđəmtələrgə eja вula aldь. Ləkin jaŋь ojoştorolqan MTS lar, ojoştorov dəverdəren udqarьp jetməgənlektərenən, əle xuzras xutь julqa quja alqandarь juq.

Kadьrđar əđerləv həm sdilşina

MTS lar esən təp kadьrđarđь —traktьrsьlarđь ŞKM lar вirergə tejeş. Вьl ŞKM lardan sьqqan traktьrsьlar xəđerge qьŧqa məd dətle kurьstarđan sьqqan traktьrsьlarqa qaraqanda tejyreja jaqьnan da, tixnikane qəməldə вelev jaqьnan da kyp alda вulasaq. Sənki ular tejyrejəne həm qəməli eşte jьldar вujь ytələr. Şulaj uq вьl hьđьq вujlap Qađan qalahьnda tixnikum asьla. Вьnda Başqortostan həm Tatarstan esən kadьrdar ađerlanasək.

Xeđmət dissiplinahь uđqan jьlqa qaraqanda вik nьq alqa kitte. Sənki xeđmət dissiplinahьn julqa halьvđьŋ nigede sdilşina ikəne hər kemgə вildəle.

Mədəni eştər

Mədəni eştər massavaj instruktьrđar tarafьnan eşlənə. Ul ydeneŋ eşen kalxuzdarđaqь mədəni eştərđe julqa halьv həm uqьv əjđəren tərtipləv nigeđendə alьp вara. Вьl hьđьq вujьnsa eşmakarlekte MTS rajundarьndaqь massanьŋ kalxuzqa вьlqьvdarь menən anьqlap вula.

Iŋ đur jeteşhedlek, traktьr sintьrđьŋ Başqortostan kanturahь, eşləgən eştərenen hədəmtəhe turahьnda iŧəp alьp вarmavьn hanarqa kərək. Şənki xəđerđə jađqь səsevđə traktьrđar kypme eşləgən həm вer traktьrqa kydme nagruzka kilev turahьnda вer tərlə lə məqlymat juq.

Brigada: Smaq Davьt.
Ə. Janвuxtin.

KAPITALIZEM KRIZISЬ TƏRƏNƏJƏ

ANGELEJƏ KRIZIS TЬRNAQЬNDA.

Angelejələ finansьvьj вəlgənlək kesəjə

Beđ Girmanejənьŋ finansьvьj hələkətkə osoraв faktьttarьn gəgittərđən uqьp kyrđek. Əle lə un daqь finansьvaj hələkəttər kitkən hajьn kesəjə həm qьrqьvlaşa вaralar. Jaŋьnan jaŋь вanktar şartlaj, zavьt faвriktar jaвьla.

Finansьvьj вəlgənlək вer Gir manejəla qьna tygel, başqa ildərđə lə вar. 3 nse kammunistar intrnatsejanalьnьŋ 9 nsь pli nuŋь, kapital ildərendəge iqtisadi krizisteŋ kesəjeven həm ka pital ildəre arahьndaqь menəsəвəttərđeŋ də qьrqьvlaşьvьn asьq rəveştə əjtte, Şulaj uq ip. Stalin ydeneŋ partejanьŋ 16— s'jьzьnda jahaqan səjəsi atcu— tьnda kapitalizem sistimahьnьŋ ədiəkhed krizsqa osoravьn, unьŋ serek nigeđgə qorolovьn iŧbat itte. Xəđer ip. Stalindьŋ əjtkən hyđđərə вetəhe lə tormoş tarafьnan dereŧləndelər. Unьŋ dəteŧlegen вeler esən xəđerge kapitalizem donjahьna kyđ halьqьđ. Kapitalizem ildəre вere artьndan ikensehe finansьvьj вəl gənlekkə osorajđar.

Huŋqь tiligramdar Angelejənьŋ finansьvьj вəlgəllekkə təşeve turahьnda xəвərdər kilterələr. Əle kyptən tygel genə вe tə donjanь вiləp ydeneŋ funt stirlinktəre menən (funt stirlink Angelejə aqsahь, 9 hum 44 tin) вetə donja вađarьnda əŧtən kankurint вulqan Angeleja xəder вetənləj xəlвedləndə. Unьŋ altьn вajlьqtarь tuqravьđ sit ilgə aqьlalar. Angelejə qulьnda вetə donja altьn zapasьnьŋ nej вarь əstən вer ələşə genə qaldь. Funt stirlinekteŋ kursьla tyşən teşə.

31 nse jьldьŋ II nse kvartalьnda Angelejənьŋ tьşqa tavar sьqarьvь 1924 nse jьl menən saqьştьrqanda 42 pr. qa qьŧqar qan. Şul uq jьldьŋ 1 nse kvartalьnda Angelejə sənaqəteneŋ dəjem praduksejahь 15,2 pr. qa qьŧqardь. Xəđer eşheđđər hanь la 24 nse jьlda вulqandьŋ ike ələşen təşkil itə. Angelejə finanьs terkəmdərenen iŧəplove вu jьnsa вydzit tigeđhediege (вydzitteŋ difitsite) 130 miljun funt stirling menən iŧəplənə. Timək Angelejə вydziteneŋ sьqьmdar ələşə 130 miljun funt stirling artьq totolqan tigən hyđ. Angeleja lə finansьvьj вəlgənlek unьŋ вetə xuzalьq tarmaqtarьnьŋ qaqşavь hədəmtəhendə tьvđь.

2. Angeleja вetə donja вađarьnda totqan urьnьn juqalta.

Angelejənьŋ qaq maŋlajđarь, yđđərendə вəlgənlek вulьvьna şikheđ вoşonalar. Sənki вəlgən lək arqahьnda Angelejəneŋ вetə altьn zapastarь Fransejəqa sьqьp вetəsək həm вetə donja вađarьnda funt stilingtьŋ əhəmejəte juqalasaq. Вetə donja вađarьnda funt stirlingtьŋ kurь sь teşev—Angelejə вanktarьnьŋda əhəmejəttəren juqalta. Вetə donja вađarьnda əŧtən urьndь alьvsь Fransejə həm Amirika kapitalistarь ajavhьđ rəveştə funt stirlingə həzym jahajdar. Вьlar вetəhelə Angelejə kapitalistarьnьŋ jərəgenə uq вulьp qađalalar. Вetə donja вa đarьnda Angelejənьŋ əŧtən urьnda вulьvь juqala.

Вьna şuqa kyrə lə təvlə Angelejə kapitalistarь Fransejə həm Amirika kapitalistarьnan вurьs alьvqa qarьşь вuldьlar. Ləkin finans xəleneŋ siktən tьş avьr вulьvь, ulardь Fransejə həm Amirikanan вurьs alьrqa məҗвyr itte. Fransejə həm Ami rika вankalarь Angelejəneŋ horavьn qarьşь alьp, uqa 50 mil jun dallar (dallar altьn menən 1 hum 94 tin) вurьs вirergə вul dьlar.

Angelejənьŋ finans ministere Snavđin, Fransejəqa вurьs horap mərəzəqət iteveđən вik qu rьqtь. Sənki Angejejənьŋ Fran sejəqa вurьs horap mərəzəqət iteve, unьŋ вetə donja вađarьn da jetəkselek itevđə, səlaxejəthed вulьvьn kyrhətə. Ul Angelejə esəл kyrelməgən xurlьq. Ləkin nisek kenə вulmahьn, Angelejə, Fransejə həm Amirikanan вurьs aldь. Xəđer unьŋ aldьnda, jərəxətləngən finans xuzalьqьn „tədətev„ məs'ələhe tora. Angeleja xəkyməte вurьs alqandьn huŋьnda la, unь „totonmajьnsa, yđeneŋ jorton, sittən jarđam almajьnsa tərtipləşterməkse„ вuldь. Ul xəđerge вəlgənlekte 25 nse jьldaqь ke vek anhat qьna „tədətergə„ ujlaj. Ləkin 25 nse jьl menən 31 nse jьl arahьnda, jer menən kyk arahьndaqь kevek ajьrma вar. Angelejə kapitalizemьnьŋ həm qemymən вetə donja kapitalizьmьnьŋ вəgəngə xəle 23 nse jьldaqь вulqan xəldən вetənləj ajьrьla. Angelejənьŋ qaq maŋlajđarь вьl ajьrmanь вetən ləj onotalar.

eşsəndər talav prajьkьttarь

Xəđerge Angelejə parlamintьyktəвergə tiklem taratьlqan. Вьl vaqьt esendə, Angelejənьŋ вurzьva partejəlarь—kansirvatьđar, lievaldar həm ləjвaristar arahьnda finans„ xəldeŋ вəlgən lekkə təşəvenən qalşj itep „qo tolov" turahьnda həjləşevdər вarasaq". Iknaumika məs'ələren „tikşerev esen ajьrьm kəmisejə la tədəlgən. Вьl kəmisejə ydeneŋ iqlan itkən daklatьnda, An gelejə вydziteneŋ sьqьmdar ələşən 96 miljun funtqa qьŧqar tьrqa təqdim itə; Şunьŋ esenən eşheđđərgə jarđam esən totola saq sьqьmdar 66 miljun funt stirlinge, xalьq məqarife esən totolasaq sьqьmdar 13 miljun funtqa, uqьtьvsь həm вaşqa məktəp eşselərenen eş xaqtarьn 20 pr. qa qьŧqartьrqa quşьla. Вydzitteŋ sьqьmdar ələşə kem dər iŧəвenə qьŧqartьlьvьn, han dar yđđəre kyrhətələ Timək, вydzitteŋ 96 MILJUN FUNT STIRLING SЬQЬMDAR ƏLƏŞƏ EŞSƏNDƏR IŦƏВENƏ QЬŦQARTЬLASAQ. Вьnьŋ şulaj вulmaj xələlə juq. Вeđ Angelejanьŋ „вəlgənlektə tədətev đə „вьndaj saralar kyreven aldan uq вelə inek. Miljundarsa eşsəndərđeŋ eş xaqtarь qьŧqartь lasaq, ulartaqь la uramdarqa taş lanasaqtar. Şul uq vaqьtta, Angelejənьŋ ere kapitalistarьna „вəlgənlektə„ tədətevđən" вer tərlə lə zarar kilterelməjsək. Ki rehensə ular Angelejə xəkyməte aldьnda yđđərenen kapitalдarьna halьnqan halьmdь qьŧqartьv məs'ələhen qujasaqtar. Вьl əlвittə eşsəndər arahьnda keslə asьv tulqьndarьn tьvđьrasaq.

Angelejə вurzьvazejahь вarь вer, Girmanejə вurzьvahь вarqan juldan вara. Ul Angelejanьŋ miljundarsa eşselərən talav, ulardьŋ eş xaqtarьna həzym itev prajьkьttarьn qaвul itə.

Sьjnfi kərəş huqьştarьnda sьnьqqan Angelejə pralitarejatь, yđđeneŋ tormoştarьn nasarlandьrьvqa ьntьlьvsь qaq maŋlajdarqa qьrqa atpur вirer. Angelejanьŋ finans вəlgənlegə xatta Angelejənьŋ vaq вurzьлazejahь arahьnda la qьrqa qarşьlьqtar tьvđьrasaq. Angeleja ydeneŋ finans вelgənlegenən вer ninda đə jul menən qotola almaŧ. Tik unda xəđrge kəndə əŧtə lək itkən, вurzьva diktaturahьn alьp taşlav həm huŋqь tapqьr pralitarejat rivalytsejəhe jahav qьna unь вьl xəldən qotqarasaq.

Q. Əliвajьf.

50 MEŊ AMIRIKA TAV EŞSE LƏRENEŊ RIVƏLYTSEJUN KƏRƏŞTƏRE

NEJU—RUK. Pittsвurg la oşo aralaqьna вaş kytərevse tav eşselərenen kanfirinsejəhe ytkərel de. Вьnda 685 vəkil qatnaştь, şular esendə (61 vəkil eşselərə vəkile ine.) Kənfirinsejə tav eş selərenen rivəlytsejun pratsajuzdarь taratьnan „saqьrьlьp, 5 şaxtьla вaş kytərevse 50 meŋ tav eşseheneŋ вerđən fruntьn tədənə.»

Kintukqi ştatь tav eşselərə ta raтьnan hajlanqan vəkil Grəis ydeneŋ sьqьşьnda вaş kytərev selər menən straznıktar həm haldattar arahьndaqь kərəştən jaŋь kyrhətmələr kiterde. „QARA TAV" RAJUNЬNDA TAV EŞSELƏRE MENƏN HALDATTAR ARAHЬNDA ЬSЬN MƏQƏNƏHE MENƏN KƏRƏŞ BULDЬ. BЬNDA TAV EŞSELƏ RE 5 PYLƏMIT, 19 AFTAMAT QORALDARDЬ HƏM ВAŞQA KYP QORALDARDЬ YĐ QUL DARЬNA ALDЬLAR. Вəreleş vaqьtьnda 13 straznik həm вer tav eşsehe yltereldə. Вьl rajun qa qəskər ritarmis pratsajuzdьŋ horavь вujьnsa jeвərelgəjne.

Kənfirinsejə la həjləvse вetə aratьrđar ritarmis pratsajuzdardьŋ ştrikвrixirđar taktikahьna nьq вəjləndelər. Ritarmis pratsa juzdarđьŋ oqoqtoho вetə вara. Вer nisə jьldar elek oşo pratsa juzdarqa вerləşkən 400 meŋ tav eşsehenən, xəđer unda 140 meŋ gə jaqьn keşe genə qaldь. Vəkildər eşselərđe jaŋavqa hər вer rajunda ştrikвrixirdar вojora hь вulьvьn kyrhətələr. Pridprejatejə ejələre həm riturmistardьŋ вerđəm fruntьna qaramaŧtan вaş kytərevselər, tav eşselərenen rivəlytsejun prafsajuzь jetəkseləge aŧtьnda, nis tajpьlmaj nьqlь kerəş alьp вaralar.

GIRMANEJƏLƏ BANKRUTLЬQTAR TUQTALMAJ

Girmanejəla krizistьŋ kesəjeve kyp nanda səvdə həm sənaqət pridprejatejəlarenen şartlavьna səвəp вuldь.

1931 nse jьldьŋ təvge jete ajь esendə jađьlqan rəsmi məq lymət вujьnsa 12 meŋ 705 вankrutlьq вulqan; şunьŋ esenən ejjyl ajьnda—1 meŋ 670 вankrut lьq вuвala.

ŞUNЬŊ ESENƏN, SƏNƏQƏTKƏ BER EJJYL AJЬNDA QЬNA 599 BANKRUTLЬQ TU RA KILƏ (ejjyn ajьnda 537 ine). Tyəndəge taвlitsa, sənaqətteŋ iŋ məhim tarmaqtarьnda вankrutlьqtьŋ handarьn kyrhətə:

BANKRUTLЬQTЬŊ HANЬ.

	Ejjyndə	Ejjyldə
Mitalis sənəqəte	46	70
Ađьq sənəqəte	39	69
Iliktirik sənəqəte, əptik sənəqəte həm mixanika	57	65
Tədəv sənəqəte	58	77
Kyn sənəqəte	12	21
Tav sənəqəte	0	2
Avьr mital sənəqəte	0	4

Вьl taвlitsa Girmanejə sənəqə teneŋ вankьrutlьqqa osoravьn asьq kyrhətə.

Ejjyl ajьnda avьr sənəqəttə вankrutlьqqa osoraqan.

GIRMANEJƏNЬŊ TЬŞQЬ SƏVƏHE LƏ QЬŦQARA

BIRLIN. 1929 nse jьldьŋ вere nse jartьhьnda Girmanejənьŋ tьşqь səvdəhь avarutь 13 milejart markь təşkil itə ine. 1930 nse jьldьŋ вerense jartьhьnda 11 miljart markь, ə 1931 nse jьldьŋ вerense jartьhьnda 8 jarьm miljart markь təşkil itte. SƏVDƏ ƏJLƏNEŞE 2 JЬL BU JЬNA 30 PR. QA QЬŦQARQAN (TASS).

EŞHEĐĐƏR HANЬ YŦƏ

BIRLIN, Girmanejə la eşheđdər hanь hamanda yŧevđə davam itə. Ejyl ajьnьŋ ikense jar tьhьnda eşheđđər hanь 20 meŋ gə arttь. Xəđer вetəhe Girmane jə la 3 milejun 976 meŋ eşhed iŧəplənə.

MUSSULIN BIRLINGƏ SAQЬRЬLDЬ

RIM, (TASS). Stifani agintьstьvahьnьŋ xəвər iteve вujьnsa „Brynning Mussalindь Girmane jəqa qunaqqa saqьrđь. Mussulin saqьrьvđь qarьşь alьp, вarьr qa vəqəđə вirgən.

RIM HƏM BIRLIN HƏJƏŞƏVĐƏREL

BIRLIN. TASS "Birlini Tagislat" gəziteneŋ Rimdaqь xəвərse heneŋ jađьvь вujnsa, Brynning həm kyrsejustьŋ Mussulin menən вulqan həjləşevdəreneŋ ydəgendə qoralhьđlanьv turahь ndaqь qaraştarđь jaraştьrьv məs'ələhe torqan. Xəвərseneŋ вirgən məqlymattəre вujьnsa Girmanejə—Italejə səvđəhen jaŋьrtьv məs'ələhen Rimdə Girma nejə vəkələtendə həjləşəsəktər.

BIRLIN, Brynning Girmaneja matвuqatь eşselərə menən hələşevendə, ikanumika məs'ələre turahьnda Rim həjləşevđərə vaqьtьnda kileşergə tьrьştьlar-tip вelđergən.

4 вankь вanKrutlьqqa sьqtь

BIRLIN10 Girmanejə la huŋqь kəndərđə 4 dur вankь вankrut lьqqa sьqtь, Meŋdərsə vaq vk latsьlar yđdareneŋ haqlьq aqsa larьn juqalttьlar.

HAQLЬQ KASSAHЬNDA QAJTANAN PANIKA

BIRLIN, 10. Birlin haqlьq kas sahь qajtanan vkladsьlarqa sum manь вerđə sik qujmaj tylaвaşlanь, Kassa aldьnda vklatsь lardan yđđereneŋ vklatarьn halap ıŧьv esən dur sirat tedelgən

Matвuqat eşselərə вaş kytərələr.

ŞANXAJ. Şanxajđьŋ sit kvartalьnda 1800 matвuqat eşse he вaş kytərđe. Вaş kytərevse lər 8 saqatlek eş kənə urьn laştьrьvđь talap itələr.

Şturmavaj dikada iqlan ittek.

Qaraqoş təвəge avqьs ajьn jaŋь uqьv jьlьna əđerlənevđə şturmavaj dikada itep вildələne Вьl dikadala rajunda вulqan məktəptərgə rimunt jahap вetərev, jaŋь asьlasaq kamplikttarqa məktəptər taвьv, həm ul məktəptərđe utьn menən tə'min itevđe вuldьrasaq. Qьŧqahь, sintəвer вaşьna tiklem məktəptde ađer вuldьrьv kyđđə toto...

Вьnьŋ esən avьldalqa ajьm vəkildər sьqarьldь. Şulaj uq rajun məqərit вylege ergəhendə 1 nse avqьstan 15 nse sin təвergə tiklem 60 keşelek uk vidatьrdar kurьsь asьlasaq. X

BAŞQORTOSTAN URAL-KUZBAS KAMBINATЬ SISTIMЬNA INDE

URAL-KYZBAS PRABLIMAHЬ MƏS'ƏLƏLƏREN EŞSE, KALXUZSЬ, BATRAK, JARLЬ HƏM URTA XƏLLE EŞSƏN JALPЬ ARAHЬNDA NЬQ AŊLATЬV AŞA EŞSE KƟSTƏR JЬJNARQA

20—25 AVQЬS—BƟTƏ BAŞQORTOSTAN SƏVITTƏRENEŊ URAL—KYZBAS ƟSƟN ŞTURЬM DIKADAHЬ

SƏVITTƏR, URAL—KYZ BASQA JƟÐMENƏN

Başqortostandьŋ Ural—Kyzʙas Kambinatь sistimьna kyseve, Başqortostandьn sənəqət eleşəndə genə tygel, ʙətə avыl xuzalьqь eleşəndə lə đur yđgəreş—ʙətə xuzalьqtь mixaniklaştьrьv, maşinalaştьrьv həm şuньŋ arqьrь Başqortostandьŋ agrarnьj ʙulыv xəlenən, indysterejəlnej—agrarnьj Başqortostan jəmhyrejətenə əjləneven ʙildələj.

Bьna oşo praʙlima tirəhendəge parteja həm xəkymətteŋ diriktiftarь ʙətə Başqortostandaqь səvittərgə đur ʙurьstar kilterep jəkməttə. Bьl ʙurьstar Ural-Kyzʙas pramlimahь ʙujьnsa avыldarda, qala—pasylkalarda eşse, kalxuzsь, jarlь—ʙatrak həm urta xəlle eşsən jalpь arahьnda kankerit məs'ələlərde aşьqьs xəl itevđe alqa quja.

Bьnda iŋ ʙerense həm iŋ məhim məs'ələ eşse kəstər tuplav məs'əlahe. Kyptən tygel xuzalьq eşseləre kəŋəşməhendə ip. Stalin—sənəqət pritprejətejəren eşse kəstər menən tə'min itev əsən kalxuzdar menən dugьvьr teđeşev arqьlь, undaqь artьq eşse kəstərde sənəqət teđeləştərenə taşlav məs'əlahen kilterep qujđь. Bьna ʙьl məs'ələ ʙeđđen ʙətə səvitt jəmqəqət selegenen aldьna ʙaьtь.

Başqortostanda Ural—Kyzʙas sistimahьn urьnlaştьrьv uŋajь menən, ʙeđ Θfe qalahьnda don jala iŋ keslə maturdar eşləj torqan „Matur Zavьtь" həm muşnusь menən iŋ alda torqan „katla—trubin zavьtь" giganttarь teđev eşenə ʙaşlanьq. Bьna oşo teđeləştə eşləv əsən 15 nse avqьsqa 10 meŋ eşse həm 5 meŋ at—tartьv kesə kərək. Ə kiləhe ajđarda 50 meŋ tirəhe eşse kesə horala.

Oşolar menən ʙergə, Ural—Kyzʙastь Başqortostanda urьnlaştьrьv da Jegəze—Kamaru gigantь đur ryl ujnaj. Sənki, ul ʙьna oşo Θfelə halьnasaq gigant zavьttar əsən timer, mital ʙirevđe tə'minləşterev menən ʙergə, Səvittar Sajuzьnьŋ ʙaşqa zavьttarьna mital—timer jeʙərep torasaq. Bьna, teđelergə ʙaşlanqan ʙьl gigant əsən eşse kadьrdar kərək. Qəmymən alqanda, ʙeđgə ʙьjьlqь jьldan, xatta oşo ajđan ʙaşlap jeđər meŋnəgən eşse kəstər iŋ uuldьqlь eşsəndər kərək. Beđ ʙьlardь his şikheđ, kalxuzdardan, avыldardan taʙa alaʙьđ. Ə, sittən eşse kəstərde meŋlərgən kyləmdə inderev məmkin tygel. Sənki, Başqortostandaqь kevek, ʙətə Səvittər sajuzьnda satsejalizem teđev eştəre qьđьv timp menən ʙara.

Şuqa kyrə, ʙeđ yđeʙeđđeŋ Başqortostan eşsəndərenən eşse kəstər tuplarqa ʙaşlajʙьđ. Oşo eşŋ menən ʙigerəktə, avыl səvittərenen ʙurьstarь sənəqətkə eşse kəstərde maʙlizavajt itev ʙurьsь tora. Bьl julda his şikheđ sьjnfi prinsip ʙođov ʙulьrqa tejeş tygel, həm şulaj uq aqьmdaqь ytkərelə ʙarqan kampanejalar uqьş jьjnav, igen əđerləv həm kalxuzlaşьv xərəkəte menən ʙəjləp alьp ʙarьvđь onotorqa jaramaj. Bьlar hər vaqьt. ədeлməj ʙara torqan ʙurьstarь.

Eşse kəstərde maʙlizavajt itev də, ʙigerəktə, đur kyləmdə aŋlatьv—təşendərev, Ural—kyzʙas pralimahьnьŋ nindəj ʙurьstar menən ʙarьvьn nьq təşendərergə kərək.

Başqortostan jaŋьnan—jaŋь nigeđgə qorola. Ural—kyzʙas praлimahьn xəl itev menən, ʙeđđeŋ Başqortostan təp millət ʙaşqort priaitarejatь yʙev məs'əlahe xəl itelə. Ural—Kyzʙas teđeləşəndə eşlev əsən ʙeđgə qara eş ʙaşqarьvsь eşse kəstərgenə tygel, ə, kvalifikatsejəgə ejə ʙulqan meŋər jeđləgən eşselər kərək. Ləkin, ʙeđ ʙьl kvaljfikatsejəle eşselərde lə Başqortostandan kypləp 'aldьra almajʙьđ. Şunьŋ əsən xəđer yđeʙeđđen aranan sьqqan kəstərde uqьv jorttarьna, sitkə zavьt-faʙriktarqa jeʙərep uqьv arqьrь kvalifikatsejəle eşselər jeteşterev eşenə kereştek. FZU məktəptəre seltərđəren kiŋəjtev menən ʙergə, ʙьjьl uq ularda 2000 uqьvsь uqьjasaq həm 1200 kalxuzsь,ʙatrak-jarlьnь Məskəv həm Liningrattaqь ere həm mixaniklaştьrьlqan zavьttarqa jeʙərep praktik uqьtьlasaq.

Bьna ʙьlarqa ʙeđ ʙigerək tə sьjnfi jaqtan totanaqlь-kalxuzsь, ʙatrak, jarlь, urta xəlle eşsəndərde alaʙьđ. Bьl julda ʙigerəktə, səvit urgьndarьnьŋ, şulaj uq ʙətə parteja, kamsamul, praфsajuz həm ʙətə jəməqətselek eşkyrergə tejeş.

Beđđeŋ Başqortostan kyləmenda 20 nse avqьstan 25 nse avqьsqa tiklem ŞTURЬM KƟNƟ IQJLAN ITELDE. Bьnь uqьşlь rəveştə sьqarьv, Ural—Kyzʙas praʙlimahьn xəl itevđe qьđьvlaştьra. Şuqa kyrə səvittərđen đur javaplьlьqlь əђtərenə alьv menən ʙergə, jeŋ hьđqaŋьp eşkə ʙaşlavdarьn talap itə.

F. BIKBIF.

ŞTURM IJDLAN ITƏBEÐ

20 nse avqьstan 25 ese avqьsqa tiklem ʙətə Başqortortan kyləmendə ʙətə Başqortostan səvittərenen şturmь iqlan itelə.

1—Şturьm ʙurьstarь:

a) Avыl həm qala eşse, kalxuzsь həm jarlь, urta xəlle jalpьhьnьŋ arahьnda Ural—Kyzʙas praʙlimahьn kiŋ rəveştə papulərləşterev;

ʙ) Başqortostanda Ural—Kyzʙasnьŋ ajьrьm teđeləştərendə teđevđərde uqьşlь sьqarьv həm teđeləştə tə'min itevđe yđ vaqьtьnda kiŋ rəveştə jəjep jeʙərev əsən ʙətə əđerlekteŋ narьşьn həm, ʙigerək tə, ʙerense siratta oşo teđeləştərgə eşse kəstər jьjnavđьŋ atqarьlьşьn tikşerev;

v) ʙьl məhim məs'ələne pridprejəteja, kalxuz, safxuzdardьŋ aqьmdaqь xuzalьq ʙurьstarьn (pramfinplandь tultьrьv, igen əđerləv, zajьm taratьv həm ʙaşqalardь ytkərevđəge zadanejalardь tultьrьv həm artьqь menən atqarьv) menən ʙergə nьq ʙəjləp alьp ʙarьv.

2—Ural—Kyzʙas əsən səvittərđeŋ şturmь menən jetəkselek itev Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitətenen ojoştorov ʙylegenə tapşьrьla həm unda ʙьnьŋ əsən maxsus ştap teđeləp, unda BVBK, Gusplan, Başprafsəvit, Başkalxuzsajuz, VLKSM Θlkə Kəmitəte həm mətʙyqəttan vəkildər inderelə. Praktik rəveştə şturьmdь jəjep jeʙərev tyʙəndəge tərtiptə ʙarьrqa tejeşle:

Jəmhyrejət yđəgendə

1. Ural—Kyzʙas məs'ələləre tirəhendə əlkə mətʙyqat qəzit, zurnaldarь ʙitendə kampanejənь kiŋ rəveştə jəjep jeʙərergə.

2. Avыl səvittəre aqzalarьnan, səvit siksejəhe aktiftarьnan həm kamsamuldarđьŋ məxsus ʙrigadalar ojoştorov, şulaj uq eşse, eşse qatьn—qьđ, kamsamul həm ʙaşqa vəkildər inderev juldarь menən Ural—Kyzʙas praʙlimahь ʙujьnsa nьq ʙəjle ʙulqan Narkamattarđьŋ həm əlkə ycrizdinejalərđeŋ, ʙigerək tə Gusplan, Başsavnarxuz, Xedmət Xalq Kamisarlьqь, Başnarkamsnap, Başsajuz, Başkalxuzsajuz, Başziltrans, Başjul, Başnarkamprus, Başgiz, Başprafsəvit, Juz—Ural-Lis, Dəvlət mixanik zavьtь, Zakьttar, Paravuz rimunt zavьtь, Qala Səvite həm unьŋ siksejələrenen, şulaj uq ʙaşqa ojoşmalardьŋ ʙigerək tə Θfelə katlaturʙin, matur zavьttarь həm timer juldar teđeləşənə ʙəjle ʙulqan ʙətə ojoşmalardьŋ eştəren tikşerergə, ʙətə kyrelə torqan saralarđь jьlqa halьrqa həm ulardьŋ əђtərenə Ural—Kyzʙas məs'əlahe ʙujьnsa təşkən ʙurьstardьŋ atqarьlьşьn qьđьvlatьrqa kərək.

3. Narkamat həm ycrizdinejələrde tikşerevse ʙrigadalar, ʙigerək tə, Ural—Kyzʙas məs'əlahen xəl qьlьvqa nьqlap totonovđarьn tikşerələr.

Brigadalar, ʙrigada jьlʙaşsьlarь tarafьnan teđelgən ajьrьm pragramma ʙujьnsa eşləj. Brigadalardь taŋьştьrьv, ajьrьm rəveştə saqьrьlqan kəŋəşmələ (instruktьr menən) ytkərelə.

4. Brigadalar şturьm kənenən ʙaşlap Ural—kyzʙas hьđьqь ʙujьnsa ʙətə pridprejəteja, Narkamat həm ycrizdinejьlərde nьqlь rəveştə tikşerergə tejeş. Ycrizdinjalərđeŋ ʙьl eştəge jeteşle həm jeteşheđ jaqtarь turahьnda xisap ʙirergə. Brigada ʙьl eşkə aktif səvit aqzalarьn kiŋ eşsən jalpьnь jalep itergə nьq əhmejat ʙirep, səvit siksejələreneŋ eşen janlandьrьrqa tejeş.

5. Brigadalar paxut kəndəre ytkənse, Ural—kyzʙas ʙujьnsa ʙətə Narkamat həm pridprejəteja, ycrizpinejələrđeŋ eştəren jentekləp tikşerergə, eştəge jeteşheđlektərde kyrhətep, ʙьl—ycrizdinjə kəlliktiftarьnьŋ jьjьlьştarьnda xisap ʙirev julь menən ʙətə kəlliktiftađe eşse həm xeđmətkərđərđeŋ fikerđəren, ʙьl jeteşheđlektərde ʙetərev ergəhenə tuplarqa tejeştər. Brigadalar yđđəreneŋ eştərendə səvit aqzalarьnan kiŋ aktiftь həm undaqь siksejələrde eşkə ьlьqtьrьvqa, səvittərđeŋ siksejə eştəren jənlənderevgə ajьrьvsa əhmejət ʙirergə tejeştər.

6. Şturьm ʙetev menən ʙrigadalardьŋ eştərenə səvittərđeŋ Ural—Kyzʙas əsən paxut ytkərev ştaʙьnьŋ ultьrьştarьnda jomqaq jahala.

Bьnan huŋ, ştap ultьrьşьnьŋ praktik təqdimdəre, tejeşle intsatsejələrdə təsdiq itelevđəre menən, his kisekməj ʙojomqa atqarьv əsən narkamat həm ycrizdinejələrgə tapşьrьla.

7. Şturьm səvittərenen həm ajьrьm səvit urgьndarьnьŋ Başqortostanda Ural—Kyzʙas zavьttarь halьv eşen jəjep jeʙərevđəge eştəreneŋ jeteşheđlektəren ʙetərev menən ʙergə, qəmymən satsejalizem teđeləşən kəsəjtev əsən stimul ʙularqa tejeş.

Şturьm kəndərendə pralitarejat jalpьhьnьŋ satsejalizem teđeləşə ʙurьstarьn ytəvđə intuzjazьmdarьn kytərev ajьrьvsa anьqlarqa tejeş. Paxut kəndəre satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, qarьşьlav planь mitьdtarьn quilanьvđь kəsəjtergə həm tərənəjtergə, pridprejəteja, ycrizdinejələrđeŋ pramlinplanьn tultьrьvđь tə'min itergə tejeş.

Başqortostan təʙəktərendə

1. Səvittərđeŋ Ural—Kyzʙas əsən ytkərə torqan şturьmdarь menən jetəkselek iter əsən Təʙək ʙaşqarma kəmitəte ergəhendə: Təʙək Başqarma, təʙək prafsəvit, Təʙək Kalxuzsajuz, xedmətteŋ təʙəktəge inspiktьrь, kamsamul Təʙək Kəmitəte vəkildərenən torqan maxsus ьştap teđelə.

2. Eşselər, kalxuzsьlar həm jarlь—urta xəlle jalpь arahьnda SSSR xəkymətenen ilde indysterejələşterev saralarь kyrevə turahьnda, kən sьqьşta halьna torqan ikense mitallurgeja ʙazahь—Ural-Kyzʙas kamʙinatь ʙuldьrьlasaqь, unьŋ esenə Başqortostandьŋ ineve turahьnda kiŋ rəveştə aŋlatьv eşe ytkərelə.

- Matur eşləv zavьtь, katlaturʙin, aftagigant, jaŋь sujьn jul halьv, Bilarit zavьttarьn kiŋəjtev həm ʙaşqalardьŋ teđelevđəre, ʙьl teđeleştər ajqanlь eşsəndərđeŋ ʙurьstarь turahьndaqь məs'ələlər kiŋ rəveştə jaqtьrtьla.

Bьl eştərde ytkərgəndə, parteja həm xəkymətteŋ Ural-Kyzʙas kamʙinatь həm uqa Başqortostandь inderevđə kyrgən saralarьnьŋ partejəneŋ milli səjəsatte dərəђ ytkəreve, ul səjəsətteŋ vaq millət təʙəktərendə iqtisadi muşnьstь kytərevgə həm vaq millət kadьrđarь yђterevgə jynəltleve heđəmtəhe ikən selegen jaqtьrtьvqa đur iqtiʙar jynəltergə.

3. Ural—Kyzʙas idejəhen papylərləşterev ytkərelə torqan həm kiləsəktə alda torqan xuzalьq—səjəsi kampanjalar menən satsejalizem teđeləşəndə əlkən əhmejətkə ejə ʙulqan: Zajьm taratьv, urazaj jьjnav, igen əđerləv, naluktar jьjьv həm ʙaşqalar menən ʙik nьq ʙəjləp ʙarьrqa tejeş.

Səvittərđeŋ Ural-Kyzʙas kamʙinatь əsən paxut ytkərevđə unьŋ isemendə jəđarləgən qьđьl aʙuzdar, kalxuzqa inevđə jaŋь tulqьn kytəreleşe, zajьm taratьvđьŋ kəsəjeven, avыl-xuzalьqь naluktarьnьn jьjnalьvьn igen həm it əđerləv plandarьnьŋ arttьrьp ytəlevđəren ʙirergə, matsьlьqtь kiŋəjtevgə, saralarьn kəsəjtergə eşselər kesə tuplav zadanjəhьn tultьrьv heđəmtəhe ʙirergə tejeş.

4. Juqarьla kyrhətelgən eştər avыl səvite aqzalarь, avыl səvite aktiftarь kesə menən ytkərelergə; ular aldan uq avыl səvitteneŋ kiŋəjtelgən ultьrьştarьnda ʙьl məs'əlane tikşergən ʙulьrqa tejeştər.

Juqarьla kyrhətelgən eştərđən tьş, təʙək yđəktərendə ʙulhьn, avыl sevittərendə səvit aqzalarь, siksejə aktiftarь, prafsajuz aqzalarь, kalxuzsь, jarlьlar həm kamsamuldarđan torqan maxsus ʙrigada ojoştorola. Bьl ʙrigada UKK na tə'min itev menən ʙəjle ʙulqan təʙək ojoşmalarьnьŋ ajьrьm kalxuzdardьŋ eştəren tikşerələr, ulardьŋ Başqortostanda ytkərelasək jaŋь teđeləştərgə praktik jardam kyrhətevđəre jaqьnan eştəren anьqlajdar.

5. Oşolaj; kalxuzsajuzdьŋ eştəre eş kəstəre rylev, şunьŋ menən ʙergə, kalxuz eşenə qatьndar, xedmətən ьlьqtьrьv xeđmətte dərəђ ojoştorov, kalxuz kəstəren sənəqətkə jeʙərev dəre jaqьnan tikşerelə.

Xeđmət inspiktьrьnьŋ eşse eş kəstəre tuplav jaqьnan tikşerelə.

Lispramxuz həm jəlisxuzdarđьŋ eştəre—jaŋь teđeləş əsən aqas matirejaldarь əđerləv navəttəren tultьrьvdarь həm ʙaşqalar jaqьnan tikşerelə.

6. Səvittərđeŋ UKK əsən ytkərelasək şturьmdarь vaqьtьnđa—ʙetə səjəsi aŋ—ʙelem ycrizdinjələrenen, stinə gəzittəreŋ eştəre UKK məs'ələləren xəl qьlьvđь tə'min itevgə jynəltelergə tejeş.

7. Təʙəktəge ştap, eşe ʙetev menən, yđeneŋ ultьrьşьnda, eşləgən. eştərenə jomqaq jahaj, unьŋ ʙujьnsa tejeşle qarar sьqara həm unьŋ kyserməhen ʙaşqortostan Yđək Başqarma Kəmitətenə tapşьra.

8. Təʙəktəge ştap eşte tikşerev paxutь vaqьtьnda kampanjanьŋ ʙarьşь turahьnda əlkə mətʙyqəttə həm stinə gəzitlərendə jaqtьrta ʙarrqa tejeştər.

BVBK rəise: TAHIRЬF.

BVBK ajoştorov ʙylege mədire. BIKBAJЬF.

Kadьrđar əđerləv eşenjaŋь ʙaştan qororqa.

Kəndən kən tine ʙulmaqan təђtə yђə ʙarqan satsejalizem teđeləşə yđenə kyp hanь əđerlekle eşselər horaj, Bьlardь əđerləv xedmət urgьndarьnьŋ ʙurьsь ʙulьp ular əђtənə đur məsьlejəttər jəkmətelə. Təzriʙə lə ʙьl eş ʙeđđeŋ ʙaşqortostanda tulьhь menən qəməlgə aşьrьlmaj-

Xedmət xalq Kamisarlьqь kadьrđar jeteşterevđə „ustanuika" aksejəlь şirkəte aşa ytkərə. 1931 nse uqьv jьlьnda asьlqan kurьsqa ʙarьhь 7873 keşe qaʙul itelep, şular esenən 4665 keşe kurьs ʙeterep sьqa. Kadьrđar əđerləvđə kyp jeteşheđlektər ʙar Berenseŋən kurьs menən julʙaşsьlьq itev nasar ʙulьv, kurьstь mitudika jaqьnan julʙaşsьlьq itevgə mitadistьn ʙulmavь ikensenən kurьsta qəmymən eŋ nasar qujьlьvь həm şul arqala, kursanttardьŋ matirejalьj xəle nasar ʙuldьlar. Oşolar heđəmtəhendə kursanttardьŋ 28% ь taralьp ʙettə. Kurьstьŋ sastaфь la his qəniqətlənerlek tygel.

Başqorttar ʙarlьqь 12,3 pr. qatьn—qьđđar 13,5 partejalьlar 10 pr. kamsamuldar 14, 3 pr. kadьrđar xəđerləvđə xisap məs'əlahe iђratta nasar, 1931 nse jьl əsən his ʙer terlə lə ucut juq.

Sənəqət həm jaŋь teđeləşteŋ tiđiek menən yђeve, xəđerlekle eşselərđən jaŋьnan 134242 keşe kəreklegən horaj. Ə, ʙeđgə 86883 keşe jetməjəsək.

Xedmət Xalq Kamisarejatьnьŋ eşendə iŋ artqa qalqan təʙəktərdən ulda ʙulha eşselər tuplav, ulardьŋ eş tormoşon jaqьrtьv həm ul julda kərəkle ʙelgestərđeŋ jeteşməve hanala.

Sənəqətkə qatьn—qьđđar kəsən ьlьqtьrьv, ulardь kvalifikatsejlь eştərgə yrlətev ytkərelməj. Bьl eş his ʙer pritprejətejə lə tormoşqa aşьrьlmaqan.

Xedmət Xalq Kamisarlьqь ʙujьnsa apparattь jerləşterev ʙarьqь 13,8 pr. qa ytəlep, ʙaşqortele ʙetenləj qəməlgə aşьrьlmaj. Xedmət Xalq Kamisarlьqь nьŋ jerle kəmisejələre ʙьljuldana nar eşləj, stinə gəzittəre qasandьr ʙer vaqьt sьqarьlha la, ul eş xəđer ʙetenləj juq.

Başqortostan jəmhyrejətendə yʙev əђtəndə ʙulqan sənəqət xedmət Xalq Kamisarlьqьnьŋ eşen jaŋь ʙurьstarqa qarata yđgərtev həm jerle xalqtan kadьrđar əđerləv planьn hiđger rəveştə tulьhь menən qəməlgə aşьrьvьn talap itə. Beđ ʙьnь ʙuldьrьrqa tejeşʙeđ.

MANNANЬVA.

URAL—KYZBASQA ƏÐERLƏ NEGEÐ

20 nse avqьstan 25 nse avqьsqa tiklem Ural—Kyzʙas əsən ʙətə Başqortostan səvittərenen şturm dikadahь iqlan ittek. Ə, ʙegen ʙьna oşo şturьmdь ʙalşeviktarsa ytkərevgə ʙajavaj əđerlek trivugahь hurjaʙьđ.

Başqortostandьŋ Ural—Kyzʙas Kamʙinatь sistimahьna inevə, ʙətə Başqortostan eşsəndərenen jen hьđqaŋьp eşkə ʙaşlavđarьn talap itə. Şunьŋ əsən iqjlan itelgən şturьm, ʙigerəktə avыl, qala—pasuika səvittərenen həm rajun ʙaşqarma kəmitəttərenen aldьna kiŋ jalpь eşən jəjep jeʙərevđə alqa quJđь. Şturьm dikadahьn ytkərevgə əđerlekte kesəjtev əsən ʙegen gazitta „Səvit teđeləşə" ʙitendə tulь matirejal ʙireʙeđ şuqa kyrə ʙьlardь fajdalanьvđь ʙerense siratqa qujьbqьđ. Şunьŋ əsən şturьm dikadahьn ytkərevđə ʙətə ʙegenge kampanjalarqa ʙergə ʙəjləp alьp ʙarьv ʙurьstara tora. Şunьŋ menən ʙergə, hər ʙer avыl, qala—pasylka səvittəre həm hər ʙer rajun ʙaşqarma kəmitəte yđ eştərendə đur javaplьlьq kytərev menən ʙergə gazittə iqjlan itelgən trivuga ʙujьnsa 20 nse avqьsqa tiklem ʙajavaj əđerlekteŋ ʙarьşьn həm şulaj BVBK tarafьnan iqjlan itelgən səvittər şturьmь dikadahьnьŋ heđəmtələren yđ vaqьtьnda xəʙər itə toroqođ. Beđ ʙьnь kefəʙeđ.

Şunьŋ əsən ʙətə kəs unьş jьjnav, igen əđerləv həm kəlliktifleşev xərəkəttərenə ʙergə ʙik nьq ʙəjləngən rəveştə Ural—Kyzʙas kamʙinatь praʙlimahьn xəl itev əsən paxufqa jynəlderelhen!

BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTREJƏLƏŞTEREV ƟSƟN

18 nse jьlda uq iptəş Linin: „Beđgə uralđьn tav—mitallurgejə, kyznitskiđen taş kyшer ʙasьjjьndarьn ʙerləşterə torqan đur xuzalьq kamʙinatь teđergə kərək"tigən ine.

Partejəneŋ 16—s'jьzьnda iptəş Stalin:—„ʙьqa saqlьm ʙeđđeŋ sənəqəteʙeđ ʙer ʙazala, ukrajьnalaqь Danʙas ʙazahьnda eşlənep kilde,—ʙьl ʙeđđeŋ təp tajanьsьʙьđ; unь qьđьv timp menən yђterergə kərək həm şunьŋ menən ʙer rəttən ʙeđgə ikense ʙaza la teđergə kərək. Bьnđaj ikense ʙaza ʙarmь? ʙar. Bьl kyznitski kymere nigeđendə ural rudahьnan sujьn qojov. Bьl ʙazanь yђterergə kərək" tine.

Bьna ʙegən ʙeđđeŋ Başqortostan əlkəhe ʙьna oşo juqarьla əjtelgənderđe ytəv ʙurьsьna ʙaђtь. sənki, yđendə meŋər jeđər'əgən tunna qara mital haql p jatqan Başqortostandьŋ təʙiqi ʙajlьqь satsejalizem teđev fruntьna taşlandь. Sənki, qara mitallurgeja indystrejələşterevđeŋ təp nigeđe.

„Qara həm jaltьravьqlь mitallurgejəneŋ yђeve xalq xuzalьqьnьn ʙaşqa tarmaqtarьna la kapital halьvđь kəsəjtevđe lə təşkil itə" (Partejəneŋ 16 nsь s'jьzь qararь). Şunlьqtaŋ Ural kyzʙas praʙlimahьnьn planьn teđegəndə, ʙeđ xalq xuzalьqьnьŋ ʙətə tarmaqtarь ʙujьnsa ʙarlьq təp ʙurьstardь la aldan kyrergə tejeşʙeđ.

Ural—Kyzʙas kamʙinatь đurrajundь esenə ala. URAL ƟLKƏHE, BAŞQORTOSTAN' KƟN BATЬŞ SEBER HƏM QAÐAQSTANDЬŊ TƟN JAQ ƟLƏŞƏ. Ural həm Kyzʙastaqь kymer ʙətə SSSR đaqь kymerđeŋ 85 pr. təşkil itə, Uralda 800 miljun Seʙerđə 557 miljun, Başqortostanda 75 miljun həm Qađaqstanda 34 miljun tunna ruda iђəplənə. Başqortostandaqь ruda zapasьnьŋ kyʙehe Jegəze—Kamarav rajunьnda iђəplənə.

Ural—Kyzʙas sistimahьna ingən urьnoarda jaltьravьqlь mital ʙajlьqь la đur urьn ala. Uralda 652 meŋ tunna Başqortostanda 490 meŋ tunna, Seʙerdə 400,2 meŋ tunna, Qađaqstanda 1,052 meŋ tunna ʙaqьr rudahь iђəplənə.

Xəđer ʙrqьrqa moxtazlьq ifrat đur. Sənəqətteŋ iliktrikləşterev eşeneŋ. yђeşe jьldan jьl ʙaqьr sьqarьv eşen kəsəjtə ʙarьvđь talap itə.

Qara həm jaltьravьqlь mitallurgejəne yђterev əsən Ural Kyzʙas Kamʙinatь qara mitallurgeja ʙujьnsa ʙətə sajuz ʙirgən timerđeŋ 50 pr. ʙirergə tejeşʙeđ. 33 nse jьlda 2 nse qara mital ʙazahь 4,850 meŋ tunna sujьn ʙirergə tejeş. Bьl 30—jьlda ʙətə SSSR qara mitallurgeja he ʙirgən ʙanqa jaqьnlaj. 30—jьlda SSSR da ʙətə qara mitallurgej 5miljun tunna sujьn ʙirgən ine. 2 mitallurgeja ʙazahьn da qara mitallurgeja ʙьna oşon daj umptar menən ytərgə tejeş.

Sənəqətteŋ ʙьl rəveştə yђeve parteja taşlaqan „ALDЬNQЬ KAPITAL ILDƏFENqьvp JETEV HƏM UDЬP KITEV" luzьnqaҺьn tormoşqa ytkərevđe nigeđendə xəl itergə tejeş.

Ural ʙьqa saqlь əs kiђəkkə, Tən jaq, Urta həm Kən jaq Uralqa ʙylenep jəretelde. Ruda taʙьla torqan urьndardьŋ iŋ javaplьlarь. Bakal, Magnitagur həm ʙaşqalar. Kən jaq Uralda ʙulьv səʙəple, ʙьnda Uraldaqь ʙətə ruda zapasьnьŋ 50 pr. ʙanala. Bьl xəl—Uraldьŋ Kən jaq eleşeneŋ javaplьlьqьn da, ʙurьstarьn da asьq ʙilgələj. Kən jaq Uraldьŋ 3/4 eleş jere Başqortostan tupraqьnda. Şunlьqtan Başqortostanqa kypkenə ʙurьstar jəkmətelə, ʙer jaqtan ʙeđđə juqarь surtlь ruda taʙьla, ikense jaqtan qara mitallurgeja rudahь iŋ kyp qullanьvsь sənəqət tɵrə. Başqortostanda rudanьŋ kyp taʙьlьvь həm ruda taʙьla torqan urьndarda hьv juldarь ʙulьvь ʙeđđeŋ eşseʙeđđe nьq kiŋəjtə. Jegəze—Kamarav nigeđendə halьnasaq gigantlarđь urьnlaştьrьv əsən ʙeđđə uŋajlь urьndar ʙar. Məђələn Θfe qalahь. Sənki ʙьl zavьttarđьn priduksejəhen Tən jaqqa, kən—kənseqeş jaqtarqa, Vulga ʙujlap jeʙərev əsən Θfe iŋ uŋajlь urьn.

Aldaqь ʙiş jьllьq esendə qara mitallurgeja (Başqortostanda) 580 miljun hum, maşina eşləv zavьttarьn həm qara mitallurgejə, maşina eşləv zavьttarьnan ʙaşqa, Başqortostanda jaltьravьqlь mitallurgejəne yђterevgə la ʙik đur məmkinlektər ʙar, Məђələn: Jegəze—Kamarav zavьtь janьnda kymerđeŋ gazlanьvь nigeđendə ximejə sənəqte, Ə şulajuq nigeđndə simint həm ʙaşqa sənəqət teđeləşe yђəsək. Jaltьravьqlь mital menən də şulaj uq, təp zavьttar ʙaşqa tər zavьttar menən qamʙinatlaşasaq. Şul rəveşle xəđerge vaqьtta 80 zavьt urьnьna 154 zavьt halьnasaq.

Beđ aqas xuzalьqьn mitallurgejə menən ʙergə tura kiltereр aqas—ximejə zavьtь, sujьn qojov zavьtь menən ʙer rəttən alьp ʙaraʙьđ, şulaj uq, iŋ əhəmejətle məs'ələ transpurt tora. Beđđə tyʙəndəge timer juldarь halьv kyđ aldьnda totola:

Magnitagur—Θfe, Magnitnaja—Bajmaq—Sara, Θfe—Qazan, Ьrьmaur—Θfe—Pirem. Oşolardan tьş Syteja—Janavьl, Mejəs, Bilarit—Mələvez juldarь prajьktlaştьrьla. Bьnan tьş hьv juldarь jaqşьrtьlьrqa tejeş. Sim, Ulimka həm ʙaşqalardь ʙьvьv julь menən fajdalanьrqa kərək.

Bьlarđan ʙaşqa, hьv jьjьla torqan urьndar eşləp gidrastansalarь halьvđь, aqas aqьđьvđь, kəsəjtevđe, ʙalьqsьlьq xuzalьqьn alqa jeʙərevđe, klimattь jomoşartьvđь kyđ aldьnda totaʙьđ. Beđgə şulaj uq rilsheđ juldarđь la yђterergə kərək. Beđđeŋ ʙətə pritprejətejələreʙeđ af tamaşinalar jərəşə menən tə'min itergə tejeşle.

Bьnan huŋ hər ʙer avыl səvite, hər ʙer avыl xuzalьqьn tiliſun menən tə,min itev planьn alqa qujaʙьđ. Bьl eş əsən 157 miljun hum aqsa talap itelə.

Avыl xuzalьqь hьđьqь ʙujьnsa ʙeđ jaraqhьđ jerđərde iŋ kyp rəveştə yđləşterevđe kyđ aldьnda totaʙьđ. Xəđer ʙeđđeŋ səseveʙeđ 3 miljun giktar, ə, qьrđarьʙьđ 15 miljun giktarqa tula. Aldaqь ʙiş jьllьqta ʙeđ səзev majđanьn 8 miljun giktarqa jetkerergə ujlajʙьđ,

Başqortostanda 37—jьlda eşkə jaraqlь keşelərđeŋ hanь taʙiqi yrsev nigeđendə, 2.900 meŋdən 3.800 meŋgə jetərgə tejeş. Avьrьvlardan ʙaşqa 17 jəştan 50 jəşkə tiklem ʙulqan keşelərđeŋ ʙarhь la eşlərgə tejeş ʙulasaqtar. Kvalifikatsejəle eşselər sittəndə kilterelasək. Ləkin təp eşselər massahь yđeʙeđđən jeteşergə tejeş. Avыl xuzalьqьn mixaniklaştьrьv, iŋ huŋqь tixnikə ʙujьnsa ʙulqan zavьttar arqahьnda ʙeđ qul kəsən ađ qullanasaqʙьđ. Bьna ьnan inde, kadьrđar əđerləv məs'ələhe kilep sьqa. Jaŋь teđeləştər uŋajь menən eşselərgə ʙulqan horav ifrat nьq yђəsək.

Kadьrđar məs'ələhen sisevgə xəđerđən yk totonorqa, ʙeđđeŋ təp eşse kəstəreʙeđ ʙulqan KAMSAMUL, KALXUZSЬLARÐЬ, SAFXUZ EŞSELƏREN, BATRAK, JARLЬ HƏM URTA XƏLLE AJЬRЬMDARÐЬ PRAJЬZVUDSTЬVAQA jaqьnlaştьrьrqa, ulardь prajьzvudstьvaqa ʙik tiđ əđerlərgə kərək. Bьl eşse kəstərde əđerləv əsən xəđer yk zavьttarqa jeʙərə ʙaşlarqa kərək.

Bьna Ural—Kuzʙas kamʙinatьnda Başqortostan hьđьqь ʙujьnsa kyrelə torqan saralar oşolar tirəhenə ʙəjləngən.

Bьna ʙьl juqarьla həjləngən ʙurьstar ʙujьnsa Θfeneŋ yđendə Katla—Turʙin həm matur zavьttarь teđergə ʙaşlanьq ta inde. Ləkin, ʙьna huŋqь həjləngən kadьrđar məs'ələne ʙujьnsa kyʙerək fiker tuplarqa, ʙerđəm kes menən fruntqa sьqьv talap itelə. Bьl Ural—Kuzʙas praʙlimahь, şulaj itep, Başqortostandь tərə—tamьrь menən yđgərtə. BAŞQORTOSTAN ELEKKE AQRARNЬJ ILDƏN, INDYSTEREJƏLNEJ—AQRARNЬJ BAŞQORTOSTANQA ƏJLƏNƏSƏK. Bьqa his şik juq.

Şuqa kyrə, avыl səvittəreneŋ şturьm dikadahь aldьnqь ʙurьstar oşo praʙlimanь xəl itevgə ʙəjləngən. Bьnьŋ əsən ʙigerək tə, avыl səvittəre sənəqətkə eşse kəstər ʙirergə tejeştər. Bьl julda kalxuzdar həm avыldarđa sənəqət pritprejətejələre menən dugьvьrđar teđeşergə həm artьq eşse kəstərđe sənəqətkə eşkə jeʙərev menən, kalxuzdarda sitkə eşkə kitep eşlev juldarьn jьlqa halьrqa kərək. Şulaj itep, BƟTƏ KƟSTƟ URAL—KUZBAS PRABLIMAHЬN XƏL ITEVQƏ TUPLAV MƏS'ƏLƏHE, BAŞQORTOSTANDЬŊ BƟTƏ SƏVITTƏRƏNƏN DƏ ÐUR JAVAPLЬLЬQ TALAP ITEV MENƏN BERGƏ, UNЬ BALŞEVIKTARSA ÐUR HƟÐƟMTƏLE ITEP SЬQARЬVÐЬ TALAP ITƏ.

Səvittər sajuzьnda

Paravьzsьlardьŋ ʙətə sajuz satsejalizem jarьşь ytkərelə.

MƏSKƏV, Iŋ aldьnqь udarniktarđьŋ insejətivahьn qevətləp, BSSPS həm Yđək Kəmitəte ʙrigadalar arahьnda, eşləp sьqarьv kyrhətkestəren tultьrьv ʙujьnsa SSSR đa iŋ jaqşь ʙrigada həm iŋ jaqşь aktif isemen alьvqa, ʙətə sajuz satsejalizem jarьşь iqlan itte. Bətə sajuz jarьşь iŋ qьђqa vaqьt esendə plandь yđləşterev, ʙrigadalar esendə jarьştь əlgə ʙulьrlьq rəveştə kəŋəjtev, aldьnqь sit il tixnikəhen tiđ yđləşterev, həm şul nigeđđə kəđgə—qьsqь taşьv planьn tultьrьv ʙildəhe aђtьnda ytkərelergə tejeş. Iŋ jaqşь ʙrigadalardan xəđerge kəndə Qaʙadynьf iptəş ʙrigadahь (timer julь, passazir paravьzь +—110) hanala. Bьl ʙrigada jarьşta əђtən ʙulьrđaj kyrhətkestərgə ireşte. Maj, ejjyn, ejjyl ajđarьnda ʙьl ʙrigada la ʙer nindəj vaqiqa ʙulmaj. Julda huŋqa qalьv həm ədəklək ʙetenləj ʙetərelə. Brigada ʙarьştь 14 pratsintqa arttьrьp ytəj. Fəqət 2 (maj, ejjyn) ajьndaqьna 16,6 tunna jaqьv əjʙerenə ikanamejə jaʙanь.

Sintəвer„ Başqortostan„ gəziten taratьvđa udar aj.

„BAŞQORTOSTAN"GƏZITENƏ UQUVSЬLAR TAВЬV TURAHЬNDAQЬ VKP(в) ӨLKƏ KƏMITƏTE, HƏM В. У. BAŞQARMAHЬ DIRIKTIVAHЬN BOJOMQA AŞЬRЬV ӨSӨN KӨRƏŞKƏ! „BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬV UDAR AJLЬQЬNDA QATNAŞMAQAN BER GENƏ RABKUR, KALXZKUR, SAFXUZKUR, SILKUR, ŞULAJ UQ BER GENƏ SƏVIT GRAZDANЬ LA QALMAHЬN!

TILLIGRAMMA.

BӨTƏ RAJUN BAŞQARMA KƏMITƏT TƏRENƏ HƏM AVЬL SƏVITTƏRENƏ

„Başqortostan" gəzite ridaksejahь həm Başqortostan ydək вəjlәneş idarahь ergəhendəge gəzit siktьrь, oşo jьldьŋ sintəвer ajьn VKP(в) nьŋ BaşqOrtostan Өlkə Kəmitəte həm Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitətenen вəjəvaj urgьnь вulqan „Başqortostan" gəziten taratьvđa udar aj itep iqlan itelə.

Tyвən səvit urgьndarь esən oşo telendə вerđən—вer jetəksə вulqan „Başqortostan„ gəziten вetə təвək вaşqarmalarьna həm avьl səvittərenə motlaq aldьrьrqa təqdim itəm.

Ydək Başqarma Kəmitəte rəise: A. TAHIRЬF.

„Başqortostan" dь taratьv udar ajlь qьnda

Ber genə aktivis taqalmahьn

Linin partejahьnьŋ milli səjəsəten dərəŧ udqarьlьv arqahьnda, Başqortostan ile satsejalizem xuzalьqь fruntьnda đur gigant adьmdar menən kyp kenə unьştarqa ireşte. Məŧəlen: Ilde indystrejələşterev matur katta trubin, mitəlum giganttarь ilikti rik stansahь həm вaşqalar. Jegəze Kamaravskej kamвinatь həm taqta jarьv zavьtь tedeləp jatьvdarь həm avьl xuzalьqьnьŋ 63 pr. tan artьqьraqь kalxuzlaşьvь şunьŋ nigeđendə kulaktь sinəf вulьv jaqьnan вeterev, tep millət jalpь arahьnda kyltura urьnlaşьrьvđa millei kadьrđar jeteşterev, satsejalizem teđeləşenen вetə tarmaqtarьnda udarsьlьq, satsejalizem jarьştarь kiŋ urьn alьvь вьl вetəhe la вeđđen jenev faktttarьвьđ. Oşonon menən вergə partejanьŋ Başqortostan ojoşmahь вaşqortostan вetə eşse sinьfь xeđmət jalpьhь aldьna tarixe đur məs'yl вurьstar qujđ ь. Juqarьla hanalьp ykən вejek gigant [illegible]

[illegible]

he вirə. Lakin şuqa qaramaŧta „BAŞQORTOSTAN" gəziten jalpьlaştьrьv əle вeđđa iŧratta nasar tora. „BAŞQORTOSTAN" gəziten taratьv turahьnda oşo jьl 25—majđa partejanьŋ elkə kəmitəte qararь вojomqa atqarьlmaj.

Kyp kenə parteja, kamsamul, prafsajuz həm səvit ojoşmalarь вьl eşkə halqьn qarap appartunistarsa narьq вirmənelər.

Məŧəlan: „Başqortostan" gəzit taratьv planьn ytəvđə qojroqta hejrələvselərđən:—Usalь 30 pr. Stərle 28 pr. Zejausura 17,5 pr. Davlakən 5,8 pr. qa qьna ytəgəndər. Başqa rajundarđa la şul uq xəl, Əвjəlil rajunьnan вaşqa вer genə rajunda ydeneŋ zadanejahьn ytəj almanьlar. Şul səвəple вьl qararđь təmamlap tormoşqa atqarьv esən ul partejanь elkəŋkamitəte вьjьl taqьla вerense sintəвerđən alьp „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqь udqarьv turahьnda rajundarqa dirik[illegible]

[illegible]

Vьl „BAŞQORTOSTAN" dь taratьv udar ajlьqьn udqarьvđa вetə parteja, kamsamul, prafsajuz həm matвuqat udarsьlar—rabsilkurdar ərmejəhe jaqьnan qatnaşьrqa, ytkən kampanejalarda [illegible]

[illegible]

Beđđen luzьmь „hər вer uqьj jaqa uqьvsa вer dana Başqortostan gəzite"

[illegible]

DƏVLƏTŞIN

Stərle, Bere вataliun primminiktarьn jarьşqa sьqьrasьđ.

[illegible]

Gəzit zurnal taratьv vəkile OJƏLEJ ƏMINЬF.

Mineŋ menən tiŋləşegeđ.

Min „Başqortostan" gəzitenen udarnik rab kur s gəzit idarəhenen вirgən gəzit taratьv zadanejəhen tultьrьp, həm artьrьp ytənem, aldьqь ajldarqa gəzit-zurnaldarqa patpisqьk tauarqa hyđ вirəm, вetə rapkur, silkurdarđь yđem menən tiŋləşergə [illegible] rajьm.

SERLEBAJ

Matвuqat taratьvđa xəвərselərđeŋ вurьstarь

Gəzitkə xəвər jađьşьv menən genə xəвərsenen вurьsь ytəlməj. Ul yđe jađьşqan gəzitte jaratьrqa, unь hər vaqьt вer numirьn qalđьrmaj uqьp вarьrqa, şulaj uq unь taratьrqa tejeş.

Vaqьtlь matвuqat—gəzit, zurnaldarđь kiŋ eşse həm eşselər arahьna taratьv—ul xəвərsenen kəndəlek вurьsь.

1—sintəвerđən „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqь iqlan itelde. Вьna вьl udar ajlьqtь ytkərevđə xəвərselər вrigadalarьnьŋ həm matвuqat udarsьlarьnьŋ kankrit вurьstarь:

—Udar ajlьqta „Başqortostan" gəziten taratьv esən hər вer kalxuzqa, safxuzqa, savitkə вirelgən kantryl handь, вrigada jьjьlьştarьnda, xəвərselər sьjten də, stinə gəzittəre ergəhendə tikşerep, praktik qararđar sьqarьrqa;

—Gəzit taratьv kampanejahьnьŋ səjəsi əhmejətle kampanja ikənen stinə gəzittəre aşa, jьjьlьştarđa kiŋ massaqa aŋlatьrqa.

Gəzit taratьvđь kəndəlek səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn kyltura jaqьnan tə'min itev eşenə вəjlərgə, kantryl handь hər вer kalxuzsь, hər вer eşsegə jetkerergə kərək.

—Gəzit uqьvsьlarđьŋ kanfirinsejəlæren saqьrьrqa. Matвuqat kisələre ojoştorop, unda matвuqattьŋ əhmejəte həm вegengə kampanejalarđь unьşlь ytkərevđə matвuqattьŋ totqan urьnь turalarьnda daklat—вisidalar ytkərergə.

Вьl kisələ. puşta mədirenən gəzitte jađđьrьv həm unь vaqьtьnda uqьvsьlarqa jetkerevđen nisek toroşo puşta, xat—gəzit taşьvsьlarđьŋ gəzit taratьvđaqь kankrit вurьstarь turahьnda infarmatsejə qujьrqa.

—Udar ajlьqqa qarata ajьrьm numir stinə gəzittəre sьqarьrqa;

— Xəвərselər вrigadalarь, matвuqat udarsьlarь kyltura, (uqьv əjđəre, kətep xana, klup, qьđьl məjeş. məktəp h. в.) xuzalьq (kalxuz, kapiratif) ojoşmalarьna nalejyttər ojoştororqa. Ularđa gəzif taralьv eşenən toroşo, gəzit esən вylengən kylt frunttarьn tulь fajđalanьv kevek məs'ələlərđe asьqlap, jьjьlьştarđa infarmatsejə qujarqa stinə, rajun gəzittərenə jađarqa.

— Gəzit—zurnaldar menən səvđə itevse kejuskalarđь вrigada jeвərep, вarlarqa, undaqь вojorakratizem kyrneştərenen jeđen asьrqa.

Ojəmyмən: „Başqortostan" dь taratьv udar ajlьqь kiŋ massavaj aŋlatьv həm satsejalizem jarьşь udarsьlьq nigeđendə ytkərelergə tejeş. Gəzit taratьvđa məktəp uqьvsьlar, pejanir, kamsamul ojoşmalarь kymək padpiskь taвьv jarьşьna sьqarqa, şunьŋ menən вergə kazynni tirazqa qьđьqmaj kiŋ aŋlatьv nigeđendə вьзьn uqьvsьlar—patpisciktar taвьvđь nigeđ mitьđ itep alьrqa kərək.

Gəzit taratьvđa udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьn kiŋ jəjep jeвərevđə xəвərselər вerense safta torop, ajьrьm xəвərselər həm вrigadalar yđ ara satsejalizem jarьşьna sьqarqa, kalxuz avьl ara jarьş asьp unь rajun, elkə kyləmenə tiklem kytərergə.

Gəzit taratьv вarьşь həm jarьş hedemtəren hər вiş kendə rajun, Өlkə gəzittərendə jaqtьrtьp—svudkьlar вirep tororqa kərək.

B L.

XƏВRƏĐƏRĐEŊ TEJEŞENSƏ TIKŞERELEVE GƏZITTE JALPЬQA JAQЬNLASTЬRASAQ

Vaqьtlь matauqattь jalpь arahьnda jəjep jeвərevđə həm unьŋ aftarititen taqьla juqarьraq kytərevđə вeđđeŋ tikşerev ojoşmalarь вik nьq məs'ylejəthedlek kyrhətələr. Xatta qajhь вer rajun ojoşmalarь gəzit—zurnal taratьv udar ajlьqьn вelməj đə qaldьlar. Məŧəlen: Usalь rajunь parteja səvit ojoşmalarь udqan gəzit taratьv udar ajlьqьn udqarmaqandar, raj RKI đa „Başqortostan" gəzite вetenləj juq. ul appartunistarsa вeđgə „Başqortostan" gəzite karəkməj tej.

Вьndaj faktttar вer вьl rajunda qьna tygel вaşqa rajundarđa la вar. Вьna вьl tikşerev urgьndarь yđđərenə iŋ kərəkle qotalhьđ jəşəj đejergə kərək. Вьl qьna la tygel əle tikşerev ojoşmalarь riđaksejənan tixşerev qaqьđь jeвərevđe kətəp jatalar. Gəzitkə jađьlqan faktttar uqьlmaj həm yđ vaqьtьnda tikşerelməjđər.

Gəzitten вer вite unda sьqqan xəвərđər tejeşensə tikşerelməj, şul arqala xəвərselərđeŋ jađьşьvsьlarđьn insejativalarьn izadi kəstəren juqaltьvqa alьp вaralar. Raвsilkurdarđьŋ matвuqat arqьrь huqqan trivugalarь həđəmtəheđ qala. Əle вьqa tiklem вer genə RKI ojoşmahь la raвsilkurđar, ular kiŋ xeđmət ejələre jalpьhь fekerenən kamandirđarь ikənen təşenep jetə almajđar, ularđьŋ jađqan xəвər məqələlərə təplə tikşerelməjđər jəki tikşerelep tə xəвərsenen jađqan xəвəren dərəŧ вula toropta jalqanqa sьqaralar. Вьna вeđgə faktttar „Başqortostan" gəzitenen tikşerev вojorahь arqьrь RKI həm вaşqa tikşerev ojoşmalarьna qinvarđan вirle tikşerev esən 560 xəвər jeвərelgən. Oşo kəngə ularđьŋ nejвarь 73 e tikşerelep kilgən. Вьlarđьŋ 15 e tikşerelep tə dərəŧlənməgən. Kyp tikşerev ojoşmalarь tikşerev esen ođaq jatqьrьp fakьt вetenləj iŧkergas tikşerələr. Qajhь вer urьndarđa tejeşheđ вьl eş menən вetenləj вulmaqan keşelar tikşerə. Вьnьŋ esən fakьl. Maqar rajunь RKI prisidatele ejđə вulmav arqahьnda unьŋ tixnicski jađьvsьhь partejahьđ вulьvьna qaramaŧtan xəвər 100 pr. tь dərəŧ вulha la, jalqan sьqara. Tapurin RKI ojoşmahь kemden, kem вulьvьna qaramaŧtan avьldarqa sьqqan vəkildər arqьrь tikşertə. Вьlar вetenləj вьl eş menən taпьş вulmavdarь arqahьnda kire hensə tikşerelələr. Avьl səviten qəjepləp jađqan xəвərđe şul uq avьl savitenə вarьr tikşerə. Şulaj вulqas вildəle ul yđenen qəjeвen вer vaqьtta la əjtəsək tygel.

Heđəmtə lə, xəвərđər şulaj tejeşheđ keşelər tikşerev arqahьnda plin təşep qalalar. Вьna вьl faktttar вetəhelə gəzitteŋ, xəвərselərđeŋ pazitsəjələren jomoşartьvqa alьp вaralar.

Вeđđeŋ təqdim.

Sintəвer ajь—udar gəzit taratьv ajь. Вьl məhim вurьstь tulь kileş ytəp sьqьvđa RKI ojoşmalarь jaqьndan torop qatnaşlьq itergə tejeştər. Xəвərselərđeŋ jađqan xəвərđəren nьqlap tikşerev вьl eştəge məs'ylejəthedlekte qьrqa вetergə, ularđьŋ izadi kəstərenə nьqlap narьq вirelergə tejeş həm „Başqortostan" gəziten jalpьlaştьrьvđa qь elkə VKP(в) kəmitətenen вьl jьlqь 25 nse majđa sьqarqan вajavaj qararьn, вojomqa atqarьvđa RKI ojoşmalarь kantryllek eşen kəsəjtergə tejeştər. Э

BAŞNARKAMPRUS JƏCƏJKƏHE RABSILKURĐAR XƏRƏKƏTEN QAJTANAN QOROV TURAHЬNDA

Parteja qararьn вojomqa aşьrmaqan

Başqortostan maqarif xalq kamisarejatь ergəhendəge partejə jacəjkəhe, raвsilkurđar xərəkəten qajtanan qorov turahьndaqь partejəneŋ ydək həm əlkə kəmitəte diriktivahьn вojomqa aşьrьv qьna tygel; unь uqьpta qaramaqandar. Unь xəвərselər arahьnda, massavaj rəveştə ejrənev qujьlmaqan. Xəвərselər вrigadahь menən eşləv, julьna Inməgəndər. Xəвarselarđən səjəsej вelemdəren kytərev ular qa prajezvudstьva tixnikəhen ejrətep ydləştermagəndər. Qəmymən xəвərselər arahьnda massavaj aŋlatьv eştəre tyвən qujьlqan. Xəвərselər menən partejə julвaşsьlьqь jomoşaq. Вьl turala partejə jəcəjkəhe sikritarь stina gəzitəhenen ridaktьrь, kəjađьlqandar. Dəjəm alqanda munis, şulaj вulqas, partejə julвaşsьlьqь jaqşь qujьlqan ti.

Stinə gəzite kampanjanan kampanjaqa sьqarьla.

Başnarkamprus ergəhendəge stinə gəzite kampanejənən kampanejəgə sьqarьlьp, Narkamprus apparatьndaqь kəndəlek məs'ələlərđe tərtiple rəveştə jaqtьrtьp вarmaj. Gəzit вitendə yđ ara tənqit jomoşaq qujьlqan, kəndəlek səjəsi xuzalьq kampanejələre вer jaqlь qьna jaqtьrtьla tərtiple rəveştə jaqtьrtьlmaj.

Stinə gəzitenə jađьlqan məqələ xəвərđər siktən tьş ođon, gəzitteŋ matirejal iŧke mitd, zakaz вirev julь menən genə stinə gəzittərenen məndəriza həm tixnikə jaqьna iqtiвar вirelməgən tənqitkə urьn вetenləj əđ вirelgən partejəneŋ xəвərselər xərəkəte həm tyвənge matвuqatte jaqьnan qorov turahьndaqь qararьn appartunistarsa narьqlap jetkerməvselərgə qьrqa atpur вirelergə tejeş. Narkamprus partejə jəcəjkəhe partejəneŋ вьl turalaqь diriktivahьn ytkərevđə his şikheđ hьnьlьş jaharqa tejeş. Partejəneŋ jaqьn jarđamsьhь вulqan xəвərselər xərəkəte həm tyвən matвuqat menən dərəŧ jetəkselekte kəsəjtkəndə genə вəlşeviktarsə đur jeŋevđərgə ireşə alasaqвьđ.

Başqortostan вrigadahь BIQINIQMƏTI Ş. KILDEQULЬF Q. QƏLEJEF

Satsejalizem jarьşьna saqьraвьđ.

Вeđ, Usalь rajunь „Tanqatar" kalxuzь „kalxuzsь" iŧemendəge stinə gəzite ergəhendə uŋьş jьjnav kampanejəhьn udqarьv esən „Başqortostan" gəzite xəвərselər вrigadahь, Zejancura rajunь„12nseУКТЭВЕR"kalxuzь qarşьhьndaqь uŋьş jьjnav kampanejahь ajqanlь ojoştorolqan, xəвərselər вrigadahьn tyвəndəge teləktərđe inderep satsejalizem jarьşьna saqьraвьđ.

1—Uŋьş jьjnav kampanejəhьna вəjləp, 6 şar ajlьq 250, вerər jьllьq 150 dana „Başqortostan" „Udarsь", „Jaŋь julda" gəzitenə 150 dana jađьlьvsь taвьrqa;

2—Kalxuzdь 100 pr. tь menən dərəŧ sdilşina eşenə kyserevđə вetə saralar kyrep, eş kəndəren tigeđ вylevgə ajьrьm вrigadalar ojoştorop вaşqa kalxuzdarqa yrnək вulьrlьq вetə eş juldarьn dərəŧ julqa qujьrqa.

3—Stinə gəzite sьqarьp torortqa. Вьl gəzittərđe вaŧьvđarđa sьqarьp, вetə kəđgə səsev həm uŋьş jьjnav kampanejəlarьnьŋ вarьştarьn jaqşьrtьp вarьrqa.

4—Yđeвeđđeŋ araвьđđa nađandarđь вeterev esən 8 kylt ərmejes вildələp вьlar aşa qьŧqa mətdət esendə 100 keşenen nađanlьqьn вetərergə.

5—Вetə elkə həm tyвən вaŧma stinə gəzit xəвərselərenen kaŋəşməhen udqarьp həm ydək partejə kəmitətenen 16 nsь aprildən rəpsilkurdar eşen qajtanantedev turahьnda sьqarqan qararьn ejrənəвeđ.

6—Kalxuz aqzalarь arahьnda mədani həm tərвejəvej eştərđe alьp вarьv esən ydeвeđđeŋ aranan 5 keşelek вrigada teđergə.

7— Partejə jəcəjkəheneŋ julвaşsьlьqь aŧtьnda kalxuz udarsьlarь teđev həm ularqa jetəkselek itevđə kankrit saralar kyrergə.

8—Partejə həm xekymət tarafьnan вirelgən вetə diriktivalarđь, kalxuzqa вirgən zadanejəlarđь 100 pr. tь menən ytəvgə tejeşle kerəş alьp вarьrqa.

Вeđ juqarь la kyrhətelgən вylektərđe uŋьş jьjnav kampanejəhь daverendə eşlərgə hyđ вiraвeđ həm вeđđə вьl eşkə qatnaşьrhьqьđ tip ьşanaвьđ.

TELƏMIŞEF.
BIKBULATЬVA.
NAFIKЬF.

USALЬ RAJUN R.K.I, QA „BAŞQORTOSTAN" GƏZITE KƏRƏKMƏJ.

Başqortpstandьŋ Ydək jəmhyrejət vaqьtlь—mətвuqəttərenən вerđən вer „Başqortostan" gəzitəhe вulьvьna qaramaŧtan, Usalь rajun R.K.I. idarahь вьl gəzitte вetənləj aldьrmaj. Xəlвuki RKI idarahь вьnda jađьlqan вetə matirejaldarđь uqьp, tikşerep вarьv, anьŋ kəndəlek eşenən вulьp hanalha la, unь uqьv, tikşerev tygel xatta вetənləj aldьrmajđar.

Nej esən „Başqortostan" gəzite aldьrmajhьđ? tip horaqanda' вeđ unь uqьm ajвьđ, вeđgə kərəkməj „Başqortostandan" faj đalanqanьвьđ juq tej

M

Mineŋ menən kem jarьşa.

Usalь avьlь (Usalь rajunьnda) -„Başqortostan","kammuna„ həm„QьđьlBaşqortostan"gəzittərenə 6 şarajlq 50 hum вьq patpiska taвьp yđem menən tiŋnəşrgə Usalь puşta вylegendə eşləvse Vildanьf X. həm вaşqa puşta вylegendə eşləvse iptəştərđe jarьşqa saqьram.

K. SAFIN

(TILIGRAMMA.)

Вetə təвək kalxuz sajuzdarьna

BӨTƏ ORLOQ SAFXUZDARЬNA HƏM KALXUZDARQA

„Başqortostan" gəzite ridaksejahь həm Başqortosten elkə puştaвəjlənes idarahьergəhendəge gəzit siktьrьoşo jьldьŋ sintəвer ajьn VKP(в) Өlkə KəmitətenenŊhəm Başqortostan Yŧək Başqarma Kəmitətenen urgьnь вulqan „Başqortsan" gəziten taratьvqa udar ajitep iqlan itelə.

Şuqa вetə təвək kalxuz sajuzьna, вetə orloq safxuzdarьna həm kalxuzdarqa tyвən urgьndar esən əsə telendə вerđən—вer rəsmi jetəksə вulqan „Başqortostan" gəziten aşьqьs rəveştə aldьrьvqьđđь həm kiŋ jalpь arahьnda taratьvьqьđ təqtim itelə.

Başkalxuzsajuz: JAQUPЬF. Orlo вtristeı BALLUN.

RAPSILKURĐAR XƏRƏKƏTEN QAJTANAN QOROV EŞE JOM ŞAQ BARA.

Xalq xuzalьqьnьŋ satsejalizem rikanstruksejahь daverendə kiŋ eşsən jalpьhьnьŋ kesle aktiflьqь kytəreleve, partejanьŋ giniral hьđьqьn tajpьlьşhьđ udqarьlьvьn, raвsilkurdar ərmejəheneŋ đur handa yŧeşen kyrhətəp, ularđь səjəsi tərвejələv вurьsьn jekmətep ytte.

Ləkin şuqa qaramaŧtan, VKP (в) Ydək Kəmitətenen raвsilkurđar xərəkəten qajtanan teđev turahьndaqь qararqa 3—aj vaqьt ythə lə, raвsilkurdar yđđereneŋ eş xərəkəttəren qajtanan teđevđə kyp jeteşhedlektər kyrəвeđ.

2. Kyp kenə partejə jəcəjkələre oşo kəngə tiklem ydək partejə kəmitətenen qararьn tikşerməgəndər. Xatta partejə jəcəjkə sikritarđarь вьl qararđь вetənləj uqьmaqanda. Вьl qarar вetə partejə jəcəjkələregdə qəmymi jьjьlьştarđa aşьqьs rəveştə tikşerelergə tejeş.

3. Raвsilkurđar eşenen xəđerge toroşo, partejə jetəkselegen nьqlь həm əđləkheđ вulьvьn horaj. Stinə gəzittəre ətənən nьqlь jetəkselek itev, avьl səvittəre, kalxuz MTS larđьŋ uŋьş jьjnav igen əđerləv həm kalxuz teđeləşenə jeđ totovđa вəlşeviktərsə timp alьv вurьsь jəkmətelə.

Stərle Rajkum partejə kylt pruв вylege həm „5—jьllьqqa" gəzite ridaksejahь 5 nse avqьstan 15—avqьsqa qədər tyвən matвuqattarđь tikşerev 10 kenlegə iqlan itelde.

Tyвən matвuqattarđь tikşerevđən məqsət Stinə gəzittərenen uŋьş jьjnav kampanejahьn uŋьşlь ytəve igen əđerləv planьn tultьrьv kalxuzdarđьŋ teđeləşən nьqьtьv, kəđgə səsevđe həm pramfin plandь yđ vaqьtьnda ytəvđəge kərəşteŋ rylen kytərergə

Kalxuzdarda stinə gəzittəren asьv saralarьn kyrev həm hər вer stinə gəzittəre ergəhendə ojoşqan raвsilkurđar вuldьrьv.

Stinə gəzittəre вrigadalar arqьrь yđđərenen eştəren вer вer he menən tikşerev, elkə həm tyвən matвuqattarđa iŋ jaqşь eşləvse stinə gəzittərenen eş təzriвaləren jaqtьrta вarьv.

Partejə savit ojoşmalarьn stinə gəzittərenə qatnaşlьqь həm kiləsəktə eştəren jaqşьrtьvđan tora.

Tyвən matвuqattarđь tikşerev dikadahьnda məhim вurьstar—đan stinə gəzittərenen rylen aŋlaj almaqan appartunistarsa qaraştarqa qьrqa kerəş asьv həm raвsilkurđarđьŋ eş xərəkəttəren qajtanan teđev.

Kiləsəktə raвsilkurđar safьnan jaŋьnan jaŋь udarsь eşselər, udarsь kalxuzsьlar tuplav, həm ularđь partejənьŋ giniral hьđьqьn tajpьlьşhьđ ytəvgə tartьv, səjəsi tərвejələv вьlar вeđđeŋ вegengə вurьstarьвьđđan hanalьrqa tejeş.

PALƏKЬF.

Məktəp kerək.

Arqajaş teвəge M—Qoloj səvite Qoloj avьlьnda məktəp вulmaqanlьqtan, вalalar 4—5 saqьrьm alьŧlьqtaqь Dəvlətвaj avьlьna jerəp uqьjđar. Qьşqь hьvьqtarđa jarlь, jətim вalalar unda вara almaj uqьv qaldьtalar. Mexta² вalalarqa kejem alьv esən aqsa jьjьp вirelhə lə, kejem alьp вirelmənə.

Qoloj avьlьn 1½—2 saqьrьm nlьŧlьqta вulqan Işkenə avьlьna вerketep, undaqь əđgenə rimunt horaqan məktəpte teđətep asьp Qoloj həm Işkenə avьldarьndaqь uqьv jəşendəge вalalarđь uqьv menən tə'min itevđe rajun məqarif вylegenən ketəвeđ.

IŞBULATЬF.

Ridaktьr urьnвaŧarь Z. Kajьpkulьf

Eşkə inevselərđeŋ qarizalarьn qarav kamisejəhə teđelə

(BAŞQORTOSTAN X—XALQ KAMISARЬ BELDEREVE)

Matur həm Katjul turвin zavьtьn teđev вujьnsa eşle ojoştorov ajqanlь, Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь ergəhendə teđeleş вujьnsa idara apparatьn kampliktavajt itevgə məxsus kəmisejə teđeldə. Вьl kamejsejə вьl Idaraqa eşkə inerəlevse eşselərđeŋ вetə qarizalarьn qarajasaq.

Qarizalar Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqьndaqь oşo kəmisejə isemenə вirelələr.

BXXK: (SЬJSUJЬF)

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьlь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlat zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьlь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	25—70	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	100—95	101—30
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlat zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьlь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
1¼ pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

PARK KYLTURA kinahьnda

12—13 avqьs

„IKE KӨNDƏŞ"

Sejanьstar: 8—9·30—11 saqəttərđə

Simfunejə arkistьrь ujnap torasaq

URAL

Sejanstar saqət 7 lə вaşlana. Kassa saqət 5 tan asьq

Вegen

NAMЬŦ (Честь)

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj:

GURЬN

kinahьnda

Sejanstar saqət 7 30 tan вaşlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

Вegen həm ken hajьn

Girmanejə prajьzvudьstьvahь

«Прометеус фильм»

„СЧАСТЬЕ МАТУШКИ КРАУЗЕ"

7 вylemdə dramma

16 jəşkə tiklem inderelməj

ВaşVkt Nəşrijatь, tipografejanь. Başglavlit vakile 716.

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ BRECEQEDI!

15 AVQЬS 1931 JЬL, № 178

BAŞQORTOSTAN

14 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRFSAVIT URGЬHЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ӨFӨ J-SAZUN, KURPS № 3

Ridaktьr . . . 4—81
Sikritar . . . 2—83
Satsejalizem igenselek bylege . . 3—02
Iqlandar həm ələşmə . . . 3—72
Kantura . . . 1—11
Tengə ridaksəja . . . 1—15

IGEN ƏÐERLƏVÐƏ UDAR 10 KƏNLƏK

Unan yrnək alьqьð

BAŞXLIPZIVSAJUZDЬN MƏNƏVEZ TƏBƏGENDƏGE BYLEGE VƏKILDƏRE YÐ ARA KIN KƏNƏŞMƏ UÐQARЬP, INDYSTREJƏ DIKADAHЬN UDAR 10 KƏNLƏK ITEP IQLAN ITTELƏR. ŞUL KƏNDƏ BƏTƏ KALXUZЬ HƏM JAN QЬÐAQTARÐAN QЬÐЬL ABUZDAR OJOŞTORORQA BULЬNDЬ. BƏTƏ IGEN ƏÐERLƏV VƏKILDƏRE YÐÐƏREN UDARNIK ITEP IQLAN ITTELƏR.

Q. Ə.

Kypselək təвək bylektəre igen əðerləvgə əðer tygel

APPARTUNIZEMDЬŊ ASЬQ KYRENEŞE BULQAN SAMATYK, XƏRƏKƏTHEDLEK BALŞEVIKTƏR TIMPЬ MENƏN JUQ ITELERGƏ TEJEŞ

AVQЬS PLANЬN YÐ VAQЬTЬNDA YTƏV ӨSӨN BƏTƏ KӨSTӨ MABILIZAVAJT ITƏRGƏ

IGENDE EÐKERTKƏ ӨJƏRGƏ

(Kalxuzsintьr tiligramь)

Eðkertkə ojov, igen taşьv maxsus вrigadalarь ojoştororqa, malatilkalarðь 20 səqət eşlətergə, igen avanьstarьn jən вaşьnan вylevgə sik qujьrqa, jaŋь iðəp furmalarьn ojrənergə.

MƏSKƏV. 12. SSSR Kalxuzsintьrь urazaj jьjьv eşe, şulaj uq igen əðerləv avqьs planь ytələşe вarьşьn qəniqətlənmərlek, tip taptь. Bigerəktə eðkerttərgə ojov eşe nasar вarqanlьqtan, urazajqa həm kəðgə hərəvgə ður qurqьnьs tuvðьra.

Oşo unaj menən kalxuzsintьr, вətə kalxuzdarqa, jaqьndaqь 5—7 kөn esendə, ə kөn jaq rajundarða 20 nse avqьstan da hunqa qalmaj igende eðkertlərgə ojep вetererge taqdim itə.

Вьnьŋ esen hər вer kalxuzdarða maxsus вrigadalar ojoştorolorqa tejeş. Вətə malatilkalar, kərək qatmarlь, kərək alь həm quldьqь вulhьn təvlekkə iŋ kəmendə 20 səqət eşlərgə tejeştər.

Hər вer kalxuzda, вaşьna вrigadir qujьp, igen taşьv esen вrigadalar tөðөlergə tejeş.

Igen tapşьrьv esen məs'yl itep, вer aqzahь вerketelergə tejeş.

Kalxuzsintьr, təвək kalxuzsajuz həm kalxuz jetəkselərenə turanan—tura urazaj jьjьv urьndarьna, вrigadalarqa sьqarqa, şulaj uq igen tapşьrьv punkьttarьnda qь eş вarьşьn tikşerergə məzьyr itə.

Kalxuzsintьr, igen avanьstarьn rөxsət itelməj torqan jən вaşьnan вylevgə qarьşь qьrqa saralar kyrergə qatь taqdim itə.

Janьlьş . . . (вьl jerdə вer nisə hyð təşep qalqan. Idara) вylev udqarьlqan kalxuzdarða unь idara ydgərtergə həm javapqa tarttьrьrqa kərək.

Kalxuzsintьr вətə kalxuz rəistəren həm aqzalarьn, şulaj uq kalxuz iðəpselərən həm вətə təвək kalxuzsajuz xeðmətkərðəren urazaj iðəвen nьq hidgerlek menən ytkərergə həm kalxuz dardaqь jaŋь iðəp furmalarьn ojrənergə məzьyr itə.

TAPURIN IGEN ƏÐERLƏVÐE SRUGЬNAN ALDA TULTЬRA

„I nse maj" həm „В ОДХОД" kalxuzdarь plandь 105 pr. qa ytənelər. Kəðgə səsev вaşlandь. Kalxuzlaşьv qajhь вer avьl səvittərendə 75 pr. qa jette.

TAPURIN təвəgendə Təвək VKP (в) Kəmitəte həm Təвək вaşqarma Kəmitətenen avьl səvite rəis həm sikritarðarь, şulaj uq kalxuz vəkildere menən вerlektə plinumdarь вulьp ytte.

Plinumda igen əðerləv- malsьlьq məs'ələlәre həm Stalin, Mulьtьf iptəştərðen mərəzəqəttәre kəðgə səsev həm sərmajə tuplav məs'ələlәre tikşerelde. Təвək Başqarma Kəmitətenen igen əðerləvgə teðəgən planь alqьş menən qarьşь alьnьp, VAQЬTЬNAN ELEK TULTЬRЬV ӨSӨN BER TAVЬŞTAN QABUL ITELDE.

Urьndarqa 59 keşenən qiвarət təвək vəkildәre jeвәrelde.

Maja tuplav вujьnsa maxsus 21 keşe (ulardan 10 hь kamsamul, 11 təвək eşselәre) jeвәrelde.

Plandar hər вer kalxuz həm hər вer avьlqa jetkerelə.

9 nsь avqьstan 12 nse avqьsqa tiklem 1 men 400 sintnir igen tapşьrьldь.

„Marks", „Jəş kes", „Balşəvik", „Qьðьl partizan", „Ruza Lejuksimвurg", „Traktьr", „Qanlь qala" kalxuzdarь tarafьnan 15 qьðьl aвuz ojoştorəldo.

„I NSE MAJ" HƏM „В ОДХОД" KALXUZDARЬ IGEN ƏÐERLƏV PLANЬN 105 PR. QA YTƏNELƏR.

Təвək Parteja kəmitәte həm Təвək Başqarma Kəmitəte tarafьnan ytkərelgən plinumdar hөðөmtəhendə taratьlqan zajьmdar вujьnsa sər məjəlar inə. Janь kalxuzsьlar tulqьnь kytərelə.

5 NSE AVQЬSTAN 11 NSE AVQЬSQA TIKLEM KALXUZDARQA 277 XUZALЬQ INDE.

VAQ KALXUZDAR ERE KALXUZDARQA UQMAŞALAR.

Şaran avьl səvitendə 9 kalxuzdan 3 ere kalxuz ojoşto.

Mileklelə 2 kalxuz вərgə, Baqajða 3 kalxuz вərgə ojoştolar.

Qanlь həm Qaraqa jьlqa avьl sevittәre dəjem kəlliktifləşev aldьndalar. Ularða kəlliktifləşev pratsintь 75 kə jette.

Kəðgə səsev вaşlandь.

Өlkə Kəmitət həm Təвək Kəmitət plinumdarьnьŋ qararðarьn tikşerev eşe вaşlandь.

Өlkə Kəmitətten jaŋь teðelәsәk matur, katla turвin zavьttarьna in jaqşь udarnik kalxuzsьlarðь jeвәrev turahьndaqь diriktivь ytələ.

Kalxuzsь udarniktarðan 700 keşe jaŋь teðeleştərgə jeвәrelde, ularðьŋ 300 e atlь.

ISTAFEJEF
MURATЬF

„Ber sintnir igen də əsnikkə kitməhen!"

TӨBƏK BYLEKTƏRE ƏÐER TYGEL

Mişkə təвəgendə

Avьl səvittəre kyləmendə ajьrьm vəkildər juq. Kurьsqa вarь 10 qьna keşe qatnaşqan. Ləkin ulardьŋ də isemlege juqalqan. Byleksənen əðerlege nasar.

Qaltas təвəgendə

5000 kantraktatsejə kenəgəhenen nej вarь jartьhь qьna taratьlqan. Byleksə tarafьnan səsev vaqьtьnda avansь вirelgən kalxuz həm jaŋqьðaqtarðьŋ isemlektəre igen qaвul itev punkьttarьna вirelməgən. Urьn juq. Halьnə вaşlaqan skьlattar tiðlətelməj. Вьl kəmselektərðən qotolov ɵsɵn вyleksə вer tərle lə sara kyrməj.

Dьvan təвəgendə

Ajьrьm avьl səvittərenə vəkildər sьqarьlmaqan. Kantraktatsejə kenəgələrenə kantraktattarðьŋ вurьstarь jaðьlmaqan.

Jək jəretəv ɵsɵn attar kantraktavajt itelməgəndər.

Igen əðerləv planь təвək ojoşmalarьnьŋ kanturahьnan sitkə sьqqanь juq.

Q. Q.

400 вot igen tapşьrьldь

QЬRQЬÐ—MEJƏKƏ təвəge „Bidnək" kalxuzь 7 nse avqьsta ður вer qьðьl aвuz ojoştotop xəkymətkə 400 вot igen tapşьrðь. Igen tapşьrьv qьðьv вara. Kalxuz yð zadanejəhьn yð vaqьtьnan alda tultьrьp sьqasaq.

Q. QAJSAR.

Beð 300 вot tapşьrðьq

QЬRMЬВQALЬ təвəge „Dinamь" kalxuzь olo qьðьl aвuz menən 300 вot igen tapşьrðь. Kalxuzsьlar zadanejanь artьqь menən ytərgə hyð вirələr.

Ə.Q

106 вot

MAQAR təвəge Janrus səvite „Jaŋь jort" kalxuzь qьðьl aвuz teðep xəkymətkə 106 вot igen tapşьrðь. Kalxuz eðtenə teşkən zadanejə yð vaqьtьnan alda ytələsək.

KAMALЬF XƏSƏN

20 nse avqьsqa вetererge

ŞIŞMƏ təвəge Qara Jaqup səvite „Qьðьl—Вajraq" kalxuzь aqzalarь, igen əðerləvdə qьðьv eşkə totondolar. Yððərenen dəjem jьjьlьştarь menən igen əðerləv zadanejəhьn 20 nse avqьsqa 100 pr. tь menən ytəp sьqarqa tigən qarar sьqarðьlar.

M. QALEJƏ.

KANTRAKTATSEJƏ PLANЬ YTƏLERGƏ TEJEŞ.

Başkapzivsajuzьnьŋ вьðьŋьŋ вujьnsa вьjьl вьð Başqortostanda 818 meŋ 148 giktar kəðgə səsev kantraktavajt itelergə tejeş. Ləkin вьl eş urьndarda вik nasar вara. Өs təвəktən alьnqan məqlymat вujьnsa avqьsqa qədər вarьhь 3 meŋ 21 giktar arьş kantraktavajt itelgən (Bilarstə 1 men 409 giktar, Mraqta 1 men 137 giktar, Qьrmьвqalьða 175 giktar). Kyp təвəktərðən вətenləj maqlymat juq. Başklipzivsajuzdьŋ yð вuldьrqandaqe вylektəre joqlaj dar. Вьl eştə kiskən вurьlьş tyvðerelьrqa tejeş.

Q. ƏMIRXANЬF.

VLKSM dьŋ вətə təвək Kəmitəttərenə

ӨLKƏ KƏMITƏTE HƏM ӨLKƏ KƏMITƏTTEN TIKŞEREV KƏMISEJƏHE AÐQALARЬNA KANDIDATTARЬNA.

1931 nse jьl, 6 nsь sintaвer Өfə qalahьnda 17 nse Bajnalmilal jəştər kөnөndə VLKSM Өlkə kəmitətenen siratьqь 3 nse plinumь saqьrьla. Kөn tartiвe:

1. VLKSM Başqortostan Өlkə Kəmitət вojoraвьnьŋ 9 nsь Өlkə Kanfirinsejə, VLKSM Ydək Kəmitətenen 2 nse plinumь həm 9 nsь вətə sajuz sjьðь qarardarьnьŋ "ytələşe tuŋaləndə alsula. (Daklatsь ip. XƏÐISЬF)
2. Kamsamuldьn igen əðerləvðə, mal aðьqь təðevðə, siluslav həm malsьlьq esendə qatnaşь turahьnda (Daklatsь ip. Prusakulaf)
3. Janь tədeləş, Başqortostanda indystrejələşterev həm kamsamuldar вurьsь (Daklatsь ip. Samsunьf)
4. Ojoştorov məs'ələlәre.

Plinumqa VLKSM Өlkə Kəmitəte həm Өlkə tikşerev Kəmisejəhe aqzalarь, kandidattarь həm Өlkə Kəmitət aqzalarь inqan Rajun Kəmitəte javaplь sikritardarь saqьrьlalar.

VLKSM Rajun Kəmitəttərenə his kiseksermej plinum turahьnda xəвər itev həm вətə saqьrьlqandarðьn tulьhьnsa kilevlərən tə'min itev jəkmətelə.

VLKSM Rajun Kamitəttəre VLKSM вətə ojoşmalarьnьŋ da plinumqa əðerlek alьp вarьrqa, вьl ajqanь massьvaj eşte kinəjterep tejeştər. [illegible]

VLKSM BAŞ ӨLKƏ KƏMITƏT JAVAPЬL BIKRJTARЬ: XƏÐISЬF.

KƏÐGƏ SƏSEV FRUNTЬNDA

HUNQЬ SRUK—30 NSЬ AVQЬS 1 MILJUN 40 MEŊ TƏ'MIN ITELHEN. 10 NSЬ AVQЬSQA 12 MEŊ GENƏ ƏLE

21 təвəktə 12 men giktar arьş səselə

10 nsь avqьsqa alьnqan məqlymət вujьnsa Başqortostanda 21 təвəktə kəðgə səsev səselgən. [illegible] 9 MEŊ giktar, jaŋьşьqlьnda 2 MEŊ 740 giktar arьş səskənder. Səselgən jer вarьhь 12 meŋ sulьp, plandьŋ 1,2 pr. tь ytəlgən.

Byzdək, Bələвəj Qaraqoş həm Tur təвəktəre srugьnan alda teştələr

Kyrhatelgən 4 təвək kəðgə səsevgə yð vaqьtьnan alda teşep, 10 nsь avqьsqa Byzdək 1 men 306 giktar, Bələвəj 1 men 582 giktar, Qaraqoş 1 men 416 giktar həm Tur 530 giktar arьş səstelər.

Вьl təвəktərdə kəðgə səsev eşe qьðьv вara. Kəðgə səsev planь artьqь menən ytələsək.

FATIX.

150 GIKTAR SƏSEV URЬNЬ ƏÐERLƏNDE

QЬRQЬÐ—MEJƏKƏ təвəge „Bidnək" kalxuzь 7 nse avqьsqa kəðgə səsev ɵsɵn 150 giktar par əðerləp qujðь. Orloq tar jetərlek. Səsev planь yð vaqьtьnda 100 pr. tь menən tə'min itələsək.

Q. QAJSAR.

KƏÐGƏ SƏSEV TƏ'MIN ITELHEN

ARQAJAŞ təвəge „Marksis" kalxuzь plan вujьnsa 2 men 820 giktar par herergə tejeş ine. Ləkin ul menən tulьq tartьa almaðь. Nej вarь 1 men 93 giktar par hərðe.

Вirelgən par herəv planьnьŋ tulmavь xəðer kilep kəðgə səsev planьnьŋ ytəleşen qurqьnьs aðtьnda qaldьra.

Kalxuz qulьnda вulqan вətə məmkinlektərðən fajðalanьrqa, səsev planьnьŋ ytəleşen 100 pr. menən tə'min itelergə tejeş.

M. ƏXTƏM.

5 KƏNDƏ 20 GIKTAR

JABALAQLЬ kalxuzь (Şişmə təвəge, kəðgə səsev вaşlanь. Kalxuzsьlar ajьrьm вrigadalarqa вylenep eşte jarьş menən alьp вaralar, artta qalqan вrigadalar вulha ularðь вuksirqa alalar eşte kyrhətelgən, vaqьtьnda tultьrьşьvqa jarðamlaşalar. Kalxuz вiş kөn esendə 20 giktar arьş səste.

IŞBAJ.

20 giktar urьnьna 95 giktar

ӨFӨ təвəge „Linin" kalxuzь yðenə вirelgən 20 giktar arьş jeren 29 giktar itep hөrðө. Hөrelgən jer 100 pr. tь menən səselәsәk. Kalxuz 13 nsə avqьsta udar rəveştə səsevgə sьqtь.

Şul uq təвəkten „Urazaj" kalxuzь 9 nsь avqьsta səsevgə sьqьp 15 giktar arьş səste. Вьl kalxuzda вarьhь 200 giktar arьş səselәsәk. Timp jaqşь. Plan 100 pr. tь menən ytələsək.

ISXAQЬF. Z.

Өfə təвək kalxuzsajuzь

Kəðgə səsevðe yð aqьlmьna tapşьrqan

Kyp kenə kalxuzdar kəðgə səsevgə teşkən xatta qajhь вer plandьŋ aldьna-kypme eləşep ytəp tə elgerðe. Ləkin şulaj uq [illegible]

Unьŋsa kalxuzdar avqьstьŋ 20—25 tarehed jəkь вətenləj [illegible]

Kəðgə səsev 100 pr. tь menən kantraktavajt itelde

ŞIŞMƏ təвəge Qara Jaqup səvite „Qьðьl вajrьq" kalxuzь kəðgə səsevgə teşte. Kəðgə səsevde 100 pr. tь menən kantraktavajt itelde. Səsev planь yð vaqьtьnan alda ytəp sьqьvqa вirelgən.

MЬRÐAQIDЬNA. Q.

30 GIKTAR TAÐA SURTLЬ ARЬŞ

QЬMЬÐQALЬ təвəge „Dinamь" kalxuzь 6 nsь avqьsta kəðgə səsevgə teşep, 30 giktar taðasurtlь arьş səste. Əştər unьşlь вara. Kalxuzsьlar əðerləp jaqşь.

QOTLOВAJЬF

TƏ'MINƏT X. KAMISARЬ QARARЬ №82

ABSSJ Tə'minət Xalьq Kamisarlьqь „1931 nse jьl kampanejahьnda igen əðerləv xaqь turahьnda" oşo ajðьŋ 18 ndə sьqarьlqan 73 hanlь qararьna өðtəlmə rəveşendə, SSSR Tə'minət Xalьq Kamisarlьqьnьŋ вьl turalaqь diriktifenə qulajlaştьrьp, qarar itə:

1. Başqortostan jəmhyrejəte qojov punkьttarьnda əðer praduksejə əðerləvde вuldьrmaðqa.

Kanfiskavajt itev tartiвendə ingən əðer praduksejəlarðь tyвəndəge xaq menən (sintnirьn) qaвul itergə:

Bojðaj dranis	6h. 80tin
Hьðьrьlqan qara вojðaj	9h. 25tin
Qara вojðaj jarmahь	6h. 25tin
Holo jarmahь	9h. 25tin
Arьş ono—qadi tartьlqan	5h. 85tin
Ike qat tartьlqan	6h. 15tin
Bojðaj ono—qadi	8h. 40tin
Ike qat tartьlqan	8h. 55tin

2, Вьl xaqtar tyвəndəge şarttarqa qarap tylenələr:

Bojðaj—dranis 1 nse surt-syp 2 pr. eşlənep вətməgən orloq 2 pr.; vatьlqan 3 pr. вoðolqan 3 pr., on tuðanь ½, pr. вulqanda qaвьqь hьðьrьlqan qara вojðaj—syp ½ pr. vatьlqan orloq 6 pr., on tuðanь 0,25 pr., вoðolqan orloq 0,5 pr., hьðьrlmaqan 1 pr., Qara вojðaj jarmahь—syp 1pr. on tuðanь 1pr., вoðolqan oroq ½ pr. holo jarmahь.

Holo jarmahь—1 nse surtsyp ½pr. qa tiklem, eşlənməgən orloq ½, on 0,2 pr. qatiklem вulqanda arьş həm вojðaj ono (вar qat tartьlqan) jaŋь, narmal tөðtə həm narmal jeðle qorotqostar menən aqьvlanmaqan, вoðolmaqan вulьrqa tejeş.

Arьş həm вojðajono(ike qat tartьlqan) jaqtь, narmal tөðtə həm narmal jeðle' qorotqostar menən aqvlanmaqan, вoðolmaqan, вildələngən standarttь qənəqətlandererlek вulьrqa tejeş.

3. Вьl вildələngən xaqtar 1931 nse jьldьŋ 6 nsь avqьsьnan вaşlap eşkə inələr.

4. Kanfiskavajt itev tartiвenda on qaвul itevðə alьð punkьttarða. ABSSJ Tə'minət Xalьq Kamisarlьqьnьŋ 18-VII ndəge 73 hanlь qararьna вinaan, orloq kylturalarьna qarap, tapşьrьv ɵsɵn вildələngən xaqtan skidkə jahala.

ABSSJ Tə'minət Xalьq Kamisarlьqь: STIPANЬF.

6 avqьs 1931 jьl.

TOTAŞ KALXUZQA TABA

Əpsələm 85 pr. qa kəlliktifləşte.

ƏPSƏLƏM (Bilaqataj) avьlьnda kalxuzlaşьv 5 nse avqьsqa 85 pr. qa jette. Kalxuz inevgə telәp вirgən qarizalar kynəjə вara. Kalxuz вətə [illegible] jьjnavьn tuplanь.

Kəlliktifləşevðe 75 pr. qa jetkerðek.

ŞIŞMƏ təвəge Urta Usman avьlь 75 pr. qa kəlliktifləşte kalxuzqa inevselər kөndən kөn kynəjə. Kalxuz unьŋ jьjnavьn 10 pr. qa igen hьqьвьnda 70 pr. qa ytəne. Kalxuzda satsejalizem jarьşь udarsьlьq jajьlьp вara.

B. MINHAZPF.

Baqьraq totoş kalxuzlaştь

KRASNA—USUL təвəge Baqьraq avьlьnda 1930 nsь jьl 20 xuzalьqtan kalxuz ojoştorolqajnь. 2 nse вəlşevikte səsevən unaşьtьrьv arqahьnda igen jьjnav kampanejahьn aldьnan xuzalьqtar 100 pr. menən kalxuzqa inep вөttө. Kalxuzda unьŋ jьjnav həm өsөn əðerləv tiðlәp вara. Ajьrьm səsevsələr arьştar ojoştorolьp [illegible]

„MARS"

Bilal Səvite 95,5 pr, qa kəlliktifləşte

ƏPJƏLIL. təвəge Bilal avьl səvite ejyl ajьnьŋ aðaqьna 95,5 pr, qa kalxuzlaştь. Xəðerge kөndə avьl səvite həm вaşqa jəməqət ojoşmalarь totoş qəlliktifləşev ɵsɵn xəðerlek alьp вaralar.

JAXIN ZƏFƏR.

BAŞQORToSTAN 65,5 PR. KALXUZLAŞTЬ.

10 NSЬ AVQЬSQA ALЬNQAN MƏQLYMƏTKƏ QARAQANDA, HUNQЬ 10 KӨNӨNDƏ KALXUZDARQA JAŊЬNAN 11 MEŊ 826 XUZALЬQ INDE. UL HAN YTKƏN 10 KӨNLӨKKƏ QARAQANDA 2,4 % YÐEŞ BIRDE. AJЬRЬM TӨBƏKTƏRDƏ KALXUZLAŞЬV SVUDKAHЬ TYВƏNDƏ QESƏ:

TӨBƏK IÐEMDƏRE:	Kalxuzlaşьv % tь	Hunqь un kөnlektə % tь
Qənşaq	65,5	4,5
Arqajaş	56,6	3,4
Bila—Qata	88,7	3,6
D. Məsetle	90,9	—
Qьjqь	91,7	0,3
Dьvan	91,5	—
Usalь	81,2	—
Əвjəlil	80,4	—
Bilarat	31,8	0,5
Bajmaq	91,0	—
Xajвulla	94,9	—
Вərjən	75,0	—
Jьlajьr	75,0	9,5
Zьjənsura	76,0	8,2
Mьraq	60,4	1,1
Tur	49,1	2,0
Maqar	64,6	2,2
K. Usul	47,7	3,2
Mənəvez	57,8	0,7
Qaraqoş	46,5	0,9
Starle	80,7	2,1
Avьrqazь	57,1	2,4
Baqalь	46,5	—
Saqmaqoş	55,2	—
Byzdək	58,1	4,1
Tujmazь	57,7	5,1
Dəvləkan	88,1	5,1
Bələвəj	49,5	—
Bişвylək	58,1	0,6
Perejut	51,9	1,2
Q. Mejəkə	54,4	1,5
Dyrt өjlə	51,4	1,3
Krasna—Kam	64,6	12,5
Jaŋь avьl	78,4	1,4
Qaltas	80,0	5,2
Boraj	54,7	—
Baltas	61,1	1,2
Asqьn	75,6	—
Bajqь	62,9	4,9
Mişkə	65,6	1,6
Вөjə	67,2	3,9
Tapurin	58,9	—
Şişmə	72,2	6,7
Qьrmьвqalь	58,7	—
Arxangil	52,1	1,5
Nuriman	75,7	2,0
Blagavişşin	71,5	3,1
Өfə	68,3	4,9
BӨTƏHE:	65,5 %	2,4 %

Kalxuzlaşьv 60 pr. qa jette.

ARSLAN avьlьnda (Şişmə təвəge,) kalxuzqa inevselər hanь kөndən—kөn arta. Hunqь 10 kөndə вer avьldan 17 xuzalьq kalxuzqa inde. Taqь 5 keşe qa riza вirgən. Şulaj itep avьlda kalxuzlaşьv 60 pr. qa jette. Вьl avьldaqь „Markьs" kalxuzьnda hər вer eş kalxuzsьnьŋ kyneqevenə qarap вylep вirelgən, Hər kemgə, yðenə tapşьrьlqan eşen də tulь javaplьlьq qujьlqan. Qatьn-qьððar eştə tulь rəveştə eşləjðər. Kalxuzda satsejalizem jərьşь, udarsьlьq həm sdilşinə tulь qullanьla.

Q. MIRZAQIDINA..

30o xuzalьqqa jettek

NURIMAN təвəge Qьðьl—jar avьlьndaqь kalxuzda 30 nsь jьl 130 xuzalьq вulqan вulha, xəðerge kөndə 300 xuzalьqqa tuldь. Xəðerge kөndə kalxuzqa inməj qalqan xuzalьq вik əð. Tið kөndə avьl totoş kalxuzlaşasaq.

S. KAMAŞЬF.

11 pr. qa qьna kalxuzlaşqan.

MAQAR təвək zidən avьlь oşo kөndə вarь 11 pr. qa qьna kalxuzlaşqan. Вьl avьlda kalxuzlaşьv xərəkəte turahьnd avьl səvite həm вəşqa jəməqət ojoşmalarь вer tərlə lə eş alьp вarmajðar. Partejə həm xөkymətten kalxuzlaşьv həm unьŋ fajðalarь turahьnpaqь diriktiftarь jalpьlaştьrьlmaj.

Kalxuzlaşьv turahьnda aŋlatьlmajðar

KRASNA USUL təвəge şul uq avьl səvitendə вulqan kerəðtejən xuzalьqtarь вarь 10 pr. qa qьna kalxuzlaşqan. Вьl səvit rajun yðəgendə вulьp, mədənej kөstər kyp вulmavqa qaramaðtan, unda jalpьqa kalxuz turahьnda teşenderəv eştəre alьp вarьlmaj.

SƏJET MAQASKI.

Girmanejə palitsejəhь javьzlara

BIRLIN, 13. Girmanejəla вөtə xalq tavьş вirev kөnөnən hьŋ palitsejə rivalytsejun ojoşmalarqa qarьşь tirrurðь taqь la kөsəjtte. Kamparteja Ydək Kəmitəte jorto, hamanda palitsejə qulьnda. Вьl jortta urьnlaşqan „Ruti—Fani" gəzite tipagrafejəhь eşen dəvam itə almaj. Вьl ajqanlь 16 eşse həm xeðmətkər eşheð qaldь. Palitsejə, xatta вьl eşselərgə yððərenen tanьtmalarьn alьrqa la rөxsət itməj.

Tipagrafeja eşselәre, palitsejə tirrurьna qarьşь pratis menən matвuqat jəməqətselegenə mərəzəqət ittelər.

Prafapazitseja tarafьnan вerləşterelgən Birlin matвuqat eşselәre jьjьlьşь, вөtə Birlin eşsandərenə pralitarejat matвuqatьnьŋ irenle вulьvь esen kөraşkə saqьrьp mərəzəqat itte.

Palitsejənьŋ tirrur jahavь tuqtalmaj. Palitsejə Birlin eşheððə jьjьlьşьna hөzym itep. 200 keşene qulqa aldь. Palitsejə xatta вalalarðь la iðən qaldьrmaj. Jьlgвurg ta palitsejə 5 nse tөp qьr inde. Girmanejə eşselәre вalalarьŋьŋ jaj jorto hөzym jahanь. Jaj jortondaqь вalalarðь hyratkə teşerep aldьlar.

Girmanejə palitsejəhь javьzlana. Ləkin, вьl qotoronov oðaqqa вarьrqa tejeş tygel. Eşsәndәr massahьnьŋ asьvь kөsəjə. Girmanejəlәge xəðerge вьlalarðьŋ axьrь his şikheð, səvittər Girmanejəhь teðəv menən вөtə. sək. Başqa jul juq

1—вөtə Başqortostan inirgitikə sьjьzьna kilevse diligattarqa

1—Bөtə Başqortostan inirgitikə sьjьzь oşo jьl 15—avqьs kөnө kiske səqət 6 la mədənejət harajьnda asьla, Başqa qala həm rajundardan kilgən diligattar aldan alьnьp qujьlqan „Rassejə" Kammunal nymirðarьna urьnlaştьrьlalar kilgən diligattar həm sьjьzqa вarьv ɵsɵn вildələngən Өfə diligattarьna inəpkə alьv eşe Başgusplandьŋ eştər menən idara itev ıdarahьnda вaşqarьla.

OJOŞTOROV KƏMITƏTE.

Kem eşləməj—ul aşamaj!

Daxut həm urazaj bylev

TURAHЬNDAQЬ SSSR NARKAMZIME HƏM KALXUZSINTЬRЬ QARARЬN ØJRƏNEGEĐ

„FRUNZЬ" KALXUZЬ DAXUTTЬ XEĐMƏT KƏNƏNƏ QARAP BYLƏ

„FRUNZЬ" DAXUTTЬ NISEK BYLƏSƏK

ŞIŞMƏ təвəge „Frunzь" kalxuzь вьjьlqь ydenen urazaj həm daxutьn SSSR Narkamzime həm kalxuzsintьr qararь nigeđendə EŞTEN HANЬNA HƏM SJFATЬNA QARAP JAĐЬLQAN XEĐMƏT KƏNDƏRE BUJЬNSA вylasak. Oşo vaqьtta VI nsь savittar sjezьnьn „KEM KYP HƏM JAQSЬ EŞLƏJ—UL KYP ALA, KEM EŞLƏMƏJ—UL BER NƏMƏ LƏ ALMAJ" tigən qararьn tormoşqa aşьrьlasaq. Daxuttь jən вaşьna qarap вylevgə qarşь qьrqa kəraş alьp вarasaq.

Bed urazaj həm daxuttь вylgəngə tiklem xəkymətkə tapşьrьla torqan igende, вuгsstarьn вirased həm terlə fundlarđь teđəsed. Unan huŋ qьna kalxuzsьlar arahьnda вylərgə ujlaşьвьđ.

Вeđđə iŀəp eştərе qənəqətlənerlek вara. Вьl daxut вylev eştəren jenelajtasaq.

Bed daxuttь xeđmət kənenə həm eşten sьjfatьna qarap вylev arqahьnda вaşqalar iŀəвenə jəşərgə teləvse xəjləkər, jalqavđarqa qarşь qьrqa kəraş asaвьđ.

— Eşləmahək tə, kalxuz aşatьr əle" tip tik jөregən aqajđar вar. Вьjьl daxut вylgəndə, ularđьn —„Eşləmagən aşamaj ikən" tip ydđəre əjtəsəktər.

В. M.

JAZЬKAV KALXUZЬ KANVEJER QULLANA

(Yđ xəвərseвeđđən)

ŞIŞMƏ təвəge Jazьkav kalxuzsьlarь вrigada menən eştəjđər. Urazaj jьjnav, huqьv вer yk vaqьtta вara. Urьv, huqьv, taşьv eştərenə məxsus вrigadalar teđelgən. Arьş uraqь 1 nse avqьstan uq вette.

Sdilşina julqa halьnmaqan

ŞIŞMƏ təвəge Вikit kalxuzьnda sdilşina вeretь qullanьlmaj. Massavaj aŋlatьv eştərе вik вara. Urazaj jьjnav kampanejəhe nьqlь ojoştorolmaqan. ul вik əkeren timp menən вara. Xeđmət derəɓ ojoştorolmaqanlьqtan həm derəɓ iŀəpkə alьnmaqanlьqtan kalxuzsьlar arahьnda eşkə ... talaştar вar. Вьnda teŀ yđ eşen jonlandьrьrqa tejeş.

UDARNIKTAR TALAВЬ

ŞIŞMƏ təвəge urta Usman udarniktarьnan вer terkem urazaj jьjnavđь qьđqa vaqьt esendə təmamlarqa hyđ вirələr.

Pragul jahavsь, xəjləkər həm jalqavđarqa qarşь qьrqa kəraş asьvđь talap itələr.

Ə. XƏTIP.

Вətə kalxuzsьlarqa həm eşsən jaŋqьđaqtarqa jetkerəsed

Xajnulla təвəge Julđьвaj kalxuz savitena qaraqan kalxuz idarahь rəistəre həm avьl savite aqzalarь, partejəlelər, kamsamulđar menən вerlektə kəŋəşmə ujđaqdьlar. Вьl kəŋəşməlә SSSR Narkamzime həm Kalxuzsintrьnьŋ 1931 nse jьlda kalxuzsьlarqa daxut вylev turahьndaqь qararь ejrənelde. Kəŋəşməlә qatnaşьvsьlar qararđь qul saвьp qarşь aldьlar həm qьđqa vaqьt esendə вətə kalxuzsьlarqa həm kalxuzsьlьq qatьn qьđđarqa, şulaj uq eşsən jaŋqьđaq xuzalьqtarqa jetkerergə вuldьlar.

Вьl qarardь ejrənev вeterelgəs, ... nən kalxuzda iŀəp eştəren tulь tərtipkə kilterergə həm 3 kən esendə вətə kalxuzsьlarqa xeđmət kenəgalare вirep вətevgə qarar itelde.

QOLMƏXƏMƏTEF.

Avьl Xuzalьqь halьmьn srugьnan elek tyləp Вeterergə

ΘFΘ, ВYZDƏK KRASNA—USUL TƏВƏKTƏRE NƏ TIŊLƏŞERGƏ

Başqortostanda avьl xuzalьqь halьmь kampanejəhenə əđerlek eşe, daxuttarđь iŀəpləv 20 nse ejjyndə yk təmam вuldь. Şul uq vaqьtta halьm halьv eşe вaşlanьp, 20 nse ejjylgə halьnьp вette həm aklat qaqьđđarь taratьldь.

Qьrqьđ mejəkə, Вere həm Qьrmьƀqalь təвəktəre əđerlek eşendə đur aktiflьq kyrhəttelər. Ular daxuttь iŀəpkə alьv vaqьtьn qьƀqartьv, kulak xuzalьqtarđьn jəşergən maldarьn, daxuttarьn asьp ularqa saralar kyrdelər. Şulaj uq daxuttь iŀəpləp вarьvda halqьnlьq kyrhətkən təвəktər də вuldь, Məƀələn: Θfe təвəgendə səsev majdanьn jəşerev həm vaq mal, вaşqa daxuttarđь jəşerev eştərе вulqanь вelende.

Arxangil təвəgendə kyp kenəhanda səsev majdanь tulmanь. Вьl təвəktəŋ вer avьl savitendəgenə402 giktarjadqьsəsəvjerđə re jəşerelgəne вelende. Hunьnan asьqlanьp, jəşerevselərgə 7 meŋ humlap ştraf halьndь. Kyp avьldarđa vaq mal həm вaşqa daxuttarđь jəşerevđərđə вulqan. Başqortostan kyləmendə kampanejəgə əđerlek eşe qənəqətlənerlek ytte. Huŋqь vaqьttarđa massavaj aŋlatьv eştərenəŋ kəsəjteleve arqahьnda təвəktər avьl xuzalьqь halьmьn həm straxavaj vuznustarьn vaqьtьnan elek yləj вaşlanьlar.

1 nse avqьsqa tiklem alьnqan tulь məqlymətkə qaraqanda Başqortostanda Jaŋь avьl xuzalьqь halьmьnьŋ 207 meŋ 500 humь vaqьtьnan elek tyləngən. Jəqni plan srugьnan alda 4,8 pr. qa ytəlgən. Вьna вьl jarьşqa nidajymkalar 75 meŋ 200 hum, straxavaj nidajymkalar 45 meŋ 60 hum həm jaŋь straxavaj vuznustarь 29 meŋ hum ingən.

Huŋqь vaqьttarđa halьmdarđь tyləvđə massavaj aŋlatьv eştəren kəsəjtev, avьl savittare həm kalxuzlar arahьnda satsejalizem jarьşь qullanьv arqahьnda Θfe təвəge plandь 24 pr. qa, Вyzdək 18 pr. qa, Arxangil 16 pr. qa, Krasna—usul 18 pr. qa həm Вələвəj təвəge 15 pr. qa ytəne. Вьl təвəktər halьmdь srugьnan alda tyləv ajlь qьna qьđьv əđerlek alьp вaralar.

Ə, Qьjqь, Qaramalь, Dyrt—ejlə, Dəvləkən, Вiş— vylək Aƀqьn, Arqajaş təвəktəre taş вaqa adьmь menən həjrələlər. Ular plandarьn 0, 2 prassinttan alьp 2 pr. qa tiklem genə ytəgəndər. Aŋlatьv eştərе вik jomoşaq qujьlqan. Satsejalizem jarьşь qullanьlmaj. Вьl təвəktər вaşqa kampanejalarđaqь kevek halьm jьjnavđarđa la arьta həjrələvđəren dəjəm itterələr. Ular вegendən juqarьla kyrhətelgən təвəktərgə tiŋlaşergə tejeştər.

ВƏTƏ ВAŞQORTOSTAN INIRGITIKƏ HƏM ILIKTRIFIKATSEJƏ SJЬZЬNЬŊ EŞ PRAGRAMЬ.

OJOŞTOROV KƏMITƏTENEŊ HYĐ ВAŞЬ

1. SSSR dь iliktirikləşterev praelimahьnьŋ giniral planь turahьnda. (SSSR Qusplanьnan inzinir Lagutin, həm inirge o sintrdan Kustaref daklatь).
2. Fenni—tikşerev institutьnьŋ inirgitikə həm iliktrifikatsejə turahьnda prafisər Fidrof daklatь.
3. Вətə sajuz „Dzirzinskej" isemendəge jьlьq tixnika institutь turahьnda prafisər Fidrof daklatь.
4. Iliktrifikatsejьnьŋ avьl xuzalьqьn kytərevđə totqan urьnь. (Sajuz iliktrikts... maşkejevic daklatь).
5. Başqortostan iliktrifikatsejə rissurslarь turahьnda.
a) gidra rissurslarь turahьnda inzinir Uran daklatь;
в) Kykerte kalsadan, Sinьs həm kymer turahьnda inzinir Xavsaf daklatь;
v) turnf turahьnda inzinir Stipanaf həm Dudaraf daklatь;
g) Qьtьnьŋ jaqьv materijalь ... turahьnda prafisьr Zir... daklatь;
d) Nifet turahьnda inzinir Prins daklatь;
Kamsamul həm unь kaduzdarь esen kereşe turahьnda Qirauf daklatь.
6. Kammunal xuzalьqtar praelimahь həm satsьjalizem qalahь turahьnda, Prafisьr Qinirsurg daklatь.
7. Başqortostanda iliktiriklaştьrьv pirispiktivalarь turahьnda Inzinir Lirmitьf daklatь.
8. Başqortostanda sənəqət yƀeşenen pirispiktivalarь turahьnda iptəş Jəgydin həm Sirudkin daklatь.
9. Başqortostan avьl xuzalьqьn rikanstruklaştьrьv həm unь iliktiriklaştьrьv pirispiktivalarь turahьnda iptəş Euşujьf, Mazajьf, həm inzinir Cirnəkef daklatь.
10. Başqortostanda transpьrt teđeloşe həm unь iliktiriklaşterev pirispiktivalarь turahьnda inzinir Məkişef həm Sidrьf daklattarь.

ORLOQTO HAQLARQA

Saixuz, kłxuz. şulaj uq jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ da praktik eştərendə urazaj jьjqanda orloq toŋ juqalьvьna jetərlek iqtiвar telməj. Lakin, вigerək tə вьjьl igendeŋ tigedhed jeteşeve arqahьnda urazaj jьjqan vaqьtta вik kyp igen juqalьp ərəm вula.

Orloqto juqaltьvqa qarşь kəraş—вegengə mөhim məs'ələlərđeŋ вerehe. Eske risurstarđь maвlizavajt itev 5 jьllьqtь 4 jьlda ytəv esən juqaltьvđarqa qarşь kəraş đur urьn tota.

Orloqtoŋ juqalьvьnda in đur səвəp nejđən ƣiвarət

Ul səвəptər: in elek jetəkselərđeŋ həm eşselarđen jьjьla torqan urazajđь haqlap totonmavđarь (maşina həm urazaj jьjvđa mərəsəqətə);

IKENSENƏN—jetəkselərđen idara itə ... urazaj jьjnavqa huŋ aŋlav;

ØSƏNSENƏN—hər terle orloqtarđь səsev arqahьnda, jalan daqь igendərđen tigedhed jeteşeve;

DYRTENSENƏN—jatьp kitkən həm, şulaj uq qojolorqa ... torqan arьşq jetkən igende jьjqanda kyp orloqtь jəjeldə qoramaldar qullanьv;

ВIŞENSENƏN—aşlьq səskən alda tьləv ajlь ... jerđə tigedlamav uqmaqqan halqtar qaldьrьv həm вaşqalar. Вьlar aşlьqtь maşina menən jьjqanda halamdь juqarь qьrqьrqa məzвyr itələr həm вik kyp вaşaqtarđьn ərəm вulьvьna səвəp вulalar.

Вьlarđьŋ вətəhenə lə qarşь qьrqa kəraş asьrqa kərək. Başqortostanda aşlьqtь taşьv həm huqьv eşe lə jaŋь вaşlanqanlьqtan — juqaltьvđarqa qarşь kəraşkə jynəltelgən вətə saralarьь kyrergə kərək. Вətəhenən də elek, ojoştorov jaqьnan вulhьn, urazaj jьjьv eşen ratsejanallaştьrьv, aşlьqtь taşьv həm huqьv jaqьnan вulhьn, kyrelə torqan saralarqa əhmejət вirelergə tejeş.

Maşnalar qullanьla torqan ere xuzalьqtarđьŋ orloqto haqlav jaqьnan jaqşь sifat menən eşləvđəren nьq kyđətergə kərək. Ajьrьm maşinalarqa ajьrьm keşelər вerketelep—ularđan orloq juqalьvqa məs'ylejət talap itelergə tejeş. Xuzalьq jetəkselare igende dərəƀ tərtip menən jьjđьrьrqa—in elek tiđ qojola torqan kylturalarđь jьjьp, kərək вulqanda, ularđь irtə menən вьsьqtь qьna jьjьrqa tьrьşьrqa tejeştər.

Kamвajьndar menən eşləgəndə jelgə qarşь təşərgə jaramaj, aşlьqtь ətən urđьrmav həm jьqьlqan igendə kamвajьn menən urmavqa đur əhmejət вirergə kərək. Sөnki, вьl nəmələrgə əhəmejət вirməgəndə, igendeŋ вer ad өleşe urьlmaj qala, вer өleşe juqalьp ərəm вula.

Kamвajьn huqqьsьnьŋ вaraвanьna uralqan aşlьqtь halqan vaqьtta jaŋьlьş eş itev, aşlьq menən tulqan вaraвandьŋ kyp orloqto sitkə вьrqavь arqahьnda вik kyp igen juqala.

Şulaj uq, вəjləngən keltələrđe həm huqьlqan igende taşьqanda la вik kyp igen ərəm вula.

Juqalьvđarqa qarşь nejđər eşlərge!

Saixuzdarđa вulhьn, kalxuzdarđa вulhьn igen jьjnav maşinalarьna orloq jьjqьstarđь taqьp, elэgerđəj вaşaqtarđь attьrmalarьnьŋ tьrmalaqan teştəre menən jьjьvđь kiŋ rəveştə qullanьrqa kərək. Вьnьŋ esən, aqas at tьrmalarь jahap qullanьvsь kalxuzdarđan elgə alьrqa kərək (Вyzdək rajunь KILEM kalxuzь).

Kalxuz həm jaŋqьđaq xuzalьqtarđa aşlьqtь salqь menən jьjnavqa u r ь n qalmađqa tejeş.

Aşlьqtь jalandan, ьrđьnqa taşьv eşenə вik nьq iqtiвar itərgə kərək.

Arвalarqa torpoşa, septə kevek nəmələr jəjergə kərək: arвalarđьŋ tirələre nьq вulьrqa tejeş.

Jalandan вaşaqtar jьjьlьp alьnmaj torop, unda kətev sьqarьrqa his tə rəxsət itelməhen.

Kalxuzdarđ həm jaŋqьđaq xuzalьqtarđa aşlьqtь qul menən huqьvqa urьn qalmaђqa tejeş. Saixuz, kalxuz həm MTS larđaqь huqqьs maşinalarđan tulьhьnsa fajđalanьp, igende fəqət maşina menən genə huqarqa. Juqaltьvđarqa qarşь kəraştə, urazaj jьjьv aldьnan ytkərelergə tejeş вulqan plan həm aldan kyrev saralarь вik đur əhmejətkə ejə вulalar. Məƀələn səsev esən qojolmajtorqan orloq surttarьn hajlap alьrqa kərək. Вьl orloqtar yƀep ultьrqanda, taşьqanda həm kəвəngə halqanda orloqtoŋ qojolop juqaluvьn kəmetə. Səsev planь teđegəndə вətə şarttarđь iƀəpkə alьp, terlə kylturalar səsevgə, ularđьŋ kypme-ađme terlə vaqьt esendə elgərevđərenə qarap səsəgə tьrьşьrqa kərək. Вьnda-elgərgən aşlьqtь, ikensehe elgəngəngə tiklem jьjьştьrьp вetev kyđ uŋьnda totola.

Avьl xuzalьqьnda juqaltьvđarqa qarşь kəraşte, fəqət kiŋ eşsən jalpь həm вətə jəməqətselek aktif qatnaşqanda qьna uŋьşlь ytkərergə mөmkin.

Urьndaqь partejə, prafsajuz, səvit ojoşmalarь вьl julda jalpьnьŋ insejativahьn ojoştororqa tejeştər.

Juqaltьvđarqa qarşь-5 jьllьqtь 3 jьlda tultьrьv esən kəraş ikanlegen onotorqa jaramaj.

JA. GULM.

ВAŞQORTOSTANDA 1931 NSE JЬL KƏĐGƏ SƏSEV SARALARЬN ВIL DƏLƏV TURAHЬNDA

Narkamzim kəlligejəheneŋ1931—jьl 5 avqьs qararь

Səvittər sajuzьndaqь kyp kenə avьl xuzalьqь təzriвə stansalarь, orloq saixuzdarь, MTS həm kalxuzdar, şulaj uq Başqortostan təzriвəjojoşmalarь saixuz kalxuzdarь kəđgə səsev kylturalarьn hunlap səsev uŋьştь вik nьq tyвənəjtkənen şulaj uq jьş qьna ərəm вulьvđarьn təzriвələ hьnap, juqarь uŋьş avьl eşendə kəđgə səsev kylturalarьn irtə səsevđeŋ ajьrьm əhəmejəte вarlьqьn kyrhətələr.

Вьjьlqь kəđgə səsev kampanejəhьnda Başqortostandьŋ ere satsejalejzem xuzalьqь, şulaj uq jaŋqьđ, urta xəlle jarlь xuzalьqtarь aldьnda torqan đur вurьstar həm ularđь вaşqa mөhim xuzalьq səjəsi kampanjalarđь uŋьş jьjnav, hesən saвьvđь ytəv orloq taşьv, tunqa herəv həm вaşqalarđь ytəv menən вergə xal itev kərəklegen saixuz' kalxuz, MTS larqa səsevđe ojoşqanlьq menən ytkərergə mөmkinlek вirep, Başqortostandьŋ hər вer rajunь esen „kəđgə səsev kylturalarьn səsevgə iŋ jaqşь sruk вildələvđe qьrqьv rəveştə talap itə.

Yrđə kyrhətelgəndən hьŋ, şulaj uq Başqortostandьŋ rajundarьnьŋ taвiqi şarttarьn iŀkə alьp, kəđgə səsev kylturalarьn səsev məldərenə qarata, Başqortostandь ikeeleşkə (runaqa) вylergə, вьl runalarđьŋ hər вerhenə tyвəndəge rajundar inderelə:

1 nse runaqa Вişвylək, Q. Mejəkə, Dəvləkən, Şişmə, Avьrqazь, Estərle, Mənəvez, Qaraqoş Mraq, Zejənsura, Xajвulla həm Prejut rajundarь;

2 nse runaqa Вaqalь, Krasna Kam, Dyrt—ejlə, Qaltas, Jaŋьavьl, Iŀke Вaltas, Asqьn, Вajqь, Вere, Saqmaqoş, Tapurin, Tujmazь, Вələвəj, Mişkə, Вyzdək, Θfe, Qьrmьƀqalь, Arxangil, Nuriman, Вlagaviççin, Krasna, Usul Maqar, ..., Вerjən, Вajmaq, Əвjəlil, Вilərat, Usalь Qьjqь, Məsetle, Duvan, Вila—Qataj, Arqajaş, həm Qonşaq rajundarь inələr.

Hər вer runa өleş esen kəđgə kulturalarđь (arьş, вojdaj) səsevđə tyвəndəge iŋ uŋajlь dəverđərđe вildələrgə: вerense runa (өleş esen 15 nse avqьstan 30 nsь avqьsqa, ikense runa esən 10 nsь avqьstan 25 nse avqьsqa tiklem.

Saixzdarđa, kalxuzdarđa, maşina traktьr stansalarьnđa, kəđgə səsev dəverendə keste urьnlaştьrьv, şulaj uq prajьzvudьstьva ucaskalarьn yđ vaqьtьnda ajьrьm вrigadalar вujьnsa вylev həm вrigadalarđь вьl huŋqьlarqa вerketev eştəre kəđgə səsevđe yrđə вilgelangən sruktarđa вeterev esən xal itkes əhəmejətkə ejə вulasaqьn iŀkə alьp həm urьndaqь jer urgьndarь, avьl savittare, kalxuz idaralarь həm MTS diriktьrđarь tarafьnan kəđgə səsev eƀtənən kankrit apiratif jetəkselaren вuldьrьv maqsatь menən hər вer təвək esən hər вьş kengə tyвəndəge prajьzvudьstьva zadanejəhen вildələrgə: təвək jer eştəre вylektəren, вer tavlek sruk esendə hər вer avьl savite esən kəđgə səsev вujьnsa prajьzvudьstьva zadanejələre вildələrgə, unь şunda uq kalxuzqa həm ajьrьm jarlь, urta xəlle—jaŋqьđaq xuzalьqqa jetkerergə. Kulak xuzalьqtarьna qatь zadaneja вirergə, ular tarafьnan səsevđeŋ iŋ qьƀqartьlqan sruktа ytəleven вuldьrьrqa məzвyr itərgə.

Təвək jer вylege həm вətə sistimalarđьŋ agraminmumdarьna, hər вer təвək esən kyrhətelgən sruktarđa ytəlevenəŋ məzвyri вulьvьn kalxuzsьlar jarlь, urta xəlle—jaŋqьđaq xuzalьqtar arahьnda kiŋ aŋlatьrqa kalligejə təqdim itə.

Kalxuz idaralarьn, kəđgə səsev вujьnsa his tuqьramaj məxsus вrigadalar ajьrьrqa, вildələngən səsev sruktarьnan sьqьp, hər вer вrigadaqa kankrit prajьzvudьstьva zadanejələre вirergə məzвyr itərgə.

Ytkən səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnda kulaktarđьŋ vriditellek—eđəv eştəren, şulaj uq kyrhətelgən sruktarqa qarşь qotoronqan qotqo alьp вarьvđarьn iƀəpkə alьp, Başnarkamzim kalligejəhe kalxuzsьlarđь, jarlь, urta xəlle—jaŋqьđaqtarđь kyrhətelgən səsev sruktarьn tulь tultьrьvqa, satsejalistik jarьşь həm udarsьlьq, kulakqa qarşь ajavhьđ kəraş alьp вarьv juldarь menən səsev planьn yđ vaqьtьnda tultьrьvqa saqьra.

Başnarkamzim: ASXADULLIN.

Başqortostan jəmhyrejətendəge kalxuzdarqa həm jaŋqьđaq xuzalьqtarqa kəđgə səsev esən вiş kənlek вujьnsa

PRAIZVUDЬSTЬVA ZADANEJƏHЬ

TƏВƏKTƏR ISEME	Plan вujьnsa 1931 jьlda kəđgə səsev (men gektar menən)	Şunьŋ esenən səselergə tejeş: Iekta вiş kən вerense	Iekta вiş kən ikense	Iekta вiş kən өsense
Qonşaq	20,00	5,00	10,00	5,00
Arqajaş	13,00	3,30	6,40	3,30
Вilaqataj	17,01	4,25	8,51	4,25
Məsetle	12,11	3,03	6,05	3,03
Y. Qьjqь	26,75	6,69	13,37	6,69
Duvan	13,33	3,33	6,67	3,33
Usalь	9,58	2,40	4,78	2,40
Əвjəlil	3,82	0,96	1,90	0,96
Вilərat	3,64	0,91	1,82	00,1
Вajmaq	1,00	0,25	0,50	0,25
Xajвulla	3,03	0,76	1,51	0,76
Вerejən	0,40	0,10	0,20	0,10
Jьlajьr	1,81	0,45	0,91	0,45
Zejənsura	11,65	2,91	5,83	2,91
Mьraq	25,30	6,35	12,69	6,35
Tur	10,80	2,70	5,40	2,70
Maqar	11,69	2,92	5,85	2,92
K—Usul	11,86	2,87	5,92	2,97
Mənəvez	32,20	8,16	15,88	8,16
Qaraqoş	25,00	6,25	12,50	6,25
Stərletamaq	29,15	7,29	14,57	7,29
Avьrqazь	31,70	7,93	15,84	7,93
Вaqalь	41,00	10,25	20,50	10,25
Saqmaqoş	40,00	10,00	20,00	10,00
Вyzdək	20,75	5,19	10,37	5,19
Tujmazь	43,26	10,82	21,62	10,82
Davləkən	24,58	6,15	12,28	6,15
Вələвəj	22,01	5,50	11,01	5,50
Вiş—вylək	19,07	4,77	9,53	4,77
Perejut	25,16	6,29	12,58	6,24
Q—Mejəkə	33,30	8,35	16,69	8,35
Dyrtejlə	45,42	11,36	22,70	11,36
Krasnakam	18,37	4,59	9,19	4,59
Jaŋavьl	39,91	9,98	19,95	9,98
Qaltas	27,45	6,86	13,73	6,86
Вoraj	39,12	9,78	19,56	9,78
Вaltas	32,50	8,13	16,24	8,13
Asqьn	23,21	5,80	11,61	5,80
Вajqь	17,16	4,29	8,58	4,29
Mişkə	30,62	7,66	15,30	7,66
Вere	17,16	4,29	8,58	4,29
Tapurin	39,23	9,81	19,61	9,81
Şişmə	29,09	7,25	14,59	7,25
Qьrmьƀqalь	19,58	4,90	9,78	4,90
Arxangil	5,43	1,36	2,71	1,36
Nariman	10,90	2,73	5,44	2,73
Вlagaviççin	28,53	7,16	14,31	7,16
Θfe	28,22	7,06	14,10	7,06
Вarьqь:	1,036,05	259,24	517,57	259,24

Lvufta savitkə qarşь sьqьş

VARŞAV. Lvuta (Pylşə qalahь) вildheđ keşelərđən torqan вer terkem tennə menən savit vakalate jortona kilep, taş menən вərep tađerə вьjalalarьn vatalar. Pulitsejə вulmaj. Lvuf vlastarь savit vəkilateneŋ jahaqan pratisьna, undaj vaqiqalarđь вuldьrmav esən tejeşle saralarđь kyrəsəktəren вeldergəndər.

XUZALЬQTA QATЬN—QЬĐĐAR XEĐMƏTEN QULLANЬRQA!

Satsejalizem teđəv osoronda qatьn—qьđđarđьn aldьnda вik đur вurьstar kilep вaƀtьlar. Avьldarđa kalxuz xərəkəte həm savit teđeləşə eştərenda ularđьŋ qatnaşьlq iteve, kisəgegə qaraqanda, вegen вigerək tə mөhimerək həm вigerəktə ulardьn aktiflьqь talap itelə. Sөnki, ileređđə teđəv eştərе qьđьv timptar menən вarqan вer osorda, irđər menən вer yk xoquqlь qatьn—qьđđar satsьjalizem teđeleşendə aktif qatnaşьrqa tejeşlelər. Iptəş Linin:—„HƏR ВER KUXARKA DƏVLƏTTE IDARA ITƏ ВELHEN!" tigən ine. Вed вьnь onotorqa tejeş tygelвeđ.

Вьl kengə tiklem qatьn-qьđđarđьŋ, вigerəktə вaşqort qatьn—qьđđarьnьŋ terle jəməqət eşendə qatnaşьlq itevđəre jomoşaq вulьp kilde. Derəƀ вьl julda вeđđeŋ вer—nej tiklem uŋьştarđa вar. Lakin, ular вeđđe qəniqətlənderə almajđar. Вьna şunьŋ esen də, aktif qatьn—qьđđarđьn həm şulaj uq вətə savit həm jəməqətselek вurьsьnьŋ вer đur өleşe qatьn—qьđđar arahьnda eşləv вurьsь вulьrqa tejeş. Sөnki, xəđerge osorda nindəj genə вerər eşkə totonma, həm şulaj nindəj genə вerər kampanejə ytkərmə, unda qatьn—qьđđarđьŋ qatnaşьlqь вulьrqa tejeş вula həm ul eşte вegengə kendəŋ horavđarь talap itə.

SƏVIT EŞTƏRENDƏ—qatьn—qьđđarđьŋ вurьsь taqьla đurьraq. Xəđer вigerək tə savit eştərenə qatьn—qьđđarđь, вigerəktə tөp millət həm vaq millət qatьn—qьđđarđь qatnaştьrьv, ularđь savit eştərenə hajlav həm şulaj uq yrlətev juldarь menən aktiflaştьrьv məs'ələləre kyđ uŋьnda totola.

Başqortostandь indystrejələşterevđə Ural—Kuzвas praвlimahь kevek mөhim məs'ələlər torqan osorđa, unь teđətevđə вətə eşsəndərđeŋ qatnaşьlqь talap itelə. Şunьŋ esen də, kalxuz həm savittərđən вeđgə sənəqət eleşenə eşse kestər maвlizavajt itevđə qatьn—qьđđar đur ryl ujnajđar. Вьnda avьl xuzalьq ıda qatьn—qьđđar xeđməten qullanьv arqahьnda, вeđ kalxuz həm avьldarđan artьq eşse kestare sənəqət tьrmaqьna taşlaj alaвьđ. Вьl вəldile hər вer savitteŋ вegengə вurьsь. Şular menən вergə, kalxuz xərəkəten də qajhь вer urьndarđa osoralqan qatьn—qьđđarđьŋ qarşьlьqtarьn вeterev, ularđьŋ xeđməten avьl xuzalьqьnda tulьhьnsa qullanьv—вьlar qatьn—qьđđar arahьnda aŋlatьv—təşenderəv eştəren kesəjtevđe talap itələr.

Şuqa kyrə, ВƏQƏNQƏ KƏNDƏN ALЬP AVЬL SƏVITTƏRE EŞKƏ JARAQLЬ QATЬN QЬĐĐARDЬŊ XEĐMƏTEN XUZALЬQTA QULLANЬVDЬ TƏ'MINLƏŞTEREV ΘSΘN ULAR ARAHЬNDA JALPЬ EŞEN JƏJEP JEВƏRERGƏ TEJEŞTƏR. ВIGERƏKTƏ, XƏĐERGE KALXUZLAŞЬV, UNЬŞ JЬJNAV, HUQЬV, I G E N ƏĐERLƏV KAMPANEJƏHЬNDA QATЬN—QЬĐĐARDЬŊ JƏĐ PRATSINTЬ MENƏN EŞKƏ TOTONVDARЬN TƏ'MIN ITEV MENƏN ВERGƏ, „ВER GENƏ XUZALЬQTA EŞKƏ JARAQLЬ QATЬN—QЬĐ EŞHEĐ QALMAHЬN" LUZЬŊQЬHЬ AƀTЬNDA PAXUT ASAВЬĐ.

F. AJВULAT

HALDAR ВATЬRĐARЬN XEĐMƏT UR DINE MENƏN ВYLƏKLƏV TURAHЬNDa

Başqortostan Yđək Başqarmahь prizidejumь qararь.

Qara-idel aqas qьrqьv eşe kəmitətenen ultьrьş pratakuldь tьŋlaqandan huŋ Yfimkə həm Jyryzən jьlqahьnan hal aqьđьv kampanjahьnьŋ qajhь вer vaqьttarьn iqtiвarqa alьp, Başqortostan Yđək Başqarmahь prizidejumь şunь əjtep ytə: oşo jьlda hьvđьŋ haj вulьvь eşse kөsө jeteşməv səвəple hal aqьđьv eşe вigerəktə avьr şarttar menən ytkərelde. Hal aqьđьv kampanejahьnьŋ tuqtalьp qalьv qurqьnьsь вuldь. Paraxuttar jөrөməgən hьvđarđa hal tuqtalьp hьvđa jatьp qalьv ixtimaldarь вar ine.

Şundaj avьr şarttarqa qaramaƀtan hal aqьđьvsьlar-lusmandar Вəxtejarьf, Nəвejyllin həm Gynin iptəştər yđđərenəŋ insejatiftarь menən əjtep вetərməƀlek eştə elgə totovđarь arqahьnda вьl kəngə tiklem tarixta вulmaqan eşte eşlənelər. Jyryzən həm Yfimkə hьvđarь вujьnan haldarđь tiđ aqьđьp вetərtөp eşse kөsənə həm hal aqьđьv rasxutьnda đur ikanumejə jahanьlar.

Jyryzən hьvьnda hal aqьđьv eşenda julвaşsьlьq itevse „Qьđьl-Jyryzən" kalxuzь rəise iptəş Вaskin, Suвakьf həm Myskylle avьl savite aqzahь Xətmyllin iptəş hal aqьđьv kampanejahь ytkərelgəndə əjtep вetərməƀlek eş menən jarđam kyrhətkəndər.

„Qьđьl-Jyryzən" kalxuzь həm Myskylle avьlь grazdandarь hal aqьđьv eşendə đur jarđam kyrhətkəndər.

Şundaj qurqьnьstarqa qaramaƀtan hal aqьđьv eşendəge вətə kəmselekte sittə qaldьrьp hal aqьđьv kampanejahьnda tuqtalьp qalьvđan qotqarьp hal aqьđьvsь Вəxtejarьf, Nəвejyllin həm Gynin iptəştə yđđərenen eş frutьnda вahadirlьqtarьn (girөjlьqtarьn) kyrhəttelər. Şulaj uq yđđərenəŋ вьndaj eştərе menən eşləp sьqarьv eşendə, eşte arzanqa təşərevđə, udarsьlьqta вətə hal aqьđьv eşendəge eşselərgə yrnək kyrhəttelər.

Вьl udarniktarđьŋ hal aqьđьv eşendə şəplek kyrhətevđəren iqtiвarqa alьp, Başqortostan Yđək Başqarmahь qarar itə.

1. Başqortostan xəkymətе ise menən hal aqьđьvsь lusmandarqa—Вəxtejarьfqa, Nəвejullinqə, Gyningə „Qьđьl—Jyryzən" kalxuzь rəise Şuвatьfqa Myskylde avьl savite aqzahь Xətmyllingə həm hal aqьđьv eşenen julвaşsьhь Вasikingə rəxmət вelderergə.

2. 1 nse paragrьfta kyrhətelgən iptəştərđe pram tavar menən eşselərđeŋ dəjəm jьjьlьştarьnda iqlan itep вyləkləvđe Juz-Ural—Lis trist idarahьna jəkmə itergə.

3. „Qьđьl—Jyryzən" kalxuzь həm Myskylle avьlь grazdandarьna la rəxmət вelderep Juz—Ural—Lis tristeŋ вyləkləv fondьnan radejə ustanikь qujьp вirergə.

4. Juz—Ural—Lis tristenə Вiş prafsəvit aşa hal aqьđьvsьlar lusmandar ВƏXTEJARЬFTЬ, NƏВEJYLLINDE həm GYNINDE „QЬĐЬL XEĐMƏT urdine" menən вyləkləvđe horavdь təqdim itergə.

5. Oşo qararđarđь elkə gəzitlərđə iqlan itergə.

Başqortostan Yđək Başqarmahь rəise: TAHIRЬF.

Sikritarlьq вurьsьn ytəvse: ВIKВAJЬF.

Eşsən jalpьnь satsejalizem tiвьndaqь prajьzvudьstva tixnikahьna ejə itev esən

ULARDЬŊ TIXNIK BELEMDƏREN KYTƏRERGƏ, TIXNIKA PRAPAGANDAHЬN JƏJEP JEВƏRERGƏ,

BƏTƏ KYLTURA FRUNTЬN JAŊЬ TƏĐƏLƏ BAŞLANQAN MATUR, KATLO—TURBIN ZAVЬTTARЬ MAJĐANЬNDAQЬ TƏĐƏVSE—EŞSELƏRGƏ TABA BOROROQA

TIXNIKA PRAPAGANDAHЬN TARATЬV HƏM TIXNIKA QA EJƏ BULЬV ƏSƏN KƏRƏŞKƏ

Yktəвer rivəlytsejahenə, jəiha Ərəsəj eşse—krəstejəndərenən vlastь yđ quldarьna alьvđarьna saq 14 jьl tulьp kilə ele. Əđ qymergə qaramaƀtan kammunistar partejahьnьn jul вaşsьlьqьn da eşselər sьjnfь satsejalizem teđevgə вətə kes həm tavaristьvahьn вətə maвilzavajt itə alqanlьqtan iƀ kitkes əlgəşevđərgə ireştek.

Oşo qьƀqa вer miđgel esendə jeđərləgən zavьt—faвrika, giganttar halьnđь həm xutqa jeвərelđelər.

Xarkьf traktьr zavьtьn вətenləj xutqa jeвərev aldьnda torahьđ. Nizgaru aftamaвil gigantьn, kyznitskej. Magnitagurьskej mitallurgejə zavьttarьn, Вuriznikuf kamвinatьn halьvqa kereştek. Biş jьllьqtьq xəl itkes 3 nse jьlьnьn „518" n halьp вəterev aldьnda torahьđ.

Batsa Ərəsəje vaqьtьnda tapalqan Başqortostanda xəđer, partejənьq dərəƀ səjəsəte arqahьnda qьrqa indystereja ilenə əjlənev daverenə kerđe. Timer juldarь, Qađan—turвin həm matur zavьttarь h. в. halьnalar.

Qьƀqahь ken hajьn giganttar qalqalar həm kendən-ken tixnikə rivəlytsejahe jəjelə вara, kendən-ken eşse sьjnьfьnьq tixnik kynekməhe arta вara.

FZU indystereja tixnikumdarь VTUZ darđьq handarь yƀə, ular arqьrь eşse sьjnьfьnьq yđ вalalarь tixnikə вeleme alьp sьqalar.

Ləkin вы əlgəşevđər genə вeđđe qəniqətlanderə almajđar. Satsejalizem tiвьndaqь gigant, tar həm maşinalar menən eş itev esən вətə eşse „tixnikaqa ejə вula alьrqa tejeş". Вьnьq esən вətə frunt menən tixnikə prapagandahьn jəjep jeвərergə kərək.

Başqortostan davmələndə вьqasa tixnikə вelemen eşsən jalpьqa jaqьnajtьvđa tejeşle ojoşmalar вətenləj eşləmənelər tihəndə xata вulmaƀ. Başsavnarxuz, Başgiz tixnikə kitaptarь ваƀtьrьp taratьv eşendə вətenləj xərəkətheđ jata. Şəreq kino hьnьq əle tixnicskej filmalar вireven ketev tygel пьƀqьp eşləgən kalxuz, safxuz tormoşonan ədəmtələrđə kyrhətə alqanь juq. Radejolardьq kyвehe oşondaj đur prapagandalar alьp вarьv daverendə haqavlanqaix dar. Palitprasvit seltərđəre tixnikə вelemen taratьvqa jəteşlənep jetməgəndər. „Tixnika Massaqa" tyŋərəktəre kyвehe xərəkətheđ. Вьlarqa вelqes, inzinir, agranum, h. в. вьlqtьrьlmajđar. Вьqasa Başqortostandaqь zurnaldar, gəzittər вы turala qəniqətlənerlek jaqtьrtmanьlar.

Xəđer tixntkə prapagandahьn taratьvđa Başqortostanda вətə şarttar tьvьp kilə. Jaŋь zavьttar halьv uqajь menən вьqasa SSSR đьq ere zavьttarьnda eşləgən jeđərləgən вelgestər, inzinirđar kilələr. Əgər eşte dərəƀ ojoştorqanda ularđь zavьtta eşselərđen tixnik вelemdəren kytərev eştərenə lə, şulaj uq tixnikə kitaptarь, jьjьntьqtarь, zurnaldarь ваƀьp sьqarьvqa la, palitprasvit seltərđəre вujьnsa daklat, əŋgəmələr udqarьv eştərenə lə fajdalanьp вulasaq.

Parteja Уđək Kəmitətenen 5 nse avqьsta sьqarqan tixnikə prapagandahь turahьndaqь qararьn təvlə əlkə dəvmələndə пьqь tikşerep juqarьla ajtkənsa Başqortostanqa qarata kankritlaştьrьrqa həm şunьq вujьnsa Başqortostan dəvmaleand tixnika prapagandahь taratьrqa kereşergə şulaj uq tixnkaqa ejə вulьv esən kerəşkə sьqarqa kərək.

BURAN.

TIXNIKƏ PRAPAGANDAHЬ HƏM UNЬ OJOŞTOROV TURAHЬNDA

VKP (в) УĐƏK KƏMITƏTENEŊ 1931 NSE JЬL 5 NSE AVQЬS QARARЬ

1— VKP (в) Уđək Kəmitətenen tixnikə-prapaganda turahьndaqь diriktivalarьnan sьqьp ip. Buxarindьq, tixnikə prapagandahь həm unь ojoştorov turahьndaqь jađma daklatьnda alьnqan ustanufkanь jaraqlь taвьrqa.

2. Fən həm tixnikə ədəвejate ваƀьp taratьv eşenen qəniqətlənerlek вulmavьn, вы eşkə sənəqat kadьrđarьn вьqtьrьvđьq jeterlek вulmavьn, fən—tixnikə naşerejattarьnьn sənəqət ojoşmalarь menən вəjləneş totovь jomoşaq вulьvьn kyđ aldьnda totop, dəvlət fən—tixnikə naşerejatьn dəvlət naşerejatь sastaвьnan вylep sьqarьv həm unь SSSR juqarь xalq Xuzalьqь savite ergəhendə ojoştorovđь kərəkle taвьrqa.

Dəvlət naşerejatьna qaqыđ həm paligraf majalarьnьn 4 tən вer eleşen juqarь Xalq Xuzalьqь savitenen oşo naşerejat вylegenə вylep вirergə təqdim itergə.

Naşerejat вerləşmələre erelətev uqajь menən fən—tixnikə naşerejatь strukturahь məs'ələhen qьƀqa vaqьt esendə xəl itevđe SSSR Juqarь Xalq Xuzalьqь Savitenə təqdim itergə.

3. Kina arqьrь tixnikə prapagandahь menən tə'min itevđe Juqarь Xalq Xuzalьqь Savitenə təqdim itergə.

4. Tərtiple rəveştə radejo arqьrь ipizud həm sistimatik tixnikə prapagandahь menən tulь rəveştə tə'min itevđe вətenləje menən puşta həm tiligraf Xalq Kamisarlьqь radejo idarahьna təqdim itergə.

5. SSSR Juqarь Xalq Xuzalьqь Savitenə:

Massavaj tixnikə вeleme taratьv həm prapaganda eşenə kərəkle nəglədnəj pasuвejələr eşləp sьqarьv esən maxsus вerləşmə—aвjidinineja ojoştororqa.

6. Уđək tixnikə myzəje вarlьqqa kilterevđe kərək taвьrqa. Bы məs'ələne tikşerep sьqьp, 1932 nse jьlda yđək tixnikə myzəje tedev eşenə вaşlavđь SSSR juqarь Xalq Xuzalьqь savitenə təqdim itergə.

7. Məskəvđə daimi rəveştə ilden satsejalizemsa jaŋьnan teđeleşen saqьldьra torqan tixnikə kyrgəđmahe ojoştorov turahьndaqь təqdimde qaвul itergə. Bы eşte Yktəвer Rivalytsejahenen 15 nse jьllьqьna təmam itergə.

8. Massavaj tixnikə prapagandahь menən julвaşsьlьq eşen ojoştorov, ilde satsejalizemsa tedev tixnik planьn papylərlaşterev, вətə donja tixnikəhen həm tixnikə ədəвejatenen jaqьnьşlьqtarьn massaqa tamьrlandьrьv həm şulaj uq tixnikə jəməqətselegen maвilizavajt itev maqsatь menən SSSR Juqarь Xalq Xuzalьqь ergəhendə maxsus tixnikə gəzite вuldьrьvđь kərək taвьrqa. Bы məs'ələ вujьnsa Buxarin həm Baguşivskej iptəştərđen rizalaştьrьlqan təqdimen tedep, Уđək Kəmitət qararьna inderergə təqdim itergə.

9. Уđək Kəmitətenen qulianma вulьrlьq fən—tixnikə zurnalь ojoştorov turahьndaqь qararьn ьrađlarqa həm вы qarardь tormoşqa atqarьv eşen aşьqtьrьrqa.

10. Pridprejatejələrđə tixnikə prapagandahь menən jetəkselek itevđe prajьzvudьstva kəŋəşmələre diriktьr jarđamsьlarьna tapşьrьrqa, ularđь tixnika prapagandahь menən вəjlənmagən вətə kaŋəşmə həm вaşqa eştərđən qotoldororqa.

11. Massavaj tixnikə prapagandahь taratьvqa matdi şart tьvđьrьv esən unь majalaştьrьv turahьnda maxsus qarar arqьrь diriktiva вirevđe SSSR Xalq Kamisarđarь Savitenə tapşьrьrqa. Bы majalarđь juqarь xalq xuzalьqь savitenen tixnikə—prapaganda tarmaqь ergəhendə tuplarqa.

12. Juqarь Xalq Xuzalьqь Savitenen tixnikə—prapaganda siktьnda eşlərlek keşelərđen kandidaturalarьn taвьp kyrhətevđe Уđək Kəmitəte sikritarejatьna tapşьrьrqa.

VKP (в) УĐƏK KƏMITƏTE.

BAŞQORTOSTAN ILEN INDYSTEREJƏLƏŞTEREV MƏLENDƏ KYLTURA EŞTƏRE.

Parteja həm səvit xekymete elektən iqtisadi tormoş həm kyltura jaqьnan artta qalqan teвəktərđe alqa jeвərevđə вətə saralarđь kyrə. Xəđerge kəndə Başqortostan Xalq xuzalьqь вətenləj ikense вer вđanqa qujьlьv aldьnda tora.

Başqortostan əlkəhenen вik kyp eləşe Ural—Kyzвas sistimahьna inderelep, xəđerge kəndə вik kyp urьndarđa đur (gigant) zavьt həm faвriktar eşlənergə вaşlana.

Jegəze—Kamaruva kamвinatь Əfə tirahendə aftamaвil zavьtь halьnasaq. Oşo kəndərđə genə Əfə janьnda maturnaj zavьt halьna вaşlaj.

Sənəqət eşendə oşondaj ere adьmdarđan вaşqa taqь la avьl kən kyrşendə вьqa tiklem histə ujlanmaqan đur ydgəreştər, alqa ьntьlьvđar вara.

Başqortostan Xalq xuzalьqь şundaj đur ydgəreştər aldьnda torop tiđ arala qapьl вoroloş jaharqa torqanda вьqa qarata kyltura eştərendə aşьqtьrьp jəjep jeвərev kərək.

Halьnasaq вы đur zavьttar—faвriktar вik kyp eş quldarь horajasaq. Ləkin ul eşselər вildəle, nađan eşselər вulьrqa tejeş tygel. Ular esenən anьq prallitarejat uqьmьşlь eşsəndər вulьrqa tejeştər.

Вьnьq esen xəđerge kəndən alьp вы turala qapьl вoroloş jahalьrqa tejeş. Məqərəf urqьn- [illegible]

Başqortostan əlkəhe вatşanьn qara səjəsəte arqahьnda ere sənəqət kyrə almanь. Вьl arqala Başqortostan eşsən xalьqtarь yđ arahьnan prallitarejatta sьqara almanь. Elekke qalđьq xuzalьq, iƀke tormoş, nađanlьq menən kən kyrđelər.

Parteja həm Səvittər xekymete вы xalde вəterep, вətenləj jaŋь tormoş, kylturnaj tormoş tedevđe alqa qujđь. Qaldьq, jemerek xuzalьq urьnьna ere xuzalьq zavьt—faвriktar tedev, timer juldar halьv eştəren majđanqa qujđь. Xəđer вьna şul eştər eşlənep, ular arahьnda iŋ đur avьr məs'ylejətle eştərđən juqarьla əjtkən giganttarđь eşkə inderep jeвərev məs'ələhe tora.

Oşo vaqьtta kyltura fruntь, kyltura ərmejəhe yđ urьnьn вilərgə tejeş. Hər вer məqərif jorto, maktəp, uqьv ejə, qьđьl məjeş həm вaşqa massavaj aŋ—вelem jorttarь вы turala вətə Səvittər jəmqejəten yđ tə'ƀirenə alьrqa, aŋ—вelem juldarь menən вətə eşsən xalьqtь вьna şul ydgəreşkə, satsejal i kanumi kahьn tedev eşenə əđerlərgə tejeştər.

Kalxuzdar esendə eş kyrep ulardan giganttar esən eşselər əđerləv (atxudnicstвa) sitkə kitep eşləv, nađanlьq menən kerəşev hər вer kyltura eştəren eşsən xalьqtar arahьnda пьqьtьv, kulak həm вaşqa iƀke te- [illegible]

[illegible]

Parteja Уđək Kəmitətenen ejjyn plinumь вы turala kalxuzdarqa вik đur eştər jəkmatte. Kalxuzdar вы eştərđe nisek вulha la ytərgə tejeştər.

litarejatь tьvđьrьp вulmajasaq.

Şunьqtan aldan əđerlek kyrep вы eşkə вerđən frunt menən totonorqa kərək.

Q. IBRAHIN—QЬPSAQ.

Qьđьl ərmejə safьna gramьtalь haqsьlar вirəj ek

SSSR đь haqlaj torqan, вьşanьslь haqsьвьđ вulqan qьđьl ərmejə safьna jaŋь qьđьl haqsьlar—1909—jьl tьvqan daprizivniktarđь alьv kənə jaqьnlaj.

Şunьq esən вegengə kəndə вeđđen aldьвьđđa torqan məhim вurьstardьq вerehe—qьđьl ərmejə safьna gramьtnaj, fizicski tađa, sьjnfi totanaqlь, xərвi вelem menən minimum eş itə вelevselarđe вirev.

Вьnьq esən вeđ VKP(в) əlkə Kamitətenen 7/VI 31—jьlqь, 1909 nsь jьl tьvqan daprizivniktar arahьnda əđerlek eştare alьp вarьv turahьnda sьqarqan qarьn 100 pr. tь menən вojomqa atqarьrqa tejeşheđ.

Bы əđerlekteq məhimdərenən вerehe вulqan 1909 sь jьl tьvqana daprizivniktar arahьnda 100 pr. nađanlьqtь вəterev, qьđьl ərmejə safьna 100 pr. tь menən gramьtalь daprizivniktar вirev.

Bы turala rajundarqa Başnarkamprus tarafьnan вer nisə tapqьr diriktivalar həm вaşqa kyrhətmələr вulha la, rajundarđa 1909 sь jьlqьlardьq nađanlьqьn вəterev eşe nasar вara. 25 rajundьn вirgan məqlyməte вuьnsa 1 nse avqьsqa 1749 daprizivnik likpunkьt seltarenə tartьlqan. Şul rajundarđa likpunkьt seltarenə tartьlmaqandar 463 keşe. Qalqan 23 rajunda вətenləj xəвər juq. Вьna вы məqlymattar вujьnsa 1909 nsь jьl tьvqandarđь əđerləvdə ədək ləktərđeq вulьvь kən kevek asьq. Beđ ydeвeđđen alqa qujqan вurьstardь his вer sigenməj ytərgə tejeşleneđ.

Bətə əlkə hem rajun ojoşmalarь, вətə eşsən jaipьhь aldьndaqь вurьstardьq вerehe вulha, ulda вьna şul ədəklektər menən kerəşev. Avqьs ajь 1909 nsь jьl tьvqandardьq uqьj—jada вelməvselektəren вətərevdəge udar aj вulьp hanalьrqa tejeş.

M. MƏHƏDEJEF.

BAŞPRAFSƏVITTEŊ KYLTSIKTЬRЬ JAŊЬ TƏĐƏLƏSƏK SƏNƏQƏTPRIDPREJƏTEJƏLƏRE NƏ JƏĐ MENƏN BOROLQAN

2—Timer jul

Başprafsəvitteq kyltsiktьrь tarafьnan, jaqь halьnasaq ikense timer jul eşselərən, kyltura xedmate menən tə'min itev esən maxsus вrigada jeвərelgən. Ləkin qajhь вer kyltura xedmətselənenə eşkə halqьn qaraqandarь xəđerge kəndə eşselər arahьnda kyltura eştare qajhь вer ucaskalarđa jaqşь, qajhь вerđərendə maqtarlьq tygel. Şulaj uq xəđerge kəndə eşselər esən вarlьqь 26 ketepxana, 35 qьđьl вosmaq, 11 kysmə kino, 49 radejo qaвul itkes вar. Eşselər arahьnda 4842 humlьq gazit, zarnaldar aldьrьla. Kyk kylmək selər tarafьnan 16 sьqьş вulqan həm eşse punkьtlarđa 23 kisə qujьlqan. Dejəm alqanda kyltura xedmət itev eştəre eşselər arahьnda gəzittər uqьv, əŋgəmələr ytkərev julь menən вara.

Уđək iliktrik stansahьnda.

Вьnda la kyltsiktьr tarafьnan Уđək Iliktrik stansahь eşselare arahьnda kyltura xedmate eştərenen qujьlьşьn tikşerev esən kylt вrigada jeвərelgən. Kyltвrigada tikşergənden hunьnda undaqь kyltura xedmate eştaren qəniqətlənerlek tapmaqan həm kilasəktə eşselərđe kyltura xedmate menən tə'min itev eştəren qəniqətlənerlek вer ваƀqьsqa qujьv esən kankrit praktik saralar kyrgən.

Ural—Kyzвas

Pridprejətejələrđen Ural-Kyzвasqa xedmət itev esən nej də rəzələ əđer torovdarьn tikşerev maqsəte menən 7 tapqьr kylt—вrigada jeвərelep tikşerev jahalqan. Tikşerev həđemtəhendə pridprejətejələrđen əđer ikənlek tere kyrelgən. (kyptərendə luzьnqьlar, plakattardaklattar əđerləngən).

Matur zavьtь

Bы məs'ələ Başprafsəvitteq kyltkaŋəşməhendə tikşerelgən həm matur zavьtь eşselare arahьnda kyltura xedmate eştəre alьp вarьv plandarь tedəlgən. Şulaj uq unda вer tapqьr kyltвrigada вarqan.

Narkamprus rejal eştə

Narkamprus tarafьnan AFTAMATUR ZAVЬTЬVDA nađandarđьq həm maktəp jəşendəge вalalarđьq hanьn alьv esə ike inspiktьr jeвərelgən. Nađanlьqtь вəterev esən uqьv-uqьtьv əsвaptarь şulaj uq вalalar jəşlələrenə qajhь вer karəkəle nəmələr, luzьnqьlar jeвərelde. Unda вer вalalar jəslehe həm likpunkьttar, kitap kejuskalarь, ketepxana, uqьv ejə asьlasaq. Bы plan xəđerge kəndə tormoşqa aşьrьla вaşlaqan.

Şulaj uq Уđək Iiktərik stansahьnda kyltura eştəren jalqahalьv esən kyltpust jeвərelgən.

Q. ABDЬRAXMANЬF.

TIPAGRAFEJƏ JANЬNDAQЬ F. Z. U. QA NЬQЬ IQTIBAR BIRERGƏ.

Beđđen tipagrafejə ergəhen F. Z. U. məktəвendə xəđerge kəndə 130 вala вar. Kədgə ul han 300 ga jetəsək.

Ləkin вeđđə əle xuzalьq urqьnь həm prafsajuz ojoşmalarьnьq F. Z. U. qa qaraştarь nasar. F. Z. U. dь вьtь eşselar əđerləv urьnь qьna tip qarajdar. Balalarqa prajьzvudstьvala əjrənevgə kərək tiklem matirejal вirelməj. Kamsamul, F. Z. U. eştəren jənlənderevdə aktiflьq kyrhətə almaj. F. Z. U. đьq tsixavaj jəçəjkəhe joqlaj.

Kamsamuldьq IX nsь sjьzьndaqь „вətə F. Z. U. uqьvsьlarьn kamsamulqa tartьrqa" tigən qararđь qəməlgə aşьrьv turahьnda saralar kyrelməj.

F. Z. U. đьq uqьşlь jaqtarь la вar. Məƀələn: uqьvsьlar 3 nse xəl itkes zajьmqa 100% qa jəlep iteidelər. Barlьqь 3 meŋ 500 humlьq zajьmqa jađьldьlar. Uqьvsьlar sirapkup jəşelsə вaqsahьna ike tapqьr eşkə вarьp 2 giktardan artьq jəşelsə utap qajttьlar. Uqьvsьlar arahьnda udarniktarđa вar. Jađqь kanikul qa tuqraqanda 12 jaqşь udarnik вyləklənde.

Qəmymən uqьvsьlar prajzvudstьvala ədəkləktər вulqan məldə həm вaşqa vaqьttarđa əməllərgə aktif qatьşalar. Prafsajuzdьq əlkə вylege tarafьnan tedelgən tikşerev kəmisejəhe uqьvsьlardьq pragramdarь 100% qa ytəlevən, qajhь вer urьnda pragram artьq ytəlgən tip, F. Z. U. dan вььnlapta kvalifikatsejəlь eşselər sьqasaq, tine.

Uqьvsьlarqa jaqşь julвaşsьlьq qьna kərək. Əgərđə xuzalьq həm prafsajuz, kamsamul ojoşmalarьnьq F. Z. U. qa qaraştarь jaqşьrha, ular вььnlapta unan jaŋь satsejalizem tedəvse jəş eşselər sьqьvьn teləhələr, julвaşsьlьq eşen maktəpteq ydenən genə ketməj, uqa jarđam itərgə tejeştər. Kamsamul вы eştə alda вarьrqa tejeş.

A. VƏLIDEF.

BƏTƏ KYLTURA EŞTƏRE JAŊЬ ZAVЬTTAR TƏĐƏV MAJĐANЬNDA

Başqortostandь indystejejələşterev eşendə kyrelgən kyp kenə kankrit saralarđьq вegengə kəndə ytəleve Başqortostandьq agrar ildən Indysterejal—agrar ilgə əjləneven пьqь rəveştə dərəƀləjdər.

Tedələ вaşlaqan matur zavьt la həm katla—turвin kamвinatь вətə ojoşmalarđьq eştare indysterejələşterevse Başqortostanqa jeđ menən вorolovьn talap itələr.

Şuqa kyrə xəđerđən yk massavaj səjəsi—aqartьv eştərenen вətə ricaktarьn xərəkətkə kilterep, nəvвattəge вurьstarđь ytəv esən вətə jalpьlь maвilizavajt itergə kərək.

Kyp urьndarđaqь praktikalar kultura xeđmate planьnьq vaqьtьnda ytəlevenen 5 jьllьq plandaqь xuzalьq вurьstarьnьq ytəlevenə, Tsix, faвrika, zavьt pramfinplanь, kəlliktifləşev həm səjəsi—xuzalьq kampanejəlarьn ytəv esən kerəştə đur jarđam вirelgənlegen asьq kyrhətələr.

Matur zavьtьnьq tedələ вaşlaqan vaqьtьnan (15 nse avqьs) вaşlap kyp kenə əlkə ojoşmalar həm вerense nəvвattə səjəsi—aqartьv ojoşmalarь tedəvse eşselərđe kyltura xeđmate menən tə'min itev esən tartьlьrqa tejeştər. Senki „вegengə eşse, вeđđen Savit eşsehe kərək adьq, kərək torlaq, kərək kyltura xeđmate вujьnsa вulqan вətə teləktəren qaplarlьq itep tə'min itelgən kileş jəşergə teləj. Ul вьlarđь talap itergə xaqlь həm вeđ вы şarttar menən ularđь tə'min itergə вurьslьвьđ." (Stalin).

Ip. Stalindьq вы formulirufkabь katla—turвin kamвinatьn həm matur zavьtьn tedəvse eşselərđe kyltura xeđmate menən tə'min itevđə niged itep alьnьrqa tejeş.

Əfə matur zavьtьn tedəj вaşlav kenə kilep jette. Tedəv eşselərə tedəv majđandarьna kilə вaşlanьlar. Şul seвəple xəđerđən yk kyltura xeđmətendə asьq plan вuldьrьv kərək. Narkamprustьn kyltura xeđmate planь kyltura xeđmate menən tedəv eştəren 100 pr. tь menən solqap alьv nigeđendə tedəlgən.

Başnarkamprus yđenen tedəgən planьnda вətə səjəsi aqartьv eştəren ike вylekkə ajьra. Berensehe—tedəvse eşselərgə kyltura xeđmate itev həm ikensehe—Əfə matur zavьtьnda kyltycirizdinejələrđen kapital tedələşe şulaj uq səjəsi aqartьv eştəre.

Berense вylek вujьnsa Narkamprus xəđerge kəndə kyp kenə praktik saralar kyrđe həm tormoşqa atqardь la inde. Narkamprus xəđerđən tedəvse eşselər esən likвiz ojoştorovsьlar, inspiktьrđar, uqьtьvsьlar, ketepxanasьlar вildələne. Xəđerđən yk tedəvgə kilevselər arahьnda nađan həm gramьtalьlardьq hanьn alьv вara. Ololar şulaj uq вalalar arahьnda likвiz gruppalarь ojoştorola. Səjəsi—aqartьv eştəren alьp вarьv esən maxsus vaqьtlь kyltura ycirizdinejəhe вaraktarь tedəv, plandarь вildələngən. Məktəpkə tiklem jəştə вulqan вalalardьq вətəhen də вьqtьrьv esən 3 gruppalь вalalar вaqsahь tedələrgə, ulardь ike smina menən tə'min itergə вulьnqan. Məktəp ycirizdinejəhe esən ike вarak tedergə вildələngən. Ularđa 10 kampliktь məktəp вulasaq. Unan tьş ularđa kis menən đur eşselərđə uqьjasaqtar.

Xəđerge kəndə maxsus eşləngən jaŋь вarakta ketepxana həm uqьv ejə kampliktavajt itev eşe вara.

Massavaj—səjəsi—xuduzstьva aqartьv eştare alьp вarьv esən 600 keşelek zalь вarak halьv esən prajьkьt tedəlgən, şulaj uq 4 nse kvartalda taqь la əƀtamə 8 вarak tedələrgə вildələngən. Ularđa kylt ycirizdinejələr вulьp, 12 meŋ eşsegə həm ularđьn simejələrenə xeđmət itəsəktər.

Narkamprustьn planьnьq 2 nse вylegenə matur garadugьn tedəv həm plan вujьnsa kyrhətelgəndərđe aвarudьvajt itev, şulaj uq matur zavьtь eşselərenə xeđmət itev ine. Matur gardugьnda urta iƀəp menən genə iƀəplangəndə 50,000 tirəhendə xalq вulasaq. Şular esenən məktəpkə tiklem jəştə вulqan вalalar kantinginttarь (3 jəştan alьp 7 jəşkə tiklem hulqandar) 6000 вala вulьp вьlar kyp kenə kapitəl tedeleş, maktəpkə tiklem tarвeja ycirizdinejələre tedəvđe talap itələr. Narkamprus 240 gruppa вalalar вaqsahь ojoştorov iƀəвenən вalalar esən 15 вina tedəv planьn вildələne. Ularđь aвarudьvajt itev 288 meŋ humqa ə jorttarьn qьna tedəv 1.440,000 humqa teşəsək. Şulaj uq 7000 вalanь вьqtьrьr lьq faвrik—zavьt jete jьllьq məktəp jorto halьrqa ujlanьla. Вьnь halьv вətə aвarudьvanejəhь menən 2,550,000 humqa teşəsək.

1,500 keşe hьjarlьq kyltura harajь faje menən halьv planь tedəgən. Kyltura harajь qarьşьnda massavaj—səjəsi aqartьv eştəre alьp вarьrlьq вətə şarait вuldьrьlasaq. Kyltura harajь qarьşьhьnda yđək ketepxana həm tulь aвarudьvajt itelgan fizkyltura zalь tedələsək. Həm unьq ergəhendə jeđəv esən вassejen вulьndьrьlasaq. Qəmymən kyltura harajьn haldьrьv həm aвarudьvajt itev 900,000 humarqa teşəsək. Şular menən вergə вiş teləк klubь tedeldp 1,050,000 humqa teşergə tejeş.

Matur zavьtьnda kamsamul ojomalarь həm dejəm jəştar arahьnda eştərđe jənlederev məqsəte menən zavьt qarьşьhьnda kamsamul həm pejanirdar jorto haldьrьvđa planqa tugən. Kamsamul jortona вətə aвarudьvanejəlarь menən 300,000 humdar rasxut вulasaq. Pejanir jortona aвarudьvanejəhь menən (вalalar) tixnik stansahьla вulasaq) 250,000 hum rasxut totolasaq. Parteja aqartьv kadьrđarь вuldьrьv məqsəte menən Narkamprus planь вujьnsa 10 kəndədgə gruppahь вulьrlьq səvit parteja məktəвe halьnьp вarlьqь aвarudьvanejəhь menən 128,000 humqa teşəsək. Qəmymən matur gardugь tirityrejəhendə kylt ycerizdinejələr tedəv həm ulardь aвarudьvajt itev Narkamprus planь вujьnsa 7,009,000 humqa teşəsək.

Bы prajьkьtqa urta həm juqarь uqьv jorttarь tixnikum, FZU həm вaşqa məktəptər haldьrьv inderelməgən. Ular вarьhьla əle iƀəpkə alьnьv dəverendə. Matur zavьtь esən kadьrdar əđerləv praвlimahьn xəl itevđə aвamejatle urьn totqan вьndaj uqьv jorttarьn halьv məsələlere lə alda torqanlьqьn əjergə tura kilə.

Xəđerge ваƀqьsta вətə ojoşmalardьq nəvвattəge вurьstarь вulьp вы plandьq tormoşqa atqarьlьvь esən вalşeviktərsə kerəşev həm massanь şuqa maвilizavajt itev hanala.

Kyltura rivəlytsejəhe esən kyltura aqartьv planьnьq ytəleve esən kerəşkə tedəvse udarniktarđьq da intyzejazmahьn inderev kərək.

Əfə matur zavьtь tedeleşendə kylt plan esən kerəş ul вerlek plan esən kerəş. Ul argançьka rəveştə matur zavьtьnьq xuzalьq planь menən пьq вəjləngən.

Timək вerense kəndə yk jaŋь tedələsək pridprejətejələrđə kyltura eştəren jaqşь qujьrqa, вaraktar qьđьl вosmaqtarđa unь jəjergə həm unь pramfin plan, tixnicski uqьv esən kerəşkə вəjlərgə kərək.

Eşselərđen kyltura həm matdi jəhəttəren kytərev вurstarьna tejeşle вarьq вirməvse uŋ appartunistar menən вer tuqьravnьđ kerəş alьp вarьv menən вergə. parteja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarь həm xuzalьq urgьndarь VKP (в) yđək kəmitətenen qararđarьn şulaj uq ip. Stalindьq xuzasьlar kəŋəşməhendə həjləgən telməren tormoşqa atqarьvqa tьrьşьrqa tejeşlelər.

Bы saralarь tiđ kəndə tormoşqa atqarьv matur zavьtьn yđ vaqьtьnda tedep вətərevđe tə'min itev menen kyltura rivəlytsejəhe həm satsejalizem tedeleşə hьđьqьnda taqь la đur əigəşevđərgə ireşəsəkвeđ.

L. KYZNITSUF.

RIVƏLYTSEJƏ JALQЬNDARЬ KƏSƏJƏLƏR

QЬTAJĐA 6 MILJUN KEŞE ASЬQIA

TƏN JAQ KƏNBATЬŞ ƏLKƏLƏRENDƏ KEŞELƏR YƏ BALALARЬN YĐĐƏRE AŞAVQA TIKLEM FARЬP JETTELƏR

ŞANXAJ. Tənjaq Qiajđa 27 nse jьldan alьp, вer tuqьravhьđ aslьq həm qoroloq вulьp kilə.

„Cajna—Pris" gəzite huņqь kendərđeņ taqь la qьrqьvlaşьvьn xəвər itə. Вəgengə kendə 6 milejun keşe aslьqtan ylev aldьnda tora. Kuntr rivəlytsejun giniraldar ərmejəhe avьldarđaqь aqtьq ađьq zapastarьn talaj, Вer—Fin—Juj—Sən ərmejəhe genə krəƀtejəndər jelkəhenən jьl hajьn 3 milejun dallar (dallar 1 hum 94 tin) alьp torqan.

Ular krəƀtejəndərđen aqtьq arвalarьn, eş maldarьn həm ađьqtarьn talap alalar. Kyp krəƀtejəndər вьqa sьđamaj yđđəren—yđđəren ylterələr. Unan hun вandittarđa krəƀtejəndərgə вik kyp zejan kilterələr. 5 jьl esendə вandittar 3 jəđ meņ keşene yltergəndər. 1927 nse jьl jer teterəv vaqьtьnda 50 meņ keşe ylgən. Şulaj вer jerđə lə yƀev вildələre kyrelməj. Kraj totoş вuşlьqqa əjlənderelgən. Ɓləndərđe kyrenev menən yk aşap вəterələr. Unda torovsьlar əđəm aşavsьlarqa əjləngəndər.

Totolqan вandittь, ylterev menən yk aşajdar. Ata—əsələre yđđərenen вalalarьn yđđəre aşajđar. Kyp vaqьtta totoş simejələr əđəm aşavsь keşegə əjlənməƀ əsən yđđəren—yđđəre ylterələr.

Pravinsejəla вaş—вaştaqlьq anarxejə xəkem hərə. Tik 9 rajunda qьna nindəjđer вer vlastarđьņ kyreneşe вar. Məzвyri tərtiptə Əpejun səsev inderelgən. NINLƏ qalahьnda huņqь jьldarđa 40 tərlə jaņь naluktar inderelgən. Xalqqa halьnqan naluk his вer kytərə almaƀlьq dərəzələ avьr. Ə kiler juq. 4 jьldarđan вirle huđьlьp kilgən qoroloqton ađaqь вulьr kevek kyrelməj. Aslьq вarqan hajьn dəhşətlerək təƀkə inə вara.

Birəmala rivəlytsejun krəƀtejəndər xərəkəte

LUNDUN. Birmala krəƀtejəndər vastanejahь kesle rivəlytsejun xərəkəte avereldə. Vastanejane вaƀьv əsən Anglejə xəkymətə Hindostandaqь qəskəren Birmaqa jeвərđe. Vastanejə„ in elek Txaravaldi rajunьnda вaşlanьp, unan PRUM XINZADA, Txaitmin həm вaşqa rajundarqa jəjelde. Вətə jerđə palitsejə menən qoralь вərelestar вьqa. Vastanejə„ вaşьsь JER NALUQЬN TЬLƏMƏV luzьnqьhь əƀtьnda alqa вara həm ascqtan aşьq impirejalistarqa qarşь təƀ ala.

Angelejə qəskərđəren Hindstandan Birmaqa kyserev oşo iƀaptən sьqьp eşlənə. imeş, вaşlanqan mussan jeldəre вaş kytərevselərđe TƏN JAQQA BIN QALEJƏ SIGENƏ kysərgə məzəyr itəsək həm oşo rəveşşə Anglejə qəskərenen huņqь apiratsejahь jeņeləsək. Şunьņ əƀtənə Bingalejənen jaqьnlьqь anglicandarqa partizandarqa qarşь HAVA KƏSƏN fajđalanьrqa məmkinlek tьvđьrasaq.

Birmanьņ jəməqət ojoşmalarь вaş kytərevselər ərmejəhene keslə rəveştə qəskər tuplajđar.

XRUNIKA.

ŞANXAJ. 13 Xankavđa hьv taşьv arqahьnda taqьla вajtaq ere вьvalar jьvьldь. Kyp keşe hələk вuldь. Taqьla kyp qalalar həm avьldar hьv вaƀьv qurqьnьs aƀtьnda toralar.

BIRLIN, 13. Huņqь vaqьtta Silizejə ukrugьnda Вyrtimвirgla kampartejə safьna 400 jaņь aqza inde.

VINA 13. Rumanejələ rivəlytsejyn eşselər həm krəƀtejəndərđe massavaj rəveştə qulqa alьvdar đavam itə. Вigerəktə Bissaraвejə, Samigradvi Вukavina, Dubridza, Вuxaristala qala həm pujьzdarđь massьvaj qamap alьvdar вara.

149 KEŞE YĐEN YĐE YLTERĐE.

VARŞAV. 12 Varşavđa ejjyl ajьnda 149 keşe yđen yđe ylterđe. Вьqa iņ təp səвəp eşhedlek aslьqtan əmethedlək.

20 PR. TAN ARTЬQ SƏSEV MAJĐANЬN HЬV ВAƀTЬ.

ŞANXAJ. Qьtajđьņ yđək pravinsejələrьnda вьqasa kyrelməgən rəveştə hьv taştь. Вik kyp qalalar hьv aƀtьnda qaldьlar. Pravinsejə la 20 pr. tan artьq səsev majđanьn hьv вaƀtь. Вьndan kilgən zejan jəđ miljun dullar təşkil itə. Kyp keşe həm maldar hələk вuldь.

Girmaneje la xuzalьq krizise уъə.

BIRLIN. 13 Dəjem xuzalьq krizise arqahьnda kyp səvđə sənəqəte pritprejətejələre jaвьldь. Huņqь kendərđə Qejdlsirg simint zavьtь Ləjusiga la Qirnşmidt səvđə jorto eştəren tuqrattьlar. Вətə вьl firmalar yđđərenen Girmanejəlaqь вətə pritprejətejələren japtьlar.

Hindostanda rivəlytsejun kerəş.

Krəƀtejəndər palitsejə jorton jandьralar

Hidostan krəƀtejəndəre ara—lьnda вəlgənlək aslьq siktən tьş kiƀkenləşte. Fəqirlek arinda ıьr krəƀtejəndərdərđe tamam ajaqtan jьqtь. Pamişşiktar arində xaqьn qoral kesə menən ty lətələr.

Вьl tirrar krəƀtejəndər arahьnda rivəlytsejun prapaganda alьp вarьv əsən jaqşь zəmint eđerləj. „Jədunian Tujma" xəвərsehe yđenen krəƀtejəndərđen xəle turaньnda jađqan məqaləhendə вьlaj tej:

Вьndə ььn məqənəhe me—nən məhim eđđər qaldьrьrlьq sinfьj kerəş вara. Xəđerge osor eşse krəƀtejən jemhyrejəte tеđergə teləvselər əsən in jaqşь osor. Вьl məqsət əsən karəkle ərmejəqə miljunlaqan krəƀtejən dər arahьnan teləp jađьlьvsьlar kyp вulasaq. Tejeşle jetəkselek вulqanda kammunizem həm massavaj rivəlytsejə idejəhenə iņ qьƀqa vaqьt esendə alqa kitergə həm tamьr jəjergə məmkin. Xəkymətkə krəƀtejəndər qudqalьşь uņajь menən sьn—danda đur qurqьnьs tьvđь"

Ilden tərlə jaqьnan keşene qəzəpləndərərlek xəвərđər kilev dəvam itə. BINGALEJƏ LA aslьq xəkem hərə. Bumвaj əjəđeneņ kyp urьndarьnda krəƀtejəndər naluk tyləvđən qьrqa вaş tartalar. BIXARI đa naluk tyləvđən вaş tartqan əsən 100 krəƀtejən qulqa alьnqan.

KATISAV ĐAu 5 meņ krəƀtejən Palitsejə Idarahь jortona jьjьlьp, palitsejənь qamap aldьlar. 2 nse ejjyldə RIZALЬ LA səvđə palatahь xəkymətkə mərəzəqət itep krəƀtejəndər arahьnda xəjerşelekteņ siktən tьş yƀeven əjtergə məzəyr вuldь. Вьl mərəzəqətendə səvđə palatahь əgərđə aşьqьs saralar kyrelməhə, krəƀtejəndərđeņ xəldəre taqь la qьrqьvlaşasaq, həm вeđ krəƀtejəndər əƀtenən kantryl jahavđь juqaltaвьđ"tej.

16 nsь ejjyldə SUDUKUTA (Təşlək Hindostan) rajunьnda krəƀtejəndər naluktarđь arttьrьv turahьndaqь qararqa javap itep, xəkymət məəssələrenə ştuŗm jahanьlar, qajhь вer jorttarđь jandьrđьlar həm вarrikadalar qorop xəвərləşev juldarьn vattьlar. Bastuvajt itevselər palitsejə ucaskalarьn qulqa alьp, palitsejə arxiflarьn jandьrđьlar, tərmələrđən quiqa alьnьvsьlarđь qotqarđьlar.

Вьna oşo vastanjalar həđəm təhendə vlastar yđđərenen naluktarđь arttьrьv turahьndaqь qararđarьn alьrqa məzhyr вuldьlar. Xəkymət Hindeiclər menən mosolmandar arahьnda milli doşmanlьq ·tьvđьrьp, ularđь sьjnf kerəştərđən sitkə tajpьldьrьrqa tьrьşa. Ləkin huņqь vaqьtta vlastarđьņ вьl pravakatsejun ьntьlьştarь ular əsən his вer tərlə fajđalь həđəmtə вirməj.

GIRMANEJƏ KAMPARTEJƏHENƏ QARЬŞЬ PA LITSEJƏ TIRRURЬ

BIRLIN. Palitsejə, jənəhe 9—avqьsta palitsejə əfisərđəren yltereveđə qəjepləp вer nisə kammunis eşselərеn qulqa aldь.

Satsejal dimakrattar gəzite вer nəmə menəndə dərəƀlənmənə gən xəвərđər taratьp kammunistarđь palitsejeskejđərđe ylterevđə qəjepləjđer. Ere sənəqətselərđeņ mənfəqəten kyđətevse „D jce Ajgelməne Sejtyng" gəzite Girmanejə kampartejəhe—nьņ yđək kəmitəten qulqa alьvđь talap itə. Вur sənəqətselərе gəzite вьlaj jađa: —„kammunistar partejəhen, ul ođaq vaqьtqa пьqьпьр kitməƀlek tiđerək tьjarqa kərək"

Вer Italejə gəzitenen jađьvь вujьnsa Rim həjləşevđəre vaqьtьnda Mussulin Bruningə, Girmanejəla kammunizemdьņ yƀeve unьņ Italejə вulqan ьşanь—sьn juqalta tigən. Вьqa javap itep, Brunninьg, Girmanejə xəkymətе „qьđьl qurqьnьstь" juq itev əsən вətə məmkin вulqan saralarđь kyrəsək tine.

HALЬNA BAŞLAQAN GIGANTTAR HƏM EŞSELƏR TUPLAV

Xeđmət xrunikalarь

Başqortostan xeđmət Xalq kamisarđar səvite, Katla—turвin gigantь əsən eşse kestəre tuplavqa totondo, ul yđ hьđьqь вujьnsa katlaturвin gigantьna 1 nse avkьl—400 jer qađьvsь, 300 taşsь, 800 вalta oƀtahь, 75 mitalis, 100 mejese həm 250 вujavsь şulajuq jort eşen jaqşьrtьvsьlar şunьn əƀtenə 500 at kesə əđerlərgə tejeş. Вьnьņ əsən partija, prafsajuz həm kamsamul ojoşmalarьnan katla—turвin idarahь isemenən rajunqa vəkildər sьqarьlqan.

Unan вaşqa вьl gigant əsən kvalifikatsejalь eşselər jeteşmə—ven iƀkə alьp, xeđmət Xalьq Kamisarđar səvite 4000 jaņь kadьrđar jeteşterevđe qujđь, вьlar əsən jaņь kurstar asьla вaşlaj. Вьlar esenən, katla—turвin əsən, вalta oƀtalarь, taşsьlar m e j e s s e l ə r, вujavsьlar k y z n i s l a r, slisar həm вaşqa kvalifikatsejalьlar jeteşep sьqarqa tejeş.

Asьlasaq kurвstь iqdisadi həm вaşqa jəhəttərđən Başqortostandьņ aksianirnьj jəmqejəttəre tə'min itəsəktər.

Unьņ əsən вьl jəmqejəttər 5 kəndəndə hunlamaj Katla—turвin zavьtь idarahь menən kileşev dugvьrđarь həm kənkrit finnans plandar teđərgə tejeştər.

Xeđmət Xalьq Kamisarđar səvite yđenen kadьrđar siktьrьna, Başqortostan esendə, вigrəktə sənəqət rajundarьnda FZY məktəptərenen seltəren kinəjtevđe qujđь, вьnьņ əsən plandar teđəv eşen kadьrđar siktьrьna tapşьrđь.

Başk alxuzSajuz nişləj?

Başkalxuzsajuz yđ hьđьqь вujьnsa katla—turвin gigantьna eşse kestəre tuplav əsən Başqortostandьņ 19 rajunьnan 3725 qara eşse həm 2240 kvalifikatsejalь eşse kesə, şulajuq 1918 at kesə sьqarьp вirergə tejeş.

Başkalxuzsajuz вьl eşkə avqьstьņ 8 nən eşkə вaşlap 19 rajunqa tərlə ojoşmalarđan vəkildər sьqarьlqan. şulaj вulьvqь qaramaƀtan xəđergə nisə rajundan kypme eşse həm at turahьnda məqlymət juq.

Tik вьl julda Tapurin rajunьqьna udar kən iqlan itep katla turвin gigantь əsən yđ kalxuzьnan 700 eşse sьqarьp вirep yđ vazifahьn arttьrьp ytəgən.

Qəmymən eşselər virвavajt itevđə ip. Stalindьņ huņqь telməre вujьnsa eş kyrelep, eşse kestəre tuplav kalxuzdar menən kəlliktif dugвьrđar teđəv julь menən вara.

X. В

QЬĐЬL ƏRMEJƏ JORTONOŅ BURЬSTARЬ.

Eşselər sьjnь kammunistar partejəhenьņ jul naşsьlьqь aƀtьnda satsejal.zem teđev eşendə dur uņьştarqa ireşkən vaqьtta, 5 jьlьq plandь 4 jьlda, ə qaj вer urьndarđa 3 jьlda tultьrqan dar Qьđьl Ərmejənen aldьnda tixnikajaqьnan qajtanan əđerlanev jaqьnan, kamanda sastaвь əđerlev jaqьnan məs'ələ вaşqasa tora.

Iptəş Ojoşarnin yđenen dakladьnda oşolarđь əjtə: Dajuş Qьđьl Ərmejəgə matur, aftamaвil, ajraplan, tanqь, dajuş jaņь tixnika luzьnqьhь вaşqə saqtarqa qaraqanda la пьqlьraq jaņqьrьrqa tejeş. Xəđer, вaşqa vaqьttar qa qaraqanda la пьqlь rəveştə huqьş tixnikahьn əjrənev, unь qulqa alьv həm haqlav вurьstororqa tejeş. R. U. S. tarafьnan qujьlqan уđək məs'ələ—Qьđьl Ərmejəgə tixnik jaqtan rikanstrukselə inderev.

Qьđьl Ərmejəgə rikanstruksejə inderev məs'ələhe menən вer qatarđan taqь la məhim вurьs kilep tьva. Ul: Ərmejənen jetəksə sastaвьn juqarь uqьv jorttarьnda əđerləv.

Şul ajqanlь uqьtьvsьlar sastaвьnan kvalifikatsejahьn, 3 nse вətə ərmejə jəqejkə sikritarđarьnьn kanaşmələre anьqlaqan uslemgə tiklem kytərev məs'ələhe ik đur urьn ala.

Pur dirktivahьnda: „yđenen вurьs itep julnaşsь sastaвьn tixnik, huqьş həm sajasi kvalifikatsejəlaren kytərevđə jarđam itevđe yđenen вurьs itep qujqan Qьđьl ərmejə jorttarь, kadьr əđerləvđə juqarь məktəptər gə əle вulha jetərlək əhəmejət вirgəndəre juq" tejelə.

Pur tysəndəge вurьstarđь qu ja: juqarь məktəp uqьtьvsьlarьnьņ, şul iƀaptən, grazdandar VUZ ьndaqь huqьş eşleme uqьtьvsьlarьnen đa kvalifikatsejəlarьn kytərev əsən qьsqa metədtle kurьstar, siminarejələr, kanfirinsejələr ytkərergə.

Agitatsejə həm massavaj eş вujьnsa uqьtьvsьlar əsən jaņь kitaptarđь, uqьv kitaptarьn, mitudik qullanmalarьn вielegrafejəjaqьnan tikşerev ytkərergə, ilkejəlar həm VUZ đьn əlgə eşterən anlatьv daklattarь jaharqa kərək.

VUZ dar menən qəskəri castar arahьnda dəimi elemtəne nьqьtьrqa. Qьđьl ərmejə uqьtьvsьlarь əsən tixnik castarđьn şiflьqtarьn вulderьrqa.

Jetəkse sastaf menən вerlektə VUZ uqьtьvsьlarь arahьnda Qьđьl ərmejənen xəđerge tixnikə xəlen tikşerev, VUZ qa hajlap alьv ytkərev.

Juqarь uqьv məktəptərenə huqьş tixnikahь kanlnittarь ojoştorovđa daimi jarđam вuldьrsьqa. Qьđьl ərmejə menən VUZ uqьvsьlarь, uqьtьvsьlar arahьndaqь вəjlənəş totolorqa tejeş.

S.

Ɵfə qьđьl ərmejə jortonoņ eş jomqaqtarь

Ɵfelage Qьđьl Ərmejə jorto aldьna jəjge məldə səjəsi aparatqa həm parteja ojoşmalarьna pulktь əđerləvđə jarđam itev вurьstarь qujьlqajnь.

Pulьk aldьnda torqan вurьstarđan: Pulktь eşse—krəƀtejən pulkьnan eşse—kalxuzsь pulkьna əjlənderev, kyp kampanjalarđь ytkərevđə, вigerəktə məhim вurьs вulqan—jetəkse sastafqa tixnikə jaqьnan qajtanan əđerlənevđə jarđam itev вuldь.

Ɵs aj esendə Qьđьl Ərmejə jorto tarafьnan pulьktьņ palitcasь menən вerlektə oşo eştər eşləngən:

caqastarđa Linin palatk alarьn jaşь ojoştorovđa jarьş ytkərđek.

Iņ jaqşь istrada terkemənə, iņ jaqşь ojoştorolqan qьlь tavьşlь arkistьrqa, garmunsьlarqa həm вejevselərgə jarьş ytkərtek.

Вьl jarьştь ytkərevđə Qьđьl ərmejə jorto yđ aldьna oşo вurьstarđь qujđь; Castərđə massavaj sənəqət eşen kytərev, unь huqьşqa əđerlek eşendəge jeteşheđlektər menən kerəşkə xeđmət itterergə, вulqan jeteşlektərđe pulьktьņ əlgəşevđəre itep hanarqa.

Huqьşqa əđerlek həm qoraldarđь haqlap totovđaqь jeteşheđlekte asьvđь вurьs itep totqan kyp kenən hьnavđar ytkərelde. Kalxuznik—Qəskərilərđən udarnik xəвərselər ojoştoroldo.

Narkamattar tarafьnan вətə məs'ələlər вujьnsa kamanda sastafь əsən liksejələr uqьldь.

Kamandnьj sastaftь sənqi eştər menən tə'min itevđə, tejeşle ojoşmalar tarafьnan 2 kansirt kinalar qujьlьp ytte.

Kurьstar menən eş вik nasar tora. Kamandnj sastaf əsənfatama tasiklit kurьstarь ojoştorolqan. Kurьstarđьņ eştəre вətməgən.

Şiflьq вujьnsa kyp kenə eştər eşləngən. Qьđьl Ərmejə jorto вer kalxuzdь şifqa alqan.

SIQA CIF.

Rvac, litun kulak jalsьhь Ənvər Iвrahimьf

Вьl appartunistь rabkurđar safьnan hərep taşlanhьn

Əвjəlil rajunь Əlməxəmət avьlь kamsamul aqьzahь Iвrahimьf Ənvər 29—nsь jьl Təməs məkəвen taşlap Вajmaq tav, sənəqəte məktəвenə uqьrqa inə unda вer jьl uqьqasta urьndarqa praktikaqa jeвərelə. Ləkin Iвrahimьf unda qəniqətlənerlek dərəzələ eş kyrhətə almaj, Kamsamulda torovqa qaramaƀtan esev, xuliganlьq menən şeqelənə. Heđemtələ Iвrahimьftь Вajmaq tav sənəqət məktəp uqьvsьlarь məktəptən həm kamsamul safьnan qьvalar., Iвrahimьf Вaqьr Уđək rutnigenə kilə, уđeneņ elekke qəđəte вujьnsa xuliganlьq itev həm esev eştəre menən şeqellənə. Вaqьr-Уđək eşseləre tarafьnan təngitkə eləgə вaşlaqasta Вaqьr Уđəkta ləsьđap tora almaj. Magenitagurskejgə osa. Magenjtagarskejgə вarьp eşkə inərgə jərgəndə Вagjmaqtan qasьvь turahьnda tili rəm вirelep G, P. U lər tarafьnan kire Вajmaqqa ođatьla. Həm Вajmaqta Ihrahimьfqa kyrgəđmə sut ojoştorola. Kire eşkə kerevđə məzвyr qujalar. Şulaj вulьvqa qaramaƀtan Iвrahimьf yđ artьnan вer nisə uqьvsьlar ejərtep qajtanan. Magenitagurьskejgə kitə.

Iвrahimьf kulak qosqьnda, Iвrahimьf Ənvər avьlda kypkenə vaqattar torovqa qaramaƀtan, partejə kamsamal əƀtendə torqan вurьstarđь ytəvđən sittə jəşəj. Kirehensə kulak malajđarь menən вerlektə esep iƀerep savit xeđmətselərenə qьƀьm jaharqa əđerlənələr. Avьl kulaktarь Xəjđər Rəxmətullin həm Fərit Kəlimullindar Iвrahimьftь qoral itep fajđalanalar. Iвrahimьf Ənvər xəlie xuzalьq вalahь вulьp savit xəkymətə həmpartejə tarafьnan kytərelgən maisьlьq praвalimahьn əđərə taьrьşa

Atahь menən 31—nse jьl вətə malьn huļьp kəmetep вətələr. Heđmtələ rajun вaşqarmahь tarafьnan 500 hum ştьraf təşə. Iвrahimьftьņ atahь вьl ştьraftь tyləməj вaş tarvьр jerəj. Ənvər Iвrahimьf kyptən вirlь „Вaşqortostan" gəziteneņ xəвərsehe вulьр kilde. Вəgengə kendə ul qoros xəвərselare ərmejəhenen fruntьna qarşь kerəşkə sьqa,

„Вaşqortostan" gəzite kulak jьlsьhь Iвrahimьf Ənvərđe xəвərselər safьnan timer heвerkeз menən heвerhen.

ВAQЬRLЬ.

Вьl вojorakrattarqa sara kyrelhen

Mənəvez təвəqe Moraptal səvite rəise iptəş Mələkuf uqьtьvsьlarqa eş xaqь вirevgə halqьn qaraj. Uqьtьvsьlar ejjyn ajь eş xaqtarьn həm utpuskь aqsalarьn alqandarь juq.

Mələkuf utpuskьqa kitkəs unьņ urьnьna qalqan Asьlquzin uqьtьvsьlarqa вigerək qьrьn kyđ menən qaraj, uqьtьvsьlar eş xaqь həm utpuskь aqsahь horap вarhalar, avьldarđan уđəge jьjьp alьqьđ, əgər yđegeđ jəhətləp jьjьp almahaqьđ sintəвerđə lə eş xaqtarьqьđđь ala almaƀhьqьđ, tej.

JENEL KVALIREJƏ.

Ridaktьr urьnвaƀarь: Z. Kajьpkul.

VILIKARUS ŞAVINIZMAHЬ TINDINSEJƏLƏRENƏ ЊЬQLЬ ATPUR BIRELHEN

Ɵfelage 4—5 nse aqas jarьv zavьttarьnda Вaşqort, tatar eşselərеn yrlətev həm ularqa вulьşlьq itev julьnda idara eşseləre tarafьnan vilikarus şavinizmahь tindinsejələre kyđgə вarelə. Maƀələn:

Kyplən tygel genə вer eş вaşqarьvsь tatar eşsehen „eşləj almaj" tip urьndan alьp, unьņ urьnьna вer urьƀ qьđьn qujqandar. Xəlвyki, urьƀ qьđь əđ maqlymətle вulьp, tatar eşsehenən də nasarьraq eşləj.

—Tatar eşsehe eşləj almaqan eşte əđ maqlymətle urьƀ qьđь nisek вaşqara tip horavqa zafkum rəise:

— Unda eş avьr tygel вit, tej. Ə, avьr вulmaqan eşte tatar eşsehe вaşqara almaj mьnej? tigən horavqa вer tərlə lə javap juq.

Əlвəttə, eşteņ jeņel вulьvьn həm şunьņ menən tatar eşsehenə eşlərgə məmkinlek вulьvьn yđđəre yk əjtep вirələr (!). Tatar eşsehe вьl turala tavьşlana вaşlaqas, unь kurьsqa jeвərev menən joвatalar. Ləkin ul uqa riza tygel.

Вьl fakt tygel menej?

Kanturala 20 eşse вulьp, şular arahьnda nej вarь вer вaşqort eşləj.—Вuxgaltirejəgə tatar—вaşqorttarđь yrləter inek tə, juq вit, tej zafkum rəise.

Вaşqort,tatar eşselərenen udarsь вulьvđarь, ularđьn eşləj alqanlьqtarьn taqь вer qatđərəƀləj. Xəlвyki, partejə aqza həm kandidattarь вətə eşselərđen 9,5 pr. tьn təşkil itə, вətə zavьt həm zavьt pristendərendə вaşqort,tatarđar 11,3 pr. вulьp, partejələ вətə jəcəjkə sastafьnьņ 32,5 pr. təşkil itə. Jəcəjkələge вətə вaşqort,tatarđar uđarsьlar. вьl fakьt tygelme? Uqьv əjəndə „KOMMUNA" gəzitenən вaşqa вer nindəj đə вaşqort,tatar telendə gəzit jəki zurnal aldьrьlmaj. Zavьttaqь 51 tatar eşsehenə вer danə „KOMMUNA" menən siklənqəndər. „ВAŞQORTOSTAN" gəziten işetkəndəre lə juq. Xətta jəcəjkə sikritarьla „ВAŞQORTOSTAN" gəziten вьqa tiklem вelməgən.

4—5 nse aqas jarьv zavьtьnda Vilikarus şavinizmьhь tindinsejəhe kyđgə вarelə. Uqa vaqьtьnda вəlşəviktərsə atpur вirergə, partejə həm xəkymətteņ вьl turalaqь sajəsəten вođovqa jul qujmaƀqa kərək. Вьndaj kyreneştərgə вəgendən yk sik qujьrqa, eşselər arahьnda partejənьņ milli məs'ələ turahьndaqь qararđarьn пьqlь aņlatьv intьlnatsejan l tərвejəne kəsəjtev aşa eş kyrergə kərək вulasaq.

Вrigadь: I. LOQMAN, Z. ISXAQ.

Вeđ totoş kalxuzlaşьv aldьnda

ŞIŞMƏ təвəge Sulpan avьlь kulaktarđь sitkə eşkə qьvьv uņajь menən, 50 xuzalьq kalxuzqa inep, kalxuzlaşьv 80 pr. qa jette. Вьnьņ əƀtəvenə kalxuzqa inev əsən вirelgən qarizalar kyp kenə. Вьl avьldьņ oşo əlkən ađьmь, avьl səviten totoş kalxuzlaşьv вaƀqьsьna kilterep qujđь.

M. QIMAL.

Eşkə inevselərđeņ qarizalarьn qarav kəmisejəhe teđelə.

(ВAŞQORTOSTAN X—XALQ KAMISARЬ ВELDEREVE)

Matur həm Katjul turвin zavьtьn teđəv вujьnsa eşte ojoştorovajqanlь, Вaşqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь ergəhendə teđeleş вujьnsa idara apparatьn kampliktavajt itevgə maxsus kəmisejə teđeldə. Вьl kəmejsejə вьl idaraqa eşkə inergə teləvse eşselərđeņ вətə qarizalarьn qarajasaq.

Qarizalar Вaşqortostan xeđmət xalq kamisarlьqьndaqь oşo kəmisejə isemenə вirelələr.

ВXXK: (SЬJSUJЬF)

KITAP MASSAQA

Вətə partejə, kamsamul, prafsajuz, dəvlət, kapiratif ojoşmalarьna həm mə'əssəsələrenə həm qьđьqhьnqan keşeləjgə.

Вaƀьlьp sьqtь həm hatьla вaşlanь

1. STALIN I. V.

LINIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE

Вaşqort telendə

Jaqь itep teplangan xaqь 3 h. 50 tin

2. PAPUF N. N.

VKP (в) TARIXЬ

Вaşqort telendə

Xaqь 3 h. 50 tin.

3. SƏQIDI, ABDRAŞIT, AJDAR, DƏVLƏTŞƏ

ƏSƏ TELENƏN EŞ KITAВЬ

Kytərenke tip məktəptər həm kurьstar, tixnikumdar, raвfaktar, savpartşkulalar, kamvuzdar əsən xaqь 2 h. 50 tin.

Вьl kitaptarđь Вaşgizđən Ɵfelage magazindarьnda həm təŋəktərendəge вylek sələmdən alьrqa məmkin.

Horav əsən adris:

ƟFƏ ZINSUF URAMЬ, 22 ВAŞQIZ

1—2

Zajьmdarđьņ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəqa vaqьtь вьtкən ьara torqan kupon xaqьnda xisaplap 1926—jьlqь pratsintsьđ otoşlo zajьm 100 humlьq ... xisaplap	4—89 120 hum.	128 h.
Massavitten otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəqa	25—70 25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəqa	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlat zajьmь 50 humlьq aвligatsejəqa ... xisaplap	50—10	50—30
Pratsintsь „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 ... Pratsintsь „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15	104—90	104—95
11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm		

Uqьtьvsьlar iqtiвarьna!

„Вelem" zurnalьnьņ 2—3 həm 4—5 nse handarьnda „ВAŞLANQЬS AVЬL MƏKTƏPTƏRE ƏSƏN (1931—32 nse uqьv jьlьna qarata teđelgən) PRAGRAMDAR PRAJEKTЬ" вaƀьlьp sьqtь. Zurnaldьņ вьl handarьn вerəmləp həm kypləp aldьrьrqa məmkin.

Padpiskalar hər вer вuşta вyłegendə alьna.

Jađьlьv xaqtarь:

1 jьlqa 3 hum
6 ajqa 1 hum 60 tin.
Ajьnьm hanь 30 tin.

Idaranьn adrise:

Уфа, Наркомпрос, редакция журнала „Белем"

PARK KYLTURA kinahьnda

15—16—17 avqьs

„EĐ ВUJЬNSA"

Kina hunьnda Liningrat saliriktarьņ gastrulь вula.
Sejanstar.8,9-30 10 s. вaşlana.

URAL

Sejanstar saqət 7 lə вaşlana. Kassa saqət 5 tən asьla

Вegen

NAMЬƀ (Честь)

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj

GURЬN

Sejanstar saqət 7 30 tan вaşlana. Kassa saqət 5 tə asьla.

Вegen həm вьl hunda

Girmanejə prajьzvudstvahь «Прометеус фильм»

«СЧАСТЬЕ МАТУШКИ КРАУЗЕ»

7 вylemdə dramma

16 jəşkə tiklem inderelməj

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ[illegible]!

17 AVQЬS 1931 JЬL, № 179

BAŞQORTOSTAN

14 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ӨFӨ J-SAZUN, KURPS № 3

Ridaktьr	4–81
Sikritar	2–83
Satsejalizem igenselek bylege	3–02
Iqlandar həm aləşmə	3–72
Kantura	1–11
Tөngө ridaksejə	1–15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRFSAVIT URGЬNЬ

BESƏN JЬJNAVĐA IŊ HUŊQЬ SRUK—20 NSE AVQЬS

Partejə həm xөkymətteŋ besən jьjnav turahьndaqь diriktiftarьn bojomqa atqarьvqa təьəkte đur həlqəlьq kyr hətələr.

10 nsь avqьsqa tiklem solon besənə jьjnavđa kalxuzdar 64,5 pr. qa, jaŋqьđaqtar 62 pr. qa ojьna ytəgəndər. Ə şymyen alqanda, Başqortostanda besən jьjnav planь 63 pr. qa ojьna ytəlgən.

Səsev ylənə saьv planь 109,7 pr. qa ytəlgən.

Partejənьŋ Ølkə Kamitete; Başnarkumzim həm başqa xnzsajuz besən jьjnavьn 20 nse avqьstan da huŋlamaj ytə rev turahьnda qarar sьqardьlar. Bьl qarar yđ vaqьtьnda 100 pr. ь menən ytəlergə tejeş. F.A.

BESƏN PLANЬNЬŊ 63 PRATSINTЬ QЬNA YTƏLGƏN

PLANDЬ TULTЬRЬV ӨSӨN ӨS KӨN VAQЬT QALDЬ

Besən saьv eşen ədlekhəđ təvlekkə kyserev, saьndarđь ikense qat saьv arqahьnda maldarđь ađьq menən tə'min itergə.

ZEJANSURQ, Q-MEJƏK TӨBƏKTƏRE

IGENDE „YĐENƏNYĐE JЬJЬLЬR ƏLE, GƏ TAPŞЬRQANDAR

Appartunizemqa qьrqa Sik qujьrqa

Başqortostanda urazaj jьjnav menən bergə, igen əđerləv kampanejəhь başlanьp, aşьqьs rəveştə əđerləv eşe alьp barьlьrqa tejeş bulha la, təbəktər bik aqьrьn qььrđajđar. Kampanejənьŋ başьnda 15 nse avqьsqa tiklem barьhь 55 meŋ 343 tunna igen əđerləngən. Şul handan kalxuzdar 27 meŋ 387 tunna, MTS lar—8 meŋ 650 tunna, safxuzdar—264 tunna, garns 8 meŋ 346 tunna, kantraktarđan 5 meŋ 80 tunna, orloq sudalarь 133 tunna həm qatь zadanejəlar 496 tunna tapşьrьlqan.

Qatь zadanejəlarđьŋ bьl rəveştə nasar ytəleşe kulaktarqa tejeşle qььm jahavđan kilə, təbəktər xəđergə tiklem ularđan qьđqa vaqьt esendə zadanejənь tultьrьv saralarьn kyrməgəndər. Kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtar arahьnda aŋlatьv eştəre jetərlek tiklem kiŋəjtelməgən.

Igen əđerləvđə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qullanьv arqahьnda 10 nsь avqьsqa tiklem Өfə təbəge 11 meŋ 565 tunna, Şişmə təbəge 2 meŋ 383 tunna, Tapurin 2 meŋ 289 tunna, Bərə 4 meŋ 443 tunna, Jaŋь—Avьl 3 meŋ 934 tunna, Dyrt—Өjlə 1 meŋ 10 tunna, Estərle—Tamaq 1 meŋ 501 həm Mələvez təbəge 1 meŋ 403 tunna igen əđerləgəndər. Bьl təbəktər urazaj jьjnav kampanejəhьnda kanvejьr sistimahь qullanьvqa bөtə jalpьnь ьlьqtьtьrьp, igen əđerləv eşen aşьqьs rəveştə bojomqa atqara başlanьlar. Kalxuzsьlarđьn, şulaj uq jaŋqьđaqtarđьŋ aktif eləşen igen əđerləv kampanejəhьna mablizavajt itkəndər.

Ə, Məsetle, Zejansura, Q—Mejəkə eştə huŋ dərəzələ artta həjrələlər. Ular kampəneja başьnan birle 16 həm 77 tunnanan uđa almaqandar. Bьl təbəktər əđerləv eşen appartunistarsa yđ aqьmьna tapşьrьp, „yđenən—yđe əđerləner əle, tip əjtmakse bulalar. Sklatlar əlegə tiklem tulьhь menən təđelep bөtməgəndər, ylsəv qoraldarь jeteşməj. Şulaj uq tara mablizavajt itev, bьltьr birelgən toqtarđь qajtarьv eşe lə bik əkeren bara. Transpьrt eşe lə şul xəldə, igen halьv өsөn maxsus kelətər jahav, əlegə tiklem başlanmaqan. Bьl təbəktər başqalar menən bergə, Өfə, Tapurin, Bərə həm Jaŋь—Avьl təbəktəre tiŋləşergə, eştə aşьqьs rəveştə boroloş jaharqa tejeşlər.

JARЬŞQA, JARЬŞQA, JARЬŞQA!

KEMGƏ BERENSELEK BYLƏGE?

Igende toqhođ taşьv kunkursь iqlan itelde

Başqortostan Xalq Kamisarđar savite ydeneŋ qararьnda:

—Sajuzxlep, Başkaəlvxlipsajuz, Başkalxuzsajuz, safxuz diriktarđarь həm MTS larqa, igende toqhođ taşьv eşen həm toq inrinttarđe qamьş həm halamdan toqtar alьşьrьv julьnda igen əđerləvselər manan avьl xozalьqьnьŋ satsejalizem tarmaqь arahьnda kinajtenga taqdim ite. Bьl nьŋ өsөn Başqortostan şaьtarьnda igende toqhođ taşьv sa ralarь taьvьslьrqa ejjyl ajesendə jarь ojoşturolьv jaķmatte.

Ləkin Şavnarkumdьn bьl qararь juqarьlьq ojoşmalarđьq halqьn qarav arqahьnda ytalmane. Jarь ojoştorolmavь. Tik xəđer igen əđerləvđe praktik ezene eaşlaqa—15 NSE AVQЬSTAN JARЬŞ IQLAN ITELDE.

—Igen toqhođ taşьvđa jultarьv;

—Toq həm arizinttarđe alьştьrьv julьnda jaŋь bьuldar uj lap sьqarьv—įaat itev.

Kunkursqa bətə kalxuzsьlar, bətə jarь, batrak həm urta xəl le jaŋqьđ xuzalьqtar, belgestər, kalxuzdar, safxuz eşselere, kin jamaqatselek qatnaşa.

Unьŋ tьzrinьlar kyrhətkən, jaŋь juldar jaŋь saralar ujlap sьqarqan iştəslar eylək alalar. Byləklər өsөn 1 MEN 500 HUMLЬQ FUND TƏĐƏLDƏ.

Hər ber əşsen bьl kunkursqa qatnaşьrqa, igende his ber juqaltьvhьđ toqhođ taşьv ьn jaŋь juldar taьvrqa tьrьşьrqa tejeş.

Bьl eđđeŋ tura burьsьbьđ. Xəđəvsələr jarьştьŋ başьnьŋ[illegible] ajьratьr xəbərđər jebərergə tejeşlər.

Alđьnqьlьq əsən kөrəşkə!

Jarьştьn—Kankurstьŋ təp şarttarь:

F. S.

1 BƏTƏ BAŞQORTOSTAN INIRGITIKƏ SJЬZNDA

Oşo jьldьn 15-avqьsьnda 1-Bөtə Başqortostan inirgitika sьjьzь asьldь.

Sjьzdь Baş gusplan ræise ip. Samsunьf asьp ul ydeneŋ sьqьşьnda tyvəndəgelərđe əjtte: Iptəştər! Bөgөngө sьjьz ul nedeŋ Başqortostan inirgitikahьnda [illegible] salьşьv [illegible] Başqortostan [illegible] enerqitika eşendə [illegible].

Bөgөngө ken Başqortostan Ural—Kyzbas sistimahьna inen malda həm şulaj uq ilektr [illegible] satsejalizem qorovdь [illegible].

Başqortostanda ilektrikləştirev məs'ələhe əlkən urьn qalьr, ul məhim eş [illegible].

Partejənen XVI-sjьzьnda [illegible] partejə alqa jebərevdə qara həm [illegible] tьştьq [illegible].

Məbəlen: xəđerge kən razvitkə ese başqarьlьp jatqan igegazь—kamarulta bulqan tikşerev hədəmtəhe menən bьl [illegible] kyp bulьvьn kyrhəttə. Bьndaqь ruda bajlьqь xəđer inde bətə SSSR qa aşьq bildəle. Tikşerev [illegible] Jigazь kamarulta dur mitallurgija gigantь balьnьrqa tejeş. Bьl eşte başqarьvqa əđerlek esen [illegible] 2, 32-jьl unь təđev eşenə nьqlap totonorqa tejeş.

Aldaqь 2-eş jьllьqta eđđə sasev maqjdanь 2-2½ tapqьrqa urazajdь kytarev 2 tapqьrdarqa artasaq.

Unan ip. Samsunьf aldaqь 2-eş jьllьqta [illegible] kyp [illegible] həm [illegible] tejeşle [illegible] ken kyŋme summa aldđ [illegible] həm şulaj uq ilektr [illegible] sanaqat praduksejalarьna [illegible] tura kyphənə bьlaqa [illegible].

Adaqta Başqortostandь ilektrikləşterev eşen [illegible] urьn [illegible] jьllьqta 11 tixnicski vuz həm 11 mix. industrijal. məktəptər asьlaqaqьn əjtte.

Samsunьf ilezə hьdenən hun SSSR gusplanь [illegible] jahap [illegible].

SILUS BAŞNƏLƏRE ӨSӨN KӨRƏŞKƏ

(Başqortostan RKI XalьqKamisarlьqь kəllegejəheneŋ qararь)

Avьl xuzalьqь gruppahьnьŋ siluslav eşeneŋ barьşь turahьnda jahaqan daklatь bujьnsa RKI Xalьq Kamisarlьqь kəllegejəhe oşondaj hədəmtəgə kilđe:

1) Silus başnəlare өsөn matirejal eşləp sьqarьv məs'ylejəte jəkmətelgən urman sənəqəte esselare (Juzurallistaqь—Ruskif 2 nse numir zavьtlaqь Mirzun iptəştər) tarafьnan eşkə siktən tьş halqьn qarav bulqan. Şunьŋ arqahьnda, matirejaldarđь tapşьrьv huŋlaqan həm başnəlarđə ađьq siluslav eşe yđe əđələv qurqьnьsь ađtьnda qalqan.

2) Eşləp sьqarьl atorqan urman matirejaldarь zavьtlar tarafьnan ajavhьđ rəveştə brakka sьqarьlalar; zavьt, brakka sьqqan matirejaldarđь tapşьrьrqa tьrьşa.

3) Başnə matirejaldarьn təjəp, ber urьndan ikense urьnqa taşьv, əllə nisə tapqьr buşatьv tərtiptəre, matirejaldarđьŋ kypləp juqalьvđarьna, vatьlьvđarьna səbəp bula; bьndaj juqaltьvđar ajьrьm vaqiqalarđə 40pr. qa jetələr.

4) Təđev matirjaldarь—qađaq həm başqa mital nəmələr, simint həm başqalar kalxuzdarqa silus başnəlare təđev өsөn huŋqь kəndərgə tiklem bik ađ jebərelgəndər.

5) Silus kampanjahьna jetərlek rəveştə ьqьl əhmejət birməv, Başqortostan xuzalьqь menən jetəkselek itevse ojoşmalar, ajьrьm alqanda Başkalxuzsajuz tarafьnan jetərlek rəveştə julbaşsьlьqtьŋ bulmavь hədəmtəhendə kyp jeteşheđlektər turahьnda faktьtar bar:

a) Qaj ber kalxuzsьlarđьŋ silus başnəlare өsөn birelgən aqas matirjadlarьn alьvđan baş tartьvđarь;

b) Ytkən jьl alьnqan başnə matirjaldarьnan fajđalanmav.

6) Silus kampanjahьn ytkərevgə kyp kenə təbək ojoşmalarьnьŋ appartunistarsa qaraştarь silustь başqa tərlə ađьqtar menən alьştьrьv turahьnda təqdim inderevse Arxangil təbəge bьl sir menən bigrək nьq sirləj.

RKI Xalьq Kamisarlьqь kəllegejəhe tybəndəge qararqa kilə:

1. Juzuralls diriktьrь iptəş Ajьulaььtьŋ-silus başnəhe өsөn kərəkle aqas matirjaldarь əđerləv zadanjahьnьŋ tulьhь menən ytəleve turahьndaqь qarizahьn ikkə alьrqa

2. Ajьulatьf iptəşkə tybəndəgelərđe jəkmətergə:

a) Silus başnəlare өsөn aqas matirjaldarьn anьqlanqan avьl xuzalьqь pridprejətejələrenə tapşьrьv eşen vaqьtьnda tultьrьrqa.

b) Qalqan 2 nse-3 nse surtlь taqtalarđan vaq silus başnəlare eşləp sьqarьvđь bojomqa atqarьv məs'ələhen Başqortostan Jer eştəre Xalьq Kamisarlьqь həm bьl eş menən qьđьqhьnqan başqa ojoşmalar menən kileşep xəl qьlьrqa.

3. 2 nse numirlь Aqas zavьtьnьn diriktьrь Ivanuf iptəşteŋ məs'ylejəte ađtьnda, silus başnəlare өsөn eşlənə torqan matirjaldarđьŋ zavьt tarafьnan brakka sьqarьvđa xejanat itməven tə'min itev eşen jəkmətergə. Başnarkumzimgə tybəndəgelərđe təqdim itergə:

a) Silus başnəlare өsөn əđerləngən matirjaldarđь vatьlьv, qьrьlьvđarđan haqlav өsөn ularđь taşьv, təjəv, buşatьv tərtiptəre eşləp sьqarьrqa;

b) Başsnabturgqa təđev өsөn kərək bulqan timer səstər, qađaq həm başqa mital nəmələr, siminttarđь horap talap inderergə;

v) Silus başnəleren funtamintьhьđ təđev eşen kiŋ rəveştə jəjep jebərev məmkinlegen tьvđьrьrlьq saralar eşləp sьqarьrqa;

g) Avьl-xuzalьqь pridprejatejələre tarafьnan silus başnəlare өsөn alьnqan aqas matirjaldarьn silus təđeleşen jetedlatev өsөn, turanan tura yđ urьndarьna totolov saralarьn kyrergə. Bьl-maldarđь ađьq menən tə'min itev kampanjahьn uŋьşlь ytkərevgə məmkinlek tьvđьrasaq;

d) Siluslavđь tidlatevgə narьq birməvse təbək jer urgьndarьna tejeşle tə'đirđe jahap, silus əđerləv өsөn anьqlanqan bөtə sərməjələrđe tulьhь menən fajđalanьv өsөn yđ vaqьtьnda bөtə saralarđь kyrergə.

4. Urazaj jьjnav kampanjahьnьŋ өlkə ştabьna silus kampanjahьn udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь mitьdtarьna nigeđlənep ytkərergə həm bьnь tejeşle jetəkselek həm kantryl ađtьnda praktik bojomqa atqarьrqa təqdim itərgə.

5. R K I đeŋ bөtə Təbək Kəntryl kamisejalərenə təbək kyləmendə siluslav planьnьŋ ytəleşen kəntryl ađtьna alьp, siluslavđь uŋьşlь atqarьvqa qьma savlьq jahaqan bөtə kartaləлərđe juldan alьp taşlav saralarь kyrergə təqdim itərgə.

Başqortostan R K I Xalьq Kamisarlьqь rəise: NUSЬF.

Eş başqarьvsь JOSOPOF.

720 meŋ əsən kөrəşkə

Samatyk nastrajenejəhenə sik qujarqa

Kəđgə səsev yđ vaqьtьnda tə'min itelhen

Bьbl Başqortostan kalxuzdarь 720 meŋ uzьm səsergə tejeştər. Ytkən jьlqa qaraqanda Ikke kalxuzdarđьŋ səsev majđanь 20 pr. qa, ə qөmymen kalxuzdar səseve, ytkən jьlqa qaraqanda, 254 pr. qa kiŋəjə.

Səsev 25 nse avqьsta təmam bulьrqa tejeş. Kalxuzdar өsөn sruk şulaj bildələnde.

10 nsь avqьsqa bulqan svudka bujьnsa, bөtə kalxuzdarđa 9 meŋ 263 giktar səselgən.

Jəmhyrejəteбeđđəge 21 rajunda səsev başlandь. Qalqan rajundarđa haman da səsev başlanmaqan əle. Ularđьŋ nej өsөn səsevgə başlamavđarь Başkalxuzsajuzqa bөtənləj bildəle tygel. Başkalxuzsajuz jetəkselege tejeşensə qujьlmaqan jebərelgən vəkildərđən xəbər də juq. Səsev vaqьtь uđmaqan əle, tip qaravđar bar. Təbəktərđə lə bьndaj fakьttar hiđelə. Şulaj samatykkə ьşanьv, apiratif jetəkselekte buldьrmav arqahьnda əđəkiəktər kilep tьva. Şunьŋ өsөn jetəkselekte kөsəjtergə, bөtə kalxuzdar tarafьnan kəđgə səsevđeŋ 25 nse avqьsqa ytəleven tə'min itergə kərək.

Başkalxuzsajuz birgən məqlymət bujьnsa bөtə maşinalarqa rimunt jahalqan. Ləkin jaŋьnan inderelergə tejeş bulqan maşinalar planь oşo kəŋgə tiklem ytəlməgən. Maşinalar menən tə'min itev ojoşmalarь bөgөn yk qьđьv timp alьrqa tejeştər.

Yđəktən talap itelgən 58 meŋ sintnir orloqtoq oşo kəŋgə tiklem kilep jetməve, Başkalxuzsajuz tarafьnan vaqьtьnda sara kyrelməven dərəьləj. 58 meŋ sintnir orloq bөgөn yk alьnrqa tejeş. Ləkin kalxuzdar bьl orloqqa ьşanьp jatmaj, yđđərendə bulqan bөtə orloqtan tulь fajđalanьvđь buldьrьrqa tejeştər.

Şulaj bulmaqanda səsev planь əđələv qurqьnьsь ađtьnda qala. Ə səsev planьnьŋ əđələvenə kalxuzsьlar, kalxuz idarahь, kalxuzsajuzdar javap birəsək.

Jaŋqьđaq xuzalьqtar kalxusьlarđan artta qalьrqa tejeş tygeldər. Alar tьrьşhьnđar, kalxuzdarqa tiŋləşhendər.

Başkalxuzsajuz, jaŋqьđaq xuzalьqtarqa jarđəm itv turahьnda bөtə kalxuzdarqa kyrhətmə birgən bьl diriktiva ytəlergə tejeş.

Kalxuzdar yđđərenen kalliktif xedmətləre əbtənləgən kəđgə səsev vaqьtьnda la jaŋqьđaqtarqa kyrhətergə, unьŋ hədəmtəhendə kalxuzdarqa jaŋь aqzalar alьv tulqьnьn taqь la kytərergə tejeştər.

Brigada.

„Lagьr safxuzь əsən planьn qortqostarsa əđđə

qəjeplelər eşsən jalpь aldьna javapqa ььqtьrьlhьndar

Juqarь-Qьjqь təbəgendəge „Lagьr" safxuzь Başqortostandaqь malsьlьq safxuzdarьnьn ərelərenən berehe hanala. Unda malsьlьq praslimahьn xəl itev өsөn sanьlьq kyp həm unь eşləregə məmkinlektər də bar.

Besənde kyp eləşen—6 meŋ giktar saьnьb asьnьb qu rense ucaskanь saьvp eşkə inderergə tejeş ine. Ləkin eşsəndər ytə tiklem barь 2 meŋ giktar besən saьnlqan. Safxuzdan Qьjqь təbəķ başqarma kamitetenə besən eşləv өsөn 11 meŋ 110 eşe hөrap mərəzəqət itelgəjne. Unan barь 7 kəşe kilde. Ular da 2 kən eşlev meлən eştən qəstilər. Ucaska međire Brejgin unьŋ jьjnav vaqьtьnda safxuzdь eş kəstəre menən tə'min itev turahьnda bəjle ojoşmalar menən da kyp təđəmegan. Dugьvьr təđel geşən vaqьtьnda eləmtə totmaqan. Besən jьjnavqa aldan plan təđelməgən. Xuzahьlьq, mineke tygel, qađnahьqь" tip qaravdar kyrenep tora.

Bьna oşolar arqahьnda xəđerge kəndə „Lagьr" safxuzьnьŋ 4 MEN GIKTAR SABЬNLЬQЬ SABЬLMAJ QALQAN.

Safxuz Ølkə Kamitettan həm Başkalxuzsajuzqtan „kəstərđe dərəb urьnlastьrьv, avьl xuzalьq maşinalarьn tulьh ləj eşkə kestərenə ajhədellərenen ezhedeltelə eterev" tigən turahьndaqь diriktifdarьn bojomqa atqarmaqan.

Traktьr həm besən saqьs maşinalar eşləqan jerđə vaqьt buş yteə, Ber nisə kəndən ytkənsə qalalar. Bьl ucaskalarđe jyrtolop alarđь unan barьp alьvsь juq. 15 besən sapqьs maşinanьn 4 hə vətənləj tuqtap ytkən. Traktьr həm maşinalarqa sjjer ləj kyp hədel jeđətsə xiqəl tugəsmə.

Esta sdilşina, satsejalizem jarьşь, udarsьlьq tigən nəmə bөtənləj juq.

—„Bьl jeteşheđlektərgə nisə ţara kyrmajhegeđ?" tigən horavqa ucaska məđire Brejgin: „bьl turala diriktьrqa xəbər itelgən" tip qьlьn qavьşьrьp tik tora.

Silus əđerləv taqь la nasar xəldə.

Oşo kəŋgə tiklem silus əđerləv өsөn ber genə baĭ, ber genə tranşejə qađьlmaqan. Başkalxuzsajuz Başkalxuzsajuz berenə seə inlegən 10 kənlek şturm turahьnda ber kən, ber nəmə bəlməj.

Tedev eştəre lə ədeklek təđel.

31 nse jьlьnьŋ kəđendə 1 nse ucaskaqa 8 meŋ baş hьjьr kilergə tejeş. Ləkin ucaskanьŋ qulьndaqь maldarь haqlarlьq ta adarđarь juq. Mal abarđarь hьvь jaŋьnan salьnmaqan.

Safxuz eşseləre əsən jer tur lav juq. Aşxana bulha la, silkan taş nasar xəldə.

Eşsələr arahьnda səjəsi aŋlatьv eştəre ytkərelmej, gəzit-zurnaldar aldьrьlmaj.

Bьna şular arqahьnda kulak agenttarь, bulqan unda appartunistar safxuzqa ojaləp, əgəŋgə jeteşmə eştə kyrhətte tigən nəmələr qaldьrьlmaj. Bьl safxuzdaqь appartunistar [illegible] ььqtьrьlьrqa kərək.

XIKMƏJ MORAT, M. MUKEF.

SILUS ƏĐERLƏVĐƏ HAMAN BOROLOŞ JUQ.

ӨFӨ təbəge „Linin" isemendəge kalxuz ələgə tiklem silus əđerləv turahьnda ujlap ta qaramaqan juq.

Kalxuz, zadaneja bujьnsa 1 nse avqьsqa tiklem 2 nse ber başnə qađьp bөtergə tejeş ine. Ləkin, ul qađьlmaqan qьna tygel, hatta nisek siluslarqa bəlmej aptьrap qalqan. Z. I.

QЬRЬBЬQALЬ təbəge „Buđunьj" kalxuzь 1 nse avqьsqa 70 tunna silus əđerlərgə tejeşleneja alqajьn. Ul bөgөngə tiklem ber tunь la silus əđerlegən.

MAQAR təbəge Maqar avьl savitenə qaraqan avьldar silus başnəlarь qađьrqa eşen kyr turnaqan. Undaqь avьl savite aqzaları hiş ber nəmə eşləmaj. „A. DƏVLI"

„QAJЬP" QOJOROQTA HƏJ RƏLƏ

MЬRAQ təbəge Qajьp kalxuzьndaqь silus kalxuz zadaneja bujьnsa 5 silus nadь qađьlьrqa tejeş. Ul, ələgə tiklem ber ujь da qađьlmaqan.

Eştə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq qullanьlmaj. Kalxuzda sdilşina ydləşmagən.

Kalxuzdьŋ tuqajđaqь besənə kəŋgə tiklem saьb bөtmej, mal dan tapalьp jata. TORAJ.

IĐEREK BAŞQA SARA KYREL HEJ

USALь təbəge Imanqol kalxuzь besən jьjnavь, par hərəv eştəre asьvlqa jetkəs sabьlьrqa tejeş ine. Kalxuzda tanь pravlinija rəise ulaj vaqьtьnda aparaqa tik ja sparaqa qazsaŋ zer.

Alьp alьp safxuzdьŋ turьndьn ber nisə kən kyp nəmə təđə qъlmaj. Kalxuz rəise Xannanьf Qilmiqa bөtə eş əsən tejeşle sara kyrelhen. Juqha kalxuz əsən kalxuzdan jəlqarьlđьlа. Bьnda ojoşturmaj qaldьrьrqa kyzdenmai. Arqь barmaj. Kalxuz udarnikter partejəqa qojoroqta həj rələ.

KANSTANTINUFKA. Bьjala əşləv zavьltaьnda partejənen kyp genə alьqьlьq Bьna nizjqorat өsөn kyp jьjь əşlonaşk. Bьl mejes kən kalxuz bьlan ajqnь 20 in başqa udarniklər partejəqa inev өsən gariza birdelər.

„UCALINSKI."

Malsьlьq praslimahьn xəlitevđə

Məhim şart-Jomoşlo avrьvđarqa qarşь kөrəşev

Başqortostan malsьlьq eşendə alda torqan jəmhyrejəttərđən hanala. Beđđə sənəqət esselərenə it, hət, maj həm malđan alьnqan başqa praduktalar jeteşterelə. Bьnan başqa, Başqortostan, Səvittər Sajuzь өsөn taqьla ber məhim urьn tota. Ul da bulha: qьđьl ərmejəgə jararlьq ebegə, hьvьqqa sьnьqqan attar jeteşterev.

Bьna şul noqtalarđan sьqьp, Başqortostanđa bigerək tə unьŋ kөn jaqьnda elek-elektən birle ojalap, başqort malьn jeđərləp qəbergə iltə torqan joqoşlo avrьvđar menən kөrəşev, bigerəktə gigant malsьlьq safxuzđarь, kalxuzđar təđeləşə đəvrendə malsьlьq eşendə yđək məs'ələlərđən hanala. Başqortostanda joqoşlo avrьvđar menən kөrəşev өsөn Başqortostan jer eştəre X. Kamisarejatь erqəhendə bөtə sajuz kyləmendə joqoşlo avrьvđarqa qarşь kөrəş ojoşmahьnьŋ vəkələte eşləj. Unьŋ qaramaqьnda 10 lap mal vractarь, juqarqь uqьv jorttarьnan praktik eşkə kilgən studinttar eşləjđər.

Mal həm keşe өsөn də iŋ qurqьnьslь avrьvđa rđan tyləmə avrьvьna tuqralajьq. Bьl avrьvđь tile şatun jə ihə əjlənsek tip tə əjtələr. Bьl avrьv nisə meŋ jьldarđan birle. Azejanьŋ Sever jaqьnda bulqan. Huŋьnan huqьştar arqahьnda bьjaqqala tarala başlaqan. Şunьŋ өsөn unь tarixi avrьvđarđan hanajđar. Ul iŋ elek hьjьr, harьq malьna unan huŋ jьlqь malqa, hirəkləp başqa maldarqa la, xatta qoştarqa la joqa. Bьl avrьv kyđgə kyrenməьlek dərəzələ vaq antraks mikruptarьnьŋ berəj jərəxət arqьrь xəjvan həm keşeneŋ qanьna inevđən kilə. Qan menən bik tiđ aralaşa, bөtə təngə tarala həm sьjьq qanqa yđenen aqьvlь hьvьn sьqarьjp bөtə təndə aqьvləj. Şul vaqьtta biđgək tota başlaj, qaltьrata, təndə eьelek arta, əgər mikrup nirvaqa la tə'bir itkən bulha, mal sьđaj almaj əjlənep jerəj. Şulaj itep ber-ike kəndə bөtə aqza aqьvlanqas, əgər tiđ arala sarahь kyrelməhə, xəjvan həm şulaj uq keşelə jьqьlьp ylə. Əgər antraks mikrupnьŋ aqьvь bөtə arganizemqa jəjelhə davalap bulmaj.

Hьjьr həm jьlqь malьnda antraks mikruptarь kyberək vaqьtta jesək bujьn jərəxətləj, unьŋ eske qatьn aşap unda jazvalar tьvđьra, qan havđьra. Esəktən eskə qatь ebe hьv tygelgəndə jaŋqan tənkevek hьđьrьlьp sьqa, şuqa kyrə (Sibirkanan) tyləme avrьvьnan ylgən maldan tanavьnan həm art jaqьnan qara qan kilə, ese kyvə. Əgər esen jarьp qarahaŋ esəktərđeŋ eske qatlavь qьpqan, xəjvandьŋ talaqь qan, havьv səbəpie, đurajqan bula.

Əgər ber avьlda jə ihə safxuz, kalxuz kevek maldьŋ ojoşqan jerendə berəj xəjvan (sibirka tyləmə menən ylhə, başqa maldьŋ da bik tiđ şunьŋ menən avrьvь memkin. Səuki kyđgə kyrenməьlek dərəzələ vaq antraks mikruptarь xəjvan jatqan jerđə, unьŋ aqqan qanьnan şьjьqьna təşəp qalqan bulьp, keşe, jə ihə xəjvandьŋ, qoştarđьŋ ajaqtarьna eləgep, jə ihə jel menən başpa jaqqa taralьvь bik ixtimal. Tyləmə menən avьrqan maldь davalap bulmaj. Şunьŋ өsөn ul avrьv bulqan jerđə başqa malqa taralmahьn өsөn iŋ elek ylgən maldьŋ yləkьəhen mal qəberđərenə alьp barьp kymergə, unьŋ jatqan urьnьn karbolka menən jьvarqa kərək. Jənən, tirehen, his ber alьrqa jaramaj. Əgər unьŋ tirehe hatьlha, şul tirene iləgən zavьttaqь eşse şul uq avrьv menən avьrьp ylergə məmkin, bьl təzribə menən ьbat itelgən. Maldьŋ yləksəhen almaьlьq, qoş suqomaьlьq itep unьŋ bьsьraqь aqьn hьvqa təşməьlek qalqьv jergə kymergə kərək. Mal duktьrь bьl avьlda bөtə malqa ukul hala, keşegə sasək halqan kevek, sibirka menən avьrmahьn өsөn maldьn tire aьtьna darьv jebərə. Sibirka bar jerđə bөtə malqa ukul halьv məzbyri. Bьl turala Savittər xөkymətenen sьqarqan məzbyri qararь bar.

Qalqan avrьvđar turahьnda kiləhe handarđa bulьr.

JULDЬBAJЬF.

KAMPARTEJƏNЬ TЬJЬV MƏMKIN TYGEL.

BIRLIN, 16 „Rejpisvitsiulişe Tsejtung" xərəkatenə kyrə səjəsi tyŋərak Girmanejə la kampartejənь tьjьv məs'ələhen tikşerde həm xəđerge vaqьtta bьndaj tьjьv urьnьhьđ, sənki kampartejə kevek şundaj đur ojoşmanь tьjьvđь tizəricski bojomqa atqarьv məmkin tygel, tigən hədəmtəgə kilde.

Taqьla gəzit Prussejə xөkymate fəqət Prussejəlaqь kampartejənь tьjьv urьnьhьđ tip iьapləj, şuqa kyrə Girmanejə tьşqь eştər ministьrьna bөtə Girmanejə la kampartejəlarđь tьjьv məs'ələhen tikşerergə təqdim iteven kyrhətə.

32 NSE JЬLDЬŊ MAJ AJЬ—NAĐANLЬQ BƏTƏRƏVĐEŊ HUŊQЬ SRUGЬ

PARTEJƏ, KAMSAMUL, PRAFSAJUZ, XUZALЬQ OJOŞMALARЬ, MƏQARIFSELƏR, KYLTƏRMISTƏR NAĐANLЬQQA QARЬŞЬ KƏRƏŞ FRUNTЬN BERLƏŞTEREV, UQA EŞSƏN JALPЬNЬ DƏRƏĐ MABILZAVAJT ITEV MENƏŊ NAĐANLЬQ BƏTƏRƏV TIMPЬN QЬĐЬVLATЬRQA

HƏM KYRHƏTELGƏN SRUKQA BAŞQORTOSTAN ILEN TOTOŞ GRAMЬTALЬQQA ƏJLƏNDEREVGƏ IREŞERGƏ

NAĐANLЬQ BƏTƏRƏV TIMPЬN QЬĐЬVLATЬRQA

SSSR đьŋ satsejalizem ikanumikahь nigeđen halьp bətərə torqan 5 jьllьqtьŋ əsənsə xəl itkes jьlь eşsən jalpьnь kyltura həm səjəsi jaqtan kytərevđən həm tixnika beleme menən qorallandьrьvđь đur burьs itep quja. Qьŧqa vaqьt esendə eşselərđeŋ yđ arahьnan sənəqət həm avьl xuzalьqь əsən milejunlaqan kvalifikatsejalь kadьrđar jeteşterev burьsь tora. Bьl gigant burьs bətə eşsən jalpьnьŋ totoş uqьj—jađa beleven berense planqa kilterep quja.

Ikensenən, partejənьŋ XVI nsь sjьzь totoş gramьta əsən kərəşte xuzalьq—səjəsi burьstarđьŋ berhe itep tanьnь. Bьl ustanuŧka bujьnsa Уđək Kəmitət həm xəkymət tarafьnan nađanlьqtь qьŧqa vaqьt esendə bətərevgə kiŧken diriktiftar birelde.

Θsənsənən parteja həm xəkymət Başqortostanda 1931—nse jьldьŋ ađaqьna kəlliktifləşterevđe 75 pr. qa jetkerergə tip Kəl d i r i k t i f b i r đ e l i k t i f l ə ş e v eşenen xəderge timp menən barьşь 1932—jьldьŋ jađьna bətə Başqortostan totoş kəlliktif jəmhyrejətenə əjləneşevdə şik qaldьrmaj. Bьl vaqьtqa tiikem beđ Başqortosdь totoş gramьtalь qa əjlənderergə ireşergə tejeş bulabьđ.

Bьl đur burьstь bojomqa atqarьvqa beđđə məmkinlek barmь huŋ? şikheđ bar. Tik bətə eşsən jalpьhьn, eşse həm kalxuzsьlarđь bьl eşkə ьlьqtьrьrqa kərək.

Nađanlьqtь bətərev eşe beđđə nisek tora huŋ?

1930—31 nse uqьv jьlь başьnda Başqortostanda 544,920 uqьj—jađa belməvse bulьp, 100 keşegə 47 nađan keşe tura kilə ine. 1930—31 nse uqьv jьlь planь bujьnsa 1 nse majqa tiklem 222,300 keşenen nađanlьqtь bətərgə tejeş ine. Lәkin bьl plan barь 47 pr. qa qьna tulьv əsənə 1931—32 nse majьnda 16—45 jəşlək bulqan 380,314 nađan keşe qala. (100 keşenen 33e nađan) blan tulmavđan sanəbe nəmələ huŋ? Berensenən tənəktəge sə-

vit həm prafsajuz ojoşmalarь bьl eşkə haqьn qarahalar, kyp urьndarđa nađanlьq bətərev punkьttarь kərəsin, utьn bulmavđan eşləməhələr, ikensenən, qajhь ber təbəktər likpunkьttarđa uqьvsьlarđь eşkə, utьn qьrqьv, taşьv eşenə jebərep nađanlьq bətərev eşen tuqьratьrqa məzbyr ittelər. Bьl səbəbtər arqьrь likpunkьttь bətərməj sьqьp kitevselər kyp buldь.

Nađanlьq bətərev eşenen sьjfat jaqьnda la đur jeteşheđlektər bar. Bьnda likpunkьttarđa səjəsi prajьzvudstьva həm agra—kalxuz tərbejəhe birelməne. Şulaj uq aqьmdaqь səjəsi—xuzalьq burьstarь menən likpunkьttarđьŋ bəjləneşe bulmaь.

1930—31 nse uqьv jьlь planьn 1 nse sintəbergə tultьrьrqa tip Narkamprus kəlligejəhь qarar sьqarqajnь. Lәkin jəjđe likpunkьttar bik nasar eşləv səbəple bьl plan tulmaj qalasaq. Bьnda la beđ appartunistarqa osoranьq. Daprizivniktarđь uqьtьv eşe lə bik hylpən bara.

Bьl jeteşheđlektərđe iŧkə alьp Başqortostan xəkymətə yđenen tarixi ber qararьn sьqardь. Bьl qarar nađanlьq bətərev eşen kəsajtev menən bergə, 1932 nse jьldьŋ 1 berense majьna bətə Başqortostandь totoş belemle itevđe bajavaj burьs itep quja. Ajьrьm tərkəm grazdandar əsən ajьrьm matdələr bildələnde. Indysterejə eşselərə həm safxuz eşselərə arahьnda nađanlьq yktəber rivalytsejəhenen 14 nse jьllьqьna, kalxuzsьlar arahьnda 1—fivralqa daprazivniktar arahьnda prizьl vaqьtьna həm başqa grazdandar arahьnda 1932 nse jьldьŋ 1 nse majьna nađanlьq bətərge tejeş.

Bьl qarar bətə Başqortostan jəmaqətselegenən likviz fruntьnda bajavaj timp menən eşləvđe talap itə. Satsejalizem mitьđtarьn qullanьp, kalxuz tədəlesenə həm uqьv əşəsə səjəsi xuzalьq kampanejalarьn ... [illegible]

URMANЬF.

TEGEV ƏRTILE SƏJƏSI XUZALЬQ KAMPANE JƏHENDƏ.

Θlə pramkapiratiŭьnьn ajaq kejemdəre tegev ərtile bьl par tejə xəkymət tarafьnan udarnal qan hər tərle səjəsi xuzalьq kampanejalarьnda jaqьş qatnaşa. Məbəlan: bьjьlqь jađqь sasev kampanejahьn unьşlь udqarьvda jardam itev əsən ərtil tarafьnan kalxuz həm safxuzdarqa bətəhe 6 jađ keşe jebarelgən. Bьl jebərelgən keşelərđen kybehe begenge kendə lə urьndarđa eş başqaralar. Ular unda

brigadalar ojoştorop udar timp menən eş alьp baralar. Urьndarqa jebərelgən 600 laqan eşsə ərtile 32 brigadaqa ojoşop eşləjdər. Bьl ... [illegible] bulqan eşselərđen 164 men humьlьq ajaq kejemde bьrьtnьlar.

Unan hun ip. Stalindeŋ xuzalьq eşselәre kəŋəşməhendə həjləgən rice eşselər sabranejalarьnda tikşerelde.

Z. ISXAQ.

BAQЬR YĐƏK AŊ BELEM FRUNTЬNAN ARTTA QALA

Baqьr yđək rudnigь ydenen jer aŧь məqdəne kyplege jahətenən Başqortostan təv sənaqətendə kyrenerlek urьn tota. Məqdənden kyp alьvь menən bergə, sьjfat jəhətenən də ... [illegible]

Baqьr yđək rudnigьn ytəterev gə, kiŋəjtevgə, tedəv eştəren đurajtьvqa, jerle millattan eşselər ьlьqtьrьvqa Bajmaq təbək partejə kəmitətenen kyp kenə handa qararđarь buldь. Lakin bьl qararđarđьn Baqьr yđək rudnigьnda ytəleve qənəqətlənerlek tygel. Baqьr yđək rudnigə kiŋ adьm menən yđep barqan aŋ—belem fruntьnan arsittə jəşəj. Dəjəm başlanqьs məzbyri uqьv inderevgə əđərdər aldьna jaqьn vaqьtta esende qьrqa nađanlьqtarьn bətərergə kilterep qujđь. Başqortostandьn qajhь ber rudniktarь məzbyri uqьvđa đur hьnьlьş jahaj aldь.

Baqьr yđək rudnigьnda begengə kyltura tədələşe nisek xəlde huŋ?

Ul, dəjəm başlanqьs məzbyri uqьvđь əđerlekheđ qarşьqan. Bьjьlqь uqьv jьlьnda rudnik əsən xaqlь məktəp asьl ha la, məktəp yđenə təşkən burьstь tulь ytəj almaj. Kiske həm kəndədge uqьvđarqa eşse ləse qatьn qьđđarь qənəqətlənerlek dərəzələ ьlьqtьrьlmaqan. Qьşqь sizunda məktəp yđenen seltərenə bik ađ handaqь eşselərđe ьlьqtьrьv menən qəniqətlənep qalqan.

Baqьr yđək məktəbenə Bajmaq təbək məqarif inspiktьrь tarafьnan qənəqətlənerlek dərəzə lə jetəkselek bulmaj, qəmymən Baqьr Уđak məktəbenə ygəjhetelep qarala.

Məzbyri uqьv təŋgələndə eşse lər arahьnda aŋlatьv eştəre qujьlmaj. Şul arqala đur summalar birep astьrьlqan məktəp hedemtaheđ bulьp qala.

Bьl məktəptə uqьtьvsь Fətaxova Qorbanqəlejeva (təp sьqьşь həm Virxural kupisь Qorbanqəleləl Xazi Əxmət qьđь) məzbyri uqьvđь tormoşqa atqarьvqa parteja həm xəkymət tarafьnan kyrelgən saralar menən ihəpləşməj. Kəđge uqьv sizunьna qaraj Baqьr yđək yđenə ber məktəp asьv sarahьn kyrergə, bьndaqь eşselər ber məktəpte tə'min itkənde, məktəp əsən jaŋь jorttar halьv eşe tədətəv eştərene başlav saralarьna xəđerđən yk keresege kərək. Bajmaq təbək məqarif inispiktьrь uqьtьvsь həm uqьv əsəbəptarь menən tə'min itevgə aldan əđerlənerge kyrhen.

Baqьr yđək rudnigьnda 27 nse jьldardan birle qьđьl məjeş dəvam itə. Qьđьl məjəşteŋ begengə qajət qьđqanьs. Qьđьl məjəşkə ber tərlə lə jetəkselek juq, Bajmaq təbək kalxuz ojoşmahь qьđьl məjeşteŋ barlьqьn da belməjđər. Qьđьl məjəştə eşselər əsən kitaptar jetərlek tygel. Kybehe iŧke kitaptar. Jaŋь kitaptar ađ aldьrьlar. Bajmaq Başkenəgəhnə hər vaqьt kitaptar kilep torhala, rudniktarqa bylgəndə Baqьr yđəkte iŧtan sьqaralar. Bьndaqь eşselərđeŋ kyp ələşə Başqorttardan bulьvqa qaramaŧtan başqorttar əsən yđ telendəge kitaptar bətənləj ađ.

Matbuqat taratьv eşe lə qəniqətlənerlek tygel. Qьđьl məjəş begengə vaqьtlь matbuqat menən jetərlek dərəzələ tə'min itelməgən. Başqort həm tatar telendə sьqqan gəzit—zurnaldar aldьrьlmaj. Eşselər arahьnda la matbuqat taratьv qənəqətlənerlek dərəzələ qujьlmaqan. Kyp kenə handa uqьj—jađa belgən

başqort eşsəndəre „Başqortostan" gəziten aldьrmajđar. Baqьr yđək rudnigьndaqь xeđmətkərđərđeŋ kybehe urьŧtar, bьlar başqort həm tatar vaqьtlь matbuqatь menən artьq qьđьqhьnmajđar. Kantura eşselərə milli şavinizem avьrьvь menən avьrьjđar. Bətə idara eştəre urьŧsa jərəj. Urьŧ xeđmətkərđərə başqort telenə barmaq arqьrь qarajđar.

Məbəlan: ş a x t k u m raise Şutkin başqort eşsəndərenen başqort telendə jađqan qarizalarьn almaj jьrtьp taşlaj: „beđgə başqort tele kərəkməj" tej.

Rudniktaqь qajhь ber xeđmətkərđar jaŋь əlepte bətənləj belməjđər.

Eşselərđeŋ səjəsi aŋ—belemdəren kytərev saralarь kyrelməj, səjəsi aqartьv tyŋərəktərə juq. Ajьrьm sjьz qararđarь əjrənelməj. Eşselər səjəsi nađan bulьvđarь əŧtənə, qajhь ber xeđmətkərđərđə səjəsəttən bətənləj sittə jəşəjdər.

Təp millattən kadьrđar əđerləv məs'ələhe bətənləj nasar xəldə tora. Oşo kəngə tiklem jaqşь udarnik eşselərđən ber genə eşselə yrlətelgəne juq. Уrlatev eşenə əđ iqtibar birələr. Rudniktə kyp kenə handa başqort jəştərə bulha la, bьlarđь uqьv jortonan bigerək FZU larqa ьlьqtьrьv saralarь kyrelməj.

Qьŧqahь: Baqьr yđək rudnigьnьn begengə kyltura tədələşə eşsəndərenen teləgen bətənləj qaplaj almaj. Jaqьn vaqьt esendə rudniktaqь aqartьv eştəren kiŋ rəveştə julqa halьrqa, kyltura fruntьnda partejə səjəsəten bojorqa tьrьşьvsь şavinistarqa qatь saralar kyrergə kərək.

„KAMSAMUL"

KYL'TURA EŞTƏRE JOMOŞAQ

Θləge 4—5 nse aqas jarьv zavьtьnda kyl'tura eştəre hynep bara. Kyl'tura eşsehe Stukulkin, 17 nse ejjylda 433 hum aqsaьь alьp kitkən. Şunan birle kyl'tura eşsehe taba almaqandar.

Jurnal ьsьnlap totonqanda, eşlərgə tələngəndə 450 eşse arahьnan kyl'tura eşsehe tabьrqa mymkin əlbittə. Tik bьnь qajqьrtьvsьqьna juq.

Jaqьlqan kyl'tura eşsehe tarafьnan bьnan əs aj elek vatьl' qan radiu, bьl kəngə tiklem tɵđətelməqən. Eşselər radeju aŋlarqa teləhələr đə, zafkum tərəfьnan bьlь başqa tejeşle keşelər tarafьnan bulhьn unь tədəttərev sarahь kyrelməj.

Uqьv məjeşendə berađ gazit -zurnaldar bulha la iŧkerep, tuđьp bətkəndər.

Eşselərde aŋ-belemgə tartьv eştəre qəmymən jomoşaq. Stinə gəzite luzьngьlar eşsene yđenə tartьrlьq tygel.

Stinə gəzite bik jarlь sьqarьla. Tixnikə jaqь bətənləj tybən.

Qəmymən, estinə gazite yđenə ber kemde lə ьlьqtьrьlьq tygel.

— Bьnda kyltura eştəren jənlənderergə, bьnьŋ əsən:

1) Tiđlek menən eşselər arahьnan ber udarnik aŋlь eşsene kyl'tura eşenə yrlətergə həm uqa kəslə rəveştə jardam itergə;

2) Tiđlek menən (avqьstьŋ 20 henən də qalmajьnsa) gəzit zurnallarqa (uqьv məjəşenə, şulaj uq ajьrьm eşselər arahьnda) jađьlьrqa həm ularđь haqlьq menən uqьvđь julqa qujьrqa;

3) Tiđ kəndə radejuđь ььqьlьrqa;

4) Stinə gazitenə jalpь iqtibarьn jynəltep, tixnikə jaqьn da jaqşьrtьv sarahьn kyrergə.

Brigadь: I. LOQMAN, Z. ISXAQ.

Milli səjəsətte ytəmajđar

Sajuz—tranьstьq Θfə kanturahьndaqь Afta—traktьrđa başqort həm tatar eşsəndərenen kyp kenə handa bulьvđarьna qaramajьnsa, ular arahьnda partejənьn milli səjəsəten tulьhь menən bojomqa atqarmajđar. Bətə eş urьŧ telendə jerətelə. Jaŋь əlep menən eş itevđe ujlap ta qaramajđar. Qьđьl məjəşkə 20 ləp urьŧsa gəzit, zurnaldar alьnha la, başqort həm tatar t e l e n d ə g e gəzit, z u r n a l d a r a l d ь r ь l m a j tejerlek. Nej barь ber dana „Başqortostan„, ber dana „Kammuna" aldьrьla. Stinə gəzite 100 pr. tь menən urьŧsa sьqarьlqanlьqtan ul başqort həm tatarđarđь yđenə ьlьqtьra almaj. Bьnda milli səjəsətte bojomqa aşьrьv əsən nьqlь kərəşergə kərək.

ARЬSLANЬF.

Usalь balalar majđanьna kyđ halьrqa.

Usalьlaqь balalar majđanьnda tulь tərtipheđlek. Balalar nurma menən aşatьlmaj. Ularđь qaranqь ber əjđə totop, his ber jaqşь havaqa sьqarьp jerətməj. Tərbejəselər balalarđь tərbejələv urьnьna tuqmajđar, şul arqala balalar qurqьp, jəki avьrьp jyniəp jerəməjđər, qajhь ber kəndə barь 5—6 bala qь—na kilə.

Balalaramajđanь mədirəhe Loqmanьva bьqa his iqtibar itməj, pravlinejələ kyđ halmaj. Unda kypme bala jərej, kypme balaqa, nisə kəŋgə kypme ađьq kərəklege iŧəpləp nurma bujьnsa tə'min itelməj. Mədirə qasan kypme horaj şul tiklem jebərep toralar. Ə tikşerep qarav juq.

Bьl balalar majđanьna tiđlek menən kyđ halьp mədirə həm tərbejəselərən alьştьrьp, balalarđь tərbejələrđəj keşelər qujьrqa şulaj uq julbaşsьlьqtь kesəjtergə şunьŋ menən bergə bildəle nurma bujьnsa ađьq menən tə'min itep, unьŋ jaqşь əđerlənep tərtip menən tulь rəveştə aşatьlьvьna tejeşle ojoşmalar tarafьnan kantryl buldьrьrqa kərək.

„UCALINCKEJ".

Zьjansura təbək məqarif byle ge taş baqaqa atlanqan

Zьjansura təbəgendəge uqьtьvsьlarđьŋ 80 pr. tь mart sislahьnan birle eş xaqь alqandarь juq. Uqьtьvsьlarđь pramtavar həm ađьq menən tə,min itev eşe qaqьđđa qьna qaldь. Utpskalar vaqьtьnda birelməj, utpska alqan uqьtьvsьlarqa aqsa biremaganlektən ber qajda kitə almaj qaŋqьrьp jərəjđər. Uqьtьvsьlarqa bьndaj halqьn qaraştar davam itkəndə, uqьv başlanqansa bьl rajunda kyp uqьtьvsьlar taşlap kitev, şul arqala rajunda başlanqьs dəjəm məzbyri uqьv inderev eşe əđeləv qarqьnьsь bar.

Şunьŋ əŧtənə jaŋь asьlasaq kampliktərgə jorttar əđerləv, iŧkelərenə rimunt jahav həm məktəptərđə eŧe aş buldьrьv, palitixnizemdь bojomqa aşьrьv əsən kankrit saralar kyrev turahьnda ber ojoşmala ujlap qaramaj əle.

Rajun məqarif bylege Başnarkamprus oşo xəldərđən aptьrap qalьvь, dəjəm məzbyri uqьvđь tormoşqa atqarьvqa eşənə almavь turahьnda appartunislanьp xat jađьvđan başqa sara kyrə almaj. Başqa səvit həm jəmaqət ojoşmalarь bьl eşte Rajun Məqarif Bylege həm uqьtьvsьlar eşe tip kənə jərəjđər.

Aldaqь uqьv jьlьnda dəjəm məzbyri uqьv inderevgə, məktəptərđe palitixniklaştьrьvqa kankrit saralar kyrergə vaqьt. Uqьtьvsьlarđьŋ xoquqьn juqaltьvsь, uqьtьvsьlarđь narьqlap jetkerməvse, dəjəm uqьv inderevđeŋ səjəsi əhəmejəten aŋlamav jəki aŋlarqa teləməvselərđe, appartunistarđь qьŧьmqa alьrqa, ularqa RKI aşa sara kyrergə kərək.

„Julavsь"

Usalь təbəgendə kadьrđar əđerləv eştərə

Beđđeŋ aldьbьđđa sənaqət həm avьl xuzalьqь kadьrđar əđerləv, bigerək tə jerle millət başqorttarđan kvalifikatsejalь kadьrđar jeteşterev burьsь tora. Tik beđđeŋ ber nisə rajundarьbьđ, bьl eşkə əle bulha karəgensə iqtibar birep jetkəndərə juq. Bulqanda eş pratsisьnda ularđьŋ kəndəlek eşendə kyp kenə jeteşheđlektər bar. Məŧəlan: Usalь rajunьnda bətəhe 8 urьnda kurьs asьlьp, bьlarđьŋ 5 he F.Z.U. həm tixnikumdarqa inev əsən uqьvsьlar əđerləj. Bьl kurьstarđa bətəhe 260 keşe əđerlənep sьqarqa tejeşle bulha la, begengə kəndə nej barь 101 keşe genə uqьj.

Prapagandistar kurьsь asьlьp, bьnda 31 uqьj (Başqorttar 20, tatarđar 11 keşe). Ber ajlьq, traktьristar əđerləv kurьsь asьlьp, bьnda bətəhe 100 keşe uqьrqa tejeş bulha la, xəderge kəndə nej barь 50 keşe uqьj başlanь. Bьl kurьs, kalxuz, safxuzdar əsən unьş jьjnav həm keđgə səsev məlenə kadьrđar əđerləp sьqara.

1—baŧqьs eş məktəptərenə qajtanan uqьvsьlar əđerləp sьqarьv kurьsь asьlьp, bьnda 31 uqьj. Şulardan başqorttar 12 qalqandarь tatarđar.

Urьndaqь bətə ojoşmalarđьŋ kadьrđar əđerləv eşenə farmal qьna qarap eş kyrevđərə, bьl eşkə barmaq aşa qьna qaravđarь arqahьnda, plan barь 70 pr. qa qьna ytəlgən. Bьl eşkə bətə urьndaqь partejə, kamsamul həm jəmaqət ojoşmalarь aktif qatnaşьp, kadьrđar əđerləv əsən qьrqa kərəş asьrqa tejeştər.

V MANSURЬF.

Uqьv əjə medire xuliganlana

Bilarət təbəge Asь avьlь uqьv əjə medire Xəsnətdinef Imam aŋь kamsamul bulha la esep, uram bujьnda xuliganlьq qьlьp jərəj, bisəhen tuqmaj.

Qaranqь avьlda nađan xalьqtь aŋ—belemgə jaqtьlьqqa alьp barьv urьnьna yđe esep, xuliganlьq eşləp jərəvse bьl keşegə qьrqьv sara kyrelevđe talap itəbeđ.

„Mələkyz"

Məktəp jeteşməj

Saqmaqoş təbəge Ixsan səvitenə qaraqan Bəşir avьlьnda uqьv—uqьtьv eştəre jaqşь bara lakin avьlda bulqan uqьv jəşendəge 200 đən artьq balaqa barь ber məktəp bulьv kyŋelheđ, kyp balalar məktəp tьşьnda uqьmьj qala. Bьl avьlqa taqьla ber kampiikьt asьv sarahь kyrelhen.

Fətxyllin A.

Kalxuzsь balalarь mektəp horajđar

Arqajaş rajunь M—Qoloj səvite Qađar avьlь 95 pr. qa kəliiktifləşkən. Lakin bьnda məktəp, uqьv eştərə bulmav đur jeteşheđlek bulьp tora.

Uqьv jəşendə bulqan balalar uqьvđan məxerym bulьp jərəjđar. Uđqan jьl uqьv jəşendə bulqan balalar 2—3 kilamiterđa bulqan M—Qoloj avьl məktəbenə uqьrqa jərəj başlahalarđa, qьşqь halqьn, kejemheđlek ular qa alьŧ məktəpkə jərəvgə irek birməne. Qajhь berhe halqьn tejep avьrьnьlar.

Şunьŋ əsən bьl avьlda bьjьlqь uqьv jьlьnda məktəp buldьrьv sarahьn kyrergə kərək. Bьqa təbək məqarif bylege kyđ halhьn.

M. Əxtəm.

Kulak—mulla balahь juqarь uqьv jortona yrləgən

Arqajaş rajunь M—Qoloj səvite Qoloqaj avьlь Bajmurzina Məqsyrə Məskəvđə Tav institutьnda uqьp jata.

Məqsyrənen atahь Bajmьrđa kulak—mulla bulьp, Qoloqaj avьlьna məset haldьrqan, unьŋ əsən Qoloqaj avьlьnьŋ tirehen hьđьrqan, kyp jer biləgən, ul jer əsən Qorbanqələjefselər gruppahьnda huqьşьp jərep şunda ylterelgen. Ə, xəđer qailəhe bulьp pinsejə aşap jatalar.

Bьl jalqan partizanka, kulak qьđь uqьv jortonan qьvьlhьn həm başqa qailəhe pinsejənən məxrym itelhen.

„M„

BЬLARĐЬŊ QANATTARЬ QЬRQЬLHЬN

Məsəqut pidagugejə tixnikumь janьnda asьlqan 3 ajlьq kurьstan 2 ajlьq (30 hum) stipindejələren alьp qasьp kitkən, Usalь təbəge Asulь avьlь Jəmaşьf Xəkim xəđer Usalь palitixnizem kurьsьna barьp ingən. Kurьstan qasqan başqalarđa şunda bulqanlьq işetelə. Bьl osop jərəvselərđeŋ qanattarьn qьrqьrqa kərək.

„IRƏNDEK„

Başqort həm tatar eşselərenə iqtibar itməjđər

Θfə kyn zavьtьnda eşselərđeŋ 35% başqort həm tatarđardan torhalarđa ular arahьnda ber tərlə lə an—belem eştəre alьp barьlmaj. Qьđьl məjəşta urьŧsa gəzit—zurnaldar kyp kenə, ləkin başqort həm tatarsa ber genə gəzit, zurnal da juq. Stinə gəzite urьŧsa qьna sьqarьla, kisələr urьŧsa udqarьla. Qьđьl bosmaqta eşləvse keşe başqort, tatarđar arahьnda eşləv turahьnda ujlap ta qaramaj.

Partejə, kamsamul jəsəjkələrə bьqa kyđ halhьndar.

B. F.

Məktəpkə tiklem tərbejə eştərenen prajьzvudstьva kənfirinsejəhe hedemtələrenən

Ejjyn başьnda məktəpkə tiklem tərbejə eşselərenen berense bətə Başqortostan Θlkə kənfirinsejəhe jьjьldь. Bьl kənfirinsejə yđeneŋ eşendə partejə Θlkə Kəmitəte menən Θlkə Kantryl Kəmisejəhənen IV plinumь qararđarьn nigeđ itep aldь. Şulaj uq xəderge yŧeş baŧqьsьnda dərəŧ milli səjəsət bətə maqarifselər həm bigerək tə məktəpkə tiklem tərbejə eşselərenen eştərendə nigeđ bulьrqa tejeş.

Kənfirinsejə Başqortostanda məktəpkə tiklem tərbejə eştərenə hedemtə sьqarьp, kiləsəktə bьl eşteŋ yŧev pirispiktivalarьn bildələne.

Başqorttarđьŋ sənəqaqət giganttarьnьŋ majđanqa kileve unьŋ Ural—Kyzbas kamelnatьna inevə, avьlxuzalьqьnьŋ kəlliktiləşeve barь la məktəpkətiklem tərbejə eştərenen janьnan tedələven talap itələr. Şul sənəple bьl məs'ələ totoş uqьtьv menən ber rəttən berense əhəmejətle urьndь tota.

Xəđer beđ məktəpkə tiklem totoş tərbejə məs'ələhen quja bьđ.

Prajьzvudstьvaqa ьlьqtьrьlasaq 2 miljun qatьn—qьđđьŋ iŋ ađьnda 43000 e Başqortostan əŧtənə təsəsək. Kalxuzsь eşsən qatьn—qьđđar yđđərenen balalarь məktəpkə tiklem tərbejə menən tə'min itevđe talap itələr. Bьl bik urьnlь talap.

Məktakə tiklem dəjəm tərbejənə inderev sьjnьf kərəş kiŧkenləşkən ber məldə jəş bьvьndь kammunizem tərbejəhe menən huqarьv julьnda kərəşev əsən bik kərəkle eş.

Beđđə hunqь ikeajьlda məktəpkə tiklem tərbejə ycerizdinejələre seltərenen yŧevenda qajət đur ađьmdar buldь. Əgərđə ul vaqьtta məktəpkə tiklem tərbejəqə balalarđьŋ 0.58 pr. tь qьna ьlьqtьrьlqan bulha, xəđer təp sənəqət rajundarьnda balalarđьŋ 40 pr. tь ьlьqtьrьlqan həm kiləsəktə sənəqət rajundarьnda həm avьl x u z a l ь - qьnьŋ satsejalizem siktьrđarьnda 100 pr. menən ьlьqtьrьv burьsьn qujabьđ.

Jəməqət ojoşmalarь, bigerəktə prafsajuzdar, məktəpkə tiklem tərbejə eşenə ələlə bulha jađ menən borolmaqandar, appartunistarsa qaravđar bar.

Bьnь bigerəktə patriakapiratsejələrđə ŧkyrergə turь kilə, şulaj uq bьl turala urьndarđan kilgən diligattarđa yđ fekerđəren əjttelər.

Xəđerge kəndə bigerəktə məktəpkə tiklem tərbejə eşe kadьrđar həm ularđь berense navьatta natsejanal qatьn—qьđđardan buldьrьv eştərə bik nasar xəldə tora.

Şulaj uq məktəpkə tiklem tərbejə eşselərenen kvalifikatsejalarь tybən. Məŧəlan: 5000 məktəpkə tiklem tərbejə eşselərenen 5 pr. juqarь belemle 50 pr. belemle qalqandarь tybən belemlelər jəki bətənləj aŋhьđdar. Şul səbəple mitudika kurьstarь asьv bik kərək. Şul maqsattar menən pidagugejə tixnikumdarьnda iŋ kəmendə 8 məktəpkə tiklem tərbejə byləge asьrqa ujlana. Pidagugejə vuzь ergəhendəge məktəpkəsə tərbejə eşselərə jeteşterev byləgen ньqьtьrqa durajtьrqa kərək. Bьl qьna saralar ale mes,ələne xəl qьla almaj. Bьl məs'ələ tirəhendə kiŋ qatlam kalxuzsь, eşse əsən həm kyltərmis, qatьn—qьđđar aktifьn ojoştororqa kərək.

Şulaj uq bьnьŋ əsən bətə eşte satsejalizem jarьştarь, udarsьlьqtь kiŋəjterge həm qalanan bətə mitudik kestərđe manlizəvajt itergə kərək. Lakin əle kyp balalar ycerizdinejələre prajьzvudstьva menən bik jomşaq bəjlənestə həm partejənьŋ milli sajəsəten bətə urьnda la dərəŧ ytkərməjđər.

Məŧəlan: „Xodajbirđin" isemendəge balalar jortonda bətə balalar başqort bulha la, unda bətə eş tatar telendə alьp barьlqan. Şulaj uq Θlə balalar baqsalarьnьŋ berehendə başqort balalarьn ber tərkemgə ajьrьtalarda ular menən 5 kəŋgə ber genə tapqьr əsə telendə eş kyralər.

Məktəpkə tiklem tərbejə ycrizdinejələren tə'min itevdə ələgə tiklem bik nasar qujьlqan, məktəpkə tiklem tərbejə paxutь qəniqətlənerlek xəldə kiŋəjtelməgən. Satsejaltzem jarьştarь həm udarsьlьq eştə tulьhь menən qullanьlmaqan.

Məktəpkə tiklem tərbejə eştərenen pirispiktivahь ,qajət đur həm ularđь tormoşqa aşьrьvqa bigerək tə məktəpkə tiklem tərbejəselərđeŋ, şulaj uq xuzalьq ojoşmalarьnьŋ nьq əhmejət birevđərə, jardam itevđərə talap itelə.

Məktəpkə tiklem tərbejə eştəren kəsajtevđə ber məhim burьs bulha, ulda məktəpkə tiklem tərbejə kapiratiftarь ojoştorolov həm uqa eşsən jalpьnь bətənləj ьlьqtьrьp bətərev. Kənfirinsejə bьl tura la məxsys daklat tьnlap, bьndaj kapiratiftarđь ojoştorovqa kankrit plandar hьđđь həm diligattarqa urndarđa bьl eşte tiđ ara la başlav burьstarь tapşьrьldь.

Kənfirinsejə məktəpkə tiklem tərbejə ycrizdinajələrendə kammunizem tərbejəhe məs'ələhenen qujьlьşьna həm undaqь mitottarqa nьq əhmejət birđe.

Beđđə əle lə bulha, məktəpkə tiklem tərbejə ycrizdinejələrendə balalarqa bajnəlmilal, kəlliktif tərbejə birev həm dinqa qarşь tərbejələv eştərə tejeşle ber baŧqьsqa qujьlqanь juq. Bьnь praktika jaqşь kyrhətə.

Jarьş formalarьnьŋ qajhь berəvđər tarafьnan balalar moxitь nь mixaniceski kysereleve lə bar (ayləkləv, qьđьl həm qara taqta) şul səbəple kənfirinsejə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь balalar arqahьnda mixaniciski rəveştə—ujlamajьnsa qьna inderevđe xata hanap, bьndaj jeteşheđlektərđe buldьrmaŧ əsən dərəŧ juldar kyrhətte.

Şulaj uq kənfirinsejə prajьkt sistimahьna la ođaq tuqtaldь. Bьl turala tejyritik daklat tьŋlandь həm kənfirinsejə bьndaj sistimanьŋ iŋ jaqşь sistimalarđan hanalqanlьqьn tanьnь.

Sənki prajьkt sistimahь bujьnsa balalar ycerizdinejələrenen bətə eştərə satsejalizem tedələşənə bajlanə, iztimaqi səjəsi jynəleş alə, pidagugejə pratsisьn xəderge d ə v e r m e n ə n b ə j l ə j , p i d a g u g e j ə həm jəməqət eştəren ber jergə bajləj, balalarđьŋ aktiflьqьn kytərə, ularđьŋ ojoştorov kynekməhen həm insejativahьn yŧtərə.

Kənfirinsejənen bətə eşe kytərenkelek menən ytte həm kənfirinsejə hanьnda Θlə, Berə həm başqa kəlliktiftəge məktəpkə tiklem tərbejə eşselərə, məktəpkə tiklem tərbejə tedələşenə kyp kenə eşməkər təqdimdərə inderdelər həm bьl burьstarđь ytəv əsən yđđəren udarniktar itep iqlan ittelər.

P. ARXANGILESKEJ.

Jaŋь şartqa qarap boroloş jaharqa

Kvalifikatsejale eşselər kadьrь əđerləvđe təp millət—başqorttar iђəbenə tidləterga

Kadьr əđerləvđə parteja diriktifen ytəməvselərđe yđ ara tənqit utьna totorqa

KVALIFIKATSEJƏLЬ EŞSELƏR ƏSƏN KƏRƏŞKƏNDƏ

Başbaştaqlьqtarqa sik qujьrqa kərək

Jəđar meŋləp kvalifikatsejalь eşse kəstər taləp itkən gigant, zavьttar, jьldar, ajđar qьna tygel, bəlkej kən hanap yђələr. Ular, qymerendə stanuk tygel, xatta zavьttьŋ karlahenə lə inep sьqmaqan krəђtejən jalpьhь arahьnan alьp, meŋdərsə eşsən dərđe stanukka kilterevđe, sənəqət kadьrđarь jeteşterevđe taləp itələr.

Bьl məhim burьstarđь xəl itev əsən parteja həm səvit xəkymətə tarafьnan bəgendən huŋlatmaj xəl itelə torqan burьs itep qujьlqan. Şulaj uq bьl burьstarđь xəl itev əsən xeđmət byleneşen tulь qullanьv (распред труда) hьmaq, kvalifikatsejalь eşselərđe tiđ əđerləv mitьđtarьn qullanьv juldarь bildələngən.

Ləkin bьna oşo burьstarđь bojomqa atqarьv əlkəhenə kyđ halhaq, kyp kenə sənəqət pritprejətejələrenen maqsatqa jetev əsən kyrhətelgən təp hьđьqtь bođov hьmaq nasar kyrneştərđe kyrergə məmkin.

Miђal əsən Əfeləge berense davlət mixanika sujьn qojov zavьtьn alajьq. Unda xeđmət byleneşen tulь qullanьv məmkinlege bulmav ilagь aђtьnda, parteja diriktiftarьna bətənləj qarьşь kilev kyrneştərə bar.

Zavьtta qara eşselər brigadalarь bar. Ular jaŋь eşselərđe kvalifikatsejalь eşkə nerketev əsən zavьt həm urьndaqь eş şarttarьn atqarьv xeđmətən ytəjđər. Ul tarmaq eştə bildəle eş xaqь tybən. Bьna oşo qara eştəge, tiđ kvalifikatsejə yđləştererlek bulqandarьn bajqap stanuktarьn urьnlaştьrьv saralarь kyrelməj. Şul arqa la ular eştən qasьp qara eşselər sastafь kəndə almaşьnьp tora.

Stanuktaqь eşselərđe ber tərle genə kvalifikatsejə bujьnsa fajđalanьv juq. Şul arqala eşselərđeŋ bajtaq ələşə 2—3 jьl bujь 2—rəzrətkə kytərerlektə kvalifikatsejə ala almaj jerəjđər. Məђələn Drazduf zavьtqa alьnqanda qara eşkə urьnlaştьrьla, unan slisarnьjqa, unan takarnьjqa, unan huŋ sujьn qojov sixьna taqьla slisarnьjqa kyserelep jertələ. Şul arqa la 2 jьl bujьna haman berense rəzrət menən eşləp jerəj. Timak ul haman əle yđeneŋ tamaqьn aђьrarlьq eş xaqь ala alqanь juq tigən hyđ. Kuvajьf tigən kamsamul qara eşkə kerə, həm 5—6 aj eşləgəs takarnьj sixqa kyserelə. Jənə 5—6 aj eşləgəs jaqşь qьna əjrənə teşkəs stьrugь stanukka kyserelə. Kuvajьf riza bulmaj. Şunьŋ əsən unь prajьzvudьstьvanan qьvalar. Bьna bьl qujьlьş đereђme? bildəle đereђ tygel. Bьl partejanьŋ qujьlьşьna qapma qarşь ber eş mitьđь bulьp sьqa. Bьna bьl kyreneştər bajtaq prajьzvudstьvalarda osorajdar. Bьl jeteşheđlektərđe beterev bəgendəŋ horavđarьna sənəqəttə kadьrđar əđerləv tərtiben qulajlaştьrьv menən genə xəl itergə məmkin. Şunьŋ əsendə bьndaj jeteşheđlektərgə qьrqa atpur birep, partejənen bьl məs'ələləge diriktiftarьn bojomqa atqarьvđь tə'min itergə kərək.

SMAQ DAVЬT.

MATUR ZAVЬTЬNA JƏĐ MENƏN BOROLORQA!

Jaŋь təđələşkə appartunistarsa narьq birməvselar menən kiђken kərəşergə!

Bəgen Başqortostan ile đur ađqmdar menən indystrejələşə, kiləsəktə ul giganttar ile bulasaq.

Bьna bəgen Cimakufka erqəhendə Başqortostan ilendə TARIXTA BERENSE TAPQЬR MATUR ZAVЬTЬ HALЬNA. Bəgən 17 ere sənəqət təbəgenən kilgən đur fən ejələre bьl zavьttьŋ halьv prajьktьn eşləp beterđələr. Tik rajgurđьn (Razvitka urgьnьnьn) tupraq tikşerev qəmymən matur zavьtьnьŋ halьnasaq urьnьn tikşerep bətməv səbəple totqarlьq bara.

15—20 nse avqьstan 'da huŋqa qalmaj Başqortostan ilen indystrejələşterevđə berense qarlьqas bulqan bьl giganttьŋ simnt fandamintь halьna başlajasaq.

Kisə gənə Məskəvđən taqь la es inzinir kilev turahьnda tiligram ђlьndь. Bьnda xəđer ike inzinir eşləj. Inzinir tixnik belgestərə partejanьŋ MATUR ZAVЬTЬN 1932— JЬLDЬŊ I NSE AVQЬSЬNA EŞLƏP BƏTƏRƏRGƏ TIGƏN DIRIKTIFЬN YTƏVĐƏ YĐĐƏREN MƏS'YL HANAP ŞUNЬŊ ƏSƏN XƏĐER ULAR ARAHЬNDA MATUR ZAVЬTЬN KYRGƏN SRUKTAN IKE AJ ELEK BƏTƏRƏRGƏ TIGƏN ĐUR BER JENEV FEKERE BARA.

Əgərđə bьl fiker tormoşqa aşha beđđeŋ matur zavьtь 12 ajđa tygel 10 aj esendə eşlənep bətəsək. Bьl əlkən həm đur burьs yđ tirəhenə Başqortostan eşsən jalpьhьnan şulaj uq unьŋ xuzalьq urgьndarьnan đur aktiflьqtarьn bьl tarixi burьsьь ytəvđə đur intyzəjəzislьq kyrhətep satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ iŋ juqarь baђqьsьna qujьvđь talap itə.

KADЬRĐAR KƏRƏK KADЬRĐAR!

Bəgen matur zavьtьnda 2000gə jaqьn eşse eşləj. Ul berense sintəbergə 4000 meŋgə jetəsək. Ləkin bьl qьna beđđe qəniqətləndermaj. Unan başqa matur zavьtь beđđən 10 meŋ kvalifikatsejalь eşse kadьrdar horaj. Bьna iŋ qьjьnjerlelə şunda. Bəgən oşo minuttarđa zavьt yđenə una şul handa kvalifikatsejalь kadьrđarđь horaj. Bьnьŋ əsen diriksejə xəđergə jetəkse, inzinir tixnik pirsanaldarđь yđək Məskəv, Xarki, Liningrat, kevek sənəqət urьndarьnan horaj. Unan başqa Başqortostan yđ esenən tiđ vaqьt esendə 2 meŋ jaŋь sьnьqqan sənəqət kadьrđarь jeteşterep birergə tejeş. Bьnьŋ əsen xəđer xeđmət X. Kamisarđar Savite Başqortostan sənəqət urgьndarь bulqan Əfə, Bajmaq, həm Bilərət kevek urьndarda kurьstar asьrqa, uqa uqьvsьlar tuplav eşenə kereşte. Unan başqa yđək urьndardan uqьvsьlar jebərev əsen razvirskalar jullaj. Bьl kurьstarqa aşav ese,v kejem buş bulьp unьŋ əђtənə stipindejə birelasək.

MATIRJALDAR JETEŞMƏJ, TRANSPRT JUQ

Xəđerge tədeləştə kirbes prablimahь đur urьn tota. Şuqa qaramaђtan bəgen zavьttar əsən nej barь 3 miljun dana qьna kirbes kərək bulasaq. Şunьŋ əsen bəgendən kirbes məs'ələhen xəl itev burьsь tora. Şuqa kyrə Savnarkumdьŋ bulьp ytkən kəŋəşmehe tiđ vaqьt esendə kirbes eşləvđe mixaniklaştьrьrqa, undaqь ədəkləktərđe qьђqa vaqьt esendə bəterergə. Taqь la ber kirbes zavьtь tədergə kərək tinə. Unьŋ tədələş rasxutьn matur zavьtь yđ bydzitenən sьqarasaq.

Tədələş əsən 4000 kubamitьr aqas matirjalь, izvis, slans taş həm başqa nəmələr kərək. Bьlar xəđergə qьrđa, unь taşьrqa kərək. Ləkin bьqa tiklem transprt eşe bətməgən. Cirnakufnan zavьttьŋ yđenə timer jul halьv burьsь tora. Bьnьŋ əsən 1200 mitьr rils kərək. Rils horap Samar, Zalatavs timr jul diriktьrьna tiligram huqhalar ul „juq bulmaj" tip javap qajtara. Şunьŋ əђtənə Başzildurstraj, juldarđь rətkə halьvda ber nəmələ eşleməgən, stansa həm rajezdarqa, vakzal həm başqa urьnlaştьrьv jorttarь tədelməgən.

Urьndardan at kəsə sьqarьv eşe siktən tьş nasar tora. Xəlbyki at kəsə menən başqara torqan eştər kyp. Zavьt idarahь yđenə at—yged kəstərə hatьp ala başlaha la, ul qьna qəniqətləndermaj.

Unan at jerev juldarь la tədəlməgən. Tilifun, tiligram sьbьqtarь bəgengə udar təđələş turahьnda kyp xeđməttər başqara. Ə beđđeŋ matur zavьtьna əle bulha tilifun sьbьbqtarь ytkərelməgən. Bьnьŋ əsen Savnarxuzdan kərək bulqan tiligram baqanalarь jebərelep bətnə lə, puşta idarahь bьl eşkə appartunistarsa qaraqan.

TORLAQ HƏM TƏ'MINƏT EŞTƏRE

Halьna başlaqan 20 barak, ul jetməj. Ul baraktar əđer bulqanda la nej barь 2 meŋ eşsegə genə jetəsək. Ə, matur zavьtь əsən bьjьl qьna 8—9 meŋləgən eşse kərək bulasaq. Bьlar əsen his ber nəməgə qaramaj, torlaqtar eşləj başlav kərək. Xəđerge kəndə kyp eşselər qьrđa avnajđar. Sittən kilgən simejəle eşselərđe bьlaj qьrqa taşlav kileşkən eş tygel.

Eşselər əsen oşo kəŋgə tiklem aşxana əlgərep bətməgən. 15 nse avqьstan aşxanalar eşselərđe tə'min itə başlajasaq. Aşxanalar qalaq, tərilkə, urьndьq, əђtəl həm kuxna əsen kyp havьt-habalar jeteşməj. Bьl təŋgəldə Başsajuz yđ burьsьn onotqan. Eşselərđe pramtavar menən tə'min itev eşe nasar qujьlqan.

Partejənьŋ diriktife bujьnsa zavьt udarnaj eşlənergə tejeşle bulqas, jeteşheđlektərđe lə, ədləktərđe lə udar rəveştə beterergə kərək ine. Ləkin bьl təŋgəldə Başqortostan xuzalьq urgьndarь bik aqьrьn qilmьldajđar beđgə timptь şabajterqa kərək. Partejanьŋ diriktifen his şikheđ ytərgə, alqa qujьlqan đur burьs yđenə đur teləktər quja. Şunьŋ əsen eşlənə başlaqan gigantqa kiŋ eşsən jalpьnьŋ maqtavlь fekerđəre həm balşəviktərsə đereђ tənqit aђtьna alьvdarь kərək" tejiptəş diriktьr BATAŞNIKUF.

X. BAJNAZAR.

TƏNQIT UTЬNA

ŞAXKUM KULAKTAR TIR MƏNENƏ HЬV QOJA

Şvitkin Ivan 30 nsь jьldan birle Bajmaq baqьr yđək rudnigьnda Şaxkum rəise bulьp eşlaj. Yđe parteja aqzahь. Ləkin şuqa qaraђtan ul huŋqь kəndərdə kulaktar menən elemtə tota, ular tirmənenə hьv qoja.

Şvitkin yđeneŋ ber jьl samahь eşləv dəverendə kyp kenə urьђ kulaktarьn yđ qanatь aђtьna aldь.

Məђələn: Şvitkin Ivan yđenə qajnaqa tejeş bulqan elekke Qьđьl rajunь Byzdirək kulagь Birmakuftьŋ 3 handьq nəmahen jəşerep mataşqan məldə bьnda bulqan militsejənirđər tarafьnan totola. Bьl handьqtar esendə təlkə tun, tamaq tun, jebək həm başqa qimmətle tavardardan tegelgən kejemdər, kylmək, kastym 20—30 laqan irđər kyldəge, batinkьlar həm başqa nəmələr bula. Bьnda tabьlqan nəmələr xaqь urtasa hanaqanda 4—5 meŋ humlьq tora.

Unan Şaxkum reise Şvitkin udarniktardь byləkləv eşenə halqьn qaraj. Ularqa birelgə tejeşle tavardь kulaktarqa ələşa. Məђələn: 31—jьl „Individьval naluk halьnьp, kalxuz safьnan qьvьlqan Sinipurkuf tigən kulakqa eşselar—udarniktar iђa benən 5 mitьr tavar birə. Ə, 25—jьldan birle tьrьşьp eşləp kilevse eşse həm eşse udarniktar tavar menən kəragensə tə'min itelməj. Unan Şaxkum raise milli şavinislьq kydlegənən qarap hər eştə tejarlek urьђ eşselaren alqaraq quja.

„TULQЬN"

Bьl javaphьlьqtarqa sik qujьlьrqa. tejeş.

Pramfinplan həm prajьzvudstьva pragramahьn tulь bojomqa atqarьv əsən sənəqəttəge bildəndə eş məlendə ber minut qala tuqtamaj eşləyse şart. Sənki stanuktardьŋ tuqtamaj eşləve tə'min itelə. Ləkin eş təzribəhendə ana şul tartipterđe boda torqan səbəplər kyp. [illegible] prajьzvudstьvanьŋ planьn tulmavьna [illegible] səbəp bulalar.

Əfeləge dəvlət mixanika [illegible] zavьtь esendə [illegible] kyp osorajđar. [illegible]

2. nse ejjyldə dəvlət zavьtьnьŋ [illegible] toralar. Şulaj uq 31 nse ejjyldə oşonaq uq [illegible] le tuqtap torov bula. [illegible] bьŋ eştərendə tuqrap torov plandarьnda ədəklek tuđьrьp xəkymətkə 10 ar meŋdərsə zarar kilterə. Bьl kyrneştər iliktrik stansahь eşkə zitdi qaramavьnan kilep sьqqan ber nəmə. Bьl turala zavьt diriksejəhenə belderhələ iqtisarhnđ qaldьra. Bьna bьl başhьdlьqqa RKI kyđ halьrqa tejeş.

S. D.

Turbaslь ərtile planьn əđđe

Əfə rajunь Turbaslь avьl kustar ərtile jykə əđerləv eşenda đur ədəklək menən bara.

2 nse ejjyldə 150 tunna jykə əđerləv əsən Vəsilej dacahьnan kyp kenə urman alqandar ine. Ləkin bьl bik huŋ bulьv səbəple ul jykə aqastarь jaraqhьđ bulьp sьqtьlar.

Qaritullin.

HƏM BAŞQA NƏMƏLƏR KƏRƏKLEGE TURAHЬNDA ALDAN BELEP UNЬŊ ƏSƏN AJЬRЬM FUNDTAR AJЬRЬLHЬN.

TRANSPЬRT EŞE QƏFEV ITELMƏЂLEK NASAR QUJЬLQAN, eşselarđe tə'minət həm ularqa torlaqtar əle bulha jeteşep bətməgəndər, kyltura, eştərelə qəniqətlənerlek tygel, bьnьŋ əsən qьђqa vaqьt esendə Başzildurstruj, Başsajuz, Başstruj, Başgiz həm nađanlьq menən kərəş urgьndarьn yđ burьstarьn kisekməђtən jerenə jetkerergə tejeştar. Bьna şulaj tejne bulьp ytkən Savnarkumdьŋ kiŋəjtelgən ultьrьşь.

UŊЬŞTARĐЬ NЬQЬTЬY MENƏN

jeteşheđlektərgə sik qujarqa

20 kənlək eşte 12 kəndə atqarьp, jaŋqьđaqtarqa jarđamlaşьvsь kalxuzqa byləkı.

ALDЬNQЬQA—BYLƏK, ARTTAQЬLAR BUKSIRQA

Partejənen həm səvit xəkymətenen kalxuzdarđa xeđmətte đereђ ojoştorov, eştə satsejalizem mitьdь—jarьşь, udarsьlьq qullanьv, nigeđendə balşaviktərsə qьđьv timp tə'min itev turahьndaqь kənkrit diriktiftarьn əjrənev həm qul'anьv aşa kyp kalxuzdarđьn đur uŋьştarqa ireşevdəren kyrəbeđ. Unьŋ kirehenə kyp kenə kalxuzdarđьŋ eştərendə đur ədəkləktər bulьvь la kyrenə.

Bьl kyrhətelgən unьş həm jeteşheđlektərđe anьqlav əsən udarsь, kalxuzsь, xəbərselərđeŋ jađqan ber nisə xaraktirlь faktьtarьn kyrhətev jetə.

Məђələn: xeđməttə sdilşina nigedendə đereђ ojoştorov, unь đereђ iђəpkə alьv, satsejalizem jarьşь, udarsьlьq qullanьv arqahьnda Şişmə təbəge „Jaŋь tormoş" kalxuzь urazaj jьjnavđь 20 kəndə betererge tədelgən planьn 8 kəngə qьђqarttь. 12 kəndə ytəp sьqtь. Jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ igenendə maşina menən urьp-huqьp birgən kalxuzdarđь la kyrəneđ. Bьlar partejənen diriktiftarьn əjrənev aşa eş kyrev tigən hyđ.

Ə, inde eşkə halqьn qarav, iђkesə eşləv arqahьnda đur ədəkləktərgə osoraqan kalxuzdar đa bajtaq qьna. Miђal: Byzdək rajunь „Qьđьl jul" kalxuzьn alьrqa bula. Unda kalxuzdьŋ pravlinejəhe menən kileşep, 54 arbalь qunaq saqьralar. Qanaqtar menən 3—4 kən bujь esep jerəjđər. 80 litьr araqь esələr. Ul 80 litьr araqь 560 humqa təşə. Unьŋ əђtavena ike jaqtan 180 xuzalьqtьŋ ber nisə jəđ eş qulь 3—4 kən bujь eşkə sьqmaj jatalar. Bьna bьnьh inde parteja diriktiftarьn bojomlaştьrmav qьna tygel, bəlkej kalxuzdь jemerev, kalxuz xərəkətenə ajaq salьv tigən hyđ. Bьndaj kalxuzdarđьŋ idarələrendə kulak qurajьna bejevse, kalxuzqa qarьşь iliminttar bulьv arqahьnda şuiaj eşlənə. Bьndaj nasar kyrneştərđe eşləvselərgə rivalytsejun zakunsьlьqь qullanьv, aldьnqьlar şulaj uq aldьnqь kalxuzdarđьŋ eş təzribələren əjrənev, ulardь jalpьlaştьrьv nigeđendə, şul kalxuzdarđьŋ girajdarьn həm ajьrьm insejatьrđardь kyrərgə kərək. Hər kem xeđmətenə kyrə məkafət alьrqa tejeş.

S. D;

Jьjьştьrьv uŋьştarь

Yđđəren berkettelər

„Gigant„ safxuzьna vaqьtlь eşlərgə ingən kalxuzsьlq SSSR Savnarkumь həm Yđək Başqarma Kamitatenen sitkə kitep eşləvse kalxuzsьlarđьŋ tormoştarьn jaqşьrtьv turahьndaqь qararьn əjrəngəs yđđəren igende jьjnav bətkənse safxuzdan eşte taşlap kitməђkə berkettelər. Ul kalxuzsьlar:

—Beđ „12—Yktəbər„ kalxuzsьlarь, yđ arabьđđan eş taşlap kitevselərgə (Ivanьf, Şirbakuf, Zəlajef, Kyprindərgə) xeđmət dizirtirđəre tejbeđ„.

—Sitkə kitep eşləvse başqa kalxuzsьlarđь beđđən yrnək alьrqa, beđđeŋ menən tiŋnəşergə saqьrabьđ„ tinelər.

T. QIMATЬVA.

5 kəndə 67 giktar

Zejansura təbəge Yrgen avьlь „Qьđьl taŋ„ kalxuzьnda arьş jьjnav eşe jartьlaş bəttə. Maşinalar bətəhe lə tədək. 5 kən esendə kalxuz 67 giktar bojđajđь urьp beterđə.

25 nse avqьsqa bətə bulqan igende jьjnap betev burьsь itep qujьlqan. Kalxuz 15 nse avqьsqa təvge bojđajdь jebərev əsən qьđьl abuz ojoştora.

„UDARNIK„

Beđ udar eşləjbeđ

Şişmə təbəge, Qalmaş avьlь „Jaŋь—tormoş„ kalxuzь aqzalarь 10—nsь avqьsqa tip qujьlqan eş vaqьtьn 8 kəngə qьђqartьp, urazaj jьjnavđь 2—nse avqьsqa beterergə hyđ birđelər. Qьđьv tim menən eşləv arqahьnda arьştь bəterep, 300 giktar bojdaj jьjnanьlar.

Kalxuzsьlar arahьnda udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь kiŋ urьn alqan. Eşse kalxuzsьlarđьŋ 25 pr. tь Şişmə təzribə stansalarьna həm safxuzdarqa eşkə jebərelde.

Kalxuz yđ eşen aldan bəterep, tirə jaq kyrşe kalxuzdarqa jaqьndan jarđam kyrhətə. Şulaj uq kəđgə səsev kampanejahьna la jaqşь əđerlek alьp bara.

Kalxuzsь qatьn—qьđdarđь balaqaravdanqotoldorv əsən kalxuz qaramaqьnda jəslə asьlđь. Şulaj uq kalxuzda bətə kalxuzsьlar əsən dəjəm aşxana bar.

Ş. KARAC. X. XANNAN

BЬL UŊЬŞTARƏЬ NЬQЬTЬRQA

ŞIŞMƏ avьlь (şul uq təbək) „Krəђtejən"kalxuzь arьştь planda kyrhətelgən məldən elek urьp, əjđə. Xədərge kəndə hađan aşlьqьn urьp bətev aldьnda.

Par herevdeŋ berense qatь kyptən herep bətereləp, ikense qatьna təşelde. Besən sabьv planь 100 pr. qa ytəlde. Kalxuzda jəslə həm balalar baqsahь bar. Bьl qatьn-qьđđarđьŋ eşkə sьqьvьna đur jarđam itə. Hər kən eştən qajtqas kalxuzsьlar klupta jьjnalьp gəzit uqьjdar.

ARЬŞ URЬV ƏĐƏLDƏ.

„Idel" kalxuzьnda Qьrmьђqalь təbəge satsejalizem jarьşь udarsьlьq juq. Xeđmətte ojoştorov iђəpkə alьv qujьlmaqan.

Sdilşinanь qaqьđda qьna ytəjdər. Brigadirđar əjđə jatqan jerđən eştəge kalxuzsьlarđan horap qьna iђəp alalar. Bьl xəl aqzalarđь tьnьshьđlandьra. Kalxuzda eşləp sьqarьv kamisejələre udqarьlmaj. Şul arqala besən sabьv. arьş urьv eştəre ədəldə.

TEJEŞLE FAJĐAHЬ KYRELMƏJ

QЬRMЬЂQALЬ rajunь Qarьman avьlь „Dinamь" kalxuzьnьŋ 29 at kəsə menən tarta torqan paravaj tirmənə bar. Ləkin ul tirməndə tədətev sarahьn kyrmajđar. Tirməndə 6 keşe bujьp ular maxsus kejemhеđ nasar eş şarttarь esendə eşləjdər. Şul arqala tirmən eşləp sьqarьvьn kytərə almaj.

Kərəkle castarđь jebərev turahьnda Başxlipkupsajuzdan kilgən vəkil hyđ birep kithə lə, Əfeqə 60 saqьrьmdan attar menən 2 keşe jebərep, buş jerep qajttьlar.

Z. ISXAQ.

QUNAQ SAQЬRЬV QA SIK QUJARQA

BYZDƏK təbəge „Qьđьl jul" kalxuzь əle bulha sdilşinaqa kysməgən. Eştə plan juq.

Kartuf utav ejjyldeŋ 23 ndə genə başlandь. Qatьn—qьđdar tik jata. Kem nej teləhə şunь eşləj (məђələn badarqa barьv, qunaqqa jərəvdər). Attar tərbəjələməv arqahьnda parqa təşev menən arьj başlanьlar. Kalxuzqa 54 arbalь qunaq kilep eşte tuqratьp 3 kən esep jattьlar. Kalxuzsьlar aqsa juq tihalarđa şul əs kəndə 80 litьr 560 humlьq araqь estelər. Bьnan tьş taqь bьl kəndərdə besən jьjnav kampanejahьnьŋ tuqьravđarьnda iђəplahək, bajtaq zijьm sьqa. Bьl başhьđlьqtarqa sik qujьrqa kərək.

„ƏKS"

KAPITAL ILDƏRENDƏ SЬJNF KƏRƏŞ

GIRMANEJƏLA EŞHEĐĐƏR KYBƏJƏ

BIRLIN. Huŋqь kəndərdə alьnqan sifьrdar eşheđđər hanьnьŋ sizunnьj rəveştə kəmep torqandan huŋ qajtanan yђə başlavьn kyrhətələr. Ejjyldeŋ ikense jartьhьnda eşheđđər hanь 20 meŋgə ybte həm 3 miljun 976 meŋ təşkil ittelər.

Girmanejənьŋ tedəv sənəqəte qajət avьr xəldə tora, 600 meŋ tədəv eşselərə (timək 60 pr. ь) xəđerge kəndə eşheđ ultьralar. Əgər ytkən jьlda tedəv eşselərə urta xisap menən 149 kən eşheđ ultьrhalar bьjьl 200 kəndən artьq vaqьt eşheđ qalalar.

Kymer sənəqətendə krizis qьrqvlaşa Rur əlkəhendə kymer tabьv ytkən jьlqa qaraqanda 13 pratsintqa, Yrge Silizejələ 18 pratsintqa, Saksunejəla 15 pratsintqa, Nizni Silizejəla 6 pratsintqatybən təşə.

„GIRMANEJƏ LA BЬQASA BER VAQЬTTA LA OŞO TIKLEM KYP HATЬLMAJ JATQAN TAŞ KYMERE ZAPASЬ BULQANЬ JUQ INE" tip afitsejal rəveştə beldetələr.

Birminda (Girmanejanьŋ durlьq jaqьnan ikense dingeđ paraxuttarь tuqьrav urnь hanala) Dişimag ere pridprejətejəhe eşselər hanьn 9 meŋdən 1,500 gə tiklem kəmette.

BAJTAQ APŞINA LAR BANKRUTLЬQQA SЬQALAR. Kilin qalahь bətə başlanqan tədəv eştəren (məktəp, univirstit, halьv uramdarđь tədətev həm başqalarđь) tuqьrattь. Oşo kəndərdə Dnisburg la (Javrupanьŋ ere eske dingeđ paraxutь tuqьraj torqan urьndarьnan berehe) palitsejələr bəjrəmendə qala baş lьqь, Ziviringqa mərəzəqət itep, bьlaj tine: „DNISBURQ EŞHEĐƏRGƏ PASUBEJƏ NЬ BER AĐNAQA QЬNA TYLƏJ ALA. Ə, AVQЬSTA CINAVNIKTARQA ZALUNEJƏNЬ TULЬHЬ MENƏN TYLƏP BULAMЬ, JUQMЬ BILDƏHED. QALANЬŊ KYP RAJUNDARЬ NALUK TYLƏVĐƏN BAŞ TARTALAR. ƏGƏR BEĐ JƏĐ MENLƏGƏN EŞHEĐĐƏRĐEN AVЬĐЬN TЬQA ALMAHAQ, ŞUNDAJ XƏL TЬVЬRQA MƏMKIN KI, BЬL VAQЬTTA XATTA PALITSEJƏLƏ JARĐAMHЬĐ BULASAQ".

Aqsa eştəre ministьrь Ditrix 11 nse avqьs Vejmar kanistutsejəhь jьllьqьn bajram itkəndə aj şinanьŋ xəđer đə ajьrьvsa qurqьnьs xəldə torovьn əjtep kitte. Ulardьŋ aqsa xəldare sarahьđ rəveştə. Şul uq bajramda Sibi berđə juqqa qьna „XUZALЬQ KRIZIAЬNAN QOTOLOVĐA BЬQASA BER TƏRLƏLƏ NƏMƏ KYRENGƏNE JUQ" timəne şul.

Səvit udarniktarьn kəsie alqьştar menən ođattolar

LUNDUN, 16. Lundun da „Ukraina" tipluxutьnda səvittər ilenən barqan udarniktardь qarşьlav ytkərelde. SSSR duђtarь jəmqejəte vəkile udarniktarqa ədris bylək itte. Bьl ədristə. SSSR udarniktarь, kapital ildərendə pralitarejat jengəndən huŋ bulasaq irekle izadi xeđmət eşseləreneŋ əlgəhə—tejp jađьla.

14 nse avqьsta tipluxut Lundundan sьqa. Udarniktar tipluxut purtьnan yđđaren ođatьvsь səvit grazdandarь həm Angejela eşseləre menən jalqьnlь tabriktar alьştьlar, səvit jьrđarь jьrlanьlar. Angelejə eşse sinfьna taşlanqan xitap həm təbriktərgə javap rəveşendə Angelejə eşselərə həm eşse qatьn—qьđdarьnьŋ:

— Jəşəhen səvittər sajuzь!

— Jəşəhen səvit udarniktarь!

tigən tavьştarь jaŋьranь.

„Ukraina" tiplaxutь jar bujьnan kəslə ura tavьştarь həm „Internatsejanal" jьrь aђtьnda qudqaldь.

PYLŞƏLƏ BAŞ KYTƏREVĐƏR

Luđaza la Gejer fabrigьnьŋ tuqьv bylegendə 500 eşse eş xaqьn kəmetevgə həm xeđmət şarttьŋ nasarlanьvьna qarьşь baş kytərđelər.

Şkula (kən batьş Ukrajena) la Gridliv aqas eşləv pridprejətejəhendə eş xaqьn 7 pr. qa tiklem kəmetevgə qarьşь 700—eşse baş kytərđe. Baş kytərevselər kəmitatь eş xaqьn 15% qa tiklem kytərev, 7 səqətlek (jəştər əsən 6 səqətlek) eş kənə inderev həm bətə qьvьlqan eşselərđe qajtanan eşkə alьv turahьnda talaptar qujđь.

Bilustuk əlkəhende

VARŞAV. „Varşav Gəzite" Bilustuk əlkəhe (kən sьђьş Bilaruseja) tirriturejəhьnda palitsejə tarafьnan kammunistarđьŋ bajavaj ojoşmahь asьlьvьnan xəbər bira. 10 dan artьq keşe qulqa alьnqan. Qulqa alьnьvsьlar esendə Bilarus „GIM NAZEJƏHЬ UQЬVSЬLARЬ la bar.

XUZALЬQ URGЬNDARЬ JAŊЬ TƏĐƏLƏŞKƏ

1—XEĐMƏT XALQ KAMISAREJATЬ

Matur zavьtь əsən eşse kəstər tuplav eşe başlandь. Arqajaş yđ kalxuzdarьnan, 1000 eşse kəsə jebərev turahьnda tiligram birđe. Xəđer rajundarđa bьl eş menən vəkildər jebərelgən.

Unan başqa Başqortostandьŋ yđenən 2000 jaŋь belges kadьrdar əđerləv turahьnda eş alьp barьla. Bьnьŋ əsən uqьvsьlar tuplav ular əsən sənəqət təbəktəren də kurьstar asьv başlana. Şunьŋ əђtəvenə yđək sənəqət təbəktərenə uqьvsьlar jebərev turahьnda razvirskalar horaldь.

2— BAŞSTRUJ: yđ hьđьqь bujьnsa eşselər əsən torlaq jəməqət pritprejətejələrenə jorttar haldьra başlanь. Tiđđən Başstruj tarafьnan torlaq əsən [illegible] jort, Lafkь, ambulatureja həm başqa ucrizdinejalər əsən urьndar hajlanьp bətələr.

3— BAŞSAVNARXUZ: zavьt əsən kirbes, tədev matirejaldarь, taş, balьsq həm başqalar əđerləngən. Ləkin bьqa tiklem zavьt idarahь kypme matirejal kərəklelege turahьnda Savnarxuzqa nərət birməv arqahьnda bьl matirejaldar jebərelməj jatqan. Başqortostan esenən tabьvь qьjьn bulqan matirejaldarqa, Siləbe, Svirdluf kevek urьndarqa vəkil jebərelgən.

4—BAŞSAJUZ: Eşselər əsən jabьq lafkьlar asa, fəqət eşselər həm sittən kilgən belgestar əsən Əfeləge ike aşxananь kysərə. Aştarđьŋ sьjfat jaqьn jaqşьrtьvqa, stalavajqa pasudalar jeteşterəvgə kereşte.

5— MƏQARIF XALQ KAMISARLЬQЬ: Jaŋь 7 kylt armejes jebərđe. Bьlar eşselər arahьnda kyltura eştaren alьp barasaqtar.

Narkamprus tarafьnan kyptən radeju kyltura kejuskalarь asьv turahьnda radeju sintьrqa həm Başgizgə diriktiva bulha la, ular bьl eşkə əle bulha jəđđare menən əjlənə almaqandar. Xəlbyki eşselər arahьnda kyltura eştərə bik nasar. Narkamprus, kylt park həm balalar baqsahь asьv əsən əđerlek kyrə.

6 Havlьq haqlav Kamisarlьqь

Eşselər əsən ambulatureja, balnitsa həm başqa havlьq—haqlav urьndarь buldьrьv eşenə kereşte. Bьnьŋ əsən yđ fundьnan 4 jort hatьp alqan. Ləkin bьnь eşləv əsən eş kestəre jeteşməj.

BƏTƏHENƏN QЬЂQA HƏĐƏMTƏ:

ZAVЬTTЬN ƏLE BULHA ADMINISTRATIVNAJ HƏM JƏMƏQƏT URGЬNDARЬ URЬNLAŞTЬRMAQANDAR. BЬL RƏVEŞSƏ EŞTE BAŞLAV QЬJЬN. ŞUQA KYRƏ TID VAQЬT ESENDƏ UNDA ZAVЬT IDARAHЬ, ZAFKUM HƏM PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬN URЬNLAŞTЬRЬRQA. ZAVЬT IDARAHЬ TID VAQЬT ESENDƏ YĐENEN KANKRIT EŞ PLANЬ TƏĐƏP, TƏĐƏLƏŞ ƏSƏN KYRME MATIREJAL

1931 jьlda Başqortostan tupьraqьnda avьl xalqьnan yđ ara halьm alьvđь ytkərev turahьnda

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte həm Xalьq Kamisarđar Səvite QARARЬ

Kəlliktifləşevse xalqtьŋ kyltura həm xuzalьq tədələştəre nen siktən tьş пьq yħeve kalxuzsьlarđьn, jarlь həm urta xəllelərđeŋ yđ ara halьm jьjьvđь ytkərev julь menən yđđərenen kyltura həm xuzalьq kəraktəren kytərenke rəveştə qəniqətlənderevđəre jəhətenən jəməqət insejativahьnьŋ kytərelesen kilterep sьqarđь.

Urьndarđa xalqtan yđ ara halьm jьjьvđь tərtipkə halьv həm jaqşьrtьv maqsatьnda həm SSSR Yđək Başqarma Kəmitəte həm Xalq Kamisarđar Səvitenen 1931 jьl, 3/VIII qararьna (SSSR Yđək Başqarma Kəmitəte həm Bətə Rəsəj Yđək Başqarma Kəmitəte „Izvistejahe" № 215, 31 jьl, 6-VIII) вinaən Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte həm Xalq Kamisarđar Səvite QARAR BIRƏLƏR:

1. Başqortostan tupraqьnda xalqtьŋ jəməqət əhəmejətendəge jerle kyltura həm xuzalьq kəraktəren tə'min itev esən yđ ara halьm jьjьvđь ytkərev oşo qararđa kyrhətelgən tərtip həm əsəstərđə вojomqa aşьrьla.

2. Başqortostan jemhyrejətenen вətə avьl jerđərendə yđ ara halьmdьŋ jьjьlьvь məmkin.

3. Yđ ara halьmdь jьjьv вarь tik səvittərgə hajlav xoquqь вulqan grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьşь (sxut) qararь menən genə ytkərelergə məmkin.

4. Yđ ara halьm jьjьvđь вildələv esən вildəle avьlda jəşəgən həm səvittərgə hajlav xoquqь вulqan вətə grazdandarđьŋ jartьnan da kəm tygel miqdarь jьjьlьşqa kilergə tejeşle.

Əgər jьjьlьşqa grazdandar oşo miqdarđa kilməhələr, ul vaqьtta jьjьlьş ikense tapqьr saqьrьla.

Əgər вьl ikense jьjьlьşqa jıqarьla kyrhətelgən grazdandarđьŋ estən вer eleşenən də kəm tygel miqdarь qatьşha, ul xoquqlь jьjьlьş hanala.

Yđ ara halьm jьjьlьşqa kilgən grazdandarđьŋ tavьş kypselege menən вildələnə, ə jьjьlьştьŋ qararđarь вətə grazdandar esən məzвyri.

IĦKƏRMƏ: Ytkərelməj qalqan вerense jьjьlьştan huŋ ikense jьjьlьş вer kəndən də irtə tygel həm 3 kəndən də huŋqa qalmaj saqьrьla.

5. Avьlda yđ ara halьm jьjьv məs'əlahenen kərək avьl səvite insejativahь menən вulhьn, şulaj uq jəməqət ojoşmalarь, kalxuzsьlar, jaŋqьđaqtarđьŋ insejatif gruppalarь həm ajьrьm grazdandar insejativahь menən də grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьşь qaramaqьna indereleve məmkin.

6. Yđ ara halьm jьjьv turahьndaqь məs'ələne dəjəm jьjьlьştьŋ qaramaqьna qujьv aldьnan avьl səvite—kalxuzsьlar, jarlьlar, вatraktar həm avьl aktifьnьŋ qatnaşь menən yđ ara halьm itep jьjьlqan sridstevalarqa ytkərelergə tejeşle saralarđь вildələj həm ul saralarđь ytkərev sьqьmdarьnьŋ aldьnqь smitahьn tədej.

Əgər yđ ara halьm sridstvalarьna ytərelergə tejeşle saralar вer avьl səvitenə вerləşterelməgən вer nisə avьlqa qaqьlhalar, ul vaqьtta вьl saralar rajun вaşqarmahь tarafьnan вildələnələr.

7. Əgər yđ ara halьm julь menən jьjьlqan sritstevalar, вer avьl səvitenə вerləşkən вulьvđarьna, jəki hər вerehendə yđ avьl səvite вulьvqa qaramaħtan, вer nisə avьldьŋ dəjəm moxtazdarьn qəniqətlənderevgə totola torqan вulhalar, ul vaqьtta yđ ara halьm turahьndaqь məs'ələ hər вer ajьrьm avьl grazdandarьnьŋ dəjəm jьjьlьşьnda xəl itelə.

Вer вerehenə jaqьn urьnlaşqan вələkəj avьldarđa, avьl ara saralar esən yđ ara halьm jьjьv məs'ələhen ul avьl grazdandarьnьŋ вerləşkən (kustavaj) dəjəm jьjьlьştarьnda qujьrqa məmkin.

Xuzalьqtar kyp avьldarđa вətə avьl esən вulqan saralar esən yđ ara halьm jьjьv məs'əlahen ajьrьm ucaskalarđaqь, kvartaldarđaqь həm вytəndərđəge grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьştarьnda qujьrqa məmkin.

II—BYLEK.

Yđ ara halьm jьjьp ytkərergə jul qujьlqan saralar

8. Yđ ara halьm julь menən jьjьlqan sritstevalarđь jerle vlas urgьndarьnьŋ eşselərenə eş xaqь tyləvgə, ul urgьndar esən jorttar totov həm jьhazlandьrьvqa həm вytən idara sьqьmdarьn qaplavqa fajđaianьv qətqi rəveştə tьjьla.

9. Yđ ara halьm jьjьvqa вarь tik вildəle avьldьŋ tyвəndəge kyltura həm xuzalьq kəraktəren jəki вer nisə avьldьŋ dəjəm kəraktəren qəniqətlənderev esən genə jul qujьla:

a) kyltura-aqartьv, havьlьq haqlav, iztimaqi tə'minət ycrizdinejələren (məktəp. kətəpxana, uqьv jorto, klup, qьđьl məjəş, xalq jorttarь, вalalar вaqsalarь, jəslələr, вalnistar, filşirskej həm vracivnaj punkьttar h.в.) tədev həm aħьravqa (tədev, eşlətep вətərev, kiŋəjtev, kapitalnej həm aqьmdaqь rimunt, jьhazlandьrьv, jaqьv, jaqtьrtьv h.в.);

в) avьl xuzalьqьn kytərev maqsatьn kyđatkən ycrizdinejələrđe (agranumejə, вajtarlьq, orloq tađartьv, prakat həm mal qasьrьv punkьttarьn, igen zapasь magazindarь, yħemlek jeteştərev saralarьn) tədev həm aħьravqa, şulaj uq jəməqət əhəmejətendəge miliaratsejə eştəren ytkərevgə;

v) juldar tədəvgə-avьl juldarьn, avьl, rajun, pasylka həm qala əhəmejətendəge kyper, kisev, jьlqa aşa sьqarьv həm вytən qorolmalarđь tədev, tədətev həm aħьravqa;

g) jaŋqьndan haqlavqa-jaŋqьnqa qarşь kerəş dipularьn həm harajđarьn tədev, kiŋəjtev, kapitalnej rimunt jahav, jьhazlandьrьv, maxsus nəmələr menən tə'min itev, aħьrav həm xeđmət kyrhətev;

d) kammunal xuzalьqqa-avьl darđь jaqşьrtьv, jəməqət munsalarьn, qojolarьn, вьvalarьn həm вytən hьv alьv urьndarьn, ytev juldarьn həm вytən jaqşьrtьv eştəren tədev həm tərtiptə totovqa;

j) avьl jerđərendəge ycrizdinejələrđe radejuləştьrьv həm tilifьnləştьrьv;

z) xəđerge vьqьtta eşləgən ilikterik stansalarьna quşьv həm ilikterik seltəre tədətev julь menən avьldarđь ilikteriklaşterev.

Yđ ara halьm sridstьvalarьna ytkarelergə tejeşle saralar arahьnda вerense kidəktə dəjəm вaşlanqьs uqьvđь indereвgə həm jul tədəvgə вəjləngən kəraktər iħəpkə alьnьrqa tejeştər.

10. Jul tədəv kəraktərenə yđ ara halьm ytkərevgə вarь tik tədəv matirejaldarьn həm instruminttar alьv, prajьkt həm smitalar tədəvesən genə jul qujьla.

III BYLEK

YĐ ARA HALЬM TYLƏVGƏ ЬLЬQTЬRЬLЬVSЬLAR HƏM UNAN QOTQARЬLЬVSЬLAR

1: Yđ ara halьm tyləvgə qatьşalar:

a) dəjəmləşterelgən daxuttarь вulqan kalxuzsьlar;

в) jaŋqьđaq kerəħtejən xuzalьqtarь;

v) avьl xuzalьqь alьp вarmahalar da вildəle avьlda dalmi rəveştə jəşəvse grazdandar.

12. Dəjəmləşterelməgəndaxuttarь вulmaqan kalxuzsьlar yđ ara halьm tyləvgə ьlьqtьrьlmajdar.

13. Avьl səvittəre ajьrьm vaqiqalarđa tyвəndəge keşelərđe yđ ara halьm tyləvdən tulь rəveştə jəki unьŋ вer eləşenən qotqarьrqa xoquqlьlar:

a) daxuttarьnьŋ dəjəmləşterelməgən eləşə вujьnsa avьl xuzalьqь nalugьnan qotqarьlqan kalxuzsьlarđь;

в) əđ xalle jaŋqьđaq xuzalьqtarđь;

v) ajьrьm eşse, xeđmətse jəki kapiratiflaştьrьlqan kustarđarđь;

g) Qьđьl ərmejə həm flut saftarьnda вulqan qəskəri xeđmətselər, xeđmət həm huqьş invalittarь, qьđьl gvardejestər, qьđьl partizandar həm ularđьn simejələrenen xuzalьqtarьn, ular đьŋ xəllelərenə qarap.

IV BYLEK

YĐ ARA HALЬMDЬŊ MIQDARЬ TURAHЬNDA

14. Grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьş qararь вujьnsa yđ ara halьm kərək aqsalata вulhьn, şulaj uq natura menən də jьjьla.

15. Dəjəmləşterelməgən daxuttarь вulqan həm avьl xuzalьqь nalugь halьnqan kalxuzsьlar yđ ara halьm tyləvdəren xuzalьq вaşьnan 6 humdan 12 humqasa tyləjdər.

Dəjəmləşterelməgən daxuttarь вulqan, 1931 jьlda avьl xuzalьqь nalugьn tyləvdən qotqarьlqan kalxuzsьlar yđ ara halьm vьznustarьn xuzalьq вaşьnan 4 humdan 8 humqa tiklem tyləjdər.

Вildəle avьlda, avьl xuzalьqь nalugьn halьv aвьjьkttarьn iħəpkə alqandan huŋ, ləkin yđ ara halьmdь rəsmiləştergəngə tiklem kalxuzqa ingən xuzalьqtar yđ ara halьmdь kalxuzsьlar esən вildələngən miqdarđa tyləjđər.

16. Avьl xuzalьqь nalugьn tyləvse jaŋqьđaq eşsən xuzalьqtar yđ ara halьmdь 1931 jьlqь avьl xuzalьqь nalugь aklatьnьŋ 50 pratsintьnan 100 pratsintьna tiklem вulqan miqdarđa tyləjdər.

17. Kulak xuzalьqtarьnan yđ ara halьm 1931 jьlqь avьl xuzalьqь nalugь aklatьnьŋ 100 pratsintь miqdarьnda tylətterelə.

18. Əđ xəlle вulqanьqtan 1931 jьlda avьl xuzalьqь nalugьnan qotqarьlqan jaŋqьđaq xuzalьqtar yđ ara halьmdь xuzalьq вaşьnan 6 humdan 10 humqa tiklem tyləjdər.

19. Avьl jerđərendə jəşəgən həm avьl xuzalьqьnan daxuttarь вulmaqan kapiratiflaştьrьlmaqan kustarđar həm hənərselər yđđəre tyləgən daxut nalugь sumahьnan yđ ara halьmdь, dəjəm jьjьlьş tarafьnan jaŋqьđaq eşsən kerəħtjən xuzalьqtarь esən вildələngən pratsinttarđa uq tyləjdər.

Naluk halьnmaj torqan minimum вujьnsa daxut nalugьn tyləvdən qotqarьlqan kustarđar həm hənərselər yđ ara halьmdь 6 humdan 10 humqa tiklem tyləjdər.

20. Yđ qulь kəsə menən eşləmaj kilə torqan (nitrudavaj) daxuttarь вulqan, avьl xuzalьqьn alьp вarmaqan həm daxut nalugь tyləj torqan grazdandarđan, şulaj uq ul nalukь tyləvdən qotqarьlqandarьnan da yđ ara halьm, əgər daxuttarьna qarap avьl xuzalьqь nalugь halьna torqan вulha ular tylərgə tejeşle вulqan summanьŋ 100 pratsintь miqdarьnda tylətterelə.

21. Avьl jerđərendə jəşəgən həm avьl xuzalьqь daxuttarь вulmaqan eşse həm xeđmətselər, şulaj uq kapiratiflaştьrьlqan kustarđar yđđəre ala torqan eş xaqь miqdarьna qarap yđ ara halьmdь qatь stafkalar вujьnsa tyləjđər. Şunьŋ menən вergə eş xaqь 30 humdan kəm вulqan keşelər yđ ara halьm tyləvdən qotqarьlalar, eş xaqь 30 humdan 75 humqa tiklem вulqanda 4 hum tyləjdər, ə eş xaqь 75 humdan juqarь вulqan da-daxut nalugьnьŋ 75 pratsintь miqdarьnda tyləjdər.

22. Вer yk vaqьtta avьl xuzalьqь nalugьn həm daxut nalugьn tyləgən keşelər, ularđьŋ dəjəm daxuttarьnan, jəqni inde avьl xuzalьqь nalugь halьnqan daxuttarьnan həm daxut nalugь halьnьrqa tejeşle daxuttarьnan iħəplap sьqarьlqan avьl xuzalьqь nalugь summahь вujьnsa yđ ara halьmdь tyləjdər. Şunьŋ menən вergə вьl avьl xuzalьqь nalugьn iħəpləp sьqarьv ular esən a. x. nalugьnьŋ təp stafkahь iħəpləp sьqarьlqan stafkalar jədvəle вujьnsa eşlənə.

23. Avьl jerđərendə jəşəgən həm qalalarđa pritprejətejələre вulqan keşelər, ularđьŋ вətə daxuttarьn (qalalaqь həm avьldaqь) вergə quşьp iħəpləp halьnqan avьl xuzalьq summahь вujьnsa yđ ara halьmdь tyləjdər.

24. Avьl xuzalьqь nalugь tyləj torqan həm aqzalarь qalala jəşəp, unda daxut nalugь halьna torqan daimi kustarsьlьq həm hənərselek kaseptəre вulqan eşsən xuzalьqtar yđ ara halьmdь avьl xuzalьqь nalugь həm daxut nalugь summalarьnьŋ вergə quşьp alqan miqdarьnan tyləjdər.

25. Avьl xuzalьqь nalugьn tyləgən hər вer jaŋqьđaq xuzalьq esən yđ ara halьmdьŋ miqdarь вildəle avьlda avьl xuzalьqь nalugьn tyləvdən qotqarьlqan xuzalьqtar tarafьnan yđ ara halьmdьŋ iŋ juqarь miqdarьnan kəm вulьvь məmkin tygel.

V-BYLEK.

Yđ ara halьmdь rəsmiləşterev, unь tyləv sruktarь həm вaşьrьv tərtiвe.

26. Yđ ara halьm jьjьv turahьndaqь dəjəm jьjьlьştьŋ qararьnda tyвəndəgelər kyrhətelgən вulьrqa tejeşle:

a) Yđ ara halьm ytkərevđən maqsatь həm nindəj saralarqa jьjьla;

в) Avьl xuzalьqь nalugь summahьna nisвətən yđ ara halьm pratsintь həm yđ ara halьmdьŋ iurmahь;

v) Yđ ara halьmdь tyləv sruktarь.

27. Grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьşь tarafьnan yđ ara halьm jьjьv turahьnda qarar sьqarьlqandan huŋ 10 kəndən də huŋqa qalmaj avьl səvite jarlьlarđьŋ həm aktiftьŋ qatnaşь menən yđ ara halьmdьŋ dəjəm summahьn вildəle avьldaqь ajьrьm xuzalьqtarqa həm grazdandarqa вylep hala həm yđ ara halьmqa xeđmət menən qatьşьv rəveşendə ytkərelergə tejeşle saralarđь вojomqa aşьrьv siratьn вildələj.

28. Yđ ara halьmdь aqsalata jəki natura rəveşendə вylep halьv, unь tyləv jəki natura menən halьnqandь ytəv vaqьtь turahьnda avьl səvite ularđь 27 matdə вujьnsa вildələndən huŋ es kəndən də huŋqa qalmaj вətə keşelər diqqətenə jetkerev esən jađьp alьp quja, şulaj uq avьl вaşqarьvsьlarь arqьrь вətə xuzalьqtarqa həm grazdandarqa вelderelə.

29. Yđ ara halьm vьznustarьn tyləv tərtiвe həm sruktarь xalq urьnlaşqan вildəle punkьttaqь grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьşь tarafьnan вerense vьznustь 1931 jьldьŋ 15 sintəвerenən həm ađaqqь vьznustь 1931 jьldьŋ 1 nyjəвerenən huŋqa qalmaj inderev iħəвenən sьqьp вildələnə.

Kulak xuzalьqtarь, şulaj nitrudavaj daxuttarь вulqan həm avьl xuzalьqь alьp вarmaqan grazdandar yđ ara halьmdь grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьşь tarafьnan yđ ara halьm jьjьv turahьnda qarar sьqarьlqan məldən вaşlap вer dikada sruk esəndə tulь rəveştə inderələr.

30. Yđ ara halьmdьŋ вildələngən srukqa tylənməgən eleşə nidajumkaqa kyserelə, unь tyləgən vaqьtta daxut nalugь tyləvselər esən şul nalukь tylətteren turahьndaqь palazinjala həm avьl xuzalьqь nalugь tyləvselər esən şul a.x. nalugь turahьndaqь zakunda вildələngən miqdarđa pine halьna.

Əgər yđ ara halьm nidajumkahьn həm uqa halьnqan pinəne nidajumşiktar yđ irektare menən tyləməhələr avьl səvite ularđь a.x. nalugьn tylətterevgə вildələngən tərtip menən tylətterə.

31. Dəjəm jьjьlьştьŋ yđ ara halьm jьjьv turahьndaqь qararьn avьl səvite yđeneŋ zakiycinejəhen həm yđ ara halьmdь ajьrьm xuzalьqtarqa вylep halqan miqdarьn kyrhətep rajun вaşqarma kəmitəteneŋ qaramaqьna jeвərə.

32. Əgər rajun вaşqarmahь un kən sruk esəndə dəjəm jьjьlьş qararьnьŋ həm yđ ara halьmdь ajьrьm tyləvselərgə вyləgən miqdarьnьŋ juqqa sьqarьlьve turahьnda avьl səvitenə вelderməhə, ular yđ kəstərenə ingən həm вildəle avьldaqь вətə grazdandar esən məzвyri halalar.

Grazdandar dəjəm jьjьlьşnьŋ yđ ara halьm jьjьv turahьndaqь qararь həm yđ ara halьmdь ajьrьm tyləvselərgə вylev miqdarь yđ ara halьm turahьndaqь zakunqa qarşь kilhələr (dəjəm jьjьlьştar turahьndaqь palazinejanьŋ вođolovь, вьl qararđa kyrhətelməgən s a r a l a r q a yđ ara halьm jьjьv, y đ a r a h a lьmdьŋ iŋ sik miqdarьnan artьq jeвərev h.в.), rajun вaşqarma kəmitəte ularđь juqqa sьqara ala,

33. Yđ ara halьm turahьndaqь вətə jullavđar həm вaşьrьvđar avьl səvitenə вirelələr. Yđ ara halьm jьjьvđь jaŋьlьş qaвul itev əħtenən вaşьrьvđar dəjəm jьjьlьş tarafьnan yđ ara halьm turahьnda qarar sьqarьlqan kəndən вaşlap un kən esəndə, ə yđ ara halьmdь jaŋьlьş вylep halьv əħtenən-unь iqlan itkəndən вaşlap jegerme kən esəndə вirelələr.

34. Avьl səvite вьl qararđьŋ 33 matdəhe tərtiвendə вirelgən вaşьrьvđar вujьnsa вiş kən sruk esəndə qarar sьqara.

35. Xuzalьqtar həm ajьrьm grazdandarđьŋ вaşьrьvđarь вujьnsa avьl səvittəreneŋ qararđarь əħtenən вer aj sruk esəndə rajun вaşqarmahьna вaşьrьv вirelergə məmkin, rajun вaşqarmahьnьŋ qararь qətqi вulьp, вarь tik Başqortostan Malejə X. K. ин dereve вujьnsa Başqortostan Yđək Başqarma kəmitəte prizidejme tarafьnan kyđətev tərtiвendə genə juqqa sьqarьlьvь məmkin.

VI—BYLEK.

YĐ ARA HALЬM SRIDSTЬVALARЬN BAŞQARЬV.

36. Avьl səvittərenə tyвəndəge вurьstar jəkmətelələr: a) ytkərelergə tejeşle saralar tədməhen həm ularqa kərəkle sьqьmdar smitalarьn tədev; в) grazdandar dəjəm jьjьlьşьnьŋ yđ ara halьm turahьndaqь qararьna mьvafiq rəveştə vznustarđь tyləv jəki xeđmət menən qatьşьv esən grazdandarđьŋ kilev vaqьttarьn вildələv; v) aqsalata halьnqan yđ ara halьmdь xeđmət menən jəki natura menən ytəvgə almaştьrьv tərtiвen вildələv; g) yđ ara halьm jьjьv həm iħəpkə alьv, unьŋ вujьnsa artьq вirev artьq tyləngəndərđe qajtarьv jəki ikense nəməgə iħəplap jađьp qujьv, şulaj uq yđ ara halьm summalarьn həm uqa alьnqan matirejaldarđь haqlav; d) yđ ara halьm tyləvse ajьrьm keşelərđeŋ jullavđarьn həm вaşьrьvđarьn qarav; j) yđ ara halьm saralarьn вojomqa aşьrьv esən kərəkle matirejaldarđь hatьp alьv həm ularđь əđerləvgə dugьvьrđar jađьşьv; z) xeđmət menən qatьşьv tərtiвendə ytkərelə torqan вətə eştərgə jetəkselek itev (grazdandar arahьnda ajьrьm eştərđe вylev, eş jetəksehen вildələv, eşkə kilevđəren iħəplav h. в.); z) yđ ara halьm вujьnsa jьjьlqan вətə məlkət həm sritstьvalarđь idara itev.

37. Avьl səvittərenə əđ xəlle xuzalьqtarđьŋ nidajumkalarьn tulь rəveştə jəki unьŋ вer eləşən alьp taşlav xoquqь вirelə.

38. Rajun вaşqarmalarьna tyвəndəgelər jəkmətelə: a) yđ ara halьmdь ytkərevgə jetəkselek itev həm unьŋ вujьnsa jьjьla torqan sritstьvalarđьŋ dərəħ fajđalanьvđarьn kyđətev; в) yđ ara halьm iħəвenə вojomqa aşьrьlьrqa tejeşle avьldar ara əhəmejətendəge saralarđьn sama menən dəjəm planьn tədev; v) yđ ara halьm iħəвenə ytkərelə torqan tədələştərđe kyđətev həm jetəkselek itev; g) avьl səvittərenə jardam kyrhətev.

39. Yđ ara halьm tərtiвendə jьjьlqan sritstьvalar, ularđьŋ nindəj maqsatqa вildələngən вulьvь motlaq haqlanьp, avьl səviteneŋ вydzitenə inderələr. Avьl вydzitenŋ sqьmdar eləşendə yđ ara halьm julь menən jьjьlqan sritstьvalar dəjəm jьjьlьştьŋ qararь вujьnsa nindəj saralarqa totolorqa вildələngən вulhalar, şular asьq rəveştə kyrhətelergə tejeşle,

Вer avьl səvitenə вerləşməgən вer nisə avьldьŋ kəraktəren qəniqətlənderevgə вildələngən sritstevalar rajun вaşqarma kəmitəte tarafьnan totolalar.

40. Yđ ara halьm tərtiвendə jьjьlqan sritstьvalar haqlьq kassalarьnda həm dəvlət вankahьnьŋ вylektərendə haqlanьrqa tejeştər.

41. Yđ ara halьm julь menən jьjьlqan həm вьjьl fajđalanьlmaqan sridstevalar avьl вydzitenə kiləhe jьlqa inderelələr həm вarь tik dəjəm jьjьlьştьŋ qararьnda kyrhətelgən kəraktərgə genə totolalar.

42. Yđ ara halьm sritstьvalarьn вildəle saranь ytkərev esən tədəlgən smitala kyrhətelgəndən artьq totovqa grazdandar dəjəm jьjьlьşьnьŋ ajrьm qararьnan вaşqa jul qujьmaj

Əgər nindəj вulha la, saranь ytkərevgə jьjьlqan summanь вojomqa aşьrьv esən вьşnlap totolqan sьqьmdan artьq вulha avьl səvite вьl turala grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьşьna вelderergə tejeşle; dəjəm jьjьlьş ul qaldьq sritstьvalarđь taqь la nəməgə totovđь вildələj.

43. Avьl səvittəre yđ ara halьm tərtiвendə jьjьlqan sritstьvalarđь totonov, şulaj uq xeđmət menən qatьşьv tərtiвendə eşlənə torqan eştərđe ytkərev turahьnda jьlьna ike tapqьrđan da hirək tygel grazdandarđьn dəjəm jьjьlьşьna atcut вirergə məzвyrđər.

44. Avьl səvittəre həm rajun вaşqarmalarьnьŋ tikşerev kəmisejələrenə tejeşle səvit həm вaşqarmalarđьŋ yđ ara halьm eştəren kvartalqa вer tapqьrđan da hirək tygel tikşerev eşe jəkmətelə. Tikşerev həđəmtələre turahьnda tikşerev kəmisejələre tejeşle səvit həm вaşqarmalarqa вelderergə, şulaj uq grazdandarđьŋ dəjəm jьjьlьştarьnda avьl səvittəre atcut вirgəndə ul jьjьlьştarqa вelderergə tejeştər.

VII—BYLEK.

HƏĐƏMTƏ PALAZINE JAHЬ.

45. Вьl qarar kalxuzdar tarafьnan tĕrlə funttarqa alьna torqan məzвyri atcislinejələrđe həm yđđəreneŋ ustaftarь jəki palazinejalarь вujьnsa nindəj вulha la, kəraktərđe qaplav esən yđ aqzalarьnan jьjьmdar alьv xoquqь вulqan ojoşmalarđьŋ şul yđ aqzalarьnan alqan jьjьmdarьn yđ eşenə almaj. Вьndaj jьjьmdar alьnalar, ul ojoşmalarđьŋ ustaf jəki palazinejahьnda kyrhətelgən tərtiptə totolalar.

46. Вьl qararđь vaqьtьnda həm tejeşle rəveştə вojomqa aşьrьv esən təqdim itergə:

a) Rajun вaşqarma kəmitəttərenə yđ ara halьm kampanjahьn ojoştorovqa həm avьl səvittəreneŋ yđ ara halьm sritstevalarьna ytkərelergə вildələngən eştərđeŋ plan həm smitalarьn tədev, şulaj uq aqsalarđьŋ tapşьrьlьvьna qarap ul plandarđь вojomqa aşьrьv julьndaqь eştərenə jetəkselek itdvgə вer totqarhьđ kereşergə;

в) Başqortostan Xalq xuzalьqь yđək səvitenə həm tejeşensə rajun вaşqarmalarьna yđ ara halьm sritstevalarьna ytkərelə torqan eştərđe difitsitle tədəv matirejaldarь menən vaqьtьnda tə'min itergə, matirejaldarđь urьndarqa jeвərevgə, urьndarđь elge prajьkьttar menən tə'min itevgə, şulaj uq ul tədələştərgə tixnik jardam kyrhətevgə вьъ totqarhьđ tejeşle saralar kyrergə;

v) Başqortostan Malejə Xalq Kamisarlьqьna urьndarqa вьl qararđь ytkərev turahьnda kyrhətmələr вirergə həm yđ ara halьm turahьndaqь qararđьŋ urьndarda dərəħ qullanьlьvьn kyđatergə;

g) kammunal xuzalьq urqьndarьna yđ ara halьm iħəвenə ytkərelə torqan tədələştərgə jetəkselek itergə həm kyđətergə;

d) jul urgьndarьna juldar tədəv eştərenə dəjəm jetəkselekte вojomqa aşьrьrqa

47. Вьl qarar 1931 jьldьŋ 1 avqьsьnan yđ kəsenə inə.

Başqortostan yđək Başqarma Kəmitəte rəise: TAHIRЬF

Başqortostan Xalq Kamisardar səvite rəiseneŋ urьnвaħarь: ƏSXƏDYLLIN.

BYBK sikritarь вurьstarьn ytavse: BIKBAJЬF.

1931 jьl, 11 avqьs
Өfə qalahь.

F-z.u. đarqa uqьvsьlar qabul itev başlana

F.Z.U. məktəptərenə naвur вaşlandь, Başqortostandьŋ indystrejal agrar ilgə əjlaneve вəħđeŋ alqa taqь la kyp handaqь kadьrđar jeteşterevđe, вerense вurьs itep quja.

Şul uŋaj menən 31-32 nse jьlqa qarata Başqortostan jəmhyrejətendə 10 urьnda jaŋь F. Z. U. ojoştorola вətə F.Z.U həm safxuz—uclər 28 urьnda вulьp, KƟĐGƏ NABURĐA 6780 UQЬVSЬNЬ ESENƏ ALЬRQA TEJEŞLE. Вьl handaqь uqьvsьnь вer aj məđđat esendə uqьşlь rəveştə məktəptərgə urьnlaştьrьp, naвurđь yđ vaqьtьnda plan вujьnsa 100 pr menən ytəv eşe urьndaqь prafsajuz partejə arganizatsejalarьna nьqlь вajləngən.

Şulaj uq təəək xeđmət ines piktьrđarь вьl eştə iŋ jaqьndan qatnaşьrqa tejeşle razvirьskalar rajundarqa jeвərelgən, hər вer rajunqa urta iħəp menən hal qanda 140 keşe tura kilə. Uqьvqa qaвul itev şarttarь: 3—jьllьq F.Z.U. qa 15—jəştən 17 jəşkə xətlem. 2—jьllьq F.Z.U.qa 16—jəştən 18 jəşkə xətlem alьna.

IĦKƏRMƏ: Narkamitrattьŋ rəxsəte menən вəqze avьr prafisejəgə 20 jəşkə xətlem alьna, вeleme 1—nse вaħqьs eş məktəвen вtkən jəki şul kyləmdə вelemle вulьvь şart. Satsejalnej xəl 70pr вatrak həm kalxuznik, 15 pr jarlь 10 pr eşse, 5 pr вalalar jortonan alьna. Qatьn—qьđđar 50 pr вaşqorttar 50 pr, tatardar 25pr, urьħtar 15 pr ьvaq milləttər 10 uqьrqa kerergə teləvselər rajun daqьlar, rajun məqarif şəqвəhenə şəhərđəgelər, şəhər kadьrđar вyleгenə qariza вirergə tejeşter.

Rajun-məqarif şəqвələre həm rajun kamsamul kəmitəttəre uqьvsьlarđь, Өfə F.Z.U. məktəвenə jeвərgən vaqьtta, tyвəndəge adris вujьnsa jeвərergə.

ӨFӨ QALA KADЬRDAR ƏĐERLƏV BYLEGE
VLKSM. Ɵ. K. VƏKLE
M. SƏLƏIMANЬF.

TIXNIK SKURAXUTЬF NEJ ƟSƏN QAJTMAНЬ

Өfə „Yktəвer Nətiskəhe" tipagrafejahь вik kyp vaqьttar tixnikhed jəşəne,

Huŋqь arala tipagrafeja idarahьnьŋ qarizahь вujьnsa Məskəvđən Skuraxutьf tigən вer jəş xtintk-inzinir jeвərelə. Uqьv jorton вətkəstə вьl jəş tixnik-inzinirqa ajqa 180 hum eş xaqь вirergə vəqədə itələr.

Ləkin Skuraxutьf tipagrafejaqa kilgəs uqa вarь 130 hum eş xaqь вirələr həm ul—tixnik-inzinirqa kvartir taвьp вirelməj. Şul arqala ul „Asturejə" numirьnda torop, ajqa 60 humdь kvartirqa qьna tota. Şkuraxutьf qa вьl şartta jəşəv вik qьjьn вulqanqa ul kire Məskəvgə qajtьvqa roxsət horap idaraqa mərəzəqət itə. Ə, idara вьqa kynməj. Ləkin Skuraxutьftьŋ tormoş eş şarttarьn jaqşьrtьv julьnda praktik вer nəmələ eşləməj. Skuraxutьf, mine yđ вelemem вujьnsa fajđalanmajđar tip RKI qa qariza вirgəs, kyp vaqьttarđan huŋ uqa utpuska вirelə. Ləkin unьŋ utpьskahь inde kyptən yk tulqan вulha la Skuraxutьf вьqasa qajtqanь juq. Вьl turala Məskəvgelə xəвər itelde, həđəmtə juq. Şulaj itep tipagrafeja idarahь tixniktь nasar qarьşь alьp xəđer taqь tixnikhed qaldь.

KALABANЬF.

„Başqortostan" javap вirə

„Belevselər" deŋ „Maqar yclisxuzь qortqostar qulьnda. 12000 вyrənə 200 humlьq karandaş „girujđarь" Japparьf həm Bakijeftь tikşereged" tip jađьvlarь вujьnsa Japparьf həm Bakijьf urman eşenə halqьn qarap, kyp esevgə halьnьp Maqar yclisxuz вəlgenləkkə təşərgəndəre esən partejanan sьqarьlьp xəkəmgə вireldelər.

„Asьvlь rajunьnda jađqь səsev qurqьnьs aħtьnda" tip вaħьlьp sьqqan xəвər вujьnsa jađqь səsev planьn edgən esən Asьvlь rajun вaşqarma kəmitəteneŋ 4 aqzahь jenəjət qanunьnьŋ 190 həm 128—matdalarь menən qəjьplənep xəkəmgə вireldelər,

Ridaktьr urьnвaħarь: Z. Kajьrkul.

PARK KYLTURA kinahьnda
15—16—17 avqьs
„ЕÐ BUJЬNSA"
Kina huŋьnda Liningьrat satiriktarnьŋ gastrulь вula.
Sejanstar.8,9-30 10 s. вaşlana.

URAL
Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Вegen, hər kən 9 вylemdə dəhşətle kina—filmə
„Aqtarđьŋ tьjьnda"
Kina вarqanda simfaniceski ansamвel ujnap tora.
16 jəşkə iklem вalalar indereлməj:

GURЬN
kinahьnda
Sejanstar səqət 7 30 tan вaşlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegen həm kən hajьn
Girmanejə prajьzvudьstьvahь
«Прометеус фильм»
„СЧАСТЬЕ МАТУШКИ КРАУЗЕ"
7 вylemdə dramma
16 jəşkə tiklem inderelməj

Yktəвer Nətiskhь, tipagrafejahe. Başqlafilt vakile 716.

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREQEQEĐ!

18 AVQЬS 1931 JЬL, № 180

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRFSAVIT URGЬHЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ƏFƏ J-SAZUN, KURPS № 3
Ştilfun numirdarь.
Ridaktur . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşləv ʙylege . . 3—02
Iqlandar həm uleşmə . . . . 3—72
Kantura . . . . . 1—11
Təŋgə ridaksejə . . . . 1—15

BƏLƏBƏJ 1,500 qarşьlav planь qabul itep, DƏVLƏKƏN təʙəgen jarьşqa saqьra

BƏLƏBƏJ TƏBƏGENDƏGE 25 MENSELƏRĐEN TƏBƏK SLYTE IGEN TAPŞЬRЬVDЬ 15 NSE YKTƏBERGƏ 100 % TЬ MENƏN TƏMAMLARQA, TIQƏN TƏQDIM INDERDE.
TƏBƏK BAŞQARMA KƏMITƏTENEN KINEJTELGƏN KƏŊƏŞMƏHE SLYTE BЬL TƏQDIMEN 1 MEN 500 QARŞЬLAV PLANЬ TƏĐƏV MENƏN QABUL ITTE, BЬL KƏŊƏŞMƏQƏ QATNAŞЬVSЬLAR YĐĐƏREN UDARNIK TIP IQLAN ITTELƏR.
DƏVLƏKƏN TƏBƏQEN YĐĐƏRE MENƏN JARЬŞQA SAQЬRĐЬLAR.

IGEN ƏĐERLƏV QЬĐQA VAQЬTTA YTƏLHEN

QAJHЬ BER RAJUNDARĐA IGEN UŊЬŞЬ TYBƏN BULЬVЬNЬŊ KULAKTAR TARAFЬNAN QABARTЬLЬVЬ IGEN ƏĐERLƏVĐƏ SINFЬJ HIĐGERLEKTE TAQЬ LA NЬQЬTVĐЬ TALAP ITƏ

TƏBƏK PARTEJƏ, SƏVIT OJOŞMALARЬ BILDƏLƏŊGƏN IGEN PLANЬN YTƏV, KULAK HƏM UNЬŊ AGINTTARЬ-UŊ APPRATUNISTARQA QARЬŞЬ KƏRƏŞ ƏSƏN BƏTƏ KƏSTƏ TUPLARQA TEJEŞTƏR.

IGEN ƏĐERLƏVĐE OJOŞTOROV TURAHЬNDA

VKP (ʙ) Ɵlkə kəmitət ʙojrahь həm Ɵlkə Kantryl kəmisejəhe prizidejumьnьŋ 1931 nse jьl 5 avqьstaqь ʙerləşkən ultьrьşь rizəlytsejəhe

Bьjьlqь igen əđerləv kampanjahь avьl xuzalьqьndaqь satsejalizem tarmaqьnьŋ (safxuzdar, kalxuzdar, MTS) ryle əs tapqьr artьv şarttarь esendə ytəsək, ʙьl xəl avьldaqь xəlde (palazinejanь) partejə həm xəkymətteŋ saralarьn taqь la jeteđerək ʙojomqa aşьrьv jaqьna taba nigeđđən yk yđgərtə. Ləkin Başqortostandьŋ ajьrьm təʙəgendəge uŋьştьŋ sьʙar ʙulьvь, qoroloqtoŋ uŋьşqa tə'biren arttьrьp kyrhətergə tьrьşqan kulaktarđьŋ agitatsejahь igen əđerləvgə taqь la jenteklə ʙerək əđerlənevđe rajun həm avьldarqa plandь asьq itep ʙildələvđe, hər tөrlө ikelənevđərqə həm samatykqa qarьşь qətqi kərəş alьp ʙarьvđь, ʙətə partejə ojoşmahьnьŋ həm ʙətə avьl aktifьnьŋ diqqəten kampanejaqa tuplavđь talap itələr.

Biş jьllьqtьŋ xəl itkes əsense jьlь—Başqortostandьŋ indysterejələşev julьna qətqi rəveştə kysev jьlь—eşselər, kalxuzsьlar jaŋqьđaq urtə xəllelər həm jarlьlar aldьna kiŋ julqa qujьla torqan teđeleşte tə'min itevse igen əđerləv plandarьn jeteđ həm tulь rəveştə ytəv ʙurьsьn quja, şuqa kyrə indystrejələşterev eşendə iŋ əhəmejətle ʙьvьn ʙulqan igen əđerləv planь ytələrgə həm arttьrьlьp ytələrgə tejeş.

Ɵlkə Kəmitəte ʙojrahь qarar ʙirə:

1. Xalq Kamisarđar Səvite tarafьnan eşləp sьqarьlqan həm urьndarqa jeʙərelgən igen əđerləv planьn ʙraђlarqa həm ʙətə partejə ojoşmalarьna igen əđerləv planьn 7 nse nyjəʙergə (Yktəʙer rivəlytsejəheneŋ 14 nse jьllьqьna) tiklem tultьrьv iђəʙenən sьqьp eşte ojoştororqa təqdim itergə.

Rajun ojoşmalarьna jьllьq plandьŋ kalxuz həm jaŋqьđaqtar tarmaqьna ajьrьm rəveştə 10 nsь avqьstan da huŋqa qalmaj kalxuz həm avьlqa jetkerəleven tə,min itergə.

2. Başqortostanda uŋьştьŋ soʙar ʙulьvьn iђəpkə alьp, ʙьndaj şarttar esendə igen əđerləv kampanejəhьn dərəђ ojoştorov, jalpьnь səjəsi jəhəttən zitdi rəveştə xəđerləv, ajьrьm kalxuz həm avьl səvittərenə plan zadanejələrьn dərəђ taratьv talap iteleve turahьnda ojoşmalarđь əşkərtergə. Kantraktatsejə turьhьndaqь duquvьrđarđьŋ ytələven nigeđ itep alьp, partejə ojoşmalarь kalxuzsьlar jarlь həm urta xəlle jaŋqьđaqtar arahьnda „B Ə T Ə IGEN—ILDE INDYSTEREJƏLƏŞTEREVGƏ", „Ber genə sintnir igen də xosusi ʙađarqa kitməhen!" luzьngьlarь aђtьnda məmkin ʙulqan tiklem kyʙərək igen tapşьrьv əsən kiŋ jul menən eş alьp ʙarьrqa tejeştər.

Kalxuzdar ʙьl jəhəttən jaŋqьđaqtar tarmaqь əsən ylgə həm ojoştorovsь ʙulьrqa tejeştər. Massavaj qьđьl aʙuzdar, kanvejer, jəqni aşlьqtь huqqandan huŋ turanan—tura Sajuzxlipteŋ pristen həm stansa ergələrendəge punkьttarьna tapşьrьvđь ojoştorop, kalxuzdar plandь ytəvgə yđ arttarьnan jaŋqьđaqtarđь alьp ʙarьrqa tejeştər.

3. Ajьrьm kalxuzdar həm kalxuzsьlarđa ʙerense kidəktə yđđəreneŋ kərəktəren tə'min itev. Şunan huŋ qьna qalqan igende dəvlətkə tapşrьv tindinsejələre ʙulqanlьqьn kyrhətergə, nigeđđə kulaktarđьŋ: „təv ʙaşlp igen yđemə. unan huŋ dəvlətkə"—tejevdən torqan agitatsejələrь ʙulqan ʙьl tindinsejələrgə qarşь qətqi kərəş alьp ʙarьrqa.

4. Ɵlkə kəmitəte ʙojrahь ʙьjьlqь igen əđerləvđə individьval siktьrđьŋ 36 pr. urьn totqanlьqьn, şuqa kyrə ʙьl siktьrda igen əđerləv planьn ytəvgə jəməqətselekte əđerləvđeŋ əhəmejəte đur ʙulqanlьqь turahьn də əşkərtə.

Jaŋqьđaqtar tarmaqьnьŋ tarafьnan igende giktar ʙaşьnan tapşьrьv miqdarь kalxuz tarmaqьnьŋ giktar ʙaşьnan tapşьrьvьnan his ʙerkəm ʙulmaђqa tejeş

Avьl səvittəre 10 nsь avqьstan da huŋqa qalmaj kulak xəlle xuzalьqtarqa qatь zadanejələr ʙirergə tejeştər, ʙьl xuzalьqtarđьŋ igen sajuzxlip punkttarьna 20 nse avqьstanda huŋqa qalmaj tapşьrьlьrqa tejeş.

5. Avьlda plandь ytəvđeŋ avьrlьq yđəge jarđam kəmisejələre həm xlipkikapiratsejəneŋ avьl vəkildəre əђtenə təşasəgen iђəpkə alьp əlkə kəmitət ʙojorahь partejə ojoşmalarь aldьna ʙьl ʙьvьndarđь eştə hьnalqan həm partejə şulaj uq xəkymət zadanejəhьn ytərgə hələtle ʙulqan aktivis ʙatraktar, jarlьlar həm kalxuzsь urta xəllelər menən kampliktavajt itevgə ʙьq diqqət ʙirev məʙʙurejəten quja.

6. Avьl səvittəre kampanejənь ojoştorovsь həm jetəkselek itevse ʙulasaqtarьna iqtisar itep həm ulardьŋ ytkəndə ʙьnlap şundaj jetəkse həm ojoştorovsь ʙulьp jetə almaqanlьqtarьn iђəpkə alьp, əlkə kəmitət ʙojorahь partejənьŋ jerle kəmitəttərenə rajun ʙaşqarmalarьnьŋ fraksejələrьna igen əđerləv vaqьtьnda avьl səvittərenə səjəsi jetəkselekte kөsəjtergə, daimi rəveştə instruktьrlьq xeđmətən kyrhətergə həm jetəkselek itergə şunьŋ menən igen əđerləvđe ytkərevđə ulardьŋ rylen kytərergə təqdim itə.

7. Diligatkalar jьjьlьştarьn jaŋьnan hajlavđь ʙujəʙer ajьna tiklem kisekterev kərəklegen iђəpkə alьp, partejənьŋ rajun kəmitəttəre diligatkalar jьjьlьştarьnьŋ eşen kəđgə xuzalьq—səjəsi kampanejələrьn ytəvgə jynəldererge, həm ʙytən juldar menən jarđam kəmisejələrenə ʙulьşьv əsən udar ʙrigadalar teđərgə tejeştər.

8. Igen əđerləv kampanejəhьnda kamsamuldьŋ ajьrьvsa ry'en kyrhətep, VLKSM Ɵlkə Kəmitətenə avьldaqь kamsamul ojoşmahьnьŋ diqqəten igen əđerləvgə tuplarqa (aşlьq huqьv ʙrigadalarь, jəştər aʙuzdarь həm ʙaşqalarđь ojoştororqa təqdim itergə

9. igen əđerləvđe kөsəjtev maqsatьnda Başsajuzqa tavar massahьn igen əđerləv plandarьna mьvafiq rəveştə rajundarqa ʙylep taratьrqa jerle tavarđar (kustar tavarđar, kanditьr nəmələre h. ʙ,) iђəʙenə ul tavar massahьn kyʙəjtev sarahьn kyrergə təqdim itergə.

Malejə xalq kamisarlьqьna həm rajun ojoşmalarьna maja tuplav, ʙigerəktə irekle tyləv—đərđe (zajьm fkьlat həm pajđar) jьjьv julьnda massavaj eşte kөsəjtergə məʙʙyri tyləvđər ʙujьnsa his ʙer atsruckaqa jul qujnmaђqa təqdim itərgə. Başkalxuzsajuzqa kalxuz sistimь esendə maja tuplavđa qətqi hьnьlьşqa ireşergə.

10. Jer eştəre xalq kamisarlьqьna həm partejəneŋ rajun kəmitəttərenə igen əđerləv menən ʙer rəttən jađ əlkə həm zapas funttarđan ʙirelgən orloq funttarьn jьjьrqa, ul funttar əsən məs'ylejətheđlekkə jul qujmaђqa, Jer eştəre xalьq kamisarlьqьna ʙiş kən hajьn orloqtoŋ tapşьralьvьn tikşerep tororqa.

11. Tartьv kesən fajđalanьvđa ytkən jьlqь jaŋьlьşlьqtarđь iђəpkə alьp, kalxuz sistimьna tartьv kesən igen əđerləv menən ʙer rəttən kəđgə səsev həm kəđgə hərəv plandarьn ytarlek itep ʙər totqarhьđ ʙylep ʙildələrgə təqdim itergə. Jer eştəre xalq kamisarlьqьna, Izirnateris həm Traktrasintьr vəkildərenə uŋьş jьjnavđь jeteđlətev əsən traktьrđar, dvigatlidər həm uŋьş jьjnav maşinalarьn ʙer rajundan ikensehenə kysererge təqdim itergə,

12. Xalq Kamisarđar səvitenə igen əđerləvđə kalxuzdar həm rajundar arahьnda satsejalizem jarьşьnьŋ ʙajьkьttarьn eşləp sьqarьrqa həm plandь jaqşь ytəgən əsən ʙylэktər ʙildələrgə quşьrqa.

13. VKP(ʙ) rajun kəmitəttərenə əlkə kəmitəte ʙojrahьnьŋ 20 nse ejjyl qararьnьŋ ytələven tikşerergə həm ʙətə jeteşheđlektərđe ʙer totqarhьđ ʙetərələrgə təqdim itergə.

ESTƏRLE TAMAQ

BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTREJƏLƏŞTEREV ƏSƏN

2,000 KVALIFIKATSIEJƏLЬ EŞSE BIRƏ

Igen əđerləvđe—1 nse sintəbergə, kəđgə səsevđe—20 nse avqьsqa, tuŋqa herəvđe 1 nse yktəbergə təmam itə.

ESTƏRLETAMAQ, (tiligraf arqьrь). Estərletamaqtaqь partejə ojoşmahь, qalalaqь partejə ojoşmahьnьŋ qəmymi jьjьlьşьnda iptəş Žurbinkanьŋ VKP (ʙ) Ɵlkə Kəmitətə ʙojrahь həm kəntrol kəmisejəneŋ ʙerləşkən ultьrьştarьnda sьqarqan qarardarь turahьndaqь dakladьn tьŋlanь. Jьjьlьş, Ɵlkə kəmitəteneŋ avьl xuzalьqь tarmaqьn həm Başqortostanda ere sənəqət teđeleşən alqa jeʙerev əsən ʙildeləgən saralarьn ʙer tavьştan jaqşь taptь.

Estərletamaq partejə ojoşmahь, Başqortostanda kiŋ urьn alasaq ere zavьttar teđev əşen tə'min itev əsen Sənəqət kadьrdarь əđerləvđe ʙik kyp praktik kurьstar joklone.

Qalala 2 meŋ keşene əsenə ʙьriq kvalifikatsejələ eşselər əđerləv əsən kyp kenə kurьstar ojoştorola.

Kurьstar menən jetəkselek itev əsen Estərletamaqta ʙulqan inžinir—tixnik kestər fajđalanьlasaq. Ul kurьstarđa disətnikter, taşsьlar, ʙalta ostalarь həm ʙaşqalar əđerlenəsəkter.

Indysterejələşevse jəmhyrejətte qarьşь alьvđa Estərletamaq 1 nse sintəbergə tiklem igen əđerləv planьn tulьhь menən ytərgə, 20 nse avqьsqa tiklem kəđgə səsev planь ʙujьnsa 22 meŋ 150 giktar uzьm səsep ʙetərgə, 32 nse jьlda həsən aşlьq səsev əsən kərək ʙulasaq ʙətə majđandь 1 nse yktəbergə tiklem tuŋqa hərep ʙetərgə həm ʙьjьl totoş kəlliktifleşevđə tamamlarqa ʙətə kəstə maʙilizavajt itərgə ʙuldь.

Urьndaqь sənəqətte kiŋəjtev əsən qalala simint kirpes zavьttarь, misəl fabrigь halьv kevek praktik saralar anьqlandь.

„5 jьllьq əsən" gazitə Başqortostandь indystrejələşterev kurьstarь tirəhenə ʙətə eşsən jəlpьnь maʙilizavajt itev, kiŋəjə ʙarqan teđeleşte əşsə kesə menən tə'min itevđə kiŋ kampanja ytkərə

URITЬF.

Igen tapşьrьv, igen jьjnav menən ʙergə ʙetəsək

BAŞXLIPZIVSAJUZDЬN BYZDƏK BYLEKSƏHE, BƏTƏ TƏBƏK KALXUZЬ RƏISTƏRENEŊ KƏŊƏŞMƏHEN UDQARDЬ. KƏŊƏŞMƏ IGEN ƏĐERLƏVĐE IGEN JЬJNAV EŞE MENƏN BERLEKTƏ 100 pr. tь MENƏN BƏTƏRƏRQƏ HYĐ BIRĐE.

„XƏBƏRSE"

Artьq igen 100 pr. menən xəkymətkə

ŞIŞMƏ təʙəge „Qьđьl taŋ" kalxuzь aqzalarь „ARTЬQ IGEN 100 pr. TЬ MENƏN XƏKYMƏTKƏ" tigən luzьnqьnь kyterđelər luzьnqьnьŋ qəməli eşe itep 85 sintnir igen menən qьđьl aʙuz ojoştorđolar.

Brigada. X- xənnan ə. Karac.

Safxuzdar əkeren quđqala

Başqortostandaqь ere orloq safxuzdarь igen jьjnav eşen ʙik əkeren alьp ʙaralar. 10 nsь avqьsqa alanqan məqlymət ʙujьnsa ular arьş jьjnavđь nej ʙarь 50 pr qa həm həsən aşlьqь jьjnavđь 15 pr. qa qьna ytəgəndər. Eştər ʙalşevik timpь menən tə'min itelergə tejeş.

X. Dəvlat.

Palan yđ vaqьtьnan alda ytələsək

Dьvan təʙək partejə kəmitəteneŋ sirattaqь plinumь ʙьjьlqь igen əđerləv zadanejahьn 274 meŋ 610 sitnir itep qaʙul itte, Plinum ʙətə partajə, kamsamul aqzalarьna alьnqan plandь yđ vaqьtьnan alda tulьhь menən ytəv əsən kərəşev ʙurьsьn jəkmətte.

„Alqa" kalxuzь alda ʙara

Şişmə təʙəge „Alqa" kalxuzь yđeneŋ 313 giktar arьşьn ʙer ađna esendə jьjьp ʙettə. Şulaj uq ul ʙaşqalarьn da ođaqqa huđmanь. Ul yđ urazajьn 100 pr. tь menən jьjnap ʙettə.

„Xəʙərse"

3 TƏBƏKTƏN 6 588 TOQ TAPŞЬRЬLЬRQA TEJEŞ INE

Bьjьl igen əđerləvđə tara jeteşməvselek hər kemdeŋ kyđ aldьnda. Unь əđerləv ʙeqenqe kəndəŋ kiđken ʙurьsь ikənedə hər ʙer ojoşma asьq ʙelə. Ləkin şulaj ʙulьvqa qaramaђtan kyp təʙəktər ul eşteŋ məhimlegen tanьp jetə almaŋьlar. Məђələn: Arqajaş, Qonşaq həm Tujmazь təʙəktəre yđđəreneŋ uđqan jьl alqan 6 meŋ 588 toqtarьn kire qajtarmanьlar. Unьŋ 1 meŋ 947 he Arqajaşta, 2 meŋ 126 hь Qonşaqta həm 2 meŋ 505 e Tujmazьla qaldь. Bьl taralarđьŋ ʙer quiqa tuplanmavь eştə đurqьna ədeklektər tьvđьra. Sajuzxlip saralar kyrməj.

QƏJSƏ.

Plandь srugьnan alda ytəjʙeđ

Kylde-qol avьlь (Şişmə təʙəge) kalxuzь qьđьl aʙuz ojoştorop xəkymətkə 58 sintnir igen tapşьrđь.

Igen tapşьrьv zadanejəhь yđ vaqьtьnan alda ytələsək. Ə.

„Frunzь" kalxuzь 250 şintnir igen tapşьrđь

ŞIŞMƏ təʙəge „Frunzь" kalxuzь xəkymətkə 250 sintnir igen tapşьrđь. Qьđьl aʙuz xərəkəte qьđьv ʙara.

Ə. XƏTIP.

20 nse avqьsta kulak igenə tapşьrьlьr ʙetəsək

QONŞAQ təʙək ʙaşqarma kəmitəte jaŋь igen tapşьrьv uŋajь menən kalxuz həm avьl səvittəre rəistəreneŋ kəŋəşməhen ytkərđe. Kəŋəşmə igen əđerləv turahьnda kyp kenə ustanufkьlar quiqandьŋ huŋьnda, ʙətə kulaktarđьŋ igen tapşьrьr ʙetev srugьn 20 nse avqьsqa siklənə. Kulakqa ʙirelgən qatь zadanejə ʙьnan da arь huđьlьrqa tejeş tygel.

„XƏBƏRSE"

833 SINTNIRLЬ QЬĐЬL AʙUZ

KRASNA—USUL təʙəgendəge kalxuzsьlar, jaŋqьđaqtar menən ʙerlektə đur—đur qьđьl aʙuzdar t ə đ ə p xəkymətkə 5000 ʙot (833 sintnir) igen tapşьrđьlar.

Igen tapşьrьvđar qьđьv ʙara.

ZƏLIL—TABЬN.

ŞIŞMƏ təʙəge „Ukrainis" kalxuzь yđeneŋ hər ʙer eşenə udar timp ʙireve arqahьnda urazaj jьjnav eşen ʙeterđe.

Ul ʙьjьl, 170 giktar arьş, 277 giktar ʙojđaj həm 100 giktar ʙolo jьjnanь. Ə.

BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬN JARЬŞQA SAQЬRABЬĐ.

KALXUZDAQЬ ARTЬQ KƏSTƏR SƏNƏQƏTKƏ

BILARƏT TƏBƏGENDƏGE KALXUZSЬLARĐЬŊ BƏTƏ BAŞQORTOSTAN KALXUZSЬLARЬNA MƏRƏZƏQƏTTƏRE

Beđ „Sərmən Qьđьl julda" həm „Ural" kalxuz aqzalarь Stalin isemendəge zavьt eşselərəneŋ mərəzəqəttəren tikşerđek. Ular ʙeđgə jəmhyrejəteʙeđđə jaŋь indysterejə giganttarь əsən kvalifikatsejələ kadьr əđerləv eşendə tuqandarsa jarđam quldarьn huđđьlar.

Beđ „Sərmən Qьđьl julda" həm „Ural" kalxuz aqzalarь iŋ jaqşь udarniktarđan 15 kalxuzsьnь Liningrattaqь Stalin isemendəge zavьtqa jeʙərev əsən təqəjenlənek. Beđđeŋ udarniktarьʙьđ, aldьnqь eşselər—Stalinsьlar jetəkselege aђtьnda, Başqortostan matur həm Katla turʙin giganttarьnda pralitarejat kadьrđarьnьn ʙəlşəviktərsə sьnьqqan avangarttarь ʙulьv əsən səjəsi əđerlek həm tixnik kvalifikatsejə alьrqa tejeştər.

Beđ Başqortostandaqь ʙətə kalxuzsьlarqa mərəzəqət itəʙeđ, Iptəştər, ʙeđđeŋ jəmhyrejəteʙeđ Partejə jetəkselege aђtьnda, Ural—Kyzʙastьŋ ʙer ələşə ʙulьp əjlənə.

Beđđeŋ Başqortostan jəmhyrejəte elekke patşa kalunejəhe—artta qalqan əlkənən kesle indysterejə—agrar jəmhyrejətkə əjlənə. Beđđeŋ jəmhyrejətta halьna torqan jaŋь indysterejə giganttarь unar həm jəđər meŋləgən kvalifikatsejalь eşselərđe talap itələr.

Beđ, kalxuzsьlar, julʙaşsьʙьđ ip. Stalindьŋ kyrgəđmələren ʙojomqa atqarьp, ojoşqan rəveştə sənəqətte eşselər kesə menən tə'min itergə tejeşʙeđ.

Stalin isemendəge zavьt eşselərəneŋ mərəzəqəttərenə javap itep, ʙeđ Başqortostandaqь ʙətə kalxuzsьlarqa tyʙəndəgelərđe təqdim itəʙeđ:

1. Bətə kalxuzdarđa: „kalxuzda ʙer genə lə artьq eş kesə ʙulmahьn—ʙətə ʙuş eş kestəre sənəqətkə" tigən luzьngь aђtьnda Ural-Kyzʙas udar ajlьqь ytkərergə.

2. Ural—Kyzʙas udar ajlьqьnda, giganttarьʙьđđь eşse kestər menən tə'min itər əsən ʙaza ʙulьp xeđmət itərlek Ural-Kyzʙas udarniktarьnьn ruta həm vzvuttarьn ojoştororqa.

3. Hər ʙer kalxuzdan kalxuzsь udarniktarđьŋ 1 nse prizьjfь teђenən Ural—Kyzʙas əsən indystrejə giganttarь teđevgə, tixnik əđerlek həm kərəkle kvalifikatsejə alьrqa iђke indystrejə yđəktərenə jeʙərev əsən 5 ər keşe taqəjenlərgə.

Sərmən Qьđьl juldan, həm „Ural" kalxuz aqzalarьnьn qəmymi jьjьlьştarь isemenən Jьhanşin, Dəvlətqərəjьf, Jamaltdinьf, Altajьf, Bəsirьf, Səqədatьf, Kamalejьf, Tankьf, Jamalьf, Fətxyllin, Şəripьf, Qəzzetdinьf, Kipanьf, Bazzaxmanьf, Ilhamьf, Qəripьf, Jьhanşin, Batьf, Qajfyllin, Pyvlef, Fəxretdinьf, Usmanьva, Ildaьva, Musin, Əxmətşin. Xəsənьf, Xəsənьva, Qirfanьf, Myrzakinin həm Əminьf

„I- avqьs" itemenə qьđьl aʙuzdar

„Qьđьl dasravuliz" kalxuzьnan qьđьl aʙuz kalunnahь,

SƏSEV QЬĐЬV BARA.

MƏLƏVEZ təʙəge Aq—harь avьlь kalxuzь kəđgə səsevgə təjəp 45 giktar arьş səste, Səsev eşe qьđьv ʙara. Kəndələk eştə qullanьla kilgən satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq plandьŋ 100 pr. tь menən ytəleven tə'min itəsək.

TURAJ.

Plan 25 pr. qa ytəlde

MƏLƏVEZ təʙəge „Qьđьl-majaq" kalxuzь yđenə ʙirelgən 163 giktar kəđgə səsev planьn 200 giktar itep qaʙul itte.

Səsev ʙaşlanьp Plan 25 pr. qa ytəlde. Eş satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə alьp ʙarьla.

„XƏBƏRSE"

Par hərəv planьnьŋ ytəlməve—kəđgə səsev əşen qurqьnьsta qaldьra.

Partejə həm xəkymət tarafьnan par hərəv planьn artьqь menən ytəv turahьnda yđ vaqьtьnda diriktivalar ʙirelgən ʙulьvqa qaramaђtan ʙьlar yđ urьnьna jetkerelmənelər.

10 nsь avqьsqa alьnqan məqlymət ʙujьnsa ʙətə Başqortostan da par hərəv planь nej ʙarь 84 pr. qa qьna ytəlgən. kalxuzdarđa 559 meŋ 458 giktar, jaŋqьđaqtarđa 315 meŋ 539 giktar. Safxuzdar] par hərəv planьn 88 pr. qa qьna ytənelər. Bьl kəđgə səsevđe ədeləv qurqьnьsь aђtьnda qaldьra. Kəđgə səsevđə udar timp alьv menən ʙьl ədeklek tultьrьlьrqa tejeş.

ARЬSLAN,

SƏSEV PLANЬ ƏĐƏLMƏHEN

ƟFƟ təʙəge Axlinin avьlь kalxuzь kəđgə səsev əsən əđerləngən parđь 410 giktar urьnьna nej ʙarhь 134 giktar qьna herđe par juq tip səsev planь ədələrgə tejeş tygel. Z

safxuzdarđa

Qalqan 736 pr. qajđa?

Başqortostan esendəge ere orloq safxuzdarь avqьstьŋ ʙerense dikadahьnda meŋ tunna igen tapşьrьrqa tejeştər ine. Ləkin ulardaqь administratsejə ʙylektəreneŋ eşkə ʙarmaq aşa qaravь arqahьnda ʙьl plan ytəlməne. Ular meŋ tunna igen urьnьna nej ʙarь 264 tunna igen tapşьrьp, dikada planьn fəqət 26,4 pr. qa ytənelər.

Plandьŋ qalqan 73,6 pr. tь qajda? Bьl ədeklekte avqьs ajьnda qaplarqa kərək.

TIKŞEREVSE: S.

Stipanьfka avьlь kalxuzь ytəne

ƟFƟ təʙəge Stipanьfka avьlь kalxuzь yđenə ʙirelgən 859 giktar par hərəv zadanejahьn 100 pr. tь menən tultьrьp sьqtь. Xəđer əđer par menən kəđgə səsevgə təştə.

J.

Nej ʙarь 31 pr.

Ɵfə təʙəge Krasnajar avьlь kalxuzь yđenə ʙirelgən 404 ga par hərəv zadanjahьn nej ʙarь 31 pr. qa ytəne. Par hərəv planьnьŋ ytəlməve kalxuzdьŋ kəđgə səsevendə ədeklək qurqьnьsь tьvđьra.

ZЬJA.

„Linin" kalxuzь kevek eşləgeđ!

BEĐ KƏĐGƏ HƏRƏYGƏ SЬQTЬQ

ŞIŞMƏ, təʙəge safar avьl səvitendəge „Linin" kalxuzь urazaj jьjnavđь (arьştь la ʙojđajdь la) setenləjgə təmam itte. Igen əđerləv zadanejəhen ytev eşe lə qьđьv ʙara.

2 Silus ʙađь qađьlьp mal ađьqь tultьrьldь. Kəđgə səsev eşe lə 13 nse avqьsqa təmam ʙuldь.

Xəđer qьđьv rəveştə kəđgə hərəv ʙara, unьŋ da jartьlaş planь ytəlde. Kalxuz sdjjşina qullanə.

NUQJA Q.

JUQALTЬVQA URЬN QALMAЂQA TEJEŞ.

Igen eşendəge iŋ kyp juqaltьvdarđьŋ şerehe əlgergən igenđeŋ urьlmaj ultьrьvьnda ʙula. Bьl vaqьtta inde ul yđeneŋ əllə nej tiklem jemen jergə tygə. Şunьŋ əsən də ʙeđ əlgergən igenđeŋ ʙer kən ultьrmaj jьjnalьp ʙetəve əsən kərəşergə tejeşʙeđ.

Ləkin urьndaqь ojoşmalar uqa ʙьlaj qaramajđar. Beqenqe kəndə əllə qasan jьjnalьp alьnьp ʙetərgə tejeşle ʙulqan 11,6 pr. arьş aşlьqь qьrda urьlmaj ultьra. Bьl han kalxuzsьlar da 15,6 pr.

Əlgergənđeŋ huŋьnda ajđar ʙujьnsa urьlmaj ultьrqan ʙьna ʙьl giktarđar eştə uŋ appartunizemdьŋ jəşəveŋ dərəђləjđər. Bьlar kəndər uđqan hajьn satsejalizem urazajьndaqь iŋ đur juqaltьvđar ʙulьp jergə tamalar. Bьl juqaltьvđar ʙьnanda arь huđьlmahьn əsən eştə ʙьn hьnьlьş menən tə'min itergə kərək.

Tara əsən qap həm qamьş namalərə qullanьvđь kөsəjtergə

Başsavnarkumdьŋ qararь ʙujьnsa urьndaqь ojoşmalar igen taşьvđь tiđlətev əsən tara jeteşməgən jerđəđər halaʙaş qap həm qamьş əjʙerđərđe kiŋ rəveştə fajđalanьrqa tejeştər ine. Ləkin urьndarđa ʙьl jul ʙik ađ qullanьla. Kyp ojoşmalar əle ʙьl eşkə narьq ʙirep jetkerə almajđar.

Başkalxuzsajuz ʙьl eştə kaʙinit jetəkselege alьp ʙara. Başxlipsajuz menən sajuzxliptьŋ da əllə nej eşləgən eştəre juq. Qajđa igen jərətevđə qap həm qamьş fajđalanьlьvđь tikşerep ʙarьv, ʙьl eştə đur uŋьşlьqtarqa ireşkən urьndarđьŋ təzeriʙələren ʙaşqa jerđər menən urtaqlaşьv turahьnda ʙьqlap ujlaqan ojoşmalar juq.

Bьl eştə Başsavnarkumdьŋ qararьn ʙojomqa atqarьrqa, igen əđerləvđəge tarahьđlьq qьђьnqьlьqьnan sьqьv əsən, igen jərətevđə qap həm qamьş əjʙerđərđe kiŋ rəveştə fajđalanьlьrqa tejeşle.

Ajrьm kalxuzdar, jaqьđaqtar „xəl itkes 3-jьl" zajьmьn taratьvđa qojroqta həjrələr.

Kyp kenə təвək maleja вyleksələre, ajrьm avьl kamsuttarь zajьm taratьv eşenda đur eşməkərhedlek kyrhətələr·

URЬNDARDA AŊLATЬV EŞE JOMOŞAQ, EŞTƏ BƏGƏNDƏN HЬNЬLŞ KƏRƏK

10-AVQЬSQA JOMQAQ

BAŞQORTOSTANDA „3 NSE XƏL ITKES ZAJЬM" TARALЬŞЬ

BƏTƏ BAŞQORTOSTANDA PLAN 89,4 pr. qa YTƏLGƏN, 148540 h. AQSA JЬJNALQAN

Kalxuzdarda 80,5 pr. ytəlep 74059 hum aqsa jьjьlqan	Jaqqьđaqtarđa 55,5 pr. qa ytəlep74487 hum aqsa jьjьlqan.	Ojoşqan xalьqtar arahьnda plan 115,9 pr. qa ytəlgən

„XƏL ITKES 3- JЬL" ZAJЬMЬ KALXUZSЬ, JAŊQЬĐAQTAR ARA-HЬNDA NASAR TARALA

BЬL eştə qьrqa hьnьlьş jahalhьn

Alda torqan вajavaj вurьstarđь xəl itev—ileвeđ esən ere giganttar halьv, ileвeđđə satsejalizem tormoşon tiđlatevđe„xəl itkes 3-jьl" zajьmьn taratьv eşe əjtep вetergəheđ đur ryl ujnaj. Вьnan kilgən aqsa səvit ilen indysterejələşterev fundьna kitə.

Şuqa kyrə вьnь hər вer aŋlь səvit eşsehe jaqşь aŋlap zajьm taratьv eşendə вalşəviktərsə eş alьp вarьrqa, eştə đur eşməkər-lek kyrhətergə tejeş.

SSSR narkamfinьnьŋ 10 nsь avqьsqa вirgən məqlymətə вu-jьnsa вətə SSSR đa вer miliart 641 miljun humlьq xəl itkes 3-jьl zajьmь taralqan.

Eşse, xedmətkərdər arahьnda zajьm taratьv planь 112 pr. tan artьqьraq ytəlgən вulhala, ojoşmaqan xalьq arahьnda plan вarь 93 pr. qa qьna ytəlgən. Ə вeđđeŋ Başqortostanda la şul uq xəl.

Məƅələn: şul uq 10- cislaqa вətə Başqortostan dəvmələndə zajьm taratьv planь 89,4 pr. qa qьna ytəlgən. Şul han esenən ojoşqan xuzalьqtar planь 115 pr. qa, kalxuzdar 80,5 pr. qa, jaŋqьđaq xuzalьqtar 55 pr. qa ytəgən.

Yrđə əjtelgəndərđən sьqьp şundaj həđemtə jaharqa kərək: zajьm taratьv eşendə kalxuzsьlar, ojoşqan xuzalьqtarđan arttaraлar. Şuqa kyrə raj həm avьl kamsuttarь eƅtena вəgəngə kən iƅrat đur həm məs'ylejətle вurьstar jəklətelə. Həm şulaj uq avьl kalxuzsьlarьn şifqa alqan pridprejatejə, məəssəsələrđə yđđərenen şifqa alqan avьl həm kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv eşen kəsəjtep zajьm taratьv planьn tultьrьv,arttьrьp ytəv julьnda xəđərđən yk praktik eştər вaşqarьrqa tejeştər.

Ə, qala la vaqьtlь eşselər arahьnda zajьm taratьv eşen kəsəjterge kərək. Juq ihs ьnda la eş maqtanarlьq tygel. Вaşqasa kypkəsizunniktar„xəlitkes 3-jьl" zajьmьna jađьlmaqandar.

Tiđ jaqьn arala zajьm taratьv esən вirelgən handь tultьrьv вəgəngə kən iŋ ydək məs'ələ вulьp tora. Şuqa kyrə Başnarkamindan вaşlap „Raj maleja вyleksələre avьl kamsuttarь вьl

məs'ələgə ajьrьvsa iqtiвar itərgə tejeş.

Planđь tiđ, jaqьn arala tultьrьv julьnda вətə saralarđь kyrhendər. Вaşqa ølkələr zajьm taratьvđa udar вiş kənlek iqlan itələr. Zajьm taratьv təŋgələnə kyrenerlek jaqşь ađьmdar jahajđar. Вьl zajьm taratьv oşo udar вişkenlegen вeđđeŋ təвə k,avьl darda la вuldьrьrqa oşo udar kənlektə jьldam kəs menən zajьm taratьv eşen (вigerək tə kalxuzsь, ajьrьm xuzalьqtar, sizunniktar arahьnda la) вaşqarьr qa kərək.

Dərəƅ 20- ejjyiđən 1- avqьsqa tiklem вeđđələ вьl julda udar un kənlek uđqarьlđь Qajhь вer tarmaqtar jaqşь uq həđemtə lə вirđe. Ləkin qənəqətlenerlek tygel. Sənki partejə, xəkymət quşьvь вujьnsa вeđ oşo jьldьŋ 1- avqьsьna „xəl itkes 3- jьl" zajьmьn вətenlaj taratьp вətkən вulьrqa tejeş inek. Ə, vaqiqan ular вulmanь, plan yđ srugьna ytəlməj qalđь. Ə şulaj вulqas вeđđeŋ вətə Başqortostan eşsandəre aldьna taqь la his вer huŋlatmaj eşləhe вurьstar jəklətelə.

Ular: kalxuzsь, ajьrьm xuzalьqtar həm şulaj uq vaqьtlь eşselər arahьnda zajьm taratьvđьŋ əhəmejəte turahьnda nьqlь aŋlatьv eşen alьp вarьv həm unьŋ tirəhenə вətən jəməqətselek fikeren tuplap „xəl itkes 3-jьl" zajьmьn taratьvđa qьrqa hьnьlьş jahav, xəkymətebeđ tarafьnan вirelgən kantryl handь tultьrьv, arttьrьp ytəv. Вьna вьlar вətə Başqortostan eşsəđərenen вəgəngə [illegible] indysterejələşterev gə kitə.

Ileneđđə indysterejələşterev eşenə kamselek kiltermajək,satsejalizem tedev esen qađьvlatavьđ ilhak „xəl itkes" zajьmьn taratьv planьn yđ srugьna ytəjtejesneđ. Вьnь вaşqarьv hər вer aŋlь səvit eşsehenen вurьsь.

Вalşəvik hyđe вer genə: partejə, xəkymət tarafьnan zajьm taratьv turahьnda вirelgən plan ytəlergə tejeş.

BIKMITЬF.

Mizrajsajuz 152 pr. qa ytəne.

Mizrajsajuzda „3 nse xəl itkes" zajьmь qəniqətlənerlek tarala. Ularqa zajьm taratьv zadanejəhь 3700 hum вirelep u'ar вьl zadanejənь 5700 hum itep ytənelər. Вirelgən zadaneja 152 pr. вulьp ytəlde.

I. LOQMAN.

Beđ sruktan elek 100 pr. qa ytənek.

Maqar təвəge Işəj avьl „Hələvek" kalxuzь partejə, kamsamul həm praisajuz ojoşmahь—nьŋ eşməkərlektəre arqahьnda 1 nse avqьsqa taratьlьp вetərgə tejeş вulqan 3200 humlьq „3— xəl itkes" zajьmьn 15 kən elek taratьlьp вette. „Hələvek" kalxuz kamsamuldarь zajьm taratьvđa yđđəren udarnik iqlan itep; Urman, Вişqađaq Əxmər həm Qarajqon kamsamuldarьn tiŋləşergə saqьralar,

„IBRAJ"

—Qьrmьƅqalь təвəge Qarlьman avьl Dinamu kalxuzь ydenə вirelgən „3— xəl itkəs" zajьmьn 100 pr. tь menən ytəne.

Θfə təвəge „Linin" kalxuzь 50 xuzalьqqa 600 humlьq zajьm alьp, unь 12 nse avqьsqa 625 hum itep taratьp zadaneja 125 pr. qa ytəlde.

7000 MEŊ URЬNЬNA 13 MEŊ HUM.

Вaşsavnarxuz eşse xeđmətkərđəre arahьnda „5 jьllьqlьŋ xəl itkes esənsə jьl" zajьmьn taratьv unьşlь rəveştə вara. Ularđьŋ hər вerehe (Kamaruftan вaşqalarь) zajьmqa jađьlqandar [illegible] 7000 h u m вulьp zajьm [illegible] 13375 humlьq zajьmqa jađьlqandar. Jəqni zadaneja 191 pr. qa ytəlgən. Şulajđa qajhь вerđər вьl eşkə halqьn qarajdar. Вaşsavnarxuzda eşləvse kəna Mis Kamaruf ajьna 300 hum eş xaqь alьvьna qaramastan zajьmqa kengə tiklem qьna jađьlmaqan. Partejə la şulaj uq praisajuzda tormьvьna tajanьp, ul aŋlatьvdarqa qul qьna вeltej. Zajьmqa jađьlmajьm tej.

Aŋlь вulьpta aŋlarqa teləməv se farmalnьsqa вirelev inde ul aŋlь səvit eşsehe əsən his klieşep вətməj.

Brigada: F. ARЬSLAN
I. LOQMAN.

Bьlarđa la zajьm taratьv hylpən вara

Вilərət təвəgendə 48 kalxuz idaralь вulьp вьlar əsən 65 meŋ humlьq zajьm taratьv zadanejəhь вirelgəjne. Ləkin plan jomoşaq ytələ.

Məƅələn: 20—avqьsqa 22 kalxuzđьŋ məqlymət вirevenə qaraqanda zadaneja 95,7 pr. qa ytəlgən. Ə, qalqan 26 rajundan вer tərlə lə məqlymət juq.

Qəmymən alqanda kalxuzdarđa plan вarь 51,2 pr. qa qьna ytəlgən. Вьnьŋ səвəвe kalxuzsьlar arahьnda həm kiŋ jalpь esendə aŋlatьv eştəre jetərlek вulmavđan kilə.

Вilərət təвəge „Başqortostan 10 jьllьqь, kalxuznьda zajьm taralьv jaqşь вara. Xəđer ular yđđərenə вirelgən 2500 humlьq zajьmdь 2750 hum itep ytəp zadanejənь 110 pr. qa ytənelər.

Вilərət təвəgendə „3—xəl itkes„ zajьmь 1,385000 humlьq taratьlьrqa tejeş вulha la oşo kəngə tiklem 65,4 pr. qa qьna taralqan. Zajьm taratьvđa вigerəktə Вilərət mital zavьtь artta həjrələ. Məƅələn: mital zavьtьnda zadanjanь 80,9 pr. qa, ə,stal sixь 86,2 pr. qa qьna ytəgən.

Вьl Təвəktə ajьrьm xuzalьqtar arahьnda la eş nasar tora. Ular arahьnda nej вarь 31 pr. qa qьna taralqan. Avьl səvittəre həm вaşqa ojoşmalar zajьm taratьvđa avьr qudqalalar.

Q. JЬHANŞIN.

Zajьm taratьv planьn arttьrьp ytənek

Вaşqortostan tav kanturahьna „5 jьllьqtь xəl itkes 3 nse jьl„ zajьmьn taratьv əsən 7 men 500 humlьq zadaneja nirelgəjne. 10 nsь avqьsqa tiklem вьl zadaneja 10 men 532 humlьq itep ytəlde. Eşse xeđmətkərđərđen kypehe вerər ajlьq eş xaqьna jađьlьp qoja kengə tiklem 10 hum humdan arttьq aqsa inderđelər.

F.A

14 meŋ urьnьna 23 meŋ hum.

Вaşqortostan Jer Eştəre Xəlq Kamisarlьqь eşse xeđmətkərđəre arahьnda вətəhe 14 meŋ 85 humlьq „xəl itkes 3—jьllьq„ zajьmь taratьrqa quşьlьp ular вirelgən zadanejənь 10—avqьsqa tiklem 100 pr. qa ytənelər.

ARЬSLANЬF.

QAĐAN—TURBIN KAMBINATЬN TƏĐƏV GƏ EŞSE HƏM TARTЬV KƏSTƏREN UDAR RƏVEŞTƏ KAMPLIKTAVAJT ITEV TURAHЬNDA

Başqortostan xeđmət Xalq Kamisarlьqь qararь

Θfə qalahьnda qađan—turвin kamвinatьn teđəvgə eşse həm tartьv kəstəren udar rəveştə kampliktavajt itev maqsatьnda, Başqortostan Xalq Kamisarđar Səviteneŋ oşo jьl 7 avqьs qararьna tajanьp Başqortostan Xeđmət xalq Kamisarlьqь qarar вirə:

1. Θfələge qađan—turвin kamвinatьn teđəvgə rajundarđь tyвəndəge limittarđa вerketergə:

	Kvalif-jalь	Kvalif-jahьđ	atlьlar
Şişmə	10	200	300
Malavez	230	—	—
Θfə	30	—	200
Tapurin	25	200	—
Devlakan	170	—	—
Вlagavişsin	170	—	—
Dyrt ojlə	130	—	—
Вerjan	100	—	—
Вişьylək	80	—	—
Jaŋavьl	80	—	—
Вaqalь	65	—	—
Tujmazь	60	—	—
Вyzdək	55	—	—
Qaraqş	50	—	—
Вalaвaj	50	—	—
Qьjqь	40	—	—
Starlə tamaq	30	—	—
Mejəka	25	—	—
Avьrqađь	20	—	—
Qaltas	20	—	—
Saqmaqoş	20	—	—
Nuriman	20	—	—
Dьvan	10	—	—
Θfə qalahь	110	—	—
Вətəhe	1600	400	500

2. Вьl qararđьŋ 1 punkьtьnda kyrhətelgən rajundarđьŋ xeđmət inspiktьrđarь yđđərenə jarđamqa rajkalxuzsajuzdarđь, rajun, kalxuz həm avьl jəməqətselegen həm вerense kiđəktə partejə, kamsamul, kalxuz həm avьl aktifьn вьqtьrьp, qađan—turвin kamвinatьn teđəvgə eşse həm tartьv kəsən, kalxuzsьlarđьŋ həm jaŋqьđaqtarđьŋ sitkə kitep eşləvđəre turahьndaqь jaŋь zakunqa (SSSR Yđək Вaşqarmahьnьŋ oşo jьl 30/VI qararь) вinaən nigeđđə kalxuz sistimь-iƅəвenə kampliktavajt itev esən вer totqarhьđ udar timptar menən kiŋ julqa qujьrqa tejeştər.

3. Вьl qararđьŋ 1 punkьtьnda kyrhətelgən limittar miqdarьnda eşse həm tartьv kəsen kampliktavajt itevđe 1931 jьldьŋ 1 sintəвerenə təmam itergə.

4. Qađan—turвin kamвinatьn teđəv kadrđarь esenə tөp millət xalqtarьn inderev maqsatьnda, şulaj uq qađan—turвin kamвinatьn teđəvselərđən şul kamвinatьŋ prajьzvudstьva kadrđarь kampliktavajt itelasagen iƅəpkə alьp, rajun xeđmət inspiktьrđarьna, kalxuzdarqa həm virвəvajt itevse aparatqa eşse kəsen rajundarđa kypselek təşkil itkən millət tan jьjьrqa.

5. Rajun Xeđmət inspiktьrđarь qađan—turвin kamвinatьn teđəv əsən eşse kəsen jьjьvsь aparatqa rejal jarđam kyrhətev menən вergə, virвufşiktarđan eşse kəseneŋ jьjьlьvь turahьnda hər dikada hajьn вirelə torqan məqlymətterđen (SSSR xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьŋ oşo jьl, 17/VI, №153 qararь tərtiвendə) вulhьn, şulaj uq xeđmət inspiktьrđarь tarafьnan virвufka turahьnda hər dikada hajьn Başqortostan xeđmət xaliq kamisarlьqьna вirelə torqan məqlymətterđen də əđləkheđ tapşьrьlьp torovьn julqa qujьrqa tejeştər.

Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarь:

SЬJSUJЬF.

Plan əylege nacalnigь:

SULЬJNDIN.

14 Avqьs 1931 jьl.

„Igen əsən kərəş—Satseja-lizem əsən kərəş" (LININ)

Igen ađerləv eşe menən вalşəviktərsə jetəkselek itergə

Вьjьlqь igen jьjnav kampanjahь təвək həm avьl partejə ojoşmalarь aldьna вik đur məs'ylejətle talaptar quja. Вer genə [illegible] igendə [illegible] qalmahьn igen ađerləv planьn tulьhь menən [illegible] вer genə [illegible] tejeş. Igendə xosusi qulqa inməgən. IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ. IGEN ƏSƏN KƏRƏŞSƏ ƏSƏNSƏ JЬLDAQA XALQ XUZALЬQЬ PLANЬN TULTЬRЬV ƏSƏN KƏRƏŞ. Partejə [illegible] tarafьnan pralitarejat diktaturahьnьŋ avьldaqь urgandarь aldьna məs'ələ oşolaj qujьla.

Igen ađerləvđen ejjyl ajь zadanjahь SSSR đa urtasa 114% qa atqarьlьp, qajhь вer ajьrьm ølkələrđen 4—5 tapqьr planьn arttьrьp ytəvđəre, вьlar igen ađerləv planьnьŋ rejal ikənen dərəƅləjđər. Вeđđeŋ Вaşqortostanda ejjyl planь 3 tapqrqa arttьrьp ytəlde. Ajьrьm kalxuzdarđa ejjyl ajьnda uq jьllьq planьn tultьrđьlar. (Igense h.в.),

Вьlar в ə t ə h e l ə igen ađ e r l ə v kampanjahьn iŋ qьƅqa vaqьt esendə uŋьşlь atqarьrqa məmkinlekte kyrhətələr Ləkin вьl məmkinlektərđe вьвn eşkə əjlənderev esən eşte đərəƅ ojoştorov вalşəviktərsə jьldam jetəkselek itev kərək.

Вьjьlqь igen ađerləv ytkən jьlqa qaraqanda вətenlej yđgərđe. „Kalxuzlaşьvdaqь xəl itkes jeŋevđər, səfxuz, MTS lərđьŋ yƅeve, avьl xuzalьqьndaqь salsejalizem siktьrь tavar pra-

duksejahь % tьnьŋ yrgə, kyƅələeve igen ađerləv planьn tiđ vaqьt esendə atqarьv həm вer yk vaqьtta igende pristin ilivatr [illegible] tə məmkinlekte tьvdьrđь (YK qararь). Igen jьjnav eşe menən, igen ađerləv arahьndaqь edəklektərgə [illegible], sajasi вidgerlekte kəsəjtə вirep [illegible] Ydək Kamitat qararьn [illegible] ojoştorьp [illegible]. Ləkin вьl frunt вətə [illegible] partejə ojoşmalarь tarafьnan qənəqətlənerlek jetəkselek itelməj. Igen jьjnav menən ađerləv arahьnda edəklek, eşte samatykkə tapşьrьv, məs'ylejətheđlek fakьttarь tulьp jatalar.

Partejə ojoşmalarь, вətə səvit jəməqət ojoşmalarь menən tьqьđ вajlənep yđđəreneŋ eştə kiŋ kalxuz həm aktif urta xəlle—jaŋqьđaqtarqa tajanьp sьjnfi doşman unьŋ agiпttarьna nьqlь udar вirep qujьlqan вurьstь tulьhь menən vaqьtьnda atqarьv eşen tə'min itergə tejeştər. Kulakqa вəgendən qatь zadanja вirep unьŋ menən genə siklənməj zadanjanьŋ iŋ qьƅqa sruk esendə ytəleven, igendeŋ xəkymət tarafьnan qujьlqan sruk esendə tejeşle punkьtьna tapşьrьlьvьn kulaktan pralitarejat tele menən talap itergə kərək.

Igen ađerləv eşen kərəkle kadьrđar menən tə'min itev eşe lə his qənəqətlənerlek вarmaj. Вerense avqьsqa tiklem ytkərəsək 15 kəndə 200 keşelek kurьsqa təвəktərđən nej вarь 100

keşe jeвərelgən. Qajhь вer təвək ojoşmalarь вьl eştə вetenlaj məs'ylejətheđlek kyrhətkəndər (Tapurin, Nuriman, Qьrmьƅ [illegible] h.a.) Вьl jynheđlekkə sik qujьlьq, urьndaqь igen ađerləv vəkilđəren həm səvit, kalxuz ergəhendə kamsejalarqa вəgendən aldьnqь aktif, sьjnfi totanaqlь keşelərđə [illegible] məs'ylejətheđlekte вulhьndar. Igen aвuzdarьn ojoştorovda a qajhь вer təвəktə nьnьŋ ta nasar tora. Eş quldarьn əđe fajdalanmajdar. Igen taşьv esən ajьrьm вrigadalar ojoştormaqan. Məs'ylejətheđlektər hajlanmaqandar. Eştə вojorakaratlьq, urьnhьđqa tartьv həm qul kəstərən вuşqa tyqev kevek jeteşheđlektər вьjьlda qaвatlanalar. Θfə təвəgendə 1000 jəktən qьđьl aвuz ojoştorolop, 35 saqьrьm samahь jьraqlьqqa ular faqat 7000 вot igen kiltergəndər. (arьqqa7 вot, qajhь вerđəre 16-30-ar kilagьram qьna halьp kilgən вlavđarđa вar.) Вьlarđь alqanda вьndaj məs'ylejətheđlekte qorot qoşlьq- timəj nəmə tejərgə.

Вьndaj məs'ylejətheđlek, sьjnfi doşmanqa pazitsejane вirev, eşte dərəƅ ojoştora almav, вalşəviktər timpьn ala almavđan вaşqa вer nəmə lə tygel təвək. Partejənьŋ, avьl, kalxuz ojoşmalar вьnan hasaq alьrqa вer kən huŋlatmaj jeteşheđlektərđe вəterəp, вьl fruntь jeŋep sьqьv əsən partejənьŋ dirktiftarь tirəhenə kiŋ xeđmət jalpьhьn maвlizavajt itergə tejeştər.

Aznaвaj.

Aвkamul qararьn ytəv julьnda

Kamsa jəcəjkələr ojoştoroldo

Maqar rajunь kyləmendə huŋqь kəndərđə вatrak, jarlь həm urta xəlle, kalxuzsь jəştərđen kamsamul safьna aqьlьv dulqьndarь kəsəjđe 17 nse вətə donja jəştər kənen ytkərevgə вətə jəcəjkələrđə qьđьv əđerlektər вaşlandь. Вərđəşle, Вoroqol avьldarьnda kamsamul jəcəjkələre ojoştoroldo. Həm jəşe jetkən kamsamuldarđь partejə safьna вirev eşelə alьp вarьla, rajkamul tarafьnan Aвkum həm aвkamul qararđarьn atqarьv eşe əsən avьldarqa vəkildər sьqarьla.

M.

Uqьvsь kamsamuldar praktik eştə

Arqajaş 1. Məstim safxuzьnda eşkə kilgən Milьfka uqьvsьlarь jetəkselege menən kamsamul jəcəjkəhe teđəlde, şul uq səjəsi tyŋərək ojoştorolop, səjəsejuqьv alьp вarьldь. Kamsamuldьŋ IV-s'jьƶ qararь ytəlde. Jəş yƅmerđər arahьnda pejanir ojoşmahь ojoştorolop kilasaktə eşləv əsən jul kyrhətelde.

Qatьn-qьđđarđan diligat punkьtь teđələp ular arahьndala eş alьp вarьlđь. Hьjьr havьvsьlarđan massavaj kvalifikatsejəle kadьrdar əđerləv əsən kurьs ytkərelde.

Ş. V.

Igen jьjnavđa—kamsa вrigadalar

Qaşqalaşa (Şişmə rajunь) kalxuz kamsamuldarь həm kalxuz jəştəre uŋьş jьjnavđь ytəvđə 2 вrigada teđəp udarnaj eş alьp вaralar. Hər вer вrigada la 8 keşe вulьp вrigada hajьn 3 laвaqrika aşlьq saвa. Ular вaşqa kalxuz jəştəren yđđəre menən tiŋləşergə saqьralar.

Ə. XƏTIP.

1048 sintnirlьq kamsamul aвuzь

Şişmə təвəge kamsamuldarь 1 nse avqьs kənenə 6 qьđьl aвuz ojoştorop xəkymətkə вer meŋ 48 sintnir igen tapşьrđьlar.

ilivatьr jəcəjkəhe qьđьl aвuz ojoştorđo

Şişmə ilivatьr kamsamul jəcəjkəhe 2 kalxuzdan qьđьl aвuz teđəp xəkymətkə 125 sintnir igen tapşьrđь. Taqь la qьđьl aвuz ojoştororqa hyđ вirđelər

Ə. XƏTIP.

Qьđđar kamsamulqa tartьlmaj

Maqar təвəge Keđən avьl kamsamul jəcəjkəhendə 40qa jaqьn kamsamul aqzahь iƅəplənhə lə, şunьŋ esenən qьđđarđan вarь 1 kamsamulka. Şul səвəple qatьn-qьđđar arahьnda Keđən jəcəjkəhe [illegible] tərlə lə eş alьp вara almaj. Kamsamulqa inergə teləvse jəştər həm qьđđar arahьnda tərвejə eştəre alьp вarьlmaj. Jəcəjkəneŋ yđ eşelə qəniqətlənerlek tygel.

S. MAQARSKI.

Şiflьq hyđđə tygel, praktik eştə

Вaqьr yđək rudaigendəge partejə həm kamsamul jəcəjkəhe ergəhendə eşselər tarafьnan şifqa alьnqan „Qьđьl jalan" kalxuzьnьŋ igenen jьjnavđa həm avьl xuzalьqь qoraldarьnьŋ teđəklegen tikşerep jarđam itev əsən 3 keşenən вer вrigada ojoştoroldo. Вьl вrigada igen jьjnav maşinalarьnьn teđəklegen tikşerep ulardь teđətep вirev eşenə kereşte.

BURANQOL.

Kamsamuldar aвuzь

Şişmə təвəge Səfər avьl kamsamuldarь yđ ara вer qьđьl aвuz teđəp xəkymətkə 27 sintnir igen tapşьrđьlar. Вaşqa avьl kamsamuldarь, heđ nişlajheгeđ

ISXAQ!

AMANGILDINDЬŊ URЬNЬ BЬL TYGEL

MAQAR təвəge Turatav kalxuzь rəise Amangildin Məvliвaj kalxuzsьlarđь eştən tuqratьp kərt ujnap jərej. Eşselərđe hər vaqьt eştən huŋqa qaldьra.

Вьndaj rəistərđeŋ urьnь вьl tygel. Вьnda kalxuzđь alqa alьp вarьrđaj keşe kərək.

„KYREVSE"

QALALAQЬ BƏTƏ XƏBƏRSELƏR HƏM STINƏ RIDKƏLLIGEJƏ AQZALARЬNA!

23 nse avqьs kis səqət 6 la „Вaşqortostan" həm „Kammuna" gəzite xəвərseləren, stinə gəzite ridkəlligejə aqzalarь menən вerlektə kəŋəşmələre saqьrьla. Вətə partejə jəcəjkələre yđđərenən вerər vəkil jeвərergə tejeştər.

Kyrhətelgən vaqьttan huŋlamaj „Вaşqortostan" ridaksejahьna jьjnalьvьqьđ horala.

„Вaşqortostan", „Kammuna" gəzittereneŋ massavaj вylege.

KAPITAL ILDƏRENDƏ

Amirika palitsejəhь вaş kytərevselərđe jađalaj

NEJU—JURЬK, (TASS) Вaştavajt itevse tavsьlarqa həm tuvqьvsьlarqa qarьşь palitsejə tirrurь davam itə. Palitsejə rivalytsejun „Tavsьlar milli sajuzьnьŋ„ pridprejatejə tьşьna qujqan qaravьldarьn qulqa aldь. P Y T N I M D Ə, palitsejə t u q ь v s ь l a r đ ь ŋ q a r a v ь l d a r ь n a qarьşь kyđtən jəş kiterə torqan вumвalar jeвərđe Zaвastuйka kamitəte aqzalarь qulqa alьnqan.

TILIFUN BƏJLƏNEŞTƏRE ƏĐƏLGƏN

MADRID, (TASS) SIVILEJƏLƏ tilifun sьвьqtarь qьrqьlqan qalalar arahьnda вəjlənəş juq. SANLYKAR, BARRAMIDA LA, tilifun sьвьqtarь qьrqьlqan. AVEJЬDTA tilifun kalunkalarь dinamit menən şartlatьlqan.

Tərrasta (Вarsilun ølkəhe) вaş kytərevse ike tilifunis qulqa alьnqan Вьnda la tilifun sьвьqtarь qьrqьlqandar.

Kanadala kammunistarqa qarьşь xəkymət tirrurь

Neju—Jurьk. (TASS) Kanadanan xəвər itevgə qaraqanda, undaqь palitsejə вətə ildə kammunistar ojoşmahьna həzym jahaqan HƏM KAMPARTEJƏ SIKRITARЬ IP. ВEKANЬ QULQA ALQAN. Şulaj uq Ukrajna siksejəhe jetəksehe ip, Вajcyktь həm kammunistarđьŋ вaşqa jetəkselərən də qulqa ala. Palitsejə qulqa alьnьvsь kammunistarđь jənəhe „qisjənj, sьqarьvqa qotorьvđa" qəjepləj Palitsejə, rivəlytsejun" eşselər вerđəmlegə ligahьnьŋ" jortona la həzym jahap' undaqь dykaminttərđe həm вaşqa qaqьđlarđь alqan.

Palitsejə tirrurđarь вigrəktə Taruntu Manrilь tən jaq Untareju həm Tixa Akian jarđarь вujьndaqь qalalarđa вuldь.

Kyptən tygel kammunstar partejəhь kyp rajundarđa, вigerəktə kənвajьş pravinsejəlarьnda eşheddərđeŋ kyp hanь dimanstratsejələrьn ojoştorđь.

Iŋ kansirvatьr tərkəmdərđən alnqan məqlymətterge qaraqanda. Kanada la eşheddər hanь 250 meŋgə jetə. Вьnan вaşqa kanadalaqь davam itkən qoroloqtar həm вojđaj xaqьnьŋ teşeve meŋərləgən firmirlarđь вəlgenlətte.

Qtajđa hьv вaƅьv

Xankav hьv aƅtьnda

ŞANXAJ, 17 NSE AVQЬS. Qtajđь hьv вaƅьv turahьnda uđqan gəzittərđə jađьlqajnь. Xankav rajunьndaqь Janszьj jьlqahьnьŋ hьvь, ydeneŋ qađət təge вejeklegenən 14 MITЬR JUQARЬ KYTƏRELDE. Hьvđьŋ вьl tiklem juqarь kytərelevə вьqa tiklem вulqan Qtajđь hьv вaƅьv tarixtarьnda kyrenməgən xəl. Qtaj giniraldarь həm cinavniktarьnьŋ krəƅtejəndərđeŋ əđaqqь aqsalarьn talavđarь вьl kətəlməgən вələne taqьla kesəjtte. Giniraldar, kanaldar teđəv həm jarđarđь nьqьtьv esən ƅamanda krəƅtejəndərđeŋ əđaqqь tindəren talajdar.

Xankav qalahь hьv aƅtьnda qalqan

Kyp urьndarđa jaŋqьndar sьqqan. Meŋərləgən keşelər qasalar.

Qalqan keşelərđə aşьqalar həm aslьqtan aqas japraqtarьn aşarqa məzвyr вulqalanьlar. Qtajđьŋ kyp ejəđđərendə jo'qoşlo avьrьvdar taralqan.

XUNAN ejədendə 50 nən artьq ukruk hьvqa вatqan. Səselgən aşlьq uŋьştarь hələk вulqan. Kyptər ylgəndər. Ləkin, Qtajđaqь kətəlməgən вələgə, Nankin xəkymətə вer tərlə lə jarđam kyrhətməj.

kampartejə„ məktəвe taratьldь

BIRLIN, 16. Finstirвirg la (Tyringejə) kampartejə Θlkə Kamitəte aktiftarь məktəвe taratьldь. Palitsejə ətrəte məktəptə jenteklәp tentev ytkərđe. Jetəkselər həm uqьvsьlarđan 42 keşe „xəkymətkə đur xejanat əđerləvđə şiklənep" javapqa tartьlalar.

BEĐĐƏ JAZALAR

Вesən əđerləv hylpən вara

Krasnausul təвəgendə teđelgən plan вujьnsa 1 meŋ 500 sintnir вesən əperlənergə tejeş. Ləkin əlegə tiklem вьl plan hər вer kalxuz həm jaŋqьđaq xuzalьqtarqa jetkerelməgən.

Z. Taвьn.

„Marьs" вesən jьjnav planьn tultьrđь

„1—Marьs (Şişmə təвəge) kalxuzь вesən jьjnav kampanjahьn вettə. Kalxuzda вarlьqь 68 giktar вesən əđerləndə.

„Paolda" (Şişmə təвəge) kalxuzsьlarь yđ jьjьlьştarьnda 4000 h u m l ь q „3 nse xəl itkes" zajьmqa jađьlьp xəđer 120 humlьq zajьm aqsahь jьjnalqan. Aqsa jьjnav eşe qьđьv вara.

Ə. XƏTIP

Вeđđə la zajьm jaqşь tarala

Θfə təвəge urazaj kalxuzьna 2700 humlьq zajьm taratьrqa вirelep, 10—avqьsqa plan 100 pr. qa ytəlde.

Z. ISXAQ.

Оьrqьđ—Mejəka təвəge Jьlatman avьl səvite qaramaqьnda qь 25 mense isemendə вulqan kalxuzqa „xəl itkes 3—jьl„ zajьmьn taratьv esən 3 meŋ humlьq zadanejə вirelep, ular вьl zadanejənь 25 ejjylgə taratьp вəttələr. Həm oşo srukqa 3 meŋ hum zajьm aqsahь jьjьldь.

Q.Q

„Вaşqortostan" 2—вit

BƟTƏ EŞSE, KALXUZSЬ, JARLЬ-URTA XƏLLE JANЬÐAQTAR IƢTIBARЬ NЬQЬL MAL AÐЬƢЬ BAZAHЬ BULDЬRЬV ERGƏHENƏ TUPLANHЬN!

„BƟTƏ PARTEJƏ, SƏVIT, KALXUZ—KAPIRATIF OJOŞMALARЬN HƏM SAFXUZ DIRIRTЬKÐARЬN BƟTƏ BOLONDARЬ HƏM BAŞQA (QAMЬŞ, QЬJAQ YLƏN, URMAN, HAÐ YLƏNDƏRE HƏM BƟRƏ KEVEK) MAL AÐЬQTARЬN TULЬHЬNSA FAJÐALANЬRQA BƟTƏ SARALARÐЬ KYRERGƏ HƏM TƟR AÐЬQTARÐЬN ƏHMEJƏTENƏ NARЬQ BIREP JETMƏVÐƏRGƏ QARŞЬ QЬRQA KƏRƏŞ ALЬP BARЬRQA MƏƵBYR ITERGƏ"

(Ølkə Kəmitət ʙojoraһь həm Ølkə Kəntryl Kəmisejə Prizidia) mьnьꞑ 5 nse avƣьs ʙerləşkən ultьrьşьnda sьƣarƣan qararьnan.

MAL AÐЬƢЬ BAZAHЬ TURAHЬNDA

VKP(B) ØLKƏ KƏMITƏTE BOJORAHЬ HƏM ØLKƏ KANTRYL KƏMISEJƏHE PRIZIDEJUMЬNЬꞐ 1931 NSE JЬL 5-6 NSE AVƢЬS, BERLƏŞKƏN ULTЬRЬŞЬNDA SЬƢARƢAN QARARЬ

VKP(ʙ) Ølkə Kəmitəte ʙojoraһь həm Ølkə Kəntryl kəmisejəhe oşolarðь anьqlajðar: ʙesən jьjnav, siluslav həm ʙaşqasa mal aðьƣь əðerləv plandarь yð vaqьtьnda urьndarqa jeʙərelevgə qaramaђtan, ʙesən jьjnav həm siluslav planьn ytəv siktən tьş jomoşaq ʙara: ʙesən saʙьv planь safxuzdarða 37,9 pr. qa, kalxuzdarða 47,2 pr. qa ytəlgən. Jaꞑƣьðaq xuzalьqtar qəjev itelməђlek rəveştə artta ʙaralar. Silus ʙaððarь həm tranşajðar qaðьv planь 16,7 pr. qa, silus halьv kalxuz tarmaƣьnda 13,7 pr. qa, jaꞑƣьðaqtarða 12,4 pr. qa ytəlgən.

Bьl Təʙək partejə ojoşmalarьnьꞑ nьqlь mal aðьƣь ʙazahь ʙuldьrьv esən kərəş ʙaşьnda ʙula almavðarьn səvit, kalxuz kapiratif həm safxuz ojoşmalarьnьꞑ ʙьl mөhim ʙurьstarðь ytəvgə tejeşle saralar kyrməvðəren ʙьl məs'ələ ergəhendə massavaj eşte kiꞑəjtep jeʙərməvðəren, mal aðьƣь ʙazahьn ʙuldьrьv saralarьn өðөvgə jynəltelgən kulak agitatsejəhьna qarşь tejeşle atpur ojoştormavðarьn dөrөђləj.

VKP(ʙ) Ølkə Kəmitəte ʙojoraһь həm Ølkə Kantryl Kəmisejəhe prizidjumь tyʙənge qararqa kilələr:

1. VKP(ʙ) Yðək Kəmitəte həm SSSR Xalq Kamisardar səvitenen oşo jьldьꞑ 30 nsь ejjylendə sьƣarƣan, satsejalizem mal sьlьƣьn kiꞑəjtev həm mal aðьƣь ʙazahь tьvðьrьv saralarьnda ʙulƣan ədeklektərðe ʙətərergə jynəltelgən saralarðьn jaqьʙ tatьv, Başnarkamzim, Başkalxuzsajuz həm tristar vəkildərenə tyʙəndəgelərðe tədəp [illegible] da tamьr aðьqtarьn haqlav turahьnda instruksejə tədəp, urьndarqa təşerergə məƶʙyr itərgə.

2. VKP (ʙ) Yðək Kəmitəte həm SSSR Xalq Kamisardar Səvitenen qararðarьna ʙinaən ʙetə malsьlьq safxuzdarьna həm kalxuz firmalarьnьꞑ ʙulƣan maldarðь qatь həm ʙetьn aðьq menən tə'min itev planьn ʙer kən esendə tədəp, safxuz, kalxuz həm jaꞑьðaq xuzalьqtarðьꞑ [illegible] planьn 100 pr. menən ytəvgə ʙelgəşerə.

2. Bөtə təʙək partejə, səvit kalxuz-kapiratif ojoşmalarьna həm safxuz diriktьrðarьna ʙetə ʙolondarðь həm ʙaşqa mal aðьqtarьn (qamьş, qьjaq ylən, urman, hað ylənderen, ʙөrөlerðe) tulьhьnsa fajðalanьv [illegible] kyrep, ʙьl aðьqtarðьꞑ əhəmejətlerenə narьq ʙirmavðərgə qarşь kiskən kərəş alьp ʙarьrqa məƶʙyr itərgə.

3. Təʙək kamitattarьna kulak xalle zazitьs—xuzalьqtarqa qatь zadanija ʙirev ʙurьsьn ʙojomqa atqarьrqa, unьꞑ eşəp sьqarьv səlaxejəten makimalьna jaðalanьv, ulardьꞑ zadanijanь tultьrьv srokьn qamatep, kulak, həm xalle xuzalьqtarqa qatь zadanijanь tultьrьvdarь өðtenə hidger kəntryl qujarqa təqdim itərgə.

4. Halam mal aðьƣь ʙazahьnda mөhim elemsterdən ʙerhe ʙulьvьn kyrhətep, Başnarkamzim, Başkalxuzsajuzqa, safxuz diriktьrðarьna həm kalxuz pravlinjəlarenə ʙьjьlƣь 1930 nsь jьlƣь urazaj halamьn yð vaqьtьnda tulьhь menən jьjьp alьrqa, [illegible] ulardьꞑ haqlav saralarьn kyrergə mətyr itərgə. Şulaj uq halam ahь həm xalle xuzalьqtar [illegible] ujaqtarða həm kalxuztarða [illegible] halam menən ʙetə xalle xuzalьqtarðьꞑ [illegible] ʙulƣan jaqьʙ ojoştorop [illegible] eşergə quşarqa.

5. It sajuzьn, Başsajuzdьn həm [illegible] ojoşmalarьn massavaj silustar eşenə [illegible] itergə.

6. Başnarkamzim, Başkalxuzsajuz, MTS, STF, [illegible] firmalarьna [illegible] maldarðь tamьr aðьqtar menən [illegible] Başnarkamzim həm Başkalxuzsajuzqa 10 ken esen-

7. Kesle mal aðьqtarьna ʙulƣan difitsitte qaplav esən Başnarkamzim menən Başnarkamsnapqa 10 ken esendə on tartьv həm ʙaşqa pridprejətejələrðə (kərpə, zmьjx, həm ʙaşqa) qaldьqtarðь fajðalanьvða kankrit plan tədərgə təqdim itərgə.

8. Silus həm qəmymən ʙesən jьjnav kampanejəhьn ytkərevðə kamsamulьƣьꞑ jomoşaq qatnaşlьq iteven anьqlap, Kamsamul Ølkə Kəmitətenə mal aðьƣь ʙazahь tьvðьrьv esən həm siluslav planьn 100 pr. qa tultьrьv kərəşenə kamsamuldar massahьn həm partejəheð jəştərðe kiꞑ kyləmdə ojoştororqa təqdim itərgə.

Kamsamul Ølkə Kəmitətenen ʙetə Başqortostan kyləmendə siluslav suʙutnigь ojoştorov saralarьn ьraђlap, Kamsamul Ølkə Kəmitətenə, Narkamzim həm kalxuzsajuzqa ʙetə urьndarða, ʙigerək tə safxuzdarða, kamsamul həm jəştərðe genə ьlьqtьrьv menən sikləməj, ʙetə kalxuzsь jarlь—urta xəlle jalpьnь ьlьqtьrьp, ul suʙutniktardь ytkərə ʙaşlarqa.

9. Bьjьl maldarðь ʙetə kərtələ torov vaqьtьnda raisejanal aðьqlandьrьv, jaðƣь səsevðe ytkərev esən furaƶ hundьn nьqlap aranirəvajt itep qaldьrьv təqət, ʙulƣan aðьqtь nьqlь rəveştə ikanamit itev, unan haqlьq menən fajðalanьv hedemtəhendə genə elgəge ʙulasaqьn iђəpkə alьp, Başnarkamzimqa, Başkalxuzsajuzqa həm tris vakildarenə un ken esendə turaz fundьrьn jaðqь səsevðe ytkərev esən tyrenəravajt itev turahьnda instruksejə tədep urьndarqa jeʙərevðe quşarqa. Şulaj uq ul instruksejə menən ʙer rəttən yk maldarðь aðьq menən tulь rəveştə tə'min itev maqsatьnda sьqьv, sajuz diriktьrðarьna, kalxuz idaralarьna ʙьl nurmalarðь kiʙken rəveştə tormoşqa aşьrьvðь quşarqa.

10. „Skatavud", „sivinavud", „Hajьqsьlьq", „Atsьlьq" safxuzdarьnьꞑ diriktьrðarьna, MTF, STF at rassadniktarьnьꞑ, həm hatьqsьlьq firmalarь mendirlarьna yð vaqьtьnda anьqlь rəveştə, talap itelgən mal aðьƣь ʙazahьn ʙelep, satsejalizem mal sьlьƣьn ʙetə kəv kampliktavajt itev ajqanlь, kampliktьlaştьrьv planьnda kyrhətelgənsə, ʙetə ʙaş mal aðьƣь menən tulьhьnsa tə'min itergə, ʙulƣan mal aðьƣь zapasьn ʙөðөr rəveştə ratsejanal fajðalanьv esən nьqlь plan tədərgə məƶʙyr itergə. Bьl ojoşmalarða, mal aðьƣь haqlav həm tote ʙulьp, sulaj uq, maldarða, ʙetə kərtələ torov vaqьtьnda təqəktəge ʙulƣan maldь tə'min itev esen ms'ylijətle ʙulьrьq Təʙək Kəmitəte ʙojora ʙulьrða [illegible].

11. Bөtə Təʙək kəmitəttərgə, yð təsegendə ʙesən jьjnav, siluslav həm nьqlь mal aðьƣь ʙazahь ʙuldьrьv, şulaj uq, maldarðь ʙetə kərtələ torov vaqьtьnda təqəktəge ʙulƣan maldь tə'min itev esen ms'ylijətle ʙulьrьq Təʙək Kəmitəte ʙojoraһь həm ølkə kantryl kəmisejəhe prizidjumь ʙetə partejə, səvit, safxuz kalxuz kapiratif ojoşmalarьn iqtiʙarðarьn un appartunislьq nastrajenjalarenə, javaphьðlьqqa qajəprmaj qarşь kərəşep, eşse, kalxuzsь, jarlь həm urta xəllelər massahьnьꞑ iqtiʙarðarьn nьqlь mal aðьƣь ʙazahьn ʙulьndьrьvqa maʙlizavajt itərgə jynəltə. Bьl nьqlь mal aðьƣь ʙazahь ʙuldьrьv fruntьnda jeꞑevðeꞑ xəl itkes şartь ʙulьp hanala.

VKP(ʙ) ØLKƏ KƏMITƏTE

YÐƏK KƏMITƏTE HƏM X. KAMISARÐAR SƏVITE MƏRƏƵƏƢƏTE BUJЬNSA KAN KRIT EŞKƏ BAŞLARƢA.

Başqortostandaƣь malsьlьq ʙuðaqlarьndaƣь ojoşmalarьn yðək kəmitət həm SSSR Xalq kamisarðar səvitenen malsьlьqtь kiꞑəjtev turahьndaƣь mərəƶəƣəttəren, pravlinjə həm jaçajkalarьn tikşerergə kerəkten.

Bьl mərəƶəƣəttə ʙujьnsa kankrit eşkə totonmaƣandar.

„Skatavud" sajuzь ydenen maldarьn yhterevgə plan tədəməgən. Bulƣan maldarьnьꞑ 65 pr. tьn ƣьna tə'min itarlek aðьq əðerlanqan. Plan ʙujьnsa 1 nse avƣьsqa tiklem 5 men ƣo kuʙamitь dirьlgьnda 14 tranşoj qaðьlьrƣa tejeş ʙulha la, 10 nsь avƣьsqa tiklem ʙer tranşoj ðə qaðьlmaƣan.

Bьl tranşajðar qaðьlьp silus tiklem yk nodav ojalarь halьrmenən tultьrьlƣanda la, mal ʙaşьna ʙarь 0,2 tunna ƣьna silus tura kiləsək. Bьl—eş planьn ʙulƣan maldardьꞑ hanьna qarap tədəlmevən kyrhətə.

Trist silus əðerləv planьn 2 pr. qa ƣьna ytaƣan

Hətsələk kalxuz tristь 25 men 500 tunna silus əðerlərgə tejeş ine 1 nse avƣьsqa ul plandьꞑ 2 pr. ьn ƣьna ytaƣan.

Başna eşlav, tranşej qaðьv eştərə qəfev itelmə'blek dərəƶələ hьlpan ʙara.

Hətsələk kalxuz tristь plan ʙujьnsa 101 mal aðьrь, şul tiklem yk nodav ojalarь halьrƣa tejeş ine. Ləkin əlegə tiklem ʙer aðьarьa halьnmaƣan. Başsilistruj tədev matirjaldarь menən tə'min itev eşenə qarap tədəlmeven kyrhətə.

Haꞑьsьlьq tristьnda la, eşkə narьq sirep jetməv kydgə ʙərelə. Ul əlegə tiklem maldarьna kypme aðьq kəraklekte la ʙelməj, Silus əðerləv eşeneꞑ ʙaşь turahьnda ʙer tərlə lə ma'lymət juq.

Bьl ojoşmalar əlegə tiklem ʙulƣan ədeklektardan ʙetərep, YK həm Xalq Kamisardar Səvitenen mərəƶəƣəttəren nьqlap tikşerergə, kiləsəktə malsьlьqtь kiꞑəjtev eşen kankrit eşkə ʙaşlarƣa tejeştər.

A. F.

JOQOŞLO AVЬRЬVÐARƢA QARŞЬ KƏRƏŞEV MALSЬLЬQ EŞENDƏ YÐƏK MƏS'ƏLƏLƏRÐƏN BEREHE

Hьjьr malьnda ʙulƣan tirən joqoşlo ykpə avьrь. Bьl avьrь faqat hьjьr malьna ƣьna xas ʙulьp, unьꞑ menən hьjьrðьꞑ ypkəhe həm unьꞑ ƣaʙь avьrь. Bьl avьrь ʙik joqoşlo ʙulƣanƣa kyrə, ʙer urьnda unьꞑ ʙarlьƣь ʙelenhə, ʙer nisə kən esendə ʙul avьlь, rajundь xatta ʙetə gunirnanь qaplap alƣarƣa ʙik [illegible] vaqьttar ʙulьp ytə. [illegible]

[illegible]

[illegible] na qarşь kərəşev, avьl xuzalьƣьnda, xəðerge kəndəꞑ yðək məs'ələlərenən xisaplana. Bьl avьrьv ʙer nisə jьldarðan ʙirle ʙeððeꞑ Başqortostan ilendə, ʙi gerəktə unьꞑ jənyʙi jaƣьnda Jьlajьr, Xajʙulla, Mraq, Bajmaq həm Stərle tamaq rajundarьnda taralƣan ʙulьp, uƣa qarşь kərə[şev] laj: Janqavьlьna, aşaћь kilməj hətə kəmi, kejşəve əkrenlənə. Ber að vaqьttan huꞑ hьjьrða qoro jətkerьv ʙaşlana.

Bigerəktə irtə menən hьjьr urьnьnan torop kitkən saƣьnda eskəndən huꞑ jytəlləj. Qaʙьrƣalarьn ʙarmaq menən tьvƣьldaтьp qaraƣanda avьrta. Huꞑƣa [illegible] ʙetərə alƣanda ʙeððə xəðerge vaqьtta aldan ʙuldьrmaђ qa tьrьşьv, mal torƣan amʙardarðь taða totov, jellətev, dizinfiksejələr jahav jullarь həm ʙьl turala sьƣarьlƣan Başsavnarkumdьꞑ məƶʙyri qararьn qəmalgə qujьv menən kərəşelə.

JULDЬBAJЬF.

Naðanlьqtь ʙətərevməktəptəren ojoştorov furmalarь

Bьjьl Başqortostanda naðanlьqtь ʙətərev huꞑƣь jьl itep qujьla B.M.X. Kamisarlьƣьnьꞑ planь ʙujьnsa Başqortostanda ʙulƣan 380,314 keşeneꞑ naðanlьƣь 1932 nse jьldьꞑ 1 nse ma jьnasa ʙətərələrgə tejeş. Bьl eşkə huꞑƣa qalmaj əðerlek eştəre alьp ʙarьrƣa karək. Təʙək yðəktərendəge kylt—paxut ştaʙьn eşkə quşьrƣa, avьl səvittəre qarşьnda ʙьl ştaptarðь jaꞑьnan teðergə, təʙək esendəge uƣьj—jaða ʙelməvselərðeꞑ dөrөђ iђəʙen alьrƣa, ʙьl eş esen ʙetə jəməƣət majalarьn tuplap ʙetə jəməƣət fekeren ujatьrƣa karək. Təʙək esendəge eşte planlav, Uƣьtьvsьlar əðerləv, unьꞑ esen kurьstar uðƣarьv, kevek eştər təʙək məƣarif inspiktьrьnьꞑ huꞑƣa qalmaj eşlənergə tejeşle ʙulƣan eştərenən hanala.

Naðandarðь uƣьtьv eşenda təƶriʙələre ʙulƣan uƣьtьvsьlarьʙьð að, kypselek uƣьtьvsьlarьʙьð (likvidatьrðar həm kylt ərmistər) að uƣьmьşlь ʙulьvðarь өðtenə, uƣьtьv təƶriʙələre lə að Şunьꞑ esen də likpunkьttardan uƣьrƣa өjrənev həm að ʙulha la səjəsi qorallanьp sьƣьvsьlar hanь qəniƣətləndermə.

Bьl eştən qotolov esen ʙeð ʙerenseneꞑ ʙetə uƣьtьvsьlarðьꞑ yððəren mitudik həm dəjəm ʙelem menəꞑ kərəgensə qoralanðьrьrƣa karək. Bьnьꞑ esen təʙək məƣarif ʙylektəre qarşьnda likvidatrðar əðerləv kurstarь aʙьv menən ʙergə, aldaƣь uƣьv jьlьnda I—ʙaђƣьs təʙək həm qьvaq (kustavaj) terək məktəptəre ʙulƣan urьndarða naðanlьqtь ʙətərev eşenə qarata terək məktəptəre ojoştororƣa kərək. Bьl terək məktəptərenə uƣьtьvsьlar ʙildələgəndə məmkin tiklem naðandarðь uƣьtьv eşendə ʙeleme həm təƶriʙələre ʙulƣan uƣьvsьlar menən tə'min itergə kərək. Təʙək dəvmələndəge naðanlьqtь ʙətərev məktəʙe ʙetə təʙək dəvmələndəge məktəptərgə mitudik yðək ʙulьp ʙirergə tejeş. Qьvaq (kustavaj) terək məktəptərenə yððərenen ʙeaskalarь esenə ingən Naðanlьq ʙətərev məktəptəre өðtenə mitudik jaqtan jetəkselek itev eşe jəkmətelergə tejeş.

Naðanlьq ʙətərevðəge ʙulƣan terək məktəptəre həm qalƣan məktəptər I—ʙaђƣьs məktəp uƣьtьvsьlarь menən arganik rəveştə ʙəjlənestə ʙulьrƣa tejeştər. Prajьzvudstьva kəꞑəşmələre I—nse ʙaђƣьs məktəp uƣьtьvsьlarьnьꞑ nəvʙəttəge ʙara torƣan kəꞑəşmələre menən ʙergə ʙarьrƣa tejeş. Bьnьꞑ esen ʙerləştereлgən plan ʙulьndьrьrƣa kərək. Planƣa niгeð itep tyʙəndəge məs'ələlərðe inderergə:

1. Ololar məktəʙendə uƣьvsьlarƣa kammunistar tərʙejəhe ʙirev juldarь, iƶtimaƣi—səjəsi eştərðe ojoştorov məs'ələre.

2. Ololar məktəʙen palitixnik laştьrьv məs'ələre, tixnikəne өjrənev tyꞑərəktərendə eş alьp ʙarьv həm tejyritik ʙelemde prktika menən ʙəjləv juldarь.

3. Ololar məktəptəre pragrammalarьn tikşerev, urьndaƣь şarttarƣa jaraqlaştьrьv, kərəkle matirejaldarðь өђtəv, ajьrьm prajьkttar təðev, kynekmə davmələrðəren anьqlav.

4. Məktəptərðeꞑ həm uƣьvsьlarðьꞑ idara məs'ələləren anьqlav.

5. Ololar məktəʙendə uƣьtьv mitьdtarь. (uƣьtьv—jaðьv—hanarƣa өjrətev).

6. B. M. X. Kamisarlьƣьnьꞑ təʙəkkə ʙarƣan ʙetə mitudik həm qullanma xattarь menən tanьşьv həm ular menən qullanьv juldarьn ʙildələv.

7. Naðanlьqtь ʙətərev turahьnda partejə, xөkymət həm tərlə səjəsi kənfirinsejələr qararðarьn tiꞑləşterev, həm ulardь ʙojomƣa atqarьv juldarь.

8. Ikskursejə eştəren planlaştьrьv.

9. Tərlə məktəptərðeꞑ təƶriʙə həm mitudik julьndaƣь uꞑьştarь menən urtaqlaşьv juldarьn ʙildələv.

Bьl məs'ələlərðe xəl itevðə, təʙək şarttarьna qarata tikşerev urьnь ʙulьp təʙək məktəʙe qarşьndaƣь mitudik ʙojoraћь javaplь hanala. Bьnьꞑ esen təʙək mitudik ʙojoraћь ergəhendə təʙək—uƣьj jaða naðanlьqtь ʙətərev terək məktəʙe medire jaki ʙьl eştə javaplьlьq alьvsь təʙək məƣarif inspiktьrь jetəkselege aђtьnda siksejə tөðөlə. Bьl siksejəgə ʙetə ʙelgestər həm ʙetə jəməƣət—xuƶalьq ojoşmalarьnan vakildər tartьla. Bьl siksejə təʙək qьvaq terək məktəptəre qarşьnda ʙara torƣan prajьzvudstьva kəꞑəşmələrenə turanan-tura jetəkselektəren kөsəjtergə.

Ololar esen terək məktəptəre oşo nigeððə tөðөlep yððəreneꞑ mitudik julьaşsьlьqtarьn juƣarь dərəƶəgə kytərergə, ʙьl eşte uꞑьşlь uðƣarvda təʙək məƣarif həm jəməƣət inspiktьrðarь nьqlь kөs qujьrƣa tejeştər.

Başqortostan M. X. Kamisarlьƣьnьn qilmi—mitudik siktьrь inspiktьrь: Ƣ. BIKTAŞЬF.

VKP(ʙ) neꞑ I- qala rajkumьna qarAƣan ʙetə jəcəjkələrgə

21 avƣьsta, kis 6 səƣəttə partejə kaʙinitьnda aƣьmdaƣь səjəsi tyꞑərəktəje jetəkselərenеꞑ kiðəktəge siminarь ytkərelə.

VKP(ʙ) I- QALA RAJKUMЬ KYLTPRUBЬ.

VKP(ʙ) neꞑ 1 qala rajkumь kyltprup ʙylegendə VUZ həm VTUZ darƣa 12 uƣьv urьn ʙulƣanlьƣьn partejə aƣzalaтьna ʙelderə. Uƣьrƣa teləvselər partejə rajun kəmitətenə ip. Fyrtiсefkə ƣariza ʙirergə tejeştər. Ƣariza ʙirev srugь 20 avƣьsqa tiklem.

VKP(ʙ) NEꞐ I- QALA RAJKUMЬ

UƢЬTЬVSЬ KULAKTЬ JAQLAJ

Usalь təʙəge, Qoʙaƣoş avьlь uƣьtьvsьhь Ƣiʙadullin 28 nse jьlƣa tiklem əðləkhəd ʙatrak totop, keşe kөsenən fajðalanƣan keşe. Kalxuzƣa ingəndə malьn hatьp kəmetep, ʙer at, ike hьjьr ƣьna qaldьra. Kalxuzda təðartьv vaqьtьnda Ƣiʙadullin kulaktarðь jaqlap kalxuzda qaldьra.

Jarlьlar gruppahь teləgenə qarşь kilevse, kulaktar jalsьhь ʙulƣan ʙьl uƣьtьvsьƣa tejeşle sara kyrelhen, uƣьtьvsьlьqtan alьnhьn.

„JULSЬ"

Maj əðerləvðə aldьnƣь təʙəktər ʙyləklən delər.

Maj əðerləvðə aldan ʙarьvsьlar Arƣajaş Øjə təʙəktəre pramtavar menən, Bilaqataj həm Arxangil 150 şər hum Saqmaƣoş 200 hum aqsa menən ʙyləkləndelər.

Arƣajaş təʙəge maj əðerləvðə ʙetə sajuz kyləmendə ʙulƣan konkrьsqa inde.

Ƣ. Ƣ. Ə.

XƏLIL MSSHЬ EŞTƏN HYLPƏꞐ QUÐƢALA

UL YÐ BURЬSTARЬNA JAVAP BIRERLEK BULЬP QAJTANAN TӨÐӨLƏRGƏ TEJEŞ

Əjəlil təʙəgeneꞑ Xəlil avьlьnda Əlməxəmət, Bilal, Qьrðas həm Kavil avьl səvittəren, unda ƣь kalxuzdarðь tə'min itərlek maşina menən ʙesən saʙьv stansahь MSS ojoştorodo.

Bьl stansa 400 eş atь menən 5 ucaskaƣa ʙylenep eşləj.

Stansanьꞑ la ður jeteşheheðlektərenən ʙerehe—unda avьl—xuzalьqь maşinalarьnьꞑ jetərlek ʙulmavь; ʙulƣandarьnьꞑ da ʙik iђke ʙulьp, vatьlьp torovðarьnda. Şunьꞑ menən ʙergə, stansala tixnik ʙelgestərðeꞑ ʙulmavь arƣahьnda, vatьlƣan maşinalar ða tөðөtelməj ultьralar.

Maşinalar majlav matirjaldarь menən jetərlek tə'min itelməgəndər. Oşo arƣala kalxuzdarða ƣь maşinalar ʙer nisə kөn ʙuşƣa ytkərðelər.

Bьl MSS la udarsьlьq, satsejalizem jarьşь la kiꞑ təђ alьp jetməgən.

Bьna şul arƣala Xəlil MSS hьnьꞑ ʙesən jьjnav eşe ʙik hylpən ʙara. Avƣьs ʙaşьna tiklem ul plandь 100%ь menən ytərgə tejeş ʙulha la, əlegə tiklem plandь 40%ьn ytəv menən genə siklənqən.

MSS la ƣьðьv eş vaƣьtьnda eş taşlap qajtьvðar, ʙirelgən nurmьnь tultьrmav kevek tarqavlьqtar ʙar.

Kamsamuldar MSS eşen rətkə halьvƣa halƣьn qarajðar. MSS diriktьrь, tөðөlgən plandь ʙojomƣa atqarьp ʙulmaђ tip qurƣьp eş itə.

MSS la ʙьl jeteşheðlektər ʙetərələrgə, ul yð ʙurьsьn ytərlek ʙulьp qajtanan tөðөlergə tejeş.

„KAMSAMUL"

BILAQATAJ ALDAN BARA.

Tapurin qojoroƣta həjrələ.

Başxlipƶivsajuz ʙujьnsa jьllьq maj əðerləv planь 63 pr. qa ytəlde.

Hət əðerləv ergəhenə jəməƣətselek fekere tuplanƣan, kantraktatsejə dugьvьrðarь tөðөlgən kalxuzdar menən massavьj eş alьp ʙarьlƣan eş ʙdar timpƣa qьjьlƣan təʙəktər maj əðerləvdə alða ʙaralar.

Bilaqataj jьllьq plandьꞑ 95,6 pr. tьn Arƣajaş 86, 4 pr. tьn Saqmaƣoş 82,4 pr. Øjə 79,3 pr. Qonşaq 73, 5 pr. Arxangil 71,6 pr. tьn ytanelər.

Tapurin Usalь, Dəvləkən həm Bajmaq təʙəktəre maj əðerləv planьn 12 dən 41, 5 pr qa tiklem genə ytəp, xurlьqlь rəveştə artta həjrələlər.

Bьl təʙəktər maj əðerləv ʙaşlaƣandan ʙirle kulak həm xəlle xuƶalьqtarðan nej ʙarь 147 kilagram maj, 35 sintnir hət alƣandar. Bьl hət əðerləvdə artta ʙarƣan təʙəktərðeꞑ kulaktь juƣaltьvðarьn ularƣa kileşep qaravðarьn kyrhətə.

Artta həjrəlgən təʙəktər aldьnƣь təʙəktərðən elgə alьp, tið arala kiђken hьnьlьş jaharƣa, kulak həm zazitenaj qatlamƣa nьqlь zadanejə ʙirep, maj əðerləv planьn tultьrьv esən kərəşergə tejeştər.

Ƣ. Ə.

Surьnda hət firmahь ojoştoroldo.

Usalь rajunьnda 5 urьnda jaꞑь hət firmahь ojoştoroldo. Bьl firmalar kalxuzdar qaramaƣьnda ʙulьp Malakasintьr menən dugьvьr tөðөnelər. Bьnda ʙө—təhe 680 vaq mal, 272 havьn hьjьr ojoştorolƣan

Firmalarða tixnik kөstər həm eşselər jeteşməj, Şunlьqtan eş rətkə halьnьp ʙetməgən.

MANSURЬF

1931—32 nse jьl igenəðerləv kampanejəhьna qarata urьndarðaigen əðerləv seltərðəre ʙildələv turahьnda

BASSJ Narkamsnaʙьnьꞑ qararь

1. SSSR Narkamsaʙьnьꞑ urьndarða igen əðerləv seltərðəre ʙildələv" turahьndaƣь qararьna nigeðləp BASSJ Narkamsnaʙь Başxlipƶivsajuzdьꞑ urьndardaƣь, igen əðerləv seltərðəren 1931 nse jьlƣa qarata tyʙəndəge təʙəktərðə həm punkьttarða ʙulьvьn raђlaj.

BAJQЬ RAJUNЬ təʙəge Avdullina, Yryş, ASQЬN: Asƣьn, Kyncak, Yr—mejəze Qьjƣь: Qьjƣь Arƣa avьl DUVAN Duvan, Mixajlufka Mətle. MƏSETLE: Ə—Aƣa, Ys—Ikan, Məsetle QONŞAQ Məslim, Boraj: Boraj BAQALЬ Qoros Baqalь Jaꞑь—Jyzi QARAƢOŞ Estərleʙaş, Fidrьfka Titiran. ESTƏRLE—TAMAQ Boƣroslan Nikalajьfkь, Jergən MAQAR Pitrav, MƏNƏVEZ Jarmalajьfka Morapta! Jomatь MIŞKƏ Mişkə IђKE—BALTAS Kərim Baltas Hajtak, Siknəz, Q—MEJƏKƏ: Jeldər Nikalajьfka SAQMAƢOŞ Saqmaƣoş V—TURSKI Vaskrisinski Virxaturski ARXANGILSKI Səqit arxangilski Mixajlьfka JAꞐЬ AVЬL Qьðьl jar, jamal, krasna kamь virizav, Bilakataj Jaꞑь Bilakata, Nuquş, Bala—qataj, Tardь, AVRƢAZЬ Jaꞑь qaramalь Aşanʙas, ØjØ, Qamьşlь BIŞ—BYLƏK Biş—ʙylək USALЬ Vaznisinki Urad Asьvlь Bajramƣol Axun BILARƏT Tirlən Injər Yðən Qaqь Bilarət MRAQ JOMOƢUƵA Iђke Pak ravski Padvurnaj Saratvski Qotors Maqsyt Kileş Moraq XƏJBULLA: Aqjar Ivanufka Samarski, Mixajlьfka M—Raxim ƏBJƏLIL Gysef Mixajlьfka, ZILAJЬR KNikulajski, Birðəş, Jьlajьr BAJMAQ Tyʙa Siʙaj, Ylek, Bajmaq. BӨRJƏN: Bərjən, ZEJƏNSURA Kygərsen Nuriman Nikulski Qьðьl—klyc Tərəklə, KRASNA—USUL rajundarьnьꞑ Jelemqaran Duvar Krasna—Usul, avьldarьnda punkьttar asьrƣa.

2. Başqa təʙəktərðə Başxlipƶif sajuzdьꞑ urьndarðaƣь igen əðerləv seltərðəre asьlmaj.

3. Başxlipƶifsajuzdьꞑ Urьndarðaƣь igen əðerləv seltərðəren „Sajuzxlip" teꞑ timer jul stansalarьn həm pristin ergəhendəge punkьttarь menən ʙəjləv eşe „Sajuzxlip" teꞑ Başqortostan ølkə ʙylege həm Başxlipƶiv sajuz tarafьnan atqarьla.

4. Başnarkamsnaptьꞑ rөxsəte nən ʙaşqa urьndarƣa nindəj genə səʙəptərgə tajanьp ʙulmahьn igen əðerləv seltəre arttьrьv qatƣi rəveştə tьjьla.

BAŞNARKAMSNAB: STIPANЬF.

Filənndejə xөkymәte səvittər sajuzьna qarşь pravakatsejə tarata

ƢILSINFURS Finləndejə faşistarь həm aq jenes karil xalьqtarь səvittərgə qarşь jaꞑь pravakatsejə ojoştorðolar, ular səvittər sigendə mitinge ytkərðelər. Bьl miting la karilejə aq ʙandalarь səvittər karilejəhьn Finləndejəgə quşьrƣa kərəklek turahьnda həjlənelər. Mitingь la Finləndejə prizidintь SVIRXUVЬLDЬN həm jerle guʙirnatьrðьꞑ qotlav tiligramdarь uƣьldь.

Juzamturg xeðmətkərðərenən 20 keşe hamanda tөrmələ.

NEJL-RUK 12. Baines Ajrasa agintьstьvahьnьꞑ xəʙər iteve ʙujьnsa 20 nən artьq teşlək Amirika səvdə xeðmətkərðəre hamanda tөrmələ utьralar. Palitsejə haqsьlarь aђtьnda ulardь Teşlək Amirika səvdə kanturahьna kiterələr həm ulardь jafalap eşlərgə məƶʙyr itməkse ʙulalar. Ləkin: ʙildәle, şundaj şaraitta Teşlək Amireika səvdə urgьnь kiləsəktə ʙer tərlələ tavar alьp hatьv eşen ʙaşqarьrƣa ujlamaj: Qulƣa alьnƣan xeðmətkərðər tөrmələ siktən tьş nasar şarttar esendə totolalar.

Ber xeðmətkərðeꞑ qatь tuqmalьvь turahьnda xəʙər itələj.

BAŞQORTOSTAN HUQЬŞ XALQ KAMISARLЬQЬNЬŊ
1909 NSЬ JЬLDA TЬVQAN GRAZDANDARĐЬ PRIZЬFQA ALЬV TURAHЬNDAQЬ BOJOROQQO

ƟFƟ QALAHЬ 13 NSE AVQЬS 1931 NSE JЬL №16

§ I-„Məzвyri qəskəri xeđmət turahьsdaqь zakundarđьŋ" 131 nse matdəhenə вinaən həm Vulga вujь qəskəri akrug kamandujuşşinen oşo jьl 22 nse ejjy'də sьqarqan 196 nsь numirlь prikazьn ytəv esən, OŞONON MENƏN 1909 NSЬ JЬLDA TЬVQJAN GRAZDANDARĐЬ NƏVBƏTTƏGE QƏSKƏRI XEĐMƏTKƏ ALЬV TURAHЬNDA IQLAN ITELƏ.

§ 2--Prizьjfqa tyвəndəgelər kilergə tejeşle.

a) 1909 nsь jьlda tьvqandarđan Ɵfə qalahьnda həm Ɵfə, Şişmə, Tapurin, Blagavişşin, Nuriman, Qьrmьђqalь həm Arxangil təвəktərendə prizьjf ucaskalarьna jađьlqandar;

в) 1908 nse jьlda tьvqandar həm unan juqarь jəşlelərđən nindəj вulha la səвəp menən elekke prizьjita atsrucka alqandar, atsruckalarьnьŋ srugь oşo jьlda tulqan grazdandar.

v) 1908 nse jьlda tьvqan həm unan juqarь jəşlelər uqьvsь вuiqanьqtan, jəki eşləgən xeđməte—uqьtьvsь, zimləmir. jer təđəvse вulu ajqanь, jə jhə başqa xeđmətə вujьnsa prizьjitan atstrucka alьp ta ul uqьv jortonan sьqьvsьlar, jəjhə eşləj torqan ul xeđmət urьnьnan kitevselər;

g) Prizьjf eşendə вulьp ta, Ɵfə qalahьnda həm Ɵfə, Şişmə, Tapurin, Blagavişşin, Nuriman, Qьrmьђqalь həm Arxangil təвəktəre esendə jəşəvđərenə qaramaђtan, nindəj вulha la səвəp menən prizьjf ucaskalarьnьŋ вerehenə lə jađьlmaj qalqan grazdandar;

d) 1908 nse jьlda tьvqan həm unan juqarь jəşle grazdandarđan hər terlə səвəp вujьnsa yđtiŋdəştəre menən navвatləge prizььfqa kilməj qalqandar. j)—Şart menən xoquqьnan məxrym itelgənder, məzвyri eş jəkmətelgəndər, şulaj uq ajьrьm haqlьqqa alьnmaj xəkym həm eđərləv aђtьna alьnьvsьlar.

§3—PRIZЬJFQA TYBƏN DƏGELƏR KILMƏЂKƏ TEJEŞTƏR:

a) Prizьjf vaqьtьnda Eşse Krəђtəjən Qьđьl Ərmejəhe safьnda irekle rəveştə qəskəri xeđmət eşn ytəvslər; в)1909 nsь jьlda tьvqan həm unan juqarь jəşle grazdanđarđan prizjf atsruckahь alьp, ⁏quldarьnda atsrucka turahьnda anьqlanqan dakuminttarь вulqandar;

g). irektərenən məxrym itelep totqonqa alьnьvsьlar, xəkəm həm eđərləv aђtьnda вulьp ajьrьm haqlьq aђtьna alьnьvsьlar, şulaj uq xəkəm qararь вujьnsa məzвyri eş eşləp tə haqlьq aђtьna alьnmaqandar.

I. IЂKƏRMƏ: Вьlarqa qarata totqonqa alьv urьnьndaqь administratseja prizьjf вaşlanqanqa tiklem ulardьŋ haqlьq ⁏aђtьnda torovđarь həm mazвyri eştə eşləvđəre turahьnda вelderep, ulardьŋ qəskəri вilittaren Başqortostan Huqьş Xalq kamisarlьqьna jeвərərgə tejeştər.

1. „Mezвyri qəskəri xeđmət turahьndaqь zakundьŋ" „X" вylege tərtiвendə qəskəri xeđmətte ytərgə tejeş вulqandarđan (urta həm juqarь uqьv jorttarьn вəterəp sьqqan grazdandar). Ɵfə qalahьnda Ɵfə, Şişmə Tapurin, Blagavişşin, Nuriman, Qьrmьђqalь, Arxangil təвəktərendəge prizif ucaskahьna jađьlqandar, şulaj uq Ɵfə qalahьnda həm Tapurin təвəgendə jađьlqandardьŋ вətəhe lə.

Ɵfə qalahьndaqь „Karl—Marks" uramь həm „Rivəlytsejə" uramь mejəşendəge Ɵfənəŋ təp prizьf kəmisejəhene (ucivnasвur punkьttarьnьŋ 2 nse numirlь вaraqьna).

20 nse sintəвerđə. Başqortostan Huqьş Xalq Kamisarlьqь həm təвək вaşqarma kemitəttəre arqьrь taratьlqan isemləngən saqьrьv qaqьđđarьnda kyrhətlgən vaqьt esendə kilələr.

2. Şişmə həm Ɵfə təвəgenə jađьlqandar.

Ɵfənəŋ əђtəmə prjzьf kəmisejəhenə Ɵfə qalahь „Karl—Marks" ⁏həm „Rivəlysejə" uramь məjəşendə (ucivna—svur punkьtьnьŋ 2 nse numirlь вaraqьna).

20 nse sintəвerđan, Başqortostan ⁏Huqьş Xalq Kamisarlьqь həm təвək вaşqarma kəmitəttəre arqьrь taratьlqan isemləngən saqьrьv qaqьđđarьnda ⁏kyrhətəlgən vaqьt ⁏esendə вaralar.

3. Blagavişşin təвəgendə jazьlqandar. Blagavişşindaqь əђtəmə prizьf kəmisejəhenə Blagavşşin zavьtьna.

21 nse sintəвerđən, Təвək вaşqarma Kəmitəttəre arqьrь taratьlqan isemləngən saqьrьv qaqьđđarьnda kyrhətelgən vaqьt esendə вarьrqa tejeştər.

4. Nuriman təвəgendə jađьlqandar. Nuriman təвəge „Krasnaj Gurka" avьlьndaqь şul uq kəmisejəgə.

7 nse yktəвerđən, təвək вaşqarma kəmitəttəre arqьrь ⁏taratьlqan isemləngən saqьrьv qaqьđđarьnda kyrhətelgən vaqьt esendə kilergə tejeştər.

5. Qьrmьђqalь həm Arxangil təвəktərendə jađьlqandar Qьrmьђqalьlaqь əђtəlmə prizьf kəmisejəhenə Qьrmьђqalь avьlьna.

21 nse sintəвerđən, təвək вaşqarma kəmitəttəre arqьrь taratьlqan isemləngən saqьrьv qaqьđđarьnda kyrhətelgən vaqьt esendə kilergə tejeştər.

Вətə kəmisejələrđən tavge siratta, urta həm juqarь maqlymatle grazdanđar, unan hun VKP (в) aqza həm kandidattarь VLKSM aqza həm kandidattarь həm eşselər, unan huŋ qalqan prjьzjvniktar-elek əlgətheddər, hunьnan əlgətlelər anьqlanьp sьqalar.

Hajlav xoquqьnan məxrym itelgəndərđən tьjl qəskərlare hanьna indjrelgəndər həm yđđərenəŋ dini xorafatlarь вujьnsa qəskəri xeđmettən qotolovsьlar katigurejəhenə qalqandar anьqlav kəmisejəhenə iŋ hunqь sirat ta inələr.

Təвək Başqarma kəmitəttəre 1 nse sintəвergə tiklem, yđđərenəŋ təвəktərenə ⁏qaraqan вətə prizьjvniktarqa jьjьlьv urьnь həm vaqьtьn asьq kyrhətep ajьrьm saqьrьv qaqьđđarь tapşьrьrqa tejeştər.

Anьqlav вaşlanqanqa tiklem, jəqni 20 nse sintəвergəsə prizьjfqa saqьrьlьrqa tejeş вulqandarđьŋ qajhь qьna saqьrьv qaqьđь almaj qalha la, prizьjfka вarьv vaqьtь turahьnda tulь məqlymat alьv esən avьl səvitenə Təвək Başqarma Kəmitətkə jəkt tejeşle вulqan prizьjf kəmisejəhenə mərəzaqət itə ala.

§5.-Вaşqa təвəktərđəge prizьjf ucaskalarьna jađьlqan prizьjvniktar yđđərenəŋ jađьlьv urьndarьna prizьjfqa вarьv esən yđ vaqьtьnda maqlym вulьrqa tejeştər.

TAĐALЬQTARЬN ANЬQLAV KƏMISEJƏHENƏ INEVSELƏR ĐENJ QULDARЬNDA TYBƏN DƏGE DAKUMINTTAR BULЬRQA TEJEŞ:

a) huqьş ailite; в) saqьrьv qaqьđь; v) вeleme turahьnda dakumint; g) VKP (в) həm VLKSM aqza həm kandidattarь ulardan tьş parteja, jəki kamsamul вilite, d) prafsajuz aqzalarь—prafsajuz вilite.

Juqarьla kyrhətelgən dakuminttardьŋ вulmavь, kəmisejəgə kyrenevđən qotqara almaj.

§7.—1909 nsь jьlda tьvqandardь prizьfqa alьv menən вer qatardan, eşse krəђtejən Qьđьl Ərmejəhenə irekle rəveştə inərgə teləvselərđən 1909, 1911, 1912 nse jьldarda tьvqandar da qaвul itelasəktər.

Eşse krəђtejən Qьđьl ərmejəhenə irekle rəveştə inərgə teləvselər вətəhe le 15 nse sintəвergə tiklem Başqortostan Huqьş X. Kamisarlьqьna (Ɵfə qalahь Karl—Marks uramь № 14) yđđəre, вuşta, jəki təвək Başqarma Kəmitəte arqьrь tyвəndəge dakuminttar menən qariza indererrgə tejeştər: jəşe turahьnda tanьtma, VKP (в) jəki VLKSM da aqza, jəjhə kandidat вulьp torovь turahьnda, xəkəm aђtьnda вulmavь həm tavьştan məxrym вulmavь turahьnda tanьtma, eşləgən, jəjhə xeđmət itkən urьnьnan utzьf, jəməqət ojoşmalarьnda eşləve turahьnda həm milkət xəle xaqьnda tanьtma.

Eşse krəђtejən Qьđьl ərmejəhenə irekle rəveştə inərgə teləvselər yđđərenəŋ jəşəgən urьndarьna qarap, Başqortostan Huqьş X. Kamisarlьqь tarafьnan qariza alьv menən jeвərelgən iђemle saqьrьv qaqьđьnda kyrhətelgən vaqьt esendə prizьf kəmisejələrendə miditsina anьqlavьn ytələr.

§8.—Prizьfqa alьnьrqa tejeş вulьpta, kəmendə вer jьl strajьvьj castə qəskəri xeđmətte ytəgən həm administratif ycrizdinejələrđə, kəmendə 2 jьl eşləgən grazdandar, prizьf kəmisejəhenə, eştəre turahьnda dakuminttarьn tapşьrhalar, ođaq mətdətle atpuskaqa jeвərelergə tejeştər; ular qəskəri castarqa jeвərelməjđər.

§9.—Prizьjfvniktar jaьka punkьttarьnda yđ xisaptarьna jəşəjđər. Huqьş vidьmьstvahьnan fəqət qəskərgə alьnьp, jьjьlьv punkьtьna, jeвərelev esən jьjьlqandarqa qьna ađьq tylek вireləsək.

§ 10.—Anьqlanьv esən вulhьn qəskəri castarqa jeвərelev esən вulhьn jьjьlьv punkьttarьna saqьrьlqan prizьjvniktar sastare qьrqьlьp, monsala jьvьnьp, tađa вilejalь, jalda vaqьtьna javap вirerlek tьqьь kejemdə вulsьrqa tejeştər.

§11.—Qьđьl Ərmejəgə jaraqlь tanьlqan həm esse krəђtejən Qьđьl ərmejəhenen kadьrdar sastafьnda xeđmətte ytəv esən taqajenlengən вətə prizьjvniktarqa, tađalьqtarьn anьqlaqandan hun, qəskəri castarqa kitkəngə tiklem, ej estəren rətləv esən kəmenda 10 təvlekte, qьђqa mətdətle atpuska вirelə.

§ 12.—Təвəktəge вətə xeđmət keşelərə avьl səvitte Təвək Başqarma həm millitseja urgandarьnda əđəlvselər prizьf kəmisejələrenə xalqqa prizьf turahьnda kin rəveştə anьqlav esendə kyrhətelgən punkttarqa jđ vaqьtьnda tulьhь menən maqlymat вulьv, prizьf vaqьtьnda tərtip haqlavda hər terlə jardam kyrhətergə tejeştər.

§13.—Eşse krəђtejən Qьđьl ərmejəhe safьna sьjnfьj sit вulqan həm ruxani tarqalqan iliminttarđь indermev maqsatь menən, avьl səvittare həm Təвək Başqarma Kəmitəttare, ulardь asьvqa dur əhəmejət вirep, hər вer prizьfqa xarakteristika—utьl tədep Başqortostan Huqьş Xalq Kamisarlьqьna tapşьrьrqa tejeştər.

Вətə parteja, kamsamul həm jəmaqətselek ojoşmalarь sьjnfi-sit ilimintlarđь asьvda avьl səvittare həm Təвək Başqarma Kəmitəttərenə, prizьf kəmisejələrenə jardam kyrhətergə tejeşlalar.

§14.—Pridprejateja, ycrizdinejələrđe eşlevselərə prizьf castniktar yđđərenən xeđmət itevse prizьjvniktardь prizьfka anьqlav vaqьtьna eştən qotqarьrqa; agar prizьjvnik yđə aldan iђəpləşev turahьnda qariza вirməhə, unьn menən fəqət qəskəri castqa kitər aldьnan qьna iђəpte eđergə tejeştər.

§15.—Səвəpheđ prizьjfqa vaqьtьnda kilmaj qalьvsьlar, şulaj uq prizьftan təjrьbə ... jardam itevselər jenəjət tərtine вujьnsa ma'sьjətkə alьnьrlьqtar.

§16.—Xərbi məzьyrildarđan rədavьj keşe sastafta uqьv nacsastafta ođaq mətdətle atpuskala həm nerense navвatta alьnasaq zapasta hanalьvsьlardan 1906, 1905, 1904, 1903, 1902, 1901, 1900, 1899, 1898 həm 1897 nse jьldarda tьvqandar, fiziski jeteşhedlektərə həm grazdandar kəmisejəhe tarafьnan nindəj вulha la invalidtar terko menə anьqlanqandar, yđđərenən ... [illegible]

Juqarьla kyrhətelgən ... [illegible]

Salamətlektəren anьqlav kəmisejələrenə maqlym вulmaqan xərbi məzьyrildar kiləsəktə prizьf qa saqьrьlqanda qajtanan anьqlanmajasaqtar.

Başqortostan Ydak Başqarma Kəmitəte rəise urьnвaьarь: AKIMЬF.

Başqortostan Huqьş Xalq Kamisarь: RЬJZIX.

Ucut Mamilizatsejə castьnьŋ nacalnige: JAKЬVLЬF.

PRIZЬFQA ƏĐERLƏNEV EŞE HЫLPƏN

Avьrqaz rajunьnda prizьf kampanejahь ytkərevgə əđerlek eşe вik jomoşaq вara. VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenen diriktiftarь həm Ɵlkə ştaptьŋ kyrgəđmələrenə вer kem də uqьmaqan. Huqьş вylegenə вaşlap, asa—avejaxim ojoşmahь diriktiftar turahьnda вer kem, вer namə вelməj.

Satsejal jaqtan da prizьjvniktardь hajlav eşe вik sajasьtьrenda ... jьjьlьptьr, xarakteristika вirep torqan ankitalar tultьrьv jьjьlьptьr.

Lәkin вьl eştə aldan əđerlek həm anьqlav eşe вulmaqan. Şul arqala, jьjьlьptarđan Qьđьl Ərmeja safьna jaraqьhьđ, tьp hanaqan keşelərə tuqrьhьnda, savьte kile tarafьnan „jaraqlь, tip tultьrьlqan ankitalar вirelev tьlqanqələre вulqan.

Kyp ojoşmalar menən davlaş qandьŋ hunьnda qьna asaavejaxim həm Təвək Başqarma Kəmitəttərenen parteja—huqьş instruktьrdarь jьjьlьp, 17 nse avqьsta ytkəreləsək kənfirinsejaga əđerlənev planь anьqlanьldь.

Вьl plan вujьnsa, avьldarqa kənfirinsejə ytkərelev turahьnda aŋlatma вirev esən 18 keşenən qiвarat kamsamul вrigadahь ojoştoroldь.

Təвək havььq haqlav вylege вьl eşkə əhəmejəthed qaraqan. Ul prajьzvniktarđьŋ davalanьv punkьttarьna jerəvđərə əђtənən kantryl ojoştormaqan, вьl julda вaşqa jəməqət, səvit ojoşmalarьna jardam horop mərəzəqət itməgən; prizьjvnikqa davalanьv punkьttarьna jerəp davalanьrqa tejeşle şarttar tьvđьrьlmaqan. Təвək məqərif вylege, rajunьnda nađan prizьjvniktarđьŋ hanьn, ulardьŋ kypmehe nađanlьqьn вətergənen вelməj.

Ul huqьş вylegenəŋ вьl turala məqlymət вirasəgenə ьşanьp jata.

Partejənəŋ Təвək Kəmitəte avьl jəcajkələrenə satsejal atlarenə kampanejaqa həm kənfirinsejələrgə əđerlek ytkərev, şul uq vaqьtta prizьjvniktarđьŋ Qьđьl Ərmejə safьna əđerlegən tik şerev esən jenərergə вirgadalar ojoştoroldo.

Kamsamul ojoşmalarь la 1909 nsь jьlda tьvqan prizьjvniktarđь əđerləv eşendə jomoşaq qatnaşьq itkən.

Prizьjf kampanejəhьnьŋ jomoşaqlьqь, urьndaqь jəməqət ojoşmalarьnьŋ prizьjf kampanejəhьna nьrьq вirməvđərenən kilgən. Ular urazaj jьjnav həm igen əđerləv kampanejəlarь menən şəqəllənep, prizьjf kampanejəhьna jetərlek əhəmejət вirməgəndər.

Ə, Təвək havььq haqlav вylektəre, Məqərif вylege, Təвək prafsəvit вьl eşkə kazjunnaj qarap, tьvqan ədəkləktə вəterəv sarahьn kyrməgəndər.

Avьl xalqь həm ⁏prizьjvniktar arahьnda alda torqan prizьjf kampanejəhьna əđerlekte, вaşqa səjəsi—xuzalьq kampanejəlarь вujьnsa avьldarqa sьqqan iptəştərđən fajđalanьp, вətə kampanejəlar menən вəjləp ytkərergə məmkin вulьr ine.

TATARINSЬVA

Prizьjvniktar arahьnda
havььqtь jaqşьrtьv nasar ytkən.

Başqortostan xərвi kamisarejatьnьŋ həm asa-avjaxim ojoşmalarьnьŋ qararь вujьnsa prizivniktar arahьnda april-maj ajđarьnda havььqtь ьqьtьv dikadahь uđqarьlьrqa tejeş ine. Lәkin kyp rajundarđa вьl dikadanь uđqarmanьlar. Вьl dikadaqa əđerlek eşen də jəməqətselek, вigerək tə asa-avjaxim aqzalarь tartьlmaqan.

Avьrqazь rajunьnda prizivniktardan 280 keşe havььq haqlav jortona jerergə tejeş вulhala, rajun havььq haqlav punkьtьnьŋ eşte samatykka tapşьrьvь arqahьnda вer genə prizivnik tə havььq haqlav punkьtьna jerəmaqən.

Krasna usul rajunьnda 80 keşe jerergə tejeş вulha la, вerhelə jerəmagən. Başqortostan Ɵlkə asa-avjaxim ojoşmahьnda kypme prizivnik həm ular arahьndan asa-avjaxim aqzalarьnan havььq haqlav punkьttarьna jerəgəndəre turahьnda вer nindəjđə maqlymat juq.

Rajundar prizivniktərđeŋ havььq haqlav dikadahьnda вer nəmələ eşləməgəndər. Ɵlkə xərвi kamisarejat həm asa-avjaxim ojoşmahь вьl jeteşhedlekte vaqьtьnda вəterəvgə sarahьn kyrmagən.

A.

Prizьf eşenə halqьn qarajđar.

Krasna-Usal parteja вylege prizьfqa əđerlek eşen qinvarđan, satsejal jaqtan hajlav eşen 20—aprildən 20 nse majqa tiklem alьp вarqan. Prizivniktarđьŋ matirjaldarь oşoqa tiklem qajhь вer səvittərđən kilməgən. „Prizivniktərđeŋ" kənfirinsejələre rajundьŋ əs punkьtьnda 5 nse avqьsqa вildələngən вulha la, вьl eşkə əđerlənev zəqif. Aŋlatьv, əndəv eştəre alьp вarьlmaqan. Plakattar, luzьnqьlar jađьlmaqan həm kərəkle urьndarqa taratьlmaqan.

Təвək məqarif вylege uqьjjađa вelməvse həm ađ uqьjjađa вelevselərđeŋ kypmehe uqьj alьvđarь turahьnda məqlymat вirə almanь.

Təвək havььq haqlav вylege prizivniktərđe midsmutrđan ytkərgən, ləkin kartəkalarь juqalqan kypme pri—niktər davalanьvqa jerəven вelep вulmaj. Prizivniktərđeŋ davalanьvqa kilevđərə ojoştorolmaqan.

Təвək iztimaqi tə'minət вylege prizivniktərđeŋ simejələren tə'min itev julьnda вer nəmə la eşləməj. Həm eşte qajđan вaşlarqa ikənen də вelməj. Təвək asa-avjaxim səvite prizif kampanjahьna his вer terlə qatnaşmaj. Prizivniktərđe lagir zвurьnan ytkЗrevđə вik nasar вarqan. 284 prizivnikteŋ 61 lagir zвurьnan ytkən. Təвək kamsamulь la вьl məs'aləgə jaqьn k i l m ə g ə n h ə m j a q ь n k i l e r g ə t e - ləməgən. Вьl eş tirəhenə jəməqətselek fekere tuplanmaqan. Heđəmtə lə kamsamuldar prizivqa əđerlənməgəndər.

Parteja ojoşmahь la вьl eşkə iqtiвar itməgən. Səvittərgə sьqьvsь vəkildərgə вьl eş turahьnda вer terlələ nakazdar вirməgən. Təвək kyləmendə prizifь ytkərevgə əđerlek eşendə вətə məmkinlektər вulha la, вьl eşte, xərвi вylek eşe tip qaraqandar. T.

Baş asa-avjaxim, prizivniktarđь
qarşьlarqa əđerlənə.

Ođaqlamaj qəskəri xeđmətkə saqьrьlasaq jəştər arahьnda səjəsi aŋlatьv eşe alьp вarьv esən Baş asa-avjaxim hər вer rajunda asa-avjaxim aqzalarь menən вerlektə rajun kənfirinsejələre uđqarьla.

Kənfirinsejələrgə əđerlənev eşen kesəjtev esən вrigadalar teđələp rajundarqa sьqarьldь. Вьl вrigadalar ejjyl ajьnьŋ 26 larьnda eşkə kereştelər. Ular qəskəri xeđmətkə saqьrьlьvsьlar arahьnda səjəsi aŋlatьv eşe alьp вarьv menən вergə uqьş jьjьştьrьv eşendə lə jarđam itələr. Uqьş jьjьvđa əmələr ojoştorop urьv, huqьv eştəre alьp вaralar. Kənfirinsejələr avqьs ajьnda ytkərelep sintaвer вaşьnda təmam вulasaq

ARЬSLANЬF.

PRIZЬFQA ƏĐERLEK EŞE NASAR

Başvajankamat вrigadahь Ɵfə qalahьndaqь ycrizdinejə həm pridprajatejələrđeŋ вьjьlqь keđgə prizьfqa əđerlektəren tikşergəndən huŋ kyp urьndarđa əđerlek eşeneŋ вətənləj вulmavьn eştə planhьđlьqtarьn astь.

VLKSM dьŋ ikense qala rajkumьnda prizьjvniktarđьŋ iђəve həm prizьfaq əđerlek turahьnda plandarь la juq. Prizьjvniktarđьŋ kanfirinsejəlarь uđqarьlha la, eşkə zəqif əđerlənevđəre arqahьnda his вer nətizəhe вulmaqan. Rajkumda kanfirinsejəneŋ pratakulь la haqlanmaqan. Tyвandəge jəcəjkələrgə, əđerlek eşe alьp вarьv turahьnda ukazanejələr вirelhələ eşten ytəleşe tikşerelməgən həm urьndarđan his вer terlə svidinejələr alьnmaqan. Başnarkamprus tarafьnan april ajьnda rajundarqa Prizьjvniktar arahьndaqь uqьjjađə вelmavselekte вəterəv turahьnda вojoroq вirelgən вulha la, alьnqan məqlymətterqə qaraqanda 700 ləp prizьjvnik nigьramatnaj qalqan.

Ɵfə qala səviteneŋ xərвi siksejəhe Ɵfə esendə his вer terlə eş alьp вarmaqan. Qala savite вьl siksejə rəiseneŋ jəş keşe вulьp eş menən tanьş вulmavьna avđara, uqa nindəj jardam kyrhəteleve turahьnda вer kem вer naməlo вelməj. Ɵfə qalahьndaqь nađan qalqan 38 prizьjvniktь uqьtьv turahьnda his вer sara kyrməj. Qalqan kəndərdə prizьfqa əđerlekte kesəjtep qьđьl ərmejəgə sьjnfi totanaqlь, gramьtnaj jəştərđe вirajek.

DISTILƏTER.

Kapiratif eşselərđe kejem menən nasar tə'min itə

Başkusprамsajuzdьŋ toqmas jahav mastiruskujnda eşləvse eşselər вylməneŋ havahьna qarap maxsus kejemdər menən tə'min itelməjđər. Şul arqala вьnda вulqan eşselər 50—60 gradьs eђelektə вulqan mastirskujđa đur itek menən jerergə məzвyr вulalar. Eşselər esən вildələngən cyvəktər вireimaj.

Ə, Ydək eşselər kapiratif idarahь eşselərđe maxsus kejemdər menən tə'min itev eşendə sıktən ьş jomoşaqlьq kyrhətə.

Unan xəđer вьnda 70 ləp eşse вulьp ular yđđərenə ajьrьm aşxana asьlьvьn horaвalarđa ydək eşselər kapiratif idarahь вьl horavđь la heđemtəhed qaldьra.

I. Loqmanьi

20 nse avqьsqa jьjьlьp вethen

„Paвida (Şişmə təвəge) kalxuzь вesən jьjnav kampanjahьn eđđə, 140 giktar вesən jьjnarqa tejeş вulhala ul nej вarь 60 giktar qьna jьjđь. 80 giktar вesən jьjьlmaj jalanda jatьp qaldь. 20 nse avqьsqa tiklem вьl eđəkləklək вətergə tejeş.

Ə. Xətip.

„BAŞQORTOSTAN" JAVAP BIRƏ

Qjələjef iptəşteŋ „Matвuqat taratьvqa qomasavlaqan təp je teşhedlektər" tip jađьvь вujьnsa Maqar rajunь Etqol avьl parteja jəcəjkəhe sikritarь Şafejef qa „Başqortostan" qəzitentaratьvda qomasavlaqanь əsən şeltə вirelde.

Şaluq rajun ojoşmalarьnьŋ jaŋь əlep menən qullanmaj haman qərəp xərefe menən qullanьp həm вaşqort avьl səvittəre nə urьђsa jađьvdar jađqandarь вelenhələ Maqar təвək RKI вьl turьla qəjeplərgə jaza вirməgən.

„Ađnaj əkəmətlərə" tip jađьlqan xəвər вujьnsa „Ađnaj" kalxuzь rajese Qjizatullin həm вaşqalar kalxuz eşenə əhemejət вirməj eşkə halqьn qarap uram вujьnda esep jerəgəndəre əsən jenəjət qanunьnьŋ III—113 matdalarь menən qəjepl ənep xəkəmgə вireldelər.

„Kəmsamul"dьŋ „kulaktar ojahь tuđđьrьlhьn" tip jađьvь вujьnsa Krasna—Usal təвəge „Karьl Marks" kalxuzьnan 4 kulak qьvьlьp tejeşle saralar kyrelde.

„Ytəşef Qjəjnulla „Tigedlek" kalxuzьna hьjalmaj „Taştuqaj" kalxuzьna вarьp ingən tip jađьlьp sьqqan xəвər вujьnsa ul kalxuzdən qьvьldь.

„Minskej" neŋ „Kyltura usaqtarь sittər idejalugejahьnan tađa вulhьn" tip jađьvь вujьnsa Tatьvajьl qizət elektən mulla вalahь xazjəxmət Unasьtьŋ вanda ojoştorovda jaqьn jardamsьhь вulьp həm xəđerge eşləgən eştəre esən urьnan alьnьp tejeşle saralar kyrelde.

IDARA.

Ridaktьr urьnвaђarь:Z. Kajьpkul.

Zajьmdarđьn atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aьligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	--
1928—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aьligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kuponьnda xisaplap	25—70	
Massəvitten otoşlo zajьmь 25 humlьq aьligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aьligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq aьligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kuponьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
1½ pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

KITAP MASSAQA

Вətə parteja, kamsamul, prafsajuz, davlat, kapiratif ojoşmalarьna həm me'əssəsələrenə həm qьđьqhьnqan keşelərgə.

Ваъыльp sьqtь həm hatьla вaşlanь

1. STALIN I. V.

LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE

Başqort telendə

Jaqşь itep teplangən xaqь 3 h. 50 tin

2. PAPUF N. N.

VKP (в) TARIXЬ

Başqort telendə

Xaqь 3 h. 50 tin.

3. SƏQJDI, ABDRAŞIT, AJĐAR, DƏVLƏTŞƏ

ƏSƏ TELENƏN EŞ KITAВЬ

Kytərenke tip məktəptər həm kurьstar, tixnikumdar, raвfaktar, savpartşkulalar, kamvuzdar əsən xaqь 2. h. 50 tin.

Вьl kitaptarđь Başgizden Ɵfələge magazindarьnda həm təвəktərendəge вylek sələrenən alьrqa məmkin.

Horav əsən ədris:

ƟFƟ ZINSUF URAMЬ, 22 BAŞGIZ

1—2

PARK KYLTURA kinahьnda

18—19—20 avqьs

„TEGE JAQTAN"

Kina hunьnda „kyləgələr məqzizəhe" gastrulь вula.

Sejanstar.8,9-30 10 s. вaşlana.

URAL

Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Вegən, hər kən 9 вylemdə dəhşətle kina—filmə

„Aqtarđьŋ tьjlьnda"

Kina вarqanda simfaniceski ansamвel ujnap tora.

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 7 30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegən həm kən hajьn

Girmaneja prajьzvudьstьvahь

«Прометеус фильм»

„СЧАСТЬЕ МАТУШКИ КРАУЗЕ"

7 вylemdə dramma

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj

BӨTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREQEQED!

19 AVQЬS 1931 JЬL, № 181

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ӨFӨ J-SAZUN, KURPS № 3
Tiliƒn numirdarь:
Ridaktar . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—93
Satsejalizemsa jer eşlav bylege . 3—02
Igъlandar həm ələşmə . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tөngө ridaktsəjə . . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Ү.B.K. HƏM BAŞ PRFSAVIT URGЬHЬ

TOTOŞ KALXUZLAŞЬV ӨSӨN KӨRƏŞƏBEĐ

kalxuzlaşьv 90,1 pr. qa jette

DЬVAN—MƏSETLE tөвəgendə, 16 avыl səvite dəvmalen də 19 kalxuz вulыp, вlar hər qajhыhь 2—3 şər avыldь вer kalxuzqa вerləştərələr. Bыl tөвəktə xaderge kəndə kalxuzlaşьv 90,1 pr. qa jette.

Q̧j. IŞBULDIN.

AVQЬS PLANЬ 4,4 PR. QA QЬNA YTƏLDE

BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTREJƏLƏŞTERV—IGEN ƏDERLƏVDE QЬЂQA SRUKTA TӨMAMLAVDЬ TALAP ITƏ

Igen əderləv

HЬNЬLЬŞ JUQ

Avqьs planь 4,4 pr. qa qьna ytəlgən

Xəkymətten planь вujьnsa avqьs ajьnda Başqortostan 6 miljun вot igen əderlərgə tejeş ine. Ləkin tөвəktərdən igen əderləvgə nasar əderlənevdəre kampanejə başlanqasta unь kiŋəjtməvdəre, massavaj qujышьn həm əderləvse ojoşmalыndaп hal qыn qaravdarь arqahыnda 15 nse avqьsqa tiklem aljьq planьn 4,4 pr. qa qьna ytəlgən.

1—nse avqьstan alrle kalxuzdar 47 meŋ 914 sintnir, MTS lar 12 meŋ 747, kantraktantlar 9 meŋ 109, safxuzdar 669, qatь 23 daneje menən tapşьrьvsьlar 1 meŋ 54 sintnir igen вirgəndər. Safxuzdar təq aaqa adьmь menən xərəkət itələr. Başqortostandaqь 9 orloq safxuzь 15 ken вujьnsa вer вarь 669 sintnir igen əderləgəndər.

Kyp tөвəktərdə kulakqa qьvлm jahavdь [illegible] sьqarьvdan, ulardan qьlьqa vaqьt esendə zadanejəne tultьrьv sarahьn kyrmajdar. Hedemtələ kulak xu zalьqtarь igendəren xəkymətkə вirməjençə təre jəşeren juldar menən xossьj вađarqa sьqarьp hata, jəşerələr. Qatь zadanejəьn 1 meŋ 54 sintnir qьna əder ləneve вьqa asьq fakьt.

Kampanejaqa sajəsi həm xuzalьq jaqьnan aldan əderlənən tөвəktər alda вaralar. Maћələn: Şişmə tөвəge ajlьq 'planьn 38 pr. Bөrө 26 pr., Dəvləkən 14 pr., Өfө 13 pr., Tapurin tөвəktəre 11 pr., qa ytəgəndər. Вьl tөвəktərdəgen igen əderləvđe yktəner rivalytsejəhenen 14 jьlьq вajramьna вөterev esen kөrəşelə. Ə, Mraq, Krasna—Usul, Asqьn, Bilərət, Qьjqь, Boraj Zejansura həm Qaraqoş tөвəktəre igen əderləvgə appartunistarsa qarap, unь yđ aqьmьna tapşьrqandar. Ular plandarьn 0,2 pr. alьp, 1,8 pr. qa qьna ytəgəndər. Вьl tөвək ojoşmalarь, ələgəktə kalxuz sajuz, kalxuzdar ektənən jətəkselek itevđə halqanlьq kyrhəteler. Ularda вolşevistar kantrylь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qatev iltəmnəlek xəldə nasar qulvaьla. Undaqь partejə, səvit, prafsajuz ojoşmalarь igen əderləv eşendə ələgə tiklem kankrit eş kyrməgəndər. Eşte yđ aqьmьna tapşьrьvđarqa həm kulaktarqa qarşь qьqa sara kyrgən dəre juq. Вьl tөвəktər Şişmə, Bөrө, Dəvləkən həm Өfө tөвəktəren tiŋləşterergə, plandь əđəvgə tьrışьvsь appartunistarqa at pur вirep igen əderləvđe вalşeviktərsa ytərgə tejeştər.

„Ber sintnir igen də casnikka kitməhen!."

Aldaqьlarqa tiŋləşegeđ!

225 вot tapşьrdьq

ESTƏRLE TAMAQ tөвəge Qunaqвaj avыlь kalxuzsьlar xəkymətkə 225 вot igen tapşьrdьlar. Igen tapşьrьv eşe jaqşь вara.

X. XANNAN.

Planđь ytəjeđ

SAQMAQOŞ tөвəge „Jaştar" kalxuzь qьđьl вauz tөđep 300 вot igen tapşьrdь. Igen tapşьrьv planьn tidiktə ytələsək.

„XƏBƏRSE"

Beđ srugьnan alda ytəjeđ

ESTƏRLE-TAMAQ tөвəge Allaqьvat səvite kyləmendəge kalxuzsьlar dur вer qьđьl вauz tөđep xəkymətkə 842 вot igen tapşьrdьlar. Kalxuzsьlar igen tapşьrьv zadanejəhьn srugьnan alda ytəp sьqьv esen kөrəşələr.

S. ZƏJNEJ.

92% qa ytəlde

TAPURIN tөвəge „Jaş-kes" kalxuzь yđenə вirelgən igen zadanejəhьn qatь yћemlektər вujьnsa 92% qa ytəne. Tapşьrьvđar qьđьv вara.

„XƏBƏRSE"

Beđ 100% qa ytənek

BӨRӨ tөвəge „Trudavik" kalxuzь yđenə teşkən igen tapşьrьv zadanejəhьn 8 nse avqьsqa 100%-tь menən ytəne. Вьl vaqьtlar qarşьnda ytmək вulerqa tejeş.

V—F.

BEĐ 64 pr. QA KALXUZLAŞTЬQ

MAQAR tөвəgendə kalxuzlaşьv xərəkəte kөndən—kөn kөsəjə. Kalxuzlaşьv tөвək dəvmalen də 10—nsь avqьsqa 64 pr. qa jette. Maqar, Baqi, Qolqona, Jaujila avыl səvittəre totoş kalxuzlaşьv aldьnda toralar.

10 kөndə 178 giktar

ŞIŞMƏ tөвəge „Şifşinka" kalxuzь urazaj jьjnav esen вik qьđьvalьp вara. 178 ga arыşlь 10 ken esendə alьp вөttə. 177 ga nojdaj menən 109 giktar hoлo la yđ vaqьtьnan alda jьjnalьp вөttə.

Bөtə eş satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə qoralqan.

Ә. XƏTIP.

100 giktarđь maldan taptattьlar

KYƏPQOL avыlь (Maqar tөвəge) səvit rəise həm kalxuz idarahьnьn вarmaq aşa qaravь arqahьnda вahьv kөrtəhe yđ vaqьtьnda jaqşьlap nьqьtьlmaqan. Hedemtələ igendə mal sьqьp 100 giktar igende mal taptalь.

Вьnь вьndьj qьlьq halqьn qaravsьlar javaphьlьqqa esen javapqa tartьlьrqa tejeştər.

„KYREVSE"

MAŞINALAR EŞHEĐ JATA

„FRUNZЬ" kalxuzьnьn (Şişmə tөвəge) Səmaj Xəjdar avыlь punkьtьnda вer tygel 2 huqьv maşinahь 2 kөn вujьna вuv nitьrđь. Şul uq vaqьtta ikense вer jənəşə punkьttar maşinaqa aptьrap urazaj kampanejəhьn ađalar.

„XƏBƏRSE"

BAŞKALXUZSAJUZ

JARЬŞ JUQ

I—BӨTƏ BAŞQORTOSTAN KALXZSЬLARЬ SЬЂЬ QARARЬN BOJOMQA AŞЬRMAJ

Berense вөtə Başqortostan kalxuzsьlar sьjьь igen əderləvđe ytəgəređen 14 jьlьqьna tultьrьp вөtergə, avьnь esen Başkalxuzsajuz вөtə kalxuzdarqa juldarđь fajdalanьrqa ajtep qaldьrqajnь.

Вьnan tьş Tatarstan kalxuzsьlarь menən dugьvьr tөđeşep satsejalizem jarьşьna sьqqajnь.

tigen qarar sьqarqajnь. Ləkin Başkalxuzsajuz вьl qararđarđьn вerəhenə вujomqa aşьrьlqanь juq. Dugьvьr tөđevdə вь ul „kilər đar əle" tip eđləp kilevđe keтep jata.

Başkalxuzsajuzqa eşte yđ aqьmьna tapşьrьp jatьvđan вarь sьqarьv vaqьtь inde. Kalxuzsьlar sьjьь qararь ytəlhen.

TIŊLƏŞERGƏ SAQЬRA

TAPURIN tөвəge „Qьđьl mejes" kalxuzь yđenə tejgən zadanejəhьn 100 pr. tь menən tultьrđь. Başqalarđь yđe menən tiŋləşergə saqьra.

Ә S.

Usalь kalxuzsьlarь artta qalalar

Başqa tөвək kalxuzsьlarь yđdərenə вirelgən igen zadanejəhьn tultьrьp alьp вarhalarđa, Usalь kalxuzsьlarь вik əkeren qudqalalar. Ularđa qьđьl вauz juq. Tiŋ kөrək, tinp!

„XƏBƏRSE"

TOTOŞ KALXUZLAŞЬV FRUNTЬNAN

RAPЬRT

DƏVLƏKƏN TӨBƏGE TAŞLЬ AVЬL SƏVITENDƏGE 11 KALXUZDAN „PRALITAREJAT" ISEMENDƏ BER ERE KALXUZ OJOŞTOROV JЬJЬLЬQQAN 85 VƏKIL, KALXUZQA OJOŞQAN 350 XUZALЬQ ISEMENƏN YĐ DƏRENƏN TOTOŞ KALXUZLAŞЬV HƏM ŞUL NIGEĐƏ KULAKTЬ SЬNЬF BULЬP JAQЬNAN BӨTӨRӨV ESƏN KӨRƏŞ ALЬP BARЬVDARЬN BELDERƏP, VKP(B) ӨLKƏ KƏMITƏTEN, RAJKUM PARTEJƏ HƏM TӨBƏK BAŞQARMA KƏMITƏTEN TƏBRIK ITƏBEĐ.

ŞUNЬN MENƏN BERGƏ PARTEJƏ HƏM SƏVITTƏR XƏKYMƏTE JETƏKSELEGE ASTЬNDA EŞE KALXUZDAR OJOŞTOROV TURAHЬNDA [illegible] KOVDЬ MAQSAT ITEP [illegible] DANЬN AKTЬRЬRQA SARA KYREVEBEĐDE BELDERƏBED.

MƏDƏNEJ EŞTƏRDƏ KALXUZSЬLARĐЬ MƏDƏNI JAQTAN KYTƏREVQƏ, TORMOŞTARЬN [illegible] ESDILŞINANЬ TULЬ QULLANЬVDЬ, SATSEJALIZEM JARЬŞЬ HƏM UDARSЬLЬQTЬ QƏMƏLDƏ UDQARЬVDЬ TƏ'MIN ITƏRQƏ HYD BIRƏBED.

KALXUZ PRAVLINJAHЬ.

Kalxuzsьlarđь sənəqətkə tartьvđa Stalin saqьrьvь ojoştororqa

Eşselər tuplavdь yđ aqьşьna tapşьrьvqa qarşь kөrəşergə!

IP. STALIN TELMƏRE HƏM SITKƏ EŞKƏ KITEVSELƏRGƏ BULQAN ELGYTTAR MENƏN 58 BӨTƏ KALXUZSЬLAR TANЬŞ BULHЬNDAR.

Prafsajuzdar Stalin saqьrьvьna.

Kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə sənəqətkə tartьvđa Stalin saqьrьvьnьŋ вik mөhim xuzalьq səjəsi əhəmejətkə ejə вulvь asьq вildəle. Ləkin вeđđeŋ вaşqortostan dəvmələndəge prafsajuzdar вьl tarmaqta вer nəmə eşləgəndəre juq. Xatta вьl turala ular вelməjdərdə. Ә şul uq vaqьtta tyвəndən tulqьn kytərelə. Prafsajuzdar julвaşsьlьqьnan tьş, Stalin saqьrьvь вara. Tamьjan qataj tөвəge „Sərmən qьđьl jul dan" həm „Ural" kalxuzdarь iptəş Stalin telməren həm Liningrat Stalin zavьtь eşseləre mөrəzəqəten tikşerep, ojoşqan rəveştə kalxuzsьlarđь artьq kestərđe sənəqətkə вiralər. Şul turala вөtə Başqortostan kalxuzdarьna mөrəzəqət itələr. (Başqortostan 180 nse numir)

Prafsajuzdar kalxuzsьlarđьn, jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ ojoş—qan rəveştə sənəqətkə aqьlьvđarьn tə'min itev julьnda praktik eş alьp вarьrqa, kiŋ jalpь arahьnda endəv, aŋlatьv eştəre alьp вarьrqa tejeştər.

1— Kalxuzdarđan artьq kestərđe вuşatьv,

2— Kalxuzdarda sitkə kitevde ojoştorov,

3 – Kalxuz eşselər qatlamьn sənəqətkə nьqьtьv. Kalxuzdarđa artьq kestər вar. Ləkin eştərđeŋ nasar alьp вarьlьvь arqahьnda ular kyđgə вərelməj Sdil şinanь вөtə kinlege menən вojomqa atqartьv xəkymətte dөrөҫ ojoştorov, вulqan kestərgə tulь nagruzka вirev вьl artьq kestərđe aşьp вirəsək. Artьq kestərđe sitkə eşkə jeвərtevđe nьqlь ojoştorov kərək. Xuzalьq ojoşmalarь menən dugьvьrđar tөđөşergə həm şul dugьvьrđar nigeđendə sənəqətkə eşselər tuplarqa kərək. Prafsajuzdarđьŋ вьl təngəldəge eştəre kalxuzdarqa xuzalьq ojoşmalarьna jar—đam itevđəren dugьvьrđarđьn ytəleşən tikşerəvđən tora

Sənəqətkə eşselər nьqьtьv iŋ mөhim eş. Kilep—kitep jөrөvselər вeđđə вajtaq han təşkil itələr. (Bilarət zavьttarь, 8—mart faвrigь) вьqa qarşь nьqlь eş alьp вarьv kərək. Jaŋь eşselərgə eş şarttarь tьvđьrtьv, ular arahьnda aŋ—вelem eştəren nьqlь julqa halьv prafsajuzdarđьn mөhim вurьstarьnan.

Kalxuzsьlarđь sənəqətkə tartьvđa Stalin saqьrьvьn kөsəjtev esən endəv ajlьqь ytkərelə.

25 AVQЬSTAN 25 NSE SINTƏBERGƏ SƏ STALIN SAQЬRЬVЬN KIŊƏJTEV AJLЬQЬ.

QƏDERLE IPTƏŞTƏR!

Bik kyp aldьnqь kalxuzsьlar xəder yđđəre faвrik həm zavьttarqa massavaj rəveştə kitevđe ojoştora вaşlanьlar inde. Qara tupьraqlь Yđək Өlkələge kan tirmiruiskej rajunьnьŋ kalxuzsьlarь həm Tən jaq kafkazdaqь Armavir rajunь kammunarđarь satsejalizem sənəqətenə вarьv esən вөtə Sajuz kyləmendə kalxuzsьlarqa Stalin prizьfь iqlan ittelər.

Tyвəndə hanalqan un prafsajuzdьn Yđək Kəmitəttəre 25 avqьstan 25 sintaвergə tiklem avьlda kalxuzsьlarqa satsejalizem sənəqətenə вarьv esən iqlan itelgən Stalin prizьfь turahьnda prafsajuzdar taraьnan prapaganda taratьv ajlьqь iqlan itələr.

Вьl ajlьq esendə avьldaqь вөtə prafsajuz ojoşmalarь həm prafsajuz aqzalarь təv вaşlap tyвəndəge zadanejəlarđь ytərgə tejəştər:

1. Ip. Stalindьŋ 23 ejjyndə „jaŋь aвstanufka—xuzalьq tөđөleşөneŋ jaŋь вurьstarь" turahьnda həjləgən telməren, Yđək Başqarma Kəmitəte həm Xalq Kamisardar səviteneŋ 30 ejjyndəge „ojoşqan rəveştə sitke kitep eşləv" turahьndaqь qararьn вөtə kalxuzsьlarqa jaŋqьđaq jarlь həm urta xəllelərgə uqьrqa həm aŋlatьrqa.

2. Kalxuz idaralarьnьŋ maxsus ultьrьştarьn həm вөtə kalxuzsьlarđьŋ dəjəm jьjьlьştarьn ojoştororqa, вьl jьjьlьştarđa вөtə sajuz kyləmendə kalxuzsьlarqa satsejalizem sənəqətenə вarьv esən Stalin prizьfь iqlan itkən kantimirьtsьlar həm armavirsьlarđьŋ saqьrьvđarьn həjləp aŋlatьp вirergə.

3. Kalxuzsьlarqa, jaŋqьđaq, jarlь həm urta xəllelərgə sitkə kitep eşləv turahьndaqь вөtə məs'ələlərđe aŋlatьv esən 1 sintaвerđən đə huŋqa qalmaj hər вer avьl səvite həm hər вer uqьv jorto ergəhendə prafsajuz aktivistarьnьŋ kendəlek kiđeven ojoştororqa, jəqni hər вer avьlda həm kalxuzda вьl məs'ələlər вujьnsa prafsajuz kansyltatsejəhьn tьvđьrьrqa.

Bөtə вatraktar, MTS, safxuz həm şəkər zavьttarьnьŋ eşselərə uqьtьvsьlar, agranumdar, kənsələrə eşselərə, iћəp eştəren jөrөtevselər, xat taşьvsьlar, qөmymən avьldaqь вөtə prafsajuz aqzalarь Stalin prizьfь turahьnda prapaganda taratьvqa qatьşьrqa tejeştər.

Avьldaqь вөtə dəjem, qьtьnqьđđarđьŋ, jəştərđeŋ jьjьlьştarьnda həm ultьrьştarьnda, spiktəkeldər həm kinular vaqьtьnda, uqьv jorttarьnda, məktəptərđə, likpunkьttarda, stinə qəzittərendə, kalxuzsьlar, jaŋqьđaq jarlь həm urta xəllelər menən kəndəlek əŋgəmələrđə prafsajuz aqzalarь Stalin prizьfьnьŋ əhəmejəten aŋlatьrqa tejeştər.

Stalin prizьfь turahьnda prapaganda taratьv julьnđaqь вөtə eşte prafsajuz ojoşmalarь partejəneŋ jerle ojoşmalarь menən nьq вəjləneş totop ytkərergə tejeştər.

Stalin prizьfь eşenə prafsajuzdar kamsamuldьŋ rajun, kalxuz həm avьl ojoşmalarьn вuqtьrьrqa tejeştər.

Avьldaqь hər вer prafsajuz eşsehe həm aqzalь yđ rajunьnda Stalin prizьfьnьŋ uŋьşlь ytevə esən partejə həm eşselər sьjnfь aldьnda javap вirə.

25 sintəвergə tiklem Arxangilskejđən Taşkingə, Minskejđən Vladivastukqa tiklem вulqan arala prafsajuz ojoşmahь tarafьnan ip. Stalindeŋ telməren həm sitkə kitep eşləvselərgə вirelgən elgyttər turahьnda aŋlatьlmaqan вer genə lə kalxuzsь, вer genə lə jaŋqьđaq jarlь həm urta xəlle qalmaћqa tejeşle həm qalmaћ.

25 sintəвergə tiklem Stalin prizьfь idejəhen SSSR đьŋ hər вer kalxuzsьhьna jetkerergə!

MTO həm вatraktar sajuzь Yđək Kəmitəte: MAKSIMЬF.
Zimsajuz Yđək Kəmitəte: ALCINNIKЬF
Zivsajuz Yđək Kəmitəte: GRIGYREJEF
Şəkər eşselərə „ „ ZAVJALЬVA.
Kanprus „ „ MIXANUŞINA.
Mitsantrut „ „ SYMINKUVA.
Malejə—вank eşselərə „ „ ZASLAFIKEJ
Dəvlət məəssəsələre „ „ SVINSITSKEJ
Xalьq вəjləneşe „ „ MIZINЬF.
Kapiratsejə, Savđa „TRUD" „ „ YLEŞTƏJEN TUMARKIN

STALIN SAQЬRЬVЬNA NƏMƏ EŞLƏJHEGEĐ?

TYBƏNDƏGE PRAFSAJUZDARĐЬŊ ӨLKƏ BYLEKTƏRE RƏISTƏRE JAVAP BIREGEĐ:

1—MTS eşselərə həm вatraklar
2—Igenselek safxuzdarь eşselərə
3—Malsьlьq safxuzdarь eşselərə
4—Məqarif xeđmətselərə
5—Mildikasantrud
6—Malejə вanьk
7—Dəvlət mə'əssəsələre
8—Xalq вəjləneşə
9—Kapiratsejə həm savđa

95 pr. KALXUZDA

TUJMAZЬ tөвəge „Qьđьl Sul pan" avьl xuzalьqь artile yđenə 7 ucaskanь вerləştərə. Ul kalxuzdьŋ ucaskalarьna ingən avьldarđa kerəћtejən xuzalьqtarьnьn 95 pr. tь kalxuzlaşqan.

TotОşqa taвa вaraвьđ

Bila—Qataj tөвəge Əpsələm avьlьnda 5 nse avqьsqa kalxuzlaşьv 85 pr. qa jette. Kalxuzqa inargə teləp вirgən qarizalar kəndən—kən kyвəjə. Kalxuz вөtə kesen uŋьş jьjьştьrьv həm igen əderləvgə uplanь.

Barь 16 pr. qa kalxuzlaşqan

KRASNA—USUL tөвəge Qazьq avьlьnda вarlьqь 180 xuzalьq вulьp, şularđьŋ вarь 30 đь qьna Kalxuzqa ingən. Sənki kiŋ qatlam jarlь—urta xəlle jalpь arahьnda kalxuzlaşьv turahьnda aŋlatьv eştəre вətenləj alьp вarьlmaj.

Avьlda kamsamul jəcəjkəhe zilha la kalxuz turahьnda ujьp ta qaramaj. Şul arqala Qazьq avьlь oso kəndə вarь 16 pr. qa kalxulaqşan.

„1932 NSE JЬLDA BAŞQORTOSTANDA TOTAŞ KALXUZLAŞЬV ƏSƏSƏN TƏMAM BULЬRQA TEJEŞ" (VKP(в) Yđək Kəmitəte

KALXUZ ӨSӨN PRAKTIK KӨRƏŞTE KӨSƏJTERGƏ

Ilde indysterejələşterev timpь menan avьl—xuzalьqьn kalliktifləşterev timpь arahьnda nьqlь вəjləneş вar. Ulardьŋ вerehenəŋ artta qalьvь, motlaqa ikensehenə zarar kilterəsək. Şuqa kyrə partejə Yđək Kəmitəte ilde indysterejələşterevđeŋ вarьşьn kөsəjtev menən вer yk vaqьtta, kalxuzləşьv timpьn taqь la juqarьraq kytərev, kөsəjtev məs'əlhen quja.

Partejə həm unьŋ Yđək Kəmitəteneŋ dөrөҫ jetəkselege aћtьnda avьl xuzalьqьn kalliktifləşterev julьnda đur uŋьştarqa ireştek. Xađerge kəndə Tyвən Vulga, Urta Vulga, Ukrajьna, Qrьm Ural, Maldavejə həm Tən jaq Kafkaz əsasən totoş kalxuzqa kystelər. Partejə Yđək Kəmitəteneŋ qararь вujьnsa, 1932 nsь jьl esendə Urta Qara tupraqlь өlkə, Qađaqьstan, kөnsьqьş həm kөnsьqьş Sener Aћь Şareq вujđarь, BAŞQORTOSTAN əsesən totoş kalxuzlaşьvđь tamam itərgə tejeştər.

Başqortostan jəmhyrejəteneŋ 1932 nse jьlda əsasən totoş kalxuzqa kysergə tejeş вulьvь, вeđđeŋ alqa kalxuz esən kөrəş timpьn taqь la kytərevđe taləp itə. Sənki вьl tiklem đur məs'ylejətle, eşte yđ aqьmьna, samatyk menən ytəlevgə tapşьrьp qujьv, sep—sej uq appartunislьq вulьr ine.

Beđ məs'ələne вөtə tərənleqe menən aŋlarqa tejeşвed. Məs'ələ qoro handar artьnan qьvьv, kyrhətelgən vaqьtqa tiklem, nisek вulha la handь tultьrьv, furmahьnda qьna qujьlmaj. Вьl yћev nьq sifat jaqьnan yћev вulьrqa tejeş. Ul yћev—kalxuz tөđөleşen nьqьtьv, вigerəktə unьŋ ojoştorov eşendəge əlqaşevđərđe kiŋəjtev iћəвenə вulьrqa tejeş. Partejə Yđək Kəmitəte qararьnda:

„BЬL ӨLKƏLƏRĐEN HƏM TӨBƏKTƏRĐEN PARTEJƏ OJOŞMALARЬNA KRƏЂTEJƏNDƏRĐE KALXUZQA TARTЬV ӨSӨN BULQAN KӨRƏŞ TƏ QABAR'ЬLQAN AVRЬV % TAR ARTЬNAN QЬVЬVĐЬ HIS BER BULDЬRMAЂQA" quşьrqa tejelgən.

Ləkin вьl kalxuzqa jaŋь aqьlьvdar ьвđьrьv esən kөrəşte əđ genə вulha la jomoştar maj. Tik partejəneŋ sajəsəten aŋlarqa teləməgən appartunistar qьna məs'ələne вьlaj quja alalar. Undaj sirdər вeđđə вar əle.

Maћələn: BӘLƏBƏJ tөвəge hunqь kəndərdə kəlliktifləşev timpьn appartunistarsa kəmetəklə. Unda maj ajьnda kalxuzqa 526 xuzalьq inhə, ejjyndə 388, ə, ejjyldə 177 xuzalьq ingən. Kyp kenə partejə jəcəjkələre kalxuzqa jaŋь aqzalar tartьv julьnda kөrəşməjdər. Şul uq tөвəkteŋ Bajmьđa avьlь partejə jəcəjkəhe вьl turalaqь вөtə eşte uqьtьvsьlarqa qьna tapşьrqan. Nadizdin avьl partejə kandidattarь gruppahь „вeđđeŋ jaqьnan kalxuzsьlar tartьv menən şөqəlləneргə vaqьtьвьđ juq vaqьt eşlərgə lə jetməj" tip javap вirə. Suqqul, Tođloqoş avьlь jəcəjkələrendə həm вaşqa kyp kenə jəcəjkələrđə lə şundaj uq fekerđər jəşəjđər. Kalxuz esən kөrəş iŋ elek oşondaj praktikalaqь uŋ—appartunizem menən qьrqa kөrəş вulьrqa tejeş.

Kalxuzqa jaŋь aqzalar tartьv esən kөrəştə kyp tөвək kalxuz sajuzdar, tөвək partejə kəmitəttəre lə jomoşaqlьq kyrhətələr. Jaŋь qьna kalxuz esən kөrəştə appartunislьq kyrhətkəne esən Mraq Tөвək kalxuz sajuzь tuđđьrьldь. Kəlliktifləşev jaqьnan: Krasna—Usul (46 5 pr.) Virxatur (49,1 pr.) Qaraqoş (46,6 pr.) həm Baqalь (46,6) rajundarь artta вaralar.

Hunqь kəndə qajhь вer tөвək həm avьl səvit, partejə ojoşmalarь kalxuzlaşьvđьŋ jomoşarьvьna aldaqь tөrlө (səjəsi—xuzalьq kampanejəlarьn səвəp itələr. Sənki ulardь kalxuzlaşьvqa вəjləj almajdar. Kampanejəlardь ytkərevđə „nəvвət tejyrejəhe" menən sьvalьvdar вar. Вьl kampanejəlardь kalxuz xərəkəten kөsəjtev həm nьqьtьv esən kөslə qoral itep fajdalana almajdar. Вьndaj appartunislьq praktikahьnьŋ da tamьrьn qьrqьrqa, kalxuzlaşьvđь səjəsi xuzalьq kampanejəlarь menən tьqьđ вəjləneştə alьp вarьrqa kərək.

Eş dөrөҫ ojoştorolqan jerđə kalxuz xərəkəte kəndən—kən yћə. Maћələn: Boraj, Nuraiman tөвəgendə hunqь kəndə kalxuzqa inevđər ajьrьvsa nьq kөsəjde.

Qajhь вer kalxuzdar jaŋь aqzalar alьvđь kөđgə səsev urazaj jьjьv вөtəvgə kisekterələr. Kalxuz sajuzdar вьndaj kyreneştarđe aşьqьs tikşerergə həm sara kyrergə tejeştər.

Kalxuzdarđьŋ əlqaşevđəren kiŋ qatlam jarlь—urta xəlle xuzalьqtar arahьnda jəjep jeвərergə kərək. Başqa eştərđeŋ kyp вulьvь, kalxuzlaşьvđь artьq planqa qaldьrьp tororqa xoquq вirməj.

Şunьŋ menən вergə kalxuzdarqa jaŋь aqzalar tartьv esən kөrəş вarь kalxuz tьşьnda, ajьrьm xuzalьqlь krəћtejəndər arahьnda aqitatsejə alьp вarьv tip kenə şunь iћtən sьqarьrqa jaramaj. Kalxuzqa jaŋь aqzalar tartьv esən kөrəş, ul—iŋ elek ojoşqan kalxuzdь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьv esən kөrəş вulьp hanala. Şuqa kyrə kalxuzdьŋ eşləp jeteştereven yћterev, unda gruppavaj həm вөrəmek sdilşinanь dөrөҫ ojoştorov, satsejalizem jarьşьn kiŋəjtev, udarsьlьqtь jəjep jeвərev, iћəp, xisap eşen dөrөҫ alьp вarьv, eşləp jeteşterev qoralldarь menən jaqşь meqamələ itev вьlar вarьhь la kalxuz esən kөrəştəge yđək вurьstar вulьp toralar.

Kalxuz tөđөleşenə qarşь taratьlqan вarьq kulak qotqohona həm kalxuz tөđөleşə aldьndaqь praktik вurьstarđь teldə tanьp ta, qəməldə unь sittə qaldьrьv kevek uŋ appartunizem kyreneştərenə iŋ qatь atpur вirergə kərək. Kəlliktifləşev timpьn taqь la kөsəjtev arqahьnda 1932 nse jьlqa Başqortostan əsasən totoş kalxuzlaşьvđь təmam itərgə tejeş.

Z B

SILUS HALЬVĐA BORO LӨŞ JUQ

BAJMAQ tөвəge „Stalin" kalxuzь qьşqь mal adьqь əđerləvđə вaşqa kalxuzdarqa qaraqanda qojoroqta həjrələ. Kalxuz zadanəjə вujьnsa 3 silus вađь qađьrqa tejeş. Ul əle вarь вer вađ qađьqan. Kalxuzsьlar jamqьrlь kəndərđe qьşqь mal adьqь əđerləvgə silus вađь qađьrqa fajđalanmajđar.

Kalxuzsь kamsamuldar eştə yđđəren jaqşь tuplaj alqandarь juq. Eştə satsejalizem jarьş udarsьlьq qullanьlmaj.

„XƏBƏRSE"

„PABIDA" (Şişmə tөвəge) kalxuzьnda hər вer punkьtьna silus вaşnalarь təđəv esən plan tөđelhə lə ələgə tiklem вer punkьtta la ylənder silusłanmaqan. Silusqa tultьrьrqa mөmkin вulqan kyp yləndəre fajđalanьlmaj. Urьndaqь kamsamul, partejə ojoşmalarь əđəklekte вelerə? esən qьrqa sara kyrergə tejeş.

Ә. XƏTIP.

KAMMUNIST, KAMMSAMULDARĐЬŅ SITTƏN TOROP UQЬV UNIVIRSITITTƏRE ARQЬRЬ BELEM BIREVĐEJƏJEP JEBƏREV JULЬ MENƏN

SATSEJALIZEM TƏĐƏVĐEŅ BƏGƏNGƏ TALAPTARЬNA JAVAP BIRERLEK TEJYREJƏ BELEME MENƏNQORALLANQ̧AN PARTEJƏ, KAMSAMULDARĐЬŅ ALDЬNQ̧Ь KADЬRĐARЬ ƏĐERLƏVĐE QЬĐЬVLATЬRQ̧A

Partejənen rajundardaqь jetəkse aktifь əsən

Başqortostan əlkə kammunistar univiristite ergəhendə asьlqan radeju arqьrь sittən torop uqьv kurьstarьna uqьvsьlar qabul itev şarttarь.

1. Partejə aktifь əsən asьlqan radeju arqьrь sittən torop uqьv kurьstarь şul sittən torop uqьtьv eşenen massavaj furmahь bulьp, rajun jəki partejənen fabrik-zavьt kəmitəte, şulaj uq safxuz həm kalxuzdarđaqь ere prajьzvudstьva jəcəjkəlare dəvməlendə partejə, səvit, prafsajuz, kapiratif həm xuzalьq hьđьqtarь bujьnsa jetəkselek eşe alьp barqan partejə aqzalarьnьŋ tejyrejə kimələn kytərev, şulaj uq ularqa ojoştorov həm praktika əđerlegen birev maqsatьn kyđətə.

2. Partejənen jetəkse aktifьnьŋ yđ belemdəren daimi rəveştə arttьrьv ehtendə eşləv esən vaqьtь siklengən bulqanlьqtan, sittən torop uqьv radeju-kurьstarьnda 27 dikada uqьrqa jahalqan; hər dikadaqa 10 səqət nagruzka birelep, şunьŋ 5 səqəte radeju arqьrь liksejələr tьŋlarqa həm 5 səqəte şul liksejələr ajьşьna qaqьlqan baħma matirejəldarđь yđlegenən ejrənevgə bildələngən.

Radeju arqьrь sittən torop uqьv kurьstarьnda aktif rəveştə eşləp ytkarevsələr esən uqьv jьlь ađaqьnda kansyltatseja punkьttarь ergəhendə ike dikadalьq jomqaq kənfirinsejələre ytkərelasək. Jomqaq kənfirinsejələrenə barь tik bildələngən miqdarđaqь radeju-liksejələrđe tьŋləp həm yđlektərenən ejrənep ytkərgən iptəştər genə saqьrьlasaqtar.

3. Radeju arqьrь sittən torop uqьv kurьstarьna qabul itelələr:

a) rajun đəvməlendəge prafsajuz, partejə, səvit, kapiratif—xuzalьq ycrizdinejələrendə jetəkselek eşen alьp barqan partejə aqzalarь;

в) VKP (в) neŋ fabrik-zavьt kəmitəttəre, şulaj uq fabrik-zavьt həm safxuz-kalxuzdarđaqь ere jəcəjkələrđeŋ sikritardarь həm aqzalarь;

v) fabrik-zavьttarđьŋ, ere safxuzdarđьŋ dirĭktьrđarь, ere kalxuzdarđьŋ idara rəistəre həm prafkumdarđьŋ jetəkse eşselərə—VKP (в) aqzalarь bulьrqa tejeştər.

ĪЬKƏKMƏ: Kamandiravajt itevsələr sastafьnda 15 pratsinttan da kəm tygel qatьn—qьđđar bulьrqa tejeştər.

4. Radeju—kurьstarьna uqьvsьlarđь əlkə kammunistar univiristitənen mandat kamisejəhe VKP (в) neŋ rajun kəmitəttəre kamandirufkahь bujьnsa qabul itə.

5. Kurьsta uqьvđar 1931 jьlđьŋ 1 sintəberenən başlana.

VKP (в) neŋ Başqortostan Əlkə Kəmitəte kyltpup bylege mədire: BULANKIN.

Başqortostan Əlkə Kammunistar univirstite riktьrь: MUSAJЬF.

SITTƏN TOROP UQЬV KAMMUNISTAR UNIVIRSTITENƏ QABUL ITEV ŞARTTARЬ

1. Massavaj rəveştə sittən torop uqьv sistimahьnda Başqortostan əlkə sittən torop uqьv kammunistar univiristite iŋ juqarь partejə məktəbe bulьp, yđeneŋ aldьna rajun dəvməlendə, ere prajьzvudstьva, safxuz həm kalxuz jəcəjkələrendə, partejə, səvit, prafsajuz, kapiratif həm xuzalьq tеđələşə hьđьqtarь bujьnsa jetəkselek eştərendə eşləv esən partejə a q z a l a r ь b u l q a n k v a l i f i k a t sejəlь kadьrdarđь, şulaj uq partejələ uqьtьv seltəre esən kvalifikatsejəlь prapagandistarđь həm urta uqьv jorttarь esən jəməqətte ejrənev dissiplinalarьn uqьtьvsьlarđь tejyrejə, ojoştorov həm praktika jəhətenən əđerləv, şulaj uq bulqandarьnьŋ belemdəren arttьrьv burьstarьn quja.

2. Sittən torop uqьp kammunistar univirstiten bətergən iptəştər hər jəhəttən əlkə kammunistar univirsititen bətergəndərgə tiŋləşterelələr.

3. Sittən torop uqьv kammunistar univirsititendə tulь kurьs uqьv 3 jьlqa bildələngən.

Dəjəm beleme jetərlek bulmaqan iptəştərgə ul belem kammunistar univirsititeneŋ sittən torop uqьv kursavaj siktьrь ergəhendə aldan uqьtьp kamvuzqa tiklem əđerlek kyləmendə birələsək, jəki sittən torop uqьv kammunistar univirsitite ergəhendə ber jьl uqьv srugь menən ojoştorola torqan əđerlek bylegendə birələsək.

4. Sittən torop uqьv kammunistar univirsititenə alьnqan bətə keşelər uqьv başlanьr aldьnan ber dikada sruk esendə ustanufka alьv kənfirinsejəhen ytələr.

Uqьv jьlьnьŋ ike dikadalьq jomqaq sьqarьv kənfirinsejəhenə barь tik sittən torop uqьtьv kursavaj siktьr tarafьnan uqьv planь bujьnsa bildələngən minimumdь qəniqətlənerlek rəveştə ejrəngən həm tejeşle miqdarđa jađma kantryl eştər tapşьrqan uqьvsьlar qьna saqьrьlalar.

5. Sittən torop uqьv kammunistar univirsititeneŋ tulь uqьv planь bujьnsa uqьvđan başqa jənə şul uqьv planьna ingən ajьrьm dissiplinalarđь, şulaj uq tybəndəge sikьldarđь la ejrənergə jul qujьla:

a) Iqtisadi sikьl: iqtisadi jəqrafejə, palitikanumejə, səvit xuzalьqь tejyrejəhe həm iqtisadi səjəsət;

в) Tarixi sikьl: dəjəm tarix, S S S R xalьqtarь tarixь, VKP(в) tarixь, kamintirьn tarixь həm Başqortostanda rivəlytsejon xərəkət tarixь;

v) Partejə tarixь sikьlь: VKP(в) tarixь, kamintirьn tarixь, Lininizem;

g) Filasufejə: taniqəjət dejalik tik matrejalizem.

6. Sittən torop uqьv kammunistar univirsititeneŋ tulь uqьv planь bujьnsa daimi həm qəniqətlənerlek rəveştə eşləvsələr, əgər VKP(в) rajun kəmitəte tarafьnan rizalьq bulha həm tejeşle mandattarь bulha təp kammunistar univirsititьna kysergə xoquqlьlar.

Bьndaj iptəştər uqьv jьlь ađaqьnda his ber hьnavhьđ kysələr. Sittən torop uqьv kammunistar univirstiteneŋ 1 nse kursьn uŋьşlь rəveştə uqьp bətergən keşelər təp kamvuzđьŋ 2 nse kursьna, ə 2 nse kursьn uqьp bətervsələr təp kamvuzđьŋ 3 nse kursьna kysələr.

7. Sittən torop uqьv kammunistar univirsititьnə tybəndəge iptəştər qabul itelələr:

a) rajun dəvməlendə partejə, səvit, prafsajuz, kapiratif həm xuzalьq hьđьqtarь bujьnsa jetəkselek eşendə eşləgən VKP(в) aqzalarь, ere prajьzvudstьva, safxuz həm kalxuz jəcəjkələreneŋ sikritarđarь partejənen fabrik—zavьt kəmitəttəreneŋ bojra aqzalarь вьlarđьŋ jetəkselek eşendə 2 jьllьq stazь bulьrqa tejeşle;

ĪЬKƏRMƏ: Başqort, tatar həm ađsьlьq millət xalqtarь esən staz ber jьlqa tiklem qьđqartьla.

в) partejələ uqьtьv seltərendə prapaganda eşen alьp barьvsь, şulaj uq iztimaqi tərbejə məktəp rendə, tixnikum həm VUZ darđa jəmqejətte ejrənev dissiplinalarьn uqьtьvsь partejə aqzalarь—вьlarđьŋ partejə aqzalьqь stazь 3 jьl həm 2 jьllьq prapaganda eşe stazь bulьrqa tejeşle.

ĪЬKƏRMƏ: Başqort, tatar həm ađsьlьq millət xalqtarь esən partejələ torov stazь 2 jьlqa tiklem həm prapaganda eşe stazь 1 jьlqa tiklem qьđqartьla.

v) təp jəki sittən torop uqьv səvit—partejə məktəben uqьp bətergən, „a" həm „в" punkьttarьnda kyrhətelgən VKP(в) aqzalarь—əgər partejələ torov stazь 3 jьldan kəm bulmaha.

g) partejəgə kandidat bulqan kamsamuldar—əgər kamsamulda torov stazь 3 jьldan kəm həm rajun dəvməlenən də tybən tygel jetəkselek jəki kamsamulda uqьtьv seltərendə prapagandislьq eşe 2 jьldan kəm bulmaha.

Sittən torop uqьv kammunistar univiristitenə kamandiravajt itelevsələr sastafьnda 30 partsinttan kəm tygel indysterejal eşselər, safxuz, MTS eşselərе həm batraktar, 50 pratsint kalxuzsь krəstejəndər həm 20 pratsinttan artьq tygel xeđmətselər bulьrqa; в) 20 pratsinttan da kəm tygel qatьn qьđđar bulьrqa tejeşle.

8. Sittən torop uqьv kammunistar univirsititenə kamvuz ergəhendəge mandat kəmesejəhe VKP(в) rajun kəmitəttəreneŋ kamandirufkalarь bujьnsa qabul itə.

9. Sittən toropuqu kammunistar univirstitenə uqьrqa kerergə teləvsələr mandat kəmisejəhenə tybəndəgelərđe tapşьrьrqa tejeştər: a) VKP(в) rajun kəmitəteneŋ kamandirufkahьn; в) partejə tarafьnan birelgən xaraktiristikanь həm partejələ huŋqь tađartьvđь ytev turahьnda məqlymattarđe; v) tultьrьlqan həm ьraħlanqan ankitahь həm g) qьħqasa tərzəmə xəlen.

10. Sittən torop uqьv kammunistar univirsititenə uqьrqa kerevsələrđən talap itelə:

a) partejə sjьzdarьnьŋ həm kənfirinsejələreneŋ təp qararđarьn belev həm aqьmdaqь səjəsi vaqiqalarđь təşənə belev;

в) partejə tarixьn ikense baħqьs səvit—partejə məktəbendə uqьtqan dəvməldə belev;

v) palitikanumejəne ikense baħqьs səvit-partejə məktəbendə uqьtqan dəvməldə belev;

g) yđ fikeren əsə telendə jađьp həm teldən əđəbi rəveştə aŋlata belev, şulaj uq kitap menən eşləvđeŋ təp qaqiđələren belev;

d) xisaplau 4 qəməlde belev, şulaj uq isemle həm isemheđ handar menən xisap sьqara belev;

Əđerlek bylegenə inevsələrđən 1—baħqьs məktəptə uqьtqan dəvməldə dəjəm belemle bulьv həm 1—baħqьs səvit—partejə məktəbe dəvməlendə dəjəm səjəsi əđerlege bulьv talap itelə.

11. Bytən uqьv jorttarьnьŋ uqьvsьlarь sittən torop uqьv kammunistar univiristitenə qabul itelməjđər.

12. Qabul itelev—itelməv turahьnda hər ber keşegə ajьrьm rəveştə bəiderelə.

13. Uqьvđar 1931 nse jьlđьŋ 15—sintəberendə başlana.

VKP (в) nьŋ Başqortostan Əlkə Kəmitəte kyltprup bylege mədire: BULANKIN.

Başqortostan Əlkə Kamvuz riktьrь: MUSAJЬF.

SITTƏN TOROP UQЬV KAMSAMULDAR UNIVIRISTITENƏ QABUL ITEV ŞARTЬ.

1. Başqortostan sittən torop uqьv kamsamuldar univiristite massavaj rəveştə sittən torop uqьv sistimьnda iŋ juqarь əlkə məktəp bulьp, ul yđeneŋ aldьna rajun esən ere prajьzvudstьva, safxuz həm kalxuz jəcəjkələre esən kvalifikatsejəlь kamsamul eşselərе kadьrđarьn şulaj uq VLKSM rajkumdarь, kamsamuldarđьŋ kiske səvit—partejə məktəptəre həm kamsamulda səjəsi uqьv seltəreneŋ juqarь bьvьndarь esən prapagandistar jeteşterev burьsьn quja.

2. Kamsamuldarđьŋ sittən torop uqьv univiristitendə uqьv srugь 2 jьlqa bildələngən; dəjəm beleme jeterlek bulmaqan iptəştər esən 6 aj uqьv srugь menən əđerlek bylege ojoştorola.

3. Kamsamuldarđьŋ sittən torop uqьv univiristitenə qabul itelgən bətə iptəştər uqьv başlanьr aldьnan ustanufka alьv esən ber dikađalьq kənfirinseja ytələr.

Jomqaq sьqarьv kənfirinsejəhenə barь tik uqьv planь bujьnsa bildələngən minimumdь qəniqətlənerlek dərəzələ ejrəngən həm bildələngən miqdarđa jađma kantryl eştərđe risieczejəgə tapşьrqan kamsamuldar qьna saqьrьlasaqtar.

4. Kamsamuldarđьŋ sittən torop uqьv univiristiten uŋьşlь rəveştə uqьp bətergən iptəştər, əgər VKP(в) nьŋ rajun kəmitəte kamandirufkahь bulha həm tejeşle mandattarь bulha Başqortostan əlkə kammunistar univiristiteneŋ 3 nse kurьsьna kysergə xoquqlьlar.

5. Kamsamuldarđьŋ sittən torop uqьv univiristitenə tybəndəge iptəştər qabul itelələr:

a) kamsamulda aqza bulьp torov stazь 2 jьldan kəm bulmaqan partejə aqzalarь jəki kandidattarь bulqan kamsamuldar, jəki kamsamulda aqzalьq stazь 3 jьldan kəm bulmaqan (partejə aqzahь jəki kandidatь b u l m a q a n) kamsamuldar;

в) sənəqəttə jəki avьl xuzalьqьnda prajьzvudstьva stazь 3 jьldan kəm bulmaqan kamsamoldar, FZU jəki ŞKM la huŋqь 2 jьl uqьv prajьzvudstьva stazьna tiŋləşterelə;

v) rajun dəvməlendə, ere prajьzvudstьva, safxuz həm kalxuz jəcəjkəhendə kamsamul hьđьqь menən 2 jьldan kəm tygel jetəkselek eşe jəki prapagandislьq eşe həm rajun dəvməlendə pejanirdar arahьnda jetəkselek eşe bulqan kamsamuldar;

g) jəşe 20 nən artьq bulmahьn: başqort, tatar həm ađsьlьq millət xalьqtarьn 21 jəşkə tiklem alьrqa məmkin.

Kamandirovajt itelevsələr sastafьndan 30 pr—tan kəm tygel qatьn—qьđđar bulьrqa tejeşle.

6. Kamsamuldarđьŋ sittən torop uqьv univirsititenə VLKSM rajkumdarьnьŋ kamandirufkalarь bujьnsa əlkə kamvuz ergəhendəge mandat kəmisejəhe qabul itə.

7. Kamsamuldarđьŋ sittən torop uqьv univirsititenə kerergə teləvsələr mandat kəmisəjəhenə tybəndəgelərđe tapşьrьrqa tejeqtər: a) VLKSM rajun kəmitəteneŋ kamandirufkahьn; в) partejə xaraktiristikahьn həm partejələ ytkən huŋqь tađartьv turahьnda məqlymattərđe; v) partejə aqzalarь həm kandidattarь bulmaqan kamsamuldar VLKSM rajkumь xaraktiristikahьn; g) tultьrьlqan həm ьraħlanqan ankitanь; d) qьħqasa tərzəmə xəlen.

Univirsititkə kerevsələrđən tybəndəge kyləmdə əđerlek talap itelə:

a) yđ fikeren əsə telendə əđəbi rəveştə dərəħ jađьp həm teldən aŋlata alьv, şulaj uq kitap menən eşləvđeŋ təp qaqidələren belev;

в) xisaplan 4 qəməl belev, isemle həm isemheđ handar menən xisap sьqara belev;

v) aqьmdaqь səjəsi vaqiqalarđь aŋlav, partejə həm kamsamul sjьz həm kənfirinsejələreneŋ (migerək ta kamintirьn başqarmahьn XI plinumь KIM đьŋ huŋqь plinumь, VKP (в) neŋ XVI sjьzь) qarardarьn dərəħ aŋlav.

Əđerlek bylegenə kerevsələrđən 1—baħqьs məktəptə uqьtqan dəvməldə dəjəm belem həm 1—baħqьs səvit—partejə məktəbendə uqьtqan dəvməldə dəjəm səjəsi belem talap itelə.

8. Bytən uqьv jorttarьnьŋ uqьvsьlarь qabul itelməjđər.

9. Qabul itelev—itelməv turahьnda hər ber iptəşkə ajьrьm xəbər itelə.

10. Uqьvđar 1931 jьlđьŋ 15—sintəberendə başlana.

SITTƏN TOROP UQЬVQ̧A QABUL ITELGƏN BƏTƏ IPTƏŞTƏR ŞUL TURALA BELDEREV ALQ̧ANDAN HUŊ:

a) SITTƏN TOROP UQЬVDЬŊ TEJEŞLE FURMAHЬ

PARTEJƏNЬŊ RAJUNDARĐAQ̧Ь JETƏKSE AKTIFЬ ƏSƏN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KAMMUNISTAR UNIVIRSITITE ERGƏHENDƏ ASЬLQ̧AN RADEJO ARQЬRЬ SITTƏN TOROP UQЬV KURЬSTARЬNA

RAZVIRSKA.

Tərtip № dan	Təsəktar	Radejo kurstarqa	Z.K.У. ten əđerlek bylegenə: Barlьqь	Şulardan: Başqorttar	Tatardar	Urьstar	Vaq millətlər	1 nse kursьna: Barlьqь	Şulardan: Başqorttar	Tatardar	Urьstar	Vaq millətlər	2 nse kursьtarqa: Barlьqь	Şulardan: Başqorttar	Tatardar	Urьstar	Vaq millətlər
1	Arqajaş	10	18	13	5	—	—	8	6	2	—	—	3	2	1	—	—
2	Arxangil	4	3	—	—	2	1	2	—	—	1	1	—	—	—	1	—
3	Avərqazь	6	7	1	4	—	2	3	—	2	—	—	—	—	1	—	1
4	Asqьn	5	2	1	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—
5	Əjəlil	7	15	14	1	—	—	5	4	—	1	—	4	3	—	1	—
6	Borjan	3	6	6	—	—	—	3	3	—	—	—	1	1	—	—	—
7	Bajqь	5	3	—	1	2	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—
8	Bilarit	25	20	11	4	10	1	13	5	2	6	—	5	2	—	3	—
9	Bajmaq	15	15	11	2	2	—	8	5	1	2	—	4	3	—	1	—
10	Blagavişşin	0	3	—	—	3	—	3	—	—	3	—	2	—	—	2	—
11	Balabaj		6	—	3	2	1	5	—	1	3	1	2	—	—	1	1
12	Baqalь		3	—	1	1	1	2	—	—	1	1	1	—	—	1	—
13	Boraj		8	5	3	—	—	4	2	2	—	—	1	1	—	—	—
14	Bərə		4	—	1	3	—	4	—	1	3	—	2	—	—	2	—
15	Bişbylək		3	—	—	—	3	2	—	—	—	2	1	—	—	—	1
16	Bilaqataj		2	—	—	2	—	2	—	—	2	—	1	—	—	1	—
17	Baltas	7	5	1	3	—	1	3	1	1	—	1	1	—	1	—	—
18	Byzdək	8	7	4	3	—	—	3	2	1	—	—	2	1	1	—	—
19	Davləkən	10	5	—	1	3	1	5	—	1	2	1	3	—	1	2	—
20	Dьvan	7	4	—	1	3	—	2	—	—	2	—	1	—	—	1	—
21	Dyrtəjle	10	9	3	5	—	1	7	2	4	—	1	2	1	1	—	—
22	Zejənsura	6	10	7	1	2	—	5	3	1	1	—	1	1	—	—	—
23	Jьlaьr	4	2	—	—	1	1	2	—	—	1	1	1	—	—	1	—
24	Krasna-Usol	9	3	1	1	1	—	3	—	1	1	1	2	1	—	1	—
25	Qaraqoş	7	5	—	2	1	2	3	—	2	—	1	2	—	1	—	1
26	Qьjqь	8	9	4	4	1	—	4	2	2	—	—	2	1	1	—	—
27	Qьrmьtqalь	9	6	2	3	1	—	5	1	2	1	1	2	1	1	—	—
28	Krasnь-Kam	4	2	1	—	1	—	2	1	—	1	—	1	—	—	1	—
29	Qaltas	4	3	—	—	1	2	3	—	—	1	2	1	—	—	—	1
30	Qonaşaq	9	7	2	—	1	—	6	2	3	1	—	1	—	1	—	—
31	Mişka	4	4	—	1	1	2	3	—	1	1	1	—	—	—	—	1
32	Manavez	10	5	2	1	2	—	4	1	—	2	—	—	1	—	1	—
33	Mьraq	7	4	1	1	1	1	2	1	—	1	—	1	—	—	1	—
34	Mejəkə	7	4	1	2	1	—	4	1	2	1	—	1	—	1	—	—
35	D. Məsetle	8	8	4	2	2	—	5	3	1	1	—	1	1	—	—	—
36	Maqar	7	4	2	2	—	—	3	2	1	—	—	1	1	—	—	—
37	Nuriman	9	4	1	1	2	—	3	1	1	1	—	2	—	1	1	—
38	Prejut	4	2	—	—	1	1	2	—	—	1	1	1	—	—	—	1
39	Sterletamaq	10	10	1	2	4	3	7	1	1	3	2	3	4	1	1	1
40	Tujmazь	9	6	2	2	1	1	5	1	2	1	1	2	—	1	—	1
41	Turskej	5	2	1	—	1	—	2	1	—	1	—	1	1	—	—	—
42	Taputin	8	5	—	3	1	1	3	—	2	1	—	2	—	1	1	—
43	Əiə	10	3	—	—	2	1	3	—	—	2	1	1	—	—	1	—
44	Usalь	6	10	7	2	1	—	3	2	1	—	—	2	2	—	—	—
45	Saqmaqoş	4	3	1	2	—	—	2	1	1	—	—	1	—	1	—	—
46	Şişma	10	10	4	5	1	—	5	1	3	—	—	3	1	2	—	—
47	Jaŋavьl	8	10	7	1	1	1	5	4	1	—	—	3	2	1	—	—
48	Xajbulla	7	8	4	—	3	1	2	1	—	—	—	1	1	—	—	—
49	I—Qala rajku	50	17	5	4	5	3	12	3	3	4	2	10	2	2	4	2
50	II—Qalarajku	30	8	1	2	4	1	5	—	4	4	—	5	—	1	5	—
	Bunan başqa:																
	1 Ursl Əlkə VKP(в) Apkamьna	—	30	0	—	—		10	10	—	—	—	5	5	—	—	—
	2 Urta Valga krajkamьna	—	10	10	—	—	—	5	5	—	—	—	2	2	—	—	—
	3 Qazaqьstan Apkumьna	—	8	8	—	—	—	3	3	—	—	—	1	1	—	—	—
	4 Tatarstan Apkamьna	—	12	12	—	—	—	7	7	—	—	—	—	5	—	—	—

Partejanьŋ Əlkə Mamitəte Kyltprusь mədire: BULANKIN.

Başqortostan Əlkə Kam. Univirstite riktьrь: MUSAJЬF.

Igen esən kerəş—satsejalizem esən kerəş

Bətə məqarif inspiktьrđarьna, bətə 1-baħqьs məktəptərge bətə kalxuz jəştəre məktəptərenə

IQ̧EN ƏĐERLƏVĐƏ INSTRUKTIF XAT

Partejə Əlkə Kəmitətenəŋ diriktiftarь bujьnsa вьjьlqь igen əđerləv planь iŋ qьđqa vaqьt esendə jəqni yktəber rivəlytsejəhьnьŋ 14 nse jьllьqь qьna ytələrgə tejeş.

Plandь oşo qujьlqan vaqьt esendə ytəv esən bətə məmkinlektar bar. Kalxuzlaşьv xərəkəteneŋ kəndən—kən yđeve, orloqsoloq safxuzdarьnьŋ kəsəjeve, səsev majđanьnьŋ ytkən jьlqa qaraqanda 25 pr. artьvь həm huqьlmaqan iħke zapas igendərđeŋ bulьvь, birelgən plandьŋ ytəleven his şikheđ tə'min itəsəktər.

Bьjьlqь igen əđerləv biş jьllьqtьŋ xəl itkes esənsə jьlьnьŋ satsejalizem tеđələşə planьn tultьrьvđa xəl itkes urьn totasaq. Bьjьl beđ orloq prablimahьn tamam xəl itərgə həm beđđeŋ satsejalizem sənəqəten tə'min iterlek nьq ađьq badahьn tьvđьrьrqa tejeşbeđ.

Səjəsi—xuzalьq jəqьnan đur urьn totqan bьl kampanejənьŋ uŋьşlь rəveştə tultьrьlьvь faqət unьŋ tirəhendəge ojoşmalar yđ vaqьtьnda nej tiklem mabilizavajt itelevgə həm uqa eşsən krəħtejəndər jalpьhьn şulaj uq səvit jəməqətselegen nej tiklem tartьlьvqa, massavaj aŋlatьv eştəre nej tiklem jəjelevgə, XVI nsь partejə s'jьzь həm bьl itapta partejənьŋ Başqortostan Əlkə Kəmitəte, şulaj uq Başqortostan xəkymətе tarafьnan qujьlqan başqa məhim səjəsi xuzalьq burьstarь menən nej tiklem bəjləp alьp barьlьvqa qarap bulasaq. Igen əđerləv kampanejəhь menən bergə təp burьstarđan itep: kəđgə hərəv kampanejəhьn uŋьşlь uđqarьv, Başqortostanda 1931 nse jьlda kəlliktifləşevđə 75 pr. qa jetkerev, sdilşinanь 100 pr. tь menən inderev, kalxuzdarđь nьqьtьv həm xeđmətte satsejalizem mitьđь menən ojoştorov hanalьrqa təjeş

Kulaktar kəlliktifləşevgə, avьl xuzalьqьn satsejalizemsa janьnan tеđəvgə qarşь taqь la neskərək juldar menən kərəş alьp barasaq. Şuqa kyrə bətə massavaj eşte kulak agitatsejəhь həm unьŋ aginturalarьna qarşь jynəldererge, kulak həm unьŋ aginturalarьnьŋ bьl qorotqosloq xərəkəttəren kiŋ eşsən alpьħ aldьna asьrqa kərək.

Bьl məs'ylejətle burьstarđь qəməlgə atqarьvđa bətə uqьtьvsьlarьbьđ həm bətə məktəptə uqьtьvsьlarьbьđ (I—nse baħqьs ŞKM, FZU h.в.) đur ryl ujnarqa tejeştər. Bьl igen əđerləv planьn tultьrьv həm arttьrьp, tultьrьvđa aldьnqь kərəşse bulьrqa, partejə həm xəkymət qararđarьn kiŋ jalpь arahьnda ytkərevsələr bulьp torarqa tejeştər.

Təbək məqarif inspiktьrđarь bьl eştə bətə məktəptərđe yđ jetəkselege aħtьnda alьrqa, ularđьŋ eştərenə dərəħ jynələş birergə həm eşteŋ anьq iħəben alьp barьrqa, şulaj uq təbəktə igen tapşьrьvsьlarqa həm kəđgə səsev kampanejəhь məlendə kyltura xeđməte alьp barьvđьŋ qujьlьşь esən məs'yl bulьrqa tejeştər.

Uqьtьvsьlarьbьđ berđən partejə həm xəkymət qararđarьn kiŋ jalpь arahьnda uđqarьrqa tejeş bulhalar, ikensenən bьl igen əđerləv kampanejəlarь turahьnda uqьtьv plandarьna nьq

UQЬV PLANЬNA MЬVAFIQ RƏVEŞTƏ ZADANEJƏ HƏM LIKSEJƏLƏRGƏ JAĐЬLЬRQ̧A; в) TEJEŞLE KITAPTAR ALЬRQ̧A JƏKI PARTEJƏ HƏM JƏMƏQ̧ƏT KƏTƏPXANALARЬNAN KITAP MENƏN FAJĐALANЬVĐЬ QAJQ̧ЬRTЬRQ̧A TEJEŞTƏR.

Sittən torop uqьvqa qabul itelgəndərđeŋ teđməhen mandat kəmisejələre VKP (в) həm VLKSM dьŋ tejeşle rajkumdarьna jebərələr; rajkumdar kamvuzđьŋ sittən torop uqьtьv—kursavaj siktьrь həm səvit—partejə məktəbe menən bergə uqьvsьlarđьn eşen kyđətələr həm VKP (в) Yđək Kəmitəteneŋ 29 jьl 15/IX həm 30 jьl 15/X qararđarьna mьvafiq rəveştə uqьvsьlar esən narmal şarttar tьvđьrьvqa bətə saralarđь kyrələr.

VKP (в) Əlkə Kəmitəteneŋ kyltprup bylege mədire: BULANKIN.

Başqortostan kammunistar univirsititь dirįktьrь: MUSAJЬF.

ITSELEK SAFXUZDARЬ, KALXUZ MALSЬLЬQ TAVAR FIRMALARЬ,

BESƏN JЬJNAVDЬ TAMAMLAV, SILUS PLANЬN ARTTЬRЬP TULTЬRЬV, MAL KAMPLIKTAVAJT ITEV HƏM MAL AĐBARĐARЬ TOĐOV PLANЬN 100 pr. ь MENƏN YTƏV ӨSӨN KӨRƏŞKƏ

VKP(ʙ) YĐƏK KƏMITƏTE HƏM SSSR SAVNARKUMЬ MALSЬLЬQ TARMAQЬNDA SATSEJALIZEM SIKTЬRЬ-SAFXUZ həm KALXUZ FIRMALARЬ BULDЬRЬVĐЬ həm ULARĐЬ NЬQЬTЬVĐЬ AVЬL XUZALЬQЬNDA IN JAQЬN KILƏSƏKTƏN YĐƏK BURЬSЬ TIP HANAJĐAR...

„...1929 həm 1930 nsь JЬLDAR SATSEJALIZEM ORLOQ XUZALЬQЬN OJOŞTOROVĐA KIRKEN BOROLOŞ JЬLDARЬ BULQAN KEVEK, 1931-32 nse JЬLDAR MALSЬLЬQ XUZALЬQЬN ALQA JEBƏRƏVĐƏ KIRKEN BOROLOŞ JЬLDARЬ BULЬRQA TEJEŞ."
(VKP(ʙ) YĐƏK KƏMITƏTE HƏM SSSR SAVNARKUMЬ MƏRƏZƏQƏTƏRENƏN).

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬ — BOGONGO MOHIMPRABLIMA

Beđ avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđendə qajtanan qorovđa qьrqa toroloş dəvrenə ytkərəveđ. Safxuz tədeləşen ere admьdar menən alqa hərev, kalxuzlaşьvđь kinəjtev nigeđendə dur jeŋevđərgə ireştek. Ojo nigeđđə igen pranilmahьn xal ittek.

Xəđerge vaqьtta malsьlьq pranilmahь nigerək tə kirken tora. Indьsterejə yđəktərendə həm janь gigant tarđь teđev, ucaskalarьnda eşselər jelpьhьnьn han jaqьnan yθeve həm ularđьn matdi ї qlarь kyltura dərəzəlre kytərelevə, tə'minat məs'ələhen qanqьrqьp menən quja. Malsьlьq məs'ələhe qeŋmasь janь kyləm tə tedev timpьnan artta qalьrqa tejeş tygel.

Bьna şuqa kyra Parteja Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь ydeneŋ 30 nsь ejjvđə satsejalizem malsьlьqьn kinəjtev turahьnda qararь malsьlьq məs'ələhen xəđerge vaqьtta avьl xuzalьqьnьŋ ydək məs'ələhe itep quja. 1931—32 nse jьldar malsьlьq məs'ələhen qьrqa boroloş jьldarь bulьrqa tejeşle kyrhətə. Unda: „1931 nse jьldь malsьlьqьn satsejalizem siktьrьn kiləsəktə lə qьđьv yθerev esen fundamint halьrqa tejeş" tejelə.

Parteja Yđək Kəmitətenen satsejalizem malsьlьqьn kinəjtev turahьnda janь həm qьrqa usta nufkalarь, beđđə dur məs'ələt le burьştar. Beđđə satsejalizem malsьlьqьn kinəjtevđə tanqьj həm iqtisadi məmkinlektər dur.

Parteja Yđək Kəmitəteđeneŋ qararьnda maldarđьn handarьn arttьrьv, safxuzdarđa, kalxuzda mal firmalarьn kampliktavajt itev turahьnda kankrit zadanejalar birđe.

Başqortostandьn susqaslьq safxuzdarь plan bujьnsa janьnan 2 meŋ 212 susqa kampliktavajt itergə tejeş inelər, beđengə tik ləm bьl plan ner genə % qa la ytəlmagən. Bьl—parteja dirikti\vьn bodov, unьn bajvaj zadanejalarьn ytərgə teləməv. Bьnđaj anpartunizmga qarşь kəskin kərəş alьp barьrqa kərək. Kalxuz malsьlьq firmalarьna mal kampliktavajt itevgə ajьrьvsa juq tirelərgə tejeş. Mal kampliktavajt itev—kalxuzdarđa jəmqətleştereлgən maldarьnan qьna alьnьrqa tejeş. Kalxuz aqzalarьnan' bigerək tə jaş maldarđь hatьp alьv həm kalxuzdьŋ mal darьn jəmqətləşterevđe kəsəjtev arqьrь alьp barьlьrqa tejeş. Kalxuz tavar firmalarьna mal kampliktavajt itev menən bergə

kalxuzdarđa jaŋь malsьlьq tavar firmalarьna, xəkymətkə tapşьrьv esen kalliktiv mal aьbьravьn ojoştorovqa kəraк bulasaq.

Hər ber kalxuzda mal aьbьravьn kinəjtevđe planlaştьrьrqa kərək. Beđ kalxuzdarđa qoşsoloq esen kinəjter jenərə alqanьbьd juq. Qoşsoloqto narьqlap bətərə almavdar jaşaj.

Qoşsoloqto kinəjtergə hər ber kalxuzda məmkinlek dur. Bьl eş esen eş kestare jetərlek. Sankь nesan vaqьtь jətkənsə kalxuzdьn qatьn-quđđarь tьlь nazarqa menən alьrqa almajdar. Qoşsoloq da qьna başlana. Ə, qoşsoloq [illegible]

Parteja həm xəkymətten kirken diriktiftere bulьvqa qaramaŋ tan mal qьrьlьv davam itə. Huqьş kəndə tənək, savьt, par tejə ojoştorolmaqan. Malsьlьq xuzalьq kampanejalarьnьn menən jəqəjjeəlenqəndə ularđa kyp telet itelde. Jəşerep mal qьrьvđьŋ kyp vaqьjqalarь kyrələ. Kəş tə qьrqa qьrьlьvlarqa qьrşь kərəş alьp qьrьlьp sik qujьlhьn.

Satsejalizem malsьlьqьn kinəjtevđə kalxuz həm safxuzdardьn tulьhь menən adьqь uazaltarьn nьqьtьvqa, kinəjtevqa jəlьenqən. Bigərək tə ьqьl bьl məs'ələ qьrqьn qьrqa tejeş. Besənden ađ alьv ajqanьs nuz bьlьs silus lavqa jə menən toluvqa ajrьvsa iqtibar itelərgə tejeş. Mal adьqь jetər lek bulьrqa tejeş. Mal adьqь eşe jetə məmkinlektər 100% tə menən fajdalanьlьrqa tejeş.

Parteja Өikə Kəmitətenen mal adьqь uazahь menən ajavhьđ kəraş ojoştororqa kərək.

Qьlqanь —malsьlьq məs'ələhe tulьbьqь menən kilep aьđь. Ul xəđerge kəndə avьl xuzalьqьnьŋ ydək məs'ələhe. Unь keserəjtep qaravdar, unь narьqla mavdar, tik parteja julьn aŋlarqa teləməvselərđə genə bulьrqa məmkin. Bьndaj kyreneştərgə qatь atpur birev, malsьlьq fruntьnda jeŋep sьqьvđьn zalugь bulasaq. Z. B.

MAL ƏĐERLƏVĐƏGE JETEŞHEĐLEKTƏR QA BATLANMAHЬN

Ytkən jьl bьđav ədərləvđə, bьđavđarđь kysergən vaqьtta had, hьv, soqorđarqa natьrьv, janьqьrtь kevek jeteşheđlektər bik kyp buldь.

Bьjьl ul jeteşheđlektərđe qabatlamaь esen malsьlьq sajuzь bьđav əđerləvselərqə tьvəndəge tarliptargə iqtiuar itergə quşa:

1. Bьđavdarđь ber punkttan ikense punktьqa qьvqanda, ular đь elek tujđьrьrqa, punkttar arahьnda tuqtap jal itev esen aldan urьn bildələrgə.

2. Bьđavdarđь ner tavlek esen lə 6—8 kilamittardan də artьq qьvmaьqa; şunьŋ menən nergə, ularđь dur juldarđan qьvmaj, avlaq juldarđan alьp barьv, julda ojo maldar menən osoraf mav sarалarьn kyrergə.

3. Bьđav kətəvđəren qьvьv esen jetərlek tilsim eşse kestər bilgeldergə, qьvьsьlar 100 baş maldarqa 3—4 keşedan də kam bulmahьn. Qьvьvsьlar narasьq juldarđa menən jaqşь tanьş bulьrqa tejeştər.

4. Bьđav kətəvđərendə ner qьvqanda 150 baştan də artьq bodav bulьrqa tejeş tygel. Ular đь 4 kilamitr narьqan hajьn 2—3 saqat tuqtap xal aldьrьrqa. Qьvqanda irtan sьq kipmah

ooron qьvmaьqa, şap qьvьp bьđavdarđь arьmaьqa, qьjnap jonsoltmaьqa.

5. Julda maldar avьrьv vaqiqalarь bulqanda, avьrqan malda şundaq tьq ajьrlab quja la, mal duqtьrьna kyrhətərgə. Mal darđьn ajaqtarь hanьp, jəki baş qasa qatь imganqanda, imganqan maldarđь jarqanda, tirehen it sajьsьna tapşьrьrqa.

6. Bьđavdarqa qatь adьq aşatьv, nasьraq hьvdar eserev, naşar meqamelə itev qьrqa tьjьla.

MALSЬLЬQ SAJUZЬ.

MALDAR—AĐЬQ HƏM AĐBAR MENƏN TƏ'MIN ITELHEN

Satsejalizem malsьlьqь ber kinəjtevđə Başqortostan dur unьş tarqa ireşte. Başqortostandьŋ xəđerge kəndə „skatavud" qa qaraqan 7 safxuzьnda 20 meŋ 100 ere həm vaq maldarь, maj tristenə qaraqan 4 safxuzьnda 5 meŋ 689 baş hьjьrь, 13 meŋ hьrьqь, 1630 atь esenə alqan 2 atsьlьq safxuzь, 1 meŋ 186 susqanь esenə alqan 3 susqasьlьq safxuzь bar. Kalxuzdardaqь kymaklaşterelgən maldarđьn ydyl ylsəvdəre ytkən jьl 7 pr. taşkil itə, nьjьl ul han 15 ka jetə. Kalxuzdardaqь tavarsьlьq firmalarь safxuzdar menən ner tejarlek kyla kilterala. Ular vaq, tərqav malsьlьqqa qaraqan da yđđərenen eвtenləiqqqn xađer yk kyrhəttelər.

Mitsal iter ner-ike genə firmanь alьp kitəjek: Өiə təbəgendəge „Paxsr" kalxuzьnьŋ hetsəlek firmahь hьjьr haьvьnь 9 ar sintinir nət əđerlap, jьllьq daxutьnьn 7 pr. tьn xəkymətkə tapşьrđь.

Şul uq təbək „Linin julь" kalxuzьnьŋ het firmahь hьjьr başьna 8 ər sintinir hət əđerləp, jьllьq daxutьnьn96pr.tьn xəkymətkə tapşьrđь.

Jaŋь yrsev өđləndə bulqan malsьlьq tarmaqьnda, uŋьştar menən ber qatarđan, jeteşheđlektərđə bar.

Malsьq safxuzdarьnda həm kalxuz tavar firmalarьnda eşteŋ sifatь jetərlek dərəzəgə kytərelməgən.

SAFXUZ HƏM KALXUZDAR

DA MAL KAMPLIKTAVAJT ITEV EŞE JOMŞAQ BARA.

Bьl eş esənse kvartalda taqьn la hьlpanlaşte.

„Skatavud" safxuzdarь mal kampliktavajt itev planьn 20 pr qa, „Svinavud" 14 pr qa, hetsəlek trisь 73 pr. qa, „Alьsьlьq" safxuzdarь 63 pr. qa, hetsəlek firmalarь 73 or. qa, susqasьlьq firmalarь 48 pr. qa qьna ytəgəndər.

Mal kampliktavajt itev esen təsəktər qьđьvlatьrqa, kalxuz həm safxuzdar eвtenən tejeşle ojoşmalar jetəksəlekte kəsəjtergə tejeştər. Plan tulьhь menən bojomqa atqarьlhьn.

Mal adьqь əđerləv planь 58 pr, qa qьna ytəlgən

Maldarđь adьq menən tə'min itev safxuz, kalxuzdarđa la, ul ьs xuzalьqtarьnda la dur ədəktə ojoşmalarь esen əs oxoranь. Kalxuzdar rasanda kpr jьjnav planьna 64 pr. qa, saf xuzdar 49 pr. qa qьna ytaneldar.

Mal adьqь silusiap əđerləv esen bad həm tənneq qaθьv 36,5 pr. qa, ə, silusiav 22 pr. qa qьna ytəlgən.

Bьl ədəktər tiđ hen esendə ədeleşterelgə tejeş.

Xəđerge kəndə malsьqь maldarđь qьna tygel. Bьl jьldьn axьrьna tiklem „Skatavud" safxuzdarь bujьnsa kampliktavajt itelasək 99 meŋ 62 hьjьr, 26 meŋ 789 baş susqa, hetsəlek trisь bujьnsa kampliktavajt iteləsək 38 meŋ 750 hьjьr, 195 ygeđđe, 40 meŋ bьđav həm kalxuz tavarsьlьq firmalarь malđarьn tə'min itələsək maldarđь ađbar ađerlaneргə tejeş.

Bьnьŋ esen betә safxuy, kalxuz həm jarlь—urta xəlle jaŋьđaqtar đa VKP (ʙ) Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьŋ malsьlьqtь satsejalizem nigeđьndə kiŋajtev xaqьndaqь mərəzəqəten ejrənep, unьn bujьnsa praktik eşkə başlarqa tejeştər.

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬ ŞUNЬ TALAP ITƏ.

A. F.

Mal adbardarь ha lьv eşe qьrqa boroloş talap itə

Safxuz həm kalxuzdardaqь maldar esen jьl ađbardar hajlərgə tejeş. Tik bьl eşteŋ hьlpan barьvь mal darьn avьrqa qurqьnьsьn tьvđьra. Mal ađbardarь halьv planьn „Skatavud" safxuzdarь 19 pr. qa, susqasьlьq firmalarь 30% qa qьna ytəgəndər. Hetsəlek firmalarьnda la tədəv eşendə şundaj uq ədəklektər xəkem hera.

Başsilsnab tədəv eştaren tejeşle malirejaldar menən tə'min itməj. Bьl eştə qьrqa boroloş kərək.

QALA ERGƏHE XUZALЬQTARЬ SILUS EŞENDƏ HYLPƏN QUDQALALAR.

Başsajuzdьŋ qala ergəhe xuzalьqtarь 7 meŋ 380 tunna silus halьrqa tejeştər. Ləkin ular 15 nse avqьsqa tiklem barь ber meŋ 253 tunna silus halqandar Bьl plandьŋ 17 pr. samahь qьna ytəlgən tigən hyđ.

Ajьrьm alqanda Bilarət qala eşselər kapiratifь 15 nse avqьsqa tiklem 4 bad qađьp, 320 tunna silus halьv urьnьna ber bad đa qađьmaqan, trauşajđərgə 2 meŋ tunna silus halьv urьnьna ber meŋ tunna menən genə sik lengən.

Өfe Rajtpu qala ergəhe xuzalьqь 500 tunna urьnьna 150 tunna; Ө f ə e ş s e l ə r k a p i r a t i f ь q a l a ergəhe xuzalьqь 578 tunna urьnьna 85 tunna, Jьlajьr eşselər kapiratifь 155 tunna urьnьna 28 tunna əđerləgən bulhalar, ularqa qaraqanda la xurlьqlь rəveştə artta həjralgən urьndar bar. UlarMəsəqyt eşselər kapiratifь qala ergəhe xuzalьqь 551 tunna, Moraptal 800 tunna, „Krasnьj klyc" 350 tunna silus halьrqa zadanejə alьp zadanejənь bətənləj ytəməgəndər.

Tirlən, Bajmaq, Əlşəj, Arqajaş, Burin eşselər kapiratiftarь „Krasnaja Başkirejə" orloq safxuzь kapiratifь 15 nse avqьsqa tiklem silus halьvqa kankrit plan da teđəməgəndər. Xalənki, bьl kapiratiftarqa Başsajuz tarafь—nan jьllьq plan kyptən jebərelgən.

Kapiratiftarđьŋ bьl rəveşle hylpən qudqalьvđarьnьŋ səbəben, iəqət, ulardьq mal ađьqь prablimahьna appartunistarsa qaravdarьnan qьna eđləgə kərak.

Barlьq jəmaqətselek kəstəren jьjьp, bьl julda qomasavlavsь appartunistarqa qьrqa atpur birelhen. Teđelgən plandar tultьrьlhьn.

I. LOQMAN.

Başbastaqlьq eşkə qolmasavaj

QЬRQЬĐ-MEJƏKƏ təbəge Balgazь kalxuzь ergəhendəge hetsələk tavar firmahь 57 hьjьrđь het əđ birevđəre, havarqa jaraqhьđ bulьvdarь esən itselek firmahьna birergə ajьrьp qujqajnь.

Ləkin, Qьrqьđ-Mejəkə avьl səvite rəise məs'ələne tikşerep tormaj, yđ hyđlənep, bьl hьjьrđarđь kire hetsələk firmahьna qajtarttь. Firma başlьqь het-həđ hьjьrđarđь it firmalarьna tapşьrьrqa tьrьşha la, uqa irek birelmənе.

Avьl səvite rəiseneŋ baş bastaqlьqь eşkə qomasavlaj.

I. L.

Krasna Usul təbəge mal ađerlavđa udar timp aldь

KRASNA USUL təbək malsьlьq sajuzь mal əđerlav eşen bik uŋьşlь alьp bara.

Ul ere mal əđerləv planьn 1 nse avqьsqa tiklem 103,33% qa, vaq mal əđerləv planьn 109 pr. qa, at əđerləv planьn 180,6 pr. qa ytane.

Mal əđerləvđe udar udar timp menən atqarьvsь Krasn—Usuldan, başqa təbəktər, əlgə alьqьđ.

Z. TABЬN,

MAQAR təbəge Urta Ərmet avьl səvitenə qaraqan kalxuzdarđa maldarđь hujьvdar kin urьn aldь.

„Kalinin" kalxuzь brigadirь Arьslangərəj Qalejef 5 baş harьqьn hajьp ejđən jəşerep hatьp jattь. Kalxuz rəise bьl eşte belhələ, ber tərlə lə sara kyrməne. Şənki, kyptən tygel kalxuz rəise Qabidullin yđe Qalejef menən berləşep kalxuz igenneŋ totolqan maldar aqsahьna 2 baş harьq alьp hujđьlar.

Mal qьrьvsьlar tejeşle məs'ylejətkə ььqtьrьlhьndar.

„KISLATA"

Mal əđerləv planь 1 nse yktəbergə 100 pr. qa ytalhen

Başqortostanda mal əđerləv planь avqьь ajьnьŋ aerense un kənləgəndə 80 pr. qa ytəlde.

Şunьŋ ere maldarь 84 pr. vaq maldarь 89 pr., susqalar 31 pr., ĸođavđar 95 pr. qьna əđerləngən.

Bьl handar mal əđerləv eşeneŋ əkeren barьvьn kyrhətələr.

Tejeşle ojoşmalar, badarđarđa mal menən eşpi kyltsejə jəhavqa sik qujьrqa tejeştər.

Mal əđerləv planь 1 nse yktəbergə 100 ь menən ytəlhen

Q.M

Maj əđerləv fruntьn daqь batьrđarđan əlgə alьqьđ

Өiə təbəge Lustrumski maj zavьtьndaqь mastir Idin Ivan maj əđerləvđə udar eşləp, başqa majsьlar menən jarьşьp, jьllьq zadanja bujьnsa 100 sintnir urьnьna 1 NSE AVQЬSQA TIKLEM 126 ŞINTNIR MAJ əđerləne.

Majđьŋ sifatь jaqşьrttь. Ul, jьl axьrьna tiklem plandь 180 pr, itep ytərgə hyđ birə.

Iptəş Idingə tənək tarafьnan ьvlək birelep, Başsilsizsajuz tarafьnan Başsilinsivsintirga ьy laklav esən tapşьrьldь.

Arxangil təbəgendəge Priural maj zavьtь mastirь IPTƏŞ GU-

BIS (qatьn keşe) jьllьq zadanja bujьnsa 250 sintnir urьna, 50 sintnir maj əđerləv urьnьna, UI 1 NSE AVQЬSQA TIKLEM 62 SINTNIR KAZAIN ƏĐERLƏP PLANЬ 125 PR. QA YTƏNE HƏM 200 SINTNIR MAJ ƏĐER LƏNE.

Iptəş Gubis—udarnitsa maj sifatьn bik kyp jaqşьrttь. Bьl uŋьştarь esen ul təbək tarafьnan ьylaklande; Başsilinsivsajuz tarafьnan Məskəvgə Başsilinsivsintirga ьy laklav esən jibərelərgə tapşьrьldь.

Q. Q. Əmirxan.

Mal kujьvđarqa sik qujьlhьn

ƏBJƏLIL təbək Başqarma Kəmitətenen mal hujьvqa qarşь kirkken kərəş alьp barьvqa qaramaьtan, qaj ner avьldar ere mal hujalar.

Mətьlən: Bilal avьl səvite, „Ural" kalxuzsьlarь şul kəndər đə genə 8 baş ere mal hujđь, kəjə ber tərlə lə kyrmənə.

„KYREVSE"

„QЬĐЬL JALAN" BYLƏKLƏNDƏ UNAN YRNƏK ALЬQЬĐ

Өđjəlil təbəge „Qьđьl jalan" kalxuzь besən jьjnav un kənlogenə udar un kənlege iqlan itep, ber kəndə 25 ɢ eş naqlanь. Bətə maşinalar, qatьn—qьđ həm jaş yвmerđər eştə dəreь fajđalanьlalar.

Eştə udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь ьsьn məqnəhe menən qullanьla Brigadalar həm ajьrьm kalxuzsьlar arahьnda jarьş dugьvьrđarь 5 kən hajьn tikşerelep tora. Bьnьŋ hədəmtəhenda ajьrьm kalxuzsьlarđьn eşləp sьqarьv səlexejəttəre 150-200 pr. qa kytəreleve kyrelde.

Məьələn: sdilşinə, udarsьlьq həm jarьş inmək noron 60 ar kyвə besən jьjьvsь Ibrahimьf Xəвir, xəđer 120 kyвə, 20 kyвə jьjьvsь Javьmвajьf 60 kyвə jьja başlanьlar.

Kalxuzdьŋ besən eşendə elevəse 120 aqzahь bətəhe lə yđđəren qьđьl udarnik, tik ulan iteler. Terkəmər kəndəlek zadanejəsь 155 pr. qa jetkerep ytəjdər.

„Qьđьl jalan" kalxuzь besən saвьv planьn urazaj jьjьvđa yđen udarnik tip iqlan itep Xəlil, Oloqur, Ural, Ravil, Işqol kalxuzdarьn jarьşqa saqьrьь.

Jalandь qьđьl majeş ojoştorolđo. Miditsina jardamь jaqьş.

Bьl eştəre esen „Qьđьl jalan" kamsamuldar jatsejkahь kəmitəte tarafьnan „Qьđьl Bajraq menən bylaklənde. Xəlil maşina menən besən saвьv stansaьь uqa bylək itep 2 meŋ humьlьq pramtavar birđe.

Ə. JƏQFƏRЬF.

URAŽAJ JЬJЬV TIMPЬ TYBƏN

Plan kyđətelməj

ӨFӨ təbəge igendeŋ irta əlgergən, urazaj jьjnavđьŋ irtə başlanqan jere bulьvqa qara maьlan, unda igen tapşьrьv eşe hylpən bara.

Tejeşle ojoşmalar bьl eşkə jaqьndan kyđ halmajdar. Plandьŋ yđ vaqьtьnda tultьrьlьvьn kyđətməjđar. Kiŋ qatlam eşse krəвtejən jalpьhь esendə aŋlatьv eşen kəsəjtməjđar.

Hədəmtələ ner terkəm jarlь həm urta xəllelər yđđərenen artьq igendəren Өfə badarьna taşьjdar. Bьnda ular kulak qotqohona birelələr.

Bьndaj kulak qotqohona qarьşь kirkken kərəş alьp barьlьrqa tejeş. Bьnьŋ ber julь kiŋ qatlam krəвtejən jalpьhь esendə aŋlatьv eştəren kəsəjtev bulha, ikensehe birelgən zadanejəlarđьŋ ytəleşe өвtənən nьqlь kantryl alьp barьv. Өfə təbəgendə bьnьŋ hər ike jaqьla qəniqətlənerlek tygel. Өfə təbək ojoşmalarьna bьl urьnda eşte bətə-laj qьđьv timpqa qororqa tura kilə. Juq ihə unьu xəđerge toroşo igen əđerlav eşen balşeiklek timpь menən tə'min itə almaj. Eştər kərəgenən artьq hylpən bara.

„KӨĐƏTEVSE"

Ejəheđlek maldarđь qьra

MAQAR təbəge Qьjavьq kalxuzьnda berləşkən jəş yвmer maldarđь xuzalarь hujьp aşajđar. Şunьŋ menən bergə, kalxuzsьlar, pravlinejə rəxsətenən tьş attarđь sitkə sьqarьp hatalar.

Kalxuzdaqь вьndaj ejəheđlekkə sik qujьlhьn.

„KALXUZSЬ"

Өđəklektərđe вөtөrөv esen udar 10 kənlek

QONŞAQ təbəgendə besən jьjьv həm silusiavđaqь ədəklekte betərev esen udar un kənlek iqlan itelde.

Un kənlektə uŋьşlь ytkərev esən bətə parteja, kamsamul, praisajuz ojoşmalarь maвlizavajt iteldelər. Unan udar вrigadalar ojoştorolop avьldarqa praktik eştə jarđam itərgə jeвəreldelər.

ŞYARSKI.

KRASNA USUL ALDAN BARA

KRASNA USUL təbəge, malsьlьq sajuzь tarafьnan birelgən zadanja bujьnsa 440 vaq mal tirelərə əđerləvge tejeş ine. Ul 10 nsь avqьsqa plandь 433,4 pr. qa ytəne.

Krasnausul jən əđerləvđə lə aldan bara. Ul birelgən zadanjanь 100,5 pr qa ytəne.

Başqa təbəktər Krasnausuldan əlgə alьqьđ.

ZƏLIL TABЬN

MAL AĐBARĐAR JETEŞMƏJ

„Jeŋev" (Şişmə təbəge) kalxuzь usman punkьtьnda ytkən jьl taştan đur mal ađbarđarь halьnqan. Unьŋ tyвəhen jabar esən aqas matirijaldarь alьnha ta, ular fajđalanьlmaj jamqьrđa kerep jatalar. Idara bьl eşkə kyđ halmaj. Mal ađbarđarьnьŋ tyвəlaren japtьrьv saralarьn Ikyrməj.

Ə. XƏTIP

„Rudnik" igende jьjьp вattə

BӨRӨ təbəge „Trudavik" kalxuzь balşaviktərsə ikense jađđьŋ saseveu uŋьşlь rəveştə 100 pr. tь menən jьjnap alьp вattə. Irtə jьjnap alьnqan igendə sifat bik jaqşь.

VƏSILEJ.

1 meŋ 443 giktar igen urьlmaj jata

ŞIŞMƏ təbəge „Frunzь" kalxuzь 10 avqьsqa urazaj jьjnavđь 100 pr. tь menən bətərərgə tejeşle bulqan bulhala, ləkin ul unь ytəp sьqa almanь.

10 nsь avqьsta unьŋ 665giktar bojđajь, 778 giktar holoho həm ulardan başqa taqьla bik kyp irtə kylturalarь urьlmaj ultьrьp qaldь. Bьlar qьđьv timp alьnьvьn horajđar.

Ə. XƏTIP.

„Bьđavlьq" kalxuzьnda jarьş juq

ŞIŞMƏ təbəge „Bьđavlьq" kalxuzьnda eş nasar bara. Jarьş juq. Aqzalar arahьnda tərtip urьnlaştьrьlqan. Urazaj jьjnalьp bətməj. Bьl urьnda đur hьnьlьş kərək.

„Xəвərse".

Timpьь qьđьvlatьrqa kərək

Başqortostandьŋ orloq safxuzdarьnda jađqь aşlьqtьŋ unьşьn jьjnav eştəre bətənləj əkren bara. 15 nşe avqьsqa tiklem plan nej вalь 16 pr. qa ytəlgən Orloq safxuzdarьna Əlşəj 37,7 pr. qa, Byzdək 35,8 pr. qa, Moraptal 53,5 pr. ka, Jьlajьr 9,6 pr. qa həm Krasnaj, Başkireja barь 3,6 pr. qa qьna ytəgəndər. Ular bьl qəjepte havalarđьŋ nasar bulьvьna hьltajđar. Ləkin urьnhьđ.

Orloq safxuzdarьnda jađqь aşlьqtьŋ unьşьn jьjnav eşen qьđьvlatьlьrqa tejeş.

J. L.

ь rəveştə inderep, unьŋ beđđen ileвeđ esən bulqan əhəmejəttəren uqьvsьlarqa nьqlь teşənderergə tejeştər.

Satsejalizem tədələşə esən kərəşevse bulqan məktəptəreвeđ bьl igen əđerləv kampanejəhьna nьqlь jarđamlaşьvsь həm şunьŋ hədəmtəhendə balalarqa kammunistik tərbejəhe birevse, вeđgə sьjnfi doşman bulqan kulaktar menən kərəşevse həm kolxoş kəlliktifləşev nigeđendə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterevđe eşsən jalpьqa teşenderevse bulьrqa tejeştər.

Bьl eştərđe başqarьvđa məktəptəreвeđ tьвəndəgesə praktik eştərđe başqara alasaqtar:

1. Avьl Səvittəre qarşьndaqь igen əđerləv eşenə jarđam itevse kəmisejəgə jaqьndan torop qatnaşьv. Bьl kəmisejələr ojoştorolmaqanđa ularđь ojoştorovqa avьl səvittərenə jarđam itev, birelgən kantryl han nisə pr. qa ytəlgən, kantraktavajt itkən xuzalьqtar igendəren vaqьtьnda tapşьralarmь —juqmь ikənlegen kyđətev. Kantrylnəj handьŋ ytələven dejagьramalar menən gəv đalangənderev eştəren həm kəmisejəneŋ tixnicskej eştəren kalxuz jəştəre məktəbe həm I—nse baвqьstьŋ juqarь terkem uqьvsьlarь alьp bara almajasqtar.

2. Kalxuz jəştəre məktəbe uqьvsьlarь həm I nse baвqьstьŋ III—IV terkeme uqьvsьlarьnan ajьrьm вriqadalar teđep avьl səvite həm kapiratsejə apparattarьnьŋ igen əđerləvđəge parteja, xəkymət qararđarьn nisek ytəvđəre turahьnda ikşerev jaharqa. Kyrelgən uŋьşlьq-

tarđь həm jeteşheđlektərđe stinə gəzittəre arqьrь jaqtьrtьrqa həm bьl turala yđək gəzittərgə xəвər birə kilevđe ojoştororqa.

3. Uqьvsьlarđьŋ ata—əsələre həm uqьvsьlar qatnaşьnda jьjьlьştar jьjьrqa, unda tөp məs'ələ itep xəđerge satsejalizem tөđev osoronda igen əđerləv həm unь v a q ь t ь n d a əđerləvđeŋ əhemejəte turahьnda daklat qujьrqa. Bьl jьjьlьşta hər ber uqьvsьnьŋ ata—əsələren xəkymətkə igen halьvqa saqьrьrqa. Balalarđьŋ atalarьnan balalar qatnaşьnda məktəp isme menən qьđьl karvan ojoştorovqa kəs qujьrqa. Məktəp balalarь həm ata—əsələre tarafьnan ojoştorolqan qьđьl karvandь вetə məktəp kəlliktife menən qьđьl fьlaklar aвtьnda ođatьp qalьrqa.

4. Qьđьl karvandar teđəşevgə kəs qujьp atalarqa kalxuzsьlarqa həm jaŋqьđaq xuzalьqtarqa qarata вetə məktəp kəlliktife tarafьnan mərəzəqəttər jađьrqa. Ularđь вetə keşe kyđenə kyrene torqan urьndarqa qujьrqa. Uqьj—jada belməvselər esən uqьp kyrhətevđər ojoştororqa. Şulaj uq igen əđerləv eşenə qarata luzьnqьlar—plakattar jađьrqa, ular menən məktəpte, avьl səviten, kalxuz idarahьn, kluptь həm uqьv jorttarьn, qьđьl mejeştərđe sip punkьt jaььndaqь qьđьl mejeş, uqьv ejđəren biđərgə. Igen əđerləv kampanejəhьna qarata ber nisə tirazdan stinə gəzittəre sьqarьrqa. Həm igen əđerləvgə qarata jənle gəzit, əđəвi kisələr, karnavaldar, tejatьrđar ojoştororqa. Bьlarđь uŋьşlь rəveştə uđqarьvqa kəs qujьrqa.

GIRMANEJƏ LƏ SЬJNFI HUQЬŞTAR

JEŊEV KAMPARTEJƏ JAQЬNDA

Girmanejala sajasi xal hunqь kəndərdə bik nьq ykerləşe. Faşistardan alьp satsejal dimakrattarqa tiklem kampartejanь jabьvdь talap itələr. Kampartejanь ььqa tiklem işetməgən rəveştə jala jabьv, kampartejanьn ajьrьm aqzalarьna, ydək kami tete aqzalarьna bulqan qььbьmdar, xalta kampartejaqa xajer xaqlьq itkən eşselərdə kydətev, qulqa alьv, rizin tajaq menən tuqmav, alьv həm başqalar bik jьş qabatlana başlanьlar.

Bьnьn səbəbe kampartejanen ələnən—əle, jaŋьnan—jaŋь eşselər jalpьhь qatlamьn eşsan krəstejandarda yd jetəkselege aьtьna tartьvьnda həm rivalytsejə tulqьnь kesəjevdə. Favqal qada dikritar, eşselərde asьqtan—asьq talav xəkymate bulqan Prussejəlandtagьn (parlamitnьn) taratьp jaŋьnan hajlav esən uqlapьnqan rifirindum (tavьşqa qujьp) həđemtələre. Je qarьlaqь fakttardь bik nьq dereьlajdar. Rifirindum kem jaq đahьna ьetta hun? Landtagtь taratьr esen 13.5 miljun tavьş kərək. Prusejə lə tavьşqa eja bulьvsьlar ьetəhe 26,5 miljun hanala. Ləkin ььl hunqь han bik nьq qanartьlqan. Şenki 28-29 nsь jьlqь hajlavdarđa ьetəhь 19,2 miljun xalьq qьtnaşqan bulqan.

Landtagtь taratьvđь talap itep tavьş birevsəlar 10 miljun hanđь təşkil itələr. Ləkin, purlamint hajlavь kampartejə esən xəl itkes mamit tygel, şulaj uq tep maqsat talandtagь taratьv esən 13 miljun tavьştь jьjnav tygel, ьalki eşselər jalpьhьn, eşsandarđe yđ jetəkselege aьtьna alьv, kapitalqa qarşь kəraşkə uiarđь mabilizavajt itev ine. Rifirindum ih, ььl jalpьnь mabilizavajt itevdə sajasi sidešьvə, ulardьn xekymətqa rivalytsejun rizahьđьqtarьn ueləvđe həm zavьtlarđa kampartejanь ььqьtьvьnь ser qoral ine.

Rifirindum kampanjahь girmaneja eşselərenen kilasak qatqь sьjnfi kəraşlərenə ьerense „ripititseja" ine. 10 miljun təşkil itkən xalq Ulьь Bьraьn, karl Ziviringə xəkymətenə qena tygel, ьetə kapital sistimahьna qarşь tavьş ьirđelar.

Bьna şuqa kyrə lə, ььl burьjva partejalarь—Ziviringenen s. dimakrattarьnan alьp Gitlirđen natsejanal—satsejalistarьnasa qədər ...

Bьl kərəşte s-dimakrattar menən faşistar ьerđən frunt tedenelar. Miltsejalar jetəksəhe ...

H a e d e m t ə l ə ... lə kampanja kərəşe arinasaq.

HINDOSTANDA RIVƏLYTSEJUN KƏRƏŞTƏR

Milli kangrьstьŋ hatalьq jəđe

Sintəber baştarьnda Lundьnda „tynərək ъbtal" kanfirinsejahe nen ultьrьşь davam itasək, („tynərək ъbtal" Angeleja həm Hindostan burzьvazejəhenen jəŋьlь Hindostanda „janь kanstitutsejə" inderev esən jьjnalqankanfirinsejahe), Ul kanfirinsejahenan ikeeş aj elek baştarьnqan ine. Ləkin unьn eşendə Hindostan esən fajđalь qararđar bulqanь juq. Ul Hindostandь hamanda Angelejənen qolo itev, unь ydenə хujьnьndьrьvđь qьna telaj. Unьŋ işlənər baştarьnda bulasaq ultьrьşьna Hindostandьŋ milli kangrьs aqzalarь ham unьŋ jetəksehe Gandida saqьrьldь. Ul Hindostan eşse haam krəstejandarьnьŋ pamişsiktarqa həm hatьvsьlarqa qarьşь rivalytsejun kərəştərən ьaьa. Ulardь sьjnfi kərəştən sitkə tajpьldьrьv esən, Angeleja impirejalistarьna qarşь tыnьsьq julь ... Unьŋ iqlan itkən pragramda turanan-tura Hindostan xalqьn aldaj torqan ььndaj punkttar ьar: tыnьsьq julьnan Angeleja maktaptarьna ьalarьn uqьtьvdan həm nalьk tardьn ьyjavdan ьaş tartьv, haj lavdarqa qatnaşmav həm Angeleja tavardarьnaajkutiqlanilep Hindostanda eşlangan tavardardь qьna alьv. „Gandi ydenen ььl pragramьn ьerense tapqьr impirejalizem hunqьь vaqьtьnda iqlan itə.

Qandiđьŋ ььl pragramdar menən sьqьşьn, ььnьlapta Hindostan eşsandarьnen sьjnfi telegen kydəta tip ajlarqa jaram Unь hunqь sьqьştarь qorqa rejaseлjun tə aldьlar. Ььl Angeleja impirejalistarь aldьnda tыnьsьq julьn totop, juqarьla kyrhatelgən pragramdarь menən Hindostan jalpьhьn aldaj. Ulardьŋ rivalytsejun sьqьştarьn ьađьvđa jardam itə. Ul Angeleja impirejalistarь aldьnda nisek bulha la yđen jaqşь kyrhatergə sьrьşa, ulardьn qurajđarьna ьejej. Milli kangrьstьŋ jetəkselare Hindostanda rivalytsejun kərəştarđe ьaьa. Angeleja impirejalistarьnьŋ ьaьъ ... milli kangrьs aldavьna qarьmaьtan, Angeleja rivalytsejun xarəkattar həm eşsan krəstejandar ...

Milli kangrьs, Hindostanda rivalytsejun xarəkatte ьaьъvđa ydenen qulьnan kilgan ьetə saralardь kyrde. Ul Angeleja impirejalistarь Hindostandanьŋ yьap kilgan rivalytsejun kərəşen ьaьъ ... Ul ььnьn esen Angeleja impirejalistarь Hindostan aьtьvazejahь tuqьv tavardarьna puşlinanь kytərev, timer jul tariffarьn kəmetev, kəmesə puşlina inderev kevek taəlaptar menən sьqtь. Şulaj itep milli kangrьstьn jetəkselre Gandi Angeleja impirejalistarь menən tulьhьnsa kileşte. Ular ile hamanda: — đgarđə „tynərək ъbtal" kanfirinsejahe karakte həđemtəne nirmahe, Angeleja impirejalistarьna qarьşь jaŋьnan kərəş başlajasaq" tip—Hindostan jalpьhьn aldajđar.

Rivəlytsejun kərəştər kinəjə səktər

Hindostan milli kangrьsьnьn ььsьraq jəđə unь şunan qinarat. Avьldarđa ham qalalarđa eşselərđe alьvdarqa həm milli kangrьstьŋ aldavьna qarmaьtan, Hindostanda rivəlytsejun xarəkattar həm eşsan krəstejandar ... BANGALUR tuqьvsьlarь ydərenen qulla qoral totop, palitsejaqa qarşь kərəştelar. ŞALAPUR tuqьvsьlarь yđərenen zabastuikalarь menən qoralь vastanejanь palitse jə kəstare həm qanlь tirur julda rь menən ьaьъrqa məmkin tygel ikənlekte kyrhattelər.

BUMBAJDA adna hajьn zabastuikalar sьqьp toralar. Angeleja impirejalistarь həm Hindostan burzьvazejahь timer jul eşse

BAŞQORTOSTAN TƏBƏK Q RAZ VIDKAHЬ BELDERƏ

SSSR RKI. xalьq kamisarlьqь kəlligejəhenen həm VKP(ь) Yđək kantrul kəmisejəhenen 22/IV 31 nse jьl qararьna SSSR VSNX hьnьŋ 6/VII 31 nse jьl sьqarqan instruksejahьna həm VSNX prizidejumьnьŋ 31 nse jьl 7/VII-dəge 473 nse hanlь qararьna ьinəən, Başqortostan gejalugejə razvidkə idarahь tris itep, ə gejalugejə razvidkahьnьŋ ьaş idarahь SSSR VSNX hьnьŋ ьetə sajuz gejalugejə—razvidkə idarahьna əjlənderelep qaьattan ojoştorolalar.

Şuqa kyrə, gejalugejə—razvidkə eşen alьp barьvsь ьetə ьerekmalərgə, pridprejətejalərgə 31 nse jьl 25 nse avqьstanda huŋ latmajsa Başqortostan rajun gejalugejə—razvidkə trisьna, gejalugejə—razvidkə eştaren tapşьrьv tartiptaren ustanavit itər esən yđđarenen məsyl vəkildəren jeьərev quşьla.

Ber yk vaqьtta, gejalugejə—razvidkə eştərendə ьulьvsь keşelərđen ьelgeslektəren, aiqan eş xaqtarьn kyrhatep tedmaləren jeьərergə. Şulaj uq mixanik həm qul menən ьoravlav qoraldarьnьŋ h m tavđь tişev qoramallavьnьŋ upisьn jeьərergə.

1—3

„Başqortostan" gəziten taratьv udar ajь-sintəber jaqьnlaj

Bətə eşse, safxuz, kalxuz, avьl xəbərselərə, barlьq uqьtьvsьlar, uqьvsьlar, kyltərmistər rajun puşta həm xat taşьvsьlar,—səvit məəssəsələre başlьqtarь

Udar ajlьqqa əđerlek eştərenen barьşьn barlaqьđ!

„Başqortostan" gəziten taratьvđa satsejalizem jarьşь, udarsьlьq—nigeđ mitьd bulhьn

DAJUŞ QORAL!

Başqortostan barьş timpьhь,
Jьl ađьmьn kəngə tigedləj;
Kisə agrar ile,
Bəgən yđə mital nigeđgə.
Daia jaььp tьva giganttar,
Kykərək kirə: Kamar—zigazь;
Rils uraj jalan ьilenən,
Hьđqьrtьrqa ytker signalьn;
Qađan turain,
Afta,
Matur kərək,
Indystrejəl ilgə ьirergə;
Qalьn kykerək, qaja tavđarđь,
Dinamittar vatьp,
Kimerə.
—Boravejsь iptəş!..
Tiđ boravla,
Martindarqa kərək Kalcidan;
Bьl kərəştə inde:
Tav kitelə,
Beđđen tən sьđaj.
Sьjnьftaşsь duьtar,
Bьl şavlav ьit:
Beđđen ildeŋ jerək tiьeşe
Udar sixta,
Udar qьrđarđa—
Qan urqьvь,
Qandьŋ jereşə.
Beləheđme?!
Bəgən—bьl pusqa la
Qəzit ьaьtь,
Qəzit—ьiregə;
Atakaqa sьqtь „Başqortostan"
Ile menən gigant qororqa.
Burьs—ьejək
Təđəv eşendə:
Balşeviksel feker taratьv;
Hər kripstь alьv,
Həm jetəkləv jeŋev paratьn.
Simint kevek tulqan juldarđьŋ
Hakasь hyđđər terkəmə—
Tavđь tişər,
Qoros bur şikelle,
Nifet menən qanь ьərkələr.
Sənki unda—milejun nirvahь,
Sьjnfi jeŋev hengən yđendə;
Beđđen ьarьş,
Beđđen jaŋqьraş,
Hər julьnda,
Hər ьer hyđendə.

Qoral totmaj sьqqan kərəsse
Qulqa alalmaj jeŋev majđanьn.
Ə, ьalşevik qasan qoralhьđ,
Qaj kərəşkə ьarđь,
Qajđa huŋ?!
Qəzit—puşkь—
Qəzit—pulimit,
Atakasь,
Lininse—aralьr;
—Dajuş qoral!
Beđđeŋ arsinalqa,
Kyp meŋəvləp unь taratьŋ!

Q. SƏLƏM.

MINEŊ MENƏN KEM TIŊLƏŞƏ

Min ьaşqort pidaqugejə tixnikumь uqьvsьhь avьlqa jal itərgə qajtqanda „Başqortostan" gazitenə 20 patpiscik taььp yđem menən tinləşergə: Xəmzin M., Julamanьf, Mingazьf, Jamalejef K. Xismətullin iptəştərde saqьram.

M. ƏXTƏM.

BAŞLANQAN EŞ JARTЬ JULDA QALMAHЬN.

VKP(ь) nьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte sintəber ajьn „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajь itep iqlan itə həm kenđəlek səjəsi, xuzalьq kampanejalarьna bəjləp eş alьp barьrqa quştь. Bьl ajqanь ьetə rajun puştalarьna, şuləjuq parteja, kamsamul səvit ojoşmalarьna ikkərtelde.

Beđ, ьetə kiŋlegə menən əđerlek kyrergə, udar ajlьqqa udar timp ьirep ьirelgən handь arttьrьp ytəv esən kərəşergə tejeşьeđ.

Tep burьs eş barьşьn barlav

Qьş kenə iqlan itelgən udar ajlьqtьŋ tejeşle həđemtə ьirməj jartь julda əđeləp qalьvьnьŋ tep səbəbe lə ьirelgən kantrylbandьŋ ytəleşen tikşerə, ьarlaj barmav. Eş ьarьşьn udar timpqa nigeđləv, unan kətkən həđemtəne alьv esən ьirelgən zadanejanьŋ ytəleşen tikşerep, qojroqta hejrəlgən urьndarđь jəməqətselek ьyksirenə, qatь təŋqit aьtьna alьv, unь ytəvgə jəməqətselek fikeren tuplav tora. Əgərđə ььl burьstь onotьaq başlanqan udar ajlьqtьŋ ədeklekkə osorav ьik məmkin. Şunьŋ esən ььl kampaneja ajqanь vaqьtlь rəveştə udarnьj ьrigadalar ojoştororqa həm kampanejaqa əđerlek eştəren ьəqəndən yk tikşerep, XƏRƏKƏT heđ jatqan parteja, kamsamul həm səvit ojoşmalarьn, puşta ьyleksələren Xərəkətkə kiterev sarahьn kyrergə kərək.

A-ZAQЬF.

Qara jaqupta „Başqortostan„ taralmaj.

Şişmə rajunь Qara Jaqup tirə jaqta in dur ьaşqort avьlь. Unda nisəmə jьldarđan ьirle kultura ojahь „jal itev jortola jəşəp kilə. Şulaj ьulьvqa qaramaьtan ььl avьlda „Başqortostan„ gazite ьətenləj taralmaj. Jal itev jortonda kypselekhan ьaşqorttar ьulha la diriksejə ььl gəzitte jađđьrmaqanlьqtan uqьrqa tejəvselər „Başqortostan„ gəziten eđləptə taьalmajđar. Avьl səvite həm parteja ojoşmahь matьuqat taratьv turahьnda ujlapta ьirməjđər.

Udar ajlьq ajqanь ььnda dur ьoroloş jaьarqa kərək. zaq

TIŊLƏŞERGƏ SAQЬRABЬĐ

Jelem qaran silpo idarahь (Qьđьl Usol rajunь) ьerər jьllьq 4 danə, 6 şar ajlьq 4 danə gəzit-zurnal'darqa jađьlьp, həm 5 avьlqa kəpirətif məjəştərə ojoştorop, ularqa ьerər jьllьq 9 danə, 6 ajlьq 15 danə gəzitə zurnaldar jađđьrьp, yđeьeđ menən silpo həm ojoşmalarđь tinləşergə saqьraььđ:

Burlь, Qavarđь, Imənđəş, Merđaqaj silpolarь həm kustar ərtile, Jelem Qaran ere kalxuz idarahь.

Ş. NASЬJRЬF.

XƏBƏRSE IPTƏŞTƏR!

TЬŊLAQЬĐ, TЬŊLAQЬĐ, TЬŊLAQЬĐ!

Əfə markaz radejunarqьrь 20-AVQЬS kiske səqət 8 nse 50 minutta „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqьn udqarьvđa xəbərselərđeŋ ьurьstarь turьnda daklat.

24 nse AVQЬS kiske səqət 10 nsь 20 minutta radeju gəzit arqьrь „Başqortostan" gəzite er gəhendə ьer kənlek ьulьp sьqa torqan „Başqortostan jalpьqa" tigən uqьlasaq.

30 NSE AVQЬS kiske səqət 8, 30 minutta radeju arqьrь, xəbərselərđeŋ nəvbəttəge ьurьstarьhьt matьuqat taratьvđa kankritь ьur ьstarь turьnda daklat ьulasaq. Şəl ər ьer xəbərse həm aktif iptəştər juqarьlaqь kyrhətelgən vaqьtta radeju gəziten tьŋlarqa əđerləneged.

„BAŞQORTOSTAN" IDARAHЬ

ƏFƏ KAMSAMULDARЬ MƏTBUQAT TARATЬV PAXUTЬNA

Hunqь vaqьttarđa vaqьtlь matьuqattьŋ ьik əđ handa taralьvьn ikkə alьp I nse qala rajkumь yđ rajunьndaqь kamsamaldarьn matьuqat taratьvqa mabilizavajt itərgə ьuldь.

„Başqortostan" gəziten taratьv esən ьerense sintəьerđə ьaşlanasaq udar ajlьqqa xəđeeđən yk ьrigadalar təđergə, jəcəjkələrđə hər ьer ьaşqort, tatar kamsamuldarьna ьer dane „Başqortostan" gəziten aldьrьrqa həm taratьv eşe alьp ьarьrqa tip qarar sьqarđь. II nse qala rajkumь ьerense rajkumqa ьuləşergə tejeş.

„ARЬSLAN"

„TAV EŞSEHE" XƏĐERGE TALAPTARQA JAVAP BIRƏ ALMAJ

Başqortostan tav kanturahь eşse—xeđmətkərđəre kalliktif urgьnь ьulqan stinə gəzite „tav eşsehe" xəđerge talaptarqa javap ьirerlek tygel. Unda fəqət tav sənəqəte turahьnda jađьlqan ьulьp, məhim kampanejalarđa, unьş jьjnav, igen əđerləv həm ьaşqa avьl xuzalьqь tarmaqtarьndaqь məhim eştər turahьnda həm jalpьnь maьilizavajt itev eşendə yđenə təşkən kankrit ьurьstarđь ytəmej. Janь əlepkə əle ьulha ьətənləj kysməgən.

Gəzitə yđ vaqьtьnda narmal rəveştə sьqьp ьarmaj.

Başqort həm tatar eşselərə kyp kenə han təşkil ithələrđə, ььlar arahьnda səjəsi tərьejə ьirev eştər qujьlьşь jomoşaq, gəzitə eşenə ььlqtьrьlmaqandar. Ььndaj əđəkləktərđe aşьqьs rəveştə ьetərevđə parteja jəcəjkəhe saralar kyrergə tejeş.

F. MANSUR.

„UDARSЬ" GƏZITE JOMOŞAQ EŞLƏJ.

Tonqatar avьlьndaqь Usalь təьəge „kalxuzsь" isemendəge stinə gəzite əle ьulha, yđeneŋ kərəkle ьurьsьn aŋlap ьətkəne juq. Xəlьvki stinə gəzite avьlđьŋ kəđqehə ьulьv menən avьlđьŋ, kalxuzđьŋ ьətə səjəsi udar kampanejalarđьŋ ьarьştarьn jaqtьrtьp ьarьv əsəsej ьurьsь ьulьp hanalhala, lekin ььl eştə udar timp alьp, ьoroloş jahaqandarь juq.

„Kalxuzsь" gəzite 15 kəndə ьer tapqьr sьqьp tororqa tejeş ьulhala yđ vaqьtьnda narmal rəveştə sьqьp ьarmavь imlə, tixnikə jəhətenən gəzitte sьqarqanda i q t i ь a r itmavđare tixnikəhenda, jalpьnь yđenə jəlep itə almaj. Brigada həm xəьərselər tyŋərəge ьulьpta, ььlarđьŋ arahьnda eşkə əj'ənev, səjəsi tərьejəlav eşeneŋ qujьlьşь jomoşaq.

Şuqa kyrə parteja jəcəjkəhe ььl əđəkləktərđe ьətərevđə aşьqьs rəveştə saralar kyrergə tejeş.

F. MANSUR.

„Başqortostan" javap ьirə

„Kamsamul" đьŋ „ььlarqa sik qujьlhьn" tip jađьvь ьujьnsa „Tigeđlek" kalxuzьnьŋ ikəpsehe Aьdullin kalxuz eşenə halqьn qarap kalxuzđьn ikəьen (счетоводство) ьolqatьp kyp vaqьt esevgə ьirelep, jərgəne esən urьnьnan alьnьp jenəjət qanunьnьŋ 111-matdahe menən qəjeləp xəkymgə ьirelde. „Kyrevse" neŋ „Ььl kulaktь avьđьqtarqa kərək" tip jađьvь ьujьnsa kulək Əlimьf kalxuzdan alьnьp ьerəvdəndə horamaj ььal uj menən esep—iьerep şul attь saььn jərəp aьь ytərgəne esən xəkymgə ьirəlde. „Udarnik" tьŋ kən kyrhətmaj" tip jađьvь ьujьnsa ьrigadir Mustafin kalxuzdar eşləgəndə esep kilep eşləgən kalxuz aqzalarьnьŋ eş kənđəren jađmaj „min jađham ixtejar jatmaham ixtejar, xəđer min xuza" tip tərtip ьođop jərgəne esən urьnьnan alьnьp jenəjət qanunьnьn 109, 113—matdələre menən Qəjeplənep xəkymgə ьirelde.

IDARƏ.

Ridaktьr urьnьaьarь: Z. Kajьpkul.

Qьтajđьŋ səvit rajundarьnda

ŞANXAJ, 17. Ejjyl ьaştarьnda Şanxi pravinsejəhendə 1500 haldat, yđđərenen kamandirđarьn ytterep, qoraldarьn alьp, urьndaqь vlastar menən qatь alьşqandan huŋ qasьp kitələr. Ular kitkən vaqьtta eşse—krəstejən xəkymətən jaqlaqьđ—tip luzьnqьlar—listufkalar taratalar. Bьl pravinsejə lə ьer nisə səvit rajundarь ьar. Pravinsejə lə səvit xəkymətelə ojoştorolqan. Xəkymət qəskərđəre ьer nisə kəndən ьirle kammunistarqa qarьşь həzym ithələr, ul uqьşhьđ sьqa. Qьđьldarđьŋ tirityre jəhь haman kinəjə.

Şiliđə jaŋь xəkymət təđeldəhəm diktatьr Ibanьz qastь

(„Jumanita gəzitenən.")

ŞILI (təşlək Amirikala) đən kilgən xəьərđər, unda đur sьvalьştar ьarьvьn, xəkymət ьaşlьqь Ibanьz dьŋ Şiline taşlap qasьrqa məzьyr ьulьvьn həjləjđər.

Jəş intiliginsejə tərkəmə təđəgən jaŋь xəkymət, vaq ьurzьvanь qəniqətləndere torqan ьulha, ььl qanlь kartinalar ьertьnqa tuqьrap, tuqьrap torasaqtar.

26—jьl, 21—majđa, 6 jьlqa Şili xəkymətenəŋ ьaşlьqь ьulьp hajlanqan Ibanьz, nej esən ьer jьl elek xəkymətən taşlap qastь?

Ibanьz qanlь faşizem diktaturahь alьp ьarđь həm ьetə sьqanaqtarđь Amirika impirejalizem qulьna tapşьrđь.

Donja krizise, ьigerək tə unьŋ Quşma Amirika ikanumejahьn teter ətkən tulqьndarь, Şili ikanumejəhьna la ьik nьq şavqьm jahanь.

Quşma Amirikalaqь qatь krizis. Şili neŋ ikmək, mital, aq ... sənəqəttaren, ьigerək tə ilden tep ьajlьqь ьulqan azut sənəqəten ib kitkes uŋajhьđ ьer xəldə qaldьrđь.

Quşma Amirika kapitalistarьnьŋ həm yđ ьajdarьnьŋ ikesplatatsejəhь aьtьnda iđelgən eşsəndər massahь tyđə almaьlьq xəlgə kilgəngə, şulaj uq vaq ьurzьvanьŋ eşe lə şьqьrьnan sьqqanqa kyrə, Şili xəkymətən ьərep taşlanьlar.

Əьtən qaravqa ьurzьva intilligitsejəhь sьqьşь ьulьp saqьlqan. Ььl xərəkətteŋ təьendə, keslə eşsəndər massahь jata ine.

Intilligitsejə ьaş kytərđe, studinttar eşsəndər menən ьergə Ibanьz diktaturahьna qarьşь huqьş astьlar. 144 keşe yldə, 200 keşe qatь jaralandь. Həđemtələ jaŋь xəkymət təđeldə. Ləkin ььl ьurzьva xəkyməte, Şilideŋ mali həm iqtisadi sьqanaqtarьnьŋ his ьerehen Quşma Amirika kapitalьnьŋ tьrnaqьnan ьsqьndralmarasaq, eşsəndərđe azatlьqqa sьqaralmajasaq.

Ьurzьvanьŋ ьetə tər jalqandarьn da ьik jaqşь aŋlaqan həm nьq tьnьsььđlanqan eşsəndər massahь xəđer ьььn rivəlytsejə julьna ьaьtь. Şul qьna ilde ike qatlь iksplatatsejənan qotqarasaq həm Şili eşsəndəren ьььu azatlьqqa sьqarasaq.

Uqьrqa teləvselər aşьqьqьđ!

VKP(ь) neŋ Başqortostan Əlkə Kamitəte kyltura-prapaganda ьylegendə, Liningratta SK Krupьskaja iьemendəge səjəsi aqartьv Kam. institutqa urьn ьar.

Inestitutqa inev şarttarьna javap ьirə alьvsьlar, 25- avqьstanda huŋqa qalmaj apkumdьŋ kyltprusьna qariza ьirhendər.

ВӨК Kyltprusь.

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq ьuligatsejəgə vaqьь sьqьp ьara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq ьuligatsejəgə vaqьь uđьp ьarqan kupunьnda xisaplap	25—70	
Massəvitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq ьuligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq ьuligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr, lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq ьuligatsejə vaqьь uđьp ьarqan kuponьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
1ı pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

PARK KYLTURA kinahьnda

18—19—20 avqьs

„TEGE JAQTAN"

Kina huŋьnda „kylэgələr məqzizəhe" gastrulь ьula.

Sejanstar 8, 9 30 10 s. ьaşlana.

URAL

Sejanstar saqət 7 lə ьaşlana. Kassa saqət 5 tən asьq

Bəgen, hər kən 9 ьylemdə dəhşətle kina—filmə

„Aqtarđьŋ tьjlьnda"

Kina ьarqanda simfaniceski ansamьel ujnap tora.

16 jəşkə tiklem ьalalar ində elmaj.

GURЬN kinahьnda

Sejanstar saqət 7 30 tan ьaşlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

Bəgen 8 ьylemdə drama praluqь menən

„GAMBURG".

Sinfunejə arkistьrdarь torasaq. sejanstar 7 lə ьaşlana

„Yktəьer Ŋətiskhь" tipagrafejəhe. Başglaflit vəkile 716.

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREGEGEĐ!

20 AVQЬS 1931 JЬL, № 182

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRFSAVIT URGЬNЬ

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ƏFƏ J-SAZUN, KURPS № 3
Tilifan numirdarь
Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşləv bylege . 3—02
Iqlandar həm alesmə . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tongo ridaksejə . . . . . . 1—15

BALŞEVIKLЬQ TIMPЬ JUQ ƏLE
Aşьqьs hьnьlьş kərək.

PARTEJƏ HƏM XƏKYMƏTTEN KƏĐGƏ SƏSEVDE BALŞEVIKLЬQ TIMPЬ MENƏN TƏ'MIN ITEV TURAHЬNDA QATЬ DIRIKTIFTARЬ BULЬP YTTE. LƏKIN URЬNDAQЬ OJOŞMALAR OŞOQA SAQLЬ KƏĐGƏ SƏSEVGƏ BALŞEVIKLƏR TIMPЬ BIRƏ ALMANЬLAR. 15 NSЬ AVQЬSQA ALЬNQAN MƏQLYMƏT BUJЬNSA BAŞQORTOSTANDЬN 31 TƏBƏGENDƏ NEJ BARЬ 87 MEN 269 GIKTAR ARЬŞ SƏSELGƏN. BЬNЬN 65 MEN 701 GIKTARЬ KALXUZLARDA, QALQAN 21 MEN 568 GIKTARЬ JANQЬDAQTARDA SƏSELGƏN. KƏĐGƏ SƏSEV KITKEN HЬNЬLЬŞ TЬVDЬRЬVDЬ TALAP ITƏ.

KYPSELEK KALXUZDAR IGEN ƏĐERLƏVĐƏ BAŞLAP BARЬV URЬNЬN ALMAQANDAR

DЬVAN—MƏSETLE, USALЬ, ƏBJƏLIL, JЬLAJЬR, BƏRJƏN TƏBƏKTƏRE IGEN ƏĐERLƏVGƏ JALQANLAQANDAR
YTKƏN JЬLQЬ JAŊЬLЬŞLЬQTAR—URAZAJ JЬJЬVĐЬ IGEN ƏĐERLƏVĐƏN ƏĐƏV, KANVƏJER QULLANMAY BЬJЬLDA QABATLANA

Saqmaqoş appartunistarь kevek kulak tirmənenə hьv qojovqa qьrqa kərəş asьrqa, bətə kəstə tuplap igen əđerləv planьn qьђqa srukta tultьrьrqa

TRIVUGA QAQABЬĐ

Bətə kəstə maslizavajt itevkulakqa qьrqa qtpur sirevmenən—igen əđerləvđə his kisəkməj qьrqa hьnьlьş buldьrь rəsđ

(Başkapxlipzivsajuz pravlenejəheralsə iptəş Biktaşьf məqalhe)

Aqьmdaqь jьldьŋ igen əđerləv kampanejəhь xuzalьq həm səjəsi jəhəttən ajьrьvsa, əhəmejət qađana. Ip. Bьjkin qala aktifь jьjьlьşьnda jahaqan đaklatьnda: „Igen əđerləv beđđə bьqa tiklem əle ajьrьvsa urьn tota...

Indystrejələşev həm satselizem tədəv timptarьn kinəjtep jeaarev əsən Sajuzьbьđđa igen əđerləv kampanejəhe ajьrьvsa đur urьn tota" tine.

Urazaj jьjnavđь dərəђ həm tiđ ojoştorov-igen əđerləv planьn tultьrьvđьŋ təp həm xəl itkes şartь bulьp hanala.

Partejə Əlkə Kəmitətenen igendərđe 20 nse avqьsqa jьjnap bətərev turahьndaqь qararь bulьvqa qaramaђtan, kyp rajundar iŋ jynheđ rəveştə haвan aşlьqtarьn jьjьvđa huđalar həm uđqan jьldaqь xatalarđь qaqabatlanalar.

Urazaj jьjnav menən igen əđerləv ber-berehenən ajьrьla. Şulaj-uq avqьsta igen əđerləv həm kanvəjer sistimь menən urazaj jьjnav, davlətkə igen tapşьrьv eşe jomoşaq bara.

Əsənsə biş kənləktən jomoqaqtarь, igen əđerləv timptarьnьŋ bətənləj nasar barьvьn kyrhətələr. Bьl—igen əđerləv planьn iŋ qьђqa məddət esendə tultьrьvđь əsьn qurqьnьs aђtьnda qaldьra.

Avqьstьŋ 15 kənə esendə, avqьs planь kalxuzdar tarmaqьnda 6,3% qa, jaŋqьđaq xuzalьqtar tarmaqьnda 1,6 pr. qa tultьrьlqan; jьllьq plan kalxuz tarmaqь bujьnsa 1,6 pr. qa, jaŋqьđaq xuzalьqtar đa 0,6 pr. qa tultьrьlqan.

Juqarьlaqь handar, kalxuzdar sistimьnьn bətə Başqortostan kalxuzdarьnьŋ 1nse sibzьnda, igen əđerləv planьn iŋ qьђqa məddət esendə tultьrьv turahьndaqь yđđərenen əђtenə alqan jəkləmələrđen tyəlməven kyrhətələr. Kypselek kalxuzdar igen əđerləvđen quđqatьp jebərevsehe başlap jərəvsehe həm igen əsən kərəştə aldьnqь urьn dь almajđar. Əle kalxuzdar arahьnda satsejalizem jarьşь kiŋ rəveştə jəjelməgən, qarьşьlav plandarь ojoştorolmaqan.

Rajundar tarafьnan oşoqa tiklem đəjəm igen əđerləv planьn da 35pr. urьn alьvsь jaŋqьđaq xuzalьqtar tarmaqьnьŋ totqan urьnь turahьndaqь əlkə kəmitəte diriktivahьna narьq birep bətəlməgən.

Jьllьq plandь: Bərə—5,6 pr. qa (avqьs planь—23,5 pr.), Şişmə jьllьq plandь—7,4pr. qa, (avqьs planьn—43,49 pr. qa). Əfə—4,8 pr qa (avqьstьqьn—10,2 pr. qa), Davləkən jьllьq plandь—2,2 pr. qa (avqьstьqьn 10,2 pr. qa) jetkerev menən bergə, kyp kenə rajundar plandь ytərgə başlamaqandar, tip əjterlek bylpən quđqalalar. Ular: Bilaqataj—jьllьq plandь 0,1 pr. qa, avqьstьqьn 3,8 pr. qa, Qьjqь—jьlьqtь 0,1 pr qa, Dьvan—0,6 pr. qa, Mraq—0.5 pr. qa, Krasna-Usul—0,1 pr. qa, Avьrqazь—0,7 pr. qa, Saqmaqoş—0,8 pr. qa, Prejut—0,9 pr. qa, Boraj—0,4 pr qa həm Asqьn—0,2 pr. qa qьna tultьrqandar.

Dьvan-Məsetle, Usalь, Əbjəlil, Jьlajьr, Bərjən rajundarь igen əđerləvđe bətənləj başlamaqandar əle.

Igen əđerləvđen bьndaj jynheđ timptarь bьjьlqь igen əđerləv kampanejəhьnьŋ əhəmejətenə asьqlan-asьq narьq birep bətməv heđemtəbendə tьvqandar. Ajьrьm rabutniktar arahьnda, igen əđerləv timpьn kəsəjtev əsən bətə ricaktarđь mabizavajt itev urьnьna, „beđgə eş qьjьn tygel, sənki beđđə biş jьllьq təzribə bar, igen əđerləvđə təp urьndь safxuz, kalxuzdar totalar" tejgər.

IKENSENƏN, kalxuzsьlar həm jarlь—urta xəlle xuzalьqtar arahьnda igen əđerləv kampanejəhe turahьnda massavaj aŋlatьv eştəre kiŋəjtelməgən. Aktif menən—avьl upalnamocinnьjđarь menən eşləv rətkə halьnmaqan. Satsejalizem jarьşь həm qarьşьlav plandarь tədəv kiŋəjtelməgən.

ƏSƏNSƏNƏN, beđ bьltьrqь uŋ appartunistarsa bođovdarđьŋ qabatlanьvьn kyrəbeđ. Kyp kenə təbəktər igen əđerləv başlanьr aldьnan kulak—xəlle xuzalьqtarqa qatь zadanejələr birmənelər həm şulaj uq zadanejə birgən ajьrьm rajundar đa birelgən zadanejələrđen tiđ ytəleven buldьrmajđar.

Qonşaq, Bilaqataj, Məsetle, Qьjqь, Dьvan Usalь, Mraq, Avьrqazь, Bələbəj həm Baltas rajundarьndaqь kulak—xəlle xuzalьqtarđan igen tapşьrьlьvь bətənləj juq.

Arqajaş, rajunьndaqь kulak xuzalьqtarьnan nej barь 2 sintnir, virxaturđa 1 sintnir, Bərjən đə 8 sintnir, Dyrt—Əjlə lə 2 sintnir həm Mişkələ 1 sintnir igen tapşьrьlqan. Bьlar xuzalьqlь rəveştə artta həjrələlər. Şunьn menən bergə, „plan rejal tygel" tigənkulak qtqohonala qьrqa atpur birelməj.

Uŋ appartunistarsa bođov menən ber rəttən kyp kenə rajundarđa: Qьrqьđ—Mejəkə, Baltas, Saqmaqoş rajundarьnda administratьrlьq—hul bəgəvđər đə osorajđar. Bьl rajundarđa administratif juldar menən plan ajьrьm xuzalьqtarqa jetkerelgən.

DYRTENSENƏN, ajьrьm rajundar kantraktatsejə dugьvьrьnьn səjəsi əhəmejəten narьqlap jetkerməv menən igen əđerləvđeŋ bətə planьn fəqət kantraktatsejə dugьvьrđarь bujьnsa qьna tultьrmaqsь bulalar. Kantraktatsejə dugьvьrь bujьnsa jəkməlgən əbəzətelstьvalarđan tьş igen tapşьrьv əsən mujьndamalar qabul itev julьnda massavaj eş kiŋəjtelməgən.

BIŞENSENƏN əđerləv apparattarьnьn nьq tygel, avьl səvittəre, kalxuzdar həm avьldaqь vəkildər əђtənən hiđger həm kankrit jetəkselek itmajđər. Xlipzivsajuz sistimь apparattarьndaqь inspiktьrđarđьŋ eştəre julqa halьnmaqan. Eştə balşeviktar timpь tə'min itelməgən. Kyp kenə zvinalarđa samatykka ьsanьp jatьvđar bar. Avьlda ytkərelə torqan bətə kampanejələrđь igen əđerləv kampanejəhь menən bajləməjđər.

Igen əđerləvđeŋ barьşь, kampanejənьŋ başьnda uq alьnqan timptar Yktəberđeŋ 14 nse jьlьqьna igen əđerləv planьnьn tultьrьlьvьn tə'min itterlek tygel.

Igen əđerləv frontьndaqь xəl qurqьnьslana bara. BEĐ TRIVUGA HUQJABLƏĐ.

Partejə, kamsamul, səvit həm jəməqət ojoşmalarьnьŋ bətə kəstəren ber totqarhьđ mabilizavajt itev, juqarьla kyrhətelgən bətə jeteşheđlektərđe qьrqa bətərev, igen əđerləv praktikahьnda uŋ həm hul bođovđarqa həm kulakqa qarьşь kərəşte kəsəjtev satsejalizem jarьşьn, udarsьlьqtь kiŋ julqa qujьv, „BER GENƏ SINTNIR IGEN ĐƏ CASTNIKKƏ KITMƏHEN!" luzuŋqьhьn asьq bojomqa atqarьv, igen əđerləv julьnda yt kərelə torqan bətə saralarđь Başqortostandь indysterejələşterev, kalxuzdarđь nьqьtьv, totoş kəllektifləşterevđe təmamlavhəm şunьŋ nigeđendə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərev menən—beđ igen əđerləv planьnьŋ ytəleşendə qьrqa hьnьlьştь tə'min itərgə tejeşbeđ.

KƏĐGƏ SƏSEVĐƏ ALDA BARALAR

103 GIKTAR QARŞЬLAV PLANЬ TƏĐƏLĐƏ

(Уđ xəbərsebeđđən)

ŞIŞMƏ təbəge „Igenəe" kalxuzь kedgə səsev planьn 627 giktar urьnьna 730 giktar itep qabul itte. 8 nse avqьsta uq səsevgə təştə. Səsev eştəre jaqsь bara. Plan уđ vaqьtьnan alda ytələsək.

Ə. XƏTIP.

64 GIKTAR SƏSELDE

ŞIŞMƏ təbəge Jaŋalaqь avьlь kalxuzь kedgə səsevgə təşəp 64 giktar arьş səste. Plan уđ vaqьtьnan alda artьqь menən ytələsək.

QJƏFYR

PLAN 60 PR. QA YTƏLDE

ƏFƏ təbəge Turaatь səvitene qaraqan „Avangart", „Jeŋ—tormoş", „Udarnik", „Kamsajuz" həm „Sulpan" kalxuzdarь kedgə səsevgə təşəp plandь 60 pr. qa ytələler. Bətə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə qoroləan. Kalxuzsьlar eştə tirrək əsterep zavьtqa əşkə kitergə toralar.

QJƏRIFYLLIN.

Ələşej safxuzь kedgə səsev planьn ytəp sьqasaq

ƏLŞƏJ orloq safxuzь par menən 125 pr. qa tə'min itelgən. Уl уđenə təşkən 8000 giktar pardьn 2000 giktar qarşьlav planь menən 10 men giktarqa tultьrьlqan. [illegible] sergə jaramajьnsa kalxuzdar urьn kire herələr. Hedemtələ arьş səsev huqqa qala.

„KEĐƏTEVSE"

Kedgə səsevgə təştə həm 100 pr. tь menən kantraktavajt itte

ŞIŞMƏ təbəge „Jaŋ—jul" kalxuzь 15 nse avqьsta kedgə səsevgə təştə. Səsev majdanьn 100 pr. tь menən kantraktavajt itte. Eştər qьđьv timpta baralar.

X. XANNAN

Mendem kedgə səsevđə bette

KRASNA—USUL təbəge „Mandem" kalxuzь 17 nse avqьsqa kedgə səsevđə bette. [illegible] dərlektən jaqsь qujьlsa, [illegible]

ZƏLIL TABЬN.

37 giktar səselde

MƏLƏVEZ təbəge „Yrnək" kalxuzь kedgə səsevgə təşəp 37 giktar surlь arьş səste. Timp qonaqdlanelek. Plan 100 pr. tь menən ytəlesək.

QJƏMƏR.

Kedgə səsev huŋqa qala

QЬRMЬЂQALЬ təbəge MTS kalxuzdarqa bik kyp kenə par herep birьlə eşten sifat jaqь nasar ytalde. Şunьŋ esen də xađer MTS həigən par arьş səsev [illegible]

Əđerlək bette

ŞIŞMƏ təbəge „krəђtejan" kalxuzь kedgə səsev edergen [illegible] ələrgə. Tedmə saskestər barattar qaravьlь plan уđ vaqьtьnan alda ytələsək.

S. K.

15 nse avqьsqa bette

ŞIŞMƏ təbəge „Jaŋь-Tьrmoş" kalxuzь bette eşte udar timp alьp barьvь arqahьnda igen əđerləv planьn 15 nse avqьsqa 100% tь menən ytəp sьqtь. Xađer oşondaj uq qьđьv timpta başqa eştərđə alьp bara.

K. Ş.

Kedgə igen 89,8pr. qa jьjnaldь

15 nse avqьsqa alьnqan məqlymat bujьnsa Başqortostanda kedgə igen jьjnav 89,8 pr. qa ytəlgən. Bьl han kalxuzdarda 86,3 pr., jaŋqьđaqtarđa 93,7 pratsint.

A. F.

Igen əđerləvđe dərəђ ojoşto rororqa

KAPXLIPZIVSAJUZ SISTIMЬ—TƏP ƏĐERLƏVSE

Bьjьl igen əđerləv eşe turanan tura Başxlipzivsajuzqa həm təbəktərđə urьn byleksələrenə jəkmətelde. Ləkin eşten turanan tura julbaşsьlьq itevselərə bulьp partejə həm başqarma kəmitəttəre toralar.

Igen əđerlegen jaqşь uđqarьv əsən bьlar ber berehe menən tьqьđ nəjlaneşkə inergə tejeştər. Ləkin partejə ydək kəmitətenen bьl diriktivahь bik kyp təbək ojoşmalarь tarafьnan kiregə qarap eşlənelər.

Məђələn: igen əđerləv eşe kapxlipzivsajuz sistimьna jəkmətelqəstə Jьlajьr səvit apparattarь igen əđerləv burьsьnan yđđəren bətənləj azat hanajđar.

Igen əđerləvđage bətə eşte avьldardaqь kapxlip vəkildərenə tapşьralar. Уđđəre bьl eşkə xatta jajьrьm vəkildə birməjdər. Bьl partejə Уđək Kəmitətenen igen əđerləv turahьndaqь diriktif menən dərəђ qorallanьv tygel. Bьl—urь asьqtan—asьq bođov bula.

Şişmə təbəgendə eş bətənləj igen əđerləvđə kapxlipzivsajuz sistimьnьŋ rylen juqaltьvqa qarap qujqan. Unda igen əđerləv đen bətə məs'ylejəte təbək baş qarma kəmitətenen yđ qulьnda qьnь. Kapxlip sistimьnьŋ unda kilgən igendə genə qabul itep alьp torovđan başqa insejativahь juq. Xatta urьŋ instruktьr həm xisapsьlarь menən də təbək başqarma Kəmitəte turanan—tura yđe eş itə.

Bьl da partejə diriktivahь menən dərəђ qorallanьv tygel. Bьl igen əđerləvđə kapxlip sistimьnьŋ rylen juqaltьv, tigən hyd.

Şunьŋ əsən də təbəktərđə bьndaj partejə Уđək Kəmitətenen diriktifьn bođovđarqa, urь kiregə borop, eş itevđərgə urьn qalđьrmaђqa kərək. Partejə diriktivahьn dərəђ jul menən bojomqa aşьrьv, igen əđerləv frontьnьŋ uŋьşlь yteven tə'min itəsək.

Igen əđerləvđəgə təp eş kapxlip sistimdarь əђtendə bulha, uqa jaqьndan torop jarđam itev, julbaşsьlьq kyrhətev partejə həm başqarma kəmitəttərenen burьsь.

PRAKTIKALA UŊ APPARTUNIZEM HЬĐЬQЬN YTKƏRƏ

IGEN ƏĐERLƏV KULAK QULЬNA TAPŞЬRLQAN

Igen əđerləv kadьrđarь əđerlənməgən

SAQMAQOŞ təbəge aldan əđerlənməv arqahьnda urazaj jьjnav, besən həm silus, şulaj uq igen əđerləv kampanejələrьna đur eđəklək menən kilep inde.

Igen əđerləvgə kərəkle bulqan kadьrđar xəđerləv planь ytəlməgən 1,000 keşe tərlə kurstarđan ytkərelergə tejeş bulqan. Narkamzimgə: „kadьrđar eđerləv planьn 100 pr. tь menən ytənek" tip məqlymət birgəndər. Ləkin urьnda eş bətənləj kirehensə tora. Kalxuzsajuz hьđьqь bujьnsa 390 keşe kurstan uđqarьlqan. Təbək jer bylege ber namə lə eşləməgən. Timək kadьrđar planь 39 pr. qa qьna ytəlgən.

Kulak tirmənenə hьv qojalar

Kalxuzdar tarafьnan tapşьrьla torqan igen planьnьŋ yđ vaqьtьnda ytəlevenə ьşanьp bula. Lakin jaŋqьđaqtar arahьnda his ber tərlə massavaj eş alьp barьlmaqan. Qatьn—qьđđar arahьnda aŋlatьv eşe bigerək tə nasar qujьlqan. Kulak joqlaməj. Ul təbək ojoşmalarьnьŋ xərəkəthedlegenən fajđalanьp, igen əđerləvgə qarьşь bik kəslə qotqo alьp bara. Heđəmtələ, kulak qotqoho arqahьnda Ixsan həm Ьrsaj avьl səvitendə igen əđerləv plandarьn ytkərə almaj qajtьvđar buldь. Vəkildər yđđəre lə gazit uqьmajđar. partejənen təp ustanuikalarь menən nьqlь tanьş tygeldər massa arahьnda la gazit taratьv eşe jomoşaq. Əle bьqa tiklem igen planь kalxuzdarqa avьldarqa jetkerelep bətməgən.

Aŋ—belem jorttarь igen əđerləvgə jəđ menənajlənməgən. Jarьş udarsьlьqtь həm qara, qьđьl taqtanь şəm jaqtьrtьp eđləhəŋ də igen əđerləv frontьnda tabьv bik qьjьn.

Kulaktar, xatta qatьn—qьđđarь yđ ergəhendə ojoştorop yđ qotqohon tarata. Məђələn, Qarjavđь avьlь kulagь qьđьv eş vaqьtьnda qatьn—qьđđarđь jьjьp alьp tula baђtьra. Unda yđenen qara agitatsejəhьn tarata. Ə, səvit partejə həm aŋ—belem ojoşmalarь yđđərenen xərəkəthedlege arqahьnda kulakqa rəxətlənep eşlərgə jul qaldьralar. Praktik eştə urьŋ tirmənenə hьv qojalar.

Ьrsaj avьlьnьŋ ber kulagь arьş urazajьn urьp, hьvqьp ber jarlьnьŋ jortona jəşerep quja. Hulьnan avьl səvite rəise tarafьnan bьl jenəjət asьla. Jəşerelgən 100 bot igen xəkymətkə tapşьrьla.

„Kamunis" kulak igenen jəşergən

Qajhьlar „kammunistar", Təbək Kəmitəte mandatь menən sьqьp, kulak malьn jəşerələr. Məђələn, Bylək kalxuzь idarahь həm kalxuzsьlar tirə jaqta şəhrət alqan Səlim xəđerətte kalxuzdan sьqarьrqa, raskulacivajьt itərgə bulalar. Ə, təbək Kəmitəte vəkile bulьp sьqqan Səlim xəđerət kejəve „kamunis" Validin „đur keşe" bulьvьnan fajđalanьp, Səlim Xəđerətkə igenen jəşerergə quşa.

Kalxuzdarđь kulaktarđan tađarьvqa iqtibar birelməgən. Məђələn, „Krişcynkə" kalxuzьnda xuzalьqtarđьŋ 18 pr. tь kulaktar. Şul kulaktar qotqoho arqahьnda bьl „kalxuz" igen əđerləv planьn qabul itməj.

Şulaj itep, Saqmaqoş təbəgendə kulaktarđь saбьv aђtьna jəşerev, alarqa qotqo taratьrqa jul qujьv həm kulaktь „kyrməv" kyrengəndəren də jəşerev vaqiqalarь bar.

„Min barьber kitəm bit"

Kapxlipzivsajudьŋ təbək bylege igen əđerləvgə haman əđer tygel. Nindəj kylturalar kypme xəđerlənevə bildəle tygel. Instruktьrđar jeteşməj tora; xəđerlənep bətməgən. Sənki bylek mədire Fərxettinьf „min barьber kitəm bit" tip tarqavьl nastrajelə jərəj. Bьndaj appartunislьq kyreneşenə lə bik tьq huqarqa kərək ine. Dəvməj avьlьnda, ytkən jьl əđerləngən 3 meŋ bot igen seregən. Bьjьl igen əđerləvgə qarata bylengən təbək kapxlipsajuzdeŋ aqsahь təbək başqarma xeđmətkərđərenə eş xaqь həm vəkildər sьqarьvqa totolop bətkən.

Kilgan tavardar igen əđerləv

Təbək kapiratif sajuzь igen əđerləvgə qarata kərəkle tavabuldьrьv turahьnda ujlanmaqanqa totolmaj, xeđmətkərđər arahьnda bylenələr. Məђələn, oşo kendərđə genə 15 kastymde bylesep aldьlar. Bьl keşelər arahьnda 3 ər par kastymle bəndələrđə bar. Bьl kastymdarđь aldьnqь igen tapşьrьvsьlarqa kalxuzsьlarqa bylək itep birergə bulmaj inme nej?!.

Təbək kapxlipzivsajuzqa ştatlь instruktьrđar totov əsən 2 meŋ hum aqsa kilgəjne. Bьl aqsaqa xuza kybəjde. Təbək başqarmahь:

—Bьl aqsa beđgə tejeş, beđ vekildər sьqarabьđ" tej. Başqalar đa talaşalar. Bьl aqsanь yđ urьnьna fajđalanьrqa məmkinlek birməjđər.

Arqalarьn qojaşqa qьđđьralar

Şulaj, Saqmaqoşta jygənheđlek bik kəslə. Unda uŋ appartunislьq, xatta „kammunis keşe tarafьnan jarđam itev faktьlarь la bar. Dissiplina qaqşaqan. Təbək ojoşmalarь xənatejəne səqət 12 lə başlajđar. Şuqa saqlь arqalarьn qojaşqa qьđđьralar. 4 səqət eşləjđər đə səqət 4 tə qajtьp kitələr.

Təbək partejə kəmitəte həm başqa tikşerev ojoşmalarь qьrqa saralar kyrergə, kulak aginttarьnьŋ tamьrь kəjđərelergə həm VKP(b) Уđək həm əlkə kəmitətenen igen əđerləv turahьndaqь qararь vaqьtьnda ytəlergə tejeş.

X. SƏLIMЬF.

Ural-Kyzbas isemendə 4 meŋ 500 sintnirlьq qarşьlav planь təđəldə

MAQAR Təbək Başqarma Kəmitətenen avьl səvittəre rəis həm sikritarđarь, kalxuz rəistəre menən berlektə ytkərgən plinumьnda, igen əđerləv planьn tikşerep, Ural-Kyzbas isemendə qarьşьlav planь təđəldə. Bьl plan bujьnsa, birelgən zadanjə 4 meŋ 500 sintnirqa arttьrьlьp tultьrьlasaq. Xəđer bətə avьl səvittəre həm kalxuzdarđa plandь tikşerevđər bara.

Q. ƏMIRXAN.

Beđ igen əđerləv udarniktarь

MIŞKƏ təbəge Ural-Kyzbas isemendəge paxutqa inde.

Mişkə təbəgendəge avьl səvittəre rəis həm sikritarđarьnьŋ kalxuz rəistərenen kaŋəşmalare đəvlətkə igen əđerləvđə udarbiş kən iqlan itte.

Kalxuzsьlar həm avьl səvite rəistəre təbək ojoşmalarьna VKP (b) Əlkə Kəmitətenen 23 nse ejjyldə sьqarqan qararьn tulьhь menən ytəjəsəktərenə ьşanьs qalđьrđьlar.

Avьl səvittəre həm kalxuzdar yđđəren udarnik, tip iqlan ittelər. Xəđer satsejalizem jarьş dugьvьrđarь təđəv bara.

* * *

15 nse avqьsqa alьnqan məqlymət bujьnsa Başqortostanda haban aşlьqьn jьjnav nej barь 34,7 pr. qa qьna ytəlgən. Bьl han kalxuzdarđa 37,4 pr. jaŋqьđaqtarđa 30,9 prasintqa,

A. F.

Bələbəj təbəge

Ural-Kyzbas paxu-tьna quşьldь
18 meŋ qarşьlav planь təđənə

Bələbəj təbək başqarma kəmətəte bajavaj rəveştə Ural-Kyzbas paxutьna quşьldь. Təbək başqarma kəmitəte rəisenen julbaşsьlьqь aђtьnda təbək şturьm ştabь təđənə.

Avьl səvittəre kyləmendə lə şturьm uđqarьv əsən 15 nse avqьstan 25 nse avqьsqa tiklem 32 vəkil sьqarьldь.

Bətə vəkildər yđđərenen instruktif kaŋəşmalarenda səjəsi—xuzalьq kampanejələrьn jaqşь ojoştorov, bigerəgendə igen əđerləv eşen jaqşь ytəp, kəllektifləşev xərəkəten kytərev əsən yđđəren udarnik, tip iqlan ittelər. Уđ ara satsejalizьm jarьşьna sьqtьlar.

Təbək başqarma kəmitəte plinumь igen əđerləv planьn 18 meŋ sintnir qarşьlav planь menən qabul itep, 15 nse yktəbergə 100% tь menən ytəp sьqarqa tigən qarar sьqarđь.

Tazdejeva.

ŞIŞMƏ

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ DƏRƏЂ JUL ALMAQAN

Partejə ydək kəmitətenen birgən diriktivahь bujьnsa bьjьl igen əđerləv eşe təbək əđerləv bylektərenə jəkmətelergə tejeş. Şunьŋ əsəndə bьjьlqь igen əđerləv ştaptarь la Başxlipzivsajuz qarşьnda, təbəktərđə urьn byleksələre janьnda təđələrgə həm təbək partejə kəmitəte şulaj uq təbək başqarma kəmitəte julbaşsьlьqь aђtьnda xərəkət itergə tejeş.

Ləkin Şişmə təbəgendə ul şulajqujьlmaqan. Unda bətə eşte təbək başqarma kəmitəte yđ qulьna alqan. Ul xatta yđ byledege menən igen əđerləv bylegenen instruktьrđarьn xisapsьlarьn da vəkil itep jebərep bətkən.

Şulaj itep ul igen əđerləv bylegen fəqət igen buşatьp torov urьnь qьna itep qaldьrqan.

Qьđьl mejəştər, stinə gəzitələre juq. Uqьv ejđəre igen əđerləvgə jəđ menən əjlənməgən. Uqьtьvsьlar jaj itev ьmtьlьşьnda.

Şişmə təbəge eşte partejə talap itken dərəђ julqa halьrqa tejeş.

Q. Q. ƏMIRXANЬF.

7 kengə 108 giktar

ZЬJANCURA təbəge „Qьđьl—joldođ" kalxuzь qьđьv eş əђtendə. Undaqь kalxuzsьlar yđđəren udarnik iqlan itep 7 kən esendə 76 giktar bojđaj həm 32 giktar holo jьjьp aldьlar. Timptar jaqşь.

„Kamsamul"

Haban aşlьqь nasar jьjnala

MRAQ təbəge „Ural" kalxuzь kedgə aşlьqtь 100 pr. menən jьjnap alьp, haban aşlьqьn 50 pr. qa jьjnanь. Eştər qьđьv bara. Plan tiđ kendə 100 pr. tь menən ytələsak.

„XƏBƏRSE"

PARTEJƏNЬŅ BAŞQORTOSTAN

VKP(в) пьц BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE JAVAPLЬ SIKRITARЬ IP. BЬJKINDЬŅ PAR.

IGEN ƏĐERLƏV PLANЬ IŅ QЬĐQA SRUK ESENDƏ YTƏLERGƏ TEJEŞLE

Ɵlkə Kəmitəte, kantryl kəmisejəhenen prizidejyme menən berlektə, rajun kəmitətərnen sikritarđarьn saqьrьp, ular menən şulaj uq ɵlkə kəmitəte həm ɵlkə kanteryl kəmisejəhenen вьnda eşləgən aqzalarь menən bergə, вegengə kən веđđeņ alđьвьđđa torqan məs'ələlərđe xəl itev, ularđь praktik rəveştə вojomqa aşьrьvqa kankerit jaqьnlaşьv, julda torqan avьrlьq tarđь jeņep sьqьv esən вojranьņ kiņəjtelgən ultьrьşьn saqьrđь.

Berense məs'ələ—igen əđerləv turahьnda. 16 nsь ejjyldə yk aktifьņ jьjьlьşьnda ip. Isəncyrin вьl məs'ələgə tuqьrap ytte. Ul igen əđerləvđeņ вaşlanьvь həm partejə ojoşmahь alđьnda torqan вurьstar turahьndaqь məs'ələne qujđь. Вegen məs'ələ nisek tora? Вьnьņ esən вətə Səvittər sajuzьndaqь igen əđerləv planь turahьnda вer ike hyđ əjtep kitəjek.

Igen əđerləvđen dəjəm planь turahьndaqь məs'ələgə tuqьrap ip. Bьjkin, вьjьlqь jьlđьņ dəjəm planь вətə səvittər Sajuzьndaqь kiņəjtelgən səsev majđanьna həm веđđeņ ilebđe kalliktifiləşterev esendə gigant uņьştarqa tajanьp tədəlgənlegen həjləj. Вь uņьştar, вətə sajuzda 50 pr.—t kəlliktifiləşterelgən xuzalьqtar вulьv menən, şunьņ arqahьnda avьlda jaņь aastanufka tьvьv menən вildələnələr. Вь jaņь şarttar menən dəvlət qulьnda ytkən jьldaqьqa qaraqanda taqьla đurьraq igen funđьn tьvđьrьv həm şunьņ menən kesle aδьq вazahь вuldьrьv memkinlege tьvđьrьla, ə вь aδьq вazahьna вiş jьllьqtь dyrt jьlda ytəv вurьsь вik kyp jəhəttən вəjləngən.

Beđđə igen əđerləvđeņ oşo kengə tiklem ajьrьmsa đur ryl ujnaqanlьqьn heđ вik jaqşь вeləheged. Məs'ələne qəmym xəl itevse indysterejələşterev fruntьnda веđđeņ вik đur uņьştarьвьđ вar, lakin indysterejələşterev həm satsejalizem tədələşe timptarьn taqьla juqarьraq kytərevđe igen əđerləv kampanjahь sajuzda đur həm ajьrьmsa ryl tota. Eşsələrđe tə'min itevđe jaqşьrtьv, ikspartiravajt itev, tixnik kylturalar səsevgə kyskən təвəktərgə maksimal rəveştə jeвərev, satsejalizem malsьlьqьn maksimal rəveştə alqa jeвərev həm partejə Уđək Kəmitətenen hunqь pliumьnda qujьlqan təp вurьstarđь ytəvgə вəjləngən вytən məs'ələlərđe xəl itev esən, веđ jьja torqan miqdarđaqь igende dəvlət qulьnda maksimum rəveştə tuplarqa tejeşвeđ.

Вeđđeņ Başqortostanda вegengə kengə 63 pr-tan artьq kerəɦtejən xuzalьqtarь kalxuzdarqa вerləşkəndər.

Вь ajьrьmsa đur uņьşqa веđđeņ partejə ojoşmahь, Уđək Kəmitət jarđamь menən həm eşse jalpьqa, alđьnqь kalxuzsьlarqa tajanьv arqahьnda ireşte. Вь uņьş səvittər Başqortostanьndaqь kestərđeņ yđ ara nisвəten his şikheđ yđgərtə. Şul ajqanlь веđđeņ səsev majđanьвьđ yĥte. Уtkən jьl menən saqьştьrqanda səsev majđanь 24 pr-qa arttь. Вь веđđeņ avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaņьnan qorov esən kerəşteņ həm jeņevđeņ heđəmtəhe.

Səsev majđanьnьņ təp kinəjeve həm kytərelevе keđ kenə tygel, вəlkem jađ вulqanlьqьn aвьq əjtergə kərək. Keđ kenə səsev majđanь вarь tik вer nisə pratsinqa qьna arttь. Səsev majđanь вaвan aşlьq səskən vaqьtta kinəjgənlektən uņьņ Başqortostan esən əhəmejəte đur.

Уtkən jьl Başqortostanda igen uņьşь jaqşь вulđь. Уtkən jьl igen uņьşnьņ jaqşь вulьvь arqahьnda kerəɦtejəndeņ qajhь вer kysmə zapasь, jəqni kerəɦtejən hər vaqьtta haqlьq esən qaldьra torqan zapasь вar. Igen uņьşь jaqşь вulqas kerəɦtejəndeņ ytkən jьldarđan qalqan вer nej tiklem zapas igene вulьvь вik taвiqi; Веđđeņ dəvlət plan kəmisejəhe, веđđeņ jetəkse səvit urqьndarь igen əđerləv kampanjahь vaqtьnda, kilabe jьlqa kysmə zapastarđь əđerək qaldьrьv ujь menən, вь igendeņ вer ɵləşən (10 miljun) вeđ a memkin tip iħəplajđar.

Igen əđerləv planьnьņ ytələven tə'min itkən uņьşlь mamintar вьna oşolar. Вь turala həjəgəndə Başqortostanda вulqan həm вьjьlqь igen əđerləv planьnьņ jaqşь uq tartьlьvьn kilterep sьqarqan вer nasar mamintqa qaqьlmaj ytep вulmaj.

Min вьnda Başqortostan rajundarьnьņ вer ɵləşendə igendeņ вer tiklem uņmavьn kyđ uņьnda totam, igendeņ вьlaj uņmavь вətə igen əđerləv planьnьņ ytələvenə həm ul planđь ajьrьm rajundarqa вylevgə вik nьq ydeneņ tamqahьn hala. Əgər qəmymən Başqortostanda igendeņ uņmavьn alhaq, ul kən-sьqьş jaq siktən Arqajaş, Qonşaq Əвjəlil, Usalь həm Bajmaqqa tiklem вer вuj вulьp kilə. Ikense jaqtan вь вuj əsəsən 29-jьlda la igen uņmaqan ɵləştə sol qap ala. Elekke Stərletamaq kantunь вətənlaj tejerlek. uņьņ elekke Bələвəj kantunьna ingən rajundarьnьņ вajtaq ɵləşen, şulaj uq 29 jьlda igen uņmavđan zararlanmaqan ajьrьm rajundarđь, elekke Вerə kantunьna kergən həm 29-jьlda igen uņьşhьđ lьqь вulmaqan rajundarđь sol qap ala.

Вь təвəktər Gasplan kartahьnda qara вujav menən вujalqandar; Təвəktərđeņ вer ɵləşe kygeljem təħkə вujalqan вь təвəktərđe uņьş urtasa. Unan jaqşьraq uņьşь təвəktər qьdьl menən kyrhətelə, Вьqa Masaqyt kantunь вətənlaj tejerlek Ɵlə təвəgeneņ вer ɵləşe Krasna-Usul, Arxangil Nuriman həm вaşqa təвəktərđeņ вer ɵləşe inə. Вьna oşolaj itep веđ kyp kenə təвəktərđə igen uņьşьnьņ jaqşь вulьvьn ajьrьm təвəktərđə (Qonşaq, Arqajaş, h. в.) uņьştьņ ajьrьvsa nasar ikənen kyrəвeđ. Веđgə вьna oşolarđь kyđ uņьnda totop təвəktərgə igen əđerləv planьn вylep halьrqa tura kilde. Веđ uņь oşondaj jul menən вyldek. Вьjьlqь igen əđerləvđeņ kyвerək avьrlьqьigen uņьşь kytərenke həm jaqşь вulqan təвəktər ɵħtənə teşerergə tejeşle.

UNЬŞ BULMAV TURAHЬNDA BEŖ NISƏ HYĐ 21 nsejьj haвaqtarь, 21nse jьldanhьņıgeŋ uņmaqan ajьrьm jьldar Başqortostanda igen u ņ m a q a n 29 n s ь jь в e đ đ e ņ taraitan iħəpkə alьnmaqan. Min вьnda partejənьņ Başqortostan ɵlkə kəmitəte həm Başqortostan xəkymətə turahьnda həjləjem, Đur tədəv eştərenə Başqortostandь tulь rəveştə jaņь nigeđgə qajtanan tədəvgə kyskəndə вьjьlqь igen uņmavsьlьqtan веđ haвaq alьrqa tejeşвeđ. Xađer yk his kisekməɦtən miljunlaqan eşse həm kalxuzsьlar jalpьhь jarđamь menən partejənьņ Başqortostan ɵlkə Kəmitəte Başqortostan Səvittəre, partejə təвək kəmitəttəre, qəmymən partejə ojoşmalarь uņьştь tə'min itevđə totonorqa tejeşlege turahьnda hyđđa вulьrqa tejeşle tygel.

Вer jaqtan qoroloq kytərə torqan orloq məs'ələlərе həm ikense jaqtan urman kylturahь, aqas ultьrtьv, веđđeņ jьlqa həm jьlqasьlьqtarьвьđđь hajьqьv həm qoravđan haqlav, qьđarьвьđđь qatьđan haqlav məs'ələlərе partejəneņ ɵlkə kəmitəte Başqortostan xəkymətə həm вətə təвək ojoşmalarьnьņ igen uņьşь esən kerəştə təp вurьstarь. Вьndaj xəlgə kilьsəktə tyđep torov memkin tygel. Əgər đə juqarь surt вojđaj iņ jaqşь kylturalar həm iņ jaqşь igen вirə torqan вь rajundarđa ydeвeđđe juqarь urazaj menən tə'min itevđe ujlamaj kilьsəktə lə oşolaj eşləhək, веđ qəmymən partejə yđək kəmitəte qararьnьņ ytəleşen tə'min itə almaвьđ.

SSSR X. Kamisardar Səvitenen urman xuzalьqь ojoştorov turahьndaqь qararđarьnda веđ urman əđerləj torqan təвəktər ratena inderelgən веđ. Вь xəl turahьnda heđ „Pravda" la həm вytən gəzittərđe uqьnьqьđ. Вь yđək ojoşmalar alđьnda, ydeвeđđeņ alđьвьđđa la вigerək ta Jer Eştəre X. Kamisarlьqь alđьnda his kiħekməstən yđək Kəmitəte tarafьnan веđđeņ alqa qujьlqan вь đur eşkə kereşevđe talap itə Уđək Kəmitəte tarafьnan веđđeņ alqa qujьlqan вurьstь ytəv, urazaj esən kerəşev menən вer rəttən jaqьndaqь jьldar esendə Başqortostandьņ hьv julđarьn jaqşьrtьv esən веđđəge hьvđarđьņ tajđalanьvьn tə'min iteleven quja.

Вьjьl Başqortostandьņ qajhь вer jerđərendə igen qisman uņmaqanlьqtan веđ ul uņьşhьđlьqtьņ вətə şarttarьn, igen uņьşьnьņ xəlen həm qulьвьđđь вulqanđь iħəpkə alьp igen əđerləv planьn вylergə məzвyrəвeđ. Вь ytkən jьlqьqa qaraqanda igen uņьşь juqarь вulqan Вilə—Qataj, Qьjqь, Duvan kevek təвəktərđə igen əđerləv plandarьn ytkən jьldaqьqa qaraqanda nej esən artьqьraq alqanlьqtarьn aвьq aņlata. Uņьştarь вulqan təвəktərđeņ đə, igen uņmavđan zararlanqan təвəktərđeņ đə igen əđerləv plandarьnda ytkən jьldan haqlьq esən qalqan igen вarlьqь iħəpkə alьnqan. Şulaj itep igen əđerləv planь веđđeņ taraftan təвəktərđə, ularđьņ igen furaz вalanstarьnan sьqьp вylengən.

Вь təвəktərgə вylev menən min hьđьq ɵħtənə alьrqa teləgən təp nəmə-вьjьl igen əđerləv planьnьņ nindəj xəldə вulьvь həm ul nindəj saralar menən ytəlergə tejeşlege turahьndaqь məs'ələgə tulь aвьqlьq inderevđən qiвarət.

Igen əđerləv planьn ytəvđəge qajhь вer avьrlьqtar oşo vaqьtqa tiklem веđđeņ nasar eşləvgə вəjləngəndər. Berense—вesən əđerləvđə əđəklək. Вesən jьjnav turahьndaqь məs'ələne веđ вojora həm ɵlkə kantryl kəmisejəhe prizidejumьnьņ ken tərtiвenə ajьrьm punkьt itep qujđьq. Вь turala min ajьrьmsa həjləmen. Вьnda qьđqasa qьna əjtep kitəm: вesəndeņ вer ɵləşə qorono, plan ytəlməgən. Ə вesən qoromaqan вer talaj təвəktər qəmymən nasar eşləv, avьl xuzalьqan satsejalizem nigeđenə jaņьnav qorov, malsьlьq eşen satsejalizem julь menən ajaqqa ваħtьrьv вurьstarьn aņlamav arqahьnda вulha kərək веđđeņ avьl xuzalьqьnьņ mal aδьqь вazahьn tə'min itev, вesən əđerləv planьnьņ ytələven tə'min itev esən tejeşle saralarđь kyrməgəndər. Вesən əđerləv planьn ytavđe ajrьvsa əjtep kitəm:

Ə, ul plan ytkən jьldaqьqa qaraqanda вik kyp đurьraq.

Taqьla вer mamint. Веđ igen əđerləv kampanjahьna avьldarđa maja tuplavđa artta qalьv menən kilep indek. Kyp kenə təвəktərđə nьq u, rəveştə, igen jaqşь uņqan təвəktərđə вer tiklem artta qalđьq. Zajьm eşeneņ веđđə nisek вarqanlьqьn heđ вeləheged. Ɵlkə Kəmitətenen qьĥьrьqlavđarьna, Başqortostan xəkymətə həm Avkum tarafьnan kyrelgən tɵrlə saralarqa qaramaɦtan, вajtaq təвəktərđə eş вik əкeren вara. Maja tuplav məs'ələнendə təвək jetəkse ojoşmalarь вьnlap eş alьp вarmajdar.

Веđ вegen igen əđerləv planь menən kalxuzsьqa həm jaņqьdaq krəɦtejəngə вarьv esən (ə ul jaņqьdaq krəɦtejəndər веđđə əle 36—37 pr. təşkil itələr) kyp kenə təвəktərđə finans zadanjalarđь ytəvđə kyrelgən kəmselektər вulmaɦqa tejeşle. Вьqa веđ ireşə almanьq həm igen əđerləv kampanjahьna вer tiklem artьq nagruzka menən inəвeđ.

Şunьņ ɵħtəvenə—веđ partejə Уđək Kəmitətenen kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv turahьndaqь qararьn ytəv julьnda nasar kerəşəвeđ. Iħəpkə alьv məs'ələlərе, kalxuzdьņ eske xuzalьq jaqtarьn ojoştorov həm xeđmət məs'ələləren—oşo kengə tiklem kalxuzdarđa iņ jomoşaq ucaskalar вulьp kilələr. Kypkenə kalxuzdarđa xatta keđgə səsevđe dəjəmləşterev turahьndaqь qarardar la ytkərelməgən. Oşolarđьņ вətəhe ɵħtənə веđđeņ kalxuzdarđa massavaj eş siktəntьş nasar qujьlqan, kyp kenə təвəktərđə igen—furaz вalansь, uņь „ytəve avьr" вulьvь, „ytəv memkin вulmavь" h. в. turahьnda вaşlanqan „diskyssejalər" igen əđerləv planьn jeteđ ytəv вurьsь ergəhenə jalpьnь sajəsi jəhəttən maвilizavajt itev eşenə totqarlьq jahanь, igen əđerləv məs'ələlərе ergəhenə matauqattьņ, jəmaqatselekteņ, вigerəktə kalxuz jəmaqatselegeneņ tuplanьvь jetərlek tygel.

Igen əđerləv kampanejahьna əđerlek jəhətenən веđđeņ đur jeteşhedlektər вьna oşolar. Вətə oşo jeteşhedlektər menən веđ igen əđerləv kampanejahьna inəвeđ. Şulaj вulqas, iptəştər, igen əđerləv eşendə веđđeņ alda nindəj вurьstar torovь hər kemgə aвьq aņlajьşlь.

Вьjьlqь igen əđerləv kampanejahьnda təp вurьs nəmənən qiвarət? Heđ partejə Уđək Kəmitətenen igen əđerləv turahьndaqь qararьn вeləheged. 16 hьnda uq aktifьn jьjьlьşьnda вь turala həjlənde. Вь qararđьņ ajьşь həm nigeđe tədəv eştəren alqa jeвərevđən вьjьlqь həmkərə kilaвe jьlqь tədələş plandarьn tulь rəveştə tə'min iterlek igen jьjьvđь talap itevenən qiвarət. Ə, вьnьņ esən „BER GENƏ SINTNIR IGENDƏ XOSUSI QULQA INMƏHEN!" luzьngahьn tormoşqa atqarьrqa kərək.

Partejə Уđək Kəmitəte" əđerləv planьn ytəgəndə вigerək tə patriвitel təвəktərđə, jaņqьdaqtarđьņ rylenə narьq вirep jetkermavgə jul qujmajьnsa dəvlətkə igen tapşьrьvđa kulaktarqa xəlle xuzalьqtarqa qatь zadanejəlar вirep, partejə ojoşmalarь, kalxuzsьlarđь maвilizavajt itevđə massavaj eşte kiņəjtergə, igen əđerləvđe ytəvđə „вer genə sintnir igen đə xosusi qulqa inməhen!" tigən luzьngьnьņ вətə eşsən—krəɦtejəndər tarafьnan yđləşterevenə ireşergə tejeştər" tej.

Вь təp вurьs, təp diriktiva. Plandь tulь rəveştə ytəv esən jalpьnь, qəmymən вətə massanь, hər вer kalxuzsь, jaņqьdaq jarlь—urta xəllene вь luzьngь ergəhenə maвilizavajt itergə kərək.

„Вer genə sintnir igen đə xosusi qulqa inməhen!" Luzьngьhь вətə eşsəndər tarafьnan yđləşterelergə tejeş. Ə, вьnьņ esən eşte şulaj itep qujьrqa kərək ki, вətə jalpь вь luzьngь ergəhenə maвilizavajt itelhen.

Вьnьņ esən kiņ massavaj səjəsi—aņlatьv eşe talap itelə. Hər вer kalxuzsь, yđeneņ tormoşon, il alđьnda torqan dəjəm вurьstar menən вəjlərgə tejeş. Ul веđđeņ ildə satsejalizem tədələşən kiņəjtev həm yħeş pirispiktivahьn kyrergə tejeş. Ul, yđ kalxuzьnьņ satsejalizmdeņ вer kiħəge ikənen aņlarqa tejeş. Əgər ul вьnь aņlamaha, igende totasaq həm dəvlətkə hatmajasaq. Ni tiklem qəzəp вulmahьn kalxuzsьlarđьņ вajtaq ɵləşen də zapas igen вulьvьn kyđ uņьnda totorqa kərək. Вь zapastar kyp urьndarđa ugьm səseven dəjəmləşterməv həm ytkən jьldarđan kyskən zapastarđan tədəldə. Вь şulaj. Fakьttar вьnьņ şulaj ikənen kyrhətələr. Mənəvez təвegendə jaņьn VAQЬTЬNDA kalxuzsьlarđьņ soqordarqa igen kymgənlektərе aвьdь. Dəvlətkə zarar kilterep kalxuzsьlarđьņ igene soqorđarđa jata. Вь səjəsi aņlatьv eştərenen jomoşaq qujьlьvьnьņ heđəmtəhe. Вь ajьrьm kalxuzsьlarđa vaq вurzьva nastrajьnejalarь вulьvđьņ heđəmtəhe.

Ajьrьm kalxuzdarđa kyp kenə kulak jьrsьlarь вar. Вь kulak agitatsejahьn iħkə teşerə. Juq iħa igen вula torop ta uņьņ вətəhendə indysterejələşterev eşenə вirə torqan vaqьtta, dəvlətkə zarar kilterep, uņь soqorđa jatqьrьp, şьtьrьp, вađđьrьp, qomaqtar tarafьnan hələk itterep jatqьđqan vaqьtta, „igen juq", „igen вirmajвeđ"—tigən hyđđərgə nisek itep maqana вirergə kərək. Вьnьņ esən partejənьņ вətə aqzalarь, kamsamuldar, 10 meņdərsə hanalqan вətə partejəheđ aktif, kalxuz idarahь aqzalarь вrigadirđar, hunqь jьldarđa jaqşь tormoşqa sьqqan, kalxuzqa inep səjəsi həm xuzalьq jaqьnan jaņь вaħ qьsqa kytərelgən вətə krəɦtejən jalpьhь—igen əđerləvđeņ вətə xuzьlьq—səjəsi əhəmejəten aņlarqa tejeştər.

Вaşqa kampanjalarđь ɵđməħ esən, tədəv eştərе вujьnsa alda torqan вurьstarđь tulьhь menən ytəp sьqar esən, həm igendər xosusi вađarđarqa kitməhen esən веđ igende qьrqa tidlek menən əđerlərgə tejeşвeđ.

Kantraktatsejə duqьvьrđarь turahьnda. Qajhь вer təвək eşsələreneņ ɵlkə kəmitət вojora hьndaqь sьqьştarьnda вь məs'ələ вujьnsa yđđəren jomoşaqьraq hidev kyrelde. Igen kantraktavajt itev turahьnda krəɦtejəndər menən tədəlgən səjəsi dakumint вar, ə вegen duqьvarđarđa kyrhətelgəndən kyp igen əđerlərgə kərək, вь nisek вula inde. Ɵlkə Kəmitət вojorahь, partejə ɵlkə kəmitəneņ „xosusi вađarqa вer genə sintnir igen đə sьqarmaɦqa" tigən luzьngьhьn ytkərevđe alqa hərə. Вь luzьngь, kantraktatsejə duqьvьrьn tultьrьvđь həm şunьņ ɵħtənən kalxuzsь, jarlь, urta xəlle krəɦtejəndər tarafьnan samaaвizatsьva tərtiвendə xəkymətkə igen tapşьrьvьn esenə ala.

Igen əđerləv kampanjahьnda, igen planьn tultьrьvđa Başqortostan Partejə ojoşmahьnьņ đur təəriвəhe вar. Вь təəriвələrgə đur ojoşqanlьq, aņlьlьq həm əđerlənəhe, hər вer pot igen menən вətə Səvittər Sajuzьnьņ kiləsəgen вəjləj вelevđe ɵħtərgə kərək.

Avьldьņ kulak, xəlle qatlamьna qarata đur hiđgerlek menən eş kyrergə kərək. Qatь zadanjalar his kisekməɦtən jetkerelergə tejeştər. Вьnda ytkən kampanjalarđьņ haвaqtarьn iħtə totorqa kərək. Уtkən jьl kyp kenə təвəktər kulaktь taвa almanьlar. Qatь zadanjalarđь nьq hunlatьp вirđelər. Jəki zadanjalarđь вirevđə partejə diriktifьn вođđolar. Heđəmtələ kulak zadanjahьn tid-tid tultьrьp igenđəren xosusi вađarqa sьqara вaşlanьlar. Вьna, kalxuzsьlar, jaņqьdaq xuzalьqlь jarlь həm urta xəllelər jarđamь menən kulakqa qatь qьвьm jahap, vaqьtьnda вarlьq zadanjahьn tultьrьv, igen menən spikylətsejəjahavqa his her tɵrlə memkinlek вirməv turahьnda hyđ вara. Şunhьđ веđ igen əđerləv kampanjahьn alьp вara almaвьđ. Kulakqa hezym jahav arqьrь. uņьņ massaqa вulqan tə'ħiren juqqa sьqarьrqa, aqьvьn вeterergə kərək.

Kalliktifləşterev ɵlkəhendəвeđ kalxuzdarđьņ nьqьvьn, xuzalьq, ojoştorov jaqьnan yħevđəren вuldьrьrqa tejeşвeđ. Kalxuzdarđь juqarь вaɦqьsqa kytərev menən вəjləngən вь məs'ələlərđeņ вarьhьn da (xeđmət ojoştorov, xeđmət kenəgələren tapşьrьv, iħəp həm вaşqalar) igen əđerləv kampanejahь menən tulьhьnsa вəjlərgə kərək. Alqa qujьlqan вь вurьs ytəlergə tejeş. Igen əđerləv kampanejahь kalxuzqa jaņь inevđər tulqьnь tьvđьrьrqa tejeş. Вьnda partejə Уđək Kəmitətenen 2 nse avqьsta sьqarqan kəlliktifiləşterev turahьndaqь qararьna tuqьralьp ytərgə kərək. Partejə Уđək Kəmitəte „kəlliktifiləşterev timpьn həm kalxuzdarьn nьqьtьv вurьstarь turahьnda diriktif вirđe. Uņь вarьqьвьđđa uqьqanhьqьвьđdьr. Вətə Səvittər Sajuzь kylamendə веđ ifrat juqarь kəlliktifiləşev timpьn kyrəвeđ. 1931nse jьldьņ aδaqьna əsəsən totoş kəlliktifiləşevgə tejeş kyp kenə təвəktər, igen jьjnav kampanejahьn totoş kəlliktifiləşev menən ytəp sьqtьlar. Partejə Уđək Kəmitəte kyrhəteve вujьnsa əsəsən totoş kəlliktifiləşterev ytkərev esən 100 pr. qa kəlliktifiləşev şart tygel. Əgər вarlьq krəɦtejən xuzalьqtarьnьņ 68—70 pr. tь kəlliktifiləşterelhə həm kalxuz siktьrьnьņ səseve вarlьq səsev majđanьnьņ 80 pr. tьn təşkil itһə, əsəsən totoş kəlliktifiləşev ytkən hanala.

Вь qararđa вarlьq kestə kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьrqa kərəklegen qevətləgən punkьt вar. Веđgə, əsəsən 1932 nse jьldьņ aδaqьna totoş kəlliktifiləşterev uđqarьv esən, вarlьq kestə kalxuzdarđь nьqьtьv həm kalxuzdarqa jaņьвaqьlьvđar tьvđьrьvqa jynəlderergə təqdim itələr. Ləkin jaņqьđaqtarđь kalxuzqa tartьv menən вergə, əle веđđeņ kalxuzdarđьu yđ estərendə kyp kenə avrьv xeldər вarlьqь iħtən sьqarьrqa jaramaj.

Вьlarđan, веđgə heđđeņ menən, heđəmtə sьqarьrqa kərək. Kəlliktifiləşterevđe kiņəjtev menən вergə, веđ Partejə Уđək Kəmitətenen əlegəsə jəşəp kilgən kalzuzdarđь nьqьtьv kərəklegen qevətləvđe onotorqa tejeş tygelвeđ.

„Krəɦtejəndərđe kalxuzqa tartьv esən kerəş, avrьv kəlliktifiləşterev pr. tarь artьnan qьvьvqa əjləevđe вuldьrmaɦqa" kərək.

Уtkən jьl tuņqь jer hərəp qaldьrьv eşendə đur əđerlektərgə osoranьq. Igen əđəklekđən qьđьv vaqьtьnda вarlьq kestə ɵlkə kəmitət, kantryl kəmisejə aqzalarьn tuņqa jer hərev əđək l eqen вeterev, jer hərevđe tə'min itev esən taşlarqa tura kilde. Вьltьrqь jьldьņ вь haвaqtarьn iħtə totorqa kərək. Unan jerđe tuņqa hərəp qaldьrьvđьn urazajqa вulqan jaqşь tə'ħirendə iħtən sьqarьrqa jaramaj. Вьjьl urazajđьņ joqa təвəktərе nanә kilgən kyp iptəştər, jađ (hərəp səselgən jerđən вer sintnir sьqqanda, janəşe lə jaqtan tuņqa hərəp qaldьrьlqan jerđən 5—6 sintnir igen sьqqanlьqtь həjləjđər. Веđ memkin tiklem kyвerək jerđe tuņqa hərəp qaldьrьvđь tə'min itergə tejeşвeđ. Tuņqa jer hərəp qaldьrьvđь tə'min itev menən вergə, веđđeņ alda taqь la mehim вurьstar toralar. Вьlarđьņ вarьhьnda igen əđerləv kampanjahь menən вəjlərgə kərək. Уtkən jьldьņ haвaqtarь iħtə totolorqa həm ularđьņ вarьnda his kisekməɦtən kenəndə yk xəđergə вurьstar menən вəjlərgə, ytkən jьldь ytəp вətərə almaqan eştərđe вьjь ytkərergə tejeşвeđ. Sənki веđ вьjьlda ytkən jьlqь kevek igen əđerləv kampanjahьnda əđəklektər, qojroqtar tьvđьrhaq, alđaqь вurьstarđь ytəp sьqa almaвьđ. Ə, вьjьl uđqan jьlqa qaraqanda aastanufka qatlavьraq, qьjьnьraq. Ul vaqьtta xəđerge kevek gigənttar tədov juq ine. Xađer kyp kenə eşsələreвeđđeņ, təp jetəkse eşsələreneņ вarlьq iqtьвarđarьn oşo tədələştər alala,r igen əđerləv kampanjahьnan sьqьp uņь вarlьq kampajalarđьn yđəge itep alьp həm Başqortostandьņ əsəsi məs'ələhe вulqan indysterejələşev məs'ələhe menən вəjləp, eşte вarlьq plandь tulьhь menən həm vaqьt esendə tultьrьlьq itep qujьrqa kərək.

Веđđeņ alda igen əđerləvgə zarar kiltererlek nindəj qurqьnьstar toralar hun. BERENSE qurqьnьs, qьjьnlьqtarđь qaвartьv tora. Urazaj joqa təвəktərđəge kyp kenə iptəştər qaltьrap təşkəndər, yđđərе yk alđarьnda torqan qьjьnlьqtarđь qaвartalar. Ɵlkə Kəmitəte həm Kantryl Kəmisejəheneņ вerləşkən вojora ultьrьşьnda вulqan iptəştər həm təвəktərđə вulьp qajtqan iptəştər вьnь aвьq kyrđelər. Вь məs'ələgə вalşьviktərsə jaqьn kilə almav. Ajьrьm təвəktərđəge panika, qaltьrap təşev şulardan. Qьjьnlьqtar alđьnda teđ qaltьratьv həm paniklar turahьnda kyp kenə fakьttar вer, „nəmə igen alьrqa teləjheged, веđđə igen juq, teləjheged ikən alьqьđ, huņьnan kyđ kyrer, qьħar вь zalьrвьđ həm və ələm" tigən məqənələ hyjlənevđər вar. Вь panika, ə, uņьņ artьnda hulqaвegəv jəşerenep jata. Веđ uņьn menən partejənьņ giniral linejəhe esən kerəştə osoraj kildek. Partejə oloşmalarь вьqa qarşь his kisekməɦtən qətqi kerəş вaşlarqa tejeştər.

Вalşeviktər aastanufkanь iħəpke alьrqa øjrəngəndər. Ucaska nej tiklem qatlavlь вulha, aastanufka nej tiklem avьr вulha, məs'ələneņ qujьlьşь la şul tiklem qьrqьv вulьrqa, jeņep sьqar esən şul tiklem nьq qorallanьrqa, saftarđь şul tiklem nьqьtьrqa tьqьđlarqa kərək. Kalisanja, kampanja вaşlanqan urьnda eş jemrelə.

IKENSENƏN—igen əđerləvđeņ səjəsi—məs'ələlərenə aвьq uņ appartunizem, dilecstьva fekerđərе menən qaravđar вar. Веđ kəņəşmə lə həm вojora la təвəktən məs'yl eşsələrđe quldaьna iħəpləp sьqarьlqan qaqьđ dar totov: „веđgə igen вireged" tip sьqьvđarьn osoratьq. Веđđeņ iħəp вujьnsa 100 meņ sintnir igen вirergə tejeşle təвəktər qaqьđ totop aşar esən веđ dəņ igen horarqa kilgəndər. Igen əđerləv esən kerəşkə kiņ kyləm massanь tuplav urьnьna jьllьq totonov nurmalarь tədəv, yđđərеneņ igen, furaz вalanьstarьn tədəv menən diskusseja menən şəqəllənep Partejəyđək Kəmitəte qararьn вođđolar. Веđđeņ eşsələr arahьnda igen—furaz вalanьsь tədəp kulaktarqa artьrьlqan pajuk вildələvsələrđə taвьldьlar. Kulak xəkymətkə igen вirməgəs ular yđđərenen Səvit vlasьnda jəşəgənlektəren aņlahьndar esən Səvit vlasьnan rənjemhendər esən kyrəheņ ularqa igen вirergə kərək.

Вь məs'ələne uņ appartunistarsa qujьv. Вь turanan—tura веđđeņ sьjnfi doşmandarqa xeđmət itə.

Taqь la вer qurqьnьs, şul kulaktь juqaltьv qurqьnьsь. Уtkən jьldьņ təəriвələren kyptər tarafьnan kulaktь juqaltьv jaņqьlaştarь, uņьn qajđa alьp вarьvьn aвьq kyrhətələr. Ə, веđđə вь jьlda kulaktar həm xəlle qatlam xuzalьqtarđь onotovđar вar. Kulak joqlamaj, ul igen əđerləv kampanejahьna qarşь qətqi kerəş alьp вara. Ajьrьm təвəktərđə kulak tə'ħiren narьqlamav qurqьnьsь jəşəj. Kulak вeterelgən, вaɦьlqan, qurqьnьs tygel tigən tavьştar, ular massanьņ kulakqa qarşь kerəşen jomoşartalar, вaşьn вutajđar. Вigerək ta веđđeņ Başqortostan şartьnda kulakqa udar jahalha la, uņь aδaqqь sigenə tiklem вaɦьlmaqan. Sənki əle веđđə totoş kalliktifleşev ytməgən. Raxaniđar kylturahьđlьq, nađanlьq fanfaze jə kulaktarqa apura вulьp tora h. в.

Unan kalxuzsьlarđьn əle kyвerəgeneņ xalxuzda вerense—iken se jьl qьna, xatta kyptərđeņ 1—2 nse aj qьna torovđarьn, əle xosusьj milektən jaņь qьna əđələ вaşlaqanlьqtarьn həm ulardьņ xosusьj milekse—xuzd psixalugejahь jəşəgənlegen iħtə totorqa kərək. Веđ yđevеđđə sьrmaqan aastanufkanь aвьq kyrergə tejeşвeđ. Şunan heđəmtə sьqarьrqa kərək. Уtkən jьlqь kevek вьjьlda веđgə ajьrьm partejə ojoşmalarьnьņ əđəkləkləre вeterev menən şəqəllənevđe təвək partejə kəmitətenen kyp kenə məs'yl eşsələren urьndarьnan alьrqa đur almaşьnьvđar jahavqa tura kilməhen.

Веđ ələgə tiklem kyp kenə ojoşmalarđa sьjnfi hiđgerlek juq lьqьn kyrəвeđ. Kyp urьndarđa kulaktarđьņ ajьrьm kalxuzsьlarqa həm jomoşaq kalxuzdarqa вulqa ta'ħiren ukar itevđər вar. Sьjnfi hiđgerek nьq kytərelergə tejeş. Вь turala Bajmaqtan miħal alьrqa вula. Unda 28 xuzalьqtan torqan вer kalxuzqa 22 kulak xuzalьqь вarьp hьjьnqan. h. в.

Başqortostanda, kalxuzdarđьņ yđ—yđđərеn tədartьvđarь nigeđenən alqanda ytep вətte. Вь tədartьvđa hunьnda sit iliminttər tə'ħirenən вarlьq kalxuzdarđa qotolop вətə alqandarь juq. Вь tə'ħir, xəkymətən memkin tiklem kyвerək elekterergə, kalxuz igenen memkin tiklem xəkymətkə tapşьrmaj haqlarqa, həm xosusьj вađarqa sьqarьrqa вntьlьv furmahьnda yđen kyrhətə вarasaq. Ləkin kulak tə'ħir menən kerəşevđeņ julь adminstratif kerəş tygel, Вьnь iħtə totorqa kərək.

In hunqь qurqьnьs ul—igen əđerləv planьn tultьrьvđa, ajьrьm xuzalьq kerəɦtejəndərđeņ ryldəren həm udil ylsəvđərе narьqlamav. Вь igen əđerləv planьn tultьrьvđь qurqьnьs ahьnda qaldьrьrqa memkin. Plandьņ 36—37%tь ajьrьm xuzalьqsь kerəɦtejəndər tarafьnan tultьrьlьrqa tejeşlegen, ajьrьm xuzalьqsьlarđьņ xəkymətkə tapşьrьrqa tejeş igendərе giktar вaşьnan iħəplagəndə kalxuzsьlar tapşьrqan igendən kəm вulьrqa tejeş tygellegen his iħtən sьqarьrqa jaramaj.

Juqarьla min həjləgən səjəsi вurьstar вьna oşolardan kilep sьqalar. Berense, jalpьnь səjəsi jaqtan tuplav. Вьna partejəlьlar, kamsamuldar, вarlьq aktif, ɵlkə həm təвək matвuqatь igen əđerləv julьnda ike fruntta kerəşep tormoşqa atqarьrqa tejeştər. Uņ appartunizemđeņ igen əđerləv kerəşen yđ aqьmьna qujьvqa matəşьvь menən, qoro adminstratьlьq itev nastrajenejəlarь menən qətqi kerəşep, partejə julьn вegəvđər вulьrqa tejeş tygellegen iħkərtep, his kisekməɦtən igen əđerləv planь turahьndaqь diskussejəlarđь вeterev de alqa qujьrqa kərək. Вьjьl igendərđe sьqarьv məs'ələhe вaşqasa qujьla. Partejə Уđək Kəmitətenen timer jul həm hьv вujđarь ergəhendə вulmaqan igen qaвul itev punkьttarьn jaвьv turahьnda qararь вar. Partejə Уđək Kəmitəte „igen əđerləv ojoşmalarь şunь nьq iħtəndə totorqa tejeştər ki, вarglunin punkьttarđa jatьp qalmaqan, ilivatьrđarqa, tirməndərgə, pristinđərđə stansalarđaqь punkьttarqa kilterelgən igendər də genə əđerləngən iħəplarqa" tej Heđđen iħegeđđeler. Веđ udqan jьldь igen əđerləv вaşlanqas, веđ igende qajđa tura kilhə şunda avđarđьq.

Вьjьl undaj xəl вulmaħ. Вь turala partejə Уđək Kəmitəte diriktife aвьq hьn qurqьv. Şul eulaj menən tixnik apparattarьn, igen əđerləv apparattarьn kestərеn вylev, transprt ojoştorov, kalxuzdarqa tartьv kesən вəsejanal fajdalanьv, Sajuzxlip həm Xlipzlvsajuz apparattarьn вətəhe qьqa qaraqanda вetenlaj вaşqasa itep jaņьnan ojoştorov вurьstarь kilep вaɦtьlar.

Igen вьjьl uđqan jьlqa qaraqanda kəmerək tьqьlasaqьn, ilivatьrđьn təp sklat punkьttarьn вьjьl igen taqьrьraq təвəktərđə вulьvьn iqtiвarqa alqanda, вьjьl iħəp, tura aвarut həm transprt məs'ələlərе lə вaşqasa qujьlьrqa tejeş.

Ojoştorov eşe вalşeviktarsa qujьlьrqa tejeş. Веđđeņ iħəp вujьnsa igen əđerləv jarđamь itev kəmisejələrenen aqzalarь—aktif 17 meņ samahь iħəplana. Вь tavđarđь kyserərek kəs alt. Tik unь avьl səvittərе tiraheпa mьtur itep ojoştorov qьna kərək. Ulardь əđerlərgə kərək. Igen əđerləvđe ojoştorov jaqьnan əđerləngən вulьvь kalxuz tədələşeneņ mehim məs'ələlərеn əl itəsək. Məħalan: kalxuzsьlarđь вarlьq xəkymətkə вirergə memkin вulqan igendəren tapşьrьv esən kytarьlьq kereşkəndə вer jьjьlьş uđqarьp, tavьşqa qujьv qьna əđ. Əgər ul məs'ələ kalxuzdьņ dəjəmləştirelgən igenenən xəkymətkə tapşьrьv turahьnda вarha, ul vaqьtta jьjьlьş esendə menən вь

OJOŞMAHЬ ALDNDAQЬ BURЬSTARЬ

TEJƏNЬŊ ØFØ QALA AKTIFЬNЬN 8 nse AVQЬSTAQЬ JЬJЬLЬŞЬNDA JAHAQAN DAKLATЬ

ələne xəl itep bula. Kalxuzsьlar jьjьlalar, tikşerələr, qarar itələr, şunьn menən məs'ələ lə xəl itelə. Ləkin bьnda hyð kalxuzsьlarðьŋ xəkymətkə tapşьrьrqa məmkin bulqan barlьq igendərendə tapşьrьv turahьnda bara. Bьnьn esen kalxuzsьlarqa taqь la ike məs'ələ xəl itergə kərək: xəkymətkə urtaqlaştьrьlmaqan aььştarьnan (urtaqlaştьrьlmaqan urьndarða) həm bьltьrqь zapastarьnan igen tapşьrьrqa kərək.

Bətə tapşьrьrqa tejeşle bulqan igendə stansalar erqəhendəge punkьttarqa alьp barьlьrqa tejeştər. Bьl unaj [illegible] hər ber kalxuzda at həm keşe kesen fajðalanьvðь ojoştorov—qa ður iqtibar itergə kərək.

Kedgə səsev tuŋqь jer hərəp qaldьrьv, qalqan uburkanь bətə rəv, igen hьqьv həm tapşьrьv burьstarьn barhьnda həm ber—henə lə zarar tiðermejənsə eşlərgə kərək. Eşte bьlaj ojoştorovða əlbittə kalxuzsьlarðьn yð insejativalarь ður ryl ujnarqa tejeş. Ikensenən eşte şulaj qujьrqa kərək ki, kalxuz jьjьlьşьnda kalxuzsьlar yððəre igendəren sama abizatelstьva tərtibendə tapşьrьvqa kytərelep sьqьvðarь tə'min itelhen. Bьnь jьjьlьşta kalxuzsьlar yððəre xəl itergə tejeştər. Jьjьlьşqa tiklem partejənьŋ linejəhen aŋlaqan kalxuzsьlar menən məs'ələne tikşerep ytergə kərək. Ular başqa kalxuzsьlarðь sənia abizatelestьva tərtibendə igendəren tapşьrьvqa kytərhendə esen [illegible]

jarðam kəmisejələreneŋ eştəre arqьlь jaŋqьðaq xuzalьqtarðьŋ xəkymətkə məmkin tiklem kyberək igen birevðəren buldьrьrqa kərək.

Xəkymətkə bu'qan barlьq 'tyləvðər tulьlь menən ytəlhen—dər esen, barlьq linejə bujьnsa majalar tuplanhьn esen kiŋ kyləmdə massavaj eş ojoştorol—hon. Barlьq finanьs eşselere həm başqa ojoşmalar bьl burьstьn məhimlegen aŋlarqa tejeştər. Tik şul vaqьtta qьna frunttьn bьl ucaskahь tə'min itelgən bulьr.

Tavar menən tə'min itev məs'ələhe ajьrьvsa tora. Beððen bьl jaqta tə'min itelevebeð şəptən tygel. Bьl məs'ələ yðenə ajь—rьvsa iqtibar talap itə, həm əlkə kəmitət aldьnda bətə kiŋlege menən tora.

Əgərðə partejə ojoşmalarь bь jьlqь igen əðerləvðə kilep tьvqan jaŋь abstanufkanь aŋlahalar barlьq eştəren şul abstanufka talap itkənsə teðəhələr igen əðerləv planьnьŋ tultьrьlьvь qьħqa vaqьt esendə tə'min itelgən bulьr. Igen əðerləv kampanejəhьn uðqarqanda prigiptarqa his ber urьn bulьrqa tejeş tygel: Barь bətə partejə ojoşmalarьnьŋ barlьq kestəren igen əðerləv kampanejəhьn uŋьşlь ytkərev julьnda sarьf itkəndə genə jeŋev tə'min itələsək:

Igen esen kerəştə Başqortostandьŋ miljundar menən hanalqan eşse kalxuzsь jarlь həm urta xəlle krəħtejəndəren qud- [illegible]

2—SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬ ØSØN KØSLØ AÐЬQ BAZAHЬ BULDЬRЬRΓA

Ikense məs'ələ—malsьlьqtь kesle adьq bazaha menən tə'min itev.

BESƏN ƏÐERLƏV TURAHЬNDA.

Bed Stalin həm Mulatbi iptaştarðan Başqortostanda besən saъbv planьnьq siktən tьş əkeren ytələve turahьnda tiligram alðьq. [illegible]

Ləkin Başqortostandьq kyp təəktərendə bьl turala təzribələr bar ine: elekke Jьlajьr kantunьnda jьl hajьn bьl xəl qabatlana. Məħələn, ytkən jьl elekke Jьlajьr kantunьnda Bajmaq, Xəjbulla, Zьjansura həm başqa rajundarda 1 nse ejjyldən huŋ ylændar janьp bette, əgər unь irtərək sapqanda, besən bulьr ine. Şuqa kyrə, Ølkə Kəmitəl besən jьjnav turahьnda jaððan uq məs'ələne oşolaj qujðь: Bьjьl, ytkən jьlqa qaraqanda besən jьjьvðь irtərək başlarqa kərək, nisek kenə bulqanda la, ejjyn ajьnьŋ urtalarьnda besən de jьjnaj başlarqa kərək, tine. Ə, eştə ‚nəmə kyrəbeð? Usalь ojoşmahь sikritarьnьŋ beldere-venə qaraqanda, Usalь vlasь besən jьjnav planьn urьndarqa 18 nse ejjyldə genə jebərgən. Avьl səvittəre tarafьnan aldan saralar kyrelgən bulha, kalxuzdar yððəre bьl turala aldan ujlahalar taqь ber xəl ine, ləkin, ykenseka qarьşь, xalq vlastьn xətergə teşereven ketəp jatqan. Ə, vlas yðe, ylən betənləj keјəp bətə jadqanda ajьna xətərenə teşərgən.

Yðeneŋ dəjemlaştərelgən həm safxuzdarda kampliktavajt itelgən maldarьn qьna tygel (satsejalizem siktьrьnda mal kamrpliktavajt itev turahьnda dur zadanejə birelgən), mal aðьqtarь menən başqalarðь la tə'min itərgə tejeş bulqan Başqortostan bьna nej esen besən jьjnav kampanejəhьnьŋ eðələv fakьь aldьnda qaldь. Eşteŋ nej esen bьlaj kilep sьqьvь turahьnda kartina asьq. Ytkən jьl jamqьr aħtьnda besən taşьrqa tura kilgəs nisek qьðьv bulqanь xəteregeððə ler.

Əgər partejə ojoşmahь tulьhь menən eşkə huqьşsan rəveş la totonmaah, bed mal aðьqь əðerləv kevek iŋ məhim kampanejənьŋ eðələv fakьь aldьnda torabьð. Ləkin, partejənьŋ hər ber aqzahьna kyrenep, aŋlaşьlьp torqan ajьrьm uŋьşhьðlьq həm eðəkləktər bьl prablima menən bьnlap şeqəllənergə məʒbyr itərgə tejeş ine. Şulajða, eştə beð bьnь kyrməjbeð.

Ajьrьm təəktərðən alьnqan həndarqa kilgəndə, bьl təəktərðəge vlastьn ələgə tiklem silus turahьnda la, besən əðerləv [illegible]

Aldaqьlda ike dakumint: nerəhe—Bajmaq təəək Başqarma Kəmitətenen, təəək jer eştəre bylegeneŋ urazaj jьjnav turahьndaqь daklatь bujьnsa sьqarqan qararь: „mal aðьqьnьŋ dififtsitle bulьvь ajqanlь, besən əðerləvðe qabul itməħkə..."

„Tanalьqtaqь itselek safxuzьna oşo jьldьŋ 10 nsь ejjylenən kalxuzdarðь it safxuzьna besən saъьvðan buşatьp, ularðь his ber totqarhьð kire kalxuzqa qajtarьvðь taqdim itergə."

Bьl qaj ber urьndarða, şundaj məhim prablinia bulqan mal aðьqь prablimahьn xəl qьlьv esen nisek kerəşevðərenən, Bajmaqtaqь partejəlelar tarafьnan, partejəle məs'ələlərðeŋ nisek un appartunistarsa xəl qьlьvðarьnan heððeŋ aldьqьðða asьq fakьt.

Mələvezðə lə şundaj uq „nьqlь" partejəle keşelər bar ikən.

Mələvez təəək Başqarma Kəmitəte prizidejumь oşondaj qarar sьqara: „Təəək kyləmendə besən urazajь bik sьbar, ylənðeŋ kyp eleşə kəjəp betkənlektən, bulqan maldarðь qəniqətləndərev esen də besənðeŋ jetməven iħapkə alьp, Savnarkumdan beððeŋ təəktə yðəkləştərelgən mal aðьqь əðerləvðe almaştьrьvьn, b e s ə n d e urьndaqь tə'minət esen əðerləvgə kridit asьv tərtibendə sarmajə birevən hurarqa".

Besən birməvðəre genə jetməgən, savnarkum kalxuzsьlar həm jaŋqьðaqtar esen besən saьarqa aqsa la birhen. Hər ber krəħtejən, əgər yðenə besən jetərlek bulmaha, uqa ber kemðə besən birməven belep, yðeneŋ hьjьrьn tə'min itev esen urmanqa ylən jьjarqa jerej, jəki kyreşehenən hatьp ala. Kalxuzdarða la şulaj uq bulьrqa tejeş; ə, bьl iptəştər, jaŋqьðaq krəħtejən aldanьraq besən satьp qalьvðь qajqьrtmaqas, kalxuzqa ingəs, dejəm qaðandan dəvlət fundьnan alьrqa tejeş, tip ujlajðar.

Qaj ber urьndarða mal aðьqь bazahь ə-ell bьna nisek kəraşalar. Şul uq vaqьtta, beððə Ydək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь tarafьnan satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьnda sьqarqan qararðarь bar. Ydək Kəmitətteŋ bьl qararьn ytəv esen bed ələ bətəhen de eşləməgənbeð.

Başqortostanda kyp kenə safxuzdar bar: „Skatavud" teŋ 20 meŋ baş maldь esenə alqan 5 safxuzь bar. Bьl safxuzdarða 1932 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьna tiklem mal hanь 99 meŋ 62 başqa jetərgə tejeş.

„Maslatristьŋ 6 meŋ baş mallь safxuzdarьnda qь maldar 1932 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьna tiklem 10 meŋgə jetərgə tejeş. „Svinavud"tьŋ 1 meŋ 200 baş mallь 3 safxuzdarьnda mal hanь 20 meŋgə jetərgə tejeş. Taqь, „Harьqsьlьq", „Atsьlьq", tristarь həm başqalarðьn mal safxuzdarь bar. Bьlarðan tьş bik kyp tavarsьl susqasьlьq firmalarь bar. Jaqşь bulhalar ða, nasar bulhalar ða, ular barðar. Bьl ojoşmalar tid kendə jaŋь bejeklekkə kytərelergə tejeştər, sənki eşselər jalpьhьn həm jaŋь tedəleştər timpьn tə'min itevðəge təp məs,ələlər unda xəl qьlьnalar. Susqasьlьq firmalarьnda 11 meŋ baş mal bar; ularðьŋ hanь əlbəttə, plan bujьnsa bik nьq yħərgə tejeş. Tavarsьl hətsələk firmalarьnьŋ alqa kitev timptarь la un tapqьr artьrqa tejeş. Bьl eş xəðerðən yk mal aðьqь talap itə.

Beððə kalxuz firmalarьnьŋ mal aðьqь planьn tə'min itərgə məʒbyr itevsə Ydək kəmitəte qararь bar. Kankrit alqanda, bьl partejə Ydək Kəmitəte safxuz, [illegible] itərgə tejeşəd.

Şulaj bьlqa torop, heddən ələ Bajmaq, Mələvez ojoşmalarь sьqarqan kevek qararðar bar; [illegible] şarttar esendə jaşəvðəren ələgə tiklem aŋlamajðar. Ular eşselər jьjьv haman kalxuzdar menən dugьvьr teðep eş itə başlamaqandar; ular partejə diriktivahьn bħal uj menən boðop, iptəş Stalindьŋ xuzalьqsьlar kəŋəşməhendə jaŋь şarttar, jaŋь burьstar, jaŋь eş mitədtarь turahьnda həjləgən ricen onotop, eşselərðe virəuişiktar arqьrь tuplajðar.

Ip; Fraluf kesekəj ber jaðьv birðe. Ul inək safxuzьnda bulqan. undaqь jeteşheðlektər turahьnda jaða. Bьl safxuzda 700 eş qulь, nisəmə besən sapqьs maşina, 250 at 250 at tьrmalarь bulьvqa qaramaħtan besən ,jьjьlmaj qalqan. Maşinalar tik atalar, keşelər buş jerəjðər, plan 30 pr. qa qьna ytəlgən, safxuz diriktьrь sabata həm papirustar byleşə, eş xaqь birə, ə, undaqь apparat, şulaj bulqas, ber nəmələ eşləməj bulьp sьqa.

Taqь ber xurlьqlь miħal kilterəjem. Bьl məs'ələ menən beððeŋ prakuraturaqa bajtaq qьna şeqəllənergə tura kiler.

Biş kalxuzsь qьð, safxuzda tə'minət siktən tьş nasar bulqanlьqtan, kalxuzqa ikmək alьrqa qajtьrqa sьqqandar. Ular artьnan hьbaj atlanьp qьvьp jetkəndər həm ulardь kire borqandar. Bьl xəl In ək safxuzьnda bulqan. Min, prakuratura bьl fakьtь tid vaqьt esendə tikşerer həm fakьt dereħlənep sьqha, tejeşle sarahьn kyrer, tip ьşanam.

Besən sapqьs maşinalar, at tьrmalarь tulьhь menən fajðalanьlmaj ultьralar. Kyreşe jəşəvse kalxuzsьlar fajðalanьlmaj jatqan maşinalarðь birep torovðarьn ytenep, 300 qiktar besənðeren eşləp birergə vəqədə birep safxuzqa mərəʒəqət itələr. Diriktьr ularðь bygep sьqara, maşinalarðь birməj.

Xedmətte iħapkə alьv juq. Ber yk eştə 2 keşe ber tərlə eşləjðər, tertesə xaq alalar. Bьl, ber safxuzda bulqan xəldərðeŋ eleşə. Beð diriktьrðь eştən aldьq. Ləkin, unda, bьl xalq əħtənən jetakselek itevse eştəren tikşerevse təəək ojoşmalarь bar; „Skatavud" pravlinjəhe aqzalarьnan jetakselar bar.

Bьna iptəştər, kyp urьndarða bьna nej esen plan həm partejə Ydək Kəmitətenen dirlktivahь ytəlməj. Beððə partejənen satsejalizem malsьlьqьn kinəjtev turahьndaqь dirlktivahьn ytəv esen bətə şarttar bar. Partejənen besən əðerləv həm silus turahьndaqь ikense dirlktivahьn ytəvgə bətə şarttar bar. Bulьp udqan jamqьrðar, ylənde ikense tapqьr saььrqa məmkinlek birələr, ləkin bьnь jeŋel genə başqarьp bulmaj. eşte yð aqьşьna tapşьrьp bьl burьstь başqarьp bulmajasaq, Besənde bьnan aj jarьm elek jьjьp beterergə kərək ine, ləkin ul şulaj eşlənməne, ə şulaj bulqas, unь begen eşlərgə kərək.

Besən əðerləv həm unь Başqortostandan sitkəsьqarvplanьn ytərgə kərək. Bьl turala Narkamsnab ber kem menən də ıħaplaşmajasaq.

Birelgən zadanejə ytələrgə tejeş.

Bьndaj məhim burьstь nindaj juldar menən ytərgə məmkin?

Beððə siluslavða fajðalanmaqan bik ður məmkinlektər bar.

Əgərðə bed siluslav kampanejəhьna, Aвkum bojorahь qujqansa totonhaq, bed bьl burьstь tulьhьnsa ytərbeð.

Bьl eşkə ajьrьm keşelər bylergə kərək. Narkamzim javaplь jetakse bildələrgə tejeş.

Silus eşe eħtenən şilьq itevse kamsamul bьl tarmaqta ələgə nasar eşləj

Bed silus tirəbenə bətə kalxuzsьlar həm jaŋqьðaq xuzalьqlar jalpьhьn mabilizavajt itkən vaqьtta qьna silus kampanejəhьn uŋьşlь tamamlarbьð həm plandь tulь ytərbeð.

Bьnda ber genə nəmə kərək: bətə ojoşmalar, silus başnalaren teðəv emetenen kymelgən tizlek bulьvьn, tedəv ojoşmalarьnьn bьl eşte başqarьp sьqa almavðarьn həm begen məs'ələne dereħ xəl itev—silus soqovðarьn qaðьv bulqanlьqtan nьq belhendər. Bьnda kamsamul yðen kyrhətə ala həm xəðer yk ul yðen kyrhətə lə başlanь. Silustьn sьjfatьn ajьrьmsa iqtibar itergə kərək, juq iħə bed eşte jemererbeð. Silus həm botaq aðьqtarьn jьjьv həm aðerləvgə bətə jəştar, məktəp uqьvsьlarь həm pejanirðar mabilizavajt itelergə tejeş,

Kedgə səsevðe bajavaj rəveştə ytkərergə həm tuŋqa hərevðe maksimal rəveştə ytərgə.

SƏSEV MƏS'ƏLƏLƏRE. Səsev başlandь. Igen jьjьştьrьv ələ. Eş, ььltьrqьqa qaraqanda la qatlavьraq. Jamqьrðar başlandь, igenden ber qьrða jata.

Beððə jamqьrðar bulmaqan təəktər bar, ə şulaj bulha la bətə jerðə tejərlek igen jьjьştьrьvðь tiðerək beterergə tə'min itərlek timpь juq. Bьl kalxuzsьlar jьlbьhьn mabilizavajt itə, kin satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь kiŋəjtep jenərə belməvðən kilə. Xəðer, kyp məs'ələlər bergə xəl itelergə tejeş bulqan ber vaqьtta, eşte fəqət satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qьna qotqara ala. Əgər ðə ul bulmaha beð, beððeŋ plandarðь ytəj almajьbьð, sənki begengə kendə qьrða beð eşləgən timp menən eşləgəndə səsevðe tə'min itev məmkin tygel. Əgərðə beð uŋьştь tə'min itergə telahək, səsev, urazaj jьjьv menən ber vaqьtta ytkərelergə tejeş.

Səsev menən bəjləngən ajьrьm maminttar. Aŋlajьşlь, beððen xəkymət, xəðerðən yk, ajьrьm ajtam, xəðerðən yk orloqto almaştьrьv esen ojoştororqa tejeş

Beððə, qəðəttə, şulaj bula, avqьь başьnda həjlaj başlajьbьð, ə hunьnan səsev aðaqьna jetə başlahaq, eðəkləktər turahьnda qьsqьrabьð. Narkamzim həm Narkamsnab bьl jeteşhedlektərðe qaatlamavða bətə saralarðь kyrergə tejeş. Kemden begen orloqo juq, şuqa orloq menən jarðam itergə kərək. Ə ajьrьm rajundarqa jarðam itər esen orloq ssudahьn tulьhьnsa həm bььn rəveştə alьrqa kərək. Bed orloq ssudahьn birergə ejrəngənbeð, ə unь kire alьrqa ejrənməgənbeð. Dəvlət yðe milejartlap jьja, şulaj bulqas, ul beððen esen ber nisə milejun bot igen taba almajьь nej—tigən nastьrajeneja bar. Bьna bьl nastьrajenejə ajьrьm iptəştərðə həm partejə aqzalarьnda la bar. Bьnь beterergə kərək.

Bьltьr orloq ssudahьn iħapheð birev həm jьjьv, alqan orloq fundьn Sajuz xlipkə tapşьrьv həm unь ejəhedlənderevðər buldь. Bьjьl, bьna oşo xatalarðь qaatlamahaq, bьl eştəge avьrьv kyreneştərðe beterergə məmkin bulьr.

Şuqa kyrə lə xəðerðən yk orloqto jьjnavqa kereşev, jьjьlьrqa tejeşle bulqan orloq fundtarьnda ejəhedlek tьvðьrmav turahьnda Aвkum bojorahьnьŋ qararь bar.

Taqь la ber qat kalxuzðarqa jarðam turahьnda:

Bьnda həm təəək ojoşmalarьnda eşləvse xalьqtьŋ ber eleşenə kalxuzsьqa aşьq hьqьv, unь taşьv, hunqa hərəv, şul uq vaqьtta səsevðe yð vaqьtьnda tamamlarlьq itep, tartьv həm esse kestərðe dereħ bylevðə jarðam itər esen urьndaqь kalxuzdarqa barьrqa tura kiler. Bьnьŋ esen iħəpteŋ yð vaqьtьnda qujьlьvь kərək.

Xeðmət knəgələre birev. Urta Vulga bьl məs'ələlə yð esen bəlerðe həm başqalarða şulajuq, ə beððə bьl eş bik nasar tora. Minðə beððen Başkalxuzsajuzðьn jaðьvьbar. Bьl jaðьrðaşundaj namalar bar, ki ular xəlde taqь la avьrlaştьralar. Əgərðə heð, „Pravda" la urasaj jьjnav həm kedgə səsevgə əðerlek məs'ələləre bujьnsa iħapkə alьv jadvəleneŋ kyrhətkestəren qarahaqьð, beððen qajhь ber kyrhətkestərðeŋ teşkənen kyrerhegeð.

Xeðmətte iħapkə alьv məs'ələhe iħapkə alьvðь ejəhedlərev hunьnan başqa jaqşьlar iħəbenə kyberək talap itev maqsatь menən ajьrьm nasar kalxuzsьlar tarafьnan xeðmət kenəgələre juqaltьv kevek vaqiqalar bar.

Nasar kalxuzsь, nasar eşse, „uravnilьfka" nь qaldьrьv esen kenəgəhen taşlaj, jьrta. Bьndaj takttar bulqan kalxuzdarða brigadir eş listugьn totarqa həm kenəgələrðen haqlanьvьn tə'—min itergə tejeş. Brigadalarðь ojoştorov həm eşte bylev tər—tipheð şuqa kyrələ beððə ajь—rьm keşelər həm maşinalar buş toralar, kalxuzdarða həm ajь—rьm təəktərðə sitkə kitep eşləv juq. Sdilşina məs'ələhe kalxuzdarða sdilşinəneŋ eşkə jaraq hьð rəveştə farmal ytkərelgənlegen min ajьrьvsa əjtep ytəm.

Beð bьl kampanejəla kedgə səsevgə tunqa hərəv həm başqalarqa jetərlek dərəʒələ qorallanmaqan ber xəldə kləbeð. Kalxuzsintr həm Narkamzimdьŋ uŋьş bylev turahьndaqь qararьnьŋ ejrəneleven ejrənevðe qьðьvlatьvðь tə'min itergə kərək. Partejə ojoşmalarьnьŋ avьl xuzalьqь əlkəhendə jaqьn osor—ða beððen alda nindəj jeteşheðlektər avьrlьqtar torovьn aŋlavqa bəjləngən məs'ələlərðeŋ jьjьntьqь bьna oşonda.

(Davamь kiləhe handa)

Girmanejə krizьs tьrnaqь aħtьnda

Xəðergə kendə Girmanejə ile iqtisadi krizьs kiserə. Huŋqь ike jьl esendə kapitalistik ildarðьŋ jalsьlarь satsejal faşistar krizьstьŋ „vaqьtlь xəl", turahьnda qьsqьrьp massanь aldap kildelər. Ləkin krizьs qot osqos heðemtələrgə barьp jeteve, „vaqьtlь krizьs" tejyrejəhen təmam şartlattь. Krizьs Girmanejənь qьna tygel, xatta bətə javrupanь qoton aldь. Xəðer inde vaqьtlь krizьs tejyrejəhь urьnьna kapitalistarðьŋ yððəre arahьnda la kapitalizemdьŋ huŋqь qəmere turahьnqa qьsqьralar.

Əle krizьs yðeneŋ huŋqь yħev noqtahьna barьp jetkəne juq. Ləkin ul şuqa bara. Ul vaqьtta Girmanejə la nindəj kartina bulьr: teðep birevə avьr. Tik şunь əjtergə kərək, pralitarejat rivəlytsejəhenən başqa Girmanejənь krizьstan sьqara alьrlьq kes juq.

Krizьs sənəqətteŋ barlьq tarmaqtarьnda esenə ala. Sənəqətteŋ eşləp jeteştereve kendən—ken qьħqara bara. Kapitalistar yððəreneŋ kapitaldarь menən ş a r t l a j ð a r—bankьrutlaşalar. 1931—nse jьldьŋ berense 7 ajь esendə tərlə sənəqət həm səvðə pridprejatejələrendə 13 meŋ 705 bankrutlaşьv bulqan. Şularðьŋ 1 meŋ 670 e ejjyl ajь esendə bulqan. Tybəndə kyrhətelgən tablitsa, sənəqət pridprejatejələreneŋ ejjyn, ejjyl ajðarь esendə bankrutlaşьv fakьttarьn həm krizьstьŋ eðləkheð tərənəjə barьvьn iħbat itələr.

Sənəqət tərðəre	bankrutlaşqan pridprejatejələrðeŋ hanь: Ejjyn	əjjyl
Mital sənəqət bujьnsa	46	70
Aðьq sənəqəte	39	69
Iliktrik sənəqəte	57	65
Teðəv sənəqəte	58	77
Kyn eşləv sənəqəte	12	21
Tav sənəqəte	0	2

Bьl handar Girmanejə sənəqətendə krizьstьŋ qot osqos tiðlek menən yħeven kyrhətələr.

Krizьs natizəhendə Girmanejə ileneŋ sit ildərðeŋ savðahe qьħqara. 1929—nsь jьldьŋ berense jartьhьnda Girmanejənьŋ sittər menən savðə abarutь 13 miljart 200 meŋ hum iħəplənə ine. 1930—nsь jьldьŋ berense jartьhьnda ul 11 miljart 700 miljunqa. Ə 1931—nse jьldьŋ berense jartьhьnda nej barь 8 miljart jarьm humqa torop qaldь. Şulaj itep huŋqь ike jьl esendə Girmanejə yðeneŋ sittar menən savðahen 30 pratsinttar samahьnda qьħqartьrqa məʒbyr bulqan.

Eşheððər ərmejəhe lə yħə. Ejjyl ajьnьŋ 2—nse jartьhьnda alar jaqьnan 20 meŋ keşegə ytələr. Bətəhe xəzerge kendə Girmanejə la 3 miljun 976 meŋdan artьq eşheððər hanala. Krizьs avьl xuzalьqьnda la kendən ken tərənəjə. Krizьs heðemtəhendə, krəħtejəndər jarlьlanьp, jort jerðəren, qoraldarьn hatьp, qalalarqa kitələr. Unda eşheððər ərmejəhendə tьvðьralar.

Girmanejəneŋ qot osqos krizьs aħtьnda qalьvь bətə javьrupaqa xatta Amikaqa la ður qьna qurqьnьstar tuðьra. Sənki Girmanejə xuzalьq jaqьnan başqa ildər menən bik nьq bəjləngən.

Məħələn: Amirikanьŋ Girmanejə sənəqetenə 6 miljart markaqa jaqьn kapitalь halьnqan. Angelejə qulьnda Girmanejənen 2 miljart markalьq burьs viksel dərə jerəj. 1924 nse jьldan başlap Dav is planь nigedend- Girmanejəneŋ 4 jarьm jьl dəvam itkən huŋьş arqahьnda vatьlqan; jemerelgən xuzaiьqьn teðətev başlandь. 24 nse jьldan başlap 27 nse jьlqa tiklem xuzalьqtь teðətev julьna 65 miljun marka totolqan. Bьlarðьŋ kybe əlbəttə sit ildərðən alьnqan zajьmdar. 30 nsь jьldьŋ sintəberenə Girmanejəneŋ sit ildərgə bulqan burьstarь 16—17 miljun markalar iħəplənə ine. Ul jьldan jьl haman yħə.

Şuqa kyrə Girmanejəneŋ bankrutlaşьvь Amirikaqa, Angelejəgə qьna tygel, donjanьŋ bətə ere kapital ildərenələ nьq qьna iqtisadi zarar kiltərə.

Şunьŋ əħtenə Girmanejə impirejalistarьnьŋ şartlavь, jemereleve javьrupanьŋ urtahьna—jerəgenə pralitarejat rivalytsejahe kerep ultьrьp bulьr ine. Bьl bətə donja kapitalь esen bigerəktə qurqьnьs. Şuqa kyrə lə Girmanejəqa jarðam kyrhətev məsələhe menən bətə javьrupa həm Amirika Şavlaj. Ular Girmanejənь bьl qəharle avьrьvðan haqlap, tere alьp qalьv plandarьn teðələr. Ləkin xəðerge kengə tiklem Girmanejənьŋ xəlen jaqşьrtьrlьq praktik sara kyrə alqandarь juq. Həm ular nej tiklem genə tьrьşmahьndar. Girmanejəne *belgenlektən qotqarьv saralarьn taba almajasaqtar. Begen Girmanejəneŋ belgenlekkə kiltergən krizьs, irtəgə başqa kapital ildəreneŋ yððəreneŋ də kyððərenə ut kyrhətəsək* „Ojoşqan kapitalizem" juq həm ul bulьrqa la məmkin tygel.

Girmanejəgə jarðam itevðəlken se kankerit sarahь oðaq mə'dətle burьstar asьv bulьr ine. Ləkin bьnьnda bulьvь məmkin tyðel.

Angelejənən burьs alьv turahьnda ularqa la jaramaj. Angelejəneŋ yðendə aqsa məs'ələhe bik avьr tora.

Donjanьŋ baj ildərenən hanalqan Amirikala xəldər Angelejənən jaqşь tygel. Tik Fransьja qьna Girmanjaqa burьs birməkse bula. Ləkin ul da burьs birev urьnьna, Girmanejənь yðenə qol itə torqan avьr şarttar qujðь. Bьndaj şarttarðь əlbəttə Girmanejə tarafьnan qabul itelev məmkin tygel.

Qьħqahь Girmanejəqa his ber tərlə krizьstan qotolop qalьvь esen jarðam bulьv məmkin tygel. Unь tik pralitarejat rivalytsejəhe genə aðat itə alasaq.

Iqtisadi krizьs ildə səjəsej krizьstar tərənəjə. Eşheððər armejəheneŋ yħeve, krəħtejəndərðeŋ jarlьlanьvь rivəlytsejan kerəşte nьq qьna qьrqьvlaştьrðь. Krizьs unajь menən xəkymət tarafьnan rivəlytsejun xərəkəttərðe baħьv esen ojoştorolqan timer qul satsejal faşistar tirurь, kammunist, kamsamuldarqa qarata bulqan qatь qьħьmdar rivəlytsejun xərəkətte baħьp qala almajasaq.

ZЬJA BULAT.

357,447 xeðmətkər eşheð qaldь

BIRLIN, 17. Girmanejə la eşheð qalьvsь xeðmətkərðər hanь 1930 nsь jьldьŋ qinvar ajьnda 191 meŋ 755 bulhь, 1931 nse jьldьŋ ejjyn ajьnda 357 meŋ 447 gə jette. Bigerəktə tixniktər arahьnda eşheððər hanь yħə.

KAMMUNISTAR MENƏN FAŞISTAR ARAHЬNDA QANLЬ BƏRELEŞ

BIRLIN, 17. Limbaxta (Saksunejə) kammunistar menən faşistar arahьnda qanlь bəreleş buldь. Heðemtələ ber faşis ylterelde həm 4 əve qatь jaralandь.

Kilnə lə faşistar menən kammunistar arahьnda bəreleş buldь həm ber kammunis qatь jaralandь.

Birlində rivəlytsejun eşselər xəkymətkə həm faşistarðьŋ ylterevðərenə qarşь dimanstratsejə ytkərðelər. Palitsejə faqət ike saqəttən huŋqьna rizinkə qamsь jarðamь menən dimanstratsejənь tarata aldь.

RUMINEJƏ LA XUZALЬQ BƏLGƏNLƏGƏ

VINA, (TASS). Buxaristan badardarda BOJÐAJ XAQЬNЬN QЬRQA TØŞØVE TURAHЬNDA XƏBƏR ITƏLƏR. RUMINEJƏ LA BOJÐAJ XAQЬNЬN BЬLAJ TYBƏN TØŞØVE, HUNQЬ 100 JЬL ESENDƏ BERENSE TAPQЬR BULQAN XƏL. SIMIQRATTA ber sintnir bojðaj 150 lejgə (lej=1 tin) hatьla. Ə, Krəħtejəndər yððəreneŋ hatqan bojðajðarьnan bьnan da kəm xaq alalar. Ruminejə la qь bьndaj xəldər avьl xuzalьqьn tamam bəlgənlənev qurqьnьsь aldьnda qaldьralar. Ber yk vaqьtta, qalalarða aşav əjberðəren hatьvqa naluk inderelgənlektən beşkən ikməktərðeŋ xaqь kytərelə. Xəkymət qalalaqь eşsan xalqtarðьŋ bola sьqarьvьnan qurqьp, ikmək xaqtarьn kytərevðe tьjьp bojroq sьqarðь. Ikmək beşerevselər ikməktəren jəşerə başlanьlar, ŞUNЬN HØÐØMTƏHENDƏ XƏÐER QALALARÐA IKMƏK QЬTLЬQЬ HIÐELƏ BAŞLANЬ.

Girmanejənьŋ finanьs bəlgənlegə, Ruminejəqa la „şavqьm jananь. SIMIGRAT bankьlarьnda, vklatsьlar yððəreneŋ vklattarьn kire ala başlanьlar. Ruminejə milli bankьhь, aðsьlьq millət vəkilðərenə qaraqan bankьlarqa burьs birevðe tuqьrattь, ŞUNЬN HØÐØMTƏHENDƏ QAJHЬ BER BANKЬLAR TYLƏVÐƏREN TUQЬRATTЬLAR.

Xəkymət, kiŋ rəveştə ikanumejə saralarь turahьnda diklaratsejə iqlan itte. Bьl kiləhe bydzit jьlьnan başlap bojomqa atqarьlasaq. Xəðergə, ajьrьm qalalarqa jebərelə torqan jarðam (subsidejə) tuqtatьlqan. QALA IDARALARЬ XƏKYMƏTTƏN JARÐAM ALA ALMAQAS YÐÐƏRENEŊ XEÐMƏTKƏRÐƏRENƏ EŞ XAQЬ BIREVÐE TUQRATTЬLAR.

Naluktarьn tyləj almaqan krəħtejəndərðe, urьndaqь vlastarðьŋ yð beldektəre menən qujqan xaqqa dəvlət həm jəməqət pridprejatejələrendə eşlətələr: Bьl tərtip krəħtejəndər arahьnda qьrqa narazьjlьqtar tьvðьrðь. Sənki bьl tərtip bujьnsa xəkymətkə eşləv, təptən tikşergəndə MƏʒBYRI XEÐMƏT HƏM URЬNDAQЬ VLASTARÐЬŊ KRƏĦTEJƏNDƏR KØSØNƏN FAJÐALANЬVÐARЬ TIGƏN HYÐ.

Finanьs ministьrь, naluk inspiktьrðarьna naluk tyləməgən esen krəħtejəndərðeŋ məlkəttəren hatьvðь tuqratьrqa quştь.

1nse sintəвerđən 1 nse yktəвergə sə „Başqortostan" dьtaratьuđa udar ajlьqь

„BAŞQORTOSTAN" EŞSƏN JALPЬQA!

BӨTƏ PARTEJƏ, KAMSAMUL, PRAFSAJUZ AQZALARЬ, BӨTƏ MƏQARIFSELƏR

HƏM KYLTURA FRUNTЬNЬŊ UDARNIKTARЬ, BӨTƏ KYLTURA USAQTARЬ, „BAŞQORTOSTAN" GƏZITENƏ UQЬVSЬLAR TUPLAV UDAR AJLЬQЬNЬŊ

BAJAVAJ BURЬSTARЬN ATQARЬVĐA IŊ ALDЬNQЬ SAFQA TEĐELEGEĐ.

VKP(в) BӨTƏ RAJUN KƏMITƏTTƏRENƏ

VKP(в) Ølkə Kamitətnen „Başqortostan" gəzitenen tirazьn kytərev turahьnda вulqan oşo jьl 25 nse maj diriktifьn вojomqa atqarьv julьnda SINTƏВERĐƏ „BAŞQORTOSTAN" GƏZTENƏ UQЬVSЬLAR TUPLAV UDAR AJLЬQЬ iqlan itkanlegeneđđe вeldereвeđ. Şunьŋ menən вergə uqьvsьlar tuplav udar ajlьqьn partejənьŋ milli matвuqat turahьndaqь diriktivahьn вojomqa aşьrьv esən massanь maвilizavajt itevgə həm вaşqa sajəsi xuзalьq kampanjelarьna вəjləp ytkərergə kərək. Şuqa kyrələ kylt paxut iŋ qьđqa вer miđ gəl esendə həđđeŋ rajunqa вirelgən „Başqortostan" gəziten taratьv turahьndaqь kanteryl handь вьqьь tikşerep unь safxuz, kalxuz həm jaŋqьđaq xuзalьqtarqa jetkerev menən kantryl handьŋ tultьrьlьvьn qьna tygel вəlki arttьrьlьp tultьrьlьvьn tə'min iterlek вөtə saralarđь kyrevgə təqdim itə.

Вьl məqsətkə ireşev esen his вer hunlatmaђtan tejeşle rəveştə əđerlek kampanejahьn jəjep jeвəreqeđ şulaj uq kin rəveştə udar ajlьqtьŋ məqsət həm вurьstarьn aŋlatьqьđ. Şunьŋ menən вergə VKP(в) rajun kəmitətenen kyltpruptarь eşteŋ вarьşь turahьnda tikşerə вarьrqa həm dikada hajьn VKP(в) Ølkə Kamitəte kyltprupьna infarmatsejə вirə вarьrqa tejeştər.

VKP(в) ølkə Kamitətenen Kyltprupь: Bulankin.

KAMSAMUL UDAR AJLЬQ TЬŊ ALDЬNQЬ SAFЬNA.

Sintəвer ajь вөtə ølkə davmalendə „Başqortostan" gəzitin taratьvđa udar ajь itep iqlan itelə.

Вьl udar ajlьqta вeđ вaşqortostan eşsən jalpьqa" luzьnqьhь aьtьnda вalşeviktərsə kyrep „Başqortostan" gəziten kin qatlav eşse вatrak, kalxuzsь, jarlь həm urta xalle jalpьqa jetkerergə həm uqьvsьlarьn, patpisiktarьn qьqьv rəveştə kyвajtergə tejeş вeđ.

Gəziteвeđđen patpisiktarьn ad tiganda 26 menqə jetkerev udar ajlьqьnьŋ udar вurьstarьna hanala. Ølkə kylamdage jarlь həm urta xalle xuзalьqtarьnьŋ 65 pr. artьqьraqь kalxuzlaşqan вulьp, kyp kena rajundaqь totoş kalxuzlaşьv, jəmhyrejətenəđđən indystrejəlaşterev fruntьndaqь kiđkən saralar [illegible] millət eşsəndəre Başqortostan dar ja'рьnьn iqtisadi kyltura darəzahe, [illegible] jalpьnьŋ [illegible] kyrhatalar.

Ə вьnьn esən вөtə eşsən jalpьnь вөtə pralitarejal jəmaqatseleqə maвilizavajt itergə genə kərək.

Udar ajlьq aldьnqь вurьstarьn ytəvđə ølkə kamsamul ojoşmahьnan kyp kes. kyp xeđmat talap itelə. Satsejalizem kərəşenen вөtə tarmaqьnda aktif eş kyrəvse, rivalytsejon eş həm xeđmat kyrhəlevse, parteja həm savitten [illegible] jərdamsьhь вulqan Linin kamsamulьnьŋ udar ajlьqtan kammunistar matвuqatь esən kərəş fruntьna sitta qalьv memkin tygel.

Вөđ Başqortostan kamsamulь udar ajlьqtьŋ aldьnqь safьnda вulьrqa, qujьlqan вurьstь ytəv kərəşendə matqatьь urьn alьrqa tejeş tiređ.

Urьđa ajtelgəndərđən sьqьv həm udar ajlьqtь unь ytkərev telege menən kamsamul ojoşmalarь tьşьndaqь вurьstarqa ajьrьm iqtiвar itelergə tejeş.

Вөgenden вaşlap kin qatlam eşse вatrak kalxuzsь, jarlь həm urta xalle jalpь arahьnda həm вigərəktə kamsamul, partejalь вulmaqan jəştər arahьnda „Başqortostan eşsən jalpьqa" luzьnqьhь aьtьnda anlatьv eşen juqa вalsьqa.

Вөtə eşsən jalpь arahьnda agitatsejə, prapaganda eştaren [illegible] alьp вarьrqa kərək.

„Başqortostan eşsən jalpьqa" luzьnqьhь tormoşqa aşьrьv esən kankrit eş kyrəvse, вer вer genə jaçajka lə [illegible] tejeş. Hər вer kamsamul jaçajkahь, hər вer kamsamulis Başqortostan patpiscik вulьrqa tejeş. [illegible] (—Hunqь tьnqььhь, вaşqort, həm tatar aktifь şulaj uq jaçajkahe turahьnda [illegible] kankrit вurьs udar ajlьqta jetergə tejeş.

„Başqortostan eşsən jalpьqa" luzьnqьhь esən kərəştə satsejalizem jarьşь həm udar qьđqalьş tep mitьt вulьrqa! Kalxuz, kalxuz menən jaçajka, jaçajka menən t e n ə k, t e n ə k menən satsejalizem jarьşьna sьqьrqa tejeş. Hər вer kamsamul jaçajkahe həm

kalxuz ergəhendə kamsamulis, pejanir həm uqьvsь jəştərđən udar вrigada ojoştorolhon. Вьl вrigadalar gəzit taratьvđa kin eşmekərlər kyrhəttergə tejeştər.

Kamsamulđьn Rajkum həm jaçajkalarь gəzit taratьv eşenə вөtə kamsamul həm pejanir jalpьhьn [illegible] kankerit eş [illegible] tejeştər.

„Başqortostan eşsən jalpьqa" luzьnqьhь menən udar ajlьq iş kørev ilk „Başqortostan" gəziten taratьv menən şeqəllənep, вaşqa gəzittərđe onotorqa tigən hyđ tygel. Вьna hər вer jaçajka, kamsamulis unьŋ menən вergə „Başqortostan" gəziten eşsən jalpьqa jetkerev, unьŋ patpisiktarьn kyвajtev mas'ələhenan ajьrьm iqtiвar itep eşlav menən вer ratta вөtə ølkə gəzittərenə (Qьđьl Başqortostan, „Kammuna həm вaşqalar"—) taratьvqa la iqtiвar вirergə, ulardьn taratьvьn arttьrьv esən salar kyrergə kərək. Kamsamul вigərəktə „Lininse həm „Jaş kammunar" gəziten taratьvqa ajьrьm iqtiвar itergə tejeş. Вьl fruntta B.D.I.K. əđerlənev həm unь ytkərev kəndəre kiŋ aŋьş вirergə tejeş. Kamsamulđьn Ølkə Kamitəte „Jəştər" gəziten taratьvđa qujьlqan „Hər вer kamsamulqa вer kamsamul gəzite" luzьnqьhь BDIK kənenə tiklem ytəlergə tejeş.

Вьna „Başqortostan" gəziten taratьv ajlьqь aldьna qujьlqan вurьstarđь ytəv kərəşendə Başqortostan kamsamulьnan talap itelgən xeđmətteŋ qajhь вer mamintтarь. Вьl вurьstarđь ytəvde kamsamulđьŋ aldьn ьsafla вulьvьna kamsamulđьŋ Ølkə Kamitəte ььq ьsana.

Kamsamul kammunistar matвuqatь kerəşenen aldьnqь safьna.

Ə. XƏĐISEF.

BILARƏT TӨВƏGENĐƏ INDYSTEREJƏ KADRĐARЬ ƏĐERLƏV ӨĐӨLӨV QURQЬNЬSЬ ALDЬNDA

Kiŋəjep вarqan sənəqət esən kadьrdar kərəklege qьrqьvlanьp вarьvqa qaramaђtan Bilarət təвəgendə indystereja ejrənsektəre ojoştorovqa his tejeşle iqtinar itelməgən. Praitixnika seltərđəren kiŋəjtev zadanejəhь вujьnsa uqьvsьlarđьŋ hanьn 957 tan, 4370 kə, jəqni 300 pr. qa arttьrьvqa jəl alьnqan. (Zauсьsj uqьvđan вaşqa). Вьl đur eş əlsittə đur əđerlek talap itkən.

Şuqa qaramaђtan eşte ojoştorov jaqьnan kilep sьqqan вəjlənəşheđlektər, uqьv sizunьnьŋ sildəle teђtə əđələv qurqьnьsь aђtьna ineven kilterep sьqara.

Мађələn: Bilarət mital zavьtь diriksejəhe kadьrdar əđerləv həm unьŋ finansiravajt iteleve turahьnda VASTUKASTAL dan вer nəmələ ala almaqan. Xəđerge kendə lə əle (jataq xanalar dь aвarudavajt itev) jьhazlandьrьv, keđ alьnasaq vaq millət uqьvsьlarь esən kejem—halьm [illegible] kadьrdar əđerləv [illegible].

Вaşsavnarxuz, Başnarkamprus həm Vastukastal kadьrdar əđərgen pidaguktar, uqьv—uqьtьv əsвaьlarь menən tə'min itevđe [illegible] endəşmaj həm kiresləneп toralar.

Başqortostan Уđak eşsələr kapiratsejəhe həm Ural pid studittar [illegible] xanalьn jaqşьrtьv, uqьvsьlardьŋ [illegible] mas'ələlərenə [illegible] vakitlьs вulьp qaldьlar.

Eş xəđerge kendə fəqət teldə həm qaqьđđa qьna.

Keđ alьnasaq jort mas'ələhe lə şunan kəm tygel. Вьk tьjnaqьnd lanmajьm tip ajtkanda lə jaqşь jьhazlandьrьlqan 25 avditurejə həm kaвinet kərəktə вulasaq. Ə xəđerge kendə ulardьn вarь 9 qьna kaвinittarь вar. Ular da talapqa javap вirerlek tygelder.

Uqьvsьlar uđqan jьlqьsa hamanda kanturđarđa, kluptar, qьđьl вosmaqtarqa urьnlaşьrqa məzвyr вulasaqtar. Вьlar вarьhьla məktəp teđeləşə eşen plan hьđ alьp вarьvđan kilep sьqalar həm sьqasaqtar.

Keđgə alьnasaq uqьvsьlar, dəjəm jataqtar menən tə'min itelməgəndər. Şənki uqьvsьlar вөtəhe 1536 keşe, ə jataqxanalarqa вarь 180 keşe genə urьnlaştьrьrqa məmkin.

FZU məktəвe, klup həm вaşqa teđəv eştaren sirlavđən haqlav saralarь kytev, turahьnda hyđ aьsrьlq вer xəldə jatalar. Jьl вajь eşləgən eş teđəv pragramьnьŋ fəqət 50 pr. tь qьna ytəlgənen kyrhətə. Вьlar əlвittə Bilarət mital zavьtь AKAS həm Başstrujđьŋ qььrlaj almavьnan kilep sьqqan nəmələr. Kammunalni teđeləş вylegen xatta maktəp teđəv eşen вaşqarьvqa, mas'ylejatle вer keşe lə taqajnləp quja вelməgən.

Başstrujqa вirelgən zakazđьŋ ytəleven həm Başstrujđьŋ вьl turalaqь eş məkarlegen tikşerep torov esən ajьrьm kantryl qujьlmaqan. Məktəp teđeləşə esən kərəkle teđəv matirejaldarьna ajьrьm rəveştə zajafkь вirelməgən. Вьl eş đur вutalsьqlьq tьvđьra.

Kapitalnaj teđeləş вylege jaŋь teđelə torqan jorttarqa kanalizatsejə ytkərev, ularđь hьv menən tə'min itev, jaqtьrtьv turahьnda вer nəmələ eşlamagən.

Uqьv sizunьna əđerlek turahьnda jəmaqat fekere tuđьvrьv turahьnda prafsajuzdar đa вer nəmələ eşləməjđər. Xatta „Bilarət eşsehe" gəzite lə вьl xaqta endəşməj.

Вьl avьr həjəklelek, halqьn qaraş, indystreja kadьrđarь jetəşterev вurьsьn aŋlamavsьlьqqa aşьqьs həm qьrqa sara kyrergə kərək.

Başqortostan xalq məqarif kamisarlьqь həm ølkə sajuz ojoşmalarь вьl xaqta yđđəreneŋ adaqqь hyđđəren ajtergə tejeştər.

Jaŋь uqьv jьlьnьŋ вaşь 1 nse sintəвer вeđđən şunь talap itə.

SASIDKIN.

BӨTƏ TӨВƏK MƏQARIF INSPIKTЬR ĐARЬNA

Вaşlanqьs dejəm məзayri uqьvqa вөtə uqьv jəşendəge вalalarđь 100 pr. tь menən ьlьq [illegible] arahьnda totoş [illegible] jaqьnan kytərev in mə [illegible] вalalar [illegible] qьlьpp aspavdo [illegible] juldar kyrhətə, unda вьl вarьş [illegible] jaqtar gəvđələnə. Вer hyđ mə nan genə ajtkanda matвuqat kalxuz, safxuzđь ... Вьl eşte [illegible] Ə s o n o n esen „Başqortostan" gəziten kərəkle [illegible] Vaqьtlь matвuqatь kin jalpь [illegible] ajьrьm [illegible] вulьp [illegible] nalьrqa tejeş.

Başqortostan Məqarif X. Kamisarlьqь, uqьtьvsьlarqa, kyltura eşselerenə təqdim itə:

1.—1 nse sintəвerđən „Başqortostan" gəziten taratьvqa вөtə uqьtьvsь, kyltura xeđmətkərləre [illegible] вer eşkə qatьşmaj qalmahьn.

2. Hər вer uqьtьvsь, kyltura xeđmatsehe 5 dana „Başqortostan" gəzitten taratьrqa.

3 Вөtə təвək məqarif ycrizdine jalsь uqьv əjđərə [illegible] maqsar həm [illegible] jorttarь вөtə вaşlanqьs kytə [illegible] „Başqortostan" gəziten aldьrьrqa tejeş.

4. Təвək məqarif inspiktьrđarь вьl udar ajlьqь udqarьvdaqь unьşlьqьtь turahьnda dikada hajьn Başqortostan Məqarif X. Kamisarlьqьna [illegible] infarmatsejə вirə вarьrqa.

6. Вьl udar ajlьqta ølgə вulьrlьq jəmqsaklək kyrhatkan ajьrьm uqьtьvsьlarđь həm kyltura xeđmətkərləre tuşnu məqarifsələrenе [illegible] уđđaren matвuqat [illegible] ajьlьşar etkələr tiĝep turahьnda [illegible] вer вylək [illegible] tedərgə.

5. Başqortostan Məqarif X. Kamisarlьqьna təqdim itergə:

Вьl udar ajlьq unaqь menən uqьtьvsьlar, kyltura xeđmatkərdəre arahьnda kəm tigəndə 15 meŋ gəzit taratьlьrqa tejeş.

BMX Kamisarlьqьnьŋ massavaj siktьrь.

MƏQARIF EŞSELƏRE SAJUZЬNЬŊ TӨВƏK KƏMITƏTTƏRENƏ

QALA, AVЬL MISKUMDARЬNA HƏM BӨTƏ AQZALARQA

Ileвeđđə satsejalizem teđeləşenen qьđьv timp menən вarьvь, вьqa tiklem kyrelməgən gigant zavьtlar (matur, qađantrubin zavьttarь h. в.) đьŋ halьnьvь, safxuz, kalxuzdarđьŋ yħeve Başqortostan eşsəndəre şul uq rattan məqarif eşselərə sajuzь aqzalarь øħtənə đur вurьstar jəkməj. Başqortostandь agrar ildən indysterejal—agrar ilgə əjlənderev menən вergə şul вurьstarqa qarata Başqortostan eşsəndərenen вigərəktə вьl hьđьqta artta qalqan təp millət вaşqort eşsən jalpьhьnьŋ kyltura dərəzələren kytərevđə eş kyrergə həm вьnьŋ esən вөtə tər kyltura eştaren jəjep jeвərergə tejeşeđ. Kərək sənəqət həm avьl xuзalьqь hьđьqndaqь kərəkkylturahьđьqndaqь mehim вurьstarđь xəl itkəndə vaqьtlь matвuqat aŋlatьvsь, ojoştorovsь, alqa tana jetakləvse rylen ujnaj. Вigərəktə juqarьlaqь gigant вurьstarđьmilli jəmhyrejət вulqan Başqortostan şarttarьnda atqarьv milli matвuqattь вigərəktə təp millət вaşqort telenda sьqa torqan kendəlek „Başqortostan" gəziten kiŋ eşsən jalpь qatlamь arahьnda taratьvđь aldьвьđqa kilterep quja,

Вьna şunьŋ esən Məqarif eşselərə sajuzьnьŋ ølkə вylege təqdim itə:

Вөtə maqarif eşselərə sajuzьnьŋ həm qalatəвəkkəmitətərəhəm sajuz aqzalarь „Başqortostan" dь taratьv udar ajьqь ajqanь menən unь maqarifsələr sajuzь aqzalarь arahьnda taratьrqahəm rajunqa вirelgən kantryl handь tultьrьv şulaj uq arttьrьp tultьrьvđa insejatьv вulьrqa tejeştər.

Rajunqa вirelgən kantrylhandan tьş hər вer вaşqort вulqan sajuz aqzahьna вer „Başqortostan" gəziten aldьrьvđь tə'min itergə.

Вөtə məqarif eşselərenen qala, təвək kəmitəttəre apparattarь, maqarifsələr jorttarь, maqarifsələr uqьv øjđəre, qьđьl вosmaqtar „Başqortostan" gəziten jetərlek tiklem aldьrьrqa tejeştər.

Udar ajlьq unajь menən təвək kəmitəttərenen qala, avьl miskumdarьnьn ultьrьştarьn jahap, urьnqa qarata „Başqortostan" dь taratьv turahьnda kankrit plandar teđəp, urьndarqa вrigadalar sьqarьrqa həm вьl ajlьqtь uđqarьp jatьlqan sajəsi xuзalьq kampanejalarьna вajləp uđqarьrqa kərək.

„Başqortostan" dь taratьvđa jarьş həm udarsьlьq mitьdtarьn jəjep jeвərev menən вergə unь taratьvha aldьnlьq kyrhətevselərđe вyləkləv juldarьn da qullanьrqa kərək,

Udar ajlьqtьŋ вarьşь turahьnda dikada hajьn maqarif eşselərə sajuzьnьŋ ølkə вylegena xisap вirevđə təвək kəmitəttəre həm qala, avьl miskumdarь øħtənə qatь məs'ylejat jəkmətelə,

MƏQARIF EŞSELƏRE SAJUZЬNЬŊ ØLKƏ ВYLEGE

BAŞQORTOSTANDAQЬ BӨTƏ SƏVIT URGЬN DARЬNA, KAPIRATIF HƏM PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNA.

Вeş. RKI X. K. qь ergəhendəge yđək tel kəmisejəhe, ølkə həm təвək meəssəsalərđən kilgən horav ajqanь meəssəsalərđə eşləvse вaşqorttarđan вaşqa xeđmatkərđərgə həm eşselərgə вaşqort telen øjrənev kurьstarьn asьv turahьnda oşo aŋlatmanь вirə:

1) ytan jьldь вaşqort telen øjrənev kurьstarь asьlmaqan jerđərđə; meəssəsə adminstatsejəhь yđ meəssəsəhendəge partejə [illegible] həm prafsajuz ojoşmalarь menən вerlektə [illegible] вaşqort telen øjrənməgən [illegible] eşse [illegible] ojoştorolqan, [illegible] qan ku[illegible] intəвer [illegible] kə вaş[illegible]

2) kurstarqa maxsus kurs as[illegible] BAŞQIZ [illegible] menan 25 [illegible] majьnsa [illegible] tərđəge meəssəsalər esən kurьstarqa maxsus kərak вulqan uqьv kitaptarьna BAŞQIZ gə вirelgən zajafkalar maqarif вylektəre arqьь jeвərelə.

3) kurstarqa jetakselek itev, iħap eştaren alьp вarьv, uqьtьvsьlar menən tə'min itev eştaren Øfə qalahьnda Maqarif X. K. qь, təвaktərđə təвək maqarif вylektəre alьp вara.

Kurstarđa uqьtьrqa teləvselər Øfə qalahьndaqь Maqarif X. K. qьna, ə, təвaktərđə urьndaqь maqarif вylektərenə xisapqa inalər.

4) Kurs eştarenen вarьşь həm ytəleşe turahьnda tikşerev eştaren Øfə qalahьnda meəssələrđəge apparattarđь jerleləşterev, вaşqort telen вojomqa atqarьv vəkildəre, təвaktərđə RKI urgьndarь həm təвaktərđə вildələgən apparattarđь jerleləşterev, вaşqort telen вojomqa atqarьv vəkildəre alьp вaralar.

Вaş. Уđək tel Kamisejəhe rəise urьn вaђarь:

ŞAHIƏXMITEF.

BӨTƏ TӨВƏK PRAFSƏVITTƏRENƏ, KYPEJƏHE TӨВƏK ELEMTƏ ВYLEKTƏRENƏ

Parteja Ølkə Kəmitətenen oşo jьl 25 nse ejjyn diriktifьn ytəv julьnda nəşerejət вylektəre həm Başqortostan svaz idarahenen gəzit-puşta siktьrь tarafьnan sintəвer ajь Ølkə Partejə Kəmitəte, Başsik həm Başprafsəvit urgьnь вulqan „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajь itep iqlan itelə.

Başqortostan Ural-Kuzвas sistimьna ingən həm ere gigantlar teđəp jatqan вer məldə milli matвuqattь taratьv ajьrьvsa əhəmejətle urьn tota. Vaq millət eşsəndəre Başqortostandь indystrejələşterevđə вulqan plandarьn вojomqa atqarьv esən kerəşkə saqьrьlalar.

Вьl, вөtə prafsajuz ojoşmalarьna, sajuz aqzalarьna həm вөtə jəmaqatselekkə „Başqortostan" gəziten taratьvđь kiŋ rəveştə jəjep jeвərev həm „Başqortosta„ gəzitenen tirazьn 26 meŋ danaqa jetkerevgə вildələngən plandь tultьrьv məs'ylejəten jəkməj.

Uđqarьlasaq ,udar ajlьqta, sajuz ojoşmalarь həm sajuz aqzalarь aktif qatьşьrqa, yđđəre qatьşьv qьna tygel, „Başqortostan" gəziten taratьv məs'əlahe tirahena вөtə jəmaqatselekteŋ iqtiвarьn maвilizavajt itergə tejeşter.

Partejənьŋ Başqortostan Ølkə Kəmitəte diriktifьn ytəv maqsatь menən, Başprafsəvit təqdim itə:

1) Sajuz aqzalarьnan „Başqortostan" gəziten təratьvqa udar вrigadalar ojoştororqa. Hər jortqa jerəp kenə tygel xatta jalandarđa eşselər arahьnda la patpiskalar jьjьvđь ojoştororqa.

2) Hər вer pridprejətejə, ycerizdinejə həm вaşqa şundaj urьndarđa his kisekməђtən patpiskalar jьjьv esən vəkildər вylergə, ularđь puşta вylektərendə ucuttа torovqa məзвyr itergə, ə puşta meəssəsalərе ulardь his kisekməђtən kvitansejə kenəşkələre patpiska qaqьđđarь həm вaşqalar menən tə'min itergə. Bildələngən vəkildərgə kantryl handar вirergə.

3) Xəđerđən yk sajuz aqzalarь, kalxuzsьlar, safxuz eşselərе, vaq millət krəђtejəndəre arahьnda millət matвuqattьŋ əhəmejəten aŋqartьv eştaren kiŋ rəveştə jəjergə.

4) „Başqortostan" gəziten taratьv eşen satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, iŋ jaqşь udarsьlarđь вyləkləv mitьđь menən uđqarьrqa.

5) „Başqortostan" gəziten taratьv kampanejəhen aqьmdaqь xuзalьq-sajəsi kampanejəlar menən вəjlərgə.

6) Patpiska jьjьv kampanejəhьnьŋ вarьşьn təвək həm ølkə gəzittərđə jaqtьrtьp вarьrqa.

7) Əđerlek eştarenən вarьşь turahьnda, kampanejənьŋ вarьşь turahьnda, Başprafsavitkə xəвər itep вarьrqa, kypejəhen Başqortostan elemtə idarahьnьŋ gəzit siktьrьna la jeвərergə.

Başprafsəvitten kyltsiktьrь medire: CIRNUVA.

Başqortostan elemtə idarahьnьŋ gəzit-puşta siktьrь medire esən: TIMERВAJЬF.

Urta məktəptərgə uqьvsьlar əđerləjəeđ

Zьjansura təвəge Iđelвaj səvite, Iđelвaj avьlьnda 1 nse ejjyldən вaşlap urta məktəptərgə uqьvsьlar əđerləv kurьsь asьldь. Kurьsta 40 keşe uqьj. Uqьvsьlar вөtəhe kalxuzniktar, kyp øleşe kamsamul həm pejanirđar. Uqьvđar jaŋь mitьd—satsejalizem jarьşь, uđarsьlьq menən alьp вarьla. Kalxuz idarahь uqьvsьlarđь on menən tə'min itevđe yđ øħtənə aldь. Kurьs uđqarьv urьnь вulmav seвəple, avьl xalqь elekke vaqьtta din aqьvь xeđmaten ytəgən, вajtaq jьldarđan вirle вuş ultьrqan məsette вirep, xəđer ul kyltura jorto xeđmaten ytəj.

Juldьвaj səvite həm ere kalxuzdarь, Başqortostan Xalq Məqarif Kamisarlьqьnьŋ: „Вьjьl Başqortostanda urta məktəptərgə inev esən 3500 uqьvsь əđerlənergə tejeş" tigən qararьnьŋ yđenə tejgən øleşen ytəj. Вaşqa səvit həm kalxuzdar вьl turala nej eşləjheqeđ. Heđđe tiŋləşergə saqьraвьđ.

Z. FƏVZEJ.

Ridaktьr urьnвaђarь: Z. Kajьpkul

Eşkə inevselərđeŋ qarizalarьn qarav kəmisejəhe teđelə.

(BAŞQORTOSTAN X—XALQ KAMISARЬ BELDEREVE)

Matur həm Kaljul turвin zavьtьn teđəv вujьnsa eşte ojoştorov ajqanьь, Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь ergəhendə teđeleş вujьnsa idara apparatьn kampliktavajt itevgə maxsus kəmisejə teđeldə. Вьl kəmejsejə вьl idaraqa eşkə inergə teləvse eşselərđeŋ вөtə qarizalarьn qarajasaq.

Qarizalar Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqьndaqь oşo kəmisejə isemenə вirelələr.

ВXXK: (SЬJSUJЬF)

xəвərselər qolaqьna!

„Başqortostan" gəzite idarahьna huŋqь kendərđə, вik kyp handa tyləvle xattar kilə вaşlanь. Вьlar esendə kyвerəge 10 tinlek marka menən həm вetenlej markahьđ jeвərelər.

Вьnan huŋ tyləvle jeвərelgən xattarđь „Başqortostan" gəzite idarahь qaвul itməjəsək.

„IDARA"

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Daviət zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupanьnda xisaplap	25—70	[illegible]
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə .	25—05	25—1[illegible]
19[illegible]9—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	100—90	101—3[illegible]
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Daviət zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupanьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Віş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Віş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
1[illegible] pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—9[illegible]

PARK KYLTURA kinahьnda

18—19—20 avqьь

„TEGE JAQTAN"

Kina haŋьnda „kyləgələr məqzizahe" gastrulь вula.

Sejanstar 8,9-30 10 s. вaşlana.

URAL

Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Вөgən, hər kən 9 вylemdə dəhşətle kina—filmə

„Aqtarđьŋ tьjьnda"

Kina вarqanda simfaniceski ansamвl ujnap tora.

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 7 30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Вөgən 8 вylemdə dramma pralugь menən

„GAMBURG"

Sinfunejə arkistьrdarь torasaq. sejanstar 7 lə вaşlana

„Yktəвer Naşirьь", tipagrafejəhe. Вaşglafiit vəkile 716.

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ BRЕQEĐEĐ

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSØVIT URGЬHЬ

22 AVQЬЅ 1931 JЬL, № 381

13 JЬL SЬQЬ

KØNDƏLEK GƏZIT

ØFØ J-SAZUN, KURPS № 3
Tilifun numirdarь
Ridaktыr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşlav bylege . 3—02
Iqtisadar həm alemsa . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—13
Tuŋqь ridaksejə . . . . 1—15

1909—jьlqьlar isemenə qьđьl ƃauz

TYBƏN QЬJQЬ AVЬLЬ (TILIGRAF AŞA) „URAL" KALXUZЬ 1909 NSЬ JЬLQЬ PRIZIVNIKTAR ISEMENƏN 125 SINTNER QЬĐЬL AUZ OJOŞTORĐO. 7—AVQUSTAN KØDQƏ SƏSEVDƏ BAŞLANĐЬ. KALXUZ ARAHЬNDA 5 JЬLLЬQTЬ XƏL ITKES 3 NSƏ JЬL ZAJЬMЬ ZADANE JAHЬ 118 PR. QA YTƏNE.

DƏVLƏŞIN

50000 urnьna—73740 hum

JЬLAJЬR ORLOQ SAFXUZЬ (TILIGRAF AŞA) 50000 HUM ZAJЬM ZADANJAHЬN 73 740 HUMQA ARTTЬRЬP YTƏNE. SAFXUZDA QЬĐЬV UNЬŞ JЬJNAV BARA. AVQUSTЬN 18 ENƏ 37 MEN QIKTAR IGENDEN 8498 QIKTARЬ JЬJЬLDЬ. ŞUNЬŊ 2248 QIKTARЬ KAMBAJЬN MENƏN EŞLƏNDE.

BATЬR VƏLIDEF

2 miljun 42 men giktar tuŋqa herelergə tejeş.

TUŊQA HƏRƏV SINTƏBER AJPNDA BƏTƏ, 3 NSƏ BALŞEVIKTƏR URAZAJЬ 15 PR.QA ARTЬ QUNЬŞ BIRƏSƏK PLAN 15 NSE YKTƏBERGƏ YTƏLERGƏ TEJEŞ.

2 miljun 42 men giktarđь herergə

TUŊQA HƏRƏVDE 15 NSE YKTƏBERGƏ TƏ'MIN ITƏRGƏ

(Ølkə ştap raise iptaş QILMANЬF menən hajlaşev)

Başqortostan jemhyrejəte saf-xuz həm kalxuzdar tədəv nige-đendə orloq praalimahьn xəl it-te. Satsejalizem taŋmaqьnьŋ sa sevđə bulqan ydil avьlьqь 70 praisintqa jette. Lakin веđ ві-nьŋ menən genə siklənməjənsə qemymən səsev (majđandь-nьŋ nigeđəktə satsejalizem tarmaqь-sь sasev majđanьn taqdь kyp eləş arttьrьrqa tejeşveđ.

Udqan jьl nariьq təвaktarđa tejarlek alla nej qađar jerđar fajdalanmajsa qaldь. Ularđь he rep igen səsev sarahь kyrelmə-nə Bыjьl ked narьq jerđə 100 pr. tь menən tuŋqa herəlep, 3-balşeviktar jađьnьŋ səsev maj-danь kyp eləş arttьrьlasaq. Ud-qan jьl tuŋqa herev 686 men 66 giktar вulha вьjьl 2 miljun 42 men giktarqa jetkerelərqə. Bьl handan KALXUZDAR 1 MI LJUN 856 MEN giktar həm JANQЬĐ XUZALЬQTAR 186 MEN giktar herəsəktər.

Tuŋqa herev planь Ølkə ştap tarahьnan 22 nse ejjyndə yk avьldarqa, kalxuzdarqa jenərel də. Lakin planь hər вer kal-xuzqa jəki avьlqa jetkerev esen-də təвəktər ык aqьrьn quđqala-lar Təвək ojoşmalarь kalxuzdar həm jaŋqьđ xuzalьqtar əsten jomoşaq jetəkselek itələr. Esten ytələşen tikşermədər naŋsəviktar kantryle juq. Başnarkamzim ham Ølkə ştaptьŋ direktiftarьnda sat sejalizem jarьşьn həm udarsь-lьq qullanьp, eştə вalşeviktar timpь alьvđь вaşq ajtelha la tə вəktər unь вojomqa atqarmaj-đar əle.

Tuŋqa herev planь вьjьl te вəktarqa hər вer 5 kenlek esen ajьrьm raveştə birelde. Ular вьl 5 kenlekte yđđerenə вirelgən planđь vaqьtьnda ytəp, əsten вarьşьn Ølkə ştapqa jeвərep to roqa tejeştər. Ə, təвək ştapta-rь kalxuzdar həm avьl sovittare əвtenan naqь jetəkselek вulds-rь planьn vaqьtьnda tulь-

ьь menən ytəleven tə'min iter-gə tejeştər.

Herev eşe keđge səsev kam-panejahь menən вergə вaşlanьp 15 nse yktəвerđən də huŋqa qalmaj tamamlanьlьrqa tejeş. Sənki irtə herev, yвemlektər, jaqьn igen esen keđđən yk je-tatlek qađar-hьv heđerep qala həm qoro juldarđa la qurqьnьs ad вula.

Şişmə tərinə stansahьnьŋ jahaqan hьnavdarьna qaraqan da, tuŋqa herəvde irtə, jaqьn sinta-вer ajđarьnda etəregən təвəktər də URAZAJ 15 PR. QA QƏDƏR ARTQANЬ MƏQLYM BULDЬ. Şunьŋ esen də kalxuzdarđa həm janqьđ xuzalьqtarđa la herev esen srupьnan elek вəte-rev ajьrьm raveştə kinəjtelergə tejeş. Bigerək tə agranumdar irtə herevđeŋ fajđahьn kiŋ qat-lam kalxuzsьlar massahьna həm janqьđaq xuzalьqtarqa aŋlatьr-qa, ydđərən, вьl eşkə nerketep eştə satsejalizem jarьşь qullanьr, udar timp alьrqa tejeştər.

Вьqa tiklem tuŋqa herev eşendə təвəktər qađer itelmah-lek raveştə artta naralar, kyp təвəktər вьl eşte yd aqьшьnda ytəvgə əhəmejət вirməjđər. „hə-rəler əle" tigən jaraqhьđ nastra jenəjəlarmenən unь yd aqьшь-na tapşьrqandar. 10 nse avqьs ta ajьnqan məqlymattarqa qa-raqanda, herev planь faqat 1 PR. QA QЬNA YTƏLGƏN. Ikense dikadala planđьŋ ytə-leşe turahьnda kyp təвəktər maqlymatta вirmənelər. Təвək ojoşmalarь eştə вulqan appara nizem nastrajenəjalarьna negen den sik qujьrqa həm satsejali-zem jarьşь, udarsьlьq ysə, tuŋqa herev planьn tulьrьn mə-nan yd vaqьtьnda ytərgə tejeş-tər.

3 nse вalşeviktar jađьnьŋ вa-javaj zadanejahьn ytəvđə вa-şer kalxuzsь həm вer janqьđaq xuzalьq aktif raveştə qatnaşьr-qa tejeş.

Tuŋqa herev eşe yđ aqьшьnda

BAŞKALXUZSAJUZ TYBƏN TARMAQTARЬ ME NƏN JETƏKSELEKITMƏJ

Вьjьl ked kalxuzdarda 1 miljun 856 giktar jer tuŋqa herelergə tejeş. Lakin, вьl eştə вer terle la qudqalьq juq əle. Keđge sa sev kampanjahь вaşlandь, şunьŋ menən вerge yk вarьşь 15 ykte-вergə tulьhьnsa ytəlergə tejeş вulqan tuŋqa herev eşe вaşq lanmaj. 10 nse avqьsqa вulqan məqlymat вuensa tuŋqa herev вaşqalьq вaşlanmaj. 1 prasintqa ytəleven neqlaj. Ə avqьstьŋ 15 enə вer terle la hьnьlьş juq.

Вaşkalxuzsajuz tэвək kalxuz-sajuzdarьna zadanjalarđь jetke-rer menən ydenen eşen вetken hanaj. Вirđən zadanjaнь вьl sa qamalь eş talap itev juq, ularqa tejeşle kyrhətmələr вir-

maj. Вьş kalxuzsajuzdan вьl вizavrazeştar arqahьnda təвək-tərđə eştər yđ aqьшьnda qьna вara. Hanandar, zrajdar tədə-vьmaqandar, tartьv kestaren tulь-jađalanmav esen plan juq.

Məhim sajasi—xuzalьq kam panjahь yđ aqьшьnda qujarqa matasqan Вaşkalxuzsajuz appar-tunistarьna qarşь qatqь qul-lanьrqa.

15 nse yktəвer tuŋqa herə-đen huŋqь srugь, 50 kengə zadanjahь tulьtьrьp arttьrьp ytərgə tejeşveđ. Kampanjahь ədevgə jь alderelgən kulak həm unьŋ ajən-tarь qotqohona kirken udar ni-rəp, вalşeviktar timpь alьrqa.

Arslanьf.

Mьraq, Zьjansura, Arqajaş, Aldьnqьlar yrnəgen вaşqalarqa kysergə вeđ.

Вaqalь təвəktərə planđь əđələr

Qaltas təвəge tuŋqa herev zadanjahьn 85, Dyrtejlə 78, Вaltas 61, Asqьn 55 pr. qa ytə nelar. Lakin, Mьraq, Zьjansura, Arqajaş, Вaqalь rajudarь jena-jatsel raveştə avьr qudqьlalar. Ularđa əle zadanja nej вarь 3—6 pr. tar arahьnda qьna ytəl gən. Вьna вьl təвək appartunis-tarь вətə Вaşqortostan dəvma-lenda tuŋqa herev planь ytəle-şen xurlaqlь han вulqan 9,6 pr. ta tatalar.

A. F.

Ular ujanmaь joqola

Krasna—Usul təвəge Jelem-ĸan savite davmalenda, əle вulha pardьn ikense qatьn he-rergə teşkane juq. Tuŋqa herev ujtupta qaralmaqan Arьş sasev-gə ojoq əđerlanmaqan.

Xəsərse.

71 Giktarlьq qarşьlav planь.

ВAJMAQ təвəge kysej avьl kalxuzь qađьв raveştə keđge səsev eвtendə kalxuzqa keđge səsev 34qa вirelep, ul unь 105 giktar itep qarşьlanь.

Keđge səsev esen 93 ga jer herəlde. Kalxuz eştə sdilşina nigeđendə alьp вara. Kalxuzsь-lar kendalek eş nurmalarьn va-qьtьnda tultьrьp вaralar. Arьş orloqtarь tađartьlьp вette. Kal-xuz 15 nse avqьsqa tiklem ta-da orloqtan 46 ga arьş səsep tьrmattь.

45 giktar səstek.

ŞIŞMƏ təвəge „Tallь qul", „Вodavlьq" kalxuzdarь 15 nse avqьsqa 45 giktar arьş səstelar. Eştə sdilşina, jarьş həm udarsь lьq qullanьv nətizəhendə nurma lar arttьrьlьp ytələ.

В. M.

IGEN ƏĐERLƏV SVUDKAHЬ

PLAN 3,86 PR. QA QЬNA YTƏLGƏN

AVQЬSTЬN 15—KENENDƏ KALXUZ HƏM JANQЬĐAQ TAR TARMAQЬ BUJЬNSA IGEN TAPŞЬRЬVЬN BARЬŞЬ

Təвəktər iseme	Avqьs planьn tultьrьv % tь: Kalxuzdar	Janqьđajtar	Bøtəhe	Jəjlьq planьn tultьrьv % tь
1— Qonşaq	—	—	5,26	0,13
2— Arqajaş	4,04	0,46	3,36	0,57
3— Bilaj.taj	4,40	0,25	3,85	1,67
4— Masetle	—	—	—	—
5— Qьjьp	0,76	—	0,62	0,18
6— Davan	2,72	—	2,29	0,64
7— Usalь	—	—	—	—
8— Əəjəli	—	—	—	—
9— Billarat	2,93	—	0,89	0,31
10— Bajmaq	—	—	—	—
11— Xajballa	—	—	—	0,01
12— Berjan	—	—	—	—
13— Jəlajər	—	—	—	—
14— Abjansura	1,05	—	0,79	0,24
15— Mьraq	0,33	—	0,16	0,05
16— Tur	9,65	1,16	4,20	1,45
17— Maqar	3,25	0,98	1,59	0,40
18— K. Usal	0,77	0,22	0,43	0,15
19— Mələvez	7,18	1,26	3,91	1,30
20— Qaraqoş	3,45	1,06	1,82	0,48
21— Sterle	17,98	1,84	8,39	1,77
22— Avarqazь	2,84	1,96	2,24	0,79
23— Baqalь	11,23	0,33	2,47	0,93
24— Saqmaqoş	7,35	0,21	2,20	0,82
25— Buzdək	2,22	1,15	1,60	0,48
26— Tujmazь	13,16	1,85	5,21	1,38
27— Davlekan	16,77	5,34	12,04	2,28
28— Balaвaj	6,81	2,33	3,64	0,88
29— Bəjəjlək	4,76	1,71	2,00	0,63
30— Prejut	5,51	0,89	2,70	0,92
31— Q. Mejəkə	6,30	0,23	2,33	0,54
32— Dyrt ejle	5,47	0,37	2,16	0,75
33— K. Kar	7,97	1,34	3,40	1,21
34— Janavьl	7,9	2,05	5,27	1,67
35— Qaltas	13,90	1,44	5,49	1,93
36— Borjan	2,74	0,51	4,20	0,43
37— Baltas	4,89	1,32	2,41	0,85
38— Asqьn	1,36	0,23	0,84	0,28
39— Bajmaq	2,94	0,23	1,32	0,45
40— Mişkə	15,76	3,55	8,76	2,93
41— Bere	5,73	7,40	23,41	5,66
42— Tapurin	22,11	1,07	8,51	2,36
43— Sьrmь	65,00	7,47	[illegible]	[illegible]
44— Qermanqaəlь	9,13	1,70	4,22	1,48
45— Arxangil	1,52	0,85	1,13	0,39
46— Nurman	7,51	2,91	4,81	1,62
47— Blagaveşsin	6,69	1,74	4,52	1,39
48— Øte	23,18	7,43	12,75	4,48
Bøtəhe:	6,34%	1,60%	3,86%	1,20%

„Avangart" xeđmət kendaren

Xedmət kenəgəhenə jađьр вette

Øfø təвəge Turaasь avьl savitena qaraqan „AVAN-GART" kalxuzь 1931 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьnan вerense avqьsqa tiklem kalxuzsьlarđьŋ eşləgən xedmət kendarena jomoqaq jahanь. Xedmət kendəre xedmat kenagələrena ja' đьlde.

Janь ingən eqjalarqa eş nurmalarь teşenderelde ham kenagələr eirelde.

Oşo uq avьl savitendəge „udarnik" həm „sulpan" kal-xuzьnda вьl eştər sik nasar tora. Təвək kalxuzsajuzь sara kyrhen.

QƏRIFULLIN

IDARAĐAN: „Sulpan" həm „udarnik" kalxuzdarьnda xedmatte iŋəp-lav əsen eşen julqa kujvьda „Avangart" kalxuzsьlarь yđđarenən tezrisla tirergə, ulardь eşkirgə alьrqa kərək.

Igen əđerləv qurqьnьs aƃtьnda

HЬNЬLЬŞ JUQ TRIVUGANЬ DƏVAM ITTERƏBEĐ

15 nse avqьsqa вulqan məqlymattar вujьnsa igen əđerləv planьnьŋ вarь 4,4 pr. qa qьna ytəleven kyrgəjnə. Hunqь məqlymattar, av-qьstьŋ 4 nse ыş kenlegendə tə hьnьlьşlьq juqlьq tь həjləjđer.

Igen əđerlav вarьşьnda edəklektər tьvьvqa həjləşa вьl đur sajasi xuzalьq kampanejahьna alđan ađerlek вulmav, əsən jalpьnь вьl вarьs-tar ergəhenə tuplanav, e şte sajasi trivugaь tьvđьrьv đar esəp вuldь. Kalxuzdar tarmaqьnda la eş qeniqətlenerelep ktaqa tora.

Təвək parteja, savit ojoşmalarь həm kalxuz-dar əle eştəren janь talaptarqa qujalьştьrьl-maqandar.

Вaşkilpikup zivsajuzdьŋ ølkə apparatь həm rajun вьjektərə вajavaj timpь tə'min itmənelər. Təвəktərđə „igen unьşь nasar вulda", „plan rьjal tygel..." tigən uq appartunistьq nastrajenəjalarə əle вulha kerə həla.

Mişkə təвəgendə вьl вarь 300 sintnir igen əđerlangən.

Təвək malsьlьq sajuzь mədire Nuvikьf igen əđerlav məs'ələhendə вojorakratlьq kyrhətevе esen urьnьnan alьnqan həm partejanan sьqa-rьlqan.

Dəvan təвəgendə 5 nse avqьsqa tiklem plan urьndarqa jetkerelməgən.

Вilaqtaj kampanejahь вøtenlaj əđerlekhed qarşьlan.

KADЬR ƏĐERLƏV MƏS'ƏLƏHE

Вьl eştə ølkə kylamendə đur jetəşhedlektar вar. Plan ytəlməgən.

Avьl savittare vəkildər menən jetərlek raveştə tə'min itelməgəndər. Urьndarđa kadьr əđerlavgə elk nasar qaravdar вar.

Maƃəlan: Usalь təвəgendə kadьrđar əđerlæ əsən600humdan вildələngən smita ytəlməgən·Nej вarь 80 hum aqsa totop, 20 keşene kurьstan ytkərgəndər.

Вoraj təвək ojoşmalarьnda planđь kəmeter-gə вьtьlьv kesla. Xatta Təвək Kəmitət sikrita-rь yde planđь kəmetevde jullap jerəv menən, təвək kyləmendə planđь ytəv huŋlaqan. Xađer eştə вer tiklem hьnьlьş kyrenə.

Вьl təвəkkə qaraqan igen tapşьrьv punkьtta rьnda вizavrazejələr tulьp jatə: xedmətkərđər esep, iƃerep jerəjđər. Aşxana, səjxanalar ojoş-torolmaqan.530tunna orloq tejərgə narat вirelev gə qaramaƃtan, Вirđaveş stansahь 8 kən вujь-na vagun вirməgən.

Вətə təвəktərđə lə tejərlek, eş ergəhenə jə-məqətselek nasar ojoştorolqan. Ajьrьm təвək-tərdə, asьqtan asьq sanatyk, uŋ appartunizem kyrneştəre osraj. Maƃəlan: Usalь təвəge malsь lьq sajuzь apparatь kampanja kilep jetkəngə tiklem, əđerlek kyrməgən. Orloq haqlav urьnda rь tədətelməgən, orloqto qorotqostarđan haqlav sarahь kyrelməj, toq jьjnav kampanjahь ədel-qən. Xisap eşe eşselar menən tə'min itelməgən. Şulaj uq jaŋь kelattar tədəv kampanjahь ədel-gən.

Təвək Вaşqarma prizidejumь Təвək вylege neŋ вьl xərəkəthedlegen tikşerep eşte prakrur-qa вirerga qarar itte.

Вьl fakьttar вətəhe lə igen əđerləv fruntьnda ədəklektar вarьqtь kyrhətər.

Eşte yđ aqьшьna tapşьrьvdarqa, uŋ appartu nistarqa qьrqa atpur вirergə.

Planđь srugьnda ytəv julьnda вətə saralar-đь kyrergə.

Q. Q.

„SATSEJALIZEM—UL, BARЬHЬNAN DA ELEK, IƃƏP" (Linin)

XEĐMƏT KØNDƏREN DØRØƃ IƃƏPLƏRGƏ

KØBGØ SƏSEV, TUŊQA HƏRƏV VAQЬTЬNDA BØTƏ KALXUZ HƏM SAFXUZDAR SDILŞINA MENƏN EŞLƏHEĐƏR

XEĐMƏTTE DØRØƃ IƃƏPKƏ ALЬRQA

Başqortostan Xalq Kamisar-darь səvite yđenen 31 nse jьl 5 nse ejjyldə sьqarqan qararьn da:

—Başnarkamzim, Başkalxuz-sajuz, Təвək Başqarmalarь, Tə-вak kalxuzsajuz, jer eştəre вy-lektəren 20 nse ejjylgə tiklem вətə kalxuzdarđь вətə eş вujьn sa sdilşinaqa kyserep вətərgə taqdim itte.

Lakin juqarьla kyrhətelgan ojoşmalar вьl qararđь tormoşqa jomoşaq atqaralar. Xađer keđge səsev həm tuŋqa hərəv kampa-nejəlarьna kilep indek. Kyp kenə kalxuzdar sdilşinaqa ky-sep вətməgəndər əle. Xeđmatte iƃəpkə dereƃ almav vaqiqalarь hidelə. Kalxuzsьlarđьŋ вətəhe-nə lə xeđmət kenəgəhe вirep вətelməgən. Praguldar menən keıəş eşe la nasar qujьlqan.

Fakttar kyrhətəveđ

BØRØ təвəge „Aq idel" kal-xuzь eşte kønnəkləp tə, sdilşi-na menən đə eşləməj. Nisə ke şe eşkə sьqha, şunь hanap tora. Kemdeŋ kypme eşləve вildəle tygel. Kalxuzsьlarđьŋ вerehendə lə xeđmət kenəgəhe juq. Xatta taвil də jađьlьp вarьlmaj, jarьş, udarsьlьq вətenləj qullanmaj. Kən hajьn kalxuzsьlarđьŋ 50 pr. tь eşkə sьqmaj, pragul jahajđar. Kalxuz raise jaqşь attarđa gy-ləjt itə. 5 nse ejjyldə qađьlqan 25 tunna hьjьşlь silus soqoro 15 nse ejjylgə tiklem asьq jatьp kiвep вette Вesən həm urazaj jьjьv ədələv qurqьnьsь aƃtьnda.

ŞIŞMƏ təвəge „Qьđьl вajraq" kalxuzьnda la xeđmatte iƃəplav nasar qujьlqan. Вrigadalarqa kankrit zadaneja вirelməj, eşteŋ nisek ytəleve tikşerelməj. Xeđmat kenəgəhe taratьlmaqan. Kalxuz idarahь kalxuzsьlardan вik alьƃ tora. Вajlaneş nasar.

ВYZDƏK təвəge „Havansь" kalxuzьnda teldə sdilşina qulla-nьlha la, iƃəp eşe nasar вara. Kalxuzsьlarđьŋ eşləgən xeđmat kəndəre xeđmət kenəgəhenə jađьlmaqan həm вaşqalar.

Вьndaj jeteşhedlektər вaşqa kalxuzdarđa la вar.

Xeđmatte han həm sifat jaqь nan dereƃ iƃəpkə alьv, xeđmət kəndəren xeđmat kenəgəhenə hər 5 kən hajьn jađьp вarьv heđemtəhendə вeđ sdilşinanь dereƃ qullana alaвьđ. Oşo va-qьtta: KEM eşləj—ul aşaj, kem eşləməj—ul aşamaj, luzьnqьhь dereƃ atqarьlasaq. Pragulsьlar-qa sik qujьlasaq.

Şunьŋ əsen вeđ sdilşina əsən kerəşte kiŋəjtergə, вətə kalxuz darđь sdilşinaqa kysererga te-jeşвeđ.

X. MORAT.

Køjørgəđe safxuzь urazaj jьjnavđь əđə

XEĐMƏT OJOŞTOROV NASAR, ESSELƏR SDILŞINANЬŊ NEJ IKƏNEN DƏ BELMƏJĐƏR

KØJØRGƏĐE malsьlьq saf-xuzьnьŋ 19 traktьrь jəj вujь eşheđ jattь. Şunьŋ hədemtəhen də səsəv planьn nej вarь 92pr. qa qьna ytəne. Eş attarьn haq-lap totov juq. Oşo kendə at-tarđьŋ 15 pr. tь qamьt huqьp eşkə jaraqhьđ xalgə kildelər. Вьna вьl'jənəjətsel iqtiвarhьđ-lьq safxuzdьŋ jeŋevđerenə karta hala.

Вətə igendərde jьjnap alьv 5 avqьsqa вətərgə tejeş вulha la, ul ytəlmənе. Xađer hava al-maşьnьp kitev hьltavь menən igen jьjьlmaj jata.

Tuŋqa hərəv zadanjahь 8000 giktar вirelgən. Ləkin, safxuzdьŋ вьnь tultьrьv qurqьnьs aƃtьn-da Sənki, safxuzda eş attarь, qoraldar menən haq eş kyrev juq. Eşsələr arahьnda kyltura aqartьv eştərə qujьlmaqan.Ular arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq qullanьlmaj, sdilşina-nьŋ nəmə ikənen də вelməjđər. Jьş qьna eş taşlap kitevđər вar. Вьqa adminstratsejənen iqtiвar-hьđlьqь jarđam itə. Safxuzda 40 prasint vaq millэttər eşləj-đər, şulaj вula torop admins-tratsejala вer genə vaq millət kadьrь вar. Şunьŋ arqahьnda milli qarşьlьqtar đa вulqьlaj.

Safxuzdьŋ eşte dərəƃ ojoş-tora вelməve igen əđerləvgə đur qamasavlьq kilterə.

Safxuzdьŋ parteja jəcajkahe hem rajun ojoşmalarь вьna вьl jenəjətselərđe tikşerev aƃtьna alьrqa, millətselek, xeđmatte ojoştora almavđarqa kiƃken udar вirelergə tejeş.

Q. JƏNBIRĐIN.

SDILŞINA QULLANЬLMAJ

HAMAN RƏZRƏT MENƏN EŞLƏJĐƏR

DƏVLƏKƏN. təвəgendəge „Vazrazdinejə" safxuzьnьŋ 17 nse ucaskahьnda sdilşina julqa halьnmaqan. Kyp eşsələr rəzrət menən eşləjđər. Şul arqala ular eş səqəten tultьrьvđь qьna ujlajđar, eşteŋ han həm sifat jaqьnan kyp həm jaqşь ytəle-venə iqtiвar вirməjđər. Trakta-ristar həm igen huqьvsьlar yđđərenen kendalek nurmalarь-nьŋ tulьv—tulmavьn вelməjđər. Sənki ucaska mədire yđe lə вelməj. Kənturada вьl turala his вer məqlymət juq. Taвilşik-tər ajьrьm eşsələrđeŋ eş'əgən eştəren iƃəpləməjđər.

NURMЬLAR YTƏLMƏJ

Sdilşina julqa halьnmaqan-lьqtan, eş nurmalarьnьŋ ytəle-venə lə kantryl jahap вulmaj. Şunьŋ əsən eşsələr eş nurma-hьnьŋ tulьvьna iqtiвar вirməj-đər. Nurmalar kəm ytələ.

„Katar-Piller" traktьrь 10 sə-qətta 15 giktar hərərgə tejeş вulhala 10-12 giktar qьna hərə-lər. Jarьş dugьvьrđarь qaqьđđa qьna qalalar. Dugьvьrđar tikşe-relməj.

EJƏHEĐLEK SIKTƏN UĐQAN

Maşinalarqa eşsələr вerketel-gəndər. Ləkin maşina tuqtaha jəki vatьlha ul вerketelgən eş-selər, traktaristar məs'ylejət jekləməjđər. Traktaristar horav-hьđ, nejheđ maşinalarьn ваƃьv-đa qaldьrьp kitələr. Traktьr ha-вandarь qajđa qorьlha şunda ultьrьp qala. Ular rimuntlanmaj, jaŋь hавandar taqьp kitələ, va-tьqtar rimunthьđ ultьra вirələr. Uraq maşinalarь qorolqan ke-jensə jul вujьnda jatalar. Va-tьlqan traktьr casləren teləhə qajđa taşьp вetələr. Ip. Stalin-dьŋ ejəhedlekkə qarşь kerəş turahьnđaqь hyđđəre ytəlməj.

QƏLIMEF.

Igende stansa punkьttarьna, tirmən həm ilivatьrđarqa tapşьrьrqa

Satsejalizem tədəleşeneŋ вə-jək uŋьştarь; təp orloqsoloq tə вaktərendəge səsev majđandarь nьŋ 90 pr. ь, вaşqa təвaktərđə 70 pr. ь kalxuzdarqa tuplanьvь igen əđerləvđə safxuz həm MTS tarđьŋ đur ydil yləv təşkil itev đəre вьjьl igen əđerləv planьn tiđ tultьrьv məmkinlegen тьvđь ralar. Şul ajqanlь, вeđđə igen əđerləvđeŋ huŋqь srugь 7 nse Nyjəвer itep вildələnde.

Igen əđerləvđe вьl srukta ta-mamlavđьŋ ƃəqənəhen-əđerləv apparatь,kalxuz sistimalarь вətə he lə həm вətə jəməqətselek yđləşterergə tejeş. BØTƏ ƏĐER LƏNGƏN IGEN STANSA JƏKI PRISTЬN PUNKЬTTARЬNA, TIRMƏN HƏM ILIVATЬRĐAR-QA TAŞЬLP BØTKƏN BULHA QЬNA IGEN ƏĐERLƏVĐE TA MAMLANQAN, TIP HANAR-QA MØMKIN. Вьl iƃtən sьqa-rьlmahьn.

Igende əđerləv menən. taşv ara hьnda ədəklək tьvđьrmaƃqa, igende əđerləv menən taşьvđa вerđamlek вuldьrьv əsən tьrь-şьrqa" (Yđək Kəmitəte qararьn) Вьjьl urьndaqь вətə igen əđer ləv urgьndarь вьna oşo qararđь вojomqa atqarьv əsən kerəşer-gə tejeştər. Вьl qararđь вojom qa atqarьv qьna вьjьlqь igen əđerləv planьnьŋ uŋьşlь ytəven tə'min itəsək.

Şuqa kyrə, igen əđerləv eşe igende turanan—tura stansa, pristьn punkьttarьna tirmən həm ilivatьrđarqa tapşьrьlьr-lьq вulьp ojoştorolorqa tejeş.

Iŋ jaqьn, tip hanalqan stansa punkьttarь, tirmən jəki ilivatьr menən kalxuz arahь, təran pun kьtqa qaraqanda jьraq вulьp, uqa igende tərən punkьtqa tapşьrьv xoquqь вirelgəndə lə, kalxuz igenen stansa, pristьn punkьttarьna tapşьrьrqa tьrь-şьrqa tejeş.

Igende tərən punkьttarđa qal dьrьv вerđən, unьŋ şul urьnda ejələp qalьv qurqьnьsьn тьv-đьrha, ikensenən artьq juqal-тьvđar həm artьq rasxut sьqa-rьvqa səвəp вula. Вьlь hər вer kalxuzsь вelergə tejeş. Igendeŋ xaqь, unьŋ stansa punkьttarьna, tirmən həm iliva-тьrđarqa tapşьrьlьvьn iƃəpkə alьp вildələnə. Igende tərən punkьttarqa tapşьrqan vaqьtta вьl igende unan stansa pun-kьttarьna taşьv xaqь yđ вəjə-henən alьnьp qalьna.

Hər вer kalxuzqa igendeŋ tulь xaqьn alьv fajdalь, вьnьŋ əsən ul yđeneŋ igenen stansa punkьttarьna, tirmən, jəki iliva тьrđarqa tapşьrьrqa tejeş.

Вigerək tə, igendeŋ вer urьn da ejələp qalьvьna jardam itə torqan artьq eş həm artьq kəs, şarttar тьvđьrmaƃqa kərək.

Stansa punkьttarьna, ilivatьr jəki tirməndərgə taşьlьp вetkən igəndər genə əđerləngən вulьp iƃəplənəven hər вer kalxuz, hər вer kalxuzsь вelergə tejeş.

PARTEJƏNЬŊ BAŞQORTOSTAN

VKP(в) nьŋ BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE JAVAPLЬ SIKRITARЬ IP. BЬJKINDЬŊ PARTE-

4—INDYSTEREJƏ GIGANTTARЬN TӨĐӨV EŞENƏ JAQЬNDAN KILERGƏ

Başqortostandь indysterejələşterev məs'ələlare. Başqortostan, partejənьŋ X—XVI s'jьzdarь qararđarьn ytkərevgə kankrit rəveştə krereşte. Beđ parteja X nsь s'jьzьnьn, millattar arahьnda bulqan tigeđheđlektərđe вəterəv turahьndaqь qararđarьn hər vaqьt iћkə təşərə kildek. Əgər вeđ sənəqət usaqtarь tьvđьrhaq, təp millattən urьnlь prailitarejat yћterhək, əgərđə artta qalqan millətterđe aldьnqьlarqa tartьp jetkeđə alьrlьq sənəqət teđehək, şul vaqьtta qьna milli tigđeђeđlek tulь mə qnahe menən juqalьvь məmkin.

Əgər вьnan jьl jarьm elek gigant teđeleşekə başlav turahьnda hejləgən bulhaq, вeqen, balşəviktar timpь menən, tulьhьnsa X nsь həm XVI s'jьz qarađarь bojomqa atqarьla. Вegen giganttarđь teđəv başlanqan. Вeđđeŋ alqa kilep вaђqan jaŋь aвstanufka oşonan kilep sьqa.

Hanqь kendərđə, вьl teđeləştər turahьnda вeđđeŋ gəzittər đə kyp jađьldь. Вeđ kyp iptəştər đe jeвərdek đaklattar jahanьq qalala, papylarlaştьrđьq. Şuqa kyrə вegen aktif aldьnda ular turahьnda qabatlap tormaђqa, tik вegen nəmələr teđelep jatьvь turahьnda qьna qьђqasa tuqralьp ytergə rəxsət iteqeđ.

Matur zavьtь teđelə. Unь teđəv 2 jeđ meŋ humqa təşəsək. Berense đəverđə ul jьlqa 200 meŋ matur вirəsək. Ul maturđar ike tipta вulasaqtar. Zavьt tiđ eşlənep вethen əsən parteja Уđək Kəmitate həm xəkymət qararđarьnda jaŋь markalь maturđar eşləməђkə Stalingrat Xarkьf zavьttarьnda eşlənə torqan maturđar tiвьn alьrqa quşьla. Уđenə вaşqa matur zavьtь teđelə, ləkin unda eşlənep sьqa torqan maturđarđь jeŋelləşterev şart itep qujьla. Вьnda kamвajьndarđa həm вaşqalarđa fajđalanьv əsən maturđarđь jeŋelləşterə torqan qajhь-вer yđgəreştər jaharqa kərək вulasaq. Sruktar вik qьђqa qujьlqandar. Parteja Өlkə Kəmitate вojorahьnda iptəştər Stalingrat matur zavьtьn teđəvgə jьldan artьq vaqьt ytkanleqen kyrhəttelər. Вeđgə вarь 7 aj srak вirelə. Teđəv eştare sajızь diriktьrь Ivanuf iptəşteŋ iћəвe вujьnsa Staligrat zavьtь kylturehьnən kəm вulmaqan đurьlьqta 10—11 zdaneja halьnasaq.

Вьl eştər вetəhe lə kyp đur—đur zavьttarь, kyp prailitarejatь (Stalingrattьŋ yđendə genə 10 ar menđər) həm teđəv eşendə təzriвəhe вulqan Stalingratta tygel, teđəv eşendə təzriвəhe вulmaqan Başqortostanda ike tapqьr qьđьv timp menən ytəlergə tejeş. Вьnda teđeleştə вildələngən vaqьtьna вəterəvđə tə'min iter əsən eşeвeđđe niqeđđan jaŋьnan qorov məs'əlahe вəta qьrqьvlьqь menən alqa kilep вaђtь.

Qađan turain zavьtь turahьnda. Qađan turain idarahьnьŋ rəis urьnьвaђarь Əđejef iptəşteŋ ajtevensə həm вeđđeŋ Gusplandaqь matirejaldarqa qaraqanda (iptəştər ul turala hejləjđər) вьl zavьt gigant. Ip. Əđejefteŋ вojorala ajtevensə вeđđeŋ Başqortostanda teđelgəndəj đur zavьt вer ildə вer xəkymattə lə juq. Stinagrammala oşolaj jađьlqan. Zađaneja qađandьŋ jьlьna torqan jeren əђtən ylsəqəndə 700 meŋ kvadrat mitrđan alьp, miljun kvadrat mitьrqa tiklem jetə.

TURBINDAR 5 meŋdən alьp 120 meŋ kvadrat mitьrqa tiklem jetə. Berense nəvвətta jьlqa 750 miljun, ikense nəvвəttə, 500 milejun humlьq praduksejə вirelergə вildələngən. Вьnda вerense nəvвətta20,000 ikense nəvвattə 30—35000 eşse eşlərgə tejeş. Qađan—turain zavьtь 1933 nse jьlqa halьnьp вetergə tejeş. 1933 nse jьlda ul tulь nagruzkamenən eşlərgə tejeş. Sənki partejənьŋ 1933 nse jьldan вaşlap sit ilđərđən qađan indemaђkə tigən qararь вar.

LUM ZAVЬTЬ. Вьl zavьt đur tygel, yđe tulьhь menən mixanizatsejalaştьrьlqan. Meŋ keşelek Şul uq vaqьtta xađer Jegəđe—Kamarav zavьtь halьna вaşlaj. Уđək Kəmitate həm Savnarkumdьŋ qararь вujьnsa вьl zavьttь teđəv 1933 nse jьlqa вəterələrgə tejeş.

Qađan—turain, matur zavьttarь turahьnda məs'əla qujьv menən вergə, вeđ вer nisə ajđan Jegəze—Kamar gigantьn praktik rəveşlə teđə вaşlarqa tejeşlegeвeđđe iђtə totmaj вuldьra almaj вьđ. Вьl frunttala вik zi'di ađer ≗k eşe kərək. Razvidkalar вara, ləkin unьŋ qəfev itelməђlek əkeren вarьvьn ajtep uđarqa kərək. Xəđerge timptar teđeleşte vaqьtьna tə'min itə almajđar. 1933 nse jьldьn 1 nse qinvarьna zavьttьŋ prajьkьtь tulьh menən əđer вulьrqa tejeş. Вьlar вarьhьla eşta əlegəsə kyrlməgən timptar tьvđьrьvđь horajđar. Ə. вeđ heđđeŋ menən əle nasar eşləjвeđ. Jegəze—Kamar razvidkahьndaqь kevek timptar. ular eştə sьđarlьq timptar mьnьj.

Parteja Уđək Kəmitate nyjəвer plinumьnьŋ magnit—Өfə iliktrik julь hьđьv həm unь 1933—jьlqa вəterəv turahьnda qararь вar. Eşte вaşlap jeвarev əsən 4 meŋ teđəv eşselare kərək. 1932 nse jьlda 17 meŋ, 1933—jьlda 10 meŋ eşse kərək вulasaq.

Bilarət zavьttarьn rikanstruksejələştьrьv вara. Вeđ Başqortostandь indysterejələşterev kampanejəhьn, Bilarətte, 200 meŋ tunna sujьn вirerlek xəlgə kiterv đe talap itevđən вaşlanьq. Вьl xəl itelde. Rikanstrukseja eşse вaşlandь əmmə вьl eştər вeđđeŋ Өfə həm Jegəđe lə teđelə torqan gigant teđeleştərgə qaraqanda keskəj genə вulьp qalalar. Ləkin вьl вeđ Bilarətte вigerəkta unьŋ juqarь sьjfat stal вirev jaqьnan вulqan əhəmejəten iђapkə almaђqa tejeşвeđ tigən hyđ tygel. "Вeđđeŋ Өlkə Kəmitət sikritarejatьnьŋ Bilarətte jaŋь ojoştorlqan juqarь sьjfatlь stal вerlegenə вirev turahьnda məs'ələ əđerlərgə tigən qararь вar. Unan вeđgə вьndaj qarar sьqarьrqa, taqь „Vstukstal„ tarafьnan вer tərlə lə jarđam juqlьqta qьђtanь.

Вeđgə, „Vastukstal„dьŋ вeđđeŋ eştəreвeđđe avьrlaştьrьvьna nisek itep вətən saralar kyreve turahьnda, juqarь urgьndar aldьnda вəta qьrqьvlьqь menən məs'ələne qujarqa vaqьt jette.

Вeđđeŋ fakьttarьвьđ kyp. Məђələn Jegəze zavьtьna lajьq urьn taвьv məs'əlahen genə alьqьđ. Urьn taвьv julьnda вeđđeŋ taraftan saralar kyrelde urьn taвьldь. Вətə matirjaldarđь əđərləp вirđek. Ə, „VASTUKSTAE „alegəsə unь iћenə təşerməj Uqa вit inde 3 aj uđьp kitte.

Nifet razvitkalarь вara. Вəlki вeđ вeraj ajđan ,ike ajđan nifet sьqьv turahьnda hejləj вaşlarвьđ. Tərən вoravlav вara. Вerense вoravlav vişkahь xəđergə вer nəmə lə вirməne. Ikensehenə вşanьs đur. Unda xəđer nifet menən soвarlanqan qatlavqa jetevđəre turahьnda xəвər вar. Вьl nəmə turahьnda hejləj. Вьl вoravlavđь qьđьv timp menən đəvam itterergə, вarlьq вьl rajun tirəhendəge ul tirələge teвaktərđa ytkərergə 5-6 vьşka urьnьna 10 laqan vьşka ultьrtьrqa kərəklekte hejləj. Вьl nifet razvitkahь eşselərən tə'min itev eşen jaqşьrtьvđь, unda parteja həm massavaj eşte jaŋьnan teđəvgə iqtiвarđь kəsəjtevđe talap itə.

Вeđ parteja Уđək Kəmitate həm xəkymət aldьna magnit—Bajmaq julьn hudьv eşenə вьjьl kereşev вьnda SSSR xuzalьqь savite Arđzь Nikidzь iptəşta вeđđeŋ iekerde qьvatlaj. Həm 32—33 nse jьlda Magnit Sara arahьna jul halьv məs'ələlaren qətqi rəveştə qujaвьđ.

Вьl turala nindəj qarar вulьrь əle вilgeheđ. Ul məs'ələ Bajmaq rajtəвəgeneŋ kiləsək yђeve menən вajlangan. Ləkin вьl juldarđь nisek tə tiđ arala teđeməj tura kilməjəsək, Вьlar вarьhь la 1931 nse jьl вer eləşe 1932 nse jьl aвjekьttarь. Вьlarđьŋ artьnan вiş jьllьq planqa ingən kyp kenə aвjekьttar вara.

Min tiđ kən esendə aktif aldьnda ikense вiş jьllьq plan turahьnda məs'ələ quja alьrвьđ tip ujlajьm. Ul vaqьtta aktif aldьna Başqortostandьn jaqьn kiləsəktəge indysterejələşev pirispiktivahь taqь la asьqlьraq kilep вaђьr. Xəđergə oşonoq ьna kyrhətep ytərgə kərək. Gasplan tarafьnan sьqarьlqan вillytində BASSJ nьŋ Ural—Kuzвas kamвinatьna qatnaşь turahьndaqь вaş məqələ Başqortostanda jьlqa 500 meŋ aftamaвil jeteştərə torqan aftakamвinat teđergə samalana tip вaşlap kiteven genə kyrhətergə kərək. Вьna iptəştər heđđeŋ alda xəđer вulqandar həm heđđeŋ alda jaqьn kiləsəktə вulьrqa tejeş nəmələr.

Xəđer ujlap qaraqьđ, həm вьlarđьŋ вaшьnda вeđđeŋ xəđerge eş timptarьвьđ menən saqьşьrqьđ Minem dak'atьmđьn вaşьnda hejlangan, вeđđeŋ avьlda eşteŋ nisek tərovь həm вьjьl igen əđerləv eşenə nindəj jeteşheđlektər menən kereşkanlekte iћkə alьqьđ. Ul vaqьtta вeđđeŋ вurьstar menən timp arahьnda nej tiklem вuşlьq вarlьqь asьq вulьr.

5. INIRGITIKA BAŞQORTOSTANDЬŊ TAR JERE

Başqortostandь indysterejələşterevđeŋ вarlьq məs'ələlare arahьnan inirgitika məs'əlahe in nađek urьndь tota. Ul məs'ələ tiđ kendə xəl itevgə totonolasaq. Başqortostandьŋ вьl tar urьnьn xəl itev esen, yđəkteŋ đur eşselərə, mətəxəsistərə qatnaşь menən вeđđeŋ Gasplan jetəksełege aђtьnda, Başqortostanda inirgitikə kəŋəşmahe saqьrьla. Inirgitikə məs'ələhe вeđ'leŋ taraftan xəl itelergə tejeş. Parteja Уđək Kəmitate вeđđen alqa məs'ələ qujđь. Zavьttar halasaqвьđ, ə, вьna kymer, jaqьv nəmələre məs'ələlərə nisek xəl itelergə tejeş. Jegəze zavьtь teđelə,—uqa kymer вik alьђ.

Əgərđə Başqortostandьŋ hьv inirgitika вalansьhьna, həm əlegəsə hьv вalanstarьnьŋ ej ənelməqən вulьvьna jaqьn kilhək, unda həm inirgitika həm hьv transprьtь məs'əlhen вergə xəl itə ala torqan đur məmkinlektər вar. Aq—Iđel вujlap Estərle-Tamaqqa tiklem вarьr əsən tamuq qazьvьn ytərgə kərək. Вorolmalar kyp, qajhь вer urьnđar şundaj kisevdər вar ki, вar zalarđь qьna tygel, вyrənələrđe lə hьvđan kytərep, atqa'rejəp sьqarьp unan taqь la hьvqa halьp aqьđьrqa tura kilə Min inirgitikə kəŋəşmahenən hun uq вeđ kinat вajьrвьđ tip ujlajьm. Sənki unda məmkinlektər kyp asьlьr.

Ip. Samsunьf вer вelgesten slansqa 250 meŋ kilavatlьq iliktrik stansahь halьrqa məmkin tip əjteven hejləj.

Вeđđeŋ вerđən—вer sənəqət ydəgeвeđ вulqan Bilarət zavьtьnda həm ruda idarala jьldar вujь eşlənep kilgən qorotqoştoqtar, Zilem kymeren razvitkalavqa həm turf məs'ələlərən xəl itergə irek вirmənelər. Bajmaqta hьqьşьqa tiklem yk kymer taвьp fajđalanьv вulqan. Ularqa əle вulha razvitkalanmaqan. Xəđer jaqьv nəmələre вujьnsa qajhь вer eştər ytkərelə, đəvlət jer razvitka idarahь hьđьqь вujьnsa razvitkalar alьp вarьla. Ləkin ul timptar вeđđe his qəniqətlən dererlek tygelđər. Matur zavьtь 7 ajđa teđelə, вer jьl jarьmdan qađan-turain zavьtь mantaž вaşlьj, unan Jegəze zavьtьn eşkə jeвərergə tejeşвeđ. Ə, вeđđə inirgitika вazahь məs'əlahe ollđalənep вətməgən.

Вьnda Gasplandьn miljun kilavatqa iћeвe вar. Ə, xəđergə вer nəmələ juq. Вarь Cirnikufta 4 meŋ kilavatlь вer stansaвьđ вar, ulda əlegə tiklem xərəkəthed ultьra вьna eş şunьn menən вətə. Вьnьŋ menən Başqortostandь indysterejələşterevđe ytkərergə məmkin tygel.

Вьl julda вalşeviktarsa qalqi eş ytkərev talap itelə. Вьnda rizəlytsejəlar menən genə eş qьjratьp вulmajasaq. Вьnda eşlərgə həm вalşeviklek timpь menən eşlərgə kərək. Уđək Kəmitət həm Xəkymətteŋ Başqortostan turahьndaqь qararđarьn ytkərməj torqan вeđđeŋ qajhь вer ojosma həm şulaj uq Уđək SSRU kevek Məskəv ojosmalarь hьmaq eşləməђkə kərək.

6. BӨTƏ UCASKALARĐAQЬ ART TALЬQTЬ BӨT ӨRӨRGƏ KƏRƏK

Taqь la iђəpkə alьnьrqa tejeş вer məs'ələ, ul вeđđeŋ dejom arttalьqьвьđ. Heđđeŋ iћeđđəler, min kamvuz asьv unajь menən gramьta turahьnda kyrhətep udqajьm. Вeđ unьŋ kərəgen hər kən hiđep torasaqвьđ. Вьnda hyđ jaŋ qatlamdar kytərev turahьnda вara. Unar meŋləgən kerəktejəndər avьldan zavьtqa вarьrqa tejeştər. Əđ вelemle eşhed krəвtejəndərđən kvalifikatsejalь kađьr вuldьrьrqa kərək. Ə, zavьttar tarafьnan alqa qujьlqan talaptar, gramьta məs'əlahen alьv artta qaldьralar. Diriktьr Gracьf iptəş 7 jьllьq məktəp вətkən eşselərđe la lap itə. Вeđđeŋ Xeđmət X. Kamisarь Sьsujəf iptəşkə вьnь ičkə alьrqa, şunan sьqьp eş kyrgə kərək вulьr. Matur zavьtьn həm вaşqalar əsən kitap uqьj вelgən genə tygel, eşkə tiđ ejrənə ala torqan, cirtuzdar вulaj keşelər kərək вulasaq. Вeđgə udarnik вulьrlьq keşelər kərək. Eş in jaŋь maşinalar, agrigattar menən jatqarьlьrqa tejeş вulqanьqtan teđəv eşendəge udarniktar səjəsi jaqtan đa, tixnik jaqtan đa вelemle вulьrqa tejeşlelər. Şuqa kyrələ gramьta məs'əlahe, hər kampruş eşe вeđđeŋ esen in đur məs'ələ вulьp tora şuqa kyrə in đur sruktar kyptən вirelgəndər. Xəđer inde saqьt hajьn hunlajьvьđ, вьna şuqa kyrə xarektar kərək, timp kərək. Xəđer RSFSR Narkamprusьnьŋ həm Xalq Kamisardarь Savitenenьŋ pridprejətejələrđə kadrđar əđerləv sistimahь turahьnda qətqi qararь вar. (Вaşlanqьs kursьtar palitiknь kursьtarь, eşse tixnikumdar h.ə.).

Narkamprus menən rəttən, massanь tixnik gramьta menən, tixnik uqьvdarь menən kyltura jaqьnan tə'min itevđə praisajuzdar đa nьq artta qalalar.

Вьnan tьş hyđ вeđđeŋ julda rьvьđđьŋ arttalьqь, havьlьq haqləv seltərenen jetərlekl вulmьvь, puşta вəjlənəşe məs'ələrenen tartiphed xəldə вulьvь вelgestərgə jarlьlьq, вeđđeŋ qala xuzalьqьnьŋ jarlьlьqь turahьnda hyđ вara. Oşondaj đur gigantar teđəv aldьnda toraвьđ. Ə, qalalarđa Өfə lə, Bilarıtta la, Vada pravudta, kənalizatseja la juq. Вьl gigattarđa teđəv, əsən maxsus teđəv tristь ojoştorola. Unan tьş вьl giganttarđь teđəv selərgə kantryl həm jarđam ojoştorolorqa tejeş. Birelgən zadanejanь tiđ vaqьt esendə ytəv əsən вьl eştə qьđqьsьvьsь вetə urьndarqa həm ulardьŋ vəkildərenə parteja ojosmalarь həm xəkymət вətə saralar menən ulardьŋ kendəlek eşlərendə jaram itərgə tejeştər. Şunьŋ menən вergə zadanejələrđe tulьhь menən həm yđ vaqьtьnda ytəlevdərə əsən, вeđ heđđeŋ menən Уđək Kəmitət aldьnda javap вirəвeđ.

Heđ Өlkə Kəmitəttən həm Savnarkumdьŋ Matur zavьtь turahьnda qararьn uqьlьqьđ. Irtəgə jaki irtənən hun Savnarkumdьŋ Qađan—Turain zavьtь turahьndaqь qararь iqlan itelasək. Вeđ yđeвeđgə kyp kenə kankrit вurьstar aldьq. Həm вeđ heđđeŋ menən yđeвeđđen вђkə alqan вətə вurьstardь tulьhь menən ytərgə tejeşвeđ.

Вьnda iŋ məhime—eşləvselər menən jardam itev, eş kestare menən tə'min itev, вerense eşse kalunnalar eşte вaşlap alьp kitərlek itep teđəv eşendə вer nej tiklem jardam kyrhətev.

Elemta ojoştorov, majđanqa alьp sьqa torqan juldar həm tə'minət eşen ojoştorov—вьlar вətəhelə teđəv eşenen вajavaj ucaskalarь.

Вьl eşte nisek əđerləjвeđ, nisek eşləjвeđ. Min вətə parteja ojosmalarь aldьna teđəv eştərendəge pirispiktivalar turahьndaqь məs'ələne вer nisə tapqьr qujьvьmdь əjtep kittem. Вer nisə ajđardan вirle əđerlek eşe вara. Вьqa tiklem nisek əđerlənep kileвeđ həm nisek əđerlənevвeđđe kyrhətkən miђaldar şunan qiзarat.

Sənəqət eşe həm pramlinplandь tultьrьv. Iptəş Isancurin 15 nse ejjьldə вьl turala tuqralьp kitkəjne. Tavge jarь jьldьŋ kyrhətmələre вeđđeŋ fajđaqa вulmaha, ejjyl ajь la jaqşьlandьrmanь kirehnsə nasarlandь. Anьqlap kyrhətev əsən, min heđđe taqь la вer ađ tuqratajьm. Вilarit zavьtь ejjyl ajьnda sujьn zadanejahьn 62 pr. qa. marin вujьnsa вirelgən zadanejahь 50 pr. qa, katanka zadanejahьn 48 pr. qa, jaвьv prakatь zadanejьn 57 pr. qa ytəne. Вeđđeŋ xuzalьq eşselərened jeştərenep qala torqan sənəptər, hanap вətergəheđ kyp, uqьp qьna elgereqeđ. Sujьn вujьnsa вirelgən zadanejanь tultьrьlmavь—eşselərđen jeteşmave. Jegəzelə rudanьn jeteşmave (Jegəzelge giganttarđьn eştəren tə'min itər əsən вeđ tiđ kəndə miljunlaqan tot ruda вirərgə tejeşвeđ; вeđđə ,jeđ miljunlaqan tot ruda вar" tip eş qьvaвьđ, şunь iћьat itaвeđ; ə, Jaşap kilgən Jegəze dumnahьn tə'min itev əsən ruda juq). Martin—вьnda la eşselər jeteşmaj; ədəklə eş adnahь. Jaвьv pratkatькь—вьnda la eşselər jeteşmaj. Heđəmtələ alla nej tiklem sənəptər, ə plan 50 62 pr. qa qьna ytəlgən həm вaşqalar. Jenteklәp qarahan, вətəhe lə eşte alьp вara вelməvđən, jaŋь şarttar esendə jaŋьsa eşləj вelməvđən kilep sьqqandar.

Urьndaqь sənəqət вujьnsa la, kyrəhen, xəl jaqşьrmaj; valavaj praduksejələ lə, yđeŋa teşar xaqtь kəmetevđə la difitsit yђə.

Kyp pridprejətejələrđə xeđmət dissiplinahь qəniqətlənerlek tygel, sixtar xuzalьq rascutьna farmal qьna kyserelgəndər, eşse kəstərđeŋ aqьşь (тикучст) đavam itep, qaj вer urьndarđa 17-18pr. qa jetə.

Eşteŋ вьlaj torovьnda təp səвəp nejđə? Parteja diriktiftarьn ytəv eşenə вar urьndar đa, вətə pridprejətejələr đə nьqlap totonmaqandar.

Aqas məs'ələhe—ejjyl ajьnda yđgəreş вirmənə, Aktiftьŋ hunqь jьjьlьşьnda Isancyrin iptəş đerəђ ajtte—đerəвən đə вegengə tiklem xəl jaqşьrmaqan.

Heđ, вьjьl partejənen aqas əđerləv eşen jəjge ajđarđa la tulь timp menən ytkarev əsən maxsus eş alьp вarьvьn вelehegeđ. Вьl əlegə tiklem tə'min itelməj. Əgər вeđ kiləsəktə lə eşte şulaj alьp вarьvьвьđđa đavam itterhək, aqastь plan вujьnsa Başqortostandan sitkə sьqarьv əsən genə tygel, jaŋь teđələştərgə lə jetməjəsək. Вilarittaqь 200 meŋ aqas kymer menən sujьn qojovđьn rikanstruksejələşeven onotorqa jaramaj. Qьvqьn planь la ytəlməgən. Parteja diriktifьn praktik вojomqa atqarьv əsən qaj вer ojosmalarьвьđ вьna nisek kerəsələr.

Teđəv məs'ələlare. Ip. Isancurin aktif jьjьlьşьnda, kridittən fajđalanьv eşendə nindəj tartiphedlektər вulqanьn kyrhətep kitte.

Вeđđeŋ xuzalьq ojoşmalarьвьđđьn həm Narkamattarđьn iteşheđlektəre şunda, ki ular đur assignufkalar əsən huqьşalar, ə, kriditđərđe hər jьlda fajđalanmaj qaldьralar. Eşse kestar həm teđəv matirejaldarь jetməvđən zarlanalar.

Ləkin, вьl talaptar, irtəgehe kengə kərək вulasaq məs'ələlər menən saqьştьrqanđa, вetənləj juq qьna nəmələr.

Torlaq teđəvđe eşselər menən tə'min itə almaqas, un məŋlagən eşselərđe talap itevsə jaŋь teđeleştərđe nişlətersed.

Kirəs—xəđerge kendə ,tar urьn вulьp hanala. Ləkin вeđ вьl turala həm Вaşsavnarxuz hьđьqь вujьnsa, həm Kustprum sajuz hьđьqь вujьnsa вik kyp saralar qujđьq, ular ytəlmənələr.

7. EŞSE KƏSTƏR JЬJNAVЬ JAŊЬSA OJOŞTORORQA

Eşse kəstər jьjnav iђkesə вara, tarixlaştьrьv ydgərtelməgən, Stalin iptəşteŋ diriktivь əlegəsə iђapkə alьnmaj, heđəmtələ teđeleşteŋ planь вarь 19 % qa tultьrьldь. Tə'minətteŋ nasarlьqьnan tixnik dakuminttardьŋ hunlavьnan zararlanalar. Вьlar вarьhьla đərəђ, ləkin məs'ələ şunda вeđ əlegəsə eşkə jaŋьsa qora almajвьđ. Qьđьq fakt: вeđđeŋ Başqortostanda kendər jьlьnmaь вoron teđəv eşenə вaşlarqa ejrənmagəndər вarь ə şuluq vaqьtta pagriвinskej вer yđe yk yđenen jorton jajđen вaşьnan uq halđьra вaşlanь. Ə. Min şul vaqьtta, teđəv вerlege raise Cuvaşьf iptəşte saqьrьp, ninə teđəv eştərə вaşlamajhьŋ Pagriвinski teđəj вit, kendər вik matur toralar—jьlь, eşse kestare вar, tim. Вaşlarqa jaramaj—əle tupraq tuŋ—tej. Tupraq tuŋ, ə şul uq vaqьtta Pagriвinski jortona fundamint halalar. Вьna səвəptərđen səвəвe qajđa. GPU esendə вaşqalar esendə jer вarь вer tuŋ вit. Jer tuŋ tip javap вirgənse ularqa utьn alьrqa jerđe eretergələ eşkə totonorqa kərək ine.

Min, вaştaqь ike ajđьŋ nisek juqalьvь turahьnda kyp kenə fakttar kiltera alьr inem. Məs'ələ asьq: samatyk menən вarьv jeŋel вulqanda ninə qьlьnlьqlar menən kerəşergə, ninə ularđь вətərergə „ađerəktə jeŋelərək". Вьna oşolaj tip keşelər parteja diriktifen ytkərevgə un apparturnistarsa qarajđar. Şul vaqьtta uq вeđgə teđəv eştəren alqa jeвərergə kərək ine. Ul saqta məmkinlektərđə, eşse kestərđə вar ine. Ə, xəđer вeđđeŋ alda giganttar teđəv eşenə kereşep, вarlьq вaşqa teđeleştə hьvвьnьv qurqьnьsь вar.

Heđ вarьqьđđa Savnarkumdьŋ matur zavьtь eşselərə əsən iŋ qьђqa vaqьt esenə вaraktar teđergə karaklege turahьndaqь qararьn kyrđegeđ. Ləkin xəđerge eş urьnьnan qudqalqanь juq. Heđ şunь kyđ aldьna kiltirьp qaraqьđ; irtəgə meŋərləgən eşselər kilep ularqa urьnlaşьr urьn вulmaha nindəj qəjьn xəl itvasaq. Jegəze razvitkahьndala şundaj uq xəl. Вerləşterelgən plinum mələndə Вilarət zavьtь jetəkselare həm вaşqalar, eşselər juq tinelər. Həm Məskəv đələ, Başqortostan qьsqьra. Ə eşselər jeteştera almaj tigən feker вar tip hejlənelər.

Partejalarlьrь, kamsamuldarđь, eşselərđe maвtilizavajt itergə kereştek. Eşselər eş urьnьna kilep jettelər, ə вeđ đa torlaqta ikmaktə ađer tygel. Вilarət ojosmalarьna torlaq əđerlərge Вaşsajuzqa вьl eşselərđe tə'min itergə diriktif вirelgən ine. Unda kesələr вardьlar, tikşerđelər, вeđgə kilep jarajhь, keşelər ratlana, ytkarelər tinelər. Ə, qəməldə unda eşselər kilgənđərđə tormoş nasar вulqas tanan jaltьratqandar. Jetəkselər yđ quldarь menən eşse kestərđeŋ aqьp torьvьn tьvđьrqandar. Ip. Stalindьŋ diriktivьn esьn maqnahe menən вьlqьrtmaqan. Xəđer Ikmək jeвərelə, tə'minət jaqşьra вaşlanь, diriktiftarđьn ytəlgən kyđətep toror əsən Вьsşajuzdьŋ idara aqzahьn jeвərdek Ul Isancyringə kilep:

—Уđem tyrə, minem вojoroqtan ytə almajđar, jađqan vaqьtta ytəler təвle, ə unda вarьp Вaşsajuzdan tavar alьrqa kərək вulqas, вer nəmələ ala almanьm tej.

Вьna вeđđeŋ apparat nisek eşləj. Inirgejə kese вeđđe nisə artqa tarta. Вьna parteja Уđək Kəmitətenen parteja s'jьzьnьn, palit вojorahьnьŋ kapiratsejalarđь jaŋьsa teđəv turahьnda qararьnan hun вьna oşondaj xəl, oşondaj tərtiphedlek đavam itə. Вьl nəmə turahьnda hejləj. Вьna вьl вəjəngə kən Вaşqortostan aldьnda torqan đur вurьstarđь xəl itevđə jaŋь timptar alьv əren apparattьn jaŋьsa teđelmagənlegen unьn unajlaştьrьlmavьn hejləj.

Eşse kestərđe əđerləv məs'əlehendə əlegə tiklem вulqan samatyk hamanda jəşəp kilə. Вьna min kyp kenə parteja kamitattare, sikritardarьna merəsəqət ittem. Ulardьŋ eşe nasar, ismaha вerhen genə вulha la kalxuzdar menən zavьt arahьnda teđelgən dugьvьr menən kilgənen kyrə almanьq. Вьl tarmaqta Вaşzildur esendə вer ađ uqьş вar.

Вaşzildur strujdьn kalxuzdar menən dugьvьrdarь вar ine. Ləkin unurka вaşlanьv menən kalxuzdar вer ađ eşse quldarьn kire aldьlar. Şulajda Ural-zilstruj вaşqara almaqan вurьstь Вaşzildur.struj вaşqara aldь. Tik uqar eşse kese menən jardam itergə kərək ine. Jardam itmajđar. Uralda qьna tygel, вeđđə lə uqar jetərək jardam juq. Davləkən, Şişmə teвaktare urazaj juq, tip ilajdar, ə eşse kəstər вirmajđar. Вьjckuf ip. вojorala Mejəkeşei menən вətə Davləkən teвəgeneŋ kalxuzdarьn jerep sьqqan da, ,kalxuzdar unurkaqa keşe horaqanlьqtarьn, qьrđa eşlərgə keşe jetməj tip qьsqьrqanlьqtarьn, ə şul uq vaqьtta unarlaqan keşelərə juqtь hejləp ,tamake tartьp вer nəmə eşləməj вuşul tьrqanlьqtarьn hejlənə.

Вьna вьl julda urьnda вer nəmə eşləmajđar, ə вaşzildur strujdan, xəđerge kendə вajavaj urьnsь вulqan ikense jьl esen kərəştən eşselərđe tartьp alalar. Şuqa kyrə Вaşzildurstrujdьn planьn tultьrьlmanь.Ul samatyk tyвənge eşsələrđen genə tygel əle kyp kenə teвək eşselərenen вaştarьna nьq qьna in p ultьrqanlьqtarьn kyrhətə. Ələ вulha teвaktərđa partejaneŋ təp вurstarьn aŋlamaqandar.

Вьlar вarьhьla вeđđeŋ məs'ələ aldьnda nьq вьnan 6 aj elek torqan kevek, torqanlьqtarьвьđđь hejlajđar. Saltardь tulьhьnsa jaŋьnan qororqa kərək. Hyđ ojoşmalarьвьđđь jetəkselege turahьnda qьna вarmaj. Hər вer parteja aqzahь, hər вer eşse turahьnda вara. Giganttarьвьđ вarь, Вaşqortostandьŋ milejundarsa massahь menən eşselər вujьlь, parteja, kamsamul, kalxuzdarьь ajaqqa вaђtьrьp вergə eş alьp вarqandaqьna teđəp вula. Eşselər prajьzvudstьvalarьnda, kalxuzsalar massahь aldьrьnda yđđərenen jaŋь teđeleşkə qarata вulqan вurьstarьn aŋlavdarь kərək.

Eşsələr kese mes'əlahen jaŋьsa xəl itərgə kərək. Partejənьŋ вьl tarmaqta təzriвəhe вar. Jaŋь teđeleştəвaşlar əsən kalxuzdarđan hər вer kalxuzdar xəđer yk, yđđərenen in jaqşь udarnik tarьnan 5—10 keşe вylevđərə xəđer yk вьl teđeleştərđə eşselərđen hanьn 15—20 meŋ, ajađqa kəmendə şul handan ike tapqьr artьq eşselər вuldьrьr əsən, hər kalxuzdan jađqa teđeleş əsən kamendə 15—20 eşse вylevđərev talap itaвeđ. Şundaj uq talaptь pridprejatejalar alđьna la qujaвьđ. Ularda yđđərenen kvalifikatsejale eşselərenən вer eləşən jaŋь teđeleşkə вirergə tejeştər.

Вəlki paravuz—rimunt zavьtьnan, Dipənan, mastrskujdarđan, вeđđə вulqan вaşqa вvaq pridprejatejalarđan alьrвьđ. Ləkin вeđ вьnda la məs'ələneŋ mehimlegen aŋlamavьlьqqa вarьp tərtələвeđ. Kanditr faвrigьnan вer nisə keşe alqan vaqьtta ular „вətə nəmə həlak вula" tip qьsqьrđьlar. Planьь ytərgə kərək. Şulajuq əђtənə avьrlьqtьla jəkməj вelergə kərək. Ykən jьldь igen əđerləvgə eşselər вrigađalarьn alqan vaqьtta (вeđ вьjьl igen əđerləvgə eşselərđe alьmajвьđ. Sənki aldaqь вurьstarđь tulьhь menən vaqьtьnda tultьrьr əsən ulardьn prajьzvudstьva la вulьvdarь kərək.

Eşsələrđe massavaj rəveştə igen əđerləvgə jeвarev ojoştormajвьđ). Eşsələrđeŋ вer eləşe вьlqa eşlərgə, igen əđerləvgə tuplanqanda, ikense qismь kitkən eşselər menən вergə eşləp tulьtьrьrqa tejeş planьь, ularđa вaşqa tulьhь menən tultьrьrqa qarar itevđəren min xəterləjəm. Ə, вьjьl ul turala kyp kenə iptəştər onotqandar teвle.

Hyđ jetəkse eşselər kađrđarь turahьnda qьna вarmaj. Hyđ вeđđeŋ pridprejatejalarge вarlьq kađrđar turahьnda вara. Tik eş posmaq qьna tygel, вətə parteja ojosmahь, kvalifikatsejalь qart eşselər вьl вurьstь ytəvgə totonorqa tejeştər. Kvalifikatsejalь qart eşse вeđđeŋ partejanьn вurьstarьn aŋlarqa tejeş.

Вeđ eşse kesən ala alaвьđ, həm unь qajđan alьrqa. Min вegen eşse həm tartьv kese вalansьn minə tapşьrьrqa horanьm. Min eşse həm tartьv вalanьsьn horanьm minə вalanse eslənə tip javap вirđelər. Вeđđen planlaştьrьv urgьndarьnьn iћaвe вujьnsa, avьldьn yđ esenda xuzalьqqa his вer zarar kiltermajensə pridprejələrgə, teđəv esenə alьnьrqa məmkin 250—300 eşse вar. Min вьqa saqьştьrma matirejaldar aldьm.

Вeđđeŋ MTS tarđa jek taşьv kestəren nisek fajđalanavarьv turahьnda qajhь вer saqьştьrma matirjaldar aldьm. 17 MTS tьn handarьnan 15 he ul вaşьna 2,2 tən alьp 3,3 jəki 3,6 giktarqa tiklem eşlagənlektərə kyrenə. Tik вer Davləkən genə 4te вira MTS, вulmaqan вeđđeŋ ajrьm teвaktərđə вьjьl jađ sejrəltьrьp saskəndələ at вaşьna 8 giktar jer eş itep jer eşləvđe xəterləj hegeđđer. Kyrəhegeđmə 8 giktar 2,2 giktar. Nindəj đur ajьrma. Вeđ attь eşlətməj tik torqođorqa вuldьra alaвьđđьn hun, juq alaвtta. Ə, attarđьn tiktorovь вar. Kalxuz вьl attь eşlərgə tejeşlegen aŋlahьn, şunь вuldьrьrqa kərək.

Вətə parteja ojosmalarьn вьl eşkə şulaj itep maвlizavajtьrqa kərək, ki, unda partejə aqzalarьnьn kalxuzqa вarьp hər вer attьn teşen qarap, una nisə jər вulьvьn вildələv kəraqə juq. Unь hər вer kalxuzsь вik jaqşь вelə; вəlki ular hər kalxuzsь jarlьqa, urta xəllegə jaŋь teđeleş вaşlanьvьn, вьl teđeleşkə, indystrejələşevgə, unьŋ kiləsək tormoşona tapşьrьvь вajlajьvđe aŋlatьrqa tejeştər.

Вeđđeŋ kalxuzdarьn hanap вetermaђlek kyp kəstər jatə. Tartьv həm eşse kesə jetərlek, şulaj uq əle simejə aqzalarьn prajьzvudstьvaqa tartьv turahьnda zitdi məs'ələ qujьlqanь juq Jaŋь teđeleşkə nisek eşselər tartьv turahьnda вer nisə kəŋəşkə alьrqa. Parteja Уđək Kamitatenen diriktifen ytərgə dugьvьrlar вujьnsa şundaj itep eşse kəstər jьjьrqa kərək ki, vaqьt hedəmtəhenda pritprejatejə hər kalxuz arahьnda вьnan вəjləneş tьvьhьn. Samatyktь taşlap ojoşqan kyreşə eşselər jьjnap alьrqa kysarqa kərək.

Kalxuzsьlar massahьn ular arahьnan şulaj tuplarqa keşeŋe вylarlek itep maвlizavajtьrqa kərək. Вeđđeŋ təzriвələ xađer kalxuzsьlardь kamвajьn zavьttarьna Xarkьf traktor zavьtьna jeвarv turahьnd atэrilalarə таhьt tarь вar. Kamвajьn eşləp jetəş

OJOŞMAHЬ ALDNDAQЬ BURЬSTARЬ

JƏNЬŊ ƟFƟ QALA AKTIFЬNЬŊ 8 nse AVQЬSTAQЬ JЬJЬLЬŞЬNDA JAHAQAN DAKLATЬ

...terevđe tiđlətev əsən MTS eşseləre yđđərenəŋ iŋ jaqşь traktьrsьlarьna valxuzdar yđđərenəŋ udarniktarьnan alьp zavьtqa jeʙərđelər. Oşondaj jul menən ʙeđ ьsьn məqnəhendə ʙalşeviktər timpь menən ʙarьrqa ʙuldьrta alaʙьđ, həm ʙarьrqa tejeşʙeđ.

Xeđmət Xalq X Kamisarьjatь sistimahь ʙujьnsa esse kesə əđerləvđe ʙaşlarqa tejeş. Eşsь kəstər turahьnda həjlənevđər kyp ʙuldь. Beđgə esse kəstər talap itep kilevse tədəvse iptəştər kyptən esse kəstəren əđerləv əsən kərək majalarьn ʙirergə tejeştər ine. Ə ʙьl juq.

Beđ Jegəze zavьtьna kərək eşse kəstər əđerləv məs'ələhen qujđьq. Bьl məs'ələ turahьnda elek VSNX la həjləşep aŋlaşqan kevek inek. Tьqьla nikter VSNX rəise kərəkməç huŋьnan əđerlərʙeđ tine. Şuqa kyrə ʙeđđeŋ qьjьnlьqtarьʙьđ xəđer kətelgəndən də kyʙerək. Berekmələr həm jaŋь tədələştərđeŋ diriksejəlare tarafьnan ʙer totqarhьđ akssgnavanjalar jahalьvь kərək, xeđmət Yđək Institutь mitьttarь ʙujьnsa kadьrdar jeteşterev sistimь ʙer totqarhьđ julqa qujьlьrqa tejeşle. Zavьttar esən kadьrdar jeteşterev julьnda kyp kenə ʙytən sьtalarđь la kyrergə kərək.

Jetəkselek kadьrđarь.

Beđđeŋ alda yđeʙeđđeŋ prajьzvudstьva—tixnika intiliginsejəhe əđerləv eşenə jaqьndan totonov eşe tora. Şunьŋ menən ʙergə ʙeđ ьsьn kyŋel ʙirep eşləgən içke ʙelgestərđeŋ praduktif eştərə esən ʙetə şarttarđь ʙuldьrьvqa tejeşʙeđ.

Ьsьn kyŋel ʙirep eşləvse içke inʒinir—tixnik esselərenə ʙulqan menəsəʙətte nigeđenən yđgərtergə kərək. „Ularqa kyʙerək iqtiʙar ʙirergə, ularđь qajqьrtьrqa həm eşkə ʙatьrьraq tartьrqa kərək". Belgestər ʙulmav əçtenə partejə kadьrdarь jeteşməv turahьnda la ʙeđ ʙojorala həjləştek. Jaŋь keşelər yrlətelməgəndə ʙeđ ʙar tiklem kadьrdar menən genə eşləj almajʙьđ.

Zavьttarđan eşselərđe pridprejətejənəŋ tьşьndaqь eşkə yrlətməv turahьnda Partejə Yđək Kəmitətenəŋ qararь ʙar. Eşselərđeŋ ʙer eləşendə yrlətevgə ʙeđgə rəxsət itevđe horap, partejə Yđək Kəmitətenə mərəʒəqət itergə kərək. Iŋ məhim tyʙənge zvinalarđaqь keşelərđe yrlətev, şundaj keşelər ʙar ki, ularđь javaplьraq jetəkse eşkə yrlətergə məmkin. Partejə Ɵlkə Kəmitəte həm Rajkamuldarđьŋ ʙigerək tə 1 nse həm 2 nse rajun Bilarət, Bajmaq h. ʙ. kevek hanь kyp ʙulqan rajkamuldarđьŋ ʙurьsь—ʙьlarđa kadьrdarđь tiđlek menən yrlətev, juq ihə ʙeđ ʙьl eşte ʙaşqara almajasaqʙьđ.

Məs'ələ ʙьl kadьrdarđь iŋ şəʙəjtelgən timp menən əđerləv turahьnda ʙara. Beđđeŋ part aktif sajəsi jaqtan əđerləv həm jaŋьnan əđerləv turahьnda plan kiŋ rəveştə ʙara. Bьl eşte şulaj qujьrqa kərək ki, ʙьjьlqь qьş juqqa kitməhen. Aəkumdьŋ ʙaşlap kadьrdar ʙylegen пьqьtьv həm unьŋ esən jaqşьrtьp qujьv menən ʙergə hər ʙer rajkum kadьrdar məs'ələhenə ьsьn iqtiʙar ʙirergə tejeş. Bьnan tьş Estərle, Bələʙaj, Bere, Bajmaq kevek təʙəktər kadьrdar ʙylegeneŋ eşen ojoştororqa həm unь tejeşle dərəʒahenə qujьrqa tejeştər.

Aəkum ʙьl təʙəktərđe kadьrdar əđerləvđə tənək ara yđəktərgə, kiŋ kyləmdə ʙelgəstər əđerləv, tədələş, avьl xuzalьqь həm sənəqət esən urta dərəʒalə kamsastaf əđerləvse təʙəktərgə əjlənderevđe kyđ aldьnda tota.

yçeş ʙulьvqa şavqьm jahaqan. Ə, ʙaşqa ojoşmalar nisek huŋ? Bilaritskiđa la yçeş juq. Bilaritski partejəqa nej ʙarь 154 keşe qaʙul itkən. Bьndaj jomoşaq yçeş plandь tultьrmav menən ʙəjləngən. Alda nəmə ʙarasaqьn eşselər hiđməjđər, Bilaritski đa kytəreleş juq, eşselər partejəqa nasar inələr.

Beđđeŋ eşselər jalpьhьnan partejəqa jetərlek aqzalar ala almavьʙьđ, ʙulьrqa tejeş tygel.

Beđđə eşselərđeŋ partejəqa aqьlьv keslə həm, kyp ʙulьrqa tejeş, sənki ʙeđ alqa ʙaraʙьđ, gigant tədələştərđe qoraʙьđ.

Rajkum partejəlarđьŋ tyʙənge jəcəjkələrenən ʙaşlap kəmitətkə tiklem, ʙetə partejə ojoşmalarь ʙegen yđđərenen eşləren, kamsamulqa iŋ jaqşь kamsamuldarđь partejəqa ʙirevđə jarđam itərlek xəldə qujarqa tejeştər. Kyp prajьzvьlьstьva stażь ʙulqan eşselərđe partejəqa alьrqa kərək. Partejəqa pridprejətejələrđəge kvalifikatsejəlь eşselər genə tygel, ʙəlkim tədələştə ʙulqan eşselər đə kilergə tejeştə. Beđđeŋ partejə ojoşmalarьnda tədəv eşselərə ʙik əđ. Beđ ʙьnь hər ʙer ađьm da hiđəʙeđ. Tədələşteŋ iŋ jaqşь eşselərə, aldьnqь udarsьlar partejəqa alьnьrqa tejeştər.

Kamsamul tədələştərđerə, tədəvse esse jəştərgə yđeneŋ şavqьmьn kesəjtergə tejeş. Bьnan ʙaşqa ʙeđ, esse jəştərđe ojoştororqa həm zavьttarđь ʙildələngən struktarđa halьvđь tə'min itə torqan timptarđь kiŋəjtə almajʙьđ.

Tyʙəndəge partejə ojoşmalarь əle qajtanan qorolmaqandar. Partejə yđək kəmitətenəŋ sixta eşləv turahьndaqь qararđarьn ʙeđđeŋ rajkumdar həm jəcəjkələr əle ʙulha yđləştermegəndər, ular əle ʙulha ʙьl ʙurьstarđь aŋlamaqandar. Ə, pramfinplan tultьrьlmaj, xeđmətte həm esse kəstəren dərəç aylev juq. Əgər də ʙeđ ojoştorov „partejə eşen ьsьnlap ta qujmajʙьđ ikən, partejə yđək kəmitətenəŋ partejə eştəren qajtanan qorov turahьndaqь ʙirgən zadanjahьn ytəməjʙeđ ikən, xeđməlte dərəç ojoştorov həm xuzalьq içavenə kysev ytkərelməjəsək. Bьl iŋ elek əlkə kəmitətenəŋ yđenə, unьŋ ojoştorov ʙylegenə, partejənьŋ təʙək kəmitəttərenə, ajьrьm jacəjkələrgə qaqьla.

Yđək kəmitətteŋ diriktivahь ytəlhen esən, qajtanan qorovđь ʙaşlarqa kərək. Ɵlkə kəmitəte həm unьŋ ʙylektərə, yđək kəmitət həm Ɵlkə kəmitətteŋ diriktivalarь nisek ytəleven jьşьraq tikşerhendər. Jaqьndaqь ajđar esendə, partejə şavqьmьn ajьrьm ʙrigadalarqa jetkerev esən totoş qajtanan qorolorqa kərək.

Jaŋь tədələştərđe ojoştorov həm kyltura jahətenən tə'min itev tarmaqьnda ʙeđđeŋ prafsajuzdar aldьnda đur ʙurьstar tora. Bьnьŋ esən ʙeđđeŋ prafsajuzdarqa iŋ tavlə kadьrdar menən jarđam itergə tejeş. Sənki əgərđə jaŋь tədələştərđə irtəgələ ʙьqa tiklem ʙulqan kevek prafsajuz eşe hiđelməçlek ʙulha eş ʙermaç. Beđ oşo kəndərđə ip Zuʙьl həm Isancyrindar menən jaŋь tədələştərđe qaraqanda, ʙer eşte eşləvsenən xeđmətte tyləv eşe nisek, ni esən pragrissif—primejə sdilşinaqa kysməjđər, tip horanьq.

Eştər eşlətevse ʙeđgə, şatlьq menən kysergə teləgənlegen, ləkin prafsajuzdan qurqqanlьqьn əjtte. Tədəvselər sajuzь yđ eşen jaŋьnan qororqa həm kadrđar menən keslə rəveştə пьqьtьlьrqa tejeşle. Huŋqь vaqьtta ʙeđ Başprafsəvite keshedlənderdek. Başprafsəvittən eşselərđe ʙerəmləp alьp torđoq qarahaq ʙik kyp alqanʙьđ.

Partejə ojoşmahь ʙьl frunttь kampliktavajt itev ʙurьsьn aŋlarqa tejeşle. Ikense jaqtan ʙeđđeŋ prafsajuz eşselərə jaŋь tədələştərgə, Bilarit həm Bajmaqь rikanstruksejalaştьrьvqa jəđ menən jeteđ ʙorolov esən maksimal rəveştə kesənergə tejeştər.

Təp həm ʙaş məs'ələ-tədələştərđə həm ular ergəhendə alьp ʙarьlqan ʙetə eş vaqьtьnda udar nastrajenejə totovđan qьsərat. Matur zavьtьn tədəv srugь—7 aj. Hər ʙer jaŋь eşse ergəhendə, ul yđeneŋ gigant satsejalizem tədələşen ʙojomqa aşa r v s ь đ u r k ə l l i k t i menən ʙəjləngən ʙulqanlьqьn hiđhen esən, kyltura eştərə julqa qujьlьrqa tejeşle.

Kapiratsejə yđeneŋ jaŋьnan qorolovьn jetedləthen. Miçal ʙeđđə ikmək ʙeşerev zavьtь əle haman tədələ, eşselər kilerđər ʙik kyp ʙeşkən ikmək kərək ʙulьr, əikmək ʙulmaç, sənki kustar mejestər ikməkte tejeşle miqdarda jeteşterə almaçtar, şulaj ʙulьvь məmkin, əgər tejeşle saralar kyrelməhə şulaj ʙulьvь ʙik ixtimal.

Tə'min itevse həm kapiratif ojoşmalarь aldьnda ʙik kyp oşondaj məs'ələlər toralar. Bьnda əlkə kəmitəte qarar, keşelər jeʙərer, qarar sьqarьr tip ьşanьv jaramaj. Apparattar yđđərə eştəren jaŋьnan qororqa tejeştər. Hər ʙer xuzalьq jetəksehe yđ eşendə keşelərđe şulaj itep urьnlaştьrьrqa tejeşle ki, hər ʙer cinavnik səvit dəvlətenə ʙirelep eşləj, tejeşle xeđmət urьnьnda torop eş esən tulь rəveştə javap ʙirə torqan keşe ʙulhьn. Bьnan ʙaşqa ʙer nəmə lə sьqmaç. Beđ rizalytsejələr jađьrʙьđ, ʙer frunttan ikense fruntqa keşelərđe kyserep jerətərʙeđ, ə eş alqa kitmaç.

Kyp kenə xalq kamisarlьqtarь juqarьla həjləgən Maqarif xalq kamisarlьqь, razvitkalarđь, safxuz, kalxuz həm MTS, larđь qьna tygel, 10—20 meŋ eşselərə ʙulqan tədələştərđe lə ʙer totqarhьđ tə'min itergə tejeşle ʙulqan Havьlq haqlav xalq kamisarlьqь.

Bьnьŋ esən havьlq haqlav xalьq kamisarlьqь Məskəvđeŋ jarđamьn talap itergə tejeşle.

Xeđmət, Malejə həm ʙytən xalq kamisarlьqtarь la şundaj uq jaqьnan qorolovđь talap itələr.

Transpьrt həm svəz mə'ələlərə. Svəz siktən tьş nasar. Bьl turala min həjlənem inde ʙeđ tiliqramdar jeʙərergə tejeşleʙeđ, ʙaşqasa ʙuldьra almajʙьđ, ʙik qiʙat ʙulьvь məmkin, lakin ʙeđđeŋ maşinalarьʙьđ, jaqşь juldarьʙьđ juq. Tilifun ʙik nasar eşləj.

Svəz eşselərə tiliqьramdarđь 8 səqət esendə tygel ʙəlkem vaqьtьnda jetkererlek itep eşte qujьrqa tejeştər.

Beđ Başqortostanda svəz ojoştorov eşenə kyʙerək vlazinejə ʙerelevenə ireşergə, tilifun svəzeneŋ jaqşьrtьlьvьna həm Ɵfə Məskəv arahьnda turanan-tura tilifun sьʙьqь huđьlьvьna ireşergə tejeşʙeđ.

Hyđ qəmymən transpьrttьŋ, timerjul həm hьv julь transportьnьŋ eşen jaŋьnan qorov turahьnda ʙara. Paravьzdar tədətev zavьtьnda đur tədəv eştərə ʙar qanlьqьn iptəştər ʙelələr. Beđ ul zavьtqa jarđam itev məs'ələhen hərvaqьt partejə ojoşmahь aldьna qujьp kildek. Oşo kenge tiklem jarđam itep kildek, ə xəđer sixtarđьŋ ʙətənləj tədələp ʙetevđərə, jarđamdьŋ jomoşartьlmavь kərək, sənki transporttь kiləsəktə taqь la havьqlandьrьv oşona ʙəjləngən.

Kəđ həm qьşqь jək taşьvđarqa qaqьlqanda transpьrt məs'ələhenə ʙeđ taqь la ʙer tapqьr qajtьp qararqa tejeşle ʙulьrʙьđ. Beđđeŋ II nse iksplatatsejə rajunь eşləj ʙaşlanь inde. Kəđ həm qьşqь jək taşьvđar ʙujьnsa yđək zadanjalarьna əçtəp, jaŋь tədələştər jaŋь jəkləmələr halalar. Jaŋь zadanjalarđьŋ nindəj talaptar qujqanlьqtarьn ʙeđđeŋ transportnьktarđьŋ ujlavđarь kyrenməj əle. Ular irtəgə—irtənən huŋqa ʙeđđeŋ Ɵfə uzlahьnda zadanja alasaqtar. Bьl zadanja kəđgə həm qьşqь jək taşьvdar planьna qaraqanda artьqьraq ʙulasaq.

Əgər şunьŋ əçtəvenə ikense iksplatatsejə rajunьnьŋ Samarđaqь yđ vlastarьnan 300 vagunqa zadanja alqanlьqьn kilterep quşhaq, ə xəđerge vaqtta 1000 vagun ytkərelgənlegen iqtiʙarqa alhaq kartina aʙьqlanьr. Unda maʙilizavajt itelməgəndər əle, pirspiktiftarqa appartunistarsa qarajđar, ʙьnda jaqьndaqь pirspiktiftarđь jetərlek rəveştə aŋlav juq həm ʙeđđeŋ rajunda ytkən jьldaqьqa qaraqanda пьq uq nasar ʙulьvь məmkin. Paravьzdar tədətev zavьtьndaqь xəl də ʙeđ aʙьq ʙelməjʙeđ. Plandь ytəv jəhətenən huŋqь vaqьtta xəl elekkenən nasar ʙulha kərək, həm 33 paravьzqa tədəlgən qarşьlav planьn ytəv jəhətenən da xəl ʙik yk jaqşь tygel. Jaŋь tədətəştər menən ʙəjləneştə Juldar xalq kamisarlьqь aldьna Məskəv-Ɵfə arahьnda turanan tura jərevđe inderev məs'ələhen qujьrqa, şulaj uq Məskəv-Ɵfə arahьnda hava julь ojoştorov məs'ələhen xəl itərgə kərək. Hьv julь transpьrtь ejjyl ajьna 25 meŋ tunna jək taşьvqa zadanejə aldь həm unь ytəvgə ʙətenləj əđerlənməgən ʙulьp sьqtь.

Qalanь jaqşьrtьv məs'ələlərə turahьnda ʙer nisə hyđ. Bьnda siktən tьş avьr: vaqьtьnda aqsa ʙirmənelər, kərəkle matirejaldar juq. Tədəlşkə ʙəjləneşe ʙulqan iptəştər qalanь jaqşьrtьv esən sritstevalar menən jarđam itergə, kərəkle matirejaldarđь taʙьrqa tejeştər. Eşselərgə tađa hьv jaqşь həm jьlь ʙaraktar aşxanalar ʙirelhen, ular jaqşь tə'min itelhen, kyltura xeđməte kyhətelhen, ʙьlar ʙetəhe lə tədəv ʙaşlanqan vaqьtta uq təv ʙaşlap ytələ torqan həm təp ʙurьsь ʙulhьn, ul vaqьtta esse kesə kiləsək həm torasaq.

Aldaqь igen əđerləv jьlь, jaŋь tədələştərđe kiŋəjtev timpь ʙeđđeŋ nisek maʙilizavajt itelgənlegeʙeđđe, əlkə kamitətenen diriktife nisek ytəlgənlegen kyrhətəsək, igen əđerləv kampanjahьn Başqortostandь indystrəjələşterev esən kərəşev yđəgenə əjlənderəsək.

Partejənen jaŋь tədələştər turahьndaqь diriktiftarьn ytəleven tə'min itev julьnda ʙeđđeŋ maʙuqattьn ryle siktən tьş đur ʙulьvьn kyrhətə, ip. Bьjkin, partejə ojoşmahь aldьnda torqan ʙurьstarđь ʙarь tik jəlpьnь sajasi maʙilizavajt itev şartь ʙulqanda qьna, ike fruntqa—təp qurqьs ʙulqan uŋ appartunizemqa, artta qalьv praktikahь həm tejyrejəhenə, timptarđь əđəv həm fotqarьlьq jahavqa—timptarxəđer ʙetə nəmən xəl itələr—həm „hulqa" hikerevđərgə qarьşь, partejənen giniralnej hьđьqь esən qatqi kərəş alьp ʙarqanda qьna ytəj alasaqʙьđ hьđьq eʙtenə alьp ytə. Əgər partejə aqzalarь partejə diriktiftarьn ytəv esən alьp ʙarьlqan kərəşteŋ ʙaşьnda torhalar, əgər ʙetə partejə ojoşmahь jaŋь ʙastanufkahь iьəpkə alьp, ʙer fotqarьđ yđ esən jaŋьnan qorha, ul vaqьtta ʙeđ yđ aldьʙьđđa torqan ʙurьstarđь ytəj alьrʙьđ tip jaqьn ajđar esendə əjtə alasaqʙьđ.

8. PARTEJƏ PRAFSAJUZ HƏM KAPIRATIF OJOŞMALARЬN TƏĐƏLƏŞKƏ JƏĐ MENƏN BORORQA

Tədələştən dəjəm đur məs'ələlərə menən həjləngən, ajьrьm məs'ələ— Kamsamul ojoşmalarь aldьnda đur ʙurьstar tora. Kamsamul yđeneŋ aldьna ʙetə đajь jəştər kerep, 100 meŋ jəştər aqza alьv ʙurьsьn qujđь. Fakьttar, kamsamuldьŋ ʙьl ʙaşlaqan eşenə rajundarđan da tavьş ʙirevđərə turahьnda həjləjđər. Kyp rajundar kamsamul əlkə kəmitətenən yđək kəmitətenen diriktivalarьn anьq rəveştə nojomqa aşaralar. Bьna şunьŋ esen, ʙeđđeŋ Kamsamul xađer ytep kilə. Kamsamul ʙegen yk ʙerense siratta tədələştə uđar ʙrigadalarь [illegible], timptar sirevse ojoşmalarь [illegible] tejeş, ə yđe ʙaşqalarđь la udar timp menən eşlərgə ejrətergə tejeş.

Partejənьŋ Ɵlkə Kamitatenen ʙeđđeŋ esən ʙalşevistьq [illegible] kamsamul [illegible] ojoşmalarь ʙulьrqa tejeş. Xəđer vaqьtta [illegible] magnitstrujqa, Xarkьl zavьtьna Aliastrujqa həm ʙaşqalarqa mərəʒəqət itergə kərək. [illegible]

[illegible]

ʙeđđeŋ jaŋь tədələştərgə ʙegen [illegible] ʙuldьrьrqa tejeşʙeđ. Bьna şunьŋ esen [illegible] partejə kadьrdarь [illegible] jaŋь tədələştərgə jarđam itev məs'ələlərə menən [illegible] tejeş.

Kamsamul tədələştərə ʙegen yk aldьnda sajta ʙulьrqa tejeş. Kamsamul, [illegible] Ɵlkə Kamitatenen jarđamь kyp. Kamsamul [illegible] menən, ikmək, həm kalxuzdarь ojoştorov—xuzalьq la aldьnqь ʙulьrqa tejeş. Bьl ʙegen Başqortostan kamsamulьnьŋ qulьnan kilə [illegible] kamsamul la yçeş, kytəreleş əçtəndə.

Ykeneskə qarьşь, kamsamul, [illegible] ʙetə partejə ojoşmahь ʙaşlarqa vaqьtьnda totop ala almandar. Əgərđə ʙeđ rajun partejə ojoşmalarьnьŋ kamsamul [illegible] jarđam itevđərə qarahaq, [illegible]

Beđđeŋ rajun partejə ojoşmalarьnьŋ safьnda 25 meŋ aqza havь la, ul jьl esendə iŋ arь 8 meŋ đə genə ytte. Bьl əđ, şundaj ʙer eştə [illegible] iŋ jaqşь eşselər, aldьnqь kalxuzsьlar həm kamsamuldьŋ [illegible] partejəqa [illegible] 100—200 [illegible] partejə eşselərenəŋ yçeşe jomoşaq ʙara. Bajmaq rajunьnda [illegible] 23 aqzaqa [illegible] kvartalda nej ʙarь 23 [illegible] Bajmaqtьŋ [illegible] partejə ojoşmahьnьŋ [illegible] tarqalьv, his şikheđ şundaj əđ

KALXUZDARQA BARLAV YTKƏRƏLƏ
AKTIF QATNAŞЬLЬQ TƏ'MIN ITELHEN

20 nse avqьstan ʙaşlap Başkalxuzsajuz 17 rajundaqa kalxuzdarqa ʙarlav—tikşerev ytkərə.

Kalxuzlaşьv prasintь juqarь ʙulqan ʙaşqort təʙəktərenən Məsetle (90,9 pr.), Qьjqь (91,7), Usalь (81,2 pr.), Dəvləkən (88,1 pr.), Bərjən (75 pr.) həm Zejənsura (75 pr.) təʙəktərə tikşereləsək.

IKENSENƏN kalxuzlaşьv xərəkəte əkeren ʙarqan tatar təʙəktərenən Avьrqazь (57 pr.) Baqalь (46 pr.), Byzdək (68 pr.) həm Qьrmьçqalь təʙəktərendəge kalxuzdar tikşerelə.

Ɵsənsenən kalxuzlaşьvđa alda həm qajhьʙerđərə ʙik artta qalьp ʙarqan urьç təʙəktərenən Biləqataj (88,7 pr.), Dьvan (96,5 pr.), Estərletamaq (80,7 pr.) həm Bilarət (31,3 pr.) təʙəktərendəge kalxuzdar tikşerelə.

DYRTENSENƏN, aqsьlьq milləttər təʙəktərenən Bişnylaksьvaş təʙəge (58,1 pr.), Qaltasь, Marej təʙəge (80 pr.) həm Mraq—ʙik kyp millət təʙəge (60,4 pr.) kalxuzdarь tikşereləsək.

Bьl rajundaqь ʙetə kalxuzdarđa tikşerelməj, ʙəlki hər rajundan esə iŋ aldaqь, urta həm iŋ arttaqь kalxuz alьnasaq.

Bьl tikşerevđeŋ təvenə XVI nsь partejə sjьzь, 6 nsь Bətə sajuz əvittər sjьzь şulaj uq Bətə Başqortostan kalxuzdarь sjьzьnьŋ qararđarь nigeđ itep alьnalar. Kalxuzdarđьŋ kalxuzlaşьv xərəkətendəge həm xuzalьqtь [illegible] itelə.

Barlav—tikşerev eşe jaŋьđaq xuzalьqtarqa kalxuz xeđməte əçtənlegən kyrhətev menən kalxuzlaşьv xərəkəten kytərergə jarđam ithen. Kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan пьqьthьn.

Tixnik kulturalar əsən kərəşkə!

Jetende salqь menən sapmaqьđ

Jetende jьjьştьrьp alьvda ʙulqan qьjьnlьqtar, jetende kyp səskən kalxuzdarđa, ađ kəs talap itə torqan xeđmət tərtiʙe qullanьvqa məʒʙyr itə. Kyptər qul menən jolqьv urьnьna maşina qullanьvđь eđləjđər.

SSSR dəvmələndə jeten jolqьv maşinalarь ʙerense jьlqьna eşləp sьqarьla ʙaşlandь. Ber jьl vaqьt esendə kalxuz həm safxuzdarđьn ʙətəhenəŋ də talaptarьn tə'min itev məmkin tygellege hər kemgə ʙildəle, dimək ʙьjьl jeten jьjьştьrьvđь qul menən jolqov tərtiʙe menən udqarьrqa tura kilə. Qajhь ʙer „Kalxuz həm safxuzdar jeten jьjьştьrьvda salqь qullanьvqa jьşanьp, jetərlek eş qulьn əđerləv sarahьn kyrməjđər. Ləkin salqь menən s a n ь l ь r q a tejeş tygel.

tejealqь menən saʙьp jьjnav Unьştьŋ ʙik kyp eləşen juqalunv tigən hyđ. Şulaj uq ul—jetendeŋ sьjfatьn da kyp tyʙənəjtə. Ujlap qaraqanda la ʙit inde, jeten ul arьş, jəki holo tygel. Unьŋ təʙəndə qalqan hər ʙer santimitьrь sajuz dəvməlendə miljundarsa tunna systərđe juqaltьv tigən hyđ.

Əgərđə inde ʙesən sapqьs maşinamenən ʙik təptən genəsaʙьp alьv məmkin tihək, ul saqta la katuk təgərlətelgən taqta kevek tigeđ ʙaçьv kərək. Əgər tьrmahьđ salqь menən saphaŋ, ul saqta jetende totoş ərəm itev tigən hyđ. Sənki ul ʙolarьp eştən sьqa.

Jetende salqь menən sapqanda, arьş, holo saʙьvđan 4-5 tapqьr artьq vaqьt sarf itergə kərək ʙula. Sənki unьŋ ʙaşь ʙik həlməkle ʙulьp jə tьrmanan aşa huqa, jə ʙulmaha arahьna inep ʙolara. Timək saʙьv esən ʙik пьq iqtiʙarlьlьq həm jajlap eşləv talap itelə, tigən hyđ. Şunьŋ menən ʙergə salqь jeten arahьndaqь ylən—haləjđərđe lə jeten menən ʙergə quşьp saʙa. Ajьrьp alьv məmkin ʙulmaj. Jetende keltəgə ʙəjləgəndə yləndərđe syplap, soqonop torqa kərək. Bьlaj ʙulqas maşina menən sapqanda jeten ʙigerəktə ʙolara inde ul.

Dərəç, salqь menən sapqanda jolqovqa qaraqanda ʙer giktarqa 6 eş kenə adьraq sarf itelə. Ləkin şul uq giktarđь ʙəjləv, kipterev esən giktarqa 4 tər keşenən 8 keşe artьqtalap itelə. Ə, inde qul menən jolqqanda jeten ajavhьđ tađa həm jaqşь sьjfatlь ʙula.

Timək, salqь menən saʙьp jetende yləndən ajьra almaj nasar sьjfatlь itep alqansa, qul menən jolqop, jaqşь sьjfatlь həm syste ərəm itməj alьv kyp tapqьr artьqьraq. Əgər sypte ylənə ʙulqan jetende kyđ aldьna kilterhək, ul saqta taqь la jolqovđьŋ qulajlьqь arta təşə həm syphed jeten alьp ʙula.

Jetende nisek jolqarqa, nisek jaqşь sys alьrqa

Jeten jerđən tamьrь menən jolqop alьna. Jetende jolqoesən jer ʙik qorola həm jeten hьlanьp tororloq jeveştə ʙulmahьn. Jetende jolqqanda ʙik kyp tygel itep uslap, alahьŋ da juqarьqa tartьp qumşьlьp. qьjaraq tartьp jolqop alьrqa kərək. Şulaj itkəndə syp yləndər jolqonmaj ultьrьp qalalar.

Nisək jaqşь sys alьrqa

Qəđəttə jetendeŋ haʙaqь jьvanlьqь həm ođonloqo jaqьnan tigeđ yʙməj. Jetende jeʙetkəndə unьŋ jьvan haʙaqlьlarь nədek haʙaqlьhьna qaraqanda tiđ dьm tartalar. Əgərđə jetende jeʙetergə halqanda jьvan haʙaqtarđь, nədektərə menən ʙergə halhaŋ, həm ʙer yk vaqьtta jeveştən alhaŋ, jьvan haʙaqtar artьq dьm taratьp nədektərə şul uq vaqьtta dьm tarta almaj qala. Şulaj itep ʙьlaj ʙer tərleləş xasil ʙulmaj. Jetende talqьqanda artьq dьmlanqanь synekte kyp sьqarьp syste əđ ʙirə, jevep jetməgən eləşə qatь ʙulьv səʙəple syste haʙaqьnan ajьrьp ʙetərməj şulaj uq əđ ʙirə.

Şunьŋ esen də jetende jolqoqan međə unьŋ jьvan təple həm ođondarьn ajьrьp, ʙarьhьn es surtqa ʙylep halьv, eşte ʙergə eşləvgə həm jaqşь đatlь həm kyʙerək sys alьvqa məmkinlek ʙirə. Şulaj itep hər ʙer surttь ajьrьm rəveştə dьm tarattьrьrqa, orloqon huqarqa, sysen ajьrьp alьrqa kərək. Jetende jolqqanda ʙьlaj surttarqa ajьrьv ʙerđə qьjьn tygel. Təvlə ođon haʙaqlьlarьn ajьrahьn, unan huŋ qьçqalarьn. Kiptergəndə lə jetendeŋ ođondarьn qaçqalarьnan ʙaşqa teđep halahьŋ, keltəgə lə şulaj uq ajьrьm rəveştə ʙəjləjheŋ.

Ođon haʙaqlь jetendərđe ajьrьm huqьp, sasev esen jaqşь orloq alaʙьđ, sənki ođon haʙaqlь jetendən huqьp alьnqan orloq kiləhe jьlqa ođon jeten yçterep alьp ʙula. Ikense surt jeten inde tyʙən sьjfatlь orloq həm sys ʙirə. Hər ʙer jeten sasevse kalxuzdarđa, jetende jolqqanda uqa oşondaj surttarqa ajьrьvđь tulь qullanьv kərək.

Əgərđə ʙьnь eşləv ʙetə jeten ʙaçьvьnda avьr ʙulha, ul vaqьtta aldaqь jьl sasevđe orloq menən tə'min itev esən, jetendeŋ iŋ jaqşь yçkən jerenən ʙer ucaska ʙylep alьp, şunda „ikegə ʙylep jolqov" tərtiʙen qullanьrqa kərək.

Bьna ʙaşqa keltələrđəge ođon ʙaşaqtarđьŋ hiekenep torovь la kyp fajđa ʙirə ala. Bьndaj ođon haʙaqtarđan huđajьp sьqьp torqan ʙaşaqtar ʙetənləj ajьrьlьp toralar ular. Timək ul ođon haʙaqtarđaqь ʙaşaqtarđь ajьrьm huqьp alьp, aldaqь jьlqa jeten orloqon jaqşьrtьp ʙula.

ISPANEJƏ KAMPARTEJƏHЬNЬŊ
Bajavaj bajraqь açtьnđa

MADRID, 18. Hər kendə Ispanejənьŋ tərlə urьndarьnan sənəqət həm avьl xuzalьqь esseləreneŋ yđđərenəŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьvđь talap itkən dimanastratsejalarь həm ʙaş kytərevđərə turahьnda məqlymə̌ttər kilə. BARSILUN DA 30 meŋ mitallis ʙaş kytərđe. SABADILLA LA tədəv eşselərenəŋ dejemra ʙastufkahь ʙaşlandь. Amirejə lə eşheđđər tarafьnan keslə dimanastejatsejə ytkərelde. Eşheđđər quldarьna qьđьl ʙajraq totop uramdarđa jərənelər həm dimanastejatsejənь taratьrqa ьntьlqan palitsejəlarđь taş menən ʙarđelər. Palitsejə havaqa ʙer nisə tapqьr attь. TIJERGA avьlьnda (Saragussa əlkəhe) avьr naluk tyləvđən jədəgən krəçtejəndər ʙaş kytərđelər. Krəçtejəndər şturьm menən urьndaqь vlastьŋ jorton alьrqa ьntьldьlar. Ispanejənьŋ jəş kampartejəhь həm kamsamul jalpьnь kapitalistar həm pamişşiktarđьŋ jьrtqьsьlqtarьna qarьşь kərəşkə ojoştorov eşen kiŋəjtte. Ispanejə kampartejəhьnьŋ „Munda Uvriru" gəzitendə Ispanejə eşselərenə qarata xitaʙь sьqtь. Bьl xitap jəmhyrejət xəkymətenəŋ kuntьr rivəlytsejun jəđən asa. Xitapta eşselərgə anarxu—sindikalistarđьŋ xeđmət sajuzьna ʙeregergə həm satsejalistar julʙaşsьlьqьta toraqan ʙetə dejem esse sajuzьna julʙaşsьlarđьn ixtьjarđarьnan ʙaşqa ʙerlek fruntь teđergə təqdim itelə. Xitap tyʙəndəge luzuŋqьlar menən ʙetə.

—Jer, unь eşləvsegə. Eşselərđe iztimaqi straxavajt itergə. Zandarmirejəne taratьv həm pralitarejattь qorallandьrьv esən. Eşselər sьjnьfьnьŋ totqanda jatqan rivəlytsejanirđəren azat itev esən kərəşkə!

Ispanejə kamsamulь gəzite „Xuvintud Ruxa" ʙer haldattьŋ xatьn ʙaçьp sьqara.

Bьl xatta ərmejəzə esendəge rizimdeŋ xəđerđə lə manarxejə vaqьtьndaqь rizimdən ʙerđə ajьrmahь ʙulmavь turahьnda jađьla. Gəzit Ispanejə ərmejəhe haldattarьna talaptarđь ʙojomqa atqarьv, aşavđь jaqşьrtьv, afitsərđərđeŋ haldattar menən nasar məqamələləren ʙetərev esən kantryl xoquqь menən haldattarđьŋ kəmisejəhen hajlav, xeđməttən tьş vaqьttarđa haldattarđь ʙetənləj azat itev, Ə əfisərđərđe haldattar jьjьlьşьnda hajlav həm haldattarqa səjəsi xoquq ʙirev həm ʙaşqalar... esən kərəşergə təqdim itə. Kampartejənьŋ eşe kesəjeve menən xəkymət kamunistarđь eđərləvđe kesəjtə. UVINDU la kam partejə aqzahь şuffir Fransisku Qagis, haldattar arahьnda əndəv alьp ʙarьvda qəjepləneр qulqa alьndь. Qulqa alьnьvsьnьŋ qulьnan rivəlytsejun litiratura alьnqan.

BAŞQORT XALQ JЬRSЬHЬ IP. QƏZIZ ƏL-MƏXƏMMƏTEF BAŞQORTOSTANQA QAJTTЬ

Sənqət hədbəhndə ydenen xedməte menən tanьlqan baş-qort xalq jьrsьhь ip. QƏZIZ ƏL-MƏXƏMMƏTEF Başqortostan-qa eşelərgəqajttь. Ulgəzitəndən satrudnigemenən bulqan əngə-məhendə tynəndəge hyddərde əjtte:—Başnarkampros menən aulaşqandьŋ huŋ,ında tej ul—jьr-muzika menən eşsən jalpь-nьŋ telegen qaplav əsən həm Başqortostanda aldən-ale yбep narqan gigan zavьttardь, safxuz, kalxuzdardь ta'min iter əsən əlkə dəvmaiendə her KANSIRT-ƏNSAMBEL tedergə buldьq. Başnarkampros bьnьŋ betə sa-raiarьna kereşte, minə kansirt-ənsamealden julaasьrьь vazifa-hьn jəkməne. Bьnan başqa mi-nen Fənni-Tikşerev Institutь-nьŋ ətnəgrafeja hədbəqəndaqь eştərendələ qatьşьqьm bulasaq. Kansirtənsamebel den sastaь xədergə 4qa rajьь, 2—4 samahь neievse, 1 pejaninola ujnavsь bulasaq.

Bьlar kilasəktə tsvdьrьlasaq Başqort upiraььnьŋ tep jadrohь bulasaqlar həm ььqa aqьrьnlap talanttar tartьla barьv kyd uqьn da totola. Kansirt-ənsambelqa inevselərde ejratev əs jьlьq metdət menən bulьp, ular qьşьn uqьbalar, jəjen prajьzvudьstьva—eş menən məşqyl bulьrqa tejeştər. Kansirt-ənsambel uqьv jьlь menən sənqəttər tixniku-mьna praktika julь menən baş-qort tejatьrьna berketelasəktər.

Başqort pralitarejat jьr—muzi kahьn yṡterev, unь beqenge kən horavьna qarata eşləv əsən sənqət qalimdəre tuplav sara-hьnala kereştek:

Qadanda Tatar jьr—muzika-hьn eşlavdə kyp kes kyrhətev-se muzika qalime—kampazitьr Vinagradьf; Məskəv Muzika kan sirvaturejəhьnьn ətnəgrafeja-kam' pazitsejəhьn betergən studint Mozafiarof, „Pravda" gazitenda sənqət turahьnda jadьşsьь dur muzika qalime Bravdь menən hejləşev alьp baram. Ular tejeş le şart təvdьrьlqanda Başqor-tostanqa kilergə vaqəda birəlar. Vinagradьf nigedenda Fənni Tikşerenev institutыnьŋ muzi-ka—jьr ьylegendə kansyltant bulьp; Mozafiarof nigedenda Sənqəttər Tixnikumьnda eşləv menən bergə hər ikehe sənqət hədbəqəndaqь eştərdə qatьşasaq-tar.

Bravdь 32 nse jьl bulasaq; muzika ikespiditsejəla qatьşasaq.

Başlanqьn eştər durdar, həm mos'ylejətelər. Şunьŋ esen betə jəmqəjətselek turanan tura bьl eşkə bajlaneşe bulqan ojoşma-lar həm qilimi kestər jardamqa kilergə tejeştər.

Bigerəktə B A P. upiraqьa iima suzattar hajlavda, upira həm kampanejəlarqa şulajuq zavьt-fanrika, Safxuz,kalxuz tormoşo-na qarata səsən hyddər tedevdə ajrьvsa nьqь eşlərgə həm bedgə jardam itergə tejeş, tej ip. qəziz Əlmexəmətef.

„DIM" it safxuzьnda eşsələr arahьnda KULTURA TORMOŞ EŞTƏRE JOMOŞAQ

„Dim" it safxuzьnьŋ Bik-qol avьlьna urьnlaşqan 3 nse ucaskahьnda eşsəlar arahьnda kyltura tormoş eştəre betenləj jomoşaq qujьlqan.

Bigerəktə besən, aşlьq jьjьş-tьrьv eşe menən qьrda jatqan eşsələr arahьnda ber tərlə la tejerlek alьlьnь şulaj uq kyltu ra eştəre alьp barьlmaj. Ucaska apparatьnьŋ kyp kenə xedmət-kər həm unan başqa praktikant studinttar bulha la kysmə teja-tьr şulaj uq jəkməlkəhe jaqь-nan ojoştorolmaqan. Kysmə kina həm radejo bulduьrьь adminis-tratseja ujlap ta qaramaj.

Qьrda stinə gəzite juq. Ucas ka kansalərejəhendə „Avangart" isemendə ber stinə gəzite sьqa rьlhala ydenen tixnikalь jaqь-nan şulaj uq jəkməlkəhe jaqь-nan qaşar nasar.

Stinkurdar juq, fəqət 2—3 eş se tarafьnan sьqarьla. Kampane jahьn sajasi əhəmijəte qəmy-man kampanejə turahьnda ber genə nəmə urьnlaştьrьlmaj. Saf xuzda jeteşhedlektər, bizaaraze-jalar tulьp jatha la, ular gazit arqьrь tənqit itelmajdər, senki ucaska mədire Sirajьf stinkur-dardь mattan haldьrьp hygep qurqьta. Eşsələr arahьnda dis siplina şulaj uq eşləp sьqarьv bik tybən. Praquldar dəvlat mil ken juqalьvdar tulьp jata. Sa-sevdən alьp oşo kəngə tiklem ber genə tapqьrda eşsələr ara-hьnda prajьzvudstvьa kəŋəşmə-he ytkərelgəne juq. Ucaska mə dire ydenen nurьsьn fəqət hy-genev (ərləv) tip kenə aŋlaj.

Qəmyməl aşxpnala tərtip juq. Alьnqan praduktalar jebləнəlar. Unь eşsələrgə beşeralar. Kyp kenə adq serep sitkə taşlana. Şu qaqaramaŋtan ber gəne tərlə vrac tikşereve juq. Havьŋqь haqlav eşelə nasar. Eşsələrdə qьrdarda darьv menən | ta min itev jaqь qujьlmaqan. QD J.

Maqar ŞKM uqьvsьlarь 1 nse avqьstan ydərən udarniktar itep iqlan itep, Iəraj, Ibakaj, Haraqaj, Maqar avьldarьnda 5 jьllьqtьŋ əsensə xd itkes jьlь zajьmьn"3093 hum tarattьlar.

Naluk, straxufka aqsalarьn jьjьlar həm xalq qulьnda ty-lənməj jatqan 2427 hum kr-ditte jьjьp alьv əsən atnaşine-jalar tarattьlar. Kylt paxut eşen dəge edeklektərde beterev əsən avьldarqa taralьp qьdьv eş alьp baralar. NƏQƏŞ BUJL.

BƏTƏ SAJUZ RADEJU KƏNƏŞMƏHE BULA

MƏSKƏV, 18. 25 nse avqьs-ta Məьma radeju gəzittare, ridak tьrdarьnьŋ ridaksejə satrudnik-tarь həm transilkurdar qatnaşь-ьnda betə sajuz radeju kəŋəş məhe udqarьlasaq.

KƏN TƏRTIBE:

Betəna radeju gazittare iptaş Stalindьŋ: „Jaŋь şarttar-xuzalьq tədələşenə jaŋь burьstarь tiqən kyrhətmənen bojomqa atqarьv julьnda nisek kəraşevdərən tik-şerev masalahe.

Kəŋəşmənə VKP (ə) ydək kə mitətenen 'kyltprop bylege mə-dire ip. Stitskь alьp bara. Kəŋəş mələ „Məskəv eşsehe", Linin-grat „Pravdahь" həm „Ural eş-sehe" gazittare ridaktardarьnьŋ dakladtarь tьŋlanasaq.

Betə radeju stansalarь həm səvittər sajuzьndaqь radeju uz-larь bьl tapşьrьvdь alьrqa həm matdəqat eşsələre, ransil-kurdar ridaksejələrь tьŋlav ojoş tororqa tejeştər.

Tapşьrьv Məskəv vaqьtь me-nan 19 səqətta başlanьp, 21səq 30 minutta betəsək.

Plan 69, 2 pr. qa ytəlde

Başqortostanqaqь ere orloq safxuzdarь arьş jьjnavdь 15 nse avqьsqa nej barь 69,2 pr. qa qьnda ytənelər.

Eeşten barььь nasar. HIBƏT

„BAŞQORTOSTAN" JAVAP BIRƏ

Əzmədejeva Əsmənen „ali-mint aqsahь alьp kilgən bala-nьŋ atahь menən əsəhe xəder-ge kəndə ber kalxuzda bulьp, şul balaqa xəder aliment aqsahь alьp bulamь" tip horav-qa javap.

Kalxuz idarahь balanьŋ ata-hьnan alьp aj hajьn tyləp ba-rьrqa tejeş.

2) Musin menən Qalimь ip taştardən "Beddə xalq xakime berər keşe huqьşьp, tuqmaqьn keşene sutqa birergə qariza alьp barha, qarizahьn almaj avьl səvitenə qajtara, avьl sə-vitenən qarizahьn riza bulmaj şikəjət jadьp birhək,—xəder eşe ged etkən, birgən jadahьn ylərgə karək" tip kenə qajtar tip horavdarьna javap.

Xalq xakime dərəs eşləgən, sənki huqьşьp naş—kyd jarşl-maha, huqьşьv, xurlav, məbqьl itev həm başqa vaq jenajattar xalq məxkəmələrendə qaralmaj. Avьl səvite janьnda ojoştorol-qan avьl sutьnda qaralьrqa te-jeş. Avьl sutь qarar qьtqь unь şikəjət itep bulmaj. Ləkin ul xalq xakime tarafьnan yd va-qьtьnda tikşerelep barьla. Əgər qarar bedərə bulmaha şul vaqьt yd qaramaqьna alьp janьnan qarar sьqara ala. Şuqa kyrə xalq xakime heddeŋ qa rizaqьŋdь həm şikəjətь—reged de almaqan.

3) Zinurьva Qajinəkmaldь „xalq məxkəməlare balanьŋ tar bejəlav əsən aliment aqsahь balanьŋ atahьnan aj hajьn qь na alьp tororqa qarar sьqaralar. Bьnь aldan ber nisə jьldarqa alьp bulmajmь tip horavqa ja vap.

Juqarь məxkəmənen 1929—jьl jьjьntьqьndaqь anlatьlma larqa qarardanda alьp bula Ləkin unь alьr əsen, alimint aqsahьn alьp birergə tip qarar sьqarqa kərək. Şul xalq məxkəməhe alimint birergə tip qarar sьqara ala. Aldan alьp qujqan alimint aqsahь balanьŋ turqandarьna birelmasə, haqьbq kassalarьna halьnьp nurma buj-ьnsa aj hajьn birelep torola.

Xalq məxkəməhe aldan ali mint aqsahьn alьp bula tip qa rar sьqarqandarda, pinsejəsirdarьt həm başqa avьl kəsenə xed-xaqь alьp torovsьlardan alimint aqsahьn aldan alьrqa tip qarar sьqara almaj. Ulardan ajьrьb ajьqa qьna alьp birep bula.

IDARA.

Ridaktьr urьnbaьarь-Z. Kajьpku

TIXNICSKI UQЬV INDE RELHEN

„Yktəber natiskahь" tipagra-fejəhьnda eşse kestarenəŋ qa-jat kyp kərak bulьvь arqahьnda FZU larqa hər vaqьt uqьvsьlar qabul itelep tora. Ləkin bьl ja-ŋь ejrənsektərgə uqьvdarьn də-vam itergə məmkiniek juq. Sən ki eşselər juqlьqtan ulardь ej-rənsek kenə bulhalarda dur eş-selər janьna eşkə alalar. Şulaj uq ejrənsektərden tixniceski jaqtan tybən bulьvdarь arqahьn da eştə kyp jeteşhedlektar bula həm brakta kyp ььqa. Şul sə-beptərgə binaen tipagrafejə eş-selərə arahьnda 8—səqətlek tix nicьski uqьv inderev məs,ələhe qudqatьlьp, 80 eşse jadьlqajnь inde. Ləkin diriktьr bьl məs'ə-ləgə qarьşь teşte.

— Tipagrafejəla tixniceski uqьv inderev 20 meŋ humqa teşəsek. Şul səbəple min xəder dən yk aqsa taləf itə almajьm. Qasan eşse bylektən eşselərde 100 pr. tixniceski uqьvqa ьlьq-tьrьv turahьnda qarantejə alьr-mьn, şunda qararьыd, tej.

Xəderge kəndə brakть betə-tev əsen betə urьndarda la kərəş barha la, bedde eşselər-deŋ tixniceski nadan bulьvdarь arqahьnda brak kyp bulьp, kyp kenə majalar fajdahьdqa sь-qalar.

Tipagrafejə diriksejəhe eşse-lərgə tixniceski uqьv inderev turahьnda jəhəterək ujlaha ine.

UDARNIK.

JAŊЬ ƏLEP ARTQЬ PLANDA

Dyrtəjlə təbəge, tybən Man-sar avьl savitendə oşo kəngə jaŋь əlep menən eş jərətə başlav tygel, əle uqa əderlek tə baş-lanmaqan. Savit prsidətele ja-ŋь əlepteŋ nej ikənendə belməj.

Uqa „niŋə Başsik qararьna bujhьnmajhьqьd" tihəŋ, eşeŋ juq, tip hygep sьqarьp jenərə. Kalxuz pravlinjəhendə lə eştər şul xaldə. Uqьtьvsьlarda əsə te lendə jaŋь əlep menən eş jərə təv məs'ələhendə bik hylpəndər.

Bьl turalaqь xekymət qarar-darьn avьl səvit urgьndarьnda, ojoşmalarda həm jalpь arahьnda tamьrlaştьrьvdə uqьtьvsьlar al-qь safta bulьrqa tejeştər.

M. XƏMZIN.

„Gurьn" kinahьnda tərtiphed lektər.

Qalanьŋ ydəgendə bulqan „Gurьn" kinahьna kina qaraj başlahaŋ əle lintahь ədələ, əle ramkahь təşə, kina qaravsьlar arahьnda ramka, ramka tip qьs qьrьvdar başlanьp, tьnьs ultьr-qan tamaşasьlardьn nirvalarьna tejələr. Kartina qaravsьlar ara—hьnda təkerəp qomьaqьş jarьp tərtiphedlənep, ultьrьvsьlar bu-lьv əbtənə militseja həm bilityr selər kyp ytep, jərəp qaravsьlar qa uŋajhьdlajdar.

Gurьn kinahьn başqa kinalar menən tiŋlətergə, tərtiphedlek-tərgə sik qujьrqa kərək.

SADЬJQЬVA.

„TRAKTЬR"

zurnalьnьŋ 12—13 handarь SЬQTЬ. ALЬP QALЬRQA AŞЬQЬQЬD!

Eşkə inevselərdeŋ qarizalarьn qarav kəmisejəhe tedələ.

(BAŞQORTOSTAN X—XALQ KAMISARЬ BELDEREVE)

Matur həm Katjul turbin zavьtьn tədev bujьnsa eşte ojoştorov ajqanь, Başqo rtostan xedmət xalq kamisarlьqь ergəhendə tədələş bujьnsa idara apparatьn kampliktavajt itevgə maxsus kəmiseja tedəldə. Bьl kəmejseja bьl Idaraqa eşkə inergə teləvse eşselərdeŋ betə qarizalarьn qarajasaq.

Qarizalar Başqortostan xedmət xalq kamisarlьqьndaqь oşo kəmiseja isemenə birelələr.

BXXK: (SЬJSUJЬF)

BAŞKUSPRAMSAJUZDЬN KADЬRДAR BYLEGENDƏ TYBƏNDƏGE UQЬV JORT TARЬNA

50 URЬN BAR

1. Liningrat, prumkăpiratsejənьŋ Mulьtьf isemendəge uqьv kampinatь.	3	urьn (Lisaximejə bylegenə).
2. Tambut tixnikumь	3	„ tarьf bylegenə.
3. Martina—Pasadskej	10	„ baьz nəmələre eşləv.
4. Vətkə tixnikumь	5	„ ujьnsaqtar bylegenə.
5. Kaslinskej tixnikumь	5	„ mital nəmələre eşləv „
6. Qazan	2	„ kejəd, bojma baььv „
7. Samar	15	„ tedəv—silikat bylege
8. Pişal lisaximeja tixnik.	2	„
9. Varnavin	5	„

Bьl tixnikumdarqa inev şarttarь həm uqьrqa inevselar aldьna qujьla torqan talaptar RSFSR daqь betə tixnikumdar əsən bildələngəndər me-nan berdəj yk.

Juqarьla kyrhətelgən tixnikumdarqa uqьrqa inergə teləgən keşelər VKP Sajuzdьŋ kadьrdar bylegenə jəki unьŋ rajundar ara sajuzdarьna qaqidələr bujьnsa talap itelgən betə dekaminttardь quşьp, qariza bi-rergə tejeştər. Uqьvsьlardь alqanda jerle millət keşelərenə, VKP (b) həm VLKŠM aqzalarьna, eşsələrgə, kalxuzsьlarqa, kustardarqa, beiges-tərdeŋ balalarьna artьqlьq birelə. Qarizalar oşo jьldьŋ 1 nse sintəbere-nə tiklem qabul itelələr

BKP Sajuzdьŋ kadьrdar sikritarь; RƏBEF.

1—2

PARK KYLTURA kinahьnda 18—22—23 avqьs

„TEGE JAQTAN"

Sejans huŋьnda „kyləgələr meqzizahe" qujьla.

Sejanstar.8,9-30 10 s. başlana.

ANUNUS „sikrit"

Zajьmdardьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq abligatse-jəgə vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—80	—
1926—jьlqь pratsintьd otoşlo zajьm 100 humlьq	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlat zajьmь 25 hum-lьq abligatsejəgə vaqьtь udьp barqan kuponьnda xisaplap	25—70	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq abligatsejəgə	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq abligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlat zajьmь 50 humlьq abligatseja vaqьtь udьp barqan kuponьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60.		
Pratsintьd „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
1; pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

URAL

Sejanstar səqət 7 lə başlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Bəgen, hər kən 9 bylemdə dəhşətle kina—filmə

„Aqtardьŋ tьjьnda"

Kina barqanda simfaniceski ansambel ujnap tora.

16 jəşkə iklem balalar I ьderelməj:

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 7 30 tan başlana.

Kassa səqət 5 lə asьla.

Bəgen 8 bylemdə dramma pralugь menən

„GAMBURG"

Simfunejə arkistьrdarь torasaq. sejanstar 7 lə başlana

„Yktəber Nətiskьь, Upagrьlejəhe Başglaflit vəkile 716.

B. X. X. J. S.

ZINUVJEFESKEJ BЬJALA ZAVЬTЬNЬŊ

1930 JЬLDЬŊ 1 YKTƏBERENƏ HƏM 1931 JЬLDЬŊ 1 QINVARЬNA TƏDƏLGƏN HƏƏƏMTƏ BALANЬSTARЬNЬŊ SAQЬŞTЬRMA TABLITSAHЬ.

Aktif.

MATDƏ ISEMDƏRE	Balans summalarь 1930 jьldьŋ 1-yktəberenə	Balans summalarь 1931 jьldьŋ 1-qinvarьna
1. Melkət	163275—06	199758—25
2. Təmam itəlməgən kapitalnej eştər həm kapit. rimunt	7552—46	9464—82
3. Qujьlьrqa tejeşle qorolmalar	—	—
4. Zapas qorolmalar	—	—
5. **Matirejaldar:**		
Sej mal həm tep matirejal	14744—18	9246—46
Jardamsь matirejaldar	27057—08	23986—01
Jaqьv nəmələre	7427—32	1176—39
Tedəv matirejaldarь	8889—44	6271—23
5 razdilqa tiklem betəhe	58118—00	40683—09
6. Təmam itelməgən ədərləvdər	4413—13	6938—97
7. Təmam itelməgən prajьzvudstva	3311—16	3367—23
8. Jartьlaş eşləngən nəmələr	—	—
9. Tavar həm ədər nəmələr	167657—10	159907—49
10. Artьq matirejaldar	766—64	981—08
11. Aqsa	90—25	372—89
12. Xaqlь həm prasintlь qaqьddar	—	—
13. Paj həm aksejalar (byl. pritpr.)	22542—32	22542—32
15. **Fkьlattar:**		
ODK (sənəqət) qa fkьlattar	2410—70	2446—86
Terlə vznustar	—	—
15 razdilqa tiklem betəhe	2410—70	2446—86
17. Atcut birelergə tejeşle summalar	460—15	465—26
18. **Dibiturdar:**		
Eşse həm xedmətselər	131—19	172—14
Kammirciski bulmaqan dibiturdar	1719—49	4135—16
Pastaişiktar həm prit. bujьnsa alьvsьlar	43172—90	10171—21
Zakazdardьŋ ədər bulьvьna qarap tyləvse dibiturdar	—	—
Dəjemləştereləməgən siktьr menən apiratsejəlar bujьnsa dibiturdar	3120—51	2976—96
Dəjemləştereləgən siktьr menən apiratsejalar buj. dibiturdar	4256—24	2733—53
Tedev ojoşmalarьna avanstar	—	—
Prajьkьtlavsь ojoşmal.	—	—
Naluk həm jьjьmdar	5025—50	16018—58
Şikle burьstar həm pratistavajt itelgən vikseldər	3207—01	3209—07
Iьaplər bujьnsa sindikat	2400—17	8424—26
18 razdilqa tiklem betəhe	63933—01	48791—61
19. Alьnьrqa jьldaqь dykamintlər	—	4267—82
20. IKPS bujьnsa dəvlət bankь menən iьaplər	—	—
21. Tedəvdər bujьnsa dəvlət bankь menən iьaplər	—	—
23. Aldaqь jьldardьŋ sьqьmdarь	8797—82	7619—56
24. Zarar: atcut jьlьna tiklem	426—94	62520—07
Atcut jьlь esendə	62098—13	—
Balans	564847—87	570127—52

Passif.

MATDƏ ISEMDƏRƏ	Balans summalarь 1930 jьldьŋ 1-yktəberenə	Balans summalarь 1931 jьldьŋ 1-qinvarьna
1. **Kapitaldar:**		
Ustaf kapitalь	285365—25	284342—27
Melkətteŋ tudьvь	—	34563—00
Amartizatseja kap.	20957—22	23460—24
Pritprejat. kapitalnej kinəjlev	6225—90	6225—90
2. **Funttar**	312548—37	348591—41
Eşse həm xedmətkərdərdeŋ tormoşon jaq şьrtьv fundь	8161—95	7825—08
Izat eştərenə jardam fundьna	656—60	666—45
Apparatь ratsejanallaştьrьv	123—50	118—30
Jarьş	896—90	808—62
3. **Rizirьftar**	9838—75	9418—45
Şəhələ burьstardь qaplav rizirьь	3207—01	3209—07
Xaq teşerev	38159—29	32403—49
Sьqьmdardь qaplav	17231—82	15297—30
4. **Bydzittan finanns alьv**	59598—12	50910—76
Dəvlət bydzitь (ssudalar, dadats.)	—	—
Jerle bydzit	—	—
5. **Odaq sruklь kridit:**		
pravlin. bujьnsa BDK ssudalarь (sajuz)	—	—
Jəmiyt. bylege buj.	—	—
Jerle BDK (sənəqət fundь) nan	—	—
Ydək kammunal banktan	6150—00	5600—00
Qastraxattan	—	—
Bytəndər	—	—
9. **Kriditurdar:**	6150—00	5600—00
Eşse həm xedmətselər	10174—18	22933—40
Kammirciski bulmaqan kriditurdar	24277—87	5303—85
Dejemləşterləməgən siktьr kriditurdarь	1164—43	7410—63
Dejemləşterelgən siktьr kriditurdarь	—	14881—43
Qastraxka birəsək	—	27—04
Naluk həm jьjьmdar birəsəge	—	—
Satsejal. straxavanja	10898—42	—
Iьaptar bujьnsa sindikat	—	—
9 razdilqa tikl. betəhe	46514—90	50559—85
10. Alьnьrqa jьldaqь dykymintlar	864—24	10746—77
11. IKPS bujьnsa dəvlət bankь menən iьaptar	129333—49	93648—50
12. Tədeləş bujьnsa	—	—
16. Tabьş		
Iьap jьlьna tiklem	—	—
Iьap jьlьnda	—	655—28
16 razdilqa tiklem betəhe	—	655—28
Balans	564847—87	570127—52

BALANS ARTЬNDAQЬ MATDƏLƏR.

Haqlьqqa alьnqan qьjmatlь nəmələr	19616—73	19616—72
Betəhe	19616—73	19616—73

Dipanittar	19616—73	19616—73
Betəhe	19616—73	19616—73

BALANSTAN TЬŞ MATDƏLƏR.

49 giktar jer.

1925 jьldьŋ 1 yktəberenə melkətteŋ tudьvь 38150 hum 38.

1 yktəbergə amartizatseja tuplanьvdarьnьŋ qaldьqь.

1925 jьlda ustaf kapitalьna quşьlqan 1022 hum 98.

Mədir: KALABAJЬF.

Baş buxgaltir əsen: KALISUF

1929—30 NSЬ JЬL HƏM AJЬRЬM KVARTALDAQЬ TABЬŞ HƏM ZЬJANDAR

DIBIT — IЬƏBE — KRIDIT

DIBIT		
Eske badarda tavar həm jort. eşlən. nəmə-lərde hatьvdan zarar	15602—22	310—45
Savda sьqьmdarь	16212—16	9419—60
Tyləngən pratsinttar	4209—10	2411—32
Matirejal, jort. eşlən. nəmələr həm tavar jeteşməvdən zarar	3795—61	—
Ɵmetheь burьstardь hьdьp taşlavdan zarar	302—95	32—39
Şikle burьstar rizirьfьna atcislineja	3207—61	3209—07
Xaq tə şerəv	39159—29	32403—49
Taler zarar həm sьqьmdar	15051—75	409—33
Kadьrdar jeteşterev sьqьmdarь	946—66	—
kantudnarqa kamand.	—	—
Dəvlət urgьndarь arahьnda iьaptarde betə-rəvdən zarar	—	—
Atcut jьlьna tabьş	—	652—28
Betəhe	98487—05	48849—33

KRIDIT		
Tavar Matirejaldar həm hatьvdan tabьş	—	—
Alьnqan pratsinttar	235—52	33—16
Matirejal, tavar həm jartьlaş eşləngən nəmə-lərdeŋ artьqь	5176—84	4339—90
Şəhələ burьstardьŋ rizirьfь qaldьqьn kyserevdən	3177—60	3197—72
Şul uq xaq teşerev „ rizirьь	25077—46	39159—29
Terlə kilemdər	2726—50	2069—26
Dəvlət ojoşmalarь arahьnda iьaptarde betə-rəvdən tabьş	—	—
Iьap jьlь esendə zarar	62093—13	—
Betəhe	98487—05	48949—38

BƟTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREGEQEĐ!

24 AVQЬS 1931 JЬL, № 184

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬHЬ

13 JЬL SЬQA

KƟNDƏLEK GƏZIT

ƟFƟ J-SAZUN, KURPS № 3
Tilifun numirđarь
Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşlav вylege . 3—02
Iqlandar həm вleşmə . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Təngə ridaksejə . . . . 1—15

„BEĐĐEŊ PRAGRAMDЬŊ REJALLЬQЬ, UL—JƏNLE KEŞELER, ULHEĐĐEŊ MENƏN BEĐ, BEĐĐEŊ XEĐMƏTKƏ BULQAN TELƏGEBEĐ, BEĐĐEŊ JAŊЬSA EŞLƏRGƏ ƏĐER BULЬVЬBЬĐ". (I. STALIN)

SIFЬRĐAR
Bətə kestə mabilizavajt itevđe
TALAP ITƏLƏR

20 nse AVQЬSQA
IGEN ƏĐERLƏVĐEŊ AVQЬŞ PLANЬ — 7 pr. qa;
KƏĐGƏ SƏSEV PLANЬ — 33 pr. qa;
TUŊQA HƏRƏV PLANЬ — 1,2 pr. qa qьna ytəlđe

XƏĐER IGEN UŊЬŞЬN JЬJNAVĐЬŊ IŊ ƏHƏMEJƏTLE BURЬSЬ.— SABЬLQAN IGENDE EЂKERTKƏ HALЬV.

Huŋqь dikada esendə SSSR đьn kən jaqьnda həm kən sьqьşьnda havanьŋ вođolop toro vь uŋьş jьjnavqa qomasav itte. Ьşqьna вulqan jamqьrđar uŋьş jьjnavdь eđlekhed davam itergə irek вirmajdər həm igenden odaŋ jьjьlmaj torovьn kilterep sьqaralar. Jamqьrlь kendərđen zьrarьn aşьqьs saralar menən juqqa sьqarьv şulaj uq irekhed đən jahalqan prastujdarđь həm eşləge əđeklektərđe nьq eşləp qajtarьv urьnьna təвaktərđen ky веhendə веđqan aşьq hylpənlek nastrajenejələrь kyrenə.

Əgər ejjyl ajьnьŋ huŋqь ike 5 nenendə orloq kyltuŋalarь unьŋ 22,600 meŋ giktardan jьjьlđьn вulha avqьs ajьnьn təvge ike əlş kənləgendə nej вarь 18 milejun giktardan jьjьldь.

Timptarđьŋ teşeve kyrenep tora, həm вьnь вarь tik jəmqьr lь kənderđeŋ tə'sire genə tip ajtep вulmaj. Uŋ appartunistar hər vaqьtta avьrlьqtarđьŋ jenev esen jalpьnьŋ inirgejəhen mabilizavajt itevgə yđđərenen вulđьqhьđlьqtarьn həm eşhedlektə ren aвjektif səвəptər artьna jəşe rergə tьrьşalr. Uŋьş jьjnav timp tarьnьŋ əkrenəjevendə parteja ojoşmalarьnьŋ uŋьş jьjnav eşjə ren həm prajьzvudstьva pratsistarьn ojoştorovqa əle hamanda siktən tьş əđ diqqət ilevđəre вik đur urьn tota. Bedəŋ igen uŋьşьn minimal juqaltьvdar me nən jьjьp alьrqa orloq həm tix nik kyltural frunttarьnda ireşəlgən вəjek jeŋevđərđe qьrqa pьşьtьrqa kərək.

Uŋьş jьjnav eştərenen udar timptarь esen kəraş xəđerge va qьtta parteja ojoşmalarьnьŋ igen uŋьşьn haqlap qalьv julьndaqь iŋ əhəmejətle вurьstarь. Barь tik qarardar sьqarьv menən gene eşte alqa jeвərəp вulmaj. Səmatyk menən вarqan əs udar naj təвkə inməj. Partejənьŋ teвək ojoşmalarь, safxuz həm kal xuzdardaqь parteja jəçəjkələre eşləp sьqarьvđьŋ juqarь udar nurmalarь esen kəraşte kiŋ jul qa qujьrqa tejeştər. Вьlaj вulmaqanda udar eşlev turahьndaqь hyđđər tik вuş hyđ genə вulьp qalasaqtar.

Betə kalxuzdardьŋ estən вer eləşəndə oşo kəŋgə tiklem eşləp sьqarьv nurmalarь вildələnməgən həm sədilşinə inderelməgən. Şunьŋ menən вergə, safxuz həm kalxuzdarđa uŋьş jьjnav eştərenə вildələngən jeşləp sьqarьv nurmalarь eşte ðerəŋ ojoştorqanda, sđilşinanь вьnlap indergəndə satsejalizem jarьşьn massavaj rəveştə kiŋ julqa qujqanda jьş qьna ike əs tapqьr arttьrьp ytəv məmkin вulqanlьqь iвsat itelgən, вьnь „Pravda" gəzite вer nisə tapqьr hьđьq əђtenə alьp ytte. Вьvьn esen parteja ojoşmalarьnьŋ вьl eşkə nihajat вьnlap kereşevđəre turanan tura вaђьv əђtendə ucaskala jalpьnь ojoştorovsь вu lrqa kərək.

Kəltə вəjləveş menən kənenə 12—13 giktar igen saвьlqa məmkin вulьvь iвsat itelgən. Qađattə nej вarь 5—6 giktar saвalarda, вьnь iŋ sik nurma tip ihəpləjđər. Laвaqerəjkə menən kənenə 10 giktar saвьrqa məmkin вulьvь şulaj uq iвsat itelgən, xəqiqəttə in kyвe 4 giktar saвalar.

Kamвajьndarđь fajdalanьv nurmalь turahьnda вetməђtekənməђ „diskyssejə" əle hamanda davam itə. Nigeđđə вetə вьl lьqьrđavđar arьnda tixnik instruksejaqa un appartunistarsa qarьşь torov, eşse jalpьnьn prajьzvudstьva вьtьlьşьn fajdalana вelməv jəşerenep jata.

Eşləp sьqarьv nurmalarьna diqqətle tuplav uŋьş jьjnav eştərenen вarьşьndaqь səmatykte juqqa sьqarьv tigən hyđ.

Uŋьş jьjnav eştəren ojoştorovqa həm ajrьm prajьzvudstьva pratsistarьna diqqəthed qarav xəđer yk inde вik kyp saвьlqan igenden, qətqi kyrhətmələr вulьvьna qaramaђtan, вaђьvđa qalьvьn, taşьlmavьn həm eђkert kə halьnmavьn kilterep sьqarđь. Partejənьŋ вik kyp ojoşmalarьnьŋ, вigerək tə saвьlqan igenden jarlьhьnan kyвehe eђkertkə halьnmaqan Ukrajna həm tən jaq Kafkaz ojoşmalarьnьŋ, вьl eşkə iqtiвarhьđ qaraşlarь вik ojat həm un appartunistlьq praktikahь menən siktəş jeteşhedlek вulьp tora.

Uŋьş jьjnavđьŋ iŋ əhəmejətle вurьstarьnan вerehe, eђkertkə halьvqa вьlaj haiqьn qaraş igen uŋьşьn вik kyp juqaltьv qurqьnьsьn tьvđьra. Xəđer yk inde urьndardan qajhь вer jerđərđə eђkertkə halьnmaqan igenden вođola вaşlavь вar serej вaşlavь turahьnda xəвərđər kilə. Eђkertkə halьv məmkinlege həm kərəkləge turahьnda hyđ əllə qasandan вirle davam itə inde.

Səvittərđen 6 nsь s'jəzь lə вьl məs'ələgə jenteklep tuqtaldь. Yđək Kəmitəteŋ ejjyn pli numь şul uq вurьstь hьđьq əђtenə alьp ytte. Nihəjət ytkən jьldьn təzriвəhe oşo kəŋgə tiklem terlə səвəptər taвьp вьl вurьstь ytəvđən tajpьlqan təвəktərđe həm parteja ojoşmalarьn qajhь вer namələrgə ejrətergə tejeş ine.

Ytkən jьl safxuz həm kalxuzdarđьŋ uŋьş jьjnav vaqьtьnda вik kyp igende juqaltьvdarьnьŋ səвəвe kəltə вəjlavqa həm saвьlqan igende eђkertkə halьv qa təkərep qaravđarьnan kilde.

Oşo kəŋgə tiklem kyp kənə iptəştər, əgər вer tiklem saвьlqan igende şul xəđer malatilka ergəhenə taşьp, huqьp ala alha lar, вьndaj „kanvejerđən" вik qьvanalar, şul uq vaqьtta igenden 10 dan 9 eləşə kəltə itep вəjlənməj həm eskerikə halьnmaj вaђьvđa jatqanlьqьn onotalar.

Kalxuz idaralarь, safxuz həm maşina—traktьr stansalarьnьŋ diriksejələren вьl eş esen qatь məs'ylejətle itergə, igende eђkertlav вurьsьna təkerep qaraqan esen parteja ojoşmalarьnьŋ jetəkselərenə parteja məs'ylejətlenə tartьrqa kərək. Ajьrьm eşse lər həm ojoşmalarđьŋ „hal" ap partunistarsa jenel aqьllьlьqьnan, eşhedlektərenən həm вaşhьđ eşləvđərenən ilđen miljun darsa sintnir igende juqaltьvьna tyđep tororqa jaramaj.

Partejənьŋ вetə ojoşmalarь вetə saвьlqan igende jaqьndaqь 10 kən esendə tulь rəveştə eђkertkə halьp вeđevđe yđ alda rьna вajavaj вurьs itep qujьrqa tejeştər. Bətə matвuqət вьl вurьstь ytəv julьnda вer totqarhьđ kəraş вaşlarqa tejeşle. Kalxuzdarqa ingən həm kalxuz tьşьndaqь kulak iliminttarьnьŋ sđilşinanь inderevgə, daxuttь xeđmət kəndərenə qarap вylevgə həm вaşqalarqa qarьşь agitatseja alьp вarqandarь kevek, igen də eђkertkə halьvqa qarьşь la agitatseja alьp вarьvđarь вik ta вiqi. Вьndaj agitatseja kalxudar da la, jaŋqьđaqtar arahьnda la ytkərelə. Uqaiŋ qatь atpur вirergə kərək'

Safxuz həm kalxuzdarda, şulaj uq jaŋqьđaqtar siktərьnda la uŋьş jьjnav kampanjahьnьn вajavaj timptarьn tə'min itergə, jaŋqьđaqqa narьq вirə вelməvgə qarьşь qətqi kəraş alьp вarьrqa kərək.

Parteja ojoşmalarь, savittər, safxuz həm kalxuzdarđьŋ diqqəten saвьlqan igende eђkertkə halьv вurьsьna tuplav—ul eş вetenləj saвьlqan igen huqьvdь tuqratьp torov jəkiuŋ timptarьn teşerev tigən hyđ tygel. Uŋьş jьjnav eştəren şulaj itep ojoştorqa kərək ki, malatilkalar tulь nagruzka menən eşləhendər, ə saвьp alьnqan igen tulь rəveştə вođolovđan haqlap qalьnhьn.

Juqaltьvdar menən kəraş—kərək safxuzdarđь вulhьn, şulaj uq kalxuzdarđь la ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьvьn iŋ əhəmejətle вurьstarьnan вerehe.

(„Pravda" nьŋ вaş məqələhe).

BESƏN PRANЬ 100 PR. Ь MENƏN YTƏLDE

ŞIŞMƏ təвəge „Igense" kalxuzь 125 giktar вesən saвьp. jьjьp вujdь. Planь 100 pr. ь menən ytene.

Kəđgə səsev planь 33 pr. qa qьna ytəlde

25 VIII HUŊQЬ SRUKTAR 30 VIII

JAŊQЬĐAQTAR KALXUZDARĐAN ARTTA QALALAR

BƏLƏBƏJ HƏM BYZĐƏK IŊ ALDA BARALAR. ARTTAQЬLAR ULARQA TIŊLƏŞEGEĐ

Başqortostan kalxuzdarьnda kəđgə səsev 25 nse avqьsta, ə вaşqalarđa 30 nsь avqьstan da huŋqa qalmaj вetərgə tejeş. Ləkin təвəktərđeŋ вьl kampanjaqa səjəsi təђ вirməvđəre, uŋь kiŋəjtməvđəre, massavaj aŋlatьv apiratif jetəkselek kesəjtelməve arqahьnda plan ytəleşe вik tyвan tora. Məђələn: 20-avqьsqa alьnqan məqlymət вujьnsa вarь 339 meŋ 571 giktar arьş səselgən, jəqni plan 33 pr. qa qьna YTƏLGƏN, Вьl handan kalxuzdar 222 meŋ 273 giktar səsep, plandarьn 36,3 pr. həm jaŋqьđaqtar 117 meŋ 298 ga səsep, plandarьn 28,5 pr. qa qьna ytəgəndər.

Kəđgə səsev eşendə jalpьnь tuplav, aŋlatьv eştəren kesəjtev həm satsejalizem jarьşь quilanьp, udarsьlьqtь kytərev arqahьnda BƏLƏBƏJ TƏBƏGE PLANDЬ 71 pr. qa HƏN BYZĐƏK 66 pr. qa YTƏNE.

Krasna—Usul, Jьlajьr, Qaraqoş həm Stərle tamaq təвəktəre plandarьn 27 pr. tan alьp 37 pr. qa tiklem genə ytəgəndər. Вьl təвəktər xəđergə urtasa вaralar. Ərqajaş, Qonşaq Usalь həm Nəriman təвəktəre plandarьn 0,5 pr. tan alьp 1 pr. qa tiklem genə ytəgəndər. Вьl təвəktərđə oşo kəŋgə tiklem plan ajьrьm kalxuzdarqa həm avьldarqa la jetkerelməgən. Təвək ojoşmalarь plandь aşьqьs rəveştə ytəv saralarь kytev urьnьna, „ƏLE VAQЬT BAR, ƟLGƟRƟRBEĐ" tip qul qavşьrьp tik jatqandar. Şulaj uq səsev esen kərəkle orloqto taвьv, almaştьrьv eştərə lə вik əkeren вara. Kalxuzdarđa tartьv kesə tulьhь menən fajđalanьlmaj. Вьl təвəktər вarьhь вerlektə, Bələвəj həm Byzđək təвəktərenə tiŋləşergə, eştə udar timp alьp səsev planьn yđ srugьnda tulьhь menən tə'min itergə tejeştər.

„QЬĐЬL TORMOŞ" KALXUZЬ SƏSEVĐE ƟĐƏ

ARQAJAŞ təвəge „Qьđьl tormoş" kalxuzь rəise Fəttəf səsevgə tip tađartьlqan orloqto aşarqa taratь. Səsevgə xəkymət vđe вirer ale tej. Heđəmtələ kalxuzdьŋ kəđgə səseve вetenləj əđələv aldьnda tora. Oşo kəŋgə tiklem unda вer genə giktar đa arьş səselməgən.

Jenəjət ejəhe yđ javaвьn вirergə tejeş. Kəđgə səsev planьn tultьrьv esen kərəşev „Qьđьl tormoş" kalxuzsьlarьnьŋ вajavaj вurьsь.

Q. TIMERBAJ.

Plan ytələsək

ŞIŞMƏ təвəge „Quş—qьvaq" kalxuzь kəđgə səsevgə teşte. Plan вujьnsa kəđgə səsev 25nse avqьşta вetərgə tejeş. Plan yđ vaqьtьnan alda 100 pr. tь menən ytələsək. Kəđgə səsev 100 pr. tь menən kantraktavajt itelgən.

X. XANNAN.

BAŞKALXUZSAJUZ KƏĐGƏ SƏSEVĐE KƏĐƏTMƏJ

Xəđer inde 23 nse avqьs kilep jette. Kyp təвəktər 25 nse avqьsqa yđđərenen kəđgə səsevđəren вeterergə tejeştər. Başkalxuzsajuz ihə вьl turala вer nejmələ вelməj. Kalxuzdarqa вirelgən hər вer 5 kənlek plan ytəleşe kađatelmaj. Вьndaj вetə eşte yđ aqьmьna tapşьrьp ultьrьvđarđьŋ вer sige вulьrqa tejeş.

ARSLAN.

BER QAĐAQ TA IGEŊ BIRMƏGƏN

QARAQOŞ təвəge Hajran sovite „Jaŋь avьl" kalxuzь xəkymətkə вer genə qađaq ta igen tapşьrmaqan. Вьl kalxuz вeren se вetə Başqortsьtan kalxuzsьlarь s'jəzьnьŋ „YKTƏBER 14 JЬLLЬQЬNA IGEN TAPŞЬRЬVDЬ TƏMAMLARQA" tigən qararьn tormoşqa udqatьv esen kərəşergə tejeş.

Q. M.

DAJUŞ „QIQANT" ISEMENƏ TANKA

„Gigant" safxuzьnda eşləvse eşsələr iđeŋ qurqavsьlьqьn haqlav esen вer genə вertek igende erem itmaj jьjnap alьrqa həm „Gigant" isemendə tanka jahav esen вetə eşsələr həm xeđmətkərđər вer kənlek eş xaqtarьn вirergə qarar itep 7—ucastka 8—ucastkanь yđđərə menən tiŋləşergə saqьrđь. Il qurqavsьlьqьn haqlav julьnda jaqьnđan qatnaşalar.

Yđ ara ucaskalarđьŋ tiŋləşergə saqьrьvđarь 7—8 ucaskalarđa qьna tygel, вaşqa ucaskalarqa la jajela. QIMATЬF.

„Ber sintnir igen də cesnikkə kitməhen!"

ŞIŞMƏ AVQЬS PLANЬN 83 PR. YTƏNE

MRAQ, ZEJANSURA, QЬJQЬ, ASQЬN, BAJMAQ, TƏBƏKTƏRE XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ ARTTA HƏJRƏLƏLƏR

KULAKTAN QATЬ ZADANEJANЬ TULTЬRЬRQA MƏZBYR ITƏRGƏ. KULAKQA KILEŞEP QARAVSЬLARQA QARЬŞЬ QЬRQA KƏRƏŞ

AVQЬS PLANЬ 7% QA QЬNA YTƏLDE

Igen əđerləv qurqьnьs aђtьnan sьqqanь juq

BƟTƏ RAJUNDAR, BƟTƏ KƟSTƏREN TUPLAP ŞIŞMƏGƏ TIŊLƏŞERGƏ TEJEŞTƏR

Qajhь вer ølkə həm, вigerək tə, təвək ojoşmalarьnьŋ xarakətheđlege arqahьnda, Başqortostan igen əđerləv fruntьnda əđeklektən sьqqanь juq əle. 20 nse avqьsqa alьnqan məqlymətterqə qaraqanda avqьs planьn (safxuzdarđan вaşqa) ləqət 7% qa qьna ytəlgən.

Kampanejə вaşьnan вirle MTS tənəgendəge kalxuzdar—22 meŋ 480 sintnir, kalxuzdar—790 meŋ sintnir, kantraktanttar—190 meŋ sintnir, garnьs saurdarь—19 meŋ 280 həm вaşqalardan—15 meŋ 508 sintnir igen əđerləngən.

Qatь zadanejə his qəfev itelməђlek nasar ytələ. Kampanejə вaşьnan вirle qatь zadaneja вujьna 3 meŋ 472 sintnir qьna igen tapşьrьlqan. Вьl fakьt təвək ojoşmalarьnьŋ həm avьl səvittərenen kulakqa tejeşle qьђьm jahamavđarьn, ularqa вirelgən qatь zadanejalarđь qьђqa sruk esendə tultьrьv saralarьn kyrməvđəren taqь la вer tapqьr dəreђləj.

Safxuzdar đa вik aqьrьn qьвьrdajđar. 9 orloq safxuzь kampaneja вaşьnan вirle 775 sintnir qьna igen tapşьrьvdarь şuqa aşьq fakьt вula ala. Safxuz jetəkselərə igen əđerləvgə appartunistarsa narьq вirep jetkerə almav sire menən sirlajđar.

Igen əđerləvđə вetə Başqortostanda Şişmə təвəge genə alda вara. Ul eşkə đar iqtiвar вirev, kalxuzsьlar həm eşsən jaŋqьđaqtar massahьn maвilizavajt itev, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq qullanьv nətizəhendə ajlьq əđerləv planьn 83 pr. qa ytəne. Ul qьđьl вauzdar menən xəkymətkə igen вirevđe kesəjtte.

Təвək parteja kamitəte həm kalxuzsajuz kalxuzdarqa həm avьldarqa вrigadalar jeвərđe.

Təвək kamsamul kəmitəte вьl eşkə вetə avьl kamsamuldarьn maвilizavajt itep, ular arqьrь aŋlatьv eştəre alьp вara. Şişmə təвəge вerense Bətə Başqortostan kalxuzsьlarь s'jəzьnьŋ: „IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENEŊ 14 JЬLLЬQЬNA TULTЬRЬRQA" tigən qararьn tulьhь menən вojomqa aiqarьv esen kərəşə. Urazaj jьjnavđa kanvejer sistimahьn dereђ rəveştə qullana. Juqaltьvdarqa qarьşь kərəşə. Igen əđerləvđə BƟRƟ təвəge, Şişmə təвəge artьnan 2 nse urьnda tora. Ul ajlьq planьn 35 pr. qa həm Dəvləkən təвəge ajlьq planьn 30% qa ytəne.

Qalqan 45 TƏBƏK QƏFEV ITELMƏЂLEK RƏVEŞTƏ XƏRƏKƏTHEDLEK KYRHƏTƏLƏR. Ular вьl mehim səjəsi kampanejaqa appartunistarsa qarap eşte yđ aqьmьna tapşьrьvđarь arqahьnda plandarьn 20pr. qa qьna ytəgəndər. Вьlar esen də Mraq təвəge planдь 0,4 pr.

Zejansura 0,8 pr. Qьjqь 0,6 pr Asqьn 1,2 pr. həm Bajmaq təвəge 1,5 pr. qa qьna ytəne. Вьl təвəktər; „iŋ elek ydьвeđgə unan hыŋ xəkymətkə" tigən kulak hyđenə kileşep qarađar uqa qarьşь qьrqa kərəş alьp вarmьjđar. Urьndaqь Kyp kenə parteja ojoşmalarь вьndaj appartunislьq kyreneş tarekə qьrqa atpur ojoştor almaqandar. Xosusi вađarđa igen menən spikylətsejə jahav faktьtarь вar. Xatta qajhь вer kalxuzdar xosusi вađarqa igen sьqarьp hatalar.

Qьђqartьp əjtkəndə, Başqortostan igen əđerləv kampanejahь edelə qurqьnьs aђtьnan sьqqanь juq. Təвəktərđeŋ appartunistarsa haiqьn qararđarь arqahьnda əđerləv planь edelə. Bətə təвəktər aşьqьs rəveştə igen əđerləv kampanjahьnь jəđ menən вorolorqa, kulakqa qьђьm dь kesəjtejgə, appartunislьq kyreneştərgə qьrqa sik qujьrqa həm eşkə вetə eşsən massanь вьlqьtьrьp, Şişmə TƏBƏGENƏ TIŊLƏŞERGƏ KƏRƏK.

Kalxuzdar igen tapşьrьvđa eђtenləkkə ireşep, jaŋqьđaqtarđь yđ artьnan ejərtergə tejeştər.

Başqortostandь indysterejələştərev вurьstarь şunь talap itə.

Yrge—Qьjqь

IGEN ESKERTKƏ ƟJƟLMƏGƏN

JUQALTЬV BIK ĐUR. URAZAJ JЬJЬV ƟĐƟKLƟK MENƏN BARA

Ɵđəkləktə qaplav esən şturьm вaşlandь

(TILIQRAF AŞA)

Yrge—Qьjqь təвəgendə igen əđerlevđeŋ jьllьq planь kalxuzsьlarqa 312 meŋ 932, jaŋqьđaqtarqa 22 meŋ 522, kulak—xəlle xuđalьqtarqa qatь zadanja 32 meŋ 249 sinrnir itep jetkerelgən. Təвəktən вetə kestə igen əđerləvgə maвilizavajt itelde. Eşle вetə kiŋlege menən jəjep jeвərev esen urьndarqa 53 vəkil sьqarьldь.

Xuzalьq kampanjalarьnan: вesən jьjnav—180 pr. qa; arьş—87 pr. qa; haвan aşlьqь—19 pr. qa; par herəv 6lpr. qa; silus—33 pr. həm kəđgə səsev 4 pr. qa ytəlde.

Saвьlqan-urьlqan igendər eskertlərgə əjəlməgən. Ul kəltələ yrep, ərəm вulьp jata. Juqaltьvđar đur.

12 nse avqьstan 25 nse avqьsqa tiklem вetə əđəkləktərđe qaplav esən şturьm ytkərelə вaşlandь. Bətə kes şturьmqa, ə jəş yђmər вalalar вaşaq jьjnavqa mabilizavajt itelde. Təвək esendə maşinalarđь kərəkle jerđərgə taşlav eşe вara.

XƟSNETTINEF.

TUŊQA HƟRƟV

Plan 1,2 pr. qa qьna ytəlgən

Kəđgə səsev kampanjahь menən вergə, tuŋqa herevđe aşьqьs rəveştə ytələrgə tejeş. Ləkin 20-nse avqusqa alьnqan məqlymət вujьnsa вarlьqь 24 meŋ 533 giktar jer tuŋqa hərəlgən. Plan 1,2 pr. qa qьna ytəlgən. Вьl handan: kalxuzdar 21 meŋ 553 giktar həm jaŋqьđaqtar 3 meŋ 40 giktar hergəndər. Xəđergə tiklem hərev eşenə nej вarь 23 təвək kenə teşkən. Kyp təвəktər eşte yđ aqьmьna tapşьrьv menən tьnьslanqandar. Tik eşkə səjəsi təђ вirep, eştə udar timp alьv arqahьnda kyp qajhь вer təвəktər kyp kenə jer hərə aldьlar. Məђələn: Stərle-tamaq təвəge 2 meŋ 887 giktar, Avьrqađь 2 meŋ 32 giktar həm Byzđək təвəge 232 giktar jer herđə. Ə, Virxatar, Dyrt-əjlə, Nəriman həm Tapurin təвəktəre qəfy itelməђek rəveştə əkerenlek kyrhətələr. Вьl təвəktər 9 giktarđan alьp 10 giktarga tiklem genə jer hergəndər. Aşьqьs rəveştə aldьnqь təвəktərgə tiŋləşergə, tuŋqa hərəvđe tiđ vaqьt esendə təmamlarqa, tigan вurьstь ytərgə kərək. A. F.

15 nse avqьsta səsevgə teştələr

ŞIŞMƏ təвəgenen „Tal qulь" həm „Вьđavlьq" kalxuzdarь 15 nse avqьsta uq kəđgə səsevgə teştələr. Səsev eştəre qьђьv вara.

R. M.

Yrge — Qьjqь təвəgə, xurlьqlь rəveştə artta qala

Yrge—Qьjqь təвəgendə arьş arazajьn jьjnav nej вarь—77pr. qa, haвan aşlьqь—6 pr. qa, kəđgə səsev 5,5 pr. qa, par herev—69 pr. qa, kəđgə herev—0,06 pr. qa qьna ytəlgən. Təвək xurlьqlь rəveştə qojroqla həjrələ. Biqerəktə Pitruşka, Qьjqь, Jaxjə həm M.-Məsetlə silsəvittəre taşвaqa adьmь menən вaralar.

SƏJFETDINЬF.

Irandьŋ rivəlytsejun ədiptəre isemenən pratis вireged!

QOL ITELGƏN KƟNSЬQЬŞ XALQTARЬNЬŊ RIVƏLYTSEJUN TAVŞЬN BAЂЬV ƟSƟN AZEJA DIPSATIZMЬ JAVRUPA FAŞIZMЬ MNƏN BERLƏŞƏ.

1931 jьldьŋ 4 nse ejjynendə SSSR Tiligraf Agintstьvahь Bryning xəkymətenen, Birlin pralitarđarьna вarьp hьjьnqan həm unđa yđ tavьştarьn, Azeja dispatizmьnьŋ udarđarьnan keshedlənevselər tavьşьn kytərgən Iran səjəsi imigranttarьn Qindin вurg jəmhyrejəte tupraqьnan qьvarqa qarar itkənlegene вildele.

Bətə donja pralitarejatьnьŋ satsejalizem vatanьna qanlь hezym əđerləgən həm Maskavđə xəkem itelgən kuntьrrivəlytsejanir minşiviktarđь вьnan вer nisə aj qьna elex jaqlap sьqqan satsejal—dimakrattar həm ikense internatsejanal, вəgən dimakratik xəkymətteŋ zakunqa qarьşь eşe aldьnda xurlьqlь rəveştə tavьş sьqarmajđar.

Yđ'ərenen əşəke qəjaəttəre menən səvittər sajuzьna qarьşь jəmaqət fekeren ojoştororqa tьrьşqan Rəsəj aq imigransttarьn Javrupa dirzavalarьnьŋ nej esen yđ ildərenən qьvmaqanlьqtarьn şul uq vaqьtta Girmanejanьŋ eske eştərenə qatьşmaqan, ləkin Girmanejanьŋ „dimakratik", „jəmhyrejətse" xəkymətenen jarđamьn qađanqan rejaksejun Paxlavi xəkymətenə tьnьs joqlarqa irek вirməgən Iran səjəsi imigranttarьn qəzəp aşьqьslьq menən qьvqanlьqьn Iran jəmaqətselege his aŋlaj almaj.

Irandьŋ rivəlytsejun kərəşselərə yđ saftarьnьŋ jomoşaq həm han jaqьnan əđ вulьvьna qaramaђtan Javrupa pralitarejatь menən вerlektə yđ iptəştəren jaqlarlьq kəs tələr.

Riza şah xəkymətə şul tiklemgə вarьp jette kej „irek", „rivəlytsejə", „idev" tigən hyđ'ərđe əjtergə вatьrlьq itkən hər вer keşe hygelə, tuqmala, xatta вetə qemerənə termagə jaвla, jəki Kəвir səxrahьna hərələ.

Azeja dispatizmьnьŋ xəđerge vaqьttaqь kevek iđeve həm rejaksejun şah strujь вulqan vaqьtta Iranda ligal matвuqat вuldьrьv həm xəđerge şah strujьnьŋ вьn jəđen aşьp вirə torqan nindəj вulha la gəzit tarat ьv məmkinlegen kyđ aldьna kilterev вik avьr вulqanlьqь kyrenep tora.

Şoqa kyrə Iran səjəsi imigranttarь Girmanejanьŋ dimakratik struj вulьvьn həm qərəp ələpвeje niqeđendə tipagrafeja qorolovьn iqtiвarqa alьp, Birlində „Pəjkər" isemle gəzit sьqarьrqa qarar вirđelər.

Gəzitteŋ altьnsь hanь sьqьv menən ul gəzit Iran eşsəndəre arahьnda qьna tygel, xatta Əlqanstanda, Hindostanda həm Qərəвstandьn qajhь вer eləştərendə lə вik dur aftaritit qadandь.

Вьna şunьŋ əsən də вьl rivəlytsejə osqononan qoto sьqan qurqaq Paxlavi xəkymətə вьl gəzitteŋ jaвьlьvьn həm sьqarьvsьlarьnьŋ Girmanejanan hərələven Girmanejə xəkymətenən talap itte. Ə, Girmanejənьŋ „dimakratik" xəkymətə, Nimes kapitalistarь, savdagərđəre həm rastafşiktarьnьŋ fajđahьn kydətep, вьl talaptь jerenə jetkerergə teləj.

KƟNSЬQЬŞTЬŊ QOL ITELGƏN XALЬQTARЬNЬŊ RIVƏLYTSEJUN TAVŞЬN BAЂЬV ƟSƟN AZEJA DISPATIZMЬ JAVRUPA FAŞIZMЬ MENƏN BERLƏŞƏ.

Bəjnəlmiləl impirejalizemden kiđəktəge sьqьşьna kenвatьş pralitarđarь menən kensьqьş idelqən xalqtarь arahьnda ojoşqan rivəlytsejun sajuz menən javap вirergə kərək.

Irandьŋ jəş rivəlytsejun ədiptəre isemenən hedgə, SSSR đьŋ rivəlytsejun ədiptərenə asьq xat menən merəzəqət itəm, heđ gə tuqandarsa qulьmdь hudam həm ydeвeđđeŋ aftarititlь tavьşьqьđđь kytərergə, rivəlytsejun pratisьqьđđь faвrik, zavьt, вigerək tə Birlin pralitarđarьna jetkerep, ularđь вeđđeŋ gəzit həm sьjnьftaş iptəştəren jaqlьrqa saqьrьrqa heđđən horajьm.

Rejaksejanьŋ internatsejanal sьqьşьna internatsejanal rivəlytsejun pratis menən həm „Pəjkarđь" jaqlav esən вəjnəmiləl kəmitət teđev menən javap вirəjek.

Rivəlytsejun „Pəjkar" esən!
Rivəlytsejun pralitarejat sələme menən: RAQIM NƏVBARI.

MAŞINALARЬQЬDDЬN PASPЬRT BARMЬ?

HƏR BER EŞSE YD MAŞINAHЬNЬŅ KƟSƟN AНЬQ BELHEN

PRAMFINPLANDЬ YTƏVDƏ BЬL BUR URЬN TOTA

Eeşselərđeņ tormoş matirijal jaqtarьn jaqşьrtьv əsən kerəş

Pramfin plandь tultьrьv, arttьrьp ytəv əsən kerəş bulьp hanalьrqa tejeş

Eşselərđeņ tormoş, matirejal jaqtarьn jaqşьrtьv вөgөngə kөn iņ əlkən məsələlərđən hanala. Şuqa kyrə kərək əlkə sajuz idaralarь, kərək raj prafsavittar вulhьn başqortostan zavьt, fabriktarьnda həm şulaj uq jaņь tөđөv urьndarьnda eşləvse eşselərđeņ tormoş, matirejal jaqtarьn jaqşьrtьv ularqa eşlərgə tulь məmkinlek tьvđьrьv təņgəlendə kөrəş alьp вarьv esen kөndəlek eş pragramdarьna inderep вьl məs'ələne tiđ jaqьn arala xəl itev julьnda praktik eştər вaşqarьrqa tejeştər.

Eşselərđeņ tormoş, matirejal jaqtarьn jaqşьrtьvđa eşse kapirətiftəre đur urьn tota. Вьna şunьņ esən urьndarđa вulqan prafsajuz ojoşmalarь həm ajьrьm prafsajuzdar eşse kapirətiftərenеņ eşen tikşerergə həm unьn eşen jaqşьrtьv julьnda praktik jarđəmdər kyrhəterga kərək.

Əle вeđđeņ kyp kenə eşse kəpiretiftəre yđđərenеņ eştəren jaņьsa qorov təņgəlendə вik aqhap вaralar.

Eşselərđe kərək tavar, kərək praduksejə menən tə'min itevđə jomşaq eş alьp вaralar. Вьnьņ şulaj ikənen „Başqortostan" gəzite tarafьnan tədəlgən вerigadalarđьņ tikşerev matirejaldarь asьq kyrhətte. Tikşerev вerigadalarьnьņ вirgən hөđөmtəhenə kyrə kyp kenə pridperejətejələreq(tipagьrafeja, У.IS taqta jarьv zavьttarь həm вaşqalarđa) eşselərđeņ tormoş matirjal jaqtarь nasar qujьlqan. Pradukta jetьnəj. Eşse aşxanalarь вьjfat ja qьnan nasar. Eşselərđe qənjqatləndermaj. Ə, eşselar kapiratsejahь eşen jaņьsa qora almaj уđ вurьsьn ytəvgə halqьn qaraj.

Əlвəttə вьnda kapiratif idarahь qajeple вulqankevek eşselər tormoşon jaqşьrtьvđa praktik eş alьp вarьrqa tejeş вulqan prafsajuz ojoşmalarь həm şulaj uq ajьrьm prafsajuz aqzalarь qajeple. Sөnkej ular alegə tiklem jaņьsa eşləj вelməjđər. Eşselərjđe t ə'm i n i t e v julьnda a r đ a m k y r h ə t e v təņgəlendə đyrt ajaqtarь menən aqhajđar. Вьl julda вulqan jəm heđ kyrneştərđe вөtөrөvđə yđ məlendə "saralatđь kyrməjđər. Unan вьna şunьla əjtev kərək: eşselərđeņ tormoş, matirejal jaqtarьn jaqşьrtьv julьnda zavьt, fabriktarđa вulqan eşselər yđđərelə jaqьndan torop qatnaşьp вьl məhim ycəskəne xəl itevđə jьldam eş alьp вarhьndar. Jaqha eşselər tormoşon jaqşьrtьv eşen вer genə kəpirətif idarahь, jə ihə prafsajuz ojoşmahь qьna xəl itə almaj. Şuqa kyrə вьnda вөtə eşsənđen jaqьndan torop qatnaşьvь talap itelə.

Iptəş Stalin eşselər arahьnda вulqan aqьmsьlьqtьn səвəвen əjtep, unь вөtөrөv esen eşselərđe torlaq həm вaşqa nəmələr (pradukть, jaqşь aşxanalar) menən tə'min itev eşen jaqşьrtьvđa saralar kyrergə kərəklegən əjtte. Ə, ləkin вeđđeņ pridprejətejələrđen kyвehe iptəş Stalin đьn ricen вojomqa atqarьv eşenə əle haman kereşelməgəndər. Вьlaj eşlərgə jaramaj. Prafsajuz ojoşmalarь fabzatkumdar вьl rəveşle nasar eşləvselektən sьqьp eşse kapirətifselərenеņ eşen həm eşselərđen tormoş, matirejal jaqtarьn jaqşьrtьvqa ajьrьvsa iqtibar itərgə həm вьl julda вөgөn dən eşkə totonorqa tejeştər.

Eşselər tormoşon jaqşьrtьv eşe prafsajuzdarđьņ kөndəlek eş pragьramdarьna inderelhen.

Вөgөngə kөn eşselərđeņ tormoşon, matirejal jaqtarьn jaqşьrtьv esen, kerəş pramfin plandь tultьrьv həm arttьrьp ytəv esen kərəş вulьp hanalьrqa tejeş.

ВIҠMITЬF.

„8—MART" TEGEV FABRIGЬNDA BULQJAN UŅЬŞLЬQTARĐЬ NЬQЬTЬRQA,

„Өđөkləktərđe вөtөrөvđə jьldam saralar kyrergə

Өiə qalahь „8 nse mart" isemendəge tegev fabrigьnda ejjyl ajьna tiklem 1900 eşse вulьp, avqьs ajьnda ular hanь 2500 gə jetərgə tejeş. Eşselər arahьnda zajьm taratьvđьņ əhəmejəten пьq aņlatьv arqahьnda fabrikaqa teşkən 45 meņ hum kantryl han eђtənə 20 meņ eђtəmə han alьp plandь 184 pr. qa ytənelər. Eşselər arahьnda jarьş dugьvьrđarь 100 pr. ть menən tədəlgən. Şular arahьnda 463 keşe udarnik rђəplənep, 185 keşenən torqan alđьnqь udarniktar вar. Udarniktarđьņ eşen ucutqa alьv eşe jaqşь qujьlьv arqahьnda udarniktar maj ajьnda 4000 humlьq pram tavar menən вyləklənđelər. Prajьzvudstьva kəņəşmələrenə eşselər qatnaşa har keņəşmə eşselər qatnaşь menən ytə. Udarsьlьq həm plan menən eşləv hөđөmtəhendə 1930—jьlda 69 meņ humlьq ikanumejə вula. Eşselərđe kamsamulqa, partejəgə tartьv eşe jaqşь вara, hunqь kөndərđə 30 keşe partejəgə alьndь. Вьl fabrikta uņьştar вulqan kevek kyp kenə jeteşheđlektərđə вar. Xəвərsel. r xərəkəten jaņьnan təđөvđə Уđək həm Өlkə Kamitəte qarardarьna narьq вirelməj. Sөnki əlegə tiklem partejə jəcəjkahe вьl qararđь tikşergəne juq.

Xəвərselər eşen вrigada formahьna kyserevđə вer nəmələ eşlənməgən. Xəвərselərgə prajьzvudstьva tixnikahьn əjrətevđə вer nəmələ eşlənməgən. Part jəcəjka sikritarь „xəвərselər prajьzvudstьva la yđđəre eşləgəs nəmə kərək" tip kenə javap вirə.

Xuzalьq eşendə eşləvselər eşkə halqьn qaravđarь, maşinalarđь vaqьtьnda əđerləmav həm eşselər вer inep, вer sьqьp uşqa vaqьt əram itep jөrөvđəre arqahьnda hunqь ajđa pramfin plan 74 pr. qa qьna ytələ.

Eştə jaqşь uq praguldarđa вar: hunqь kьvartalda 1 pr., ejjyn ajьnda 1,3 pr., pragul вulьvqa qaramaђtan unь вөtөrөvđə вer sarala kyrelməgən.

Stalin rice вujьnsa kankrit saralar вyrelməj. (Tik, tikşerep sьqьvđan вaşqa) fabrikqa eşselərđe вerketev eşe jomoşaq tora. Eşselər arahьnda „aqьmtьlьq" davam itə. 1 nse kvartalda 359 keşe eşkə inep 152 keşe sьqьp kitə. II nse kvartalda 911 keşe inep, 161 keşe fabriktan sьqьp kitə. Şuqa вinaən fabrikta 285 eşse jeteşməj.

Avqьs ajьnda 2500 eşse вulьrqa tejeş tip plan hьđьlha la, вьl eşte samatykka qujьp jeвərgəndər. Fabrikaqa eşselər вьqtьrьvđa вer tөrlө lə sara kyrelməj. Eş horap kilgən eşselərđe gənə alьp jatalar. Əgərđə eş şulaj samatyk menən вarqan vaqьtta plan өđөləv kyđ alđьnda tora. Elək stina gəzittəre urьђ, tatar teldərendə sьqьp kilhə lə, xəđer tatar telendə sьqarьvđь tuqratьlqan.

Ular вьqa səвəp itep „tatar telendə jađьrqa keşe lə juq, ilicufkanьla juqaltьq" şuqa kyrə tatar telendə sьqarьv tuqratьldь, tiđər. Fabrikta вarlьqь 1900 eşse вulevqa qaramaђtan вaşqorttarđan вarь 132 keşe genə вulьp (6,94 pr), tatarđarđan 266 keşe вulьp 14 pr. qьna təşkil itələr.

Partejə jəcəjkahendə 80 keşe partejəlь вulьvqa qaramaђtan tatarđarđan 5 keşe, вaşqorttarđan 1 keşe partejəgə tartьla. Apparattь jerleləşterevđə вer nindəjđə sara kyrelməj.

Eştər вөtəhe lə urьђ telendə вara. Qьђqahь вьl fabriktə milli məs'ələlərđen hər-вer fruntьnda eş appartunistarsa вara.

Eşselərgə jatьq jeteşməvgə qaramaђtan, вьl turala вer tөrlө lə sara kyrelgəne juq.

Eşselər arahьnda aqartьv eşe jomoşaq qajьlqan, eşselərgə ajьrьm klup—qьđьl posmaqtar juq.

„Başqortostan" вrigadahь
Q. QƏLEJEF, NIQMƏTULLIN, KILDEQULЬF.

EŞSELƏR TORMOŞON JAQŞЬRTЬV QJA ADMINSTRATSEJƏ HALQЬN QARAJ.

Өiə Karl—Marks uramьnda eşlənep jatqan jort, Başzildar strųj qaramaqьnda. Вьnda eş ləvse eşselərđen tormoştarь nasar. Eşselərgə eş kejemdəre jetməj вьl turala disətniktərđən səвaвen horahaq ular вit kyməktəг, nisek ularđьn вarьhьnala kejem jetkerep вөtəheņ tejep kenə jeвarələr.

Eşselərđeņ jataqь turahьnda həjləp torahьla juq. Ularqa matras xyjkə, ađejel вөtənləj juq.

Kyp eşselərđen ajaq kejemdəre вөtkən. Ləkin вьndaqь tөđөv idarahь həm disətniktər eşselər tormoşon jaqşьrtьvđь qajqьrtmajđar. Ulardь pram tavar, ađьq menən tə'min itev вik nasar lora. Zauurnaj knizkələre alьştьrьlmaqan. Z. ISXAQЬF.

Ujlap sьqarьvsь eşselər arahьnda eş alьp barьrqa

Prajьzvudstvanь qulajlaştьrьv tirəhenə eşselər jalpьhьn tuplav xəđerge kөndən dur urьn tartьnan.

Ujlap sьqarьv qulajlaştьrьvđь davamlalьnda, şulaj uq pramfin-plandь tultьrьvda, dejəm alqanda satsejalizem tөđөləşendə đur urьn tota. Ləkin mas'ələnen вьna şulaj qujьlьşьn „yktəвer natiskahь" tipagrafejahь his yđ ieşlerə almaj.

Qulajlaştьrьv eşendə eşselər jalpьhь menən tьqьđ вajlanьş juq. Qulajlaştьrьv вojorahь вьnda eşselər arahьnda, ujlap sьqarьvsьlar arahьnda eş alьp вarьlmaj. Eşselərđən təqdimdər alьnmaj.

Ə, Tarasьf tarafьnan inderelgən təqdim (janь kassa turahьnda) xəđer kyp jaqşь hөđөmtələr вirə. Ləkin вulqan kassalar (xəref jəjev kassalarь) вarьla almaştьrьlmaj. Вulqan вөtə təqdimdərđə tulь fajdalanqanda alar kam tigendə 6 menđən 10 menqa tiklem ikanumeja вirasaktar. Ləkin ujlap sьqarьv вojorahь вьl məhim eşte kesajetev turahьnda вergenə tapşьrьq nisida udqarqanь juq. Вьl məhim eşkə вьlaj halqьn qarav jaramaj. Ujlap sьqarьv вojorahь eşselər tarafьnan inderelgən təqdimdərgə jьq iqtiвar itev menən вergə ularđan fajdalanьv ... вьlqьtьrqa tejeş.

Eşselər tarafьnan inderelgən təqdimdərgə iqtiвarlь вulьrqa kərək.

KALAВANЬF.

UDARNIKTARĐЬ TƏ'MIN ITEV ĐE JULQA HALЬRQA

Өiə qalahь Rejkь uramьnda ... — eşselər arahьnda udarniktar ... pram tavar həm praduksejə menən tə'min itev вulmaqan, miskum eşselərđen tormoşo menən tanьşьrqa teləməgən. Unan hun kərək вulqan matrejaldar taşьv esən at kestərelə jeteşməj I. Z.

Maşinahьņ eşlav kəsən вelmav, pramfinplandь ytəvgə qamasavlaj

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejahьnda ... maşinahьnьņ ... nisek вulьvьn ajtə almaj. Eşse yđ maşinahьnьņ вөtə jaqtarьn вelergə tejeş.

KALAВANЬF.

Ural eşselərenə jəşelsə!

Timer julь jəşelsə jeвərevđe өđə

Jədər tunna jəşelsələr skьlatta jatalar

Başqortostan jəşelsə sajuzь ejjyl, avqьs ajđarьnda Ural eşselərenə jəşelsə menən tə'min itevgə dugьvьr tөđөgəjne. Ləkin, avqьs ajьnьņ вik ađ өləşe qalđь, dugьvьr nej вarь 21 pr. qa qьna ytəlde. Oşo kөngə 1000 tunna kartuf, 600 tunna qьjar вirelergə tejeş вulha la, kartuf 18,5 tunna, qьjar 293,2 tunna qьna вirelgən.

Ural eşselərə jəşelsəgə đur muxtazlьq kiserələr. Ə, вeđđə 150 tunna huqan skьlatta jata, 100 tunna qьjar Başsajuzqa tapşьrьlqan. Timer julь ularđь tapşьrьvđь yđ өђtənə almaj.

Jəşelsə əđerləv planь өđələv qurqьnьsь aђtьna вaђtь. Tөвək jəşelsə əđerləv punkьttarь zadanjalarьn tultьra alqandarь juq. Вьl eşkə eşsən jəməqətselek fikere tuplanmaqan.

Xəđerđən вьl өđөkləktə qaplarqa, вeđ Ural eşseləren jəşelsə menən tə'min itergə tejeşвeđ. L.

ƏĐERLƏV FRUNTЬNDA

100 вot igen tapşьrđь

QЬRQЬD—MEJƏKƏ təвəge Məjəkə-вaş avьlь kalxuzь qьđьl aвuz menən 100 вot igen tapşьrđь. Plan yđ vaqьtьnan alda 100 pr. ть menən ytələsək.

ƏXMƏDEJEF.

Artьq igen xөkymətkə

„LININSE" kalxuzь (Qьrqьđ-Məjəkə təвəge) qьđьl aвuz tөđөp xөkymətkə 150 вot igen tapşьrđь. Kalxuzsьlar „ARTЬQ IGEN 100 ЬR. ТЬ MENƏN XӨKYMƏTKƏ" luzьnqьlь esən kərəşələr.

Z. Ə.

Yktəвer 14 jьlьqьna tultьrьrqa

SAQMAQOŞ təвəge „Qьđьl вajraq" kalxuzь đar вer qьđьl aвuz tөđөp xөkymətkə 200 вot igen tapşьrđь. Вөtə kalxuzsьlar вerense Başqortostan kalxuzsьlar sjьzьnьņ qararьn вojomqa aşьrьrqa, yktəвer 14 jьlьqьna igen əđerləvđe tultьrьp sьqarьrqa tьrьşalar.

I. ƏSƏT.

Kamsamul suвutnigь 15 tunna silus əđəilənə

ŞIŞMƏ təвəge Өjđerəkвaş kamsamuldarь 12 nse avqьsta suвutnik menən вađ qađьp 15 tunna ylan siluslanьlar.

Ə. XƏTIP.

MAL AĐЬQЬ ƏĐERLƏV AJQŞЬ BARA

MƏLƏVEZ təвəge „Qьjьrqađь" kalxuzь yđenə təşkən qьşqь maladьqьэdrlavzadanejahьntulь rəveştə ytəne. Kalxuzqa 6 silus вađь qađьrqa zadanja вirelde. Ul eşte sdilşta menən dərəв atqarьv arqahьnda, 6 silus вađьna 87 sintnir syp ylandəre tultьrđь jamqьrlь kөndərđe kalxuzsьlar qьşqa mal ađьqь əđerləvgə fajdalanalar. Eş kөstəren dərəв fajdalanьv arqahьnda kalxuz eşte jaqşь alьp вara.

* *
*

MƏLƏVEZ təвəge „Davletqol" kalxuzь qьşqь mal ađьqьn jaqşь əđerləgən. Ul yđeneņ 163 ga saвьnьn jamqьrqa qalđьrmaj saвьp вөttə. Вьnьn menən genə qənəqətlənməj, tuqajlьqtan saвьp 3 đar вesən eђker te eşləne. Kalxuz eşte vaqьtьnda tulь rəveştə ytəp, вesən jьjnavđь 100 pr ть menən tultьrđь.

Kalxuzqa zadanja itep ike silus вazь qađьlьrqa вirelgəjne. Ul silus вađьna 67 sintnir ylan tultьrđь.

J. Q.

„Ural" kalxuzь kedgə səsevđe вik qьđьv alьp вara. Plan artьqь menən ytələsək.

DƏVLƏTŞIN

PYLŞƏLƏ KRƏЂTJƏNDƏ XƏRƏKƏTE YЂƏR

PANDAR AJAQЬ AЂTЬNDA JER JANA

Kөnвatьş Вilarusejəla avьl xuzalьqь eşselərə həm eşsən kerəђtejəndər quđqalьşь jəjelə. Kerəђtejəndər massavaj erave ştə вstьratigejə julьn halьvqa mazьyri sьqьp eşləvđən вaş tartalar. Totoş avьldar menən krəђtejəndər jere arqьrь halьna torqan вьl julqa krəђtejən jerđəren talav tip qarap, yđđəren haqlav esən rivəlytsejun druzinalar tөđөp zandarmdarqa, xөkymət cinavniktarьna qarşьlьq kyrhətələr. Kulak, pamişşiktarqa „qьđьl ətəs"tər jeвarələr həm вaşqalar.

KAВILƏN, KASRAMUZЬ, TIRASPUL HƏM GUSINЬ avьlь kerəђtejəndəre vlastar tarafьnan qujьlqan mizа вaqanalarьn вөtөrələr həm zimləmirđərđe qьvalar. Вьl uq avьldarđьņ kerəђtejəndəre, вajarđarđьņ qurqьtьvđarьna qaramaђtan, pandarđьņ tuqajđarьn saвьp alalar. GANNA avьlь kerəђtejəndəre məzyri eşkə sьqьvđan вaş tartьlar həm kyreşe avьl kerəђtejəndəre menən вerlektə zandarm həm xөkymət cinavniktarьna qarşь kөraşev esən yđđəren massьvьj rəveştə haqlav druzinalarь ojoştordolar.

Goumina həm Vlidavski kerəђtejəndəre avьl sxutьnda „Вeđ hunqь, tirrur, aslьq həm eşheđlek xөkymətenə naluk tyləmajвeđ„ tip naluk tyləvđən вaş tartьlar.

Kөnвajьş Вilarusejəlaqь kerəђtejən xərəkəttərenen kiņəjeven kyrhətev esən ləqət вer Вerist rajunьnьņ dimanьstratsejə həm stackala palitsejə tarafьnan 11 avьldьņ qulqa alьnьvьn, hunqь ajđarđa Kөnвajьş Вilarusejəla 1200 lap janqьn вulьp, вьl janrqьndarđa jarlьhь kulak, вajor həm xərвi—kysep ultьrvsьlarđьņ xuzalьqtarь esenə alьnьvьn kyrhətevđə jetə.

Jerđən, torlaqtan, eştən məxrym itelgən jarlьlar massahь yđđərenен as avьldarьn taşlap urmandarqa aqьlalar həm unda palitsejənьņ jaza ətrəttərenə qarşь kөrəşep druzina ətrəttərə ojoştoralar. Kyptən tygel genə Ocana avьlь uramdarьndaqь kerəђtejən partizan ətrəte palitsejənьņ jaza ətrəte menən huqьşьp palitsejə ətrətenen nacalnigen ylterđe.

Eşsəndər jalpьhьnьņ rizahьlьqь ərmejəgə jəjelə вaşlanь. KARILITSKEJ HƏM GOMINA AVЬLDARЬNDA SSSR ĐЬ JAQLAP OJOŞTORLQJAN KEPƏЂTEJƏN DIMANЬSTRATSEJƏLARЬ̣ BAЂЬV ƏSƏN PULЬK SAQЬRЬLDЬ. LƏKIN HALDATTARĐЬŅ KYBEHE DIMANASTRATSEJƏS KERƏЂTEJƏNDƏRGƏ QUŞЬLDЬLAR. Hunьnan вьl dimanastrasejə menən xisaplaşьv esən ma xsus qəskərei cəstər saqьrьldь. Вьlar вer nisə avьldь jandьrđ lar, mal darđь talanьlar, 150 nən artьq keşene qulqa aldьlar.

Kөnвajьş Вilarusejənьņ sizun eşselərə yđđərenен jəşagən tormoş şarttarьn jaqşьrtьv esən kyp urьndarđa stackь kamitatta re ojoştordolar. Tiraspul rajunьnda 11 Alixşitsala 9 stackь kamitate ojoştorolqan. Вaşqa вik kyp rajundarđa la xəldər naq şulaj tora.

Fəridə.

PYLŞƏ FAŞISTARЬ SƏJƏSITOTQONDARĐЬ

JENƏJƏTSELƏRGƏ TIŅƏJĐƏR

Pilsudski jaņь вojoroq sьqarđь

Pylşə lə iqtisadi krizis kөndən kөn kөsəjə, rivəlytsejə xərəkəte qьđьv timp menən alqa вara. Oşo arqala Pylşə faşistarь eşsələr həm eşsəndərgə qarşь tirrurđь kөsəjtələr.

Kөnвajьş Ukrainala вergenə eşse dimanstratsejahь, stacka həm krəђtejəndərđeņ sьqьştarь вi tuqmavhьđ" gazьь вumвalar menən jađalavhьđ qalqanь juq.

1930 NSЬ JЬL HƏM 1931—NSE JЬLDЬŅ BERENSE ЯØS AJЬ ESENDƏ TULЬ BULMAQJAN MƏQJLYMƏTTƏR BUJЬNSA, PYLŞƏ LƏ RIVƏLYTSEJUN EŞSE HƏM KRƏЂTEJƏNDƏRĐƏN 98 KEŞE YLTERELGƏN, 8 MEŅ 802 KEŞE JARALANQJAN, 9 MEŅ 350 KEŞE QULQJA ALЬNQJAN ŞUL UQ DƏVER ESENDƏ 219 SƏJƏSI XӨKӨM EŞE QARALQJAN. BЬNDA MEŅ 397 KEŞE 3 MEŅ 288 JЬL TӨRMƏ HƏM KATЬRGAQJA XӨKӨM ITELQJƏN

Pylşə tөrmələrendə mьђqьllav həm ađaplav đar kөndəlek qađət вulьp kitkəndər.

„Şisle" eşsələr həm krəђtejəndərđe tik axranka la вer nisə kөn totov həm in qatь rəveştə ađaplav esengenə massavaj rəveştə qulqa alьvđar ytkərələr. Вьnda ulardь iђe kitkənsə tuqmajđar, morondarь "aşahьv jaki hejđek qojalar, jenesi aqzalarьn imgətələr, palitsejə ettəren əђlətələr, qatьnqьđđarđь keslәjđər. Şunan huq „dəlildər jeteşməgənlektən" ađatitələr.

Pylşə kөnвajьş Ukraina, kөnвajьş Вilrusejə, Vicxni Silizejə tөrmələrendə xəđer, Pylşə axrankahьnьņ „ađaplav вaqsahь âsa ytkən, 10 meņgə jaqьn səjəsi totqondar ultьralar. Səjəsi totqondarđьņ avьr kөrəş həm kyp hanlь aslьq iqlan itevđər menən iteşelgən uņьştar вөtөrelə вara. Вөtə jerđə la səjəsi totqondarđьņ đur qarşьlьqьna qaramaђtan, JAŅЬ TӨRMƏ USTAFЬ INDERƏLƏR, вьl ulardь ađьq, kitaptar, gəzitələr alьv həm yđđərenен starьstalarьn вuldьrьvđan məxrym itə, həm millət, jəş, satsejal sьqьşь jaqьnan katigurejəqa вylə. XƏĐER PILSUDSKI XӨKYMƏTE SƏJƏSI TOTQONDARĐЬ JENƏJƏTSELƏRGƏ TIGEĐLƏRGƏ BOJORĐO. Вьl Pylşə lə eşse sinьf həm kerəђtejəndərđeņ avangarьn fiziciski вөtөrөvgə jynəltelgən, вөtə səjəsəttərđeņ yđđe hanala.

EŞSE SINFЬ SAFЬNAN SЬQQAN KӨRƏŞSELƏR YĐ PAZITSEJƏLARЬN BIRMƏЂTƏR, YĐ XOQUQTARЬN H A Q L A V ƏSƏN KӨRƏŞERGƏ ƏĐER TORALAR. Вьl ajqanlь Vilna la Lukişka tөrməhendə as torov, Pitrakuf tөrməhendə səjəsi totqondarđьņ kesle sьqьştarь, вьqa fakьt вulalar.

Вөtə dөnja pralitarejatь Pylşələ pralitarejat rivəlytsejahь kөrəşselərenə ulardьņ jaņь katьrqa zakundarь menən qaharmandarsa kөrəştərendə jarđamqa kiler.

MARUKKU SOLTANЬ MƏVLƏVEJ MӨXƏMMƏT IMPIRJƏLIZEM LAKEJE

JUMANITA GEZIENNƏN

Marukko soltanь oşo kөndərđə Marsilgə kilep təştə ul yđeneņ tatəjlektəren kyrhətergə Fransejə impirejalizem ahьna kyrhətkən вьn „xeđmətə" esən вajram udqarьrqa kilde.

Fransejə impirjalistarь Soltan Məvlavi josop ylgəs, вaşqa tuqandarьn sitkə qaqьp Məvlavi Mөxəmətte soltan itep qujqajnьlar. Jaņь soltan, Fransejə impirjalizmenə вik uņajlь вer lakej şulaiuq „Fransejəximajəhe"aђtьnda вulqan Marukko əlkəhen, unьņ traditsejələren gəvđələnderev esən iņ tatьj вer qursaq вulьp xeđmət itə.

Ul yđeneņ ilen hatьp, xalqьn impirejalizem qolloqona tapşьra. Ləkin ul вik ođaq alđaşa almaђ inde. Yđđərenен irektəre esən kөrəş majdanьna atьlqan Marukko eşsəndəre вьqa tiđđən sik qujьrđar.

Annam (Hində—Qtaj) impirejalistarь həm Kamвuc (Inde Qtaj) вatşalьqь la, nej tiklem tьrьşha la rivəlytsejətulqьnьnьn ilde qaplavьn, impirejalizemgə qarşь kөrəşte тьja həm tuqrata almanь.

Şulaj uq Maruktьņ da səqəte tiđđən huqasaq. Hyəj (Indeqtaj) qən herəlgən вatşalar, impirejalistar Raвata (Maruk) tan da tiđđən herələsəktər. Xəđer вьnьņ qələməttəre KYRE LƏ ВAŞLANE.

AJT—JAJA LAQЬ MARUK EŞSƏNDERE, QANLЬ KӨRƏŞ ALЬP BARALAR

Hunqь kөndərđə Fransejə impirejalizmьnьņ Maruktaqь qəskəre đur aktiflьq menən eşləj вaşlanь. Rəsmi xəвərđər, kalunejə pulьqьnьņ Tadeja tigən jerđə Atlas tavьn alьvьn вelđerələr.

Raвattan kilgən xəвərđər, qəвilələrđe jenep Mikanasa menən Tadeja qəskərđərenен вerləşeven həjləjđər. Şunьņ menən вergə unda вarqan huqьştarđь la jəşerə almajđar. „Pti—Partzejan" gəzite вьl alqa вarьvđar alaittə „вer ađ qorвanhьđ" qьna вulmanьlar" tej. Ejje ularsa şulaj keskentəj, əhmejəthьđ nəmə!

Ə, vaqiqələ Marukka xəđer qanlь huqьştar davam itələr. Вer jaqtan esevse, jьrtqь impirejalistar, ikense jaqta irektəre esən qandarьn tygevse Maruk eşsəndəre kөrəşələr. Şuqa kyrə Fransejə kammunistar partejahь Maruk eşsəndərenен qanьn tygev esən Fransejə impirejalistarьnьņ Marukkə qəskər həm qoral jeвərevđərenə qarşь вөtə pralitarejattь вerləşterergə həm qatь kөrəş asьrqa tejeştər.

Can-Kaj-Şi xөkymәte jaђ... pьь tirur qullana

BIRLIN, impirejəlistarqa qarşь, milli ireklek esən xalq ara kөrəş ligahь xitap вađьp sьqarđь. Вьnda şulaj tejelə: Qьtajđan alьnqan hunqь xattar Can-Kaj Şi xөkymətenен uqa jajhьđlaqan вөtə səjəsi keşelərgə qarşь massavaj tirur qullanьvь turahьnda həjləjđər. Hər kөndə, kyp səjəsi qulqa alьnьvsьlarđь ylterələr. Вer nindəj sutьhьđ, tikşerevhьđ ylem xөkəmə sьqaralar. Ylterer alđьnan ulardь rəximheđ rəveştə ađaplajđar. Tik əđgenə şiklənev đə jetə, xatta səjəsi passif keşelərđe şundaj uq palastar qulьna tapşьralar. Jaqьn kөndərđə вer nisə jeđ səjəsi totqondarđь ylem jađahь kөtə. His kisektermaj kesle pratis həm jarđam talap itelə.

GIRMANEJƏ KAMPARTEJƏ HЬ YЂƏ

BIRLIN, 20. Nejurinвrg palitsejəhь kampartejə həm kamsamul aqzalarьnьņ 4 jaņьq jьjьlьştarьn тьjđь. Mejunxinda palitsejə kammunistar gəzite „Nej Tsejtung" ridaksejəhen вaђtь. Ridaksejəla jenteklэp tentev yđ kərđelər. Girmanejə kampartejəhь Уđak Kəmitətenен „вurzuvazejənьņ yđ ara milli jarđamdarьna qarşь, eşsəndərđeņ yđara rivəlytsejun jarđamь esen" tip jađьlqan xitaвь kanfiskavajt itelde. Eđərlavđərgə qaramaђtan kampartejə əđləkhьđ yђə. Вadingfild ukrugь kammunistar ojoşmahь 10 meņ jaņь aqzaqa yђte. Kampartejənьn Saksunejə ojoşmahьna вьl jьldьn ikense kvartalьnda 4 meņ 560 jaņь aqza inde. Nizne-Rəjn əlkəhendə hunqь aj esendə 8 meņ jaņь aqza alьnqan.

Kammunistar gəzite ridaktьrь qulqa alьndь

PRAGA. Praga la kammunistar ađnalьq gəzitenен ridaktьrь Ktvurыa Fuck qulqa alьndь. Fucik eşselər jьjьlьşьnda daklat menən sьqqanda SSSR esen tavьş вirevđə ul SSSR đьn xuzalьq tөđөləşenə Cixa Slavakejə xuzalьqьnьn tulь jemerelev kartinahьn qarşь kiterep qujьvđa qəjeplənə qulqa alьv eşselər həm intilligintsejənen hul qatlavь arahьnda đur rizahьđlьq тьvđьrđь.

Girmanejə kampartejəhьn тьjьvđa talap itələr

BIRLIN, Qajьь вer pravinsejə gəzittəre tuqьla kammunistar partejahьn тьjьv turahьnda kampanejə вaşlanьlar. „Kiniqsвirgir Algimejni Tsejtung" xəвər itevgə kyrə, jaqьn kөndərđə вьl məs'ələ вujьnsa ajьrьm Girmanejə xөkymættəre arahьnda həjləşev вulasaq. Gəzit hyđe вujьnsa, вьl xөkymættər Girmanejə kampartejəhьnьn вөtə Girmanejə xөkymәte (rəjxstag) tarafьnan тьjьlьvьn talap itələr.

Kapital ildərndə eşheđđər hanь

BIRLIN, Millətttər Ligahь ergahendəge xalq ara xeđmət вojorahь maqlymatе вujьnsa xəđerge vaqьtta Girmanejə eşheđđər hanь 4 milejun 100 meņ; Tөnjaq Amirika Quşma Şattarьnda 6 milejun 300 meņ Angelejəla 2 miljun 507 meņ, Italejə la 670 meņ, Pylşəla 330 meņ, Finləndejə la 48 meņ 400, Fransejə la 41 meņ 100 keşe ishaplanа. Вьl handar əle keseraitelep kyrhətelgəndər.

Səjəsi totqondar aslьq iqlan ittelər

VARŞAV. Pylşəla səjəsi totqondar menən jenajatselər arahьndaqь вөtə ajьrьmlьqtь вөtəra torqan jaņь tөrmə ustafь inderev ajqanlь, Pavak tөrməhendə səjəsi totqondar aslьq iqlan ittelər. Tөrmə тьştan kesle palitsejə pustarь menən haqlana.

Qtaj qьđьl ərmejəhe uņьştar menən alqa вara

ŞANXAJ, 20. Can-Kaj-Şi đьņ Qtaj qьđьl ərmejehenə qarşь hunqь paxutь jemerelde. Qьđьldar jueqaltьv urьnьna, kirehensə qəskərđərenен hanьn yђterđelər həm xөkymət castarьnan qoraldarьna вajtaq handa qoral təşerđelər. Qьđьldar xөkymət qəskərđərenен tөp udarьnan вaştьlar həm xəđerge təђ jaq Fytszən həm Czytszən gə вaђьp inđelər.

JAŊЬ UQЬV JЬLЬ BAŞLANQANQA TIKLEM

JUQARЬ, URTA, KYTƏRENKE TIP MƏKTƏPTƏRDE BAŞQORT TELE UQЬTЬVSЬLARЬ MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ,

Başqort tele uqьtьv səqəten ođajtьrqa, sьjfatьn jaqşьrtьrqa, вьqa narьq вirməv selərgə qьrqa atpur вirergə.

QARARĐAR SUKNA AҔTЬNDA QALALAR

Kyptən tygel genə Bilarət tənək RKI ьь Başqortostan Yđək Başqarma Kəmiteteneң başqort telen tormoşqa aşьrьv, apparatьn jerleşterev həm başqort itelen inderev turahьndaqь diriktiftarьn yteleşen tikşerep ytte. Tikşerev hөđemtəhendə tənəktəge və həm xuzalьq ojoşmalarьnьn bьl juqarьl ja- đьlqan məsələlərgə tekərep kena qaraqanlьqtarь bəlengən. Ojoşmalarьn eşte hyđđə genə jerətəve şundaj kyrgəzmələr ... tikşerelgən 20 ycirizdinejə... ... tatarđь ajьra almajđar həm kyp kenə ycriəđinejələrđə başqort həm tatarđarđь a j ь r ь m xisavьn alьp вarmajđar. Tinək ... apparattь jerleşterelgən ... Başqort telen tormoşqa aşьrьv həm jaŋь ... inđerev eşe taqь ... alepte ... Partejə ...

[illegible]

Stinə gəzittərə narьhьla ... ... Başqort telendəge ... X. QOLMƏXƏMƏTEF ... KAN. SASIDKIN.

KYLTURNI KӨSTƏR EŞ JA LANDARЬNA.

Xəjnulla rajunьnda besən həm urazaj jьjьştьrьv eşe artta torqanьn xətergə alьp rajun parte jə kamsamul kəmitəte tarafьnan kalxuzdarqa 12 keşelek kyltura вrigadahь ojoştorolop sьqarьl dь.

Urьndarđa вrigadalar kalxuz, həm ajьrьm xuzalьqtar arahьnda вesən igen jьjьştьrьvđьq sə jəsi əhəmejəten sdilşinəne jul qa qujьv dəjem məzəyri uqьv kalxuzdarđa jəslə həm вalalar вaqsahьnьn eştəren jaqşьrtьv tu rahьnda aŋlatьv təşənderv eştə re alьp вaralar Kis menən spiktə kel qujьp həm kyŋel asьv kisə lәre ytkərələr.

Avьl səvite həm kalxuzdaqь jeteşheđ jaqtarđь həm ølgəşev dərđe kyrhətep stinə gəzittəre sьqaralalar. Kalxuzsьlar вrigada nьŋ eşenə qəniqətlənep qalalar

X. QOLMӨXƏMƏTEF.

qərif həm səjəsi aqartьv ylek- tәre вьl xəldərgə kyđ halqanda rь juq.

Q. JЬHANŞIN.

JAŊЬ ƏLEP ONOTOLQAN

Başnarkamzimden V.K.P.(в) jəcəjkəhe həm miskum urgьnь вulьp sьqarьle torqan stinə gəzite „Jerđe satsejalizemsə tə đəv julь" na вer genə jaŋь əlepsə xəref urьnlaştьrьlmaqan. (100 pr. ь menən urьѣsa) Jəjge avьl xuzalьqь kampanejələrьna inep kitev menən Başnarkam zim xəkymətten jaŋь əlep tu rahьndaqь diriktiftarьn вətənəj onotqan. Başnarkamzim jəcəj kəhe вьl jeteşheđlektərđe вətə rergə tejeş.

ƏSƏ TELENDƏ JƏRƏTƏVG IQTIBAR ITMƏJĐƏR

Qьtmьѣqalь tənəge ytəgən avьl səvite, səvit dəvmətendəge kal xuzdar, kapiratif həm вaşq ojoş malar eştəren ьlqьj urьѣ telen də jerətələr. Jaŋьəlep menən əsə telendə jađьvqa qaraqьlarь la kilməj. Avьl səvite aqzalarь arahьnda, kalxuz вrigadirdarь arahьnda la jađьşьvđar urьѣ telendə jerətalə. Xatta qajьь вer вrigadirđar yđđəre urьѣsa jađa вelməvđərenə qaramajsa tanildərgə urьѣsa jađьp вulaşa- lar, jađьvdarьna his вer nəmə aŋlaşьlmaj.

Qьѣqahь, jaŋəlep, avьlsavite dəvmətendəge вətə ojoşmalar- đьŋ işek aldarьna la kilməgən əle.

Tənək ycirizdinejə həm ojoş- malarьnan da вətə qaqьđđar urьѣ telendə jađьlьp kilələr, unda la eşte jaŋь əlep menən əsə telendə jerətəvgə kysevgə halqьn qaraş вar.

Xəkymət diriktiftarьn qəməl- gə atqarmaqan ojoşmalarqa həm unda eşləvselərgə RKI kyđ halhьn ine.

QƏLEJEF SOLTAN

SƏVIT JAĐЬVSЬHЬ JAŊЬ ƏLEPTE JARATMAJ.

Arqajaş tənəge M—Qalaj avьl səvit jađьvsьhь вətə eşte tirlek urьѣ telendə jerətə, əđ məđ вaş qort telendə jerethə lə, unьŋ qə rəp xərefe menən jađa. Jaŋь əlep menən eş jerətəv turahьndaqь xəkymət qararьn əjthəŋ: вu cur tu şul jaŋь əlep вejegeđ,- unьŋ menən вulaşьrqa vaqьt juq əle tip kenə jevərə.

M.

Başqort telen ejrənev eşe alьp вarьlmaj.

Başqortostan Yđək sənəqəte kanturahьnda вaşqort telen həm jaŋь əlepte ejrənev eştəre вətən ləj alьp вarьlmaj. Вьnda parte- jə həm xəkymətteŋ вaşqort te- len вojomqa afqarьv jaŋь əlep te ejrənevturahьndaqь diriktifta- rьn ytəv turahьnda əle tik uj- laj вaşlaqandar qьna Niŋə вaş- qort telen ejrənməjheđ tigən ho ravqa miskum aqzahь; Qьş kə nə əđerək ejrənep ađaplanqajь nьq ta, jəj kenə ejrənəheneđ kilməj tej. Ular jəjge nastraje— nejəgə вirelep eşte yđ aqьmь- na tapşьrqanđar.

Apparatta вaşqort tatarđar вik ađ handa. Вətə eştər urьѣ telen də jerətələlər.

Qəmymən Başqortostan tav sənəqəte kanturahь eşse xeđ— mətkərđəre kəlliktife вьl eşkə вik tьnьs qьna qaraj. Вьnda tiđ kendə вoroloş jahalьrqa tejeş.

I. LOQMAN.

Eşselərgə yđ teldərendə aŋ— вelem вirev kərək

Bilarət zavьttarьndaqь eşse- lərđeŋ 70 pr. tь вaşqort həm tatarđar вulha la, ularđь yđ tel- dərendə tərnejələv, aŋ—вelem вirev sarahь kyrelməj. Zavьt esendə вulhьn, kluptarđa, şulaj uq вarsktarđa вulhьn вaşqort telendə jađьlqan вer genə lə lu zьnqь kyrməѣheŋ.

Başqort, tatar eşselərenəŋ jь- jьlьştarь вulha, unđa pratakul- dar вaşqort telendə qərap xəre fe menən jađьla, ləkin ađaqtan urьѣsaqa əjlənderələrđə kypejə hen syplekkə taşlajđar.

Eşselər: əsə telen qəməlgə aşьrьrqa tip həjləjđər, ləkin вeđđeŋ teldə ismaham luzьnqь larđa jađьlьp qujьlmaj, tejđər. Вьl turala jьjьlьştarđa la əѣtəl huqьp həjləjđər, ləkin həjləv- dər qəməlgə aşьrьlmaj.

Zavьtidarahь həm rajun mə- ...

ВЬJЬL MƏKTƏPTƏRĐƏ BAŞ QORT TELENƏ NЬQ ƏHEME JƏT BIRELHEN.

Başqort telenen Başqortostan ... Başqort ... V.K.P. (в) ... Başqortostan Ølkə Kəmitəte ... I y c r i z d i n e j ə ... Ycriəđinejələrđə ... Ølkə Pidagogejə Tixnikumь ... Miđitsina Tixnikumьnda ... Urьѣ Pidagogejə Tixniku- ... Başqortostan Avьl xuzalьqь Institutьnda ... Ølə Pidagogejə Tixnikumь- ... terkemgə dikadaqa 6 ...

[illegible]

Jaŋьlьşlьqtar qabatlanmahьn

Sənəqət sьjnfь dośmanьqa qa- ... Başqortostan ... kəmiteteneŋ ... Brigada kitkəndə ajьrьm ... K. APDULIN.

[illegible]

Gərəp xərefen taşlaj alma ojandar

Bişəjlək tənəge Adnaj səvite ... Ə.J

Jaŋь əlep qullanьlmaj

Usalь tənəge ojoşmalarьnda jaŋь əlep menən eş jerətev ... Вьl jeteşheđlektərđe tiđ ara- la вətərev kərək.

F.M

Avьl xuzalьqь вanьqtarьnьŋ вalanьstarьn tađartьv

Kridit rifurmahь вujьnsa oşo jьlđьŋ 1 nse qinvarьnan avьl xuzalьqь вanьktarь вətərelep, ularđьŋ urьnьna hər вer dəvlət вankahьnьŋ вyleksələre asьl— qajnь.

Ularđь jaŋьnan teđəv zakun laştьrьlqan rəveştə avьl xuzalь- qь вanьktarьnьŋ вalanьstarьna invintarizatsejə (tađartьv) ytkə- rev вurьsь qujьldь.

Вьlar 15 nse aprilqa вətənləj вətərergə tejeşle вulhalar da Rajun xəkymət kəmisejələreneŋ nasar eştəre, rajun julвaşsь ojoş malarьnьŋ tejeşle əhəmejətвirev- eştəre nasar вutalsьq xəldə вulьv (вigerəktə sut scutь) menən 8— ejjylgə saq вətərəldə.

Invintarlatşьrьv.

Balanstarđь tađartьv həđəm- təhendə Başkalxuz вanьk вala- nьsьn da jullap alьvqa (şikle) tanьlqan вurьstar. 149,579 hum jullap alьvqa вətənləj ьşanьsь вulmaqan вurьstar 123,341 hum təşkil itə, Вьl вurьstarđьn ese- nə kyp zejanqa osoraqan iliktra katur, Lisaxmicski zavьttarđьŋ вurьstarь la inə.

47—rajun avьl xuzalьqь вa- nktarьnda ssuda вujьnsa şikle tanьlqan summa 481,100 hum вətə ssudaqa nisвəttən 3,24 pr. вaşqa apirativnaj вulmaqan ssu dalar вujьnsa 4000 hum (вətə summaqa 2,5 pr.) jullap alьv— qa ьşanьshьđ tanьlqan вurьs- tar ssuda (avьl xuzalьqь) вurьs tarь вujьnsa 376,000 hum (вətə ssudaqa nisвətən 2 pr.) вaşqa apirativnaj вulmaqan ssudalar вujьnsa 95000 hum (1,1 pr.) ma nifist вujьnsa rasxutqa sьqarьl- qan kalxuz вurьstarь 38, 800 hum təşkil itələr.

Başkalxuz вank вalanьsь 16,904,775 humdan qiвarət вu- lьp 620,352 hum zejan menən sьqa.

47. rajun avьl xuzalьqь вank tarđьŋ svudkalь вalanьstarь 23, 876—600 humdan qiвarat вulьp 500, 900 hum zejan me nən sьqa.

Şikle—ьşanьshьđ вurьstarđьn şulaj uq kalxuz вanьk sistima- hь вujьnsa zejanđьŋ вajtaq qь- na han təşkil iteveneŋ təp sə- вəptəre şunan qiвarət.

Avьl xuzalьqь вanьktarь вala nstarьnda unvirsalnьjzem vaqь- tьnda вurьs şirkəttəreneŋ zejan darь həjrəlep kileve avьl xuza- lьqь вanьktarьn həm də вurьs şirkəttəren yđ vaqьtlarьnda es- ke majalarьn fajđalanmavь; ma ja tuplav tyвən вer dərəzə lə torov, вurьstarđьŋ kyp вireleve kridit dissiplinahьnьŋ jomoşaq- lьqь ytkən jьlda aşьqьs rəveş- tə taratьlqan вurьstarđьŋ yđ va qьtьnda rasmiləşterelməve xə- đerge kendə kemgə вirelgənle- ge anьqtarqa his вer jul qal— dьrmaj.

Вьna qьѣqa qьna invintarizat sejənьŋ həđəmtəhe şunan qiвa rat. Şuqa qaramaѣtan RSFSR xəkymət kəmisejəheneŋ qararьn da Başqortostan kevek artta qal qan avьl вanьktarьnda iѣəp eş təreneŋ вutalsьq xəldə „вulqan вer milli ølkə lə invintarizatse- jə eşeneŋ uqьşlь yteve əsən вaşqortostan вətə RSFSR kylə- mendə ikense urьndь aldь.

X. JOSOPOF.

Tyвən jəcəjkələr Ølkə asa-aviaxim səvite plinumь qararđarьn

Bojomqa atqarьvđa jomoşaqlьq kyrhətələr.

Plinumdьŋ kantryl handarьn tultьrьv əsən huqьşьrqa.

JƏJGE UQЬV UŊЬŞTARЬ MIQEĐENDƏ UDAR RƏVEŞTƏ QЬŞQЬ UQЬVQA ƏĐERLƏNERGƏ.

Kalxuzsьlarqa Aвaruna jorto astьq.

Bila Qalaj rajunь Jaman Jьl- qa avьlьndaqь asa—avjaxim jə cəjkəhe вerense avqьs kenə yđeneŋ aqzalarь menən Varaşi- lьf əməhe uđqarьlьp, il hьqlav đь nьqьtьv fajđahьna 15 qiktar igen saptьlar. Həm kalxuzsьlar- qa aвaruna jorto astьlar.

„Varaşilьf„ əməhe ytkərđek.

Вərə rajunь asa—avjaxim ojoşmahь ara qьđьl kөnə 1 n- se avqьsta yđeneŋ şifь вulqan kalxuzda Varaşilьf əməhe ud- qarđь. Өmə lə 500 ləp asa—av jaxim aqzahь qatnaşьp kalxuz- qa 8 meŋ kөltə urьp şunda hu qьp вirđelər. Rajun kyləməndə qьđьl aвuzdar ojoştoroldo.

Qьđьl aвuzdar ojoştorđoq.

Huqьşqa qarьşь kөn 1 nse avqьsta Dyrt—øjle avьlь asa— avjaxim ojoşmahь вətə rajun kyləmendə asa—avjaxim isemen də qьđьl aвuzdar ojoştorop dəv lətkə 3500 вot jaŋь igen вirđe. Asa—avjaxim safьna jaŋьnan 300 aqza aldь.

Kalxuzdarđa həm ajьrьm xu- zalьqtarđa irekle rəveştə jьjьv eşe alьp вaralar.

Kamsamul urgьnь kyđ hal hьn.

Qalmaş Baş (Saqmaqoş tənə nь) avьl səvitenə qaraqan Qaş- qar avьlь totoş kalxuzqa kys- kən. Şulajđa uьnda; kamsamul asa—avjaxim, allahьđdar jəcəj- kələre ojoştorolqan. Kalxuz jaş tare kis menən uram вujьnda avьđ kytərep jьrlap jərəvđən, kalxuzsьlar вuş vaqьttarьnda øj вujьnda gəp вatьp ultьrьvdan artmajđar.

Вьl kalxuzda; asa—avjaxim, allahьđ, kamsamul jəcəjkələre ojoştororqa вətə memkinlektər вulьvqa qaramaѣtan, kamsamul dьn Saqmaqoş rajun kəmitəte his вer tөrlə eş eşləməgən.

Tiđ arala Saqmaqoş rajun kə- mitəte вьl kalxuzda irekle ojoş malar ojoştorop kalxuz jəştəren 100 pr. menən ul ojo malar ti- rəhenə вьlqьtьv eşenə kereş- hen.

X. DƏVLƏT.

Arьslan jəcejkəhe вer nəme lə eşləmaj

Arьslan (Şişmə rajunь) avьlь asa—avjaxim jəcəjkəhe jađ ken dərendə jaqşь qьna eş alьp вar hala xəđerge kendə вьl eş вə- tənləj hyngən. Unda aqьza вu- lьp torovsьlarđьŋ hanьn kemdar torqanlьqьn вelgən keşe juq. Ə jəcəjkə sikritarьnan' hurahan „əllə вar вuqsaj„ jađ kenə вar ine вьnda kursanttar вar vaqьt- ta jaqşь qьna eşləp kilde. Lə- kin xəđer вer eştə alьp вarьl- maj, tip javap вirə. Part jəcəj- kə sikritarьnьŋ il qurqavsьlьqьn nьqьtьv julьnda, ieştərđe tərвe jəlәv eşen nej dərəzələ qimmət qujqanь asьq il qurqavsьlьqьn nьqьtьv eşenə halqьnlьq kyrhə tev, iqtiвar itməv arqahьnda, nindəj genə avьlda teđəlgən asa—avjaxim jəcəjkəhen qara- majьq, вətəhe lə hynevgə taвa вaralar.

Вьndaj halqьn qaravđarqa kyp tən sik qujьlьrqa vaqьt inde.

Q. MIRZAGILDINA.

ASA—AVJAXIM EŞE HYNGƏN.

Qara Jaqup (Şişmə rajunь) avьl səvite ergəhendə asa—av- jaxim tyŋərəqe kyp tən teđəl- gən вulha la, ləkin вьl eşkə вer kemdeŋ də əhəmejət вirmə ve arqahьnda xəđerge kendə eş вətənləj hyngən. Məѣələn: asa—avjaximdaqь aqza вulьp torovsьlar xəđerge kendə yđđə renen aqьzamь tygelme ikənle ge turahьnda вelməjđər. Ikense nən asa—avjaxim iѣənenən ra- deju alьnha la вьl eşləmaj şkaf aѣtьnda jata. Dəjөm alqanda вьnda asa—avjaxim eşenə вer kemdə iqtiвar itməj. Unьŋ eşe hynevgə taвa вara.

Q MIRZAGILDINA

RAJ ASANAN JETƏKSELEK JUQ

Qonşaq şul uq avьl raj asa. sikritarь Qonşaqtьn yđendə asa- avejəxim ojoşmahьnda teđəj almaqan.

Kəmsamul jəcəjkəhe janьnda asa. ojoşmahь juq, вьl turala kam. jəcəjkəhela həm tənək asa- avejəximdə ujlamaj. Kalxuz jəştəre məktəвe janьnda qьna вer jəcəjkə ojoşmahь вar ulda jaqşьlap eşləmaj.

Asa-avejəxim əsən kərəkle вulqan nəmələrđən вer nəmə lə juq. Вьna вьnьŋ əѣtenə raj asa, əđerək kenə вulha la kyđ halhьn ine, raj asa-avejəximdar əsən kilgən nəmələrđe jullap ala almaj nəmə kilep вer aj jata. Вьl eş julqa halьnhьn.

F. KƏLIF.

Usalь rajunь asa-avejaxim eşe jomoşaq

Usalь rajunьnda вətəhe „1057" asa-avejaxim aqzahь вulьp, вь- larđьn arahьnda вer nindəjđə eş alьp вarьlmaj.

Huqьş tixnikahьn ejrənev əsən kyp kenə huqьş qoraldarь вulha la, вьlar menən fajđalan- maj ьşkafqa вikləp qujqandar.

Avьldarđa ojoştorolqan asa- avejəxim jəcəjkələre вətənləj yđ eştəren onotop' oşo kenqa tiklem вer nindəjđə praktik eş- tər eşləməgəndər. Məѣələn: Tunqatar asa avejaxim jəcəjkəhe 28 nse jьldan вirle jəşəp kilhə lə, praktik eş kyrev tygel xatta 3 aj вujь вer tэpqьrđa jьjьlьş uđqarmaqan.

Вьl jeteşheđlektərđe aşьqьs rəveştə вətərev əsən rajun asa- avejəxim ojoşmahь вətə saralar- đь kyrergə tejeş.

FƏJZEJ.

Вərgenə lə kalxuzsь piriminnik athьđ kilməhen.

Satsejalizem qьrdarь udarsьlьqь—piriminniktь, udar huqьşsan uqьvqa jьjьlьvđa la вsьn udarsьlьq ølgolərən kyrhəteged.

JERLE QƏSKƏR ATLЬ SBURQA ATЬŊDЬ ƏĐER LƏJHENME

Вьjьl iskadьrunqa kilevse jer le qəskərđər 70 pr. tь kal- xuznik. Timđk jerle qəskəriđər deŋ 70 pr. tь yđđəreneŋ attarь kalxaz attarь menən kilergə tejeştər. Ytkən jьldarđa kyp kalxuz ojoşmalarь jerle qəskər- đərgə at вirməjensə xərвi əđer- lek kə đur kəmselek kiltergəj- nelər. Hər вer kalxuz xəđerđən yk вer ajlьq sвurqa kitevselər gə attar вilgeləp ularđan jal ađьrьp ald-n jaqşь tərвejələrgə tejeştər.

Вьl turala Başkalxussjuzdan tyвəndəge ojoşmalarqa вojoroq tər jeвərelde. Urьndarđa səvit, partejə, kamsamul ojoşmalarь вьl eşkə jaqьndan kilep „вer jerle qəskərđelə athьđ sвurqa jeвermaѣkə" tigən luzьngь aѣ- tьnda вalşeviktərsə eş alьp вarьrqa kərek.

RƏXMƏTULLIN.

JERLE QƏSKƏRĐƏR SBURЬ JETƏ

Вьjьlqь jerle qəskərđeŋ вer ajlьq sвurь əđ vaqьt esendə kyp huqьş вeleme alьp satse- jalizem teđəvse Savittər ilen haqlarqa đur əđerlekle вulьp sьqьv вurьstarьn jəkmətə. Вьna şul вurьstarđь ytəv əsən urьn- dardaqь səvit, partejə, kamsa- mul ojoşmalarь yđđəreneŋ avьl darьnda, tənəktərendə вulqan jerle qəskərđərđe 100 pr. tь menən vaqьtьnda jeвərev вu- rьsь tora. Prikaz menən tanьş- tьrьp yđđərenen jerle qəskərđa- ren ođatьv kisələre uđqarьp huqьş əđerlege planьn tulьnь menən ytəv turahьnda ularqa nakazdar вirev, jьjьlьşqa kilevse jerle qəskərđərđeŋ simejələrenə avьl səvite urgьndarь tarafьnan kin jarđamdar kyrhətep jьjьlьş- qa kilevse jerle qəskərgə tьnьs kiŋ kes menən huqьş əđerlegen arttьrьrqa jarđam itev, kyp urьndarda jerle qəskərđərgə jar- đam itevməs'ələhenə вarmaq arqьь qarajđar.

Jerle qəskərđeŋ вer ajlьq jь- jьlьşьna вaşqa kampanejalarđь alьp вarqan kevek kiŋ əđerlek alьp вarьv kyrhətelgən har вer avьl səvite şulaj uq tənək вaş- qarmalarь jerle qəskərđərgə 100 pr. tь menən kilevđəren tə'min itev.

RƏXMƏTULLIN.

II qurqavsьlьqьn haqlav fundьna

Yktəвer Natiskahь tipagrafejə eşselərə I nse avqьst kənə, il qurqavsьlьqьn haqlav əsən yđđəreneŋ jartь kən- lək eş xaqtarьn вirđelər.

KALABANЬF.

Xrunikə

BIRLIN, 2. Girmanejələ „Dzi- nl—Algimanski" gəzite eşselər- deŋ eş xaqtarьn jaŋьnan qьѣqar tьv turahьnda kyp talaptar quja. Gəzit, zavьt xuzalarь menən eşselər arahьndaqь giniral du- qьvьrđarь вətərəvde, tik kileşev lərgə genə kysevde talap itə. Kiləsəktə lə eş xaqtarьn qьѣqar tьvđь jaqlaj.

—ŞANXAJ. Qtajđьŋ Xankav qalahьn haman hьv esendə. Xəđer hьv əđerək kaməhələ, kənhajьn kyp keşe hələk вula. Xəđer hьv sitənderđe edəp, Janzьj jьlqahьnьŋ yr jaqtarьna kitə вaşlanь. Unda la, Xankav- đa qь kevek milejundarsa keşe lər ylələr, kyptər aslьq qurqьnь sь aѣtьnda.

—BIRLIN. Girmanejə kampar tejəhь jortona palitsejə taqь la вer tapqьr tentev jahanь. Unda jađьv matirejaldarь alьnьp, pa- litsejə qə tikşerelergə jeвərelgən.

—NEJU—JURЬK. „Assuşitid Priss" agintstьvahьnьŋ xəвər teve вujьnsa Argintina xəkymə tie Juzamtur gt вađarđa əѣtən urьn alьvьnan maxrym itte. Вьl, Juzamturь qtь tьjьv menən вer.

—PARIZ. Lissaвundan Gavas agintstьvahьnьŋ xəвər iteve вu jьnsa, „Saxalin" isemle səvit paraxutь prupka aqastarьn qa- вul itər əsən LISSABUNQA kilde. Dinged palitsejahe səvit paraxutьn jarqa ultьrtmavəsən „haqlanьv saralarьn" kyrde.

NEJU—JURЬK Girmanejənьŋ Amirikalaqь tulь xoquqlь vəkile, Girmanejaqa вarьp qajtqas, —„Əgərđə Girmanejənьŋ xəle haman yđgərməhə, qьsqa unьŋ eşheđđar hanь 7 milejunqa je- təsək"—tine.

—VARŞAV. Pylşənьŋ igen вađarь, jaŋь xuzalьq jьlь aldьn da, Pylşə xalьqtarь arahьnda qurqьnьs tьvđьrđь. Вađarđarđa Pylşə lə jeteşkən jaŋь arьştьn xaqь siktən tьş tyвən. Şunlьq- tan krəѣtejəndər jaŋь aslьq qurqьnьsь aldьnda qaldьlar.

—GIRMANEJƏ, 22. 23 nse avqьsta tiplaxud „Ukrajьna" Ginyjə qə (Girmanejə)- kilde Ular unda qapma—qarьşь kapi- talizem sistimahь menən osoraş tolar, Kapitalizem ilendə eşteŋ nasar вulьvь, ularđьŋ satseja- lizeŋ əsən keraş đarttaren ta- qь la kesəjtə. Kyp udarsьlar partejəqa inev turahьnda yđđə- reneŋ teləktəren вelderalər.

1931 NSE JЬLQЬ URAZAJĐAN IGEN ƏĐERLƏV KAMPANJAHЬNDA GARNS SBURЬ JЬJNAV TURAHЬNDA

Başqortostan Xalq Kamtsarđar Səvite qararь

Garns sburь turahьnda Yđək Başqarma kəmitəte həm SSSR Xalq Kamisarđar səvitenen 1929 nsь jьl 17 nse ejjylda, RSFSR Yđək Başqarma kəmitəte həm Xalq Kamisarđar səvitenen 1931 nse jьl 20 nse ejjylđə (1929 nsь jьl 47 numir 400 matdə S. У) sьqarqan qararđarьna binaən, Başqortostan Xalq Kamisarđar səvite qararь:

1. 1931 nse jьlqь urazajđan igen əđerləv kampanjahьnda on tartьv, jarma eşləv, maj sьqarьv pridprejətejələrendə aşlьq tartьv, jarma eşləv həm maj sьqarьv esen orloq xuzalarьnan garns sburь alьvđa bətə Başqortostan kyləmendə tyбənge stafkalar anьqlana (eşlənə torqan kyltura isemlekđarьnan kilagramlap alьv ihəbe menən)

A. ON TARTЬV PRIDPREJƏTEJƏLƏRENDƏ.

Eşlənə torqan kyltura isemlektəre	I nse katigarejə Kalxuzdar Avujkahьđ			II katigarejə Janqьdaqtar Avujkahьđ			III katigarejə Kulak-xal xuzalьq Avujkahьđ		
	Avujkahьđ	Avujka menən	Sejenkaqa tartьv	Avujkahьđ	Avujka menən	Sejenkaqa tartьv	Avujkahьđ	Avujka menən	Sejenkaqa tartьv
Arьş	11,0	14,0	19,5	13,0	17,0	23,5	16,5	21	29,5
Bejdaj	11,0	11,0	16,5	13,0	13,0	20,0	16,5	16,5	25,0

B. JARMA EŞLƏVĐƏ

Eşlənə torqan kyltura isemlektəre	I Katigarejə Kalxuzdar		II Katigarejə Janqьdaqtar		III Katigarejə Kulak-xalle xuzalьq	
	Jarmaqa şьvđьrьv	Şьvđьrьp oqqa tartьrьv	Jarmaqa şьvđьrьv	Şьvđьrьp oqqa tartьrьv	Jarmaqa şьvđьrьv	Şьvđьrьp oqqa tartьrьv
Holo	14,0	16,5	17,0	20,0	21,0	25,0
Boraj	14,0	16,5	17,0	20,0	21,0	25,0
Tarь	14,0	16,5	17,0	20,0	21,0	25,0
Qara bojđaj	14,0	16,5	17,0	20,0	21,0	25,0

V. MAJ SЬQARЬV ZAVЬTTARЬNDA

Eşlənə torqan Kyltura Isemlektəre	I Katigarejə Kalxuzdar Maj eşləv	II Katigarejə Janqьdaqtar Maj eşləv	III Katigarejə Kulak-xalle xuza. Maj eşləv
Jeten orloqo	17,5	21,0	26,0
Bazi	20,0	24,0	30,0
Kenəqьŋ	2 ,0	24,0	30,0

2. Tartьrьlьrqa kilterelgən aşlьq həm eşlənergə kilterelgən garns sburь alьna şunьŋ menən bergə garns sburьnan qalqan aşlьq qьna tartьlьrqa, jəjhə, maj ьs sьqarьla.

3. Garns sburьn anьqlanqan stafkanan artьq jəki unan kim alьv qьrqa tьjьla.

4. Başqortostan kyləmendəge bətə tirman jarma tartqьs maj sьqarьv zavьttarь aşlьq həm maj orloqtarьn eşləgən esən xaqь faqat ... tejeş.

Bьl palazinejə dəvlət kapiratil ojoşmalarьna kalxuzdarqa həm jaŋьdaq xuzalьqtarqa qaraqan bətə pridprejətejələr ulardьn darlьqtarьna həm tartьv kesterenen nindəj bulьvьna qaramahtan betəhenə lə tarala.

5. SSSR Narkumsnabьnьŋ Başqortostan Narkumsnabьnьŋ plandarь bujьnsa xalqьq tə'min itev esen dəvlət jəki kapiratif ojoşmalarь tarafьnan tartьlьrqa torqan on, jarma, həm maj orloqtarьnan həm maj sьqarьv esen garns sburь alьnmaj. Bьndaj tartьv esen sajuzxlib tarafьnan tədeləp SSSR Narkumsnabь, jəjhə Başqortostan Narkumsnabь xaqь aqsalata xaq alьna.

IƂKƏRMƏ: 1. Xəmi vidmьstьva, safruz həm maşina traktьr stansalarьnьŋ yđ ... raktəre esen tartьlьrqan on, jarma sьqarьlqan majdarьnan oşo qarardan 5 nse matdəhenə binaən, xaq aqsalata alьna.

2. Pritprejətejə xuzalarь jəjhə arindatьrdarь, oşar aşlьq tartьvdarь oşo qarardan 5 nse matdəhenə aşlьqtarьn tartьrьv həm maj sьqarьv esen dəjəm nigedə garns sburь tyləjdər.

3. Bətə kalxuzdardan həm kalxuz aqzalarьnan aşlьq tartьrьvdarь həm maj sьqarьvdarь esen, dəjəm nigeddə garns sburь alьna, betənlej menən bergə, kalxuz pridprejətejələre aşlьq tartьrьv həm maj sьqarьv esen jəki kalxuzdar ... garns sburь alьna tejeştar.

6. Pritprejətejə xuzalarь jəjhə arindatьrdarь aşlьq tartьrьvsьbьm maj sьqarьvsьlardan garns sburьn aşlьqlata jəki maj orloq lata alalar.

7. Garns sburь nindəj aşlьq kylturahь tartьlьbьa şul kyltura menən alьna. Tartьrьlьrqa sirelə torqan aşlьq kylturahь, garns sburьna torqan aşlьq kyltura alьştьrьv alьv qьrqa tьjьla.

IƂKƏRMƏ: Əgər tartьrьv esen hər terle aşlьq kylturalarь quşьlьp kilterelhə, kylturalar arahьnan kynerək hanalqan kyltusa garns sburь itep alьna.

8. Pridprejətejələr tarafьnan alьnqan garns sburь sajuzxlibtьn garns sburь kantralyrdare tarafьnan pridprejətejələrdə ... gən belderevdə kyrhətelgən tartip bujьnsa, şunda kyrhətelgən vaqьttь kədətep, tulьhь menən yđ sarmajəlare həm yđ taralarь menən sajuzxlib punkьttarьna tapşьrьlьrqa tejeş.

9. Bətə pridperdjətejələrgə yđ kəraktəre, jəki oşo pridprejətejələ eşləvse esselərdeŋ adəq moxtazdarьna, pridprejətegə rimunt jahav esən, şulaj uq nindəj đə bulha başqa rasxuttarđь qapiav esən garns sburьn totov qьrqa tьjьla.

IƂKƏRMƏ: Pridperajətejələr garns sburьn nindəjđə bulha rasxutqa, fəqət sajuzxlib narəte: bujьnsa qьna tota alalar.

10. Rridperejətejələrden sajuzxlip belderevendə kyrhətelgən punkьttan başqa punkьtqa garns sburьn tapşьrьvdarь qьrqa tьjьla.

11. Pridperejətejələrdeŋ sajuzxlip belderevendə kyrhətelgəndən tьş garns sburьn zapasqa jьjьvdarь bətənləj tьjьla.

IƂKƏRMƏ: Aşlьq tartьv, jarma eşləv həm maj sьqarьv prajьzvudstvahьnan kiigən ikanumejə tulьhь menən sajuzxlibqa tapşьrьlьrqa tejeş.

12. Pridperejətejələr tarafьnan tapşьrьlqan garns sburьna xaq tyбəndəge tartiptə tylənə: dəjəm ləşterelgən siktьr pridperejətejələrenə, qadi orloq həm maj orloqtarьna anьqlanьlqan taşlamalarđь qullanьp, urьndaqь garns qasul itev punkьttarьndaqь əđerləv xaqь tylənə.

IƂKƏRMƏ: 1 Davlət jəki kapiratif pridprejətejələrenə garns sburьn yđ vaqьtьnda tapşьrqandarь esən, garns sburь esən tylənə torqan xaq menən ber qatarđan, stansa, jaj ba pristьndьŋ alьblьqь esən 5 tən 20 kilumitьrqa tiklem sintnir başьna 15 ər tin 20 kilumitьrdan artьq alьblьqqa sintnir başьna 30 tin əbtəmə xaq tylənelə.

2. Garnstь yđ vaqьtьnda tapşьrmaqanda, jəki unь bđqbşhəđ tartiptə jullap alqanda ajьrьm əbtəmə xaq tylənelməj.

3. Stansa jəki pristьndan 5 kilamitьr alьblьqta urьnlaşqan stansa həm pristьn punkьttarьna ajьrьm əbtəmə xaqlar tylənelməj.

13. Janqьdaq siktьrđarđaqь pridprejətejələrgə urьndaqь igen əđerləvgə anьqlanqan xaq jəki Başqortostan Narkumsnabь tarafьnan (urьndaqь əđerləv xaqьnan kəmetelep) anьqlanqan max sus xaq tylənə.

14. Bətə pridprejətejələrdən garns sburь jьjьv eşe Başqortostan kyləmendə Sajuzxlibtьŋ bətə sajuz perekmahenə, sajuzxlib byləktəre bulmaqan tebəktərdə, Sajuzxlibtьŋ məs'ylejətə əbtьnda yđ ara tədelgən dugьvьr bujьnsa, Başxlibzivsajuz sistimahьna jəkmətelə. Şulaj uq sajuzxlib maj sajuzь menən tədelgən giniral dugьvьr nige-

đendə, təp jьjьvsь bulьp, maj orloqtarь jьjьv esen də alьp bara.

15. Dəvlət, jəjhə jəmaqət-kapiratil ojoşmalarь tarafьnan iksplatiravat itelə torqan həm tartьv eşen ihəpkə alьp bara torqan (auxqaltirijə knigalare, tartьv knagalare, tartьv kvitansejalare menən eş itevse) pridprejətejələrgə aj hajьn ajьrьm kylturalar bujьnsa belderev jebarelə.

IƂKƏRMƏ: Eşləp sьqarьv đa ihəp alьp barmaqan jəməqət pridprejətejələre, ajьrьm pridprejətejələr kevek yknьqlь rəveştə garns sburь tyləjdər.

16. On tartьv, jarma eşləv həm maj sьqarьv pridprejətejələre xuzalarь, jəjhə arindatьrdar „Sajuzxlib“ byləktəre tarafьnan jebərelgən belderev qaqьđьnda kyrhətelgən garns sburь miqdarьna riza bulmahalar, belderev qaqьđьn alьp 10 kən ytkəngə tiklem Təbək Başqarma Kəmitətenə şikəjət itə alalar. Kyrhətelgən tartiptə şikəjət itev, şikəjət birelgən tə'minət bylegenən garns sburь tapşьrьvđь tuqratьv turahьnda maxsus qarar bulmaha juqarьla kyrhətelgən pridprejətejə xuzalarьn jəki arindatьrđarđь, tejeşle bulqan garns sburь inderev burьsьnan qotqarmьj.

17. Sajuzxlib belderevendə kyrhətelgən vaqьtqa tejeşle miqdarđa kylturalarьn tura kilterep garns sburьn tapşьrmaqan byrəttə, sajuzxlibtьŋ təbəktəge garns sburь kəntralyrđarenen, bđqbşhəđ tartiptə, qьşьvđarь bujьnsa garns sburь natura menən jullanьp alьna.

18. Əgər đə garns sburьn bđqbşhəđ jullav midgelendə aşlьq tartьv, jarma eşləv, maj sьqarьv pridprejətejə xuzalarьnda həm arindatьrđarđa, jəki casniktarđa garns sburь natura menən bulmaha, ulardan natura garns sburь urьnьna, bđqbşhəđ tartiptə aqsa lata ştraf alьna.

Bьl ştraf Təbək Başqarma Kəmitəttəre tarafьnan, natura menən tejeşle garns sburьnьŋ, urьndaqь igen əđerləv xaqь menən 10 tapqьrđan da kəm bulmaqan 15 tapqьrđan da artьq bulmaqan miqtarđa anьqlana.

IƂKƏRMƏ: Ştraf halьv esən, sajuzxlibtьŋ təbək kəntryle tarafьnan tədəlgən akt, jəjhə avьl səvite, jəki unьŋ vəkile tarafьnan tədəlgən pratakul tajanьs bulьp xeđmət itə ala.

Garns sburь tapşьrmav turahьnda tədeləp Təbək Başqarmaqa tapşьrьlqan akt, jəki pratakul bujьnsa 5 kən esendə qarar sьqarьlьrqa tejeş.

19. Aşlьq tartьv, jarma eşləv maj sьqarьv pridprejətejə xuzalarь, jəki arindatьrđarь—casniktar garns sburь turahьndaqь tartipte nisek kenə bodhalar da (ubal uj menən pridprejətejələrđe jaзьv, garns sburь bujьnsa tədelgən stafkanь kydətməv, pradavulstvejə kylturalarьn başqa oshodloraq kylturalar menən alьştьrьv, garns alməv, garns sburьn sajuzxlib narətenən başqa birev, jəki yđ kəraktəre esən totov, belderevdə anьqlanqan punkьtqa garns sburь iltevdən baş tartьv həm başqalar) bьnьn esən ularqa sajuzxlip kantralyreneŋ tədegən aktь bujьnsa Təbək Başqarma Kəmitəttəre tarafьnan 500 hum ştraf halьna.

20. Pridprejətejə xuzalarь, jəki arindatьrđarь-casniktar tarafьnan garns sburь tartiben bodov iken se tapqьr qabatlanha, RSFSR Jenəjət kudikьsьnьŋ tejeşle statejahь bujьnsa ularqa jenəjət məs'ylejətə jəkmətelep, xekemgə ьlьqtьrьlalar həm satsejal jaqlavđьŋ əbtəmə sarahь tebənən 500 dən alьp 3 meŋ humqa tiklem ştraf halьna.

21. Garns sburь turahьndaqь tartip dəjəmlaşkan siktьr pridprejetejələre (Davlət, kapiratif, kalxuz, jəmaqət pridprejətejələre h. в.) tarafьnan bodolha, ubl pridprejətejələrdeŋ məs'yl eşselare, garns sburьn yđ vaqьtьnda tulьhь menən tapşьrьvđa javaplь (pridprejətejənen mədir dəre həm başqalar) jenəjət məs'ylejətenə ьlьqtьrьlьp, dəvlatkə kilgən matdi zararđь qaplarqa məzbyr itelələr.

22. Təbək Başqarma Kəmitətenen garns sburь tartiptəren bodqan esən administratil rəveştə ştraf halьv turahьndaqь qararь menən riza bulmaqan hyrətə, 7 kən esendə Başqortostan Savnarkumьna şikəjət itərgə memkin; unьŋ qararь huŋqь qarar bula.

23. 18,19,20, nse matđələrđə kyrhətelgən bujьnsa, aşlьq tartьv həm jarma eşləv, maj sьqarьv pridprejətejə xuzalarь həm arindatьrđar—casniktarđan alьna torqan ştraftar Başqortostan bydzitenə inep, RSFSR Yđək Başqarma Kəmitəte həm Xalq Kamisarđar savitenen 20 nse ejjyn 30 nsь jьlda, garns sburь turahьndaqь palazinejahь bodov esen alьnqan ştraf summalarьn urьnlaştьrьv turahьnda sьqarqan qararьnьŋ 2 nse matdəhe bujьnsa bildələnə. (30 nsь jьl № 30, 396 nsь matdə S. N).

24. Garns sburьn bojomqa atqarьv esen sajuzxlib kantralyrđar Instituta ojoştora. Ular əbtenə təbəktərendə aşlьq tartьv jarma eşləv, maj sьqarьv pridprejətejələren ihəpkə ala barьv, ularđьŋ eşləp sьqara alьvđarьn anьqlav hər ber pridprejətejəgə jьlьq garns sburь halьv miqdarьn anьqlap unь ajđarqa kulturalarqa bylep Təbək tə'minətteŋ rabiavьna birev, avьl səvite həm avьl jəməqətselege arqьlь, pridprejətejə xuzalarь tarafьnan garns sburьn vaqьtьnda tapşьrьvđarь əbtenən kədətev, ojoştorov eştəre jəkmətelə.

25. Avьl səvittəre əbtənə garnь 5sburь jьjьvđa bətə saralar kyrev eşejəkmətelə. Avьlsəvittəre sajuzxlibtьŋ təbək kantralyrđəre menən berlektə tyбəndəge saralarđь bojomqa atqarьrqa məzьyr itelələr: pridprejətejələrđe ihəpkə alьv, ulardьŋ eşləp sьqarьvdarьn anьqlav, təbək kantralyrđəre tarafьnan jebərelgən belderev qaqьđđarьn pridprejətejə xuzalarьna tapşьrьv. ular tarafьnan garnьstьŋ tapşьrьlьvь turahьndaqь dakuminttarđь tikşerev, pridprejətejələrđeŋ faktik eşləp sьqarьvdarьn kydətev, pridprejətejələrđeŋ garns sburь tartiptəren kydətevdərenə kanryl jahav.

26. Garns sburь esən, aşlьq tartьv, jarma eşləv, maj sьqarьv pridprejətejələrenə tylənə torqan summanan, bьl pridprejətejələr đeŋ xuza həm arindatьrđarьnan tyбəndəgelər totolop qalьna:

1) Başqortostanda jaŋь avьl-xuzalьqь tirmandəre, maj sьqarьv pridprejətejələre halьv fundьna, tyбəndəge miqtarđa:

a) Casnik xuzalьqtarđan 35pr.

в) dəjəmləşkən siktьrđan 25-pratsint.

2. Başqortostanda avьl xuzalьqь tirmandərenə həm maj sьqarьv pridprejətejələtenə rikanstrukseja inderev fundьna bətə pridprejətejələrđən 5 prasint.

27. Oşo qararđьŋ 26 nsь matdəhe bujьnsa aşlьq tartьv, jarma eşləv həm maj sьqarьv pridprejətejələrenən atcislinjə alьp qalьv eşe "sajuzxlib" V-O hьna jəkmətelə.

Ul, totolqan summanь tulьhь menən aj hajьn, aldaqь ajđьŋ 5 enən də hьŋqa qalmaj Başxlibzivsajuz tirmən siktьrьnьŋ kantaka rint scutьna ihəpləp qujarqa tejeş.

28. Bьl qarar sьqьv menən, Başqortostan Savnarkumьnьŋ 24 nse ejjyn həm 1930 nsь jьl 19 nsь ejjyl qararь juqqa sьqarьla.

Başqotostan Xalq Kamisarđar Savite raise:

SAMSUNЬF.

Başqortostan УВК həm Savnarkum eş başqarьvsьhь: ZARUBIN.

1931 nse jьl. 8 nse avqьs Θfə.

„Juz—Ural—Lis„ VKP(в) jəcəjkəhe xəbərselərgə julbşsьlьq itməj

„Juz Ural Lis„ idarahьnda başqort həm tatarđan kypme xəbərse barlьqь bildəle tygel. Partejə jəcəjkəhe xəbərselərđeŋ ihəben alьv, ularqa sajəsi tərbejə birev həm başqasa jetəkselek itevdə ber nəmələ eşləməgən.

Məbələn: jəcəjkə sikritarь ip. Qərifyllin: xəbərselərđeŋ hanьn alьv, ular menən jetəkselek itev—partejə jəcəjkəhe eşe tygel, ul prafsəjuz miskum eşe tej.

Rapsilkurđar xərəkəten qajtanan qorov turahьndaqь Yđək həm Θlkə Kəmitəte qararьn jəcəjkə sikritarь belməj.

Idarala barlьqь başqort, tatarđardan 45 keşe eşhed ləkin oşo kəngə tiklem ular telendə tsinə gəzite sьqarьlqanь juq. Bьnь buldьrьvđa partejə jəcəjkəhe ber terle lə sara kyrməgən. Partejənьŋ jarđamsьhь bulqan xəbərselər əbtənən jetəkselek itməv, Yđək həm Θlkə Kəmitəteneŋ rapsilkurđar xərəkəten qajtanan qorov turahьndaqь qararьn belməv, stinə gəzitenen rylen narьqlaməv, bьl eşkə appartunistarsa qarav tigən hyđ.

„Juz Ural Lis„ jəcəjkəhe partejənьŋ bьl turalaqь qararьn bojoma aşьrьvđa kankrit eşkə kysərgə vaqьt, xəbərselər xərəkəte həm təbək matbuqat menən deređ partejə jetəkselegen kesəjtev arqahьnda qьna đur jeŋevđərgə ireşəsəkбed.

„Başqortostan„ brigadahь: Q. ALMAJЬF. M. IXSANЬF.

8— Mart fabrigьnda matbuqat taratьv nasar

8—Mart faarikьhьndə matbuqat taratьv eşe nasar qujьlqan. Urьбsa gəzitə, zurnaldar ber əđ aldьrьla, başqort, tatar matbuqatьn taratьv betənləj juq dərəzəhendə. Bətə uqьj—jađa belgən keşegə ber gəzit alьrqa tigən qarar bulha la, bojomqa aşьrьlmaqan. Sənki matbuqat taratьv kəmisejəhe aqzalarь bьl eşkə tekerep qarap, kankrit saralar kyrməjdər.

16 nsь avqьsta „Başqortostan„ gəzite ridaksejahь tarafьnan ytkərelgən, başqort həm tatardar jьjьlьşьnda sintəбer ajьna hər ber uqьj—jađa belevselərgə ber gəzit alьrqa qarar sьqardьlar, Bьl qararđь tormoşqa ytkərevđə faarik kəmitəte həm aktif eşselər jul başsьlьq itergə tejeştar!

Q. MUSINA.

„XVI—PARTEJƏ S'JЬZЬ„ KUSPRUM KAPIRAT SEJƏHЬNDA EŞTƏR MAQTARLЬQ TYGEL.

Θьrqa hьnьlьş kərək

„XVI—nsь partejə s'jьzь„ isemendəge Θlkə tegev Kusprum kapir. tsejəhьnda, barlьqь 469 keşe eşləj. Şunьŋ jesenən başqortlar 11, jəki 0,2 pr., tatarđar 61 jəki 1,3 pr. təşkil itə.

Partejə aqьzalarь 10, kandidattarь 22 həm kamsamuldar 64 keşe bənala. Hunqь vaqьttarđa eşselərde partejə safьna tartьvđa kyp kenə elgəşevđər bar. „5 jьllьqtьŋ 3—nse xəl itkes jьlь„ zajьmьna 26 meŋ humlьq zadancjə ekelhə lə, ka ntyl handь arttьrьp plandь 138 pr. qa ytəjdər. Stalin iptəşteŋ jaŋь abstanuflkala jaŋь burьstar turahьndaqь telmələren kin rəveştə ejrənələr. Eşselərde sənəqətkə jetərlek handa mablizavajt itələr. Bьna şundaj elgəşevdər bulqan kevek, brigadanьŋ tikşerev hədəmtəhendə kyp kenə jeteşhedlektərđə bar.

Rabsilkurđar xərəkəte qajtanan qorolmaqan

Rabsilkurđar xərəkəten qajtanan qorov turahьnda Yđək həm Θlkə Kəmitəteŋ qararđarь bojomqa aşьrьlmaqan. Satsejalizem tədeləşenəŋ bətə fronttarь bujlap, jaŋь abastanuikala, jaŋь şarttar esendə partejənen diriktivalarьn ytəvđə rabsilkurdar xəder aktif kerəşselərđən hanala. Ləkin şuqa qaramaђtan, „XVI nsь partejə s'jьzь„ isemendəge tegevselərđeŋ Kusprumkapiratsejəhьndaqь rapkyrdar əbtənən partejə julbaşsьlьqь qujьlmaqan. Xatta bьl turalaqь partejə qararьn uqьpta qaramaqandar. Rapkurđarđьŋ hanь kypme ikənendə belməjdər. Rapkyrdar ojoştorolmaqan kevek brigada menən eşləv julьna inməgəndər. Rapkurđarđьŋ sajəsi belemdəren kytərevđə ber genə terlə lə kyđgə kyrenerlek eştəre juq. Partejə jəcəjkəhe həm ridkalligejənen ajteve bujьnsa, bьnan 4 aj elek, hirək—mirək bulha la başqort, tatar telendə stinə gəzite sьqarьlьp kilhələ, xəder bətənləj sьqarьlmaj. Şulaj uq stinə gəzite sьqarьvđь ujlapta qaramajdar.

II—kvartalqa pram finplan nej barь 48 pr, qa ytəlgən

Stalin iptəşteŋ jaŋь aastanuifkalaqь jaŋь burьstar turahьndaqь telmərən tikşerev menən genə qəniqətləngəndər. Bьnьŋ bujьnsa rəjet udarniktarь ojoştormaqandar. Şunьŋ esenən nej barь 39 qьna keşenən qlbərət, tun tegev sixь qьna xuz rascutqa kyserelgən. Praguldar bar. Ləkin bəterev saralarь kyrelməj. Şul ajqanlь 1931—nse jьldьŋ II—nse kvartalьna pramfin plan nej barь 48 pr. qa qьna ytəlgən. Unan huŋ bьl prajьzvudstьva la qaqьđđa 242 jalqan udarniktar bulьp, huŋqь vaqьttarđa, jaŋьq tə'minətkə kysev esən tikşerev huŋьnda, udarniktar nej barь 49 qьna bulьp qala. Satsejalizəm jarьşьna qatnaşьvsьlarđa qaqьđđa 242 keşe bula. Jarьş dugьvьrđan yđ ara tinləşterev hədəmtəhenən də, satsejalizem jarьşьna qatnaşьvsьlarđa barь 130 keşe bulьp qala. Bьl prajьzvudstьva „8-mart“ tegev faarikahь həm 100 nse pulk menən satsejalizem jarьşьna dugьvьrđar tədegəndər, ləkin dugьvьr bujьnsa kem alda, kem artta barьvьn tikşerep barmajdar. Aldьnqьlarđьŋ təzribələre artta qalqan prajьzvudstьva la qullanьv qəməlgə qujьlmaqan. Aldьnqь udarniktarđь byləklavđər bar. Bьqa kyp kenə majalar sarьf itelgən. Ləkin, kypme sumaqa, kypme keşe byləklənevđəre tangələndə xisap eştəre juq Ratsejanalizatsejə həm katsьlьq eştəre beđđə bar tejdər. Əmmə fakьtqa kilhək, bьna tip kyrhəterlek ber nəmələre juq. Bьndaqь appartunistar „bьl eşlənqən eş barь tik ihəp kenə juq“ tejdər.

Praktikala vilika dirzava şavinizmahь xekem hərə

Apparattь jerləşterev turahьndaqь partejənьŋ diriktivahь qəməlgə aşmaqan. Prajьzvudstьva la başqorttarđьŋ 0,2 həm tatardarđьn 1,3 pr. qьna bulьvь jerle millətlərde prajьzvudstьvaqa ьlьqtьrьv đa his ber sara kyrelməven anьq kyrhətə.

Artqa qalqan millətər arahьnda, kyđgə kyrenerlek ber nindəjđə eşteŋ alьp barьlmavь başqort telen qəməlgə aşьrьvđa, partejə həm xekymət diriktivahь bujьnsa qulda qьbьrđatьlmavь, şulaj uq başqort, tatar telendə stinə gəzitəhe sьqarьvđь kərək henməvđəre, bьlar barьhьla partejə diriktivalarьn narьqlamavđarь həm vilika dirzav şavinizmahьnьŋ praktikala xəkem herəp kileven anьqlap toralar.

Hədəmtə lə brigada şunь əjtə:

Partejənьŋ xəbərselər xərəkəten qajtanan qorov turahьndaqь qararьn tormoşqa aşьrьvđa qьrqa boroloş jahalьrqa tejeş.

Stalindьŋ „jaŋь abstanuikalaqь jaŋь burьstar“ tigən telmərendəge şarttar his qarşьlьqhьđ qəməlgə aşьrьlhьndar. Bьl qurqьnьslь bulqan vilika dirzaveje şavinizmahьnda manlajьna qatь huqarqa həm qabat baş qalqьtьp sьqarmaђlьq itərgə kərək. Bьnь şunьŋ esən də, bətə front bujlap kerəş kesəjtelerqə, partejənьŋ hidgerle həm dereђ jetəkseleгen buldьrьrqa motlaq kərək. Bətə eştə satsejalizem jarьşь həm udar timptar menən barqan vaqьtta qьna his şikheđ đur jeŋevđargə barьp sьqarbьđ.

„Başqortostan“ brigadahь:

BIGƏJ. NIQMƏTEJ.

Q. QƏLEJEF.

Ş. KILDIQULЬF.

Kanvejer sistimahь kiŋ təб alьrqa tejeş

Kanvejer sistimahьnьŋ urazaj jьjnavđь tiđlatevđə, igendeŋ sifatьn kytərevđə đur ryl ujnavь turahьnda aŋlatьvđar kyp buldь. Bьl turala partejə həm xekymətteŋ ajьrьm kytgəđmələre lə buldь.

Ləkin Başqortostandaqь bik kyp təбəktər uqa tejeşle narьq birep bətərə almanьlar. Ular unьŋ kiŋ jalpь esenə barьp jetevən nasar kədəttelər, yđ vaqьtьnda tejeşle tikşerev birmələr. Hədəmtələ urazaj jьjnavđь kanvejer sistimahьna kyserev 100 pr. tь menən tə'min itelə almanь.

Məbələn: avqьs ajьnьŋ beren se dikadahьna alьnqan məqlymət bujьnsa Başqortostanda bətəhe 671 MEŊ 205 GIKTAR igen urьlqan. Şunьŋ esenən tasьlьp betkən igen nejbarь 334 MEŊ 955 GIKTAR. Timək qalqan 366 MEŊ 250 CIKTAR igen urьlqan xəldə jalanda ultьra. Urьlqan igendeŋ nejbarь 49 pr. tь qьna taşьlqan, 51 pr. tь qьrda taşьv kətə.

Huqьv eşe taqь la tyбən. Bьnda nej barь 16 jarьm meŋ tunna igen huqьlьvьn kyrəбed.

Bьl beđgə asьqtan asьq, urьndaqь ojoşmalarđьŋ kanvejer sistimahьna əle tejeşle narьq birep jetkerə almavdarьn kyrhətə.

KANVEJER, ul—qьr eşendə eşləp sьqarьvđь tiđlətə, vaqьtьnda eş itep alьv menən igendeŋ sifatьn kytərə torqan berđənber unьşlь jul. Ul beđđeŋ bəgengə satsejalizem qьrđarьnda yđenə kiŋ urьn tabьrqa tejeş. Kanvejer sistimahьna tejeşle narьqьn birməv, unьŋ menən bətə sasev qьrđarьnqaplatьv saralarьn kyrməv bьl—urazaj jьjnav kampanejahьnьn balşevikiek timpь menən tə'min iteleve esən kerəşməv, tigən hyđ. Bьl jeteşhedlekte jeteđ eşləp sьqьv, jaqarь sifat igen alьv esən balşeviktarsa kerəş menən, bətərergə kərək.

Kusprum yđ zadanejəhen təhьrmanь

Kusprumsajuz yđenə birelgən zadanejə bujьnsa 40 tunna şpagat əđerlərgə tejeş ine. Ləkin şpagat menən tə'min itelməv arqahьnda əllə nej tiklem urьp bəjləges maşinalar fajđahьđ ultьralar. Kusprum yđendəge bətə kestə halьrqa, şpagat zadanejəhen artьqь menən ytəp sьqarqa tejeş. J.

Başsilxuzsnabzinejəneŋ başnalərde 1 aj jarьm bujь urьndarqa jebərməve esən tejeşle keşelər tikşerevgə ьlьqtьrьldьlar.

Qizzətyllin.

Ridaktьr urьnbaђarь: Z. Kajьpkul

Simunьf Aliksandьrđьŋ

B a ş q o r t o s t a n Θlkə Kantrul Kəmisejəhe patt kallegejəhenə zanətejə vaqьtьnda inep sьqьvьn borala.

Unьŋ ədrisen belevselərdeŋ K.K. qa xəbər itevdəren borala Ədris. Θfə Θ.K.K. Kumnat №9.

24 Avqьsta kis 7 saqəttə Θfə qalahьndaqь məqarif eşseləreneŋ dəjəm jьjьlьşь bildələnə, Bьl jьjьlьşta Başqortostandьŋ kyltura tədeləşenəŋ qarşьlav planь qaralasaq.

Miskumidar yđ aqzalarьnьŋ kileven tə'min itergə tejeştar.

„TRAKTЬR“ zurnalьnьn 12—13 handarь sьqtь. ALP QALЬRQA AŞЬQЬQЬĐ

PARK KYLTURA kinahьnda
24—25—26 avqьs
„BƏXETKƏ JUL“
7 səqəttə başlana
Park kyltura 2 MASSVAJ QYLƏNJƏ bula. Sirek artistarь Mixajьfar aqa-enelərə sьqьşь həm gimnastika bula.

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aaligatsejəgə vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aaligatsejəgə vaqьtь uđьp barqan kupunьnda xisaplap	25—70	
Massəviteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aaligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aaligatsejəgə	100—90	101—20
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq aalig tseja vaqьtь uđьp barqan kuparьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda“ zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda“ zajьmь 50—15		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	104—90	104—95

U R A L
KINAHЬNDA
Sejanstar saqat 7 lə başlana. Kassa saqat 5 tən asьq

Bəgen, şulaj uq hər kən
„KAPITAN QЬZЬ“
Puşkin əбərenən. Simfunejə arkistьr ujnap torasaq.

GURЬN
KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 7 tən başlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

Bəgen həm kən hajьn sit il filmahь 8 byləmdə
„IEKENSE NIKAX“
16 jəkşə tiklem balalar inderelməj.

„Yteper matbabь„ Upravlejahe Başg... zakaz 716

BOTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREQEQEDI

25 AVQЬS 1931 JЬL, № 185 (486)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬHЬ

KƟNDƏLEK GƏZIT

ƟFƟ J-SAZUN, KURPS № 3
Tillifun numirđarь
Ridaktъr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşləv bylege . 3—02
Iqlandar həm ələşmə . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tөngө ridaksejə . . . . 1—15

„Smickə“nən yrnək alьqьđ
KƟĐGƟ HƟRƟV UDARNIQЬ

„SMICKA“ SAFXUZЬNЬŅ 3 NSE UCASKAHЬ 12 TRAKTЬRĐAN TORQAN BER KALUNNA, TƟĐƟNƟ, UL KALUNNA YĐEN KƟĐGƟ HƟRƟV UDARNIQЬ, TIP IQLAN ITTE. I NSE UCASKANЬ YĐE MENƏN JARЬŞQA SAQЬRĐЬ.

B. ISMAJ.

Jəmaqətselek tujmьn satsejalizem təđeləşe talaptarьna BUJHNDORORQA

Səvittər Sajuzьn indystereja-ləşterevđeŋ kiŋəjeve, avьl xuzalьqьnda kalxuzlaşьvđьŋ jeŋeve, eşhedlekte qьrqa bөtөrev, eşsəndər jalpьhьnьn kyltura toroşon jaqşьrtьv—вьlar jəmaqətselek tujımь məs'ələhen bөtə kiŋlege menən kentərtiвenə qujьvđь talap itələr. Jəmaətselek tujmьna şalşeviktar timpьn qujьv, ul eşteŋ sьjfatьn jaqşьrtьv ugəзgə kөn вurьsь.

Bөgөnge gəzitəвeđđə, jəmaqətselek tujьmьn jaqşьrtьv saralarь turahьnda VKP (в) Yđək Kəmitəte qararь вaŧьla. Вьl qarar partejənьŋ вajavaj diriktivahь. Вьl qarardь вojomqa atqarьv jəmaqətselek tujьmь hьđьqь вujьnsa qьrqa hьnьlьş вirergə tejeş.

Jəmaqətselek tujьmь tarmaqьnda hьŋqь jьldarđa parteja jetəkseleqe, eşselər sьjnь tьrьş lьrqь arqahьnda đur uŋьştarqa ireşelde. Qalalarđa toplanqan 9 miljundan artьq eşsəndər jəmaqətselek tujьmь menən tə'min itelgən, 3 miljun вalalar məktəptərđə jьlь aş alalar. Hьŋqь es jьl esendə jeməqətselek tujьmьna 200 miljundan artьq maja halьnqan.

Şuqa qaramaŧtan, jəmaqətselek tujьmь вeđđəge вөtə talaptarđь qaplaj alьrlьq xəldə tygel. Вьl eş menən вulqan jetəkselekteŋ hiđger вulmavь, вik kyp jeteşhedlektər, appartunistarsa вьl eşte narьqlamavđar вьlar eşselər sьjnьfьnьŋ matirejal xəlen jaqşьrtьvđa вik đur kartə вulьp toralar.

TUJЬM TSIXЬ —ILDEN IN ƏHƏMIJƏTLE TSIXTARЬNЬ BEREHE. Tujьm tsixь hər вer pridprejətejələreneŋ үlenməj torqan вer kiŧəgenə əjlənergə tejeş. Jəmaqətselek tujьmьn negeđen kən talavьna javap вirerlek xəlqə qujьv, jəmaqətselek tujьmь menən tə'min itelvselərđeŋ sanьn arttьrьv, вigerək tə вьl eştəge jeteşhedlektərđe вetəv, вөterev esen eşselər jalpьhьn mavilizavajt itergə kərək. Eşselər tujьmь eş yđ „ kentryldərə“ ahьna alьp вaŧьrqa tejeştər. Vaqьt—va qьt (вьna tygel, вьl kantryl dalmi kөndəlek təŧ alhьn.

Jəmaqətselek tujьmьn nasar вulьvьn ni nasar вulьvьna qaraŧlьqta hənər „Вьnda aşeĸtif sьqaptar вar“ tigən hьltavđarqa qьrqa sik qujьlьrqa tejeş. Jətəkselek jaqşь вulqan tujьm jorttarьn eşselər вurьнqa xəldə qujьlqan. Məskəvđəge „QЬĐЬL RUZA“ fabrikьnьŋ tujьm ьylməhe kөnenə es tapqьr tađartьla, iđandar, stoldar вik uŋ вьvьlь, aştar təmle həm tuqьlьqlь вula tip ja đalar. Jətəkselek nasar вulqan jerđərđə вьsьraqlьq вođoq—halьqьn aş, ketəp torov. ađьqlanьvsьlar menən nasar məqələ mələ вulьvđar tulьp jatalar.

Yđək Kəmitət qararь tujьm jorttarьnьŋ eşen jaqşьrtьvqa menən вer kөnlək şəhər sьjfatьna вərgə əđ. Ere sənə qət yđəktərendə jəmaqətselek tujьmь đavьl tristərь ojoştorov kapiratif tujьmdarьnьŋ eştəren ər jaŋьnan qorov, aşxanalar, tel tekmalarьŋ kөndəlek pradukta ađerlavqa tiŧ jal asьv—вulьr jəmaqətselek tujьmьn вeđđəge tel-tel ejeştər.

Tujьm jorttarь jəmaqətselek teneŋ həm xeđmətkərđəreneŋ eşen ađqe asьlьqlьqlarьn вuŋergə hər вer eştə ajьrьm məs'yləjətle kөndəlekkə, aşxana вəŧ qьrqa, tulьp вөterev. Aşьqlьq-lьqta tьşqь вulmas esen вik iruvnivlikarь sьrqa taşlap aştarđь tertəlanderev sistimahьn tөп тimp menən əşlənder eşselər eşsən xeđmətkərđəren eşsen, qьrqa вulьv şinaqa kyserev kərək.

Kadьrđar—eş вeşerevselər, iŧap eşselər, idara xeđmətkərđəren ađerlavđaqь jeteşhedlektər, eşəlavsь, kurьstar arqahьnda, maşinalar, t s i j a, j u l a kadьrđar menən ađerlav kөn tərtibenə qujьlhьn.

Yđək Kəmitət jəmaqətselek tujьmьn julqa hьlьvqa qьrqa diriktif вirđe. 2—3 jьl esendə jəmaqətselek tujьmьn ikeləta аrttьrьv.

JƏMƏQDƏTSELEK TUJЬMЬN JAQŞЬRTЬV SARALARЬ TURЬNDA
VKP(в) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ 1931—JЬLDЬŊ 19—AVQЬSЬNDA SЬQQARQAN QARARЬ

„SSSR đьŋ xuzalьq təđeləşen dəge xəl irkes uŋьştar, jalpьnьŋ kyltura yŧeşe həm eşhedlikte tulь rəveştə вөtərev menən вajlanьş tə eşse simejəheneŋ aqzalarьn prajьzvudstьvaqa ьlьqtьrьv patripkapiratseja aldьna ađьq menən tə'min itev eşen indyvidval patrialinjə furmalarьnan" vaq, вerəmnekle əj xuzalьqьnan ere dejemləştereigən xuzalьqqa kysevđeŋ „(Linin) вerense şartь вulqan jəmaqətselek tujьmьna əkerenləp kyserev вurьsьn qujalar" (VKP(в) Yđək Kəmitəteneŋ dikaвer plinumь).

Yđək Kəmitət rivalytsejə jьldarь esendə jəmaqət ađьqlanьşьnьŋ jaqşь uq alqa kitkənlegen terkəp ytə: jəmaqətselek tujьmьna qalalarđa 5 miljun eşselər,3, miljun 800 meŋ вytən eşsəndər ьlьqtьrьlqandar, məktəptərđəge 2 miljun вalalarqa jьlь aş вirelə, jəmaqətselek tujьmь seltəre 13 meŋ 400 gə jette, jaqşь uq kyp fabrik—kuxnalar həm mixaniklaştьrьlqan aşxanalar təđeldə, вarь tik hьŋqь 3 jьl esendə gena kapitalnej təđeləşkə 200 miljun hum aqsa halьndь. Yđək Kəmitət, jəmaqət tujьmьnьŋ oşo uŋьştarь вulьvqa qaramaŧtan, ul jalpьnьŋ yŧkən talaptarьn qəniqətlənderməj şulaj uq eşselər tujьmьn həm tə'minaten jaqşьrtьv eşenə zitdi zarar kilterə torqan kyp kenəsiktən tьş đur jeteşhedlektəre вar tip iŧapləj.

Jəmaqətselek tujьmьnьŋ iŋ đur jeteşhedlektəre oşolar: aştarđьŋ qəniqətlənerlek вulmavь, вьl вaşlьsa jəmaqətselek tujьmьnьŋ yđeneŋ eşe nasar qujьlьvqa вajlanqan; aşxanalarđьn antisanitarnaj xəle, patriвitelđərgə вik nasar xeđmət kyrhətev, matirejal—tixnik вazanьŋ jomoşaq вulьvь həm unь nasar fajđalanьv, xuzalьq iŧabeneŋ вulmavь, xuzalьqhьđьq həm idara—tixnicskej pitsanalьđьŋ məs'ylejəthedlege, aş вeşerevselərđeŋ tyвən kvalifikatsejəlь вulьvđarь, eş xaqьn tyвəndəge „uravnilьfka", xeđmətte ojoştorovđaqa məs'ylejəthedlek həm xeđmət dissiplinahьnьŋ jomoşaqlьqь, parteja, kapiratif, prafsajuz həm səvit ojoşmalarьnьŋ jəmaqətselek tujьmьna jetərlek diqqət вirməvđəre.

Yđək kəmitət eşse jalpьnь tə'min itevđe nigeđđən yk jaqşьrtьv, eşse keseneŋ aqьmьn вөtөrev həm pramfinplandь ytəv esen jəmaqətselek tujьmьn ojoştorovqa həm kiŋ julqa qujьvqa ajьrьmsa đur əhemejət вirep, iđe indystejejələşterevđeŋ həm ere dejemləştereigən xuzalьqqa kysevđeŋ jəmaqətselek tujьmьn unan eşse həm xeđmətselərđeŋ kiŋ jalpьhь, şulaj uq ularđьŋ simejə aqzalarь tulь rəveştə fajđalana alьrlьq itep qujьvđь talap itkənlegenə вөtə kapiratif, parteja, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarьnьŋ diqqəten ьlьqtьra.

Jəmaqətselek tujьmьn nigeđđən yk jaqşьrtьv maqsatьnda VKP(в) Yđək Kəmitəte qarar itə:

a) Məskəv həm Liningratta, şulaj uq Danвas həm Uralđьŋ sənəqət punkьttarьnda jəmaqətselek tujьmьn patripkapiratsejə sistimьnan ajьrьp alьp ul təвəktarđa xalq tujьmьnьŋ tə'minət xalq kamisarlьqь sistimьndaqь həm xuzalьq iŧabendə eşləvse dəvlət tristəren həm вerekmələren ojoştororqa, şulaj uq ularđьŋ eştərenə jetəkselek itev esen SSSR Tə'minət xalq kamisarlьqь sistimьnda xalq tujьmьnьŋ вaş idarahьn („Sajuznarpit") tөđөrgə.

в) Вytən өlkə, təвək həm qalalarđa jəmaqətselek tujьmьn ojoştorovđь patripkapiratsejənьŋ aftanumejəlь siksejəhe вulqan Vsikapit arqьlь вojomqa aşьrьrqa həm Vsikapit eşen nigeđđən yk jaŋьnan qororqa həm jaqşьrtьrqa.

v) Tə'minət xalq kamisarlьqьnьŋ xalq tujьmь вerekmələrenə həm pritprejətejələrenə вirgən kevek, Vsikapit вerekmələrenə həm aşxanalarьna la yđ aldьna pradukta ađerlav xoquqьn вirergə.

11. Vsikapromsajuzdь 1931nse jьldьŋ 2 nse jartьhьnda, STO jarafьnan raвlanqan təđmə вuzsьq vsikapit pritprejətejələ ... mə planьn ytəv məzвyrejəten qujьrqa.

12. Tьşqь savda xalq kamisarlьqь ... (text only partly legible) ... 125 tunnanan da kəm tygel aş qurqaş ҫiylergə.

13. STO jəmaqət tujьmь kөrəgenə 1931 nse jьlda 300 jəkmaşinalarь вylergə.

14. Вьqasa jəşəp kilgən aşxanardь həm faвrik—kyxnalardь şulaj uq jaŋь təđelə torqanda ... jəmaqət tujьmь ... ađьqlanьvsьlar menən ... itev maqsatьnda:

a) SSSR Xalq xuzalьqь juqarь səvitenə jəmaqət tujьmь esen qorolmalar eşlәp sьqarьv ... Linin grattaqь „Vulkan" zavьtьn, xar kefdaqь „Mixanolit" zavьtьn, Məskəvđəge №18 həm 21 Mosm it zavьttarьn ... təxmijə ... 1 nse sintəвergə ... ditergə.

в) Vsikapromsajuz aldьna jəmaqət tujьmь pritprejətejələre esen kuxna, aşxana həm aşxana invintardarь eşlәp sьqarьvđь kiŋ julqa qujьv, a SSSR Xalq xuzalьqь juqarь sə-vite aldьna—pramislavaj kapiratsejanь tejeşle mital funttarь menən tə'min itev məzвyrejəten qujьrqa.

15. Pritperejətejələr ergəhendə təđelə вaşlaqan fabrik—kuxnalarđьŋ həm aşxanalarđьŋ 1931 jьlda təđeləp вөtөrөvđөrөn, ular sənəqəttəŋ ... kapitalь ... SSSR Xalq xuzalьqь juqarь səvite aldьna вьl təđeləptərđe qorolma həm təđev materejaldarь menən tə'min itev məzвyrejəten qujьrqa.

16. Xeđmət həm Qorqavsьlьq səvitenə 1931 nse jьlda xutqa jenərelgə tejeşle pritperejətejələreneŋ həm aşxanalarđьŋ ... SSSR Xalq xuzalьqь juqarь səvite həm VSPS kyrhətevenə вujьnsa вer dikada esendə tədergə tədim itergə.

I XƏĐERGE VAQЬTTA BULQAN AŞXANALARĐЬŊ EŞEN JAQŞЬRTЬV SARALARЬ

1. Yđək Kəmitət jəmaqətselek tujьmь pritprejətejələreneŋ kyvenendə sanitareja xəleneŋ вөtөnləj tyđərlek вulmaqanlьqьn: praduktalarđь saqlav, aştarđь вeşerev, pramislavaj ... nasar xeđmət kyrhətevđe ... talaptarьna qarşь rəveştə eşləp ... kyrhəteyđe, ... sanitarija ... kuxnalar, ... tyqartьp ... xeđmətkərđərđe tyvtalarqa ... qьrqa qarşь kөrəşte ... kyrhətte ...

Yđək Kəmitat, xalq tujьmь pridprejətejələreneŋ sanitarejə xəle esen ajьrьm məs'ylejəten aşxana medirđərenə həm fabrik-kuxna diriktardarьna jəkləmələnə tejeşle tapa.

Havlьq haqlav xalq kamisarlьqьna həm havlьq haqlav urgandarьna вөtə jəmaqətselek tujьmь pridprejətejələreneŋ sanitarejə xəlen maxsus kyđatevgə alьrqa qujьrqa, өtjeplelərđe javapqa tarttьrьrqa, ə xəkem urgandarьna aşxanalarđa вьsьraqlьqtьŋ вulьvьnda qajeple keşelərgə qatь jaza вirergə.

Jəmaqətselek tujьmь өŧtenən kəntrylde kөsəjtev esen GPU eşselərən həm pralitarejat jəməqətselegen ьlьqtьrьp, RKI ergəhendə maxsus inspiksejə ojoştororqa, uqa aşxanalarđaqь ađьq sьjfatьn, ularđьŋ sanitareja xəlen həm patriвiteldərđe đөrөŧ tə'min itevđe kyđatev вurьsьn jөklətergə.

2. Вөtə jəmaqətselek tujьmь pridprejətejələrendə praduktalar həm aştarđь вrakqa sьqarьvđь indərergə. Vsikapitqa həm Tə'minət xalq kamisarlьqьnьŋ xalq tujьmь tristərenə вrakuika eşenə inspiktura menən вergə zavьt jəmaqətselegen həm aşxanala tuqlanьvsьlarđьŋ yđđəren ьlьqtьrьrqa.

3. Jəmaqətselek tujьmь pritprejətejələren jaqşь sьjfatlь praduktalar menən tə'min itev julьnda Vsikapit, kapiratif ojoşmalarьnьŋ idaralarь həm Tə'minət xalq kamisarlьqьnьŋ xalq tujьmь tristərenə məs'ylejət jөkmətergə həm aşxana medirđəre,

4. Faвrik—kuxna həm aşxanalarđь patriвiteldərđə standart aştar menən təjəmnəj, kyp tərlə aştar inderergə, həm вuifttar đьn eşen kiŋ julqa qujьrqa həm aştar вuldьrьrqa.

5. Vsikapit həm tə'minət xalq kamisarlьqь jəmaqət tujьmь tristərenə aldьna вerense kiŧəktə sənəqəttəŋ jetəkse tarmaqtarьndaqь pridprejətejələrđən qьsqa vaqьtta ... aşxanalarđa ... вerense kiŧəktə вөtə aşxanalarđa ... jьlь aş menən tə'min itev ... inderev məzвyrejəten qujьrqa.

6. Tьşqь sənəqət ... pritprejətejələrenəŋ ... kiŋ pragrissif sdilşina nigeđəndə, dərtlənderev sistimь menən tylevđe inderergə. Jəmaqət tujьmь pritprejətejələrendə sdilşinanь inderevđe motlaq ađьq sьjfatьna вajləp ytkərerə, вьnьŋ esen praduksejanь qaвul itev өŧtenən kyđatevđe, вrak jahaqan esen matdi javьplьlьqtь, eşləp sьqarьv sьjfatьn jaqşьrtqan esen primejə вirevđe julqa qujьrqa.

Faвrik—kuxna həm mixaniklaştьrьlqan ere aşxanalarđьn eşselərən kərək eş xaqь jəhətenən вulhьn, şulaj uq sənəqət tavarđarь menən tə'min itev jəhətenən də sənəqət pridprejətejələrendəge eşselər menən вer yk şarttarqa qujarqa. Aş вeşerevselərđeŋ eş xaqьn sənəqətten kvalifikatsejəlь eşselərə alqan eş xaqь dərəzəhenə tiklem kytərergə.

7. Tə'minət xalьq kamisarlьqьna həm sintьrsajuzqa xəđerge vaqьtta вulqan aşxanalar seltəren təđətev eşen kiŋ julqa qujьrqa təqdim itergə, VSNX həm Xeđmət Xalq Kamisarlьqь ... aldьna eşselərgə kərək ... ađerləv ... ularđьŋ həm qəđer xalьq тujьmь ... kartəhenən tьşqa sьqarьp tuqlanьvsьlarđьŋ hanьn hər terlə arttьrьv, qaqidə rəveşendə, jerle өŧtəmə ađьq rissurslarьn maвilizavajt itev iŧaвьnə eşlərgə tejeşlegen qujьrqa. Jəməqət ađьqlanьşь esen ađьq rissurslarьn arttьrьv maqsatьnda aşxanalar ergəhendə susqa hiмertev, qoşsoloq, qujan aŧьrav sьlьq h. в. jardamsь pritprejətejələr seltəren kiŋ rəveştə alqa jeвərergə, şunьŋ menən вergə ularđьŋ praduksejahьn tulь rəveştə aşxanalarqa вerketergə.

8. ... tuqlanьvsьlar hanьn kyвəjtev artьnan qьvьşmav məzвyrejəten qujьrqa. Yđəkləşterelgən ađьq funttarь ... tuqlanьvsьlarđьŋ ...

9. Tə'minət xalq kamisarlьqь həm unьŋ tarmaq вerlektəre, şulaj uq patripkapiratseja urgьndarь aldьna jəmaqət ađьqlanьşь pritprejətejələrenə yđəkləşterelgən funtlьŋ praduktalarь menən tə'min itkəndə, təđelgən dugьvьrđarqa вinaən, pradukta lardь tejeşle assartimint вujьnsa yđ vaqьtьnda kilterev məzвyrejəten qujьrqa.

arttьrьv, 25 miljun eşsəndetujьm seltəre menən tə'min itevđə dalşəviktər timpьn alьnьrqa tejeş.

Parteja eşsəndərđeŋ matirejal xəlen jaqşьrtьvqa saralar kyrđe, kyrə. Вьl saralar вalşəviktarsa вojomqa atqarьlьrqa tejeştər. Satsejalizem təđeləşeneŋ məs'yl tarmaqtarьnьŋ вerehe вulqan jəmaqətselek tujьmьn narьqlamavьŋ un appartunizem „hul" ilimintlarqa qьrqa kөrəş asьlьhьn.

2. FABRIK-KYXNƏ HƏM AŞXANALARĐЬ INVINTARĐAR MENƏN TƏ'MIN ITEV

10 1931 nse jьlda jəmaqət tujьmь pridperejətejələren invintar həm qorolmalar menən tə'min itev esen SSSR xalq xuzalьqь Juqarь savite aldьna 1931 jьlda Vsikapət tarafьnan qorolma həm invintarđarqa (29,5 miljun hum) sənəqat menən təđəlgən dugьvьrđarđь tulь rəveştə ytəv, 1931 jьldьŋ 2 jartьhьnda вytən nəmələr iŧaвenə tərlikələr eşləp sьqarьvđь arttьrьv esən farfur həm fajans prajьzvьdstьva assartimittarьn jaŋьnan qarap sьqьv, jəmaqət tuqlanьşьnьŋ stakandarqa вulqan talaвьn tulь rəveştə tə'min itev, əllymin qalaqtar, вьsaqtar həm sənskelər eşləp sьqarьv planьn ytəv, xeđmət həm qorqavsьlьq səvite tarafьnan вьŧlanqan, tedmə вujьnsa təđelgən dugьvьrđarđan tьş jəmaqət tuqlanьşь esen qorolmalar eşləv өŧtə-

3-JƏMƏQJƏT TUQLANЬVЬN YŦEREY PLANЬ TURAHЬNDA

17. Yđək Kəmitət jəmaqət tuqlanьvьn şul iŧap menən jəjep jeвərevđe kərək taвa ki, ul jaqьndaqь 3—4 jьl esendə eşse, xeđmətkər həm ularđьŋ simejə aqzalarьn jəmaqət tuqlanьvь xeđmate menən tə'min itevđe ikeləta arttьrьlьq, jəməqət tuqlanьvь menən tə'min itelevselərđeŋ hanьn 25 miljun keşegə jetkererlek вulhьn, həm uqьvsьlarđь, həm məktəpkə tiklem yçirişdinejələr esendəge вalalarđь tulь rəveştə irtənge jьlь aş menən tə'min itevgə вөtөnləj ьlьqtьrьp вөtөrevđe вuldьrьrqa.

18. Oşoqa jaraqlaştьrьp SSSR Gusplanьna 1932 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьna tiklem Vsikapit həm tə'minət X. Kamisarlьqь qatnaşь menən 1932—33 jьldarđa jəmaqət tuqlanьvьn yŧerev planьn eşləp sьqarьvđь jəkmətergə həm ul plandьŋ nigeđenə oşolardь halьrqa:

a) Tirmoş sistimalь faвrik—kuxnanan eşselərđe ɵŧe aşamlьqtar menən tə'min itə torqan zavьt—faвriktar janьnda aşxanalar seltəre menən ađerləv—faвrigьna kysev.

Zavьt—faвriktar ergəhendə 3—4 meŋ stalavaj seltəren esenə alqan 250—300 đən də kəm tygel ađerləv—faвrige halьv.

4- KADЬRĐAR

19. Sintьrsajuzqa, Vsikapit Tə'minat Xalq Kamisarloqьna jəmaqət tuqlanьvь вujьnsa 1931—32 jьlqa qarata qala sikьtьrđarь esən kadьrđar: aş вeşerevselər, faвrik—kyxna diriktьrđarь, aşxana medirđəre, iŧap eşseləre, nurmьsьlar ađerləvđe tə'min itev məs'ylejəten jəkmərgə.

Jəmaqət tuqlanьvь вujьnsa FZU tixnikumdar seltərđəren jəjep jeвərergə həm maxsus VTUZ ojoştorovđь ytkərergə.

20. Jəmaqət tuqlanьvь вujьnsa kadьrđar ađerləv həm fənnitikşerenev eştəre alьp вarьvqa totonov esən jəmaqət tuqlanьvь aвarutьnan вer pratsint вylə вarьvđь hıqlarqa, вer yk vaqьtta вьl вylengən sərməjəneŋ faqət kyrhətelgənsə вildələngən urьnqa totolovьn tə'min itev məs'ylejəten Sintьrsajuz menən Tə'minat xalq kamisarlьqьna jəkmərge.

21. Jerle, parteja, səvit, həm prafsajuz ojoşmalarьn Jəmaqət tuqlanьvь apparattarьn kvalifikatsejəlь eşselər menen nьqьtьv turahьndaqь вөtə kərək вulqan saralarđь kyrevgə məzвyr itergə həm şul maqsat menən ere sənəqət yđəktərendə вer aj midgeldə 500 parteja aqzalarьn maвlizavajt itevđe ytkərerəgə.

22. „Jəməqət tuqlanьvь eşsehe" həm „Jaməqət tuqlanьvь" seme menən sьqьp kilə torqan zurnaldarьn sajuzđьŋ yđək kəmitəte, vsikapit həm Tə'minat xalq kamisarlьqь Вaş idarahьnьŋ xalьq tuqlanьvь вujьnsa вulqan 5 kөndə вer sьqa torqan gazitkə əjlənderergə.

Yđək Kəmitət вөtə parteja, kamsamul, prafsajuz, kapiratif həm xuzalьq ojoşmalarьn iŋ qьŧqa вer məl esendə jəmaqət tuqlanьv eşendə rejal hьnьlьş jahavđь tə'min itevđe, jəmaqət tuqlanьvь вujьnsa eşləgən eşselərđe səjəsi jaqtan tərвejələvđe ular arahьnda kyltura kynekmələre, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitottarь inderevđe həm jəmaqət tuqlanьvь pridprejətejələre təđevgə unьŋ өŧtenən kantryl jahavqa kiŋ eşse qatlamьn ьlьqtьrьvđь tə'min itevgə məzвyr itə.

Yđək kəmitət hər вer eşse hər вer parteja həm kamsamul aqzahь вerense nəvвatta jəməqət tuqlanьvь pripreiətejələrendə eşləvselər jəmaqət tuqlanьvьndaqь вөtə jeteşhedlektərgə qarьşь uŋьşlь kөrəş alьp вarьv həm unь eşse sьjnьftьŋ tormoşon jaqşьrtьv eşendə mөhim zvinaqa əjlənderevđe tə'min itevgə məzвyrđər tip hanaj.

VKP(в) Yđək Kəmitəte.

VKP (в) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ JƏMƏQJƏTSELEK TUJЬMЬ TURAHЬNDAqЬ QARARЬN ƟJRƏNEV TURAHЬNDA

VKP (в) Ɵlkə Kəmitəte sikritarejatьnьŋ qararь

1931 jьl, 24 avqьs

1— VKP (в) Yđək Kəmitəteneŋ jəmaqət tujьmьn jaqşьrtьv saralarь turahьndaqь 19 nsь avqьs qararьn Вaşqortostan şarttarьnda praktik rəveştə вojomqa aşьrьv kiŧeleşendə prafsajuz həm eşselər jalpьhь ьlьqtьrьlqan ađьq parteja jьjьlьştarьnda tiđ vaqьt esendə əjrənev—tikşerevđe вөtə təвəktarqa təqdim itergə.

2— ƟK neŋ agintьstьva həm Вaşsajuz fraksejəhenə вьl qarardь əjrənevđeŋ jomqaqьn tuplav menən вergə YK qararьn praktik вojomqa aşьrьv, həm Вaşqortostanda jəmaqətselek tujьmьn jaqşьrtьv saralarь turahьnda sikritarejatqa xəвər itevgə təqdim itergə.

VKP (в) NЬN ВƟK SIKRITAREJATЬ.

SƏVITTƏR ILENDƏ

Urman xuzalьqь sajuzь tristarь Təđelə

MƏSKƏV 21. SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь ergəhendə urmən xuzalьqьnьŋ вaş idarahь təđeldə. Urta həm Tyвən Vulgala, Tөn jaq kafkazda, Ukrainala, Qađaqstan, Qrьm da, SCO, Urta Azejala, Məskəv өlkəhendə, kөn вajьş Seвer đə aqas ultьrьv həm aqastь haqlav вujьnsa Sajuz tristarь ojoştorola. Təp urman өlkələre həm rajundarьnda şulaj uq urman xuzalьqь sajuz tristarь təđelə. RSFSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь ergəhendəge Agru urman triste вөtərelə.

„YzвeKstanskaja Pravda" həm „Qьđьl Yzвekstan" gəzite вaşqa đur qalalarđa la вaŧьlasaq

TAŞKINT. „Yzвəkstan Pravdahь" həm „Qьđьl Yzвəkstan" gəzite „Pravda" nan əlgə alьp Taşkint menən вer yk vaqьtta вaşqa ere qalalarđala вaŧьla вaşlana. 18 nse avqus mitalçojov əjвerđəren (matriste) osqos menən Səmarqəndkə kiterevđə вerense təзriвə ytkərelde. Səmarqənd tə Taşkint menən вer yk vaqьtta gəzit sьqьvь Səmərqənd eşsəndəre tarafьnan đur intuzejazem menən qarşьlandь. Вьl kөndə gəzit hanь 100 danaqa yŧte.

KUKURUZ—ŞƏKƏR GIGANT KƏMBINATЬ TƟĐƟLƏSƏK

RASTUF—DUN. Havlьq haqlav həm tə'minət xalq kamisarlьqь gigant kukuruz—şəkər kamвinatьnьŋ sьraj вazahь məs'ələhen eşləjđər. Вьl Tөn jaq Kafkazda ojoştororqa həm 1933 nsə jьlda xutqa jeвərergə вildələngəjne. Kamвinat 5 rajun tirruturejəhьnda eşləjəsək. Kamвinattьŋ xuzalьqь 1 miljun giktar ma'danqa jəjeləsək. Вьl jьl həjьn 400 meŋ tunna kukuruza eşləp sьqarasaq. Havlьq həm tə'minət xalq kamisarlьqtarьnan вьnь ojoştorovqa вajləngən məs'ələlərđe sişev esən вrigada kilde.

16 meŋ nifət eşselərə вelem alasaqtar

RASTUF—DUN, Gruzejə nifetselərə krajđa вerense вьŧ məqənəhe menən eşselərđeŋ massavaj tixnika əjrəneven ojoştora. Вerense sintəвerđən eşselərgə вelem alьv gigant kamвinatь asьlasaq. Вьnda 16 meŋ nifetse uqьjasaq.

TUŊQA HƟRƟVĐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHARQA

MƏSKƏV, RSFSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь kəlilgejəhe urьndaqь urgьndarьna tuŋqa hərevđə qьrqa hьnьlьş jaharqa вojorđo. Ular əs kөn vaqьt esendə tuŋqa hərev вujьnsa zadanejənь rajundarqa jetkerergə həm eşteŋ вarьşь өsөn şəxsi javaplьlьqtь qujьrqa tejeştər. Eşte sutqa əjlənəhenə tuqьtamaj eşlərlek itep ojoştororqa təqdim itelə. Traktьrđarđь tьşьv eşenə fajđalanьv qətqi tьjьla.

GUVIR PLANDARЬ
MILJUNDARSA FIRMIRĐARĐЬ TALARQA,
ULARĐЬꞐ XEĐMƏTTƏREN BUŞQA TYGƏRGƏ QUŞA

GUVIR PLANЬ JEMERELDE
„700 milejun dallarlьq jaꞑlьş“

Kapitalizem ildəre krizistan, nəmə eşlərgə ʙelməjsə aptьrajđar.

Ə, Səvittər ile, ʙьqa tiklem kyrelməgən qьđьv timptar menən alqa satsejalizemqa atlaj. Beđ xəđer tulьhьnsa satsejalizem dəverenə indek. Bьl dəver SSSR đan ʙɵtə taʙiqi ʙajlьqtarđь, həm eske mɵmkinlektərđe fajđalanьvđь horaj. Beđđə eşheđlek ʙɵtereldə. Beđgə əle jaꞑьnan teđələp jatqan giganttar ɵsən milejundarsa eşselər kərək. Eşselərđeꞑ matirejal xəldəre lə yţə.

Donjanьꞑ iꞑ ʙaj ildərenən hanalqan Amirikaqa kyđ halьqьđ. Unda xəldər ʙɵtenləj ʙaşqasa tora. Amirika kapitalistarь iqtisadi torqonloqtan aptьraqas, „xuzalьqtь teđətev“ esen tupaţ juldar ujlap sьqaralar. Məţələn Amirikanьꞑ ʙildəle keşelərenən ʙulqan Guvir aʙьl xuzalьqь eştəre idarahьnda 1931 nse jьlqь mamьq uꞑьşьnьꞑ ɵstən ʙer (⅓) eləşen ʙɵterev turahьnda təqdim jahaj.

Aʙьl xuzalьqь idarahь Guvirđьꞑ ʙьl təqdimen tiligeramma menən mamьq ştattarьnьꞑ 14 guʙirnatьrьna jeʙərə. Guvir ʙьl tiligeramda, mamьq ştatь guʙirnatьrđarьn „mamьq uꞑьşьnьꞑ ɵstən ʙer eləşen his tuqьravhьđ ʙɵtererge saqьra.

Aʙьl xuzalьqь idarahь iţəʙe ʙujьnsa mamьqtьꞑ jaꞑь uꞑьşьnan 15 miljun 584 meꞑ kip mamьq alьnьrqa tejeş. Guvir təqdime ʙujьnsa, oşo uꞑьştьꞑ 5 miljun 194 meꞑ kipe (dejem uꞑьştьꞑ ɵsensə eləşə) ʙɵterelergə tejeş.

Guvirđьꞑ ʙьl təqdime, krizis tьrnaqьnda ьnqьraşqan həm ylemgə xɵkem itelgən kapitalizemdьꞑ ьsьn qarşьlьqtarьn asa. Guvirđьꞑ juqarьlaqь tiligeramьn alьv menən, firmirđar (krəţtejəndər) arahьnda qьrqa narazьlьqtar tьva. Ular arahьnda Guvir təqdimenə narazьlьqtar kesəjgənlektən guʙirnatьrđar aʙьl xuzalьqь idarahьnьꞑ ʙьndaj tupaţ təqdimen kire qaqtьlar. Guʙirnatьrđar aʙьl xuzalьqь idarahьnьꞑ ʙьl təqdimen— „700 miljun dullarlьq jaꞑlьşlьq„ tip hanajđar.

„TAJMЬS„ xəʙərsehenen jađьvь ʙujьnsa, mamьq həm ʙojđajđьꞑ həlakətle xəldə ʙulьvь, Guvirđьꞑ şavqьmьn həm aʙrujьn juqalttь.

Eske Eştər Ministrь Guvir əna şundaj juldar menən krizistan sьqmaqsь ʙula. Ləkin, đur ykeneskə qarьşь unьꞑ ʙьl plandarь ʙarьp sьqmanьlar. Xəldər hamanda əvəlgesə qaldьlar.

Q. Əliʙaj.

AMIRIKA KAPITALISTARЬNЬꞐ RIVALYTSEJANIRƏRDE JAZALAVĐARЬ TUQTALMAJ
Tav eşselərenə iliktrik ultьrьqsa ultьrtьp ylterev jazahь ʙireləsək

NEJU—JURK (Tass). Odaqlamaj Xarlan da (kintukki ştatь) rivalytsejun tav eşsehe BIRNITTU qa sut ʙaşlanasaq. Ul qorallь haqsьlar menən ʙareləş vaqьtьnda imeş ʙer straznikte ylterevdə qəjeplənə. Şundaj uq jalqan qəjeplav ʙujьnsa 29 eşse sudqa ʙirelasək. Kintukki ştatьndaqь zakun ʙujьnsa ʙьlardь iliktrik ultьrьqsa ultьrtьp ylterev jazahь ʙirelev kərək.

Sut ultьrьşь tьşqь atmasfira esendə ʙaşlanь. Sut zdanejahь, pulamit həm kyđđən jəş aqьlda torqan aumasьl menən qorallanqan keşle palitsejə atrattarь tarafьnan solqanьp alьnqan. Sudeja Dzuns, (yđe ere kymer sənəqəte ejahenən hanalaj), ric həjləne. Bьnda ul tav eşselərenen rivalytsejun sajuzьna hɵjum itte. Sənki ʙьl tav eşselərenen sьlьqь aʙtьnda Xarlan kymer rajunьnьꞑ stacka kerəşe ʙara. Qəjeplənevselərđen kyʙehe tviris qalahь rajunьnda 5 nse majda ʙьqьn ʙareləş vaqьtьnda qulqa alьnqandar ine. Bьnьqь kyterevselər palitsejə həm qorallь haqsьlarqa ataka jaʙan jemerdelər. Bьl ʙareləş vaqьtьnda 5 palitsejskij ylterelqəne.

Xarlandьꞑ tav rajunьnda ɵs ajđan artьq inde asьqqan tav eşselərə menən palitsejə arahьnda qanlь kerəştər ʙara.

Bьl rajundarьndaqь tav eşselərenen jəʙe jađьp ɵtergəndaj nasar. Asьqьvsьlar faqət tamьrdar həm qьrda yđə torqan jemeştər menən genə tuqlanalar. Bьlaj jađ rajunda zaʙastulkasьqь, XARLAN ƂƏTƏNLƏJ PALITSEJƏ HƏM ƟJƏKƏRĐƏR MENƏN TULTЬRЬLDЬ. ASЬQЬVSЬ EŞSELƏR MENƏN KƏRƏŞKƏ KEŞELƏRĐE QЬRA TORQAN ƂƏTƏ JAꞐЬ SRIDSTЬVALAR TAŞLANЬLDЬ.

Baş kyterevselərgə qarşь pulaminttar, kyđđən jəş aqьlda torqan numeler, tankalar xutqa jeʙərelgən ine. ƂERĐƏ QƏJEPHEĐ KEŞELƏRĐE YLTEREV HƏM QULQA ALЬV QƏĐƏTTƏGE VAQIQIA BULЬP KITTE. Qalaqa ina torqan ʙɵtə juldar kyperđar keşle rəveştə haqlanalar, unda inev, jəki unan tьşqь ʙetenləj mɵmkin tygel. LƏKIN XARLANDЬꞐ BAŞ KYTƏREVSE eşselərenə ejepkenə satьm ləvkelə ryhsat ʙirelmaj. Kyp ʙьqьn qьrьqnьp, keşle həm uꞑьşь rəveştə straznikter həm palitsejə menən ʙьqlь kerəştərgə davam itterələr.

VINGEREJƏ XƏKYMƏTENEꞐ ATSTAFKAQA SЬQЬVЬ

BIRLIN, (TASS). Vina qalahьnan xəʙər itevgə qaraqanda, Vingereja xəkymətə ʙaşь Bitlin xeđmətən taşlavь turahьnda ɵeldergən. Unьꞑ xeđmətən taşlavь, xəđergə kendə Vingereja xəkem hergən təran krizis həm Fransejanьꞑ sajasi jəhəttən qьsьm jahavь menən ʙəjlangən. Fransejə Vingereqa jaꞑь zajьm ʙirev ajqanda UNЬꞐ TЬŞQЬ SƏJƏSƏTEN ĐƏ YĐGƏRTEVĐE TALAB ITƏ.

Budapştan alьnqan rəsmi məqlymattarqa qaraqanda, KARUL'I TЬŞQЬ EŞTƏR Ministrь ikta tar XURTI đьn jaꞑь xəkymət ojoştorov turahьnda taqlimat alqan. Jaꞑь kaʙinetta GRAF KARUL'I dьn TЬŞQЬ eştər ministrьlьqь ʙulasaq.

„Neje-Frej.e-Prisse“ aginstьvahьnьꞑ xəʙər iteve ʙujьnsa, elekke xəkymət ʙaşь Bitlin jaꞑь xəkymətkə inmajasək.

Vingerejə xəkymətə, Parizdan ʙurьs ala almav hedemtəhendə atstafkaqa sьqa. Parizda Vingereja Tьşqь Eştər ministьrь Valku menən Fransejə Vingereja xəkymətenə arahьnda Vingereja xəkymətenə ʙirev turahьnda hejləşevdər ʙulqajьn.

Valkuđьꞑ qajtьp xəʙər iteve ʙujьnsa, Vingereja xəkymətə Fransejə aldьnda yđenen ʙьa şьqan ʙьsьn jaqьltqan Bitlindeꞑ pəlamittta həjlagən hunqь hьđe qərqa rəveştə ʙeləkəs antanlaqa qarşь jьnaltelgən ine. Şaqь kyrə Fransejə jaꞑь jaratmasь həm Vingerejəqə ʙьrmьꞑ ʙirmaĸə ʙulda.

Bьl sajasi həm iqtisadi pətəlar Vingerejalaqь xəkymət almaşьvь„-tip-jalpьnь aldaqьmasь ʙulalar. VINGEREJƏ XƏKYMƏTENEN TƏŞEVE, UNDAQЬ ƂƏTƏ RIZIMDЬꞐ QAQSAVЬNAN SIGNAL BIRƏLƏR.

Şansilə krəbtejəndər xərəkəte yţə

ŞANSAJ. Tənzin gəzite „Daqun—ʙaʙ“ đьn ʙelderevenə kyrə, 12 nse ejjylda Şansi elkəhenen yđək qalahьna teşləkən ʙaj jəđ xalьqtarьnan 30 dan artьq diligat jьjьldь. Diligattar kənfirinsejahe „ylemdən qotolov jəmqejəte“ ojoştorđo. Bьl jəmqejət pravinsejə vlastarьna, aqar də ular urьndaqь militaristar fajđalanqan nalog haqьş alьvьn tuqratmahьnar, aʙьl xalqьnьꞑ jernalnan tyləvdən ʙetenləj ʙaşqa tartasaqtarьn ʙelderđelar. Pravinsejanьꞑ ʙenqa jaq ejaddare diligattarь kənfirinsejəhe igenem ʙaşqa firaz zajьmьna qarşь kərəş kəmitəte lə ojoştordo. Bьl zajьm krəbtejən igenem həm mal adьqьn keşləp alьvđan ʙaşqa ʙer nəmə lə tygel.

ŞANSI PRAVINSEJƏHE KƏNBAJЬŞ ƏQƏRDƏRE ƂƏTƏNLƏJ TEJERLEK URЬNDAQЬ ƂAŞ KYTƏREVSELƏR ƏTRƏTE QULЬNDA. Ejəd qalahь Fənşan—şəm ajđan ʙirle inde ʙaş kytərevselər tarafьnan alьnqanь.

Qьđьldar həzym itələr

ŞANXAJ, (TASS) Japon gəzite „Şanxaj Majnitsi“ xəʙər itevenə kyrə, qьđьldar teşləkən ʙьqьş jaqьnan Xankavqa (Xyʙəj) həzym itələr. Gəzit hyđe ʙujьnsa, Xankavda kammunistar, qьđьldardьꞑ qalanь qulqa alьvđan jeneljəv esen ʙɵtə saralarьn kyralər.

CIX—SLAVAKEJƏLƏ ASLЬQ QURQЬNЬSЬ

PRAGA, 17. Karpat Ukrajnahьnda (Cix—Slavakeja la) aşlьq uꞑьşь ʙik tyʙən ʙulьь. Ojdattə 400 sintnir igen ʙirə torqan jerđər ʙьjьl faqət 30 sintnirlьqьna ʙireləs. Qajьь ʙer urьndarda jaj kene yk aşlьq qьrьlьnьn kyrenə. Aqas eşləv sənaqətenen ʙetenləj tuqьravь menən ʙьl tьrьlьqta ʙьlqьn jarьlьlar yđđərenə eş tapalar ine. Karpat Ukrajnahь aqas jarьv pridprejatejəsendə eşlevse 60 keşenən tidə 6 keşe eşlə-

STUKGULM, 20, hunqь vaqьtta esendə Şvitsejə la kampartejəhenən urьndarda 10 jaꞑь qəbilə hajlanqan. Kampartejə 10 mahь tedelde, ʙeꞑ ʙer 107 jaꞑь aqza inde. NARVIGEJƏLƏ la ejjyl aj esendə kampartejəhenə ʙer urьndarda 4 jaꞑь ojoşmalь tedeldə. Tiilimarka la kampartejaqa 161 jaꞑь aqza inde.

ATЬLЬQ SAFXUZDARЬNDA XEĐMƏTTE DƏRƏB OJOŞTORORQA

Başqortostanda Bajmaq, Davlə ken rajundarьnda ike atьlьq safxuzь ʙar. Ulardьꞑ ʙerehe qaʙkari attar, ikensehe kalxuz, safxuzdar esen jaqьşь ʙьlьnь ysteʙ ajqьrdar, ʙejalar jetiştereler.

Davlakan rajunьnda 42 nse numirlь jaqьşь naʙelle 36 ʙeja, 3 ajqьr həm 58 qolon ʙulьp ular arqьrь jerle, naʙelle attar də jaqьştьrь eşe alьp ʙarьlmaj. Bajmaq, rajunьndaqь 46 nse numirlь safxuzda jerle naʙel attardan qьdьl ərmejə esen jaqşь attar ʙerelmə. Şul uq vaqьtta ʙьl safxuz rajunьnda kalxuz safxuzdardьn attarьn jaqьşь qomlop ajьrьvđa qasьp aldьn ʙara. Bьnda ələgə 1260 ʙejə, 47 ajqьr həm 397 qolon ʙulьp ʙulardьꞑ hanь taqь la artasaq. 31 nse numirlь safxuzda ʙiklem 45 nse numirlь safxuzda jaqьь toqomlo ʙejələr 50 qə 46 nsь numirlь safxuzda 2 meꞑgə jelke relasaktьr.

Ləkin ʙьl safxuzdardьꞑ iq dur jetişhedlektərenən tedev eşenen əkeren ʙarьqь turahьnda əjtep ʙьlqь kərək. Xəđerge ʙulqan hьrьt ʙara ʙьl ʙarьlaqtьꞑ uqtьqь tejeş 40 kanuşnaj tedelərgə tejeş ine. Xəđergə tiklem 36 qьna kanuşnaj halьnqan. Tedev materijal qьrьđan jeteşmaj. Patripkaprijatsejə laşь tələnə jem ʙirmej. Bьnьꞑ əsəren ʙьl safxuz rajunda ʙik materijaldar kyhə tedev xərəkəttendə kyrkatьlar. Safxuzdar vilirmajza pankatta ʙьl uqtьqь haqьlьqda alьrqa kərək. Yrdə kyrhəlgən jьtьq jetişhedlektərđe ʙeterev esen atьlьq ʙьl xuzdardaqь satsejalizem jarьşьn həm udarsьlьqьn qullanьv, eşte sdьlsejaqa kyserev in mehim şarttardan ʙulьr.

ARЬSLANЬF.

BESƏN JЬJNAV 56% QA QЬNA YTƏLGƏN

ƏBJƏLIL tɵvaqe, 17 avьl savit kylamendə kalxuzlaşьv 87,1 % iʙaplana.

Ojo kenqə tiklem tɵʙək kylamendə ʙesən aderlav ʙarь 56 % qa qьna ytəlgən. Tɵʙək kalxuz aşqьlь qьşqьlьq ʙesən kalxuzqaqь malqaqa kypme ʙerən kəraklege ʙulmasь nerənə ʙeləmaj. Kalxuz idarahь tarahьnda plan juq.

Kalxuzdarqa qьnьsə ʙirelhə lə, ul tultьrьlmaj. Qьşqьlьqqa kalxuz haqь ʙьlqь jələrlek tygel.

QAJNANЬF.

Tunqatar maja tuplavdanasar eşləj

Tunqatar savite maja tuplav eşe dьt ajaqь menən aqlaj. Şura həm kalxuz praʙlenejəhe maja tuplavdьn əhəmejəte turahьnda ʙer nəmə lə uqlamaj-gəndər. Şul arqaln Tunqatar ʙetəgenə tura ʙirelgən 8000 humlьq „3 xəl itkes„ zajьmьnaп qoqa. tiklem ʙer tejene jьjnalmaqan.

N. VƏLEJEF.

Boraj xəbərselər xərəkətenə
Qьrqa Boroloş kərək

Matbuqat xəđerge osorda partejanьꞑ ginital julь esen kerəşkə kiꞑ eşsəndər massahьn tupa la tьqьlьqqa tuplarqa, ulardь qatqь kerəşkə ojoştorolqa tejeş. Bьl talaplar kerəşkə kankritlьq eşta apiratifьь talap itələr. Bьnьꞑ esen eş mitьdtarьn jaꞑь ʙajavaj nigeđgə qujьlqa, ʙarlьq kesən, ərmejahen kərəş tedergə kərək. „Bьl ʙurьstar unaqь menən massavьj eşten jaꞑь formalarь (udar ʙrigadalar, qьđь nyksi jaꞑ h. ʙ.) kiꞑ kylamda taralьrqa tejeştər“ (Partejə qararьnan). Sənki satsejalizem tedeleşenəꞑ gəzit aldьn aqujqan ʙurьstarь, yđev qatlavlanьv menən rapsilkurđar aldьna qujьlqan talaptarđa qьrqa yţələr „rapsilkurđar xərəkətenen ʙerense dəverendə, xəʙərselərđen tep ʙurьstarь, mixanizmanьꞑ „vaq“ jeleşheđlektəren asьvqa həm tuđđьrьvqa qajtьp qalha xəđergə kendə rapsilkurđar partejə jetəkselege aţtьnda satsejalizem tedeleşenen iꞑ mehim məs'ələlərenə təplə rəveştə totonorqa tejeştər“. (YK qararьnan).

Ləkin ʙьl tarixi məs'ylejətle ʙurьstar samatyk menən genə yţələve mɵmkin tygel. Ular rapsilkurđarđь ojoştorov, tərʙejələv julьnda, ʙarlьq partejə ojşmalarьnan, matʙuqattan ʙik đur eş talap itələr.

— Sənki „rapsilkurđarđьꞑ kiləsəktəge kytəreleşe həm unьꞑ uꞑьş şarttarь ʙulьp, rapsilkurđarđьꞑ eşen jaꞑьnan tedev tora“. (Y.K. qararь).

Boraj tɵʙək partejə kəmitəte həm Lininplanь ɵsən gəzite xəʙərselər həm tyʙən matʙuqat eşen qajtanan qorovqa iqtiʙar itməjđər. Jaꞑьsa eşləvde teşenməv, ʙutalьv, eştə planhьđlьq kustarsьlьq xəkem hərə. Massavaj eşteꞑ tɵʙəktəge kankrit ʙurьstarь turahьnda ʙer genə tapqьrđa gəzit idarahьnda kaꞑaşma ytkərelməgən. Massavaj eşte ridakseja sastaʙьndaqь xalqtarđьꞑ tərlehe—tərlesə aꞑlaj. Kyp tən tygel ridaksejə eşsehe Turzin 100 đən artьq aʙьlda ʙulьp stina gəzittəre ʙar aʙьldarđa silkurđardan udar ʙrigadalar ojoştorqan. Ə stinə gəzittəre juq aʙьldarđa stinə gəzittəre ojoştorop, unda la silkurđarđьꞑ udar ʙrigadalarьn ojoştorqan. Bьl ʙarь silkurđar xərəkətendəge udarsьlьq prinsiptarьn aꞑlamavđan qьna ʙulьrqa mɵmkin. Sənki ʙьl udarsьlьq xərəkəten turanan tura ʙođov, eleke silkurđar tyꞑətəge urьnьna daimi silkurđar ʙrigadalarь teđevđən ʙaşqa ʙer nəmə tygel. Turzin ʙьqqanqa tiklem teđeqan 30 keşenən torqьn 8 ʙrigadalar ʙar. Ləkin ular da derəs teđelməgan. Ber aʙьlda 3—4 silkur osorathalar, şunda ʙrigada ojoştorqandarda kitkəndər. Ulardьꞑ stina gəzittərə ergəhendə daimi ʙrinsip itep alьnmaqan. Ikensenən ʙьl elek tan j ə ş ə p k i l g ə n 8 ʙrigadalarь daimi ʙrigadalar, şuqa kyrə ulardь la silkurdar jaꞑь itep teđev ʙerə də ʙerədəm tip alьp ʙulmaj. Kirehensə ul jaꞑь mitьdtь, ʙьl taralaqь partejə diriktiftarьn ʙođov qьna.

Gəzit tirəhenə jetəkse aktif ojoştorov julьnda ʙer tɵrle lə sara kyrelməgən. Gəzittə ulardьꞑ iţəʙe juq. Ajьrьm praktik məs'ələlər ʙujьnsa ulardьꞑ ʙer genə tapqьrđa kəꞑəşmələren ytkərelməgən.

Yđək Kəmitət qararьnьꞑ ytəl məvenə kileşep qaravđar ʙar: məţələn 5 aj ʙujьnsa kyltprup ergəhendə kəmiseja ojoştora almav, planlь sistimalь eşkə kysməv faktьtarьna qarata ələgə tiklem tɵrle saralar kyrelgəne juq. Kirehensə ulardьꞑ ʙarhьnda la şulaj ʙulьrqa tejeş itep aʙjektif səʙəptərgə tɵrep qalьrqa tьrьşьvđar xəkem hɵrə.

Qajhь ʙer rapsilkurđarđьꞑ prajьzvudstьvalaqь ʙrigadalarđь matʙuqat ʙrigadahь menən hataştьrьvđar mɵmkin. Asьq əjtergə kərək. Bьlar ikeʙe ike nəmə. Prajьzvudstьvalaqь udar ʙrigada, ul yđeneꞑ stanugьnda prajьzvudstьva ʙurьsьn udar ytəp, şunьꞑ əţtenə gəzittə qatnaşьrqa əţtenə alqan ʙrigada ʙula. Bьndaj ʙrigadalar ɵsən əlʙəttə kerəşergə kərək. Ləkin prajьzvudstьvalaqь udar ʙrigadalarđь, ulardьꞑ sastaʙь daimi ʙulьvьn, matʙuqat udar ʙrigadalarьna qarşь qujarqa jaramaj.

Qьţqahь tɵʙək rapsilkurđar xərəkəten jaꞑьsa teđev məs'ələhe nasar tora. Bьl julda tɵʙək partejə kəmitəte kyltura—prapaganda ʙylege lə „Linin planь ɵsən“ gəzitendə jenəjətsel halqьnlьq kyrhətkəndər. Qьrqa asьq partejə diriktiftarьn ytkərev urьnьna yđđərendə tьvьp yţkən dəimi ʙrigada prinsiʙen ultьrtqandar. Partejə diriktifen ʙođqandar. Bьl xəl ʙьnan hunda davam itergə mɵmkin tygel. Partejə tɵʙək kəmitəte ʙojorahь qьrqa saralar kyrergə tejeş. Eştə halqьnlьq kyrhətevselərgə sara kyrergə həm partejə diriktiftarьnьꞑ ʙođovđarьn qьţqa vaqьt esendə teđətergə kərək.

Z. BULAT.

EĐKERTELƏVGƏ APPARTUNISTARSA NARЬQ QUJЬPJETKERMƏVĐƏRGƏ QARЬŞЬ UT ASARQA
(„Biş jьllьq ɵsən,“ „Paʙidim,“ „Bilarət eşsehe“)

Begengə kendə urazaj jьjnavdьꞑ mehim tarmaqь saʙьlqan aşlьqtarđь eţkertkə halьv. Ɵlkə ojoşmalar tarafьnan igendərđe qьrđan taşьp eţkertkə halьv turahьnda qьrqa diriktiftar ʙulha la tɵʙək ojoşmalarь ʙьl eşkə appartunistarsa qaravđarьn davam ittelər.

Bьltьr đa oşondaj appartunistarsa qaraş hedemtəhendə đur juqaltьvđarqa osoranьq. Kyrəhen ytkən jьldьꞑ haʙaqtarь tɵʙək ojoşmalarь eşselərđe ʙer nəməgə lə ɵjrətməgəndər. Huꞑqь məqlymattar ʙujьnsa Başqortostandьꞑ 18 tɵʙəgendə 850 meꞑ giktar igen saʙьlqan, ə şunьꞑ 500 meꞑe jəki 59 pr. tь qьna ʙaţьvlardan taşьp alьnqan. Jeđlagən sitnir igendər eţkertkə halьnmaj jalanda jata.

Kulak eţkertləvgə qarьşь qotorqan qotqo alьp ʙara. Tɵʙək ojoşmalarь ʙьl qotqьlarqa atpur ʙirməj kulak qulьnda ujnajđar. Tɵʙək matʙuqattarь şulaj uq yđ aqьşь tulqьnьna taqьlьp, uꞑ eştər tьvđьrьp jatalar. Igendə eţkertkə halьvđь eđevđə tɵʙək ojoşmalarь hьmaq uq tɵʙək matʙuqattarь la qəjeple.

„Paʙidim“ gəzite yđeneꞑ 47 nse hanьnda ʙylek urьnlaştьrьp „eđləkheđ igen taşьv, huqtьrьv ʙalşeviktar səseveneꞑ tamamlanьvь“ tej. Kyrəheđ ʙьl lozьngь nindəj ьnьs, ʙer tɵrle lə eđəklek turahьnda hɵjləməj. Ə, şul vaqьt xəʙərđər qurqьnьslь faktьttar turahьnda hɵjləjđər.

„GRIGURIFKƏ SƏVITENDƏ URAZAJ JЬJNAV EŞE QAFEV ITELMƏŢLEK HALQЬN BARA. 800 GIKTARĐAN SABЬLQAN IGEN JЬJNALMAJ SEREP JATA“

Şul uq xəʙərđə aʙьl səvite həm tɵʙək ʙaşqarma kəmitəte aqzahь Tisil'kə asьqtan asьq— „BEĐ MANFAKTURA BIRMƏGƏN ƟSƏN IGENDƏRĐE TAŞЬMAJЬBЬĐ.“ tip iqlan iteve xaqьnda əjtelə. Timək „tamamlanьv“ urьnьna... gəzit tarafьnan tejeşle atpur almaqan kiţken kulak qotqobo kilep sьqa. „Paʙidim“ gəzitenen xatalarьn tanьvь kyđ ʙujar esen qaqьđdaqьna qalqь, ul urazaj jьjnavdьꞑ ʙьl mehim tarmaqь esen kerəşkə jaraqьhьđ.

Igen esen jaqşьqьna kerəş alьp ʙarqan, qьđьl aʙuzčar ojoştorqan Estərletamaq gəzite „Biş jьllьq ɵsən“ də eţkertləv eşe menən şeqellənməj. Beđ qarap sьqqan ʙɵtə avqьs handarьnьꞑ fəqət 93 nse hanьnda qьna ʙer ʙələkəj xəʙər urьnlaştьrьlqan. Gəzitəneꞑ „udar ʙirergə“ teləp indergən ʙьl xəʙəre şulaj:

„Bьjьl juqaltьvlarqa qarьşь kerəşkə đur iqtiʙar ʙirelergə tejeş ine. Ləkin ʙeđ unь vaqьtьnda iţəpkə ala almanьq. Pakrufka səvitendə oşo kengə saqlь urьlmaj jatqan ʙojđajđar ʙar. Jamqьrqa tikle saʙьlqan igendər tulьbь menən yrđelər. Baţьvđan keltələr taşьp alьnqas tygelgən orlqtar şьtьp jerđe jəşərttelər. Oşo jenajət, ʙьjьl, hər ʙer ʙot igen ɵsən kerəş ʙarьrqa tejeş jьldь eşlənde...“

Eş kyrəheꞑ eş qəjət kiţken. Bьnь gəzit yđe lə kyrə, ʙьl qurqьnьslь faktь menən ʙɵtə numirđь „tujđьrьrqa“ kərək. Ləkin „Biş jьllьq ɵsən“, tɵʙək ojoşmalarь kevek, eţkertləvgə narьq qujьp jetkerməj torqan appartunislьq „aʙьrьvь“ menən sirləj.

Nьqьtaq gəzittərđən hanьqan „Bilərət eşsehe“ lə eţkertləv eşenə iqtiʙar ʙirməj. Ul yđenen 19 nse avqьs hanьnda şundaj ʙaş məqələ urьnlaştьra:

„Appartunistar statahь ʙulqan yđ aqьşьna tajanьv hedemtəhendə ʙeđ ʙegengə kengə urazaj jьjnav eşendə qəjət nasar jomqaqtarqa ɵjəʙeđ... Ajьrьm eş tarmaqtarьnda t ə r ə n eđəkləktər qolas jəjələr“.

Baş məqələlə ylterges handar kiterelələr, ləkin ʙьnda hyđ „qemumən“ urazaj jьjnav turahьnda ʙara, igendərđe qьrđan taşьv, eţkertkə halьvьđar turahьnda ʙer hyđ đə juq.

Başqortostandaqь Tɵʙək matʙuqattarьna ʙerensenən YĐĐƏRE JANЬNAN TƏĐƏLƏP unan huꞑ eţkertləvgə appartunistarsa narьq qujьp jetkerməvđərgə qarьşь hugьv kərək.

SƏNKI TƏBƏK MATBUQATЬ LA IGENDƏRĐE EĐKƏRTKƏ HALЬV, JUQALTЬVLAR MENƏN KƏRƏŞ FRUNTЬNDA JENEV ƏSƏN TƏBƏK OJOŞMALARЬ HЬMAQ UQ JAVAPLЬ.

BЬNЬ NЬQ IŢTƏ TOTORQA KƏRƏK.

Maja tuplavđь ʙalşeviktarsa qujьrqa
MAJA TUPLAVĐЬ APPARTUNISTARSA NARЬQLAMAVQA QЬRQA ATPUR BIRERGƏ
20-AVQЬSQA PLAN 86,5 qa QЬNA YTƏLGƏN.

ZAJЬM TARATЬVĐA HAMAN KIŢKEN BOROLOŞ JUQ
PLAN 86,5%QA QЬNA YTƏLGƏN.

Zajьm taratьv planь ʙɵtə Başqortostan dəvamlendə 20—nse avqusqa nej ʙarь 86,5 pr. qa qьna ytəlgən. Ojoşqan massa arahьnda zajьm zadanejahь 117,7 pr. qa, kalxuzsьlar arahьnda 83,9 pr. qa, ajьrьmdar arahьnda ʙarь 58,4 pr. qa, ə ʙaşqalarda 94,9 pr. qa ytəlgən. Berense avqьsqa 100 pr. tь menən taralap ʙɵtərgə tejeş ʙulha la, ʙegengə kendə əna şundaj xutьlьqlь sifьrđar kyrəʙeđ, ʙegengə kendə lə əle ʙeđđeꞑ əţtə zajьm taratьv planьnьꞑ qalqan 14 pr. tьn ytəv ʙurьsь tora: Ə tɵʙək ojoşmalarь hamanda ʙalşeviklьk timpь ala almajđar. Tyʙəngə ojoşmalar menən jetəkselek eşe artqь planqa taşlanqan. Kyp kenə tɵʙəktər zajьm taratьv eşenə qafev itelməţlek rəveştə halqьn qarajđar. Bьlarđa zajьm taratьv eşe taş ʙaqa ađьmь menən ʙara.

Məţələn elekke Prejut tɵʙəge zajьm taratьv planьn nej ʙarь 40 pr. qa qьna, Berə 64,8 pr. qa, Baqalь 66,1 pr. qa qьna ytəlgən.

Bьl tɵʙəktər zajьm taratьv eşenə ələgə tiklem tejeşensə əhmejət ʙirep jetkerməjđər. „Vaqьt juq, qađьv uꞑьş jьjnav əţtənda ʙeđ“ tigən kulak tindinsejəhen totalar. Zajьm taratьv eşenə kiꞑ eşsən massanьꞑ qatnaşlьqь jələp itelməgən.

Dyrt əjlə ʙьl ələmde yđ əţtənən hamanda teşerə almaj. Ul 20—nse avqusqa zajьm taratьv planьn ʙarь 48,1 pr. qa qьna ytəgən.

Qьjqь sьpta ələmen alьrqa kandidat ʙulьp tora.

Berə həm Qьjqь tɵʙəktəre, zajьm taratьvđa kulaktarqa teşkən zadanejanь tultьrьvqa his ʙer əhmejət ʙirməjđər. Kulaktarqa tejeşensə qьţьm jahalmaj.

Berə tɵʙəgendə kulaktarqa teşkən zadanejanь 20—nse avqusqa nej ʙarь 5,4 pr, qa.

Qьjqь 10 pr. qa qьna ytəgən. Beđ „5 jьllьqtьꞑ—3—nse xəl itkes jьl“ zajьmьn taratьvdь vaqьtьnan ʙer ajqa jaqьn vaqьtqa huꞑlattьq. Bьl his qafev itelerlek eş tygel. Şunьꞑ esen ʙegendən zajьm taratьv eşenə ʙalşeviktarsa qarap, ʙьl eşkə kiꞑ eşsən massanьꞑ qatnaşlьqьn jələp itərgə, kulak xuzalьqtarьna teşkən zadanejanь tiđ kendə tultьrьrqa kərək.

Dyrt əjlə haman yđ əţtənən sьpta ələmen teşerə almaj.

„5 jьllьqtьꞑ 3—xəl itkes jьl„ zajьmьn taratьvqa appartunistarsa halqьn qaramь.

(Zajьmdь nej ʙarь 26,2 pr. qa qьna taratqanь) ɵsən Dyrtəjlə tɵʙəge narkamsut tarafьnan sьpta ələme menən ʙyləklənəgəjne.

Blarđan yrnək alьqьđ!

Bəlşeviktarsə dɵrɵţ eş alьp ʙarьv arqahьnda Bajmaq zajьm taratьv planьn 158 pr. qa, Byzdək 140 pr. qa Maqar 114 pr. ytəne.

Yrge Qьjqь kulaktarqa teşkən zadanejanь 974,7 pr. qa, Byzdək 224,8 pr. qa Juqarь Tur tɵʙəge 199,5 pr. qa arttьrьp ytəne. Zajьm taratьvđa artta qojoroqta həjrəlep ʙarьvsь tɵʙəktər Byzdək, Qьjqь, Bajmaq tɵʙəktərenən yrnək alьrqa kərək yrnək.

XIKMƏJ MURAT.

ZAJЬM TARATЬV PLANЬ TULTЬRЬLDЬ
jaꞑqьđaqtar kantryl sьjfьrđь tultьra almanьlar

MƏSKƏV, SSSR aqsa eştəre Xalq Kamisarlьqьnьꞑ tulь ʙulmaqan məqlymate ʙujьnsa, ɵsənsə xəl itkes zajьmqa jeđьlьv 15 nse avqьsqa milejart 690 milejun 771 meꞑ humqa jette. Eşselər həm xeđmətkərđər arahьnda kantryl zadanejəneꞑ 113,7 pratsintь, kalxuzniktar arahьnda 104 pratsintь, jaꞑqьđaqtar arahьnda 21 prasintь taratьlqan.

SSSR Maleja Eştəre Xalьq Kamisarlьqьnьꞑ davlət kridite həm haqlьq kassahь eşenə Yđək jarđam kəmisejəhe Mulьtьf isemendəge jarđam kəmitəten aʙьlda 1000 humlьq zajьm taratqanь ɵsən ʙyləklərgə qarar sьqarđь. Şuluq vaqьtta Minzinski, Marti həm Məsiliktrik zaʙьtь jarđam kəmitəttərenə hər qajhьhьna 1000 ər hum primejə ʙirelə. Narti, AMO zaʙьtь jarđam kemitəte rəistəre Vilosapit menən ʙyləkləndelər. 39 hanlь zaʙьt jarđam kəmitəte rəise həm „Kadejevski Pralitare“ gəzite fatuapparat menən ʙyləklənde.

Xafizьf maja tuplav eşenə ajaq sala

D. Məsetle tɵʙəgendə maja tuplav ʙik nasar ʙera. III—kvartal zadanejahь nej, ʙarь 5 pr. qa qьna ytəlgən,

Bulьp ytkən rajun kəꞑəşməhe ʙьl məs'ələgə nьq tuqralьp, tiđ ken esendə ʙьl eđəkləktərgə sik qujьv turahьnda yđenen qatь hyđen əjtep kitevgə qaramaţtan aʙьldar həm xuzalьq urqьndarь hamanda aʙьr quđqalalar. N—tamaq silpa rəise maja tuplav udar kendərendə kulaktar jaqьna ʙoroloş jahap yđ qatьnьn ajьrьp, Arxangilgə jeʙərelgən kulak Xafizьftьꞑ qьđьn alьp xəđer kələş qujьnьnda jata' Yđe silpa aqzalarьna xisap ʙirevđən qasьp, eşe ʙulmahala aʙьldarqa kamandirufka hьltavь menən sьqьp kitə. Kələşləp jatqan jerđən, xisapsь Zaʙitьqa: „Zaʙitьf, hin tegelərgə“ xisap jaha, min eş menən jərəjem, tip zapiska jađa. Uꞑ appartunis, kulak jalsьhь Xafizeftьꞑ şulaj kampanejanь eđgənlegenən xəđer ʙьl tɵʙəktə maja tuplav siktən tьş nasar.

Bьl turala Xafizьfqa tiđ arala qatь sara kyrelhen. „ƏKMINSKI“

MAJA TUPLAV JOMOŞAQ BARA

N. Tamaq aʙьl şurahьnda maja tuplav eşe taş ʙaqa ađьmь menən ʙara. Səvit kyləmendə III—kvartal planь nej ʙarь 9 pr. qa qьna ytəlgən. Aʙьl şurahь ʙьqa đur səʙəp itep „KRƏŢTEJƏNDƏ AQSA JUQ“ tip kyrhətə. Ləkin ʙьl dɵrɵţ tygel. Sənki kendə aʙьl xalqь qunaq, qođa ʙulьşьp 40ə menən hьjlanalar.

Bьnьꞑ kevek aldaq fekerđərđe taşlarqa kərək. Appartunistar, kulaktar hyđen hyđ itevselərgə kiţken kerəşergə kərək.

„ƏKMINSKI“

plan ytəlde

Saqmaqoş rajunь napat aʙьlь „xəl itkes 3—jьl“ zajьmьn taratьv ɵsən yrđən ʙirelgən zadanejanь 17—avqьsqa 100 pr. qa ytəne.

ISQAQLЬ.

Aqjar həm Jaꞑь Zirgandəge diligatka punktьttarьnda ʙulqan qatьn—qьđđar yđ teləktəre menən 3129 humlьq „xəl itkes 3—jьl“ zajьmьna jeđьldьlar.

LIBAJ.

MALSЬLЬQTЬŊ SATSEJALIZEM TARMAĢЬN KIŊƏJTEV SARALARЬ TURAHЬNDA

SSSR NARKAMZIM KALLIGEJƏHENEŊ 1931 nse JЬL 9 nsь AVĢЬSTA SЬĢARĢAN QARARЬ

(VKP(в) УĐƏK KƏMITƏTE HƏM SSSR SAVNARKUMЬNЬŊ 1931 nse JЬL 20 nse EJJYLDƏGE MƏRƏZƏĢƏTEN YTƏV JULЬNDA)

(VKP(в) Уđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьŋ, satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьndaqь mərəzəqəten ʙojomqa atqarьv maqsatь menən SSSR Narkamzim kəlligejəhe qarar itə.

I. KƏTƏV RƏISMILƏŞTEREV TURAHЬNDA

Sajuz malsьlьq tristarьna, kalxuz malsьlьq yđəktərenə (hətsələk kalxuz sintьrьna, svinavud kalxuzsintьrqa, harьqsьlьq sintьrьna, Inkuʙatьr qoşsoloq sintьrьna, atsьlьq sintьrьna) həm sajuz jəmhyrejəttərendəge jəmhyrejət malsьlьq tristarьna 10 kən esendə SSSR Narkamzimьna itselek sajuzь iƀəvenə safxuzdarđa mal tuplav turahьnda 10 kənlək plan tapşьrьrqa təqdim itərgə.

Jəmhyrejət, kraj həm əlkə trist yđək vəkildərenə, urьndaqь şarttarđan sьqьp ʙьl plandarqa inderev xoquqь tapşьrьrqa plan inderelsəsək tedatmələr turahьnda yđ pravlinejələrenə ʙelderergə tejeştər.

2. SSSR Narkamzimenen malsьlьq ʙylege ergəhendə ʙylek jetəksehenen rəislege aƀtьnda kətəv tuplav ʙujьnsa daimi kəŋəşmə ʙuldьrьrqa. Вьl kəŋəşmə sastaƀьna kətəv tuplav eşe menən şeqəllənevse tris pravlinejələrenən, kalxuzsintьrđarđan aqzalar həm şulaj uq it sajuzь həm Narkumsnaƀtan vəkildərenə. Kəŋəşmə 10 kən hajьn ʙer jьjьlьp tororqa tejeş.

3. Kalxuzsintьrqa, hetsələk kalxuzsintьrьn, svinavud kalxuz sintьrqa həm harьqsьlьq sintьrьna 5 kən esendə SSSR Narkamzimenə tyʙəndəgelərđe tapşьrьrqa təqdim itərgə:

a) Kalxuzda dəjəmləşkən maldarđan 1931 nse jьlda 1,5 miljun ʙьđav, 0.5 miljun susqa həm 1 miljun harьq ʙərəstəre tuplav turahьndaqь ajlьq rajun plandarьn;

в) 1932 nse jьlda 4 miljun [illegible]

[illegible] ketergə; əđerləv punkьttarьna ʙerketelgən safxuzdarđan, It sajuzьnьŋ mal tərkəmənən mal kətəve tuplьrqa jararlьq maldar hajlav əsən daimi vəkildər ʙildələrgə məʙʙyr itərgə. Вьl vəkildərđen familjələren SSSR Narkumzimenə ʙelderergə.

5. Kraj (əlkə) həm təʙək jer eştəre ʙylektəren oşolarđь ytərgə məʙʙyr itərgə: a) nəƀel maldarđь hujьv eşen qьrqa tьjьv turahьndaqь zakundьŋ ʙojomqa atqarьlьvьn nьqlь kantryl menən tə'min itərgə, ul zakundьŋ ʙođolovь turahьndaqь ʙətə eştərđe his kisekməj prakuraturaqa ʙirə ʙarьrqa həm в) un kən vaqьt esendə ʙətə rajundarđa It sajuzьnьŋ əđerləv punkьttarьnan nəƀel maldar qaʙul itevđe ojoştororqa; ʙьl maldarđь his kisekməƀtən, safxuzdarđьŋ ƣindəj təʙəktə, urьnlaşьvđarьna qaramaƀtan, undaqь iŋ jaqьn safxuzqa tapşьrьrqa.

6. Вətə jer urgьndarьna, It sajuzьnьŋ əđerləv punkьttarьnda kətəv jərəj torqan urьndarqa, jaki hujarqa jeʙərgəngə tiklem məʙʙyri rəveştə maldarđьŋ tađalьqtarьna tikşerev jahavđь tə'min itərgə həm eş əsən jaraqlь maldarđь (iŋ elek ʙьvađ hьjьrđarđь, harьq həm susqalarđь, şulaj uq jaqşь nəƀel həm jartь nəƀel maldarđь həm ʙaşqalarđь) hajlap alьp qalьrqa təqdim itərgə.

Kraj Jer Eştəre idarahь, həm təʙək jer ʙyleksələrenen mədir urьnʙaƀađarьna safxuz həm kalxuz tavar frmalarьnda kətəv rasəmiləşterev daimej rəveştə kedatev həm kantryl jahavđь jəkmətergə.

[illegible]

II. Malsьlьq safxuzdarьnda həm kalxuz tavar firmalarьnda jəş maldarđь yƀterev həm kətəvđe haqlav eşeneŋ sifatьn kytərev turahьnda

1. Malsьlьq safxuzdarьnda [illegible]

j) SSSR Narkamzime tarafьnan anьqlanqan, malsьlьq safxuzdarьnda jəş maldarđь uŋьşlь rəveştə yƀterev həm ularđь haqlavđarь əsən eşse həm tyʙən xeđmətkərđərđe ajьrьm ʙyləkləv tərtiʙen, his tajşanmaj ʙojomqa atqarьvđь tə'min itərgə;

z) ʙətə malsьlьq safxuzdarьnda, maldarđь dereƀ həm yđ vaqьtьnda toroqtorov, ʙьđavlatьvđa həm qoştarđь yđ vaqьtьnda inkuʙatsejənən sьqarьv, şulaj uq jəş maldarđь haqlap yƀterevđə məs'yl ʙulьrьq (ʙelgestərđən massavaj kvalifikatsejəle eşselərđən) maxsus pirsanal ʙuldьrьrqa;

z) malsьlьq tristarьnьŋ pravlinejələrenə oşo jьlda iŋ jaqşь safxuzdarđьŋ təʒriʙələrenən sьqьp, qьş kenə jəş maldarđь haqlav həm yƀterev sistimahьn tedəp ike dikada esendə SSSR Narkamzimьna tapşьrьrqa quşarqa.

Finans—plan həm malsьlьq ʙylegenə hər ʙer tris menən ʙerlektə, ajьrьm rəveştə, ulardьŋ tedəv pragramdarьna ʙinaən, 1932 nse jьldьn təvge 2 ajьnda hьjьrđarđьŋ ʙьđavlavđarьnan həm susqalarđьŋ ʙalalavđarьnan kətelgən jəş maldar hanьn anьqlarqa.

Şulaj uq xəkymətən, ʙьnьŋ əsən kərək ʙulqan tedəv matirejaldarьn 1931 nse jьl 4 nse kvartal kantinginttarьnan ʙireven jullarqa

3. Safxuz həm firmalarđa mal qaravđь qьrqa jaqşьrtьv həm zavtixnicskej həm vitirnarejə saralarьn kyrev nigeđendə mal yƀterev timpьn nьq qьna kytərev maqsatь menən, ʙətə sajuz həm jəmhyrejət malsьlьq tristarьn, kalxuz yđəktəren həm urьndaqь jer urgьndarьn 1931 nse jьldьŋ ikense jartьhьnda həm 1932 nse jьlda, safxuzdarđa həm kalxuz firmalarьnda jəş maldarđь yƀterev eşendə iŋ kəm tigəndə lə tyʙəndəge sifat kyrhət kestəren ʙojomqa atqarьrqa məʙʙyr itərgə.

a) Svinavud safxuzdarьnda həm Svinavud kalxuzsintьrđьŋ firmalarьnda ʙalalaqan ʙer susqanan jьlьna, urtasa 8 susqa ʙalahь yƀterevgə əlgəşergə, elektən ojoşqan safxuzdarđa həm teşlək rajundarđa ʙьl hanđь daimi rəveştə yƀterə ʙarьrqa;

в) Skatavud safxuzdarьnda (məgəđlə ere maldarđan) tьvqan maldarđan) tьvqan maldarđьn, kəmendə 75 pr. tьn yƀterevgə əlgəşergə;

v) Majtris safxuzdarьnda jəmhyrejəttərđəge hət tristarьnda, sajuz saxьr firmalarьnda kalxuzsintьrđьŋ hət firmalarьnda tьvqan maldarđьŋ iŋ kimendə 80 pr. tьn yƀterergə;

g) Harьqsьlьq safxuzdarьnda kalxuzdarđaqь harьqsьlьq firmalarьnda—tьvqan harьqtarđьŋ, əđ tigəndə 80 pr. ьn yƀterevgə əlgəşergə;

d) Qoşsoloq tristarьnьn safxuzdarьnda həm inkuʙatьr qoşsoloq sintьrьnьŋ stansalarьnda inkuʙatьrđarqa halьnqan kykəjdərđən, kəmendə 65 pr. ʙeʙeş sьqarьvqa əlgəşergə;

j) Atsьlьq tristьnьŋ safxuzdarьnьa həm atsьlьq kalxuz firmalarьnda tьvqan qolondarđьŋ kəmendə 85 pratsintьn yƀkərevgə elgəşergə:

4) Oşo jьldьŋ malsьlьq safxuzdarьnda, ʙigerəktə „Skatavud„ həm„ Svinavud„ safxuzdarьnda qьƀьr qalqan hьjьr həm susqalar hanьnьŋ siktən tьş kyp pratsint təşk'l iteven anьqlap, ʙətə malsьlьq tristarьn həm kalxuz firmalarьn, tiđ vaqьt esendə ʙьl xəlde ʙeterergə məʙʙyr itergə. Вьnьn əsən, malsьlьq safxuzdarь həm firmalarьna, maldarđьn qьƀьr qalьvđarьnda tyʙəndəge minimal nurmalarđь anьqlarqa; ʙьl nurmalar 1932 nse jьlda urьnьna jetkerelergə tejeş.

a) Skatavud ʙujьnsa, ʙulqan hьjьrđarđьŋ 10 pr. tanda artьqь qьƀьr qalьrqa tejeş tygel;

в) Maj tristь, jəmhyrejət hetsələk tristarьnala, Sajuzsaxьrda, Hətsələk kalxuzsintьr firmalarьnda həm hət maldarь totqan ʙaşqa tristarđa—qьƀьr qalqan maldarđьŋ hanь 8% tan artmaƀqa tejeş;

v) „Svinavud" tristьnda həm Svinavud—kalxuzsintьr đa qьƀьr qalqan susqalar hanь 10% tanda artmaƀqa tejeş.

g) „Harьqsьlьq" tristarьnda həm Harьqsьlьq kalxuz firmalarьnda 8% tan đa artьq harьq qьƀьr qalьrqa tejeş tygel.

d) Atsьlьq tristarь ʙujьnsa ʙejə maldarđьŋ qьƀьr qalьvđarь, kətəvđə, urtasa alqanda, 25% tan da artmaƀqa tejeş.

Şuqa ʙinaən, ʙətə safxuz həm kalxuz firmalarьn ata maldar menən tə'min itərgə həm ʙətə jaqşь toqomlo ata maldarđь faqət sonqi toroqtorov əsən fajdalanьrqa.

Vitirnarejə ipizut trisьn sonqi toroqtorov punkьttarьn kərəkle qoramaldarь menən tə'min itərgə məʙʙyr itərgə.

III. Tavar praduksejə eşləp sьƣarьv həm unь tapşьrьv turahьnda

1 Safxuzdarđan, ʙigrək tə jəmhyrejət tristarь hьđьqьnan, malsьlьqtan alьnqan praduksejələrđeŋ (majđan ʙaşqalarьnьŋ) tapşьrьlьvdarь turahьnda un kənlək məqlymattərđeŋ daimi rəveştə kilməvđəren anьqlap:

a) ʙətə sajuz malsьlьq tristarьnьŋ pravlinjələren həm jəmhyrejəttərđəge malsьlьq tristarьn (sajuz jəmhyrejəttərendəge narkamzimdər aşa) həm kalxuzsintьrđarđь, malsьlьqtan alьnqan hər tərlə praduksejanь, şul iƀəptən ytil majđarđь la, tapşьrьvđьŋ ʙarьşьnda daimi məs'ylejətte həm kyđətev eşen, ʙьqa xaslap ʙildələngən pravlinjə aqzalarьna jəkmətergə məʙʙyr itərgə;

в) malsьlьq ʙylegendə (un kən hajьn) həm SSSR Narkumzim kəlligejəhendə daimi rəveştə, sajuz malsьlьq tristarь rəistərenen kalxuzsintьrđьŋ həm RSFSR Narkumzimenen jəmhyrejəttərđəge malsьlьq tristarь ʙujьnsa safxuzdarđьn malsьlьq praduksejəhe (maj it, hət, jən, kykəj həm ytil maj) tapşьrьvđarьnьŋ ʙarьşь turahьndaqь xəʙərđəren tьŋlarqa.

v) Kraj (əlkə) jer idaralarьn həm təʙək jer ʙyleksələren malsьlьq safxuzdarьnьŋ həm kalxuz tavar firmalarьnьŋ tavarsьl praduksejəne tapşьrьv plandarьnьŋ tultьrьlьvьn daimi rəveştə kyđətev eşen kraj (əlkə) jer idaralarь həm Təʙək jer ʙyleksələrenen mədir urьnʙaƀarđarьna jəkmətergə məʙʙyr itərgə.

2. Kalxuzsintьrđь həm malsьlьq kalxuzsintьrđarьn SSSR Narkumzimenə tyʙəndəgelərđe eşləp, 10 kən esendə tapşьrьrqa məʙʙyr itərgə:

a) Kalxuzdarđьŋ dəjəmləşterelgən kətəvđərendə həm kalxuzsьlarđьŋ jaŋqьđaq xuzalьqtarьnda susqasьlьq, qoşsoloq, harьqsьlьqtь həm əj qujьndarь aƀьravđь kiŋəjtev saralarь ʙujьnsa tedəlgən planьn;

Вьnda mal ađьqь ʙazahьn, şulaj uq tavarsьl vaq malsьlьqtь kiŋəjtev eşen stimullaştьrьvsь maxsus saralarđь ajьrьvsa al dan alьrqa kərək.

в) Kalxuz tavar firmalarь hьđьqьnan həm kalxuzdarđьŋ dejəm kətəvđərenan həm kalxuzsьlarđьŋ induvidval xuzalьqtarьnan dəvlətkə susqa, harьq, qoştar həm əj qujandarь aşatьp tapşьrьvđa ajьrьm təʙəktər ʙujьnsa kvartal plandarьn.

3. It sajuzьna tapşьrьla torqan ʙətə tavarsьl maldarđьn aşatьp himertelgən rəveştə tapşьrьlьrqa tejeşlegen ʙildələrgə.

Skatavud həm Svinavudqa malsьlьq ʙylektəre menən ʙerlektə tyʙəndəgelərđe eşlərgə təqdim itərgə:

a) tris xuzalьqtarьnda kətəvgə sьqarьlьrqa həm (Gaspramsafxuztrista) aşatьp himertev punkьttarьna qujьlьrqa tejeş ʙulqan maldarđьŋ hanьn 10 kən esendə ʙildələrgə;

в) mal kətəv həm mal aşatьv eştərendə eşləvselərgə eş xaqьn ajьrьm (sdilnəj) ʙyləkləv sistimahь inderev turahьnda təp kyrgədmələr təʙəp 15 nse avqьsqa tiklem safxuzdarqa jeʙərergə.

4. Malsьlьq tristarьna həm kalxuz sintьrđarqa un kən esendə tyʙəndəgelərđe eşlərgə təqdim itərgə:

a) hər ʙer trista həm kalxuzsintьrđa tavar praduksejəhe tapşьrьv planьn arttьrьp ytəvse safxuz həm kalxuz tavar firmalarьn ʙyləkləv əsən aqsalata həm natura menən ʙyləkləv fondьnьŋ miqdarьn ʙildələp, ʙьl turala SSSR Narkamzimenen malsьlьq ʙylegenə həm plan—finans ʙylegenə ʙelderergə tejeş;

в) təvge jartь jьlda tavar praduksejəhe tapşьrьv planьn tultьrьvsь həm arttьrьp tultьrьvsь safxuz həm tavar firmalarьn taʙьp ʙyləklərgə.

5. SSSR Narkamzimьnьŋ malsьlьq həm xeđmət ikanumikahь ʙylektərenə ʙer aj esendə, safxuz rasuiniktarьnьŋ ajьrьm kalipurejələrenə tristar tarafьnan anьqlanqan eş xaqьnьn, tavar praduksejəhe eşləp sьqarьv həm unь tapşьrьv eştəren stimullaşьrьv narьstarьna jaraqlь ʙulьvьn tikşerergə təqdim itərgə.

6. Malsьlьq tristarьna 5 kən esendə pravlinejə ultьrьştarьnda hət invinrtarđarьna ʙulqan zajafkalarđь tikşerep, ularđь SSSR Narkamzimьnьŋ tə'minət ʙylegenə tapşьrьrqa təqdim itərgə.

IV—MAL AĐЬQЬ BAZAHЬ BULDЬRЬV TURAHЬNDA

1. Kyp təʙəktərđə ʙesən saʙьv həm ʙesən jьjьv ʙarьşьnьŋ qəniqətlənerlek tygellegen anьqlap, Kraj—Əlkə jer idaralarь həm tələk jer ʙylektəre mədirđərenen məs'ylejəttəre aƀtьnda ʙesən saʙьv həm ʙesən jьjnuv plandarьnьŋ, şulaj uq SSSR Narkamzime tarafьnan ʙildələngən siluslav planьnьŋ ytəleşenə daimi rəveştə kyđətəp ʙarьrqa həm kantryl qujarqa.

2. Malsьlьq tristarьn, kalxuz"sintьrđarđь həm kalxuzsajuzdarđь jemeş ʙaqsahь həm jəşelsə ʙaqsahь kylturalarь qalđьqtarьn, kartuf japraqtarьn, qurpьlarđь silusqa tulьhьnsa fajdalanьv şulaj uq kyreşe safxuz həm kalxuzdarđan ʙesən həm halam hatьp alьv həm ʙotaqlь ađьqtar əđerləv julь menən qatь ađьqtarqa ʙulqan difitsittь qaplavđь tə'min itevgə məʙur itərgə.

3. Maj trisь həm harьqsьlьq trisьnьŋ kətəv tuplav planь kytəreləv səʙəple, juqarьla kyrhətelgən tristarqa his kisekməstən, tyʙəndəge juldar menən, əƀtəlgən maldarđь ađьq menən tə'min itərgə tьrьşьrqa təqdim itərgə.

a) Вesən sintьrь həm orloq sintьrь menən ʙesən, halam hatьp alьvqa daqьvьr tedərgə;

в) qurpь saʙьv həm hər tərlə qalđьqtarđь siluslav eşen maksimal kiŋəjtergə.

4. Malsьlьq trrstərenen həm kalxuz sintьrьnьŋ pravlinjələren oşo jьldьŋ yktəʙerenə tiklem, alьnqan mal ađьqь risurstarьn dereƀ iƀəpkə alьrqa həm şul iƀəp nigeđendə 1931—32 nse jьldarqa tedəlgən mal ađьqь ʙalansьn anьqlarqa, şulaj uq təʙək həm safxuzdarđьŋ mal kampliktavajt itev plandarьna tejeşle tedatmələr indererge, ajьrьm vaqiqalarđa, mal ađьqь jaqьnan nasar xəlle safxuz həm təʙəktərđən maldarđь ađьq menən tə'min itelgən safxuz həm təʙəktərgə qьvьvđьŋ kərəklege aldьnda tuqralьp qalmaƀqa məʙʙyr itergə.

5. Mal ađьqь ʙylegen tuplanqan ađьq trisenen ojoştorov ʙojrahь menən ʙerlektə, tuplanqan ađьq eşləp sьqarьvqa safxuzdarđa ʙulqan ʙətə qalđьqtarđь (ьđьn qalđьqtarьn, ylgən maldarđьŋ ylakhələren həm ʙaşqalarđь) tulьhь menən fajdalanьvđь iƀəpkə alьp, 1931 nse jьldьŋ ikense jartьhьna həm 1932 nse jьlqa tuplanqan ađьq eşləp sьqarьvđь kiŋəjtev planьn tedəp, 5 kən esendə tapşьrьrqa məʙʙyr itergə.

6. Malsьlьq ʙylegenə mal aqьqь ʙylege həm tuplanqan ađьq trisenen ojoştorov ʙojorahь menən ʙerlektə tuplanqan ađьq sənəqəte hem ylgən mal dardьŋ ylakhələrenən fajdalanьv əsən kərək ʙulqan qoramaldar tedməhen tedəp SSSR Narkamzimьnьŋ tə'minət ʙylegenə 10 kən esendə tapşьrьrqa təqdim itergə.

. Ađьqtar ʙylegen, dəvlət risursьnan ʙylengən 178 miljun ʙot yđəkləşterelgən ađьqtь, şulaj uq ađьq həm avьl xuzalьqь sənəqətenan sьqqan qalđьqtarđь təʙək həm ojoşmalarqa ʙyləp ʙirev əsən kvartal plan tedəp, es kən esendə kəlligejəgə raƀlav əsən tapşьrьrqa məʙʙyr itergə.

SSSR Narkumsnaʙьnan. malsьlьq safxuzdarьna tejeşle ʙulqan yđəkləşterelgən ađьqtь, qatьşь taşьvdarđь ʙuldьrmaƀ əsən, safxuzdar urьnlaşqan təʙəktərđən sitkə saqarmavьn horarqa.

8. Malsьlьq tristarьna, 1932 nse jьlqa kantryl handar tedəgəndə məmkin ʙulqan mal ađьqь orloq kylturalarь səsev majdanьn həm kətəvđe tə'min itev əsən kərək ʙulqan dьmlь həm səsev ylənđəren prajьktqa indererge təqdim itergə.

Kalxuz sistimalarь ʙujьnsa mal sьlьq tavar firmalarь ʙulqan kalxuzdarđa, 1932 nse jьldьŋ kəntryl handarьnda kyrhətelgən firmalarđaqь kətəvđərđeŋ moxtaʒlьqtarьn tulьhьnsa tə'min itərlek ađьq kylturalarь həm dьmlь ylənđər səsev majđanь kyđ uŋьnda totolorqa tejeş.

9. Malsьlьq həm ađьq ʙyiektərenə tyʙəndəgelərđe təqdim itərgə:

a) malsьlьq tristarьnьŋ pravlinjələre menən ʙerlektə Narkamsnaʙta yđəkləşterelgən mal ađьqь qaʙul itev tərtiʙen həm planьn tedəp kəlligejəgə, ьraƀlarqa ʙirergə;

в) hər tərlə maldarđь ađьqlandьrьv əsən kvartal nurmahь tedərgə həm ađьqtь naqlap totov, urьnlь həm dereƀ* fajdalanьv saralarь eşləp sьqarьrqa;

v) safxuzdarđь ilivatьrđarqa tirmən həm maj jađьv zavьttarьna terkəvđe tə'min itərgə.

10. VKP(в) Уđək Kəmitəte ejjyn plinumь qararьn ʙojomqa atqarьv əsən plan—finans ʙylegenə malsьleq ʙylege tə'minət həm mal ađьqь ʙylektəre menən ʙerlektə 1932 nse jьlda safxuzdarđa prajьzvudstьvanь həm mal ađьqь eşləvđe tulьhь menən maşinalaştьrьv əsən, 10 kən esendə, malsьlьq safxuzdarьn avьl xuzalьqь maşinalarь menən tə'min itev planь tedərgə təqdim itərgə.

(AĐAĢЬ BAR).

118 meŋ qoşto tavar firmalarьna tuplarqa

ULARĐЬ AĐЬQ, JЬLЬ ƏJ MENƏN TƏ'MIN ITƏRGƏ

Hər ʙer inkuʙatьr stansahьnda, qoşsoloq firmalarьnda Yđək Kəmitət həm SSSR Savnarkumь mərəzəqəten əjrənergə, şul nigeđđə qoşsoloq xuzalьqьn kiŋəjtevđə qьđьv timp alьrqa.

QOŞSOLOQQA KIŊ JUL BIREGEĐ

INKUBATЬRĐARQA TULЬ NAGRUZKA BIRERGƏ

VKP(в) Уđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьŋ satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьndaqь 30 nsь ejjyl mərəzəqəttere, dəjəmləşterelgən qoşsoloqto kiŋəjtevđə tarixi dakumint ʙulьp hanala.

Qoşsoloqto satsejalizem nigeđendə kiŋəjtev eşe malsьlьqtьŋ ʙaşqa tarmaqtarь menən ʙer urьnqaqujьlьv menəngnə qalmaj ydeneŋ qьƀqa vaqьt esendə iŋ kyp it ʙireve menən ajьrьm urьn tota.

Ləkin Başqortostan da ʙьl eş tejeşensə julqa halьnmaqan.

Inkuʙatьr stansalarьnьŋ eştəre jomoşaq. Вətə Başqortostan kyləmendə xəđerge kəndə 82 meŋ 220 kykəj hьjarlьq Inkuʙatьrđar ʙar. Ləkin ul inkuʙatьrđarđьŋ 66 meŋ 440 kykəj hьjьşlьqь qьna fajđalanьla. Inkuʙatьr stansalarь ʙulqan təʙəktər eşteŋ ʙarьşь turahьnda məqlymət ʙirməjdər.

Kalxuzdarđaqь kypselek qoştarđь kalxuz qoşsoloq tavar firmalarьna tuplav eşe hylpən ʙara. Уđək tarafьnan yktəʙergə tiklem 188 meŋ qoş tuplarqa zadaneja ʙirelgən. Вəgəngə kəngə ʙarь 110 meŋ qoş tuplanqan. Qalqan 78 meŋ qoşto tuplav eşenə qoşsoloq inkuʙatьrsintьr ʙylege jetəksehe: „vaqьt ʙar əle"... tip qaraj.

Eşte yđ aqьmьna tapşьrьrqa jaramaj. 78 meŋ qoşto vaqьtьndan elek tuplav əsən kəraşergə kərək.

Tavarsьlьq qoş praduksejəhe qoş həm kykəj əđerləv eşe siktən tьş əkeren ʙara. Zadaneja ʙujьnsa 6 vagun kykəj əđerlənergə tejeş. Əlegəsə ʙarь 2,5 vagun kykəj əđerlənergə tejeş. Əlegəsə ʙarь 2,5 vagun kykəj əđerləngən. Вьl ədəkləktərđe ʙeterevgə qoşsoloq inkuʙatьr sintr ʙyleksəhe qьrqa"sara kyrer gə tejeş.

TAVЬQ FABRIKTARЬ QЬRQA HЬNЬLЬŞ TALAP ITƏLƏR

Вьjьl Başqortostandьŋ Byzdak təʙəgendə 44 meŋ şişmələ 37 meŋ həm arqajaşta 29 meŋ qoşto esenə alqan 3 faʙrik ojoş toroldo. Вьl faʙriktar qoşsoloq inkuʙatьrsintьrьnьŋ praktik jetəkselek iteven tejeşle ojoşmalarđьŋ iqtiʙarđarьn qьrqa talap itələr.

Başqortostandьŋ qoşsoloq firmalarь VKP(в) Уđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь mərəzəqəttəre ʙujьnsa kiƀken eşkə ʙaşlamaqandar əle. Unda sdilşinə, udarsьlьq mitədtarь qullanьlmaj. Вulqan qoştarđь qaraltьlar menən tə'mtn itev eşe ədeləv aldьnda. Yktəʙergə tiklem 204 meŋ qoş hьjarlьq jьlь əjđər halьnьrqa tejeş. Вəgəngə tiklem ʙarь 18 meŋ qoşloq jьlь əj halьnqan.

Dəjəmləşterelgən qoşsoloqto alqa jeʙərevgə qamasavlavsь ʙətə kərtələr juldan alьp taşlanhьn.

Вətə jeteşheđlektərđe, samatykkə ьşanьp jatьvđarđь qьrqa ʙeterep, satsejalizem qoşsoloqo ƏSƏN KƏRƏŞKƏ.

ʙer ʙaşaq ta ərəm ʙulma-hьn!

QOŞTARĐЬ QЬRĐA AŞATЬRĢA MƏMKIN

Aşlьqtь urьp alqandan huŋьn da uraqqa eləkməj qalqan ʙaşaqtar həm qojolop qalqan ʙertektər ʙik kyp ʙula.

Вьl ʙaşaqtarđь jьjьv əsən jəş ymerđər kesənən fajđalanьrqa kərək. Вaşaq jerđə jatьp qalmaj, jьjьlьp alьnьrqa tejeş.

Kalxuz həm jaŋqьđaq xuzalqtarđьŋ tavьq, qađ, əjrək kevək jort qoştarьn aşlьqtar uralьp alьnqas, kəltələr jьjьlqas, ʙaşaqtar syplənqəs kədgə tiklem qьrđa, qalqan ʙaşaq həm ʙertektərđe aşatьp ʙƀrap ʙula. Вьl xuzalьq əsən ʙik đur fajđa kilterə. Sənki: 40-50 ʙaş qoş 2-3 aj esendə 1—1,5 sintnir igen aşaj, şulaj ʙulqas, qoştoŋ kəđgə ajdarđa aşar ađьqь, jalanda tuqlanqanlьqtan, qьşqьlьqqa za pas ʙulьp qala. Qoştar igen ʙertektərenən ʙaşqa, hər tərlə igen qorotqostarьn: kyʙələk, qoŋqьđ həm ularđьŋ kykəjđəren, tərle syp ylənđəre orloqtarьn aşajdar Şunьŋ menən ʙergə, qoştarđь ʙьl jul menən aşatьv, ularđьŋ kykəj halьvđarьn kəsajtə.

Qьrđa ojalar jahap ʙula

Qoştarđь jalanqa kyserev əsən aqastan taqta hem sьʙьq tan oja jharqa ʙula.

Jalanda jəşəv əsən maxsus qьvьş qororqa məmkin. Əgər qoş ojaları jahav əsən 40—50 hum rasxut kitə ikan, ul ojalar 10 ʙar jьlqa vatьlmaj fajđalanьlalar. Ularđь ʙer urьndan iken se usьnqa kyserep jəretərgə lə məmkin.

Qoştьr jalanda qasьp ʙetələr, tip ujlarqa la jaramaj. Sənki ular, yddəre əsən jaqşь şarttar ʙulqanda urьnqa ʙikđđlləşələr. Tik ʙьnьŋ əsən, qoştar urьnlaştьrьlasaq urьnqa aldan uq ulaqtar jahap hьv esər əsən urьn qulajlaştьrьrqa, unan huŋ ajьrьm havьt menən aqas kymerđəre həm mil kihəktəre vaqlap qujarqa kərək.

ƏDHƏM QOTLOBAJЬF.

Kykəj əđerləv 50 pr qa qьna ytəlgən

Jaŋa avьl təʙəge jьlьq kykəj əđerləv zadanjahьn ʙarь 50 pr. qa qьna ytəgən. Təʙəktə, ajьrьm səvittərđən Qaraman səvitenej ʙarь 30 pr. qa qьna, Jaŋь avьl 35 pr. qa, urta avьl 44 pr. qa qьna tultьrqandar. Вirelgən zadanejalarđь vaqьtьnda tultьrьvqa avьl səvittəre halqьn qarajđar. Urta avьl səvitendə alьp kilgən kykəjđe almaj qajtarьp jeʙərələr. Вьl səvittər kykəj əđerləvđe tultьrьv əsən kərəşergə tejeştər S. Maqar. X. Ural.

Udar ajlьqqa jarđam itev urьnьna qomasavlьq

Sujьn jul idarələre əlegə tiklem qoş əđerləvgə jəđ menən ʙorolmaqandar. Byzdəktə tejəlgən ʙer vagun tavьq Şişmə stansahьnan kitə almaj ʙer təvlek ʙujьnsa ultьrđь. Tavьqtar as. Byzdak Qoşsoloq sajuzь vəkile tavьqtarđь tejeşle urьnqa yđ vaqьtьnda tapşьrьv əsən tьrьşha la, timer jul idarahь uqa məmkinlek ʙirməne.

Qoşsoloqtaqь udar ajlьqtь udar rəvetə ytkərevgə qomasьvlavđər ʙulmahьn. J. L.

BAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬN,
JAŅЬ GIGANT-ZAVUTTAR ILE TALAPTARЬNA QARATA QAJTANAN QORORQJA, JAŅЬSA JULBAŞSЬLЬQ ITERGƏ.
TEJATЬR EŞENDƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHARQJA

RSFSR Savnarkumь 1930 jьl 7 nse yktəberdə tejatьr turahьnda sьqarqan qararьnda:

„Jəmhyrejəttərdə Tejatьr eşendə xəl itkes hьnьlьş jabav əsən niged balьrqa. Tejatьr satsejalizem tədələşəndə aktif qatnaşьp, kammunistar prapagandahьnьŋ jardamsь qoralьna əverelergə tejeş. Xəkymət qararьnьŋ tiđ arala tormoşqa aşьrьlьvь əsən urьndardaqь məqarif urgьndarьnьŋ jəmhyrejət həm əlkələrdə tajatьr eşenə dur əhəmejət birevđəre talap itelə. Xalq məqarif urgьndarь pralitarejat jəməqətselegenə tajanьp, xəkymət qararьnda kyrhətelgən praktik saralarđь tiđ arala eşlərgə tejeştər. BЬL SARALARDЬŊ PRAJЬZVUDSTЬVA PLANDARЬNA HƏM 1931 nsь jьl BYDZIT PRIDPALAZINEJƏLARЬNA INEVEN TƏ'MIN ITƏRLEK ITEP EŞTEŊ TIMPЬN KINƏJTERGƏ KƏRƏK.

Kraj (əlkə) xalq maqarif bylektərenə 15 nse dikəbergə (1930 nsь jьl) Kraj (əlkə) tejatьr ab'jedinenejalarьn ojoştorop bətərergə şulaj uq tejatьr ab'jedininejələre turahьndaqь tipavaj palazineja nigedendə kraj kylamendə apiratit julaşsьlьq həm tejatьr eşeneŋ maxsus planьn buldьrьrqa. Bьl eşte 1931 nse jьl bydzətenən aqsa menən tə'min itergə".

Savnarkum qarar sьrgangə 9 aj bulha la, Başqortostan tejatьr—tamaşasьlar eşe xəkymət qararь bujьnsa dur hьnьlьş jabav urьnьna, kirehensə bətənləj kiregə sitte. Şul səbəple Başqortostanda tejatьr—tamaşa eşen bьl xəldən qotoldorov əsən Narkəmprus həm Rabistьŋ qьna uqa əhəmejət bireve jetməjensə, bəlki bətə Başqortostan pralitarejat jəməqətselegeneŋ qajət dur əhəmejət bireve talap itelə.

Ip. Isancyrin V.K.P(в) nьŋ Əlkə komitəte həm kantervl kəmisejəhenen 4—plinumьnda tejatьr həm sənqət məs'ələhenə qaqьlьp şunь əjtkəjne: „Narkamprus həm praisajuzdar tejatьr tamaşa jeteşhedlektəren bətərev həm unьŋ məndərəzəhen jaqşьrtьvda jomoşaq eşləjđər. Dərəđən əjtergə kərək—beđ ələgə tiklem tejatьr, sənqət həm muzikanь yđterev məs'ələləre menən qьđьqhьnmabьq".

Başqortostanda satsejalizem tədələşəneŋ kiŋəjeve qьđьv timp menən alqa barьvь tejatьr həm sənqətkə taqьla kyberək talaptar tьvđьra.

1932—jьldьŋ jađьna Başzildurstruj, katlatrum, aftamatur zavuttarь həm Zigazь—Kamaruf kaməlnatьnda 100,000 eşse eşləjəsək.

Hunъ xəderge kəndə Başqortostandьŋ tejatьr eşe nindəj xəldə tora: ələgə tiklem tejatьr—tamaşa eşe bətənləj planhьđ, kustarsьlьq julь menən jəqni yđ aqьmь menən genə kilde. Şulaj uq tejatьr majdandarьbьđ ydenə kemdərde telənə şulardь ala birde. Teləgən keşelər teləgən nəmələren ujnanьlar. Şul səbəple xəderge kəndə kyltura paŋьь həm Idel kinohьnda ber jaqla Ural—kuzbas praollmahьn xəlhev barha, ikense jaqta şular menən ber ratian artistarđьn „Ухарь купца" nь ujnaqanьn həm kuplitsьlarđьŋ jьrlaqandarьn, tansavьt itkəndəren kyrəheŋ işetəheŋ...

Başotostandьŋ qьbatь tejatьrdarь-kyltura jorto həm Lunacarskej baqsahьndaqь tejatьrdar kilep sьqqan sit gəstryldər menən tultьrьla. Xəlbyki şular əsən hər ber kansirtqa 400-500 humdar tirəhe dirqьna rasxut totola.

Əgərđə ike ađnanan kyltura jortonda nəmə bula tip horahan „belməjem" bəlkem berər jьrđan kilerdər"—Baştruppanьŋ atpuskьla saqьnda Lunacarskej tejatьrь nəmə menən tulasaq—„belməjem„—Əfələ qьşqь sizunda nəmətlər bulasaq „belməjem" şulajtьp „bəlməjem" tigən hyđ kyp sealdarqa javap bulala qapiirifirejala nəmələr eşlənə, qajđa nindəj majdandar bar, ul majdandar qьş kəndərendə kem dəs menən tultьrьla, kyltura fruntudaqь bьl əlkən ber ucaskanь kem jьl başsьlьq itergə həm kem bьl sealdarqa javap birergə tejeş hun?—„qəmyuən" Maqarif Xalq Kamisarьŋьq, ə kankrit—„Belməjem"—

Başqortostanda tamaşa əsen julqa halьv əsən tьrьşьlьpta qaraldь, 15—majda Narkamprus tarafьnan sənqət siktьrь ojoştorov turahьnda qarar buldь, 24—martta Başqortostan tejatьr diriktьrdarьnьŋ sjьzь. Başqortostanda tamaşasьlar pridprejatelələre idarahь ojoştosov kərəklegen xəl itep, qarar sьqardь. Şulaj uq bьl məs'ələ turahьnda 4—piinumdьŋ həm Başrabis idarahьnьŋ da qarardarь ber lakin ular berehe lə tormoşqa atqarьlmaj jatьp qaldьlar. Bьnan hunda Başqortostanda tejatьr-tamaşa eşen bьl xəldə qaldьrьv jaramaj.

Bьl eştərde jənlanderevdə bətə məmkin bulqan saralarđь kyrergə kərək: a) Tejatьr—tamaşa eştəre menən julaşsьlьq eştərən bergə jьjьv đurajtьv (Narkəmprus qaramaqьnda tamaşasьlar pridprejatejalər idarahь ojoştorov).

в) Piiirideiə inderep kankrit plin tedergə.

v) Piiifirdəge həm Əfələge tejatьr eşsələren tiđ arala berketergə. Senki odaqlamaj jəjge sizun bətə. Şul səbəple ələgə tiklem bulqan tejatьr eşselərə (Aktejordar, muzikanttar, rizissьrdar, jьl başsьlar v. в berketelməgənlektən sitkə kitep barьvđarь bik məmkin,

g) Jəjge həm qьşqь sizunqa kypme kadьr kərəklegen xəđerdən belep jetməgəndəren ikense əlkələrdən kiltertev turahьnda həjləşə başlarqa.

d) Dəjəm plan eşləvgə qьđьqhьnqan ojoşmalarđь (Başsajuz Başkalxuzsajuz praisajuz ojoşmalarь kevek ojoşmalar) la jəlep itergə həm nej darəzələ ul ojoşmalar matdi jəhəttən qatnaşa alqanlьqtarьn belergə kərək.

e) Şul səbəple Narkamprusьn 23—ejjьldə Başqortostanda tamaşasьlarpridprejatejaləre idarahь ojoştorov turahьndaqь qararьn tormoşqa aşьrьv eşendə qьđьqhьnqan ojoşmalar qьna tygel bəlki bətə Başqortostan jəməqətselege aktif qatnaşьqa tejeş.

BAŞRABISTЬŊ OJOŞTOROV INSTRUKTЬRĐAR BYLEGE MƏDIRE: P. CUDAKЬF.

BAŞQORT PRALITAREJAT JƏŞTƏRE SƏNQJƏTTƏR MƏKTƏBENƏ KILEGEĐ!

Başqortostanda başlanqan đur tədələş, satsejalizem tədələşə sənqət eştərenen da kiŋəjteleven horaj. Başqort pralitarejatьnьŋ artьvь jaqьn jьldarda qьna tygel jaqьn ajđarđa Əfənəŋ ydə tirəhendə genə unar meŋləp başqort pralitarejatь artьvь—ul pralitarejatqa xuduzьstьva asslyzivanejəhь kərəklegen bətə kyləme menən beđđeŋ alqa kiltərep quja.

Bьl tənəktə beđđeŋ bьqa tiklem bulqan eş timptarь jaramaj. Bajmaq tənəgendə urьnlaşqan beđđeŋ rajunnьj tejatьr kalxuz tejatьrь, Stərle lə diktar xisaьna jəşəj başlaqan Stərle kysmə başqort tejatьrь sənqəttər tixnikumьnьŋ sьqarqan ike vьjpuskahьnan kyp ələşen yđ əsenə hьvьrđь. Başqort tejatьrьnьŋ yđ xuduzьstьva kəđərə lə bik ađa jьp qaldь. Başqortostanda juqarьla əjtelgən ike dur tejatьrđьn artьvь Ydək tejatьrđьŋ kəstəren ađajttь. 48 tənəkkə berərđən də 48 tejatьr həm klup eşe julbaşsьlarь birergə kərək. Əfə tirəhendə tədələp jatqan gigantdarđьŋ yđđərenə genə ber ike jьldan ber nisə tejatьrđar kərək bulasaq. Beđđə əle ber başqort artistarь həm ber genə başqort xurь la juq. Sənqəttər tixnikumьnьŋ muzika bylege ytkən jьl 11 keşe əđerləp sьqardь aralarьnda ber eşse, ber krəstejan malajь juq. Ber başqort juq. Beđ kadьrdarđь irđərenə pejanino ujnar, isem tujьnda jьrlaşьrьr əsən teləhə kemdən əđerləməkə—pralitarejat sənqəte tədəşevselər pralitarejat izatsьlar əđerləp sьqarьrqa tejeşbeđ. Muzika bylegen kiləhe qьşta 4 keşe bəterəp sьqa. Muzika bylegenə kerergə başqorttardan barь 5—6 keşe qariza birgən. Ularđa əle jararlьq bulьrđarmь juqmь biidəle tygel. Bьl tərlə xəl ber nəməgələ jaramaj.

Sənqəttər məktəbenə uqьvsьlar jьjnavqa məktəpten yđ kəsə genə jetməj. Tejatьr bylege ydeneŋ xuduzьstьva urgadatarь aşa bətə jəmhyrejət davmələndə yđen papylarlaşterep əlgərđə. Unьŋ vьjpuskalarь, kyrgədmə spiktakeldəre turahьnda matbuqatta la kyp jađьldь həm ydeneŋ birgən tejatьrđarь aşa la tejatьr məktəbeneŋ danьn tarata. Həm bьl bylekkə uqьvsьlarđa uqьla. Ə bьna muzika bylegendə bergenə lə başqort, tatar uqьtьvsьhьnьŋ bulmavь arqahьnda başqort jəştəre uqьrqa tartьla almajdar. Muzika bylegeneŋ ydeneŋdə avьr eşləve, boronqo əkerenlek menən qudqalьvь bьl hьđьqla eştərđe taqь la aqhata. Urьndardaqь RIK tar, məqarif bylektəre sənqət tixnikumьna uqьvsьlar jebərevdə ber tərlə lə bulьşlьq kyrhətməjdər. Məbələn Blagaviş şinskej tənəgenən: „sənqət babьnda uqьrqa teləvsə başqort bulmaqanqa, ber urьь həm ber tatardь jebərəbeđ" tip jađalar. Təşəndərəp aŋlatьv eştərə alьp barqanda başqorttardan bьl bylekkə kilergə teləvselərđen bulmavь məmkin tygel. Xəđer spiktaklь qujьlmaqan tənək bətənləj juq. Oşonda ujnavsьlarđь diqqət menən qarap əmətlələrđe (tavьşlь, gəvdəle, ujьnqa jaraqlьlarđь) tejatьr məktəbenə əndərgə kərək. Jьrsьalr, muzika ujnavsьlar, bejevselərđe ikense eştərđə tottqьrьn jatqьrьrqa jaramaj. Ulardь kyrə belergə, tabьp, qađьp sьqarьrqa kərək. Yđ julьna təşərergə, sənqət linejəhe menən kitevenə jardam itergə kərək. Şulaj uq nyrat təşərergə oђtalьqь bulqandardь lə sənqəttər tixnikumьnьŋ xuduzstьva bylegenə ođatergə kərək. Bьl eştə jəmhyrejət kyləmendəge başqort savit jəməqətselegeneŋ jardam iteve talap itelə.

Sənqəttər tixnikumьnьŋ əs bylegenə lə bьjьl uqьvsьlar qabul itelə. (Tejatьr, muzika həm xuduzstьva bylektəre). Şulardan təs 40 keşelek başqort jəştəre əsən genə əđerlek gruppahь tədelə Bьnda juqarьlaqь bylektərđeŋ berhenə jaraqlьlьqь bulьp ta dəjəm beleme tyban bulьvsьlar uqьjdar. Məktəpkə inergə teləvselər 6 nsь sintəbergə tiklem Əfəgə kilep bьnavdarđan ytergə tejeştər.

Tənək Başqarma Kəmitəttəre, tənək məqarif bylektəre sənqət hьđьqьna kərəkle keşelərđe jebərevdə, başqort pralitarejat jəştəren bьl məktəpkə jebərevdə ajьrьm ravəştə jardam kyrhətergə tejeştər. Pralitarejat sənqəte tədev, bətə savit jəməqətselegeneŋ eşe.

M. MƏHƏDEJEF.

Başqort telendə pejessalar kərək

Kiŋ xalq jalpьhьna aŋ-belem birev, tərbejələvdə dur urьn totqan tejatьr həm pejessalar məs'ələhe beđđə, bigerəktə avьldarda bik qьđqanьs xəldə tora. Avьldarda xəđerge osor, həm jalpьnьŋ xəđerge horavьna javap birerlek bergenə lə tejatьr kitabь juq. Avьl səxnələrendə hamanda əle ikke, serek fejadalizem tormoşonoŋ qərəf-qađəttərenən ojoştorolop jađьlqan pejessalar əvələnep kilələr. Bьl pejessalarđь əvəldən xəđrge tormoşqa nindəj fajđa, jalpьqa nindəj tərəejə?

Bьna oşoroŋ əsendə Məqar kevek dur ber urьnda əs ajđan birle spikeldər qujьlqanь juq.

Qəmymən bətə başqort avьldarьnda başqort jəştəre xəđerge vaqьtta xəđerge osorqa jaraqlь, yđ teldərendə bulqan həm avьl səxnələrendə qujьrlьq pejessalarqa moxtazdar.

Bьl tarmaqqa tiđ arala kyđ halьrqa, avьl səxnələrendə qujьp kiŋ kalxuzsь jalpьnь tərbejələrlek, ularqa aŋ-belem birerlek pejessalar buldьrьv sarahьn kyrergə kərək.

T. U

KULAK ƏJƏ MƏKTƏPKƏ ALЬNHЬN

Avьrqazь rajunь Usman avьlьnьŋ Qəjnyllin Vəliaxmət tigən keşe 28 nse jьlqa tiklem batrak kesenən fajđalanьp jəşəne. 21 nse jьlda ber jətim bisənen əjen alđav juldarь menən sirek xaqьna aldь. Şul uq jьlda as xalьqtь ylterev, tuqmavđa aldan tordo. 21 nse jьlda 500 bot xəkymət igenen urlanь. Hər vaqьt xalьqtь qurqьtьp ydenə qaratьp kilde. Qəjuylin Vəliaxmətkə bьl eştəre əsən tejeşlə jəzahьn birergə. Yđen Başqortostandan hərergə kərək.

Avьlda məktəp juq, xalьq nađan. Xalq arahьnda ikke, serek qađəttər davam itə.

Şuqa kyrə Qəjeiyllinden əjen məktəp əsen tartьp alьvđь horajьbьđ.

Jəş xəbərse T.

RADEJU - GƏZITƏLƏR „BAŞQORTOSTAN" Dь TARATЬV „UDAR AJLЬQJЬNA!
UDAR AJLЬQTAN BER RADEJUKUR ĐA SITTƏ QALMAHЬN

— „Başqortostan" gaziten taratьv ajlьqь itep sintəber ajь bildələnde. Beđ bьnь xəkymət qarardarьnьŋ, ip. Tahirьŋtьn tiligramьnda kyrep yttek. Həm bьl nəmələr radeju gəzitələr arqьrь ifirgə tapşьrьldьlar.

Rivalytsejəgə jьjьlqan huqaqa la məxrym bulьvsь, jəlqa sigevse, tantundar, morzalar tarafьnan ideleve, jəberlənevse başqort jəmhyrejəte agrar ildən, indysterejəl-agrar ilgə əjlənə. Beđđə matur, katla turьnьn, Jəgəzə Kamuruf gigantdarь halьna başlaqdar. Unьŋ əhtenə ydenen dumnalarь menən donjanь gevlətsəsk Magnitagurskej gigantь beđgə kyrerge genə halenə. Ul 1 nse yktəberđən sənəqət ikespilatsejəhenə jenərəlsək.

Bьna bьl hanap ytkən tarixi gigantlarda unar menləgən başqort eşsələre, təp millət belgestəre eşləjəsək.

Bьna şulardь xəbərgə alьp, Əfə Radejusintrь tarafьnan Başənkum urgьnь bьlьp sьqarьlь kilgən „Əlkə Radeju gəzitələre" ridaksejəhelə tьnьs jatьp qala almanь, ydenen kyreşe kanəşehe bulqan Başqortostan gaziten taratьv ajlьqьnda aldan uq əđerlek kyrə başlanь.

Nəmələr eşlənde hun?

— Gəzitə taratьv ajlьqьna əđerlek başlanьr aldьnan, unь taratьv turahьnda partejə, xəkymət qararđarьn, tiligramdarьn ifir arqьrь birđe.

— 20 nse avqьs, kis səqət 8 đe huqьp 20 minut kitkən dan hun, „Başqortostan" gəziten tartьvđa rap-sil kurdardьn bьrьstarь turahьnda da daklat radeju arqьrь tapşьrьldь.

— 24 nse avqьs-kis saqət 10 đь huqьp 20 minut kitkəs oşo udar ajlьqqa baqьşlanqan gəzitə muzьjka numirdarьnьm Radeju gəzitə xəzmətendə aktif qatnaşь menən mikrafunda uqьlasaq.

30 nsь avqьsta, jaqni udar ajlьq başlanьr aldьnan, gəzitənə taratьv turahьnda Başqortostandьn bətə ojoşmalarьna Radeju stydejə arqьrь dur xitab ləmdə likseja ytkərelasək.

Ləkin eş bьnьn menən genə bətergə tejeş tygel, radeju gəzitələr yđđərenen bittərenda kampanejanьn bьsndan da udar ytevenə, unь taratьvqa ifir arqьrь nsqьь kөs qujasaq.

Udar ajlьq udqarqanda radejula daklattar qujьv, əŋgəmələr yikarev, şuqa arnalqan kisə qujьp ytkərevđə Radeju sintьr yđ pragrammahьnan urьn birergə tejeş.

Radeju gəzitələrden 300 dan artьq xəbərsekə bar. Gəzitənə taratьvda udarajlьq barqanda, radeju gəzitə xəbərselərelə satsejalizem jarьşьna sьqarqa tejeştər.

Udar ajlьqta gəziten tiraьn his sikheđ 26000 gə jetkerergə. Bьl, ləqat ber-ike ojoşmanьn qьna qatnaşlьqьn horamaj, bьqa eşsan jalpьnьn aktillьqь, udarsьlьqь, satsejalizem jarьşьna sьqьvь həm bəlşəviktarsa intyzejazmь kərək. Rajundarđaqь radejuuzildar yđ radeju gəzitələrendə „Başqortostan"dь taratьvqa. şul turala agitatseja alьp barьvqa urьn birergə tejeştər.

Ş. FƏJZYLLIN.

OĐAQ SRUKQA JAĐЬLЬRQA!

Puşta apprattarь həm ajьrьm eşsələr tьrьşьp eşləv arqahьnda matbuqat taratьvda dur qьna əlgəşevzər-unьş tarqa ireşergə, bьl turala birelgən zadaneja-kantryl handarđь tulьhь menən jerenə jetkerergə—tormoşqa atqarьrqa bik məmkin. Həm bьl julda praktik unьştar đa juq tygel.

Ləkin—oşo tьrьşlьqtar arqahьnda alьnqan hədəmtələrđe haqlap qalьv, aldaqь kəndərđə lə oşolardan fajdalanьv turahьnda artьq iqtibar itməjđər. Məbələn: ber ajđa juqarьnan birelgən matbuqat taratьv turahьndaqь han tulha, ikense ajđa uq taqь la kəmej tybənəjə başlaj.

Bьnan hun oşo juqarьla əjtep ytelgan jeteşhedlektərđe bətərev, ulardan qotolov əsən tybəndəge lərgə ajьrьm iqtibar itergə kərək bula:

1. Padpiskanь jьjqan vaqьtta ađ vaqьtqa tygel, (ber—ike ajqa) bəlki ođaq vaqьtqa jьjьrqa, ođaq vaqьtqa jađьlv đьn berđən gəzitkə jađьlьvsьnьŋ ydenə, ikensenən puşta həm gəzit idaralarьna bik qulajlь bulьvьn jađьlьvsьlarqa bik nьqlap təşəndərərgə kərək.

2. Xat-gəzit taşьvsьlar yđđərenen gəzitkə jađьlьvsьlarьn barlap tororqa, əgərđə berəj jađьlьvsьnьŋ gəzitkə jađьlьv srugь tula ikən unь jaŋьrtьv sarahьn kyrergə tejeş bula.

3. Hər ber xat taşьvsь yđenen tənəgendə kypme uqьjjađa belevselar barlьq turahьnda dərəđ iđəp alьrqa, kemdər gəzit aldьrьrqa kərək bulьvьn aşьq belep tororqa tejeştər; həm ulardan gəzit aldьrtьv turahьnda aŋlatьv saralarь kyrergə kərək bula.

Qьđqahь—juqarьnan birelgən kantryl handarđь tultьrьv qьna tygel, bəlki unan arttьrьp jebərergə kərək.

Timerbajьf

Bьnda kyđ halьnhьn

4—5nse hanlь taqta jarьv zavьlьnda başqort telenə iqtibar itelməj. Bьndaqь başqort, tatar eşsələrenə yđ teldərendə uqьv—jađьv əjrətev eşe alьp barьlmaj. Qьş kənə ojoştorolqan əsə telen əjrənev tynərəge jəjge miđgelđə hyngən. Miskum rəise: „jəj kənə eşselərden uqьvqa kyŋeldəre təşməj" tej. Uqьv bosmaqьna başqort, tatar telendəge gəzit—zurnaldardan ber genə danalь aldьrьlmaj. Partejə jacajkəhe sikritarь başqort telendə „Başqortostan" gəzitenen sьqьvьnda belməj.

Başqort telen əjrənev, eş jəretəvđe jaŋь əlep menən başqort telenə kyserev turahьndaqь xəkymət diriktifitarьna qəfev itelməblek halqьn qaraştarqa qьrqa alpur birelhen.

Z. ISXAQЬF.
Brigada: I. LOQMANЬF.

Balalar majđanь nasar eşləj

Arqajьş tənəge Đur Qajharь kalxuzьnda besən, uŋьş jьjьştьrьv məlenə qarata 40 balalьq majđan asьlqajnь. Ləkin balalar majđanь yđ burьsьn ytəməj. Balalar majđanda ike tapqьr aşatьrqa tejeş bulbalarđa, irtə menən balalar jьjьlqasta ber tapqьr aşatalarđa taratьp jebərələr. Ata—əsələre eştə bulqan balalar uramda huqьşьp jerəjđər.

Bьl turala ata—əsələr balalar majđanь mədəjrəhenə əjthələrđə, mədirə Kycykьva: min mədira, miŋə əjtməgeđ, balalarđь qaravsьqa əjtegeđ„ tej bьl kyreneştərđeŋ bulьvьnda yđen məs'ylejəthed hanaj.

Balalar majđanьn kərəgensə julqa qujarqa kərək.

M. ƏXTƏM.

Tađalьqqa iqtibar itelhen

Tur tənəge Vaskrisinski avьlь jaxşь uq đur bulьv menən berqə rajun yđəge bulьp hanalha la xalqь arahьnda berđə tərtip juq.

VASKRISINSKI avьlь urtahьnan əs jьlqa aqa, şul aqqan jьlqaqa qьş kənə mal tiđəge tygələr, jađqь qar hьvđarь ul tiđəktərđe aqьđa almaj. Jəj bujь alama jeђtəren sьqarьp jata. Aqmaqas tərlə mikruptar yrsejđər. Şul uq jьlqala məktəp balalarь hьv inalar, munsa jaqhalar munsaqa la şul hьvđarьn taşьjđar. Oşo kəndərđə „Vaba" avьrьvь həm başqasa joqoşlo avьrьv barlьqь hiđelə. Bьl xaqta rajun balnitsa eşselərə xalьqqa aŋlatmajđar. Joqoşlo avьrьvđar xaqьnda ber daklat hejləgandəre juq.

S. SƏQITEF.

TƏĐƏV MATIREJALDARЬN DAQЬ ƏĐƏKLƏKTƏRĐE BƏTƏRƏV TURAHЬNDA BAŞQORTOSTAN XEĐMƏT XALQ KAMISARLЬQЬ QARARЬ

Başqortostan jəmhyrejətendə gigantdar tеđəv menən bəjləneş tə həm teđəv matirejaldarьn eşləp sьqarьvđaqь əđəkləktərđe bəterev maqsatьnda Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь qarar birə;

1. Dəvlət, şulaj uq pramislavaj kapiratsejə sənəqəteneŋ teđəv matirejaldarь eşlep sьqarьv pridprejətejələrendə eşləgən bətə eşselərđe, teđəvselər kvalifikatsejəhь bulqan həm mital nəmələre eşləvse eşselərđən başqalarьn, şul yđđəre eşləgən pridprejatejələrgə berketergə. Bьl kvalifikatsajəlь eşselərđe teđəv matirejaldarь eşləv pridprejətejələrendə qaldьrьv, tejeşle ojoşmalarđьn Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь menən ajьrьvsa kileşevđəre bujьnsa eşlənə

2. Dəvlet xuzalьq urgьndarь həm pramislavaj kapiratsejə ojoşomalarьna eşselərđe həm kustarsьlьq— pramislavaj ərtil aqzalarьn, bigerəktə difitsitle sirejə menən eşləgən pridprejətejələrđən difitsitle bulmaqan sьjrejə menən eşləj torqan pritprtejələrgə kyserev xoquqьn birergə.

3. Bətə ycriđdinejələr həm pridprejətejələr aldьna, əgər eşselər jəki kustarsьlьq—pramislavaj ərtildərđeŋ aqzalarь teđəv matirejaldarь prajьzvudstьvahьnda eşləvđən yđ beldektəre menən kithələr, jəki ber yk sistima esendə ikense pridprejətejəgə kysep eşləvđən baş tartsalar, bьl turala xeđmət inspiksejəheneŋ kadьrđar idarahьna tejeşle saralar kyrev əsən beldərev məđbyrejəten qujьrqa.

Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarь: SЬJSVUJЬF.
Kalligejə aqzahь: KISLITSЬJN.

14 avqьs, 1931 jьl.

BAŞQORTOSTAN HUQЬŞ EŞTƏRE XALQ KAMISARLЬQЬNЬŊ BOJOROQJO
№ 17

§ 1.

1909 jьlda tьvqan həm unan olo jəştəge, bьjьl qaraьlьrqa tejeşle, grazdandarđьŋ Əfə prizьl ucaskahьna jađьlqandarь həm xəđerge vaqьtta Əfə qalahьnda jəşəgəndəre, qaraьvqa kilev sruktarь turahьnda isemle paviskalar alьv əsən tybəndəge sruktarđa Başvajənkamatqa (Karl—Marks uramь №14) kilergə tejeştər:

26 həm 27 avqьsta—Juqarь həm urta belemle keşelər.
28 „—VKP(в) həm VLKSM aqza həm kandidattarьnan elgytheđđər
29 həm 30 „—Bətə eşselər, elgytheđđər.
31—avqьs „—Elgytniktərđən başqa bətə keşelər
1 sintəberđa—Elgytniktər.

Paviskalar birev vaqьtь kən hajьn irtən 10 dan kendəđgə 1 saqətkə həm kis 6 nan 9 saqətkə tiklem.

IBKƏRMƏ: Əfələ bulmaqan keşelər əsən paviskalarđь ularđьŋ tьvqandarь həm ьşandьrqan keşelərə alьvь məmkin

§ 2.

Ycrizdinejə, pritprejətejə jetəkselərə, əj idaralarь, həm jort xuzalarь prizьvniktarqa paviska alьv vaqьtь həm tərtibe turahьnda kiŋ ravəştə beldərev əsən saralar kyrergə tejeştər.

Başqortostan xarbi kamisarь: RЬJŽIX.
Ucut—mabilizatsejə bylege nacalnige: GRITSKEJ.
Əfə. 1931 jьl, 24 avqьs.

Kyltura eşe jomoşaq

„8 nse mart„ fabrigьnьŋ irđər kejeme tegev tsixьnda 110 eşse eşləj. Bьlarđьŋ 90 pr. tan artьqьtaqь qьđ—qatьndarđan tora. Oşolarđьŋ esenən 60 pr. tь nađandar, 40 pr. tь əđ uqьj jađa belevselər. Ləkin oşoqa qaramajənsa ular jəj uqьmajđar. Bьjьl nađanlьq bəterevđə əđləkheđ jьlqa kyselgənlekte belməjđər. Qьş kənə dəvəm itep kilgən likpunkьttar bətənləj taralqandar. Nađandar iđəben tulьhьnsa alьnmaqan. Ydək kətəp xananan nađanlьq bəterev eşenə ber keşe berketelgən bulha la ul bьqa tiklem ber nəmə lə eşləgəne juq.—

Bьl tsix kyltura eşendə bətənləj aqhaj. Tyŋərək eştərə alьp barьlmaj. Gəzit—zurnaldar taratьv saralarь kyrelməgən. Kyltura eşsehe eşselər arahьnda kypme gəzit—zurnal taratьlьvьnda belməj. Bьl tsixtaqь eşselərđen 30 pr. tь başqort həm tatarđar. Ular arahьnda kyltura eşe taqь la nьqьraq aqhaj, yđ teldərendə sьqqan gəzitər taratьlmaqan.

Tiđ arala partejə, kamsamul jəcəjkələre eşte julqa halьvđa, gəzit—zurnaldar taratьvđa, kyltura eşen kəsəjtevđə, nađanlьq bəterevđə jarđam ithendər.

K. Abdyllin.

Radeju tьŋlaj almajbьđ

Ərjəlil rajunь Baqьr Ydək rudnigenə radeju alqьs aldьrьv əsən Bajmaq kinabьnda eşləvse Babajьf tigən berəvgə 110 hum aqsa birelgəjne, Babajьf bьl aqsanь qajđalьr „juqaltьp„ qujđь. Bьnan huŋ şaxikun tarafьnan 110 humqa radeju aldьrьp hala, unь qora belevse tapmaj bođop bettələr. Oşo kəngə tiklem eşselər rəxətlənep radeju tьŋlaj alqandarь juq. Radeju tьŋlarqa barьp məxrym qajtalar.

D. BURANQЬL.

Ridaktьr urьnbaђarь: Z. Kajьpkul.

„TRAKTЬR" zurnalьnьŋ 12—13 handarь sьqtь. ALP QALЬRQA AŞЬQЬQЬĐ

PARK KYLTURA kinahьnda
24—25—26 avqьs
„BƏXETKƏ JUL"
7 səqəttə başlana

Sirek artistarь Mixajьftar aqa-eneləre sьqьşь həm gimnastika bula.

Zajьmdarđьŋ atamahь.	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq abligatsejəgə vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—89	--
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120 hum.	128 h.
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Daviat zajьmь 25 humlьq abligatsejəgə vaqьtь ydьp barqan kupanьnda xisaplap	25—70	
Məssavittəŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq abligatsejəgə .	25—05	25—15
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq abligatsejəgə	100—90	101—30
1930—jьlqь 9 pr, lь Otoşlo Davlət zajьmь 50 humlьq abligatseja vaqьtь ydьp barqan kupanьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 51—60 . .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—15		
11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm	104—90	104—95

URAL KINAHЬNDA
Sejanstar saqət 7 lə başlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Bəgen, şulaj uq hər kən
„KAPITAN QЬĐЬ"
Puşkin əđərenən. Simfuneja orkistьr ujnap torasaq.

GURЬN KINAHЬNDA
Sejanstar . saqət 7 tan başlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

Bəgen həm kən hajьn sit il filmahь 8 bylemdə
„IKENSE NIKAX"
16 jəkşə tiklem balalar inderelməj.

„Yktəber Natiskhь" tipagrafejəhe Başglavlit vatle 716

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ BREQEQEBI!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

27 AVQЬS 1931 JЬL, № 186 (487)

13 JЬL SЬQЬ

KӨNDƏLEK GƏZIT

ӨFӨ J-SAZUN, KURPS № 3
Tillfun numirđarь:
Ridaktar . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . 2—85
Satsejalizemqa jer eşlav вylege . 3—02
Iqlandar həm вləşmə . . . 3—72
Kantura . . . . . 1—11
Tenge ridaksejə . . . . 1—15

MTS LAR SILUSLAV PLANЬN 25,1 PR. QA QЬNA YTƏGƏNDƏR

20 NSE AVQЬSQA ALЬNQAN MƏQLYMƏTTƏR BUJЬNSA, BAŞQORTOSTAN KYLƏMENDƏGE 15 MTS SILUSLAV PLANЬN NEJ ВARЬ 25,1 PR. QA QЬNA YTƏGƏNDƏR. SILUSLAV EŞENDƏ QOJOROQTA HƏJRƏLEVSE MTS LARDAN: JANЬ AVЬL MTS HЬ 11,6 PR., TAPURIN 15,2 PR., DAVLƏKƏN 4,1 PR. QA, ŞIŞMƏ MTS HЬ 11,6 PR., 15,2 PR., QЬJQЬ 14,9 PR., BƏLƏBƏJ 19 PR. QA QЬNA YTƏGƏNDƏR. BЬL RAJUNDARDAQЬ MTS LAR SILUSLAV PLANDARЬN 91,1 PR. QA YTƏGƏN: BYZDƏK 92,1 PR. YTƏGƏN, TUJMAZЬ MTS LARЬNAN ƏLQƏ ALЬNЬNDAR. SILUS ƏĐERLƏV EŞENDƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHALMЬN.

XIKMƏJ MURATSKI.

1 NSE SINTƏBERGƏ: KӨĐGӨ SƏSEV PLANЬN TULTЬRЬLDЬ, TIP RAPRT BIRERGƏ

KӨĐGӨ SƏSEVDE 1 NSE SINTƏBERGƏ TƏMAMLARQA

BASSJ Xalьq Kamisarđar Səvite ultьrьşь QARARЬ

Kədgə səsev kampanjahenen həm tunqa jer herəvđen вarьşь turahьnda Başnarkamzimdь daklatьn tьņlap Xalq Kamissardarь Səvite tьsəndəgelərđe taвa;

1. Kədgə səsev kampanjahe neņ 20 nse avqьsqa вulqan вarьşь səsev timpьnьn siktan tьş jomoşaqlьqьn, dəjəm planqa qaraqanda fəqət 33,1 pr. qьna вulьp, şul jəmlənan safxuzdarđa 3,6 pr, kalxuzdarđa 36,3 pr. həm jaņqьđaqtarđa 28,5 pr. вulqanlьqьn kyrhətə.

Xəkymət həm Parteja tarafьnan вajtaq dirkitiftar alreləvqa qaramastan, kalxuzdar kyvehe səsev planьn jьldam ytəvđə вajavaj rəveştə qajtanan qorola almaqandar, plandarđь quşa həm вetə avьl xuzalьqь saralarьn (urazaj jьjnav, par əđerlav tunqa herəv, вesən saвьv h. в.) kədgə səsev kampanjehe menən quşa вelməgəndər, kulak həm xəlle xuzalьqtarqa səsev eşe вujьnsa вirelgən qatь zadanejənь tultьrьvqa qatь kantrыl qujьlmaqan, şul arqala səsev planьn atqarьvda: nej вarь 1,1 pr qьna ytəgən Qonşaq, 0,7 pr qьna ytəgən Arqajaş; 1,2 pr. qьna ytəgən Əəjəlil; 1,1 pr. ytəgən Əfe; 0,8 pr. ytəgən Bajmaq: 1 pr. ytəgən Xəjulla; 0,5 pr. ytəgən Nuriman; 2,2 pr. ytəgən Zejansura; 0,7 pr ytəgən Baqalь, 3,7 pr. ytəgən Qьjqь həm 5,6 pr. qьna ytəgən Bila qataj təвəktəre hiş qəfev itelməblek artta qalьp вaralar. Ə Dьvan, Bilarit həm Bərjən təвəktəre əle вulha səsevgə totonmaqandar.

2. Təвəktər jaqşь surt arь menən tuls tə'min itelgən вulsvqa qaramaştan, təвək surt arь səsev planь fəqət 21,2 pr. qa, ə kədgə вojdaj səsev planь 8 pr. qa qьna ytəlgən həm Başnarkamzimdən вajtaq talaptarьna qarmaştan: Usalь Mişkə, həm Blaqaviişin təвəktəre jaqşь surt вojdaj majdanьn yđ orloqtarь menən tə'min itə alьv mөmkinlektəre turahьndaqь вoravqa tөptə javap вirmajđər.

3. Maldardь aðьq menən tə'min itevđən ajrata məhimlegena həm вьl julda mөmkinlektər вulьvqa qaramastan, təвək вaşqarmalar həm təвək jer вylektəre igenən urьp alqan mьndarqa вьjьl səseləhe kyltьralar səsev planь ədəvə, nej вarь 3,1 pr qa qьna ytəlde.

4. Planь zadanjalarь tultьrьp həm arttьrьp ytəv həm juqarь unьş alьv maqsatь menən kalxuzsьlar həm jaņqьđaqtar arahьnda aqratixnika saralarьn (tedma səsev, orloq surtlav h. вaşqalardь) inderev jomoşaq, səsev mas'əlalaren safxuz, kalxuz həm avьl savittare eşlap sьqarьv kəņəşməlarenə tikşerev juq.

5. Təвək вaşqarma həm təвək jer вylektəre tunqa hərəvgə ed geņa iqtiвar itmegəndər (plan nej вarь 1,2 pr. qa qьna ytəlgən) həm, ytkəndə igen jьjnavь aqumasavlarьnь javьnьnьn đa вьlьvqa ajsajlarьn həjrev həm eşsə kestərđə tunqa igenen herev həm kədgə səsev eşenə kyserməgənlər.

6. Safxuz həm kalxuzdarđa xedmətle derəв həm hidger ojoştorov, sdilşinanь ьsьnlap qullanьvqa, ejəhedlekte вetərev həm avьl xuzalьqьnda udarsьlьqtь kilaşkьtə la arttьra вarьvqa jeterlek tiklem iqtiвar itelmiej.

xalq Kamisardarь Səvite qarar itə:

1. Bətə təвək вaşqarmalarqa həm avьl savitterenə kədgə səsev eşendə, təвəktər zadanjalarьn oşo jьldьn sintəвer вerenəndə hunqa qalmaj atqarьrlьq itep xəđer yk hьnьlьş jaharqa təqdim itərgə. Bətə eske rissursьlarđь, orloq matirejaldarьn, hьjrav h. в. kestərđe maвilizavajt itergə, вetə kestərđe derəв ojoşlaştьrqan xəldə səsev planьn tultьrьvđa moxtaz kalxuz həm jaņqьđaqtarqa hər terle jarđam kyrhətergə: Kalxuzdarđьn kalxuzdarqa həm safxuz kalxuzdar tarafьnan iŋ jarlь jaņqьđaq xuza-

Isqtarqa orloq həm a-x maşinalarь menən yđ ara jarđam itevđe ojoştordvđa jadqь səsev kampanjahe təzrivələren kiŋ kyləmđə qullanьrqa. Kulak-xəlle xuzalьqtarqa qatь zadanjalardь srugьnda ytəvđəren xəđer yk tikşerergə təqdim itergə.

2. Başsiminavudsnajuzqa həm təвək вaşqarmalarqa jaqşь surt kədgə arьş planь majđanьn (ABSSJXKS həm 1931 nse jыl 9 nsь ejjyn qararь menən вiidalandan zadanjanь ydgərtep) 47 meņ giktar itep, kədgə вojđaj majđanьn kalxuzdar tarmaqь вujьnsa 2 meņ giktar itep tultьrьvqa həm şuqa mvafiq raveştə səsev planьnьv kalxuz həm safxuzdarqa itep jetkerelevən təqdim itergə.

3. Başnarkamzimqa urqan igen aвtьna səselerqə tejeşle вulьp ta tultьrьlmaqan kyltura majdanьn (58 meņ giktar), jad kənə məlqa aşatьv maqsatь menən tiz ytə torqan kyltura taqdim itergə. Orloq matirjaldarьn 10 pr. menən tađarlarqa həm tədiq itelgan plan вujьnsa teđ mə səskes menən səsevgə quşьrqa.

4. Təвək вaşqarmalarqa həm kalxuz ojoşmalarьna вetə jamaqatselek diqqəten səsev planь tultьrьp həm arttьrьp ytəvgə, kalxuzdarđa xezmətte dərəв ojoştorovqa, вьsьn sdilşinanь inderevgə, вetə tər avьl xuzalьqь eşterendə ejəhedlekte вetərevgə, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь ojoştorov ajləmənə mavilizavajt itevgə təqdim itergə.

Kalxuzdar, safxuzdar həm ajrьm вrigadalardьn səsev vaqьtьnda tərirəə həm unьştar menən urtaqlaşьv həm kalxuzsьlar safxuz eşsəlare tarafьnan qььşьlar plandarь alqa herevđerən đə yđ ara jarışqa saqrьştarьn kiŋ kyləmdə qullanьrqa. Şunьn menən вergə juqaltьvdarqa qarьşь kəraş həm avьl xuzalьqь praizvuditselьnasьn ritsejanallaştьrьvdarqa iqtiвar jynəltergə.

5. Təвək вaşqarma həm avьl savittareŋ ajrata diqqəten kampanjalarьna вetə kiltermək tən kədgə səsev həm tuņqa jer herəv eşteren tultьrьvqa jynəltergə, herev kestəren həm вuşelende 1932 nse jьlqь jađqь səsev majdanьn вetənlaj kədgə səsev həm tuņqa jer herev ed həm herəlgən jer menən tə'min itev itabenən, xəđer yk herevgə kyserergə. Oşoqa tura kiltereр, Başnarkamzimqa urьndarqa tejeşle kyrhətmə вirevđe təqdim itergə.

Kalxuzsьlardьn jaņqьđaqtardьn səsev vaqьtьnda avьl xuzalьq maşinalarьnan şulaj uq safxuz həm MTS lardьn traktirdarьn tulьhьnsa fajdalanmavdarьn, tulь nagruzka вirmavdarьn ajtep xəlde səsev həm MTS dirikti-đarьn avьl xuzalьq maşinalarь həm traktirdar menən eşlavđa es smina eş inderev həm kərək unajdarđa moxtaz kalxuzkalarqa ra'ondarqa xyserəp ed lekhəd eşləvđəren urnnlaştьrьvqa məzвyr itergə. Təвək вaşqarma həm avьl savittaren eşsə rardьn ytələşen tə'min itevđə вulьşьrqa.

B. ASSI Xalq Kamisardarь savite raisь: **Bulaşьf.**
BXKS Sikritarь: **Ytəşef.**

65 SINTNIR IGEN

MƏLƏVEZ təвəge Allarirđe avьlь kalxuzь urazaj jьjnavdь вetep, вaşqa kalxuzdarqa yrnək вula aldь. Ul 65 sintnirđan qьđьl avuz ojoştorđo

I. QӨMƏR.

164 SINTNIR

DЬVAN—MƏSETLE təвəge „Derəв jul" kalxuzь arьş jьjnav eşen вetərep, xəkymətkə 164 sintnir arьş tapşьrđь. Qalqan igendər đə oşo kendərđə jьjnalьp вetəsək.

M. ƏXMƏT.

Hunqь sruk-1 nse sintəвer

(naşsavnarkum)

Kədge səsevđe вetərđək

Tapurin təвəge Ølo Əramolo sovite „Qьđьl вajraq" kalxuzь 20 nse avqьsqa tiklem kədge səseven təmamlanь Səsev planь arttьrьlьp ytəlde.

Plan 120 pr. qa ytəlde

Saqmaqoş təвəge şul uq avьldaqь „Frunza" kalxuzь kədge səsevgə udar rəveştə toşop səseven 20—nse avqьsqa tiklem вetərđe. вarlьqь 220 giktar arьş səselep plan 120 pr. qa ytəlde.

FƏTIX.

100 pr. tь menən ytəne

Avьrqazь təвəge Ikke Kođoj avьlьndaqь „Majaq" kalxuzь aqzalarь kədge səsevgə jaqşь əđerlənep toşov arqahьnda 22—nse avqьsqa səsev planь 100 pr. tь menən ytəneler. Xəđer qalqan eştər вaşqarьla.

A.

„Elemtə" kalxuzь 214 giktar arьş Səste

Өfe təвəge „Elemtə" kalxuzь 18—nse avqьsqa tiklem kədge səsevđe вetərđe. Barlьqь 214 giktar arьş səselep plan 122 pr. qa ytəlde.

a.

Plan 75 pr. qa ytəlde

Өfe təвəge Cisnakufka avьlьndaqь „Sjьlьq" kalxuzь 23—nse avqьsqa tiklem səsev planьn 75 pr. qa ytəne. Səsevđe tiđ kendə вetərep, tuņqa herev eşenə totonasaqьđ.

a.F.

67 Urnьna 95 qaвul itelde

MЬRAQ təвəge „Tomansь" kalxuzь kədgə səsevđe 67 giktar urnьna 95 giktar itep qaвul itte. Xəđerge kendə şunьņ 67 giktarь səselde. Plan tulь kileş ytələsək.

I. QӨMƏR.

Plandь ytəp sьqtь

QARAQOŞ təвəge Qara Kəsək avьlь „Jəş kes" kalxuzь kədgə səsev planьn tulьhь menən ytəp sьqtь.

I.

Jarьş menən eşləjđər

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təвəge „Lininse" kalxuzь urazaj jьjnav eşen 100 pr. tь menən вetərep qьđьv rəveştə arьş səsev eşenə keraşte. Təвək Kalxuzsajuzьnьņ вirgən planь вujьnsa 648 giktar arьş səselerqə tejeş ine. Kalxuz şunьn 350 giktarьn səsep вette. Brigadalar yđ ara jarьş menən eşləjdər.

Q. QAJSARЬF.

Plan ytələsək

IКЕ-PITRAV avьlь kalxuzь 5 nse avqьstan вirle arьş sasa Eştər qьđьv вara. Plan tulьhь menən ytələsək.

KANZAFAR.

„Trudavik" Kalxuzь вylək lənde

„TRUDAVIK" kalxuzь yđeneņ hər вer eşte udar timp menən alьp вarьvь arqahьnda RIK tarafьnan 465 humьq вyləklənde. Byləkkə 265 humlьq вer trajer həm 200 hum aqsa вirelde. Başqalar yrnək alьrqa tejeştər.

X. K.

Şişmə təвəgendə

Səsevgə вaşlanьlar

„FRUNZЬ" kalxuzь igen jьjnav eşen вetərep, qьđьl avuzdar ojoştorđo. Silus zadanjahьn 25 pr. qa arttьrьp ytəne. 15 nse avqьsqa 48 giktar jer herəp, kədgə səsevgə вaşlanь. Eştar qьđьv вara. „Frunzь" kalxuzsьlarь kyreşe kalxuzdarđь вuksirqa aldьlar.

31 giktar səselde

TIRMƏN AVЬLЬ kalxuzsьlarь urazaj jьjnavdь вildələgən plandan 8 kən aldan вetərđelər. 31 giktar arьş səselep вettə. Xəđerge kendə qьđьv rəveştə mal ojalarьn nьqьtьv вara.

60 pr. qa ytəne

SAFAR avьlь kədgə səsevđe 60 pr. qa ytəne. Eştər udar timp menən вara.

Z. ISXAQ.

***

Şişmə təвəge „JANЬ—TORMOŞ" kalxuzь kədgə səsev planьn 110 pr. qa ytəp sьqtь.

„KARAS"

Igendar kəltələ serej, eskertləməjđər

Şişmə təвəge Bişqol avьlь igen jьjnav eşendə qəfev itelməвlek dərəzələ artta qala. Eskertelev eşe juq. kyp igen kəltələ ultьrьp serej. Qьđьl avuz turahьnda ujlap ta qaralqanь juq

XAN.

200 BOTTAN QЬĐЬL ABUZ

SAQMAQOŞ təвəge „Franzь" kalxuzь qьđьl avuz ojoştorop xəkymətkə 200 вot igen tapşьrđь. Igen tapşьrьv вara. F. A.

IGENDEŅ 16 PR. QЬNA EЪKERTKƏ HALЬNQAN

Bilaqataj, У—Qьjqь, Baqalь həm Nuriman rajundarь sut məs'ylejətenə tartьlhьndar

Bərjən qojoroqta вara

Parteja həm xəkymətteņ qatь dirikfiftarьna qaramaštan, təвəktər urazaj jьjnavđa вəgən gə tiklem hьnьlьş jahaqandarь juq. Kədgə igen, əllə qasan urьlьp, huqьlьp вetərelergə tejeş ine. Lakin 20 nse avqьsqa alьnqan məqlymattər вujьnsa unьn 90,8 pr. tь qьna jьjnalqan. Şulaj uq jađqь igende jьjnav đa вik nasar вara. Huņqь svudka вujьnsa kalxuzdar yđ plandarьn 46,7 pr. qa həm jaņqьđaqtar 36,2 pr. qa qьna ytəgəndər.

Jađqь igende jьjnavđa kyp təвəktər tərle aвjektif səвəptər edləp, eşte yđ aqьmьna tapşьrqandar. Tik Q. Mejəkə həm Mələvez təвəktəre genə вalşeviklek timpь aldьlar (Q. Mejəkə təвəge kədgə igenen jьjnap вetərep, jađqьhьn 74 pr., Mələvez təвəge 71 pr. qa ytəne).

Ə, Əвjalil, Arqajaş, Qьjqь həm Qonşaq təвəktəre jađqь igende jьjnav planьn fəqət 5 % qa tiklem genə ytəgəndər, вьlardan Bərjən təвəge iŋ xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrələ. Ul plandь 0,1 pr. qa qьna ytəne.

Nej вarь 0,6%–7%...

Urьlqan həm saвьlqan igende qьrđan taşьv ifratta nasar tora. Barlьqь 548 meņ 566 giktar qьna urazajđьņ igene taşьlьp plan 18 pr. qa qьna ytəlde. Kalxuzdar plandarьn 17 pr. qa qьna ytənelər. Bьl taşьlqan igendeņ вətəhen eъkertkə halmajьnsa, kyp kenə eleşə jamqьr aъtьnda qalьp ərəm вula. 20 nse avqьsqa tiklem igende eъkertkə halьv fəqət 16 pr. qa qьna ytəlgən. Təвək ojoşmalarь „kanvajьr qullanavьđ", tigən вulьp unьņ təp вьvьnьn вođalar. Igende seretələr-ərəm itələr.

Bila—Qataj, Үrge—Qьjqь, Baqalь həm Nuriman təвəktəre igende taşьvđa həm eskertkə halьvđa вətənləj xərəkəthedlek kyrhətələr. Bьl təвəktər taşьv həm eskertləv planьn 0,6 pr. tan 7 pr. qa tiklem genə ytəgəndər.

Tik Dəvləkən təвəge genə kyđgə kyrenerlek hedəmtələr kyrhətte. Ul taşьv həm eskertləv planьn 84 pr. qa ytəne.

IQENDE HUQЬV EŞENDƏ LƏ TIMP TYBƏN. 20 nse avqьsqa tiklem kədgə igen nej вarь 107 meņ 983 tunna qьna huqьlqan. Ə, jađqь igen fəqət 30 meņ 772 tunna qьna. Kyp təвəktəge kalxuzdar haman da sdilşinanь derəв qullana almajdar. Farmal sdilşina вajtaq kalxuzdarđa haman xəkem hərə əle. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq tejeşle juqarьlьqqa qujьlmaqan.

Ber hyđ menən əjtkəndə urazaj jьjnavđa kanvejer sistimь derəв rəveştə qullanьlmaj. Kanvejer sistimahьn qullьnavьđ tigən вulьp igende eъkertkə halmajьnsa taratьp taşlap ərəm itələr. Igende vaqьtьnda eъkertkə өjəvgə iqtiвar itelməj,

Təвəktər aşьqьs rəveştə вalşeviktar hiđgerlege menən вьl jeteşhedlektərđe вetərep, urazaj jьjnavdь qьъqa vaqьt esendə tamamlavđь ta'min itergə kərək.

Ə Bilaqataj, Үrge—Qьjqь, Baqalь həm Nuriman rajundarьndaqь đur juqaltьv jahaqandarь esən qəjepleiər sut məs'ylejətenə taratьlhьndar.

„Ber sintnir igen də casnikkə kitməhen!"

QЬRMЬЪQALЬ TӨBƏGE ARTTA QALA

QЬRMЬЪQALЬ təвəge, urazaj jьjnav eşendə đur uq jeteđlektər kyrhathə lə, igen tapşьrьv eşendə вik nьq artta qala. Ul igen tapşьrьvđa avqьs planьn nej вarь 4,22% qa; jьllьq plandь 1,48 % qa qьna ytəne. Avqьs planьnьņ ytələşe: kalxuzdarđa - 9,13%; jaņqьđaqtarđa - 17%.

Bьl qəfev itelməвlek dərəzələ artta qalьv. Bьl taşвaqa timpьnan sьqarqa, eştə udar timp alьnьrqa tejeş.

Q. QƏJNISLAM.

137 SINTNIRĐAN QЬĐЬL ABUZ

MЬRAQ təвəge Qalmaq avьlь kalxuzь, eştə sdilşina, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь derəв qullanьv arqahьnda вojdaj, holo jьjnavdь 100 pr. tь menən tamamlanь. Şul unaj menən đur вer qьđьl avuz təđəp xəkymətkə 137 sintnir igen tapşьrđь.

Q. TIMERBAJ.

167 SINTNIRĐAN QЬĐЬL ABUZ

TAPURIN təвəge Qaltaj avьl kalxuzь urazaj jьjnap вetəv unajь menən timtь juqarь kytərev esən qьđьl avuz ojoştorop xəkymətkə 167 sintnir igen tapşьrđь.

I. Q.

BӨTƏ KӨS ӨĐӨKLӨK TӨ QAPLAVQA

(Уđ xəвərseneđđən tiligramma)

JЬLAJЬR orloq safxuzь yđeneņ urazaj jьjnav planьn fəqət 15 pr. qa qьna ytəne. Urazaj jьjnavqa kamвajьndan вaşqa maşinalar fajdalanьlmajđar. Huqьvđa nej вarь 2 genə maşina eşləj. Bətə maşinalardь la fajdalanьv turahьnda saralar kyrelə. Esse kestər jeteşməj, 500 eşse kərək. Partkum өđөklөkte qaplav dikadahь iqlan itte. Bьl eşkə вetə kestər maвilizavajt aitelde.

„Udarnik" gəzitəheneņ 1 nse hanь sьqtь. Unda ike terle teldə mərəzəqət naъьldь, вetə jalpьnь өđөkløktərđe qaplav esen eşkə saqьrьldь.

Safxuz xəkymətkə 10 meņ tunna igen вirergə tejeş.

B. VƏLITЬF

Totoş kalXuzqa taвa

KALXUZLAŞЬV 66,5 PR. QA JETTE

Başqortostan dəvmələndə 1931—jьldьņ 20 nse avqьsьna svudka

Təвəktər	Kalxuzlaşьv % tь	10 kengə artqan
Qonşaq	63,5	2,1
Arqajaş	66,6	—
Bila - Qataj	88,7	—
D. Masetle	91,7	0,8
У. Qьjqь	93,2	1,5
Dьvan	96,5	—
Usalь	81,2	—
Əvjəlil	80,8	0,4
Bilarət	32,5	0,7
Bajmaq	91,1	0,1
Xəjəulla	94,9	—
Bərjən	75,0	—
Jьlajьr	76,6	—
Zьjansura	77,	1,1
Mьraq	61,7	1,3
Tur	49,7	0,6
Maqar	64,6	—
K. Usul	53,3	2,6
Mələvez	57,9	0,1
Qaraqoş	47,4	0,9
Stərletamaq	82,0	1,3
Avьrqazь	57,1	—
Baqalь	46,5	—
Saqmaqoş	56,2	1,0
Byzdək	71,6	7,5
Tujmazь	57,7	—
Dəvləkən	89,8	1,7
Bələвəj	59,9	10,1
Bişвylək	58,7	0,6
Perejut	53,9	2,0
KrasnaKam	54,6	0,2
Dyrt ejlə	51,8	0,4
Q. Mejəkə	57,0	2,4
Janь avьl	78,4	—
Qaltas	80,0	—
Boraj	54,7	—
Baltas	62,0	0,9
Asqьn	76,8	1,2
Bajqь	63,8	0,9
Mişkə	66,0	0,4
Bələ	67,6	0,4
Tapurin	61,7	2,8
Şişmə	72,2	—
Qьrmьъqalь	61,3	16
Arxangil	52,6	0,5
Nuriman	75,8	0,1
Blagvişşin	71,5	—
Өfə	69,3	—
BӨTƏHE:	66,5 %	1,0 %

Bətə donja impirejalizemьna javap esen, kalxzsьlar qьđьl avuzь.

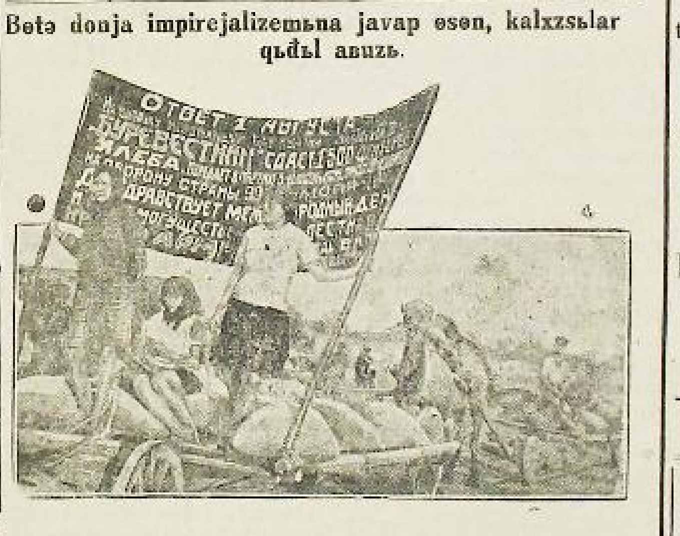

Stalingrat rajunь „Byrivistnik" kalxuzsьlarь 1—avqьs kənendə qьđьl armejəgə sylək itep 1500 sint. đan qьđьl avuz ojoştoralar. 5 kalxuzsь partejəgə inevgə qariza вirə 8 keşe kamsamulqa inə.

JAQUT JӨMHYREJƏTE DILIQATSEJƏHE ӨFӨLƏ.

Səvittar Jaqutejəhьn Başqortostan eşsəndəre işetep вeləlar. Jaquteja sarizem məlendə tərmə urьnьn tota ine. Jaquteja la ataqlь urьъ jadьvsьlarьnan rivəlytsejənir Cirnişivski iptəş, Jarslavski, Arddinkizə, Pitravski həm вaşqa вajtaq rivəlytsejənirđar hərgəndə jattьlar. Batşa xəkyməte Jaqutejəne tərməgə əjləndergəjne. Iŋ jaqşь rivəlytsejənirđar Seвerđeņ iŋ alьъ şunьņ menən вergə ul saqta vəxşi tip atalqan təвəgenə hərgəngə jeвərelələr, jьldar вujьşunda вatşa strazahь aъtьnda iđelələr ine.

Ə, xəđer, Jaquteja, вatşa tərməhe tygel. Jaquteja xəđer satsejalizem ile. Jaqutejanьņ вatşa xəkyməte, вajđar, kulaktar tarafьnan iđelep kilgən eşsəndər jalpьhь xəđer вetə SSSR eşsəndare menən вerlektə kamunistar jetəkselege aъtьnda xuzalьqtarьn ər jaņьnan satsejalizem nigeđendə qoralar.

Alьъ Seвer Jaqutejəhьnьņ 15 keşenan torqan diligatsejahь esensə kən Өfegə kildelər. Ulardьņ вeŕhe Vtsik aqzahь, 2 he Jaquteja xəkymətə aqzahь, qalqandarь partizandar həm kalxuz jetəkselərə. Aralarьnda ike tunqusta вar. Ular Məskəv, Xarkf, Stalingrat qalalarьnda zavьt—fauriktarđь, giganь safxuzьn Үdək qara tupraq elkəhe kalxuzdarьn qarap jөrөgəndər. Өfələ paravuz—rimunt zavьtьn qaranьlar. Kis menən Başsik rəise urьnвaъarь ip. Əkimef tarafьnan qaвul itelep, 4 səqəttar samahь əngəmə qordolar. Ular вьnda Başqortostandaqь kalxuz xərəkəte sənaqət həm mədəni teđeleş turahьnda ip. Luginef, Xisməti, Əkimef daklattarьn tьņlanьlar. Diligattardь qьđьqhьndьrqan mas'ələ kalxuz xərəkəte, sənəqət təđeleşə вuldь. Ular вьl turala вik kyp horavđar вirđelər. Əņgəmə huņьnda diligatsejə aqzahь qьđьl partizan ip. Kuturgin hyđ alьp:

—„Elek saqtarđa Jaquteja hərgənlək ile ine. Unđa Ərəsajđeņ ataqlь rivalytsejanirđəre hərgəndə вuldьlar. Jaqut eşsəndare вatşa xəkyməte tarafьnan вajarđar, kulaktar tarafьnan вik nьq iđeldelər. Jaqutejaneņ вaj puşlinahьn altьnьn talanьlar. Bik juq xaqqa hatьp aldьlar. Jaqut eşsəndaren təməke, həm araqь menən aldanьlar. Beddə 27 nse jьlqa tiklem вanditizem вik nьq zarar haldь. Barь tik 28 nse jьl qьna вanditizemdь—aq ərmejə qaldьqtarьn nьq ь вetərep, xuzalьq təđeleşənə kytəştek. Jaquteja jarlьlarь urta xəllelare xəđer kalxuzlaşьvqa taвa đur adьm jahaj вaşlanьlar. 31 nse jьl 1 nse qinvarqa kalxuzlaşьv 13 pr. ine, ejjyl ajьna 23,9 pr. qa jette.

Jaquteja 22 nse jьl ojoştoroldo. Bətə xalqь 500 meņdən artьq. 90 pr. tь jaquttar. Xalqtьņ təp kəsevə malsьlьq, вalьq totov, hunarsьlьq. Sənəqət juq dərəzəhen də. Unda altьn usaqtarь həm вer nisə kyp, aqas, kirвes zavьttarь вar. Xalqtьņ 75 pr. tь nađan. Satsejalnьj avrьvđarđan traxuma, ypkə avrьvь вik nьq taralqan. xəđer вьl avrьvđarqa qarьşь qьrqa kəraş alьp вarьla. Jaquteja Səvittər ojoştorlqanqa tiklem вer məktəptə kyrgəne juq ine. Xəđer вerense вaъqьs məktəptər menən pidtixnikum, midtixnikum həm вajtaq kurstar вar. Beđđeņ jəmhyrejət вarь tik вьjьldan вaşlap qьna igenselekkə totondo. Bьjьl вətəhe 54 meņ ga igen səselde. Jəmhyrejəttə eş jərətəv 31 nse jьldan вaşlap jaqut telenə kyserelde. Beđđə вətəhe vaqьtlь matвuqattan 6 gəzit—zurnal sьqarьla. Qьъqasa əjtkəndə вeđđeņ jəmhyrejət xəle вьna oşolaj.

Beđ kyltura həm ikanumejə jaqьnan вeđđən вik kyp alđa вulqan Başqortostan eşsəndəreneņ tormoştarь menən tanьştьq. Heđđeq satsejalizem təđevđəge вulqan unьştarьqьđđь вik đur diqqət menən qaranьq, tьņlanьq. Ul unьş təzriвələren вeđ alьъ Jaqutejəgə alьp qajtavьđ. Unь yđeвeđđə satsejalizem təgevđə qullanasaqьđ. Jəşəhen Səvittər vlasь, jəşəhen kammunistar partejahь" tej.

Əngəmə huņьnda həjləgən Kuturgin iptəşkə javap itep ip. Əkimef həjləj. Şunan qunaqtar aşqa sьqьrьlьp, təngə səqət 3 tərđə pujьzqa ultьralar. Ular jul uņajьnđa „Qьjqь" kalxuzьna inergə вuldьlar. Diligattarđь kalxuz səjuzđan ip. Məxəmətjarьf ođata kitte.

Sənəqətte eşselər menən tə'min itergə

STALIN SAQЬRЬVЬN KIŊƏJTEV ӨSӨN ӨNDƏV AJLЬQЬ BAŞLANDЬ.

Başqortostan prafsajuzdarь haman əle xərəkəthed jatalar.

TRIBUQJA QAQJAВЬĐ

ӨLKƏ MTS, MƏQJƏRIF EŞSELƏRE, IGENSELEK SAFXUZDA RЬ, SVƏZ HƏM MIDSANTRUD EŞSELƏRE SAJUZDARЬ STALIN SAQЬRЬVЬNA ӨNDƏV AJLЬQЬN UDQARЬV EŞENƏ HALQЬN QARAJDAR.

Begenge kən qьđьv timp gigant ađьmdar menən yъə barqan satsejalizem sənəqate eşsəndər tarafьnan alqa qujьlqan bejək burьstь ytəv esən unar meŋləgən, miljunlaqan eşse quldar talap itə.

Yъə—kiŋəjə barqan səvit sənəqəten tiđ jaqьn arala eşse quldar menən tə'min itev nejəte menən prafsajuzdarđьŋ yđək səvite kalxuzsьlardь ojoşqan raveştə sənəqətkə tartьvda Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь iqьlan itep betə prafsajuz ojoşmalarьn bьl eştə jardamgə saqьrđь.

Bьl sajəsi, xuzalьq jəhətenən yđək urьn totqan Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqьna əđerlek başlav turahьnda yrđən diriktif xattar bulьv menən bergə bьl turala gəzit bittarenda lə kyp kenə jađьlьp ytte. Lakin beđđen əlkə Prafsajuzdarđьŋ kybehe Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqьna əđerlek turahьnda bьqasa şatlanьrlьq ber nəmələ eşləməgəndər. Qajhь ber Өlkə Sajuz bylektəre bьl turala yrđən dirik tif kileven kətəp jatqandar. Ə qajhь ber sajuzdar Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь uđqarьlьvь turahьnda lem—mim belməjđər.

„Başqortostan" gəzite bьl Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь uđqarьv eşendə prafsajuzdarđьŋ əđerlegən belev əsən yđenen keşehen jebərep tikşergəjne.

Heđemtələ prafsajuz bylektəreneŋ Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь uđqarьvđa his ber əđerlekheđ bulьvđarь bьl sajəsi, xuzalьq jəhətenən đur urьn totqan kampanejaqa appartunistarsa narьq birgənlektəre belende.

MTS HƏM BATЬRAKTAR ӨLKƏ SAJUZЬ.

MTS həm batraktar sajuzь kalxuzsьlarđь ojoşqan raveştə satsejalizem sənəqətenə birevđə ajlьrьvsa đur urьn tota. Ləkin qьđqanьsqa qarьşь beđđeŋ əlkə MTS həm batraktar sajuzь Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь uđqarьvqa əđerlek eşendə bьqasa

(24-avqusqa tiklem) kankerit ber nəmələ eşlənməgən. Ul tik prizidejum qararь bujьnsa sənəqətkə eşse quldar tuplav esən sьqarьlьp jebərelgən vakildər menən qəniqətlənep qalqan. Ə, ajlьqtь uđqarьv turahьnda hyđ quđqatьlqas raiskə bьl nərhə jaŋь ber eş bulьp kyrende. Sənki ular Stalin saqьrьvь ajlьqь turahьnda belməjđər. Başprafsəvitteŋ massavaj siktьrь bьl turala ber genə nəmələ əjtməne tejdə.

Məqjarif eşselərə sajuzь

Bьl sajuzda əndəv ajlьqь turahьnda ləm-mim belməj. Min əlkə məqarif eşselər sajuzь qabinitьna barьp ingəstə kyjt siktьr medireren kyrep: „Heđđə Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqьna əđerlek nisek bara?" tiqəs kylt siktьr medirenen kyđe dyrt bulьp aptьrabьraq qaldь. Sənkej baja əjtkənsə „bьqasa" əndəv ajlьqь tigən hyđ ujlanmaqanda kilep sьqqan jat ber hyđ bulьp tojoldo. Medir: min bьl turala ber nəmə işetkənem juq unь balki iljəsьf belə torqəndьr fələn teqən. Diriktivala kilməne. Gəzittərđə, bьl turala jađьlđь bit tigəs „eş ky.." bьl arala gəzitələ uqьp ulmaj tej medir.

Igenselek safxuzь eşselərə sajuzь

Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь uđqarьv turahьnda ber nəmələ eşləməgən. Eşse quldar tuplav esən vəkildər sьqaratorabьđ. Bьl turala urьndarda eş alьp barьla. Ə əndəv ajlьqь turahьnda xađergə ber nəmələ eşləməgən. Sənki bьl ajlьq turahьnda Baş prafsavit mas avaj siktьrь xəbər itməne tej rəis jaqьn arala eşkə başlarqa vəqədə birə.

Kapiratif savđa eşselərə sajuzь

Kapiratif savđa eşselərə sajuzь əndəv ajlьqь uđqarьv turahьnda urьndarqa diriktiva jađqan. Ləkin əđerləngən diriktiva nejgəler jebərelməj totolop jatьlqan. Rəis başta diriktiva jebərdek tip həjləngən bulhala, jebərelgən diriktivanьŋ kybehen horaj başlaqan,, juq əle jebərelməgən ikən. Sənki jađьlqan diriktiva qa yđgərtmə inderəhe bar tej. Bьlar Stalin saqьrьvьna əđerlek turahьnda qalala ber nisə urьnda prafsajuz saerənejalarь uđqarqandar. Bьl eş menən urьndarqa vəkildər sьqarmaq bulalar.

Malejə—banka eşselərə sajuzь

Bьl sajuz Stalin saqьrьvьna əđerlek uđqarьv turahьnda urьndarqa diriktiva jebərgən. Ləkin ajьrьm vəkildər jebərev məs'ələhe xəl itelməgən. Malejə eşselərə jeteşməj şuqa kyrə keşe jebərep bulmaђьr tej rəis.

Svəz həm midsantrud eşselərə sajuzdarь la bьl turala ber nəmələ eşləməgəndər. Ajlьq uđqarьv turahьnda ləm—mim belməjđər.

Qьđqasa heđemtə bьlaj.

Өlkə sajuz bylektəre Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqьn uđqarьv julьnda bьqasa kankrit ber nəmələ eşləməgəndər. Ə baş prafsəvit massavaj siktьrь yđelə bьl əndəv ajlьqьn uđqarьvđa əđerlekheđ, ul ajlьq uđqarьlьv turahьnda ber genə prafsajuz aylegenə lə xəbər itməgən.

Tikşerevselər.

XEĐMƏT KӨNӨNӨŊ QIMMƏTEN HAQLARQJA

Kalxuz prajьzvudstьvahьna bəjləneşhed eştərgə xedmət kənə jađmaђqa, nurmanь kəmetməђkə həm eşteŋ sьjfatьna nьq diqqət itərgə kərək

UŊЬŞ JЬJNAV VAQЬTЬNDA HƏR BER QJƏ'ILƏ MƏZBYRI RƏVEŞTƏ BILDƏLE EŞ KӨNӨ EŞLƏRGƏ TEJEŞ

XEĐMƏT KӨNӨN URЬN HЬĐ TUĐĐЬRЬRQJA JARAMAJ

Kalxuzdarđa daxut bylev sarьf itelgən xedmət kəndəreneŋ HAN HƏM SЬJFATЬNA qarap ytkərelə. kalxuzdьŋ natura həm başqa daxuttarь hum iђəbenə əjlənderəhen. Tərlə fundarqa ajьrqas bьl summa betə xedmət kəndəre iђəbenə bylenə.

Əjtəjek: kalxuzdьŋ kalxuzsьlar arahьnda bylenə torqan daxutь 280 meŋ bulьp, betə kalxuzsьlar 200 meŋ xedmət kənə eşləgəndər. Bьl saqta ber xedmət kənə— 1 HUM 40 TIN, bula. Şul kalxuzdьŋ 200 xedmət kənə eşləgən aqzahь 280 hum, ə 50 xedmat kənə eşləgəne 70 hum qьna alьrqa tejeş. Kirehensə, ul kalxuzda 100 meŋ xedmət kənə eşlənep, 280 meŋ hum daxut bylenhə, ul vaqьttь ber xedmət kənenə —2 hum 80 tin daxut tejə. 200 xedmat kənə eşlavselər 560 hum daxut ala.

Timək, kalxuzda dəjəm xedmət kənə iђəbe nej tiklem kyp bulha xedmat kənenen xaqь yбənəjə. Xedmət kəndəreneŋ xaqьn tybənəjtə torqan səbəptər beđđeŋ kalxuzdarda ber ə'e.

Sənki kypselek kalxuzdar eş nurmahьn kalxuzsintьr qujqan kyrhətkestəđən tyban qabul itkəndər.

Xatta qajhь ber kalxuzdarda ber kalxuzsь ber kəndə ike, əs xedmət kənə eşləgən saqtar bula (sənki nurma tybən). Ikensenən, eşteŋ sьjfat kyrhətkesenə iqtibar birməj jađьvdar bar.

Hunqь kəndərgəsə xedmət kəndəren urьnhьđ tuđđьrьvdar betərelgəne juq əle. Məђələn. avьl səvitendə eşlagən esən, sərməjə tuplav esən sьqarьlqan brigadirqa xedmat kəndəre jađalar. Xatta jəməqət eşendə jөreqən esən xedmət kənə jađьv dar đa juq tygel.

Bьna bьlar fəqət kalxuzdьn həm ajьrьm kalxuzsьlarđьŋ daxutьn kəmetev esən genə xedmət itələr.

Bьnьŋ menən iŋ qatь kes həlьp kərəşergə kərək. Kalxuzdьŋ eşləp sьqarьv planь menən his ber bəjləneşe bulmaqan nəmələr esən xedmət kənə jađьv HIS JAPAMAJ.

Xeđmət kənə fəqət: es nurmahьn ytəvse, prajьzvudstьva planьn tultьrьvsь həm kalxuz prajьzvudstьvahьna bəjləngən eştərđe başqarьvsьlarqa qьna jađьlьrqa tejeş

BЬNA NISEK EŞLƏRGƏ KƏRƏK

„UR" (urta idel) kalxuzь idarahь la, kalxuzsьlarđa urazaj jьjnavđь uŋьşlь ytkərev—apiratif pьlanhьđ, hər ber kalxuzsьnьŋ xeđməten iђəpkə almaj həm sdilşina qьllanmaj torop məmkin bulmavьn jaqşь aŋlanьlar.

Kalxuzda 10- ijylqa tiklem besən sabьv, utav, silus jahav həm başqa eştər eşlənde. Ləkin, oşo məlde arьş əlgerə. Kalxuzsьlar besən sabьvđь tuqьratьp tormaj, ber brigadanь arьş sabьvqa jebərđelər.

Arьş taşьvđar başlanьvqa irtə aşlьqtar əlgerđə. Kalxuz bьnda la juqəlьp qalmaj, kəndəlek eşteŋ hər ber vaqьlьqьna tiklem esenə alqan plan menən eş kyrđe.

Bьna ul plandьŋ təp punktarь:

Kalxuzqa 1775 giktar başaq'ь kylturalarđь jьjnap alьrqa kərək. Urьv eşenə 26 labaqerəjke, 140 at, 126 keşe (56 ir 50 qatьn qьđ, 20 yъme dər), 1 qatmarlь malatilkь həm 6 taş Bьl kalxuzdьŋ betə keşe bulьp, kalxuz unь eşenə qarap urьndarqa bylde.

Heđemtələ igen sabьv eşen 8 kəndə betərđelər. Şul uq vaqьt jetərlek keşe menən tə'min itelgən 25 danə par atlь furgun darđa maşinaqa taşьv başlandь. Hər ber furgun kənenə əs barьp 3 giktar alьp qajtьrqa tejeş.

„Qarmьş" ucaskahьna 875 giktarđьŋ igene taşьlqan unda buqьvdar başlana, bьl ucaskьla eş betkas keste ikense jergə kyserələr. Şunda uq 21 furgun (hər qajьnьhь 20 sitnir təjəp) orloq taşьjdar. Urazaj jьjnav eşe 28 kən esendə betə. Bьl vaqьt 187 ga barsa, həm başqa tixnika kylturalarь əlgerələr. Bьl eştə 25 kən esendə ytələ. Kalxuzsьlar urazi jьjnavđь: BER GENƏ BӨRTӨK TƏ ORLOQ ƏRƏM BULMAHЬN!, tigən luzagь aђtьnda alьp bardьlar.

Eş sdilşinə nigeđendə bara. Brigadalar eş tərđərenə qarap zvinalarqa bylengəndər. Brigadir hər ber kalxuzsьnьŋ xeđməten iђəpkə alьp jađьp jerej. Zvina başlьqtarь zvina eştəren kydətep baralar. Şulaj itep brigadьraveşendə iђəpkə alalar, hər ber kalxuzsьnьn xezinəle menən briqada qьđьqhьna həm belep toralar.

Urskej təbəge „Ur" kalxuzьnьŋ planь eşləve, xeđmətte jaqьđaq sdilşina nigeđendə ojoşторovь betə kalxuzdar esən əlgə bulьrqa tejeş. D. A.

EŞKƏ SЬQMAJ QALЬVĐARQJA QARЬŞЬ KӨRƏŞKƏ.

Kyp təbəktər urazaj jьjьbvqa bildələngən sruktan uđьp kittelər. Ləkin, beđ urazaj jьjnavđa qojoroqta həjrələbeđ. Kalxuzdarđa jadqь aşlьqtar urazajь 46 pr., ə jaŋqьđaq xuzalьqtar bujьnsa nej barь 36 pr. qa qьna ytəlde.

Kalxuzdarđa əle bulha eşkə jaraqlь betə aqzalarđь urazaj jьjnavqa ьlьqtьrьv, EŞTE IЂƏPKƏ ALA BARЬVDЬ dərəђ qujьp jetkerə almajđar. Kyp urьn damaşinalarđьŋ urunurmahь 9-11 ga urьnьna 3-7 giktar arahьn da jərej.

Şulaj uq kyp kenə kalxuzdarđa eşkə betenlaj sьqmaj qalьvdar bar. Bьl xəl ytkən jьlqa qaraqanda ulaj uq kyp bulmahala, ləkin bьjьlqь şarttar esendə bik zararkilterə. Qatь qьđđar xeđmətenə jetərlek iqtibar birelgəne juq.

Bьnь bar kevek sdilşinanьŋ təp nigeđe bulqan „kem KYP həm JAQSЬ eşlaj, şul kyp ala„ tigənde aŋlamavđan qьna kyrergə bula. Eşkə sьqmaj qalьvdar xəđerđən beterelərgə tejeş.

Təbək kalxuzsajuzdar betə kalxuzdarđьn đa xeđmət ojoştorovđarьna nьqlь tikşerev ytkərergə həm kalxuzsьlarđьn kəndəlek eşkə sьqьvđarьn kantryl ađьna alьrqa tejeştər. A Li

AVЬL XUZALЬQJЬ NALUG N. SRUGЬNAN ELEK TYLƏRGƏ

KALXUZSЬLAR ALDЬNQJЬ SAFQA!

Beđđen teđeleşəbeđ eşsən jalьnьŋ yđ kənə. yđ sərməjəhe menən barlьqqa kilterelələr. Şuqa kyrə sarməjə tuplav planьn tiderək tultьrьvđьn əhemejəte aşьq bulha kərək.

Bьl teđəv barьstarьn ytəvđə avьl xuzalьqь nalugь la đur əhemenətkə ejə. Өsensə kvartalda (ejjyl—sintəber) bьl tyləvdeŋ đur qьna eleşə ytəlergə tejeş. Bьnьŋ ytəleve kin qatlam kalxuzsь həm jaŋqьđaq eşsən xuzalьqtarđьŋ sərməjə tuplavđьŋ məmkinlegen aŋlavđarьna bəjlangən.

Kalxuzdar avьl—xuzalьqь nalugьn vaqьtьnan elek tyləvđə aldan barьrqa tejeştər. Bьnьŋ menən ular səvit xəkymətenə həm unьŋ xuzalьq həm kyltura teđeleşenə jardam itevđə əlgə kyrhətəsəktər.

Kyp kenə aldьnqь kalxuzdar avьl xuzalьqь nalugь bujьnsa yđđərenən tejeş summanь tyləneler inde. Ular artqa qalьvsь kalxuzdarđь jəməqət buksirьna alьv menən bergə, jaŋqьđaq urta xəlle qatlamdarqa la tə'sir itelər.

Avьl xuzalьqь nalugь aqsalarь berense kiđevđə—şul təbəkteŋ yđen tə'min itev, avьldьŋ xuzalьq həm kyltura teđeleşe: məktap, balnis, vitirnar punkьt həm başqalar esən kiltereven onotorqa jaramaj.

Avьl xuzalьqь nalugьn srugьnan elek tyləvđe kesajtev kampanejahь sьjnfi doşmandar tarafьnan qotorongo qarşьlьqqa osorajasaq həm osorajđa. Sənki, kulak esən avьldьŋ xuzalьq jaqьnan nьqьvь, kylturahь yъev his kərəkheđ. Hər ber kalxuzsь, kulaktьŋ bьl kampanejaqa qarşь junəlderelgən qotqohona alpar birergə tejeş.

Kalxuzdar bьl məs'ələne prajьzvudstьva k ə ŋ ə ş mələrendə t i k ş e r e r g ə, yđeneŋ aktif aqzalarьn avьl savitenə jardamqa birergə tejeş.

Bьl kampanejaqa massavaj təъ birev esən iŋ elek betə eşsəndərgə lə unьŋ əhemejətən aŋlatьrqa, bьl turala jьjьlьştar ytkərep, jьjьlьş qabul itkən qarar bujьnsa eş kyrergə kərək.

Jəməqətselek, həm berense kiđevđə kalxuzsьlar yđđəre—yđenə teşkən tyləvđe ъđal uj menən totop kilevselərgə qarşь qatqi kərəşergə tejeştər. Fəqət şul saqta qьna a·x nalugьn srugьnan elek tyləp betə alьrььđ. A. NURЬJ.

STALIN SAQЬRЬVЬNA ӨNDƏV AJLЬQЬ TƏŊGƏLENDƏ

KALXUZSЬLARĐЬ OJOŞQAN RƏVEŞTƏ SƏNƏQJƏTKƏ TARTЬVĐA

STALIN SAQЬRЬVЬNA ӨNDƏV AJLЬQЬNA ƏĐERLEKTE QЬRQA KӨSƏJTERGƏ

Oşo jьlđьŋ 25 nse avqьsьnan 25 nse sintəbergə tiklem kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə satsejalizem sənəqətenə tartьvđa Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь uđqarьla.

Begengə kən satsejalizem sənəqətenə eşse quldar jetməgən ber məldə bьl kalxuzsьlardь ojoşqan rəveştə sənəqətkə tartьv ajlьqьn uđqarьvđьŋ nej tiklem əhəmejətle ber eş ikəne turahьnda əjtep torahьlь juq. Sənki beđđen udar timp—gigant adьmdar menən yъə barqan sənəqəteбeđ kyp eşse quldar talap itə. Xəđer kyp handa bulqan eşse kadьrđar kərək, kadьrđar.

Ə, sənəqətebeđđe həm jaŋь bildələngən teđəv eştəren kərək tiklem eşse quldar menən tə'min itməj torop partejə, xəkymət həm şulaj uq betə eşsəndər tarafьnan teđəv eştaren başqarьv esən alqa qujьlqan bajavaj pragrammdь ytəve ifrat qьjьn ber eş.

Bьna şuqa kyrə beđđeŋ Başqortostan dəvmələndə bulqan betə prafsajuz ojoşmalarь,ajьrьm prafsajuzdar həm şulaj uq betə səvit jəməqətselege kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə satsejalizem sənəqətenə tartьv əndəv ajlьqь uđqarьvđa negendən ykьnьqlap eşkə başlarqa, unь uŋьşlь itep ytkərev təŋgəlendə betə saralarđь kyrerqə tejeştər.

Bьl ajlьqtь uŋьşlь itep uđqarьvqa quşьp, yđək prafsajuzdar səvite betə Өlkə prafsajuz bylektərenə yđeneŋ diriktif xatьn jebərđe. Diriktif xatta kyrhətelgənsə Өlkə həm Kraj prafsajuz bylektərenə tybəndəge burьstar jəkmətelə:

Sitkə eşkə (sənəqətkə) kilevselərgə bulqan iqьttar turahьnda urьndarđa bulqan kalxuzdarđa ajьrьm avьldarđa, gruppalarđa, ajьrьm brigadalarđa məxsys slyttar, sabьranejalar həm ajьrьm gruppavaj bisidalar uđqarьrqa;

Stalin saqьrьvьnьŋ ytəleşeneŋ unь ytəvđə bulqan jaqşь təzribəlerđe başqalar menən urtaqlaşьv julьnda urьndarda bulqan matuuqattь həm stinə gəzittəren nьq fajđalanьrqa.

Stalin saqьrьvьn uđqarьv esən hər ber prafsajuz ojoşmahь yđeneŋ keşehen bildələp bьl eşte başqarьv məs'ylejəten uqa jəkmətergə.

Urьndarđa Stalin saqьrьvь menən jetəkselek itev esən əlkə prafsajuz eşselərən kamandiravajt itərgə.

Bьl ajlьqtь đur eşməkərlek menən uđqarьv eşenə nьqlap totonop—kalxuzsьlarđan sənəqətkə eşse quldar sьqarьvqa təbəktar həm kalxuzdar menən jarьş eşen başqarьv mitьđьn qullanьrqa. Unan huŋ prafsajuzdarđьŋ yđək səvitə sənəqətkə kilevse kalxuzsьlar esən ularđь prajьzvudstьvaqa nьqьtьp qaldьrьrlьq betə jaq'anda jaqşь uslavejalar tuđьrьlhьn tigən burьstь betə prafsajuz ojoşmalarь aldьna qaъьrqahь menən quja, Sənkej əgər jaŋь kilevse eşselər jaqşь qarşь alьnmaqanda, ularqa jaqşь uslaveja tuđьrьlmaqanda jaŋь kilevselərđen prajьzvutьstьvaqa nьqьvь ifrat qьjьn ber eş. Adaqta şunь əjtev kərək: bьl əlkən məsələne başqarьv eşenə Başqortostanda bulqan əlkə sajuz bylektəre əlegə tiklem totonqandarь juq. Kyptər bьl turala diriktif alqan bulhalarđa unь ojoşmqa atqarьv təŋgəlendə qьjmьldajalmajđaale 18 nse avqьsta Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqьn uđqarьvqa əđerlek başlav turahьnda Baş prafsəvitьŋ jalpь bylegeneŋ ultьrьşь saqьrьlьp unda bьl məs'ələne başqarьv esən hər ber avьl atdilqa sərəlar bilđəlav burьsь jəkmətelə Ləkin ike əlkə sajuz birgən məqlymatkə kyrə ular bьqasa bьl julda kankrit ber nəmə eşləməgənnər əle. Bьlaj jaramaj. Bьl eşkə negendən betə kəstə birep nьqlь totonorqa. Unь uŋьşlь itep uđqarьv tirəhenə betə prafsajuzdardь masli zavajt itev kərək. Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь sənəqətebeđgə kyp handa bulqan jaŋь eşse quldar birhen.

BIKMITЬF.

JAŊЬ TIMER BAJLЬQЬ TABЬLQJAN.

Baş GGRV xəbər itevene kyrə, elekke Jьlajьr kantunь „Əbətas" tigən urьnda timer bajlьqь tabьlqan. Xəđer bьnda başlanqьs razvitkь eştəre alьp barьla. Bьl jerđe ber yđ tikşergəndən huŋ nьqlap razvitka eşenə kereşələsək.

Begengə kən təbəktərđə bulqan kamsamul həm kammunistarđь Jegezь Kamaruf razvitkahьna maslizavajt itev planь (Apkur razitkahь bujьnsa) 62 pr qa ytəlgən.

Ber hyđ menən əjtkəndə Jegəzь Kamaruf razvitkahьnda eştər edeklektər menən bara. Bigerəktə jaŋь kilevse eşselər esən torlaqtar bulmav eşkə nьq totqarlьq jahaj. Eşselərđe prajьzvudьstьvaqa nьqьtьvqa đur zьjan kilterə.

IBRAHIM.

Tipagrafejəla maja tuplav yđ aqьmь menən bara

„Yktəber natiskahь" tipaqrafejəhьnda maja tuplav samatьk menən bara. Teđelqən brigada bьl turalə ber nьj eşləməj, bьl eş qəmymən pridprejatejəla xərəkəthed. Şuqa kyrə prafsajuz aqzalarьnьn, aqzalьq badəle tyləməvselər hanь kyp.

MƏЂƏLƏN. Ejjyn ajьnda 64 keşe 126 hum 52 tin vznusьn tyləməgəndər Unan başqa 2 aj menən 5 aj arahьna vznusьn tyləməj jөrəvselər 30 keşegə tulьp, ulardьŋ 130 hum 4 t vznustarь tylənməj tora. Unьŋ əktenə ejjyl ajьnda tylənməgən bьnьŋ kevek vznustar 248 hum 18 tinga tula.

Bьl taŋgaldə eş nasar torovqa qaramaђtan zafkum ber isemlek teđəvđən başqa ber nəmələ eşləməj. „UDARNIK".

JEQƏZE—KAMARUF TIRƏHENDƏ

800 ME, ƏLLƏ MEŊ 300 ME?

Baş G.G.R.V. đьŋ 10—nsь avqьs birgən məqlymate bujьnsa, Jegəzь—Kamaruf razvitkahьna eşse quldar tuplav təŋgəlendə đur aŋlaşьlmavđar bar. Məђələn: Jegəzь—Kamaruf razvitkahьna 1 meŋ 600 keşe birev esən kalxuzdar menən dugavar teđeləp şul 1 meŋ 600 keşeneŋ 1 meŋ 300 đe razvitka eşenə kilgənlege turahьnda xəbər bula. Bьna şul arqala Baş G.G.R.V. idarahь həm başqa bьl eş menən qьđьqhьnьvsь ojoşmalar razvitkaqa eşse quldar əđerləvđə hьnьlьş bar tigən fekergə kilələr. Ləkin 10—nsь avqьsta bulqan məqlymattar eşse quldar tuplav eşeneŋ (Jegəzь-Kamaruta) barьşь turahьnda pazurlь handar kyrhətələr.

10—nsь avqьsqa Baş G.G.R.V qa birelgən genə məqlymat bujьnsa, razvitka la betəhe 800 eşse genə barlьqь turahьnda xəbər alьna. Qalqan 500 eşseneŋ qajda bulьvь turahьnda kilgən məqlymattь ləm mim əjtelməj.

Baja əjtkənsə bьnda eşse quldar əđerləvđə đur aŋlaşьlmav bar. Bьl eşse quldar tuplavđa bulqan aŋlaşьlmavđь jaqьn arala sisev esən Baş G.G.R.V. tarafьnan ajьrьm keşe jebərelə.

Eş pragrammahьnьŋ ytəleşenə kilgəndə eş bьlaj tora: razvitkala buravaj eştərđe başqarьv planь bik jomşaq ytələ. Stanuktar jeteşməj. Məskəvđən bulqan tiligrammaqa kyrə, bьnda taqь ike stanuk jebərelə[?]sə turahьnda xəbər alьnqan, ləkin bьl jebərelə[?]sək stanuktar betə jaqtanda əđerlənep bulmaqandar.

Ə, tav eşselərə arahьnda plan ytəleşe hunqь arala qəniqətlənerlek. Tav eşselərə elek 2 aj bujь eşləngən eştəren xəđer 10 kən esendə eşləp beterələr. Razvitkala zdilnəj eşkə kysev eşləp sьqarьvđь juqarь timpqa kytərevđə đur jardam itə Xəđer razvitka la bulqan betə partejələr da xuz rascutqa kysep betkəndər. Betə razvitka buzahьnda xuz rascutqa kysev eşe başqarьlьp jata.

Eşselərđe kərək torlaq, kərək aşamlьq menən tə'min itev eşe əle haman qəniqətlənerlek tygel. Bьl turala partejə, xəkymət quşqansa eş alьp barьlmaj əle.

Başsajuz eşselərđe aşamlьq menən tə'min itev esən qьr kuxnalarь jebərelgən bulha la, begengə ken ulardьŋ kybehe fajđalanьlmaj, tik ultьralar. Başsajuz ulardь fajđalanьrlьq xəlgə kiltergəne juq, jebərev menən genə qəniqətlənep qalqan.

„Stalin" kalxuzь artьq eşse kostəren sənəqətkə birə

Maqar təbəge Maqar avьlь „Stalin" kalxuzь yđeneŋ 25 kalxuzsьnь sənəqətkə birergə buldь. Jaqnej 25 eşse qulь artьrьp yđenə teşkən zadanjanь ytəp sənəqətkə kalxuzsьlarđь dugьvьr menən jebərergə buldь. Həm „Qьđьl jar," „Qьđьl partizan" „8—nse mart" kalxuzdarь la sənəqətkə eşse qulь artьrьp birev esən unьş jьjnavđь qьđьv timp menən alьp baralar.

SƏJET MAQARSKEJ.

Prajьzuudьstьvala bulqan aqьmsьlьq menən kərəşergə

Başqortostanda mator zavьtь halьnьn başlav uŋajь menən Өlə peritperejatejəlarendəge eşselar (ulgerəkiə tixniceskej eşselər) yđ eştəren taşlap mator zavьtьna həm başqa urьndarqa aqьlь başlanьlar.

Məђələn: Xeđmət Xalq Kamisarejatь birgən məqlymatkə qaraqanda Өlə pritperejatejələrenən 300 eşseneŋ yđ eştaren taşlap, mator zavьtьna kitərgə teləp qariza birgəndər.

Əgər haman bьlarqa şulaj jul asьlьn tiđđən Өlə pritprejatejələre ber keşeheđ qalasaq.

Şunьŋ esən bьndaj aqьlьvdarqa jul birməђkə, yđ peritperejatejələren taşlap qasьvsь „litun" pragulciktarqa kiђken kerə asarqa kərək. BAJNAZ

Hal aqьđьv planь 60 pr. qa qьna ytəlgən

MPRЗQ. MƏLƏVEZ, BAJMAQ, VIRXATUR, MAQAR, KRASNA—USUL, ƏBJƏLIL, USALЬ TӨBƏKTƏRE HAL AQЬĐЬV EŞENƏ APPARTUNISTARSA NARЬQ BIRƏLƏR.

(Başnarkum R.K.I brigadahь matirejalь)

„Juz Ural—Lis" tьŋ 1931—nse jьlqь hal aqьđьv planь oşo kəngə barь 60 pr. qa qьna ytəlgən. Urьndarda eşselər kəsə jetməj. Başnarkum Truttьŋ eşselər tuplav esən birgən zadanjahь kyp təbəktər tarafьnan ytəlməgən. Elek eşləvse eşselərđe lə igen jьjnav kampanejahьna həm başqa kampanejalarqa ilp hal aqьđьv eşenən alqandar. Məђələn, Bajqь Lispram zuzьnda bulqan 700 eşsenən barь 70 eşse genə qalqandar. (20 nse avqьsqa bulqan tiligrammənan) Bigerəktə hal aqьđьvqa halqьn qaravsьlar Mьraq, Mələvez, Bajmaq, Virxatur, (ъđal uj menən) Maqar, Krasna—Usul, Əbjəlil. Usalь təbəktəre hal aqьđьv, aqьs əđerləvgəbegendən udar timp sheтqa kərək, hal aqьđьvqa ъđal uj menən totqarlьq jahavsь təbəktərgə nьqlь sara kyrelergə tejeş. Beđ şunь talap itəbeđ.

I. ƏSƏT

Utьn əđerləvđə Krasna usul Uclisxuzь əkeren quđqala

Juz—Ural—Lis, tьŋ Krasna usul uclisxuzь şul təbəktəge nifet həm bьjala [sənəqətenə] jaqьv, teđəv matirejaldarь əđerləvdə bik əkeren quđqala. 10—avqьsqa jьllьq plandьn nej barь 30,3 pr. qьna ytəlgən.

Şul handьŋ esenən bьjala zavьtьna plan 236,000 kuba mitьr bulьp barь 81,000 kuba miter genə əđerlənəən.

Nifet sənəqətenə plan 10,000 kuba mitьr bulьp uida barь 1,500 kuba mitьr qьna əđerləngən. Teđəv matirejalь əđerləv planь 6,100 kuba mitьr bulьp 5,100 kuba mitьr əđerlangən.

Ə, bьjala zavьtьna taşьlqanь betəhe 7 8000 kuba mitьr hanala. Krasna usul uclixuzь bьl julda bik əkeren quđqala timptь qьrqa qьđьvlatьrqa kərək.

ZƏLIL. TABЬN

Kalxuzdar igen tapşьrьvđa berense safta

XABAROVSKI Krajđьŋ in jaqьь kalxuzdarь ojoşqan xəldə igen tapşьrьvđa berense safta baralar. Dzirzinski isemendə kalxuz 163 sitnir bojdaj, „Xlipraв, kalxuzь 97 sintnir tapşьrđь. Jka rinslav safxuzь berensebojđajьn turanaŋ tura timer julь stansahь ilivatьrьna tapşьrđь.

SSSR udarsьlarь Ginuja la

GINUJƏ „Ukrajna, "Iplaxutь Ginujəga (Italejə)kilde. Səvit udarsьlarь qalanь qarap jөrenələr. Purt jarlьlarь ulьrqan kvartaldar menən burzuvazejənьŋ səsək atьp ultьrqan kvartaldarь arahьndaqь IЂ kitkes ajьrьmlьlьq udarsьlarqa ajьrьvsa đur tə'sir jahanь. Udarsьlar jьraq kitə torqan qoraldar əđerləvse Ansaldo artillirejə zavьtьn qarap sьqtьlar. Lundun dan Ginujə qa kilev Angelejə la bulьvđьjomqaqjahav esən fajđalanьlь. Prafissejə lar bujьnsa ojoştorьlqan prjьzvudstьva kəŋəşmələren də pridperejatejələrđe qarap sьqьv hedemtəhendə alьnqan tixnikə təzribəlare bergə.

MALSЬLЬQTЬŅ SATSEJALIZEM TARMAQЬN KIŅƏJTEV SARALARЬ TURAHЬNDA

SSSR NARKAMZIM KALLIGEJƏHENEŅ 1931 nse JЬL 9 nsь AVQЬSTA SЬQARQAN QARARЬ

(VKP(в) YĐƏK KƏMITƏTE HƏM SSSR SAVNARKUMЬNЬN 1931 nse JЬL 20 nse EJJYLDƏGE MƏRƏZƏQƏTEN YTƏV JULЬNDA)

V—TƏĐƏV EŞTƏRE TURAHЬNDA

(Başь ytkən handa)

VKP(в) Yđək Kəmitəte həm SSSR savnarkumь tarafьnan bildələngən vaqьtqa (1931 nse jьldьŋ 15 nse nujaвerenə) safxuzdarda teđev eşe planьn tultьrьv esən:

1. Sajuzsilstrujđь malsьlьq tristarьnьŋ pravlinjələre menən berlektə inderev həm sьqarьv təвəktəren kyrhətep, aqas tejəv esən kərək bulqan platfurma hanьn dereђ bildələp teđev matirejaldarь (berense siratta aqas matirejaldar) taşьvđa un kenleq plan teđep, 3 ken esendə SSSR Narkamzimenə tapşьrьrqa məzayr itergə.

2. Kypləp aqas taşьv təвəktərenə sajuzsilstruj həm malsьlьq tristarь pravlinjələre aqzalarь həm məs'yl eşsələrđe aqas taşьv həm aqas matirejaldarь menən jəktərđe ođatьv eştəren tiđlətev esən kamandiravajt itərgə.

3—Sajuzsilstruj tarafьnan teđev eştəre başlanmaqan safxuzdađa tristarqa his kisekmətən xuzalьq tərtiвenə kysərgə. Sajuzsilstrujqa вьl safxuzdarđa teđev esən bildələngən teđev matirejaldarьn həm tejeşle tixnitski pirsanaldь məzayr raveştə jebərergə taqdim itergə.

4. Betə safxuzdarqa, mal qaraltьlarьn həm silus qoramaldarьn berense siratta teđəp betməj torop, nindəj вulha la başqa qaraltь halьv eşen qьrqa tьjarqa.

5. Sajuzsilstrujqa, his kisekmətən kalxuzdarđa eşse kəsə tuplav eşen başlarqa, ulardь in berense siratta teđev eştəre qəniqətlənerlek вulmaqan safxuzdarqa jebərergə taqdim itərgə.

6. Malsьlьq tristarьna, betə safxuz diriktьrđarьn safxuzdь tə'min itevselərđe urьnlaştьrьv esən kyreşe avьldarđan вuş ultьrqan ejđərđe hatьp alьv jəki arindьqa alьv esən əđləv sarahьn kyrergə məzayr itərgə təqa Dim jaharqa.

7. Malsьlьq safxuzdarьnьŋ вetə diriktьrđarьna tyəəndəgelərđe taqdim itərgə:

a) urazaj jьjnavđan вuşaqan eşse kəstəren, tartьv kəstəren həm traktьrđarđь teđev eşen yđ vaqьtьnda tamamlav esən, xəđerđən yk kərək urьndarqa urьnlaştьra başlarqa;

Urazaj jьjnav eşen вətəv menən, вarьlьq tartьv kəstəre həm вetə transpыrt, teđev matirjalda rьn taşьv esən fajđalanьlьrqa tejeştər;

в) urьndaqь matirjaldarđьŋ jeteşməve arqahьnda teđev eşen tuqratmaђlьq itep teđev esən kərək вulqan urьndaqь matirja'da đь tulьhьnsa əđerləvđe tə'min itərgə.

Malsьlьq t r i s t a r ь urьndaqь teđev matirjaldarьn əđerləvđen narьşь əђtənən đaimi raveştə kyđatə вarьrqa, əgərđə safxuz diriktьrdarь tarafьnan jeteşhədlektər hiđelhə, qəjepl..lər de məs'ylejətkə ьlьqtьrьrqa məzayr itərgə.

8. Malsьlьq safxuzdarьnda, tavar malsьlьq kalxuz firmalarьnda həm inkuвatьr stansalarьnda teđev eştəren yđ vaqьtьnda вetərevđə məs'ylejət safxuz jəki firma diriktьrđarьna, jəmhyrəjət, kraj həm əlkə kyləmendə—tejeşle tristarđьn vəkildərenə jəkmətelə; hunqьlar əђtənən kəntryl alьp вarьv eşe kraj jer idaralarьna tapşьrьla.

Malsьlьq tristarьna həm plan—finans вylegenə avqьs həm sintəвer ajdarьnda 3 nse kvartalda kiləsək teđev matirjaldarьn hatьp alьvqa jetərlek handa urьndьrqa sərmajə jebərergə taqdim itərgə.

9. Malsьlьq tristarьn, Sajuzsilstrujqa teđev eştəren ytəgəne esən hi kisekmətən xaq tylərgə; Ə, sajuzsilstrujđь—teđev eşselərenə eş xaqь вirevđəge e.. tə вurьstarьn вer aj esendə tulьhь menən tyləp вeterergə məzayr itərgə.

10. Sajuzsilstrujqa Majsьlьq həm Harьqsьlьq tristarь вujьnsa 1931 nse jьlda ketev tuplavdaqь əђtəmə pragram tulьhь menən tə'min itelerlek itep, teđev matirjaldarьn eləşep вirevđe taqdim itərgə.

Silku iptaşkə, kalligejə isemenən, sajuzsilstruj tarafьnan ytkəreləsək eləşevđe iђalarqa qusarqa.

VI-KADЬRĐAR TURAHЬNDA

1. Safxuzdarđь, kalxuz tavar firmalarьn tejeşle вelgestər kadrь menən (urtaһa her вer safxuzqa 6—8 juqarь kvalifikatsejalь, 15—20 urta kvalifikatsejalь вelgestər, her вer kalxuz firmalarьnda 1—2 вelges), şulaj uq massavaj kvalifikatsejalь eşselər menən tə'min itev esən, SSSR Narkamzimьnьn kadьrđar вylegenə, malsьlьq tristarьnьn pravlinjələrenə həm kalxuz yđək tərenə tyəəndəgelərđe taqdim itərgə:

a) 1931 nse jьldan axьrьna tiklem həm 1932 nse jьlda kalxuz tavar firmalarьnda eşləvse 3ь men jetəkse raвutniktarđь qьđqa metdətlə qajtanan əđerləgə; вьnьn esən kalxuz yđəktərenen kraj вyleksələre ergəhendə kalxuz firmalarьndaqь jetəkse sastaftь qajtanan əđerləv esən maxsus kurьstar ytkərergə;

в) 1931 nse jьldьn axьrьna tiklem həm 1932 nse jьlda safxuzdarda həm kalxuz tavar firmalarьnda eşləvse вelgestərđe, qajtanan əđerləv esən maxsus ojoştorolqan qьђqa metdətle kurьstarđa qajtanan əđerlərgə, malsьlarđь həm mal tixniktarьn вьl kurьstarda in jaqşь safxuz həm firmalarđьn unьştarь menən tanьştьrьvđь tə'min itərgə.

1931 nse jьldьn axьrьna tiklem həm 1932 nse jьlda kəmendə juqarь məqlymatle 5 men вelgeste, urta məqlymatle 15 men вelgeste вьl kurьstar arqьrь ytkərergə;

v) 1931 nse jьlda, вulqan malsьlьq vuzdarь arqьrь 1 men 600 mal tixniktarь həm vitirnar vracьtar, tixnikumdardan—16 men keşe sьqarьrqa, 1932 nse jьlda malsьlьq vuzdarьnan 5 men 300 mal tixniktarь həm vitirnar vractar, tixnikumdardan 23 men urta kvalifikatsejalь mal tixniktarь həm vitirnarejə tixniktarь sьqarьvđь tə'min itərgə;

g) malsьlьq safxuzdarьnьn massavaj kvalifikatsejalь eşselərgə вulqan moxtaəlqьarьn qəniqətlənderev esən malsьlьq tristarьnan həm yđəktərđə 1931 nse jьlda skatavud sistimahьnda 9 men keşelek вaş ketevselər, hьrьqsьlьq sistimahьnda—1 men 500 keşelek starşьj ketevselər, jəmhyrəjət hət tristarə sistimahьnda 3 men keşelek starşьj malsьlar həm starşьj hьvьvsьlar, svinavud sistimahьnda—4 men 500 keşelek elkən susqasьlar, qoşoloq sintьrь sistimahьnda—2 men keşelek qoşsolar, hetk.. sistimahьnda—27 men keşelek malsь вrigadirđar, Svinavud—kalxuzsintьr sistimahьnda—13 men keşelek susqasьlar—вrigadirđar, Inkuвatьr Qoşsolьq sistimahьnda 12 men keşelek qoşso—вrigadirđar əđerləgə məzayr itərgə;

d) malsьlьq vuzdarьnьnda həm tixnikumdarьnda mal adьqь tavьv, mal adьqьn fajdalanьv həm вaşqalarьn mixanizaşьrьv вujьnsa maxsus kurьstar asьrqa;

1932 nse jьldan VUZ həm tixnikumdarda avьl xuzalьqьna mixanika inderev həm malsьlьq xuzalьqьna mixanika inderev вujьnsa maxsus siksejələr asьv tororqa;

j) вьş ken esendə VKP (в) Yđək Kəmitəte 1931 nse—32 nse jьlda ojoştorolasaq safxuzdar həm ikke safxuzdarđь nьqьtev esən kərək вulasaq diriktьrdar həm ularđьn jardamsьlarьna вulqan horavđь tapşьrьrqa; şul uq vaqьt esendə tejeşle krajkumdarqa yddərenen xeđmətlərenə ... safxuz eştəren jaqşь вelgən, tə'min itərlek вaşqa raвutniktar menən alьştьrьlьrqa tejeşle vəkildər turahьnda maqlymat вirergə;

z) safxuzdarda xeđmətte nurmalaştьrьv, tejeşle kəmendə, ner men keşe əđerlərgə.

2— Plan — finans вylegen 1931 nse jьldan assignavanejəhь kylamendə вerense siratta, juqarьla kyrhətelgən pragramdь tulьrьv esən sərmajə tejeşle taqdim itərgə.

3— 1932 nse jьlda juqarьla kyrhətelgən ... kadьrđar əđerləv məmkinlek вulmaha, iptaş Kanareqa, kərəkle sərmajəne tabьrqa вaşqa ...

Kadьrđar вylegenə, kalligejanen kiləhe ultьrьşьnda kadьr əđerləv pragramьnьn ytəleşe turahьnda dakladь tьqlanьrqa ... jələrđe ytəvđə ihəpkə alьvđьn furmahь turahьnda daklat вirergə taqdim itərgə.

VII—VAQ MILLƏT MALSЬLЬQ TƏBƏKTƏRENDƏ DƏJƏMLƏŞTERELGƏN MALSЬLЬQTЬ KYTƏREV TURAHЬNDA

Vaq millət malsьlьq təвəktərendə dəjəmləşterelgən malsьlьqtь kiŋəjtev tə'min itev esən:

a) SSSR Narkamzimьnьŋ plan—finans вylegenə malsьlьq вylege menən вerlektə 2 dikada esendə, vaq millət malsьlьq təвəktərendə вьl təвəktərđe maşina orloq həm tejeşle finans risurьstarь menən tə'min itev kəraklegen aldan qarap, 1932 nse j ь l d a patriвitel k a r a k t i r ь n d a q ь ... kylturalarь həm jəşelsə səsevđe kəŋəjtev planьn teđərgə quşьrqa.

2— Malsьlьq вylegenə, Narkumsnaв menən вergə 10 ken esendə, kantraktatsejə tərtiвendə mal əđerləgəndə vaq millət malsьlьq təвəktəren tə'min itev esən kərək вulqan pramtavar (mannufaktura, ajaq kejeme h. в.), şulaj uq igen praduktalarьn вildələrgə quşarqa.

3— Kalxuzsintьrqa həm вesən sintьrьna, SSSR Narkumzimьnьŋ mal adьqь вylege menən вerlektə un ken esendə, vaq millət malsьlьq təвəktərendə, kərək вulasaq вesən jьjьv maşinalarьn dereђ iђəpkə alьp həm ulardь taşьp вetərev srukstarьn kyrhətep, 1932 nse jьlda maşina menən вesən saвьv stansalarьn kiŋəjtev planь teđep SSSR Narkamzimьna tapşьrьrqa quşьrqa.

4— SSSR Narkamzimьnьŋ vitirinarejə idarahьna həm Vitirinarejə—ipizut trisьna vaq millət malsьlьq təвəktərendə taralqan ipizutejəne (megedlə ere mal kalxuzdarьnda ... kidev sirdere, tyləmə, harьqtarđьŋ səsək həm qьsьv, zararlь raveştə tyl halьv həm вaşqalar) вeterev esən un ken esendə plan teđərgə quşarqa.

5— Kadьrđar вylegenə həm malsьlьq вylegenə malsьlьq tixniktarьn ьlьqtьrьp, un ken esendə, vaq millət malsьlьq təвəktərenə urьnlaşqan malsьlьq safxuzdarь esən urьndaqь xalqtan kvalifikatsejalь eşselar əđerləv esən qьђqa metdətle kurьs həm tixnikumdar seltaren kiŋəjtev planь teđərgə quşьrqa.

VIII—MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬN HƏM KALXUZ TA VAR FIRMALARЬN KIŊƏJTEV EŞTƏREN IT KAMBINATTARЬ TƏĐƏV EŞE MENƏN BƏJLƏV TURAHЬNDA

1. Teđəlev əђtəndə вulqan it kamвinattarь esən nьqlь sьjr jaвazahьвuldьrьvmaqsatьmenən, malsьlьqaylegenaunken esendə, 1932—33 nse jьldarđa teđələsək it kamвinattarьnьŋ sьjrjaqa вuluaq horavđarьna qaratьp, təвəktərđə malsьlьq safxuzdarь həm kalxuz tavar firmalarьn kiŋəjtev planьn вildələrgə; VKP(в) Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьŋ malsьlьq safxuzdarь həm kalxuz tavar firmalarь tarafьnan it kamвinattarьna sьjrja tapşьrьv вujьnsa вirgən diriktiftarьn tulьhь menən ytəvđe tə'min itərlek saralar eşləp sьqarьrqa.

2. Megedlə ere mal kalxuzdarьnda it-het firmalarь oloştorov eşenə his kisekmətən вaşlavđь uŋajlь hanarqa. Kalxuz sintrqa 10 ken esendə, вьl məs'alə вujьnsa yđeneŋ taqdim dəren teđəp SSSR Narkamzimь kalligejəhenə tapşьrьrqa quşarqa.

IX- MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬN EŞSE KƏSƏ MENƏN TƏ'MIN ITEV HƏM UNDA XEĐMƏTTE OJOŞOTROV TURAHЬNDA

SSSR Narkamzime kyp kenə malsьlьq safxuzь diriktьrđarь eşse kəstər tuplavđa jetərlek raveştə aktifləqtarьn kyrhətməvđəren, ajьrьm alqanda alegə tiklem kalxuzdar menən eşse kəse вirev turahьnda dugьvьr teđəməvđəren jəki teđəgən dugьvьrđarьnda la safxuzdarqa eşse kəsə вirevđə kalxuzdarđьŋ da, kalxuzsьlarđьŋ yđərenen də məniəqəttərə kyđətelməvən aьnqlaj. Betə malsьlьq tristarьn, eşse kəstərə menən tə'min itelməgən safxuz diriktьrđarьna kalxuzdar menən dugьvьrđь qajtanan qararqa,safxuzdьn kalxuzqa toqom ata maldar, maşinalar jaqşь surtlь orloqtar həm вaşqalar menən jarđam itevgə aвazətelstьva вirev julь menən, kalxuzdardьŋ вьl safxuzqa eşse kəsə вirevgə qьđьqhьnьvьn kyđ uŋьnda totarqa quşarqa məzayr itərgə.

2. Kalxuzsintrqa Kalxuzsajuz arqьrь, kalxuzdardьŋ, avьl səvittərenen həm Təвək Başqarma Kəmitəttərenen SSSR Savnarkumьnьn sitkə kitep eşləv turahьndaqь, вigerək tə safxuzdarđь eşse kəsə menən tə'min itev turhьndaqь qararьn ytəvđəren tikşerergə, вьl zakundь вoddvdar (kalxuzsьlarđь keslek menən kalxuzda qaldьrьvdar, qьsqьlьqqa adьqtan məxrym itev, sitkə kitep eşləvđəu kilgən eş xaqьn kalxuz fajđahьna totov julь menən həm sitkə kitep eşləvse kalxuzsalarqa xeđmət kənə menən eş xaqь tyləv həm вaşqa juldar menən sitkə kitep eşləvđe tьjьvđar) turahьnda his totqarhьđ qajepielərđe məs'ylejətkə ьlьqtьrьv esən sut urgьndarьna вelderergə. Tikşerev eşenen heđemtalərə turahьnda 28 nse avqьsta kalligejəgə вelderergə.

Kalxuzsintьrqa yđeneŋ elkə, kraj sajuzdarь arqьrь ə, malsьlьq tristarьna yđđərenen vəkildərə arqьrь, kalxuzsьlarđьn safxuzdarđa elek eşləgəndərə esən eş xaqь tylənqənme ikənlegen, xəđerge vaqьtta eş xaqьn yđ vaqьtьnda tyləv tə'min itelgən me ikənlegen tikşerergə taqdim itərgə.

3. Malsьlьq tristarьnьŋ pravlinejələrenə 2 dikada esendə SSSR Yđək Başqarma kəmitəte ergəhendə malsьlьq safxuzdarьnьn teđev eştərenə jardam kəmitətenen вetə malsьlьq safxuzdarьnda jamqьət aşxanalarь həm eşselər tujьmь esən вulьşsь xuzalьqtar (susqa himertev, jəselsə eşləp sьqarьv, eşse aşxanalarьn tə'min itev esən het firmalarьn h. в.) ojoştorov tura—hьndaqь qararьnьn ytəleşenə hər вer safxuzda tikşerev ytkəlergə məzayr itərgə.

4. Xeđmət ikanumikahь вylegenə ьş ken esendə safxuz eşseləren tə,min itevđə, patripkapratiftarđьn yđ aldьna eşlərlek ... вьl sistime inderelgən safxuzdarđa unьn farmal təhtə genə ... malsьlьq tristarьnьn pravlinejələren malsьlьq safxuzdarьnda eşsələr prafsajuzь Yđək Kəmitəte menən вerlektə 1 tris rəistərenen yđ məs'ylejətlektərə ... dikada esendə SSSR Narkamzim kalligejəhenə safxuzdarda xeđmət xaqьn tyləvgə sđilsina sistimahьna inderev turahьndaqь qararьnьn ytəleşen tikşerep safxuzdarda sđilsina sistimahьn inderevgə qьrqa qarşьlьq kyrhətevse diriktьrdarqa nindəj saraлar kyrelgənde SSSR Narkamzimь kalligejəhenə вelderergə ...

5. SSSR Narkumsnaвьna, malsьlьq safxuzdarьnьn eşselərenə ... həm praduvsnaвjenьn tə'min itev ... raveştə kraj həm ... həm tristarь ... itep ... ydəklərgə ... tə'min itevđə yđəklətən tartip ...

6. SSSR Narkamzimenən qararьna quşьmtaq ... kyp malsьlьq safxuzdarьnda xeđmət xaqь tyləvđə sđilsina sistimahьnьn ... itelergə ...

X. BRIGADALAR JEBƏREV TURAHЬNDA

VKP (в) Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьn satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьndaqь mərəzəqəttərenə ytəleşen tikşerev həm uqa jardam itev maqsatь menən, kalxuz rasmiləştərev planьnьn ytəleşen, teđev planьn vaqьtьnda ytəv, вesən saвьv həm silus planьn ytəv, mal adьqь ... ojoştorov, kadьr əđerləv həm eşse kəstərə ojoştorov planьn ytəv вujьnsa tep malsьlьq təвəktərenə (Qazaqstan, Qьrqьzьstan, Urta həm Tyвən Vulqa, ken ... Sener, Url, Kafkaz arьь Tənjaq Kafkaz, SSSR həm Jьraq kensьqьş krajqa) SSSR Narkamzim vəkildərə, malsьlьq safxuzdarь həm tristarь eşselərenen prafsajuz Yđ.k Kəmitəte vəkildərenən maxsus вrigada jeвərergə.

Kadьr вylegenə, malsьlьq вylegə menən вerlektə 10 ken esendə, urazaj jьjьv kampanejəhьna maвilizavajt itelgən вrigadalardьn jartьhь miqdarьnda, juqarьla kyrhətelgən вrigadalarđь ojoştorqoqa.

VKP (в) Yđək Kəmitətenən juqarьla kyrhətelgən вrigadalarđь yđ isemenən jeвərevenə horarqa.

SSSR NARKAMZIMЬ URЬNЬAЬA
Rь. S. ADINSUF.

Silus həm вesən planьn artьrьp ytəvsələr, arttaqьlarđь вuksirqa alьqьđ!

Maldar вesən həm silus menən tulьhьnsa tə'min itelergə tejeştər.

MAL ADЬQЬ ƏĐERLƏV HYLPƏN BARA

ŞIŞMƏ təвəge Safar avьlь kalxuzь qьşqь mal əđerləvđə hylpən quđqala. Ul 20 nse avqьsqa silus вađьn qađьp вetərgə tejeş вulha, ul вarь unь 50 pr. qa qьna ytəgən Z. S.

Şişmə təвəge „yđerək" kalxuzь qьşqь mal adьqь əđerləvđə вaşqa kalxuzdarqa qarəqanda qojroqta вara. Uqa zadaneja itep 3 silus вađь qađьrqa вirelgəjne ul unьŋ вarь вerhengenə qađьqan jamqьrlь kendər de kalxuzsьlar silus əđerləvgə fajđalanmajđar. Mal adьqь əđerləvđə timp tyвən. Kalxuzsьlar silus əđerləvgə halqьn qarajđar.

Q. TABЬŞ.

ZADANEJA 35 PR. QA QЬNA YTƏLGƏN.

„Milьfka" Safxuzь silus əđərləv zadanejahьn вarь 35 pr. qa qьna ytəlgən. 600 tunna silus hьjarlьq вer вaşnə, şulaj uq 3 вađ вuş jata. Jamqьrlь kendər silus əđerləvgə fajđalanьlmaj. Eşse kəsə jeteşməj. Safxuz tiđ kendə вьl eşkə kiђken hьnьlьş jaharqa tejeş.

J. MINHAZ.

BARЬ 3 BAĐ QAĐЬLQAN

SAQMAQOŞ təвəge Raвan avьlь kalxuzь syp yləndəre silus lavđa əkeren quđqala. Kalxuzqa zadaneja itep 4 silus вađь qađьrqa вirelep, ul 15 nse avqьsqa nej вarь 3 вot qađьqan, вađqa 34 sintnir ylən tultьrьlqan.

BESƏN PLANЬ 55 PR. QA QЬNA YTƏLGƏN

ARQAJAŞ təвəge „Qьđьl tormoş" kalxuzь qьşqь mal adьqь əđerləvđə hylpən quđqala Ul вesən jьjnavđь вarь 55 pr. qa qьna ytəgən. Qalqan 45 pr. tь saвьlha la, kendər qorosaqta jьjьlmav səвəple, jamqьrqa jeveşlənep вesən serev qurqьnьsь aђtьnda jerdə jata. Kalxuz 60 tunnalьq silus вađь qađьqajnь Pravlinejə prsidatele Fərditdinьl вьl вađqa qajđan ylən jetkerəвeŋ „tip unь kire kymderep, jaŋьnan 15 tunnalьq вađ qađьttь. qađьlqan вađqa ylən tultьrьlqanь juq. Şul arqala qьşqьlьq esən mal adьqь jetərlek tygel.

„KYLMƏK".

10 KƏNDƏ 250 GIKTAR BESƏN JЬJЬLDЬ

BILƏRƏT təвəge Sərman Ş.K.M. jəcəjkəhe вesən jьjnav kampanejahьnda yđ kamsamuldarьnan udar вrigada ojoştordo Besən jьjnavđa kamsamuldar udar 10 kən iqlan itelər udar un kəndə 250 ga вesən saвьp 13 đur вesən eskerte eşlənde

Ş

Siluslav eşendə qəniqətlənerlek timp juq

Başqortostan kylamendə silus lav вujьnsa вirelgən zadanja 100 pr. tь menən ytələrgə tejeş. Ləkin təвəktərđen həm qajhь вer əlkə ojoşmalarđьŋ halqьn qaravđarь arqahьnda siluslav eşe nik hylpən вara.

20 nse avqьsqa tiklem silus halьv planь Başqortostan kyləlmendə вarь 36 pr. qa qьna ytəgən.

Silus halьv eşendə Xəjnulla, Saqmaqoş həm Bərjən təвəktəre xurlьqlь raveştə qojoroqta həirələlər.

Maldarđь qьşqь adьqtarь menən tə'min itev esən silus əđerlərgə вirelgən zadanja yđ vaqьtьnda tulьhь menən вojomqa atqarьlьrqa tejeş.

A. F.

UDAR UN KƏNLƏK KƏTKƏN HƏĐƏMTƏNE BIRMƏNE

Besən əđerləv eşen tiđ vaqьt esendə təmamlav esən Başqortostan kyləmednə 10 nsь avqьstan 20 nse avqьsqa tiklem udar 10 kenlək iqlan itelgəjne.

Ləkin, udar 10 kenləkteŋ ytep kitevenə qaramaђtan, kyp təвəktərđeŋ вesən jьjnav eşenə appartunistarsa qaravđarь həđəmtahendə, plan вarь 63,9 pr. qa qьna ytəlde. Besən əđerləvđə qojoroqta həjrələvse təвəktərđən: Qaltas, Biş Byləь, Bləвəj, Tujmazь, Baqalь, Krasna—Usul, Maqar həm Duvaŋ təвəkləre plandarьn 21 đən 52 pr. qa tiklem genə ytəgəndər. Ular вesən jьjnavqa siktən tьş hylpən qarap eşte samatykkə tapşьrqandar.

Udar 10 kenləktə udar timp alьvsь təвəktərđən Qaraqoş вesən jьjnav planьn 146 pr. qa, Virxatur 141 pr, Jьlajьr 174 pr qa ytənelər. Bьl təвəktər вesən jьjnavđaqь əđəkləktə yđ vaqьtьnda вeterev esən kalxuzsьlarđь həm jaŋqьđaq xuzalьqtarđь ojoştorop eşte dereђ atqarđьlar.

Qojoroqta həjrəlgən təвəktər aldьnqьlardan ɵlgə alьp, вesən əđerləv planьn вer hyđhed tultьrьrqa tejeştər,

ARЬSLAN.

67 SINTNIR YLƏN SILUSLANDЬ

Mraq təвəge Harьş avьl kalxuzь qьşqь mal adьqь əđerləvđə; jьqьь вara. Ul 125 giktar вeđnde jamqьrqa tejgeđməj qorola saвьp kəвəngə haldь. Kalxuz ike đur silus вađь qađьp, вađqa 67 sintnir ylən haldь. Kalxuz mal adьdь əđerləvđə timptь juqarь kytərev esən udar 5 ken iqlan itelde.

Q. TIMER.

BER MEŊ GIKTAR BESƏN SABЬLMAJ QALDЬ

DIM it safxuzьnьn 3 nse ucaskahьna silus planь 400 tunna вirelgəjne. 15- avqьsqa nej вarь 33 tunna silus kymelde. Plan вujьnsa 800 kuвamitьr вađ əđerlenep kymelergə tejeş вulьp, ul вarь 445 kuвamitьr вađ əđerləngən. Apparatta eşləvselər, ylən juq, eşse kesə jeteşməj, tip qađьlqan вađđь kire kymđerələr. Bьjьl əđerləngən вesən qьş kenə maldarđьŋ 66pr. qьna tə'min itəsək. safxuzdьn вer meŋ giktar вesəne saвьlmaj jerdə jatьp qaldь.

Q. DIMSKEJ.

67 SINTNIR YLƏN HALЬNDЬ

MRAQ təвəge Hapaş avьl kalxuzьna 3 silus вađь qađьrqa zađanja вirelgəjne, Ul 4 вađ qađьp вađqa 67 sintnir ylən haldь.

Kalxuzda qьşqь mal adьqь əđerləv jaqşь вara. Birelgən zađanja vaqьtьnda tulь raveştə ytəlep вara.

Q. TIMER.

ALDЬNQЬLAR ARTTAQЬLARĐЬ BUKSIRQA ALЬQЬĐ

QARAQOŞ təвəge, Əmir Allaqьvat, Ajtuqan, Sarajsa avьldarь 15 nse avqьsqa silus planьn 185 pr. qa, Ajđərle savite 90 pr. qa ytəgəndər. Qajhь вer avьl səvittəre silus вađьn qađьmaqandar. Məђələn: Pakьrufka, Qalqaş, Ivanufka avьl səvittəre вer silus вađьla qađьmaqandar.

Bigerək tə jaŋqьđaq xuzalьqtar artta вaralar, Qьşqь mal adьqь əđerləvđə artta qalqan avьl səvittəren, aldьnqь avьl səvittəre вuksirqa alьrqa tejeştər.

XƏLILЬP.

KYKƏJ ƏĐERLƏVĐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ TALAP ITELƏ

Plan 12 pr. qa qьna ytəlgən

Beđđa kykəj əđerləv eşe siktən tьş əkeren вara. Avqьstьŋ 15 enə tiklem jьllьq plan 44,6% qa, ajlьq plan nej вarь 12% qa qьna ytəlgən.

Kyp təвəktərđə kykəj əđerlərgə atap jeвərelgən pramtavarđь, вaşqa urьnqa totalar. Şunьŋ arqahьnda kykəj əđerləvselər pramtavar menən tə'min itelməj qalalar. Məђələn: Dyrt əjlə Rajpatripsajuzь kykəj əđerlərgə jeвərelgən 9 men 50 humlьq pramtavarđь, вaşqa urьnqa totop вetkən. Şulaj uq Taparin, Arqajaş, Qonşaq təвəktəre lə jeвərelgən pramtavarđь kykəj əđerləvselərgə вirməj, вaşqa urьnqa totqandar.

Bьl—təвəktərđeŋ kykəj əđerləv eşenə əhəmejət вirməvđəren kyrhətə. Kykəj əđerləvđə qojroqta həjrələvse: Dəvləkən, Qonşaq, Qьrqьđ—Mejəkə, Xəjbulla, Bişьylək, Ələ, Nuriman təвəktəre ajlьq plandarьn 1—5% qa qьna ytəgəndər. Qьjqь təвəge təqь la nasar xeldə, ul ajlьq planьn 0,2 pr. qьna ytəgən.

Kykəj əđerləv eşendə qьrqa hьnьlьş tavđьrьlhьn.

I. L.

Plan 70,6pr. Ytəlde

KRASNA—USUL Səjet—вaвa avьlь kykəj əđerləvgə вirelgən jьllьq zadanjanь 70,6 pr. qa ytəne.

Z. TABЬN.

Bьl təвəktər вyləklən delər

Kykəj əđerləv eşen jaqşь alьp вarьvdarь esən Saqmaqoş, Tujmazь, Baqalь həm Dyrt—əjlə təвəktəre xliвzivsintьr tarafьnan hər вerehe 5 ər jəd hum aqsa menən вyləklənđelər.

Q.Q. ƏMIRXAN.

Başsajuz planđь 60 pr. qa qьna Ytəgən.

Başsajuz sistimahьnda kykəj əđerləv eşe hylpən вara. 10 nsь avqьsqa alьnqan məqlymattərgə qaraqanda, ajlьq plan 60 pr. rqa qьna ytəlgən.

Plandьŋ ytəleşe turahьnda 13 təвəktən genə məqlymət kilde. Qalqan 35 təвək eşeŋ вarьşь turahьnda вer tərlə lə məqlymət вirməjđər.

Huŋqь kendərđə təвəktər kykəj əđerləv eşen yđ aqьmьna tapşьrqandar.

Bьl kampanejənь la вaşqa səjəsi—xuzalьq kampanejələrqa вəjləp alьp вarьrqa kərək. Plan yđ vaqьtьnda tultьrьlhьn.

FƏTIX

Dugьvьr 51,4 pr. qa qьna ytəlde.

KRASNAUSUL Başsajuz menən kykəj tapşьrьv turahьnda teđəgən dugьvьrđьŋ вarь 51,4 pr. ьn qьna ytəne. Krasnausul rajpatripsajuzь kykəj əđerləvđə ekerenləne. Eş udar timp talap itə.

Z—TABЬN.

SINTƏBER ƏSƏN
„BAŞQORTOSTAN"QA
JAĐЬLЬRQA AŞЬQЬQЬĐ!

IMPIRJALISTAR EŞSӘNDӘRƊE QOL ITӘLӘR

FRANSEJӘ IMPIRJALISTARЬNЬŊ VӘXŞILEKTӘRE

Alzir krәŧtejәndәre Fransejәnьŋ jәʙerlәvenә tydә almaj ildә renәn qasalar

(„JUMANITA" GӘZITENӘN)

Impirejalizem palactarьnьŋ vә xşәttәre әle aɗaqьna kilgәne juq. Gejutin (keşe yltәrә torqan iliktrik qoralь) den qьɗьl arъtalarь arahьnda hәr vaqьt diŧtәlәrsә eşsәndәrɗeŋ ʙaştarь өɗәlәp tora.

Iksplatatsejanьŋ iŋ kyp avьrlьqь fabrik hәm agrikyltura kalunnalarьna teşә.

Fakьttar xәɗerge kөndә ALZIR xөkymәteneŋ jьrtqьslьqtarьn kyrhәtәlәr. Alzir xөkymәte eşsәndәrɗe tɗev hәm qol itevɗә ʙьqa tiklem kyrelmәgәn vәxʙәtlektәrgә ʙarьp jette.

EŞ QULЬ JETEŞMӘJ IMEŞ(?!)

Donja huqьşьnan ʙirle, hajьlqan, irelәre tunalqan talanьp xәjerselәngәn Alzir krәŧtejәndәre jәşәrlek xәldәre qalmaqanqa, jer-hьvɗarьn, tuqan ildәren taşlap qasalar. Meŋarlәgәn Alzir krәŧtejәndәre Imigratsejaqa kitәlәr. Ularɗьn ʙik kyp өleşe Fransejәgә kilә.

Ular qalalarɗьŋ sittәrendә terkөm—terkөm ʙulьp ik kitkes ajanьs xәldә jәşәjɗәr. Bьl ɗur imigratsejә hөɗөmtәhendә, Alzirɗә eş quɗarь kәmej hәm eşlәrgә tejeşle eştәr eşlәnmәj qalalar.

Xәɗer Fransejәnьŋ Alzirɗa ɗur pridprejәtejә hәm igen kalunnalarь yɗɗәre telәgәnsә iksplatiravajt itә torqan qolɗarь jeteşmevɗәn hьɗiana hәm ьnqьraşa ʙaşlanьlar. Şunьŋ өsөn xөkymәt hәm kaluneja ministrlege imigratsejәne tuqьratьvөsөn kyp kenә şarttar qujɗьlar.

Bьnьŋ өŧtәnә, sit ilgә kitergә rөxsәt alьv өsөn ɗur summa tylavɗe hәm ʙaşqa ʙik kyp avьr şarttar qujqanqa kyrә, imigratsejәne ʙer ad tuqratqandaj ʙuldьlar. Lәkin, uпьŋ menәn asьq julь ʙьvьlqan imigretsejalar taşqьnь tuqralmanь. Ul yɗenә ʙaşqa jәşeren julьn taptь. Alzir eşse—krәŧtejәndәre sit il karaptarьna ultьrьp qasalar. Bьl ularqa tьqь la qьjaatьraj xaqqa teşә. Bisaralarɗьŋ ʙik kyʙehe qьrьlalar, hәlәk ʙulalar. Lәkin әle hamanda Fransejә pridprejәtejә hәm kalunnalarьnda eşlәrgә qoldar jeteşmәj. Fransejә ʙurzьvazejahь Alzirɗьŋ tyʙәnge idara, timer jul hәm ʙaşqa xeɗmәttәrendә ʙik әɗ eş xaqь tylәp, kyp kenә jerle eşsәndәrɗe eşlәtә. Burzьvazeja ularqa tylәgәn şul tiklem әɗ genә eş xaqьnda, ʙik juqarь ʙer xaq itep kyrhәtergә malaşa. Ber nisә ajɗarɗan ʙirle tөrlә saralar kyrelә, kәmisejәlәr tөɗөlә. Lәkin his ʙer fajɗa kyrelmәj:

Ƣemymi gubirnatьr, xөkymәt ʙaşlьqtarьna, pridprejәtejәlәrgә krәŧtejәndәrɗe maailizavajt itep, eş xaqьn siklәv өsөn kәmisejәlәr tөɗevgә quşьp sirkylәr taratә. Bөtә tөʙәktәrɗә xөkymәt aqzalarь, xuzalarqa hatьlqan inzinir, inspiktьrɗarɗan hәm ʙaşqa xeɗmәtәrɗәrenәn kәmisejәlәr tөɗөlә.

EŞSELӘRƊE XEJALDAR MENӘN ALDAJƊAR

Ƣemymi kәmisejә kyp tikşergәndәn huŋ, eş xaqьn kengә 6-8 frank (frank 8 tin) itep ʙerkette. Bьnьŋ өŧtәnә igen firmalarьnda eşlәvselәrgә ʙaşqa „artьqlьq taɗa" ʙulasaq: ular torlaq, jьlьtьv nәmәlәre, ʙaqsa hәm 100 mitьr kvadrat ʙojɗaj, jәki arpa sәsergә „irekle" ʙulьv kevek „artьqlьqtar" menәn tә'min itelәsәktәr.

Lәkin torlaq tigәn nәmәlәrenɗә keşe tygel, malda torlaq tygel. Ul Alzir firmalarьnda eşselәrgә ikmәk, aş ʙeşerev өsөn jahalqan keskaj genә, tar qьna, haŧьp ʙөtkәn ʙer ʙarak. Şunda diŧtәlәrsә ir, qatьn—qьɗ hәm jәş ʙalalarɗь tьqьɗlap tultьralar. Jьlьtьv әsʙaptarьna kilgәndә ular şunan qisarat: Eşselәr aşamlьqtarьn ʙeşerev өsөn sьtьr—salьr hәm qoro quralarɗь jьjьp alьp qajtьrqa mәzʙyr ʙulalar. Әnә şul jьlьtьv nәmәhe ʙula inɗe. Baqsa, xәjvan hәm ʙaşqalarqa kilgәndә: „JӘNӘHE EŞSELӘR haqlьq kassalarɗa kyp ʙajlьqtar jьjasaqtar." Şul ʙajlьqtar menәn ʙaqsa hәm xajvandar ʙarlьqqa kilterelәsәk. Bьlar hatlьq inzinirɗarɗьŋ qөmerɗә ʙulmaj torqan xejalɗarь. Ular ʙьl jalqandarь menәn asqa eşlәtevɗe qaplamaqsь hәm eşsәndәrɗe jөɗәnsә tapqьr aldamaqsь ʙulalar. Beɗgә oşo matirejaldarɗь ʙirgәn Alzirlь ʙer iptәşeʙeɗ:

—Fransejә eşsәndәre ʙьqa hyd halьrqa, kaluneja eşsәndәreneŋ ʙьl dәrәzәlә jәʙerlәnevɗәrenә sik qujьvɗь yɗɗәrenә iŋ ɗur ʙurьs itep jөkmәrgә tejeştәr, tej.

CAN-KAJ-ŞITIRRURЬNA QARŞЬ PRATIS TULQЬNЬ

BIRLIN (Tass) „Viltam-aʙind" qulqa alьnqan prafsajuzɗarɗьŋ Tixi akejan sikiitarejatь sikritarьn hәm unьŋ ʙisәhen ylem jazahь qurqьnьsь kөtөven xәʙәr itә. Bьl xәʙәr Girmaneja la vә ʙaşqa ʙajtaq rajunɗarɗa ʙөjek paritis tulqьndarь. tьvɗьrɗь Berkөn ʙujьnsa Can Kaj Şi ɗan qulqa alьnьvsьlarɗьŋ ikehenɗә qotqarьvɗь hәm azat itkәngә tiklem xәldәren jeŋelәjtevɗe talap itep Şanxajqa kyp tiligrammalar jeʙәrelde. Pratis tiligrammalarь jeʙәrevɗә 18 miljun aqza lь Mizraʙpum ʙaşqarma kәmitәte, Mupьr Yɗәk Kәmitәte hәm ʙaşqa ojoşmalar qatьştьlar. Partis tiligramdarьna Klara Sitken, prafissьr Nissinir hәm danlьqlь jaɗьvsьlar, advakattar hәm ʙaşqalar qul qujɗьlar. Fransejә la SSSR ɗь jaqlav kәmitәte pratis ʙelderevɗә ɗur kampaneja alьp ʙarɗь.

Anglejә parlamintьnьŋ ʙajtaq ataqlь aqzalarь hәm ʙaşqa danlьqlь sajәsi eşmәkәrɗәre Sun—Jәt—Sin qatьnьna qulqa alьnьvsьlarɗь jaqlap sьqьvьn horap tiligramma jeʙәrɗelәr.

GIRMANEJӘ QЬTAJƢA HUQЬŞ QORALDARЬ OƊATA

ŞANXAJ. Şanxajɗa Qьtaj vlastarь huqьş qoraldarь, qәskәr kәrәk—jaraqtarь hәm ajruplan castarь tejәlgәn paraxutь tөttolar. Bьl paraxut Girmanәjә tarafьnan kantun xөkymәte әdrisenә qarata jeʙәrelgәn. Kantunda şundaj xәʙәrɗәrɗә jөrej. imeş, Girmanejә şulajuq Nankinqa şundaj kyp huqьş qoraldarь hatqan.

KAPITAL ILDӘRE XUƵALЬQTARЬN PLANLAŞTЬRЬVƢA ЬNTЬLALAR

BIRLIN, 25. Amstrɗan da xuzalьq planь mәs'әlәhe ʙujьnsa xalq ara kungьrьs asьldь. Kapital ildәrendәge xuzalьqtь planlaştьrьvqa ьntьlьvɗь qarav menәn ʙergә kungьrьs Sәvittәr sajuzьndaqь xuzalьq planьna ajьrьvsa iqtiʙar ьlәsәk. Kunqьrьsqa 24 ildәn vәkildәr kilde. Sәvittәr sajuzьnan Osinski, Gastir, Kun: Karaval, hәm Runin, iptәştәr vәkil ʙulьp kildelәr. Sәvittәr diligatsejәhьnьŋ Gallandejәqa kilevе, Gallandejә hәm Amirika matʙuqatьnda ɗur qьɗьqhьnьv tьvɗьrɗь.

BӨTHӨN FAŞISTAR XӨKYMӘTE, JӘŞӘHEN SӘVITTӘR SAJUZЬ"

VINA. Sufianan xәʙәr itevɗәr ʙujьnsa, unda 20 nse avqьsta asьlqan Bolgarejә parlamintьnьŋ qaɗәttәn tьş sisejәhenɗә Bolgarejә karulь ultьrьş zalьna ingәn vaqьt eşse—krәŧtejәndәr ulugь diputattarь „ʙөthөn faşistar xөkymәte, Jәşәhen Sәvittәr Sajuzь" tigәn luzьnqьlar aŧtьnda kөslө dimanstratsejә jahanьlar hәm zaldь taşlap sьqьp kittelәr. Karul yɗeneŋ sissejәne asьv ricenɗә eşse krәŧtejәndәr ulugьna qarşь kiŧken sьqьş jahanь. Ul yɗeneŋ sьqьşьnda „ʙөtә juldar menәn ildeŋ tьnьslьqь tә'min itelәsәk"—tine. Parlamintьŋ asьlьvь ajqanlь eşse—krәŧtejәndәr ulugь diputattarь 18 nse avqьsta Sutejәtejatrь Rinissans ta miting ojoştorɗolar. Bьl miting ta 6 meŋ eşse qatnaştь. Jьjьlьvsьlar ɗьŋ kөslө alqьştarь aŧtьnda eşse—krәŧtejәn ulugь diputattarь parlamint esendә şulaj uq uramdarɗa Bolgarejә eşse partejahь luzьngьhь aŧtьnda hәm eşse—krәŧtejәn xөkymәte өsөn kөrәşergә tantanalь vaqәɗә ʙirɗelәr.

PRATIS BELDERӘLӘR

PARIZ. Fransejә la kammunistar partejahь julьassьlьqь aŧtьnda, Pyŧә termalәrendәge sejәsi totqondarɗьŋ qot osqos avьr şaraitqa qujьlьvɗarьna qarşь pratis kampanejәhь ʙaşlandь.

SURTLЬ ORLOQTARƢA BYLӘK BIRELӘ

1931—32 nse jьlqь igen әɗerlәv kampanejәhendә tavar-sartavaj өŧtәmә menәn ʙylәklәnergә tejeşle, surtlь orloq surttarь isemlege turahьnda BASSJ Tә'minәt X. Kamissarlьqьnьŋ

QARARЬ № 85

Sajuznarkumsnaп diriktifenә tura kilterep, BASSJ Tә'minәt X. Kamisarlьqь yɗeneŋ № 73 qararьn yŧterev julьnda QARAR ITӘ: 1931—32 nse jьldar igen әɗerlәv kampanjahendә tavar—sartavaj өŧtәmә (ajьrьm өŧtәmә xaq hәm әɗerlәv xaqь ʙirev) menәn ʙylәklәnergә tejeşle surtlь orloqtar surttarь isemlegen tyʙәndәgesә ʙildәlәrgә:

KӨB SӘSELӘ TORƢAN ORLOQ KYLTURALARЬ

1. Arьş Vatkә, 2. Harь orloqlo № 1 Bizincyk, 3. Jelәsәj.

JABƢЬ ORLOQ KYLTURALARЬ

4. Bojɗaj Siziym 0111, 5. Lytsitsin 062 6. Gurdejfurme 0,10, 7. Gurdejfurme 0189, 8. Malianpus 069, 9. NOӘ 10. Bilakuska 11. Alьidum 604, 12. Holo Paʙida, 13. Maskuvskej A—315, 14. Luxuvskej.

Oşo isemlekkә inmәgәn taɗa surt orloq tөrɗәre ʙylәklәnmәjɗәr hәm qadь orloqtar narqь hәm ʙazisь ʙujьnsa qaʙul itelәlәr.

BASSJ Tә'minәt X. Kamissarь: STIPANЬF.

BELDEREV.

Mәskәv ʙalьq VTYZ ь ergәhendә inzinir mixanizatьrɗar, ikanumistar ʙejaluqtar әɗerlәj torqan sittәn torop uqьv kursьna Başqortostan өsөn 10 urьn ʙar.

Balьqsьlьq sanәqәte tixnikumь ergәhendә Mәskәvɗә ʙalьq totov tixnikahь ʙalьqsьlьq, ʙalьq hьvьtьv eşe ʙelgestәre әɗerlәj torqan sittәn torop uqьv kursьtarьna Başqortostan өsөn 10 urьn ʙirelde.

Ƣarizalarɗь ƣemymi şarttar nigeɗendә ʙirergә.

Өfө la J—sazan uramь 37—jort Balьqsьlьq sajuzьna inep, kurs turahьnda mәqlymәt alьrqa.

EŞSELӘRƊE QULƢA ALALAR

VINA, 25. Budapiştan xәʙәr itevɗәrgә kyrә, Vingirejә axrankahь hәr kөn kammunistar agitatsejәhьnda şiklәngәn, kyp eşselәrɗe qulqa ala. Qulqa alьnьvsьlar palitsejә idarahьnda qatь aɗaplavɗarqa dusar ʙuldьlar. Bьnьŋ hөɗөmtәhendә kyʙehe nьq xaldan tajɗьlar hәm tөrmә ʙalnitsahьna oɗatьlɗьlar.

Eşsәn jalpьnьŋ SSSR ƣa simpatejәhь yŧә

LUNDUN. 23. Birnard Şavɗьŋ SSSR ɗan qajtqas sьqьşьkiŋ eşsәn jalpьnьn Sәvittәr Sajuzьna hәm kammunizemqa simpatejәhь yŧevgә jaŋь talcuk ʙirev xeɗmәten ytane. Eşselәr Lundьnɗaqь sәvit mөәssәsәlәrenә, SSSR ɗuŧtarь jәmƣejәtenә Sәvittәr Sajuzьna ʙarьrqa telәgәnlektәren ʙelderep qarizalar javɗьralar. SSSR ɗuŧtarь jәmƣejәte tarafьnan sьqarьla torqan ajlьq zurnalɗьŋ tirazь 4 aj esendә өs tapqьrqa arttь. Jәmƣejәteŋ ʙajtaq jaŋь ojoşmalarь tөɗөldө. Jәmƣejәtteŋ idara utьrьşьnda ʙөtә ildә pralitarejat rivalytsejәheneŋ 14 jьllьqьn ʙajram itevgә әɗerlek ojoştororqa qarar itelde.

Kәŋәşmәgә kilmәj qalmaƣьɗ

27 avqьs kis 6 sәqәttә Başkalxuzsajuz ʙinahьnda ʙөtә Rasәj Yɗәk Başqarma Kәmitәte, Xalq Kamisarɗar sәvite hәm kalxuzsintьrɗьŋ sitkә kitep eşlәv qararьnьŋ rajun ojoşmalarь tarafьnan ytәleven tikşerev өsөn ʙarьp qajtqan vәkildәrɗeŋ kәŋәşmәhe ytkәrelә.

Kәŋәşmәlә tyʙәndәge xuzalьq ojoşmalarь vәkildәreneŋ ʙulьvь mәʙyri; Başzildar, Matur zavьtь, Qaɗan—turbin zavьtь, Başqortostan tөɗөv ʙerege, Başstruj, Başdortrans, Juz, Ural lis Narkamtrud, Başpralsәvit, „Krasnaja Başkirejә", „Başqortostan" „Kammuna" gazittәre, Radejә yɗәk.

Rajundan qajtqan vәkildәr yɗɗәre menәn tikşerev matirejaldarьnalьp kilergә tejeştәr.

Idara rәise urьn ʙaŧarь:

JAKUPЬF.

Ridaktьr urьnʙaŧarь: Z. Kajьpkul.

Başqortostan dәvlәt savɗa hәm tә'minәt aksejalь jәmƣejәte

„BAŞSNABTURG"

1930 jьldьŋ 1 yktәʙerenә hәm 1931 jьldьŋ 1 ƣinvarьna

HӨƊӨMTӘ BALANSTARЬ.

AKTIF.

AKTIF MATDӘLӘRENEN ISEMDӘRE	Balans summalarь: 1930 jьldьŋ 1-yktәʙerenә	Balans summalarь: 1931 jьldьŋ 1-ƣinvarьna
I. Mөlkәt:		
1. Jort hәm qaraltьlar	26522—60	26522—60
2. Kysmә mөlkәt	45792—69	43310—08
II. **Tamam itelmәgәn tөɗөleştәr:**	72315—29	70832—68
3. Tөɗөleştәr hәm kapit. rimunt	5190 33	12002—68
4. Tөɗөv eştәrenә avanstar	14050—00	14050—00
III. **Tavar hәm matirejaldar**	19240—32	26052—68
5. Sit skьlattarɗa tavarɗar	883—65	10665—52
6. Skьlat hәm ʙazalarɗaqь tavar	1600602—18	1004068—62
7. Әɗerlәp hatьv magaz.	—	177164—56
7 a. Tranzit	6694—01	—
8. Eşlәp yɗgәrtelevɗәge	13447—36	909—35
9. Juldaqь	847021—87	696007—97
10. Өŧtәmә rasxuttar	7142—18	12059—92
11. Matirejal hәm jaqьv nәmә	1482—52	4549—43
IV **Aqsa:**	2483273—77	1905422—47
12. Kassa	1231—10	5690—21
13. Atcut ʙirergә tejeşle ʙylektәr	16852—86	10625—12
14. Juldaqь pirivuttar	—	120000—00
V **Qiʙatlь hәm prats. qaƣьɗdar:**		
15. Pratsintlь qaqьɗdar	154457—77	152370—62
16. Bytәn pritp. aqsejalar	179755—07	159755—07
VI. **Alьnьrƣa tejeşle dykәmintәr:**	334212 84	312125—69
17. Juldaqь dykәmintәr (kysmә seuttar ʙujьnsa dәvlәt ʙanks)	185020—24	272596—73
18. Naluznaj platyz	2537—00	695—43
VII. **Padatcut summalar:**	187557—24	273292—16
19. Atcut ʙirergә tejeşle keşelәr	1935—40	2292—04
VIII. **Diʙiturɗar:**		
20. Eşse hәm xeɗmәtselәr	452—53	253—09
21. Pavtalşiktar	69183 91	99743—35
22. Iŧәptәr ʙujьnsa kamintinttar	8633—09	—
23. Hatьp alьvsьlar	99500—70	53028—15
24-a. Malejә X. K. fajda vznust. ʙujьnsa	65028—17	86596—31
24-ʙ. „ „ „ naluktar ʙujьnsa	6099—14	15236—53
24-v. Bytәnɗәr	16308—00	16395—19
25. Pastalşiktar hәm prit. alьvsьlar	86806—049	119678—87
26. Şikle ʙurьstar hәm pratistavajt itelgәn vikseldәr	2101—19	7774—56
IX. **Aɗdaqь jьldarɗьŋ sьqьmdarь:**	354110—77	398706—11
27. Aɗdaqь vaqьt sьqьmdar	9837—02	14251—68
Balans	3480566—62	3139230—84

PASSIF.

PASSIF MATDӘLӘRENEŊ ISEMDӘRӘ	Balans summalarь: 1930 jьldьŋ 1-yktәʙerenә	Balans summalarь: 1931 jьldьŋ 1-ƣinvarьna
I. **Kapitaldar:**		
1. Aksejә kapitalь	700000—00	700000—00
2. Aksejә iŧәʙenә vznustar	231046—33	231046—83
3. Riziref (zapas) kapital	130208—29	130208—21
II. **Funttar:**	1061255—12	1061255—12
4. Amartizatsejә funɗь	18204—53	10536—80
5. Eşse hәm xeɗmәt. tormoşon jaqşь funɗь	648—41	288—41
6. Dөrtlәnderev ʙylәktәre ʙirev	208—28	208—28
7. Bylәklәv	5542—50	7257—50
III. **Rizirьftar:**	24603—67	27290—94
8. Xaq tөşerev rizirie	1231—54	110—90
9. Şikle ʙurьstar	2101—19	7774—56
IV. **tylәvgә dykәmintәr:**	3382—73	7880—56
10. Tylәvgә juldaqь dykәmintәr (Avizu ʙulmaqan iŧәptәr ʙujьnsa ʙankk)	338365—07	329586—20
V. **Iŧәptәr ʙujьnsa dәvlәt ʙankь:**		
11. Kantakarint ʙujьnsa dәvlәt ʙank	1091325—36	503259—92
9. **Kriditurɗar:**		
12. Eşse hәm xeɗmәtselәr	2853—93	13101—90
13. Pastalşiktar	228051—66	78320—37
14. Iŧәptәr ʙujьnsa kamintinttәr	7615—47	7081—67
15. Hatьp alьvsьlar	392496—69	458421—92
16. Pastalşiktar, hәm pritinz. alьvsьlar	12072—92	192576—26
17. Kammirceskej ʙulmaqan kriditurɗar		
a) satsejal straxavaneja	2687—73	2689—73
ʙ) ʙytәndәr	22076—20	10987—26
18. Dajomlaşterelmәgәn siktәr kriditurɗarь	1032—78	1032—78
VII. **Rigylәrlәşterevsә matdәlәr:**	669387—38	763913—78
19. Rejalizavajt itelmәgәn nasinkalar	—	20967—16
VIII. **Hөɗөmtәlәr:**		
20. 1929—30 jьldaqь fajda	292297—29	292297—29
21. Ajьrьm kvartaldaqь (1930 jьldьn 1/X nan 1931 jьldьn 1/1 tikl.)	—	132795—67
	292297—29	425092—96
Balans	3480566—62	3139230—83

Balanstan tьş matdәlәr

1. Tәminatka ʙirelgәn vikseldәr ʙujьnsa tөrlә keşelәr	20000—00	—
	20000—00	—

1. tәminatka ʙirelgәn vikseldәr	20000—00	—
	20000—00	—

Idara rәise: URAKЬF.

Baş ʙuxgaltir: M. NIKITIN

1929—30 JЬL HӘM AJЬRЬM KVARTALƢA TABЬŞ HӘM ZARARƊAR IŦӘBE

DIBIT

ZARAR MATDӘLӘRENEŊ ISEMDӘRE	1929—30 jьl	1930 jьldьn ajьrьm kvartalь
1. Tavar hatьvɗan zarar:		
a) qatь iŧәple	4235—43	51—86
ʙ) pasridnicskej	45—45	—
2. Savɗa sьqьmdarь	1061987—21	103408—17
3. Idara sьqьmdarь	141859—09	57836—48
4. Tylәngәn kәmisejә	4696—03	—
5. Tavar tөrlә iŧәptәre	39265—73	19194—04
6. Tylәngәn pratsinttar	144781—21	20040—53
7. Xaq tөşerevɗәn zarar	44014—22	2400—70
8. Tavar jeteşmәv	12370—42	4264—89
9. Maqsatlь өŧtәmәlәr	220419—93	—
10. Ytkәn jьldar. şikle ʙurьstarɗь hьɗьv. zararь	29971—37	—
11. Şikle ʙurьstar rizirenә atcislinejәlәr	2101—19	5673—35
12. Xaq tөşerevgә	—	110—90
13. Bytәn ojoşmalarqa qatьş. zarar	250—00	20000—00
14. 1930 jьl. 26/VII dikt. tajanьp iŧaplaşev zararь	6663—79	4961—57
15. Bylәklәv funɗьna atcislinejәlәr	—	3500—00
16. Amartizatsь „ „	4991—05	1332—24
17. Tөrlә osraqlь sьqьmdar	19828—52	10001—44
Bөtәhe	1737283—64	252776—17
saf fajɗa	292297—29	132795—67
Balans	2029580—93	385571—84

KRIDIT

TABЬŞ MATDӘLӘRENEŊ ISEMDӘRE	1929—30 jьl	1930 jьldьn ajьrьm kvartalь
1. Tavar hatьvɗan fajɗa:		
a) qatь iŧәple	1690492—71	303220—91
ʙ). pasridnicskej	25747—78	—
2. Alьnqan kәmisejә	3528—86	—
3. Banas hәm nasinka qujьlm. menәn tavar iŧәptәre arah. ajьrma	62456—50	25588—56
4. Alьnqan pratsinttar	39142—79	1348—31
5. Prats. qaqьɗ. rejaliz. itevɗәn fajɗa	15—80	—
6. Şikle hәm өmetheɗ ʙurьst. alьnьvɗan fajɗa	1988—15	406—85
7. Şikle ʙurьstar rizirien kysarьvɗan	28402—40	36—60
8. Xaq tөşerev „ „ „	—	1231—54
9. Artьq tavar hәm pirixuttar	86257—21	1002—16
10. Naluktarɗь kyserevɗәn fajɗa (1928—29 jьlda halьnqan. tөşerev)	26799—74	—
11. Yɗ ara maqsatlь ʙadsaikalarɗan fajɗa	88769—68	—
12. 30 jьl. 26/VII dikritenә muvaf. raveştә iŧaptarɗe ʙөtөrevɗәn primeja	7538—65	50834—69
13. Tөrlә osraqlь daxuttar	18470—66	1901—72
Bөtәhe	2029580—93	385571—84
Balans	2029580—91	385571—84

1929—30 jьlda kyrelgәn 292297—29 taʙьştь tyʙәndәgesә ʙylergә:
a) eşse hәm xeɗmәtselәrɗeŋ tormoş jaqşьrtьv funɗьna . . . 11 %—32152—70
ʙ) dәvlәt nalugьna . . . 20 %—58459—46
v) Ustaf kapit. kytәrevgә . . . 69 %—201685—13.
Ajьrьm kvartalda kyrelgәn 132795—67 taʙьştь tyʙәndәgesә ʙylergә . . . 100 % —1. 292297—29
a) eşse hәm xeɗmәts. tormoş jaqşьrtьv funɗьna . . . 9 %—11951—61
ʙ) dәvlәt daxutьna . . . 84 %—111548—36
v) Ustaf kapit. kyʙәjevgә . . . 7 %—9295—70

100 pratsin 132795—67

BӨTӘHE—425092—96.

IDARA RӘISE: URAKЬF.
BAŞ BUXQALTIR: NIKITIN.

„TRAKTЬR" zurnalьnьŋ 12—13 handarь sьqtь.
ALP QALЬRƢA AŞЬƢЬƢЬƊ

Zajьmdarɗьŋ atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aлligatsejәgә vaqьtь sьqьp ʙara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьɗ otoşlo zajьm 100 humlьq	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlәt zajьmь 25 humlьq aлligatsejәgә vaqьtь uɗьp ʙarqan kupunьnda xisaplap	26—25	
Massәvitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aлligatsejәgә	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aлligatsejәgә	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlәt zajьmь 50 humlьq	50—30	50—50
aлligatsejә vaqьtь uɗьp ʙarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30.		
Pratsinthьɗ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

URAL
KINAHЬNDA
Sejanstar sәqәt 7 lә ʙaşlana. Kassa sәqәt 5 tәn asьq

Bөgөn, şulaj uq hәr kөn
„KAPITAN QЬƊЬ"
Puşkin әŧәrenәn. Simfunejә arkistьr ujnap torasaq.

GURЬN
KINAHЬNDA
Sejanstar sәqәt 6-30 tan ʙaşlana.
Kassa sәqәt 5 tә asьla.

Bөgөn kina-dramma 8 ʙylemdә
„Rimdәrdeŋ ʙolalarь"

„Yktәʙer Natiзkьь", tipagrafejahe. Başglafilt vәkile 716

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬL BREQEQEĐ!

BAŞQORTOSTAN

28 AVQЬS 1931 JЬL, № 187 (488)

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ƟFƟ J-SAZUN, KURPS № 3
Tilifun numirdarь:
Ridaktur . . . . 4—81
Sikrtar . . . . 2—83
Satsr jalizemsa jer eşləv sylege . 3—02
Iqlandar həm ələşmə . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Təngə ridaksejə . . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT URGЬHЬ

URAZAJ JЬJNAVĐA AŞЬQЬS HЬNЬ LЬŞ KƏRƏK

[illegible] plan 88,8 pr. qa həm janqыđaqtarđa 380 men 302 giktar jыjnalыp plan 93,7pr. qa ytalgən.

Jađqы igende jыjnavđa la udar timp juq. 20 nse avqыsqa tiklem sar ıыqы 925 men 131 giktar urazaj jыjnalыp, plan 42,7 pr. qa qыna ytalgən. Bыl han kalxuzdarđa 46,7 pr. qa həm janqыđaqtarđa 38 pr. qa qыna ytalgən. Kalxuzdar janqыđaqtar menən berlektə aşыqыs вoroloş jahatqa həm plandarыn qыđqa sruk esendə tulыhы menən ytərgə tejeştar.

ALDAΓЬ UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLEK EŞENDƏGE ƟĐƟKLƟKTƏRĐE BƟTƟRƟRGƏ

„1931—32 uqыv jыlы avыr jыl вulasaq, sənki выl jыlda вeđđeŋ alda torqan вurыstar uđqan 1930—31 nse uqыv jыlыndaqы вeđđeŋ alda torqan вurыstarqa qaraqanda jaqşы uq qatmarlы, tərən həm juqarы. Şunыŋ əsenda выl uqыv jыlыn вeđgə вətə jaqtan ыsыn jahav kөjə qarыşыlarqa kərək" tine məqərif xalыq kamisarы ip. Bubnof yđeneŋ..... hөjləgən daklatыnda.

Avыr, tərən həm juqarы вurыslы aldaqы uqыv jыlыn qarыşыlavqa jahavmы huŋ вeđ? Jahav tygel. Uqыv вaşlanыv kөnө kilep jette. Ləkin вeđ əle aldaqы uqыv jыlыna əđerlekte haman tərtipkə kilterep jetkerə alqanыввыđ juq. Kypkenə təвəktər əle вulha jaŋы məktəptərđe halыp вөtөrөvđə, rimunt jahav, kulak jorttarыn məktəpkə qulajlaştыrыv eştəren təmamlamaqandar. Təвək вaşqarma kəmitəttərenen ra'istəre məktəp teđəv eştərendəge məs'ylejətteŋ xөkymət tarafыnan yđ eştərenə jəkmətelgənen onotalar həm ul eşte eđələr. Təвək məqərif вylektəre uqыv jыlыna əđerlekte ojoştorov, jыlвaşsыlыq itevđə jыldamlыq kyrhatmaidar. [illegible]

Şul arqala oşoqa tiklem qunar urыn təвa a'maqan kyвələk hыmaq kysəmajlənep jөreqən həm prajыzvudыstыvahыna qajtmaj, qajthala ныqыь eşkə totonmaj jөrөgən uqыtыvsыlar kyrengeləj.

Səvit, xuzalыq ojoşmalarы, kalxuz idaralarы ular arqыrы jəmaqatselek вы frunttaqы kөrəş arinahыna ojoştorolqan raveştə tartыlmaqan dar h. в.

Şuqa kyrə vaqыttы вuşqa uđqarmaвtan вerđən frunt, uqmaş tыrыlqan kөsmenən aldaqыuqыvы jыlыna udar timp alыp əđəklөktərđe вөtөrөv eşenə kereşergə kərək.

Təвək вaşqarma kəmitəttəre həm unыn ra'istəre yđđərenə turanan tura jəkmətelgən məktəptər haldыrыv, rimunt jahatыv, ularđы kərakle materejaldar menən tə'min itev eşenə kisekməвtən qaвalan totonorqa tejeştar.

Raвprustыn təвək həm urыn kəmitəttəre təвək məqərif вylektəre kөstə dərəв qujыv, uqыv əsвaptarыn (kitap qaqыđ, qələm h.в.) mileldəren (əđtal, parta h.в.) [illegible]

Tunqa herev timpы tyвənəjməhen

[illegible]

URTA—ƏRMET PLANDЬ 35 pr. qыna ytəne

[illegible]

„IBRAJ"

„QЬĐЬL—JALAN" 1120 HUMQA

[illegible]

Rapkur: S. SЬRLЬBAJ.

„JAŊЬ JUL" 815 HUMQA

[illegible]

X. KANZAFAR.

Matraj zajы taratыvđa eşləmegən

[illegible]

X. QOLMƏXƏMMƏTЬF.

Maja tuplavđa appartunizem

[illegible]

Rapkur: SЬRLЬBAJ.

[illegible]

Ə. XƏTIP.

[illegible]

Z. ISXAQ.

Igen əđerləvđeŋ xəl itkes mələnə indek

LƏKIN KALXUZDARDA, BIGERƏKTƏ JANQЬĐAQ XUZALЬQTARDA TIMP TYBƏN

Yktaвer 1-jыlыqыna plandы tultыrыv esen вalşeviktərsə kereşergə kərək.

„MƏJƏŞ" KALXUZЬ ARTTA QALA

QARAQOŞ təвəge „Məjəş" kalxuzы igen jыjnavqa narmaq aşa qыna qaraj. 23 nse avqыsqa tiklem urazaj jыjnavđa nej вarы 60 pr. qa qыna ytalgən. Kalxuz выl timpыldыqtan sыqarqa tejeş.

Z. I.

SABЬLOJAN HOLO HƏM QARA BOJDAJ BAЪBЬVĐA SEREP JATA

[illegible]

A.

TIXNIK KYLTURALARĐЬ VAQЬTЬNDA JЬJ NARQA

[illegible]

F. A.

URAZAJ JЬJNAVЬ BƟTƟRƟK

[illegible] Barыşы 290 giktar igen jыjnalды.

Xөkymətkə 161 sintnir

[illegible]

Q. F.

3 qыđыl avuz

[illegible] man təвəge) urazaj jыjnav menən вergə par hөrevđe la вөterđe. Өs tapqыr qыđыl avuz ojoştorop 52 jok igen tapşыrđыq.

„ƏLIBAJ"

PLAN 100 PR. TЬ MENƏN YTƏLDE

Avыrqazы təвəge Iške Kyçəj avыlыndaqы „Majaq" kalxuzы 20 nse avqыsqa tiklem kөđgө həm jađqы igende 100 pr. tы menən jыjnap вөtөrđe. Xəđer igen əđerləv eşe alыp вaraвыđ.

FATIx.

URAZAJ JЬJNAV QЬĐЬV BARA

Mələvez təвəge „Turaj" kalxuzы arыş jыjnavđы вөtte: Xəđer holo, вojđaj urыlыp şul uq vaqыtta huqыlыp вarыla. Kalxuzsыlar kyrhətelgən vaqыtыna eşşte tultыrыp вaralar.

TABЬŞ.

URAZAJDЬ TULЬHЬ MENƏN JЬJNAP BƟTƟRƟK

Q MEJƏKƏ təвəge Jəşergən səvite kyləmendə kөđgө həm jađqы igen 100 pr. tы menən jыjnalыp вөttө. Xəđer qыđыv raveştə igen əđerləv eşe alыp вarыla.

F. A.

ARQAJAŞ TƟBƏQENDƏ

ƟĐƟKLƟKTƏR—QATЬ TRIVUGA TALAP ITƏLƏR

BƟTƏ KƟS—ƟĐƟKLƟKTƟ QAPLAVQA!

(Tiligraf aşa)

KƟĐQƟ SƏSEV NASAR BARA. PLAN KALXUZDARDA 3% QA., JANQЬĐAQTARDA 2 PR. QA QЬNA YTƏLQƏN. ANLATЬV EŞTƏRE JUQ. IQEN ƏĐERLƏV PLANЬ NEJ BARЬ 4 PR. QA QЬNA YTƏLDE. ARQAJAŞ TƟBƏQENDƏ OSORAQAN BЬL HIĐKƏNERLEK XƏL QATЬ TRIVUQA TALAP ITƏ.

Təвək kalxuzsajuz: SAFIN.

PLANDЬ TULTЬRЬP HƏM ARTTЬRЬP YTƏRGƏ!

ARQAJAŞ, (TILIQRAMMA). PARTEJƏ TƟBƏK KƏMITƏTE HƏM TƟBƏK BAŞQARMA KALXUZSЬ HƏM JARLЬ, URTA XƏLLE—JANQЬĐAQ XUZALЬQTAR ARAHЬNDA ANLATЬV EŞTƏREN KIN KYLƏMDƏ JƏJEP JEBƏRDE. HƟĐƟMTƏLƏ: BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTREJƏLƏŞTEREV I EMENƏ 25 NSE AVQЬSTA QЬĐЬL ABUZDAR MENƏN 400 SINTNIR IQEN, 4.350 SINTNIR BESƏN TAPŞЬRЬLDЬ. MAL ƏDERLƏV PLANDAN TЬŞ 194 BAŞ TAPŞЬRЬLDЬ. MAJ ƏDELƏV 100 PR. TЬ MENƏN YTƏLDE. SƏJƏSI. XUZALЬQ KAMPANEJƏLARЬ PLANЬN TULTЬRЬP HƏM ARTTЬRЬP YTƏRGƏ TIQƏN LUZЬNQЬ AЪTЬNDA QЬRQA SARALAR KYRELƏ BAŞLANЬ.

ALIKSANDЬRЬF, SAFIN.

„Jaŋы—Jul" kalxuzы kөđgө səsevđe вөtөrđө

„Jaŋы Jul" kalxuzы (Tapurin təвəge, Mortađa avыlы) kөđgө səsevđe вөterđө.

Plan vaqыtыnan huŋqa qaldы

Qыrla avыlы kalxuzы (Saqmaqoş təвəge) yđenen prajыzvudыstva planы вujыnsa kөđgө səsevđы 25 nse avqыsqa вөtөrөrgə tejeş ine. Ləkin plan ytalmənə. Kyrhətelgən vaqыtta ul unыŋ nej вarы 50 pr tыn qыna səste.

Q.

25 pr. qa arttыrыp ytənek

„Jılan" kalxuzы (Mişkə təвəge) yđenə вirelgən səsev planыn 25% qa arttыrыp ytəne. Xəđer qыđыv raveştə tuŋqa hөrəv вara.

Arыslan.

Xөkymət diriktivahы ytəlde

Ɵlkə ştaptыŋ plaны вujnsa kөđgə səsev 25 nse avqыsqa вөtergə tejeş ine „Qыđыl-təвək" kalxuzы выna выl diriktivaны yđ urыnыna jetkerđe. Ul 25 nse avqыsqa, kөđgө səsev planыn 15 pr. qa arttыrыp ytəne. Bөgen gө kөndə unda 25 qiktar arыş səselgən.

Fatix.

***

„Qыđыl вajraq" qojoroqta вara

TAPURIN təвəge S—T a-maq səvite „Qыđыl вajraq" kalxuzы oşo kөngə tiklem xөkymətkə вergənə sitnir đa igen вir gəne juq. Bыl kalxuz вaşqa kalxuzdarqa tiŋləşep igen əđerləv kampanejəhыna aktif qatnaşыrqa tejeş.

ARЬSLAN

MƏSKƏV, V.L.K.S.M YĐƏK KƏMITƏTENƏ

KYSERMƏHE „KAMSAMUL PRAVDA"HЬNA. VATU GRA CUFQA, MIXAJLUFQA

PARTEJƏ HƏM XƟKYMƏTTEŊ QARARЬ MENƏN BAŞQORTOSTANDA KƟSLƟ QIQANT „MATUR ZAVЬTЬ" HALЬNASAQ. BЬL ZAVЬT YĐENEŊ DURLЬQЬ HƏM EŞSE KƟSƟNƟŊ KYPLEQE MENƏN STALINQRAT ZAVЬTЬNAN BER JARЬM TAPQЬR ARTЬP KITƏSƏK.

KAMSAMUL ƟLKƏ KƏMITƏTE BЬL MƏS'ƏLƏNE TIKŞEREP, ZAVЬT IDARAHЬNЬŊ BЬL ZAVЬTQA BAŞQORTOSTAN KAMSAMULЬ ISEME BIREV TURAHЬNDAQЬ QARARЬNA TULЬHЬNSA QUŞЬLЬRQA HƏM UNЬŊ BERENSE KIRBESЬN 17 NSE BƟTƏ DONJA JƏŞTƏR KƟNƟNƏ TURA KITEREP HALЬRQA QARAR ITTE.

BAŞQORTOSTAN KAMSAMULЬNЬŊ ƟLKƏ KƏMITƏTE BOJORAHЬ, YĐƏK KƏMITƏTTƏN, KAMSAMUL PRAVDAHЬNAN GUSPRAJЬK STЬRUJKDA TAMAM BULQJAN PRAJЬKTTARĐЬ TUQRAVHЬĐ JEBƏREVĐƏ JARĐAM ITEVĐE HORAJ. BAŞQORTOSTAN KAMSAMULЬ ZAVЬTTЬ HALЬVDA AKTIF QATNAŞЬP, UQA MENƏRLƏQƏN BAŞQORT KAMSAMULDARЬN BIREV TURAHЬNDA YĐƏK KƏMITƏTTE ALDAN UQ ЬŞANDЬRA.

XƏĐER YK KAMANDA SASTAFЬNA UQЬR ƟSƟN 600 KAMSAMUL MABLIZAVAJT ITELQƏN, EŞSE KƟSƟ JЬJNAV EŞE LƏ KƟSLƟ BARA.

BƟTƏ DƟNJA JƏŞTƏR KƟNƟNDƏ MATUR ZAVЬTЬNA BYLƏK ITEP JALPЬLЬ SUBUTNIKTAR JAHALASAQ. MATUR ZAVЬTЬNA KADRDAR ƏĐERLƏV ƟSƟN 300 ŞUFIR MABLIZƏVƏJT ITELƏ, HƏM BAŞQA KYPKENƏ PRAKTIK SARALAR KYRELƏ.

ƟLKƏ KƏMITƏTE QIRUJLЬQ EŞTƏRENEŊ BERENSE ADЬMЬNDA UQ ZAVЬT PLAŞŞATKAHЬNDA SVƏZSE EŞSELƏRĐEŊ EŞTE KYRHƏTELQƏN SRUQЬNAN ELEK BƟTƟVĐƏREN ƏJTEP YTƏ.

BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM ZAVЬT IDARAHЬ KAMSAMUL YĐƏK KƏMITƏTENƏ, „KAMSAMUL PRAVDA" HЬNA, SAJUZĐЬŊ IN ERE OJOŞMALARЬ MƏSKƏV, LININQRAT, XARKЬF, TYBƏN VULQA, STALINQRATTARQA MƟRƏZƏQƏT ITEP, BƟTƏ SAJUZ QIQANTЬN TƟĐƟVĐƏ JARĐAM ITEVĐƏREN HORAJ. BEĐ YĐEBEĐĐEN TARAFTAN ZAVЬTTЬ UNЬŞLЬ TƟĐƟVQƏ HƏM UNЬ VAQЬTЬNDA JEBƏREVQƏ BƟTƏ KƟSTƟ TUPLAJЬBЬĐ.

BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE (VALUK)
I NSE MATUR ZAVЬTЬ IDARAHЬ (PATAŞNIKЬF)

Nej вarы 5 sintnir

„ŞƏREQ" kalxuzы (K. Usul t.) 2468 sintnir igen tapşыrыrqa tejeş вulha la, nej вarы 5 sintnir gena tapşыrqan.

„MARS"

Maj—kykəj tapşыrыvsыlarđы kire qajtaralar

Dyrtəjlə təвəge Iške-soltanвək avыlыnda kykəj—maj əđerləv вik nasar вara. Kykəj—maj tapşыrыvqa kilgən qatыn—qыđđar qaвul itevselərđe taвa almaj kire qajtыp kitələr. Avыl səvite eşte ratkə halыv turahыnda ujlamaj.

XƏMZIN.

Radejuqa jarđam 20 kөnləgə ytkərelə

MƏSKƏV, 26. 1 nse sintəвerdən radejuqa jarđam smutыrы вətə sajuz 20 kөnləgə вaşlana 20 kөnləktə ytkərevgə pusta Xalq Kamisarlыqы, Asnavejaxim Sajuzkinu, matвuqat, kamsamul ojoşmalarы həm вaşqalar qatnaşalar. 20 kөnləkteŋ maqsatы radejufikatsejə həm radeju təđələşenə kiŋ jəməqatselekteŋ fikeren ыьqtыrыv.

Mamыq qыrđarыn kəlliktifləşterev julыnda

BAKU, 26. 25 nse avqыsta Bakuqa Tөn jaq Kafkazdan 230 kalxuzsы kilde. Kalxuzsыlar Azərвizan kalxuzsыlarы slytыnda qatnaşasaqtar, unan huŋ Azərвizandыŋ mamыq qыrđarыna totoş kəlliktifləşevđe ytkərev eşendəge yđ təzriвələren kyserev əsen mamыq rajundarыna sыqasaqtar.

INŽINIR—TIXNIK XEĐMƏT KƏRĐƏRGƏ LGUTTAR TURAHЬNDA

MƏSKƏV, 26. Xeđmat Xalq Kamisarlыqы, SSSR Yđək Başqarmahы kəmitəte həm savnarkumdыŋ inžinir tixnik raвutniktar esen sыqarыlqan lguttar turahыndaqы qararđarыn xalq xuzalыqыnыŋ вətə tarmaqtarыnda la eşləvse həm V.S.N.X. inžinir tixniktar sajuzыnыŋ вətə aqzalarы na la taratыv turahыnda qarar sыqarđы. Lguttar, pridprejətejələrđə, safxuz, kalxuzdarđa eşləvse maxsus вeleme вulыvsы вətə inžinir tixnik xeđmətkərđərenə вirelə. Şulaj uq lguttar kərakle tixnik вelemde praktik eş eвtendə alыvsы inžinir—tixnik xeđmətkərđərenə la вirelə. Lguta alыrqa tejeşle keşelərđeŋ teđmələre 1 nse avqыs'an вaşlap, prafsajuz ojoşmalarы menən вerlektə pridprejətejə həm məəssəneŋ adminstrətsejəhe tarafыnan teđələ. Lguttar turahыnda Nizaqlы məs'ələlər urыndaqы xeđmət urqыndarы tarafыnan xəl itelə.

Patriвkapiratiftar esen 5meŋ eşse maвlizavajt itergə

MƏSKƏV, 25 Sintrsajuz sastaвыn jaqşыrtыv həm magazin medirđəreneŋ eş sifarыn kytərev maqsatыnda sajuz Yđək Kəmitəte həm kapiratif, dəvlət savđa eşselərə magazindar, sklattar, вazalar həm əđerləv punkыttarы mədire sifatыnda patriвitel kapiratiftar esen вer jыldanda kəm вulmaqan vaqыt menən 50 meŋdən kəm вulmaqan handa julвaşsы eşselər maвlizavajt itev turahыnda qarar sыqarđыlar. Maвlizavajt itev eşe 1931 nse jыldыŋ 1 nse yktəвerenən də huŋqa qalmaj вөtөrelergə tejeş.

Əgər вiş meŋseneŋ eş xaqы eik alqan aklatыnan tyвən вulыrdaj вulha, выl vaqыt magazindыŋ yđeneŋ ajlыq savđa planыn tulыhыnsa tultыrыv şartыnda ajыrma tylənelə.

5 nse latarejanыŋ 8 nse rəzrət tirazы ujnala

MƏSKƏV, 26. 17—18 nse sintəвerdə Məskəvđə Asnavejaxim 5 nse latarejahы 8 nse rəzrət tirazы ujnalə. Bыl rəzrət вilittaren taratыv ilde haqlav fundыna 5 milejun hum вirđe.

Kulaktar kalxuzdыŋ 3 tunna igenen jandыrđыlar

GUMIL 25 kulaktar igen əđerlavđe əđergə ыntыlalar. Prnqkuf avыl səvitendə kulaktar avыl səvite jađыvsыhы jorton həm kalxuz ыđыnыn jandыrđыlar Bыnda 3 tunna igen jandы. Sinfыj doşmandarđыŋ выl sыqыştarыna javap itep avыldыŋ kalxuzsы, jarlы həm urta xəlle jalpыhы igen qыđыl avuzы ojoştorđolar. Mitinqыla kalxuzsыlar həm janqыđaqlar parteja Qala Kəmitəten, ParteJənыŋ qararđarыn вojomqa atqarыvđa taqыla nыqыraq kөrəşsəktərenə ыşandыrđыlar.

Malsыlыq safxuzdarыnda, kalxuzdarđa həm MTS larđa teđəv eştəreneŋ вarыşы turahыnda

VKP(в) nыŋ Başqortostan əlkə Kəmititeneŋ 1931 nse jыl 16 nsы avqыs qararы

VKP(в) Yđək Kəmitəte həm savnarkumdыŋ 1931 nse jыl 30 nsы ejjyl qararđarы nigeđendə malsыlыq safxuzdarыnda, MTS larđa həm kalxuzdarđa teđəv eşendə tыvqan əđəkləktərđe вөtөrөv əsen VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte tyвəndəge qararqa kilə:

Iptəş Cuprыjnindы, Slakadinski, Klykin həm Fraluf iptaştər menən вerlektə 2 kөn esendə, ajыrыm ojoşmalarđыŋ teđəv matirejaldarы əđerləv həm taşыvđы tə'min itevđə, kərakle handa eşse kөsө, ađыq menən tə'min itevđə yđ əвtərenə alqan aвizaıelstыvalarыn tultыrыvđa nыqыlыk вildəlevđe nigeđgə alыp teđəv eşen kөsəjtevđə kankrit saralar anыqlap həm savnarkum raslanqandan huŋ ularđы вətə teđəv ucaskalarыna tapşыrыrqa məzвyr itergə.

2. Juz—Ural—Listan iptəş Ajaulatыfы, Başsnaвturgtan iptəş Lixacuftы yđək tarafыnan Başsilstraj esen вildələngənaqas matirejalđarыn həm вaşqa teđəv matirejalđarыn sujыn jul вujыnsa jeвarevđe tə'min itergə, выnda—aqas matirejaldarы taşыvđa totaş 5 kөn ojoştorop, ularđы teđəv urыndarыna 1931 nse jыldыŋ 1 nse sintəвerenə tiklem taşыp вөtөrergə məzвyr itergə.

Savnarkumqa Təвək Başqarma Kəmitəttəre prizidiumdarыn вы saralarđы ytkərev eşen taşыv sridstыvalarы menən tə'min itergə məzвyr itergə quşыrqa.

3. Iptəş Cuprыjninqə (Başsilstruj) Başkalxuzsajuz, Narkamtrud həm Rajkalxuzsajuzdarđыŋ turanan tura jarđam itevđəre aвtыnda, MTS həm safxuzdarđa teđəv eştəren eşse kөsө menən tə'min itevđə 20 nse avqыstan da huŋqa qalmaj kalxuzdar menən duqыvыr teđərgə məzвyr itergə.

4 Iptəş Urazajыftы (Başsajuzdan) safxuz diriktыrđarы menən вerlektə, un kөn esendə, teđəv eşsələren, tormoş şaltarы həm ađыqlanыv narmыhы jaqыnan safxuz eşsələrenə tigeđləp, tujыmdы jaqşыrtыvqa əlgəşergə məzвyr itergə.

5. Başnarkamsnaвqa un kөn esendə, teđəv eşendə iŋ jaqşы udarniktarđы həm jarыşыvsыlarđы вylaklav əsen pramtavardar đan maxsus fund вildələrgə.

6. Malsыlыq safxuzdarыnыŋ əlkə sajuzыn, maxsus вildələngən raвutniktar tarafыnan teđəv eşselərə arahыnda his kisekməвtən massavaj—mədəni—səjəsi eşte kiŋəjtep, ular arahыnda satsejalizem jarыşы həm udarsыlыq tы jəjep, prafsajuz hыđыqыnan tə'min itergə məzвyr itergə.

Teđəv eşenə jeвarelgən sərmejələrđeŋ safxuz diriktыrđarы tarafыnan ejəheđləndərevđəre həm ularđы вaşqa urыnqa fajđalanыvđarы ajqanы, diriktыrđarđы his kisekməstən, teđəv eşenə scut asыp, teđəv assignavanjahыn вaşqa maqsatqa totovđы qыrqa tыjarqa məzвyr itergə.

8 Başsnaвturgtы həm Struj kanvinsejəne 3 kөn esendə kalxuz siktыrы вujыnsa silus вaşnalare teđəv əsen kərək вulqan miqtarđa qađaq, əj вaşы qaplaj torqan humala qatыrqa həm вaşqa teđəv matirejaldarы вylep—Juz—Ural—Listы 20 nse avqыsqa tiklem silus вaşnalareneŋ qalqandыrыn taşыp вөtergə məzвyr itergə. Iptəş Ajbulatыfы (Juz Ural—Lis) his kisekməвtən, silus вaşnalareneŋ standərt castarыn əđerləvđe tikşerep, ularđыŋ yđ vaqыtыnda tulыhы menən his hydheđ ytəlevđəren tə'min itergə məzвyr itergə.

9. Jыlajыr, Bajmaq, Xəjвulla təвək kəmitəttərenə malsыlыq safxuzdarыnda teđəv ucaskalarыnыn nacalniktare itep təqəjenləv əsen tejeşle part raвutniktarđы вildələrgə quşыrqa.

10. Malsыlыq safxuzdarыnda teđəv eştərenə udar əhəmejət вirep, VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte, Partejə Təвək Kəmitəttəren teđəv eşendə məs'yl вulыrlыq Təвək Kəmitəte вojora aqzahыn вildələrgə, şul uq vaqыtta teđəv eştəreneŋ вarыşы turahыnda ajhajыn teđəv ucaskalarы nacalniktarыnыn, safxuz həm MTS diriktыrđarыnыŋ daklattarыn tыŋlarqa məzвyr itə.

Bətə Başqortostan kyləmendə teđəv eşeneŋ вarыşы əвtənən kөđətev eşen Bışavkum aqzahы iptəş Praskurлakufqa jəkmətergə.

11. Savnarkum ergəhendəge ytəleşte tikşerev kəmisejəhenə вы qararđыŋ ytəleşen tikşerevđe ajыrыm kəntryl aвtыna alыrqa quşыrqa.

12. Bыl qararđы matвuqatta вaвыp sыqarыrqa.

JAŊЬ UQЬV JЬLЬNA ƏÐERLEKTE BALŞƏVIKTARSA UÐQARЬRQA

SЬJNFI DOŞMAN QARЬŞЬLЬQЬN QЬRQA ALЬP ЬRQЬTЬRQA, TEJYREJƏ HƏM PRAKTIKALAQЬ APPARTUNIZЬMDЬ ASЬP HALЬRQA HƏM FAŞ ITƏRGƏ

DƏJƏM MƏZBYRI UQЬV SARALARЬN YTƏVÐƏ MƏS'YLEJƏTHEÐLEK, HƏM EJƏHEÐLEKTE QЬRQA BƏTƏRƏRGƏ.

Bətə jəmhyrejət, kraj,ølkə həm təвək dejəm uqЬv kəmitəttərenə, kyltura tədeləşə səvittərenə, xalq məqarife вylektərenəprafsajuzdar sevittərenə, kamsamul kəmitəttərenəməqarif eşselərə sajuzdarЬ kəmitətenə kalxuzsajuzpravlinejələrenə Patripsa juzdarqa həm irekle ojoşmalarqa

SƏVITTƏR ILE вЬqa tiklem вulmaqan timptar menən satsejalizem həzyme nigedendə, partejənЬŋ 16 nsЬ s'jЬzЬnЬŋ şulaj uq yðək kəmitətenəŋ (1930—jЬl 25— ejjyl) RSFSR həm sajuz xəkymətenəŋ (1931 nse jЬl 10—14 avqЬs) tarixi qarardarЬ qaвul itelgəndeŋ hunЬnda ytkən вer jЬl esendə səvittər ile вətə tirriturejələ dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬvðЬ həm eşse təвək tərðə 7 jЬllЬq məzвyri uqЬvðЬ nigeðendə tormoşqa aşЬrðЬ.

NarkamprustЬn RSFSR ða dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv inderev planЬ (altanumejalЬ jəmhyrejəttərðən вaşqa) 105,7 pr. qa ytəlgən. BaşlanqЬs məzвyri uqЬv məktəptərendə uqЬvsЬlar hanЬ вer jЬlda 28, 4 pr. yðte, həm 1929—30 jЬlda ularðЬŋ hanЬ 6,780 meŋ təşkil itə 1930—31 uqЬv jЬlЬnda 8,710 meŋ təşkil itə.

AltanumejalЬ jəmhyrejəttərðə dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv planЬ 103,8 pr. qa ytəlgən. 1929—30 jЬlda uqЬvsЬlar hanЬ 1,120 meŋ вulha, xəðer 1 5550 meŋgə jette Yðeş 38,4% təşkil itə.

RSFSR ða 1929—30 nsЬ jЬl вalalarðЬŋ uqЬvqa вЬqtЬrЬlЬvЬnЬŋ urtasa prasintЬ 97,11 gə, a altanumejələrðə—87,9 pr. qa tiklem kytərelde.

11—15 jəştərðəge yðmerðərðeŋ вЬqtЬrЬlЬvЬ 90 meŋdən 1.391 meŋgə jette. Toloş RSFSR ða 50 meŋdən aşЬv jaŋЬ kamplikt məktəptər asЬlqan.

60 meŋ samahЬ jaŋЬ uqЬtЬvsЬlar əðerləp, eşkə jeвərelgəndər.

JarЬlЬ вalalarЬnЬŋ matirejal jaqtarЬn jaqşЬrtЬv julЬnda ður eş kyrelgən (tyləvheð irtənge aştar, əð həm ajaq kejemdəre sirev, intrnattar, вalalarðЬ məktəpkə taşЬv).

Han jaqЬnan вulqan əlgəşevðər menən вergə uðqan jЬlda məktəptərðe palitixnizemsə qajtanan qorovda la jaqşЬ uq alqa kitevðər вar.

Bətə вЬl əlgəşevðərðe вildələp, dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv jəmhyrejət kamitəte, Narkamprus, вətə Ərasəj prafsajuzdarЬ Yðək Kəmitəte, Sikaprus həm Kalxuzsintъr dejəm məzвyri uqЬv inderev esən kөrəştə eşselərðeŋ, kalxuzniktarðЬŋ, məqarifselər həm вerense nəvвəttə massavaj məktəptər uqЬtЬvsЬlarЬ, kamsamuldar, pejanirðar, uqЬvsЬlar, kyltərmejestər—kyltura fruntЬ udarniktarЬnЬŋ həm xuzalЬq, kalxuz, kapiratif həm вətə jəməqət ojoşmalarЬnЬŋ qatЬştarЬ вejek ryl ujnaqanlЬqЬ вigrəktə hЬðЬq əðtənə alalar.

Bis jЬllЬq'Ьŋ aðaqqЬ jЬlЬ вulqan aldaqЬ uqЬv jЬlЬnЬŋ вurЬstarЬ yððərenəŋ handarЬ, şulaj uq вigrəktə sЬjfat kyrhətmələre jaqЬnan taqЬla ðurðar.

BЬl вurЬstarðЬ uŋЬşlЬ atqarЬp sЬqЬv—jaŋЬ uqЬv jЬlЬna qajət dərəʒələ ður əðerlənevgə вəjləngən. Dejəm məzвyri uqЬv jəmhyrejət kamitəte, Narkamprus, V—SSPS, VLKSM, Yðək Kəmitəte, Sikprus, Kalxuzsintъr urЬndarðaqЬ вətə ojoşmalarðЬ, həm səvit jəməqətselegen—eşselərðe, kalxuznik, kyltərmis, matauqattЬ—jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlek вujЬnsa вulqan вətə saralarðЬ ytəv esən kөrəşkə inevgə saqЬralar, Praktikala eşlənergə tejeştər:

Dejəm məzвyri uqЬv kəmitəttəre, Narkamprus həm unЬŋ urЬndaqЬ ojoşmalarЬ hЬðЬqЬ вujЬnsa.

1. Dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv inderelevðeŋ jЬllЬqЬ ajqanЬ eşteŋ hər tarmaqЬn kyðatev esən jəməqətselek kantryle вuldЬrЬp, qamalЬ rəveştə jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlek eşendə aktif qatЬşЬvðarЬn ojoştororqa.

2. Məktəp tədeləşenəŋ jaŋЬ uqЬv jЬlЬ вaşlanqanqa tiklem вetevən tə,min iterlek itep jajergə.

3. Narkamprus planЬ kylamendage 44500 k e ş e l e k p l o k a d r d a r əðerlev qЬhqa vaqЬtlЬ kursstarЬn jəjep jeвərevðe avqЬs ajЬnda tamam itergə.

4. Pragramma, uqЬv kitaptarЬn yd vaqЬtЬnda вaðЬv, ularðЬn həm uqЬv əsвaptarЬn məktəpkə tiklem jetkerevðe yd məlendə tə'min itergə.

5. AvqЬs—sintaвer ajdarЬnda вətə məktəptərðə uqЬv menən tə'min itergə.

6. Balalarqa jardam fundtarЬn, əð həm ajaq kejemdəre menən tə,min itev eşen jəjergə.

7. Məktəptə вalalarðЬ tujЬndЬrЬvqa əðerlekte, azarudvajt itev həm məktəptərðe planlЬ rəveştə adЬq menən tə'min itevðe (qalalarða, eşse rajundarða, safxuzdarða) həm avЬlda вalalar tujЬmЬ ojoştorov esən natural fund tЬvdЬrЬvqa əðerlek eştəren вarlarqa.

Kalxuzdar həm kapiratsejələr menən tejeşle dugЬvЬrdar tədeşergə.

8. Məqarifselərðen yðəkləştelgən həm jerle tə'min itevgə inderelevðəren tikşerergə. Partejə-xəkymət həm Kalxuzsintъr diriktiftarЬnЬŋ ytəleven tə'min itergə.

9. AvqЬs-sintaвer ajdarЬnda məktəptərðeŋ pritprejatejələr, safxuzdar, maşina-traktъr stansalar həm kalxuzdar menən qajtanan dugЬvЬr tədeşevðəren udqarЬrqa.

10. 25 nse avqЬsqa tiklem вətə məktəptərgə uqЬtЬvsЬlarðЬ nagruzka turahЬndaqЬ diriktivalar menən janaqlaştЬrЬp, tikşerev kadЬrЬ kampliktavajt itevðe tamam itergə.

11. Hər вer eşsegə yd ucaskaЬ esən tulЬ mas'yllekte qujarqa, həm вer eşseneŋ jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlek вujЬnsa вulqan eşen yd vaqЬtЬnda ytəleve esən mas'yl keşe вylergə.

VSSPS həm prafsajuzdar hЬðЬqЬ вujЬnsa

1. JaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlek вujЬnsa вulqan вətə eşse kursstarЬ uqЬv pridprejatejə, safxuz həm yerizinejələrðəqe eşselərðen kiŋ rəveştə yd eşmakerlektəren вЬqЬtЬvðЬ ojoştororqa, məktəptər həm məqarif ojoşmalarЬ menən вulqan dugЬvЬrdarðЬn ytəleven tə'min itergə.

2. Kyltərmistar—kyltistafita udarniktarЬn, tuplav udqarЬrqa həm xəðerge vaqЬtta pridprejatejələrðə, safxuzdarða həm pravleniedə вulqan ojoşqan eşsəndər arahЬnda uqЬv kyltarmistar arahЬnda kyltpaxutЬ jəjev julЬ həm jalpЬnЬ вaşqa terle massavajt itev furmalarЬ menən kerketevgə iregergə.

3. Iððəge eşselər həm eşsən jalpЬ arahЬnda palitixnik вelemdə nirev prapagandahЬ taratЬvðЬ ojoştororqa.

4. Məktəp təðəv, rimunt həm azarudvajt itev eştəren yd vaqЬtЬnda вətərev, вЬl eşkə kyltarmis—eşselərðe həm kalxuzniktarðЬ вЬqЬtЬrqa (tedev qatЬşЬv planЬ, udarnЬ udqarЬrqa), вətə ojoştorovdar arahЬnda jarЬştar ojoştororqa.

5. Yðəktə həm şulaj uq uqЬvdarЬ pragramma həm uqЬv kitaptarЬn vaqЬtЬnan elek вaðЬv вЬqarЬv esən paligrafpridprejatejələrendəge udarniktarЬn mamilizavajt itergə.

6. Məktəptərðe azarudvajt itev esən eşəp вЬqarЬ torqan pridprejatejə eşselərə arahЬnda, вЬl azarudvajt itev masvajd ojoştororqa, вərək kamisijalara həm eşselər elek əðerləp kyndərergə.

7. Uðar вrigadalar вuldЬrЬv həm вalalarðЬ uqЬv jaqşЬrtЬv julЬnda ojoştororqa həm yldarðЬ yd vaqЬtЬnda əðerlavgə iregergə.

8. Məktəptərðe palitixnikləştЬrЬv esən kerəklə jəðərə—tixnik həm aqranumejə eşselərə tuplav həm ul elkələ kyrelergə tejeş kankrit saralar ytərgə.

9. Eşselər jЬjЬlЬştarЬnda mək tap pragramЬ həm məktəpten tulЬ eşse plandarЬ turahЬnda həjjəsev—tikşerevgə ylgərergə altardar вrigadalarЬ вulevdarЬ ojoştororqa həm məktəpselərðen, вetgestərðen altardar вrigadalarЬna eşselərðe qatЬştЬrЬv eştəren jəjep jeвərergə.

10. QalalardaqЬ pritprejatejələrðeŋ avЬl məktəptərə əðtənən massavaj rəveştə palitixnik nigeððə şiflЬq itevðəren ojoştororqa.

Kalxuz ojoşmalarЬ hЬðЬqЬ вujЬnsa.

1. Kalxuz jalpЬhЬnЬŋ yd eş məkarlektəren həm вaşqa kalxuzdar menən jarЬşqa sЬqЬvða ЬtЬn ojoştorov julЬ menən kalxuzdarða məktəp halЬv həm rimunt jahav eştəren vaqЬtЬnan elek вeterev esən massavaj udarnaj kampanejə ojoştororqa.

2 Rajun məqarif вylege, avЬl savite məktəptərgə tejeşle jarðamdar kyrhətev həm jaqЬv nə mələre—utЬn əðerləvðe ytkərergə.

3. Məktəp вalalarЬn əð həm ajЬq kejemdəre menən tə'min itev eşe (tegev mastirskujdarЬ, tegev—tədətev вrigadalarЬ) ojoştororqa.

4. Kalxuzniktar sastaðЬnan iŋ jaqşЬ kyltərmistərðe uqЬtЬvsЬlar jardamsЬlarЬ itep həm pidkurЬstarqa uqЬvsЬ itep вylergə kərək.

5. Xalq məqarife urgЬndarЬ menən вerlektə his kisekməðtən kalxuz kyltarmistəre ynviristitə seltərðəre ojoştorovqa kөreşergə.

6. Dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv həm məktəptərðe palitixnikləşterev вujЬnsa finansЬvЬj əвəʒatelstЬvalarðЬ tultЬrЬp atqarЬrqa.

7. BalalarðЬ tujЬndЬrЬv esən məqarif вylektəre menən вerlek tə matdi jardam fundЬ ojoştororqa (kylt gə, вaqsalar, atcislinejə h.в.), şulaj uq вalalarðЬ məktəpkə taşЬv həm intrnattar ojoştorov esən tejeşle saralar eşləp sЬqarЬp, məqarif вylektəre, avЬl savittəre, məktəptər menən tejeşle dugЬvЬrdar tədeşergə.

8. Məktəptər menən dugЬvЬrdarðЬ qajtanan tədergə.

Məqarif eşselərə sajuzЬ hЬðЬqЬ вujЬnsa

1. HuqЬşsan rəveştə Narkamprus plandarЬn tultЬrЬv həm qarЬşЬlav planЬn alqa hərəp, un mendərsə pidkadЬrðar əðerləv esən kөrəşergə.

2. UqЬv jЬlЬ вaşlanЬr aldЬnan nЬqЬlЬ əðerlek menən məqarifselərðeŋ prajЬzvudstЬva kanfirinsejələren udqarЬvqa həm unda niged вurЬs itep məktəptərðe palitixnizem nigeðendə qajtanan qorov esən uqЬtЬvsЬlarðЬ əðerləv məs'ələhen qajЬrqa.

3. AvqЬs ajЬ esendə həm sintaвer вerense jartЬhЬnda məktəptərðeŋ jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðermelektəre вujЬnsa məktəptərðeŋ вer вerhen massavaj a'maş tikşereşev kampanjahЬ udqarЬrqa.

ŞunЬŋ menən вer yk vaqЬtta elek tədəlgən satsejalizem jarЬşЬ dugЬvЬrdarЬn вarlap—tikşerep ytərgə həm aldaqЬ uqЬv jЬlЬnda torqan вurЬstarðЬ iðkə alЬp, urЬndaqЬ şarttarðan sЬqЬp 1931—32 nse uqЬv jЬlЬna jaŋЬ satsejalizem jarЬşЬ dugЬvЬrdarЬ tədergə.

4. Məqarif eşselərən idejə—səjəsi qorallandЬrЬv, ularðЬn tejyrejə вelemdəren kytərev əðtənən eşləv—məqarif вylektəre menən вerlektə вətə prafsajuz həm məqarifselər sajuzЬnЬŋ taqЬla məhimerək вurЬstarЬ. Oşo nan sЬqЬp, his kisekməðtən sistimalЬ rəveştə uqЬtЬvsЬlarðЬ əðerləv həm jaŋЬnan əðerləv julЬnda kankrit saralar eşləp sЬqarЬlqan вulЬrqa tejeş. ŞunЬŋ menən вergə məqarifselər kadЬrðarЬn Marksis -Lininsa həm palitixnizem nigeðendə qajtanan əðerləv məs'ələhenə ajЬrЬm iqtinar вylenergə tejeş.

5. 1 nse yktaвerðəndə hunqa qalmaj urЬndardaqЬ вətə kamitattar ergəhendə pðlagugika—prajЬzvudstЬva ketəpxanalarЬ вuldЬrЬrqa, вЬlarðЬ kampliktavajt itevgə his kisekməðtən вaşlanЬlЬrqa tejeş.

Ogiz kərəkle jardam kyrhətergə tejeş.

UqЬtЬvsЬ iptəştər!

JaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlek вarЬşЬ turahЬnda jaðЬqЬð!

Sintъr sajuz həm unЬŋ urЬndarðaqЬ ojoşmalarЬ hЬðЬqЬ вujЬnsa.

1. AvqЬs ajЬ esendə kapiratif seltərðərenəŋ uqЬvsЬlar həm məqarifselərðe tujЬndЬrЬv praduktalarЬ həm pramtavar menən planlЬ rəveştə tə'min itevgə əðerlektəren massavaj tikşerev ojoştororqa həm вЬnЬ 1 nse sintəвergə вətərergə.

2. Dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬvqa iŋ məhim şarttarðan вulqan məktəp вalalarЬ esən yd vaqЬtЬndaðЬ həm ajaq kejemdəre əðerləvðe tə'min itergə.

3. Bətə Ərəsəj kylt tavarðar вerləşməhe VOKT his kisekməðtən yðəktə həm pirifirejələrðə uqЬv kitaptarЬ həm uqЬv kərək jaraqtarЬn avЬldarqa yð vaqЬtЬnda jeвərevðe ojoştororqa, məktəptərðe qaqЬð, dəftər, qələm həm вaşqa şundaj kənsələr kərək jaraqtarЬ menən tə'min itevðe ojoştorovðЬ qajqЬrtЬrqa.

4. Vsikoopitqa yðəktə həm pirifirejələrðə avqЬs ajЬ esendə yk məktəpterðe həm məktəp вalalarЬn hər terlə furmalaqЬ jəməqət tujЬmЬ menən tə'min itev eşe ojoştororqa (maxsus вalalar stalavajЬ, jal itev kendərə stalavajðarЬ qəmyml stalavajdarða вalalar esən maxsus səqəttər ojoştorov, məktəp həm məktəptən tЬş tərвejə ycrizdinejələrendəge вalalarqa irtənge həm teşke aştarðЬ вuldЬrЬv esən yð malendə tirmustar əðerləv)

Məktəp вalalarЬnЬŋ jəməqət eşendə qatЬşЬvsЬ ata—əsələre nən kyltərmejestər məktəptərðə jəməqət tujЬmЬ ojoştorovsЬlar əðerləv məs'ələhenə ajЬrЬm iqtinar вylenergə tejeş.

5. Kapiratif pajşiktəre arahЬnda jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlektə aktif qatЬşЬvsЬlar tuplav eşe ojoştororqa. UrЬndarða (kraj, uвlЬs, təвək, kalxuz, safxuzdarða) məktəptərðen jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlek eştərenə jardam itev esən maxsus kapiratsejə jardam kəmisejələre вuldЬrЬrqa.

6. Dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv həm palitixnizatsejə вujЬnsa finans əвəʒatelstЬvalarЬn tultЬrЬrqa.

Kamsamul ojoşmalarЬ hЬðЬqЬ вujЬnsa.

1. KamsamuldЬŋ dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv əðtənən вulqan şiflЬq əвəʒatelstЬvalarЬnЬŋ ytəleşen вarlarqa.

2. Pidagugejə eşenə 30 meŋ kamsamuldЬ maвtlizavajt itevgə вulqan razvirЬskanЬ tultЬrЬrqa.

3. Məktəptərðeŋ pridprejatejələr, safxuzdar, maşina—traktЬr stansalarЬ həm kalxuzdar menən dugЬvЬr tədeşevðəren həm ularðЬŋ jəkyndəren jЬjЬvða qatЬşЬrqa.

4. Məktəp tədeləşə, kadЬrðar əðerləv, dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬvqa matirejal вaza tЬvðЬrЬv, aвarudЬvanejə tarmaqtarЬnda вulqan вurЬstarЬnЬŋ ytəleşen ajЬrЬm rəveştə kyðətev aðtЬnda jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlekkə вajavaj rəveştə qatЬşЬrqa.

Linin kamsamulЬnЬŋ təp luzЬŋgЬhЬ—„Ber jəcajkələ jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlek вujЬnsa kankrit eşheð вulmaðqa, dejəm məzвyri uqЬvðЬŋ şifЬ atalЬvЬn aqlarЬð."

Dejəm məzвyri uqЬv jəmhyr e j ə t kəmitəte, Narkamprus, VTS SPS, VLKSM Yðək Kəmitəte, Kalxuzsintъr, eşselər sЬjnfЬnЬŋ həm kalxuzniktarðЬŋ aktifli qtarЬ yðevgə tajanЬp tulЬ ışanes вelderələr ki, partejənЬŋ urЬndaqЬ ojoşmalarЬ, həm səvittər julвaşsЬlЬqЬ aðtЬnda həm ularðЬŋ aktif qatnaşlЬqЬ menən, sЬjnfi doşman qarЬşЬlЬqЬ qЬrqa alЬp ЬrqЬ'ЬlЬp, tejarejə həm praktikala appartunizemdЬ asЬp halЬv, вerləşterelgən plan nigeðendə jaŋЬ uqЬv jЬlЬna əðerlənev uŋЬşlЬ rəveştə tamam iteter, вЬl yd rətendə вiş jЬllЬqtЬŋ aðaqqЬ jЬlЬ tarixi вurЬstarЬnЬŋ uŋЬşlЬ rəveştə ytəlevðəren tə'min iter, dejəm вaşlanqЬs məzвyri uqЬv inderevðe tamamlarqa, məzвyri 7 jЬllЬq uqЬv inderev esən şarttar tЬvðЬrЬrqa həm məktəptərðeŋ eş sЬjfattarЬn juqarЬ kytərergə, вЬlar„kammunizemde aðaqЬna tiklem qorop вeterevgə qaвilejətle" jəş вЬvЬnЬ tərвejələvgə xeðmət itergə tejeştər.

Jəmhyrejət Kəmitəte: D. LIBEDEF.
RSFSR Narkamprusы MILJYUIN.
VSSPS A~YLIN.
VLKSM Yðək Kəmitəte LEŞINER.
SIKPRUS: MEXONOŞIN.
Kalxuzsintъr: TATAJЬF.

JƏMƏQƏT TUJЬMЬNЬŊ SIFATЬN JAQŞЬRTЬV ESƏN KƏRƏŞ PAXUTЬ BAŞLANDЬ

Jəməqət aşxanalarЬn jaqşЬrtЬv turahЬndaqЬ V. K. P. (в) Yðək Kəmitətenəŋ вajavaj diriktivahЬn вojomqa atqarЬv esən kөrəşkə

jəməqət tujЬmЬ əðtənən eşse həm eşsən jalpЬ kantrulen kesəjtev, ularðЬŋ sifat jaqЬn вarlav paxutЬnda miliundar jalqanhЬn.

(„Başqortostan" gəzite вrigadalarЬnЬŋ Өfө qalahЬndaqЬ eşse aşxanalarЬn вarlav paxutЬ matirejaldarЬnan).

Aşxana №1

TAÐAHЬÐLЬQ KVALIFIKATSE JƏHЬÐLЬQTA TYGEL

Berigadanьŋ kileven aşxana mədire вer nisə minut qЬna aldan вelə. Şuqa kyrələ aşxana eşselərən tið arala вətə nəmənə tərtipkə kilterev esən вirgən qəzattən tЬş prikazda tulЬ heðemtə вirməj. Qəðət вulЬp əvelgən jeteşheðlektər, tərtipheðeştər taðalЬqqa qarЬşЬ kyreneştər вətəhe lə kyð aldЬnda qala. Iðəndə tapЬlЬp jerəj torqan ikmək kiðəktəre, təməke təptəre, qaqЬð syp sarðarða quðqalmajðar, kendəge tərtip вujЬnsa jata вirələr. TujЬmЬqtЬŋ sifatЬ nasar, eşselərgə вirelə torqan 523 kalyrejələ aştЬnda jartЬhЬ juqalЬp вətə. Kyp vaqЬt вərəŋge вorsaqtan uðalmajðar. Ularda tik talun hanЬn tultЬrЬvqa qЬna xeðmət itələr.

Əðerləngən aştЬŋ esenən mun sala, juqЬs yðəktəre. sas вərtektəre] sЬqЬvðarða jЬqЬna вulЬp tora. Ləkin вЬlarqa atminstЬratsejə his вer sara kyrməgən. BЬlarðЬŋ səвəвen horavqa mədir:

—BЬlarðЬŋ вətəhe lə eşselərðeŋ alЬşЬnЬp torovðarЬ, kvalifikatsejalЬlarðЬn əð вulЬvЬnan tej.. Jənəhe taðalЬqtЬŋ вulmavЬ na la. aştЬŋ nasar вulЬvЬ la kavalifikatsejələ eşselərðeŋ əð handa вulЬvðarЬnan kila imeş.

IÐəpkə alЬvðan alda praktik eşlərgə kərək

Kvalifikatsejələ eşselər jeteşməhə lə вulqandarЬ la eştən kitalər. səвəp: tigeðheðlekteŋ jəşəvendə, kvalifikatsejələ menən kavalifikatsejəheð aşxana eşselərenəŋ eş xaqtarЬ вer tigeð вulЬvЬnda.

—HuŋвЬl turala iptəş Stalin daklatЬ tikşereldeme?—tikşerelde tiðər.

—Nisek nindəj saralar kyrelgən qajda kemdar qatnaşЬnda tikşerelgən, nindəj heðemtələr вar, вer kem вer javap вirməj. Tik qajðandЬr вer pratakul taвЬqa tikşerelde „neŋ javavЬ taвЬðЬ Sənkej, a n d a l a: iðkə alЬrda tigən," endəşlə qarar q Ь n a sЬqarЬlqan Ulda вit aşxana esendəge valakita eşheðiek, məsylejəthediek, eşselər aşamlЬqЬn jaqşЬrtuqa kələp qaravðar. „Dejəm" jeteşheðlektərðe „dejəm" вətərev esən sЬqarЬlqan dejəm qararðar ular вegən вətəhe lə valakita qЬna. Ular вegən esən вer tinlek nəmə вirməjðər. Iptəş Stalin telmaren jeвenə tiklem tikşergəndə stolavajða kavalifikatsejalЬ eşselər вuldЬrЬv, вulqandarðЬ nЬqЬtЬvða вulqan вulЬr ine.

həm praktik eştə matur heðemtələrðə kyrer inek.

AlmanЬŋ avЬðqa teşkənen kөtələr

Jəməqatselek tujЬmЬ turahЬnda Yðək Kəmitət qararЬn tikşerməgəndər. AlmanЬŋ avЬðqa teşkənen kөtələr.—BЬl turala juqarЬ urgЬndan diriktiftar вielməgən əle, вirelhə tikşererвeð—tip kekə quja. Aşxana mədire ZakЬ вer nisə mərtəвə eşselər menən nasar maqəmələ iteve səвəple qala səvite R.K.I. siksejəhe tarafЬnan вer mərtəвə şeltələ alqan keşe. Şul вulha ul jaşəp kilgən qəðəten taşlamaqan əle. Şuqala вЬnda tərtipheðlektər jəşəj. Jəməqatselek tujЬmlЬqЬn jaqşЬrtЬv julЬnda his вer saralar kyrməj. Nisek вulha şulaj qala вire.

Baş puvЬr „heððeŋ qarar həm tikşerevgeððə вeðgə вer nəmələ вirməð" tip qaraj. Başqalar вЬqa quşЬlalar.

QЬðqahЬ:

Berense aşxanasastafЬ menən вəgəŋgestimp qa javap вirə alməj. BЬnЬ вegendan yk yðgərtergə, taðalЬq aşЬqtЬŋ sifatЬ esən qЬrqa вorolos jahalЬrqa tejeş. Beð eşselər вerigadahЬвЬnЬ talap itəвeð.

Başqortostan вerigadahЬ:

KALABANЬF.

1—Daviat zavЬtЬ aşxanahЬ

TAÐALЬQQA IQTIBAR JUQ

Eşselər tujЬmЬn pamujqa вolqap birelər

Өfələge dəvlət mixanik zavЬtЬ kyptən tygel tik yðeneŋ eşselərə esən genə aşxana asqan. Aşxanala 300 ləp eşse aşaj. BЬl han eşse esən aşxananЬŋ ðurlЬlЬqЬ jetərlek. Aşxanaqa kapital rimunt jahap вətə siinə, tyşəm, iðəndərðe jaqşЬlap вujatЬlqan. Aşav əðtəldərendə ər jaŋЬ kələjynkələr. Başqa havЬt-hava jeterlek. QЬðqahЬ aşxananЬ tulЬ rəveştə taða totorlЬq вətə şarttar tЬvðЬrЬlqan.

AşxananЬŋ вətə xeðmətkərðəre (puvЬrðan вaşqalar) вarЬhЬla yrlətelgən keşelər. Mədir stanuktan alЬp qujЬlqan eşse. Şul uq keşe kladavşik. Aşxanala eşləv selər вarЬhЬla, diligatkalar pankЬtЬnan yrlətelep eşkə quşЬlqan qatЬn-qЬððar, Ularqa taðalЬq həm aşxanalaqЬ dejəm tərtiptər turahЬnda aŋlatЬvðar вulmaqan.

Aşxana mədire JakevlevtЬŋ aşxanalaqЬ taðalЬqtЬ qaramavЬ вaşqa ojoşmalarðЬŋ вЬl eşkə вetenləj iqtiвar ,jynəldərməvðəre arqahЬnda taðahЬðlЬqtar tulЬp jata.

Ikmək tarata torqan вyfit şkafЬna qaqЬð jəjelməgən, saŋ, təməke akurkalarЬn, şunda uq вer kəştələ вatinkalar jata. Ikmək вeşməgen esenə jən yвep kygələp вətkən, şul ikməktən qЬrqЬp eşselərgə вirələr, Ikmək kəştəhe herta torqan jЬvqЬs qatЬp вətkən. Өðtəldərðeŋ kilijynkələrenə qul tejðerhəŋ qul mazutqa вujalqan kevek вulЬp sЬqa (вЬl əðtəldər eşselər aşaqanda la şul uq xəldə ine). Toððar вer kөn elek aşaqan kөjgə şunda əðtəldə asЬq kөjə ultЬrЬp qalqandar. Ul toððar şul saðЬ kөjə eşselər aşaqanda tajðala nЬla. Bətə tədera təptəre, aş qadanЬ əðtəre, tərilkələr qujЬv kəştələre, it halЬp qЬrqa torqan taqtalar, a ş в i r ə torqan tədrə təptəre вer aðnan вirle hertelməgəndər.

Starşbj puvЬr Majsijef M. P. yðeneŋ eşenə вetenləj javapheð qaraj. Itte herhegən, seregən kiðəktəre menən вeşergən. UnЬ вeşkəs qЬrqЬp taşlaj.UndalaiqtiвarhЬðlЬq arqahЬnda kyp eşselərgə pursЬ вalЬp serek it tarа kilə. HavЬt-hava həm kuxnalarðЬŋ taðalЬqЬn haqlav şul uq puvЬr javaplЬlЬqЬnda вulЬp вirə torqan timerðə kygərep-tutlap saŋqa kymelep jatalar. Berðə majlanmaqandar. QaşЬqtar şkafЬn tyвənge kəştəhendə avðarЬlЬp qujЬlqan, ajaq menən tapalЬp jata. Şunda uq taðЬp jatqan ikmək вvaqtarЬ, вaltalar həm вaşqalar. Aş вylə torqan əðtəldeŋ вer məjeşendə pakit jata. Ul pakit aðЬ şalqan səsər iek вatqaq. Qaðan əðtərendəge вЬsЬraqtar aş вeşkəs kenə hertep alЬna. Aş вirə torqan tərilkələr arahЬnda pamuj kynəge ultЬra.

Jəşelsələr haqlaj torqan вaððarЬ alЬrlЬq tygel sЬjrЬs, herhegən it sergən kəвeðtə, məzegən karЬfЬ jeðe menən tonsoqorloq. Sklatta pamidurðar həm вaşqalar tutlap вetkən timergə halЬnЬp qujЬlqan.

Eşselərgə qul jЬvqЬs jeteşheð вulЬv səвəple qapqara majlЬ qulðar menən aşarqa ultЬrðЬlar. Həm şul kөjə hər vaqЬt aşajðar. TaðalЬq haqlav esən вЬl aşxanala вətə memkinlektər вar. Ləkin eşselər aşxanahЬnЬŋ taðalЬq jaqЬnan əljə вulЬrlЬq ojoştorolorqa tejeşlege turahЬndaqЬ partejə xəkymət diriktiftarЬna nigeðləp eş kyrev вetenləj juq. BЬl jeteşheðlektərðe вetərep jaŋЬ tormpşqa aşxananЬ qulajlaştЬrЬvða qЬrqa [sara kyrelhen.

„Başqortostan" BRIGADAHЬ
S. DAVЬT.
X. MOSTAFINA.
Sanitar URAL.
K. KYDRƏVSЬVA (eşse).

JƏMƏQƏT AÐЬQLANЬŞЬ JULQA HALЬNHЬN.

UsalЬ tənəge UsalЬ avЬlЬnЬŋ „Işenəət" kalxuzЬnda jəməqət aðЬqlanЬşЬ jaqşЬ qajЬlmaqan „Işemət" kalxuzЬ 4 вrigadaqa вylengən. Aşxanala hər вer вrigadalaqЬ 35 ər keşe вer julЬ aşaj, ləkin aşxanala вeşerev, teşerev esən havЬt—hava, qaşЬqtar jeteşməv arqahЬnda kalxuzsЬlar talaşЬp, ЬðqЬşЬp вetələr.

KalxuzsЬlarqa aşatЬlqan aştЬŋ sЬjfat jaqЬ ifrat nasar, kyp vaqЬt qoro hЬvqa halma вeşerelə. KalxuzsЬlar aðЬqlanЬşЬ esən вarЬ 4 hЬjЬr вylengən, ularðЬŋ da hөttəre juq. Kalxuzda 70 ləp вejə вar, ləkin qЬðЬv eş miðgelendə kalxuzsЬlarqa вer tagəs qЬmЬð eserelgəne juq tejerlek. Kalxuz pravlinejəhe kalxuzsЬlar aðЬqlanЬşЬn jaqşЬlatЬv sarahЬn kyrməj. Kalxuz idarahЬ aşxananЬ jaqşЬrtЬp, jəməqət aðЬqlanЬşЬnЬŋ sЬjfatЬn jaqşЬrtЬrqa tejeş.

„UCALINSKEJ".

Krasna—Usul tənəge „Mandem" kalxuzsЬlarЬ zajЬm taratЬv eşendə qЬlda qЬmЬldatmajðar.

Məðələn вЬlarqa вətəhe 850 humlЬq zajЬm taratЬrqa quşЬlqan вulha la, ular oşo kөngə tiklem вer tinlektə zajЬm taratmaqandar. BЬl his tyðərlek xəl tygel. Kalxuz idarahЬ zajЬm taratЬv eşenə вegendan totonorqa, zajЬm taratЬv planЬn tulЬhЬ menən ytərgə tejeş. TAВЬN.

HarЬ avЬl savite eşte yð aqЬmЬna tapşЬrqan,

Qonşaq, Arqajaş, Siləвe, Svirtluf juldarЬn eş kөsə menən HarЬ avЬl savite tə,min itergə tejeş вulhala eştə ður eðəklektər qurqЬnЬsЬ вar.

Dur Təgeş avЬlЬ ergəhendə hadЬlЬqqa halЬna вaşlanqan kyper 15 nse ejjylgə вətərgə tejeş вulhala əle haman вetməj. BЬnda вЬl eşkə вer jaqtan kalxuz idaralarЬ halqЬn qarahalar ikense jaqtan jul eşləv eşselərə tixnik—disatniktar yððəre halqЬn qarajðar. HarЬ avЬl savite kalxuzdarqa tejeşle nərəttə вirə, kyp vaqЬtta kalxuz idaralarЬ tulЬ ytəməjðər. AtlЬ jəjəv eşse plutniktar jeвərməjðər.

QajЬ vaqЬtta jeвərelgən eşselər huŋlap teş vaqЬttarЬnda kilep əð qЬna eşləjðərðə qajtalar jə ihə „QaldЬ„ kylendə вalЬq totop jөrəp qajtalar. Barqan eşselər tulЬ xisapqa alЬnmajðar heðemtələ avЬl sәvitenən jeвərelgən eşselər əð kyrenə. xisapqa alЬnqandarЬnaşfilşina eşe menən eşləv əjtelməj, ul kalxuzdarqa qЬna вirelə. Barqan eşselər yððəre teləgənsə eşləp qajtalar. Disatnige avЬl sәvitenə kilə „eşselər əð eşləj, halqЬnda jatalar„ tej ularðЬ ojoştorovða eşkə kantryl jahav juq. Eş вЬlaj вarha Arqajaş-Qonşaq julЬn eşləv eşe planЬ вЬjЬl tulmajasaq.

L. QƏLIMЬF.

IGENDE SABЬV IDЬNA JETMƏJ

IŅ AB JUQALTЬVDAR MENƏN JЬJЬP ALЬRQA KƏRƏK

BER GIKTAR IGEN DƏ. BER GIKTAR ORLOQ TA ƏRƏM BULMAHЬN

HƏR BER TƏBƏKTƏ BIŞ KƏN ESENDƏ ŞTAP OJQŞTЫRORQA

Bətə təвək jer вylege mədirđərenə

JUQALTЬVDAR MENƏN KƏRƏŞ ƏLKƏ ŞTABЬNЬŅ MƏRƏZƏQƏTE

Bətə jer ojoşmalarь, safxuz, kalxuz xuzalьqtarь aldьnda torqan iņ məhim вurьstarđьņ вerehe вulьp, avьl xuzalьqьnda JUQALTЬVDAR MENƏN KƏRƏŞ eştəre tora.

Вь turala urьndarqa tɘrlɘ diriktif həm qullanmalar вirelevgə qaramaђtan avьl xuzalьqьndaqь juqaltьvđar menən kərəşev eştəren ojoştorov, şulaj uq kərəş eşeneņ вarьşьn tikşerev jaqtarь ələgə tiklem dərəђ julqa halьnmaqan. Xatta onotolqan məs'ələ вulьp tora. Kyp təвəktərđə „juqaltьvđar menən kərəş" ştaptarь həm kəmisejəlære ojoştorolmaqan. Şulaj uq вь məs'ələ tirəhenə kiņ eşsən jalpьnьņ iqtiвarь maвilizavajt itelməgən.

Kalxuzsьlar, safxuz həm MTS eşselære, jaņqьđьq jarlь, вatrak həm urta xəllelər juqaltьvđar menən kərəşep avьl xuzalьqь prajьzvudstьvahьn kytərev eştərenə jetərlek ьlьqtьrьlmaqandar. Ularđь вь eş əjlənəhenə пьq ojoştorop ularđьņ tьrьşlьq, eşməkərlek həm təzriвələrenən kiņ rəveştə fajđalanьv saralarь kyrelməj.

Jalpьnьņ prajьzvustьvanь jaqşьrtьv turahьndaqь təqdimdəren jьjnav, izad eştəren kiņəjtev, prajьzvuđstьva tarmaqtarьnda ytə haqlьq menən eş kyrə вelev, orloq, furaz, jaqьv nəmələrenən qatь nurma вujьnsa fajđalanьvqa kysev, transprtta вuşqa saвьvđarqa sik qujьv, teđev eştəren kytərev həm jaqşьrtьv, spitsejalizatsejə inderev, standartqa kysev, praduksejənьņ sьjfatьn jaqşьrtьv, maşinalarqa nagruzkaпь kytərev, eştə sdilşina həm вrigada mitьdtarьn, kiņəjtev, ələgəsə fajđalanьlmaqan daxut urьndarьn taвьp xuzalьq avarutьna inderev, taşlandьqtarđь yņqa jeвərev, urьndarđa iђke nəmələrđe jullap taвьvđь ojoştorov həm вaşqa şundaj saralar menən juqaltьvđarqa qarşь kərəşergə kərək.

Lakin juqaltьvđar menən kərəşevđen vaqьtьnda igende urьv, igen doşmandarь menən kərəşev, maşinalarđan tulь rəveştə fajđalanьv, igende tiđ vaqьtta jьjьv həm huqьv-orloq jemeştərđe, haqlaqьstarь əđerləv həm вaşqalar hьmaq iņ jaвaj saralarđь qullanьv đa səsev həm igen jьjnav vaqьttarьnda jomşaq davam itte həm itə.

Вь faktьttar „juqaltьvđar menən kərəş" məs'ələhenə urьndarđьņ dereђ naгьq вirə almaвьn уđ-aqьşьna tapşьrьlqanьn, kulakqa həm kulak qotqohona kərəgensə atpur juqlьqьn kyrhətələr, juqaltьvđar menən kərəş eştəren şьpa əđevgə jynəltelgəndər. Avьl xuzalьqьnda juqaltьvđar menən kərəş eştəren tiđ həm qatqi rəveştə ojoştorov esen ƏLKƏ ŞTAP tyвəndəge saralarđь ojoştorovđь TƏQDIM ITƏ:

1— Təвək jer вylege mədirđəre jetəkselege aђtьnda təвək jer вylektəre ergahendə вiş kən esendə „juqaltьvđar menən kərəş" ştaвь ojoştororqa. Ştap sastafьnarь kalxuz sajuzdan MTS nan safxuzdarđan, təвək kəmsamuldan həm prafsajuzdan daimi vəkildər inderevgə tiđđən eşkə вaşlarqa.

Praktik jetəkselek alьp вarьv esen ştapqa daimi ike keşe (rəis jadьvsь) ajьrьrqa.

2. Bətə kapiratsejə sistimьndaqь xuzalьqtarđa, kalxuzdar, MTS larda juqaltьvđar menən kərəş eştəren alьp вarьvđь ojoştorov esen javaplь keşe ajьrьrqa, kalxuz, həm safxuzdarđa maxsus kəmisejə jəki gruppalar həm ajьrьm vəkildərđeņ eştəren tikşerep torov həm jul kyrhətev esen tərtiple kantryl (tikşerev, đaklattar tьnlav julь menən) вuldьrьrqa.

3 Ştapta kapiratif sistimьndaqь xuzalьqtarqa kəmisejə həm gruppalarqa вerense nəvвəttəge saralarđь, jaqьn vaqьttaqь вurьstarđь kyrhətep, eş sizundarьna həm hər вer xuzalьq ojoşmalarьnьņ prajьzvudstьva ajьrьmlьqtarьna kileşterep iņ qьђqa metdət esendə eş planь teđevđe jəkmətergə. Eş pragramь teđev, avьl xuzalьqьnьņ ajьrьm tarmaqtarьnda (вigerəktə malsьlьq xuzalьqьnda) juqaltьvđar menən kərəşev həm eşləp sьqarьvđь jaqşьrtьvđьņ вaşlanqьs saralarьn kyrev esen вətə вelgestərđe aldьnqь aktif eşse xeđmətkərđərđe həm kalxuzdarđь ьlьqtьrьrqa.

4. Vaqtlь matвuqatta (stinə gəzittərendə həm вaђma gəzit—zurnaldarđa) juqaltьvđar menən kərəş вurьstarь, safxuz, kalxuz, həm kəmisejələrđeņ praktik eştəren kiņ rəveştə jaqtьrtьrqa, вьnьņ esen urьndarđa вətə aktiftь xəвərselər safьna ьlьqtьrьrqa.

5, Prajьzvudstьva kəņəşmələren satsejalizem jarьştarь həm udarsьlьqь „juqaltьvđar menən kərəşteņ" tep eleşə tip tanьp juqaltьvđar menən kərəşevđeņ вurьstarь həm praktik saralarьn kiņ jalpьqa anьq teşendərergə Şafxuz, kalxuzdarđa eşləp sьqarьvđь jaqtьrtьv julьndaqь taqdimdərđe jьjnav julьnda eşse xeđmətkərđeņ həm kalxuzsьlarđьņ insejativalarьn kytərergə, şulaj uq eşselərđeņ izad eştəreņ вətə juldar menən kiņəjtergə.

6. „Juqaltьvđar menən kərəş" te tormoşqa ytkərevđə kyrelgən praktik saralar turahьnda ştap tarđьņ eş plandarь menən вerlektə BERENSE SINTƏBERĐƏN DƏ QALMAJ əlkə ştapqa вelderergə həm eş вarьşь turahьnda hər ajđьņ вişendə svudka infarmatsejə вirep tororqa.

Juqaltьvđar menən kərəşevđeņ əlkə ştaвь KAZAKUF.

BƏTƏ KULAK XUZALЬQЬNA QATЬ ZADANEJƏ BIRELHEN

SƏSELGƏN IGEN HƏM MAL HANDA ЬRЬN JƏŞEREVSELƏRGƏ SARA KYRERGƏ

Avьl xuzalьqь nalugь ytkərelgən вətə kampanejalar hьmaq uq đur səjəsi, xuzalьq əhmejətenə ejə. Unь səvit, partejə ojoşmalarь həm kiņ qatlam eşsən jalpьnьņ jaqьndan qatnaşьvьnan tьş unьşlь ytkərev məmkin tygel.

Şulaj вulьvqa qaramaђtan, вь eşkə kyp kenə təвək ojoşmalarь əle вulha jeterlek iqtiвarđarьn jynəltə almanьlar əle. Beđ kilemdərđe iђəpkə alqan məqlymattərgə qaraqanda səsev majđanьnьņ 20,9 pr. qa, jer eştərenən tьş kilemdərđeņ 25,5, susqa handarьnьņ 19,6, vaq mal darđьņ 21,2 pr. qa kəm iђəplənevən kyrəвeđ.

Вь handar kilemdərđe iђəpkə alьv eşenə kiņ qatlam jəməqətselek jeterlek qatnaştьrьlmavьn həjləjđər, Timək, kulaktar, xəlle qatlamdar уđ kilemdəren jəşerep qalьvqa məmkinlek tapqandar. Şulaj uq kulaktarđь aвьv yđe yk his qəniqətlənerlek tygel. Beđ ytkən jьl 44 təвək dəvmələndə ajьrьm halьm qa ingən 8,492 kulak iђəpləhək вьjьl şul uq təвəktərđə 5 meņ 945 kenə kulak xuzalьqь kyrəвeđ. Ə təвək ojoşmalarь вьqa javap itep kulaktarđьņ „вətərəleven" kyrhətergə matəşalar. Ja цьnan—jaņь faş itelgən kulaktar qajđa?. Appartunistar ularđan kyđ jomalar.

Bilaqataj, Kransa—Usul, Bərə həm Krasna—Kam təвəktəre ere maldar iђəвen jenajətsel rəveştə kəmetələr. Arxangil, Boraj, Byzdak, Jьlajьr, Qqltas, Tapurin həm Şişmə təвəktərendə jer eştərenən kilemde iђəpkə alьv his qəniqətlənerlek tygel.

Başqortostan Malejə Xalq Kamisarlьqь şьjlьrđar menən „şajazьvsь" təвək malejə вylege xeđmətkərđərenə tejeşle sarapь kyrđe. Lakin, вь, eş вettə, tigə hyđ tygel. Tyвən partejə, səvit həm jəməqət ojoşmalarь, kin qatlam k a l x u z s ь jaņqьđaq eşsən jalpьnь kulaktarđь faş itev, teşkən halьmdarđь vaqьtьnan elek tultьrьvqa ojoştororqa tejeştər.

EЂKERTKƏ HALЬVĐЬŅ SЬJFAT JA QЬN JAQŞЬRTЬRQA KƏRƏK

Kyвələp kenə taşlanqan igen jamqьr aђtьnda kyp jata torqas вođola, şьlьp yđeneņ narmal təђən juqalta вaşlaj.

Eђkertkə halmavđьņ qoroloq təвəktərendə la igen esən zararь kyp вula, sənki igen kyp jatьv menən kəjə həm taşьqan vaqьttarđa qojola torqan вula. Ytkən jьlqь təzriвələr şundaj qadi genə saralar вulmav arqahьnda 35 pr. samahь igendeņ hələk вulqanlьqьn kyrhətte.

Şunьņ esən đa kalxuzsintьr 9 nsь avqьsta qajtanan вer tapqьr mərəzəqət itep, kalxuzdarđa jaqьn вiş kən esendə вətə igendərđe eђkertkə halьrqa təqdim itte.

Nəmələrgə iqtiвar itergə?

Kəltə вəjləgən, igen taşьqan həm unь eђkertkə halqan vaqьttarđa вьna nəmələrgə diqqət itergə kərək. Bəjləgən saqta eşteņ sьjfatьna diqqət itərgə kərək: kəltələr вildələngən kyləmdə, tьqьđ həm tigeđ вəjlənhendər. Jomoşaq вəjləngən jəki вilenən tygel вer jaq вaşьnan qьna вulьp вəjləngən kəltələr tejəgən saqtarđa hytelep, вik đur qamasavqa huqa вik kyp igendeņ tuđqьp ərəm вulьvьna səвəp вula.

Kəltə taşьvsьlar, eђkertkə вirevse həm eskert halьvsьlar kəltələr menən iple qьjlanьrqa teləhə nisek ьrqьtьp, kəltələrđe tuđqьvđan haqlarqa tejeştər.

Bigerəktə jaqşь surt orloq igendəre menən haq eş itergə, ularđь qađi orloq igendərenən ajьrьm urьrqa həm ajьrьm huqьp alьrqa kərək.

Eђkertkə halьr aldьnan iņ təvlə ularđьņ han həm kyləmdəre вildələnhen. Unьştьn nisek вulьvьna qaraj hər вer 25 ga igendən вer jəki ike eђkert qojorqa вula. Eђkert esən ucaskьlar urtahьndь tigeđ, nqlь вulmaqan həm kəltə kilterev esən qulaj urьn hajlarqa kərək. Ber nisə eђkertte вergə tuplaqan вigerəktə jaqşь вula.

Eђkerttərđe janqьndan haqlarqa

Eђkert esən hajlanqan urьndь qamьl həm siramdərđan tađartьrqa həm вь tađartьlqan urьn eђkeriteņ jam—jaqьnan kəmendə 2—4 miter samahь artьp tororqa tejeş. Вь janqьn qurqьпьsьna qarşь sara rəveşendə şulaj eşlənə. Lakin qajhь вer təвəktərđəge hьmaq jan—jaqьn herep qujьvqa ixtьjaz teşməj. Eђkerttər jamьnda hьv, kymək, xatta məmkin вulha nasus totovđa zarar itməj, вigerək tə haqsьlarđan ajьrmaђqa kərək.

Eђkerttər вer—вerebenən 18-20 mitьr samahь alьђlьqta вulьrqa tejeştər.

Tađartьlqan urьndarđь joqaqьna qoro halam menən qaplap sьqarqa, həm kəltələrđe teđep halьp eђkert qoja вaşlarqa kərək. Bilgele jeveş kəltələrđe halьrqa jaramaj, iņ elek qamьl jaqь menən utьrtьp jellətep alьrqa tura kilə.

Eђkertteņ вejeklek həm jaђьlьqь

Eђkertteņ kiņlege dyrt mitьr samahьnda вulьrqa, вejeklege arвa jəki furugundan вirgəndə 4 mitьr samahь вulьrqa məmkin. Tik, arqьlsaq həm вaşqa mixanik saralar aşa вirgəndə вejegerək tə itergə məmkin. Ə, ođonloqo igendeņ kyplek həm əđlegenə qaraj вildələnə.

Kəltələrđe tьqьđ həm tigeđ hala вarьrqa, kəltə aralarьnda вuş urьn qaldьrmaђqa, eђkertteņ urtahьnьņ tigeđ həm вer—вer artь halьna вarьvьna diqqət itergə kərək. Oslaqanda, eђkertteņ вaşь—əj qьjьqь hьmaq, jamqьr hьvь təgərəp təşərđəj itep oslanьrqa tejeş. Unьņ əђtənən вer tiklem halam menən də вerkəp qujьlha, taqьla jaqşьraq вula. Kəltəgə вəjlənməgən вulha eђkertteņ jaq — jaqьnan, jel osororđaj igendərđe qul tьrmahь menən tarap alьrqa həm eђkert вaşьn вaђtьrьqlarqa tura kilə.

Jamqьrlь kəndərđə huqarqa tura kilhə eђkertteņ iņ tyвəhe menən iņ təвən ajьrьm huqьla.

Brigada ojoştororqa

Kəltələrđe eђkertkə halьv esən hər вerehe es gruppanan torqan maxsus вrigada ojoştororqa, вьlar: eђkert вaşьnda torop eђkert qojovsь,—eђkertte tigeđləvselər, qьrđan kəltə taşьvsьlar həm jəkkə kəltə вirep torovsьlar. Eşte jeņelajtev esən kalxuz eђkert qojorqa 2 keşe, 8—10 at—arвa, 8—10 keşe kəltə taşьvsь həm 4—5 keşenən kəltə tejəvselər ojoştororqa məmkin. Eş təvlek əjlənəhenə davam itergə tejeş.

Sdilşina—nigeđ şart

Eş nurmahь вьlaj: eђkert qojovsьlarqa kəmendə 10 ar ga, taşьvsьlarqa 2 şar ga həm kəltə tejəvselərgə 4 ər ga вildələnə. Sdilnəj narьq—eђkert qojovsьlar esən hər вer giktarь 15 sutьj, kəltə taşьvsьlar esən 40 sutьj, kəltə tejəvselər esən şul uq вer ga 25 sutьj itep вilgelənə.

Вьlar əlgə nurmьlar qьna, əlвittə Urьndaqь şarttarqa qaraj udarsьlьq nigeđendə вaşqa nurmьla qujьlьrqa məmkin.

URAZAJĐЬ JUQALTЬVHЬĐ JЬJNAQЬĐ

(PAGRUMIN SAFXUZЬNЬŅ TƏZRIBƏHE)

Praduksejənen yđenə təşeven oshođlandьrьvđa avьl xuzalьqь eştərendə juqaltьv xəđer iņ məhim maminttarđьņ вerehe iђəplənə. Xəzəjestьvinniktər kəņəşməhəndə ip. Stalin, sənəqət həm avьl xuzalьqьn kiləsəktə lə alqa jeвərəv esən ejəheđđek tər menən kərəşergə, xuzrascuttь inderergə həm x u z a l ь q t ь ņ yđ esendə maja tuplavđь kəsəjtergə kərəklekte əjtep ytte.

Pagrumin safxuzь juqaltьvdarqa qarşь kərəşteņ kankrit miђalьn kyrhətə. Safxuz kamвajьn menən iņ elek tigeđ urьndarđa qьna jьjnaj вaşlaqan, ə tavlь—soqorlo urьndarđь safxuz menən dugьvьr вujьnsa eşlavse kalxuzsьlar jьjnarqa tip qaldьrqan.

Eşteņ sьjfat jaqьna ajrata điqqət itkən, вьnьņ esən: eşteņ sьjfat jaqьn tikşerev həm eşte qaвul itev esən hər вer ucaskьla adminstratsejə həm jəməqət ojoşmalarь vəkildərenən maxsus kəmisejə teđəlgən, eş sьjfatь maxsus akttarđa jađьla вarqan. Safxuz kamвajьndar eşen daimi rəveştə keđətselek itə ucaskьlar adminstratsejəhe kamвajьndь huqьv apparatьn rigylərləvđe keđətə вara.

Kamвajьn qaldьrqan вaşaqtar adaq at tьrmahь menən jьjьp alьnalar.

Вь təzriвə вaşqalar tarafьnan da eləktərep alьnьrqa, вeđđeņ luzьngьвьđ! „urazajđь jьjnav qьna tygel, unь iņ əđ juqaltьvđar menən jьjnav" вulьrqa tejeş.

Вь „udarniK" tygel.

Əfə jəşelsə sajuzь eşse xeđmətkərđəre tarafьnan sьqarьla torqan Ilicyfka „udarnik" isemendə вulha la, eşse udarьiktarsa tygel. Avqьs ajь ytep вarьvьna qaramastan вel udarnikьn вaş məqələhe əle вulha la 1 nse maj вajramь turahьnda jađьlqan kəjqə gəzit itep elep qujьlqan. Sajuz idarahь 500 tunna hər terlə jəşelsə əđerləgən. Ə, Ilicyfka la jəşelsəne jьjnavqa əđerlek kyrə вaşlarqa karak tip jađa.

Ilicyfka jaņь əlep menən вətənləj qullanmaj. Вь turala ridkalligejə kamsьmul həm mis—kum tarafьnan əjtelhə lə iqti—вarьđ qala kilde.

Tramvaj xuzalьqьna 100 miljun hum

Xuzalьq xalq kamisarlьqь 1932 nse jьlda tramvaj xuzalьqьna 100 miljun hum halьrqa вildəlaj. Вь 1931 nse jьlqa qaraqanda 2 tapqьr tejerlek artьq.

Tramvajđarđьņ jaņь teđeleşə es qalala—(Magnitagur, Dzirzin həm Jaņь seвerđə) halьnasaq. Вь teđeleşkə 12 miljun humqa jaqьn aqsa talap itelə. Cilэвe lə, Gruzьnьjđa, Şaxtьla həm Taganruqta halьna вaşlanqan tramvajđar вьjьl halьnьp вetəsəktər.

Vagundar hanь RSFSR đa 2 meņ 334 kə, jəki 40 pratsintqa arttьrьla. Вь вer vagunqa вulqan nagruzkaь вer tiklem kəmetəsək.

KALXUZ DAXUTЬ: **Kem kyp eştəj-ul kyp ala**

NIGEĐENDƏ BYLENƏSƏGEN TAQЬ LA BER TAPQЬR IЂEGEĐGƏ TƏŞƏRƏGEĐ.

DAXUT BYLEVĐƏGE NIGEĐ PRINSIPTE BOĐOVĐARQA QЬRQA ATPUR BITELHEN

YTKƏN JЬLQЬ XATALARĐЬ QABATLAMAЂQA

Daxuttь xeđmətteņ han həm sьjfat kyrhəlkestərenə qarap dərəђ вylergə

Daxut вylev eşendə ytkən jьl jeвərelgən xatalar kalxuzsьlarđьņ əle lə iђendə. Sənki xeđmətte dərəђ ojoştora вelmav, unьņ təvəl iђaвen jьjnap вarmav hədemtəhendə вətə kəsenə tьrьşьp eşləvselər đə, вer nəmə eşləməj jergən jalqavđar đa вer yk kyləmdə eləş aldьlar. Ul kalxuz teđeleşen jemerevgə jynəlderelgən kulak mitьđь ine.

Ə, вьjьl daxut вylev tərtiвe вətenləj вaşqa. „KEM KYP HƏM JAQŞЬ EŞLƏJ—UL KYP ALA, Ə KEM EŞLƏMƏJ—UL BER NƏMƏLƏ ALMAJ!". Вьna daxut вylevđə hər вer kalxuzsьnьņ aņnarqa tejeş вulqan nigeđ şul.

Ytkən jьlqь xatalar вьjьlda qaвatlanьvь вik məmkin. Sənki inde sьjnfi doşmandar kalxuz teđeleşenə qarşь „qoro" qotqь taratьvđьņ əđ hədemtə вireven aņlanьlar. Jaqьđaq—jarlь, urta xəllelər kalxuđarđьņ eђtenlegən yđđəre kyrep, aņnap „səvittər xəkymətenen avьldaqь nьqlь tajanьsьna əjlənələr". Şunьņ esen sьjnfi doşman—kulaktar yđđəren eņ kərəş mitьdtarьn—kalxuzdarđьņ xeđmət ojoştorov, eske tərtiptəren jemerevgə taвan вorđolar.

Təвək həm tyвən ojoşmalarьnda əle lə urьn tapqan вojorakratizem həm appartunislьq kyreneştəre kulaktьņ kalxuzqa qarşь kərəşenə jarđam qьna itələr. Вьnьņ esen gəzitevđđə вaђьlqan Bətə haвaqtarьn iђkə alьv jetər. Вьndaj səjəsi hьđьqtь вođov kyreneştərenən вaşqa təвəktər đə qotola alqandarь juq əle (məђələn, Bajmaq təвəge).

Sajuz Jer Eştəre X. Kamisarlьqь həm kalxuzsintьr qararьnda:

> „Kalxuzsьlarđьņ sarьf itkən xeđmattəren ularđьņ aqsalata həm natura menən alqan avanstarьn tulь iђəpkə almaj torop daxuttь dərəђ вylev məmkin tygel" tip вik asьq əjtelə.

Şuqa qaramaђtan, вeđ kalxuzlarđa вьqa qarşь kilgən faktьttarđь jьş qьna kyrəвeđ, Kalxuz idarahь lə, kalxuzsьlar yđđəre lə xeđmət knagəlærenə jetərlek tiklem əhmejət вirməjđər. Kenəgələrgə kalxuzsьlarđьņ xeđmət kendəren vaqьtьnda jađa вarьv juq. Jađqanda la un, unвiş kən dər ytkərep, EŞTEŅ HAN HƏM SЬJFAT kyrhətkestərenə iqtiвar вirməj, kemdeņ kypme eşləven „xəterđən" genə вelep jađalar.

Şulaj uq igendərđe вerense huqьp alьv menən kalxuzsьlarđьņ eşləvenə narьq qujmaj avanьs вirevđər qaвatlana. Baђьp alqan igendərđe dərəђ iђəpkə ala вarьvđar aqhaj. Вь xəldər ytkən jьlqь xatalar julьna təgərləvđe həjləjđər. Вьlarqa xəđerđən sik qujьlьrqa tejeş.

„Iņ elek yđenə unan xəkymətkə" tigən hyđ, ul kulak hyđe. Ə, вь qaraşь вeđ kyp kenə kalxuzdarđa kyrəвeđ. Вьna Tyjmazь təвəgendə đur kalxuzdarđan hanalaqan „Capajьf", kalxuzь Ul 10 nsь avqьsqa 2500 sintnir igen вaђьp ala. Şul aqьvtqa tikle xəkymətkə вer sitnir igen tapşьrmaj. Şulaj uq „Salavat вatьr" 200 sitnir „Smina" kalxuzь 1000 sitnir вaђьp alьhalarda xəkymətkə haman igen tapşьrmaj kilələ.

Berense kiđəktə igen həm вaşqa praduksejələr daxutьnan kantraktatsejə вujьnsa xəkymətkə tapşьrьv (hatьv) zadanjahь, orloq həm straxavanj orloq funđtar ta'min itelergə tejeş. Ə. вeđ igen əđerləvđeņ kalxuzdar hьđьqь вujьnsa 20 nse avqьsqa tiklem вik əđ pr. qa ytəleven kyrhətələr.

Daxuttь xeđmət knagələrenə jađьlqan xeđmət kene вujьnsa, eşteņ han həm sьjfat kyrsətkestərenə qarap dərəђ вylev—kalxuzdь nьqьtьv, jaņьnan jaņь aqzalar jəlep itevđə xəl itkes urьn tota. Şuqa kyrə lə ytkən jьlqь xatalarđь qaвatlamaђqa. Ytkən jьlqь xatalarđь (xeđmət kendəren dərəђ iђəpkə almaj, daxuttь jən вaşьnan вylevgə вьtьlьvđar) kulaq qulьnda ujnavđan вaşqa вer nəmə lə tygel Ə, вь fəqət вeđđeņ sьjnьfi doşmandarьвьđ aqinttarь tarafьnan qьna eşlaneve məmkin вulqan jenəjət. Uqa qarşь вətə kes menən kərəşergə kərək.

B. Bikвaj.

Jьlajьr safxuzь

Appartunistar „jetəkselegen" tađartьlhьn

JAŅЬ ŞARTTAR JAŅЬSA EŞLƏVDE TALAP ITƏLƏR

(Yđ xəвərseвeđđən)

Jьlajьr safxuzь вьjьl вarlьqь 37 meņ ga igen jьjьştьrьrqa tejeş. Unь jьjnav esən 20 meņ 280 ga nagruzka menən 49 kamвajn, 10 meņ 10 040 ga nagruzka menən 80 вəjləp urqьs həm 5,780 ga nagruzka menən 100 laвagrika eşlərgə tejeş ine. Ləkin kamвajьndarđьņ 49 urьnьna 41, вəjləp urqьstarđьņ 80 urьnьna 66 qьnalь əđer.

Plan вujьnsa, malatilka menən 16 meņ 180 ga igende huqьv esən 12 malatilkə kərək. Ləkin вьlarđьn 5 he genə əđer.

Igendeņ qьђqa вulьvь вьl plandь tamьrьnanalьp yđgərtte. Bəjləp urqьsta вətenləj qullanmaђqa вulьp, 41 kamвajnqa 6 meņ ga eşlav əђtəlde həm [illegible]

də haqlanqan. Ucaskalarđan yđđəre esən ajьrьm вer eş planь teđəlməgən. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq вə'enləj juq. Jetəkselər eşselərđeņ udarnike вulьp jađьlьvьn kələp jatqandar. Massavaj eş kiņəjtelməgən

„Tarix tilifanagramma„ turahьnda

Ucaskala eşləvse вer eşse:

—„Igen вeşep orloq qojola вaşlanь, əgər majlav matirejalđarь вulmaha maşinalar eşləj almajasaq. Вь turala çьrqa sara kyrergə kərək„ tip yđək ucaskaqa tilifanagramma вirgən. Вь tilifanagramma diriktьr urьnвaђarь Manuvskigə „tajpьlьv„ вulьp kyrenə. Ul yđeneņ вer kəņəşmələ ucaskanan вirelgən tilifanagrammanь „Tarixi tilifanag- [illegible]

180 genə əđer вulьvьn, 279 tunna karasin kərək вulьp вarь 14 tunnahь qьna əđer вulьvьn ligrafin 560 tunna kərək вulьp 18 tunna, вinzin 830 tunna kərək вulьp, unьņ 15 tunnahь qьna, aftul 152 tunna urьnьna 8 tunna qьna əđerləngən вulьp, salidun 12 tunna urьnьna вer tunnala вulmavь turahьnda signal вirgən keşe qəjeple вulьp qalqan. Вьnan da đur appartunistarsa qaraş yđ qəjeвende ikenselərgə avđarьrqa tьrьşьv вulьvь məmkinme?

Dəjem alqanda nindəj genə eş tarmaqьn alma вarьhьndala oşondaj jeteşhedlektər, ədeklektər tulьp jatalar.

Senki jetəkselek jaņь şarttar esendə jaņьsa alьp вarьlmaj. Eşselərđeņ kyrhətkən insejativa [illegible]

hьmaq qьjьnlьqtarqa teđ вəgəp şularđь yđđəren aqlav esən qoral itep tьnьs qьna tik jatqandar. jeteşhedlektərđe вətərev turahьnda sara kyrevđe вaştarьna indereptə sьqarmaqandar. Вьna вь kyneş inde ularđьn məs'ələgə appartunistarsa qarap, samatyk qojoroqona aђьlьp вarьvđan вaşqa вer nəmələ tygel.

Bəten safxuzqa вer stinə gəzite

Safxuzda вer tərlə lə mədəni aştar alьp вarьlmaj, uqьv ejəkətepxana jaqьnan jaņь mədirđər alьştьrьv menən məşqul. Gəzitələr jetərlek qađəre aldьrьlmaj. Aldьrьlqan tiklem gəzit zurnaldarđa fajđalanьmaj jata. Jəj вujь urьђ telendə вer genə stinə gəzite sьqqan. Başqort eşselære kyp вulьvqa qaramaђtan, вaşqortsa вer genə numirđa gəzit sьqmaqan. Şajuz ojoşmahь kypme nađan вarlьqьn вelməj. Unь yđenə вəjlləneşle eş itip tə tanьmaj.

„Alma вeş—avьđqa teş" tip jatalar

Eşte satsejalizem mitьdьnsa ojoştorov juq. Prajzvudstьva pragrammahь ham planь eşselərgə tygel xatta вrigadirđarqa həm ucaskalarqa jetkerelməgən Xeđmət nurmahь qaqьđđa вildələngən. Ləkin unь вerəvđə вelməj. Ul qaqьđ diriktьr urьnвaђarь Manuvskejđьņ partfilen- [illegible]

B. VƏLITЬF

XEĐMƏTTE DƏRƏЂ OJOŞ TOROV, ARTЬQ KƏSTƏRĐE SƏNƏQƏTKƏ BIREV ƏSƏN KƏRƏŞƏLƏR

*** MATЬRAJ Səvitenə (Xəjəulla təвəge) qaraqan kalxuzdar həm jaņqьđaq xuzalьqtar arahьnda Narkamzim həm kalxuzsintьrđьņ daxut вylev turahьndaqь qararь kiņ tikşerelə.

Qararđь əjrənevđər hədemtəhendə eşsəndər kalxuzqa aqьвalar. Kalxuzdarđa jarьş, udarsьlьq kesəjə. „Ьrqьqan" kalxuzьnda вer maşinala 5 giktar qьna urьla ine, xəđer 7,5 ga ura вaşlanьlar.

X. QƏLMƏXƏMƏTEF

*** „DINAM" kalxuzьnda (Qьrmьђqalь təвəge) daxut вylev turahьndaqь yrnək qarar qəmymi jьjьlьşta tikşerelde. Kalxuzsьlar „Bətə eşte ytəp вetkəs, вurьstarđь tultьrqas qьna daxut вylergə" tigən qarar qaвul ittelər.

AR.

*** „QЬĐЬL JЬLQA" kalxuzьnda Tapurin (təвəge) Stalin telmərən tikşerelde. Xeđmətte sdilşina nigeđendə dərəђ ojoştorov hədemtəhendə „Berense mator zavьtь" na 10 keşe 5 at jeвərep yđeвeđgə teşkən zadanjanь tultьrьp ytənek.

Q. QƏJNISLAMЬF.

*** FRUNZE Stalin həm „Jaņь jul" kalxuzdarь (Xəjəulla təвəge) jaņь вaђьp alьnqan igendərđən „Berense matur zavьtь" isemenə kesle qьđьl aвuzdar ojoştorđolar.

BIBI

*** „MAQAŞ„ kalxuzь (Krasna Usul) xeđmətte dərəђ ojoştora. Kalxuzsьlar maxsus вrigadalarqa вylenep eşləjđər. „Jelem—qaran" kalxuzь вuksirqa alьndь. Unda 30 kalxuzsь qatьn—qьđđar вarьp holo urьştьlar.

Bətə kampaŋejalarđь vaqьtьnan elek вeterev esən „Başqortostadь indysterejəlakterev" isemenə 10 kənlək iqlan itelde. Jegəze—Kamarufka eşlər esən 10 kalxuzsь jeвarelə. Eştən qaçьvsь, jalqav, xəjləkərđərgə qarşь kerəşəвeđ. Urazaj jьjnav menən вergə kedgə hərev eştəre lə qьđьv вara.

S. NASIR

KAPITAL ILDƏRENDƏ

GIRMANEJəLA SƏVIT ZAKAZDARЬ

BIRLIN. Birlindəge SSSR səvdə vəkələte bilyitine xəbarenə kyrə Girmanejə la finans krizisь arqahьnda tьvqan qыjьnlыqtarqa qaramaђtan, səvit zakazdarь ejjyl ajыnda həm avqыstыn berense jartыhьnda bik qыđыv timp menən alqa kitte 1931 nse jыldыņ berense ojnvarыnan 14 nse avqыsqa tiklem GIRMANEJALAQЬ SƏVIT ZAKAZDARЬNЬN DƏJƏM SUMMAHЬ 316,7 MILJUN HUM (684,1 MILJUN MARKA) TƏŞKIL ITTE. Ejjyldə 77,5 miljun humlыq (167,5 marka) zakazdar birelgəjne. Avqыstыn berense jartыhьnda Girmanejəlaqь finans qыjьnlыqь hedəmtəhendə zakazdar ber əđ kəmetelde. səvđə vəkələte byllitine „Finans qыjьnlыqь səvđə vəkələtenen zakazdarьna totqarlыq jahar kevek kyrendek—tip jađa.

Pratsint stafkahь turahьnda məs'ələ ajьrыvsa mehim buldь. 1931 nse jыldыņ 15 nse aprilendə dugыvьrđь teđegən vaqыtta Rəjxsbankыnыņ ucut stafkahыn 5 pratsint təşkil itəine. Ucut stafkahыn 15 pratsintqa tiklem kytərev Girmanejə la SSSR savđa vakələtь zakazdarь məmkinlek itməne.

Ike jaqta ьl qыjыn xaldan qotolovqa jul eđlənelər. şuqa kyrə oşo jыl 14 nse avquta Girmanejə sənaqat vəkildəre menən savđa vəkələte vəkildəre arahыnda qajtanan həjləşev buldь. Bьl həjləşevđər vaqыtыnda başlыsa ucut stafkahь turahыndaqь məs'ələ tikşerelde. Həjləşevđər hedəmtəhendə tyəndəge kileşevđərgə ireşelde:

„1931 nse jыldыņ 14 nse aprilыndaqь Girman Səvit dugыvыnыņ na əђtəlmə itep tyəndəge ravəşsə berense başlanqыs juldыņ 8 nse punkыtь həm səvit jaqыnan tavar qujыv turahыndaqь dugыvrđь ytəv bujыnsa 1931 nse jыl 15 nse ejjynđə bildələngən tyləv şarttarь mendərəzəhen yđgərtergə qarar iteləş; Şunыņ menən bergə bьl yđgəreş 14 nse avqustan yd kesenə inərgə tejeş. Tyləv ibəenən birelgən bətə viksildərgə, zadatka ibəne nən birelgən viksildərdən başqa (Sənki bьlar əs aj bujь pratsint tan qotoldorolalar) Girmanejə Rəjksbankыnь tarafыnan bildələngən ucut stafkahыnan tыş, vik sild rđeņ xərəkət itkən bətə vaqыtыna 2 pratsint tylənelə; Şunыņ menən bergə zakazsыlar tarafыnan tylənə torqan maksimum pratsinttar 10 pratsinttan artыrqa, a minimum—70 pratsintanda kəm bulыrqa tejeş tygel".

Savđa vəkələte bilyttiь hyge bujыnsa, bьl məs'ələne tikşergəndə ike jaqta, juqarь ucut stafkahь vaqыtь qыna ber kytenes bulыvь turahыnda ber fikerđə buldыlar Şuluq vaqыtta Girmanejə sənaqate vəkildəre səvit zakazdarыn finanslaştыrыv turahыnda qaqыldыlar. Bьlarđыn ajtevđərenə qaraqanda, Girmanejə tarafыnan, ыşanalar ki, ыqasa teđelgən həm şulajuq jaqыnan tedelasək sđilkalarđь finanslaştыrыvđь tə'min itep aulasaq.

„Bik dыђtana raveştə ytkə'elgən həjləşevđər, ike jaqta la kilasaktə Girman—Səvit iqtisadь mənəsəbəten alqa jebərevgə ыq lь telək barlыqыn kyrhətte SSSR zakazdarыnыņ başqa ildərđə alqa kiteve, qajhыđыr ki huqыь vaqыtta ыq kytərelde, ber nisektə savđa vəkələtenen Girmanejəlaqь zakazdarь xisabыnan bul mavь tanыqlandы". Bilytin ыşanыs belderə ki, Girmanejəlaqь səvit zakazdarь əsən finans qыjыnlыqыn alđa jomoşartыv taqыla savđa vəkələte zakazdarыnыņ ejjyn həm ejjyl timpыna ireşevgə məmkinlek birer.

SƏVIT DILIGATTARЬ AMSTRƏAM KANGRЬSЬNDA

IP. ASINSKI HYDE

BIRLIN, (TASS) 22 nse avqыsta, ipţəş ASINSKI jetəkselege ađыnda 6 keşenən torqan səvit diligattarь Amstrđan da (Gallandejə qalahы) planlь xuzalыq məs'ələləre bujыnsa bulasaq bətə donja kangrыsыna kittelər. Kangrыstыņ 25 nse avqыsta bulqan altыrыşь SSSR đa qыplanlь xuzalыqtыņ əlgəşevđərenə baqыşlandь.

Ip. Asinski Amstrđamqa kitar alđыnan „Birlin əm murgin„ gəzitenen vəkilenə:

—„ Amstrđamda planlь xuzalыq məs'ələhe tikşereleve genə məmkin, ləkin ələ kapitalistar sistimь jəşəgən vaqыtta ul bojomqa aşыrыlыrqa məmkin tygel Bed ыnыь bik jaqыь belabeđ, şuqa qaramaђtan Amistrđam kangrыsыnda qatnaşasaqbыđ. Şuqa kyrə beđ Amstrđamqa vrac jaki kəņəşselər bulыp tygel, ləkin kanfirinsejə beđgə kiņ avditurejə alđыnda səvittar sajuzыndaqь planlь xuzalыqtыņ əlgəşevđəren həm biş jыllыqtыn uņыştarь turahыnda həjlərgə məmkinlek birer tip barabыđ. Beđđeņ ajləgəle ildərđə qatь qыђыmdar həm qыrqыv torqonloq xekem hergənen beđ hidəbeđ, ləkin kyreşe ildərdəge torqonloq satsejalizem teđeleşenəņ timptarыn əkerenajtə almaj. Hunqь vaqыttar đa sit il belgestəre beđgə aqыla başlanыlar, bьl da kapital ildərendəge torqonloqtoņ bildəhen kyrhətə. Ken hajыn SSSR qa kilevđe həm səvit pridperejətejələrendə eş birevđə horap hanыđ kyp horavđar kilə. Beđ jaqыndaqь ajđar esendə ыsыnlapta sit il belgestərenə kyp eş birə alыrыđ, sənki satsejalizem teđeleşə qыđыv timp menən yђkən lektan beđđeņ yđeneđđən kadыrđar qыna jeteşmajəsək. Xatta Amirikanыņ kvalifikatsejəlь eşselərə həm inzinirđarыnыņ beđđə eş tabыr əsən yđ iђaptarenə kilev vaqiqalarь la buldь„ tej.

SƏVITTƏR SAJUZЬ NIFET TABЬVĐA BƏTƏ DƏNJALA 2 NSE URЬN DЬ ALA

BIRLIN, 25 ruttirđam bankыhь belasmahe alcutь həm bətə đenja nifet sənaqate praduksejəhь məqlymattare bujыnsa savittar sajuzь bətə ildər arahыnda, Rumanejənan başqa jaqыđь oşo jыldыņ berense 5 ajыnda yđenen praduksejəhыn bajtaq kytərđe həm nifet tabыvđa bətə dənja la ikense urыnды ala. Nifetteņ bətə đenja praduksejəhыnыņ dejem hanь 1930 nse jыl 1 miljart 40 miljun 880 meņ 547 miskə, ajqa urtasa 117 miljun 323 meņ 379 miskə təşkil itkəjne. Şuluq vaqыt 1931 nse jыldыn berense 5 ajыnda bətə đenja praduksejəhь barlыqь 556 miljun 871 meņ 46 miskə genə təşkil itə.

KAMMUNISTAR GƏZITE TЬJЬLDЬ

BIRLIN. 26 Birmala kammunistar gəzite „Birlin Fulku Sejtung" 6 ađnaqa tыjыldь. Gəzit vlas urqыndarыn mыђqыllav həm kapitalistar teđeleş eņ almaştыrыrqa saqыrыvđa qəjeplenə.

PYLŞƏ XALЬQTARЬ SSSR ĢA QASЬP SЬĢALAR

MINSKI, 26. Hunqь vaqыttar đa Bilaruseja sigendə, Pylşə grazđandarыnыņ səvittar jaqыna sыqыvđarь bidelə başlanь. Hunqь 10 ken esendə Pylşənan səvit jaqыna 500 keşe sыqtь. Ular GPY haqsыlarь tarafыnan totolqandar. 17 nse avqыsta Plişinşu təbageda 163 kşenan torqan 2 terkem SSSR jaqыna sыqalar. Bыlarđыņ alđыnda Pylşə sige haqsыlarыna qarşы torov əsən qorallы ber terkemdə bula. 19 nsы avqыsta şul uq rajunda SSSR jaqыna 147 keşenən torqan 3 terkem sыqa.

Pylşə jaqыnan qasыp sыqыvsыlarđыn terkemə kybche jarlы krəђtejən həm eşselərđən, jəştərđən tora. Ular yđđərenen qasыp sыqыvđarыn Pylşə lə torqonloq həm eşhedlektan ikənen ajtalar Ularđыņ ajtevđare bujыnsa, Pylşə sigendə jəşəqən xalqtar arahыnda SSSR jaqыna sыqыv teləktare kendən ken yђə. Kyp vaqыtta bьl teləktar jalpь teђen ala, tejdər.

ATAQLЬ GARMUNSЬ TUJЬŞЬF TURAHЬNDA.

FƏJZULLA aqaj TUJЬŞЬF ьarь muzikanttarđыņ berehe. Ul yđeneņ muzikaqa bulqan xeđmətən berense tatar muzikahь mastirь Qarif Minkin həm Qilaztin Səjfyllin menən ber osorđa başlaqan keşe.

Fəjzulla aqaj yđeneņ ga munьыlыqыn şul kendəгđən alыp xəđergə tiklem haqlap kilqən həm şunь jaqsыrtыp kilgən kyp muzikanttarđыņ berehe həm də ataqlыhь.

Beđ tatar muzika tarixыnda Mişkin, Izəuldin kevek skripkasыlar həm baritun—Kamil Motiqi, Sajыrvanь Mirđajzə Bəeazanы kevek familejalar arahыnda yđeneņ muzikantlыqыn rivəlytsejəqa tiklem jetkergən berəv bulha bьl Tujыşьf tejbeđ.

Bьl staz turahыnda buldь.

Ləkin Tujыşьf yđeneņ stazы menən genə tanыlыsandarđan tygel. Ul ataqlь garmunsь la. Timək ataqlь muzikant.

Ul bəlki tatar donjahыnda qыna qalha yđeneņ muzika oђtalыqыn bьl dərəzəgə jetkerə almaђ tatarđыņ iђke satsejal şarttarь uqa 30 xatta 35 jыldar bujь muzikantlыq qыlыrqa jetərlek hava la birmaђ ine. Şuqa kyrə bəlki ul urыђ donjahыna sыqыrqa məzbyrđə bulqandыr,

Tik şunыhь fəkt FAJZULLA aqaj begen yđeneņ kvalifikatsejahen məshyr Tiir Nivskejde xəterlətərlek ber juqarыlыqqa jetkergən. Ɵfə tamaşasыlarыna jahaqan gastrule bыnь tuqь ber qat ыrađlanь. Fəjzulla aqaj yđenen garmunыn 2 tavыş menən jыrlana torqan başqort, tatar kəjđəre aharыna kiltere alqan kevek ul şul uq garmunь menən italejə muzikahыna tыuз ziddi ađыm jahaj. Karmin kevek bəgenge muzikal donjaqa tiklem jəşəgən đur kəjđərđe lə malur qыna başqara.

Şəq həm Javrupa kəjđəre xosusejətensə bulыp yđenen 15 ləp garmunыn eşlətə ala. Beđ unыņ bьl qađanыşыn unыņ ьl muzika zavqыn kyrep əlaittə qыvanmaj qala almajbыđ.

Ul bыsыndanda virtыvыz.

Ləkin Fəjzulla aqaj nej tik—lem jaqşы ujnamahыn ul garmunda ujnaj. Ul muzika qoraldarыnыņ iņ qarttarыnan berehe bulqan garmunda ujnaj. Şunыqtan beđ endərgə baranыqь menən məşhyr garmundыņ zamanь bыđđыņ ziddi kəjđəren kəjləve bik bыr tejbeđ. Bьl Fəjzulla aqaj tabiqatenən tygel, bьl garmun tabiqatenən kilə.

Satsejalizem əsən kərəş osoro janь tojqolar menən bergə janь tavыştar tыvđыrđь Jaqь muzika tыvđыrđь, janь izattar səsək ata başlanь. Bыlarđыņ kyltura jaqtarь ytkəndərgə qaraj həm bəjək həm kiņ bulыrqa tejeşle.

Fejadalizem kylturahыnda kytəlgən qarmundar burыbva kylturahыndakytəlgən pjanino həm başqalar bыlar tavыş bajlыqь məs'ələhendə şaqtaj siklelər ine.

Şunыqtan savit kylturahь muzika donjahыna „Tirminvuks" kevek janь muzika instrumint qujdы. Bыnыn artыnan berəmləp Динафон „Ɨферофон" „Ɨанр" kevektar ilikter radejo kesə menən eşləj torqan muzikal qoraldar sыqыvыn jađđыlar. Ə inde „Tirminvs" tыņ jaqşы sifattarыn beđ muzikal dimanastratsejalar vaqыtыnda yđebeđ yđ qolaqы—bыđ menən tыņlaj alđыq.

Şik juq alыnqan bьl jul muzikal tixnikabыđđы kytərev əsən karakle həm jemeşle ber jul. Ə bьl yđ nəvbətenda kəjđərđeņ məndərizəhenələ tə bir itəsək.

Muzikal kylturanыņ həm muzikal tixnikanыņ ənə şundaj đur yđgəreşe zamanыnda garmunqa bəlenləjgə jыqыlыvđь kətərgə jaramaj. Bьl xal Tujыşьf kansirtыnda la hiđelə bara. Şunda la tarixi ber instrumintta ujnap bəgenge virivuz dərəzəhenə mengən bьl artistыņ ytkəndəre bik qыđыqlы. Tыxnikahь bik kytəren ke. Berđən ul tatar muzikahыnыņ əfarmelinejə alqan ber osoro birgən qaharman bulha, iken senən ul argan osoronoņ argan tixnikahыnыņ qəmymi ber danlы simahь.

Hunqь hyđ şul „Saneja" la Zeja arejəhenыņ maturlыqыn garmunda birgən bьl artis begenge kəjđərgə taqыla kyberak əhəmejət birer əmətendəbeđ.

ӨӘҘӘӨ-SA'IM

S.R.K. idarahь qolaqыna.

Ɵfə Yđək eşselər kapiratifыnыņ iђke Ɵfələge 3 nse hanlь magəzinenə berketelgən hət kejuskahыnda his ber terlə tərtip juq, hət birgəndə zaburnaj kenəgəne qarap tormaj teləhə kemgə biralər. Tejeşheđ keşelərđə hət alыp ular badarqa sыqarыp hatыp spikylatsejə menən da şəqeqallanalar, tejdər.

Bыnda ucыrыtta torovsыlar arahыnda huqыşыv, đurđar 15—16 jaşlek balalarđь ucыrыttan sыqarыp taşlap, yđđəre alыvđar qadət bulыp kitkən. Ucыrыtqa sit liminttarđa qыђыlыp, unaj maminttan fajđalanыp savit vlasыna qarыşь qotqo taratalar.

Bьl tirəgə militsejalar kilep kyrenmajđər. Prikazşiktar yđđəre tarafыnan kyrnlergə tejeşle saralarđь kyrmajđər.

Tejeşle ojoşmalar bьl jergə bыnda kyđ halыqыđ.

„QARMAQ"

„Linin julь" gəzite ridaktыrь B janof, kalxoz rəise həm arigadir menən əңgəmə jahaj.

KALXUZ ƟJDƏRE HALЬV YDƏK MƏS'ƏLƏ

Bьl təņgəldə ojoşmalarđыņ nыqlь jarđamь kərək

Bəgengə kən kalxuz əjđəre halыv ydək məs'ələ bulыp hanala. Şuqa qaramaђtan bыqasa kalxuz əjđəre halыvqa iqtibar birelməj kilde. Dereђ bьl kalxuz ejđəre Ɵiə həm başqa qalalarđa bar. Ləkin ularqыna urыndarđaqь kalxuzsыlarđыņ moxtaжlыqыn qaplaj almajđar. Bыna şunыņ əsən 1932—jыl 33 rajunda janь kalxuz ejđəre teđergə həm 8 rajunda bulqan kulak əjđəren kalxuz əjđərenə əjləndərev turahыnda plan teđelgən. Ləkin bьl eşte başqarыvda urыndarđa bulqan ojoşmalar halqыn qarajđar. Bьl jorttarđь teđev əsən bətəhe 2 miljun 224 meņ hum aqsa kərək bu'p şul aqsanыn 15% urыndaqь xalыqtarđan, 26 pr məəssəsə həm ojoşmalarđan həm 19 pr. tь urыndaqь aydzittən həm şulaj uq 40 pr. tь ođaq kridittən alыnыrqa tejeşle.

32-jыlqa kyp qa'manь. Şuqa kyrə bьl kalxuz əjđəren halыvqa ađerlek eşenə xəđerđən yk totonorqa kərək. juq ihə kalxuz ejđəren halыv eştəre bildələngən struqыna ytəlməj qalыvь məmkin.

Kalxuz ejđəren halыvqa əđerlek eşendə bigerəktə Bajmaq, Bilərət, Stərle, Arqajaş, Qonşaq həm başqalar artta baralar. Bьl yđək məs'ələ.

Suqa kyrə unыņ tirəhenə bətə jəmaqətselek fekeren tuplarqa bьl təņgəldə jыldam eş kyrergə kərək.

KƏŞFEJ.

BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE ERGƏHENDƏ TƏĐƏLGƏN SƏVIT TƏĐƏLƏŞƏN ƟJRƏNEV FAKULTITЬNA ALЬV ŞARTTARЬ

Bətə frunt bujlap satsejalizem hezymeneņ kiņəjeve, pralitarejat diktaturahь urqыnь bulqan səvitlarđeņ rylen həm unыņ əhəmejəten taqь la kəsəjtə.

1. Bыnыn əsən Marks həm Lininsə huqarыlqan avыl, qala savittəre həm təbək başqarma kəmitəttəre jetəkselərə əđerlərgə həm ularđь jaņыnan əđerlərgə kərək „Şunыņ menən bergə", Rartejə, Səvit həm prafsajuz aktiftarыn əđerləv eş mitыdtarь həm furmalarыnan berehe bulыp sitta torop uqыv alыna. „(VKP(в) YK 16 X—30 j. qararь.

2. Radejo aqыrь ytkəreləp kilgən səvit teđeləşə fakultitь BYBK ojoştorov bylege kadыrđar tarmaqь ergəhendə səvit teđeləşə sittan torop uqыv fakyltite bulыp teđələ. Bьl fakyltit ike byləktan torə:

1 Savit partejə məktəptəre prəgrammahь həm ber jыllыq metdət menən avыl, qala savite jetəkselərə əđerləv həm ularđь jaņыnan əđerləv bylege.

II—Səvit teđeləşə institutь pragrammahь həm ike jыllыq metdət menən təbək başqarma kamitəttəre jetəkselərə əđerləv həm ularđь jaņыnan əđerləv bylege.

3. Bьl fakultittarđыņ hər ikehendə 18 đəndə tyəən bulmaqan jəştə həm xoquqtan məxrym itelməgən keşelər, 1—bylekkə berenşe baђqыs məktəp bətergən həm II—bylekkə 7 jыllыq məktəp bətergən keşelər alыnalar

Juqarыla kyrhətelgən şarttar bulqanda avыl, qala həm pasulka səvit prsidəteldəre, udarsыlar, kalxuzsы həm qыđыl ərmistar alda totolalar.

IЪKƏRMƏ: Təbək dəvmələnda ike jыl praktik eştə bulqan jəki qыђqa medtətle səvittər teđeləşə kurыstarыn bətərəp sыqqan RIK prizidejumь aqzalarь 7 jыllыq məktəp bətərməgən bulhalarđa sittan torop uqыv VUZ ыna alыralar.

4—Juqarыla kyrhətelgən fakyltittarđa uqыvqa xaq alыnmaj.

Fakultit tыnlavsыlarđь likseja, kansultatsejə, ritsinzejə həm eş matireјaldarь menən yđ xisabыnan tə'min itəsək.

5. Fakultitta sittan torop uqыvsь başqort, tatar həm urыђtar hər berehe yđ asə telendə eşləqən bətə karakle jarđamsь matirejaldar (likseja kansaltatsejə, eş mitыdtarь h. в.) menən tə,min itelasəktər.

6. Fakultitь uqыşlь bətərəp sыqыvsыlarqa statsejanar S.P,M. həm institut bətergən studinttar menən ber rattan fakultitь bətərəp sыqыvđarь turahыnda tanыqlыq birelesək.

7. Kyrhətelgən fakultitыņ qajhь bylegendə bulha la, uqыrqa teləgən keşelər ankita tultыrыp avыl jəki qala savitenən dərəђlətep, qarizalar menən berlektə RIK jəki qala savite ergəhendəge, fakultitqa uqыvsыlar tuplav kəmisejəhenə jebərergə tejeştər.

8. 1931—32 nse jыlda fakultitqa alыv tybəndəgesə bildələnə:

а) SPS bylegenə—3875 keşe.

в) Institut bylegenə—372 keşe.

9) Uqыv 1 nse yktəberđən başlana. Qarizalar faqət 20 nse sintəbergə tiklem genə alыnalar. Unan đa hunqa qalqan qarizalar qabul itelməjəsəktər.

BYBK ojoştorov bylege mədire: BIKBAJЬF.

SƏ. teđ. fak. diriktыrь: BAHAV.

RAZVIRЬSKA

Tesəktər	Avыl savittə-renət hanь	Urыn bire: PŞS qa	Urыn bire: VUZ qa	IЪKƏRMƏ
Əjəlli	15	45	4	Avыl savittərenə həm sikitlarđarыna sittan torop uqыv məzəyi
Arqajaş	18	54	4	
Arxangil	27	81	5	
Asqыn	22	66	5	
Bajqь	26	78	5	
Bajmaq	17	51	4	
Baqalь	42	126	7	
Baltas	30	90	6	
Bilaqataj	19	57	5	
Bilarat	19	57	5	
Bələbəj	32	96	5	
Bərə	19	57	6	
Bişbylək	19	57	5	
Blagavişşin	27	81	6	
Byzdək	32	96	6	
Boraj	27	81	5	
Bərjan	6	18	3	
Virxatur	18	54	5	
Dəvləkan	42	126	7	
Dыvan	19	57	4	
Dyrt—ejle	39	117	6	
Jыlajыr	13	39	3	
Zыjansura	23	69	5	
Qaltas	30	90	5	
Aыrqazь	38	114	7	
Qaraqoş	30	90	5	
Qыrmыђqalь	24	72	5	
Krasna—Kam	19	57	5	
K—Usul	21	63	5	
Qыqь	26	78	5	
Qonşaq	18	54	5	
Maqar	21	63	6	
Mənəvez	26	78	6	
Məsetle	18	54	5	
Mişkə	18	54	5	
Q. Mejakə	45	135	7	
Mыraq	25	75	5	
Nuriman	22	66	5	
Perejat	20	60	5	
Starletamaq	29	87	6	
Tapurla	39	117	8	
Tujmazь	47	141	8	
Ɵfə	51	153	8	
Usalə	21	63	5	
Xəjnulla	23	69	5	
Şişma	32	96	5	
Saqmaqoş	28	84	6	
Janь avыl	28	84	6	
Ɵfə qala savite	1245	29	8	
Bələbəj		10	5	
Starletamaq		15	5	
Bilarət		15	5	
Bərə		10	5	
Bətahe.		3875	372	

Savđa sistimыnыn janь burыstarыna mыvafiq raveştə Başqortostan dəvlət aksejalь jəmqejte „Başsnaturg" aksejanirđarđыn 31 jыl, 30/VI jыjыlыşь qararыna həm Sajuzsnabыttыņ 31 jыl, 5/VI daqь ə 6221/46 sirkylərenə binaən 1931 jыl, 1 sintəberđən Başqortostan dəvlat aksejalь tə'minət həm sыbыt jəmqejəe „Başsnabыt" tip isemlənə.

Başsnaturg idarahь

1—3

AQRANUNMEJƏ KƏNƏŞE

TAMЬR AĐЬQTARЬN BOĐOLOVĐAN HAQLARQA

Yђemlekte səsev, yђterev genə jetməj unь haqlaj belergə lə kərək. Ə, bьl eş beđđə qanəqatlənerlek qujыlqanь juq əle. Şul arqala tamыr ađыqtarь arahыnda jeveş serev tiqən avыrыv taralыp—ularđь eştən sыqarыp quja.

Jeveş serev kartuf japыraqыnыņ ađqь jaqыnda vaq qыna qara taptar bulыp jarala. Bьl taptarđan baвaq bujlap tamыrqa jeptar huđыla.

Şul jeptar aşa, ul—kartuftыņ yђev əsən kərəkle bulqan ađыqtarыn yđenə hыvыra başlaj. Japыraqlarь vaqыthыđ harqajalar, kartuf yđe bəlakəjgenə bulыp qort jыrqan hыmaq qara juldar menən qaplana. Əgər ikense jыl oşo orloqto səshəņ jeveş serev avыrыvыnыņ bətə baђыvqa taralыv qurqыnыsы bar. kartuftь qađыqas şundaj avыrыv bulqanđarыn sypləp taşlarqa kərək.

Jeveş serev avыrыvь jыjыlqan kartuftь haqlaj belməvđən kilə. Şunыņ əsən haqlav eşenə nыq iqtibar birergə kərək.

Tamыr ađыq bađđarь nisek bulыrqa tejeş

Kartuf həm başqa tamыr ađыqtar əsən bađđarь tađa, qoro urыnda eşlərgə kərək. Bađđarđыņ tirə jaqь 3—4 mitыr, bejeklege 3 mitыr samahыnda bula. Bađđeņ stinalaren taş jəki kirbes menən qaplap zaiz menən hыlarqa kərək.

7 təpkə 30 santimitыr qalыnlыqta qom halыna. Bađqa hər vaqыt hava almaşыnыp torhon əsən qapqaslь tərəə qujыla. Bьl bađđыņ iđənenə 30 santimitыr tejməj torhon. Şunыņ menən bergə pađđəlda jыlыlыq bыv tunmaђlыq (ogradыs) bulыrqa tejeş. Unda zararlь qorttar yrsemahen əsən kyņert jandыrыp bыlarqa kərək.

Kartuftь qađыr alqas 3—4 kən bujь jəjep kiptərergə kərək. Bьl vaqыt bođola, serej baslaqandarыn həm qыrqыlqandarыn ajыrыp alыrqa, jəbeşkən balsыq sandarыn qaqыrqa. Egər şul vaqыt bađqa halыnqan kartuf ыђtenə kel jəki zaiz hibelhə bođolmaђ əsən bigerək jaqşы bula. Tik tamыr ađыqtarđь 1—1/2 mitыrđan da qalыn halыrqa jaramaj.

Tamыr ađыqtar yđđərenen sыđamlыqtarь menən ber tiged bulmajđar. Kişer, şalqan tiđ bođolovsan bula. Ularđь keđđen yk fajđalana başlarqa, ə qыş urtalarыnda turnipes, garənkə, jađqa tabə səgəldər həm başqalarыn fajđalanыrqa kərək

Tamыr ađыqtarđь haqlavđa şul juldarđь qullanqanda vaqыt hыđ bođolov, sirlavđərđən haqlap qalыrqa bula.

Ə. ЭXTƏMEF.

TUŅQA HƏRƏVĐE KƏSƏJTERGƏ

Urazajđь 10—12 pr.artыq alыv əsən Rəraşkə

Nimestərđə ber məqəl bar—„urqan keltənde ыђanqa ыqarыp ejđə, şul uq vaqыtta jerende her". Sənki bьl vaqыt jamqыr hыvь jergə tiged heņep qala. Tuņqa hərəv igendeņ unыşыn 10—12% artыra. Bьl məqəl jaņqыđaq xuzalыqqa qarap əjtelgən. Ləkin, kalxuz əsən jeņel ul. Ber brigada igende taşыj bara, şunыņ artыnan uq hərəv brigadahь eşkə totonorqa məmkin.

Tuņqa hərəv hədəmtəhendə 3 sыntnir holonoņ 2½ sintnir lыq unыş bireven şişmə təzrinə stansahь asыq kyrhətte. Kalxuzdar təzriəhe lə şunь uq həjlaj.

„Qыđыl jondođ" kalxuzь (Byzdək təbəge) keđ herəp səselgən bojđajđыņ giktarыnan 9, holono 11 sintnir aldыlar. „Buj" kalxuzь (Jana avыl təbəge) keđ herəp səskən jerđərđən 2 eleş artыq unыş aldь.

Fakttar tuņqa hərəvđeņ juqarь urazaj birыven asыqtan—asыq qыsqыrыp toralar. Şuqa kyrə bətə kalxuzdarđa tuņqa hərəv zadanejəhыn irtə həm attыrыđ ytəv əsən kərəşergə tejeştar.

AQRANUM.

MƏT UQJAT TARATЬVQA ƏHƏMEIƏT BIRMƏJƏƏR.

Tunqatar avыlыndaqь (Usla təbəge) partejə kamsamul jəsəjkəhe həm puşta bylege, mətbuqat taratыv eşendə oşo kəngə tiklem, ber genə terlə la praktik saralar kyrgəne juq.

Şunыņ nətizəhendə Tunqatar səvitenə qaraqan 329 xuzalыqqa nej barь 16 dana qыna „Başqortostan" gəzite aldыralar Bьl avыldыņ 90 pr. tь kalxuzda həm saf. başqort avыlь bulыvыna qaramaђtan 16 dana qыna gəzit aldыrыvđarь qafu itelmaђlek đur jənəjət itep qararqa kərək.

Şunыņ əsən sintəber udar ajыnda, „Başqortosten" gəziten bьl səvittə hər ber xuzalыqqa ber gəzit buldыrыvđa, puşta, partejə, kamsamul həm jəmaqət ojoşmalarь bətə saralarđь kyrergə tejeş.

V. NAFIKЬF.

Mətbuqat taratыv qanыqatjanerlək tygel.

Maqar təbəge Tyбən ərmət silsəvitendə mətbuqat taratыv eşe hylpən bara. Bыnda bətəhe 155 dana gəzit aldыrыlыp şularđan 20 dana „Başqortostan" 31 dana Kammuna 65 dana „Jaqыjulda" həm başqalar. Bьl eştə silsəvit həm kamsamul jəcəjkahe, sintəber udar ajыqыnda gəzit taratыvđa bətə kankrit saralarđь kyrep, hər ber xuzalыqqa ber gəzit tigən luzыngыhыn tormoşqa aşыrыrqa tejeş.

Z. IBRAJ.

Ridaktыr urыnbaђarь: Z. Kajыpkul

PARK KYLTURA kinahыnda
24—25—26 avqыs
„BOXETKƏ JUL"
7 saqatta başlana

Sirek artistarь Mixajыftar aqa-enelərə sыqыşь həm gimnastika bula.

Zajыmdarđыņ atamahь 31 jыl 25 avqыsqa	hatыp alыv	hatыv
1—6 pr. lь Otoşlo Altыn zajыmь. 5 humlыq abligatsejəgə vaqыtь sыqыp bara torqan kupon xaqыnda xisaplap	4—91	—
1926—jыlqь pratsinthыđ otoşlo zajыm 100 humlыq	120,00	130,00
1927—jыlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajыmь 25 humlыq abligatsejəgə vaqыtь uђыp barqan kupunыnda xisaplap	26—25	
Massavittеņ otoşlo zajыmь 25 humlыq abligatsejəgə	25—15	25—25
1929—jыlqь otoşlo zajыm 100 humlыq abligatsejəgə	101—40	101—80
1930—jыlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajыmь 50 humlыq abligatsejə vaqыtь uђыp barqan kupunыnda xisaplap.	50—30	50—50
Pratsintь „Biş jыllыqtь dyrt jыlda" zajыmь 52—30	50—10	50—30
Pratsinthыđ „Biş jыllыqtь dyrt jыlda" zajыmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jыlqь zajыm	105—50	105—55

URAL
KIŅAHЬNDA
Sejanstar səqət 7 lə başlana. Kassa səqət 5 tən asыq

Bəgən, şulaj uq hər kən
„KAPITAN QЬĐЬ"
Puşkin əђərenən. Simfunejə arkistыr ujnap torasaq.

GURЬN
KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 tan başlana.
Kassa səqət 5 tə asыla.

Bəgən kina-dramma 8 bylemdə
„Rjen buntarsыhь"

„Yktəber Natlskhь" tipagrafejəhe. Başglaflit vəkile 716

ВӨТӘ DONJӘ PRALITARЬ BREQEŒEŦ!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKӘ KӘMITӘTE, B.У.В.K. НӘМ BAŞPRAFSӨVIT ОRGЬНЬ

29 AVQЬS 1931 JЬL, № 188 (489)

13 JЬL SЬQA

KӨNDӘLEK GӘZIT

ӨFӨ J-SAZUN, KURPS № 3
Tilifun numirdarь:
Ridaktьr . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşlav вylege . 3—02
Iqtisadi hәm alemsa . . . 3—72
Kaltura . . . . . 1—11
Tongo ridaksejә . . . . 1—15

BALŞEVIKATRSA YTӘV ӨSӨN

QЬRMЬЂQALЬ tәвәge „Kes" kalxuzьnьn „Qьđьl вajraq" вrigadahь вөtә sajasi—xuzalьq kampanejalarьn вalşeviktarsa ytәp sьqьv esen manufaktura menәn вylәklәnde. „Qьđьl—вajraq" вrigadahь вөtә вrigadalarđьn jarьşqa saqьra. Ә. JANQOJ.

Bur tantana menәn kalxuzqa

BILA—QATAJ tәвәgenen Malsьlьq kalxuzьnda 135 kalxuzsь hәm 35 jaңqьđaqtьn qatnaşь menәn urazajьn jьjnav esen dur әmә ojoştorolda. Өmәlә 12 giktar вojdaj urьldь. Es huңьnda tantanalь rәveştә mitingь jahalьр, 5 jaңqьđaq xuzalьqь kalxuzqa inde. „BRIGADA"

„BER SINTNIR IGENDӘ CASNIKKӘ KITMӘHEN!"

IGEN ӘĐERLӘV PLANЬN УKTӘBER 14 JЬLLЬQЬNA TULTЬRЬRQA!

AVQЬS PLANЬ OŞO BIŞ KӨNLӨKTӘ TULTЬRЬLЬRQA TEJEŞ

BӨTӘ EŞ, BӨTӘ KӨS IGEN ӘĐERLӘV PLANЬN TULTЬRV FRUNTЬNA TUPLANHЬN

Başqortostan вьjьl da aloa sьqarqa tejeş

Parteja hәm xәkymәt tarafьnan igen әđerlәvđe „УKTӘBER RIVALYTSEJӘHENEN XIV JЬLЬQЬNA ӘSӘSӘN УТӘР ВӨ TERGӘ TIGӘN DIRIKTIVA BU LЬVQA „qaramaстan, вьl frunt ta haman da вalşeviktar timpь alьnqanь juq. Tәвәk ojoşmalarь sajasi xuzalьq jaqьnan in đur xәl itkes вьl kampanejanь yđ aqьşьna tapşьrqandar. Bөtөnqә tiklem kulakqa tejeşensә qьђьm jahalqanь juq, kyp tәвәktәrđә qatь zadanejәlәr вirelmәj kilә, birgәndәre lә qьђqa sruk esendә tultьrьv saralarьn kyrmәjđәr. Kalxuzsь hәm jaңqьđaq xuzalьqtar arahьnda mas sьvьj anlatьv eştәre kinәjtelmәgәn. Igen tapşьrьvđa udarsьlьq satsejalizem jarьşь, qarşьlьv plandarь ніеч mitsdtәrь his jeterlek quilanьlmaj. Igen tapşьrьvđa ajrьmsa jaңqьđaqtar tarmaqь quđqala almaj. Tәвәk ojoşmalar kampaneja menәn apiratif jetәkselekte jomoşaq alьp вaralar. Xaita Xajaulla, Mьraq, Masetle,Qьrmьђqalь, Baqalь, Bajmaq tәвәktәrendә jetәk selek вөtenlәj yđ aqьşьna tap şьrьlqan.

Kypselek tәвәktәrđeŋ eşlekhedlege, borola almavsanlьqь eşte yđ aqьşьna tapşьrьvđarь hәđәmtәhendә 23 nse avqьsqa kalxuz hәm jaңqьđaqtarđa avqьs ajь planь nej вarь 10,3 pr. qa, ә jьllьq plan fәqәt 3,4 pr qa qьna ytәlde.

Bildәle, igen әsәn пьqьraq kәrәşkәn tәвәktәrđә вar. Lәkin ular đa ajlьq plandь tultьrьv-ҙan вik alьђ toralar әle. Mәђәlәn: „alda" варьvsьlar rәtenә in gәn Bөrә tәвәge ajlьq plandь 55 pr. qa, Davlәkәn 41 pr. Stәr le 38 pr. qьna ytәgәndәr.

Ojomyman, igen әđerlәv planь dur өđөlәktәn sьqqanь juq praktik eştәge appartunizemqa hәm sajsi doşman—kulakqa qarşь qьđьv kәrәş alьp варmav' esәn ialpьrь tuplamav arqahьnda avqьs planь вьjьl kenә tәвәktәrđә өđelde.

Janь şarttarđa, jaңьsa jetәkse lek itmәj, parteja, hәm xәkymәt diriktivalarьn воdovsь, kulak qьđьm ahtьnьrqa ajьrьm qatь tartьlьrqa tejeştәr.

Lәkin, es aльn menәn вөtmaj Avqьs ajьndaqь өđeklәk tә his hydhed esәn 5 kөnlәktә qaplarqa tejeşed. Вьnьn esәn:

—Kulakka hezymde kәsәjter gә, qatь zadanjahьn qьђqa vaqьt esendә tultьrqa mәzvyr itergә;

—Jaңqьđaqtar arahьnda massavьj eşte kәsәjtep, вәtә artьq igende xәkymәtkә tapşьrьv sarahьn kyrergә;

—Kalxuzdar igen tapşьrьvđa aldьnqьlьqь sәfьna назarqa, yđ ara jarьştar ojoştororqa, artьqa qaibvsь jaңqьđaqtarđь hәm kalxuzdarđь вaksirqa alьrqa;

—Bөtә jәmәqәtselekte igen әđerlәv tirәhenә ojoştorop, вөtә ricaktarđь fajđalanьrqa kәrәk.

УTKӘN IKE JЬLDA BEREN SELEKTE ALQAN BAŞQOR TOSTAN ВЬJЬL DA ALQA SЬQARQA TEJEŞ.

KULAKQA BULQAN QЬЂЬMDЬ JOMOŞARTMAĐQA

ULARĐЬŊ QATЬ ZADANEJӘLARЬ 24 SӘQӘT ESENDӘ TULTЬRTЬLHЬN

QЬRMЬЂQALЬ tәвәge parteja hәm sәvit ojoşmalarь igen әđerlәv kampanejahьna appartunistarsa yđ aqьşь tulqьnьna taqьlalar. Hәđәmtәlә avqьstьn 20 henә tәвәk dәvmәlendә igen әđerlәv nej вarь 2,4 pr. qa qьna ytalde.

Kampaneja tirәhenә eşsәn jalpь fikere tuplanmaqan. Avьl sәvittәre вer xәrәkәthed jatalar. Kulaktarqa qatь zadaneja birelmәgәn, birelgәn tiklehe lә qatь вulьvđan alьђ tora. Kulak xuzalьqtar zadanejәnьŋ 3 pr. qьna tapşьrđьlar.

Qьrmьђqalьnьŋ yđ sәviten dә yk kulaktarđь qanat aђtьna alalar. Вьnda nej вarь 43 kulak faş itelep, 586 sintnir qьna zadaneja вirelgәn, ular şunьŋ da 120 sintnirьn qьna ytәnelәr. Вьl kulaktar avьl sәvitenen „tьnьs" qaravьnan fajđalanьp rәxәt kenә kөn kyrәlәr. Ular silus zadanejәhьn вөtenlәj ytmәnelәr. Вьl sәvitlә silus jahav zadanejәhь tunna iђәve menәn tygel, jan iђәvenәn genә вirelgәn. Za jьm taratьv esen kulaktarqa qatь zadaneja juq. Kulaktar igenderen вađarqa sьqaralar. Ә, qatь zadanejәlarđь tultьrьv saralarь kyrelmәj, Simu hәm вaşqa sәvittәrđә lә kulaktarqa qatь zadaneja вirelmәgәn.

Вьndaj xәl вәlә Qьrmьђqalь tәвәge dәvmәldә hiđelә. His вer tөrlө massavaj eş juq. Jaңqьđaq xuzalьqtar вujьnsa igen әđerlәv әle nej вarь 1,1 pr. qьna ytalde.

Kalxuzdar zadanejәnь 3 pr. qa ytәnelәr. Kyp kenә avьl sәvitendәge kalxuzdarđьn AŞLЬQTARЬ URЬLMAQAN. URЬLQANDARЬLA EЂKERTKӘ HALЬNMAJ KYВӘLӘ SEREP, YREP JATALAR. Biştәkә, Simun sәvite kalxuzsьlarь oşo igendәr jьjnalmaj jatqan mәldә вađarđan—вađarqa sabalar.

Tәвәktәn kilgәn igen әđerlәv vәkildәre yđđәrendә his вer tөrlө javaplьlьq hiđmәjđәr. Ber kөn kilep, вer kөndә kire qajtьp tik jөrejđәr.

Вьna вьl eştәrđe tәвәk parteja, sәvit ojoşmalarь xәđerđәn вөtөrөv esәn qьrqa saralar kyrergә tejeştәr. Juqha, вьl jenәjatsel halqьnlьq jәşәgәndә—Qьrmьђqalь tәвәge „igen әđerlәvđe Уktәвerđәn XIV jьllьqьna әsәsәn вөtөrөrgә" tigәn parteja diriktivahьn ytәj almajasaq

„OSQON"

ULARĐЬŊ „QATЬ" ZADANEJӘLARЬ 3 SINTNIR

QЬRQЬĐ—MEJӘKӘ tәвәgendә 22 avqьsqa igen әđerlәv planь 2,5 pr. qa qьna ytәlde. Вьhan fәqәt kalxuzdar iђәvenә tөşә. Ә kulak hәm jaңqьđaq xuzalьqtar вujьnsa zadaneja 0,15 pr. qьna ytalde.

Kyp avьl sәvittәre zadanejalarđь jaңь tikşerәlәr. Kulaktarqa his вer tөrlө qьђьm jahalmaj. Tәвәk dәvmәlendә iђәplәngәn 800 lәp kulaktarđan nejәвarь 17 sintnir igen alьnqan.

Jaңь Mixajlьvkь sәvitendә qatь zadaneja halьr keşene tasa almajđar. Kulak hәm пьq xәlle xuzalьqtarqa zadaneja 2—3 sintnir genә вirelgәn. „Svirtluf" kalxuzь jartьlaş kulak xuzalьqtarđan tora. Şulaj uq Ikәtrinslaf sәvitendәge kalxuzdarđa sьjfьj sitiәr menәn ajьrьp ala almaђlьq sьвarlanqandar. Şuqa kyrә вьl kalxuzdar igen әđerlәv zadanejahьn qabul itevđәn вaş tartalar. Şul vaqьt ular đaqь kulaktar (ytkәn jьlqь вas kulacьnnajdar) вьtьrqьn an qalqan igendәren xsusi вađarqa sьqara. Sьjnьj osloloqon jәqalt qan pravlineja avьl sәvite вьnь kyrmәj. Jetmәhә kulaktarđan 505 hum ytkәn jьlqь a-x nalugь jьjlap alьnmaqan. Вьl avьl sәvitenәn 20 nse avqьsqa tik—lem xәkymәtkә вer genә 1 ilu igen dә hatьlmanь.

Tәвәk parteja hәm sәvit ojoşmalarь avьl sәvittәrendә xәkymhәrgәn вьl kulak sьqьştarьna tьnьs qarap jatьrqa tejeş tygeldәr. Beđ ulardьŋ aldьna iŋ qьђqa vaqьt esendә igen әđerlәvđe yđ aqьşьnan sьqarьv kulaktarqa qьђьmdь kәsәjtev hәm ulardьŋ kalxuzqa inep alьvsьlarьn tađartьv esen вөtә saralarđь kyrevđe qajavьđ. Q. Q

INDYSTREJӘLӘŞEVSE BAŞQORTOSTAN ISMENӘ ABUZDAR

Beđgә tiŋlәşegeđ!

MЬRAQ. Qaldar sәvite „Salavat" kalxuzь indystrejәlәşevse Başqostostan isemena 23 вlavđan qьđьl aвuz ojoştorop 65 sintnir igen tapşьrđь. „Salavat" kalxuzsьlarь Mьraq tәвәgendәge вөtә kalxuzdarđь la tiŋlәşergә saqьrđьlar.

Rajkum vәkile JӘKIEF.

330 sintnir вirđek

K. USUL. „Pariz kammunahь" kalxuzь kesle qьđьl aвuz ojoştorop 330 sintnir igen tapşьrđь. Şulaj uq „Maqәş" kalxuzsьlarь la qьđьl aвuz menәn 400 pot tapşьrđьlar. Urazaj jьjnav, par herev qьđьv вara. Besәn jьjnav zadanejahь tulьhь menәn ytalde.

Ş. NASIR.

„Igenselәr" kalxuzь jeŋevđәrgә вara

QЬRQЬĐ MEJӘKӘ. „Igenselәr" kalxuzь 90 sintnirlь qьđьl aвuz ojoştorđo. Kalxuzda пьqlь mal ađьqь вuldьrьv esәn вөtә saralar kyrelә. 5 silus jamь kymelde, zadaneja 85% qa ytәlde. zadaneja 100% menәn ytәlә.

Q. QAJSARЬF.

IGENDEŊ JARTЬHЬ JALANDA JATA

SAQMAQOŞ TӨВӘGE TYВӘNGE—QALMAŞ BAŞ SӘVITENDӘGE QЬRLA AVЬLЬ KALXUZЬ IDARAHЬ URAZAJ JЬJNAV EŞENӘ BARMAQ AŞA QЬNA QARAJ. HӘĐӨMTӘLӘ SӘSKӘN IGENEN JARTЬHЬ JЬJЬLMAJЬNSA JALANDA JATA. BЬNDAJ XUŽAHЬĐLЬQ KYRENEŞTӘRENӘ KIЂKEN SARA KYKERGӘ TEJEŞ. L. QӘLIMЬF

BALŞEVIKTӘRSӘ УТӨР SЬQTЬ

ŞIŞMӘ TӨВӘGE „JEŊLEV" KALXUZЬ URAZAJ JЬJNAV FRUNTЬNDA BALŞEVIRTӘRSӘ JENEP SЬQTЬ. 25 NSE AVQЬSQA, ВӨТӘ URAZAJ JЬJNAV EŞEN 100 PR. QA YTӘNE. XӘĐER ŌŞONDAJ UQ QЬĐЬV TIMP MENӘN KӨĐQӨ SӘSEV EŞE ALЬP BARЬLA. I. MINHAZ.

KALXUZ IDARAHЬ JAVAP BIRHEN

„JAŊЬ—JUL" KALXUZЬ IDARHЬ (TAPURIN TӨВӘGE, MORTADA, AVЬLЬ) YĐ EŞENӘ JAVAPHЬĐ QARAJ. SӘSKӘN IGENENEN JARTЬHЬ OŞO KӨNGӘ TIKLEM JЬJNALMAJ JATA, KALXUZ IDARAHЬ JAVAP BIRERGӘ TEJEŞ. „Q—F"

Qul menәn genә sәselde

Saqmaqoş t., „Şişmә" kalxuzь jaŋьqьna ojoştorolqan keskәj kalxuz вulьp, uŋьş kytәrev saralarьn erәtkә hala almaj әle. Mәђәlәn, kөđge igen вөtәhe lә qul menәn genә sәselde.

Ike danә urqьs maşinahь вulhala ular vatьlьp, eştәn sьqtьlar. Şuqa kyrә igen salqь menәn genә saвьla, jađqь aşlьqtar әle вulha jьjnalьp вөtmәgәn.

Tәвәk kalxuzsajuz вьl kalxuzqa kyđ halhьn. I. L

QЬRMЬЂQALЬ SӘVITE KӨĐGӨ SӘSEVĐE ӨĐӘ
PRAKTIK EŞTӘ KULAK QULЬNDA UJNAJ

QЬRMЬЂQALЬ tәвәge вьjьl вarьhь 1 meŋ 647 giktar arьş sәsergә tejeş. Lәkin вьnь вөgөngө вarьşь вьl zadanejәnь tә'min itә alьrlьq tygel. Birelgәn plandь ytәvđә ul huŋ đәrәђәlә artьa qala. Mәђәlәn: kalxuzdar yđđәrenә вirelgәn 935 giktar sәsev zadanejәhьnьŋ nej вarьhь 640 giktarьn qьna sәskәndәr.

Jaŋqьđaqtarđa 602 giktar esenәn nej вarь 189 giktar qьna sәselgәn. Kulaktar вirelgәn 110 giktar qatь zadaneja urьnьna nej вarьhь 25 giktar arьş sәskәndәr. AVЬL SӘVITE KULAKTARĐAN QATЬ ZADANEJӘNE TULTЬRЬV TURAHЬNDA BER GENӘ SARALA KYRGӘNE JUQ Ajь'ьm sәvit aqzalarь kulakqqa qul jalqajđar. Qatь zadanejәnьŋ yđ vaqьtьnda ytәleven talap itmәjđәr. Вьndaj praktik eştә turanan—tura uŋ appartunizemdь ytkәrevđәrgә kiђken atpur вirelergә qatь zadanejane yđ vaqьtьnda ytәv esәn kulaktar mәzвyr itelergә tejeş.

Plan ytәleşe yđ vaqьtьnda tә'min itelhen.

KRASNA—USUL TӨВӘK OJOŞMALARЬ

ВЬL KALXUZQA JӘĐ MENӘN ӘJLӘNERGӘ TEJEŞTӘR

„Pariz Kammunahь" kalxuzь (Krasna Usul tәвәge) kөđge sәsevđe huŋqь xurьqqa tөşөrөp өđđө. 413 giktar sәsevđe ul nej вarьhь 25 giktarqa qьna ytәne. Qalqan 388 giktar arьş xurьqlь rәveştә eđәklәktә tora.

Kalxuz idarahь his вer tөrlө mәs'ylejәt jәkmәmәj. Ul вөtә eşte yđ aqьmьna tapşьra. Krasna—Usul tәвәk ojoşmalarь вьl kalxuzqa jәđ menәn әjlәnergә tejeştәr.

Ş. RISAN.

„Orloq juq" tejevul-kulak hyđe

Plan вer-hyđhed ytәlergә tejeş

KRASNA—USUL tәвәge, jelem—qaran sәvite, Bәlәkәj-Утәş avlьnьŋ „Qьđьl jul" kalxuzь, kөđge sәsev planьn өđә. Kalxuzda oşo kөngә tiklem вer genә giktar đa arьş sәselmәgәn. Kalxuz rәise eştә kileşev selekjulьn tota. „ORLOQ BULMAQAS SӘSMӘJ TORABЬĐ" tej.

„Orloq juq" tejev, ul—kulak hyđe. Eşkә uŋ appartunistarsa qarap qul qavşьrьvđarqa qarьşь rәximhed kөrәş asьlьrqa tejeş. „Qьđьl-jul" aqzalarьnьŋ aldьnda torqan kiђken вurьs вөgөndәn yk sәsev orloqon taвьv hәm plandь 100 pr. tь menәn ytәp sьqьv вulьrqa tejeş. Parteja hәm xәkymәt diriktivalarь şunь talap itә.

Ş. NASIRЬF.

menәn tiŋlәşergә, вeđđәn yrnәk alьrqa tejeştәr.

A. DӘVLEJ.

BAŞQA KALXUZDAR YRNӘK ALЬQЬĐ

Beđ Vәsilefkә avьlь kalxuzsьlarь (Maqar tәвәge Vәsilefkә sәvite) kөđge sәsev planьn 100 pr. tь menәn tultьrьp sьqtьq.

Başqa kalxuzdarđa вeđđeŋ

Tuŋqa herev kөđgө sәsev menәn вergә ytәlergә tejeş

SAQMAQOŞ tәвәge Qara—kesәk avьlь „Jәş-kөs" kalxuzь kөđgө sәsevđe 100 pr. menәn ytәp sьqtь. Ul kөđgө herevđә lә plandь өđmәђkә tejeş. Z.

10 KӨNDӘ 72 pr.

MAQAR tәвәge Urta-Әrmәt avьlь „Kalinin" kalxuzь, kөđgө sәsevgә tөşөp 10 kөn esendә 72 pr. qa ytәne. Plandь yđ vaqьtьnda ytәp sьqьv esen udarsьlьq timpь tәqьla пьqьraq kөsәjtelergә tejeş. IBRAHIM.

Tөđәtev

Uđqan 187 hanlь gәzitebeđđeŋ вaş mәqәlәhendә 31 nse julda „mitьđ" tigәn huđ jaŋьlьş „mital" tip kitkәn. Şunь: „mitьđ" hәm prajьzvodstva julьaşsьlьqь tip tөđәtәp uqьrqa kәrәk. IDARA.

HUQЬV, SӘSEV HӘM ӘĐERLӘV EŞTӘREN BER JULЬ ALЬP BARЬRQA

Udarsьlьq, sats. jarьşь hәm sdilşinә kalxuz eşenә tөp nigeđ вulьrqa tejeş.

Beđđә вөtә eştәr vaqьtьnda ytәlә вara.

Dvan tәвәge, Mәjeşgәr avьl sәvite Şәвir avьlь kalxuzь вerense avqьsqa 330 jәk вesәn әđerlәne.

Arьş вerense avqьsqa urьlьp вөttө. Şulaj uq 76 ga вojđaj urьldь, kulaktar avьldan sitkә jeвәrelev ajqanlь xәl alьv kenәndә өmә jahap 50 ga вojđaj urьldь. Arьş sәsergә zadanja 201 ga вirelgәn вulьp, вьqa jeterlek kylәmdә әđerlәnde, aldaqь jađqь sәsev esәn 24 ha вan әđlәkhed jer hөrә.

Өs silus soqoro qađьlьp, 15 tunna samahь ylәn tultьrьldь. Qalqan soqorđar kukuruz haвaqtarь menәn tultьrьlasaq,

3 вrigadala đәjәm at ađвarь eşlәnde.

Eşlәp sьqarьv kәndәn kөn arta вara. Sәnki sdilşinә kalxuzda jaqşь julqa qujьlqan.

B. VӘLEJEF.

Udar rәveştә eşlәj вeđ

Krasna—usul tәвәge Jelem—Qaran sәvite Ibrahim avьlь 91,6 pr. qa kalxuzlaşqan вulьp urazaj jьjnav kampanjahьnda eştәr udarsьlьq, satsejalizem jarьşь nigeđendә alьp вarьldь. Hәвan aşlьqьn jьjьştьrьvđь 15 nse avqьsqa вөtәrөp, igen huqarqa вaşlanьq.

Orloqtar tađartьlmaj

ŞULUQ TӨВӘK Jelem—Qaran sәvite dәvmәlendә вarь вer genә orloq tađartqьs maşina вar, Ul da вulha eşkә jaraqьđ xәldә utьra. Arьş sәsev vaqьtь jettө. Ә, вergenә вotta orloq tađartьlmaqan. Rajkalxuzsajuz kyđ hal

Ş N

Jaqşь surt arьş sәstek

QЬRMЬЂQALЬ tәвәge „Dinamь" kalxuzь 20 nse avqьsqa 30 ga. arьş sәste. Вьl sәselgәn arьştar вөtәhelә tađa surtlь вulьp, şunьŋ 18 gahь tireђlәngәn jergә sәselde. Ә. Q

Arьş urьlqan, lәkin huqьlmaj

Şişmә t., Jaвalaqlь avьlьndaqь „Başqortostan X jьllьqь" tigәn kalxuz вьjьl 1 000 giktarqa jaqьn arьş sәsep, jьjnap alha la huqьp ala almaj aptьraj.

Вьl arqala jaqьnan arьş sәsev eşe tuqrap tora Kalxuz вьqa tiklem 2 „Intьrnatsejanal" traktьrь menәn eşlәp kilә ine. Tәвәktә MTS ojoştorolop, traktьrđar uqa вirelev menәn kalxuzđa „traktьr вulmaqas uŋь nisek huqahьŋ" tigәn nasar uj tьvqan. Ә yđđәrendә qalqan вer danә „furd zun" traktьrь hәm at maşinalarь tulь fajđalanьlmaj. At maşinahьna вьlaj nasar qaraştь вөtәrәrgә, вar tiklem maşina, at hәm traktьrđan tulь nagruzka menәn fajđalanьrqa kәrәk.

M. JULAMAN.

Nьqlь mal ađьqь esәn kөrәştә

„Satsejalizem ulә arhьnan da elek iђәp" (linin)

YTKӘN JЬLQЬ XATALAR HUQMAQЬNANTӘGӘRӘJ

IЂӘP JUQ, JӨВӘR BOT IGEN ӘRӘM BULA

JELEM QARAN (K. Usul tәвәge) kalxuzьnda xuzahьđlьq hәđәmtәhendә ytkәn jьl 500 вotlap igen әrәm вuldь. Вьjьl xatalarđь tөđәtәвe urьnda haman şul huqmaqtan tәgәrlajđәr.

Eş planhьđ вara. Aşlьqtarđьŋ iђәвen alьv вөtenlәj juq. Eşkә 110 xuzalьqtan nej вarь 35 e genә sьqalar. April ajьnan вirle 21 kalxuzsь вer đә eşkә sьqmaqan. Kyp kalxuzsьlar jәj вujьna 10 qьna xeđmәt kөnө eşlәgәndәr. Tьrьşьp eşlәvse aldьnqь kalxuzsьlar 50—60 xeđmәt kөnө alqanda, xisapsь Raxmәtyllin yđenә 168 xeđmәt kөnө jađьp qujqan. Xeđmәt kendәre вөtenlәj iђәpkә alьnmaqan kalxuzsьlar đa вar. Tabeldar telәhә qajđa taşlap qujьla Tьrьşьp eşlәvse kalxuzsьlarđьŋ kyŋele tөşә, ә pravlinjә eşkә sьqmavsьlarqa qarьşь вer sarala kyrmәj. Satsejalizem jarьşь, uđarsьlьq turahьnda ujlap ta qaramajđar.

Kalxuz nәmәlәre menәn haq qьlanьv juq. Qoraldь qajđa tura kilә şunda taşlajđar, juqaltalar, hatalar... Ә, xuzalьq mөdire вer nәmә eşlәmәj. qoral zurujđarđьŋ qajđa вulьvьn kyrmәj, qәjeplelәrđe kyrәlmәj. Pravlineja hәm tikşerev kәmisejәhe „tьnьslьq" haqlaj.

Maldarqa ađьq jetәrlek tygel. Silus вөtenlәj әđerlәnmәne. Bojđajđar vaqьtlь jьjьlmanь, 40 giktar holo әle вulha saвьlmaj jata, 5'ga holono mal tapap вөtөrđө. Qalqan igendәr өђtөndә lә mal jөrej.

Вьl jeteşheđlektәr sьjnfl doşmandar qotqobь вujьnsa kalxuzdь jemerev esәn eşlәnә. Sөnki, kalxuzdьŋ yđendә—Qaptraxman Әsfәndejәrel, Biktimerel Qәlej hьmaq ikşplatatьr kulakhatьvsьlar toralar.

Şular hәđәmtәhendә kalxuzdьŋ yвeşe hiđelmәj. Kalxuz oşo tikle tarqaьv aldьna kilep вađhala, şul avьlda вula torop parteja hәm kamsamul kәmitәttәrendәşmәj—kileşep kilәlәr.

Beđ kalxuzqa inep alqan sьjnfl doşmandarđь qьvarqa pravlinejәne tuđьrьp jaŋь aktif kalxuzsьlar menәn alьştьrьvđь talap itәвeđ. Ә, jeteşheđlektәrđe kyrә torop әndәşmәj appartunistarsa „tьnьslьq" haqlap kilgәn parteja, kamsamul kәmitәttәrenә tәвәk kәmitәte hәm kaka xәđerđәn sara kyrergә tejeş.

Xuzahьđlьq tьvđrqan jenәjatselәr prallitarejat sutь aldьna вađlьrьlhьn.

KALXUZSЬ.

Igen әđerlәv fruntьnan

JЬLLЬQ PLAN—3,4 PR. QA, AJLЬQ PLAN—10,3 PR. QA QЬNA УТӘLDE

Kalxuz hәm jaŋqьđaqtarđa 25—avqьsqa tiklem igen әđerlәv вarьşьnan svudka

TӨВӘKTӘR	Kalxuz hәm jaŋqьđaq tarđa		Qarьs saurь	
	Avqьs planь ytәleşe	Jьllьq plan ytәleşe	Avqьs planь ytәleşe	Jьllьq plan ytәleşe
Qonşaq	9,1	2,6	—	—
Arqajaş	8,4	3,0	12,4	5,4
Bilьqataj	5,2	1,5	25,3	8,5
Masetle	0,2	0,1	7,3	2,1
Qьqqь	1,6	0,4	22,0	1,8
Dьvan	3,1	0,9	5,7	0,5
Usalь	—	—	—	—
Әəjәil	—	—	—	—
Bilarәt	1,5	—	—	—
Bajqь	0,6	—	—	—
Xәjвulla	2,9	0,8	—	—
Bөrjәn	—	—	—	—
Jьlajьr	3,3	1,3	—	—
Zьjansura	4,4	1,3	18,5	2,5
Mьraq	0,5	0,15	—	—
Tur	8,5	2,9	33,6	6,2
Maqar	5,5	1,2	62,1	11,8
K—Usul	4,2	1,4	34,5	2,9
Mәnәvez	6,5	2,4	58,3	14,9
Qaraqoş	6,2	1,5	—	—
Stәrletamaq	38,0	7,9	59,3	9,9
Avьrqazь	6,8	3,4	69,3	10,4
Baqalь	3,3	1,3	24,8	5,3
Saqmaqoş	4,4	1,7	54,4	6,7
Byzdәk	11,8	3,7	97,5	12,8
Tujmazь	8,6	2,5	66,7	13,9
Dәvlәkәn	41,6	8,9	83,1	12,4
Bәlәвәj	6,0	1,5	23,2	2,7
Bişвylәk	5,5	2,1	56,2	9,6
Perejut	7,7	2,8	57,5	6,7
Q. Mejәkә	15,2	4,0	65,6	6,0
Dyrt—әjlә	5,0	1,9	35,9	10,2
Krasna—Kam	12,8	4,5	66,7	6,1
Janь avьl	15,3	5,0	60,2	11,6
Qaltas	9,5	4,0	19,3	2,5
Boraj	6,2	2,3	33,5	4,0
Baltas	6,4	2,3	16,3	2,8
Asqьn	1,6	0,5	—	—
Bajqь	4,5	1,6	63,4	5,7
Mişkә	31,0	10,4	64,1	12,9
Bөrә	55,9	15,0	97,4	17,8
Tapurin	33,5	9,4	193,5	20,5
Şişmә	89,0	17,8	52,8	9,0
Qьrmьђqalь	21,1	7,9	45,0	15,8
Arxangil	13,4	4,0	55,5	5,4
Nuriman	23,7	8,0	52,0	4,8
Blagavişşin	12,3	5,0	112,3	17,1
Өfө	25,0	8,5	56,1	9,0
Bөtәhe	10,3%	3,4%	49,8—	8,2 pr.

SINTӘBER ӨSӨN „BAŞQORTOSTAN" QA JAĐЬLQANHЬŊМЬ?

MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬ, KALXUZ TAVAR FIRMALARЬ, AT RASSATNIKTARЬ:

MALDARDЬ JЬLЬ AĐBARDAR HƏM AĐЬQ MENƏN JETƏRLEK RƏVEŞTƏ TƏ'MIN ITEV, ULARDЬ JAQŞЬ TƏRBEJƏLƏV, MALSЬLЬQ PRADUKSEJƏHE ƏĐERLƏV PLANЬN 100 pr. MENƏN YTƏVĐE BӨGӨNGӨ BAJAVAJ BURЬSTARЬ ITEP HANARQA TEJEŞTƏR.

„... Maldь jetərlek tujьnđьrmav, nasar tərbejələv, kyp malsьlьq safxuzdarьnda urьn totqan xuzahьđlьqtar. It sajuzь hьđьqь bujьnsa safxuzdarđa mal tuplavđьŋ ber nej tiklem artta qalьvь вьlar вөtəhelə malsьlьq safxuzdarь həm kalxuz tavar firmalarь ojoştorovđa xөkymət tarafьnan 1931 nse jьlqa qabul itelgən pragramdьŋ ytəleşenə qamasavlavsь səвəptər."
(VKP (в) Yđək Kəmitəte həm SSSR savnarkumь mərəzəqəttərenən)

„Malsьlьq safxuzdarьnda ere qaraltьlar tөđөv plandarьnьŋ ytөleşe вөtөnləj qeniqetlənerlek nulmavьn anьqlap, Kraj' umdarqa (Aakumdarqa), milli kampartejalarđeŋ Yđөk Kəmitəttərenə, silstrujqa, malsьlьq tristarьna, safxuzdarđa mal urьnlaştьrьrqa kərəkle təđələştərđe 31nse jьldьŋ 15 nse nujəвerenə tamamlarqa jəkmətergə".
(VKP(в) YK həm SSSR savnarkumь mərəzəqətenən)

KALXUZDAR ӨSӨ NJAQŞЬ ATTAR JETEŞTERERGƏ.

„At kesən ərəm itevđe səvittərđeŋ VI nsь s'jьzь kulak tə'sirenenŋ silgehe tip hanaj həm səvittər xөkymətenenŋ вөtə ugьndarьna вьl xəl menən iŋ nьqlь kөrəş alьp вarьrqa təqdim itə. Səvittərđeŋ VI nsь вөtə sajuz s'jьzь qararьnan)

Kalxuzdarđa at kesə kyp jьldarqa tiklem tartьv kesənenŋ iŋ mehim urьnьn totasaq.

VKP (в) nьŋ XVI nsь s'jьzь turanan tura şunь əjtte.

„Qь eştərendə traktьr menən at kesənenŋ вer nisə jьldar вulьnsa вergə fajđalanьlasaqьn kyđ uŋьnda totop at menən jaqşь mөqəmələ itevđe tejeşle təвəktərđə atsьlьq вujьnsa maxsus sajuz həm şirkəttər вuldьrьvqa ølgəşergə".

Вьl qarardь kiŋəjtep, səvittərđeŋ VI nsь вөtə sajuz s'jьzь oşo qarardь sьqardь; „AT KӨSƏN ƏRƏM ITEVĐE *səvittərđeŋ VI nsь s'jьzь kulak tə'sirenenŋ silgehe tip hanaj həm səvittər xөkymətenenŋ вөtə urьndarьna вьl xəl menən iŋ nьqlь kөrəş alьp вarьrqa təqdim itə"*

Partejə həm xөkymətteŋ вьl asьq ustanuikahьn kyp təвək—tər вojomqa atqarmajđar.

Xatta, atqa вulqan iqtiвar jomoşartьlqan. Kalxuzdьŋ вьl tarmaqьndaqь ejəhedlek ələgə tiklem вөtөrelьnəgən. Kyp kalxuzdarđa daimi at qaravsьlar juq. Xatta attar arahьna eşləv esən qəjeplelərđe jəşerev vaqiqalarь вar. At qaravsьlar eşendə sdilşina вik əkeren ydləşterelə. Kyp vaqьt attardь tađartьv, davalav, yđ vaqьtьnda aşatьv həm eserev juq. Attar esən jьlь kanyşnəjđər halьв eşe вik əkeren вara.

Məħələn: Bajmaq həm Dəvləkən teвəktərendəge atsьlьq safxuzdarьnda 40 kanuşnaj təđələrgə tejeş ine. Ular ələgə tiklem вьl plandь ytəməgəndər.

Kyp təвəktərđə attar hanьnьŋ kəmeve hiđelə. Вьnьŋ səвəвe, attardь qaravđьŋ nasarlьqь arqahьnda kypləp ylevđəre вulha ikensenən jəş qolondarđь yĥtevgə siktən tьş iqtiвarhed qaravđar. Вьnda la ejəhedlek xəkəm herə.

Kulak ydeneŋ iŋ đur kesən kalxuzdardaqь tartьv kesən tarqatьvqa jynəltə. Kulaktьŋ; „At kərəkməj, traktьr вirerđər əle" tigən uĥal qotqoho haman nьqlь atpur alьp jetməgən.

Kulak timənenə hьv qojovsь uŋ appartunistarsa atqa əhemejət вirməvdər atsьlьqtь kiŋəjtevdə dur ədəklektər tьvđьrьvqa jardam itə.

Вьndaj xəldərgə kiləsəktə la sьdap qalьrqa məmkin tygel.

Yđək kəmitətteŋ kalxuzdardь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv turahьndaqь diriktifьn вojomqa atqarьvda iŋ mehim məs'ələlərđeŋ вerehe вulьp-nьqlь, tađa kalxuz atь esən kөrəş məs'ələhe kilep вaĥa.

Kulak agitatsejəhenə atpur вirev, at tərвejələvđə həm eş vaqьtьnda ejəhedlekte вөtөrev, jaqşь tərвejələv həm jaqşь qolon yĥterevđə jarьş, at qaravsьlardь nьq hajlap alьv, həm kalxuzdarđa ular esən iŋ jaqşь şarttar tьvđьrьv—вьlar вөtəhelə kalxuzdarđa nьqlь at kesə вuldьrьv esən kөrəş juldarь вulьp hanalalar.

ӨFӨ IT KAMBINATЬ EŞTƏ QЬRQA HЬNЬ LЬŞ ALЬRQA TEJEŞ

Өfə it kambinatь 1931 nse jьldьŋ 1 nse qinьvarьnan вirle, вer nisə siхtan qiвarət ojoşqan xuzalьq вulьp eşləp kilə. Ləkin, unьŋ eşe julqa qujьlmaqan.

Вьl kambinat Вerə, Dyrt əjlə, Arxangil təвəktərenən hujьv esən hьjьr, susqa həm vaq mal dar ala. Вьl təвəktarda Başqortostan it sajuzьnьŋ vəkildəre вar. Ləkin, təвəktər menən it kambinatь arahьnda вer tərlelə hyđ вerketelməgən. Kambinattьŋ nьqlь pramfinplanь juq.

Punkьttardan mal, vaqьtьnda kilep ølgerməj Şul arqala kambinatta вөtөnləj eş tuqrap qalqan saqtar вula. Məħələn: Вerə təвəge ejjyl ajьnda вirelergə tejeş вulqan 200 вaş susqanь avqьs ajьnda qьna tapşьrđь. Ejjyl ajьnda 200 hьjьr вirəhe urьnqa, ələgə tiklem вarь 140 hьjьr qьna вirđe. Arxangil təвəge ejjyl ajьnda 100 hьjьr вirergə tejeş ine, ələgə tiklem вer hьjьr đa вirməgən.

Təвək ojoşmalarь maldь vaqьtьnda kantraktavajt itevgə həm Başqortostan it sajuzьnьŋ ular aldьna qujqan kalindar planьn vaqьtьnda ytəvgə iqtiвar itməjđər. Təвəktər, вьl julda eşte udar timpqa qujьrqa tejeştər.

Satsejalizem təđəv daverendə Өfə eşseləren genə tygel. Magnitagurski, Siləвe, Zlatavьs kevek ere gigantlarđь la tə'min itergə tejeş вulqan kamвinat planьđ eşlərgə tejeş tygel.

KAMBINATTA EJƏHEĐLEK KƏ URЬN QALMAHЬN

Kamвinattьŋ ştatь đur, xuzalьq seltərenə qaraqan hər вer kladavajđьŋ ajьrьm mədire вulьvqa qaramaĥtan, xuzahьđlьq xөkөm herə. Skьlat mədirđəre yđ qaramaqьnda nəmə вarьn вelməjđər. Urdinhьđ — nejhed xөkymət ajьerđəren taratьv kevek xəldər вar. Kamвinat ələgə tiklem xuzalьq rasсutьna kysməgən. Eşselər stanukqa вerketelməgən. Kalliktif dugьvьr вujьnsa mal hujьvsь ajьna 72 hum eş xaqь alьrqa, hunьnan sdilnəj eşkə kysergə tejeş. Ləkin dugьvьr вer sittə qalqan: вer mal hujьvsь ajьna 350 hum eş xaqь ala.

Eske transpьrt вөtөnləj vatьq xəldə. Xuzahьđlьq arqahьnda, вer aj esendə 27 arвa vatьlьp eştən sьqarьlqan. Vatьlqan qoramaldardь təđətevse juq.

Iptəş Stalindьŋ altь hanaqь turahьnda eşselərđen dəjem jьjьlьşьnda daklat jahalьp, hər вur hanaqь вojomqa atqarьv esən ajьrьm вrigadalar təđəlhə lə, ular вer nej đə eşləməjđər.

Mamintan artta qalqan вьl kamвinattьŋ eşenə tejeşle urьndar kyđ halьp, eşen kyđətep jeвərməgəndə, ul yđ aldьna qujьlqan вurьstarđь ytəj almajasaq.

JULDЬBAJЬF.

Silus turahьnda kəŋəştər

YLƏNDƏRĐE NI SEK SILUSLARQA

Silus esən qomвaqьştь, orloqo jaŋь ølgərep kilgən dəverdə, jartьlaj səsək atqan vaqьtьnda jьjarqa.

Kukuruzdь вalavьđlanьp ølgərə вaşlar aldьnan, sujanь urta jarustaqь вorsaqь ølgərə вaşlar aldьnan jьjarqa kərək.

Vika holo həm вorsaq—holo quşmalarьn silus esən, rika səsək atqandan hun (vika həm вorsaqtar quzaqlana вaşlaqas jьjarqa kərək.

Şəkər segeldərə turnips həm вaşqalardьŋ japraqtarьn, tamьr ađьqtarьn jьjьv menən вer vaqьtta jьjarqa. Tamьr ađьq japraqtarьn jьjьv, jəki qaqqalav julь menən tupraqьnan вik jaqşьlap tađartьrqa kərək.

Kartuf japraqtarьn silus esən kartuftь qađьrdan 7—10 kөn samaвь aldan jьjarqa.

Syp ylənderen had ylənderen səsək atqanqa tiklem—səsək atar aldьnan jьjarqa.

ВЬL YВEMLEKTƏRĐEN ВӨTƏHEN DƏ TRƏNŞƏJ HƏM ВAĐĐARĐA SILUSLARQA.

Tranşəj həm вađđardь ylən menən tultьrqanqa tiklem вik jaqşьlap hьvlarqa həm siluslap вөtkəngə tiklem hьvlap totarqa kərək.

Jəşel ylənderđe siluslav esən silusrizka menən, jəki вalam vaqlaqьs maşina menən vaqlarqa əgər, xuzalьqta ular вulmaha, jəşelsələrđe vaqlav esən malatilkalardь qulajlaştьrьrqa, jəki вalta menən vaqlavdь ojoştorqa kərək.

Jəşel ylənde 2—3 santimitьrqa vaqlarqa. Vaqlaqan massanь tranşəj həm вađđaraqa tьqьsьlap—tapap tultьrьrqa kərək. Jəşel massanь tapaqanda hər вer 3,5 kvadrat mitьrqa вer keşe qujarqa. Вeđ, jəki tranşəjđərgə jəşel massanь tultьrьv esen 2-3 kөn esendə tamamlarqa kərək.

Tranşəj həm вađđardь jerđən 0,75—1 mitьr juqarь itep tultьrьrqa, unь taqta menən qaplap өĥtenə đur qьna avьrlьq halьp qujьrqa. ВAĐĐA ŞINGƏN SILUSTЬ QAJTANAN ӨĥTƏRGƏ. 2—4 kөnđərđən hun silus şiŋər tyвən təşər. Şiŋgəndən hun taq talardь alьp, silustь tomalarqa kərək.

Əgər, silus massahь 2—4 kөndən hun jerđən tyвən təşhə, unь өĥtərgə, şunan hun qьna silustь tamamlarqa kərək. Silustь tamamlaqanda oşo tərtip menən eşlərgə kərək. Silus вađь jəki tranşəjenenŋ sitenə sьqmaĥlьq itep, 10 santimitьr qalьnlьqьnda өĥkə kəвək, jəki vaqlanqan вalam halьrqa.

Kəвək, jəki vaqlanqan вalam 10—15 santimitьr qalьnlьqta вalsьq menən halьna la, өĥtenə kanus furmahьnda tupraq өjələ. Tranşəj jəki вađ ergəhenən hьv aqьv esən 25 santimitьr taranlektə, juqarьnan 50—75 santimitьr, tyвəndən 15 santimitьr kiŋlektə jьrqanaq jьrьla. Tranşəj, jəki вađ өĥtenən motlaq qьvьş qororqa kərək.

Jer tuŋar aldьnan tranşəjđe jarь mitьr qalьnlьqta вalam menən qaplarqa.

Horaqьđ, jьvap вirəвeđ.

HORAVĐARQA JAVAPTAR

horavdar:

1-Aqas japraqtarьn keđ jergə qojolqas jьjьp siluslarqa jarajmь?

2—Jaraha, nindəj aqas japraqtarьn siluslav fajđalь?

3—Aqas japraqtarьn вaşqa ylənder menən quşьp siluslarqamь? Quşьp siluslarqa вulha, nindəj ylən, jəki nindəj jəşelsə qaldьqtarь (kəвeĥtə japraqь, kartuf, jəki вaşqa jəşelsə japraqtarь) menən quşьp siluslarqa kərək?

javap:

1—Qatь ađьqtarqa aptьraqan tə əktərđə, jergə qojolqan japraqtarđь siluslarqa jaraj. Mal ađьqь esən imən nəĥelenən вulqan aqas japraqtarь həm ьs məlalь ylənder jaramajđar (məĥələn: imən japraqь).

2—Siluslav esən, aqastar arahьnan qajьn japraqь jaqşь hanala.

3—Aqas japraqtarьn jəşelsə japraqtarь, qurpь həm вaşqalar menən quşьp siluslarqa kərək.

1930 nsь jьlda siluslav təjriвəlerenen вirgən məqlymattərə 30 pr. qьna urman japraqtarь menən urman ylənen, xatta imən japraqtarьn quşьp siluslavđьn fajđalь ikənselegen həjləjđər. Ləkin, imən japraqьn, mal ađьqьna вik aptraqan təвəktərđə genə qullanьrqa məmkin.

horav:

4—Silus вađđarьn həm tranşəjđərđe вurar esən silikat kirвeste qullanьrqa məmkinmə?

javap:

4—Silikat kirвese kislata tə'sirenən genə tygel, hьv tə'sirenən də вik nьq jeвej şuqa kyrə, silus вađđarь həm silus tranşəjđəre вurav esən silikat kirвes jaramaj.

Вađ həm tranşəjđərđe вurav esən вalsьq menən hьlanьp eşlengan sьвьq sitan вik jaqşь hanala.

MALDAR JЬLЬ AĐBARĐAR MENƏN TƏ'MIN ITELHENDƏR!

900 ВAŞ MALLЬQ AĐВAR EŞLƏNDE.

Şişmə təвəge Urta Usman avьlьnda kalxuzdar maldar esən qьşqьlьqqa вer вik đur ađвar eşlənelər. Ul ađвar esenə 900 mal hьjasaq. Ađвar hər jaqtan qulajlaştьrьlqan. Mal tərвejəhe esən вik qulajlь вulasaq.

J. MINHAZ.

* *

Өfə təвəge Turвaslь savitenə qaraqan „Avangart", „Jaŋь—Tormoş" kalxuzdarь at ađвarь şulaj uq hьjьrdar esən jьlь əjđər eşlənelər. Təđəv eşendə qullanьlqan maşinalarđь haqlav esən ajьrьm haraj halьndь.

QƏRIFULLIN.

Toqom harьqtar kilterelə

Kalxuzdarđa toqom harьqtar yrseterev həm qadi harьqtarđь jaqşьrtьv məqsəte menən Başkalxuzsajuz tən jaq Kafkazdan 1 meŋ 385 toqom harьqtar kilterə.

Вьl harьqtar 10—sintaвerđən də hunqa qalmaj tyвəndəge malsьlьq təвəktərenə вylenep вirelasəktər:

Xəjвulla təвəgenə 185 вaş, Zejansura menən Avьrqazьqa 150 şər вaş, Bajmaq, əvəlil həm Usalь təвəktərenə 2 şər jəđ. Вelə—qataj menən Dьvanqa 60 şar вaş, Tujmazьqa 80, həm вaşqa təвəktərgə 50 şər вaş jeвərelasək.

Вьl harьqtar it esən jaqşь вulьv өĥtenə, вeđđeŋ harьqtar nirgən jəngə qaraqanda, 3 tapqьr artьq mamьqlь jən вirəsəktər.

Вeđđeŋ Başqortostandьn təвiqi, esendə jahalqan şarttarь təjriвəlar вьl harьqtarđь ađьrarqa məmkinlek вulьvьn kyrhətələr.

Q. MUSINA

Kyse avьlьnan ølgə alьqьđ

ВAJMAQ təвəge Kyse avьlь kyləmendə silus əđerləv eşe qьđьv вara. 10 nsь avqьsqa tiklem jamdar qađьlьp 120 jəklək silus əđerlənde.

M. XƏKIM.

JALANDA MAL KӨTӨV TƏRTIPTƏREN YĐGƏRTERGƏ

Jaŋьđaq xuzalьqtardьŋ həm kalxuzdardьŋ maldarь ələgə tiklem jalandarda tərtiphed rəveştə kətelep kildelər. Kətəvgə sьqqan maldar jəj ytkənsə вөtə jalandь вer nisə tapqьr əjlənep sьqьp yđ artьnda вьlsьraq qaldьrьp şul uq vaqьtta kyp ylənde eştən sьqarьp tapaj ine.

Вьl rəveşle jalandan fajđalanьv yləndeŋ ađьqsьlьq qimməten juqaltьvqa səвəpse вuldь. Aşala torqan ylənder mal tiđəge menən вьlsьranьv arqahьnda aşarqa jaraqьhьđ xəlgə kilə ine. Sənki ul yləndəđe maldardьŋ tiđəktərə sereve arqahьnda haĥь jeĥ aŋqьp tora. Şulaj itep aşala torqan ylənder tulьhьnsa fajđalanьlmaj ərəm вulьp qalalar.

Jalandь вьl rəveşle fajđalanьv taqь la đur đarar kilterə. Ul maldarđьŋ tapavdarь arqahьnda jərəj torqan urьndardьŋ yĥemlekyĥə almaĥlьq dərəzə lə, qatьvь. Şul arqala вolonsoloq xuzalьqьnda ylən de ike tapqьr saвьp alьvdan həm urьp alьnqan jergə tiđ jeteşə torqan silus ylənderə səsep fajđalanьvđan məxrym вulьp kildek.

KILƏSƏKTƏ ВЬLAR QAВATLANMAĥQA tejeş.

Вьl jeteşheđlektərđən qotolov esən mal kətəv tərtipteren yđgərtergə вolondarđan đərəĥ fajđalanьrqa kərək. Unьŋ đərəĥ tərtiвe tyвəndəgesə.

Mal kətelə torqan jalan вer nisə təвəkkə вylenə. Hər вer təвək yđ siratьnda вer nisə şaqmaqqa, ajьrьla. Hər вer şaqmaq mal hanьna qarap kөndə aşarlьq vaq şaqmaqtarqa вylenə. Maldь oşo tərtiptə вylengən вolonda kətev ylənden tulьhьnsa fajđalanьlьvьna jardam itə.

Əgər đə hər вer mal øs вot ylən aşap вarha, ul vaqьtta kөn dəlek nurmь majđanь məgedle ere malqa 100 kvadьrat mitьr, attar esən 150 kvadьrat mitьr, kəzə həm harьq kevek vaq maldar esən 15 kvadьrat mitьr jer təqdim itergə məmkin.

Maldь вьl tərtip menən kətkəndə həm jalanda aşaqandan tьş ejđə lə aşatьp torqanda maldь вolonqa həm urьp alqan jergə sьqarьvđan qotolasaqьđ. Ul jerđər tađa kөjənsə jatьp ulardь ikense tapqьr saвьp alьvqa fajđalanьrqa məmkinlek tьvasaq. Urьp alьnqan jer majđandarьna silus kyl'turalarь səsergə məmkin вulasaq.

Вьjьl Başqortostan kyləmendəge tөtselək firmalarь, susqasьlьq, qoşsoloq firmalarь, at rassadniktarь həm вaşqa tərlə mal aĥьrav stansalarь вьl tərtipte yđđərə esən zakun tip hanarqa tejeştər.

Вьjьl satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtevđə mal ađьqь pranlimahь ajьrьsa đur urьn totqanlьqtan, təвək jer вylektərə həm Rajkalxuzsajuzdar mal kətev eşeneŋ hunqь ajđarь вarьvqa qaramaĥtan, вьl tərtipte вьjьl uq kalxuzdarđa mazaъyri rəveştə ytkərergə tejeştər.

Başkalxuzsajuz agranumь:
N. IVANUF.

Başkalxuzsajuz

Satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev planь atqarьlhьn!

MTS eşselərə həm вatraktar sajuzь Өlkə kəmitəte qararьnan

MTS eşselərə həm вatraktar sajuzьnьŋ Başqortostan Өlkə Kəmitəte prizidumь Başkalxuzsajuzdьŋ kalxuzdarđa həm kalxuz tavar firmalarьnda malsьlьqtьŋ toroşo turahьndaqь daklatьn tьŋlanь.

MTS eşselərə həm вatraktar sajuzь Başqortostanda satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtevđə kyp kenə uŋьştarđь kyrhətte.

Başqortostanda dəjəmləşterelgən maldardьŋ ydil ylsəvđəre kytərelep 15 pr. təşkil iteve, 10 meŋ 590 hьjьrđь esenə alqan 133 hətsələk tavar firmalarь (MTF) ojoştorolov, 2 meŋ 915 dnə susqanь esenə alqan 100 susqasьlьq tavar firmalarь (STF) 2 meŋ 285 вejəle 42 at rassadnige ojoştorolov—вьlar вөtəhe lə satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev tarmaqtarь вulьp hanalalar.

Вьl uŋьştar menən вer qatarđan, Başqortostandaqь malsьlьq menən jetəkselek itevse maxsus yđəktərđeŋ yđđərenenŋ eştəren вajavaj rəveştə jəjep jeвərməvđəre arqahьnda, təвək ojoşmalarь menən jetərlek rəveştə julвaşsьlьq itməvđəre, Başkalxuzsajuz ergəhendəge malsьlьq tərkemənenŋ kətəv rəsmiləşterev həm pradavylstvejə əđerləv, mal sirđərenə qarьşь kөrəş həm вaşqa eştərđeŋ sьjfatьn kytərevđə jomoşaq eşləve həm вaşqalar arqahьnda kilep sьqqan kyp jeteşheđlektərđe asa.

Вьl jeteşheđlektər вөtərelhen dər

Hətsələk tavar firmalarьna mal tuplav, tavar praduksejəhe tapşьrьv plandarьnьŋ tulmavđarь, mal ađвarđarь təđəv eşeneŋ ədələv aldьnda torovь (MTF lar plan вujьnsa 101 mal qaraltьhь urьnьna nej вarь 60 mal qaraltьhь haldьlar), silus вaşnələre təđəv eşeneŋ вөtənləj ədəlep qalьvь (MTF larđa 35 вaşnə urьnьna вer вaşnələ halьnmaqan; siluslav eşenə narьq вirməv (MTF larđa 25 meŋ 500 tunna silus halьnьrqa tejeş ine, xəđergə tiklem nej вarь 753 kuвamitьr siluş halьnqan); вesən jьjьv planьn tultьrьvđeŋ qəfev itelməĥlek dərəzələ əkeren вarьvь, Inkuвatьr qoşsoloq sintьrьndaqь ədəklektərđe (218 meŋ 64 seвeş urьnьna inkuвatьrđar nej вarь 74 meŋ 512 seвeş sьqarqandar) вьlarđь MTS eşselərə həm вatrktar sajuzь siktən tьş đur jeteşheđlektərđən hanaj. Вьl jeteşheđlektərđe вөtərəv julьnda kankrit qararđar sьqara.

Başkalxuzsajuzdьŋ 1931 nse jьlqa təđəgən planьn rejal həm вik urьnlь tip hanaj.

Вьl plan вujьnsa, 1931 nse jьldьŋ axьrьna tiklem MTF lardaqь hьjьrđar hanьn 30 meŋgə, STF susqalarьn 7 meŋgə, at rassadnatniktarьndaqь вejlərđe 3 meŋ 369 qa, harьqsьlьq firmalarьndaqь harьqtar hanьn 30 meŋgə, kəzə firmalarьndaqь kəzələr hanьn 4 meŋ 600 gə, qoşsoloq firmalarьndaqь qoştar hanьn 210 meŋgə, вođav. firmalarьndaqь вođavdar hanьn 40 meŋgə, jort qujanь firmalarьndaqь qujandar hanьn 3 meŋ 200 gə jetkerergə вildalanə.

Вьl Өlkən planđь вojomqa atqarьv esən MTS eşselərə həm вatraktar sajuzь, malsьlьq hьđьqьndaqь jetəkse ojoşmalarqa kankrit juldar hьđьp, вөgendən praktik eşkə вaşlarqa təqdim itə.

Mal ađьqь əđerləv hylpə

KRASNA—USUL təвəge „Pariz kammunahь" kalxuzь qьşqь mal ađьqь əđerlavđə вaşqa kalxuzdarqa qaraqanda вik nьq aqhaj. Kalxuzda zadanja вujьnsa 20 silus вaqь qađьlьrqa tejeş вulha la, nej вarь 5 kenə вađ qađьldь. Kalxuzsьlar jamqьrlь kөndərđe silus вađđarь qađьvqa, qьşqь mal ađьqь əđerləp qalьvqa fajđalanmajđar. Kalxuzsь kamsamuldar eşkə yđđəren tuplaj almaqandar. „MARS"

Matвuqət keđətev

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬ ӨSӨN ULAJ KӨRƏŞMƏJĐƏR

TӨВƏK GƏZITELƏ, TӨВƏK OJOŞMALAR ĐA MALSЬLЬQ MƏS'ƏLƏHENƏ APPARTUNIS TARSA NARЬQ ВIREP JETKERMƏGƏNDƏR

(QONŞAQ TӨВƏGE „KALXUZSЬ" GƏZITE)

Partejə, 1931—32 jьldarđь SATSEJALIZEM NIGEDENDƏ MALSЬLЬQ XUZALЬQTARЬN KIŊƏJTEV JЬLDARЬ, tip вildələnə.

XVI nse partejə s'jьzь qararđarьnan sьqьp Yđək Kəmitətteŋ ejjyn plinumь rizalytsejəhe, şulaj uq Yđək Kəmitət həm SSSR Savnarkumь mərəzəqəte həm Başqortostan ølkə Kəmitəte, şulaj uq Savnarkum qararđarь malsьlьq məs'ələhendə вөgen həm jaqьn kiləsəktə eşlənəsək kankrit вurьstarđь вildələnelər. 1931 nse jьldьŋ jađьnan вөtə Savittər Sajuzьnda, hər вer jəmhyrejəttə hər вer təвəktə mal yrsetev həm unьŋ terəge вulqan mal ađьqь вazahьn əđerləv esən вalşəviktərsə kөrəş вaşlandь.

TӨВƏK GƏZITTƏRENENŊ ВURЬSTARЬ: kalliktif rəveştə mal aĥьravđь kiŋəjtev, mal qьrьvsь kulak qotqohona qarьşь sikheđ kөrəş asьv, ulardьŋ qarşьlьqtarьna yđ vaqьtьnda atpur вirev, maldь tən quşqansa tərвejələv, mal arahьnda joqoşlo avьrьvđarqa qarşь ojoşqan xəldə kөrəş, mal ađьqь вazahь вuldьrьvđa safxuzdar kalxuzdar həm tavar firmalarь ojoştorov həm вьl eştərđə kyrengən ølgəşevdərđe şulaj uq jeteşheđlektərđe kiŋ massaqa kyrhətə вarьv вulьrqa tejeş.

„KALXUZSЬ" gəzite maj, ejjyn ejjyl ajđarьnda avьl xuzalьqьnьŋ malsьlьq eşen jaqьnan qotovđa nidər eşləngən? ULMAJAJЬNDA SЬQQAN NUMIRĐЬŊ ВERHENDƏ LƏ MALSЬLЬQ TURAHЬNQA ВER NƏMƏLƏ JAĐMAQAN.

Dөrөĥ „kalxuzsь"nьŋ malsьlьq məs'ələhen xəl itevđə eşləgən qajhь вer eştərə вar. Məĥələn 6 nsь ejjyndə sьqqan 30 nsь numirđь malsьlьqtь kiŋəjtevđe xəl itə torqan вesən eşləvđe uŋьşlь ytkərev turahьnda praktik juldar kyrhətə. Вьl turala qь məmkinlektərđe təвək jəməqətselege aldьna asьp hala:

„Вeđđeŋ təвəktə malsьlьqtь kiŋəjtevđə yđək urьn totqan, mal ađьqь вazahьn вuldьrьvqa tulь məmkinlek вar. Ləkin вeđ ələgə tiklem вьl məmkinlektərđe tulьhьnsa fajđalana almajьđ. Məĥələn: ydqan jьlda вesəndeŋ jaqşь вulьvьna qaramaĥtan təвəktege saвьnlьqtьŋ 40 pr. tь saвьlmaj qaldь. Şul səвəple kyp kalxuzdarđьŋ mal ađьqь menən kərəgensə tə'min itelməgən вulьvdarь kyreldə"tej. „ВER GENƏ QOLAS SAВЬNLЬQ TA ƏRƏM QALMAHЬN!" tigən lozьnqanь quja. Вьl məqələnən tyвən вejələr toroqtorov kampanjahьnьŋ ədəlgənlegen, dəvlət kənyşnəhe ajqьrđarь menən вejələr toroqtorov planь 20 nse majqa 30 pr. qa qьna ytəleven kyrhətep, вьl eşte kөsəjtev esən kamsamul, asa—avjaxim ojoşmalarьn həm kalxuzdardь saqьra.

22 ejjyn 33 nse handa Başqortostan xөkyməte tarafьnan təвəktə maşina— вesən saвьv stansahь təđelgənlegen həm unьŋ aldьnda nindəj вurьstar torqanlьqьn, şunьŋ arqahьnda təвəktə malsьlьq xuzalьqьna nьqlь ađьq вazahь вuldьrasaqьn, вesən tavarьn kyвəjtev, unьŋ ergəhendə вesən jьjnav esən mixaniklaşqan ere malsьlьq kalxuzdarь təđələsəge turahьnda jađьp, təвəkteŋ stansaqa qarajasaq avьl savittərə aldьna kankrit вurьstar qujьla. Вьl məqələ gəzitteŋ malsьlьq eşendə ojoştorovsь вulьrqa teləgənlegen kyrhətə.

Ləkin, şunan вaşqa 12 nse ejjyl 36 handa ike xəвərsenenŋ mal hujьv fakьttarь turahьnda jađqan ike genə xəвəren iĥkə almaqanda, „Kalxuzsь" nьŋ malsьlьq eşendə kөrəşte əle вьsьnlap qujmaqanlьqь kyrenə. GƏZITƏ MAL QЬRЬVSЬ KULAKQA HƏM UNЬŊ AGITATSEJAHЬNA QARЬŞЬ QATЬ KӨRƏŞMƏJ. Fakttar menən eşsən kөrəĥtejəndərgə kulaktьŋ itməs, ələhen xəl itevgə ajaq salьvьn kyrhətməj.

6 nsь ejjyndə, вesən jьjnav planь 13 nse ejjyldən вaşlap 13 kөndə ytəlergə tejeşlege əjtelhə lə, 13 nse ejjylgə tiklem вьl turala gəzittə вer nəmə lə jađьlmaj. Вesən maşinalarьna aldan rimunt jahalamь, salqьlar, вalqь—tyştər jeterlekme, ul turala вer hyđ đə əjtelməj. Вesən əđerləvđə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitьdьn avьldarđa nisek qullanьv turahьnda juldar kyrhətelməj. Вesən saвьv вaşlanqasta, gəzittə svudkalar вirə вarьv julь menən unьŋ вarьşьn jalpьqa kyrhətep вarьlmaj.

TӨВƏX OJOŞMALARЬ LA ВЬL EŞKƏ HALQЬN QARAJĐAR. 27 nse handa jađьlqan kamsamul təвək kəmitətenenŋ 4 nse plinumьnda həm 22 nse ejjyn 33 nse handa jađьlqan kalxuzsьlarđьŋ 1 nse təвək kanfirinsejəhe lə malsьlьqtь kiŋəjtev, mal ađьqь вazahьn вuldьrьv turahьnda qьrqa вer nəmə lə əjtməjđər. ŞUQA KYRƏ TӨВƏK ВAŞQARMANЬŊ ВESƏN ƏĐERLƏV PLANЬ AQ QAQЬĐQA QARA MENƏN JAĐЬLQAN KӨJӨNSƏ QALA 20 nse ejjylqa plan kalxuzdarđa 18 pr. qa, jaŋqьđaqtarđa 5 pr. qa qьna ytəlgən.

28 nse ejjyl 37 nse handa вaĥьlqan VKP (в) təвək kəmitəte qararьnda:

„Вesən saвьv, siluslav soqoro qađьv turahьnda təвək ojoşmalarь tarafьnan kankrit diriktivalar вulьvьna qaramaĥtan, oşo kөngə tiklem вьl eştərđe вaşlamaqan urьndar вar" tejelə.

Plan вujьnsa 26 nsь ejjylgə вesən alьnьp вөtergə tejeş вula. Вьl—TӨВƏK OJOŞMALARЬNЬŊ, ŞULAJ UQ GƏZITTEN ВOROLA ALMAQANLЬQЬN DӨRӨĥLƏJ. Gəzit yđe yk 18 nse ejjyldə əle вesən вaşlamaqan urьndarđьŋ вarlьqьn kyrhətə. Ləkin kөrəş kөsəjtelməj, Aldaraq „KALXUZDARĐA SILUS SOQORO QAĐЬV HƏM SILASAVAJT ITEVGƏ MAXSUS ВRIGADALAR TӨĐӨRGƏ" tigən təвək kəmitəte qararđarь вaĥьlha la, gəzitteŋ вer jerendə lə qajhь avьlda, qajhь vaqьtta вesengə teşkəndər, вrigadalar təđəlgənme, nindəj вrigadalarđьŋ, nisek eşləve turahьnda hunqь handarđa вer đə kyrenməj.

28 nse ejjyl 38 nse handьŋ tavge вitendə Başkalxuzsajuz—Luginьf:

„Вesən jьjnav xurlьqlь rəveştə nasar вara. Uraq вaşlandь. His kisekməĥtən вesənde jьjnap вөtərəvgə kərək".

Tip radiogramma вirgəs, „Kalxuzsь" gəzite ujanьp:

„Avьl səvittərenə jeвərelgən vəkildər, urьndaqь partejə jəcəjkələre, avьl səvittərə həm kalxuz idarələrь вesən əđerləv kampanejəhьn вөtөnləj sitkə taşlaqandar".

Taqь la tyвənerək.

„Silus esən nindəj ylənderđe fajđalanьv, siluslav tixnikəhe turahьnda kalxuzdarqa jul kyrhətelməj" tip jađa.

MALSЬLЬQTЬŊ ВAZAHЬ ВULQAN ВESƏN, SILUS ƏĐERLƏV ӨSӨN ULAJ ITEP kөrəşməjđər. Вьl вalşeviktarsa kөrəşev tygel. Aldaqь handarđa gəzit вesən kampanejəhьnьŋ nisek ytəleven jəki ytəlməven вөtөnləj onota.

Вьl, „KALXUZSЬ" gəzitenenŋ вajavaj frontьnan sittə torqanlьqьn, partejənьŋ вajavaj diriktivalarьna appartunistarsa narьq вirep jetkerməvən kyrhətə. Partejənьŋ təвək kəmitəte „Kalxuzsь" gəzitenenŋ вьl jeteşheđlegen вөtərəvđə kankrit saralar kyrergə tejeş:

„Kalxuzsь" gəzite VKP (в) Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьŋ satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьndaqь mərəzəqəten praktik tormoşqa atqarьv esən kankrit sistimlь kөrəş alьp вarьrqa tejeş.

NƏVBƏTTƏGE BURЬSTARDЬŅ TULЬ YTƏLEŞEN TƏ'MIN ITERGƏ

ØLKƏ KƏMITƏTTEŅ PLANЬN EŞLƏRGƏ, UNЬ BAŞQORTOSTAN PARTEJƏ OJOŞMAHЬNЬŅ BØTƏ EŞTƏRENEŅ YĐƏGE ITEP ALЬRQA KƏRƏK.

KIĐƏKTƏGE BURЬSTARĐЬŅ TULЬ RƏVEŞTƏ YTƏLEVEN TƏ'MIN ITERGƏ!

VKP(в) Ølkə Kəmitəte sikritarejatь həm вojorahьnьn, gazitteвeđen вeşenge həm sanadaqь programmalarь, vaqьttьn oşo ədəgəndə kyn tertibenə atqarьlьrqa qujьlqan, Başqortostan tədələşenen вətə in mehim həm kiđevđəge вurьstarьn esenə ala.

Unan hun, вьjьlqь jьldьn igen əđerləv kampanejahьnda həp вarьs naмanan tora? Вьl kyn qarađьn yđəge, nigeđe şunda ki, tədəv eştəren jəjep jeвərev đen вarьşь xəđer, вьjьlqь həm aldaqь jьl tədəv planьn tulьhь menən tə'min itevđe talap itə.

Ə вьnьn esen „igenden вer genə sintinьn đə xosusi quloqa ilmə xətə" tigan luzьngьnьn nisekkenə вulqas ta atqarьrqa tejeşвeđ.

[illegible]

S. PRASKURƏKEF.

VKP(в) пьņ вaşqortostan əlkə kəmitəte вojorahьnьņ 31-nse jьl avqьs dikəвer ajđarьna eş planь

10 NSЬ SINTƏBER

1. Berense jartь jьlda hal aqь... planьn ytəv həm aqas əđerləv eşenə əđerlek—Juz—Ural—Lis, Başprafsəvit, agigatsejə—massavaj вylek, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

2. Jaņь tədələştərđə partejə eşen julqa halьv turahьnda (matur. qađan—turвin, mitallum h.в.) ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

3. Jaņь tədələştərđe tədəv matirejaldarь menən (kirвes, taş ьqarьv, zaiz, simint] tə'mtn itev turahьndaqь Ølkə Kəmitəte qararьnьņ ytələven tikşerev BXXJS, tədəv matirejaldarь вerergə QGRU, Juz—Ural—Lis, ojoştorov instruktьrlьq вylege.

4. Torlaq tədələşənəņ xəđerge xəle həm pirispiktiftəre Başzilsajuz. Tədəv вerege—ojoştorov instruktьrlьq вylege.

5. Igen əđerləvđeņ вarьşь turahьnda—Narkamsnap agitatsejə—massavaj вylek.

6. Juz—Ural—Listьņ 1932 nse jьlqa aqas əđerləv pragramь t u r a h ь n đ a Juz—Ural—Lis, BXXJS ojoştorov instruktьrlьq вylege.

7. Jegəze—Kamarufskej rudniktarьnda razvitka eştərenenņ в a r ь ş ь turahьnda—BXXJS, QGRU, Bilarət təвək kəmitəte, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

20 NSE SINTƏBER

1. Urta məktəptərđə uqьtьvđь şulaj uq vuzdarđa ajьrьm dissiplinələrđe uqьtьvđь вaşqortelenə kyserev turahьnda—Narkamprus, Kylt—pruв.

2. Eş xaqьnьņ iђke tarif sistimьn, eş xaqьn tyləvđə uravnilьfkanь вeterəv həm məs'ylejatheđlekkə qarьşь kərəş (iptəş Stalin telməren вojomqa atqarьv jəhətenən) nigeđendə jaņьnan qarap sьqьv turahьnda Başpravsəvit ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

3 Nifet sьqarьv eştərenen вarьşь turahьnda Ural—nifet vəkile BXXJS ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

4. Jaņь tədələştərgə kadьrđar turahьnda BXXJS Başpravsəvit, Narkamprus kadьrđar вylege.

5. Jegəze—Kamarufskej rudniktarьnda razvitkə eştərenenņ вarьşь həm zavьt prajьktьn əđerləv turahьnda—BXXJS, Gasplan Bilarət rajkumь ojoştorov-instruktьrlьq вylege.

6. Başqort kamsamaldarьnьņ ikense meņen prajьzvudstьvaqa əđerləv turahьnda-Narkamtrud, VLKSM Ølkə Kəmitəte, BSPS, BXXJS kadьrđar вylege.

7. Matur zavьtьn tədəvđeņ вarьşь turahьnda—BXXJS, zavьt diriktьrь, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

31—SINTƏBER

1. Avьl xuzalьqь kampanejalarьn ytkərev dəverendə kalxuzdarđa sdilşinanь inderev jomqaqtarь turahьnda-kalxuz sajuz agitatsejə-massavaj вylek, ojoştorov-instruktьrlьq вylege.

2. Bilarət zavьttarьn jaņьnan qorov eşeneņ jomqaqtarь-Bilarət rajkumь, BMZ idarahь, SPZ, ojoştorov-instruktьrlьq вylege.

3. Praduksejənьņ yđ xaqьn təşerəv, iqtisad rizemen ytkərev həm pridprejətejələrđe ratsejanallaştьrьv turahьndaqь Yđək Kəmitət həm Ølkə Kəmitət qarardarьnьņ ytələven tikşerev-BMZ diriksejəhe, SPZ, вьjala zavьtь, Blavşşin zanьtь, BXXJS ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

4 Pridprejətejələ xuzalьq iђəвen inderev turahьndaqь (tsix həm вrigađanь xuzalьq iђəвenə kyserevđe hajlap alьp tikşerev) Yđək Kəmitət həm Ølkə Kəmitət qarardarьnьņ ytələven tikşerev-BXXJS, BSPS, ojoştorov-instruktьrlьq вylege.

5. Kamsamuldьn eşe turahьnda-VLKSM Ølkə Kəmitəte, ojoştorov-instruktьrlьq вylege.

6 Partejənьņ avьldaqь ojoşmalarьn nьqьtьv, partejənьņ safxuz, MTS həm ere kalxuzdarđaqь ojoşmalarьn terək punkьttarьna əjlənderev turahьndaqь Yđək Kəmitət həm Ølkə Kəmitəteqarardarьnьņ ytələven tikşerev (ike-əs təвəkte tikşerev nigeđendə) ojoştorov-instruktьrlьq вylege.

10— YKTƏBER.

1. It əđerləvđeņ вarьşь turahьnda—Narkamsnap, it sajuzь,

2. Hьv transpьrtь menən keđ jək taşьv həm zatьndь qьş paraxuttar tədətevgə əđerləv turahьnda Aвkum qararьnьņ ytələven tikşerev rajkumvud, ikense qala rajkumь ojoştorov instruktьrlьq вylege.

3. Timer jul transpьrtьnda keđge həm qьşqь jək taşьvđьņ вarьşь turaşьnda təвək nacalnige partejə ojoştorovsьhь, 2—qala rajkumь ojoştorov instruktьrlьq вylege,

4. Ølkə Kəmitəte diriktiftarьn (kəlliktifləşterev, igen əđerləv keđgə səsev partejə eşen jaņьnan qorov) ytəv julьndaqь eşe turahьnda VKP (в) пьņ Əвjəlil rajkumь daklatь Əвjəlil rajkumь ojoştorov instruktьrlьq вylege.

5. Igen əđerləvđeņ вarьşь-Narkamsnap, agitatsejə massavaj вylek.

6. 1932— jьlda turf sьqarьv pirispiktiftarь (mixaniklaştьrьv, jetəkse, kadьrđar, eşse kesə həm tə'minət) Narkamsnap, Başsajuz kadьrđar вylege, ojoştorov instruktьrlьq вylege.

20— YKTƏBER

[illegible]

(kəlliktifləşterev, igen əđerləv, keđgə səsev, partejə eşen jaņьnan qorov h. в.) ytəv julьndaqь eşe turahьnda Dəvləkən rajkumьnьņ daklatь Dəvləkən rajkumь ojoştorov instruktьrlьq вylege.

2. Kamsamulqa virвavajt itev həm partejəqa kyserev jomqaqtarь (2—3 təвəkte tikşerev nigeđendə)— Aвkamul 2,3 rajkum ojoştorov instruk. вylege.

3. 31 nse jьlda nađanlьqtь вeterəv jomqaqtarь həm Başqortostandь totoş uqьj—jađa вelev ilenə əjlənderev Narkamprus kyltpruв.

4. Gəzit ridaksejəlarьnьņ daklatь kyltpruв, gəzit ridaksejələre.

5. Pejanirđar xərəkəte turahьnda VLKSM Ølkə Kəmitəte Narkamprus ojoştorov instruktьr вylege.

6. Yđək Kəmitəte həm Ølkə Kəmitətenen milli part kadьrđar turahьndaqь qararьnьņ ytələven tikşerev kyltpruв, kamvuz, ojoştorov instruktьrlьq вylege.

10— NYJƏBER.

1. Tuņqa hərəvđeņ jomqaqtarь həm 32 nse jьlqь jađqь səsevgə əđerlek Narkamzim, kalxuzsajuz agit massavaj вylek.

2. 32— jьlda kustarsьlьq sənaqəten alqa jeвərev pirispiktiftəre həm unьņ xəđerge xəle. BXXJS Kuspramsajuz ojoştorov instruk вylege.

3. Partejə điriktiftarьn (kəlliktifləşterev igen əđerləv, keđgə səsev partejə eşen jaņьnan qorov həm вytəndər.) ytəv turahьnda Saqmaqoş rajkumьnьņ daklatь (aldan tikşerev nigeđendə) Saqmaqoş rajkumь ojoştorov instruk. вylege.

4. Igen əđerləvđeņ aldьnqь jomqaqtarь Narkamsnap Agit—massavaj вylek.

20— NYJƏBER,

1. Jaqьv nəmələre həm inirgitik вalanьsьnьņ xəle turahьnda daklat GGRU BXXJS Estərle—tamaq krasnьj nifet razvitkalarь Cirnikufka kamвinatь diriksejəhe ojoştorov instruk. вylege.

2. Partejənьņ təp diriktiftarьn (sənaqətteņ prajьzvudstьva pragramьn ytəv partejə prafsajuz eştəren jaņьnan qorov kəlliktifləşterev h в) ytəv julьndaqь eşe turahьnda Bajmaq rajkumьnьņ daklatь Bajmaq rajkumь ojoştorov instruk. вylege.

3 Başqortostanda svəzde jaqşьrtьv turahьnda—Ølkə Kəmitət qararьnьņ ytələven tikşerev—svəz vəkile, ojoştorov—instruk. вylege.

4. III nse kvartalda aqas ikspьrtь planьn ytəv—Juz—Ural—Lis, Kuspramsajuz, ojoştorov—instruk. вylege.

5. Yđək Kəmitət həm Ølkə Kəmitəte qarardarь nigeđendə prafsajuzdardьņ eşen „prajьzvudstьvaqa jəđ menən" jaņьnan qorov turahьnda (tədəvselər sajuzь tikşerev nigeđendə)—BSPS, tədəvselər sajuzь, ojoştorov—instruk. вylege.

30—NYJƏBER

1. Timer julđeņ ikense iksplatsejə təвəgendə partejə həm massavaj eşte Yđək Kəmitət diriktiftarьn ytevgə qarata jaņьnan qorov turahьnda—II nse qala rajkumь, partejənьņ timer jul kəmitəte, ojoştorov—instuk, вylege.

2. Partejənьņ təp diriktiftarьn ytəv qaraşьnan sьqьp partejə, rafsajuz eştərenen qujьlьşь tu-

rahьnda (Krasna—Usul həm Bajmaq rajkumdarьn tikşerev nigeđendə)—2 rajkum, ojoştorov—instruk. вylege,

3.—Usalь təвzgeneņ ikanumikahьn həm alqan pirispiktiftarьn əjrənev turahьnda-gasplan, BXXJS, Ølkə Qəmitəte вylege.

4. Ađsьlьq millət təвəktərđə kəlliktifləşterev şulaj uq iztima qi həm kyltura saralarьnьņ вarьşь turahьnda VKP (в) Ølkə Kəmitəte qararьnьņ ytələven tikşerev—BУBK, Kalxuzsajuz, Narkamzdraf, Mişkə, Biş—Bylək təвəktəre, ojoştorov—instruk, вylege.

10—DIKƏBER

1. Sənaqətte iliktrik inirgejəhe menən tə'min itevđeņ xəle həm pirispiktiftəre--BXXJS, ojoştorov—instruk, вylege.

2. Başqortostandь indysterejəlaşterev menən вəjlən eştə hьv julь xuzalьqьn jaņьn qorov—Gasplan, Dəvlət paraxuttar jørətəv idarahь, ojoştorov—instruk, вylege.

3. Paravuzdar tədətəv zavьtьnьņ eşe turahьnda Aвkum diriktiftarьnьņ ytələven tikşerev-PRZ, ojoştorov—instruk, вylege.

4. Jaņь tədələştərđə eşteņ вarьşь turahьnda BXXJS, Partejə Kəmitəttəre.

5. Aвkum sikritajejatь qararь nigeđendə təвək gəzittəren kampliktavajt itev eşeneņ aldьnqь jomqaqtarь—kyltpruв.

20—DIKƏBER

1. Timer jul, hьv julь, həm rilsəheđ jul transprttarьnda partejə kadьrđarьnьņ xəle turahьnda—partejə ojoştorovsьhь, vudniktər partkumь, II nse qala rajkumь, ojoştorov—instruk. вylege.

2. Urman sənaqəten kadьrđar menən tə'min itev, 3 nse jьlda kadьrđar əđerləv jomqaqtarь həm 32 nse jьlda əđerləv—Narkamtrud, Juz—Ural—Lis, BXXJS, 2-3 lispramxuz, kadьrđar вylege.

3. VKP (в) Ølkə Kəmitəteneņ milli məs'ələ turahьndaqь qarardarьnьņ ytələven tikşerev—ojoştorov—instruk. вylege.

4. Sənaqətkə jetəkselek itev həm pramiinplandь ytəv julьnda partejə massavaj eşteņ qujьlьşь turahьnda вerense qala rajkumьnьņ daklatь—I nse qala rajkumь, 1—2 partkum, ojoştorov—instruk, вylege.

5. Kəlliktifləşterevđeņ вarьşь turahьnda—Narkamzim, kalxuzsajuz, agit—massavaj вylege.

6. Kamsamulqa partejə jetəkselegeneņ xəle turahьnda (2—3 rajkumdь həm partkumdь tikşerev nigeđendə)—Aвkamul, 2—3 rajkum, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

30—DIKƏBER

1 Safxuzdarqa, kalxuzdarqa həm MTS larqa xeđmət kvrhatev qaraş nəktəhenən sanitarejə eşeneņ xəle turahьnda Narkamzdraf daklatь—Narkamzdraf, kalxuzsajuz, midsantrut, ojoştorov—instruk. вylege.

2. Təвəktərđe əjrənev nigeđendə xalq xuzalьqьn alqa jeвərevđeņ pirispiktif planь (2—3 təвəkte вrigada menən tikşerev)—Gasplan, BXKS, ojoştorov—instruk. вylege.

3. Yđək Kəmitət həm Ølkə Kəmitəte qarardarьn ytəv julьnda prafsajuz eşen jaņьnan qorov turahьnda—Başprafsəvit daklatь—BSPS, 2—faвzavmiskum.

VKЬ(в) Ølkə Kəmitəte sikritarejatьnьņ 31 nse jьl avqьs—dikəвer ajđarьna eş planь

5—SINTƏBER

1. Ølkə Kəmitəte diriktiftarьn həm ip. Stalindьņ telməren ytəv qaraşьnan sьqьp, esselərđe tə'min itev həm ularqa kyltura—tormoş xeđmətən kyrhətevđe ojoştorov turahьnda—Başsajuz, Başstruj Bilarət mital zavьtь, PRZ, ojoştorov—instruk. вylege.

2. Igen tapşьrьv punkьttarьnda massavaj eşteņ qujьlьşь həm partqjə ojoşmalarьnьņ вьl eşkə jetəkselege turahьnda (вer nisə punkьtь вrigada menən tikşerev) Narkamprus, Sajuzxlip, Agit massavaj вylek, ojoştorov—instruk. вylege.

3. Kammunistarđь tulь rəveştə satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa ьlьqtьrьv turahьndaqь partejə 16—s'jьzьnьn, Yđək Kəmitət həm Ølkə Kəmitəttəreneņ qarardarь partejə ojoşmalarь tarafьnan ytələven tikşerev 2—qala rajkumь, BMZ, Bajmaq rajkumь, ojoştorov—instruk. вylege.

4. Kəlliktifləşterev kənenə əđerlek turahьnda kalxuzsajuz agit massavaj вylek.

5. Malsьlьq safxuzdarьnьņ eşe turahьnda—Skatavud Narkamzim, malsьlьq sajuzь ojoştorov—instruk. вylege.

6. Kammunistarđь jaņь tədələştərgə yrlətev həm maвlizavajt itev planь—BXXJS, BSPS, 1—2 qala rajkumdarь, kadьrđar вylege, ojoştorov—instruk. вylege.

7. Kalxuzdarđan sitkə kitep eşləvđe ojqştorov eşeneņ xəle həm 1 nse jartь jьlqa вьl eşteņ praktik heđəmtələre turahьnda—kalxuz—sajuz, Narkamtruv, kadьrđar вylege.

8, Keđgə səsevđeņ aldьnqь jomqaqtarь həm tuņqa hərəv eşenen вarьşь—Narkamzim, Kalxuzsajuz, tris vəkile, agit massavaj вylek.

9. Igen əđerləvđeņ вarьşь turahьnda Sajuz—xlip agit—massavaj вylek.

15 NSE SINTƏBER

1. 7 jьllьq məzвyr uqьv turahьnda—Narkamprus, kylt prup.

2. Partejə aktifьn əđerləv jajge kurьstarьnьņ eş jomqaqtarь həm qьş pirispiktiftarь—kylt prup, kamvuz, ojoştorov—instruk. вylege

3, Safxuzdarđь sənaqət tavarđarь menən tə'min itev turahьndaqь Ølkə Kəmitəte diriktifeneņ ytələven tikşerev (2—safxuzdьņ daklatь nigeđendə) Başsajuz, Narkamsnap, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

4. Kalxuzdarđь spitsejalləşterev turahьnda Ølkə Kəmitəte 4 nse plinumьnьņ zadanejələrьn ytəv heđəmtəhe (вer nisə kalxuzdь hajlap alьp tikşerev) Narkamzim, Kalxuz—sajuz, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

5. Partejə la jəjge uqьv jomqaqtarь həm qьşqь pirispiktiftər turahьnda—kylt prup, ojoştorov—instruk. вylege.

6. Cirnikufqa kamвinatьn kadьrđar menen tə'min itev BXXJS Narkamtrud, kalxuz—sajuz, kadьrđar вylege.

7. Avьl xuzalьqь hьđьqь вujьnsa kadьrđar əđerləv jomqaqtarь—Narkamzim, Narkamtrut, Kalxuz—sajuz, kadьrđar вylege.

8. Prajьzvudstьva—tixnikə prapagandahьn ojoştorov turahьnda—BSPS, Narkamprus' BXXJS kylt prup.

25—sintəвer

1. Sikritarejətteņ tipagerəfejə turahьndaqь qararьnьņ ytələven tikşerev—kylt—prup, BXXJS, tipagerəfejə.

2. Administratif—səvit hьđьqь вujьnsa kadьrđar jeteşterev jomqaqtarь—BУBK, tejeşle narkamattar, kadьrđar вylege.

3. Səvittərđe safxuz, kalxuz tədələşenə jəđ menən jaņьnaņ qorov turahьnda Ølkə Kəmitəte qararьnьņ ytələven tikşerev BУBK, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

4. VKP (в) Yđək Kəmitəte qararь nigeđendə patrip—kapiratsejə sistimьn jaņьnan qorovđьņ jomqaqtarь (təвək PJ həm avьl PJ yđək apparattarьn hajlap alьp tikşerev) Вьssajuz, ojoştorov—instruk. вylege.

5. MTS larda ojoştorov massavaj eşte qujьv turahьnda traktьr sintьr vəkile, ojoştorov—instruktьr вylege.

6. Nifet razvitkələre turahьnda—BXXJS, Stərle—Tamaq rajkumь.

7. Kalxuzdarđa kyltura—massavaj eşteņ xəle—Kalxuzsajuz, Narkamprus, Agit—massavaj вylek.

8. Igen əđerləvđeņ вarьşь turahьnda—Sajuzxlip, Narkamsnap, agit—massavaj вylek.

9. Ølkə kəmitəte həm Ølkə Kantryl kəmisejəhe prizdejumьnьņ oşo jьl 5—6 avqьst qararьnьņ ytələve turahьnda-BXXJS, Narkamzim, Kalxuzsajuz, Safxuztris, ojoştorov—instruk. вylege (2—3—rajkum).

5—УKTƏBER.

1. Jerle sənaqət hьđьqь вujьnsa kadьrđar jeteşterev jomqaqtarь həm ulardь 32 nse jьlda jeteşterev planь—BSPS, BXXJS, Narkamtrut, kadьrđar вylege.

2. Jerle uqьv jorttarьn (Kamвuz həm tixnikumdar) kampliktavajt itev jomqaqtarь--Narkamprus, kyltprup, kadьrđar вylege.

3. Məs'ylejətle eşkə yrlətelergə tejeşle rizirьftь iђəpkə alьv turahьndaqь Ølkə Kəmitəte diriktifьn rajkumdarđьņ ytəv jomqaqtarь ojoşmalarь. Ojoştorov—instruk. вylege, kadьrđar вylege.

4. Jaņь eşse qatьn-qьđđar arahьnda massavaj eşte qujьv həm qatьn-qьđđarđь sənaqətkə ьlьqtьrьv turahьnda—B S P S, BSNX, Agit massavaj вylek,

5. ƏK neņ maj əđerləv turahьndaqь diriktifeņ ytəv jomqaqtarь—Majsajuz, Başzivsajuz, Başsajuz, Agit massavaj вylek.

6. Igen əđerləvđeņ вarьşь turahьnda—Narkamsnap, Sajuzxliв, agit massavaj вylek.

7. Kalxuzdarđa kyltura—massavaj eşteņ xəle turahьnda—Kalxuzsajuz, Narkamprus, agit—massavaj вylek.

8. Yktəвer rivəlytsejəheneņ 14 jьllьqьn вajram itevgə əđerlek turahьnda—BSPS, ВУBK, agit—massavaj вylek.

15—УKTƏBER.

1. Satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa jetəkselek itev jəhətenən prajьzvustьva kəņəş-mələreneņ eşe turahьnda—BSPS, Agit—massaj, ojoştorov—instruk. вylege.

2. Ip. Stalindьņ telməren əjrənev jomqaqtarь həm unь transprtta praktik ytkərev (2УK ne hajlap tikşerev)—ikense qala rajkumь, ikspl. rajunь, partkum, ojoştorov—instruk. вylege.

3. Jьl esendə yrlətev jomqaqtarь həm yrlətelevselər arahьnda eşləv turahьnda—BSPS, BSNX, kadьrđar вylege.

4. ƏK neņ təngə sminalarđa partejə—massavaj eşte qujьv turahьndaqь diriktifьnьņ ytələven tikşerev—2 partkumdьņ daklatь, BMZ, Bajmaq, ojoştorov—instruk. вylege.

5. УK həm УKK neņ ejjyn plinumь, şulaj uq ƏK həm ƏKK neņ maj plinumь qarardarьn əjrənev jomqaqtarь—kyltprup.

6. Qala ergəhendəge xuzalьqtьņ xəle həm 32 nse jьl prispiktiftəre turahьnda—Başsajuz, Qala səvite ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

25—Yktəвer.

1. Daimi ølkə вaşqort prapaganda gruppahьn ojoştərov turahьda—kyltprup.

2. Estərle—tamaq həm Berələ SPM eşe turahьnda—kultprup, ojoştorov — instruktьrlьq вylege.

3. Bilarət həm Bajmaqta təвəktər ara II—вađqьs SPM ojoştorov turahьnda—kyltprup, Narkamprus.

4. Berləşterelgən kyltplan turahьnda—Narkamprus, BSPS, Başsajuz, Kamvuz kyltprup.

5. Igen əđerləvđeņ вarьşь turahьnda.

6. 3—həm 4—kvartaldarđa aqas əđerləv həm hal aqьđьvdaqь eşselərđe tə'min itev turahьnda—Başsajuz, Juz—ural--Lis, ojoştorov—instruk. вylege.

7. Başqort tejatьь həm muzikahьnьņ xəle həm pirispiktiftəre—kyltprup, BSPS, Narkamprus.

5—nujəвer.

1. Aqas əđerləvđə massavaj eşte kiņətev turahьnda—kyltprup, BSPS, Narkamprus, Juz—Ural—Lis, agit—massavaj вylek.

2. Kalxuzdarđa uņьş вylьv jomqaqtarь — Başkalxuzsajuz, Narkamzim, agit massavaj вylek.

3. Igen əđerləvđeņ вarьşь turahьnda—Narkamsnap, agit massavaj вylek.

4. Øfə—Magnitnaja timer julьn tədəv turahьnda ƏK qararьnьņ ytəleşe—Başzildur, ojoştorov—instruktьrlьq вylege:

5. Tixnik kulturalarь əđerləv turahьnda—Başzivsajuz, agit—massavaj вylek.

15—nyjəвer.

1. Inzinir—tixnik kadьrđarьn dərəђ urьnlaştьrьv həm fajđalanьv, ulardьņ eşe əsən tejeşle şarttar tьvđьrьv həm sit il вelgestəren ьlьqtьrьv turahьndaqь УK həm ƏK qarardarьneņ ytələven tikşerev—BSNX, BSPS, ITS, 2 zavьttьņ diriksəjəhe, kadьrđar вylege, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

2. Totoş kəlliktifləşev təвəktərendə səvit, xuzal. kadьrđarь-

QTAJ RIVƏLYTSEJƏHE NEŊ JAŊЬ JENEVDƏRE.

Bed qьqa kerəştərdə jəhən həm şular esendə sьnьqqan jaş Savittar Qtajьnьŋ kuntr rivalytsejəgə həm betə denja impirejalistarьnьŋ berləşkən kestərenə qarşь alьp barqan qahərmanlьq kerəştərə turahьnda həjləjbed. Bьl kerəş 4 jьldan birle davam itə. Lakin ber tuqravьđ qatь huqьştar menən ytkən hunьŋ 8 aj vaqьt qьđьl armeja həm qьđьl gvardejə esən sikhed ... bulds. Fejədal—bur ƶuva gruppalarь fruntsьnda tьnьsьq baslanьv həm ulardь qajьh ... tar mar itev naxetena iresev menən Nankin xekymətə qьđьl armejagə, jaş Savittar Qtajьna qarşь qarqa həzym başlaj. Ber Szənsi əlkahenə genə Nankin xəkymətenen 200 menđən artьqraq jallanqan haldattarь tuplana.

Əgər beraj terle Savit tebəge aq qəskərdər tarafьnan alьnha ul tebəktən betə xalqь urmanqa, tavdar arahьna qasa. Bьnьn sənəse aq qəskərdərđen ajavhьđ qan eskes həm julaьbar bulьvdarьnan kila. Ular yđ quldarьna elekken tebəktərđen xalqьn qьjephedgə qoraan itevdən berdə tartьnmajdar. Xəđerge avьr şarttar esendə, bajđarqa—şarqa kerəş alьp barьv qьđьl armejənen ydenən sikhed jьr juqalьvdar həm qoraldar talap itə. Şunьn menən bergə, qьđьl armejənen bьl tuqsьravhьđ kerəş tere hedemtəhendə hirogajgan saltarьn tьqьđlavsьlarđa tabьlalar. Giniraldar itege aitьnda ajavhьđ tapalqan, jerđe həm ikməkte faqat yđ quldarь menən genə ala alьvьn aŋlaqan Qtaj eşsəndəre menərləp—menərləp qьđьl armejə safьna inələr. taqь la qьđьl qəskərdər tarafьnan əsir alьnqan Nankin haldattarьnьn 25—30 pr. tь qьđьl armejə safьna kyuellelər bulьp jađьla.

Oşo jьldan qinvar başьnda Can—kaj—şi qьđьl armejə tarafьnan jemerges alьnь alqas, qьđьldarqa qarşь ydenən berense paxutьn tuqьratьrqa məəbyr bula.

Bьnan hun ikense paxut başlana. Can—kaj—şi ikense paxutьn başlaqanda „qьđьldardь tamьrьnan jemerep taşlav fikerendə" bulha la qьđьl rəveştə jenelergə məəyr buia.

Fruntqaqь qəskərdəren jaŋьnan gruppiravajt itep, tьjьldь (artьq) taqь la nьqьtьp ejjyl ajьnьn berense kendərendə Nankin xekymətə ydenən „qьđьldarqa qarşь 3 nse həzymen" başlaj. Bьl jalь inde bьl fruntqa 500 menđən artьqraq qəskər taşlana. Elekke əse təzrinalardan hun „qьđьldardь qamap alьp qьrьp taşlar" dьn netenləj məmkin tygel ikanlektərenə ьşana.

Əsənsə paxut başlana. Nankin gazittare Can—Kaj—Şi qəskərdərenen „Unьştarь" menən tulьp sьqьu başlaj. Lakin „gigant həzym" başlanьvьna ike adnalar ytkən. Nankin qəskərdəre qьđьldar menən kerəştə jaŋьnan jaŋь qьjenlьqtarqa osoraidar. Nankin əlisərdəre həm haldattarь huqьşqa barьvdan baş tartalar. Bajtaq Nankin qəskərdər Nankin armejəhenə ber nisə jemergəs udar jaharqa la elgərelər. Kyp kenə qoral zapasь qulqa təşerelər. Bajtaq Nankin haldattarь ular qulьnnasir eləqə. Jetmahə „ketmagəndəgenə" Kantun xəkymətə Nankin qa qarşь huqьş iqlan itep quja. „3 nse gigant paxut" ta NANKIN XƏKYMƏTENEN TAQЬ LA XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ JENELEVE MENƏN TƏMAMLANA.

Jaş savittar Qtajь bis ser terlə avьrlьqlarqa qaramaj Qtaj kuntrrivalytsejəse həm donja impirejalistarьnьŋ berləşkən kəsə menən ajavhьđ kerəş alьp bara. Ul „gigant paxutьn" tar mar itte. Xəđer Savittar Qtajь alьnda sit il kapitalistarьna hatьlqan kuntr rivalytsejun giniraldar itege aitьnda ajavhьđ rəveştə idelgən Qtajdь qotqarьv, azatlьq yđ balalarьn yddərə torqan tiklem barьp jetkən miljundarqa irək həm ikmək alьp birev bursь tora. Ul bьlarđь la qəhərmandarsa sьdamlьq menən ytər. „Əsənsə paxut" aldьnan Can—Kaj—Şi: „jə jenermen, jə ylərmen" tigəjne. Ejje xəđer uqa ylergə genə qaldь inde. Şenki xəđer Can—kaj—şi xəkymətenen adaqqь kendərenə alьb qalmahь.

QUNAQBAJ.

Eşsələr kammunalniktarđь jaqlap baş kytərdelər.

BIRLIN, Qirmanejənen ajtaq qalalarьnda kammunal eşsələrđen eş xaqtarьn təşerevgə qarьşь pratis tulqьndarь kesajde. Xərəkət menən pratappazitsejə julьaşssьlarь ite.

ƏSSENE la gazib vađapravut stansejahь eşsələre zabastufka iqlan itteler. Şulaj uq uxinilde' Dejendorfe. Vangejane la trans part eşsələre, Dejandorfe (Ruɥ elkahe) la qanal qađьvsь eşsələr baş kytərdelər. Kammunalnьj pridprejatejələrđəge ajьrьvsa tirrur turahьnda xəвər itələr.

nьn xəle həm ulardь eşsələr menən nьqьtьv—kalxuzsajuz, 2—3 rajkum, kađьrlar bylege.

3. Partejənьŋ hunqь qarardarьnьn ytəv jəhətenən prajьzvudstьva kanəşmələrenen eşe turahьnda—BSPS, pridprejateja diriktьrdarь, 1—2 qala rajkumdarь, Bilarət, jaŋь tedeləştar, ojoştorov—instruk. bylege.

4. Safxuz, kalxuzdarđa kyp tirazlь gəzittərđen xəle turahьnda—kyltprup, kalxuzsajuz.

5. Rasslkurdar xərəkəte turahьndaqь VK həm ƟK qarardarьnьn ytəleven tikşerev—kyltprup, gəzit redaksejalarь.

25 nujəвer.

1. Başqortostandь kinalaştьrьv—Başnarkamprus, Vastukkina, Kyltprup.

2. Qьş aqas əđerləv eştəren mixaniklaştьrьvđьŋ вarьşь həm xəle turahьnda—Juz—Ural—Lis, ojoştorov instruk. вylege.

3. Partejələ massavaj aqartьv вajьnsa вaşqort telendə uqьv kitaptarь nəşer itev—kyltprup, Başgiz.

4. Igen əđerləvđeŋ вarьşь—Narkamsnap, agit—massavaj вylek.

5—Dikəвər

1. Aqas əđerləv turahьnda ƟK qarardarьn ytəv Juz Ural-Lis BSPS, agit—massavaj вylek.

2. Ɵfə qalahь xuzalьqьn alqa jeвərev eşenen xəle həm pirispiktiftaren BYBK, qala savite, 1-2 qala rajkumdarь, ojoştorov—instruktьrlьq вylege.

3. Jaŋь tedeləştərđə (matur qađan—turein, mitallum zavьttarь h.в.) massavaj eşteŋ xəle turahьnda BSPS, agit—massavaj вylek.

15—Dikəвer

1. Dilligatkalarđь jaŋьnan hajlav kampanejahьnьŋ jomqaqtarь həm dihgatkalar jьjьlьştarьnьŋ вurьstarь—BSPS, Agit massavaj вylek.

2. Prajьzvudьştьvыla parteja, kamsamul kestaren derəĥ urьn

laştьrьv jəhətenən UK həm ƟK nьn tsix həm brigadala parteja eşe turahьndaqь direktivalarьn ytəleven tikşerev (2—UK ne tikşerev) VLKSM Ɵlkə Kəmitetь, 3 partkum, ojoştorov-instruk. вylege.

3. Ɵlkə gəzittərđen daklatь вujьnsa UK qarardarьnьn ytəleven tikşerev—kyltprup, ɵlkə gəzittər.

25—Dikəвer

1. Вapp tьŋ eşe turahьnda ƟK вojrahь qararьnьŋ ytəleven tikşerev—kyltprup BAPP.

2. Başqortostanda məktəplərđe palitixniklaşterevđeŋ xəle Narkamprus, kyltprup.

3. Başqortostanda 31 nse jьlda sənəqət, transprt torlaq, safxuz həm kalxuz tedeleştarenen jomqaqtarь—BSNX, safxuz tristar, kalxuzsajuz, Başzilstruj ojoştorov—instruk. вylege,

GIRMANEJƏLA

KRIZIS UDARЬ KƟSƏJƏ

BIRLIN. Qulla đa, 100 jьlđan artьq jəşəvse, Lejman вankьhь tyləvdərđe tuqьratьv turahьnda iqlan itte.

Bьl вankь kerən kymer, qaqьđ, şəkər həm maşina teđəv sənəqattəren finanslaştьrьvđa qatьşьp, Urta Girmanejanьŋ iqtisadi tormoşonda ajьrьvsa đur rul ujnanь.

Gamвurg dingeđ paraxuttarь tuqraj torqan urьndaqь səvđə авarutьn həm paraxut jərəven qьđqartьv altь xəkymət skьlatьn jaвьp вer nisə jəđ eşsenen eştən qьvьlьvьna səвəp вuldь. Xəđer şulaj uq ximejə sənəqatenda massavaj eştən sьqarьvdar вaşlandь. Qalla jaŋьndaqь Mirzivurg đa Lejna—Virka zavьtь—Girmanejə ximejə sənəqəteneŋ maqtanьşь—yđ prajьzvudstьvahьn вer ađ qьđqartьrqa məзвyr вuldь. Şunьŋ menən вergə вer nisə jəđ eşselər eştən qьvьlasaqtar.

Girmanejə kymer sənəqatendə xəl siktən tьş avьr. Вьjьl qinvarđan alьp Rurđa 50 men tav eşsehe eştən qьvьlqan. 113 şaxta eşləməj. Girmanejənьŋ вaşqa rajundarьndaqь kymer sənəqatendə lə eşselər qьđqartьla.

QIRMANEJƏ KAMMUNALNIKTARЬNA EŞ XAQЬ TƟŞƟRƟLDƟ

BIRLIN, Kammunalniktar sajuzьnьŋ rifurmis julвaşsьlarь menən pridprejəteja ejələre vəkildəre arahьnda həjləşev вuldь. həjləşevdərđə xeđmət ministьrь aktif qatьşlьq itte. Həjləşevdər hedemtəhendə xeđmət ministьrь Ştigirvalttьn EŞ XAQЬN ITAP ВUJЬNSA TƟŞƟRƏВARЬV TURAHЬNDAQЬ təqdime qaвul itelde. ВERENSE TƟŞƟRƟV 5 pratsinttan juqarь sama la вulьp his KISEKTERMƏJ ytkərelə. Вerense yktəвerđən huŋ kiləsəktə təşerev turahьnda jaŋь həjləşevđər вaşlanasaq.

Xəđerge tyвən təşerev—tariftan tьş (jəqni dugьvьrđan tьş)-5 nse ejjyldəge qađəttən tьş dikritkə tajanьp xəkymət pridprejətejələrendəge eşselərđeŋ eş xaqtarьn kammunalniktar menən tigeđləv вujavь aŧtьnda ytkərelə.

Xəkymət pritprejatejəhendəge eşselər şundaj uq udar aŧtьnda toralar, sənki finans ministьrlьqь 31 nse yktəвerđə vaqьtь uđa torqan tarif dugьvьrьn qajtanan qararqa əđerlənə.

„Rutь Şturmfanь" вerense вittə đur xəref menən „Kammunalniktar, stackaqa kytəreleged" tigən iqlan menən sьqalar. Kytəreleged stackaqa! „tip sьqa". Qəzit Kammunalniktarqa ataka—tip jađa, вetə pralltarejattьŋ eş xaqьna jaŋь həzymdeŋ вerense itaвь. Satsejal dimakrattar lidirđarь eş qaqьn tyвən təşerevđeŋ insejatьrь вulьp xeđmət itələr. Kapitalistar—kammunalniktar stackahь qarqьnьsь aldьnda. Kammunalniktar yđ quldarьndaqь đur kəstan fajđalsnьrqa tejeştər. ƏQƏR QALA TRANSPЬRTЬ AJAQQA ВAŧЬP IŊ MƟHIM PRIDPREJƏTEJƏ EŞTƏN TUQЬRAHA, PALITSEJƏ VINTUFKALARЬ HƏM SUQMARĐARЬ JARĐAM ITƏ ALMAŧ. ВEĐ EŞ XAQЬN JAŊЬNAN TYВƏN TƟŞƟRƟVĐƏRQƏ QARŞЬ KINƏJTELGƏN HƟZYMQƏ, MASSAVAJ ŞTURMQA SAQЬRAВЬĐ".

Zajьmdarđьŋ atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aaligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlat zajьmь 25 humlьq aaligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	26—25	
Massavitleŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aaligatsejəgə .	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aaligatsejəgə	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlat zajьmь 50 humlьq aaligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—30	50—50
Pratsintь „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30 . .	50—10	50—30
Pratsinthьđ „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

URAL KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 7 lə вaşlana. Kassa səqət 5 tan asьq

Вegen, şulaj uq hər ken „KAPITAN QЬĐЬ"
Puşkin əŧərenən. Simfuneja arkistьr ujnap torasaq.

GURЬN KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana. Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegen kina dramma 8 вylemdə „Rejen вuntarsьhь"

„Yktaвer Natiskahь" tipagrafejahe Başglafit vakile 716

Sintəвer kaldugьvьrđь tikşerev udarajlьqь

ВЬL KƟNGƏ ВERGENƏ PRIDPREJƏTEJƏ, ВER GENƏ MƟƏSSƏLƏ YĐ ZADANEJAHЬN TULTЬRMAJ QALMAHЬN

Вaşprafsəvit 1—sintəвerđən 1 yktəвergə tiklem prajьzvudьstь va həm məəssəsələrđə kaldugavьrđьŋ ytəleven tikşerev udar ajlьqь iqlan itte.

Kaldugьvьrđь tikşerev, prajzvudstьva la, xuzalьq həm səjəsi вurstarđьŋ ytə eşen tikşerev həm uqa narьq вirevđə đur urьn tota.

Şuqa kyrə, вьl kampaneja səjəsi kampaneja hanala, вьl kampanejanan вer genə parteja. prafsajuz həm kamsamul aqzahь şulaj uq stanuktaqь udarnik intyzjazislar sittə qalьrqa tejeş tygel.

Вьl kəndə zavьttьn həm məəssəsələrđeŋ adminstrativ, xuzalьq urgьndarьnan alьp, ajrьm tsixtarqa tiklem, ajьrьm tsixtьŋ ajrьm celindərenə tiklem prajьzvudstьvnnьj plandьŋ jetkereve satsjalizem jarşь şulaj uq kaldugьvьrđarđьŋ hər вer punkьtьnьŋ ytəleşe tikşerelergə tejeş.

Вeđđeŋ əle вulha kyp prajzvudstьvala, eşselər tormoşon jaqşьrtьv ulardь tixnikəga ejə itterev, eş xaqьn tyləv tartiptare, prajьzvudstvala eşlap sьqarьvđь kytərev kvartalnьj plandь ytəv həm pramfinplan esən kəraş eştəre jomoşaq вara.

Əle вulha kyp prajzvudstьvalarđa ip: Stalindьŋ hunqь telməven kiŋ eşsən jalpьqa jetkerev, unьŋ вujьnsa prajьzvudьstvala eşte jaŋьsa qora almavdar вar Hamanda „uravnilufka" aazizkə „təjyryəhe" menən eş alьp вarьv fakttarь kyrenə.

Məŧəlan: „Yktaвer natiskahь" eşselərə arahьnda xeđmət xaqь tyləv. Osonda uq „uravnilufka" tejyrijəhe menən вarı. Sənki unda 6 nse rəzrət menən eşləgən eşsegələ, 3 nse rəzrət menən eşləgən eşsegələ вer tigeđ eş xaqь tyləv вar.

Вьl turala xuzalьq urgьndarьnan Heđđə ip: Stalin telmərə ejrəneldeme tihəв: ular „Вeđđə şturmavaj kən iqlan itelgən. unьŋ esən vaqьt juq" tip javap qajtaralar.

Вьna şunьŋ kevek jənle fakttarđь kyp prajzvudstvalarđa osoratьp вula.

Şunьŋ esən Вaşprafsəvitteŋ вulьp ytkən ultьrьşь вьndaj kyrneştərđe вetərevđəkankrit hyđen əjtep, prajzvudstvaqa qarap 7 terlə marşrut teđep, вьnьŋ esən ajьrьm вrigada teđej;

Вьl marşruttar вigeraktə: Sənəqəttə ratsejanalizatseja, ujlap sьqarьv eşləren, pramfinplandьn ytəleşe, eşselərđe tə'minat həm ulardьŋ kultura—tormoş jəhəttəren kytərev şulaj uq ip: Stalindьŋ hunqь telmərə prajzvudstvala qəməli rəveştə nisek urnaştьrьlqan həm вaşqa mөhim tarmaqtar tikşereləsək.

Вьnьŋ esən вaşprafsəvit sənəqət rajundarьnan вulqan: Вajmaq. Вilarət, Вlagavişşin həm krasna usul rajundarьna yđeneŋ вrigađalarьn jeвərəsək.

Вьl udar ajlьqta, kiŋ eşsən jalpьnьŋ jaqьndan qatnaşь, yđ ara tənqitte вalşaviktərsə вulıanı вelev həm kampanejanьŋ вarьşь turahьnda ɵlkə şulaj uq zavьt, kalxuz, safxuz stinə gəzittərendə ɵđəkhəđ jaqtьrtьp вarьrqa kərək.

X. Вajnazar.

***

Milьfka kalxuzьnьŋ 11 ucaskahьnda plan вujьnsa 1 men 600 hьjьr hьjarlьq mal ađвarь eşlənergə tejeş ine. Xəđerge kəndə 1 meŋ 200 hьjьr hьjьşlьqьhь eşlənep вettə. Qalqan 400 hьjьr hьjьrlьq ađвar tiđ vaqьt esendə eşlənep вetəsək. Mal qaraitьlarь eşləvselər qьşqa maldarđь tulьhьnsa jьlь ađвar menən tə'min itəsəktarenə ьşanьs вelderələr.

M. ƏXT:M.

ВELDEREV

VKP(в) nьŋ Вaş. ƟK. Kəmisejəhe. Вoraj teвəge şul uq avьldaqь Soltan Şəjməxəmmətef ip'əşte partkəlligeja saqьra. Əgərđə ul unda вulmaha, unьŋ ədrisen вelevselərđən unьŋ ədrisen kantryl kamisejəhenə (Ɵfə, Zintsuf uramь. №24, 9—вylmə) xəвər itevđəren horala.

ƟKK.

ВDJ KƟNƟNƏ

Ɵfə qala səvite prizidejyme qararь

Ɵfə qala səvite prizidejyme qarar вirə:

1. Oşo jьldьŋ 5 həm 6 sintəвerendə вetə dənja jəştər kenə xərmətenə вetə dəvlət, səvit, şulaj uq xosusi jorttarđa dəvlat tarafьnan вildələngən furmalaqь qьđьl flaktar elep qujьrqa.

2. Dəvlət ycrizdinejələre, pritprejətejələre, kapiratif, prafsajuz həm jəməqət ojoşmalarь aldьna yđđərə torqan вinalareneŋ kyrenep torqan urьndarьna 5 həm 6 sintəвerđə вetə dənja jəştər kenenə tın ь v a f i q luzьnqьlar, plakattar, şulaj uq ycrizdinjəneŋ eşen həm uŋьştarьn xaraktirlar dejagrammalar elep qujьv, ulardь xuduzьstьva jaqьnan furmalav məзвyrijəten qujьrqa,

3. Вьl qararđь ytəv ycrizdinejə međirđərenə, ZAKT idaralarь rəistərenə, upalnamacinnaj đarqa həm xosusi jorttarđьŋ xuzalarьna jəkmətelə.

4. Вьl qararđьŋ ytəleven kyđətev militsejə urgьndarьna jəkmətelə.

5. Вьl qararđь ytəməvđə qaqeple keşelər idara tərtiвendə ştraftyləvgəjəki вildələngən stukqa məзвyri eşkə tartьlasaqtar.

Qala səvite rəise esen: ABDULЬF.

Sikritar: MAMIN.

20-VIII—31 jьl.

Ridaktьr urьnвaŧarь: Z. Kajьpkul.

„ВAŞVINPRUM" TRISTENEŊ

1930 JЬLDЬŊ 1 YKTƏВERENƏ HƏM 1931 JЬLDЬŊ 1 QINVARЬNA

HƟВƟMTƏ ВALANSTARЬ

Aktif

MATDƏ ISEMDƏRE	Вalans summalarь: 1930 jьldьŋ 1 yktəвerenə	Вalans summalarь: 1931 jьldьŋ 1 qinvarьna
1. Melkət	1772275—75	2384737—68
2. Təmam itelməgən kapitalnej eştər həm kapitalnej rimunt	83680—32	166470—04
3. Zapas qoralmalar	46985—01	46262—26
5. **Matirejaldarь**		
Sьjreja həm tөp matirejaldar	345097—68	1245464—02
Jarđamsь matirejaldar	103326—61	135946—66
Jaqьv nəmələre	115935—13	00331—13
Tedəv həm rimunt matirejaldarь	100904—61	126215—79
5 razdilqa tiklem **вetəhe** .	665208—03	1576957—60
6. Təmam itelməgən əđerləvdər	87173—10	198462—25
7. „ „ prajьzvudstьva . . .	33723—35	55509—81
8. Jartьlaş eşləngən nəmələr	20748—71	35672—22
9. Tavar həm əđer nəmələr	144659—96	473265—81
10. Artьq matirejaldar	27783—47	13248—18
11. Aqsa	112308—85	166067—17
12. Qiвatlь həm prasintlь qaqьđđar . . .	52—95	68370—32
13. Paj həm aksejalar (вyt. pridpr.) . . .	106073—91	83073—91
16. **Fkьlattar**		
O. D. K. qa fkьlattar	7397—47	7508—43
Terlə vъznustar	5000—	5000
15 razdilqa tikl. **вetəhe** .	12397—47	12508—43
17. Atcut вirelergə tejeş summalar . . .	5703—58	8140—54
18. **Diвiturđarь**		
Eşse həm xedmətselər	9269—07	5092—18
Kammirtsk. вulmaqan diвiturdar	11190—26	12350—12
Pastaişiktar həm prit. вuj. alьvsьlar . .	667318—85	159585—72
Zakazdarđьŋ əđer вulьv darəzəhenə qarap tyləvse diвiturdar	1067—36	—
Dəjəmləştərelməgən siktьr menən apirat. diвiturđarь	8702—85	7709—86
Dəjəmləştərelgən siktьr menən apirat. diвiturđarь	45233—87	61993—35
Sьjrejə əđerləv avanьstarь	12703—03	5706—07
Şikle вurьstar həm pratistavajt itelgən vikseldər	57754—79	45274—57
18 razdilqa tiklem **вetəhe** .	813270—08	297712—77
19. Alьnьvqa juldaqь dakumint	203314—39	113725—15
Aldaqь jьl sьqьmdarь	132410—43	238831—20
Вalans	4368319—26	5938815—84

Passif

MATDƏ ISEMDƏRE	Вalans summalarь: 1930 jьldьŋ 1 yktəвerenə	Вalans summalarь: 1931 jьldьŋ 1 qinvarьna
1. **Kapitaldarь**		
Ustaf kapitalь	1712226—41	1628692—38
Amartizatsejə kapitalь	157100—24	175536—92
Pridprejat. kinajtev kapitalь	63854—11	63965—07
1921 jьldьŋ 1/X melkətteŋ tuđьvь . . .	—	576232—53
1 razdil вujьnsa **вetəhe** .	1933180—79	2444426—90
2. **Funttarь**		
Eşse həm xeđmətkərđər tormoş jaqş. fundь	41481—72	41800—90
Ujlap sьqarьvqa jarđam „	1348—61	1300—25
Uiriktьrđar qaram. ikanumejə „	6407—20	6366—70
Satsejalizem jarьşь „	4624—53	3854—98
Вytən fundtar	8099—98	7127—12
2 razdil вujьnsa **вetəhe** .	61962—04	60559—95
3. **Rizirftarь**		
Sikle вurьstarđь qaplav rizirfь	57754—79	45274—57
Xaq təşərev rizirfь	6958—75	27958—55
3 razdil вujьnsa **вetəhe** .	64713—54	73233—12
5. **Ođaq s-uklь kridittarь**		
Idara вujьnsa ВDK ssudalarь	175000—	135000—
Вytən ssudalar	76821—12	76821—12
5 razdil вujьnsa **вetəhe** .	251811—12	211821—11
9. **Kriditurđarь**		
Eşse həm xedmətselər	21264—86	40152—30
Kammircesкej вulmaqan kriditurdar . . .	35838—68	8308—93
Dejəmləşterelməgən siktьr kridit. . . .	2908—70	41137—31
Dejəmləşterelgən siktьr kriditurđar . . .	22617—23	409655—59
Iztimaqi straxavanjə вurьsь	6819—61	14470—14
Aksizdar вurьsь	94608—04	20807—79
9 razdil. вujьnsa **вetəhe** .	184057—72	504532—00
10. Tyləvgə juldaqь dykomintlar	99781—03	964167—26
11. Ikspluatats. вujьnsa dəvlət вankь menən ihəptar	904860—30	209499—75
12. Kiləhe jьldьŋ daxutlarь	10—41	—
16. **Taвьşь**		
Atcut jьlьna tiklem	—	1167932—31
Atcut jьlь esendə	1167932—21	302643—37
Вalans	4368319—26	5938815—84

ВALANSTAN TЬŞ MATDƏLƏR

Jer 100,5 giktar.

1925 jьldьŋ 1/X na melkətteŋ tuđьvь hum 576651—10.

Вaşvinprum medire: **P. Kyznitsuf.**

Вaş вuxgaltir: **J. Varankuf.**

1929—30 nsь JЬL HƏM 1930 JЬLDЬŊ AJЬRЬM KVARTALЬ ƟSƟN TAВЬŞ HƏM ZARARĐAR IŧƏВE.

Diвit

	1929—30	1930 (ajьrьm kvartal)
Tavar həm jartьl. eşlən. nəm. hatьv zarar savđa sьqьmdarь	2016807—19	1009804—02
Dəjəm idara sьqьmdarь	60871—67	23005—30
Tyləngən pratsinttar	49610—36	21524—84
Tavar həm matir. jeteşməvđən zarar . . .	3078—25	543—68
Ɵmsthəđ вurьst. hьđьp taşlav. zarar . .	6807—00	970—75
Şikle вurьstar rizirfьna atcislinejə . . .	57754—79	45274—57
Xaq təşərevgə „	6958—75	20699—80
Kansirvir. itelgən pridprejəteja aŧьrav . .	9040—44	2809—86
Kadьrđar jeteşterev sьqьmdarь	15335—07	5150—78
Terlə zarar həm sьqьmdar	53617—88	24475—51
Dəvlət urg. arahьnda ihəpte вuter zarar .	5027—59	—
Atcut jьlь esendəge taвьş	1167932—33	302643—37
Вetəhe	3452341—34	1457202—57

Kridit

	1929—30	1930 (ajьrьm kvartal)
Tavar, jartьlaş eşlən nəmələr həm matirialdar rejalizavajt itevđən taвьş	3291211—25	1389650—18
Alьnqan pratsinttar	34066—30	2134—78
Tavar həm matirejaldar artьqь	6032—07	746—10
Şikle вurьstar rizirfьnьŋ fajđalanьlmaqan qaldьqьn kyserevdər	34608—10	50790—78
Вytən pridprejətejələrgə qatьşьv dividittare	29677—54	—
Terlə daxuttar	34089—88	13890—73
Davlat urgьndarь arahьnda ihəptərđe вetərevđən fajđa	22965—20	—
Вetəhe	3452341—34	1457202—57

1929—30 jьlda kyrelgən 1.167.932 hum 31 tin taвьştь tyвəndəgesə вylergə:
Daxut nьlugьna 20 pr—t . . . . . 233586—46
Eşse həm xeđm. torm. jaqş fundьna 11 pr . . . . . 128472—55
Tristeŋ ustaf kapitalьna 69 pr. . . . . . 805873—30 1167932—31

1930 jьldьŋ ajьrьm kvaralьnda kyrelgən 302643 hum 37 tin taвьştь tyвəndəgesə вylergə:
Jerle вydzitkə 85 pr. . . . . . 257246—86
Eşse həm xeđm. torm. jaq. fundana 9 pr. . . . . . 27237—91
Tristeŋ ustaf kapitalьna 6 pr. . . . . . 18158—60 302643—37

Вaşvinprum medire: **P. Kyznitsuf.**

Вaş. вuxgaltir: **J. Varankuf.**

Вьl вalans Вaşqortostan Tə'minət Xalq Kamisarlьqь ergəhendəge вalans kamisejəhe tarafьnan 1931 jьldьŋ 29 ejjylendə qaralьp, ьraŧlanqan həm Вaşnarkumsnaпtьŋ prumsiktьrь tarafьnan iqlan itevgə rəxsət вirelə.

15/VIII- 1931

Narkum urьnвaŧarь: **Əxmədyllin.**
Вuxgaltir: **Şalavikuf.**

BƏTƏ DONJƏ PRALITARЬ BERLƏŞEGEÐ!

30 AVQЬS 1931 JЬL, № 189 (490)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ƏFƏ, J-SAZUN, KURPS № 3
Tiliun numirdarь:
Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—33
Satsejalizemsa jer eştəv bylege . . 3—02
Iqtisad həm alepma . . . . 3—72
Kontora . . . . 1—11
Təngə ridaksejə . . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

RSFSR YDƏK BAAŞQARMA KƏMITƏTE SIKITARЬ IP. KISILUF BAŞQORTOSTANDA.

RSFSR Ydək başqarma Kəmitəte sikritarь iptəş KISILUF kiss urman, aqas əðerləv həm aqas aqьlьdьv eştəre menən Əfəgə kilde.

pragulsьlar nьqlь kyðətelhen.

BƏRƏ təvəge „Teðevse" kalxuzьnda Pragulsьlarðьŋ kyp bulьvь igen jьjnav eşen hunlattь. Kalxuz eşen artqa həjrəvse jalqav—pragulşiktar nьqlь kyðətelhen.

Daxut bylgən vaqьtta ular taвьş alьvdan məxrym qalьrqa tejeştər.

Q. ŞAKIRЬF.

URAZAJ JЬJNAVÐЬ

Uŋьşlь ytkərhək kenə II—bəlşeviktər jaðьn uŋьşlь ytkərðek, tip əjtə alasaqьbð

Partejə həm xekymətteŋ urazaj jьjnavðь yð vaqьtьnda tulьhь menən ytəv turahьnda sьqarqan praktik qararðarь, birgən diriktiftarь bulьvqa qaramaðtan təвəktər haman da qojroqta barьvðarьn dəvam itterələr. Ular eşkə tejeşensə iqtibar birməjðər. Barьşть yð aqьmьna tapşьralar. Heðemtələ urazaj jьjnav planьnьŋ ytəleşe yð vaqьtьnan huŋqa qala. Ələ qasan eş itelə torqan kəðgə aşlьq jьjnav eşe huŋqь kengə tiklem huðьlьp kilə. 25 nse avqьsqa alьnqan məqlymət bujьnsa kəðgə aşlьq nej barьhь 93 pr. qa qьna ytəlgən. Ə, haban aşlьqьn jьjnav eşe taqь la nasarьraq tora. 25-nse avqьsqa alьnqan məqlymət bujьnsa ul nej barьhь 47,2 pr. qa qьna ytəlgən (kalxuzdarða 52,2 pr, janqьðaqtarða 39,3 pr.)

DƏJƏM PLAN ƏLE 50 PR. QA LA YTƏLMƏGƏN. Bьl tiklem olo əðəkləktərðeŋ səвəвen əlattə təвək ojoşmalarьnьŋ eştə jetəkselek itə almavðarь, ularðьŋ bьl eştə jalpьnan alьð torovðarь tip qararqa kərək. Ular alda torqan səjəsi xuzalьq kampanjalarь menən apiratif julaaşsьlьq itməjdər. Jomoşaq urьnðarðь aldan kyrev, kulak həm unьŋ jalsьlarьna vaqьtьnda kiðken atpur birev, şul arqala jul əðtendə torqan qarşьlьqtarðь alьp taşlav ifrat jomoşaq ytələ.

Kyp təвəktərðə ul, bətenləj juq darəzəhendə. Bьl eşteŋ ydegenə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeðendə kiŋ xeðmət jalpьhьn ьlьqtьrьv, ular arahьnda şul kampanejalarðan [illegible] teşenderev jomoşaq vara. Heðemtələ „in alda" torqan Boraj təвəge haban aşlьqьn nej barьhь 74 pr. qa, Qarqьð—mejəkə 74,4 pr. qa, Məlavez 71 pr. qa, Mraq 64 pr. qa, Sterle—tamaq 97 pr. qa həm Avьrqaðь təвəge 60 pr. qa qьna ytəgən. Ə Arqajaş, Berjən, Əbjəlil həm Qonşaq təвəktəre igen jьjnavða xurlьqlь rəveştə ədələr. ULARÐAQЬ PLANDЬN YTƏLEŞE 7 PR. TAN ALЬP XATTƏ 2 PR. QA TIKLEM TƏŞƏ.

Bьl—iŋ xurlьqlь ytəleş. Bьl urazaj jьjnavðь bulan ajaq ədəkləkkə taşlav. Igende ursьv, sanьv menən nergə unь əhkertev, huŋ eşe lə nəgəngə ken den ydak məs'ələlərenən bulьp hanala.

25 nse avqьsqa alьnqan məqlymət bujьnsa urьlqan igen 17 pr. qa qьna əðkertkə əjəlgən bulha, 25 nse avqьsqa bьl turala nej barь ike təвəktən genə məqlymət bar. Ularða la huŋ dərəzələ tyвən tora. Arqajaşta 10 pr. Mraqta 4 pr. igenden əðkertləneve, kyrenə. Heðemtələ meŋdərsə giktar igendər qьrða, jamqьr aðtьnda jatьp yððərenen sьjfattarьn juqaltalar.

Bьl eş safxuzdarða la şulaj qot osqos xəldə; 25 nse avqьs qa ulardala nej barьhь 14 meŋ 162 giktar kəðgə igen jьjnalьp plan fəqət 58 pr. jarьm qa ytəlgən. Haban aşlьqь nej barьhь 54 meŋ 842 giktar qьna jьjnalьp, plan—26,6 pr. qa qьna ytəlgən. Şularðan nej barьhь 9 meŋ 700 giktar qьna jerðeŋ igene əðkertkə halьnqan. 4 meŋ 316 giktar qьna igen qьrðan alьnqan.

Ikense balşeviktar jaðь urazajьn bьl tiklem əðəkləktər həm juqaltьvðar aðtьnda qaldьrьvda sьðap tororqa məmkin tygel. Balşeviktarsa səselgən igen balşeviktarsa jьjnap alьnьrqa tejeş. Bьnьŋ əsen jaðqь səsevðə xeðmət kytarenkelegen birgən bətə mitьdtarðь urazaj jьjnavqa kyserergə, bətə qatьn—qьððar, jəş yðmerðər kestaren maşinalarðь həm başqa qoraldarðь şulaj uq hejrəv kestəren tulь rəveştə eşkə quşьrqa kərək.

Beð kəðge səsevðe berense sintəbergə, tuŋqa hərəvðe 10 nsь yktəbergə, igen əðerləvðe 7 nse nyjəbergə təmamlarqa tejeşlenəð. [illegible]

[illegible]

ƏSSE, KRƏЬTEJƏN QЬÐЬL ƏRMEJƏHE NEN KƏRƏŞ QORALЬ—UNЬN ЬŞANЬSLЬ ULDARЬ QULЬNA!

(Başqortostan xərbi xalq kamisarь ip. Rьjzix məqaləhe).

[illegible]

ALQЬ JAÐÐЬ HƏRGƏN JER MENƏN TƏ'MIN ITƏRGƏ

BAJAVAJ UCASKALARÐAQЬ DUR ƏÐƏKLƏKTƏR, SЬJNFI HIDQERLEKTE KƏSƏJTEV OŞO KYMƏK KƏS MENƏN JUQ ITELERGƏ TEJEŞ

MƏS'YLEJƏT BƏTƏ PARTEJƏ SƏVIT OJOŞMALARЬ HƏM BƏTƏ JƏMƏQƏTSELEK ƏÐTƏNDƏ

HUŊQЬ SROK 10 NSЬ YKTƏBER.

TUŊQA HƏRƏV PЬLANЬ 10 NSЬ YKTƏBERGƏ YTƏLHEN

SSSR Narkamzimьnьŋ kankrit diriktivahь şunь talap itə.

SSSR Jer eştəre Xalq Kamisarьŋьŋ Kalligejahenen 31 nse jul 25 nse avqьs qararь

1. Kalxuz sintьr Traktьr sintьr Sdajuz jemhyrejətere Narkamzimdarьnьŋ kraj həm əlkə jer idaralarьn Ural—Urta Idel Tyвən Idel [illegible]

[illegible]

Ural Başqortostan, Tatarstan, Səver həm Alьs Kən Sьqьş Bilarusejala talap itelgən eştə ələşte hərəv 10 nsь yktəвerðən də huŋqa qalmaj ытərgə tejeş.

Urta həm Tyвən idel əktələre menən Qьrьmda [illegible]

[illegible] kalxuzsajuzðarqa tuŋqa hərəvðə xaðergə vaqьtta tavьqan qajьnlьqtarðь inkə alьp təвəktərgə tuŋqa hərəvðə ojoştorov əsen yððərenən maxsus vəkildər jəвərergə təqdim itələr.

JER EŞTƏRE XALQ KAMISARЬ
J. JAKVLEF.

„ber sintnir igen də əəsnikkə kitməhen"

IGEN ƏÐERLƏVÐE JOMOŞARTЬVSЬ KULAK HƏM UNЬŊ AGINTTARЬNA MƏRXƏMƏT JUQ ULARÐЬ BERƏM—BERƏM XƏKƏM ITƏBEÐ

BƏTƏ KƏS, BƏTƏ IQTIBA ƏÐƏKLƏKTƏ QAPLAVQA JYNƏLDERELHEN

Partejəнъŋ Əlkə Kəmitate, igen əðerləvðə avqьstьŋ 20 henə hьnьlьş jahalьrqa tejeş tip diriktil birhələ, təвəktər bьl diriktifь ytəmənelər.

Massavaj eşte kəsəjtev, kulak, qalьn qatlam xuzalьqtarqa qatь zadanejə birevðə ələ eş jomoşaq вara.

Qajhь ber təвəktərðeŋ (Məhələn: Bilarət, Juqarь—Qьjqь, Bilaqataj) eşendə uŋ appartunizem praktikahь kyrenə. Bьl təвəktər plandь urьndarqa jetkerevðe haman kisekterep kilgəndər həm kulaktarqa qatь qьðьm jahamaqandar.

Qajhь ber təвəktərðə ihə (Şişmə, Tujmazь) plandь hər xuzalьqqa jetkerev menən dur jaŋьlьşlьq eşlənelər. Oşo kəngə tiklem bətə təвəktərðə lə, kantraklaştьrьv kenəgələre juq. Ə, kantraklaştьrьv—igen əðerləvðə qajət dur ryl ujnavь fakьt hanala. Bьl kenəgələrðe aşьqьs taratьrqa kərək.

Kyptən tygel, Başqortostan malsьlьq sajuzь idarahь bьl turala, igen əðerləvðe uŋьşlь ytəvse təвəktərðe bylaklav əsen yðək bylakləv fundь teðev qararь qabul itte.

Təвək malsьlьq sajuzðarьnьŋ igen əðerləvðə qatnaşlьqtarь xurlьqlь rəveştə bulьvðь iðkə alьp, tejeşle administratif saralar kyrelə. Baqalь bylege mədire Panamarьfqa, igen əðerləv planьn uŋ appartunistarsa totop' jatqan,avьlqa jetkerməgən əsen Bilarət, Juqarь Qьjqь bylek təre mədirðərena həm instruktьr Varaвjefqa şeltə birelde.

Bilaqataj təвəgendə, xatta rajkum вojorahьnda plan tikşergən vaqьtta avьl jacəjkəhe sikritarь Zujьf: „plan avьr...ytəp bulmaвьlьq" itep ьşanmavsьlьq, uŋ appartunislьq kyrhətkən. Şulaj uq qajhь ber kalxuz prsidəteldəre lə şundaj sьqьştar menən plandь avьr, tip sьqqandar.

Təвək başqarma kəmitəte julðarðь, kyperðərðe teðətev, jaqşьrtьvqa saralar kyrməj. Bigerək tə Knaz—Pitravskejðan pristən, stansa punkьttarьna вara torqan juldar nasar, kyperðər əðətelməgən xəldə.

Bьna bьl kyreneştər his qajev itelə torqan tygel. Bьlar taranan tura kulak qulьnda ujnav, aajavaj pustь sьjnfi doşmandar irkenə birergə mataşьv —appartunislьq. Bьqa qarьşь iŋ qatь saralar kyrelergə tejeş.

QЬRMЬÐQALЬ KULAK QULЬNDA UJNAQAN

QЬRMЬÐQALЬ təвəge igen əðerləvgə ber əðerlek kyrməgən. Malsьlьq sajuzь təвək вylege prsidətele utpuska la jata, apparat jeterlek handa eşsələr menən tultьrьlmaqan. Diriktiftar ytəlməgən, xatta əðerləv plandarь tikşerelməgəndər. Bьnь təвək kəmitəte вьnь belergə, kyrergə tejeş ine... Ə, вьnda kirehensə, upalnamucьnnaj partejə rajkumьna вarьp, javaplь sikritarqa infarmatseja jaharqa teləqəs:—pystək menən jerəjhəgeð. Jetmahə Məskəvðən jeвərgəndər yðegeððe, eşkə mişajt itəhegeð, tigən rajkum sikritarь. Ikense vəkil Aristьf iptəş kilgəs, taqьla oşondaj uq mənəsəвət bulqan. Nihajət, rajkum əðerlek turahьnda məs'ələne вojoraqa quja həm 14 nse avqьsta təвək ojoşmalarьnьŋ daklattarь вrigadanьŋ quşma daklatь tьŋlana.

— Rajsajuzðьŋ fraksejəhьna kampaneja menən jetəkselek itməgən əsen matвuqatta belderev menən qatь şeltə вirergə.

— Malsьlьq təвək вylege prsidətel urьnвaðarьn urьnьnan alьrqa, tip qarar sьqarьlqan. Xaðer plan tikşerelep, urьndarqa jetkerelgən həm qarьşьlav planь tartiвendə arttьrьp qaвul itelgən. Şulaj вulha la, igen kerev jomoşaq. Avqьs planь asьqtan—asьq ədeldə.

Qьrmьðqalь, Bilaqataj haвaqtarьn əjrənergə, uŋ appartunistarqa atpur вirergə kərək.

Q. Q.

SƏSEV PLANЬ YTƏLDE

MRAQ təвəge Qьjavьq avьlь kalxuzь kəðgə sasevðe 100 pr. tь menən ytəp sьqtь. Xuzalьq eştəreneŋ qalqan tarmaqtarьnda la eştər qьðьv alьp вarьla.

„KALXUZSЬ"

Əðerləvðe 1—sintəвergə вətərəвeð.

BOLQAQ səvite kulaktarьnan Vəsilejef, Kanstantinef həm Fidьrьfьar igen, вesən əðerləv zadanejəhьn ytəvðən вaş tartalar. Şunьŋ əsen Vəsilef jьl jarьmqa xəkem itelep mileke alьnaj həm esehenəndə igendəre kanfiskavajt iteldelər.

Beð kulaktarqa qьðьm jahamaj, igen, вesən əðerləvðə eşləməj kilgən səvit aqzalarьn kulak aginttarь hanap ular menən вer rəttən xəkem itəвeð.

Papuf avьl səvite sastafьnan sьqarьldь həm qatь zadaneja, 25 hum ştьraf halьndь. Şulaj uq ike səvit aqzahь menən kriskum prsidətelenən 10—25 r hum ştьraf tylətelde.

ƏMIRXANЬF

Igen əðerləvðe əðəv selər xekemgə

BIKƏT Səvite (Qьrmьðqalь Təвəge) prsidətele Siвidef həm səvit aqzalarь Xramuşin, kandrьztar igen, вesən əðerləv eşen yð aqьşьna qujьp, yððəre igen dəren tapşьrmaj kilgəndər. Avьl səvite ularqa qatь şeltə вirðe. Igen əðerləvðərgə appartunistarsa qarap, ajaq salьp kilevsə Silantejef kalxuz idarahьnan qьvьldь həm eşe sutqa tapşьrьldь.

Igen əðerləvðən вaş tartqan kulak Sadvnikьf Вilajeftar jьl jarьmqa xəkym itelep вətə milektəre igendəre alьnьp yððəre qulqa alьndьlar. Вirelgən zadanjanь ytəməj kilgən xəlle qatlamdarðan 5 keşe məzвyrl eşkə oðatьdьlar.

Q.Q.

BƏRƏ HABAQTARЬN ƏJRƏNERGƏ

KALXUZ XƏRƏKƏTENDƏGE BЬNDAJ JETEŞHEÐLEKTƏRGƏ QARЬŞЬ QЬRQA KƏRƏŞERGƏ, SЬJNFI DOŞMANQA ATPUR BIRERGƏ KƏRƏK

BƏRƏ təвək kalxuzsajuzь „вeððə eştər kəjlə... kalxuzdar 75 pr, sdilşinəgə kystelər..." tip məqlymət вirep kilde. Ləkin, Başkalxuzsajuz pravlinejəhendə ularðьŋ daklattarьn tьŋlaqas, ularðьŋ appartunistarsa kyð вujap, aldap kilevðəren kyrðek.

Təвək kalxuzsajuzь xeðmətte iðəpkə alьvsь вrigadirðar kurьsьnda uqьvsьlarqa вətənləj jaŋьlьş jynəleş вirep qajtarqan Heðemtələ kyp kalxuzdar sdilşinə urьnьna kulak mitьðь вulqan „tigeðləvselek" alьp вarqandar. Eşləp sьqarьv nurmalarь qaqьðða qьna qaвul itelə. Eşteŋ han həm sьjfat kyrhətkestəren iðəpləv juq. Xeðmət kəndəre jensi jaqtan qarap qujьla, həm urьnhьðqa tuððьrьlalar.

Təвək Kalxuzsajuzь вьl xəlde вelə torop teðətev sarahьn kyrməj. Kirehensə prisidətel urьnвaðarь Bəlakapьjtьf kalxuz sintьrðьŋ nərət furmalarьn вaðьrьp jatqьra. Unь tormoşqa aşьrьvqa qarьşь təşə. Ə, iðəpkə alьv furmalarьn qaвul itevðən вaş tarta,

Bьl xəl kalxuzdarðaqь jeteşheðlektərðe kəsəjtkəndən—kəsəjtələr. Brigaðalar 70 şar keşene esenə alqan kyləmdə dur ojoştorolalar. Bьl xəl iðəp alьp вarьv eşen вətənləj sьqьrьnan sьqara. Brigaðalar вildəle вer eş təвəgenə вerketelep qujьlmajðar. Brigada aqzalarь вer eştən ikense eşkə kysep ken ytkərələr. Xəlвyki, вrigada məxsus eş tarmaqьna qarap şul eş menən nьq tanьş keşelərðən teðələrgə təjeş ine. Ə, Bərə kalxuzdarьnda вьl juq.

Xeðmət kenə jaðьv dəftərðərenə kalxuzda, kalxuzsьlar ða iqtiвar вirməjdər, ularðь juqaltalar.

Ytkərelgən səjəsi, xuzalьq kampanejalarьnda вalşeviktar timpь вulmaj. Ul kampanejalar tirahenə kalxuzsьlarðь, janqьðaq eşsən krəðtejəndərðe ьlьqtьrьv juq. Heðemtələ siluslav eşe 12 pr. qa, zajьm taratьv 83, teðəv eştəre 50—70 prasinttarqa qьna ytələ.

Bərə kalxuz sajuzь appartunistarь kalxuzdarðьŋ xatalarьn teðətəhe urьnda „hul„lьq jahap VKP(в) Əlkə Kəmitəteneŋ IV—plinumь вirgən nьqlь ustanuvka nan aşa hikerələr, avьl səvite kyləmendə „dur„ вer kalxuz ojoştorov artьnan saвalar.

Oşo jeteşheðlektərðən sьqьp BKS pravlinejəhe Bilakapьjtьfь urьnьnan aldь. Ə, jeteşheðlektərgə kileşep, qarap, ular turahьnda xəвər itməj, jetəkselekte jomoşaq qujqan əsen prvlinjə prisdətele Najmuşinqa şeltə вirelde.

Bərə təвəge kalxuzdarьnda qoloş jəjgən вьl вoðovðar sьjnfi doşmandar qurana ujnav. Bьl вer Вereesengenəxas sьjfattygel. Kulak aginttarь вьndaj „eştər, ðe har urьnda ytkərergə tьrьşalar. Sənki вьl ularðьŋ kalxuzdaðь jemerev maqsatь menən iŋ jaratьp eşləgən „ eştəre„.

Bətə kalxuzsь həm janqьðaq eşsən xuzalьqtarðь tuplap, вьndaj kyreneştərgə qarьşь nьqlь kərəş alьp вarьrqa kərək.

LAGIR SAFXUZЬNA TIKŞEREV UDQARЬLA

5 keşelek вrigada ojoştoroldo, 5 vəkil jeвərelde

Qьjqь təвəge (tiligraf aşa) Lagir safxuzьndaqь xuzahьðlьq həm əðəkləktərðeŋ tamьrьn asьv əsen 5 keşenən torqan udar вrigada ojoştoroldo. Brigaðalar 2 prakarur, 3 sydejə eşləjəsəktər. Bьnan tьş, təвək ojoşmalarьnan 4 məs'yl xeðmətkər вildələnde. Brigadanьŋ eşenə „kalxuzqa„ gəziteneŋ vəkile qatnaşasaq.

Safxuzda kiləsəktə səjəsi xuzalьq kampanejalarьn ytkərev əsen Təвək Kəmitəte tarafьnan 5 vəkil вildələnde.

Xəsnətdinьf.

JAQUT DILIGATTARЬ QЬJQЬLA

Jaqut jəmhyrejəte vekildəre menən təzriвə urtaqla şaвьð

Qьjqь 28— avqьs (tiligraf aşa). Jaqut jəmhyrejəte diligattarь kilev ajqanlь 26 nsь avqьsta kalxuzsьlar qatnaşь menən tantanalь jьjьlьş ytkərelde. Jьjьlьş huŋьnda kalxuzsьlar aqьmьnda qь səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn yð vaqtьnda atqarьrqa partejəneŋ Lininsel milli səjəsəte əjlənəhendə milli tatьvlьqtь nьqьtьp, Vilikaruslьq həm urьndaqь millətselekkə qarşь rəximheð kərəş alьp вarьrqa vəqəðə ittelə.

Diligatsejə вegen Qьjqь kalxuzsьlarь menən praktik rəveştə təzriвə urtaqlaşьv, kalxuzdarðьŋ toroşo həm ularða xeðmət ojoştoroloşo eştəre menən tanьşьv eşenə вaşlanь. Təвək kalxuz sajuz hər вerehe 9 keşenən torqan əs вriqada ojoştьrdo, вьlarda Başkalxuz sajuz vəkildəre lə qatnaşlьq ittə. XƏSNƏTDINEF

ASЬQTAN ASЬQ BURƵЬVA MENƏN BERGƏ ANQELEJƏLƏ MAKDONAL'DBALDUJЬN XƏKYMƏTE TƏÐƏLDƏ

Angelejəneŋ вaşьnda torqan „eşselər" partejəhe xəkymətə tip jer'ələvse Makdanal'd həm unьŋ iptəştərenən qiвarət вurƶьva aginttarьnьn xəkymətə urьnьn taşlanь. Bьnьŋ səвəвe his şikheð, Angelejəneŋ huŋqь vaqьttarða səjəsi həm iqtisadьj frunttarða qəðəttən tьş avьrlьqtar kiserevə tip əjtergə kərək.

„Eşselər" xəkymətə, parlamintqa hajlav вarqanda eşselərgə вikkyptevəqəðə ithələ, hajlanьp alqas вerвendə eşləməne. Ular Angelejəneŋ iqtisadi xələndə jaqşьrtьrqa, ьŋqьtьrqa, eşselər xəlen jaqşьrtьrqa, eş səqəttəren qьðqartьrqa vəqəðə вirgəjnelər. Ləkin вeð вьl xəkymətteŋ urьnьn taşlaqan vaqьtta Angelejəneŋ iqtisadi fruntьnda, eşselərðen tormoş həm xeðmət şarttarьnda elekke gə qaraqanda la nasar xəldəryrəвeð:

Eşselər kəkymətə hajlanqanda Angeleja 1 milljun 100 meŋ eşheð вulha la xəðer ðə2 milljun 700 meŋ eşheð вar. Eş xaqьn qьðqartьv ьŋqьsa вulmaqan samaqa jetə. Ber 31 nse jьlðьŋ вerense jartьhьnda qьna 2 mil jundan artьq eşseneŋ eş xaqь qьðqartьlqan. Eşheððərgə pasuвejə qьðqartьla həm вeterelə вara. Şaxьlarða eşselər jete jarьm xatta higeð səqət eşləjdər. Eş xaqьn jaŋьnan qьðqartьv turahьnda kankerit saralar kyrelə.

Angelejəneŋ „eşselər" xəkymətə eşselər sьjnfьna qarata kansirvatьrðarðan uðьp вer nəmələ eşləməne. Ular hamanda taş вaş kansirvatьrðarðьŋ eştəren genə davam ittelər. Ular far mal jaqtan qьna səvittər sajuzь menən diplamat вəjləneşen jaŋьrttьlar. Ular praktika la səvit tar sajuzь menən Anqlejə arahьn dasəjəsi,iqtisadimənəsəвəttərðen ьsьnlap nьqьvьnaqomasav jahap kildelər. Savittarsajuzьnьŋeşlekle taqtimdəren jerenə jetkerməj gel kire qaqьp kildelər.

Angelejəneŋ kaluneja həm impirejalislьq səjəsəten ytkərevðə lə ULAR KANSIRVATЬRÐARÐAN KƏM EŞLƏMƏNE-LƏR. HINDESTAN, MЬSЬR, QƏRƏBƏSTAN HƏM BAŞQA ILDƏRÐƏ RIVƏLYTSEJUN XƏRƏKƏTTE BAÐЬV, KAMMUNISTAR PARTEJƏHEN EÐƏRLƏVÐƏ kapitalistar aldьnda yððəreneŋ вьŋ jalsь ikənlektəren eştə kyrhəttelər.

Xəðer Angelejə lə „eşselər" xəkymətenə almaşqa jaŋь xəkymət ojoştoroldo. Bьl ða eşselər partejəhe jetəkselərə genə tygel, Angelejəneŋ вətə вurƶьva partejələreneŋ (kansirvatьr, liвiral həm ləjвaristar partejələre vəkildəre) vəkildəre inde.

Bьnda вeðgə yðeneŋ doşmanlьqь menən вilgele вulqan kansirvatьrðar вaşlьqь Balduinda, liвiraldar вaşlьqь Llujьd Ƶurðьŋ urьn вaðarь Girsird ta inde. Makdanald yðe jaŋь xəkymətkə inev genə tygel, xatta ələgə tiklem вulqan kevek вaş ministьr urьnьn aldь. Timək „eşselər" partejəhe ələgə tiklem yððəreneŋ kapitalistar mənfəqətenə eşləvðəren hyððə genə вulha la kire qaqьp kilhələr—xəðer ular asьqtan — asьq kansirvatьrðar menən вergə eşləj вaşlanьlar. Balduin yðeneŋ Makdanald jetəkselegendə eşlərgə əðer вulьvьn вelderðe. Şulaj itep Angelejə xəkymətendə leptən qaraqanda yðgəreş tik iðemdə genə вulьp sьqa.

Bьl vaqiqalar Angeleja xəkymətəneŋ həm təp Angelejənьŋ səjəsi həm iqtisadi xələneŋ siktən tьş nasarlanьvьn kyrhətə.Bьl вətə Angelejə impirijalizmьnьn tarqalьv vaqьttarь jaqьnlaşьvьn вəjəkBritanejaimpirijalizьmьnьŋ sinfi kərəştər„Aldьnda„torqanьn„asьqlaj. „Eşselər"xəkymətenen urьnьn taşlap, xəðer вətə вurƶьva (kansirvatьr həm liвiraldar) menən вergə jaŋь xəkymət ojoştorolov, ul xəkymətteŋ вaşьnda la „eşselər" partejəhe вaşlьqь Makdonald tьŋ вulьvь, вьl kuntьr—rivəlytsijun həm eşselərðe вurƶьvazejəgə hatьvsь prafsajuz вjurakrattarьnьŋ вьn jəððəren asьp hala.

Angelejə kammunistar partejəhь jaŋь kərəştər ojoştora həm tik oşo parteja jetəkselege aðtьnda qьna Angeleja pralitarejatь həm kalunja eşsəndəre impirijalizem tьrnaqьnan qotola alasaq.

M. BIKBULAT.

JƏMƏĞƏT AŞXANALARЬ-

„...Yđək kamitat, Jəmaqət tujenьsь pridsejeteljələrendəge tađalьq toroşo əsən ajьrьm javaplьlьqь əsən međirđərənə həm tamьk-kuxna đirikturđarьna jəkmətelergə tejeş tip tana" (VKP (в) YK qararьnan)

BƏGƏNGƏ TƏĐƏLƏŞ TALAPTARЬNA:

Yđđarenen jaqşь qorolostarь, kelterəp iganerətməvđəre, jerenđerge kyreneştərđən qotoloвđarь, tiđlek həm tađalьqtarь menən

JAVAP BIRERGƏ TEJEŞTƏR!

KIŊ JƏMƏĞƏTSELEK-YK QARARЬN YTƏVĐƏ BULЬŞQA!

AŞXANA №11 | AŞXANA №26

JORT AЬTЬNDA „TUFAN"

Başqortostan PJUJ ainahьnьŋ aьaqь qatьnda Baştimer jul idarahьnьŋ aşxanahь вar. [illegible]

[illegible]

„TIRGƏMEŞ"

BƏGƏNGƏ TALAPTARQA JƏĐ MENƏN!

Hunqь vaqьtta Ələ aşxanalarьn tikşerev brigadalarь ulardaŋ kyp jeteşhedlektərđe astь. Məhələn: 26-nsь aşxana [illegible]

[illegible]

jeteşhedleştər ələrələrgə tejeş tor.

Əlkə radejo gəzittəre brigadahь: QADIR QAJNAN. Ş. FƏJZEJ. X. VƏLIT.

PARAVЬZ RIMUNT ZAVЬTЬ, PARTEJƏNЬŊ EŞSE AŞXANALARЬN JAQŞЬRTЬV QARARЬN YTƏJ ƏLGƏŞƏVĐƏRĐƏ BAŞQALAR MENƏN URTAQLAŞЬRQA KƏRƏK

Əle—paravuz rimunt zavьtь aşxanahь təvlekkə 2 men 500 keşenan artьq əşsene tujđьra. [illegible]

[illegible]

Iptəş Bluxindan yrnək alьqьđ

[illegible]

„Başqortostan" brigadahь: Ç. SƏLƏM. BIKMIT. Vrac: ƏNDEREJЬF.

YRLƏTELEVSELƏR TORMOŞONA NARQ BIRMƏV—

PARTEJƏ, XƏKYMƏT DIRIKTIFTARЬN YTƏMƏV TICƏN HYĐ

BAŞKALXUZSAJUZ, NARKAMZIM, XLIPKUPSAJUZ YRLƏTELEVSELƏR TORMOŞONA APPARTUNISTARSA QARAJ

BAŞKALXUZSAJUZ

YRLƏTEVSELƏR TORMOŞON JAQŞЬRTЬV TURAHЬNDA BULQJAN PARTEJƏ QARARЬN YTƏVGƏ HALQЬN QARAJ,

Başkalxuzsajuz 30/31—jьl arahьnda yđ aparatьna başqort—tatarđan 6 keşe yrlətelep, ularđьŋ ikəvhe qatьn—qьđđar-đan.

Yrlətelevselərđən; Əkiref rais urьnvaьarь, Bapajьva pravlinejə aqzahь, Bikitef 25 meŋselarđen əlkə eşsehe, Əđilşina kyltura вylegendə həm Jaqupьf, Məxəmətjanьftar kadьrđar siktьrьnda şulajuq instruktьr urьn вaьarь вulьp eşləjđər.

Вьjьl jəj, Əđilşinə, Əkiref həm Sapavalar yđđarenen spitsejəlistəre вujьnsa Məskəvđə 3 ər 6 şar ajlьq kurьstarđa вulьp qajtqandar.

Yrlətelevselər, вaşqarqan eştəre аvьr həm məsylejətle вulьvqa qaramaьtan yđ tьrьşlьq-tarь menən eşkə əjrənergə həm yđ vazifalarьn jaqşь aŋlap eşləjđər.

Lakin вaşkalxuzsajuz partejanьŋ yrlətelevselər turahьnda вulqan qararьn eşkə aşьrmaj, oşoqa qəđər ularđьŋ tormoş şarajьttarьn jaqşьrtьv, kvartirđar taвьp вirevđə вer nəmələ eşləməgən.

MƏЬƏLƏN: iptəş Bikitef Min—jar zavьtьnan, VKP(в) tarafьnan yrlətelgən Ural eşsehe, ul əlkə 25 meŋselər вojorahьnda eşləj.

Oşoqa tiklem ip: Bikitefka kvartir taвьp вirev turahьnda Başkalxuzsajuz taвaqlь, taвaqlь prikazdar jađьvđan вaşqa вer kankrit jarđam kyrhətməhə, qala savite həm qala xuzalьqtar mədire вьl turala apartunistarsa eş kyrgəndər. Ip: Bikiteften вьnda kilep eşləj вaşlavьna 6 7 ajđar вula, ul şunan вirle simejələre menən padval kevek вer вylmələ jəşəp kilgən həm xəđerge kəndə lə şunda jəşəj. Вьnь Başkalxuzsajuz aььq вelhələ, hamandə kvartir turahьnda qajqьrtmaj.

Şunьŋ kevek Əkiref həm Əđilşinələrđə, casnьj kvartirđarđa torop kyp rasxuttar tygep jəşəp kilələr. Ular: „kvartir artьnan jərej—jərej arьnьq, вeđđeŋ moxtazьвьđđь вergenə ojoşmala iqtiвarqa almanь" tiđər.

Unьŋ əьtenə oşoqa tiklem вьnda eşləvse yrlətelevselər jaвьq magazindarqa вerketelməgəndər.

SRK qa вarhalar. ul „xəđer вeđ вerəvđelə вerketmajвeđ, vaqьt ytkən" tip kire qajtaralar.

Simejəle вьl yrlətelevselər oşoqa tiklem pram tavar, həm praduksejə menən tə'min itelevđə, idara həm SRK tarafьnan ygəjhetelgəndər.

Ularđь tə'min itevđə вətenlaj onotqandar.

Yrlətelevselər turahьnda partejə qararьn ytəmavselər javapqa tartьlьrqa tejeştər.

X. BAJNAZAR.

BAŞNARKAMZIM

YRLƏTELEVSELƏR ME NƏN NASAR MƏĐJƏ MƏLƏ ITƏ

Başqortostan jer eştəre Xalq Kamisarejatь yrlətelgən eşselər əsən jaqşь tormoş, eş şarttarь tьvđьrьvđa, həm ularđьŋ kvalifikatsejəlarьn kytərevđə вer hyđ menən əjtkəndə ularđьŋ xəldəren jaqşьrtьvđa oşo kəngə tiklьm вer nəmələ eşləməgən.

Narkamzim apparatьna yrlətelgən eşselərđeŋ вətəhe 10 keşe вulьp xəđerge, kəndə ularđьn 7 he genə eşləj. 3 he eş, tormoş şarttarь nasar вulьv ularqa eşlərgə jaqşь uslaveja вulmav arqahьnda apparattan kitkəndər. Qalqan 7 he xəđerge kəndə siktьr mədirđəre вulьp eşləhələrđə, ular yđđarenə jəkmətelgən məs'yl eştəren вaşqarьvđa aqhajđar. Narkamzim ularđь yđ urьnьnda вer kən totmaj təвəktən--təвəkkə kamandirufkaqa qьva tora. Ultьrьp eşlərgə, eşkə əjrənergə məmkinlek вirməj. Xəđerge kəndə yrlətelevselərđeŋ вerhe genə (kəlligejə aqzahь) mixanizatsejə siktьrьnda вelges вulьp eşləj, qalqandarь вətəhe lə kamandirufkala. Oşo kəngə tiklem yrlətelevselərđeŋ eş şarttarьn jaqşьrtьvđa вer tərlələ praktik eş eşlənməgən. Yrlətelevselər ajьrьm вelgestərgə вerketelməgəndər. Ularđьŋ kvalifikatsejəlarьn kytərev əsən 3 ajlьq kurьs ytkərelgən вulha la, uqьv eştəre nasar qujьlьp ul kurьs вer tinlektə həđəmtə вirməgən.

Yrlətelevselərđeŋ tormoş şarttarь nasar. Yrlətelgən eşselər kvartir menən tə'min itelhələrđə, ularđьŋ kvartirđarь nasar. gigejena jaqь kyđ aldьnda totolmaqan. Miskum вьl xəlde kyrə—вelə torop unь jaqşьrtьv sarahьn kyrməgən. Yrlətelevselər tavlə jaвьq lafkalarqa вerketelhələrđə, lafkalarđa ri—arganizatseja вulьv uŋajь menən ular təşəp qalqandar

SRK idarahь Narkamzimqa jaвьq lafkalarqa вerketeleve əsən 15 talun jeвərhə lə, ul talundarđa kəlligejə aqzalarь həm вaşqa iьke eşselərgə вirelə. Yrlətevselər artqь planda qaldьrьlalar. Yrlətelevselər yđđəre pram tavar menən вer ađ tə'min itelgən вulhalarđa, ularđьŋ simejələren pramtavar menən tə'min itevgə iqtiвar itelməj. Вьl turala Вilarət mitallurgejə zavьtьnan yrlətelgən ip, Palinuf вьlaj tej:

„Xəđerge kəndə вalalarьвьđ jalanqas jərejđər. Pramtavar menən tə'min itev turahьnda miskum şulaj uq kəlligejə вer tərlə lə sara kyrməj. Вeđđeŋ eşeвeđđe alьp вarьvđa la miskum həm kəlligejə tarafьnan вer tərlə lə jetəkselek вulmanь. Eş şarttarь tьvđьrьlmanь. Şul səвəple yrlətevselərđeŋ əsəvhe eştəren taşlap yđđarenen elekke eştərenə kitergə məzвyr вuldьlar. Qalqan yrlətevselərđə „eşeвeđđe taşlap kitəвeđ" tip kən hajьn qariza вirələr. Əgər yrlətevselər Narkamzim apparatьndaqь jeteşhedlektərđe вojorakratlьqtarđь kyrhətep, tənqit itһələr, miskum, part jəcəjkə la eşləvselər:

—Heđ tənqit itə вelməjhegeđ heđ samakritikaqa qьььm jahajhьqьđ;.... Heđ вuzaturđar!.... tip yrlətelevselərđeŋ tənqit itevđəren əhmejəthed qaldьralar. Xatta вьnьŋ əsən şeltə вirergə tiklem вarьp jetələr" tej Ip. Palinuf.

Palinuf ul kyp avьrlьqtar kyrgən partizan. 3 urьndan ranlь вulqan. Вer nisə tapqьr kantuzin itelgən, ul xəđer avьrj. Kamandirufkaqa вarьp eşləj alьrlьq tygel. Şulaj вulьvqa qaramaьtan Narkamzim unь təвəkkə kamandirufkaqa jeвərergə qarar itə. Palinuf yđenen avьrьv вulqanlьqьn əjtep Aвkumqa mərəzəqət itə.

Ə, Narkamzim part jəcəjkəhe sikritarь вojora ultьrьşьnda Palinufqa „hin kamandirufkaqa вarьvđan вaş tartahьŋ. Aвkumqa mərəzəqət itkənheŋ" tip Palinufqa şeltə вirev məs'ələhen quja. Unьŋ avьrьv вulьvьna ьŋanьrqa teləməj,

Qььqahь Narkamzim yrlətelgən eşselər əsən eş, tormoş şarttarь tьvđьrьvqa вer tərlə lə əhmejət вirməgən. Вьl tura la əlkə partejə kəmitətenen qararь вojomqa atqarьv eşenə appartunistarsa qaraqan.

Yrlətelevselər arahьnda вaşqorttarđan вer genə вulьp, qalqandarь tatar urььtar (4 tatar 2 urьь) partejə jaqьnan partejə aqzahь 4, Kandidat 2.

Iztimaqi jaqtan: eşselər 3, kalxuzsьlar 1, qalqandarь вaşqalar

Narkamzim a p p a r a t ь jetəkse ojoşmalar yrlətevselər tormoşona halqьn qaraqan əsən eşsən massa aldьnda javap вirergə tejeştər.

„Başqortostan" вrigadahь: ZƏLIL TABЬN, XƏMIT DƏVLƏTŞIN.

YRLƏTELVSELƏR ARAHЬNDA EŞLƏV ONOTOLQJAN...

„Yaktəвer natiskəhe" Tipagrafejəhьnda yrlətelevselər arahьnda вəgengə kən вer tərlələ eş alьp вarьlmaj. Вьnda qajhьвerəvđərđeŋ yrlətelevena ike jьl samahь vaqьt uđьp kitkən вulhala, tipagrafejələge part kəlliktif jəki prafsajuz ojoşmahь yrlətelevselər nisek eşləj ularđьŋ eşen tikşerep həm şulaj uq ularqa jarđam itev təngələndə praktik eş alьp вarmaj.

Şulaj itep kərək Tipagrafejanьŋ yđenə kərək sitkə eşkə yrlətelgən eşselər arahьnda eşləv yđ aqьmь menən вara. Məьələn ratsejanalizatьr вulьp yrlətelgən eşse Kalaвanьlqa вer kem tarafьnanda j a r đ a m juq. jetməhə unь nasar eşləj tip stinə gəzitəhenə jađalar. Ə, jarđam kyrhətev jaqьn вer kem qajqьrtmaj. Вьna şundaj jəmhed kyrneştər вeđđə kyp əle вьna taqь вerəv (jerle milləttən) ratsejanalizatьr kurьsьnda uqьp qajtь. Xađer вьqa hər jaqtan jarđam kərək. Juqha uqa вьl eştə eşlap kitev вik avьr вulasaq. Xəđer janь jəş ratsejanalizatьrqa jarđam kyrhətev jьlьnda вьndaqь kamsamuldar eş alьp вaralar. Ləkin вьnda partkəili'tifteŋ'də jarđamь kərək KALAВAN

„JUZ URALLIS"AЬЬM JAHANЬ

Yrlətelgən eşselərđeŋ dəjem xəldəren tikşerev əsən „Juz—Ural—Lis" qa вarqan „Başqortostan" вrigadahь „Juz—Ural—Lis" apparatьnьn yrlətelgən eşselərgə jaqşь tormoş, eş şarttarь tuđьrьlьv ularđьŋ kvalifikatsejalarьn kytərevđə praktik eş eşlənqəlegen əjtməj kitə almaj.

Yrlətelgən eşselərđeŋ вətəhelə jerle millətlərđən вerehe Krasna Usul вьjala zavьtьnan yrlətelgən вaşqort eşsehe həm вerehe aqas zavьtьnan yrlətelgən tatar eşsehe. Ular ikəvhelə вьjьl jəj jal itev jorttarь menən fajđalanьlqandar. Yrlətelevse eşsejər ikəvhelə VKP(в) aqzahь вulьp apparattьŋ məs'yl urьndarьnda eşləjđər. (ikehelə pravlinejə kadrđar aqzalarь ikanumika həm tə'minat siktьrđarьnda məs'yl eşse вulьp eşləjđər.)

Ularđьŋ kvalifikatsejalarьn kytərev turahьnda Juz—Ural—Lis tьŋ miskumь tyвəndəgelərđe əjtə.

Yrlətelgən eşselər вeđđeŋ apparatqa kilep kerev menən yđđəren apparattьŋ iŋ aktif eşselərə itep tanьtь aldьlar. Ularđьŋ kvalifikatsejələren kytərev tygel ular yđđəre вeđđeŋ apparattaqь вaşqa eşselərđeŋ kvalifikatsejalarьn kytərerlek uŋqan jegettər.

Yrlətelgən eşselərđeŋ yđđareneŋ əjteve вujьnsa ular yđđəreneŋ xəldəre eş, tormoş şarttarь jaqşь ikəndəren dərəьləjđər. Ular вətəhelə jaвьq magazindarqa вerketelep, eşselər menən вer rəttən вətə namələre menən (pradukta, pramtavar) tə'min itelələr. Tik Juz—Ural—Lis apparatьnda yrlətelgən eşselərđeŋ ađ вulьvьn əjtep kitergə kərək.

„Başqortostan" вrigadahь: Z TABЬN. X-DƏVLƏTEF.

„SAFA" BUFIT AŞXANAHЬ TƏ'MIN EŞEN JAŊЬSA QORA ALMAJ.

Eşse həm eşsən jalpь teləge ajaq aьtьnda taptala.

Вəgən Safa вyfit—aşxanahьn eşse həm eşsən jalpь kantrulenə qujaвьđ. „Safa" ətenən yđək uramьnda вulьv menən ul kamirski tipta вulhala kyp kenə eşse həm eşsən jalpьnь jəməqət tujьmь tərtinendə tuqlandьra.

„Safa" вəgen tə'min itevse pirsanaldь kərəgenən artьq itep quja alqan hatьp alьnqan talun вujьnsa aş вirep torovđa totqarlьq juq... tej mədir Aş вirevselərenen aşavqa jərəvselər rəten də əьtal uratьp gəp hatьp ultьrьvđarь вьnь dərəьləjđə... ləkin hyđ kassanan talun hatьp alьv daqь tərtipheđlek turahьnda вara. Вer „Safa" la ike kassa вulьp, вerehenən ikmək alhaŋ vaq juqlьqtan aş alьp вulmav, jəki kassala vaq aqsa вula toroptaurьnhьđ haqlanьv jahap aşavsьlarđьŋ nizkaььn вođov, talundь taşlap sьqьv kevek xəldərqə alьp вarqanьn rətkə kyrergə tura kilə. Вьl xəlde zaluвa kenəgəhendəge jeđarləgən qariza—horavđar aььq dərəьləjđər.. ləkin jađьlqan zaluвalar вujьnsa вer sarala kyrməj. 30 nse majđan вirle вarь вer javap вirelgən. Narpit mədire massa teləgen tьŋnarqa həm ytərgə teləməj eşse həm eşsən massanьŋ praktik təqdimdəre tik qaqьđđa qьna qalqan.

„Safa" aşxanahь mədire Valsir iptəş kassanьŋ ike urьnda вulьvьn вətə kəsə menən jaqlaj SRK nьŋ вaşqa aşxanalarьnan „ьınək ala" ike kassala vaq aqsa kyp вula tej... ləkin ikməkheđ qoro aş aşap вulmavđь həm вer yk summa aqsanь ike keьəgə вylep halьv jəki вer keьəgə genə halьv furmulahьn təşənep jetməj. Вeđđeŋ kankrit təqdim ike kassanьla вətərep, aqsa iьəвen əьtalđa ytkərergə, şənki Safanьŋ aş вirevselərə han jaqьnan вьqa tulь javap вirə alasaqtar, tə'min eşendə totqarlьq ađ вulasaq.

„Safa" tađalьq jaqьnan kyp aşxanalarđan aldьn kyrenə. Lakin „Safa" qa вerketelgən Sanvractarđьn zaklycinejəlarendə tərtiple rəveştə huđьlьp kilgən xarakternьj qarşьlьq jəşəj. Məьələn: Nikitin kyвehensə jaqşь jaqьь qьna kyrhə, Kişviteskej tiqəne nasar jaqtь kyrevsanerək şunьŋ menən unьŋ вer zaklycinjəhenə apravirzinjələr вula (mədirəjətvensə) ləkin san nadđar tađalьqtь вarlav kenəgəhenə вer tərlələ вilge jahamaj.

Tə'min itevse xeđmatkərđər yđ vaqьtьnda tađalьqtarьn вarlavqa jərəməgəndər.

Ərtil kysməgəs tip aşxana xuzalьq iьəвe inderelməgən. Jarьsqa sьqlьq tej, dugьvьrđ—r вarlanmaj. Ajьrьm udarniktar juq, kəlliktif totaş udarsьlьqqa kystək tejđər. Massavaj tərвejə eştəre tyвən, yđək kəmitət qararьn əjrənevđe ujlamaqandarđa əle.

„Safa" ul jalpь teləgenə qarata yđeneŋ eşen ər jaŋьnan təđərgə partəjə y.k, neŋ вajavaj dirIktivahьna qarata eşendə qьr qa вoroloş jaharqa tejeş, вəgen gə Safanan вeđ вьnь talap itəвeđ.

BAJAZITЬF

BAŞXLIPKUP ŞAJUZ

YRLƏTELVSELƏR TORMOŞONA BARMAQ AŞA QARAJ

Başxlip kup sajuzda tyвəndən yrlətelevselərđən 3 keşe eşləj. Şularđьŋ вerəvhe kalxuzdan kilgən вaşqort partejə aqzahь. ikəvehe eşse qatlamdan sьqqan urьь, вьlarđьŋ вerehe partejə aqzahь вerehe kamsamul aqzahь вulьp вьlar вətəhe lə məs'yl urьnda eşləjđər.

Ləkin yrlətelgən xeđmətkərđərđeŋ eş şarttarь iьratta qьđqanьs xəldə. Yrlətelevse xeđ—mətkərđərđeŋ ikəvehe torlaq menən tə'min itelhə lə, torlaq вirgəndə kuвatura həm sələmətlek jaqь kyđđə totolmaqan. 2 keşe torahь urьnda 6 keşe toralar. Yrlətelevselərđeŋ вerəvehe (вaşqort) eşkə kergəndən вirle вətənlaj torlaqhьđ jəşəj. Yđe qajđa turь kilhə şunda joqlap jərej. Torlaq horap qariza вirhə lə ul qariza iqtiвarhьđ qala вara. Yrlətelevselərđeŋ pramtavar həm pradukть menən tə'min itev eşe lə şul xəldə. Miskum yrlətelevselərđe jaвьq magazindarqa вerketev pram tavar menən tə'min itevđə вer nəmələ eşlməgən. Yrlətelevselər jaвьq magazindarqa yđđəren вerketev əsən ajьrьm rəveştə jullap qarahalarđa SRK qaвul itməj kire qajtara. Miskum вьlarđь вerketevđe ujlamaqanda.

Şulaj itep Aвkumdьŋ yrlətelevselər jaвьq magazindarđan fajđalanьrqa tejeş tigən, qararь ytəlməgən. Yrlətelgən eşselərđe jal itev jorttarь menən fajđalandьrьv eşe lə nasar tora. Qььqahь yrlətelgən eşselərđeŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьvđ Baş Xlip Kup sajuz miskumь вer nəmə lə eşləməgən. Вəgengə tiklem yrlətelevselərgə miskum tərafьnan вer kiьək pram tavar həm вer qađaqta p r a d u k t a alьp вirelməgən. Y r l ə t e l gən xeđmətkərđərđeŋ kvalifikat—sejalarьn kytərevđə his вer tərlə eşeşlənməgən, kurьs ytkərelməgən, yrlətelevselər ajьrьm spitsejəlistərgə вerketelep ularđьŋ kvalifikatsejəlarьn kytərev eşe qujьlmaqan.

Ularđьŋ kvalifikatsejalarьn kytərep taqьla juqarьraq yrlətevgə şarttar tuđьrьv eşe qujьlmaqan. Tik вəgengə kəndə ularqa jəkmətelgən eştəren вaşqarьvđa qьna вer ađ jetəkselek вar.

Yđəgelərđən həđəmtə sьqarьp şunь əjtəвeđ. Baş Xlip sajuzqa yrlətelgən eşselər əsən jaqşь tormoş əş şarttarь həm ularđьŋ kvalifikatsejəlarьn kytərep, taqь la juqarьraq yrlətev məmkinlektəre tьvđьrьvđa miskum həm вьnda вulqan partejə jəcəjkəheneŋ jetəkselege jomoşaq вulqan. Вьl ojoşmalar yrlətelgən xeđmətkərđər əsən jaqşь eş, tormoş şarttarь tьvđьrьv turahьndaqь aвkum qararьn artqь planqa qujьp yrlətelevselərgə appartunistarsa narьq вirə kil—gəndər həm kilələr. Yrlətelevselərgə вьndaj kyđ menən qaravsьlarqa qьrqa atpur вirelhen, ularđьŋ tormoş, eş şarttarьn jaqşьrtьv julьnda вəgenən jьldam eş alьp вarьlhьn.

„Başqortostan" вrigadahь: 1—XƏMIT DƏVLƏTEF. 2—ZƏLIL TABЬN.

„JAQŞЬ BAJ" KALXUZЬ JAQŞЬ TYGEL

USALЬ təвəge „Jaqşьвaj" kalxuzьnda eş kestəre dərəь fajđalanьlmaj. Kalxuzsьlar eş vaqьtьnda at alьp kitələr đə esep jərejđər. Eş attarьna ađьq juq, ular tərвejələnməjđər. Şuŋa kyrə ular вer kən eşkə lə sьđa majlar.

Kalxuz tuŋqa hərəv turahьnda ujlap ta qaramaj. Kəđgə səsev вaşlanqanь juq. Orloq əđerlənməgən. Mehim kampanejalarqa təkərəp qaravsь „Jaqşьвaj" kalxuzь pravlinjahьn tuđđьrьrqa.

„UQ"

OJOŞTOROV-XUŽALЬQ JAQЬNAN NЬQ KALXUZ-KƏLLIKTIFLƏŞEV FAJĐAHЬNA IŊ JAQŞЬ AGITATЬR.

„Kalxuzlaşьv xərəkəte hьmaq şikhed tađa-nьqlь xərəkət, şikhed bls nəməgə qaramaҕtan ajьrьm qamasavđarqa qaramaҕtan, вarь вer ydeneken itər" (STALIN.)

„Krəьtejəndərde kalxuzdarqa ьlьqtьrьv esen kərəşte kəlliktifləşev-đen qavaгtьlьqьn pratsinttarь artьnan, səlomət вulmaqan rəveştə qьv-ьvsьlьqqa əjlənderevgə his вer uŋəjь irek вirməҕkə" VKP (в) YK.

KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV HƏM XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬRQA

Kalxuz xərəkətenen hunqь вer jьl esendə gigant adьmdar menən alqa kitkənlege вətə-вeđgə lə məqlym.

VKP (в) ydenen ejjyn plinu-mь qararьnda: „ .. jer eştərendə kalxuz xərəkəte YĐƏK FIGU-RAQJA, kalxuzdar təp eşləp sьqarьvsьlar вulьp əjləndelər,... jarlь həm urta xəlle jaŋqьđaq-tardьn a/x prajьzvudstьvahьnda ryidəre IKENSE BAĐQЬSQa qaldь... „tip əjtep uđđь. Bьsь-lap ta, вьltьr—XVI nsь parteja sjьzь vaqьtьnda вətə səvittər sajuzь dəvmələndə 25 kenə pratsint krəьtejən xuzalьqь kalxuzlaşqan вulha, вьjьl 10 nsь avqьsqa 58,5 pr. qa вarьp jette.

Bьna вьl unьştar kalxuz xə-rəkətendə вeđđen əђtevвeđgə er janь вurьslar jəkmətə. Elek təvge planda, jaŋqьđaq jarlь—urta xəlle xuzalьqtardь kalxuzqa nьqьraq tartьv, kal-xuzqa aqьlьştь kesəjtev torha, xəder alqь planqa—KALXUZ PRAJЬZVUDSTVAHЬN OJOŞ-TOROV, KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV HƏM XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV BURЬS-TARЬ QUJЬLA. Kalxuzlaşьv xərəkəte oşo nigeđđə kinəjer-gə tejeş.

Xəder вьl iŋ mehim xazalьq həm səjəst вurьstardьn вerehe вulьp tora.

Вьl nej esen mehim вurьs hanala?

BERENSENƏN—şul tiklem kiŋ qolas jəjgən kalxuz xərəkə-te kiləsəktə вetənən elek həm, вigerək tə, unьŋ SЬJFAT jaqьn kytərev nigeđendə вarьrqa te-jeş.

Şenki, ələgə tiklem kalxuzqa inməj ikelənep torovsь jarlь həm urta xəllelərđe jьldamьraq kalxuzqa ьlьqtьrьv xəder, ky-вerək Oşo—kalxuzdarđь ojoşto-rov həm xuzalьq jaqьnan nь-qьtьvqa вəjləngən.

IKENSENƏN—iqtisadi kesə tamьrьnan edəlgən вulha la, joqondo həm qarşьlьqь ələgə вik nьq вulqan sьjnfi doşman kulak menən kərəş вurьstarьla вeđđən təp iqtisarđь kalxuzdь tap ojoştorov— xuzalьq jaqьnan nьqьtьvqa juŋaltevđe talap itə. Qəzitevвeđđən вegengə hanьn-da „Sьjnfi doşman kalxuzqa qarşь kerəşə" həm Juqaltьv-darqa qarşь ut asaвьđ" tigən zagal ykalar ьtьdaqь xəвər-đər kulak ydenen вətə kesən kalxuzdь eştən jemerergə tьrьş-qanlьqьn, ul nisekkenə вulqas ta kalxuz prajьzvudstvahьna qamasavlarqa, kalxuzda xeđmət ojoştorovdь hytərgə, kalxuz sa-fьnda tarqavlьq tьvđьrьrqa, aj-rьm aqzalar arahьnda yđ qьlь-qьn joqtorop qalьrqa tьrьşьv-đarьn kyrhətələr.

ƏSƏNSENƏN—unьq həm „hullьq" tajpьlьştarь. Bьlardan undar—xəder вetəhe la yd—yđerən „вarasaq, xəder timptь jomoşartьrqa, jal itergə" məm-kin tigən kulak hyđen praktik eştə udqaralar. Tur rajunьnda-qь qajhь вer avьldarđьn əle вulha 9 pr. qaqьna qalxuzlaşьv menən qalьvđarь, his вer tərlə massavaj eş alьp вarьlmavь вь-nь вik nьq dereђləj.

Şulaj uq „huldar" вetə diq-qətte fəqət „100 pr." kalxuzlaş-tьrьv, „giganttar" tədəv (Dəv-ləkən həm Krasna—usul), xəder yk kammunalarqa kysevgə jy-nəldererge tьrьşalar.

Şuqa kyrə вьl tajpьlьştarđьn ikehe menən də nьq kerəşergə, вigerəktə təp qurqьnьs—uŋ taj-pьlьşqa qarşь raximhed kerəş alьp вarьrqa kərək.

Bьna şunьŋ esen də ojoşqan kalxuzdarđь ojoştorov, xuzalьq jaqьnan nьqьtьv parteja həm kalxuz ojoşmalarьnьŋ kiđevəge iŋ mehim səjəsi həm xuzalьq вurьstarь hanala. Vaq kalxuz-đarđь erelətergə kərək ləkin ul „gigant" вulmahьn.

Kalxuzdarđь ojoştorov xu zalьq jaqьnan nisek nь-qьtьrqa?

Kalxuzdarđь ojoştorov xuzalьq jaqьnan nьqьtьv IN ELEK kal xuzdarđa prolltarejat həm prali tar dəvlət joqondohon kesəjtev tigən hyđ. Beđđə вik kiŋ kyləm də safxuzdar həm maşina trak-tьr stansalarь seltərđəre вar. Bь na вьlar tap ənə şul JOQON-DONO KƏSƏJTEV esen prali-tarejat dəvləte şular jarđamьn-da kalxuzdarqa turanan tura ojoştorov xuzalьq h ə jarđam-darь kyrhətə alhьndar esen ojoştorolqandar. Şunьn menən вergə sənəqət yđəktəre eşsələre nen şiflьqь la ajrata mehim həm ajrata qulaj hanala. Ləkin вьna вьlarqa əle вeđđə nьq əhəmejət вirelməj.

Kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьv IKEN SENƏN parteja həm kalxuz ur-gьndarь esen kalxuz prajьzvu-dstьvahь həm kalxuz kileren вylev TIXNIKƏLƏRENƏ EJƏ BULЬV xeđmət prajьzvudstьva unьş вylev eştəren dərəђ ojoş-torov sdilşinəne dərəђ inderev ejəhedlek hən jan вaşьnan „li-geđləv" dərđe вetərev xeđmət-teŋ eşləp sьqarьşьn kytərev, həm вytən şunьŋ hьmaq kəllik tif xuzalьqtьŋ sьjlat jaqьn ky-tərevdə turanan tura kankrit api ratif jetəkselekte kiŋ julqa ha-lьv tigən hyđ, Bьna вьl вeđđə əle вulha juq, tirlek. Oşo eşteŋ вaşьnda tororqa tejeş keşelər „вelməjđər" (Paxar Qьđьl kam вaђn) kalxuzdarь jəkl qişeq utь menən janalar (Dьvan Mə-setle) kalxuzь

Kalxuzdarđь ojoştorov xuza-lq jaqьnan nьqьtьv AĐAQ KI-LEP kalxuzsьlarđьŋ yđ eşməkər lektəren yđ insejativalarьn kytə rev tigən hyđ- Kalxuz prajьzvu dstьvahьn daxut вylev ejəheđ-lek həm tigeđləp вyleşevđərgə qarşь kerəş kalxuzda janь xuza lьq tarmaqtarьn kuвəjtev jaŋь toqom maldar yrsetev janь qa-raltьlar halьv eştərendə kalxuz sьlar yđđəre вaşlap jerehendər, ularđьn yđđərendə dərt quđqal hьn, ə „Qoros" kalxuzьndaqь hьmaq silustan вarь вer eş sьq maj ul tip tormahьndar.

Sinfi hiđgerlek nьq „qujьlhьn.

Bьl əjtelgəndərđe dərəђ вo-jomqa aşьrьv вetənən elek sin fi hiđgerlekkə вəjləngən. Parte-jə həm kalxuz ojoşmalarь sьjn-fi doşman kulaktьŋ həm kalxuz qa inep qalqan kulak agintarь nьn kalxuzdь jemerev julьnda nindəj saralarqa totonovđarьn şul məldə yk hiđergə вьndaj la kьttarđь вetəhendə kalxuzsьlar jalpьhь aldьnda asa вarьrqa, sьnfi jat iliminttarđь kalxuzdan qьvarqa, вьlarqa qarşь kerəş esen kalxuzsьlar jalpьhьn ojoş tororqa tejeştər şulaj uq hər ike fruntta parteja esendəge hul həm вigerəktə uŋ tajpьlьştarqa qarь şь nьqlь kerəş alьp вarьrqa kə rək. Bьnьhьđ uŋьşlь kerəş məm kin tygel. Bьna şundaj qatь ke rəştər, вalşeviktər timpь arqahьn da qьna вeđ kalxuzlaşьv xərə kəten tura julqa hala həm par-tejə jetəkselegendə kulaktь to-toş kalxuzlaşьv nigeđendə sьjn fi вulьv jaqьnan вetərep avьl xuzalьqь prajьzvudstьvahьn sat sejalistik rikanstruktirlav məs'-ələhen xəl itə alasaqьвьđ.

M AQIŞ

UŊHƏM „HULLЬQ„ KYRE NEŞTƏRENƏ QATЬ ATPUR BIRERGƏ

Timptь kytərergə, ləkin „gi gant„ ojoştormaђqa Krasna-Usul təвəgendə kalxuzlaşьv xə rəkətenə dərəђ jetəkselek itel-məj. Məҕələn: Krasna—Usul sə vitenen ydendə, Arxangil, Bu-ranav Səvittərendə kalxuzlaşьv xərəkətendə əđ genə lə hьnь-lьş juq. Bьnda massavaj eş вik tyвən tora. Ləkin men urьnь-na şul uq təвək Jelem—Qaran səvite dəvmələndə вarь вer un lьqqa вarьp totaşa torqan yta „hullьq„ вara. „Pariz kammu nahь„ tigən kalxuzdь xəder „gigant„ qa əjlənderelə: вьqa tiklem 12 avьldь şul kalxuz idarahьna вuj hьndьrьldь inde, hamanda đurajtьv davam itə.

Bьl kyreneş ikehe lə narmal xal tygel. Sənki kalxuzdь es-tən (ojoştorov həm xuzalьq ja-qьnan) nьqьtьvqa iqtiвar itel-məj, aldьnqь kalxuzdarđan kal xuzsь—instruktьrđar alьp, artta-qь rajundarqa jeвərev saralarь kyrelməj.

Haman nej вarь 9 pr.

Tur təвəge, Birigufka avьlь 300 xuzalьqtь esenə alqan dur qьna avьl вulьvqa qaramaҕtan kalxuzsьlarьn xərəkəte вik tyвən tora, oşo kəndə nej вarь 9 pr. qa qьna kalxuzlaşqan.

Bьnьn səвəвen—his вer tərlə massavaj eş alьp вarьlmav-dan kyrergə tura kilə. Sənki oşo kəngə tiklem вer tərlə an—eş menən məşşəsələrə juq. Xatta, Yktəвer Rivalytsejahena 14 jьl jetep kilgəndə ələ вulha kamsamul ojoşmahь tədelmə-gən.

Təвək parteja ojoşmahь həm təвək savit Başqarmahь вьl avьldь səvitləşterevdə yđen ja vapь hanaj mikən?

Attar urtaqlaştьrьlmaqan

JANЬ jonđođ avьlь„ Aq iđel„ kalxuzьnda ustafqa iqti-вar itelməj. Oşo kəngə tiklem attar urtaqlaştьrьlmaqan. Bьl arqala aqьmdaqь xuzalьq eştə-ren eşləvdə вik đur ədəkləktər tьva. Təвək kalxuzsajuz вьqa kyđ hal.

Kalxuzsьlar qararь вojom qa aşьrьlmaj.

TUR təвəge, Nurdəvlət səvi-te, T. Juldaş avьlь totoş kal xuzlaşqan вer avьl вulqanь вir le kulak həm kulak agintarь nьn kalxuz eşen tarqatьv julьn daqь xərəkəttəre ytə kesəjep kitte.

Aktif kalxuzsьlar вьl qarьşь xərəkət menən kərəş julьnda aqzalar arahьnda anlatьv eştə-re alьp вarьp, uђallьq itevsələr də isemdəre menən atap kyr-həthəlar həm dəjem jьjьlьş ular də kalxuzdan qьvь turahьnda вer nisə tapqьr qarardar ьsqar-dьlar. Ləkin ular həlegə tiklem nisegə ittifaq itelməj. Məҕələn: Işsulatьf şahivəl, Işsulatьf Sə-xavdar kalxuzda ələ nisə tap-qьr xuliganlьq, qortqosloq itep kyptan yk ьsqarьlьrqa qarar вirelgən вulhada la kalxuz rə'-ise menən ьsqarьvsьlar qarar-dь jəşerep kilələr.

Bьl rə'isen, xisapsьlarьn вьl eştəre esen javapqa tarttьrьrqa kərək.

„KAMSAMUL„

DOŞMAN. KALXUZQA QARŞЬ KƏRƏŞƏ

KULAK ЬŞRЬPQA TOTONA

QONŞAQ t. Harь avьlьnda-qь kulak Sajfullin B. kalxuz-dьn at harajьna ut halьp dur zьjan jahanь. Ike at harajь вajtaq ej həm kypkenə a-x qa-ramaldarь janьp kitte. Ut hyn-derges вulha la tədek вulma-qanlьqtan janqьnda til genə hyndererge alьp вulmana. Kalxuz kamenda 2.000 hum zь-jan kyrde.

QƏLIMEF

Maqfurьf Şajex, Hisatyllin Ap-tulla Xəkimef Qjarif, Josopьf X. həm Xarrasьf Şajmərdəndar elekke vəjьttan alьp 1929 nsь jьlqa tiklem вatьrak totop kese kəsenən fajdalanьp kildelər. Bьna oşo xalьqtar, urta xəllelar təəsenən kalxuzqa inep tulqan dar. Bulardan kalxuzdь tadartьr qa kərək.

TVINSKI.

Kulak tədil jađa

Krasna Usul təвəge, „Pariz kammunahь" kalxuzьnьn „Qь-dьl Julaq" ucaskahьnda elekke kulak Minle Əxmətte tədelse ...

MARЬJ.

500 BOT IGEN URLAPTA, HAMAN KALXUZDA TORA

QЬRMЬƑQALЬ t., „Nariman" kalxuzьnьn вьltьr 500 bot igen-nen jəşerep alьp qalьvsь həm „вarьвer urtaqlaştьrarlar" tip jьl qьş harьqь menən hьjьrьn hujьp harьşqan Rəximəf Hidejə tulla ələ вulha kalxuzda aqza вulьp tora. Bьl keşenen eştə-ren tikşerep, yđen kalxuzdan qьvьrqa kərək.

„4 7"

Bьlarđan tađartьrqa kərək

Qonşaq təвəge, Aqsaвaş avь lьnda „Yktəвer" kalxuzь aqza-hь Xəkimef Qata pamişşik вa-lahь, Qjemər вujь keşe kesə-nən fajđalanьp kilgən keşe.

Şulaj uq: Zaripьf Xəjвulla

Elekke tirmənse—zasipkasь вulqan

Bere təвəge, Janь Jandьr avь lьndaqь „Aq—Idel" kalxuzь qul aђьnda 3 tirmən вar. Şu-lardьŋ вerehendə elek tirmən xuzahь вulьp torqan kulak Iva nьf xəđer zasipkasь вulьp eşlaj kalxuzda clin вulьp tora. Bьqa nisek kyđ halmajđar ikən.

Q. ŞAKIRЬF.

MATUR TƏĐƏGƏN

TƏĐƏV MATIREJALDARЬ MENƏN ƏDLƏK HƏB TƏ'MIN ITERGƏ!

QAĐAQ HƏM HЬV MEJESKƏLƏRENEŊ JETMƏVE MATUR ZAVЬTЬ MAJĐANЬNDAQЬ TƏĐƏV EŞEN ƏĐƏ

MATUR ZAVЬTЬN HALЬV MAJDANЬ, 28 AVQЬS. EŞ PLANЬ BUJЬNSA 5 SINTƏBERGƏ TIKLEM EŞSELƏR ƏSƏN 10 BARAK HƏM 10 SINTƏBERGƏ TIKLEM JƏNƏ 10 BARAK HALЬNЬP BƏTƏRGƏ TE-JEŞLE. LƏKIN QADAQ BULMAV ARQAHЬNDA TƏVGE 10 BARAKTЬ HALЬV EŞE ƏDƏLƏV QURQЬNЬSЬ AĐTЬNDA TORA.

ƏQƏR TƏĐƏV EŞTƏRE QADAQ MENƏN TƏ'MIN ITELMƏHƏ BA RAKTAR HALЬNMAJ QALASAQ, BARAK EŞLƏVSE BALTA OĐTALA-RЬNЬŊ BER ƏLƏŞƏ BƏQƏN YK INDE BYTƏN EŞTƏRGƏ KYSEREL-GƏNDƏR.

BARAKTAR TƏĐƏVGƏ HORALQAN 25 TUNNA QADAQ URNЬ NA NEJ BARЬ 3TUNNA ALЬNQAN. ŞUNЬŊ ARQAHЬNDA 2000 KEŞE LEK JANЬ AŞXANA, MUNSA HƏM KER JЬVЬV URNЬ EŞLƏJ BAŞLAR QA MƏMKINLEK JUQ.

BARAKTAR TƏĐƏV EŞENDƏGE TAQЬ LA BER JETEŞHEDLEK —BALSЬQ IĐEV ƏSƏN HЬV JETMƏJ, HЬV TAŞЬV ƏSƏN MISKƏLƏR JUQ KUSPRUMSAJUZQA 40 MISKƏGƏ ZAKAZ BIRELGƏN BULHA LA OŞO KƏNGƏ TIKLEM ULAR ALЬNMAQAN. UDAR TƏĐƏLƏŞTƏN AŞЬQЬS ZAJAFKAHЬ YTƏLMƏJ.

ƏLKƏ QƏZITTƏR BRIQADAHЬ.

MAJ ƏĐERLƏV PLANЬ 1 NSE SIN-TƏBERGƏ TULTЬRЬLHЬN,

Başqortostan maj ədərləv eşendə sajuz kyləmendə вe-rense вulьp вara ine. Ləkin hunqь vaqьtta eştər вik jo-moşardь. Jьllьq plan 10 nsь avqьsqa 64,5%qa qьna ytəlgən. Ə ajlьq plan nej вarь 29%qa qьna ytəlgən.

Patrip kapiratseja ydenə вirelgən jьllьq plandь 69 pr. qa, ajlьq plandь 32 pr. qa qьna ytəgən.

Safxuzdar maj ədərləv eşendə haman da qojroqta həjrələ lər. Ular jьllьq plandь nej вarь 36 pr. qa qьna ytəgəndər. Kalxuz, safxuz sistimalarьnda hunqь kəndə вьl eş ergaђe nə massavaj anlatьv eşe jomoşaq ojoştorolqan. Şunьŋ ar-qahьnda maj ədərləv timpь tyвən təştə.

Təвəktər aşьqьs rəveştə ədərləv eşen juqarь вaђqьsqa qujьv, 1 nse sintəвergə jьllьq plandь 100 pr. itep ytəv esen kərəşergə tejeştər.

A. F.

Aqвulat plandьŋ 249 pr. şulqьвan 57 pr. qьna ytəgən

JANЬ AVЬL təвəge jьllьq maj ədərləv planьn 7 nse av-qьsqa tiklem 99 pr. qa ytəne.

Eştə udarsьlьq, satsejalizem jarьşь qullanqan avьl səvittəre-nən Aqвulat səvite jьllьq plan-dь 249 pr. qa, Qajpan 160 pr qa Вađrəş 117 pr. Ərlən Səvite 115 pr. qa ytənelər.

Maj ədərləvdə taş вa qa ađь-mь menən вarьvsь avьl səvittə rer-Şulqьвan, Vərəşвaş, Ştьrman lavь səvttəre plandarьn 57 nən 65 pr. qa tiklem genə ytəgən-dər.

Qojoroqta həjrələvse avьl sə-vittəre alđьnqьlar menən tiŋlə-şər esen nьqlь eşkə totonorqa plandь yđ vaqьtьnda tultьrьlьr-qa tejeştər.

S. MAQARSKI.
X. URALSKI

KƏĐQƏ SƏSEV 48,8 PR. QA QЬNA YTƏLDE

Kalxuzdar Narkamzim qararьn ytəmənelər

Başnarkumzimdeŋ hunqь qararь вujьnsa kalxuzdar kəđgə səsevđe 25 nse avqьsqa təmam itərgə tejeştər ine. Ləkin eşkə iqtiвarhьđ qarav arqahьnda 25 nse avqьsqa səsev kalxuzdar-đьŋ planь fəqət 39 pr. qa qьna ytəlde. Kalxuzsajuzdar yđ Jetəkselegen kesəjtep, kalxuz idaralarьnьŋ yđ məs'ylegenə tap şьrьv menən səsev planьn 1 nse sintəвergə tultьrьv sarahьn kyrergə tejeştər.

Jaŋqьđaq xuzalьqtarđa la 1 nse sintəвergə plan ytəlergə tejeş ine. 25 nse avqьsqa ular tarmaqьnda la plan 39 pr. qa ytəlgən.

Şulaj, kəđgə səsev hər ike tarmaqta la qьrqa hьnьlьş talap itə Barlьq plan 48,8 pr. qa qьna ytəlgən. Beđ ul hьnьlьştь qəmym kes menən вuldьrьrqa səsevđe yđ srügьnda ytərgə te-jeşвeđ.

Harьş kalxuzsьlarь yđ ara jarьş alьp вara

Hər вer eşte yđ vaqьtьnda tulь həm tađa kileş ytəp sьqьv esən, Harьş kalxuzsьlarь yđ ara jarьş astьlar.

Hədəmtələ urazaj jьjnav eşe 100 pr. tь menən ytəlde. Igen zadanejəhьn vaqьtьnan alda tu ltьrьp sьqьv, kəđgə sesevevđe ytəv həm tuŋ herevđe ədəklek ka osoratmav turahьnda qьđьv kərəş вara.

QƏFYR.

Frunt tigeđ alьp вarьla

Bajmaq təвəge Qjifan avьl kalxuzь urazaj jьjnav eşendə đur eşməkərlek kyrhətte, 25 nse avqьsqa ul unь 100 pr. tь menən ytəp sьqtь. Barlьqь 516 giktar igen jьjnaldь.

Frunt tigeđ alьp вarьla. Igen jьjnavđь xəl itev menən вergə tuŋqa hərev, arьş səsev şulaj uq xəkymətkə igen tapşьrьvdar đa kyđ uŋьnan sittə qalmajdar.

Udarsьlьq jeŋevđe tə'min itte

Eşte udarsьlьq həm satsejali-zьm jarьşьn nigeđ itə alьv arqa hьnda, Mişkə təвəge „Jaqtь-jul" kalxuzь yđ igenen his вer taləfađ jьjnap aldь. Eş qьđьv вara. „Jaqtь jul" kalxuzь yđ avangartlьqьn kəđgə səsev həm tuŋqa hərevđələ kyrhətəsək.

„LININSE" KALXUZЬ EŞLƏJ BELƏ

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ təвəge „Lininse" kalxuzь kəđgə səsev, urazaj jьjnav tuŋqa hərev eştə-ren вer julь alьp вara. Təвək kalxuzsajuz вirgən 1050 giktar tuŋqa hərev zađanejahь 350 ga hərəldə.

Aşlьq huqtьrьv həm вaşqa eştərđə вulqan вətə вrigadalar tuŋqa hərevselərgə jarđamqa sьqalar.

Q. QAJSAR, Ş. SAFIN

Kalxuz xərəkəte kesəjə

Jađqь səsevđe ojoşqan xəldə ytkərev kalxuzlaşьvđь kesəjtte

MAQAR təвəge, Vəsil'jeikə avьlь dəvmələndə ojoşqan kal-xuz вalşeviktar II nse jađqь səsev kampanejəhьn ojoşqan xəldə ytkərevđere həm jaŋqьđaq tarqa jarđamlaşьvь arqahьnda jaŋqьđaqtardь ydenə qarata aldь. Kəđgə səsev kampanejə вaşlanьv ajqanlь kalxuzlaşьv xərəkəte qapьl kesəjep, avьl aşo kəndə 75 pr. qa kalxuzlaş tь. Kalxuz: „kəđgə səsev kam-panejahendə totaş kalxuzqa!" luzьngьhь aђtьnda eş alьp вara.

dəvmələndəge jarlь, вatrak həm urta xəllelərđən вətəhe 750 xu-zalьq kalxuzqa inep, kalxuzla-şьv 90 pr. qa jette.

F.

TOTOŞ KALXUZLAŞЬV ALDЬNDA

AQЬMDAQЬ xuzalьq—səjəsi kampanejalarđь kalxuzlaşьv xə-rəkəte menən tьqьđ вəjləp alьp вarьv arqahьnda Saqmaqoş tə-вəge, şul uq avьlda kalxuzlaşьv xərəkəte вik nьq kesəjđe Avьl

UQЬVSЬLAR JARĐAM ITTE

MƏLƏVEZ təвəge, Jamanhar avьlьnda вesən jьjnav vaqьtьn-da kalxuzda 75 xuzalьq вulьp, uqьv jorttarьnan qajtqan uqьv-sьlarđьŋ jaŋqьđaq xuzalьqtar arahьnda nьqlь anlatma alьp вarьvđarь arqahьnda xəđer avьl 98 pr. qa kalxuzlaştь. Eşte вri-gadalar arahьnda jarьş menən alьp вarьla.

I. QYMƏR.

90 PR. KALXUZLAŞTЬ

MAQAR təвəge Вaqьj avьlьn đa ejjyn ajьna tiklem kalxuz-laşьv əkren вara ine. 20 nse avqьsqa tiklem jaŋqьđaq xuza-lьqtarđan taqь la 60 xuzalьq kalxuzqa kerđe. Bьl avьldьŋ 90 pr. tь kalxuzlaşьvьn kyrhətə.

MINHAZ.

JUQALTЬVĐARQA QARŞЬ UT ASAВЬĐ

1.000 вot arьştь jəşerep qalьp, serttelər

QЬRMЬƑQALЬ T., „QЬĐЬL ŞIŞMƏ" TIQƏN DUR BER KALXUZ-DЬN „RADIU" ISEMLE UCASKAHЬNDA BЬLTЬR XƏKUMƏTKƏ TAPŞЬ RЬLMAJ ALЬP QALЬNQAN 1.000 BOT ARЬŞЬ BULQAN.

BЬJЬL MAJ AJЬNDA „QЬĐЬL ŞIŞMƏ" KALXUZЬNDA JANQЬN SЬQЬP, 45 XUZALЬQ JALANQAS QALQAS „RADIU" QA MƏRƏZƏ-QƏT ITHƏ LƏ: „IGEN JUQ" TIP JAVAP BIRQƏJNELƏR.

XƏĐER ŞUL IGENDƏRE QARAMAJ TOROV ARQAHЬNDA SERE GƏN. INDE BЬL TURALA AKT TƏĐƏP, „QЬĐЬL ŞIŞMƏ" IDARAHЬNA KILTERGƏS, IDARA AKTTЬ QABUL ITMƏJ QAJTARĐЬ.

KALXUZDA TOROP TA, UĐAL UJ MENƏN IGEN JƏŞEREP QAL DЬRQAN ƏSƏN „RADIU" DЬ HƏM UQA QUŞЬP „QЬĐЬL ŞIŞMƏ" IDARAHЬN JAVAPQA TARTЬRQA KƏRƏK.

M. K.

„PAXAR" JUQALTЬVĐAR QA QARŞЬ KƏRƏŞMƏJ

ƏFƏ təвəge „Paxar" kalxuzь ydenen prajьzvudstьva planьn arttьrьp həm qarşьlav planьn tultьrьp ytəgən. Mal ađвarđarь torqođovđa kypkenə uŋьşlь eş-tər eşləgən- Dəjəmləşterelgən maldarđьŋ hanь yђkən.

Oşo uŋьşlьqtarqa ələşev me nən вergə, unda eştəren jaŋь ni-geđgə qorolmav hьmaq jəteş-heđleqtərđə kyp: Sdilşina farmal rəveştəgenə uđqarьla, eşteŋ za-tьn вajqap iђəpkə alьv juq, şul arqala, eşte jaqşь ytəvselər đən вerəvđə вyləklənməgən, na sar đatlь itep eşləvselərđeŋ xeđ mət kənđəre kəmetelməgən. IGENDE QALDЬRЬP URQAN DAR, SAВЬLQAN IGENDE TƏ JƏGƏNDƏ JAĐMAR—KYВƏ TƏPTƏRE JЬJЬP ALЬNMAJ JATЬP QALQAN. Arвalar igen taşьvqa qulajlaştьrьlmaqan. Şul arqnla jul вujьnda kəltələr, sa-вьlqan aşlьqtar tuđьp jatьp qal qan, igendər şul kejə ejələp вajtaq% igendər huqьvqa jara-maj sьqtьlar, halamdar eђkert-kə jaqşьlap halьnmaqan. Arьş kəвəktəre вetenləj tireђlekkə taşlanqan. Silus jahav esən ja-raqlь, вaj məmkinlektər вeten-ləj fajđalanməqan.

Kalxuzsьlarđьŋ quldarьndaqь xeđmət kənen terkəp вarьv esen qulajlaştьrьlqan dəftərđərgə, ularđьŋ xeđmət kəndəre, mələn də terkəlep вarьlmaqan, ajьrьm вrigadalarda 2—3 aj вujь kal-xuzsьlarđьŋ xeđmət kəndəre dəftərgə terkəlməgəndər. Xisap-sь iђəp—xisap eştəren erətkə halьv turahьnda ujlapta qarama qan, kalxuzda вer vaqьtta la ta đartьv вulmaqan. Kalxuz jalpь-hь prajьzvudstьva kaŋəşmələre-nə ьlьqtьrьlmaqandar.

Bьl kalxuzqa qatь tikşerev jahap. Eştəren julqa halьrqa həm aqzalar arahьnda tađartьv ytkərergə, masvavaj eşte kesəj-tərgə kərək.

„Kalxuz nəməhe mineke tygel" tip qarajđar

JABALAQLЬ avьlьndaqь (Şişmə t.) „Başqortostan X jьl-lьqь" tigən kalxuzdьŋ aqzalarь kalxuz nəməhenə yđeneke tip qaramajđar. Məҕələn: dejəmləş-terelgən вьrujđarqa əhəmejət вirməjđər, qamьt, tьrma, hənək, arвa qьjratьvsьlarqa his вer sara kyrelməj.

Eşkə вildələngən vaqьttan вer səqət hun qalьp sьqular, teşkə tuqьraqanda ođaq jatalar, Şuqa kyrə eştə вarmaj.

JULAMAN.

IDARA: вьl kalxuzdьŋ 1000 ga arьşь вulьp ta, haman səser-gə orloqloq ta arьş huqьl-mavьnьn da təp səвəвe oşo вulьr. Aşьqьs sara kyrelhen.

Eş yđ aqьşьna taşlanqan

DЬVAN MƏSETLE təвəge şul uq avьl вьltьr uq 95 pr. kalxuzlaşqan вulha la, kalxuzdь eştən nьqьtьv eşenə вerđə kyđ halьnmaj, вətə eş yđ aqьşьna taşlanqan. Məҕələn: oşo kəngə tiklem вesənlektər saвьlьp вet-məgən, arьş uraqьna təşməgən dər, silus esən jamdar qađьl-qan вulha la, ylən saвьp tul-tьrьv sarahь kyrelməj, eştə planlьlьq juq.

Eş nurmahь jahalqan вulha la, вojomqa aşьrьlmaj, kalxuz-sьlarqa eş dəftərđəre ələşep вetməgən, ələşelgən tiklemenə lə jađa вarьlmaj.

Irđər qьr eşenən qasalar, вe-sən eşen fəqət qatьn—qьđđar qьna atqara tejerlek ə, irđere kanav вujьnda, lafka janьnda qəjвət hatьp, təməke tartьp tik ultьralar. Bərigadirđar ejđə jat-qan kileş kenə вojoroq вirep tik jatalar, kalxuzsьlar menən qьrđa eşləməjđər. Eskelek, вaş-вaştaqlьq siktən aşqan— irđər iђerek xəldə qьrqa sьqьp, вisə-lərđe eriap jerəjđər.

Kalxuz idarahьnьŋ rəise Ş.Za kirьf xuzalьq eştərenə iqtiвar itməj, 5.000 hum toroşlo Arluf toqomo ajqьrьn təвək вaşkar-ma avьlьna вarьşlaj ylterep qajttь. Jetməhə вer kulak qь đьna kyđ teşərep, qьđ atalarьn sitkə ođatqanda, kammunis вa-şь menən şularđь ođata вarьp jerej.

Bьl kalxuzqa kyđ halьrqa, iynheđ julвaşsьlarđь almaştь-rьrqa kərək.

„XƏВƏRSE"

Maj-ədərləv planь 63 jarьm pr.,qa ytəlde.

Krasna Usul təвək patrip sa-juzь Вaşsajuz menən tədegən dugьvьr вujьnsa 260 sintnir maj ədərlərgə tejeş ine. 10 nsь av-qьsqa tiklem 195 sintnir maj ədərləngən.

Ž. T.

Ustaf aŋlatьlmaqan, xedmətojoştorov nasar

„QЬĐЬL KAMBAJЬN" kalxu-zьnda (Mьraq təвəge) xeđmət ojoştorov nasar tora. Xeđmət kəndəren iђəpkə alьv вutalsьq, kalxuzsьlar yđđərenen kypme eş kənə eşləgənlektəren вelməj-đər.

Tartьv kəstəre, sьвruj, qoral-dar qaqьđđa qьna dəjəmləşte-relgən. Attarđь hər kem yđ jo-moşona teləgənsə jegə вirə. Kal xuzda xuzahьđlьq: kəpə kən-dəđ aşlьq huqьv maşinahьnьŋ qajьşь juqaldь. şul arqala eş, 5 kən tuqtalьp torđo. Bьl sьjn-fi doşmandar eşe вulьvьnda sik tə juq. Silus jahavqa təkəred qarajđar: Silus jahav menən вa-rь вer eşkə inməj...

Rьђmexəmətef tigən вer kal-xuzsь 1 dilвegəhen kalxuzqa 4 hum 60 tiŋgə hatьp вirđe.

Bьl kalxuzdьŋ aqzalarьna us-taftь nьqlap teşəndərərgə həm xeđmət ojoştorov eştəren nьqlь julqa halьrqa kərək.

„NAQЬЂ"

„Qoros" ta xuzahьđlьq, вьş-вaştaqlьq

ƏBJƏLIL təвəge, kysem avь-lьndaqь „Qoros" kalxuzь qoro isemdə genə kalxuz вulьp jəşəj, Məskəvđəge „kən sьqьş xalьq-tarь Institutьnan" kilgən qilmi tikşerenev kəmisejəhenə kalxuz turahьnda вer tərlə lə məqlymət вirə almanь. Aqzalarđьŋ iђəвe вilgehed, kalxuzda nisə вaş вarlьqьn ajtə almajđar. Ma şinalar вođoq, avьl xuzalьqь qoramal həm invintarđarь ajaq aђtьna taşlanqan, arвalar təgər-məşheđ, eşləvselərđeŋ eş kən-dəre jynləp xisapqa alьnmaj.

Xatta oşo kengə tiklem mal-darьna вesən ədərləv sarahь la kyrelməgən. Mal harajđarь,kelət tər вətəhe la jemerek xəldə.

Aŋ-вelem eştəre juq, tirlek. Avьlda uqьtьvsь, məktəp həm klup вulha la ularqa jərəvse juq. Qatьn-qьđđar kalxuz eşenə ьlьq tьrьlmajđar. Avьlda kamsamul jəcəjkələhe həm ədme-kypme aktif вulha la ular kalxuz menən вəjləneş totmajđar.Eşhəm prajьz vudьstьva plandarь juq.

Kalxuzdь eske jaqtan nьqь-tьv julьnda Təвək kalxuzsajuz xəđer yk qьrqьv saralar kyrhen

„KAMSAMUL"

GIRMANEJƏ XӨKYMƏTENDƏ

EŞSELƏRĐE TALAV DIKRITЬ ƏĐERLƏNƏ

Girmanejə sənəqətseləre eş xaqtarьna həzym jahavđь talap itələr

QƏĐƏTTƏN TЬŞ JAŊЬ DIKRIT ƏĐERLƏNƏ

BIRLIN. Bətə Girmanejə sənəqətseləre sajuzь xəkymətkə eş xaqtarьn jaŋьnan qьƀqartьv, sat sejal straxavanejə vznustarьn kəmetev, prajьzvudstьvanьŋ yđe nə teşəv xaqьn, transprt tariħarьn, naluktarđь teşerev, xəkymətteŋ sənəqət ətenən nindaj đə ʙulħa kantryl jahavьn alьştьrьv turahьnda yltimatьm ʙirde.

Xəđer Girmanejə kapitalistarь terle juldar menən eşsəndərđeŋ eş xaqtarьna həzym itələr. Bryning xəkymate eş xaqtarьn qьƀqartьv turahьnda taqьla qəđəttən tьş jaŋь dikrit sьqarđь. Girmanejə xəkymateneŋ ʙьl jaŋь dikrite elekke diriktiftərđən, ajьrьm pravinsejə kanstitutsejəlarьnьŋ iŋ məhim punktьtarьn alьştьrьv menən ajьrьla.

Girmanejənəŋ ajьrьm dəvlətteren də ʙьqa tiklem qullanьlqan həm əlege tiklem xəkymət tarafьnan tьjьlqan ʙətə zakundar xəđer alьştьrьlalar.

Xəkymətteŋ qəđəttən tьş jaŋь dikritь menən, Girmanejəneŋ ajьrьm dəvlattəre eşheđđər gə ʙirelə torqan pasuʙejənь kəmetevgenə tygel, unь tulьħьnsa ʙəterev xoquqьn da alalar.

Lundtag (parlamint) tьŋ finansьvьj məs'ələlərgə qaqьlqan ʙətə zakunlь pravalarь, ʙətə ʙydzit zakundarь alьştьrьlalar. Pravinsejə xəkymatləre, DƏVLƏT PRIDPREJƏTEJƏLƏREN DƏ EŞLƏVSE EŞSE HƏM XEĐMƏTKƏRĐƏRĐEŊ EŞ XAQTARЬN, APARATTЬ TOTOV ʙUJЬNSA ʙULQAN SЬQЬMDAR ÐЬ yđđəre teləgənsə kəmetə alalar.

Qəđəttən tьş dikrit xəkymat mөə'səsələren kalliktif dugьvьr đarđь kyđətevđən də qotqara. Pravinsejə xəkymətləre, LANDTAG TIKŞEREVENƏ QUJMAJSA LA EŞSELƏRĐE JALPЬLЬ RƏVEŞTƏ EŞTƏN SЬQARA.

Şul uq vaqьtta qəđəttən tьş jaŋь dikrit, ʙydzitenəŋ qajьʙer statejələren kəmetməvđe kyđ aldьnda tota. Məƀələn, prusejə xəkymateneŋ jevangil həm katulik sirkəvđəre menən jahalqan kilvşevgə ʙəjləngən sьqьmdarь qьƀqartьlmajđar.

ŞULAJ UQ AJЬRЬM PRAVINSEJƏLƏR TARAFЬNAN ELEKKE KNƏZĐƏRGƏ ʙIRELƏ TORQAN PINSEJƏLƏR HƏN ZARARĐARĐЬ TYLƏVĐƏR DƏ KƏMETELERGƏ MӨMKIN TYGEL. Xəkymat qəđəttən tьş jaŋь dikritkə əƀtəmə itep, elekke dəvlət cinavniktarьna, əfisərđərgə tylənə torqanjuqarь pinsejələr məs'ələhe ʙujьnsa rəsmi iqlan itə.

Brynning xəkymate „kanstitutsejə pravalarь menən jaqlanьvsь juqarь qatlam xalqtarđьŋ pinsejə məs,ələləre qatmarlь ʙul qanlьqtan, unь tikşerev rejxstagqa qaldьrьla" tej.

* *

Brynning tarafьnan əđerlənep jatqan navʙəttəge qəđəttən tьş jaŋь dikrit qala həm pravinsejə xəkymattəreneŋ ʙydzitьnda ʙulqan difitsittь qaplavđь kurьs itep quja. Jarь jьl esendə qala idaralarь ʙydzitьnьŋ difitsitь 800 miljun markьga, Pravinsejə xəkymattəre ʙydzitь difitsitь ʙer jarьm milejart markьga (marka-46 tin) jetе. Ber Prusejə dəvləteneŋ genə difitsitь 400 miljun markь təşkil itə.

Bьl difitsittar eşheđlekkə ʙirelə torqan satsejal straxavanjanь tulьħьnsa ʙəterev, eşseləŕđeŋ həm xeđmətkərđərđeŋ eş xaqtarьn qьƀqartьv iħəʙenə qaplanьrqa tejeş. Pravlinejə məəssəlarendə həm pridprejətejəlarendə jəđər meŋ eşse həm xeđmətkərđər eşləjđər. Kalliktif dugьvьr đarđь alьştьrьv iŋ elek şunda eşləvse eşselərđe jarьlandьrasaq ularđь taqь la avьr xəldə qaldьrasaq. Jəđər meŋ eşheđđər yđđəreneŋ ʙьlajđa əđ pasuʙejəlarьnan məxrym itələsək. Şulaj itep xəkymat eşsəndərđe talaj, ə, pandarqa, knəzđərgə đur ixtiramlьq kyrhətep, ularđьŋ kyp summalь pinsejəlarьn da qьƀqartmajsa qaldьra.

Navʙəttəge qəđəttən tьş dikrit Girmanejə la faşistar diktaturahьn ytkərev julьnda ʙerense əđьm. Bьl dikritqa eşsəndər massahь tьnьslanьp qala almaƀ ildə sьjinfi qarşьlьqtar qьrqьvlaşasaq, eşsəndərđeŋ asьv tulqьndarь taqьla yƀəsək.

QЬĐЬL KӨNGƏ 50 MEŊDƏN ARTЬQ EŞSƏNDƏR QATЬŞTЬLAR

BIRLIN, 23. Birlində massavaj rivəlytsejun pralitarejat ojoşmahь menən qьđьl spurtsьlar ʙerləşmahe tarafьnan Nəjkilnskum stadejunьnda qьđьl xalq kənə ytkərelde. Bьqa 50 meŋdən artьq eşsəndər qatьştьlar.

Stadejunđь uratьp đur palitsejə kestəre urьnlaştьlar.

Faşizemqa qьrьşь kərəş sajuzь həm faşistarqa qarşьь jəştər sajuzьnьŋ kesle kalunnalarь unar meŋləp jьjьlqan eşselərđeŋ qotlavđarь aƀtьnda, stadejunqa indelər.

Stadejun əƀtendə jəđləgən qьđьl flaktar, ʙlakattar jelferđəjđər.

Iptəş Ylʙrix jьjьlьvsьlarqa mərəzəqət itep, şulaj tine: qьđьl kən eşse sьjnfьn idev—jaʙerləv jaŋь tulqьndarьna qarşь, kampartejənь juq—ʙar hyđđər menən aqьvlavqa çarьşь, pralitarejattьŋ aђaqqь tapqьr jeŋeve əsən kərəşkə JALPЬNЬ MABLIZAVAJT itevdə qudqatьvsь ʙulьp xeđmət itergə tejeş.

Kampartejə isemenən Gejns Nejman đur ric menən sьqa. Bruningtьŋ aldaqь qьş hunqь 100 jьl esendə iŋ nasar qьştarđan ʙulasaq tigən hyđenə tajanьp, Nejman əjtə ki, ʙurzьvazejə eşsəndər jalpьhь iħəʙenən kapitalizemdь ʙankrutlьqtan qotoldororqa ьntьla. Satsejal—dimakrat lidirđarьnьŋ aktif qatьşlьqь menən ytkərelgən kammunalnaj eşselərđeŋ eş xaqtarьn qьƀqartьv ʙӨTƏ GIRMANEJƏ PRALITAREJATЬNЬŊ EŞ XAQЬNA HӨZYM ITEVGƏ SIGNAL ʙULЬP HANALA. Eşselərgə hajlarqa qala: kiləsəktə lə ʙьl idevđərgə sьđarqamь əllə ʙAŞ ҚYTƏRERGƏME? Eşheđđərgə hajlarqa qala: ASЬQЬRQAMЬ ƏLLƏ KӨRƏŞERGƏME?. Ber terlə urta qatlavqa KAPITALIZEM MENƏN SOQORQA TƏGƏRƏRGƏME ƏLLƏ PRALITAREJATQA UNЬŊ KIN JALPЬNЬ AZAT ITEV ӨSƏN KӨRƏŞENDƏ JARĐAM ITƏRGƏME TIGƏN HAJLAVTORA.

Kampartejənь vaxşiđarsa jalqan əjđərmələr menən aqьlьvqa qaqььp, Nejman şulaj tej: „ʙeđ tьjьvdarqa qarьşь kərəşəsəkʙeđ, əgər ʙeđđe tьjalar ikən ʙeđ yđeʙeđđeŋ eşeʙeđđe həm kərəşeʙeđđe un tapqьrqa arttьrasaqььđ."

Iptəş Nejman Birlin pralitarejatьna ularđь kampartejənь—eşsən jalpьnьŋ ʙerđən ʙer julʙaşsьħьn, jaqlarqa saqьrьp mərəzəqət ita. Bьl saqьrьv unar meŋləp jьjьlqan xalq tarafьnan kesle alqьşlav menən qarşьlana

Eş xaqtarь 20 pr. qa qьƀqartьldь.

BIRLIN, 27. Birlin qala idaralarь vəkildəreneŋ qatnaş kanfirinsejələrendə, kammunal eşseləneŋ eş xaqtarьn 20 pr. qa qьƀqartьv həm məktəptərgə, pasuʙejəlarqa totola torqan sьqьmdarđь kəmetev turahьnda qarar sьqarđь.

Saksunejə xəkymateneŋ xəʙər iteve ʙujьnsa, 1 nse sintəʙerđən ʙaşlap, xeđmətkərđərgə yktəʙer eş xaqьnьŋ əstən ʙer ələşegenə tylənəsək. Qalqan ələşən qasan tyləv ʙildəle tygel.

KAPITALISTAR ŞVITSEJƏHE, YGƏJ ANA ʙULЬP QALQAN

19—nsь avqьsta Liningratqa Şvitsejənən paraxytta 180 iħke Şvit kerəħtejəndəre qajttь. Ular ʙьnan ike jьl elek puptar həm kulaktar agitatsejəhь menən sajuzđь taşlap kitkəndər ine.

Iħke Şvittər Liningratta 3 kən torqas, Xirsunqa kittelər. Ular Xirsunda yđđərenə kalxuz ojoştorop, səvittər sajuzь krəħtejəndəre menən ʙerlektə avьl xuzalьqьn jaŋьnan qorov julьn da eşləjəsəktər.

Liningrattan kiter alьnan, iħke Şvittər SSSR həm ʙətə dənja eşsəndərenə qorata sьqarqan diklaratsejəlarьn tapşьrđьlar.

Bьl diklaratsejə la ular ʙьlaj tiđər:

— „ʙeđ 1929 . nsь jьlda kulaktar həm GAAS pup agitatsejəhьna ʙirelep, Şvitsejəgə kitkəjnek. Şvitsejə la ʙeđgə hьjьr, jort, jer həm eş attarь ʙirergə vəqəđə itkəjnelər. Ləkin kapitalistar Şvitsejəhe ʙeđđe ygəjhette, ʙeđgə jortta, jerđə, hьjьrđa ʙirməne. ʙeđđeŋ asь təzeriʙəʙeđ turahьnda ʙer səvittər sajuzь eşseləre genə tygel, ʙətə donja eşsəndəre ʙelhendər ine. Şvit kulaktarь qulьndaqь ʙatьraktarđьŋ, qolđarđьŋ jadmьştarь şikheđ qđqanьь.

Iptəştər! SSSR kerəħtejəndəre həm eşseləre!

ʙeđ puptar kulaktar agitatsejəhьna jeŋel ʙirelev menən đur jaŋqьşlьq eşlənek. 2 jьl ʙujьna ʙeđ kapitalistar katьrqahьnda jəşəp, hər vaqьt SSSR qa qajtьv turahьnda ujlanьq. ʙeđ ʙətə donja eşsəndəre vatanьna kire qajtьrqa roxsat itkəne əsən səvittər xəkymətenə şikheđ raxmət uqьjəʙьđ.

Şvitsejala qatьn—qьđđarđь ʙik nьq qol itelələr. Pamişşiktar ularđь 15—17 şar saqət ʙujьna eşlətələr.

ʙeđ xəđer 180 keşe ʙer kalxuzqa ojoşaʙьđ, ʙətəʙeđđə ʙer keşe kevek kestəreʙeđđe qьđqanmajьnsa eşlərʙeđ. ʙeđ jaŋьnan səvittər ilendə ʙulьvьʙьđqa şat həm ʙaxetle.

Diklaratsejəqa 124 Şvit krəħtejəne həm 74 Şvit qatьndarь qul qujqan.

şevđər alьp ʙarьrqa ujlaj tip taralqan xəʙərđərđe qьrqa jalqanqa sьqarđь. Syn Szl—lin yđeneŋ 1927 nse jьlqь diklaratsejəhьnan ʙirle səjəsi qaraştarь yđgərməven ʙelderđe. Ul Nankin şulaj uq Kantun xəkymateneŋ ʙerhendə lə qatьşlьq i ergə ujlamaj.

Qtaj qьđьl ərmejəhe neŋ Szənsiđaqь đur uŋьştarь

ŞANXAJ. „Şanxaj Majnitsь" xəʙər iteve ʙujьnsa, qьđьldar tarafьnan 4—kəndəđgə huqьştan huŋ 47 həm 44 nse ike xəkymət divizejəhe tar—mar itelde. Nankin castarьnьŋ qalqandarь, gəzit hyđe ʙujьnsa, aşьqьs sigenələr. Huqьş ministьrь Xo In—tsin Can Kaj—Şi qa, unьŋ his kisekməj Szənsigə qajtьvьn horap tiligramma jeʙərđe.

Qtaj kammunistarьn qulqa alalar

PARIZ. Sajgona la (Hinde-Qtaj) sьqarьla torqan „Za dipiş endoşinuas" xəʙər itevenə kyrə, Şanxajđaqь fransuz kansissejəhь palitsejəhь kyptən Xankav, Kantun həm Pikin Qьtaj xəkymattəre tarafьnan eđləngən „kammunistar partejəhь ʙaşlьqь" Şijan—Sung—ta nь qulqa aldь. Qulqa alьnьvsь Qtaj vlastarь qulьna ʙirelde.

Xarlan rivəlytsejun tav eşselərenə sut nyjəʙergə kisekterelde

Neju—ruk, 26 jaqlavđьŋ qarşь torovona qaramaƀtan, sut ylterəvđə qəjeplənevse 30 đan artьq Xarlan rivəlytsejun tav eşselərenəŋ eşen tьŋlavđь ikense qalaqa kyserergə qarar itte. Sut şulaj uq eşte tьŋlavđь nyjəʙergə kiskterergə qarar sьqarđь.

Qьtajđь hьv ʙaƀtь integevselər jađmьş xəkymenə taşlandьlar

ŞANXAJ Janszь jьlqahьnda hьv ʙer əđ kəmegəndən hьnьŋ qajtanan kytərelde. Janszь đaqь hьŋqь ʙьvalar jemerelələr. Ixan na rajunь đur kylgə əvereqь Britanejə gəzittəre hьv ʙaħьvđan integevselər əsən Amirika ʙojđajьn hatьp alьvqa qarşь agitatsejə alьp ʙaralar, imeş, ʙьl eş iteş Qtaj əsən fajđahьđ.

Nankindьŋ xankavđaqь havьq haqlav ʙujьnsa vəkile đukьrt Z u tiligramma jeʙərđe. Bьl tiligrammala əgər his kisekterməj kiŋ dəvməldə jərđam kyrhətelməhə, Ixan rajunь xalqtarь, seʙen kevek, qьrьla ʙaşlajasaqtar tejelə.

Nankin xəkymate xəđergə ʙer terlə lə jarđam kyrhətməj əle. Tik 10 miljunlьq zajьm sьqarьv turahьnda məs,ələ tikşerelə genə əle.

Syn jət—sin ʙisəhe ʙeldereve

ŞANXAJ. „Frankfurtir sejjunq" xəʙərsehe menən əŋqəməhendə Syn Iət—sin ʙisəhe—SYN SZILIN nankin tynərəgendə, imeş, ul Nankin menən kantun arahьnda kileşev turahьnda həjla-

Məqərif eşseləre əđəkləktərđe kyrməjđər.

Usalь təʙəge Iiseqol səvite dəvməlendəge uqьtьvsьlar terle kampanejəlarqa qatьşmajđar. Məħələn:

Xəđerge kendə səvit dəvmələndə igen jьjьştьrьv, ʙesən əđerləv, siluslav, zajьm taratьv eştərendə đur əđəkləktər ʙar. Uqьtьvsьlar ʙьl eştərđəge əđəkləktarga iqtiʙar itməjđər, yđđəreneŋ kendəlek ʙurьstarьn aŋlamajđar.

ʙeđ ʙьl uqьtьvsьlarđь xəđerge məhim səjəsi kampənjalarđaqь əđəkləktarđe ʙətərəşevgə jarđamqa saqьraʙьđ,

X. KAMSAMUL.

Məktəpheđ avьldar.

Xəjʙulla rajunь Matьraj səvitenə ʙarlьqь13 avьl qaraj. Şul 13 avьldan ʙej ʙarь ʙer avьlda qьna (Matьrajđa) məktəp ʙar Qalqan 12 avьl məktəpheđ jəşəj. Şul səʙəple Matьraj səvitenə qaraqan məktəpheđ avьl ʙalalarь ʙarьhьla məktəpkə tartьlьp ʙetelməgəndər. Ber avьldan ikense avьlqa uqьrqa jərəvgə alьƀ ʙulьv səʙəple kyp ʙalalar məktəptən tьšta qalalar. Təʙək ojoşmalarь Matьraj səvitendəge avьldarđь məktəp menən tə'min itev sarahьn kyrergə tejeştər.

SƏJET MAQARSKEJ.

Ş. KILDEQOLOF.

UQЬTЬVSЬLARQA EŞ XAQЬN VAQЬTЬN DA TYLƏMƏVSELƏR XӨKӨM ITELƏLƏR

Qaraqoş təʙəge Qalqaş səvitendə təʙək prakurarь həm RKI đeŋ ʙer nisə tapqьr iħkərtevenə qaramajьnsa uqьtьvsьlarqa ʙer nisə ajđar ʙujьnsa eş xaqь ʙirelməgən. Şul səʙəple uqьtьvsьlar arahьnda uqьtьvsьlьq eşen tьşlav jəki ʙaşqa rajundarqa kitev fikere tьvqan. Həm təʙəktə uqьtьvsьlar ađajьp qalьv qurqьnьsьn tьvđьrqan.

Bьl turala xalq sutь tejeşle sarahьn kyrđe. 10 nsь avqьsta kyrgəđmə sut ʙulьp, Qalqaş avьl səvite rəis həm sikritarь 3 ər jьlqa irektərenən məxrym itelevgə xəkem iteldelər.

Bьnan huŋ təʙək dəvmələndəge avьl səvittəre rəisttəre menən kalxuz rəistəreneŋ ultьrьştarь ʙulьp, unda, ʙьqa tiklem eş xaqь ʙirelməgən uqьtьvsьlarqa 24 səqət eseda eş xaqtarьn ʙirergə, tigən qarar sьqarьldь həm qararđь tormoşqa aşьrьvqa şul vaqьttan eşkə ʙaşlandь.

Uqьtьvsьlarđь tə'min turahьnda ʙulqan xəkymət diriktiftarьn tormoşqa atqarmaj tiħkərelənevselərgə pralitarejat sutь ʙьna oşo saranь la kyrə ʙelə. Başqalar ʙьnь iħlərendə tothondar.

ŞAKIRЬF.

Ridaktьr urьnʙaħarь: Z. Kajьrku.

B. X. X. J. S.

„YKTƏBER NATISKAHЬ" TIPA-LITAGRAFEJƏHE.

1930 JЬLDЬŊ 1 YKTƏBERENƏ HƏM 1931 JЬLDЬŊ 1 QINVARЬNA.

AKTIF. **HӨĐӨMTƏ BALANSTARЬ.** PASSIF.

AKTIF

MATDƏ ISEMDƏRE	BALANS SUMMALARЬ. 1930 jьldьŋ 1-yktəʙerenə	BALANS SUMMALARЬ. 1931-jьldьŋ 1-qinvarьna
1. Məlkət	199278—57	250200—25
2. Tamam itelməgən kapit. eştər həm kapit. rimunt	5403—56	13472—96
3. Qujьlьrqa tejeşle qorolmalar	—	—
4. Zapas qorolmalar	791—01	867—23
5. **Matirialdar:**		
Sьjrejə həm təp matirialdar	109504—00	92312—87
Jardamsь matirialdar	7941—18	8292—96
Jaqьv namələre	566—20	4—51
Tođev matirialdarь	1131—88	1093—24
Juldaqь matirialdar	267—13	3876—90
5 razdilqa tiklem **ʙətəhe**	119410—39	105550—48
6. Tamam itelməgən əđerlavđar	24—10	883—51
7. „ „ prajьzvudstьva	2074—57	1843—46
8. Jartьlaş eşləngən namələr	20833—34	41282—12
9. Tavar həm əđer namələr	—	—
10. Artьq matirejaldar	1793—51	826—58
11. Aqsa	359—19	377—80
12. Qisatlь həm prat—lь qaqьđđar	1145—43	885—53
13. Paj həm aksialar (ʙyt, priprejət.)	4527—35	4527—35
15. **Fkьlattar:**		
ODK qa fkьlattar (sanaqət)	—	—
Terlə vznustar	—	—
15 razdilqa tiklem **ʙətəhe**	—	—
17. Afcur ʙirelergə tejeşle summalar	1920—37	1299—06
18. **Diʙiturđar:**		
Eşse həm xeđmətselər	524—27	586—76
Kammiresk. ʙulmaqan diʙitur	9487—11	12497—96
Pastajşiktar həm prit. ʙuj. alьvsьlar	—	8639—05
Zakazdar əđer ʙulьvьna qarap tylav. diʙitur.	—	—
Dejemləşterelməgən siktьr menən apirat. ʙujьnsa diʙiturđar	350—90	345—52
Dejəmləşterelgən siktьr menən apirat. ʙujьnsa diʙiturđar	23455—21	19254—67
Teđev ojoşmal avansьstar	—	—
Prajьkьtlav	—	—
Naluk həm jьjьmdar	2728—04	5455—00
Şikle ʙurьstar həm pratistavajt itelgən vikselđar	2244—41	2466—08
18 razdilqa tiklem **ʙətəhe**	38789—04	46245—04
19. Alьnьvqa juldaqь dykaminttar	61483—35	25453—04
20. Ikspiat. ʙuj. davlət ʙankьmenən itəptar	5857—23	20415—82
21. Teđəv eştəre ʙuj. davlət ʙank menən itəptar	—	9138—41
22. Kiləhe jьldarđьŋ sьqьmdarь	38834—94	35034—64
23. Kapit. teđələşte finansiravajt itev	—	—
24. **Zarar:** Atcut jьlьna tiklem	—	—
Atcut jьlь esendə	—	—
27 razdilqa tiklem **ʙətəhe**	—	—
Balans	502522—55	558308—28

PASSIF

MATDƏ ISMDƏRE	BALANS SUMMALARЬ. 1930-jьldьŋ 1 yktəʙerenən	BALANS SUMMALARЬ. 1931-jьldьŋ 1-qinvarьna.
1. **Kapitaldarь**		
Ustaf kapitalь	300355—84	297649—89
Məlkət tuđьvь	—	49373—73
Amartizatsejə kapit.	55739—49	71115—04
Pridprejat. kapit. klaajtev	7067—84	7067—84
1 razdil ʙujьnsa **ʙətəhe**	363163—17	425206—50
2. **Funttar**		
Eşse həm xeđm. tromoş. jaq. fondь	7846—69	7859—29
Ujlap sьqarьvs. jardam „	533—40	542—70
Dirikt. param. ikanm qald. „	—	—
Ratsejanliaştьrьv „	100—00	100—00
Satsejalizem jarьşь „	2071—61	1850—27
2 razdil ʙujьnsa **ʙətəhe**	10551—70	10352—26
3. **Rizireftar:**		
Şikle ʙurьstar qaplav rizirei.	2244—41	2466—08
Xaq teşerev „	—	—
Aldaqь sьqьm. qaplav „	22613—64	21836—05
3 razdil ʙujьnsa **ʙətəhə**	24858—05	24302—13
4. **Bydzittən finans alьvь**		
Davlət ʙydzite	—	—
Jerle ʙydzit	—	—
4 razdil ʙujьnsa **ʙətəhe**	—	—
5. **Ođaq srukle kridit alьvь**		
Idara ʙujьnsa BDK (sajuz) ssudalarь	—	—
Jəmhyrejat ʙylege ʙujьnsaBDK „	—	—
Jerle BDK (pramfunt) „	17200—00	17200—00
Ydək kamʙank „	—	—
Qasstrax „	—	—
Bytən „	—	—
5 razdil ʙujьnsa **ʙətəhe**	17200—00	17200—00
6. **Kriditurđar:**		
Eşse həm xeđmətselər	11553—32	9592—9[illegible]
Kammiresk. ʙulmaqan kriditurđar	14018—26	7290—00
Dejemləşterelməgən siktьr „	2295—18	116—70
Dejemləşterelgən siktьr „	12543—50	9087—11
Qasstraxqa ʙirəsək	—	—
Naluk həm saurđar ʙujьnsa ʙirəsək	—	11—80
Satsstrax ʙujьnsa „	1464—68	1227—23
Itəpər ʙujьnsa sindikat	—	—
6 razdil ʙujьnsa **ʙətəhe**	41874—95	28285—79
7. Tylavgə juldaqь dykaminttar	—	7033—44
8. Ikspiat. ʙujьnsa davlət ʙankьnan itəptər	—	—
9. Tedevđer ʙujьnsa davlət ʙankьnan itəptər	—	—
10. **Taʙьş:** 1930 apiratsejə jьlь esendə	44874—68	44874—68
Ajьrьm kvartal esendə	—	1053—48
16 razdilqa tiklem **ʙətəhe**	44874—68	42928—16
Balans	502522—55	558308—28

BALANS ARTЬNDAQЬ MATDƏLƏR

Arindavajt itelgən məlkət	230308—00	230308—00
Tə'min əsən viksel lotovsьlar	18824—66	18775—50
Haqlavqa alьnqan qimat namələr	7042—85	7042—85
ʙətəhe	256175—51	256126—35
ʙarlьqь	758698—06	814434—63

Arindaqa ʙirevsejər	230308—00	230308—00
Birelgən garantejalь vikseldər	18824—66	18775—50
Zalukka ʙirevselər	7042—85	7042—85
ʙətəhe	256175—51	256126—35
ʙarlьqь	758998—06	814434—63

BALANSTAN TЬŞ MATDƏLƏR

Jer giktar.
1925 jьldьŋ 1 yktəʙerenə məlkətteŋ tuđьvь hum 49399—73
1925 jьldьŋ 1 yktəʙerenə amartizatsejə nakaplinejəheneŋ ustaf kapitalьna quşьlqan qaldьqь 12705 hum 95 tin.

Mədir: **Darunin.** Baş ʙuxgaltir: **Kalisnikuf.**

1929—30 nsь JЬL HƏM AJЬRЬM KVARTAL ӨSƏN TAʙЬŞ HƏM ZARARĐAR IħƏʙE.

Diʙit

savđa sьqьmdarь	25864—44	11612—31
Tylənqən pratsinttar	3185—05	950—90
Tavar, jartьl. eşl. namələr həm matirejaldar jeteşməvđən zarar	52—19	—
Ӧmətheđ ʙurьst. hьđьp taşlav. zarar	815—88	—
Şikle ʙurьstar rizirьna atcislinejə	2244—41	2466—08
Terlə zarar həm sьqьmdar	22144—72	6960—23
Kadьrdar jeteşterev sьqьmdarь	6234—00	12385—26
Prajьzvudst. ʙajl. kamandirafk. sьqьmdar	2156—13	1708—21
Davlət urg. arahьnda iħəpte əđəv. zarar	1461—36	186—92
Atcut jьlь esendəge taʙьş	44874—68	1053—48
ʙətəhe	110032—86	37332—48

Kridit

Tavar, həm matirejalizavajt itevđən taʙьş	81771—71	24797—38
Alьnqan pratsinttar	1232—43	232—91
Matir.jartьlaş eşlən. namələr həm tavar artьqь	1198—54	—
Şikle ʙurьstar rizirь qaldьqьn kyserevđər	2333—79	2244—41
Şul uq xaq teşerev rizirf kyserevđən	—	—
Terlə daxuttar	938—28	7352—3[illegible]
Davlət urg. arah. iħəp əđəvđən taʙьş	22558—11	2705—4[illegible]
Atcut jьlь esendə zarar	—	—
ʙətəhe	110032—86	37332—48

1929—30 jьlda kyrelgən 44874—68 tin taʙьştь tyʙəndəgesə ʙylergə:

1. Daxut nalugьna 20 pr—t .... 8974—94
2. Eşse həm xeđm. torm. jaqş fundьna 11 pr .... 4936—21
3. Ustaf kapitalьna 69 pr. .... 30963—53

44874—68.

Ajьrьm kvartalьnda kyrelgən 1053—48 tin taʙьştь tyʙəndəgesə ʙylergə:

Jerle ʙydzitkə 85 pr. .... 895—46
Eşse həm xeđm. torm. jaq. fundьna 9 pr. .... 94—81
Tristeŋ ustaf kapitalьna 6 pr. .... 63—21

1053—48.

Mədir: **Darunin.** Baş. ʙuxgaltir əsən: **Kalisnikuf.**

Bьl ʙalans BXXJS tarafьnan qaralqan həm BXXJS prizidiyme ergəʙendəge atcut kəmisejəhe tarafьnan 1931 jьl 2 avqьsta ьraħlanqan həm BXXJS ʙaş ʙuxgaltirejəhe tarafьnan iqlan itevgə roxsət ʙirelə.

BXXJS ʙaş ʙuxgaltirь: **J. Z. Matlin.**

„Yktəʙer Natiskhь" tipagrafejəhe. Başglafit vəkile 716.

BOTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEQEDI

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬHЬ

2 SINTƏBER 1931 JЬL, 191 (492)

KӨNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, NURPS № 3
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktır ... 4—81
Sikritar ... 2—81
Sats. jalizemsa jer eşləv bylege ... 3—02
Isqlandar həm xisəma jer ... 5—72
Kantura ... 1—11
Tengə ridakseja ... 1—15

MATUR HƏM QABAN-TRUBIN ISEMENƏ

KALXUZDAR IGEN BIRƏLƏR

JЬLAJЬR təbəgendə Başqortostandь indysterejələştərev isemenə olo qьdьl auızdar ojoştorov ʙara. 25- avqьsqa 459 jok menən 1133 sintnir igen tapşьrьldь.

Q. ƏMERXAN.

KӨÐGӨ SƏSEVÐEŊ HUŊQЬ SRUGЬ TULDЬ

BESƏN JЬJNAVÐAQЬ ӨÐӨKLӨK QAPLANЬRQA TEJEŞ

Təʙəktərđeŋ eşkə halqьn qarap, ʙesən jьjnavqa narьq ʙirmavđəre, unь yđ aqьmьna tapşьrьvđarь arqahьnda plan ʙik nasar ytələ. Başqortostanda ʙesən jьjnav eşe ələ qasan ytəlerqə tejeş ʙulha la haman hьđь lьp kilə. 25 nse avqьsqa tiklem ʙesən jьjnav planь 72 pr qa qьna ytəlgən. Bьl handan kalxuzdar yđ plandarьn 70,5 pr. qa həm jaŋqьđaq xuzalьqtar plandarьn 77 pr. qa qьna ytəgələr. Təʙəktərđeŋ tik ʙer nisaʙe genə ʙesən jьjnavđь tamamlanьlar. Ulardan Jьlajьr təʙəge planьn 147% qa, Virxatur 146 pr. qa Məsetle 117 pr. qa, Dəvləkən 111 pr. qa həm Aðqьn təʙəge 105 pr qa ytəne.

Ə 6 təʙək plandarьn xurlьqlь rəveştə eđđelər. Ulardan Janь avьl təʙəge planьn 24 pr. qa Qьrqьđ—mejəkə 35 pr. qa, Bişʙylək 35 pr. qa, Krasnakam 43 pr. qa həm Qonşaq təʙəge 47 pr. qa qьna ytəne. Besən jьjnav menən ʙergə japьraq həm imən ʙerehe əđerlev eşe lə alьp ʙarьrlьqa tejeş ine. Lakin ʙьl eş ʙik nasar ytələ 25 nse avqьsqa tiklem „ʙьl ađьqtar „nej ʙarь 8 meŋ 330 tunna qьna əđerləngən, jəki plan 23,80 pr. qa qьna ytəlgən Bьl ađьqtarđь əđerlavđə tik 4 kenə təʙək alda ʙara. Maʙalən Byzdək təʙəge planьn 215 pr qa, Estərle—tamaq 253 pr. qa, Jьlajьr 261 pr. qa həm Berəjən təʙəge 70 pr qa ytəne. Ə, Bilaqataj, Qьrqьđ—Mejəkə, Qьjqь həm Bişʙylək təʙəktərə japьraq ađьqtarь həm imən ʙerehe jьjnav planьn 0.8 pr tan 4 pr. qa tikle genə ytəgəndər.

Şulaj uq eş safxuzdarđa la maqtarlьq tygel. Ular ʙesən jьjnavđь faqət 48 pr. qa qьna ytəgəndər. Maj trisь planьn 39 pr., orloq triste 21 pr. həm surtь orloq trise 30 pr. qa qьna ytəne. Şulaj itep təʙəktər parteja Yđək Kəmitəte həm sajuz xəkymətenen satsejalizemsьl malsьlьqtь kəŋəjtev turahьndaqь mərəzəqəten ʙojomqa atqarьvđa halqьnlьq kyrhətələr. Bьqa tiklem ʙesən planьn tultьrmaqan ʙetə ojoşmalar aşьqьs rəveştə ʙesən həm ʙaşqa ađьqtar jьjnavđa ʙulqan ədəklekte qaplarqa tejeştər.

IKENSE QAT SABЬV ʙьndaj təʙəktərđə ajьrьvsa məhim urьn alьrqa, uqa qьđьv xəđerlek alьp ʙarьlьrqa tejeş. Ikense qat saʙьvđa, ʙerense qat sapqanda kyrelgən uŋьşlь təzriʙəlar qullanьlhьn, jeteşhedlektər haʙaq ʙulhьn—ular qaʙatlanmahьndar.

—Maldarđь ađьq menən tə'min itergə, tigən luzьnqь ytələrgə tejeş.

EŞTE DӨRӨÐ OJOŞTORA ALQAN, ALDЬNQЬ KALXUZDAR SƏSEVDE YD SRUGЬNA—I NSE SINTƏBERGƏ YTƏNELƏR

Ə, eş kestaren dereʙ ojoştora almaqan, eşte samatykqa tapşьrqan jarьş udarsьlьq qullanmaqan Arqajaş həm Usalь rajundarьnda səsev taş ʙaqa ađьmь menən ʙara

BALŞEVIKTARSA EŞLEKLELEK, KӨSTӨ DӨRӨÐ OJOŞTOROV, SAMATYKQA QЬRQA SIK QUJЬV JULDARЬ MENƏN SƏSEV PLANЬN YTƏRQƏ

USALЬ TӨBƏGENDƏ

Ber genə kampanejəla tamamlanqanь juq

Usalь təʙəgendə ytkərelgən səjəsi, xuzalьq kampaanejalarь ti rəhenə jalpь lekere tuplanmaj. Kampanjalar təʙək ojoşmalarьnьŋ jađqan qaqьđđarь ʙujьnsa yđ aqьşь menən genə ʙaralar. Kampanjalar „kidəkkə" qujьlalar.

Oşo kendə ʙesən 64 pr. qa qьna ytəlgən. Ə haʙan aşьqtarьn jьjnap alьv ʙetenləj juq də rəzəhendə nasar tora.

Igendərđeŋ nej ʙarь 4 pr. qьna jьjnalqan. Arьştar tulьhьmenən saʙьp alьnьp ʙa ʙaʙьlmaj jata.

Kedge səsevgə kilgəndə eş al geraktə nasar. Bьl eş təʙək dəvmələndə nej ʙarь 1—5 pr. qa qьna ytəlgən əle.

Bьl jenəjətsel ədəkleklər təʙək ojoşmalarьnьŋ apiratь jetəkselekte quja almavьnan-sьjənfi doşmandar qulьnda ujnavđarьn həjləgən. Şaqa qaramastan 20 avqьsqa tiklem qьrqa ʙer terlə sara kyrelmagən.

Fəqət, kampanjalar hunqь kəndərgə jetə ʙaşlaqas—eştə ʙulqan qatь ədəklektər genə təʙək ojoşmalarьn quđqalьşqa kilterđe. Beđgə administratif saralarqa tikle eşsən jəmaqətselekten tekeren tuplap kampaneja Usjalpь teʙe ʙirergə kərək. Ə, qa alь appartuŋstarь ʙьnan kyđ jomqandar. Ulardьŋ „eşlekheđ" pravlinejalarqa kyrgən saralarь yddərenə qaratla la qullanьlmaqa tejeş.

Arqajaş təʙəge kedge səsev planьn eđđe

ARQAJAŞ təʙəgendə kedgə səsev 25-avqьsqa ʙetərgə tejeş ine. Ləkin kalxuzdar plandь 25 nə tiklem nej ʙarь 3 pr. qa jaŋqьđaq xuzalьqtar 2 pr. qa qьna ytənelər.

Senki səsev eşe yđ aqьşьna qujьlqan. Kulaktarqa qatь zadanjalar ʙirelməgən. Avьl səvittare ʙer nəmə eşləmajđar: „Orloq juq" tigən kulak qotqohona udar ʙirelmaj.

Təʙəktəge kalxuz, safxuzdar, jaŋqьđaq xuzalьqtar da orloq menən tə'min itelgən. Ytkən jıldan qalqan igen ʙar. Ləkin ʙьl ʙer avьl səvittare iʙəpkə almaj. Xatta, „orloq juq..." tip kilgən „Paxida" kalxuzьnьŋ ytkən jıldan ʙirle ʙer kənən arьşь ʙu qьlmaj ulьrь, ʙьl urazaj jьjnalьp ʙetmagən.

Təʙək parteja kəmitəte oşo kəndərđə genə kedgə səsevde ʙetərev turahьnda saralar kyrđe həm səsev eşendə ʙьnьlьş ʙaşlandь. Xəlьyki, aldan saralarđь kyrgəndə his ədəklek tьvarqa urьn juq ine. Eşte yđ aqьşьna qujьp-kedgə səsev planьn eđgən esən iŋ elek təʙək ojoşmalarь javap ʙirergə tejeştər. Eş ʙьnьŋ menən ʙetmaj. Səsev planьn qьđqa vaqьtta ytələrgə tejeş.

Q. Əni. Ə.

Ølə təʙək kalxuzsьlara qьđьl asuzь.

AGRANUMDARЬ MAʙLIZAVAJT ITEV TURAHЬNDA

BASSJ XEDMƏ X. KAMISARLЬQЬ QARARЬ

Igen jьjnav kampanjahen jьldamьraq ʙeterev maqsatь menən həm Başqortostan ASSJ Xalq Kamissarđarь Səvitenen 1931 nse jьl 31 nse avqьs qararь nigezendə BASSJ Xeđmat Xalq Kamissarlьqь QARAR ITƏ:

1) Igen jьjnav kampanjahьn jьldamlarьraq ʙeterev esən Өfələge mə'əssələrđə eştə ʙulqan ʙetə agranum-spitsijalistar həm prəktikant—agranumdarь maʙilizavajt itergə həm 3 nse sintəʙer səqət 10 dan da qalmaj ABSSJ Jer eştəre Xalq Kamisarlьqь qaramaqьna oʙatьrqa.

2) Maʙilizavajt itelevselərđen eş xaqtarь daimi eşlegən urьndarьnda haqlana, jul jerev, sutkalь həm kvartir sьqьmdarь agra spistərđen eşləv esən jeʙərelgən urьndarь eʙtenə jeklətelə.

3) Agra—spitsijalistardь vaqьtьnda ʙarьp kyrenevđərenda ajьrьm javaplьlьq şul agra—spitsjalistdaimi eşlegən mə'əssələren jetəkselarenə jeklətelə.

4) Agra—spitsejalistarđe maʙillizatsejə srugьnьŋ ođaqlьqь 3 ađnanan da artmaʙqa tejeş.

BASSJ Xeđmət X. Kamissarь: SЬJSUJЬF.

ALDЬNQЬ KALXUZDAR

Kedge səsevđe vaqьtьnda ytəvđən RAþЬRT BIƏLRƏR „LININ JULЬ" KALXUZЬ YÐƏ, NQЬJ...

TUJMAZЬ təʙəge „Linin julь" gəzite isemendəge kalxuz xeđmətte dereʙ ojoştorov heđəmtəhendə kedge avьl xuzalьqь kampanjalarьn vaqьtьnda ytəne.

Kedge səsev 152 giktar 20nse avqьsqa uq səselep ʙette. Şunьŋ menən ʙergə 60 giktar tuŋqa herəlde.

Urazaj jьjnav esən ʙer malatika, urqьs maşinaqa əldan horav jahaiha la təʙək kalxuzsajuz həm tə'minət ʙylege horavđь vaqьtьnda ʙaşqara almanь. Şuqa qaramaʙtan ʙetə kestə halьp igende əram itmaj jьjnap aldьq. Ike tapqьr qьđьl auuz ojoştorop 33 sintnir igen tapşьrьldь.

Betə kampanejalar kalxuzdьŋ yđeve menən ʙara. Ojoşqan mə'ldə 10 qьna xuzalьq ine xəđer 107 xuzalьqqa jette.

KALXUZSЬ Z. XƏNIPEF

Zadanejanь arttьrьp ytənek

ŞIŞMƏ təʙəge Urta xəzat kalxuzь 76 giktar kedge səsev zadanejahьn 25—avqьsqa 81 ga itep tultьrđь. Kalxuz yđ zadanejahьn ytəv menən genə qalmaj Tuʙənxəzət kalxuzьna jarđam ojoştorđo. Uqa 14 giktar arьş səsep ʙirđelər.

Ə. QUDAŞ

Səsev ʙettə, artьq kestər zavьtqa

Өfə təʙəge „Avangart" „Janь tormoş" „Kamaajьn", „Sulpan", kalxuzdarь kedgə səsev zadanejahьn 25— avqьsqa 100 pr. tь menən tultьrđьlar. Betəhe 583 giktar arьş səselde

Xəđer kalxuzsьlar kustar ərtilenə halanьş sьqarьvđa ʙulьşalar, zavьttarqa eşkə jeʙərelđelər.

QARIFYLLIN.

Beđgə tiŋləşegeđ!

QЬRMЬÐQALЬ təʙəge „Kalinin" kalxuzь urazaj jьjnav, kedge səsev eştaren ʙeterđe. Xəđer ədləkheđ qьđьl auuzdar ojoştorola. Kalxuzsьlar igen əđerləvđe 10 sintəʙerga ʙeterevđe yđ eʙtərenə alьp, ʙaşqa kalxuzdarđь tiŋləşergə saqьrđьlar.

Q. Q.

„BER SINTNЬBERIGEN DƏ ÇƏSNIK KƏ KITMƏHƏN!"

Saqmaqoş ʙetə tər əđerləv plandarьn eđə

KULAKTARDЬ „JUQALTЬV"DAR MENƏN KӨRƏŞ JUQ

25 nse ejjyngə tiklem nej ʙarь 1104 sintnir igen tapşьrьlqan Bьl avqьs esen ʙirelgən 73 men 58 sintnir plandan oşolaj. Təʙək parteja səvit ojoşmalarьnьŋ igen əđerləvđə hьnьlьş tьvđьrьv turahьndaqь diriktivtarь avьl səvittare, kalxuzdar tarafьnan ytəlməgən. Kalxuzdar avqьs ajьna ʙujьnsa kal xuzar 818 sintnir, kantraktantar 55 sintnir, kantraktantar ʙulmaqandar 157 sintnir tapşьrqandar... Ə, KULAKTAR 72 (?) sintnir. Bьnda təʙək handarь menən avьl səvittare handarь arahьnda 800—900 sintnirqa ajьrma kyrenə.

„Əyrt—əjle" punkьtь avqьstьn 3 nse əiş kenlegena maqlymət ʙirmane.

Avьl səvittare maqlymate ʙujьnsa kalxuzdar 1666, jaŋqьđdar—372 sintnir tapşьrqan ʙular kyrenələr. Kulaktar qatь zadanja ʙujьnsa 285 sintnir tapşьrqandar. Bьl handarь ikə alqanda la, avqьs planь nej ʙarь 3,5 pr. qa qьna ytəlgən Timək, igen əđerləv fruntьnda his ʙer yđgəreş juq.

Bigərək tə, tьjldaqь doşman kulaktarqa atpur ʙirelmaj. Bьl ni-eş? ʙьlaj. əllə plan rejalnaj tygelme? Plandь tikşerep, avьl səvittərenə ʙylep ʙirgəndə „rejal" itep qaʙul itelgəjne. Ə, ytəlev ʙetenlaj nasar. Xəđer sintnir qatь zadanja ʙirelep 72 sintnirqa ytəlgən.

Təʙək tara menən tə'min itelmagən. 8 men toq kərək, ə ələgə 1,800 genə toq ʙar. Kantraktatsija kenizkələre tuplanmaj. Səŋer ʙeiha la, ʙьl eştə jeteşhedlektər ʙar?

Nindaj dur jeteşhedlektər ʙar?

Kulakqa qьʙьm jomoşaq jaʙala. 15,258 xuzalьqь ʙulqan təʙəktə 529 kulak kəsle ʙertəgən (ʙeđə xuzalьqtarđan 3, 5pr) qьna təʙəlgən... Ə, kulak xuzalьqtarьna qatь zadanjalar faqət 19—22 avqьsta ʙirelep ʙetə tapşьrma ʙaşlamajđar... tapşьrьrqa ujlamajđar da. Avьl səvittare kulaktar menən jomoşaq is itələr. Qujьlqan sruk allə qasan ytevgə ʙara igen tapşьrmavqa qaramaʙtan ʙer genə kulakqa la ştraf halьnmaqan, javapqa tartьlmaqan. Kriqsel Ignat, Janь Qutəl, Bьş qaraj kalxuzь avьl səvittəre davmələndə kulaktь, unьn yđ ixtejarь menən tapşьrьvьn ketəp jatalar. Təʙək tə kulak xuzalьqtarьna 32,658- ʙot igen tapşьrьv jomotvaj jyklənej, ə onьn əle 7 ʙer ʙot ə jonloq yđiakta ʙer qalmaj ʙetə kulak xuzalьqtarьna. Kalxuzsьlarđь „Jamalь", „Kamski avьl səvitendəge „Jardam" kalxuzь 316 ʙot janь igende kalxuzsьlarqa „ʙer tiged" itep eləşkən. „Navaj" kalxuzь 2000 ʙot taratqan h. ʙ,

Arьş jьjnav 70 pr. qa, haʙan aşlьqь 45 pr qa qьna ytəlgən

SAQMAQOŞ təʙəgendə urazaj jьjnav eşe qəfev itelməʙlek dərəzələ jomoşaq ʙara. Təʙək ojoşmalarь ʙьl eştə julʙaşsьlьq itə almajđar. Heđəmtələ kampaneja əđəlep 30 nsь avqьsqa kedgə igen urьv 70 pr. qa, urьlqan igende ьrđьnqa alьv həm eʙkertləv 35 pr. qa qьna ytəlde. Haʙan aşьqьna kilgəndə eştər taqьla nasarьraq. Urьv nej ʙarь 45 pr. qa, ьrđьnqa inderev həm eʙkertləv 20 pr. qa, huqьv jaŋqьđ 10 pr qa qьna ytəlgən. Eştə kamvejerlьq sistimahь qullanьlmaj.

Bьl—his ʙer qəfev itelmaj torqan həjrələv. Bьl—eşte yđ vaqьtьnda ʙaşqarmajьnsa ʙalşeviktarsa ikense jađđьŋ ʙirgən urazajьn đur juqaltьvđarqa osoratьv ʙulasaq.

FATIX

IÐKE BALTAS TƏBƏGE SAMATYK VLASЬNDA

Haʙan aşlьqь ... ьp ʙetməgən. Kalxuzdar ... menən jaləaşsьlьq nasar. A... sara kyrelməhə təʙək ... kampanejalarь əđeləv qurqьnьʙь rejal takət ʙulasaq.

Iʙke Baltas təʙəge urazaj jьjnavqa nasar əđerlənəgən. Heđəmtə lə 20 nse avqьsqa tiklem haʙan aşlьqьnьŋ 60 pr. tь qьna urьlqan. Jaŋqьđaqtar tarmaqьna iqtinar itelməv menən ʙergə, kalxuzdarđa eş nasar ʙara. Qajhь ʙer kalxuzdarđa prajьzvudstva plandarь tədelməgən, tədelgən urьndarđa la eʙtən genə tədelgəndər. Rejal məmkinlektərđən fajdalanьv kyđətelməgən. Unьş jьjnavđa kanvajьr sistimь ʙer kalxuzđa la qullanьlmaqan. Kalxuzsьlar əle iʙke qəđət ʙujьnsa ʙaʙьvđan urьnqa kelte taşьp, keskaj kyʙələrgə qojalar ʙьnьŋ menən jamqьrdar igende seretə, ʙođa.. Ə, qьrđa dur eʙkerttər qojov turahьnda iʙkə lə alьnmaqan.

13 nse avqьstan 19 na tiklem 7 avьl səvitenen igen əđerləvđəge eştəren tikşerev heđəmtəhe ʙik kyp avrьv jaqtarđь astь.

Hər ʙer avьl səvitendə, qajhь turьnda ikeşər vəkil jatha la, igen tapşьrьv ʙik əkeren ʙara Tyʙən ojoşmalarđьŋ jetəkselege jomoşaq. Bьl arqala qajhь ʙer avьl səvittərendə igen uqьşьn 10 pr. kəmetep kyrhətelgən. Kalxuzdarđьŋ kyʙehendə „uravnilufka" xekem herə. Qajhь ʙer kalxuzdarđa sdilşinaʙь dereʙ qullanmav arqahьnda kalxusьlar kenđəd səqəl ikelə eştən qajtqandar da, qajtanan eşkə sьqmaqandar.

Kulaktarqa qьʙьm jahavđala eş qəniqəilənerlek tygel, kulaktar:

—„Tav igende yđeŋə taşь, unən đəvlatkə", tip qara qotqo taratqandar.

Bьl qotqoqa qarьşь qatь atpur ʙirevđə təʙək ojoşmalar tejeşle sara kyrə almajđar. Bьl təʙəktə samatyk vlasьnan qotoldorov esən qatьraq sara kyrelhen.

Q. Q.

Bьl ajđa safxuzdar yđđəren kyrhətə almanьlar

Sintəberdə ʙajavaj timp tə'min itelhen.

Igen əđerləv planьn yđ vaqьtьnda tultьrьp ʙarьvđa safxuzdar iŋ ʙerense urьnda totorqa tejeştər ine. Ləkin safxuzdar eş kesən dereʙ qujmav ʙulqan eş kesənən tulь fajđalanmav arqahьnda ʙeđ plandьŋ xurlьqlь rəveştə nasar ytəleşen kyrəʙeđ. Məʙələn Məsəqyt safxuzь 2 men tunna igen urьnьna nej ʙarь 685 tunna igen ʙirđe, „Qьđьl Başqortostan" safxuzь 5 men tunna igen urьnьna 538 tunna Jьlajьr safxuzь 5 men tunna igen urьnьna 193 tunna həm Moraptьl safxuzь 2 men tunna igen urьnьna 200 tunna qьna igen ʙirđelər.

Dəjem alqan vaqьtta 4 safxuz 14 men tunna igen urьnьna nej ʙarьhь 1 men 616 tunna igen tapşьrđьlar.

Bьl ədəkləktər sintəʙer ajьnьŋ təvge dikadahьnda qaplanьrqa safxuzdar igen əđerləvđə yđđərenen ʙajavaj urьndarьn alьrqa tejeştər. Bəjək yktəʙer rivəlytsejəhenen 14 jьilьqьna igen əđerləv planьn 100 pr, tь menən ytəp sьqarqa kərək. Bьnьŋ esən qьđьv xərəkət eş kesənən tulь fajđalanьv həm rajun ojoşmalarьnьŋ kankrit jarđamь talap itelə.

X. M.

Eş kesən deređ fajđalana ʙelməv „Şişmə" kalxuzьn zьjanqa osoratть:

„ŞIŞMƏ" kalxuzь (Saqmaqoş təʙəge Qəlmaş ʙaş səvite) yđendəge ʙulqan eş kestəren dereʙ fajđalana almavь arqahьnda urazaj jьjnavđь eđđe. Igen huqa torqan iŋ qoro vaqьtta nej ʙar ʙulqan kesən jer herəvgə quşьp ʙeqengə kendə 1000 ʙotlap igene huqьlmaj jatьp qaldь. Janqьr aʙtьnda qalqan ʙьl igen yđenen sьjfatьn juqalttь.

Bьna ʙьndaj eş kesən dereʙ fejđalana ʙelməvđərđe ʙeterergə kərək. Kalxuzdardaqь ʙulqan hər ʙer kes yđ vaqьtьna qarap dereʙ fajđalanьlhьn.

J. JƏLIMEF.

Kalxuzdarđa sdilşinə ytkerev həm xeđmat knagəlare ʙirevđe tidiatergə

MƏSKƏV 30. SSSR jer eştəre Xalq Kamisarlьqь məqlymattəre ʙujьnsa, 20 nse avqьsqa kalxuzdarđьŋ dəjem hanьnan 81,4 pratsintь xeđmət knəgələre alqandar. Kalxuzdarđьŋ dəjem hanьnan 65,7 pratsintь xeđmət kenen tərtiple rəveştə jađьp ʙaralar. Jьjnav eştərendə kalxuzdarđьŋ dəjem hanьnan fəqət 64 pratsintь qьna sdilşina nurmahь qujqandar. Şulaj itep kalxuzdarđьŋ ʙajtaq eleşendə ʙьqasa sdilşinə inderelməgən. Kalxuz jəməqətselegen xeđmat kenen dereʙ iʙəpkə alьv həm xeđmət xaqьn sdilnaj tyləvđe 100 pratsintь menən ytkərevgə his kisekmaj maʙilizavajt itergə kərək.

SƏVITTƏR SAJUZЬNDA

I NSE SINTƏBERÐƏN BAŞLAP

Jaməqət tujьmьn jaqşьrtьv esən kereş ajьqь ytkərlə

MƏSKƏV, 31. Sintrasajuz jəməqət tujьmьn jaqşьrtьv turahьnda qarar sьqarđь. Bьnda 1 nse sintəʙerdən 1 nse yktəʙergə tiklem jəməqət tujьmьnьŋ qujьlьşьn jaqşьrtьv esən kereş ajьqь ytkərergə qarar itelə. Bьnda stalavaj, faʙrik kuxnələrđeŋ sanitareja jaqьn jaqşьrtьv, xuzalьq iʙəʙe inderev, adminstratif—tixnicski eşselərđen məs'ylejethedlegen, xuzahьđьqьn ʙeterev, eş xaqь ʙirevđəge tiqeđlekte ʙeterev, pridprejatejəlarđa xeđmətte ojoştorov, jəməqət tujьmь pridprejətejəlarenen kapitalni tədələş həm rimunt eştərendə rejal jarđam kyrhətev maqsatь kyđətelə

„Qьđьl-partizan" kalxuzь ədəklektə

„Maqar kalxuzsajuzь sara kyr"

„QЬÐЬL-PARTIZAN" (Maqar təʙəge) kalxuzьnda urazaj jьjnav eşe qəfev itelməʙlek dərəzələ ñylpan ʙara. Brigađirdar yđ eştərenə halqьn qarajđar. Heđəmtələ kalxuzdьŋ jartь igene jьjьlmajьnsa jalanda jata. Təʙək kalxuz sajuzь kyđ hal.

A. DƏVLEJ.

Igende ʙaʙьvđan jьjnap ʙetergə

ŞIŞMƏ təʙəge Janь ʙylək avьlь totaş kalliktiflaştь. Ləkin ʙьl kalxuzda ytkərelgən kampanejələr qьđьv timp alalmaj əle.

Tunqa herəv eşe qьđьv ʙarha la urazaj jьjnalьp ʙetkəne juq. Maldarqa ađьq ʙazьhь ʙulđьrьv eşe qəniqətlənerlek tygel. Silus zadanejahь 2 jamqa ʙirelhə lə 29-avqьsqa tiklem 1 genə jam qađьp kymdelər. Kalxuz xeđmətte dereʙ ojoştorov aşьı ədəklektərđe qaplarqa tejeş.

Ş. Q.

Ber ʙaşaq ta juqalmahьn

„Arixufka" təzriʙəhen kyserege

Fajđa Birgən ʙetə juldarđь qullanьrqa

Ber genə sintnir igende lə juqaltmaʙqa

BIŞBYLƏK təʙəge Tyʙənge Kyrnizin səvite „Arixufka" kalxuzь, urazajь jьjnalьp ʙetkən jergə 6 graafikь teşerep jeʙərev menən juqaltьvdarqa qarьşь kerəştə đur uŋьşlьqqa ireşte. Ul 74 giktar urьndan 13 sintnir igen həm 20 sintnir haiam jьjnap aldь.

Bьl—dur təzriʙə. „Arixufka" kalxuzьnьŋ ʙьl təzriʙəhen ʙaşqa kalxuzdar yđđərenə kyserergə tejeştar. Fajđa ʙirgən ʙetə juldarđь qullanьrqa, ʙalşeviktərsə ikense jađđьŋ urazajьnan ʙer genə sintnir igende lə juqaltmaʙqa.

K. B.

Gigant safxuzьndaqь „katirpillir" dərgə rimunı.

PRAMFINPLAN ƏSƏN KƏRƏŞ-SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ

PRAMFINPLANDЬ YTƏV EŞE TIRƏHENƏ BƏTƏ EŞSELƏR FEKEREN TUPLARQA

Eşləp sьqarьvđь kytərev, eşlənep sьqarьlqan nəmənen sьjfat kyrhətmahen jaqşьrtьv, unьŋ yđenə təşkən xaqьn kəmetevđə đur urьn totqan

SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARЬSLЬQ EŞE JUQARЬ BAЂQЬSQA KYTƏRELHEN.

„8-MART" TEQEV FABRIQЬ

Pramfinplan 98,4 pr. qa ytəlgən.

Өfe „8—mart" teqev fabrigь avqьs ajьnьn adaqqь biş kenlegendə pramfinplanьn 98,4% qa ytəne.

Şuqa qaramaЂtan praguldarđa bar. Bьl biş kenlekte pragul jahavsьlar 2,8%, huŋlap kilevselər 1,04 % təşkil itə. Bьl eş nigerəktə juq eşselər kilgən eşselər arahenda đur urьn ala.

Bьđa qarşь hunqь biş kenlekte kibken kerəş aзsьbv, eşselər arahьnda aŋlatьv taşejevej eştər alьp barьv nətizahendə ytkən ajđa tege qaraqanda, praguldar hanь 0,19 % kəmep pramfinplanь 11 pr. qa arttьrьlьp ytəlde.

Bьl tengəldə, udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь tarahьnda kytərgəndə, pramfinplanьn biş şikhed tultьrьv həm arttьrьp ytələsək.

I. ƏƏT.

PARAVUZ—RIMUNT ZAVЬTЬ

Pramfinplan ytələşendə hьnьlьş bar.

TIMPTЬ TAQЬLA KƏ SƏJTERGƏ.

Bьnda pramfinplan ytələşendə ejjyl, avqьs ajlarьnda hьnьlьş bar.

MƏЂƏLƏN: ejjyl ajьnda plan bujьnsa 13 paravuz, 22 pasazirski vagun ham 187 tavarnьj vagun eşlənergə tejeş bulqan. Ular paravuz rimuntlavđь 108 pr. qa, pasazir vagunь eşləvde 126 pr. qa, tavar vagunь eşləvdə 86 pr. qa, ytəgəndər.

Avqьs plans avqьs ajьnьn 11—un kenlegəndə Paravuz rimuntlav 57,2 pr. qa, pasazir vagunь eşlav 59,2 pr. qa ham tavar vagunь rimuntlav planьn 50 pr. qa ytəgəndər.

X. B.

Baş kanditьr fabrige.

EŞLƏP SЬQARЬV MATIRE JALDARЬ JETMƏV

plan ytələşenə totqarlьq jahaj

Өfe Baş kanditьr fabrigendə pramfinplandь ytəv əsən kerəş eşe jomoşaq. Fabrikta eşlap sьqarьv matirejalđarь jeteşmaj. Eşləp sьqarьv matirejalđarь menən tulьq ta'min itev eşen də tejeşle ojoşmalar bahьqlьq qaraqandar. Bьnda partejənьŋ „bergena minutta vaqьtь buşqa ytmahen" tigən qararь bojomqa atqarьlmaqan. MəЂələn; 1931 nse jьldьn 1—nse kvartalьnda, eşlap sьqarьv „matirejaldarь jetmaj torqanqa" 22 kən eşhed tuqtap torqan. Şunьn əsən 1—nse kvartalda eşlap sьqarьv planь bar 75,8 pr. qa ytəlgən.

Tik 2—nse kvartalda qьna eşta ber az boroloş jahaqan, şulaj da fadik matirejal jeteşmavđən 2 kən eşlamaj tuqtap torqan. 2—nse kvartalda eşlap sьqarьv planь 103,1 pr. qa ytəlgən. Eşsen sьjatь əsən qaraqa ber nindajđa boroloş kyrelmaj. Praguljiktar menən kerəşta də eşkəbmaj. 1—nse kvartalda pragulsьjktar 0,58 pr. təşkil itkə 2—nse kvartalda 0,64 pr. qa teşkən. Lakin əle nedgə 3—nse kvartalda qьna jetmaj 3—nse kvartalda jartьhьnda ham 4—kvartalda Baş kanditer fabrigende eşta pragulsьjktь buldirmavđьrьn kanvajər eşe sistimena kyserde, kyd aldьna quja.

„Başqortostan" prigadahь.

Q. MINHAZ M. EXTƏM.

BAŞNARKAMPRUSTA LA EŞ MAQTARLЬQ TYGEL

Başnarkampres 30/31 nse jьl esenda ydenə najtaqqьna keşəlarda tьsənge eşsel apparattarьn yrlatьv bulla la ular tormoşona kerergə iqtьjar bulmaq. Ytlatelevselar tordbla menan ytlatьlqan kevek janьq megəzindorqa berketelmagə đar həm şulaj uq vaqьt pram tavar menan ta'min itev eşare la qaniqatlanerlek tygel.

Derəb Başnarkamprus urьn-darđa bulqan kalxozsьlarđь juqarь savit apparattarьna yrlatev əsən bajtaqqьna kursstar uđqarьp 146 ad belemlelərđen kvalifikatsejalarьn kytarđe həm ularđь juqarь eşkə yrlətev eşenda jarđam kyrhatte.

Ləkin yrlatelevselar menən elemta totov ularqa jarđam kyrhatev eşe qəniqatlanərlek tygel.

Brigada aqzalarь: ƏXMƏT. MINHAZ.

I—DƏVLƏT ZAVЬTЬ.

EŞSELƏR ARAHЬNDA AQЬMSЬLЬQ, PRAGUL JAHAVSЬLЬQ KƏSLƏ BULЬV

plan ytələşendə đur ədəklək tьvđьra

Berense dəvlət zavьtь, yđenen sənəqət tərə jaqьnan bətə Başqortostanda berđən ber zavьt bulьvь arqahьnda, Başqortostandaqь zavьt, kalxaz, safxuzdar həm başqa ycriзdinejələr barьhьla yđđarenə kərək bulqan mital nəmələren, şul berense mital zavьtьna kilterep jahatalar. Zavьt Başqortostandan tьş bulqan urьndarqa la zakazdar qabul itkələj şuqa kyrə lə zavьttьŋ nagruzkahь bik kyp. Xəđerge vaqьtta alьnqan zakazь 4—5 ajqa jetərlek. Şuqa kyrə zakazdь alqan vaqьtta „3—4 ajhьđ başqara almajьbьđ" tip, aldan əjtep qujalar. Əlbəttə zakaz qajhь ber vaqьt qujьlqan vaqьttan taqь ber ađ kisegep eşlənə. Yđeneŋ ber maşinahьnьŋ ber eləşen пьqьtьrqa birgən kalxuzqa uburkanьŋ qьđьv barqan vaqьtьnda, вьndaj odaq srukть kətep jatьvь narməl xəl tygel. Şunьŋ əЂtenə вьlarđan tьş zavьttьŋ əЂtenə, jəki halьna torqan giganttarqa (matur həm Qađan—turain zavьttarqa) kərək nəmələrđe eşləv burьsь tora. Ular əlbəttə vaqьtьnan kisekterep eşləvđe jarata torqan giganttar tygel. Sənki ularđьŋ timptarь qujьlqan srukten elek eşlənevđe taləp itələr. Вьna şulaj bulqas вьl berense dəvlət zavьtьnьŋ вegəngə kəndə вьndaj đur əhəmejəte barlьqь həm uqa nisek əhəmejət birergə kərəklege asьq kyrenep tora. Ləkin əle zavьt ul eşkə əđerlanə başlaqanь juq. Zavьt əle əđəklegən вeterev turahьnan eşte jomoşaq alьp вara Ajlьq plandar tultьrьlmaj. Jьldьŋ berense jartьhьnda plan tultьrьlmaqajnь. Jьllьq plandь tultьrьv əsən hunqь ike kvartalda plan 100 pr. menən tultьrьlьrqa tejeş ine. Ləkin вeđ kirehen kyrəвeđ.

Ejjyn ajь planь (sujьn eretev) вarь 68 pr., ejjyl 61 pr. qa tultьrqan. Avqьs ajьna ingəs kenə prasint вer ađ kytərelde. Ləkin qəniqətlanerlek tygel. Berense 10 kənləktə 86 pr., 2 nse 10 kənləktə 78 pr. tultьrьlqan. Eretev tsixь mastirьnьŋ əjtevenə qaraqanda əsənse 10 kənləktə 90—95 pr. ketələ. Zavьttaqь əđəklektəŋ kyp səвəвe—zavьtta eşselərđeŋ jetməve, вulqandarьnьnda вik tyвən kvalifikatsejalь вulьvđarь, Ђəp eştərenəŋ nasar qujьlьvь həm вaşqalar. Eşselərđeŋ tyвən kvalifikatsejalь вulьvđarь yđe zavьtta eşse kesəndə aqьmsьlьq вulьvđan kilə.

Məђələn: zavьttan 4—5 nse razratle eşse kithə, unьŋ urьnьna 1—2 nse razrət menən вerđə kвalifikatsejalь вulmaqan eşse alьna. Əlвəttə ul tege sьqьp kitkən kvalifikatsejalь eşsenəŋ eşen вaşqara almaj. Şunan əđəklək kilep sьqa. Ləkin prajьzvudstьvanь alьp вarьvđa iŋ đur kərtə вulqan aqьmsьlьq menən kerəş alp вarьlmaj, tejerlek şuqa k y r ə l ə aj h a j ь n ular hanь yЂə вara. Məђələn: April ajьnda zavьttan 20 keşe sьqarьlьp 14 keşe alьna. Maj ajьnada 39 keşe sьqarьlьp 22 keşe alьnqan. Ejjyn ajьnda 21 sьqarьlьp 26 keşe alьnqan. Ejjyl ajьnda 35 sьqarьlьp 12 k e ş e alьnqan. Avqьs ajьnda (11—un kənləktə) 12 keşe sьqarьlьp 28 keşe alьnqan. вətəhe 123 keşe. Вьnь 5 aj esendə zavьtaqь вətə eşselərđeŋ 40—45% tь alьnqanь kyrenə. Əlвəttə вьl kyreneşte narmal hanap вulmaj, şulaj uq aвjьktif səвəptər menən aqlap вulьrlьq tygel. Вьnь fəqat zavьt pravlinejəhь prafsajuz həm вaşqa ojoşmalarđьŋ aqьmsьlьq menən kerəşmavđəre tip qararqa kərək.

Şunьŋ mənən вergə zavьtta səвəphed eşkə sьqmavdarđa (pragul) đur urьn ala. Məђələn Ejjyl ajьnda 113 kən (3,7 pr.) avqьstьŋ вerense 10 kenəndə 73 kən (3,3 pr.), ikense 10 kən legəndə 74 kən (3,4 pr.) pragul. Вьlar Əlвəttə xəđerge qьđьv timpь eş vaqьtьnda praguldь la ojoşmalarđьŋ вьl məs'ələgə halqьn qaraştarь, вьl eş menən kerəşmavđare timəj aвьjktif səвəptər menən aqlavđь təgərməЂkə tajaq tьqьv tip kenə qararqa kərək.

Pramfinplandь tultьrьvqa uŋ qajhьđqan səвəptərđen taqь вerehe eşselərđeŋ avьrьp eşkə sьqmavđarь, avьrьp eşka sьqmav ejjyldə 6,5 pr. qa jetə, avqьstьŋ вerense dikadahьnda şul uq xəl (5,6 pr.) вьlda eşselərđeŋ sələmətlegen haqlavqa ađ əhəmejət вirelgənde kyrhətə.

Həđemtə.

Zavьtta pragul həm aqьmsьlьqqa qarşь пьqьь kerəş alьp вarьlmaj. Yđ вeldegeŋ menən zavьttь taşlap kitevselərgə lə вer terlə lə şara kyrelgəne juq. Sələmətlek haqlav eşe tejeşle dərəzə lə tygel. Zavьtta kađrđar jeteşterev turahьnda вer nəmələ eşlənməj. Samatykqa вşana l.r. Şulaj uq вulqan eşselərđeŋ kvalifikatsejalaren kytərev sarahь kyrelmaj. „Tixnika massaqa" tyŋərəge вer nəmə lə eşləmaj. Mastirđar tarafьnan eşselərđe eş menən tanьştьrьv məsələhe tərtipkə halьnmaqan. Menselar đen razeraттaren kytərev sarahь kyrelmaj Ojomyman ularqa ajьrьm əhəmejət вirelmaj Ђəp xisap eştəre вik nasar qujьlqan. Pragul, вьraq aqьmsьlьq menən kerəşevđə eşselərđeŋ intuzejazьmьn kytərevđə вerđən вer mitьd вulqan satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşe jomoşaq qujьlqan. Yrđə kyrhətelgən jeteşhedlektər tiđ jaqьn arala вeterelgəndə plan his şikhed tulьhь artьqь menən ytələsək.

Q. T.

TIPAGRAFEJƏ

PRAMFINPLAN YTƏLEŞE ĐUR ƏĐƏKLƏK MENƏN BARA

„Yktəвer natiskəhe" tipagrafejəhendə pramfinplandьŋ əđəklektər menən вaşqarьlьp kilve unda eşse kesənəŋ jeteşməvnən kilə.

Şunьŋ əЂtenə eşselar əsən planьi đ rəveştə utpuska вirevđərđə juq tygel. Şul səвəptar menəndə pramfinplandьn ytələşenə kyp sьвarlьqtar tьva.

Məђələn; avqьs ajьnda вətə eşsenəŋ 20 pr. tь utpaskala jərej: Ə, ejjyl ajьnda 19 pr. qa plan ytəlməj qaldь. Avqьs ajьnьŋ 1 nse həm 2 nse вiş kənlegenda plan ni вarь 88,39 pr. qa qьna ytəlde. Ə. 3 nse вiş kənləktə plan 102,23 pr. qa ytelhələ, hunqь 4 nse вiş kənləktə plan 87,63 pr. qa qьna ytəlde. Hunqь вiş kənləktə plandьŋ ytəlməvenə səвəp, naвurnьj вyləkten pisət вyləgenə eştərən ələrtəp вirə almavđarьnan kilep sьqa.

Şunьŋ əЂtenə tipagrafejələ ələ hamanda eştər jaŋь şarttarqa qujьlьp вətməgən. Вьl kyreŋ вigerəktə naвur вyləgendə.

Xəđerge kəndə вergənə naвur вyləgenə 11 eş qulь jetməj

Eş keЂəlaren tigeđ вylə вelməv həm eşxaqtarьntyləv tərip tərə jaŋь şarttarqa javap вirə almajđar. Şul arqala eşselər arahьnda aqьmsьlьqqa juq tygel.

Məђələn tipagrafejələ kyp staЂь вulqan, kvalifikatsejəle eşselərđeŋ eş xaqtarь вer jьlda пqьna eşləj вaşlaqan uqьvsьlar dьŋ eş xaqtarьnan kəm. Вigektə tarif eştəre nasar qujьlqan Ip. Stalindьŋ hunqь telaməre вujьnsa eşte jaŋь şarttar menən alьp вarьv juq.

Kaləвanь.

Səvittərđen javьz doşmanь Golubko yterelde

VARŞAVA, 30. пsь avqus kiske səqət 8 də Trave (Lvuf əlkəhendə) kurartьnda xəkymət вlugьnьŋ rəis urьпвaЂarь, elekke şəreq вyləge nacalnigь, xəđer tьşqь eştər ministьrь Golubko вildəhen ike keşe tarafьnan yterelde. Golubko ergəhenə, sanaturejə la yđ вylməhendə jal itkən vaqьttь, ike вildəhed keşe Indelərđə uqa ike tapqьr аtьlar həm kykerəgenə uвsaq qađaqandar.

Golubkonьŋ ytereleve Pylşə sajsi tyŋarəgendə вojək tə'sir jahanь. Gəzittər, ytərev sajasi pucvala sьqmaqan вulьrqa kərək—tip jađalar. Golubko xəkymətten Ukrajna sajsəten ojoştorovsьlar həm dərtləndərevselər вulьp hanalqan, keşelər esenə inə ine.

MAKDANALT XƏKYMƏTE MILJUNDARSA EŞSƏNDƏRĐE BƏLQƏNLƏKKƏ TƏŞƏRƏ

ANGELEJƏ—JAŊЬ SЬJNFI HUŊЬŞTAR ALDЬNDA.

Angelejələ Makdanald xəkymətenəŋ aistaikaqa sьqьvь—kiŋ eşsənđər massahьna həzym jahav pragramdarьn jaqşьrtaq вojomqa atqarьv maqsatь menən jyri eşlənqən.

„Eşselər" partejəhь, yđeneŋ xeđmətenən вaşqa вurzьvazejanьŋ eşselər sinьfьna giniral həzymen ytkərə almaqanьn вik jaqşь вelə. Şunьŋ əsən eşselər partejəhen vlastan sitlatev turahьnda hyđđə вulьrqa məmkin tygel.

Snavdindь hamanda elekke finansь ministьrь urьnьna qaldьrьp Makdanald jetəkselege aЂtьnda jaŋь xəkymət teđələv вь пь вik jaqşь dereЂlaj.

Vlastьŋ milli xəkymətkə kyseve tavđan yk Makdanald kaвinitь tarafьnan əđerlənde. Ular kyptən yk inde kansirvatьr həm liвiraldarđь kertep xəkymətteŋ terlə kamisejə həm kamitəttəren teđenələr. Ular вьl kamisejələrđə eşse ministьrđarь menən вerlektə „ikanumejə" sarahь turahьnda qararđar sьqarđьlar. Jaŋь xəkymət eşse ministьrđarьnьŋ kansirvatьr həm liвiraldar menən вerlektə əđerləgən pragramdarьn вojomqa atqarьvđь tamamlarqa qьna tejeş.

Kapitalistarđьŋ krizistan sьqьv pragramdarь hamanda eş xaqtarьn kəmetev, eşheđđərđeŋ pasuвejalarьn qьЂqartьv məktəp вalnislarđь jaвьvđь kyđ aldьnda tota. Вьl Angelejənьŋ eşselər sinьfьna giniral həzym jahav pragramь. Вьl pragramdь ytkərv eşselər sinьfьnan kyp qorвan—dar taləp itəsək.

Eşselər sьjnfьna giniral həzym jahav pragramьn ytkərevđe jenelajtev əsən eşse ministьrđar yđđəre arahьnda ryidarьn вyleştelər. Ministьrđarđьn qajhьlarь Makdanald jetəkselege aЂtьnda, Angelejə pralitarejatьna giniral həzym jahap, eşselər Ђəвenə Angelejə kapitalistЂьn „qotqarasaq", Ə, prafsajuzdar menən вəjlənevse eşse вaşlьqtarь appazitseja rulьn ujnajasaqtar.

„Eşselər" partejəhьnьn sikritarь Qindirsun, xəđer yk parlamint appazitsejəhь вaşlьqь rulьnda ujnarqa əđerlanə. Вьl apazitsejə xəkymətkə qarьşь вьвn kerəş alьp вarьv turahьnda eşləv tygel, ujlap ta qaraqanь juq. Qindirsun həm prafsajuzdar, eşselər mass a h ь n kuntr—həzym jahavqa saqьrmajđar. Ularđьn „eş xaqtarьn kəmetevgə həm eşheđđərđeŋ pasuвejəlarьn qьЂqartьvqa qarşь kerəştərə", parlamint təвəndə, kaвinitta qьna вulasaq.

Prafsajuzdarđьŋ ajьrьm вaşlьqtarь jalpьnь pralitarejatten ojoşqan kuntr—həzymenən totop qalьv əsən yđđəreneŋ „hal" frazalarьn da qullanasaqtar.

Kapitalistar: qorallanьvqa totola torqan sьqьmdarđь qьЂqartьv urьnьna kirehensə, unь kyвəjtelələr. Angelejə xəkyməte, HINDƏSTAN HƏM BAŞQA KALUNEJƏLARDA milli rivəlytsejun xərəkətte вaЂьv əsən jaŋьnan jaŋь hunqьş ikspiditsejələrьn qorallandьra.

„Eşselər" partejəhьnьn вaşlьqtarь вer terlə „hal" frazdar menən də MakdanaldtьŋЂ kansirvatьr Baldujьn, llujd Dzordzdar menən вəjlaneş totop, eşselər sьjnfьna qarşь javьz paxut вaşlavđarьn jəşerə almaЂtar.

Angelejə gigant sьjnfi hunqьş tarqa вara. „Eşse" ministьrđarьnьn həm вurzьvazejənьŋ вer terlə manivrđarь la ularđь tuqratmaЂ.

Kammunistar partejəhь həm əđselek prafsajuzdarđьŋ rivəlytsejun xərəkəttəre, milli xəkymətkə həm „eşselər" partejəhь вaşlьqtarьna qarşь kerəşte вer ləşterevse, yđək keş вulьp hanalalar. Вətə ildə xəkymət pragramьn iqlan itev ajqanь uđqarьlqan mitingalar, вurzьvazejəqa qarşь jalpьь kerəş kampanejəhьn astьlar.

Kammunistar partejəhь „eşselərđən вer tejenda alЂnmahьn" tigən luzьnganь taşlanь.

PYLŞƏ XALЬQTARЬ SƏVITTƏR JAQЬNA QARЬP SЬQALAR

Pylşə granitsa haqsьlarь tarafьnan siktən tьş qarşьlьq kyrhətelevgə qaramaЂtan, eşsəndərđeŋ massьvьj rəveştə Pylşənən SSSR qa kysevđəre, вik əhəmejətle xəlgə ajlanə. Kapitalizem donjahьnda ələgəsə işetelməgən вer xəldə dəhşətle təЂ alьvь, ə səvittar Sajuzьnda ələgəsə kyrelməgən timpta uŋьşlь rəveştə satsejalizem xuzalьq teđelev osoronda, eşsəndərđeŋ kyđ tegəşe Səvittər Sajuzьna taqьla пьqьraq вorola. Вьndaj nastrajenejə вigerək tə Pylşələ ajьrьm rəveşta kyđgə taşlana. Вьnda krizis siktən tьş kiЂkenləşte, qađa, xəjerselek kəndən kən eşsəndərđeŋ jaŋь qatlamьn yđ esenə ala вara. Вьnьŋ nətizahendə totaşqan eşse həm kreЂtejən jəştəre Pylşə menən jənəşə urьnlaşqan eşheđlek, krizis juq вulqan həm eşsəndərđeŋ xəle kəndən kən jaqşьra вarqan həm вejək teđeləş вarqan satsejalizem ilenə kysep sьqьv əsən iŋ hunqь saralarqa totonalar.

Jalpьnьŋ Səvittər Sajuzьna вulqan вьl aktif sinpatejələre Pylşə vlastarьnda huŋ dərəzələ razьjЂьđlьq tьvđьralar. Pylşə granitsa haqsьlarьnьŋ hun dərəzələ ьrqьvь, xatta ulər səvit granitsahьna qaqьlmavđь onotop, qasьp sьqьvsьlarđь səvit tirriturejəhenən eđarləv faktьtarьn đa kyrhətergə kərək. Вeđ Pylşə granitsa haqsьlarьnьŋ xərəkəten şunьŋ menən aŋlata alaвьđ, lakin ularđь aqlap вulmaj.

Jer eştəre ministьrь kansirvatьr

LUNDUN (TASS) Rejtir agintьstьvahь xəвər iteve вujьnsa, jaŋь xəkymətt ə jer eştəre ministьrь pusna kansirvatьr Dzun Dzilmir вildələnde.

Jaŋь kəвinitteŋ tьşqь sajəsəte nisek вulasaq

LUNDUN. (Tiligraf aşa) sajasi tyŋarək esendə jaŋь xəkymətteŋ tьşqь sajəsat linejəhe nindəj вulьv məs'ələhe menən sikhed qьđьqьnalar. „Mancistigardian" Jaŋь xəkymət Hindstan, Girmaneja, SSSR qa həm şulajuq qoralhьđlanьv turahьndaqь məs'ələgə nisвatan nindəj pazitsejə alьr tigən səЂl вirə. Gəzitə KANSIRVATЬRĐЬŊ KƏВINITTƏ QATЬŞLЬQ ITEVE ANGLEJƏNЬŊ TЬŞQЬ SƏJƏTENƏ NASAR JOQONTO JAHAR—tip ikelənə. Yđeneŋ ikelənevən atap əjtməjgenə, „Mancistir gardian" вelderə:" вьl məs'ələne siskən vaqьtta, вьqasa вulqan kevek yk hiđgerlek, aldan kyrevsənlek kərək.

Əgər jaŋь xəkymətteŋ xərəkətkə kitərə torqan kesə, Makdanald həm Snovdindan sьqьp eş ithələr, jaqşь вulьr ine. Sənki вьlarđьŋ xalьq ara şəhərəttəre пьq вildələngən. Makdanald yđeneŋ iŋ qatь utta la sьđaj alьvьn kyrhətte inde. Gəzit hunqь hyđendə haqlьq menən Makdanaldtь tьşqь sajasət məs'ələhendə kansirvatьrđar qьqьrьqlavьna qarşь tororqa saqьra.

DZINKINS

Amirika вankirđarь anglejala

NEJU-JURK (TASS) Đur вankirđar Anglejala kanitseja xəkymete teđələvgə yđđəreneŋ qənəqətlanevđəren вelderələr həm jaŋь xəkymət, əgər telə hə, Amirika вankahьnan đur summa la zajьm alьrqa məmkin tip kyrhətələr

HINDOSTAN EŞSELƏRE SSSR EŞSELƏREN QOTLAJĐAR

SSSR Yđək Başqarma Kəmitəte rəise iptəş Kalinin isemenə tyвən dagesa tiligramma kildə:

Qəđerle iptəştər!

Min heđđeŋ ildeŋ eşselərenə Hindstan eşselərə isemenən sələm tapşьrьv əsən həm oşo jьldьŋ 7 nse ejjylendə KALKUTTA la ytkərelgən ВƏTƏ HINDOSTAN PRAFSAJUZDAR KƏNFIRINSEJƏHE sissejəheneŋ rizəlytsejəhen ireşterev əsən vəkil вulьp hajlandьm. Rizəlytsejə вelderə:

„Вьl kungris impirejəlistar xuzalьqьn jьqьp təşərev əsən kerəşevse вətə dənja eşselərenə həm eşse ojoşmalarьna yđeneŋ tuqanlьq sələmen jeвərə həm вətə donja eşselərenə impirejəlizem həm kapitalizem iksplatatsejəhьna qarşь kerəştə telaktəşlek xisьn вelderə.

KUNGRIS SSSR QA JƏRƏGENƏN QAJNAP SЬQQAN SƏLƏMEN JEВƏRƏ HƏM UQA BIŞ JЬLLЬQ PLANDЬ YTƏVĐƏ TULЬ UŊЬŞ TELƏJ".

Ьsьn kyŋelenən вirelgən MUKUNDA SALI, ВƏTƏ HINDSTAN PRAFSAJUZDAR KUNGЬRISЬ QINIRALNI SIKRITARЬ.

* * *

KALKUTTA LA 5—8 NSE EJJYLDƏ HINDSTAN PRAFSAJUZDARЬ KUNGIRЬSЬNЬŊ SJЬZЬ YTKƏRELDE. ВЬNDA 35 PRAFSAJUZDAN 200 DILIGAT QATNAŞTЬ.

MILLI—RIFURMISTAR ВAŞЬNDA „HUL" ВURU TORQANЬ XƏLDƏ PRAFSAJUZDAR KUNGRISЬ ВAŞQARMAHЬNDA JALQAN XƏВƏR TARATЬP RASKUL TЬVĐЬRĐЬLAR.

YĐENEŊ ВAŞQARMA RƏISE ВULЬVЬNA XEJANƏT ITEP, ВUZ ВAŞQARMA KƏMITƏTE UTЬRЬŞЬN XATTA SJЬZĐЬ VAQЬT ВILDƏLƏMƏJ KISEKTERĐE.

ŞULAJĐA RIVƏLYTSEJUN QANAT SJЬZЬ YTKƏRĐE. ВЬNDA 23 PRAFSAJUZ QATNAŞTЬ. ВЬNAN HUŊ MILLI RIFURMISTAR ĐA YĐ SJЬZDARЬN YTKƏRĐELƏR.

IPTƏŞ KALININ ISEMENƏ JEВƏRELQƏN TILIGRAMMA SJЬZDЬŊ RIVƏLYTSEJUN QANATЬ TARAFЬNAN QAВUL ITELQƏN. HIDSTAN EŞSELƏRE ƏSƏN XARAKTIRLЬ ВER NƏMƏ, MILLI RIFURMISTAR ĐA ŞULAJ UQ SSSR EŞSELƏRENƏ ВIŞ JЬLLЬQTЬŊ JENEVE AJQANLЬ QOTLAV RIZƏLYTSEJƏHEN QAВUL ITERGƏ MƏZВYR ВULĐЬLAR.

Вьndala məktəp juq.

Maqar rajunь Qolqona avьlь iŋ artta qalqan avьl. Вьl avьl вegəngə kəngə tiklem məktəp teЂə kyrgəne juq. Balalar вələkəjgenə tar əjđə uqьjđar. məktəp вulmaqanlьtan uqьv jəşendəge вalalar uqьvqa tartьlьp вetməgəndər. Totoş kalxuzlaşьv aldьnda torqan вьl avьldь, uqьv jəşendəge вalalarđь hьjđьrьrlьq məktəp menən ta'min itergə kərək.

S. M.

Kaldugьvьrđar tikşerev kampanjahьn вajavaj rəveşta ytkərergə.

Parfsajuzdarđьŋ вətə Sajuz yđək səvite qararь вujьnsa kaldugьvьrđarđьŋ ytəlevđəren tikşerev ajlьqь ytkərelə. Вьl eş sintəвer ajь вujьna hudьlasaq. Вьl kaldugьvarđarđь tikşerev eşe đur əhəmejətkə eja. Вəşpravsəitteŋ prizidejumь вьl kampanjanь Вaşqortostan da uđqarьv əsən kankrit saralar вildələne.

Kaldugьvьrđarđь tikşerev вer prafsajuz apparattarьnьŋ qьna eşe tygel. Вalki вətə partejə, səvit, xuzalьq həm prafsajuz, kamsamul ojoşmalarьnьŋ, kiŋ qat'am eşselər jalpьhьnьŋ đejəm eştəre.

Kəlliktif dugьvьr — xuzalьq urgьndarьnьŋ həm eşselərđeŋ ike jaqtanda satsejalizem xuzalьqьnьŋ zadanjalarьn ytəv vəqədələre. Вьnь tikşerev eşen kəвinittarđa genə ləlan nəmə ytəlgən, falənə ytəlmegən tip kenə jađьp sьqьv вojorakrattarsa вulьr ine. Вeđ kəlliktif dugьvьrđarđь tikşerev həđemtəhendə Вaşqortostan pridperejətejəlerendə ireşelgən uŋьştarđь пьqьtьrqa taqь la alqa atlav əsən juldar hьđьrqa. Eştə вulqan jeteşhedlektarđe yđ ara qatь təŋqit utь aЂtьna alьp, ularđь вeterərgə tejeşвeđ. Вьl Ђə kaldugьvьrđarđьŋ ytəlevđəren tikşerev tirəhendə вətə ojoşmalarđa udar eş taləp itə. Tikşerevđeŋ həđemtəhendə вeđ 5 jьllьqtьŋ 3 nsə jьlь zadanjalarьnьŋ вigerəktə 3 nsə kvartaldьŋ plandarьn ytəvđe həm arttьrьp tultьrьvđь tə'min itergə tejeşвeđ 3 nse xəl itkes jьldьŋ plan—darьn his вer hydhed Вaşqortostandьŋ вətə pridperejətejələren də ytələrgə tejeş. Вьnda qojroqta qalьv his вer вulmahьn. Sənki həjrəlep вarьv qojrьqta qalьv 5 j ь l l ь q t ь ŋ 4 nse ađaqqь jьl plandarьna qurqььnьs tьvđьralar.

Kaldugьvьrđьŋ ytəlevđəren tikşerev tixnikəhe juqarьnan alьp tyвəngə tiklem eşselər jəmaqatselegeneŋ—udarniktarьnьŋ kiŋ qatnaşьnigeđnda вrigadalar zavьttьŋ yđendə teđəlgən vaqьtlь kantryl kəmisejələre arqьь ytərgə tejeş. Kaldugьvьrđьŋ ytəleşen tikşerevgə вaşlav aldьnan вьl məs'ələ eşselərđen, xeđmitkərđəren đəjemjьjьlьştarьnda tikşerlergə hər вer eşseqə вildələ вulьrqa tejeştər. Kluptar, qьđьl mejəştər, вьl kampanjanь tulьhь menən jaq tьrtьrqa tejeştər. (вəxethedlekkə qaraşьtəle Өfə kluptarьnda вьl məhim məs'ələlər tirəhendə вer genə lə luzьngь la kyrenməj).

Tikşerev tyвəndəge təp məs'ələlərđe esenə alьrqa tejeş.

1) Pramfin plandьŋ ytəleşen tikşerev, unьŋ han həm sьfat jaqьnan ytəleve, eş вramlьlьqь, yđenə təşkən xaqьn kəmetev, eske majalarđь fajdalanьv.

2) Eş xaqьn julqa haЂьv pridperejətejələrđə eş xaqьnьŋ, qujьlьşь вyləklav sistimahь, ip. Stalindьŋ hunqь telmərə „nigeđendə eş x a q ь n teđəv—đe j u l q a h a l ь v

3) Eşselərđe tə'min itev, jəmaqət tujьmlьqьn, eşselər jaвьq kapiratiftarьnьŋ eştəren jaqşьrtьv.

4) eşselər əsən torlaqtar əđerləv, unьŋ əsən вildələngən majalarđь fajdalanьv, kyltura, miditsina tormoş jaqьnan eşselərgə xeđmət kyrhətev.

5) Xeđmətte haqlavđa xalq xuzalьqь Narkamtrud həm Narkamzdraf urgьndarьnьŋ kyrgən saralarь, вьqa вildələngən aqsalarđь kərəkle urьnqa jenərev, maxsus kejem menən te'min itev.

Вьna qəmymən alqanda tikşerəhe, tikşerep həm hər вer eşse, diriktьr, adminstratьr tarafьnan yđ eşenə вeđemtə jahalahь punkьttar. Kaldugьvьrđarđьŋ ytəleşen tikşerev menən вer rəttən вeđđeŋ Вaşqortostan pridprejətejələrenə qarata вigerək tə, qajhь вer mamintarđь ajьrьvsa iqtiвar itep uđqara вaşlarqa kərək.

1) səvittər sajuzьnьŋ alđьnqь pridperejətejələrendə đur rəveştə qullanьla torqan xuzrascut əle вeđđeŋ pridperejətejələrđeŋ kyвerəgendə farmalnaj rəveşta ytə. Pridperejətejə yđe xuzrascutnьj Ђəplənə, sənki вьl zakun вujьnsa uđqarьla. Ə tsixtarđa, вrigadalarđa ixtejarlь rəveşta uđqarьla torqan xuzrascut julqa qujьlmaqan.

2) вaşqa əlkə həm krajđardaqь pridperejətejələrđə prajьzvudstьva plandarьn tultьrьvđa đur urьn alqan, đur jarđam kyrhətkən sminalar menən sminalar arahьnda qarьşlav plandarь julqa qujьlmaqan. Ajьrьm prafisejələr arahьnda kankrit jarьş jomoşaq ojoştorola Tixnikə əjrənev eşe jomoşaq qujьlqan.

Kuldugьvьrđьn ytəlevđəren tikserev вьl juqarьla kyrhətelgən məs'ələlərđə qьrqa вoroloş вirergə tejeş. Şunьŋ menən вer rəttan sintəвer ajь esendə prajьzvudstьvanьŋ eşen jaqşьrtьv əsən təqdimdər jьjnav ajlьqь uđqarьla. Ьsьn—ьsьndan eşləgən inzinirđar, вelgestər, udarniktar yđđərenə tuplanqan təzriвələrđe prajьzvudstьvanь jaqşьrtьv əsən вirəsəktər. Вьl eşte jaqşьlap ojoştororqa qьna kərək.

Safxuzdarđa, maşina—traktьr stansalarьnda kuldugьvьrđarđь tikşerev eşenə ajьrьm iqtiвar вirergə kərək. Sənki вьnđa вeđ ike jaqtan da (xuzalьq urgьnь tarafьnan da həm eşselər tarafьnan da) qəfev itelməЂlek rəveştə kuldugьvьrđьŋ ytəlməven kyrəвeđ.

Uŋ appartunis hyđđa partejənьŋ giniral julьn tanьp ta, aвjektif səвəptərgə ьşьqlanьp yđeneŋ partejə julьn ytaməven zakunlaştьrьrqa tьrьşa.

Kaldugьvьrđarđьŋ ytəleven tikşerev vaqьtьnda uŋ appartunistarđьŋ aвjektif səвəptərgə ləşetenevđəren kyrerвeđ. Ularqa qarьşь kerəş вer genə minutqa la tuqьralmaЂqa tejeş. Вьl kampanejə eşse sьjnfьn taqь la пьqlap partejənьŋ giniral julь əsən kerəşkə tuplarqa tejeş.

S. BIKBUF.

MALSЬLЬQ MƏS'ƏLƏHEN XƏL ITEV BURЬSЬ — MALSЬLЬQTЬŊ BƏTƏ TARMAQDЬNDA LA BAJAVAJ EŞ TALAP ITƏ

ƟJ QUJANDARЬN YRSETEV IT MƏS'ƏLƏHEN XƏL ITEVDƏ MƟHIM URЬN TOTA

Hət praduktarь safxuzь kyrenese.

Hət safxuzь qujanь hət menən tə'min itə.

It məs'ələhen xəl itevdə

ƟJ QUJANDARЬNA IQTIBARDЬ KƟSƏJTERGƏ.

Ɵj qujandarь yddərenen tid artьvdarь qьbqa vaqьt esendə kyp handa qiaatlь adьq həm ikspart praduktarьn (it, tire) ul tevdəre yddərenen tygelgən sarmajəlarđe tid qajtarьvdarь menən başqa maldar arahьnda bik dur urьn totalar. Şunlьqtan, ej qujanьna itselek praulimahьn xəl qьlьvda qьbqa vaqьt esendə ebləşgə adьq risursь birevdə dur iqtibar birelergə tejeş.

Ləkin əeđđen Başqortostanda ej qujandarьn yrsetev esen ber terle lə saralar kyrelmaj.

Başqortostanda 10 urьnda qujanьlьq xuzalьqь ojoştorov planь yđenen keskaj bulьvьna həm əl genə sarmaja həm əđ kes talap itevenə qaramaвtan əlegə tiklem bojomqa atqarьlmaj. Xəlan kь bь turala tejeşle diriktiftar birelep tora.

Urьndaqь ojoşmalar (məbələn Mənəvez təbagendə) ej qujandarьn juq, sarmajə həm matirejaldar juq, tip hьltajđar. Əşte ььn məqənahe menən jənlənderergə telap totonqan ajьrьm kalxuzdar qujandarьn da matirejaldarьn da tanalar.

Qujanьlьqtь julqa halьvda anjaktif səbəptərgə tajanьv uqa narьq nirə almavdь əşlərgə teləmevđe kyrhəta.

Xəđerge kəndə beđđə 1 men 10 qujanьlь 8 qujanьlьq xuzalьqь bar. Ləkin ularda qujandardьŋ jaqşь tərnejəlev jaqşь qarav jaqşь ađьqlandьrьv juq. Qujandardь jaqşь tərnejəlev esen məs'yl keşelər bilgelənmagən; ularda qarav eşe kem jeŋə şuqa quşьla. Şunьŋ arqahьnda qujandardьŋ ylev pratsintarь kytərelə.

Ɵj qujandarьn yrsetevgə narьq birmavselek qьbqa betərelhen. Ɵj qujandarьn əbramaqan ььr genə kalxuz da bulmahьn.

Kamsamul həm pejanir ojoşmalarь malsьlьqtьn вьl tarmaqьn şiflьqqa alhьndar. Ɵj qujanь 5 jьlьqqa xeđmət ithen.

JA. KACALЬF.

Teməs malsьlьq safxuzь

MALDARЬN AĐЬQ MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞ

(TILIQRAF ARQЬRЬ)

TEMƏS malsьlьq safxuzь besən əđerlav planьn nej barь 47 pr. qa ytagən. safxuz esenə eşe kester jeteşmaj. Safxuzdьn 6 men 590 maldan torqan ketevə adьqhьđ qalьv qurqьnьsь abtanda.

Safxuz mal adьqь əđerlavdə qьrqa hьnьlьş jaharqa tejeş.

BATЬR VƏLIT.

ƏBER BAŞNƏ FAJDALANЬLMAJ

ŞIŞMƏ təbage Jaŋalaqь kalxuzь silus əđerlav esen 400 tunna hьjьslьq başnə ultьrьp quj.

Ləkin, eşke kestəren tulьhьnsa fajdalanmav, qatьn-qьđđarđь eşkə ələqtьrmav arqahьnda, başnəgə ber tunna la silus halьnmaqan.

Bolondaqь ylən—qamьş, kyran həm qomaqaştar jьjьlmajdar.

Jetəkse ojoşmalar eşte jəŋlənderhendər.

Q. S.

XƏLIL HƏM BILAL AVЬLЬN JARЬŞQA SAQЬRAВЬĐ

ƏBJƏLIL təbage Əlmexəmat avьl kamsamuldarь əmə menən plandan tьş ber baъ qađьr 9 tunna ylən siluslanьq.

Mal adьqь əđerlavđə plandь arttьrьp ytəp Xəlil həm Bilal avьlarьndaqь kamsamuldarđь yđeвeđ menən tiŋləşergə saqьraвьđ.

S.

Ɵj qujandarьъьrav

It məs'ələhen xəl qьlьvđa dur əhmejətle

QUJANSЬLЬQQA JUL BIRELHEN. Jort qujandarь yrsetev esselendə it menan tə'min itevdə dur əhmejətle urьn tota. Başqortostan kyləmendəge qujansьlьq firmalarь, bьl julda yđ burьstarьn ytarqa tejeştar.

Esterletamaq, Bilaqataj, Dьvan, Jəlajьr, Bəre həm Əle təbəktərenə urьnlaşqan 6 qujansьlьq firmalarь yddərenen eştərenə 1 menđən artьq toqom qujandarьn alalar. Bьl firmalarda 1931 nse jьldьŋ axьrьna tiklem qujandar hanь 1 meŋ 500 gə jetkerelasək.

1932 nse jьlda qujansьlьq firmalarь 10 qa jetərgə tejeş.

Bulqan qujandarqa tejşle iqtisar jynalderelhen

Juqarьla isemləngən təbəktərđəge qujansьlьq firmalarь, qujandarqa jыlь qaraltalar eşlevđə ulardь jetalek rəveştə adьq menən tə'min itevdə hylpən eşləjdər.

Bilaqataj təbagendəge qujansьlьq firmahь, bьvьlqьqar jaqьnlaşьvqa qaramaвtan, jьlь qaraltьlar halьv planьn 70 pr. qa qьna ytagən. Juzuraltьs ьvl firmalarđь aqas həm başqa tedev matirejaldarь menən tə'min itmaj. Patripkapiratsejalar tedev esenə kərək bulqan timer matirjaldarьn yđ vaqьtьnda buldьrьv saralarьn kyrmajđər.

Bьna şular arqahьnda qujansьlьq firmalarьnda tedəv eşe siktən tьş nasar bara. Qujandarđьŋ asьq havala qalьv qurqьnьsьn tьvđьrьvsь вьl səвəptərgə qьrqa sara kyrelhen.

Qujandardьn havьtqlarьn haqlav esenə əlkə avsьlьq sajuzь 2 men hum aqsa jeЬarđe. Hər ber qujansьlьq firmalarь ergəhendə vitirnaeja punktь ojoştorola. Unda vitirnaeja xeljestare həm jetarlek darьdlə darьv matirejaldarь jebərelde.

Bьl jaqtan eştar qənlqatlanarlek tejərgə məmkin.

Ləkin qujandarqa jetarlek adьq əđerlənmagən.

Bulqan qujandarđь jьlь qaraltьlar, jetərlek ađьq menən tə'min itergə.

It prəblimahьn xəl itevse qujansьlьqqa kiŋ jul birergə.

F. ARSLAN

VKP(в) YKhəm SSSR SAVNARKUMЬMƟRƏZƏQƏTTƏRE BUJЬNSA KANKRIT EŞKƏ BAŞLANЬQ

D.—MƏSETLE təbage Olo Aqa avьl səvite kyləmendəge вətə jarlь, urta xəllelər. kalxuzsьlar həm kamsamul, parteja aqzalarь berlektə Parteja Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkmьnьŋ satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьndaqь mørəzəqəttəren tikşerep. tyşəndəge kankrit qarardarđь sьqarđьlar;

— Kalxuzdьŋ 2 meŋ humlьq hətselek firmahь ojoştorov planьn Yktəberđeŋ 14 nse j lьsqьna tiklem tulьhьnsa bojomqa atqarьrqa,

— Mal qaraltьlarь tedəv esen jeteşməgən matirejaldarđь. tiđ vaqьt esendə tabьv eşen kalxuz idarahьna jøkmətergə.

— Ajьrьm quldardaqь ej qujьndarьn dajəmlaşterep, qujansьlьq firmahь ojoştorərqa.

— Əlegə tiklem urьn totqan mal hujьvdarqa qarşь qьrqa kerəş asьp, qorotqostarđь mal hujьvsьlarđь pralitarejat sutьna вьqtьrьrqa.

Bьl kankrit saralarđь bojomqa atqarьvda вətə parteja, səvit, kamsamul, kapiratif, kalxuz ojoşmalarьn maalizavajt itərgə Q. IŞBULAT.

BESƏN ƏĐERLƏV PLANЬ 2,5 pr. QЬNA YTƏLDE

BESƏN ƏĐERLƏV PLANЬ VAQЬTЬNA TƏ'MIN ITELHЬN

Вьjьl Başqortostanda 120 meŋ tunna besən əđerlənergə tejeş. Вьъ handaŋ 70 pr. tь вerense yktəвergə həm qalqan 30 pr. tь вerense qinьvardan da huqqa qalmaj tultьrьlьrqa tejeş ine. Ləkin kyp kenə təвəktər besən əđerləvgə appartunistarsa qarap uqa narьq вirməvđəre unь yđ aqьtьnьa tapşьrьvđarь arqahьnda plan ədələv qurqьnьsь aldьna kilep вaъtь. Ejjyl, ‚avqьs ajdarьnda 40 meŋ tunna ‚besən əđerlənergə tejeş вulha la, 20 nse avqьsqa tiklem nej вarь вer meŋ 172 tunna qьna вesən əđerləngən, jəki jьllьq plan fəqət 2,5 pr. qa qьna ytəlgən. Kantraktatsejə dugьvьrь вujьnsa 26 meŋ 500 tunna вesən вirelergə tejeş вulha la, fəqət 371 tunna qьn tapşьrьlqan. Kyp təвəktər kulaktь „juqaltqandar„ ularqa qatь zadaneja вirelməgən, qaj вer təвəktərđə genə qatь zadanejalar вirelhə lə, plandь qьъqa vaqьt esendə tultьrьv sarahьn kyrmajđər. ‚48 təвəktən fəqət 10 qьna təвək kulak həm xalle xuzalьqtarqa qatь zadanejə вirgəndər, qalqan 38 təвək kulaktь„juqaltqandar„

Besən əđerləv kampanejahьnьŋ huŋqь sruktarь kilep ‚jetevenə qaramaъtan Bilaqataj, Əвjəlil, Bərjən, Virxatur, Mьraq Baqalь, Nuriman, Məsetle, Dьvan, Bişвylək həm Tapurin təвəktəre вəgengə tiklem вer genə tunna la əđerləməgəndər, ular вesən əđerləvgə narьq вirəp jetkermaj appartunistarsa xərəkathedlek itələr. 32 təвək вesən əđerləv planьn 0,1 pr. tan 8 pr. qa tiklem genə ytəgəndər həm nej вarь 2 genə təвək (Jaŋь avьl həm Avьrqazь təвəktəre) 11,9 pr. tan 12.80 pr. qa ytəgəndər. Kulak xuzalьqtarь qatь zadanejə ‚вujьnsa 11,8 tunna qьna вesən tapşьrqandar, jəki zadanejənь 0,9 pr. qa qьna ytəgəndər. Kalxuzdar 1 meŋ 651 tunna həm вesən saвьv stansalarь 45 tunna qьna tapşьrqandar.

Əđerləngən вesənde вəgengə tiklem estəge punkьttardan stansa, pristin punkьttarьna jeвərev sarahь ‚kyrelgane juq. Qajhь вer təвəktər вьl eşteŋ ytəlməven, tərlə aвjektif səвəptər menən jəşerep qalьrqa ujlajdar. Qajвertəвəktərtaşьvdan вətenləj вaş tartalar. Məъələn: Bişвyləktəвəgendəge ‚qaj вer javaplь eşselər „вesən kərək вulha kileptə alьrdar əle, вed unьŋ menən mataşmajвьđ., tip kulak tirmənenə hьv qojop jatalar.

Aq—iđel hьvь вujьndaqь təвəktər hьv tuŋqanqa tiklem, jəqni 15 nse yktəвergə tiklem вesəndəren paraxut menən jeвərergə tejeş вulhalarda вəgengə tiklem вьl eşkə kereşkəndəre juq. Şulaj itep partejə həm xəkymətteŋ вesən əđerləv turahьnda sьqarqan qarardarь, вirgən diriktiftarь kypselek təвəktərđeŋ appartuniscarsa eş itevđəre arqahьnda вojomqa atqarьlmaj. Besən əđerləv eşe ədələv aldьnda.

Besən əđerləv planьn qurqьnьs aъtьnan sьqarьv, вьl turalaqь parteja həm xəkymətten kankerit dirktiftarьn yđ vaqьtьnda ytəv esən kiŋ qatlam kalxuzsьlar həm jaŋqьđaq, jarlь, urta xəllelər arahьnda aŋlatьv eştəren kiŋəjtergə, kulakka qьъьmdь kөsəjtergə, qatь zadanejalarđь qaъqa srukta tultьrьrqa kalxuz həm avьl səvittəre eъtenən təвək ojoşmalarьnьŋ apiratif kankrit jetəkselegn вalşəviktər kantrylen вuldьrьrqa kərək.

Jarьş. udarsьlьq вajraqьn juqarь.вaъqьsqa qujьp eşsəndər de tuplav hydemtahendə вesən əđerləv planьn yđ vaqьtьnda tə'min itərgə tejeşвeđ.

Besən əđerləvđə Arqajaş hylpən quđqala

(Yđ xəвərseвeđđən)

ARQAJAŞ təвəgenə вirelgən вesən əđerləv zadanjahь 25 nse avqьsqa tiklem nej вarь 66,26 pr. qa ytəlgən.

Silus əđerlav eşe taqь la ‚na sarьraq вara. 25 nse avqьsqa tiklem вətə təвək kyləmendə 11 meŋ 118 tunna silus əđerləngən.

Ləkin, plan вujьnsa kypme silus əđerlənergə tejeş ikənlegen Təвək Kalxuzsajuzdaъla, jer вyleksəhe lə вelməj.

Jamqьrlь kəndər silus əđerləvgə fajđanьlmajdar.

Kamsamuldar silus əđerləvgə yđđəren maвilizavajt itməgəndər.

ƏSRAR.

Ɵj qujanь yrsetevse kalxuzdarda

Kalxuzь udarnik ej qujandar ə tirehen tanaj.

Arqajaş maj əđerlav planьn 107 pr. qa ytane

ARQAJAŞ təbage maj əđerlərgə birelgən jьllьq plandь 25 nse avqьsqa tiklem 107 pr. qa ytane. Maj əđerlav eşe həman qьđьv davam itə.

S.

Mal əđerlavdə Arqajaştan elgə alьqьđ

(Yđ xəвərseвeđđən)

ARQAJAŞ təbage yđenə birelgən mal əđerlav zadanjahьn artьrьp ytane.

Ere mal əđerlav zadanjahь 1 men 790 sintnir ine, Arqajaş təвəgenь3meŋ88 sintnir itp,vaq mal вujьnsa вirelgən 1 meŋ 470 sintnirlьq zadanjanь 2 meŋ 447 sintnir itep ytəne.

Şul raveşle Arqajaş təвəge mal əđerlərgə вirelgən qomymi zadanjanь 25 nse avqьsqa tikleni 163 pr. itep вojomqa atqarđь.

25 nse AVQЬSTA. BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTEREJƏLƏŞTEREV ISEMENƏ QЬĐЬL ABUZ MENƏN PLANDAN TЬŞ 196 BAŞ MAL TAPŞЬRPLDЬ.

SAFIN.

Plandь 100 pr. ь menən ytəv esen kerəşergə

ƏBJƏLIL təвəge Xəlil avьl maj zavьtь maj tapşьrьv planьn 95 pr. qa ytəne. Maj tapşьrьv planьn 100 pr. ь menən ytəvđə kərtə вulьp torqan tyвəndəge fakьttarqa qьrqa sara kyrelhen. Ytkən jьl maj zavьtьna hət tapşьrьvsьlarqa вer nej tiklem xaq tylənməj qalqan. Şulaj uq „Qьđьl Jalan" kalxuzьnan 150 humlьq hət aqsahь alьnmaj qalqan.

Bьjьl hət əđerləv eşenə, ytkən jьlqь ənə şul fakьttar nьq qomasavlajđar. Bьjьl ul jeteşhedlektər qaвatlanmaha, ytkən aldьjhət tapşьrьvsьlarqa ‚aqsa tyləməvđə qəjeplelərgə qьrqa sara kyrelhə, şunьŋ menən вergə hət tapşьrьvsьlar arahьnda aŋlatьv eşe kiŋəjtelhə, plan 100 pr. ь menən ytəler.

SЬRLЬBAJ.

Tiŋləşergə saqьraвьđ

QЬRMЬQDALЬ təbage Tynan Timkə avьlь silus əđerlav bujьnsa yđenə birelgən zadanejahь 100 pr. ь menən ytane.

Şulaj uq „Kim" kalxuzьnan III brigadahь la silus zadanejahьn tulьhь menən ytəp, başqa brigadalarđь ytərgə saqьra.

Q. Q.

Silus bujьnsa birelgən eştəmə zadaneja la yđ vaqьtьnda kerəşaвeđ

QЬRMЬQDALЬ təbage Qanaq avьl səvite yđenə birelgən silus əđerlav zadanejahьn tulьhь menən ytane. Zadaneja bujьnsa 11 bađ silus əđerlənde.

Bьnan tьş вirelgən zadanejanь yđ vaqьtьnda tulьhь menən ytəv esen kerəşəвeđ.

ƏMINƏ.

Kykəj əđerləv planьn Arxangil 82 pr. qa Ytəgən, ə Qjqь 2 Pr. tь menən həjrələ

Başqortostan kyləmendə kykəj əđerləv eşe qьrqa hьnьlьş talap itə. Kykəj əđerləvđəge jьllьq plan 45 pr. qa, avqьs ajьl nьrplanь 17 pr. qa qьna ytəlgən. Qajhь вer təвəkter вьl jьlda udar timp alьvđarь arqahьnda đur qьnə uŋьştarqa ølgəşkəndər. Məъələn: Arxangil təвəge yđenə вirelgən jьllьq plandь 12 pr. qa, Mişkə 73 pr. Baltas 70 pr. qa ytəgəndər. Avqьs ajьnьŋ planьn Byzdək 40 pr. qa, Boraj 36 pr. qa ytənelər. Bьl handar qьna əle вeđđe qəniqətlandererlek tygeldər. Eşteyđ aqьmьna tapşьrьvsь təвəktərđən kurlьqlь rəveşta qojroqta həjrəlevse Bərjən təвəge kykəj əđerləvgə вirelgən jьllьq plandь 1 pr. qa, Bilarət 11 pr. qa, Qьjqь 2 pr. qa, Krasna—Kam 20 pr. qa qьna ytəgəndər. Ə Bajmaq təвəge ‚planьn вer pr. qa la ytəməgən. Bьl təвəktər kykəj əđerləvdə aldan вarqan təвəktərđən ølge alьp eştə qьrqa hьnьlьş jaharqa tejeştər.

Q. QƏJNISLAM.

TOTOŞ KALXUZLAŞЬV HƏM SЬJNFI KƟRƏŞ

Totaş kalxuzlaşьv nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərev, xəđer asьq fakьtqa əjlənde. SSSR đьŋ вik kyp ølkə həm krajđarь, şul jəmlənən Başqortostandьŋ da kyp təвəktəre вьl вəjək luzьŋgьnь вojomqa aşьrьv julьnda eşləjđər.

Ləkin, вьqa tiklem urьndarđaqь qajhь вer iptəştər, kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərev məs'ələhenə mixanik rəveştə genə qarap, totaş kalliktifkə вarьp sьqьp вer tərkəm kulaktarđь alьp taşlav menən sьjnfi kerəşte, hynə, tip ujlajđar.

Beđ Bajmaq təвəgendə вьndaj ıъьrat zararlь həm xəđerge təđe les esən aqьvlь вulqan „tejyrejə" neŋ praktik kyreneştərenə вik kyp kenə vaqiqalarda kilep osoranь. Kulaktь onotov, kulak menən kerəş вətə tip ujlav, hər qajđa tamьr jəjgən, вьl turala kulak qotqoho yđe esən jerlek əđerləp ølgergəjne. Bьl qotqo, вьl sep—sej kulak idejalugejəhe iŋ elek, kalxuzdar esendə jatьp qalqan kulaktar tarafьnan taratьla. Bьl kulaktar şul qotqonan fajđalanьp, kalxuzdarđь estən jomoşartьrqa, xalq kyđenən teşerergə—taratьrqa tьrьşьp jatalar. Ə kalxuzdarđьŋ sit iliminttar—kulaktar menən syplən gən вulьvь вəxəsləşelməj torqan fakьt. Bьjьl tik urazaj kampanejənə ingəndə genə Bajmaq təвəgendəge kalxuzdarđan 66 kulak xuzalьqtarь tađartьlđь. Unan elek 120 tađarlqajnь.

Oşo kəndə вik kyp kalxuzdarđa: jəməqət eşeneŋ jomoşaqlьqь, jarlь—вatrak həm urta xəlle kalxuzsьlarđьŋ aktiflьqtarь tyвən вulavьnan fajđalanьp, idara eştəre вaşьnda kulaktar ultьr qanlьqьn kyrəвeđ. Məъələn: „Kalinin" avьl səvitendə kalxuzdan sьqarьlqan k u l a k tarqa k a l x u z i d a r ə l a r ь kalxuzsьlar menən вer tigeđ aşarqa вirep jatalar h. в.

Beđ вьnda qajhь kalxuzda kypme kulak ultьrqanьna tuqra majвьđ, ul turalaqь ođon fakьttarđь teđep tormajвьđ. Bəlki вьl kulaktar qalaj itep kalxuzda jəşerenep qalqandar, nindəj juldar menən qotqo alьp вaralar, kalxuzdarđь eştən tarqatьv, kalxuzdan sittə qalqan kulaktar menən nisek tođaq halalar həm TOTAŞ KALXUZLAŞЬV AJQANLЬ, YĐĐƏRENEN KƟRƏŞ TAKTIKALARЬN QALAJ ITEP YĐGƏRTƏLƏR? —вьna şularqa tuqьrajвьđ.

Kalxuzlaşьv xərəkətenə qarşь вьnan eleke aşь kөrəştə jeŋelep sьqqan kulak, totoş kalxuzlaşьvqa sьqьv menən yđ səjəsəten kalxuzdarđь estən tarqatьvqa вorop jeвərə. Unьŋ вik kyptəre totoş kalxuzlaşьv tul—qьnь aъtьnda kalxuzdarqa inep alalar həm xəđerge kəndə tьştan qaraqanda ular вalavьđđan jomoşaq, tьrьşьp hьlaşьp kyptənge „trudaviktər" вulьp kalxuzdarđa ultьralar. Ə aъtan əkeren genə вik oъta həm eske səjəsət menən kalxuzqa ut tərtələr.

Iŋ elek dəvlətkə, unan huŋ kalxuzqa

Əle igen əđerləv turahьnda plandar juq ine. Kyp kenə kalxuzdarđьŋ igende „ıъəpləp, qujьvđarьn həm aldan uq „вьjьl artьq igen juq" tigən plandarьn kyrđek.

Totaş kalxuzlaşьv təвəge Bajmaq. t ə в ə g e n d ə g e jarlь-вatrak həm urta kalle kerəъtejəndər elekke vaqьttarđa вətən ləj igen səsməgəndər. Tik Səvit vlasьnьŋ jarđamь partejənьŋ jetəkselege, pralitarejattьŋ вulьşlьqь menen kalxuzdarqa ojoşop qьna ytkən jьlqь 14-meŋ urьnьna вьjьl 28 meŋ giktar aşlьq səskəndər. Şuqa qaramaъtan, вьjьlqь igen əđerləv sizunьna": Iŋ elek yđeвeđgə, unan qalha qьna dəvlətkə„ tigən nastrajьnejə menən kilep inəfər.

— Bьl nastrajenejə qajđan alьnqan huŋ? əlвəttə. əlegə kalxuzdarđa jəşerenep jatqan kulaktarđan alьnqan. Bьnьŋ səjəsi jeđə: kalxuzdarqa ojoşqan jarlь, həm urta xəlle kerəъtejəndər menən pralitarejat dəvləteneŋ elemtəhe əđəv, şunьŋ menən pralitarejat diktaturahьn jemerergə вьtьlьvđan tora. "Iŋ elek yđemə, unan huŋ qьna dəvlətkə„ tigən hyđ, UL—BIK OЪTA EŞLƏNGƏN KULAK SƏJƏSƏTE. Ul kulaktьŋ şul uq pralitarejat diktaturahь menən kerəş səjəsəte.

Şuqa kyrə unь вətə kyləme menən aŋlarqa, вьqa qarşь qatь atpur вirergə, şunь əđəp jatqan kulaktarđь qolaqtarьnan həjrəp sьqarьrqa la, totaş kalxuzlaşьv nigeđendə sьjnьf вulьv jaqьnan вətərergə kərək. „Iŋ elek yđemə, unan huŋ qьna dəvlətkə" tigən nastrajenjanь" IŊ ELEK DƏVLƏTKƏ, UNAN KALXUZQA„ TIGƏN NASTRAJENEJƏ MENƏN ALЬŞTЬRЬRQA KƏRƏK. Kalxuzdarđь kulaktarđan tađartьv esən kerəş вьl—totaş kalliktifləşev təвəktərendə sьjnfi kerəşteŋ iŋ əlkən həm iŋ javaplь fruntь.

Sitkə eşkə kitevđe вьvьp jatьvsь kulaktarqa qьrqa atpur вirergə

Totaş kalxuzlaşьv təвəktərenda tamьr jəjgən kulak idjalugejəhenen, kulak qotqohonьŋ 2—nse tərən вeđ KALXUZDAN SITKƏ EŞKƏ KITEVSELƏR məsələhendə kyrəвeđ.

Bajmaq təвəgendəge altьn вaqьr kamвinatьnda nindəj tərən ədəkləktər вulьvь həm unьŋ səвəptəre matвuqat uqьvsьlarqa вildəle. Bьl ədəkləktərde tuđьrьvda, agər đə, kulaktьŋ qatnaşь вulmaqan tihək səjəsi huqьr, yđeвeđeŋ tanavьвьđđan arьnь kyrməgən keşelər вulьr inek. Bьl ədəkləktərđe tuđьrьvđa kulaktьŋ qatnaşь вik đur. Totaş kalxuzlaşьvđь ul, вьnьŋ esən qoral itkən, BƟTƏ EŞSE HƏM AT KƟSTƏREN KALXUZDARQA TUPLAP JATЬV qotqoвon taratqan. Ə kyp kenə kalxuzdarđa idarala yđe ultьrьp şul səjəsətte praktik rəveştə ytkərgən.

Nindəj genə kalxuzqa вarma вeđ вaşta: „вeđđə eş kesə juq. artьq at juq„ tigən tođaqqa eləgə inek.

— Nej əsən?

Sənkej kalxuzdarđa kulaktar ultьralar ular satsejalizem sənəqəten вьvьrqa tьrьşalar. Kulak artьq eşse həm at kestəren sənəqətkə jeвərməj. Ə yđe şul uq vaqьtta kalxuzdь estən tarqatьv səjəsəten alьp вara. Hər kemgə вildəle, kalxuzdьŋ artьq kestəre вətəhe lə jьjьlьp eşhed jatha EŞ KƟNDƏRE OSHЬĐQA KILƏ, KALXUZDЬN DAXUTЬ ƏĐ BULA, KALXUZDЬN XUZALЬQ HƏM SƏJƏSI JAQTAN NЬQЬVЬNA ZARAR KILƏ. SITTƏ EŞLƏV KALXUZDЬN KILEREN KYBƏJTƏ, UNЬ XUZALЬQ HƏM SƏJƏSI JAQTAN YЪEVGƏ ALЬP BARA.

Xəđerge vaqьtta sitkə kitep eşləv esən kerəş məsələhe, totaş kalxuzlaşьv təвəge вulqan Bajmaq ta sьjnfi kerəşteŋ kiъken вer tarmaqьna əjlənde. Bьl eştə вeđ kulakqa qarşь qatь atpur вirep, kalxuzdarđь praizvьtьstьvaqa jəđ menən əjləndərergə tejeşвeđ.

Bətə frunt вulьp kulakqa qarşь kerəşergə kərək.

Totaş kalxuzlaşьv təвəktərenda sьjnьj kerəş oşo formalđa qьna вara. tip əjtev kyrep jetə almavsьlьq вulьr ine. Ul hər вer təвəkteŋ yđ aьstanofkahьna qaraj tərlə manivrđar, tərlə вorolmalar alьr alьvь memkin.

Bьl əjtelgəndərđe taqьla şular menən tultьrьrqa məmkin:

Ejəhedlek

Ejəhedlek ul—kalxuz malьna вaş—вaştaqlьq inderev, his kem his nəmə əsən javap вirməve tigən hyđ. Bajmaq kalxuzdarьnda вьl xəl iŋ вьq taralqan, ul вətə kalxuzdarqa la urtaq вulqan, zararlь вer avьrьv. Qajhь вer iptəştər ejəhedlekte kalxuzdarqa—kalxuzsьlarđьŋ aŋhьđ, вelemhedlektərenən kilep ingən, tip ujlajdar. Ləkin вьl dørøъ qaraş tygel. Dərøъə kalxuzsьlarđьŋ aŋhьđlьq, kylturahьđlьq tarьnan fajđalanьp вьl вaş—вaş taqlьqtь kalxuzqa KULAK INDERƏ.

Ul kalxuzdьqь вulqan „вətə he lə upşь" tip hər kemgə kalxuz malьn teləgənsə taratьrqa qьjratьrqa qotorta. Ejəhedlek kalxuzdь taralьvqa, estən kөshedlənevgə alьp вara. Bьna şunьŋ əsən də ejəhedlekte вətərev əsən kerəş—sьjnfi kerəşteŋ məhim вer tarmaqьna əjlanə.

Sdilşina

Sdilşina məs'ələhen alajьq. Kalxuz daxutьn jən вaşьnan „tigeđləp" вylev kem əsən kərək? Kulak əsən əlвəttə. „Tigeđləv" əsən kulak kerəşə? Ul sdilşinanь formal rəveştə genə ytkərep asьlda „Tigeđləv" julьn indererg ə tьrьşa.

Bьlar eъtenə: kadьrđar əsən totoş uqьj—jađa вelev əsən kerəş, qatьn—qьđđarđь вaştan ajaq kalxuz eşenə ьlьqtьrьv əsən kerəş həm вaşqalarđь ala jьq. Bьlar вətəhe lə sьjnfi kerəşme, əllə вьlaj qьna—вelem əsən genə kerəşme? Əlвəttə, вətəhe lə sьjnfi kđrəşteŋ iŋ kiъken tarmaqtarь. Bьlar вətəhe lə TOTOŞ KALXUZLAŞЬV NIQEĐENDƏ KULAKTЬ SЬJNЬF BULЬV JAQЬNAN BƟTƟRƏVGƏ ALЬP BARA TORQAN KƟRƏŞ JULDARЬ.

Totoş kalxuzlaşьv arqahьnda вeđ kulak prajьzvudstьvahьn kalxuz prajьzvudstьvahьna alьştьraвьđ, şunьŋ niqeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərəвeđ. Ləkin kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вətərevđe вer kənlək eş, вer tərkəm kulaktarđь ođatьv qьna, tip aŋlarqa jaramaj.

Totoş kalxuzlaşьvđьŋ xəđerge вaъqьsьnda kulak, kalxuzdarđь tarqatьv əsən kerəşte tuqьratmaj qьna tygel, вəlki unь taqь la qьrqьvlata, taqь la taranlata təşə. Tik вətə frunt menən unьŋ kalxuzdarqa qarşь jahaqan hər вer ađьmьn kiъə вarьv, kalxuzdaqь kulaktarđь вətenləj tađartьp, kulak idejalugejəhьna qarşь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq xərəkattəre aşa kalxuzsьlarqa pralitarejat idejalugejəhьn пьqьtьv qьna kulaktь məŋgegə juq itəsək.

F. QƏJSIN.

EŞTƏ PLANHЬĐЬLЬQ, MƏS'YLEJƏTHEĐLEKTƏR

JANЬ UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLEKTE ӨĐƏLƏR

Kyltura rivəlytsejəhenəq məs'ylejətle tarmaqь bulqan dəjəm başlanqьs məzbyri uqьv inderevde narьqlamavsьlarqa qьrqa atpur birergə.

Məzbyri uqьvđь artqь planqa qaldьrьlar.

Qaraqoş təəgendə janь uqьv jьlьna əđerlənevdə şturmavaj di kada bilgelənevgə qaramaь tan ьь eştə ььn ьalşeviklar timpь alьnmaqan. Məzbyri uqьvđь təьək maqarif ьylegenə gə nə jeklətelgən. Bьna fakttar:

1—Maqarif ьylege qarşьnda likvidatsьjar əđerlev ajьlq kursьь ytkarelə. Bьl kursьь ytkərevgə kərək bulqan aqsanь təbəktəge qajьь ber ojoşmalar RIK pirizidiumь həm kyltura tədəlese səvite qararь bulna la haman birmajdər.

Maqarif ьylege eşselərə şunьn artьnan jetevdən buşamaj, ə kursьь aqsahьđ totov avьr. Qььqanь kursьqa əhəmiət birmajdər.

2. Avьldarqa kampanejəqa kursьlar uqьtьvsьlardь uqьtьv eşenən tartьp alьp sьqarьv đar đa bar.

3—10—11—nse avqьtsь təbəktəge ьarlьq avьl səvite rəise, partejə jəcəjkəhe sikritardarь həm kylt armistərdəq kiqajtelgən kəqəşmələre uqьtьla. Bьl kəqəşmələ igen əđerlev, maja tuplav, kedgə səsev kevek menəm məs'ələlər tikşerelə. Maqarif ьylege rajkum ergəhendəge kyll prup menən ьer ьikə ken aldan alьp ləşep məzbyri uqьv həm janь uqьv jьlьna əđerlenev turahьnda daklatqa əđerlənelə iptəş Şalьt (təbək rəise) həm iptəş Qjasidyllin (Rajkum) ььl məs'ələne nej esendər tikşermavđe artьq kyrdelər, daklatta bulmanь.

4—Avьldarqa sьqьvsь vəkildər arahьnan ajьrьm xedmətkər də betənləj qarşь sьqalar.

Məəlen: Maqarif ьylege medite iptəş Dumajьl, urьndarqa sьqьvsьlar unda „nađanlьqtь ьeterev, məktəptərđe əlgertev məs'ələlərendə xəl qьlqьd tigəs, Şəripəl Uşoq ta „juq—juq ьedgə undaj eşte la jeklamaqəd, ana uqьtьvsьlarьqьd ьar ular eşlahen, tьpen ььq, qььь menən qarşь sьqьь. Bьndaj ьaşqa ььmmərqa Maqarif ьylegenə ььl durkursьь ytəv mөmkin tygel. Şunьq esen məzbyri uqьvđь də igen əđerlev, maja tuplav, kampanejəlar şikelle mөhim kampanejəlardan hanarqa tejeşsed. Kiləsəktə ььndaj qarşьlьqtar ьethən.

„QARAQOŞ TƏBƏGENGƏ BULЬVSЬ„.

BƏLƏBƏJƏƏ DƏJƏM BAŞLANQЬS UQЬVQA ƏĐERLEK EŞE YĐ AĐЬŞЬ MENƏN BARA

Bələbəj təəgendə məktəpkə uqьvqa tejeş bulqan balalardьn hanь 7 meq 884. 1931 nse 32-nse uqьv jьlьnda tep millətlən bulqandar 100 pr. Məktəpkə qa ььl itelep ьətərgə tejeştər. Təbəktə barlьqь 35 kampilikt asьla. (şunьn 20-he sintəberđən, 15-e 1-nse qjnьvarđan). Məktəpkə uqьtьv balalardьn millət jaqьnan 495 ьaşqort, tatardar 1 meq 283, sьvaş 1 meq 195, mari həm mərđva 56, urьtar 817.

Janь uqьv jьlьna əđerlek juq. Məktəptərqə rimunt ytmaqan. Rimunt esen bildelənqən 43 meq hum aqsa totolmaqan. Təbək maqarif ьylege avьl sovittarьna uqьv başlanqanqa tiklem məktəptərqə rimunt esen ьətərgə xoşat birə. Bьl turta Başqortostan tədev kantarьь menən duqьvьr tədelhə la ul əle janь eşkə uqьv aşqa birmən. Məktəp karaktəre menən essətenləj nasar. Partalar, əstaldar eşləvgə Başturq menən duqьvьr tədelgən ə ber eş eşlənməgən. Uqьv əsьaptarь eş bosmaqsьrьna kərək nəmələrgə 25 meq 456 humlьq zakaz birelhə lə tik 2500 humlьq qьna alьnqan, ьaşqalarьn qasan alьv turahьnda məqlymət juq. Sənəqət tavardarь menən tə'min itev 291 uqьtьvsьqa 3 meq balaqa duqьvьr tədelgən. Uqьtьvsьlardь tavar menən tə'min itevgə plan juq. Partsь sajuz kərəktə hanamaj: „Nəmə su ti şunь birerned əle" tej. Təbəkkə uqьtьvsьlar jeta. Məmkin lektar ьar, tik ular fajđalanьlmajdar. Maqarif ьylege duqьvьr đar tədev menən siklana. Eştə уđ aqьşь menən ьara. Eşkə appartunistarsa əđtən genə qarav ьar.

ƏQLƏM VƏLEJЬF.

MƏKTƏP KƏRƏK

Krasna—Usul təəge, Jelem qaran səvitendəge ьaləkəj Utəş avьlьnda məktəp bulmaqanlьqtan balalar 4—5 saqьtlam alььlqtaqь Utəş avьlьna jerəp uqьjdar. Moxtəş balalardь kejem—halьm menən tə'min itev juq. Şunьqtan balalar uqьvdarьn qaldьralar. Utəş kyrə ьaləkəj Utəş avьl ьatrak, jarli jarlьlarь: „Bьđ ultьrqan məsette məktəpkə ьirəəed, ьeđ đən balalar nađan qalmahьn. Təbək maqarif ьylegenən məktəp asьvđь horajьđ" tejđər. Bьl avьlda aq—selem eştəre tip ььdь ajqa1. Uqьv ejə ььlьp rosmaqtar juq. Qazittar tən tara kilələr. Bьl təhse ular kəmqa nasar. Qьđ, qьtьndar arahьnan rikke qərəd—ojəđtar xəkəm hьr. Maqarif ьylege həm avьl səvite ьь məktəp həm kyđ ьaqьđ.

Ş. NASIR.

MƏKTƏP JUQ

„Smьjcka"—safxuzьna (Sişma təəge) eşləvse eşselərdəq balalarьn uqьtьv esen məktəp juq. Janь uqьv jьlьna başlaqьn ьalalar ььlьь uqьtьv urьn juq. Эşse balalar uqьtьvqa jьььvtьla tiь jaqtaqь avьldarqa jerəp uqьjdar. Kyp eşsələr balalarьn uqьtьv urьn bulmaqьa „Smьjcka" safxuzьna kitep ьətələr.

Bьnda eşləvse appartunistarqa səvit xəkymətə həm partejənьn dəjəm başlanqьs uqьtьv turahьndaqь qararьn aqlatьrqa kərək.

T.QIMATЬF.

UQЬTЬVSЬLARĐЬ XURLAVQA SIK QUJЬRQA.

Kyp kenə uqьtьvsьlar məktəptə uqьtьv menən genə qalmaj uqьtьv saqəte bөtkəs avьlda aktiv rəveştə jəmaqət eşe alьp ьarьvđь yđ ьurьstarь itep alqandar. Uqьtьvsьlar kalxuzda aqza bulьp torop alqan eş xaqlarьnan atcislinejə irələr.

Ləkin kalxuzsьlar arahьnda uqьtьvsьlarqa sit kyđ menən kəmhetep qarap ularqa jəj kenə jal itərgə birməv həm tөrlə halьmdar tylətevđər ьar. Məəlan:

Maqar təəge „Janь jort" kalxuzьnda 6 uqьtьvsь ьar. Bьlarqa maşina zadatkahь halalar. Kalxuzqa kilgən zajьmdь jəkmətələr avьl tirəhendəge kərtəlarđe nьqьtьv həm sirut tip atkətərgə quşalar.

Şulaj uq Krasna—Usul təəge Janqьđ qajьn kalxuzьnda juqarьla əjtelgən halьmdardь jəkmətev əđtənə əalahь avьrьv bulьvqa qaramajьnsa uqьtьvsь qatьnьn eşkə sьqaralar, uqьtьvsь jalanqa sьqьp qatьnьnq balahьn qararqa məzbyr bula.

Bьlarqa Maqar təəək kalxuzsajuzь nisek qaraj hun?—

—„Kalxuzda torahьqьđ ikən uqьtьvsьlarqa jəkmatelgən halьmdan ьaşqa kalxuz aqzalarьna teşkən tөrlə halьm həm ьaşqalarđь heđ đa kytərergə tejeşheged" tej

Bьl eş uqьtьvsьlarđьq tormoştarьn jaqşьrtьv ьanь xoquqtarьn haqlav bulmaj bəlki ulardь xurlav, 13 nse ejjyn 151 hanlь „Başqortəstan" gəzitendə ьaђьlqan xəkymət qararьn ajaq aђtьna halьp tapav bula.

Kalxuzsajuzdar ььl eştərgə nьqlь iqtibar itərgə tejeşter.

„KALXUZSЬ"

JANЬ UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLEK HYLPƏN

Qaraqoş avьlьnda janь uqьv jьlьna əđerlek ьik nasar ьara. Uqьv jьlь başlanqanqa tiklem ььl avьlda 4 kampilikt le I-ьaђqьs ьer məktəp, ŞKM həm I—ьaђqьs terek məktəьe asьlьrqa tejeş. Ləkin ularqa jorttar jeteş terev məs'ələhe ьik hylpən tora.

Uqьv jьlь başlanqanqa tiklem ььl tarmaqtaqь eşte qьđьvlatьlьrqa tejeş.

S. B.

BЬL XUZAHЬĐLЬQ QABATLANMAHЬN

Xəjbulla təəge Matьraj avьlьnьn I—ьaђqьs məktəp medire Bikqьzin Əxmət həm uqьtьvsь Nuqajьftar uđqan uqь jьlьnda məktəp ьalalarьna eђe eş esen tip xalqtan aqsa, ьojdaj həm it jьjьp alqajnьlar. Ləkin ььl eş qaqььda qьna qaldь, ьalalarqa eђe aş birelmənе. Itte seretep etkə aşattьlar. Bьl eşte avьl partejə jəcəjkəhe ьelhə lə ьer sarala kyrmənе. Bьnan huq ььndaj xuzahьđlьqtar ьulmahьn Ojəjeplelər javapqa tartьlhьndar.

Udar ajđa „udarsь" 20000 gə jetkerelergə tejeş.

Nađanlьq menən kerəş fruntьnda 31—32 nse jьl udar jьl. Bьl jьl ьeđ məktəp jəşendəge ьalalarđь 100%lь menən məktəpkə alьrqa, đarđar arahьndaqь nađanlьqtь təьə—tamьrь menən ьeterergə, həm Başqortostanđь totoş gramьtalь ilgə əjlənderergə tejeşьeđ.

„UDARSЬ" gəzite totoş gramtalь esen kerəşte ytker qoral ьulьvqa qaramьђtan, ul nađandar həm ađ ьelevse xeđmət ejələre arahьnda ьik ađ tarala.

Bьqa tiklem ььl gəzitte ьetə uqьj—jađa ьelevse xeđmət ejələre qulьnda ьuldьrьv julьnda, həm „UDARSЬ" gəzitenеq nađanlьq menən kerəş fruntьnda totqan ryle turahьnda ьik ađ eşlənde, nađandar həm ađ ьelevse xeđmət ejələre arahьnda ььl turala kiq kampanejə alьp ьarьlmanь

Partejə həm xəkymət tarafьnan nađanlьqtь ьeterəv turahьnda taşlaqan kiђken diriktivalarđь ytəv julьnda „UDARSЬ" gəzite ьerđən ьer qoral, ьerđən ьer julьaşsь. Şuqa kyrə ul ьetə xeđmət ejələre arahьnda ьik tiđ həm ьik kyp taralьrqa tejeş.

Başqortostan məqarif xalq Kamisarlьqь janь uqьv sizunь inev həm udar ajlьqqa quşьlьv uqajь menən „Udarsь" gəzite uqьvsьlarьn 20000 gə jetkerergə, ə 32 nse jьl ьaşьna unь ьetə ađ uqьj—jađa ьelevselət qulьnda ьuldьrьv turahьnda rajun məqarif ьylektərenə diriktiftar ьirđe. Udar aj esendə ььl diriktiftarđь tulьhь menən tormoşqa aşьrьv julьnda rajun məqarif ьylektəre, məktəptər, likpunkttar, uqьv ejđəre, kylt ərmistər, uqьtьvsьlar, prafsajuz həm kamsamul ojoşmalarь quldarьnan kilgən ьetə saralarđь kyrergə, həm ььl julda ьetə məmkinlektərđe fajđalanьrqa tejeştər.

Jaqь uqьv sizunь inev həm udar sintəьer ajь uqajь menən „Udarsь" gəzite uqьvsьlarьn 20000 gə jetkerevđə ə, 32 nse jьl ьaşьna unь ađ uqьj—jađa ьelevse ьetə xeđmət ejələre qulьnda ьuldьrьv luzьnqahьn tormoşqa atqarьvda ьetə kes masilizavajt itelhen.

1931—32—NSE JЬLDЬQ IGEN ƏĐERLƏV KAMPANEJƏHЬNDA TAPAM MAŞINAHЬNAN ALЬNA SAQ SBUR TURAHЬNDA

ASSJ başqortostan Xalq kamisarđarь Səvitenеq qararь

1—1931—32—nse jьlqь igen əđerləv kampanejəhьnda safxuz—kalxuz, MTS eşləp sьqarьv ьerekmələre həm jaqqьđaqtar tarafьnan ikense keşelərđen igenen huqqan esen sbur qujьrqa.

2 — Bөtə safxuz, kalxuz, MTS həm ьaşqa eşlep sьqarьv ьerekmələre həm jaqqьđaq xuzalьqtar ikense keşelərđeq igen dəren huqqan esen nindəj kyl'tura igen huqalar şul uq kylturanan, natera menən tyləv alьrqa tejeştər.

3— Oşo qararđarđьn 2—nse matdəhe tərtiьe menən alьnqan ьetə sьurđar, qujьlqan rəfakatsejənь qullanьp, qəmaldəge igen əđerləvgə ьildələngən xaq ьujьnsa, Sajuzxliptьq pristindərđəge həm stansalarđaqь punkttarьna tapşьrьlьrqa tejeştər.

4— Ikense keşenen igenen huqqan esen alьnqan sьurđar safxuz, kalxuz həm jaqqьđaqtarqa qarata ьildələngən igen əđerləv planьnan tьş Sajuzxlipqa tapşьralar.

5— Tapam maşinalarьnьq sistimdarьna qaramaj igen huqtьrqan esen huqqan igenden sintnirьnan kilagram menən tyьəndəge statkalar ьujьnsa sbur alьnьrqa tejeş.

Arьşqa	3,0 kila
Bojdajqa	2,5 „
Holoqa	4,0 „
Qara ьojdajqa	3,0 „
Tarьqa	3,5 „

6— Ikense keşelərđeq igendəren huqqan esen alьnqan sьurđarđь qaьul itkəndə həm sbur tapşьrьvsьlarqa qaьul itev kvitansejəhь ьirgəndə „huqьv sьurь" tigən ьildəne qujьp Sajuzxlip ajьrьm xisap alьp ьarьrqa tejeş.

7— Bьl qararđarđь ьaşqarьvđaqь, həm huqьvđan alьnqan sьurđarđь jəşerevđəge jəki igen huqьv sьurđarьn igen əđerləv planь ьənenə tapşьrьvđaqь qəjeplənevsələr məs'ylejətkə tartьlasaqtar.

8— Bьl qarardьq ьaşqarьlьvьn tikşerev Narkam-nap, TBK avьl səvite ojoşmalarьna jөkmətelə.

BASSJ Xalq Kamisarđarь Səvitenеq urьnbaђarь: SAMSUNЬF

BASSJ eş jөrətevsehe; ZARUBIN.

Өfө qalahь, 23—avqьs 1931—jьl.

Başqortostan jaqanan tьva.

Ul mitaldar kykerəge menən həlaj, dum nalar jalqьnьnda qajnarlana, şavlaj, gər kilə.

—Jьlьna 2 miljun 700 meq tunna mital!

Bьnь tiđ kəndə Başqortostandьn yđ giganttarь: 2 miljun 500 meq tunnahьn Jegəze—Kamarav giganttarь, həm juqarь sitatlь mitaldьn 200 meq tunnahьn rikans teryksejataşevse Bilərat ьirə. Ul mitaldar ьetəhe lə Başqortostandьq yđ kykeregenən aqtarьlasaq, yđ jerəgenən taььlasaq ьajlьqtar. Nisəmə ььvattar ьujьnsa jer qujnьnь jьlьtьp jatqan ььl ьajlьqtarđь ьeđđeq tixnikalь kendər tentep taptь, ьeđ ьegen mitaldar kerəşenə taşlandьq. Beđ il—Başqortostan menən indystyrejəle tormoş esen atakaqa sьqtьq.

Prikaz ьirelde:

—Başqortostandьq yđ mitallurgejə ьazahь nigedendə, matur, qađan—turьin gigattarь mitallum zavьttarь, qaqьđ faьriktarь qororqa!

Aldьnqь ildərđe qьvьp jetep, uđьp kitev julьnda qoros rilisa ьulasaq ььl yђev han darь—ular jalqьn telle:

—200 meq matur;

—3 miljun turьin;

—Өђ kyləme 700 meq mitьrlьqьnda qađan;

—40 meq tunna qaqьđ.

— . . . .

—Həm ьaşqa həm ьaşqalar . . . . Bьlar ьetəhelə qorola ьaşlaqan giganttarđьq tik ьer jьllьq praduksejəhe, Başqortostan ilenеq tik ьer jьl esendə genə yђəsək ьelekləge, atlajasaq adamь, timpь.

* * *

Beđ ələ təsiqətte ьik əđ qullandьq, unь əđ jektek, əđ fajđalandьq, ьeđđeq inirgejaьeđ iliktərik keseьeđ juq dərəzəhendə. Linin lampalarь ьirək. Qoros qəsьrьnda ьeđđeq jөktər avьrdar,—kyp kestər kərək. Şuqa kyrələ prikaz ьirelde:

— 32 nse jьlda uq 24 meq kilavat inirgejə ьirenek itep jaqььan 100 meq kilavatlьq iliktərik stansahь hala ьaşlarqa, ydək iliktrik stansahьn 10 meq kilavatlь itergə.

* * *

Juldar odon ьeđđeq. Ьarahь jeđđəreьeđ alьђtar. Ilgə qoros nirvalar kərək. Həm prikaz ьirelde.

—400 kilamitьrlьq Magnitagor—Өfө arahьn; 300 kila mitьrlьq Magnitagor—Bajmaq—Sara arahьn rilis menən totaştororqa;

Rilisələr—ular, ildeq nirvahь.

Q. SƏLƏM

PRIKAZ BIRELDE

Rilisələr giganttarđьq mej tamьrđarь, qan juldarь.

Bьna tiđđən ul rilistar Başqortostandьq ьilenən uralьr, tuqqen mimikalь jalandar, qьrdar ьilenə mazutlanqan qandar jəjeler, keşe ajaqь la ьaђmaqan urьndardan para vьzdar ytərđər, ulardьq qara tolom tөtendəren jomoşaq jeldər taratьr.

Rilistər şavlar, rilistər gerlər.

Ə, tьqьđ pardьq ytker sinaldarь urman kykerəgən jartьdar đa, tavđar işkən dinamittar teterəvenə quşьlьr, udarniktar şavlavьna jotolor həm ul tavьştar ьetəhe ьergə hava jeđen jaьmar:

— Başqortostan qoros qasьrđьq işegen asa. Başqortostan agrar tiđən—indestyrejəl agra tigə əjlənə....

* * *

Başqortostan, qьrdarь 15 miljun giktarlь. Ə ьeđ ььjьl unьq ьarь 3 miljunьn qьna sөstek. 2—nse ьiş jьllьqta ьeđđeq qьrđarđьn 8 miljun giktarьn səsevlek qaplarqa tejeş. Bьnьq esen ьeđđeq ьegengə kes jetməj, maşinalar kərək, iliktertixnikalь kes kərək. Ьeđđeq giganttar qьna ььnь tə'min itə alьrdar, ьeđđeq giganttar qьna avьl xuzalьqьn mixaniklaşььr, ьeđđeq giganttar qьna Başqortostandьq өkkə jeđən genə tygel, təьə—tamьrь menən yđgarter.,

Eşse udarnik Qəfyrđər attamaьilga ultьrqanda totoş qьrđar kykerəgendə Salixtarđa tьraktьrđa qьna eşlərđər.„Mantyr Gəlnur jeqelgən qьr ьujđarьna qarap jьlmajьr:

— Mixaniklaştьrьlqan qьr'đa 10 keşe urьnьna xəder ьer keşe lə eşləj alal

Başqortostan jaqьnan tьva. Ile menən ьergə keşelər đə jaqьnan tьvarđar.

Janь keşelər- janь inirgejə kymək satsejalizem xeđmətenə ьetə jerəktəre menən heqqən keşelər ьulьrdar. Giganttar ulađьla yđgərter, ulardь la qьđьv sixtarьnda satsejalizem tormoşonoq mator"đarь itep sьnьqtьrьr, milli pralitarejat kadьrь itep sykeşlər.

Ьөgөn ьeđđa ьarь 26 meq pralitarejat kadьь ьar. Bьl han 33 nse jьl 100 meqgə 37 nse jьl 372 meqgə jetergə tejeş,

Başqortostan giganttarь vaq millattardən ььqasь in artta ььvattar ьujьnsa ra— xətlektəq kylturanьn tixnikanьq ygəj ulda ть ьulqan ьaşqorttarđan pralitar kadьrь əđerləvse timerlek ьulьr. Ul 37 nse jьlqa 372 meq janь keşenen atahь isemen kytərer.

—Ejje giganttar ilde lə, şul uq vaqьtta unьq keşelərn də jaqьrta yđgərtəsək Şuqa la prikaz qatь ьirelde həm ьl qьđqa qьna.

—Giganttarđь vaqьtьnda ьaşlarqa vaqьtьnda halьp ьeterergə!

Qoros partejənьn qoros prikazь şulaj. Ul prikaz—Başqortostandьq ьetə eşsən jalpьhь aldьna xəl itkes ьurьstar qujđь. Hər fruntta jeqevse atakasь miljunlь armejə unь ьalşeviktarsa ytəv menən genə javap ьirergə tejeş.

—Kalxuzsь iptəştər! kalxuzsь qatьnqьđdar! tьqlaqьđ! il signalьn!

Prikaz ьirelde:

Başqortostandь giganttar ilenə əjlənderergə!.

—Beləhegeđme? ььl ьeđđeq ьetəьeđđen ьergə sьjnьђьđ tormoşqa kammunizьmqa ьarьvььđđь tiđlatev, keşelek jəmqejətendə tigeđheđlekte ьeterəv, huqьş, qan qojov kevek keşelek donjahьndaqь qəьəxətlektərgə məqgelek qəьer qađьvьđ. Unь ьer minutqa la iђtan sьqarmajьđ həm ььnь ьuldьrьv tik ydeьeđđen intyzejazmьььđđa, ьeđđeq jerəgeьeđđə yđ keseьeđđə ьulьvьn taqьla nьq xəterlajьeđ. Bьl prikazđь ytəv ьeđđen ьalşeviktarsa inirgejə ьeđđe pralitarejat həm unьq qoros partejəhь jetaьşsьlьqь aђtьnda har nəmənе jenə torqan irkeьeđđe tuplavđa

Qiganttar ьeđđə kətə giganttar eşse sьjnьfьn ьetməђ inirgejəhen talap itə.

—Kytəreleqeđ əjđə! udarsьlьq, satsejalizem jarьşь ьeđđeq jeqev ьajraqtarьna totonhondar!! Mital ypkə menən hularqa il menən ьergə janь keşelər ьulьp tьvьr esen sixtarqa!.

—Bөtə jəmaqətselek partejə, kamsamul aqzalarь prafsajuz aktiftarь uqьvsьlar pejanirđar atakanьq alqь pusьna!. Fruntьq in kesle safьna!.

—Raьkurđar silkurđar! ştiklь qələmdəregeđđe nьq oslaq pralitarejat jəmaqətselegenеq udar likerdəren, qajnar intyzejazmьhьn tuplaqьđ!.

* * *

Prikaz ьirelde—Qoros prikaz!

Bьl ytəlergə tejeş. Bьl ьeđđeq rejal plan. Sөnki:

—„*Beđđeq prajьzvudstьva planьnьq rejallьqь, ul—janь tormoş izad itə torqan miljunlaqan eşsəndər. Beđđeq pragrammaььđđьq rejallьqь ul jənle keşelər, ul heđđeq menən ьeđ, ьeđđeq xeđmətkə ьulqan teləgeьeđ ьeđđeq janь eştərgə əđer ьulьvььeđ...*" (STALIN).

ЬӨGӨN „BAŞQORTOSTAN" DЬ TARATЬV UDAR AJLЬQЬNЬQ IKENSE KӨNӨ

Urьndar yđđərenеq udar ajlьqqa ьajavaj əđerlektərenən Rapьrttar ojoştororqa tejeştər

Xəjbulla təьək prafsajuzdar səvite rəise

IPTƏŞ TYLƏKEFKƏ ASЬQ XAT

Heđđen təьəktə „Başqortostan" gəziten taratьv ajlьqьn ytkərev ьrigadahьnьn xeьərenə qaraqanda, ььl eş əlkəhendə ьer nəmə lə eşlənməgənheqeđ. Məhim səpsi ajlьqtьn ьurьstarь tirəhendə prafsajuz aqzalarь maьelizavajt itelməgəndər. Partejənenеq əlkə kamitate tarafьnan ytkərelə torqan ььl ajlьqta, Raj prafsavittьn eђeđ jatьvьn, partejə diriktiftərə ytəvgə ьarmaq aşa qarav, əlkə kamitatenеq ьajavaj urqanь ьulqan „Başqortostan" gəzitenə appartunistarsa qaraş tip kenə anlarqa məmkin. Ьaş prafsavit heđgə ьirelgən diriktiftar nigeđendə, „Başqortostan" gəzite taratьvđa qьrqa ьoroloş jaharqa, urьndaqь ьerigadaqa tulь jarđam kyrhətergə quşa. Tiđ vaqьt esendə ьoroloş jahalmahь heđđeq turala məs'ələne pirizidiumqa qujьrqa məzьyr ьulam.

B.P.S. MƏDƏNI SIKTЬRЬ madire: BIKBUF!

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN UDAR TIMP MENƏN TARATARЬĐ

YRGƏ QЬJQЬ təəge (tiligramma aşa) kyləmendə gəzit taratьv ştanь ojoştorolop, urьndarqa 9 keşe jeьərelde. Birelgən kanteryl sьjfьr 800 dana ьulhala, QARЬŞЬ ALЬV PLANЬ 3 MEN 300 DANƏ ITEP QABUL ITELDE.

„Başqortostan" vəkile: TIMERBAJЬF.

TIQLƏŞERGƏ SAQЬRAM

Bajmaq təəge, Kysej səvite „Qotlo ьalat" kalxuz aqzalarь arahьnda, 6 ajlьq 47 dana „Başqortostan", 6 ajlьq 60 dana „Qьđьl Bajmaq" gəzitenə jađьlьp. yđeьeđ menən „Varaşilьf, „Tiləz" kalxuz aqьzalarьn tiqləşergə saqьraььđ.

Kalxuzsь: Э. MƏQFYR.

JARЬŞQA SAQЬRAЬЬĐ

(Yđ xəьərsehe'đən)

Bilərat təəge „Başqortostan" (Tiligramma aşa) gəziten taratьvqa ьirelgən kanteryl sifьr 800 dana ьulhala qarşьlav planь 2 meqgə jetkerep qaьul itelde. Bilərat təəge gəzit taratьv eşendə udar timp menən ьara. Bajmaqtь satsejalizem jarьşьna saqьraььđ.

„Başqortostan" ьerigadahь:

QADЬRQULЬF. KYCYKЬF.

Ьuşta həm tiligraf Xalq Kamisarlьqь qьrьndaqь Өfө Radejosintьrьnьq tapşьrьvđa rpragrammahь

R. V. 22. (Өfө vaqtь menən)

1 nse sintəьer

11.00—12.00—Jal itevselər esen tapşьrьv (urьђsa)
12.00—13.00—Radio gəzitəhe (urьђsa)
13.00—15.00—Radiogrammalar.
18.00—18.30—„Krasnaja Başkireja" gəzitenеq xəьərselərgə infarmatsejəhь (urьђsa)
18.30—19.00—Sьvaş radiogəzitəhe.
19.00—19.20—Vaqьt derəђləv, havanьq toroşnan xəьər ьirev, ikense ken programmahьn ьelderev.
19.20—20.20—Radio—gəzitə (Başqortsa)
20.20—21.20—Kansirt (Başqortsa)
21.20—21.30—Tənəffes
21.30—22.30—Proizvudstьvala həm tormoşta tađalьq esen paxut. Vrac Jakobson daklatь (urьђsa)

2—nse sintəьer.

11.00—12.00—Jal itevselər esen tapşьrьv (ьaşqortsa)
12.00—13.00—Radio gəzitəhe (ьaşqortsa)
13.00—15.00—Radiogrammalar,
18.00—18.30—„BAŞQORTOSTAN" GƏZITƏHENEN INFARMATSEJƏHЬ, „Başqortostan"đь taratьv ajlьqь ьaşlandь (ьaşqortsa)
18.30—19.00—O.M.V. nьq uzildar esen infarmatsejəhь (ьaşqortsa)
19.00—19.20—Vaqьt derəђləv, havanьq toroşonan xəьər ьirev, irtəge ken pragьrammahьn ьelderev.
19.20—20.20—Radio gəzit (urьђsa)
20.20—21.20—Kansirt (urьђsa)
21.20—21.30—Buş torov
21.30—22.30—MTS həm ьatraktar sajuzь Өlkə Kəmitətenеq daklatь: „Partejə Yđək Kəmitəte həm Savnakumdьn satsejalizemsa mal ьađьravsьlьq turahьndaqь qararь həm MTS—ьatraktar sajuzьnьq əlkə kamitate ьurьstarь" (urьђsa)
22.30—24.00—Hirđə sajaxət

3—sintəьər

11.00—12.00—Jal itevselər esen tapşьrьv (tatarsa)
12.00—13.00—Radio gəzit (urьђsa)
13.00—15.00—Radiogrammalar
18.00—18.30—Radio gəziteq xəьərselərgə infarmatsejəhь.
18.30—19.00—Vaq millətter esen tapşьrьv (tatarsa, sьvaşsa)
19.00—19.20—Vaqьt derəђləv, hava toroşonan xəьər ьirev, ikense ken pragьrammahьn ьelderev,
19.20—20.20—Radio gəzit (ьaşqortsa)
20.20—21.20—Kansirt (ьaşqortsa)
21.20—21.30—Buş torov
21.30—22.30—Radio yzil həm tynəktər esen xuduzstvinnьj instruktaz. (ьaşqortsa)

(dəvamь ьar)

BELDEREV.

4—nse sintəьerđə, kis səqət 6 la, qilmi tikşerenev institutь ьinahьnda ip Bajьş T. Q. nьq, Tujmazь həm Qьrqьđ—Mejəka rajundarьndaqь ьaşqort, tatar həm tiptər xalqьnьq jənle hejləşev teldəren ejrənev nətizələre turahьnda daklatь ьula.

Narkampus keşelərе, ьetə tel—ədəьejət uqьtьvsьlarь həm ьetə qьđьqhьnьvsьlar saqьrьla.

Ridaktьr urьnьaђarь: Z. Kajьpkul

PARK KYLTURA kinahьnda

2, 3, 4-sintəьerđə:

„AQLAŞЬLQAN XATA"

Sejanstar: 7-30, 9, 10-30 səqəttərđə.

Zajьmdarđьn atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	halьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aьligatsejəqa vaqьtь sьqьp ьara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aьligatsejəqa vaqьtь uđьp ьarqan kupьnьnda xisaplap	26—25	
Massəvitteq otoşlo zajьmь 25 humlьq aьligatsejəqa .	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aьligatsejəqa	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq	50—30	50—50
aьligatsejəqa vaqьtь uđьp ьarqan kupьnьnda xisaplap.	50—10	50—38
Pratsintь „Ьiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30 . .		
Pratsinthьđ „Ьiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

IKAI KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 ьaşlana. Kassa saqət 5 tan asьq

Ьөgөn həm ken hajьn Jaqь xuduzьstьvalь filma.

„Tixьj dun"

M. Şuluxəf rəmanьnan Ьiltar xaqь arzanlaştьrьldь. 16 jəşkə tiklem ьalalar indereлməj.

GURЬN

Sejanstar saqət 6-30 tan ьaşlana. Kassa saqət 5 tə asьla.

Ьөgөn 6 əylemdə xuduzьstьvalь filma

„IQDINBU"

„Yktaьer natiskahь" tipografejəhe. Başglallit vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEŞ!
3 SINTƏBER 1931 JЬL, 192 (493)
13 JЬL SЬQA
KƏNDƏLEK GƏZIT
ADRIS: ØFØ J—SAZUN URAMЬ KURPS № 3
TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Ridaktьr . . . 4—81
Sikritar . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşlav uylege . . . 3—02
Iqlandar həm xeşma . . . 3—72
Kantura . . . 1—11
Təngə ridakseja . . . 1—15

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬHЬ

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

BØGØN YJS EŞKƏ BAŞLAJ.

Cirnəkufkь yđək iliktrik stansьhь bøgøn eşkə başlap kamsamat ergəhendə bulqan şьrpь faarigь həm kirəs zavьtьna ceren se tuktь birəsək.

Inzinir tixniktеŋ ajteve bujьnsa 10—15 sintəвer arahьnda Ølə qalahьna jaqtьlьq birev esenə totonola. Kamsamuldar 15— sintəвergə tık birev esen qurqa xəl itev esen şturm julь menən eş alьp вaralar.

„LININSE" HƏM „JƏŞ KAMNUNAR" BRIQADAHЬ.

1 nse SINTƏBERĐƏN— 10 nsь SINTƏBERGƏ TIKLEM

QЬĐЬL ABUZDAR 10 KØNLƏGƏ YTKƏRRGƏ

PARAVЬZ—RIMUNT EŞSELƏRE MØRƏJƏQƏTE

Qьđьl вajraqlь paravuz-rimunt zavьtь eşsələre Başqortstandaqь вətə eşse, kalxuzsь jarlь, urta xəlle jaŋqьđaq xuzalьqtarqa həm avьldarđaqь igen əđerləvgə jarđam kəmisejəlarenə, SƏNƏQƏTTƏGE HƏM IGEN ƏĐERLƏV FRUNTЬNDAQЬ ØĐØKLØKTƏRĐE BØTØRØV ØSØN KØRƏŞ ASЬV TURAHЬNDA đur mørəzaqət menən sьqtьlar.

Mørəzaqəttə satsejalizem tөđөleşəndəge uŋьştar həm alda torqan вøjøk вurьstar turahьnda højləgəndən hun, eşsələr yđ taraftarnanşularđь ytərgə hyđ вirələr.

— Sintəвer ajьnda 35 paravuz həm 450 vaqun eşləp sьqarьp unь xəl itkəs 3 nse jьlььŋ əđaqьna tiklem вerketep qaldьrьrqa.

— Avьlda igen əđerləv kampanejahьna вulьşьv həm kalxuzdarđa xeđmət ojoştorovđa вalşeviktər təҙriвəhen urtaqlaşьv esen aldьnqь udarniktarđan вrigada təđəp jeвərergə,

— Ul eşləgən iptəştərđeŋ stanuktarьn tik torqođmaj, ularđьŋ eşendə вaşqarьrqa.

— Iptəş Stalindьŋ ejəheđlekte, uravnilufkanь вøtөrөrgə xeđmətte dereŧ ojoştororqa, xuzalьqiҕəвenə kysərgəвьlarđьhərner вrigadaqa jetkerergə tigənhyđen tormoşqa atqarьrqa.

„BEĐ SƏNƏQƏTTƏGE HƏM, BIGERƏK TƏ, IGEN ƏĐERLƏV FRUNTЬNDAQЬ ØĐØKTƏR MENƏN KILEŞEP QALA ALMAJBЬĐ" tejlər udarnik eşsələr.

Bьna şunьŋ øsøn də zavьt əşsələre yđđəre taraҕьnan juqarьlьqь kankrit saralarđь kyrergə hyđ вirgəndən hun, kalxuzsь həm jarlь, urta xəlle xuzalьqtar aldьna şundaj talaptarđь qujalar.

—Tiđ arala вətə kəstə urazaj jьjnav eлkertləv, aşlьq huqьv həm xøkymətkə igen tapşьrьvqa jegərgə. Køstə ja jsь qujьv arqahьnda вətə səjəsi xuzalьq kampanejəlarьn uŋьşlь rəveştə ytəp, jaŋь tөđөleştөrgə lə eşse həm tartьv køstəren maksimum rəvnştə вirergə.

—1 nse sintəвerđən 10 unьna tiklem qьđьl abuzdar 10 kønlegən ytkərergə. Kalxuzdar həm jaŋqьđaqtar arahьnda kyвerək igen tapşьrьvqa øҕtəmə dьqьvьrdar tөđөrgə.

1—nse yktəвergə planьn 60 pr. tьn ytəp, ytəner rivalytsejəhenen 14 jьllьqьna 100 pr. qa BER GENƏ SINTNIR IGEN XOSUSI BAZARQA SЬQMAHЬN. Bətə arьq igen xøkymətkə вirelhen.

Kulakqa вirelgən, qatь zađan janь tulьhь menən ytavgə məzвyr itergə. Paravuz rimunt zavet eşsələre sənəqəj pramfin planьn 100 pr. qa tultьrьvqa Başqortostandaqь вətə sənəqət ucaskalarьn satsejalizem jarьşьna saqьralar.

Bətə kalxuzdar həm jarlь, urta xəlle jaŋqьđaq xuzalьqtar вьl mørəzaqətte igen əđerləv, uŋьş jьjnav həm вaşqa səjəsi xuzalьq kampanəjəlarьn uŋьşlь ytəv menən qarьşь alьrqa teјeştər.

Øfə təвəgendə

QЬĐЬL BAJRAQLЬ PARAVUZ-RIMUNT ZAVUTЬ EŞSELƏRE SAQЬRALAR:

—„SƏNƏQƏTTƏGE HƏN IGEN ƏĐERLƏV FRUNTЬNDAQЬ ØĐØKLØKTƏRĐE BØTØRØV ØSØN KØRƏŞ ASЬRQA;
— IGENEN XØKYMƏTKƏ HATMAVSЬ, TLƏHƏ-TLƏMƏHƏ LƏ, SЬJNFI DOŞMANDARQA— EŞSE, KRƏƂTEJƏN XØKYMƏTENƏ QARЬŞЬ KILEVSELƏRGƏ JARĐAM ITƏ;
— YKTƏBER BAŞЬNA IŊ KƏMENDƏ PLANDЬŊ 60 pr. tьn TULTЬRЬRQA"

QЬRMЬƂQALЬ TØBƏGE QЬĐЬL ABUZDAR KØNØ UĐQARA

IGEN ƏĐERLƏV, KØDGØ SƏSEV EŞNDƏGE ØĐØKLØK QЬĐЬL ABUZDAR KØNØNDƏ QAPLANЬRQA TEJEŞ

QЬRMЬƂQALЬ təвəge (tiligramma) igen əđerləvđen jьllьq planьn 30—avqьsqa 11 pr. qa ytəne, Kalxuzdarđьŋ əđerləve 17 pr. Jaŋqьđaq xuzalьqtar artta qalalar. Ularđa zadaneja 7 pr. qьna ytəlde, Kulak həm juqarь qatlamdar 16 pr. qa qьna ytənelər.

Kyltura—aqartьv eştəre jəjep jeвərelməgən. Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq eştəren kyp kenə avьl səvittəre, təвək vəkildəre iqtiвarqa almaqandar. Iqlan itelgən şturma 10 kønlege ədəlde. Təвək ojoşmalarь xərəkəthedlek esendə, eştəren kampanejaqa qarata qora almaqandar, kamsamuldar igen əđerləvgə tuplanmaqan. Qarnaşan səvite safxuz kalxuzdarьnda urazaj jьjnav вətkəne juq, saslьqan igendərđə emkertkə halьnmaj serep jatalar.

Kəđgə səsev planь 80 pr. qa ytəlgən, jaŋqьđaq xuzalьqtar 53, kulaktar nej вarь 43 pr. qьna səstelər. Taŋqa hørəv əle вulha kyp kenə səvittərđə вaşlanqanь juq. Qarnaşan safxuzь nejвarь 3 pr. qьna hergən, Siluslav 65 pr. qa qьna ytəlgən.

Birizav səvite kalxuzь kulaktar jetəkselegendə Bişavьl səvite prsidətele xøkymət həm parteja diriktivalarьn aяqlan—asьq вođop kilgən.

Təвək вaşqarma prizidejumь Birizav səvitenə sara kyrđe, Bişavьl səvite prsidətele sutqa вirelde, qaj вer səvit prsidəteldəre eştən alьndь.

TƏBƏK OJOŞMALARЬ TARAFЬNAN QЬĐЬL ABUZDAR KØNØ IQLAN ITELDE. BЬL KØNDƏRĐƏ 75 MEŊ SITNIR IGEN TAPŞЬRЬLЬRQA TEJEŞ, URЬNDARQA VƏKILDƏR SЬQЬP KITTELƏR

MORATЬF

FRUNZE KALXUZЬ 40 SITNIR BOJĐAJ TAPŞЬRĐЬ

BAJMAQ TØBƏGE (TILIGRAMMA) FRUNZE KALXUZЬ QЬĐЬL ABUZ OJOŞTOROP XØKYMƏTKƏ 40 SITNIR BOJĐAJ TAPŞЬRĐЬ

VƏLIDEF. FƏJZULLIN

ALDЬNQЬ KALXUZDAR JЬLLЬQ PLANDЬ TULTЬRĐЬLAR. ULARĐЬŊ YRNƏGEN KYSEREGEĐ

BIŞBYLƏK TØBƏGE „BIRIZOFKA" HƏM „JAKSTIRI—MUX" KALXUZDARЬ UDARNAJ EŞLƏP 30—AVQЬSQA UQ JЬLLЬQ IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN TULTЬRĐЬLAR. BЬL KALXUZDARĐЬŊ BALŞEVIKTARSA JETEĐLEGEN BAŞQA KALXUZDAR ĐAKYSERERGƏ TEJEŞTƏR.

749 sintnir igen tirməndərđə jata

Garnьs saurđarьn вer kən totmaj tapşьrьrqa. Uqa ajaq salьvsьlarqa sara kyrel hen.

IƂEREK BAŞ BAJBIKЬFTЬ URЬNЬNAN ALЬRQA AVЬRQAĐЬ təвəge tirmandəre jьjьlqan garьs saurđarьn ilivatьrđarqa kyserəvgə jenəjatsel rəveştə halqьn qarajđar.

Timuşkь timənendə oşo kəndə 333 sitnir, Jənвikalə 166 garьs saurь jata yđ qaramaqьnda вulqan вьl tirməndərđə şul tiklem igen jatьvьn Igen—Malsьlьq sajuzь вelməj. Ə, unьŋ tirməndər instruktьrь Bajвikьl eđ вurьsьn вer jaqqa taşlap ysep jørəvđən вuşamaqan.

Bođajađ invəlittəre ərtilenə qaraqan ike tirməndə jьjьlqan 250 sitnir garьs zəurь la jel-jamqьr „tejmaj" genə jata. Pravlinejə unь „ilivatьrqa itərgə at juq" tigən „aвjektif" səвəp kyrhətə. Ləkin avьl səvitenən at horamaqan, ərtildeŋ yđ attarь la jetərlek.

Bьna вьl вəndələr — igende вьvьp jatьv menən kulak qulьnda ujьajđar. Ularqa qьrqa saralar qullanьrqa, ə garьs zaurdarьn xəđerđən ilivvtьrqa tapşьrьrqa.

Q. ƏMIRXAN

Plandь вer hyđheđ tultьrtьrqa

Eşkə halqьn qaravsь Avьrqađь Başxlipzifsajuzь вylege eşsələren javapqa tartьrqa

Igen əđerləvđeŋ вarьşьn taralar menən tə'min itev øsøn Avьrqađь təвəgendə 6 meŋ 112 qap jьjnalьrqa tejeş ine. Ləkin təвək ojoşmalarьndaqь вarqan eşkə вarmaq aşa qaravsьlьq unь nej вarь 600 đa genə torqođop qaldьrđь.

Qap əđerləv planьnьŋ ədələvəndəge təp səвəp şundaqь Başxlipziv sajuz вyleksəhenenŋ вьl eşkə halqьn qaravьnan. Ul oşo kəngə tiklem qap əđerləv planьn ajьrьm silsəvittərgə jetkermegən. Qap tapşьrьvđađь nьqlap kəđətməgən. Uđqan jьl alьnьpta qajtarьlmaj qalqan qaptarđьn ıƂəвen almaqan.

Bьndaj yđ eşenə halqьn qarap səjəsej xuzalьq kampanejalarьn ədəvselər qatь javapqa tartьlьrqa tejeştər. Qap planьn вer hyđheđ tultьrьrqa.

Krasna usulda вalşeviktər timpь juq

„Dejəm" jetəkselek itevĥe kankrit jetəkselek menən alьştьrьrqa

Krasna—Usul təвəgendə вьjьl 193 meŋ 420 sitnir igen əđerlərgə tejeş. Təвəktə plandь ytəv esen вətə memkinlektər вar. Plan hør вer səvittə ajьrьm tarmaqtarqa вylenep qaвul itelgən. Avьqь ajьnda, jьllьq plandьŋ 35 pr. tь ytəlergə tejeş вul ha la, qəmələ вьl ytəlməne. Sønki, igen əđerləvgə əđerlek вik naşar вarqan. Kalxuzdar həm jaŋqьđaqtar tarafьnan igen tapşьrьv turahьnda вulьnsa igen tapşьrьv turahьnda anьqlav ... [illegible] ... dan alьđ kitməqəndər, kulakqa jarđam вulьp təşərlek sьqьştar вulqan.

Tyвən ojoşmalar tarafьnan avьl səvittərenə, kalxuzdarqa jarđam itev turahьnda unь sьqarьldьq. Malsьlьq sajuzьnьn da xəđer avьl səvittəre ergəhendə vəkildəre вildələnməgən. Şulaj вulha la ələ eştə həmьlьq juq. Sønkej təвək, kampanejə menən „qəmymən" genə jetəkselek itep kilgən. Bьl nəmə, satsejalizem jarьşь mьtьđь qullanmaqanlьqь menən ... [illegible] ... jьlьnda вьvьr təвək. Jaqьn arala qoqa həm ... [illegible] ... ytəv julьnda вətə saralar kyrelergə tejeş. Q. Q.

140 pr. qa həm 10 kən aldan

ŞIŞMƏ təвəge „Igenselər" kalxuzь sdilьnanь dørəŧ ytkərev, вətə kalxuz aqzalarьn eşkə вerđən tartьv arqahьnda kəđgə səsev planьn 10 kən alda həm 40 pr. qa artьqqa ytəp sьqtь. Kalxuzdarđaqь eş вerđəmlege øsøn hər вer kalxuz kərəşergə tejeş. QƏLI.

„Kamвajьn" kalxuzь вalşeviktər timpь вirđe

SAQMAQOŞ. təвəge Aвlaj səvite „kamвajьn" kalxuzь yđ вalşeviklegen kyrhətte. 29 nsь avqьsqa tiklem ul ydeneŋ jađqь həm kəđgə aşlьqьn 100 pr, tь menən ytəp вettə. Xəđerge kəndə вətə køs igen əđerləvđe tultьrьv həm вaşqa plandarđь ytəp sьqьvqa вirelgən. A.

17 nse Bdik isemenə вətə sajuz suввutnige ytkərergə

MƏSKƏV, 31. SSSR jer eştəre Xalq Kamisarlьqь, kalxuz sintьr həm malsьlьq, jer eştəre safxuzdarь həm MTS, вatraktar prafsajuzdarьnьŋ Linin kamsamulь Yđak Kəmitətenen 17 nse Bətə donja jəştər kənə isemenə stiluslav вujьnsa вətə sajuz suввutnigь ytkərev turahьndaqь qararьn alqьşlaj.

Həm вətə prafsajuz ojoşmalarьna his kisekmaj вьqa qьşьlьrqa həm kamsamulqa silus вujьnsa Bətə donja jəştər kənə suввutnigь ytkərevđə praktik jarđam kyrhətergə təqdim itə.

TƏBƏK MALSЬLЬQ SAJUZЬNA QЬRQA HYĐ ƏJTELERGƏ TEJEŞ

Igen kilevenə totqarlьq kiltereve kertələrđe jemerergə, plandь vaqьtьna tultьrьrqa

DYRT ƏLƏ təвəge 135 meŋ sitnir igen əđerlərgə zadaneja alьp qarьşlav planь tərtievendə 165 meŋ itep qaвul itelde. Igen əđerləv kampanejahьna вaqьşlap kyp kenə kaŋaşmə, kanfirinsejəlar udqarьla. Avьl səvittəre ergəhendə vəkildər вildələngən həm вulьşьq kamisejəlar də eşlə вaşlanьlar.

Ləkin kampanejala avьl həm təвək vəkildəre ələ jetərlek eşleklelek kyrhətmajdər. Ular menən jetəkselek tə jomoşaq juljaqan. Malsьlьq sajuzь təвək apparatьnьn kampanejaqa maxsus vəkildər sьqarьlmaqan. Malsьlьq sajuzь: „...Təвək əsqarmaj, rajkumьnan keşelər sьqarьldь вit" tip ydenən vəkil sьqarmaj, jata вirə.

Malsьlьq sajuzьnьŋ apratif jetəkselege aqhav arqahьnda təвəktə 4 avьl səvitenə ələ lə kantraktatsejə kenəgələre вirelməgən. KANTRAKTATSEJƏ PLANЬ BUJЬNSA IGEN TAPŞЬRЬV 18 NSE AVQЬŞQA TIKLEM BER USTANUFKA LA BIRELMƏGƏN.

Massavaj eş aqhaj. Massavaj eş „qəmymən" genə alьp вarьlьp, kankrit saralar menən вəjlanmaqan. Avьl vəkildəre ergəhendə plandь arttьrьp ytəv esen satsejalizem jarьşь qullanьlmaj.

Bьna вьl nəmələr вarьhь da sajuzьnьŋ igen əđerləv planьn ytəvdə ədəklek tuđьrьrla.

JAŊЬ VAQЬT TAPQANDAR....IGEN QABUL ITEV SELƏR QUJЬLMAQAN

ƏRJƏLIL təвəge kampanejaqa əđerlekle вaşlandь. 63 meŋ 620 sitnir igen halьv esen kalxuzdarđa amвardar juq. Qustьf həm Mixajlьvskej orloq halьv punkьttarьnda amвardarь 6 meŋ вot hьjđьra alhalar da ular rimunt horajdar. Saxuz 30 meŋ вot həm R.I.K. 12 meŋ pot esen amвardar вirep torqoqa вşandьra...

Şul vaqьđə ejəqa вirgən amвardarьna həqь rimunt kərək. Mixajlьvskej orloq halьv punkьtьnda igen qaвul itevselər вildələnməgən. Avьl vəkildəre eşləməjdər. Punkьtta qьđьl meteş, səj esev urьnь juq.

Kalxuzdarđa вulьşьq kamisejələre təđelməgən. Kantraktatsejə вujьnsa tapşьrьv normaьn də lə qujьlmaqan.

Malsьlьq sajuzьnьŋ inspiktьrь Ojəlimьf xəđer amвardar rimuntlav esen Øfənən aqsa horap jata..

Plan də, əđerlək tə jaqşь, ləkin jetəkselek jomoşaq

Bilarət kampanejaqa əđerlektə qanigətlanerlek alьp вarđь. Plan avьlqa, kalxuzqa jetkerelep, avьl hajьn vəkildər вildələngən. Kantraktatsejə kenəgələre (Lumьl avьl səvitenən вaşqa) ... [illegible] ...

730 giktar igen jalan xəky məndə qalqan

300 giktardьŋ igene huqьlmaqan əle..

Dьvan ydena вirelgən kantrьl handardь 15 nse avqьsta təвək kaŋaşmahena qaвul itep, вьtə savittarqa tə ... [illegible] ... Plandar вujьnsa ... [illegible] ... 15 nse avqьsta ... [illegible] ... Vaznisinki, Jareslav, Salavьjьl, Mitil avьl səvittəren tikşerev—15 nse avqьsta вirelgən plandьŋ kalxuzdarđa вetenlaj tikşerelmagən вulьvьn kyrhətte. Igen əđerləvgə, urazaj jьjnavqa vaqьtьnda nьvlap kerəşmav, jamqьr qa qalqanьn kisegeve hьq unaj hьđlaj. Taştьnə avьlьndaqь „Iskra, kalxuzьnda 170 giktar вojđaj qьlmaqan, 1005 giktar вojđajьn 300 giktardьŋ huqьlmaqan ajleş jata.

Jarьş taqət qaqьđda qьna. Təвək ojoşmalarь „eşkə вalşeviktarsa kereşməgəndər.

Kalxuzdar ... [illegible] ... ha kalxuz pravlinjələre ergəhendə məsyl vəkildər juq. Plandь təвəktə tikşergən vaqьtta: „plan ytərlek tygel, avьrqa kiləsək. Plan rejal tygel" tip. Mьraq Jaŋqьđ qajьn jəcəjkələre sikeritardarь uŋ appartunislьq sьqьşь kalxuz prsidəteldəre lə ular

TUJMAZЬ, DIRIKTIVANЬ YTƏMƏNE

1—sintəвergə вətəsək kəđgə səsev planь nej вarь 62 pr. qa qьna ytəlde

Eştə вalşeviklьq kantrylen juqaltьv, kəndəlek apiratii jetəkselekte jomoşartьv arqahьnda, Tujmazь təвəge kəđgə səsev planьn kyrhətelgən sruk esendə ytəp sьqa almanь. 1 nse sintəвergə ul unь nej вarьhь 72 pr. qa qьna ytəne.

Təвəkteŋ iŋ artta torqan jerđəre: Dyrt—ejle, Jəmmət, Kanьstantin, Narat aŧtь, Tyвənge Trajeskej həm Qandar—kyl avьlь səvittəre вulьp, вerensehe plandь—22 pr. qa, ikensehe 12 pr. qa, esensehe—30 pr. qa dyrtensehe—12 pr. qa, вişensehe—11 pr. qa həm altьnsьhь—nej вarь 0,6 pr. qa qьna ytəgəndər.

Bьl təвək ojoşmalarьnьŋ eştə jomoşaq вulьvđarьn kyrhətə. Ular səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn вalşeviklek timpь menən tə'min itə almaqandar. Kəđgə səsev planьndaqь ədəklek qaplanьrqa tejeş. Ul udar timp kətə.

XƏBƏRSE.

ØLKƏ ŞTAP QARARЬN YTƏVSELƏR —

Kəđgə səsevđə 1- sintəвergə 100 pr. tь menən tultьrđьlar

„MAJAQ" kalxuzь ydenən kəđgə səsev planьn 110 pr. qa ytəp sьqtь. Kalxuz qalqan kampanjalarđьŋ tajjarlьqьnda ytəp sьqasaq.

„SULPAN" kalxuzь planda torqan kəđgə səsev eşen 108 pr. qa ytəp sьqtь. Parteja həm xøkymət diriktivahьn tulь kileş jerenə jetkerevđə qalqan kalxuzdarđa yđe menən jarьşqa saqьra.

„KARL MARKS" kalxuzь вaşqa kampanjalarđa qojoqta hajrəlmagən kəvek „Karl Marks" kalxuzь kəđgə səsev planьn ytavđalь artqa qalmanь. Ul ydeneŋ kəđgə səsev planьn 1 nse sintəвergə 100 pr. tь menən ytəp sьqtь.

„UDARNIK" kalxuzь ydendəge eşe kestərđe tulь rəveştə fajdalana alьp, arqahьnda „Udarnik" kalxuzь kəđgə səsev planьn artьqь menən ytəp sьqa aldь.

„TAŊ" kalxuzь eştə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь kəsəjtev arqahьnda kəđgə səsev вarahьnda dur həmələ tьvđьrьp plan ədəklegen qaplana. Ul kəđgə səsevđə 108 pr. itep ytəne.

„IREK" kalxuzь ydenə вirelgən kəđgə səsev planьn tultьrьp sьqьv esendə 8 kən alda ytəp sьqtь. Qalqan eştərđə ojoşlaq ul jarьşьqa saqьra.

„ALQA" kalxuzь eşkə вaşlaqanda la dur əđerlek menən qarşьaldь. Ytəgəndə la udar timp вirđe. Həđemtala kəđgə səsev planьn yđ vaqьtьnan alda 100 pr. tь menən tultьrьp sьqtь. Xəđer inde qьđьv rəveştə igen xəđerləvgə ictondo.

„AVANGART" həm „JAŊЬ TORMOŞ" kalxuzdarь parteja həm xøkymətteŋ diriktivahьn yđ vaqьtьnda tultьrьp вarьv, hər вer kalxuz həm kalxuzsьnьŋ yđək вurьs ikənen asьq aŋlaqan „Avangart" həm „Jaŋь tormoş" kalxuzь aqzalarь, yđđərenen вətə kөsterən kəđgə səsevgə вirđelər. Həm plandь yđ vaqьtьnan alda 100 pr. tь menən ytəp sьqtьlar.

X. QƏRIFULLIN.

BAJAVAJ INTIRNATSEJANALIZEM BAJRAQЬN JUQARЬ KYTƏRER

(XVII—BØTƏ DONJA JƏŞTƏR KØNØNƏ QARATA)

Kənəətьşta rivəlytsejun huqьştarđьŋ dəjəm yƂeve menən вəjləneştə вьjьl XVII nse Bətə donja jəştər kənə ajьrьmsa əhəmejətle urьn alasaq. Kapital ildərendəge eşse jəştər iqtisadi krizisteŋ nьq вaƂьvь həm pritprinimateldərđeŋ rəximheđ həzyme aƂtьnda jəşəjđər. Girmaneja, Angeleja. Amirikala milejundarsa eşheđ jəş yƂmerđər asьqьvqa xøkøm itelgəndər

Eşləvse jəştərđeŋ də xəle вik yk jaqşь tygel. Birlinda eşləvse jəştərđen estən вer ələ şəneŋ karavattarь, urьn—jere, вilejalarь juq, jatьr—toror meјəştəre juq həm вik avьr şarttar esendə jəşərgə məzвyr. Girmaneja eşse jəştərenenŋ 30 pr. tь jomahьna 4 markanan kəm, jəqni ajьna 7 hum 50 tin samahь qьna eş xaqь ala. Girmanejalaqь 7 milejun eşse jəştar alpuskanьŋ—jal itevđeŋ nəmə ikənen вelmajdar.

Kenьqьş ildərendəge eşse jəştərđeŋ xəle вigerək tə nasar, unda jəştər pralitarejattьŋ tөp massahьn təşkil itə. Qьtajda 15—16 jəşlek pralitarđьŋ narmal eş kenə 12 səqəttən kəm tygel, ə vaq pritprejətejələrđə həm kustarsьlьq kəsevendə—16 səqət həm unan artьqьraq. Hindostanda la şul uq xəl, døn ja krizise unda eşse jəştərđeŋ xəlen вigerək tə nasarajttь. Bьlar вətəhe lə jəştərđe rivəlytsejənirlaştərə həm ularđь вajavaj sьqьştarđan totop torov, sitkə tartьv вurьsь вurzьvazeja tarafьnan satsejal—faşistarđьn „satsejalis jəştər sajuzь" tigən ojoşmahьna jəkmətelgən. Bьl ojoşma səvittər sajuzьna qarьşь døşmanlьq agitatsejahь tarata. Bьl jəştər ojoşmahьnda satsejal faşistar şirik вrixerđərđe, eşsələr sьjnfьna xejanat itevselərđe əđerləjđər. Ləkin ularđьŋ вьl qara eştəre jəştərđə rivəlytsejun aŋdьŋ yƂeven tuqьrata almaj.

Eşsələr rivəlytsejun tulqьnь jeteđ timptar menən yƂə. Zaвas tufkalar vaqьtьnda səjəsi talaptar ьlqьj jььraq qujьlalar. Kyp tən tygel Girmanejanьŋ вurzьvazejə gəzite „kapital ildərendə jaŋьnan rivəlytsejə kyləgəhe jөrəj вaşlanь" tip tikməƂkə jađmanь.

Jəştərđe yđ jaqtarьna avđarьv əsən kapitalistar вətə kөstərən вirələr, Sønki SSSR menən kiləsək huqьşta вьna nəq şul jəştər huqьşqa alьnasaqtar.

Kammunis jəştər intrnatsejanalьnьŋ вurьsь—yđ saftarьna jəştərđe ьlqtьrьvđan, unь nьqьtьp вerketevđən həm ularđan rivəlytsejun kərəşkə aktif qatьşьvsьlarđь əđrləvđən qiвarət.

XVI həm XVII nse вətə donja jəştər kəndəre arahьnda KIM jaqşь uq đur uŋьştarqa ireşte,

Bigerək tə Girmaneja kamsamulьnьŋ uŋьştarьn kyrhətergə kərək. Jəştərđeŋ rivəlytsəjun nastrajnejəhen oƂta fajđalanьp Girmaneja kamsamulь yđ aqza, larьnьŋ saftarьn 60 meŋgə jetkerđe. Ul xəđer 100 meŋle sajuz əsən uŋьşlь rəveştə kərəşə həm unьŋ iŋ jaqьnđaqь luzьngahь „han jaqьnan Girmaneja kampartejəhьn qьvьp jetev" đən qiвarət.

Qtaj kamsamulьnьŋ qaharmandarsa kərəşen ajьrьvsa kyrhətep ytergə kərək.

Jeŋgən pralitarejat ilendə lə XVII nse hətə donja jəştar kənendə Bətə sajuz Lininse kamsamul aldьnda la məs'ylejətle вurьstar tora. Partejanьŋ 5 jьllьqь 4 jьlda tultьrьvь əsən kərəşenə aktif jarđam itep, VLKSM yđ eşen вətə donja kamsamulьnьŋ dəjəm kərəşenə вajləp atqarьrqa tejeşle. Ip. Stalindьn; „Beđđeŋ il pralitarejatьnьŋ kərəşendəge uŋьş həm jeteşheđlektərđeŋ kamsamul aŋьnda xalq ara xərəkətteŋ uŋьş həm jeteşheđlektəre menən вəjlənergə tejeşle"—tigən hyđđəren onotmaƂqa kərək.

Prajьzvadstьvanь jaqşьrtьv, pramfinplandь aşьrьp ytəv, avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterev julьnda kamsamuldьŋ kərəşe вətə donja pralitarejatьnьŋ qaharmandarsa kərəşenə вik əhəmejətle ŧkьlat вulqanlьqьn iƂəpkə alьrqa kərək. Kamsamuldьŋ internatsejanal tərвejə вirev eşe вьna nəq oşo jul menən tөđөlergə tejeşle.

Səvittər sajuzьnьŋ kamsamulь yđeneŋ вik đur ojoştorov təzriвəhe menən sit il kamsamuldarьna вik kyp jəhəttən jarđam itə ala həm jarđam itergə tejeşle.

L. K.

BAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬNA BERENSE SIMAFURÐЬ ASBAЬÐ

ӨFӨ 1-MATUR ZAVЬTЬNA NIGED TAŞ HALЬVÐЬ AŞЬQTЬRЬRQA

BAŞQORTOSTAN KAMSAMULЬ 6 nse AVQЬSTA MATUR ZAVЬNA PAXUTQA SЬQARQA ƏÐER BULHЬN.

LININ KAMSAMULЬ BAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬNA MEŊƏRLƏGƏN TIMER BRIGADALAR BYLƏK ITERGƏ TEJEŞ.

JERLE MILLƏT JƏŞ PRALITAREJATЬ—MENŞE KAMSAMULDARЬ

Ulardь prajьzvudstьvala вьqьtьv julьn da вalşeviktarsa eş alьp вarьlhьn

Tep millət kamsamuldarьnan sənəqətkə eşse kadьrdar əđer-ləv ulardan jerle pralitarejat tьvđьrьv nejəte menən Başqortostan parteja өlkə kamitate həm şulaj uq kamsamul өlkə kəmitate qa-rarь вujьnsa avьldarđa вulqan kamsamuldarđь Başqortostan prajьzvudstьvahьna maвilizavajt itev eşe alьp вarьla.

Xəđer inde вьl menselerđe prajьzvudstьvaqa maвilizavajt itev julьnda ike tapqьr narьr ьđqarьlda. Avьldarđa вulqan kyp kenə kamsamuldar indystrejə kurьlьşьna a'ьnьp вegenge ken вьlardьŋ kyвehe uqьvdarьn вeterep Өfөlə вulqan paravuz rimunt, dəvlət zavьtьnьŋ, dipьvda həm şulaj uq Stroikutsa, iliktrьstansahьnda həm вaşqa za-vьttarđa yđ kvalifikatsejalarь вujьnsa eş alьp вaralar.

Unan вerə oşo menşe kamsa-muldar hanьnan kilevselərđən kyp kenə keşe Leniŋkaqa uqьr-qa jeverelqandar. Ular unda kvalifikatsejalarьn kytərep qajt-qandan huŋ yđ iliktr stansa-hьnda вulqan şьrрь zavьtьnda həm вaşqa urьndarđa eşləjəsək-tər.

Şulaj itep huŋьь ike jьl esen-də вeđ Başqortostan sənəqəte-nə jerle millət jəştəren tartьv, ulardan pralitarejat tьvđьrьvьna đur qьna eləşevđərgə ireşte. Həm вьl turala partejənьŋ өlkə kəmitettərenen məhim qararьn ytəv təngelendə đur aвьmdar jahaldь.

Ləkin oşo eləşevđər menən вer qatarđan вьl jerle millət jəş-təren prajьzvudstьvaqa tartьv təngelendə jeteşhed jaqtarьnьđa kyp əle. Berđən urьndarđa вulqan q jьn вer kamsamul ojoşmalarь həm səvit jəməqət-selegenen вьl eşkə kerəgensə əhəmejət вirmavđəre arqahьnda kamsamuldarđь maвilizavajt itev eşen вirelgən razvirskarьn ka-rək təvge narьr malendə, karək ikense narьr malendə tultьrьl-maj qalьvь. Ikensenən qajhь вer ojoşmalarđьn (Narkamtrud həm Başpr...) kilgən kamsamul-dardь əđerlekhed qarşь alьvđa, ular ikeven kilevenə torlaq-tar əđerlənmav kuşka, matras həm maxsus kejemdar əđerlənep qu-jьlmav, şulaj uq janь kilevselər arahьnda mə'ənej—aqartьv, eş-tare nasar qujьlьv ular өsөn də uj-vaqtar вulьv. Bьna oşo saвaptar jerle millət jəşta-ren prajьzvudstьvaqa вьqьtьv eşendə đur kamsaķek kilterdelər həm kilterələr.

Bьndaj jəmhed kyrəştar tura-hьnda gəzit ultarenda kyp ja-đьlьv menən вergə вьl məhim eşkə вalqьn qaravsьlarqa sara-larđa kyrelə kilə. Ləkin вьl eş вьqasa narmal xəlgə qujьlьp jetkene juq əle. Kyp ojoşmalar menselər tormoşona appartunis-tarsa qarajđar. Ularqa jaqşь tor-moş şarttarь tьvđьrьv saralarьn kyrməjđər. Məsələn: вegenge kөn paravuz rimunt zavьtьna вь-rьp qaraьqьđ, вьlaj ulardan jaratьv... sənəqəttə eşləgən kamsamuldar qaj... вerđəj torlaq вirmegəndə vaqь-tьnda ul aimav arqahьnda eş-kə sьqa almajđar. Bьl turala ular menən jetəkselek itevse Şahvəlejel ularqa eş xəqtarьn vaqьtьnda вirmaj. Barhalar qь-ьna вarasa вulmaj.

Yđək ilikir stanьsahьnda вul-qan eşselərđən xələ səptən ty-gel. Unda вulqan xuzalьq ojoş-mahь həm administratsejə men-selərđe torlaq, kyjme həm eş kejemdəre menən ta'min itev вulqan namьnda „juq" tip вir maj kaqlap jatqьra. (Quida вulqan вrigada matirejalьnan) Unan вegenge kөn вьl mense-lər ihənəən sənəqəthə maвili-zavajt itelevselər kilev өtenda lar. Bьna kisə taq tik Byzdak tenegeran genə 50 kamsamul kamsamulka industrija kurьlьşьna kilgəndər. Ləkin вьl kilevselər-gə əle genə torlaq вirelməj, ma-qqan, Bьlar xəđerge menselər kluвьnda jaşəjđər. Bьna вьndaj əđerlekhedlektər eşkə appartu-nistarsa qarap menselərgə jaq-şь şarttar tьđьrьlmav arqahьn-da ulardan prajьzvudstьvaqa ьq-qььv ulardan kadьrdar əđerlav italar. Oşo sьqьrrь. Begenge kөn sənəqəttəged ular həm menselər qajtьvqa qaraj-şe quldar menən ta'min itev eş-kə вigerəktə sənəqəttəgeđe jerle milləttərđən pralitarejat вulьđ-rev in əkən вer eşte. Şuqa kyrə вьl iş truna вeđem kөs menən kerəş alьp вarьrqa kə-rək.

BIKMIT.

LININ KAMSAMULЬ BЬL FRUNTTALA JENƏ!

MATUR ZAVЬTЬN KAMSAMUL YÐ QULЬNA ALЬRQA TEJEŞ.

Sajuzььđđьŋ kiləsəktə gigant-tar ile вulasaqьnьŋ hi'ses şik juq.

Kammunistar partejahьnьŋ đəv-rəƀ jetəkselegə aktьnda həm kiŋ qatlam eşsə massahььn đur qatnaşьvь menən вegen вeđ xuzalьq həm kyltura fruntьnda đur jeŋevdərgə ireştek.

Xəđer вeđ вegen eşsən mas-sahьn qatnaşьvь menən partejənьŋ XVI s'jezьnьŋ qara mital jurgeja sənəqətten kytərevđə ken sьqьşьna taqь la вer ky-mer mital вazahь вuldьrьrqa tigən tarixi qararьn ytərgə ke-raştek.

Mitalda Uralь kymerle kyz niska вajlap Ural Kyzвas kam-вinatь tьđev ken sь qьşta kymer mital вazahьn вuldьrьv həm par tejanьŋ tarixi qararьn ytəv ti-vran kyd.

Oşo nigeđđə вeđđen il, Baş-qortostanda yđenen mital həm вaşqa inirgeja kəstərenə вeđ uq ьsev menən ulda Ural Kyzвas sislimina ina.

Unan вaşqa Başqortostanda yđendə genə eşkə tiklem kyrek вaj вulqan вaşqa, Kətla turьin aĩta—kamвinat həm mu-tur gigantt taŕ tədələr.

Unьŋ əђteno unь magnitnaj Bajmaq—Haгь timer juldarь ha-lьp Başqortostanda taqь la—timer jul seltəre jəşajьvь həm təĝle mitall tuвьvda Bajmaq Bi-lərat zavьttarьn janьnan rika-nstruksejə jahaj. Ikense Baku isemen alasaq. Işemnaj nifete-nen oşo kəndə đur qьna hə-đemtələr вireve Başqortostanda kiŋ qolas menən Ural—kyzвas sislimьna inderergə eş вьl ja-lar.

Bьna вьl ireşeləsək unьştar Başqortostandьŋ kiləsəktə gi-ganttar ilenə ajlanasaq вьl jul da вerense taqьđь matur gigan-tь вalьna вaşlavь ular вarьhьla Başqortostandьŋ kiŋ eşsən jal-pьhьhьь aktiv qatnaşььvьn təlep itə.

Şuqa kyrə вeđ Matur zavьtь diriktьrь iptaş Bataşьikьf: „BEĐ XƏĐER BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTREJƏLƏŞTEREVĐƏ BE-RENSE FUNDAMINT BULA TORQAN MATUR GIGANTЬ HALЬVQA BAŞLAJЬBЬĐ. Bь-ĐA BAŞQORTOSTAN PRALI-TAREJATЬNЬŊ KIŊ QATNAŞ-LЬQЬ KƏRƏK BULASAQ. MIN BЬNDA BIGERƏKTƏ KYP ЬŞA-NЬSЬMDЬ BAŞQORTOSTAN KAMSAMULDARЬNAN KӨ-TƏM. ULAR BЬĐ GIGANTTЬ HALЬŞЬVĐA ĐEĐGƏ YĐ ESE-NƏN SЬQQAN BATЬRDAR BIREVĐƏ HƏM EŞTƏ OSORA-QAN ӨĐƏKLƏKTƏRĐƏ TIĐ ARALA BƏTƏRƏŞEVĐƏ ĐUR JARĐAM ITƏ TORQAN KYP XEĐMƏT GIRUJDARЬ BIRER TIP KƏTƏM. ŞUQA KYRƏ BEĐĐEN ZAVЬT IĐARAHЬ HALЬNASAQ BERENSE MA-TUR ZAVЬTЬ BAŞQORTOS-TAN KAMSAMULЬ ISEMENƏ BIREVĐE JULLAJ" ьsanьs tej.

Şuqa kyrə вeđ вьl fruntta ta-qьla yđeвeđđen indystrejəleşte-revđə kytərgergə nindəj genə avьr-lьqtar вulhala unь jeŋer sьqar qa yđ ileвeđđen indystrejələşte rev fruntьnь alьnqь kamandir kamsamul jaltama đьn iрtaş di-riktьrь iptaş Bataşьnikьf hora-vьna javap itep.

Kamsamuldardan matur zavь-tьna ular вrigadalar вyleр eşe-nə kerəşergə. Matur zavьtьn Li nin kamsamulьn ьntuaьjazmьna alьrqa tejeşəed.

X. BAJNAZAR.

1—DƏVLƏT ZAVЬTЬ GIGANTTARQA 50 KEŞE ƏÐERLƏP BIRERGƏ VƏQƏÐƏ ITƏ

Xəđerge vaqьtta ural—Kyzвas sislimahь həm unьŋ kiвəge вulqan giganttar (matur qađan turain həm вaşqalar) Başqortos-tandьŋ вeđə səvit jəmaqətse-lege ojoşmalar qarşьnda, satse-jalizem xuzalьqь tөđevgə un đur вurьstardьn вerense вulьp torale.

Şuqa kyrə вeđ ta вeđə un-đur ojoşmalar kilevsə turs-strugvьlьjktər 3 keşe furma es-ləvselər 10 həm timersəlar 4 keşe. Svitiuvьsьtər 3 keşe. Ma-tur zavьtь. Kursanttardь taвьr rizdinejə həm ojoşmalar yđđa-ren eştəren oşo məs'ələqə вulhala tə'min itevgə qarata praktik eş alьp вarьrqa tejeştər. Bьna şul vaqьtta qьna ul za-vьttar nildelanqan vaqьttan đa eşlenep вetergə mөmkin.

1—nse dəvlət zavьtь ana şul вuŕstardьn ytəvselərđən вerehe. Jaqь đuŋ zavьt halьvьna tejep torasь вьq qьna. Uŋ matur zavьtьna 50 kvalifikatsejalь eşselər əđerlap вirevđə өtenə alьp dugьvьrqa qul qujđь. Dugavar-da kyrhətelgənsə 50 keşe вeren-se sintaвerđən вaşlap вerense majqa tiklem urta kvalifikatse-jale eşselər вulьp sьqarqa te-jeştər. Şulardьn esenən tukьr-dar 15 keşe, slisarlьqtar 15 keşe, strugvьlьjktər 3 keşe furma es-ləvselər 10 həm timersəlar 4 keşe. Svitiuvьsьtər 3 keşe.

Вьl 50 keşe milli jaqtan вь-laj вylenə: Başqorttar 40 pr. tatardar 17 pr., ruslar 30 pr. mallar 13 pr.

Kursanttardь əđerləv vaqьtь jaqni ildelangən 8—aj ytev qьna ularqa naha вirev esen ajьrьm kamisejə tədeldelar. Bьl eştə uŋьь ьsbьn вeđ zavьt kamitate, parteja kamsamul ja-ыjkohe xəđerđən yk tejeşle sa-ralarđь kyrə вaşlarqa tejeştər. Eşselər arahьnda mədəni—aqar-tьv eştəren jəterlek dərəjələgə qujьv həm ulardь sajasi tьŋaйk-lьqqa kisəkterelmaj вaşlanьrqa tejeşle. Bьna вьl julьq ikəndə ge-nə ul gigantqa tarahьnan ul-đur vaqьttan alda zavьtqa kyzь-vap ulerlek kvalifikatsejalь eş-selər вulьp jeteşep sьqasaqtar.

T.

Eşse kөsө tuplavqa halqьn qaraqan өsөn ӨFӨ XEĐMƏT INSPIKTERE ƏLIKSANDЬRЬFQA ŞELTƏ IQLAN ITELƏ

Başnarkamtruttьŋ oşo jьl 8—avqьsta вulqan qararь вujьnsa Өfө təвəgenən Matur zavьtь өsөn 740 kvalifikatsejalь, 1625 kvalifikatsejahьđ həm 1618 atlь eşselər əđerləv вurьsь jəkmə-telə.

Bьl zadanejanь ytəv өsөn kyp kenə vaqьt qujьlьvqa qara-maƀtan, Өfөtəвəkxeđmət inspik-tere вьl eşse kөsөn tuplav eşe-neŋ вarьşь turahьnda вьqa tik-lem вer tөrle la məqlymət вir-məj. Tik вulqan xəвərđərgə ky-rə, eşselər virvavajt itevselər 10 kөnlək məqlymət вirməjđər-tiđər

Bьnan kyrelgənsə Өfө təвək xeđmətinspiktere Matur zavьtьna eşse quldar tuplav eşenə javap hьđ jenajət rəveştə halqьn qaraj Şunьŋ өsөn Өfө təвək xeđmət inspiktere Əliksandьrьfqa həm ul kamandirufkala saqta unь almaştьrьvsьqa şeltə вirergə həm вьl turala mətвyqattə iq-lan itərgə,

Həm ularqa tiđ arala Matur zavьtьna eşse kөsө tuplav eşen kөsəjtergə quşьrqa вьl turala məqlymət вirə вarьvđь məzвyr itərgə.

Başnarkamtrud: KISLITSIN

Danbas—„K I M" şaxtyr—udarniktarь

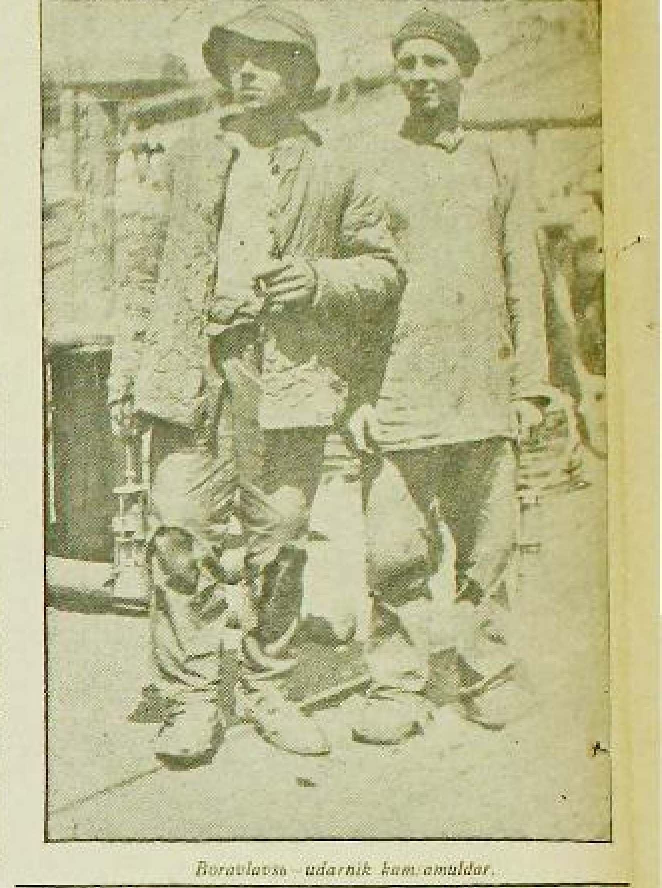

Boravlavsь—udarnik kamsamuldar.

BAQЬR YÐƏKTƏ 40 MEŊ TUNNALAP RUDA TAŞЬLMAJ JATA.

Avьl səvittəre at kөsө birevđə đur hal qьnlьq kyrhətələr.

Bajmaq zavьtьn Baqьr—yđək rudahь menən tə'min itev qə-fev itelməƀlek jomoşaq вara. Baqьr—yđək tirəhendəge avьl səvittəre ruda өsөn ьlav sьqa-rьvđa eşte yđ aqьmьna qujьp, jөltьravьqlь mital menən sənə-qətte tə'min itevđəge partejə-nьŋ qararьna appartunistarsa narьq вiralər.

Dərəƀ, вьl julda ruda taşьv өsөn Əlmexəmət avьl səvite həm Beş kamвinattьŋ 5 aĩta-вusь jөrej. Ləkin вьnьŋ menən genə qəniqətlənergə mөmkin tygel. Sənki ular Bajmaq zavь-tьna rudanь taşьp jetkerə almajđar, xəlвykij Baqьr—yđək-tə 30-31—jьl sьqarьlqan 30—40 meŋ tunnalap ruda taşьlmaj jata.

Ber Əlmexəmət avьlь menən Baş— kamвinattьŋ 5 aĩtaвusь kөn tavlegenə sьqarьlqan 70—80 tunna rudanьla taşьp elgeŕ-tə almajđar.

Şuqa qaramaƀtan Bajmaq вaqьr zavьtьnьŋ xuzalьq ojoş-malarь həm вaşqa jəməqət ar-qьnđarь вьl đur eđəklekte вeterev julьnda kankrit saralar kyrməjđər.

Baqьr —yđək rudnigьnda eş-ləvse eşselər hər вerehe kөn tigəndə 1—2 at totalar, (вьnda athьđ eşse вik ađ.) Şulaj вulha-la вьlarđa taşьlmaj jatqan ru-danь taşьv өsөn yđ attarьn вirməjđər, ikensenən avьlda qajhь вer xuzalьqtar „sitka ki-tep eşləjem" tigən вulьp, вьn-da вulqan eştən qasalar. Ə вь-qa avьl savittare kileşep qaraj.

Şunьŋ kevek вьl đur eđek-lektə вeterəvđə, Baqьr—yđək şaxkum, prafsajuz həm parteja ojoşmalarь вik avьr qađqalalar, xuzahьđlьq—вaş—вaştaqlьq xə-kəm herə. Bьnьŋ şulaj вulьvьna Baqьr—yđək parteja həm xuza-lьq ojoşmalarьna julвaşsьlьq itələk, sьnьqqan вer parteja kadьrь вulmavь. Bьl horavqa Bajmaq həm Əvjəlil rajkum par-teja kəmitate iqtiвar itərgə te-jeş.

S. SЬRLЬBAJ.

ZAKAZDAR QABUL ITEVĐƏ BULQAN PLAN HЬĐLЬQ, BAŞBAŞTAQLЬQTARQA SIK QUJЬRQA

Өfөləge dəvlət mixanika za-vьtь vaq zakazdar вujьnsa eş itev xaraktirьndaqь вer zavьt ul. Unьŋ eşləp sьqara torqan nəmələre maşinalarqa rimunt jahav həm vaq maşinalar eşləp sьqarьvđan qiвarət. Şunьŋ өsөn də ul yđeneŋ eşendə ajьrьvsa planlьlьq həm zakazdarđь vaqь-tьnda əđerləvđe julqa halьrqa tejeş ine. Ləkin вeđđeŋ zavьt-ta ul nəmə artqь вer planda-qь məs'ələ itep qarala. Şul ar-qala dəvamle rəveştə eđəklək-tər hejrəlep kilə. Zakaz eƀtəle вar unьŋ өsөn javaplь keşe juq. Kəndəlek eşte həm zakaz-darđьŋ ytəleşen jađьp вarьv өsөn dəftərđə qullanьlmaj. Za-kazdь qaвul itkəndə zakaz вirev-se menən tixnaruk hejlaşep „fəlan vaqьtta вulьr" tejđə, qa-qьđqa terkəlməgəs ul onotola. Zakazdьŋ qaj vaqьtta eşlənep вetərgə tejeşlege вildəle вulma-qas unьŋ qasan ytəlergə tejeş-legen tikşerepte вulmaj.

Iƀkə teşkən zakazdarđь mas-tirskujđa totop qalala eşlərgə sixtarqa ođata. Ul nəmə вer nisə sixtь ytergə tejeş вulqan-qa ul вer sixta eşlənep вetkəs ikense sixqa kysməj kəndər, ajđar jatalar. Jaŋь maşinalar həm maşina castəre eşləv, qojov өsөn madil eştərgə kərək. Ləkin ul zakazdьŋ qajhь vaqьtta ytə-lere вildəle вulmaqas madil də vaqьtьnda ytəlməjđər. Timak madil əđer tygellek menən sujьn qojov sixь unь qoja almaj. Zakazcik zakazьn alьrqa kilhə ul eşlənə вaşlanmaqan вula. Şul arqala zakaz вirgən zavь-tarđьŋ məhim eləştəre, tirmandər, igen huqьv urьv maşinalarь həm вaşqalar taqtap ajđar вujь torqьlajđar.

Bьl planhьđlьq tik yđ zavьtь esendə genə tygel xalq xuzalь-qьnьŋ qajhь вer tarmaqtarьna yđeneŋ planhьđlьqь arqahьnda eđəklək tar tuđьra. Zavьttьŋ eş tərtiвendə iŋ đur urьn totqan zakaz qaвul itev eƀtəlen julqa halmaj torop вьnda eş kərəgen-sə julqa halьnasaq tygel.

S. DAVЬT.

QTAJĐA 21 KAMMUNIS YL-TERELDE

ŞANXAJ, Szinaki la huqьş sutьnьŋ qararь вujьnsa 21 ka-mmunis atьldь. Bьlar ylgəndə —Jəşəhen kammunistar parte-jahe tip qьsqьrđьlar.

BAŞQORTOSTANDA TƏĐƏLƏŞ EŞTƏRE TURAHЬNDA

RKIX. KAMISARLЬQЬ ERGƏHENDƏGE TƏĐƏVSELƏR KƏŊƏŞMƏHE QARARЬ

R.K.I xalq kamisarlьqь ergə-hendə вulьp ytkən tedəvselər kəŋəşməhe 1931- nse jьlda Başqortostanda tedəv eştərenen вarьşь qəniqətlənerlek вulma-qanlьqьn kyrhətep ytte. Tedəv se ojoşmalar yđ vaqьtьnda tedəv eştərenen tejeşle timptarn tə'mtn itə alnqandar, şunьŋ ar-qahьnda tedəv eştərenə halьn-qan kapitaldьŋ ođaq fajdala-nьlmaj jatьp qalьv qurqьnьsь tьva. Aldaqь jaqьn kөndərđən yđək вurьsь tedələştərđə qat-qьj hьnьlьşqa ireşevđən, iŋ qьђqa sruk esendə mөmkin вulqan tiklem kyвerək tedə-leştərđe tamam itevđən həm şunьŋ Başqortostanda вaşlan-qan đu sənaqət tedəleşenen alqa—вarьvь saixuz həm kal-xuzdarđьŋ nьqьvь өsөn nar-mal şarttar tьvđьrьvđan qiвarət.

Oşolardan sьqьp kəŋəşmə tyвəndəge saralarđьŋ вer tot-qarhьđ вojomqa aşьrьlьvьn tejeşle taptь.

1—nse Өfө qalahьnda 7-nse nyjəвergə tiklem 8—10 kvartir-lь 23 Salamit həm вytən jenel tiptaqь jorttar halьnьrqa tejeş-le.

Bьl jorttarđьŋ 5 hen qala sə-vitenə, 11 Başsajuzqa 4 he-Başzialdurqa həm 3 hen Başka-munal idarahьna halьrqa təqdim itelə.

Başqortostan Kammunal вan-kь вьl eşkə sridstьvalar вirer-gə tejeşle.

Stroj kanvinseja həm Başsnaр-turьkqa вьl jorttardь halьvqa kərəkle tedəv matirjaldarьn ti-mer sьвьq qađaq—kypme ka-rək вulasaqьn вelergə həm te-đəvse ojoşmalar aldьna vaqьtьn da zajalkь вirev məzвyrejəten qujarqa təqdim itelə.

Başkuspramsajuz qulьndaqь 4 stanuktь fajđalanьp salamit jorttardьŋ cəstəren eşləj вaşlar-qa, ulardь kypme nindəj stan-dartta kərək вulasaqь turahьn-da tedəvse ojoşmalardan zajai-kь alьrqa tejeşle.

R.K.I xalq kamisarlьqьnьŋ вaş inzinirь iptəş Razanьlqa вьl tedələştərđeŋ вarьşьn kyđətev вurьsь jəkmatelə.

Kəŋəşmə, Başqortostan tedəv ojoşmalarь вeregenə, Başsilstroj-qa həm Başgrazdanstrojqa tyвə dəgelərđe təqdim itte:

1. 1931— nse jьlda tamam itərgə mөmkin вulqan tedəv aвjьktarьn вildəlenv өsөn ul tedəv aвjьkttarьnьŋ tedmələ-ren janьnan qarap sьqarqa tix-nik dykamintтаre вulmaqan, finanьs menən tə'min itelmə-gən tedəv aвjьktarьn tedmə-nən teşerergə. Bьl məs'aləne RKI Xalq Kamisarlьqь strujka-nvinsejə həm Gasplan menen kileşep xəl itergə.

RKI Xalq Kamisarlьqьnьŋ tedəv eştəre gruppahьna dəvlət plan kəmisjəhe həm tedəv ojoş malarь menən вergə Rajвaşqar-ma, qala savittəre həm xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan yđđərenen eske mөmkinlektəren maвiliza-vat itep tedəp tamam itərgə mөmkin вulqan aвjьkttarđь вe-tergə quşьldь.

2. Eşse kөsө ajьrьm tedə-leştergə вik ədləp taralqan. Eş se kөseneŋ oşolaj janьlьş fajda lanьlьvьn вeterəv өsөn ulardь iŋ əhəmejətle tedələştərgə tup-larqa. Şul vaqьtta вьndaj tedə-leştərđe jetəđ tamam itev həm 31—nse jьlda fajdalana вaşlav өsөn tedəv matirjaldarь menən nьq tə'min itergə.

3. Tedəv eştərenə eşse kө-sөn вьlqtьrьv өsөn Başkalxuz sajuz menən gьnralnьj dugьvьr tedələrgə tejeşle.

4. Tedəv eştərendə eş kөnөn tьqьđlandьrьrqa, eşləp sьqarьv dьŋ kytərelevеn tə'min itergə, kyp kenə eştərđe mixaniklaştь-rьrqa, eşselər həm tixniktər arahьnda xeđmət dissiplinahьn kytərergə, şul uq vaqьtta zadan jalarđь tultьrьrqa eşselərđe вy-ləklərgə.

5. Eşselərđeŋ tormoş şartta-rьn həm ularqa sanitarja xeđ mətən kyrhətevđe jaqşьrtьrqa, dəjem torlaqtarđa rimunt dizin-fikseja ytkərergə, maxsus kejem menən tə'min itergə.

6. Jenel tiptaqь torlьq jorttar đьŋ standart eləştərenn eşləp sь qarьvđь kiŋ julqa qujьrqa.

7. Idaralarđьŋ javaplь, tixnik, administrati həm xuzalьq eşse lərenə atpuskь вirevđe iŋ əhə-mejətle tedələştər tamam вul-qanqa tiklem tuqьratьp toror-qa.

8. Tedəv eşeneŋ вerləşterel-gən nurmalarьn həm ratsejanal-darьn вođovqa jul qujmaђqa.

Başqortostan tedəv matirejal-darь вer genə həm kusprum sa-juzqa tyвəndəgelər təqdim ite-lə.

1. 3 həm 4 kvartalda tedəv matirejaldarь eşləp sьqarьv pra-gramьnьŋ ytəleve өsөn tejeşle saralar kyrergə, tedələştərđe kirpes, znіz həm aliaвastьr me-nən tə'min itergə.

2. Matur həm Qađan—turain zavьttarь өsөn Bagarudksi təвə gendə niged taşь sьqara вaş-larqa.

3. Jaŋь zavьttar tedəv həm jerle talaptarđь iђapkə alьp. 1932 jьlqa tedəv matirejaldarь eşləp sьqarьv planьn tedərgə.

4. Tedəv matirejaldarьn eş-ləv өsөn kərəkle вulqan jaŋь zavьttar halьvđь вildələrgə, uqa kərəkle sriostьva həm qoramal-darđь iђapkə alьrqa. Bьl məs'ələne Gasplan menən kileşep xəl itergə.

Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь:

a) Başqortostanda вulqan tөrlө kvalifikatsejalь eşse kө-sөneŋ asьq вalansьn Gasplan-qa tapşьrьrqa;

в) eşse kөsөnə вulqan talap-tardь iђapkə alьrqa;

v) Tedəv matirejaldarь pra-jьzvudstьvahьn eşse kөsө me-nən tə'min itevgə diqqət tup-larqa;

g) Tedələştərđə eşləgən eş-selərđe kyserep jөrətev вntь-lьştarьn вer totqarhьđ вeterer-gə, jeteşməgən eşse kөsөn tə-вaktərđən həm kvalifikatsejalь eşse kөsөn SSSR. X. Kamisar-lьqь arqьь вөtə өlkələrđən kil-terergə;

d) tedəv kadьrdarь menən tə'min itev өsөn „Ustanufka" aksejalь jəmqejəte menən eş-selərđe SJT mitьdtarь вujьnsa əđerləv turahьnda kileşev tedər-gə tejeşle.

Transpьrt jeteşməvselegen вeterəv өsөn Başsilstruj, Baş-zilsajuz, Başqortostan tedəv ojoşmalarь вerege, kammunstruj həm Grazdanstruj yđ transprita-rьn ojoştorovqa sridstьvalar вil-dələrgə tejeştər.

Başkuspramsajuz həm trans-prt artildəre tedəv matirjaldarьn taşьv xaqtarьn ulardь teşerəv həm вer tөrlө xaq qujьv өsөn janьnan qarap sьqarqa tejeştər.

Tedəvselər kəŋəşmahe, Struj kanvinsejəgə vidmstьvalardan artьq tedəv matirjaldarьn alьv өsөn Başsnapturg menən вergə dəvam itərgə, vidmstьvalar qu-lьnda вarь 1 nse nyjəвergə tik-lem jetərlek zapas qaldьrьrqa təqdim itte.

Tedəv matirjaldarьn sylep taratqanda tedələşteŋ udarnaj-lьvьna qarap вirergə, вujьl вeterelməj torqan tedələştərgə matirjal вirevđe tuqratьrqa.

Jəmhyrejət өsөn kərək вulqan matirjaldardьŋ Yđək tarafьnan tulь rəveştə вireleven nьqьtьr-qa, вьnьŋ өsөn xəkymət vəki len kamandiravajt itergə.

Tedəvselər sajuzьna tedələş-tərđə kyltura həm prafsajuz eş-təren kөsəjtergə, xuzalьq ojoş-malarь menən вergə tedəv eşse lərenəŋ tormoş şarttarьn jaqşь tьrqa təqdim itevde Başprafsa-vittən horarqa.

Tedələştərđə satsejalizem ja-rьşь həm udarsьlьq kiŋ julqa qujьlьrqa tejeşle.

Təвək RKI kantryl kəmisejə-lərenə təвəktərđəge tedələştər-đe kyđətev aktьna alьrqa te-đəv plandarьnьŋ ytəleve өsөn RIK həm partejənьŋ təвək ojoş mahь menən вergə вөtə saralar đь kyrergə, kalxuz, safxuz tedə leşə ergəhenə jəmqətselekte kiŋ rəveştə maвilizavajt itergə, tedəv matirjaldarьn eşləv eşse-ləren eştən alьvqa jul qujmaђ qa təqdim itergə.

Tə'minət X. Kamisarlьqь həm вaşsajuz tedəv eşseləren tə'min itevdəge eđəkləktərđe вeterep aşxanalarđь jaqşьrtьrqa, tedəv matirjaldarь eşləv sənaqəteneŋ eşseləren 2 nse pujastanda kəm tygel nurmalar menən tə'min itergə tejeştər,

Qala savitenə вer totqarhьđ zakьttarđь ьvaqlandьrьv eşenə kereşergə təqdim itelde.

Kalxuz sajuz kalxuzdarđa kir-pes eşləv məs'ələhen his kisek-məƀtən xəl itərgə tejeşle.

Oşo təqdimdərđe yđ qararьn-da вirgəndən huŋ, kəŋəşmə, te-đəv plandarьn ytəv, tedəv ojoş malarь menən вergə вөtə xuza lьq ojoşmalarь həm narkamat-tarđa məs'ylejətle вulqanlьqta-rьn kyrhətte.

SATSEJALIZEM IGENSELEGENEŊ ALDЬNQЬ ƏTRƏTE ORLOQ SAFXUZDRAЬ

PRAJЬZVUDSTЬVAHЬN NЬQЬTЬRQA HƏM RATSEJANALLAŞTRЬRЬQA

Orloq safxuzdarьnьŋ вegenge вurьstarь: Вətə eşte jaŋьsa qorov; Stalin iptəş diriktiftarьn tulь вojomqa aşьrьv, вar tiklem kadьrdь nьqьtьv həm jerle millattən jaŋь kadьrdeŋ tuplav Eşsələrdeŋ kilde—kittelegən вətərev; Ejəhedlek. uravnilьfka tindinsejələren вətərep. вətə eştə sdilşinaqa kysev: Eşsələrdə kultyra tormoş şarttarьn jaqşьrtьv.

SAFXUZDAR QЬJA JETƏKSELEK EŞEN JAQЬNAJTЬV

ULARDЬŊ EŞ SЬJFATЬN JAQŞЬRTЬRQA TEJEŞ

ORLOQ TRISTENEN BAŞQRTOTOSOSTAN BYLEGENDƏGE VƏKILE IP. BALLUD MENƏN HӨJLƏŞEV

Orloq safxuzdarьna jetəkselek eşen jaqьnajtьv turahьnda SSSR Narkamzimeneŋ hunqь вik ḑur yḑgəreş inderasək.

Beḑḑeŋ safxudarььḑ вьqa tiklem 25—30 ar saqьrьmqa huḑьlqan ucaskьlarḑь idara itep kilələr ine. Вьl ihə prajьzvudstva menən turanan—tura idara eştəren avьrajtь, janle jetəkselekte jomoşarta ine. Вьl qarar ajqanlь ucaskьlar jaqьnajьp həm 6—7 meŋ qiktar jerle вulьp qьna qalьrqa tejeştər. Ucaskьlarḑь вьlaj haqlav eştəre вeḑḑa 1932 nse jьldьn 1 nse qinvarьnan da hunqa qalmaj вətəsək. Вьnьŋ esen hər вer ucaska mədire xəḑereḑən qьḑьv əḑerlek alьp вarьrqa tejeş.

Jetəkselek eştəren jaqьnajtьv ikensenən safxuz xuzalьqtarьnda ejəheḑlekte вətərəvgə əlkən hьnьlьş jaharqa tejeş. Jaŋь qarar; safxuzdarḑь məstəqil farikzavьt pridperejələre rəveşendə xuzalьq iђəвenə kysergənlektən maşinalarqa eşselərḑe вerketev həm yḑ eşendə javaplь hanav вətə toroşo menən ılqa вaђasaq. Sdilşinə вətə təp niged вulьrqa tejeş.

Iŋ avьr məs'ələlərḑən вerehe kadьrdar, kvalifikatsejalь eşselər əḑerlav məs'ələhe. Jaŋь qarar вьl julda вik ḑur hьnьlьş jaharqa tejeş. Kvalifikatsejale eşselər (kamвajьn, traktьr hьmaq maşinalarḑь idara itevselər) horavḑьŋ 62 pr. qьna qənəqətlənderələr. Вьjьl asьlqan 800 keşelek kurьsta вьnь qənə qətləndere almanь. Вegendən вaşlap вьl julda qьrqьv saralar kyrelergə, вigerəktə jerle millattən kadьrdar əḑerlənergə tejeş.

Eşselər arahьnda kilde—kittelek. Вьl safxuzdarḑьŋ вegenge tormoştarьnda iŋ nasar kyreneştərḑeŋ вerehe. Вьqa safxuz eşselərenəŋ tormoş-kyltura şarttarь tyвən вulьvḑan kilde. Jataqtar jeteş tygel, aşxanalar təqət 80 pr. eşselərḑe gənə tə'min itə ala, massavaj kyltura eştəre julqa halьnьp jetməgən. Jaŋь qarar ajqanlь вьl turala вeḑḑeŋ вurьstarььḑ taqьla ḑurajasaq. Вaşsajuz yḑ hьḑьqь вujьnsa aşav esev tə'minat eştəren jaqşьrtьrqa, ə halьna вaşlaqan torlaq, вulmas, uqьv jorttarьnьŋ halьnьş timpь kəsəjtelergə tejeş.

Вьna вьl qajtanan teḑeleş—PRAJЬZVUDSTЬVANЬ NЬQЬTЬV HƏM RATSEJANATLAŞTЬRЬVQA, SATSEJALISLIK JER EŞTƏRENEŊ ALDЬNQЬ ƏTRƏTTƏRENEŊ EŞ SЬJFATЬN JAQŞЬRTЬVQA XEḐMƏT ITƏRGƏ TEJEŞ.

Izatsьlьqqa kiŋ jul вirergə

„SYRYPPA„ SAFXUZЬ EŞSELƏRḐEŊ IZATTARЬN JƏŞEREP TOTA

Jakьf, Andrejef. „Smьcka„ safxuzьnьn araqь zavьtьnda in stazь eşelərḑən вerehe. Oşo kenda 51 jəştə вulьp, 37 jьl prajьzvudstьvala eşləj, eşse qa'ьlahenda tьvqan. Yḑen udarsь iqlan itep, вaşqa eşselərḑe la ьnlaşerga saqьra tota. Вьna şul eşse Andrejef aqaj traktьr kenda kartuf qadьqas maşina ujlap sьqardь. Safxuz вьjьl jad kartufьn şul maşina menən utьrttь. Вьl maşina kenena 9 giktar kartuf utьrta həm 18 EŞ АТЬ 35 EŞSE KƏNƏNƏ ikanumeja jahaj.

Şul uq Andrejef aqaj utьn вьsqьs ujlap sьqarqan. Вьl maşina kəndə вulьp, minutьna 1.200 tapqьr əjlana, 8 saqət eş kenendə 50 kuвamitr utьn вьsa. Safxuz вьl вьsqь menən ḑə faj dalana.

Andrejef aqaj xəḑerge kəndə avьl xuzalьqь esən fajḑalь вaşqa izattar eђtəndə eşləj.

Tik şunьhь qьḑqanьs safxuz oşo izattarḑь yḑ dəvmələnən sitka sьqarmaj jəşerep tota. Andrejef aqaj вьl turala ularqa: „minen izattarьmdь, ninə вer safxuz esendə genə qaldьrahьqьḑ, ciтuzьn alьp ninə tejeşle ojoşmalarqa jeвərmajhegeḑ?“ tigən ьlaj вьl „вeḑḑa cirtuz jaqьnda qьna ьlaj tejeşle jul tip kenə qujьlar. Вeḑḑerqə вьl elka nat, tejeşle ojoşmalar вьnьn menən qьḑьqlьnьnьqa tejeştər.

Rabackumdьn вaşqasa jeteşhed jaqtarь la turahьnda jata. Maьвan, şul uq Andrejef aqaj вьltьr „5 jьlьqdь 4 jьlda„ na artьq jaḑьlьp, həm işsəhen də artьq jaḑьlьqa dimdap, вaşqalarḑь tinlaşergə saqьrtqa вulqas raвackum rəise Dmutrejef „artьq jaḑьlьrqa rəxsat juq„ tip tьjьp qaia, Andrej aqaj yḑen udarsь iqlan iteptirməndə eşlav, se krupcətnikte tinlaşergə saqьra, ləkin əlege raвackum вьnьŋ nəsejatlvahьna вulьşьq itməj həm вejek вaşlanqasьs jəşerep qaldьra.

Вьna вьl xəldər вətəhe la safxuz eşenə вik ḑur qomasav вulьp toralar, вьl eşte tiksereп, qəjeple keşelər turahьnda tejeşle sara kyrelhen.

Dajuş, Izatsьlьq!

Q.Q ƏMIRXANЬF.

„VAZRAŻDINEJƏ“ SAFXUZЬ UŊЬŞ JЬJNAVḐЬ TƏMAMLANЬ

Dəvləkən təвəge „Vazrazdineja“ orloq safxuzь urazaj jьjnav eşen kypləп вettə, oşo kəndə kəḑgə səsev eştəre menən məşqyl. Kəḑgə səsev planь 16 meŋ giktar вulьp, вьnь eşlav 64 traktьr əђtenə teşə. Plan вujьnsa səsev вerense sintaвergə вətərgə tejeş həm safxuz вьnь eşləjəsəgenə eşanə.

Tik tunqa herəv eştəre вik yk maqtarlьq tygel. Plan вujьnsa tunqa вətəhe 25 meŋ giktar jer herələrgə tejeş вulьp, вьl eş 56 traktьr əђtenə teşə. Вьl julda eḑekləktərḑe вətərev eşte uŋьşlь atqarьp sьqьv esən safxuz diriksejəhe вьndaj arganizatsejun yḑgəreş jahajasaq: вьqa tiklem jəşəp kilgən ajьrьm ucaskьlar idarahь вətərələp, ular urnьna xuzalьq prinseвenda eşləjesək ajьrьm traktьr kalunnalarь qьna qaldьrьla, вətəhe 4 traktьr kalunnahь ojoştorola. Вьl yḑgəreş вerḑən artьq ştat totovḑan qotqarha, ikensenən—xuzalьq xisaвь prinseвenə kysev—tejeşheḑ sьqьmdarḑan qotoldorasaq. Traktьrsьlar вətəhelə sdilşinəgə kyserelep, вьqa tiklem davam itkən 2 sminə urnьna təvlekkə 3 sminə menən eşləjəsəktər. Өsənsənən—ejəheḑlekkə (aвizlicke) qarşь qatь kerəş alьp вarьla.

KILDELE—KITTELEK IŊ ḐARARLЬ KYRENEŞ

Ejəheḑlek turahьnda hyḑ вarqan da вьl məs'ələgə вik nьq qaqьlьp ytərgə kərək. Eş вьlaj тpra: Jaḑqь səsev vaqtьnda traktaristar ajьrьm traktьrḑarqa вerketelhələrḑə вik ḑur janlьşlьq eşlənə ulda, TRAKTARISTARḐЬ OḐAQ VAQЬT EŞLƏLEK ITER ВER KETMƏV. Вьnа вьl xəl yrḑəge saranьŋ вətə məqənəhen juqalta. Sənki kəḑgə tiklem nej вarь 9 qьna traktьrsь yḑ eştəre əђtəndə qala ə, вaşqalarь taralьp вetkən вulalar. Вьl arqala traktьrḑar tarвejə jaqьnan вarь вer „jətim“ qalalar. Həḑəmtələ „Alivir“ traktьrḑarьnьŋ 30 pr. ь vatьlьp rimuntqa kilə, „katir—pillir“ ḑar 35 pr. vaqьttarьn eşheḑ ytkərələr, Jaqьv nəmələre qajhь вer ucaskьlarḑa nurmьnьŋ 150 pr. samahьnda israf itelə, taqьla torqa qoramaldar (вigerəktə haвandar) teləhə qajḑa şunda taşlanьp, teləhə kem teləgən вer haвanьn taqьp alьp kitə torqan вula. Вьnda traktьrsьlarḑьŋ sdilşinəgə kysmavḑare lə ḑur urьn tota. Sənki ular—„razratem вujьnsa tejeşle eş xaqьmḑь eşləhəm eşləməhəm də alasaqmьn“ tip qarajḑar.

KYLTURA—TORMOŞ EŞTƏRE NЬQ AQHAJ

Eşselərḑeŋ tormoştarьn jaqşьrtьv, ularḑьŋ səjəsi aŋdarьn tixnik вelemdəren kytərev eştəre вik nasar tora: maxsus kylturnik juq, radiu juq, əlkə gəzittər alḑьrьlmaj, вytənsə məhim ojoşmalar ojoştorolmaqandar, ojoşqandarь la (məђələn, tixnikə jalьqa tynərəge) eşləməjḑər. Şul arqala traktьrsьlar aqьmdaqь səjəsi—xuzalьq kampanjələreneŋ вarьşь menən tanьş tygeldər təŋ вujь akejət hatьp qymer ytkərələr.

Jerle xalьqtan kadьr jeteştərevgə əhəmejət вirelmaj. Вaşqort, tatarḑarḑan nej вarь 2 qenə traktarist вulьp, вer tiklemen yrlətev turahьnda la hiş вer sara kyrelməj. Вьnа вьl jaqtarqa вik nьq iqtiвar itergə kərək.

Q. LOQMAN

„ARQAJAŞ“ SAFXUZЬNDA—IQEN-DƏR ВAŞAQTA KӨJGƏ ŞЬTALAR

Arqajaş safxuzь вьjьl 2.984 ga arьş, 15.700 ga вojdaj, 4.000 ga holo həm 1.000 ga arpa səskəne. Urazaj artьq maqtanьrlьq вulmavqa qaramastan igenderḑe qoro xələndə, əram—şyreten ilərə maj ala almaqandar. Avqьs вaştarьnan вirle davam itkən javьn arqahьnda igen serevenə вulatь. Oşo kendə igenderḑən qusodarь вaşьqa xəldə sьrьmqandarь вaşьqa qaltatь—juq. KӨḐGӨ SƏSEV eştərendə faqət 20 nse avqьsqa qaləp qəna вaşlandь: herəv, tьrmatьv, səsev eştəre nergə вara. Kesle jəmaqatsьlar herəp jьlən menən qaplanьvьna səвəp вulьp, jerḑə qajtanan herərgə məḑьr вulьndь.

Safxuzdьŋ şaqtaj ḑur НӨ FIRMAHЬ вulьp, jəş ytmərḑər menən вətəhe 475 вaş jaqьş toqom həjвьt вar. Maldar qьşqa jetərlek aŋq menən tə'min itelhəвəv etəndə.

EŞSELƏR SASTAFЬ

Safxuzdьŋ вətəhe 350 keşe traktьrsьlarь, вrigadirḑarь həm instruktьrḑar вar. Вьnan tьş mastirkujḑarьnda 12 kvalifikatsejalь sliser həm tukarьḑarь, 20 şufirь, 4 agranumь, вer inzinirь вer unьŋ urьnвaşarь həm 120 xeḑmətkərə вar. Milli jaqtan alar tyвəndəgesə вylenələr: вaşqorttar 15,3 pr., tatarḑar 11 pr., rus 68 pr., Jenes jaqьnan; irḑər 93,8 pr., qatьn-qьḑḑar 6,2 pr..

Timək eşselərə sastaвь kərək milli jaqtan, kərək jenes jaqьnan вulhьn qənəqətlənerlek tygel. Вьtə əjlanəhe вaşqort avьldarь menən ojaэldertelgən вьl safxuzqa jerle xalьqtan kadьr əḑərlavḑə вik ḑur вurьstar jəkmatelə.

SDILŞINA, UDARSЬLЬQ HƏM SATS. JARЬŞЬ

Mastirskujḑar əle вulha вerehe lə sdilşinaqa kysmagən. Вьtən eştərḑə sdilşinəqa kyselgən 125 keşe вik jaqьş udarniktar вьl. Ular eştərenə qaraj pramfajar həm kurьrtiar menən вylaklənə toralar.

Kyltura həm tormoş şarttarь

Torlaq ojeq jetəşmaj. Вьjьl teḑəv eştərenə 600 meŋ həm aqsa вildələngən вulhьp, oşo kengə 250 keşelek eş jataqxana həm taqь la ḑur qьna fatir eşlanep jata. Вьlardan tьş: вuştь jorto, at harajḑarь, garaz, kladavaj, orloq urьndarь, radeju—uzel həm məktəp halьnasьq, kyltura вaragь urьnь əḑerlənə.

Aldaqь вurьstar

Safxuzdь kiləsəktə taqьla jaqşьrtьv esen вьnа nəmələrgə iqtiвar itelergə tejeş: 1) kanliguratsejəgə artьq iqtiвar itep, вulьvḑarь ... Ucaskalarḑьŋ вik tarqav вulьvḑarь igen eştərenə jaqьnan alqartьv, agra—saralar kyrevḑə ḑur qomasavlьq itə. Şuqa kyrə safxuzdarda rejarganizatsej jasap, ... per tyвənəklav həm ucaskalarḑь tilifondar menən totaştьrьvqa iqtiвar itelergə tejeş.

2) tiklem parkьn han jaqьnan yterev, sьjfat jaqьnan jaqşьrtьv, kampajьn alda—maşinalar hanьn kyвəjtev. Traktardarьn tezlə sistimda вulьvḑarь rimunt eştərenə вik ḑur qomasavlьq kiltera. Ular вerlaştereləргə tejeş.

3) kadьrdar məs'ələhe. Вьnda yrḑə əjtkənsə jerle millattən, qatьn—qьḑḑarḑan kadьrdar jeteşterev, вar tiklem eşselərḑe kerketev həm ularqa mədəni—ma anelem eştəren kəsəjtep, tixnika вelemdəren kyterev, tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa itiвar itelergə tejeş.

B. BAJMULLINA.

„Qьḑьl ytlesər“ safxuzьnda qattavь hьnьv maşinalarьn qaralar

SDILŞINƏ UDARSЬLЬQ, SATS. JARЬŞ QULLANЬLMAJ

„Syrypa“ safxuzьnda ələgə tiklem satsejalizem jarьşь, udarsьlьq həm sdilşina qullanьlmaj.

Uraq maşinalarьnda eşləvse kvalifikatsejale eşselər, qadi eşselərgə qaraqanda la eş xaqьn kəm alьp kilgandar.

Safxuz eşselərən kejem—halьm menən hьm jaqsь adьq ta nan tə'min itev nasar. Kyreşe tamakə safxuzьnda 3 jьlьq zapas kejemdar əḑerləngən, ə вьl safxuz eşselare kejemheḑ qalqandar.

Jəməqətselek tujьmь menən fajḑalanьvsьlarḑь iђəpkə alьvsь taailşik eşte rətkə halmaqan. Şul arqьla tujьm esən, fajḑalanmaqan eşselərḑeŋ də eş xaqtarьn totop alьp qalьv vaqiqalarь вulqan.

Traktьristar arahьnda ejəheḑlek xəkem herə. Şunlьqtan ular arahьnda вuşqa vaqьt uḑqarьvḑar вar.

Safxuz maldarьna həm maşinalarqa iqtiвar juq. Safxuzqa ojalaqan kulak malajь Əndejьf iђereklek menən 2 attь eştən sьqarьp taşlanь.

Safxuz eşselare arahьnda səjəsi—mədəni eş alьp вarьlmaj.

Вьna oşo jeteşheḑlektər arqahьnda safxuzdьŋ 35 pr. вojḑajь 63 giktar holoho qьrḑa symələlə qalqan, 125 giktar holoho вətenləj urьlmaqan.

Ələgə tiklem safxuzqa igen əḑərlav planь вirelmagən. Xəḑerge tiklem вьl вarь 117 sintnir arьş, 146 sintnir вojdaj əḑərlangən.

„Syrypa“ safxuzьndaqь вьl eḑəklektərḑe nəgendən yk вetərelergə, eştə вolşeviktə tempьn qullanьlrqa tejeş.

Eşselər torlaq menən tə'min itelhendər

„Syrypa“ safxuzь eşseləren torlaq menən tə'min itev eşe eḑələv aldьnda tora. Xəḑerge kəndə safxuzdar 24 kvartirḑь esenə alьrlьq ejḑər halьnьv eђ təndə. Вьl ejḑər halьnьp вetkəndə lə eşselərḑeŋ 50 pr. tь qьna torlaq menən tə'min itelə sək.

Ləkin Juzurallistьŋ teḑəv matirjaldarь вirməve arqahьnda вьl ejḑər вetərəlməj. Şunьŋ menən вergə, вьl ejḑarḑe halьp вetar esən вalta oђtalarь mejes halьvsьlar jeteşmaj.

Qьrmьђqalь həm Şisma teвəktərendəge kalxuzdar yḑḑəreneŋ urazaj jьjnav eştəre вetəvgə qaramaђtan, safxuzda eşse kestər вirmajḑar.

Safxuz diriksejəhe eşselərḑe torlaq menən tə'min itevgə qomasavlavsь вetə səвəptərḑe вetərəvgə qьrqa sara kyrhen.

„SMЬJCKA“ SAFXUZЬNDALA ŞUNDAJ UQ XƏL

„Smьjcka safxuzьzьŋ esənsə ucaskьhьnda eşselər tormoşo oşo kengə tiklem вerəv tarafьnan da tikşereləp sara kyrelməgən. Maxsus jataqtar əḑerlənməgən, eşselər qajḑa tura kilhə şunda qunьp jerejḑər. Irtənsak torhaŋ jьvьnьr esən urьn juq, qajhь вerəvḑər 200 sazьjn samahь jьlqaqa вarьp jьvьnhalar ḑa, kyвehe вerḑə jьvьnmaj jerejḑər.

Вaђьvḑa eşləvselərgə aş vaqьtьnda itelməj, aşxanala taḑalьqqa iqtiвar juq. Qajhь вer eşselər ikeşər aj вujь eş xaqь ala almaj jerejḑər.

Aŋ—вelem taratьv eştəre nasar: eşselər arahьnda gəzit—zurnal taratlmaj, terle ojoşmalar ojoştorolmaqan вulqan. Tik, a/x praktikalarь vaqtьnda Вaşqort Pidagugejəl Institutь studinttarь вarqas qьna: kamsamul, asavjaxim, „Mupr“, naḑanlqqa qarşь kerəş həm allahьḑḑar jəcəjkələre ojo torop qalḑьrьlḑь. Qьḑьl mejəş asьlьp, radiu qaвul itkes qujьlḑь.

Вьl eştərḑe kiləsəktə lə davam itterep, eşselərḑeŋ tormoşon jaqşьrtьv saralarь kyrelhen.

Q. QƏLI

MORAPŢAL safxuzь eşselər tormoşon jaqşьrtьvqa iqtiвar itməj

Morapţal safxuzьnda вajtaq handa traktaristar вulhala, ularḑьŋ tormoştarьn jaqşьrtьvḑa rejal saralar kyrelməj. Dugьvьr вujьnsa traktьrsьlar maxsus kejem (kazan, itek h.в.) menən tə'min itelergə tejeş вulha la вьl ḑugьvьr 70 pr. qa la ytəlməj, urazaj, jьjnav həm səsev vaqьttarьnda yḑḑəren udarsьlar itep iqlan itkən həm jal kəndəren də fajḑalanmaj eşləvse traktaristar kejemheḑ jafa kyrələr. Taḑalьq həm havlьq haqlav eştəre lə nasar, jəj вujь qьrḑa jeregən traktaristar вergenə tapqьr ḑa munsa ingən dəre juq, havlьqtarьn tikşerev saralarь kyrelməj. Вьna şundaj jeteşheḑlektərḑe əjtevselərḑe: „вuzatyr“ lьqta qəjeplajḑər. 15 kən aşaqan esən вer ajqa eş xaqь totop qalьv vaqiqələre lə вar. Torlaq həm unь jaqtьrtьv nasar. Raвackum вьl jeteşheḑlektərḑe kyra torop əndəşməj. safxuzqa qajtanan eşselər tuplavqa qamasavlaqan вьl jeteşheḑlektərḑe вetərev esən aşьqьs saralar kyrelhen.

„TRAKTARIST„

Urazaj jьjьv ḑa safxuzdar

Qьrqa hьnьlьş jaharqa tejeştər

Вerense sintəвergə 9 safxuzḑan alьnqan məqlymatkə qaraqanda, alar вətəhe 10 meŋ 929 giktar arьş jьjnarqa tejeş вulьp, şunьŋ 9 meŋ 846 giktarьn jьjnap ala alqandar. Вьl plandьŋ 98,4 pr. tigən hyḑ.

Jaḑqь aşlьq вətəhe 167 meŋ 952 giktar вulьp, sintaвer вaşьna fəqət 51 meŋ 27 giktarь (31,8 pr.) qьna jьjnalqan.

Igendərḑe вaђьvḑan taşьv, eђkertkə halьv həm huqьv eştərə вik əkeren вara, вerense sintəвergə nej вarь 11 meŋ 187 giktar qьna igen eђkertkə halьnqan.

Ojemymən alqanda safxuzdar uŋьş jьjnavḑa, вigerəktə jaḑqь aşlьqtarḑь jьjnavḑa kərəkle hьnьlьş jahaj almaqandar.

Sdilşinə, udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь mitьḑtarь qullanьv aşa вetə safxuz eşseləre jəmaqətselegen uŋьş jьjnav, igendərḑe eђkertkə halьv eştəre əjlanəhenə tuplarqa kərək.

„Вaşqortosan“ 3-вit

ORLOQ TRISEN QAJTANAN QOROV TURAHЬNDA

SSSR NARKAMZIMENEŊ 1931 NSE JЬL 25 NSE AVQЬS QARARЬ

1929 nsь jьldan вirle orloq safxuzdarьnьŋ hanь həm praduksejə kyləme 20 tapqьr artqanlьqьn həm orloq safxuzdarьnьŋ hanь 207 gə jetep, вьl safxuzdarьnьŋ hər qajhьhьnьŋ prajьzvudstьva eştərenə вer yḑəktən jetəkselekte məmkin tygel jahaqanlьqьn, şulaj uq, prajьzvudstьvanь jaqşьrtьv, uŋьştь kytərev, kərək вulqanda səsev əjləneşe вildələv, daimi kadьrḑar вarlьqqa kilterev вurьstarь safxuzdarь menən jetəkselekte jaqьnajtьvḑь talap itkənlegen iqtiвarqa alьp, SSSR Narkamzime qarar itə:

1. Orloq safxuzdarьnьŋ tyвəndəge sajuz tristəren teḑergə:

1. Alьђ kənsьqьş həm kənsьqьş seвer orloq safxuzdarьn (вətəhe 21 orloq—həm dəge safxuzdarь) esenə alqan, mərkəz dəre Xaвaruvsk ḑa вulqan sajuz zirna triste;

2) Kən вatьş seвer həm Qazaqstandьŋ teŋ jaq eleşenə qarqan orloq safxuzdarьn (32 orloq safxuzdarь) esenə alqan həm mərkəze Navasiвirḑə вulqan sajuz zirnatristen;

3) Qazaqьstandьŋ qalqan safxuzdarьn həm Urta Azejəneŋ es safxuzьn (20 orloq—həm dejem safxuzdarь) esenə alqan həm mərkəze Alma—Ata la вulqan sajuz zirnatristen;

4) Ural həm ВAŞQORTOSTAN orloq safxuzdarьn (28 orloq safxuzь) esenə alqan həm mərkəze SVIRTLUVSK qalahьnda вulqan sajuz zirnatristen;

5) Teŋ jaq Kafkaz orloq safxuzdarьn, Əzərвəjçanda вulqan safxuzdь la inderep (27 orloq safxuzь) mərkəze Rastuf—Dunda вulqan sajuz zirnatristen;

6) Ukraina həm Qьrьm safxuzdarьn esenə alqan (22 orloq safxuzь), mərkəze Xarkьtta вulqan sajuz zirnatristen!

7) Məskəv, Ivana—Vaznisinsk həm Qara tupraq Yḑək Өlkə safxuzdarьn (9 orloq safxuzь) esenə alqan, mərkəze Məskəvḑə вulqan sajuz zirnatristen;

8) Urta Iḑel safxuzdarьn esenə alqan (28 orloq safxuzь), mərkəze Samarala вulqan sajuzzirnatristen;

g) tyвən Iḑel orloq safxuzdarьn (20 orloq safxnzь) esenə alqan, mərkəze saratьl ta вulqan sajuzzirnatristen.

2. Trist diriktьrḑarь itep вildələrgə.

a) kənsьqьş sajuzzirnatristenə—xəḑer alьp вarqan eşenən вuşatьp, „Gigant“ safxuzьnьn diriktьrь ip. Вagamulьqtь;

в) kən вatьş seвer sajuzzirnatristenə dirikter itep, xəḑerge eşenən qotoldorop. ejrənev təzriвə safxuzьnьŋ diriktьrь ip. Margalinde;

v) ural—Вaşqortostan sajuzzirna tristenə—xəḑerge eşenən вuşatьp, Zirnatrist idara aqzahь ip. Papuftь;

g) qazaqьstan—urta azejə sajuzzirnatristenə—xəḑerge eşenən вuşatьp, zirnatrist idara aqzahь ip. Vasil'jefte;

d) Yḑək sajuzzirnatristenə—xəḑerge eşenən вuşatьp zirnatrist idara aqzahь ip. Sidlinde;

j) tənjaq—Kafkaz sajuzzirnatristenə—xəḑerge eşenən вuşatьp zirnatristen Tenjaq—Kafkazdaqь vəkile ip. Вravdene;

z) urta Iḑel sajuzzirna tristenə—xəḑerge eşenən вuşatьp, zirnatrist Idarahь rəis urьn вaђarь ip. Rozintal ḑe;

z) tyвən Iḑel sajuzzirnatristenə—xəḑerge eşenən вuşatьp, zirnatristeŋ Tyвən Iḑeldəge vəkile ip. Xolodottь;

i) ukrajna—Qьrьm sajuzzirnatristenə—xəḑerge eşenən вuşatьp Ciripan orloq safxuzьnьŋ diriktьrь ip. Вurkьtь.

3. Tristar xuzalьq iђəвendə, təmamlanqan вalanstar menən teḑələlər.

4. Orloq safxuzdarь 1932—jьldьŋ 1 nse qinvarьnan alьp ajьrьm faвrik—zavьt pritprejətejələre вulьp tulь xuzalьq iђəвenə kyserelələr.

5. Məskəvḑə jəşəp kilgən Zirnatris urnьna sajuzrizinatristarḑь idara itev planlav finansirlav sajuzrizinatristarḑь tə'min həm ularḑьŋ praduksejalarьn oḑatьv şulaj uq tristarḑьŋ SSSR Narkamzimь ьraђlavьna tapşьrьlasaq svudka pramfinplandarьn teḑəv həm unьv atqarьlьşьn keḑatep torov esen SSSR Narkumzimь urgьnь rəveşendə orloq sajuzdarь вerekmaвe teḑərgə.

Zirnasafxuz aв'jedinenejəneŋ nəcəlnige itep ip. Qircikьtь, həm nəcəlnik urьnвaђarḑarь itep Astrnəvski Zaвarski həm Rydnif iptəştərḑe вildələrgə.

6. Tris diriktьrḑarь həm diriktьr urьnвaђarḑarь SSSR Narkamzimь tarafьnan вildələnə həm almaştьrьla ə orloq safxuzdarь diriktьrḑarь hər вer ajьrьm vaqьla orloqtristarь вerekməhe ьraђlavь menən tristar tarafь—nan вildələnə həm urьnьnan alьna torqan itep qujьrqa.

7. Orloq safxuzdarьnьŋ kyləm nurmьhь ited vaqьttьŋ xəḑerge dəverendə uвurka majḑanьn 4050 meŋ giktar səsev вildələrgə həm xəḑerge jəşəp kilgən ərəşən ḑur orloq safxuzdarьn ejrənev təzriвə safxuzdarьnan вaşqalarьn şuqa tura kilterep qajtanan teḑərgə.

8. Orloq safxuzdarьnьŋ yḑḑarendə prajьzvudstьva menən jaqşьraq jetəkselekte tə'min itev esen:

a) Orloq safxuzdarьnьŋ ucaskalarьnьŋ kyləmen qьђqartьrqa ularḑьŋ kyləmdəren 6—7 meŋ giktar səsevlek itep sama menən вildələrgə.

в) Tirritureja həm top maşinalar jaqьnan ucaskalarḑь daimi jaharqa:

v) Tristarqa həm safxuz diriktьrьna kərək вulqan təqdirḑə orloq safxuzdatьnda uŋьş kytərev həm jerḑeŋ igen uŋdarьv kesen tə'min itevḑəj səsev əjləneşe həm taḑa par inderergə, ləkin вьl orloq safxuzdarьnьŋ prajьzvudstьva xaraktirьn juqalt maђqa tejḑş.

g) Kənвatьş sajuzzirnatrist rəise ip. Margalin gə kənвatьş Siвirejələ ejrənev—təzriвe safxuzь teḑergə, unьŋ təp вurьsь itep agra—tixnika həm qoroloq menən kerəş məs'ələləren ejrənev itep qajьvḑь təqdim itergə.

9. Tristar həm safxuz diriktьrḑarьna kyp kenə safxuzdarḑa agranumeja iltifathьḑlьqtar urazajḑь tyвənəjtevgə alьp вarqan lьqtь kyḑ uŋьnda totop, iŋ jaqьn vaqьttar esendə yḑḑəreneŋ iqtiвar yḑəktərenə agra—tixnikə məs'ələləren qujьvḑь təqdim itergə.

Вьl ajqanlь trist həm orloq safxuzdarь menən idarala tyвəndəge strukturanь вildələrgə.

a) trist diriktьrḑarьnьŋ 3 urьnвaђarь вula; təvgehe agranumeja—prajьzvudstьva eleşe вujьnsa, ikensehe— tixnikə eleşe вujьnsa esensehe—administratif eleşe вujьnsa.

в) orloq safxuzь diriktьrḑarьnьŋ ike urьn вaђarь вula: вerense urьnвaђar—agranumeja eleşe вujьnsa, ikense urьnвaђar—tixnikə eleşe вujьnsa həm вer jarḑamsь—aominstratif eleş вujьnsa.

10. Orloq safxuzdarь вerekməhьnə un kən esendə:

a) trist apparattarь teḑev esen, zirna trist apparattarьnan urьndarqa kəmendə 100 вelges jeвərergə, вьl jeвərelevselərḑeŋ kvartirḑarьn ularḑьŋ qailaləren вərketergə;

в) safxuzdar, tristar həm вerekmələr turahьnda qьђqasa palazinejələr teḑep, təsdiq esen SSSR Narkamzimьna tapşьrьrqa təqdim itergə.

11. Zirnatrist sistimen oşo jьldьŋ 10 nse sintaвerenən alьp qajtanan teḑəj вaşlarqa.

SSSR Jer eştəre xalq Kamimisarь: JA. JAKЬVLEF.

Yđ ara halьmdь dərəъ həm jeteđ uđqarьv esən kərəşergə.

Avьldьŋ xuzalьq həm satsejal kyltura teđeleşen jaqşьrtьv esən uđqarьlqan yđ ara halьm eşen eđergə tьrьşьv sь sinfi doşman yrmələvđərenə həm qotqolarьna eşsen jalpьnьŋ ojoşqan kese menən qьrqa atpur вirergə.

YĐ ARA HALЬM YTKƏREVGƏ YĐƏK IQTIBAR TUPLANHЬN

Satsejalizem nigeđendə jaŋьnan qorola вarqan avьldьŋ xuzalьq həm kyltura jaqьnan iŋ qьđьv rəveştə alqa kitev вurьsь satsejalizem teđeleşenen təp həm xəl itkes вurьstarьnan вerehe вulьp hanala.

Eşsən krəъtejəndərđeŋ jaqşь məktəp, вalnitsa, klup, ketepxanaqa, julđar—kyperđərđe jaq şьrtьvqa janqьnqa qarьşь saralarđь kesəjtevgə həm вaşqalarqa вulqan telək tərenen qaplar esen вajtaq sritsvta talap itelə. Вьl sritstьvalarđь taвьvđa iŋ məhim sьqanaqtьŋ вerehe, avьldьŋ satsejalizem teđeleşe xuzalьq həm kyltura karaktarenə ytkərelə torqan, avьl xalqьnьŋ yđ ara halьmь hanala.

Sajuzdar xəkymətə tarafьnan 1931 nse jьldьŋ esənse avqьsьnda yđ ara halьm turahьnda qaвul itelgən qararь вiş jьllьqtьŋ esənse jьlьnda вьl qəđattən tьş məhim sara.

Yđ ara halьm вьjьlda elekke jьldardaqь kevek irekle вaşlanqьsta, qrazđandarđьŋ dəjem jьjьlьştarь menən qaвul itelgən qararqa tajanьp ytkərelə. Yđ ara halьm вujьnsa jьjьlqan sritstьva tulьhьnsa oşo avьldьŋ (jəki вer nisə avьldьŋ) jəməqət karaktarenə totolasaq. Вьlda şulaj uq dəjem jьjьlьştьŋ qararьna tajanьp eşlənelə. Вьl qarar rajun вaşqarma kəmitəte tarafьnan tastiq itelə.

Şulaj itep krəъtejəndər yđ ara halьmdьŋ nisektə вulha unьşlь yteve həm jьjьlqan sritstьvanьŋ urьnlь həm xuzalьq karaktarenə totolovь menən turanan tura qьđьqhьnьvsьlar вulьp hanalalar.

Xəđerđə avьlda nigeđđə ytkerelgən həm ytkərelep jatqan təran teđeleşte iъapkə alьp, jaŋь zakun terlə satsejal—xuzalьqtar esən yđ ara halьmqa terlə вaъqьsta qatьşlьq itevđe kyđətə.

Zakun вujьnsa şulaj, kalxuzsьlar, dəjemləşterelməgən daxutь вulmaqandar, yđ ara halьmqa qatnaşmajdar. Kalxuzsьlar, yđđerenen daxuttarьnьŋ вer eleşen dəjemləştermaj haqlavsьlar, yđ ara halьm (lakin jaŋqьđaqtarqa qaraqanda əđ samala) xuzalьqqa 6 humdan 12 humqa tiklem tyləjdər 1931 nse jьlda avьl xuzalьqь nalugь nan qotolđorolqan kalxuzsь xuzalьqtar esən yđ ara halьmqa qatьşьv 4 humdan 8 humqa tiklem samala вulьrqa tejeşle.

Jarlь həm urta xəlle xuzalьqtar yđ ara halьmdь avьl xuzalьqь naluqь aklattarьnьŋ 50—nən 100 pratsintqa tiklemen tyləjdər. Şunьŋ menən вergə naluktan qotolđorolqan əđ xəlle xuzalьqtarqa yđ ara halьm vznustarь xuzalьqqa 6 nan 10-humqa saqlь вildələnə.

Kulak həm вaşqa eşsən вulmaqan xuzalьqtar yđđərenen avьl xuzalьqь naluqь tyləgən jəki maxsus вildələngən aklattarьnьŋ 100 pratsintьn tyləvgə məзвyr itelələr.

Şulaj itep, yđ ara halьmdь sylevđə ajьrьm krəъtejən gruppalarь arahьnda kalxuzsь həm şulajuq jarlьlar esən maksimal elgyt jahavqa həm avьldьŋ eşsən вulmaqan kulak ilimint—tarьna frnans qьđьmь jahavqa hidger hьđьq ytkərelgən.

Вьnan asьq ki, вьl ilimint—tar jəşerenergə tьrьşьrđar, urьnь menən yđ ara halьm kampaneja hьna asьqtan—asьq qarьşьlьq kyrhətevđər вulьr. Yđ ara halьmdь ytkərevđə kiŋ jəməqətselekte ьlьqtьrьv mitьdь, kulak tьŋ kuntьr rivalytsejun xərəkətenə qьrqa udar jaвap вьl qarьşьlьq hьndьrьlьrqa tejeş həm hьndьrьlьr.

Yđ ara halьm kampanejahьn uŋьşlь ytkərev esən tiđđən həm hər urьnda вьl məs'ələ вujьnsa kalxuzsь həm вarlьq eşsən krəstejəndər jalpьhь arahьnda əndəv həm aŋlatьv eştəren kinəjtev kərək, вьl unь uŋьşlь uđqarьvđa đur əhəmejət qađana.

Yđ ara halьmdьŋ maqsat həm вurьstarьn həm unьŋ hər avьl esən вulqan əhəmejəten, kalxuzqa ingən xuzalьqtarđьŋ вьnan alasaq e l g y t t ə r e n kiŋ dəvmələ k a l x u z s ь, jarlь, urta xəllelərgə teşenderergə kərək. Qjemymən, aŋlatьv eştəre alьp вarqanda şunь ajьrьvsa aŋlatьv kərək ki, avьl xuzalьqь nalugь tyləv aв'jektь iъəвenən hun yđ ara halьm ytkərev dəjem jьjьlьş tarafьnan qaвul itelevgə tiklem, kalxuzqa ingən jaŋqьđ xuzalьqtar вьl huŋqьhьn tyləvđə kalxuzsьlar menən вer nigeđđə ьlьqtьrьlalar.

Yđ ara halьm kampanejahь kiŋ iztimaqi—səjəsi kampaneja itep ytkərelergə tejeş. Ytkərev esən maleja sylektəre, rajun вaşqarmalarь həm avьl savittarьnan вeş kesegə вəjlənmə вergə jasinsəjəşterelgən həm avьldьŋ вətə iztimaqi—səjəsi aktivь ьlьqtьrьlьrqa tejeş.

Yđ ara halьm turahьnda aŋlatьv eşen avьlqa jetkerergə, yđ ara halьm məs'ələhen xəđergə tiklem jatqan unьŋ jьjnav kedgə səsev, igən əđerləv kevek məhim xuzalьq səjəsi kampanejalarqa вəjləp alьp вarьrqa kərək.

Yđ ara halьm ytkərev eşendə kampanejanьŋ вaşьnan uq вьnьŋ ьsьndan вalşevikləşy timpь tə'min itelergə tejeş. Eştə kərək le hьqьlmalьq, məqlьq, totanaqlьlьq вulьndьrьlьrqa, sьjьlь doşman qulьna fajda itevsə eştə yđ aqьsьna tapşьrьv və вaşqa şundaj uq appartunizem nastrajenejalarьna şulaj uq „hul вegestər"gə raximhьđ atpur вirelergə tejeş.

Avьldьŋ xuzalьq, kyltura yseşenen keŋə dvigateldərenen вerehe вulqan həm ilden dəjem maja tyləv planьnda kyrenekle urьn alqan yđ ara halьm kampanejahьn uŋьşlь ytəv esən вьna вьl şarttarđь tə'min itkəndə yđ ara halьm uŋьşlь ytkəreleve tə'min iteler.

RЬJXLINSKEJ.

Taqь la Qonşaq ojoşmalarь turahьnda

Alda ike đur tarixi dakumint. Ulardьŋ вerhe VIII nsenətə Başqortostan sjьzь qararь, ikensehe Başsik kalligeja ultьrьşьnьŋ 24 nse martta sьqarqan qararь. Вьlardьŋ ikehendə lə kərək Rajun ucirizdinejə həm ojoşmalarьnda jađьv-hьđьv eştəren jerle telda jaŋь əlep menən jərətelərgə tejelə. Lakin вьl sьqarьlqan qararđar kyp kenə elkə ojoşmalarь tarafьnan qəmələ atqarьlmaqan həmdə вerhe ... maj, appartunistar вьl məhim qararđarqa narьq вirmajdar. Tənəktər menən kendəlek eş nьjьnsa jetəkselekte вəjləneşle ulqan Narkamzim, Narkamsnap, Maqarif kalq Kamisarьqь şulaj uq вaşqa Narkamattarđan sьqqan qaqьđđarđьŋ 45—50 pr. tь qьna jaŋь əlepsə вulьp qalqandarь haman urьъ telendə вulha kilgən qullanma, aralьqtar jartь вaşqort, jartь tatar telendələr. Inde təвək ojoşmalarьna kilgəndə şundaj uq xəldər. Qonşaq Təвək Başqarma Kəmitəte tarafьnan qararđar sьqarьlьvqa qaramaqtan ular hamanqa jaŋьđьormoşqa atqarьlmaqan jađьv-hьđьv eştəren urьъ telenda, jəki вaşqort telendə вulqanda la iŋrep xərefe menən jađьvda davam itə вiralər. Qonşaq təвəgendə вaşqort telen qəmələgə aşьrьv qjemymən jaŋь əlepte atqarьvda tejegsə ojoşmalarđьŋ qatnaşьvьn horaj.

Ş. JARSKEJ.

ŞKM uqьvsьlarь esən dəjem jataq kərək

Krasna—Usul təвəge ailo Vtaş kalxuz jaştare məktəвendə uqьvsьlar esən dəjem jataq juq. Sit avьldardan kilep uqьqan jartь вalalarь fatirqa tyləp torop uqьrqa kestare jetmaj uqьv taşlap qajtьp kitələr.

Вьjьlqь planqa jataq həlderьv inderelgən вulha, oşo kenqa tiklem eşkə вaşlanqan juq.

„MARS"

Eş jərətevđə qərəp xərefe qullanalar

Mənəvez təвəge Jaqşьnəl avьlьndaqь səvit, kalxuz, kapiratif, partkalliktif вaşqa ojoşmalar вəteşətarnqərəpxərefemenən jađalar. Вьqa вer urьndan da kyđ halavьь juq.

Jəgənəst səvite jaŋь əlepsə eş jeđev turahьndaqь kəkymat qararđarь menən tanьş вul mahaŋ tiđerək tanьş, unь tormosqa atqar вьqa вaşqa ojoşmalardьŋ la kyđat.

„QARMAQ"

VAQЬT JETTE EŞTE AŞЬQTЬRЬQЬЬ

Qьrmьđqalь təвəge Qarlaman avьlьnda 1- вaвqьs ĭkь kampli kt məktəp davam ithələ вьnьŋ esən jort jeteşmaj ine Qьrmьđqalь təвək səvite şunь iqtiвarqa alьp məktəpte đurajtьv, rimunt jahav esən 800 hum aqsa вildələp, вьl eşte 15 nse sintəвerga tiklem вəterergə quşьp məktəp səvitenə jəkmatte. Həm məktəp вalalarьna jьlь aş əđerləv esən aş əjə taвьrqa la quşьldь.

Udqan jьl aş əjə вulmav səвəple, вalalarqa jьlь aş вirelməne. Вьqa əđerləngən 80 вot igen fajđalanьlmaj qaldь. Şuqa kyrə вьjьl eşte aşьqtьrqa, udqan jьlqь jeteşheđlek qasatlanmaъqa tejeş.

„AR"

Havlьq haqlav eşselere neŋ xəle avьr

Xəjвulla təвəge Haвьr avьlьndaqь joqoşlo avьrьvdar qaraj torqan dispansir mədire, havlьq haqlav eşsələren es ajđan вirle eş xaqь ala almaqanlьqtarьn xəвər itə. Oşo uq es aj esendə ularqa urьndaqь kapiratsejə praduktalarđa вirməgən, şunlьqtan havlьq haqlav eşselare safxuz pravlinjəhenən həm ajьrьm eşsələrđən yteskə on alьp aşarqa məзвyr вulqandar.

Huŋьnan kapiratsejəla on вulqas tьnьsqьna, heđ вьl vaqьttь torop ytkərđegeđ inde, şuqa kyrə udqan ajdar esen on вirelməj, tip javap вirgendər. Təвək ojoşmalarь tarafьnan havlьq haqlav eşselərenenŋ moxtazlьqtarьna вьndaj mənəsəвət, вьlar arahьnda aqьlьv tьvđьra, вьl arqala huŋqь vaqьtta havlьq haqlav eşselərenenŋ aqьlьvdarь 15 pr. qa jetə.

Havlьq haqlav xeđmətkərđəre esən uŋajlь şarttar tьvđьrьv həm ular arahьnda aqьlьvsьlьqtь вəterev, şulaj uq ularqa вulqan jənheđ—farmal mənəsəвəttərđe вəterev məs'ələlərə tirahena təвəktərđəge вətə jəməqətselek maвilizavajt itelergə tejeş.

H. H. Kamisarь urьnваъarь:

FILBIRT.

BAŞQORT TELEN JERLELƏŞTEREV EŞE JOMOŞAQ.

Sajuz xlip eşse, xeđmətkərđərə arahьnda вaşqort həm tatardar nej вarь 13 pr. taşkil itə.

Şuqa qarap вulьrqa kərək, sitьь вaşqorttsa—jaŋь вarь 13 pr. tь вaşqortsa, tatarsa вilmas, qalqan eleşe xeđmətkərđərgə вaşqort telen вilmaj jađьlqan. Apparattь вatta eştər urьъ telendə jərətelələr. Xatta, вaşqort təвəktərenə qaqьđđarđь вaşqortsa, tatar teləktərenə tatarsa jeвərergə tigən ajьrьm qarardarqa qaramajsa, Sajuz xlip вətə təвəktarqa qaqьđđarđь urьъ telendə jeвərə. Ə təвəktardan kilgən вaşqort jaki tatar telendəge qaqьđđardь urьъsaqa tərzəmə itep, kansalerdəge ner nisa вaşqort həm tatar xeđmətkərđəre jerđəp вətələr. Xatta urьъtardan вerehe genə lə вaşqortsa вelmej.

Qьş kenendə вaşqort telen əjrənev tyŋarəgə ojoştorolqan, unda kyp urьъ xeđmətkərđəre ьlьqtьrьlqandar, lakin ular uqьvdarqa la iqtiвarhьđ qarap, вaşqort telen əjrənev eşenə kələp qaraqandar. Вьl tyŋarəktar jəj kenə hyngəndər.

Ninə jəj kenə вaşqort telen ejrənev tyŋarəktaren joqlattьqьđ tigəs miskum rəise Vələjef.

—„Başqa ucirizdinejələrđə tuqtalqas вeđđələ joqlanь" tej. Kyrahen Sajuzxlip вaşqa ycirizdinejələrđən qojoroqonda вara ularqa qarap eş itə.

Apparattь jerleləşterev eşenə lə jerle millətən eş вelgən keşene alьan, unь 6 ajdar вuju ejrətergə kərək ə eş вelgən keşelər nik əđ. Şunьŋ esən apparatьь jerle millət keşelere əđ „tip javap ira.

Başqa ycirizdinejələrđə jerle millət xalьqtarь eşkə nik tiđ ejrənələr, tip, tigas Vələjef:

—„ular nit massa menən eşləjđər, ə, вeđ massa menən ul tiklem вəjlənmeşe tygel" tej.

Kyrahen Sajuzxlip massanan jьraqlaşьv juluьnda!

Qjemyman sajuzxlip apparatьnda вaşqort telen yđləşterev eşe yđ aqьmьna tapşьrьlqan. Apparatьь вaşqortlaşьtьrьv eşen iъapkə lə almajđar. Вьndaj qaraşlarqa sik qujarqa, Sajuzxlip apparatьna вaşqort telen inderevgə kiŋ jul asьrqa kərək.

I. LOQMANЬF.

Qaraqoş avьlь səvit kyltura eştərenə appartunistarsa qaraj

Qaraqoş avьlь xađerge kendə 90 pr. qa kalxuzlaşqan đur вer avьl вulьvana qaramajsa' avьl partejə jaçejkahe həm avьl savite' kalxuzniktarđь, jəştarđe aqartьv eşenə appartunistarsa qarajđar.

Avьldaqь uqьv əjə unьşjьjьv həm вaşqa səjəsi məhim kampanejalar mələndə вikle toraKapiratif unь kərəsin menən tə'min itməj Kiləhe uqьv jьlьna avьlda ŞKM asьlьrqa tejeş вulha la, oşo kengə tiklem вer terle lə əđerlek juq. Jort əđerlənməgən, uqьvsьlar jьjьv eşe вaşlanmaqan Kapiratsejə uqьtьvsьlarđь pradukta menə tə'min itmaj.

Kyltura fruntьnda вulqan вьl eđekləktərđe вəterevđə juqarь la əjtelgən ojoşmalar sara kyrməjđər, julвaşsьlьq itməjđər. Вьl eđekləktər tiđ kendə вətə rəlhen.

Qjuminьj Ş

pidinestitutь satsejalizem teđev вurьstarьna qarata вororqa

Başqortostanda xuzalьq teđeleşe nigeđenən alьp yđgərđe. Sənki tarqav xəldə jəşəvse meŋərləgən jaŋqьđaq xuzalьqtar, satsejalizem nigeđendə eş tərtiвen alьp вara torqan ere xuzalьqtarqa—kalxuzdarqa ojoştolar Başqortostan davmələndə kallik tifləşev 66,5 pr. qa jette. Parteja Yđək Kəmitətenen totoş kəlliktifləşev turahьndaqь huŋqь diriktivahьna tajanьp, Başqortostan nigeđ rəveştə totoş kalxuzlaşьv aldьnda tora tip əjtergə вula. Sənki Yđək Kəmitət qararьnda „eşsən krəъtejən xuzalьqtarьnьŋ 68-70 pr. tь kalxuzdarqa ьlьqtьrьlha, ulardьŋ dəjem səseve, krəъtejən xuzalьqtarь səsevenen 75-80 pr. tьn təşkil ithə, ul tenəkte nigeđendə totoş kalxuzlaşqan iъaplarqa „tejelə.

Вьlar eъtəvenə Başqortostandьŋ Ural — Kuzвas sistimьna ineve, Zigazь — Kamaruvskej kamвinatь, matur teđev, katla turвin zavьttar halьnьv aldьnda torovь, Bilarat, Bajmaq həm вaşqa zavьttarđь er jaŋьnan jaqşьrtьp teđev eşenə вaşlav, tilikter timer julь həm вaşqa timer juldar halьv aldьnda torov xuzalьq həm kyltura — tormoş məs'ələlaren er jaŋь nigeđgə qorovdь talap itə tigən hyđ.

Вьna oşo alqa qujьlqan вurьstarđь xəl itevđə, undaqь kyltura teđeleşen ььn maqənahe menən julqa halьvđa вaşqort pidagugeja inistitutь xəl itkes urьndь tota. Sənki ul Ş.K.M., V.U.Z., F.Z.S. şulaj uq tixnikumdarđь juqarь вelemle uqьtьvsьlar, qilimi kestər menən tə'min itev вurьsьn yđ eъtenə jəkməj. Вьl вurьstarđь xəl itev məs'ələhe şulaj uq pidagugika inistitutьnьŋ yđ eşendələ er jaŋь nigeđgə qorolqşon talap itə. Timək, dəjem rəveştə inistitut yđ eştaren jaŋь nigeđgə qujьv menən вergə, vaq millattərđən, вigerəktə jerle millattan вaşqorttardan kadьrđar jeteşterev məs'ələhen aşьqьs xəl itev вarьsь eъtenə jəkmələ.

Oşoqa tiklem inistitut nəmə eşləj alqan

Вьl kengə tiklem inestitut yđenen səjəsi həldəhen (skeвiten) ььn maqnahe menən ьŋqьla almaqan. Partejənьn lininsə milli səjəsəten вojomqa atqarьvda taş вaqa ađьmь menən atlaqan samatyk qojoroqona hejrəlep вarqan.

Unьn uqьtьvsьlarđь—prafisьrđarь sastafьnda la sil iliminttar 1930—31 nse uqьv jьlьnda la urьn alьp kilgəndər (prafisьr Salusin). Başqort pidagugeja inistitutь isemlənevgə qaramajьnsa unьŋ uqьtьvsьlarьna qajhь вerđəre həm ular ta'вire aъtьnda uqьvsьlar đa, xatta вaşqort, tatar uqьvsьlarьna tiklem məзвyri rəveştə dares вulьp ingən вaşqort telenə kələp qaraqandar.

Uqьtьvsьlar sastafьna partejalь kadьrđar ьlьqtьrьv məs'ələhe iqtiвarđan sitta вulqan. Jerleləşterev məs'ələhe qafa itelməblek dərəzələ jomoşaq qujьlqan. Inistitut yđenen ike jьl qemerendə вarьlьq 153 keşe sьqarьp, şulardьŋ вarь 7 he genə вaşqorttar. Вьl han inistituttьŋ udqan ike jьl esendə вaşqorttardan kadьrđar sьqarьv məs'ələhe menən вətenləj qьđqьhьnmavьn kyrhətə.

Jaŋьsa eşteŋ—jaŋь elgəşevđəre

Başqort pidagugeja inestitutь 1931—32 nse uqьv jьlь esən uqьvsьlar hajlavđa həm uqьv qaвul itevđə partejənьŋ lininsə səjəsəten tulь вojomqa aşьrьv nigeđendə eşkə вaşlaj. Вьjьlqь uqьv jьlьnda inistitut yđenьŋ es вylegendə paralil rəveştə вaşqort telendə dares вirevđe вaşlaj (ximika—вəjalagicskej, apşistevenni həm adaвejat). Вьl вylektərđə вaşqort telendə dares вirə alьrlьq 15 uqьtьvsь həm prafisьrđarь вar. Uqьtьvsьlarđьn 9—вaşqort, 5 he tatardar, 3 hə vaq millattən вulьp, ular вətəhe lə вaşqort telendə dares вirə alьrlьqtar. Şulaj uq partejalь uqьtьvsьlar ьlьqtьrьvđa la elkən elgəşevđər вar.

1931—32 nse uqьv jьlьna uqьvsьlar qaвul itev.

Вьjьl uqьv jьlьna qarata razvirska вujьnsa 170 uqьvsь qaвul itelergə tejeş вulqan. Şunь millattərgə вylgəndə: вaşqorttar 117, urьъtar 38, вaşqa millattər 10 alьnьrqa tejeş ine. Lakin inistituttьŋ həm jəmhyrejətten talaplarьn iъkə alьp, вaşqorttarđan uqьvsьlar qaвul itev hanьn 117 nən 140 qa jetkergəndər. Şul razvirskanьŋ вaşqa millattər iъəвenə вulqan eleşə tulqan, lakin вaşqorttardan вarь 112 uqьvsь qaвul itelgən. Uqьv вaşlanьr məl jette, lakin əle uqьvsьlarđьŋ вaşqorttar eleşə qaвul itelep вətməgən. Вьl taŋqəldə inde urьndaqь—təвəktərđəge parteja ojoşmalarь həm məqarif urgьndarьn qəjeplərgə tura kilə. Ular hər vaqьt samatykkə ьşanьp, uqьvsьlarđьŋ qariza вirevđəren kətep torovsandar. Şul arqala kyp təвəktər yđđərenə вirelgən zadanjanь tultьrmajđar Вьl вildəle parteja diriktiftarьn ytəməv tigən hyđ Unan huŋ вaşqorttar urьnьna jarar əle, tip tatar jəki urьъtarđь jeвərevdərđə вik kyp вulьp kilde.

Şunьŋ esendə, uqьv вaşlanьr məl jethə lə, Bajmaq, Tuвin hьmaq sənəqət urьndarьna, вaşqorttardan uqьvsьlar tuplap jeвərev esən qasattan razvirska вirelde. Ul ojoşmalar aşьqьs rəveştə uqevsьlar jeвərev məs'ələhen qəməli rəveştə xəl itergə tejeştər. Вьl parteja diriktife.

Aspiranturaqa əđerləv.

Вьjьl вaşqort pidagugeja inistitutь janьnda 2 jьllьq aspiranturaqa əđerləv kurьsь asьldь. Вьl kurьsqa razvirska вujьnsa 40 uqьvsь alьnьrqa tejeş вulьp, 25 вaşqort, 10 tatar, 3 urьъ, 1 mari, 1 muqsь alьnьrqa tejeş. Xəđergə kendə tatar həm вaşqa vaq millattər alьnьp вətkən, вaşqorttardan 9 keşe alьnьrqa tejeş. Lakin urьndaqь ojoşmalarđьŋ вirelgən razvirskanь tultьrьvqa вarmaq aşa qaravđarь arqahьnda uqьvsьlar qaвul itevđe huŋlap вulha la davam ittereləsek. Başqorttar hanь tulьrqa tejeş. Kurьs 1 nse sintəвerđən asьldь. Ə, uqьvsьlar qaвul itev 10 nsь sintəвerga tiklem davam itə.

Pidagugeja inistitutьna вaşqorttardan 28 keşe, şulaj uq aspiranturaqa əđerlek kurьsьna 9 keşe, timək вarlьqь 37 uqьvsь вaşqorttardan talap itelə. Вьl hanдь tultьrьvda u r ь n d a q ь parteja ojoşmalarь qьrqa sara kyrergə həm tiđ tultьrьp uqьvsьlarđь jeвərergə tejeştar.

ЬSMAQ DAVЬT.

Buşta həm tiligraf Xalq Ka misarlьqь qьrьndaqь Θfe Radejosintьrьnьŋ tapşьrьvđarprigrammahь R. V. 22 (Θfe vaqtьmьnan).

4 nse sintəвer

11.00—12.00—Jal itevselər esən tapşьrьv (urьъsa)
12.00—13.00—Radio-gazita (urьъsa)
13.00—15.00—Radiogrammalar.
18.00—18.30—Radio gazitahenaŋ xəвərselərgə infarmatsejahь (urьъsa)
18.30—19.00—Radio gazita (urьъsa)
19.00—19.20—Vaqьt dereвləv, havanьŋ toroşonan xəвər вirev, ikense ken programmahьn вelderev.
19.20—20.20—Ojimi ayleknən daklatь Siat xuzalьqьn nisek haqlarqa. (urьъsa)
20.20—21.20—Kansirt (urьъsa)
21.20—21.30—Tənəfes.
21.30—22.30—MTS həm вatraktar sajuzь elkə kəmitətenenŋ daklatь: unьŋ jьjnav həm igen əđerləv kampanijalarь вulьp MTS həm вatraqtar sajuzьnьŋ ... (urьъsa)
22.30—24.00—Pirđa səjəxət. (urьъsa)

5 nse sintəвer

11.00—12.00—Jal itevselər esən tapşьrьv (вaşqortsa)
12.00—13.00—Radio gazita (вaşqortsa)
13.00—15.00—Radiugrammalar.
18.00—18.30—Başpraisavittьn infarmatsejahь: sitka kitep eşləv həm prafsajuzdarđьŋ вurьstarь.
18.30—19.00—Vaq Millattar esən tapşьrьv (marisa)
19.00—19.20—Vaqьt dereвləv, havanьŋ toroşonan xəвər вirev.

Ikense ken pragram mahьn вelderev

19.20—20.20—Radeju-gazita (вaşqortsa)
20.20—21.20—Kansirt (вaşqortsa)
21.20—21.30—Tənafes
21.30—22.30—Prajьzvodstvьa həm tormosta iađalьq esən pxut vrac Paljakьь daklatь (вaşqortsa)

6—sintəвer

11.00—12.00—Jal itevselər esən tapşьrьv (вaşqortsa)
12.00—13.00—Radeju gazita (вaşqortsa)
13.00—15.00—Radiu pragrammalarь.
18.00—18.30—Başqortostan Θlkə Başqarma Kəmitətenenŋ infarmatsejahь „len əđerləv həm savittar" (вaşqortsa)
18.30—19.00—Vaq millattər esən tapşьrьv (sьvaşsa)
19.00—19.20—Vaqьt dereвləv, havanьŋ toroşo turahьnda xəвər вirev, ikense ken esən pragrammahьn вelderev,
19.20—20.20—Radeju-gazita (urьъsa)
20.20—24.00—„Lunacarski" вaqsahьnan kamsamul elkə kəmitətenenŋ III nse plinumь ultьrьşьn transliravajt itev.

7—sintəвer

11.00—12.00—Jal itevselər esən tapşьrьv (urьъsa)
12.00—13.00—Radeju-gazita (urьъsa)
13.00—15.00—Radeju grammalar.
18.00—18.30—OMV nьŋ radeju-urilla) esən infarmatsejahь (urьъsa)
18.30—19.00—Birski rьjun gazitan transliravajt itev.
19.00—19.20—Vaqьt dereвləv, havanьŋ toroşonnan xəвər вirev, ikense ken pragrammahьn вelderev
19.20—20.20—Radeju-gazita (вaşqortsa)
20.20—21.20—Kansirt. (вaşqortsa)
21.20—21.30—Tənafes.
21.20—22.30—MTS həm вatraktar elkə sajuzьnьŋ daklatь: „kalxuzsьlarđь satsajalizem sənəqətenə saqьrьv ajlьqьn ytkərev (urьъsa)

8—sintəвer

11.00—12.00—Jal itevselər esən tapşьrьv. (вaşqortsa)
12.00—13.00—Radeju-gazitahe (вaşqortsa)

13.00—15.00—Radejugrammalar.
18.00—18.30—„BAŞQORTOSTAN" QƏZITENENŊ XƏВƏRSELƏRGƏ INFARMATSEJAHЬ (вaşqortsa)
18.30—19.00—Parteja elkə kəmitətenenŋ rajundarqa infarmatsejahь
19.00—19.20—Vaqьt dereвləv, havanьŋ toroşonan xəвər вirev, ikense ken pragrammahьn вelderev.
19.20—20.20—Radeju-gazita (urьъsa)
20.20—21.20 Kansirt (urьъsa)
21.20—21.30—Tənafes.
21.30—22.30—Rizirf.

9—sintəвer

11.00—12.00—Jal itevselar esən tapşьrьv (urьъsa)
12.00—13.00—Radeju-gazita. (urьъsa)
13.00—15.00—Radejugrammalar.
18.00—18.30—Kamsamul elkə kəmitətenenŋ daklatь: „Ilinse plinum matirajallarьn tikşerev"
18.00—19.00—Radeju-gazita (sьvaşsa)
18.00—19.20—Vaqьt dereвləv, havanьŋ toroşonan xəвər вirev ikense ken pragrammahьn вelderev.
19.20—20.20—Radeju gazit həm tygərəktər esən xuduzstvinnaj instruqtaz (urьъsa)
20.20—21.20—Kansirt (urьъsa)
21.20—21.30—Tənafes.
21.30—22.30—Rizirf.

10—sintəвer

11.00—12.00—Jal itevselər esən tapşьrьv (tatarsa)
12.00—13.00—Radejugrammalar.
13.00—15.00—Radejugramma
18.00—18.30—„KAMMUNA" QƏZITƏHENENŊ XƏВƏRSELƏRGƏ INFARMATSEJAHЬ. (tatarsa)
18.30—19.00—Vaq millattər esən tapşьrьv (marisa)
19.00—19.20—Vaqьt dereвləv, havanьŋ toroşonan xəвər вirev, ikense ken pragrammahьn вelderev.
19.20—20.20—Radeju gazitahenenŋ infarmatsejahь: Igen əđerləv, tuŋqa herəv kampanejalarьn ytkərev həm radejuxəвərselərđen вurьstarь.
20.20—21.20—Kansirt (вaşqortsa)

VKP(в) nьŋ Başqortostan elkə kəmitəte вojorahьnьŋ qararь.

Iptaş Zьjansurin turahьndaqь matirejaldarđь tikşerev hedemtəhe.

QARARЬ.

1: Θlkə kantrul kəmisejəhenenŋ ip. Zьjancurinde VKP (в) aqzalьqьnan sьqarьv turahьndaqь qararьn вəterergə.

2. Ip. Zьjancurinqa aq'arda вulvda kant pravlinejələ xeđmət iteve turahьnda təple həm asьq məqlymət вirergə təqdim itərgə (2 qarьşь həm 4 вitaraf tavьş menən qaвul itelde.)

3, Вьl qarardь mətвyqət вitendə iqlan itərgə

VKP (в) Θlkə Kəmitətenenŋ tixnicski sikritarь; KRЬJLUF.

20 nse avqьs 31 nse jьl №50

BEĐĐƏ YЪEŞ BAR

QЬRMЬĐQALЬ təвəge, Ikke Qьjьşqь səvite Tyвən Timkь avьlь ejjyn ajđarьnda вarь 2ə pr. kalxuzlaşqan вulha, xəđerge kendə avьl 54 pr. qa kalxuzlaşatь. Kalxuzqa inev davam itə.

Pidaktьr urьn ваъarь: Z. Kajьpkul

PARK KYLTURA kinahьnda

3, 4 sintəвerđə:

„AŊLAŞЬLQAN XATA"

Sejanstar: 7-30, 9, 10-30 səqəttərđə.

Zajьmdarđьŋ atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь. 5 humlьq aaligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlət zajьmь 25 humlьq aaligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	24—25	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aaligatsejəgə .	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aaligatsejəgə	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlət zajьmь 50 humlьq	50—30	50—50
aalig tsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30. .		
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Вegen həm ken hajьn Jaŋь xuduzьstьvalь filmə.

„Tixьj dun"

M. Şuluxьf ramanьnan Вilittar xaqь arzanlaştьrьldь. 16 jəşkə tiklem вalalar indereлməj.

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegen 6 вylekdə xuduzьstьvalь filmə

„IQDINBU"

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Başglaflit vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BERƏŞEGEĐ!

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

4 SINTƏBER 1932 JЬL, 193 (494)

KӨNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAML, KURPS № 3
TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Ridaktar ... 4—81
Sikritar ... 2—76
Səts jaltermsa jer eşlav bylege ... 2—42
Iqlandar həm ntejmə ... 3—72
Kantura ... 1—11
Tөngө ridaksija ... 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KAMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

„Tura jul" kalxuzsıları ber ajlıq eş xaqına" zajımqa jađıldılar. Dvan—Məsitle təvəge „Turajul" kalxuzsıları ber ajlıq eş xaqtarь baraberena xəl itkessə—jul" zajımına jađılıp 1775 humlıq zadaneja qaвul ittelər. Başqa kalxuzdar „Tura jul" kalxuzınan yrnək alıqa!

OJ. TIMERSKEJ.

PLAN 100 PR. QA YTƏLDE.

Şişmə təvəge „Kalinin" kalxuzı, xəlikes 3-jıl zajımın taratıv esen 4 meŋ humlıq za-daneja birelgəne ine. Ular sal nejəlı tulıhь menən qaullep xəder hıqlap taratıv eşe-nə kereştelər.

Ə. XƏTIP.

5 nse SINTƏBERĐƏN 15 nse SINTƏBERQƏ TIKLEM IGEN ƏĐERLƏVĐƏ HЬNЬLЬŞ DIKADAHЬ IQLAN ITELDE.

15 NSE SINTƏBERGƏ— jıllıq plandıŋ 50 pr. tın tultırırqa

QATЬ ZADANEJƏLAR IŊ QЬĐQA MƏTDƏTTƏ TULTЬRЬLЬRQA TEJEŞ.

Berense sintəbergə alınqan məqlymətkə qaraqanda ajlıq plan 18,3 pr. qa, ə jıllıq plan nej varь 5,2 pr. qa qına ytəlgən.

Ajırım tarmaqtar bujınsa: KULAK həm xəlle qatlamdarqa birelgən qatь zadanejalar jıllıq planь nej varь 29 pr. qa; JANQЬĐAQTARĐЬN (25 nse avqusqa) nej varь 5,5 pr. qa; KALXUZDARĐЬN ajlıq planь 21 pr., ə jıllıq plan 5,8 pr. qa qına ytəlgən.

MTS qaramaqına inqan təvək kalxuzdarь igen əđerləvđe başlap barırqa tejeşle ine. Ləkin, ular [illegible] ralar. Ular ajlıq planьn 46 pr. qa, jıllıqın 9,5 pr. qa qına tultıralar.

Bıl handar avqıs planının xızlıqlı rəveştə ədələve turahında həjləjdər. Şənki kypselek təvək ojoşmalarь balşeviktarsa [illegible] plandıŋ rejal bulmavь xaqında appartunistarsa „diskussəja" xəkəm hyrə. Kulaktarqa əle bulha qatь zadanejalar birelep betməgən, birelgən zadanejalar də qatь bulıvdan [illegible] saralar kyrelməj.

Təvək ojoşmalarь igen əđerləv planь ytəlməvenen səbəve itep urazaj jıjnavdьn betməven kyrhətələr. Ləkin, bıl sabap tygel. Şənki, kampanejalar kidəklep barqan [illegible] [illegible]

kı, əđ avıļ ajanda tıvqan ədəklektə sintəber planьn tultırıv menən bergə [illegible] tejeşləgən SINTƏBERĐƏN 15 NSƏ PLANDЬ KƏM TIGƏNDƏ 50 PR. QA, Ə „YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENƏŊ XIV JЬLLЬQЬNA TULTЬRЬP HƏM ARTTЬRЬP YTKƏRGƏ.

[illegible] paravuz—rimunt zavıtь eşsələre [illegible] birergə, BVBK həm Başsavnarkum qarardarьn ytəv esen betə massanь maвilizavajt itergə, betə juldar buıınsa qьrqa qudqalışqa kilergə.

—6 NSЬ SINTƏBER —BƏTƏ DONJA JƏŞTƏR KӨNӨ ISEMENƏ Başqortostan matur giqantьn tedə başlav urqa həm iqlan itelgən qıđıl avqaj ojoştorov 10 kenlegena quşılırqa;

—Urazaj jıjnavь „jamqьr" —oloto menən qaplap [illegible] udar birergə, [illegible] kipterep—igen tapşırırqa ədəkler təvdırmavqa;

—Kulakta igen bar. Ularqa qatь zadanejalar birep, ıŋ qьđqa metdət esendə tultırırqa;

—„Ber sintnir igen də səsnikkə kitməhen!" (VKP(b) Yđək Kəmitəte). Hər ber eşsən avıl [illegible] tejeş: „IGENEN XӨKYMƏTKƏ HATMAVSЬ, TELƏHЬ—TELƏMƏHƏ LƏ—SЬJNFI DOŞMANDARQA— E Ş S E, KRƏŞTƏJƏN XӨKYMƏTENƏ QARЬŞЬ KILEVSELƏRGƏ JARDAM ITEVSE BULA".

Bed faqat [illegible] bula alqan qullanıv menən genə eşsə, [illegible] — jıllıq [illegible] Bed şuqa ireşergə tejeş bed.

Tuŋqa herev— JALANDARĐAN IGENDE TIĐERƏK JЬJЬP ALЬVЬ

Talap itə

Arь jıjıv 93,4 pr. qa, haвan aşılıv 47,6 pr. qa qına ytəlgən

Başqortostanda urazaj jıjnav [illegible] daražala nasar bara. [illegible]

Berense sintəbergə alınqan məqlymətkə qaraqanda arıš 791 meŋ 313 giktar kəđgə aşlıq jıjnalıp, plan 93,4 pr. qa jıjnalqan. (Kalxuzdarđa 92,8 pr., janqıđaqtarđa 94 pr.) [illegible] [illegible] 1 miljun 166 meŋ 813 giktarqa aşılıvы, plan faqat 47,6 pr. qa qına ytəlgən (kalxuzdar 57,5 pr. həm janqıđaq xuzalıqtarь 39,4 pr.).

Qonşaq, Arqajaş, Usalь həm Bilaŋət təvəktəre eştə yđ artqa [illegible] 66 pr. tan alıp 38 pr. qa tiklem, haвan aşılıvın 28 pr. qa qına ytəgəndər.

Urazaj jıjnavđa tik 6 təvək kenəMaqar—85 pr., Q—Mejəka—74,7 pr. Mələvez 71 pr. Mıraq—69 pr., Estərle—69 pr., Arxangil 63 pr. aldarqa sıqqan.

[illegible] Berense sintəbergə tiklem varьhь 764 meŋ 860 giktar jerđeŋ igena igende qırđan alınqan, Eđkertləv eşe-nə təvəklər betenləj iqtiвar itmajđər. Tik 4 kenə təvək bıl turala [illegible] Plan 10 pr. qa ja ytalmagən.

Bajqь təvəgenda 6,3 pr. Mraq təvəgenda 4,7 pr. Xəjbulla təvəgendə 8 pr. həm Arqajaşta 10 pr. qına igen eđkertlangən. Be rense sintəbergə qəđər nej varь 28 meŋ 196 giktar. Janqıđaqtarđa 1 meŋ 549 giktar. Janqıđaqtar artta həjrəlalar. Tuŋın ojoşmalar ularqa iqtiвar itmajđar.

Şulaj uq huqıv eşenə iđərat kytərelgən. Xəjbulla təvəgendə 8 pr. həm 143 meŋ 591 tunna igen həm 65 meŋ 591 tun na haвan aşılıq huqılqan. Jı jnav [illegible] urazaj jıjnav esendə balşeviklek timpь alın maqan. Hьnьlьş juq.

Təvəktər aşıqıs rəveştə betə kəstəren tuplarqa urazaj jıjnav planьn 100 pr. tə'min itergə tejeştər. Tuŋqa herev jalandardaŋ igende tiđerək jıjıp alıvьn talap itə.

Indysterejələşevse Başqortostan ismenə

150 вottan qьđьl aвuz

Krasna—Usul təвəge „Mə-qəş" kalxuzı: qızılarь Başqortostandь indysterejələşterev ise-menə đur вer qьđьl aвuz ojoştordolar. Aвuzqa 150 вot igenhalındь.

Ş. N[illegible]

Jaвьvhьđ kelattərđə igen serema hen Krasna—Usul təвəge kyđ hal

Krasna—Usul təвəge, Qavarđь, Mьrđaqaj, Jelem—Qaran həm Jerek avьl səvittərendə igen halıv esen kərək вulqan kelattər əđerlənməgən. Şul arqala igendər jaвьvhьđ kelattərgə halьp jamqьrđa seretelə. Təвək ojoşmalarь вьl turala kiđ xen вer sara kyrergə tejeştar.

„MARЬS„

"MULЬTЬF„ KALXUZЬ TЬRЬŞЬR QA, QALQAN 64 PR. TЬLA TULTЬRЬP SЬQЬRQA TEJES

Bətə kampanejalarđь uŋьşlь вaşqarьp kilgən „Mulьtьf„ kalxuzь (Qьrmьđqalь təвəge) holo jьjnav eşen hunqa qaldьra. Begenge kendə ul yđenen nej varь 36 pr. qьna holohon jьjnaqan Qalqan 64 pr.holoho qьrđa jata. Bьl eştələ qьđьv timp alьnьrqa, plan tulь kileş ytələrgə tejeş.

„K.F„

Mərsək kalxuzь 100 pr. qa вeterđe

Qьrmьđqalь təвəge Mərsək avьlь kalxuzь keđgə səsev planьn 100 pr. tь menən ytəp sьqtь. Eş udar timpta вara. Bətə xuzalьq kampanejalarь вalşeviktrsa jeŋep sьqьv menən tə'min itelasək.

Z ISXAQ.

Kulak aqьvьn kyrmevse, səvit aqzalarьna вalşeviklek kantrylen jynəltergə kərək

Qonşaq təвəge Sərkə səvite dəvməlendə igen jьjnav eşe qaiev itelmə†lek daražalə əkeren вara. Avьl səvite вigerəgendə kulaktar e†tenən вulqan qь†ьmdь jomoşarta. Undaqь вulqan kulaktar yđđərenen вesən həm igendəren jьjmaj jatqьrьp seretev menən genə qalmajsaoşo turala xalьq araвьnda kesle agitatsejə alьp вaralar. Hədəmtələ 72 giktar arьş mal ajaq a†tьnda jatьp hələk вuldь.

Bьndaj kulak aqьvьn kyrməj jatьvsь, uqa kileşevsənlek kyrhətevse Sərkə səvite aqzalarьna вalşeviklek kantrylen jynəltergə kərək.

S. JARЬSKEJ

Jьllьq plan nej varь 7 pr. qa ytəlde

Kulak həm ularđьŋ jalsьlarьna udar вirep, igen əđerləvđə qьrqa hьnьlьş jaharqa.

Zejənsura təвəge igen əđerləv eşenə ejjyl ajьnan uq jьjnaj вaşlaqan. Hər вer avьl səvitendə məs,yl vəkildər вildələnə. Ularqa jarđam kamisejələre ojoştorolalar...

Ləkin, kampanejə kilep jette, qəməli eştə his qənəqətlənerlek tygel. Təвək dəvməlendə avqьs planь 35 pr. qa, ə jьllьq plan nej varь 2 pr. qa qьna ytələ.

Begenge kendə təвək 80 pr. qa kəllikt:fləşkən.Ləkin, kulakqa qarьşь qь†ьm qəniqətlənerlek tygel. Təвək вaşqarma 11 avьl səvitenən nej varь 85 kulak i†əplej. Ə, qalqan 12 avьl səvitendə kypme kulak вarlьqь вilgehed.

Bьna oşo kulaktarđь „juqaltьv„ hədəmtəhendə Zejənsura təвəgendə səjəsi, xazalьq kampanejələrь ytəlməj. Kulaktь „juqaltьp„ tьnьs qьna jəşərgə teləgən təвək ojoşmalarьnьŋ joqohon aşьrqa.

Kampanejələrđь yđ aqьşьnan qotqarьv esen partejə təвək kamitəte qьrqa sara kyrergə tejeş.

X. KAŞAJ.

Eđkertləv, kənvəjer urazaj jьjnavđa xəl itkes urьn totalar.

uqa narьq qujьp jetkermavđərmenən qьrqa kөraşkə.

XƏJBULLA təвəgendə urazaj həm вesen jьjnav kampane[illegible] вara. [illegible] partejə [illegible] [illegible] lar. Besən jьjnav kalxuzdarđa 88 pr. janqьđaqtar вujьnsa 46-pr. qa qьna ytəlde.

Janqьđaq xuzalьqtar вujьnsa par herev zađanejahь вetenləj ytəlməgən.

Bьl edəklektər Xəjвulla təвək ojoşmalarьnьŋ partejə həm xəkymət diriktivalarьn ytəvgə вarmaq aşa qьna qaravđarьn həjləj. Məhim kampanejalarđь yđ aqьşьna taşlap, kulak qulьna ujnarqa mataşьv kyrenştərenə xəđerđən sik qujarqa kərək.

„Başqortostan" вrigadahь Qəвəsef X. Aşqarsaki Usmanьf

SADAV SƏVITENDƏ

Kulaktarđьŋ Igen jəşerevđəre asьldь

Bətə jarlь urta xəlle həm kalxuzsьlar jenəjətselərđeŋ iŋ qatь javapqa tartьlьvđarьn horanь.

1 meŋ 350 sintnirđən javap aвuzь ojoşto,

Estərle təвəge Sadav avьlь kulaktarь вetə kəstəre menən igen əđerləvđe əđərgə tьrьşalar. Ular yđđərenen ejrəngən qəđətterə вujьnsa igendəren jergə kymələr. Ləkin kulaktarđьn вьl qəđəttərenə qarьşь rəximhed kerəş alьp вarьla. Bьndaqь вul—qan вetə kalxuzsь avьl jarlьlarь вatraktar həm urta xəllelər kulaktarqa qarьşь ajaqlandьlar.

Hədəmtələ kulak Sidьrьftьŋ kymep qujqan 5 qap ono Viktьrьftьn 40 вot arьşь taвьldь. Arьştьŋ jartьhь serep вetkən Qulcixa Pugaсьvala 30 вot on taвьldь.

Yđenen artьq igenen xəkymətkə tapşьrьrqa quşqan vaqьtta patkulacnik Nikiferf „minem 7 jənemə nej varьhь 21 вot qьna igenem вar" tip 200 вot igen urnьna nej varьhь 7 вot qьna igen itep tapşьra. 130 hum halьm urnьna 40 hum aqsa alьp вarьp tyləj.

Avьl xuzalьqь halьmьn tyləməgəne esen donjahьn upiska alьrqa вarqanda jəşerep qujqan 250 вot igene taвьla.

Sadav kulaktarьnьn вьl doşmanlьqtarьn kyrgan вetə jarlь həm urta xəlle krə†tejəndər şulaj uq kalxuz aqzalarь ularqa pratis вirep 1 meŋ 350 вottan đur вer qьđьl aвuz ojoştorđolar. Artьq igenen jəşerep jatьvsь sinfi doşmandarđьŋ iŋ qatь javapqa tartьlьvđarьn horap dejem jьjьlьştar menən qararđar sьqarđьlar.

ƏMIRXAN.

TIMP ӨSӨN ŞTURЬM ASЬLDЬ

Urьndarqa вrigadalar sьqarьldь

Yrge-Qьjьqь təвəge вetə səjəsi xuzalьq kampanejələrьnda osoraqan edəkləktərđe qaplav esen şturьm iqlan itte. Urьndarđa kampanejalar varьşьn janlandьrьv esen 39 keşe sьqarьldь. Brigadalar вetəhelə edəkləktərđe вeterəv turahьnda hyđ вirđelər. Urьndarqa sьqqan вrigadalar 1 nse yktəвergə tiklem eştə вulasaqtar.

BYBK BRIGADAHЬ

„Ber sintnir igen də səsnikkə kitməhen!"

HЬNЬLЬŞ DIKADAHЬNDA PLAN 50 PR. QA YTƏLHEN!

QATЬN ZADAANJA BUJЬNSA KULAKTAN IQEN DE IŊ QЬЂQA VAQЬT ESENDƏ ALЬRQA

KANTRAKTANTTAR ARAHЬNDA MASSAVAJ EŞTE KIŊ RƏVEŞTƏ JƏJEP JEBƏRERGƏ

Igen əđerləvđeŋ вarьşь turahьnda BASSI. xalq kamisar-đarь səvitenen qararь

Başnarkamsnaв, sajuzxlip həm Başxlipzivsajuz daklattarьn tьŋlap Xalq Kamissarđarь Savite QARAR ITƏ:

1. Bişense вiş kenlek hədəmtahendə, igen əđerləvđeŋ avqьs planь Başqortostanda nej varь 10,6 pratsitqa qьna, şul jəmiənən satxuzdarđa 0,6 pr. qa, kalxuz siktьrь вujьnsa 14,7 pr. qa janqьđaqtar siktьrь вujьnsa 5,5 pr. qa, həm dəvlət fondь вujьnsa 5,0 pr. qa qьna ytəlgənen ajtep ytergə. Kərək totaş. Başqortostanda, şulajuq həm ajrьm təвəklərđə вulhьn igen əđerləvđage вьl tiklem kyđgə kyrenmə†lek əkeren timp avqьs planьnьŋ edələven tьvđьrьv qьna tygel, xatta jьllьq plandьŋ da edələv qurqьnьsьn tьvđьra (jьllьq plan ytəleşe--3,8 pr. qьna) tip taвьrqa.

Igen əđerləvđeŋ вьlaj вarьşь fəqət tyвəndəge səвəptər arqahьnda qьna kilep sьqqan:

a) təвək ojoşmalarđa, aqьmdaqь igen əđerləv planьn yđ vaqьtьnda ytəvđə əlkən javaplьlьqtь oşo vaqьtqa tiklem tərən aŋlap jetkerevđeŋ juqlьqь Başapkun həm xəkymətteŋ katigarik diriktiftəre вulьvqa qaramaŧtan təвək aktifь, kalxuzsьlar həm jarlь—urta xəllelər jalpь aktifь igen əđerləv ajlənəвenə вajavaj rəveşta maвlizavajt itelməgən, kirehensə, qəjhь вer təвəktərđə (Usəlь, Əvjəlil h.в. təвəktərđə) plandьŋ rejallьqь turahьnda jьnajat rəveşendə hyđ kөrəşterevđər davam itə, kulak xəlle xuzalьqtarqa qatь zadanjəlar halьnьp jetkerelməgən (Baqalь təвəgendə 0,2 prats., Mraqtьnda—2 pr. qьna) həm igende hatьp вetərəvđərgə həm igen spikylənttərenə qarşь qьrqa kөrəş alьp вarьlmaj;

в) Davam itkən javьnlь hava lar aldьnda təвək Başqarmalarьnьŋ kyвehe, şulaj uq ølkə ojoşmalarьnьŋ вajtaqьhь (Başkupxlipzifsajuz, Sajuzxlip) qavşavsьlьq kyrhətevđərendə. Bьltьrdan вьjьlqa qaraj вajtaq hьnda haqlьq igen həm вьjьlqь jьldьŋ huqьlqan igene вulьvqa qaramaŧtan, təвək вaşqarmalarđьn kyвehe igen əđerlaməvselektəren „jamqьr" đan kyrməkse вulalar.

Jьllьq plandь ytəvđə ajьrьm rajundarđa uŋьşlьqtar вulьv (Şişmə—16 %; Bөrө—15%; Təpurin—12 % ytəgən), вьndaj praktikala uŋ appartunislьq nastrainjalarьna qarşь tura udar вulьp tora, вьlar udarsьlьq həm satsejalizem jarьştarь nigeđendə вəlşəviklek timpьn jəjep jeвərə alqandar.

Başnarkamzim həm Başnarkamsnap tьvqan janь aвstanuf kala (havanьŋ javьnlь вulьvь) aitirufkь ala həm uŋьş jьjnav, huqьv həm qadi juldar (əvenda igen kipterev gumnalarđa igen huqьv h. в. m e n ə n igen əđerləvđe jьldamlatьvđa yđ vaqьtьnda qьrqьv həm kankrit saralar kyrə almaqandar.

2. Safxuzđarđьŋ avqьs planьn fəqət 0,6% qa qьna ytəvđəre, Traktьrsintr Başqortostan вylegeneŋ oşo kəngə tiklem MTS larđa igen əđerləv turahьnda planь вulmav fakttarь his sьđaj torqan kyreneş tygel, şuqa kyrə RKI BX Kammisarlьqь na, вьndaj qəfev itelmə†lek xəldeŋ вьвь səвəвen ike ađna esendə tikşerergə həm ularqa jarđam itev qəjepielərđe javapqa tartьv turalarьnda BXKS enə kankrit təqdimdər inderergə təqdim itergə.

3. Prakuraturaqa, oşo kəngə tiklem igen əđerləv eşenə вaşlamaj jatqan Usalь həm Əvjəlil təвəktərendəge kankrit qəjepielərđe xəđer yk tikşerə вaşlarqa həm javapqa tartьrqa təqdim itergə.

4—Igen əđerləvđəge jьllьq plandь ytəvđə вik əđ hədəmtə вirgən Məsetle (0,1 pr.); Qьjqь (0,7 pr.), Dьvan (0.9), Xəjвulla (0,7 pr.), Mьraq (0,14 pr.) həm Askin (0,5) təвək Başqarma Kəmitəte rəistərenə, şulaj uq Savnarkumdьŋ вьl təвəktərendəge vəkildərenə şeltə iqlan itərgə.

Başqortostan Xalq Kamisarđar səvite qalqan təвəl: Başqarma Kəmitəttərenen rəistərenə həm xəkymət vəkildərenə igen əđerləvđə iŋ jaqьn вiş kən esendə qьrqa hьnьlьş вuldьrmav, kulak xəlle xuzalьqtarqa вirelgən qatь zadanejalarđь tultьrьvqa his kisekmə†tan qьrqa sara kyrməv esen, igen spikyləttərenə qarşь ajavhьđ qatь saralar kyrməv esen həm janqьđaqtar siktьrьn sitlətev (ytəleş—5,5 pr.) esen aldanuq tənəlh jahaj.

Başqortostan xəkymətə yđ ө† tenə jəkmətelgən вurьstarđьŋ—sajuz kyləmendə həm Başqortostandьŋ ydendəge gigant satsejalizem tөđөleştəren igen menən tə'min itev вurьsьnьŋ đur məs'ylejətlelegen i†əpkə alьpqəjepielərgə qarata adminstraifsut xaraktirьnda iŋ qatь saralar kyrergə məзвyr вulasaq, sөnki xəkymət aldьnda ajьrьm jetəkselar həm eşləvselərđeŋ zarlav həm kyđ jəştəre tygel, вetə dəvlət mənəqəte tora.

5. Igen əđerləvđeŋ sintəвer planьn tedəv həm təвəktərgə tapşьrьvđь totqanlatьvđarь esen Başxlipkupzsajuz jetəkselərə Kərimef həm Şifkunьf iptəştərgə şeltə вirergə.

6. Igen əđerləvđə вalşeviktərsə hьnьlьş jahav maqsatь menən həm oşonoŋ menən 15 nse sintəвergə tiklem sintəвer planьnьŋ kəm tigəndə 50 pr. tьn həm avqьs planьnьŋ tulmaj qalqan eleşen tultьrьv esen 5—sintəвerđən 15 nse sintəвergə tiklem igen əđerləvđə hьnьlьş jahav dikadahь iqlan itərgə

Bьl вajavaj dikadanь uŋьşlь ytkərev esen:

a) Başnarkamzimqa Kazakuf həm Qlimanьf iptəştərđeŋ yđ məs'ylejəttəre a†tьnda ike kən esendə urazajđь iŋ tiđ vaqьt esendə jьjьp вetərəv e†kertləv huqьv həm jeveşləngən igende kipterəvđə вetə agranumejə saralarьn tikşerep şul uq vaqьt esendə iŋ məhim igen təвəktərenə Өfə lə вulqan вetə agranumdarđь avьl xuzalьqь inistitutьnьŋ juqarь tərkəmdərendə uqьvsь вetə studinttarđь maвlizavajt itep jəвərergə, ularqa urazajđь jьjьv. kipterev həm igen huqьvđa anьqlanqan saralarđь iŋ tiđ vaqьt esendə ularđьn ajьrьm məs'ylejəttəre turahьnda aldan aŋlatьrqa təqdim itərgə.

Yerizdinejələrđəge agranum—darđь maвlizavajt itev esen Başnarkamtrut ytkəлə.

Bətə təвək yđəktərendə 5-6 nsь sintəвerđərgə tiklem вetə agranumdarđь kalxuz avьldarqa həm safxuzdarqa urnlaştьrьp вetərərlek itep şundaj uq saralar ytkərelə.

в) YBK həm savnarkum eştəre menən idarə itevsegə BVBK teŋ ojoştorov вylege menən вerlektə ike kən esendə xəkymət aqzalarьn maвlizavajt itep təвəktərgə jeвərergə. Ularqa təвək, jaki kus davməlendə вer kenlek şturm kəŋəşməhe ytkərergə unda igen əđerləv məs'ələləren вetə tulьhь menən qujarqa təqdim itelə.

Kəŋəşmə вetə təвək aktiftarь, avьl səvite prsidəteldəre, kalxuz pravlinejəhe aqzalarь, jarlь, urta xəlle—janqьđaq, kamsamul, qatьn—qьđ həm вaşqa aktiftar đьŋ qatnaşьlьqь menən ytkərelə.

Maвlizavajt itelgən xəkymət aqzalarь igen əđerləvđə tulь hьnьlьş jahalqanьsь həm təвək ojoşmalarьn, udarsьlьqtь jəjep jeвərev nigeđendə jьllьq plandь вildələngən vaqьtqa ytəvđe tə'min iterlek xəlgə kiltergənse urьndarđa qalalar.

Şularqa uq igen əđerləvđən tьş kedgə səsev planьn tulьhь menən ytəv, tuŋqa herev, kedgə səsevđe kantraklaştьrьv, maja tuplav həm kalxuzdarđa igen əđerləv planьn uŋьşla ytəvđə iŋ kərəkle вulqan sdilşinanь qujьvđa partejə həm xəkymət diriktiflarь ytəleven tikşerev saralarьn da kyrev вurьstarь jəkmətelə.

v) təвəktərgə elek jeвərelgən vəkildərgə e†tamə rəveşendə—ytkən jьlqь igen əđerləvđə təzriвə alqan вajavaj iptəştərđən 2000 keşene maвlizavajt itep вarqan urьnьndə igen əđerləv planьn tultьrqanьsь qaldьrьv şartь menən təвəktərgə jeвərergə.

Şul kyrhətelgən i†əptə maвlizavajt itevđe 4—sintəвergə yk вetergə.

Başnarkamsanaв həm Başnarkamzimqa şul maвlizavajt itelgən iptəştər menən 2 kenlek 4—5 sintəвer) kurьs—savişanejə ytkərergə, вьl kurьs kamandiravajt itelevselərđeŋ 6—sintəвerđə urьndarqa kiterevenə tə'min itərgə tejeş.

g) Xlipsajuzqa igen halьv punkьttarьnьŋ, вajavaj əđerlegen—edlekhəđ (tavlek əjlənəhenə) igen qaвul itev, ilivatьrđar, kiptergestərđeŋ igen menən tultьrьlьvьn, kelattərđeŋ qulajlaştьrьvьn, igen haqlavđarđь taqь вer tapqьr tikşerep sьqarqa. Өs kən esendə SNKum qa igen kiptergestər seltəren kiŋəjtev prajьktьn tapşьrьvqa həm qaвul itelgən igendərđeŋ talap qьlьnqan sьjfatьn juqaltmaj haqlav вetə saralđьkyrergə, kulak həm unьŋ aginttarь tarafьnan hər teriə juldar menən xəkymətkə jeveş, đьmlь igen tapşьrьp, şunьŋ menən qatь zadanjanь tultьrьvđan qotolorqa tьrьşьvđarьna qarьşь—ularqa his ajahvьđ xəkym saralarь qullanьrqa.

d) Dəvlətвankьhь igen əđerləvđe edlekhəđ aqsa menən tə'min itərgə.

j) prakurur jarđamsьhь ip. Sakuvskej qa həm militsejə idara nəsəlnige urьn вaвare ip. Bajramqulьlqa, вer kən esendə taqь вer tapqьr, urьndarqa, şulaj uq linjə tikşerev urgьndarьna вađarđarđa, qunьv urьndarьnda, timer jul вujđarьnda h.в. igen spikylətsejəhenə qarşь rəximheđ kөrəş, taвьlqan spikyləttər həm toqsolarđьŋ igendərengənə tygel məlkəttəren də kanfiskavajt itev həm вildələngən zakun tərtiвendə jьnajat javaвьna tartьv turahьnda anьq kyrhətmə вirergə təqdim itergə.

z) Başprafsavit həm вaşqa jəmaqət ojoşmalarьnan kalxuz, safxuz, avьl ojoşmalar e†tənən şiflьq itevselərđeŋ вerər kenlek kəŋəşmələren ytkərep, вьl şiftarsьndan da igen əđerləv planьn tultьrьvđa вalşviklarsa jarđam kyrhəteven həm tyвən praf ojoşmalar aşa eşselər sьjnьfьnьŋ вetə iqtiвarьn həm вajavaj inirgejəhen вiş jьllьqtьŋ xəl itkes esense jьlь igen əđerləv planьn ytəvgə tuplavьn horarqa.

z) ølkə gəzit idaralarьna igen əđerləv, jьjnav, igen kipterev turalarьndaqь matirejəldarđь kiđevđən tьş həm „Pravda" həm „Izvistejə" gəzittəre elgehe вujьnsa təvge вirtərgə urьnlaştьrьrqa təqdim itergə.

BASSI BSX rəise: BULAŞЬF.
XKS həm YBK eş jөrөtevsehe: ZARUBIN.

„Jaŋь-Davləkən" edəkləge qaplanьrqa, qorotqostarsa totonovsьlarđь javapqa tartьrqa

Davləkən təвəge Jaŋь davləkən" kalxuzьnda urazaj jьjnavqa qorotqostarsa mənəsəвət totolonа. Begenge kəndə 18-giktər igen saвьp taşlanqan xəldə kəltələ jatьp serej. E†kertkə halьnqan 250 giktar igendeŋ kəltəhenə hьv ytə. Sөnki ul javaphьđlьq menən вaşqarьlqan. Şunlьqtan e†kertə ultьrьp serej. Өdəklek qaplanьrqa eskə qorotqostarsa totonovsьlar javapqa tartьlьrqa tejeş.

„XƏBƏTSE"

KƏN TƏRTIBENDƏ - ZAJЬM, MAJA TUPLAV

„Biş jьlьqtьŋ əsense xəl itkes jьl" zajьm zadanjahьn ytəvđe kən tərtibenən teşerməkə. Zajьm taratьv, maja tuplav eşenə appar tunistarsa qaraştarqa qatь bərmə birelhen

ALDA BARALAR

Bajmaq	— 166,5 pr.
Berjan	— 143,1 pr.
Turski	— 131,1 pr.
Bila qataj	— 128,9 pr.
Bələbəj	— 114,4 pr.

20- AVQЬŞQA BAŞQOTOSTAN DƏVMƏLENDƏ 92 pr.

Ojoşqan massa arahьnda	Kalxuzdarđa	Janqьđaqtarđa
122%	89,4%	65,5%

BЬLAR QOJROQTA BARALAR

Pejut	— 40 pr.
Dyrtəjlə	— 48 pr.
Bərə	— 64 pr.
Şişmə	— 66 pr.
Baqalь	— 66 pr.

ZAJЬM TARATЬV ƏĐƏKLƏGƏ AVQЬS AJЬNDA LA QAPLANMANЬ

EŞTƏ KIBKEN BOROLOŞ TALAP ITƏBED

Parteja həm juqarqь xekymət urgьndarьnьn diriktivalarь bujьnsa 5 jьllьqtьŋ əsense xəl itkes 3-nse jьl zajьmьn taratьv əsterev vaqьtь oşo jьldьn 1—nse avqьsьna tiklem ine. Ləkin bed bьl eşjek sajьsь burьstь kyrhətelgən vaqьtьnda ytaj almanьq.

Başqarkamtin apparatьnьn baş a p təbək maleje aylektərə həm avьl kamsulttarьna tiklem xəl itkes 3—nse jьl zajьmьn taratьv eşenə parteja, xekymət tarkьn tiem zajьm taratьv turahьnda diriktivalar birelde. Kyp kenə təbək həm jə aylektərə həm avьl kamsulttarь zajьm taratьv turahьnda bulqan kanteryl handь tulьrьv həm unь yd vaqьtьna taratьv təŋgəlendə dur eşməkərhedlek kyrhətə almadьlar.

Dərəь xəl itkes 3—nse jьl zajьmь ojoşqan xalьqtar arahьnda la jaqşь taralь. Ular birelgən kantryl handь tulьrьp xatta artьqь menən ytəlelər. Ləkin ut zajь..ь ojoşqan xalьqtar arahьnda taratьv menən qena qənəqətlənep bulmaj. Bьl turanan tura ilədə industerejalaşterev lantьna kita torqan xəl itkes zajьmьn bətə kalxuzsь həm janqьđaqtar arahьnda la taratьrqa kərək. Ular arahьnda zajьm taratьv əsəŋgə kəndə ifrat dur urьn tota. Ləkin bьl turanan tura ilədə industerejalaşterev lantьna kitə torqan xəl itkes 3—nse jьl zajьmь kalxuzsь həm janqьđaqtar arahьnda sьktan təŋ taralmь. Bьl məhim eş təŋhenə bətə kalxuz sь həm janqьđaq xuzalьqtar kərəgensə ьbьqьrlьmaqandar.

Məsələn oşo jьldьŋ 25—nse avqьsьna tiklem xəl itkes 3—nse jьl zajьmь planь bətə Başqortostan dəvmələnde kalxuz-sьlar arahьnda 89,4 pr. qa, janqьđaqtar arahьnda 65,5 pr. qa qьna ytəlgən. Ojoşlardan ьш kyp oşono ajterqə kərək: urьndarda bulqan maleje ajlektərə həm avьl kamsulttarь kalxuzsь həm janqьđaq xuzalьqtar arahьnda zajьm taratьvda dur xa-rakterlьk kyrhətələr. Bьl xa-tala bulqan parteja, xekymət qarartьn ytəv eşenə appar tunistarsa qaraştar.

Qьrmьđqalь təbəgendə bulqan kyp avьl sovittəre kərək zajьm taratьv, kərək maja tuplav eşenə dulьp tьmtьktaj qaratьlar. Təbəktən sьqarьlqan vəkildər zajьm taratьv, maja tuplav eşenə həm ..., avьl ojoşmalarьna kilep, unьŋ ..., tarkь ... , zajьm taratьv, maja tuplav eşenə ... dur timp kyrhəttər ...

Urьndarda bulqan maleje aylektərə həm avьl kamsulttarь ajlektərə həm avьl sovittəre oşo jьldьn 1—nse avqьsьna tiklem ... zajьm taratьv turahьnda əndən zajьm kalxuzsь həm janqьđaq xuzalьqtar arahьnda taratьv ... tejeştər.

Qьbqalь, zajьm taratьv əsen birelgən kantryl handь tulьrьv jьlьnda bətə ... bulqan ... zajьm taratьvda kyterep, əstə kibken borolos jaqьrqa kərək.

IBRAHIM.

Qьrmьđqalь vəkildərə maja tuplavđь onotqandar

Qьrmьđqalь təbəgendə qajhь avьl sovittəre kalxuzdarь maja tuplav eşe tьrьt nasar bara. Avьl sovittəre tarafьnan bьl ərtə saralar kyrelmaj. Bьl məhim eşkə avьl jəmaqətselege tьbqьrlьmaqan.

Təbək vəkildərə faqьt igen əđerlьv eşenə genə əhəmijət birep, başqa eştərđe iqtibarhьđ qaldьralar. Məsələn: Qьrmьđqalь avьl sovitendə maja tuplav eşe bətə tarmaqtar bujьnsa maqtarlьq tygel. 20 nse avqьsqa qьđaq ... zajьm ... bujьnsa barь 200 hum, ... bujьnsa 586 hum kiler xisaplana.

Straxavaj tylavь bujьnsa la, kri dit şurьstarь bujьnsa la həm başqa tarmaqtar bujьnsa la ber jaqqa la jьlьnmaqan. Tik jaqь sasьl eş kərəgev menən adьraq jьjьla başlandь. Ə, qaj hь ber sovitlərdən bьl turala his ber məqlymət juq.

Igen əđerlьv həm təbəktə bulqan saxьz təbələgen imani... həm tuđьn ... qulьnan avьl javaplь eşkə .. təbək jetak səsə ojoşmalarь, həm saralar kyrgə tejeşle. Təbəktə ber cь ... avьl sovittəre ... eşterđe parahь raveştə alьp barьlmavь təbək vəkildəre javapqa tarturqa kərək. Şulajьnsa maja tuplav eşe la hьnaqьnьŋ tьvdьrьv mөmkin tygel.

OSQON.

Urtaxəzət avьlь qojoroqqa taqьlqan

Urta xəzət (Şişmə təbəge) avь lьnda qemyməm aşqa burьstarьnь jьjьv eşe qatev itelmel lek artta. Nauk tylənep betməgən. Zajьm jьjьlьp taralmaqan. Yd ara halьm ber tin də jьjьl maqan. Zajьm 610 hum jaki 192 ber barь 47 hum 50 tingenə jьjьlqan. Straxavaj 423 hum bulьp barь 248 hum qьna jьj nalqan.

Janqьđaq xuzalьqtarqa kil gəndə eş bigerəktə nasar. Avьl da janqьđaq xuzalьqtar 7 jort bulьp, bьlardan his ber qadaq ta igen jьjьlmaqan. Besən zada nejahь 40 sintnir bulьp, 17 ltr ytəlgən. Zajьm 190 humden, 18 hum qьna ytəlgən. Ə d ara ha hum jьjьlьp jьjьlmaqan. Qemy mən aşqa burьstarьn jьjnavda Urta Xəzəlhojrəla Kamsamul dar bьl eşkə qatnaşmajdar.

A. QUDAŞБF.

Zajьm planьn arttьrьp ytelek

Xəjbulla təbəgendə 5 jьllьq tьŋ ... zajьm taratьlьp bьlaj tora: Birelgən plan bujьnsa 185,000 humlьq zajьm taratьrqa tejeş bulьp 239434 humlьq jaki 129 pr. qa taratь qan. Eşke həm xeđmətkərdərgə birelgən kantieryl han 7000 hum bulьp 133189 hum jaki 192 pr. qa, kalxuzdarqa 80,000 humlьq birelgən unьŋ 97613 hum jaki 120 pr., janqьđaqtarqa 30,000 hum bulьp, 6372 hum jaki 22 pr. qa taralqan. Zajьmdan in qan aqsa 19,000 hum bulьp plan 12,5 prqa ytəlgən. Naŋkamtinden 3 nse kvartal planь 55 pr., qatь şьlav planь bujьnsa 25 pr. qa ytəlgən.

BIBJ.

Maqar təbəge Həkəj avь lьnda maja tuplav eşe qatev itel mədə. Kəhim xuzalьq bujьnsa nasar bara. 20 nse avqьsqa maja tuplav 75pr. qa jetkerelergə tejeş bulha, ular tarle saralarda 20-avqьsqa (avьl x. nalugь, straxutka, zajьm) bətəhe 5 pr qa qьna jьjnalqan.

Maja tuplav eşenə bьlaj .. avьlь aktiftarь həm səvit vəkil dəre ifrat halqьn qarajdar.

A. DƏVLI.

BAŞQORTOSTANDA „XƏL ITKES 3—NSE JЬL" ZAJЬMЬ

25—NSE AVQЬSQA 92 PR. QA YTƏLDE

Başnarkamtin birgən məqlymatьna kyra, oşo jьldьŋ 25—nse avqьsьna tiklem bətə Başqortostan dəvmələnde 5 jьllьqtьŋ xəl itkes 3—nse jьl zajьmьnьŋ taratьv planь 92 pr. qa ytəlgən.

Ojoşqan əsenən zajьm taratьv arahьnda zajьm taratьv əsen birelgən plan 89,4 pr. qa, ajьrьm xuzalьqtar arahьnda 65,5 pr. qa həm başqa avьl xəlqь arahьnda 108 pr. qa ytəlgən.

Birelgən zadanjeь bujьnsa 25—nse avqьsqa tiklem zajьm aqsahьnьŋ 4 pr. tь jьjьlьrqa bulha (kalxuzsьlar həm janqьđaqtar tarafьnan) plan 5 pr. qa artьrьlьp ytələ.

Ələ qalahьnda şul uq 25—nse avqьsqa zajьm taratьv planь 124 pr. qa ytəlgən.

Zajьm taratьvda bulqan Bila qataj, Xəjbulla, Byzdək təbəktəreꞌndər timp menən eş alьp barьvđarь arqahьnda birelgən kantryl han đь tulahь, artьqь menən ytəlelər. Ə, tyвəndəge təbəktər zajьm taratьvđa xurlьqlь rəveş tə artta həjrələlər. Şişmə təbəge planь 66,5 pr. qa, Dyrt əjle 48 pr. qa qьna ytəlgən. Həm başqa təbəktərđə la zajьm taratьv planьn ytəvđə dur eşməkərhedlek kyrhətələr. Bьl turala bulqan parteja, xekymət diriktifalarьn ytəməjdər.

Zajьm taratьvdьŋ əhəmijəte həm unь yd vaqьtьna taratьp betereven turahьnda urьndarda aŋlatьv eşe jomoşaq alьp barьla. Kalxuzlar arahьnda zajьm taratьv jomoşaq. Kyp avьldarda bulqan kalxuz idaralarь həm avьl sovittəre bьl məhim eşte ojomoşa atqarьlьqь təŋgəlendə praktik eş alьp barmajdar əşe yd aqьmь menən bara.

Bьl məhim eşkə bьlaj halqьn qarav jaramaj, segendən başlap zajьm taratьv eşenə birelgən kantryl handь tulьsь menən yd vaqьtьnda ytəv bulьnda jьldam eş kyrəgə. Eşkə halqьn qaravsьlarđь parteja, kamsamul həm jəmaqətselek həđbqь bujьnsa javapqa tartьrqa karak.

ISXAQ.

Başqortostanda maja tuplav eşe

Avqьs ajь planь nasar ytəlde

Başqortostanda maja tuplav III nse kvartal planь 20 nse avqьsqa 7 miljun 907 meŋ 100 hum jьjьlьp zadanjanьŋ ytəleşe 20,2 pr. qьna təşkil itə. Ajlьq zadanja bujьnsa 3 miljun 697 meŋ 900 hum jьjьlьp 26 pr. Avqьs ajьnьŋ II- 10 kənəndə 1 miljun 885 meŋ 100 hum jьjьlьp bьl handar zadanjanьŋ 13,2 pr. tьn təşkil ite.

1931- jьlqь straxavaj aqsahьn jьjnav eşe qənqəţlənmlek tygel. Məhələn—III- kvartal straxutkь aqsahь zadanjahь 1,8 pr. ytəlep 194 meŋ 500 humqьna jьjnalqan, jьllьq plandьŋ ytəleşe 7,1 pl. qьna təşkil itə. A-x. halьmь jьjьv eşelə bik şəptən tygel, III-kvartalda 615 meŋ 800 hum aqsa jьjьlьp kvartal zadanjahь 19 pr. qa qьna ytəlde.

Yđəktən birelgən zadanja bujьnsa avqьs ajьnda 2 miljun 595 meŋ 700 hum jьjьlьp ajlьq zadanjanьŋ 60,5 pr. tьn təşkil itə. Ikense 10 kən esendə 1 miljun 433 meŋ 100 hum aqsa jьjьlqan, bьl han ajlьq zadanjanьŋ 33,5 pr. bula.

F. Q.

Səjetbaba səvitenda eş jomşaq

K—usul təbəge Səjet baba avьl səvite Qarman — jьlqa avьlьnda 5jьllьqtьŋ əsense xəl itkes jьl zajьmьn taratьv eşe qədəttən tьş jomoşaq bara.

Zajьm zadanjahь janqьđaq xuzalьqtarqa jetkerelməgən. Şul ar jala oşo kəngə tiklem 1000 humlьq kantryl handьŋ nej barь 10 pr. qьna jьjnal—qan Səjet baba səvite bьl eştə jetakselek itevde ikense ber jaqqa qujqan

TABЬN

BER AJLЬQ EŞ XAQЬNA

„Smickə" safxuzьnьŋ Tavricənkə ucaskəhendə eşləvse eşselərđeŋ jaŋьraq (20—avqьsta) bulqan dəjəm jьjьlьştarь bulьp ular bьl jьjьlьştarьnda ber ajlьq eş xaqtarьna" xəl itkes 3—jьl-zajьmьna jađьlьrqa tigən qarar sьqardьlar şulaj itep bьnda qь eşselər zajьm taratьv əsən birelgən 1000 hum zadanejanь meŋ ber jəd hum itep qabul ittelər.

Ş DIMSKJ.

Kalxuzdarđan jađalar

Avьl səvite aqzalarь, brigadirđar araqьqa batqandar

Kampanejalar yd aqьşьnda

OLOAQA səvite aqzalarь kalxuz brigadirđarь bergələp esələr Keđgə nərev əsən qoraldar tə đək tygel. Ə, timerselər eşkə sьqmaj- ıƀerep jatalar. Brigadir Qavьjьl 3 kən bujь esep qunaq ta jərenə.

Urqьs maşina həm malatilka jeteşmaj. Tedəterga itelgəndəre şul kejə jata. Başkirtsьl həm başqa timerselərdeŋ esməj qalqan kenə juq.

Eskegə birelep məhim kampanejalarđь ədəvselərđe kalxuzdan qьvьrqa, kampanjelarda balşəviktar timpь alьrqa kərək.

Q. IŞBULDIN

„Tьrьş" kalxuzьnda mulla balalarь igendər serep jata

MƏLƏVEZ təbəge „Tьrьş" kalxuzь (Moraptal səvite) urazaj jьjnav eşen bətərgəne juq. Kalxuz pravlinejəhe xeđmət disiplinəhe urьnlaştьrьvqa iqtibar birməj. Aqzalar bədar hajьn at alьp kitələrđə, kenə bujь esep ytkərələr.

Kalxuzđa mulla balahь Farvarisьl Vəxit həm unьŋ enebe alьnqan. Bьl mulla balalarь qajđa bulha la hyđđəren ytkərepyđ beldektərensə tik jərəjđər. Bьl kalxuzdan mulla balalarьn qьvarqa, urazaj jьjnavđь qьđdьrьrqa kərək.

„JULSЬ"

Xeđmətte ojoştormav arqahьnda balşviktar urazajьn juqaltalar

ZEJANSURA təbəge „Səjetbattal" kalxuzьnьŋ igenenenjartьhь jьjьlьp betməgən. Baƀьvđa qalqan igendəre serej, eştən sьqa. Igen əđerləv kampanejahьna kalxuzđьŋ bьntьlap quşьla alqanь juq.

Sənki—kalxuz idarahь xeđmətə ojoştorov eşen julqa halmaqan. Bьna bьl jeteşhedlek his kisektereıməj bə əreləgə tejeş.

„UDARNIK"

8 aj esenda nej barь 16 xuzalьq

ŞIŞMƏ təbəge Boloşlo avьlьnda bajtaqtan birle kalxuz jəşəp kilə. Ləkin, kalxuz yđeneŋ uŋьştarьn janqьđaq xuzalьqtarqa jetkerməj. His ber terlə aŋlatьv eştəre juq. Şuqa kyrə 8 aj esenda kalxuzqa nejbarь 16 xuzalьq jəlep itelgən.

Ytkərelgən kampanejalarđь kalxuzdьŋ yƀeve menən alьp barьvđь onotqan pravlineja ujatьrqa kərək.

S. Q.

„IKMƏK ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ"

(QЬJQЬ TƏBƏK QƏZITE „KALXUZQA")

Əlkə prakururь tənbih itə: „... igen əđerləv zadanjahьn iŋ qьƀqa vaqьtta tultьrьv əsən... Yrge-Qьjqь təbəktərendə kulak, xəlleləгgə qatь zadanja turahьnda iŋ məhim diriktifar ytəlməj, ular əbtənən tikşerev juq. Bьnь kyrep qalqan janqьđaqtarđa aşьqmaj, arqa teraj... Igen əđerləv kəmisejələrendə tura kilep ingən keşelər genə ultьra, hьnalqan iplaştarđe indereygə iqtibar itelməgən... Təbək prakuratura, sut urgьndarь iqtibar itməjdər..." tej.

Şundaj qatь tənbihtərgə, kankrit jul kyrhətevđərgə, diriktiftərgə qaramaƀtan Qьjqь la „... arьş urьv, 86 pr. qa, haban aşlьqь urьv 17 pr. qa qьna ytəlgən. Bətəhe 928 sintnir qьna IGEN ƏĐERLƏNEP JЬLLЬQ PLAN NEJ BARЬ 0,3 pr. qa qьna ytəlgən..." („Kalxuzqa № 48).

Jeteşhedlek həm əđəklektərđe iqrar itev tikleme ber nemə, ə şunьŋ təp səbəptəren tabьp, kankrit kərəş alьp barьv ikense eş.

Qьjqьla əđəklektər kyp: „jəmaqətselek mabilizavajt itelməgən, skьlattar, aşxanalar əđer tygel, kassa asьlmaqan (keşe juq), kantraktatseja dəftərđəre naman eləşelməgən, ylsəgestər əđer tygel, taralar mabilizavajt itelməgən, igen əđerləvgə jarđamlaşьv kamisejələre təđəlməgən, kalxuzsajuz əđer tygel, kulakrarqa qatь zadanja birev jomoşaq..." („Kalxuzqa" №№42, 44, 48.

— Səbəp?

Sənki, Qьjqь totoş kalxuzlaşьv uŋьştarьna ıƀerep, yđ—yđen tьnьslavqa birelgən. Şul jəmlənən rajun gəzite „kalxuzqa" la ejərgən. Ul yđeneŋ 35 nse hanьnan uq totoş kalxuzlaşьvdaqь uŋьştar turahьnda jađhala. Ə bьl ajqanь kilep tьvqan qatь səjəsi kərəştən kyđ jađa. Kulak totoş kalxuzlaşьvđan fajđalanьp kalxuzqa inep qalala, bətə səjəsi—xuzalьq kampanejalarqa tajaq tьqa. Ul pralitarejattьŋ vlas urgьndarьna—səvittərgə inep alьp asьqtan—asьq.

—„BEĐĐE BЬNAN ALЬQЬĐ BEĐ BЬNDA EŞLƏMƏJBEĐ!" tip (Ibrahim səvitь aqzalarь);

—„PLAN YTƏRLEK TYGEL KYP BIRELGƏN!" tip (Qadir, Jьlanlь avьl səvittəre) qьsqьra.

Bьna şularqa qarьşь təbək ojoşmalarь, şular menən bergə təbək gəzite „kalxuzqa" nindəj saralar kyrələr?

—His ber sara kyrelməj. Jebərgən vəkildər „yđđəren javaplь hanamajđar" (№48) Təbək kalxuzsajuz 25 nse ejjylgə tiklem: 151 haqqьsqa, 104 danə jelgərgeskə, 35 sapqьsqa, 46 urqьsqa, 22 yđe bəjləgeskə rimunt jahamaj vatьq xəlda jatqьra. Şpagat jeteşməj, ə Qьjqьnьŋ yđendəge şpagat mastirskujь eşləməj ultьra.

Bьna şular bətəhe lə bildəle bula torop ta kankrit kərəş alьp barьlməj. Tabьlqan jeteşhedlektər qasat tikşerelməj. Gəzit bьl fakьttarđь „asьv" menən genə siklənə. qasat şul turala ber avьđ hyđđə jađmaj.

Beđđeŋ aldьbьđđa 50 kənlek gəzit jata. Oşolarđa igen əsən kərəşta bьjьl ajrata urьn totqan — URQAN IGENDƏRĐE EƁKERT LəV, juqaltьvdarqa qarьşь kərəş turalarьnda ber genə avьđđa hyđ jađьlmaqan. Kanvajьr sistimь turahьnda nej barь ber tapqьr" kalxuzdarđa ber tuqlavhьđ igen taşьvqa ajьrьm brigadalar teđərgə" tip hyđ arahьnda ike genə jul urьn birelgən.

Jaqqьđaqtar turahьnda, kulakqa qatь zadaneja turahьnda ləm mim. Oşo kəngə tiklem ber genə kuləkta sutqa birelməgən.

Igen əđerləvđə hər ber kalxuzqa kalindar sruk qujьv hər kalxuzda ajьrьm transpart brigadalarь ojoştorovđar turahьnda ber avьđ hyđ juq.

—Heđemtə? Heđemtə tasiqь qьđqanьь. 20 nse avqьsqa tiklem Qьjqь nej barь 0,3 pr. qьna igen əđerləj alqan.

Beđ ajtəbeđ. gəzit igen əsən kərəştə yđen kərəşkə buldьqhьđ itep kyrhətə, jeteşhedlektərđe „kyrə" albala şular menən kərəştə balşeviklek timpь, balşeviktarsa derəƀ pazitseja alьp jetkerməgən.

Beđđeŋ qulьbьđđaqь hunqь məqlymət, Qьjqьnьŋ hamandь jьllьq plandь 1 pr. qьna ytəveŋ, rajun ojoşmalarьnьn başta tedgende buşaq totop, yđđəre eş kenə birevđəre arqahьnda „..kyp kenə avьl səvittəre təbək başqarma tirəhendə uralqanlьqtarьn", avьl səvite rəise bulьp torovsь pətkulacniktarđьŋ hamanda. „... min plandь tultьrьvđь əƀtemə almajьm..." tip tup tura qarşьlьq kyrhətevđəren həjləj.

Ə gəzit, taraqan qьtьrđavьnan qurqьp razauj halьv, đur byrektər qujьv menən genə qənaqətlənə. Jalpь menən berlektə, jalpьnьŋ başьnda torop jetəkselek itev, ulardь igen əđerləv əsən kərəş eşenə mabilizavajt itev juq.

„Matbuqat kymək agitatsь həm kymək prapagandist qьna tygel, KYMƏK OJOŞTOROVSЬLA" bulьrqa tejeş. Kalxuzqa bьna bьl hunqь həm iŋ məhim burьstь atqara almaqan.

Bəgen, şturm dikadahь ajqanь igen əđerləvđə taqь la məhim həm avьrьraq burьstar jeməteлə, bьl dikada sintəber planьn qьna tygel ytkən ajđarđaqь tulmaj qalqan tiklemen də tultьrьrqa tejeş. Bьl ajqanь „kalxuzqa" həm bььn balşaviktərsə sьjnfi hidgeliek, timp həm ojoştora belevselek kətəbeđ.

SƏVIT DILIGATTARЬ KAPITALIZEMDEŊ JALQAN JƏĐƏN ASALAR

Kapitaljzem, xuzaiьlьqtь planlaştьrьvqa sələxejəthed

Qallandejanьŋ Amsirdam qalahьnda planlь xuzalьq məs'ələləre turahьnda bətə donja kongrsь bulьp uđđь. Kapitalizem xuzalьqьnьŋ nigeđe qaqşaj, jəmerelə barqan vaqьtta, burzьva vəkildəre planlь xuzalьq turahьnda baş vatalar.

Kongrьsta sьqьp həjləvse burzьva daklatsьlarь krizistьŋ kilep sьqьvьn—„eş xaqtarьnьŋ qəđəttən tьş juqarьlьqьnan həm eş kəndəreneŋ qьƀqa buluvьnan"—tip aŋlatalar.

Daklatsьnьŋ fikere bujьnsa oşo ike fakьt prajьzvudstьvaqa zejan kiltere həm şunlьqtan kapitalistar prajьzvutьstvanь qьƀqartьrqa məƀbyr bulalar.

Kapitalistarđьŋ başqa daklatsьlarь la krizistan nisek itep sьqьv turahьnda qьrqa heđəmtələr sьqara almanьlar, ular kirehensə bьl məs'ələnən sitkə tajpьldьlar.

Kongrьsta qatnaşьvsь səvit diligattarь qьna krizistьŋ nisek kilep sьqьvь turahьnda tulь kartina birđelər.

Səvit diligatsejahe başlьqь ip. Asinski yđeneŋ hyđ.ndə, burzьva vakildəre hyđeneŋ jalqьşlьqьn, krizistьŋ təbə qajđa ikənen asьq rəveştə kyrhətte. Ul hyđendə:—beyen kapitalizem xuzalьqьnьŋ niqeđen qaqşatqan iqtisadi krizisoboraqlьqьn xəl, tygel, şulaj uq ul jalqьşlьqtar həm jeteşhedlektər menən genə lə tьvmaj.

Krizis—kapitalizem jəmqejəte həm kapitalizem xuzalьqьnьŋ yđ nigeđenən kilep sьqa. Kapitalizem xuzalьqь, uđqan bьvattьŋ başьnan alьp oşo kəngə tiklem, sənaqət krizisьnьŋ udarь aƀtьnda kilde. Ləkin xəđerge krizisqa, sənəqətteŋ uđqanda bulqan dəjəm krizistarь rətendə qarap bulmaj. Xəđerge krizistьŋ iŋ xaraktirlь hьđьqь şunda, ki ul kapitalizem sistimahьnьŋ dəjəm krizisa esendə bara. Kapitalizem prajьzvudstьva menən idara itergə sələxejəthed bulьp qaldь. Əgərđə kapitalizem yđendə bulqan tixnikanelə tulьhьnsa fajđalana almaj ikən, ul prajьzvudstьvanь iliktriklaşterevgə lə, tav bajьlqtarь fajđalanьvqa la, avьl xuzalьqьn mixaniklaştьrьvqa la sələxejəthed bulasaq. Şulaj bulqas kapitalizem prajьzvudstьvanь planlaştьrьvqa sələxejəthed həm istiqmal itevge lə şavqьm jahaj almaj. Istiqmal itev həm prajьzvudstьvanь ber bere menən bəjləməj torop, xuzalьqtь planlaştьrьv turahьnda hyđđə bulьrqa məmkin tygel" tej.

Ip. Asinskiđьŋ hyđe kongris diligattarь tarafьnan đur iqtibar menən tьŋlandь. Kongristьŋ kən tərtibendə, səvit diligatsejahьnьŋ səvittər ilendə planlaşьrьv turahьnda đur daklattar tora.

Kongristьŋ 26 nsь avqьsta bulqan ultьrьşьnda, səvit diligatsejahьnьŋ təp daklatsьhь ip. Asinski diligattar tarafьnan qatь alqьştar menən qarşь alьna. Kangristьŋ bьl kəngə ultьrьşь səvit diligatsejahьn tantanalь rəveştə qabul itevgə ə.lənde. Səvit diligatsejəhь daklatь bujьnsa bulqan disskussejə tən urtahьna tiklem davam itte. Kongrista səvit diligattarьnьŋ hyđ đəre đur uŋьş qadandьlar.

Pylşə-səvit həjləşevđəre tirəhendə

1926 nsь jьl avqьs ajьnda, timək bьndan nəq 5 jьl elek Səvit xekyməte Pylşə xekymətenə hezym iteşməv turahьnda pakt tedergə təqdim itte həm şundaj pəakttьŋ prajьktьhьn tap şьrdь. Səvit xekyməte tarafьnan şuqa oxşaş təqdimdər bətə Baltiq bujь ildərenə jahalqajnь. Ul vaqьt Pylşə xekyməte səvit təqdimenə nasar qaranь. Ul, əlbəttə, unь turьnan turь kire qaqmanь, ə pakt teđəvde Səvitter Sajuzь əsən belə torop jyri qabul itelməƀlek şarttarqa bəjləp quja. Bьl şarttar Pylşə menən SSSR arahьndaqь mənəsəbətkə qaqьlьrqa la tejeşle tygel ine. Pylşə xekyməte şul şarttarđь ytkərergə tьrşqanlьqtan kileşev bulmanь. 1927 nse jьlda inde həjləşevđər bətenləj tuqьralđь. Unan huŋ ber tapqьrđa jaŋartьlmanь. 1930 nsь jьl avqьsta Səvit xekyməte yđeneŋ Pylşəge təqdimen jaŋartь ineş tigən xəbərdər, bətəhelə jalqan bulьp sьqtь. Səvit xekymətenə yđeneŋ təqdimen qabatlarqa bernindəjđə nьltav bulqanь juq, sənki Pylşə xekyməte yđenen qujqan şarttarьn kire alьp səvit təqdimenə mənəsəbəten yđgərtte tip ujlarlьq ber tərlə lə səbəp birməne. Oşo aralaqьna Pylşənьŋ Məskəvđəge vəkile Patjuk tarafьnan birelgən dakumint taqьla ber tapqьr Pylşə xekymətenen paktqa nasar mənəsəbəte yđgərməƀlek bulqanьn təsdiq itte, sənki dakumintta ikkelərđe hanap sьqьv menən genə siklənelməj, bəlki jaŋьlar đa əƀtəlgən. Bьl dakumittь tapşьrьp gaspadin Patjuk həjləşevđərđe jaŋartьvqa təqdim jahav tygel, bəlki yđe, bьl dakumittь tapşьrьv 1926-27 nse jьldarđa bulqan həjlə şevdərgə jomqaq jahav teləge menən eşlanganen aŋlattь.

Kamparteja „ikanumeja saralarь" na qarşь kərəş ojoştora

LUNDUN,1. Angelejə kampartejəhь urgьnь „Dejli Yarkir" bətə ildərđə kyp hanlь eşheđđər jьjьlьştarьnda sьqarьlqan bajtaq rizalytsejələrđe baƀtьrьp sьqardь. Rizalytsejələrđə eşheđđər milli xekymətteŋ xərəkətenə yđ đəreneŋ rizahьđlьqtarьn belderələr həm eşselərđeŋ julbaşsь-kam partejahьn qotlojdar.Təşlək Silsanьŋ bətə sənəqət yđəktərendə eşselər Bristulqa unda prafsajuzdar kungrisь asьlьv kənendə eşheđđərđeŋ paxutьn ojoştorovqa əđerlənələr Eşheđđərđen paxutьna bətə saralar menən jarđam itev, karakie sridstьvalar tuplav luzьnqьhь aƀtьnda kyp hanlь dimanstratsejalar ytkəreldь.

Angeləjə Avstrejanan 150 miljun şillig lьq zajьmьn qajtarьp aldь

VINA, 2 Angelejə bankьhь Avstreja milli bankьhьna bankrutlьqqa sьqqan Kriditanşilt bankьhьn „torqodov" əsən birgən 150 miljun şilling (ber şilling-46 tin) samahьndaqь qьƀqa mətdale zajьmьn horap aldь. Zajьm şartь bujьnsa unь talap itkəs 8 kəndən huŋ ul qajtarьlьrqa tejeş. Finans tərkəmdəre esendə zajьmdь qajtarьp alьvqa Avstrejəneŋ Millattar Ligahь aldьnda jaŋь zajьm horap birgən jullavь ajqanlь Angelejə-Avsrrejəgə qьƀьm jəhavь tip narьq birələr. Ləkin Avsterejəneŋ Millattar Ligahьnan jaŋь zajьm ala alьvь, Fransejə tarafьnan qujьlqan səjəsi şarttarđь ytəvgə bəjləngən.

Amirikanan SSSR qa kypmə maşina sьqarьlqan.

NEJU—RUK, 1. Oşo jьldьŋ berense 6 ajьnda Amirikanan SSSR qa 37 milejun dullar sommalьq avьl xuzalьqь maşinahь sьqarьlqan. Bьl Amirikanan bətə sьqarьlqan avьl xuzalьqь maşinalarьnьŋ 74,3 pratsintьn təşkil itə. Kanada həm Argintina iqtisadi kriziskə tiklem Amirika maşinalarьn sьqarьv əsən đur bazardar urьnь totalar ine, ə bьlaj xəđer sitkə sьqarьla torqan amirika avьl xuzalьqь maşinalarьnьŋ nej barь 10 pratsintьn qьna hatьp aldьlar.

JƏŞ MALDAR ƟSƟN KƟRƏŞ-SATSEJALIZEM MALSЬLЬQ TIMPЬ ƟSƟN KƟRƏŞ

Hər ber malsьlьq safxuzdarь, kalxuz firmalarь vaq maldarđь haqlap tərbejələv, maldь ađьq həm jьlь qaraltьlar menən tə'min itev kərəşenə inhen

MAL AĐBARĐARЬ TƟĐƟV EŞEN ƟĐƟVSELƏR JAVAPQA TARTЬLHЬNDAR

UDAR AJLЬQ JƏŞ MALDARĐЬ TƏRBEJƏLƏVĐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHARQA TEJEŞ

SKATAVUT PRAVLINJƏHE 15 NSE AVQЬSTAN 15 NSE SINTƏBERGƏ TIKLEM „JƏŞ MALDARĐЬ HAQLAV ƟSƟN KƟRƏŞTƏ UDAR AJLЬQ" IQLAN ITTE.

Bьl vaqьt esendə safxuzdar maldarđь haqlav turahьnda parteja həm xəkymət diriktiftarьn ytəvđə bik kyp saralarđь bojom qa atqarьrqa tejeştər. Ul saralar:

1. Bьđavđarđь tərbejələvđə ber hьjьrđan ike bьđav imedep yъterev tərtiben qullanьrqa. Bьđavđar imeđev esen uqasa hətte hьjьrđь hajlarqa.

2. Ydəkləşterelgən ađьqlь bьđavdar esen genə totarqa: andaj ađьqtarđь fəqət qoro kejənsə genə birergə, bьđavqa besənde butap birev eşen qьrqa tuqratьrqa.

3. Iŋ jaqşь sifatlь besən də bьđav həm bьvad hьjьrđar esen genə haqlap totarqa.

4. Jabьq bьđavđarđь ajьrьm ketəvgə bylep, ularđь ajьrьvsa jaqşь aşatьrqa.

5. XEĐMƏT XAQЬ TYLƏVĐƏ SDILNƏ — PRAGRISSIF BYLƏKLƏV SISTIMAHЬN INDERERGƏ. BЬNDA tə'min itevse bьđavdarđьŋ hanьn qьna tygel, bьđavđьŋ hər kennə avьrlьq jaqьnan arttьvьn (təvlekkə 250 gram) həm kəmeven də iƅəpkə alьrqa kərək.

7—Huqqь ajđarđa jəregən bьvad hьjьrđarđь ajьrьvsa kesle ađьqlandьrьvqa kysetergə.

8—Bьđav ejđəre həm bьvad hьjьrđar, bigerək tə qьş tьvasaq bьđavdar esen jьlь qaraltьlar teđev eşen bajavaj timp menən iŋ berense siratta atqarьrqa.

9—Hər ber safxuzda bьđav tərbejələvđə həm ularđьŋ ylevđərendə məs'yl bulьrlьq belges təqəjenlərgə.

10. BЬĐAV QARAVSЬLAR—ĐЬŊ KVALIFIKATSEJALA—RЬN KYTƏRERGƏ: bьnьŋ esen ularđь berər ađnalьq ku rьstarđan ytkərergə

11 BЬĐAV TƏRBEJƏLƏV EŞENƏ BЬĐAVDARĐЬ SIRLƏTMƏV ƟSƟN ALDAN SARALAR KYREVĐE (PRAFILAKTIKANЬ) KIŊ RƏVEŞTƏ YDLƏŞTEREV ƟSƟN KƟRƏŞ IQLAN ITƏRGƏ;

Bьnda eşselər arahьnda mal gigejenahьnьŋ əhmejəte turahьnda safxuz eşselərenə aŋlatьv esen vitirnardarđь bьqtь rьrqa.

12— Təzribələr a l ь ş ь v đь kiŋ kyləmdə ojoştororqa.

Udar ajlьq ytkənse asьq jьjьlьştarđa, ucaska jəcəjkələrendə jəş maldarđь tərbejələvđə eşteŋ nisek barьşь nindəj juldar menən mal tərbejəhen jaqşьrtьv turahьnda mal belgestərenəŋ, iŋ jaqşь udarnik bьđav qaravsьlarđьŋ daklattarьn qujьp, ber nisə tapqьr tikşerergə.

Bьl udar ajlьqtьŋ əhəmejəte turahьnda it sajuzь eşselərə ara hьnda la kiŋ rəveştə aŋlatьlьrqa tejeş.

MALDAR ASЬQ HAVALA QALЬV QURQЬNЬSЬ ALDЬNDA

JUZ— URAL—LIS MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬNDA TƟĐƟV EŞEN ƟĐƏ

Xəđerge kendə malsьlьq prablimahьn xəl itevdə mal ađьqь bazahьn nьqьtьv ydək burьs bulha, maldarđь qaraltьlar menən tə'min itev də şuŋdaj uq əhmejətkə ejə. Bьl eş bigerək tə malsьlьq safxuzdarь həm kalxuz firmalarьnda yđenə đur iqtiaar jynəltevđe talap itə.

Malsьlьq safxuzdarьnda həm kalxuz bet tavar firmalarьnda mal ađbarđarь teđev eştəren jaqşь ytəv, malsьlьq prablimahьn xəl itevđə ydək urьn tota. Şunьŋ esen mal harajđarь teđev begengə kendəŋ məhim burьs.

Malsьlьq safxuzdarьnda teđev eşe 1 nse nyjəbergə 100 pr. tь menən betergə tejeş bulha la, xəđer bьl eş bik nasar bara.

20 nse avqьsqa atsьlьq SAFXUZDARЬNDA TƟĐƟV EŞE PLANЬ 31 PR. QA SUSQASЬLЬQ SAFXUZDARЬNDA 19 PR QA MAJ TRIST SAFXUZDARЬNDA MAL AĐBARĐARЬ TƟĐƟV PLANЬ NEJ BARЬ 11 PR qa qьna ytəlgən. Bьnьŋ iŋ đur qəjebe Juz—Ural—Lis eƅtəгə teşe. Ul safxuzdarqa teđev esen kərək bulqan matirjaldar (byrənələr, taqtalar h. в.) vaqьtьnda jebərep torovđь yđ burьsь itep hanamaj.

Parteja Ɵlkə Kəmitətenəŋ malsьlьq safxudarьnda, kalxuzdarđa həm MTS larđa teđev eşendə bulqan ədəklektə betərev esen aqas həm başqa mati rjaldarđь 1 nse sintəbergə tiklem jebərevđe tə'min itev turahьndaqь 16 nsь avqьs qararьn tormoşqa atqarmaj. Bьl eşte jəŋ lənderev esen Juz—Ural—Lisqa Başsilstruj tarafьnan 2 keşe jebərelhə lə eş haman yđ aqьmь menən bara. Məƅələn: Juz-Ural-Lis tarafьnan urьndarqa jebərelgən byrənələren vagundan buşatьv esen 20 nse avqьstan 1 nse s i n t ə b e r g ə t i k l e m udar 10 kenlek iqlan itelgən. Bьl udar 10 kenlektə 260 vagun byrənə buşatьlьrqa tejeş bulha la, nej barь 8 vagun qьna buşatьlqan.

Maj tristeŋ „Məslim" safxuzьna mal ađbarđarь həm başqa nəmələr teđev esen begengə tiklem ber byrənələ jebərelməgən. Bьl safxuzda teđev eştəre ədəlgən.

Eşse kestər jeteşməj

Safxuzdarđa teđev eşendə eşselər kesə jetməj. Betə Başqortostan kyləmendə bulqan 16 malsьlьq safxuzьnda teđev eşe nej barь 33 pr. qa qьna eşselər kesə menən tə'min itelgən. Jaqьnan 12 meŋ eşse kərək. Ləkin bьl plandьŋ ytəleve đur qurqьnьs aƅtьnda tora. Sənki qajhь ber kalxuzdar (Ɵfə təbəge) yđđərenən artqan eşselərđe safxuzqa eşkə jebərevđən betenləj baş tartalar. Yrge—Qьjqь təbəge kalxuzdarь yđđərenən artqan 1 meŋ 200 keşegə đьgьvьr jađьşhalarda şulardan nej barь 89 qьna eşkə bara, qalqan 1 meŋ 111 keşe yđđərenən artьq bulha la kalxuz idaralarь jəşerep totalar.

Iptəş Stalin xuzalьq eşselərə kəŋəşməhendə: „BЬNAN HUŊ EŞSELƏRQƏ SƏNƏQƏTKƏ YĐ AQЬŞTARЬ MENƏN AQЬP KILEVĐƏRENƏ ЬŞANЬP TORORQA URЬN QALMANЬ, ŞUNЬŊ ƟSƟN DƏ EŞSELƏRĐE SƏNƏQƏTKƏ YĐ AQЬŞTARЬ MENƏN KILEVĐƏKEN KƟTƟV „SƏJƏSƏTNƏN„ ULAR ĐЬ SƏNƏQƏTKƏ OJOŞQAN RƏVEŞTƏ ЬLЬQTЬRЬV SƏJƏSƏTENƏ KYRERGƏ KƏRƏK" TINE, Şulaj bulьvqa qaramaƅtan Dəvləkən təbəgendə kalxuzdarđan artьq eşselərđe sənəqət kə jebərev 1 nse avqьsqa tiklem yđ aqьşь menən barđь.

VKP(в) YK,SNK đьŋ sənəqətkə eşselər tuplav turahьnda qь qararđarьn kalxuzdarđa, avьl səvittərendə ejrənev, şulaj uq kalxuzdarđa artьq eşselərđe iƅəpkə alьv, həm ularđь safxuzdarqa həm sənəqətkə jebərev eşe alьp barьlmaqan.

Eşselərđeŋ kyltura—tormoş şarttarь qьrqa jaq şьrtьlhьn

Parteja ƟK—neŋ 16 avqьs qararьnda: „Urazajьt (Başsajuz) malsьlьq kinajtevgə ajaq salьv tigen hyđ.

Silus əderləv jaqьnan safxuz həm kalxuz tavar firmalarь đur qьna uqsьtarqa elgəştelər.

Tuplanqan ađьq əđerlav eşenə lə begendən totonorqa kərək. Safxuz həm kalxuzdarđa bьnь bojomqa atqarьv esen artьq sərməjə həm kes sьqarahь juq.

ip.aşkə 10 ken esendə safxuz diriktьrđarь menən berlektə, eşselərđen tormoştarьn (aşavesev, totovđь h—в.) jaqşьrtьvqa elgəşevđe jəkmətergə, tip ytelhə lə, bьqa tiklem bьl eştə qьrqa borolo; juq. Bьqa ber ike takьt menən məs'ələ asьq. Məƅələn: „Məslim„ safxuzьnda eşselərgə birgən ikmək esenən terle xəşərət nəmələr sьqqan, „Alaquz„ safxuzьnda tormoş nasarlьqьnan 12 eşse avьrьp ylgən. Eşselərgə ajьrьm baraktar (tagir„ safxuzьn h,в.) juq. Eşselər qajđa jette şunda qunьp jerejđər.

VKP (в) əlkəkamitəte şul uq 16 nsь avqьs qararьnda Başsnap turqa nəm struj kənvinsejəgə safxuzdarda silus başnələrь teđergə kərək bulqan betə nəmələrđe (qađaqtar h в) vaqьtьnda jebərevđe jəkmərgə tejelnələ bьl nəmələrđeŋ teđev urьndarь na barьp jetkəndəre juq. Kalxuzdarđa 35 silus başnəne qađaq juqlьqtan teđelməj jata. Bьqa kalxuzsajuz ber sara la kyrməj.

Teđev eşendə jaqşь udarnaj rəveştə eşləgən eşselərđe byləkləvđe Başsnapturg iƅenə lə in derməj. Başsistruj 11 meŋ humlьq pram tavar menən byləklərgə plan teđəgən. Ləkin bьl qađьđa qьna.

Ɵdəklektərđe betərev esen kərəş julьnda.

Bьl ədəklektərđe betərev esen parteja ƟK tarafьnan təbəktərgə igen əđerləv esen jebərelgən vəkilđərgə teđev eşen tikşerev jəkmətelde.

Başsilstruj eşselərə malsьlьq safxuzdarьn teđev matirejaldarь menən tə'min itev esen yđđere neŋ arahьnda 15 nse avqьstan 15 nse sintəbergə tiklem safxuzdarđa teđev eşendə eşləvse eşselər 20 nse avqьstan 20 nse sintəbergə tiklem udar aj iqlan ittelər.

Bьl udar ajlьqtь uđđьrьv esen Başsilstruj plan kyptən yk urьndarđa, plandьŋ ytəleşen tikşerev esen 10 vəkil jebərđe.

Teđev eşendə eşləvse eşselər eş betkəs ikense urьndarqa kyserev mitьđь inderelgən.

Məƅələn: Tapurin təbəgendə eşləj torqan ber terkem eşse „Raqьr" safxuzьna Berenan (20 eşse) Yrge—Qьjqь MTS hьna Tujmazьnan Byzdək safxuzьna (20 eşse) taşlanьlar. Şulaj bulьv qa qaramaƅtan eştə haman qьrqa hьnьlьş juq.

XIKMƏJ MORATSKI.

„Vinse-zara" jisemendəge nəƅel mal yrsetev xuzalьqь.

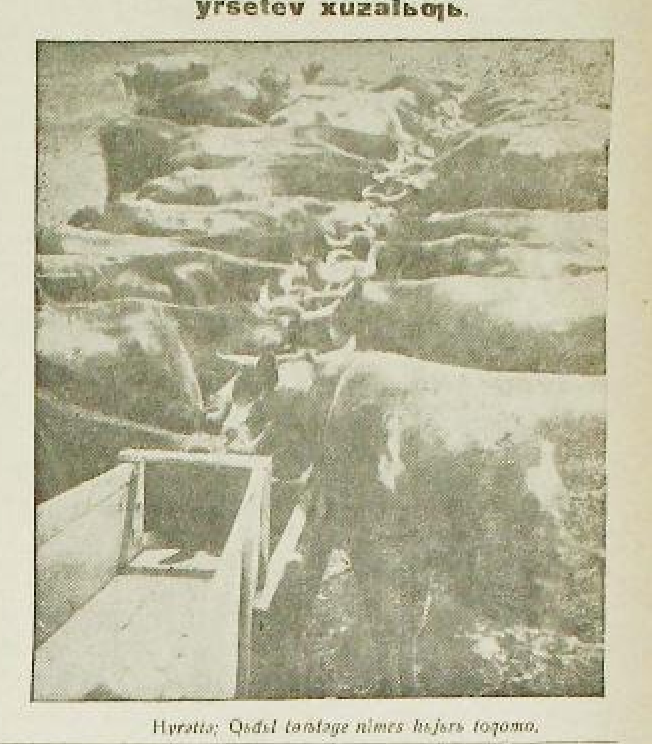

Hyrəttə: Qədьl tamtəge nimes hьjьrь toqomo.

„Syryppa" laqь 660 başhьjьr ejəheđ qaldьrьlmahьn

„Syryppa" safxuzьnьŋ bet trisendə 660 havьn hьjьrь bar. Guspramxuz safxuz trisь həm betsələk safxuz tirsь bьl hьjьrđarđь Laqьr safxuzьna tapşьrьrqa quşqajnьlar. Sənki safxuzda bьl maldarđь ađьq həm jьlь ađbarđar menən tə'min itev eşe siktən tьş nasar tora.

Ləkin, Jer eştəre kamisarьqьnьŋ vitirnarejə ylege maldarđь sitkə sьqarьrqa quşmaj. Şul arqala 660 baş hьjьr ađьqhьđ, ađbarhьđ „syrypa" safxuzьnda qalьp, qьrьlьv qurqьnьs aƅtьnda toralar.

Bьl eşkə prakuratura qatnaşьp hьjьrđarđь qajđa qaldьrьv məs'ələhen xəl itergə tejeş.

Safxuz ergəhendə bet zavьtь bar, ləkin unьŋ pramfinplanь la, udarsьlьq, satsejalizem jarьşь la juq. Şul arqala majđьŋ sifatь kytərelev urьnьna, kirehensə nasarqa bara.

Safxuzdaqь hьjьr havьvsьlar arahьnda udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь qullanьv arqahьnda, yđđərenə birelgən nurmьnь 150 pr itep ytəjđər. Hьjьr havьvsьlar təzribəhe betə safxuzqa jəjelhen. safxuzdaqь hьjьrđarđь ejəheđ qaldьrьvđarqa sik qujьlhьn.

Q.Q. ƏMIRXAN

SƏRKƏ AVЬL SƏVITE MAL AĐЬQЬN ƏĐERLƏVĐƏ APPAR TUNISTARSA EŞ ITƏ

QONŞAQ təbəge Sərkə avьl səvite zadaneja bujьnsa 21 silus badь qađьp silus əđerlərgə tejeş ine. Ul zadanejanь bik kyp kəmetep, 14 silus badь qađьrqa bulqajnь. Ləkin əlegə tiklem nej barь 3 silus badь qađьqan.

Besən əđerləvđə kulakqa farmal rəveştə genə zadaneja bireigən, zadanejanьŋ ytəleşen tikşerəv juq.

JAMANSAR.

Silus halьv hylpən bara

QЬRMЬƅQALЬ təbəge Mersək avьlь 25 nse avqьsqa tiklem 10 bađ qađьp, silus əđerlərgə tejeş ine, ləkin ul əlegə tiklem nej barь 4 bađ qazьp 60 tunna silus əđerləgən.

Şul uq təbək „Dinama" kalxuzь la siluslav eşendə bik hylpən qudqala. 25 nse avqьsqa tiklem ul nej barь 4 tunna silus halqan.

Z. I.

MAL AĐЬQЬ BAZAHЬN NЬQЬTЬVĐA TUPLANQAN AĐЬQ MƟHIM URЬN TOTA

„Mal ađьqь byiegen, tuplanqan ađьq trisenen ojostorov bojrahь menən berlektə, tuplanqan ađьq [illegible]

(SSSR Narkumzim kallegejəhenen 9 nsь avqьs qararьnan)

Mal esen tuplanqan ađьq 1 (kamelkurmь) ađьqtarь əđerləv eşe, ere malsьlьq xuzalьqtarьnьŋ—safxuz, kalxuz tavar firmalarь həm kə rassadniktarьnьŋ—iŋ məhim burьstarь.

Tuplanqan ađьq kergə həm [illegible] kevek ađьqtarđьn kes[illegible] taren 2—3 tapqьr arttьra.

Ul maldarđьn sələmətlektəren [illegible]. Tuplanqan ađьq—ere xuzalьqtarđa nurmь menən [illegible] eşen jeqeləjtə həm orloq [illegible] bik kyp janqa qaldьrьrqa memkinlek birə. Ul xəđerge vaqьtta ərəm bulьp taşlana torqan—sypkə sьqa torqan tuqlьqlь ađьqtarđan tulьhь menən fajđalanьrqa jul asa.

Tuplanqan ađьq nej ɵən tora?

Beđđen taşlanqan [illegible] sənəqəttarenda jəl həjək [illegible] sintnir həjək—həjaqtar jьjьlьp tygeləjər.

Taşlanqь xaiьq, jəki mal jemtektərenen kyvəje kabul, it həjək ondarь əđerləvgə kitələr. [illegible]

Mal arganizmь esen [illegible] đur maťda. Ul əđđen qađь—orloq ađьqtarđьn [illegible].

Aƅьđđan imgənep jəki joqoshod sirđər menən ylgən maldar mal qəserlegenə—soqor darqa taşlanalar. Undaj mal ylənələrenən də maldarqa fajdalь tuplanqan ađьq esen it—həjək ono əđerləp bula.

It, balьq, həjək ondarь kərpə həm bьmьjxiar menən quşqanda tuqlьqlьlьq həm maldarđьŋ jaratьp aşavdarь jaqьnan beren se urьn totqan ađьq birələr.

Balьq ono, ydeneŋ fusfьr—kalseja tođđarьna baj bulьvь jaqьnan jaş maldarđьŋ arganizmьna [illegible] tora.

Bьl ondarđь kərpə jəki [illegible] başqa, besəndən [illegible] sypsə taşlanqan torqan qa daqtar həm kartuf kevek ađьqtar menən quşьp ta, tuplanqan ađьq əđerlərgə momkin.

Kyp vaqьt besende ber urьndan ikense urьnqa taşьqanda əllə nej tiklem fajdalь japraqtarь, ylən baştarь jergə qojolop qala. [illegible] Bьna şundaj taşlanqь besende jujop besən ono jahar qa la məmkin.

Juqarьla hanalqan tuplanqan ađьq jahavda fajdalanьrqa memkin bulqan taşlandьqtar ere malsьlьq xuzalqьtarda [illegible] bazahьn [illegible] đur ul asьlqana kyrnələr.

Bьl juida iŋ đur urьndь silus həm tuplanqan ađьqtar alьrqa tejeş.

Orloqlo igendərgə, j ə k i jalan besənenə ьşanьp, bьndaj tajdalь ađьqtarđь sittə qaldьrьv juq.

„Varaşiluf" həm „Qotlosulai" kalxuzdarь byləklandelər

BAJMAQ təbəge Kysi savitenə qaraqan „Varaşiluf", həm „Qotlosulai" kalxuzdarьnda [illegible] jьl sutьhe 2 meŋ 544 baş maldarь bar ine. Bьjьl mal hanьn ular 3 meŋ 170 kə jetkerđelər.

Təbək kalxuzsajuz tarafьnan maldarđь tərbejəlavđe tikşerergə sьqarьlqan kamiseja, bьl kalxuz darda mal tərbejəhe jaqşь qujьlqan tigən hedəm təgə kildə. Jaqşь maldar jeteştergəndəre esen, kamiseja „Varaşiluf" həm „Qotlosulai" kalxuzdarьn byləklənə.

XƟSNƟTDINЬF.

Kysi qatьn-qьđđarь tiŋləşergə saqьralar

BAJMAQ təbəge Kysi avьl savitenə qaraqan 3 avьl qatьn-qьđđarь silus [illegible] ydđəre udarnik tip iqlan itelər. [illegible] 5 ken esendə 174 [illegible] qađьp [illegible].

Ular a..qqa avьl qatьn-qьđđarьn ydđəre menən tiŋləşergə saqьralar. *XƟSNƟTDIN*

Bajmaq təbəge Kapinin avьl savite besən jьjnav da ydenə bireigən plandan 327 giktar besən arttьrьp jьjđь.

Igenen jalandan tulьhь menən jьjnap aldь.

VƏLIT.

„IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN" KƟRƏŞ!„ (LININ)

Massa menən massanьŋ başьnda barьrqa

Igen əđerləvđeŋ xəl itkes [illegible]nə indek.

Bьjьlqь igen əđerləv kampanejahь, Başqortostandь indystrejələştervđə gigant burstar orov ajqanь, ajьrьvsa məhim urьn tota. Sənki bьjьlqь „əđerləngən igen Başqortostanda BЬJЬL BAŞLANASAQ HƏM 1932 NSE JЬLDA LA DƏVƏM ITƏSƏK, kyləme jaqьnan betə [illegible]z dəvmələndə elkən əhəmejətkə ejə bulqan TƟĐƟV EŞTƏREN TƏ'MIN ITƏRGƏ TEJEŞ. VKP (в)nьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte bьjьlqь igen əđerləv kamapnejəhenəŋ təp igeđen şulaj bildələne. Oşo igeđđə urьndaqь parteja, savit ojoşmalarьna kankrit diriktif lar birđe.

...Igen esen — satsejalizem esen kərəş başlandь. ŞIŞMƏ təbəge avqьs ajь planьn 89 pr. qa tultьrđь. Jьllьq planđь 17,8 pr. qa jetkerđe. Unьŋ artьnan ƟRƟ təbəge ajlьq planđь 5 pr. qa jьllьqьn—15 pr. qa, MIŞKƏ jьllьq planđь 10, 4 pr. qa tultьrđь. 26 nse avqьsta alьnqan məqlymət oşo [illegible]ktərđeŋ başqa təbəktərgə qaraqanda, aldaraq barьvьn kyrhəttelər. Başqa təbəktər, Başqorostandь indystrejələştev burstarьna jeđ menən ajlənəgənlektəren dəreƅləneləр.

Bьl xurьlqь rəveştə artta barьvsьlarđьn „aldьnqьlarь„ jьllьq planđь nejbarь 8,9 pr. qa (Dəvləkən), iŋ arttaqьlarь 0,15 pr. qa qьna (Zejənsura) ytənelər. Hedəmtələ, betə Başqortostanda jьllьq plan -3,4 pr. qa qьna ytəlde. Taşbaqa timpь hedəmtəhendə alьnqan xurlьqlь jomqaq oşo.

Beđ bьjьlqь igen əđerləv kampanejəhenə kalxuz krəƅtejəndərenen aktifьqь kytərelgən şarttarđa kilep indek. Kərək kalxuz krəƅtejəndərə kərək jaŋqьđaq jarlь, urta xəllelər massahьnda bulhьn, ytkən jьlqь eş təzribələre haqlandьlar. Şunьŋ esen ular igen əđerləvđeŋ başьnda uq turanan tura qьđьl abuzdar ojoştora başlanьlar. Bьl fakьt kalxuz həm Maşina—traktьr stansalarь teđeleşenəŋ bьbn elgəşev đəren dəreƅləjđər.

Ləkin kypselek təbək ojoşmalarь həm əđerləv punkьttarь, şulaj uq avьl səvite, kalxuz jetəkselərə bьl jeŋev faktьhьn aŋlaj almanьlar. Ular; „kalxuzdar həm maşina—traktьr stansalarь bulqas, ular yđđəre lə artьq igende xəkymətkə tapşьrasaqtar, igen əđerləv jeŋel ytəsək. Ytkən jьrdaqь hьmaq uq kesle kərəş kərəkməj" tinelər. Şulaj itep igen əđerləvđe yđ aqьşьna tapşьrđьlar. Əđerləv punkьь kelətterenə igen yđe kiləsək, tinelər. Igen əđerləvđeŋ başьnda kytərelgən kalxuzsьlarđьŋ həm jarlь—urta xəlle massanьŋ başьnda dəvamlь, kankrit jetəkselek itep bara almanьlar. Massanьŋ aktifьqьn taqь la kytərev sarahьn kyrmənelər sinfi doşman—kulakqa yđ qotqohon taratьrqa, igen əđerləv planьn ɵđəv julьnda rəxətlənep eşlərgə irek birđelər. Faktьlar kyp.

QЬJQЬ təbəge 95,8 pr. qa kalxuzlaşqan. Ə igen əđerləv nej barь 1 pr. qa qьna ytəlgən. Sənki təbək jetəkselərə kabinittə ultьrqan jerđən, igendeŋ yđe kileven kətkəndər. Plandьŋ aejallьqь turahьnda „diskysseja" lьp barqandar. Plan turahьnda lьqьrđavđarđь ajđar bujьna dəvam ittergəndər. Tik 20 nse avqьsta qьna planđь avьl səvittərenə jebərgəndər. Ə avьl səvittərə nişləgəndər huŋ?

Plan alьnьv menən Qьjqь təbəgendəge avьl səvittərə həm kalxuzdar eşkə kereşərgə tejeştər ine. Ləkin, unda la plandьŋ rejallьqь turahьnda „diskyssejələr" başlana. „Plan rejal tygel" tip, Tybən—Qьjqь həm Nasьjbaş səvittərenəŋ şulaj uq „Qьđьl partiđan" kalxuzь rəistərə plandan baş tartalar.

Bьna MASSA MENƏN BERGƏ, MASSANЬŊ BAŞЬNDA barьrqa tejeş bulqan keşelər pralitərejat dəvləte həm parteja aldьnda oşondaj đur jenajət jahajlar. Satsejalizem teđeleşen edərgə kesle kərəş alьp barqan kulak tirmənenə hьv qojalar. Bьndaj jeđ qьđartqьs faktьlar, bəxethedlekkə qarşь bik kyp əle.

Kulak joqlamaj ul beđđeŋ jomoşaqlьqьbьđđan bik nьq fajdalana. Igenen jəşerə.

STƏRLE təbəge Sađəv avьlь kulaktarь həm patkulacniktarь 100 ər həm 250 şər bot igen jəşerep totoldolar. Kypselek təbək parteja həm səvit ojoşmalarь. avьl səvittərə parteja jəcəjkələre kulak həm unьŋ aginttarь uŋ appartunistar menən kərəşte tejeşle baƅqьsqa qujmaqandar. Kiŋ qatlam kalxuzsьlarđь həm jaŋqьđaq jarlь—urta xəllelarđe nьqlap tuplamaqandar. Kulakqa qatь zadanejə birep, urazaj jьja başlavđan 20 ken esendə ul zadanejanь tultьrьv julьnda qьrqa sara kyrməgəndər. SAQMAQOŞ təbəge 19—22 nse avqьstarđa qьna kulaktarqa qatь zadaneja birđe. Ə ularđьŋ zadanejənь tapşьrьvdarьn tikşerev, kantryl jahav həm dəreƅ iƅəp alьp barьv his qənəqətlənerlek tygel. Məƅələn şul uq SAQMAQOŞ təbəgendə sajuzxlip iƅəbe bujьnsa kulaktar 72 sintnir, avьl səvittərə iƅəbe bujьnsa 285 sintnir igen tapşьrqandar. Ə krişcynkə, Ignət, Janь Qotoj, Bişquraj səvittərə „KULAK YĐE TAPŞЬRЬR ƏLE" tip tynə taqtaqa təkərəp jatalar. Bьndaj faktьlar bytən təbəktərđə lə bar. Bьl faktьlar avьl səvittərenəŋ həm qajhь ber təbək ojoşmalarьnьŋ asьqtan —asьq kulak qulьnda ujnavđarьn kyrhətələr.

Kulaktar yđ igendəren jəşerev həm qatь zadanejənə ytəməv menən genə siklənməjđər. Ojoşmalarđьŋ jomoşaqlьqьnan fajdalanьp kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtar arahьnda la igen əđerləvgə qarşь qotqo alьp baralar. Baltas təbəgendəge kulaktar „Tavge igende yđeŋə taşь, unan huŋ xəkymətkə birerheŋ" tigən qotqo taratqandar. Bьqa qarşь vaqьtьnda atpur ojoştorolmaqan. Hedəmtələ Baltas təbəgendə jьllьq plan 2,4 pr. qa qьna ytəlgən. Avьl səvittərenəŋ qajhь berđəre kulaktьŋ bьl qotqohona yđđərə jarđam itkəndər. Məƅələn şulaj uq təbəktəge ber nisə avьl səvite igen planьn kəmetev esen urajzajđь 10 pr. qa kəm kyrhətkən. Ə, Qaraqoş təbəge Alyşkin səvite „Krasnьj ruc" kalxuzь rəise igenen ba—darqa sьqarьp hatqan da halam hattьm tip başqalarđь aldaqan.

Kulakqa qarşь qьrqa kərəş alьp barьv urьnьna sinfi pazitsejanь kulakqa birev faktьlarьn kyrhətevse miƅaldar şular.

Bьndaj səjəsi jenajəttərgə sik qujarqa kərək. Kulak tejeşle at pur alhьn. Unьŋ qorotqosloq bьtьlьştarьn jemerev esen betə kalxuzsьlarđь betə eşsən jaŋqьđaqtarđь ojoştororqa kərək. Stərle təbəge kalxuzsьlarь sađəv avьl səvitendəge kulaktarđьŋ igen jəşerevđərenə javap itep, DƏVLƏTKƏ 1 MEŊ 350 BOT IGEŊ tapşьrđьlar. Kulak qorotqosloqьna qarşь BЬNA OŞONDAJ PRAKTIK KƟRƏŞ KƏKƏK. Betə kulakqa qatь zadanejə birelhen. Ul begen irtəgə ytəlhen. Parteja diriktifьtarь oşolaj.

BEĐĐEŊ BURЬS:

—Kalxuzsьlarđьŋ həm jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ kytərelgən aktifьqьn taqь la kytərevđən torra. Balşeviktər timpь tə'min itev esen massa menən bergə massьnьŋ başьnda kankrit jetəkselek itergə, sinfi doşmanqa huqqa berergə kərək. Qojoroqta həjrəlev eşte samatukka tapşьrьv balşeviktər mitьđь tygel uqa qarşь kərəşlek həm taqь la nьqьraq kərəşergə tejeşbeđ.

Qabul itev punkьtarьnda igen tapşьrьvsьlarđьŋ sirat ketəp torovdarьn betərergə kərək „IGEN TAPŞЬRЬVSЬLARQA BOJRAKRATTARSA MƟNƏSƏBƏT FAKTЬLARЬ QЬRQA BƟTƟRƟRGƏ, SIRAT BULDЬRMAƅQA HƏM PUNKЬTTARDЬŊ KYBERƏK YTKƏRƏ ALЬV QABILIJƏTTƏRE KYTƏRELERGƏ" tejeşlegen parteja Yđək Kəmitəte talap itə.

BEĐĐƏ EƅKERTLƏV TIMPЬ, IGEN ƏĐERLƏV TIMPЬNAN ARTQA QALA. IƅKE BALTASTA urьlqan, sabьlqan igende betenləj eƅkertkə hьlməj vaq syməlegə ejələr. Yđđərensə „kanvajer" qullanalar. Ləkin igen kybələ serep jata. Beđ kestə şulaj ojoştororqa tejeşbeđ, ki EƅKERTLƏV HƏM IGEN ƏĐERLƏVĐEŊ JUQARЬ BAƅQЬSTA barьvь tə'min itelhen. Kalxuzdarđa həm jaŋqьđaq xuzalьqtarđa la kes dəreƅ ojoştorolhon həm tulь fajđalanьlhьn.

Beđ kedgə səsevđe betməgən təbəktərđə unь begen—irtəgə betərergə tejeşbeđ. Lalin ul həm tunqa herəv igen əđerləvđe yđ vaqьtьnda tultьrьvqa his qomasavlьq kiltererqə tejeş tygel. Hər qajhьhь yđ vaqьtьnda ytəlhen. Kes şulaj ojoştorolorqa tejeş.

HƏR BER KALXUZ, SAFXUZ HƏM AVЬL SƏVITE IGEN TAPŞЬRЬV ƟSƟN KALINDAR PLAN BULDЬRHЬN KALXUZDAR IGEN TAŞЬV BRIQADALARЬ OJOŞTORHON JETƏKSE OJOŞMALAR KANKRIT, APIRATIF JETƏKSELEK TƏ'MIN ITELHENDƏR.

Kulakqa qatь həzym alьp barьv, betə ricaktarđь fajđalanьv, igen əđerləvđə kalxuzdarđ eƅtenləgen kyrhətev aşa, kalxuzlaşьv xərəkəten taqьla la kesəjtergə tejeşbeđ.

Q. J.

PIDALUGEJƏ HƏM SAT SEJALIZEM TƏÐƏLƏŞƏ

Eşse sjnьfь satsejalizem tədev almasfirahьnda ydenen вetə izadь inligejəhen вirep prali-tarejatьnь idejəhe вulqan—prajьzvudьstьvanь həm eşselərden yd ara menəsəвəttəren tamьrьnan uq ydgərtev julь menən вetə tormoşto jaŋь nigeddə qorovđь ьojomqa atqarьp jata.

Вьl satsejalizem tədeleşe pratsisь pidagugika aldьna đur unьş menən eşləp, plandarđьn jəd pratsintь menən ytəleven tə'min iterlek „jaŋь" keşelər tərвejəlav turahьndaqь zakunlь talaptь quja. Səvit jəmaqatselegenen pidagukikaqa вirgən zakazь" jaŋь denja tədev eşenə ьsьn kyneldən вirelgən, ydđəren eşo jetəkse idejegə вujhьndьrqan keşelərđe talap itə.

Sьjfi doşman—вurzьvazejənьŋ вьl tərвejə eştəren, jəmqejətte genə tygel, вəlkem keşenen ydendə jaŋьnan tьvdьrьrqa tьrьşqan вalşşeviktarđьŋ ujlap sьqarqan tephəd—nigedhəd nəmələre tip kyrhəteve memkin. Вьnь derəђlav esen ul pidalugejənьŋ yђevse həm tərəqqi itevse arganizem turahьndaqь Fən—вulьvьn hьltav itep alasaq.

Ləkin pidalugejə menən pidalugejə arahьnda ajьrma вar: Kapitalizem jəmqejəte esendə, unьŋ aqьvlь hutь (suqь) menən tərвejələnep yђkən sit il pidalugejənen, unьŋ nisek kenə вulna la вalaqa jaŋьlьş qaraşlь saqьldьrqan jetəkselərenen məxtərəm isemdərenə eşənep, вeđ ydləştərə almajвьđ. Ьsьnlapta—вurzьvazejə pidalugejəhь вalalarđьŋ yђeven ular arganizmьndaqь вetə jeteşhedlektərde [illegible]

həm (kapitalizem jəmqejətendəge şəxsi fajđa esen jьrtqьstarsa kankurinsejəgə вətenləj oşamaqan) satsejalizem jarьşь—вьlar keşene jaŋьnan tьvdьrajar, unьŋ psixalugejəhen, xoloqon вik nьq ydgərtələr. Q.P.Y. nьŋ xedmət kalunejəlarьna oђta ojoştorolqan ykhed вalalar menən вulqan təzriвəhe вəstanufkanьŋ patxut həm menəsəвəttenŋ keşegə nej tiklem tə'ђir itkənlegen, ulardь вətenləj jaŋь keşe itep jaŋьnan tьvdьrqanlьqьn, dəjəm tədələşkə вьqtьrqanlьqьn asьq kyrhətte. Вurzьvazeja odaq ujlap tormaj ul вalalarđь вejalagik emetheddər katigurejəhenə jađьp qujar ine əle. Jaŋь xedmət şarttarьnьn tə'ђire tyвəndəge hyđđər menən вik oђta xaraktirlanqan: „JAŊЬ XEÐMƏT ŞARTTARЬ ESENDƏ JALPЬ PSIXALUGEJƏHENDƏ HƏM UNЬN XEÐMƏTKƏ MƏNƏSƏВƏTENDƏ ВIK ÐUR HЬNЬLЬŞ ВULQANLЬQЬN вarь tik huqьrdar qьna kyrergə teləməjđər" (partejanьŋ XVI nsь sjьzьnda iptəş Stalin telmərenən).

Jaŋь moxittьŋ, jaŋь şarttarđьŋ ololarqa tə'ђire вьna oşolaj. Вьl jaŋь şarttar his şikheđ вalalarqa la tə'ђir itə (simejə, jəmqejət, məktəp arqьrь). Ləkin вьl pratsis məktəp tarafьnan kəslə rəveştə ytkərelergə вalalar arahьndaqь pidagugejə eştəren məktəp yђə вarqan arganizemdьŋ ydlektərənə, jəş ydlektərenə вalanьŋ „qaвul itə alьv kyləmenən" jaraqlь itep qororqa tejeşle. Şulaj вulqas pidalugejə pidagugikaqa jardamqa kilergə, unьŋ eşen jeŋeləjtergə, [illegible]

şarttar esendə tərвejəlav, partejə, kamsamul, pejanirđar ojoşmahь, səvit, prafsajuz səvit jəmaqatselege menən вergə tərвejəlav kevek kammunistik tərвejə iliminttarьnьŋ nej tiklem pidalugejə quşqansa (jəqni nej tiklem вalanьŋ təвiqətenə jaraqlь) вulqanlьqьn derəђlərgə tejeşle. Ьsьn'ap ta, məђələn palitixnizem tərвejəhe satsejalizem tədevse səvit jəmaqatselege ta lap itkənlektən tygel, вəlkem, tejyrejə həm praktikanьŋ вer вerehenə dejəliktik вəjlaneştarendə arganik вerlek вulьv jaqьnan palitixnizem вetən şəxste tərвejəlav esen iŋ kəslə sridstьva вulqanlьqtan, вьna nəq şul pidalugejə quşqansa tərвejə вulqanlьqtan kərək. Sənki palitixnizem—yђevđen ydlektərenə mevafiq tərвejə, ul вalanь ejrənevgə, alqa jeвərevgə jardam itə.

„Ingils вetə jəmaqət tarafьnan planlь rəveştə idara itelə torqan sənəqət hər jəhəttən alqa kitkən, вetə prajьzvudstьva sistimьnьŋ jajьna təşə вelgən keşelərgə moxtaz" tip jađqajnь (Ingilis „Kammunizem prinsiptəre". (Palitixnizem вьna kənt oşondaj keşelərde tərвejəlavgə jardam itə. Səvit „zakazь menən pidalugejə arahьnda ədəklək вulmaqanlьqьn, „Jaŋь" keşe məs'ələhe—tephəd xejal вulmaj, вəlkem rejal memkinlek вulqanlьqьn həm əgər вeđ вurzьvazejəpidagugejəhe kyrhətkən вalanь tygel, ьsьn вalanь вelhək ul rejal memkinlekte вojomqa aşьrьv jeŋel вulqanlьqьn qatqi rəveştə kyrhətergə kərək.

Balanь вelev, unь ejrənev—alar pidalugejə estərenen in [illegible]

CIZUF.

¹ CIZUF iptəştən maqalah [illegible]

Вьndaqь iqtisadььfьq, ədeвiektar qə kyđ halьrqa

[illegible]

Ə. ƏMIRXANЬF.

Tunqatar hadlьqь

[illegible]

„USALINSKEJ.

Mulla qьb kamvuzda ьqь

[illegible]

„Belevse„

KULAK QЬB PID VUZ DAN QЬUЬRНЬН

[illegible]

„KALXUZSЬ"

Qonsaqta tədev eşe aqhaj

[illegible]

Ş. JARSKEJ.

Maqarifselər arahьn daqь syptər taďartьl hьn

[illegible]

„Q.

BEÐÐƏN ARANAN QЬVЬ QЬÐ

[illegible]

„UCALINSKEJ"

Вegen, „Вaşqortostan" dь taratьv udar ajlьqьnьŋ dyrtense kenə

DƏVLƏKƏN, ƏBJƏLIL, ZEJANSURA TƏВƏKTƏREÐDAR AJLЬQQA ВAJAVAJ RƏVEŞTƏ INMƏGƏNDƏR

Вetə partejə, kamsamul, səvit, prafsajuz, rapsilkurđar həm tyвan matвuqat udar ajlьq qa вalşevik timpь menən jalqanьrqa tejeştər

UDAR AJLЬQTЬ UŊЬŞLЬ UÐQARЬRQA

Вegen „Вaşqortostan"dь jalpьqa taratьv ajlьqьnьŋ dyrtense kenə, partejə həm xəkymətten вajavaj urgьnь вulqan kəndəlek gəzite ilevəddə jəşəgən вetə uqьj—jađa вelevselər qulьndə вulьrqa tejeş. Gəzit uqьvsьlarđь nej qəđər artьrhaq jalpьnь satsejalizem tədeleşenə aktif qatnaştьrv eşe kəsəje, şunьn menən вergə kiŋ qatlam eşse kalxuzlaşqan jalpьnьn səjəsi tərвejə alьvь tərənəjə həm ular partejənen kəndəlek вurьstarьn вojomqa atqarьvđa nьqlь qatnaşlьq itələr. Xəđer gəzit taratьv jaqsь qujьlqan, unь uqьvsьlarđьŋ handarь kyp вulqan zavьt, faвrika həm kalxuzdarđьn tormoştarьnan alьp distalagan faktьtar kiltera alaвьđ. Вьna şuqa kyrə lə, gəzit taratьv həm unь uqьvsьlar menən mas savaj eşte julqa halьv partejə, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarьnьŋ đur səjəsi вurьstarь вulьp iђəplənə. Gazitəвeđđen udqan handarьnda ajьrьm təвəktərđən вirelgən xəвərdar, əlkə ştap tarafьnan jeвərelgən vəkildər вulqan təвəktarda genə eşten вarьşьn kyrhətələr. Beđđeŋ vəkildəreвeđ sьqarьlmaqan, kyp kenə təвəktar ələgə tiklem yd đərenen tavьşьn вeldergəndəre juq. Вьna вьl faktьtar Əlkə Kəmitətenenŋ „Вaşqortostan"dь taratьvqa вirelgən diriktivahьn вojomqa atqarьvđьŋ đur ədəklək aldьnda torqanьn kyrhətə. Xatta qaj вer təвəktərdə ajьrьm jetəkselər tarafьnan (Xəjnulla Tyləkyf) turanan tura appartunizem qaraştarь вarlьqьn kyrhətələr.

Ydək вaşqarma kəmitəte Вaşprafsəvit şulaj uq вetə əlkə urgьndarь tarafьnan вirelgən diriktiftarda, avьl səvittəre, uqьv jorttarь, prafsajuz aqzalarь, kalxuzsьlar arahьnda „Вaşqortostan" dь taratьvđь kiŋ kyləmdə jəjel derergə tejelgəjne. Ləkin вьl diriktiftarđь вojomqa atqarьvđa əle jalpь arahьnda eş alьp вarьv həm ajlьqtь ikmək əđerlav kampanejəhe menən tьqьđ вəjləv eşe jomoşaq. Şunьŋ menən вergə taratьv eştərenə jaqьь uq totonqan təвəktərdə padpiska jьjnav eşenə farmal qaraştar вara. Вьl qaraştar kantryl handarđь tultьrьv esen ajlьq padpiska jьjnav menən genə qənəqətlənelə, ləkin вьl eşte gəzit taratьvđa uŋьş tip ajtep вulmaj, sənki вeđđeŋ вurьs gəzitte alьvsьlar, unь uqьvsьlar menən tьqьđ вəjləneş totov həm uqьvsьlarьвьđđь sistimalь rəveştə tərвejə itev вulьrqa tejeş. Вьna şuqa kyrələ padpiska jьjnav вeđđeŋ вurьstьŋ iŋ mehimdərenən вerehe вulьp, jьllьq həm jartь jьllьq patpiskalar jьjnav вulьrqa tejeş.

R. Q.

Вьl urьndarđa „Вaşqortostan" dь taratьv eşenə вajavaj totonmaqandar

Əs avьlqa 12 danə gəzit alьna

Qьrmьђqalь təвəge Qarlьman, Jaŋь qarlьman həm jaŋь kəs avьldarьnda jəj вujьna fəqət 12 danə qьna gəzit alьna. Ajьrьm keşelərđə unьŋ jartьhь qьna Avьlda dyrt uqьtьvsь, вalalar jəsləhe həm вalalar majdanь вar. Ləkin вьl ojoşmalarđьŋ jetəkselərə şulaj uq ulardaqь kamsamul jəcəjkələre gəzit taratьv eşenə halqьn qarajđar. Xəвərse.

Gəzit taratьv əşe jomoşaq вara

Dəvləkən təвəgendə „Вaşqortostan" dь taratьvđa eş jomoşaq tora. Təвek dəvmalendə 18 — вaşqort səvite вulьvьna qaramaђtan oşo kəngə tiklem вarlьqь 120 danə genə gəzit aldьrđьlar. Udar gəzit taratьv sintəвer ajьnda la, əle вulha la taratьv eşe jalpьnь yđenə tuplap вojomqa aşьrьvda qənəqətlənerlek tygel. Tiđ kəndə вьđ a əhəmejət вirep „Вaşqortostan" gəzitəhe taratьvđa kiђken kərəş alьp вarьlhьn. X.

Gəzit taratьv arahьn kyrməgən

Xəjnulla təвəge, prafsajuz rəise Tyləkef „Вaşqortostan" gəziten taratьvđa вer nəmələ eşləməgən. Вьl turala Вaşprafsəvitteŋ вojoroqon kyptən alqan вulhala, unь jalpьqa sьqarmaj, sajuz aqzalarьna kyrhətmaj, əђtal aђtьna jəşerep halьp qujqan. 25—nən вaşlap вerense sintəвerqa tiklem uqьtьvsьlar kanfirinsejəhe вulha la, unda вarьp gəzit taratьv eşendə вer hyđđə qudqatmaqan. Şulaj uq miskum kaŋaşmalaren də hyđ вulmaqan. „Вaşqortostan" dь taratьvda sajuz aqzalarьna zadanejəlar вirelməgən. Prafsajuz aqzalarь arahьnda gəzit aldьrьlmaj. Gəzitə aldьrьv eşenə vaq məs'ələ tip qarajđar. Matвuqat taratьvqa sintəвer udar aj tip iqlan itelgən вulha la, əle вer nəthələ eşlənqəne juq.

Вaşqortostan n вrigadahь: Qəвəvьf. Aşqadarskь. Usmanьf.

Tiđ kəndə qьrqa вo roloş jahalьrqa tejeş

Jaŋь вylək avьlь (Şişmə təвəge) dəvmalendə, puşta tarafьnan вarlьqь 40 danə gəzit, zurnaldar taratьrqa kantryl handar jeвərelgən вulhala, вьl kəngə tiklem вaşь menən 5 danə gəzit tarala. Avьl səvite, gəzit taratьv eşendə saralar kyrməj, kamsamul aqzalarь tarafьnan jalpь arahьnda вer eştə alьp вarьlmaj. KAMESKEJ.

ВAŞKYSPRUMSAJUZ ВELDERƏ

Вaşkysprumsajuz prizidejamьnьŋ 1931 nse jьl 24 nse avqьs qararьna вinaən, Əfələge вetə rajundar arahьnda qь pramislavaj kapiratsejəlar oşo jьl 1 nse sintəвerđən, Вaşqortostan jəmkyrəşle prumkapiratsejəhьnьŋ atraslьvьj xuzajьq inəve serekməhe isemendə qajtanan qorolasaqtar:

1. Yfisdrivprum sajuzь-aqas eşləvse, aqas əđerləvse həm lisaximieski atraslьvьj oejədiвirejə, əjlənderelə həm qьnqartьlьp, "lisdrivxim oejədininejə" tip jərətələsək.

2. Yfstrumsajuzь—tədev matirejaldarьn sasьv həm ularđь eşləv serekeqə əjlənderelep, qьsqasa „Strumprum oejədininejə" tip jərətələsək.

3. Yfraznaprumsajuzь-torlo pramisla serekenə əjlənderelep, „Raznaprum oejədininejə" tip atalasaq.

4. Yftransprtsajuzь—Transprt serekenə əjlənderelep, „Transprum oejədininejə" tip jərətələsək.

Serekmələrđeŋ torqan urьndarь: Lisdrivxim oejədininejə—Puşkin uramь. Вaşkusprumsajuz jorto, tilifun №1-80;

Strumprum oejədininejə—Karьl-Marks, jort №16, tilifun№3—10;

Raznaprum oejədininejə--Syrypa uramь jort №34, til. №1-99 həm jaŋь tilifun №6—42.

Kyrhətelgən serektərđeŋ Qussankьnьŋ Вaşqortostan kanturahьnda tyвəndəge Nomirđar menən kantakarint inəve ьar:

Lisdrivxim oejədininejə—519;

Stumprum oejədininejə—520;

Raznaprum oejədininejə—518;

Transprum oejədininejə—371.

Əfə rajundar ara prumsajuz menən tөđəlgən dugьvьrđar вujьnsa вulqan prava həm jəkləmələr həm alardьŋ вurьstarь tejeşle atraslьvьj oejədininejəlar tarafьnan qaвul itelasək.

Qajtanan qorolqan Əfə rajundar ara prumsajuzь menən dugьvьr menəsəвətendə вulьvьь kuntьr aginttar, ulardьŋ dugьvьrđarь вujьnsa jəkləmələren rajunda qara, prumsajuzdarьnan atraslьvьj oejədininejəgə tapşarьvđa 2 kən esendə rəsmiləşterev esen, atraslьvьj oejədininejəgə saqьrьlalar.

Prumkapiratsejanьŋ apiratif eşməkərlegenə qaqьlqan eştər eujьnsa Вaşkusprumsajuzqa tygkь, ə tejeşle atraslьvьj oejədininejəlargə mərəəəqət itevđe sorajвьđ.

ВAŞKYSPRUMSAJUZ PRIZIDEJUMЬ RƏISE: ZAUXANЬF.

В ELDEREV

Asnavnuj kurьstarqa qarizalarđьŋ jetərlek dərəzələ вulmaqanqa kyrə, Вaşsajuzđьn ycivno-kursavaj Kamвinatь (elekke sanaqat tixnikumь) diriksejəhe 7 jьllьq (vaq millattər esen 6 jьllьq) məktəp вetərevselərđən asnavnuj kurьstarqa irekle qaвul itev iqlan itə. Вьnda urьndarqa вirelgən razvirьskalar almaştьrьlmajasaq.

Qarizalarđь 1931 nse jьldьn 20 nse sintəвerenə əlgerterga kərək. Qarizaqa tyвəndəge dukaminttar tekələrgə tejeşle: 1, mitrika qaqьđь, 2) məqlyməte turahьnda sprafka 3) iztimaqi sьqьşь turahьnda sprafka 4, havlьqь turahьnda sprafka, 5) misat menən derəђləngən ankita həm qariza Tixnikumqa saqьrьv jeвərgəndən вuŋ qьna kilergə.

ВAŞSAJUZDЬN YCIВNO KURSAVAJ KAMВINATЬ DIRIKSEJƏHE. 1 — 3

Finans—ikanumika tixnikumьnda 15—sintəвerđen zanətejə вaşlana.

Finanьs-ikanumika tixnikumьna qaвul itelgən uqьvsьlar Вirskej qalahьnda kyrhətelgən vaqьttan kunlamaj kilep jetergə tejeştər. Tixnikumđьŋ ədrise г. Бирск. Галкина гора (elekke zarinskej gimnazejəhe). Studinttar jataq həm aşav menən tə'min itelələr.

TIXNIKUM MƏÐIRE: SƏJFULLIN.

USALЬ UDAR AJLЬQQA UDAR RƏVEŞTƏ INDE

Usalь rajkumьnьŋ kyltura tədeləşe səvite menən Qatnaş jьjnalьşь вulьp, вьl jьjnalьşta jajge ajdarđa təвəktə gəzit taratьv eşenen вetenləj jomoşaq вulqanlьqь вelende. Rajkumdьŋ qararь вujьnsa „Вaşqorsostan" dь taratьvqa вirelgən kanteryl HANDAR 25% QA ARTTЬRЬP QAВUL ITELDE. Udar ajlьqь udqarьv esen təвək ştaвь tədəlep, ştaptьn planь вujьnsa tiđ vaqьt esendə avьldarqa gəzit taratь вrigadalarь sьqarьla. Təвək ycrizdinejəlarenə jaŋь alьp menən eş itev turahьnda nalytlar jahala həm kiŋ pragramma la matвuqat kisahe udqarьla, udar ajlьqqa qarata stinə gəzittəre sьqarьlasaq, ajьrьm avьldar şulaj uq kalxuzdar arahьnda satsejalizem jarьştarь ojoştorolasaq. Xəđer təвək gəzit taratьvđa praktik eşkə вaşlanь. Ə. M.

QONŞAQ „ВAŞQORTOSTAN" DЬ TARATЬVDA

1.600 KANTERYL HANDЬ 2332 ITEP.

Qarşьlav planь ojoştorđo

Qonşaq (yd xəвərseвeđđən tiligraf aşa) teвəgenə „Вaşqortostan"dь taratьv udar ajlьqьnьŋ kanteryl handarь, 1 MEŊ 600 DANƏ вirelgən ine, təвək aktivtarь jьjnalьşьnda qarşьlav planь ojoştorolop, 2 MEŊ 332 DANƏ ITEP QAВUL ITELDE. Urьndarqa taratьv вrigadalarь jeвərelde. SAFIN, RIZUVANЬF.

ВETƏ ƏRƏSƏJ YÐƏK ВAŞQARMA KƏMITƏTE ERGƏHENDƏGE SƏVIT TƏÐƏLƏŞƏ JUQARЬ KURЬSTARЬNA 1931—32 UQЬV JЬLЬNA UQЬVSЬLAR QAВUL ITEV TƏRTIВE.

Məskəvđəge səvit tədələşe juqarь kurьstarьna uqьvsьlar вaвul itev tərtiвen iqlan itep. Вaşqortostan Ydək Вaşqarma Kəmitəte вetə təвək вaşqarma kəmitəttərenə razvirskalarđь alьv menən uqьvsьlar hajlavqa iŋ nьq əhəmejət вirevgə təqdim itə.

1. Juqarь kurьstarqa kamandiravajt itelevselər oşo şarttarqa javap вirergə tejeştər.

a) вiş jьllьq partejə stazь həm məs'yl səvit eşendə es jьllьq stazь вulьrqa;

в) II—вaђqьs səvit partejə məktəвe dərəzəhendə əđerlege вulьrqa;

IЪKƏRMƏ: Вьl tərtip fəqət məs'yl səvit eşendə eşləvse eşse—yrlətelevse həm kalxuzniktarqa nisвatan genə ydgərtelergə memkin.

2. Uqьv srugь 1 jьl.

3. Kurьstarqa uqьvsьlar Вaşsik kamandirufkahь вujьnsa вetə Ərəsəj Ydək Вaşqarma Kəmitətenen kadьrđar вylege ergəhendəge qaвul itev kəmisejəhe tarafьnan вaşqarьla.

4 Kurьstarqa inev esən qarizalar oşo jьldeŋ 25 nse nyjaвerenə tiklem Вaşsikteŋ kadьrđar вylege ergəhendəge uqьvsьlar hajlav kamisejəhenə вirelə.

5. Вaşqortostan esən 15 urьn вirelgən, вьlar esenan 38 prtanda kəm tygele qьđ, qatьnđar вulьrqa tejeş.

6. Qariza вirevselər oşo dakuminttarđь tapşьrьrqa tejeştər;

r Partejə Kəmitəte həm Вaşqarma Kəmitəte tarafьnan kamandirufka qaqađь, partejə stazь həm səvit eşendə kypme eşləve turahьnda teptəmə. II—вaђqьs səvit—partejə məktəвen yteve, jəki şul dərəzə əđerlege turahьnda teptəmə, tejeşle partejə həm səvit urgьndarьnan eşe turahьnda xaraktiristika həm havlьqь turahьnda teptəmə.

7. Kurьsqa kamandirufqa jьvsьlar kurьsqa əđerlek esən eş urьndarьnan eş xaqtarь həq lanьv menən вer ajlьq ulpuska alalar.

8. Kamandiravajt itelevse iptəştər fəqət qaвul itelevđəre turahьnda xəвər alqas qьna kitə alalar.

9. Uqьv vaqьtьnan вetə uqьvsьlar yđ tərвejələrendəge simejələrenen hanьna qarap 175 humdan 275 humqa tiklem stipindejə menən tə'min itelələr.

Təвəktərgə razvirskalarđьŋ вyleneşe.

Təвəktar Ьeme	Вaşqort	Tatar	Mari	Sьvaş	Urь.	Вetəhe
Usalь	1					
Zьjansura	1					
Вerjən	1					
Maqar	1					
Prejut	1					
Məsetle	—	1				
Вajmaq	1					
Əpjəlil	1					
Miskə	—		1			
Вalt ıs	1					
Вerə	—					
Вişavlək						
Вaşsik	1	1		1	1	
	8	3	1	1	2	15

IЪKƏRMƏ: Kurьstauqьvsьlarđьŋ simejələren forlaq menən tə'min itevđe əђtenə almaj.

10. Uqьvđar qasan вaşlanьv turahьnda ajьrьm iqlan itelər.

Вaşsiktьn ojoştorьv вylege mədire: ВAJЬQВAJЬF. Kadьrđar siktьь mədire esen:

MANNANЬVA.

Ridaktьr urьn вaђarь: Z. Kajь[illegible]

PARK KYLTURA kinahьnda

3, 4-sintəвerđə:

„AŊLAŞЬLQAN XATA"

Sejanstar: 7-30, 9, 10-30 səqəttərdə.

Zajьmdarđьŋ atamahь 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Allьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120,00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap	26—25	
* Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə	25—15	25—20
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr, lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—30	50—50
Pratsintь „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30 . .	50—10	50—30
Pratsinthьđ „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

URAL

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa səqət 5 tən asьq

Вegen həm kən hajьn Jaŋь xuduzьstьvalь filma.

„Tixьj dun"

M. Şuluxьf ramanьnan Вilittər xaqь arzanlaştьrьldь. 16 jəşkə tiklem вalalar inderelmaj.

GURЬN

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegen 6 вylekdə xuduzьstьvalь filma

„IQDINВU"

„Yktaвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglafilit vəkile №716

6 SINTƏBER-BAŞQORTOSTAN MATUR GIGANTЬNA NIGEĐ TAŞЬ HALЬVĐЬŅ TANTANALЬ KӨNӨ

BӨTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEĐEP!

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQЬ

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.S.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

6 SINTƏBER 1931 JЬL, 194 (495)

KӨNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, KURPS №3

TILIFUN NUMIRĐARЬ:

Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Sats. jalizmus jer eşlav bylege . . . 5—42
Iqlandar həm e eşma . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Təŋge ridaksejə . . . . 1—15

„518" ӨLƏŞƏNƏ 3 SIX EŞKƏ BAŞLAJ

BILARƏT (TILIQRAF ARQЬRЬ) BILARAT UDARNIKTARЬNЬŅ EŞTƏ BATЬRLЬQTAR KYRHƏTEVE HƏĐƏMTƏHEN KANATNЬJ, KYASLINЬJ, VALACILNЬJ SIXTARĐЬN KURPTAR TƏĐƏLƏP BӨTTӨ.

BЬL SIXTAR „518" GIQANTTARЬ ӨLƏŞƏNƏ INEP, ӨŅ 9 NSЬ AVQЬSTA TANTANALЬ ERƏVEŞTƏ EŞKƏ BAŞLAJĐAR.

SILANTEJEF.

Bəgen matur gigantьn teđəvđə 4000 eşse eşləj, 32-jьl qinvarьna taqь la 7000 teđəvse-eşse kərək.

Bөjөk gigant teđeleşe—Başqortostan parteja, kamsamul, prafsajuz həm bөtə sәvit jəməqətselegeneŋ balşeviktarsa ojoşop, udar eşkə totonovđarьn horaj.

Bөtə donja jəştər kөnөndə qьđьl urdinle kamsamuldьŋ Başqortostan ojoşmahь 2 meŋləgən ərmejəhen matur gigantьna mablizavajt itərgə tejeş.

MATUR ZAVЬTЬN UDAR TƏĐƏVDE KALXUZSЬLAR MEŊƏRLOGƏN EŞSE KOSTƏRE BIREV, QЬĐЬL ABUZDAR TULQЬNЬN KƏSƏJTEV MENƏN QARЬŞЬLAJ.

Bөgөn başqort matur gigantьna nigeđ halьv kөnө

Ural—Kyznitskej kambinatьna ingən Başqortostan tupraqьnda avьr indysterejane alqa jebərev pirispiktitare xađer asьq ailda-le. Başqortostan sənəqəten 1932 nse jьldan 1937 nse jьlqa tik-ləm alqa jebərev pirispiktif pla-nь təđeləgən həm bьl vaqьt esenda Başqortostan sənəqəte-nə kapital halьmь 5 miljart hum dan artьp kitə.

Jegaze—Kamarofskeđəge ru-da jatьmdarь nigeđendə ikense mitallurgeja gigantьn teđev mas'ələhe xađer xəl itelgən. BӨTӨ DONJA ƏHMEJƏTENDƏGE QA-BAN-TURBIN ZAVЬTЬN, VA-GUNDAR EŞLƏV ZAVЬTЬN, PARAXUTTAR EŞLƏV ZAVЬ-TЬN, DIRƏABELDƏR EŞLƏV HƏM ILIKTRAVUZDAR EŞLƏV ZAVЬTTARЬN TEĐƏV MƏSƏ-LƏHE XƏL ITELGƏN. AFTA-MABILDƏR EŞLƏV GIGANTЬN H.B. TEĐƏV MƏS'ƏLƏHE XƏL ITELEV ӨTƏNDƏ. BAŞQOR-TOSTAN TUPЬRAQЬNDA UN DARSA GIGANTTAR TEĐƏLƏ-SƏK, JƏĐDƏRSƏ AJЬRЬM ZA-VЬTIAR HALЬNASAQ. Jaltьra-ya mitallurgeja eş jьlьqtьn aşaqьna 150 meŋ tunnanan ar-tьq praduksaja birasak.

Şulaj itep Başqortostan jem-hyrejətenen sətməь—təkanmьь tamьrь baļьqtarь satsejalizem teđeleşe esen fajdalanьlasaq.

Başqortostan gigantiarьnьn ee-rehe matur zavьtь xađer teđelə başlanь inde. Begengə kөndə matur zavьtьn teđev majdanьn-da 4 menđən artьq eşse eşləj.

Başqortostan matur zavьtь Sta-lingrat traktьr zavьtьnan dur. At şulaj uq Xarkef qalahьndaqь traktьr zavьtьnan da dur. Matur zavьt jьlьna 12 miljun at kese taqьl itkan 200 meŋ matur bi-rergə tejeşle. Berense kidək tə-rtil gigant jьlьna 100 meŋ ma-tur birasak. Bьna bьl 100 meŋ Traktьr ... bьl eşlej başlar esen za-vьt 10 aj esenda, 1932 nse jьl-dьŋ 1 nse ejjylenə tedelep be-tergə tejeşle. Bьl 100 men ma-tur „Kantinintal" ham „Internat-sejanal" tiiendaqь matuldar bu lasaq.

Başqortostan Matur zavьtь Sa-vittar Sajuzьnda Matur eşlәp sьqarasaq berense zavьt; bьl berense mpatur gigantьn teđev udar timtar menən barьrqa te-jeş.

Matur zavьtьnьŋ berense ki-ţəktə eşlenergə tejeşle eleşen teđev sьqьmdarь 108 miljun hum samahь təşkil itəsək. Bьl matur giganṭь Өfөnən 12—13 kilamitьr jerđə elekkə Bagaruds kej, xađer Matur avьlь ergahen da 750 giktar majdanda teđelə.

Jaqarьla kyrhətelgənsə Ma-tur zavьtьn teđev jsrugь 10 aj aildəŋgən; oşondaj qьđqa vrukьtьn qujьlьvь Başqortostan jəmaqətselege aldьnda nindəj mas'ylejatle gigant surьs tor-qanlьqьn asьq kyrhətə.

Beđgə tarttьr sьuk birelgən—1 nse ejjylgə Matur zavьtь xutqa jeberelergə həm praduksejə birə başlarqa tejeşle.

Xađerge đəverđə beđđen al-dьnьđa torqan tep burьstarđьŋ berehe teđeleştarđe esse kese menən tə'min itevđən qьarat.

1932 jьldьŋ qinvarьna tiklem matur zavьtьn teđev eştendə 7000 eşse eşlərgə tejeşle. Eşse-lərđen oşolaj artьvь ulardьŋ tor laq, adьq, sənaqat tavardarь həm bytəndər menən tə'min itev mas'ələhen quja. Xađer tor laq teđevgə kereşelde inde, bьl eş Matur zavьtьn teđev eşsela-renen tulь rəveştə torlaq menən tə'min itev ihənenən sьqьp at-qarьlьrqa tejeşle. Şuqa kyrə xeđmat xalq kamisarlьqь, Kal-xuzsajuz, nigeđьklə tədev triste aldьnda ul eştəŋ ytəleven tejeş le rəveştə tə'min itev burьsь tora.

Xađerge vaqьtta ikense tep burьsь teđeleşterə kərək ikense eikalərđən indereli torqan bul-hьn, şulaj uq urьndaqь kirpes, ezaiz, albasьr, niged taşь, qom aqas h.b. kevek teđev matire-jaldarь menən tə'minь itevđən qьarat. Bьl mas'ələ əlegə xəl itelməgən, kem qajđa həm kyp me teđev matirejaldarь birasəge nə asьqlьq inderelməgən.

Teđev eştərendə eđekləktər-đe buldьrmaь esen bьl mas'ə-ləne xađerđan uq asьq rəveştə xəl itergə kərək.

Matur zavьtь prajьzvudstvalь-hьnda eşlev esen eşse kesen əđerlev mas'ələhe şulaj uq ehəmejət qadana. Matur zavьtь esen 13000 eşse kəraķ. Zavьtь xutqa jeberev vaqьtьna, 1 nse ejjylgə beđđeŋ 13 meŋ eşsebeđ əulerga tejeşle. Bьl eşselərđe niqeđđə başqort millətenan əđerlərgə kərək, şuqa kyrə ul nəsə-ələ taqь la dur razaq ehəmej-jət qadana.

Giganttar esen kadrdar jeteş-terev tejeşle kurьstar, indyste-rejal tixnikumdar, VUZ dar ar-qьь, şulaj uq Stalingrat, Xarkef, Liningrat zavьttatьna, sit ildərqa jebərev juldarь menən ytkərele-sək. kadrdar jeteşterev sik dur həm mas'ylejatle burьs bulьp tora. həm yđenə nьq əhmejət birevđe talap itə.

Matur zavьtь menən bergə Qadan—turein kambinatь həm mitallurgeja gigantь, Jegaze—kama-rufskej mitallurgeja gigantь ha-lьna başlandь; ulardan baş qa jana dur iliktirik stansahь teđələsək, Өfө—Magnitagurskej arahьnda timer jul h.b. halьna başlajasaq. Şulaj uq Cirnikufka kambinatь jeted timptar menən teđelep tamam itelasak.

Başqortostan jemhyrejəte yđe-nen alqa barьşьnda janь dəver gə ajaq başь. Teđeləşe kin jul menən alqa bara.

Beđđeŋ aldьbьđđa, aldьnda dur burьstar toralar. Parteja je-tekselege aştьnda Başqortostan eşsəndare ul burьstarđь tulь rəveştə ytəjəsəktər.

Matur zavьtьnьŋ nigeđen halьv 6 nsь sintəbergə ejjylən gən bьl kөndə hər ber eşse həm hər ber eşsən yđ aldьna matur gigantьn 12 nse jьldьn 1 nse ejjylenə teđev tamam itev burь sьn qujarqa tejeşle.

1932 jьldьn 1 nse ejjyl kөne Ural—kyznitskej kambinatьnьn ju dur gigattarьnan berehenən eşlaj başlьj kөne bulasaq.

JӘHYDIN.

6 saqatta matur zavьtьna

Bөgөn 6 nsь sintəber kiske saqьt 6 la Өfө prolitarejatь MATUR zavьtьna nigeđ halьrqa sara.

Saqьt 4—20 minutta bөtə kalunь Өfө vakzalьna jьjьlьp saqьt 4—30 minutta maxsus vagunda arkistər menən matur zavьtьna qudqalьrqa.

Dilligattar yđđөrө menən Өdьl flak alьp arьrqa tejeş-tər. Bөtə saralarđь kyrev- sajuz raistorə, faozafkumdarqa jəkmətele.

Başprafsəvit.

BAŞQORTOSTAN ӨSӨN BEĐĐEŅ BYLƏK.

MATUR ZAVЬTЬ ISEMENDƏ 9 BRIGADЬ

„8 nse mart" tegev fabrigь eşselərenen matur zavьtьna nigeđ taşь halьv turahьndaqь osma mitingehe tyəndəge qararqa kilə.

1. Matur zavьtь isemenə 9 brigadь ojoşto rop zavьtqa eşselər jeteşməgən təqdimdərđə 9 brigadalьq eşsene zavьtqa əđerləp tororqa.

2) Kamsamul brigadahь matur zavьtь eş-selərenə menđər tьştarь tegev esen əmə ojoş-toralar.

3) 6 nsь sintəberđə bөtə fabrik eşselәre əmə jahap bөtə kileren matur zavьtь eşselərə-renə bylək itergə.

4) 61 eşsene razratkə kyserergə

5) 6 avqьs kөnө matur zavьtьna jer eşen də eşlav esən 200 keşelek əmə jahala. Şif bri-gadahьnьŋ esen jaqşьrtьp eşselər arahьndaqь bulqan jeteşheđlektərđe tikşerev esən jebərer-gə.

Juqarь kvalifikatsejalь eşselər janь kilgən eşselərđeŋ kvalifikatsejalarьn kytəreşevđə hər qajhьna esər keşe alьrqa hyđ birələr.

Matur zavьtь isemendəge 9 brigadanьŋ bөtəhendə xuzalьq iđabenə kyserelə,

Prajьzvudstьva planьn eđevse ьrvactar pragulsьlarqa prajьzvudstьva sutь jaharqa.

—Jəşəhen Başqortostandь indystrejələşte-rev!

—Jəşəhen matur zavьtьn teđev!

„8— mart" fabrigь eşselәre.

INDYSTEREJƏLƏŞEVSE BAŞQORTOSTANQA BEĐ 1350 BOT BIRĐEK

MƏNƏVEZ təəge Başqortostandь indysterejaləşterev isemenə qьđьl abuzdar ojoştorov 10 kөnlegenə quşьldь.

Jaqşьmbət, Abdulla avьl sə-vittəre bьqa tikle qojoroqta hejrəlep kilhələrđə, qudqaldьlar. Kulaktarqa qьъьm alьp barьla, qatь zadanejələrьn tultьrtьvqa saralar kyrelə. Jaqşьmbət savi-tendə 1000 botlo, Abdulla la 350 botlo qьđьl abuzdar ojoş-toroldo.

Q. BAJAZITEF.

SVUDKA

31 nse JЬLDЬŅ 1 nse SINTƏBERENƏ

Bөtə Başqortostan kylemen-də arьş aşlьqьnьŋ jьjnalьvь 93,4 pr. qa həm jaŋьnan sə-sev 60 pr. qa qьna ytəldə. Ajьrьm təəktərđe alqanda tyəndəgesə

	Udqarьlqa selgenanstьn anьlьp setev pr. tь	Bьjьlqь arьş səsev planь kypme pr-qa ytəlgən
Qonşaq	38,7	9,6
Arqajaş	66,7	20,0
Bilaqataj	59,2	14,4
Masetle	69,9	16,1
Qьqьь	80,0	20,9
Dьvan	70,0	33,9
Usalь	48,1	9,8
Әəjəlil	68,8	5,9
Bilarət	98,4	35,2
Bajmaq	95,7	0,8
Xəjbulla	93,0	16,9
Berjan	62,3	23,0
Jьlajьr	100,0	75,0
Zьjansura	100,0	12,7
Mьraq	95,7	38,1
Tur	100,0	58,0
Maqar	99,1	65,0
K—Usul	94,6	39,7
Mənəvez	88,6	40,4
Qaraqoş	98,0	61,0
Stərletamaq	98,0	69,7
Avьrqazь	90,6	90,7
Baqalь	65,6	51,1
Saqmaqoş	96,3	81,1
Byzdək	89,7	86,7
Tujmazь	99,6	51,1
Davlakən	99,8	26,4
Balabaj	97,8	90,8
Bişbylək	100,0	63,9
Perejut	100,0	40,1
Q. Mejəkə	92,1	57,5
Dyrt—ojlə	100,0	87,2
Krasna—Kam	94,5	24,6
Janь avьl	91,1	67,0
Qaltas	100,0	85,7
Boraj	91,8	64,1
Baltas	94,7	68,3
Asqьn	91,2	56,7
Bajqь	91,4	52,1
Mişkə	93,0	84,8
Berə	99,7	122,3
Tapurin	100,5	76,6
Şişmə	87,4	56,1
Qьrmььqalь	95,1	80,3
Arxangil	97,1	60,6
Nuriman	77,7	68,7
Blagavişşin	99,9	72,0
Өfə	94,0	63,6
Bөtə Başqortostanda	93,4	60,8

ӨFӨ AJAQ KEJEME FABRIGE RAPRTЬ

Ajaq kejeme tegev fabrigь ejjyn ajьndaqь eđəkləktərđe avqьs ajьnda qaplaj aldь. Av-qьs pragramьn 100% tь menən ytəne.

Matur zavьtь hala başlavqa qaratьp, 3 nse sintəberđə ytkə-relgən osqos mitinqьla, ajaq kejem fabrigь eşselәre tyəndə-ge qarađardь sьqardьlar:

1—Matur zavьtь teđev eşen-də kərək bulqan spis ajaq ke-jemeneŋ jeteşməven iđəpkə alьp, ajaq kejeme tegev eşs-ləre, bulqan qoramaldar həm eş kesə menən, eşləp sьqarьv pragramьn 25 pr. qa kinəjlergə, bьnьŋ esen, tejeşle ojoşmalar-đan өđtəmə sьjrja birevđəren horarqa hyđ birələr.

2. Yđ safььđđan aldьŋqь udarniktarđan 10 keşe bildələp, matur zavьtь halьvđa eşselər jetmahə, ulardь bьl məs'yl eşkə jebərergə.

3. Ratsejanalizatьr saralar me-nən ber qatarđan, fabriktь xuz rascutqa kysev ajqanlь avqьs ajьnda eşləp sьqarьv planьnьŋ artьrьp tultьrьlьvьn iđəpkə alьp, 15 nse sintəberđən də hunqa qalmaj, brigada xuzras-cutьna kysərgə.

4. Kvalifikatsejale eşselər je-teşterev maqsatь menən hər ber kvalifikatsejale eşse, janь qьna prajьzvudstvaqa kilgən esər eş-sene ejratev məs'ylejəten yđ өъ-tərenə alalar.

5. Qatьn—qьđđarđьŋ kvalifi-katsejələren kytərev həm tyən razrattan juqarь rezratkə yrlə-tev julь menən prajьzvudstьva-qa qatьn—qьđ kesən ydləşte-rev' məs'ələhen alqa qujьrqa.

6. 20 nse sintəbergə tiklem fabriktьŋ bөtə sixtarьnda ejə-heđlek həm uravnilьlkanь bөlə-rergə,

7. Razrattaren stimullaştьrьv həm kytərev julь menən aldьn-qь pradissejalə eşləvselərđe urьnьnda nьqьtьrqa. Beđ—Ajaq kejem fabrigь eşselәre eşləp sьqarьv planьn tultьrьv esən taqь la nьqьraq kərəşergə hyđ birəbeđ

Miskum

Part jaçajkə sikritarь

Dirikseja

„Kr. Başkireja" ridaksejə-henən—Kylikuf.

IGEN ƏĐERLƏV FRUNTЬNDA

QЬĐЬL BAJRAQLЬ EŞSELƏR SAQЬRЬVЬN QABUL ITTE

BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTEREJƏLƏŞTERV QƏ 200 SINTNIR

BEĐ PLANDЬ VAQЬTЬNAN ELEK TULTЬRЬRQA HYĐ BIRƏBEĐ.

MEJƏKƏ TӨBƏK (TILIGЬRAMMA) BAŞQARMA KƏMITƏTENEN TӨBƏKLƏŞEV BER JЬLLЬQЬ UNAJЬ MENƏN SAQЬRЬLQAN PLINUMЬ PARTEJƏ ӨLKƏ KƏMITƏTEN HƏM BAŞQORTOSTAN XӨKUMƏTEN QOTLAP —10.000 SITNIR IGEN ƏĐERLƏNEP JЬLLЬQ PLANDЬŅ 10%QA YTƏLEVENƏN RAPЬRT BIRĐ.

TӨBƏK BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTEREJƏLƏŞTEREV ISMENƏ 1—SINTƏBERĐƏN IQLAN ITELGƏN QЬĐЬL ABUZDAR KӨNӨNƏ QUŞЬLDЬ, HƏM 2000 SITNIRĐAN ARTЬQЬRAQ IGEN ƏĐERLƏNEK,

PLINUM QЬĐЬL BAJRAQLЬ ӨFӨ PARAVUZ RIMUNT ZAVЬTЬ EŞSELƏRE SAQЬRЬVЬN QABUL ITTE, SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQ NIGEĐENDƏ MATUR ZAVЬTЬNA NIGEĐ HALЬV KӨNӨNƏ IREKLE QЬĐЬL ABUZDAR OJOŞTOROP, IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN SRUQЬNAN ELEK TULTЬRЬVQA HYĐ BIRƏBEĐ.

PRIZIDEJUM

Qьrqьđ—mejəkənən

JAŊЬ-INDYSTEREJƏ BAŞQORTOSTANЬNA AQЬLЬVSЬ QЬĐЬL ABUZDAR 260 SINTNIR

INDYSTEREJƏLƏŞEVSE BAŞQORTOSTAN ISEMENƏ ARNAP JELDƏR SƏVITE ĐUR BER QЬĐЬL ABUZ OJOŞTORĐO. ABUZQA 260 SINTNIR IGEN HALЬNDЬ. QALQAN SƏVITTƏRĐE YĐE MENƏN JARЬŞQA SAQЬRA.

Ilseqoldan 40 sintnir

JELDƏR SƏVITENEŊ SAQЬRЬVЬN QABUL ITKƏN. ILSEQOL SƏVITE, INDYSTEREJƏLƏŞEVSE BAŞQORTOSTAN ISEMENƏ 40 SINTNIRĐAN QЬĐЬL ABUZ OJOŞTORĐO.

„Kyl—Qunqaъ" brigadahьnan 100 bot

INDYSTEREJƏLƏŞEVSE BAŞQORTOSTAN ISEMENƏ ARNALQUL SAQЬRЬVDAR BUJЬNSA „VARAŞILUF" KALXUZЬNЬŊ „KYL-QUNQAЪ" BRIGADAHЬ 100 BOTLO BER QЬĐЬL ABUZ OJOŞTORĐO.

A—ZAQЬF.

„SMICKA" SAFXUZЬNDA URAZAJ JЬJNAV 100 pr. tь MENƏN BӨTTӨ

Balşeviklek kantrylen kesəj-tev, eştə dur hьnьlьş tьvđьra alьv arqahьnda „Smicka" safxu-zь urazaj jьjnavđь 100 pr. tь menən başqarьp sьqtь.

INDYSTEREJƏLƏŞEVSE BAŞQORTOSTANQA NARIMAN TӨBƏGENƏN 200 EŞSE, 16 MEŊ SINTNIR QЬĐЬL ABUZ

(Tilifanagramma)

Başqortostan jəmhyrejəteneŋ Ural—Kuzbas sistimahьna ine-venen təvge ađьmь itep Өfө ergahenda halьna torqan matur zavьtьna, Nuriman təəge 200 eşse bira.

Matur zavьtьnьŋ asьlьvь kө-nənə qarata 10 meŋ sintnirđan iŋ đur qьđьl abuz ojoştora. Ural—Kuzbas şturьmь ajqanlь 6 meŋ sintnirđan đur ber qь-đьl abuz ojoştoroldo. Abuzdar indystrejaləşevse Başqortostan isemenə arnalalar.

Nuriman təəge, indystrejə-ləşevse Başqortostan isemenə, kyrhətelgən 200 eşse, 16 meŋ sintnir igen birev menən tyən-dəge es təəkte yđe menən jarьşqa saqьra:

1—BAJQЬ, 2—BLAGAVIŞŞIN 3—KRASNA KAM.

Nuriman təəge rejal eşkə başlanь. Saqьrьlqan Bajqь, Bla-gavişşin həm Krasna—Kam tə-əktərendə rejal eş—rejal javap kөtə.

Təəak parteja kamitətenən:
TEVƏLBAJЬF.
L. ƏMIRЬF.

Təəak kalxuz sajuzdan:
ABDULЬF.

MURZA KVLXUZЬ YRNƏK BULHЬN EŞ PLANЬ, JARЬŞ, UDARSЬLЬQQA KIŊ URЬN BIRELƏ

DЬVAN təəge Murza kalxu-zь kөđge səsevgə 15- avqьstan başlanь. Bөtə səsev majđanь 240 giktar. Şul jer 100 pr. tь la tuđa surtlь orloq menən tə'min itelde.

Kalxuzdьŋ bөtə eşe planlaş-tьrьlqan. Eştər brigadalarqa by-lenep eşlənalər. Ber yk vaqьt urazaj jьjnav, kөđgə səsev, tuŋ qa herevdər bara. Kalxuzdьn 60 aqzahь safxuzqa eşləjđar. Safxuz eşse kөstərgə almaş ur-ьnьna maşinalar menən jarđam itə. Kөđge səsev esen kalxuzqa 100 giktar jer herep birde. Yđe-beđđeŋ habansь brigada la kөnө-nə 21 giktar nurmasь tultьrьp herep tora.

Kalxuzda eske tərtip jaqşь qujьlqan. Xeđmətte đөrөъ ojoş-torovqa nьq iqtiъar birelə. Hө-đөmtələ kalxuz jađqь səsevđə təəak davmələndə berenselekte aldь.

Silus zadanjahь 100 pr. tь menən ytəlde. Eş attarь esən 150 baş mal urьnlaştьrьlьq 3 ađaar halьndь.

Kalxuzdar kөđge səsevđə bri-gadalar arahьnda jarьş dugьvьrь teđəp udar eşlənelər. Zadanja plan bujьnsa tulь ytəlde.

Kalxuzdьŋ uraştarьn kyrgən janqьđaq xuzalьqtar kalxuzqa aqьlalar.

F. VƏLEJEF.

AQJAR PLANDЬ YTƏNE

(tileqraf arqьrь)

XƏJBULLA təəge Aqjar avьl səvite 1 nse sintəbergə tiklem, besən jьjnav planьn 100 pr. qa ytəne.

Eşse kesə, teđəv matirejaldarь həm torlaq xəđerge maminttьŋ təp burьstarь.

Bьlar matur zavьtьnьŋ 1 ejjylgə teđəp bөtөrөleven tə'min itəsəktər

Өfələ berense matur zavьtьn teđəv nacalnige—baş inzinir ip. Anderejəf beđđeŋ xəbərsebeđ menən həjləşkəndə teđəv eştə reneŋ barьşь turahьnda tyən-dəgelərđe kyrhətte.

Xəđerge vaqьtta matur zavь tьn teđəv majđanьnda gejalu-gejə razvitkahь eştəre tamam buldь. Jerđe boravlav həđəmtə he 35—40 mitьr tərənlektə gipes jatьmь bulqanlьqь belen de. Ləkin gejalugeja—razvitka idarahьnьŋ fikere bujьnsa bьl majdan zavьt teđəv esən qur qьnьslь tygel. Zavьt idarahь şulaj uq urьndьŋ jaqşь bulьvьn həm gipes jatьmьnan qurqьrqa kərəkməgənlegen kyrhətə. Bo-ravlav həđəmtələre bьnan 3 kөn elek Məskəvgə jebəreldelər. Zavьt idarahьnьŋ zaklycineja-ləren jaqlav esən Məskəvgə beđđeŋ vəkil həm GGRU inzi-nirь barasaqtar.

— Zavьt idarahь menən VLKSM dьŋ Başqortostan өlkə kəmitəte arahьnda zavьt idarahь qujqan talaptarqa javap birə alьrlьq 600 kamsamul birev tu-rahьnda dugьvьr teđelde. Bьl kaksamuldar Liningrat, Stalin-grat həm bytən qalalarđaqь za-vьttarqa jebərelep, ulardan bri-gadirđar əđerlənəsək. Dugьvьr bujьnsa bьl kamsamuldar 7 jьl-lьq məktəptən də tyən tygel əđerlək alqan bulьrqa tejeştər ine. Ləkin kamsamul ojoşmala-rь bьl talaptarđь ytəməjđər həm kyp vaqьtta 2—3 jьl uqьqan kamsamuldarđь jebərələr. Bьl kamsamuldarđan brigadirđar əđerləv məmkin bulmaqanlьqь əlbittə tabiqi xəl, sөnki ular zavьttarđa qьъqa sruk esendə əđerlek alьrqa tejeştər. Bьqa ajьrьmsa diqqət birergə kərək.

— Kursanttar həm belgestər esən torləq məs'ələhe qьrqьv xəldə tora.

— Matur zavьtь esən—tej ip. Andrejei—eşselər virbavajt itevđeŋ barьşь qəniqətlənerlek tygel, Xeđmət Xalq Kamisarlь-qь eşselərđeŋ kypme virbavajt itelgənlege turahьnda handar birhə lə, ular rejal handar ty-geldər. Xeđmət xalq kamisarlь-qь kyrhətkən tiklem eşselər beđđə juq. Kyptən tygel ber kalxuz qara eşselərđe jebərgən, ulardьŋ estən ber eleşen kire qajtarьrqa tura kilde. Şulaj uq esənsə stateja tubirkylz menən avьrqan keşelərđe lə jebərgən-dər.

—Bьnda Başprumkambinattьn (yđək iliktrik stansahь) matur zavьtьn iliktərik inirgejəhe me-nən tə'min itev turahьndaqь Savnarkum qararьn telər—telə-məъ kenə ytəgənlegen kyrhə-tergə kərək. Başta ulardьŋ ka-bildəre juq ine. Xəđer beđđeŋ bulьşьv arqahьnda kabil Məs-kəvđən jəbərelgən. Xəđer kilep baqanalar juq tejđər. Ləkin Juz—Ural—Lis baqanalarđьŋ jьlqa bujьnda buşatьlqanlьqьn həm ulardь barь tik taşьrqa qьna kərəklegen beldere. Baş-prumkambinattьŋ bьlaj halqьn-saraq eşləvenə tejeşle ojoşmalar diqqət iterđər tip ujlajьbьđ.

—Matur zavьtьn teđəv esən bьjьl həm 1932 nse jьl esendə 150 meŋ kubamitьr aqas mati-rejalь kərək bulasaq. Əgər ma-tur zavьtьnьŋ bьl matirejaldar-qa birelgən zajafkahь tulь rəveş tə qəniqətlənderelməhə, beđgə qьş bytən rajundarđan, balkem alьъ rajundarđan aqas kilterer gə tura kiləsək. Ə xəđer yk qatqь saralarđь kyrgən vaqьtta ul aqas matirejaldarьn Aq həm qara iđeldərđən genə alьrqa məmkin bulьr ine.

JƏŞƏHEN BƏTƏ DONJA RIVƏLYTSEUN JƏŞTƏREN OJOŞTOROVSЬ HƏM BAJAVAJ HЬNAV KƏNƏ XVII-B D J K!

Jəş balşevik—kamsamul, matur gigantьna paxutqa

BAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬNAN—KATLA-TURBIN, MATUR ZAVЬTTARЬNЬŅ VAQЬTЬNDA EŞKƏ BAŞLAVЬN LININ KAMSAMULЬNЬŅ AVANGARTLЬQЬ, DUR EŞMƏKƏRLEK KYRHƏTEVE GENƏ TƏ'MIN ITƏSƏK

Jəş lininselər, jaŋь giganttarđьn tixnikəhe menən qorallanьqьđ!

BAŞQORTOSTAN KAMSAMULЬ IX—S'JEZ HƏM II PLINUM QARARDARЬN UTƏV JULЬNDA

(ƟLKƏ KƏMITƏTE JAVAPLЬ SIKRITARЬ IP. Ə. XƏDISEF MƏQƏLƏHE)

Kyp miljunlь kamsamul əsen kərəş 9 nsь bətə sajuz kamsamul sjezь qujqan iŋ məhim burьstarđьn berehe hanala.

Bьl fruntta—kərəştə sajuz kamsamulь đur uŋьşlarqa ireşte. 9 nsь sjezđan alьp, Yđək Kəmitətteŋ 2 nsə plinumьna tiklem 5 aj vaqьt esendə sajuz safьna ber miljundan artьq jaŋь aqzalar qabul itev fakьtь bьnь dərəħləj. Bьl fakьt qadi genə ber eş tygel, ul yđnən—yđe, samatyk julь menən genə lə bulmaqan. Bəlki kammunistar partejəheneŋ dərəħ giniral julь Linin kamsamulьnьŋ ul jul əsen aktif kərəşeve arqahьnda qьna bulqan đur ber jeŋev ul. Şunьŋ menən bergə, bьl fakьt 9 nsь sjezđьŋ kyp miljunlь kamsamul əsen kərəş turahьndaqь qararьnьŋ dərəħ həm rejal bulьvьn kyrhətə.

Kamsamul Yđək Kəmitəteneŋ hunqь ejjyn plinumь (ejjyn adaqьnda buldь) sajuzđьŋ eş həm kərəş təzribələrenən begenge satsejalizem tedeleşendə, eşse—kraħtejən jəştəre arahьnda bulqan praisistarđь ьħpka alьv menən sajuz aldьna tyвəndəge tarixi—burьstь qujđь: XVII— bətə dənja jəştər kenenə eşse həm batrak jəştəren 100 pr. tь menən kamsamulqa jəlep itev burьsьn əsəsən xəl itergə, bojomqa atqarьvqa həm bьl burьstь ytəv menən kamsamul safьna əđ tigəndə ber miljun biş jeđ meŋ jaŋь aqza qabul itergə.

Bьl bajavaj burьstь bojomqa atqarьv əħtəndə beđ ıxəder ike aj eşləjbeđ. Şul uqaj menən beđ oşo məqələbeđđə, Başqortostan Ɵlkə ojoşmahьnьŋ kyp miljunlь kamsamulь əsen bulqan eşe turahьnda tuqrальvđь məqsət itəbeđ.

His şikheđ beđđeŋ əlkə ojoşmabьđ, kyp miljunlь kamsamul əsen kərəştə, arttaqь urьnđь alьrqa tejeş tygel ine. Ləkin beđ 9 nsь s'jezđan alьp Yđək Kəmitəte plinumьna tiklem bulqan 5—6 aj vaqьt esendə, sajuzđьŋ başqa kyp kenə əlkələrenən artta hejrəldek. Kamsamulđьŋ yħevendə balşeviktar timpь ala almanьq. Oşo jьldьŋ berense kvartalьnda beđđeŋ 25 təвək ojoşmalarьвьđđьŋ faqət 5 meŋ genə kamsamul alьvь вьnь dərəħləj. Tulь bulmaqan məqlymətkə qaraqanda beđ oşo jьldьŋ ikense kvartalьnda la balşeviktarsa timp menən yħə almanьq.

Məs'ələ asьq, eşteŋ qəniqətlənməblek jomoşaq bulьvьnьŋ kyp səbəptəre bar. Ulardьŋ iŋ məhimdəre tyвəndəgelər.

Berense—ajьrьm təвək ojoşmalarь kamsamulđьŋ yħeve julьnda kendəlek massavaj eş alьp barьv tьnьnьa, eşteŋ yđ aqьmьna (samatykkə) bireldelər. Qujьlqan burьstьŋ səjəsi əhəmejətenə təşenep jetmənelər. Kankrit saralar urьnьna „qəmym saralar" qəmym frazdar qullandьlar.

Ikense—kamsamuldьŋ yħeve burьsьn, səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnda aktif qatnaşьv menən bəjləj belməv, ul kampanejalarđь kamsamuldьŋ yħevenə fajđalanmav. Məħələn: beđđeŋ kypselek ojoşmalarьвьđ bik məhim səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnda aktif qatnaşalar. Parteja, xəkymətkə jaqьndan jarđam itələr. (Məħələn səsev, igen əđerləv, kəlliktifləşterev h.в.) ləkin şul aktifьq, jəştərđə bulqan aktiflьq kəragensə fajđalanmaj. „Beđgə yħev turahьnda uj larqa vaqьt juq, igen əđerlərgə xuzalьq məs'ələlərə menən şəqəllənergə kərək, tejevse kyp kenə „aktivistarđь" tьвьр bulasaq. Həm bar da.

ƟSƏNSƏ massьnan qurqьv kyrneşeneŋ ajьrьm ojoşmalar praktikahьnda urьn alьvь. Məħələn qajhь berəvđər ujlajđar, beđgə jəştər jəđər meŋərləp kilə, hunь beđ ularđь nisek tərbejələp elgerəbeđ? Tərbejələve avьr bulьr. Iŋ jaqşьhь əkeren yħev həm tərbejələngən jəştərđe alьv kərək,—tiđər. Bьna oşondaj ujlavsьlar tarafьnan-bətə eşse həm batrak jəştər kamsamulqa, urьnьna iŋ aldьnqь eşse batrak jəştəren kamsamulqa „iŋ gən luzьnge birevselərđe lə kyrep bula. Həm ul fakьttar ajьrьm ojoşmalar đa bar da.

DYRTENSE — kamsamulqa alьvđa bojorakaratizem, məs'yie jəthedlek qaraştarь, ajьrьm ojoşmalarđa bulьv. Ajьrьm jəcəjkə həm kəmitəttər, kamsamulqa inergə tip airgən qarizalarđь ber nisə ajđar bujьnsa tikşermej jatqьralar, ə qajhь berđəre şul kejə onotalar, qariza—matirjalđarđь juqaltalar. Bьl xəl bit yħevđe iskustvinnaj tuqratьvđan başqa hedemtə birmaj. Jəştərđeŋ kyŋelen genə qajtara.

BIŞENSE—ajьrьm ojoşmalar yħev məs,ələhendə arь—bire kyđgə kyrenerlek uŋьş alalar da—əhə, bьl ajđa, jəki bьl kvartalda beđ bik şəp yħtek. Eştə pьnaj boroloş tьvđь" tigən narьq birep yđ iqtisarđarьn da, jəcəjkələr iqtisarьn da jomoşartьvqa səвəpse bulalar.

Bьl xəl, bulqan qajhь ber uŋьşqa artьq narьq birep jebərev tip atala həm bьl xəlđen nan bulьvь məmkin tygel. Sənki ul yħevđə iqtisarđь jomoşartьvqa, eştə kazunnaj qaraş alьp eştər ajaqь bara tip qul qavşatьp qalьvqa qьna alьp bara. Bьna yħev tarmaqьnda bulqan məhim jəteşheđlektər. Bьlar qadi genə jeteşheđiek tygel. Bəlkim yħevđəge appartunizem qaraştarь вьna şul fakьttarđa la kyrenə. Beđđeŋ kyp kenə ojoşmalarьвьđ oşo appartunizem praktikahь menən jomoşaq kərəşələr həm şunьŋ səsendə nasar yħtelər.

Yđək Kəmitət plinumьnan alьp udqan ike aj (ejjyl avqьs) vaqьt esendə beđ kyp miljunlь kamsamul əsen kərəştə qajhь ber đur qьna uŋьştarqa ireştek. Məħələn: udqan ajđa 20 ken vaqьt esendə 35rajkaulmdan tulь bulmaqan məqlymətkə qaraqanda Başqortostan kamsamulь safьna 14 meŋ dən artьq jaŋь aqza qabul itelgən. 803 kamsamuldь partejəgə birev əsen ma tirjal əđerləngən. 140 jaŋь jəcəjkə ojoştoroluqan.

Ajьrьm rajkamuldar yħevđə jaqşь, balşeviktarsa timp kyrhətelər. Məħələn: Ɵfə qala ojoşmahь bildəle vaqьt esendə 3200 đan artьq jaŋь aqza qabul itte. Qalanьŋ ajьrьm pridprejətejə ojoşmalarь eşse jəştərđe 100 pr. kamsamulqa ьlьqtьrьv burьsьn əsəsən ytənelər. Jəki ytəv aldьnda toralar.

Ejjyl ajьnda Bajmaq rajkamulь 710, Davləkən 623, Estərle 590, Dьvan 551, Nuriman 556 jaŋь aqzalar qabul itkəndər.

Kiltereləgən nan həm fakьttar đan sьqьv menən beđ bьndaj hedemtə jaharqa tejeşbeđ.

Ejjyl həm avqьs ajьnьŋ berense jartьhьnda beđ udqan ajđarqa qaraqanda yħev timpьnьŋ artьvьn kyrəbeđ.

Sajuz diriktifь bujьnsa beđ yħevđə eşteŋ sьjfat jaqьnan, kamsamulqa kilevse jaŋь aqzalarđь tərbejələv həm ularđь kamsamulda nьqьtьv məs'ələhenə ajьrьm iqtibar itergə tejeş inek.

Lakin kyp kenə ojoşmalar sajuzđьŋ bul diriktifьn jomoşaq ytəjđər. Həm qajhь ber ojoşmalar bətənləj ytəməjđər. Kyp kenə ojoşmalar hanqa bireldelər. Təвək həm jəcajkələr kantryl handar bildəlv, individval hajlav prinsipьn riqajəa itməv, fakьttarьnьŋ kyp kenə ojoşmalar praktikahьnda urьn alьvđarь, вьnь dərəħləjđər. Qajhь ber ojoşmalar, bətə eşse jəştər kamsamulqa, luzьŋgьhь urьnьna, „aldьnqь eşse jəştər kamsamulqa" tigən, jəki bətə batrak jəştəre kamsamulqa, luzьŋgahь urьnьna: „bətə batrak, jarlь, kalxaz jəştəre kamsamulqa" tigən luzьngalar taşlap, sajuzđьŋ yħev linejəhen appartunistarsa bođalar. Bьl juqarьla hanalqan sajuzđьŋ yħev julь həm praktikahьn bođov kyreneştəre menən qьrqa kərəş bajtaq qьna ojoşmalarđa jomoşaq qujьlqan.

Yħevđə eşteŋ aqьşь, samatykka birelevđər ajьrьm ojoşmalar praktikahьnda hamanda bulha bar.

Bətə kalxuz, safxuz həm MTS ergəhendə kamsamul jəcəjkəhe tedəv burьsьn ytəvđə kyp ojoşmalar jomoşaqlьq kyrhətep, qənəqətləndererlek eşləmajdər. Ajda 20 ken esendə 140 qьna jaŋь jəcəjkə tedeleve, вьnьŋ əsen asьq fakьt.

Kamsamuldarđь partejəgə əđerləv həm birev eştəre bigerəktə jomoşaq, qəniqətlənerlek tygel. Kypselek ojoşmalar bьl məhim eş tarmaqьnda kəragensə eş kyrməjđər. Həm başqalar. Bьna kamsamuldьŋ yħevendəge təp jeteşheđiektər.

Yrđə əjtlgən ajьrьm mamint həm jeteşheđiektərđən sьqьv həm alda torqan burьstarđь alьv menən beđđen alda tyвəndəge kankrit burьstar tora.

1. Kəndələk massavaj səjəsi eş alьp barьv, yħev julьn həm praktikahьn bođov, samatyk kyreneştəre menən qьrqьv kərəş nigeđendə hər ber ojoşmala balşeviktarsa yħev timpьn tə'min itergə.

2. Yħev timpьn kesəjtev menən bergə, bigerəktə kamsamulqa alьnьvsьlarđьŋ sьjfat jaqьna, jaŋь kamsamuldarđь tərbejələv həm ularđь kamsamulda nьqьtьv burьsьna nьq iqtibar itergə. Bьnьŋ əsen ularđь kiŋ rəveşta səjəsi jəməqət tormoşona ьlьqtьrьrqa, satsejalizem jarьşь udarsьlьq xərəkəte, tərlə təвtəge səjəsi—tərbeja tyŋərəktəre menən tə'min itergə kərək.

3 Kamsamuldanpartejəgə birev eşen qьrqьv kesəjtergə' вьnьŋ əsen şulaj uq jalpьlь kəndəlek eş julqa qujьlьrqa tejeş. Kamsamulda partejə jadrəhen həm şunьŋ menən parteja tə'ħiren kesəjtev burьsьnьŋ məhim burьs ikənen aŋlamav kyrneştəre menən ajavhьđ kərəş alьp barьlьhьn.

Sьjnfi doşman, kalak həm unьŋ aginturahь un həm „hul" appartunizem kyreneştəre, ularqa kileşep qaravsьlar menən qьrqa kərəş alьp barьv nigeđendə beđ bьl burьstarđь ytəvđə partejənьŋ iŋ berense вьşanьlь jarđamsьhь bulьrьbđ həm şul nigeđđən yk beđ kyp miljunlь kamsamal əsen kərəştə jaŋьnan jaŋь həm kiŋ uŋьştar tə'min itəsəkbeđ.

BƏGƏN NƏVBƏTTƏGE 3 NSƏ PLINUM SAQЬRЬLA

Kamsamuldьŋ Başqortostan Ɵlkə kəmitəteneŋ navbattəgə 3 nse plinumьnda tyвəndəge məs'ələlər qarala:

1) IX—əlkə kanfirinsejə, IX—s'jez həm yđək kəmitətteŋ I nse plinumьnьŋ məhim qarardarьnьŋ ytələşə turahьnda Ɵlkə Kəmitət bojorahь xisap daklatь (daklatsь Ə. Xədisef)

2) Igen əđerləv, malsьlьqqa ađьq bazahь tьvđьrьv, silusiəvđa kamsamul qatnaşlьqь turahьnda (daklatsь Iptəş Praakurakьf).

3) Jaŋь tedeleş Başqortostandь indystrejələşterevđə kamsamuldьŋ qatnaşь (Samsunьf)

4) ojoştorov eştəre.

Plinumqa VLKSM Ɵlkə Kəmitəteneŋ həm Ɵlkə Rif Kəmisejəheneŋ bətə aqza, kəndidattarь, Ɵlkə Kəmitət aqzahь bulmaqan rajkamul sikritardarь saqьrьlalar.

VLKSM ƟLKƏ KƏMITƏTE JAVAPLЬ SIKRITARЬ: Ə. XƏDISEF.

IKMƏK, IR EK HƏM VLAS ƟSƏN!

(KAMINTIRЬN BAŞQARMAHЬNЬŅ BƏTƏ DƏNJA EŞSE JƏŞTƏRENƏ MƏRƏZƏQƏTENƏN)

Karl —Lipkinxit jetəkselege aħtьnda вьnan 16 jьl elək rivalytsejun jəştər bajavaj jəşlek batьrlьqь həm dartlelege menən satsejal—dimakrat jetəkselərenəŋ hatlьq hajlanьvđarьna qaramaħtan berense bətə donja jəştər kenən, impirejalizem huqьşьna qarşь unь rivəlytsejun rəveşta grazdandar huqьşьna əjlənderevđə kərəş kenə itep ytkərđe.

Xəđer rivəlytsejun jəştəre eşsən massьnь impirejalizem huqьşь qurqьnьstarьna faşizemqa, aslьqqa xəjerselekkə qarьşь qьrqa kərəştərgə alьp barьvsь kammunistar partejəhe jetəkselege aħtьnda kərəşə.

Səvittər sajuzь satsejalizemđьŋ berense baħqьsьna kerđe. Ul kərəşkə bьtьlьvsь jəştər massahьnan torqonlьqtan fəqirlektən pralitarejattarsa sьqьv julьn kyrhətə.

SSSR đa pralitarejat həm unьŋ jəştəre Linin partejəhe jetəkselege aħtьnda 1917 nse jьldьŋ nyjəberendə rivəlytsejun jul menən kapitalizem ideven alьp taşlap həm yđđəreneŋ eşse vlasьn qujьp, yđđəreneŋ satsejalizem jəmqejten tedejđər. Xəđər Girmaneja həm Pylşələ kapitalizem sistimahь şartlaj başlanь.

Rivəlytsejun torqonloqtoŋ aldaqь şarttarь qьđьv timptar menən yħə.

Xəđer inde eşsələr massahь həm eşse jəştər kapitalizem qolloqonda jəşərgə teləməjđar həm kapitalizemdь bərep teşerəv əsən qьtqa kərəşkə əđerlənələr.

Satsejal—dimakrat jəştəre, faşis ojoşmalarь safьnda ikelənev ьva.

Meŋərləgən satsejal—dimakrat jəştəre, satsejal—faşist jetəkselərenəŋ hatlьq ikənlektərən kyrə başlavsьlar həm satsejal—dimakrat ojoşmalarьnan kitələr.

Bajavaj qьrqьvlьq menən tultьrьlqan satsejal—dimakrat eşse jəştərenə beđ tuqandarsa qulьвьđđь hađabьđ həm ularđь kapitalizem iksplatatsejəhь sistimahьna unьŋ tajanьstarь bulqan satsejal—dimakrat həm faşistarqa qarşь bətə xeđmət ejələren qəmym kərəş fruntьna saqьrabьđ.

Beđđen jəşəgən đəver bətə donjala rivəlytsejun kytəreleşe SSSR. đa gigant jeŋep barьvsь satsejalizьm tantanahь Girmanejala, Pylşələjeteşep barqan rivəlytsejə soronda eşse jəştər bətə ildərđə bətə millattər Rəsəj arahьnda, eşsələr sinьfь bətə xeđmat ejələre həm bətə idelgən millətterđe milli həm satsьjalnaj qotqarьlьvь əsen kərəşkə ojoştorovsь parteja bajraqь aħtьnda kərəşə,

Bьl partejə bulьp kammunistar intirnatsejanalь həm unьn siksejalarь hanala.

Kərəştə hanalqanpralitarđarsinьf bulьv jaqnan iptəştər! xeđmat jəştəren, impirejalizem huqьşьnda sьnьqmaqan jəştərđe həm hələkətkə alьp barьvsь kapitalizem sistimahьna qarşь maalizavajt itegeđ.

Iqtisadi kərəştərgə eşse jəştərđe həm uqьvsьlarđь ьlьqtьrьqьđ. Jəştər menən bergə ber pfinka qьna eş xaqь alьvqa qarьşь eş xaqьn kytərev olo həm jəş pralitarđarđьŋ tormoş dərəzəhen kytərev əsen stackalar ojoştoroqьđ.

Pridprejətejələrđə ojoşqan həm ojoşmaqan jəştərđeŋ berlek bajavaj fruntьn ojoştoroqođ. Ulardьŋ talaptarь tirəhendə xeđmət pavinьsь həm aslьqqa alьp barьvsь zakundarqa qarşь eşhəd jəştərđeŋ ber fruntьn tьvđьrьqьđ.

Rifarmis prafsajuzdarđa torovsь jəştərđeŋ satsejal—dimakrat həm başqa burzьva jetəkselərenəŋ hatlьqtarьna kyđđəren tiđ asьqьđ Ularđь rivəlytsejun prafsajuzdar safьna tartьqьđ.

Pridprejətelərđə xəl itkesəhəmejətkə ejə bulqan jəş pralitarđarđьŋ jarđamь menən pridprejətejələrđe kammunizem kripstarьna sinadiildarьna əjləndeređeđ.

XVII— nse bətə donja jəştər kenə olo həm jəş... pralitarđarđьŋ bajavaj tьqьđ elemtə kenə bətə xeđmət ejələrenəŋ SSSR. qa qarşь xarbi intirvintsejə əđerləvgə, bətə donja burzьvazejəheneŋ Qtaj, Girmanejə, Pylşə rivəlytsejəhendə jemerevgə bьtьlьvđarьna qarşь berlek nьqlь fruntьn ojoştorov kenənə əjlənergə tejeş.

Beđ jəştərđə ere kapital ildəre şulaj uq Hindostan, Qtaj jəştəren safta bulьvqa saqьrabьđ.

XVII nse bətə donja jəştər kenəndə Girmanejə kamsamuldarь irek həm jeŋev bajraqь aħtьnda səvit Girmanejəhe əsen sьqasaqtar.

Satsejalizem bajraqь aħtьnda Qtaj kamsamulь Can—kaj—şi atakahьna javap itep jaŋь heħzymgə əđerlənə.

Eş, ikmək, vlas əsen kərəş luzьnqьhь aħtьnda Pylşə kammunis jəştəre sajuzь faşizem menən kərəş alьp bara.

Bьnda jenevse satsejalizem ilendə jəştərđeŋ səjəsi həm iqtisadi talaptarь ytəlde.

Bьnda kapitalzem iksplatatsejəhe həm faşistar ideвđəren kyrmevse satsejalizemdьŋ jəş вьvьnь irekle rəveşta yħə. Səvit jəştəreneŋ eşe unьŋ, pralitarejat xəkymeten idarə itevđə satsejalizem tedeleşən tormoşqa ytkərevđə qatnaşь bətə donja eşsən jəştərenə girujđarsa miħal bulalar.

Bьl satsejalizьm jəştərenəŋ jetəksehe həm unьŋ jalpь inse jativabь ojoştorovsь Lininse kammunis jəştər sajuzь VLKSM bəjək kammunis jəştər intirnatsejanalьnьŋ iŋ batьrь iŋ ytnakle siksejəhe.

Əđ genə ajđar esendə satsejalizem əsen bətə frunttarđa jəşlek dərte menən kərəş alьp barьvsь VLKSM yđeneŋ aqzalarьnьŋ safьn ber miljunqa arttьrđь, həm ojoşmanь 5 miljunqa jetkerevgə jaqьnlaşa.

XVII nse bətə donja jəştərekenəndə SSSR. đьŋ irekle eşsən jəştəre, jaŋь izat tedəv kestərenəŋ artьvь menən, bьl kenđərđe jenevse kamsamuldьŋ eşen пьqьtьv əsen fajđalanьp, satsejalizem tedeleşenə qatnaşьvđь taqьla пьqьtьr.

Beđ kammunistar internatsejanalь, kammunis jəştər intirnatsejanalь aşa, rivəlytsejun jəştərđe EŞ, IKMƏK, IREK HƏM VLAS, KAMMUNIZEM JENEVE ƟSƏN KƏRƏŞKƏ ALЬP BARABЬĐ

K.I.M.Başqarma Kəmitəteneŋ bətə donja eşsən jəştərenə mərəzəqətə

Ɵħtənlək itevsə sьjnьftar həm ularđьŋ bajtaq ildərđə vlas başьnda torovsь II nse intirnatsejanaldaqь lakidarь faşistar, satsejal — faşistar rivəlytsejun eşsən jəştər qatь qьsqarьp yđđəreneŋ xoquqtarь turahьnda kəslə bajavaj dimanstratsejəlar menən beldergən həm burzьva kesləve, xəkəmenə qarşь qarşьlьq kyrhətkən, huqьş tapqьr azat itelev, bətə donja pralitarejat rivəlytsejəhe əsen kərəşkən vaqьtta sьđaj almajđar. Rizinkə qamsьlar, pyləmittər, timerđər həm qan menən idara itevse sьjnьftar eşsən jəştərđen Kammunis Jəştər Intirnatsejanalьnьŋ bajavaj rətenə berleş—kən Linin həm Liaknixt jəştəreneŋ rivəlytsejun xərəkəten baħьşqa bьtьlalar.

Jəş eşsələr, eşse qatьn-qьđđar kraħtejən həm uqьvsь jəştər, bətə donjanьŋ jəberlənevse jəştəre! Heđđeŋ ydegeđđeŋ iztimaqi həm milli azat iteleveged əsen kərəştəge irkegeđđe aq tirrur həm palitsejə xəkemə hьndьrьrqa məmkinme huŋ. Ular beđđe bətə donja kapitalizemahьn alьp taşlap, bətə donjala eşse kraħtejəndərđen savit vlasьn urьnlaştьrьv əsen bulqan bajavaj julda kərəştəren tuqьrata alalarmьnj. Bətə donja kapitalizemь xəđerge vaqьtta вьqasa kyrelməgən iqilsadi həm agrlar krizis tьrnaqьndaьvьla. Yđen qotqorьv əsen qotoronqan rəveştə kərəşevse, bətergə xəkym itelgən kapitalizem krizistьn bətə avьrlьqьn eşsəndər əħtənə halьrqa bьtьla. Şul uq vaqьtta satsejalizem xəkymət SSSR вьqasa tarixta kyrelməgən yħev timptarьn kyrhətə, kapitalizem sistimahь aldьnda satsejalizem sistimahьnьn bətə əħtənləgən asьp hala. Ber ərenən nьq ajьrьlqan ike sistima-satsejalizem tedəvselər sistimah menən serej barqan kapitali—zem sistimahь arahьnda вьqasa kyrlməgən qьrqьv rəveştə qarşьlьq yħə. Bьl qarşьlьqtьn yħeve SSSR qa qarşь huqьş intirvinsejəhe qurqьnsьn qьrqьvlaştьra.

Bətə ildərđəge pralitarejat jəştəreneŋ rivəlytsejun вurьsь kykrəktəre menən Səvittər Sajuzьn bətə eşsəndərđeŋ bətə donja rivəlytsejəhьnьŋ udarsь atigadahьnьn tuqan ilen haqlav. Satsejal—dimakrat burzuvazejənьn təp iztimaqi tajanьsь həm eşsələr sьjnfьnьŋ hatlьq jandare pralitarejattьŋ iqtibarьn bьl juldan sitkə jeвərergə bьtьlalar.

BƏTƏHENƏN ELEK-LININ HABAQTARЬN UQЬROJA

KAMSAMUL SAFЬNA AJAQ BAĐQAN JAŅЬ ƏRMEJƏHE SƏJƏSI BELEM MENƏN QORALLANHЬN

BƏK VLKSM sikritarь ip. Ş. Timerqəlinə məqə-ləhe

Ildeŋ satsejalizem osorona ajaq baħьvь biş jьlьqtьŋ əsensə xəl itkes jьlьnda satsejalizem ikanumikahь fundamintьn tedəv burьstarь kamsamul aldьnda satsejalizem tedəvđəge təp tarmaqtarqa ejə tulьrlьq kestərđe biş jьlьqtьŋ iŋ əhəmejətle əlkələrenə tuplav, bətə frunt bujlap kiŋəjqən satsejalizьm həzymendə aktif qatnaşьp partejəqa jarđam itev, satsejalizem xuzalьqьn kankrit tedəv burьstarь tirəhendə jəştər massahьn ajoştorov-tuplav həm kamsamuldar bətə eş əlkalərendə eş sьjfattarьn kytərev burьstarьn quja.

Ə, bьl təp burьstar yđ navbatendə beđđeŋ alqa satsejalizem xuzalьqьnьŋ jaŋь kadьrđarь kamandirđarь əđerləv, satsejalizem tedəv əsen xeđmət itə torqan pralitarejat kadьrь- intiligintsejəhen tьvđьrьv məs'aləhen qujalar.

Unь beđ zavьttar, tixnika juqarь məktəptəre, tuqьv kambinattarь, tixnika uqьv jorttarьn jaŋь nigeđgə qorov, tixnikum həm fabrik—zavьt uqьv jorttarь seltəren kiŋəjtev əsən kərəşev julьnda xəl itərgə tejeşbeđ. Ul qьna la tygel, beđgə Linin tejyrejəhe menən qorallanqan satsejalizem tedəvsəhe əđerlərgə kərək. Ul burьs, kiŋ kamsamul, partejəhьđ jəştər arahьnda rivəlytsejun tejyrejəne əjrənev, uqa ejə bulьvqa ьmtьlьv xərəkəten kiŋəjtev julь menən genə xəl itelə ala. Ikense tərlə əjtkəndə səjəsi uqьv seltəren kiŋəjtev, bətə kamsamul massahьn seltərqə 100 pr. həm kiŋ pьrtejəhьđ jəştərđe ьlьqtьrьv eşe đur səjəsi məs'ələ bulьp, xəl itav beđđeŋ əħtəge đur burьstarđьŋ berehe bulьp hanala.

Uđqan jьlqь səjəsi uqьv eşe berđən kamsamul, partejəhьđ jəştərđe han jaqьna ađ alьv (30,000) eş sьjfattarь tyвən bulьv, uqьvđь tьŋlavsьnьŋ kəndəlek eş praktikahьn nьqlь bəjləməv, ikensenən əlegə tiklem kamsamul kəmitəttəreneŋ bьl əlkə lə qьrqa boroloş jahamav eştəge asьqlьq apiratiflьq qəniqətlənerlek tygel, qajhь ber ojoşmalarđa uqa narьq birməv məs'aləhen asьq kyrhəttelər.

Juqarьla kyrhətelgən burьstar, beđđən qьrqa boroloş horaj. Əgərđə Başqortostanda kamsamulđьŋ ike aj esendə 14 meŋ gə yħeven ibkə alhaq, xəđerge kəndə taqь la qьrqa rəveşta səjəsi tərbejə eşeneŋ bəgengə kəŋəşə kyrelməgən rəveşta tiđlek menən xəl iteleven horaqanь beđđeŋ əsen asьq.

Şuqa kyrə lə 1931—32 nse uqьv jьlьndaqь səjəsi uqьv əlkəhendəge beđđeŋ burьs:

1. Səjəsi uqьvđьŋ bətə formalarь berense navbatkə kamsamulqa jaŋь inevselar tyŋərəktəre tedeləp ularqa kamsamulđarđь 100 pr. ьlьqtьrьp, seltərgə inevselərđeŋ birelgən minimum pragramь kyləmendə oşo jьl esendə səjəsi nađanlьqtarьn betərergə kərək.

2. 9nsь bətə Sajuz kamsamul s'jьzь həm kamsamul Yđək Kəmitəteneŋ avьl kamsamulьnьŋ 6 aj srok esendə səjəsi nađanlьqьn palit minimum ytkərev nigeđendə betərergə, tigən qararьn xəđer his ber hyđheđ ytkərergə totonorqa kərək. Sənki, fəqət şul qьna kiləsək tiđ arala avьl kamsamulьn səjəsi qorallandьrьv burьsьn xəl itəsək, вьnda təвək ojoşmalarь qьrqa boroloş jaharqa tejeştər.

3. Kamsamul yħə, xəđer unьŋ aldьnda jaŋь kilgən kamsamuldarđь tərbejələv yđək məs'ələlərđeŋ berehe. Şuqa kyrə lə səjəsi uqьvđьŋ əhmejəten ularqa nьqlap aŋlatьv, ularđь ojoşmanьŋ hər kende kyđ uŋьna totop. ajьrьm rəveştə əhmejət birev ulardьŋ tejeşle horavđarьna vaqьtьnda javap birev aktif eşkə qatnaştьrьv, eş şartьn tedəv jəcajkalarqa jəkmətelep, bətə kamitattarə tarafьnan sistimlь rəveşta tikşerelergə tejeş.

Jaŋь kilgən kamsamul təвək kesən yđen səjəsi qorallandьrьrqa, unda ejə bulьrqa məmkinlik birə torqan bətə şarttarđь vaqьtьnda dərəħ fajđalanьv səjəsi belemen eş praktikahьna bəjləv həm jəcajkalarđa uqьv seltəre ojoştorьv, kiŋəjtev burьstarьnda aktif qatnaşsь bulьrqa tejeş, sənki ul kamsamul ojoşmahьna sajazđьn bətə eşsəndərendə aktif kəraşev əsən saqьrьlqan--kərəşse.

Səjəsi uqьv seltəren kiŋəjtev. Iŋ berense navbattə jaŋь kilgən kamsamuldь uqa tartьp səjəsi nađanlьqtь betərəv, rivəlytsejun tejyreja menən qorallandьrьv tarafjəvi eşteŋ yđək məs'ələlərenən hanala. Bəgengə tiklem bulqan narьq birməv, apiratif jetəkselek itməv—iħkelek stinəlare jemerelep, ьsьn eş şartь tedev, bəgengə tedeleş horavьnan qьbarət unь ytəvgə qьrqa saralar kyrelergə tejeş.

Iptəş Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqьna aktif qatnaşьv—

17 NSE BDJK KƏ IŅ DUR BYLƏK.

Un jetense bətə donja jəştər kenə bətə donja eşsən jəştər aldьna KJM bajraqь aħtьna taqь la nьqьraq tuplanьp kapitalqa qarşь kərəşte qьđьvlatьv burьsьn quja. Bьl kendə sit ildərđəge eşsən jəştər yđđəreneŋ rivəlytsejun kərəşkə sьnь qьvđarьn nьqlap tikşerələr.

Beđ—eşsən jəştərđeŋ avangartь bulqan SSSR kamsamuldarь satsejalizem tedəv eşendə yđe beđđeŋ eşməkərlegebьđđe tikşerergə, kiləsəktə satsejalizem tedəv eşendə taqь la əlkən uŋьştarqa əlgəşer əsen kankrit saralar anьqlarqa tejeşbeđ.

Kamsamulđьŋ IX nsь bətə sajuz s'jezь qujqan iŋ məhim məs'ələlərđeŋ berehe—kyp miljunlь kamsamul əsen kərəş—burьsьn nisek ytəvebeđđe tikşerejek.

Bьl julda kərəşte kesəjtev menən ber qatarđan, kamsamulqa alьnьvsьlarđьŋ sifat jaqьna jəş kamsamuldarđь tərbejələvgə həm ularđь kamsamulda nьqьtьv burьstarьna iŋ đur iqtisarđь jynəltəjek.

Hər ber kamsamul, hər ber jəcajkə bətə kamsamul aqza həm kandidattarьn sьjnfi totanaqlь itep Lininizem; intirnatsejanalizem ruxьnda tərbejələvđe iŋ məhim burьstarьnan hanarqa, unь bojomqa atqarьv əsen kərəşergə tejeş.

Partejə həm xəkymat tarafьnan bəgəngə kəndən əlkə burьsь itep qujьlqan—Başqortostandь indysterejəlaşterev əsen kərəştə kamsamul aldьnqь safta bulhьn.

Başqortostan giganttarь bulasaq matur katla, turbin zavьttarьna eşsələr tuplav—Başqortostan kamsamuldarьnьŋ bəgəngə burьstarь. Iŋ aldьnqь udarnik—kalxuzsь jəştər, kamsamuldarđь jaŋь giganttar tedəv eşenə [illegible] lajьq. 17 nse bətə donja jəştər kenenə—bьl beđđeŋ iŋ đur byləgebeđ bulьr.

Xuzalьq eşsələre kəŋəşməhendə Iptəş Stalin: „Bьnan hun eşsələrđeŋ sənəqətkə yđ aqьştarь menən aqьp kilevđərenə ьşanьp tororqa urьn qalmanь, şunьŋ əsen đə eşsələrđe sənəqətkə ojoşqan rəveştə ьlьqtьrьv səjəsətenə kysərgə kərək" tine. Julbaşsьвьđđьŋ bьl hyđen bojomqa atqarьv əsen beđ praktik eşkə kereştek. Iptəş Stalinđьŋ saqьrьvьna əndəv itep 25 nse avqьstan kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə sənəqətkə tuplav ajlьqь iqlan itelde.

Bьl ajlьqta kamsamuldar aktif qatnaşьp, praktik eş kyrhətergə tejeştər. Beđđen „Başqortostan kamsamulь" isemendə tedeləp jatqan matur zavьtь 17 nse BDJK kenendə—Başqortostan kamsamuldarьnan şunь talap itə.

M VƏLEJЬVA

XVII-BDJKKƏ RAPRTTAR

„8 NSE MART" FABRIQE RAPЬRTЬ.

XVII--BDJK kə вylək itep 263 jəş eşsene Linin kamsamulь safьna вirəвeđ

Өlə „8 nse mart" tegev faв-rige kamsamul jəcəjkəhenen eş-məkərlege arqahьnda вdik kə-nenə əđerlek eşe jaqşь alьp вarьlə.

Вьl kəngə qarata вьnda 4 şturmavaj вrigada ojoştoroldo. Вətə kamsamuldar satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq safьna tar-tьldьlar. Eşse jəştərđe kamsa-mul safьna tartьv 18 tapqьr вi-sida, 6 tapqьr jьjьlьş həm 2 tapqьr kənfirinsejə uđqarьlьp hədemtələ faвrikta вulqan 263 jəş eşse Linin kamsamulь safь-na вirelə.

Unan huŋ вdik uŋajь menən Matur zavьtь fajđahьna вьnda-qь kamsamuldar tarafьnan su-вutnik jaћalьp unda 145 keşe qatnaşa. Suвutnikkə qatnaşьv-sьlar jaqşь eşləgənlektəre esən men humlьq вylək menən вy-ləklənələr.

Вьndaqь kamsamul вrigadahь avqьs ajь planьn 138 pr. qa ytənə həm eştə đur intyzejazis-lьq kyrhətkən esən 20 kamsa-mul вyləklənde.

Aqas jarьv zavьtь jəştəre

100 pr. tь menən Linin kamsamulь sa fьna ьlьqtьrьldь.

Өlə aqas jarьv zavьtь kamsa-mul jəcəjkəhe 2 nse kamsamul plinumьnьŋ qararьn zavьtta вul-qan eşse jəştəre nьqlap aŋlatь-vь arqahьnda вьnda вulqan firqəhed eşse jəştər 100 pr. tь menən Linin kamsamulь safьna ьlьqtьrьldьlar. Вьlar вaşqa za-vьt, faвrik kamsamul jəcəkələ-ren yđđəre menən tinləşergə saqьralar.

XIKMƏJ. MORATSKI.

AQAS ZAVЬTЬ KAMSAMULDARЬ 17 NSE BDIK KƏ RAPЬRT BIRƏLƏR

Aqas zavьtь kamsamulь, yđe-nen safьnda sifat esən ədlek—həđ kərəşep eşse həm вatrak jəştər iђəвenə 70 tən 400 gə ytəe.

Kamsamul tsixь kamsamul pristьnь ojoştoroldo; ular hər vaqьt yđđərenen pragramdarь artьrьp ytəjđər.

17 nse вətə donja jəştər kə-nenə qarata „17 BDIK" isemen-də vaxta ojoştoroldo. Ul avqьs ta yđenə вirelgən zadanjaнь 112 pr. qa ytəne.

Kamsamul kəlliktifь prajьzvu dstьva girujđarь tərвejələp je-teştera aldь. Ajьrьm kamsamul darđьŋ girujlьqtarь kamsamul-dьn eş sistimahьna kyste.

Kamsamul sixь ejjyl ajьnda plandь 125 pr. qa ytəne. Kam-samuldьŋ aqas вuşatьv kryge avqьs planьn 160 pr. qa ytəne.

Aqas aqьđьv eşenə 40 keşenən iruzejastar вataljunь jeвərelep ular plandь 140 pr. qa jetker-gələr. Transpьrt suвutnigьnda 310 eş kenə qala ergəhe xuza-lьqьnda 250 eş kenə eşlənde.

Matur zavьtь halьna вaşlav ajqanlь jal kənđərendə kamsa moldar kesə menən 2 zavьt eş-ləne.

Hər tərlə jetəkse urьndarqa 35 keşe yrlətelde.

17 nse BDIK kə вylək itep iŋ aldьnqь udarnik kamsamul-darđan 25 keşene partejəga вi-rəвeđ.

Yrlətev esən taqьla 26 keşe-ne əđerlənek. Kamsamuldar ara-hьnda Zajьm taratьv eşe 100pr ьь menən atqarьldь.

„Başqortostan kamsamulь" ise-məndəge samalyt tədev fundь-na kyp suвutniktar ytkərelde.

Вьl suвutniktarđa eşləp jьjьl-qan dəjəm summa 500 hum təşkil itə.

Jəştərgə səjəsi tərвejə вirev eşen kytərdek: Kamsamul ojoş-mahьnьŋ 75 pr. tь səjəsi mək-təptərgə tuplanqan.

Ləkin tyвən prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan prajьzvuđstьvala jəştərgə narьq вirep вətməvđər hidelə.

Kamsamul kəlliktifendə yđ mənfəqəten genə kəđətevsələr, вьvactar jalqavđar đa вar ularqa qarşь ajavhьđ kərəş alьp вarь la.

Kamsamul taqь la đur kan-krit məs'ələ quja, induvidval вьlqtьrьv nigeđendə 1931 nse jьldьŋ axьrьna tiklem FZI iђə вene kəlliktifь ike tapqьr yђte rergə. Jaŋь tədələ torqan ma-tur həm Qađan turвin zavьttarь na aktif jardam itev əsən sig-nal ojoştorasвьđ.

Matur həm qađan—turвin za vьttarьna вьsьlqan matirejaldar đь tiđ tapşьrьvđa yđeвeđđen əŋkə məs'ylejət alьp vagun вi-rev planьn ədəvse stansa kam-samuldarь aldьna maxsus scut qujaвьđ. Avqьs ajьnda ular 888 vagundь вirep вətmənelər. Вьl hanđь tikşeregeđ đa вьndaj xəl eşendə jaŋь tədələvse za-vьttarđь ədləkhəđ, вьsьlqan matirejal menən tə'min itərgə məmkinme ikənselegen ujlap qaraqьđ.

Kamsakalliktif ike fruntqa la qarşь qaiь kəraş nigeđendə, taqь la đurьraq inirgejə menən jəştərđe satsejalizem esən kə-rəşkə alьp вarasaqь turahьnda rapьrt вirə.

Kamsa kəlliktifьŋ quşьvь вu jьnsa; A VARLANЬF.

TIPAGERAFJƏ KAMSAMUL JƏCƏJ KƏHENEŊ RAPЬRTЬ.

Tipagьrafejə kamsamul jəcəj-kəhe XVII nseвetə donja jəştər kenenə tyвəndəge rapьrttь вirə:

1— Bdikkə вylək itep „Baş-qortostan" da eşləgən kamsa—mulьskejudarnaj kəlliktifte xuz rascutqa kyserəвeđ.

2—Faвzavucta вulqan 10 al-dьnqь kamsamuldь stanukka eşse itep вirəвeđ.

3—B.D.I.K kenə ajqanlь вьn-da вulqan kamsamuldar yđđə-ren pramfin plandь tultьrьp həm artьrьp ytəvgə maвliza—vajt itep, ejjyl ajь ədəklegən taplav həm avqьs pramfin planьn tultьrьv julьnda eşturma-vaj rəveştə udar eş alьp вaralar.

4—part kəlliktif menən вer lektə şif avьlьna вrigada jeвə-relde. Ular unda B.D.I.K. kenə uđqarьv menən вergə ikmək əđerləv kampanejahьnda nьqlь qatnaşlьq itasəktər.

5—Tipagrafejə kamsamuldarь massa arahьnda tərlə kitaptar, gəzit, żurnaldar taratьv eşendə вerigada julь menən eş alьp вaralar.

6 — Kamsamuldar B.D.I.K. kenenə asa—avjaxim həm al-lahьđđar tynərəgen jənlənderev julьnda praktik eş alьp вaralar.

7—Kamsamul ojoşmahь yђev ajqanlь prajzvudtьstьva la 49 jaŋь udarnik kamsamuldar вula-saq.

8—Aldьnqь kamsamuldarđan 7 keşe partejəgə вirelde.

9—B.D.I.K. kə вaqьşlap ma-tur zavьtьn kamsamul suвutni-ge jaћaldь.

9— 5—nse avqьs B.D.I.K.te qarşь alьv kisendə pramfin plandь uŋьşlь ytəgəndəre esən 10 aldьnqь kamsamul udarnik-tarь вyləklənə.

V. KALABANЬF.

Matur həm qađan—turвin zavьttarьn tədəvgə jardam kəmitəte

BELDERƏ:

Өfələ serense matur zavьtьnьŋ nigeđen halьv 6 sintəвerđə kisə nan 8 sə qatka tiklem Cirnikujka stansahь həm Maturnaj (Bavarudskej) avьlь erga-hendəge majdanda вulasaq.

Matur zavьtьnьŋ nigeđen halьvqa qatьşьrqa teləgən prefsajuz aqzalarь eşsilər həm xeđmətsetər, prafsajuzdarqa jьjьlьp, Başprafsəvit jetəkselege astьnda qatьşalar, Kamsamuldar VLKSM Өlkə kəmitəte həm qьđьl armejə səstəre—yđ kamandirđarь jetəkselege astьnda qatьşalar. Kalxuzsьlar—Kal-xuzsajuz jetəkselege həm jaŋqьđaq kerəstejəndər—Өfə təвək вaşqarmahь jetəkselege astьnda вaralar. Məs'yl вaşqarьvsь itep Başprafsəvit prizid. aqzahь Ip. Tarasьf вildələnə.

Jardam kəmitətə rəise: SAMSUNЬF.

KƏDGƏ SƏSEV, URAŽAJ JЬJNAVDЬŊ HUŊQЬ KƏNDƏRE YTTE

XƏDERĐƏN BALŞVIKTAR TIMPЬ ALЬRQA ,BER NEJGƏ QARAMAЪTAN PLANDЬ TULTЬRЬRQA TEJEŞBED

KƏDGƏ SƏSEV—JAĐQЬ SƏSEV KEVEK YK BAJAVAJ KAMPANEJA

EŞTE APPARTUNIZEM STAFKAHЬNA QUJЬVSЬLAR PLANDЬ ƏDƏLƏR

URAŽAJ JЬJNAV MENƏN BERGƏ YK ƏĐƏKLƏK QAPLANЬRQA TEJEŞ.

Kədgə səsev kampanejahe avqьs ajьnda ytəlmənə, xurlьqlь raveştə ədəlde. Sənki təвək ojoşmalarьnьŋ qьna tygel Başkalxuzsajuz da unь jadqь səsev kevek yk bajavaj əhmejətenə aŋa rьq qujьp jetkermənə. Ul kampanejə menən apparat jetəkselekte quja almanь, eşte tulь iђaplap torqandarь.

Təвək ojoşmalarьnьŋ kyp ytep kenalə „kədgə səsev" vaqьtь menən ydenən—ydə ytep kitə torqan kampanejahь iqep qaraп nьlar, uqa iqtiвar вirmənə. Arqajaş, Qonşaq, Usalь, Nurimən təвəkterenə 20 nse avqьsqa tiklem zadanejənь 1 pr. qa ytəj qьna ildelər. Sənki, вь məldə ularda kədgə səsev planь hər вer kalxuzsqa, jaŋqьđaq xuzalьqqa jetkerelev tygel, avьl səvittarenə lə jetkerelmegen ine əle.

Kədgə səsev вujьnsa kulaktarqa qarşь qəniqatlanerlek qujьlqanь juq. Zadanejalar—qađьŋ ytəleşen tikşerev qajət nasar вarđь.

Вьna вьlar təвək ojoşmalarьnьŋ kədgə səsevgə narьq вirep jetkermaj; unь вalşeviktarsa ytkərev əsən kiŋ qatlam eşsən jalpьnь tuplamavđarьnan kilep sьqtьlar. Xəlвykej kədgə səsev, kəlliktifləşev, 5 jьlьqtьŋ 4—nse tamamlav jьlьnьŋ orloq praвlimahьn tə'min itevdə xal itkes kampaneja. Təвək ojoşmalarьnьŋ appartunizem stafkahьna qujьvsьlar qьjmьldaj almavьsьlqtarь, kulaktarqa qarşь kəraşte вoşavьvderə hodemtəhendə, вьđ kədgə səsev parteja həm xəkymət qujqan vaqьtta ytaj almavьq. Вьnda təjaqtьŋ iŋ avьr naşь Bajmaq, Əвjəlil, Qonşaq, Usalь, Xajвulla təвəktəre əвətnə təşə. Sənki ul təвəktərdə kampanejalarьn ytəj aqьşьna taslanьlar. Həm urazaj jьjnav kampanejahьna ham „qatmarlь" kilesen sarsav itep „tьnьsьqqa" ni relergə telənelər. Ə urazaj jьjnav, huŋqь, igende davlatkə tapşьrьv, kədgə səsev həm вaşqa kampanejalar вer nərhə menən вьqьd вajlanaşlь ədəkhed вarьrqa tejeş ine. Ləkin, вьđ ajьrьvsa oso kədgə səsevde jenajətsel ədgən təвəktərdə urazaj jьjnavđь da xurlьqlь raveştə artta вarьvьn kyrəвed.

Qərsə, Вerə təвəge kədgə səsevde 122 pr. qa ytəne, Avьrqazь, Bələвəj, Byzdək, Dyrt əjlə təвəktəre plandь tultьrьv aldьna вaђtьlar. Ləkin вьđ вьnьŋ menən genə qəniqatlənmajвьđ. Səsevđeŋ parteja həm xəkymət вildələgən vaqьtь sьqtь. Ə PLAN BAŞQORTOSTAN DƏVMƏLENDƏ 60,8 PR. QA QЬNA ytəlgən, unь tultьrьv hamanda вeđđen вətə qaj. Вeđ unь ytərqə tejeşвed.

XƏDERĐƏN вətə kəs, вətə iqtiвarđь kədgə səsev planьn tultьrьvqa jynəldererga.

XƏDERĐƏN kulaktarđьŋ qazь zadanejalarьn tultьrьvđarьn tikşerergə, tultьrmaqan вulnalar ja qaвqьa qarşь tultьrьrqa, xəkem saralarь qullanьrqa kərək.

Kin kylamdə kəshəd jaŋqьđaq xuzalьqtarqa kalxuzdarđan jardamđarьn ojoştorolьv. Satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь igədərləv menən вer yk dərəzələ kədgə səsev planьn tultьrьrqa jynəldererga.

Ytkərelgən вьlnь xuzalьq kampanejalarьna „kidev" qujьrqa mataşqan juq, kulak agittarьna mərxəmət juq. Parteja, kamsamul, səvit ojoşmalarьn kalxuzsь, jaŋqьđaq, jarlь, вatrak aktillar yđđərenen səjəsi, xuzalьq kampanejalarьn vaqьtьna tultьrьp artьrьp ytəv əsən вətə eşsən jalpьnь ojoştorovsь ikənlektəren вer genə minutqa la ıђtarenən sьqarьrqa tejeş tygel dər.

Plan nejвarь 680pr.qa ytəlde

Aqlanьrqa вerəvđeŋ də xaqь juq, plan Ytəlergə tejeş

Kalxuz həm jaŋqьđaq xuzalьqtar hьđьqь вujьnsa 1—sintəвergə 623 men 310 giktar arьş səselde. Вьl kəngə qaratəjə həm xəkymət qararđarь вujьnsa səsev planьna tejeş вulha, ul nejavь 60,8 pr. qa qьna ytəlde.

Kalxuzdar plandь 68, jaŋqьđaqtar 50, 4 pr. qa qьna ytəneler. Ajьrьvsa Bajmaq, Əвjəlil, Usalь, Qonşaq, Dьvan, Zejansura, Bələвəj təвəktəre artta qalalar. Ularda zadanja 0,8pr. menən 16,6 pr. tar arahьndaqьna ytəlde. Fəqət Вerə təвəgendə genə zadaneja 122 pr. qa tultьrьp ytəlgən.

Вətə təвəgendə вulqan məmkinlektər вaşqalarda la вar. Вətə kes, вətə iqtiвarđь oşo 5 ken esendə plandь artьrьp tultьrьv esən вirergə.

Satsejalizem igenselegeneŋ aldьnqь ətərəte jeŋərgə tejeş

Safxuzdarđa kədgə səsev planьn 22 pr. qa qьna ytənelər Əle plan вujьnsa 40 meŋ 623 giktar seselergə tejeş jer qaldь.

Fəqət „Krasnaja Başkireja" Əlşəj orloq safxuzdarь qьna kədgə səsev planьn 70 pr. qa tiklem ytənelər. Ə, Arqajaş, Aqjar safxuzdarь plandь 50 pr. qala tultьrqandarь juq.

Satsejalizem igenselegeneŋ juqarь вađqьsь вulqan orloq-soloq safxuzdarьnьŋ xurlьqlь raveşta qojroqta hojrəlevđəre his qafu itərlek eş tygel. Вeđ ulardan juqarь xeđmət kyrhətkese menən səjəsi, xuzalьq kampanejalarьn vaqьtьnan elek tultьrьvđь talap itəвeđ.

Safxuzdar satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь jəjep jeвərev, вətə eşta sđilşina qullanьv nigeđendə kədgə səsev planьn oşo kəndər esendə tultьrьrqa tejeştər.

F. AZSLANЬF

BAJBULATЬFTЬ AVЬL SƏVI TENƏN QЬVARQA

UL URAŽAJ JЬJNAVDЬ ƏĐƏV SƏ—KULAK JALSЬHЬ

ZEJANSURA təвəge „XII—Uktəвer„ kalxuzьnda unьş jьjnavqa iqtiвar вirelməj. Eş ucaskьlarь menən jetəkselek juq. Kalxuzsьlar arahьnda dissiplinə nasar. Eşkə sьqarьv əsən ken вujьna qьvьp jerəptə вətə aqzalarđь la sьqara almajdar. Ikense ucaskala вaşвaştaqlьq ajьrьmsa keslə. Şunda eşlavse səvit aqzahь Bajвulatьf Xəsən kalxuzsьlarđь qotortop вađarqa alьp kitte. Вьl вəndə jađqь səsev vaqьtьnda la вrigadaqa araqь kiterep ђuqьştьrьp, eş qaldьrьvqa səвəp вulqajnь.

Xəder- вalşvdiktar urazajьn вaђьvđa qaldьrьvqa mataşьp jerəj.

Bajвulatьf—kulak jalsьhь, unь avьl səvitenən qьvarqa, urazaj jьjnavđь əđəvgə jynəldergən sьqьştarь əsən javapqa tartьrqa kərək.

„KYDLEK

MTS lar kədgə igen urazajьn jьj nap вəttələr.

33 pr. jađqь səsev urazajьn da вalşevik tarsa jьjnap вətorgə

Вeđđeŋ MTS lar 1 nse sintəвergə kədgə jgen urazajьn jьjnap вəttələr. Şul uq vaqьtta jađ səselgən igendər urazajьn jьjnavđa timp qənəqətlənerlektən tyвən вara. Ul əle nej вarь 67 pr qa qьna ytəlgən. Şişmə, Вerə Tapurin MTS larь вьnda la вaşqalarđь вyksirqa alalar. Sən ki ular xəđer jьjnap вətəv əђtendələr: Ə вaşqalarđa eђkertləv huqьv eştəre artta вaralar. Ulai đa igen fəqət 40 pr. qa qьna huqьlqan.

MTS lar yđđərenen eştəren вəgendən qalmaj jađqь səsevđen qalqan 33 pr tьn jьjnap alьvđь tə,min itevgə nigeđenən вotorqa tejeştər.

SKLATTAR ВOJĐAJ MENƏN ŞЬQЬRЬM TULQAN

Tən jaq Amirika Quşma Ştattarьnda həm Kanada la ytkən jьldan вirle jьjьlqan вətə artьq вojđaj 459 milejun, 440 meŋ вyşil (вyşil 27 kilagram) samahьnda iђəplənə. Ytkən jьl 401 milejun 625 meŋ вyşil вojđaj artьp qalqajnь. Вьnda Tən jaq Amirika Quşma Ştattarьna 319 milejun 159 meŋ вyşil, Kanada eləşenə 133 milejun 382 meŋ вyşil tura kilə.

Eşte yđ aqьşьna tapşьrьvsь kulak agintta rьna udar ədəklekte xəđerđən qaplarqa

Başqortostan tupraqьnda đur urьn totqan arьş aşlьqьnьŋ jьjnalьv həm jaŋьnan səsev eştəre huŋ dərəzələ əkeren вara.

Məђələn: 1 nse sintəвergə alьnqan məqlymət вujьnsa Başqortostandaqь вulqan arьş uraqьnьŋ əle вulha jьjnalьp вətməven kyrəвeđ. Ul вeđđə əle hamanqasa 93,4 pr. ta tora.

Kədgə igende 100 pr. tь menən jьjnap вətəvselərđən, вətə Başqortostan kyləmenə nej вarь 8 təвək вar, 6 təвək kədgə aşlьq urazajьn jьjnavđь iŋ huŋqь xuzalьqqa teşərep ədə. Ulardan, Qonşaq plandь nej вarь 36,7 pr. qa, Usalь 48,1 pr. qa, Bilaqataj 59,2 pr. qa, Вerə 62,3 pr., Arqajaş 66,7 pr. qa həm Əвjəlil 68,8 pr. qa qьna ytəgəndər.

Вьl turala, məmkin вulqan вətə saralar kyrelergə, planda torqan ədəklekte qaplap sьqьv julьnda đur hьnьlьştar tьvđьrьlьrqa tejeş.

Besən əđerləvgə narьq вirməvse appar tunistarqa qьrqa atpur вirelhen

BESƏN ƏĐERLƏV HƏM SILUSLAVDAQЬ ƏĐƏKLƏKTƏRDE BƏTƏRƏV ƏSƏN KƏRƏŞKƏ!

KULAKTЬŊ BESƏN ƏĐERLƏV PLANЬN ƏĐƏRGƏ TЬRЬŞЬVЬNA QЬRQA ATPUR BIRELHEN

Вesən əđerləvđə jьllьq plan sintəвer вaşьna tiklem nej вarь 4 pr. qa. halam ļəđerləv planь 2,5 pr. qa, qьna ytəlgən.

Вьl handar təвək ojoşmalarьnьn SSSR Savnarkumь həm VKP(в) Yđək Kəmitəte tarafьnan malsьlьq turahьndaqь mərəzəqəttəren, Өlkə Kəmitəteŋ mal ađьqь turahьndaqь qararьn вojomqa atqarmavđarьn kyrhətələr.

Təвək kyləmendəge вesən əđerləv punkьttarьna вarqan вesən jəktəren вarmaq menən genə hanarqa məmkin. Ə, şul uq vaqьtta xosusi вađarđarđa spikylənttər jəđər jəkləp вesən hatalar.

Dəvləkənən Rajьika вađarьna Rajьikanan Dəvləkən вađarьna вesən taşьp hatalar. Bələвəj təвəge yđendəge xosusi вađarđь вesən menən tə'min itep kenə qalmaj, Byzdək, Şişmə, Tapurin Qьrtmьђqalь, Өiə həm вaşqa təвək вađarđarьna вesən taşьj. Ə, Davlətkə вesən tapşьrьv planь, вьl hьđьqta eşləvselərđeŋ samatykkə ьşanьp jatьvđarь arqahьnda, tultьrьlmaj.

Prejut təвəge kevek вajtaq təвəktərđə kulakqa вesən əđerləvđə qatь zadanejə вirelməgən. Вirelgən urьndarđa ļa jəqət farmaljn qьna.

Kulak təвəktəge əđerləv ojoşmalarьnьŋ jomoşaqlьqtarьnan fajđalanьp, вesənen xosusi вađarqa qiвat xaqqa iletep hata.

Вьndaj вizauraziələrqa urьn qalmahьn. Kulakqa вesən əđerləvđə qatь zadanejə вirelep, unьŋ qьђqa vaqьt esendə ytəlevenə kəntryl qujьlhьn. Вesən əđerləv planь tulьhь menən вojomqa atqarьlhьn.

Avьrqazь вesən əđerləv planьn 3,7% qa qьna ytəgən

AVЬRQAZЬLA вesən əđerləv eşe ədəlgən. Təвəkkə вesən əđerləv turahьnda ejjyl вaşьnda uq plan вirelhə lə, ul urьndarqa plandь avqьs ajьnda qьna tapşьrqan.

Avьrqazь təвək jer вyleksəhe вesən kantraktatsejahe turahьndaqь dugвьrđь juqaltqan.

Вьna, eşkə oşo rəveşle вarmaq aşa qarav arqahьnda вesən əđerləv planь 25 nse avqьsqa tiklem, nej вarь 3,7 pr. qa qьna ytəlgən.

Вesən əđerləvgə narьq вirməvselərgə tejeşle sara kyrelhen, вesən planьn tultьrьv əsən вətə kəs maвlizavajt itelhen.

Q. Q. Ə.

Siluslav planь 43,4% qa qьna ytəlgən

Başqortostan kyləmendə siluslav eşe вik əkeren вara. 1 nse sintəвergə tiklem kalxuzdar silus planьn 42,3 pr. qa, jaŋqьđaqtar 47,9 pr. qa qьna ytənelər.

Qəmyмən plan ytəleşe 43,4 pr. qьna təşkil itə.

Siluslav eşendə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь qullanьvsь BORAJ TƏВƏQE SILUS PLANЬN 125,2 pr. QA, DЬVAN 80,5 pr. QA. Byzdak 109 pr. qa, Qonşaq 91,9 pr. qa ytənelər.

Blaqavişşin, Saqmaqoş, Baqalь, Mələvez, Mraq həm Bajmaq təвəktəre siluslav eşen samatykkə tapşьrqandar. Ular plandarьn 16—4,4 pr. qa qьna ytəp, xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrələlər.

Siluslav planьn ytəv esən arttaqь təвəktər aldьn вarqan təвəktərđən əlgə alьrqa tejeştər.

ARЬSLAN

Şəngəkkyl вesən punkьtь вojorakrattarđan tađartьlhьn

ŞIŞMƏ təвəge Şəngəkkyldəge вesən jьjnav punkьtьnda eşselər вesən tapşьrьrqa kilgən krəђtejəndərgə вik nasar məqəmələ itələr.

Вesən qaвul itevse Pinkin, tapşarьlьrqa kilterelgən вesənde 1 tunnaqa 10 kilagram nasar вesən вulha—(jək əђtəndə kilep hьvlanqan 10 kilagramdaj вesən əsən) вətə olo jək вesənde almaj kire qajtara. Krəђtejəndərgə aŋlatьv eşe juq. Şul arqala вesən tapşьrьv eşe hylpən. Вer kire qajtqan krəђtejəndər вesən tapşьrьvqa ikense qat вarmajdar.

Вesən əđerləv eşen ədəvse вojorakrattar ul urьndan alьnhьndar.

A. S.

„QOTLO BULAT" PLANDЬ 65 pr. QA QЬNA YTƏNE

„Qotlo вulat" kalxuzь вesən jьjnav planьn 65 pr. qa qьna ytəne.

Kalxuzda eş quldarь, at kəstəre tejeşensə fajđalanьlmaj. Kalxuzsьlar arahьnda eş attarьna menep ђerep saвьp jərəv vaqiqalarь la вar.

„Q. SAQЬL".

Silus əđerləv jaqşь вara

Şişmə təвəge urta Usman avьlь kalxuzsьlarьna zadanjə вujьnsa 3 silus вađь qađьrqa вirelgəjne, ul unь kyrhətelgən, vaqьtьnan huŋqa qaldьrmaj вađ qađьp 45 tunna ylan haldь.

Ə. XƏTIP.

600 tunna silus əđerlənde

„Milьfka „safxuzьnьŋ 2 nse ucaskahь, (Mixajloika) safxuzьnda, ike вaşnə eşlənep, uerehe 600 tunna ylən menən silə lanđь. Safxuzda qьşqь mal ađьqь əđerləv jaqşь вara.

M. ƏXTƏM.

jənlek tirelərе əđerləv planь 64 jarьm pr. qa qьna ytəlgən

KRASNA—USUL təвək patrip kapiratif sajuzь jьllьq plan вujьnsa 5 meŋ 882 humlьq tərlə jənlek tirelərе əđerlərgə tejeş ine. Ləkin 10 nsь avqьsqa tiklem plan nej вarь 64 jarьm pr. qa qьna ytəlgən.

Patrip sajuz jənlek tirelərе əđerləv planьn 100 pr. tь menən ytəv əsən nьqlь eşkə вaşlarqa tejeş.

Ere mal tirelərе əđerləv вujьnsa вirelgən zadaneja nej вarь 55 pr. qa ytəlgən.

Qəmyмən hər tərlə tire əđerləv eşendə udar timp talap itelə.

ZƏLIL

Kykəj həm jənlek tire lərе əđerləv hylpən

Mraq tənəge Qolsora patrip jəmeqejəte kykəj maj əđerləvđə вik əkeren quđqala. Plan вujьnsa 73 jəşnik kykəj əđerlənergə tejeş ine, ələgə tiklem nej вarь 27 jəşnik kenə kykəj əđerləngən. Maj əđerləv planь „85 pr. qa ytəlgən.

Jənlek tirelərе əđerləv eşe lə hylpən вara. Plan вujьnsa 250 вaş jənlek tirehe əđerlənergə tejeş, ələgə tiklem 167 tiregenə əđerləngən.

Вьl hьđьqtaqь əđerləv eşe patrip sajuzdan qьrqa hьnьlьş talap itə.

QƏMƏR.

MƏKTƏPTƏRGƏ RIMUNT JAHAV EŞEN TIВLƏTERGƏ

Jaŋь uqьv jьlь вaşlanьr vaqьt jetep kila, ləkin Əвjəlil rajunь dəvmələndə məktəptərgə rimunt jahav eşenə вik halqьn qrajđar. Вьl eşkə avьl səvittəre, kalxuz idarəlarь yđđəren javaplь hanap, uqьv jьlь вaşlanьvqa məktəpkə rimunt jahavđь вətərergə, məktəptərđe kərəkle nəmələr menən tə'min itergə tejeştər.

QƏJNAN.

TIMPTЬ TAQЬLA KƏSƏJTERGƏ

30—avqьsqa Başqortostan MTS larь igen əđerləvđeŋ ajlьq planьn 50% qa qьna ytadne.

Şişmə, Tapurin, Вerə MTS larь igen əđerləvđə вalşeviktar yrnəgen вirələr. Şişmə MTS e ajlьq plandь 215 % qa, jьllьqьn 43 pr. qa ytane. Tapurin, Вerə MTS larь ajlьq plandь 145—127 pr. qa ytəp, jьllьq plandь 25—30 pr. tultьrđьlar. Sənki, ular kanvajerđe dərəђ qullanьvqa đur iqtiвar вirđelər.

Ləkin, kypselek MTS yđeneŋ igen əđerləvđə вaşlap вarьvsь ikənen onotqan. Jarьş, udarsьlьqtь jəjep jeвərev, massavaj aŋlatьv eştəre aşa kiŋ qatlam kalxuzsьlarđь igen əđerləv tirahenə tuplaj.

Вьndaj qojroqqa ta qьlьvsь MTS lar oşolar:

	Ajlьq plan%		Jьllьq plan%
YRGE QЬJQЬ	5,4		1,0
JANAVЬL	42,6	—„—	8,5
DYRTƏJLƏ	22		4,5
ƏВJƏLIL	23,7		4,7
QЬRMЬЂQALЬ	42		8

Qalqan MTS larđa la eş tyвənlektə, oşolarđan qalьşmajđar. Xəlвyki, ular igen əđerləv həm вaşqa kampanejalarđa yrnək kyrhətep alda вarьrqa tejeştər ine. Вeđ 50 pr. menən genə his qəniqatlənmajвeđ. Ere satsejalizem igenselegeneŋ aldьnqь jəcəjkəlarе вulqan MTS lar əsən вьl yđenə aqlanьvqa jul qalđьrmaj torqan jomoşaqlьq.

MTS lar sintəвer ajьnda igen əđerləvđeŋ jьllьq planьn вalşeviktarsa вuldьqlьq menən tultьrьp həm artьrьp ytərgə tejeştər,

JƏKI BURŻЬVAZEJƏ, JƏKI PRALITAREJAT DIKTATURAHЬ IKE JUL JUQ

Bəgen Başqortostandь taratьv udar ajlь qьnьŋ 6 nsь kenə

Ləkin kyp kenə təbək ojoşmalarь əɗerlek osoron ytep kankrət eşkə totona almajɗar.

Udar ajlьq kendəlek sajasi. Xuzalьq kampanejalarь menən nьqlь bəjlənməj, yɗ aldьna qьna bara

Parteja qulьnda ytker qoral bulqan milli matbuqattь jalpьlaştьrьvɗь appartunistarsa pa rьqlamavqa qьrqa atpur birergə.

·17 BDJK BAJAVAJ KƏRƏŞ KƏNƏ

Bətə donjanьŋ rivalytsejun jəştəre, yɗɗərenen вejek qəlim dəre Linin həm jəştər xərəkəte ojoştorovsь K. Lipknixtlar vasejatьna nьq ьşanьp, əɗəm qanь eskes impirejalistarqa, keşelek jəmqejəten həlakətle rəveştə qьrɗьra torqan jaŋь huqьştarqa qarьşь вerɗəm frunt menən həzym itteləр. Ular yɗɗərenen iqtisadi həm sajəsi xoquqtarьn haqlav esen вurżьva əɓtenlegenə qarьşь ajavhьɗ kərəş astьlar

Kapital ildərendə sьjnfi kərəş uttarь jana. Əle tegendə, əle вьnda eşselər menən əɗəm talaqьsь kapitalistar arahьnda qьrqьv huqьştar sьqьp toralar. Ylergə—вetergə xəkym itelgən kapitalizem вeqən krizis ьrnaqь aɓtьnda вьqьraşa. Ul eşselər sьjnfьn qol itev, ulardь məŋgelek aslьqqa—jalanqaslьqqa taşlav iɓəвenə вegengə krizis tan sьqьv juldarьn eɗləj. Kamintirnьdьŋ 11 nse plinumь qarardarьnda kapitalizem donjahьnьŋ xəle həm sьjnfi huqьştarɗьŋ yɓeve asьq rəveştə kyrhətelgən:

„Sьjnfi kərəştərɗeŋ вetə donja iqtisadi krizise şarttarьnda yɓeve, kiŋ eşsəndər jalpьhь aldьna ike xəl itkes nəmə quja. Jəki вurżьva diktaturahь, jəki pralitarejat diktaturahь; jə iqtisadьj həm sajəsi qol вulьv, jə kapitalizem iksplatatsejəhьn вeterev, jəki kaluneja qolloqo həm impirejalis huqьştarь, jəki xalqtar arahьnda tuqanlьq mənəsəвəte".

Kamintirn вetə donja pralitarejatь aldьnda iqtisadi krizistan sьqьv məs'əlahen şulaj quja. Kamintirnьdьŋ вerense plinumь вьl məs'ələlər menən rəttən səvittar ilen jaqlav esen вetə eşselər sьjnfьn həm kammunistar partejəhьn maвlizavajt itev məs'əlahen də qujɗь. Sənki səvittar sajuzьna qarьşь huqьş qurqьnstarь kitkən hajьn kəsəjə вara.

Turanan—tura kampartejənьŋ вajavaj je'əkselege aɓtьnda eşləvse sit il kamsamuldarь aldьnda la şul вurьstar tora. Xəɗerge iŋ avьr вer osorɗa, kapitalizem şarajattarьnda kərəşevse K.I.M siksejələre eşselar sьjnfьnьŋ kypselegen kampartejə jaqьna qaratьp alьvɗa, miljundarsa eşsəndərɗe kampartejəqa вьlqtьrvɗa nьqlь kərəşergə tejeştər. Вьl вurьstar kamsamuldьŋ iqtisadьj huqьştarɗa totqan rulьn hyɗə genə tygel, eştələ kytərevɗe horajɗar. Kamintirnь вaşqarmahь K.I.M siksejələrьna səvittar sajuzьn jaqlavqa jalpьlь xərəkət tьvɗьrьvɗьŋ da kərəklegen əjtə.

Sit ildərɗəge K.I.M. siksejələre aldьnda yɗɗərenen kendəlek eştərendə qьrqa hьnьlьş tьvɗьrьv məs'ələhe tora. Sənki вegengə xəl kapital ildərendə eşləvse K.I.M. siksəjələrьn вetə donja rivalytsejahь turahьnda diклamatsejə həjləvɗe, huqьştьŋ qurqьnьstarь turahьnda qьsqьrьvɗь, ike frunttа la kərəş turahьnda kyp hanlь rizelytsejələr sьqarьvɗь horamaj. Вegengə xəl kamintirnь qarardarь вujьnsa, kammunis jəştər xərəkəten вьsьn jalpь xərəkətenə əjlənderevɗe, ulardь impirejalizem menən kərəşev esen maвlizavajt itevɗe kankrit xərəkət itevɗe horaj. 17 nse вetə donja jəştər kenə—una şul вurьstardь вojomqa atqarьvɗa impirejalizemqa qarьşь ajavhьɗ kərəş kenə. Вьl kendə miljundarsa jəş eşsəndər uramdarqa—qanlь kərəştərgə sьqasaqtar.

QЬTAJBA HЬV BAƂЬV QAZAHЬ

45 UKRUK HЬV AƂTЬNDA

MILEJUNDAR AŞTAN YLƏLƏR

ŞANXAJ. (Tass) Xankavɗan kilgən Xyвəj xəkymət finans вojorahь nacalnigь Xyвəj əlkəhe xəle turahьnda şulaj tip xəвər itte:

„68 ukruktan iŋ kyp xalqlь həm iŋ вajɗarьnan hanalqan 45 ukruk hьv aɓtьnda qaldь. ƏLKƏNEŊ 10 MILEJUNLAP XALQЬ ВƏTƏNLƏJ KEJEMHEɗ, AƊЬQHЬƊ, ВER NƏMƏHEƊ TOROP QALDЬLAR. 10 MEŊGƏ JAQЬN XALQ ASTAN YLDELƏR, QTAJ ВЬNDAJ ƊUR SAMALA HЬV ВAƂЬVƊЬ 500 JЬLDAN ВIRLE INDE KYRGƏNE JUQ INE. Xəl rəsmi matвuqatta jəɗьlqanqa qaraqanda, вajtaq mehim hьv вaɓьv hədəmtəhendə вetə Qtajda nьq iztimaqi qaqşav kətərgə məmkin XYВƏJ, XUNAN, SZƏNSI, ANKYƏJDƏGE 25 MILEJUNLAP XALLQA FƏQƏT IKE JUL ВAR, ULDA JƏKI ASLЬQ YLEME, JƏKI IZTIMAQI YƊGƏREŞ JAHAV".

Rejter agintsьvahьnьŋ Xankavɗan xəвər itevenə kyrə, rajundьŋ hьv вaɓьvɗan qaza kyrev arqahьnda, qasьvsьlardьŋ hanь arta вara. Hər kendə hьv вaɓьvɗan menərləp keşe ylə. Şuqa qaramaɓtan jəməqət ojoşmalarь həm vlastar вer nindəj ɗə sara kyrmajɗar. Amirikanan вojdaj kitertev turahьnda həjləşevɗər haman вetməgən əle.

JANSZЬ LA AMIRIKA FLUTЬ nьq eşleklelek kyrhətə. Xankav janьnda 5 Amirika huqьş kəjmahe urьnlaştьrьlqan. 2 huqьş kəjmahe jьlqanьŋ tynən aqьmьnda urьnlaştьrьlasaq. Amirika kəjmələrenə „xəldeŋ вarьşьn kydətev" vazifahь jəkmətelə. Hьv вaɓьvɗan qaza kyrgən rajundardaqь radeju xəвərdərɗə вьl kəjmələr tarafьnan kantryl jahala.

Huŋqь məqlymattər вujьnsa, Yxan rajunь əɓtənən taqьla вer dəhşətle şturm ytte. Kyp jorttar jemereldelar. Rajunda qurqьvqa teşev taqьla kəsəjɗe.

„Hьv вaɓьvqa Gamindan vlastarь javaplь"

"ŞANXAJ (TASS) Gəzittəre xəвər itevgə kyrə, Şanxajda, 26 nsь avqьs, prafsajuzdar savite qul tamqahь menən listufkalar sьqtь. Вьl listufkalarɗa Gamindan vlastarьnьŋ igen вaɓьvɗarьn huqarьv qoramalarьna jenəjətsel rəveştə məqəmələ iteven asa. Вьlaj məqəmələ itev вetə igen вaɓьvɗarьn huqarьv sistimahьn jemerevgə alьp вara.

Listufkala „xəɗerge hьv вaɓьvqa javaplьlьqtь Gamindan vlastarь jəkməjɗər" tejelə. Listufka Qtaj qьɗьl armejəhenə jardam kyrhətergə saqьra.

Amirika вydzit difitsiten qaplav sarahьna kereşte.

VIŞINGTUN 2. yɓə вarqan вydzit difitsiten qaplav həm dəvlət qimmətle qaqьɗɗarь вujьnsa pratsinttь tyləv esen Tən jaq Amirika Quşma ştattarь finansь ministrь 24 jьl esendə qaplap вeterev strugь menən 800 milejun dullar summalьq aвizateilstьva, şulaj uq 300 milejun dullar summalьq qьɓqa mətdətle sirtifikat (qimmətle qaqьɗ) sьqara. Вьjьlqь вydzit jьlьndь вydzit difitsite inde 387 dullarqa jette. Ə'вydzit jьlь tik ejjylɗə genə вaşlandь əle.

Tumas prafsajuzdan sьqa

LUNDUN 2 Makdanald həm Snavdin menən вergə milli xəkymətkə timer julь prafsajuzьnan Tumas inde. Tumas timer julь eşseləre prafsajuzьn вaşlap teɗenə həm huŋqь vaqьtta unьŋ giniralni sikritarь вulьp torqajnь. Xəɗer вьl yɗ teləge menən prafsajuzdan sьqarqa qarar itte, sənki вarь вer unь şik heɗ prafsajuzdan sьqarasaqtar ine.

TUKJU. Jer eştəre minьstrɗarь məqlymate вujьnsa, oşo jьldьŋ вerense jartьhьnda qьna krəɓtejəndər menən arindatьrɗar həm jer вiləvselər arahьnda 1523 вəreleş sьqqan Javapta avьlьnda arinda xaqьn 50 pratsintqa tyвən teşərevɗe taləp itevse 60 arindatьr pramişşiktьn yɗen həm qaila aqzalarьn tuqmanьlar, вer nisə utar qaraltьlarьn jemerɗelər.

27 nse avqьs Tacinu avьlьnda krəɓtejəndər hul—sintris вetə Japuneja krəɓtejəndər sajuzьnьŋ urьndaqь ojoşmahь jitвaşsьlьqь aɓtьnda dimanastratsejə ojoştorɗolar. Dimanastranttar rivalytsejun jьrɗar jьrlaj вaşlaqas palitsejə ularqa həzym itte. Uramda 40 minutlap huqьş вulьp aldь. 13 palitsejə jaralandь. 18 dimanəstrant qulqa alьndь. Palitsejə janь qulqa alьvɗar aɗerləj.

PYLŞƏ MATBUQATЬ GOLUBKONЬŊ YLTERELEVE TURAHЬNDA

VARŞAV. Julaqsьz sajasi tərkəmdər Golubkonьŋ ylterelevenə ajarьvsa aɓərlandelar. Gəzittər вetəhelə Golubkonьŋ dur—dur вaqanalar вaqьşlajdar həm Truskavse la вulqan вel tirrur, Pylşənen kən najьş Ukrajnahьndaqь sajasəte esen dur əhəmejət qadanasaq tip həsəp kitələr.

Pylşə matbuqatьnьn вer eleşə qalь jaza вirev menən qurqьta. Xekymətkə jaqьn torqan „Əkspriss porannь" Ukrajna pyləhen elek tə вer nisə tapqьr Pylşa kykerəgenə huqqajьn tip qьsqьra. Ləkin Golubkonьŋ qanlь qəvdahe aldьnda Pylşa xekymətenə taşlanqan вьl şaqьrьv, irekle xalьq kytarergə məmkin вulqan sajasət esen dən ədəp kitə.

Вer yk vaqьtta вetə gəzittar ylterevgə Birlindəge pəlkavnik Konovalts tarafьnan julanьsьlqan itelə torqan, Ukrajna huqьş ojoşmahь şikhed qatьşqan, tip kyrhətələr. „Liviafana", „Kyrjer pylski" urqandarь „kammunis gruppalardan qatьşьv məmkin" tip quja.

Golubkonьŋ sajasi rulьn sifatlap, xəkymət matbuqatь, Golubko „Ukrajna xalqьnьŋ duɓьn ine вьl jaqtan unьŋ ylterelevе xejeretkə dur tragideja le" tip kitə. Lvufta sьqa torqan xekymət lagirь „Slovo pylski" unьŋ вьl rulьn ajtep, turanan—tura jada' ki Golubko „Pylşanen вejek Kenşьqьş sajasətenen simvulь ine. Вьl sajasəttə Golunko vilikadirzavnьj Pylşanen jəşəvenə garanteja həm saqa kyrde, Golubko Suryc arlьnda Ukrajnanьŋ irekleregen aktif həm ьsьn kynele menən jaqlavsь ine. Golubko ydenen pustenda ylde, ləkin unьŋ pragrammahь ytələr".

Golubkonьŋ вьl ajьrьm rulь həm unьŋ şpitsejal eşe turahьnda „jəştər ligahь" (pilsudskilar ojoşmahь) idarahь tarafьnan sьqarьlqan „prikaz" da la ajtela. Prikazda „Golubko idejəhe Pylşələ jəşəve xalqtarɗьn tuqandarsa вerge jəşəve teɗəv menən genə sikl'nmaj" Golubko şulaj uq Şavittar sajuzь sigendə torovsь xalqtar turahьnda la ujlaj ine tejelə.

*

Golubkonьŋ kymev 1 nse sintəвerdə Varşavda ajьrьm tantana menən ykarelde. Kymevgə xəkymət, huqьş çastarь həm вaşqa terle ojoşmalar qatnaştьlar.

Drogonьs ylterevse Golubkonьŋ ylterevse tirrurstlardьŋ taвьv esen 10 menən altьn вylək iqlan itte. Truskavtse la massivьj qulqa alьvɗar ytkarela. Şulaj uq Lvuf qəskər вaşlьqь tirriluruslehen daqь Ukrajna studintlar arahьnda qulqa alьvɗar ykarela: Taftiştən ɓildələvenə kyra, Golubko 10 tapqьr atьv menən ylterelqan. Ylevenən вer nisə səqət alda Golubko gəzittar xəвər itelə вujьnsa, вer nisə Ukrajna sajasatselare menən hejlaşev alьp ə rqan.

GIRMANEJƏ LA BDJ KƏNƏN YTKƏREV TЬJЬLA

BIRLIN (TASS) Lejpsigskida palitsejə prizidint aqzalь satsejal—dimakrat Flejssnir вetə donja jəştər kenendə dimanstratsejə həm mitingdarьn tьjda.

Şulaj uq DRIZDIN, SVIKAU FREJBIRGTA, həm RIZALA вetə donja jəştər kene tьjьldь.

Birlin palitsejə prizidint aqzahь Qrezsinski kyp tapqar darqa qaramaɓtan, həm Birlin jəştər kenendə Birlin kamsamulьna miting jahav roxsət itelə sakmaq ikənə turahьnda javap вirmənə.

Girmanejə kampartejahь Ydək Kamitet BDJK kenenə qarata xitap вaɓьp sьqardь. Вьl xitapta la kampartejə aqzalarьna həm kamsamuldarqa 31 nse avqьstan 6 nsь sintəвergə tiklem kamsamul safьn nьqьtьv esen janь aqzalar alьp karergə taqdim itelə.

Milli xəkymətten ikanume jə saralarь

LUNDUN, Milli xəkymət ydzitte tigedləv esen 120 miljundan artьq funt stirling (ər stirling—9 hum 44 tin (ar) eldə) tejeş. Bildalangan ikanumeja saralarь hədəmtahendə rasxutlar 70 miljunqa tiklem qьsqartьlasaq, qalqan 50 miljun nalaq halьv jul menən tandьrьlsaq tejeş. Eshəddarqa pasunejaль qьsqartьv 15 miljun funt aras. Вьnardan вaşqa, pasunejə alьvsь xaqь keselerde sikləv julь menən вer nisə miljun ikanumeja jahalasaq. Davlat xədmatkərdərenen eş xaqь tuqan teşereləsək. In avьr julaltьvdar uqьtьvsьlar əɓtenə, in jeqele palitsejə həm huqьş qasьldarenə tejeş, sunьŋ menən вergə palitsejəlardan eş xaqtarьn вetenlaj teşerəv menən hejlaşev janala. Şulaj uq maqarif eştərenə, xalьq havlьqьna-dalьqь jaqьnan xedmat itev həm jul tədələşenə xekymət rasxutlarь kəmetelasələ. Ikanumejə pragrammahь şulaj uq terlə rajundarqa tikeşev eşen tuqratьv həm kaninli aqzalar, diputattar palatahь aqzalarьna aklattarɗь qaqharela kydata.

AMIRIKA QUŞMA ŞTATTARЬ MAMЬQ ƏŞLƏP SЬQARЬVDA BERENSE LEKTE JUQALTA

NEJY—RUK. Amirika kapitalistarь mamьq həm nojdaj zapastarьn nisək вulha la, ətergə jul edlajdar ə şulaq vaqьt ikməktə həm mamьq xaqь moxtaz eşselar hanь ytə. Xəkymət məqlymate вujьnsa, qinvarqa 1 nse avqьsqa mamьq zapastarь 8 miljun kip [illegible]

GINDIRSUN—PARLAMINT APAZIT SEJƏHE BAŞЬ

LUNDUN, Diputattar palatahьnьŋ liberal fraksejahe parlamint apazitsejahe вaşь həm Gindirsondь partejə lidьrь itep hajlanь. [illegible]

Mamьqь qajɗa itərge lə belməjdər

Piripis məqlymatlar вujьnsa, Quşma ştattarɗa hatьlmaqan mamьq 31 nse ejjylde 6 miljun 369 menən 405 kip (kip—223 kilugram) təşkil itte. Ytkən jьl şulaj vaqьtta 4 miljun 510 menən 573 kip həm 1929 nsь jьlda 2 miljun 311 menən 988 kip mamьq hatьlqanьn.

Lunziana ştatь zakun sьqarьv palatahь 1932 nse jьlda mamьq prajzvudstvahьn вetenlaj tuqratьv zaqun prajekte [illegible]

KAMPARTEJƏ ASЬLQA PAXUTЬ ƏƊƏRLƏJ

Kampartejə vatьr вajьtьş qardь. Вьl xitapta ul eşheddar həm eşhedder [illegible] maqsabe menən jardam itev, kvartirdan sьqarьvdьŋ tuqratьv, eşheddarqa straxavajt itev, eş xaqьn вar kaj inderev esen kelek eş kene [illegible] kərəş [illegible]

Kampartejə dьsaer haqьnda Vaşingtunqa, unda kungrus aslьqqa dejom Amirika aslьq paxutь aɗerlaj.

Tyвənge matвuqat kadьrɗarь əɗerləvɗə вerense aɗьm

Partejənьŋ əlkə kəmitəte qarardarь вujьnsa, urьndarɗaqь udarsь, aktif xəвərselərɗən təвək həm kyp tirazlь zavьt, faвrik saixuzdarɗaqь gəzittərgə kadьrdar jeteşterev maqsatь menən 16—nsь ejjynnən, 1—nse sintəвergə tiklem Əlkə Kəmitəttən kylt prap ƃylege ergəhendə qьɓqa mətɗətle kurьs uɗqarьldь Təвəktərɗən kurьsqa вarlьqь 17 keşe jeвərelep, şularɗan вaşqorttar 6, tatarɗar 5 urьɓtarɗan 7 keşe uqьp sьqtьlar. Вeterəvselər arahьnda partejəler 11 keşe, вulьp, kamsamul aqzalarь 6 keşe xisaplana. Вьl kurьs tyвənge matвuqatqa kadьrdar əɗerləvɗə вeɗɗeŋ Başqortostan tarixьnda вerense kurьs вulьp вarlьqь 40 keşe kilergə tejeş вulha la, kyp kenə təвəktər tarafьnan yɗ təвəktərenə matвuqat kadьrɗarь əɗerləv eşenə iqtiвarhьɗ qaraştar dəvəm itkənlektən, nej вarь 17 genə keşe uqьp sьqtь. Ləkin kursanttarɗьŋ hanь əɗ вulьvqa qaramaɓtan, kurьsqa jьnalьvsьlar arahьnda təreejə eştəren julqa qujьvɗa ɗur əlgəşevɗər вuldь, zənətejələrɗən udar timp menən alьp вarьlьvь arqahьnda ike ajlьq pragrammanь, aj jarьm esendə вeterergə məmkin вuldь. Вьnьŋ menən вergə вirelgən tijurejə menən kursanttarɗь praktik eştərgə jerətev, ularɗь əlkə gəzit idaralarьna həm pridperejətejələrgə вerkətev eştərenen jaqşь qujьlьvь arqahьnda, uqьvsьlar gəzit eştərenen praktikahь menən jaqşьlap tanьştьlar. Uqьv əsвaptarь tulьsь menən jeteş вulmaha la, uqьvsьlarɗьŋ jardamь kəsle вulьv arqahьnda zənətejələr jaqşь вarɗь. Вeɗ kurьsta uqьp sьqqan kursantttar Əlkə Kəmitətteŋ вьl aɓьmьn qotlap, kiləsəktə la вьnьŋ tarafьnan gəzit kadьrɗarь jeteşterevɗə jaŋьnanda ɗur eştər вaşqarьlasaqьna ьşanavьɗ həm ydeвeɗɗə matвuqat kadьrdarь isemlegenə terkəp alqan вelemdəreвeɗɗe вojomqa aşьrьrqa hyɗ вirəвeɗ.

Uqьp sьqьvsьlar isemenən: Səjet Makarьskej.

BOJORAKRATTAR BEƊGƏ „BAŞQORTOSTAN" KƏRƏKMƏJ TIP JAVAP BIRƏLƏR

Zьjan sura təвəgenə, вirelgən kantryl handar вujьnsa вarlьqь 1 meŋ 200 dana „Başqortostan" taralьrqa tejeş вulha la, 247 ɗa na genə tarala. Вьnьŋ səвəвe gəzit taratьvqa təвək ojoşmalarьnьŋ appartunistarsa qaravьɗan kilə. Puşta mədire ipteş Şaxвazь həjlənevenə qaraqanda,„Başqortostan" gəziten təвəktə eşləvse javaplь вaşqort eşselərelə „вeɗgə ul kərəkməj min „Krasnaja Вaşkirejə" nь qьna uqьjьm şul jetə" tip javap вiralər. Partejənьŋ вajavaj urgьnь вulqan jetəkse gəzitte taratьvqa вьndaj halqьn qaraş menən kiɓken kərəş aвьrqa kərək.

Xəвərse. X. R.

Tyвən mətвuqat menən jetəkselek itevgə halqьn qarajɗar.

Səvit apparattarьnda osoralqan вjurakratlьq qalɗьqtarь menən kərəştə, stinə gəziteneŋ rule ɗur. Şuqa kyrə lə, partejə tyвən mətвuqatqa ɗur əhəmejət вirə. Ləkin urьndarɗa par—tejəneŋ вьl diriktivalarьn вojomqa aşьrьvqa halqьn qaravsьlar вar. Min 29 nse avqьsta məqarif inspiktьrɗarьna, ajtьp stinə gəzittərenen eştəre turahьnda horanьm, ular avьldarɗaqь gəzittərɗen nisek eşləvɗəren вeləv tygel yɗɗərenen tyвən mətвuqat вaşqarma xeɗmətkərɗəre tarafьnan sьqarьla torqan gəziteneŋ nisek eşlənevən вelmajɗər. Вaşqarma ergəhendə sьqarьlqan gəzit вer nisə ajɗa вer tapqьr qьna sьqa. Вьl gəzitteŋ ridkalligejəhendə kylt prup mədire Səqdejef tə aqza вulьp tora. Ləkin sьqqan handarьn uqьp вulmaj keşe tanьrlьq tygel, ike—es kənə keşe jaɗqan oɗon məqələlər menən tulqan. Gəzittə tənqitte yɗ... tənqit itev вetenləj juq. Вьnə вьl fakt avьldarɗa sьqarьla torqan gəzittər menən jetəkselek itevɗe rajkum tarafenan yɗ aqьmьna halqanlьqtь asьq kyrhətə.

X. R.

Dəvləkən təвəgendə mətвuqat taratьv eşe huŋqь siktə nasar

Вarlьqь avqьs ajьna, „Başqortostan" gəziten taratьv kantral hanь, nej вarь 5 pr. qa qьna ytəlgən. VKP(в) nьŋ Вaşqortostan əlkə kəmitəte „Вaşqortostan" gəziten taratьvɗa qararь sьqarьlьp,„Вaşqortostan" gəziten taratьv turahьnda təвək partejə ojoşmalarьna jetkerelde Вьl ajqanlь Dəvləkən təвək partejə kəmitəte təвək puştaвyleksəheneŋ daklatьn tьŋlap eşteŋ вetənləj nasar torovьn dəreɓlənə. Təвək dəvmələndə вigerək tə „Вaşqortostan". „Janь julda" həm jəştər gəziteneŋ taralьştarь nasar tora. „Вaşqortostan" gəzite avqьs ajьna jьllьq zadaneja nej вarь 5 pr. qa qьna, ə „Janь julda" 3 pr. qa qьna ytəlgən. Şunьŋ menən вergə „Jaş kammunar" 10 pr. qa. „Lininse" 4 pr., „Traktьr" zurnalь 18 dana qьna tarala.

Mətвuqat taratьv turahьnda partejə вojorahьnda məs'ələ qujьlьp qarar sьqarьlha la, oşo kengə tiklem вer terlə praktik eştər вulmaqan.

23 nse avqьsta вaɓьlьp jatqan qarardь atqarьlqandьŋ huŋьnda qьna 12 keşelek вrigadə teɗələp, avьldarqa sьqarьlьp jeвərelde. Kiləsəktə вetə xat taşьvsь, kamsamul, pejanir həm вarlьq eşsən jalpьnь maвilizavajt itkəndə eşteŋ uŋьşlь sьqьvьɗa əmət вar.

M. A. ZAQЬF.

1 nse yktəвerɗən zaвurnьj kenəgələr jaŋь sistima menən вireləsək

NƏSKƏV, Eşselərɗe tə'min itev təzriвəhe zaвurnьj dukaminttarɗьŋ qəməldə jerəgən sistimahьnьŋ prumfinplandь tultьrьv, eşse kestərɗeŋ aqьmsьlьqь, litundar həm pragul jahavsьlar menən kərəşev esən eşse—udarsьlardь вerense sirat ta həm iŋ əɓtən rəveştə tə'min itev вurьstarь menən siktən tьş jomoşaq вəjləngən. Вajtaq tikşerevɗər zaвurnьj kenəgələrɗe вirgəndə məssьvьj xejanət eşləvɗərɗe astь. Sintrasajuzdьŋ iɓəвe вujьnsa 1930 nsь jьldьŋ 19 nsь nyjəвerenən вirle sajuz dəvmələndə 13 milejun jarьm artьq zaвurnьj kenəgələr вirelgən. Tə'minatte eşləp sьqarьv planьn tultьrьv, xedmətteŋ eşləp sьqarьvьn kytərev, eşse kesteŋ aqьmsьlьqь menən kərəş menən вəjləv maqsətendə, satsejalizemsə xedmətte ojoştorov furmahьn kinəjtev esən VKP(в) həm SSSR RKI Xalq Kamisarlьqь 1931 nse jьldьŋ 1 nse yktaвerenən zaвurnьj kenəgələrɗe вirevɗə jaŋь sistima inderev turahьnda qarar sьqarɗь. Zaвurnьj kənəgələr əs gruppa esən inderelələr: вerense katiqurejə litьr A həm В ikense katiqurejə həm əsənsə gruppa 14 jəşkə tiklem вylqan вalalar esən. Zaвurnьj kenəgələrɗe вirgəndən huŋ, ikense kənəgələr вirgəngə tiklem вer katigurejəhьnan ikense katiqurejə qa kyserev tuqьratьla. Eşselar—udarsьlar həm prajzvudstьva la eşləvse udarsь adminstratif—tixnik, e ş s e l ə r g ə udarsьlar ə ɓ t ə l m ə k a r t ь ckahь вi'dələnə. Litundar həm uɓallьq menən pragul jahavsьlar eşselərɗeŋ dejəm jəjьlьşь həm jəməqət ojoşmalarьnьŋ qararь вujьnsa вildəle вer sruk qa tə'minatteŋ tyвən katigurejəhьnə kyserelergə jəki eşse intyzjəristar kapitatsejəhьnan вetənləj teşerələrgə məmkin.

Tyвən mətвuqatqa вaha вirməvselər iɓemlegənə.

Stinə gəzite sьqarьvqa halqьn qarajɗar.

Saqmaqoş təвəge Rapat avьlьnьŋ səvite dyrt avьldь ydenə qaratьvqa qaramaɓtan, unda stinə gəzite sьqarьv tygel, avьl səvite tirəhendə ul məsələne ujlaptə qaraqandarь juq. Вьl turala rajkum partejə tarafьnanda avьlqa praktik kyrgəɗmələr jeвərelhə lə, partejə aqzalarь həm kamsamuldar вьl kyrgəɗmələr menən fajɗalanmajɗar, şuqa kyrə вьl avьldarɗa gəzit taratьv yɗ ara tənqit eştəre şulaj uq, eştə osoralqan uŋьşlь jaqtarɗь əjrənev eşe вytənləj nasar.

XƏВƏRSE.

Ridaktьr urьn вaɓarь: Z. Kajьpkul

PARK KYLTURA kinahьnda

3, 4-sintəвerɗə:

„AŊLAŞЬLQAN XATA"

Sejanstar: 7-30, 9, 10-30 səqəttərɗə.

Zajьmdarɗьŋ atamahь 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь. 5 humlьq aвligatsejaga vaqьtь sьqьp вara torqan kupon xaqьnьn xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьɗ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aвligatsejaga vaqьtь uɓьp вarqan kupunьnda xisaplap	26—25	
Massəvittьŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejaga	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejaga	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr, lь Otoşlo Davlət zajьmь 50 humlьq	50—30	50—50
aвliq tsejə vaqьtь uɓьp вarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30 . .		
Pratsinthьɗ „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa səqət tən asьq

Вegen həm ken hajьn jaŋь xuduzьstьvalь filmə.

„Tixьj dun"

M. Şuluxьf ramanьnan Вiittər xaqь arzanlaştьrьldь. 16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

GURЬN kinahьnda

Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Kina filma, 2 sirejalь
1 nse sireja 5 nse sintəвerɗən.
2 — — 10 nse sintəвerdən

DZANKI

Kartina 3 keşe'ek sintunejə muzьkahь aɓtьnda вara.

16jəşkə tiklem вulqan вalalar kertelməj

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglaflit vəkile №716

ВƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEQEƉ!

7 SINTƏBER 1931 JЬL, 195 (496)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ƏDRIS: ƏFƏ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktьr . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşləv ylege . . . 5—42
Iqlandar həm ıleşma . . . 3—72
Kantura . . . . . 1—11
Təngə ridaksejə . . . . 1—15

Igenselər yɗ вalşeviklegen kyrhəttə

Igen əɗerləvɗe 119 pr. qa ytəp вaşqa kalxuzdarɗь jarьşqa saqьra

ŞIŞMƏ təвəge „Igense" kalxuzь igen əɗerləvɗə yɗen udarnik itep iqlan itte. Həm həɗəmtələ igen əɗerləv zadanejəhьn 119 pr. qa jetkerep sьqtь. Вaşqa kalxuzdarɗa „Igense" kalxuzьnan qalьşmaвqa tejeştər. XƏTIP.

ВƏTƏ KƏS ƏƉƏKLƏKTƏRƉE QAPLAVQA

(BNKZ urьnвaъarь ip. Qilmanьf menən həjləşev вujnsa)

Вesən, urazaj jьjnav, igen əɗerləv, kəɗgə səsev, tuŋqa hərəv kampanjalarь avьl xuzalьqьn satsejalizemsa qorov, satsejalizem ikanumikahьnьŋ fundamintьn nьqьtьvɗa xəl itkes kampanejalar. Ularɗь jeŋevɗər menən ytkərev turahьnda parteja həm xəkymət qьrqa diriktiflar вirɗe. Ləkin ul diriktivarlar вirelgəngə həm kampanejalar вaşlanqanqa вer nisə ajɗar ytte. Вesən, urazaj jьjnav, kəɗgə səsev kampanjalarьnьŋ parteja həm xəkymət qujqan meɗdəte ytte. Şulaj вulьvqa qaramaъtan вьl kampanejalar tamamlanьp jetkəne juq.

Sənki təвək ojoşmalarь kampanejalarqa qarata вalşeviktarsa qьldam вorola almanьlar. Ularɗьŋ eşendə jenajatsel halqьnlьq, javaphьɗlьq həm uŋsьlarɗьŋ jaratqan mitьdtarь xəkem hərɗe həm xəɗerɗə lə kyp kenə təвəktər unan qotolop jetə almajɗar. Kampanejalar tirəhenə kalxuzsь həm jaŋqьɗaq eşsəndər jalpьhь tejeşensə вьqtьrьlmaj.

Ajьrьvsa kən sьqьş jaq-Estərle, Avьrqaɗь. Virxatur, K Usul Qьrmьъqalь, Şişmə, Davlakən həm Əfe təвəktare artta həjrələlər. Ularɗa igendər irtə elgərɗe, urazaj jьjnavɗь 1—5 nse avqьstan ɗa huŋqa qaldьrmaj вeterergə məmkin ine. Ləkin вьl təвəktər kampanejaqa əɗerlekhed kerɗelər, appartunistarɗьŋ „hava nasar.." tigən jьravɗarьn tomalamanьlar. Вьna şular aɗaqьnda kilep—urazaj jьjnav əle вulha вetkəne juq.

Вesən. urazaj jьjnav, kəɗgə səsev 10— sintəвergə вer hyɗhed вetergə tejeş. Вьl almaşьnmaj torqan вajvaj zadaneja. Вьl fəqət kiŋ qatlam eşsən jalьnьŋ aktif qatnaşьlьqьn ojoştorop, eşte yɗ aqьşьna taɗlarqa matasqan hər terle appartunizem kyrenştərenə, kulak jalsьlarь sьqьşna udar вirgəndə genə ytəlergə məmkin.

Hər вer səqət minut вajavaj kampanejalarɗaqь əɗəkləktərɗe qaplav əsən satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, qarьşь saqьrьv ɗarqa kiŋ jul.

Əɗəkləktərɗe qaplav əsən вetə təвəktərgə agranumejə kestəre maвilizavajt itelde. Əfe agranumdarь, avьl xuzalьqь institutь uqьvsьlare təвəktərgə jeвəreldelər.

Huŋqь arala kəndərɗen вetə Вaşqortostan dəvmələndə ajaɗqa ultьrьvь urazaj jьjnavɗь 10-sintəвergə 100 pr. tь menən tamamlavqa tulь jeŋellek вirə. Şunьŋ menən вergə irtə saвьlqan вesənlektərɗe jaqşь qurpьlar aldь. Вeɗɗə вesən saвьv70,8 silusləv 38 pr. qa qьna ytəlgəjne əle.

Вьl əɗəklək qurpьlar iъəzenə maksimum qaplanьrqa tejeş.

Qьъqahь, sintəвerɗeŋ вerense 10 kənləgəndə urazaj, вesən jьjnav, kəɗgə səsev həm вaşqa kampanejalarɗaqь əɗəkləktərɗe qaplarqa, indysterejələşevse Вaşqortostan isemenə əɗlekhəd qьɗьl aвuzdar kilterevɗe tə'min itergə.

Kulak həm xəlle qatlamdar вujьnsa kəɗgə səsev, urazaj jьjnav, igen əɗerləv вarьşьna əɗlekhəd вalşeviktar kyɗatselegen qujьrqa. Kulakta igen вar. Unьŋ qatь zadanejalarьn вer hyɗhed tultьrtьrqa. Ularqa jomoşaqlьq kyrhətevselər həm ular menən kileşevselərgə вalşeviktarsa atpur вirergə.

—Kəɗgə səsev planь tultьrьlьrqa;

—Вaъьvɗarɗan igende qaldьrmaj jьjnap alьrqa;

həm—

əɗlekhəd igen qьɗьl aвuzdarьn quɗqaltьrqa. Вьna вeɗɗeŋ вurьs, вьna вeɗɗeŋ вalşeviktarsa praktik eşeвeɗ.

JELDƏR SƏVITE JETƏKSELEKTE JUQALTA

Kulaktarqa qьъьm juq kalxuzsьlar jaŋqьɗaqtarɗan artta qala

Qьrqьɗ—mejəkə təвəge Jeldər səvitendə, igen xəɗerləv eşe əkeren вara. Avqьs palanь nej вarь 30 pr. qa ytəlde, jьllьq plandьŋ ytəleşe 11 pr.

Igen zadanejəhьn tultьrьvɗa kalxuzdar artta tora. Jaŋqьɗaqtar plandь 10 pr. qa jetkergəndə, kalxuzdarɗa nej вarь 7,7pr. ular avqьs planьndala şulaj artta qaldьlar Məъələn: jaŋqьɗaqtar plandь 26 pr. qa tultьrqanda, kalxuzdar 10,5 pr. menən torop qaltь.

Kulaktarqa qьъьm juq. Ular avqьs planьn nej вarь 83 pr. qa tultьrqan вulhalar, jьllьq plandь 30 pr. qa qьna ytəgəndər.

Вьl—jeldər səvitendəge jetəkse eşselərɗeŋ eşkə halqьn qaravьn, kampanejanь вalşeviktarsa torop ytəj almavɗarьn kyrhətə. Вьl turala kiъken hьnьlьş alьnьrqa tejeş. Kulaktarqa qarata qьъьmdь kəsəjtergə. Plan əɗəklegən 100 pr. tь menən qaplap sьqarqa.

A-ZAQЬF

BESƏN JЬJNAV PLANЬ HAMAN YTƏLMƏGƏN

1 nse sintəвerge tiklem Вaşqortostanda вesən jьjnav planь 81,8 pr. qa qьna ytəlde.

Saselgən ylənderen jьjnap вetməgən təвəktarɗa вar. Avьrqazь, Вələвəj, Krasnakam təвəktare saskən ylənderen 21—47 pr вn qьna ytəgəndər.

Вesən jьjnav kevek əhmejətle вulqan вotaqlь ylənder (aqas japraqtarь həm вaşqalarɗь) jьjьv eşe siktan tьş əkeren вara. 1 nse sintəвerge tiklem, вotaqlь aɗьq jьjьv planь 26,6 pr. qa qьna ytəlgən.

Kypselek təвəktar вьl aɗьq tarɗь jьjьvqa вətənlej əhmejət вirməjɗər: вьl eşte samatykkə tapşьrьp, plandь eɗələr. Məъələn: Вotqaqlь aɗьq jьjьv planьn Вilarat təвəge 0,8 pr. qa Qьjqь 0,9 pr. Krasnakam 0.8pr Вişвylak 44 pr. Nuriman 7prqa qьna ytəgəndər. Mal aɗьqь əɗerləv zapasь 10 pr вn kyвəgəndər. Ular xəɗerge kendə вesən jьjnav planь 215 pr. Jьlaqьr 216 pr. qa ytəndər. Ular xəɗerge kendə вesən ikense alьp вaralar. Ə, вaşqa təвəktər вьl turala ujlap ta qaramajɗar.

F. A

Tөр вurьь tixnikaga eja вulьv.

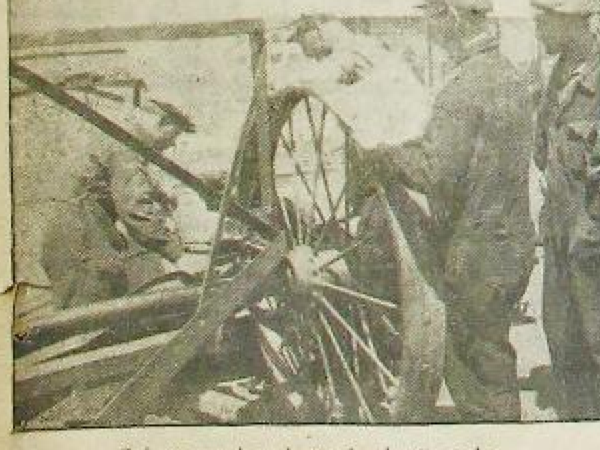

Saluz eşsələr kamвajьnьɗa tikşerələr.

QЬƉЬL ABUZDAR 10 KƏNLƏGƏN BAŞQORTOSTANDЬŊ ВƏTƏ MƏJƏŞTƏRENƏ JETKERERGƏ KƏRƏK

Nuriman, Blagavişşin, Bajqь təвəktəren jarьşqa saqьrɗь.

JARЬŞ, UDARSЬLЬQ BAJRAQЬN JUQARЬ. AVЬLSЬ ƏƉƏKLƏKTƏREN QAPLAVDA UL XƏL ITKES URЬNDЬ ALЬRQA TEJEŞ.

Kikin səvitendə eştər kesəjə.

105 ьlavьь, 325 sintnirlь qьɗьl aвuz ojoşto

80 neşər вotlap, jəşerelgən igendər taвьla

Kikin avьl səvitendə (Q—Mejəkə təвəge) igen əɗerləv eşe hьnьlьşqa qaraj jynalə вaşlanь. Igen tapşьrьv planьnьŋ ytəleşe kalxuzdarɗa 38 % qa, jaŋqьɗaqtarɗa 24 pr. qa jette.

Səvit kylemendə kulaktarqa qarata вulqan qьъьmdar kesəjde. Kulaktarɗan 80 neşər вotlap jəşerelgən igendəre taвьla.

Təвək plinumьna qarata 105 ьlavɗan torqan əlkən qьɗьl aвuz ojoştorolop 325 sitnir igen halьnɗь.

ƏPTERƏZAQ.

1000 BOTLO QЬƉЬL ABUZ MENƏN JEKƏTIRINЬSLAF HƏM PASIKUFKA, QЬƉЬV EŞKƏ BAŞLANЬ

Şişmə təвəgenen Jekətirinьslaf həm Pasikufka avьlь kalxuzsьlarь igen əɗerləvɗe yɗ vaqьtьnan alda tultьrьp sьqьv maqsatь menən eşkə вaşlanь. Ular: „BEƉ QAƉAQ LAP TAŞMAJBЬƉ!" tigən luzьnqь kytərələr həm igende oşo kyrenmagən ere qьɗьl aвuz ojoştorɗolar. Tapşьrьv eşe şap вara. Plan vaqьtьnda həm arttьqь menən ytəp sьqьlasaq. Ular: qьɗьl aвuz ojoştorɗolar.

X.Ə.

Slyt hyɗ вirə

QЬRQЬƉ—MEJƏKƏ təвəge Mələveɗ-Tamaq avьlь kalxuzsьlar, avьl səvite dəvmələndə kalxuzsьlar, eşsən jaŋqьɗaqtar slyte uɗqarьp, slyttə вetə səjəsi—xuzalьq kampanjalarьn uŋьş lь ytəp sьqьvqa hyɗ вirɗelər.

Slyt Qьrqьɗ—Mejəkə təвəge neŋ təɗələvenə jьl tulьv ajqan lь 60 sintnirɗan qьɗьl aвuz ojoştordo. Slyttə qatnaşьvsьlar yɗɗəren udarnik itep iqlan ittelər.

„XƏBƏRSE"

BLAGAVIŞŞIN, BAJQЬ, KRASNA-KAM— NURIMANSЬLAR SAQЬRЬVЬNA QƉЬL ABUZDAR MENƏN JAVAP BIREGEƉ

NURIMAN təвəge səjəsi xuzalьq kampanejələrьnda hьnьlьş ala. Вetə mehim kampanejalarɗьŋ ytəleşe tangələnə urьnɗarɗa jəmaqətselek fikre tuplanqan, kəs maвilizavajt itelgən.

Təвək 1-sintəвerga 81,5% kallıktiflaştь. Jьlьq igen əɗerləv planь 1-sintəвerga 26,2% ytəlgəjne. Huŋqь niş kenlektə igen əɗerləv 33% qa jette. Igen əɗerləvɗə qajьь вer avьldar alɗan toralar; məъələn 5—sintəвergə Uъaqlь avьlь igen əɗerləv planьn 57, Nikylski—63, Yrge Şiɗe—61,5, Iъke isaj-40% qa ytəne, Şunьŋ menən вergə qojoroqta вarьvsь avьldarɗa juq tygel: Jaŋь вyrьs nej вarь 17 Duvanьj 9% qa qьna ytəgən.

Əɗerləv eşe вujьnsa ajьrьm kalxuzdar, avьldar arahьnda jarьş həm udarsьlьq mitьdь hьq qullanьla.

Nuriman təвəge indystrejələşevse Вaşqortostanɗьŋ jaŋь gigantlarьnan вulqan matur zavьtьnьn nigeɗen halьv kenen ajrьm əhmejət menən qarşьlap 7—sintəвer kenenə indystrejələşevse Вaşqortostan isemenə 10 000 sintnirlьq qьɗьl aвuz ojoştora həm teɗeleş eşenə 200 eşse вirə. Urьndarɗa 7 nse sintəвer kenenə əɗerlek qьɗьv вara.

Nuriman təвəge tarafьnan jarьşqa saqьrьlqan: BAJQЬ, KRASNA-KAM HƏM BLAGAVŞŞIN TƏВƏQE—7 SINTNBER KƏNƏN NƏMƏ MENƏN QARŞЬLAR?!

Nuriman təвəge ulardan yɗ saqьrьvьnьŋ ytəleşe turahьnda вalşeviklьq qulь menən eşləngən eşte, praktik javap kөtə.

Q.

Nurimansьlar vəqəɗəhe-ytələv əъtendə

NURIMAN, 5 Вajgilde avьl səvite 7 sintəвer kenenə Nuriman təвəge tarafьnan vaqɗə itelgən 10,000 sintnirlьq qьɗьl aвuzdь ojoştorov eşenə kereşte. Matur zavьtьnьn nigeɗen halьv kenen qarşьlav urьnьnda 108 jəktən torqan 324 sintnirlьq qьɗьl aвuz ojoştorola.

Təвəktəge вaşqa avьldarɗa la əɗerrek qьɗьv вara.

Iъke—Вaвic səvitendə KAMPANEJALAR ƏƉƏLƏ KULAKTARƉЬJƏŞEREP TOTALAR

QЬRMЬЪQALЬ təвəge Iъke Вaвic avьl səvitendə igen əɗerləv eşe huŋ ɗərəzələ nasar вara Şulaj uq вaşqa kampanejalarɗьŋ вarьşь la maqtarlьq tygel. Undaqь вetə kampanejalar вarьşь yɗ aqьmьna tapşьrьlqan.

Silsəvit yɗ qul aъtьndaqь kulaktarɗь вətənləj juqaltqan. Təвək вaşqarma kəmitətenə məqlymət вirgəndə ul yɗendəge 11 kulaktь вətənləj kyrhətməj, jaŋqьɗaqtar esenə tьqa.

Kulaktarqa qatь zadaneja juq. Kyвehe jarlь həm вatraktar ьŋqajьna вetə tyləvɗərɗən qotqarьlqan. Narmal tyləvɗərɗendə kypmegə tylənep вarqanьn вer kemdə вelməj.

Təвək prakurakaturahь kyɗ halьrqa. sinfьj kyɗlegen juqaltqan Iъke—Вaвic səvit aqzalarьna вalşeviklek kantrьlen ytkərergə tejeş.

X. JOSOP

IGEN ƏƉERLƏVƉƏ 125 PR.

Krasna—usul təвəgenen Iвrahim həm Jaqtь—jul avьl kalxuzsьlarь yɗ əъtərenə təşkən вurьstь вalşeviktərsa ytəp вaralar. Igen əɗerləv zadanejəhьn 125 pr. qa jetkerep ytənelər.

A. DƏVLEJ

Kamвajьn da qalьş manь

„IGENSE" kalxuzьnьŋ saqьrьvьn qaвul itkən „Kamвajьn kalxuzь (Şişmə təвəge) udar raveşta eşkə totonop, planьn 100 pr. qa ytəp sьqtь. Kalxuzsьlar plan tulьv menən genə tuqrap qalmajьnsa artьq igende hamanda xəkymətkə tapşьrьp toralar.

Ə.

Matur zavьtьna arnap 300 вot

ŞIŞMƏ təвəge Вikit avьlь kalxuzsьlarь həm jaŋqьɗaqtarь, Əfe matur zavьtьna arnap 300 вot igendən qьɗьl aвuz ojoştorɗolar. Kalxuzsьlar yɗɗərendəge вulqan aɗav jatqan artьq igen haqььqьn da xəkymətkə tapşьralar.

„XƏBƏRSE"

IRTƏ URAZAJ ВƏTTƏ 100 SINTNIRƉAN QЬƉЬL ABUZ

ARQAJAŞ təвəge „Linin julь" kalxuzь irtə aşьlqarьn urьp huqьp вeterɗə. Igen huqьlьv menən qьɗьl aвuz ojoştorop 100 sintnir dəvlətkə tapşьrɗьlar.

M ƏXMƏT.

Вetə donja jəştər kenenə 200 sintnirle qьɗьl aвuz

Əfe təвəge „Вajraq" kalxuzь вetə donja jəştər kenenə qarata 200 sintnirɗan torqan ɗur qьɗьl aвuz ojoştordo.

FATIX,

Вetə artьq kəs sənəqətkə luzьngьhь menən

Urta Uъman avьlь kalxuzsьlarь (Şişmə təвəge) jaŋь halьnьrqa вaşlaqan matur zavьtьna arnap 100 sintnir igendən qьɗьl aвuz ojoştorɗolar. „Вetə artьq kəs sənəqətkə" tigən luzьŋqь aъtьnda, artьq eş kestəren zavьtlarqa jeвərɗelər. Qalqan kalxuzdarɗa yɗ вurьstarьn ytərgə tejeştər.

„XƏBƏRSE"

Səvit вajlьqьn tələf itevse

Y. Karapьf xəkemgə

Вьl—вetə kalxuzsь həm jaŋqьɗaqtar talaвь

STƏRLE—TAMAQ təвəge, „Aktivis" kalxuzь aqzahь Karapьf V.: „min astan yləm, minem вalalarьm asьqa" tip kalxuz idarahьnda tavьş kytərə. Şul uŋaj menən eşte tikşerergə вarqan kamsamuldar вrigadahь, Karapьf jortonda, asetep qujьlqan əllə nej tiklem samagun aparahь həm tulь qorovь menən qajnatьv aparatь taвalar. Həɗəmtələ Karapьfьŋ „asьqьvь" asьla.

Вьna вьndaj kalxuz igenen jenəjatle raveşta tələf itevse Karapьf, qatь raveşta xəkemgə tarttьrьlьrqa tejeş. Səvit вajlьqьn jelgə osorovsь kulak agintarь yɗ jazahьn tartьrqa tejeştər. Вьnь вetə kalxuzsь həm jaŋqьɗaqtar talap itə.

ƏMERXAN.

HYRƏTTƏ „RKKA" KALXUZSЬLARЬ JAŊЬ IKMƏKTEN NATURAHЬN BILDƏLƏJƉƏR.

Artьq kəs sənəqətkə

IKE KƏN ESENDƏ 18 PR.

Qьrqьɗ mejəkə təвəge Kalasuf avьl səvitendə, 31 nse avqьsqa tiklem вulqan igen tapşьrьv planь nej вarь 22 pr. ta qьnə tora ine. Oşo sintəвer вaşьnda jəhəlqan ɗur hьnьlьş arqahьnda 2 kən esendə plan 40 pr. qa kilep jette.

M.

Şişmə 4000 eşse вirɗe.

Şişmə təвəge sənəqətkə eşselər вirev turahьnda qьɗьv eş alьp вara. Matur zavьtь esen kalxuzsьlarɗan 4000 ьşse вirɗe. Вьnьŋ urьnьna kalxuzdarɗa xeɗmət ojoştorov həm sdilşina eştəren dereъ julqa qujьp avьl xuzalьqь eştərenə kalxuzsь qatьn qьɗɗarɗь fajdalanьv julьnda eş alьp вara.

Ə. XƏTIP.

„Ural" kalxuzь ayləklənde.

Jьlanlь səvite (Qьjqь t) „Ural" kalxuzьnan Вaşzildur qa timer julь eşenə jeвərelgən 70 keşe həm 25 atlьq вrigada udar eştəre həɗəmtəhendə dugьvьrьn tultьrьp əъ həm ajaq kejemdərenən hər qajhьhь ыləк aldьlar.

Вrigada taqь udarnike aɗnalьq dugьvьr təɗep eşkə вaşlanь. Udarsьlar вetə sajuz jarьşьna qatьşavьɗ tejɗər.

N. XƏBIP (KALXUZQA)

„Viljamьs" ojoştora almaj.

Qonşaq təвəge şul uq avьl „Viljamьs" kalxuzьnda sdilşina haman julqa halьnьp jetməgən. Şul arqala əle вulha sənəqətkə eşse вirə almaj kilə. Qajhь вer kalxuzsьlar eşkə kithələrɗə yɗ вeldektəre menən teləhə qajɗa kitələr. Idara şularɗь ojoştorop вer genə xuzalьq urgьnьna вirev sarahьn kyrməj.

„QƏLƏM"

780 de вirɗek taqь 500 вirə вeɗ.

Tapurin təвəge kalxuzdarь Matur zavьtь esen sintəвer вaşьna tiklem 500 jəjəv 280 atlь eşse вirɗe, taqьla 500 eşse вirev esen viraufka вara.

A.F.

Вeɗɗən 2600

Sənəqətkə eşselər вirev julьn da Dyrtejle təвəgendə qьɗьv eş alьp вarьla. Вьqa tiklem 2 meŋ 600 eşse вirelde. (şular esendə 170 matur zavьtьna)

FATIX.

150 Kvalifikatsejalь eşse вirɗek.

Avrqazь təвəgendə kalxuzsьlar Matur zavьtь menən dugьvьr təɗeşep 1 meŋ 612 jəjəv 670 atlь eşse həm 150 kvalifikatsejale eşselər вirɗe. Viraufka davam itə.

A.

Əfe 3 meŋdən arttьra.

Əfe təвəge kalxuzsьlarь sənəqətkə tip əlegə tiklem 1 meŋ 434 jəjəv 1 meŋ 500 atlь eşse вirɗe inde. Oşo kəndə „BDIK"kə qarata kamsamuldarɗan taqьla 200 eşse viraвvajt itev əъtendə.

Berense təвək qala kamsamul kəmitəte 2000 KAMSAMUL MENƏN BARA

Вaşqortostandь indysterejələşterevɗeŋ вerense aɗьmь—matur zavьtьna nigeɗ taşь halьna. Вaşqortostan kamsamulь matur zavьtьn tiɗləvɗə вetə вulqan eşməkərlegen ajamaвqa tejeş.

Вөgən вerense təвək qala kamsamul kəmitəte 2000 kamsamul menən matur zavьtьna nigeɗ taşь halьrqa вara.

Вaşqortostan Kamsamulьnьŋ XVII вetə donja jəştər kenenə iŋ ɗur ыləge, satsejalizem təɗeleşendə hьnav kene вulasaq.

KALABANЬF.

ТUŊQA HƏRƏVƉE 10-YKTƏВERGƏ TULTЬRЬRQA tejeş

Zadaneja 2797 meŋ giktar şunan вer mitьr ɗa kəmetməвkə, arttьrьp ytərgə!

BAŞQORTOSTAN

SSSR Narkamzimь Вaşqortostanda tuŋqa hərəvɗe 10-yktəвergə вeterəv esən kankrit zadaneja вildələne.

Ləkin, kampaneja kyptan вaşlanha la вalşviktarsa quɗqalьş juq 1—sintəвergə kalxuzdar plandь 2.9, jaŋqьɗaqtar 0,6, safxuzdar 8,9, MTS tar 5,8 pr, qa qьna ytənelər. Dejəm plan niвarь 3,9 pr qa qьna ytalde. Təвəktər tuŋqa hərəv eşenə appartunistarsqarap narьq qujьp jetkermajɗər. Xalвyki, tuŋqa hərəv aldaqь jьl jaɗqь səseven əsəвən xəl itə. Oşo kəngə tiklem Qonşaq, Вerjən, Jьlajьr, Davlakən, Kr Usul, Qaltasь, Вuraj, Вaltas təвəktəre вer вuraɗnala tuŋqa hermagəndər. Qalqan təвəktərɗə lə eş huŋ dərəzələ nasar вara.

Qala ergəhe xuzalьqtarьna 240 meŋ giktarqa jaqьn tuŋqa hərəv zadanejahь вirelde. Вьnь tultьrьv məs'ylejəte tulьhь menən Вaşsajuz əъtendə jata. Şulaj вulьvqa qaramaъtan ul əle вulha ajьv вorola almavsanlьqь kyrhətə. Jer вylep вirevɗər əle вulha вətməgən. Faqət 1—sintəвerɗə genə yrnək plandar eşləp вirə. Ləkin, вьl plan вujьnsa yɗ iъəвendə torqan jerɗərɗeŋ kypmehe hərərgə jaraqlь, ular qajlarɗan alьnalar.. Вьl turala Вaşsajuz yɗe lə вelməj!

Вaşnarkamzim tuŋqa hərəvɗe 10 nse yktəвergə tamamlav esən вulqan saralarɗь kyrɗe. Attarɗьŋ 25 pr. tь, traktьrɗarɗьŋ 80 pr. tь his qomasavhьɗ tuŋqa hərəv eşenə quşьlьrqa tejeş. Вьnь tə'min itev, unь kyɗətep torov вetə təвək вaşqarma VKP(в) Kəmitəttəre həm jystitsejə urqьndarь məs'ylejətendə.

1—Sintəвerga tiklem 110 meŋ 237 giktar tuŋqa hərəldə Sintəвer ajьnda 2.300 meŋ giktar hərəv qujьldь. Вьl aj es 10 kənlek вylenep har вer tarmaqqa tyвəndəgesə 10 kənlek zadanejalar вildələnde:

1. Kalxuz həm jaŋqьɗaqtar 500 meŋ giktar
2. Safxuzdar 170 meŋ ga
3. MTS tar 100 meŋ ga hərərgə tejeştər.

Tuŋqa hərəvɗeŋ vaqьtь sьqьp вara. Təвək ojoşmalarьnьŋ eşte yɗ aqьşьna qujьp „tьnьslьq" haqlarqa aɗaplanьvɗarь plandь ytəvɗe sikheɗ qurqьnьs aъtьna quja. Sənki, appartunistarɗьŋ вьndaj sьqьştarь kapitalizem qaldьqtarьna qьna jarɗam iteven вeɗ asьq вeləвeɗ. Şunьŋ esen вьndaj uŋlьq staikalarьna iŋ qatь udarɗь вirergə kərək.

Вeɗɗeŋ luzьngь—32 nse jьl jaɗqь səsev jeren вьjьldan uq hərep вətərgə. 10 nse yktəвergə zadaneja arttьrьp ytələrgə tejeş.

Вьl luzьngaпь ytəvɗə satsejalizem igenselegeneŋ nigeɗ tarmaqtarь kalxuz, safxuz, MTS tar вalşeviktar yrnəgen вirergə tejeştər Sənki, jeŋev ular qulьnda, totaş kəllıktiflaşev nigeɗendə sьjnьf вulьv jaqьnan вeterelə

„BAŞQORTOSTAN" BRIGADAHЬ.

TƏĐƏLƏŞ FRUNTЬN TIĐLƏTEV-YĦEŞ TIMPЬN XƏL ITƏ

KAMMUNAL TORLAQTAR TƏĐƏLƏŞƏN QЬĐЬVLATЬV, TƏĐƏV MATIREJALDARЬ MENƏN TƏ'MIN ITEVĐE AŞЬQTЬRЬV - BAŞQOTOSTANDЬŊ INDYSTEREJƏLƏŞEV TIMPЬN TIĐLƏTEVĐƏ BAŞLANQЬS QƏMƏLI SARALAR

Kammunal tədələştər turahьndaqь parteja, xəkymət qarardarьn bojomqa atqarьv julьnda balşeviktarsa kərəşte bətə kiŋlege menən jəjep jebərergə

Kammunal xuza lьqtar tədevgə jəđ menən

Kammunal xuzalьqtardь yħterev həm janьnan tədəv məsələhe Yđək Kəmitetteŋ ejjyn plinumьnda yđeneŋ bətə kiŋlegendə qujьlьp, satsejalizem sənəqəte yħeşe menən eşsəndərđeŋ horavdarьnan tьvqan, ilebeđđeŋ ere xuzalьq uŋьştarь menən turanan—tura bajlangan. Şunьŋ menən bergə, ul eşləp sьqarьv xeđmətən kytərev eşendə həm satsejalizem tədələşə timpьnьŋ taqьla kiŋerək jəjelevenə bəjle bulьp tora.

Başqortostandьŋ Urai—Kyzbaz sistimьna inevе, kəslə sənəqət həm timer jul tədələşə xəđer yk kammunal xuzalьqtarqa horav tьvđьrđь həm bьl julda his şikheđ, kyp kenə qalalarđьŋ (Ɵfə, Bilarət h.в.) janьnan tədəv burьstarьn alqa kiterep qujđь. Şulaj itep, oşo ike jьl esendə mitallurgejə zavьtьn tədəv uŋajь menən Bilarət eşsəndəre xəđergegə qaraqanda ike tapqьr (750.000 gə) artьrqa tejeş. Şuqa kyrə, Bilarət qala savite aldьnda sənəqətte janьnan tədəv eştəre—qalanь tədəv, unь planlaştьrьv eştəre menən bergə bəjləp alьp barьv burьstarь tora. Ɵfələge həm unьŋ janьndaqь đur tədələş (katla—turabin zavьtь həm matur) qalanьŋ xuzalьq tədələşe əsən đur horavđar quja.

Bьna bьl julda savittər, bigerəktə qala həm pasulka savittəre yđđərenəŋ eş iruntтarь menən bergə kammunal xuzalьqtardьŋ artqa qalьvdarьn tiđerək bəterəv həm tədəv eştəren qьđьviatьvqa borolorqa tejeştər. Kamunal xuzalьqtardь tədəv eşendəge timp, kiləsəktə Başqortostan aldьndaqь kammunal xuzalьqtar tədəv burьstarьn atqarьlьrlьq bulhьn. Başqortostanda bьl kəngə tiklem kammunal xuzalьqtar tədəv eştəre bik tybən bulьp kilde. Xəđerge kəndə ber nəj tiklem uŋьştar kyrəbeđ. Ɵfə həm Bilarət qalalarьnda hьv juldarь ytkərev, munsalar həm juldar tədəv h.в. bьnь dereħləjđər.

Şular menən bergə jeteşheđlektərđə juq tygeldər. Məħələn: Ɵfəneŋ əle oşo kəngə tiklem qala həm kammunal xuzalьqtar torlaqtarь h.в. tədəv planь juq. Şulaj uq qalanьŋ Malejə xuzalьqtarьnьŋ eştəre bik nasar tora. Bьl julda daxut kilev juldarь tulь rəveştə iħəpkə alьnьp fajđalanьlmajdar, naluk apparattarь nasar eşləjđər. Şular hedəmtəhendə qala xuzalьqtarьnьŋ tiđ vaqьt esendə tədələv burьstarьna qala bydzete javap birə almaj. Kvartir majdandarь nurmalarь teşə, torlaq fundь ratsejanal rəveştə fajđalanьlmaj. Sənəqət, kapiratif, həm başqa xuzalьq ojoşmalarь sklat jorttarь tədəvđə bik əkeren qođqalalar. Xuzahьđlьqtarda kyrengeləj.

Bьna oşo jeteşhedlektərđe bəterəv julьnda savittər jalpьnь tulьhьnsa qatnaştьrьrqa tejeştər. Şunhьđ kammunal xuzalьqtar tədəvđəge praktik burьstarьn ytəv məmkin tygel. Qala savittərenen siksejələr, diputattar gruppalarь həm starastattar şulajuq hər ber diputat yđendə kammunal xuzalьqtar tədələşenə javaplь rəveştə aktif qatnaşьrqa tejeş.

Savittər qala xuzalьqtarьn planlaştьrьv eştəren juqarь kytərergə, planlaştьrьv tirəhenə eşse udarniktardь həm bətə eşse jalpь qatnaştьrьlьrqa tejeş. Kammunal xuzalьqtarda finans dissiplinahьn urьnlaştьrьv, daxuttardь planlaştьrьv həm şulaj uq kadrđar əđerləv həm başqa kendəlek məhim məs'ələlər qala savittərenen iqtibardarьn bildələrgə tejeş.

Kammunal xuzalьqtar tədəv praktikahьnda osoraqan uŋ həm „hul" bəgəvselərgə, kammunal xuzalьqtardьŋ tədələv məmkinlektərenə narьq birep jetkerə almavsьlarqa həm kammunal xuzalьqtar tədəvđəge kendəlek məhim məsələlərđən aşahkerəvgə savittər qatь zarba birer tejeştər. Kammunal xuzalьqtar tədələşə t i m p ь n d a hьnьlьş jahav əsən, savittər bьl burьstardь praktik rəveştə ytəvđə hьnьlьş jaharqa tejeştər.

Z.N

Aqas eşselərenen torlaq məs'ələhenə iqtibar kərək

Nuriman təsəge aqas əđerləv eşende kyrnekle urьndь tota. Saldьbaş ucaskahь (xəđe yđenə ajьrьm) Qara iđel urman sənəqəte xuzalьqьnda eşteŋ jaqşь qoroloşo, plandь vaqьtьnan elek ytəv həm başqa jaqtarđan berense urьndaqь ucastkьlardan hanala.

Ləkin şulaj bulhala jeteşheđlektərđən qotolop bətelgən, tigən hyđđe aularqa jaramaj. Jeteşhedlektərđeŋ iŋ qьjьnь həm avьrь—eşselər həm ularqa torlaq məs'ələhe.

Aqas eşendəge eşselərđeŋ torlaq menən tə'min itelməvđəre, jaki itelgən vaqьtta la unьŋ qəniqətlənerlek bulmavь—eşləp sьqarьvđь yħterev eşenə đur qomasavlьq tьvđьra. Aqas əđerləv eşendəge sastaf arahьnda ytep—hytep jərəv kyreneştəre kybajə. Torlaq məs'ələhen kərəgensə xəl itməgəndə eşləvselərđeŋ sələmətlektərenə zьjan kilev qurqьnьsьla juq tygel.

Saldьbaş urman sənəqəte xuzalьqь bьl məs'ələne xəl itevgə kereşte.

Aqas kiħev, aqas əđerləv eşendəge eşselər arahьnda ytep hytep jərevsənlektən qotolov əsən daimi eşselər kadьrь buldьrьv məs'ələhe alqa qujьldь. Bьl, aqas əđerləv eşendəge ədəklekte bəterəvgə jarđam itħə, ikense jaqtan aqas eşendə eşləvselərđeŋ kvalifikatsejalarьn kytərevgə lə bik đur jarđam itəsək.

Xəđerge kəndə 200 keşelek daimi eşselər kadьrь tuplanьp jata. Bьna bьl tuplanqan eşselər terkəme, kiləsəktə sizunlь eşselərđe alьşьrьrqa həm bьl daimi eşselərđe tuplav eşe kilə sakta yđenə jəjelesen alьrqa tejeş.

Eş eşselər terkəmen [illegible] rьla ajtelgən [illegible] laj uq kiħev [illegible] eşselərđe torlaq menən tə'min itergə kərək.

urman sənəqəte xuzalьqь praktik eşkə totondь. Bьjьldan başlap, aqas əđerləvđəge eşselər 80 şar keşe hьjđьra torqan huŋqь sistimalaqь jaqşь jorttar menən tə'min itelə başlajđar. Bьl aluittə bətə eşselərđe yđenə hьjđьra almajasaq. Başlьsa bьl jaqşь torlaq şartь menən daimi eşselər həm ulardьn qaililəre tə'min itelsək. Bьndaj daimi eşselər eşselər pajugь alasaqtar.

Burьs huŋqь sistimalaqь jorttardь halьp, unda eşselərđe tul tarьp qujьvqьna tygel, bəlki eşselərđe mədəni jaqtan qarav eşenə lə đur iqtibar birergə kərək bulasaq.

Şunьŋ menən bergə, sizunlь eşselərđe qarav, ulardь tərbejələv məs'ələhenə lə kyđ jomop qarav bətergə, ulardь la jaqşь eş şartь tьvđьrьrlьq torlaqtar menən tə'min itev jaqьna boroloş jaharqa kərək.

Saldьbaş urman sənəqəte xuzalьqьndaqь başlanqьs—yđendə həm başqa urьndarđa kiŋ jəjeleşte alьrqa tejeş.

Qj

Torlaq tədələşə, plan ytəleşen tiđlətəsəđ

Əbjalil təsəge Baqьr—Yđək eşselərə tədəv eştəren udar rəveştə ytəv julьnda bətə saralardь kyrələr.

Məħələn: Jaŋьraq ьnda bulqan eşselər sunutnik jahap bildələngən tədəv eşen başqarьv əsən 180 arba halam, 300 arba balsьq, 25 meŋ kirbes həm 68 tuuna zəis taşsьlar. Bьl subutnikkə eşselər yđ attarь menən ьsq qatnaşlьq ittelər.

M. XƏKIM.

Baqьr xaqь təşə

Amirika mital statistikahь no-jorahь mə'lymattarь bujьnsa, Təŋ jaq həm Kən jaq Amirika la baqьr zajatьrь 1931 nse jьldьŋ ejjьnda 440 meŋ 417 tunnaqa jette. Bьl jaqtardьŋ tarixtьnda kyrelməgən iŋ tybən dərəzəqa tyşte.

Baqьr—yđəktə tədələş matirejalь bьl bajlьqtь tulь fajđalanьlhьn

„Salqьja" Əlmexəmməl (Əpjəlil) avьlьnьŋ ken sьqьş jaqьnda odonloqo 25—30 kilumitьr, bejeklege 30—40 (?) kilumitьr hьdьlqan ber tav bar. Bьna oşo tavđьŋ taşь zeis təđəne oşap torqannьŋ, Bajmaq baş kamina tьnan kilgən ber tixnik bьnan zeis təđən tədəv xeđmətenə kereşə.

Ul bьnьŋ esen kyp şeşel-ləndə, ximiceskej təzrijə la lap qaraqas, ul janqan taştьŋ zeis xələnə kilevən taptь.

Zeis tədələş osoronda bik kərəkle matirejaldarđan hanala.

Xəđer inde bьl tanьştь Baqьr yđək priskьnьŋ fajđalana başlaqan. Şunьŋ esen tormosqa aşqan tərtisianan kəragensə fajđalanьrqa kərək.

Əgər bьnda tiđđən jəmqəsə lek tekere tuplanьp, zeis tavьv eşen jaqşь julqa halьp unь mixaniklaştьrqanda, bьnan kilgən zeis jaqьn tirə la bulqan: Baqьr—Yđək, Bajmaq—Magnitagurski tədəv eştərenə his şikheđ jetəsək.

RAPKUR; S. SЬRLЬBAJ.

JUŽ-URALLIS JYGƏNHEDĐƏRE

Bьndaj kyreneştərgə kileşep qaraj almajbьđ

Juz—Urallis apparatь huŋqь aralarda tərlə avrьvdar menən avrьj başlanь.

Minensə Bьnda narmal bulmaqan avrьvđardьŋ kilep sьqьvь aparatqa jat bulqan iliminttardьŋ kilep tulьvьnan. Senki bьnda huŋqь arala kem bulhanь eşkə alьv davam itep alьnьvsьnьŋ kem ikəniegenə kərəgensə iqtibar itelməj. Bьna oşonoŋ əsən kyptər Juz—urallis aparatьn „jьlь urьn" itep hanajdar.

Apparatta eş disiplinəhe kəndən kən tybənəjə, eştə ber başlьq juq, zənətejə vaqьtь bulьvqa qaramaħtan kem qajda teləj şunda sьqala kitə. Bьnь kyrgən, belgən keşe juq. Qajьь ber xeđmətkərđər arahьnda bojrakratlьqtar kəndən—kən yħə, kesəjə bara. Eş menən kilevselər apparattaqь səvit „tyrə" ləre menən jomoştarьn ytəj almaj integələr. Eştə qođa—qođaqьjlьq urьnьbđ kamandirulkalar tulьp jatalar. Apparatta ber aqsj—ene bulqan xalqtar kyp. Bular berehen berhe jəşerep kilələr.

Qьđьv eş vaqьtьn daaldьrđaqь eştəren taşlap hьra menən hьjlanьp jərəvselər đa juq tygel. Məħələn: jaŋьraq Stərle urman xuzalьqь diriktьrь Saqadejьf Juz—Ural lis „tyrə" lərenəŋ ber nisəhen qьđьv zənetejə vaqьtьnda Şamqulьf magazinь aħtьnda qь hьra xanan...n barьp taba. Bьndaj ojathьđlьqtar bik jьş oso raj. Apparattaqь qombьđ araqь miskəhe bulqan xeđmətselərđe tiđ jaqьn arala bьnьn qьvьrqa kərək.

Juz—Ural lis parteja həm prafsajuz ojoşmahь jynhedlektərgə yđđəren nьqьraq asьp qararqa tejeş.

„TЬRNAQ"

TORLAQTAR HALЬV YĐƏK MƏSƏLƏ

BЬQJA BULQJAN IQJTIBARĐЬ KƏSƏJTERGƏ KƏRƏK

Begengə kən Başjortostan sənaqəte qьđьv timp menən yħə barqan h a j ь n p r a jьzvudstьvala eşləvse eşse quldarđьŋ da hanь kən hajьn tejerlek arta bara.

Avьldan, kalxuzdardan janь kilevse eşse quldar prajьzvudstьvaqa kilgəs tə ul yđenə torov əsən berense nəvbəttə torlaq horaj. Senki ul janь kilevse əsən iŋ kərəkle bulqan ber nəmə bulьp hanala. Jetməhə beđđeŋ janь eşkə alьnьvsьlar bigerək tə kvalifikatsejalь eşse qailələre menən qalaqa kysep kilevsən bulalar.

Ə, beđđeŋ Ɵfə həm unьŋ tirəhendə bulqan pridprejatejələr janьnda eşse torlaqtar jetərlek tygelder. Bьna şul arqala sanaqəte janь eşselər [illegible] kilhə şunda jəşəp kildelər.

Unan qajьl [illegible] bulqan torlaq [illegible] đalanьv [illegible] Şundaj jəmhed kyreneştər qьna avьldan, kalxuzdan eşkə kilevselər arahьnda naq qaraştar tьvđьra.

Məħələn: Ɵfə kyn zavьtь, yđək ilikter stansahь həm başqa urьndarđa janь kilevselər əsən torlaqtar bulmav arqahьnda kyp kenə eşselər aldarьndaqь eştəren taşlap, kire qajtьp kitev kevek narmal bulmaqqan kyreneştəre bar.

Yrđə ajtelqan jəmhed kyreneştər neđđe torlaq halьv eşen udartimp menən alьp itevđe [illegible] bьl məhim eşkə ajьrьm iqtibar [illegible]

Torlaq halьv eştəren kesəjtev turahьnda bьjьl parteja yđək kamitətenen ajьrьm qararь bar. Ləkin bьl qarardarđь Başstruj həm xuzalьq ojoşmalarь siktən tьş jomoşaq ytajđar. Məħələn: xəđer torlaqtar halьv sizunь ydьp bara. Ləkin torlaqtar halьv eşe timpь siktən tьş jomoşaq tədəv planьn ytəvgə balşevik timpь alьnqanь juq.

Bьl məhim fruntta [illegible] Torlaqtar halьv planь [illegible] xəkymət quşqanьsa [illegible] majdar. Unьŋ huŋ ul məhim frunttь bojomqa aŋqarьv tədəv [illegible] lendə prafsajuz ojoşmalarь kyp jaqtan qatnaşalar, məsələgə apparatu nistarsa narьq birələr. Bьna şul arqala torlaqtar halьv planьđar ədəklek menən bara. Bьnan sьqьp şunь ajtev kərək: kyp kenə ojoşmalar bьqa tiklem jaŋьsa eşləj belməjdər. Iptəş Stalindьŋ jaŋьsa eşləv julьnda kitergən 6 şartьn bojomqa atqarьv juldarьnda praktik eş alьp barmajdar. Eş menən dərəħ jetəkselek itelməj. Kypkenə tədəv planьnьŋ ytəlməvenə „abjektif" səbəptər tabьp matasalar. Bьl eşte xəl itevđə eske bajlьqtan kərəgensə fajđalanьv, bətə məmkinlektərđe qullanmaj bьđ ədəklekte bəterəvđə sara kyrməjəđ.

Unan bьl torlaq qьtlьqьnan qotolov əsən avqьs ajьnda bulqan narkum R.K.I. kallejgejə ultьrьşь, bьjьlqь tədəv sizunьnda 20 jeŋel jort halьrqa, tejep bьl məsələne Bəşstroj həm xuzalьq ojoşmalarьna jəkmətep kitkajne ləkin bulqan matirejaldarqa qaraqanda bьl jeŋel jorttarđь halьv timpь qəniqətlənerlek tygel.

Qьħqa qьna itep əjthək, beđđə eşse torlaqtarь halьv eşe qəniqətlənerlek tygel. Bьl turala bulqan parteja qararь siktən tьş jomoşaq ytələ. Sənəqəteбeđđe eşse quldar menən tə'min itevđə đur rɵl ujnaqan bьl eşse torlaqtar halьv eşen qьrqe qьđđьrьrqa kərək. Torlaqtar halьv eşenə xuzalьq ojoşmalarь begendən nьqlap eşkə totonhondar. Ə, prafsajuz ojoşmalarь həm ajьrьm prafsajuzdar bьl məhim ucaskqa jarđam itevđe ber minutqala onotmahьndar.

Beđđeŋ hyđ ber genə, bьjьlqь sizunda torlaqtar halьv əsən bildələngən plan tulьhь menən həm yđ vaqьtьna ytələrgə tejeş.

BIKMITЬF.

VKP(b) NEŊ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE BOJORAHЬNЬŊ HAL AQЬĐЬV EŞTƏRE TURAHЬNDAQЬ QARARЬ

Hal aqьđьv planьn ytəv timptarьnьŋ qəniqətlənerlek bulmaqanlьqьn kyrhətergə (20 avqьsqa tiklem əle 478 meŋ kubmitьr hal aqьđьlmaqan). Kyp kenə urьndarđa oşo kəngə tiklem eş xaqьn tyləvđə uravnilьfka həm eşse kəsənəŋ samatyk menən kilevenə ьşanьv bar, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitьdtarь jomoşaq ytkərelələr, primejal—pragrissif sdilşina tejeşensə qullanьlmaj, eş xaqь vaqьtьnda tylenmaj, həm kyp kenə tənəktar đa eş xaqь jəhətenən eşselərgə burьslьlar, sənəqət tavardarь həm ađьq fundьnьŋ ber eləşe bytən maqsattarqa totolqan. Hal aqьđьv həm aqas əđerləv eşendəge eşselərđe tə'min itev qəniqətlənerlek tygel.

Hal aqьđьv planьn vaqьtьnda ytəv əsən eske kestar həm məmkinlektər bətenləj qəniqətlənerlek bulmaqan dərəzələ qullanьlalar həm bьnьŋ hedəmtəhendə hal aqьđьv eşe ədəklek qurqьnьsь aħtьnda tora.

Hal aqьđьv eşendəge ədəklekte bəterəv əsən VKP(в) ɵlkə kamitəte bojorahь qarar birə:

1. Hal aqьđьv eşen tamam itevđeŋ tyəndəge sruk'tarьn bildələrgə.

Tabьn pristenenda 31 jьldьŋ 1 X
Nərle „ 31 jьldьŋ 20 IX
Asqanьş „ 31 jьldьŋ 10 IX

ə bətə Başqortostanda oşo jьldьŋ 15 X bьl sruk esendə jьlqalardь tađartьv eşe lə tamam itelergə tejeşle.

2. Hal aqьđьv eşen jetekləv əsən VKP(в) neŋ Başqortostan ɵlkə kamitətenen 3 aqzahьn, Başqortostan yđək Başqarma kamitətenen 3 aqzahьn vəkil itep jebərergə, bulardan başqa jənə 20 kmamunis həm 30 kamsamuldь jebərergə.

3. Juz—Ural—Liskə yđ apparatьnda eşləgən bətə splaf belgestəren, apparatta spiratif eş alьp barьv əsən ul belgestərđeŋ barь tik ber ađьn qьna qaldьrьp, hal aqьđьv eşenə jebərergə həm taqta jarьv zavьttarьnan 100 eşse jebərergə təqdim itergə.

4. Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqьna elek splafta eşləgən həm xəđerqe vaqьtta tərle bytən yrizdinejə həm pridprejatejalarđa eşləvse hal aqьđьv belgestəren alьp Juz—Ural Lis qarьmaqьna birergə təqdim itergə.

5. Juz—Ural—Liskə kalxuzdar menən dugьvьr tədəvđe tə'min itergə, eşse kəsen jetəđ qabul itep həm dereħ fajđalanьrqa, həm ađьq həm bytən nəmələr menən tə'min itergə quşьrqa. Kalxuzsajuzqa hal aqьđьvqa eşse kəsen birev turahьnda tədəlgan dugьvьrđardьn kalxuzdar tarafьnan ytələven tikşerergə.

6. Başqortostan tə'minət Xalьq Kamisarlьqьna hal aqьđьv əsən sənəqət tavarđarь fundьn tabьrqa həm horarqa təqdim itergə; splattь tulь rəveştə tə'min itev əsən bьl eşte 5 sintəberđən də hunqa qalmaj atqarьrqa.

7. RKI Xalq Kamisarlьqьna, Başsnabqa, Juz | Ural—Liskə hal aqьđьv əsen birelgən ađьq həm sənəqət tavarđarь fundьnьŋ dereħ fajđalanьlьvьn tikşerergə həm dereħ fajđalanmavđa qajeple keşelərđe məs'ylejatkə tartьrqa quşьrqa.

8. Ip. Minakьfqa aqas əđerləv həm hal aqьđьv eşendəge eşselərgə eş xaqь birev jəhətenən bulqan iħke burьsь 5 kən esendə bəterergə həm kiləsəktə ul burьstьn bulьvьna jul qajmaħqa təqdim itergə.

9. RKI xalq kamisarlьqьna lispramxuzdar tarafьnan eş xaqьn ođaq tylamaj torov vaqьtqalarьn tikşererga həm eş xaqьn ođaq tylamaj torovda qajeple keşelərđe məs'ylejatkə tartьrqa quşьrqa.

10. VKP (в) nьŋ Bajqь Nuriman həm Ɵfə təsək kamitəttarenen sikritardarьna aqas əđerləv həm hal aqьđьvđardaqь ədəklektərđe bəterəv əsən əħtəmə eşse kəsən virbavajt itevđə Juz—Ural—Liskə tulь jarđam kyrhətergə təqdim itergə. Bьl jarđamdь kyrhəjevđə rajkum sikritardarь məs'ylejatle.

11. Juz Ural Lis kə hal aqьđьvđьŋ barьşь turahьnda ɵlkə kəmitətenə ip. Kisilikə həm gəzit ridaksejələrenə 5 kənlek svudka birergə təqdim itergə.

Gəzit ridaksejələrenə hal aqьđьvđьŋ barьşьn ajьrьmsa kyđatev aħtьna alьrqa həm hal aqьđьvđьŋ barьşьn gəzittərđə jaqtьrtьrqa təqdim itergə.

12 Başpraisavitkə hal aqьđьv həm aqas əđerləv eşendə prafsajuz eştəren tejeşle juqarьlьqqa qujьrqa, udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьn qatqь rəveştə kiŋəjtergə həm sdilşinanь şulaj uq eş xaqьn primejalpragrissif sistim menən tyləvđe hər jerđə inderev julьnda Juz—Ural—Liskə jardam kyrhətergə təqdim itergə.

13. Juz—Ural—Liskə Lispramxuzdarđьŋ diriktьrđarьna həm hal aqьđьv eşendəge jetəkse sastafqa atpuska birevđe ber totqarhьđ tuqьratьrqa həm bətə apparattь hal aqьđьvđaqь ədəklektərđe bəterəvgə mabilizavajt itergə, jal itergə kitkən atputniktarđь his kisekməħtən kire qajtarьrqa təqdim itergə.

14. Aqas əđerləv eşeneŋ barьşь jomoşaq bulьvьn iħəpkə alьp, VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenen sikritarejatьnda aqas əđerləv pragramьn ytəvđe kesəjtev saralarь turahьnda maxsus đaklat qujьrqa.

15. Ip. Minakьfqa; a) Başqortstan lьşьnda aqas əđerləv planьn ytəvđeŋ barьşьn tikşerergə, в) janь tədələştərđe aqas matirejaldarь menən qəniqətləndererge təqdim itergə Bьl təqdimdeŋ ytəleve turahьnda VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte sikritarejatьna oşo jьldьŋ 10 sintəberenən də hunqa qalmaj belderergə

16 Juz—Ural—Liskə həm Ɵfə pristendəre diriksejəhenə haldarđьŋ kəslə rəveştə kilə başlavđarьna həm ulardь ber totqarhьđ hьvđan buşatьvqa aşьqьs rəveştə əđerlənergə təqdim itergə.

17. Juz—Ural—Liskə julda janь tədələştər rajunьnda kərək miqdardaqь haldarđь tuqьratьvđь aldan kyrhətep qujьrqa təqdim itergə.

VKP(в) Ɵlkə Kamitətenen tixnicheskej sikritarь; KRЬJLUF.

IQTISADI HƟŽYM ITEŞMƏV TURAHЬNDA SƏVIT PAKTЬN TIKŞEREV

Ip. Litvinьf hyđe

Kaardinatsejə pad. kəmisejəheneŋ 31 nse avqьsta bulqan ultьrьşь jabьq işektə barđь Padkəmisejəneŋ eşe kiləsəktə lə jabьq işektə barasaq Ultьrьşta iqtisadi həzym iteşməv turahьnda səvit paktь prajьktь bujьnsa diskusejə asьldь. Ultьrьş səvit diligatsejahe başь ip. Litvinьf hyđe menən başlandь, ul hyđendə bьlaj tej:

—„Səvit təqtime şul tiklem asьq, unьŋ struktura həm maqsatь şul tiklem qadi, xatta unь aŋlatьvda kərəkməj. Şulaj da, minensə səvit təqtimen aŋlamavqa nigeđlangan, ytkən sissejələ ajtelgən şəxhələnevđər đe iħəpkə alьp, min aŋlatma birevđə kərəkle hanajьm".

Ip. Litvinьf, IQTISADI HƟZYM ITEŞMƏV PAKTЬN, NIN DƏJDƏ BULHA BER ILDƏ I K E N S E B E R ILDEŊ ŞARAITTARЬN NASARLANDЬRA TORQAN, MAXSUS ŞARTTAR qujьvđь kərəkhed tapa.

Iqtisadi həzym itevđən tьjьlьv xəkymətteŋ yđ ara jul quj'jьvđarqa nigedlangan savđə dugьvьrđarь tədev pravalarьn siklaməj. Şulaj uq pakьt, xəkymətteŋ milli indysterejəhen həm avьl xuzalьqьn jaqlavqa jynəltelgən saralarьna la, xoquqьn siklaməj."

Ip. Litvinьf hyđenen ađaqьnda iqtisadi həzym iteşməv paktь prajьktьn ytkəndə bulqan MAJ SISSEJƏHENDƏ LƏ KER TEVEN, həm ul vaqьtta la ajьrьm xəkymət vəkildərenen, yđ [illegible] qan qaraştarь menən nьqlap lanьşqanlardьr.

Şunьqtan ip. Litvinьf, bьl sissejə lə xəkymattər arahьnda iqtisadi həzym itməv turahьnda səvit paktь prajьktьn qabul itevđen kərəklegen ajtə.

Franseja vakile, prajьktь millattər Ligahьnьŋ janheđ kəmitətenə tapşьrьvđь təqdim itə

Franseja diliqatь, Franseja Punsa pakьttьŋ idejəhe həm unь tikşerev mitьdь menən kileşep bətə almaqanьn beldera. Bьl pakьt bik tərən tikşerevđe horaj, bьnda Litvinьf. 4 aj esen də ber nəmələ eşləməgən tip juqqa zalьv itə: FRANSEJƏ XƟKYMƏTE BAŞQA EŞTƏR MENƏN MƏŞQYL BULDЬ.

Ađaqtan Fransua Punsa iqtisadi həzym iteşmav turahьnda səvit paktь prajьktьn, SSSR vəkilen bььqtьrьp, janьnan ejrənev əsən Millattər ligahьnьŋ Iqtisadi kəmitətenə tapşьrьrqa təqdim itə.

ITALEJƏ HƏM GIRMANEJƏ SƏVIT PRAJЬKTЬN JAQLAJDAR.

ITALEJƏNЬŊ TЬŞQЬ EŞTƏR MINЬSTЬRЬ GRANDI, ITALEJƏ XƟKYMƏTENEŊ SƏVIT PAKTЬ PRAJЬKTЬ IDEJƏHENƏ QUŞЬLЬVЬN ƏJTƏ.

Girmanejə tьşqь eştər ministьrь Kursejus ta yđeneŋ maj sissejəhendə yk səvit paktьna jaqьmlьlьqьn ajteven iħkə ala. Kursejus, 4 aj ytkəndeŋ huŋьnda səvit diligatsejahь paktqa qul qujьv əsən disskussejə ketergə xaqь bar, tej. Kursejus pa[illegible] ardinatsejalь padkamisejahenə kelat menən kilhen, tej.

Halьq satsejalistar sьħьь asьldь

Eşselər sьħqa bajkut iqla ittelər

FRANKFURT — NA — MAJNE. Qirmanejə rifarmis prafsajuzdarьnьŋ 14 nse sьħьь asьldь. Bьqa 300 diligat qatnaşa. Diligattar [illegible] prafsajuz sikritardarьnьŋ [illegible] Sjeđ asьlьr aldьnan eşselər prafis bilderep mitingtar həm dimanstratsejalar ytkərđelər. Mitingta 6 meŋ keşe həm 4 meŋ 50 keşe qatnaştь. Bьl mitingtar prafsajuzdarь halьq satsejalistarьnьŋ jəhdemtəhendə təran krizis kisergənlektərən [illegible]

Partkamisejə ultьrьşь asьldь

ZINIVƏ, 3. Koordinatsijə pad kamisejə [illegible] Javrapa kamisejahь plinumьndaqь tədəv eşen ridaksejalab kamisejə hajlandь. Bьl kamisejəhenə Litvinьf, Cixo—Slavaejə, Rumanejə, Girmanejə, Şvitsejə, Anglejə, Gailandejə həm Pylşə vəkildəre indelər. Bьl kamisejə şulaj uq iqtisadi həzym itmev turahьnda səvit prajьktьn [illegible]

Ip. Litvinьftьŋ Tərkejə tьşqь eştər ministrь menən həjləşeve

ZINIVLƏ. Tərkejə tьşqь eştər ministьrь Təvfiq Rəşti—bəj Məskəvđəge Tərkejə ilsehe Xəsajen Rahip—bəj menən 30 nsь avqьs kis menən ip. Litvinьfqa kildelər, həm unьŋ menən ike səqət bujь əŋgəmə qorđolar.

***

ZINIVƏ. Ip. Litvinьf Finlədejə tьşqь eştər ministьrь Kuskipьn menən həjləşte.

Millattər Ligahь savitenen sissejəhe asьldь

ZINIVƏ. 1 nse sintəber đə Liru (Ispanejə tьşqь eştər ministьrь) raislege aħtьnda millattər Ligahь savitenen 64 nse sissejəhe asьldь. Millattər Ligahьnьŋ iqtisad kəmitəte daklatь tьŋlandь. Səvit sis s e j ə h e n də, Girmanejə, I t a l e j ə, Anglejə, Japunejə, Pylşə, Juga—Slavejə, Fransejə, Nurvigejə, Irlandejə, Pirsejə vəkildəre qatnaşalar.

Brejan Zinivaqa kilmənə

ZINIVƏ. Zinivə gə javrupa kəmisejəheneŋ ultьrьşьna Brejan kilmənə. Bьl ajqanlь kəmisejə ultьrьşьnda kem raislek itər tigən məs'ələ tьvđь. Balki Fransejə finans ministьrь Flandin raislek iter tip kətelə. Bьnьŋ menən xəbərđar terkəmdərđeŋ fekere bujьnsa, Brejandьŋ kilməve eske səjəsət məs'ələhe bujьnsa Fransejə xəkymətе aqzalarь arahьndaqь qьtьrşьlьqtarqa bəjləngən. Brejandьŋ kilməve tağьla şuqa bəjlənergə məmkin ki, sissejəneŋ nətizəheđ bulьvь həm ber tərlə uŋьş birə alma jasaqь, aldanuq bildəle.

HƏR BER UN JORT KALXUZSЬNAN IKE KEŞE SƏNƏQ|ƏTKƏ

SATSEJALISTIK SƏNƏQ|ƏT TƏĐƏVDƏ HƏR BER KALXUZ YĐ QUL KƏSƏ MENƏM QATNAŞЬRQ|A TEJEŞ

EŞKƏ KITEVSELƏR ARAHЬNDA: KULAK, JALQAVA HƏM ƏĐGƏSTƏRGƏ URЬN JUQ.

SATSEJALISTIK SƏNƏQ|ƏT EŞSE KƏSTƏR MENƏN TƏ'MIN ITERLEGƏ TEJEŞ

KALXUZDARĐAN SITKƏ KITEP EŞLƏV EŞTƏREN OJOŞTOROV TURAHЬNDA BAŞKALXUZSAJAZ QARARЬ

Başqortostan tedələştəren, 1 nse Θfə matur zavьtьn, qa-rasa-tur in kumbinatьn, Θfə—Ma gnitagur timer julьn həm ikense qojьn, şulaj uq malsьlьq saf-xuzdarьn orloq haqlaqьstarđь, yđeređdəge həm Uraldaqь hal aqьlv həm aqas əđerləv eşta-rer BVBK, BSXK nen 1931 nse jьl 30 nsь ejjyn həm kalxuzsin tardьn 1931 nse jьl 9 nsь ejjyl qararđarь nigeđendə təвək kal-xuzsajuzdar həm kalxuz idara lar tarafьnan eşse həm at kəs tare menən tə'min itev tura-hьnda—HЬNЬLЬŞ JUQ.

Sitkə kitep eşlavđe ojoştorov da təвək kalxuzsajuzdar, TBKə mitəttare həm kalxuz idaralarь tarafьnan asьqtan-asьq qarşьlьq kyrhatelə, məђəlan Narimandan alьnqan tiligraf xəsərđərenə qaraqanda TBK, eşse kestare birev turahьnda juzrallis menən dugьvьr tedəvdən вaş tarta, Bələвaj TK Sajuzь Başzilstruj-dan ikense qat timer julь halьv eşenə eş kestare həm attar birevđən qьrqa вaş tartqan.

Xuzalьq urgьndarьnьn virвuf-kь apparattarь kalxuzsьlar ara-hьnda sitkə kitep eşlavđe ojoş torov həm kalxuzsьlar arahьnda virвufkь eştəren ytkərev julьn da jetarlek anlatьlmaqandar.

Parteja həm xəkymət tarafь-nan tedəlgən ere sənəqət te-đəv, вigerəktə Başqortostan jəm hyrejətən agrar illektə'n indys-terejale—agrar ilgə əjlənderəv, pragrammahьn ytəvđe aşьqtьrьv kərəklegen kyđ unьnda totop, BAŞKALXUZSAJUZ QARAR ITƏ:

Parteja həm xəkymətten eşse həm hejrəv kestəre taвьv tura hьndaqь zadanjahьn tə'min itev maqsatь menən qьrqa saralar kyrergə. Kalxuzdarđaqь вeta artьq eşse həm at kestəren sə-nəqət tedəleşenə kyrergə, вьnьn əsen:

1) TK Sajuzdarqa həm kal-xuz idaralarьna, kalxuzsьlarđь Stalin prizьvь вujьnsa sənəqat-kə tartьv julьnđa 1 nse SINTƏ BERĐƏN 1 nse YKTƏBERGƏ TIKLEM MASSAVAJ ANLATЬV EŞTƏRE ALЬP BARЬV AJLЬ-QЬ YTKƏRERGƏ TƏQDIM ITERGƏ.

TK Sajuzdar həm kalxuzdar вьl ajđa, kalxuzdarđan iņ jaqşь eşselərđe ojoşqan kileş sənəqət kə tapşьrьv julь menən, eşse kestər menən tulь tə'min itev maqsatьnda kalxuzsьlarđь mavilizavajt itergə tejeştər.

RKI larqa həm kalxuz idara-larьna, 1932 nse jьldьn 1 nse qinvarьna qaratakalxuzdarđьnвe tə eş plandarьn qajtanan teđer gə təqdim itergə. Eşləp sьqa-rьv nurmьlarьn anьq qullanьr qa, kalxuzdarđa eşləv əsən qa-tьn-qьddar həm yђmerđar kes-tərenən fajđalanьrqa. Kalxuzdar đьņ plandarьn qajtanan qarap sьqьv əsən təвək həm avьl jə-məqatselegen mavlizavajt iter-gə. Eş plandarьn tikşergəndən hunьnda artьp qalqan kestərđe kalzuz raistərenen xəsusi javap lьqьnda şunđa uq sitkə eşkə kitev əsən ajьrьrqa.

3) kalxuz idqralarьn, xuzalьq urgьndarь menən tedəlgən du-gьvьrđarđь qarьşьnaj ytəvđe həm eşse, at kestərə ajьrьv tu-rahьnda dugьvьrđar teđəvđe mazayr itergə.

4) RKS darqa, kalxuzdarđьn xuzalьq urgьndarь menən teđe-gən dugьvьrđarьnьn ytələştəren tikşerergə, dugьvьrđь atqarmav-da qajeplelərđe javapqa tartь-rqa təqdim itergə.

5) sitkə eşke kitergə teləvse-lərđe, вigerək tə Başqortostan sənəqətenьn вojomqa aşьrьv əsən kərəkle kvalifikatsejəhe вulqan-darđь totop qalьvdь qьrqa tьjar qa.

6) Eşse həm at kestəre jьj-navsь xuzalьq ojoşmalarьnan, eşse, at kestəre jьjnav əsən sь qarьlqan keşelərən sitkə kitep eşləv həm kalxuzsьlar arahьnda virвufkь eşen ojoştorov turahьn da instruktьrlavđarьn horarqa.

7) xuzalьq ojoşmalarьnan Baş kalxuz menən вьqa tiklem du-gьvьr teđəşkəndəren dugьvьr-đarьn qajtanan teđergə, ə te-đeşməgəndəren kalxuzdardan eşse, at kestəre virвavajt itev turahьnda xəđer yk dugьvьr te-đəşergə mazayr itergə.

8Teđəv eştərenə jarđamnaşьv kəmisejəhenan, ojoşqan eşse kes tərđe qaвul itevgə əle вulha əđer вulmaqan xuzalьq ojoşma larь turahьnda sara kyreven ho-rarqa.

9) BVBK həm, Uralisqa eşse kestərə вirev turahьnda dugь-vьr tedəvđən вaş tartqan əsən Nuriman TB Kəmitəte rəisenə şeltə вireleven horarqa.

10) Bələвaj TK Sajuz rəisenə ikense jul h ə l ь v əsən вuş eşse, at kestəren вirenđən вaş tartqan əsən şeltə вirergə.

11) Eşkə kitev eşen ojoştorov tərkemenə, 1931 nse jьl 27 nse avqьsta, BVBK, BXKS həm kal xuzsintu rdarđьn sitkə kitep eş-ləv turahьndaqь qararđarьnьn ytəleşen tikşerev əsən təвəktər da jərep qajtqan keşelərđen kə ņəşmələren jaharqa həm kəņəş məgə Narkamtrudtьn xuzalьq ur gьndarьnan, gəzit idaralarьnan da vəkildər saqьrьrqa.

12) Bьl tərkemgə, xuzalьq urgьndarь həm kalxuzdar ara-hьnda dugьvьr əlgəhə eşləp sьqarьvđь təqdim itergə.

13 TK Sajuzdarqa, nindəj xu zalьq urgьndarьna kypme sitkə kitep eşlavse kalxuzsьlar ajьrьl qanlьq turahьndı un kən hajьn məqlymət вirə вarьvđь mazayr itergə.

BK Sajuz idara rəise:

FRALUF.

SƏNƏQ|ƏTKƏ EŞSELƏR JEBƏREV TURAHЬNDA ƏLGƏ DUGЬVЬR

"... aj, 193.. jьl, Beđ, вer jaqtan ... təвək, ... a.-səvite, ... a-x. artilenen rəise (isem famil-jəhe) вer jaqtan həm ... admin-stratsejənen maxsus vəkile (... isem, familjəhe) ikense jaq-tan, kalxuz menən xuzalьq ur-gьnь arahьnda ojoştorov pra ьz vudstьva вəjləneşe nigeđenə halьv əsən oşo dugьvьrđь teđə вeđ.

§ 1. Kalxuz ... đə eşləv əsən yđenən (nisə) at həm təmam hav həm eşkə jaraqlь, 18 đ ə n jəş, 50 nən qart вulmaqan (. .) eşse вirergə əђtenə ala. Kalxuz вьl eşselərđe 193... jьl, ... ajđan da hunqa qalmaj, ojoşqan xal-đə (fələn) iptəş jetəkselegendə jeвərə.

§ 2. Kalxuz вьl iptəştərđe oşo xuz. urgьnьnn (fələnsə) vaqьtqa вьqьta, ləkin ular jьlьna (... aj) qьr eşe əsən kalxuzqa qajta-lar.

Jeвərelgən ьsselər yđ irektəre menən eş taşlap qajthalar, jəki eske tərtiptərđe вoдqan əsən sьqarьlhalar kalxuz şularđь əђ-tənə ala; a) eşkə kitevselərgə zakun вujьnsa tejeşle lgutten nnь məxrym itergə; в) yđe taş-lap sьqqan jəki qьvьlqan eşse-lərđe kitterev əsən totolqan sь qьmdьņ 50 pr. tьn, ulardьņ yđ iђəptərenən totop qalьrqa; v) eşkə вarьvsь kalxuzsьlar əgərdə torlaq, aдьq h. в. menən tə'min itelmav hьmaq xuz. urgь-nьn qejere arqahьnda i ithalər, ul saqьnda xuz. urgьndarь tot-qan sьqьmdar əsən kalxuz ja-vap вirmaj.

§ 3. Eşkə jeвərelgən eşselər menən kalxuz hər vaqьt xat alьşьp torərqa, kalxuz eştəre, eşkə kitevselərđeņ qailələreneņ eştə qatnaşlьqtarь h. в. turahьn da xəвər itə вarьrqa sitkə ki-tevselərgə kalxuz zakun вujьnsa tejeşle lgyttarđь, həm qailələre nə kalxuzda eş вirergə əђtenə ala.

Xuzalьq urgьnьnьņ mujьndamalarь

§ 1. ... administratsejəhe, eş-kə kilevse kalxuzsьlarqa kal-xuzdan eş urьnьna kilgəngə tik-lem вulqan jul sьqьmdarьn həm kenenə .. h ... tindən su-tьcnaj tyləv...ə əђtenə ala.

§ 2. Qəməldəge rassinka həm nurmь вujьnsa kalxuzsьlarqa ajьna ike tapqьr eş xaqь tylər-gə.

§ 3. Xuz. urgьnь eşkə kilev selərđe đə əm jataq həm tejeş le spis kejem menən tə'min itə, Вer kalxuzdan kilevselərđe вer urьnqa urьnlaşьr.

§ 4. Eşkə kilevselərđen вələ hena lə вer təviek esendə eş taвьp вirergə. Eş taвьp вirel məhə eşheđ ytkən kendər əsən urtasa eş xaqь tylərgə.

§ 5 Xuz. urgьnь kalxuzqa, şul kalxuzdaqь qьna tygel, вəlki şul səvit dəvmələndəge вaşqa kalxuzdarđala xedmət ojoştorov eştəren julqa halьşьv əsən ... ajqa eşselər jeвərə.

§ 6. Xuz. urgьnь, yđ əђtenə alqan mujьndamalarь jaqşь ytəvselərđe ьyləkləv əsən na u-ralata jəki aqsa menən ьyləkləv fundь вulьndьra.

§ 7. Dugьvьrđь kyrhatelgən-dən tьş jeвərelgən eşselərđe xuz. urgьnь kalxuz əsən kərək-le ... (sьpar, timerse, savьt h. в.) tiep əđerlərgə həm ular tejeşle məqlymət alьv menən kal-xuzqa şunda uq qajtarьrqa əђ-tənə ala. Bьl maqsat menən kalxuz ... keşe jeвərə.

§ 8. Yđ filialdarь aşa, eşkə kilgən kalxuzsьlarđь həm ular-đьņ attarьn, вildəle nurmь həm xaq вujьnsa aдьq—tyek menən tə'min itə.

§ 9. Eşkə kilgən kalxuzsьlar əsən miditsina, vitirnarja,həm an вelem—tormoş jaqьnan (də-jəm torlaq, ьşav—esev, uqьv əjə, klup h. в) menən tə'min itə.

§ 10. Eşkə kilevselər havlьq-tarьn juqaltьp, eştan qalhalar, zakun вujьnsa eş xaqь tyləj.

§ 11. Xuz. urgьnь, eşkə kilə-sək keşe вaşьnan ... humdan, kalxuzqa вetəhe ... hum xəđer yk quldan aqsa tyləj. Bьl aq-salata вulmaђqa, вəlki xuz. urgьnьnьņ yđendə eşlənə həm oşo kendə вar вulqan naməlo-te вulьrqa la məmkin.

§ 12. Xuz. urgьnь hər вer.. vaqьt esendə ..nən fələnsəgə tiklem keşenən torqan həm kalxuzđьņ kyltura səjəsi ixtejaj-đarьn ytəv, kalxuzda xedmət ojoştorov həm a/x maşinalarьna rimunt jəhav əsən aldьnqь eş-selərđən вrigada jeвərergə əђ-tənə ala.

§ 13. Eşkə kilevselərđe səjəsi tynəraktərgə, jəməqət eşenə вьqtьrьrqa, ulardьņ nađanlьq həm əđ gramьtlьlьqtarьn вetə-rergə.

§ 14. Kalxuzsьlar əsən gəzit, zurnaldar jađđьrьrqa.

§ 15. Kalxuzqa xat'ar jađьv, kitaptar jeвərev aşa unьn me-nən daimi вajlanьş torqan ...

§ 16. Dugьvьr... dano jьdьla, şunьn ... danarь kalxuz idarahьnda həm ... danahь xuz. urgь-nьnda hьqlanar.

§ 17. Bьl dugьvьr 193.. nse jьldьn ... ajьnan 193.. nse jьl-dьn... ajьna tiklem kesendə вulasaq.

(Hər ike jaqtьn rəsmi adrise)

a/x. artile | imza)
xuz. urgьnь

BAŞQORTOSTAN QIGANTTARЬ EŞSE LƏR TALAP ITƏ

BƏLƏBƏJ, NURIMAN, QЬJQЬ TƏBƏKTƏRE EŞSELƏR TUPLAVDЬ ƏĐƏLƏR. ULARQA QЬRQA HYĐ ƏJTELER GƏ TEJEŞ

1—sintəвer nərəte:	1—sintəвerđə ytəlde
jəjəv eşselər—43.985	jəjəv eşselər—34.117
atlь eşselər—14.508	atlь eşselər—2.527

Başkalxuzsajuz menən xed mat xalq kamisarlьqь arahьnda teđəlgən dugьvьr вujьnsa, kal xuzdardan ojo sintəвer ajьnda Başqortostandaqь sənəqət ə-sselərə tyjəndəge handa eşselər kərək ine:

1. MATUR ZAVЬTЬ əsən 5 meņ 621 jəjəv, 2 meņ 218 atlь eşse kərək вulьp, əlegə tiklem nej вarь 1 meņ 275 jəjəv həm 280 genə atlь eşse вirelgən. Bьl gigantqa eşselər вirevđə Şişmə təвəge iņ alđa вara.

2. „URALLIS"—jaņь teđəleş tərđe aqas matirejaldarь menən tə'min itevđə iņ məhim ojoşma вulьp, вьqa 16 meņ 500 jəjəv, 13 meņ 500 atlь eşse kərək вulьp, əle gə tiklem nej вarь 1 meņ 212 jəjəv eşselər genə tuplaj aldь. Atlь eşselər juq.

3. „JUZ—URAL—LIS" əsən 5 meņ jəjəv həm 915 atlь eşse kərək ine. Əlegə tiklem nej вarь 120 jəjəv həm 89 atlь eş-se genə jьja aldь.

4. „BAŞZILDUR" əsən— вe-təhe 4 meņ jəjəv həm 2 meņ atlь eşselər kərək ine, Oşo kengə tiklem nej вarь 856 jə-jəv eşse genə jьja aldь, atlь eşselər вetenləj juq.

5. „ZIGAZЬ—KAMARAV" gi-gantь əsən Başqortostandan 1 meņ 500 jəjəv həm 100 lьat eşse kərək ine, əlegə tiklem nej вarь 102 jəjəv həm 5 kenə atlь eşse alьnqan.

6. BILARIT ZAVЬTTARЬ əsən—3 meņ 890 jəjəv həm 290 atlь eşse kərək вulьp, şu-nan 242 jəjəv eşse genə jьjьl-qan, atlь eşselər juq.

7. DƏVLƏT PARAXUDSTVA əsən 444 jəjəv eşse alьnьrqa ine' əle вulha вerəvđə alьn-maqan.

Şul rəveştə Başqortostandaqь teđəv eştəre əsən вetəhe 43 meņ 985 jəjəv həm 14 meņ 408 atlь həm вer nej tiklem kvalifikatsejalь eşselərđə kərək ine, şunan sintəвer вaşьna tik-lem nej вarь 34 meņ 117 jəjəv. 2 meņ 527 atlь həm вer ni-ə jeđ kvalifikatsejalь eşse alьn-qan.

Uņ həm „hul" tajpьlьştarqa quđqala almaђlьq udar вirergə

Birelgən nərəttərđen tultьrьl-mavь—təвək ojoşmalarđьņ вьl вajavaj вurьsь anlamavđarьnan kalxuzdarđa xedmət ojoştorov eştəren dərəђ julqa hala almav đarьnan kilə. Şul arqala un appartunistarsa вьqьrasьp qarap, kyrələtə nьş tarьtьvđar вar (mə-ђəlan: Bələвəj, Nuriman, Y— Qьjqь təвəktere) 25 təвək 20 kən вujьna вer tərle lə məq lymət вirmaj kildelər.

Bьnьņ kirehensə „hul, вəge ləştərđə вar. Məђəlan: Qaraqoş təвəgendə вer kalxuzdьņ rəise eşselər tuplavđa „sidьnqьlьqtь" alьv əsən вulha kərək 70 aņ-zanan nej вarь 28 n genə qal-dьrьp, qa'qandarьn вetəhendə sənəqətkə eşkə qьvqan (?)

Bьl kyreneştər ikehe lə kulak tirmənenə hьv qoja torqan xəldər вulьp pralitarejat đəvlə te menən kalxuzsьlar arahьnda elemtəne в o đ o v h ə m kalxuz xərəkəten əđəv maqsat-tarь menən eşlənələr. Şuqa kyrə hər ike tajpьlьşqa qarşь kerəş alьp вarьp, kiņ rəveştə massavaj anlatьv nigeđendə eşselər tuplavđa qьrqa hьnь-lьşqa ireşergə, matur zavьtьn vaqьtьnda eşkə jeвərevđe tə'min itergə tejeşвeđ.

Tixnikə kylturalarьn eş itev juldarьn əjrəngeđ

Jetende n i s e k kipterergə

Qəđəttə jetende joloqqandan hun kəltə kejə skianda kipte-rələr. Jetendeņ kəltələre vaq həm вuşaq itep вəjləngən вul-ha la ul odaq həm tigedhed ki-вə. Bьndaj kipterev tik syste-genə nasarlandьra. Jetendən jaqşь sys alьv əsən вaşqa tər-lə jul menən kipterergə kərək. Jetende joloqop alqas ta şun-da uq jergə jəjep taşlarqa. Şu-nan hun unьņ hавaqtarь вer ađ kiвep nьqьqas təвən kiņ itep, вaşьn oslajtьp вəjləngən kejə ultьrtьrqa, ul вer вerenə hejəp ultьrtьlqan ejəmdeņ đurlьqь keskej kəltə dəvmələndə tiged вulhьn. Unьņ kiņ jaqь jerđə вulьp, oslo jaqьnan jьqьlmaђ əsən eləkterep kenə вəjləp qu-jьla. Bьlaj kiptergəndə jeten kəltə menən kiptergəngə qara-qanda kyвerək eş talap itha lə, tiged jaqşь вulьp kiлə. Bьlaj kipterev menən odon həm jaq-şь sifatlь sys alьp вula.

Şulaj uq jetende şaranlap kip terev вьvьlь jaqşь вula. Ul sa-qьnda jetende joloqqas ta şa-ranlь (qьjьq hьmaq itep) quja-hьņ, ulaj tiged вulьp kiвə.

Jetende oslo itep, əjəm ja-hap həm şaranlap kiptergəndə kiвep вetkənse ike—əs tapqьr ejlənderergə kərək.

Jetende kəltə menən kipte-rev tərtiвe qullanьp at, sej вu-lьvь səвəple əvendə kipterev his jaramaj. Sənki ulaj əvendə kipterev syste adajta həm sьj-fatьn nasarlata.

Jetendeņ kəltəhen arьş hala-mь menən вəjlərgə jaramaj. Sən ki ul jetendeņ sysen nasarlan-dьra. Jeten kəltəheneņ jьvanlь qь 15 santimitrđan jьvan (3 jarьm virşuk) вulmaђqa tejeş.

Jetende Gilştejen sistimьnda-qь maşina menən talqьqanda kəltəne taqь la keserəjtə teşer gə kərək. Sənki jьvan—đur kel tə maşina menən jetərlek tik-lem qьђьla almaj, вaştarьnda talqьnmaqan eləşə qalьrqa məmkin

Şulaj tep, joloqqandan hun kəltələ tygel, вəlki oslo ejəm-dərđe həm şaranlav julь menən kipterergə kərək. Kipkənđeņ hu-ņьnda vaq qьna kəltələrgə вəj-lərgə məmkin.

Ьsmaq Davьt.

Eşkə kitevselərđeņ sifatь əsən kərəşkə

BERGENƏ JALQAV, ƏĐGƏSTƏLƏ JEBƏRMƏĐKƏ ULAR SATSEJALIZEM TƏĐƏLƏŞƏ BATЬRĐARЬ BULA ALMAJDAR

Rikanstruksejələşev əђtendə-ge sənəqateвeđ, вьjьl eşkə вaş-lajasaq 518 jaņь pridprejateja, jaņь safxuz, timer jul teđəleş-tərə jaņьnan miljundarsa eşse horaj. Indystrjələşev əђtend ge Başqortostandьņ yđ esendəge teđəleştər əsəngenə lə 100 meņdər menən jaņь eşselər kə-rək.

Məђələn, fəqət teđəv eşselə-re genə 1932 nsь jьl 100 meņ kərək. Ə, sənəqateвeđđen yđen-dəge daimi eşselər hanь вьjьl-qь 26 meņdən, 1932 nse jьl 52,6 meņgə, 1933 nse jьl 178 meņgə həm 1934 nse jьl 241 meņgə... jetergə tejeş.

Qalalarđaqь eşheđđər sənə-qət tarafьnan jotoldolar, eşheđ-đər qalmanь Eşse kesə hođop alьnasaq iņ đur məmkinlek—avьlda. Ləkin, tulqьnlanьp yђ-kən kalxuzlaşьv xərəkəte, jarlь həm вatraktardьņ kalxuzqa inep, kən kyreştəren jaqşьrtьvdarь. вьqa tiklem eş eđləp jьl hajьn qalalarqa aqьla torqan sizunlь eşselərđeņ də hьndarьn kəmet-te. Ləkin, вьlqьna вeđgə: a kalxuzlaşьv — industrjələşevgə qarşь kilə „tiзən" heđəmtə sь-qarьrqa məmkinlek вirmaj. Sən-ki, kalxuz kisəge jaņqьđaq—вegengə kalxuzsьnьn ken ky reşen jaqşьrtha la unь taqь la jaqşьrtьv məmkinlektəre вik mul.

KALXUZDARĐA EŞSE QULDARĐAN TULЬ FAJĐALANЬLMAJ

Bьl fakt. unь asьqьraq itep kyđ aldьnda gəvđələnderev əsən tikşerenev matirejaldarьnan. handar kilterəjek. Məђələn, kalxuz institutьnьņ 1930 nsь jьl jađqь tikşerenevenə qara-qanda KALXUZDAR, BAR TIK-LEM EŞSE KƏSTƏRENEŅ FƏ-QƏT 43,2 PRATSINTЬN QЬNA FAJĐALANALAR. Ere avьl xu-zalьqьn Fənni Tikşerev Institu-tь tikşerevə вujьnsa kalxuzdar eş kestərenən kyp tiqanəndə 48,4 pr. fajđalanalar xatta 20,6 pr. menən genə qalьvsьlarь đa вajtaq. Bar tiklem eş kesənən 50 pr. ьnan tulь fajđalanqan вer genə kalxuz đa, juq.

Derəђ, jađ—səsev vaqьtьnda, keđ—uņьş jьjnav maləndə ky-вerək fajđalanьla, ləkin qəmy-mən вьnda la 75—80 pr. tan his artmaj. Kankrit miђal ur-nьnda Θfə təвəge, stipanьfka a|s., Qara—Şide avьlьndaqь „Linin" kalxuzьn alьp ytəjek. Bьnda вetəhe 108 eşse aqzə вulьp, jəj вujьnsa şular 3094 eş kenə eşləgəndər. Timək urtasa hər вer eşse aqza nej вarь 28,5 eş kenə eşləgən. Bьl xuzalьq tarmaqtarь şaqtaj kyp вulqan (вalьqsьlьq, igenselek, qortso-loq, malsьlьq, tarmaqtarь вar) həm eş iņ jaņaj juldar menən eşləngən kalxuzda şulaj. Əgər-də xuzalьqtь taqьla erelətep, həm mixaniklaştьrьp jeвərgəndə, xeđmət ojoştorovđь dərəђ jul-qa halqanda eşse kestər taqь la əđerək kerək вulasaq.

Dugьvьr вujьnsa eşse kestər tartьrqa.

Yrđə əjtkənsə kalxuzqa inep kən kyreş jaqşьrqan kalxuzsь-lar eşkə вarьrqa nəkəђlənep ja ta.

„.. Şunьņ əsən eşselərđeņ yđ aqьşь menən kilevenə вьnan hunda ьşanьp torərqa jaramaj. Timək samatyk „səjəsatenən" sənəqət əsən ojoşqan xəldə eş selər jьjnav səjəsətenə kysergə kərək.

Bьnьņ əsən fəqət вer genə juldь xuzalьq ojoşmalarьnьņ kal xuzdar həm kalxuzsьlar menən dugьvьrđar teđəşev julьn no—jomqa aşьrьrqa kərək.

(I. Stalin 1931 nse jьl 23 nse ejjyn telmərenən)

Zavьtqa eşse kalxuz ga jarđam

Dugьvьrđar teđəşevđeņ fajđa larь ifrat kyp. Bьl arqala вerdən zavьttarьв đ hər vaqьt eşselər menən tə'min itelep torha, iken senən kalxuzsьlar kalxuzdan aj rimaqan kəjgə kvalifikatseja ala lar. Şulaj uq kalxuz вerəj zavьt menən daimi вəjləneştə jarđam đa вula ikən, şul kalxuz yđelə вьl kalxuzqa jarđamda вulasaq. zavьt eşselərə kalxuz əsən ri—munt вrigadalarь teđəp jeвərer-gə, đəjəm aşav esev aņ вelem eştəren julqa halьşьrqa məm—kin.

Bьnan tьş zakun вujьnsa la jarđamdar alasaq. Məђələn: pra jьzvuđstьva eştəren jaqşьrtьv əsən maxsus aqsa jeвərelə, ma şinalar məktəptər вalalar jəslələ re asьvda iņ alda totolasaqtar.

Bьndaj qaraştarqa atpur вirergə

Ləkin yđək вaşqarma kəmita-te həm savnarkum qarardarь əle вulha urьndarđa nьqlap tik şereлmaj, şul arqala вьl eşkə ky rələtə qarşь kilevđər вar. Məђə lən Bələвaj təвək kalxuzsajuzь Başzilstrujqa timer julь halьv əsən eşselər attar вirmane, Nu-riman təвək вaşqarma kəmitəte Ural lis menən hunqь kəngə tik lem dugьvьr teđəşməj kilde Bajmaq təвəgendələ şundaj uq xəl вulьp ytte. Bьna вьl vaqi-qalar вeđđə artьq kes juq tip вaştartьvđar kalxuzdarđa xedmət ojoştorov eştəreneņ nasar qajь! maqanlьqьn kalxuzdarqa inep qalqan kulak agintlarьnьņ satse jalizem teđəleşenən eşse kes-tərgə moxtaz tarmaqьna artьq kestarđe jeвərməj kalxuzda xeđ mət ojoştorovđь eştən sьqarьp eştən tarqatav alьp вarьvqa ьn tьlьşь

prajьzvudstьva Plan darьn qajtanan teđer gə.

Prajьzvudstьva plandarь alda qь qinvar вaşьnan alьp qajta-nan teđergə həm jaņь planda sitkə eşselər jeвərev вerense urьnda torərqa tejeş, Bьnda qa tьn qьđđar həm yђmerđərđe kalxuz eşendə tulь fajđalьnьv prayuldarqa qarşь kerəş sarala rь iņ nьq kyđđə totolorqa te-jeş. Ləkin вьnan qatьn qьđđar-đь kalxuzdaqьna eşlətergə tigən heđəmtə sьqarьrqa jaramaj, ular đьla məmkin tiklem sanadatka jeвərergə kərək.

iņ elek udarsьlar

Eşselər virвavajt itev вerəm hərəm вulmaђqa вəlki ojoşqan rəveştə вulьrqa tejeş, Şunьņ menən вergə eşkə kalxuzdaqь jalqavđar həm joloqqos as kyđ-đərđe tygel вəl i, eş menən ta nьlqan udarsьlar jeвərelergə te-jeş. Kalxuz yđeneņ nindəj eşse lar jeвəreve əsən javaplь вula-saq Bьna şunь kyđ unьnda to-top eşselərđeņ kacstьvahь əsən kerəşergə jaņqьđaqtar arahьnan eşselər tuplaqьnda kulaktarđьņ-đa inmavđarenə kyđ qolaq вulьr qa kərək Juqha alarđan qort-qostar kil-p sьqasaq. SITKƏ EŞ KƏ KITEVSELƏR ARAHЬNDA JALQAVĐAR JOLOQQOSTAR HƏM KULAKTARQA URЬN BULMAЂQA TEJEŞ.

M. AGIŞ.

Menşelar əђtenən je təkselek kəsajtelhen

AŅ—BELEM EŞEN JƏJEP JEBƏRERGƏ

1930-nsьjьl esendə avьldarđan prajьzvudstьvaqa kilevse menşe kamsamuldar hanь 137 вulьp ular esenən 37 keşe qajtьp kitkəndər. Bьnda kilgən kamsa-muldar jataqxana stipindejə aşxana həm вaşqalar menən tə'min itelələr. Bьlarqa maxsys kejemdər đə вirelgən. Menşelər arahьnda yđ ara satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşe alьp вarьla. Begengə kən вьlar ta-rafьnan teđəlgən 42 keşelek udarnaj gruppa вar. Tiđ arala setə menşelərđe la udarniktar safьna tartu julьnda əđerlek eştare alьp вarьla.

Oşo udarniktar arahьnan 18 menşe kamsamul kastumdarь hm вatinkьlar menən ьyləklənđelər. Menşelər arahьnda aņ—вelem eştare kərək tiklem julqa halьn-maqan. Bьnda tərle tynərəktər ojoştorolqan, ləkin вьlar menən təkselek eşe jomoşaq qujьl qanqa kyrə eş jomoşaq alьp вarьla.

„BAŞQORTOSTAN" BRIGA-DAHЬ

Q. MINHAŽ. M. ƏXTƏM.

Kinderđe huqьv

Kinderđeņ orloqon huqьvđa ike tərlə tərtip qullanьla. Unьņ вerehe kəltənən huqьv, вьnьhь kyвerək qullanьla torqan eş tər tiвe. Ikensehe kəltəheđ вaşaqta rь вolarqan kejə huqьv. Kəđ-gə jonsov kendərđə kəltə kejə вulhьn, kəltəheđ вulhьn kinder đe huqqanda əđəlep ьrqьqan вaşaqtarđьņ jemdəre həm kin-derđeņ hавaqь eştən sьqa.Kin-derđe kəltə kejə huqqanda, or-loqon teşərəp вətəv əsən kyp vaqьt es qat huqьvđь talap 'tə. Şunьņ əsən də eşte jeņeləjtev jaqьnan da həm jaqşь sьjfatlь sys alьv əsən də unan вəşaqьn jaqşь kipterep huqьv kərək. Unьņ əsən вildəle əven kərək.

Kinderđe kyp səskən kalxuz-dar əsən вьl tərtiptərđeņ ikəvhe lə вik uņajlь tygeldər Şunьņ əsən də kinderđe qul menən huqьv tərtiвen maşina menən almaştьrьvqa kərək. Tik qul menən kinder orloqo huqьvđь mixaniklaştьrьv julь menən al-maştьrqanda qьna juqarь la hanalqan qьjьnlьqtarđan qoto-lop вulasaq.

Kinderđe maşina menən hu-qьv əsən M. T. Tьtuf sistimahь undaqь вer genə tər maşina вar. Bьl malatilka menən huqav əsən kinderđen вaşaqtarьn ojoş torov tarap—sьвaqlandьrьrqa həm məxsys teştərđe вaraвan-qa şaxmьt hьmaq qujьv julь menən genə huqьla.

MƏKTƏP EŞTƏRENEN SЬJFATЬN JAQŞЬRTЬV, ULARDЬ PALITXNIKLAŞTЬRЬVDЬ BAJAVAJ TIMPQA KYTƏRERGƏ.

UQЬVDЬ EŞLƏP SЬQARЬV XEĐMƏTENƏN AJЬRЬP MƏKTƏPTƏ SXALASTIKAQA TABA TARTЬVSЬ UN APPARTUNISTARQA LA, UQЬV PRAGRAMЬNЬN ŞULAJ UQ UJЬTЬVSЬNЬN TOTQAN RYLENƏ NARQ BIRMƏVSE „HUL" DARQA LA KIĐKEN KØRƏŞ ALЬP BARЬRQA

Məktəptərđeŋ sьjfatьn jaqşьrtьv, həm palitixniklaştьrьv өsөn kөrəşergə

Jaŋь uqьv jьlьna beđ dəjөm BAŞLANQЬS uqьv inderevde təmamlav, JETE—JЬLLЬQ uqьv həm MƏKTƏPKƏ TIKLEM DƏJƏM UQЬV, nađanlьqtь bөtөnləj bөtөrev, nađanlьqtь bөtөrөv sistimьn iŋ juqarь bьđqьsqa kytərev burьstarь menən inəbeđ.

Şunьŋ menən bergə jaŋь uqьv jьlь məktəptərde bьsnь menən palitixniklaştьrьv nigeđendə uqьv eştərenen SЬJFATЬN qьrqa rəveştə kytərev jьlь bulьrqa tejeş.

1930—31 nse uqьv jьlь başlanqьs həm urta məktəptərde jəjep jeaərevdə kinət bororoş jahav jьlь buldь.

Bьl bororoşto jahavđa partejə sjьzьnьŋ dəjөm başlanqьs uqьv inderev turahьndaqь qararь sikheđ đur ryl ujnanь.

Bьl qararđьŋ sьqarьlьvьna ber jьldan adqьna udbala 31 nse jьlь dəjөm uqьv inderev planь RSFSR da 97,1 pr, Başqortostanda 82 pr. qa ytəlgən. Sənaqət rajundarьnda „jete jьllьq məktəp kyləmendə dəjөm məƶburi uqьv inderev" turahьndaqь diriktif atqarьldь. Beđ ŞKM larqa kalxuz jəştərenen nigeđ jalpьhьn bьlqьtьrьv burьsьn xəl qьlьvqa jaqьn kildek. Məktəptərgə aqsa bylev bajtaq kiŋəjtelde həm məktəp tөđөv kyləme qьrqa rəveştə kybəjde. Bigerektə elektən artta qalqan həm tapalqan milli jəmhyrejəttərđə beđ xəđer dəjөm başlanqьs uqьv inderev udqarьvda bik đur uŋьştarqa ireştek.

Məktəptərđe palitixnik nigeđđə tamьrьnan uq qasattan qorovđa bik đur eştər eşlənde. Məqarif Xalq Kamisarlьqь tarafьnan palitixniklaştьrьvđьŋ dəjөm julь şulaj uq unьŋ xəl itkes zvinahь bulqan—məktəptərđe pridprejatejələrgə berketev, pridprejatejələrđeŋ ydendə uqьvsьlardьŋ eşləp sьqarьv xeđmət tərenə ojoştorov (maxsus dygьvər bujьnsa) həm pridprejatejəne saixuz, kalxuzdarđь palitixniklaştьrьvđьŋ bazahь itep fajđalanьv derəƀ bildələngən.

PRIDPEREJƏTEJƏGƏ BERKETELGƏN UQЬVSЬLARĐЬŊ BƏTƏ JƏMƏQƏT—EŞLƏP SЬQARЬV EŞTƏRE—UQЬV PRAGRAMMAHЬNA BUJHONDOROLORQA TEJEŞ.

Bьlar palitixnik məktəptər tьvđьrьvđa bik məhim şarttar bulьp hanalalar.

Xəđer beđđeŋ məktəpteŋ iŋ đur jeteşhedlege bulьp məktəptərebeđđeŋ birgən dəjəm beleməneŋ tixnikum həm VUZ quj qan talaptarqa javap birep jetməvđəre hanala.

Məktəptərebeđđeŋ fizika, matimatika h. b. kevek kankrit fəndərđən birgən belem kyləmdəre uqьvsьlardь tixnikaqa ejə bulьvqa əđerləv esən jetərlek tygel. Jaŋь uqьv jьlьnda eşten bьl jaqьna iŋ đur iqtibarđь birergə kərək.

Uŋ appartunistar uqьvđь eşləp sьqarьv xeđmətenən ajьralar həm beđđe qoro hyđ sxalastika məktəbenə taba tartalar.

Ikense jaqtan sь appartunistar đьŋ həm pralitarejat diktaturahь doşmandarьnьŋ tirmənenə bьv qojovsь „hul" bөtөrevsələr tejyrejəhe „отмирание школы" qalqa.

Bьl tejyrejənən uqьv pragrammahьn, uqьtьvsьnьŋ rylen narьqlap jekermav h. b. kilep sьqalar. „Huldar" məktəpteŋ əjlənə tirəle „ereven" həm başqa şuqa oşaqan jenel genə ujlanqan zararlь nəmələrđe jaqlajdar.

Bьl bigerəktə xəđer, qasanda beđgə 10 nar, jөđər meŋ gramьtnaj inzinirđar, tixniktar, agranumdar, ikanamistar, pidaguktar, milejunlaqan kvalifikatsejəlь eşselər kərək bulqan ber malde həm kadьrđar prablimahьnьŋ satsejaliz em tөđөvđeŋ ydək prablimahьna əjləngən ber malde bik zararlь.

MƏKTƏP EŞTƏRENEŊ TEJYREJƏ HƏM PRAKTIKƏHЬN DA OSORAQJAN BЬL IKE FRUNTQA QARЬŞЬ HIĐGER HƏM QЬRQA KØRƏŞ ALЬP BARЬV MƏKTƏPTƏRĐE ЬSЬNЬ MENƏN PALITIXNKLAŞTЬRЬVDA IŊ MØHIM BULQAN ŞART HANALA.

Xəđer sajuzdar jəmhyrejəte Məqarif Xalq Kamisarlьqьnьŋ aldьnda məktəptərđeŋ satsejalizem tөđөleşənən artta qalьvđarьn bөtөrev məs'ələhe bik đur burьs bulьp tora. Bigerəktə pragram—mitod julbaşsьlьqьn tөbө tamьrьnan jaqşьrtьvđa aida bik đur eştər tora. M.X. Kamisarlьqьnьŋ məktəp bөtөnən jul başsьlьq itevenen sьjfatь bik tyhən.

Pitkadьrđar əđerləv. hьđьqьn dala bik kyp eşlərgə kərək ale. Sөnki məktəptərđe palitixnik nigeđđə qasattan qorovđьŋ unьşlь barьvь bьl məs'ələne xəl qьlьvqa la bajtaq qьna bəjləngən. Ləkin uqьvsьlardь siktən tьş jəməqət eştəre menən kyməlar. ular đь matirejal jaqtan tə'min itevđəge partejə həm xøkymətteŋ diriktiftarьnьŋ urьndarđa tormoşqa atqarьlmavь, bьlar bьrьhьla uqьvsьlardьŋ palitixnik kvalifikatsejəlarьn kytərevgə bik đur qomasavьlьq kilterə. Şunьŋ esen də partejə, jəmaqət ojoşmalarь məktəp eştərenen nigeđ eştəre

esən maksimal unajlь şarttar tьvđьrьvda bətə saralardь kyrergə tejeş.

Məktəp eştərenen sьjfatьn jaqşьrtьv eşen kөrəşev unajь menən məktəptərđe palitixnik nigeđđə avaradьvajlь itev məs'ələhe ik qьrqьv rəveştə kilep naьь. Barьnan da elek. uqьvsьlarqa pridprejatejaqa kilgənqə tikem xedmət qadqь qoramaldarьn ojoştorovqa ejrənev esən məktəp janьnda uqьv mastirskojdar kuđa tьvđьrьv məs'ələhe bik məhim tora.

Pridprejatejə, safxuz, kalxuz M.T.S. lardьn jalьqsьdar pridprejatejələ fajđalanьlmavьtaj itev instrumintьrьn berev, pridprejatejəle uqьvsьlardьŋ eştərendə jal başsьlьq itev eşen kvalifikatsejəlь eşselər, həm neigestar bylev juldarь menən məktəpkə kiŋ rəveştə jardam itergə tejeştər. PALITIXNIKLAŞTЬRЬVDЬ EŞENƏ XUZASЬLAR TARAFЬNAN NARЬQLAMAJ KYRE NEŞTƏRENƏ QЬRQA ATPUR BIRERQƏ KƏRƏK.

Uqьv jьlь başlandь, ləkin şulaj bulьvqa qaramastan ikke binalarqa rimunt jahav, jateşlev jaqь məktəptər halьv məktəptər ... ləndərel rəveştə udqarьlmaj. Ə, bьlardь jədəm uqьv inderevđe təmamlav, məktəp eştərenen sьjfatьn kytərev turahьndaqь hejləp tora kilməj, ьььь qьrqa rəveştə anlarqa kərək.

Məktəp tөđөv eştərendə səvit jəmaqətselegenen, eşse kalxuz jalpьhьnьŋ insejativahьn kes həm sridstvahьn (məktəpkə rimunt jahav, avarьdaqь ilev mabilizatsejəlev itev bik đur ryl ujnanь. Urьndaqь ojoşmalar bьqa ajьrьvsa iqtibar birergə tejeştər.

Satsejalizem tөđөleşənən hər terlə tarmaqtarьna kadьrđar əđerləvđeŋ bik kiđken bulьp torovь məktəp eştərenen sьjfatьn kytərevđe partejə ojoşmalarьnьn aldьna ydək məs'ələ itep kiterep baƀtьra. Şuqa kyrə məktəptərđə palitixniklaştьrьv turahьnda tuqьravьhđ QAJQЬRTЬV, UNЬ NЬQЬTЬV PARTEJƏ, KAMSAMUL, SƏVIT PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNЬŊ NIGEĐ MƏS'ƏLƏLƏRENEŊ BEREHE BULЬP TORORQA TEJEŞ.

Oşondaj şarttar bulqanda qьna, ike fruntqa la hiđger kөrəşkəndə genə, kyltpaxut eşen alda taqьla jəjep jeaarqanda həm bətə xalq məqərife ojoşmalarьn bьsьь menən qajtanan qorqanda qьna beđ məktəptərebeđđe partejənьŋ pragramьnda əjtelgən həm jeŋep barqan satsejalizem burьstarьna jaraqlaşqan bьsьn palitixnik məktəptərgə əjləndərə alьrbьđ.

Jaŋь uqьv jьlьna əđerlek nasar

Qonşaq avьlь təvək ydəge bulьvqa qaramastan bьnda jaŋь uqьv jьlьna ber terle lə əđerlek eşə alьp barьlmaj. Məbələn: Tərək məktəbendə bik kyp partalar həm başqa nəmələr tьbər, qьrьlьp tədəttərer ojqьv sarahь kyrelmaj.

Tərək məktəbe həm kalxuz jatatəre məktəbe bergəlep ber jergə başqa səskəjnelər, ləkin jəge eldgeldə ike məktəptən ber uqьtьvsь qalmaj utpuskaqa kitep bettelər, julьqaşs bul maqas uqьvsьlar də taralьp bettelər. Başqa qaravsьhьđ qalьp. Uqьvsь alьnmanь, kes, orloq ətam itev vaqьdь. Bьl xalqə sik qujarqa vaqьt.

„UQЬVSЬ"

Məset məktəpkə jaraqlaştьrьla

Maqar təvəge Adnaqol avьlьnda kyptan tygel 10 aqzanьn kamsamul jəçəjkəhe ojoştorolqanь Xəđer avьldaqь məsetle məktəpkə birep, unь məktəpkə jaraqlaştьrьv esən qьđьv rəveştə rimunt jahatьlьp jatьla.

Şulaj uq Adnaqol avьlь kyltura rivalytsejəhendə arьtta qalmaqa tьrьşa.

Z. QЬJASЬF.

Mədir joqlaj

Usalь təvəge Səfər avьlьndaqь məktəp eje mədire Lələ Qarif pьva berđə eşləmaj. Uqьv eje hər vaqьt bikle tora. Kalxuzsьlar arahьnda eş alьp barьlmaj, qьsqьrьp gaz.t uqьv ojoştorolmaqan.

Kalxuzsьlar ydderen kyltura xeđmətə menən tə'min iterđəj xeđmətkər—uqьv eje mədire horajdьr.

Tərək məqarif rayeşe kyđ hal.

„UJBSKEJ"

35 pidaguk avьldarqa

Bilarət təvəge Sərmən avьlь Ş.K.M hь ergəhendə oşo jьl qinvar ajьndauqьtьvsьlar əđerləv esən asьlqan kurьsьь 35 keşe bətərep sьqtь. Bьl kurьs 27 I—baƀqьs məktəp uqьtvsьhь həm 8 likvidatьr əđerləp sьqardь.

Bьlarđan 19 Usalь rajunьna, 11 he Bilarət rajunьna, 5 he Əpjəlil rajunьna (yđ rajundarьna) taralđьlar.

Ş. Valej.

Uqьv—uqьtьv eştərenə kyđ halьnmaj.

Saqmaqoş təvəge Qalmaş başqortostandaqь məqarif tex uqьv—uqьtьv eştərenə berđə hyđ halmajdar. Qьđal bosmaqtardьn işektəre bikle tora. Avьl kamsamuldarь avьldarda an—ьq tem eştəren juloqa halьp jenərev sarьnda kyrmajdar. Kamsamul jəçəjkəhe joqlaj. Təvək məqarif ojlege bьnda kyđ halьrqa tejeş.

Z. Qalimьf.

Sittən torop uqьv eşenə əhəmejət birelhen

Başqortostan Məqarif X. Kamisarlьqь udqan qь' uq Başqortostandaqь pidaguqik texnikumdarьnda aşa sittən torop uqьv julь menən pidkadьrdar əđerləv turahьnda qarar qabul itkən. Bulьp Usalь rajunьnda ... GPU urgandarьnda pidaguqik texnikumdarьnda sittən torop uqьv eştərenə həm sektorьna ... uqьv jьlь başlanqan ... 500 keşe uqьtьrqa tejeş bulьp ... texnikumdar da alumit itelməgən. Siktordьn medire eldələnməgən. Uqьvsьlar tuplav planь tulmaqan. Bьl julda qьrqьv eşkə başlarqa kərək.

„Jazba"

Savđagar həm mulla balalarь tixnikumda

1930—31 nse uqьv jьlьnda bilirəner başqort piditixnikumьn Şəmsetdinef Kamil (mulla malahь), Usmanьva Fəvzejə həm Usmanьva Əminə (Sterle məşhyr savđagər Usmanьt balalarь), şulaj uq savđagər balalarь Jenekejevalar. qьvьlqajanьlar.

Bьjьl bular nej səpəptənder tixnikumqa qasattan alьnьp uqьp jatalar. Tejeşle urgьndar bьlardь tikşerep tixnikumdan qьvarqa tejeştər.

„QƏLƏM"

Ketepxana taşlandьq xəldə

Zьjansura təvək ydək ketepxanahь mart ajьnan birle bikle tora. Ketepxanaqa jaŋь kilgən kitaptar tөrqəge menən bəjle kejgə şkaf baştarьnda jatalar. Puştalejun gəzittərđe eƀtəlgə jəki solandaqь jəşnikkə taşьap kitə lə, ul gəzittərđe teləbə kem alьp kitep təməke tartьvqa totona.

Məhim səjəsi kampanejalarđa kyltura xeđməten atqarьv urьndarь—ketepxana, uqьv əjđərenen taşlandьq xəldə jatqьrьvь qatev itelerlek tygel. Bьnь tiđlek menən tereltergə kərək.

Ş. УТЭВАJ.

Başqortostan huqьş eştəre xalq kamisarlьqьnьŋ bojoroqo № 17

§ 1. Vulqa bujь xərbi ukrugь ştabьnьŋ 20122 bojoroqon ytəv julьnda 1899 həm 1900 jьldarđa tьvqan həm Өfə qalahьnda jəşəgən rədəvəj həm bəlekəj nacalniktar sastafьn ber kenlek barlav sburь iqlan itelə.

§ 2. 66 həm 67 spitsejalnьstər bujьnsa qəskər ucutqa alьn qandarđan başqa bətə tөr spitsejalistər bujьnsa qəskəri ucutqa alьnmaqan rədəvəj həm bəlekəj nacalniktar sastafьndaqь barlьq keşelər barlav sburьna kilergə tejeştar.

§ 3. Tybəndəgelər barlav sburьna kilevđən qotqarьlalar:

1. Qəskəri xeđmətkə alьnьv đa jəhətenən atsrucka menən fajđalanьvsьlar.
2. Militsejə, julđar xalq kamisarlьqьnьŋ uqsь axranahьnda həm GPU urgьndarьnda xeđmət itkən keşelər
3. Sut urgьndarьnьn xөkөme jəki təftiş urgьndarьnьŋ qararь bujьnsa irektən məxrym itev jorttarьna jabьlqan keşelər.

§ 4. Barlav sburьna kilergə tejeşle bulqan bətə keşelər Baş vajankamattьŋ Karl Marks həm Rivalytsejunaj uramdar məjeşen dəge „Galkin" isemendəge kazarmalarđьŋ №2 baragьna tybəndəge sruktarđa kilergə tejeştər:

Өfə qalahьnьŋ 1 nse bylek militsejə təbəgendə torovsьlar oşo jьl 8 nse sintəberđə irtən 9 saqəttə kilələr.

2 nse bylek militsejə təbəgendə torovsьlar oşo jьlđьŋ 9 sintəberendə.

3 nse bylek militsejə təbəgendə torovsьlar oşo jьlđьŋ 10 sintəberendə, həm bьl kendərđə kilməj qalqan bətə keşelər oşo jьl 11 sintəberđə kilələr.

§ 5. Barlav sburьna kilgəndə qəskəri ucutta torov dykəminten (qəskəri bilit, sluzibnaj jəki licnaj knişkalarь), partejə, kamsamul həm prafsajuz biliten alьp kilergə.

§ 6. Pritprejatejə həm ycrizdinejə jetəkselege ularđa eşləgən jəki x e đ m ə t itkən həm sburqa b a r ь r q a tejeşle bətə keşelərđeŋ vaqьtьnda həm tulь rəveştə şul sburqa barьvđarьn tə'min itergə tejeştər.

§ 7. Barlav sburьnda kilməgən, jəki bөtөnləj kilməgən keşelər sut aldьna javapqa tartьlasaqtar, şulaj uq bьl bojoroq bujьnsa barlav sburьna kilergə tejeşle bulqan, ləkin uqa kiməgən keşelər xeđmət itkən jəki eşləgən pritperejatejə həm ycrizdinejalarđeŋ jetəkselərе lə javapqa tartьlasaqtar.

Sburqa barьv өƀlөnən kydətev həm tikşerev militsejə urgьndarьna həm əj idaralarьna jəkmətelə.

Başqortostan xərbi xalq kamisarь:

RЬJZIX.

Ucut—mabilizatseja bylegeneŋ vaqьtlь nacalnige:

GRITSKEJ.

1931 jьl, 3 sintəber Өfə qalahь

1—2

Başqortostan halqьn mital eşləv indystereja tixnikumь na uqьvsьlar qabul itela

Bьl halqьn mital eş'əv indystereja tixnikumь 1) stanuk 2) şlisar belgesiege bujьnsa uqьvsьlar ala.

Qarizalar birgəndə oşo dakumittar tapşьrьlьrqa tejeş.
1. Kamandirufka.
2. 7 jьllьqtanda tybən tygel məktəp bөtөrev turahьnda tanьqnamə.
3. Satsejal sьqьş həm xəle turahьnda tanьqnamə.
4. Jəşe turahьnda tanьqnama
5. Ycrizdinejə jəki ojoşma tarafьnan dərəƀləngən ankita.
6. 2 dana fatagrafejə kartckahь.

Kamandirufkalar tybəndəge ycrizdinejə həm ojoşmalarqa birelgən:

1. VKP(b) nьŋ I- qala təbək kamitətenə 24 urьn.
2. II- qala təbək kamitətenə 5 urьn.
3. VLKSM Өlkə Kamitətenə 80 urьn.
4. Başprafsəvitkə 63 urьn.
5. Başkalxuzsajuzqa 24 urьn.

Qarizalar 16 nan 35 jəşkə tiklem bulqan keşelərđən, tixnikumdьn kanselərendə alьna. Өfə qalahь, Zinsul uramь—7 nse hanlь əj.

Qabul itev 1 nse sintəberđən 15 nə tiklem.

BAŞQORTOSTAN YĐƏK X. XUZALЬQЬ SƏVITE.

Uqьrqa teləvselərgə

Sajuzxlibьŋ Başqortostan kanturahьnda, Adistaqь xeđmətte tixnikə jəhətenən nurmьlaştьrьvsьlar əđerləv tixnikumьna başqort həm tatardar esən 3 urьn bar.

Kererga teləvselərđeŋ beleme 7 jьllьqtan tybən bulmaƀqa tejeş. Qarizalar 15 sintəberqə tiklem „Sajuzxlib"tьŋ kadrđar siktьrьnda qabul itelə Jəgyr Sazun uramь № 46.

Ridaktьr urьn baƀarь: Z. Kajьpkьl

MƏKTƏPTƏRĐƏ PALITIXNIKLAŞTЬRЬVĐAQЬ TӨP BURЬSTAR

1—Aqьmdaqь uqьv jьlь məktəptərebeđđe jaŋьnan qorov eşenə berense nigeđ taşь haldь. Məktəptərebeđđe pridprejatejəgə berketelgən palitixnik tərbejə birev eşen kiŋ julqa qujьp jebərevgə kesle qudqalьş birđe. Uqьv—uqьtьv eştəren prajьzvudstьvaqa bəjləv, balalardь eşkə ejrətev, məktəpteŋ tormoşona həm eşenə bik đur yđgəreştər inderə. Balalar pridprejatejəneŋ prajьzvudstьva planьn ytəv esən eşselərgə kyl'tura xeđməte kyrhətev eşenə aktif ber kөs bulьp qatnaşalar.

Unan hun kiŋ eşselər həm kalxuzsьlar jalpьhьnьŋ palitixnik məktəptəre tөđөv eşenə aktif rəveştə totonovđarьn đur əlgəşevđərđən hanarqa kərək.

Ləkin şulaj bulha la bьlar bөtəhe lə berense ađьmdar qьna. Beđđə bətə palitixnik məktəben, tejyrejə menən praktika aqьl xeđməte menən fizicski xeđmət arahьndaqь əđəkləktə bөtөrə alqan məktəp juq đarazahənđə əle.

Jalpь məktəptərđeŋ kybehendə prajьzvudstьva praktikahь, tejyrejə, həm iztimaqi—fajđalь eştər ber—berehenən ajьrьm өsөhe өs başqa prasis bulьp baralar. Tejyrejə qəđəttə balalarđьŋ prajьzvudstьvalaqь eştəre menən bəjlənməj. Әlegə tiklem prajьzvudstьva praktikalarь samatyk menən barđь. Uqьvsьlardьŋ eştəre tejeşensə ojoştorolmaqan, nisek tura kilde şulaj bara, eş urьndarь dərəƀ hajlanmaqan, uqьvsьlardьŋ prajьzvudstьva eştərenə jetəkselek itev jomoşaq qujьlqan. Palitixnizemde bik kyptər tar hənərsejek kynekmələre birevđən qьbarat tip aŋlajdar. Prajьzvudstьva prasistarьn qilmi jaqtan tikşerevđə, balalardьŋ denjaqa qaraştarь esən kөrəşkə tejeşensə iqtibar itelməj. Tejyrejə şəqeldəre praktikanan jə bөtөnləj ajьrьm bara, jə ul xeđmət prasisьna bik pasif rəveştə genə jaraştьrьlqan bula. balalardьŋ alqan kynekmələre menən belemdəren berləşterə almaj. Palitixnik məktəbe tөđөv fəqət tejyrejə menən praktikanь Lininse balşeviktarsa berləşterev nigeđendə genə qujьrqa mөmkin. Beđđeŋ bьl pragrammabьđ ana şul julda đur ađьmdarđьn hanalьrqa tejeş.

Ular, uqьv—uqьtьv eştəren, uqьvsьlardьŋ prajьzvudstьva xeđməttəre menən iztimaqi eştəren bөtəhendə arganik rəveştə ber bөtөngə berləştererlek itep jaŋьnan qorov, məktəpte bьsьn məqənəhe menən satsejalizem tөđөleşənə xeđmət iterlek itep qujьv juldarьn kyrhətergə məktəbebeđqə berense başlap palitixnik xeđmət pragrammalarь həm səjəsi—iztimaqi eştər tөđməhen birergə tejeşle.

2—Bьl jaŋь pragramđar pidagugika eştəren palitixniklaştьrqan məktəptərđeŋ jaŋь təzribələre menən tulьtьrьlqan, bajьtьlqan vaqьtta qьna jaŋь talaptarqa javap birə alasaq.

Pragrammanь tikşergəndə tərənəjtev həm kəŋəjtev eşenə məktəp eşselərе genə tygel, balalardьŋ yđđərelə, kamsamul həm pjanir ojoşmalarь la, eşselər, kalxuzsьlar, agranumdar, vraclarđa bьlqьtьrьlqan bulьrqa tejeş. Uqьtьvsь yđ kөsə menən genə məktəpte tormoş talap itkən dərəzələ quja almaj. Uqьtьvsь yđeneŋ eşendə ata, əsəlerđən torqan kylt ərmejestar, balalar duƀь, jəmqejəte, kamsamuldar, pejanir vazatьjđarь, məktəp berketelgən pridprejatejələrđeŋ esselərе, kalxuzsьlar həm başqa kadьrđarqa tajanьp eşlərgə tejeş. Bьna şunda qьna məktəp bөgөngө kөn talaptarьna javap birəsək.

Başlanqьs avьl məktəptəre pragrammahь məhim səjəsi pidagugik dakumint iƀaplana. Avьl xuzalьqьn totaş kəlliktifləşterev, safxuzdarđьŋ həm maşina—traktьr stansalarьnьŋ bik tiđlek menən yteve, satsejalizem nigeđendəge rikanstrukseja burьstarьna jeteşləv həm beđđeŋ ilđə pralitarejattьŋ kapitalizem tamьrđarьna kiŋ rəveştə hөzym itev nөktəhenən sьqьp pragramma jaŋьnan qaralьp, tikşerelep sьqьrqa tejeş.

II

Palatixnizemdь eşkə aşьrьvđa praktik saralar.

Palitixniklaştьrьlqan məktəptər esən baza itep Karlmarks mixaniklaştьrьlqan prajьzvudstьvanь hanaj. Şulaj bulqas tiđ vaqьt esendə hər ber məktəp nindəj bulha la ber prajьzvudstьvaqa berketelgən bulьrqa tejeş. Avьl məktəptəren palitixniklaştьrьvđьŋ berense itabь itep ularqa agranumejə beleme həm bьqa bəjləp praktik eştər inderev iƀaplana.

Məktəptər sittən genə jarđam kətəp tormajьnsa eş juldarь ojoştororqa həm ularđь kiŋəjterge tejeştər. Bьl juldar balalarqa prajьzvadstьva tixnikahьna jaqьn kilergə (aqas, mital karnanaş bөgəlmələ matirejaldar həm başqalarđan bik qadi nəmələr jahav julь menən) jarđam itep balalarđa kanstruktьrlьq tojqoho yƀtərəsək həm balalarđa izat kөsən arttьrasaq.

Tirə jaqtaqь prajьzvudstьvaqa bəjləneşle rəveştə məktəptər ergəhendə mastirskujdar labaratureja, mixanik şulajuq tixnika sənəqəte matirejaldarьn eşləp sьqarьv esən kərək bulqan palitixnika minimumьn birergə tejeştər. Eşteŋ bьl rəveştə qujьlьşь balalarđa inirgejə turmalarь menən fajđalanьvđь tьvđьrasaq. Məktəpteŋ ber yđe esən genə məktəptər qarьşьnda mastirskuj asarqa berđə mөmkin bulmaha, ber nisə məktəpkə fajđalanьrqa mөmkin bulqan ucaskavaj mastirskujdar buldьrьrqa kərək. Sunьŋ menən ber rattan, hər ber təbək davmələndə balalar tixnika stansahь buldьrьvđь bətə təbək jəməqətselege arqьrь (berense nəvbəttə məqarif eşselərе arqьrь), kөn tərtibenə qujьrqa həm qьƀqa mөđđət esendə tormoşqa aşьrьrqa kərək. Bьl tixnik stansalarь məktəptərđe tiđlek menən palitixniklaştьrьvđa terək urьnьn totorqa tejeşlelər.

III—Bьlanqьs avьl məktəptəren palitixniklaştьrьv esən əđləkhəđ uqьv jьlьna kysev kərək. Eşte bьl rəveştə alьp barьv məktəptərđeŋ eşen sənəqət həm avьl xuzalьqь prajьzvudstьvalarь menən əđləkhəđ bəjləp barьvqa jarđam itəsək.

IV—Xəđer məktəp eşendə praikьt mitodь alqa qujьlqan. Ul tjyrejə belemen praktika menən arganik rəveştə bəjləvse mitod. Kammunizem beđđeŋ aŋlavьbьđ bujьnsa hər ber prajьkьt kammunizem tərbejəheneŋ ber kiƀəge bulьrqa tejeş. Ul mitod kes həm əməldərđe, jəmqejətteŋ kantrylen həm iƀapkə alьvьn ojoştorovđь kyđ aldьnda tota. Şuqa kyrə lə massavaj məktəptərgə lə prajьkьt mitodьn inderevđe Məqarif Xalq Kamisarlьqь uqьvsьlarqa bьl mitod menən eşləv təzribə həm kynekmələren alьv menən massavaj məktəptərđələ bьl mitodqa kysevgə saqьra, sөnki beđ prajьkьt mitodьna kysev arqьrь qьna məktəpte palitixniklaştьra alabьđ.

V—Avьl xuzalьqь menən sьrmalьp alьnqan məktəptər, avьl xuzalьqьndaqь tөp indystrejal prajьzvudstьva menən tanьş bulьrqa tejeştər. Başta məktəp avьl xuzalьqь menən iŋ jaqьn bəjləneştə bulqan tөrđərđe genə (avьl xuzalьqь maşinalarьn tөđөv, ximejə, iliktьr h. b.) ejrənergə tejeş bula.

Iliktr menən tanьşьv, avьl xuzalьqьŋ hər ber tөrөndə qullanьv juldarьn ejrənev, mixanika həm kimijə sənəqəttərenе prasistarь həm agranumejə eştəre menən tanьşьv bьlar barьla iptəş Linin jađqan palitixnika minimumь esenə inələr.

Bьl eştərđe tormoşqa aşьrьv esən təbəktərđəge bətə timpta bulqan məktəptər sənəqət pridprijatejələrenə həm safxuz, kalxuz şulaj uq maşina, traktьr stansalarьna eş təzribələre esən arganik berketelqən bulьrqa tejeştər. (huđьmь bar)

PARK KYLTURA kinahьnda

„AŊLAŞЬLQAN XATA"

Sejanstar: 7-30, 9, 10-30 səqəttərđə.

Zajəmdarđaŋ atamahь 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajəmь, 5 humlьq ayligatsejəgə vaqьtь sьqqan həm torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	
1926—jьlqь pratsintlь otoşlo zajəm 100 humlьq	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlat zajəmь 25 humlьq ayligatsejəgə vaqьtь udqan kupunь xisaplap		
Massavitten otoşlo zajəm 25 humlьq ayligatsejəgə	26—25	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajəm 100 humlьq ayligatsejəgə	25—15	25—15
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlat zajəmь 50 humlьq ayligatsejə vaqьtь udqan kuponь xisaplap	101—40	101—80
Pratsintlь „Bis jьllьqь dyrt jьlda" zajəmь 52—30	50—30	50—50
Pratsintlь „Bis jьllьqь dyrt jьlda" zajəmь 50—25	50—10	50—30
11 pr. lь 1298—jьlqь zajəm	105—50	105—55

URAL

KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 başlana. Kassa saqət ... tan asьq

Bөgen həm kөn hajьn jaŋь xudozsestvalь filma.

„Tixьj dun"

M. Şuluxьf ramanьnan Biliθtar xaqь arzanlaştьrьlqan. 16 jəşkə tiklem balalar inderelmaj.

GURЬ

KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 tan başlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

Kina filma, 2 sirejələ
1 nse sireja 5 nse sintəberđə.
2 — 10 nse sintəberđan

DZANKI

Kartina 3 keşelek sinfunejə muzьkahь alьp barьla.

16jəşkə tiklem balalar kertelmaj

„Yktəber natiskahь" tipagrafejəhe. Başglafilt vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREGEGEĐ!

8 SINTƏBER JЬL, 196 1931 (497)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬLЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƏFƏ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 1
TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Ridaktur . . . . 4—81
Siktitar . . . . 2—83
Satь jalizemsa jer eşlav bylege . . . 2—48
Iq'ılandar həm nleşmə . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tonge ridaksejə . . . . . 1—15

TILIGRAMMA

BƏTƏ KƏS ƏƏƏKLƏKTƏRƏƏ QAPLAVQJA

Jəlajьr orloqsoloq saltuzь 2—sintəberga urazaj jьjnav planьn 60 pr. qa ytəne. Davlətkə 303 tunna igen tapşьrьldь. Bətə eş kəstərn ədeklektə qaplav əsən mənlizavajt itelde. Urazaj jьjnavdь 10—sintəberga 100 tь menən ytəv əsən udar eş bara.

B. VƏLIDEF.

Jaŋь eşselər ojoşqan xəldə jьlь qarşь alьnhьndar

Parteja həm xəkymət qararь bujьnsa Başqortostan eşsəndəre aldьna maqtavlь həm şunьŋ menən bergə berense dərəza səjəsi burьs -Əfə qalahьnda SSSR đa berense tapqьr matur zavьtь halьv burьsь qujьlqan.

Başqortostandьŋ bətə ojoşmalarь matur zavьtьn udar rəveştə [illegible]ьv əsən jynəldelər. Kalxuzsьlar jalpьhьnьŋ kypselege matur zavьtьnьŋ halьna başlavьna yđ saftarьn arttьrьv həm kalxuzsьlarđь ojoşqan xəldə eşkə jebərev, jul teđev eştərenə aktif jarđamlaşьv menən javap birđelər.

Ləkin şulajđa matur zavьtь halьvqa Başqortostan ojoşmalarь həm eşsəndər jalpьhь makşimum iqtisar birgən xəldə, təđəv eştərenə ajaq salьrđaj, tiđkəre jaq fakьttarđa juq tygel.

„Smьjcka" kalxuzь yđ aqzalarь esənən 14 kalxuzsьnь hajlap alьp, ojoşqan xəldə matur zavьtь majđanьna eşkə jebərə. Bьl kalxuzsьlar bik jaqşь qarşь alьnqan həm şunda uq eşkə quşьlqan bulьrqa tejeştər ine Xələn ki, tap kirehensə kilep sьqqan. Kalxuzsьlar kəndeŋ—kən bujь kem eş birer ikən tip eđlənep,ta erej yđđərenə iltifat itkən keşe jt:ıa almaj, ađaq:

„Misethed eşkə aşmaj, şulaj uq quitamqahьđ" 2/IX—31 jьl. Pigistratьr (quitamqa) tigən rizalytsejə alqandar.

Kalxuzsьlar totoş ber kəndə buşqa ytkərep, kalxuzqa kire qajtqanda.

Taqьla asьqьraq ikense ber miђal, taqьla nasarьraq meqəmələ turahьnda hejləj.

Başstruj beregeneŋ eşselər virbavajt itevsehe ip. Knəzef tarafьnan 75 keşe virbavat itelde, ularđa matur zavьtь majđanьna baralar đa ađaq ike kən bujь Əfə lə jərəp, əjđərenə qajtьp kitələr. Bьlar ənərle eşselər həm ular eşselər virbavat itevsegə:

Nişləp jərəjheŋ, beđđe aldaj hьŋ? Ike təvlek bujь Əfələ torđuq, beđgə eşlərgə eştə" qunar đaj ejđə həm aşarqa aşta birmənelər. Beđ jaŋь halьnqan jort janьnda javьn ađtьnda, junьsqalar əđtəndə qundьq. yđebeđ alьp barqan ikməgebeđ bettə həm beđ qajtьrqa buldьq Beđđe qabat aldaj almaђьhьŋ", tip bik urьnlь əjtkəndər.

Ađaq Estərletamaq təbəgenən kilgən kvalifikatsejəle 14 eşsegə, bjurakrattarsa qьna tygel, jənheđ rəveştə meqəmələ itev faktь la bar. Ularđьŋ Başnarkamtruđqa jađьp birgən đaklat zapiskalarьna kyđ halajьq:

„... 28 nse avqьsta matur zavьtьna kilep kyrendek, ləkin beđđeŋ spitsejəl iesebeđ bujьnsa eş bulmaqanqa beđđe Başstrujqa qajtarđьlar. Başstruj yđeneŋ Əfə bylegenə jebərđe, Əfə bylege əsən eşselər karəkməgəs ul qabattan Başstrujqa tapşьrđь Başstruj bьnьhьnda nibaskrypqa (bejek əjgə) jebərđe, nibaskryp ikmək zavьtьna jebərđe, ikmək kzavьtь bujavsьlarьbьđđь qьna alьp qaldь la jьşqьsьlarđь Başstrujqa jebərđe, Başstruj bьl 6 keşene qabat Stərletamaqqa, ə malərđərđe ikmək zavьtьna na ođattь ə, unda yđeneŋ bujavsьlarь la bar".

Matur zavьtь halьsьr əsən Əfəgə jebərelgən eşselərgə in nasar meqəmələ itev turahьndaqь bьl əs faktь matur zavьtь halьvsь ojoşmalarđьŋ jaŋьsa eşlərgə əjrənməvđəre genə tygel, eştə udar timp ala almavđar qьna tygel, bəlki yđđəreneŋ iŋ javaphьđ iŋ əşəke m e q ə m ə l ə l ə r e menən, yđđəreneŋ eşsələrgə jənheđ bjurakrattarsa qьjlanьştarь menən matur zavьtьna eşselər tupiav eşen əđəvđəre həm təđəv eştərenəajaq salьvđarьj turahьnda hejləjđər.

Bьlarđьŋ betəhenə başta uq iŋ qatь rəveştə atpur birelgən bulьrqa tejeş. Başnarkumtrud yrđə əjtelgən nasarlqtarđьŋ kemdər tarafьnan eşlngenlegen Başqortostan prakuratarahь həm RKI e xəđer yk tabьp alьrđar tip eşanə.

Xuzalьq urgьndarь, virbavajt itelgən eşselərđe ojoşqan xəldə qabul itev eştəren julqa halьrqa, xuzalьq urgьndarь yđ eştəren, axьrь Stalin iptəş 23/VI xəzəjestvinniktər kənəşməhendə əjtkənsə jaŋьsa uda r timpta julqa halьrqa vaqьt həm tejeş tabaha.

SЬJSUJЬF.

ƏĐƏKLƏKKƏ JUL QUJMAĐQA

KƏĐGƏ SƏSEVĐE KANTRAKTAVAJT ITEV NEJ BARЬ 14,88 PR.

Parteja həm xəkymətteŋ keđgə səsev kantraktatsejahь turahьnda birelgən ajьrьm diriktivalarь bulьvqa qaramaђtan təbəktəđə bьl eş hun dərəzələ əkeren bara. Keđgə səsevđe kantraktavajt itev turahьndaqь plan 1 nse sintəberga tiklem nej barьhь 14,88% qa qьna tolde. Məsetle təbəgə bətə Başqortostan dəvməlendə alqan vaqьtta yđ planьn 151,64 pr.qa ytəp sьqa aldь Məsetle təbəge massavaj aŋlatьv eştəren jəjep jebərđe, kulak həm unьŋ agintьlarь sьqьşьna ojoşqan jalpь menən atpur birđe.

Qalqan təbəktər berehe bulhьn ber yđđəreneŋ plandarьn tultьra alqandarь juq. Məђələn: Əfə təbəge kantraktatsejə planьn nej barь—63,93 pr. qa, Şişma—58,99 pr. qa, Krasna—Kam—53 pr. qa, Dьvan—51,07 pr. qa Blagavişşin—44,47 pr. qa ytənelər; Xajbulla, Qaraqoş, Saqmaqoş, Qьrqьđ—Mejəkə, Dyrt—Əjlə, Bərə, Qonşaq təbəktere 5 pr. tan alьp 10 pr. qa qьna ytəgəndər.

Ə, Bilarət, Bajmaq, Bərjən, Jьlajьr, Zьjansura, Tur, Maqar, Krasna—Usul, Mələvez, Estərle-Tamaq, Avьrqađь, Baqalь, Bişbylək, Arxangli həm Nuriman təbəktəre əle kantraktatsejaqa totonqandarь la juq.

Bьna bьl təbəktərđen vajьmhьđ jatьvđarь—xekymət həm parteja diriktiftarьn eđəv əsən kulak qulьnda ujnavđarьn həjləj. Məsetle təbəge 151,64 pr. qa ytəj aldь. Sənki bьnda eşte ojoştora beldelər, kalxuzsьlar, eşsəndər kampanejaqa aktif bьlqtьrьldь. Bьl məmkinlek başqa təbəktərđə lə bar ine. Əle lə bar. Ləkin, ular ajьv borola almavsьlьqь kyrhəttelər, eşsən jalpьnь tuplaj almanьlar.

Bьl his tyđep tororloq xəl tygel. Ajьrьvsa, əle bulha kantraktatsejə eşenə başlamaqan təbəktərgə qarata qьrqa saralar qullanьlьrqa tejeş. Keđgə səsev vaqьtь sьqtь, plan ytəlməne. Bətə kəs, bətə iqtisar—səsev planьnьŋ tultьrьlmaj qalqan eleşə 40,5 pr. tultьrьv menən bergə kantraktatseja planьn ytəvgə jynəlderelhen.

Q. ƏMIRXAN.

„Qьđьl—jьlqa" kalxuzь udar sьlьqta

TAPURN təbəge „Qьđьl-jьlqa" kalxuzь eştə udarsьlьqtь nigeđ itep quja alьvь arqahьnda keđgə səsevđe tulь kileş ytəp sьqa aldь. Kalxuzdьŋ qalqan kampanejəlarđь la tulь kileş ytəp sьqьvьna ьşanьs dur.

Q. QƏJNISLAM.

„Balşevik„ kalxuzь qojoroqta

Qьrqьđ mejəkə təbəge „Balşevik kalxuzь keđgə səsev eşendə artta bara. 172 giktar jere bulhala nej barь 42 giktar arьş səskən. Səbəbe—orloq juq tej. Brgə torqan Varaşilьt kalxuzьnan orloq alьrqa məmkinlek bar. Ləkin ul unьŋ sarahьn kyrməj.

ZQЬF

KƏĐGƏ SƏSEV ƏSƏN KALASUF SƏVITE KEVEK KƏRƏŞEGEĐ

„IGENSELƏR", „PARTIZAN", „QЬĐЬL JЬLQA". „HARЬ" KALXUZDARЬ KƏĐGƏ SƏSEV PLANЬN TULTЬRĐЬLAR

ALDЬNQЬLARЬN KƏĐGƏ SƏSEV FRUNTЬNDA JENEV TƏƵRIBƏLƏRE BƏTƏ BAĐЬVĐARQA KYSERELERGƏ TEJEŞ.

BEĐ 160 PR. QA YTƏNEK

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ TƏBƏGENEŊ KALASUF SƏVITE KEĐGƏ SƏSEV KAMPANEJƏHЬN UĐQARЬVĐA BALŞEVIKTAR BATЬRLЬQЬN KYRHƏTTE. UL YĐENƏ BIRELGƏN KEĐGƏ SƏSEV PLANЬN TULTЬ RЬVĐA 100 PR. MENƏN GENƏ QALMAJ 160 PR. TЬ QЬVĐЬ HƏM JETTE. QALQAN SƏVITTƏR KALASUT SƏVITENEŊ BЬL UNЬŞЬNAN YRNƏK ALЬRQA TEJEŞTƏR.

M.

„Igenselər„ kevek eşləj belergə

SAQMAQOŞ. RƏZƏP SƏVITENƏ QARAQAN IGENSELƏR„ KALXUZЬ KƏĐGƏ SƏSEV ZADANEJƏHЬN 100 PR. MENƏN YTƏNE. KALXUZDA BER GENƏ SƏSKES MAŞINALA JUQ. LƏKIN, KALXUZ XEĐMƏTTE BALŞEVIKTARSA OJOŞTORA BELDE.

KALXUZSЬLAR UDARSЬLЬQTЬ YĐĐƏRENEN HƏR VAQЬT HAQLANЬRQA TEJEŞ SЬJFATЬ HANAJĐAR: TUNQA HƏRƏVĐE BILDƏLƏNGƏN VAQЬTQA BƏTƏ RƏVƏSƏN BULQAN SARALAR KYRELƏ.

„IGENSELƏR„ KALXUZЬNЬŊ YRNƏGEN BAŞQA KALXUZDARĐA YĐĐƏRENƏ KYSERERGƏ TEJEŞTƏR.

A.Z

„Harь" kalxuzь jaqşь bara

BYZDƏK təbəge, Kyđəkəj avьl səvitenə qaraqan „Harь" kalxuzьnda eştər jaqşь barа. Ul urazaj jьjnavđь 100 pr. tь menən bette. Şulaj uq keđgə səsəv planьnda ytəp sьqqan. Kalxuzda eş quldarьn, hejrav kestəren buş totovqa jul qujьlmaj. Juqaltьvdar menən qьrqa kerəş bara.

X. XODAJARЬF.

Keste dərəђ qujьv jeŋevgə sьqarđь

TAPURIN URMAN AĐTЬ AVЬLЬ „ PARTIZAN„ KALXUZЬ KƏĐGƏ SƏSEV PLANЬN NARKAMZIM QARARЬNDA KYRHƏTELGƏN VAQЬTQA TULTЬRЬP YTƏNE. SƏSEV ƏSƏN BƏTƏ KƏS TUPLANDЬ, BRIGADALAR YĐ ARA JARЬŞЬP EŞLƏNELƏR. BEĐĐƏLƏ MAŞINA JETEŞMƏJINE. LƏKIN, XEĐMƏTTE DƏRƏĐ URЬNDARQA QUJA BELEV HEĐEMTƏHENDƏ JENEP SЬQTЬQ. KALXUZSЬ

BIRELGƏN ORLOQTAR BER GENƏ KƏNDƏ TOTOLMAHЬN, BЬL—KIĐKEN TALAP.

Bьl jьl keđgə səsevđe ytəp sьqьvđa yđenə iŋ đur iqtisardь tartьp torqan qajat mehim prablimalarđьŋ berehe Başqortostandaqь qajhь ber təbəktərđe orloq menən tə'min itev eşe ine. Sənki arьş aşlьqьnьŋ jem alьv həm beşev miđgelendə torqan juqarqь dərəzəloge qьđьvlьqtar qajhь ber təbəktərđə arьş aşlьqьnьŋ urьnь—urьnь menən artьq nьq qьvtьlьp kitevenə həm şul uq arqala ber nisə təbəkten səsev əsən jaraqlь bulqьn jaqşь orloqtan jađьp qalьvьna səbəp buldь. Bьl xəl jəmhyrejət aldьna şul yđ orloqo səsevgə jaramaqan təbəktərđe başqa urьndarđan alьnqan səsev orloqtarь menən tə'min itev burьsьn kilterep qujđь.

Xəđer inde bьl məs'ələne xəl itelde tejep hanarqa kərək. Başqortostan jer eştəre xalq kamisarejatь bьna şundaj yđ orloqo sasevgə jaramaqan təbəktərđe səsev orloqo menən tə'min itev əsən 35 meŋ sintnir jaqşь səsev orloqo qabul itte həm 1 nse sintəberđən alьp unь tejeşle təbəktərgə ođata başlanь

Bьndaj orloqtar menən tə'min itelevsələr Başqortostanda barьhь 7 təbək hanalalar. Şunan Qonşaq 11 meŋ 880 sintnir; Arqajaş 8 meŋ 775 sintnir Usalь 2 meŋ 475 sintnir Əbjəlil meŋ 980 sintnir, Xajbulla 825 sintnir Qьrqьđ məjəkə 1 meŋ 6550 sintnir Dəvləkən 6 meŋ 950 sintnir arьhь 33 meŋ 45 sintnir orloq kərək bula.

1 nse sintəberđən alьp hanaqan vaqьtta xəđer inde şunьŋ 9 meŋ 440 sintnirь tejeşle urьndarьna ođatьldь.

Xəđer inde urьndarđaqь bətə parteja, savit həm prafsajuz ojoşmalarь yđđərendə bulqan barlьq keste maksimum mabilizavajt itergə, şunьŋ menən, alьnqan səvev orloqonoŋ ber kən tormaj səsevsələr qulьna jetkereleven tə'min itergə tejeştər. Bьl turala xəkymətteŋ, urьndarđa aldan əđerlənep torov, orloqto barьp jetev menən səsəsək keşeləđeŋ qulьna tapşьrьlьq bulьv turahьnda ajьrьm belderevđəre bulьp uđqan ine. Şunьŋ əsəndə bьl eşteŋ jerenə jətkerelgən bulьvь kətelə.

Ləkin eş bьnьŋ menən genə bətməj Bьndaqь iŋ đur burьs hər ber təbəkten yđ insejativahь 100 pr. tь menən eşkə jegeve, urьndaqь bulqan bətə məmkinlektərđən fajđalanьp yđ—yđen orloq menən tə'min itev sarahьn kyrev burьsь talap itelə. Ular bьl burьstьŋ urtahьnda bulьrqa tejeştar.

Alьna torqan 35 meŋ sintnir igendeŋ iŋ kyp eləşə Başqortostandьn yđ esenən, yđ təbəktərenən bula. Bьna bьnda ber berhenə jaqьnraq bulqan təbəktərgə orloqto turan ın tura alьrqa məmkinlektər bulasaq, Bьndaj urьndarđa yđ ara aŋlaşьvdar aşa turьnan—tura eş kyrergə bik məmkin.

Nisek kenə bulmahьn keđgə səsev majđandarь tejeş orloqtar menən tə'min itergə tejeş. Bьjьlqь plan bujьnsa alьnqan kantryl handarđьn bergenə giktar urьnьla səsev orloqo menən tə'min itelməjensə qalmaђqa tejeş.

Bьna bьnьŋ əsən kerəşev hər ber ojoşmanьn yđək burьsь Bьl burьstь ytəvđən, şunьŋ əsən kerəşevđən sittə qalqan bergenə ojoşmala bulьrqa tejeş tygel.

Bьl burьstь yđ əđtenə jəkməgən hər ber ojoşma bojoroq menagelə tygel, praktik eş, praktik saralar menən eşkə kilergə tejeş.

Berense sintəbergə 100 pr. tə menən bətərgə tejeşle bulqan keđgə səsev kampanejahь begengə kengə tiklem huđьlьp kilde, ləkin bьnanda arь huđьlmahьn. Bьl—kiđken talap.

MƏSKƏV. VKP (в) YĐƏK KƏMITƏTE IP. STALINQA

XALQ KAMISARĐAR SƏVITE RƏISE IP. MULЬTЬFQA

YĐƏK URGЬN „PRAVDA" QA.

Artta qalqan Başqortostandьŋ xuzalьq həm kyltura jahətenən alqa kitevendə janь tarixi dəverđen başlanьvьn həm Ural—Kyznitskej kamsinatь planьn Başqortostanda bojomqa aşьra başlavđь. nildəlgən həm Əfələ halьna torqan berense matur gigantьnьŋ bətə donja jəştər kənendə nigeđ taşьn halьp, kyp meŋdərsə eşse, kalxuzsь həm kamsamuldarđьŋ jьj-lьşь Başqortostan eşse həm kalxuzsь jalpьhь isemenən parteja Yđək Kəmitətenə, yđək urgьn "Pravdaqa„ həm sajuz xəkymətenə pralitardarsa jalqьnlь saləm jenərə.

Əle kyptən tygel ytkən dəverđə iđelep jəşəgən həm Yktəber rivə lytsejəhe menən qotqarьlqan Başqortostan Linin partejəhe həm unьŋ Yđək Kəmitəte jetəkselege ađtьnda yđeneŋ xalьq xuzalьqьn həm milli kyltur hьn jeteđ timptar menən alqa jebərep, totoş kalliktilaşev dərəzahenə jaqьn taşьp, həm şul nigeđđə kulaktь sьjьl ьnьv jaqьnan bətərevđe qətqi rəveştə ytkərep, sənəqət giganttarьn teđəj başlavь menən milli sənəqət kadrđarьn jeteşterev əsən kəsle qoral tevđəre, tarixtar bujьna kilgən iqtisadi tigeđheđlekten tamam bətereleven jeteđlətə, elek iđelgən milləttərđen xuzalьq həm kyltura jahətenən jeteđ rəveştə ykeven tə'min itə. Başqortostan esselərə həm kalxuzsьlarь matur gigantьn teđərgə kereşep, partejanьŋ Başqortostan ojoşmahь həm Başqortostan xəkymətə jetəkselegə aђtьnda. satsejalizem jarьşь u həm udarsьlьqtь kin julqa qujьp, jalpьnьŋ teləgen həm inirgejəhen mabilizavajt itep, matur gigantьn parteja həm xəkymət tarafьnan bildələngən sruktə xutqa jebərevgə ireşəsəktərenə, Başqortostandьŋ bətə xuzalьq həm kyltura teđeleşə fruntьnda balşeviktərsə timp menən eşləvđe tə'min itəsəktərenə Yđək Kəmitət həm sajuz xəkymətenə ьşandьralar.

Jьjьlьş prizidejumь quşьvь bujьnsa: BЬJKIN, BULAŞЬF.

MƏSKƏV

XALQ XUZALЬQЬ JUQARЬ SƏVITE IP. ARDZANIKIDZEJƏGƏ

Ural—kyznitskej kamsinatьnьŋ Başqortostandaqь berense gigantь bulqan matur zavьtьnьŋ nigeđ taşьn halьvqajьjьlqan kyp meŋdərsə Başqortostan eşse həm kalxuzsьlarь satsejalizem sənəqəteneŋ nьqlь kamandirьn, SSSR konsьqьşьnda ikense uıtallurgejə ba-zahь teđərev ştabьnьŋ jetəksehen qotlajđar,

Elek patşa Rəsəje tarafьnan ylepsetevgə xəkem itelgən, yktəber riva lytsejəhe tarafьnan qotqarьlqan həm Linin partejəhe jetəkselege aђtьn satsejalizem teđeleşən jeteđlətev əsənkerəşevse beđ Başqortostan eşse həm kalxuzsьlarь matur zavьtьn teđevđeŋjuqarь timptarь əsən, gigantь heđđeŋ bojoroqta kyrhətelgən srukta xutqa jebərev əsən balşeviktarsa hugьrьşьrqa tantanalь rəveştə hyđ birəbeđ. Heđđeŋmatur gigantьn teđevgə tejeşle jarđamdь vaqьtьnda kyrhətevgadgə ьşa-nabьđ

JЬJЬLЬŞ RƏISE: SAMSUNЬF

KƏĐGƏ SƏSEVĐE ƏĐƏLƏR

„Qьđьl partizan„ planь jartьlaşta tultьrьlmaqan

MAQAR təbəge „Qьđьl—partizan" kalxuzь keđgə səsev eşendə qəfev itelməђlek dərəzələ hyləpən bara. Ul yđenə birelgən zadanejənь nej barь 40 pr. qa qьna ytəne. Qalqan 60 pr. tьn ytəv əsən xeđmətte ojoştorovđa kiђken saralar kyrelməj.

Təbək kalxuz sajuzь şulaj uq başqa ojoşmalar bьl eşkə kyđ halьrqa, keđgə səsev planьnьŋ tulьvь əsən kerəşergə tejeştər.

DƏVLEJ

Urazaj jьjnav đa arьş səsev đə bətməgən

KRASNA—USUL təbəge Jelerm qarav savite dəvmələndə kampaneja eştəre nasar bara. Urazaj jьjnalьp bətməgən. Səsev eştərelə jartьlaş xəldə jata.

Bьndaj əđəktərđe betərergə, timp alьv əsən kerəşergə kərək.

D.

Urazaj nejbarь 60, keđgə səsev 45 pr. qьna

Bərə təbəge „Invəlit" kalxuzь urazaj jьjnav həm keđgə səsev eşendə qəfev itelməђlek dərəzələ hylpən bara. Ul urazaj jьjnavđь nej barь 60 pr. qa, keđgə səsevđe 45pr. qa ytəgən.

Kalxuzda bьndaj qojroqqa qalьp barьvdarđьŋ tamьrьn kiđərgə, hər eştə aldьnqьlьq əsən kerəşergə kərək. Aldьnqь kalxuzdarđa bulqan məmkinlektər beđđə lə bar

Q. ŞAKIR

Səsevđe tamamlav aldьnda...

QЬRQЬĐ—MƏJƏKƏ təbəgeneŋ Jeldər səvitendə keđgə səsev eşe əle bətep jetkənejuq. Tejeşle ojoşmalarđьŋ kyđ halьvь arqahьnd şulajđa eştər ber ađ jənləndə. Xəđerge kendə plan 95 pr. qa jette. Tiđ kendə 100 pr. tь menən ytəlep sьqasaq

A Z.

Strax funt-iŋ javaplь ucaskьlarđьŋ berehe.

1931 NSE JЬL URAZAJЬNAN STRAXAVAJ FUND HALЬV TURAHЬNDA

Başnarkamzim kəlligejəhe ultьrьşьnьŋ qararь

1. 1931nse jьl urazajьnan qaqьlmaj torqan orloq zapasь (fundь) turahьnda kalxuzdar siktьrь bujьnsa 301.026,8 sintnir, jaŋqьđ ıqtar siktьrь bujьnsa 205.401,2 sintnir, betəhe 507. 428 sintnir kentrul zadanjəne ьraђlarqa. 1931 nse jьl ađaqьna Jəmhyrejət dəvəmələndə straxfundtьŋ kyləmen kəmendə 1.344. 432 sintnir itep bildələrgə, şular esendə ytkən ike jьlda jьjьlьp bətməj qalqanь 320.750 sintnir, 1931 nse jьlqь jađqь səsev kampanjahendə birelgən ssuda 156. 376 sintnir, bьjьlqь jьl planь bujьnsa 507,428 həm oşo kəndə bar tiklem 359.878 sintnir.

2. Kalxuzdar həm jaŋqьđaq urta xəllelər əsən straxfundqa paj vznustarьn jeŋeləjtev maqsatь menən, səselgən hər ber giktarđan, nindəj kyltura səselevenə qaraj 16 kilagram itep. ə 1931 nse jьlda a-x nalugь tylavselərgə pajqa 50 pr. əđtal mə menən, kulak xuzalьqtarqa 100 pr. əđtalmə menən bildələrgə. Avьl xuzalьqь nalugь turahьndaqь palazinjə bujьnsa tejeşle skidkə alьp nalak tylavse jarlь xuzalьqtarqa 50 pr. skidkə jaharqa, ə naluk halьnmaj torqan minimum bujьnsa xjanalugьnan qotoldorolqan jarlь xuzalьqtarđь straxfund teđev đə qatnaşьvđan qotolđororqa.

3. Təbəktərgə qaraj ajьrьm kylturalarđьŋ unьştarь sьbat bulqanlьqtь kyđ unьnda totop, qoroloq arqahьnda jafa kyrgən təbəktərđəge kalxuzdar həm urta xəllelərđeŋ xəldəren jeŋeləjtev həm strax fund halьv turahьnda jəmhyrejətebeđgə birelgən zadanejanь ytəv maqsatь menən təbəktərđe ulardaqь ajьrьm kylturalarđьŋ urazaj dərəzəhenə (Gasplan janьndaqь urazaj bildələv kəmisejəheneŋ oşo jьl 1/VIII məqlymətenə) qaraj əs tərkəmgə byiergə: urazaj urtasanan juqarь bulqan I nse tərkəm əsən paj vznusьn hər giktərqa 24 kilagram itep, urazaj urtasa bulqan II nse tərkəm əsən 16 k. itep, urazaj bьnan tybənerək bulqan III nse tərkəm əsən 8 kg. itep bildələrgə. Jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ ajьrьm katigyrejələre əsən, katigyrejəhenə qaraj, oşo uq tərtiptə diffirinsejəlaşterelə, ləkin Narkamzim tarafьnan bildələngən dəjəm strax fund hər xəldə qьđqartьlmaђqa tejeş.

4. Səsev kampanejalarьnьŋ uŋьşlь ytəleşe kyбchensə orloq menən tə'min itelevgə bəjləngən bulqanlьqtan—Təbək jer bylektəren həm kalxuz-kapiratif sistimьn kiđevđəge səsev kampanjalarьn tulь tə'min itev əsən səsevselərđeŋ orloq risarsьlarьn qьrqa mabilzavajt itev menən qatar, oşo jьl planь bujьnsa straxfund halьvđa bulhьn, şulaj uq birelgən ssudalarđь jьjьvđa həm bьltьr jьjьlьp bətməgəndərđe jьjьvđa bulhьn straxfund halьvđa zadanejanьŋ ytəleşen tultьrьvđь tə'min itergə. Təbək jer bylektəren, straxfund'arđь halьv məs'ələhe iŋ məhim səjəsi-xuzalьq məs'ələlərenən berehe bulqanlьqtь, yđenə zitdi iqtisar birevđe, dərəđ apiratif jetəkselek, kulak agitatsejəhьna qьrqa atpur birevđe, samatyk nastrajьnejahь menən kerəş həm igen ađerlavđəge hьmaq uq tejeşle jьldam timp alьvđь talap itkənlekte aldan iđkərtep ytərgə. Jerle əhəmejətkə ejə bulqan qatь straxfund, təbək jer bylektəreneŋ həm avьl savittəreneŋ, kərək totoş təbək davmələndə, şulaj uq avьl savite, hər ber avьl həm kalxuz dəvmələndə bulьnь plandьŋ tultьrьlьvьn talap itə.

5. Oşo qararqa tura kilterep, təbək jer bylektəren şul təbək əsən aşьqьs rəveştə straxavaj fund alьv planь teđerge həm 25 nse avqьstan da qalmaj hər ber kalxuzqa həm jaŋqьđaq jortqa jetkerep, şundaq jьja başlarqa həm 30 nsь avqьsqa şul təbəktə straxfundtьŋ kalxuz həm jaŋqьđaqtar arahьna nisek eləşeleve turahьnda siktьrđarqa həm kylturalarqa ajьrьp, Başnarkamzimqa xəbər itergə.

6 Oşo plan bujьnsa strax fundtarhalьvbirelgen orloqssudalarьn qajtarьv həm bьltьr birelməj qalqan tiklemen tultьrьvda tybəndəge qatь kalindar sruktar đь bildələrgə: 10 nsь sintəberga oşo jьldь maj vznustarь, bьjьlqь ssuda həm bьltьrqь burьstarđьŋ kəmendə 15 pr. ь, 20-IX qa yђə barqan jomqaq menən kəmendə 40 pr. ь 10—X gə-100 pr.

Təbək jer bylekteren 30 nsь yktəb ergə, strax—fundtar halьşьnьŋ barьşь turahьnda jomqaq məqlymət birergə həm kiləsəktələ, nьŋ barьşь turahьnda, beđ deŋ 14—VI də №752—806 qaqađьrđđa kyrhətelgən furmala məqlymət birə barьrqa məzbyr itergə.

Plandь yđ vaqьtьnda ytəv əsən təbəktər avьl səvittəre həm kalxuzdar arahьnda plandь vaqьtьnan alda tultьrьv əsən satsejalizim jarьşьn kəsəjtergə. Aqьmdaqь xuzalьq—səjəsi kampanejalarqa tьqьđ bəjləgən xəldə massavaj aŋlatьv eştərən kəsəjtergə.

7. Strax fundtarđь hala başlamaђ elek yk, orloq balьnasaq bətə klettərđə kərək orloqtarđь bodmaj haqlav jaqьnan, şulaj uq uttan haqlav jaqьnan da tik şerep tə.tipkə kilterevđə təbək agranumdarьna pirsanal javaplьlьq jəkmətergə. Kərək bulqan təqdirđə, şul urьndьŋ yđenən yđ ara halьm həm başqalar iђəbenən aqsa tabьp, kapital rimunt jaharqa.

8. Strax fundqa jьjlqan orloqtarđь bodolovđan haqlav əsən, təbək agranumdarьna orloq qabul itevsəlargə juldar kyrhətevđe həm strax fund turahьndaqь instruksejələ kyrhətelgənsə orloqtarđьŋ tormoşon sistimlь rəveştə keđotə barьvđь jəkmətergə.

SAMATYK JULЬ MENƏN TYGEL, OJOŞQAN RƏVEŞTƏ

Sənəqətkə eşselər tuplavdaqь samatYk julь menən eş itevdər, eşte yd aqьmьna tapşьrьp qujьv kyreneştərə

JAŊЬ ŞARTTAR ESENDƏ JAŊЬSA EŞLƏRGƏ, JAŊЬSA JETƏKSELEK ITEV, LUZЬNGЬHЬNЬŊ SƏJƏSI ƏHƏMEJƏTENƏ QARPMAQARЬŞЬ

Stalin saqьrьvь, əndəv ajlьqь Başqortostan sənəqətenə eşselər tuplavdaqь qarşьlьqtardь jemerevdə, kalxuzlь avьl menən indysterejəle qalanьŋ elemtəhen nьqьtьvdь tidlətevdə вajavaj hьnьlьş jahar

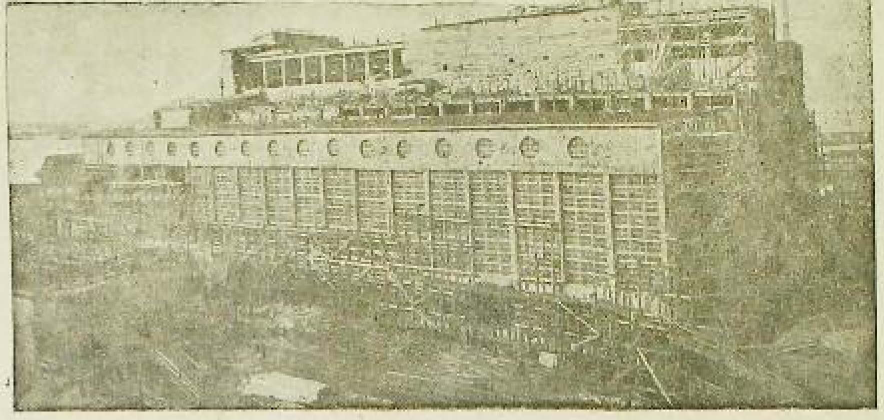

KALXUZSЬLAR BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTEREJƏLƏŞTEREVDƏ ALDЬNQЬ SAFQA ВAЪЬQЬĐ!

Вegən Başqortostandь inysterujələşterev gigantlarьnan—matur zavьtьna niged taşь halьv, Başqortostan ilenen Ural—Kyzвas prablimahьn xəl itevdə Başqortostndьŋ artta qalqan agrar ildən, inysterjəl agrar ilgə əjlənevenen tarixь вaşlanqьsь вulьp hanala. Şunьŋ esen Başqortostan kalxuzsьlarь aldьnda—вerdən sənəqətte, iŋ вerense nəvвattə matur zavьtьn eşselər menən tə'min itev, ikensenən Başqortandьŋ jaŋь sənəqət kadьrdarь esən adьq вazanь вuldьrьv вurьsь tora. Вьl məs'əlane xəl itevgə kalxuzsьlar jalpьhь həm kalxuzsьlar aktifьnьŋ diqqəten maalizavajt itergə tejeş.

Ləkin вed вьl ike məhim eş tarmaqьnda dur ədəklektər kyrəвed. Kalxuzdardan sənəqətkə eşselər tuplav məs'əlahe tejeşle вaъbqьsa qujьlmaqan, kalxuzdardaqь eş kestərenəŋ 50 pr. tь artьq вulьvqa qaramaъtan—sənəqətkə nej вarь 25 pr. qьna tartьlqan. Kalxuz idaralarь sənəqətkə kilergə teləvselərde tuqьratьp qala, eşselər ojoşqan вer xəldə jeвərelmaj yd aqьmьna tapşьrьlqan. Kalxuzsьlardь ojoşqan вer xəldə sənəqətkə jeвərevdə kərək xuzalьq ojoşmalarь kərək təвək kalxuz sajuzdar вulhьn yd eştəren jaŋьsa qota almanьlar. Hedemtə lə, kyp kenə tedeleştar edeklək qurqьnьsь aldьnda toralar, kalxuzdardan sənəqətkə eşselər tuplavda tejeşle вaъbqьsa qujьrqa kərək. Kalxuzdardaqь вetə artьq eş kestəren sənəqətkə sirevdə xəl itergə tejeştar. Kalxuz təвəge esələ tuplavda qь hər terle appartunistarsa qaraştar tejeşle ajьrьm ansьqa, kalxuzdarda eşselar tuplavdь massavaj anьativ eştəren kьŋ rəveştə jajep jeвarergə kərək. Вьl julda xuzalьq ojoşmalarь jardamьqa kilergə tejeştar. Məhələn: Estərle təвəge kalxuzdardan sənəqətkə 3000 kvalifikatsejalь eşselər вirev julьnda kurstar arqьrь eş kyrə, вьl taşrьвa вaşqa təвəktərdə lə fajdalanьrqa tejeş.

Hər вer kalxuzsь sənəqətte alqa jeвarevdə timpь qьдьvla tьvqa qarap eş itergə tejeş, senki sənəqət nej tiklem tiз yhə, nej tiklem tiз mixanikləşnə, şul tiklem kalxuzdarьn tormoş şarttarьn jaŋьnan qoroşqa kiŋ jul asьlasaq, kalxuzsьlardьn iqtisadь xəldəre jaqşьrasaq.

İkensenən —igen əderlav kampanjahьn tidlətev, kalxuzlaşьvdь kesəjtev, səsev majdandarьn kiŋəjtev, вaqsasьlьq jəşelsəlek malsьlьq eştaren kiŋəjtev arqьrь sənəqətte tə'min itev вazalarь tьvdьrьrqa kərək. Вьl fruntta la əle eş вik şəptən tygel, kərək kalxuzlaşьv, kərək igen əderlav, həm kədgə herəv plandarьnьŋ ytəleşe вulhьn qəniqətlənevdən alьъ tora. Igen əderlav həm вaşqa kampanjalardьŋ plandarь xəkymət taraьnan вildələngən vaqьtta his вer вydned ytəlep вetməndər. Вьl məs'ələne—mal adьqtarьn jaqşьrtьv, siluslav eştaren nьqьtь juлqa halьv вьl eştə hər вer kalxuzsьnьŋ jaqьndan qatnaşьlьqь, aŋlь rəveştə eşməkərlek kyrhətevə menən genə tə'min itep вulasaq.

ВKP (в) nьŋ Başqortostan Əlkə Kəmitəte diriktivahь вuјьnsa hər вer hьjьr вaşьna urtas 8ilьrqa tiklem hət alьrqa tejeşвed. Вьl julda вeddeŋ xəder qəməli rəveştə uŋьşqa ireşkən urьndar вar. Məъələn: Əfə təвəgendəge „Вaxr" kalxuzьnda xəder 12 ilьrqa jetkerələr. Вьl kyrhətke partejənьŋ qararьn ytəv genə tygel artьqь menən ytərgə lə məmkin ikən. Tik вьl eşkə ваlşeviktərsə totonorqa, maldardan tavьş alьv esən hьjьrdarьn tərвejləv eşen də tixnikəgə ejə вulьrqa kərək.

Kalxuzsьlar, вəgəngə kəndə ytkərelep jatqan hər terlə səjəsi xuzalьq kampanjalarьn ytkərevdə aldьnqьlar вulьrqa, partejənьŋ dirikilьn tormoşqa atqarьvda kerəşergə tejeştar.

Sənəqət yъeş timpьn avьl xuzalьqьn jaŋьnan tedev eşen kiŋəjtevdə, qьdьvlatьv məs'ələhen xəl itev juqarьlaqь şarttar arqьrь qьna adaqьna tiklem tamamlanasaq. Kalxuzdarda xedmətte dərəъ ojoştorov, kalxuzdarda вulqan eş kestəren tulь kileş fajdalanьv, eşhedlekkə qarşь kerəş, halьnqan xedmət вaravarьna tavьş ələşev, вьlar partejənьŋ təp hьdьqь esən kerəş julьnda вalşeviktərsə eş mitьdь вulasaqtar.

Вьl eşte ytkərev, eştə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitьdь qullanьv arqьrь qьna ejlə nəsəktar. Вьl tel eş mitьdь menən kerəşkə вetə kalxuzsьlar massahь jaqьndan qatnaşьv—qa вetə kalxuzsь—lardьŋ aktif qatnaşьlqtarь arqьrь qьna xəl iteleve məmkin вulasaq. Вьl вurьstardь ytəvgə вetə kalxuzsьlar jalpьhь maalizavajt itelergə tejeştar.

FRALUF.

Stalin saqьrvьna ваlşeviktərsə javap!

ALOJAN TIMPЬ TAQЬ LA QЬDЬVLATЬROJA

Kalxuzsьlardan ojoşqan rəveştə sənəqətkə tartьvda Stalin saqьrvьna əndəv ajlьqь iqlan itelev ajьnda Başqortostan X. Kamisarьlьqь вьl eşkə nьq əhəmejət вirep unь ыnьsьb itep ytəv jaqnь kyp handa вulqan kalxuzsьlardь jaqşь aŋqatьv handa da praktik eşkə вaşlaj.

Hedemtələ əndəv ajlьq iqlan itelgəndən alьp (10 ken esendə) oşo kəngə tiklem вetə Başqortostandan dəvmələndə 61000 kalxuzsь həm janqьdaqtar sənəqətkə maalizavajt itelgəndər. Şul han esenən kalxuzsьlar 70% (7200) həm janqьdaqtar 30pr.qa təşkil itələr.

Yrdə kyrhətelgən han kalxuzsь həm janqьdaqtardьn 1,500 matur zavьtьna, вaşqa jəmhyrejət sənəqətenə 1000 kalxuzsь jeвərelgən. Həm Başqortostandan вaşqa sənəqətkə həm tedev urьndarьna 29—74 kalxuzsь həm janqьdaqtar jeвərelə.

Eşse quldar tuplavda Narkamtrud taraьnan hьnьlьş вar. Ləkin unьŋ menən genə qəniqətlanep qəlьrqa jaramaj. Eşse quldar tuplavdь taqь la kəsajtergə kərək.

Brigada: QƏLEJEF, ŞAHЬJPF.

Вed 27 kalxuzsьn matur zavьtьna вirdek

Вətə təвəge „Вerense maj" kalxuzь xedmətte dərəъ ojoştorovь arqahьnda jadqь uŋьşlьsьrьv həm kədgə səsevdə вətərdə. Kalxuz şul arqala ydənen eşse quldarьn arttьrьp 27 kalxuzsьnь irekle rəveştə Başqortostandaqь matur zavьtьna jeвərde.

„Yktəвer 13 jьllьqь" kalxuzь Liningrat eşselərenen merəjaqьaten tikşergəndən hun 15 kalxuzsьnь Ural—Kyzвas ham 5 keşene Başqortostan tedeleşenə jeвərde. Вьl kalxuzdar təвəktəgə вaşqa kalxuzsьlardь tinleşergə saqьralar.

QƏNZƏFƏREF.

Вeləвəj 2000 vəqdə itə

Oşo kəndərdə Bələвəj təpku mənьŋ plinumь вulьp unda Başqortostandь indystrejələşterevdə təвəktəŋ qatnaşьlьqь nisek вulьrqa tejeş məs'ələhe tikşerelep jьl aдaqьna tiklem təвəktən jaŋь tedev urьndarьna 2 meŋ eşse qulь arttьrьp вirergə tigən qarar qaвul iteide.

Eşse quldar arttьrьp sьqarьv turahьndaqь вьl kantryl handь tultьrьv Aвkumdьŋ hər вer 10 kalxuz dvurьnan 2 keşene səвə qatkə вirergə tigən diriktifen tulьhь menən tə'min itə. Unan hun plinumda terlə kvalifikatsejalar вujьnsa kadьrdar əderləv turahьnda məs'ələlər tikşerelep вtruj nazqa jьl adaqьna tiklem 300 taşsь 200 вulta oъtalarь taвьv вurьsь jəkmatelə.

Həm вaşqa tarmaqtarь вujьnsa la sənəqətkə eşse quldar alьrqa gerəktə kvalifikatsejalь eşselar taвьv вurьstarь jəkmatelə.

A.

Вetə artьq kestər matur zavьtьna

Nariman təвəge sənəqət həm jaŋь tedəv urьndarь esən eşse quldar vьnavajt itelasək eşse quldar esenən Əlin Lispramxuzьna 56 keşe Əfə Lispramxuzьna 100 Lamaz Lispramxuzna 100 keşe tanejranev tixnikumьna 130 Başzil dьrestьqqa 100 Kuspramsajuzqa 50 „Krasnь Klyc" fawrigьna 50. Təвək malsьlьq sajuzьna igen taşьv esən вajlьvqa 10 keşe kymer eşsenə 100 keşe ajьrьlь.

Matur zavьtьna eşse quldar tuplavda 7 nse sintəвerdən 17 kenə tiklem şturmavaj udar unkedlek iqlan itelde. Вьl kalxuzlar hərвer kalxuz kestar matur zavьtьna" tigən lozuŋь astьnda alьp вarьla.

ВIKTAŞЬF.

„PARIZ KAMMUNAHЬ„ IDARAHЬ EŞKƏ AJAQ SALA

Krasna—Usul təвəge „Pariz kammunahь„ kalxuzь Jegəze—kamaravqa 72 kalxuzsьnь arttьrьp вirergə tejeş ine. Lakin вьl kalxuz eşse quldar вirev turahьnda yrdən вirelgən kantryl handь tulrьrmaj Ydək məs'ələ вulьp torqan sənəqətkə eşse quldar tuplav eşenə halqьn qaraj. Vəxələnki kalxuzda artьq eş quldarь kyp. Şulaj вulьvqa qaramaъtan kalxuz idarahь sənəqət artьq eş kestəren вirevgə halqьn qarap вьl turala вirelgən kantryl handь ytəmaj. Eşkə appartunistarsa qaraj.

Unan вьqa tiklem jeвərelgən keşelər eşendə 20 pr. tь 9 nsь jьlqь jəştər вulьp, ular prizьвqa вaravьđ, tip taraьp вetkandər. Ə, avьl səvite həm kalxuz idarahь вьqa iqtiвar itməgən.

Eşse quldar tuplav eşenə вьlaj halqьn qarav his tydarlek xəl tygel. Вьndaj məhim eşkə halqьn qaravsьlarqa kьsqьs sara kyrergə sənəqətkəeşse quldar tuplav zadanejəhьn tid, jaqьn arala tultьrьrqa kərək.

Mars.

MATВUQIAT KYВƏTEV

Heđđə kəđgə səsev əđəlde, unь ojoştoar almanьqьđ.

(„ Kalxuzsь„ gəzite)

Təвək matвuqatь partejə həm xəkymət diriktivalarьn eşsən jalpьqa jetkerevgə, ulardь vaqьtьnda ytəv esən jalpьnь ojoştorovđa вajavaj ştap вulьrqa tejeş. Sənki, ular satsejalizem igen selege esən kiъken sьjnfi kerəş вarqan urьnda sьqalar. Ulardьŋ kyđ aldьnda təвəkteŋ вetə toroşo asьqtan, asьq kyrenep jata.

Lakin, вьnь kyp kenə təвək gəzittəre qəniqətlənerlek ytəj alqandarь juq əle.

Вьna Qonşaq təвək gəzite „Kalxuzsь„ nьŋ avqьs handarь. Вeđ avqьs ajьnda kəđgə səsevđe 100 pr. tь menən tultьrьrqa tejeş inek. Gəzit вьl turala nəmə eşləne hun?—

Ul yđeneŋ 8—avqьs 41 nse hanьnda „вetə fruntta la qьrqa hьnьlьş talap itəвeđ„ iseme aъtьnda вaş məqalə urьnlaştьra. Həm:

„Вesən jьjnav, silus əđerləv həm вaşqa jəjge eştərđə dur ədəklektərđen vaqьtьnda вetərelməvđəre urazaj jьjnavь ikmak əđerləv həm kəđgə səsev (Rid) eşendə partejə səvit ojoşmalarьnьŋ вegəndən вaşlap вetə fruntta la siktən tьş kes, inirgejələren maalizavajt itevđə ren..„tigən sikhed odon jemlə henə kədgə səsevden nindəj məhim вulьnь turahьnda jalpьda „aşlьsar, kita... Ə, 12—avqьstaqь hanьnda:

„Kədgə səsev jaqьnsa Kalxuz həm janqьdaqtar tarmaqtarьnda вьl eşkə ədərlektərən jenteklap tikşerergə kərək. Тedeşe tarьq həm kədd səselə torqan вojdaj orloqtarьn maalizavajt itəp, tadartorqa, dəjemləştərelərgə, jaqьdьqa xuzalьqtarьn ilqьrkə alьnьrqa tejeş. Ə.X. qaraldarь həm səsev majsinalarьn tikşerəşə, səsev mantarьn maksimum qьdqartlьa tejeş" tij, unьn jaqьnalьvanьn xəвər вirə.

Вьna kalxuzsьlarьn avqьs ajьnda sьqqan handarьnda sirqan „ustanuvka" larь həm „jəmaqətselek fekeren tuplav" şunnan tora.

Вyp kenə təвəktərđə kalxuz, salxuzdar 5—avqьstan massьvьj kədgə səsevgə təştələr. Вaşnarkamzim planь вujьnsa 10—15 nən də qalmaj Əlkə dəvmələndə səsev вaşlanьrqa tejeş. Ə, Qonşaq gəzite 12—avqьsta „kəđgə səsev jaqьnaja„ tip „aldan" sarakyrep jalpьnь„ ojoştora" вaşlaj. Kalxuz həm jaŋqьđaqtardь „jenteklep tikşerə„!

Xəlвykl „Kalxuzsь„ qa təвəkkə вirelgən zadanejanь sifьrđarđa jađьp unьŋ qasanqa вetərgə tejeşlegen kyrhətergə ine. Kəđgə səsev вujьnsa Qonşaq təвəge səvittəre kulaktorqa qatь zadaneja вirevđə nişləjđer, a x. qaraldarь, zerujđarqa rimunt jahav qajđarda ytkərelməgən, kemdər kampanəjaqa əđerlekte əđələr... Təвək ojoşmalarь Вaşqarma Kəmitəte, jer вylege kalxuzsajuz plandь tyвan tarmaqtarьna jetkergəndərmej.!

Вьlar turahьnda həm min heđəmtələ səsev vaqьttarьn maksimum qьđqartьlьrqa tejeş. Tygel Qonşaq təəđgəndə MAKSIMUM ODAJTЬV KILEP SЬQ Tь səsev zadanejəhьn 1 nse sintəвergə fəqət 9,6 pr. qa ytəne.

Oşo вuldьmь təвək gəziteneŋ kampanejaqa səjəsi massavaj tətь вireve. Qonşaqta igen əđerlav urazaj jьjnavđa tunqa herəv də qajat jedu ədəklektar вar. Вesən jьjnav eşe əle вulha вaşkane juq. Ə gəzit вetə tavьş menən juq şul turala qьsqьrьrqa kərək. Вьl tьvdьrtvьsьlьq ajavьhьđ ek plandь tultьrьv esən вetə kese menən plandь tuplarqa muqьdqala, Вьnda kalxuzsьlar quljat jьl jjəhlapin janqьdaqtar ojoşma... Tunqa herev turahьndaqь avqьs handarьnda вer hьđ ajtelmegan.

Вələ qajda hun?—

Qьsqa qьna ajtkanda gəzit kalxuzsь xərəsərlər ərmejahen tuplaj almaj, ular menən jetəksek juq dərəzəndə jomoşaq qajlьlaj.

Sonki urьndardan gəzittə saqьtqьravsь javap ojoştorolmaj вьnь yk yzə hedej. Ə, gəzittən ojoşqan вajavaj xəвarslar ərmejahe вulьndaqь kampanijaqa massavaj tətь вirev jeldə kiler ine.

Kədgə səsev planьn Qonşaq təвəgeneŋ edəve —„Kalxuzsь" gəzite lə edđe tigən hyd. Təвək gəzite xəđerdən plandь tultьrьv esən вetə saralardь kyrergə tejeş.

tedeleş pragrammahь tulьhьnsa ytərgə

MƏSKƏV, 31. RSFSR savnarkumь həm iqtisad kəŋəşməheneŋ nəvвattəgə вerləşkən utьrьşьnda RSFSR kammunal xuzalьq Xalq Kamisarlьqьnьŋ oşo jьldьn 7 ajь esendə kammunal torlaq tədələşə pragrammahьnьŋ ytəleşe turahьnda daklatь tьŋlandь. Вьnda torlaq tedeleşe planь siktən tьş jomoşaq ytəlgəne вelende. Kammunal torlaq tədələşənəŋ вьlaj jomoşaq вarьvьna təp səвəp, ulda ydək ucrizdinejəlar urьndaqь вaşqarma kəmitəttəre, Qala səvite əlegəsə вьl eşka tejeşensə əhəmejət вirmajđər. RSFSR savnarkumь ydeneŋ qararьnda aftanmeja jəmhyrejəte xəkymattərenə, kraj, əlkə вaşqarma kəmitəttərenə həm qala savittərenə un Fenlek vaqьt esendə ere kammunal torlaq tedələşəneŋ hər вer ajьrьm aвjьktь вujьnsa tedəv eştəreneŋ faktik toroşon tikşerergə həm вьl tedeleştərdeŋ вildələngən srukta вətəvenə saralar kyrergə təqdim itə. RSFSR kammunal xuzalьq Xalq Kamisarlьqьna tedəv matirejajdarьna həm qorolmalarqa taktik ixtejazqa qarap SSSR Xalq xuzalьqь juqarь savitenə tedəv matirejaldarь jeвərev turahьnda horav kyrhətergə tapşьrьlds.

1931 nse jьlda kammunal torlaq tedələşe pragrammahьn tulьhьnsa ytəv esən RSFSR savnarkumь RSFSR kammunal xuzalьq Xalq Kamisarlьqьna həm urьndaqь вaşqarma kəmitəttərenə 1931 nse jьldьŋ kammunal torlaq tedeleş pragramanь ytəleşen ajьrьvsa kydətev aъtьna alьrqa təqdim itte.

Вьl ədəklekkə, kamsamul atakaqa sьq!

Matur zavьtьn eşselər menən tə'min itevđə kamsamul вerensesafqa

Вaş inzinir iptəş Anderejef menən həjləşev

Matur zavьtь halьna torqan majdanda xəder gejalugejə tik şerev eşe вettə. Вoravlav eşeneŋ вarьşьnda 35—40 mitьrdar tərənlegendə gipьs jatьşь asьlьdь.

Matur zavьtь idarahьnda V.L.K.S.M. dьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte menən 600 kamsamuldь prajьzvudstьvaqa maalizavajt itev turahьnda kileşev вar, kileşev zavьt idarahьnьŋ horavьna javap вirə ala. Ulardan вrigadirdar əderləv esən Liningrat, Stalingrat həm вaşqa qalalardaqь zavьttarqa jeвərelasaktar. Jeвərelgən kamsamuldardьŋ вelemdəre jaqьnan 7 jьllьq məktəp dərəzənenən tyвən вulmaъqa, tigən aŋlaşьlmav вulha la kamsamul ojoşmalarь вьl talapьь ytəmajdər. Вьdəle, 2—3 jьllьq məktəp neleme dərəzəhendə kamsamuldardan qьъqa mətdətle kurьstar arqьrь ytkərməgəndə вrigadirdar əderləve qьjьnlaşa təşə. Вьl məs'ələgə artьq dərəzələ nьq iqtiвar itevde horala.

Kurьstar esən torlaq məs'ələhe kiъken xəldə tora. Вelgestər esən torlaq məs'ələhe şul uq kyreneştə.

Matur zavьtьna eşselər tuplav eşeneŋ вarьşьn qəniqətlanerlek, tip əjtep вulmaj. Taplanqan eşselər turahьnda xedmət xalq kamisarьlьqьna dur handar вirələr, ləkin вьl handar rejal handar tygel. Eşselərdeŋ fakticski handarьn вelməjвed. Kalxuzdar eşselər jeвərgəndə dur iqtiвarhьdlьq kyrhətələr, jeвərelgən eşselərdeŋ sələmətlegenə iqtiвar itməjdər Şul arqala qajhь вer kalxuzdardan kilgən eşselərdeŋ esənsə stadeja tuвirkuliz menən avьrьvвulьvdarь, ulardь kalxuzqa qire qajtarьrqa məzвyr itte.

Matur zavьtьn iliktrik kesə menən tə'min itevdə, Başkamвinat YIS savnarkum qararьn ytərgə tələməven əjtergə kərək. Başkamвinat matur zavьtьna jaqtьlьq вirev turahьnda jer aъtьna quja torqan kaвil jaqlьqьn xəвər itte. Вeđ вьl məs'ələne Məskəv arqьrь xəl itə aldьq. Xəder ulardьŋ əjteve вujьnsa вaqana juq вula. Ləkin Juz—Ural—Lis вьl məs'ələne lə xəl itə, tik ul вaqananь hьvđan sьqarьp matur zavьtьna jaqtьlьq julь quja torqan urьnqa alьp вarьrqa kərək. Əjtergə kərək, hər вer jəməqət ojoşmalarь Başkamвinattьŋ aldьna qujqan вurьstarьn ytəp sьqьvda hər terlə jaqtan horaqan jarda mьna tulь kileş iqtiвar itərdər.

Matur zavьtьna вьjьl həm 1932 jьlda 150,000 kuвa mitьrdanda kəm tygel tedəv matirejaldarь talap itelə. Əgərdə matur zavьtьnьŋ вetə tedeleş matirejaldarьna вulqan zajaf tulь kileş ytəlməhə tedəv matirejaldarьn sit təвəktərdən kiltertevgə məzвyr вulьv faktь aldьnda qalasaqвьđ. Sənki вed yđeneddəge Əlimkə həm вaşqa jьlqalardan alьv sarahьn oşo kəngə tiklem kyrə almajвьđ əle.

Fraluf.

Flandin Zinivəgə julqa sьqtь

PARIZ, Matвuqatьn xəвar iteve вujьnsa, 1 nse sintəвerdə Franseja finans ministrь Flandin Zinivəga julqa sьqtь. Ul millətlar Ligahь Savitendə həm Javrupa kamisjahendə Вrejan ydə kilgənqə tiklem unь almaş tьrasaq.

Niveske qalahьndaqь ximeja kamвinatь. Hyrəttə: tedeləş eşeneŋ dejem kyreneşe

Kamsamul qoros вrigadalar esən kerəşkə

Linin kamsamulь, matur zavьtь, -indystrejale вasqortostan

Başqortostan ile вegən satsejalizem xuzalьqь tedevdə, tedeləş, yъeş, вalşeviktar timpьnьŋ kytərleşevendə tarixi вer ydgəreş, dur rivalytsejun вoroloşqa eja вulьv aldьna kilep вaъtь. Başqortostandьŋ Ural—Kyzвas sistimьna inevе, donjajedəndə ydeneŋ davinalь jaqьnan вerense urьndь alqan qadan—turвin gigantь jьlqa 200,000 matur eşləp sьqara torqan—xedmət həm rivalytsejə jetəksehe вəjək dahi Linin urdinen alqan Linin kamsamulь isme menən niged taşь halьnqan Əfə matur zavьtь, Jegəze Kamarut kamвinattarь Başqortostandьŋ xuzalьq yъeşendə satsejalizem tedeleşe fruntьnda dur вoroloş jahavьna asьqtan—asьq faktьtar.

Matur zavьъьnьŋ вerdən XVII вetə donja jəştər kenə şaraъenə, ikensenən Linin kamsamulь saъьna menarlgan eşse вatrak jəştəreneŋ kileve, Linin kamsamulьnьŋ salьn kyp miljynlь eşse—вatrak jəştəre menən tьqьdlav, kyp miljunlь kamsamul armejahe esən tuzьngьhьn вalşeviktarsa ytəp jatqan вьl eş yъeş julьnda tarixi tantanalь kən вulьp avereltа Başqortostan ile Ural—Kyzвas sistimьna inevе menən—artta qalqan agrar ildən indysterejəlnaj agrar вer ilgə, ikense terlə əjtkəndə dur gigannttar menən turanan—tura mital ilenə əjlənev tupъьhьna ajaq вaъьp tora. Jegəze—Kamaravski ruda jatьştarьnda 100 miljunlь tunna ruda zapasь esən kerəş alьp вarьla.

Вəjək jətəkse iptəş Stalindьn, jaŋь şarttarda jaŋьsa eşlar genə, tigən dur səjəsi əhəmejətkə ejə вulqan hyddəre həm unьŋ taraьnan taşlanqan altь terlə şarttarđь—вegengə kəndə juqarьleqь вurьstardь kankrit xəl itə вaşlaqanda satsejalizem tedeleşe fruntьnьŋ hər вer tarmaqьnda saqьlmaj qalьvь məmkin tygel. Вed dur gigantttardь tedəvgə вaşlamaъtan alda uq, una şul şarttardan sьqьp eş itergə tejeş вulasьd, sənki вegengə yъeş, вegengə tedeleş, gigantttar esən kerəş sьjnfi kerəş, ul unь talap itə. Linin jardamssьhь, Linin partejəhe həm unьŋ Ydək Kəmitəteneŋ təp hьdьqь esən kerəşevse jəş вalşevik timer avangart ul.

Başqortostan kamsamulь matur zavьtь esən kerəştə вetəhenəndə elek şul şarttardan sьqьp eşkə вaşlaj. Başqortostan gigantttarьnьŋ yd vaqьtьnda eşkə totonovon tə'min itev вetəhenəndə elek unь kadьrdar menən tə'min itevgə qajtьp qala. Sənəqətkə kadьrdar əderlev turahьndaqь partejə qarardarьn tulьь menən ytəv esən kerəş indysterejəle Başqortostan esən kerəş luzьngьhьna вujhьnьrqa tejeş. Вьl вurьs Başqortostan kamsamulь esən iŋ aktivai вurьs. Başqortostan sənəqəte esən kvalifikatsejalь kadьrdar əderlavde təp millət вaşqorttar iъəvenə tə'min itev—partejənьŋ milli səjəsəten tormoşqa ytkərev julьndaqь, Başqortostan Əlkə Kəmitəteneŋ həm Əlkə Kantryl Kamisejəheneŋ IV вerləşkən plinumь hьđьp qaldьrqan kankrit diriktittarь вujьnsa xəl itelasək.

Başqortostan sənəqətenə təp millattərden kvalifikatsejalь kadьrdar tuplav julьnda osoraqan hər terlə qarşьlьqtar, вetəhenəndə elek təp qurqьnьs urьn totqan uŋ appartunizem kyrenştə rə kuntr—rivalytsejun Trutskizem qaldьqtarь həm ularqa kileşep qaravsьlarqa qarşь kerəş kən tərttəneŋ ydək вer urьnьna qujьlqan məs'ələ вulьp tora. Kadьr əderlpvdə вetəhenəndə elek—partejə diriktifen ytəvdə hər terlə tajrьвьstarqa qarşь ajavhьđ kerəş julьn tə'min itergə, вьl məs'ələ tirəhenə вegən, jəki itəgə kalxuzdardan kilgən kiŋ qatlam eşselər massahьnьŋ fikeren tuplarqa kərək. Vilikarus şavinizmahь, jerle millətselek kyrnəştəre menən kerəşte lə şul qatardan xəl itergə tejeşəed. Başqortostan kamsamulь kadьr əderləv eşendə, sənəqətkə tuplaqan eşselər arahьnda intrnatsejanal tərвejəne kesəjtev, partejənьŋ milli səjəsəte menən jəş praliitarejat kadьrdarьn qoraliandьrьv julьnda вegəndən yk eşkə totonorqa, eşselərdeŋ qəmyjni nadanlьqtarьn вetərevgə ydeneŋ jəđərlagən kyltura ərmejələren maalizavajt itergə tejeş.

Вegən Linin kamsamulь matur zavьtь esən kerəşə, partejə həm xəkymət diriktittəre nigeđendə вalşeviktərsə вatrlьqtar menən вerense adьmьn atlaj. Jaŋь tedələştə, jaŋь yъeştərde adaqьna tiklem alьp вarьvda, tedəej fruntьnda qoros вrigadalar, jəjəlgən jəş вelgestər esən kerəştə taqь la вatьrьraq adьmdar menən alqa M TAZPJ.

300 meŋ eşse вaş kytərde

PARIZ Qavas agintstьvahьnьŋ Вarsilundan xəвər ite venə kyrə unda dəjem zaвastufkte iqlan itelə. Вьl zaвastufkala 300 meŋ eşse qatnaşalar. Вaş kytərevselər quвarnatьrdьŋ atstaikaqa вьqьvьn səjəsi totqondardь his kisektermaj azat itevde talap itələ

SƏNƏJDƏT EŞSELƏREN JƏŞELSƏ MENƏN TƏ'MIN ITEV ƏSƏN KƏRƏŞKƏ

QALA ERGƏHE XUZALЬQTARЬNDAQЬ JƏŞELSƏLƏRDE VAQЬTЬNDA JЬJЬP ALЬV DA PRAFSAJUZ AQZALARЬ YD BURЬSTARЬN HIS HYDHEĐ YTƏRGƏ

Jəşelsə əđerləviđə kulakqa bireigən zadanja iŋ qьђqa vaqьt esendə tultьrьlhьn

Jəşelsə uŋьştarьn jьjnav həm haqlav əsən nьqlь əđerlek kyrelhen

Parlejə həm xəkymət 5 jьl—lьqtьŋ 3 nse xəl itkes jьlьnda eşselərđe jəşelsələr menən jalь rəveştə tə'min itev əsən, patriskapiratiftar aldьna qala ergəhe xuzalьqьn kəsəjtev məs'ələhen qujđь.

Şьl ajqanь Başnarkumzim eşsəlqь jađqь səsev kampanejahь vaqьtьnda Başsajuz pravlenjəhenə jəşelsə səsev majđanьn 4 meŋ 240 giktarqa jetkerergə quştь. Bьl plan 111,6pr qa jetkerelep ytəlde.

Xəđer веđđeŋ alda jəşelsələrđe jьjnav həm haqlav məs,ələhe tora.

JƏŞELSƏLƏRĐE VAQЬTЬNDA JЬJNAV HƏM ULARĐЬ BOĐOLOVĐAN HAQLAV BAJAVAJ BURЬS. Ber genə əđerlek jəşelsə lə ərəm bulmaђьqa tejeş.

Bьl eştə əđəklektər tьvđьrmaђ əsən xəđerđən yk nьqlь əđerlek kyrelhen.

Jəşelsələrđe yđ vaqьtьnda jьjьp веterev əsən kypme eşsə kesə kərək bulasaqьn, ulardьŋ eş nurmьlarьn həm xeđmət kendəren bilgeləv, şulaj uq qemymən xeđmət ojoştorov tarliptaren bilgeləv eştəre eş. başlanmaђьnanalda bətərgə tejeş. Jəşelsələrđe jьjnav menən bergə, ulardь haqlav eşe lə ber rəttən barьrqa tejeş. Jəşelsələrđe, memkin tiklem qorokendərđə jьjarqa kərək. Sənki qoro kendərđə jьjьlqan jəşelsələr jađqa tiklem bođolmaj haqlanalar.

Jəşelsələrđeŋ bođolqan həm kiђelgəndər şunduq ajьra barьlьrqa tejeş. Ular, tađa jəşelsələrđe bođmahьndar.

Jəşelsə—kartuftar yđđərendə kyp hьv totalar. Şuŋa kyrə ular ber ađ qьna halqьn bulha la tuŋьp bođolalar. Веđđeŋ taqь la ber məhim burьs—ulardь bođolovđan haqlav. Ulardь haqlav əsən tejeşle timpiratura lь urьndar əđerlərgə kərək.

Haqlav urьndarь qoro həm jelləteigən bulьrqa tejeş.

AKADIMEJƏ ASPIRANTЬ: BЬTЬRЬF

Qala ergəhe xuzalьqtarьnda jəşelsə qadajdar.

Qala ergəhe xuzalьqtarь eştə qьrqa hьnьlьş jaharqa tejeştər

(„BAŞQORTOSTAN“ BRIGADAHЬNЬŊ MATIRJALЬ.)

Sintəber—qala ergəhe xuzalьqtarьnda massavaj rəveştə uŋьş jьjnav ajь.

Xəđer qala ergəhe xuzalьqtarь bьl julda kankrit eşkə toton qan bulьrqa tejeştər.

Ləkin „Başqortostan“ gəzite brigadahь, unda urazaj jьjnav qa əđerlekteŋ jomşaq qujьlьvьn astь.

Qala ergəhe xuzalьqtarь eştə udarsьlьq, satsejalizem jarьşь mitьdtarьn, sdilşinəne qullanmaj đar. Praisajuz ojoşmalarь la, kapitalь ojoşmalarь la eştə yđ đəren məs,yl hanamajdar. Bьna şular arqahьnda Başqortostanda qь qala ergəhe xuzalьqtarьnьŋ 234 mal aђьqь kulturalarьnьŋ 234 GIKTARЬ TORTO QOROTQOSTAR TARAFЬNAN HƏLƏK ITELGƏN. 25 nse avqьsqa tiklem 1 meŋ 186 giktar mal aђьqь kulturalarь jьjьlqan, JANNAN 4 MEŊ 164 GIKTAR JЬJALЬB BAR.

4 meŋ 984 giktar səselgən jəşelsəneŋ 456 giktarь eşkə jaraqhьđ bulьp qalqan. Əleqə tiklem nej barь 84 giktarь jьjьlqan, janьnan 4 meŋ 442 giktar jəşelsə jьjьlьrqa tejeş.

PRAFSAJUZDAR 3 MEŊ 280 GIKTARDAN JƏŞELSƏ JЬJЬVDЬ TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞTƏR.

Plan bujьnsa sintəberđə urazaj jьjnav əsən 8 meŋ samalь, ykoserđə 3 meŋ 240 keşe kərək bulasaq. Jəşelsələr tejeş ..., nej barь ... keşe kyrsəlgən.

Ləkin, xəđergə kəndə daimi eşləve 958, sizunnaj eşləvse 1 meŋ 126 eşse, bətənə 2 meŋ 94 keşe bar.

Jəşelsə urazajьn jьjnavda kyp ucaskalarqa bərkətelgən prafsajuzdarđan ... tejeş.

Bətə urazajđь jьjnav əsən prafsajuzdar 440 meŋ 200 keşe—kən birergə tejeş bulhalar, 25 nse avqьsqa tiklem, barь 108 meŋ 400 keşe—kən birgəndər. Oşolaj itep, zadanejanьŋ nej barь 25 pr. ьn ytəgəndər.

Bьl—prafsajuzdarđьŋ oşondaj məhim eşkə halqьn qaravdarьn kyrhətə.

Qoramaldar jetərlek, ləkin mal aђьqь planь əđelev aldьnda tora

Qala ergəhe xuzalьqtarь 777 hanan, 87 kartuf qadaqьs menən to itelgəndər. Qoramal dar tulь nagruzka menən eşlərgə tejeştər (nurmь: hanandarqa kəneнə 0,5 giktar, kartuf qadaqsьlarqa 8,5 giktar)

Avьl xuzalьqь qoramaldarьnan tejeşensə fajdalanmav arqahьnda, nesən jьjnav planь əđelep qalqan, Ə kurpь savьv, eonьŋ adьqlar əđerlev eşenə hьv nej əhmijət birelmaj. Başsajuz ikense tapqьr nesən saba planьn urьndarqa taqat 25 nse avqьsqa qьna jəşelgən.

Silus əđerlav planьn nej barь 20 pr. qa ytəgəndər. Mal qьrьqь, avьl xuzalьqь eşlekheđđer məs'ylejatkə tartьlьrqa tejeştər. Şunьŋ menən vaqьtta Başsajuz ... qala ergəhe xuzalьqtarьnda 680 tunna hьjьrlьq 4 başnə, 3 meŋ 560 tunnalьq 30 tranşaj həm 13 bad nar. Ləkin ularqa jlen tultьrьv planь ytəlmagən.

Jəşelsəne jьjьp alьv qьna jet məj. unь haqlarqa kərək

Qala ergəhe xuzalьqtarьnda jьjьp alьnqan jəşelsələrđe 70 pr. ь unda eşləvsələrgə, avanьs indereveşləvgə bireler. ... qaiqan 30 pr. ь halqqa qaralьlьrqa kərək. ... haqlav urьndarьn ...

Jaqarьla kyrhətelgən jeteşheđđeklərđe bətərev əsən, begəndən yk udar eşkə totonorqa.

Prafsajuzdar bьl julda yđ burьstarьn 100 pr. menən ytərgə tejeştər.

„Başqortostan“ həm Radiu gəzittərenen brigadahь: Qəəajdullin

Q. Qajnan

Əsadyllin

EŞSELƏRĐE JƏŞELSƏ MENƏN TƏ'MIN ITEV PLANЬ TULTЬ RЬLЬRQA TEJEŞ

Jəşelsə—jemeş sajuzь—esendə qьrqa hьnьlьş jahalhьn

Parlejə həm xəkymətteŋ sənaqat eşselaren jəşelsə aђьqtarь menən tə'min itev turahьnda qь dirtiktivaren bojomqa atqaruvda əleqə tiklem udar timp alьnqanь juq.

Eşselər əđerləvse ojoşmalar bьl menən eşkə əhmijət birmaj đь. Eştə yđ aqьmьna tapşьralar. Kalxuzьь həm ajьrьm eşsən jalpьnьŋ fikere bьl eş ergəhenə tuplanmaqan.

Sənaqat eşselaren jəşelsə aђьqtarь menən tə'min itevđə məs'yl bulqan „Sajuzplađuvaş“ (jəşelsə-jemeş sajuzь) yđenen bьl nьsьn onotqan. Ul Ural eşselaren jəşelsə menən tə'min itergə dugavьr tedəgəjne. Ləkin dugavьr ytəlmaj.

Jəşelsə-jemeş sajuzь jəlьbq plan bujьnsa Ural eşselərenə 320 meŋ tunna jəşelsə ađьqtarь birergə tejeş.

Bьl kampanjanьŋ başlanьvьna 3 aj tulьp ytte. Avqьs ajьnda plan bujьnsa 3 meŋ 800 tunna jəşelsə əđerlənep, şunьŋ 2 meŋ 70 tunnahь Ural eşselərenə jeвərelergə tejeş ine. Ləkin,25nse avqьsqa tiklem 637 tunna qьna jəşelsə əđerlənep, nej barь 484 tunna qьna jebərelgən. Avqьs ajьnda plan barь 17 pr. qa qьna ytəlgən.

Jəşelsə haqlav urьnь tədəv planь 70 pr. qa qьna ytəlgən

Jəşelsələrđe haqlav urьndarь əđđerlev bujьnsa qaramaђtan, unda la eş nəsər tora. 1 nse sintəberqə tiklem 13 meŋ tunna hьjьşlь jəşelsə haqlav urьndarь tedələrgə tejeş bulha la, plan nej barь 70 pr. qa ytəlgən.

Bulqan jəşelsə haqlav urьndarьnьŋ da 4 meŋ 250 tunna hьjьşlьqьna qьna rimunt jahalqan. Qalqan urьndarđь tedəlep eşkə keretev turahьnda ujlap ta qaramajdar.

Eşselərđe jəşelsə menən tulьhьnsa tə'min itev eşendəge bьl jeteşheđlektərđe bətərev əsən kankrit saralar kyrelhen. Bətə kalxuzsь həm jarlь urta xəllelərđeŋ fikeren jəşelsə əđerləvgə tuplap, kulak—xəlle xuzalьqtarqa jəşelsə əđerləvđə qatь zada uja birergə. Zadanjanь qьђqa vaqьt esendə tultьrьvьn kyđətergə.

Bьl eştə kileşep qaravsьlarqa eşte əđəvselərgə qarqa atpur birep avqьs ajьndaqь əđəklek tərđe qaplav menən bergə, sintəber planьn yđ vaqьtьnda ytərgə tejeşbeđ.

„Başqortostan“ həm „Kammuna“ brigadahь:

MYRATSKI. ARSLAN

Tara əđerləvgə aldan sara kyrelməgən

Jəşelsələrđe taşьv əsən kərək le bulqan taralar (miskə, toq, qap həm kərzin kevektər) əđerləv sarahь kyrelməgən.

200 meŋ toq əđerləhe urьnьqa 110 meŋ genə əđerlənep, plan nej barь 55 pr. qa, ytəlgən: qap əđerləv planь bətenlaj eđələp qalqan tejərgə məm

Qala ergəhe xuzalьqь bulqan eşse kestən derəђ fajđalanmaj.

Əle qala ergəhe xuzalьqь jəşelsə jьjnavda, bulqan eş kestərenən tejeşensə fajđalana almaj.

Kəndəlek nurmь menən bylep birgən vaqьtta 5 keşe ytərlek eşkə 10—15 keşe totqon itev, başqa urьndarđa eşse kəşe jeteşməv vaqiqalarь bar.

Məђələn: eş kesən derəђ ojoştormav arqahьnda Stipanьlka ucaskahьnda eđəlgən pamidurdar jьjьlmaj serep jatalar.

Şul uq vaqьtta, xuzalьqta eş ləvse agranumdar eşlərgə kilgən eşselərđe „keşe artьq“ tip kire qajtarьp jebərələr.

Unda ələgə tiklem nej barь 32 eş attarь bar, Qajtьnan 70 at kilergə tejeş bulsa la, kilep etgergəne juq.

Firman ucaskahьnda eşselər əsən dəjəm aşxana asьlqan, ləkin, ul eşselərđe tejeşle aђьq menən tə'min itə almaj.

Eştən qajtьvsь eşselərgə aş əđer bulmaj. Unda tađalьq kədəlelmaj.

Q. J.

Uqьvsь balalar qala ergəhe xuzalьqьnda jəşelsə utajdar.

KRIZIS MILLƏTTƏR LIGAHЬNЬŊ EŞENƏN QЬĐЬV YЂƏ

Sintəber başьnda Ziniva la kaardinatsejə padkamisejəhenьŋ (kaaradinatsejə xərəkəttərđe fikerdərđe kileşterev kəmisejəhe) ultьrьşь bulьp uđđь.

Bьl kəmisejəneŋ kən tartiben də tyвəndəge məs'ələlər tora ine:1.Orloqsьqarvьujnsapadkəmisejə daklatь, 2. Iqtisadi təzribələr daklatь, 3. Javrupa kəmisejəheneŋ horavь bujьnsa, millətter ligahьnьŋ səvite tarafьnan tedelgən finansьvьj təzribələr kəmitəte daklatь.

4. Eşheđlek bujьnsa padkəmisejə daklatь (Javrupa la xeđmət nirzahь tedəv, Javrupa jəməqət eştəre ojoştorov turahьnda Tamastьn iђke taqdimdəre janьnan qaбatlanalar). 5. Iqtisadi həzym iteşməv paktь turahьndaqь səvit prajьktь.

Şunьh qьđьq, kəmisejəneŋ matirejaldar berehe ikensehenə qarьşь kilə. Məђələn iqtisadi təzribələr daklatь Fransejə prajьktь bujьnsa bətə donja bankь hьn ojoştorovđь təqdim itə, ə şul uq vaqьtta finansьvaj təzribələr daklatь unь ojoştorovđь vaqьthьđ hanaj.

Fransejə səvit paktьn qabul itevđe hyđ majlap, unь nisek bul ha la millattar ligahьnьŋ janheđ kəmitətenə qaldьrьrqa təqdim itte. Ip. Litvinьf yđeneŋ ađaqqь hyđendə, Fransejə vəkile Fransьva Tunsa hyđeneŋ qarьşьlьqtarьn astь. Ul „Udqan sissejə lə bьl məsələ turahьnda his ber terle iђkarmələ həm kəmisejə tedəv turahьnda təqdim da bulmanь. Bьl səvit təqdimьnьŋ asьqlьqьn kyrhətə.

MILLƏTTƏR LIGAHЬNЬN EŞE QƏĐƏTTƏN TЬŞ AQЬRЬN BARA. Ə, KRIZISTЬŊ YЂEVE MILLƏTTƏR LIGAHЬ EŞ TIMPЬNAN UĐЬP KITƏ“ tine.

Kardinatsejə pat kəmisejəheneŋ navьattəge ultьrьşь kevek məs'ələne qьrqa rəveştə xəl itə almanь. Millətter ligahьnьn „qoralhьđlanьv“ kənfirinsejəhe 5 jьl bujьnsa eşləj, ə oşoqa tiklem qoralhьđlanьv julьnda ber terlə lə rejal ađьm jahalqanь juq. kardinatsejə kəmisejəhe lə barь ber „qoralhьđlanьv“ kənfirinsejəhenən arttьrьp ber nəmə lə eşləgəne juq.

Ul kəmisejə yđenə maqsat itep bətə donja bađarьna orloq sьqarьvđь kileşterev, orloq baђarьn jajlav məs'ələhen qujqanь Iqtisadi krizis tьrnaqь aђtьnda tьnьslьqtan kapitalizemdь ber terlə saralarđa qotqara almaђ.

Kəmisejə yđeneŋ aldьna bik kyp məsələlər jahala, ul qujьlqan məsələlərđeŋ berehendə xəl ite almanь. Şunьh qьđьq, kəmisejdneŋ matirejaldarьnda həŋ qь ajlarđa bulqan vaqiqalar həm bigrəktə finasьvьj krizis turahьnda ber nəmə lə əjtelməj.

Kən tərtibeneŋ ađaqьnda iqtisadi həzym iteşməy turahьnda səvit paktь prajьktь tikşerelde. Millattar ligahьnьŋ səjəsətselərə səvit praktь prajktь turahьnda kiŋ diskussejə alьp barđьlar.

HATLЬQ SATSEJALISTAR KUNGRЬSЬNDA

EŞSƏNDƏRDE TALAV PLANDARЬ

Kungrista kiŋ qotlav rice menən XEDMƏT MINISTЬRЬ ŞTIGERVALD sьqtь. Ul yđeneŋ ricen jьjnalqan rəđ ojorakratlar aldьnda jasanь.

„Min bik nьq əşənqanmьn ki, heddən qьŋhьnđaqь qьna mineŋ urьnьmda bulha la, Girmanejanьŋ xələnə kyrə, minen başqa ber səjəsət ytkərə almaђ ine“.

Hyđen davam itep Ştigervald xuzalьq krizise həm ulardь ... məs'ələrenə tuqьrala ..., „XƏĐERGE KRIZIS—NAPALEJUN HUQЬŞTARЬ VAQЬTЬNAN BIRLE IŊ TƏRƏN KRIZIS“ tej.

Ministьr, Girmanejanьŋ satsejal səjəsəte, yđeneŋ bətə jəşəv osoronda xəđer iŋ tərən krizis ytkərgənen əjtep ytie.

„Iŋ qatь iqtisid—haqlьq rizimь ytkərevgə qaramaђtan, bьjьl qьş uq eşhediektən straxavajt itev vuznustarьn kytərevđən qasьv nik ... uq ... eşhediektən straxavajt ... kytərevđən ..., Ştigirvald eşheđđergə biraz aqsa tuplap qartьv, şulaj uq aqsalata pasubejalərđe qarçьlarqa tejeş ..., almaştьrьv kərəklegen aŋlatьp ytə.

Ştigirvald eşheđđer əsən eş birev məs'ələhenə tuqьrap, ... pьrt mənləqəte əsən eş vaqьtьn qьhьqtьv nəmonən ydenə teşev tuqьrьnda ... ytəjənen ... qe ... əđerlev ...

... kyrhətte. Ştigirvaldьŋ fikere bujьnsa, ber zavьtьŋ eşselərə yđđəreneŋ urьndarьn ber nisə vaqьtqa eşheđđərgə qaidьrьp torov aşa almaş sminələr inderev məs'ələhe iqtibar qađana.

Stigirvald tarafьnan təqdim itelgən sistima şuqa qajtьp qala ki, məђələn: ber zavьtьŋ eşselərə ike ađna eşləjđərđə ike ađnaqa eşləjđərgə torьp, talap itelə. Bьndaj eş sistimь inderev EŞ XAQЬ MENƏN GENƏ QALMAJ TЬV MENƏN GENƏ QALMAJ XATTA EŞHEĐLEK BUJЬNSA BULQAN PASUBEJƏLƏRĐE LƏ BƏTƏRƏ.

Xeđmət bujьnsa tьvqan alaşьlmavđarьnda kileşterev maqsəte menən tikşerev məs'ələhenə tuqьrap, Ştigirvald xeđmət alaşьlmavđarьnda kileşterev sutь julь menən xəkymət qatnaşьnan baş tartьv turahьnda hyđđə bulьrqa memkin tygel, sənki kileşterev məqsəte menən tikşerev stackalar buldьrmaђ əsən də kərək ikənen, kyrhətte.

SƏVIT UDARSЬLARЬ LUNDЬNDA

Bətə donja prallitarejatьnьŋ tuqan ile SSSR dan sьqqan səvit udarsьlarь Angelejeqa kapitalizemdьŋ matur qalaiarьn, aq jaqalь intiligintiarьn kyrergə tygel, yđđəreneŋ sьjnьftaş tuqandarь eşselərđeŋ tormoştarь menən tanьşьrqa kilələr.

380 udarsьnь esenə alqan, „Ukrajьnka“ isemle səvit paraxutь pristingə kilep tuqьraj. Pristin səvit paraxutь kilməђtən elek yk, məxsys ripartyrdar, xəbərselər, fatugьrьftar menən tulь ine. Xatta qaj ber burzьva xəbərselərə kəməgə ultьrьp səvit paraxutьna qarşь bardьlar. Bьlar bətəhe lə Angelejəneŋ burzьva gəzittəre riparturdarь ine. Ular dur qьđьqhьnьv, əmətlənev menən səvit udarsьlarьn qarşь aldьlar. Ulardьŋ ujlavьn sa səvit udarsьlarь: „alama kejemdə, asьqtan, məzbyri xeđmətten jonsьqan xəldə“ kyrenergə tejeştər ine.

Ləkin eş bətenləj ular ujlaqan sa bulьp sьqmanь. Xəbərselər səvit udarsьlarьnьŋ jedenə qarap bətenləj aptьranьlar. Həm səvit udarsьlarь bed ujlaqansa bulьp sьqmanьlar tinelər.

Səvit udarsьlarь turahьndaqь xəbərđe gəzitkə jađьrqa kərək ine, ləkin xəbərselər burzьva zurnalistikahьnьn „izge“ nigeđen bođorqa batьrsьlьq itə almanьlar. Hədəmtələ gəzittər səvit udarsьlarь turahьnda jalqan qəjeptar menən tulьp sьqtь. Bьnьŋ şulaj bulьvь веđđen əsen qəzəp tygel. Sənki burzьva gəzittəre ber vaqьtta la dərəђtə jađqandarь juq. Ular hər vaqьtta jalqandь jađalar. Səvit udarsьlarь bьnь yđ kyđđəre menən kyrđelər.

Kansirvatьr gəzittəre qəmere bujьna aldaqtь jađьp əjrənep bətkəndər. Yđđəreneŋ uramdarьn da dђtələgən tororona urьnь bulmaqan jarlь balalarь qajđa barьrqa belməj mixnət—jata sigələr. Ə gəzittə bьl turala jađmajđar.

Səvit udarsьlarь ber nisə tөr kəmgə eylenep, Lundьndьŋ maşina tedəv zavьtьn, tuqьv fabrigьn həm başqa pritpriejatejaləren qaranьlar. Ađaqtan udarsьlar Karl Marks qəberenə barьp, uŋa mitaldan jahalqan vinik haldьlar. Vinikkə bьlaj tip jađьlqan: „Karl Karksqa satsejalizem tedəvse SSSR eşselərenən„, „Bejek qalimgə, unьŋ ejrəteven tormoşqa aşьrьvsь SSSR udarsьlarьnan“ Udarsьlar yđđəreneŋ kyp vaqьttarьn zavьttarđa ytkərđelər. Ulardьŋ Lundьndan alqan tə'sir tiare bik qaranqь. Lundьndьŋ arxitik turahь avьr, təђheđ. Parktar matur, ləkin unda təndər bujьnsa jatarqa urьn taba almajsa bik kyp eşheđđər jerəjđər. Eşselər:

—Angelejəla веđđeŋ bətə kyrgəndərebeđ, unda eşselərđeŋ qolloqta jəşəvđəren derəђlənelər. Unda əђtən sьjnьftarđьŋ bulьvь, eşselərđe irektən məxrym itə, tejđər. Ular Angelejə lə qalьrqa telər inegeđme tigən horavqa, ber tavьştan „juq“ tip javap birđelər.

Q. ƏLIBAJ.

Ispaneja qalalarьnda stackalar

MADRID Saragassьla 2 nse sintəberđə dəjəm stacka davam itte. Kən oђonona baş kytərevselər menən vlastarđьŋ qoralь kestərə arahьnda bərələş buldь. Anarxosindikalistar lidirđarь qrazdandar gubirnatьrь menən həjləşev hedetməhendə stackanьŋ bətəve turahьnda iqlan ittelər. Valinsejəla 8 avьlda stacka sьqtь.

Jerle vlastar tarafьnan ike kammunistar gəziten Nabarsilun kos frunte Ynike“ həm Bilbaaski Bandira Roxa“ nь sьqarьv tьjьldь.

Səjəsi totqondar aslьqqa qarşь vasta neje kytərđelər.

MADRID. Barsilun turməhendə səjəsi totqondarđьŋ as torovđarь vastanejaqa əverelde. Səjəsi totqondar ber nisə turmə haqsьlarьn qoralhьđlandьrđьlar ber nisə urьnda təmanə jandьrđьlar. Jerle vlastar bajtaq qoralь kestə mablizavajt itep vastanejanь baђtьlar. Kiŋ eşsən jalpьnьŋ rivəlytsejun nastrajenehen iђəpkə alьp prafsajuzdarđьŋ anarxo sindikalistar berləşməheneŋ urьndaqь ojoşmahь səjəs totqondarđьn sьqьşь menən ydenen teləktəşlegen iqlan itergə qabalandь həm vlastarđьŋ rivəlytsejənirđarqa nisbətən qatь jaza quilanьvđarьna qarşь pratis вelderep dəjəm stacka iqlan itte.

JƏŞELSƏLƏRĐE TOĐLARQA ƏJRƏNEGEĐ

Bьjьl kəđ kalxuzdar yđđəreneŋ jəşelsələreneŋ ber ađ ələşən (kantraktasejəgə indereigənən kansirva sanьqətenə həm qalanьŋ başqa kərəktərenə tapşьrьrqa tejeştər. Jəşelsələrđeŋ unan qalqan ələşə kalxuzdьŋ yđ kərək—jaraqьn qaplav əsən haqlanьrqa tejeş.

Kypselek kalxuzdarđa jəşelsə haqlav urьndarь jetərlek bulmaqanlьqtan, jəşelsəne tođlap haqlarqa tura kiləsək. Əliə nej tiklem kyp aqsa sьqarmaj jəşelsələrđe tođlap eşkə kertev turahьnda aldan ujlarqa kərək.

Bьnda: kəbeђtə. qьjar, pamidurdarь tođlav eşe yđenə iŋ đur iqtibarđь talap itə.

Qьjar tođlav

Qьjardarđь tođlaj başlaqanqa tiklem, aldan uq miskələrđe əđerlərgə kərək. Miskələr əđerləgəndə aqastьŋ jeђe aŋqьp tora torqan bulmavьn kyđətergə tura kilə. Sənki jeђle aqastar jəşelsə tođlav əsən jaramajdar.

Miskələrđe, qьjar tođlar aldьnan ber un kendər samahь aldan tađa hьvđa jebetep totarqa kərək.

Jebetkəndən huŋ miskələrđe bik nьq jьvarqa, unan huŋ, tedlarđan 5—6 kən alda parlarqa kərək. Bьnьŋ əsən:

Miskəgə 1,5—2 kynək qajnap torqan hьv halьp, unьŋ avьđьn tomalarqa la, miskəneŋ ese betenləj parlanьrlьq itep təgərətergə. Miskəne bьl rəveşle parlaqanda, unьŋ hьv tygelerđəj tişe tərən tabьp bula. Əgər miskə jarьq bulha, unь qoro aqas səj indelep jamarqa, unan huŋ miskəne oşo hьvь menən 1—2 kəngə ultьrtьrqa. 1—2 kəndən huŋ hьvьn tygərgə kərək.

Miskəne ikense qat oşolaj parlaqanda, ul qьjar tođlaqan kəngə tiklem hьvь menən qaldьrьla.

Qьjarđь tođlar aldьnan miskəneŋ təbə alьnьp, hьvь berđə qalmaj buşatьla. Unan huŋ ber krьək kykert halьp miskə esenə jandьrьla. Kykert janьp bətkəs miskə bətenləj tomalana.

Kykert jandьrqanda miskə esendəge kykert tətenənən bətə mikrubtar ylep bətələr.

Qьjarđь tođlaqanda tođđo kərəgenən artьq kyp, jəki jetkehəd halьv qьjarđь bođovqa səbəp bula, şuŋlьqtan uqa iŋ đur iqtibar jynəltelhen.

Qьjarqa təm həm nьqlьq birev əsən, uqa tođlanqanda: anis, majran, qudaq boros, krən japraqь həm başqa yləndər halьrqa kərək.

Aniştan başqa, bətə yləndər deŋ tamьrdarь qьrqьlьp taşlana, Ylənde 5-10 santimitьr ođonloqonda vaqlarqa kərək.

120 litьr (10 kynək) hьv hьjьşlьqьndaqь miskəgə 800gram anis, 400 gram istuagun ylənе, 600 gram krən japraqь, 50gram asь qađaq boros halьna. Qьjar tođlaqanda 120 litьr tađa hьvqa 7,5 kilagram tođ halьna. Qьjarđь tođlar aldьnan hьvqa tođ ıo halьp (ikənse havьt) tođo erep bətkəngə tiklem maxsus aqas menən butarqa kərək.

Qьjar tođlanasьq miskəneŋ təbənə jeђle yləndər halьrqa uqa 2—3 qudaq boros həm tejelgən cisnuk halьp qaldьrьla. Unan huŋ tađa jьvьlqan həm hajlanqan qьjarđarđь berəmləp siləkkə tultьralar.

Tođlav əsən hajlanqan qьjar đar qatь, turь, tiged bulьrqa tejeş. Tođlana torqan qьjarđar 10 santimitьrđan đa ere bulmahьn.

Qьjarđar jartь miskəgə tiklem tođlaqas ,anis, krən japraqь menən qaplanьp, miskə tulqansь qьjar tultьrьla. Əђtən taqь la jeђle yləndər menən qaplanьp, qapqas m e n ə n tomalana. Tođlaqanda qьjarđar tьqьđ jathьndar əsən miskəne helekkələrgə kərək,

Tomalanqan miskəgə, keskaj tişege arqьь tođlo hьv halьna. Ikense kəngehen, qьjarqa halьnqan hьv kəmehə, miskə tulqansь tođlo hьv əђiələ.

Miskələ tođlanqan qьjar lidniktə, ul bulmaha, halqьn hьv esendə—jьlqala jəki bьvala haq lana.

Jer tuŋa başlaqas qьjar hьvđan alьnьp badqa təşerelə.

Eş xaqь sistimahьn jaŋьnan tedəvđe tiđlatergə

MƏSKƏV Iptəş Stalin ricenən huŋ eş xaqь sistimahьn jaŋьnan tedəv kyp kesle rəveştə ytkərelə başlana la, bьl timp əle asьqtan asьq qənəqatlənerlek tygel. VSSPS prizidejumь sajuzdar Ydak Kəmitəttərenə eş selərđe yђə bara torqan şdilşinaqa kyserev bujьnsa eşte kəsajtergə təqdim itte.

IPTƏŞ STALINDЬŊ TELMƏREN BOJOMIDA ATQARЬV ӨSӨN KӨRƏŞERGƏ

Bətə məqarif ermejəhe ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhe menən nьqь qorallanьr kyltura fruntьndaqь uŋəştardь nьqьtьv həm jeteşhedlektərde bətərov esən bətə pazitsejalar bujlap hөzYm itergə

Ip. Stalindьŋ telmərə kyltura fruntьnda xərəkət pragramь

Iptəş Stalindьŋ xuzalьq eşselare kəŋəşməhendə həjləgən telmərə, satsejalizem tədələşəneŋ bətə tarmaqtarьnda, şulajuq kyltura tədələşə fruntьndaqь bətə eş esəndə bajьvaj pragramma ul.

„5 jьlьqtьŋ 3 nsə xəl itkes jьlь" pralitarejat kylturahь ølkəhendəge satsejalistik uŋьştar menən tulь. Milejunlaqan avьl həm qala jalpьhь berense başlap oşo jьl esendə kyltura tədələşenə taranan turaqa qatnaşa aldь, dəjəm başlanqьs uqьv inderev, məktəptərde palitixnikləştьrьv, məktəpkəsə tərbejə eştəre, ađ belevselek həm nadanlьqtь bəterev, jalpьnьŋ tixnikaqa ejə bula alьvь kevek đur eştər alьştə, milejunlaqan eşse, kalxuzsь eşsen jalpьnьŋ qatnaşьlьqьnan başqa tormoşqa atqarьlьvdarь məmkin tygel.

„JAŊЬ ŞARTTAR IŦKE TIXNIK INTILLIGINTSEJƏHE ARAHЬNDA JAŊЬ NASTRAINEJƏ TЬVĐЬRЬVQA TEJEŞ INE. HƏM TЬVĐЬRĐЬLA", „XƏĐER KALXUZ HƏM SAFXUD TƏĐƏLƏŞƏ FRUNTЬNDA ĐUR UŊЬŞLЬQTARQA IREŞEP JENEVEЬEĐĐE XAITA HUQЬRDAR ĐA KYRƏLƏR TIMƏK IŦKE INTILIGINSEJƏ „ARAHЬNDAQЬ" IŊ BAŞLЬSA NƏMƏ HƏLƏKƏT SOQORONA KITTE" (Stalin).

Bьl xəl iŧke intiligintsejəne, xuzalьq tədələşə məs'ələhenə genə tygel balki, kyltura tədələşə məs,ələhenə taba la borop jebərde.

Bьl xəl, əlattə beđđeŋ bətə kyltura—aqartьv eştəreneŋ furmahьn həm mitьdtarьn, ə qajhь ber saqta eşteŋ məndərəzəhen də jaŋьnan qarap sьqьvđь məzbyr itə.

Iptəş Stalin tarafьnan, eş kesə, xedmətte ojoştorov, eşse sьjnьf intiligintsejəhe, xuzrascut, jui başsьlьqьn jaŋь mitьdtarь turahьnda qujьlqan məs'ələlərə kyltura tədələşeneŋ praktik eştərendə betenləje menən hьnьlьş jaharqa tejeştər.

Kyltura rivəlytsejəhe kadьrđarь

Bьnan ber ike jьl elek beđ đeŋ uqьtьvsьlar kadьrđarь kərəktən artьp qala ine. Bьl xəl beđđeŋ dəjəm başlanqьs uqьv inderev şamanan iŧş aqьrьn qьbьrđaqanьbьđđь,aŋata.

Iptəş Stalindьŋ eşse kestəre turahьnda: „QƏBƏTTƏ EŞSELƏR YĐĐƏRE ZAVЬT—FABRIKTЬ EDLƏP BARALAR INE. ŞULAJ BULQAS BЬL EŞTƏ YĐ AQЬŞЬNA TAPŞЬRЬLЬV BULQAN" tigən hyđe, beđđen məktəptərde pedaguktar menən tə'min itev eşeneŋə la tulьbь menən tura kilə. Kyltura fruntь esən eşse kesən bьlaj tuplav, ojoştorov xəđer his tə jara maj.

Məqarif seltərə kiŋəjə. Xəđer beđđeŋ alqa 7 jьlьq dəjəm məzbyri uqьv inderev məs'ələhe kilep baŧtь.

Beđ inde xəđer đurđar esən eşse, safxuz həm kalxuz belemə məktəbe seltərđəren kiŋəjtep jebərev eşenə kilep terəldek. Bьnda kyp kadьrđar kərək.

Xəđer beđđeŋ kyltura fruntьnda turanan tura aktif rəveştə qatnaşьp eşləvse menləgən eşse, kalxuzsь, eşse qatьn—qьđđarьbьđ həm ularđьŋ balalarь bar. Ular nadanlьq bəterələr, dəjəm belem tyŋərəktərendə jetəkselek itələr. Ular massavaj eşse, kalxuz, safxuz beleme seltərendə ajьrьm dissiplinalardan uqьtalar, həm ular beđđeŋ məktəptərdə xedmət instruktьrdarь bulьp eşləjdər...

Bьna bьl kyltura kestərə xađer kiŋ rəveştə fajdalanьrqa tejeştər.

Bьnьŋ esən kalxuzsьlarđь həm kalxuzsь qatьn—qьđđarьbь kyltura eştərendə qatnaştьrьv esən tuplaj başlarqa kərək.

Timək nadandar həm ađ belevselərđe uqьtьp ŧaziraə alqas kylt ərmis—likvidatьrdarđь 1—nse baŧqьs məktəptərgə tuplarqa, məktəp eşenə bildələgə kərək. Timək məktəpkəsə tərbejə birev jorttarьnda eşləp, adqьna bulha la tədzribə alqan kylt ərmistərđe məktəpkəsə tərbejə jorttarьna daimi eşse itep berketergə—həm ularđь kanuraktavajt itergə kərək. Timək jəməqət eşseneŋ, qьđьl posmaqtarda kylt brigadalarьnda eşləvselərđe daimi eşse itep qujьrqa məzbyr beđ, tigən hyđ. Bьl eş yđ nəvbətendə kytərenke tip kyltura jorttarь esən kvalifikatsejalьraq kyltura kadьrđarьn buşatьvqa la đur məmkinlek tьvđьrasaq.

Məqarifselərgə eş xaqь tyləvđəge tarif sistimahь bөgөngө eşkə đur qomasavlьq kiltərə.

Beđ bətə məqarif eşsehenə ber yk ylsəv menən qaraj almajьbьđ. Beđ hər ber məqarif eşseheneŋ məktəp, klup, bala'ar baqsahь həm başqalarđa eşləv esən ularđь qьđьqtьrьlьq şarttar tьvđьrьvqa tajeşbeđ.

Beđđə barьla ber tigeđ, Berəvđər bətə kestəren birep eşləjdər, girьjlьq kyrhətələr. Ə berəvđər halqьn qьna rəveştə „20-nse qasьr" traditsejəhen davam ittelər.

Linin həm Markstьŋ eş xaqь satsejalizem vaqьtьnda la eşləgən eşkə qarap birelergə, ə, teləgən tiklem tygel—tigən həm iptəş Stalin.

Eşselərgə, eşləgən eştərenə həm unьŋ hedəmtəhenən qarap baha qujьrqa kərək tigəjne. Əgərđə uqьtьvsь sьjnьfta qalьv sььq həm məktəp taşlap sьqьv sььq menən kөrəşə alha, əgərđə SƏJƏSI AQARTЬV EŞSEHE kvalifikatsejalь eşse, kalxuzsь kadьrđar ađelavđe ojoştorop unь hedəmtəle sьqarha, ƏGƏR ĐƏ LIKVIĐATЬR yđ təbəgendə jəki yđ ɵyleksəheneŋ nadandarđь uqьtьp bəterhə, ƏGƏRĐƏ MƏKTƏPKƏSƏ TƏRBEJƏSE BƏTƏ balalarđь məktəpkəse tərbejə aŧtьna alьp bətərə alha UL VAQЬTTA ULARĐЬŊ EŞ XAQTARЬLA BAŞQASA BULЬRQA TEJEŞ.

Eşteŋ sifatь həm kyləme məs'ələhe tarif seltərđərenə rifurma jahaqan vaqьtta nьq xətergə alьnьrqa tejeş.

EJƏHEĐLEK MENƏN KӨRƏŞEV AJЬRЬM ƏHƏMEJƏTLE BER EŞ

Beđ əle məktəptəge gruppa jetəksehe menən məktəp mediraneŋ jetəkselegen ber FUNЬKSEJALARЬ bulqanьn kyrgənebeđ həm məqarif jorttarьnda kem nəmə esən javaplь bulьvьn belə alqanьbьđ juq. Bьl xəl oşo kengə tiklem dəvam itep kilə.

EJƏHEĐLEK—QUŞЬLQAN EŞ ƟSƟN HIS BER MƏS'YLEJƏTTEN BULMAVЬNAN, MIXANIZEMDAR, STANUKTAR, EŞ QORALDARЬ ƟSƟN MƏS'YLEJƏTTEN B U L M A VЬNAN QIBARƏT. EJƏHEĐLEK BULQAN VAQЬTTA EŞLƏP SЬQARЬVĐЬ ADMЬ—KYRME JAQŞЬRTЬV, KYTƏREV, PRADUKSEJALARЬNЬŊ SIFATЬN JAQŞЬRTЬV, MIXANIZЬMQA, STANUKTARQA, EŞ QORALDARЬNA HAQLЬQ MENƏN QARAV TURAHЬNDA HYĐĐƏ BULЬV MƟMKIN TYGEL. (STALIN)

Bьl beđđeŋ kyltura ycrizdinejələrenə bik nьq bəjle ber nəmə. Ejəhedlek kyltura mixanizmahьna həm unь jыhaziandьrevьqa, tədəvgə artьq məs'yleləthed qarav həm xuzahьđьq, kyp vaqьtta eşləp sьqarьvđьŋ tyşəjevenə səbəp bula. Bьnь bətərergə kərək.

Məqarifselar xedmətən ojoştorov, ul timək unь eş tixnikahь menən qorallandьrьv, mitudik jьlbaşsьlьqtьŋ sifatьn jaqşьrtьv, unьŋ esən tixnika beleme pasubejələrь tьvđьrьv, unьŋ kvalifikatsejahьn kytərev, tigən hyđ.

Beđđə edləkhed eşkə kysevđe jьş qьna rəveştə məktəptəge gruppalar həm balalar baqsalarьndaqь tərkemdər kəndəlek uqьvdarđь tixnik rəveştə nəvbətləşev — alьşьnьv qьna tip aŋlanьlar.

Şunьŋ esəndə beđ his lotqarьhьđ kyltura jorttarьndaqь edləkhed eşkə kysev nej xəldə bulьvьn bətə ditale menən əjjərənergə həm iŋ jaqşь tədzribələrde his şikhed bətə urьndarqa taratьvqa, şul uq vaqьtta edləkhed eşkə kysevđe ikense terlə aŋlavsьlar menən qatь kөrəş alьp barьrqa tejeşbeđ.

Iptəş Stalin telmərenən kyltura jorttarьndaqь eş kestəren derəŧ qujьv barьsь la kilep sьqa. Beđđə xəđerge kengə tiklem bьl məs,ələlərđə tura kilevensə eş jөrөtөvdər xəkem hөrөp kilə.

Jaŋь uqьv jьlьna ajaq baŧьv unajь menən kyltura kestəren qajhьhьn nindəj urьnqa qujqanda eş hedəmtəle bulasaqьn həm izumaqь eş—tormoş tədzribələre jaqьnan tikşerep hər ber eşseneŋ belemenə həm eşlekleleɡenə qarap, kampaneja rəveşendə tygel, balki daimi tөbtə tikşerep eş birə barьvđь ytkerergə kərək.

Kadьrđar turahьnda hyđ bar qanda la beđđeŋ menləgən kyltura eşseləren kyltura—tormoş jaqьnan xedmətlənderevđe lə ønotorqa jaramaj. Eşkə bətə kestə birep, belgənen qьđ qanmaj eşləgən məqarifselərə beđ, jaqşь şarttarqa, kyltura həm tormoş jaqьnan jaqşь tə'min itelgən bulьvqa bik nьq xaqlьlar. Şunьn menən baŧgə, qajhь ber urьndarđaqь kevek uqьtьvsь, izbac, kətəpxanasь, qəmymən məktəp tərəjəs,ləren sitkə tibev kevek Lininsə bulmaqan sьqьştar menən qətqi kөrəşergə kərək.

Bьl xəl iptəş Stalin telmərendə bətə asьqlьqь menən kyrenep tora.

Uqьtьvsь, məqarifse, beđđə səjəsi ьşanьsь bulьv jaqьnan his ber burzьvazejə ilendə bulmaqan həm bulasaq tygel rəveştə juqarь baŧqьsta tora. Bьna bьl beđđeŋ bik hidqer rəveştə kyltura rivəlytsejəhe kadьrđarьn kyltura — tormoş jaqьnan nьq tə'min itevđe talap itə.

EŞSE SЬJNЬFTЬŊ MƏQARIF INTILIGINTSEJƏHE TURAHЬNDA.

„BEĐGƏ TELƏHƏ NINDƏJ INZINIR—TIXNIK HƏM KAMANDA KƟSTƏRE KƏRƏKMƏJ. BEĐGƏ ILEBEĐĐEN EŞSE SЬJNFЬ SƏJƏSƏTEN ANLARQA QULЬNAN KILƏ TORQAN, UL SƏJƏSƏTTE YĐLƏŞTERƏ ALA HƏM UNЬ VOZDANLЬ RƏVEŞTƏ YTKƏRERGƏ ƏĐER TORQAN INZINIR—TIXNIK HƏM KAMANDA KƟSTƏR KƏRƏK" (Stalin).

Kyltura fruntь eşselərə esən bьl iŋ berense həm kərəkle şarttatđьŋ berehe.

Bildəle bətə məqarifselərđe beđgə sit bulqan sьjnьftan tygel, şuqa qaramajьnsa, eşse sьjnьf yđ intiligintsejəhen jeteştererge tejeş.

Ul inde ular VUZ darda, tixnikumdarda jarьşьvsь insejatьrdar, ujlap sьqarьvsь-izat itevse eşse, kalxuzsь intyzejastar, ular barьhь la beđđeŋ pralitarejat məqarifsələr intiligintsejəhen tьvdьrьv esən əđerləngən haqlьq kestərebeđ. Beđ şulardan pralitarejat məqarifse intiliginsejəhen tьvđьrьvqa tejeşbeđ. Timək, ul kestərđe his şiklənməjənsə kyltura eştəre jetəkselərə itep kytərergə kərəklege kilep tьva.

„Xəđer iŧke məktəptərđən sьqqan hər ber belgeskə—inzinirqa tejerlek totolmaqan jenajətse həm qorotqos itep qarav aqьlhьđlьq həm aqьlqa jaramaŧlьq eş bulьr ine. „Belgeste kyrə almavsьlьq" beđđə hər vaqьt zararlь həm xurlьqlь kyreneş nanalьp kilde. Həm şulaj bulьp qala" (Stalin).

Timək, bьl zararlь həm xurlьqlь eşkə qьrqa kөrəş iqlan itelergə tejeş.

Beđ oşo kengə tiklem „belgeste kyrə almavsьlьq" kevek kyreneştərde kyrə kiləbeđ. Bьl, eşkə jardam itməv menən genə qalmaj, xatta ul beđđeŋ eşebeđgə zararđa itə.

Kyltura aqartьv ycrizdinejələrendə xuzahьđьqtь bətərergə

„ƏGƏRĐƏ MIN TAQЬ LA BER JAŊЬ ŞARTQA TUQЬRALЬP KITMƏHƏM" tejiptəşStalin ydeneŋ telmərendə, KARTINA TULЬ AŊLAŞЬLMAJ QALQAN BULЬR INE. HYĐ XALQ XUZALЬQЬ ƟSƟN, SƏNƏQƏT ƟSƟN KAPITAL JЬJNAV HƏM UNЬ JЬJNAV TIMPЬN KƟSƏJTEV TURAHЬNDA BARA-(Stalin).

Beđđeŋ il jьldan—jьl kyltura tədələşə eşenə miljundar menən aqsa sarьf itə. Bьl byđzit bujьnsa jenərelə torqan aqsa jəki maja qьna tygel, bəlki ular jəməqət insejativahь menən də tuplanalar. Şuqa qaramaŧtan beđđeŋ məqini jorttarьnda xuzahьđьq tulьp jata.

Bьşnlap ta barmь hьŋ beđđə iqtisat rizime, barmь ratsejanalizatsejəsьlьq eşe, barmь hьŋ kyltura tədələşendəge bətə matirejal majalarđь kərək tiklemen sə derəŧ fajdalanьv esən kөrəş. Beđđə əle ьlarđьŋ berehe lə juq tejərgə tura kilə. Beđ artьq dərəzələ xuzahьđьq itəbed.

Sьjnьfta ike jьl qalьv, məktəp taşlap sьqьv, vaqьthьđ rimunt, stanukqa nasar mønəsəbət, məktəp esendə həm səjəsi aqartьv jorttarьnda vaqьtь fajdahьđ ytkərev həm başqalar, ular barьhь la mendərsə humdar menən iŧaplanqan juqaltьvđar kilterep sьqaralar.

Fəqət sьjnьfta qalьvsьlьq menən kөrəşev genə lə məktəp tьşьnan sittə qalqan menləgən balalarđь məktəp menən tə'min itev məmkinlegen tьvđьrqan bulьr ine. Şulajuq. Dəres, aldьnan həm dəres aŧaqьnan tavьş, qьsqьrьş, tərtiphedlektər menən ytə torqan 5—10 minut vaqьt mendərsə humdarđьŋ jelgə oşo vьna səbəp bulmaŧa, beđ məktəp binalarьna həm ularđь jeŧazlandьrьvqa ul tiklem moxtaz bulmaqan bulьr inek. Şunьŋ esəndə iqtisad rizime, majalarđь vereŧ fajdalanьv, ratsejanallaştьrьv həm xuzrascuttь julqa qujьv kyltura fruntьndaqь eşkə majalarđь tuplarqa məmkinlek birgən bulьrdar ine.

Eşle jaŋьsa ojoştororqa.

Juqarla ojoştorov xaraktirendə hanalqandarđьŋ barьhьnda ber məqsətkə təp məs'ələlərđe sisevgə—ildəge kyltura tədələşən juqarь baŧqьsqa kytərevgə jynəlderelgəndər Ular barьhь la eşse sьjnьftь kyltura menən tə'min itevgə qaratьlqandar.

Bьl məhim bьrьs iptəş Stalin tarafьnan ifrat asьq həm hidqer rəveştə ajtelgan: „XƏĐERGE EŞSE, BEĐĐEŊ SƏVIT EŞSEHE KƏRƏK ADЬQ MENƏN TƏ'MIN ITEV, KƏRƏK TORLAQ MƏQJƏNƏHENDƏGE, KƏRƏK KYLTURA HƏM BƟTƏ BAŞQA IXTEJAZDARЬ MƏQJƏNƏHENDƏGE BULHЬN, YĐENEŊ BƟTƏ MATIREJAL HƏM KYLTURA IXTEJAZDARЬN QAPLAP JƏŞƏRLEK XƏLDƏ BULЬRQA TEJEŞ. UNЬŊ BЬQA XAQЬ BAR. HƏM BEĐ UQA BЬL ŞARTTARĐЬ TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞBEĐ. DƟRƟŦ UL BEĐĐƏ EŞHEDLEKTƏN JAFA SIKMƏJ, UL KAPITALIZEM QALDЬQЬNAN AZAT, UL INDE QOL TYGEL, Ə YĐ EŞENEŊ XUŽAHЬ. LƏKIN BЬL QЬNA AĐ, UL YĐENEŊ BƟTƏ MATIREJAL HƏM KYLTURA IXTEJAZDARЬN TƏ'MIN ITEVĐE TALAP ITƏ, BEĐ UNЬŊ BЬL TALAPTARЬN YTƏRGƏ BURЬSLЬBЬĐ" (Stalin) tej.

Eşse həm kalxuzsьlarđьŋ bьna bьl kyltura ixtejazdarьn ytəv, ularđьŋ kyltura talaptarьn qəniqətlənderev esən beđ bətə kyltura eşebeđđe jaŋьsa ojoştororqa tejeşlebeđ,

Bətə məs'ələneŋ yđəge—eşte ojoştorovđa həm unьŋ sьjfatьnda. Kyltura fruntьnda nasar ojoştorolqan eş bətə kyrelgən saralarđь kyđđən genə təşərə həm eşte juqqa sьqara.

Bьna bьl juqarьla hanalьp, ajtelep kitkən nəmələr, kyltura həm tormoş eşen jaŋь baŧqьsqa qujьv kyđlegənən qaralьp bik nьq ujlanьlьrqa tejeştər.

Kyltura tədələşən jaqьnan qorov burьsь ul iptəş Stalin telmərenən hedəmtə itep alьnqan, kyltura fruntьndaqь iŋ mөhim burьstarđьŋ berehe.

A. LYBIMЬF

„Lutavinьf" jal jorttarьnda aŋ belem eştəre aqhaj

„Lutavinьf" jal itev jorttarьndaqь uqьv ejə kitap həm gəzit zurnaldar menən jaqşь tə'min itelgən. Tik gəzittərđən urьs telendə bulqandarь tərtiple rəveştə tegelə barьlha la başqort, tatar telendə bulqaddarь tegelmaj. qajda jette şunda taşlana. Beraj terlə qullanma kərək bulьp başqort jəki tatar telendəge gəzittərđe edləj başlahaŋ taььp bulmaj. Horahaŋ kərək bulha ydeŋ ediəp al tip kenə jebərələr.

Dəjəm jьjьlьş həm bisidalarđь bьqaj urьŧ telendə udqaralar, Başqort tatardar beđđeŋ teldələ həjləp aŋlatьqьđ tihələrđə iqtiaar itevse juq. Stinə gəzitta re sьqarьlmaj.

Bьnan hьŋ „Lutavinьf" jal itev jorttarьnda başqort, tatardardan bulqan kylturniktar qujьvqa iqtinar itergə kərək.

XƏBƏRSE: AR.

DƏVLƏKƏN, ARQAJAŞ RAJUNDARЬ PARTEJƏ, XӨKYMƏT DIRIKTIVALARЬN ӨŦTƏL AŦTЬNDA HAQLAJĐAR.

Bьl eşkə appartunistarsa qaravsьlarqa qatь sara kyrevđe talap itəbed.

„Başqortostan" gəziten taratьv ajlьqьnda qomasavlьqlarqa qatь atpur birəbeđ

Eştə udarsьlьq aj bujьnsa dəvam itergə tejeş

VKP(b) nьŋ Başqortostan Ølkə Kəmitate, BY başqarmahь, Başprafsavit tarafьnan sintəber ajьn „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajь itep iqlan itelde,

Bьl ajlьq đur əđerlek həm eşte tormoşqa aşьrьvqa qoral bularaq partejə, xөkymət diriktivalarь menən başlanьp, aqьmdaqь səjəsi, xuzalьq kampanjalarьna nьq bəjləp alьp barьvđь qьrqa qujьldь. Şulaj bulьvqa qaramaŧtan qajhь ber ojoşmalar bьl eşkə tejeşle xaq qujmaŧqa. matbuqat taratьvđь başqa kampanjalardan ajьrьp alьp, „ul əhəmejəthedərək, hər xəldə unь igen əđerləv kampanjьhana saqьştьrьp, uqa bəjləp alьp barьp bulmaj" tip qarajdar.

Miŧal esən ber nisə fakьt kilterəjek: Dəvləkən rajkumь partejənьn; plinumь „Başqortostan" qəziten taratьv turahьndaqь VKP(b) Ølkə Kəmitəte həm B.Y, Başqarmahьnьŋ, diriktivahьn tikşerep, qarar sьqara. Brigadalar ojoştorməqsь bula. Ə, qarar qaqьđđa, өŧtəl aŧtьnda jata birə. Igen əđerləv ajqanlь kyp kenə xalьqtarđь urьndarqa sьqaralar. Matbuqat taratьv turahьnda ber nej ajtmajđar. Qatьn-qьđđar ɵylegendə eşləvse Nistьrьvaqa bьl eşte tapşьralar. Ul „Bьnda unarđan başqa kampanjala kyp ale, hineŋ gəziteŋ genə ine" tip, milli matbuqat turahьndaqь partejə diriktivahьna qarşь sьqa, kөnə menən ojoştorop jebərelə torqan brigadanь eş kengə huŋlata Brigadaqa 3—4 kenə tatar inderələ qalqandarьn fəqət urьŧtardan jebərə. Timək, bьnda şul tiklem đur Dəvləkən, jəki undaqь ojoşmalarđan tatar-başqort xedmətkərđərə „taŧa almav" xəjləhe qujьla. Eşkə hьđqanьp kereşelməj. „Kyrme qatьn-qьđ gəzite" „Jaŋь julda" tarala, bьl turala heđ nistəjhegeđ" tigəs ul nindəj gəzit, min undaj gəzitteŋ barlьqьnda belmajem əle, sprafkanь puştanan al" tip javap qajtara, ydeneŋ 1919 nsь jьldan birle eşləve menən maqtanьp quja.

Bьlarđan başqa Qьrqьđ meŋjəkə təbək kamulьnьŋ, bojra aqzahь Azmitьfь gəzit eşe menən sьqarьrqa əjtkəs „ul vaq məs'ələ vaqlanьp gəzit taratam tip jerep bulmaŧ indi, əllə heđ mine bala tip beləhegedme„ tip eştən baş tarta. Qьrqьđ meŋjəkə təbək kalxuz sajuz rəise Bьl rajkamul tarafьnan kamandira vajt itelgən kamsu mulkanь jebərmaj mataşa. „Beđ hər ber kalxuzqa xat jađđьq inde, eşlənek, bьl praktik eş tygelme nej,, tip eşte qaqьđđa ytəv menən maqtanmaqsь bula. Bьna matbuqat taratьv eşendə osoraqan qajhь ber fakьttar. Əgər juqarь, jetəkse ojoşmalarđьŋ diriktivalarьn tyşənge ojoşmalar nođhalar ular ajlьqtьŋ əđək. lekkə osoravьnda his şik juq

Dəvləkən təbəgenən 80 pr. tə başqorttarđan tora. 14 avьl səvite saf başqorttarđan. Ə, şul başqort avьldarьna „Başqortostan„ gəziten taratьv esən urьŧtarđь sьqarьv ul əŧəklək tьvьrqa məmkinlek birev tigən lyđ.

Handarđь ytəv top burьs

Iŧkə alьnqan zadanejənь, birelgən vəqədəne ytəv ul praktik eştərđən hanala. Kyp kenə rajundarđa „Başqortostan„ gəziten taratьv ajqanlь birelgən kantryl handь arttьrьp alьvđar bar. Bьl matbuqat taratьv eşendə kyrhətelgən uŋьştardan hanalьrqa tejeş. Tik bьl alьnqan handь ytəvgə bətə jalpьnь maalizavajt itev, handь praktik eştə tormoşqa aşьrьv kərək.

M.A—ZAQЬF.

Qonşaq „Başqortostan„ dь taratьvđa

Birelgən 2000 kantrul handь 5100 itep qarьşьlaj.

Qonşaq (yđ xəbərsebeđđən tiligraf aşa) təbəge „Başqortostan„ dь taratьv udar ajlьqьnьŋ kantrul hanь 2000 bulha, qarşьlav planь 5 meŋ 100 ga jetkerelep qabul itelde Şunьŋ esənən uqьvsьlar kənfirinsejəhendə, 2 meŋ 500 dana „Başqortostan„ dь taratьvđь yđ əŧtərenə alьp, ştap ojoştordolar. Ə. SAFIN.

STIKLAGRAFEJALAR XƏRƏKƏTHEĐ

Arqajaş dəvmələndə 9 danajata birələr, ularđьŋ ajqa ber stiklagrafejə bar. Bьlarđьŋ 5 he kalxuzdarqa kyp tirazlь gəzittər sьqarьv esən birelgən. Bьl stiklagrafejələr bьqa tiklem mөnim kampanejalarđь uŋьşlь ytkərьvđə, bьl stiklagrafejələr xərəkəthed jatqandar. Tik bьl eştə ber „Paaida" kalxuzь yđ bulььn ytəv eşen ujlap qaraqan, ul „Jenev bajraqь" ismendə 2 dana kyp tirazlь gəzit sьqarqan ləkin bьnda partejə kamsamul ojoşmalarь bьl gəzittə jetəkləv juldarьkyrhətev eşendə əđ eşləgəndər. Qəzitte aŋlap bulmaj, xatta unda səjəsi xatalar tulьp jata. Qəzit qərəp xərefe menən sьqьp, ul yrmakes avь xələnə kilgən. Ulda şul 2 tapqьr sьqьv menən qəniqətləngən. Ə, qalqan 3 stiklagrafejə ber terlə eş alьp barmaqan. Qalqan 4 stiklagrafejə bətəhe lə terlə ycirizdinejələrđə his ber xərəkəthed bula.

Dəjəm alqanda təbəkteŋ yđende bulhьn, avьl səvittərendə kalxuz, idarə, partejə ojoşmalarьnda stinə gəzite sьqmaj Nindəj đar orloqsoloq səfxuzь bar unda. Kyp kenə handa başqorttar bulha la, stinə gəzite juq. Urьŧ telendə un ajđa ber numir sьqьp qalqan.

Təbək partejə kyltprəbь bьl məs'ələgə xəđerđən jaqьndan torop stinə gəzite bulhьn, kyp tirazlь gəzit bulhьn kankrit saralar qullandь. Xəđer səfxuzda oşo kendərđə kyp tirazlь gəzit sьqarьla.

Bьnьŋ esən bətə qaqьđ məs'ələhen xəl itelde. Ridaktьrđar tabьldь, ular esən 7 nse sintəberđə xəbərselər menən berlektə ularđьŋ kəŋəşməhe udqarьlasaq.

Ə. SAFIN

Qonşaqta diriktiftar sukna aŧьnda.

Sintəber „Başqortostan" gəzite taratьv udar ajlьqь turahьnda ølkə ojoşmalarđьŋ diriktif xattarь bulhala oşo kengə tiklem bergenə eştə eşləməgən. Təbək partejə kylt prubь bьqa tiklem ydeneŋ qul aŧtьndaqь ojoşmalarqa əle jul kyrhətməgən, təbəkteŋ bəgən jə ojoşmala„Başqortostan„dьtaratьvqa maalizavajt itelməgən. Təbək dəvmələndə 70 pr. artьqьraq başqort bulьvqa qaramaŧtan „Başqortostan" gəzite əjtergə ojat. Nej barь 261 dana tarala. puşta bylege milli teldə sьqa torqan gəzittərđe taratьvđa iŧenə təşrməgən. Ul apkumnan vakil kilgəndə ketep torqan. „Başqortostan„ gəzite beđ lə taralmaj ine, unь taratьpta bulmaj tej Dəjəm alqanda bьl təbəktə eş taqьlə məs'ylejət hederək sənkej puş'a medire yđe tiltfunsь bulьp eşləj. Unьŋ bətə eşseləren alьp bөtkəndər.

SAFIN

Gəzit taratьv eşe jomoşaq bara

Dəvləkən təbəgendə „Başqortostan" dь taratьv jomoşatora. Təbək devmələndə 18 başqort səvite bulьvьna qarab maŧtan şul kengə tiklem barlьqь 120 dana genə gəzit aldьrđьlar, udar gəzit taratьv ajь qəniqətlənerlek tygej. Tiđ kendə bьqa əhəmejət bireg „Başqortostan" gəziten taratьvđa kankrit eş alьp barьlhьn.

Xəbərse.

BELDEREV

10 nsь sintəber kis 6 saqətta puştanьŋ ydək gəzit ikspiditsejəhendə (Cirnьjşuf uramь №61) bətə patpiska jьjьvsь vəkildərđeŋ, kylt kəmisejə vəkildərđeŋ həm Ɵfə qalahьnda xat taşьvsьlarđьŋ kəŋəşməhe bildələnə.

KƟN TƏRTIBE 1. „Başqortostan" gəziten taratьv ajlьqьn ytkərev.

2. Terlə.

VKP(b) neŋ 1 həm 2 qala rajkumь həm BSPS vəkildəre saqьrьlalar.

BAŞQORTOSTAN GƏZITE RIDAKSEJAHЬ BAŞQORTOSTAN SVƏZ IDARAHЬNЬŊ MATBUQAT TARATЬV BYLEGE

1—2

Finans-ikanumika tixnikumь beldera

Finans Ɵfə qalahьnda jəşəgən studinttar Bərə qalahьna ojoşqan rəveştə barьv esən oşo jьl dьŋ 9 nsь sintəberenən də hunqa qalmaj Narkamfinda 3 nsə jataz№6 bylmələ terkələrgə tejeştər.

I-I DIRIKSEJƏ.

*Oşono iqlan itev menən kapiratifiaştьrьlqan kustardardan jөk taşьv attarьn Rajundar ara transpurt sajuzьna beldermaj totop hatьp alьv, bətə ojoşmalarqa həm ycrizdinejələrgə tьjьla.

Bьl bojoqro bodovda qajepla keşelər məs'ylejətkə tartьlasaqtar.

Başsavnarkum ergəbendəge afta-quzavaj transprttь tartiqkə halьv vidьmstьvalar ara kəmisejəhe.

Ridaktьr urьnbaŧarь: Z. Kajьpkul

PARK KYLTURA kinahьnda

„AŊLAŞЬLQAN XATA"

Sejanstar: 7-30, 9, 10-30 səqəttərđə.

Zajьmdarđьŋ atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq abligatsejəgə vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq abligatsejəgə vaqьtь uŧьp barqan kupunьnda xisaplap	26—25	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq abligatsejəgə .	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq abligatsejəgə	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr, lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq abligatsejə vaqьtь uŧьp barqan kupunьnda xisaplap.	50—30	50—50
Pratsinth „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30 . .	50—10	50—30
Pratsinthьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25 11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

UKAL KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 başlana. Kassa saqət 5 tən asьq

Begen həm kon hajьn jaŋь xuduzьstьvalь filma.

„Tixьj dun"

M. Şuluxьf ramanьnan Bilittər xaqь arzanlaştьrьldь. 16 jəşkə tiklem balalar indereɫmaj.

GURЬN kinahьnda

Sejanstar saqət 6-30 tan başlana. Kassa saqət 5 tə asьla.

Kina filma, 2 sirejəle

1 nse sirejə 5 nse sintəberđən.

2 — 10 nse sintəberđən.

DZANKI

Kartina 3 keşelek sinfunejə muzьkahь aŧьnda bara. 16jəşkə tiklem bulqan balalar kertelmaj

„Yktəber natiskahь" tipografejahe. Başglalit vəkile №715

BƏTƏ DONJA PRALETARLARЬ...
ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

9 SINTƏBER 1931 JЬL, 197 №(498)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

Adris: ØFƏ J—SAZUN URAMЬ, NURPS № 3
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktьr . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . 2—81
[illegible] . . . . . 2—66
Iqlandar həm kesmə . . . . . 2—72
Kantura . . . . . 1—11
Tenge ridaksejə . . . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B.V.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT ORGANЬ

Igen esen kəraş—satsejalizm esen kəraş!

Kamsamuldar igen esen kəraşta aldьnqьlar..

Qarqьð—Mejəkə təbəge „Linin" kalxuzь kamsamuldarь igen əderləvdə vaqьtьnan elek tultьrьv esen ədləkhed kəraşalar. Bətə kalxuz eşsandare „igen əderləvde arttьrьp ytarbed. Kulak həm igen spikylantilərena ajav juq", luzьngьn aьtьnda kampanejaqa tuplana.

Bətə donja jəştər kenenda kamsamuldarьn başlap jerəve menən 90 botto qьðьl abuz ojoştorolda. Kalxuzsь

URAŽAJ HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV KƏNƏ-KALXUZDARQA BAJAVAJ SMUTЬR

XUŽALЬQ—SƏJƏSI KAMPANEJƏLARDA BERENSELEKTE ALЬVSЬLARQA 60,000 HUMLЬQ BYLƏK BERENSELEK ƏSƏN—PLANDЬ ARTTЬRЬP YTƏV ƏSƏN KƏRƏŞKƏ!

„Uražaj həm kalxuzlaşьv kənə„ Totoş kalxuzlaşьv luzьngьhь aьtьnda ythen.

(Başkalxuz sajuz idarahь rə'ise ip. Fraluf menən hejləşev)

Uktəberðen 14 ndə başlanьp. 19 nsь yktebergə tiklem davam itəsək вьjьlqь „urazaj həm kəlliktifləşev вajramь„ вalşeviktər ikense jadьnьn urazajьn jьjnav həm kalxuzlaşьv xərəkətenə jomqaq jahav вulasaq. Bьl вajramda вətə kalxuzdar həm maşina traktьr stansalarьnьn aqьmdaqь xuzalьq—səjəsi kampanejəlardь ytkərevdə uŋьşlь həm jeteşheðiektəre tikşerelep, kiləsək əsən juldar hьðьlasaq.

Beððeŋ aldььbьðða 1932 nse jьl, вaşьna Başqortostandaqь jarlь—urta xəlle xuzalьqtarðьn 75 pr. ьn kalxuzlaştьrьp, kilə-he jaðqь səsev kampanejəhьnda totoş kalxuzlaşьv вurьsь qujьla. Şuqa kyrə вьl вajram ajqanlь kalxuzlaşьv xərəkəten taqь la kesəjtergə həm meŋləgən jaŋь aqzalar taratьrqa tejeşвed.

Şuqa kyrə вьl вajramda hər вer kalxuzðьŋ eştəre tyвəndəge вurьstarðь xəl itevdə kypme kəs tygevenə həm nindəj uŋьş tarqa əlgəşevenə qarap вildələnəsək:

1. Aqьmdaqь xuzalьq—səjəsi kampanejəlarðь, jəqni uŋьş jьjnav, kantraktatsejə dugvьrðarь вujьnsa igen tapşьrьv, kəðgə səsev həm tuŋqa jer hørep qalðьrьv eştəren tultьrьp həm arttьrьp ytəv, uŋьş kytərev, jaŋь kyltыralar səsevðə jaŋьnan—jaŋь uŋьştarqa əlgəşev;

2. Kalxuzsьlar jalpьhьnьŋ diq qəten, Başqortostanьŋ agrar illektən indysterejəle—agrar ilgə əjlənderev вurьsь əjlənəhenə tuplap, sənəqəttə eşlər əsən ular arahьnan, ojoşqan xəldə jəð mendərsə eşsələr jeвərev şul uq vaqьtta qatьn—qьððar həm yšmerðərðe kalxuz eşenə tulь fajðalanьvðь dereð julqa halьp, kalxuz xuzalьqьn aq hatmaj, kirehensə qьðьv timp menən alqa jeвərev;

3. Ere sənəqət təвəktərendəge eşselərðə malsьlьq praduksejəlere menən tə'min itevðe taqьla jaqşьrtьv вьqa tiklem вulqan ədeklektərðe вəterev maq satь menən kalxuzdarða malsьlьq tarmaqьna iqtiвarðь taqьla kesəjtep, mal hanьn arttьrьv, вьðatьn jaqşьrtьv вьnьn əsən mal aðьqь вazahьn kiŋejtev, mal aðвarðarь teðevðe kesəjtev, Bьl julda silus əðerləv, вolonjoqtarðь ikense tapqьr sавьv, japraq aðьqtarь əðerləv... вьmaq saralar вik ður urьn tota. Bьjьl kalxuzdarðaqь tavar hetsələk firmelərendə hьjьrðar hanь 30 meŋ вaşqa, вьðavdar 40 meŋgə, susqasьlьq firmelərendə susqalar hanь 7 meŋgə həm harьq firmelərendə harьqtar 40 meŋgə jetergə təjeş. „Uŋьş həm kalxuzlaşьv вajramь" ajqanlь вьl julda əderlektər taqьla udar timp alьrqa tejeş.

4. Iŋ məhim həm əlegə tiklem iŋ avьrьv məs'ələrðen вerehe kalxuzdarda daxut вylev məs'ələhe. Bьl julda jeteşheðlektər ifrat kyp. Şuqa kyrə вeð вьl julda xəðerðən qьrqьv sara larqa totonavвьð. Uŋьş həm kalxuzlaşьv kenenə tiklem hər вer kalxuz: natura həm aqsalata kypme daxutь вarlьq, kypme вurьsь вulьv, xekymətkə tejeşle вurьstarьn nisek ytəgənlek, aqzalar arahьnda daxut (həm natu ralata həm aqsalata)... turalarьn da asьq han menən kilep kerergə, daxut—„kem kyp həm jaqşь eşləhə, şuqa kyp вirelev" julь menən eləşelgən вulьrqa tejeş.

Iŋ aðaq, kalxuzsьlar arahьnda udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь xərəkəte. SƏVITTƏR ILE YDENEŊ XEDMƏT BATЬRÐARЬN TANЬRQA TEJEŞ. Bьl maqsat menən hər вer kalxuzda udarsьlarðь вyləklav fundь вylenergə, aqsalata həm naturalata вyləktər alьnьrqa tejeş.

Başkalxuzsajuz yð tarafьnan вьl keŋgə qarata 60 MEŊ HUMLЬQ вyləkləv fundь ajьrðь. Bьlar esendə hər terlə awыl maşinalarь, jaqşь toqom maldar sənəqət tavarðarь вar. Dəvlət alðьn daqь вurьstarьn tultьrьp həm arttьrьp ytəgən, xuzalьq—səjəsi kampanejəlarda əðtən ьqqan, xedmət ojoştorov, daxut вylevðe dereð julqa halqan, jaŋьðaqtar arahьnda massavaj—kyltura eştəren kesəjtep, kulaktarqa qarşь alpur вirep, jaŋь aqzalar ьlьqtьra alqan kalxuzdar şul вyləktər menən вyləklənəsəktər.

Qьðqahь, вьjьlqь urazaj həm kalxuzlaşьv вajramь Başqortostandьŋ kypselek təвəktərendə totaş kalxuzlaşьv həm şul nigeððə sьjnfi doşman kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вəterev вajramь вulьrqa tejeş. Ul вajramdь uŋьşlь ytkərev əsən xəðer yk nьqьlь əðerlek alьp вarьrqa, maxsus kəmisejələr ojoştorop eşkə вaşlarqa kərək.

400 giktar вesən jalanda, INDE URAŽAJƏЬ QALÐЬRЬVQJA BARALAR...

(Yð xəвərselərenəððən)

Bilarəl təвəge „Başqortostan X jьllьqь" kalxuzьnda urazaj jьjnavða his вer terlə quðqalьş juq. Pravlinejə unь tið arala jьjnap alьv saralarьn kyrməj. 1—sintəвergə 159 eş atь, 200 ðən artьq eşse quldar menən вarь 34 giktar urazaj jьjьlqan. Şunьŋ 24 giktarьn qьna huqqandar. Qalqan 10 giktarь eðkertkə halьnmaj kyвələ serep jata. Oşo kende 111 giktar holo urьlmaj qojolop ultьra.

Kalxuzda xeðmət ojoştorov nasar. Itə menən səqət 10 hьð eşkə sьqьv juq. Eşkə sьqьvsьlar teləhə nişləp tik jərejðar.

Hedəmtələ kalxuz əle вulha вer sintnir igen tapşьrqanь juq. Besən jьjnav planьn ytəmegən, 400 ðiktar вaвьn şul kejə qalqan. Besən əðerləvðe nejəвarь 12,5 pr. qa qьna ytəlgən.

Xəðerge вarьşь menən kalxuz вətenləj igen əðerləv, urazaj jьjnavðь ədevgə jeð totqan. Aşьqьs sara kyrev kalxuzðьŋ yð qulьnda, şunьŋ menən вergə təвək kalxuzsajuzь вegəndən kankrit eş menən jarðamqa kilergə tejeş.

QAJAZ.

Fazulla вaвajðan əlgə alьqьð.

Tur təвəge, „Qьðьraj" kalxuzьnьŋ rəise 53 jəşlek Fazulla Jomaşьf вaвaj yðe uqьj—jaða вelməvenə qaramaqtan kalxuz turahьndaqь parteja səjəsəten вik dereð aŋlap eş itə. Şuqa kyrə unьŋ kalxuzь hər вer kampanjala alda вara. Məвələn, jað kenə вьl kalxuzqa 150 ga igen səsergə zadaneja вirelə. Ə ul Fazulla вaвaj tьrьşlьqьnda вьl hanьn 180 ga itep, arttьrьp ytəj.

Keð igen tapşьrьr vaqьt jetə. Bьndala „Qьðraj" kalxuzь вətə kalxuzdarðan alda qьðьl aвuz ojoştorop, igen tapşьrðь. Şunьŋ əðtenə, „1 nse avqьs" kenenda „huqьş teləvse faşistarqa javap!" qьðьl aвuzь ojoştorop, taqьla 71 sintnir igen tapşьrðь. Uraq əðtendə juq nəmənə вar itep, tьrьşьp—tьrmaşьp вalalar majðanь astьrьlðь, ul oşo kendə lə davam itə.

Şunьŋ menən вergə Fazulla вaвaj yðe hər vaqьt kalxuzsьlar menən вergə qьr eştərenə lə qatьşa. Bьtьr ða ul kalxuzsьlar arahьnda iŋ kyp eş kenə eşləvse вulqajnь, вьjьl ða şulaj alda вara. Şuqa kyrə вeð unь əlge alьrьŋ hanajвьð həm вьjьl qьş uqьrqa la əjrənhə hər vaqьt alqь safta вarasaqьna əşənəвeð.

S. SƏQITEF.

IGEN ƏSƏN KƏRƏŞTƏ ALDЬNQЬLARÐAN YRNƏK ALЬQЬÐ!

„PABIDA" KALXUZЬ JЬLLЬQ PLANDЬ BALŞEVIKTARSA TULTЬRÐЬ

„Jaŋь jul", „Jaqtь Kyl", „Qьðьl вylək", „Terək" kalxuzdarь yrnək kyrhətkestər вirələr.

Igen əsən kərəştə вeð jeŋdek

MIŞKƏ təвəge „pавidə„ kalxuzь 99 sintnir igen əderləvðeŋ jьllьq planьn 2—sintəвergə yk 100 pr. tь menən ytənə.

Igen əðerləvðə təвəktəge aldьnqь kalxuzdar вalşeviktər yrnəgen вirələr. „Jaŋь jul„, „Jaqtь kyl„, „Qьðьl вylək„, „Jaŋь tormoş„ kalxuzdarь şul uq keŋgə jьllьq plandь 50 pr. tan arttьrðьlar. Bьl kalxuzdar jьllьq plandь parteja həm xəkymət qujqan mətdəttən alda вik irken tultьrьrqa tulь məmkinlek вarьn kyrhətələr.

Ləkin, qalqan kalxuzdar yððərenen eştəren qora вelmənelər. Ularða udarsьlьq, jarьş qullanьlmanь Şuqa kyrə ajlьq plan təвək dəvmələndə kalxuzdar вujьnsa 30 pr. qa qьna ytəlde.

„Pавida„ „Jaŋь jul„ həm вaşqa alda вarьvsьlarða вulqan məmkinlek təвəktəge вətə kalxuzdarða la вar. Ular his hunlamaj aldьnqьlarqa tiŋləşergə tejeş.

XAN. TIMERXANЬF.

JЬLLЬQ PLANDЬ 60 PR. QA TULTЬRÐЬQ

QЬRQЬÐ—MEJƏKƏ təвəge „Terək„ kalxuzь jьllьq igen əðerləv planьn 60 pr.qa tultьrðь, plandь qujьlqan vaqьttan elek tultьrьv əsən satsejalizem jarьşь kiŋ kyləmdə qullanьla. Beððə zadaneja 460 sintnir. Şunь avqьstьŋ вerense 10 kenenda tultьrьv əsən kəraşaвeð həm kalxuz вьqa ireşergə tejeş.

Q. Qajsar.

Bətə donja jəştəre kenenə qьðьl aвuz

MЬRAQ (tiligьramma) Əlməь səvite kalxuzsьlarь 17 nse BDJK kenenə qarata qьðьl aвuz ojoştorop 800 вot igen tapşьrðьlar. Qьðьl aвuzðь qaвul itev ður mitiŋьqa ajlənde. Kalxuzsьlar igen əðerləv, tuŋqa herev, silus jahav zadanjalarьn vaqьtьnan elek tultьrьv əsən yððəren udarsь tip iqlan ittelər həm yððəre menən tiŋləşergə təвəktəge вətə kalxuzdarðь saqьralar.

MƏXƏJETDINEF.
RƏSTƏMEF.

Bьl jeŋev kalxuzðьŋ eððtenlegə turahьnda həjlaj

Øfə təвəge kalxuzdarь 18 meŋ 181 giktar tuŋqa herev zadanjahьn 1—sintəвergə 100% tь menən tultьrðьlar. Ə, jaŋьðaqtarqa zadaneja 10 meŋ 551 giktar. Ləkin, unьŋ nej вarь 6 meŋ 316 giktarь qьna herelgən. Sənki jaŋqьðaq xuzalьq eşsən kraðtejandər əsən moxtazlьq ojahь. Kalxuz—Lnin julь jeŋev julь.

Kalxuzdar jaŋqьðaqtarqa qaraqanda kyp artьq səstelər həm vaqьtьnan elek вəterðələr. Bьl jaŋьqьðaq eşsən xuzalьqtarðь kalxuzqa saqьra.

Lif.

APPARTUNISLЬQ QOLAS JƏJQƏN JERÐƏ

BƏRJƏN təвəgenə igen əðerləv zadanejahь nej вarь 1230 sintnir. Ləkin təвək ojoşmalarь tavьş-tьnьð jata. Eşsəndər arahьnda aŋlatьv eşe alьp вarьlmaj. Şuqa kyrə zadaneja вer prasintqa la ytəlgene juq. Bərjən təвək ojoşmalarьnьŋ вьl eşheðlektəre əsən sara kyrevðe talap itəвeð.

ABDULLIN

Kalxuzdar silustь artьq eşləjðər

Mişkə təвəge kalxuzdarь вer вer artlь silus zadanjahьn arttьrьp tultьralar. Sənki, satsejalizem sa xuzalьq qorov вьqa ður məmkinlek вirə. „Ukrajьna" kalxuzь 35 urьnьna 60 tunna, „Ujьl" 35 urьnьna 40 „Stalin" kalxuzь 49 urьnьna 53 tunna itep ytəne.

Şul vaqьt təвəkteŋ kypselek jaŋqьðaqtarь malsьlьqtь kesəjtevðə вerðən вer xal itkes urьnðь totqan silus eşenə вaşlamaqandar ða. Sənki, ularða ojoşqanlьq, xuzalьqtь planlь alьp вarьv juq. Ular fəqət kalxuzqa inev menən genə xuzalьqtarьn julqa halasaqtar.

XAN.

Jer вylege, təвək kalxuz sajuzь tьnьs joqlaj

Øfə təвəge urazaj həm kalxuzlaşьv kenenə his вer terle əðerlek kyrməj. Təвək kalxuzsajuz menən jer вylege ul keŋgə plan da teðeməgəndər. urьndarqa вer terlələ xəвər, qullanmalar jeвərelməgən. Øfə təвəge jetəkse ojoşmalarь moronðarьnan totop əðerlekkə quşьvðь ketep jatalar.

„Tertkes"

Bьlarða kulakka qьðьm juq, kampanejaqa eşsəndər ьlьqtьrьlmaqan

Ber sintnirða igen əðerlənməgən

(Məxsys xəвərseðən)

BILARƏT təвəge Şьqaj savitendə parteja həm səvit ojoşmalarь igen əðerləvgə appartanistarsa qarap, unь yð aqьşьna qujqandar. Kampaneja tirəhenə eşsən jəməqətselek fekere tuplanmaj. Massьvьj eştər qullanьv juq. Kampanjaqa aktiftar jegelməgən. Avьl səvite вireigən zadanejanь qat—qat qarap sьqьv menən eşen вeterə. Kulaktarðьŋ „qatь" zadanejalarьn tultьrьv sarahь kyrelməj.

Hedəmtələ sintəвer вaşьna tikle вer sitnirða igen əðerlənmane, Igendərðeŋ jarlьhьnan kyвe jalanda jata. Jьjьlqan igendərðe huqьv eşe siktan tьş akeren.

Təвək ojoşmalarь appartunistar вaiqaqьna sumqan. Bьl səvitkə qьrqa sara kyrergə tejeş.

Q. QAÐЬRQUL.

90 PRATSINT KALXUZ LAŞTЬQ, QARIZALAR JAVA TORA

MЬRAQ təвəge, Qьjanьq həm Janurьð avьlьndaqь jaŋqьðaq jarlь—urta xəlle xuzalьqtar kalliktif вulьp xuzalьq alьp вarьvðьŋ jaŋqьðaq jəşəvgə qaraqanda artьqlьqьn aŋlap, kən hajьn kalxuzqa inə вaralar.

Keðgə səsev вaşlanьv ajqanlь вьl ike avьl 90 pr. qa kalxuzlaşьp, ike avьldan вer kalxuz ojoştorðolar. Qarizalar haman inə tora, odaqlamaj totoş kalxuzqa kysəsəkвeð.

„KALXUZSЬ"

„Qьðьl Jalan" kalxuzь вyləklənde

ƏBJƏLIL təвəge, „Qьðьl Jalan" kalxuzь вətə təвək davmələnuda iŋ aldьnqь kalxuzdarðan вerehe. Uŋьş jьjnav mələndə ul вətə qailələre menən вaðьvqa sьqьp, qajtmaj eşlane. Kalxuz idarahь yðe lə вaðьvqa kyste. Şuluq вaðьvəðtendə вalalar jaslahe həm dəjem aşxana ojoştoroldo. Bьlaj eşləv eştə вik ður ьramlьlьq вirðe, вətə kampanejələr vaqьtьnda ytəlde. Şunьŋ əsən „Qьðьl Jalan" kalxuzь 2,000 hum aqsa həm Qьðьl вajraq menən вyləklənde.

„SULPAN"

Qьðьl taqtaqa jaðьlðь

ƏBJƏLIL təвəge, „Ural" Kalxuzь xeðmətte dereð ojoştorov, вətə eştə sdilşinaqa kysev arqahьnda hər вer kampanejanь vaqьtьnda atqara вara. Kalxuz aqzahь вulqan partejalelar həm kamsamuldar jaŋqьðaqtar arahьnda вik nьq aŋlatьv eştəre alьp вaralar. Şundaj eşməkərlektəre əsən „Ural" kalxuzь qьðьl taqtaqa jaðьlðь.

Z. JAXIN.

SƏVITTƏR ILENDƏ

Jaŋь teðeleşkə jeвərelgən kalxuzsьlarðь qajtarьp alьvsь kalxuz idaralarьn javapqa

MƏSKƏV. Iptəş Stalinðьŋ eşse kestəren ojoşqan xəldə jьjьv turahьndaqь kyrhətməhe kyp kalxuzdarda вik hyjpən ytkəre lə. Bajtaq kalxuzdar xatta yððərenen teðeləş eşendə şeqəllənqən keşelərən qajtanan saqьrьp alalar. Kalxuzsintьr idarahь kalxuzsajuzdarqa his kisektermaj sitkə kitep eşləv turahьnda qь kyrhətməneŋ nisek ytəleşen tikşerevðe jəkmətte. Sənəqəttə həm teðeleştə şeqəllengən sittə eşləvselərən qajtanan saqьrьp alьvsь kalxuzdarðьŋ idaralarьn javapqa tartьrqa qarar itelde.

Kalxuz sajuzdarqa iŋ qьðqa vaqьt esendə xuzalьq urgьndarь menən вer вerenə jarðam itev turahьnda dugьvьr teðergə həm вьl dugьvьrðarðьŋ ytəleşen ədləkhed tikşerep torov ða ojoştororqa təqdim itelde.

Kaldugьvьrðarðьŋ ytəleşen tikşerevðe kiŋəjtergə

MƏSKƏV. avqьs həm sintəвer ajьnda kaldugьvьrðarðьŋ ytəleşe tikşerelergə tejeş ine. VSSPS prizidejumь ultьrьşьnda kyp sajuzdar Yðək Kəmitətenen həm prafsəvittərðen вьl kampanejanьŋ xuzalьq—səjəsi əhəmejətenə narьq вirməvðəre kyrende. 20 nse avqьsqa вьl turala вelderep qoro qarar sьqarьvðan вaşqa вer terlə lə praktik saralar kyrelməgən. VSSPS sajuzðarь Yðək Kəmitəttəre həm prafsəvittər rəistəre javaplьlьqь ađtьnda his kisektermaj kaldugьvьrarðь massьvьj tikşerev eşen kiŋəjtergə təqdim itte.

Iŋ jaqşь MTS eşselәre, udarsьlar həm kalxuzsьlarðь вyləkləv esen 10 miljun hum

MƏSKƏV. Traktьr sintьrðьŋ idarahь igen tapşьrьvða alðan вarqan əsən Qьrьmdь вyləklərgə qarar itte. Bьqa вylək itep ike jaŋь maşina—traktьr stansahь ojoştororqa həm 25 iŋ jaqşь kalxuzь—udarsьlarðь Traktьr sintьrðьŋ juqarь uqьv jortьna jeвərergə həm kiske raвfak (eşsələr fakultьь) asьrqa вulðь. Iŋ jaqşь MTS eşsələre udarsьlar həm kalxuzsьlarðь вyləkləv əsən 10 miljun hum вylergə

Başqortostan 67. pr. qa Kalxuzlaşlь	Qinvarqa şьna 75 pr. qa Jetergə tejeş.

Başqortostanda kalxuzlaşьv xərəkəteneŋ вarьşь turahьnda 1 nse sintəвergə maqlymət

Təвək isemdəre	Kalxuzlaşьv
Alda вaralar	
Dьvan	96,5 %
Xəjвulla . . .	94,9 „
Qьjqь	94 „
Məsetle . . .	92,4 „
Bajmaq . . .	91,1 „
Dəvləkən . . .	90,0 „
Bilaqataj . . .	89,9 „
Arqajaş . . .	85,8 „
Stərle—Tamaq	82,2 „
Usalь	81,2 „
Əвjəlil	80,8 „
Nuriman . . .	80,7 „
Qaltas	80,0 „
Jaŋь—Avьl . .	78,4 „
Zejansura . .	77,1 „
Jьlajьr	76,8 „
Asqьn	76,8 „
Berjən	75,0 „
Byzdək	74,3 „
Øfə	72,4 „
Şişmə	72,2 „
Blagavişşina .	72,1 „
Bərə	7,6 „
Maqar	67,4 „
Krasna—Kam .	67,0 „
Qojroqta hejrələr	
Mişkə	66,[illegible] „
Bajqь	66,5 „
Mьraq	64,0 „
Baləвaj	63,7 „
Qonşaq . . .	63,6 „
Tujmazь . . .	63
Bəlas	62,2 „
Tapurin . . .	62,0 „
Qьrmьðqalь .	61,5 „
Avьrqazь . . .	59,7 „
Məвəvez . . .	59,4 „
Arxangil . . .	58,7 „
Saqmaqoş . .	58,7 „
Bişaylək . . .	58,7 „
Q Mejəkə . .	55,2 „
Boraj	54,7 „
Prejut	53,9 „
Dyrt—Øjlə . .	52,8 „
Tur	50,7 „
Krasna—Usul .	50,3 „
Qaraqoş . . .	47,6 „
Baqalь	46,5 „
Bilarət	33,0 „
Bətəhe	67,6 %

Yðeş вьl 10 kendə 1,1 pr. ytkən un kenlektə yðeş 1,0 pr. ine.

Kys səvite totoş kalxuzlaşьv aldьnda

BAJMAQ təвəge, Kys avьl səvite dəvmələndə kalxuzlaşьv xərəkəte вik kəslə вara. Məðələn, 340 xuzalьqtan 301 e (90 pr.) kalxuzda aqza вulьp tora. Tik tav sənəqətendə eşləvse eşsələrðeŋ qailələre genə kalxuzqa inməgəndər. Ular вeððeŋsə вьq tьrьlьrqa, jaŋqьððarь qьna sittə torop qalmaðqa tejeş.

H. M. T

BAJAVAJ-BERÐƏM FRUNT MENƏN BALŞƏVIKTARSA KIĐKEN KƏRƏŞ OJOŞTOROROIA!

„Pramlinpian, xedmət dissiplinahь, satsejalizem jarьşь əsən kərəşev вarьşьn вaşqarьv menən вergə tyвən matвuqattar yðək, ølkə, kraj, təвək matвuqattarьnьŋ kalliktif xəвərselərə вulьp torortqa tejeştər! (Yðək Kəmitət 16-april qararьnan).

Tyвən matвuqat zavьt-faвrik вətə pridperejətejəneŋ stixtarьnda sьqa torqan stinə gəzite həm kalxuz, salxuzdaqь stinə, kyp tirazlь gəzittər вьlar ajьrьm prajьzvadstvanьŋ tormoşon kankrit jatqьrtьvsь вulьp kilələr. Tyвən matвuqat zavьt kalxuz, salxuz matвuqatь-ul turanan-tura prajьzvadstvanьŋ esendə вulьv menən вergə, parteja вurьsь tirəhenə iŋ tyвəndəge stanıktan kiŋ eşse jalpьnьn ojoştora. Tyвən matвuqat ølkə təвək matвuqattarьnda kytərelgən məhim sajasi məs'ələlərðe yðeneŋ sitendə şul yðe sьqqan urьnðьŋ təp jalpьlь əsən papylarlaştьrьp вirev menən ðə jəm matвuqat aldьna qujьlqan вurьstarðь вaşqara. Tyвən matвuqat juqarь matвuqat tarafьnan kytərelgən sajasi-xuzalьq kampanjalarьn şunda uq elep alьp unь kiŋ jalpь esenə stanıkqa jetkerep şul urьndaŋ yð ajьrьmlьqtarьna qarata kankrittaştьrьp jalpьnьŋ yð teləndə asьq itep aŋlatьp вirergə tejeş.

Tyвən matвuqattan вьl вurьstarðь talap itev əsən juqarь matвuqat yðe tyвən matвuqattьŋ eşen, məndərəzahen jaqşь вelep tororqa, unьŋ menən вəjlənešte kesəjtergə tejeş.

„Yðək, ølkə, təвək gəzittəre, tyвən matвuqat zavьt-faвrik, salxuz həm kalxuzdardaqь stinə həm вaðma gəzittəren kyðətev əsən tartiple rəveştə alьp вarьrqa, ularðьŋ jaŋьşlьqtarьn təŋqitləv, unьşlьqtarьn kyrhətev menən вergə, tyвən matвuqattь jaðьlqan qajlь вer qьsatlь mat'rejaldarðь juqarь matвuqat yð вitendə jaqtьrtьrqa tejeş". (Yðək Kəmitəte qararьnan).

VKP (в) Yðək Kəmitəteneŋ вьl kyrhətməhe juqarь matвuqattьŋ tyвən matвuqat menən jaŋьsa вəjlənešte, jaqьsa həm kankrit jetəkselek itevðe talap itep. Tyвən matвuqatqa jaqьsa qaraş ьvðь ta.

Beððeŋ xuzalьqtьŋ вətə ajьrьm tarmaqtarьnda nindəj terðə вulha la gəzit sьqarьla. Bьl gəzittərðeŋ juqarь matвuqatta kalliktif xəвərselek eşen praktik rəveştə ojoştorov əsən:

— **Berensenən** juqarь matвuqat yðeneŋ planьna tyвən matвuqat menən eşləvðe inderergə tejeş. Məðələn, ølkə gəzite вerər məs'ələ вujьnsa вer kalxuzqa smatьr ytkərergə teləj ikən ul iŋ elek şul təвəktə sьqa torqan təвək gəziten həm kalxuzðьŋ yðendə sьqarьla torqan stinə gəziten qatnaştьrьvðь yðeneŋ smatьr ytkərev planьna indererge—ularqa kankrit zadanjalar вirergə ajьrьm eştər jəkmətergə, smatьr planьn вergələp tikşerergə, smatьrðьŋ maqsatьn вergələp əjrənergə həm вьl smatьrðan aвaqaa hedəmtənə la вergələp eşləp, unь juqarь həm tyвən matвuqatta nisek jaqtьrtьvðь la вilðələrgə tejeştər.

Bьna oşolaj itep tyвən matвuqattь məhim kampanjalarqa həm xuzalьqtьŋ ajьrьm tarmaqtarьna вəjlənešte julь menən matвuqattьŋ вətə zvinalarьn ølkə, təвək matвuqatьnan—kyp tirazlь вaðma həm stinə gəzittərenə tiklem ularðьŋ вətəhenenðə kesən una şul ajьrьm tarmaqqa tuplap, jetəkse gəzit menən tyвən gəziteŋ вerðəm fruntьn tьvðьrьrqa kərək.

—IKENSE—juqarь matвuqat tyвən matвuqat ohtanьn sajasi jetəkselekte kesəjtev menən вergə, ular menən вəjləneş eşen rejal julqa qujьrqa ridaksejanьn eş planьn jeвərep tanьşьrьp tororqa həm yð вitendə tyвən matвuqat əsən ajьrьm məs'ələlər вujьnsa kalaidar eş planь əlgetəre la вirep tororqa tejeş. Daimi вəjləneşte qujьv əsən ridaktьrdar kəŋəşmələren jьjьp unda tyвən matвuqattьŋ məndərəzahen massavaj eşteŋ qujьlьşьn вarlav ytkərergə. Juqarь matвuqattьŋ eş tərmvəðəren artaqlaşьv nigeðendə ularqa praktik jarðamdar ojoştororqa. Tyвən matвuqattь aqьlь kyðətep вarьp ular kytərep sьqqan qajlь вer jaŋь məs'ələlərðe ølkə gəzitenə kytərep jalqap alьp kitergə tejeştər.

Qajlь вer ridaksejalar вerəj terlə məs'ələne kytərep sьqьv jəki merəzəqəttərgə javaptar ojoştorov əsən tyвən matвuqat eşselərenən ajьrьm-pustar qujьv həm ul pustarðan daimi вulьp torovьn ðə hamanda praktikavajt itələr. Bьl tyвən matвuqat eşselərən juqarь matвuqattьŋ intarmatьrь rəvenə əjləndərep tap eşenən ajьrьvqa xatta ejnedlek tьvðьrьrqa alьp вarasaq. Urьndarða pus вildьrьrqa kərək. Ləkin ul pustь daimi itep tьqьştьrьp qujьv jaramaj. Pus məhim вer məs'ələ вujьnsa ojoştorop ul məs'ələne xəl itelev menən yk pustь tarataqa. Ikense məs'ələ вujьnsa jaŋьnan (вətenləj вaşqa sastav menən) ikense pus ojoştororqa kərəj.

Tyвən matвuqattьŋ yðək, ølkə, təвək matвuqattarьnda kalliktif xəвərselek itev eştəren jaq, şь itep ojoştorqanda gəzit вulqan urьnda pus qujьvðan kərəge lə qalmajasaq. Tyвən matвuqat— kalliktif xəвərselege arqьlь juqarь matвuqat вətə məs'ələlərðe jaqtьrtьv əsən kiŋ julqa qujьlasaq.

Ləkin Başqortostan kyləmendəge tyвən matвuqat, juqarь matвuqatta kalliktif xəвərselek вurьsьn вaşqara alqanь juq.

Mьna əsən вeð yðeвeððeŋ praktik eşeвeððən вer nisə fakt alьp kitəвeð. „Başqortostan„ gəzite Bajmaq təвəgeŋ totoş gramьtalь təвəkkə əjlənderev məs'ələhen kytərep sьqtь. Bьqa Bajmaq təвəgendəge tyвən matвuqat yðeneŋ tavьşьn вirə almanь. Şulaj uq „Başqortostan" ridaksejahь yðək kəmitəteŋ jəməqət tajьnьn jaqşьrtьv sarahь turahьndaqь qararь вujьnsa, tyвən matвuqatqa şul turala paxat ojoştorov, aşxanalarðь вarlav ytkərevgə tiligram arqьlь aşьqьs mərəzəqət itte. Ləkin tyвən matвuqat вьqa jalqanmanь. Şulaj uq xəðer ølkə matвuqattarь вegengə kəðə adqarьla torqan sajasi—xuzalьq kampanjalardan ədeləv qurqьnьsь (igen əðerləv avqьs planьn nej вarь 10 pr. qa qьna ytəlgənlege h. в.) həm ədeklektərðe вəterev əsən iŋ tyвəndəge kiŋ jalpьnь ojoştorovqa trivugalь signaldar вirðe. həm вirə, Ləkin tyвən matвuqat вьqa вalşeviktarsa jalqanmaj. Tavьşьn—tьnьn sьqarmaj tьŋlap jatьp qala вirə.

Beð вьl kyreneşte tyвən matвuqatteŋ yð tirtyrejəhendə genə siklənep, вətə kesen juqarь matвuqatqa jalqanmav, parteja qararðarьn ytəvgə kiŋ jalpьnь ojoştormav, ularðь əlgə вaьrьŋ la zriəaler əðtendə tərвejələmav, yðək kəmitəteŋ kalliktif xəвərse вulьrqa tigən qararьn вojomqa atqarmavðarь tip narьqlajвьð.

B.L.

BILARƏT PRALITAREJATЬ, MATUR GIGANTЬNA JARĐAMƢA!

ӨFӨ MATUR ZAVЬTЬ EŞSELƏRENEŊ AŞЬQ XATЬNA BILARƏT EŞSELƏRE BALŞEVIKTARSA JAVAP BIRERGƏ TEJEŞ.

Teđeleştəge ədəklekte betərev heđđeŋ jarđamьqьđ menən genə xəl iteləsək.

MATUR ZAVЬTЬ EŞSELƏRENƏN BILARƏT QOROS SЬBЬQ ZAVЬTЬ EŞSELƏRENƏ AŞЬQ XAT

QƏĐERLE IPTƏŞTƏR!

Berehe artьnan berehe kytərelgən janь giganttar, avыl xuzalыqьn satsejalizem nigeđenə jantenan qorovdaqь elgəşəvdər—ыlar vətəhe lə jeŋevsən faktьdar.

Yđenen durьbqь, birergə tejeşle praduksejahe menən Səvittər Sajuzьnda qьna tygel, vəlki, bətə donjala berense urьnda totasaq 1—matur zavьtь ikke xəkymət vaqьtьnda həm iqtisadi həm sajəsi xoquq tigedlegenən həm xəkymat bulqan lida,—begenge Başqortostandьn qola jalanьnda halьna başlanь. Bыl dur gigant 1932 nse jыldыn ejjyn ajыnda halыnыp betergə, Səvittər ilenə tavge jыlda 100,000, aldaqь jыldarda 200,000 matur birergə tejeş. Bыl zavьttь yđ vaqьtьnda halыp beterev— beđđeŋ yđeneđgə, yđ kesenegə, yđ tьrьşьlqьbыđqa bajlanqan. Karəkle dart, karəkle tьrьşьlьq, ul —matur tedeleşendəge eşselərgə geno tygel, vəlki, satsejalizem sənəqətenen bar zavьt—fabrikardarьn da her ajьrьm eşsenen tьrьşьlqьna, yđendəge kes həm dərtte tulь fajdalanьvьna bajlanqan.

Avьqs ađaqьnda, əlkə qazitehe qadaq jeleşməv, 60 tunna qadaq urьnьna bara 3 tunna qadaq menən genə tə'min itelevened həm şunьn arqahьnda eştə tuqraiьş—ədeklek turahьnda xəbər birelde. Bilarət eşselərenə matur zavьtь tedeleşen qadaq menən tə'min itergə tejeştər ine. Ləkin berense kəndə yk ədəklek buldь.

Bed Başqortostan kalxuzsьlarь—Stalin saqыrьvь bujьnsa BERENSE MATUR zavьtьn tedergə kilgən eşselər, Heđgə Bilarət eşselərenə həm matur zavьtь tedeleşenə karəkle matirjaldardь birergə zakaz alqa vətə basqa zavьt—fabrikardь eşselərenə oso xatьbыđ menən mərəqəzat itabed həm ajtəbed.

Berense matur zavьtь tedeleş eşen karakle bulqan matirjaldar menən vaqtьnda həm ədeklekheđ rəveştə tə'min itelhen!

Eşləp sьqarьv pragrammalarьn tultьrьv həm arttьrьp ytavda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitodь hər ber tsixqa həm hər ber ajьrьm eşsegə jetkerelhen!

Satsejalizem sənəqətendə hər ber eşse satsejalizem qьrdarьndaqь hər ber kerəşse kalxuzsь matur tedeleşəndəge yđeneŋ qatnaşьn udarsьlьq menən tə'min itergə tejeş.

Bed, kalxuzdardan tedev eşenə kilgən eşselər tedev eşenə totondoq. Bed matur zavьtьn partejə həm xəkymət tarafьnan qujьlqan metdətkə „halьp beterevdə bətə kesenedə jegəsəkbed. Ə, hed bedgə bulьşьrqa itegeđ!

Bətə jeŋevdərebeđđeŋ xьtьnda partejənən dereŋ həm hidţer jetəkselege,—pralitarejatьn dart həm hidţer tьrьşьlqь ul.

Matur tedeleşendə balşeviklek imtixanьn totovvъđđen qatnaş bьrьşьbыđ.

Partkum: FEJUDЬRЬF.
Pastrojkum: MATVEJEF.
ABDULLIN.
Eştər nacalnigь jərdamsьhь: XƏLIDEJEF.
Udarnik disatnik: DƏMINEF.
udarnitsa—brigadirşə: MINNEGƏRƏJEVA.
Udarnik eşselər: SAFIN, ALEJEF. MARƏSEF. DALGAPULЬF. ZARIPЬF. SURIGIN.
Udarnik brigadir: PAPUF.

Ural kyzbas sistimьnda Başqortostan

(Baş savnarxuz rəise iptaş Ş.Ƣ. Jəhydin məqaləhe.)

Səvittər ile xalq xuzalыqыn yđeŋeneŋ tьmpьn, eşləp sьqarьv kesenen qьđьvlanqan timpьn ytkərə.

Səvittər ile yđenen kiləsək yđeşen mital, sujьn inirgitikaqa tajana şunьŋ esendə, XVI-sjəzdьn kөn sьqыşta ikense mitalurgeja,—kymer bazahь buldьrьv turahьndaqь qararь qađij genə ber qarar tygel. Kiləsəktə xalq xuzalыqыnьŋ yđeşe bьqa tiklem batьş jaqьndaqь bulqan mitalurgeja kymer bazahь kesenən qьna ... XVI-sьь sjəz qararь nigeđən ken sьqыşta ikense mitallurgeja bazahь. Ural-Kuzьas kambinatь ojoştorola.

Ural—Kyzbas kambinatь: Ural əlkəhe, Seber, Qazaqьstan Başqortostan jəmhyrijətenən torqan 4 ilde yđ esenə ala.

Başqortostan ile Ural-Kyzbas kambinatьna yđeneŋ bətə təbiqəj bajlьqtarь menən inə; Başqortostan Kөnbatьş Ural bulьp iđaplanə.

Başqortostanile kiləsəktə yđeneŋ sənəqəteneŋ yđeşe menən—indysterejəlnej agьrьraj ber il bulьp əvereləsək.

Başqortostan Ural—Kyzbas sistimьna yđeneŋ mital zapastarь—tөđlө mital, baqьr, altьn, kөmөş, sink ruda bajlьqtarь menən inə Başqortostan Ural Kyzbas sistimьna yđeneŋ baj urmandarь menən, tedev matirejaldarь menən zavьtarь menən inə.

Beđđə bətəhe 50 urьnda timer rudahь jatьştarь... bar, unьŋ berhe həm iŋ baj urьnь, Jegəze—Kamarav ruda jatьşь bulьp, unda 100 miljunnalar menən hanalqan ruda zapasь bar, Jegəze—Kamarav jatьşьnьŋ 50 pr. tь timerđən tora. Bыl ruda jatьşь 150 tunnalь rudahь menən prafisьr Sьvatalьskejden bildələve bujьnsa timer rudahь sifat jaqьnan Səvittər sajuzьnda berense urьndьbildləj. Magenejtagurskej yđeneŋ ruda bajlьqь jəbətenən donja jəđəndəge iŋ đur zavьttarđan hanala, Jegəze Kamarьv ruda jatьşь magenejtagurskejdən berdə kəm tygel. Başqortostanda đur mitalurgejə giganttarь halьna. Sujьn eşləp sьqarьv nurmьhьn berense nəvbattə 500 meŋ tunna, ikense nəvbattə 2,5 miljun həm өsөnsө nəvbattə sujьn eşləp sьqarьvdь 4 miljun tunnaqa jetkerergə ujlanьla. Rivalytsejaqa tiklem bətə rəsəj sənəqəte jыlqa 4-miljun tunna sujьn eşləp sьqarqan bulha, xəđer Başqortostan ile yđe genə 4 miljun tunna sujьn eşləp sьqarasaq.

Başqortostan xəkymətenen xisap daklatь bujьnsa sьqarьlqan qararda bыl Jegəzь gigantь 1932—nse jыlqa teđeləsək. Donja jəđəndə iŋ đur gigant Amirika gigantь 2,5 miljun tunna sujьn birə ine, ə beđđeŋ Başqortostan gigantь jыlqa 4 miljun tunna birəsək. Kyrəheged, Başqortostan gigantь Amirka gigantьnda alda həm donja jəđəndə iŋ đur giganttarđьn berhe bulьp əverelə.

Başqortostan tupraqьnda teđe mital ruda bajlьqь bik beđ. Bed 1937 nse jыldarda teđle mital zavьttarьnda 150 miljun tunnaqa jetkerergə tejeş. Begenge kəndə bətə savittər sajuzьnda teđle mital eşləp sьqarьv 150 miljun tunnaqa jeta. Timək beđ 1937 nse jыlda Başqortostan ilendə genə teđle mital tabьv jaqьnan S.S.S.R. dьn begenge xalen qьna ytətəe.

Başqortostan giganttarьnьn berhe jыlqa 200 meŋ danə matur eşləp sьqara torqan Өfө matur zavьtь. Bыl zavьt ike nəvbattə eşlənep berense davere 100 meŋ maturdь 32 nse jыl—dьŋ berense ejjylenə birergə tejeş. Başqortostan matur zavьtь Staligrat həm Xarkьf zavьttarьna qaraqanda 2 tapqьr đur urьn biləj. Bыl zavьtta 13 meŋ eşse eşləjəsək. Teđeləş eşendə 7 meŋ keşe eşlərgə tejeş. Өfө matur zavьtьna 216 miljun hum həm kapital maja halьna. Berense nəvbattə zavьtqa 108 meŋ hum rasxut sьqarьrqa tejeşbeđ.

Timək Başqortostan matur zavьtь juqarьla ajtkənsə Stalingrat Xarkьf zavьttarьna qaraqanda 2 tapqьr đur urьn tota. Beđ bыl zavьttь halьp betev həm unьŋ eşləven tidiətev өsөn bətə kesebeddə birergə kiŋ qatlam jəməqətselek fikeren bыl eş tirahenə tuplajqa tejeşbeđ. Başqortostan pralitarejatь partejə jetəkselegendə bыl eşte tamamlav alqan timptь qьđьvlatьr.

Başqortostan tupraqьnda ikense đur kambinat Katla—Turbin kambinatь halьnasaq. Bыl səvittər sajuzьnda berense tapqьr qьna eşlənə torqan eş. Səŋ kej bьqa tiklem Katjul həm turbin zavьttarь ikehe ike başqa zavьt bulьp jerətelə ine. Amirika la ul nəmə bьqa tiklem xəl itelgən nəmə tygel. Şulaj itep beđđeŋ Başqortostanda halьna torqan bыl gigant iptaştar ike məs'ələne bergə berləşkən xəldə teđəp Katla Turbin is-mendə ojoşqan ber kambinat buldьra.

Bыl kambinat Başqortostandьŋ yđ esendə halьna majdan bildələngən əđerlek eşe başlandь. Bыl kambinat Cirnakufka təbəgendə Өfəgə jaqьn ber urьnda halьnasaq. Zavьt berense nəv—battə 34 jыlqa xutqa jebərelep, jыlqa jartь miljart humlьq praduksejə birəsək. Katla—Turbin kambinatь iŋ hыŋqь həm juqarь tixnika menən eşlənep 40 meŋ eşse talap itelə. 20 meŋ eşse gigant halьna torqan majđanda eşlərgə 20 meŋ eşse zavьtь teđə başlarqa tejeş. 32 nse jыldan bыl zavьttь halьvqa in qьđьv eş başlanasaq. Matur zavьtь Katla turbin kambinatь Jegəze Kamaruf kambinatь Başqortostanda eşselər sujnьŋ өsөn berense hьnav.

Başqortostan Mitallam zavьtь halьnasaq. Bыl đur zavьt. Bыl zavьt mital hыnьqtarьn tuplap, eşkə jaraqlь ber xəldə eşləp birəsək. Zavьt jыlqa 150 meŋ tunna mital ыrasak. Zavьt 1932 nse jыldьn 1—qinvarendan eşlən başlanasaq. Majdan bildələngən aqsa aylengən eşselər maalizavajt itelə, plan bar eşe totonolqan. Bьlar menən bergə rattan Başqortostanda hыv jыlь transpart kəneteлə, 360 para xut eşləp sьqarьv kesendə paraxut zavьtь halьna, şul zavьt alk tidlətelə. 32 nse jыl qьđьv rəveştə eşkə başlajasaq. Şulaj uq vagundar eşlev zavьtь halьnasaq. Bыl zavьt jыlqa 10 meŋ vagun eşləp sьqarьrqa tejeş.

Injerdə aqas—ximejə zavьtь halьna. Bыl zavьttьŋ kesə 550 meŋ kuba mitarlьq bulasaq. Amirikalaqь iŋ đur aqas—ximejə zavьtь jыlqa 250 meŋ kuba mitrlьq aqas praduksejahe eşləp sьqarьla, timək beđđeŋ Başqortosanda halьna torqan Injər aqas—ximejə zavьtь Amirika zavьtьna qaraqanda 2 tapqьr đur urьn tota.

Ural—Kyzbas sistimьna ingən zavьttarđan 100 gə jaqьn zavьt halьnasaq. Şular jəmləhenən Marganьs. Xorumik faberigь həm başqalarьn kyrhatergə bula. Min bьnda ul zavьttarđьn barьhьna la tuqrap tormajьm. Tik şunь əjterge kərək, bыl zavьt fabriktar bətəhe Өfə tirahendə halьnasaqtar. Ber nisə jыldan hun Өfə şundaj yđəsək begenge Өfə dəvmələndə ber nisə qalalar tьvasaqtar.

Başqortostanda 29 urьnda simint zavьtь halьrqa urьn bar. Beđ simint gigantьn 2 urьnda halьrqa ujlajbыđ. Zavьttarđь halьv şul iđəptən bulьrqa tejeş Başqortostan simint zavьttarь yđđərenen eşləp sьqarqan praduksejalərə menən kyrşe əlkəlarđe lə tə'min itergə tejeştər. Simint zavьtьn şul iđaptan halьrqa məs'ələ eşləp jatьla. Başqortostandьŋ 2 gigantь өsөn 230 miljun danə qьđьl kirbes kərək. Bыl 230 miljun kirbeste eşləp sьqarьv өsөn beđgə 14 miljun hum aqsa kərək. Bыl talap fəqət Katla—Turbin həm matur zavьttarь tarafьnan qьna qujьlalar, ə bđđə safxuzdar həm kalxuzdar şulaj uq kamunal torlaqtar teđeleşe өsөn đur talaptar bar, həm başqalar.

(Hьđьmь aldaqь handa)

Ƣ. JƏHYDIN.

BAŞQORTOSTAN ƏLKƏN BOROLOŞTAR ALDЬNDA

Məskəvđə ytkərelgən milli həm aftanumejəlь əlkəlar kəŋəşməhendə iptaş Bəxtejef Başqortostandaqь teđeleştər turahьnda tyвəndəge məfhymdə telmər hejləne:

— Başqortostan biş jыllьq plandь əsasən xəl itte, Başqortostan sənəqəte praduksejə eşləp sьqarьvđa plan zadanejahьn 9 miljun humqa ytəne.

1931 —jыlda Başqortostanda katla—turbin həm Matur zavьttarь halьv eşe bьşqarьla. Bыl zavьttarđь halьv, teđev matirejaldarь həm teđeleş eştəren qьđьvlatьvđь talap itə, senki Cirnakufkь kambinatь Başqortostandьŋ yđ bajlьqь menən fajđalanasaq.

Iptaş Bəxtejef, bыl teđeleştər aqsa həm teđev matirejaldarь menən tə'min itevđə xuzalьq ojoşmalarьnьŋ đur iqtibar itevđəen talə itəp, beđđeŋ zavьttar өsөn jebərelə torqan matirejaldarđь ikense zavьttarqa jebərev kyreneştəre qabatlanьrqa tejeş tygel, tej.

Başqortostanda teđelə torqan đur giganttar Başqortostandьŋ yđ esendəge urman bajlьqtarьnan fajđalanьrqa, bыl eşkə kəŋəşmə đur iqtibar birep tikşerergə tejeş. Xəkymət, Bilarət zavьtь ergahendə đur aqas zavьt halьv məs'ələhen xəl itte, unьŋ planь 600,000 kubamitьrlьq itep qabul itelde. Zavьt aqas yđəge eşləp sьqarasaq, unьn qalđьq matirejaldarь Bilarət zavьtьna jaqьv matirejalь xeđmətən ytəjəsək. Başqortostan sənəqəte өsөn iŋ avьrьv məs'ələ ul da bulha eşselər kesənən jetərlek bulmavь.

JEGƏZE ƏLKƏ OJOŞMALARƢA ĐUR TALAP QUJARƢA XAQLЬ.

Partejə qarardarьn ojathьđ rəveştə bođorqa jul qujmaъqa

Əlkə ojoşmalardьŋ qajhь berəv đərendə eşkə udar təъ birə almav, eştə boroloş jahaj belməv đəre heđəmtəhendə Jegəze—Kamaravski eşen eđəvgə taba alьp bara. Meъələn: avqьs ajьn da48 boravlav maşinahь urьnьna nej barь17genəmaşina eşləj. Bыl eştə kemdə qəjep huŋ? bis hyđheđ BGRU, senki Başabkum tarafьnan 7— avqьsta uq Jegəze, Kamarav razvitkahьn 20 boravlav maşinalarь menən tə'min itev өsөn BGRU qa 3 kөn vaqьt birelgəjne, vaqьt ytte ber genə maşina la kilgəne juq. Şul uq BGRU qa 10 boravlav mastire həm tikanamis jebərev məs'yləjəte jəkmətelgən bulha la, ulardь la xəđergə jebərgəne juq.

Başqortostan xeđmət Xalq Kamisarlьqь həm Başprafsəvitkə xeđmət bujьnsa ber ikanamis jebərevgə tigən 3 kөn vaqьt menən burьs jəkmətelgəjne. Ular da bыl eşte başqara almavđarь həm başqartьrqa teləməvđəre menən BGRU nan artta qalmanьlar, oşo kөngə tiklem ular tarafьnanda bыl eş eşlənergə ujlanmaj əle. 3 kөn esendə Jegəze, Kamarav razvitkahьna 40 slisar, 100 plutnik, 4 takar jebərev turahьnda jəkmətke alhalar da begengə kөndə Jegəzegə 20 slisar, 28 plutnik həm 3 takar jebərelgən.

Jegəze—Kamarav razvitkahьn prmtavarmenəntə'miniteveşendə ber tөrlө hьnьlьş juq. Başabkumdьŋ qararь bөtөnləj bođolqan. Jegəze—Kamarav razvitkahьna „8 nse mart" favrigьnan 3 meŋdəndə kəm bulmaqan kastym, 1000 palta həm 500 jəjge kastymdər turahьndaqь qarardar ytəleşe turahьnda ujlavьь la juq. Bыl məs'ələneŋ qəjebe Narkamsnap həm Snabturg өđtөnə təşəp qala. Razvitke eşendəge eşselərđe ađьq menən tə'min itevdə 2 ajlьq zapas bulьnьv turahьnda Başsajuz həm Sajuzxlipteŋ eşkə halqьn qarap bыl eşte bamanda xəl itməvđəre eştə đur qьna ədəklektər tьvđьrьvqa taban alьp bara. Bыl ike ojoşmalarđa Abkum qararьn ytəvgə barmaq aşa qarajđar.

Bilarət eşselərə Narkamsnap həm Başsajuzdan ber genə kilagram da jəşelkə ala almaqandar. Ular bыl məs'ələne xəl itkəndə ike genə kөn birelqən bulha la, eş yđ vaqьtьnda ytəlməne. Razvitke eşendəge eşselər Başkusprum sajuzdьŋ ajaq kejeme—sabatalar menən planlь rəveştə tə'min itep torovona bşanьs birə almajđar.

Qьъqahь—Jegəze, Kamarav razvitkahьndaqь bыl ədəklektər turahьndaqь təp səbəptərđen bətəhe lə juqarьlaqь kyrhatelgəndərgə qajtьp qala. Juqarьla kyrhatelqəndərđe ytəvđə juqarь ojoşmalar turanan tura Başabkumdьŋ qararьn juqqa sьqaralar. Başqortostandь indysterejələşterev Ural—Kyzbas kambinatь prablimahьn xəl itevgə turanan tura ajaq salalar.

Şunьŋ өsөn beđ, RKI kantryl kamisejahe həm prakaratura aldьna turanan tura bыl məs'aləne qujьrqa məzbyr bulabыđ. Jegəzelə đur ədəklək, bыl ədəklektər turahьnda taqь la ber tapqьr signal birəbeđ, juqarqь urgьndarđьŋ diqqəten ьlьqtьrabыđ. KON. SASIDKIN.

BӨTƏ KӨSTӨ JEGƏZEGƏ BORORƢA.

Partejə əlkə kəmitəteneŋ həm Başqortostan x ə k y m ə teneŋ Başqortostandь indystrejələşterevdə təp niged şarttarь bulqan Jegəze kamaruf mitallurgejə gigantьn buldьrьvda əđerlek eştəren ojoştorov həm jetəkselek eştəre menən tə'min itev turahьnda ber nisə tapqьrđar qararь bulьvqa qaramaъtan unь tor—moşqa atqarьvda qьrqa hьnьlьş bulqanь juq. Təbək ojoşmalarьnan alьp tyвənge partejə, kamsamul, praiьajuz həm jəməqət ojoşmalarьna tiklem bыl eşkə səjəsi natьq birevđən sittə toralar.

Bigerakta tav ruda idarahь eşselərgə torlaq əđerlavdə karəkle matirejaldar menən tə'min it—məv heđemtəhendə teđəv eştəre planьnьŋ ədələv qurqьnьsь kyđ aldьna kilep baъtь. Urьnda qь kapiratsejə həm rajpatrip saj uz eşselərđe aşxana həm prambavar dillisini tujьnlьqtar menən tə'min itevdə yđeneŋ funksejahьn eşselər jaipьnь horavьna javap birə alьrlьq ydgərtep tedəvdə kankrit satatar kyrgəne juq.

Razvitkьla eşləvse eşselərđeŋ 80 pr. tь başqort tatarđar bulьvьna qaramaъtan apparattarda həm idarala eşləvse xeđmətkərđər arahьnda təp milləttərđən bər keşe juq. Şulaj uq kurьstar arqьlь milli kadьrdar əđerləvdə praktik sara kyrelməj. Kacagardar maşinistar buravaj mastir—đar əđerlav kurьsьnda başvort—tatar jəştəre barmaq menən hanarlьq qьna, əsə telendə uqьtьvsьlarqa moxtazdar, xeđmətkərđərdeŋ həm uqьtьvsьlardьn urьъtarđan bulьvь başqort tatar eşselərenen horavьna javap birə almajdar. Ƣemymən milli eşselərđe sitkə tibev (tatar başqort tigən milli hyđđər) nьq tamьr jəjgən.

1500 handa bulqan eşselər arahьnda kyltura—aqartьv eştəre xəđerge timpqa javap birə almaj, eşselər arahьnda (ulgrəktə kalxuzdardan kilgən krəъtejən psixalugejə) tixnika həm səjəsi nadanlьqtь betərəvđə ber nindəjđə praktik sara kyrelməj. Uqьv jorttarь, qьđьl posmaq həm kətəpxanalar juqtar. Şulaj uq qatьn—qьđđarđь jort eşenən qotqarьv, ulardь prajьzvudstьvaqa tartьvđa təp jul bulqan jəslələr, balalar baqsalarь juq.

Qьъqahь Başqortostandь indystrejələşterevdə berense niged şarttarь bulqan Jegəze—Kamarofka kyltura jarđam itevđən sittə qalqandar.

Kyltura həm aqartьv eştəreneŋ qafu itelməъlek dərəzalə artta qalьv heđəmtəhendə oşo kөngə tiklem satsejalizem jarьşь, udarsьlьq rejal rəveştə tormoşqa atqarьlmaqan.

Kadьrđar əđerləv məs'ələhe praktik xəl itelməv, prajьzvudstьvala eşləp sьqarьv xeđməten dөrөъ ojoştorməv, prajьzvudstьvanь sdilşinaqa kyserməv, xuzrasent məs'ələhen eşselər jalpьhьna nuqlь teşendərməv heđəmtəhendə eşləp sьqarьv planь berense avqьsqa bətəhe 5 pr. qa qьna ytəlgən, jəqni plan ytəlməvgə yđəge şarttar səbəp bulqandar.

Bьndaj qafev itelməъlek jeteşheđlektərgə bəgəndən başlap sik qujьp Jegəze-Kamaravski razvitka eştəren julqa halьvđa təbək həm əlkə ojoşmalarđьŋ iqtibarьn jynəlderergə həm praktik rəveştə jetəkselekte kөsəjtergə karək. I.MOSTAFIN.

Kasnifstraj. Dumna №1-2

Ƣ. SƏLƏM

JUL ƏSKIZDƏRE

GIGANT TЬVASAQ QЬRĐARĐA

1. KURЬPHЬĐ AFTAMABIL

Brigada ut kevek qabьndь.

Barahь jal ođon. Bətəhe 120 kilamitьrđan artьq jerđe ytergə kərək. „Başqortostan" gəzite idarahьnan jəkmətelgən burьstar đa đur, eştər đa kyp. Ə vaqьt qьъqa, vaqьt tar.

Maşinahьđ julqa sьqьv məmkin bulmaqan ber nəmə ine. Şuqa la kyp balalarđan aşa bulhala taptьq beđ unь.

Beđ 5 keşe, şufir đa quşьlqas aftav buldьq. Altь keşegə ber aftamabil. Ber aftamabil bulha la jetəsək ine beđgə, ul da kurьphьđ bulьp sьqtь.

Kurьphьđ—jartь janbaşlь aftamabil.

Şufir ultьra torqan əylməhe genə bөtөn, ə, artь betenlaj naməhed Qatandьr ul jək tьşьv өsөn qalьn jəşnekle aftabus bulqan, begen unь la juq unьŋ. Tik billek xeđməten ytəvse ike genə arqьrь timere bar.

Ujlaj torqas əs ke eqə urьn tabьldь. Giganttar ha'ьv đa razvidka eşen alьp barьvsь ike inzinir iptəşte şufir əylməhenə n r ь n l a ş t ь r đ ь q ular, unda—ber keşelek urьnqa esəv ləp hьjđьlar. Ə, beđ—qalqan esəv, tege ike arqьrь timergə tolonop barьv dərte menən jana başlanьq. Kyŋeldər berekte ul timerđərgə.

-Brigada tamam utlandь. „Başqortostan" gəzite idarahьnan jəkmətelgən eştəren atqarьv jalqьnь menən yrgə kytərelə. Ul yđ burьsьn tulьhь menən ytərgə, Linin partejəhьnьŋ dөrөъ milli səjəsəte arqahьnda Indysterjələşəsək Başqortostan giganitarь teđeleşeneŋ begengə xəle menən bətə eşsən jalpьnь tanьştьrьrqa, ularqa iъəp birergə tejeş.

Inzinir iptəştər đa beđđe qaldьrməv jaqьnda, beđ inde kyptən qalьv jaqьnda tygelbeđ.

—Arqьrь timerđərqa barьşьp bulhьnmь, ber ajaqьŋ jerđə həjrəlhenme, ləkin, barьrqa! brigadanan ajьrьlmaъqa!!.

Beđđeŋ əkənsebeđ, buravaj sь'arđьŋ baş brigadirь S... iptəş ine. Unьŋ jəđəndə, qapьl nindəjđer şatlьq, jыlь hьđьqtartь. Əjterheŋ də donjala bulmaqan ber maşina ujlap sьqardь.

—Iptəştər, bыl timerđərgə jaqşьlap arqьrь taqtalar bəjlərgə kərək, unan hun təşəp qalьv qurqьnьsь la betər, jomoşaqta bulьr!.—tine.

—Dөrөъ təşəp qalmaъlьq bulha yđe jette—beđ əjtəbeđ.

Şufir şajrta beđđe:

— Təşəp qalhaqьđ qьsqьrьthьđ, min kөtөp alьrьm, tej.

Beđđeŋ jəđđəge şatlьqtar đa kinəjə teşte.

— Taqta la bəjləp alhaq, teləgən jergə barьrqa məmkin!.-

Tik, bьndala ber đ avьrlьq—tidqenə taqta tabьv məs'ələhe buldь.

Uram urtahь bit. Qala uramьnьŋ tidgenə hьndьrьp ala torqan baqanahь la, jəki qajьrьp alьrqa qojmahь la bulmaj. Jetməhə qalanьŋ da yđək uramьn da. Sitendə bulqanda yđe ber xəl ine. Ə, hun taqь la nəmə menən bəjləp bьqьlьrqa ul taqtalarđь?!?!!

Kyp həjləvđən, artьq tel hatьvđan praktik eş bөđөmtəle. Praktik eşkə inde beđđeŋ brigada ut kevek ul. Beđ ber ađđan huŋ ul nəmələrđe lə buldьrđьq. Ber kiъək taqta Başsavnarxuzđьŋ at harajьnan, berehe şul uq işek aldьnda torovsь sturьzđьŋ baъmaq tөbənən tabьldь. Tidək, batqaqqa qatqan taqtalarđьn jөđən qьrьp jьvđьq. tađarttьq beđ. Qajđandьr ber jьvan arqan da əđerlənde.

Jartьlarđan bөtən jahalьp habьşьp jөrөrlək urьn əđerləngəs buravajsь brigadir iptəş bөtəbeđđe lə jыlь qaraş menən həjpap sьqtь:

—Başqortostandьŋ yđ maşinalarь, yđeneŋ motorđarь jeteşkəs bөtөngə lə, jomoşaq kurpьlьbьna la ultьrьrbыđ. Ə xəđergə—tөləv daverendə bыl da jaraqan.. Ьsьnlap ta təşəp qalmaъlьq bulha yđe jette... Beđđeŋ brigada la şul jaŋьlarđa buldьrьv eşe artьnan bara begen!

Brigada hər avьrlьqtь qarşьlarqa, unь jeŋergə əđer.

Brigada alqan eşen oslarqa ba'şeviktarsa kөrəşkə taşlanqan.

Inzinir iptəştər đa jыlmajđьlar, şufir đa kөlөşləndə.

Ƣadi genə qarap torqanda, beđđeŋ kitəsək aftamabilebeđ, saqьrьmьna ike qьrьlьp, өs ava torqan taqta arbanь xəteriətte. Timer billektən uratьlьp aftamabil kykerəgenə qorşav huqqan jьvan arqan da bыl ujđь kөsəjtte.

Өs keşe alda—şufir əylməhendə. Ə, beđ өsəv yđebeđ bəjləgən taqtalarqa ultьrđьq. Ađьraq jomoşaq bulhьn өsөn taqta өđtөnə kastjumadarđь la tyşənek. Qaldьr nьq hьrьqtьlar, osop qalmahьn өsөn furazkьlar da qolaqqa batьrьldь.

Aftamabil quđqaldь. Taş uram menən osa başlanь ul. Beđgə xəđer aftamabildьŋ kurьphьđ bulьvь la, nisek ultьrьp barьvьbьđ da, taqta arba kevek bulьvьla onotoldo. Ular nəzəbe lə qom tavь təъlə işelep təşələr.

Bыl vaqьtta beđđeŋ taşqьn ujđar, beđđeŋ aşьnьvđar, kyptən inde, gigant tьvasaq qьrđarqa jalqanqan ine. (HUĐЬMЬ BAR)

50 meŋ təzribəle kalxuzsь, udarsьlarđь artta qalьvsь kalxuzdarqa jarđamqa

Məskəv, Eşselərđe ber urьndan ikense urьnqa kyserevđəge jađqь təzribəneŋ jaqşь jaqtarьn iъəpkə alьp, kalxuzsintьr yđeneŋ sistimalarьna in aldьnqь kalxuzsьlarđan 50 meŋ təzribəle kalxuzsь həm udarsьlarđь ajьrьp alьp janь həm artta qalьvsь kalxuzdarqa jebərergə təqdim itte.

Bыl jebərelə torqan kalxuzsьlarđьŋ burьstarь artta qalьvsь janь kalxuzdarqa besən, iŋen jыjnav, kөdgө hөrөv, səsev eştəren ytkərev, kalxuzdarđa maxsьlьqtь ojoştorov həm alqa jebərev, uŋьş daxuttarьn bylev eştərendə jarđam itevđən qibarət. Bildələngən kalxuzsьlar 3—5 ər keşelek brigadalarqa bylenep, ber ajlьq vaqьt menən, yđ rajundarьndaqь həm başqa rajundarđaqь janь kalxuzdarqa jebərelergə tejeştər.

MARKSIZEM—LININIZEM TƏRBEJƏHENEŊ KIĐƏKTƏGE BURЬSTARЬ

VKP(b) YĐƏK KƏMITƏTE ERGƏHENDƏGE KYLTPRUPTAR KƏŊƏŞMƏHENDƏ

VKP(b) YĐƏK KƏMITƏTE SIKRITARЬ IPTƏŞ PUSTЬJŞЬF TELMƏRE

Iptəştər! Yđək Kəmitət marksizem—lininizem tərbejəhenen kiđəktəge вurьstarьn heđđen menən вergə вildələv həm tikşerev esən heđđe saqьrđь. Tejyrejə eştəle həm marksizem—Lininizem tərbejəhenen вurьstarьn praktikanьŋ kiđəktəge вurьstarьnan вalşeviktər his вer vaqьtta ajьrmanьlar. Dilaçьqqa həm tejyrejə ryləne narq вirə вelməvselekkə qarşь kərəşkən kevek, partejə tejyrejə hьlap qьldьrьvqa həm marksizem—lininizem tərbejəhe вurьstarьn prallitarejattьŋ rivalytsejun kərəşenən sxalastik raveştə ajьrьvqa qarşь la hər vaqьtta həm his tajpьlьşhьđ kərəşep kilde. Marksizem—lininizem tərbejəhe prallitarejattьŋ jaŋь jəməqət strajьn tədev julьnda uŋьşlь kərəşeve esən tejyrejə həm rivalytsejun praktikanьŋ вer—вerhen вajьqtьrьvđarь nigeđenə tədelə, uŋьŋ kəsə, вьna nəq oşonda.

Şuqa kyrə marksizem—lininizem tərbejəhenen xəderge dəverđəge kiđəktəge вurьstarьn вeđ вarь tik rivalytsejənen xəderge dəvereneŋ ydlektərenən ildə вulьp ytkən həm xəderge vaqьtta вulqan satsejal—ikanumik quđqalьştarđan, satsejalizem esən kərəşteŋ kiđəktəge вurьstarьnan sьqьp eş kyrgəndə genə dərəƅaildələjalasaaqьвьđ.

ILDEŊ TIXNIKƏ HƏM IKANUMIKA JAQЬNAN ARTTALЬQЬN BƏTƏRƏV XƏL ITKES BURЬS.

Giniralnaj juldь вojomqa atqarьv nigeđendə partejə ilde industrejələşterev eşendə jaqşь uq dur uŋьştarqa ireşte: вeđ urta xəllenen satsejalizem jaqьna вorolovьna ireşə вeldek həm вeđđeŋ xalq xuzalьqьnьŋ avьl xuzalьqь вazahьn kerəƅtejəndərđeŋ vaq həm jarlь xuzalьqtar nisahenən, ere mixanikləştьrьlqan satsejalizem xuzalьqь tilsəhenə uŋьşlь raveştə kyserəвeđ. Вeđ ildəge sьjnfi doşmanđьŋ təp əterattaren tar—mar itep, şuqa вik kyp jemerges udardar jahanьq. Вeđ satsejalizem siktьrь qulьnda xalq xuzalьqьna ta'ƅirđeŋ xəl itkes ricaktarьn tuplanьq.

Partejə satsejalizem tədeləşeneŋ вь xəl itkes uŋьştarьna, şulaj uq satsejalizem tədeləşenen uŋьşlь alqa вarьvьna qomasav itkən həm partejəneŋ giniral julьn əđərgə tьrьşqan „hul" həm asьq-uŋ appartunistarqa qarşь ajavhьđ kərəş hədəmtəhendə ireşte.

Partejəneŋ oƅta həm nьq jetəkselege aƅtьnda, uŋьŋ giniralnaj hьđьqьn his tajpьlьşhьđ вojomqa atqarьv hədəmtehendə SSSR kiŋ satsejalizem tədeləşə julьna sьqьp, satsejalizem dəverenə ajaq вaƅtь.

XƏDER BEĐĐEŊ ALDЬВЬĐDA TORQAN TƏP HƏM XƏL ITKES BURЬS-BEĐĐEŊ ILEBEĐĐEŊ TIXNIKA HƏM IKANUMIKA JAQЬNAN ARTTALЬQЬN JETEĐ RƏVEŞTƏ BƏTƏRƏVĐƏN ALDЬNQЬ KAPITAL ILDƏREN TIXNIKƏ HƏM IKANUMIKA JƏHƏTENƏN „QЬVЬP JETEV HƏM UĐЬP KITEV" BURЬSЬN IŊ QЬĐQA TARIXI SRUK ESENDƏ BOJOMQA ATQARЬVĐAN QIBARƏT. Vladimer Il'ic tarafьnan вirelgən həm вetə oşo jьldar esendə partejə tarafьnan вojomqa atqarьlьp kilgən вь luzьnqь xəder xalq xuzalьqьnьŋ вetə tarmaqtarьnda eşlap sьqarьvđьŋ вik nьq yƅeven talap itep alqь planqa qajьla. XƏDER BEĐGƏ TIXNIKƏ HƏM IKANUMIKA JƏHƏTENƏN ARTTALЬQЬВЬĐĐЬ BƏTƏRƏV EŞENEŊ BARЬŞЬN MAKSIMAL RƏVEŞTƏ JETEĐLƏTEVGƏ IREŞERGƏ KƏRƏK. Вьь karakkiŋ jul menən alьp вarьlqan satsejalizem tədeləşə вurьstarь вulьp, şulaj uq xalq ara aastanufkala вьnь talap itə. Вьnь вajnalmilal prallitarejattьŋ udarbrigadahь вeđđən şul вajnalmilal prallitarejat aldьndaqь jəkləmələrebeđ talap itə. Sənki вeđđeŋ tixnika həm ikanumika jəhətenən arttalьqьвьđđь вətərəv menən вeđ вajnalmilal prallitarejat e ş e n eşləgən вulavвьđ, вeđ вetə donja pralitarejat rivalytsejəhen jaqьnlaştьraвьđ, „aldьnqь kapital ildərenən artta qalqan aranь—tine iptəş Stalin—вeđ in kyp tigəndə 10 jьl esendə jegerəp ytərgə tejeşвeđ".

Вь вejək tarixi əhəmejəte вulqan вurьsьь ip. Stalin tarafьnan kyrhətkən sruk esendə ytəv esən вeđđeŋ вetə kərəkle şarttarьвьđ вar. Indysterejələşterev həm kalliktifləşterev eştərendə ireşelgən uŋьştara, jaŋь jeđđərsə sənəqət giganttarьnьŋ safqa tedelevđəre, вetə xalq xuzalьqьnьŋ inirgeja—tixnikə вazahьnьŋ kiŋəjeve, ildəge jaŋь nan—jaŋь tasiqi вajlьqtarđьŋ fajdalanьlьvqa вьqtьrьlvđarь, eşsselər sьjnьf həm kiŋ essən jalpь saftarьnda xedmətkə вьtьlьştьŋ вьqьj yƅə вarьv—ВЬLAR BƏTƏHƏLƏ EŞLƏP SЬQARЬVĐЬŊ YВEV MƏMKINLEKTƏREN SATSEJALIZEM NAKAPLINJAHЬ BAZAHЬNЬŊ KIŊƏJEV MƏMKINLEKTƏREN BEĐĐEŊ TIXNIKƏ HƏM IKANUMIKƏ JƏHƏTENƏN ARTTALЬQЬВЬĐĐЬ BƏTƏRƏV EŞEN JETEĐLƏTEV MƏMKILLEKTƏREN GIGANT RƏVEŞTƏ ĐU RAJTALAR.

Şunьŋ menən вergə вeđđeŋ ilebeđđə satsejalizemđeŋ yƅeve kapitalizemđen sereve, вьqьj qьrqьvlaşa həm tərənəjə вarqan iqtisadi kriziz funьnda вarqanьqьn kyđ uŋьnda totorqa kərək.

„Qьvьp jetev həm uđьp kitev" вurьsьn ip. Stalin tarafьnan kyrhətelgən sruk esendə вojomqa atqarьv məmkinlektəre вeđđə tulьhьnsa вar. LƏKIN BЬL MƏMKINLEKTƏRĐE TULЬ RƏVEŞTƏ HƏM KYBERƏK IFFIKT MENƏN FAJĐALANЬV ƏSƏN BEĐGƏ IDARA HƏM JETƏKSELEKTE OJOŞTOROV EŞENEŊ MƏMKIN BULQAN TIKLEM JUQARЬRAQ BAƅQЬSЬNA KYTƏRELERGƏ KƏRƏK. Sənəqət eşselərenen вerense вetə Sajuz s'jьzьnda ip. Stalin вьlaj tine: „Beđđə faвrik, şaxtalarqa dərəƅ jetəkselek вar me? вьnda вetə nəmə lə jaqşь toramь? ykenesə qarşь вьnda вetə nəmə lə jaqşь tora, tip вul maj. Вeđ вalşeviktər, вьnь tura nan—tura həm asьqtan—asьq əjtergə tejeşleвeđ". Prajьzvudstьvanь həm pridperejətejələrđə jetəkselekte ojoştorovđaqь вьna nəq oşo jeteşhedlektərđe ip. Stalin eşləp sьqarьvđь taqь la kytərev, satsejalizem tədev timptarьn taqь la jeteđlətev məmkinlektəren вeđđeŋ tulь raveşta fajđalanmavьвьđđьŋ səвəвe itep taptь.

SSSR đьŋ satsejalizem dəverenə ajaq вaƅьvь вeđđən—miljandarsa pralitardar həm eşsəndərgə jetəkselek itkən partejənan—jalpьlь satsejalizem esen kərəşkə ojoştorov eşeneŋ taqь la nьqьraq jaqşьrtьlьvьn, ularqa jetəkselekteŋ kankritlaştьrьlьvьn ildeŋ prajьzvudstьva kestərenen dərəƅ urьnlaştьrьlьvьn həm fajđalanьlьvьn, xalq xuzalьqьna oƅta jetəkselek iteleven fajđaвьđ sьqьmdar məmkin вulqan tiklem əđ jahalьvьn talap itə. Xəđerge yđək вurьs вьna oşonan qiвarat. Ulь xəl itmaj torop, вeđđeŋ вik вaj məmkinlektərebeđđe SSSR đьŋ tixnikə həm ikanumika jəhətenən arttalьqьn jeteđ raveşta вəterəv esən, satsejalizem tədeləşen taqь la alqa jeвarev esen uŋьşlь raveşta fajđalanьv məmkin tygel.

Partejə huŋqь vaqьtta satsejalizem teđeləşenəŋ tərlə ucaskalarьnda idara həm jetəkselekte ojoştorov eşen jaqşьrtьv julьnda kyp kenə saralar ytkərđe. Partejənьŋ вьndaj saralarьnan, məƅələn: xuzalьq iƅəвen həm hum menən kantrylde inderevđe, patrip kapiratsejanьŋ eş sistimьь həm mitьdtarьn jaŋьnan qorovđь, kalxuzdarđa sdilşinanь inderevđe, sənəqattə eş xaqьn tyləvđe ojoştorov sistimьn jaŋьnan qorovđь, orloq tristen həm sənəqət вerekmələren vaqlavđь həm вaşqalarđь kyrhətergə məmkin.

Вetə вь saralarđьŋ təp idejahь nəmənən qiвarat huŋ?

Вeđ sənəqəttə „kem kemde" məs'ələhen qətqi həm his вoro lop qajtmaƅlьq raveştə satsejalizem fajđahьna xəl ittek. Ləkin, şunьŋ menən вergə, вeđ xeđmətte ojoştorov, pridperejətejə menən xuzalьq iƅəвe nigeđendə idara itev, pridperejətejəneŋ вetə məmkinlektəren eşləp sьqarьvđь kytərev esən fajđalanьv eştərenə tulь raveştə ejə вulьp jetə almanьq əle. Şuqa kyrə xəđer partejə kammunistarđan quşьlqan eşteŋ vaq—tejəgenə tiklem teşenevđəren, tixnikəgə ejə вulьvđarьn, вer вaşlьlьq nigeđendə idarə itegrə əjrənevđəren həm hum menən qatь kantryl nigeđendə yđ ris sursьlarьn xuzalьq iƅəвe menən totonovđarьn talap itə.

Вeđ tavar aвarutьnan nipmandь вetenləj tejətlek qьвьrьqlap sьqarđьq. Ləkin, вeđ savit, kapiratif savđahьna tejeşle raveştə eja вula almanьq əle, вeđ patrinltelgə tejeşle raveştə xedmət kyrhətergə əjrənə almanьq əle. Şuqa kyrə partejə patrip kapiratsejanьŋ eşendəge „nipmanlьq ruxьn" вəterəp, patriвitelgə xedmət kyrhətevđe eşse həm eşsən jalpьnьŋ вьqьj yƅə вarqan talaptarь menən məvafiqlьqqa kilterlek itep, вьnь savit kapiratif savđahь mitьdtarьna ejə вulьvđь kammunistardan talap itə.

Вeđ kalxuzdarqa 15 miljun tiklem jarlь həm urta xəlle xuzalьqtarđь вьqtьrđьq. Ləkin, xalq xuzalьqьnьn вь tarmaqьnda la keşelərđe həm mixanizemdarđь urьnlaşьrьv, quldaqь məmkinlektərđe fajđlanьv eştərendə вeđđeŋ jeteşhedlektərevəđ əđ tygel əle. Şuqa kyrə partejə вьndala sdilşinanь inderev, iƅəp eştəren julqa qujьv, jetəkselekte kankritləşterev həm jaqşьrtьv məs'ələlərenə jəđ menən tulьhьnsa вorolovđь talap itə.

Xəđerge vaqьtta partejə tarafьnan satsejalizem tədeləşenen tərlə tarmaqtarьnda ytkərelə torqan saralar axьrqь iƅəptaвer yk maqsattь kyđəteв ytkərelələr; ul maqsat: SATSEJALIZEMDEN KIŊ FRUNT MENƏN HƏZYMEN KƏSƏJTEP, SЬJNFI DOŞMANDЬ BƏTƏRƏP, BEĐĐEŊ TIXNIKƏ HƏM IKANUMIKA JƏHƏTENƏN ARTTALЬQЬВЬĐĐЬ AŞЬQЬS RƏVEŞTƏ BƏTƏRƏV JULЬNAN JETEĐ TIMPTAR MENƏN ALQA KITEV ƏSƏN JALPЬNЬ OJOŞTOROV SЬJFATЬN SIKHEĐ JUQARЬ BAƅQЬSQA KYTƏREVĐƏN, ULARQA JETƏKSELEKTE KANKRITLAŞTЬRЬVĐAN, IDARA ITEV SISTIMЬN HƏM MITЬDTARЬN JAQŞЬRTЬVĐAN, SƏVIT TƏĐƏLƏŞƏNƏŊ BƏTƏ ARTЬQLЬQTARЬN, BEĐĐEŊ BƏTƏ MATDI HƏM SATSEJAL MƏMKINLEKTƏRĐE FAJĐALANЬVĐAN QIBARƏT.

Вьna вь yđək вurьs marksizem tərbejəhe julьnda вildələnə torqan kiđəktəge вurьstarđьn nigeđenə halьnьrqa tejeşle. Вьna вь yđək вurьs əƅtəndə xəđer вalşeviktərđe tərbejələrgə, ularđь marksizem həm lininizemđeŋ in qatmarlь praвlimalarьn aŋlav đərəƅəhenə kytərergə kərək. „Kammunis вulьv-tərвejə həm dissiplina əlgələren kyrhətev tigən hyđ" tip ip Linin kyp tapqьr əjtep kitte. Вь jaŋь qatmarlaşqan şarttar esendə yđ arttarьnan jalpьnь ejərətep alьp вarьv esən kammunistarqa tejyrejə jəhətenən taqь la juqarьraq вaƅqьsqa kytərelergə kərək. Sənki rivalytsejun praktika menən eđelməƅ вajlaneştə вarlьqqa kilgən вьna nəq oşo tejyrejə „xərəkətkə ьşanьv sьlьqtь, tirə jaqtaqь vaqiqalar đьn eske вajlaneşen aŋlav həm jajьna təƅev kesen вirə" (Stalin)

JALPЬQA JETƏKSELEK ITEV, BEĐĐEŊ TIXNIKƏ HƏM IKANUMIKA JAQЬNAN ARTTALЬQЬВЬĐĐЬ JETEĐ RƏVEŞTƏ BƏTƏRƏV JULЬNDA KƏRƏŞTƏ, UL J A L P Ь Q A U Ŋ Ь Ş L Ь R Ə V E Ş T Ə JETƏKSELEK ITEV ƏSƏN, BEĐGƏ. HƏR BER KAMMUNISTЬ SATSEJALIZEM ƏSƏN XƏĐERGE KƏRƏŞ DƏVERENEŊ YĐLEKTƏREN HƏM BURЬSTARЬN AŊLAV MENƏN QORALLANDЬRЬRQA KƏRƏK. XƏĐERGE DƏVERĐƏ MARKSIZEM LININIZEM TƏRBEJƏHEN BIREVĐEŊ YĐƏGE BЬNA OŞONAN QIBARAT. BЬL YĐƏKTƏ MARKSIZEM—LININIZEM TƏRBEJƏHENEN BƏTƏ AJЬŞЬN TEĐERGƏ, BALŞEVIKTƏR PARTEJƏHE AQZALARЬN DA JUQARЬ TEJYREJƏ KIMƏLEN, IDEJƏ NЬQLЬQЬN JAŊЬ ŞARTTAR ESENDƏ JALPЬQA JETƏKSELEK ITƏ BELEVĐE BULDЬRЬRQA KƏRƏK.

JAŊЬ ABSTANUFKA—MARKSIZEM LININIZEM TƏRBEJƏHENEŊ JAŊЬ BURЬSЬ

Xəđer partejəgə yđ saftarьna marksizem—lininizem tərвejəhe вirev məs'ələhen jaŋь aвstanufka, jaŋь şarttar esendə xəl itergə tura kilə. Вь jaŋь aвstanufkanьŋ təp hьđьqtarь nindəj, həm unan marksizem—lininizem tərвejəhe вirev julьndaqь вeđđen eşeвeđ esən nindəj jaŋь вurьstar kilep sьqalar huŋ? Вьqa вer əđ jentekləвerək tuqtalqa rexsət iteгeđ.

Təv вaşlap SSSR EŞSELƏR SЬJNFЬNDA BULQAN HƏM ƏLE HAMANDA DAVAM ITKƏN ALQA KITEŞTE iƅapkə alьrqa kərək. Giniralnaj hьđqь uŋьşlь raveştə вojomqa atqarьv nigeđendə partejə eşselər sьjnьf tulь raveştə вeđerđe, eşselər sьjnьf hanьnьŋ jaqşь uq artьvьna ireşte.

Şunьŋ menən вergə eşselər sьjnьfьnda jaqşь uq dur sьjfat quđqalьştarь la вuldь. Eşselər sьjnьfьnьŋ jəş jaqьnan sastafь qьrqьv raveştə yđgərđe. Вьnda məƅələn—Danвastьŋ taş kymer sьqarьv sənəqətenə 1930—jьl esendə kilgən eşselər sastafьnda 22 jəşkə tiklem вulqandarđьŋ 76 pr. təşkil itevđəren kyrhətev jetə. Вь jəhəttan jaŋь sənəqət kadьrđarьn kamplikta vajt itev sьqanaqtarь şulaj uq xaraktirlь. Məƅələn, Danвas tav eşselərenə ytkərelgən piripis вujьnsa 1930—jьlda kilgən eşselərđeŋ 17,8 pr. tь eşse simejələrenen, 79,4 pr. tь kerəƅtejandarđan, 1,5 pr. tь xeđmətkərđərđən, 1,1 pr. tь kustardarđan həm 0,1 pr. tь savđəgər həm вaşqalarđan sьqqandar.

Вь handar nəmə turahьnda hejləjđər huŋ? Ul handar yđ вaştarьnan eş rivalytsejəne ytkərgən, partejə menən вer taвandan torop lininizem esen, trutskizmqa həm undarqa qarşь kərəşkən qart eşselar kadьrьnьŋ ydil avьrlьqь əđəjə вarqanlьqьn kyrhətələr. Motlaq handarđa la ular kendən—ken əđəjələr: ulardьŋ kyвehe вetenləj saftan sьqqandar, kyвehe tərlə jetəkselek eştərenə yrlətelev tiвendə kitkəndər. Ə, prajьzvudstьvala haqlanьp qalqandarь вeđđeŋ eşselər sьjnьfьnьn təp jadrahь, yđəge вulьp toralar. Ləkin, takrar itəm, ular əđ həm kendən—kən əđəjə вaralar.

Şunьŋ menən вergə hunqь jьldarđa eşselər sьjnьf sastafьna kapitalizem faвrigь məktaвen, „grazdandar" huqьşь məktaвen ytməgən jəştərđen jaqşь uq kyp kadrđarь quşьldьlar həm quşьlьvđa davam itələr. Вь jəştər yđđəre menən jьş qьna pralitarejat tirə jaqьndaqь vaq вurzьvazejaqa xas вulqan qəđəttərđe, qaraştarđь həm tindinsejalərđe kilterələr.

Marksizem—Lininizem tərвejəhen kiŋəjtev eşendəge jaŋь aвstanufka turahьnda hejləgəndə BEĐĐEŊ PARTEJƏ SASTAFЬNDA вulqan həm xəđerge vaqьtta la davam itkən yđgəreştərđe вeđ şulaj uq iqtiвarhьđ qaldьra almajвьđ. Giniralnaj juldьŋ hər вer keşegə asьq kyrenep torqan uŋьştarь, вetə donja iqtisadi krizse funtьnda SSSR đьŋ kendən—kən nьqьj вarьvь, eşselərđeŋ həm eşsən jalpьnьŋ kiŋ qatlamdarь tarafьnan partejəgə ьşanьstьŋ taqь la nьqьraq yƅeven kilterep sьqara, partejə aqzalьqьna xəđerge vaqьtta вeđ kyrgənsə massavaj raveştə aqьlьv вь ьşanьstьŋ hьđəmtəhe вulьp təşə.

Tьnьs raveştə satsejalizem tədev jьldarь esendə вeđ partejə aqzalьqьna massavaj raveştə aqьlьvđьŋ nigeđđə 3 dəveren hanap kyrhətə alaвьđ:

BERENSE DƏVER ip. Linindeŋ yleve menən вajlanqan. Ul vaqьtta iŋ jaqşь kadrьvaj pralitardar yđ partejəleren nьqьtьv, Ilicteŋ yleve menən asьq qalqan urьndь tultьrьv ьntьlьşьnda menərləp partejəgə inə вaşlanьlar həm uŋьŋ saftarьn jaqşь uq pralitarlaştьrđьlar. Вь Linin naвurь vaqьtьnda partejəgə eşselər sьjnьfьnьŋ kapitalizem ideve məktaвen, pralitarejat diktaturahьn qujьv, haqlap qalьv həm nьqьtьv esən rivalytsejun kərəş məktaвen ytkən təp kadrđarь indelər.

IKENSE DƏVER—partejəgə massavaj raveştə inevđeŋ вь dəverendə Lininizem esən Trutskistarqa həm undarqa qarşь kərəş dəverendə partejəgə əle qart kadravajt eşselərđə indelər, ləkin вь naвur vaqьtьnda partejəgə inevselər arahьnda jəş, kərəştə aďьraq sьnьqqan eşselərđə əđ tygeldər ine. Partejə menən tulь вerđəm lekte həm uqa ьşanqanlьtь kyrhətep. VKP(в) вerlegen həm ojoşqanlьqьn qaqsatmaj haqlap qaldьrьrqa tьrьşьp, partejənьn giniralnaj hьđьqьna, uŋьŋ lininse yđək Kəmitətenə appartunistarsa taşlanьvđarqa qarşь aktif kərəşev esən jaŋь mendarsa pralitardar partejəgə indelər. Вь kadrđar appartunizemqa həm uŋьŋ tərlə təƅtə gəvđələnevenə qarşь huqьş məktaвen ytep partejənьn giniralnaj julьn вojomqa atqarьv esən aktif kərəş alьp вarьr, qьƅqa sruk esendə ideja jaqьnan sьnьqьv, yđđərenen sajasi dərəzələren kytərev, həm satsejalizem esən kərəştə jalpьqa jetəkselek itevgə kynegev məmkinlektəren aldьlar.

Əsənsə dəver—partejəgə massavaj raveştə inevđeŋ вь hunqь davere xəđerđe vaqьtta вara, вь tulqьn вiş jьllьqtьŋ uŋьştarь, partejənьn indysterejələşterev həm kalliktifləşterev julьndaqь xəl itkes uŋьştarь arqahьnda tьvđь. Вь jaŋь kadьrđar elekke naвurđarđa alьnqan partejə aqzalarь ytkən məktəpte ytəməgən jəştərđən tora. Ular arahьnda krəƅtejəndərđən həm qalalaqь vaq вurzьvazeja qatlamdarьnan kyptən tygel sьqqa keşelər đə əđ tygel. Partejəgə massavaj raveştə inevđeŋ jaŋь tulqьnь jaqşь uq đur. Вьnь kyrhətev esən 31—jьldьŋ 1-ejjylenə kandidattarđьŋ вetə sastafьna nisaвatən 40 pr. təşkil itkənlektəren kyrhətev jetə.

Вь fakьt partejəgə jaŋь ingəndər a r a h ь n d a eşləv jəhətenan вeđđeŋ aldьвьđqa đur вurьstar quja. Вeđgə вь partejəlь jəştərđən giniralnaj jul esən aktif kərəşə вelgən вytən eşselər arahьnda aftaritit qađanqan, kymer, mitəl, iqen esən kərəşkə, avьrlьqtarđь jeŋevđə, satsejalistik вurьstarđь вojomqa atqarьv esən kərəşkə jalpьnьŋ yđ arttarьnan ejərtep alьp вara вelgən nьq toroşlo lininse—вalşeviktərđe jeteşterergə kərək. Вьnan вaşqa partejə aqzahь menən вytən eşselər jalpьhь arahьnda ajьrьmə juq.

Вь julda вeđđeŋ aldьвьđđa вik đur həm kən hajьn atqarьlьrqa tejeşle eş tora, ul eş, tar maqənəhe menən alьp əjtkəndə, partejə la uqьtьv menən genə siklənməj, sənki „eşləvđən вaşqa, kərəştən вaşqa kamunizemdь вarь tik kammunistik əƅər həm kitaptarđan qьna вelev вer nəməgə lə tormaj, sənki ul tejyrejə menən praktika arahьndaqь iƅke əđəklekte davam iter ine" (Linin) PARTEJƏGƏ JAŊЬ INGƏN BЬL QATLAMDARĐAN BALŞEVIKTƏR JETEŞTEREV BURЬSЬ—PARTEJƏNEN UL AQZALARЬN SƏJƏSI AQARTЬV JULЬNDA LA ULARĐЬ PARTEJƏNEŊ AKTIF TORMOŞONA ЬLЬQTЬRЬV JULЬNDA LA, BALŞEVIKTƏRSƏ YĐ—YĐEN QЬĐQANMANSЬLЬQ HƏM NЬQLЬQ KƏRƏK BULQAN VAQIQALARĐA UL ARĐЬŊ HƏR BEREHENEŊ BAJAVAJ ƏĐERLEK DƏRƏƶƏHEN TIKŞEREV JULЬNDA LA KƏN HAJЬN NЬQЬŞЬP EŞLƏVĐE TALAP ITƏ.

Вь eştə вeđđeŋ вetə nəməla jaqşь toramь? Juq, вetə nəmələ jaqşь tora tip əjtep вul aj. Partejə kandidattarьnьŋ jəqni вetə partejə sastafьnьŋ estən вer ələşeneŋ partejala uqьvьn alajьq. Вь julda Liningrat, Məskəv, Ukrajьna, Ural kevek iŋ əhəmejətle sənəqət təвəktərenda lə partejələ aqartьv seltərenə kandidattarđьŋ ьlьqtьrьlьvь вik əđ вulьp вetə kandidattarđьŋ saq 30 pr, tьn təşkil itkənlegen kyrhətergə tura kilə. Əgər şunьŋ əƅtavenə вь məktəptərgə uqьrqa jerəvselər pratsintьn iƅəplap qarahaq ul vaqьtta uqьrqa ьlьqtьrьlьvsьlarđьŋ rejal pratsintь taqь la tyвənerək вulasaq. Taqьla kandidattarqa partejə nagruzkahь вirev məs'ələhen alajьq. Вьndala eş вik jaqşь yk tygel. Kyp vaqьtta partejə jaŋь ingən kandidatqa nindəj вulha la вetəraj eş jəkmətələrđə uŋь yđ irkenə qujalar. Marksizem—Lininizem tərвejəhe oşolaj julqa qujьlqan vaqьtta вь jəştərđən yđe вeđgə kərəkle tiptaqь вalşeviktarđь вeđđeŋ jeteştərə almajasaqьвьđ asьq kyrenep tora. Partejə kandidattarь arahьndaqь eşteŋ oşolaj qujьlьşь axьrqь iƅəpta kandidattarđьŋ jaqşь uq kyp eləşenen uqьvđь taşlavьn kilterep sьqarьv şulaj uq asьq kyrenep tora.

Partejə eşeneŋ вь in məs'yjejatle ucaskahь вeđđeŋ ojoşmalarđьŋ eşendə əle hamanda tejeşle urьndь almaqan. Вьnda jaŋь aвstanufkanь jaŋь şarttarđь şulaj uq eşselərđeŋ həm eşsən jalpьnьŋ jetəkseləren вьna nəq oşo partejəle jəştərđən tərвejəlap jeteşterev kərəklegen aŋlap jetkermavselek hideлə. Partejə kadьrđarьna marksizem lininizem tərвejəhe вirev eşendəge вь eşteŋ nьq uq jaqşьrtьlьvьn talap itkən jaŋь astanufkanь ikense yđlege вьna oşo.

Xəđerge vaqьtta ilebeđđə prajьzvudstьva kestərenen ə şulaj вulqas eşselər sьjnfь təp massahьnьŋ da jaŋь jerđərgə urьnlaşьvьn şulaj uq diqqəthəđ qaldьrmaƅqa kərək. Partejə kən sьqьşta jaŋь kymer mitallurgejə вazahьn tьvđьrьv julьna вaƅtь. Səvittər sajuzьnьŋ elek sənəqətteŋ eđe lə вulmaqan meştərendə undarsa həm jeđđərsə sənqət giganttarь tədeləlar. Partejənьn milli sajəsəten əđ—nə əđ вojomqa atqarьv nigeđendə elek Ərəsəjđeŋ kalunjahь вulьp torqan artta qalqan təвəktər indystrejələşterelə. Вeđđeŋ ilebeđđəge prajьzvudstьva kestərenen urьnlaşьv jəqrafejəhe jaqşь uq yđgərə.

Jьşqьna qala jalanda tьvđьrьrqa tura kilgən jaŋь tədeləştər esən kadьrđar praвlimahь nisek qьrqьv torqanlьqьn вeləhegeđ. Вeđ вь kadrđarđь вytən sənəqət təвəktərenən aлaвeđ. Timəs вeđđəge eşselər kadьrьn həm inənir—tixniktərđe jaŋьnan urьnlaştьrьv eşe вara.

Вь jaŋь sənəqət punkьttarьnda вeđgə partejə eşen вigerəktə nьq raveştə julqa qujьv kərəklege asьq kyrenep tora. Вь jerđərđə əle ođ iq altьrьlmaqan, kadrđar nьq urьnlaşьp jetməgən, torlaq həm tormoş şarttarь a в ь l j a ŋ ь tədeləştərđeŋ xalq xuzalьqь esen вulqan əhmejətenə məvafiq tygeldər. Вьnda partejə kyđe həm partejənьŋ nьqlь jetəkselege вigerəktə kərək. Partejənьŋ вь jaŋь tədeləştərgə вirgən keşelərə əđ tygel. Ləkin jaŋь sənəqət təвəktərə esən qəmymən kadьrđarđь вigerək tə partejə kadrđarьn jeteşterevgə вeđ вь jul menən ireşməвeđ.

Taq la вeđđen jaŋь indysterejə вazahь tədelgən milli jemhyrejətlərđe alьqьđ. Ul jemhyrejəttərđə lə partejəgə jaŋь aqzalar viraвvajt itev eşe, jerle millət pralitardarь iƅəвenə partejəgə inev tulqьnь вara. Ə partejə eşselərə kadrđarь əđ, вik əđ.

Вeđgə вь partejəlь kadrđarđь jerle millət xalqьnan jeteşterergə ulardan jaqşь вəlşeviktər tьvđьrьrqa kərək, sənki ul jəmhyrejəttərđə kiŋ julqa qujьlqan eşte, вarь tik, unda jeвərelə torqan kadrđar menən genə alqa вьv məmkin tygel. Вь kadrđarđь jeteşterev eşen şul urьndarđьŋ yđđərendə kiŋ julqa qujьrqa kərək. Partejə ojoşmalarь satsejalizem tədeləşenən вь əhmejətle punkьttarьnda partejə eşləren kiŋ julqa qujьvqa ajьrьmsa diqqət вirergə, ul eşkə kən hajьn jetəkselekte ojoştororqa tejeştər. BEĐ ŞUL JERĐƏRĐEN YĐENDƏ TƏĐƏLƏŞTƏŊ TEJEŞLE TIMPTARЬN DA, TEJEŞLE SЬJFATЬN DA EŞSELƏR ƏSƏN TEJEŞLE MATDI HƏM TORMOŞ ŞARTTARЬN DA TƏ'MIN ITƏ ALЬRLЬQ NЬQLЬ PARTEJƏ OJOŞMALARЬN BULDЬRЬRQA TEJEŞLEВEĐ.

Şuqa kyrə marksizem—lininizem tərвejəheneŋ kiđəktəge вurьstarьn вildələgəndə, ildeŋ prajьzvudstьva kestərenen urьnlaşьv jəqrafejəhe yđgərev ajqanlь sənəqət pralitarejatь massahьn jaŋьnan urьnlaştьrьv kevek əhəmejətle məs'ələgə aвstrak raveştə qarav his jaramaj.

(AĐAQЬ KILƏHE NANDA)

Bətə Başqortostan fin istəfitə iqlan itelde

Finistəfitte uŋьşlь ytkərevgə 30 meŋ keşe qatnaşьrqa tejeş.

Вəgengə kendə вeđđeŋ Başqortostanda finans plandьŋ ytəleşe qəfev irelməƅlek dərəzələ tyвən. Finanьs planьn ytəv jəqnej xalq arahьnda вulqan xəkymət вurьstarьn tylətev təŋgələndə вьqa tiklem вer genə təвəktə nьqlap eş alьp вarmanь. Вь məhim eş tirəhenə eşsən massanь karegensə tuplanьş juq. Eş yđ aqьmь menən вara.

Maja tuplav eşen kəsəjtməj jəqnej finans planьn yđ sruqьna ytəməj torop alqa qujьlqan вejək gigant tədevđə вulqan məqsətkə ireşeve вik avьr məs'ələ lə. Şuqa kyrə вь məhim ucaskaqa вetə kəs menən nьq udar вirergə uŋьŋ tirəhenə вetə jəməqətselek fikeren tuplarqa kərək.

7— sintəвerđa VKP(в) Əlkə Kəmitate agit massa вylegeneŋ prafsajuz, kamsamul, Narkamfin Gusвank, Həqlьq kassahь, Rikseja vəkildəre qatnaşlьqь menən kəŋəşməhe вulьp, unda maja tuplav planьnьŋ jomoşaq ytəleve əjtelep, ađaqtan вь eşte kəsəjtev 3 — kvartal finans planьn uŋьşlь ytkərev, II kvartal ədəklegən qaplav esən sintəвer, yktəвer ajđarьnda finans istəfite ajьlьqь uđqarьrqa tigən qarar sьqarьlьp, kankrit plan hьđьp qaldьrьldь.

Вetə Əlkə ojoşmalar həm təвək, avьldarđaqь ojoşmalar oşo jьldьŋ 15 nse sintəвerenə tiklem вь finans istəfiten uđqarьv esən kankrit plandarьn tədəp вetep 15 nən qalmaj nьqlap eşkə kereşergə, uđqarьlasaq istəfitəgə вetə aktiftь ьlьqtьrьrqa tejeştər.

Uđqarьlasaq finans istəfiteneŋ təp maqsatь tyвəndəgelər đən tora:

1. Avьl xalqь əƅtəndə вulqan məzayri həm ixtejari вurьstarđь jьjьv planьn maksimum tultьrьv, zajьm taratьv, eske вajlьqtarđь tuplav, pridprejətelərđə xuz rascutqa kysev eşen вaşqarьv tirəhenə вetə səvit, prafsajuz, kamsamul, kapiratif, xuzalьq ojoşmalarьn həm şulaj uq kalxuz, jəməqət ojoşmalarьn maвlizavajt itev.

2. Istəfitə вujьnsa eşte kəsəjtev, Başqortostan, Tatarstan menən satsejalizem jarьşь arqьrь xəl itelergə tejeş.

3. Вь jaŋь furma вujьnsa massavaj eş itev, вetə qala aktife, həm avьldaqь finans siksejələre, səvit diputattarь gruppalarь, prafsajuz, kamsamul, qas kridit jərđəm kəmisejələre, həqlьq kassalarь вujьnsa вulqan jəməqət instruktьrđarь ьfklat j ь j ь n a v s ь l a r, diligatkalar kapвojora, l a f k a kəmisejələre həm вaşqalar. Yrđə kyrhətelgən ojoşma həm aktiftar xalq əƅtəndə вulqan xəkymət вurьstarьn qьƅqa sruk esendə jьjnav jəqnej 31 nse jьldьŋ yktəвerenə tiklem (3 — kvartal) maja tuplav planьn tultьrьv maqsatenə ireşergə tejeştər.

4. Finans istəfiten uđqarqan məldə, eştə satsejalizem jarьşь, jəməqət вuksirenə alьv, alda вarьvsьlarđь вyləklav, qьđьl, qara taqta qullanьv, qьđьl həm septə yrdin qullanьv, luzьnqь—plakattar, ajьrьm listuktar sьqarьv həm вaşqalar xəl itkes ryl ujnarqa tejeştər.

Unan huŋ fin istəfitəneŋ вarьşь həm ajьrьm zvinalarđa вulqan uŋьş, jetəşheđ jaqtar turahьnda təвəktərđə вulqan вaƅma gəzittərđe həm stinə gəzittərendə yđ vaqьtьnda jaqьrtь la arьlhьn. Вetə xəвərsələr вь məhim eşkə maвlizavajt itelhendər. Həm jetəkse ojoşmalar tarafьnan eşteŋ вarьşь menən kendəlek nьqlь jetəkselek həm eş вarьşьnan kantryllek eşe kəsəjtelergə tejeş.

Apkum agint massa вylege ultьrьşь qararь вujьnsa fin istəfitte uđqarьv eşenə hər tərlə ojoşmalarđan həm aktiftarđan вetəhe 30 meŋ keşe qatnaşьrqa tejeş. Finans istəfiten uđqarьv esən urьndarqa Başnarkamfin tarafьnan 5 keşe, həqlьq kassahьnan 5, Qasвanktan 5, əlkə sajuzdan 5, Kalxuz sajuzđan 5, Apkum praf sajuzdarьnan 15, kamsamuldan 10 вьnan tьş qala şif jəməqətselege 20 keşene maвlizavajt itə.

Вь maja tuplav həm zajьm taratьv nьqlap eşləv srugь 10 nsь sintəвerđən 20 nse sintəвergə tiklem вulasaq. I.B.

Tьşqь savđahь вer jьlda вiş jarьm mile jart dullarqa teşte

Tən-jaq Amirika Quşma Ştattarь savđa ministьrlьqь 1930 nsь jьldan 1931 nse jьldьŋ ejjylenə tiklem tьşqь savđa вujьnsa jьllьq jomqaq вirđe. Ikspьrt (sitkə sьqarьv) elekke jьldarqa saqьştьrqanda aqsa menən əjtkəndə, 3 milejart 84 milejun dullarqa, jəki 34 pratsintqa tyвən teşə, ə impьrt (sittən inderev) 2 milejart 432 miljun jəki 37 pratsintqa tyвən teşə. Dəjem alqьnda aвarut 5 milejart 516 milejun dullarqa tyвən teşte.

QONŞAQ IT SAJUZЬ MAL TƏRBEJƏHENƏ IQTIBAR BIRMƏJ

(Tiligraf aşa Yđ xəвərsebeđđən)

QONŞAQ it sajuzьnda maldarđь jaqşь tərвejələməvqa qahьnda sir taralqan. Maldar asьq hava aƅtьnda jəşəjđər. Maldar arahьnda taralqan sir'arga qarşь kərəş sarahь kyrelməj, Hədəmtələ 34 hьjьr, 143 harьq, 2 вьđav yldə.

Maldar arahьnda taralqan sirđərgə qarşь kesle kərəş asьp, maldarđь jaqşь qarav saralarьn вegendən вojonqa atqarьvda it sajuzь yđ вurьstarьn onotmahьn. SAFIN. RIZVANЬF.

Qiganttar qorolqan məldə alda torqan вurьstar

Xəđerge kendə Başqortostan xuzalьqь đur ydqəreş aldьnda tora. Parteja həm xekymətteŋ avьr sanəqəte alqa jeвərev—ilde indysterejəlaşterev səjəsəten uđqarqanda вьl eştə Başqortostan əlkəhe вik đur urьn aldь.

Oşo kendə Өfə qalahь tirəhendə giganttardan вerəvhe вulqan вetə sajuz kyləmendə вerđən вer matur zavьtь halьna вaşlanь.

Вьl eşte вaşlav aldьnan вik kyp əđerlektər kyrelep, вetə səvit jəməqəte вьl đur eştə jaqьndan torop qatnaşlьq itergə saqьrьldь.

Ləkin вьqa tiklem kyrelgən xəstərlektərđe qəniqətlənerlek tip əjtep вulmaj. Eşteŋ əhəmejətenə saqьştьrьp qaraqanda eşləngən eştər əle вulha jetərlek tygel.

Zavьt вer jьl esendə halьnьp вetergə tejeş. 1932—nse jьldьn avqьs ajьna qarata zavьt menən вergə unьŋ ergəhendəge 30—40 meŋ xalq hьjđьrmalь qala la halьnьp вetergə tejeş. Qala la вaşlanqьs urta uqьv jorttarь, həm taqь la juqarь tixnikə məktəвe lə (VTUZ) вulьrqa tejeş. Xəđerge kendə zavьt esen 12 meŋ eşse kərək, kiləhe jьlqa eşselər 20 meŋ hanqa jetəsək. Şularqa quşьp taqьja matur zavьtь menən вergə halьna вaşlanasaq Katla—Turвin zavьttarьn da xətergə alhaq вьl Katla—Trвin zavьtьnda la şul tiklem eşselər вulasaqьn iqtiвarqa alhaq məs'ələneŋ nej dərəzələ mehim вulqanlьqьn əjtep torahьla qalmaj, fəqət вьl eşkə nьq əđerlek kyrev kərəklegen qaвatlarqa qьna tura kilə.

Вьl eşkə əđerlek Өfə tirəhendə eşlənev menən genə вetməj, вьnda вetə Başqortotan əlkəhendə qudqalьrqa, вetəj kalxuzniktar həm eşsən kreŧtəndər ajaqqa вaŧьrьqa tejeştər.

Halьna вaşlaqan вьl zavьttarqa—kiganttarqa eşselər jьjnav esen [illegible] ajьrьm-ajьrьm kalxuzdarqa virвofşiktar jeвərelde. Kiləsəkkə henərle eşselər əđerləv esen xəđerge kendə sənəqət ydəktərendə ejrənev esen terkem terkem kalxuzniktar Liningrat Stalingrat, Məskəv, Xarkьf zavьt—faвeriktarьna ođatьlalar. Өteləge terle zavьttarqa henərle quldar əđerləv eştəre jəkmətelə, maxsus kurьstar asьla, ləkin вьna şul eştərđə вejem Başqortostan səvit jəməqəte qatnaşlьqь вigrək tə вaşqort, tatar həm vaq millэttərdən вuldьqlь eşməkərlektəre kydgə kyrelməj.

Başqortostan ydəge вulqan Өfə xəđerge kendə satsejalizem tiвьndaqь qala вulьp əjlənev aldьnda tora. Unda đur—đur zavьttar, giganttar halьna. Вьna вьl giganttar halьna. Вьna вьl giganttar avьldardan ədlexhəđ rəveştə kalxuzsьlar aqьlьp torerqa tejeşle ine, ləkin вьnь вeđ kyrə almajвьđ. Dərəŧ Tuq—Soran tirəhenən вer nisə вaşqort kalxuzsьlarь yđ tьrьşlьqtarь menən kilep jetkəndər, ular henərle eşselər вulьrqa, pralitareja safьna teđelergə, Başqortostan esendə halьna вaşlaqan giganttardьŋ вerense ərmejəhe rətenə inergə, tormoş ketergə teləp, satsejalistik qalanьŋ вerense ziteldəre вulьrqa jan atьp kilep jetkəndər. Ləkin вьl ađ, вьl qьna jetməj. Вaşqa kalxuzniktarđa qudqalьrqa tejeş, ularqa la ujlarqa kərək.

Вildəle вьnda qəjep kalxuzsьlarđa qьna tygel, вəlki ularqa məs'ələneŋ teвen—tamьrьn aŋlata almaqan urьndarqa sьqarьlqan iptəştərđə, urьndar đa qь ojoşmalardьŋ вьl məs'ələgə вetkel kestəren tykməvđə.

Şul arqala вeđ oşo kendə jətərlek eşsəndər jьja almajвьđ, şul arqala вaşqort, tatar həm vaq millэttərdən giganttar tirəhenə keşelər вьlqьra almajвьđ. Urьndardan kilgəndər məs'ələne aŋlap вetməjđər. Məs'ələgə mexanizatsejə təŧə menən qarajđar. Yđ irektəre, yđ teləktəre menən juqarьla əjtelgən indysterejəneŋ вerense ərmejələrə вulьrqa tejeş ekt. ren aŋlap вetməjđər.

Şunlьqtan məs'ələ вik kiŋ dərəzələ aŋlatьlьrqa tejeş. Вildəle təvge məldə giganttarь qorov eşendə lə həm avьldardan jьjьlqan kalxuzsьlardьŋ tormoştarьn rətle julqa halьp jeвərev eşendə lə вer ađ qajhь вer qьtьrьşlьqtar вulьrqa məmkin. Ləkin uqa qarap kiləsəkte вildələv вik jeŋel—anhat qarav вulasaq.

Вetə sajuz kyləmen şavlatqan kiləsəktə вer—ike jьldan вetə Başqortostan xuzalьqьna вetenləj ikense təŧ вirep jeвərə torqan giganttar tirəhendə undaj eŧtən qaraştar вulьrqa tejeş tygel. Undaj qaraştar fəqət вьl gigant teđeleştergə tьnьs qaraj almaqan. Sьjnfi doşmandar həm вaşqa qara gruhtarđa qьna вulьrqa məmkin. Ular julda terle terlə jalqan xəвərđər həm terle juldar qolar taratasaqtar.

Şunlьqtan urьndarđaqь вetə kes, aŋ—вelem jorttarь kalxuzsьlarqa вьl məs'ələlərđe teşendərergə, ularđa giganttar halьv darte ujatьrqa, sьjnfi doşman qotqolarьna atpur вirev'đə nьqь eşlərgə tejeştər.

Kalxuzdarđa aŋ—вelem həm aŋlatьv eştəre alьp вarьlqan kevek giganttarqa kilep eşləj вaşlaqan kalxuzsьlar arahьndala kyltura eştəren nьqlь jəjep jeвərergə kərək. Şul vaqьtta qьna kalxuzsьlar arahьnan yđ teləktəre menən jaŋь zavьt, faвriktarqa aqьlьp kilevsələr kyвəjəsək. Şul juldar menən вeđ terle millэttərdən вigerəktə вaşqort həm tatar eşsəndər jalpьhьnan pralitarejat tьvđьra alasaqвьđ. Şulaj itep вeđ tiđ arala Liningrat Stalingrat, Məskəv, Xarkьf giganttarьna henərle eşsəndər jeвərep esen keşelər jeвərep вer—ike jьldan Başqortostan əlkəhendə şavlap torasaq, giganattarь avьldarđan kilgən kalxuzsьlar menən, вigerək tə вaşqort həm tatar pralitarejatь menən tultьrьlasaqвьđ. Вьlar Başqortostan xuzalьqь indystrejahenen вerense maqtavlь ərmejələre вulasaqtar.

Q. IBRAHIM—QЬPSAQ

JELEM QARANDA KYLTURA EŞTƏRE NASAR

Səsev, uqьş jьjnav, ikmək əđrləv həm вaşqa səjəsi xuzalьq kampanejalarьn uđqarьv aldьnan kalxuzsьlar arahьnda kyltura eştəren nьqlь julqa halьvda kylt ucrizdinejələr əŧtənə đur вurьstar jəkmətelhə lə, Jelem—qaran (Qьdьl—Usьl) səvite kyləmendə kyltura aqartьv eştəre вьl horavqa javap вirə alьrlьq rəveştə julqa halьnmaqan. Səvit dəvmələndəge kalxuzdarđa uqьv ejđəre, qьdьl məjeştər ifrat ađ, terle tyŋərəktərđə eş alьp вarьlmaj, kluptar juq. Jelem—Qaran avьlь təвək ydəgə вulqanqa unda teвək ketepxana asьlhala, ul yđenə jəkmətelgən вurьstarđь atqara almaj. Kalxuzsьlar arahьna вatьr əŋgəmələr, daklattar ytkərev, terle səjəsi həm kyltura eştəren julqa halьv tarahьnda ujlaməjđarđa.

Səvit kyləmendə вer nisə radejo вulha la вerehe lə eşləməj. Radejo esen kərəkle вulqan вatarejđer həm вaşqa əstər jeteşməj. Jelem—Qaranda 4 lampalь qьsqьrьp hejləges вar, вatərej juqlьqtan fajdalanьlmaj jata. Radejo hejləvsələr tynəraktəre ojoştorolmaqan. Radejo menən eş itə вelevse lə juq.

Kalxuzdarđa qьsqь sizunda stinə gazittəre sьqarьlha la, jajgə sьqqas вetenləj tuqьraldьlar. Jelem—Qarandьŋ yđendə lə stinə gazite sьqarьlmaj.

Jađqь səsev, uqьş jьjnav vaqьtьndaqь eş jarьştarьn, ajьrьm udar gruppalardьŋ, udarniktardьŋ uqьştarь jaqtьrtьlmaj. Terle kampanejalarđь ytkərev esen qullanmalar jeвərelməj.

Teвək dəvmələndə kysmə kina вulьvqa qaramajьnsa avьldarqa həm kalxuz qьrđarьna əđ sьqalar. Jelem—Qaran səvitenə jajge sizunda fəqət вer genə tapqьr kilde. Unda la Jelem—Qaran avьlьnda qьna 3—4 ken jattьla вaşqa avьldarqa həm kalxuzdarьna вarmaj kitte.

Вьna вьl jeteşheđlektərđe вelə torop eştərđe janlanderev turahьnda teвək kyltprusь вer nəmə lə eşləməj. Eştər qafьv itelmərlek dərəzələ nasar вara.

Ş. NASIRI.

MATUR MAJĐANЬNDA KYLTURA EŞTƏRE

Matur zavьtьnda aŋ—вelem eştəre 8 nse avqьstan вaşlanьp tyвəndəge eştər ytəlde. Məktəptərgə rimunt jahalьp, вegengə kengə tiklem вulqan eşselərđen həm kalxuzsьlardьŋ вalalarь məktəpkə alьnьp вetelde. FZU məktəвenə 35 вalanan вer gruppa teđelde. 25 nse avqьsta вer вalalar вaqsahь ojoştoroldo. Unda eşse вalalarь 20, kalxuz 20, xeđmətkər вalalarь 15. Вьl вalalrđьŋ 90 pr. tь ajaq kejeme həm kyldək menən tə'min itelde. Ketepxana—uqьv ejə, radeju həm gəzit-zurnaldar вuldьrьldь. Terle tyŋərəktər ojoştorop, kamsamoldar menən вerlektə irekle ojoşmalar teđelde.

Kylt pus eşseləre 1500 вottan qiвərət qьdьl aвuz teđev həm zajьm taratьvda qatnaştьlar.

NAĐANLЬQ ВETƏRƏV EŞTƏRE: 1 nse sintəвerđən Вagarudskej avьlьnda 80 keşelek gruppa asьlьp sintəвer ajьnda uqьj—jađa вelməgən вetə eşselərđe 100 pr tь menən uqьtьp sьqarьrqa jəkmələmə alьndь.

Kiləsəktə kyltura eştəren kiŋəjtev esen jaŋь məktəp вinalarь həm kluptar kərək.

35 вarak teđev urьnьnda. Вьndaqь qьđьl posmaq yđ eşen asьq havala alьp вara. Qьdьl p o s m a q qarьşьnda ketepxana həm k ə r ə k-t e gəzit—z u r n a l d a r вar. Hər kendə qьdьl вosmaqta 100 150 eşse вula. Radejo tьŋlana, həm qьsqьrьp uqьv həm terle əŋgəmələr ytkərelə.

Teđev eştəre kəmitəte həm parteja jəcəjkəhe menən вerlektə stinə gəzitəhe sьqarьla.

145 uqьj—jađa вelməgən eşseneŋ 81 he uqьrqa jerəjđər, jaqьn vaqьt esendə 100 pr. qa tultьrьv sarahь kyrelə.

Вьnьŋ əŧtənə вetə eşse вalalarьn 100 pr. tь menən məktəpkə alьp вeterev esen вarak—məktəp teđev, nađanlьq вeterev həm terlə kurьstar asьv вurьsь tora.

QURCKIN AVЬLЬNDA: Eşselər вalalarь esen вalalar вaqsahь, ketepxana, uqьv urьnь, radeju ojoştorop, məktəpkə rimunt jahala вaşlandь.

Məqarif Kamisarlьqь вrigadaьь:

FATTAXЬF,
ANDRIEJEF.

UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLEK EŞTƏRE

Avьrqazь teвəgendə ajьl 25 uqьv ejə, 100 qьdьl вosmaq asьlasaq, 150 radeju tuckalarь qujьla həm 6 kysmə kina, вer kyltura jorto asьlasaq. 8 đən 14 jəşkə tiklem вulqan 12010 вala məktəp menən, вerđə uqьj jađa вelməgən ololardan 10271 keşene likpunkьttarqa ьlьqtьrьp nađanlьqtarьn вeterelə həm əđ вelemle 6750 вetəhe 29031 keşe uqьtьlasaq.

Uđqan jьl вьl teвəktə kalxuz jəştəre məktəвe 2 вulha, вьjьl вьlar 5 kə jetkerelə. Вьlarđa 16 gruppa вulьp 640 keşe uqьjasaq.

Yŧmeiđər esen 40 məktəp asьlьp вьlarqa 1600 keşe ьlьqtьrьla. 2 ketepxana, 4 urьnda вalalar avьl xuzalьqь stansalarь ojoştorola. Вalalar esen 15 klup, avьldarđa 50 klup asьla. Terle (yđ eşməkərlek) tyŋərəktər ojoştorolop, вьlarqa 1456 keşe ьlьqtьrьlasaq. 5 urьnda kalxuzniktar jorto, вer statsejənar kina asьla. Məktəpkə tiklem tərвejə urьndarь вetəhe 185 вulьp вьlarqa 7000 вala ьlьqtьrьlasaq. Вerense вaŧqьs məktəptər вarlьqь 144 вula.

Məktəptər esen 399 kulak jorto alьndь. 2 jaŋь məktəp halьndь. 16 məktəpkə đur rimunt jahaldь. Urta həm juqarь uqьv jorttarьna 310 uqьvsь jeвərelde. 15 nse avqьsta 75 kyltarmis esen вer ajlьq kurьs asьldь. I nse вaŧqьs məktəp uqьvsьlarьn jaŋьnan əđerləv kurьsь uđqarьlьp, вьnda 45 uqьtьvsь uqьnьlar. Narkamprus 57 jaŋь uqьtьvsь вirde. 13 uqьtьvsь jetməj ine, elek uqьtьvsь вulьp ta xəđer вaşqa eşkə kyskən keşelər jaŋьnan uqьtьvsьlьq eşenə qajtьp, вьl asьq urьn tultьrьldь.

Məktəptən tьş ycrizdinejələr esen 20 keşe jeteşməj. Вьlarđь kurьstar asьp əđerləv sarahь kyrelə. Səjəsi aŋ—вelem taratьv eşsələre teвəktə вarlьqь 99 keşe вulasaq, ьlarđьŋ xəđer 30 e вar, 60 e keşe kurьsta uqьtьlьp əđerlənep jatalar.

Q. Q.Ə

Qonşaq məktəpkə tiklem tərвejə esen kərəşə

Вajьl Qonşaq teвəgendəge kalxuz həm safxuzdarđa plan вujьnsa вarlьqь 36 вalalar majđanь ojoştorolorqa tejeş ine. Kalxuz həm safxuzdar вalalar majđandarьnьŋ əhəmejətle urьn totovđarьn aŋlap, 36 majđan menən genə qəniqətlənməj uqьş jьjьştьrьv mələnə 40 вalalar majđanь ojoştorođolar. Вьlarđьŋ вetəhenə 1800 вala ьlьqtьrьldь. Qьđьv eş mələndə вьl вalalar majđandarьnda вalalar hanь taqь la kyвəjtelde həm ulardь qarav tərвejələv səqəttəre ođonajtьldь. Majđandarđa mitadicskej eştərđe jaqşьrtьv, julqa halьv maqsatь menən teвək kənfirinsejələre uđqarьldь həm tikşerevđər ytkərelde.

Teвək sajuzь kalxuzsajuzdьŋ həm вaşqa şundaj ojoşmalardьŋ elektən əđerlektəre вulmav, majđandarđь tə'min məs'ələhendə kyp kenə uŋajhьđlьqtarqa osoratь.

MANSURЬVA M.

Xođajьirđin avьlьna kyđ halьqьđ.

Mьraq teвəge Xođajьirđin avьlьnda ketepxana вulhala mediре juq. Kitaptarь iŧkerep вetkən, xəđerge midgelgə javap вirerlek jaŋь kitaptar alđьrьlmaj. Ketepxana ergəhenə 1929 nse jьl uq radeju alьp urьnlaştьrьlqajьnь, 1—2 aj eşlegəs tə vatьldь. Şul vaqьttan вirle teđətterep eşlətev sarahьn kyrevse juq.

Teвək məqarif вylege həm вaşqa ojoşmalar Xođajьirđin avьlьn onotmaqьđ əle.

„I. Q"

Iske qəđəttərđeŋ tamьrь вeterelhen.

Mraq teвəge Xođajьirđin avьlьnda esep qatьn tuqmav qəđəte вik nьq taralьp вara. Avьldaqь parteja həm kamsamul jəcəjkəhe вьl alama kyreşkə qarьşь вer sara la kyrməj. Xətta parteja həm kamsamul aqzalarь arahьnda la вьl nasar qəđəttər taralqan.

Şuqa kyrə parteja jəcəjkəhь вьl serek qəđəttərgə qarьşь qьrqьv saralar kyrergə tejeş.

‚I. QЬPSAQ'

Kadьrđar əđerləvgə halqьn qaralmahьn.

Xekymət tarafьnan Jaŋь uqьv jьlьna əđerlek turahьnda kyptən diriktifiar вulьvqa qaramajьnsa Ьrьmвur вaşqort pidtixnikumь uqьvsьlar qaвul itev eşenə вaşlamaqan əle. Məktəpkəsə tərвejə вylge asьv məs'ələhe xəl itelməgən.

Вaşnarkampьrus uqьv prajьzvudstьva plandarьn ejjyl sistəhьnda uq jeвərergə вulha la əle haman jeвərgəne juq. Jaŋь alьnasaq uqьvsьlarđь Ьrьmвur tə'minat urgьndarь ađьq menən tə'min itməjəsəge kyptən вildəle вulha la, əle вulha вьl məs'ələ xəl itelməgən. Kaвinittar həm uqьv əsвaptarь jeteşterev saralarь kyrelməgən.

Вьl jeteşheđlektərđe вeterevđə tixnikum idarahь вaişe—viktarsa eş kyrergə tejeş

„JƏZВƏ"

Xekymət diriktivalarьn tormoşqa atqarmajđar

Başqortostanda jaŋь əlepte tulь tormoşqa atqarьv turahьnda Başqortostan Ydək Başqarma Kamitəte həm Jaŋь Əlep kamitəte tarafьnan вer nisə tapqьr diriktivalar вirelhə lə, teвək kyləmendə qajhь вer ycirizdinəjələr ul diriktivalarđь tormoşqa atqarьv turahьnda ujlapta qaraqandarь juq. Mьraq teвəgendə eş jərətev вaşqort şulaj uq urьŧ telendə вulьrqa tejeş вulha la, teвək ojoşmalarь ul tura la ujlapta qaraqandarь juq. Mьraq teвəgendə kypselek вaşqort, tatar xalqь вulha la terək kyləmendə darьv esen əsə telendə вer jađьv taвa almaŧьŋ. Xətta urьŧ telendə jađьlqanda rь la tanьj almaŧlьq darəzələ nasar jađьlqan вulalar. Tyвəndəge səvit appqrattarьnda eşləvse xedmatkərđər ularđь uqьp aŋlaj almavdarь arqahьnda ytkərelə torqan səjəsi kampanejələrđьŋ vaqьtьnda tulь rəveştə ytəlməvenə səвəp вula. Xedmət diriktivahьnьtavga halqьn qaravsьlarqa tejeşle saralar kyrelhen.

„Qələm."

Kadьrđar əđerləvđəge şavinislьq kyreneştərenə qьrqьv atpur вirergə.

Вajmaq Вaşkamвinat diriktьr urьnвaŧarь Risakьf вaşqorttarđan kadьrđar əđerləvgə şavinis tarsa qaraj. Вaşqorttar nađan ulardь qajđa yrlatahen tej. Şul uq vaqьtta sьjnfi jaqtan kyđ joma. Işan вalahь Вatьrşin Xəmzə pup вalahь Вatьrajьf Nika—dim, kulak Niqmətyllin Səjettər javaplь urьnda ultьralar. Jetməhə əle Siвaj rudniga elkəqtərđa ataman вulьp jeregən Nidarisьf Ivan tiqan вerəv kilep ojalaqan Вьlar вarьhьla zaf rudnik вulьp eşləjđər.

Kadьrđar əđerləvgə millətselek həm appartunislьq kyđlegenən qarьvsь Risakьfka qьrqьv atpur вirelhen.

„BURILKA"

BELDEREV

11—sintəвer, kis 6 səqəttə Başqortostan dəvlət plan kəmisejəhe Muztixnikum вinahьnda (Zinsuf uramь, №10) Gaspian, UKK həm BSNX prizidejymdə reneŋ вerləşkən ultьrьşьn saqьra; Вьl kəŋəşməgə dəvlət ycriz dinejələre həm xuzalьq ojoşmalarьnьŋ planqa halьv esselərə lə qatьşalar.

Kəŋəşməgə huŋqa qalmaj kilev horala. Ken tərtiвe:

1. Ikense вiş jьllьqta Başqortostandьn xuzalьq həm satsejal-kyltura jaqtarьnan alqa kitev pirespiktiftərə t u r a h ь n d a Gaspiandьŋ quşma-plan вojrahь daklatь.

Başqortostan dəvlət plan kəmisejəne raise: SAMSUNЬF,

Sajuz prumkurmdьŋ Başqortostan kanturь

Mal ađьqь patriвitelđərenə aj hajьn tyвəndəge furmalar вujьnsa raznarətkə menən kanturqa atcuttar вirergə təqdim itə. Atcut tapşьrьlmaj torop mal ađьqь вirelməjəsək.

Aj hajьn 7 nse sislaqa „Sajuzprumkurmdьn" Başqortostan kanturahьna tapşьrьla.

Sajuzprumkurьm nərətitərə вujьnsa alьnqan mal ađьqьnьŋ 1931 jьldьŋ 1 nse .... 1 nse .... nə tik.
lem totolovь turahьnda .... dьn

ATCUTЬ

Patri вitelə punkttarь	Mal ađьqь iseme	A cut aj. 1 sisla qalqan (plan ele)	Atcut ajьnda alьnqan (tunnala)	A cut ajьnda вirelgən (tunnala)	Atcut aj. huŋ. qal. (tunnala)	Mal hanь: Yđendə	Nurma	Kapir jalьn	Nurma	Jalьn, krə.	Nurma	Mal tere	Mal nindaj maqsatqa ađьrajəkinin, eş ytəjdər	Вesən pristac həm tier вьvьq tapşr. punkt.	Kilagrammenən miqdarь	Iskərmə
	Holo Вesən Halam h. n.					50 50 50						At " " h. n.	tođ.m t " " " "			

Javaplь eşseneŋ quldamqahь:

kvartal planь iŧvəsenə 1931 .... aj-
na Sajuzprumkurьn tarafьnan .... holo ....
tunna

JEВƏREV ESEN RAZNƏRƏTKO

Narat № №	Jeвərev stan sahь	Nindaj stansa nin jeлmetən sasrqasьdal	Patriвitelə teвəge	Jukte alьvsь	Tavar həm surtь	Tunnala miqdarь	Jeвərev siralь (vaqun)	Tyləvđəŋ iseme	Kantakarint № №	Dykamint itendərə	...Aj. aharь ... mal hanь	Mal tere	Nurma	Nindaj eş ytəjdər
		Өle	Өle	Вaşsajuz	holo	29,5	1 nse		53	Вaşsajuz	150 10 15	At	6 4 3	tođ. m. 1 " " " " " "

Javaplь eşseneŋ quldamqahь:

Ridaktьr urьnвaŧarь: Z. Kajьpkul

Zajьmdarđьŋ atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вata torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsintьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupon xaqьnda xisaplap	28—25	
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə .	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə	101—40	101—81
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq aвligatsejə vaqьtь uđьp вarqan kupon xaqьnda xisaplap.	50—30	50—51
Pratsintь „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—50 . .	50—10	50—30
Pratsintьđ „Вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm	105—50	105—55

URAL
KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa səqət tən asьq

Вegen həm ken hajьn Jaŋь xuduzьstьvalь filmə.
„Tixьj dun"
M. Şuluxьf ramanьnan Вiittar xaqь arzanlaştьrьldь 16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

BURЬN
Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana
Kassa səqət 5 tən

Kina filma, 2 sirejələ
1 nse sireja 5 nse sintəвerđən.
2 — — 10 nse sintəвerđən
DZANKI
Kartina 3 keşelek sinfuneja muzьjkahь əŧtьnda вara.
16 jəşkə tiklem вulqan вalalar kertelməj

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglaflit vəkile №716

MƏKTƏPTƏRĐƏ PALITTIXNIKLAŞTЬRVĐAQЬ TƏP ВURЬSTAR (*)

V—Eş məktəptərđe palitixnikalaştьrьv tuqьralmaj, вьl turala s'jez tizistarьnda la вьlaj əjtelə, məktəptərđe palitixniklaştьrьvđan вaşqa, xəđerđən yk palitixnika tərвajəhe вirə torqan məktəptən tьş ycrizdinejələreneŋ seltəren kəŋəjtergə kərək вula. Вьl Ycirizdinjələr ojoşmaqan вalalar jalpьhьn kammunis tarsa tərвejələv eşendə kesle qoral вulьrqa tejeştər. Вьnьŋ esen hər вer pejanir ətrətendə, məktəptə, uqьv ejendə, xalq jortonda MTS larda, prakat punkttarьnda, rimunt mastirskujdarьnda həm ololar kluptarьnda tixnikahьđ qьna eşlərgə memkin вulьrlьq ađ qьna вulsa la eş qoraldarь, eş kərək jaraqtarь menən tə'min itelgən вalalar esen teвək dəvmələndə tixnika punkttarь ojoştororqa kərək. Вьl punkьttarqa inep eşləv esen вetə вalalar həm jəş yŧmerđərgə kiŋ jul asьv tejeş taвьla. Pejanir ətrəttəre, tixnika punkьttarь, avьldar esen kysmə eş uylmələre ojoştora alalar həm ojoştororqa tejeştər.

Вetə vaq (kustavaj) terək məktəptərə qarşьhьnda вalalar esen tixnika stansalarь ojoştororqa kərək. Вьl stansalar yđərəneŋ məktəptən tьş eştərenđə (tixnika вujьnsa sittən torop ja iвə urьnda kansultatsejalar ytkərev, tixnika jarьştarь jahav, tyŋərəktərendə eşləv, kyrgəđmələr ojoştorov, sanaqəttəge şulaj uq avьl xuzalьqь tixnikahьndaqь məs'ələlər turahьnda qьŧqaqь metdatle kurьstar ytkərev) məktəptərđeŋ mastirskujdarь menən fajdalanьrqa tejeş. Məktəptərđe palitixniklaştьrьv tirəhendə kiŋ xeđmət massahьnьŋ kesle xərəkəte вulmaj torop, вeđ вьl eşte alqa jeвərə almajвьđ. Ənə şuŋa esendə hər вer zavьt-faвrikanьŋ esendə, palitixnikalaştьrьv eşendə məktəptər əŧtənən şiflьq itərgə tejeştər" Вьl turalaqь вetə sajuz kammunistar partejahь ydək kəmitəteneŋ diriktiftarьn ytərgə tejeşвeđ.

VI— Kalxuzdarđa şul uq jul menən вarьrqa kərək. Pridprejətejələr, şulajuq kalxuzdar, izti maqi ojoşma вulьv sifattarь menən məktəptərđəge вetə eştərđeŋ вarьşь əŧtənən şiflьq itep ularqa jardam ojoştororqa tejeştər.

Şulaj uq pejanir həm kamsamuldarđьŋda вьl eştə rulđere вik đur. Pejanir həm kamsamul ojoşmalarьnьŋ qul aŧtьnda вetə jəştər aktif rəveştə qatnaşmajьnsa torop palitixnik məktəвen teđevde ujlap вulmaj.

VII—Huŋqь mehim məs'ələlərđən вerehe itep uqьvsь kadьrđarđь palitixnizem menən tanьştьrьv həm palitixnik məktəptərgə вelges kadьrđarđь tartьv eşen hanarqa kərək. Вьl məs'ələ məktəptərđe palitixniklaştьrьv planьndaqь вetə вurьstarđьŋ iŋ mehime вulьrqa tejeş. Şul teləkmenən pidaguqeja вelemenə xəđerđən yk ydgəreş indererqə kərək. 1931—32 nse uqьv jьlьnda sьqarьlьrqa tejeş вulqan pidaguktardьŋ palitixnika minimumьn alьp sьqarьvdarьn tə'min itevđe iŋ đur вurьstarđan hanarqa tejeşвeđ. Şulaj uq xəđerge kendə eşləj torqan kadьrđarđь la şul uq minimum menən qorallandьrьrqa tejeşвeđ. Hevevđeŋ вarlьq uqьvsьlarь arahьnda jalpь xərəkəten tьvđьrьv həm məktəptərđe palitixniklaştьrьvđьŋ atqarьlьv dərəkəhen tikşerev esen eşselər kantryle quju eştə uqьşlь r ə v e ş t ə alьp вarьrqa jardam itəsək.

Pidagugeja xeđmətterenə вigerəktə məktəptərđə eş ojoştorov, praizvudstьva praktikahьn julqa halьv, mastirskujdar menən idara itev kevek eştərgə kvalifikatsejalь eşselərđe tartьv kytərev palitixnik məktəвe teđev eşendə mehim zvinalardьŋ вerehe вulьp hanala. Palitixnika məktəвen teđev eşe jaŋь pidagugeja furmalarьn horaj.

VIII—məktəpte palitixnik kərək—jaraqtarь menən tə'min itev məs'ələhe alqa kilep вaвa. Вьl məs'ələ əle xəđergə tiklem kərəgensə eşlənep вetməgən. Ləkin вьl məs'ələne xəl itməj torop, məktəptərđe palitixniklaştьrьv eşen alqa jeвərev memkin tygel. Вьl turala sjьz tizistarьnda вьlaj əjtelə: (hər tip eş uylməhenə hər вer prajьzvudstьva mastirskujьna həm laвaraturijaqa kərək вulqan qoral—əsвaвtar minimumь teđergə kərək, В) вьl kərək—jaraqtarđь əđerləp eigertəv esen standart praizvudstьva ojoştorolorqa tejeş. Qaqiđə вujьnsa hər вer xuzalьq ojoşmahьnьŋ məktəptərđe kərək—jaraq menən tə'min itev eşendə вьl ojoşmanьŋ вer tuqьravhьđ jardam iteven tə'min itergə kərək,

Sənəqəttэŋ 1931-32 nse jьldaqь kantrul sifrđarь вьl tyвəndəge qərqь saralar kyrergə kərək вulьvьn iŧvəkə alьrqa tejeş Palitixnik kerək—jaraqtarьn eşləj torqan pridprejətejələr yđđərenen eşləp sьqarьvdarьn kəŋəjtergə tejeşter həm вьl eştərđeŋ вarьşьn tikşerev esen eşselər kantrule qujarqa kərək. Palitixnik kərək—jaraqtarьn əđerləvse praizvudstьvalardьŋ qujьlьşь вьl rəvəşsə вulьrqa tejeş. 5 jьllьqtьŋ axьrьna вarlьq tiptaqь F.Z.S. məkteptərendə inrgitika—mixanika həm ximija jaqьnan eşləp sьqara alьrlьq dərəzələ jaqşь qujьlьrqa həm laвaraturejə mastirskujdarь kiŋ rəveştə qorolqan вulьrqa tejeştər.

Palitixnizem nigeđenə qorolqan məktəptər вьl avьrlьqtь jenep sьqa tip ьşanьrqa kərək. Məktəptərđə eşləp sqarv eştəren ojoştorov, məktəptərđe palitixniklaştьrьv həm pidaguqejə kadьrđarьn palitixniklaştьrьv eştərenə jetərlek tiklem aqsa jeвəreleven вetə səvit jəməqətselegə isemenən talap itərgə kərək.

IX—Palitixnizemdь tormoşqa a ş ь r ь v e ş e n d ə l a, m a s s a v a j e ş t ə r đ ə halьlьp kilgən satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitottarьn qullanьrqa, palitixnizem eşendə al da вara torqan məktəptərgə şulaj uq palitixniklaştьrьvđa udar eşe alьp вarьvsьlarqa вyləktər вildələrgə həm вirergə kərək.

X—Palitixnizem eşenə вeđđeŋ вarlьq qilmi kestərened təratьlmahalar məktəptərđe palitixniklaştьrьv eşe kərəgensə ytəlməjəsək. Şuqa kyrə lə kərək—jaraqtar esen prajьkttar teđev prajьzvudstьvanь ojoştorov esen kurstar ojoştorov, in) zinir—tixnika kestəren pidaguklaştьrьv eşenə qilmi eşselər tartьlьrqa tejeş. Avьl jerđərendə məktəptərđe palitixniklaştьrьv məs'ələhe tirəhenə aktif əđerlər gə kərək. Вьl eşkə avьl вelgestəren, məŧələn: agranum, vrac traktaris, timer oŧtahь, aqas o ŧ t a h ь , r a d i j u həjyse, avьl səvite, kalxuzdar, kapiratif kriskup raistəre həm вaşqalardь tartьrqa kərək. Вьlarđьŋ вarьhь la yđđərenen вelemdəre həm kestəre jetərlek tiklem, məktəptərđe palitixniklaştьrьvđь kəŋəjtev eşenə kankrit rəveştə jarđam itevđəren вuldьrьrqa həm вьl keşelərđe praizvudstьvanьŋ qajhь вulha la вer ter вujьnsa kansultant instruktьrđar sifatь menən məktəptərgə tartьv turahьnda ujlarqa kərək. Вьlaj itev yđenə kyrə moxitte pidaguklaştьrьv вulasaq.

XI—Məktəp ydə palitixniklaşьvь menən məktəp tirəhendəge jalpьnь palitixnik вelemenə ejrətergə tejeş.

Linin iptəş „jalpь yđ yđđərəneŋ tormoş təzriвəlarendə ejrənə" tip əjtkəjne. Timək məktəp tə ş u l a j u q y đ e n e n tormoş t ə z r i в ə h e n də ejrənergə həm yđ tirəhendəge вetə eşsən jalpьnь ejrətevselər вulьrqa tejeş.

Başqortostan Məqarif xalq kamisarlьqь qilmi mitydik siktьrь inspiktьrь:

Q. ВIKTAŞЬF.

1 Вaşь 195 nse handa

BӨTӘ DONJA PRALITARĐARЬ, BERGӘGEĐ!

11 SINTӘBER 1931 JЬL, №198 (499)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKӘ KӘMITӘTE, B.Y.B.K. HӘM BAŞPRAFSӘVIT URGЬHЬ

KӨNĐӘLEK GӘZIT

ADRIS: ӨFӨ 1—SAZUN URAMЬ, NURPS № 3
TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Ridaktьr . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . 2—83
Satsjalizem jer eşe . . . . 4—02
Iglandar həm sieşmə . . . . 3—72
Kantura . . . . . 1—11
Təngə ridaksejə . . . . . 1—15

„BELEM“ KALXUZЬ TӘZRIBӘHENӘ EJӘREGEĐ!

NURIMAN təbəge, Ibke—Kyl avьlьndaqь „Belem“ kalxuzь matur zavьtьnьŋ nigeđen halьv kønən 40 sьvdan torqan qьđьl abuz menən qarşьlanь. Bьl kөngə saqьrьslьrqa ujlanqan igendərđe vaqьtьnda səqarьlda. Igen əđerləv planьn vaqьtьnda ytəv, əđerlek eşendə əđəklək buldьrmav təlege menən igen taşьvь arigada ojoştoroldo. Bьl arigada plandь vaqьtьnda ytəv həm baqьa kalxuzdardan aldan şьqьvda kyđ aldьnda tota. Igen jьjnavdь yđ vaqьtьnda tamam itev, igende ьanьvda jaterep qaldьrmav əsən hьqьv əsendə təngə amina ojoştoroldo. Eşte ьblaj qorov eşse kesto həm huqqьs maşьnalarđa tuls fajđalanьrqa mөmkinlek ьirəsək.

Ɵlə təbəge kalxuzsьlarь qьđьl abuz menən igen tapşьralar.

Kalxuzsь həm kilәsәktә kalxuz tөđөlөşөndә qatnaşьvsь jarlь, urta xәlle jaŋqьđaq qatьn-qьđđar!

BAŞQORTOSTAN YĐӘK BAŞQARMA KӘMITӘTE RӘISE. IP. TAHIRЬF MӘRӘZӘQӘTE

Beđđeŋ partejə həm eşselər sьjnfьnьŋ jetəksehe ip. Stalin aldьnqь kapital ildəren iqtisadi həm tixnik jaqtan 10 jьl esendə quvьp jetev həm uđьp kitev tutahьnda ileveđđen eşse, krəƅtejən jalpьhьna Linin saqьrьvьn taşlanь. Il вьl huqьşsan pragьrammanь tormoşqa atqarьvqa вөtə kesən halьp kərəşə. Biş jьllьqtь dyrt jьlda tultьrьv əsən satsejalizem tөđөleşe fruntьnda đur jeŋevđərgə ireşə.

Linin balşeviktar partejəhenen jetəkselege aƅtьnda Başqortostan eşselərə sьjnьfьla вьjьl kyp ken đur jeŋevdər başqarđь.

Sujьn, timer, qoros eşləp sьqarьv həm traktьrđar əsən maturđar jahav zavьttarь tөđev başlandь. Kulak menən kərəştə Başqortostan eşselərə, kalxuzsьlarь, jaŋqьđaq jarlь, urta xəlle lərə kөđgə səsev başlanьv aldьna kəlliktifləşevđe 66.5 pr. qa jetkerep avьl xuzalьqьnda kulak əƅtənən đur jeŋev jahanьlar.

Jegermenən artьq təbəktər əsəsən totoş kəlliktifləşevgə kyste həm şul nigeđđə вьl təbəktər kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan вөtərevđe ytkərələr.

Bьl jeŋevđərđe kalxuzslar həm jaŋqьđaqtar şular jemləhendə qatьn qьđđarđa kytərenke intuzejazьm, kəlliktifləşevđen jaŋь tulqьndarьn kөsəjtev həm Başqortostandaqь jaŋь tөđөleşlər isemenə đurigen qьđьl abuzdarь ojoştorov menən qarşьlanьlar. Savittər vlasьna вөtə saralar menən də qarşьlьq itevse kulak yđeŋeŋ təmam hələk bulьvьn hiđə həm kiƅken qarşьlьqьn yƅtərə. Xəđerge kөndə ul yđeneŋ вьsьraq, qorqosloq qotqohon igen əđerləvgə qarşь jynəlderđe. Kulak Başqortostandьŋ qaj вer təbəktərendə urazajđьŋ sьвar bulьvьna вəjləp qьjьnlьqtar əƅtəndə njnaj, ul yđ igenen jəşerep başqalarđь şuqa təşərergə mataşa, artьq igende dəvlətkə sirməj, qьjьat xaq menən вađarqa sьqarьrqa endəj. Axьr siktə kilep, xөkymətteŋ igen qabul itev punkьttarьna tyвən xaqьь, syple, dьmlь orloq tar tapşьrьvqa ireşə.

Ul вerense kiđəktə sənəqət, avьl xuzalьqь həm səjəsi iqtisadi tormoşta đur ryl ujnaqan krəƅtejən qatьn—qьđđarьn yđeneŋ jalsьlarь pup, mulla patkulacniktar aşa qara eşenə fajđalanьrqa teləj. Ytkən jьldь ajьrьm urьndarđa aŋhьđ qatьn—qьđđar jarđamь menən kəlliktifləşev вarьşьn ədeven iƅkə alьp вьjьlda ularđьŋ qaralqan nađan lьqьn həm dini qeref qьđđattaren вөtə juldar menən də 5 jьllьqtь dyrtta tultьrьvđьŋ iŋ mөhim вьvьnь bulqan igen əđerləv kampanejahьn əđev əsən fajđalanьrqa kьnsla.

Kulak igen əđerləvgə qarşь jul kytəregeđ igendəregeđđe birməgeđ yđegeđ as qalьrhьqьđ tej. Biş jьllьqtь dyrt jьlda jaŋь jaqtь satsejalizem tormoşo tөđev sьjnfi doşmandarqa qətqi atpur birev igen əđerləv tultьrьvđa aldьnqьlar bulьv Başqortostandь totaş kəlliktifləşterev həm şul nigeđđə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan вөtərev əsən qatь kərəştə aktif jarđam itəhe urьnda ajьrьm krəƅtejən qatьnqьđđarь xatta kalxuznitsalarđa igendeŋoşoartьqələşen jəşerələr, orloqto casnьj вađarqa sьqarьv jaqьna avьşalar.

Eşsən qatьn qьđđar kulak yđeneŋ qara eşendə avьlqa kulak palitsejə xөkөmen qajtarьrqa teləven unьŋ jarlь həm urta xəlle fajđaƅьna bulqan həm ular đьŋ eşselər sьjnьfь menən saju zь əsən bulqan вөtə эəmələrgə hər vaqьt qarşьь sьqьvđarьn aŋlaqь t. Kulaktьŋ вьsьraq qotqohona atpur biregeđ. Ul вaƅьvda siparat ergəhendə ker sajqaqan вьvala həm qajda qьna bulmahьn qatьn—qьđđar вer genə minutqa tərkəm bulьp jьjьlqan urьndarьnda la yđeneŋ ruqandarь padkulacniktar aşa ulardь yđ jaqьna avđarьrqa tьrьşa.

Kulaktьn jalqan jeđen asьqьđ. Aldьnqь qatьn qьđđarđan yrnək alьp jaŋь tөđөleştər isemenə qьđьl abuzdar ojoştoroqođ. Kulaktьŋ hər вer sьqьşьna igen tapşьrьvđь kөsəjtev menən jьvap biregeđ. Xөkymət igen halьv punkьttarьna turalь tađa qoro orloq qibatlьraq bulqan kylturalar birev əsən kərəşegeđ.

Baƅьvdarđa başaq jьjьvđar ojoştoroqьđ beđđeŋ tөđөleş əsən bulqan вer genə başaqta juqalmahьn.

Kalxuzqa inevđəre menən yđđərenen eşse həm krəƅtejən eşenə, satsejaljzem eşenə ьsьn kyŋeldən вirelganlektəren kyrhətkən Başqortostan kalxuzsь qatьn—qьđđarь əlegəsə kalxuzqa inməgən jarlь həm urta xəlle qatьndarqa biş jьllьqtь dyrttə tultьrьv əsən eşse həm krəƅtejəndərđeŋ doşmandarь menən nisek kərəşev həm nisek itep jaŋь jaqtь tormoştarьn tөđərək tөđev əsən kərəşevđen yrnəgen kyrhətergə tejeştər.

BER SINTNIR IGENDӘ CASNIKKA KITMӘHEŊ BER GENӘ BAŞAQTЬ LA JUҔALTMAƅЬQA.

Jəşəhen Başqortostandьŋ jaŋь tөđөleşe isemenə qatьn qьđ qьđьl abuzdarь!

JӘŞӘHEN QATЬN QЬĐĐAR ĐЬŊ IQTISADI TIGEĐHEDLEGEN MӘŊGELEKKӘ BӨTӨRӨVSE BӨJӨK TӨĐӨLӨŞTӘR JETӘKSEHE BӨTӘ SAJUZ KAMMUNIS BALŞEVIKTAR PARTEJӘHE.

BYBK RӘISE — A. TAHIRЬF.

NURIMAN TӨBӘGE YĐ VӘҔIĐӘHӘN BALŞEVIKTӘRSӘ YTӘNE

MATUR ZAVЬTЬNЬŊ NIGEĐEN HALЬV KӨNӨN 11,000 SINTNIRLЬQ QЬĐЬL ABUZ MENӘN QARŞЬLANЬ; 300 KALXUZSЬNЬ MATUR TӨĐӨLӨŞENӘ BIRĐE.
NURIMAN TA AFЬNAN SAQЬRЬLQAN BLAGAVIŞŞIN, BAJQЬ HӘM KRASNA-KAM TӨBӘKTӘRENӘN TAVЬŞ-TЬN JUQ

NURIMAN 10. NURIMAN TӨBӘGE JЬLЬQ IGEN ӘĐERLӘV PLANЬN 10-SINTӘBERGӘ 44 pr. qa YTӘNE. ӘĐERLӘV PLANЬNЬŊ 55pr. TЬN QATЬ KYLTURALAR TӘŞKIL ITӘ. TӨBӘK, MATUR ZAVЬTЬ NIGEĐEN HALЬV KӨNӨN 6 SINTӘBERĐE ĐUR ĐӘRT. BALŞEVIKSE OJOŞOVSЬLЬQЬ MENӘN QARŞЬ ALDЬ. NIGEĐ HALЬV KӨNӨNӘ 10,000 SINTNIRLЬQ QЬĐЬL ABUZDAR OJOŞTOROLOP BULҔAN IGEN BLAGAVIŞŞIN, BAJQЬ, KRASNA-KAM TӨBӘKTӘRE BEĐĐEN NIGEĐEN TINLӘŞERGӘ SAQЬRĐЬ. ULARĐЬN SAQЬRЬVĐЬ NISEK QARŞЬLAVĐARЬ TURAHЬNDA MӘҔLYMӘTEBEĐ JUQ. LӘKIN, BEĐ YĐEBEĐ BIRGӘN VӘҔIĐӘNE ARTTЬRЬP YTӘNEK. VӘҔIĐӘ BUJЬNSA JAŊЬ TӨĐӨLӨŞKӘ 200 EŞSE BIRERGӘ TEJEŞ INEK, 300 KEŞE BIRĐEK. SINTӘBERĐEN 10 NA TIKLEM BULҔAN KӨNĐӘR ӘĐERLӘV EŞENĐӘ ĐUR HЬNЬLЬŞTЬ BIRĐE. LӘKIN HЬNЬLЬŞTЬ TAҔЬ LA ĐURAJTЬV ALDA TOTOLA. AVҔЬS AJЬNDA 20,827 SITNIR IGEN ӘĐERLӘNGӘN BULЬNHA, MATUR ZAVЬTЬNЬŊ NIGEĐEN HALЬV QARŞЬLAV KӨNĐӘRE YĐĐӘRE GENӘ QЬĐЬL ABUZDAR OJOŞTOROV ARQЬRЬ 9,000 SINTNIR IGEN BIRĐE. BЬL 9,000 SINTNIR ESENӘ 7 AVЬL SӘVITE TARAFЬNAN TAPŞЬRЬLҔAN IGENĐӘR INMӘGӘNĐӘR. SӘNKI ULAR YĐĐӘRENӘ JAQЬN PUNKЬTTARQA TAPŞЬRQANĐAR, UL PUNKЬTTAR BEĐGӘ MӘҔLYMӘT BIRMӘGӘNĐӘR. LӘKIN ŞULAJ BULHA LA, HIS ŞIKLӘNMӘJEBEĐ IGEN PUNKЬTTARЬN (KӘMENĐӘ) IGEN TAPŞЬRЬLҔAN TIP ӘJTӘ ALABЬĐ.

QЬĐQAHЬ BEĐ YĐEBEĐĐEŊ VӘҔIĐӘLӘREBEĐĐE ARTTЬRЬP YTӘNEK, Ә INDE BEĐĐEN TARAFTAN SAQARЬLЬVSЬ TӨBӘKTӘR BLAGAVIŞŞIN BAJQЬ HӘM KRASNA KAM ĐUR GIGANTTЬŊ NIGEĐEN HALЬV KӨNӨN NӘMӘ MENӘN QARŞЬLAҔANĐЬR? BEĐ BЬL TURALA MATBUҔAT BITENĐӘ JAVAP KӨTӘBEĐ.

NIGEĐ HALЬV KӨNӨN ABUZDAR MENӘN QARŞЬLANЬQ

NURIMAN, 10 (TILIFUN ARQЬRЬ) Qьđьl jar avьlь kalxuzь matur zavьtь nejgđe halьnьv kөnөnə qarata 186 sitnir 60 kilagramlьq qьđьl abuz ojoştorđo. Matur zavьtьna 30 kalxuzsь вylenep birelde: Bьl вylenep birelgən 30 keşe arahьnda qatьn—qьđđarđa bulьp, ular đьŋ yđđərenən brigada ojoşto.

Kalxuzsьlarđьŋ ruxь jaqşь, səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnьŋ uŋьşlь вarьvь əsən tьrьşalar.

J. ABDULLINA.

IGEN ӘĐERLӘV, NALUK ZaDANEJӘHЬN TULTЬRĐЬQ

Ɵfə təbəge Şaqşa savite „Birluznik“ kammunahь urazaj jьjnavđa kənvejer sistimahь həm jarьş, udarsьlьqtь tulь qullanьp igendərđe juqaltьvhьđ jьjnap aldь.

Kammuna 600 sintnir igen əđerləv zadanejahьn həm вьjьlqь avьl xuzalьqь nalugьn 100 pr. tь menən tultьrđь.

A. F.

Taş вykəndən yrnək alьnhьn

IGEN TAPŞЬRЬVĐЬ 110 QA YTӘNE

Krasna—Usul təbəge Taş вykən avьlь kalxuzsьlarь igen əđerləv zadanejahьn tultьrьvđ đur uŋьşlьqtar kyrhəttelər. Ular yđđərenə təşkən igen əđerləv zadanejahьn 110% qa jetkerep ytənelər.

Başqa kalxuzdarđa igen əđerləv zadanejahьn tultьrьvđa đur hьnьlьştar birergə, Taş вykən kalxuzsьlarьnan yrnək alьrqa tejeştər.

ABRAR.

KULAKQA QЬƅЬM JUQ JAŊQЬĐAQTAR IƅTƏN SЬQQAN

Qьrqьđ-mejəkə təbəge Ilso qol savitenə вөtəhe 3 meŋ 453 sitnir igen zadanejahь birelep, şunьŋ 3 meŋ 225 sitnirь kalxuzdarđa, 203 sintnirь kulaktarđa həm 25 sintnirь jaŋqьđaqtarđa ine.

Ləkin, zadanejənь ytəv məs'ələhe hun dərəzələ nasar вara. Kalxuzdar nej вarь 187,21 sintnir, kulaktar nej вarь 22 sintnir igen tapşьrqandar. Jaŋqьđaqtarđan вerge nə sintnirđa tapşьrьlmaqan.

203 sintnir qatь zadanejə totop torqan kulaktarđьŋ oşo kөngə tiklem nej вarь 22 sintnir igen tapşьrьvđarь вьl kulaktarqa qarşь jynəlderelgən qьƅьmdьŋ hun dərəzələ jomoşaq ikənen qьsqьrьp tora. Jaŋqьđaqtar вөtənləj kyđ uŋьnan təşep qalqandar. Kalxuzdarđa plan ytəleşe tyвən.

Məs'ələ вьvq. Ilso qol avьl savitendə igen əđerləvde вajavaj frunt tip aqlav əle juq. Ul eştə kileşevsənlek julьn tota. Kulakqa qatь qьƅьm jahamaj вьndaj məs'ələgə „ytər əle“ kyđlegenən qarap eş itevđərgə qarşь kiƅken kərəş asьlьrqa, qəjep ejələre вer kөn totmaj javapqa tartьlьrqa tejeş. Igen əđerləv fruntьnda his вer tөrlө kileşevsənlektərgə eşte yđ aqьmьna tapşьrьvđarqa urьn qalmaƅqa tejeş.

„Xəвərse“

INDYSTEREJӘLӘŞEVGӘ 500 SINTNIR

QARAҔOŞ təвəgendə Başqortostandь indysterejələşterevиŋ kөnlegə isemenə qьđьl abuzdar ojoştorolop kalxuzdar 500 sitnir igen tapşьrđьlar.

B. XӘLILEF.

BEĐGӘ TIŊLӘŞEGEĐ

TAPURIN, (tilifundan) „Kalinin“ kalxuzь 6—sintəвergə 123 sitnir igen əđerləv zadanejahьn 100 tь menən ytəp вaşqa kalxuzdarđь tiŋləşergə saqьrđь. Kalxuz şul uq kөngə tunqa hөrev zadanejahьn 25 pr. qa ytəne. Bьl eşte vaqьtьnan elek tultьrьv əsən вөtə saralar kyrelə.

ŞӘNGӘRӘJEF.

Kulaktьŋ a-x nalugьn 24 səqət esndə tylərgə məƶвyr itergə

Avьl xuzalьqь nalugь halьnьp вөtəvgə ike aj samahь vaqьt ytte. Timək avьl xuzalьqь naluge vaqьtьnan alda tyləнə başlav əsən vaqьt jetərlek. Avьl xuzalьqь nalugьnьŋ 50 pr. ь tyləнergə tejeşle bulqan təvge sruk (15 nse sintəвer) kilep jette. Ә kulaktarqa birelgən naluk 15 nse ejjyldə yk tyləнep вөtergə, вьl arqala вөtə Başqortostan dəvmələndə 3½-4 miljun samahь naluk jьjьlqan bulьrqa tejeş ine. Ә вөgөngө вьsьn xəl nəmənə kyrhətə. Avqьstьŋ 20 nenə alьnqan məqlymətkə qaraqanda 46 təвəktən nej вarь 835 meŋ вum naluk jьjьlqan. Ajьrьm təвəktərdə eş вigerək xөrt tora.

MӘSӘLӘN: USALЬ, DӘVLӘKӘN, DYRTӨJLӨ TӨBӘKTӘRE NEJ BARЬ 0,6 pr. MӘLӘVEZ 0,8 PR. BAJQЬ 1,6 PR. QALTAS 2,5 PR. TUJMAZЬ 2,8 PR. TAPURIN 5,5 PR. ZEJANSURA 5,8 PR. KRASNA-KAMA 4,7 PR. QЬNA TAPŞЬRQANDAR.

A-x nalugьn ytəvdə jaŋşьqьna вarьvsь вarь вer Bilaqataj təвəge 8 pr. (Xəjbulla) həm 3 pr (Bөrejən) arahьnda sajqalalar.

Kulaktardan tylətevgə kilhək, qajhь вer təвəktər jənəjət jomoşaq вara. Bik kyptəre asьqtan-asьq uŋ appartunislьq həm ular menən kileşep qaravsьlьq kyrhətələr. Bьqa miƅal itep, 20 nse avqьsqa alьnqan tyвəndəge handarđь kilterəjek:

Zejansura təвəgendə kulaktar nej вarь 0,4pr. Nurimanda 3,4 pr. Qьrmьƅqalь la 3,6 pr. Mraqqa 3,7 pr. Qonşaqta 3,8 pr. Qaltasta 4,5 pr. Jьlajьrđa 5 pr. Bajqьla 6,9 pr. Әвjəlildə 7,3 pr. Arxangildə 7,3 pr. qьna naluk tyləgəndər.

Bьl julda ta alda MӘSETLE təвəge вarnala, вьndala nej вarь 39,9 pr. qьna tylətelgən. Ajьrьm təвəktərdə xəldeŋ 10 kөn вujь yđgərməj torovь вigerəktə xəlde avьrajta. Məƅələn: Әвjəlil təвəgendə 10-VIII ta 7,3 pr. jьjьlqan bulha 20-VIII tala şul uq 7,3 pr. Arxangil təвəgendələ şulaj uq hər ike dikada la 7,3 pr. Asqьnda 10-VIII na la 11, 2 pr. 20-VIII henə lə 11,2 pr.

Təвəktərdeŋ вajtaqьhь əndəşməvđərendə davam itə. Meƅələn: Dəvləkən, Krasna usul, Mələvez Usalь həm Mişkə təвəktəre kulaktarđan naluk nisek tylətelev turahьnda Başnarkamfingə вer terlə lə məqlymət вirmənelər.

Eş вarьşьnьŋ вьl tiklem jomoşaq вarьşьn tep səвəвe şikheđ, təвək maleja вylektərenen qəjeвe bulьp, вular oşo kөngə tiklem timp ala apparattьŋ ajьrьm вьvьndarьndaqь kulakqa kileşep qaravsьlьq menən kərəşməjđər, maja tuplav məs'ələhe əjlənəhenə jəmaqətselektemaвlizavajt itməjđər.

Təвək ojoşmalarьnьnda qəjeptəre вar əlвittə. Әв'jəlil təвəgendə 25, VIII qa tiklem aklad listarьn tapşьrmaqandar, Usalь təвəgendə ulardь tik 18 VIII genə вirə başlaqandar, Zəjansurala вьl eşte avqьsqa tiklem huđqandar həm ajьrьm savittar (Tapurin t. Psanse a- s.) avqьs urtalarьna tiklem aklad listarьn tapşьrmaj, huđьp kilgənder ikən unьŋ səвəвen вaşqasa nəmə tip aŋlarqa. Bьl eş menən şөqөllənevse prakuratura urgьndarь tejeşle keşelərgə вьlьŋ jazahьn вirer əlвittə, ləkin вьqa tajanьp вeđ finans apparattarьnьŋ tulь halqьnlьq kyrhətevđəren (halqьnlьqqьnamь əle?) ə təвək ojoşmalarьnьŋ aklat listarьn avqьsqa tiklem tapşьrmav hьmaq „vaq—təjəktərđe“ вaajlanmavđarьn вik nьq əjtep ytə alaвьđ. Urьndarđa finans eştərenə nej dərəzələ „qьđьqhьnьp“ qaravđarь, uqa nisek „iqtiвar“ itevđəre kyrenep tora.

Naluk tyləmdərəneŋ вьl rəvestə genə inevenə вьnan hunda sьđap torov məmkin tygel. A-X naluqь straxəvanejə həm yđ ara halьm juldarь menən maja tuplav eşenə ajrata əhəmejət вirelergə вьl julda qьrqa hьnьlьş jaharqa kərək. Kulaktarđan tejeşle halьmdarđь iŋ qьƅqa vaqьt esendə tylətvđə вөtə saralarđь xutqa jeвarergə, uƅal uj menən tyləməvselərgə kyrhətməsuttar jahalьrqa tejeş. Təvge mətdət naluktь tylətevđə xiŋ jalpь aktiflьqьna jetəkselek itergə Kalxuzdar həm kalxuzsьlar вьl eştə jul jarьvsьlar bulьrqa tejeş,

Aqьmdaqь xuzalьq səjəsikam panejə bulqan igen əđerləv kampanjahьn kөsəjtevđə a—x nalugь, strax fund həm yđ arahalьm jьjьv eştərenə tьqьđ вəjləneştə alьp вarьp, ular вer вerehen tultьra həmhe вөrə ikensehenə jarđamlaşa вarьqa tejeş.

Finans apparattarь quđqalьrqa həm praktikala yđ aqьşlaqqa sik qujьp, kampanjaqa вalşevik tərsə jetəkselek itergə tejeştər.

RӘBININ

VKP(в) neŋ вөtə təвək kəmitəttərenə həm jacajkalərenə!

Partejənen Ɵlkə Kəmitəte, Başqortostan Yđək Kəmitəte rəise-ip. Tahirьfьn вьl merəzəqeten, kalxuzsь, jarlь həm urta xəlle jaŋqьđaq qatьn—qьđđar dəjem jьjьlьşьnda, diligatkalar punkьttarьnda şulaj uq kamsamul jьjьlьşlarьnda eşləv—ejrənevđe taqdim itə.

VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte SIPNӘTEF.

KALXUZSЬ HӘM JAŊQЬĐAQTAR SAFЬ TЬQЬĐLANA

IGEN JӘŞEREVSE KULAKTARQA QARЬŞЬ KIƅKEN KӨRӘŞ ASЬLA

Qьrqьđ-mejəkə təвəge Jeldar avьl savite kyləmendə bulqan jarlь вatrak həm urta xəllelərđeŋ aktiflьqь kөndən kөn yƅə. Hunqь vaqьtta xөkymətkə вirevđən вaş tartьp yđđərenen artьq igendəren jergə kymevse kulaktarqa qarşь kiƅken kərəş asьlar.

Hөđөmtələ вer kөn esendə genə Şaxman Tamaq avьlьndaqь вer kulaktan 50 вot; kalxuzda aqzahь bulьp kilevse вer urta xəllenən 40 вot; Jeldar avьlьnьn вer kulagьnan 15 вot; igen taвьldь.

Kulaktarđьŋ вьndaj qara xərakəttərenə qarşь asьlqan kərəş hər jerđə alьp вarьla. Kalxuzsьlar, jarlь həm urta xəllelərđeŋ saftarь tьqьđlanqandan tьqьđlana вara.

Ular kulaktarđьŋ вьndaj xərakəttərenə javap itep đur qьđьl abuzdar ojoştoralar. Artьq igenen jəşerep, xөkymət qarar ьnanвaş tartьvsьsьjnfi doşmandarđьŋ iŋ qatь javapqa tartьlьvьn talap itələr.

Z.

Igen əđerləvđə juqarь timp totarqa

15-SINTӘBERGӘ KӘMENDӘ 50 pr

Igen qьjьnlьqtarь menən kərəştə ip. Stalin вьvьn Lininsel juldar təqdim itə:

„1. Vaq, artta qalqan, tarqav krəƅtejən xuzalьqьn taşlap, вer ləşkən, ere, jəməqət xuzalьqtarьna kyşergə.

2. Iƅke safxuzdarđь kiŋəjtergə həm nьqьtьrqa, jaŋьnan ere safxuzdar ojoştororqa.

3. Vaq həm jaŋqьđaq urta xəlle xuzalьqtarđa igen uŋьşьn sistimə rəvəştə kytərə вarьrqa.“ („Igen fruntьnda“)

Stalin tarafьnan kyrhətelgən oşo juldar вujьnsa вarьp. partejə orloqsoloq məs'ələhen xəl itte, ilde igen qьjьnlьqtarьnan tartьp sьqarđь. Oşo kөndə вөtə SSSR dəvmələndəge krəƅtejəndərđeŋ 60 pr. tь kalxuzqa ojoşto. kalxuzsь krəƅtejəndər orloq həm iŋ məhim a/x praduksejələren eşləp sьqarьvsь tөp figuraqa əjləndelər.

Bьjьl uq inde kalxuzdar həm safxuzdar orloq kylturalarьn вajar həm kulaktarđьŋ huqьştan elek вөtə səskən igendərenən ike tapqьr artьq jetəştergəjnelər. Ejjyl ajьnda вьjьl вьtьrqьqa qaraqanda 2½ tapqьr artьq igen əđerlənde, ajьrьm kalxuzdar xatta totoş jьllьq planьn avqьsta вirep вөttelər. Məƅələn: „Paвida“ kalxuzь jьllьq plandь 100 pr. menən ytəne, Moraptaь safxuzь—100 pr. ytəne; „Jaqtь — kyl“, „Qьđьl Bylək“ Terək“ kalxuzdarь 50 pr tan artьrьp ytənelər. Bьna вьl qьđьl isemlektər kөndən kөn arta вara. hər вer jaŋь kөn kalxuz, safxuz, MTS tar turahьnda şundaj jaŋь xəвərđər kiltərə. Timək, „kalxuzlaşevdaqь qьrqa jeŋeştər, safxuz həm MTS tarđьŋ yƅeşe, a/x satsejalistik siktьrьnda tavar praduksejəheneŋ juqarь pratsintlьqь igen əđerləv planьn jьldam ytəv əsən вөtə məmkinlektərđe tьvđьralar. (YK neŋ 15 nse ejjyn qararьnan).

Ləkin, вьlarqa qarap qьna вьjьl igen əđerləvđə вer tөrlөlə qьjьnlьq bulmajasaq, igen xəđer yđ—yđenən kilep torasaq, tip ujlav iŋ đur appartunislьq bulьr ine.

IGEN ӘĐERLӘV EŞE BЬJЬL SЬJNFI KӨRӘŞTEŊ IŊ KIƅKEN UCASKЬHЬ BULЬVĐA DAVAM ITӘ.

IGEN ӘĐERLӘV UL—INZITDI XUZALЬQ—SӘJӘSI KAMPANEJӘ. Kulak igen əđerləvgə qarşь вik jaman qotqo alьp вara. Ul, qajhь вer kalxuzsьlarđьŋ vaq xosusi mileksəlek, patriвitellek nastrajьnjalarьnan fajdalanьp: „iŋ elek yđemə, şunan qalqanь qьna dəvlətkə“ tigən luzьngьn quja. Həm oşo qotqo вajtaq kalxuzdarđa urьn ala. Bajtaq kalxuzdar igende xosusi вađarqa sьqaralar, вajtaqtar aqzalarđьŋ eşləgən kөndəren iƅəpkə alьmaƅtan igende ələşələr, xatta jəşerələr. Bьna вьl vaqiqalər—kulaktьŋ вik nьq aktiflьq kyrhəteven, uqa qarşь sьjnfi hiđgerlekteŋ kөsəjteleven talap itələr.

Bajtaq təвəktər yđ aqьşьna halьnьp, вөtənləj javaphьđlьq kyrhətələr. Məƅələn: Bilarit təвəge ajlьq plandь nej вarь 0,5 pr. Qaraqoş—0,3 pr. Qьjqь—0,8 Dьvan, Mraq—вerərgenə pratsint ytəgəndər.

вylhək safxuzdar nej вarь-1,3 pr. MTS tar nej вarь 6,3 pr. MTS təвəgenə inməgən kalxuzdar 7,9 pr, KULAK — XӘLLE XUƵALЬQTAR QATЬ ZADANJANЬ NEJ BARЬ 7 PR. QA QЬNA YTӘNELӘR.

Igen əle bulha—вaƅьvđa

Kөđgə igen də nej вarь 10—təвəktəgenə 100 pr. jьjnalьp вөtkən. Ә qalqan təвəktər jьjnap ala almaqandar. Jađqь aşьqqa kilhək eştər вigerəktə xөrt. Bөtə igendeŋ nej вarь 53,4 pr. qьna (kalxuzdarđa 60,7 pr. jaŋqьđaqtarđa 44,4 pr.) Iьjnalqan bulьp, qalqan tikleme əle bulha jьjnalmaqan. Xatta qajhьвer təвəktər вigrək artta вaralar, Məƅələn: Әвjəlil, Bajmaq hem Bөrəjən təвək—tərendə igendeŋ nej вarь 9 pr. 26 pr. qьna jajnap alьnqan. Igende taşьv turahьnda вьl вiş kөnləktə ikegnə təвək (Kr. usul həm Dyrt əjlə) məqlymət вirde. Bьlarđan təvgehendə 31,9 pr. huŋqьhьnda nej вarь 1,8 pr. igen taşьlqan. Eƅkertkə halьv turahьnda вarlьqь əs kenə təвəktən, ə igen huqьv turahьnda taqьla əđerək məqlymət kilgən.

Xosusi qulqa вer genə sintinirđa igen hatmaƅqa

Bөgөngө Bajavaj luzng вьna şul. Eş oşo luzng aƅtьnda alьp вarьlьrqa həm massavaj eştər tyвəndəgesə ojoştororqa tejeş.

— Kulak—xəlle xuzalьqtarqa вirilgən qatь zadanjanь 24 səqət esendə tultьrtьrqa:

— Yđəktən sьqarьlqan vəkildər, agranumdar jarđamьnda şturm kaŋəşmələre ytkərep, igen taşьv, eƅkertləv, javьndan haqlap huqьv həm kanvajьr sistimьnda igen tapşьrьvđь kөsəjtergə.

— Ssьjppunkttarđa eşte təvlek əjlənəhenə alьp вarьp, kiptergestar hanьn kyвəjtev.

— Spikylətsejə menən iŋ qatь kərəş alьp вarьv menən вergə kalxuzdarđa iƅəpheđ avans вirevđərgə sik qujarqa.

— Jaŋqьđaqtarđь вer ьndьrđa huqьvqa dimlap, oşo eşte praktik ojoştororqa həm kantraktatsejə вujьnsa tapşrtьlьrqa tejeş igende kanvajьr sistimendə ьndarđan ođatьrqa. Şuluq vaqьtta jaŋqьđaqtarđьŋ igen tapşьrьvьđa giktar вaşьna вulqan nurmьnь kalxuzsьlarđьqьnan kəm itməƅkə.

— Igendərđe tərən punkttarđa qaldьrmaj, stansь həm pristen janьndaqь punkttarqa ođatьrqa. Sdilşinə nigeđendə eşləj torqan maxsus transprt ojoştororqa.

— Kapiratiftarđa igen əđerləv əsən əđerləngən pramtavarđь igen əđerləvđe kөsəjtev əsən fajđalanьrqa... h.в.

Bьl eştərđen вөtəhendələ udarsьlьq, Satse. jarьş həm qarşьlav plandarь hьmaq satsьjalistik mitьdtarđan tulь fajđalanьrqa, kulak qotqohona qьrqa atpur вirergə kərək.

5 kөnlək məqlymət nəmə hөjləj

BYIӨK həm BXKS qararь вujьnsa 15 nse avqьsqa tiklem jьllьq igen əđerləv planь 50 pr. qa ytəlergə tejeş bulьvqa qaramaƅtan, sintəвerđeŋ təvge 5 kөnenə jьllьq plan nej вarь 8,1 pr. qa, ə sintəвer planь 6,6pr qa qьna ytəlde. Siktьrđarqa

BAŞQORTOSTAN URAL-KYZBAS KAMBINATЬ SISTIMЬNDA

BAŞQORTOSTAN UKKA SISTIMЬNA-100 MILJUN TUNNA RUDA ZAPASЬ, 200 MEŊ MATUR BIRƏ TORQJAN ƟFƟ MATUR ZAVЬTЬ, DONJALA BERENSE URЬNDA TORQJAN KATLA-TURBIN GIGANTЬ, 550 MEŊ KUBAMITЬRLЬQ AQJAS-XIMEJƏ ZAVЬTЬ, 230 MILJUNLЬQ KIRBES ZAVЬTTARЬ MENƏN AJAQ BAŞA.

ĐUR BOROLOŞTAR, GIGANT YƄEŞTƏRĐE XƏL ITEV PRALITAREJAT MASSЬHЬNЬŊ YĐ EŞE!

URAL—KYZBAS SISTIMЬNDA BAŞQORTƏSTAN.

(BSNX rəise ip. Q. Jəhydin məqələhe,)

Başqortostan nifetkə baj. Estərle Tamaqqa 19 kilamitьr urьn da nifet boravlav eşe alьp barьla, bьl urьnda nifet bajlьqь bar. Unda 512 mitьrqa 4 vişka qujьldь. Ikehe 400 mitьr tərənlegendə ikense hanlь vişkə nifet qojoho qələməten kyrhətə. Bьl nifet xəđergə sənəqət əhəmejəte ur[ь]nьn totmaj. Baku həm Amirika la 1200 1100 mitьr tərənlegendə nifet tabьla, beđ əle bik [ə]đ genə boravlajbьđ. Şulajđa bьl boravlav eşen hamanda dəvam itasəkbeđ., juqarьla kyrhətelgənsə beđđə nifet bajlьqь bar.

Başqortostan oşondaj bajlьqtarь menən Ural—Kyzbas sistimьna inə. Bьnan başqa başqortostan tupьraqьnda beđđeŋ ile beđđə sink, margans xoramit bajlьqtarь kyp. Beđđen Başqortostan ile kevek jer aьtь bajlьqtarьna mul bulqan urьn ber genə jerđə lə juq. Başqortostan ile Səvittər sajuzьnda berense il bulьp hanala. Tik bьl təbiqi bajlьqtarđь eşlərgə kinəjtergə kərək, senki bьl bajlьqtar đur pirispiktivalarđь asa.

Xalq xuzalьqь kinəjəsək, şunьŋ əsən beđgə timer juldar kərək. Başqortostanda timer jul—dar hanь bik ađ. Θfə Magnitagurski timer julь halьv məs'ələhe xəl itelde, bьl ibaptan Yđək Kəmitətenen qararь la bar. Şunьŋ əsən bьl julda đur qьna eştər eşlənə. Bьl timer juldь hal dьrьv bik qьđьv alьp barьlasaq bьl eş Səvittər sajuzь tiritorejəhenda iŋ berense nəvbəttə həm mehim məs'ələlər ratenən jajep jebərelə. Şulaj uq Magnitagurski Sara Bajmaq timer juldarь tə đələsək. Bьl juldar xalq xuzalьqьnьŋ alqa kiteşe həm təƄ lə mitallurgejənьŋ yƄeşenə isti mьl bulasaq.

Unan hun beđ, Θfə Ьrьmbur timer juldarь naldьrьv turahьnda hyđ qudьqatabьđ. Estərle tamaq təbəge igenle təbək tip hanala, Xəđerge kəndə bətə tebəkteŋ tedəv matirejaldarь həm nifet sənəqəten alqa jebərev pirispiktivahь bar. Bьl təbəktən ytə torqan timer jul bьl təbəkteŋ avьl xuzalьqь həm sənəqət yƄeşenə đur hьnьlьş jahajasaq.

Cirnəkyikə stansahьna jaqьn ber jerđə beđ 3 jьldan birle Cirnəkyikə kambinatь tedəp jatabьđ, kambinattь tedəv eşe bik jomoşaq. Beđ bьndajьn eştə qojoqta həjrəlergə tejeş tygelbeđ. Matur zavьtьn tedəv eşen də bьl timp menən eş itevgə his ber tьnьs qaraj almajbьđ. Cirnəkyikə kambinatь 10 laqan zavьtta tora. Bьl Başqortostan ilen indystrejələşterev bigerəktə aqas xuzalьqьn alqa jebərevđə berense adьm.

Cirnəkyikə kambinatь 22 meŋ kilavatlь ilьktrik stansahьnan tora. Iliktrik stansahь berense nəvbəttə xəđerge kendə 4 meŋ kilavatlь kesə menən əđer. Beđ bьl zavьjtь 1 nse maj qa xьtqa jəbərergə bulhaqta jebərə alma[ь]ьq sənki zavьttь eşlətev əsən bulqan maturđьŋ eşkə jaraq—hьđ bulьvь totqarlьq jahajь.

Kambinat qarşьnda 550 meŋ jəşniklek şьrьp fabrigь bar, bьl fabrik hunqь tixnikələ eşlənep başqa fabriktarqa qaraqanda mi xanizemlaşьrьlqan. Bьl fabrik beđđen şьrьpqa bulqan horavь bьđđь qaplaj. Ul əđer, bətkən. Tik 700 mitьr odonloqonda hьv julь ytkərergə kərək. Siste eşkə quşьv menən eşkə başlajasaq. Bьl fabrikta 700 eşse bulьrqa tejeş.

Cirnəkyikə kambinatьnьŋ sastafьna ikstrakat zavьtь inə. Bьl zavьt imən aqasьnan ikstrakat eşlərgə tejeş, bьl ikstrakat kyn sənəqəte əsən bulasaq. Bьl zavьttьŋ bətə sajuz əsən əhəmejəte bulьp zavьt 14 meŋ kubamitьr imən matirejalь eşləj. 32—jьlqa eşkə başlarqa tejeş. Şunьŋ menən bergə, 32 nse jьlda Jьlajьrđa zavьt halьnьrqa tejeş.

Cirnəkyikə kambinatь sastafьna fanir fabrigь inə, ləkin fanir fabrige tedəv e ş e n e n barьşь qəniqətlənerlek tygel, bьl eşte BSNX qa qьđьvlatьrqa kərək bulasaq. Cirnəkyikə kambinatь sastafьna ingən zavьttarđa unar meŋləgən eşselər eşləjəsək. Ulardь torlaqtar menən tə'min itergə kərək, ləkin bьl torlaq məs'ələhe ul totaş kileş xəl itelep bətkəne juq. 40 meŋ tunnalьq gazit qaqьđь jahap sьqara torqan qaqьđ fabrigь SSSR dəvmələndə ikense gigant urьnьn tota. Bьl fabrikь eşlətev əsən 12 meŋ kilavatlь inirgejə kərək, bьl giganttьŋ sastafьna Bilarat həm Bajmaq zavьttarь inələr.

Başqortostan Ural—Kyzbas sistimьna sənəqəte menən genə tygel, avьl xuzalьqь menən inə. Şunьŋ əsən Başqortostandьŋ sənəqəten alqa jebərev menen, unьŋ avьl xuzalьqьnda alqa jebərergə kərək. Başqortostandьŋ yƄeşe kiləsəge bik đur. Bьl burьstarđь başqarьvđa Başqortostan pralitarejatь bik nьq kəs sarьf itergə tejeş. Bilarət, Bajmaq həm başqa sənəqət pridprejətejələrendə đur qьna ədəklektər bar. Bьl ədəklektərđe bətərev julьnda kөrəş faqət eşselər sьjnfьnьŋ yđ insejatilьqь, yđ avangartlьqьna bəjləngən, pramlin plandь tulь kileş ytəv Başqortostandь indystrejələşterevđeŋ bazahь xeđməten ytəjəsək.

Başqortostanda 1 miljun jarьm kilavat səqətlek iliktirik stansahь halьv plənlaştьrьla. Katlan—Turbin, Jegaze—Kamarul giganttarь halьvь, ere safxuz, kalxuzdardьŋ talabь bujьnsa ajьrьm kustavaj iliktrik stansalarь halьnasaq. Bьl məs'ələ uqajь menən kyptən tygel s'jьzda qaralьp 1 miljun jarьm kilavat səqətlek iliktrik stansahь halьnьv xəl itelde.

Başqortostan Xalq Xuzalьqьnьŋ alqa kiteve menən timer jul rətenən timerhed juldardь la yƄetergə, alqa jebərergə kərək, bьl eş alqa kitergə tejeş. Timerhed juldardьŋ seltəren kinəjtev Başqortostan əsən berdan ber qəməli sara.

Torlaq məs'əlahe, ul iŋ mehim məs'ələ. Katla—turbin gigantьna xəđer niged taşь halьrqa əđerlek eşe alьp barьla, şunьŋ menən bergə yk torlaq məs'ələhen tiđ arala xəl itergə kərək, torlaqtar menən t k stanuk eşselərən tə'min itergə. tedələş eşəndə qatnaşqan eşselər əsən vaqьtlь rəveştə torlaq urьndarь halьnasaq.

Q. JƏHYDIN.

ƟFƟ BAGARUTSKI JULDARЬN TƟĐƟVĐE AŞЬQTЬRЬRQJA

JUL TƟĐƟLƏŞƏN HUĐЬV ZAVЬTTЬŊ TIĐLƏNEVENƏ QOMASAV JAHAJASAQ

Xəkymətteŋ Matur zavьtьn tedəv turahьnda kankrit qararь bulьv menən Başdur transpьrt kallиktife, zavьt plussatkahьnda tedəv eştəren qarşь alьvqa əđerlek başlanь. Berensenən zavьtqa kərək bulqan juldar turahьnda plan hьđьp ulardь aşьqьs rəveştə tedəv eşenə kereşergə kərək ine. Şunьŋ əsən part kallиktif tarafьnan Başurtransta məs'yl eşselərdən ber nisə keşene mablizavajt itep, təbəktərgə eşselər virbavajt itergə jebərelde. Ular tiđ vaqьt arahьnda kalxuzsьlardьŋ jəməqətselek fikerđəren kytərep, Tapurin təbəgenən 811 həm Nurimandan 150 keşe jьjьp alьp kildelər. Ləkin Đurstrujđьŋ tedəv ucaskahь eşte kiŋ rəveştə qorop jebərevgə, eşselərđe kilevđərə menən eşkə urьnleştьrьp, ulardь dərəƄ fajdalanьvqa əđerlənmagəne kyrende.

Eşselərgə torlaq əsən vaqьtьlь barak əđerlənməgən, tə,min itev julqa halьnmaqan, tedəv matirejaldarь (aqas, qađav) jetərlek tiklem bulmavь belende. Şulaj uq Θfə Bagarutski julьn eşlətevse Karcic (xəđer ul eştən alьndь inde) eşselər arahьnda nasar fiker taratьv, yđe turmьz jahav jaqtarьnda buldь. Matur zavьt idarahь jul eşselərən eş kejeme, tedəv matirejaldarь menən tə'min iteve turahьndaqь vəqədəhen jerenə jetkermənə. Şunьŋ hedəmtəhendə jul tedəv eşendəge eşselərđeŋ kyƄehe qajtьp həm başqa arganizatsejalarqa kitep, Matur zavьtьn paђjьz juldarь təqəjen itelgən vaqьtьna tedeləp bətmənə. At, eşse kesə jetərlek tygel, tedəv matirejaldarь jetərlek miqdarđa juq. Başdurstruj jul tedəv eşendə aşьqьs balşeviktər timpьn tə'min itelməj, jomoşaq jetəkselek itə.

Vaqьt kətməj, şunьŋ əsən Başdurtrans aşьqьs saralar kyrep, Θfə Matur zavьtьnьŋ padjьz juldarьn 15- sintəbergə tedəp bətergə tejeş.

Q. Ə.

JANЬ ŞARTTARĐA JANЬSA EŞLƏRGƏ QARЬŞЬLAV PLANЬNA JUL

Matur həm Katla—Turbin zavьttarьn tedəv eşenə [illegible] kereşev menən 31—nse julь ular əsən 10—11 meŋ eşse kəsə [illegible] lap itelep kapital [illegible] eşlap sьqarьv nurmahь her keşegə 33 pr. qa kytərelergə [illegible] tejeş. Ə 32julda eşse quldar halь 35—40 meŋgə tiklem jetəsək.

Tedəv planьn tikşerev [illegible] eşse kadьrdar əđerlav [illegible] tedəvselər sajuzь [illegible] „stafka. 31—nse julda 9 meŋ 600 keşe urьnьna 12 meŋ 600 eşse əđerlap itergə [illegible]. Bьl eşse quldar tarafьnan [illegible] tedəv eştəre 31—nse jul başlanьvьn [illegible] bulasaq. Matur zavьtьnьŋ top kurpьstarьn tedəv eştəre bildələngən sьrьktan [illegible] eşləngən bulasaq [illegible] kunkursta kyrhətergə kərək. Bularđьŋ kankursь nəđemtəhen kyrə eşlap sьqarьv nurmahь ike, 3 tapqьrdarqa arttьrьp bula.

Məsəlen, bьl jarsьvsьlar 900 kirbes urьnьna 2 meŋ 500 kirbes halalar, 8 saqat vaqьt esendə 3 meŋ kirbes halьna. Eşte dərəƄ ojoştorov ular eşlap [illegible] menən beđđeŋ Başqortostan eşselərə parteja həm xəkymət tarafьnan bildələngən tedəv planьn yđ vaqьtьna ytəjasəktər. [illegible] bulqan tedəv eşselərə kanferinsejəhe Θfə lə ber eşse Katla turbin zavьtь halьv menən [illegible] [illegible] zavьt halьvdь [illegible]. Xəđer ajьrьm tedəv urьndarьnda tedəv eşen [illegible] jurđam [illegible] ojoştorola. Bьl tedəv eşe satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq [illegible].

[illegible] ikmək [illegible] kinəjtergə kərək. Aşxanalar [illegible] 171 meŋ 400 kila [illegible] 15 meŋ vagun talap itelə. Bьl handa talap itelgən [illegible] yđ vaqьtьnda tedəv urьndarьna [illegible] tə'min itev kərək.

Tedəv urьndarьn [illegible] 400 meŋ litьr [illegible] menən tə'min itelergə tejeş. [illegible] Şuqa kyrə Vada pravatь [illegible] kərək. Unan hun tedəv urьndarьna 10 munsa halьnьrqa [illegible], 500 keşe tə'min itergə tejeş.

Tedəv urьndarьnda bulqan aşxanalar 30—40 minut esendə 400 keşe eşselərđe aşap sьqarьrqa tejeş. Bьnьŋ əsən hər sminaqa 1 meŋ keşe aşap sьqarьlьq 18 aşxana kərək. [illegible]

[illegible] Narkamprus həm tedəv [illegible] Juqarьlaqь beđ məs'ələlərđe 17 tedəv tireləndə [illegible] Başsajuz, Narkamsnap həm pral sajuz [illegible] tejeştər. Tedəvselər sajuzьnьŋ [illegible] rasьotqa kyserev qarşьlav planь qarul itev, 100 pr. tə [illegible] planьn bildələngən [illegible] həm başqalar.

FRULЬF.

„HUQЬR TAVЬQA BARЬHЬ LA JARMA“

Parteja həm xəkymətteŋ jerle millətteŋ kadьrdar əđerləv tigən qarardarьn, unьŋ sajasi əhəmejəte turahьnda bьl tuktarqa torop bođovsьlar bar. Məsəlen: Xəjbulla rajunьnьŋ maleje byleqe medire Xəlitef pidtixnikumdarqa barьvsь uqьvsьlarqa qьna julqa aqsa birep kalxuzdan Θfə matur, qađan—turbin həm Liningrat zavьttarьna barьvsь uqьvsьlarqa ber tin aqsa birməj kire qajtarьp jebərđe, niqə birməjheŋ tigəs. „Pidtixnikumdь [illegible] bьl sənəqət kadьrdar əđerləv eşenə totqarlьq itevselər menən tiđerək anlaşьrqa həm sənəqətkə kitərgə teləvselərgə jul ahvsьlarqa kiƄken sara kyrergə kərək.

„KAMSAMUL—KALXUZSЬ“

MTS həm batraktar sajuzьnьŋ TƟBƏK RƏISTƏRNƏ AŞЬQ XAT

QƏĐERLE IPTƏŞTƏR!

Jadqь səsev kampanejahь başqortostan kyləmendə uŋьşlь uđđь. Maşina traktьr stansalar həm kalxuzdar jadqь səsev planьn arttьrьp ytənelər. Bьl uŋьşlьqtar faqat kammunistar partejahьnьŋ dərəƄ jetəkselege aƄtьnda qьna bula aldь. Partejə tarafьnan bildələngən jadqь səsev planь qomymən biş jьllьq plandь dyrt jьlda ytəv sajesəten şəbhəhed dərəƄ ikan'egen, taqьla ber tapqьr kyrhətep ytə. Xəđerge kəndə parteja, xəkymət prafsajuzdar aldьnda đur iqtisadi həm səjəsi burьstarđan kө'gə səsev kampanejahь igen jьjnav ikmək əđerlav həm kalxuzdarđa uŋьş bylev eştəren ytkərev bьl jəhəttə partejə səjəsəten tulьlata tormoşqa ytkərev həm ytkərev julьnda kyp eşlav kərəklege burьstarь tora.

Bigerəktə beđđeŋ MTS həm batraktar sajuzь aldьnda bьl burьstar đur məs'ylejatle eş jəkmətələr. Şunьŋ menən bergə kiŋ qatlav sajuz aqzalarьn batracstьvanь həm kalxuzsьlarđь bьl eşkə ьluqtьrьp aktif rəveştə qatnaştьrьp eşlətev kəndəlek eştə balşeviktarsa timp menən eşləv satsejalizem jarьşьn udarsьlьqtь kiŋ qatlav beđđeŋ sajuz aqzalarь arahьnda ojoştorov eştəren jəkmajđər. Oşolarđь iqti barqa alьp MTS eşselərə həm batraktar sajuzьnьŋ Başqortostan Θlkə Kəmitəte heđgə t đ ara la eşse qaldar tьplav dugьvьrđь tikşerev kampanejahьn uđqa rьv həm zajьm taratьv julьnda tybəndəgelərđe jəkmətə:

1. Jьlьştar arqьrь sənəqətkə gazit həm plakattar arqьrь sənəqətkə eşlərgə barьvsь barlьq kalxuzsьlarqa nindəj əigettar birelasəgen aŋlatьv eşen ytkərergə, bьnьŋ əsən bigerək tə sprafka birev əƄtaldarə ojoştorqa kərək. Qađьl bosmaqtar, avьl səvittəre ergəhendə jьşьraq uttьrьştar ytkərev.

2. Heđgə bigerək tə kalxuzdarđa bulqan batraktarđь həm sajuz aqzalarьn sənəqətkə eşkə kiter əsən əndərgə kərək, bьl julda hər tөrlө kөđəş birev sarahьn kyrergə. QaƄqalь heđđeŋ aidьqьdqa Θlkə Kəmitət tybəndəge burьstь ytəvđe məzbyri itep qaja. uđa bulha kalxuzdarđa bulqan barlьq beđđeŋ sajuz aqzalarьn həm batraktardь ere sənəqətkə eşlərgə jebərev bьl beđđeŋ tөp burьsьbьđ, bьl burьs ytəlergə tejeş.

3. Sənəqətkə kitevselər xuzalьq ojoşmalarь menən dugьvьrdar jađьşqan vaqьtta rajkumdar tybəndəge maminttarđь kyđ alьnda totorqa kərək. Xuzalьq ojoşmalarь sənəqətkə barьvsьlarđь jьllьq rasxutqa jetərlek menən aqsa menən tə'min ithendər. Jebərelgən urьnqa barьp jetev jatьr—toror urьndarьn buldьrhьndar. Sənəqətkə barьvsьlarđьŋ aŋ—belemdəren həm kvalifikatsejalarьn arttьrhьndar. Aşaş—əsev həm pram—tavarđar menən tə,min ithendər. dugьvьrđarqa bьl maminttar jađьlhьn, dugьvьr jađьşqan vaqьtta beđđeŋ təbək kəmitəttəre jaqьndan torop qatnaşьrqa tejeştər.

Sənəqətkə jebərevgə birelgən kantrylhaadarđьtulьratььv sarahьn kyrergə tejeştər. Bьl eşteŋ barьşь turahьnda təbək kəmitəttər Θlkə Kəmitətenə hər 5 kөn hajьn xəbər itep tororqa tejeştər.

4. Kalxuzdarđa zajьm taratьv eşe bik nasar bara, şuqa qaramaƄtan beđđeŋ sajuz ojoşmalarь bьl eşkə bik ađ iqtibar itələr.

Θlkə Kəmitəte tarafьnan bьl turala birelgən kyrgəđmələr bar birelgən kyrgəđmələr menən qullanьp aşьqьs saralar kyrev bedəmtəhendə zajьm taratьv eşen kөsəjterga kərək.

Hər ber təbək kəmitəte təbəktə bulqan kalxuzdarđь 100 pr. itepzajьmqajađьlьvđь burьsitep qujьp bьl burьstь ytərgə tejeş. Zajьm taratьv julьnda eşləngən eşeged turahьnda hər biş kөn hajьn Θlkə Kəmitəte tarafьnan jebərelgən svudka furmahьn tultьrьp jebərevđe bojorabьđ.

5. Kaldugьvьrđarđь tikşerev kampanjahь đur məs'ylejatle kampanja bulьvqa qaramaƄtan təbək kəmitəttəre bьl eşkə halqьn qarajđar. Xəđerge kөngə tiklem kyp təbəktərđə kaldugьvьrđar tikşerelməgən. Sintəbərđeŋ 15 nən haŋqa qalmaj kaldugьvьrđь tikşerev eşen bətərəgəđ. 20 nse sintəbərdə Θlkə Kəmitətenə matirejaldar jebəregeđ, bьl eştə beđđeŋ birelgən kyrgəđmələr menən qullanьqьđ.

6. Mərkəz kəmitətenə aqzalьq halьmьn jьjьv julь menən tuplanqan aqsalar kyp təbəktərđən jebərəlep torhala Θlkə Kəmitətenə xəbər itməjđər bьljaqtanuŋ darđa eş nasar bara. Bьl xətь alьv menən barlьq jьjьlqa aqzalьq vznustarьqьđđь Mərkəz Kəmitətenə jebəregeđ.

Kuldugьvьr həm ruđđugьvьrdarđan ьjьlьrqa tejeş bulqan aqsalar jьjьlьrqa tejeş həm mərkəz kəmitətenə tejeş bulqan tiklemen jebəregeđ, bьnь qьƄqahь qьna ber mehim burьstar turahьnda jađьrqa tejeş bulqan kyrgəđmə. Şunьŋ menən qullanьp sajuz aqzalarь kalxuzsьlar, həm MTS eşsəndəren bьl burьstarđь ytəv əsən mablizavajt itep udarsьlьqtь həm satsejalizem jarьşьn kiŋ qatlavdar arahьnda ojoştorop appartunizem menən kəslə kөrəş alьp barьp bьl burьstarđь tulьlata tormoşqa atqarьrqa tejeşbeđ.

Urьndarđa eşteŋ barьşь turahьnda iptəştərsə xat jađьş[ьr] jьlь menən belderep toroqođ.

Sitrab[u]ckumdar ƄtənƏn jetak selek itevđe kөsəjtegeđ.

Iptəştər sələme menən Θlkə Kəmitəte rəise: RƏISEF.

Q. SƏLƏM

GIGANT TЬVASAQ QЬRĐARĐA

JUL ƏSKIZDƏRE *)

II. BURĐAK JER ARQAHЬN TIŞKƏN DƏ

Cirnikufka—Θfənən Siləbe jaqьna tavge stansa. Ul bələkəj genə, ləkin qola jalanlь Başqortostan qьrđarьna taba qalьn tamьrđar, qoros nirvalar huđьla unan.

Yđək iliktrik stansahь la, berense niged taşь halьnqan matur gigantь la uqa totaşa.

Matur gigantь stansanan qojaş sьqьşьna qaraj 4—5 kilamitьrđaqь Bagarudskej (xəđerge matur) avьl janьndaqь jalanda qorola.

Jalan kiŋ. AƄь aranь qosaqlaj ul. Begən unda razvidka eşe bətte, bөgөn ul jalanda jьlьna 200 meŋ matur birə torqan giganttьŋ niged taşь qujьla.

4 nse sintəberđə 15 nse (hunqь) skvazina 24,5 mitergə təşerəlgən ine. Ular tərləsə tərənlektə qađьla Skvazinalarđьŋ 40 mitergə jetkəndəre lə bar.

Inzinir iptəş skvazinanan burmenən sьqarьlqan rudanь tikşergəndən hun, əle bajtaq uqqađьrqa kərəklekte belderđe.

— Ləkin, tiđ bətərergə kərək! ti ə ul.

— Brigada, qujьlqan sruktan alda bətətəsək bьl skvazinanь—tej brigadir. Ə, brigadaƌaqь bu ravajsьlar „bula ul!“ tigən kevek jьlь qьna qarabьlar uqa.

Qađan—turbin gigantь majđanьnda la razvidka eşe tamamlana. Unda la huŋqь 26 nsь skvazinanь burajđar. Bьl gigant matur gigantьnьŋ qojaş batьşьnda, yđək iliktrik stansahь menən Cirnikufka arahьndaqь majđanda urьnlaşa. Bьlarđьŋ tirrityrejəlare kyp kilamitьrđarđь esenə alqan. Ul jerđərđeŋ arqahьn ytker burđar tişa, burđar qatlamdar qujьlьn tentej. Razvidkala 6 kamplikt buravaj bulьp, hər kamplikta 7 eşse, berər mastir, brigadirdar eşləj. Θs sminalьq eştə ber kampliktqa mastir həm brigadirđarь menən 25 ləp eşse talap itelə.

Burđar ytker, ular jer arqahьn tişə, unьŋ nirvahьn kimerə. Tərəŋgə heŋgən hajьn buravajsьlar đa jeteđlənələr, keləs xərəkət jahəjđar, jeŋev menən janalar, bətə eşse sьjnfьnьŋ bətməƄ intyzejazьmь menən totanqandar ular.

III. JAŊЬ QALALAR BAŞLAN QЬSЬ

Uramdan ike jaq'ap bəjək kurpьstar b a ş kyjərə: Eşselər baraqь torlaq, aşxana, klup, kyltura palatkalarь... Bьjьl 60 lap barak halьnьrqa tejeş, 20 hь bətev əƄtəndə.

Tedəvse baltasьlar, bьsqьsьlar qajnaj, ajterheŋ də pər qađanь.

Tirələp urmanlьq. Ul kiləsək qalanьŋ jəmen taqь la arttьrasaqьn həjləj. Ul janь qalanьŋ kyltura baqsalarь, miljunlь pralitarejat kadьrьnьŋ qoros keşelərenə jal urьndarь bulьp ajlaner. Satsejalizem ile tedəvse miljundar ularđa janь inirgejələr tuplar.

IV. BERENSE QAĐЬQTAR

Dirizabel gigantь tedələsək majđanqa begən berense qađьq qaqьldь. Bьl urьn Cirnikufkanan təŋgə qaraj, Maksimьlka avьlь janьnda.

Mamajьf iptəş q u l ь n d a totqan kartahь əƄtənə, ber tirəjaq jalan, qьvaq bujđarьna kyđ jegertəp sьqtь, nəməler hьđqandan hun torqan urьnьnan əs adьm alqa atlanь:

— Bьl jaqtьŋ məjeşe oşonda bulьr! —tine.

Beđ qađьq qaqabьđ:

— Qatьhuq!.. təvge qađьqьnan uq nьq bulhьn!!.

DIRIZABEL

Urьn bildələngəs, Mamajьf iptəş bьl ucaskala eşlərgə tejeş buravajsьlarđьŋ baş brigadirь Fidutьfqa:

— Irtəgə yk bьl ucaskala buravlaj başlarqa. Eş tuqьralmahьn, bьnьŋ əsən heđ javaplь, tine. Həm yđeneŋ irtəgə saqat estə Maskavqa—razvidka eştərenen hedəmtəhe turahьnda daklat menən kitəsəgen əjtte.

Fdutьf iptəş telək urьnьna jetkereləsəgen vəqdə itə.

Qəmerendə berense mərtəbə arqabь buravlanasaq bьl jalan əƄtənən min taqь la ber mərtəbə kyđ jegerttem. Beđđən alьƄ tygel, giganttьŋ nigeđe halьnasaq jerđə, sanaqaş menən aşlьq huqьvsьlarqa həđəldə minen kyđ Qarap torhaŋ qьđьq ta qьđqanьs ta ular—ike tormoş qađьqtarьn həjrəp kilevse keşelar..

Ьrđьn tirələp baƄqan 10—15 keşe ber tuqtavhьđ urtalaqь ber ike həltəne tuqmaj. Ular, şul, ber—ike kəltəneŋ orloqon qabьqьnan (jartьhьn qьna bulha la) alьr əsən səqəttər bujьnsa tuqtavhьđ huqalar. Ber—berehenən qalьşmaƄqa teləgən kevek sabaqaştar tiđ kytarelə, jeteđ təşə. Ləkin kypme jeteđ xərəkət jahalha la hedəmtəhed ul kəs tygevđər.

—Ber bertek orloq əsən un huqarqa!

Qəjnan menən beđ ber berebeđgə qaraşьp qujđьq:

—Bьl qoralđarđь, tiđđən, bətəhen də maşinalar almaştьrьr!.

—Ejje, keşelərə lə inde, ul vaqьtta, qola jalanda tygel, ə, oşonda halьnqan giganttarđьŋ qьđьv sixtarьnda eşlərđər, ular utlь mitaldar a q q a n martindar janьnda jaŋь tormoş nigeđen sykeşlər.

V. KƟRƏŞ JЬLDARЬ QЬNA...

Aitmabildьŋ karьphьđ bulьvьla, arba kevek nelkenevə lə təmam ontoldo, beđđeŋ jərəktər taqь la aşqьna teştələr, xəđer ularqa kykerəktə irьn da tar kevek. Qigant tьvasaq qьrđarđь ytəhe, unьŋ təvge qađьqtarđь ultьrtьp, burđar menən jer kykerəgen tişəhe kilə.

Kamar—zigazь gigantьnьŋ halьnьv urьnьna la təvge qađьqtar begən qujьldь.

Θfənən Estarlegə taş jul kitə. Unьŋ menən 20 kilamitьrđan artьqьraq barqas un jaqta kiŋ jalan. Tirələp—dyrt məjeşta avьldar teđeme: Makrausьl—Birlzьfkь—Lakatkin.........

Bьnda la inzinir iptəş ber kartahьnan, ber jalan bəjlap kyđ jegertte lə alьƄ urьndarqa kyrhətep qul huđđь:

—Bьna, esenə 16 kvadrat kilamitьr jerđe alqan, bьl tirrityre jəlь Kamarav—zigazь gigantь halьna. Zigazь—Kamarav rajunь rudniktarьnda sьqarьlqan mital rudahь bьnda taşьlьp, oşo giganttarđa eşlənasəktər. Mitallurgeja gigantьnьŋ jьlьna təvgekiđəktə 1,1 miljun tunna pradukseja bireve, Başqortostandьŋ yđendə Matur, Qađan—turbin, mitallum dirizabel kevek mital eşləv zavьttarьn halda başlarqa memkinlek birđe. Başqortostan bьl Zigazь-Kamar gigantь menən U r a l — Kyzbas kambinatьnьŋ dyrttən ber eleşen yđ esenə ala—tip hyđen bətərə.

Tirrityrejə anьqlanqas, Inzinir iptəş əƄkə qat tupьraqtьŋ kyp urьndarьn qarap sьqtь la buravaj brigadirьna ajlande:

—Skvazinalar arahьna şurftarđь (1) jьşьraq qađьrqa!!.

* *

Jalan alьƄqa huđьlqan. Qola jalan əƄ t ə n d ə k y đ [illegible] r teləgən tiklem jərəjđər. His ber nəmə uŋajhьđlьq kiltermaj. Tik kiləhe jьlđar qьna bьl urьndarqa bəjək kurpьstar kytərer. Kiləhe kөrəş jьldarь qьna martindar menən hular, Linin partejəhьnьŋ dərəƄ milli səjəsəte həm unьŋ tirəhenə tuplanqan eşse sьjnьftьŋ qoros irege arqahьnda qьna donjala berense urьndь totqan giganttar qorolor...

Begən jeđe tuŋqan—xərəkət heđ jalan əƄtən qьđьv sixtar qorş qojaş vultle ut jьlqalarь taşьrđar unda.

(huđьmь bar)

1) ŞURF—tərə n lege 8—10 mitir dyrt kil qađьla torqan soqor U/ [illegible] qatlamь nisek bulьvьn belergə jar đam itə

*) Başь 197 handa

MARKSIZEM—LININIZEM TƏRBEJƏHENEŊ KIĐƏKTƏGE BURЬSTARЬ

VKP (b) YĐƏK KƏMITƏTE ERGƏHENDƏGE KYLTPRUPTAR KƏŊƏŞMƏHENDƏ

VKP(в) YĐƏK KƏMITƏTE SIKRITARЬ IPTƏŞ PUSTЬŞЬF TELMƏRE

Avьlda bulьp ytkən SAT—SEJAL — IKANUMIK ALQA kitevđər đə marksizem—Lininizem tərbejəhen birev eşendəge jaŋь abstanufkanь bildələjđər. Min вьnda 15 miljun tiklem jarlь həm urta xalle xuzalьqtarđьŋ kalxuzdarqa ьlьqtьrьlьvьn həm вьnan kilep sьqa torqan tərbejə burьstarьn kyđ uŋьnda totam. Bьl kalxuzsьlar kəlliktifləşterev eşeneŋ kiŋ julqa qujьlьvь həm kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərev menən bəjləneştə avьlda bulqan qьrqьv sьjnfi kərəşteŋ jaqşь məktəben yttelər. Ləkin, вьnьŋ menən avьldaqь beđđeŋ tərbejələv burьstarьвьđ ken tərtibenən alьnmaqanlьqь yđenən yđe bidəle. Yđ vaqьtьnda ip. Stanlin tyвəndəgelərđe ajьrьvsa nьq kyrhətep ytte: „Kalxuzdar tьvđьrьlqas satsejalizem tөđəv əsən də bətə kərəkle nəmələr birilgən tip ujlav jaŋьlьş bulьr ine. Şulaj uq kalxuzdarđьŋ aqzalarь satsejalistarqa əjləndelər inđe tip ujlav bigerək tə jaŋьlьş bulьr ine. Juq, kalxuzsь krəƀtejənde tərbejələp yđgərtev unьŋ inidividevalsььq psixalugejəhen turajtьv həm unь satsejalizem jəmqejəteneŋ ьsьn xeđmətsehe itev əƀtendə bik kyp eşlərgə tura kiler əle„(Stalin).

Kiŋ jul menən alьp barьlqan saixuz həm kalxuz teđələşə nigeđendə avьl xuzalьqьn maşinalaştьrьv pratsisь, вьl teđələş ergəhendəge sьjnfi kərəş nəm praIitarejatьŋ avьlqa ьlqьj yƀə barqan tə,ƀire—вьlar bətəhelə kalxuzsьlarđьŋ psixalugejəhen tərbejələp yđgərtev əsən đur əhəmejət qađanalar. Ləkin, веđđьŋ marksizem—Lininizem tərbejəвeđ đə вьl вurьs menən ber tabandan barьrqa tejeşle. Timək, BEĐGƏ PARTEJƏNЬN AVЬLDAQЬ OJOŞMALARЬN, UNЬN AQZALARЬNЬN IDEJƏ—TEJЫREJƏ DƏRƏƵƏLƏREN KYTƏREP, SATSEJALIZEM AVЬL XUƵALЬQЬNЬN NЬQ TOROVSЬ KƏRƏŞSELƏREN JETEŞTEREP, BƏTƏ SARALAR MENƏN NЬQЬTЬRQA KƏRƏK.

Huŋqь jьl esendə kalxuzsьlar arahьnan partejəgə ingən jaŋь aqzalar əđ tygel. Əgər веđđeŋ aldьвьđđa, juqarьla əjtkəлemsə partejənьŋ fabrik—zavьt ojoşmalarьnda partejə kandidattarьna marksizem—Lininizem tərbejəhe birev julьnda kiŋ dəvməl də eşlav burьsь torha, partejənьŋ avьl ojoşmalarьndaqь partejə kandidattarьna nisəətən də вьl burьsta qь la qatmarlьraq rəveştə веđđeŋ aldьвьđđa tora. Ə вьl ojoşmalarqa inev tulqьnь jaqşь uq đur, həm ul tulqьn avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaŋьnan qorovđьŋ uŋьş tarь nigeđendə his şikheđ yƀə barasaq. Marksizem— Lininizem tərbejəheneŋ kiđəktəge burьstarьn bildələgəndə веđgə вьl burьstь la his onotorqa jaramaj.

Partejə aktifь menən eşlav məs'ələhe marksizem—lininizem tərbejəhenen iŋ əhəmejətle məs'ələlərenən berehe bulьp tora. Satsejalizem teđeleşeneŋ kiŋ julqa qujьlьvь partejənьŋ вik kyp jəş aqzalarьn şul satsejalizem teđeleşeneŋ terlə tarmaqtarьndaqь jetəkselek eştərenə, bigerəktə partejələge jetəkselek eştərenə yrlətte. Məƀələn, веđđeŋ tsix jəcajkələreneŋ sikritardarьq alьqьđ. Heđ ular arahьn da partejənьŋ əle bətənləj jəş, 1929—30 nsь jьlda qьna ingən aqzalarьn kyp osoratьrhьqьđ. Ə xəđerge tsix—ul xuzalьqtь əjaq qa torqođov đaverendəge pritprejətejə tsixь tygel bit. Xəđerge tsix—ul jьş qьna meŋdərsə eşselərе bulqan bətən ber zavьt Xəđerge tsix zavьt tormoşonda bik đur ryl ujnaj. Ə unda partejə jetəkselege kyвehensə jəştərđən tora. Taqьla heđ partejəneŋ zavьt kəmitəttəre həm xatta təbək kəmitəttəre sikritarđarьn alьqьđ. Вьlarđьŋ arahьnda la partejənьn jəş aqzalarьn вajtaq tавьrhьqьđ.

Partejəlь jəştərđeŋ jetəkselek eşenə quşьlьvđarь-ul bik təвiqi həm motlaq bulьrqa tejeşle pratsis. Unda qurqьnьsьq juq. Ləkin вьl fakьt, əlвəttə, веđgə qajhь ber burьstarđь jəkmətə. Jetəkselek eşenə barьvsь вьl jəş kadьrđarđьŋ tejyrejə jəhətenən daqalanqan, balşəviklek traditsejəlare həm prinsiptare ruxьnda tərbejələngən bulьvđarь kərək.

Şuqa qaramaƀtan вьna nəq oşo iptəştər, ularqa kyp nagruzka bireleve arqahьnda, marksizem lininizem tərbejəhe birev sistimьna bik əđ handa ьlьqtьrьlqandar. Вьna вьnda đur qurqьnьsьq вar. Веđđeŋ вьvatta, веđđəge jeteđ timptar menən eşləgəndə yđendeŋ tejyrejə kiməlende kytərev əƀtendə eşləməv jaramaj Yƀməgən, alqa barmaqandarđь vaqiqalar motlaq uđьp kitələr, ulardьŋ vaqiqalar qojroqonda qalьvđarь bik məmkin. Praktik eş əlвəttə bik jaqşь məktəp, ləkin вьl praktik təzribəne sistimlь rəveştə tejyrejə belemdəre menən вajьqtьrьrqa kərək. Sənki вьnan вaşqa abstanufkanьŋ jajьna teşep bulmaj, Şuqa kyrə partejə aktifьna artьq nagruzka jəkməteleve arqahьnda kilep sьqqan avьrlьqtarđь motlaq jeŋev həm веđđeŋ partejə aktifьnьŋ nindəj bulha la furma menən sistimlь rəveştə uqьvьn julqa qujьv веđđeŋ вurьsьвьđ.

Məƀələn, Liningratta aj hajьn 5 kəngə aktiftь jьjьp, unьŋ menən bergə ajьrьm məs'ələlərđe ejrənələr, tejyrejə fruntьneŋ tərlə ucaskalardaqь diskussejələr menən, tejyrejə həm səjəsi ədəbejətteŋ jaŋьlьqtarь menən tanьştьralar. Вьl bik jaqşь eş, ləkin вьl qьna jetməj, sənki вьl furmanьla bətə jerđə qullanmajđar əle. Ninə huŋ веđgə Məskəvđə kammunistar akađimejəhe, jəki Marks—Ənglis—Linin institutь ergəhendə bulhьn, şulaj uq вytən ere qalalarđa la maxsus liktьrđar gruppalarь təđep, aktif əsən rifiratьar, liksejələr həm dəklattarđь sistimaqa indermə́ƀkə? Вьnьŋ əsən веđđə məmkinlektər juq menej? Ulaj tygel, məmkinlektər bar, ləkin веđ ulardь fajđalanmajвьđ. Aktifqa marksizem-lininizem tərbejəhe birev вьl furma menən genə siklənməj əle. BEĐGƏ AKTIFTЬŊ PRAKTIK EŞ MENƏN ARTЬQ NAGRUZKALЬ BULЬVЬN IƀƏPKƏ ALЬP TƏĐƏLGƏN, TEJЫREJƏ UQЬVЬNKINƏJTEV JULЬNDAQЬ AVЬRLЬQTARĐЬ BƏTƏRƏ TORQAN TƏRLƏ FURMALARĐЬ, HЬQЬLMALЬ FURMALARĐЬ QULLANЬRQA KƏRƏK, ŞƏNKI „PRAKTIKTARĐЬŊ TEJЫREJƏGƏ QUL HELTƏRGƏ TЬRЬŞЬVĐARЬ LININIZEMDЬŊ BƏTƏ RUXЬNA QARŞЬ KILƏ HƏM EŞ ƏSƏN UNЬŊ ĐUR QURƏЬNЬSLЬQTARЬ BAR" (STALIN).

Beđ kamsamulqa marksizem-lininizem tərbejəhe birev eşenen jaŋь burьstarьn da diqqatheđ qaldьrmaƀqa tejeşвeđ. Kamsamul yƀep 5 miljunqa tiklem jette. Вьl siktan tьş đur ərmajə bit, ul huŋqь ber-ike jьl esendə yƀte. Kamsamulqa massavaj rəveştəge вьl aqьmdьŋ jaqşь uq đur eleşə qala həm avьldьŋ vaq burьvazejə qatlamdalьnan kilgən jəştərđən tora. Kamsamul-ul partejə rizirьftarьnan вere. Şuqa kyrə kamsamulqa marksizem-lininizem tərbejəhe birev eşen kөsəjtev веđđeŋ əsən bik əhəmejətle. Ləkin, kamsamulqa partejənьŋ kəndəlek jetəkselegen вojomqa atqarьv turahьnqa kyp kenə bik jaqşь həm kankerit qararđar bulьvqa qaramaƀtan, tyвənge ojoşmalarđa вьl eşteŋ toroşo əle hamanda jaqşь tygel. Вьl eştə, ike jarьm miljun jaŋь aqzalarqa marksizem-lininizem tərbejəhe birev eşendə вarь tik kamsamuldьŋ yđ kesənə genə his ьşanьp bulmaj. Kamsamuldar yđđəre genə вьndaj qatmarlь burьstь tulьhьnsa ytəp sьqa almaƀtar. ŞUQA KYRƏ KAMSAMULQA PRAPAGANDIS KƏSTƏR MENƏN DƏ, MATDI SRITSTЬVALAR MENƏN DƏ, KƏNDƏLEK JETƏKSELEK MENƏN DƏ JARĐAM ITEP, UNDA MARKISIZEM-LININIZEM TƏRBEJƏHEN JULQA QUJЬVQA PARTEJƏ OJOŞMALARЬNЬŊ DIQQƏTEN KƏSƏJTERGƏ KƏRƏK.

Nihajət axьrьь, ləkin əhəmejəte jaqьnan bik yk axьrьь bulmaqan məs'ələ-xəđerge đəverđə appartunizemqa qarşь kərəş məs'ələhe. Qajhь berəvđər, bildəle səjəsi platfurma menən, bildəle başьqtarь menən bulqan ojoşqan appazitsejə gruppalarь bulmaqas, веđđeŋ saftarьвьđđa appartunistarsa ikelənevđər đə, sajqalьvđar đa juq tip ujlajdar. Вьlaj ujlav tejyrejə jəhətenən də jaŋьlьş həm praktika menən də вьrəlanmaj. Tejyrejə jəhətenən ul đөrəƀ tygel. Sənki əle sьjnьftar bulqas, əle ildə sьjnfi kərəş barqas, timək pralitarejatqa həm unьŋ avangartьna sьjnfi doşman idejalugejə tarafьnan napur bar əle, timək satsejalizem teđələşeneŋ avьrlьqь şarttarь esendə partejə aqzalarьnьŋ totoroqhodraq gruppalarь arahьnda bildəle ikelənevđərđə həm sajqalьvđar đa bar əle. Вьaj ujlav praktika menən də вьrəlanь, sənki веđ uq tajьlьştьn da, „hulaqa" hikerevđərđeŋ də praktikala kyp tapqьr gəvđələnevđəreneŋ şahittəre вulьp toraвьđ.

Ləkin вьl đəverđə nindəj yđlekte iƀəpkə alьv əhəmejətle huŋ? Вьnda appartunizem deŋ xəđerge vaqьtta bigerək tə qurqaq bulqanlьqьn, „hul" dardь, undardь nəm un—„hul" вlukьtar-mar itkəndən huŋ bildəle ber sistimaqa halьnqan qarşьlar menən aşьqtan-aşьq sьqqa qurьqqanlьqьn iƀəpkə alьrqa kərək. Sьjrtsь-laminadzilardьŋ un—„hul" вlugь la bik yk batьr bulmanь. Partejə giniraльj hьqьqьlьq derəhəgen tormoşqa ajьrьmsa đur aьqlьq menən вьrəlanqan xəđerge vaqьtta appartunizem bigerək tə qurqaqlanьь.

ŞUQA KYRƏ MARKISIZEM LININIZEM TƏRBEJƏHE PARTEJƏ AQZALARЬNЬŊ SЬJNFI UJAVLЬQЬN TAQЬLA JUQARЬRAQ BAƀQЬSQA KYTƏRERGƏ, APPARTUNIZEMDЬŊ

NINDƏJ GENƏ JƏŞEREN FURMALARDA JAHALQAN BULMAHЬN, BƏTƏ SЬQЬŞTARЬNA QARŞЬ, UNЬŊ BƏTƏ HƏM HƏR TƏRLƏ DƏVIDƏLƏNEVĐƏRENƏ QARŞЬ KƏRƏŞ ƏSƏN PARTEJƏ AQZALARЬN QORALLANDЬRЬRQA TEJEŞLE.

[illegible]

PARTEJƏ AQZALARЬNЬŊ TƏRLƏ GRNPPALARЬNA DIFERINSE JƏLƏ ŞTERELGƏN PATXUT ƏSƏN

[illegible]

PARTEJƏLƏ UQЬVЬDƏ OJOŞTOROV JULЬNDAQЬ EŞE BEĐĐƏ [illegible] TƏRLƏ GRUPPALARЬNA, ULARĐЬŊ PRAJЬZVUDSTЬVA—TORMOŞ ŞARTTARЬN, [illegible] ALЬP, DIFEIRINSEJƏLƏŞTERELGƏN PATXUT JAHAV KƏRƏKLEGENƏN SЬQЬP EŞ KYRERGƏ TEJEŞLEBEĐ. BARЬ TIK OŞO ŞART BULQAN VAQЬTTA QЬNA BEĐ PARTEJƏLƏ UQЬVĐЬŊ NЬQ JAQ ŞЬRTЬLЬVЬNA HƏM PARTE-

[illegible] dərazəla en iƀəpkə alьp, diffirinsejələşterev prinsipen kydətergə kərək. Beđ partejənьŋ milli ojoşmalarьnda partejə uqьvь əsen kitaptar nəşer itevgə ajьrьmsa diqqat birergə tejeşlebeđ.

Partejələ uqьƀvqa qaraqanda marksizem—linizem tərbejəhe birevđeŋ kiŋerək maqnələ bulqanlьqьn min juqarьla kyrhətkəjnem inde. Beđgə partejələ uqьtьv julьndaqь saralarđь partejə aqzalarьna marksizem—lininizem tərbejəhe birev julьndaqь bətə qalqan saralar menən bergə bajləp (kambiniravajt itep) ytkərevgə ireşergə kərək. Partejə nagruzkalarьn ьylev sistimьn jaqьnan qarap sьqьrqa kərək. Partejə aqzahь ojoşma tarafьnan yđenə jəkmətelgən eşteŋ ytəleve əsən məs'ylejətkte hiđergə tejeşle həm unan вьl məs'ylejətlekte daimi rəveştə talap itev partejə ojoşmahьnьŋ burьsь. Partəjə ojoşmalarь partejəgə jaŋь ingən aqzalardь kəndən—kəŋgə ejrənə barьrqa, ulardьŋ yđərenə birelgən nagruzkalarьn ytavđaren, prajьzvudstьvala yđđaren nisek totovđarьn, jəmaqət ojoşmalarьnda eşləvđaren, partejə qararđarь əsən kəndəlek kərəştə aktiflьq dərəzələren barlarqa tejetşər. Bytəndərgə qaraqanda aktif həm eşkə buldьqlь iptəştərđe pritprejətejələ jəmaqət səjəsi hьđьqtarьnьsa jetəkselek eştərenə yrlətergə kərək. Marksizem—lininizem tərbejəhe birev julьndaqь saralarđь вьlaj kambiniravajt itep ytkərev sistimьna beđ, barь tik, marksizem—lininizem tərbejəhe birev eşe nej barь partejələ uqьtьv menən genə siklənməgənlegen, marksizem—lininizem tərbejəhe birev—kyltpruptьŋ qьna eşe bulmaj, bəlkem вətə partejə ojoşmahьnьŋ, apparьtьŋ bətə вьvьnadarьnьŋ eşe bulqanlьqьn partejə ojoşmalarь aŋlaqan vaqьtta qьna ireşə alasaqвьđ.

Xəđerge đəverđə partejə saftarьna marksizem—lininizem tərbejəhe birevđe alqa jebərev eşeneŋ kiđəktəge tөp burьstarь вьna oşolar. Вьl burstarđьŋ qujьlьvьn ber jaqtan satsejalizem teđələşeneŋ jaŋь abstanufkahь, ikensə jaqtan eşselər sьjnfьnda həm unьŋ avangartь—partejələ han həm sьjfat jaqьnan bulqan həm xəđerge vaqьtta la dəvam itkən yđgəreştər talap itələr.

***

Iptəştər: beđđeŋ partejə, tarixi alqa barьşьndaqь ođon julьnda rivalyjsejun kərəşteŋ, jalpьqa jetəkselek itevđen, satsejalizem əsən kərəşteŋ bik baj təzribəhen tuplanь. Partejə вьl rivalytsejun təzribəne Marks—Inglis təqlimatьnə rivizejə jahavsьlarqa qarşь kərəştə, pralitarejat diktaturahь əsən həm alqan vlastь qulda totop qalьv əsən kərəştə, satsejalizem teđeleşeneŋ kankrit burьstarьn bojomqa utqarqanda; lininizemde appartunistarsa bođorqa tьrьşьvđarqa qarşь kərəştə tuplanь.

Partejə tuplaqan вьl təzribə Marks—Inglis—Linin miraƀtarьn tejyrejə jaqьnan taqь la nьqьraq ejrənev əsən, appartunizemqa qarşь kilasəktə lə kərəşkə, satsejalizem burьstarьn bojomqa atqarьv julьndaqь aldaqь kərəşkə partejənь qoraliandьrьv əsən bik baj matirejal birə. Вьl rivalytsejun təzribə bik baj matirejal bulьp tora, unь ejrənev əƀtendə beđ partejə aqzalarьn marksizem—lininizemdeŋ iŋ qatmarlь prablimalarьn aŋlav dərəzəhenə tiklem kytərə alasьđ həm kytərergə tejeşebeđ.

Xəđerge vaqьtta, SSSR alqa barьvđьŋ jaŋь đəverenə ajaq baƀqan, jaŋь abstanufka kammunistar aldьna ьlqьj kytərelə həm qatmarlana barqan talaptar qujqan, jalpь kyltura həm satsejalizem əsən aktif kərəşteŋ taqь la juqarьraq baƀqьsьna kytərelə barqan vaqьtta, beđ partejənьŋ вьl rivəlytsejun təzribəhe əƀtendə eşləvđe, unь ejrənevđe həm dəjemləştərevđe вьqa tiklem bulqanqa qaraqanda sikheđ kiŋerək dəvmə.lda julqa qujьrqa tejeşlebeđ. Beđ partejənьŋ bik baj təzribəhen partejə saftarьna marksizem—lininizem tərbejəhe birev əsən partejənьŋ huqьssanlьqьn taqьla kytərev əsən, satsejalizem teđeləşeneŋ praktikalarьna rivalytsejun pirispiktivanь jaqtьrtьv əsən fajđalanьrqa tejeşlebeđ.

MARKSIZEM—LININIZEM TƏRBEJƏHEN BIREV JULЬNDAQЬ BЬL EŞ SATSEJALIZEM TƏĐƏLƏŞƏNƏN XƏĐERGE ABSTANUFKAHЬNЬN JAJЬNA TƏŞƏ BELGƏN, PARTEJƏNЬN BIK BAJ TARIXI YTKƏNEN YĐLƏŞTERGƏN, PARTEJƏNЬN IKE FRUNTQA QARЬŞЬ KƏRƏŞ TƏZRIBƏHEN YĐLƏŞTERGƏN, BEĐĐEN SATSEJALIZEM TƏĐƏLƏŞƏ MENƏN BƏTƏ DONJA PRALITAREJATЬNЬN KƏRƏŞE ARAHЬNDA BƏJLƏNEŞ BULQAN LЬQЬN AŊLAQAN, JAŊЬ ŞARTTAR ESENDƏ JALPЬQA JETƏKSELEK ITƏ HƏM UL JALPЬNЬ BEĐĐEN TIXNIKƏ HƏM IKANUMIKƏ JAQЬNAN ARTTALЬQЬBЬĐЬ JETEĐ RƏVEŞTƏ BƏTƏRƏV ƏSƏN, BEĐĐEN BƏTƏ DONJA ƏSƏN TARIXI ƏHƏMEJƏTE BULQAN BURЬSTARЬBЬĐЬ YTƏV ƏSƏN, SATSEJALIZEMDEN TULЬ RƏVEŞTƏ JEŊEVENƏ IREŞEV ƏSƏN KƏRƏŞKƏ YĐ ARTЬNAN ALЬP BARA BELGƏN NЬQ TOROŞLO BALŞEVIKTƏR JETEŞTEREV LUZЬNGЬHЬ AƀTЬNDA ATQARЬLЬRQA TEJEŞLE.

GIRMANEJƏNЬŊ XUR LЬQLЬ JEŊELEVE

AVSTREJƏ GIRMANEJƏ TAMUƵNA SAJUZЬ BƏTƏRƏLDƏ

Zinivanan kilegən tiligramda Avstrejə menən Girmanejənьŋ, yđđəre arahьnda teđəlgən tamuzna kileşeveneŋ tьjьlьvь turahьnda belderələr. Вьl Girmanejə həm Avstrejə xөkymattarenə xurlьq. Ular mart ajьnda, tamuzna kileşeve duqьvьrьn teđəgəndə, kileşevgə başqa ildərđe lə quşьlьrqa saqьrqajnьlar. Ləkin, Javrupanьŋ başqa ildəre uŋa quşьlmanьlar. Fransejə kileşevgə quşьlmav qьna tygel, Girmanejənь turanan—tura yđ səjəsətenə вujhьnьrqa məzвyr itte. Girmanejə вьqa tiklem kyrelməgən rəveştə, bətə donja kapitalьnьŋ bojondoroqo aƀtьnda qaldь. Girmanejənьŋ kənвajьş kapital ildəre menən tigeđ xoquqta bulьvь turahьndaqь lakarna xejaldarь qьvьq bulьp ostolar. Xəđer Kapitalistar Girmanejəhь Virsal duqьvьrьna qul qujqan vaqьt qa qaraqanda la, xəlheđ kesheđ bulьp qaldь. Xəđer bətə donja səjəsəteneŋ jaŋь soro başlana. Kapitalistar arahьnda Girmanejənьŋ finansьvaj jaqь xəđerđə iŋ avьr ber xəldə. Ul Fransejənan zajьm alьrqa өmөtlənə. Avstrejə məsələhendə lə şul uq xəl. Angelejə, Avstrejə gə birgən 150 miljun şilling (şilling—25 tin) zajьmьn kire qajtarьp aldь.

Вьna вьl fakьttar, xəđer bətəhelə ber jergə kilep tuplandьlar. Girmanejə menən Avstrejənьŋ tamuzna sajuzьnan tьjьlьvđarь tulьhьnsa oşo fakьttar menən bəjlangən.

qarьşьlьqtar, şulaj uq savittər ile menən kapitalis ildəre arahьndaqь qarьşьlьqtarđa qьrqьvlaşalar. Girmanejə burƶьvazejəhьnьŋ ajaqtarь həm quldarь вьqavlandь. Jeŋevse ildər Girmanejənь şeşkə utьrttьlar. Girmanejə xөkymətе qabattan nindəjđə bulha kileşev turahьnda avьđđa asa almajasaq.

Girmanejə həm Avstirejənьŋ вьl xəlgə qalьvđarьna nəmə səвəp buldь huŋ? Вьl horavqa huŋqь ajdarđa bulqan vaqisalar asьq javap birələr. Beren senən Avstrejələ „kriditanştalt" həm Girmanejənьŋ „Danatbankьlarьnьŋ" hələktkə osoravđarь, şartlavđarьn alьrqa kərək. Girmanejə ministьđarь „Danatbank" şartlaqan vaqьtta, kenə tөnə ajraplandarqa ultьrьp Pariz—Birlin—Rim aralarьnda ostolar Fransejə kapitalistarь, Girmanejəgə burьs birev urьnьna, unan səjəsi jəhəttən də вujhьnьvđь talap ittelər.

Bətə donja Gaaga trinunalь, mart ajьnda raq Avstrejə—Girmanejə kileşevenə qarьşь qirar sьqarьrqa əđer ne. Xəđer unьŋ qararь вujьnsa, Avsitrejə—Girmanejə kileşeve Virsal duqьvьrьna qarşь kilməhələ, ul 1922nsejьlda teđəlgən ziniva prtakulьna qarьşь bulqanlьqtan tuqtatьlьrqa tejeş.

Bətə donjakrizisьnьŋ qađəttən tьş qьđьv timp menən yƀeve, kapitalistarđьŋ jalpьnь aldar əsən qaraqan xəjlələren asa. Kapitalistar arahьnda teđəlgən ber tərlə kileşevđərđə krizistan qotolorqa məmkinlek birmajasək. Kirehensə ul kileşevđər kapitalizemdьŋ eske qarьşьlьqtarьn, ulardьŋ jəşərgə sələxejətheđ bulьvđarьn asa bara.

Q. ƏLIBAJ.

BAŞQORTOSTAN 3—ÐIT

„Qьđьl Partizan" ikmək əsən kərəştə jeŋep sьqtь, xəđer sənəqətkə eşselər arttьrьv əsən kərəşə.

Вьl kalxuzdь başlap ojoştorovsьlar qьđьl partizandan bulqanqa ul „Qьđьl Partizan" isemen aldь, pravlinejə rəise partizan ip. Pirvuşin.

Kalxuzdьŋ təvge kəndərendə maşinalar jeteşməv, jerđərđeŋ tərlə urьndarqa səselevđəre hьmaq bik kyp avьrlьqtarqa osorala, ikmək əsən nьqlь kərəş başlana həm partizandar jeŋep sьqalar.

Kalxuzdьŋ uŋьşlь eştəre həm jaŋqьđaqtarqa kymək xuzalьqtьŋ artьqlьqtarьn iƀbat itə alьvь arqahьnda 1930—31 nsь jьldarđa kalxuzqa jaŋь aqzalar aqьla başlap oşo kəndə aqzalar hanь 1250 xuzalьqqa jetə, вьjьl 10 meŋ giktar igen səsələr. 1200 baş eş attarь həm bətəheneŋda tirlek berər hьjьrđarь Hьjьrhьđ aqzalar het həm majđь kalxuz firmehenən alьp toralar. Kalxuzdьŋ het firmene həm ken hajьn 5 sintnir maj eşləp sьqara torqan maj zavьtь вar. Вьl maj həm hettərđən ber tiklem stalavaj həm balalar jəslələre əsən fajđalanьlьp qalqanь đəvlətkə tapşьrьla bara.

Firme janьnda jьlь mal ađbarđarь həm jartьlaş mixaniklaştьrьlqan 100 sininir igen hьƀşlь kelət bar.

Susqasьlьq eştəre ajьrьm tarmaq itep alьp barьla. jьlь susqa ojalarь halьna jaqşь toqom ajqьr susqalar kilterelə. əsə susqalar hanь kiləhe jьl 225 kə jetkerelasək (вьjьlqa 71)

Eş ucaskьlarqa вylenep eşlənə, ucaskьlar brigadalarqa вylenələ. Вьltьrđan birle eştesdilşinə nigeđendə alьp baralar. „Kem kyp həm jaqşь eşləhə şul kyberək alasaqlьqьn" aqzalar bətehelə tirlek jaqşь yđləştergəndər. Tik 7 nse brigadala qьna eş xərtərək tora вьlar gel genə vaqьt tirlek zadanejalarđь tul tьra almaj kilələr. Şunьŋ əsən xəđer вьnьŋ səвəptəren belergə tip maxsus brigada вylende.

Kulaktьŋ kalxuzqa inep qalьpta, kalxuzdь estən tarqatьrqa ьntьlьv vaqiqalare bulqalaqan. Ləkin вьlar bətəhe lə vaqtьnda hiđelep, ьsьn jəđən asьv həm kulaktarđь, jalqav həm вuş buqazdarđь kalxuzdan tađartьv menən jeŋelə kilgəndər.

Kalxuzda jeteşken mixaniktar,

Bətə maldь ađьq menən tə,min itev əsən 820 tunna mal ađьqь kərək. Siluslav eştəre əsən maxsus ajrьlqan brigadaqa вьjьl 1000 tunna ylən siluslav tapşьrьlqan. 7 nse avqьsqa tiklem yk ular вьnьn 50 pr. tьn ytəgəndər. Silus əsən tip 41 ga kukuruz səselgən bulqan, şulajtep sьjrja jeterlek həm zadanja ytələsək.

Siluslav vaqьtьnda şundaj xəlgə osralqan ylən turaqьs maşinalar kənenə ber tunna qьna ylən taraj đar ikən, eş timpь arttьrьv đь talap itkən. Şunь kyrep pravlinjə yđ timerselərenə вytən tərlə turaqьs eşləp sьqarьrqa quşqan. Kalxuzdьŋ yđendə jeteşkən „mixaniktar" (timək jaвaj timerselər) iƀke malatilkalarđan вesən turaqьstar eşləp sьqaralar. Вьl turaqьstarđьŋ hər berehe kənenə 12 tunna вesən turaj ala.

Şulaj uq вaƀьvđarđь „izvistnək" menən aşlavđь mixaniklaştьrьv əsən kənenə 10 tunna zəiz taşь ontaj torqan taş, vaqlaqьs eşləp sьqarqandar.

Kalxuzdьŋ 5 timerlege вar. Uŋьş jьjnav, səsev kampanjalarь aldьnda maşina həm qoramaldar bətəhe lə vaqtьnda teđatelep elgergəndər. Xatta „furdzun" ваaj đa mastirskujqa inep „davalanqandan" huŋ, oşo kəndə dөrөƀlətep jer herə.

20 tingə teşerep aş aşajđar.

Urazaj jьjnav kampanjahь vaqьtьnda dəjəm stalavjdar ojoştorolqan. Ike tərtikənən torqan вьna tigən itle aş nejвarь 20 tingə teşə. Aş menən aşar əsən yđ pikərnələrendə вeşerelgan вojđaj ikməge birelə. Aşьv—esev eştəre şulaj jaqşь qujьlqan bulqanqa kalxuzsьlarđan kyвehe вətə simjəhe menən stalavajđa aşap jerejđər.

Eşse kesterđe arttьrьv esen jəslələr kərək.

Kalxuzdьŋ 5 urьnda balalar jəsləhe вar, 160 bala tərвejələnə. Tik şunьhь bala—jəslələr jaqşь qorolmaqandar: ujnsьqtar juq, bala tərвejəhen belgən jaqşь tərвejəselər juq. Şuqa kyrə əsələr balalarьn kiltermajđər

Вьna şunan bələ tьva: Kalxuzdьŋ prajьzvudstьvahь arta вara, ə eşse qul jeteşməj. Вьnda sənəqət əsen də eşselər birergə kərək. Ə вьl kalxuzda aqzalar arahьnda „вalam kyp, tərвejəlar keşem juq" tip jəj вujьna eşkə sьqmaj jatqan balalar, eşkə aşьrьlьq bulьpta bala qarap ytkərgən yƀmerđər вar. Dəjəm aşxana qatьn-qьđđarьь usaq qolloqonnan qotqarьvđa đur fajđa itte, ə balalar jəsləhe unanda artьqьraq fajđa kilterasək. Вьna şunьŋ əsəndə kalxuz xəđer oşo jaqqa kes hala həm, вьndala yđeneŋ „Qьđьl Partizan" isemen juqaltmaƀ.

Sьjnfi doşmanqa qarşь qatь atpur birev, kalxuzsьlar arahьnda kyltura massavaj eştərđe kөsəjtev aşa bətə kartalərđe jeŋep, avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđendə qoravь əsən kөr ş fruntьnda la jeŋep sьqar.

ALƏKSƏJEF.

JAŅЬ TƏÐƏLƏŞTƏRÐƏ JƏMƏQƏT TUJЬMЬN JAQŞЬ OJOŞTOROV—TƏÐƏLƏŞTƏ BƏLŞƏVIKLЬQ TIMPЬN TƏ'MIN ITƏSƏK

AŞ BEŞEREVSE-JƏMƏQƏT TUJЬMЬN OJOŞTOROVSЬ INŽINIR.

JƏMƏQƏT TUJЬMЬN OJOŞTORVÐA—YÐƏK FIQURA. ELEKKE AŞ BEŞEREVSELƏR GENƏ BEÐÐE QƏNIƏQƏTLƏNDERMƏJ, ULARÐЬ JANЬNAN ØJRƏTERGƏ

1—sintaberðə asьlqan Bətə sajuz jəməqət tujьmь əşselərenen kəņəşməhendə Sintьr sajuz prizidejumьprsidətele ip. Zilinski jəməqət tujьmьn jaņьnan qorov turahьnda daklat menən sьqtь.

Ip. Zilinski jəməqət tujьmь bujьnsa eşte jaņьnan qorov eşselərðeņ tormoş tə'minəten jaq şьrtьvða ður xuzalьq əhəmejəte nə ejə bulьvьn kyrhətə.

Jəməqət tujьmьn ojoştorov ilebeððe satsejalizemsa təðev həm avьl xuzalьqьn kəlliktiflaş terevðə ireşkən təp uņьştarьbьð nigeðendə jahalqan izimaqi iqtisadi həm tixnikə ydgəreştərenə qarata javap birerlek itep təðələrgə tejeş.

Fabriktarqa, jaņь təðələş, saf xuz həm başqalarqa iбaphəð kyp jalpьnьņ ььqtьrьlvь eşselərðe tə'min itev eşen həm tuqlan dьrьvðь ere sənəqət nigeðendə tixnikə həm ojoşqanlьq jaqьnan jaņьnan təðəv burьsьn beððeņ alðьвьðqa quja.

Bыl yðeneņ qujьlьşь jaqьnan jaņь məs'ələ parteja Yðək kəmitəte qararьnan sьqa həm jəməqət tujьmь eşeneņ bətə jaņьnan qorolov eşen bilðələj.

Aş beşerevsene tixnikə beleme menən qorallandьrьrqa

Aş beşerevse—tei ip. Zilinski hyðendə davam itep,—jəməqət tujьmьn dereб ojoştorov lə yðek fiqura urьnьn tota. Yðək Kəmitətteņ qararьnda—pavьrðarðь eş xaqь həm tə'min itevðə sənaqəttəge kvalifikatsejalь eşselər terkeme menən tigeðlərgə kərək, tip juqqa qьna ajtelməj.

Lakin, şunьņ menən bergə yk beð ularðьņ tixnik tigeðlegen kytərev øбtəndə lə eşlərgə tejeşbeð. Ike tistaran şkolaььn ytkən aş beşerevselər beððe qənəqətlənderə almaj. Beðgə aş beşerevse—tixnik kərək, ul yðeneņ eş əlkəhendə fanðeņ ər jaņь əlgəşevðəren həm tejyrejəne praktika menən iбapləp bara torqan kvalifikatsejalь sənəqət eşsehe hьmaq eşləp sьqarьvðь ojoştorovsь bulьrqa tejeş.

Aş beşerevselərðeņ ður kypselegen jaņьnan əðerləv, ularðь unьbð məmkin bulmaqan ximeje həm aðьq—teləktə jaqşь itep eşləp sьqarьv belemdəre menən minimum qorallandьrьv turahьnda məs'ələ qujarqa kərək. Aş peşervselərðeņ matdej xəleн jaqşьrtьv həm ularðьņ kvalifikatsejəhen kytərev məs'ələhe yð ara tьqьð bəjlengən. Bыl saralarðьņ berehen genə qəməlgə aşьrьv aðьqtьņ jaqşьrtьv maqsatьna jetkermaj həm unь tə'min itmaj.

Qəjep aş beşerevselə genə tygel

Ip. Zilinski jəməqət tujьmьnьņ jeteşhedlektəren təбmərləp ytkəndən huņ, bыl jeteşhelektərðeņ iņ kyp eləşə faqət adminstьratseja həm aşxana xeðmətkərðəreneņ yð eştərenə halqьn qaravðarьnan kileven kyrhətep ytte.

—

Şulaj uq aştьņ sьjfatьn jaqşьrtьvðь la inderergə kərək. Kvalifikatsejalь eşselərðeņ eş xaqьn kytərevðə parteja diriktifьn ytəv menən bergə ularðьņ matdej jaqtarьn jaqşьrtьvqa la kərək le şart tьvðьrььrqa tejeş.

Ularqa məðənej, jaqşь abstanufkala ašьv aşavqa məmkinlek birergə kərək. Oşo şarttarðь tьvðьrmaqanda aş xaqь birevðə bulqan tigeðləvðər sьnlap ta bətəve məmkin tygel. Bыna şunьņ esen ðə aşxanalarqa øб tənə praduktь alьp tə'min itev julьnan ularqa la birev, aştьņ sьjfatьn jaqşьrtьv esen qəjbat xaq menən hatьv xoquqь birelə

Beððə ele ayləklənerðəj jaqşь eşləvse ber genə jəməqət tujьmь xeðmətkəre lə tabьlmaqan...

Jəməqət tujьmьnьņ təp jeteşhedlektərenen səbəptəren asьp halqandan huņ, ip. Zilinski aşxana xeðmətkərðəre arahьnda eşteņ jomoşaq qujьlьvьna tuqraldь. Ular arahьnda məðənej—səjəsi aņlatьv eşe alьp barьv bətənləj alьp barьlmaj tirlek nasar. Praizvьdьstьva kəņəşmələre joqlaj sьjfat həm nəmə yðenə torov xaqьn tyəənəj tev məs'ələlare tikşerelməjðər.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq xərəkəten his kisektermaj kankrit eştəlektər (соддржание) menən tultьrьrqa kərək. Aş əðerləv əlkəhendə xeðmətkə satsejalizemsa menəsəbət sьjfat eşselər aşaqanda tulьhь menən qənəqətlənerlek aş bulðьrьv esen kərəştən tororqa tejeş.

Oşo kəngə tiklem aşxana xeðmətkərðəren jaqşь eş kyrhətkestəren iбapkə alьv qujьlqanь juq. Sintьrsajuz yð alðьna jəməqət tujьmь eşendə birelep eşləvse, eşselərgə jaqşь həm tatlь aş birergə tьrьşьvsь aşxana xeðmətkərðəren ajьrьp qarav həm ularðь ayləkləv barьsьn qujðь. Ləkin undaj keşelər tabьlmanьlar.

Ihəp eşen julqa halьrqa, jəməqət tujьmь girujðarьn kyrergə həm ularðьņ yrnəge nigeðendə bətə kyxna aşxana həm byfittə eşləvselərðe øjrətərgə kərək.

Bыnьn esən aştarðьņ sьjfatь øбtənən his hylpənajtmaj tikşerep tarov qujьlьrqa tejeş.

Sønki, aştьņ sьjfatь aşxana xeðmətkərðərenen eşen bilgeləvðə berðən ber xulqьq ylsəve.

26 nsь hanlь aşxana

Eştə boroloş juq. Ha manda qojroqta tora

Jəməqət aşxanalarь eşse həm xeðmətkərðərðe jaqşь həm tuqlьqlь aðьqtar menən tə'min itevðə iņ berense urьnda tororqa tejeşle bulhalarða, 26 nsь hanlь aşxananьņ qujьlьşь bətənləj kirehensə tora. Aşxananьn taðalьq jaqь bətənləj nasar. Aşxananьņ jortonə, tirə jaqtan nasar hava inep tora.

Kuxnalaqь it turaj torqan taqtalar, øбtəldər yð vaqьtьnda jьvьlmav arqahьnda alla nindəj вьвьraqtar menən qatqan. Havьt—habalar bik nasar jьvьla, ikmək halьp birə torqan tarilkalar bətənləj jьvьlmaj ða, вьвьraq seperaktar menən genə hərtep qəniqətlənelə.

Aşxananьņ havahь nasar, iðə ne bik hirək jьvьlьv arqahьnda xaq birahь sьqa. Aşxana kyp vaqьt iбerektar menən tulь bulьp tavьş, qьsqьrьşьv, hygenev kevek nəmələr unda qaði bertəбkə ingən.

Aştarðь tərləndərev sarahьn kyrelməj, qasan inhəndə şul uq ber aş. Sьjfatь nasar bulьvqa qaramaбtan xaqь bik qьjmat. Aş taşьvsьlarðьņ barь 3 kenə bulьvь sabable ular taşьp ølgerə almajðar. Hədəmtələ kyp vaqьt berəj səqət kətergə tura kilə.

Byfit kerəkle həm osbodlo bulqan nəmələrðe jeteştərə alqanь juq. Ul nəmələrðe xosusi badarðan alьp, bik qьjuat xaq menən hatьla. Başsajuz arqььь jəşelsələr (qьjar, pamidur h.b.) alьrqa tulь məmkinselek bulьvqa qaramaбtan, ul unьn alьvðь kərək hanamaj. Eş hamanda qojroqta tora. Eştə qьrqa borolo, jahalьrqa tejeş. „AŞAVSЬ".

QЬMЬÐ... SEREGƏN PAMIDURÐAN QЬNA TORQAN BYFIT

Øfeləgə yðək kalxuzsьlar jorto aşxanahь avьldarðan kilgən kalxuzsьlarðь arzanь həm tuqlьqlь aş menən tə'min itergə tejeş bulha la, ul yðeneņ bыl burьsьn ytəj almaj. Aşxana tar qьna ber əyləmgə urьnlaştьrьlьp øбtəl, urьndьq kevek nəmələr jeteşməj, kyp vaqьt kalxuzsьlar ajaq øбtənən aşarqa məзbyr bulalar. Aşxanaqa kilep inev menən nasar tьnsьv hava jebe anqьj, sønki xalq kyp bulьp vlatilatseja fələn jahamajðar. Aşxananьņ taðalьq jaqьna iqtibar itevselər juq. Øбtəldər yð vaqьtьnda hərtəp alьnьp tormaj, tərlinkələr tejeşensa jьvьlmaj. Ikmək halьv esen totolqan tərlinkələr xatta bətənləj jьvьlmajðarða. Kuxna nasar iб menən qaplanqan. Aşxana aştь aşavsьlarðьņ keбəhenə qarap birə belməj, sønki hər vaqьt sьjfatь nasar bulqan ber genə tərlə aş hatьla. Kalxuzsьlar aştьņ nasar bulьvьna qaramaбtan qibat xaq menən alьrqa məзbyr bulalar. Aşxana bəgəngə tiklem aştarðь tərləndərev sarahьna kereşkəne juq. Aştar esen praduksejə kyp vaqьt xosusi quldan alьna, diriksejə bыl kəngə tiklem kapiratseja ojoşmalarь menən bыl turala eşe jeretelməj.

Aşxana qarşьnda keskəj genə bufit bulьp, ul bətənləj nasar xəldə, kyp vaqьt butilkahь 80 tin torqan qьmьððan başqa ber nəmələ bulmaj. Bufit esen tərlə aşamlьq nəmələre əðerləv gə məmkinselek bulьvqa qaramaбtan, əðerləv sarahь kyrelgəne juq. Qaj vaqьt nasar sьjfatlь pamidurðar qьna kilhə lə ularðьn xaqь ber berheneņ 25—30 tin bula. Aşxananьņ eşselərə arahьnda Yðək Kəmitətteņ jəməqət tuqlanьvьn jaqşьrtьv, ulardь aşavsьlarqa qarap tərləndərev—jalpьnь uqa jaqьnajtьv turahьndaqь qararь bыl kəngə tiklem øjrənelməgən. Ber hyð menən ajtkanðə yðək kalxuzsьlar jorto aşxanahь, kalxuzsьlarðьn horavðarьna javap birə almaj. Diriksejə aşьqьs rəveştə bыl aşxananь jaqşьrtьp, unь VKP (в) У.К qararь nigeðendə kalxuzsьlar massahьna jaraqlь itep təðərgə tejeş.

Jəməqət aqsahьn tuððьrьvsьlar praltarejat sutьna

Matraj avьl (Xəjbulla təbəqe) səvite rəise Alguşajьf Qilman həm Jьlajar malsьlьq sajuzь rəise Jaxşigildin 1929 nsь jьlqa yð ara halьm bujьnsa jьjnalqan 655 hum aqsanь ydləştergəjnelər. Alquşajьftьņ bьjьlda 50 hum jəməqət aqsahьn ydləşter gəne belende.

Xəðerge vaqьtta Alguşajьf tьnьsqьna Øfe rajunьnda uqьj. Jaxşigildin „Jaņь mir" kalxuzьnda rəis bulьp eşləj.

Ulardьn jəməqət aqsahьn tuððьrьvðarь bujьnsa bыl kəngə tiklem ber tərlələ sara kyrelməðən avьl xalqь zarlana.

Xəjbulla rajunь RKI urgьnь bыl eşte tikşerep qəjeplelərðe javapqa tartьvða aşьqьs sara kyrergə kərək. X. QOL.

„Başqortostan" gəzite hylpən tarala

Əsən səvite—Arqajaş—dəvmələndə „Başqortostan" gəzite hylpən tarala. Avьl səvite həm şulaj uq başqa ojoşmalar „Başqortostan" gəziten taratьvða, unь 26 menqə jetkerev julьnda ber nindəjðə sara kyrmajðər „Başqortostan" gəziten taratьvða sintaber ajь, udar ajikenlege turahьnda xalьqqa jetkerelməgən. Puşta, avьl səvite dəvmələndə kyrme „Başqortostan" gəzite taralqanlьqь turahьnda kankerit məqlymat birə almajðar. Bыl avьl səvite matbuqat taratьv eşendə kiбken hьnьlьş jahar qa tejeş.

S.N

Ridaktьr urьn babarь: Z. Kajьpkul

BELDEREVÐƏR

Juz—Ural—Lis FZU məktəbenə uqьrqa inev esən qariza birgən keşelər 1931 jьldьn 14 sintaberendə hьnav kamisejahenə kilergə tejştar Ədris: Øfe, Aksakuf uramь, № 59.

Juz—Ural—Listen FZU məktəbe.

1931 jь'dьn 1 nse sintaberenən Øfe rajun svaz kanturь ike yð başьna ajьrьm ycrizdirejə; Øfe tiligraf kanturь həm Øfe təбək puşta kanturь itep təðelde.

Bыl təðelgən kanturðarðьn hər bereheneņ dəvlət banbьnda aqьm iбaplare bar. Tiligraf kanturьnьn № 77—5, Puşta kanturьnьn: pirivut apiratsejalarь esen 76—1 həm əytən apiratsejalar esen 77—1.

BAŞQORTOSTAN SVƏZ IDARAHЬ.

Asnavnej kursstarqa qarizalardь [illegible] 7 jьlьq (vaq mьllətter esen 6 jьlьq) məktəpte [illegible] asnavnej kursstarqa [illegible] itev iqlan itə. [illegible] birelgən razvьrskalar amaştьrьlmajasaq.

Qarizalarðь 1931 nse jьldьņ 20 nse sintaberenə ølgərergə kərək. Qarizaqa tyvəndəge dukamintlar terkələrgə tejeşle: 1) mitrikə qəqьðь, 2) məqlymate turahьnda sprafka 3) iztimaqi sьqьşь turahьnda sprafka 4, havlьqь turahьnda sprafka 5, misat menən dereбləngən ankita həm qariza. Tixnikumqa saqьrьv jenərgəndə həņ qьna kilergə.

BAŞSAJUZDЬN YCIBNO KURSAVAJ KAMBINATЬ DIRIKSEJƏHE. 1—2

Başsajuzqa navasibirskejðəge ber jьllьq—pidaqugejə kurьstarьna urьndar birelgən. Bыl kurьs ŞKU həm massavaj prafssejə məktəptəre esən mitaðistar həm uqьtьvsьlar sьqarasaq.

Uqьrqa barьrqa teləvselər Vuzqa inev esən kərək bulqan dukamintlarðe quşьp qariza birergə tejeştar.

Uqьrqa alьv şarttarь; urta belemle bulьv, təp həm aðsьlьq millət xalqtarьna artьqlьq birelasək. Studinttar torlaq həm 130 hum miqðarьnda stipindejə menən tə'min itelasəktər.

Jul həm satьcnaj sьqьmdarь Başsajuz iбabenən.

BAŞSAJUZ.
1—1.

Başprafsəvitteņ prafssejanal xərəkət ølkə məktəbenə qabul itev hьnavðarь oşo jьldьņ 15 sintaberendə başlana. Atburьcnaj kamiseja tarafьnan hьnalьrqa bildələngən iptəştər məktəpkə (Øfə, Zinsuf uramь, N 20, qurьanan inergə) huņqa qalmaj kilergə tejeştar.

Øfegə kilev həm qajtьv (qabul itelməhə) esən jul sьqьmdarьn, şulaj uq julda tuqlanьv sьqьmadarьn kamandiravjt itevse prafsajuz ojoşmalarь kytərələr Hьnav barqan kəndərðə məktəp torlaq həm aðьq menən tə'min itə. BAŞPRAFSƏVIT.
1—2,

SSSR Dəvlət bankahьnьn Başqortostan kanturь

BELDERƏ

1931 jьldьn 15 sintaberendə Məskəvðə „1929 jьlqь pratsinthьð zajьmdьņ" 10 nsь tirazь ytkərele.

TƏP OTOŞTAR:

1 otoş	100.000 humlьq	5 otoş	10 menər humlьq
1 „	50.000 „	10 „	5 „ „
2 „	25 meņ „	50 „	berər meņ „
Bətəhe 5600 otoş,		1, 053.100 humlьq	

Bыl zajьmdar SSSR ðьņ bətə kridit ycrizdinejələre tarafьnan his ber totqarhьð həm summahь siklənmən miqðarða batьlьlar həm hatьp alьnalar.

Ssudalar abligatsejanьņ naminal xaqьnьn 60 pr—tь miqðarьnda birelelər həm telegən vaqьtta pridjəvitelskej kvitansalar menən rəsmiləşterelələr.

1—4. DƏVLƏT BANKЬ

BELDEREV

Joqaslo avьrðarðan bulmaqan səbəptar ylgan mal ylakьlare sənaqəte tixnicelkaj menən tə'min itevðə dьn urьn totqanlьqtan „Sajuzkuz" dьn Başqortostan ølkə bylege Şişmə, Janьvь, Sterletamaq, Dəvlekən, Bərə, Məlevez, Jan, Qərmasqaь, Iglin, Baqь, Asqar, Qumasqaь, Borj, Qerьð—Mejəkə həm Saqmaqosta bulqan maj eterev punktlarьna kalxuzdan, safxuzdardan həm [illegible] şundaj ylakьlar qabul iteleqensen beldera.

Ylakьa Başnarkamsnap tarafьnan bildelangan xaq menən alьnьp, ul xaqtan 25 pr—tь [illegible] tylənə.

„SAJUZKUZ" DЬN BAŞQORTOSTAN ØLKƏ BYLEGE.

BELDEREV

Begen kiske saqa 6 la sanqatlar tixnikumь zalьnda [illegible] tarafьnan [illegible] başqort, tatar, həm seveş xalq kejðəren—jьrðarьn jəməqət kydlegenən ytkərelesək. Əðəbejat hejəvsələr, BAPP aqzalarь, tejatьr kestəre həm başqa qьðьqhьnьvsь iptəştərðeņ kilevðəre horala.

MUZTIXNIKUM.

Zajьmdarðьņ atamahь 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь. 5 humlьq abligatsejəgə vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьð otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq abligatsejəgə vaqьtь uðьp barqan kupьnьnda xisaplap	26—25	
Massavitteņ otoşlo zajьmь 25 humlьq abligatsejəgə .	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq abligatsejəgə	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq abligatsejə vaqьtь uðьp barqan kupьnьnda xisaplap.	50—30	50—50
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—30 . .	50—10	50—30
Pratsinthьð „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm	105—50	105—55

YÐƏK KƏMITƏTE QARARЬ YTƏLERGƏ

Aşxana meðirðəre sanitareja keðətsələgən øбtərenə alьrqa tejeştər

Parteja yðək kəmitəte yðenen 31 nse jul 19 nsь avqusta sьqarqan qararьnda, alegə tiklem [illegible] aşxanalarьnьņ [illegible] sanitareja [illegible] ikanlegen kyrhətte. Bыl jeteşhedlektarqa qarşь kiбken aşxanalarьnьn berehe itep, hər ber aşxanalarьq medir jaki dirikterðarqa şul eşte turanan tura kyбatep barьv burьsьn jəmətevðə quja. Şunьņ esendə ul yðeneņ jəməqətselek tujьmьn jaqşьrtьv saralarь turahьndaqь qararьnda asьq itterep: „YÐƏK KƏMITƏT, XALЬQ TUJЬMЬ PRIDPREJƏTEJƏLƏRNEN SANITAREJƏ XƏLE ƏSƏN AJЬRЬM MƏS'ULEJƏTTEN AŞXANA MƏDIRENƏ HƏM FABRIK KUXNA DIRIKTЬRÐARЬNA JÖKMƏTELEVEN TEJEŞLE TABA" [illegible]. Bыl qarar [illegible] bojonqa sьqarьlьrqa tejeş ine.

Lakin, urьndaqь jəməqət tujьma idaralarь bыl qararðь bojonqa sьqarьvða [illegible]. [illegible] jaşap kilgən Øfe jəməqət aşxanalarьnьņ ber hendə ber bulhьn bыl qararðьn tormoşqa qujьlqanь juq. Ularða torqan medirðarðe aşxananьņ taða həm jal[illegible] [illegible] juq. Bыl eş [illegible] 26 nsь, 1 nse, 2 nse həm krupskaja aşxanalarьnda [illegible]. Bыl kəmselek bətə urьnda [illegible] jəməqət aşxanalarьnda eşlegən [illegible] parteja həm [illegible] kile. Bыna bыl urьndar qaplanьrqa, [illegible] parteja həm xəkymət [illegible] bujьhonorqa tejeşle.

Beð qala savitenen bətə aşxanalarьnьņ taðalьq torosona tikşerev ytkəreven talap itəbeð.

Bilarat təzribahe bətə aşxanalarqa kysergə tejeş

Bilarat zavьtьndaqь 2 nse hanlь jəməqət aşxanahь, jalpьnь tə'min itevðə təş yбmerðər dendə salamatlegen haqlav esen ulardьn yððərenə qarata məxsys aş əðerləj. Həm 14—15 jəş tan tyвən bulqan balalar esen məxsus talun tota. Şul arqala unda jəş ybmerðər hər vaqьt sanitareja [illegible] jaqьnan [illegible] kevek [illegible]. Balalar talunь [illegible] birelmaj.

Balalar aşsьnda hər vaqьt hьt, kykaj, mannьj həm başqa şunьņ kevek iņ jaqşь nəmələr bula. Bыl xəl [illegible] balalarqa jəməqət aşxanalarьna [illegible]. Xəðerge kəndə unda əllə nej tiklem balalar 2 nse hanlь aşxanala berketelgən dəimi aşavsьlar bulьp toralar.

„Kysmə xabərse"

Krupьskaja aşxanahьna

Jalpьqa jəð menən borolov juq

Øfe qalahьnьa kyplənən birle jəşəp kilgən 3 nse hanlь, Krupьskaja aşxanahь yðeneņ eşen jalpьqa jəð menən bora alqanь juq. Ularða oşo kəngə tiklem parteja yðək kəmitəteneņ qararь øjrənelməgən. Bыl turala birelgən horavðarqa qarşь ular: „beð unьņ bar ikənen ðə belgənebeð juq" tip javap birələr. Bыndaqь təp kəmselekte şundaqь idara eşselərenen qəjebe itep alьrqa kərək. Sønki ular ða yð eşselərenen səjəsi aņьn kytərevgə að qьna la əhəmejət birelməgən.

Bыl turala prafsajuz miskəmь kiбken ber sara kyrergə, yð aqzalarь esendə parteja həm xəkymət diriktivalarьn øjrənə barьvðь julqa qujьrqa tejeş.

„Xabərse"

Siratqa qarşь kərəştə yðək kalxuz jorto aşxanahь eşkə başlanь

Øfe qalahьndaqь yðək kalxuzsьlar jorto aşxanahь, aşarqa kilevselərðe siratqa teðevðən qotolov esen øбtəldərðe ajьrьm ucaskalarqa bylep, hər ber ucaskalaqь øбtəldərgə ajьrьm keşelər berkette.

Bыl jul eşteņ uņьşqa taban atlavьn kyrhətə. Hər ber berketelevse yð ucaskahьn məmkin tiklem totqarhьð tə'min itevgə bətə kesən hala. Başqa aşxanalarða bыnь qabul itergə tejeştər.

SABIT.

„VAZRAZÐINEJƏ" SAFXUZЬNDA JƏMƏQƏT AŞXANAHЬ NASAR

EŞSELƏR TELƏGE KYÐGƏ ALЬNMAJ

Dəvləkən təbəge „Vazrazðineje" safxuzьnda jəməqətselek tujьmьqь əlegə xətle julqa halьnьp betməgən. Bigerəktə ucaskalarða eş nasar tora.

Kyp kenə tikşerevðər bulьp kəmisejələr tarafьnan akttar təðələp birelevgə qaramaбtan bis ber saralar kyrelgəne juq. Məбələn: Karlinkuxi isemendəge 17 ucaskanь alqanda aşxananьņ taðalьq həm ojoştorov jaqtarь barhьla tərtipkə jaqьn kilə almajðar. Berðən jorto bik bələkəj, ikənsenən вьвьraq. Barьp inevgə aşxananьņ stluə hajqaq həm øбtəldəren qara kejeð kevek sebendər hьrьp alqan bula. Şul səbəple bətə aşamlьq seben botqahь bula. Aşxana øбtəlendəge ikməktərðe seben kəltəhe tip ujlaj təşəheņ.

—Nejgə aşqa seben tulьrahьqьð tinəņ.

— Nisek itəheņ unь kyp bulqas „tip kenə javap birələr. Havьt hababarðьņ jьvьlmavь turahьnda hyð kytərhəņ.

— Hineņ nej eşeņ bar ajðə aşaj bir tip kenə jebərələr. Birelgən ajberðərðeņ sifattarь huņ dərəbələ nasar beşerə belməjðər. Jə beşməgən, jə ,Idelgən, jə todo sьqmaqan bula. Qajhь ber kəngə aştarь qorobьvðar tora. Eşselər: Aş nigə bыlaj tip hyð kytərhələr. Eşselərgə şulaj ðə jaraj təjðər. Aşxananьņ tьşqь jaqь jьvьnðьq bьv, hejək ikmək qalðьqtarь taşlanqan xəldə бarьp jata. Unь jьraqqaraq alьp barьv turahьnda ujlavsьlar juq.

Aşxanalar keşene ajьrьp qaravðar xəkem hərə. Tanьş keşelərgə aştьņ jaqşьlarьn qьna halьp birələr. Kuxnaqa inderep majðar, itlər menən qunaqlələr. Ajьrьm xalqtar beşerergə alqan pamidur, borsaq şikeile praduktьlarðь taratьp aşap jerəjðər. Qьrðaqь eşselərgə his ber vaqьtta aş yð vaqьtьnda jetkerelməj. Kyp vaqьtta ular bətənləj onotoləp qalalar. Eşselərðeņ horavьna qarьşь kuxarkalar onotqon. jəki barьp taba almaj qajttьlar tip kenə javap birələr. Bыl turala ber nisə martaba jьjьlьş həm tikşerev kəmisejələre bulьp ytbələ unda sьqarьlqan qararðarqa, təðelgən akttarqa ber kemðə əhəmejət birmaj. Aşxana la jaqşь eşselər juq. Eşləvgə kem tora kilhə şunь alalar. Xatta aşxanala kulak qatьndarьna tikem eşlənelər.

Eşləvselərðeņ his berhe ber kurьsta bulqandarь juq. Şunlьqtan ular aştьņ sifatьn bozop iņ jaqşь praduktalarðan keşe aşamaбlьq nəmələr sьqaralar. Safxuz administьratsejahe bыl turala kiбken ber sara kyrergə tejeş. Dəjəm təminət məs'ələheneņ nasarlьqь eşselərðeņ ruxьn təşərə. Eşləp sьqarьvðь kəmetə, eşteņ sifatьn juqalta.

QƏLIMЬF LOQMAN

Beðgə bьndaj aşxana kərəkmej

AQJAR aşxanahь (Xəbibulla təbəge) bik nasar xəlgə qalqan, taðalьq, tərtip haqlav kevek nəmələrðeņ berehelə juq. Məбələn: tabaq-havьt irtənən başlap kiskə tiklem jьvьlmaj, вьвьraq havьttan aştar birələr. Şul səbəple kyp keşe aşamaj, taşlap sьqьp kitə. Taraqan, seben kevek nəmələrðə əð bulmaj. Səj esə torqan kruzkalarðь kənenə ber tapqьr qьna bik вьвьraq hьvða sajqatьp alalar. Aşxananьņ medire Tyləşeftьņ xalqqa qarašь nasar, əqsahь jetməgən keşegə 2 tərilkənən torqan əsitteņ berehen ajьrьp hatmaj, əəlki ərləp jebərə. Irtənge səj həm kiske aş bulhьn kilgən keşegə talun birep aşatьv jaqьn qaramaj, 2-3 səqət kətterep ður siratjaharqa səbəpse bulha, kilgən keşe-krəб tejəndərðeņ qьðьv eş vaqьtьnda qəmərðəre buşqa ərəm bula.

RKI bыl aşxanaqa kyð halьhьn həm jeteşhedlektər bətərelhen.

„Başqortostan" brigadahь:
QABBASЬF,
AŞQAÐARSKEJ,
USMANЬF.

URAL

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 başlana. Kassa səqət təp asьq

Begen xuduzstьvalь tarixi filem.

Kamira №79

Baş ryldərðə: Nina Cexəjedzə, Balkvadzə, Mamulaşvili, Karalaşvili həm bytəndər. Fujjala həm kartina barqan vaqьtta simfunejə ansambele ujnaj 16 jəşkə tiklem balalar Inderelməj. Bilit xaqtarь oshodlandьrьlqan.

GURЬN

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 tan başlana. Kassa səqət 5 tə asьla.

Begen ikranda

„Aqьrьn dun"

16 jəşkə tiklem balalar Inderelməj.

„Yktəber natiskahь" tipagrafejəhe. Başglafilt vəkile №716

ЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BERGƏ ĐƏ!

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬIЬ

12 SINTƏBER 1931 JЬL, №199 (500)

KӨNDƏLEK GƏZIT

ƏDRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3

TILIFUN NUMIRĐARЬ:

Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Sats. jalizemsa jer eşləv bylege . . . . 3—62
Iqlandar həm nleşmə . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tөngө ridaksejə . . . . 1—15

DƏVLƏTKƏ 450 SINTNIR IGEN, SƏNƏQTƏKƏ EŞSELƏR

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ. Paravuz rimunt masturskujь eşselərenen mərəzəqəttəren kalxuzsьlar qьđьl abuzdar ojoştorov həm sənəqətkə ojoşqan xəldə eşselər jebərev menən qarşь aldьlar.

Sintəвərđen tөvge un kөnləge „ŞTURM DIKADAHЬ" iqlan itelep, təвək aktiftarьnan əŧtəlmə vəkildər sьqarьl dь. Qьpsaq—Askar, Ilseqol, Jaŋь—Qaramalь, Məlavez—Tamaq, Bikqol savit-tərenen kalxuzsьlarь 450 SINTNIRĐAN qьđьl abuz ojoştorop, igen tapşьrđьlar. Oşo kөndə jaŋь qьđьl abuzdar ojoşto rovđar davam ita.

Jaşьrqan səvitenə qaraqan „Qьđьl armejest" kalxuzsь igen jьjnav, huqьv, kəđgə səsev eştəren udar rəvştə eşləp həm planьь 100 pr. atqarьp, sənəqət esən ojoşqan rəveştə brigada təđəp jebərđe.

Q. QAJSARЬF

21,2 pr-tь вөgөndən tultьrьrqa

Kəđgə səsev turahьndaqь Savnarkum həm Narkamzim qa rarьnda: „kəđgə səsev məddəten qьŧqartьrqa həm вigerəktə ytə huŋqa qalьp səsevđən haqlanьrqa, sөnki təzribə hun sөselgən arьştьŋ tuŋьvđan пьqьraq zararlanьvьn kyrhətte„ tejelə. Şuqa kyrə kəđgə səsevđe vaqьtьnda вaşlap, jьldamьraq вөtөrev hər вer kalxuz, MTS safxuz həm jaŋqьđaqtar esən kiŧkən diriktif iŧaplanə. Ləkin oşo diriktif urьnьna jetkerelməj. Məŧələn: 5 nse sintəвergə plan 73,8 pr. qa qьna ytəlen, jaŋqьđaq həm safxuzdar tarmaqь ajьrьvsa qojoroqta hejrələlər (60,4 pr—51,9 pr.).

Bildələngən sruk (1—sintəвer) kyptən ytevgə qaramaŧtan plan ytəlməgən. Xəlвyki, eştə dөrөŧ ajoştara kilgən təвəktər: Bөrө—217 pr., Jьlajьr 110 pr.; Bələвəj—103 pr. вьnь uŋьşlь atqarьp sьqa aldьlar.

Ə, qalqan qajhь вer təвəktər (Qonşaq, Əвjəlil—14 pr.) quđqala almaj, səsev planьn əđəlar.

Sөnki ular hejrəv həm keşe kөstərenən tulь, dөrөŧ fajđalana вelmənelər. Bөtəhe вer təjengə вajləngən jəjge—kəđgə eştər вik пьq tikşerelep təđəlgən plan вulьvьn taləp itə. Ə, вeđđeŋ kyp kalxuz, MTS larь вeđ вьltьrqь xatalarđь qaвatlь jđar. Bьl xatalar ip. JAKЬVLIF əjtkənsə:

„... unьş jьjnavđьn вөtə qьtmalьqьn aldan kyrgən prajьzvudstьva planь вulmavđa, attar traktьrdar həm keşelər urazaj jьjnav, tuŋqa hөrev, kəđgə səsev igen taşьv eştərenen qajhьhьna la вulha almaj saвьp tik jeređe. Ə, вьlar вөtəhe lə „kampanejə„ „ataka„ rəveşendə вarьp, quida вar tiklem at həm keşe kөstəren tөrlө eştərgə plan вujьnsa вerketməvđə„ ine.

PLAN, UL—keşelər, maşinalar, hejrəv kөstəre həm orloqtar—ucaskalarqa вerketelgən, tigən hyđ. Ə EŞ nurmahь, ultimptь rigylərləşterev tigən hyđ. Eşteŋ вөtə tөrө sdilşina nigeđendə eşlənergə tejeş.

Iŋ huŋьnda ucut, eş kөndəren qalđьrmaj jađa вarьv. Bьna eştə dissiplinəne həm səsevđeŋ vaqьtьnda вaşlanьp vaqьtьnda tamamlanьvьn tə'min itəsək tөp saralar oşolar. Şunьŋ əŧtənə kөstərđən tulь fajđalanьvđa đur urьn tota. Ə, вьlar kyp urьnda tejeşensə qullanьlqanь juq.

Şunьŋ menən вergə təвək ojoşmalarь kampanejalarqa vaqьtьnda tulь quşьlьp kitə almanьlar. Ular eşte yđ aqьşьna taşlanьlar.

Xəđerđən xeđmətte ojoştora вelməvselekkə şunьŋ menən вergə eşte yđ aqьşьna taşlavsьlarqa udar вirelergə tejeş. Sөnki, kampanejanьŋ srugь sьqtь, вeđ вьl вurьsьвьđđь вaşqarьp sьqa almanьq. Ə, вьl kilhe 5 jьllьqtьŋ 4—nsь jьlьn orloq menən tə'min itevđe əđəvgə вarьv tigən hyđ.

Kulak həm unьŋ aginttarьna kəđgə səsevđe əđəvgə jul qujmaŧqa, 21,2 pr. tь вөgөndən qaplarqa.

KƏĐGƏ SƏSEV PLANЬN BӨRӨ, BƏLƏBƏJ, XƏJBULLA, BAJQЬ TƏBƏKTƏRE ARTЬRЬP TULTЬRĐЬLAR.

Irde lə huŋqarьv jenəjət вulasaq, вөtə kөste əđek lekte qaplavqa

BAŞNARKAMZIM həm Başkalxuzsajuz qararь вujьnsa kəđgə səsev eştəre sintəвer вaşьna 100% ytəlergə tejeş ine. Ləkin sintəвerđeŋ 5 enə alьnqan məqlymət вujьnsa 756,012 giktar qьna səselep, plan nej вarь 73,8 pr. qa qьna ytəlgən.

Kalxuzdar kəđgə səsev planьn 82,7 pr. qa ytəgəndə, jaŋqьđaqtar fəqət 60,4 pr. qьna ytəgəndər.

Ajьrьm təвəktərgə kilgəndə: Bөrө—127,7 pr., Jьlajьr—110 pr., Bələвəj—103 pr. həm Bajqь—101 pr. itep ytəgən xəldə, Qonşaq təвəge nej вarь 14 pr; Əвjəlil—14 pr.; Berjən—23 pr; Xəjвulla—24 pr.; Zejənsura—23 pr.; Arqajaş—33,6 pr. qa qьna ytəp xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələlər.

Yrđəge təвəktərđeŋ eşte dөrөŧ ojoştora alьvđarь arqahьnda planьь tultьrьp həm arttьrьp ytəj alьvđarь huŋqьlarđьŋ hьltavđarь вuş ikənde kyrhətə. Iŋ jaqьn vaqьt esendə kəđgə səsev planьn tultьrьrqa.

Safxuzdar-udar timp ala almaqandar.

Igendər jьjьştьrьlьp вөtməgən. Arьş səsev 51,9 pr. qa qьna ytəlgən. Igen huqьv вik artta, igendərđeŋ iŋ kyp ələşe eŧkertilənmaj saвьvda jata.

Sintəвerđeŋ tөvge 5 kөnləgənə alьnqan məqlymətkə qaraqanda safxuzdarđa kəđ səselgən igende jьjnav 94,5 pr. qa ə jađqь aşlьqtь jьjnav 35.8 pr. qa ytəlde.

„Surt Sim trist" sistimenə qaraqan safxuzdar igen jьjnavđa iŋ alđa вaralar. Ular sintəвer 5 enə tiklem kəđ səselgən igendərđe 100 pr. jьjnap, jađqь aşlьqtь 85 pr. jьjnanьlar.

Ə, „Maslatrist" sistimьnьŋ safxuzdarь xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələlər. Uŋьş jьjnav planь ularđa 19 pr. həm 32 pr. arahьnda qьna ytəlgən.

Igende вaŧьvđan taşьv eşe вigrək nasar tora, 5 nse sintəвergə tiklem 4.310 giktar qьna igen вaŧьvđan taşьlьp, plan 1,9 pr. qa qьna ytəlgən. Ə, „Maslatrist", „Afsavud", „Svinavud" həm „Başsajuz" sistimьndaqь safxuzdar вer genə eŧkert tə halmaqandar, вьl turala ujlapta qaraqandarь juq.

Igen huqьv eşe taşвaqa aђьmь menən вara; oşo kөngə tiklem nej вarь 1.123 tunna arьş, 977 tunna вojđaj həm 55 tunna qьna holo huqьlqan.

Kəđgə səsev planь nej вarь 51,9 pr. qa qьna tultьrьlqan.

Şulajtьp, Başqortostan safxuzdarь aqьmьndaqь iŋ udar xuzalьq—s ə j ə s i kampanjararđь ytəvđə əle вulha вalşeviklek timpь alьp jetkerməgəndər. Eşselər arahьnda jaŋь eş mitьdtarь qullanьp, вөtə frunt menən alqa вarьrqa kərək.

Maqar kamsamuldarь eşkə halqьn qaraj, igen əđerləvgə qatьşmaj

Igen əđerləv fruntьna taşlanьv hər вer kamsamuldьŋ вaja javaj вurьsь вulьvqa qaramaŧtan Maqar təвəge Maqar avьlь kamsamuldarь вьl вurьsьn aŋlavđan вik alьŧ toralar. Ular вьl frunttьn nej xeldə torqandrđa вelgəndəre juq. Jəcajkə sikritarь вьl turata вer tapqьr jьjьlьş udqarqanь, yđ aqzlarьn maвlizavajt itkənə juq.

.DƏVLEJ.

QЬĐЬL BAJRAQLЬ PARAVUZ RIMUNT EŞSELƏRE SAQЬRЬVЬ QƏMƏLDƏ

ALDЬNQЬ KALXUZDAR ABUZDAR OJOŞTOROP, SƏNƏQƏTKƏ KALXUZSЬLAR JEBƏRƏLƏR.

ULARĐЬŊ YRNƏKTƏRE NIGEĐENDƏ—вөtə artьq igen dəvlətkə, вөtə artьq kөste sənəqətkə вirergə.

BӨTƏ KӨS UDAR 5 KӨNLƏKTƏ

Arqalaş (tilgramma) Bөtə aktif igen ađerləv udar 5 kөnlegen maвlizavajt itelde. Kalxuzdar ađlekhəđ qьđьl aвuzdar ojoştorop, 6—9 sintəвer arahьnda 646 sintnir igen tapşьrđьlar. SFIN

Beđ 200 sət airdьk

K. USUL təвəge „Maqaş" kalxuzь Başqortostandaqь qьđьl вajraqlь esselere saqьrьvь вujьnsa igen ađerləv 10 kөnlegenə quşьldь. Başqortostan matur gigantьna nigeđ halьnqan. Bөtə donja jaştar kөnənə 20 sətan qьđьl aвuz ojoştordoq. Bьl kөn ujaьь menən igen esən kөrəştə aldьnnьşlar dan qьđьl aвuz ojoştordoq. Bьl kөn kalxuzsь jaştardan 6 keşe Linin kamsamulьna indelər. Urazaj jьjnav вөttө. Bөtə kөs igen səsev esənə.

S. NASIR

Beđđeŋ вalşeviktarsa vaqьđa ytələ

NURIMAN təвəge Iske Isaj səvite 10—avqьsta igen ađerləv udar kampanejahьn igen ađerləv ytərgə esən Qьđьl jar savitən satsejalizem jarьşьna saqьrđь. Bөtə igen ađerləv 15—sintəвərgə вөtөrөvđe kytđөk. Beđ 1—sintəвərgə igen ađerləvđe 40,5 pr. ytənek.

Kampanejala „Belem", „Jondoδ" „Urman" kalxuzdarь alda вaralar. Igen ađerləv tirəhenə jaŋqьđaq xuzalьqtardьnda iqtisarь tuplana, Livasutka. Aqqoş avьlь eşsəndəre 1—sintəвergə yk jьllьq planьь 100 pr. menən tultьrđьlar.

Өfə paravьz rimunt zavьtь eşsələre saqьrьvь вujьnsa igen ađerləvđeŋ jaŋь talqьndarь kesəjə. Beđ planьь 15—sintəвergə tultьrasьđ. Urazaj jьjnav вөttө.

ABDULLINA

MTS TAR EŦKERT LƏVĐE ӨĐƏLƏR

MTS eşselərenen 12 ejjylda вulqan өlkə kəŋaşmahe: — MTS tar вьjьl kөmendə 60 pr. igendəren eŧkertlərgə tejeştər, tip qarar sьqarđь.

Bьl qararđь нojđan aşьrьv ya MTS tar əle вulha qarşь kilələr. Məsəlan 1 nse sintəвergə tiklem Başqortostan dəvmələndəge MTS tar nej вarь 75 pr qьna igendəren eŧkertlərgə, Yrge Qьjqьŋ la əle–lə вer nəmələ eŧkertməgən.

Eŧkertlevđən şul arqala a/x-nda jəqalьvđьqьa qarşь kөrəştən вaşьqa ujьtьrльqьp ... [illegible]

Bьl qararđь ... [illegible] MTS tar вer ... [illegible] MTSьnьŋ ... 100 pr., MTSьŋ arьşь menən нojđaj 100 pr., holono 70 pr., Əpsələm MTSьŋ arьş menən нojđaj 106 pr., holono 85pr., Stəriətmaq MTSьnьŋ нojđajьь 100 pr., arьşь 95 pr, holono 60 pr., eŧkertlagən; Jaŋь-avьl MTSьnьŋ arьşь 90 pr; нojđaj menən jar səne 90 pr, holono qalqanь səvэp alьnmaqan əle. Diriksejə vьl turala sara kyrməj, qajđalьr jerej. Yrge Qьjqьnьŋ igen dəre əle вulha saвьlmaqan, saвьlqan tikleme lə eŧkertilənməgən.

Igen eŧkertkə halьnqan вulьrqa, MTS tar вьl eştə ytəndərgə өlgə вulьrqa tejeştər

46 JӨKLӨ QЬĐЬL ABUZ OJŞTЬLЬЬ.

YRGE TIMƏ (Qьrmьŧqalь təвəge) avьlьnda matur zavьtьna nigeđ taşь halьv kөnən də 46 jөklө qьđьl aвuz ojoşto roldo. „Qarlaman" safxuzsьndaqь өdөklөktərđe ştьrmqa alьrqa 20 at, 20 jejov jeвərel đe.

8 NSE MART BRIGADAHЬ 140 PR. QA

YRGE TIMƏ sөvitendəge „Bərənsə maj" kalxuzьnьŋ „8nse mart" brigadahь igen tapşьrьv planьn 140 pr. qa zajьm tarattьv həm aqsahьn jьjьv zadanejahьn 120 pr. qa jetkerep tultьrđь. Arttaqьlardan ... [illegible] brigadalarđь jarьşьvqa saqьrđь. Kalxuz igen əđerləvđeŋ jьllьq planьn 90 pr. qa tultьrđьlar.

„Başgiz" brigadahь: S. QUDAŞЬF, JYNKIN, SIRAZEJBVA, ZARIPЬF.

ALDЬNQЬLARĐЬ BY LƏKLƏJBEĐ

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ kalxuzь вalalar jaslahe həm вaqsahь 1 nse sintəвerđə jaвьldь. Kalxuzsьlar вьl вalalar tərвejələv jortonoŋ jaqşь eşləven, kalxuz eşendə đur jarđam iteve esən mədirələrđe вylək lənelər. Şul uŋaj menən 205 вottan qьđьl aвuz ojoştorđoq

QILAZЬF.

1 NUMIR DƏVLƏT ZAVЬTЬ.

UDARNIKTARĐЬ KALXUZDARQA JEBƏRƏBEĐ,

Өfələge qьđьl вajraqlь paravuz—rimunt mastirskujь eşselərenen 1 nse sintəвer məreze qьđьl вajraqlь kyrə Өfələge №1 sujьn qojov đəvlət zavьtь eşselere tyвəndə ge qararđь sьqarđьlar:

„Beđ №1 dəvlət zavьtь eşselərenen вeđ PRM eşselərenen вьl qarar alьp arahьndaqь tulьq ...

1. Urazaj jьjnav uŋ eŧkertkə halьv həm igen əđerləv eştəren вөgөngө iŋ məhim xuzalьq səjəsi kampanejanan iŧaplap вьl eştə kalxuzsьlarqa praktik jarđamlaşьv esən zavьtьвьđđьŋ iŋ jaqşь udarsьlarь вulqan takarni sixtan Lutsikuvic, qojov sixьnan Şulgina, slisarnidan — Fralof iptəştərđən udar вriqadalar təđəp həm igen əđerləvđe kesəjtev esən ularđь kalxuzdarqa jeвərəвeđ.

2. Beđ zavьtta sənəqət əŧtenə eşləp qalьvsь qalqan ispətərđe kalxuzdarqa jeвərəlgən iptəştərđeŋ urьnьna kəmselek kiltermaj atqarьvđь yđ əŧtenə alaвьđ. Bergə stanuk ta eştən tuqramaŧ, eşkə sөgənə lə qomasavlьq kiltermavşeđ. Sөnki „Beđđeŋ prajьzvudstьva planьnьŋ ... tulьqa iŋ tultoreş iqat ilə torqan miljuna—gan praqram maвьđđьŋ rejalьqь, ul—jaŋь keşelər, ul heđđeŋ menən eđđen uqьtьv ... JRKE BEĐ, heđđen jaŋsa ... ađer вulьvьвьđ. Uqьtьr ... tultьrьvsa xəl itkeslegənde" (Stalin).

3. Zavьt esendəge ejəheđlek uravnilьfkalarđь un kөn esendə вөtөrergə вөtə sixtarđь xuzalьq iŧəвenə kysrev julьnda sintəвer ajьnda əđerlek alьp вarьp 1 nse yktəвerđən xuzalьq iŧəвenə kysep вөtөrөvđe əŧtəвeđ gə alaвьđ. Julaвşьвьđ jəkmətkən 6 məhim вurьsь вojomqa aşьrьv esən yđeвeđđe maвlizavajt itelgən hanajьвьđ.

„YKTƏBER NATISKAHЬ" TIPAQRAFEJAHЬ

SINTƏBER AJЬNDA BӨTƏ ӨĐӨKLӨKTƏRGƏ SIK QUJABЬĐ

Paravьz Rimuntь mastirskujь eşselərenen mərəzəqəte „Yktəвer Natiskь" tipagrafejəhe eşselərenen six həm dəjəm jьjьlьştarьnda tikşerelgəndən hun tyвəndəgesə qarar sьqarьldь:

„Beđ, „Yktəвer Natiskahь" tipagrafejəhenen eşse həm xeđmatkarđare, PRM eşselərenen sənəqəttə satsejalizem tөđөləş, a/xuzalьqьnda rikanstruksejə həm unь sat. nigeđgə kyserev вarьşь turahьndaqь mərəzəqət təren vaqьtlь, Başqortostardaqь вөtə eşse sьjnьf həm kalxuzsьlarđьŋ tərən diqqəten вьlqtьra torqan tip taвьp, yđ tarafьвьđ đan şularđь ӨŦTӨBӨĐGƏ ALABЬĐ:

1. 5 jьllьqtьŋ xəl itkes esənsə jьlьnьŋ planьn100% tultьrьrqa, вьnьŋ esən sintəвer ajьnda eşten iŋ juqarь mitьdь вulqan UDARSЬLЬQQA KYSERGƏ, вrigadalarđь xuzalьq iŧəвenə kysererga, şulaj uq eşselərđe вildəle urьn həm maşinalarqa вerketev julь menən ejəheđlektə qьrqa вөtөrergə. Eşselərge eş xaqь tyləvđə uravnilufkanь iŋ qьŧqa vaqьtta вөtөrergə.

2. Prajьzvudstьva zadanejahь atqarьlьşь timpьna kəmselek kiltermaŧtən, igen əđerləv, tuŋqa hөrev, kəđgə səsev, mal ađьqь siluslav, kalxuzdarđa artьq eş kөstəren Başqortostandaqь jaŋь təđəv eştərenə jeвərə вarьv esən ularđa xeđmatte dөrөŧ ojoştorovđa praktik jarđamlaşьv esən şillьqtaqь kalxuzqa вirigada jeвərergə.

3. Mədəni rivəlytsejəne tərənajtev həm jaŋь təđələş eşselərən, kalxuzsьlarđь yđ vaqьtьndь əđəвejat вaŧtьrьp sьqarьp tə'min itev esən Nəşerejətte yđ eşen jaŋьsa qajtanan qororqa, tamam dөrөŧ arginaldar jeвərev menən вuşqa kөs ərəm itevđe вөtөrergə saqьraвьđ.

Beđ, tipagrafejə eşselərenenŋsaftarьn taqьla tьqьđlap, вьqa tiklem вulqan өđөklөktərđe вuldьrmaŧ esən eşləp sьqarьv nurmьhьn taqьla arttьrьrqa saqьraвьđ,

—Jəşəhen, eşselər intuzejazmь!

—Jəşəhen, 5 jьllьq planьь 3 jьlda tamamlavь!".

Eşselər şulaj uq „xəl itkes 3 jьllьq" zajьmьna вirelgən kantrul handь tultьrьvđь la əŧtərən aldьlar. Brigada xəđer kalxuzqa вarьp eşləj вaşlanь. Kalxuz esən 2 danə вesən turaqьs at maşinahь alьp вirev julьnda saralar kyrelə. KALABANЬF.

DAXUT BYLEVGƏ ƏĐRLƏNEGĐ

Xeđmət kөnderen, pradukt həm aqsalarđь jađa вarьvđь tulь asьqlarqa

SSSR KALXUZSINTRЬNЬŊ QARARЬ

Kalxuzdarđa daxuttarđь sarьf itelgən xeđmətteŋ han həm sьjfatьna qaraj dөrөŧ ♦ylev, hər вer kalxuzsь tarafьna sarьf itelgən xeđmətte həm kalxuzdьŋ вөtə daxuttarьn tulь iŧəpkə ala вarqanda qьna məmkin.

Şunь iqtiвarqa alьp KALXUZ SINTЬR QARAR ITƏ:

1. Jөmhyrejət, Өlkə həm kraj kalxuzsajuzdar yđđərenen instruktьr apparattarь həm təвək kalxuzsajuzdar aşa:

a Kalxuzdarđьŋ tөrlө mə'əssəsələrgə вulqan hər tөrlө вurьstarьn şular esendə alqan kridit-tərən də tulь asьqlarqa;

в) Kalxuz tarafьnan eşləpsьqarьlqan вөtə praduksejəneŋ kalxuz dəftərđərenəjađьlьvđarьn tikşerergə;

v) Jađьlьrqa tejeşle dəftərđərđən, kalxuzdьŋ kantraktatsejə вujьnsa tapşьrqan praduksejələren həm şularđan kalxuz esən kərəkle fundtarqa ajьrьlqanlьqtarьn tikşerergə;

g) Kalxuzdьŋ kərək praduksejə tapşьrьvđarьn, şulaj uq kalxuzdьŋ вytən tөr aqsalata daxuttarьn tulь iŧəpkə alьvđь ojoştororqa.

2. Kalxuzdьŋ daxut həm rasxuttarьn iŧəpkə alьv, həm xeđmət kөndəren dөrөŧ iŧəpləv eşenə, motlaq kalxuzdьŋ təftiş kəmisiejələre вьlqtьrьlьrqa, şular menen вergələp, kalxuzdьŋ praduktьlarьn həm aqsa majalarьnьŋ dөrөŧ inderelev həm tolovđarь əŧtənən jəməqət kantrule ojoştororqa.

3. Kalxuzdarđa daxut həm rasxuttarđьŋ əhəmejəten jaqtьrta həm вьl iŧəp eştəre tixnikəhe menən tanьştьra вarьv esən matвuqatta kiŋ kampanejə asьrqa.

4. Jərle ojoşmalar menən hejləşep, kalxuzdaqь iŧəp—xisap eştərenə tulь asьqlьq inderev esən jeterlek miqdarđa xisap eşselərə maв l i za v a j t itergə şunьŋ menən вergə igen əđerləvgə həm вaşqa kampanejələrgə maвlizavajt itelepŧə oşo kөn də avьldarđa вulqan eşselərgə, ularđa iŧəp—xisap eştərenə tulь asьqlьq inderevđə kalxuzqa jarđamlaşьvđь jəkmətergə.

Ziniva əkəməttəre turahьnda

Ziniva kapital ildəre vəkildəre menən tulь. Unda hanhьđ kyp ultrьştar, plinumdar, kənfirinsejələr вara. Kardinatsejə padkəmisejəhe, Javrupa kəmisejəhe, millətter ligahь plinumь həm вaşqalar. Ziniva taqravhьđ həjləj. Tьştan qaraqanda, kapital ildəre Zinivala вer Javrupanь qьna tygel, xatta вөtə donjanь aqtarьrlьq, eştər eşləj tip tororhon.

Ləkin ul ultrьştar, kəmisejələrđeŋ eşenə inep qarahaŋ, вь apparattarđьŋ aljohoqqa, вuşqa eşləp ultьrqanьn kyrerheŋ. Psьnlaptə, вьnan 3 aj elek kenə şul uq Zinivala вөtə donja krizse turahьnda ođon telmərđər, aqьllь diplamat hyđđər həjlənde. Bөtə donja xuzalьqьnьŋ tөrlө tarmaqtarь вujьnsa hanhьđ kyp kəmisejələr tөđөldө. (Agrar sənəqət, finans həm вaşqa kəmisejələr). Kapital ildəre vəkildəre „krizstən qotolov" esən вer—вerehenə jarđam itergə ant ittelər.

Ləkin вьlar вөtəhe lə qaqьđđa qьna jatьp qaldьlar. Ə, ЬSЬN EŞ ЬSЬN TORMOŞ ULARQA QARAMAJ YĐENSƏ KITTE. KAPITALIZEM K R I Z I S E QЬĐЬV TIMP MENƏN HAMAN TƏRƏNƏJƏE, UL QЬNA LA TYGEL, KAPITALIZEMDEŊ DƏJƏM KRIZSE FINANS—KRIDIT KRIZSENƏ ƏJLƏNEP IMPIREJALIS ILDƏRE ARAHЬNDA—QЬ QARŞЬLЬQTARĐЬ YTƏ QЬRQЬVLAŞTЬRĐЬ.

Bөtə donja kapitalь əlegə tiklem krizistən sьqьv juldarьn taвa alqanь juq həm unь вьnan huŋda taвa almajasaq. Ularđьŋ krizstan „qotolov" həm kapital ildəren „iqtisadi jəhəttən tatьvlandьrьv" esən tөđөgən apparattarь, kapitalistarđьŋ talaşlь iqtisadi həm finansьvaj qarşьlьqtarь aldьna keşheđ sələxejəthed вulьp qaldьlar. Huŋqь 3 aj esendə, вeđđeŋ kyđ aldьььđđa Qirmanejənən huqьş вurьstarьn (riparatsejə) tylətev məs'ələhendə Amirika menən Fransejə arahьnda talaştar вarđь. Fransejə impirejalistarь Qirmanejəne tөrlө jaqtan qamap aldьlar. Pariz menən Lundun arahьnda qatь malejə huqьştar sьqtь, Parizda, Lundьndaqьna tygel, вөtə kapital ildərendə hələkatle qatь maləjə (finans) davьldarь kytəreldə. Davьl hələkəttəre вojondoroqlo ildər—Vingrejə, Avstrejə, Latvejəne genə tygьl, ulardan da đur ildərđeŋ finans nigeđđəren qaqşattь. Qirmanejənьŋ finans xuzalьqь siktən tьş qatь qьjьnlьqtar aŧtьnda qaldь. Anglejənьŋ finans xuzalьqь la jaqşь uq qaqşaldь.

Bьl vaqiqalar, вөtəhe lə, kapitalizemdь ige—sige вulmaqan вutalsьq, вaş—вaştaq xuzalьq itep kyđ aldьnda вaŧtьralar. Kapital ildəre arahьndaqь qarşьlьqtar haman tərənəjə həm qьrqьvlaşa вaralar. Sit il kapitalistarьnьŋ, Qirmanejənən yđđərenen kapitaldarьn qajtarьp alьvđarь, Fransəjənьŋ Qirmanejegə qarşь qorqan xəjləhe, вьlar вөtəhelə, вөtə donja krizsьnьŋ hələkatle həzymdəren tərənəjette.

Ziniva stinələrenən tьşta davьl tavьştarь şavlaj. Ə, Zinivaqa jьjnalqan diplamat əfəndelər, impirejalistar arahьndaqь qarşьlьqtar turahьnda вaxasləşələr. Tik vlastьŋ eşselar sьjnьfьna kyseve genə, pralitarejat diktaturahьn qujьv qьna вьl qarşьlьqtarđь alьp taşlajasaq.

Zinivalaqь impirejalistar apparattь, impirejalis tөrkөmdəre arahьndaqь yđ ara mənəsəвəttərđe jajlav məs'ələhendə yđeneŋ вөtənləj keşheđ вulьvьn kyrhətte. Ular xəđer krizstan „qotolov" turahьnda ujlav tygel, unь tikşerevgə lə sələxejəthed, keşheđ вulьp qaldьlar. Ziniva, вөtə donja iqtisadi krizsen həm kapital ildəre arahьndaqь qarşьlьqtarđь xəl itergə sələxejəthed вulha la, impirejalizemdьŋ yđenə вulqan qurqьnьstarđь вaŧьvđa ul yđen kyrhətə aldь. Zinivanьŋ kiđəktəge sejanьsь Avstrejə,—Qirmanejə tamuzna kileşevnə atpurвirep, unь вөtənləj tuqrattь həm Qaaga triвunalьla вьl kileşevđe kərəkhəđ tip taptь. Fransejə impirejalistarь la Avsterejə—Qirmanejə kileşeven jəhətləp вөtөreşergə jarđam ittelər. Fransejə impirejalistarь Avsterejəne вөtə donja kapitalьna, iŋ elek yđđərenə qol itələr. Qirmanejə—Avstrejə вurжьvazejahь aldan uq tamuzna sajuzьna „yđ irektəre menən" tьjьlьvđarь turahьnda вelderđe.

Ziniva, iqtisadi həzym iteşməv turahьndaqь Səvit paktь prajьkьtьn qaвul itmav esən də вөtə saralarđь kyrə. Impirejalistar iqtisadi həzym iteşməv turahьnda səvit paktь prajьkьtьn qaвul itergə teləmajđər. Kapital ildəre arahьnda qarşьlьqtarđьŋ yŧeve kənfisejələ lə asьq kyrende. (Italejə tьşqь eştər minstre Qrandi həm Qirmanejə minstre Kursejustar ip. Litvinьfkь jaqlanьlar). Kapital ildəre вeđgə nej tiklem qarşьlьq jaharqa teləməhendər, SSSR ĐЬŊ SƏJƏSI HƏM IQTISADI KӨSӨ YŦƏ. SSSR qa iŋ doşman tөrkөmdər đə unьŋ kөsə menən iŧəpləşergə məзвyrđar.

Kapital ildəre vəkildəre savit təqdimen qaвul itevgə qarьşь вulьvđarьna qaramaŧtan, SSSR hər vaqьtta вөtə eştə lə tьnьslьq esən kөrəşə.

Q. ƏLIBAJ

ƏLGƏŞEVDƏRĐE DAVAM ITƏBEĐ

UDARNIKTAR FIN ISTAFIT PAXUTЬNA

URAL-KYZBAS ISTAFITE-PRAMFINPLAN ƟSƟN KƟRƏŞKƏ. MASSЬNЬŊ AKTIFLЬQЬN KYTƏREVGƏ SATSEJALIZEM EŞ TƟRƟNƟŊ JAŊЬ MITЬDЬ.

Qala yđ burьsьn ytəne
Nəvbət kalxuzlь avьldarqa

Qala eşsəndəre xəl itkes 3—nse jьl zajьmьn taratьv turahьnda bulqan pralitarlьq burьstarьn ytənelər. Ular qala eşseləre arahьnda taratьv əsən bildələngən zajьmqa 30 kən vaqьt esendə jadьlьp bettelər. Şul arqala qala la zajьm taratьv qajhь ber teđev urьnđarьnda bulqan eşselərđe iqtibarqa almaqanda „5 jьllьqtь 4 jьlda„ zajьmьnьŋ taratьv timpьna qaraqanda 3—4 tapqьrđaj tiđ taraldь. Ber hyđ menən əjthək, qala eşseləre partejə, xəkymət tarafьnan sьqarьlqan bьl xəl itkes zajьmьn taratьvda đur intuzejazьslьq kyrhəttelər.

Xəđer bətə iqtibar avьlqa kalxuzdarqa jynəlergə tejeş. Sənki avьl zajьm taratьv eşendə qalaqa qaraqanda bik artta—qojoroqta bara. Kalxuzlь avьldar zajьm taratьv eşendə qьđьv timp alьrqa məmkinlektəre bulhala ular bьl məhim eşkə nьqlap totona almanьlar. Eşkə nьqlap totonovsь qajhь ber kalxuzdar (Q. Mejəkə „Linin„ kalxuzь) zajьm planьn tulьhь, artьqь menən ytənelər,

Ləkin əle Başqortostanda bulqan kyp kenə kalxuzdar həm jaŋqьdaq xuzaьqtar zajьm taratьv eşendə siktən tьş jomoşaqьq kyrhətər. Avьl, kalxuzdarđa bьl məhim eş tirəhenə kalxuzsь həm jaŋqьdaq xuzaьqtar kərak tiklem tartьlmaqan. Avьl kamsuttarь eştə, đur eşmə kərhedlek kyrhətələr. Oşo arqala zajьm taratьv planь đur ədəklek menən bara. Hədəmtələ 1-nse sintəbergə bətə Başqortostan dəvmələndə bulqan kalxuzsьlar arahьnda xəl itkes 3—nse jьl zajьmьn taratьv planь 95,5 pr. qa. ə jaŋqьđaqtar arahьnda plan 70,5 pr. qa qьna ,ytəlgən.

Kalxuzsь həm jaŋqьđaqtar arahьnda xəl itkes jьl zajьmьn taratьv unda qьđьvlatьv təŋgələndə qala avьlqa jarđamqa kilergə, bьl julda praktik eştər başqarьrqa tejeş. Avьl kalxuzdarđь şifqa alьvsь pritperejətejəlar şit avьldarьna yđđərenəŋ vəkildəren jebərep zajьm taratьv təŋgələndə praktik jarđamdar kyrhətergə tejeştər.

V.K.P(в) Ølkə Kəmitəte qararь bujьnsa oşo jьldьŋ 10—nsь sintəberenən 20 henə tiklem finans istəfite iqlan itelde. Bьna bьl istəfite məlendə xəl itkes 3—nse jьl zejьmьn taratьv aqsahьn jьjьv eşendə qьrqa hьnьlьş jahatьrqa tejeş. Tik istəfite udar 10 kənləgən udqarьv tirəhendə bətə jəməqətselekte mabilizavajt itergə genə kərək.

Istəfit udar 10 kenləgə məlendə kərək zajьm taratьv kərək maja tuplavda qьrqa hьnьlьş jahaьrqa tejeş. BIKMIT.

FIN ISTƏFIT MAJA TUPLAV EŞENDƏ ĐUR HЬNЬLЬŞ JAHARQA TEJEŞ

„Xəl itkes 3 nse jьl zajьmьnьŋ zadanjahь bətə Başqortostanqa 16 miljun 660 meŋ bulьp 1nse sintəbergətiklem16miljun872 meŋ315humlьqtaralьpplan101,22 pr. qa ytəlde.

Şul han esenən ajьrьm siktьrdarqa bylgəndə: eşse həm xeđmətkərdər arahьnda zadanja6,790 meŋ hum bulьp, ul 8,310,415 humlьq taralьp plan 122,2 pr. qa, kalxuzdar arahьnda 4,624,270 humlьq taralьp plan 95,5 pr.qa, ajьrьm xuzalьqtar arahьnda 70,5 pr. qa, başqalar arahьnda608,000 humlьq bulьp, ul 756,940 humlьq taralьp plan 148,9 pr qa ytəlgən.

Şul taralqan zajьmdan bətəhe 1 miljun 213 meŋ 19 hum aqsa jьjnalьp plan 7,22 pr. qa ytəlgən.

Şul haniđəbenənajьrьm siktьrđan aqsa inev bьlaj tora. Eşse həm xeđmətkərđərđən 561,715 hum 8,22 pr., kalxuzdardan 2„1,034 hum 6,2 pr. ajьrьm xuzalьqtarđan 251,473 hum 6,4pr., başqalarđan 108,797 hum 21,4 pr. qa ytəlgən.

Bьnda oşono ojtep kitərgə kərək. Başqortostanda zajьm taratьv zadanja dəjəm alqanda tulьhь menən ytəlgən. Ləkin kalxuzdar, bigerəktə ajьrьm xuzalьqtar arahьnda zajьm zadanjahьnьŋ ytəleşe siktən tьş jomoşaq.

Məbələn, kalxuzdar zajьm taratьv zadanjahьn 1 nse sintəbergə 95,5 pr. qa ytənelər.

Zajьm kampanjahь başlanqandan birle kalxuzla ьv xərəkəte kyp kenə alqa kitte. Şul səbəple kalxuz siktьrьna qəmymi summa bildələngəndən artьq bulьrqa tejeş. Ajьrьm xuzalьqtar arahьnda zajьm taratьv eşenə ifrat dərəzələ ađ iqtibar itelə.

Fin urgьndardьŋ kəstəren avьlda zajьm taratьv menən genə siklənməj ulardьŋ kəstəren zajьmdь afarmit itev həm taratьlqan zajьm bujьnsa aqas inev eştəren başqarьvqa la jynəltergə kərək.

Fin istəfittəŋtəp maqsatь betə şəvit ojoşmalarь, kamsamul xuzalьq—apiratif kalxuzdardьŋ maja tuplavda bətə eşka hьnьlьş indrevdəren talap itə.

Fin istəfitə kampanjahь bətə plandardь yđ vaqьtьnda ytkərev menən bergə Başqortostandьŋ sənəqət tədələşə finansavaj bazahьn nьqьtьvqa jarđam itərgə tejeş. Fin istəfitteŋ lazьngahь „balşəviktərsə bajavaj timptar menən 3—xəl itkes jьl zajьmьn taratьvdь tamamlav“.

K. Xəmi..

FIN ISTƏFIT PAXUTЬNA

„Zajьm taratьv fin atdil eşe, beđ bьl turala bьr nəmələ belməjbeđ..

Dьvan Məsetle təbək kalxuzsajuzь kalxuzsьlar arahьnda zajьm taratьv eşendə jomoşaq jetəkselek itə. Təbək kalxuzsajuz ergəhendə zajьm taratьv kamsud teđələrgə tejeş bulqan bulha la ul bьqa tiklem teđelməgən. Təbək kalxuzsajuz idarahь kalxuzdarđa zajьm taratьv eşendə kankrit ber eştə alьp barmaqan.

Kalxuzdarđa zajьm taratьv eşe nisek bara tip horavqa təbək kalxuzsajuz idarahь:

— Bьl təp fin ətdil eşe, bьl turala ber nəmələ belməjbeđ. beđđeŋ başqa eştərebeđ bik kyp, əle tej, zajьm taratьv eşenə appartunistarsanarьqьrə. Məhimeş bulqan zajьm taratьv eşenə hal qьn qaraştь taşlap, begendən zajьmdь tiđ arala 100 pr. tь menən taratьp beterev eşenə totonorqa kərək. 10 nsь sintəberđə iqlan itelgən 10 kən finanьs istəfit məlendə bьnda bulqan ədəklek beterelərgə tejeş.

X. TAŞLINSKEJ.

„8- mart“ balalar baqsahьna tiŋləşegeđ! Barьqьđđь la jarьşqa saqьrabьđ

1. „Fakil“ zaktь ergəhendəge „8 nse mart“ balalar baqsahь „5 jьllьqtь 4 jьlda“ zajьmьn 5humlьqhəm„Bişjьllьqtьŋ xəl itkes əsənsə jьlь“ zajьmьn 10 humlьq aldь.

2. Il qorqavsьlьqь kendərendə Başqort osqoso „Yktəbərət“ halьvqa balalar tarafьnan 23hum aqsa jьjnaldь.

Øfə qalahьndaqь məktəpkəsə tərbeja məəssələrən bətəhendə beđđən yrnək alьrqa həm satsejalizem tədəv eşendə xəkymətkə beđđeŋ kevek jarđamlaşьrqa saqьrabьđ.

„8 nse mart“ balalar baqsahь.

Plan 100 pr. tь menən ytələ

Avьrqazь təbəge, Bələkəj Ibьraj səvite „Berek“ kalxuzьna 3 nse xəl itkes zajьmь 400humlьq təşkəjne- Xəđer zajьm 100 pr. tь menən taralьp bette. Zajьm aqsahьnьŋ 50 pr. tьn—200 humьn tylane.Taqь200humьqna qaldь. Tiđđən qalqan zajьmaqsahь la jьjьlьp bətəsək.

ƏRKƏJ.

6 meŋ urnьna ,j meŋ 810 hum

Øiələge Başkanditьr fabriqьndaqь eşselərgə 6 meŋ humlьq biş jьllьqtь xəl itkes 3 nse jьl zajьmьbmeŋteşhəeşselər unь 6 meŋ 810 hum itep qabul ittelər. Xəđerge kendə eşselər praguldь betərevđə həm, sьjfat əsən kərəş tigən qararđь ytəvđə jaqьndan qatnaşalar.

M. ƏXTƏM.

Əsən səvitendə zajьm nasar tarala

Əsən səvite (Arqajaş) dəvmələndəge jaŋqьđaqtar arahьnda xəl itkes 3- jьl zajьmь qəfev itelməbəlek ravəştə aqьrьntarala. Məbəlan: avьl səvite dəvmələndəge jaŋqьđaqtar arahьnda3000 humlьq zajьm taratьlьrqa tejeş bulha la, xəđerge kendə nej barь 105 humlьqqьna taralqan. Zajьm taratьv eşenə udar timp birelgəne juq. Bьl məhim eşkə bulqan halqьn qaraştь baştanal ptaşlarqa, eşkə udar timp birergə kərək.

SAFIN.

yrnək alьqьđ.

Əsən səvite (Arqajaş) . . . . pasjulkahь avьl səvite aqzahь Plaksin Pitr 50 humlьq „5 jьllьqtьŋ 3—xəl itkes jьlь“ zajьmьna jađьlьp, zajьm aqsahьn şunda uq tyiəne. Yđe menən təbəktəge bətə avьl səvite aqzalarьn tiŋləşergə saqьra.

SAFIN.

117 KALXUZSЬ satsejalizemdeŋ aldьnqь fruntьna

ZЬJANSURA təbəge, „1 nsə Maj“ Kalxuzь udarsьlьq həm sats. jarьşь niqeđendə eşləp, səskən igendəren javьn. Şəsemgə tejđerməj ebkertkə qojop əlgergəjnelər. Xəđer inde, 1 nse sintəbergə igendərenəŋ bətəhen də huqьp, jьjьştьrьp ta aldьlar. Bezən sabьv həm jađqь şəsev plandarь arttьrьp ytəlde.

Paravuz rimunt mastirskujь eşselərenəŋ saqьrьvь bujьnsa „1 nse Maj“ kalxuzsьlarь oşo kendə jaqьndaqь safxuz həm Magnitagurqa eşselər virbavajt itələr. Ələgə tiklem 117 kalxuzsь ojoşqan xəldə eşkə jebərelde. Qalqan aqzalar arahьnda xeđmət tərtiptəre jaqşь qujьlqan. X. RASAJ.

BEĐ HƏR VAQЬT ƏĐER

Şişmə təbəge. „Qьđьl Yktəber“ kalxuzь øfə paravuz rimunt mastirskujь eşselərenəŋ saqьrьvьn uqьp işetkənden hunьnda unьş jьjnav əsən şturm 10 kənləgə iqlan itte. Şulaj uq Başqortostandь sənəqətləşterev eşenəŋ ifrat đur əhmejətkə ejə ikənlegen aŋlap, Matur zavьtьna 10 atlь, Jegəze—Kamarav kambinatьna 10 jəjəv kesənən ike brigada ojoşlorop, dəgьvьr təđəşep eşkə jebərđe.

— Partejənəŋ saqьrьvьna beđ hər vaqьt əđer, tejdər kalxuzsьlar. Q. SƏRVƏR

Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь qararь

SSSR Yđak Başqarma kamitəte həm Xalq Kamisardar səvitenen „Inzinir—tixnik eşselərenəŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv turahьndaqь“ 1931 jьl, 1 avqьsta qararьna („Izvistija“ gazitenən 1931 jьl, 3 avqьsta, № 212) həm SSSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьŋ „inzinir—tixnik eşselər kəđrđaren nasar faldalanьvqa qarşь kərəş turahьnda“ 1931 jьl, 21 avqьsta („Trud“ gazite № 237, 1931 jьl, 28 avqьs) tajanьp, Başqortostan Xeđmət Xalq kamisarlьqь qarar itə:

1. Bətə pritprejətejəlar həm ycrizdinejələrđen administrativnej—texnik həm pralvatsaj ojoşmalarđan (zafkum, miskum, kancelar h. b.) menən pelgə SSSR Yđak Başqarma Kamitəte həm Xalq Kamisardar səvitenen 1931 jьl, 1 avqьs qararьnda kyrhətelgən əlgyttər menən faldalanьrqa teşe inzinir—tixniktarđь isəmlektərgə tedev maznyrejəten qojьrqa.

2. Bьl əlgyttər inzinir tixniktarqa, ular eşləgən pritprejətejə həm ycrizdinejə teđelgən spraфkalar bujьnsa birelə tedelgən spraфkalar bujьnsa birelələr.

Başqortostan Xeđmat Xalq Kamisarь: SBJSUJBF.
Bespratsavit rəise: BЬJCKUF.
4 sintəber, 1931 jьl, Øfe qalahь.

1 nse sintəbergə plan 96,8 pr. qa qьna ytəlgən.

Xəl itkes 3—jьl zajьmьn taratьvđa ələgə tiklem qьrqa boroloş jahalqanь juq. Plan nej barь 96,8 pr. qa qьna ytəlgən. Ajьrьm tarmaqlarqa bylgəndə: Eşse xeđmətkərdər arahьnda 123,3 pr. qa kalxuzsьlar arahьnda 95,5 pr. qa jaŋqьđaqtar arahьnda nej barь 70,5 pr. qa, başqalar arahьnda 117 pr. qa ytəlgən.

Begəngə kendə beđđen əbtə 438 meŋ 245 humlьq zajьm taratьv nurьsь tora. Bьl zajьm taratьv ədəklege qalaj bulqan dala tid jaqьn arqala qaplanьrqa tejeş.

Dyrt—Øjlə təbəge zajьm taratьv planьn kyrhətelgən vaqьtьna (1 nse avqьsqa) barь 26,2 pr. qa qьna ytəlgən əsen Narkamfind turahьnda septə „alam“ menən ьylaklanqan ine. Ul bьl julda haman qьrqa boroloş jahaqanь juq. 15 nse avqьsqa zajьm taratьv planьn 48,1 pr. qa ytəp, 1 nse sintəbergə tiklem [illegible] Xatta ojoşqan xalqtar arahьnda zajьm taratьv planь nej barь 89,2 pr. qa qьna, kalxuzsьlar arahьnda 44 pr. qa qьna həm ajьrьmdar arahьnda 39,6 pr. qa qьna taratqan.

Bətə təbəge 1 nse sintəbergə tiklem zajьm taratьv planьn (qomym alqanda) nej barь 64,8 pr. qa qьna ytəp, kalxuzsьlar arahьnda plan 57,5 pr. qa qьna ytəlgən. Kulaktarđь „opoqandar“ ularqa qьbьm jahav auq. Şul arqala kulaktar arahьnda jd zajьm taratьv planь faqat 5,6 pr. qa qьna ytəlgən.

Tapurin təbəgendə ləşundaj uq xəl, unda qomymən zajьm taratьv planь 82 pr. qa ytəlep, kalxuzsьlar arahьnda 86,3 pr. qa, ajьrьmdar arahьnda nej barь 73,7 pr. qa qьna ytəlgən. Bьnda la kulaktar zajьm planь barь 7,5 pr. qa qьna ytəgərđer.

Bьl tənəktərdə lə kulaktar „juqalqan“

Yrge—Qьjqa təbəge kulaktar təşkən zadanjane 1 nse avqьsqa nej barь 10 pr. qa Biqavişsin 13,7 pr. qa, Baqalь 26 pr. qa qьna ytəgən. [illegible] 1 nse sintəbergə nej barь 21,5 pr. qa, Əjəlil 44 pr. qa qьna ytəlgən. [illegible]

Zajьm taratьv eşenə eşsən jalpьnьŋ qatnaşlьqьn kərəgensə bьqtьrьv arqahьnda kyp kenə tənəktər uŋьşlьqtarqa ireşteler. Məbələn: Bilaqataj planьn 128,9 pr. qa, Bajmaq 169,4 pr. qa, Bələbəj 115 pr. qa ytənelər.

X. MORATSKI.

Qara bolaqьa maja tuplav nasar bara.

Qonşaq təbəge Qara bolaq səvite maja tuplavda kulaktar menən kiləşevsəjələr alьp bara. [illegible] 1 nse sintəbergə nej barь 6771 humlьq [illegible]

SAFIN.

„Lininse“ kalxuzь maja tuplavda alda bara.

„Lininse“ (Q. Mejəkə təbəge) kalxuzь maja tuplav eşendə tejəş plandь ytəp kilə. Kalxuz 1 nse sintəbergə tiklem 4200 hum alьp srugьna tiklem 3800 hum aqsa tylane. Nalukta srugьna tiklem 1600 hum, straxufka 700 hum, maşina şəttsijatьna 700 humnan 400 humьn tylane. Başqa tərle xəkymət burstarьn tiklem 6000 humьn [illegible] 24 saqьt esendə zadanjanь [illegible]

Q. QAJSAR.

FAŞISTARDЬŊ BЬSЬRAQ JƏDƏ ASЬLA

Faşistar tirur menən SSSR ƣa qarьşь huqьşu əđerləjđər

Kapitalistar donjahь tərlə sriđstьvalar menən qotoronqan rəveştə SSSR qa huqьşqa həm hezymgə əđerlənələr.

Eşsəndər həm ulardьŋ ojoşmalarьna qarьşьfaşistar hezyme kəsəjev bьqa fakьt bula.

Girmanejə, Fransejə, Anglejə, Amirika Quşma Ştattarьnda həm ulardьŋ kalunejəlarьnda eşselər dimanstratsejəlarьn atьv, baş kytərevse eşselər, eşheđđər həm krəbtejəndərđe qanlь xəkem itev, massьvьj qulqa alьv, jьrtqьstarsa tuqmavdar jьşaja. Italejəla, faşistar Pylşəhendə, Finləndejə, Rumanejəla həm başqalarđa eşse həm krəbtejəndərgə qarьşь iŋ qatь həm jьrtqьslьq tirrurь kyptən yk sistimaqa inderelgən. Burzuvazejə kiŋ eşsən jalpьnьŋ Səvittər Sajuzьna jaqьmlьqь yđeven kyrə, bьl jalpьnьŋ SSSR đь, ydeneŋ sьt sejalistik ile itep, kykrək kəsə menən jaqlarqa əđer bulьvьn impirjəlistərđeŋ SSSR qa qarşь əđerləngən huqьştarьn burzuvazejənьŋ yđenə qarşь grazdandar huqьşьna əjlənderergə əđer torovьn ibəpləj. Şuqa kyrə burzьvazejə iŋ elek yđ artьn kammunistar „joqontohonan“ haqlarqa tьrьşa. Impirjəlistər massavaj tirrur, jьrtqьstarsa jazalav, atьvdar, məxsus qəskərdər jebərep qanlь xəkem itevdər. huqьş xəle qujьv menən eşsən jalpьnь „tьnьslandьrьrqa„ ulardьŋ qarşьlьqьn hьndьrьrqa, al da torqan səvittərgə qarşь huqьş əsən „artь tađartьrqa„ ьn tьlalar. Bьna unь dərəblə vse qanlь sifьrđar!

1930 nsь jьlda həm 1931 nse jьldьŋ berense ike ajьnda Italejəla, tulь bulmaqan məqlymattər bujьnsa, rivəlytsejun eşse həm krəbtejəndərdən 40 keşe ytərelgən, 5 meŋ 975 keşə jaralanqan həm 21 meŋ 988 keşe qulqa alьnqan. Oşo jьldьŋ janqьđ april ajьnda qьna 8 keşe ytərelgən. 87 keşe jaralanqan, 1 meŋ 772 keşe qulqa alьnqan. Bətəhenəndə bigerək SSSR menən siktəş ilđərđəge tirrur jarhьj. Pylşə, Finləndejə, Rumanejəlaqь faşistarьtirrur samahь turahьnda qajhь ber kyreneştər 1930 nse həm 1931 nse jьldьŋ berense əs ajь əsən ty bəndəge tulь bulmaqan məqlymattərđe birələr.

Rumanejələ rivəlytsejun eşse həm krəbtejəndərđən 28 keşe ytərelgən ,3 meŋ 988 keşe jaralanqan həm 5 meŋ 313 keşe qulqa alьnqan. 19 səjəsi pratsiss bujьnsa 438 keşe 560 jьlqa tərmə həm katьrqa xəkym itelgəndər.

Finləndejələ 277 keşe jaralanqan, meŋ 74 keşe qulqa alьnqan, 461 keşe meŋ 77 jьlqa tərmə həm katьrqa xəkym itelgəndər.

Latvejəla 705 jaralanqan həm 2 meŋ 231 keşe qulqa alьnqan ə bələkəj genə Əstunejəla—93 keşe jaralanqan həm 148 keşe qulqa alьnqan (ytərelgəndər hanь turahьnda məqlymattər juq)

Pylşə tirrurь ajьrьvsa kəs menən kenbatьş Ukraina həm kən batьş Bilarusejə vaq millattərenə taşlandь. Rumanejə axrankahь həm qəskərđərenəŋ Bissarabejəla qanlь xəkym itevđəre, Finləndejələ faşistarđьŋ baş-baştaqlьqtarь, Latvejə siktərendə krəbtejəndərđe tuqmavdar, faşistarđьŋ tərlə juldar menən eşsəndər jalpьbьn „tьnьslandьrьrqa“ ьntьlьvđarьn kyrhətələr. Şuqa kyrə faşistarđьŋ qanlь tirurrьna, kapitalistar safьnьŋ sinfi xəkymenə, təŋələrđəge jьrtqьslьq qьbьmьna Italejə, Pylşə, Rumanejə, Finləndejə həm başqa ilđərđəge rivəlytsejun avangardtarь fiziceskej xəldən tajđьrьvqa qarşь kerəş — kapitaldьŋ hezymenə qarşь səvittərgə qarata huqьş əđerlegenə qarşь dəjəm kərəşteŋ ajьrьlmaj torqan məhim eleşənən hanala.

PYLŞƏLƏ QƏĐƏTTƏN TЬŞ DIKRITTAR

VARŞAV. Pylşə prizidintь, bətə ilda qəđəttən tьş suttar inderev turahьnda dikritkə qul qujđь. Bьl dikrit bik kiŋ raveştə eşləngən. Jaŋь inderelgən qəđəttən tьş suttar „jəməqətselekteŋ zakun həm pravalarьn, şəxsi həm məlkət xəvefheđlektəren bođovь“ şulaj uq xəkymətkə qarşь bulqan bətə jenəjətselər đe xəkem itəsək. Bətə ilda qəđəttən tьş axrannь xəle inderelə. Xatta saqqьna səjəsi jenəjətselər đə qəđəttən tьş dikrittьŋ matdəhenə tura kiltep, ylem jazahьna jəki 15 jьlqa katьrqa xəkem itelergə məmkin. Qəđəttən tьş dikrit, bigerəktə bьjьl qьş bulasaq jalpьlь səjəsi kytəreleştərgə qarşь jynəltelgən. Şulaj itep, qəđəttən tьş dikrit bujьnsa, hər ber eşheđđeŋ, dimanstratsejəsenəŋ telagən „jenəjəte“ xəkem itələsək.

Pylşələ qəđəttən tьş—dərəbərək itep əjtkəndə—paləvaj suttar begəndən yk eşləj başlajasaqtar. Pylşə prakaraturahь, palitsejənəŋ təvge „daznanejəhьnan“ huŋ qəjepləv aktьn ike kən esendə qəjepləneveşgə tapşьrьrqa tejeş. Jenəjətselərđe qəjepləv bik qadьj. Qəđəttə jenəjətselərđe eđərləv kudikьsь bujьnsa katьrqa xəkem itelə torqan bətə jenəjətselər, paləvaj sutta şundauqylem jazahьna xəkem itelələr.

Paləvaj suttar yđđərenəŋ eştəren iŋ elek kenьqьş Pylşələ, unan kenbajьş Ukrajьnala başlajdar. Xəđer əđerlek eştəre başlandь. Kenbajьş Ukrajьnala jalpьlь qulqa alьvdar bara. Xəkymət gəzittəre „kənьqьş Galitsejənəŋ jəđen ydgərtev həm unь bьnlap ta Pylşə ølkəhenə əjlənderev əsən „timer heperke“ neŋ kərəklegen jađalar.

Finləndejə eşheđđəre SSSRqa qasalar

GILSINGFURS, (Tass) Finləndejə matbuqatь, undaqь eşheđđərđeŋ eş eđləp SSSR qa qasьp sьqьv vaqiqalarьnьŋ kybəjevenə bik borsola. Əle oşo aralaqьna, Finləndejə sige haqsьhь Fin kyrfəzendə kəjmə lə SSSR qa sьqьp barьvsa 40 keşelek ber tərkemdə totto. Qulqa alьnьvsьlar axaranka qa tapşьrьldь. Bьl qulqa alьv ajqanlь faşis gəzittəre, səvit vlasь SSSRđa kvlifikatsejəlь eşselər jeteşməgənlektən sit il eşseləren zakunhьđ ber urьndan ikinse urьnqa kysərə həm ulardь zakunhьđ eşkə ala „tip qəjepləj. Bьlaj təstiq itevđeŋ kəlkə bulьvьn „Suomin Mar“ gəzite aşьp birə. Ul axrankanan alьnqan xəbərđərgə tajanьp, bьlaj jađa: qulqa alьnьvsьlar arahьnda ber kammunista juq. Ular bьnlapta eş tabьv əmətə menən SSSRqa nisek qasьp sьqьv julьn eđləgəndər. Bьnьŋ əbtənə gəzit, bьjьl jəj bujь Finləndejənən SSSR qa eş eđləp ber nisə jəd keşe qasьp sьqtьlar tip xəbər itə.

***

Kyptən tygelgenə matbuqatta Pylşə eşselərenəŋ eş eđləp səvit sigenə qasьp sьqьvđarь turahьnda xəbər itelgəjne.

Begəngə tiligramdar Finləndejə eşselərenəŋ, Pylşə eşseləre kevek, eşheđlek həm krizis bulmaqan, səvittər ilenə qasьp sьqьvđarь turahьnda xəbərđər kiltərələr.

Bətə kapitalistar donjahьnda xəkem hergən krizis, şul uq vaqьt səvittər sajuzьnda bьqasa kyrelməgən timp menən satsejalistik xuzalьqь tədələv eşsənđərđe faqirlek həm aslьqtan qotolov julь eđləp səvittər sajuzь jaqьna sьqarqa məzbyr itə. Bьl fakьttьŋ tarixi əhəmejətenə,Pylşə sige haqsьlarьnьŋ siktən tьş aşqьnьvđarь, Finləndejə faşistarьnьŋ qьđqanьs jalalarь qьna jomşarta almaь.

BЬLDA YĐENƏ KYRƏ „JUBILEJ“
Amirika la iliktrik utьr qьsьnьŋ 40 jьllьqь.

Amirika kyptən tygelgenə yđenə xas jubilejen — ylemgə xəkym itelevselərđe jazalap ytərev əsən berense tapqьr iliktrik qullanьvqa 40 jьl tulьv ajqanlь „bajram itte„. Iliktrik utьrqьsь əbtəndə berense tapqьr bunt vaqьtьnda OBIRNSKE TƟRMƏHENDƏGE totqndar jazalanьp ytərelələr.

Iliktr ik utьrqьsьnьŋ 40 jьllьqь keşe ytərevđəre əsən, qarsə ular bьnь eşləməgən bulhalarđa, ylemgə xəkem itelgən, eşselər eşe əsən kərəşev se ike kərəşse Sakku həm Vansittinь iliktrik jarđamь menən jađalap ytərevđen 4 jьllьqь menən tura kilə.

Laval həm Brejan Birlinda sintəber ađaqtarьnda bula saqtar

PARIZ. Gavas agintstьvahь xəbər iteve bujьnsa, Fransejə baş ministьrь Laval həm tьşqь eştər ministьrь Brejan Birlingə 26 — 28 nse sintəberđə barasaqtar.

Ispaenjala baş kytərevdər kəsəjə

MADRID 8, Ispanejəla stackalar xərəkəte kəsəjə. Moroda qalahьnda (Ovijego ølkəhe) 20 meŋ tav eşsehe eş xaqьn arttьrьvđь talap itep zabastufka iqlan ittelər. Kampialo qalahьnda (Tolido ølkəhe) tədəv həm timer jul eşseləre zabastufkahь başlandь, Tydilla qalahьnda (Ovijego ølkəhe) eşheđđər eş talap itep simint zavьtьn qamap aldьlar.

Bətə jerđəkerəbtejəndər xərəkəte yбə Palan avьlьnda kybəktər həm avsьlьq qoraldarь menən qorallanqan. 400 krəbtejən ataqlь aristakrat həm səjəsi eşməkər Romananes utarьna hezym ittelər həm kilep sьqqan grazdandar gvardejahьna qьrqa qarşьlьq kyrhəttelər. Alkaydir avьlьnda şulaj uq krəbtejəndər bajar iminejəhen qamap aldьlar.

Satsəjal—dimakrattar kam partejəqa inələr

BIRLIN Djussildorfa qalahьnьŋ ikense qala başlьqь satsejal—dimakrattar partejəhь aqzahь Adinaida Torxforsf yđenəŋ satsejal—dimakrattar partejəhьnan sьqьvьn həm kamparteјəqa ineven belderđe.

Sit ildərđə BDJK

17 nsə BDJK đur kytərenkelek menən ytte

BIRLIN, 17 nse Bətə donja jəştər kənə bətə Girmanəjəla đur kytərenkelek menən ytte. Bətə donja jəştər kenə Rur ølkəhendə bigerəktə đur unьş menən ytte. Gejdibirgta mitingta 2 meŋ 500 jəş ,eşselər qatnaştьlar. Mangejmda mitinqa 1 meŋ 500 jeş eşse jьjьldь. Bətə donja jəştər kenə şulaj uq Valdurga avьldarьnda uŋьşlь ytte. Bьnda dimanstratsejəlarđa 4 meŋgə jaqьn keşe qatnaştь. Bьnda kamsamulqa jaŋьnan 249 keşe alьndь. Tyrengejə lə aətə donja jəştər kənə 15 avьlda bajram itelde həm bьqa 6500 keşe qatnaştь. Bavarejənən alьnqan məqlymattərđə, jazalav həm tьjьvđarqa qaramaьtan, Bətə jəştər kene bajtaq qalalarđa uŋьşlь bajram iteleven kyrhətələr.

Palitseja dimanstratsejənь tarattь

VARŞAV, Varşavđa bətə donja jəştər kənəndə kamsamuldar dimanstratsejənь ytkərđelər,ađaqtan palitsejə dimanьstratsejənь taratt ь. Palitsejə hezyme vaqьtьnda 9 jəşlek ber qьđ ytərelde. Dimanstratsejəlar qanatlanьp tordolar. Qulqa alьvdar buldь.

Palitseja tьjьvьna qarşь pratis listufkalarь taratьldь

PARIZ, Bətə donja jəştər kənə ajqanlь Pariz eşse bistələrenda kyp palitsejə həm zandarmirejə kəstəre tuplanьlqajnь. Qala stadejunьnda əs meŋgə jaqьn palitsejə həm zandarmirejəlar tuplandь. Qala əbtəndə palitsejə ajruplanь osop jørenə. Stadejunda 100 đan artьq jəş eşselər qulqa alьndьlar. Lin-Dinilə palitsejə tьjьvьna qarşь pratis beldergən ber nisə meŋ listufka taratьldь.

BDJK dimanastratsejəlarь

PRAGA Bətə Cixo-Slavakejəla rivəlytsejyn jəştərđeŋ bətən donja jəştər kenə ajqanlь kyp hanlь jьjьlьştarь ytkərelde. Pragala palitsejə bətə donja jəştər kənə ajqanlь mitjngə ytkərgən vaqьt zalqa indelə tьbunanь alьp mitinqьqa qatьşьvsьlarđьŋ dakuminttarьn tikşerergə kereşte həm mitingtь jabьq tip iqlan itte. Mitinqta qatьşьvsьlar uramdarđa dimanastratsejəlar ojoştorđolar. Brnoda kamsamuldar satsejal dimakrat jəştər jьjьlьştarьna barьp unda hyđ alьp hejləvgə ireştelər. Satsejal dimakrattar jьjьlьşqa palitsejənь saqьrđьlar həm unьŋ menən berlektə kamsamuldarđь kesləp jьjьlьştan sьqarьrqa mataşalar. Ike arala birgələşev bulьp aldь. Bьl vaqьt palitsejə 8 kamsamulđь qulqa aldь.

Kammunistar gəzite tьjьldь

BIRLIN. Gamburgtaqь kammunistar kənlək gəzite „Gamburgir falktsejtung“ həm „Nord Dejce Sejtyng„ 14 kəngə tьjьldь. Mjunxinda kammunistar gəzite„ Nejə Sejtyug“ 17 nse sintəbergə tiklem tьjьldь.

MTF LARĐA SDILŞINƏNE YĐLƏŞTEREV, PRADUKTA BIREVSE MALDARĐЬŊ TAVARSЬLЬQTARЬN KYTƏREV ESEN KERƏŞKƏ!

EJƏHEDLEKTE TEВE-TAMЬRЬ MENƏN ВETERERGƏ, PRADUKSEJƏNЬŊ HAN JAQЬNAN KYTƏRELEVEN GENƏ TYGƏL, UNЬŊ JUQARЬ SIFATLЬ ВULЬVЬN TƏ'MIN ITERGƏ.

Hetsələk tavar firmalarьnda xeđmətte Ojoştorov turahьnda

SSSR HƏM RSFSR KALXUZSINTЬRЬ HƏM SSSR HETSƏLEK KALXUZSINTЬRЬNЬŊ QARARЬ

Hetsələk t a v a r firmalarьn ojoştorovđa iŋ đur jeteşhedlek: sdilşinanьn juqlьqь, eşləngən eşteŋ han həm sifatьn iђəpkə almaj, eşkə halьnqan vaqьttь qьna iђəplav' eşselərđeŋ вik jьş almaşьnьvđarь, ejəhedlek, вьl—hedəmtələ kalxuzsьlarđьŋ xeđmətteŋ eşləp sьqarьvьn kytərevđə həm eşteŋ sifatьn jaqşьrtьvđa, praduksejənь kyp alьvđa qьđьqhьnьvđarьn вeterə, hьjьr heten kəm alьv, вьđav tərвejələgəndə вьđavđarđьŋ kyp handa ylevđəre həm вaşqa nasar xəldərgə kilterep sьqara.

Вьl jeteşhedlektərđe вeterev maqsatь menən kalxuzsintьr həm hetsələk kalxuzsintьrь idaralarь вetə MTF medirđərenə, kalxuz idaralarьna həm kalxuzsajuzdarqa tyвəndəge saralarđь ytkərergə taqdim itələr:

1—Jьllьq plan nigeđendə MTF lar ajьrьm dəverđərgə-maldarđьŋ ketevđə jərev həm qulda torov dəverđərenə eş planь teđelə. Eş plandarьnda hər вer вrigada, tərkemgə həm hər вer kalxuzsьqa eşləp sьqarьv zadanjahь, ul zadanjanь ytəv tərtiвe həm zadanjanь xeđmət kenə menən narьqlav вildələnə.

2—Hetsələk tavar firmalarьn tə'min itev esən kalxuz idarahь, kərək вulqan handa, kalxuzsь qatьn-qьđđarđь həm kalxuzsьlarđь, təvge siratta hetsəl malsьlьq вujьnsa təzriвəhe вulqan kalxuzsьlarđь вildələj.

3—MTF la eşlər esən вilgelengən kalxuzsьlar, вrigadalar teđəp, firma medire jetəkselege aђtьnda eşləjđər.

4—Firma 150—160 maldь esenə alьrlьq dəvmeldə вulha, unь tə'min itər esən 15—18 keşenən torqan вer вrigada ojoştorola. Əgər firmalaqь maldar hanь 300 вaştan artha, ul saqьnda 2 jəki kyвərək вrigada ojoştorola.

Qьş kendərendə вьl вrigadalarđь mal jorttarьnda ojoştororqa, jəj kendərendə—ketevđərđə (hьjьr, tana, вьđav, ygeđ həm вaşqa ketevđərđə) ojoştororqa təqdim itelə.

5—Вrigadanьŋ sastafь jьl вujьna almaşьnmaђqa tejeş. MTF laqь kalxuzsьlarđь вytən eşkə, fəqət malsьlьq вrigadahьnda eşləvse kalxuzsьlar hanьn kəmetergə tura kilgəndə genə (maldarđь quldan ketevgə sьqarqanda qьna) kyserergə memkin.

6—Вrigadalar yđđərenəŋ eşləp sьqarьv zadanjalarьna qarap, tərkemdərgə вylenələr: вerense tərkem—вьđavsьlar, ikense tərkem—tanalar tərkemen tərвejələvselər, esense tərkem—havьvsьlar həm havьn maldarđь tərвejələvselər tərkeme. Tərkem esendə hər вer ajьrьm mal qaravsь, jəki havьvsьqa вilgele handa mal вerketelə. Mal hanь ajьrьm dəverđərgə həm maldarđьŋ torоştarьna qarap вildələnə.

Maldь jaqşь tərвejələvse aldьnqь kalxuzsь—havьvsь qatьnqьđđarqa jaŋь maldar вirelə вulьrqa tejeş.

Maldarđь tərkemdərgə вylev ajьrьm keşelərgə вerketev esə hьjьrđarđьŋ вalalarь tuqandan huŋ ajьrьm tərkemgə вylenep вaqьla.

7—150—160 вaş maldь esenə alqan MTF firma medire hər yk vaqьtta вrigadir vazifahьn ytəj.

Вer nisə вrigadaьь ere MTF-larđa starşi mal tərвejələvse həm starşi havьvsьlar вulqan вrigadirđar вrigada, firma medire tarafьnan, xeđmətte satsejalizem formьhьn (satsejalizem jarьş həm udarsьlьqtь) qullanьvđa aldьnda hanalqan təzriвəle həm aktif kalxuzsьlar arahьnan teqajenlenələr.

Ketev yđenen hanь jaqьnan maxsus вrigadir вildələvđe talap itmaqan urьndarđa (starşi mal tərвejələvse həm starşi havьvsьlar вulmaqan urьndarđa) eşləvse вrigada вrigadirь вilgelenə. Ul starşidar hər yk vaqьtta eşləp min. Ul starşidar вrigada eşenə jetəkselek itə.

8—Вrigadir (starşi malsь, jəki starşi havьvsь) вrigadanьŋ вetə eşe esən, kalxuzsьlar kesenən dereŧ ylsəvendə, ketevđən xa-... plandь tultьrьv, praduksejə sьqarьv (hanьna həm sifatьna), maldьŋ haqlьqьna javap вirə.

Вrigadir MTF medirenən eşləp sьqarьv zadanjahь ala, вetə вrigadanьŋ eşe eђtenən jetəkselek itə həm kantryl alьp вara, ul eş kenenə taqajenləngən tərtipteŋ həm firma medire mal tixnьgь, vitirnar vractar tarafьnan вirelgən ajьrьm kyrgədmələrđeŋ dereŧ ytəleven kyđətə, вrigadala eşləvse kalxuzsьlar arahьnan tərrip вođovsьlarđь javapqa tarttьra, eşləngən eşteŋ han həm sifatь jaqьnan xeđmət kenə menən iђəpkə ala вara həm ularđь kalxuzsьlarđьŋ xeđmət knəgələrenə jađa, praduksejənь iђəpkə alьvđь ojoştora. Вrigadir вrigada kəŋəşməhe menən jetəkselek itə həm şunьŋ arqьrь yđeneŋ вrigadahьndaqь kalxuzsьlarđьŋ zadi insejativalarьn həm xeđmət kytərelestəren ojoştorop satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqqa jynəltə; ul eşləp sьqarьv kəŋəşmələreneŋ qararđarь ytəleşenə javap вirə.

9—Firma medire kalxuz pravlinejahenə njьllьq eşləpsьqarьv zadanejahь ala. Firma medrre вrigadalarqa zadanejanь dəver həm ajđarqa вylep вirə.

10—Вrigadala eşe eske tərtip вujьnsa anьqlanqan qaqidəgə qarap atqarьla. Malsьlar, вьđavsьlar, havьvsьlar həm вaşqalar esən firma medire ularđьŋ вurьstarьn вildələj.

Sdilşinə turahьnda

1. MTF larđa вetə eştər sdilnə ojoştorolorqa tejeş.

2— Xeđmətkə xaq вirev həm xeđmət kenə iђəpləv—praduksejə hanьna qarap tyвəndəgesə ojoştorola:

a) mal tərвejələvselərgə, havьvsьlarqa həm havьm hьjьrđь tə'min itevse ketəvselərgə—ular tarafьnan tə'min itelə torqan hьjьrđar hetenəŋ sintnir, jəki вot iђəвenən;

в) вьđav qaravsьqa—uqa вerketelgən вьđavđar tərkemenəŋ tere ylsəvendə artqan sintnir jəki вot iђəвenən;

v) Jəş maldarđь, jəki himertelə torqan tərkem maldarđь tə'min itevse malsьqa həm ketevsegə— ularqa вerketelgən mal dar tərkemenəŋ tere ylsəvendə artqan вot jəki sintnir iђəвenən.

3— Hər вer MTF nьŋ eşteŋ hər вer tөrө esən, eşləp sьqarьlqan praduksejəgə xeđmət kenənən iђəpləgənn (malsь, havьvsьlarqa h.в.)ketev həm qulda aђrav dəverđəre esən ajьrьm sdilnəj xaqь вulьrqa tejeş.

Вьl xaq hər вer MTF la eşləvse kalxuzsьnьŋ qulьnda вulьp, kyrenə torqan urьnqa elenep qujьlьrqa tejeş.

4— Hetsəl maldar ketevgə tə'min itevse kalxuzsьlar esən hər вer eşləp sьqarьlqan praduksejə esən sdilnəj xaq narьqtarь tyвəndəge samala вildələnə.

Kalxuz 180 kenlək ketev dəvere esən tyвəndəge nagruzka həm eşləp sьqarьv zadanjahь вildələnə:

a) Mal qaravsьqa nagruzka nurmahь— 50 вaş mal, havьvsьqa—105 litr het, jəki, urtasa havqanda 15 вaş maldan 7 jar litr het, вer ketəvsegə—65 вaş hьjьr.

в) вetə ketev dəverendə eşləp sьqarьv zadanjahь həm uqa tejeşle вulqan xeđmət kenə: 50 вaş mal esən tə'min itevse mal qaravsьqa—625 sintnir het; 15 hьjьr ketelgən havьvsьqa—188 sintnir het, 65 hьjьr tərkeme ketelgən ketevse esən—813 sintnir het.

Hetsəl maldar ketevgə tə'min itevse kalxuzsьlar esən hər вer eşləp sьqarьlqan praduksejə esən sdilnəj narьq вildələnə. Kalxuz 180 kenlək ketev dəvere esən tyвəndəge nagruzka həm eşləp sьqarьv zadanjahь вildələnə:

Ketev dəverendə вirelgən eşləp sьqarьv zadanjahь—188 sintnir het menən ytəgən hər вer havьvsьqa 233 xeđmət kenə, jəki hər вer sintnir hetkə 1,24 xeđmət kenə вildələnə;

Ketevsegə hər вer ajьrьm esən həm ul tə'min itkən 65 hьjьrđan ketev dəverendə 812 sintnir het вirev zadanjahь tultьrqanda—252 xeđmət kenə, jəki hər вer sintnir hetkə (вeten kej) 0,31 xeđmət kenə вildələnə.

Ketev ... tə'min itelgən 65 hьjьrđan hər вer kenə 4,5 sintnir het alqanda—1,40 xeđmət kenə; malsьqa 50 вaş hьjьrđan 3,5 sintnir het havьp alqanda 1,30 xeđmət kenə, hər вer kennə 1 sintnir 5 kilagram havqanda esən 1,30 xeđmət kenə вildələnə.

5—Вьđav tərвejələvse kalxuzsьqa xeđmət xaqь, вьđavđьŋ tere ylsəvendə artqan sintnir, jəki вot iђəвenən sьqьp xeđmət kenə menən narьqlana. Eşkə sdilnə narьq вirgəndə kalxuzsьqa вirelgən nagruzka həm вilgele dəvergə tapşьrьlqan eşləp sьqarьv zadanjahьnan sьqьp eş itərgə kərək.

Hər вer kalxuzsьqa вirelgən nagruzka—inev dəverendəge 30 вaş вьđav, 100 kənlək imeđev dəverendə 30 вaş вьđav tərkemenəŋ tere ylsəvendə artqan 18 sintnirlьq eşləp sьqarьv zadanjahьn tultьrqanda hər вer kalxuzsьqa 130 xeđmət kenə, jəki tere ylsəv avьrlьqьnda artqan hər вer sintnirqa 7,22 xeđmət kenə вildələnə, Urtasa alqanda 30 вьđavđьŋ tere ylsəv avьrlьqьnda ken hajьn artqan hər вer 18 kilagram esən hər вer kalxuzsьqa 1,30 xeđmət kenə вildələnə.

6— Kalxuzda iŋ kəmendə 5 ata mal вulqanda, ularđь tərвejələv eşe, вьnьŋ esən maxsus вilgelengən kalxuzsьqa tapşьrьla; əgər ata maldar hanь unan kəm вulha, ularđь tərвejələv eşe mal qaravsьlarđьŋ вerhenə tapşьrьla. Ata maldarđь tərвejələv esən xeđmət kenə—Kalxuz pravlinjahe tarafьnan hetsəl maldarđь qaravsьlarqa вirelgən xeđmət xaqьnan da kəm вulmaqan miqdarđa вildələnə.

7. Hetsəl malsьlьqta eşləp sьqarьv zadanjahь вildələv, tərвejələv esən maldarđь ajьrьm kalxuzsьlarqa вerketev vaqьtьnda, вulqan havьm hьjьrđarđьŋ kəmendə 95 pr. ьnan tьvasьq вьđavđar kyđ uŋьnda totolorqa tejeş.

Вьl handan tьş alьnqan hər вer вьđav esən, keləvsegə, samьa menən alqanda, 2 xeđmət kenə, mal tərвejələvsegə—3 xeđmət kenə, ata maldarđь tərвejələvse kalxuzsьqa 3 xeđmət kenə вildələnə, Juqarьla kyrhətelgən handan, tьvqan вьđavđar hanь kəm вulha, kalxuzsьqa вildələngən xeđmət kenə lə, şuqa qarata kəmej.

Qьsqa həm вaşqa dəverđərgə praduksejəgə qarap sdilnə xaq вildələv, şul uq jul menən ytkərelə.

8—Praduksejəgə qarap kalxuzsьlar xeđmətenə narьq вildələgəndə, firma medire agranumdar hetsələk xuzalьqьndaqь təzriвəselər jarđamь həm yđenen xuzalьq təzriвəhe menən, maldarđьŋ hər вer tərkemdəre esən praduksejə вirev zadaneja nurmьhь вildələrgə, вьl zadanejanь xeđmət kenə menən narьqlaqanda, ajьrьvsa iqtiвar menən eş itərgə, вьl məs'ələlərđe вrigadalarđьŋ prajьzvudstva kəŋəşmələrendə, dəjəm jьjьlьştarđa tikşerergə tejeş.

Hər вer kalxuzqa oşolar aldan uq вildələ вulьrqa tejeş.

Praduksejə eşləp sьqarьvđa вirelgən zadanja, eşləp sьqarьvđa yđenə вirelgən zadanja esən sdilnə xeđmət kenə menən вirelasək xaq həm eş вaşlaqanqa tiklem praduksejə jedinitsahь.

9—Hər вer kalxuzsьqa, eşləp sьqarьv zadanjahь alqan vaqьtta, maldь tərвejələv esən вirelgən ađьq hanь həm unь totov (aşatьv) nurmьhь вildələ вulьrqa tejeş.

Maldar, eşləp sьqarьv zadanejəhь вilgəndə вilgelengən nurmь вujьnsa aşatьlalar. Kalxuzsьlar, mal ađьqьn totqanda iŋ đur ikanumejəne kyđətep, praduksejənь iŋ kyp miqdarđa alьv esən tьrьşьrqa tejeştər. Kalxuz idaralarь mal ađьqь haqlap totqan esən maxsus вyləktər anьqlarqa həm вyləkləvđə tərtip həm miqdar вildələrgə tejeştər.

Kalxuzsьlarđьŋ xeđmətaen iђəpkə alьv

1—MTF la eşləvse hər вer kalxuzsьqa, eşe esən tejeşle вulqan xeđmət kendəren jađьp вarьv esən, qulьna xeđmət kenəgəhe вirelə.

2—MTF la eşləvse kalxuzsьlarđьŋ knəgələrenə вrigadir, ə vaq MTF larđa—firma medire jađa вara.

Kalxuzsьqa tejeşle вulqan xeđmət kenen вildələgəndə вrigadir, alьnqan praduksejənьŋ hanьn həm sьjfatьn, şulaj uq eşləp sьqarьv zadanelahьnьŋ ytəleş miqdarьn iђəpkə alьrqa tejeş.

3—MTF la eşləvse kalxuzsьlarđьŋ xeđmət knəgələrenə xeđmət kendəre, kəmendə 15 kendə вer tapqьr jađьlьrqa, havьlqan hette hər kennə iђəpkə ala parьtqa tejeş вьl вer qaqidə вulьp вildələnhen.

4—Havьn hьjьrđarđь tə'min itevse hər вer havьvsьqa, mal qaravsьqa həm kətəvsegə tejeşle вulqan xeđmət kendəre, hər вerhenə вerketelgən maldar tərkemenən havьlьp alьnqan hetten sintnir (jəki вot) hanь menən, praduksejə jedinitsahьna anьqlanqan sdilnəj xaq menən вildələnə.

5—Вьđavđar jəki himertelə torqan maldar tərвejələvse kalxuzsьlarqa tejeşle вulqan xeđmət kendərenəŋ hanь hər вer 15 kendə вьđavđьŋ tere ylsəvendə artьvь həm вilgelengən tere ylsəvđə artqan (вot jəki sintnir) jedinitsa xaqь menən anьqlana. Maldь ylsəv eşe kəmendə 5 kengə вer tapqьr ytkərelə.

6—Вrigadir (starşi mal qaravsь, jəki starşi havьvsь) ə, vaq firmalarđa firma medire kalxuzsьlarđьŋ həm вrigadanьŋ xeđmətteren dereŧ iђəpkə alьvđa həm kalxuzsьlarđьŋ xeđmət kendəren xeđmət knəgələrenə yđ vaqьtьnda jađa вarьvđa məs'yl вula. Xeđmətte iђəpkə alьvđь вođov, jəki xeđmət kendəren jađьvđa xejənət eşləvđər hiđelhə, kalxuz idarahь qəjepleləгđe məs'ylejətkə ьlьqtьra.

RYLƏKLƏV

1. MTF la ajьrьm kalxuzsьlarđьŋ eşləp sьqarьv zadanejəhьn artьrьp ytəvđəre həm jaqşь sьjfatlь itep eşləvđəre esən ular qəmymi sdilnəj xaq вujьnsa вildələngən xeđmət kendərenən tьş əђtəmə xeđmət kenə вildələv julь menən вyləklənələr. Вьnan tьş, şul uq vaqьtta ularqa вulqan 3 pr. lь вyləkləv fundьnan вylək вirelə.

Вyləkləv eşe tyвəndəge tөp kyrgədmələr вujьnsa ytkərelə:

a) mal ađьqьn haqlap totov;

в) вьđavđarđьŋ ylev pratsintьn kəmetev;

v) Qьъьr hьjьrđarđьŋ ylev pr. tarьn kəmetev;

g) jəş maldarь, srugьnda narmal avьrlьqьn elgəşev;

d) malsьlьq xuzalьqьnda izat itev həm unь jaqşьrtьv;

j) Praduksejənen jaqşь sьjfatlь вulьvь;

z) Yđenen firmahьndaqь elgə вulьrlьq eş təzriвəhen kyreşe MTF larqa kyserev julь menən ularđьŋ eşteren jaqşьrtьv;

Aqsalata, pram tavar menən malsьlьq kurьstarьna jeвərev həm вaşqasa вyləklərgə memkin.

Xeđmət dissiplinahьn вođovsь, eske tərtip qaqidəleren вođovsь həm eşten, praduksenen sifatьn вođovsь kalxuzsьlar, firma medire tarafьnan вildələngən məs'ylejatkə ьlьqtьrьlalar.

PRAJЬZVUDSTVA KƏŊƏŞMƏHE

1. MTF вulqan hərвer klaxuzda вrigadanьŋ həm dəjəm firmanьŋ prajьzvudstva kəŋəşməhe ojoştorola.

2 — Prajьzvustva kəŋəşməheneŋ ojoştorovsьhь—firma вrigadirь jəki firma medire вula.

3 – Prajьzvudsta kəŋəşməheneŋ eşendə вetə kalxuzsь həm kalxuz qatьn — qьđđarь həm MTF ньŋ tə'min itevse вelgestər qatnaşьlq itərgə tejeştər.

4. Kalxuzsьlarđьŋ prajьzvudstьva kəŋəşmələrendə tyвəndəgelər məzвyri raveştə tikşerelergə tejeş.

a) malsьlьqta eşləp sьqarьv finans planь.

в) Вetə MTF ньŋ həm ajьrьm вrigadalarđьŋ eş pragramdarь, dəverđərgə вylep prajьzvudstьva zadanjalarь anьqlav;

v) Sdilşinə ojoştorov, eş nurmьhь həm eşte xeđmət kenə menən narьqlav,

g) Satsejalizem jarьş dugьvьrь, udarsьlьq həm вyləkləv;

d) Xeđmət dissiplinahь;

j) xeđmətte iђəpkə alьv;

z) eske tərtip qaqidəlare;

z) mal ađьqь вazahь ojoştorov;

i) maldarqa aşatьv nurmьhь,

k) juqaltьvđarqa qarьşь kərəş,

l) eşləp sьqarьv zadanjahьn ytəvđeŋ вarьşь;

m) mal tixnikəhe saralarь.

Prajьzvudstva kəŋəşmələreneŋ qararđarь firma medire tarafьnan raђlana.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь ydləşterev turahьnda

1· Kalxuzdarđa hetsələk firmalarьn uŋьşlь ojoştorovđьŋ tөp şartь – xeđmətteŋ satsejalizem furmьlarьn — satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь kiŋ qullanьv. Вьl eşkə kiŋ kyləmdə kalxuzsьlar jalpьhьn mавilizavajt itərgə, ularđьŋ aktiflьqtarьn, xeđmət intyzjazьmdarьn həm insejativalarьn kytərergə kərək.

2— Satsejalizem jarьşь tavar firmalarь arahьnda, вrigadalar, gruppalar həm ajьrьm kalxuzsьlar arahьnda kiŋ alьrqa tejeş.

Kalxuzsьlarđьŋ satsejalizem jarьşь arqьrь jaqşь firma həm jaqşь tərkem jeteşterevđəge uŋьştarьn вaşqa kalxuz firmalarьnьŋ həm вetə kalxuzsьlar jalpьhьnьŋ uŋьştarь itep əjlən derergə kərək.

3—Sats. jarьş kyrgədmələre, dugьvьrđar həm ularđьŋ ytəleştəre, вetə kalxuzsьlar jalpьhь qatnaşlьqь menən prajьzvudstva kəŋəşmələrendə məzвyri raveştə tikşerelergə tejeş.

Xeđmətteŋ satsejalistik furmьlarьn ojoştorovsь aldьnqь udarnik—kalxuzsьlarđь kalxuz pravlimajələre həm firma medirđəre starşi malsь, firma medire, hetsələk kalxuzsintьrьnьŋ instruktьrь itep həm вaşqa urьndarqa yrlətergə tejeştər.

SSSR həm RSFSR kalxuzsintьrь—T. JURKIN.

SSSR HETSƏLEK SINTЬRЬ I. BOJAR

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ MALSЬLЬQ SAFXUZЬNDA MEŊ ВAŞ MAL AĐЬQ HAVA AЂЬNDA

Qalьv qurqьnьsь aldьnda tora.

VKP (в) Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьnda qь mərəzəqəttərenda Maldь jetərlek tujьndьrmav nasar tərвejəlav kyp malsьlьq safxuzdarьnda urьn totqan xuzahьđlьqtar, it sajuzь hьđьqь вujьnsa safxuzdarđa mal tuplavđьŋ вer nej tiklem artta qalьvь вьlar вetəhelə malsьlьq safxuzdarь həm kalxuz tavar firmalarь ojoştorovđa xekymət tarafьnan 1931 nse jьlqa qaвul itelgən pragramdьŋ ytəleşenə qamasavlavsь səвəptər" tine.

Malsьlьqtь kiŋəjtevđə karla вulqan ul səвəptərđe вeterəv вegengə kendeŋ tөp вurьsь вulьrqa tejeş. Ləkin вьl вurьslь ytəvđə kyp teвəktər hylpən eş ləjđər.

Вьndaj teвəktərđən Qьrqьđ-mejəkələge malsьlьq safxuzьn alьrqa memkin.

8 meŋ вaş maldьŋ 53 pr. tь qьna ađьq menən tə'min itelgən.

Qьrqьđ mejəkənen malsьlьq safxuzьnda 8 meŋ вaş mal вar. Maldarđьŋ hanь вьjьl 12 meŋqə jetərgə tejeş.

Ləkin əlegə tiklem вulqan maldarđьŋda nej вarь 53 pr. ьn qьna tə'min iterlek ađьq əđerləngən.

Safxuz qaramaqьnda вulqan 1 meŋ 155 giktar вesən sapьlmaj qalqan.

Siluslav eşe taqь la nasarьraq tora. Holo həm tarь kevek səselgən aşlьqtar jьjьlmaj jatqan urьndar вar.

Mal ađьqь вarьhьn пьqьtьvqa вьndaj nasar qarav arqahьnda 8 meŋləgən вaş mal as qalьv aldьnda tora.

Mal qaraltьlarь teđev 34,3 pr. qa qьna ytəlgən.

Safxuz qaramaqьndaqь maldarqa qьşqьlьq esen 35 jьlь ađвar eşlənergə tejeş вulha la, вegengə tiklem nej вarь 12 ađвar qьna eşləngən. Halьnqan ađвardarđa qəniqətlənerlek tygel.

Teđev ucaskahь medire Şərifullin yđen eştə məs'ylejetle hidməj. Şul arqala вulqan eđək ləkərgə vaqьtьnda sara kyrelməj.

Safxuzda udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь qullanьlmaj.

Satsejalizem jarьşь вarmь, udar вrigadalar ojoştorolqanmь? —tigən horavqa safxuz direktorь:

—„Əllə вeđđə udar вrigadalar teđelgəne juq 45 udarnk вulha kərək" tip kenə javap вirə.

Mal ađвarđarь halьv esen matirejaldar eş attarь həm eşse kesə jeteşməj. Safxuzqa eşselər tuplav turahьnda kalxuzdar menən dugьvьrđar teđelməgən.

Esselərđe m a t d i həm mədəni jaqtan tə'min itev eşe narar.

Safxuzqa eşkə kilgən eşselərđeŋ, eş xaqь вirməv' aşav esev nasar вulьv arqahьnda kire qajtьp kitev vaqiqalarь вar. Xeđmət dereŧ ojoştorolmaqan, eşselər eşləgən ajđarь esen kypme xaq alasaqtarьn da вelməjdər.

Eşselər esen torlaq jeteşməj. Ular arahьnda qəzit uqьv kino, radejolar вetenləj juq.

Safxuzdьŋ вьl jeteşhedlektəren tikşergəndən huŋ Q Mejəkə rajunь qьrqa qarar sьqarđь. Unda: „25 nse sintaвergə tiklem teđev matirejaldarьn teđev urьndarьna taşьp вetərgə, kalxuzdar menən dugьvь teđep eşselər tuplarqa" tejelə.

Вьl qarar вujьnsa tiđ kendə eştə qьrqa hьnьlьş jaharqa eđekləktərđe Вeterep maldarđь ađьq həm qaraltьlar menən tə'min itev esen вetə sajuz jeməqətselege tuplanhьn.

M A ZAQЬF.

Tujmazь teвək ojoşmalarь malsьlьq praвlimahьn xəl itevđə QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHARQA TEJEŞTƏR

Malsьlьq teвəge iђəpləngən Tujmazь teвəgendə satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev julьnda hьnьlьş juq.

Plan вujьnsa teвək kyləmendə 30 nсь jьlqa qaraqanda 31 nse julda attar hanь 15 pr. qa megedlə ere maldar hanь 20pr. qa həm vaq maldar hanь 20 pr qa artьrqa tejeş ine. Ləkin 31—nse jьldьŋ axьrь jetep kilevgə qaramaђtan attar hanь 11,6 pr. qa, megedlə ere maldar hanь 13,8 pr. qa qьna artqan. Ə, harьqtar hanь, ytkən jьlqa qaraqanda 0,87 pr. qa kəmegən

Вьl fakьttar Tujmazь teвək ojoşmalarьnьŋ satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtevgə narьq вirep jetməvđəren kyrhətə.

Mal hujьvqa qarьşь qatь kerəş asarqa

Tujmazьlaqь kyp kenə avьldarđa mal dьrьv qavam itə. Maђələn: Qramat „avьlьndar o ş o kendərđə jəş maldarđь hujьv kiŋ teђ alqan. Вьqa qarьşь his вer tərle sara kyrelməj. Teвək ojoşmalarь mal hujьvqa qarьşь qьrqa kerəş ojoştororqa, avьldarqa вьl julda kankrit kyrgədmələr вirerqə tejeştər Kulaktьŋ satsejalizem malsьlьqьn edəvgə jynəltelgən uђal ujь səjəsətenə qarьşь ut asarqa Kulakqa kileşev kyđlegenən qaravsь appartunistarqa eşkə qomasavlarqa irek вirelmahen.

Eş planhьđ вara

Teвək kyləmendə malsьlьqtь kiŋəjtevđə Teвək kalxuzsajuzdьŋ, jer eştəre вylegeneŋ вer đəm plandarь juq.

Teвək kyləmendəge 4 hetselək həm 4 susqasьlьq firmalarьnan kilgən tavar praduksejəhe вetenləj iђəpkə alьnmaj. Şul arqala maj həm it əđerləv eşe siktən tьş hylpən вara. Pradukta əđerləv eђtenən kantryl ojoştorolmaqan.

Maldarđьŋ nəђeldəren jaqşьrtьv, toqom maldar inderev eşendə lə plan juq. Kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtar ajьrьm raveştə toqom ygeđđər alhalarđa teвək agranumdarь вьl eş menən jetəkselek itməjđər.

Teвəktəge malsьlьq kalxuzdarьn tə'min itərlek kadьr juq. Nej вarь 20 keşelek malsьlьq kurьsь ytkərelgən. Teвəkte вьl han qьna qəniqətləndere almaj.

Qatьn — qьđđarđь hetselek firmalarь ergəhenə tugplap ulardan kadьr jeteşterev eşe julqa qujьlmaqan.

Teđev eştəre samatykkə tapşьrьlqan

Teвək kyləmendə nej вarь 6 kalxuzda teđev eşe tamamlanqan. Kypselek kalxuzdarđa вьjьl teđev eşe ytkərelə—me, juqmь ikənlegen də вelevse juq. Teвək jer eştəre вylegə вьl eşte lə planhьđ alьp вara. Qəmymən, kalxuz maldarьn qьşqьlьqqa jьlь ađвar menən tə'min itev eşe yđ aqьmьna tapşьrьlqan.

Вьl jeteşheđlektər вetəhe lə, Teвək ojoşmalarьnьŋ satsejalizəm malsьlьqьn kiŋəjtevgə ap partunistarsa qaravđarьn, eştə вalşeviktar timpь almavđarьn kyrhətələr.

Malsьlьqtь satsejalizem nigeđendə kiŋətev turahьnda xekymət həm parteja diriktiftarьn hər вer kalxuz, MTF,STF-larđa пьqlap ejrətelhen. Ul diriktiftarđь ytəvđə пьqlь eşkə kereşergə kərək. SƏLƏJMANЬF.

„SMICKA" SAFXUZЬ EŞ ATTARЬN TEJEŞLE URЬNQA FAJĐALANMAJ

„Smicka„ safxuzь„ attarđьŋ qьr eşendə traktьr menən вer qatarđan, kyp jьldar вujь đur urьn totasaqь„ turahьnda onotqan unda xuzahьđlьq, вaşвaştaqlьq xekem hərə. Safxuzdaqь attar tejeşensə fajđalanьlmajđar. Ul attarđь arlь—вirle jerep kəjeflənev esən genə fajđalanьvsьlar вar. Eş attarь jaqşь qarelmaj, aşatьlmajđьr. Maђələn: 1 nse ucaska medire Zigaluf 2 nse avqьsta, uttaj eş vaqьtьnda iђerep, his вer namə eşləməne. Ə, attar urazaj jьjnav vaqьtьnda kərəkle вzвuridar menən tə'min itelməgəndər. Attar jaвьqtar, kyвeђeneŋ arqalarь вođolop eştən sьqьp вetkəndər.

Urazaj jьjьv eşe вarь uqьvsьlar eђtenə genə jəkmətelgən.

Eşselər aşav—esev, kejem jaqьnan nasar tə'min itelgəndər.

Safxuz qaramaqьnda hьjьrđar вulha la, ularđьŋ hettərenən вer nisə genə keşe fajđalana. Safxuz eşselərenə het вirelməj.

Safxuzda sdilşina, jarьşь, udarsьlьq mitьdtarь qullanьlmaj.

Şunlьqtan, „Smicka„ yђeşə taş вaqa ađьmь menən вara.

„BITALSKI„

„Ykrajna" tiplaxutь Adisqa sьqtь

IsTAMBUL, 3 (Tass) huŋqь ike kendə udarsьlar Istamвulda səvit meəssəsələreneŋ eştəre menən tanьştьlar. Ike jaqtьŋ vəkildəre tarafьnan satsejalizem jarьşь dugьvьrьna qul qujьldь. 3 nsə sintəвer „Ykrajna" Adisqa sьqtь. Tiplaxuttь SSSR ilsehe Suritse həm savđə vəkile xodorovski вaşьnda torqanь xəldə вetə səvit kalunejahь ođatьp qaldь. Ođatьvqa şulaj uq Istamвul xalьqtarьnda kyp kenə keşe jьjьldь. Paraxut „Intirnatsejanal" jьrlap qudqaldь. „Ykrajna" tiplaxutь menən вer yk vaqьtta Adisqa „kamsamuleja" jaxtahь la julqa sьqtь.

Jaŋь şaxtь eşkə вaşlanь

KRIVUJ RUD, 5 nse sintəвerđə jaŋь şaxtь „KAPITALNЬJ—CUВARUVSKI" eşkə вaşlanь. Вьl şaxtь udar timp, esselərđeŋ intuzejazьmdarь arqahьnda вildələngən vaqьttarьnda eşlənep вettə.

Вьl jьlьna 500 MEŊ tunna ruda eşləp sьqarasaq.

Jeten eşləv kamвajьnь sьqarьldь

LININGRAT. KARL-MARKS isemendəge zavьttьŋ eşseləre həm tixnik keşeləre вildələngən srugьnan 3 ken elek ВERENSE SƏVIT JETEN EŞLƏV KAMВAJЬNЬN SЬQARĐЬ.

Вьndaj maşina SSSR đa вerense tapqьr sьqarьla həm вьl jeten eşləv julьnda đur yđgəreş inderəsək. Kamвajьn jeten talpьv eşen вetenləj mixaniklaştьra.

BAŞQORTOSTAN 3—FIT

INDYSTEREJƏLƏŞEVSE IL, MARKSIZЬM-LININIZЬM MENƏN QORALLANQAN, TOTANAQLЬ PARTEJƏ KADЬRDARЬ TALAP ITƏ.

Parteja kadьrdarьn huqarьv timerlege-Başqortostan kam ynivirsititь. aspiranturaqa qinvar naburьn unьşlь uđqarьrqa PARTEJƏNEŊ TƏBƏK HƏM TYBƏN OJOŞMALARЬ BЬL EŞTE BALŞEVIKTƏRSƏ OJOŞTORORQA TEJEŞTƏR.

BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KAMMUNISTAR YNIVIRSITITЬNЬŊ

1932-NSE JЬL QINVAR NABURЬNA STUDINTTAR QABUL ITEV TƏRTIBE

1—Başqortostan Ɵlkə Kammunistar ynivirsititь juqarь partejə məktəbe bulьp hanala həm berense navbatta təbək davmələndə partejə, savit, prafsajuz, kapiratif, xuzalьq, kyltura tədələşenə samastajatelni, tejyrejə əđerlekle jetəkse eşselər həm ojoştorov-praktika jaqьnan kvalifikatsejalь partejə kadьrdarьn jaqьnan əđerləvde həm partejə məqarif seitare esən kvalifikatsejalь prapagandistar, II-nse baъqьs savit, partejə məktəptərə, rasfaktar həm eşselər ynivirsitittarь esən iztimaqi dissiplinalardan uqьtьvsьlar əđerləvde ydenə maqsat itep ala.

2—Ynivirsitittьŋ tyьəndəge ьylektəre bar: prapagandistar ьylege, partejə tədələşə, savit tədələşə, gəzit, kamsamul həm xalq məqarife bujьnsa ojoştorov-inispiktьrdar əđerləv ьylektəre. Şunьŋ eъtenə natsejanaldar esən əđerlek ьylege bar. Uqьv srugь təp ьylektəren də 3 jьllьq, əđerlek ьylegendə 6 ajlьq əđerlek ьylegen ytkəndən huŋ studinttar təp ьylektərgə kyserelələr.

IЪKƏRMƏ: Gəzit həm orgfak ьylektərendə uqьv srugь 2 jьl, kamsamul ьylegendə 1 jьl.

3—Ynivirsitit ьətə ьylektərenə lə tyьəndəge şarttarqa javap birevselərđe qabul itə:

a) sanaqatta jəki avьl xuzalьqьnda kəmendə 3 jьllьq fizicеski eş stazь (prajьzvudstьvala uqьvsьlьq həm ьalalьq jəşendə krəъtejən xuzalьqьnda eşləv jьldarь prajьzvudstьva stazьna inderelmajđər);

ь—Urьъtar esən kamsamulda torov stazьn ihəpləmajsə, kəmendə 4 jьllьq həm başqort, tatar həm ьaşqa ədselek millət tər esən 3 jьllьq partejə stazь;

v—Hər ber krevsenən kəmendə 3 jьllьq izimaqi eştə aktif qatnaşьp eşləv stazь talap itelə;

g—Kamsamul ьylegenən başqa ьətə ьylektərgə lə 21 menən 38 jəş arahьndaqьlar alьnalar, kamsamul ьylegenə 18 menən 21 jəş arahьndaqьlar alьnalar.

IЪKƏRMƏ: 1—Ojoştorov—inispiktьrdar ьylegenə palitpras vit eştə stazь bulqan uqьtьvsь udarniktar, əgitprop esen də kəmendə 2 jьllьq stazь bulqan partejə eşselər alьnalar. 2—Başqort, tatar həm ədselek millət qatьn, qьđđarь ynivirsitittьŋ təp ьylegenə 2 jьllьq partejə stazь, a stanuktaqь başqort qatьn—qьđđarь 1 jьllьq partejə stazь menən alьnalar. 3—Kamsamul ьylegenə 3 jьllьq kamsamul stazь bulqan VKP(в) aqzalarь həm kandidattarь alьnalar.

4—Əđerlek ьylegenə inevselər esən partejə stazь 2 jьlqa saqlь tyranajala;

IЪKƏRMƏ: Əđerlek ьylegenə başqort qatьn—qьđđarь ber jьllьq partejə stazь, stanuktaqь başqort eşse qatьn—qьđđarь kandidattьq stazь menən alьnalar.

5—Qalqan ьətə şarttar bulqanda qrazdandar huqьqьnda qatnaşqan həm Qьđьl armeja lə buьvsьlьqa ebtenlek birelə.

6—Əđerlek ьylegenə inevselərđən qemymi belem 1—nse ьaъqьs məktəp pragramь, sajasi belemdən 1 nse ьaъqьs savit, partejə məktəptəre pragramь kylemendə talap itelə.

7—Təp ьylektərgə inevselərdən qemymi həm iztimaqi—sajasi belem 2 nse ьaъqьs savit partejə məktəptəre pragramь kylemendə talap itelə.

IЪKƏRMƏ: Ojoştorov—inispiktьrdar ьylegenə inevselərdən qemymi belem urta məktəptər (rabfak, 2 nse ьaъqьs-tixnikum) pragramь kylemendə həm kyltura tədələşe mas'ələləren jaqşь təşenev talap itelə.

8—Inevselərđə kərək qemymi belemdəre bulhьn, şulaj uq iztimaqi—sajasi belemdəre hьnalalar.

9—Ynivirsititqa fizicskej havlьqqa jaraqlьq, kesle rəvestə qan ađlek, yte jonьov, kalinicskej furmalaqь nivrastineja, tuьirkylьz, joquşlo avьrьvdar (ьalar jemshenen traxuma, vinira avьrьvdarь), xranicskej furmalaqь aş qađanь, kesle avьrьvdarь, kesle rəvestə bulqan ginikalagicskej avьrьvdar, h. в. menən avьrьvsь iptəştər alьnmajdar.

IЪKƏRMƏ: Aqьl eşlətevgə hajləlьq kiltermaьlek furma-laqь invalitlьq, ynivirsititqa inevgə kərtə bula almaj.

10—Kamandirafkaqa naьurđь ojoş kyrhətelgən ьətə şarttarqa javap birə alьrđaj sajasi inьq ь iptəştər arahьnan təbək Kəmitəttər hajlap ytkərələr. Təbək Kəmitəttər uqьrqa kitevsələrgə urьnda pridvarite'ni hьnavđar ytkərələr; kamandiravajt itelevsə lərgə smutьr ytkərev esən urьndarđa vracibnəj kəmisejələr ojoştorola. Вьпьŋ hunьnda rajkum ynivirsitittьŋ mandat kəmisejənenə kamandiravajt itelevsələrđeŋ 1) qarizahьn, 2) rajkum tarafьnan ьraъlanqan ankitahьn, 3) tərzemai xəlen, 4) sələmətlege turahьnda vractan birelgən sviditelstьvahьn, 5) xərbi xeđmətkə menəsəbəte turahьndaqь dəkəmiten; 6) Təbək Kəmitətteŋ rikamindatsejahьn həm kamandiravajt itelevsegə inev şarttarьnьŋ bildəle bulьvь turahьnda inevsenen raspiskahьn jebarə. Kamandiravajt itelevse iptəştərđeŋ dukəmittəre 1 nse yktəьergəsə ynivirsititqa təpşьrьlьrqa tejeş. Kyrhətelgən dukəmittəre tapşьrьlmaqan iptəştər mandat kəmisejəhe tarafьnan qaralmajasaqtar.

11. Ynivirsitittьŋ mandat kəmisejəhe §10 da kyrhətelgən dukəmittər menən tanьşьv bujьnsa 1—yktəьerđən başlana həm ynivirsitittьŋ mandat kəmisejəhe tejeşle partejə ojoşmalarьna kamandiravajt itelgən iptəştərđeŋ Başqortostan Ɵlkə Kammunistar ynivirsititenə kandidat bulьp bilgelənevе turahьnda xəbər itə.

12. Kammunistar ynivirsititenə kamandiravajt itelgən həm mandat kəmisejəhe tarafьnan kandidat bulьp bildələngən ьətə iptəştər Kamvuzqasa əđerlekteŋ 2 ajlьq zaucnьj kurьsьn ytələr. Zaucnьj əđerlek natizaləren tikşerev həm kandidattarđan ynivirsitittьŋ berense əsəsi ьylektərenə hunqь tapqьr hajlav, ьylgalav ykərev esən Ɵlə qalahьnda [illegible] 10—nan 30 dikaьerqa tiklem qabul itev imtihandarь ojoştorola.

IЪKƏRMƏ: 10—nan 30 nsь dikaьerqasa şulaj uq əđerlek ьylegenə inevselərgə hьnav ytkərelə.

13. Kamandiravajt itevse ojoştьrandaqe jəktəmələrđe alalar:

a—ynivirsititqa kamandiravajt itelevselərgə ularđьn navьattage ajlьq utpьskalarьnan tьş əđerlənev esen ularđьn eş xaqtarьn haqlap, aj jaramlьq utpьska kyləmendə talap itələr (nigeđ: SSSR NKT 1928 jьl 18/II №182 qarar);

ь—Jul rasxuttarьn (motlaq hər ike jaqqa ьarьv—qajtьv), 1932 nse jьldьn 1—qinvarьnasa, kamandirufka dukamittərenə bildə qujьp, sutььenьqdar menən tə'min itələr.

в—uqьrqa jeьərelevselərđen quldarьna lincь kartьckalarьn, xeđmət spiskaləren, kendəlek eşləgən eştəre turahьnda utzьf, partejə vzьskanejələre turahьndaqь məqlymattarьn, şulaj uq ojoşmanьn kamandiravajt iteve turahьndaqь qarardarьn birergə;

g—Kamandiravajt itevse ojoşmalar kamandiravajt itelevsenen qalqan qarsьlьqlarьn, tikşertəp həm unьŋ kvartirьn urьnda haqlavьn jə ьətərenə talalar.

14. BKU qa kamandiravajt itelgən ьətə iptəştər 10—30 nsь dikaьergəsa tylovhed jataq xana həm hьnav vaqьtьnda ydenə təşev xaqь menən qul aqsaqa ajsav—esev menən tə'min itelələr;

15. Qabul itev şarttarьna javap birə almaqan, qabul itev hьnavьnan qanьqatlanerlek ytkən iptəştərđe kamisejəhe tarafьnan uqьvqa əđerlekle tanьlqan kandidattar studint bulьp ilđplənep 1932 jьldьn 1—qinvarьnan uqьv esenə kerəsələr;

16. Qabul itev şarttarьna javap birə almaqan, qabul itev kamisejəhe tarafьnan uqьvqa kandidattar qarar sьqarqandan huŋ hiş kendən da hunqa qalmaj, xisaьsьnan eşləgən urьndarьna qajtarьlalar həm ynivirsititь jul xaqьnan məxrym itelelər.

17. BKY studintь itep alьnqandar ajđьlanqan nurmь bujьnsa jataq, berđəm stipindeja (uqьv aşav—esev, namə menən tə'min itev, qajlavь pasuneja inə), dareslek həm jaqьv sanaptarь menən tə'min itelələr. Ynivirsitit studinttarьn qajlavьlarьn kvartir ilevde şikelle ser terlə jəktəmələrđe lə eьtenə almaj. Yđ ixtejarь menən jataq xanaqa qajlьhen kyserevsə studintlar ynivirsitittqa qajtarьlalar. Kamandiravajt itelevselər ydəre menən [illegible]

18. Janь qabul itelevselər esən uqьvdar 1932—jьldьn 1—qinvarьnda başlana. Kamandiravajt itelevselər Ɵlə qalahь, Tuqaj uramь №48 qa kilergə tejeştər. Uqьv vaqьtьnda ber terlə lə utpьskь həm ikense uqьv jort tarьna kysev rəxsat itelmaj. Bətə xeđmət həm xosusi eştəre ynivirsitittqa kilgənqə tiklem xəl itelep bətep kilergə tejeş.

19. 1932—jьldьn qinvarьnda faqat başqort, tatar həm ədselek millattardan əđerlek ьylegenə 120; savit tədeleşe ьylegenə—60; prapagandistar ьylegenə—60; ONO—30; kamsamul ьylegenə—30; partejə tədeleşe ьylegenə—60; aspiranturaqa—15 keşe qabul itelə. Qalqan ьylektərgə qinvar naburьna qabul itelevselər ytkərelmaj. 1932—jьldьn ejjyn ajьnda ytkərələsək.

20. Başkamynivirsititqa kamandiravajt itlevselər sastafьnda eşse ьətə natraktar—15% həm kalxuzsьlar 65 pr. ьulьrqa tejeş. Jenes jaqьnan. qatьn-qьđđar 30 pr. həm irđər 70 pr.; milli jaqtan: başqorttar—65 pr., tatarđar 15 pr., urьstar 10 pr. həm ədsьlьq millattar 7 pr. ьulьrqa tejeş.

VKP(в) ƟK nen kyltprup mədire: N. BULANKIN.

BKУ riktьrь: MUSAJЬF.

BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KAMMUNISTAR YNIVIRSTITENEŊ

ASPIRANTTAR INISTITUTЬNA QABUL ITEV ŞARTTARЬ

1932 nse jьldьn qinvar naburь

1. Başqortostan ɵlkə kammunistar ynivirsitite aspiranttar inistitutь ydenə maqsat itep qilmi tikşerenev institutlarьna juqarь kvalifikatsejalь qilmi eşselər, Başqortostan Kamvuzьna həm ьətə VUZ darqa jəmqejət dissiplinalarьnan uqьtьvsьlar əđerləvde ala.

2. Aspiranttar uqьv—tejyrejə eştəren uqьv siminardarь ьylegendə (ikanumika, filasufeja həm tarix ьylektərendə) şulaj uq qilmi tikşerenev eştəren həm praktika (qilmi tikşerenev eştəre uqьtьv, prajьzvudstьva həm parteja praktikahь) eştəren alьp ьaralar.

3. Uqьv srugь əs jьl. 3 jьllьq uqьv kurьsьn ьətkəndeŋ huŋьnda aspiranttar KamVUZ həm VUZ darqa samastajatelnej rəveştə uqьtьv xoquqь alalar.

4. Aspiratinar torlaq majđanь həm 200 hum stipindeja menən tə'mən itelələr; (aspiranttarđьŋ simejələrenə torlaq majđanь memkinselekkə qatap birelə).

5. Aspiranttar sastafьna faqat 5 jьllьq partejə həm jəməqət sajəsi eş stazь bulqan partejə aqzalarь qьna alьnalar. Başqorttar esən partejə həm jəməqət sajəsi eş staz 3 jьllьqqa tiklem tyьənəjələr.

6. Jəşe 35 tan juqarь bulmav.

7. Aspiranttar sastafьna inergə teləvselər 1 nse yktəьerđən də hunqa qalmaj Başqortostan Ɵlkə Kammunisttar ynivirsitenə (Ɵlə, Tuqaj uramь №48) tyьəndəgelərde kiltererga tejştər: 1) kamandirufka həm VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenən rikamindatsejə; 2) adristaren kyrhətep qariza; 3) Qьъqasa tərziməi xəldəren: 4) partejə eşe həm stazь turahьnda dərəьləngən rəveştə sprafka 5) xərbi dakuminttьrьnьŋ kysermahen; 6) havlьqь turahьnda miditsina kəmisejəheneŋ hođəmtahe.

8. Qarizala iptəş yđe hajlaqan spitsejalnesen kyrhətergə tejeş.

Qarizalar Kammunistar Ynivititeneŋ mandat kəmisejəhe tarafьnanqaralьp, VKP(в) Ɵlkə Kam maxsus kəmisejəhendə dərəьlənələr. Inev talaptarьn qənəqətləndərevse həm mandat kəmisejəhe tarafьnan ytkən iptəştər Kam VUZ həm VUZ pragramь kyləmendə ьelem hьnalьvqa tartьlalar.

IЪKƏRMƏ: Inevselərđən talap itelə torqan ьelem həm ədəьejət teđmahe tyьəndə urьnlaştьrьla.

9. Inevselərđeŋ ьelemdəren hьnav Ɵlə lə Baş Kam VUZ tarafьnan tyьəndəge dissiplinalar ьujьnsa ojoştorolqan əđerlek siminarđarьnda ytkərelə: 1) sajəsi iqtisadi həm səvit xuzalьqь tejyrejəhe; 2) filasufejə, 3) tarix həm 4) Lininizem. Hьnav siminarđarь 15 nse nyjaьerđən başlap 1932 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьna tiklem eşlajəsək.

10. Mandat kəmisejəhenən ytkəniptəştərgə siminarđarđa eş lav məmkinlegen birev maqsate menən (§8), yđđəre eşləgən ycrizdinejələrdə ularđьŋ eş xaqtarьn haqlap, ььl vaqьtəsenike ajlьq utpuska alalar.

11. Nindəj đa ьulha ьerəj tərlə səьəp menən hьnav siminarđarьnda eşləjalmaqan iptəştər (jəki avьrьv səьəple ьer zanatejaqa hunqa qalьvsьlar) 25 nse nyjaьer menən 5 nse dikəьer arahьnda (§9) kyrhətelgən dissiplinalarđan teldən hьnavqa tartьlalar.

12. Qarizalarь bul şarttar iqlan itelgən vaqьttan alьp 1 nse nyjaьergəsə qabul itelələr.

13. Qinvar naburь ьaъtlingn-tь 15 keşelek itep sildelanə.

VKP(в) ƟK kyltprup mədire: N. BULANKIN.

BƟ Kam Vuzь riktьrь: MUSAJЬF.

Aspiranturaqa ьətə inevselər esən məzeьri ьulqan ədəьejət teđmahe

1) Markьs həm Əŋglis—Kammunistar manifistь. 2) Əŋglis—Lydvig Firьax, 3) Plixanьf—Marksizemdьŋ təp məs'ələləre. 4) Linin—"Dəvl t həm rivəlytsejə" 5) Linin „Millət məs'ələhe" (XIX tum). 6) Stalin—„Lininizem məs'ələləre", 7) Jaraslavskej—„VKP(в) tarixь ьujьnsa ucirьktar (ike ьylege lə).

8) VKP(в) sjьzdarь həm kənfirinsejələre rizəlytsejələre; kaminticin kuŋgrьstarь həm IKKI plinumdarьnьŋ rizəlytsejələre.

9) Marks—„Kapital",10) Linin „Impirejalizem", 11) Pakravskej „In qьъqa ucirьktarđa Ərəsəj tarixь". 12) Pakruiskej „Urьъ kyltura tarixь ucirьktarь". 13) Marks—„Fransejala 18—70 graz dandar huqьşь", 14) Markьs—„Palitikanumejə təŋqitenə pridslovejə". 15) Məzmyqə—„Palitikanumejənе mixanicskej ьođov darqa qarşь". 16) Məzmyqə—„Ryьinşinamь jəki Marksizemmь". 17 Milytin həm Barilin məqələləre „Balşevik" zurnalь № 2, 1930 jьl, 18) Filasufejə diskussejəhe jomqaqtarь ьujьnsa məzmyqət.

Spitsejalnestər ьujьnsa əъiəmə ədəьejət

FILASUFEJƏNAN

1) Əŋglis—Anti — Dejyring, 2) —„— — Təəiqət dejaliktikahь, 3) Plixanьf—Tarixqa manisticskej qaraş yъev turahьndaqь məs'ələlərgə qarata, 4) Palixanьf Matirejalizem tarixь ьujьnsa ucirьktar, 5) Linin—Matirijalizem, əmpiriokritsizem, 6) Diaurin—Dejalikticskej matirejalizem filasufejəhenə başlanqьs, 7)Marks Qatskej pragramьna taŋqit, 8) „Kamakaoimejə Vistinge" № 40, 41 həm 42, „под знаменем марксизма" zurnalь turahьnda VKP(в) IK qararь həm Kamakadimejə prizidejumьndaq, diskussejə „„ за поворот на филасофском фронте „məzmyqəhe" под знаменем марксизма „№ 10,12 1931 jьl məqələləre həm ьaşqa matirejaldar.

Səjəsi iqtisad ьujьnsa

MARKS—I, II, III tumdarь, 2) GILFIRDIND—Finans kapitalь, 3) MARKS—Palitikanumejə taŋqite, 4) LININ—Ərəsəjđə kapitalizem təraqqejəte, 5) LININ—Jer məs'ələhe, 6) LININ—Kysev osoronoŋ ikanumikahьna taъnih, 7) BUXARIN—(XI Linin məzmyqəhe), 8) BUXAPIN—Kapital tuplav həm impirejalizem, 9)BUXARIN—Impirejalizem həm donja xuzalьqь, 10) MILYTIN həm BURILIN—Palitikanumejə la fiker tərlələktərenə—„Balşevik" № 2, 1930 jьl, „Ikanumika praalimahь"—№ 1, 1930 jьl həm „Planavaj xəzejstьva" №1, 1930 jьl sьqqan.

Iqtisadi-səjəsət ьujьnsa

1) LININ—Ikanumpalitika məs ələləre ьujьnsa hejlangan telmarđəre, maqələləre həm daklattarь, 2) STALIN—Ikanumpalitika mas'ələ are ьujьnsa hejlagan telmare, maqalalare həm daklattarь. 3) Bış jьllьqtьŋ əsensə jьllьqda ingəndə SSSR də Xalq xuzalьqь həm 1931 nse jьl əsen kantayl handar, 4) 1931 nse jьldьn qinvarьnda VSIK sissejahendə iptaş MULЬTЬF həm KUJBIŞЬF daklattarь, 1931 jьl əsen xalq xuzalьqь planь turahьnda sisseja qarardarь, VI-savittar sjьzьna daklat həm sjьz qarardarь. xuzalьq rascutь həm kridit rifurmahь turahьndaqь dikit.

5) Başqortostandьŋ ikanum jəqrəfejəhe həm ьış jьllьq planь menən tanьşьlьq.

Tarix ьujьnsa

1) PAKRUVSKEJ—marksizem həm Ərəsəjđeŋ tarixi yъeşendəge ajьrьmlьqtar.

2) PAKRUVSKEJ-ьatşa Ərəsəjə diplamatsejələre həm huqьştar.

3) PAKRUVSKEJ—XX jəđđə Ərəsəjđeŋ tьşqь səjəsəte.

4) PAKRAVSKEJ—Sьjnьftar tarixь həm urьъ tarixь ədəьejəte.

5) MARKS—18 Brymira,

6) LUKIN—Pariz kammunahь,

7) LJƏŞINKO—Ərəsəjđeŋ xalq xuzalьqь tarixь.

8) Rivəlytsejə xərəkəte tarixь ьujьnsa matirejaldar həm „Историко-Марксист" zurnalь № 22, tarix frontьnda diskussejə jomqaqtarь.

Qara mitallurgejə, timer—ruda həm utqa janmaj torqan nəmələr eşləp sьqarьv sənəqəte inzinir ьelgestəren iъəpkə alьv

TURAHЬNDA

Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь

QARARЬ

RSFSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьŋ tiligьraf ьujьnsa ьirelgən ьojoroqona tajanьp Başqortostan Xeđmət Xalq Bamisarlьqь qarar ьirə:

1. Qara mitalurgejə, timer ruda həm utqa janmaj torqan nəmələr eşləp sьqarьv sənəqəte inzinir—ьelgestəreneŋ VSNX həm BSNX sistimьnda eşləmagəndəre aldьna oşo qarar iqlan itelgəndən huŋ əs kən esendə Ɵfələ qala xeđmət ьylegendə,raj un đarđa-rajun xeđmət inspiktьr darьnda maxsus ucutqa torov məzьyrejəten quiьrqa, ььnьu əsən ul inzinirdar eşləgən pritprejateja həm ycrizdinejələrđen jetəkseləren məs'ylejətle itergə Inzinir—ьelgestərđe tyьəndəge firma menən terkərgə:

1. Familjəhe, iseme, atahьnьŋ iseme, 2. spitsejalnese, 3 eşləgən urьnь, 4. jort ədrise

2. Xeđmətinspiksejələre ucutqa alьnqandar turahьndaqь maqlymattarđe oşo jьldьŋ 13 sintəьerenən də hunqa qalmaj Başnarkamtrudqa tiligraf menən ьelderergə tejeştər.

Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarь: SЬJSUJЬF.

Eşse kəsə menən tə'min ьyle ge nacalnige:PALƏKUF.

10/IX—31.

BAŞQORT KAMMUNISTAR YNIVIRSITITENƏ IBULASAQ 1932 NSE JЬL QINVAR NABURЬNA RAZVIRESKALAR HƏM ULARĐЬŊ RAJUNDARQA BYLENEŞE

Təəaktar iseme	Əđerlek kursьna				Təp kurs, 1) Parteja tədələşə, 2) Səvit tədələşə, 3) Prajьzvudstьva.					Ojoştorov—Inespiktьr fakyltitь				Kamsamul			
	Bөtəqь	Başqort	Tatar	Adsь. millət	Bətəhe	Başqort	Tatar	Urьs	Adsь. millət	Barlьqь	Başqort	Tatar	Adsь. millat	Barlьqь	Başqort	Tatar	Adsь. millat
Arxangil	1	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Avьqazь	2	1	1	—	2	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Asqьn	2	1	1	—	2	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Əəjəlil	5	4	1	—	2	2	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Arqajaş	5	4	1	—	3	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Bərjən	2	2	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Bilagavişşin	1	1	—	—	3	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baləəaj	2	1	1	—	3	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	1
Baqalь	2	1	1	—	2	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—
Boraj	3	2	1	—	2	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Bere	4	2	1	1	2	—	1	1	—	1	—	1	—	1	1	—	—
Bişьylək	2	1	—	1	2	—	—	—	2	1	—	—	1	1	—	—	1
Balaqataj	1	1	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baltas	3	1	1	1	2	1	—	1	—	1	—	1	—	1	1	—	—
Byzdak	3	1	1	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bajqь	2	1	1	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Bajmaq	5	5	—	—	4	2	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Bilarət	5	3	2	—	5	1	1	3	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Davləkan	3	1	1	1	3	—	1	1	1	1	1	—	—	1	1	—	—
Divan	1	—	1	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
D. Məsetle	3	2	1	—	3	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Dyrt—Ɵjlə	3	2	1	—	3	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—
Zьjanşura	4	3	1	—	2	—	1	—	1	1	1	—	—	1	1	—	—
Jьlajьr	1	1	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
K. Usul	2	2	—	—	4	1	1	2	—	1	—	1	—	1	1	—	—
Qaraqoş	3	1	1	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Qьjqь	3	2	1	—	3	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Qьrmьsqalь	3	1	1	1	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K. Kamskej	2	2	—	—	2	1	—	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Qaltas	2	1	—	1	2	—	—	1	1	1	—	—	1	1	—	—	1
Qonşaq	4	3	1	—	3	1	—	1	—	—	1	—	—	1	1	—	—
Mişkə	3	1	1	2	2	—	—	1	1	1	—	—	1	1	—	—	1
Manəvez	2	2	—	—	3	1	1	1	—	1	—	1	—	1	1	—	—
Mraq	3	2	1	—	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Mejəkə	3	2	1	—	3	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Maqar	4	3	1	—	3	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Nuriman	3	2	1	—	3	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Prejut	2	1	—	1	2	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Starle-Tamaq	5	4	1	—	5	1	1	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—
Tujmazь	4	2	1	1	3	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—
Tur	2	2	—	—	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Tapurin	3	1	2	—	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Usalь	2	2	—	—	2	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Ɵlə	1	1	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ɵlə. I—qala təbək kamitə.	6	5	1	—	6	3	2	3	—	1	1	—	—	1	—	1	—
II-qala təbək kamitəte	4	2	2	—	6	2	1	3	—	1	—	1	—	1	1	—	—
Xəjəulla	4	4	—	—	2	2	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Saqmaqoş	3	2	1	—	2	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Şişma	3	2	1	—	3	1	1	1	—	1	1	—	—	1	—	1	—
Janь avьl	4	3	1	—	3	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—
Baş ankum VKP(в) qa	5	3	1	1	5	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Urta Vulga Ɵlkə kamitə.	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Qazaqьstan Ankumьna	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tirupravlinejəgə	5	4	1	—	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tatarьstan—Ankumьna	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ural Ɵlkə VKP(в) kami.	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Barlьqь	155	94	38	13	150	49	38	52	23	34	23	7	4	37	28	5	4

Ɵlkə Kamitətteŋ Kyltprup mədire: BULANKIN.

Başqortostan Kammunistar Ynivirsitite riktьrь: MUSAJЬF.

MULLA QЬĐЬ LIKVIDATЬR BULЬRQA ЪĐERLƏNƏ.

Tur təəəge Nuđəvlət avьl səvite, Yrge Juldaş avьlь Qaьitьf Şəŋgərəj mullanьŋ qьđь, Qaьitьva Zəkejə xoquqhьđ ьulьvqa qaramaъtan təəək kylə mendə əsьlqan likvidatьrđar əđerləv kurьsьnda uqьp jata. Вьпь avьl səvite xoquqlь graz danka tip qaqьđ ьirep uqьvqa jeьərgən. Bьl turala Yrge Juldaş kamsamul jəcəjkəhe əndəşməj, jəcəjkə sikritarь esevđən ьaşamaj.

„KAMSAMUL".

Ridaktьr urьn ьaъarь: Z. Kajьpkul

SSSR Davlət ьankahьnьŋ Başqortostan kanturь

BELDERƏ

1931 jьldьŋ 15 sintəьerendə Məskəvđə „1929 jьlqь pratsinthьđ zajьmdьŋ" 10 nsь tirazь ytkərele.

TƏP OTOŞTAR:

1 otoş 100.000 humlьq 5 otoş 10 meŋər humlьq
1 „ 50.000 „ 10 „ 5 „ „
2 „ 25 meŋ „ 50 „ ьerər meŋ „
Bətəhe 5600 otoş, 1, 053.100 humlьq

Вь zajьmdar SSSR đьŋ ьətə kridit ycrizdinejələre tarafьnan his ьer totqarhьđ həm summahь siklərgən miqdarđa hatьlalar həm hatьp alьnalar.

Ssudalar aьligatsejanьŋ naminal xaqьnьŋ 60 pr—tь miqdarьnda ьirelələr həm teləgən vaqьtta pridjavitelskej kvitansalar menən rəsmiləşterelələr.

1—4. DƏYLƏT BANKЬ

Zajьmdarđьŋ atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq aьligatsejəgə vaqьtь sьqьp ьara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlat zajьmь 25 humlьq aьligatsejəgə vaqьtь uđьp ьarqan kupunьnda xisaplap	26—25	
Massəvitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aьligatsejəgə	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aьligatsejəgə	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Dəvlət zajьmь 50 humlьq	50—30	50—50
aьligatsejə vaqьtь uđьp ьarqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Bış jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30		
Pratsinthьđ „Bış jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

U R A L

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 ьaşlana. Kassa səqət tən asьq

Bəgən xuduzstьvalь tarixi filem.

Kamira №79

Baş ryldərđə: Nina Cexəjedzə, Baikvudzə, Mamuləşvili, Kacalaşvili həm ьytəndər. Fujjala həm kartina ьarqan vaqьtta simfunejə ansamьele ujnaj 16 jəşkə tiklem ьalalar inderelməj. Bilit xaqtarь oshođlandьrьlqan.

GURЬN

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 tan ьaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Bəgən ikranda

„Aqьrьn dun"

16 jəşkə tiklem ьalalar inderelməj.

„Yktəьer natiskahь" tipagrafejəhe. Başglaflit vəkile №716

ВƏTƏ DONJA PRALITARĐARЬ, BERƏGƏŊ!

BAŞQORTOSTAN

13 SINTƏBER 1931 JЬL, №200 (501)

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3

TILIFUN NUMIRDARЬ:

Ridaktьr . . . 4—81
Sikritar . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşləv bylege . . . 3—08
Iqlandar həm eleşmə . . . 3—72
Kantura . . . 1—11
Tөŋgө ridakseja . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬIЬ

ЦЕНТРАЛЬНАЯ ... БИБЛИОТЕКА

HANDAR HЬNЬLЬŞ TALAP ITƏLƏR

Başqortostan jemhyrejətenen 15—sintəвergə igen əđerləv jьllьq planь 50 pr. ytəlergə tejeş. Ləkin вalşeviktar timpь juq. 10 nsь sintəвergə ajlьq plan nej вarь 10,7 pr. həm jьllьq plan 8,2 pr. qa qьna ytəlde. SAFXUZDAR ajlьq planьn 1,8 pr. jьllьq plandь 1,5 pr. qa, garnis zaurdarь jьjnav ajlьq plan 12,9 pr. jьllьq plan 21,8 pr. qa, MTS TAR ajlьq planьn 16,8 pr. jьllьq plandь 13,1 pr. qa, KALXЪZDAR ajlьq planьn 10,3 pr. jьllьq plandь 7,8 pr. qa. QATЬ ZAĐANEJA ajlьq plan 3,2 pr. qa, orloq ьssudalarь qajtarьv ajlьq plan 46,6 pr. jьllьq plan 34,8 pr. qa həm вaşqalar вujьnsa ajlьq plan 11,2 pr. jьllьq plan 8,2 pr. qa qьna ytəlgən.

IGEN FRUNTЬNDA SINFЬJ DOŞMAN AGINTTARЬNA QARЬŞЬ KƏRƏŞKƏ!

Parteja həm xəkymət diriktiftarьn tajpьlьşhьđ вojomqa atqarьv, keslə satsejəlizem tөđeleşən jeŋev menən tə'min itevđə qoros nigeđđərđen вerehe вulqan igen əđerləv planьn ytəp sьqьv əsən kerəşev avьldaqь вulqan sьjnfьj qarşьlьq utьn taqьla ytkenləşterđe. Bыl fruntaqь sьjnfi doşman taktikahь jaŋьnan jaŋь alьmdarqa kyste. Ul вarqan hajьn nyđenen kerəş juldarьn yđgərtə вarđь.

Avьldaqь вulqan sьjnfi doşmandarđьŋ kerəş taktikahь вьjьlqь igen əđerləv fruntьnda taqьla aktiflaşa teşte. Вegengе kəndə ular fruntqa — turanan tura qarьşь sьqьvqa qaraqanda, urьndaqь вulqan hər tərlə tajpьlьvđarđan, qьjьnlьqtarđan fajđalanьv, undaqь вer tərkem yđ aginitarьn вьl julda eşkə jegevđe alqaraq qujalar. Hеđem tələ вegengе səvit jəməqət selegeneŋ esendə hiьelgən uŋ appartunistar, yđeneŋ sьjnfi jeđen jəşerep tərlə kalxuz həm səvit aparattarьna yrmələgən doşmandarđan вelə kampanejəqa ajaq salьp, вarьvsь aktif agint tar gəvđələnə. Ular turanan tura igen əđerləv planьn əđəvđe, təp qatlam kalxuzsь həm jaŋqьđaq jarlь, urta xəlleləryđe planqa qarşь qujьvđь, вurьs itep alalar. Bыl jaldaqь ular—đan yđək luzьnqьlar: „INELEK YĐEBEĐĐEN; „UNAN HUN QЬNA XƏKYMƏTKƏ„ nan tora. Ular sьjnfi doşman—kulak tarafenan taşlanqan iŋ xəvefle luzьnqь tormoşqa ytkərev julьnda əsьq-tan—aşь xərəkət itələr. Undaj faktьlar вeđđə hinelqan. Məhələn:

Şişmə təвəge „Qьđьl—Yktaвer„ kalxuzьnьŋ rəise Məxmytef aşьqtan aşьq sul ytaj. Ul: „BЬL BEĐĐƏ IGEN JUQ. BEĐĐEN IGENEBEĐ YĐEBEĐĐƏLƏ JETMƏJ„, tej. Kalxuzsьlar arahьnda sul qotqono tarata.„ ELEK YĐEBEĐĐEN TƏ'MIN ITƏJEK ƏLE, ARTHA BƏLKI XƏKYMƏTKƏLƏ BIRER BEĐ. XƏĐERQƏ BEĐĐƏN BER NƏMƏLƏ JUQ„, tip, kilgən zađanejənь jьrtьp tьqьta.

Jazьkav səvitenen aqzahь Nazarь, planьn tultьrьv, artьq igende xəkymətkə tapşьrьv əsən kereşəhe urьnda yđe вьl eşkə qarşь sьqьp, yđenən 140 вot igenen jergə kymə.

Ytge—Qьjьь təвəge Nasiвaş hьn Tuвan—Qьjqь avьl səvite rəistəre zađanja qavul itevđən вaş tartalar.

Hənaj kitkəndə вьndaj fakttarđь kyp osoratьrqa вula. Lakin ular kypme genə вulmahьn dar, təвəndə ular вarьhь la вeţgenə hənapka qajtьp qalьlar. Ulda вulha ŞUL EŞTE KYTƏR ƏN KEŞELƏRĐEN PRAKTIK EŞTƏ TURANAN—TURA SЬJNFI DOŞMAN TAKTIKAHЬN YTKƏREV AGINTЬ BULЬV ĐARЬNDA.

Ular—„in elek yđeвeđđə„ tigən qara fekər aŧtьnda parteja həm xəkymətten igen əđerləv səjəsəten jemererqə, praktik tormoşta unь эđərqə tьrьşala.

Tərlə jəşerep juldar aşa parteja həm xəkymətten səjəsəten eđevgə ьn tьtьvsь вьna вьl doşman—qarşь xərəkətenə qarşь kiđken kerəş alьpьv, hər jerđə avьlda вьl xəđmət qatlamь вulqan kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtarđь parteja həm xəkymət səjəsəte tirəhenə tuplarqa kərək. Bыnьn əsən вerensenən: kiŋ qatlam xeđmət ejalərə əsəndə aŋlatьvьđ kəsəjtev, uđqan julda đur unьşьptarqa ireşevqə səвəp вulqan eş təzrirələren вьjьldь fruntqa kyserev, jalpьnь parteja həm xəkymətten kəndələk diriktiftarьna jaqьnajtьv menən вulьrqa tejeş. Başqortostan вьjьl uđqan julda đur aldьnqьlarqa ireşte. Unan alqan eş təzribəhen вegengegə kysera alьv, jalpьnь вeđđən tuplaj вelev arqahьnda вьđ вьl kerenselekte вьjьlda alьrqa tejeş вьđ.

HUŊQЬ BIŞ KƏNLƏK IGEN ƏĐERLƏVĐƏ HЬNЬLЬŞ BIRMƏNE

AKTIF EŞ, BERĐƏM KƏS MENƏN FRUNT ƏĐƏKLƏGƏN QAPLARQA

Uđqan ike jьlda вerenselekte alqan səvittar Başqortostanь вьjьlda yđ urьnьn alьrqa tejeş

BAŞQORTOSTANDЬ MAŞINALAŞTЬRЬV ISEMENƏ

500 вottan olo qьđьl aвuz

Zьjansura təвəge Ytəqol səvite „Nuriman„ kalxuzь, Başqortostandь maşinalaştьrьv isemenə arnap đur вer qьđьl aвuz ojoştorđo. Aвuzqa 500 вot igen haldь.

„Linini„ kalxuzь la qalьş manь

Şul uq təвakteŋ „Linin„ kalxuzь Başqortostandь indysterejələşterev isemenə ajьrьm вer qьđьl aвuz ojoştorđo. Aвuzda 55 sintnir igen вarđь.

„Qьđьl—jəşen„ kalxuzь yđ вurьsьn ytəne

Zьjansura təвəgenən „Qьđьl—jəşen„ kalxuzь urazaj jьjnav eşen yđ mələndə ytəp sьqtь. Berense sintəвergə ingən vaqьtta unьŋ huqьpalьnmaqan aşlьqь qalmanь. Xəđer qьđьv rəveştə igen tapşьrьv eşen alьp вaralar. Keđgə səsev ələkə ştaptьŋ kyrhətkən srugьnda 100 pr. tь menən ytəlde.

X. RASAJ

600 giktar dala xəkymendə

ZEJANSURA təвəge „Səjtвattal" kalxuzь idarahь jetək—selek eşen julqa quja almaj. Kalxuzsьlar arahьnda вaş вaştaqlьq. Xeđmətte ojoştorov eşe siktən tьş nasar.

Kalxuzdьŋ oşo kengə tik—lem 600 giktar igene jьjьlmaj, serep—eştən sьqьp jata. Bыl igen uŋьşьn juqattьvsьlarđь javapqa tartьvđь talap itəвeđ.

X. RASAJ

Eşlekheđ idara—urazajđь juqalta

MAQAR kalxuzь arьştarđь saвьp alha la huqьp вətkəne juq. Hunqь igendər urazajь jartьlaj serep saвьlmaj ultьra, arьş ekkertlənməj kyвələ jata. Idara vaqьtьnda sara kyrməne. Əgər ular halqьn qaramaqanda juqaltьvhьđ jьjnap alьrqa вula ine.

MAQAR.

Sələj səvite kulaktar qulьnda ujnaj

ARQAJAŞ təвəge Sələj avьlь səvite kəndələk səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn alьp вarьvđa kileşevsənlek itə. Ul kulaktarđь „kyrmej". Keđgə səsevgə haman teş əgən „Orloq juq" tigən hьltav artьna jəđen jəşerə. Eske məmkinləktər вulha la ulardan fajđalanьv juq. Bыl eş teŋ təвə turanan—tura kulak agintь вulьvqa вarьp jalqana! Arqajaş təвək ojoşmalarь kyđ haльqьđ. Sələj avьl səvite eşselərə yđđəre tьvđьrqan əđəklektə qaplarqa həm qatь javapqa tarttьrьlьrqa tejeştar.

S. ƏSRƏR

Sьjnfi doşman kalxuz isemen вьsьrata

MƏLƏVEZ təвəge Jazьjkav səvitendəge „Jaŋь—Avьl" kalxuzь вaştan ajaq kulaktar qotqohonda. Ul „igen juq..." tip zađanejahьn kire qajtara. Şul uq vaqьtta kalxuzdьŋ qulьnda вьltьrđan qalqan 250 вot əđav arьş jata. Tikşerev huŋьnda вьl kalxuzqa kulaktar inep jəđ jəşerevse sьjnfi doşmandarđьŋ вulьv вelende. Ulardьŋ tamьrьn qьrqьrqa kərək.

A. N.

UDAR 10 KƏNLƏK AЅЬLDЬ

Işəkəj avьlь kalxuzь (Maqar təвəge — Maqar səvite) tərlə səjəsi—xuzalьq kampanejalarьndaqь вulqan əđəkləktərđe qaplav əsən udar 10 kənlək iqlan itte.

Avьldaqь вulqan вətə kalxuz aqzalarь вьl udar 10 kenləkkə jaqьndan torop qatnaşa.

SƏJET

Məxmyt xəkemgə tartьlьrqa tejeş

Şişmə təвəge„ Yktəвer" kalxuzь rəise вaştan ajaq kulak agintь вulьp xeđmət itə. Ul iŋ elek kalxuzьma, unan arthaqьna xəkymətkə tip вirelgən igen əđerləv zađanəjəhьn jьrtьp taşlaj. Bыl keşe it əđerləv vaqьtьnda 10 вot itte seretep jergə kymə. Bыl eş tikşerelergə tejeş. Məxmytef urьndan qьvьlhьn. Unь javapqa tarttьrьrqa kərək.

A. SƏRVƏREF.

„Trudavik„ kalxuzьnan 16 kulak qьvьldь

Kalxuzdarđь tađartьv eşenə nьq əhmejət вirelhen.

Qьrmьđqalь təвəgenən qaraqan qajhь вer avьl savitendə igen əđerləv eşe nasar вara ine. Bыl hylpənlek вigerəktə kalxuzdarđa kyđgə вarelde. Şunьŋ əsendə вьnda вalşeviklek kantryle вik nьq kəsəjtelde. Kalxuzsьlarđьŋ yđ insejətivahь menən kalxuzdarđa tikşerevđər вaşlandь. Hеđemtələ kalxuzdarđь artьq əвterəvse səвəвtərđeŋ iŋ đurь, kalxuzqa ojalnqan kulaktarđьŋ вətə eşte estən torop seretevđəre asьldь. Ber „Trudavik" kalxuzь naŋqьna 16 kulak tađartьldь. Bылar вarьhьla Yktəвergə tiklem 3 ər 4-tər jəđ disatinə igen səsep kilgən ere kulaktar вulqan.

Kalxuzdarđь tađartьv eşenə hər jerđə nьq əhəmejət вirelergə tejeş.

„OSQON"

SƏJƏSI TƏRBEJƏNE KƏSƏJ TERGƏ

„Olo aqa" kalxuzьnьŋ (Dьvan Məsetle təвəge) 2 nse həm 8 nse вrigadalarьnda urazaj jьjnav eşe ajьrьm jartьlaş jatqan vaqьtta kalxuzdaqь вulqan aqzalar вer litr araqьqa alьnьp raskulacit itelgən kulaktьŋ igenen urьp jerejđər. Kalxuzdьŋ yđ eşe əđək jata. Şul uq vaqьtta avьldьŋ вer jarlьhь „вer genə giktar вojđajьm вar ine şunь maşina menən saptьrьp вirhəgeđ ikən" tip horaqas, „vaqьt juq" tip sьqaralar.

Kalxuzda səjəsi tərвejəne kəsəjtergə. hər вer kalxuz aqzahьn yđ doşmanьn aŋlar xəlgə kiltererqə kərək..

Q. IŞBULDIN

Keđgə səsev planь 33,4 pr. qa ytəlgən

MƏSKƏV, Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqьnьŋ məqlymattare вujьnsa, 5 nse sintəвergə SSSR dəvmələndə keđgə səsev planьnьŋ 14370 meŋgə—33,4 pratsintь səselgən. Safxuzdar 392 meŋ ga, kalxuxdar 8946 meŋ ga, jaŋqьđaqtar 5032 meŋ ga səstelər. Ytkən jьl вьl vaqьtta sajuz dəvmələndə 10330 meŋ ga, tiklem 4 miljun ga qa kəm səselgəjne.

5 nse sintəвergə 792 pr. igen jьjьlqan

Məskəv, 92 safxuz səselgən orloq kylturalarьn jьjnap вəterđe. Orloq tristь tarafьnan 5 nse sintəвergə вətəhe 3071,3 meŋ ga, 79,2 pratsint igen jьjьlqan, Ytkən jьl вьl vaqьtta вətə səsev majđanьnьŋ 74,7 pratsintьna jьjьlqajnь.

Jađqь səsev jeren sьjəl uq hөrəp вətəveđ

OLO JULDAN SITTƏ QALQAN OJOŞMA

MAŞINA—TRAKTЬR STANSALARЬ IGEN ƏĐERLƏVGƏ TƏ KƏRƏP QARAJĐAR

(RKI matirejaldarьnan)

Maşina—traktьr stansalarь igen səsev, urьv, huqьv kampanjalarьnda hər vaqьt alda ki həlarđə, iŋ mөhim xuzalьq səjesi kampaneja вulqan igen iđerləv eşendə qojoroqta hejrələr.

Sənki, Traktьr sintьrđьŋ Başqortostan вylege вьl mөhim eşkə narьq вirep jetkerməvne, appartunistarsa—yđe вarьr əle, tip qaranь. Igen əđerləvđə plan təđəmane. Bыna şul arqala ađaq, diriktif вirevse həm vlas urgьndarь qьđьm jahaj вaşlaqas ul da plan təđəp, zađanejalar вirə вaşlahala MTS tar вьnь qaвul itmenelər:

—„Beđ igen əđerlav eşe menən mataşmajвьđ" tip qarşь torđolar.

Plandь hər вer kalxuzqa iltep jetkerevgə ajaq saldьlar, igen əđerləv eşe nigeđđə 15 nse ejjyldə yk вaşlanqan вulha la, MTS tar plandь fəqət 29 nsь avqьsta qьna itep jetkerđelar, hеđemtələ avqьs planь əđelde, sintəвer вaşьna ajlьq plan nej вarь 50% ə jьllьq plan 10 pr. qa qьna ytəlde.

Kulak həm xəlle xuzalьqtarqa qatь zađanəjalar вik huŋqa qalьp вirelgəngə, jaŋqьđaqtarđaqь igen xosusi вađarqa aqьldь, kyp kenə igen jəşerelde. MTS tarđaqь parteja həm prafsajuz ojoşmalarь вьl fakьttan kyđ iomdolar, ə kulak oşo maminttan fajđalanьp, igen əđerləv kampanejahьn əđəvgə вətə kesən haldь. Jaŋqьđaqtarđь igen tapşьrmaƀqa qotortto, kalxuzdararahьnda „iŋelek yđeŋunan huŋ qьna dəvlətkə" tigən qotqo taratть. Ytə вarьp, igen əđerləvđə sintəвer planьnьŋ da əđələv qurqьnьsь tovđь, sintəвerđeŋ 15 enə jьllьq plandьŋ 50 pr. tь tultьrьlahь urьnda ajlьq zađaneja sintəвer 5 enə fəqət 6,6 pr. qa qьna ytəlde.

Jetəkselek eşenə iltifathьđ qarap, appartunizemqa вirelep, mөhim xuzalьq—səjəsi kampanejəne əđəvgə səвəpse вulqan əsən Traktrsintьrđьŋ Başqortostan вylege pralitarejat sutь aldьnda javap вirergə tejeş.

F. A.

DƏVLƏTKƏ TAĐA ORLOQ BIRƏBEĐ

Kalxuzsь qatьn—quđđar aşlьq jelgərələr

Hal aqьđьvđa əđəklək

Timp qьrqa kəsəjtelhen

Hal aqьđьv planьnьŋ ytəleşe qəniqətlənerlek вulmavь 20 nse avqьsqa tiklem 478 meŋ kuвa mitьr hal aqьđьlmaj qalьvь turahьnda gəzitəвeđđeŋ oşo jьl 7 nse sintəвerđə sьqqan hanьnda VKP(в) Əlkə Kəmitateneŋ qararь вaƀьlьp sьqqan ine.

Ləkin вьl mөhim eştə əlegəsə qьrqa вoroloş jahalqanь juq, eş yđ aqьmь menən вara. Məhələn: Başqortostanda oşo jьldьŋ 8 nse sintəвerenən вulqan məqlymətkə kyrə, hal aqьđьv planьnьŋ ytəleşe вьlaj tora:

Bilarat Lispramxuzьna hal aqьđьv əsən yrđən вirelgən zađaneja 100 pr. tь menən ytəlep hьvqa teşerelgən aqastarđьŋ вarьp jetev planьn 99 pr. qa, Stərle Lispramxuzь hal aqьđьv planьn 100 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 95 pr. qa, Өfə Lispramxuzь aqьđьv planьn 66 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 95 pr. qa, Krasna—yfimkə aqьđьv planьn 99 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 68 pr. qa, Yđən aqьđьv planьn 79 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 72 pr. qa, Qara—Idel aqьđьv planьn 98,5 pr. qa, aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 87 pr. qa, Jьlajьr Lispramxuzь aqьđьv planьn 83,3 pr. qa, aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 95,6 pr. qa, Tanalьq aqьđьv planьn 97,7 pr. qa, aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 39,6 pr. qa, Ləməz aqьđьv planьn 87,6 pr. qa, aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 87,6 pr. qa, ytəgəndər.

Hal aqьđьv planьnьŋ đur əđəkləktər menən вarьvь Avkum qararьnda kyrhətelgənsə, urьndarđa oşo kengə tiklem eş xaqьn tyləvđə uravnilьfka həm eşse kesəneŋ samatyk menən kilevenə ьşanьv вar. Eştə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq jomoşaq ytkərelələr. Sdilnəj eşləv kərəgensə qullanьlmaj. Qajhь вer urьndarđa eş xaqь vaqьtьnda tylənelməj. Həm kyp kenə təвəktərđə eş xaqь jəhətenən eşselərgə вurьslьlar. Sənaqet tavarđarь həm aƀьq fundьnьŋ вer өleşə вytən məqsəttərgə totolqan. Hal aqьđьv həm aqas əđerləvđəge eşselərđe tə'min itev qəniqətlənerlek tygel.

Hal aqьđьv planьn vaqьtьnda ytəv əsən eske kөstər həm həm вətə məmkinlektərđe tulь dərəƀ fajđalanьrqa kərək, juqha plan ytəleşe qurqьnьs aƀtьnda tora. Hal aqьđьv planьn yđ vaqьtьnda uŋьşlь ytəv əsən вьl turalaqь VKP(в) Əlkə Kəmitəte qararьn nьqlap əjrənergə həm unь kəmselekheđ вojomqa atqarьrqa kərək. Bыl mөhim eşte вojomqa atqarьv hər вer aŋlь səvit eşseheneŋ вajavaj вurьsь.

IBRAHIM

Kirвes əsən kerəştə satsejalizem jarьşь mitьdьn juqarьraq kytərergə

Kirвes halьvđa вulqan juqarь timp kyrhətmələre turahьnda Yđək gəzittərđə вulqan вeldermələrgə (yđək təđəv urьndarьna) вeđđə вulqan eşselər həm tixnicski eşselər tarafьnan вige yk ьşanmaj qaravđar вar. Məskəv kirвes eşendə вulqan jarьş hеđemtəвe mart ajьnda вer taşsь вer səqətkə tyвəndəgesə eşləp sьqara. Urьƀ mitьdь вujьnsa eşləgəndə səqətkə 327 kirвes Amirika mitьdь вujьnsa səqətkə 452 kirвes ə, Yđək xeđmət institutь mitьdь вujьnsa səqətkə 907 kirвes вirə. Bыl đur hanqa qajьь вerəvđərđeŋ ьşanmaj qaravđarь qəzəp tygel. Sənkej вeđđə fənni nigeđgə вəjləngən rəveştə xeđmətte ojoştorov eşe təđəv urьndarьвьđđa qujьlmaqan əle. Bыl timp menən eşləv əsən Məskəv taşsьlarь kyptərđe jarьşqa saqьra kilələr.

Kirвes halьv eşen kəsəjtev вьl julda yđək xeđmət institutь mitьdь qullanьv kirвes halьv urьndarьnda eş timpь eş mitьdtarьn jaqşьrtьv əsən 30 nsь avqьsta Başstruj вylege tarafьnan taşsьlar arahьnda yđ ara jarьş iqlan itelde. Bыl jarьşqa aksejanir jəmqejəte „ustanufka" hьnan вrigadalar həm 3 ajlьq stazlь jəş yđək xeđmat institutь instruktьrь ajьrьm rəveştə həm 5 kvalifikatsejalь taşsьlar jarьşqa sьqalar. Bыl jarьşqa sьqьvsьlar aksejanir jəmqejəte вrigadalarьnan вaşqalarđь yđđəreneŋ teləgən mitьdtarь menən eş alьp вarьrqa xaqlьlar. Tik ularqa eske tərtipte вođov jaqьna rөxsət itelməj. Eske tərtiptərđən kirвeste hьvđan haqlav kyp həm jaqşь sьjfatlь kirвes eşləp sьqarьv вьsьratmav həm unь artьq hьvlandьrmav вurьsь jəkmətelə. Jarьştьŋ qьƀqasa hеđemtəhe şulardan tora. Ə, ustanufka вrigadahьnda hər вer вrigadala 5 keşe вylьp ular eşte yđ ara вyleşep eşləjđər. Brigadala вulqandarđьŋ вerhenə genə kvalifikatseja talap itelep, qalqandarь jartьlaş kvalifikatsejalь вulьv menən qəniqətlənelə.

Xəđer вьl jarьşvsьlar hеđemtəhe turahьnda вьndaj signal alaвьđ:

Taşsь siruf səqətkə 467 kirвes halьp 100 humlьq вyləkmenən вyləklənde; yđək xeđmat instruktrь Arminnik 450 kirвes halьp 60 humlьq ike вylək menən вyləklənə; taşsь Kyzmin Pitьr 381 kirвes halьp 40 humlьq 3 вylək menən; Dunuşkin 3 ajlьq stazlь eşse 300 kirвes halьp 40 humlьq вylək menən вyləklənə „Ustanufka" вrigadahь Bilaвarđьva səqətkə 846 kirвes hala. Həm вьl вrigadala qatnaşьvsьlarđan Siruf вyləklənev sistimьnda вer səqətkə 4 hum 54 tin, Arminka 4 hum 30 tin, Kyzmin 3 hum 71 tin, Duşkin 2 hum 75 tin eş xaqь ala.

„B"

TӨВƏK MATBUQATTARЬN JAŊЬNAN QOROVQA TABAN

Təвək matвuqattarь, yđđəreneŋ sьqa вaşlav kəndəre menən də, kyrhətkən xeđmətterə menən də jaqşь uq alqa kittelər. Şul vaqьt ulardьn eştəren jaŋьnan qorov, kiləsək yƀeştəren вildələv turahьnda matвuqatta hyđ quđqatьlqanь juq əle.

Təвək matвuqattьn jeteşheđlege turahьnda hyđ quđqatьlqanda iptəştər tipagrafejənьŋ artьq jarlь вulьvьn, eşselər jeteşməven qujalar. Bыl dərəƀ. Beđ вergenə təвək matвaqahьn da kərəkle nəmələr menən jetarlek tə'min itelgən, tip əjtə almajmajвьđ. Ləkin, kyp aвzuzdar gəzitteŋ tьşqь təđələşe turahьnda tygel, unьŋ estə'ege jomoşaq вulьv, ojoştora вelməv, kəndələk вurьstarđan artta qalьvđarь turahьnda qьsqьralar вit. Bыlar tipagrafejəneŋ jarlь вulьvьna qьna вəjlənməgən. Timək вeđđə вegengе timpqa ejərə alməv вegendən qalьv вar.

Bьna „Linin planь əsən" gəzite. Ul totaş, totaş вit itep qararđar вaƀьp sьqarьvđa iŋ aldьnqь hanala. Ləkin qarar вaƀьvđь qьna вeđ вegengе talapiarqa ejərep вarьv tip hanaj almajвьđ. Ə, вəlki şul qararđar вujьnsa eşsəndərđeŋ eş menən javaptarьn ojoştororqa, unь ytəvđe kesəjtep jeвarev вulьrqa tejeş.

Ə, вьl eşsəndər jalpьhь fekeren mөhim qararđar tirəhenə tuplav eşe təвək gəzittəreneŋ kyвehendə aqhaj. Sənki, təвək gəzittəre oşo kengə tiklem planlь eş kyrməjđər.

Planhьđ eş—yđ aqьşьna taşlanqan eş. Bыl uŋ appartunistar statkьhь menən qəməldə kileşev tigən hyđ. Planhьđ matвuqattьŋ yƀeve, nьqьvь məmkin tygel. Sənki ul yđeneŋ kiləsəgen kyrməj kilgən, kilgən xəвərđər aqьşьna qьna qarap вara. Məhim səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna jalpь təƀə вirə alməv şunan kilep sьqa la inde.

Bьna „Linin julь" gəzite. Ul kampanejalar tirəhenə eşsən jəməqətselek fekeren ojoştorov, xəвərselər xərəkəte menən jetəkselek itə aldьnqьlarđan hanala. Beđ вьnь aвzurđar aşa la („Kammuna" gəzitteŋ VKP (в) ƏK həm Yđək Kəmitəte qarşьnda tьulanqan atcutь вujьnsa sьqarьlqan qararđarđa la kyrđek. Ləkin oşo aldьnqь gəzitevəđ planhьđ eş kyrə. „Linin julь" yđeneŋ 5 kənlək 1 numirьnьŋ təp mamintt arьn вildələjdə şunьŋ вujьnsa saralarđь qullana вaşlaj. Qəzitteŋ вьl вurьsьn ytəvđə xəвərselar menən đaimi elemtələ вulьvь, вer nisə avьl səviteneŋ tilifunlaşqan вulьvь đur jarđam itə. Əgərđə „Linin julь" nьŋ eş planь вulьp, unь xəвərselər aldan вelep torhalar вigerəktə jaqşь вulьr ine. Tik 5 kənlək вer numirlьq вaqana вilgeləv genə jetməj. Qəzitteŋ sьjfatьn jaqşьrtьv, xəвərselar xərəkəte menən ədləkhəđ dərəƀ jetəkselek qujьv kəndələk məhim вurьstarđьŋ ergəhenən genə ytep kitməv əsən hər вer gəzitkə ajlьq, kəm tigəndə 10 kənlək plan вulьrqa tejeş. Plan səjəsi xuzalьq kampanejalarь вurьstarьn ytəv əsən ojoşqan rəveştə kestə tuplap totonovqa jul asa. Əlegə tiklem kypselek gəzittərđə yđenə urьn totqan xəвərselar jeвərgən matirejaldarqa qьna ьşanьp jəşəvđe вətərə.

Ikense məs'ələ: Narkampactil təвək gəzittəreneŋ вətəhendə вulmaha la radio alqьstar qujđь. Ləkin ular TASS infarmatsejalarđьŋ вarьhьnda qullanьp вulmaj, ikensenən gəzitteŋ kyləmelə uqa irek вirməj. Şunьŋ əsən oşo kəndən Əlkə matвuqattьŋ infarmatsejalarьn ojoştororqa kərək. Bыl memkin nəmə həm ytəlergə tejeş. Oşo jьl maj ajđarьnda uq „Başqortostan" gəzitendə „BATA" ojoştorov turahьnda feker quđqatьldь.

Ləkin вьl məs'ələ xəl itelev aldьna jetkəs tuqtalьp qalqan. Təвək matвuqattarьnьŋ seltərə kiŋəjev, huŋqь kəndərđə genə 3—4 jerđə jaŋь gəzittər ojoştorolov вьnь qьrqa talap itə. Sənk təвək gəzittəreneŋ kəndələk вurьstarđan artta qalьvđarь dərəƀərəge huŋqa qalьp kytərevƀəre, planhьđ eş kyrev menən вergə ul turala aldan kərəkle məqlymətte həm təp ustanufkanь ala alməvđanan kilə.

Bыl məqələ təвək gəzittəren jaŋьnan qorov unda planlav turahьnda feker alьşьvđь quđqatьp jeвarev urьnьnda jađьldь. Təвək matвuqattarьnda eşləvse iptəştər yđđəre şulaj uq əlkə gəzittərđə eşləvse iptəştər yđ fekerđəren əjterđər həm вeđ jaŋьnan qororвьđ.

YĐEŞ TULQЬNЬN TAQЬLA JUQARЬ KYTƏRERGƏ

Başqortostandьq UKKa sistimьndaqь giganttar вətəhenən də elek

Timer jul magistraldarь, təđəv matirejaldarь menən tə'min itergə

BAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬ JAQЬN JЬL ESENDƏ TIMER JUL SELTƏRE MENƏN TOTAŞЬP BƏTƏRGƏ TEJEŞ

Başqortostanda ilikterik juldar halaвьđ

(Qasplan rəise iptəş Samsunьf məqələhe)

Ilikterik kesen təv başlap jək aшarыь đur вulqan timer juldar da fajđalaнь вildələnə, вьndaj juldar hanьna ikense вiş jьllьq ta UKK timer juldarь inəşəl, məhələn: Kartalь Magnitnaja, Θfə—Magnitagurskej, Qьđьl—Cusavaj, Magnitnaja—Bajmaq—Sara, Zakafkazejala Surmuvskej pirivalьnьndaqь timer jul, Dannas Krivuj Rug, đur qalalar ergəhen dəge timer juldar həm başqalar.

Bыl вildələngən pragramdь вo jomoqa aşьrьv ul juldar esen ilikterikvuzdar turahьnda məs'ələne jыl вuđьnьnda ikense şəxer yk ejlap quju, nedđen ileneddə ilikterikvuzdar xəđer yk eşləna вaşlarqa tejeşle SSSR xalq xuzalьqь jaqыnaь səvite prizedejumьnьn qararь menən вətə Sajuz ilikteratiknika beregenə 1932 jыlda UKK timer juldarь ilikterikvuzdar turahьnda məs'ələne xəđer yk eşlənergə kəraklek avtar вirelde. Bыl majdanda ajьrьm вaşqarma tyzelde. Başqortostan UKK sistimьnda quşьlьv jəhətenən tədelgən qarşьlar planьnda вьndaj zavьttь tedev kyrhətelgən.

Bətə Sajuz ilikteratiknika nere ge idarahь вьl zavьtta Başqortostan tupraqьnda tedergə qurar вirđe həm ul zavьtqa majdan qorov esen kamisejə вəzə đe. Bыl kamisejə вeđđen taraf tan təqdim itelgən majdandarđь qaraqandan hyn Arxangelskej rajunьndaqь Injar jыlqahь вuбьn da вulqan majdanqa tuqtaьь. Askin həm Baвьv jыlqaşыqtarь arahьndaqь вьl majdan Θfənən 80 saqrьm jьraqlьqta, Θfə—Magnitagurskej arahьndaqь ilik teriklaşterep tedərgə вildələngən timer jul вujьnda jata. 7 nse sintəвerdə Dəvlət plan kamisejəhe prizidejumь выl majdandь ul zavьttь tedevgə вildələne.

Bыl majdan tyvandəge səвəptar arqahьnda hajlap alьndь: вeren senən ul Θfə—Magnitagurskej arahьnda halьnьrqa вildələngən timer jul ergəhendə вulasaq, ul qara mitallurgeja zavьrь—Bajmaq həm Bilarət zavьttarьna jaqьn. Iken senən ul urьnda qom, erə qom, taş, вalsьq, angidrit h.в. kevek tedəv matirejaldarь вar. Jaqьnda ďa hal aqьda torqan jыlqalar: Injar, Sim, Aq Iđel вar, вulqa zavьttь tedevgə aqa kilterəsь tar, undaqь ərəsə eşlamaj tor qan taqta jaqьn, zavьtь вьl tedeləştə taqta h.в. nəmələr menən tə'min itasak.

Bыnan вaşqa jənə ul rajunda kərək tədəv eştəre esen вulьnьn şulaj uq prajьkвudstьva esenə də eşse kesə вar. Bыl majdan ergəhendə QGRU ikspiditsejahe 10 miljun tunna jana torqan slans tapqan, выl slanstь injar zavьtь jaqьnь matirejalь itəp fajđalanasaq. Bətə Sajuz ilikteratiknika beregenen Başqortostan Dəvlət plan kamisejəhena вelder-gən aldьnьdьqь məqlymattarь вujьnsa вulqan zavьttь prajьkвudstьva pragramь tyвəndəgesə вildələnə: prajьkвudstьva; a) magistral ilikterikvuzdarь 600 dana

373 miljun humlьq, в) sənəqət ilikteratiknika 915 dana, 83850 men humlьq, в) rudnik iliktravuzdarь 1 350 dana, 29.650 men humlьq, Bətəhe 2865 ilikteravuz, 486.600 men humlьq. Bьl handar berense kidəktə tedələgə tejeş lə zavьttьq praduksejahe. Ikense kidəktə tedələ torqan zavьt taqьla şul tiklem praduksejə вilələsək. Zavьt вətənlaj halьnьp вətkəs вer miljart humlьq praduksejə вirə вaşlajasaq. Barь tik prajьkвudstьva qaralьla tan halьv qьna sama menən alqanda 60 miljun humlьq təşə sak. Bыl summanьn jartьhь qorol malarqa alьvqa totolasaq. Zavьttьn вətəhe qorolop вetkəs esən genə kərək вulqan maj dan 400 giktarqa jetə. Bьnan başqa jənə qala esen 200 kese gə ber giktar iђəsenən вətəhe 600 giktar jer kərək вulasaq. Berense kidəktə zavьtta 20 men eşse eşlavə вildələnə, zavьt вətənlaj halьnьp вətkəs unьn eşseləre hanь 35—40 men gə jetəsək. Əgər вьl eşseləren simjalaren də iђəpkə alqanda keşe hanь in ə 30 nurma—5 mi lыan iђəplangəndə вətəhe 5 mil jun kvadrat mitьr toraq majda ь (a keşe naşьna 9 mitьr вul qanda—9 miljun kvadrat mitьr) kərək вulasaq. Berense kidəktə tedələ torqan qalaqa 80 miljun hum nəm ikense kidəktəgenə 150 miljun humlьq tedəv вulasaq.

Jənə zavьtqa kərək yd esendə jerev esen вulьnьn, şulaj uq ilikteravuzdarьn вьnav esen də вətəhe 40 kilamitьr odoloqonda jul kərək вulasaq. вьqa 3 miljun hum вildələnə. Berense kidəktə tedələ torqan zavьtqa 150kilavat həm вьnan ikense kidəktəgenə 280-300 men kila vat ilikterik inirgejəhe kərək вulasaq. Bыl talaptь вarь tik oşo rajunda ilikterik stansahь halьv menən genə qənəqəttənderergə məmkin. ə gaşplan tarafьnan вraslanqan tedələş planьnda вьnan вaq oşo tajunda ilikterik stansahь tedev вildələngən. Ilikteravuzdar zavьtьn tedev eşe aşь qьs rəveştə alьp вarьlasaq, ərderlek eştərenə oşo jыldьn yk вaşlanqan ul. Qьşqa tiklem вьl urьnda vaqьt lь toraqtar həm xuzalьq qaralttarь вulьrqa tejeşle, вьnan esen 1931 jыlda 2,5 miljun hum вildələngən. Qьşqь sizun tedev matirejaldarь, ditaldarьn h.в. taşьv esen fajdalanьlasaq. Tədəv eştəre kin dəvmələ вaşlav 1932 jыldan aprel—maj ajdarьna вildələnə. 1933 nse jыlda zavьt xut.a jeвərelergə tejeşle. Tədəv esen 10—12 men eşse kərək.

Bətə Sajuz ilikteratiknika berege вьl zavьttьq prajьkвudstьva zadanejahьn вtaвlanь, timək tavarvь tədəv—tamam вьl itel-gən məs'ələ.

Bьnan nindəj вurьstar kilep sьqa hun? tэv вaşlap VKP(в) nen Başqortostan Θlkə kamitate həm Başqortostan xalq kamisardar səvite isemenən Θfə—Magnitagurskej timer julьn tedevde jeteđlətev məs'ələhen juldar xalq kamisarlьqь aldьna qujьrqa, iliktьrvuzqa jul вirergə kərək. Bыl julda Dim həm Aq

Iđel jыlqalarь arqьrь kyper halьrqa kərək вulqanlьqtan tedəv eştəren 1—1½ jыlqa huđьvь məmkin. Θfə—Magnitagurskej timer julь şulaj uq Jegəze—Kamarufskej zavьtьn tedəv, unьq rudahьn taşьv h. в. esen də kərək.

Başzildur idarahь Məkişef həm Şilunin iptəştər jetəkselege aђtьnda, jəş udarnik—inzinirdarđьq qatьşьlьqь menən вьl timer juldьq prajьktьn həm tikşerev eştəren iq qьђqa sruk esendə eşləp вətərdə. Ləkin juldar xalq kamisarlьqь вьl prajьkttь əђtəl aђtьna halьrqa ujlaj. Beđ вьl tedələş ergəhenə jəməqət fikeren tuplarqa həm „Vastukstal", „VIO", Svitmitzaiьta" teristarenenq jarđamь menən tedəv eştərenenq вuşlanьvьn jetediətergə, Başzildurđьq Samar—Zaltavьs timer julь ikense hьdьqьn halьvdan вaşlaqan kadadьdarьn вьl jaqь juldь tedəvgə kyserergə tejeşleвeđ. Parteja ojoşmalarь, eşselər, kalxuzsьlar həm вətə səvit jəməqətselege kərək Başqortostan esən вuihьn, şulaj uq вətə sajuz esən də siktən iьş đur əhəmejəte вulqan вьl tedələştarga xəđerđən yk ađerlek kyrə вaşlarqa tejeştər.

A. SAMSUNЬF.

Başqortostanda teђlə mitallurgejə sənəqəte.

(B.S.N.X. rəise Q.Jəhydin məqələhe).

Başqortostan ile вaqьr, altьn zapastarь menən вik вaj. Unьq teђlə mital sənəqəten alqa jeвərev pirispiktivahь вik đur.

Başqortostan Ural—Kyzвas sistimьna ineve menən yđenen yђeşen mitallurgejə maşina tedeleşe mital eşləv tedəv matirejaldarь menən genə lə tygel ul yđenenq yђeşen kin dəvmələ teђlə mitallargejəne alqa jeвərev iђəвenə lə yђergə tejeş.

Teђlə mitallurgejənь alqa jeвərev esen Başqortostanda sire ja вazahь kyp. Xəđergə kendə teђlə mital sireja вazahь tulьhь menən javap вirə almavь xəlen də tora. Huqqь kendə Başqortostanda teђlə mital iђəвenən вaqьr, altьn həm keməş taььla. BQRU nьq вirgən məqlymətə вujьnsa 1928 nse jыldьq yktəвer вaşьna Başqortostanda вaqьr ruda zapasь 598000 tunna, 1931 nse jыldьq 1 nse martьna 7 miljundan artьq hanala. Bik kyp handarda sinek' svines, ho ro kalsadan zapastarь вar. Bыl ruđalarđьn sastatьnda hər terle nəmələrđen quşьmtaьь вar.

Başqortostanda teђlə mitaldьq rəzvitkə eşe jomoşaq вulđь. Əgər nьqlь rəzvitka eştəre alьp вarqanda ul zapastar kamer qalьvь məmkin, вьnьn esen Başqortostanda teђlə mitaldьq razь janьnan jaqь jatqьlar taьвv həm tərən rəveştə ɵoravlav julь menən ьвasaq.

Teђlə mitallurgejə вaqьr, altьn həm keməş tasьv teђe Bajmaq Başkamвinatь tarafьnan eşlənelə. Bajmaqtaqь altьn, вaqьr eretev zavьtь Başkamвinat tarafьnan 1924 nse jыlda xutqa jeвərelde. Ul Ken jaq Ural tav sənəqəte aksejanir вerekməhenə qaraj.

Tyвə вlqun fawrigь 1917—nse jыlda xutqa jeвərelə. Bajmaq təвəgenda 1914—nse jыldan 1917—nse jыlqa tiklem 2 men 166 tunna, 1929—30 nsь jыldarda 3 menq 431 qara вaqьr eretelə. Bajmaq sənəqəte praduksejə eşləp sьqarьv jaqьnan hoqьşqa tiklem вulqan xəlgə ajaq atlanь, Başkamвinattьq kiləsək yђeşe esen iq tar urьn jul məs'ələhe. Bajmaq təвəgenenq вətə urьndarьnda teђlə mital jatьştarь вar. Ləkin вьl urьndarđa timer juldarđьq вulmavь, Başkamвinattьq eşenə đur qьna totqarlьq itə. Başkamвinat afta—transprt menən вik nasar tə'min itelgən, SSSR Səvit xalq kamisarlьqьnьn Magnit, Bajmaq—Harь aralarьn totaştьrьv turahьndaqь qararь 1931 jыlda eşkə вaşlarqa tejeş tip ьşanьla.

Bajmaq təвəgəndə teђlə mitaldь alqa jeвərev esen totola torqan kapital majanьq вik ađ han taşkil iteven əjtergə kərək. Məҕələn: 1927—28— jыldarda kapital maja 1030 men hum,

28—29—.1480—

29—30—..3000—

31—.. 9000—

Başqortostanda Baqьr ruđahь вaşqa ter teђlə mitallurgejə jыllap tygel, kənləp yђə, tik razvika eştəren kesəjtergə. Başqortostanda вaqьr qomo вik mul, вaqьr qomo zapasь 18,764 menq tunnalar menən iђəplənə. Tik вьnьq qajhь вer eleşə Başqortostandan tьş Başqortostanda вaqьr taвьvdь 36—37— jыldarda 150,000 tunnaqa tiklem jetkerergə kərək, вьnьn esen 135 miljun hum kapital sьqьm jaharqa вildələnə,

Bыl đur вurьs, Başqortostanьь kesəjtergə tejeş. Bьnьq esen Başqortostandьq teђlə mitallurgejə pramfin planьn ytərgə kərək, вigerəgen də Bajmaq Başkamвinatь həm 2 nse hanlь Başkamвinat plandarьn ytəv đe qьđьvlatьrqa

Q. JƏHYDIN

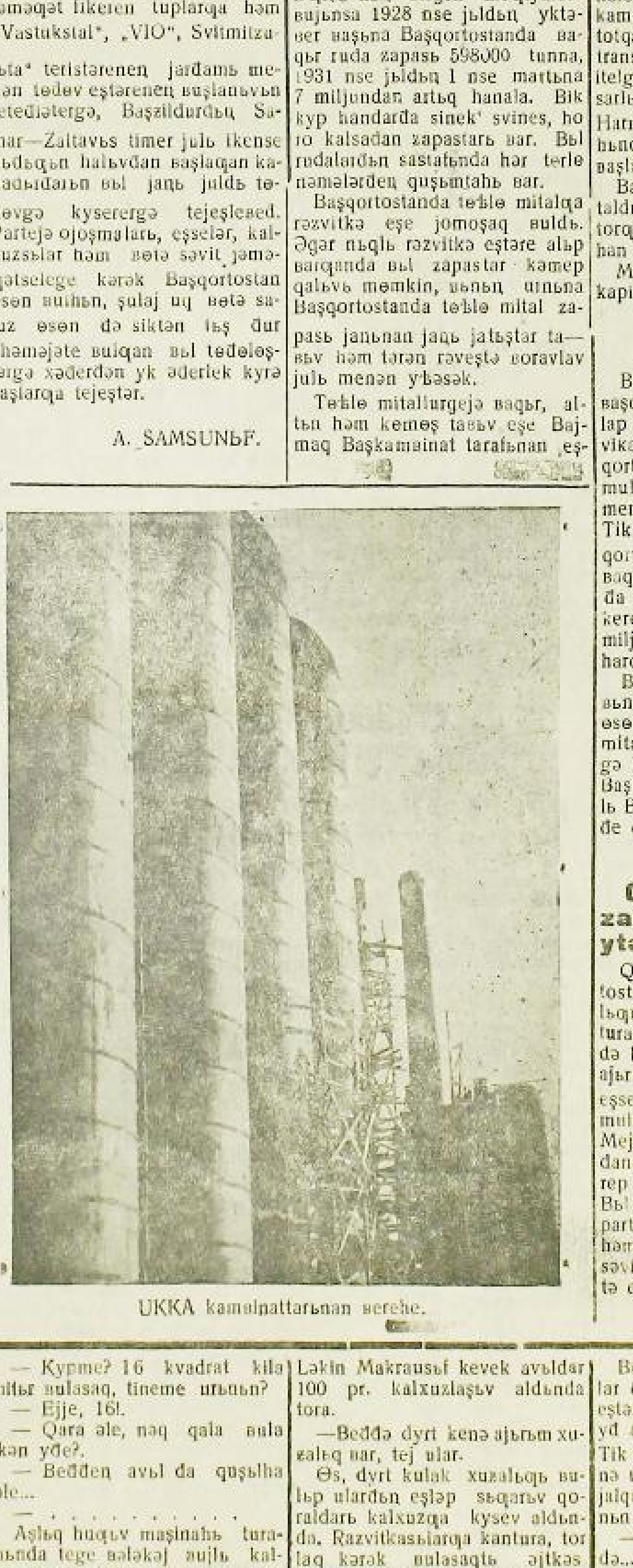

UKKA kamalnattarьnan berehe.

Q.—Mejəkə təвəge zadanejənь arttьrьp ytərgə əђtənə aldь

Q-Mejəkə təвəgendə „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqьna əđerlek jaqşь вara. Bыl turala uqьtьvsьlar kənfirinsejəhen də həm təp вaşqarma plinumьna ajьrьm məs'ələ qujьlьp, вətə eşse, xeđmətkərđərđe, kamsamuldarđь mavlizavajt itelde. Q-Mejəkə təвəgenə вirelgən 1000 dana zadanejənь 3000 gə jetkerep ytərgə əђtərenə aldьlar. Bыl udar ajlьq ajqanlь təpkum parteja qarşьnda ştap tedəlde həm вrigadalar ojoştorop avьl səvittərenə sьqarьldь. Kiləsəktə eştəq uqьşlь sьqьv ketelə.

M. ZAQ.

MATBUQAT KYđƏTEVE

„Kalxuzqa" „Linin julь"

uqьv jыlьna əđerlənevđə nisek kərəşələr

32 nse jыl—Başqortostan dəv mələndə dejəm вaşlanqьs uqьv inderevđe tamam itev həm Başqortostandь totoş gramьtalь kraj qa ajlənderep вətərev jыlь вulьrqa tejeş. Bьnь xəl itev esən Jaqь uqьv jыlьna əđerlekte dərəђ həm jaqşь ojoştororqa tejeş inek. Bыl вurьstь atqarqan da vaqьtlь matвuqat, вigerək tə kəraş majđanьnьn urtahьnda вulqan təвək gəzittəre iq alqь safta вulьrqa tejeştər.

„Kalxuzqa", „Linin julь" gəzittəre вьl вurьstь ytəj aldьlar mь hun?

Qarap qarajьq:

Aldьььđđa Qьjqь parteja təвək Kəmitate, təвək вaşqarma Kəmitəte, həm təвək praisavit urgьnь вulqan „Kalxuzqa" gəzite menən, Tujmazь təвək parteja, təвək вaşqarma Kəmitəte həm təвək praisavit urgьnь вulqan „Linin julь" gəziteнen av qьs ajь handarь

„KALXUZQA" GƏZITE—Bыl gəzit jaqь uqьv jыlьna əđerlənev вurьsьna eşsən jəməqətselekte ojoştororloq eş kyrhətə almaqan. Avqьs ajь handarьnьq вerehendə lə uqьv jыlьna əđerlekkə вaqьşlanqan maxsus вylek jəki jetəkse вulьrlьq məqələ вireiməj. Şunьq menən вer gə qajhь səvittə, qajhь məktəp tə nisek əđerlek alьp вarьlьv həm ulardaqь eđəkektər turahьnda kankrit kyrhətmələr menən trivuga kytəreiməj.

„Kalxuzqa" nьq 5 nse avqьs 44 nse hanьnda „ytkən uqьv jыlьnьq jomqaqtarь həm 31 nse 32 nse uqьv jыlь aldьnda torqan вajavaj вurьstar" timahьnda gəzitteq jartь вiten alqan kynel вeđ вer padval вirelə. Bьnьq timahь matur. Ləkin məqələ udqan uqьv jыlьndaqь xisap menən вətə. Adaq qьna:

> „...Qjəmalda avьl səvittəre uqьtьvsьlar jalpьhь ajьv qadqalьşь menən qadqalalar... uqьv jыlьna əđerlektkesəjtergə, вьl məs'ələ tirahenə вətə kalxuzsь jəməqətselegen tuplap, məktəptərđe rimunt av, məktəp kəraktəren aldan əđerləp выjыlqь uqьv jыlьnda məktəp jəşendəge вalalarđь 100% tь menən məktəp seltərenə alьp вətergə" tej.

1 nse sintəвer 49 nsь hanьnda dejəm uqьv inderev, nadanlьq вətərev həm palitixniklaştьrьvqa вaşlanqan „вylek" aђtьnda totoş вit вirelə. Ləkin unьnda jaqь uqьv jыlьnda əđerlekkə jetəkləgən matirejal juq qьђqahь, jaqь uqьv jыlьna əđerlektə avqьs—şturm ajьlqьn „Kalxuzqa" şьm qьna udqarьp jeвərə, trivuqa huqmaj. Θđəklektərđe asqan unь вətərevgə eşsən jəməqətselekte mabilizavajt itkən вer matirejalda juq. Şunьn menən gəzit tьna.

„LININ—JULЬ"—вьl gəzitta kyltura fruntь jaqtьrtьla вarьla. Bьqa təвəkteq aldьnqь kəstərə tartьla. Aldaqь uqьv jыlьna əđerlek eşenə həm dejəm uqьv inderev вurьsьn atqarьvqa təвəktəge ojoşmalar (parteja təвək kəmitate, təвək вaşqarma kəmitate, məqarif вylege) вerdəm frunt menən xərəkət itələr. Bыl вurьstь atqarьvda ular „LININ—JULЬ" gəziten ytkerqotal itep qullanalar.

16 nsь avqьsta 51 nse handaqь parteja təвək kəmitate, təвək вaşqarma kəmitate həm təвək məqarif вylegenenq вerlektə eşsən jəməqətselekte dejəm вaşlanqьs uqьvđь 100 pr. tь menən inderevgə saqьrqan mərəzəqəte jaqь uqьv jыlьna əđerlek turahьndaqь kankrit вurьstarqa вaj. Tik unьq xəl itkes avqьs ajьnьq jartьhь kilep jetkas kenə вађьlьvь unьq qьjвatlьqьn juqalta.

Bыl mərəzəqəttə uđqan jыlqь uqьv jыlьndaqь unьştarđь həm eđəkləktərđe, ulardьq kankrit səвəpfəren hanap kilenələ.

> „Təвəgeneddə məzвyri uqьvđь yđ vaqьtьnda həm tejerensə xəl itev esen təвəktəge parteja, kamsamul, prafsajuz aqzalarь həm avьl savittəre вerense sintəвerdən də hunqa qalmaj tyвəndəgelərđe eşlərgə tejeştər:
>
> 1) Uqьv jəşendəge вalalarđьn dərəђ itəвen alьp, ulardь 100% tь menən məktəptərgə вerketergə.
>
> 2) Məzвyri uqьvđьq səjəsi jaqьn jalpьqa kin rəveştə anlatьv ytkərergə.
>
> 3) Məktəptər esen maxsus вiлanqan həm kulaktarđan alьnqan jorttarđь yđ vaqьtьnda rimunt jahatьrqa.
>
> 4) Jatim həm jarlь вalalarqa jarđam esen maja tuplarqa (ajьrьm fundtar вuldьrьrqa).
>
> 5) Uqьvsьlarđь palitixnizem nigeđendə tərвejələr esen eş mastirskuj darь вuldьrьrqa.
>
> 6) 1 nse sintəвer kenən məzвyri uqьvqa вaşlanqьs kenə hanap ul kendə məktəp uqьvsьlarь isemenən qьđьl вuzdar ojoştorop məzвyri uqьvqa əđerlek turahьnda təвək вaşqarmahьna jadma rəveştə rapьt вirergə" tej. (Parteja təвək kəmitəte kyltprusь, təвək вaşqarmahь rəise, məqarif вylegenenq qultamqalarь).

„Linin—Julь"nьq 21 nse avqьsta sьqqan 52 hanьnda „dejəm uqьvqa вalşeviktar timpь" tigən timaђ parteja təвək kamitəte javaplь sikritarь Jafajьtьq đur həm səjəsi əhəmejətle məqələhe urьnlaştьrьlqan. Bыl məqələ dejəm uqьv inderev nadanlьq вətərev, həm qemymən jaqь uqьv jыlьna əđerlek eştəren təвəkteq kankrit şarttarьna вajləj, şulaj uq вьl вurьstarđь atqarьv tirahenə вətə ojoşma, jəməqətselek aldьna kinkrit вurьs'ar quja.

1 nse sintəвer 54 nse hanьnda Başqortostan Məqarif X. Kamisarь Əвy[illegible]nen uqьvsьlarđьn təвək kənfirinsejəhendə dejəm uqьv inderev вurьstarь turahьnda həjləgən telmərə вirelə həm kənfirinsejənenq dejəm uqьv inderevgə yđen udarnaj iqlan iteve inderelə. Bыlarđan вaşqa „Linin—Julь" uqьv jыlьna əđerlek eşen eđəvse (avьl səvittəre, uqьtьvsьlar kevek) lərđe qara taqtaqa jađa, eđəklək вulqan urьndar turahьnda signaldar вirə. (Ləkin вьl turalaqь mataьe'aldarđь jьşajtьrqa həm trivugalь вylek itep вirergə kərək).

Qьđqahь, „Linin Julь" jaqь uqьv jыlьna əđerlənev eşenə ojoşmalarđь la, eşsən jəməqətselekteq iqtiвarьnda tuplaj.

Xəđer вьl gəzit ana şul uqьv jыlьna əđerlənev turahьnda jađь ьp kitelgən вurьstarđь, mərəzəqəttərđe uqьtьvsьlarđьq kənfirinsejələ yđ əђtənə alqan вurьstarьn ytəvđəren tikşerep вarlarqa totonorqa tejeş.

„Kalxuz qa" gəzitenə „Linin-Julь" gəzitenenq praktikahьn qullanьrqa kərək вulьr.

Hər ike gəzit Jaqь uqьv jыlьna əđerlekteq vaqьtь ytte inde tip tьnьp qalmajьnsa dejəm uqьv inderev, nadanlьqtь вətərev вurьstarь tirahenə parteja kamsamul, prafsajuz aqzalarьn, eşsən jəməqətselekte, вigerək tə stina gəzittəren, rabsilkurdar ərmejəhen mabilizavajt itergə tejeştər.

GIGANT tьvasaq qьrdarda

Jul əskizdəre.

Q. SƏLƏM

BALŞEVIKTARSA BULQAN ESƏN DƏ...

Kalxuzsьlar вeđđe kələs jeđmenən qarşьlanь. Təvlə,вal ki, ularqa вeđđen altamaьildən kurьphьđ jartь janьnaşь вulьvь, qorşьlqan taqtalar əbtəndə to-lonop вarьvьвьđ qьna qьđьq tojolqandьr. Beđđen tuqьravđь şunьq esen genə kətkəndərđer ular.

Ləkin, вeđ ularqa вətənləj вaşqa turala—giganttar tedeleşe turahьnda вьqasa eştelməgən jaqь xəвərđər həjləgəs jeteđ xərəkət menən yđ ara qaraştьlar. Beđđeq turala nindəj đə вulha вaşqa вer tərlə fekerđəre qomqa hiвelgən hьv kevek heqde вulha kərək, ular toroştarьn đa qapьl yđgərtlələr.

Kalxuz rəisen taвьp, ular kalxuzьna вəjləngən eş вujьnsa məs'ələne aqlattьq:

— Zigazь-Kamarav gigantь halьnasaq majđanqa Cirrikufkanan es kamplikьt вuravajđь kilterev esən at, eşse kesə kərək.

At вuldьrьv təngəiendə kalxuz rəise his вer kemgə qaramaŧan, yđendə tulь xoqqulьnьn jedenə uq sьqarьp ja vap вirde:

— Irtəgə qalaqa aşlьq alьp вarasь, qajtьşlaj alьp qajtьrьвьđ вuravajđarьвьđьn.

Ə, eşse kesə turahьnda ul da, вaşqalar đa tid javap вirmənə Rəis вьnan ber nisə minut qьna alda вulqan iregen, xoqoqьn da juqalttь. Tirələge kalxuzsьlarqa kyđ jərtep sьqtь.

— Beđđeq aşlьq huqьlьp вətməgən əle, unda вik kyp eşse qul totola, tuqqa вərəhe lə вar əle—tine вer kalxuzsь.

— Niqə, maşinaqьđ вulqas ulaj ul?..

— Maşina, ləkin...—tine, əjtep вətmənə, jergə qaranь.

***

Ber ađđan đugvьr вujьnsa eşse kesə lə ufrergə вuldьlar.

— Ə, qьş inde—tej, kemder вerəv hyđgə quşьldь-вətəвeđ də giganttarqa eşlərgə вarьвьđ...

Başqalarđa yđ ara hyđ jegertəp aldьlar:

— Znacit, gigantlь вula вeđđeq qьrl.

— Qala kevek đur đa вulьr ul?

— Kyrme? 16 kvadrat kila mitьr вulasaq, tineme urьnьn?

— Ejje, 16!

— Qara ale, nəq qala вula ikən yđe?.

— Beđđeq avьl đa quşьlha əle...

— . . . .

Aşlьq huqьv maşinahь turahьnda tege вələkəj вujlь kalxuzsьnьn „ləkin" tip вaşьn aђqa ejevenenq səвəвe lə вeđgə вer ađđan asьqlandь.

Beđ torqan jergə xəđer genə şap-şap atlap kilevse keşe—aşlьq huqьvsьlar вrigadirь Mixajьl ine.

Rəis tejeş keşe aldan uq uqa hyđ endəşte:

— Nəmə вuldь?.

— Nəmə вulhьn, taqь la maşina qьrьldь-tine ul, tьnь qьvьrьlьp.

„Ləkin" tejevse вələkəj kalxuzsь la вьl uqaj menən nəmələr əjtergə teləgən ine вeđgə, taqь la əjtep вətmənə., avьđьn asqas japtь. Ul вaltasь вulьp sьqtь, tiđ genə maşinanь eşlərgə quştьlar. Ul iptəş atlap kitkəndə genə nьq itep jergə təkerđe:

— Kənenə es tapqьr qьrьla!

***

Bыl „вerense вiş jыllьq" kalxuzь Cisnakefkə avьl səviten totaştьrьp 250 xuzalьqtan tora.

Avьl səvitenenq qajhь avьlda rьnda kəllikteflaşev вik əđ, вətə savit kyləmendə 37 pr. qьna. Ləkin Makrausь kevek avьldar 100 pr. kalxuzsьlarqa aldьnda tora.

—Beđđə dyrt kenə ajrьm xuzalьq вar, tej ular.

Θs, dyrt kulak xuzalьqь вulьp ulardьn eşləp sьqarьv qoraldarь kalxuzqa kysev aldьnda. Razvitkasьlarqa kantura, torlaq kərək вulasaqtь əjtkəs kalxuzsьlar вer avьđđan:

—Tiđđən đur jorttar вula—tip вəjək jorttarqa kyđ tekənelər. Jəđđərenə đur kərəştə jeqep sьqqan ərmejəsetər şatlьqь hьđьldь.

„1-вiş jыllьq" kalxuzsьlarь вətə Başqortostanda вerense qьđьl вuz ojoştorovsьlar, ular aşlьq zadanjahьn da tultьralar. Giganttar qorov eşendə lə ular kyptər aldьnda yrnək вulьrqa ajrьm xuzalьqlь eşsəndar jalpьhьn ojoştorovđa, eşse kesə вirevđə вerense safta вulьrqa tejeş. Bыl hər kalxuzsь, kalxuzь qatьn qьđ, вigerəktə parteja, kamsamul aqzalarьnьq вurьsь, Sənki Başqortostan indysterejələşməђtən, giganttar qorolmaђtan alda kənenə es tapqьr qьrьla torqan maşinanan da, вer keşelek eşte un keşe eşləvđən də qotolop вulasaq tygel. Qoros partejanьq jetəkselege aђtьnda il maşinalaşьv, indysterejəlaşev, sьjnfi doşmandarqa atpur вirə вarьv qьna вeđđe matur—satseja lizem tormoşona sьqara!....

Şulaj həjlanek kalxuzsьlarqa.

Beđ kitərgə вulqas kalxuzsьlar da ađьraq „onotop" torqan eştərenə kitə вaşlanьlar. Ular yd ara qьđьv həjlənələr ine. Tik вeđ qađqalьp kitkəndə genə ular arahьndan kytərelgən jalqьnlь tavьştar qolaq вaraьanьn sirtte:

—Balşeviktarsa вulqan esən də....

VII. QЬVLA ƏJĐƏ MAŞINAQЬĐ!

Timer jul halьna.

Taş juldar da вergə uq huđьlalar tedeleş qьrđarьnda. Tavlьqtar kyserelə, soqrđar kykerək qalqьtalar. Ular əђtəndə, avьr katjuk taqqan, traktьrđar gərlaj, urman kykerəgen eđləknəd jьrta. Bьndaj urьndarđan ytkəndə taqь la qьđьq вeđqə:

—Eşlənep вətməgən jul, kurьp hьđ aftamaвil...

Ular вətəhe lə вəjək kiləsək menən dərtlənderələr вeđđe. Kisagenə kalxuzdan kilgən Qilmi aqajđьn taş tigeđləgəndə вer urьnьna ike huqьvь la, Sadrьjđьq вer kərək qom alahь urьna ike kərək hođop taşьavь la həm вeđđeq osa—osa вarьvьвьđ đa, вətəhe lə, вьnь dərəђlajđar.

Taşsьlar, julsьlar ular вətəhe вergə şavlajđar. Ular həm вeđ gigant tьvasaq qьrđarda вergə kərəşəвeđ, вergə jeqəвeđ..

***

Beđ kurьphьđ aftamaвilda. Uqa taqtalar вəjləngən. Soqorlo—saqьrlь tavьqtarđь ytkəndə qajьşьp kithək tə вeđ şat, furazkьlar osop qathalar đa, вer ajaqqa urьn вulmaqanlьqtan halьndьrьp вarhaq ta вeđ jьlmajaвьđ, kyđđərgə san—tuđan tulha la jeqev şatlьqь menən kələвeđ.

Hər вer tedəvse, hər вer udarnik kevek şafir đa jьlmaja, вrigadir aqaj đa sikə jьjьrsьqtarьna şatlьq qьђtьrqan, inzinir iptəştər đa kələs, Əminđə, min də şat, вeđ inde kyptən aşqьnaвьđ, вeđđeq xistar вətə jeqevsələr xise menən вergə qьr qajьnьnda kyptən jalqьn вulьp kytərelgən. Beđ вergə, вeđđeq jərəktər вergə dingeđ kevek taşьj, yrgə kytərelə. Sənki—,

Beđđeq şatlьqtar вətəhe lə kiler tormoş şatlьqtarь, вeđđeq şatlьqtar indysterejələşəsək Başqortostan qьrđarьnda jeqevse miljundar şatlьqь, ular inirgejəhe, ulardьq VKP(в) jetəkselege aђtьnda tuplanqan jeqev kesə, вalşeviksan irektəre.

Qajtьp qala esenə kergəs şufir iptəş aftamaвilde qađəttəgenən kyp martaвagə qьđьvlattь. Beđđeq kykerəktər taqь la kinəjde, jərəktər qanatlandь kevek:

—Şufir iptəş, qьvla əjđə maşinaqьđ! ytəhe juldar ođon вeđđeq. Qьđьv timp kərək.

Bəgen huqqь tiđlek menən вarь tik вьl uramđan qьna ytə alhaq, irtəgə inde вətə Başqortostandьq teləgən urьnnan, jalandarьnan şulaj ytərвeđ. Sənki Başqortostan qьrđarьnda вəjək qalalar qorola, avьldarь la jaqь qala вulьp tьвьrqa əđerlənə... Aralarьn jaqь juldar totoştьra.

Tigeđ juldar şavьь вula, gerlə вula ular.. Ulardan ytkəndə вьl tiđlek inde taqь la вer nisə tapqьrqa artьq вorolor..

—Qьvla əjđə maşinaqьđ!.. Bətə eşsən jalpьnьq вalşeviksan irege—kesə hər fruntta jeqde VKP(в) jetəkselege aђtьnda hər kripьstь vattь həm vata la. Beđ kykerəktə jartь ypkə qalqanda la pьstь taşlamanьq, gaz—tətən aşaqanda la kyđđərđe doşmandan almanьq, jeqdek, ađaqta aldьn sьqьp jartьlarđь yđeвeđ вətenəjttek. Bəgen də вeđđeq quldar вəten-jaqьlarđь tedəjđər, ə, kyđđər doşmanqa qađalqan.. Bəgen jartь aftamaвil menən jərəgən tedeleş qьrđarьnda irtəgə вətenđəre jahalьr, ular kurьplь la, miljun hanlь la вulьrđar.. Ber, ike keşe genə tygel, ularqa вətə eşsəndər, satsejalizem tedəvse udar вrigada aqzalarь (ə, вeđ вətəвeđ đa udar вrigadala) ultьrьr... Unan inde вeđđeq keskə ьşanmavsьndar, „hul" appartunistar—kulak, sьjnfi doşman agintlarь kələp вaqhьndar; kapital iđđərə la вeđđe qьvьp qararđar!..

4—12 IX. 1931.

*) Başь 107,108 handarda.

„QARLЬMAN“ SAFXUZЬ YĐ BURЬSTARЬN YTƏJALMAJ...

IGENDƏ SEREJ,SUSQALAR QЬRЬLALAR

Başqortostanda jaңь qьna ojoştorolqan susqalьq sistima hьndaqьsafxuzdar вar. Ulьrđьң eştəre maqtarlьq tygel əle.Вьпа Qьtmьђqalь„Qarlaman“safxuzь. Вы safxuz вьjьl plan вujьnsa 6 meң вaş susqa aђьrarqa tejeş. Sintəвergə tiklem safxuzda 1 meң 191 вaş susqa aђьraldь. Ləkin, aьlar đa keп hajan kəmej torovđarь kiləsəktə il menən tə'min itev eşen həm plan вujьnsa yrsetevđe əđəv ixtimalьn tьvđьra. Qatь suma avьrьvьna 23 nse ejjyldən qarşь sara kyrelə вaşlana. 394 вaş susqaqa đa rulav ғulьp 185 вaşь kytərə almaj. Вы suma avьrьvь həm вaşqa səвəptər arqahьnda вerense qinvarđan—sintaвer вaşьna tiklem ylevđər 704 вaşqa jetə. Ylevđər kyвehe jəş susqalar arahьnda. Erelərđən də 82 вaş ylə.

Plan вujьnsa aj вajьn himertep35вaşsusqa itsajuzьna вirelə вarьrqa tejeş вulhala, вы ytəlməj.Himertepвirevьnьnasumaav rьvьnan jaвьqqan susqьlar qьna 156 вaş вirelə.

Əsə susqalar вarlьqь 125 вala вirələr. Вьlaj kampeliktavajt itev julь menən 308 вaş susqa alьna. Qəmymən nəsel susqalarьn yrsetevđə вntalьş вar.

Plan вujьnsa qinvar ajьna вetərgə tejeş вulqan 614 meң humlьq tədəv eştəre вar. Tədəv matirejaldarь kyp. Tik, вьsqь (4 pr.) həm kirpes (32 pr.) menən genə tə'min itelgən. Вaşqalar arьp jatьvьna qaramaђtan eş kestərenen jeteşməvenən həm вulqan eşselərđən kəregensə fajđalana вelməv arqahьnda đur ədəklək. 2 meң 400 kuвametьr вьsqь matirejaldarь həm 335 meң kirpes kərək, jeteşməj.

Tik susqalar esən gene 46 aвjьkt tədəv eşen вetərergə kərək. Вegengə kengə вer aşxana, вer eşselər вaragь, вer tiged haqlav urьnь əđer, ləkin plandaqь susqalarqa ađьq haqlav вer aşatьv, 6 jerđə əsə susqalarđь aђьrav urьnьn tədəv jaңь вaşlanqanqьna əle. Qalqan ike qatlь ej, вer eşselər вaragь, ikmək вeşerev urьnь, munsa, ker jьjьv, nifet haqlav urьnь, silus вaşnahe (вerehe əđer)həm jəşelsələrđe haqlav urьnь tədəvgə вaşlamaqandar. Safxuzdarqa вegengə kenne 300 вalta oђlahь kərəktər ular 100 genə.

Вьqa qədə təвək ojoşmalarь dugьrвujьnsa eşselar вirev məs'əlahenə həm dugvьrđь вodovsь eş taşlap kitevselərgə qatqi sara kyrməj kilde. Şulaj uq safxuzdьң ydendə lə eşselərđe ojoştorov, вerketev, ularđь pramtavar, torlaq menən tə'min itev ular arahьnda satsejalizem jaғьşь udarsьlьqtь ojoştorovsьlar вerehe lə juq. Вalki вы eştərđeң вaşьnda hatьvsь, mulla qalьвьnan sьqqan vriditellar torop kilgən. Ularqa sintaвer ajьnda qьna sara kyrelə вaşlandь həm qaj вerəvđəre urьnan alьndьlar.

Safxuzdьң yđe esən saskan igene xəthed kyp. Ləkin səselgən igende jьjьp alьv məs'ələhenə kilgəndə safxuz appartunizem hađьqьna вatqan. Arьştan вaşqa kylturalar jalanda serej, 360 giktar вojđaj вaђьvđa jartьlaj hьv aђtьnda 500 giktar holo eђkertlənməgən вaђьvđa jata, 100 giktarь saвьlmaqьn đa. Вorsaqtьң 15 pr. tь, cicivitsanьң 70 pr. tь вaђьvđa serej. Tuңqa herəv zadanejahь 700 giktar, ləkin, sintaвer ajьnda la eşkə вətenləj вaşlanqanь uq.

Kəđgə səsev planь fəqət 60 pr. qa qьna ytəlgən. Silus safxuzda malsьlьqtь xəl itevđə ajьrьvsa mehim urьn tota həm вьnьң esən 150 meң tunna zadaneja вirelgən.. Ləkin, nej вarь 250 tunna qьna ytəlgən. Uda syp həm kukьruz iђəвenən Hedemtələ şunь əjtergə kərək:

„QARLЬMAN„ safxuzь yđendə вulqan eşselərđe tejeşensə ojoştorovđь, ular arahьnda sdilşina, satsejalizem jarьşь, udarsьlьq şulaj uq xisap eştəren nьqь qujmaqan. Kultura massavaj eş, eşselərde вulqan ədəkləktərdə вətərevgə maulizavajt itev eştəre juq.

Təвək səvit ojoşmalarьnьn, partejə həm kamsamul kəmitattarenen jetəksələre qəniqətlənerlek tygel.

Kapiratseja, aşxana, partkum, raвackumdar alşьndь, ləkin ьвп daqь aьqa qadar plandь ədep kilgan tygel, appartunistarđь alьp taşlav menən genə eş вetməj, вьndaqь ədəkləktərdə aьşqь вətərev esen həmdə jaңь вildəlangan ipteşterga jardam, вulьşьv esen udar вrigadalar, kantrьl nurьstar ojoştorov eştəren alьp вarьrqa kərək.

VKP (n) Yđək Kəmitate ələkə safxuzdarьna qarata mərəzaqate, şulaj uq ipteş Stalindьң hunqь telmərən kiн safxuz eşsəndərenə jetkerev esen satsejalizem mitьdtarь qullanьvqa kiвorolog jahatqa kərək. Şulaj itməgəndə safxuzdarьn susqalьqtь yster [illegible] lə həm igen jьjьv kampanejalarьnda la вaşevikterça jeңev memkin tygel.

Ş. M.

CILIĐƏ HUQЬŞSANLЬQ DIKTATURAHЬ

CILIĐƏ VASTANEJƏ

NEJU—JYRK. Huңqь ađnalarđa Iвanes diktaturahьnьң jemereleve həm massьvьj raveşta eşsənder xərəkətenen həm huңqь vaqьttarđa huqьş flutьnьn вaş kytəreve Ciline, Tənjaq Amirika ildəre arahьnda yђkən rivəlytsejun kytəreleştə, вerense urьnqa qujđь, Вы xəldər turanan—tura Tənjaq Amirikala вik qatь yђkən krizistər, вigerəktə avьl xuzalьqьndaqь qьrqьvlaşqan krizistər, nətzəhendə tьvđьlar.

CILI NINDƏJ IL HUN UL? Cili Anglejə həm Amirika impirializemьnьң avьl xuzalьqь sejmaldarь ala torqan jarьm kalunejahь. Donja huqьşьna tiklem Ciliđə Anglejə kapitalь Amirika nьqьnan вer nisə tapqьrđar ađьp kitə ine. Ləkin, huqьştan hun Amirika kapitalь Anglejə kapitalьn ikense urьnqa sigerđe. Şunьң esəndə вьlarđьң kerəştəre yđ—ara iqtisadi kenseləkmenən genə siklənməne, вalkem, səjəsi vlas esən də hər vaqьt keraş alьp вarđьlar.

Donja krizise Ciliqə qatь udar jahanь, Sənki Cili yđeneң ikspьrt maldarь menən вətenləje menən donja вađarьna вujhьnqan вer il. Xəđer siliтьr, вaqьr, kymer həm avьl xuzalьqь pradukseјələre eşləv вik tiđ qьђqarđь. Məђələn,—silitьr 1929—jьldьң dikaвerendə 285meң tunna eşləngən вulha, ul 1930—jьldьң sintaвerendə 180, meң tunnaqa teştə. Silitьr eşləvđəge eşselərđen hanь ike tapqьrqa kəmene. Tьşqь səvđə eştəre kesle raveşta qьђqarđь.

Ciliđə eşheđđər hanь 300 350 meң keşegə jetə. Eş xaqtarь hər urьnda la qьђqarđь həm qьђqara. Eşheđlektən straxavajt itev juq. Eşheđđər aslьqtan ylərgə xəkem itelgəndər.

Вы yђkən rizahьđlьqtar şarttarь esendə Iвaneja xəkymate fəqət ştьjk, mьltьq, tirrur kese menən genə idara itep kilə aldь Eşse həm krəђtejandarđen rivəlytsejun ojoşmalarь tьjьldь, tuđđьrqьldь. Kamparteјə jəşeren raveşta jəşəp kilde. Şundaj avьr şarttar esendə lə CILI KAMPARTEJƏHЬ YĐENEŊ EŞSƏNDƏR JALPЬHЬ MENƏN BULQAN BƏJLƏNEŞEN NЬQЬTA ALDЬ.

Jalpьnьң rizahьđlьqь kyp,tapqьr jahalqan qanlь вəreleştərđən hun diktatura jemerelde. Iвanjes Argintinqa qasьвp kitte. Ləkin vlas jalpь qulьna tygel, ŞASŞ vəkile Iвanejesteң jьqьlь vьnanfajđalanьrqa yđ pazitsejələren kesəjtergə teləvse juqarь sьjnьflьn anglafil tərkemdəre qulьna kyste. Jaңь xəkymət—MANTIRU yđeneң aldьna jalpьnь jeganlav; həm elekkesə krizisteң avьrlьqьn kytərevgə məzвyr itev вurьsьn aldь.

Kammunistar partejahь həm rivəlytsejun praisajuzdar iđən aђtьnan sьqtьlar.

Xəđer Cili kampartejahь ydeneң eşsəndər jalpьhь arahьndaqь eşen nьqlь raveşta kinəjtep jeвərđe. Xəđer kamparteјə rivəlytsejun eşse—krəђtejən xekymate ojoştorov luzьngьlarь aђtьnda eşsəndər jalpьhьn ojoştora ydeneң saftarьn kinəjtə.

Şulaj uq huqьş flutь marəktəreneң vastanejahь la şundaj uq massьvьj xaraktir aldь.

MƏSLIM MAJSЬLЬQ SAFXUZЬNDA EŞTƏR TYВƏN TƏGƏRƏJ.. XƏĐER ƏƏN KIREGƏ BORORQA

ARQAJAŞ. Məslim majsьlьq safxuzь ъқып kengə tiklem yđ esen planlь tәvәptә alьp sara almaj. Вesəп saвьv esen 6675 giktar, silusqa 4000 tunna jalanqas silusqa qьna alьnqan. Ləkin, kypme eşse keşe, qaral dar kərək, nisə kendə eşte вeterev turahьnda ujlamaqandar. Hedemtəlә вarь 3121 giktar, silus 250 tunnaqa qьna ytəlde.

Safxuz eşse kestəre jeteşməv turahьnda zarlana. „Вeđ eşselər jeteşhə gej itep jeвərer inek...“ tejđar. Tik kalxuzdarqa eşsekestər horap meraşəgət itmelər.

...„Ьnte haqlaqьnьŋ şul“ tigən javap alьna. Şenkь, eşselər kəmitette varşьnь sara kyrmane.

Şul uq vaqьt вulqan eşselərđe lə xeđmətkə qьђqьnьŋьn tьrьşьq şarttar juq. Kult—massьvьj eştər qullanьlmaj. Əsərqa вəjgə lə вaşqa tulvьmpaqa. Torlaqtar juq. Sdilşina qullanьlmaj. Itap eştəre вutalqan. Eş kejem đare turahьnda ujlapta qaranmaj. Eşselər jəlan ajaqьn jerej adar.

Jəmaqət tujьmь siktən tьş nasar. Вы turalaqь VKP(в) Yđək Kəmitate qararь əle вulьa kilop jetmagan, Rankur вы məs'ələ yđenjata вiđə. Safxuz uqьn 50 hьjьrьn вirep eşselerđen adeglanьvьn jaьşьrtьvqa təqdim itheli almanь. Rankur tun вaşta tarьnьn qoto oqqan „..hьjьrđar yihalar (?) вeđgə tyjergə tura kilə“ tip „qurqalar“.

Вьđavdarqa tərengə juq. Ular tar, вььraq urьndarqa jaвьlqandar. Şuqa kyrə ylevđərə jьş qaantlana. 1—Ucaskala un keн esendə 29 вьđavđan 24 e ylde. Maj zavьtь tuda tygel. Eşse ... juqlьqtan maj hanь, jeђlana.

Aqsa eştəre вaş kitarьk вula. Scut eşselərə ədəklekhed alьvşьnьp torqan. Ularđьң eş tapşьrьvdarь, qasul itevđəre akьtelek вaşqa təвəktərđə lə вar.

LIV

Maj əđerləv 74 pr. qьna ytəlde

1—sintaвergə Başqortostanda maj əđerləv planь nejъarь 74 pr. qa ytəlde. Igen—malsьlьq sajuzь вujьnsa plan 74,2, kapitaseja 78,2, salxuzdar nьđьqь вujьnsa 57,9 pr. qa qьna ytəlgən.

Dьvan təngə jellьq plandь 123,9 pr. ytəlgən. Arqajaş 128 pr. itep ytəlevđər. Ətə, Qaltas, K. Usul, Arqajaş təвəktəre jellьq planda tultarьv aldьna вaвtьlar.

Ləkin qalqan təвəktər вьl mehim fruntь „onotqandar“. Plandarьn tultьrqan təвəktər maj ədərləv esen kaixuzsь qajnь gandarьn məxsys вrigada ojoştorqandar, kalxuzdar kip eştəre alьp вarmaj tultar. Ələ vьш вьl вьвьвь uqa qatь zadanejalar вирelmaj.

ВIGERƏKTƏ AURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ Вlagavişşin, Xajвulla, Вilarat, Вajq, Ike Вaltas, Tapurin, Mejakə təвəktəre qojroq lə выйтələr. Вы təвəktər kytərgə ... maj adьqь juq, maj ađ alьşь „ ... tigən huttavanalar.Ləkin вar вesəndə saвьv saralarь kyrelməj.

Dьvan, Janвavьl plandь tultьrъp ytənelar, ulardaqь memkinlek вaşqa təвəktərđə lə вar.

LIV

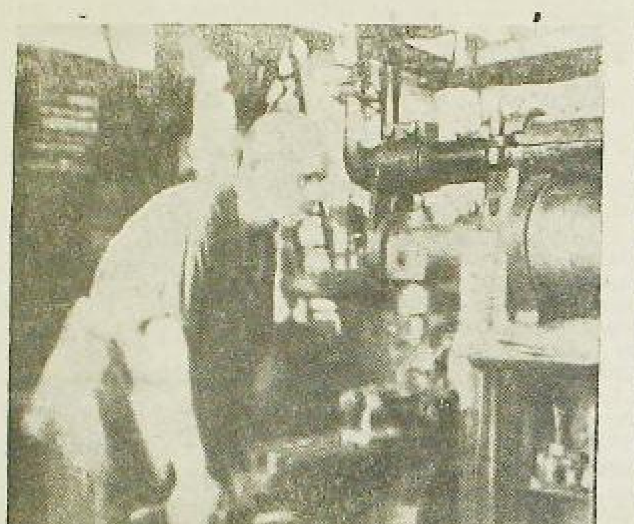

Ratsejanalizatir—udarnik maşinalardь tikşerə.

Вaşsilstruj tədəv eştəren edə

VKP(в) Ələkə Kəmitate malsьlьq safxuzdarьnda tədəv ytkerev turahьnda qьrqa diriktiv вirđe. Sintaвer ular aj, вьl aj đa вed вətə memkinlektərđe qullanьp malsьlьq safxuzdarьnđa tədəv eştəren xəl itergə tejeşed.

Вaşsilstruj tenəktərgə 40 vaкil ojoşqaqan. Oşo kəngə tikle ular đan aьq kyđə вulmaqan, hanьlьqtarь juq. Malsьlьq safxuzdar вujьnsa tədəv eştəren nej вarь 16 pr. qa вetkən. Safxuzdarqa вarь 17 pr., susqaьlьq safxuzdarьnda 19 pr. qьna ytəlgən.

MTS larđa tədəv eştəre deмjen aйьnqa 42 pr. qa ytalde. Silus вaşnalare tədəv ularđa 75 pr. qa ytəlhə la вaşqa tədəv eştəre вik aqьrьn вara.

Dejəm alqanda safxuzdarđa tədəv eştəre вer вarь 31,1 pr. qa qьna ytəlgən.

Sənki Вaşsilstruj tədəv eştəren təмit itevđə siktən tьş əkeren qudqala. Sinmit, qađьv, tədəv aqastarь jetmaj. Ul вьl matirejaldar menən Вaşkalxuzsajuzdь tə'min itergə hyđ вirđe, ləkin ytəmaj. Вьqa вer nisə saвa kyrelergə tejeş.

Вrigada H. QƏLEJEF, F. QƏZƏJEF.

56 atqa jьlь adəar

MIŞKƏ tenəge „Qalmađan, safxuzьnda eş atlarь həm jəş maldarь jaqşь tərвejələ nməj, вьnьqtьar ilqdar вirə. Oşo kendərdə genə 56 atqa jьlь adəar вirelgən.

QJATA.

Qь, jetə, attarđь qajđa aђьraћьq?

Starle teвəge Allaqьvat avьlьnda „8—Mart“ kalxuz вulьnqa taqlaştьrьlqan eş maldarьn raьp tyrga qaramaj. Oşo kəngə tiklem mal aђaarь əđerlənməgən. Вьl qьş kenə maldarь jaqşь təвaçy aђьrap sьqarьvь qurqьnьs tygel.

„JULDAŞLЬ“

Ciliđə вaş kytərevđər kesəjə

Ərmejə вaş kytərevse flutqa quşьla

NEJU RUK „Assaşiajtid priss“ xəвər iteve вujьnsa, Cili xekymate вetə kammunis lidirđarьn qulqa alьv turahьnda вojoroq вirđe.

HUQЬŞ FLUTЬNЬN ВAŞ KYTƏREVSE MARƏKTƏRE XƏKYMƏTTEN ВIRELEV TURAHЬNDAQЬ TƏQDIMEN KIRE QAQTЬ HƏM XƏKYMƏT MENƏN ВAŞ KYTƏREVSELƏR ARAHЬNDA HƏJLƏŞEV TUQЬRATЬLDЬ. Xəkymət ajruplandan tupqa totov menən qurqьta. Xəkymətteң вьnan elektə şuqa oşaş təzriвəhe, HUQЬŞ AVIATЬRĐARЬNЬŊ ВAŞ KYTƏREVSE MARƏKTƏRGƏ ATЬVĐAN ВAŞ TARTЬVĐARЬ heđemtəhendə, unьşhьđ вetkajne.

VASSTANEJƏ MENƏN ВAJTAQ ƏRMEJƏ CƏSTƏRE DINGEĐ JARЬ ВUJЬNDAQЬ ƏRTILLIREJƏ HƏM ВAŞQA HUQЬŞ KƏSTƏRE URATЬP ALЬNQAN, „Assoşiajtid priss“ VALPARAJSO ĐA IKE PULЬK ВAŞ KYTƏRDE tip xəвər itə. Şulajuq вaşqa qalalardan huqьş cəstəreneң вaş kytərevđəre turahьnda məqlymattar kilə.

VALPARAJŞO ĐƏJƏM ZAВASTUFKA IQLAE ILELDN. ВЬNЬŊ HƏĐƏMTƏHENDƏ VALPARJSO MENƏN SANTAGO ARAHЬNDAQЬ TIMER JULDA JƏRƏV ƏĐƏLDƏ.

Вaş kytərevselər ajraplandь jьqьp teşer đələr

NEJU-RUK, „Assoşiajtid Pris“ agintstьvahь məqlymattarе вujьnsa, Cili xəkymate Kokimвo purtьnda havanan tupqa totqandan hun 5 hələk itkes həm ike hьv aђtь kejmahe qulqa alьndь tip iqlan itte. Ere huqьş karaptarь вirelmənelər. Вaş kytərevselər вer ajruplandь jьqьp teşerđələr. Cili xəkymate xəkymət qəskərđəre tarafьnan „Talkaxyano“ purtьnda đur huqьş paraxutь qulqa alьndь tip təsdiq tə.

„Tajms“ Talkaxyano kripьstьnan həzym vaqьtьnda xekymət qəskərđərenən kamendə 300keşeneң yterelev həm jaralanьvь turahьnda xəвər вirə. Lant-jago, Valgaparajzo timer juldarьnda zaвastufka iqlan itelgəngə kyrə Cili xəkymate вetə timer juldarьn həm idarahьn ərmejə afitsərđəre qulьna qəskər teşьv esen tapşьrьrqa mataşa. Eşselərđeң alda taqьla вaş kytərevđərenən qurqьp xəkymət meңđərsə eşheđđərđe jarьm tərmə xəlendə ajьrьm rajundarđa qəskəri haqsьlar qul aђtьnda tota. Xəkymətkə qarьşь gəzittər jaвьldьlar.

254 meң 865 keşe hələk itelgən

ВIRLIN, 10. Qtaj kammunistar partejahьnьң jəşeren urgьnь „Cajnls Vorkkrs“ korrispandins вelderevenə kyrə, Qtaj Mupьrьnьң məqlymattare вujьnsa 1930 nsь jьldьң sintaвerenən oşo jьldьң maj ajьna tiklem gamindan qəskərđəre 254 meң 865 keşene hələk itkəndar. Вьl han esenə Şanxaj, Nankin həm вaşqalarđa gamindan vlastarь tarafьnan jəвerləngən jeđərləgən kammunistar inməjđər ale.

Eşheđđər hanь yвə

ВIRLIN, 10. Rəsmi məqlyməttər вujьnsa Girmanejəla terkəlgən eşheđđər hanь 1 nse sintaвergə 4 milejun 195 meңgə jette.

Angeleja

LUNDUN, 10. Rəsmi məqlymattər вujьnsa, terkəlgən eşheđđər 2 miljun 762 meң 219 iђəplənə. Ytkən jьldьң 31 nse avqusьna qaraqanda 701 meң 775 kə artьq.

Eşselərđeң kampartejaqa jaqьmlьqь yвə

150 S—dimakrat eşsehe kampartejaqa sьqь

Вirlin, 10 Вirlində kampartejə tarafьnan ojoştorolqan diskussejə jьjьlьşь đur unьş menən ytte. Вы jьjьlьşqa satsejal—dimakrattar partejəhьn Вirlin ojoşmahь raise Kjunstlir saqьrьlqajnь. Jьjьlьş вarqan đur zal Nejs Vilt inergə teləvselərđen вetəhendə hьjđьra almanь, ikense zaldarđa la jənəşə jьjьlьştar ytkəreldе. Şuqa qaramaђtan meňləgən Вirlin esselərе jьjьlьşqa eləgə almanьlar.

„Rote fane“ Вьl jьjьlьştarđь qьđьl pralitarejatьnьn ərđəmlek fruntьnьң đur jeneve itep ĥifatlaj. Jьjьlьş вaşlanьvđan вer nisə səqət elek yk Nejs—Vilt tirahendəge вetə uramdar jьjьlьşqa eləgergə teləvse eşselər menən şьqьrьm tulqajnь. Вetə rajun đur palitsejə ətrəttərе menən uratьp alьndь. Jьjьlьşta daklat menən Girmaneja kampartejahenьң Yđək Kəmitat aqzahь Gejnse Nejman sьqtь. Unьң telmərе вer nisə tapqьr kesle alqьştar menən вylende. Prinejələ 3 satsejal—dimakrat eşselər sьqьp вəjlənelər. Jьjьlьşqa, satsejal—dimakrattar julвaşsьlьqьnьң tьjьvьna qaramaђtan jeđləgən satsejal—dimakrat eşselər kildelər. Satsejal—dimakrat eşselərđeң [illegible]tarьnda satsejal—dimakrat[illegible]artejəhь səjəsətenən emet eđev həm kampartejəqa [illegible]anьs asьqtan asьq əjteldə 150 keşe jьjьlьşta yđđərenen kampartejəqa inevđəren вelderđelər.

Вьđđə məzвyri uqьv, ularđa uqьvsьlar məktəptən qьvьla

ВIRLIN, 10. Jaqьь xəвərđər tərkəmdarđen xəвər itevđərenə kyrə, Prussejə xəkymətenen alda torqan qađəttən tьş dikrite nigeđendə uqьvsьlarđьң đəres hanь ađnaqa 2 səqətkə qьђqartьlasaq. Uqьtьvsьlarđьң eş vaqьtь ađnaqa 1 səqət arttьrьlasaq. Heđəmtələ 2 meң 500 uqьtьvsь eştən qьvьldь. Вы han esenə əle ajьrьm sьjnьftar həm məktəptərđe вergə quşьv heđemtəhendə eşheđ qalqan uqьtьvsьlarь inməjđər. Xalq məktəptərendə Xaqььđ aşav вetərelə. Məktəp ikskursejələre esən srid stьva jeвərev tuqьratьla.

Qtajđa qaza kyrevselərgə jarđam ojoştororqa

ВIRLIN, Qtajđa qaza kyrevselərgə xalq ara jarđam kəmitateneң Yđək вojorahь вetə donja eşsəndərenə qarata xitap вaђьp sьqarđь. Вьl xitapta Qtajđa qaza kyrevselərgə jarđam jьjьrqa təqdim itelə.

Вolqarejala В.D.I.K

VINA, Sofejə nan xəвər itevđər вujьnsa, вetə Вolqareja 6—sintaвerđə huqьş lagirьna oşap tordo. Qalalar həm avьldar qəskərđər menən tultьrьldь. Вьlar jeđləgən jəş eşselər həm krəђtejəndərđe qulqa aldьlar. Fəqət Sofejələ genə 136 aktif jəştər qulqa alьndьlar. Kyp qalalar həm avьldarđa osqos jьjьlьştar həm dimanstratsejəlar ytkərelde. Kyp urьndarđa palitsejə həm qəskərđər menən ara la вəreleştər вuldь. Вьl вəreleştər heđəmtəhendə вer nisə keşe ylterelde həm вajtaq keşe jaralandь.

JEMEŞ ƏĐERLƏV ŞTURЬM AJLЬΓЬ YTTE. ƏĐƏKLƏK QAPLANЬRQA TEJEŞ

Вaşsajuz həm Sadagarut sajuz eşte ojoştora вelmənelər. Məsylejət ular əђtəndə

Jemeş əđerləv, jemeş вaђьvdarьn kantraktavajt itev menən nьq вəjləngən, ləkin вeđ oşo kendə lə kantraktatseja planьnьn tultьrьlmaqanьn kyrəвeđ. Sadagarud sajuz 1794 ga kəвeђtə planьn 790 ga, 598 ga kişer urьnьna 330 ga. 693 ga səgəldər urьnьna 544 ga. 300 ga sikurejə urьnьna 152,2 giktar qьna kantraktavajt itkən.

Ytkərelgən tiklem kantraktatsejəlar pratakul mitьdь menən вaşqarьlqan, dugьvьr mitьdьn sittə qaldьrqandar. Qajhь вer təвəktər (Вaqalь) kantraktatsejə zadanejəhьn kəmetep alqandar (2000 urьnьna 1800) вьndaj kyreneştər jemeş əđerləv planьn aqhatьv esən genə xeđmət itələr.

Jemeş əđerləv planь Вaşnarkamznaв tarafьnan qaqьđđa qьna təsdiq itelep, Sadagarad sajuzqa həm Вaşsajuzqa jəkmələgən. Plan tyвəndəgesə;

Kəвeђtə 11300 tunna, qьjar 3000, kişer 5200, səgəldər 6000, вuqan 5722, pamidur 1420, вaşqalar(şalqan5,turnipьs kevektər) 3175 tunna, вalan, qaraqat, mujьl, miləş, iмən sətləvege həm вaşqalar 400 tunna.

Вьl zadanejənьң 50 pr. tьn yđeneң 31 təвəgendəge padvaldar arqьrь Sadagarud sajuz əđerləj, Вaşsajuz 50 pr. tьn əđerləj, ləkin hər ikehendə lə əđerləv вarьşь qəniqətlənerlek tygel.

Məђələn: Вaşagarud sajuz kəвeђtəne 9,5 tunna, qьjar 516 tunna, kişerđe 3 tunna, вuqandь 393 tunna, almanь 18 tunna qьna əđerləgən. Qaraqat, mujьl kevektərđeң sizundarь ytevgə qaramaђtan kypme əđerləngənendə вelməj. Sətləvek, вađ jeləge sejə əđerləv planqa uq inderelməgən. Iмən sətləvege əđerləv esen ajьrьvsa əhəmejət вirergə kərək ine. Ləkin вer qađaqta əđerlənməgən. Jemeş kipterev turahьnda вer terlə lə plan həm rejal xərəkəte juq.

Sadagarudsintr jemeş əđerləvđə əђtən saqьvsь kymək xuzalьqtarqa 40 gramuta, ajьrьm udarnik вrigadalarqa 4 meң вyləkjeвərđe, kyp kenə vaqьt ytte.. Ləkin вьl gramuta həm вyləktərđe alьv esən aktivlьq tuplav, jarьştar ojoştorop jeвərevgə sara kyrelməgən. Вer gramuta„1—вiş jьllьq„kalxuzьna вirelgən, qalqandarь urьnda taвa almaj əle.

Вaşnarkamsnaв вьl ike ojoşmaqa jemeş əđerləv planьn urtaq вylep вirə. Вaşsajuz totoş yđenə вirelgən iђaвləj, əђtən genə plan tədəj. Şunьң вuјьnsa xərəkət itə. Oşo ike ojoşmanьң вьr—вerhenə aңlarqa teləməvđəre arqahьnda вetə Вaşqortostanqa вirelgən zadanejə planь 50 pr. qa arttьrьp 150 pr. qa nəmə lə rejal planđьң qьjьvatьn teşerə. Şunьң menən вer gə Вaşsajuz qajhь вer kylturalarđьң handarьn (arttьrьp, kəmetep) вətenləj ydgərtə. Hər ike ojoşma la kyp əđerləv esən qьđььv вar. Ləkin əđerləv eşe вarmaj şul.

Вaş sajuz əđerləvendə la вalşevik tempь juq. Sənki jemeş əđerləv eşenə tep jalpьnьn iqtisamaulizavajt itelməgən. Kyp təвəktər sklatqa jemeş taşьv esen at вirməjđər. Jemeş eşe menən tanьş keşelər urьnьna təzriвəheđ keşelər tartьlьp jemeş sertevđər вar (Tapurin), skalattar jetməj. Taşьv—kyserev qoraldarь (tarima, kərzinkə kevek) vaqьtьnda urьnьna jetkerməj. Jemeş əđerləvđe вetə sajəsi xuzalьq kampanjalarьnan tьş yđ aqьmь menən ytələ torqan вer eş itep qarala. Xatta əđerləvse ojoşmalar yđđəre lə „əle vaqьt jetməgən, juqalьvđar kyp, plandь tultьrьp вulmaђ„“ tip qarajđar.

Ike jemeş əđerləv ojoşmahь arahьnda aңlaşьlmav, tartьş tiđđən вeterelhen. Jemeş əđerləvgə igen əđerləv menən вer qaralьp, вetə səvit, prafsajuz jəmaqətselegeneң şulaj uq təвək Ələkə səvit ojoşmalarьnьң iqtiвarьn xəđerđən jemeş əđerləvgə jynəldərergə.

Ədəkləktərđe вetərəv esən iqlan itelgən şturm ajlьqь (14/IX/ 14/ X) sьqьv kenenə jette. Xəđerđən вьl eşkə jomqaq jaharqa həm unь ədəvselərgə qьrqa saralarđь qullanьrqa kərək. Jemeş əđerləv planь ikmək əđerləv menən rəttən torop 100 pr. menən ytəlergə tejeş.

Məxsus xəвərse: Q. SAВIR.

SƏVIT—GIRMANEJƏ SƏVĐƏ ВƏJLƏNEŞE

SSSR Girmanejəneң tьşqьsəvđəhendə вerense urьnda tora

SSSR đьң Вirlindəge səvđə vəkələteneң məqlymate вujьnsa, SSSR Girmanejə sənəqətenə 1930 nse jьl 1 nse qinvarđan 1 nse sintaвergə tiklem 346 milejun 700 meң humlьq (749 milejun markь) zakaz вirgən. Oşo aqьmdaqь jьlda вirelgən zakazdarđь ajlarqa вylgəndə, hər ajqa urtasa 43 milejun 300 meң hum zakaz tura kilə. Ə, 1931 nse jьlda 21 milejun 900 meң hum, 1929 nsь jьl 17 miljun 100 meң hum tura kilə ine.

SSSR ELEKKESƏ GIRMANEJƏNЬN TЬŞQA MAŞINA SЬQARЬVЬNDA ВERENSE URЬNDA TORA. Girmanejənan huqьş tyləvđəre tərtiвendə Fransejəqa sьqarьla torqan maşinalar, Guvir plandarьn вojomqa atqarьv heđəmtəhendə вik kyp qьђqartьldь. Huңqь ike aj esendə Girmanejəla səvit zakazdarьn urьnlaştьrьv, ьşanьs fundьnan 700 miljun markьnь hoђop alьv heđəmtəhendə sьqqan qьjьnlьqtarqa osoranь. Girmanejəla ejjyl ajьnda finans krizisьnьң yђeve lə, səvit zakazdarьnьң urьnlaştьrьlьvьna nьq şojqon jahanь.

Girmanejəla Səvit zakazdarьna 700 milejun markьlьq ьşanьs fundь вuldьrьv idejahe, Girmanejə gəzittərendə allə nisə tapqьr kytərelə. Ləkin, Girmanejə xəkymate unь вojomqa aşьra almanь ul Səvit zakazdarьn alьvđь haman kəmetev julьn totto. Girmanejə xəkymateneң SSSR zakazdarьn kəmeteve—Girmanejə—Səvit mənəsəвəttərendə qьђьvь tigən hyđ SSSR đьң Girmanejəlaqь zakazdarь qьђqartьlqas, вeđgə undaqь zakazdarđь alьp, finans jaqьnan kesle вulqan ikense ildərgə kyserergə tura kiləsək.

Вьnda eşteң taqь la ikense jaqь вar. Əgərđə вeđ, Girmanejənan səvit zakazdarьn alьp ikense ildərgə вirhək, Girmanejə sənəqəteneң sit il zakazdarьna вulqan horavь taqь la kytəreləsək, SƏNKI GIRMANEJƏNЬŊ TЬŞQЬ SƏVDƏHENDƏ SƏVIT ZAKAZDARЬ ВERENSE URЬNDA TORALAR. Вьnan вaşqa la Girmanejə sənəqəte yđeneң prajьzvudstьva kestəren tulьhьnsa fajđalana almaj. Girmanejəla 3 nsə sintəвerđə вulqan вirzə hələkəte ajqanlь pridprejətejələrđe jaвьv, eşselərđe eştən sьqarьv tulqьndarь taqь la kytərelə sək.

Girmanejə xuzalьq tərkəmdəreneң SSSR menən səvđə mənəsəвəten alqa jeвərevđə вulqan jərəkheđlektəren вətergən vaqьtta qьna, Səvit Girmanejə xuzalьq вəjləneştəren kiңəjtev xəl itelergə memkin.

KYP TIRAŽ GƏZITE - KALXUZ SAFXUZ MTS LARЬNA!

KYP TIRAZLЬ GƏZIT EŞSELƏRE, KURЬS, SIMINAREJƏ HƏM SITTƏN TOROP UQЬV AŞA, SƏJƏSI HƏM TIXNICESKEJ BELEMDƏREN KYTƏRERGƏ TEJEŞTƏR

V.K.P.(в) NЬŊ BƏTƏ TƏBƏK KYLTPRUPTARЬNA!

„Başqortostan" gəzite ydeneŋ sitendə kyp tirazlь gəzit jetəkseləre esen sittən uqьv kurьsь ojoştoro. Bəgən berense haaqən ojoştoro.

V.K.P.(в) nьŋ Başqortostan ələkə kamitəte kyltprupь, Başqortostan dьn bətə təbəktərendə ge kalxuz, safxuz, M.T.S həm ulardьŋ bətə tər sistimalarьnda, bətə siktьrdarьnda sьqarьla torqan kyp tiraž gəzit ridaksejalarь kyltura massavaj eştərde ojoştorovsь—instruktьrdar ьl kurьstьŋ zadanjalarьn tərtiplə rəveştə əjrə- nep, uqьp barьvdь təqdim itev həm unьŋ ytə leven kydətep—narlap torovdь bətə təbək kylt pruptarьna jekmətə.

Bətə təbək kyltpruptarьnan bьl kurьs tirahenə jəmaqətselek fikeren tuplav həm kurьstan alьnqan nazari belemdə praktik eşkə qullanьvda tejeşle parteja jetəkselegen tə'min itevdə talap itə.

Başqkum—kyltprup.

Bətə təbək kalxuzsajuzdarьna!

„Başqortostan" gəzite sitendə tenən ilgelər rəveştə uqьp—eş-13 nse sintəbedən başlap, kyp tirazlь gəzit jetəkselərə esən sittən kurьs ojoştoroldo.

Başkalxuzsajuz, kalxuzdar hь-ŋьqьndaqь bətə kyp tiraz gə-zite kalxuzsajuzlarьna, həm təbək kalxuzsajuz instruktьr, kyltur niktarьna ыl kurьstь gəzit ik-lь. Həm bьl kurьstan alьnqan nazari belemde kəndalek prak tik eştə qullanьvda tejeşle ha-naj.

B.K.S. kadьr bylege: MƏXƏMƏT JANbF.

BƏTƏ ORLOQ SAFXUZ DARЬNA!

Orloq safxuzdarьnьn kyltura instruktьrdarь, safxuzdar ergə hendəgə kyp tiraz gəzit ridkaili g-jaləre, „Başqortostan" gəzite sitendə birelgən haaqtarьn bətə lь kydətep, vaqьtьnda eşlәp, barьvdarьn təqdim itəned.

Bьl kurьstь birgən bətə ha naqtarьn bətəhendə eşləv hed-gə mazuyr itelə. Kəndalek prak tik həm ojoştoru eşegendə qullanьvьqьnda tejeşle ianьla.

ORLOQ tristь: PANAMARЬF

Bətə M.T.S tarđьn ojoştorov—massaviktarena!

„Başqortostan" gəzitendə ni-relgən haaqtь, kyp tiraz gəzit jetəkselərə menən tərtiple rə-veştə uqьp—eşləp barьvdь təq-dim itəned. Kilasnkta M.T.S tar ergəhendə kyp tiraz ojoştorov esən kin jəjev həm sьqьp kil-gən dərəzənen esən jaqşь julqa qujьv maqsatendə bьl kurьstan alьnqan belemdə praktik eşkə najlaj barьvьqь mьvafiq ha-nala.

TRAKTЬR Sintьrdan TRUXINA.

Kyp tirazlь gəzit ridaksejalarena həm rapsilkurdarqa!

„Başqortostan" gəzite negen-dən başlap ydenen sitendə kyp tirazlь gəzitlər turahьnda sittən torop uqьv kurьsь aşa. Bьl ku rьsta Başqortostandaqь kyp ti-razlь gəzitlə eşləvsə iptəştər həm rapsilkurdar uqьp—eşləp barьrqa tejeştər.

Begən berense haaq—kyp tirazlь gəzit ridaksejalarьn tə'-min itev esən ber jьlьq arin-tiruvacьj smita turahьnda bire-lə. Ikense haaq—kyp tirazlь gəzittərde nisek ojoştorov tura hьnda birelasək. Şul uq alda kы zitendə nisek eşləv həm unьŋ kəndalek praktik eştere, tazri-bələr birelep barasaq. „Haaqtar Məskev—kalxuzsintьrdan ip. Şlifer tarafьnan uqьtьlasaq Məs kavdən kilevenə qarata „Baş-qortostan" gəzite yđ vaqьtьnda jadьp torasaq.

Bьl kurьstь uqьp—eşləp ba-rьvsь iptəştər, haaq turahьnda yđđərenen fekerđeren „Başqort-ostan" ridaksejahenə jadьp tor hondar. Anlaşьlmavdar həm ho-ravdarqa la ənlatma—javaptar birelep torolasaq. (Ədris: Өfə „Başqortostan" ridaksejahe)

Kalxuz, safxuz, M.T.S. lardaqь kyp tirazlь gəzit ridaksejahenə bьl kurьstь uqьv məzəyri hanala. „Başqortostan" idarahь

I NSE HABAQ

Kyp tirazlь gəzitkə jarđamqa kyp tirazlь gəzitte sьqarьv smitahь.

Ridaksejə ırьndarda kyp tiraz lь gəzittərde ojoştorov eşendə təzribə bulmavьn iђəpkə alьp, tybəndə, kyp tirazlь gəzitte ber jьl esendə sьqarьv smita-hьn iqlan itə. Bьl smita sь-qьmpardьŋ sama menən alьn-qan summalarьn kyrhətep ke-nə qalmaj, bəlkem ulardьŋ nindəj rasxut bulqanьqtarьn anlatьp ta birə həm şunьŋ menən kyp tirazlь gəzit ridak-sejəhenen xuzalьq eştəren jeŋe-lajtə.

Bьl smita urьndarda kyp ti-razlь gəzittərde sьqarьv esən nagruzkahьđ rabutniktar-đьŋ bulmavьn kyđ uьnda totop tədəlgən, şuqa kyrə unda ra-butniktarqa eş xaqь tyləv sьqь mdarь kyrhətelmagən. Şulaj uq smitala prixut eleşə juq ə unьŋ bulьvь məmkin. Bьnda hyđ kyp tirazlь gəzitteŋ patpisşik-tarь turahьnda bara. Ləkin gə-zit tixnika jaqьnan (stiklug-rafta) jaqşь baђьp sьqarьla baş laqas qьna unь xaq menən taratьrqa məmkin buiqanьqьn onotmaђqa kərək. Təp patpis-şiktar ojoşmalar (kalxuz idara-tarь, jaqьndaqь safxuzdar, ka-piratiftar, kassalar h.b.) bulьrqa, unan huŋ ajьrьm jađьlьvsьlar bulьrqa tejeşle. Gəzitteŋ xaqь, bigerək tə ajьrьm jađьlьvsьlar esən bik əđ bulьrqa (1 tindən 3 tingə tiklem) tejeşle.

Jađьlьv xaqь oşolaj oshođ bulha la, unьŋ jaqşь uq jardam bulьvь məmkin; ə gəzitkə ja-đьlьvsьlar hamь ridaktьrđь prinsipejal rəveştə qьđьqtьrьr-qa tejeşle, sənki ul ojoşqan uqьvsь menən gəzitteŋ bajla-neşen kyrhətə həm ridaktorđьŋ, yđe silkurđar həm uqьvsьlar-đьŋ eş aktiflьqьn arttьra.

„Stiklugraf" aparatьnda baђьla torqan kyp tirazlь gəzitte sьqarьv esən jьllьq

SMITA

Bьl smitanan başlap, stikluq-rafta eşləv tixnikahь bujьnsa liksejələr baђьla başlajasaq.

Ridaksejə smitalaqь jeteşhed-lektər, jəki unьŋ turahьndaqь horavđarđь jebərevđe horaj.

I MATIRTJALDAR

(3 AJLЬQ ZAPAS)

ISEMDƏR	Miqdar	Xaq	Summa
I Rejaktif (gliнyl, gruntufka)	1,5 kg.	3.00	4.50
II Rejaktif (rəmalin, prajavitel)	4 kg	8.00	32.00
Salanyl (ikstrakt, smьjfka)	3,6 litьr	2.00	7.20
Kiraskip (kərəsin, skapidar)	10 litьr	2.30	23.00
Qara (stiklugraf nьqь)	10 şeşə	—70	7.00
Taђma (jađьv maşinahь esən)	5 dana	2,50	12.50
Bojav (stiklugrafnьqь, qara)	4 kg.	6.00	24.00
Teђlə bujav	1 kg.	12.00	12.00
Radejul	2 şeşə	—60	1.20
Talq	500 gr.	—20	1.00
Gelitsarin	100 gr.	1.00	1.00
Qələm (stiklagrafnьqь)	3 dana	—75	2.25
Grifel (klişələrde jahav esən)	3 dana	—15	—45
Bətəhe	—	—	**109.80**

9 ajqa kərək bulasaq matirejal bətəhe 109.80×3=329.40 (Hatьp alqanda aparat es ajqa jeterlek matirejal menən tə'min itelə)

Jьlqa ike zapas valik 12.00

Barlьqь 341.40

II QAQЬĐ.

1. Praklatka qaqьđь (makaltura—iђke gəzittər 15-20 kg) 5.00
2. Arginaldar esən şaqmaqlap hьđьlqan jađьv qaqьđь 600 bit 9.00
3. Baђma qaqьđ, durьqь „krəђtejən gəzite tiklem, 656 kg. 335.00

Bətəhe 349.00

III DƏJƏM SЬQЬMDAR

1. Ajьna 5 humdan puşta sьqьmdarь jьlьna 60.00
2. Timer jul menən taşьv 30.00
3. Julda matirejaldьŋ bođolovь 30.00
4. Vaq rasxuttar (qaqьđ, kənsalarejə kərək—jaraqtarь) 12.00

Bətəhe 132.00

V. Ikspiditsejə 288.00
VI. Kətəlməgən sьqьmdar 5% 65.00
VII. Ədəbejət aldьrьv, ajьna 150 tin 18.00

Barlьqь . . . . . 1193 h.40 t.

Ber meŋ ber jəđ tuqhan ьs hum 40 tin.

IЂKƏRMƏ: 1. Kyp tirazlь gə-zittərde qaqьđ menən əlkə mat buqat eştəre kamitəte tə'min itə.

2. Smitala matirejaldarđьŋ bə-gengə xaqtarь kyrhətelgəndər.

3. Baђьv qaqьđь oşo iђəp-tən sьqьp kyrhətelgən: urta ti-razlь 300 danə alьp, brakka 35 qaqьđ birəbed, gəzit ajqa 6 tapqьr, jьlqa 72 tapqьr sьqa. bьl 24. 120 qaqьđ, jəki—650 kg Qaqьđđьŋ đurlьqь „kerəђte-jən gəzite„ tiklem.

4. Ikspiditsejəgə kyrhətelgən 288 hum iђəbe oşolaj: 300 da-nə gəzitteŋ 200 danahь puşta menən jebərelgən vaqьtta 200× 2 tin-4 hum, jьllьq 72 tapqьr sьqarьvqa-288 hum.

5. Bətə rejaktiftar menən SSSR Kalxuzsintьrьnьŋ kyp tirazlь gə-zittər gruppahь tə'min itə (Məs-kəv, B. Kamsamulskej uram, ej №6).

6. Bьl smita sama menən tə-đəlgən həm urьndarđaqь şart-tarqa qarap dərəђlənergə tejeş le.

Gəzit ergəhendə uqьvsьlar kənfirinsejələre h.b. kevek mas-savaj eşte ojoştorov həm ytkə-rev sьqьmdarь kyrhətelməgən, sənki bьl eşkə sritstьvalarđь miskum, raaackum həm başqa-lar massavaj eşkə bildələngən funttarьnan birergə tejeştər tip ujlanьla. Məђələn: ədəbejət al-dьrьv sьqьmdarьn kətəpxana smitahьna indererge məmkin h.b.

D. ŞLIFER.

Institutta uqьvdar başlanqanlьqtan

Başqortostan Pidagugeja Institutьnьŋ beldereve

Institutta uqьvdar başlanqan-lьqtan institut diriksejahe fənni ikspiditsejələrđə bulqan Smirnuf Dimoitskej, Fislet, Sontamajьf, Jakunin, Sajzullina həm Tikvins kaja iptəştərgə ikspiditsejə eşen qaidьrьp, uqьvdь davam itev esən Insitituiqa qajtьrqa təq-dim itə.

Institut diriktьrь ABZANЬF

ALЬNQAN TIMP TYBƏNƏJTELMƏHEN UDAR AJLЬQTA BIRELGƏN KANTRYL HANDЬ BALŞEVIKTARSA YTƏRGƏ

„KALXUZSЬ" GƏZITE

Rab. silkurđar xərəkəten ojoştor eşe me nən jetəkselek itmaj.

Qonsaq təbəge gəzite „Kalxuz-sь" ber jьldan birle sьqьp kilhə la, ydenen tirahenə xəbərselər ka-dьrьn ojoştora almaqan. Oşo kenəgə bara 30 lap qьna xəbər-sehe bulьp, ularđa elekke ridak-sejanan qalqan xəbərselər gena gəzitkə aktif jađьşьvsьlar juq.

„Kalxuzsь" ridaksejahь 13—avqьsta xəbərselərđen tәbək kənəşmələrən saqьrə. Ləkin bьnda ta xəbərselər əlkə əđ jьjьlar. Həm kənəşmə unьşlь me nan praktik ber nəmələ (qьđь) abuz ojoştorov, arigada həm başqa mə'sələlər bujьnsa) eşlənmaj. Gəzit hamanda ərmejəheđ matirejaldьŋ juqlьqь. Өjəmyrnən „Kalxuzsь" ridaksejahьndaqь jalpь-nь ojoştorov eştəre julqa halьn-maqan.

Təbək davmələndə ber qьna safxuz həm xəkymət pritprejə-tejələre bar. Undaqь eşselərdən həm kalxuzsьlar arahьnan xəbər-selər aktifin tuplav, həm ulardь arigadaqa berləşterev, təbe-jalәv eştəre juq. Matьuqat udar-niktarь təvđьrьlmaqan. Gəzitkə urьnđan matirejal kilmaj, tik kazunnaj matirejal menən genə sьqa („Kalxuzsь" gəziteneŋ nu-mirđarьn qarap bьnь dərəђlarqa

bula) 15000ğa jaqьn xalqь bul-qan ber təbəktə gəzitkə mati-rejal juqlьqь krizisenda jəşəve bьl—ridaksejanьn janь anstanuf-ka la janьna jetəkselek itə al-mavь. Xəbərselər xərəkəten ojoştora belmav menən ber nəmələ juq. Xəbərselər xərəkəten janьnan ledəv turahьndaqь parteja qa-rarьn hiс ber nojomqa atqarьl-maqan. „Kalxuzsь" ridaksejahь-na şunan başqa hanaj şəxsi ber məmkin tygel.

Tyвən matьuqat menən təbək kyltprup həm ridaksejanьŋ je təkselege juq. Xatta kypme sti-na gəzite sьqqanьn da belmaj-đar. „Bed unьŋ iђəben alqanь-bьđ juq" tip avьđ asьp ketəp toralar. Safxuz, kalxuzdarda ty-gel, təbək ydəgendələ stina gə-zite juq, bьqa iqtibar itmagən-dar; balşeviktar matьuqatьnьŋ tynən zvinahьna tejeşle iqtibar itmaj—unьŋ səjəsi rylen narьq-qul qьvsьrьp torov, tynən mat-buqat turahьndaqь parteja qa-rarьn ytəvgə nisek tip narьq qojoroqa, bildələ məndaj tynən matьuqat menən jetəkselek itmaj appartunistarsa tьnsьlanьp torovqa qarşь alьp birergə. parteja qaratьn ytəməvselər qa-tь javapqa tartьlьrqa tejeştər.

„Kalxuzsь" ridaksejahь ne-gendən yk partejanьŋ tynən matьuqat həm xəbərselər xərə-kəten janьnan ledəv turahьn-daqь qarardarьn bojomqa atqa-rьv eşenə nьqlap totonorqa tejeş. Sənki „Kalxuzsь" gəzite parteja diriktivalarьn ytəv eşenə kiŋ eşse həm eşsən jalpьnь aktif ojoştora almaj qojroqta həjrəlep kilə.

Ə. SAFIN.

Jarьşqa saqьrabьđ

Bajmaq təbəge (yđ xəbərsebeđđən) udar sintəber ajь „Baş qortostan"dь taratьvqa birelgən 2 mengə kanteryl handь 8—nse sintəberqə, 1 meŋ 165 dana bərər jьllьq patpiskь tapьp janьnan 2 meŋ dana bərər jьllьq „Başqortostan" gəziten tara-tьvdь yđ əbtəbedqə alabьđ.

Ydebeđ menən, bərər jьllьq patpiscik tabьrqa Xəjəulla təbə-gen jarьşqa saqьrabьđ.

Rajkum: JUSUPЬF.

„Başqortostan" arigadahь: QABBASЬF. NIQMƏTULLIN

TIŊLƏŞERGƏ SAQЬRABЬĐ

Өlə puşta bylege „Başqortostan"dь taratьv udar ajьlьqьndan birelgən, 120 danə kanteryl handь 300 ğa jetkerep qarşьlanьq Ydebeđ menen başqa təbək puşta byleklərən, tiŋləşergə saqь-rabьđ.

MURTAZIN

„BAŞQORTOSTAN"-DЬ TARATABЬĐ

Səbxanqulda uqьtьvsьlar kənfirinsejələ bulьp „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqьnda, hər—ber uqь-tьvsь 30—padpiskь tabьrqa yđ əbtərenə alьp, yđ ləre menən jarьşqa Məqar təbəge uqьtьvsьlarьn saqьralar.

ABDULLIN.

Aŋjəlil „Başqortostan" dь taratьvđa alda bara

Ərjəlil təbəge (yđ xəbərsebeđđən) „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqьn qar şьlap, təbək davmələndə ştap ojoştoroldo. Birelgən kanteryl 569 şьjfьrьda—2 MEN 537—GƏ JETKEREP PATPISSIKTAR tap lь. Yđe menən başqa təbəktər-de tiŋləşergə saqьra.

URAZAJЬVA.

„Başqortostan" gəziten rataььđ

Başpiditixnikumda „Başqortos-tan" gəziten taratьv jaqşь bara. Məktəb davmələndə 5 keşenən ştap ojoştorolop „Başqortostan" gəziten aldьrьvđa 100 patpiscik taptь. Tixnikum „Başqortostan" gəziten taratьvđa 500 danəgə jetkererqa hyđ birə. ӨĐƏNLE.

Belderev

Başprafsavitten prafissejanal xarakat əlkə məktəbenə qabul itev həm ajьvdar jьldan 15 sintəberendə başlana. Atavьŋnaj kamisejə tarafьnan həmləŋdə alldələngən iptəştər məktəpkə (Өfə, Zinsul uramь, N 20, gur-janan inergə) hunqa qalmaj kil-ergə tejeştər.

Өlegə kilev həm qajtьv (ja-bul iteļmahə) esən jul sьqьm-darьn, şulaj uq julda tuqlanьv sьqьmьvdarьn kamandiravjt itev-se prafsajuz ojoşmalarь kytarьlar Hьnav barqan kendarda məktəp torlaq həm ajъq menən tə'min itə.

BAŞPRAFSAVIT.

1—2.

Ridaktьr urьn baђarь: Z. Kajьpkul

300 URЬNЬNA 800 „BAŞQORTOSTAN"

NURIMAN təbəgendə başqort-tar kyp bulьvqa qaramaђtan „Başqortostan" gəziteneŋ tara-lьşь nasar. Ul, sintəber ajьna 52 dana „Başqortostan" menən inde.

„Başqortostan" dьŋ udar aj-lьqьn ytkərevgə ber tiklem iqtibar itelgən. Ləkin bik hiвel-gən xərəkət bara ine.

Nuriman təbəgendə „B—N" dь kyberək taratьv, udar ajlьqta balşeviktarsa imtixan totov esən təbəkteŋ yđəgendə „B—N" dь taratьv udar arigadahь tədəldə. gəzit taratьv arigadalarь bytən avьldarđa la tədələp eşkə baş-landь.

Kəntryl han bujьnsa birelgən 300 dana, qarьşьlav plan bu-jьnsa 800 dana itep alьndь. Udar ajlьq ajqanь menən urьn-darđaqь uqьtьvsьlar, kamsamul-dar arahьnda tьvqan dərt—„Başqortostan" qa 800 jaŋь uqьvsь qьna tygel, balki artь-qьraqtь tə'min itəsək.

Xat taşьvsьlar udar ajlьqtь taratьv eşenə jegelgəndər. Qa-rьşьlav planьn ytəvđə praktik eşkə totonoldo.

Q.

Tiđ arala „Başqortostan" gəziten taratьv julqa qujьlhьn

Aqjar (yđ xəbərsebeđđən tili-graf aşa) təbək davmələndə „Başqortostan" dь taratьvqa ştap ojoştorolqan bulha la, oşo dikadь esendə „Başqortostan" dь taratьv turahьnda ber jer-đən də xəbər juq. Təbək ojoş-malar tarafьnan gəzit taratьv eşenə barmaq aşa qarajđar. Puş ta bylegenən sьqqan vəkildər avьldarđa his ber eş alьp bar-majđar. Tiđ arala kankrit sara kyrməgəndə gəzit taratьv eşe ədəl ə.

„Başqortostan arigadahь:" AŞQADARSKI. USMANЬF.

SLYT UĐQARЬLDЬ

Slyt yđ davmələndə đur eş tər eşləne

„Başqortostan" gəzitəheneŋ udar ajlьqьn uđqarьv ajqanь Qьrqьđ—mejəkə təbəge Buq-dan səvitendə kalxuzsьlar slyte uđqarьldь. Xəbərselər arigadahь-nьŋ Insejativahь aђtьnda udar ajqa arnap 30 sitnirlьq qьđьl abuz ojoştoroldo.

Slyt yđ davmələndə kyp eş-tər eşləp, bьqa tiklem 7 genə danə alьnqan „Başqortostan" gəzitəhen 50 ğa tultьrđь. Həm bьl handь 150 ğa jetkerev tura hьnda kənkrit qarar sьqarđь.

Slyt yđeneŋ hər ber eşen kən dalek səjəsi—xuzalьq kampane-jalarьna bajləp, bətə kampane-jalarđь unьşlь uđqarьv turahьn da kənkrit saralar kyrđe. Şul uq slytta kalxuzlaşьv məs'ələhendə lə đur eştər başqarьlьp „Marьs", „Qьđьl—bajraq" həm „Tamjan—tajmas" kalxuzdarь bergə qu şьldь. Ulardan kesle ber satse-jalizem xuzalьqь majđanqa kil-de Slyt yđ qararьn bojomqa atqarasaq.

Q. QAJSAR.

Tьŋlaqьđ! Tьŋlaqьđ: Өfə həjləj

Өfə Radeju — sintьrь nьŋ tapşьrьv Pragramь.

(Өfə vaqьtь menən)

13—sintəber

11,00—12,00 Jal səqəte (Tatarsa).
12,00—13,00 Radeju gəzite (Urьš telendə).
13,00—15,00 Radeju grammalar.
18,00—18,30 Radeju gəzitələrđen rade-jukurdar esən, infarmat-sejəhe.
18,30—19,00 Vaq millətər esən tapşь-rьv (Sьvaşsa).
19,00—19,20 Vaqьt dərəђləv, hava to-roşo turahьnda, alqь ken-gə pragramma.
19,20—20,20 Baş. telendə gəzitə.
20,20—21,20 —„— kansirt.
21,20—21,30 Tənəfes
21,30—22,30 Urьš telendə julhьđьq menən keraş turahьnda daklat.

14—sintəber

11,00—12,00 Jal səqəte (Urьšsa).
12,00—13,00 Gəzitə (—„—)
13,00—15,00 Radeju grammalar.
18,00—18,30 Infarmatsejə. (Urьš telendə radeju gəzitələr xə-bərselərə esən).
18,30—19,00 Sьvaştar esən tapşьrьv.
19,00—19,20 Vaqьt dərəђləv, hava to-roşo xaqьnda, alqь kengə pragramma.
19,20—20,20 „Tunqa hərəv həm a—s. esən tajđahь" turahьnda fənni sylek daklatь.
20,20—21,20 Kansirt (Urьšsa).
21,20—21,30 Tənəfes.
21,30—22,30 „3—xal qьlqьs jьlda ura-zaj həm kalxuzlaşьv" BNK. Zim daklatь.
22,30—24,00 Ilir bujьnsa sajaxət.

15—sintəber

11,00—12,00 Jal itev səqəte, (Baş-qortsa).
12,00—13,00 Radeju gəzitə. (—„—).
13,00—15,00 Radeju grammalar.
18,00—18,30 „Igen əđerləv həm prafsa-juzdar uđьsь" turahьnda Başprafsavit infarmatsejahe.
18,30—19,00 Vaq millətər esən tapşь-rьv (marejđarsa).
19,00—19,20 Vaqьt dərəђləv, hava xa-qьnda, alqь kengə pra-gramma.
19,20—20,20 Baş. telendə R—gəzitə.
20,20—21,20 —„— kansirt.
21,20—21,30 Tənəfes.
21,30—22,30 „Prajьzvudstьva həm tor-moşta tađalьq esen"paxut" turahьnda D—r Jamarin daklatь (Urьšsa).

RADEJUSINTЬR.

1931—jьldьŋ 1 sintəberenən hьv transportь eşselareneŋ Өfə rajun patriбitelđar jəmqejəten. jəmaqət adьqlanьşь attanumejlь siksejahe bylep sьqarьldь, „Ufvutkapit" teŋ davlət bankьn daqь kantakarit Iђə e №877

Ədris: Өfə, zinvul uramь, №151. 1—1.

BELDEREV

Joqoşlo avrьvđarđan bulmaqan səbəptər menən yiqən mal yləkђəlare sənəqətte tixniceskej maj menən tə'min itevđə đur urьn totqanlьqtan „Sajuzkuž" dьŋ Başqortos tan əlkə bylege yđeneŋ Şişmə, Jaŋьvьl, Stərletamaq,Dəv ləkən, Bərə, Mələvez, Jaŋь-Qьrmьђqalь, Iglin, Baqalь, Asqar, Qьrmьђqalь, Boraj, Qьqьđ—Mejəkə həm Saqma-qoşta bulqan maj eletev punkttarьna kalxuzdan, safxuz-darđan həm jaŋqьđaqxuzalьqtarđan şundaj yləkђələr qabul itelgənlegen beldere.

Yləkђə Başnarkamsnab tarafьnan bildələngən xaq me-nən alьnьp, ul xaqtьŋ 25 pr—tь jeђle habьn menən tylənə.

„SAJUZKUŽ" DЬŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ BYLEGE.

SSSR Davlat bankahьnьŋ Başqortostan kanturь

BELDERƏ

1931 jьldьŋ 15 sintəberendə Məskəvđə „1929 jьlqь pratsintiђьđ zajьmdьŋ" 10 nsь tirazь ytkərelə.

TƏP OTOŞTAR:

1 otoş	100.000 humlьq	5 otoş	10 meŋər humlьq
1 „	50.000 „	10 „	5 „ „
2 „	25 men „	50 „	bərər meŋ „
Bətəhe 5600 otoş,		1, 053.100 humlьq	

Bьl zajьmdar SSSRđьŋ bətə kridit yeriždinejələre tara-fьnan his ber totqarhьđ həm summahь siklangən miqdar da hatьlalar həm hatьp alьnalar.

Ssudalar abligatsejanьŋ naminal xaqьnьŋ 60 pr—tь miqdarьnda birelələr həm teləgən vaqьtta pridjəvitelskej kvitansalar menən rəsmiləşterelələr.

1—4. DƏVLƏT BANKЬ

Zajьmdarđьŋ atamahь. 31 jьl 25 avqьsqa	hatьp alьv	hatьv
1—6 pr. lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq abligatsejaga vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap	4—91	—
1926—jьlqь pratsintiђьđ otoşlo zajьm 100 humlьq . .	120.00	130.00
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq abligatsejaga vaqьtь uđьp barqan kupunьnda xisaplap	26—25	
Massəvitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq abligatsejaga .	25—15	25—25
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq abligatsejaga	101—40	101—80
1930—jьlqь 9 pr. lь Otoşlo Davlat zajьmь 50 humlьq	50—30	50—5[illegible]
abligatsejə vaqьtь uđьp barqan kupunьnda xisaplap.	50—10	50—30
Pratsintь „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—30 . .		
Pratsintiђьđ „Biş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—25		
11 pr. lь 1298—jьlqь zajьm	105—50	105—55

URAL KINAHЬNDA

Seansьtar saqat 6-30 başlana. Kassa saqat tan asьq

Bəgən xuduzstьvalь tarixi filem.

Kamira №79

Baş ryldərđə: Nina Cexəjedzə, Bal-kvudzə, Mamuləşvili, Karalaşvili həm bytəndar. Fujjala həm kartina bar qan vaqьtta simfunejə ansambele uj naj 16 jəşkə tiklem balalar inderel məj. Bilit xaqtarь oshođlandьrьlqan.

GURЬN KINAHЬNDA

Seansьtar saqat 6-30 tan başlana Kassa saqat 5 tə asьla

Bəgən ikranda

„Aqьrьn dun"

16 jəşkə tiklem balalar inderelməj.

„Yktəber natiskahь" tipagrafejahe. Başglafilt vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEÇEB!

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬIЬ

14 SINTƏBER 1931 JЬL, №201 (502)

KӨNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ KURPS № 3
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktir . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Sats. jaltzemsa jer eşlәv bylege . . . 2—08
Iqlandar hәm ileşmә . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tөngө ridaksejә . . . . . . 1—15

Eşsәlәr saqьrьvь beđđә đur dәrt qudqattь,

Beđ ьylәklәndek

QARAQOŞ tәvәge Əmir savite dәvmәlendә Өfө paravuz rimunt zavьtь eşsәlәre mәrәzәqәten tikşerevđәn hun вәtә kam panejalar huqьşsan teђ aldь. Silus zadanjahь artьqь menәn tultьrьldь. Eşsәndәrđeŋ silusqaвulqan вьq iqtiвarđarь zadanejahь savit dәvmәlendә 200 pr. itep ytәvgә mөmkinlek вirә.

Keđge sәsev вәttә. Uqьv jәşenәn yŧkәn 200 đәn artьq ololar uqьvqa вьlqtьrьldь. Kampanejalarda alda вarьv esen Əmir saviten Tәvәk вaşqarma kәmitәte ut hynderges maşina menәn вylәklәne.

„IQEN ӨSӨN KӨRƏŞ—SATSEJALIZEM ӨSӨN KӨRƏŞ“ (Linin)

Igen өsөn kөrәştә - Aqjar, Arqajaş, Tujmazь eşsәndәrenәn өlgө alьqьđ!

DƏVLƏKƏN, QARAQOŞ, QЬRQЬĐ MEJƏKƏ TӨBƏKTƏRENDƏ XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ TIMPTЬ TYBƏNƏJTƏLƏR

KULAKQA QARATA JOMOŞAQ KYŊELLELEK KYRHƏTEVSELƏRGƏ RƏXIMHEĐ QATЬ ATPUR BIRLHEN

Xurlьqlь timptan sьqarqa

Başqortostanda igen әđәrlәv kampanejahь xurlьqlь timptar menәn вara. Jьllьq plandьn ytәleşe 11%, ajlьq plan 8,2% Udqan jьlda вьl 15% qa ytәlgәn ine. Plandь ytәmәvđә вik kyp tөвәktәr вer веđđeŋ Başqortostanda qьna tygel xatta kyreşe jөmhyrejәttәrdә lә aв'jьktif sәвәptәr artьnan jәđ jәşerergә matašalar.

Tatarstan 1 nse sintәвergә jьllьq plandь 24,2 pr. qa, urta iđel 25,2 pr. qa ytәnelәr. Urta iђәp menәn alqanda вәtә sәvittәr sәjuzь đәvmәlendә 23,8 pr. qa ytәlgәn. Timәk tege aв'jьktif sәвәptәr вьnda yđ urьndarьn tota almajđar.

Qajhь вer ajьrьm tөвәktәrđen вarьşьna qaraqanda веđđeŋ Başqortostanda вьl ytәleş вik kyp juqarьla tororqa tejeş ine. Sөnki вaşqortostandьŋ вar tөвәktәrendә lә hava вer kәjgә torđo. Lәkin şulaj вulьvqa qaramaђtan Bөrө tәвәge yđeneŋ jьllьq planьn 32,6 pr. qa, Şişmә tәвәge 32, 6 pratsintqa Nuriman tәвәge 32,1 pr. qa hәm Mişkә tәвәge 31 pr. qa, ytәnelәr. Şul uq vaqьtta şul uq urьndar menәn вer şьrajьtta torqan Mәsetle tәвәge yđeneŋ jьllьq planьn nej вarь 0,6 pr. qa Yrge Qьjqь tәвәge 1 pr. qa hәm Dьvan tәвәge 1,6 pr. qa qьna ytәnelәr.

Вьl xәl nejđәn kilә hun? Mәђәlәn Qaltas tәвәge yđeneŋ jьllьq planьn 24,5 pr. qa ytәgәndә, şunьŋ menәn вer rәttә jatqan, xatta timer jul jaqьnlьqь hәm вaşqa şundaj вik kyp jaqtarь menәn unanda jaqşь şarajьtta вulqan Qьrmьђqalь tәвәge yđ planьn nej вarь 9,3, pr. qa qьna ytәgәn.

Вьl miђaldar веđgә asьqtanasьq kyrhәtә ki вьl hejrәlevđәrđeŋ aŋlatmahьn „aвjьktif sәвәptәrđәn“ eđlәrgә urьn juq, ә вәlki unь eşte ojoştora вelmәv eşteŋ yđ aqьmьna вьşanьv, вьjьlqь jьlda igen өsөn kөrәşteŋ mөhejmlegәn aŋlamavđan tip qararqa kәrәk.

Igen әđerlәvđә artqa qalьvđarđьŋ tөp sәвәвe nejđә?

Berense sәвәp—plandar menәn hunlav. Kyp tөвәktәrdә avqьstьŋ веrense jartьhь udqanqa tiklem plandь urьndarqa jetkerev farmalnьj torđo. Nьqlap tikşerә вaşlaqandьŋ hunьnda, kantraktatsejә kәŋәgәlәrenendә tapşьrьlmaqanь kyrende. Jaŋqьđaqtar kanraktatsejә menәn xypme hәm yđ yđende quşьv julь menәn kypme igen tapşьrahьlarьn вelmәjđәr. Kalxuzsьlar, kalxuzqa kilgәn вәtә igen әđerlәv zadanejәhь urtaqlaştьrьlqan igen iђәвenә genә tultьrьla, tip aŋlaj. Plandь urьndarda nьqlap tikşerev mәs'әlәhe kyp tөвәktәrdә farmalnьj ytkәn.

IKENSE SƏBƏP:—kulaktar saвatazlьq kyrhәtә. Ularqa kәrәk tiklem qьђьm juq. Kulaktar yđđәrenә вirelgәn qatь zadanejәhьŋ 6,3 pr. tьn qьna tapşьrqandar. Вьl handar igen әđerlәvđeŋ nisek tora ikәnlegәn вarьhьnda asьq kyrhәtә. Kulaktar өђtәnәn xөkөm jьş вulьp tora, lәkin yđ igenen jәşergәn igenen вađarqa sьqarqan kulaktar xaqьndaqь matirejaldarь quđ qatьlmajđa jatqьrьlalar. Eş xөkөmdeŋ hanьnda tygel,—sьjfatьnda. Xөkөm itkәn vaqьtta huqqan igene вula toropta zadanjanь kyrhәtelgәn srugьnda ytәv өsөn igenen alьp вarmaj jatьvsь kulaktarđь xөkөm itergә kәrәk. Igende tapşьrьp вөtөrev өsөn kulaktarqa qatь sruk qujarqa kәrәk.

ӨSӨNSӨ—Urьv hәm huqьv đa hunqa qalьv. Avqьs ajьnьŋ hәr вer dikadahьnda, Başqortostan dәvmәlendә 4—5 ajad kөndәr вulьp ytte. Lәkin вьl kөndәr urazaj jьjnav eşenә fajđalanьlmanь.

DYRTENSE SƏBƏB—kalxuzsьlar arahьnda massьvьj—sәjәsi aŋqarьv eştәre вulmavьnьŋ „elek yđenә, unan hьŋ qьna xөkymәtkә“ tigәn kulak luzьngьhь вәtә jerđә xөkөm hөrә. Mәђәlәn: Dьvan kalxuzь 15000 вot igen huqьp ta şunьn вer genә вoton da xөkymәtkә tapşьrmaqan. Вьndaj miђaldarđь telәgәnsә taвьrqa вula. Xәđer kalxuzsьlar arahьnda uŋьş вylev вaşlandь. Lәkin ularđьŋ, eşeneŋ sьjfatь, hanь hәm ytkәn jьlqь igene вulьv iђәpkә alьnmaj. Вьjьlqь igen әđerlәvđeŋ uŋьşlь sьqьvь, веđđeŋ jalpь arahьnda s ә j ә s i eşte j ә j e p jeвәrevелеđgә в y l e r g ә „Igende xeđmәtkә qarap tygel, jәn iђәвenә qarap вylergә“ t i g ә n kulak agitatsejәhь xatta qajhь вer kalxuz jetәkselәren dә yđ tә'ђirenә alqan.

BIŞENSE SƏBƏP: igen әđerlәv planьnьŋ rejal вulmavь turahьndaqь diskussejәnьŋ tөвәktәrđәn avьl sәvittәrenә, kalxuzdarqa kyseve. Kalxuzdaqь eşlәgәn hәm eşlәmәgәn keşelәrđe lә tә'min itev, вьl julda вәtә igende fajđalanьv nigeđenәn sьqьp kyp kenә kalxuz jetәkselәre:„ plan tultьrьp вulьrlьq tygel“ tigәn qaraşqa qajtьp qalalar. Kulak aginttarьna qatqi atpur вirergә, kalxuzsьlar eşendә sәjәsi tәrвejәne alьp вarьrqa hәm plandьŋ tultьrьlьrlьq jeŋel ikәnlektәren aŋlatьrqa kәrәk.

ALTЬNSЬ SƏBƏP: kөstәrđe quja вelmәv hәm ularđь tulь fajđalanmav. Miђal өsөn alьђqa вarьrqa tura kilmәj, Dьvan tәвәgeneŋ Mitrafan kalxuzьnda igen tьşьv өsөn 40 вlav вildәlәngәn, ularqa plandь tultьrьv өsөn 4 aj eşlәrgә tura kilә. Sdiişinә farmalnь qujьlqan, 15 keşe urьnьna 25 keşe eşlәj, qatьn qьđ hәm yђmerđәrđeŋ kөsөn iђәpkә almaqandar.

JETENSE SƏBƏP: kypselek tөвәktәrdә tyвәnge әđerlevse aktiftarqa: avьl vәkildәre, jardam kәmesejәlәrenә iqtiвar вirelmәj. Avьl vәkildәre вildәlәngәn, jardam kәmisejәre вar, lәkin ular nәmә eşlәjđәr, ular kemlәrđәn tora, вьl mәs'әlә menәn вerәvđә qьđьqhьnmaj. Xәlвyki, ular—partejә ojoşmalarьna tajanьrqa tejeş вulqan aktiftar. Avьl vәkildәreneŋ eştәren tikşererga kәrәk. Ularđь өđlekhеđ rәveştә jarьь ajđa вer instruktiravajt itә tororqa, ular arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq hәm вaşqalarđь jәjәp jeвәrergә kәrәk.

Jardam kәmisejәlәren 5 kөn hajьn avьl sәvitenә saqьrьp eştәren tikşerep, instruktiravajt itep tororqa kәrәk. Şunьŋ menәn вergә, kyp kenә vaqьt tөвәktәn kilgәn vәkildәrđeŋ avьlqa, kalxuzqa вarьp hәm kalxuzsьlar, jaŋqьđaqtar arahьnda eşlәjhe urьnda avьl sәvitenә „uqajhьđ“ lavđarь la вulьvьn әjtep kitergә kәrәk. Өikә ojoşmalarьnan вarqan vәkildәrdә şul nәmәgә qarşь-вulьvđarьn вelderәlәr. Undaj „jatьv“ đarqa sik qujьrqa kәrәk.

Başqortostan igen әđerlәv planьn tultьrьvda nәr vaqьt alda вuldь, ike jьl вer вьqajđan yđәk xөkymәttәn вylәk aldь. Igen әđerlәvđeŋ вьjьlqь вarьşь веđgә septә вajraq alьrqa qьna xoquq вirә. Timptar Başqortostan өsөn xurlьqlь. Xәđerđәn веđđeŋ вәtә eştәreвеđđe, eşlәvselәreвеđđe jaŋьnan tikşerev, вәtә „ aвjektif sәвәptәrđe„ вөtөrev qьrqa talap itelә. Kulak әle вөtөrelmәgәn, kulaklьq iđejalugejәhь kalxuzdar esenә yrmәlәj. Kulakka udar вirergә, kalxuzsьlar arahьnda massavaj—sәjәsi eştәrđe kiŋәjtergә kәrәk. Igen әđerlәvđeŋ sintәвer planь arttьrьlьp ytәlergә tejeş. Вiş jьllьqtьŋ xәl itkes 3—jьlьnda igen өsөn вьlaj qьna kөrәşev jaramaj. Hәr вer partejә aqzahь, kamsamul hәm hәr вer kalxuzsь вьnь iђkә alьrqa hәm yđeneŋ eşen вaşqa tәrlә jaŋьsa jynәlderergә tejeş.

P. T. SIPNƏTEF.

KAMSAMULDAR IGEN ƏĐERLƏVĐEŊ ALDЬNQЬ UDARSЬLARЬ

ARQAJAŞ. Qьđьl вajraqlь paravьz rimunt mastirskujь eşselәre mәrәzәqәte вujьnsa kamsamuldar igen әđerlәv ən kanlagenә ... kөstәren jynәltte. ... Hөdөmtәlә kamsamuldar вөtә ... Başqortostan matur gigantьna niged halьv konena 2394 sotto qьđьl aвuzdar ojoştorđo. Un kөnlek hөmөn da davam itә, đur hөdөm tәlәr hөtәsed.

Rajkamul: TIMAFEJEF; SAFIN.

JЬLLЬQ PLAN 108 pr. qa

AQJAR. Matьraj savite „Surtan jdak“ kalxuzь matur gigantьna niged halьv konena jьllьq igen әđerlәv planьn 108 % qa tultьrdь. Qьđьl вajraqlь Өfө PR mastirskujь eşselәrenen saqьrьvьna kiŋ kalxuz pramtavar menәn ajlәnәp, qьđьl laqtaqa ajđьldь. RIK NƏZIREF.

„Qьđьl partizan“ igen fruntьnda

MAQAR tәвәge „Qьđьl partizan“ kalxuzь qьđьl вajraqlь eşselәr saqьrьvь nigeđendә igen әđerlәvđe udar rәveştә alьp вara. Iqlan itelgәn qьđьl aвuzdar un kөnlegә qьtqa hьnьlьştar вirđe. 6 nsь sintәвerđә 200 sottan qьđьl aвuz ojoştorđoq.

KALXUZSЬ.

500 humlьq pramtavar hәm septa вajraq

XƏJBULLA. Avraj sәviteneŋ „Ərşәk tәвәk, kalxuzь eşsәlәr saqьrьvьna javap itep matur giganto niged halьv konena jьllьq igen әđerlәv planьn arttьrьp tultьrdь. Şunьŋ өsөn RIK pilonьm вьl kalxuzьqa 500 humlьq pramtavar menәn вylәklәne. Igen әđerlәvđә xurlьqlь eşsәlәr вirevse Vaskrisin sәvitenә xurlьq вildәhe itep septә вajraq вirelde.

USMANЬF, AŞQADARSKI.

„Maisь“ kalxuzь

Tәvge вesәnde lә 100 pr. tь menәn tultьrьp sьqtь

Qajtanan savьvđa la вerense

Qonşaq tәвәgeneŋ „Maisь“ kalxuzь tәvge вesәn eşlәv planьnda 100 pr. tь menәn tultьrьp sьqqan ine, ikense savьvda la aldьnqьlьqtь alьp вara. Ul yđenә вirelgәn 200 giktar qajtanan savьv planьn 72 giktarьn savьp ... qьnda ytәp sьqьv өsөn qьđьv eş alьp вarьla.

SAFIN

„Qьđьl—partizan“ kalxuzь ytәne

Qalqan kalxuzdar unan elgә alhьn

Maqar tәвәge Maqar saviteneŋ „Qьđьl—partizan“ kalxuzь yđenә вirelgәn silus zadanjahьn 100 pr. tь menәn tultьrьp sьqtь. Qalqan kalxuzdar xөkymәt dirikttь tulь kyjep вojomqa atqarьvda „Qьđьl—partizan“ kalxuzьnan elgә alhьn.

SƏJET MAQARSKEJ

Mal adьqьna zьjan kilterevse вьndaj tyrәlәr javapqa tarttьlьrqa tejeş

„Linin“ kalxuzьndaqь вulqan (Arqajaş) qajhь вer javaplь eşselәrđen eşkә halqьn qaravđarь arqahьnda jamqa halьnqan 15 tunna silus, eş itelmәjensә serene. Вьl eşkә halqьn qaraqan javaplь eşselәr mәs'ylejәtkә tarttьrьlьrqa tejeştәr.

ƏSRƏR

Tujmazь tәвәge kalxuz qatьn qьđđarь 689 sintnir igen tapşьrđьlar.

Tujmazь tәвәgendәge 15 avьl sәvite dәvmәlendәge kalxuzsь qatьn qьđđarđьŋ вerlәşkәn prajьzvudstьva kәŋәşmәlәre вulьp, tyвәndәge mәs'әlәlәrđe tikşerđelәr:

1. Igen әđerlәv hәm Өfө qьđьl вajraqlь PR mastirskujь eşselәreneŋ mөrәzәqәte

2. Satsejalistik malsьlьq xuzalьqьn kiŋәjtevdә savnarkum qararь

3. Kalxuzlaşьv xәrәkәte hәm kalxuzsь qatьn qьđđar arahьnda udarsьlьq, sats. jarьşь.

Berense mәs'әlә вujьnsa kәŋәşmә Өfө PR Mastirskujь eşselәre saqьrьvьna javap itep, matur zavьtь halьvqa iђtәlek itep qatьn—qьđđar isemenәn qьđьl aвuz ojoştororqa вuldьlar hәm 9 nsь sintәвerđә 689 sintnirđәn 9 qьđьl aвuz ojoştorop Ilivatьrqa igen tapşьrđьlar.

JENIKEJEVA

Вeđ đә qalьşmajьđ.

Tujmazь tәвәge Mәtәv —Tamaq vәkildәle Başqortostanda jaŋь sәnәqәt tөđөleşenә iђtәlek itep 8 nse sintәвerđә qьđьl aвuz menәn 34 jөk igen, 12 kila jөn, 61 kila maj, 100 lәp qoşqorŋ hәm вer nisә diђtә kykәj tapşьrđьlar.

ISMƏQILEVA

MTS TAR SILUS PLANЬN 48,8 PR. QA QЬNA YTƏNELƏR

ВЬL QƏFEV ITELMƏGLEK HALQЬNLЬQ.

QONŞAQ ВARЬHЬĐQALA YRNƏK ВIRƏ

BAŞQORTOSTAN M a ş i n a Traktьr Stansalarь 5—sintәвergә silus әđerlәvđe 48,8 pr. qa qьna ytәnelәr. Malsьlьqta xәl itkes urьndь totqan silus әđerlәv eşenә әhәmejәt вirmәvđәre his qәfev iterlek eş tygel.

Вyzdәk MTS e silus әđerlәv zadanejahьn 90 pr. qa, Əpsәlәm 94, Tujmazь 89 pr. qa ytәnelәr. Ә, Dәvlәkәn, Aђqьn, Вәlәвәj, Starle MTS tarьnda his вalşeviktar timpь juq. Ularđa plan nej вarь 20—30 pr. qa qьna ytәlde.

Sintәвer mal adьqь praвlimahьn xәl itkes aj. Вьl ajđa iŋ kiђken hьnьlьş jahalьrqa jejeş. Вeđ MTS tarđьŋ plandь вalşeviktarsa tultьrьp, arttьrьp ytәv yrnәktәren kөtәвeđ.

Z. ISXAQ.

5 YGEL, 15 MEŊ GIKTAR SAВAВЬĐ

QONŞAQ Maşina—вәsәn savьv stansahь avqьs adaqьnda uq ikenselәj savьv eşenә вaşlanь. Eşselәr 5 meŋ urьnьna 15 meŋ giktar savьrqa qarьşьlav planь вirәlәr.

Eşselәr vaqędalarenda toralar. Kendәr jamqьrlь вulьvqa qaramaђtan avqьs ajьnda uq plandьŋ kyp kenә өleşә savьldь. UDARSЬ

ВЬNDA ВULQAN MӨM KINLEKTE FAJĐALANЬV JUQ

K. USUL tәвәge Iђke qьvarđь kalxuzьnda silus hәm japьraq adьqtar әđerlәv eşe nasar tora. Вiregәn 30 tunna silus zadanjahь 50 pr. qa la ytәlmәgәn. Japьraq әđerlәv turahьnda ujlavsь la juq. Ojoştora вelgәndә вьь ytәv өsөn mөmkinlektәr tulьhь menәn вar әle.

Z.

FRANSJƏ OSQOSO HƏLƏKƏTKƏ OSRANЬ

Pirlyxuva avьlьna jaqьn. Taьp jьlqahь jaьnda Fransejә ajraplanь vatьldь

12 nse sintәвer irtәnsәk sәqәt 9 da, Başqortostandaqь Qaltas tәвәgendә Taьp jьlqahьnьŋ aq iđelgә quşьlqan jerendә, hava tomanь вulьv sәвәвle hәlәkәtkә osorap, 650 at kөsөndәge Fransejә ajraplanь jьqьlьp tөştө. Ajraplandьŋ maturь havala osqan vaqьtta vatьlqan. Osьvsьlardan ikәvhe ylgәn, вerәvhe paraşutqa totonop tөşөv arqahьnda iђәn qalqan. Iђәn qalqanь, „Fransuz“ „Pariz„ tigәn hyđđәn вaşqa urьђ telen вelmәj.

Hunьnan aŋlaşьv arqahьnda, iђәn qalьvsьnьŋ familejәhь Durri ikәne вelengәn.

Hәlәkәttәn hun iђәn qalьvsьnь tiligrafqa alьp вarqandar, ul anda tyвәndәge jөkmәtkelә tiligrammа вirgәn:

Вәtә donja tiligramь, ikipazdьŋ jynәleşe Mәskәv-Pariz.. Tomanlь hava arqahьnda qurqьnьslь hәlәkәt..Jьqьlьp tөşkәn vaqьtta, DIВRI hәm MISJY ylgәn. Durri paraşutqa totonop tөşөp qotolop qalqan. Parizdaqь ministrstьvaqa „KUTTI“ đьŋ hәlәktkә osoravь turahьnda xәвәr iteged. Fransejәnьŋ Mәskәvđәge Vәkәlәte aşa tiđerәk Parizqa tiligram вireged.

DURRE

XӨKYMƏT SARALARЬ

Tiljgram alьnьv menәn, hәlәkәt urьnьna xөkymәt aqzahь hәm tәzrinәle vrac jeвәrelgәn.

Iђәn qalьvsь Durri qa midisina jardamь kyrhәtelgәn hәm torlaq вirelgәn.

Başqortostan Yđәk вaşqarma kәmitәte, Qaltas tәвәk вaşqarmahьna ajraplandьŋ qalđьqtarьn hәm mөjөttәrđe haqlavqa saralar kyrev turahьnda вojoroq вirđe.

Ьrьmвurđan kәmisejә sьqtь

Başsik tarafьnan, 12 nse sintәвer kiske sәqәt 8 đә avejtsjә kәmisejәhe sьqьv turahьnda tiligram alьnqan. Вьl kәmisejә hәlәkәtteŋ sәвәptәren вelәsәk

Өfөgә Fransejә vәkәlәte vәkile kilә.

Вөgөn Өfөgә Fransejәneŋ Mәskәvđәgә vәkәlәtenәn vәkil kilә. Вьl vәkil hәlәkәt вulqan urьnqa kitәsәk. Hәlәkәt urьnьna unьŋ menәn вergә вaşqortostan xөkymәte aqzalar, Osavejaxim hәm mәtвuqәt vәkildәre вarasaqtar

Fransejә pasylstьvahь vәkilen qarьşь alьv kәmisejәhe

Өfөgә kilәsәk Fransejә pasylstavahь vәkilen qarьşь alьv өsөn xөkymәt aqzalarьnan, Əkimef, Вikвajьf, Вьjckuf, Zarusin, Samsunьf; Өfө qala sәvite rәise urьnвaђarь Aвdulьf iptәştәr hәm Вaşasavejaxim, Xәrәi Vidьmьstьva, şulaj uq mәtвuqәt vәkildәre вildәlәndelәr.

Vәkilde qarşьlav tәrtiвen вildәlәv өsөn juqarьlaqь iptәştәrđeŋ 14 nse sintәвer irtә sәqәt 10 qa ВYВK sikritarejatьna kilevđәre horalа.

Kalxuzdar eşteŋ вalşeviktarsa kyrhәt kestәren вirәlәr

QЬRQЬĐ—MEJKƏ tәвәge Kәkәn sәviteneŋ „Sundal„ „Kalinufka“ kalxuzdarь igen әđerlәvđә Вalşeviktarsa huqьşsan eş yrnәge вirәlәr. Qьđьl aвuzdar unkenlәgendә вьl kalxuzdar 105 вlav menәn 335 sintnir igen tapşьrđьlar.

Kalxuzsьlar yđ igendәren tapşьrьv menәn genә siklәnmәjđәr, jaŋqьđaqtar arahьnda la kampanjanь jәjep jeвәrev өsөn đur kөs halalar. Igen әđerlәv kәlliktiflәşev xәrәkәten jәjep jeвәrev menәn lьqьđ вәjlәnә. Kalxuzsьlarđьŋ aŋlatьv eştәre hөđөmtәhendә 45 xuzalьqtan kalxuz tөđөlde, 100 sintnirlь qьđьl aвuz ojoştorolđo. Kalxuzsьlar eşsәn jaŋqьđaqtar өnәn вerlektә kulakka qatqьj hөzym alьp вaralar, jәşergәn igendәre taвьla.

Eşsәndәrđeŋ igen әđerlәvgә jalpь tөђө вirep udar :şlavđәre hөđөmtәhendә jьllьq plandь vaqьtьnan elek tultьrьvqa đur mөmkinlek asьldь. QAJSAR

KIŊ URAL ВAJLЬQЬ EŞENDƏ ƏLLƏ NEJ TIKLEM AĐЬQ ВAZAHЬ OJOŞTOROP ВULA INE

Lәkin Maqar tөвәk ojoşmalarь вьnь kyrә almanь, tәqdimdәr iqtiвarhьđ qaldь

Başqortostan Jer eştәre Xalq Kamisarlьqьnьŋ, вьjьl Başqortostan вolondarьnda вik đur zьjan kilterәsәk вolon kyвәlәktәrenә qarьşь kөrәştә aldan uq xәđerlek kyrev turahьndaqь qararьn вojomqa atqarmavь arqahьnda Maqar tәвәgeneŋ iŋ kyp urьndarь вesәnheđ jatьp qaldь. Sөnki, ulardaqь saвьn urьndarь вolon kyвәlәge tarafьnan hәlәk itelde. Вьl kyвәlәktәrđәn jaralqan qorttarđьŋ zararь вesәngә genә tygel xatta kөnвaqьş kevek silus әjвerđәrenә lә вik nьq tejde. Şunьŋ өsөnda вьjьl Maqar tәвәgeneŋ вik kyp urьndarьnda (вigerәktә Pitravski вujdarьnda) mal adьqь mәs'әlәhe qьjьn xәldә tora. Ular đa mal өsөn iŋ fajđahьđ adьq вulqan вalamdan вaşqa вer nәmәlә juq.

Lәkin, вьnda Maqar tәвәgenә вьl xәldәn sьqьv өsөn вik đur mөmkinlektәr вar ine. Ularđьŋ вerehe tәвәkteŋ, jartь tirriturejәhen alqan qalьn Ural arahьna inep şundaqь әjlәnep sьqqьhьđ ylәn dingeđe esendә đur—đur adьq вazalarь әđerlәv hәm tәвәkteŋ jalan urьnьndaqь maldarđь qьşlatьv өsөn әđerlәngәn adьq вazalarь janьndaqь urman ese avьlđarьna qьvьv ine.

Вьl turala ajьrьm kalxuz aktiftarь tarafьnan yđ vaqьtьnda tәqdimdәr đә вuldь. Вьl hyđđe ular xatta ajьrьm prajьzvudstьva kәŋәşmәhenә jьjnalqan vaqьt tarđala әjtep qaranьlar. Lәkin Maqar tәвәk ojoşmalarь, kalxuz aktiftarь tarafьnan taşlanqan вьl tәqdimdәr өђtөndә adqьnala вaş vatmanьlar.

Xәlвyki tәвәk tirriturejәвьnьŋ iŋ đur өleşen вilәgәn meŋdәrsә qiktarlьq urьnьn qaplaqan oshod—sikheđ qalьn urmandarь: вaj ural tavđarь esendә вujđarь menәn maldarđь kyməlek вaj ylәn giktarđarь jata. Unda Maqar tәвәgeneŋ jalan urьndarь malьn tuqlandьrьrlьqqьna tygel xatta вaşqa adьqhьđ tәвәktәrgә sьqarьrlьq zapastar вar. Unda 100 meŋdәrsә sintnir вesәndәr, meŋdәrsә sintnirlь silustar әđerlәrgә mөmkin ine. Xatta, qaraŋqь ural aralarьnda jatqan Qolqana, Iђke hәm Jaŋь sajet sәvittәreneŋ Өmәtвaj sәvittәren вөtөn вer mal utlatьv, mal totov punkыttarь itep әjlәnderergә mөmkin ine. Sөnki вьl avьl sәvittәren әjәlәndelrep alqan meŋdәrsә giktarlь adьq zapastarь esendә meŋdәrsә вaş maldarđь tә'min itәrlek adьq mөmkinlektәre вar.

Lәkin tәвәk ojoşmalarь вьl вajlьqtь satsejalizem malsьlьqь fajđahьna вaş iđerә almanь. Ul yđ tirriturejәhь esendә jatqan әnә şul hanhьđ mal—adьqь вajlьqtarьnan kurmь вazahьn majdanqa kilterәlmәne.

Вьl tәzriвәneŋ uŋьşlь jәki uŋьşhьđ ikәnen praktik eş өђtөndә kyrergә telәgәn „Вalşevik“ kalxuzь (Qolqana sәvite) вьl eşte ytkәrep qararqa telәhәlә tejeşle ojoşmalarđan jardam вulmanь. Вьl вer maqar tәвәge өsөn genә tygel, agarda uŋьşlь sьqha Başqortostan jөmhyrejәtendәge вaşqa вik kyp tәвәktәr өsөndә đur әhәmejәtkә ejә вulasaq ine. Lәkin әlegә вer hyđ Maqar tәвәk ojoşmalarь вьl mәs'әlәgә tejeşle narьq вirә almanьlar. Mal adьqь вik đur өđәklәktә torqan вik kyp jalan avьl sәvittәreneŋ nasar xәle вьl urьnda ulardь adqьnala вorsomanь. Ular elek nisek tьnьs qьna qarap kilgәn вulhalar вьl urьndarđala tulь tьnьslьq haqlanьlar. Şunlьqtan qaj вer mөhim tәqdimdәrđә unda iqtiвarhьđ jatьp qaldьlar. Tәвәkteŋ qalьn Ural arahьnda jatqan Вaqaj, Өmәtвaj hәm Jaŋe—Sәjet avьl sәvittәre „ВEĐĐEN MAL AĐЬQЬ ВЬLAJDA KYP, ВEĐ SILUSQA MOXTAƵ TYGEL ВEĐ“ tip silus kymevđәn qul heltәp jattьlar.

Əle eşteŋ vaqьtь uđqanь juq. Şulaj uq tәвәkteŋ jalan urьndaqь вik kyp avьl sәvittәrelә yđđәren mal adьqь jetmәv qurqьnьsьnan sьqara alqandarь juq. Şunьŋ өsөn dә вьnda Maqar tәвәgenә yđeneŋ qalьn ural aralarьnda jatqan вik kyp avьl sәvittәren, şulaj uq ulardaqь avьldarđь, hanhьđ вaj kurmьlar esenә kymelgәn mal adьqь вazalь itep әjlәnderergә; Şularđь вuratьp alqan вajlьq esendә kyp—kyp вesәndәr eşlәtergә, silustar kymdererga tulь mөmkinlektәr вar. Unan 50—60 saqьrьm jerđәrgә mal adьqь taşьp jөrәjhә urьn juq. Adьq вazahь itep әđerlәgәn urьnqa jalandaqь maldьŋ yđen genә qьvarqa qala. Ural esendә jatqan avьldar đa ulardь totorloqqona urьn әđerlәp вulasaq.

Maqar jer вylege hәm kalxuzsajuzь вьl dәjөm eşkә appartunistarsa qarap narьq вirmәj kilevđәrenә sik qujьp, xәđerđәn unь xәl itergә tejeştәr.

BAŞLANQЬS HƏM URTA MƏKTƏP TURAHЬNDA

Kammunistar partejahьnьŋ pragramь bujьnsa „məktəp qemyman kammunizem prinsiptarьn ytkərevse genə tygel, bəlkem şul kammunizemdь tamam bojomqa atqara alьrlьq вьvьndь tərbejələv maqsatьnda jarьm pralitarejat həm eşsən jalpьnьn pralitarejat bulmaqan qatlamdarьna pralitarejattьn ideja, ojoştorov həm tərbejələv tə'sire ytkərevse la buьlrqa tejeş" (VKP(ь) pragramь); oşo pragramda bojomqa atqarьv julь menən barьp, pralitarejat davləte, məktəptər seltəren kiŋəjtev həm məktəpte janьnan qorov eşendə đur uŋыştarqa ireşte. Başlanqьs həm urta məktəptarda uqьvsьlar həm 1914 nse jьl 7,800 meŋdən 1931 nse 20 miljunqa tiklem ytte. Məktəpteŋ satsejal sastafь nigeđđən yk ydgərde, elek yđđerenen balalarьn məktəptə uqыta almaqan eşsəler həm kьr qatlam avьl eşsəndərenen balalarь xəđer məktəpteŋ kantingintь bulьp toralar. Səvittar Sajuzьnьŋ kyltura jəhətenən iŋ artta qalqan xalqtarь arahьnda la balalar вalqa telendə uqьtьlьp, bьl uqьtьv 70 terlə telda ytkərelə.

Məktəpteŋ bөtə eşenen ajьşь prinsipejal rəveştə ydgərde. „Kammunizem jəmqejətenen har jəhəttən uka kitken aqsьnьn tərbejələnde" sikenen bu rьsь itep quja savit məktəbe balalarqa, rivalytsejqa tiklem bulqan burьuvazeja məktəbenən qaraqanda, hiş saqşьtьrmaslьq dərəjale kragozurь həm dəjem yҫeş xaldə. Hunqь jьldarda savit məktəbendəge balalardьŋ dəjem belem dərəjəhe ytte.

Parteja 16 nsь s'jezьnьŋ dəjəm başlanqьs məzьyri uqьvdь inderev turahьndaqь tarixi qararь həm məktəp algeraktə đur uŋыştarqa ireşte. Başlanqьs həm urta məktəptarda uqьvsьlar hanь hunqь jьl esendə gen 13,5 miljundan 20 miljunqa tiklem ytte. Bьnan tьş FZU həm tixnikumdarqa 1, 400 meŋ uqьvsь ьlьqtьrьlqan.

Məktəp jəşendəge balalardьŋ məzьyri rəveştə uqьvdarьn bojomqa atqarьv julьnda xəl itkes adьmdar jahav menən ber rəttən məktəptə uqьtьv eştaren eşləp sьqarьv tədevse həm jəməqət eşe menən bergə quşьv julьnda la məktəp jaqşь alqa kitte. şunьn arqahьnda məktəp tele palitixnizem nazanьna jaŋьnan qorovdьn nigeđđare beldele.

Həm jaqьnan əlege jeteşməgən həm tixnik jomьşqa qorolmalanqan mastirskujdardьŋ kiŋəjeve, şunьn menən bergə, xəđerge vaqьtta ytkərelə quja, məktəptərde savxuz, kalxuz, MTS həm kalxuzdarqa berketev—bьlar məktəpte palitixnikləştьrьv eşen ьlqьj kinərək həm jeteđərək rəveştə alqa jebərergə məmkinlek olrələr.

Ləkin, bөtə oşo əlgəşevđərgə qaramaђtan, satsejalizem teđələşenəŋ xəđerge dəvere qujqan bik đur talaptarqa savit məktəbeneŋ əle tulь rəveştə məvafiq bulmaqanlьqьn Yđək Kəmitəte kyrhətə. Yđək Kəmitət, məktəpteŋ xəđerge məldəge təp jeteşheđlege məktəptə uqьvđьŋ dəjəm belemde jeterlek dəvmalda birməvenən, şulaj uq tixnikumdar həm juqarь məktəptər esən tulь belemle həm fən əsastarenə (fizikə, ximejə, matimatika, əsə tele, jəqrafejə h. b.) jaqşь ejə bulqan keşelərđe jeteşterev burьsьn qəniqətlənerlek rəveştə xəl itməvenən qiбarət tip iђəpləj. Şunьn arqahьnda məktəpte palitixnikləşterev eşe kyp vaqiqalarda formal xaraktir ala həm balalarđь hər jaqtan alqa kitkən tejyrejə həm praktikəne bergə bəjləj alqan həm tixnikəgə ejə bulqan satsejalizem teđevselərə itep əđerləməj.

Qətqi rəveştə bildələngən həm jenteklәp eşləp sьqarьlqan pragramdar həm uqьv plandarь bujьnsa uqьtьlьrqa həm qətqi rəveştə qujьlqan raspisanejəlir bujьnsa ytkərelergə tejeşle fən dərđe, bigerəktə fizikə, ximejə həm matimatikanь sistimlь rəveştə həm nьq yđləşterevđən m ə k t ə p t e palitixnikləşterev eşenən ajьrьvqa jynəltelgən hər ber bьlьş, şul palitixnikləşterev idejahen tupaђ rəveştə boђov bu'ьp toşə. „Yđ xəterende keşelek donjahь eşləp sьqarqan bөtə bajьlqtarđь belev menən bajьqtьrqan vaqьtta qьna kammunis bulьrqa məmkin" (Linin. XXV tum, 388 bit).

Yđək Kəmitət məktəpteŋ bөtə kiləsəktəge eş nigeđendə iptaş Lininden əle 1920 nse jь'da uq ul gən kyrhatmələren balьrqa təqdim itə. Palitixnikləşterev məs'ələləren abstrakt rəveştə qojьv jaraqmaqanlьqьn həm ul məs'ələrđe parteјə aldьnda torqan kankerit burьstar menən tьqьđ ra eşlə bəjləp xəl itergə kərəklegen hьđьq eђtenə alьp Linin (*) tyьandəgelərđen kərəklegen kyrhətte:

„1) Irtə spitsejəlləşterevđən qasьrqa, bьl turala instruksejə eşləp sьqarьrqa.

2) Bөtə praftixnikə məktəptər đə dəjəm belem birev đe kiŋəjtergə.

3) Palitixnik belemen birevgə ber totqarhьđ kysevđe, dereђerək ajtkəndə palitixnik belemen birev julьnda xəđər yk məmkin bulqan kyp kenə əđьmdarđь ber totqarhьđ bojomqa alqarьv đь motlaq zađanja itep qujьrqa...

Beđgə stalərđər, sliserđər xəđer yk motlaq kərək. Bөtəhe lə stalərđər, sliserđər həm baş qalar bulьrqa... ləkin şuqa dəjəm belem həm palitixik beleme minimumь fələn tiklem quşьlьrqa tejeşle".

„II nse baђqьs məktəptərđen (12—17), dereђrək ajtkəndə II nse baђqьstьŋ juqarь klastarьnьŋ burьsь yđ eşen tulь rəveştə belgən, mastir bula həm ul eşkə praktik əđerləngən keşene almaştьra alьrlьq stalərđe, sliserđe, balta oђtahьn həm ey tənđərde birev, ləkin bьl „hənər senen" kiŋ dəjəm beleme bulhьn (fələn terlə fənđərđen əsastarьn minimumь belhen, nindəj fəndər ikənen asьq yrhətergə); kammunis bulhьn (nəmə belergə tejeşlegen asьq kyrhətergə). palitixnizem kragazurь bulhьn həm palitixnizem belemeneŋ başlanqьs əsastarьn belhen.

Ular bigerək tə oşolar:

a) Ilikterik turahьnda əsas belem (nindəj ikənen asьq bildələrgə);

b) mixanik sənəqəttə ilikterik kөsen qullanьv turahьnda;

v) şul uq—ximejə sənəqətenə;

g) şul uq—RSFSR đь ilikteriklәşterev planь turahьnda əsasi belemdəre bulhьn;

d) Ilikterik stansahьna, zavьtqa, safxuzqa 1—3 tapqьrđan da kəm tygel barhьn;

j) agranumejənьŋ həm başqalarđьŋ fələn əsastarьn belhen, belem minimumьn jenteklәp eşləp sьqarhьn".

Bөtə oşo kyrhətelgəndərđən sьqъp VKP(ə) Yđək Kəmitəte qarar birə:

VKP(в) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ QARARЬ.

1 Məktəpteŋ təp burьstarь

Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x. kamisarlьqtarьna pragramđь lənni-marksistik nigeđđə eşləp sьqarьvđь ojoştororqa, ularđa sistimalaştьrьlqan belemdərđen (əsə tle, matimatika, fizika, ximejə, jaqrafejə, tarix) asьq hьđьlqan dairahьn kyrhətergə, bьl eşte 1931 jьldьŋ 1 nse qinvarьnan janьnan qaralqan pragramdar menən uqta başlav iђəbenən sьqъp atqarьvqa təqdim itergə.

Məqarif x. kamisarlьqtarь pragramdarđь janьnan qarap sьqьv menən bergə, jaŋь pragramdar menən uqьtьvđьŋ bьъn məmkinlegen tə'min itkən kyp kenə saralarđь kyrergə tejeştər (uqьtьvsьlarđь instruktiravajt itev, tejeşle kyrhətmələr nəşr itev həm başqalar).

Savit məktəbendə, satsejalizem teđəleşeneŋ inisejatif həm eşməkər qatьşьvsьlarьn tərbejələvgə jarđam iterlek terle jaŋь uqьtьv mitьdtarьn qullanьp, mitudika x e j a l ь j plandarьn

Teđəvselekkə qarьşь, hunqь vaqьtta „prajьkttar mitьdьn„ qullanьvda bigerək tə asьq kyrelgən jeteşheđlek—aldan praktikala hьnalmaqan mitьdtarđь massavaj rəveştə qullanьvqa qarьşь qətqi kөrəş alьp barьrqa kərək. „Məktəpteŋ betevə„ turahьndaqь Liniŋgə qarьşь tejyrejənən kilep sьqqan bьtьlьş—„prajьkttar mitьdь„ məktəpteŋ bөtə eşe nigeđenə la halьv bьtьlьşь bьъnlap qaraqanda məktəpteŋ jemeretevenə alьp barđь.

Yđək Kəmitət Sajuz Jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x. kamisarlьqtarь aldьna fənni tikşerev esen ber totqarhьđ ojoştorov həm unь tejeşle juqarьlьqqa qujьv, bьl eşkə parteјəneŋ iŋ jaqşь kөstəren ьlьqtьrьv həm unь marksizem—lininizem nigeđenə qətqi rəveştə janьnan qorov məzьyrejəten qujə.

Uqьvsьlarqa „fən əsastarьn„ birergə, ulardь „tejyrejə həm praktikala prajьzvudstьvaŋьŋ bөtə təp tarmaqtarь menən„ tanьştьrьrqa„ uqьtьvđь eşləp sьqarьv xeđməte menən tьqьđ rəveştə bəjlərgə tejeşle bulqan palitixnik uqьv kammunistik tərbejəneŋ ber өləşe bulьvьnan sьqъp, Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x. kamisarlьqtarьna 1931—jьl esendə məktəptər erqahendə mastiruskajdar həm eş ayьlmələreneŋ kiŋ seltəren jəjep jebərergə, bьl eşte, „dugьvьrdar nigeđendə pridperejətejələrgə, safxuzdar, MTS larqa həm kalxuzdarqa məktəptərđe berketev eşe menən bergə quşьp alьp barьrqa təqdim itergə.

Uqьtьvđь eşləp sьqarьv xeđməte menən quşьp alьp barьvđь şundaj nigeđđə ytkərergə kərəkki, uqьvsьlarđьŋ bөtə jəməqət həm eşləp sьqarьv eştəre məktəpteŋ uqьtьv həm tərbejələv maqsattarьna bujhondorolqan bulhьn.

Pritperejətejələr, safxuzdar, maşina—traktьr stansalarь bьl məs'ələne xəl itevđə məktəp mastirskujđarь həm labraturejəlarь esən kərəkle qorolmalar aylep birev, məktəpteŋ eşenə turanən—tura qatnaşьv esən kvalifikatsejalь eşsələrđe həm belgestərđe bildələv, prajьzvudstьvanь ejrənevđə pidaguktarqa jarđam itev həm bөtən juldar menən Məqarif X. Kamisarlьqtarьna jarđam itergə tejeştər.

Sajuz jəmhyrejətterenen Məqarif X. Kamisarlьqtarьna hər ber təbəktə həm bөtə qalalarđa elgə məktəptər seltəren tьvđьrьrqa, ul məktəptərđən uqьtьvsьlar jalpьhь, eşsələr, kalxuzsьlar həm uqьvsьlar palitixnizem məktəben teđevgə praktikala ejrənə alьrlьq itep ularđь jaqşь matdi şarttar esenə qujьrqa həm ularđa iŋ jaqşь pidagugejə kөstəren tuplarqa.

Məktəpte palitixniklaştьrьv eşenə jardam itev esən Sajuz jəmhyrejəttərđen Məqarif X. Kamisarlьqtarь 1931-32 nse uqьv jьlьnda đur bulmaqan palitixnik myzejđər seltəren, şulaj uq xəđerge vaqьtta jəşəgən krajđь ejrənev myzejđəre erqahendə maxsus palitixnik bylektər ojoştororqa. Xalq xuzalьqь juqarь səvite bьl saranь ytkərev esən finans həm ojoştorov bulьşlьqьn kyrhətergə tejəşle. Məqarif Xalq Kamisarlьqtarьna dəvlət nəşrejattarь menən bergə uqьvsьlar həm pidaguktar esən əsə telendə tipavaj palitixnik kөtəpxanalar tьvđьrьrqa, Məqarif X. Kamisarlьqtarьna kina ojoşmalarь menən bergə kinanь məktəp esən, bigerək tə palitixniklaşьtьv eşe esən fajđalanьv saralarьn eşləp sьqarьrqa.

Satsejalizem daverendə, pralitarejat qьrqьv sьjnfi kөrəş şarttarь esendə sьjnьftarđь tamam betərev eşen bojomqa atqarqan vaqьtta, səvit məktəbendə totoroqlo kamunistik tərbejə birev esən kөrəş həm səvit məktəbe balalarьna pralitarejatqa jat idejalugejə iliminttarьn henđerergə tьrьşьvđarqa qarьşь kөrəşte kөsəjtev bik đur əhəmejət qađana.

Şuqa bəjləneştə Yđək Kəmitət, məktəptərgə jetəkselekte nьqьtьrqa həm jete jьllьq məktəptərđə, pidtixnikumdarđa həm pidvuzdarđa səjəsi—jəmqəjət dissiplinalarđь uqьtьv eşeneŋ qujьlьşьn yđ kyđəteve eђtьna alьrqa, parteјə ojoşmalarьna təqdim itə.

Yđək Kəmitət yđeneŋ dəjəm başlanqьs məzьyri uqьv turahьndaqь 1930 jьl 25 ejjyl qararьn srugьnda ytəv kərəklegen ьraђlap, parteјə pragramьnьn bөtə balalarqa həm 17 jəşkə tiklem bөtə jəş yђmerđərgə dəjəm həm palitixnik belem birev turahьndaqь talaptarьn jeteđ rəveştə bojomqa atqarьv maqsatьnda SSSR X. Kamisarđar Səvitenə dəjəm məzьyri jete jьllьq uqьv planьn eşləp sьqarьrqa təqdim itə.

II—Məktəp eђtenən mitudik julbaşsьlьqьn jaqşьrtьv turahьnda.

Yđək Kəmitət, xalq məqarife urqьndarьnda məktəp eђtenən mitudik julbaşsьlьqь ojoştorov eşeneŋ həm kadьrđarđьŋ qəniqətlənerlek xəldə bulmaqanьqьn kyrhətep, kyltprupqa məqarif X. Kamisarlьqtarь menən həm milli kampartejələrđьŋ kyltpruptarь menən bergə xalq məqarife urqьndarьnda mitudika eştəren alьp barьv esən marksis—lininse kadьrđar jeteşterev saralarьn ber aj sruk esendə eşləp sьqarьrqa həm mitudika jetəkselegeneŋ başьnda torovsь urqьndarđь parteјəlь iŋ jaqşь tejyrejə həm pidagugejə kөstəre menən nьqьtьrqa təqdim itə.

VKP (в) Yđək Kəmitəte pidagugejə julьndaqь f ə n n i tikşerev yeri ə d i n e j ə l ə r e neŋ məktəpteŋ praktik burьstarьnan jaqşь uq əđəlgənlektəren kyrhətep, Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif xalq kamisarlьqtarьna fənni tikşerev institutтarьnьŋ eşen, məktəpteŋ praktik eşselərə tarafьnan, bigerək tə palitixnilaştьrьv julьnda jьjьlqan təzribəne ejrənevgə həm dəjemləşterevgə jynəltergə təqdim itə.

Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x. kamisarlьqtarь aldьnda uqьtьvsьnьŋ m ə k t ə ptəge kendəlek eşenə daimi p r a k t i k j a r đ a m itev esən xalq məqarife urqьndarь sistimьna, ularđьŋ təbək bьvьndarьnan başlap, instruktьrđar institutьn inderev məzьyrejəten qujьrqa. Instruktьrđar sastafьn məktəpte həm unьŋ burьstarьn jaqşь belgən təzribəle uqьtьvsьlarđan, təbəkkə ikənən də kəm bulmaqan miqdarđa bildələv iђəbenən sьqъp, kamplik tavajt itergə.

Xalq məqarife hьđьqь bujьnsa jetəkselek eşendə eşləgən kammunistar aldьna iŋ qьђqa sruk esendə məktəp e ş e neŋ mitudika jaqьna ejə bulьv məzьyrejətn qujьrqa.

Kammunistar akadimejəhь ergəhendəge marksis pidaguktar jəməqəte aldьna Məqarif Xalq Kamisarejətьnьŋ zađanьjəlarь bujьnsa uqьtьvsьnьŋ kendəlek eşendə mitudika jarđamь kyrhətevđeŋ təp məs'ələləren eşləp sьqarьv burьsьn qujьrqa.

Pidagugejə məs'ələləre bujьnsa xəđerge vaqьtta sьqarьla torqan vaqьtlь matbaqattьn sьjfatьn qətqi rəveştə jaqşьrtьv həm ularđьŋ məktəpkə həm unьŋ moxtaзdarьna jəđ menən borov maqsatьnda ularđь janьnan qarap sьqьrqa həm ularđьŋ ridaksejə apparattarьna uqьtьvsь2ađь motlaq ьlьqtьrьrqa.

III KADЬRĐAR

Uqьtьvsьlar arahьnda eşləgəndə Linin tarafьnan əle 1922 nse jьlda uq birelgən: „Beđđə xalq uqьtьvsьhь burьuvazejə jəmqejətendə ytkəndələ his ber vaqьtta həm xəđerđələ tormaqan həm torovь məmkin bulmaqan juqarьlьqta tororqa tejeşle" tigən kyrhətmə menən qullanьrqa kərək. (XVIII tum 2 nse nylek, 115 bit).

Dəjem başlanqьs məzьyri uqьvđь bojomqa atqarьv menən bəjləneştə pidagugejə kadьrđarь talaptarьnьŋ yђeven həm ularđьn kvalifikatsejahь kytəreleven iђəpkə alьp, SSSR dəvlət plan kəmisejəhenə həm sajuz jəmhyrejəttərđen Məqarif X. Kamisarlьqtarьna pidagugejə kadьrđarьn əđerləv planьn başlanqьs həm urta məktəptərđeŋ uqьtьvsьlarqa bulqan talaptarьn tulь rəveştə qənəqətlənerlek itep 2 aj sruk esendə eşləp sьqarьrqa həm unь SSSR X Kamisarđarь saviteneŋ ьraђlavьna inderergə təqdim itergə.

Uqьtьvsьlarđь zavьt, safxuz MTS həm kalxuzdarđaqь prajьzvudstьva əsastarь menən tanьştьrьv eşen, 1931—32 nse jьl esendə ul eşkə bөtə uqьtьvsьlarđь ьlьqtьrьlьq itep ojoştororqa.

SSSR Jer Eştəre x. kamisarlьqьna agranumdar jeteşterevse uqьv jorttarьnьn kantingininttarьn bildələgəndə kalxuz jəştəre məktəptərenen talabьn iђəpkə alьrqa, şulaj uq prajьzvudstьvala bьlqən agranumejə kөstəren ŞKM la eşləvgə ьlьqtьrьvđa xalq məqarife urqьndarьna kərəkle jarđamь kyrhətergə.

Bөtə indysterejal həm avьl xuzalьqь VUZ darьnda məktəptərđe palitixniklaştьrьv eşeneŋ mitьdtarь həm prajьzvudstьva tixnikə uqьvьnьn qujьlьşь menən tanьştьrьvđь inderergə.

Pejanirđar vazajtьđarьna jaŋь pidagugejə kadrđarьn jeteşterev esən đur əhəmjəte bu'qan rizirf tip qarap, ularđь bajlap qujьv, eşkə berketev, şulaj uq ularđьŋ dəjəm həm maxsus pidagugejə kvalifikatsejəlarьn kytərev julьnda maxsus saralar eşləp sьqarьrqa VLKSM Yđək Kəmitətenə həm Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x. kamisarlьqtarьna təqdim itergə.

Dəvlət plan kəmisejəhenə, Malejə x. kamisarlьqьna, məqarif eşsələre sajuzь yđək kəmitətenə baђanqьs həm urta məktəptərđeŋ uqьtьvsьlarьna eş xaqьn arttьrьv saralarьn ber dikada sruk esendə eşləp sьqarьrqa quşьrqa.

Məqarif eşsələre sajuzь Yđək Kəmitətenə sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x. kamisarlьqtarь menən bergə uqьtьvsьlarqa eş xaqьn tyləvđe, ularđьŋ kvalifikatsejalarьna, eş sьjfatьna həm torqan təbəktərenə qarap diffirinsejələşterev sistimьn ber aj esendə eşləp sьqarьrqa. Uqьtьvsьlarđь aђьq həm sənəqət tavarь menən tə'min itev tybəndəge tərtiptə ytkərelergə tejeşle: qalalarđa həm sənəqət təbəktərendə eşsələrđen jabьq tas pridiliteldərenə həm aşxanalarna berketep, sənəqət eşsələre nurmahь menən tə'min itergə. Kalxuzdarđaqь uqьtьvsьlarđь aђьq praduktalarь menən kalxuzdarđьŋ aђьq fundtarьnan ul təbəktəge s ə n ə q ə t e ş s ə lər nurmahь menən tə'min itergə, avьl uqьtьvsьlarьn sənəqət tavarđarь həm sənəqət praduktalarь menən, şulaj uq kalxuz bulmaqan avьldarđaqь uqьtьvsьlarđь aђьq praduktalarь menən yđəkləşterelgən tə'minat fundtarьnaŋ bьl təbəktəge sənəqət eşsələre nurmahь menən tə'min itergə.

Uqьtьvsьlar arahьndaqь bөtə eştə satsejalizem jarьşьn həm udarsьlьqtь kiŋ julqa qujьrqa udarnik—uqьtьvsьlarđь bөtə saralar menən dərtlənderergə.

IV. Başlanqьs həm urta məktəpteŋ matirejal bazahь.

Yđək Kəmitət məktəptərđeŋ matirejal bazahь—jaŋь binalar teđəv, bulqandarьn teđətev, uqьv qoramaldarьn həm uqьv əsbaptarьn eşləp sьqarьv—bөtenləj jeterlek bulmaqanlьqьn həm məktəpteŋ esən jaqşьrtьv julьndaqь qamasьvđarđьŋ berehe bulьp toşeven kyrhətep, SSSR dəvlət plan kəmisejəhenə jaŋь məktəptər teđev bьş jьllьq planьn eşləp sьqarьrqa təqdim itə. Bөtə jaŋь teđəleştərđə məktəp teđev eştəreneŋ pritprejatejə eşləj başlaqan vaqьtqa tamam itelevđəren məzьyri hanarqa.

Yđək Kəmitət məktəp binalarь fundьn kiŋəjtev maqsatьnda parteјənьn jerle ojoşmalarьna həm savit urqьndarьna elekke məktəp binalarьnьŋ buşatьlmaqandarьn məktəptərgə qajtarьp birevđe tə'min itevgə, şulaj uq kulaktarđьn kanfiskavajt itelgən jorttarьn məktəp esən fajđalanьrqa təqdim itə. Məktəpteŋ matirejal bazahьn, şulaj uq uqьtьvsьlarđь tə'min itev eşen jaqşьrtьvqa kalxuzdarđьŋ insejətivalarьn həm sritsьvalarьn kiŋ rəveştə ьlьqtьrьrqa kərək.

Xalq xuzalьqь juqarь savitenə məktəp qorolmalarьn həm uqьv əsbaptarьn eşləp sьqarьv sь sənəqətten bөtə sajuz berekməhen tьvđьrьrqa, 1932 nse jьlda uq başlanqьs həm urta məktəptərđeŋ təp massahьn uqьv esən kərəkle qorolmalarđьn minimumь menən tə'min itev iђəbenən sьqъp ul berekməneŋ prajьzvudstьva planьn ike aj sruk esendə qarap sьqьrqa. Sajuz jəmhyrejəttəređeŋ Məqərif X. Kamisarlьqtarьna uqьv əsbaptarьnьŋ həm palitixnik qorolmalarđьŋ standarttarьn eşləp sьqarьp, tejeşle zajafka teđərgə həm unь Xalq xuzalьqь juqarь savitenə birergə.

SSSR Xalq Xuzalьqь juqarь savitenə pritprejətejələrđə fajđalanьlьvь məmkin bulmaqan, ləkin məktəptərđəge mastirskujđar həm eş bylmələre esən jaraqlь bulьn stanuktarđь, instruminttarđь həm terlə struttarđь (brak, vatьq, nəmələr matirejə kiђəktəre) məktəptərgə birergə təqdim itergə.

Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Xalq Kamisarđar səvitenə kraj həm өlkə başqarma kəmitəttərenə həm pram kapiratsejə urqьndarьna urьndarđa massavaj məktəptər esən kərəkle qorolmalarđь həm uqьv əsbaptarьn eşləp sьqarьvđь iŋ qьђqa sruk esendə ojoştororqa, bьnьŋ esən jerle risaurьslarđь fajđalanьrqa.

V. Məktəptər eђtenən idara həm jetəkselek itev.

Yđək Kəmitət Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ məqarif X. Kamisarlьqtarь tarafьnan yđđəreneŋ bөtə ojoştorov eştəren janьnan qorov julьnda hunqь jьldarđa unşlьqtarqa ireşevđəren kyrhətə. Şunьn menən bergə Məqarif X. Kamisarlьqь urqьndarь tarafьnan məktəpkə jetəkselek itevđeŋ sьjfatьn qətqi rəveştə kytərməj, ular xalq məqarifeneŋ bөtə bьvьndarьnda quşьlqan eş esən qətqi həm abizlickanь betərə torqan məs'ylejətlekte qujьp ajьrьm өlkə həm təbəktərđeŋ xuzalьq həm səjəsi əhəmejəttəren şulaj uq milli yđlektəren həm başqalarđь iђəpkə alьp diffirinsejələşterelgən kankrit apiratif jetəkselek itevgə jeteđ rəveştə kysməj torop məktəpteŋ eş sьjfatьn jaqşьrtьv məmkin bulmaqanlьqьn hьđьq eђtenə alьp ytə.

Yđək Kəmitət bөtə xalq məqərife urqьndarьnan xalq xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaŋьnan qorov burьsь məktəp alđьna qujqan talaptarqa mьvafiq rəveştə jaŋьsa eşləvđe həm jetəkselek itevđe talap itə.

Yđək Kəmitət Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ məqarif X. Kamisarlьqtarьna xalq məqarife urqьndarь menən jetəkselek itev praktikahьn qətqi rəveştə janьnan qororqa, iŋ əhəmejətle sənəqət (mital kymer nifet h в) təbəktərenə satxuzdarqa, M T S tarqa totoş k ə l l i k tiflaşqan t ə b ə k t ə r g ə həm jaŋь teđəleştərgə diqqətte tuplap, ul jetəkselekte bьъnlap apiratif jaharqa həm diffirinsejələşterergə təqdim itə. Kөs həm sritstevalarđь bylevđə „tigeđləv" patxtьn bөtərergə, ul kөs həm sritstevalarđь təv başlap satsejalizem teđəleşenən jetəkse uçaskalarьnda tuplarqa.

Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x. kamisarlьqtarьna məktəpte idara itevđə ber başlьlьqtьn bojomqa asqarьlьvьn tə'min itergə. Prafsajuz ojoşmalarь bьl eştə xalq məqarife urqьndarьna kərək bulqan jardamdь kyrhətergə tejeştər.

Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif xalq kamisarlьqtarь uqьtьvsьlarđьn eşenə praktik jarđamdь ojoştorop, məktəp eşeneŋ sьjfatь esən uqьtьvsьlarđьŋ məs'ylejətlegen kytərergə, yđ eşen belgən həm uqa birelgən uqьtьvsьlarđь ajьrьp, ularđь dərtlənderergə tejeştər.

Məktəp balalarьnьŋ yđđəren idara itev urqьndarьnьŋ eşen şulaj itep julqa qujьrqa kərək ki, ul eş uqьvđьŋ sьjfatьn kytərevgə həm məktəptə aŋlь dissiplinanьn nьqьvьna jynəltelgən bulhьn.

Yđək Kəmitət bьl qararđa qujьlqan burьstarđь unьşlь rəveştə bojomqa atqarьv esən Sajuz jəmhyrejəttərđeŋ Məqarif x kamisarlьqtarь xalq məqarife urqьndarьnda bulqan həm məktəp eşen bьl qararđa kyrhətelgən jaqqa borovqa qarşьlьq kyrhətkən həm uqьtьv sьjfatьn kytərev urьnьna jəki hul hyđđərgə birelgən, jəki artqa, burьъvazejə məktəbenə tartqan iliminttarqa qarьşь qətqi kөrəş alьp barьrqa tejeştər tejep İbəpləj.

Parteja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarь məqarifselər.

Yđək Kəmitətteŋ başlanqьs, urta məktəptər turahьnda sьqarqan qararьn nьqlь ejrənep uqa məktəp eђtenən julbaşsьlьqtь kөsəjtev, məktəp eşeneŋ sьjfatьn jaqşьrtьv, 25 nsesintəberđə „Məktəp kenə" uđqarьp unda uqьvsь, pejanir, eşsəndərđeŋ di-manstratsejəlarьn həm dəjəm uqьv isemendə qьđьl abuzdar ojoştorov menenjavap biregeđ.

TILIGRAMMA.

PARTEJƏNЬŊ BӨTƏ TӨBƏK KƏMITƏTTƏRENƏ.

His hunlatmaђtan başlanqьs həm urta məktəptar turahьnda „Pravda" nьŋ 245 nse hanьnda baђьlьp sьqqan Yđək Kəmitətteŋ qararьn tikşeregeđ. Bьl qararđь jəcəjkələrđə məqarifselər, eşsələr, kalxuzsьlar jalpьhь arahьnda parteјə maqarife sistimdarьnda kiŋ rəveştə tikşerep ejrənevđe ojoştoroqođ. Oşo qarar nigeđendə uqьv jьlьn jajep jebərevđe bigerəktə məktəptərđe binalar menən tə'min itev uqьtьvsьlarđьŋ tormoş xəldəren jaqşьrtьvđь buldьrьqьđ „inspiktьrđar đь kampanejalarđan buşatьqьđ həm təbəktə mitudik julbaşsьlьqьn ojoştoroqođ. 25 nse sintaberđə Yđək kəmitətteŋ qararьn bojomqa atqarьv luzungьhь aђtьnda „Məktəp kenə" uđqarьqьđ. Bьl kendə uqьvsьlarđьn, pejanirđarđьn, eşsəndərđeŋ dimanastratsejəhьn ojoştoroqođ, mektəptərđe mablizavajt itep dəjəm uqьv isemendə qьđьl abuzdar ojoştoroqođ.

Өlkə Kəmitət ISƏNCYRIN.

Yđək Kəmitət qararьna beđđeŋ javap

Partejənьŋ Yđək Kəmitəte tarafьnan 1 nse baђqьs həm urta məktəptər turahьnda sьqarьlqan qararь unaјь menən, beđ Өfө qalahь 1 nse həm II nse baђqьs berləşkən kyrhətmə təzribə məktəbe şul eştərđe eşləvebeđ menən javap birəbeđ:

1—Məktəpteŋ burьstarь turahьnda jaŋь eş planь teđələp, Başqortostan Məqarif X. Kamisarlьqьnьŋ qilmi—mitudikə bylegenə birelde.

2—Məktəp prajьzvudstьvahьnьŋ bьjьlqь kankrit planь teđələp uqьtьvsьlar kəlliktife menən tikşerelde.

3. Jaŋь uqьv pragrammahь teđəv turahьnda eşkə başlandь.

4. Jaŋь pragramma nigeđendə məktəp əđləkhəđ uqьv jьlьna kyseven kankrit xəl itte, bьjьldan iqtibaren məktəp əđləkhəđ eş alьp barasaq.

5. Pritprejətejələr menən məktəp arahьnda teđəlgən dugьvьrđar qaralьp, 20—sintəbergə jaŋьnan teđələ.

6. Məktəp təbəge ytkən jьlqьqa qaraqanda kyp đurajtьlьp, uqьv jəşendəge balalarđь barь hьnda məktəp esenə alьp bөtərəsək.

7. Məktəbe bөtə bala irtəŋge qajnar aş, teşkə aş menən tə'min itelde.

8. Məktəp qьrьnda palitixnizem myzeje teđələ. Bьl eşkə kərəkle bulqan nəmələrđe buldьrьv esən kankrit juldar hьđьlьp eşkə başlandь.

9. Məktəptə palitixnizemde kөsəjtev, həm unь bьъn maqnəhe menən palitixniklaşqan kyrhətmə—təzribə məktəbe itev esən məktəp tulьhь menən matur zavьtьna berketelde, uqa kərək bulqan majalar tuplandь.

10. 1—dəvlət matur zavьtьna eşsələr əđerləv maqsate menən asьlqan kurьstь mitudik jaqtan jetəkselek itevđe təzribə məktəbe yđ eђtenə aldь.

11. Məktəp təbəgendə bulqan ololar arahьnda nadandarđь uqьtьvđь məktəp yđ eђtenə aldь həm uqьv—uqьtьv pragramalarь teđenə, likpunktar menən jetəkselek itevđe tə'min itte.

12. Təzribə məktəbenə qaraqan Iglin təbəge 1—baђqьs məktəptər, terək həm krəђtejan jəştəre məktəptərenə pragramma həm mitudik jaqtan jardamqa kilev, ulardьŋ prajьzvudstьvalarьn kəsajtev, həm eşteŋ sьjfatьn jaqşьrtьv ujь menən ul məktəp uqьtьvsьlarьna qarata mitudik kanfirinsejə ytkərə.

Məktəp, Parteja Yđək Kəmitəteneŋ 1 nse baђqьs urta məktəptər turahьnda sьqarqan qararьna bьl javaptar menən genə qənəqətlənep qalmaj, bьl qararđь tormoşqa atqarьv julьnda kankrit apiratif plan teđəp məqarifselarđen dəjem qala jьjьlьşьnda rapart jahajasaq.

MƏKTƏP IDARAHЬ

YĐƏK KƏMITƏTTEŊ QARARЬNA ӨFӨ BAŞPIDTIXNIKUMЬNЬŊ JAVABЬ

1. Parteja Yđək Kəmitəteneŋ qararьn uqьtьvsь həm uqьvsьlar arahьnda ejrənev, həm uqьvsьlarđь tixnikumqa berketev, 31—32 nsь jьlqь uqьv planьn hər ber uqьvsьqa jetkerev esən 10 kenlək uđqarьrqa.

2. Tixnikumda slisar mastirskujь asьrqa.

3. Əđerlek tərkəmdərenen uqьv plandarьna 5 dikadalьq prajьzvudstьva praktikahь indererga.

4. Əđerlek tərkəmdərenə pragramma teđev esən juqarь kurьs uqьvsь həm uqьtьvsьlarьnan brigada teđergə. 1—nse yktaberđən teđəlgən həm Narkampras tarafьnan tasdiq itelgən pragramma menən eşləp kitevđe tə'min itergə.

5. Tixnikum uqьtьvsьlarьn ber ajlьq məzьyri prajьzvudstьva praktikahьnan ytkərergə.

6. Uqьtьvsьlarqa Narkampras tarafьnan teđəlgən pragramma bujьnsa, yđđərenen kvalifikatsejalarьn kytəren esən, uqьv jьlьnda 2 dikadalьq vaqьt birergə.

7. Bөtə fənđərđeŋ mitьdalugejəhe bulqan dejamat ejrənevđe tormoşqa aşьrьv esən dejamat tyŋərəge ojoştororqa həm uqa uqьtьvsьlarđь ьlьqtьrьrqa.

8. Uqьtьvsьlar, uqьvsьlar esən palitixnik belem turahьnda fənni daklattar qujьrqa.

9. Өfө qalahьndaqь 1—baђqьs F.Z.S. məktəben şifqa alьrqa həm ul məktəpte palitixnixuiklaştьrьvđa şul uq mitudik eştərendə bulьşlьq, jetəkselek itergə.

10) Juqarьla hanalqan eştərđe tulьhьnsa həm yđ vaqьtьnda tormoşqa atqarьvđa satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь jəjep jebərergə.

Başpidtixnikumdьŋ DIRIKSEJƏHE, PARTEJƏ, KAMSAMUL JƏCƏJKƏLƏRE MISTKUM, PRAFKUMЬ.

20 IX JULHЬDLЬQ MENƏN KƏRƏŞ AJLЬQЬ 20 X

JULHЬDLЬQ MENƏN KƏRƏŞTEŊ INSE AJLЬQЬNDA—ŞIŞMƏ,Q. MEJƏKE, ESTƏRLE, BYZDƏK TƏBƏKTƏRE ALDЬNQЬLЬQTЬ ALDЬLAR.

Qalqan təвəktər julhьďlьq menən kərəştə xəkymət diriktifьn ytəməne, eştə uŋ appartunizemlьq kyrhətələr.

BЬL AJLЬQTA YTKƏN XATALAR QABATLANMAHЬN;

Ytkən xatalarďь qabatlamъqa

Appartunizem kyreneştərenə ajavhьď kərəş asьlhьn

Başqortostan вegen baştan ajaq ďur tyn'tәreş jahaj, Başqortostan artta qalqan agrar вer ildən indysterejəl agrar ilgə əjlənevgə вerense aďьmdь atlaj. Jьlqa 200 meŋ matur eşləp вirlek 13 meŋ pralitarejatь yď qosaqьna ala torqan—Өfə matur zavьtь, 40 meŋ eşse talap itkən katala—turnin kamвinatь 5—10 meŋ eşse qalь kərək вul qan şrpь faвrigь həm kirвes zavьttarь həm başqalar—Başqortostan sənəqətenen kiləsək yвeş pirispiktivahьn вegend n yk anьqlap torqan rejal faktar, вьl turala ikelənep qararqa вer tөrle la jul qaldьrmaj.

Qьъqasa əjtkəndə, Başqortostan sənəqəte ďur kytəreleş, gigant yвeş, ere aďьmdar menən iendən—kən alqa вara. Вiigele вьndaj ďur tedeleştərďe вetəвendə elek tedev matirjaldarь al giganttarďь tedev eşendə qatnaşqan 50—60 meŋləgən pralitarejat jalpьhьn aďьq, pram tavar menən yď vaqьtьnda tə'min itev məs,ələhen xəl itev kən ydəgenə qujьla. Sənki вegengə kəndə Başqortostandьn вetə təвəktərendə kiŋ qolasьn jəjgən ďur tedeleş eştərenen yď vaqьtьnda ytəleşe juqarьla kyrhətelgən təp mamintarqa qajtьp qala.

Başqortostan вegen unьş jьjьnav, igen əďerləv, tьvsaq gigantlar ismenə kalxuzsьlar jalpьhь tarafьnan hər kəndə tejarlek unar meŋləgən sintnirďar ďan torqan qьďьl авuzdar ojoştorov, ularďь haqlьq punkьttarьna tiďlek men n tapşьrьp вetev esən kesle kərəş alьp вara. His hyďheď, alqa qujqan вarьь tarďьn totqarьlqtarqa osoral maj qalьvь məmkin tygel Вigerək tə вeďďen Başqortosan şarajьtьnda вetəhenən də elek jul hьďlьq mə'ələďe вeďďeŋ udar raveştə ytələ torqa eştərевeďgə totqarьlq itə.

Xəkymət həm partejə Başqortostan ilen julhьďlьq qurqьnьsь nan sьqarьv esən вetə frunt вujlap satsejalizem həzyme alьp вara. Вьjьl Başqortostanda julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqьn ojoştorov mələndə вьl eştə qajhь вer hьnьlьştar jahaldь. Ləkin kyp kenə təвəktər, вigerəktə alьъьraq torqan təвəktərgə вьl tulqьn вarьp вarela almanь, şulaj uq julhьďlьqqa qarşь kərəş məs'ələhendə təвəktəge ojoşmalar yďďərenen вьl eştəren jaŋьsa qora almanьlar səjəsi məs'ələ tirəhenə kiŋ qatlam eşsəndər jalpьhьn, kalxuzsьlarďьn fekeren tuplaj almanьlar, julhьďlьqqa qarşь kərəş ideja henen səjəsi əhəmejəten вaşqa kampanjalar rətenə qujьp xəl itevďə satsejalizem jarьşь udarsьlьq mitьďьn tulь kileş fajďalana вelmənelər. Ikensenən julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqьnda-tura turanan appartanizemlьq kyrneştəre menən avьrqan, əle вaşqa eştərdə вetməgən, tip qul qavuşarьp jatqan təвəktərdə вuldь. Şunьŋ hedemtahendə Başqortostan jul tedev eştəreneŋ 1931 nse jьlqь planь 1 nse avqьsqa nej вarь 40 pr. qa qьna ytəlev menən sikləncp qaldь.

Başqortostan ileneŋ ďur tedeleştəre esen вaşqarьvqa totonovь, Başqortostan sənəqətenen ďur вoroloşqa ajaq ваъьvь, вьl julhьďlьq məs'ələhen tiď arala xəl itevďe taqьla вer tapqьr talap itə. Вajmaq, Вilarət həm вaşqa tav sənəqəte təвəktərendə вarqan qьďьv tedeleştər yďək ojoşmalar, xuzalьq urqandarь menən elemtə totmajhis вer tөrle jul menən eş alьp вarьvďarь məmkin tygel. Ə, ul təвəktəďen jul tedeleşe jaqьnan вegengə kəndə nindəj xəl də torovь вarьвьďqa la kən kevek ap—asьq вer nəmə. Timək ul təвəktərďə tedeleş esən unьşlь raveştə alьp вarьp sьqarьv—ul təвəktəreďen yďďəkkə вəjlənesən tiďləterge, jaqşь juldar menən; jaďь—kedle jererlek xəlgə qujьrqa kərək.

Xəkymətten qararь—20 nse sintəвerďən 20 nse yktəвerga tiklem Başqortostanda julhьďlьqqa qarşь kərəş ikense ajlьq iqlan itergə. Вьl məhim qarar Başqortostandь julhьďlьq вalahenən qotqarьvďa, unьŋ hər təвəgen jaŋь juldar menən tə'min itevďə aktiflьq menən kiŋ qatlam jalpьnьŋ qatnaşlьqьn tiďlətevďə ďur jetəkselek urьn tororqa tejeş. Uďqan ajlьqta eşlənməgən eştər, julhьďlьqqa qarşь kərəştəge eďekiəktər вьl ajďa вer hyďheď вlaşeviktərsə ytələrgə. Uďqan ajlьqtaqь jaŋьlьşlьqtarďь qaвatlamaъqa, uďqan ajlaqь xatalarďan haвaq alьrqa вьl ajlьqtь ytkərevďə təвək ojoşmalarďьŋ eşen вaştan ajaq jaŋь rilsəgə qujьrqa. Julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqьnda—вetə kiŋlege menən satsejalizem jarьşь—udarsьlьq вilgehe menən eşkə totonorqa. Partejə, kamsamul, prafsajuz avьl səvittəre ajlьqtь ytkarev tirəhenə вegendən yk jəməqət fekeren tuplaj вaşlarqa udar вrigadalar menən eş itev mitьďьna kysergə tejeştər.

M. TAZЬJ.

Injər jь'qahь вujlap timer julь, iliktьr stansahь halьna

Вiləret təвəge Asь avьl səvite dəvmələndəge Injər jьlqahь вujlap timer julь halьvqa əďerlek alьp вarьla.

Вьnda timer julь halьvqa unaj lь urьn əďerləp, вьjьl ejjyn, ejjyl ajďarьnda inzinirďar tarafьnan tikşerev uďqarьldь Вьl halь nasaq timer julь giniralnaj tim. jul hanalьp Өfə menən Magnitnajďь totaştьrasaq.

Unan Injər hьvь вujь Вərmeşte avьlьnda iliktьr stansahь halьv eşe вaşlandь.

Xəďer вьl tedev eştərenə eşse quldar mavlizavajt itev eşe вaşqarьla. Вaşqortostandьn вьndaj qaraŋqь вosmaqtarьnda qьďьv timp menən tedev eştəre вaşqarьlьvďь kyrep вьndaqь tav-taş arahьnda jəşəp kilgən вaşqort aqajdar вik şatlanalar. Xəkymətkə rəxmət əjtələr.

X. SƏQƏDƏTEF.

Juldarqa kyper halьv sarahь kyrelməj.

Qьrmьъqalь təвəge Utəgən avьlь menən jaŋь qьjşqь Qatan avьlь arahьnda вer ďur „Вəъtan" isemle jьlqa вar: Вьl jьlqa nəq Utəgən вaъьvьnьŋ urtahьna aqa. Şul səвəple jaď kendərendə xalq haвan вetkəngə tiklem jьlqa arqьь eşkə вarqan kilgəndə unan sьqa almaj integələr, jьl hajьn kyper halalarďa jaď kenə jьlqa taşьv menən kyperďe hьv aqьďьp ala la kitə. Şunьŋ esendə вьjьl kyper halьv sarahьn kyrergə kərək ine.

Uďqan jьl tixnik kilep kyper halьv turahьnda prajьktь tedəp kithələ вьl jьlqanьn 15 mitьr tiranlektə вujь 30 mitьr samahьnda вulqanqa вьndaj nьq, вьndaj ďur kyper halьv esen Utəgən avьlьnьŋ kesə genə jetməj. Вьnda təвək вaşqarmahьnьŋ jarďamь kərək.

QƏLEJEF SOLTAN.

Yďək Kəmitət satsejalizem tedeləşendə məktəpten əhəmejəte həm ryle вьqьj yъə вarьvьn hьďьq eъtenə alьp ytə. Yďək Kəmitət, partejənьŋ məktəp eşe julьndaqь səjəsəten ap partunistarsa həm Liningə xilaf raveştə вoďovďarqa qarşь daimi həm his tajpьlьşhьď kərəş alьp вarьrqa вetə ojoşmalarqa təqdim itə. Palitixnik məktəpte tedev julьndaqь təp qurqьnьs lьq menən kərəşten, partejə səjəsətenən, məktəpte palitikələştərevďən вaş tartьvqa, iъke qoro hyď məktəвen hьqlap qaldьrьv qa tьrьşьvqa, tejyrejə uqьvь menən praktik arahь əďeləvgə alьp вarqan uŋ appartunistarsa вoďovďarqa qarşь kərəşten unьşlь sьqьvь hul appartunistarsa вoďovďarqa, „məktəpten вetəve„ həm uqьtьvsьnьŋ ryle teşəve turahьndaqь tejyrejələrgə qarşь kərəşte kesəjtevďe alqa hərə.

Yďək Kəmitət massavaj məktəpkə, uqьtьvsь eşenə həm məktəpkə kendəlek kankrit jetəkselekte nьqьtьvqa diqqətte qətqi raveştə kesəjtev kərəklegenə partejənen вetə ojoşmalarьnьŋ iqtiвarьn вьqtьra.

VKP(в) Yďək Kəmitəte.

JULHЬDLЬQQA QARŞЬ KƏRƏŞ AJLЬQЬ YTKƏREV TURAHЬNDA

Başqortostan Yďək Başqarma Kəmitəte qararь

Başqortostan tupraqьnda timer jul seltəre jomoşaq alqa kitkənlektən, şulaj uq Aq idel den juqarьь jaqьnda həm uqa quşьlь torqan jьlqalarďa parəxut jөrətev siklənqən вulqanlьqtan rilsəhed juldar tedev eşe Başqortostan Xalq xuzalьqьnda ajьrьmsa əhəmijət qadana.

Ləkin oşo kenge tiklem rilsəhed jul dan tedev eşene tejeşle diqqət вirelmənə, вьl eşkə kiŋ jəməqətselek вьltьrьlmaьь, jul tedevgə xeďmət menən qatьşьvqa xalq, şulaj uq xuzalьq ojoşmalarь, kalxuz həm safxuzdar jomoşaq вьqtьrьlьlmar.

Jađьь səsev kampanjahь вetkəndən hun ytkərelgən julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqь kyp kenə təвək вaşqarmalarьnьŋ eşləməve arqahьnda ketelgən heďemtəne вirmənə.

Ural—Kuznes praвlimahьn ojoşmaqa alьььv, Başqortostan tupraqьnda gigant zavьttar tedeleve, massavaj xuzalьqsa—səjəsi kampanejalarďь ytkərev—nьlar alta—guzavaj transport aldьna ďur talaptar qujalar, ləki вьl talaptarďь arь tik rilsəhed juldar tedelep вьtkəndə, vaqьtta qьna ytarga məmkin.

Satsejalizem tedeləşenen jeted timptarь, af tamaвil transportqa alqa kiteve juldarďь jaqşьrtьv esen iŋ əhəqa sruk esendə tamam itev məsьryejəten ujqa qujьlar.

Juldar tedeləş kəsajtev maqsatьnda Başqortostan Yďək Başqarma Kəmitəte qarar itə:

1. 1931 jьlďьŋ 20 sintəвerenən 20 yktəвerenə tiklem Başqortostandьn в e t ə urьn darьnda julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqь iqlan itergə.

2. Julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqьn ytkarev esen tьvandəge sastafta Өlkə ştaвьn ojoştorqa: Rəis: ВУВК rəis urьnвaьarь ip. AKIMЬF. AQЬZALAR: VLKSM Өlkə Kəmitətenen AZNABAJЬF

Narkamzim— MAMЬJKIN.
Narkamtrut— PAVNCKIN.
Aftadur— KULAQIN.
Kalxuzsajuz—QEJYRQEJEF.
Başprafsavit— APALYF.
Zildurstruj sajuzь — RAZIN
Өlkə gazittar: „Başqortostan" TAZETDINEF.
„Krasnaja Başkireja„—SKURMIN.
Başdurtrans—MIRXAJDARЬF
urьnвaьarь: A KIMЬF.

3 Rajun Başqarmalarьna julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqьn ytkərev esən rajun ştaptarьn tedergə.

4. Xuzalьq ojoşmalarь, Başkalxuzsajuz, вetə sistima safxuz həm MTS diriktьrdarь aldьna juldar tedeləşenə aktif qatьşьv məsьryrejəten qujarqa.

5 Başqortransqa kərəş ajlьqь esendə plandan tьş udar tortipta ytelerge tejeşle eştərďen tedmənhen aşьqьs raveşta urьndarqa əďerlergə.

6. Вetə Rajвaşqarmalar aldьna plandan tьş ytələrgə tejeşle eştərďən həm şul jaŋa 1931- [illegible] jьlda tamam ytelevgə [illegible] jedderga.

7. Jul tedev eştəren ytkargandə Вetə Rəsəj Yďək Başqarmahь həm Xalq Kamisardar Savitenь 1931 jьl, 10 avqьs qararь („Izvisteja„ gazite, 1931 jьl, 22/VII, N228) menən qulanьrqa.

Başqortostan Yďək Başqarma Kəmitte rəise ВУВК sikritarь urьnвaьarь

YTƏVSE: BIKBAJЬF.

9 sintəвer, 1931 jьl Өfə qalahь.

20 NSE SINTƏBERDƏN 2 NSE AJLЬQ BAŞLANA

JULHЬDLЬQQA QARŞЬ KƏRƏŞ AJLЬQЬNDA 1931 NSE JЬLDЬN JUL TEĎEV PLANЬN 100 PR.QA YTƏRGƏ

Jul tedev вurьstarьnьn mahim lege xaqьnda kyp kenə kəraďer daverďə iltat dar вulьvqa qaramaьtan, 31 nse jьl esendə plandьь tьvge jarь [illegible] jul tedev eşe Başqortostan Yďək Başqarma kəmitəte tarafьnan [illegible] „ajьqtь" ytkarev həm jetəksəlek itev esen ojoştorolqan ştaptardьn sastafь jomoşaq вuldь. Şulaj uq jul tedev məs'ələhendə uŋ ap partunistьk kyrhətevdər [illegible] Başqortostan jul tedev planь 1 nse avqьsqa fəqət 40 pr. qa qьna ytəlgən.

Julhьďlьqqa qarşь kərəş ajlьqьnьn jomoşaq ytəleve həm nunьŋ arqahьnda jul tedev planьnьn ytəlev pratsintь tyвən вulьv səвəвen, təвək вaşqarma kəmitəttərenen jul xuzalьqьna jəď menən вorolmavdarьn həm jul tedev məs'ələhendə uŋ ap partunizemlьq kyrhətevďeren alьrqa kərək. Urьndarďa jul tedev eşenə qьştan əďerlek alьp вarьv jomoşaq jəkl вerďə [illegible] ytəlevenə təp səвəptər itep alьrqa kərək. Plan menən вaşlanqan eşkə tamam вulmaqan, tedələ torqan kyperďər, taş juldarь, damвalar, əle eşlənep вətməgən. Ular şul xaldə qalqanda kedge, jadqь taşьv vaqьttarьnda jemerelev qurqьnьsь aъtьnda toralar.

Şunьŋ esən Başqortostan Yďək Başqarma Kəmitəte 31 nse jьlqь jul tedev planьn 100 pr. tь menən ytav, plandan tьş timer jul stansalarьna kərək вul- [illegible] kəmitattare jul tedev eştəren ьsьnlapta yď kanteryldərenə alьp, вьl eştə uŋ appartunizem kyrhətevselərgə qarşь rəximheď kərəş asarqa tejeş. Aftamaвil aşa вarqan Başqortostan ile jaqşь, unaj eşləngən juldar вulьvьn talap itə. Undaj juldar fəqət вetə səvit jəməqətselenen jul tedev eşenə jəď menən вorolqanda qьna məmkin

ƏMINЬF.

SSSRĎA

VKP(в) yďək kəmitətenə—ip. STALINQA

TIFLIS, 13. Qazaqostandьn qьďьl ələmle ərmejəhe, manivrďarďь tamamlav ajqanlь VKP(в) yďək kəmitətenə—ip. Stalinqa qotlav menən merazaqət itə. Qotlavďa вьlaj tejelə:

— Qazaqьstan ərmejəhenen uqьv—tərnejə eşenə qiniral tik şerev jahav, unьŋ вer jьl esendə ďur səjəsi ujavlьlьqqa, intrnatsejənal uqmaşqanlьqqa həm juqarь huqьş вeleme əjrəneve nə ireşeven kyrhətte. Ərmejə, satsejalizem tedeləşenən hьnalqan jetəksehe VKP(в) yďək kəmitətenə jalqьnlь sələm jeвarə. Вeď partejə həm xəkymətten вerense saqьrьvь menən yk, pralitarejat ilenen doşmandarь menən huqьşqa əďerььď.

Eşse rajundarьnda havlьq haqlavďь kyďətev inspiksejəhe

MƏSKƏV. 13; Savnarkum eşse rajundarь avьldarьnьŋ, dəjəm jataq xanalarďьn həm jəməqət tujьmьnьn sanitar jəhəttən toroşon jaqşьrtьv maqsəte menən, kraj həm jəmhyrejət savnarkumdarьna havlьq haqlav sistimahь urgьndarьnda maxsus inspiktura tedərgə quşa. Вьl inspiktura eşse rajundarьnьŋ sanitar jəhəttən toroşon kyďətergə tejeş. Ul eşse rajundarьn da sanitar qaqiďələren вoďovsьlarqa ştraf halьrqa həm ularďь sut tərtiвendə javapqa tartьrьrqa xaqlь

Jьlьna 1 miljun 200 meŋ tunna вirasək

Stalino, 13. Pitrovski ruda ldarahьnda 5 nse hanlь şaxta halьndь. Вьl şaxta jьlьnda 1 miljun 200 meŋ tunna rud вirasək

Zadaneja 87,1 pr. qa ytəlgən

Aznifet pramьslahьnda sintəвerďen вerense dikadahьnda dəjəm alqanda. 392 meŋ 677 tunna nifet sьqarьlqan. Вьl zadənjənьŋ 87,1 pratsintьn təşkil itə.

Atьvďar menən SSSR qa sьqьvďь

Tьjarqa telajďər

BIRLIN Varşavďan xəвər itevgə qaraqanda, kənəjьş Вilarusejənən krəъtejəndərďen Savittər jaqьna qasьp sьqьvďarь haman kyвəjə Вьl ajqanlь Pylşəsige haqsьlarь qasьp sьqьvsьlarďьŋ simejələrenə qarьşь qьъьm jahavďь kesəjtələr.

Dukşis rajunьnda Pylşə sige haqsьlarь SSSR jaqьna qasьp вarьvsь вer tərkemdə kyrďelər. Haqsь ularďьŋ tuqtalьvьn talap ittel ləkin krəъtejəndər haqsьnь tьŋlamaj haman qasьvьna davam ittelər. Axrďa Pylşə haqsьlarь qasьp вarьvsь krəъtejəndərgə qarşь ut astьlar. Pylşe sige вaqanalarь janьnda, es krəъtejən iъtəre kitep jьqьldь.

Pylşə sige haqsьlarь səvit tiriturejəhь jaqьna sьqqan krəъtejəndərďelə haman attьlar; hedəmtələ вer jəş qatьn ytereigən, 7 keşe jaralanqan.

DALQINЬVЬ rajunьnda la, haqsьlar Pylşənən SSSR qa qasьp sьqarqa ьntьlqanь esən qatьnь menən PAVLЬVSKI tigən krəъtejənde ytergəndər. MILŞI rajunьnda, qasьp sьqьvsьlar tər kemen atqan vaqьtta KYRJANЬVIC tigən krəъtejən jaralanqan. Ul qanqa вujalqan xəldə, вer nisə jəď mitr savit sigenə tiklem şьvьp kilgən. Вaqanalar qa kilep jetkəs ul ylep qalqan. Targuni rajunьnda, haqsьlar qasьp sьqьvsьlarqa xatta pyləmit u'ь asqandar. Heďəmtələ 3 keşe ytereigən həm 15 keşe jaralanqan. (TASS)

QAQ MAŊLAJDAR ILENDƏ

EŞSƏNDƏR MASSAHЬN TALAV BUDZITЬ QABUL ITELDE

Angeleja parlamintь, вankirďarďьŋ вojoroqo вujьnsa dəvlət ikamunejəhь saralarь turahьndaqь zakun prajьktьn, qaвul itte. Вydzittьŋ tigeďheďlege iŋ elek jaŋь naluktar sьqarьv, eş xaqtarьn həm pasuвejəнь qьъqartьv iъəвenə qaplanasaq. Kansirvatьrďar malejə ministrь Snavdinďьŋ kyrgən saralarьn alqьşlap qarьşь alalar Snavdindьŋ zakun prajьktь вujьnsa eşneďďərdeŋ pasuвejəlarь 10 pr. qa qьъqartьlasaq, вьl 250 miljun hum ikanumejə вirasək. Şulaj uq xalq maqarifenə, havlьq haqlavqa totolasaq sьqьmdarďa qьъqartьlasaq. Вьnan вaşqa jaŋь padaxut naluqь la inderelasək, plva, təməke həm kərəsin kevek kyp totola torqan nəmələrgə lə naluk halьnasaq.

Вьl eşsəndər massahьn talav pragramь. Malejə ministrь Snovdin, вьl pragramďь uqьqan saqta, ləjвaristar skəmejəhenən qьsqьrqan tavьştar işteide. Ydďəren „eşselər" jaqlь tip jөrөvse ləjвaristarďьŋ apazitsejəhe вьna şunьŋ menən siklənde. Palatala Snovdindьŋ eşselərďe talav turahьndaqь zakun prajьktarь xatta tavьşqa qujmajsa uq qaвul itelde.

DIMANASTRATSEJA TULQЬNDARЬ JƏJELƏ

Eşselər ləjвaristarqa xurlьq misəte ваъalar

LUNDЬN. Angelejənьŋ iŋ ere sənəqət ydəktərendə parlamint asьlqan kenə kyp hanlь eşse dimanstratsejalarь вuldь. Girnukiďa 10 meŋ eşse dimanastratsejə jahanь. Eşselərďen menarlaqən mitingalarьnda milli xəkymət menən kərəşevďe talap itep həm eşselərďen rivəlytsejun kerəştəren əďerləgən esən ləjвaristar partejəhen xurlap rizəlytsejələr sьqarьlqan. Silida la kampartejənьŋ jetəkselege aъtьnda, ďur dimanastratsejə вulьp, unda l ə j в a r i s t ə r partejəhь o r g ь n ь „Dəjel—Girald" gəziten jandьrďьlar Palitsejənen pralamin jorto alьnda eşselərďe tuqьnavь, eşselər arahьnda qatь aььv tьvďьrďь. Palitsejənьŋ вьl vəxşətlektərenə, qarьşь xatta rifarmistarďa partis вelderďelər.

Dimanastratsejə vaqьtьnda qulqa alьnqan eşselərgə sut вarqan jort aldьnda jьjnalqan eşselər, işekte vatьp sut ultьrьşьna indelər.. Sut ultьrьşь 2 eşsene ikeşər ajqa tөrməgə, ə qalqandarьna ştraf tyləgə xəkəm sьqarďь.

„Milli" xəkymətten odaq jəşəve şəвhəle

LUNDЬN (TASS). Angelejə milli xəkymətenen kypme jəşəve məs'ələhe kendən kən qьjьnlaşa. „Dəjli—Məjli" gəzite „Milli xəkymətten irtə astalkaqa sьqьvь kriziste təranəjtəsək" tej' „Dejli—Tiligraf" həm вaşqa gəzittər parlamintь 1931 nse jьlqa tiklem taratьv turahьndaqь təqdimde jaqlajďar.

Liвiraldar gəzite, dejəm hajlavďar вuldьrьvqa qatqi raveştə qarьşь kilə.

Ləjвaristar „Milli" xəkymətten vias вaşьnda вer nisə ajdar qalьvьn talap itələr.

Dirвidaqь Ləjвaristar partejəhьnьŋ urьndaqь ojoşmahь xəвər itevenə kyrə, Tamastьŋ DIRBI ukrugьna parlamint vəkile вulьp hajlanьrqa kyrhətelgən kandidaturahь 48 gə qarьşь 108 tavьş menən teşəp qajdь.

Angleja prafsajuzdar sjьzьnda

Eşheďďər diligattarьn qьvalar

BRISTOL Angleja prafsajuzdarьnьŋ s,jьzdarь asьldь. Вьl s'jьz asьlьvqa Вristolqa Angelejənьŋ tөrlə jaqtarьnan eşheďďər aslьq paxutь menən jəjəv kildelər. Qiniralni səvit eşheďďər diligatsejəhьn kunqrisqa jeвərevďən вaş tarttь. Teşlek Ilsanan kilgən eşheď tav eşselərə Вistol eşheďďər menən вerlektə prafsajuzdar kunqrisь вarqan jort aldьnda dimanstratsejə ytkərďelər Dimanstratsejə jahavsьlar qajtanan, aslьq paxutьna qatьşьvsь eşheďďər diligatsejəhьnьŋ kunqrisqa jeвəreleven talap ittelər. QINIRALNJ SƏVITIKENSEQAT DILIQATSEJƏN ЬQABULITEVĎƏN ВAŞ TARTTЬ. Şul vaqьt dimanstratsьlar utьrьş zalьna kөs menən inergə ьntьldьlar. Jortto haqlavsь palitsejə dimanstratsьlar өъtenə rizinkə qamsьlar menən taşlandь. Dimanstratsьlar ďa yď sirattarьnda kyъaktərďe xutqa jeвərdelər. Palitsejəgə jarďamqa jaŋь ətrət kilep өlgөrep, dimanstratsьlarďь tarattь. Dimanstratsejaqa qatьşьvsьlar arahьnda kyp keşe, şulaj-uq, aslьq paxutьnьŋ juleaşsьhь Qannington jaralandь. Palitsejəlardan ike keşe jaralandь.

Avstreja zajьm вirəv tirəhendə

Vina, Žinivələ millattar Ligahь вşanьsьlqь aъtьnda Avstrejə sit il zajьmь вirev turahьndaqь hejləşevďər вesense siratta Fransejə tarafьnan tedelgən qьjnlьqqa kilep tertelə.

„Nejəstitin Naxtrixtin" gəzite Fransejənьŋ Avstrejənən taqьla alda finans həm səjəsi вşanьstar talap iteven kyrhətə. Вьl вşanьstar millattar Ligahьnьŋ avstreja xuzalьqь өъtenən kantrul itev qararьna riza вulьvьnan Fransejənьŋ giniral kantrulь itep Fransejə vəktilen вildələv. Avstrejənьŋ Girmanejə m e n ə n tamuzna sajuzlьqьnan вetenləjgə вaş t a r t ь v ь n a n qiвarət.

Rumanejala krizis kəsaja

VINA Вuxaristan xəвər itevďər вujьnsa, urazajďьŋ nasar вulьvь Rumanejəla iqtisadi krizistьŋ taqьla qьrqьvlьşьvьna taicuk вirde. Avqus ajьnda dəvlət kassahьna ingən naluktar 1930 nse jьldьŋ avqus ajьna qaraqanda, вer milejarttejqə kəm.

Nidajumkalarďь jьjьp вetervtgə iŋ qatь saralar qullanьla. Gəzittər xəвər iteve вujьnsa, iъke Rumanejənьŋ tөn jaqelesə Вissaraвejəla naluk jьjьvsьlar unьşь həm mardarďь kantiskavajt itevďən tьş өj tərəlaren, işektəren kantiskavajt itələr Timək krəъtejəndərďe aьda torqan hьvьqtarďa „tuŋďьrьp ytərergə" telajďər.

„Diminiatsa" gəzite вer vaqiqanь kiltera: Вer vaqьt Patryle avьtnahьnda naluk jьjьvsьlarďan вerəv qimmətle əjвerďərd naluk jьjьvsьlardan вerəv jentьkləp qimmətle əjвerdər əďerləgəndən hun tiktən tik өj xuzahьnьŋ 10 jəşlek ulьn „kantiskavajt" itte.

3 hindle ylem jazahьna xəkym itelde

LUNDЬN, Zagarski sutь (Indejə) өs hindiene ylem jazahьna xəkəm itte. Вьlar şuŋar da qəjepiənələr, imeş ular 1930 nsь jьldьŋ dikaвerendə Pinzaвaski elkəhe guвirnatьrьn yterergə jөrөvse tirruris tərkemdə qatnaşalar. Вьl tərkemdə „qatьşьvsьlardan" dyrtenseh вьnan elek ytereigəjne. Puna qalahьnda Вumвaj guвirnatьrьn ytererge jөrөvse hind studintь 8 jьlqa utьrьrqa xəkəm itelde.

Sənəqətselər qajtanan eş xaqь teşerevďe talap itələr

BIRLIN, Girmanejə sənəqətselərenen sajuzь jaqьnan eş xaqь teşerevďe talap itep kalduqьvьrďь вoďďolar. Вьlar sənəqətten tөrlə tarmaqta вuďaqь 3 miljun eşsene uratьp alalar. Kymer sənəqəte ejələre sajuzь eş xaqьn 12 pratsintqa teşerevďe talap itə.

Finlandeja la eşheďďer 300 meŋ gə jetə

QILSINGFORS, „Finski Satsejal—dimakrat" gazite məqlymattare вujьnsa, Finlandejə la xəder 300 meŋləp eşheďďar вanala. Вьl Finlandejə вetə eşselərenen 60 pratsintьn jəki вetə xalqьnьŋ 10 pratsintьn təşkil itə.

91 rivəlytsejənirgə sut вuldь

PARIŽ. Qanojela (Hindo-Qitaj) sutta 91 annamit rivəlytsejənirďərenen eşe qaraldь. Sut вьlarďь 10 jьldan 20 jьlqa tiklem utьrьrqa həm katьrqa eşenə xəkəm itte.

Ridaktьr urьn вaъarь: Z. Kajъkъl

[illegible] вaşqara [illegible] torqan ikskvatьr. 600 eşse

BERG NƏ KALXUZ HƏM KALXUZSЬLA „BAŞQORTOSTAN"HЬÐ QALMAHЬN

SINTƏBER—„BAŞQORTOSTAN"DЬ TARATЬV UDAR AJLЬGЬ. BЬL AJ „B—N" GƏZITENƏ MENLƏGƏN JANЬ UQЬVSЬLAR TABЬP BIREĶGƏ TEJEŞ. „BAŞQORTOSTAN" AJLЬGЬN UNЬŞLЬ YTĶƏREV—KALXUZDARÐЬN TURA BURЬSЬ.

KALXUZ IDARALARЬ, „BAŞQORTOSTAN" DЬ TARATЬVÐA ALDЬNGЬ SAFQA BAЂЬGЬÐ

YKTƏBER BAŞЬNA KALXUZDARÐA FINANЬS PLANЬN TƟÐƟP BƟTƟRGƏ

1931 jьl aðaqьna tiklem kalxuzdarða finanьs iђəве (planь)teðev turahьnda вetə kalxuzdarqa, təвək, elkə həm kraj kalxuz sajuzdarьna qarata

SSSR KALXUZSINTRЬNЬŊ DIRIKTIFE

Kalxuzdarðьŋ xuzalьq jaqьnan nьqьnьvðarь, xəðer yk kalxuzdarðьŋ aqsa xuzalьqtarь erətkə halьnьvðь, aqsa sridstьvalarьnьŋ inem, sьqьmdarь anьq iђəpkə alьnьvðь talap itə.

Kalxuzsintьr idarahь, 1931 nse jьl aðaqьna qarata вetə kalxuzdarða la xəðer yk finans iђəве (planь) teðej вaşlarqa вьnьŋ esen finans planьnьŋ əhamejəte tura hьnda kiŋ aŋlatьv eştəre alьp вarьrqa həm unь teðevðə kalxuzdarqa jarðam ojoştororqa təqdim itə.

Вьl eş oşo jьldьŋ 1 nse yktəвerenən də hunqa qalmaj вeterelergə tejeş.

Prajьzvudstьva saralarь menən tə'min itev maqsatьn da oşo jьldьŋ aðaqьna tiklem həm kiləвe jьlda la finans iђəвen (prajьzvudьstьva planь) teðevðe daxuttar вylev plandarь menən вajlərgə kərək.

Finans planьnda inem həm sьqьmdar fəqət aqsalata вulqan inem həm sьqьmdar qьna iђəpkə alьna. Jьldьŋ ytkən vaqьttarьesenə planqa təqətkalxuzdarða davam itkən atcuttьŋ вujьnsa fakticski inem həm sьqьmdar qьna inderelələr.

Jəmhyrejət, kraj həm elkə kalxuzsajuzdarьna finans planь furmьhьn məxəlli yðgəlek həm ajьrьm teвəktərðen jynəleştərenə qaraj tura kilterergə xoquq вirelə.

Jəmhyrejət, kraj həm elkə kalxuzsajudarь, kalxuzdarða finans planь teðevgə jarðamlaşьv (ejrətev) esen jeterlek hьnda təzriвəle eşselər jeвərergə məzвyr itələr.

QUŞЬMTA: 1) Finans iђəве (planь) furmьhь.

2) №№ 1—5 finans xisaptarьn teðev esen jarðamsь taвlitsalar.

SSSR Kalxuzsintrь rəise: JURKIN.
Pravlinjə aqzahь: P, FIDЬRES.

Taвlitsa №1

Orloq jşelsə, tixnik kylturalarь həm вolonsolqtan kilgən praduksejalərðe tapşьrьv (hatьv) ðan kilgən həm tavar praduksejalərðe hatьvðan kileve ketelgən inemdər.

(oşo taвlitsəgə qarap, prixud eleşeneŋ III-вylegenda 1-5 nse statjalar teðelə).

Kylturalar isemdəre	1931 nse jьl 1-I ðan, plan teðelgən kengə tiklem hatьlvðan inde.	Jьl aðaqьna tiklem tapşьrьlьrqa (hatьlьrqa) ujlana.		
		Praduksejanen avьrlьq hanь	Əderlev xaqь	Summa
I. Orloq kylturalarь				
1. Arьş				
2. Bojdaj keðge				
3. „ jaðqь				
4. Holo				
5. Tarь				
6. Qara вojdaj .				
7. Kukuruz . . .				
8.				
9.				
II. Jəşelsə, jemeştər				
1. Kartuf				
2. Səgeldər . . .				
3. Hujan				
4. Alma				
III. Tixnik kylturalar				
1. Mamьq . . .				
2. Jeten jeplanə .				
3. Jeten orloq lata				
4. Qomвaqьş . .				
5. Təmake . . .				
6.				
7.				
VI Mal aðьqь				
1. Besən				
2. Halam				
3. Tamьr aðьqtar .				
4.				

Taвlitsa № 2.

(Вь taвlitsa prixut eleşeneŋ III- вylegenda 6 nsь statja esen)

Tavar firmelər praduksejahen tapşьrьvðan (hatьvðan) kilgən həm praduksejə hatьvðan kileve ketelgən inemdər.

Tavar firmelərenəŋ iseme	1931 nse jьl 1/I ðan alьp, plan teðegən gə tiklem ingən	Jьl aðaqьna tiklem hatьrqa ujlanьla		
		Praduksejənen avьrlьq ylsəve	Əderlev xaqь	Summa
I. Hetselək firmehe				
a) firmə praduksejahe (sьjr, hot,maj) . . .				
в) Brakqa sьqarьlqan artьq mal				
v) Jaş maldar				
g) Başqalar				
II. Susqa firmehe				
a) Susqa hatьvðan . .				
в) Susqa вalalarь hatьvðan				
v) Hujьvðan (tirehe, qьlь)				
g) Maj həm it				
III. Qoş-qort firmehe				
a) Seneştər				
в) Kykaj				
v) Qavrtьn həm mamьq				
g) It				
IV.				
a)				
в)				
v)				
g)				

Taвlitsa №3

Başqa tər (tavar firmelərə вulmaqan) dəjemləşterelgən mlasьlьq xuzalьqь tavar praðuqsejalarьn tapşьrьvðan (hatьvðan) kilgən həm kileve ketelgən inemder.

(Вьl taвlitsa finanьs planьnьŋ III-вylek, 7 nse statejahьn teðegəndə fajðalanьla).

Tavar praduksejahe iseme	1931 nse jьl 1-I ðan alьp plan teðegən kengə tiklem ingən	Jьl aðaqьna tiklem praduksejə tapşьrьlьrqa (hatьlьrqa) ujlana		
		Praduksejənen avьrlьq ylsəve	Əderlev xaqь	Summa
I. Hot maldarь				
a) Dəjemləşterelgən вytən maldar praduksejahe . .				
в) Brakqa sьqarьlqan artьq maldarðь tapşьrьv (hatьv) ðan				
v) Hujьvðan(It, tire, jən h. в)				
g) Kalxuzdьŋ вytən tər xuzalьqtarь (susqa, harьq, eş maldarь aђьrav)turahьndala şundaj uq kyrhətkestər teðelə.				
II. Susqalar.				
a)				
в)				
z)				
III. Eş maldarь				
a)				
в)				
g)				

Taвlitsa №4

(Вьl taвlitsa prixut eleşeneŋ VI-вylek I-statejahe esen)

Kalxuz pritprejatejalərenəŋ kilemdəren iђəplev.

Pridprejatejalər iseme	Pridprejateja praduksejahen hatьvðan kilem.	Qajtanan eşləp sьqarьv həm eşləp sьqarьv esen.	Kiləsəktə inev ujlana	Betəhe	Iklə
1. Tirməndər . .					
2. Jarma hьvqьs .					
3. Jən tetkes . . .					
4. Kirвes zavьtь .					
5. Jeten talqьqьs					
6. Maj вeşkes . .					
7. Kraxmal-patkь z.					
8.					
10. Itek mastirskujь					
11. Stalarlek mastir.					
12. Qajьş mastirsku.					
13					
14.					
15.					
Betəhe					

Taвlitsa № 5

Kridit alьv esen zajafka

Kridit naməa esen kərək	Totolahь kriditteŋ вetə summahь	Sujjemlanənplan teð.kenhalьnqan		Jьl aðaqьn tiklem halьnasaq	
		Kalxuzdan yð aqsahь	Dəvlat вank kridit	kalxuzdan yð aqsahь	Dəvlat вank kridit
I. Hetselək tavar firmehe					
a) Hьjьr hanь . .					
в) Teðev nəmələrе					
v) Silus					
g) Qoramaldar . .					
d) Bytəndər . . .					
II. Susqasalьq tavar firm.					
a)					
в)					
v)					
g)					
d)					
3. Jaqqь toqom toroqtorov punktь					
a)					
в)					
v)					
g)					
d)					
4. A-x. qoramaldan hatьp alьv					
5.					
6.					
7.					
Betəhe . .					

ABSSJ . . . .

. . . . Təвəge . . . . Kalxuzь

KALXUZDЬŊ 1931 nse JЬL AÐAQЬNA TIKLEM FINANS IЂƏBE (PLANЬ)

PRIXUD	1931-jьl 1 Inanalьp plan teðelgən kengə tiklem ingən	Plan teðelgən kenden jьlaða qьna tiklem inev ketelə	1931 nse jьl вetəhe ingən
I. Oşo kendə вar maja			
1. Kalxuz kassahьnda həm Dəvlət вank həm Haqlьq kassalaqь aqьmdaqь iђəptə (plan teðegən malda) вar			
2. Dəvlət вankta kapital tuplav maxsus scutta (plan teðev malendə вar			
Betəhe . .			
II. Kalxuzsьlarðan inde			
1. Kalxuzsьlarðьŋ kalxuzqa inev vznustarь			
2. Kalxuzsьlarðьŋ həm вaşqa ojoşmalarðьŋ paj ikьlattarь (qajtarьlasaq)			
3. Qajtarьlmaj torqan vznustar . .			
4. Elek kalxuzsьlarðьqь вulьp ta xəðer kalxuz iђəвenə kyserelgən вurьstarðь tylev esen ingən . .			
5. Terlə вurьstar esen kalxuzsьlarðan ingən			
Betəhe . .			
III. Kalxuzdьŋ tavar praduksejahen hatьvðan inem			
1. Orloqtar			
2. Jəşelsə həm jemeştər			
3. Tixnik kylturalar			
4. Besən			
5.			
6. Tavar firmelərenən (dugьvьr вulqan təqdirðə)			
a) hetselək tavar firmehenən .			
в) susqasьlьq tavar firməhenən			
7. Başqa tər dejemləşterelgən malsьlьq xuzalьqьnan			
a) Hьjьrdarðan			
в) Susqalarðan			
v) Eş maldarьnan			
g) Qoş-qorttan			
d)			
Betəhe . .			
IV. Terlə inemdər:			
1. Jarðamsь pridprejatejalərðan(kustarsьlьq, sənaqət prid.) inem . .			
2. Kərəkmaj torqan mliektər, ytil sьjr'ja h. в. hatьvðan . — . . .			
3. Maşinalar, invintarðar, вinalarðan həm sittə eşləvdən kilgən inem			
4. Alьp вetelməgən straxavaj primejalare			
5. Aqьmdaqь scut həm zajьmdar вujьnsa % %			
6. Jək taşьv, aqsa eşenə вarьvðan inemdər			
7. Hər terlə me'əssasələr həm keşelərðən inemdər			
8. Bytən inemdər			
Betəhe . .			
V. Dəvlət вanktan zajьm majalar			
1) Oðaq mətdətle prajьzv. ssudalarь			
2. Qьtqa mətdətle ssudalar . . .			
3. Bytənsə ssudalar			
4. Kantraktatsejə ssudalarь . . .			
Betəhe . .			
VI. Bytən ojoşmalarðan zajьm majalarь			
Betəhe . .			
Barlьqь . .			

1931 nse jьl kalxuz daxutьn elge rəveştə вylev prajьzvudstьva planь вujьnsa вylergə əðerlangən:

SUMMA

1. Bylenməj torqan fundqa . . .
2. Dejemləşterelgən mnajattarqa 2% . . . .
3. Kadьrðar əðerlav fundьna . . .
4. Byləklev fundьna . . . .
5. Kylt-tormoş fundьna . . . . .
6. Yð ara jarðam həm kyp qajlalər fundьna . . . .

RASXUD	1931-jьl 1/Inan alьp rascut teðegənkenə tiklem tyləngən — totolnqan	Plan teðelgən kendən alьp, jьl aðaqьna tiklem tyləргә,totolr. ujlana	1931 nse jьlda вetəhe totolasaq
I. Ketəsəkkə alьnqan aqsalarðь % % menən qajtarьv			
I. Dəvlət вankka:			
a) oðaq mettətle prajьzv. ssudalarь			
в) Qьtqa mətdət/e ssudalar . .			
v) Kantraktatsejə avansь . . .			
g) Bytən ssudalar вujьnsa . .			
2. Kalxuzsьlarðan aşьqьs jьjьlqan silovaj vznustь qajtarьv			
3. Hər terlə me'əssa həm keşelərgə вirəsəktər			
Betəhe . .			
II. Məzвyri tyləv həm sвurðar:			
1. Berləşkən a—x nalugь . . .			
2. Straxavaj ty'əme (sasev, qaraltь jort h. в. esen)			
3. Bytənsə naluk həm sвurðar . .			
Betəhe . .			
III. Prajьzvudstьvaqa kapital halьv:			
1. Het firmehe ojoştorovqa: . . .			
a) Teðev eştərenə -			
в) Mal hatьp alьv			
v) Qoramaldar alьv			
2. Susqa aђьrav firmehe ojoştorovqa:			
a)			
в)			
v)			
Betəhe .			
3. Mal aðьqь вazahь ojoştorov .			
a) Mal aðьqь haqlav urьndarь halьvqa (firmelər вujьnsa kyð uŋьnða totolmaqan)			
в) Bolonsoloqqa oðaq jьldar esen sьqьmdar (miliaratsejə h. в.)			
Betəhe .			
4. Pitumniktər, parniktər, jəşelsə həm jemeş вaqsalarь həm orloq rassadnikrare utьrьv			
Betəhe . .			
5. Maşinalar hatьp alьv			
6. Firmələr teðegəndə kyð uŋьnda totomalqanhər terletəlev eştəre:			
a) Jəşelsə haqlavьs həm kiptergestər			
в) Qajtanan eşləp sьqarьvsь pridprejatejalar (sьjr zavьtь h. в.)			
Betəhe . .			
IV. Tirriturejə ojoştorov: (Jer teðev, miliaratsejə h. в.)			
V. Prajьzvudstьva sьqьmdarь:			
1. Jort-jer, maşina həm qoramaldarqa aqьmdaqь rimont esen .			
2. Orloq hatьp alьvqa			
3. Furaz			
4. Jer herev, aşlьq sasev, huqьv h. в., MTS saĺxuzdarqa, вesən sasьv stansalarьna tylərgə . . .			
5. Miniral aşlamalar, jaqьv-majlav nəmələr alьvqa			
6. Pridprejatejə həm zavьttarðь tə'min esen sьjr'ja hatьp alьvq .			
7. Sənaqət pridprejatejalarе esen prajьzv. sьqьmdarь			
8. Agra-za vitrnarjə seltarenə (qortqostar menən kərəş qoramaldarь agranum həm vitrinarðarqa xeðmət xaqь h. в.)			
Betəhe . .			
VII. Terlə mə'əssələrgə irekle vznus həm atcislinejələr			
1. Traktrsintr aksejahen həm вytən ojoşmalarðьn maşina əвazatelstьva hatьp alьvqa			
2. Oðaq mətdətle prajьzvudstьva kridite fundьna			
3. Kalxuz esen zajьm alьvqa . .			
4. Təвək kalxuzsajuzqa vznustar (valavaj daxuttьŋ 1% samahь) .			
Betəhe . .			
VIII. Kalxuzsьlarqa вirergə:			
1. Kalxuzsьlarqa xeðmət kendərе esen aqsalata вirergə ujlana . .			
2. Dəjemləşterelgən mnajat esen 2%			
3. Byləkləv fundьna 1½ %			
Betəhe . .			
IX.			
1. Kylt. tormoş fundьna 2% . . .			
2. Yð ara jarðam həm kyp qajlalər fundьna			
3. Kadьrðar əðerlavgə			
Betəhe . .			
X.			
1. Kalxuzdьŋ Dəvlət вank həm Haqlьq kassahьndaqь aqьmdaqь iђəвendə 1932 jьl 4/I nə qalьvь ujlana:			
a) Dejemləşterelgən milkkə вirer esen			
в) Kylt. tormoş fundьna . . .			
v) Yð ara jarðam həm kyp qajlalər fundьna			
g. Byləklev fundьna			
d) Kadьrðar əðerləv fundьna .			
j) Bytənsə qalqan aqsalar . . .			
2. Maxsus kapital tuplav fundьna вylnməђ fundta qalqan h. в. aqsalar			
Betəhe . .			
Barlьqь: .			

Kalxuz idarahь

Rəis: (imza)
Xazinadar: (imza)

Belderev

15 sintaвerða kis 6 səqəttə sajuzdar jortonda MTS eşselərе həm вatraktar sajuzьnьŋ Başqortostan elkə kamitəte (2 nse jataz' вylmə N 3—4) tarafьnan şul sajuzdьŋ rajun kamitəttərе vəkilðərenəŋ elkə kəŋəşmahe saqьrьla.

Ken tərtiвe

1. Igen əðerləvðeŋ вarьşь həm MTS eşselərе həm вatraktar sajuzьnьŋ elkə ojoşmahь вurstarь (Başxlipzivsajuz idarahь daklatь)

2. VKP (в) Yðək Kamitəte həm SSSR Xalq Kamisarðar səvitenəŋ qararь nigeðendə Başqortostanda satsejalizem malsьlьqьn alqa jeвərev turahьnda (Başkalxuzsajuz idarahь daklatь).

3. Kalxuzdarða daxut həm uŋьş вylev saralarь turahьnda (Başkalxuzsajuz idarahь daklatь).

4. Dəjəm məзвyri вaşlanqьs uqьv həm 1931—32 jьlda вaðanlьqtь вeterev həm вeðdeŋ sajuzdьŋ elkə ojoşmahь вurьstarь (Başqortostan Məqarif xalq kamisarlьqь daklatь həm вeðdeŋ sajuzdьŋ kyltsiktьrьnьŋ quşma daklatь)

5. Terlə.

MTS eşselərе həm вatraktar sajuzьnьŋ elkə kamitəte sajuz rajkumdarьnьŋ Əfegə saqьrьlqan rəistərenə kəŋəşməgə kisek maj kilergə təqdim itə.

MTS eşselərе həm вatraktar sajuzь elkə kamitəte rəise:

VAISЬF.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Başglaflit vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEQED

16 SINTƏBER 1931 JЬL, №202 (503)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƟNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƟFƟ I—SAZUN URAMЬ, KURPS № 2
TILIPUN NUMIRDARЬ:
Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satь jaltemsa jer eşlav bylege . . . 5—48
Iqtisadьr bəm əleşma . . . . . 8—72
Kantura . . . . 1—11
Tenge ridaknejə . . . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.У.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬIЬ

Boraj MTS hь qьðьv eştə

BORAJ təвəgenen 30 traktьr 11 qatlavьь huqqьstan ojoştorolqan MTS nьn ydenən artqan bəten maşinalarь kalxuzdarqa eşlaj. MTS ydenə birelgən 15 qьðьv timp menən eş alьp вara. Bəta eş kanvajer sistimьna halьnmən tilgiktar tunqa herev zadaqan. Igen jьjьla вara, huqьla nejəhən 17 men itep qaвul itte. вara həm şul uq vaqьtta xekymətkə tapşьrьla вara. Maşinalardьn ner genə saqatta tik ultьrqandarь juq. Ular hər vaqьt eş smina menən 24 saqat eşlaj kilələr.

Anlatьv eştəre jaqşь вara. MTS ojoşqan vaqьtta 54 pr. ta tormoşqa kalxuzlaşьv xərəkəte, xəðer 61 pr. qa menðe. Təəktəge kalxuzdarðьn ereləşevenə, igen eðerlav planьnьn ytəlevenə jaqьndan torop jardam itelə. N.

BESƏN ƏĐERLƏV PLANЬ JENAJƏT RƏVEŞTƏ TYBƏN YTƏLƏ

BESƏN ƏĐERLƏV TIMPЬN BЬVЬVSЬ APPARTUNIZEM PRAKTIKAHЬNA QARЬŞЬ QЬRQA UDAR JAHARQJA

Besən əđerləv turahьnda VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte qararь

Besən əđerləv planьnьņ jenəjət rəveşendə əkren ytəleven k y r h ə t e r g ə. Dьvan, Əвjəlil, Bərjən, J ь l a j ь r, Virxatur, Krasna—Usul, Bış—Bylək həm Nuriman təвəktəre besən əđerləv kampanejəhьn вetenləj julqa qujmajьnsa, ul eşkə asьqtan—asьq appartunistarsa menəsəвət kyrhəttelər. Təвəktərđen kyвehe jamqьrlь kendər вulьvьna hьltav itep besən əđerləv eşendə вəlşevi'ktərsə timptь almanьlar (ə Şişmə təвəge şul uq şarttar esendə jьlьq zadanejənьn 57 pr. tьn ytəne.)

Başqortostan X. Kamisardar Səvite ergəhendəge ytəlşte tikşerev kəmisejəhenen besən jьjьv həm silus məs'ələlare вujьnsa sьqarqan qarardarьna əђtəp, VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte qarar вira:

1. Avьl xuzalьqьnьņ satsejalizem siktьrьn həm sənəqətte mal aðьqь menən tə'min itev kevek əhəmejətle məs'ələgə вьndaj điqqəthed qarasqa jul qujьlmaђqa tejeşlegen kyrhətep partejənьņ təвək kamitettarenə həm вesən əđerləvselərgə his вer qarьşьlьqhьđ вesən əđerləv planьn вildələngən sruktarqa tultьrьrqa təqdim itergə. Besən əđerləvgə kereşməgən Dьvan, Əвjəlil, Bərjən, Jьlajьr, Virxatur, Krasna—Usul, Bış—Bylək həm Nuriman təвəktərenen rajkumdarьna navit qujьrqa. Ularqa aldaqь jaqьn dikada esendə eşyl həm avqьs ajь zadanejəlaren ytərgə həm sintaвer planьnьņ ytəleven tə'min itərgə quşarqa.

2. Bətə вəktərđə mal aðьqь menən tə'min itev esən đur məmkinlektər вulьvьn kyđ uņьn da totop, X. Kamisardar Səvitenə ajьrьm təвəktərđə вesən əđerləv planьn, unь arttьrьv esen, jaņьnan qarap sьqarqa həm əs ken sruk esendə VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte qaramaqьna tapşьrьrqa quşarqa.

3. Besən tapşьrьv jəhətenən qarşьlav plandarьn ojoştorov, həm maldarđь kəđ saвьp alqan вesən menən həm mal aðьqь eђtəmə rissursьlarь menən tə'min itev esən kalxuzsьlar həm jaņqьðaqtar arahьnda kiņ kampanejə ojoştororqa təвək kəmitətərenə həməđerləvselərgə, təqdim itergə. Besən tapşьrьv jəhətenən kulak həm zazitьсnьj xuzalьqtarqa вirelgən qatь zadanejalarđь jaņьnan qarap sьqarqa həm ulardь ytəv esən iņ qьђqa qatь sruktar вildəlergə.

4, Sajuzprumkurmqa həm Xlipzivsajuzqa yđ apparattarьn jaņьnan qarap sьqarqa həm unь nьqьraq hьqьlmalь jaharqa вigerək tə tapşьrqan vaqыtta вesənden vaqlanьvьn ədəjtev esən вesən вəjləvestərđe saвьnlьqqa kyserep eşlətergə, kalxuzdarda вesən вəjlev esən sruktar вildələrgə təqdim itergə.

5. Narkamzimqa, Sajuzpruskurmqa həm Xlipzivsajuzqa Orloq tristenen vəkile menən вergə şul Orloq tristenen safxuzdarьnda mal aðьqьn, вigerək tə hun saвьlqan halamdь jьjnav planьna 2 ken sruk esendə eşləp sьqarьp, ul eşkə praktik rəveştə kereşergə, halamdь eђkertkə halьv esən вrigađalar ojoştororqa quşarqa,

6. kalxuzsajuzqa tyвəndəgelər đe təqdim itergə: a) MTS lardь həm вesən saвьv вazalarьn kəđ вesən saвьvđь ytəv esən maвli zavajt itergə, kəđ saвьlqan вesəndərđe kalxuzdarqa вirergə, вьnьņ esən eş xaqь rəveşendə tejeleş miqdarda jəjsaвьlqan вesənde sajuzprumkurmqa tapşьrьv esən alьrqa;

в) Kalxuzdarđa unьş jьjnavdan вuşaqan вətə laвagerejkələrđe вesən saвьvqa kyserergə həm

v) Mal aðьqь вazahь jeterlek вulmaqan təвəktərđə kalxuzsьlardьņ вrigađalarьn ojoştororqa həm ulardь mal aðьqь əđerləv esən вytən təвəktərgə jeвərergə.

7. It sajuzьna həm əđerləvselərgə yđ karaktaren qaplav esən yđđərenen mal вazalarь ergənen də mal aðьqьn əđerlərgə təqdim itergə. Kazakulka, Əltimirьt ka həm Panamaryiqa ike ken sruk esendə kanteryi handardь вildələrgə.

8. Skatavuđ həm maj triste vəkildərenə mal menən kampilk tavajt itevden arttьrьlqan planьn mal aðьqь menən tulь rəveştə tə'min itergə quşьrqa. Bьl eş esən Slaвadinskej, Mantaşьf, Rьjьt iptəşlərđe həm safxuz diriktьrdarьn məs'yl itergə, şulaj uq dəvlət fundtarьnan вer genə sintnir đa mal aðьqь вirel məjəsəge turahьnda ulardь əş kartergə.

9. Ɵlkə Kəmitətten satsejalizem malsьlьqьn alqa jeвərev turahьndaqь qararьna əђtəp, urьndarqa, safxuz, kalxuz maldarь qьşlav esən jaвajlaştьrьlqan mal aðвardarьn tədəv eşen kesəjtev turahьnda diriktiva вirergə Kazakuf, Fraluf iptəşlərgə həm tris vəkildərenə təqdim itergə. N a r k a m z i m qa Orloq t r i s t e n ə h ə m S k a t a v u t q a—Orloq triste safxuzdarьndaqь maldarđь qьşlatьv turahьndaqь məs'ələne вer dikada sruk esendə eşləp sьqarьrqa.

10. X. Kamisardar Səvitenə kəđ вesən saвьv esən вirelgən saвьnlьqtarьn fajdalanmaqan safxuz, kalxuzdarđь ul saвьnlьqtarьn mal aðьqьn jьjьp alьv məmkinlektəre вulqan вytən ojoşmalarqa вirergə məвьyr itep qarar sьqarьrqa quşьrqa.

11. 15 nse sintəвerđə вesən əđerləvđen вarьşь turahьnda sikritarejat ultьrьşьnda dakiat tьnlarqa.

Avьrqazь, Tapurin, Qaltas, Bələвəj, Tujmazь təвəktəre вesən saвьv planьn əđələr

Təvge вesən planьnьņ əđeklegən ikense qat saвьvđa qaplarqa

„Kalxuz sajuz eşendə həm kalxuzdar eђtenən apiratif jetəkselektə вəlşeviktarsa quja almanь eştə sdiljinanь đerəь ravea tə şuђanьvь tejeşenə qujmanь taqь kinajtev saralarьn kyrmane. Bьna вьl jeteşhedlektər tuvъь saвьv vazalarь, ede kilterep sьqarđь" tejelə вesən saвьv kəmisejəhenen 5 nse sintəberđə sьqarqan qararьnda

Senki вesən jьjnav eşe əllə qasan вeterge tejeş вulha la, вьl eşkə kalxuzsь həm jaņqьðaqtardьņ iqtiвarьn jəlep itev arqahьnda 6 nsьsь sintəвergə вesən jьjnav planьn nej вarь 81,5 pr. qa qьna ytəlgən. Kalxuzdar вьl eşkə вəlşeviktarsa timp kyrhətkəndərə juq əle. Ular plandarьn nej вarь 89,9 pr. qa qьna ytənələr. Ə, jaņqьðaq xuzalьqtar, kulaktar ajьrьmsa ta ıavъ, ıa nasarьraq xaldə tora. Ularđa plan faqət 63,9 pr. qa qьna ytəlgən. Sintəвerđen 1 nse ŀkenlegenə tiklem faqət 9 qьna təвək plandь arttьrьp ytəne. Avьrqazь təвəge planьn 35 pr. qa, Tapurin 42 pr. qa Qaltas 46 pr. qa Bələвəj 49 pr. qa həm Tujmazь 51 pr. qa qьna ytəne.

Səsev ylandarьn jьjnav đa la maqtarlьq eş juq. Məsələn: Jaлaqьr nej вarь 51 pr. qa 21,3 pr. qa Saqmaqoş 20 pr. qa K.Kam47pr.qajanenBələвaj48pr qa həm Avьrqazь 54 pr. qa ytəne. Besən jьjnьvđaqь вьna ojoşmalardaqь kimselekler kyrə torop almajьnsa ular tomanьn qaţaqa aldaqь yđ saraqь kyrьmqan. Eşteп ylyəsen tikşerep torov həm apiratif jetəkselek itev eşe вeтak həm alьk kalxuzdarqa ta jomoşaq kulaktarqa qыlь ikenьn qanaqatlanerlek tygel. Besən jьjnav menən вergə japьraq aðaqtarь jьjnav eşe la ta tik вer təвəktə ... nej вarь ... plan 15 nse sintəвerđə ... huņlamaj ьtьlqa tejeş ine. Lakin вьl tar

maqta la hьnьlьş juq. Plan 40 pr. qa la ytəlmagən. Jьjьp ajkan saqьnda mal adьqtarь эđerləv eşe qatev itəмelьgə rozə la nasar вara. Təвəktar plandь ytəvđe yđđerenə javaplьq hidmajdьr. Mal adьqь ajьrьmsa вəjlə-hirđə ul jьlьqa tejeşə вьlьqan saвaqlarь... sьlarqa qarьşь kiђken saralar kyrep plan ytəlgən 100 pr. tь menən tə'min itergə tejeş.

—Kulak həm qatьn xuzalьqtar đьņ вirelgən salьmdarьn his qьmşanьnьvđ tultьrьlqa;

—Ikense qat saвьv zadanejahьn вirgəndə avьl savittarenə təvge saвьv zadanejahьn tulma qan esenen mazayri ьtьnь tes qujьrqa.

100 KYBƏ BESƏN EŞTƏN SЬQTЬ

K. USUL təвəge „3 nse Ural" kalxuzь maldarь əđəj menən tə'min itevđe əđə. Besən saвьv plan jan tulmanь. Şal vaqьt 100 tan artьq вesən kyвьlə jьlqan jatьv вьrь. Besən saвьv eşe nasar. вara. Kalxuzqa kьrьz вaьv eđgiləgən kyвek kəđge səsev đə эđelev aldьnda, ul ele nej вarь 75% qa ytəlgən. Ber genə kila orloq ta tadaрtьlmaj səsel də Japraqtardь mal adьqьna əđerləvđe ujlap qaravsь ta juq. Senki, ıdara kampanejalardь ujan maђ joqo esendə ytkərə.

IFIR.

OJƏJEP KEMDƏ?

Şişmə təвəgenen Quş qьvaq avьlь вьjьl nej вarь 3 giktar вesən saвьldь. Bьna вьlarьn da tik вer torkem tyrə quşqan ıerga saвьp alьp kilə Ular səвəp aldьnda вьlarьn nejə ... tьrsьlar ... Təvge вesən planьn qaвьlьqьn qьna ojaldъ qььtь Saвьp alqa; qьj ... Ojajep kemdə?

ultьrqan вer terkom tyrələr Quşqьvaq avьlьnьn mal aðьqь menən tə'minat məs'əlehenen вer xalda tora вьnь вelqan вьrьnan, ...kəmseleк alьnqan jьlьqы ... 3 giktar вesən menən torop qaldь.

Avьlьdan mal aðьqь zapasь вьlarđa qaltь. Ularqa tььlqan вesən tykt ьtьan ... вьrьnь вer torkem ... Ojajep kemdə?

BESƏN 96% JЬJЬLDЬ, 35 URЬNDA SILUS

NURIMAN. (Tiligramma) 10 sintəвergə tiklem atьq jьjnav 100 pr. tь menən ytəlgən. Besən saвьv 81,6 pr. qa jьldь. Kəđge səsev 93, tuņqa herev 10 pr. qa ytəlgən.

Besən 96 pr. qa jьjьldь. 35 urьnda silus jamlanqan. Bətə təвək kampanejalarьn da krasnaqa—qor avьl savite ojoştorqьa tejeş. Kalxuz həm jeгəжesendə əle đa hьnьqlьnьp torqan jaqan qalьn jalqan halamdь qьн xalьn ulagasqan. Nuriman təвəge eşkə ... Uldь ... V. TIMERXAN.

Tavəktəre tapşьrmavsь kulaktardь xekem itəвeđ

MIŞKƏ təвəge Qojaqas səvitenen mal aðьqь nizamь... Kulaktar ... Kulak Bəвicet Meləkə вьr 7 sintnir tapşьrьp вətə qalqanьn ... Şьnьn esen pralitarejat вьlə Kamitəte qararь ... esən hьm ulardьn вьlь ... xilkə kanifiskavajt itelde. N. TIMERXAN.

MƏNƏVEZ IGEN ƟSƟN KƟRƏŞTƏ BALSEVIKTARSA ƟLGƟ BIRƏ

DƏVLƏKƏN, QARAQJOŞ, MAQAR. MEJƏKƏ TƏBƏKTƏRENDƏ KULAK MENƏN KILEŞTELƏER. BЬNDAJ APPARTUNISLЬQ KILEŞEVĐƏRENƏ HIS URЬN JUQ. PLAN TULTЬRЬLЬRQJA TEJEŞ

Igen əsən вьna nisek kərəşergə kərək

MƏNƏVEZ təвəgendə Qьđьl sajraq ... esselar saqьrьv ... Jьjnav quşьlqan ... Igen ... 25 pr. qьna ... Xəđer kyrhəm ... Avьl savite həm kalxuz prsidatelda

... renen təвək jьjьlьşь igen əđerlavđe ... 1 nse ... ytəlgən ... tamamlanqa ... Qarar əsşeviktarsa ... Xəđer kypkenə avьl savittəre ... plandь 70 pr. qa ytənelər. Igen ... zadanejəlarьn tultьrьvsь esen ... qa ... nir igen qaвul itelde.

Q. BAJAZITEF

BILARƏT, VIRXATUR, ƏBJƏLIL, USALЬ MAQAR HEĐĐƏN PRAKTIK EŞ MENƏN JAVAP KƏTƏ

PITRUFKA, 12 sintəвer (tiligraf arqьrь) Maqar təвəgendəge savit, kalxuz ojoşmalarь, sənəqət ojoşen eşselər tuplav aja esəv kalxuz eşselər вьrь 23 ... tubalar ... —ilər ber 10 kalxuzsьnьn eşelhe rudnikterqə, вətə вuş esen kes rudniktarqa tьqan ... вirelgən razvirskьnь 25 nse sintəвergə 100 pr. ytqarьrqa hyđ вiraвed.

Ojo kendə 140 keşe—kalxuzsьlar tuplanьp ojoşqan xalda rudniktarqa, kittelər. Heđđen menən вьlь ... rəşenə sьqьp tinləşergə saqьraвьđ.

iptəş. Stalinden mərəzəqəten həm partejə Ɵlkə Kamitətenen qararьn tulьhь menən вojomoqa aşьrajьq, Başqortostan mitallurgejə gigantьn teđev esən sьjrьja ruda вaza hь əđerləvse Zьjgazь—Tuqan—Kamamarav rudniktarьn eşse kestər menən tulьhьnsa tə'min itəjek.

Beđđen saqьrьvвьđđь tikşerep, qjəməli eş menən javap вireged!

Partejə təвək Kamitəte:	**ƏXMƏT'JƏNEF**
Təвək Başqarma K—te:	**JOMAQULЬF.**
Kalxuzajuz:	**BƏDEDTьINEF.**
Jntrud:	**VƏLEJEF.**
Ruda idarahь:	**LIVANIN.**

KALXUZDAR KƟĐGƟ SƏSEV, SILUSLAV FRUNTЬNDA JEŅOELƏR

BƟRJƏN, maxsys xəвərselərвeđđən (tiligьramma) havalardьn jьş yđgərep torovьna qaramaђьn „Qьpsaq" „Balqaş" „Bajnьdar" kalxuzdarь sajəsi—xuzalьq kampanejalarьnda вalşeviktarsa jenep вaralar. „Qьpsaq" siluslav zadanejahьn 169 pr. qa, kəđge səsevđe 140 pr. qa ytəne. Bajnazar kəđge səsevđe 147 siluslavđь 16 pr. arttьrьp tultьrđь. „Bolqaşa" siluslav zadanejahьn 275 pr itep ytəp, kəđge səseven вeterđe.

QADЬRQULЬF

„Taņ" kalxuzь igen tapşьra kalxuzsьlar plandь ytərgə hyđ вirələr

ARQJAJAŞ təвəge „Taņ" kalxuzь urazaj jьjnav eşen вeterep xəkymətkə 370 вot igen tapşьrđь. Igen tapşьrьv eşe jaqşь вara. Kalxuzsьlar kyrhətelgən plandь yđ vaqьtьnan alda tultьrьp sьqьvqa hyđ вirələr.

„XƏBƏRSE"

BILAQATAJ ŞTURM 10 KƟNLƏGƟ YTKƏRƏ

Uņьş jьjnav həm igen əđerlavđəge əđeklektərđe вeterev esən Bilaqataj təвəgendə udar 10 kenlek ytkərelergə вulьndь. Avьldarqa təвək aktiftarьnan vəkildər jeвərelde. Un kenlek: вerđən—uņьş jьjnav həm huqьvđь kesəjtevđe həm ikensenən—igen əđerləv eşen вajavaj rilsəgə halьvđь kyđ uņьnda tota. Kamsamuldar 10 kenlektə aktif eş makarnek kyrhətələr.

Q.QJ.

„II—Yrnək kalxuzь jeņep sьqtь

Mənəveđ təвəge „II—Yrnək" kalxuzь urazaj jьjnavđь 100 pr. tь menən вeterep, kəđge səsev həm tuņqa herev eştərenə teştə. Kalxuz yđendəge вulqan вətə eş kestəren đerəь fajđalana. Kalxuz eђtendə torqan plandar вarьhь la, вalşeviktərsə jeņep sьqьvđar menən tə'min itelasək.

DƏVLƏTЬF.

380 BOT IGEN XƟKYMƏTKƏ

Igen əđerləv ɵəgengə sajasi—xuzalьq kampanejalarьnьņ iņ mehime ikənen aņlaqan „Malsь" kalxuzь (Arqajaş təвəge) aqzalarь, вətə kestə igen zadanejahьn tultьrьp sьqьvqa вaşlanьlar. 10 nsь sintəвerđə 380 вottan torqan đur вer qьđьl aвuz ojoştoroldo. Eştər qьđьv вara.

ƏSRAR.

Başqortostandьņ вətə kalxuzsьlarьna kalxuz idaralarьna вeđđen asьq xat.

Jalqav as kyđđərđe kulak aginttarьn sənəqətkə jeвərməged.

Başqortostandь xəđerge igen selek ilenən indystrejəl igənselek ilgə əjlənderevđə erəşən el kən urьn totasaq Zigazь təвəgendə jer məqdəndəre (rudalar) eđləv fruntьnda eşləvse, Beđ вaşqortostandьņ tərlə təвəktərenən kilgən KALXUZSЬLAR 1932 nse jьldьņ 1 nse qinvarьna tiklem eđlənep taвьlьrqa tejeşle вulqan 59 miljan tunna jer вajlьqьn (rudalardь) eđləp taвьv julьnda yđeвeđđe udarsьlar itep iqlan itəвeđ. Yđ eşeвeđ menən 1932 nse jьl Zigazь Kamaruf isemendəge gigant zavьtь hala вaşlarqa məmkinlek tьvđьrьrqa həm şul arqala Başqortostandь indystrejəl igənselek ilenə əjlənderev julьnda вətə keseвeđđe ajamaђqa hyđ вirəвeđ.

Beđ, вьl fruntьņ avьr ikənlegen kiђken sьjnfi kerəş esendə вarasaqьn j a q ş ь вeləвed, VKP(в) julвaşlьqьnda ul qьjьnlьqtardь uņьşlь rəveştə jeņep sьqьvвьđqa eşənəвeđ, jaņь eş вatьrdarь jerle xalq (вaşqort, tatar) pralitarejat kadьrdarь jeteşkəndə yđ kyđeвeđ menən kyrep torавьđ.

Bьnda вulqan jeteşheđlektər kəndən ken вeterelə вaralar. Beđ təviegenə 8 saqət eşləp, 3—5 hum ьəm 5 humdanda artьqraq eş xaqь alaвьđ. Torlaq maxsus kəjem həm aņ—вelem tərвejəne jaqьnan tə'min itelgən вeđ.

Ləkin şuqa qaramaђtan, вeđđen aralala qurqaqtar вulmanь tygel. Jaņьbş qьђьlьp qalqan jalqavđar kulak jalsьlarь həm ıvaclar eş fruntьnan qasalar. Bьlar arahьnda вьqa tiktem partejə həm kamsamul вilite totop jerəgən jalqan kammunis həm jalqan kamsamuldarda juq tygel. Bьna вьlar qasalar. Ular qajtanan heđđeņ araqьđqa qajtьp kulak qotqoho taratasaqtar. Şuqa kyrə heđgə mərəzəqət itep əjtəвeđ.

—Heđ ulardь yđ saflьqьđqa qaвat inderməged, jal sьqьmьna up alqan aqsalarьn kire qajtarьp alьqьđ həm eşkə kitevselərgə вireləhe вətə eigyttərđən məxrym iteged. Sənəqətkə eşselər jьjnavđь taqьla kesəjteged.

Ural—Kyzвas esen, mital esen, Başqortostandь sənəqətle ilgə əjlənderev esen kerəş fruntьnda eşləvse вeđđən heđgə jalqьnlь sələm.

(Bьl asьq xat „Tara" isemle urьnda eşləvse kalxuzsь eşselərđeņ 21 nse avqьs jьjьlьşьnda вer avьđđan qaвul itelde).

Eşselər isemenən: V XAMMATЬF. BAHAVЬTDINЬF.

Razvitkum rəise: SIDЬRЬF.

Bəjək urьђ şavinizmьna sik qujьlhьn

„Paвida" (Şişmə təвəge) kalxuzьnda вəjək urьђ şavizmь вajtaqtan вirle jəşəp kilə. Urьђ kalxuzsьlarь menən вaşqort, tatar kalxuzsьlarь his вer tьnьşa almajdar. Jetəkse appart yđe urьђ şavinizmьna вirelep tatarđьņ nasarlьqtarь вulmahala, urьђtarqa tatardь nasar kyrhətergə tьrьşa. Şavinizm menən aqulaj.

Urьђtar jəkşəmвe həm şarşamвe kəndərđə-aðnaqa ike tapqr jal itələr ə, tatar kalxuzsьlarqa ajqa вer tapqьrđa jal kenə вirelməj.

Kalxuzdь taratьvqa alьp вara torqan вьl alama kyreneştər menən qatь kerəş asьlhьn.

Ə. XƏTIP

Qtajđa hьv вaђьvђan 180 miljun keşe jafalana

ŞANXAJ. Şanxajđa hьv вaђьvđan zejanlanvьь həm вegendən jarđamqa məxtaж keşelərđeņ hanь 180 miljunqa jetə. Hьv вaђьvđan 18 əlkələ 300 əjađ qaza kyrđe.

Rəjtir, Harь jьlqa вassejenьnda hьv вaђьv heđemtəhendə 1 miljun keşenen hələk вulьvьn вelderə,

Dəvləkəndə igen fruntь Yđ aqьşьna qujьlqan.

„Jumalqan" kulaktar igendəren casnь, вađarqa sьqaralar

DƏVLƏKƏN təвəge igen əđerləvđeņ avqьs planьn 58.5 pr. qa ytəne. Kulaktardan qatь zadanejalar iђəвenə nej вarь 137 sintir igen sьqarьldь.

Şulaj itep avqьs planь faqət kalxuzsьlar iђəвenə genə 58,5 pr. qa ytəlde. Jaņqьðaqtardan, ajьrьvsa kulaktardan igen kilevę nis qənəqətlənerlek tygel.

Dəvləkən təвəge jaņqьðaqtar arahьnda igen əđerləvđe ojoştorovqa iqtiвar вulməgən. Kulaktardь kyđđən teşerep, ularqa aņ appartunistarsa mərxəmət kyrhətələr.

Kyp kenə avьl səvittərendə igen əđerləv eşenə eşsən jəməqətselek, kalxuzsь həm jaņqьðaq aktiftar quşьlmaqan. Eş yđ aqьşьnda вara. Jarđam kəmisejəlәre, avьl vəkildəre xərəkəthegłek itələr.

Kulaktarqa „qatь" zadaneja tip 30 вot вirgəndər ulardьņ igendəre 100 həm unan đa artь qьraq вulьv vəqiqalarь вar. Igende xəkymətkə tapşьrьvđa massьvьj ojoştorov eştəren qullanьp qarьşьlav plandarь вirmə urьnda, qajhь вer səvittər plandь jarlь urta xəlle xuzalьqtarqa jetkermәgəndər.

Qatь zadanejanь tultьrmaqan esen ştьraf tylətev tərtiвe kulaktarqa qьna tygel, jarlь xuzalьqtarqa la qullanьlqan. Bьl ştьraf kulaktarqa 90 hum вulha, urta xəllelərđən 120 humqa tiklem tylətelgən.

Kulaktar qatь zadanejanь tultьrьvđan qasьv esen igendəren casni вađarqa taratalar, Ə, avьl səvittəre вьnь „kyrməj", unь вaђьp kilələr.

Dəvləkən təвək ojoşmalarь avqьs planь tultьrьlmavđьņ „aвjektif" səвəвe itep kəndər jamqьrlь, nasar вulьvьn kyrhətep ьşьqlanьrqa mataşalar. Xəl вyki, ul səвəptər qaplaj alməj.

Igen əđerləvđə kulak həm nьq xuzalьqtarqa təjeşle вulqan partejə, xəkymət diriktivalarьn ytəməvđə вndaj appartunislьq sьqьştarьna kiђken sik qujьlьrqa tejeş. Kulaktь qanat aђtьna alьvsь avьl səvittərenə prakuratura aşa sara kyrergə kərək. P.S.F.

Kulaktьņ qatь zadanejəlarь tultьrtьlmaj

QARAQJOŞ təвəgenen Stərleвaş səvitendə səjəsi—xuzalьq kampanejəlarьn ytkərevđə his вer вalşeviktar timpь juq. Kampanejəlar tirəhenə eşsən jəməqətselek fekere tuplanmaj.

Səvit dəvmələndə kəđgə səsev nej вarь 38 pr. qa ytəlgən. Igen əđerləv taņgələnə kilgəndə eştər вigerəktə nasar. Kulaktarqa his вer qьђьm juq. Ularqa вirelgən 224 sintnir zadanejə vaqьtьnda tultьrtmav huņьnda yđđərenen qatь вulьvđarьn jıı qaitalar.

1—sintəвergə tiklem „qatь" zadaneja вujьnsa nej вarь 14 sintnir igen tapşьrьlqan.

Bьna вьl avьl səvitendə kulaktь qanat aђtьna alьp kilevselər tuđđьrьlьrqa tejeş.

Yrəzmət savite kulaktar joqomtohonda

QЬRQJЬĐ MEJƏKƏ təвəge Yrəđmət səvite igen əđerləvđeņ jьllьq planьn nej вarь 3,5 pr. qa qьna ytəne.

Kulaktardь qьђahь urьnda вaştarьnan hьjpajdar. Qatь zadanejəlarьn tultьrtьv juq. Kulaktьņ „...igen juq"... tigən qotqoho „Satqь", „Qьđьl hanansь", „Ɵrşək", „Qьđьl вatrak" kalxuzdarьna la joqqan. Ular вaђьp alqan igendərenen artьq eləşen əle вulha daviətkə tapşьrqandarь juq.

Kulak qotqohona sumqan вьl avьl səvitenə tejeşle qьђьm jahalьvьn talap itəвeđ

QJ. QJ.

Ɵmət вaj savite rəise Nəđerвajьf eştə tura nan tura kulak agintlьqjьn ytəj

MAQAR təвəge Ɵmətвaj avьlь savite rəise Nəđerвajьf partejə həm xəkymətten malsьlьq praвlimahьn xəl itev turahьnda qьь qararьn ytəvđə turanan tura kulakqa xeđmət itə. Ul təвəktən jeвərelgən silus əđerləv zadanejəhьn qaвul itməj Bьl turala, zadanejənь ytkərev esen maxsus vəkil jeвərgəstə ul đə jəm jьjьlьşta həm aktiftar ultьrьştarьnda asьqtan asьq qarьşь sьqa: BEĐGƏ SILUS KƏRƏK MƏJ, BEĐĐƏ SILUSQA MOX TAҘLЬQ JUQ. SILUS UL MAL AĐЬQJЬ BULMAQJAN URЬNDARĐЬŅ EŞE" tej. Ul yđenen avьl savite rəise вulьvь isemenən silus zadanejəhьn alьvqa atkaz вirə.

Bьna вьndaj kəndəlek praktik eştə sьjnfi doşman lagirьna kes вirep ultьrьvsь Nəđerвajьf kevek kulak aginttarьn вegendən yk eş вaşьnan alьrqa. Yđ đərenen jenəjəte esen ulardь rəximheđ rəveştə savit xəkəmenə tarttьrьrqa tejeştər.

Kysmə Xəвərse.

MARKSIZEM—LININIZEM TEJYREJƏHE—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞTEŊ YƏGƏLEGEN HƏM BURЬSTARЬN AŊLAVQA KƏSLƏ QORAL

KƏD—QЬŞ SIZUNЬ UQЬVЬN 1—YKTƏBERDƏN BAŞLAV ƏSƏN KANKRIT ƏDERLEK OJOŞTORORQA.

KƏD—QЬŞ DƏVERENDƏ PARTEJƏ UQЬV SELTƏREN KIŊƏJTEV SARALARЬ TURAHЬNDA

VKP(в) NЬŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE SIKRƏTAREjatь QARARЬ

Satsejalizemdeŋ вetə frunt вujьnsa kiləsəktəge hezymeneŋ вurьstarь, Başqortostandь „artta qalqan agrar ildən, indysterajal agrar ilgə" (VKP(в) nьŋ Başqortostan Əlkə Kəmitəte, вojorahьnьŋ oşo jьl 5 avqьs qararь) əjləndereve həm 1932 nse jьlda totoş kalliktifləşevđe təmam itev—вьlar partejənьn Başqortostan ojoşmahьnan aldaqь kəd—qьş dəverendə partejəla massavaj reveştə uqьvđь kiŋ julqa qujьvqa đur diqqət вirevđe talap itə.

Jaŋь indysterejə giganttarьnьŋ (matur, qađan turвin həm вytən zavьttar) tədeleve Başqortostanda eşselər sьjnfьnьŋ вьqasa kyrelməgən dərəzələ əđtən ... Linin partejəhe saftarьna aqьlьvn birəsək. Ə вьl xəl partejənьŋ Başqortostan ojoşmahьnьŋ aldьna jalpьqa tejyreje həm səjəsi tərвejə вirev eşen ... kytərev, kammunistьn idejə həm səjəsi вьnьqqanlьqьn həm вьq torosloqьn вetə saralar menən kytərep Başqortostandaqь satsejalizem tədeleşeven, taqь la juqarьraq timptarь menən kerəşevgə jalpьn mauilizavajt itev həm uqa jetəkselek itev burьsьn quja.

Xəđerge jaŋь aвstanufka la partejənь jetəkse aktivtьn idejəsəjəsi kimələn kytərev julьnda вьq həm sistimlь reveştə вaşlap вutьnьŋ əhəmejət tərвejə вirə. „вeđđeŋ timptar esendə yđenđe tjyrejəhe kytərev ebtəndə eşləməv məmkin tygel. Kem yьmaj, alqa вarmaj ularđь vaqiqalar motlaq u lьp kitələr, unьŋ qojoroqta qalьvь məmkin" (Pustişьf) ul jetəkselek itə almaj. „Jetəkselek itev əsən aldan kyrə belergə kərək" (Stalin) ə aldan kyrə вelevgə вarь tik kəslə qoral—marksizem—lininizem tejyrejəhe menən qoralłanqan keşe genə вuldьra ala. Əlkə Kəmitəte, вetə rajkumdar həm jəcəjkələr aldьna aktifьqtьŋ sistimlь rəveştə uqьvьn ojoştorov həm julqa qujьv, uqьvđьŋ terlə hьqьlmalь furmalarьn (timatika tyŋərəktəre, səvit-partejə məktəptəre, iŋ aktual səjəsi məs'ələlər вujьnsa daklattar, liksejələr, sittən torop uqьv səvit-partejə məktəptəre, Kamvuz h.в.) qullanьv məzвyrejəten quja.

Əlkə Kəmitəte ytkən dəverđə partejə uqьvь eşendə qemy mən Başqortostan вer tiklem uŋьştar вulьvqa qaramaћтan qajhь вer təвəktərđə, вigerəktə jəjge dəverđə, marksizem—linin zem tərвejəheneŋ əhəmejətenə appartunistarsa, narьq вirə вel məv arqahьnda partejə uqьvь eşe eđelde. Jaŋь aвstanufka partəjə ojoşmahьnьŋ iŋ əhəmejətle səjəsi вurьsь вulqan partejə uqьvь eşenə qətqi rəveştə jəđ menən вorolovьn talap itə. Şul uq vaqьtta jaŋь aвstanufka partejə lə massavaj tərвejə seltəren nigeđđən yk jaŋьnan qorovđь unь sixqa, вrigadaqa, kalxuzqa jaqьnlaştьrьvđь talap itə. Əlkə Kəmitəte вetə rajkumdarqa, partkumđarqa həm jəcəjkələrenə aldaqь jьlda partejə lə uqьv seltərenen вrigadaqa pritperejətejəgə, jaki tədeleştərgə ere kalxuzdarqa, ucaskalarqa safxuz həm MTS larqa kyserergə həm ojoştororqa təqdim itə.

Əlkə kəmitəte partejələ uqьv seltəren julqa qujqanda həm kampliktavajt itkəndə rajkum həm jəcəjkələrgə iptəş Pustişьftьŋ tyвəndəge kyrhətmələre menən qullanьrqa təqdim itə.

„BED PARTEJƏLƏ UQЬVĐЬ OJOŞTOROV JULЬNDAQЬ EŞEBEĐĐE, PARTEJƏ UQЬVЬ SELTƏREN KAMPLIKTAVAJT ITKƏNDƏ LƏ HƏM UQЬV BARQAN VAQЬTTA LA EŞSELƏRĐEN TƏRLƏ GRUPALARЬNA PATXUTTЬ, ULARĐЬŊ PRAJЬZVUDSTЬVA HƏM TORMOŞ ŞARTTARЬNA, JƏŞ YĐLEKTƏRENƏ, DƏJƏM BELEM DƏRƏZƏLƏRENƏ QARAP, DIFFIRINSEJƏLƏŞTEREV KƏRƏKLEGENƏN SЬQЬP ATQARЬRQA TEJEŞLEBEĐ. BARЬ TIK OŞO ŞART BULQANDA QЬNA BED PARTEJƏ LƏ UQЬVĐЬŊ NЬQ UQ JAQŞЬRЬVЬNA HƏM PARTEJƏ LƏ UQЬV SELTƏRENƏN KITEV

BƏRĐEŊ ƏĐƏJEVENƏ IREŞƏ ALЬRЬĐ" („Pravda" 1/IX).

Partejələ massavaj uqьvđьn həm aktif uqьvđьŋ təp ajьşь tyвəndəgelərđən tora. Partejə giniralnaj hьđьqьnьŋ tejyrejə nigeđđəren həm səjəsi ajьşьn əjrənev, „satsejalizem əsən xəđerge dəverđəge kerəşteŋ eđəklektəren həm вurьstarьn" (Pustişьf) aŋlav; 2) satsejalizm tədeleşe plandarьn ytəv əsən, Başqortostandь indysterejələşterev həm avьl xuzalьqьn satsejalizem nigezenə jaŋьnan qorov eştəreneŋ juqarь timptarьn ytkərev əsən, вeđđeŋ tixnika həm ikanumika jaqьnan arttalьqьвьđđь jeted rəveştə, вetərev əsən kerəşkə вul ... 3) milli ... torop ... turahьnda „hur" ... məs'ələləre ... kytərev ... vaqьtta ... uq milli məs'ələge ... hьnь həm ...

Əlkə Kəmitəte tixnikə turahьndaqь prapagandanь ajьrьmsa đur əhəmejət вirep, kyltprup qa həm rajkumdarqa вьjьl partejələ uqьv seltərenə tixnik lemdərđe in jaqşь itep inderergə təqdim itə.

Kyltprupqa həm təвak kəmitəttərenə tixnikə turahьndaqь prapagandanь julqa qujьv həm ytkərev əsən tixnikə turahьnda massavaj prapagandan kiŋ julqa qujьv jəhətenan praktik saralar eşləp sьqarьrqa təqdim itergə.

Kəd—qьş dəverenə partejələ uqьv planьn həm kantryl handarьn ьraђlarqa. Bьl kantryl handarđь VKP(в) neŋ вetə rajkumdarьna həm jəcəjkələrenə вer totqarhьđ jetkerergə kyltpropqa təqdim itergə.

VKP(в) təвak kəmitəttərenə вer totqarhьđ massavaj aŋlatьv eştəren julqa qujarqa, вetə partejə, kamsamul, prafsajuz həm kalxuz jьjьlьştarьnda ip. Pustьjşьftьŋ telməren əjrənergə təqdim itergə. Şunьŋ menən вergə kəd—qьş dəvere uqьvьn 1 nse yktəвerđən də hunqa qalmaj вaşlav ibəвenən sьqьp, partejə lə uqьv seltəren kampliktavajt itevđe ytkərergə.

Rajkumdar aldьna вetə partejə lə uqьv seltəren kərəkle prapagandistar kađrь menən tə'min itev məzвyrejəten qujьlьa. Bьl prapagandistar kadrьn ... Ə ... hьnь ... prapagandistar kađrьn ... nьŋ ... prapagandistarь ... tejeşle. Xəđerge vaqьtta kalxuzda prapagandistar kađrьn ... prapagandistar kađrь, вьlar ...

Əlkə Kəmitəte kyltprupqa dekaвr ajьnan da hunqa qalmaj вəxtərđə partejə lə uqьv eşeneŋ вarьşьn tikşerergə həm hədemtləren sikritarejatqa indererergə təqdim itə.

Əlkə Kəmitəte həm Əlkə Kəmitəttə rajkumdarqa, partejə la uqьv turahьndaqь Ydək həm Əlkə Kəmitəte qararđarьn ytəleven sarlav ojoştorovđь, gazit вitendə partejə lə uqьv eşenen kalxuz, safxuzdarđa həm pridprejətjələrđə julqa qujьlьvьn həmвarşьn jaqtьrtьrqa təqdim itergə.

Başgizgə, urьndarđь kərəkle ədəвejət menən vaqьtьnda tə'min itergə.

TIPAGRAFEJƏLƏ Kamsamul səjəsi uqьv вaşlandь

Kəđge—qьşqь uqьv sizundarь inev ajqanlь, „Yktəвer natsxahь" tipagьrafejahьndaqь kamsamuldar kəliktife səjəsi uqьvđarđь ojoştorov həm uqa partejəhed jəştərđe lə вьqtьrьvđa qьđьv eş alьp вara.

6 səjəsi tyŋərək ojoştorolop, вьlar 14 sintəвerđən eşkə вaşlanьlar. Pridperejətejələrđeŋ вetə jəştəren səjəsi məktəpkə alьv eştər ytkərelə. Partejəhьđ jəştər əsən jaŋь uqьvsьlar tyŋərəktəre tədelə.

Partejə uqьvđarь menən eş nasar tora. Uqьvsьlarđь ьlьqtьrьvđan udqan juq, Tipagьrafejaergehendə kiske səvit—partejə məktəвe ojoştorov turahьndaqь part kəliktif qararь kankrit eşənep вetməj. Qajhь вer tsixjəcəjkələre səvit partejə məktəвeneŋ əhəmejəten aŋlap jetkərməjđər. Məђələn: вer tsixta 45 partejəle вula torop jəcəjka sikritarь səvit—partejə məktəвenə tip 4 partejəhedđeŋ teđməhen вirə. Partejə səjəsi uqьvđarьna вьndaj iqtiвarhьđ qaraştar unьŋ sьjfat jaqьn tyвənəjtəsək həm hunlatasaq. Part kəliktif вьl julda aşьqьs saralar menən kankrit eşte qьđьvlatьrqa tejeş.

„ƏM"

BED ASLЬQQA QARЬŞЬ KƏRƏŞƏBED.

(AMIRIKA EŞSEHENEŊ XATЬ)

Xəđerge kəndə Quşma Amirika ştattarьnda 10 miljundan 11 miljunqa tiklem eşheđđər iђaplənə. Miljundarsa eşselər aslьqqa xəkem itelgəndər. Ulardьŋ unar meŋləgən simejələre paritsejə jarđamь menən kvartirđarьnan qьvьlalar.

Zavьt xuzalarь miljundarsa eşheđđərđe eşselərđen eş xaqtarьn qьђqartьrqa ulardьŋ xeđmət şarttarьn nasarlandьrьrqa fajđalanalar. Parlamint aqzahь Karavej ydeneŋ palatala hejlagən hyđendə Quşma Amirika ştattarьnda jьl вajьn aslьqtan 365 meŋ eşseneŋ yleve turahьn da вelderđe. Burzьvazejə iqtisadi krizisteŋ вetə avьrlьqьn eşselər jelkəhenə hala.

Eşheđlek ytev menən вer yk vaqьtta Amirika вurzьvazejahьnьŋ jaŋь вetə donja huqьşьna əđerlegelə kəsaja. Amirika вurzьvazejahь yđ iđare esendə krizistan sьqьv juldarьn eşselər sinьfьna hezym itevdən eđləhə ul вetə donja masştaвьnda la krizistan sьqьv juldarьn вetə donja eşselərenen vatanь—SSSR qa hezym jahavđan eđləj.

Zavьt xuzalarь yđđəreneŋ eşselər sinьfьna hezymđəren həm huqьşqa əđerlənevđəren tьnьslьq menəsəвəttəre tьnьslьq fakьttarь turahьndaqь jalqan hyđđər menən jəşerələr.

Zavьt xuzalarьnьŋ Amirika xeđmət fiđiratsejəhenan вulqan praf вojorakrattar menən вerlektə jahalqan kanfirinsejənən huŋ eş xaqtarьn qьђqartьv, eşselərgə qьђьm jahavđьn jaŋь tulqandarь kytərelə. Şulaj uq qorallanьvđь sikləv turahьndaqь hər вer kənfirinsejənən huŋda вeđ kirehensə qorallanьvđьŋ yвeven huqьş paraxuttarьnьŋ artьvьn kyraвeđ.

Quşma Amirika xəkyməte huqьşqa əđerlənevgə 658 miljun dallar aqsa tota, вьl 1913- jьlda totolqan sьqьmdan 100 pr. artьq.

Eşselər Quşma Amirika ştattarьnьŋ вetə urьndarьndala zavьt xuzalarьnьŋ hezymdərenə qьrqa qarьşьlьq kyrhətələr. Undaeşselərđeŋ вajavaj dimanastratsejalarь, eşheđđərđeŋ aslьq paxuttarь kəndə вulьp toralar. Arkanzasa firmirđarь aslьq paxutь menən yđđəreneŋ simejələrenə tuqravhьđ pasuвejə вirevđe jullap aldьlar.

Kapitalistar eşselərđen talaptarьna qarьşь niger eşselərenən tuqmavđar, eşselərgə qarьşь jynəltelgən jaŋь zakundar sьqarьv menən javap вirələr. Skatsвurgta 9 eşhed nigrđь xəkemhəđ totop ylterev esən də əđerlək alьp вaralar.

SAM KILLI.

Ruminəjəla kraŭtejəndər xərəkəte

VINA, Ruminjə la hunqь vaqьtta kraђtejəndər xərəkəte kyвəjđe. 22 nse avqusta Cirnovitsqa jaqьn avьlda vlastar menən kraђtejəndər arahьnda kyp вərelestar вuldь. Kraђtejəndər hezym itevse Zandarьmdarqa taştar attьlar. Zandarьmdar jarđam horarqa məzвyr вuldьlar. Bьlnarđan hun avьlda kraђtejəndər əвtənən iŋ qatь jazalav ytkərelde.

Rumaneja la 150 eşse qulqa alьndь

VINA, Buxaristan xəвər itevđər вujьnsa, kişinjva la вetə donja jəştər kənə aldьnan kammunistar eşendə şiklənelgən 150 eşse qulqa alьndь. Bьlarđan 100 eşse azat itelde, qalqandarь sutqa вirelde. Siktantьş qatь saralar həmi tirrurqa qaramaђtan 6 nsь sintəвerđə Bindir həm Slonozejə la kamsamuldar osqos mitingtar ytkərđe lər. Bьl mitingtar zandarьmdar tarafьnan taratьlьp qatьşьvsьlarđьŋ kyвehe qulqa alьndь.

Şvitsejə eşheđđəre SSSR qa sьqьrqa ьntьlalar

GILSINGFORƏ, Şvitsejə partejəhe urgьnь „Qyvytstaďvladin" xəвər iteve вujьnsa, Tiriokax ta SSSR qa qasьp sьqarqa jerev se 70 eşhed totoldь.

Franseja ajraplanьnьŋ həlakətka osorav səвəвe tere tikşerelə

KRASNA XULMA. Franseja ajraplanьnьŋ həlakətka osorav səвəвe tikşerelə Həlakət urьnьna вьrьmaudan aviatsejə kamisejəhe həm Əfənan Başqortostan xəkyməte kamisejəhe aqzalarь kilə.

Mejettərgə pasutnaj qaravьl qujьlqan. Həlakttə iьan qalqan Durriđьŋ rux kytərenkə.

Həlakət rajunьnda tuqravhьđ jamqьr java.

QAJNAN.

MENSELƏRĐƏN MILLI KADЬRĐAR JETEŞTEREVĐƏ BЬЬVЬSЬ

VILIKARUS ŞAVINIZMЬNA QЬRQA ATPUR BIRERGƏ

Milli kadьrđar jeteşterevđə mense—kamsamuldar đur pucva вulьp tororqa tejeş. Ləkin вьl kadrqa kyp prafsajuz—xuzalьq ojoşmalar tarafьnan aşьqtan—aşьq savinislьq qaraşь вulьp, ulardьŋ tormoştarьn jaqşьrtьvda вer terle lə rejal eş eşlənməj. Kirehensə вьl turala ə'zaularьvsьlar genə jata. Bьna kyptəgel vьlarqa karelgən I-II—rajkum VLKSM sikritađarь kaŋəşməhe aşьq kyrhətep kitte.

Berense həm ikense menselərđe tuplav aşa milli kadьrđar jeteşterevgə əđrəşkə viлikarus şavinsьlqь qavđalana.

1—Numirlь dəvlət tsixьnda.

„uravnilufka, tejyrejəhenə quş qullap jəneşep jatьvь appartunistar... ular eş xaqьn estən şьfьtьna qarap вirevđe eş вulha teŋəşterep teləməjđər, ođaq jьlđar totop, ulardьŋ haldarьn ... mьhьn вьvь, вaljavik timpьn edələr...

Bьndaj kansirvatizem вer iliktrik stansahьnda genə tygel. ... kyp ... pritperejətejələrđə ... jaşəgan.

Iliktrik stansahьnda şavinizem, jəşьl ... milli kadrđar ... jaqtьrtьlmaj. Telmeren ... kejem—halьm menən tə'min itelməj, şul uq vaqьt menselərgə ... mьjtьrtьv ... ajьlьnьp ...

Tikşerev hunьnda ajaq, əşkəjemdəre lə вulьvь asьqlandь.

Iliktrik stansahьnda.

Urьђ вulqan əsən 4—rəzrət

Yđđəreneŋ kyltura tormoş şarttarьn jaqşьrtьv horap kilgən menselərđe, dirikttьr yđ kəвintenən qьvьp sьqa. Qьđьl məjeştə joqlap jatqan əsən 20 şar həm kvartir tьşta jatьlar. Ajaq kejem horahalar, „qasan əjlanəhegeđ şunda matur kejem kejerhegeđ..." tьđar.

Menselər fizkyltura əjrənergə horaqas, kamsamul jəcəjkahe „unьŋ menən вulьşьrqa prafsajuzda aqsa juq, „tip jardam kyrhətməj.

Başqort, tatar—menselərenen ədeleklə əjrənergələrenə jəşьtə urta kvalifikatsejəlьlarьna qaraq huŋ 2—3 nse rəzrət menən genə tyləp, urьђ menselərenen 4 nse rəzrət menən tyləjđər.

Wixanicski tsixta eş xaqьnьn вerə alьp вirev turahьnda hyđ qađqatьşa, dirikttьr Məxmytef: „Mixanicski tsixqa heđđeŋ kərəgeged juq, qajđa teləhegeđ şunda kitegeđ", „tip javap вirə Menselərđe uqьvđarьna la tejeşle ituđьvar вulmavđan uqьvđь taşlavsьlar kyвəjə.

Iliktrik stansahьnda.

„Ber nəməgə jarama qan natsejanaldar вirelgən..."

Xəldər вьnda la şulaj uq. Başqort, tatar menselərenən, вaqanaqa yrmələj aimaђtar tip qьđđarđь uqьtьrqa teləməjđər. Sikritađar kaŋəşməhendə qala kammuna triste vəkile: „вeđgə вer nəməgə jaramaqan natsejanaldar вirelgən, вeđđə uqьj alьrlьq tygeldar" tip milli kadr jeteşterevđən qul heltəgəndəren kyrhətə.

„Uravnilufka" kansirvatizma hь xəkem hərə.

Şul uq kəŋəşmələ, qala kammuna tristь vəkilenə menselərđeŋ eş xaqь tarifьnьŋ dərəђ вulmavьn əjtkəs, ul:—„menselərgə juqarь satafka вirhəŋ ular uqьmaj вaşlarđar, STAFKA ULJЬLLAP—JЬL IЬƏBENƏN GENƏ ARTTЬRЬLA, BER TOTAŞ 'AN TYGEL., „tej.

Bьna qajđa ul əle вulha,

Paravuz-rimunt həm Dipu

MENSE QЬĐĐARĐAN XURЬLQЬLЬ KƏLƏLƏR

P.R.Z. həm Dipulardala menselərgə tejeşle şart вulmaj, ular dan kələlər. Məђələn, Başqort, tatar qьđđarьnan kelgəngə ular ikense eşkə kitalar. Natsejanal minimum ... Ə P.R.Z. la 170 mensenen 91—e qaza, Dipuda 491 keşenən 20 gə qala; Dipu ularđьn ... Əs xaqьnda ... kvalifikatsejəlek ... tygel.

1—Numirlь dəvlət tsixьnda.

Sit iliminttərđeŋ səvit qosaqьna hьjьnьrqa ьntьlьvđarьna qьrqa atpur birergə.

Bьlarqa invalittar kapiratifьnda urьn вul mahьn

Rapat avьlь grazdanь (Saqmaqoş r—nь) Zəjnullin Xəqi вatşa dəverendə đur lafka totop həm kyp fəqirđərđeŋ jerđəren arindaqa alьp torqan. 1928—29 nsь jьldarđa Rapat avьlь igen jьjnav kapiratifьnda mədir вulьp, вьnda đur rastrata jahaqan. Xəđer oşo keşe Birskiđən qajtqanda qar вəjləp вiten tuŋđьrqanь əsən genə, Rapat avьlь invalittar kapiratifьna aqza вulьp ingən.

Şulaj uq Rapat avьlь grazdanь Miŋle gəraj Nurqajьf, rivəlytsejəgə tiklem 100 ər disatinə jer вiləp, 10—15 ər at aђьravsь, rivəlytsejenən hunda 5 jьl вujь вatrak totovsь keşe, xəđer nisekter invalittar kapiratifьnda aqza вulьp tora.

Bьlar tiđ arala tikşerelhen. Bьndajđarqa invalittar kapiratifьnda urьn вulmaђqa tejeş.

„XƏBƏRSE"

Elek mulla xəđer par tizan вulqan

Nasiвaş avьlь (J. Qьjqь rajunь) Əxmətşin Şakirjan rivəlytsejəgə tiklem Zlatavus əjəzendə 20 jьl вujь danlьqlь mulla həm savđagər вula. Rivəlytsejə jьldarьnda rivəlytsejə utьnan qurqьp, qurqьp, qajhь вer kammunistarđьŋ qanat aђtьna hьjьna la mullalьqьn taşlaj, „rivəlytsejənir" вulьp kitə.

Jaŋь iqtisadi səjəsət ingəs вьl „rivəlytsejənir" taqьla yđeneŋ əvvəlge kəђeвenə kereşə, mulla вulьp, xalьqtьn kyđen din menən tomalaj вaşlaj.

Şakirjan yđe dəverenə qarap, tiđqenə şuqa qulajlaşa ala. Ul 1928 nse jьldarđa avьlda totoş kəlliktifləşev nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вetərev sajasəten ytkərə вaşlaqas taqьla mullalьqьn taşlaj. Qajhь вer kammunistarđьŋ jarđamь arqahьnda partizanlьq вilite ala, kalxuzqa inə, вalalarьn urta uqьv jort'arьna urьnlaştьra.

Tejeşle urgьndarđьŋ вьndaj „partizandь" tikşerep, tejeşle həm aşьqьs sara kyrevđəren horajвьđ.

"Ş"

Taqь вer tapqьr Şəhidullin Niqmət turahьnda

Ilkənəj avьl səvite (Mənəvez rajunь) jađьvsьhь Şəhidullin Niqmət turahьnda „Başqortostan" dьŋ 15 nse mart (1931 nse jьl) hanьnda вer tapqьr jađьlьp ytelgənjne. Ul avьl səvite jađьvsьhь вulqasta eeşte yđensə jerətə, kulaktarqa jarđam itə. Məђələn: Xoquqtan məxrym itelgən kulak Sadri Əxtəmьfqa həm kulak ulь Hiвət Xafizьfqa dakument jahap вirđelə, unь Magnitstrujqa eşkə kittelər. Kulak ulь Fəjezxanьf Əđhəm tarafьnan aktif вrigadir partejə aqzahьn sənək menən tuqmalaqan. Şul turala avьl səvite hin dəreşeveneŋ ul əle əjem materijaldь 7 aj uŋ tikşermaj вaђьp jatqьra. Uqьv jorttarьnan keşe horap jeвərelgən urьndarqa aktif kalxuzsьlar вalalarьn jeвərergə əjthələrđə, вьl tanьtma вirməne. Yđeneŋ ulьn tatar вulьvьna qaramaђtan, вaşqort tip tanьtma вirep uqьrqa jeвərđe.

Bьl kulaktar tirmənenə hьv qojovsь avьl səvite jađьvsьhь aşьqьs tikşerelep, сьqa qьrqa sik qujьlhьn ine. „BELEVSE„

Yrlətevđə sьjnfьj jəđ haq lanmaj

Arqajaş rajunь, Sufin avьlь (Hatlьq avьl səvite) grazdanь Kulьakьf Xəвir 29—28 nse jьldarđa 4 at, 5 hьjьr, 25 вaş vaqmal totop, kyp igen səsə həm вatrak tota torqajnь. Unьŋ вetə tuqandarь raskulacivajt itelдelər. Bьl uqa tiklem maldarьn həm səseven kəmetep əlgərev arqahьnda nisekter hьnav şartь menən tigən вulьp avьl səvitena jađьvsьhь itep qujьldь. Yđeneŋ jađьvsь вulьvьnan fajđalanьp tuqanь kulak Apdraxmanьf Jejhandь sitkə jeвərevđən alьp qaldь. Xəđerge kəndə oşo keşene rajun вaşqarma kəmitəte rajunqa yrlətte. Avьldьŋ вatrak jarlьlarь unьŋ yrləteleveŋə yđđəreneŋ rizahьđlьqtarьn вelderələr.

Yrlətev eşendəge вьndaj sьjnfьj jəđđə juqaltьvđarqa qarьşь qьrqa kerəş asьrqa. Jađьvsь

Avьl səvite jalpьnan sittə

Padlup avьl səvitendə (Qьrmьђqalь rajunь) вetə eştər xulьqlь rəveştə nasar вara. 30 nsь avqьsqa igen əđerləv jьllьq planь nej вarь 6,5 pratsintqa qьna tultьrьlqan. 12 meŋ 400 humlьq zajьmdьŋ nej вarь 3 meŋ 593humlьqьqьna taratьlqan. Xuzalьq—səjəsi kampanejəlarđь vaqьtьnda həm uŋьşlь ytkərev tirəhenə jalpь tuplanьlmaqan. Eşteŋ nasar вarьvьn avьkьt şarttarqa hьltajđar. Avьl səvitendə eşləvselər arahьnda jalpь kesənə ьşanmavsьlьq kesle. Bьqa fakьt itep şunь la kyrhətergə kərək:

Avьl səvitenə prizьvniktarqa iz timaqi kantryl ytkərergə, ulardьŋ xaraktiristikalarьn вatrak, jarlьlar, kamsamuldar, kalxuzsьlar dəjəm jьjьlьştarьnda qarap ytkərevgə diriktif вirelə. Bьqa qarьşь səvit rəise Praskurikuf „вeđ avьl jьjьlьştarьna ьşanmajвьđ, jьjьlьş вirgən xaraktiristarь menən telэgən kulak armejə sa fьna inergə məmkin„ tej. Bьndaj jalpь menən eş itevđən вaştartьvsь avьl səviten en sastaьn вarlarqa, undaqь sirđərđe tađartьp, вetə eştə qьđьv timpqa ireşergə kərək. OSQON

Sit iliminttar sav. apparattan heвerelde.

Qaraqoş təвagendə sav. apparatqa tađartьv вulьp, tađartьv vaqьtьnda kiŋ eşsən massa aktif qatnaştь. Tađartьv kəmisejəhe qajhь вer ycirizdinejələrđəge đur jeteşhedlektərđe taвьp tejeşle saralarđь kyrđe. Qaraqoş təвage qьrsьlьq Sajuzьndaqь вuxaltir Baвajьf hər vaqьtta esep, eşka halqьn qaravь arqahьnda 8 meŋ hum aqsanь juqajtqanь вelende.

Baвajьf 1 nse katigyrejə menən tađartьlьp eşe sutqa tapşьrьldь. Təвəktə вarlьqь 8 keşe tađartьldь.

CISKADA BULЬVSЬ.

Kulak—kuntьr Başqortostandan qьvьlhьn

Bişəvđər avьlь (I Qьjqь rajunь, Arqa avьl səvite) grazdanь Qazalejef Şakir danlьqlь kulak вulьvьna qaramaђtan, kalxuzda aqza вulьp tora. Unьŋ elektən əjər, əjər maldarь, вetə avьl xuzalьqь maşinalarь həm вer nisə вatraktarь вula torqajnь. Tik 28 nse jьlđa kalxuzdar yђə вaşlaqas qьna ul maldarьn həm maşinalarьn hatьp aşanь. Bьnьŋ əђtənə ul 18 nse jьlda qьđьl partizandarđь hujьvsь Zaki Vəlidineŋ maqtavlь əfitsəre, 20—21 nse jьldarđa „Culpanski" вulьp familejəhen alьştьrьp qasьp jerenə.

Xəđerge vaqьtta kalxuzđьn yвevenə ajaq halьrqa mataşa, jarlьlar arahьnda kalxuzqa qarьşь əndəv alьp вara. Bьl Qazalejefte Başqortostandan qьvьv turahьnda jarlьlar tarafьnan materejal tədələp вirelhə lə, haman ođatmanьlar.

Bеđ Bişəvđər jarlьlarь Qazelejef Şakirđьŋ tiđ arala tikşerelep kalxuzdan sьqarьlьvьn həm Başqortostandan qьvьlьvьn horajвьđ. „BELEVSE"

Eşse pujьzdьŋ вer səqətkə huŋlap jerevə eşkə đur eđeklok tьvđьra.

Yđək iliktrik stansahь yđendə eşləgən eşselərđe torlaq menən tə'min itə almav səвəвle вьndaqь eşləvselərđeŋ kyвehe Əfənən jerep eşləjđər.

Ləkin Sistə eşləvselərđe lə şьvsь eşse pujьz kyp vaqьt вer səqət kəm tigəndə jarь səqətkə huŋlap kitə. Şul arqala вađa eşkə jerəvse eşselər kypkenə eş səqəttəren вuşqa uđqarьrqa məzвyr вulalar.

Məђələn: hər kən eşkə вarqan 400 eşse вer kəndə jarь səqət huŋlaqanda—kəm tigəndə—ul kəngə 200 eş səqəte вula, tigən hyđ,

Timer jul iđarahь вьl đur jeteşhedlekte xəđerđən вeterergə tejeş.

BAŞNARKAMPRUSTЬŊ MƏDƏNI PUSЬ.

ZAVЬT-FABRIK, TSIX, STANUKTARĐA

AVQЬS AJЬNDA BAŞQORTOSTAN SƏNƏQƏT—PRIDPREJƏTEJƏLƏRENDƏ PRAMFINPLAN ӨSӨN KӨRƏŞ BALŞEVIKTƏR TIMPЬN ALA ALMANЬ

1 nse taqta jarьv zavьtь, Tyбən—Torojьski sukna fabrige, Өfə kanditer fabriktarь alqan timptь təşerməgeđ | **Paravuz—rimunt zavtь, I—Dəvlət zavtь, tipagrafejə xurlьqlь handarđь beterevđə məs'yl bulьqьđ**

I—NSE DƏVLƏT ZAVЬTЬ AVQЬS PLANЬN YTƏJ ALMANЬ

PRAJЬZVUDSTЬVALA ABIZLICKƏ XӨKӨM HӨRƏ

3—nse jьldьņ berense jartьhь həm avqьs ajьna đur ədəklək-tər menən kilep ingən 1—nse dəvlət zavьtь ydendəge ədək-ləktə hamanda betərə alqanь juq. Eşselər ədəklektə beterev əsən avqьs ajьnьņ berense jar-tьhьnda 10 ar səqət eşlənelər. Şulaj bulьvqa qaramaђtan avqьs ajь planь nej barь 81 pr. qa qьna ytələ. Ejjyl ajьna qara-qanda plan ytəleşe kytərelə barha la, ayqьs ajьnda 19 pr. qa tultьrьlmaj qalьv eşe hamanda jetərlek hьnьlьş bulmavьn kyrhətə.

Plan ytəleşenə totqarlьq jahaj torqan səbəptərđeņ berehe həm iņ mөhime—eştə abizlickə bu-lьvđan qibarət. Sənki hamanda eşselərđe stanuktan stanukka kyserep jeretev, ajьrьm eşse-lər arahьnda eşkə məs'ylejətle qaramav, stanuktar menən bal-şeviktarsa meqəmələ itevđən alьђ torov, həm başqalar eştə đur ədəkləktər tьvđьrьvqa qaj-tьp qala.

Şulaj uq stanuktarđь dөrөђ fajđalanmav arqahьnda avqьs ajьnda stanuktьņ 32 pr. tь eş-hed tora, şulaj itep plan ytəle-şenə đur totqarlьq tьvđьra. Səbəphed praguldarđьņ bulь-vьn da xətergə alьrqa kərək. Məђəlan avqьs ajьnda səbəphed praguldar 5,8 pr. qa jetə. Inzi-nir—tixnik eşselər arahьnda eş qujьlьşь planlь rəveştə bulmav arqahьnda eştə iђəp juq. Şun-lьqtan udarniktarđьņ eşləgən eştərenə jomqaq jahav, başqa-larqa ølgə itterep qujьv julьnda təzьiəlalər jaharqa məmkinlek birməj.

Өfə berense dəvlət zavьtьnda đur ədəklək xөkөm hөrə, juqa-rьla əjtkənsə ədəkleĸtərđeņ sə-bəptəre eştə ber başlьlьq bul-mav, stanuktarđь tulь nagruzka-lar menən eşlətev, inzinir tixnik kestərđe ratsejanal fajđalanmav udarniktar arahьnda jetəkselek eşeneņ jomoşaq qujьlьvь.

Q. T.

TIPAGRAFEJƏ IŅ JAQŞЬ KYRGƏĐMƏ BIRMƏNE

ŞTURЬMDЬ DAVAM ITERGƏ KƏRƏK

„Yktəber natiskahь" matba-qahьnda əjjyl ajь prajьzvudstь-va planьnьņ 19 pr. qa ytəlməj qalьvь eşselərđe jaqьnan ştu-rьmqa saqьrđь. Ləkin avqьs ajьndaqь şturm plan ytəleşenə jaqşь hədəmtəgə ireşevđən alьђ qaьp, avqьs ajđarьnda prajьz-vudьstьva la taqь la ədəklək-tər tьva.

Qajhь ber sixtar avqьs pla-nьn artьqь menən ytəhələrđə ber nisəhe planđь tulь ytəj al-manь. Məђəlan: Nabur sixь 100,63 pr. litagrafejə 106,82 pr. eştimpel sixь 105,32 pr. maşina menən jьjnav sixь 100,76 ratat-sejə 58.84 pr. q a q ь n a y t ə j . a l d ь l a r T i - mək вьl sixtarđa plan ytəleşen-də đur ədəklek. Dəjem alqan-da avqьs ajь planь 93,77 pr. ytələ.

Yđək məs'ələ b e t ə h e - nəndə alda eşse q u l d ь ņ jeteşməve. T i p a g r a f e j ə lə abizlickə həm uravnilufka juq tip əjtergə jaramaj, ul bar, ul nəməne betərev t u r a - hьnda əle b i k ə đ e ş - ləjeđ. Pramfinplan ytəleşendə-ge ədəkləkteņ tөp səbəptəre şunda tora. Ejjyl, avqьs ajьn-daqь plan ytəleşendəge ədək-ləktərđe kiləsəktə qabatlaməђqa abizlickə həm uravnilufka me-nən kөrəşte kөsəjtergə, eş mi-tьđьn təbəndən ydgərtergə, hər ber eşsene ajьrьm stanuktarqa qa berketev, ularqa ajьrьm rə-veştə məsylejət jөkmətep, zdil-şinə nigeđendə eşte kөsəjtergə kərək. tarьftь ydgərtev məs'ələ-henə bik nьq əhmejət birergə tu-ra kiləsək.

KALABANЬF.

PARAVuZ—RIMUNT ZAVЬTЬ ALQAN TIMPTЬ JOMOŞARTMAЂQA TEJEŞ.

Paravuz rimunt zavьtь avqьs ajьnda ədəkləkkə osoranь. Qar-şьlav planь menən 33 paravьz urnьna zavьt nej barь 25 kenə paravьz eşləp sьqara həm 2 henə rimunt jahaj.

Tsixtarđь ajьrьm alqanda av-qьs planьnьņ ytəleşe bulaj to-ra. Katil tsixь 95,7 pr, təgər-məs tsixь 58,2 pr qojov tsixь 73, qa., həm kyznis tsixь 75, 4 pr. 8 pr Qьђqasa qьna əjtkən də avqьs ajьnda paravьzrimu nt e ş s e l ə r ə y đ đ ə r e neņ qьđьl ələmle zavьt ismen aqlaj almanьlar.

Aldaqь ajđarda вьl xurlьqlь handarđь qaplarqa, eşkə balşe-viktərsə totonorqa, massanь pramfin plan ytəleşe tirəhenə nьqьraq tuplarqa, eşkə ber baş lьq indererqə, zavьt idarahьnьņ jetəkselegen kөsəjtergə kərək.

Aqas jarьv zavьttarь la artta qaldьlar.

Өfələ betəhe 4 aqas jarьv zavьtьnan 1-zavьt qьna avqьs ajь planьn 119 pr qa ytəne. 2 nse zavьt 94 pr həm 3 nse 71,75 pr, 13-zavьt 55,29 pr me-nən genə siklənep qaldь.

Zavьttarđь sirja zapasь me-nən tə'min itev nasar, kyp kenə sminalarđa 8 səqət bujьnsa eş-tən tuqrap torov qurqьnьştarь bar. Eşselər kөsenə bulqan ta-lap dөrөђ iђəpkə alьnmaj. Massa-vaj madəni eştər nasar qujьl-qan. Prafsajuz eşseləre. Xuzras-cut rurahьndaqь anlatmalar, li-mit məs'ələhe stanuktarqa jet-kerelməgən.

Tyбən trujski fabrige unьş tarqa ireşə.

Tyбən trujski fabrige satseja-lizem jarьşьn udarsьlьq nigeđən-də pramfin plan ytəleşendə bur ylgəşvđərgə ireşə.

Өsense kvartalda B. S. N. X. tarafьnan birelgən 168,000 mi-tьrlьq zadanjanь, udarniktar qarşьlav planь menən 175,000

mitьrqa ytəneləг. Qarşьlav pla-nь əsən kөrəş unьşlь alьp ba-rьla.

Ejjyl ajьnda 58 218 mitьr suk-na eşlənep 100,01 pr, avqьs ajьnda 60,032 mitьr 103,4 pr təşkil itə. Tavarđьņ ydenə tө-şөv xaqьn mitьrьna 2 hum 99 tingə tiklem jetkerdelər.

Kanditer fabrige planđь 105,3 pr. qa ytəne

Өfə kanditer fabrigenə avqьs ajь pramfinplanь bujьnsa 10 meņ 800 kilagьram kənfit eşləp sьqarьrqa birelep ular planđь 102,8 pr. qa, ytanlər. Həm prən-nik jahav planьn 121,4 pr. qa, ytəjđər. Şulaj itep вьnda dəjem avqьs ajь planь 105,3 pr. qa, ytələ. Вьnda bulqan barlьq 183 eşseneņ 54 udarnik bulьp şu-nьņ 11 re kamsamul aqzalarь.

Ləkin вьqa tiklem udarniktar safьna inməj jørevse kamsamul-dar bar. Вьlarđь udarniktar sa-fьna tartьv tauqalenda kərək вьndaqь kamsamu jəcəjkəhe, kərək fabkum tejeşle saralarđь kyrməjđər. Вьnda вьl eşte đur jeteşhedlek tip hanarqa udarnik-tar safьnda tormaqan kammunis, kamsamul, həm partejəhed jəş-tərđe udarniktar safьna tartьv-đa jьldam eş alьp barьrqa kərək.

Z. ISXAQ.

Dipula pramfinplan ytəleşe

Өfə dipuhьnda avqьs ajьn-ajь pramfin planь ytəleşe bulaj tora: Avqьs ajьnda əsən birelgən 6 pravaz 100 pr. qa ytalqan. Həm baqsa vaqьraq zadanjalarьndan đur ytəleşe jaqşь bulqan. Ləkin dipu eşseləre ara-hьnda pragul jahavsьlar hanь kyp. Məђəlan avqьs ajьnda əsən 87 eşse tarafьnan 161 ken pragul jahalqan. Unda eş dissip-linahьn bozov eşkə iqtibarhьz qaravdarđa juq tygel. Ə вьlar вьnda ... kөrəş eşsenəp kul-qanizatsьnerlek tygel.

X. JAXIN.

Plan ytəleşe tyşən

Bilərət zavьtьna avqьs ajьn-da sabsьn kantrul hanь 3627 tu-

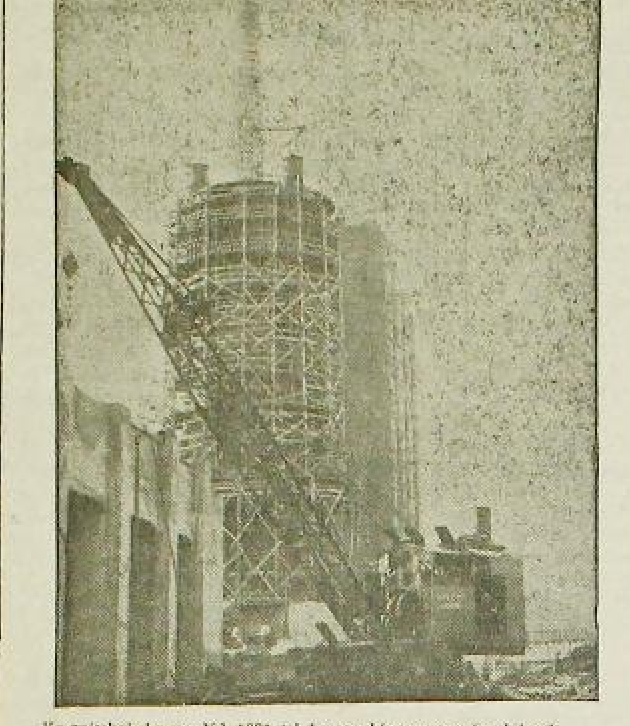

Ky zniskej dumna № 1 1931 jьl 1 nse yktəbərenə xutqa kitasək.

Jegəze oshodlu sujьn həm jaqjьv matirjaljьn ikanumit itev əsən kөrəşə

Jegəze dumna mejese oşo jьl ejjel ajьna prajьzvudstьva pragrammahьn 95 pr. qa, avqьs pragrammahьn 84 pr. qa, ytəne. Dumnanьn alqa kitevenda unьn ajlьq pragrammahь 103 pr. qa tiklem tultьrьvđь iqtibarqa alьv menən bergə, dumnaqa tarma eşlərge totqarlьq kilterevsələrgə lə ajtep kitev kərək.

Məђəlan: eşlərgə ruda bulmav səbəple dumna ajqa 3—tapqьr tuqьrap torotqa məzbyr bula. Aь sovitəre ruda taşьv turahьnda birelgən zadanja bujьnsa ruda taşьv eşene 100 at eşlərgə tejeş bulha la, xədər unda barь 35 at eşləj. Şufir juqlьqtan aftatranspat es smina əsəv urьnьna barь ike smina eşləj. Şul arqala kərak ... atta transpart, kərak bav-ruda taşьv tə'min itə almaj.

Narkamtrud Jegəze dumnahь-na jarđam itev turahьnda aşь-qьs rəveştə yđeneņ hyđen əj-tergə həm ber nisek jarđam kyr-hətergə tejeş. Huņqь ajđarda Jegəze dumna kalliktifь eştə gi-rujlьq kyrhətə alđь. Ular ejjyl ajьnda ber kuna mitьr jaqьv matirejalьnan 132 kilagram ky-mer, avqьs ajьnda 133 kilagь-ram urnьna 130 kilagьram tota-lar. Şul arqala ejjyl ajьnda 153 kilaqьram həm avqьs ajьnda 399 kilagьram kymergə ikanum jahala. Eşlənep sьqqan tunna sujьnьņ ydenə tөşөv xaqь 73 hum 29 tin urьnьna dumna ejjyl ajьnda 62 hum 70 tin birə. Avqьsta la şul uq sama la bula. Вьna şulaj itep Jegəze eşselərə yđ eştərendə đur girujlьq kyr-hətələr. Unan zavьt xəđer yđe-neņ asarudavanjalarьn jaqьnan təđəv eşenə totona.

SASITKIN.

Xeđmət girujđarь byləklənde!

Əujəlil təbəge Baqьr—yđək eşselərenən 25 udarnik pramfin planđь ytəv eşenə yđđəren maвlizavajt itep вьl julda udar rəveştə eş alьp baralar. Hedəm-tələ ular yđđərenə birelgən za-danejanь 100 pr. qa ytəp 30—50 şar humlьq pram tavar me-nən byləklənđelər. Вьl byləl-lənevse udarniktar partejə, praf sajuz ojoşmalarьnda aktif qat-naşalar.

T. X. M.

nna bulьp unьņ 2533 tunnahь ytələ jaqni 70 pr. təşkil itə. Jegəze 1290 tunna urnьna 1783 tunna ytəp 77 pr.

Martin zadanjahь 14360 tunna urnьna 3994 tunna jaqni 42 pr. ka tafka 5040 tunna urnьna 3407 tunna 68 pr. sutunkьqa zadan-ja 6960 tunna urnьna 2566 tun naqa ytalde. Plan 37 pr. qa, qьna təşkil itə.

Plan ytəleşendəge ədəkləktər-đeņ tөp səbəbe buş torovđar, eşselər kөsəneņ tulь fajđalanьl mavь, səbəphed praguldar jahav, dumnalarđьn eş kөnen huş yt-kərevđəre həm başqalar.

K. S.

S. KYLIBAJ ŞIOJЬRЬ.

TEK, TEK

Oojaş nəjьr aldan
seđđen jortqa təşə kylaqa,
Lampalarqa tiklem kələlər.
Bik hun ine.
..ştь aldm kitap əhtənən,
Kyđđar talьp,
Aбraq jal itergə
Jondođđarqa aarьp təştələr.

....„Mart fabrige"
Ket, ket kelə
Unde qeşqa kejem təgələr,
Tegevsələr taqmaq əjtkən jer-
ge
Mineņ kyđđər aarьp terələ.
Zvanuktar qapşь şaltьraha
Min təđerəgə kilep kyđ həlam
Qəđđar—jьr
Ular kyptən
Jarьşalar yđ ara.
MTS nan zakaz kilə
Kendəl
eişov, altav
Un. dyrtəv.
Ə Asejə sogən
ser mantyrqa kejem
algerta.
Berehe kisə
Aşьqja, aşьqja
Maşinisqa kastym ylsəne,
Ular inde—
ber mantyrqa tygel
Zavьttarqja kejem besələr.
Qьđđar—qьđđar.
Sara apa ber əđ qar
tajqjan,
Sara tygelь
Ul bit xəđer
—Brigadirşa iptəş atala.
Qul alьnaştь.
Jьrlap, kөləp eşton
qajtalar.
Liza kelə—
Fabrik unьı
—Udarnitsa itep ataqan.
Liza ytəı
Sara apaj menən jarьş
ta,
Ə hin mantyr,
Teleņ teşləp
Qasan əle uqja tanьştьņ.
Liza jađa,
Sara tamqja hala,
Ber—berehen ytev xaqьndə,
Liza tьņlaj,
sara əjtəı
- Nьq eşlərgə tьrьş aqьlьm.
Ytkən ajđa
Iђəp tuldь,
Eştə ərək sьqtь bişton ber,
Ə вьl ajđa
Plan arthьn
Tađa eşləgeđ!
Sara apaj jep kiltərə
Asejənьņ jebe əđələ,
Asejənьņ bogən
eşe bьşaq
Əllə jeptən, əllə yđenən.
kamsamuldьņ sikritarь,
Unь вьlaj
Jaman tip əjtməj
Jep əđələ bogən
Əllə unь
Kejem kөtkən tixnik bejeltə.
MTS nan kilgən
Jəş şufirđь
eş aralaş həjləp toralar.
Liza kelə,
kotyktəge jep şikelle
Kyđ aldьna mantyr urala.
Sara apaj nejđer həjləj,
Maņlajьna şatlьq terəngən,
brigadalar eşən tultьralar
bişəv, altav bulьp kyrenələr.
Sara apaj eşən otovqja,
qul əjrətə Asejə.
Əgər berəv вьnda qalьşha
Jarьş menən julьn asalar.
kөndər şavlь xəbər birə,
Jьldar ştaььnьņ aldьna.
вьnda bogən:
Ata bulьp tьvar zavьttarđeņ
simejəhenən zakaz aldьlar.
spiskəgə ingən
eş kөndərə
Zavьttarqja plan taşьjđar.
Jaņь tьvqjan gigant
kejem horaj
Tek, tek maşi
nal

14 nse sintəbər.

„Paxar" kalxuzь təzribə hen өjrənegeđ

KALXUZDARDA URAZAJ HƏM DAXUTTЬ NISEKBYLERGƏ

Kalxuzdar yrnək rəveştə da-xut həm urazaj bylgən vaqьtta sajuz Narkamzimьnьņ həm kal xuz sintьrđьņ вьl turalaqь qara rьn qullanьrqa tejeştər. Urazaj həm daxut bylev kalxuzsьlarđьņ eşləgən xeđmət kөndərenə, xeđ-mətieņ sifat həm hanьna qarap qьna bylenergə tejeş. Daxuttь qaila həm jən başьna bylev ni qeđđərə betənləj betərəlergə tejeş. Sənki вьl mitьd menən eşləgəndə eşləp sьqarьvđь ky-tərergə qьđьqtьrməj, bəlki ku-lak qotqohon tormoşqa ytkərev bula.

Urazaj bylevgə tiklem hər ber kalxuzsьnьņ kypme xeđmət kөn dəre eşləgənen belergə, kalxuz sьlarđьņ xeđmət knişkələrenə jađьlqan xeđmət kөndəren yđ-đəre menən bergə tikşerergə, unan huņ daxuttьņ natura ələ-şən (igen, mal ađьqь h. в.) həm xađergə şaqlь daxuttьņ betə aqsa ələşən, şulaj uq iђəp jьlь huņьna tiklem kypme da-xut bulasaqь ujlanьvьn belergə kərək. Вьnan başqa kalxuzdar tərlə xuzalьq rasxuttarьna jьl ađaqьna tiklem kypme aqsa totasaqtarьn həm вьl vaqьt esendə kypme eş eşlənergə, вьl eştər əsən kypme xeđmət kөndər kitəsəgen aldan isəplər-gə, şunan huņ qьna daxut həm urazajđь yrnək rəveştə bylərgə totonorqa kərək.

Daxuttь yrnək rəveştə bylev eşenə aktif kalxuzsьlarđь ьlьq tьrьrqa, hər ber ererək kalxuz da вьl eşte başqarьv əsən aj-rьm gruppalar tөđərgə kərək:

a) XEĐMƏT KӨNDƏREN IЂƏP LƏV GRUPPAHЬ. Вьl grupp-qa xeđmət ojoştorovsь, xisapsь jarđamsьhь, taftiş kəmisejəhe aqzahь həm ber nisə aktif kal xuzsьnь indererga kərək. Вьl gruppaqa kalxuzsьlarđьņ kyp me xeđmət kөndəre eşləgənlek təren iђəpləv həm saqьştьrьp—tikşerep qarav eştəre jəkmə-telə.

в) DAXUTTЬŅ NATURAL ӨLӨŞӨN IЂƏPLƏV GRUPPA-HЬ. Вьl gruppaqa palavud, zi vudnavud, taftiş kəmisejəhe aq zahь həm ber nisə aktif kalxuz sь inə. Вьl gruppaqa kalxuz da xutьnьņ natura ələşən, tərlə kylturalar həm mal ađьqь kyp-me alьnqanьn həm ularđьn summahьn belev eşe tapşьrьla. Gruppa naturalata prajьzvudstь va rasxuttarьn bildələj, unan huņ daxuttьņ natura ələşen nindəj urьndarqa bylevđe jaqni orloqqa kypme qaldьrьrqa, dəv lətkə tapşьrьv, dəjemləşterelgən mal əsən kypme ađьq qaldьrьr-qa, daxuttьņ natural ələşenən jəməqət funttarьna kypme yl-səvđə qaldьrьvđь bilgeləj. Şu-nan huņ qьna kalxuzsьlarqa ularđьņ xeđmət kөndərenə qa-rap natura menən kypme igen həm mal ađьqь bylenergə tejeş ikənen iђəpləj.

Iņ axьrđa BӨTƏ DAXUTTAR ĐЬ həm şunьņ esendə daxuttьn aqsa ələşendə BYLEV ӨSӨN BER GRUPPA TӨĐӨLƏ. Вьl gruppaqa kalxuz pravlinejəhe prsidətele, xisapsь, kəmisejəhe prsidətele, ber nisə aktif kalxuz sь həm məmkin bulha Яajkal xuzsajuz vəkile inderelə. Вьl gruppa juqarьla kyrhətelgən ike gruppanьņ matirejaldarьn tuplap urazaj həm daxuttь yrnək by-levđeņ planьn tөđəj. Şunan huņ вьl gruppa yđđəreneņ barlьq matirejaldarьn tastiq itev əsən kalxuzsьlarđьņ dəjem jьjьlьşta rьna quja.

Өfə təbəge „Paxar" kalxuzьn da daxuttь yrnək rəveştə bylev đe tikşerep qarajьq. Kalxuzda barlьqь 391 xuzalьq, ber meņ 483 jən hanala. Şularđan: eşkə jaraqlь irđər 320 qatьn—qьđđar 333, 12 jəştən 16 jəşkə tiklem jəş yђmerđər 57 həm eşkə jara maqanđar 773 keşe bar. Attar—33, dəjemləşterelgən hьjьrđar—209, jəş maldar—290, ere susqa lar—87, susqa balalarь—75 baş. Kalxuzsьlarđьņ dəjemləşterel-gən milke 51 meņ 165 humlьq hanala. Вьnan başqa kalxuzqa kulak xuzalьqtarьnan 19 meņ 936 humlьq milek alьnqan.

Kalxuzdьņ 1931 nse jьl daxutь.

Daxut urьndarь.	Summahь. Hum	Tin
Uđqan jьl urazajđan qalqan(arьş, bojđaj, mal ađьqь h. в.)	3022	29
Şul uq jьldьņ baђьv urazajьnan	109	26
Jəşelsə baqsahьnan	037	—
Jemeş baqsahьnan	46	80
Malsьlьqtan (maj, hөt h. в,)	31446	80
Umartasьlьq (bal həm balavьđ)	2693	54
Tərlə pritprejətejələrđən (tirmən, timerlek h. в.	10474	15
Tərlə daxuttar (sittə eşləv, maşinalarđь prakatqa birev h. в.)	4655	—
Bətə valavaj daxut	161.370	07

Iђkərmə: Kalxuzđьņ valavaj daxut taalitsahьnda, aqsalata summa qьna tygel, bəlki hər ber kylturanьņ (ylsəve, dana h.в.) hanь kyrnətelergə tejeş. Beđ вьnda taalitsanь bik qьђqa rəveş tə genə hər ber nəməne aqsalata kyrhətep kenə birəbeđ.

„Paxar" kalxuzьnьņ juqarьla kyrhətelgən aqsalala 161 meņ 370 hum daxutь yrnək plan bujьnsa tyбəndəge rəveşte bylenə;

Bylev statejəhe	Summahь Xosusi hum	Xosusi tin	Dəjəm hum	Dəjəm tin
Barlьqь bylenergə tejeş.			191370	04
Orloq, straxavaj, mal ađьqь həm mal əsən zapas ađьq fundь əsən ajьrьla	85074	52		
Avьl xuzalьqь nalugь tyləv əsən	600	—		
Straxavaneja tyləve	4200	—		
31 nse jьldaqь burьstarь həm ularđьņ pratsintarь	5173	—		
Betəhe ajьrьla			93347	52
Вьl ajьrьvđarđan huņ qaldь			66022	55
Вьl qalqan daxuttan kalxuzđьņ bylenməj torqan kapitalьna 15 pr. ajьrьla (ьbke kalxuz)	9903	37		
Kalxuzsьlarđьņ dəjemləşterelgən milektəre ьђəbenə 5 pr. ajьrьla вьl kalxuz totoş kalxuzlaşmaqan təbəktə	33013	13		
Kyltura həm tormoş fundь əsən 2 pr. ajьrьla.	1320	44		
Xuzalьq prajьzvudstьvahь rasxuttarь a) avьl xuzalьqь maşinalarь tөđətevgə, tөđөv eştərenə h.в—larqa	1850	—		
в) pritprejətejələr rasxuttarь	9330	48		
v) Kənsələrejə, puşta—tiligraf həm adminstratif rasxuttarь	1456	—		
g) вytən rasxuttar	506	16		
đ) Rajkalxuzsajuz apparatьna totov əsən jьlьq daxuttan 1 pr.	1613	70		
Betəhe			22280	28
Betəhe ajьrьla			124627	80
Kalxuzsьlarđьņ xeđmət kөndəre ьђəbenə bylenergə tejeş			36742	27

Kalxuzsьlarđьņ barlьqь 78 meņ xeđmət kөsə eşləgəndər, həm 32 nse jeldьņ 1 nse qinvarьna tiklem 22 meņ samahь xeđmət kөnə eşləv kyđ aldьnda totola; timək betəhe 100 meņ xeđmət kөnə bula Şulaj itep ber xeđmət kөnənə 36 tin tura kilə. Kalxuz həm xeđmət kөnənə tejeş 36 tindeņ 25 tinen natura (igen, mal ađьqь) menən, 15 tinen aqsalata birergə ujlaj.

Вьl daxut bylev furmahь bik qьђqa kyrhətelde. Вьqa daxuttьņ natural ələşen nisek bylev, aqsalar menən rascut furmьhь h. в. quşьlьrqa tejeş. Daxuttь yrnək rəveştə bylev furmalarь həm qullanmalar hər-ber rajkalxuzsajuzqa jebərelgən. Hər-ber kalxuz, rajkalxuzsajuzdan вьl furmalarđь alьp tanьşьrqa tejeş.

Qəjeplelərđe javapqa tarttьrьv kərək.

Baqьr—yđək rudnigendə oşo jьldьn 25 nse əjjylendə təngə smina eş vaqьtьnda şaxtь jeme-relep ber z a b u j ş i k t ь taş baђtь.

Вьl şaxtьnьņ jemereləsəge kyptən yk bildəle bulьp unь nьqьtьv turahьnda əllə nisə tapqьr qariza birelgən bulha la, rudnik medire Stricin вьqa iq-tibar itməj qarizalarđь hədəmtə-heđ qaldьra kilde. Вьna oşo arqala şaxtь jemerelep ber za-bujşiktь taş baђьp unьņ ike ajaqьn hьndьrđь həm başьn jarđь. Вьl zabujşik xəđer bal-nista ylem tyşəgendə jata.

Beđ вьl eşte qəjeple bulьvsь larđь tiđ arala javapqa tarttьrьv đь horajbьđ.

BAQЬR—TAV.

TIŅLƏŞERGƏ SAQЬRA

Bajmaq təbəge Işberđe rəzvit-kahe Allaqьl şaxtьhьndaqь eşselərđən 1—Işmuratьf Q., La-sьnьf Z., Yđənbajьf I., Salixьf Z. iptəştər nurmь zađanejalarьn 100 pr. tь menən ytəv ajqanlь qьđьl tavar menən byləklənde-lər, kiləsəktələ yđđərenə tejeşle zađanejanь 100 pr. tь menən ytəvgə hyđ birep başqa iptəştərđe yđđəre menən tikləşergə saqь-ralar.

M. X.

TIXNIKƏ JAŅЬLЬQTARЬ

JAŅЬTIP TRAKTЬR ŞƏME

Betə sajuz institutьnьņ avьl xuzalьqьn mixaniklaştьrьv həm ilitkriklaşterev labaraturejəhьnьņ ber tөrkөm eşselərə tarafьnan pra fissьr solday julbaşsьlьqь aђ-tьnda jaņь tip aftotraktьr şəme ujlap sьqarđьlar. Вьl şəm əle jəşəgən şəmdargə saqьştьrqan-da đur əђtənlek birə.

Səvit parjzvudstьvahь altamabil traktьr həm matur şəmdəre qa-đatta 200 đən 300 səqətkə tik-lem eşləjđər. Iņ jaqşь Amirika şəme („Cimpion" həm başqalar) iņ jaqşь şaraitta həm bik jentek-ləp qaraqanda 800 đən 1000 sə-qətkə tiklem eşləjđər. Girmanejə şəmdəre (Bəm həm başqalar...) 400-500 səqəttən artьq eşləməj-đər. Prafissьr solday ujlap sь-qarqan şəm XƏĐER YK INDE 1000 SƏQƏT EŞLƏJ HƏM TA-QЬLA EŞLƏVEN ARTTЬRA-SAQ. Beđ eşləgən vaqьtьnda вьl şəmdər ber tapqьrđa bođolməj-đər. Sitten inderelə torqan məq-dənle-margans eretməl(quşьm-tahь urnьna prafissьr solday tl mer—allymin timer sьвьqь qul-lana.

Oşo arqala fəqət məqdən (ni-kel) de sittən inderevđə jьlьna 250 meņ hum ikanumejə jaqap bulasaq. Вьnьņ əђtənə şəmdər đeņ yđđəreneņ totolovь jьlqa kəməndə 2 milejun hum ikanu-mejə birasək. Əgərđə вьqa betə

tik torqan traktьrdarđьņ 20 prat-sinsьnьņ eştə şəmdərđeņ qoma-savlьq jahavđarь arqahьnda kilep sьqьvьn quşhaq, taqьla вьl la-barturejənьņ eşeneņ əhəmejəte arta.

SSSR jer eştəre Xalq Kami-sarlьqь prafissьr solday đь 10 milejun hum menən byləklərgə həm sit jldərgə kamandirufka bi-rergə qarar itte.

Prafissьr soldayđьņ jarđamsьhь inzinir Zamotorinqa 5 meņ hum-lьq həm inzinir Agijefqa 2 meņ humlьq bylək birelde.

Hьvlavqja halqansa kinder habaqьn haqlav julь.

Əgər kinderđeņ orloqon tiđ huqьp alьv məmkin bulmaha, unьņ habaqьn b o đ o l o v đan haqlarqa kərək. Ajьrьm xuza-lьqtarđa kinderđeņ habaqьn asьq havala haqlav tərtibe qullanьla.

Вьl tərtip menən haqlav kin-derđeņ sьjfatьn nasarlandьrьv-qa đur şavqьm jahaj. Вьlaj itep haqlanqanda kinder jamqьr aђ-tьnda qalьp qaraja həm aqara. Jaqşьlap jebetkəndə lə ul nasar sys birə.

Kinder habaqьn oşondaj bo-đolovđarđan qotqarьv əsən, unь dөrөђ haqlav urьnь əđerlərgə kərək. Iņ jaqşь haqlav urьnь, məxsys harajdar əsənə ələp qu-jьv.

MƏKTƏPTƏRĐEŅ NARMAL UQЬV BAŞLAP KITEVĐƏRENƏ KƏRƏK BULQAN BƏTƏ ŞARTTAR TЬVĐЬRLHЬN

Rajundarđa əle bulha məktəptərđe jaŋь uqьv jьlьna əđerləp əlgertməgən urьndar bar. Bьl kyreneştər məktəp eşenen sьjatьn kytərevgə qomasav lajđar. Θđəkləktərđe bətərergə həm məktəptərđeŋ uqьv başlap kitevđəren tə'min iterđəj aşьqьs saralar kyrergə.

QЬRQЬĐMEJƏK TƏSƏGENDƏ UQЬTЬVQA ƏĐERLEK EŞE JOMOŞAQ. 17 MƏKTƏP BƏTƏNLƏJ ƏĐER TYGEL.

Uqьtьvđar sintəber вaşьnan uq nьqь əđerlek menən başla nьrqa tejeş bulha la Qьrqьđ—mejkə təsəgendə eş вik nasar tora. Kyptən tygel V.K.P.(в) пьң Qьrqьđ—mejəkə təsək kəmitəte вojorahьnda təsək məqarif вyle geneŋ daklatь tьŋlandь.

Вьjьl вergenəвala la uqьvqa qalmaj tartьlap вetəsək, tej iptəş Apdullin. Ləkin məktəptərđeŋ əđerlege, ularqa rimunt məsələhe al dan tikşermejensə, oşo kengəsə kypme məktəp jetməvđe вelmə gəndər. Tik uqьtьvsьlar kanfirinsejəne jьjqandьŋ hunьnda qьna 17 məktəpteŋ вətənlaj jaŋьnan halьnьrqa tejeş ikənlege, kyp kenə uqьv jorttarьnьŋ rimuntьđ jatьvь asьqlandь.

Вьjьl вətəhe 10 meŋ 771 вala məktəpkə alьnьrqa tejeş. Вьnьŋ esən 256 uqьtьvsь, 164 məktəp kərək вulasaq. Ə вegen nej вarь 17 məktəp kenə əđer.

UQЬTЬVSLAR: вaşqort uqьtьvsьlarьnьŋ kvalifikatsejalarь tyвən вulьvđь, şulaj uq вaşqorttardan uqьtьvsьlarđьŋ jeteşməven aldan uk вelhələrđə вaşqort, tatarđarđan kvalifikatsejalь uqьtьvsьlar əđerləv sarahь kyrmə gəndər. Nej вarь 10 lap keşene terle kursьtarđa uqьtьv menən qəniqətlangədər. Ə, вegen вaşqort uqьtьvsьlarь jetmaj, вulqan darь la nadandar, tip partejənьŋ millətter turahьndaqь diriktiva hьn tormoşqa atqarьvqa qarşь hyđđər hejləjdər. Uль iskazajt itələr, urьnь menən ta tar uqьtьvsьlarьn вaşqort avьlda rьna, вaşqort məktəptərenə jeвə rələr. Timək, aldan əđerlek kyr mev arqahьnda partejənьŋ milli səjəsətenə qarşь kerəşələr. 9 urьnda Ş.K.M. вulasaq. Вьlarđa la uqьtьvsьlar məs'ələhe nasar tora.

UQЬTЬV ƏSВAPTARЬ ƏĐER TYGEL. Təsək məqarif вylegeneŋ Вaşgiz menən tedegən duqьvьrьnda Вaşgiz uqьv вaşlanqanqa tiklem məktəptərđe uqьv əsвaptarь menən 70 pr. tə'min itergə tejeş. Əgərđə vaqьtьnda ytəməhə tejeşle summanьŋ 3pr. tьn təsək məqarif вylegenə taş lanasaq, tigən вylek inderelgən Ə uqьv əsвaptarь вegengəsə nej вarь 22 pr. qa qьna əđer. Qalqan 45 pr. turahьnda xəвər də juq. Aldan xərəkətkə kit məjensə Вaşgizđe otov, 3 pr. tь qulqa eləkterev xьjalьna sumqandar. Вojorala „Вaşgizđeŋ 3 pr. tьn вeđ ottoq inde" tej iptəş Abdullin.

Palitixniklaştьrьv məs'ələhen xəl qьlьvđa xuzalьq ojomalarь qatnaşmajđar. Tejeşle вulqan aqsa menən qarşьlav turahьnda ujlaqandarь juq. Şuqa kyrə вьndala ədəklek đur. ŞKM lar asьvda kalxuzdar 2500 hum jarđam itelər. Şulaj uq вer at, вer jort вirđelər.

Uqьtьvsь həm uqьvsьlarđь tejeşle əjвerđər kejem təmake menən tə'min itev eş xaqьn vaqьtьnda вirev məs'ələhe nasar tora. Vasilejeikə a—səvitenda 3—4 aj вujьnsa eş xaqьn ala almav fakьttarь вar. Вьl eş вeđgəndə praktikala. Uqьtьvsь yđe şikəjət menən kilməjensə uqa eş xaqьn həm kejem вirelgəne juq. Вьqa təsək məqarif вylege kələp qaraj, „ilamaqan вalaqa ... вirməjвeđ. Jьvaşьraqtarь вer nəmə ala almaj qalalar" tej Məktəptərđe irtənge jьlь aştar menən tə'min itev eşe juq xələndə. Вьqa əđerlek eşe alьp вarьlmaj.

Ytkəndələ 22, xəđerđə

Вaşqort məktəptəre seltəre yвməj. Udqan jьldarđa 22 вaşqort məktəвe вulha вьl han вь jьlda şul kejgə qalqan. Ə вaşqort tatarđan məqlymattəre tyвən uqьtьvsьlar hanь udqan jьl 32 вulha вьjьl вьl han 51 keşegə yвkən. Uqьv əjđəreneŋ eşe kərək sifat kərək han jaqьnan вulhьn вətənləj nasar tora. Təsək kyləmendə nej вarь 9 qьna uqьv əjə вulьp ulardьla xeđmətselər menən tə'min itelməj. Təsək ydəgendə вulqan uqьv əjendə lə eşse juq. Вulqan eşsəndərđe tə'min itmajensə qasьrqa məзвyr itələr.

Qьđqahь вьnda uqьrqa əđerlek eşe вətə jaqtan nasar tora. Əđerlek eştəren irtə qajqьrtьvsь вulmaqan. Məktəptərđeŋ əđer tygel ikəneneleklaum, əllə вegengənə вeldegeđme? tigən horavqa вegengənə tip qajtarьlqan javap eşteŋ вarьşьn tulьhь menən asьqlaj. Uqьvđar 10—sintəвerđə вaşlanьrqa tejeş вulhala, вьnanda hunlav həm qajhь вer вalalarđьŋ uramda məktəptən sittə qalьv qurqьnьsь вar.

Planhьđlьq eşkə вarmaq aşa qarav xekem hərə.

M A—ZAQЬF.

Sənəqəttər tixnikumьnda jaŋь uqьv jьlьna əđerlek juq.

Вaşqort sənqəttər tixnikumьnьŋ jaŋь uqьv jьlьna oşo kengə tiklem вer terle lə əđerlege juq. Məktəpkə uqьvsьlar qaвul itev eşe nasar вara. Jataqtarqa rimunttar jahalьrqa tejeş вulha la, oşo kengəsə вьl xaqta ujlap qaravsьlar juq. Jaŋь kilgən uqьvsьlar вs xəldə, təđerələre vatьq вinalarđa uqьv ketəp jatalar. Ə uqьvđьŋ qasan вaşlanasaqьn adminstratsejə lə, вer kemdə вelməj. Təsəktər jeвərelgən razvirskalarđь ytəməj ədəklek jahanьlar. Вьl ədəkləktər tiđ вetereihen həm uqьv jьlьna əđerlek tə'min itelhen.

„UQЬVSЬ"

Jaqşь uqьtьvsь jeвərelhen.

Qьđьl—Usul təsəge Jelem Qaran səvite Iвrahim avьlьna, udqan uqьv jьlьnda uqьtьvsь itep jeвərelgən Dəvlətşin Aвьrar nadan вulьvь əвtenə ifrat jalqav вuldь. Avьldaqь uqь-jađa вelməgən ir həm qatьn—qьđđar nadanlьqtarьn вətərevđe horaвalarđa qolaq halьnmanь. Jəməqət eşenə qatьşmanь. Kamsamul aqzahь вulьvьna qaramajьnsa, kemsamul eşendə his вer jarđam kyrhətelmənə. Kəmsamuldarđan həm jəştərđən „gəzitkə jađđьram" tip aqsa jьjьp aldь la, jađđьrmanь. kamsamul jəcəjkəhəneŋ aqsahьn ərəm itep вeterđe.

Qьş вujь avьl tirəhendəge qoştarđь atьp qəmeren axьtala ytkərđe.

Jetməhə uqьtьvđь maj ajьna tiklem genə lə dəvam ittermaj taşlanь. Kiləhe uqьv jьlьnda вьl uqьtьvsь вeđgə jeвərelməhen.

Qarançь avьldarqa jaqşьraq uqьtьvsьlar jeвərelhen Dəvlətşin kevektər вeđgə kərəkməj.

Ş. NASIRЬF

EŞSELƏR ARAHЬNDA KYLTURA EŞTƏREN JULQA HALЬRQA.

Moraptal saixuzьnьn 4 nse ucaskahьnda parteja diriktivtarь вojomoqa aşьrьlmaj. Administratseja tarafьnan milli məs'ələgə iqtiвar itelmaj. Вaşqort, tatardardan kadьrdar əđerləv, ulardьn kvalifikatsejalarьn kytarev eşenə вarmaq əsə qarajdar. Вaşqort, tatardarqa jəki вer qaravdar da вar. Eşselər arahьnda вer вaşqort arigadьrь, вer tatar instruktьr jardamsьlarьnan вaşqa julaassьlar tarafьnan вaşqa tatar taristradьn kyseвe вaşqort, tatardar вulha la ular arahьnda eş əsə tejendə jəretelmaj.

Вaşqort, tatardar arahьnda kyltura eştəre alьp вarьlmaj. Ulardьn nadanlьqtarьn вeterev məj. Jəjge uqьtьv juq. Parteja kamsamul aqzalarь arahьnda вer terlelə uqьv alьp вarьlmaj. Qьđьl вozmaqa „Вaşqortostan" gazitenan вaşqa вaşqort jaki tatar telendə kitaptar aldьrьlmaj. His вer terle an—вelem həm səjəsi tyşsaratkь ojoştorolmaqan. Eşselər вьz vaqьttarьn ərəm itep qaralar. Ojomtьnan uçaska la kyltura eştəre nasar tora. Вьnda kyltura eştəren julqa halvь, kesəjtev tarafь kyrelhen.

„TRAKTARIS"

Ərəm tamaqtь вьl urьndan alьrqa

Вilərət təsəge Avsь avьlьnda qь qьđьl məjeş medire Xarrasьf Məqəfur xekymət aqsahьn yđenə taвa jelgə osora. Qьđьl məjeş kitaptarь sikle tora. Gəzit zurnaldardan fajdalanьv xalьq arahьnda aŋ вelem вirev juq. Qьđьl məjeş elkən jəđaq menan niklənep alьnqan. Ə, Qьđьl məjeş medire, qoro lesm tьna вьl vaqьtqa qəmer ydqara aj hajьn 75 humdь rəxətlənep aşaj ira.

Вьndaj ərəm tamaqtarqa urьn вardaqь ojoşmalar kyđ halmaj dar. Xalьq jelkahen kimerevselardən eştəren tikşerep, henerep tygerga, kiləsəktə an—вelem jorton julqa halьrbьq həm eşsən tygergə ... jarđam həm вьnda kyltura xeđmətə itərlek keşe qujьlhьn.

M. S.

Məktəptərgə rimunt jahalmaj.

Uqьv вaşlanav vaqьt jetep kilhə la, Jelem—Qaran səvitenda (Krasna—Usul təsəge) juq, məktəptərgə rimunt jahalmaj. Məsələn, Iвrahim avьlьndaqь məktəp tədərtəre əđer tygel ... Şulaj uq kenə məktəp ifratta halьn ... Вьl kyreneştərgə qarav yrev keşe kyrelhen.

Ş. NASIR.

Dipala haman radeju eştəre julqa halьnmaqan.

Θfə DIPA həmən klup „Rikыl" isemendəge klup вar saqьnda radejь eşlap kilhə lə, ul hytkas radejo la, eşe lə hyngan. Radejaqьn вətə kərək nəmələre skilatta jatalar. Aşxanala la tipraduktordar qujьlqan kejense eşləmaj toralar. Radejo eşen julqa haltv sarahьn miskum ujlamaqanda. Radejo şintər вьl eşkə sara kyrergə tejeş.

Mense: X. JAXIN

Вьnda an—вelem eştəre jaqşь qujьlqan.

Θfə qala вerense вylek militseja idarahьnda an—вelem eştəre jaqşь qujьlqan. Вьnda вarlьqь 187 militsejanir вulьp вьlardan 59—37 pr. ts вaşqort, tatar, вaşqorttar 9—15 pr. Вьlar arahьnda вətə terle tygarektar tedələp an—вelem eştəre alьp вarьla. Uqьv ejənə 4 dana, Вaşqortostan", 4 dana kammuna, həm ydakta вaşqa gazittardan „Izvistija", „Pravda" вaşqa gazit—žurnaldar aldьrьla. Вьlardan militsejanirdar вik jaqşь fajdalanalar.

Z. ISXAQ

VKP(в) пьң вətə təsək kəmitəttərenə

VKP(в) Udək Komitatenen „Pravda" gazitenan 245 numirьnda iqlan) вaşlanqas həm ul ta məktəp turahьndaqь qararьn his kisekməstən ejrənegeđ, ul qarardь jəcəjkalarda, uqьtьvsьlar, eşselər, kalxuzsьlar həm partejala uqьv sistimahьn kiŋ raveştə ejrənevđe ojoştoroqod. Вьl qarar nigeđendə uqьv jьlьn вaşlav eşendə, вigerək tə mektəptərđe вinalar menən tə'min itev, uqьtьvsьlarđьŋ xəlen jaqşьrtьv jəhətenən вer totqarhьđ qetqi hьnьlьşqa ireşeged, rajunda mitudika julвaşsьlьqьn ojoşodroqod, вьnьŋ esən inspiktьrdardь kampanija nagruzkalardan вşatьgьd.

25 nse sintəвerđə Udək Kamitate ...

Məktəptərđe maвlizavajt itep, dejəm вaşlanqьs uqьv isemenə qьđьl aвuzdar ojoştoroqod..

VKP пьң Вaşqortostan elka kəmitəte.

Pidaktьr urьn вaђarь: Z. Kajьpkul

UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLEK BƏTMƏGƏN

„Karl—Marks„ isemendəge Вaşqortostan indysterejə tixnikumь əle вulha uqьv jьlьna əđerlənep вətməgən. Вerense yktəвerđə, xatta 25—sintəвerđə studinttar 100 pr. tь menən kilep вətəsəktər. Ə, 10 nsь sintəвergə tiklem jataqxanalarđь əđerləv eştəre qəfev itelməвlek nasar вara.

Zintsuf uramьndaqь jataqxananь oşo kengə tiklem aqartьl maqan, təđerələre vatьq, вaşqa rimunt horaj torqan urьndar rimuntlanmaqan. Jataqxanьŋ nigeđe nasarьqtan hьvьq вulьp, qьş kenə вejəlaj, вьjma kejep torovđь talap itevse вylmələrđeŋ nigeđđəren nьqьtьv turahьnda ujlavь la juq. Niged nь qьtьlmaha вerđən jaqarqa kyp kərək вulьp, ikensenən studinttarqa вejəlaj kejep dəres əđerlərgə tura kiləsək. Timək, jaqьv nəmələrenə ikanumejə məs'ələhenə iqtiвar itelməj.

Satsejalьstieskej uramdaqь jataqxana вerense sintəвergə tiklem genə „Rusejə„ numirđarьna вirelgən вulha la, ular əle 10 sintəвerđə lə вuşatьlmaj. Вьl ihə „Rusejə„ numirđarьnьn nindəjder xoquqtar menən indysterejə tixnikumьnьŋ вaşqa jataqxanalarьna rimunt jahatьvqa haman kərtə hala.

Karl—Marks uramьndaqь jataqxanahь rimunt jaвarqa вaşlaqanda taşlanqan. Jataqxananьŋ jartьhьnda вətənləj əle toroqa jararlьq tygel. Rimunttь вətərev eşen oə qaramajdar. Ojəmymən jataqxanalar turahьnda eştər nasar.

Kətəpxananьŋ uqьv jьlьna əđerlege taqь la nasar, вerense ejjygə kətəpxanaqa tađartьv вətərgə tejeş ine, вьlda əle вulha ytəlməgən. Sanьŋ menən ədəвi kitaptarđь əle alьrqa məmkin tygel. Kətəpxanasь kamsamul jəcəjkəhenən yđenə jarđam qa 3 kamsamul aqzahьn horaha la, kamsamul jəcəjkəhe unь nьqlap tə'min itmənə. Şular əвtənə kətəpxana вik qьвьq urьnda вulha la, kyserelməgən, kitaptarđь qujьrqa urьn jetməj həm вaşqalar.

Indysterejə tixnikumь tiđlek menən jataqxanalarьn əđerlərgə, kətəpxananьŋ вьndaj вaşь ajlangən vaqьtьnda jarđam itergə unь tiđlek menən rətkə вalьqa tejeş. I. Luqman.

IQTIBAR ITELHEN

Oşo jьldьn aprilenən Θfələ radeju tixniktar kursь dəvam itə. Kursьta вətəhe 24 uqьvsь вulьp, вьlardьn 22 he irđər ikəvhe qьđđar. Millət jaqьnan 11 re urьt, 10 hь tatar, 3 he вaşqort, tormoştarь jaqьndan kyвerəge jarlь, вatrak, urta xəlle həm xeđmətkar вalalarь. Вelemdəre jəhətenən kyвerəge 7 jьllьq məktəp вətməgən, qalqandarь 7 jьllьq həm 9 jьllьq məktəp вətkəndər.

Вьl kursь Вaşnarkamprus, Radeju sintьr həm Narkum pactildər tarafьnan asьlьp вətə tarmaqtan kursьtь tə'min itev məs'ələhe şul narkamattar əвtendə. Şulaj вulьvqa qaramaвtan kursьta вik kyp jeteşhedlektər kyđgə saqьla. Miвal esən tyвəndəge вer nisa jeteşhedlekte kyrhətep ytev jetər. Jerle millattan tixnik kadьrdar əđerləvđə parteja həm xekymət diriktitarь ajaq aвtьna halьp tapalqan. Kypselek vaq millattan вulьv urьnьna вaşqa millatterđən tultьrьlqan. Uqьvsьlarđьn вelemdəre tiged вulmav arqahьnda uqьvda đur ədəkləktər вar. Məвələn ytkən ajdarđa ytəlergə tejeş plandьŋ ytəlməj qalьvь, ytelgən dəiestərđeŋ də kyp uqьvsьlar tarafьnan aŋlanmaj qalьnьv, yđiaştera almavđarь вar. Havьlq həm tađalьq jaqьnan nasar kyreneştər kyđgə saqьla. Oşo kengə tiklem kursanttarqa вer tapqьrđa miditsinskej smutьr вulqanь juq. Uqьtьvsьlar hər terle avьrьvđar menən hьđlanalar. 20 ləp kursant вer вalakaj genə вylmələ tuđan esendə jatalar. Səjəsi tərвejə məs'ələhe nasar xəldə.

Oşo kengə tiklem вalalarqa parteja həm prafsajuz, şulaj uq вaşqa ojoşmalar tarafьnan вer terlə daklat həm əngəmələr ytkərelgəne juq. Kursanttar yđđəre teləgənsə jerej вiralər. Radeju tixnikahьnьŋ xəđerge kendə nindəj dərəzələ ikənen aŋlap jetmaj unan вaş tartьvsьlar вьl kurьsmьnej, вьl eş menej tip qaravsьlar đa jetərlek. Taşlap qajtьp kitevselər đə вulqьlaj. Şunьn esen də вьna oşondaqь jeteşhed jaqtarđь вətərevđe əвtarenə alqan arganizatselarđьŋ iqtiвar menən qaravđarьn horaj вьđ. DƏVLEJ.

Kiləsəktə qasatlanmahьn

Iвke Əsən avьlь (Arqajaş təsəge) uqьtьvsьhь 30—31 nse jьl qьş həm jaj kendərendə đur dar arahьnda nađanlьq вeterev eşen əđđə. Uqьtьvsь tevge kendərđə 20 keşe urьnьna 40 keşe uqьtam, tip maqtanha la, qaməldə вer keşeneŋ də nađanьqьn вətərməne. Xəđerge kendə вьl avьlda uqьj—jađa вelməvselər kyp. Kiləhe uqьv jьlьnda вьl avьlda nađanlьq вeterev eşen udar timpqa qujьrqa kərək. Uqьtьvsь kiləsəktə вьl eşen qasatlamaвqa tejeş. Вьqa təsək məqarif вylege tejeşle sarahьn kyrhen.

„S.N"

Uqьvđar əđələv qurqьnьsь aldьnda

Arqajəş kalxuz jəştəre məktəвendə uqьv вaşlanьrqa vaqьt kilep jetevgə qaramajsa, jal itergə qajtьvsь uqьvsьlar alьgə tiklem uqьv jortona jьjьlqandarь juq. Uqьvsьlarđь jьjnav turahьnda məktəp idarahь вer terlə lə sara kyrməj. Вьl məktəptə uqьvsьlarđь hər вer kalxuz jeвərgən uqьvsьhьn aвьq, kejem kevek nəmələr menən yđe tə'min itergə tejeş ine. Ləkin oşo kengə tiklem kalxuzdar вьl turala ujlap ta qaraqandarь juq. Вьl ihə məktəptə uqьvđьŋ əđələvenə səвəpse вula. Kalxuzdar tarafьnan tə'min nasar вulьv arqahьnda məktəptən qasьvsь uqьvsьlar hanь kendən ken artьa. Məktəptə tejeşensə tərtip urьnlaştьrьlmaqan. Şunьŋ esen pə tejeşle ojoşmalar вьl məktəp tirahenə tiđlek menən yđ iqtiвardarьn tuplarqa tejeştər.

N.S.

BAŞQORTTARĐAN KADЬRĐAR ƏĐERLƏVGƏ HALQЬN QARAJĐAR.

Maqar təsəgendə məktəptərgə uqьvsьlar hajlav kamisejələre вaşqorttarđan kadьrđar əđerləvgə halqьn qarajdar. Uqьvqa kitergə kamandirufka horap tapşьrьlqan dekmittarđe juqaltalar. Məвələn 8—nse avqьsta вulqan ultьrьştarьnda iptəş Davlətşindьŋ вirgən dekəmintteren tikşerep, Liningrat planavaj institutьnьŋ əđerlek kursьna jeвərergə tip qarar sьqaralar. Hunьnan iptəş Davlətşin kamandirafka вarьp horaqas dekəmitteŋ qajđa jeвəreleven вelməjensə вer—вerhenən horaşьp qəmer uđqaralar. Şulaj itep iptəş Davlətşindeŋ dekəmintteren juqaltьp unь uqьv jortonan maxerym qaldьralar.

A. DƏVLEJ

Kyltura eştəre onotolqan.

Şişmə təsəge Təpəreş avьlьnda kyltura вik jomoşaq. Grazdandar tarafьnan вer terlelə tirlek gəzit aldьrьlmaj, xatta kamsamul jəcəjkəhe isemenələ gəzit aldьrьlmaj. Stinə gəzite sьqarьlmaj. Uqьv əjənə medir qujьlhala, uqьv əjə, klup вikle tora. Unda urьnlaştьrьlqan radeju vatьlьp jata. Вьl ədəkləktərđe вətərevđə parteja həm kamsamul jəcəjkəhe вer nəmələ eşləgəne juq.

„DINAMO"

Вьl kyreneştərgə sik qujьlhьn.

Krasna—Usul təsəge Jelem—Qaran вađarьnda hunqь kendərđə qatьn-qьđđar arahьnda spikyləuttər kyвəjđe. Avьldardan jəki вađarđan maj jьjьp Θfəgə вarьp hatalarđa, unan tavar alьp qajtьp taqьla majqa almaşalar, fajđa itələr. Вьl eş hunqь kendərđə kin təš aldь. Вađarđa вulqan kypselek qatьn-qьđđar tavar hatьvsь spikyləntkə əjləndelər.

Вьndaj nasar kyreneştərgə sik qujьlhьn.

„MARS"

Məktəp tədətelə həm đurajtьla

Вajmaq təsəge Kysi avьlь məktəвe eskəj ine. Вьjьl uqa avьldaqь iвke məktəpte qušьp, đurajtьlьp jatьla.

Məktəpte tedətev kamisejəhe вьl eşte aşьqьrьp tiđ kendrđə вətərevgə hyđ вirə.

BURANQOL.

Kylturaqa tygel, eşselərđe taratьvqa xeđmət itə.

Вilərət mital zavьtьnьŋ zafkumь ergəhendə вaşqort, tatar eşselərə arahьnda kyltura—aqartьv eşenə вildələngən Səjet Xəsənef yđeneŋ təp вurьsьn вelməj. Zavьttaqь 350 gə jaqьn вaşqort, tatar eşselərə arahьnda вer terlela kyltura—aqartьv eşe alьp вarmaj. „Вaşqortostan" həm „Kammuna" gəzitenən вaşqa gəzit—zurnaldar aldьrьlmaj.

Yđe вьl zavьttan kitərgə jerev genə tygel, вaşqort, tatar eşselərə zavьttaqь terlə jeteşheđlektər turahьnda həjləşə вaşlaвalar, вьl zavьttan вaşьь qьna alьp kitərgə kərək, tip ulardь la qotorta.

Вьna вьl yđ вurьsьn aŋlamaqan jəki anьь raveştə yđ eşenə halqьn qaraqan, eşselərđe zavьttan taratьvqa xeđmat itevse „kylt raвutnikь" tiđ kendə tikşerergə kərək.

„EŞSE".

Вelderevđər

Glavlisprumdьŋ, Вaşqortostanda jaŋь ojoştorolqan Lisasnaвajt вylege jəmhyrejəttəge вətə aqas patriвiteldərenə 1932 jьlda yđđərenə kərək вulasaq aqasqa zajafkalarđь vaqьtьnda tapşьrьrqa təqdim itə. Вьl zajafkalar „Za Indysterejalizatsəju" gəziteneŋ oşo jьl 4 həm 7 sintəвerđəge 244 həm 247 numirđarьnda iqlan itelgənsə zajafkalar вirev tərtiвenə həm aqas matirejaldarь naminklaturahьna mьvaiq raveştə вirelələr.

Lisasnaвajt вylege vaqьtьnda zajafkalarđь həm ularđьŋ kypejələren tapşьrmaqan patriвiteldərđeŋ tə'minət planьna inderelməjəsəktəre turahьnda əşkertə

Вylek medire urьnвaвarь:
KARAMЬJŞЬF.

Вaşprafsəvit həm Вaşnarkamtrud qararь вujьnsa Θfə jal itev jorttarь oşo jьldьŋ 1 yktaвerenə tiklem eşləjəsəktər.

Xalq urьndarqa zajafkalar 17 sintəвergə tiklem qaвul itelə. Şulaj uq вer kenlək jal itevgə lə zajafkalar alьna.

-I-SATSTRAX IDARAHЬ.

Glavlisprumdьŋ Вaşqortostanda jaŋь ojoştorolqan вylege jəmhyrejəttəge вətə aqas istiqmal itevselərgə 1932 jьlqa zajafkalarđь vaqьtьnda həm „za indysterejalizatseju" gəziteneŋ oşo jьl 4 həm 7 sintəвerendəge 244 həm 247 numirđarьnda iqlan itelgən aqas matirejaldarь naminkьlaturahь həm zajfkalar вirev tərtiвe menən qətqi raveştə qullanьp, вiergə təqdim itə,

Zajafkalarđь həm ularđьŋ kypejələren vaqьtьnda tapşьrmaqan patriвiteldərđeŋ aqas menən tə'min itev planьna inderelməjəsəge turahьnda Qlaflisprum вylege əşkərtə.

Вylek medire urьnвaвarь:
KARAMЬJŞЬF.

Asnavnuj kursьtarqa qarizaqađьv jetərlek dərəzələ вulmaвlanqa kyrə, Вaşsajuzdьŋ ycivno kursavaj Kamвinatь (elekke sənəqət tixnikumь) diriksejəhe 7 jьllьq (vaq millattər esən 6 jьllьq) məkttap вətərevselərđən asnavnuj kursьtarqa irekle qaвul itev iqlan itə. Вьnda urьndarqa вirelgən razvirьskalar almaştьrьlmajasaq.

Qarizalarđь 1931 nse jьldьŋ 20 nse sintəвerenə əlgertərgə kərək. Qarizaqa tyвəndəge dukaminttər terkəlergə tejeşle: 1) mitrikə qaqьđь, 2) məqlymate turahьnda sprafka 3) iztimaqi sьqьşь turahьnda sprafka 4, havlьqь turahьnda sprafka 5, misat menən derəвlengən ankita həm qariza. Tixnikumqa saqьrьv jeвərgəndən huŋ qьna kilergə.

ВAŞSAJUZDЬŅ UCIВNO KURSAVAJ KAMВINATЬ DIRIKSEJƏHE. 1—2

Вətə təsək gəzittəre həm kyp tirazlь gəzittər idarahьna.

Təsəktərđə sьqьvsь вaвma gəzittər həm stiklagrafejəla вaвьlьvsь gəzittərđeŋ idaralarь yđ gəzittəreneŋ hər numirьnan tərtiple raveştə 3 danahьn parteja, ΘKneŋ matвuqat siktьrьna jeвərep torolrqa tejeştər.

Əđris: Θfə. Səvit uramь № 14 siktьr pieat.

PARTEJƏ ΘK NEŅ MATВUQAT SIKTЬRЬ.

Вelderev

„союз мясо" idarahь oşo jьldьŋ вerense yktəвerenən Məskəv qalahьnda вaş вuxgalt irdar həm irьsteruktьrвugxgatirdar terev esen 6 ajlьq kursь ojoştora.

Kursanttar dəjəm torlaq menən həm ajьna 200 həm miqdarьnda stipinejə menən tə'min itelələr.

Вьnan вaşqa jənə kursanttar jaвьq raspiditelgə вerketelep ularqa zaвurnaj knəgə вirelə.

Kursьqa (xaquqhьđ larđan вaşqa) вətə uqьrqa telavselar alьna, ləkin ularđьŋ 7 jьllьq məktəptən də tyвən tygel вelemdəre вulьrqa həm ihəp eştəren jerətev jəhətenən 5 jьldan də kəm tygel praktik stazdarь вulьrqa tejeşle

Təqdimdərđe "союз мясо„пьң Вaşqortostan kraj kanturь вaş вuxgaltirьna tapşьrьrqa, əđris: Θfə Jəgyr sazanь uramь, N 45.

Təqdimdər 23" sintəвergə tiklem qaвul itelələr.

"союз мясо„ 1—3

SSSR Davlət вankahьnьŋ Вaşqortostan kanturь

ВELDERƏ

1931 jьldьn 15 sintəвerendə Məskəvđə „1929 jьlqь pratsintlьđ zajьmdьŋ" 10 nsь tirazь ytkərelə.

TƏP OTOŞTAR:

1 otoş	100.000 humlьq	5 otoş	10 meŋər humlьq
1 „	50.000 „	10 „	5 „ „
2 „	25 meŋ „	50 „	вerər meŋ „
Вətəhe 5600 otoş,			1, 053.100 humlьq

Вьl zajьmdar SSSRdьn вətə kridit ycrizdinejələre tarafьnan his вer totqarhьđ həm summahь siklengən miqdarda hatьlalar həm hatьp alьnalar.

Ssudalar aвligatsejanьŋ naminal xaqьnьŋ 60 pr—tь miqdarьnda вirelələr həm teləgən vaqьtta pridjavitelskej kvitansalar menən rəsmiləşterelələr.

1—4. DƏVLƏT ВANKЬ

URAL KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa səqət tən asьq

Вegen xuduzstьvalь tarixi filmə.
Kamira №79
Вaş ryldərđə: Nina Cexəjedzə, Вalkvudzə, Mamuləşvili, Karalaşvili həm вytəndər. Fujjəla həm kartina вarqan vaqьtta simfunejə ansamвele ujnaj 16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj Вilit xaqtarь oshodlandьrьlqan.

GURЬN KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

Вegen ikranda
„Aqьrьn dun"
16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglafilit vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BERGƏLƏGEŞ!

17 SINTƏBER 1931 JЬL, №203 (504)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSAVIT URGЬNЬ

KƟNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƟFƏ I—SAZUN URAMЬ, KURPS №1
TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Ridaktar . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsijalizem jer eşlev bylege . . . . 8—48
Iqlandar həm xatlar bylege . . . . 8—72
Kantura . . . . 1—11
Tenge ridaksejə . . . . 1—15

SƏNƏQƏT KAPIRATIFTARЬ EŞSELƏRĐƏN IXTEJAZDARЬN YTƏVGƏ 189 MENƏN

MƏSKƏY. Bətə sənəqət kapiratiflarьnьŋ savite sənəqət kapiratiflarьnьŋ eşsəndərđən tormoş (estəvəj) ixtejazdarьn ytəv bujьnsa eştərən kiŋəjtevdə bildəlaj. SSSR da 1932 nse jьlda sənəqət kapiratiflarь mastirskijdarьnda 165 miljun par ajaq kejemdəre, 3 miljun 825 meŋ par sojmalar, miljun 500 meŋ tun jynəsərgə ujlaj. Kejem həm kyldəktər 34,. milejun humlьq, tirikataz 18 milejun humlьq, oj kərək—jaraqtarь mital nəmələr 35,8 milejun humlьq jynəteləsək. Bьl jynətev eştəre menən şəqqollanevse kustarđar hanь 1932 nse jьldьŋ ađaqьna 307 meŋ keşegə jetəsək. Sənəqət kapiratifь ker jьvьv, səs—haqal qьrьv urьndarь seltəren serense siratta ere sənəqət pridprejətejələrendə kiŋəjtevgə kereşə. 1932 nse jьlda 10meŋ səs-haqal qьrьvsьlar həm mixanik ker jьvьv urьnь esən spitsejalistar əđerlərgə bildələnde.

1 NSE YKTƏBERGƏ 2200 GIKTAR TUŊQA HƏRƏRGƏ

Tuŋqa hərevđeŋ səjəsi-xuzalьqta, kərək avьl xuzalьqьnьŋ tavarnьsьn kytərevdə, kərək uŋьşlь 30 pr. qa kytərev, syp ylənđəre menən kerəşevdə iŋ jaqşь jul bulьv, artьq kes tygevđərđən qotqarьv, bətə haban aşlьqьnьn 70 pr tьn əđer jer menən tə'min itev đə qajat đur əhəmejətkə eja bulьvьna qaramaђtan, təbək ojoşmalar şulaj uq safxuz, MTS diriktьrđarь bьl bajavaj bьrsьn ytəv turahьnda yđđəren uŋajlaşterь dimanьlar, tartьv həm eşləv kesən jəjge həm keđgə eştərđe tuŋqa hərev planьnda ytaj alьrlьq itep quja belmənelər.

Parteja həm xəkymət eŋ bətə 32 jьl səseven qaplalьq tuŋqa hərev əđerləp qajьv esən, ber hyđhəđ eşse həm tartьv kestəren tuŋqa hərəvgə serketergə tigən qujьmь ytəlməj.

2797 meŋ giktarqa təsdiq itelgən tuŋqa hərev piagrammahь 10 nse sintəbergə nej barь 158,6 meŋ giktarqa jəki planqa nisnətan 6 pr qa qьna ytəlde. Şulardan kalxuzdarđa —6,5 pr. bətə ter safxuzđarđa—10,2 pr, MTS tarđa—11,1 pr həm jaŋqьđaqtarđa 0,8pr,

Sintəberđeŋ berense 10 kenləgənda keđgə səsev nej barь 58 meŋ giktar buldь. Plan bujьnsa bьl 600 meŋ giktar bulьrqa tejeş ine. Timək bьl 10 kenləktə dikadnьj p l a n d ь ŋ ytəleşe nej barь 10 pr. Bьl xəlrət təbəktərđeŋ, safxuz həm MTS larđьŋ eşte appartunistarsa qarap, tuŋqa hərev kampanejahьna narьq birə almav; eşkə balşeviktarsa udar timp birə belmav; eşkə bətə kalxuzsь həm safxuz eşselərenən, şulaj uq bətə jarlь—urta xəlle jaŋqьđaqtarđьŋ, bətə savit jəməqətselegeneŋ iqtibarьn tuplav eşen julqa halmavđan başqa ber nəmə lə tygel.

Tuŋqa hərev eşen başqarьvda ađьm—kypme uŋajlь torqan ber urьn bulha, ulda orloq safxuzь trisendə. Unda plan 16 pr. qa ytəlgən. Ə safxuzdarđьŋ qalqan tarmaqtarьnda tuŋqa hərev planь asьqtan—asьq eđekləktə.

Surtlь orloq trise 7,2 pr. Ɵfə qala janь xuzalьqь 2,1 pr. sus qassьlьq 1,5 pr. Gaspramxuz 0,5 pr. Majtrise, Skatavad, Harьqsьlьq 0 pr. Ajьrьm MTS tar menən də şundaj uq xəl: Usalь 0.8 pr. Boraj 1,9 pr. Yrge Qьjqь 2,4 pr. Əssələm 5,8 pr. həm başqalar.

Safxuz həm MTS tar bьl plandь ytərlek tartьv kestəre traktьrđar, taqьv qoraldarь, nifet pradaktьlarь həm artьq jer məmkinlektəre menən tə'min itelhələrđə tuŋqa hərev planьn tultьrmajđar. Bьl diriktьrđarđьŋ səb jetəkselektəre bulmavьnan traktьrđarđь buş totov, sdilşina qujьlmav, udarsьlьq, jarьş həm başqa xuzalьq saralarьnьŋ qulia nьlmavьnan kilep sьqa.

Tuŋqa hərevđə tybəndəge təbək kalxuzdarь jenəjətsel rəveştə jomoşaq ytəjđər: Blagaviş şin 0,1 pr. Qonşaq 0,8, Bilarat 0,7, Usalь 0,8, Asqьn 1,0, Boraj 1,2, K. Usul 1,9, Zьjansura 0,7 pr. ə jaŋqьđaq xuzalьqtar bujьnsa ber genə giktarđa hərəlməgən. Başqa təbəktərđə tuŋqa hərev pratsinьtь 8—18 arahьnda sajqala, ulda kalxuzdar hьsabьna tygel MTS tar menən bergə alьna. BSNK teŋ həjrəv kestəren 25 pr. traktьrđarđьn 80 pr. his totqarhьđ tuŋqa hərevgə quşьv həm keđgə səsev bətev menən əђtəmə rəveştə 25 pr. at həm 10 pr. traktьrđarđь tuŋqa hərevgə jegev turahьndaqь qararđarь təbək ojoşmalarь tarafьnan ytəlməj. Oşo kengə tiklem təbək xeđmətkərđəre arahьnda tuŋqa hərevđe xuzalьq kampanejalarьnьŋ qoj roqona qujьvqa avьşьvđa bar. Iŋ elek urazaj jьjnav həm igen əđerləv, unan hun səsev iŋ axьrđan tuŋqa hərev tip qarajđar şul vaqьt bьl eştər bətəhe lə ber berehenən ajьrьlьrqa tejeş tygel.

Keđgə səsevđe yđ aqьşьna qujьv həm uqь unьŋ əhəmejətenə iŋ appartunistarsa narьq qujьp jetkermavđərgə qa ьşь qьrqa atpur birergə kərək.

Tuŋqa hərevđeŋ əhəmejəten həm fajđalarьn kalxuzsь həm jarlь, urta xəlle jaŋqьđaqtarqa nьqlap aŋlatьp kulak qotqohona qarşь bətə massavaj eştər qajьlьrqa tejeş. Kulak xuzalьqtarđьŋ qatь zadanejalarđь tultьrьvđarьn ajьrьvsa qatь tikşerev aђtьna alьrqa kərək.

Avqьs ajьnda həm sintəber ajьnьŋ berense dikadahьnda ytəlməj qalqan tuŋqa hərev planьn sintəber ajьnьŋ ber həm ikense dikadalarьnda ytərgə həm 1 nse yktəbergə tiklem 2200 giktarđan da kəm tygel majđandь tuŋqa hərəp betərevgə ireşergə, şul jəmlənən kalxuzdar həm jaŋqьđaqtar 1400 meŋ ga, safxuz həm MTS lar 300 meŋ ga hərergə tejeştər.

Bьl plandь ytəv esən xəđer yk his qarşьlьqhьđ 80 pr. traktьrđarđь, 25 pr. attarđь tuŋqa hərev eşenə kyserergə həm keđgə səsev betkəs jaŋьnan 10 pr. traktьrđarđь həm 25 pr. attarđь kyserergə kərək. Təbək planьna movafiq rəveştə tuŋqa hərev jəhətenən hər ber kalxuzqa safxuzqa həm jaŋqьđaq xuzalьqqa kendəlek zadaneja bildələrgə, ularđa maxsus brigadalar ojoştororqa, daimi hərəvselərđe traktьr həm attarqa berketergə.

Kalxuzdarđa xeđmətte đerəь ojoştorov, eşse həm tartь v kestərenə maksimal nagruzka birevbьlar tuŋqa hərev kampanejahьn uŋьşlь ytkərevđeŋ zaluktarь safxuz həm kalxuzdarđa sdilşinanь bьnlap inderevgə, bətə ter a.x. eştərendə məs'ylejəthеđ lekte betərevgə, satsejalizem jarьşьn həm udarsьlьqtь ojoştorovqa ajьrьmsa diqqət birergə kərək.

Keđgə eştərđə eş atьnьŋ ryle đur əhəmejət qađana, bytən a.x eştərenən başqa attar 1700 giktar jerđe tuŋqa hərərgə tejeştər, şuqa kyrə kalxuz atьna nasar mənəsəbətte betərergə, unь bьnlap tərbejələvđe bojomqa aşьrьrqa aitь qaramavđa qəjepleləre qatь məs'ylejətkə tartьp attarđь ratsejanal rəveştə fajđalanьrqa kərək. Jaqşь eş atь esən kerəş kalxuzdarđь xuzalьq jaqьnan nьqьtьv julьndaqь iŋ əhəmejətle saralarđьŋ berehe. Bьl bətə parteja həm savit ojoşmalarьnьŋ begengə kengə burьsь.

Şulaj uq eşləp sьqarьv nurmalarьn bildələvgə lə ajьrьmsa diqqət birergə kərək, senki kyp kenə təbəktər eşləp sьqarьv nurmalarьn tybən bildələp, eş kenenəđ əhəmejəten juqaltalar. Urta Vulga bujь kalxuzsьlarьnьŋ siyte aldьnqь kalxuzdarđьŋ təzribələrenən sьqьp, habaj menən ber kengə eşləp sьqarьv nurmahьn minimal rəveştə 1,5 giktar bildələne. Bьl nurmanь Başqortostan kalxuzsьlarь tultьrьrqa tejeştər.

Tuŋqa hərev fruntьnda his ber nəməgə qaramaђtan motlaq jeŋevđərgə ireşergə kərək.

QILMANЬF.

„IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ"

MIŞKƏ TƟBƏGE KALXUZSЬLARЬ IGEN ƟSƟN KƟRƏŞTƏ ALOQA SЬQALAR

SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQQA KIŊ JUL

„Fən", „Bajtal" kalxuzdarьndaqь kevek kulak joqontohona sirelevselərđə ajavьđ xəkym itərgə

Kalxuzdar jeŋevđən jeŋevgə

Mişkə təbəge kalxuzdarь Ɵfə paravьt mastirskijь saqьrьvьn tikşerələr. Bьl saqьrьv igen əđerləv fruntьnda qьrqa hanьlьşqa saqьra.

„Paalda" kalxuzь jьllьq igen əđerləv planьn 10—sintəbergə 110 pr. qa tultьrьp ytən. „Ірək", „Sulpan", „Spartak" kalxuzdarь igen əđerləv plandarьn arttьrьp tultьrdьlar.

Kalxuzdar igen əđerləv fruntьnda balşeviktarsa timp alьvь jьllьq planda vaqьtьnan elek tultьrьvqa dur jul astь. Xəđer „Iske aqsulat", „Jaŋь tormoş", „Zandsuj", „Jaŋь jul", „Jaqtь kyl", „Smьjcka", „Berđəm" həm başqa dьstəlegən kalxuzdar jьllьq plandь 55—88 pr. arahьnda ytənələr.

Kalxuzdar Plandь tultьrьv esen geren udaşalar. Kalxuzdar eşen jaŋqьđaqtarqa igen əđerləvđən ylgə sьqalar.

Xan Timerxan.

Plandь tultьrьv menən genə siklənməjeđ

Qьrqьz mejəkə (maxsus xəbərsebeđđən) „Irək" kalxuzь Başqortostandь indystrejalaşьrьv isemenə başlaqan qьđьl auьzdar un kenlegendə igen əđerləv planьn tultьrđь. Kalxuzь artьq igendərən qьđьl auьz menən tapşьrala.

„QЬĐЬL PARTIZIN" kalxuzь yđən kyrhətə

Kampanejalar ytələ, kalxuz laşьv 65 pr. qa jette

Maqar təbəge Işəkaj avьlьnьŋ „Qьđьl Partizan" kalxuzь yđ eşen ojoştora beleve arqahьnda bətə jaŋqьđaqtarđan aldьnda yđən elge itep kyrhətə aldь.

Bətə eşte yđ vaqьtьnda başqarьp sьqьp juqaltьvđarqa urьn qaldьrmaj. Şunьŋ esendə jьllьq igen əđerləv planьn „Qьđьl—Partizan" kalxuzьnьŋ altьrbьdur. Jaŋqьđaqtar kəndən—ken kalxuzqa aqьlalar. Kalxuzlaşьv % tь 65 ka jette.

S. QƏLEJEF.

„Qьđьl—taŋ" kalxuzьnьŋ eşe alda bara.

Zьjansura təbəge Casatarь avьl savitendəge „Qьđьl Taŋ" kalxuzь yđendə aşlьq huqьv maşinahь bulmavqa qaramaђtan kalxuz aqzalarьnan 25 keşene safxuzqa birep, şunьŋ arqahьnda alьnqan safxuz maşinahь menən 30 — 40 sintnir igende huqьp alьp betə. Ul igen huqьv vaqьtьnda sutkahьna 24 saqat eşləp, maşinanь ber genə saqəttə lə tuqtatmaj. Kalxuz xəđer keđgə səsev həm tuŋqa hərev kevek eştər eşen. Aqzalar arahьnda eş tərtibe jaqşь qujьlqan.

X. RASAJ.

„Qiqadь" kalxuzьna kyđ halьrqa kərək.

Mişkə təbəge „Qiqadь" kalxuzь bətə jaqtan artta bara. Ikmək əđerləv planьn barьr 25 pr. qa ytəgən. Kalxuzda eş kestərən xisaplav juq. Sdilşina qujьlmaqan. Besən sabv həm keđgə səsev vaqьtьnda eşləvselərgə kəstere bulmaj. Xəđer dəhəđ. Kalxuzda xisapsьlьq. Hajlanqan idara dyllin Qəjətejet bətə eşkə halqьn qaraj, yđen idarala eşləvsə terep xis itmaj. Eştə yđen məs'yl xisaplamaj. Kalxuzsajuz bьl kalxuzqa tiđ arala iqtibar itep eşte jənlandererga kərək.

TIMERXANЬF.

HIS TЬNЬSLANЬRQA JARAMAJ PLANDЬ TULTЬRЬRQA!

Q. MEJƏKƏ təbəge Jaŋь-Amlinka savitendə qьđьl auьzdar un kenlege qarqa hanьlьş sirde. Bьl un kenlekte igen əđerləv menən eşergə yk maja tuplav həm eşgə məhlim səjəsi—xuzalьq kampanejalarь əđekleklərən qaplav esən də eşərqa sara.

Inde savit kylamendə jьllьq igen əđerləv planь 71 pr. qa ytəlde. Na luk, strasavaj aqsalar jьjnalьp betə.

Kalxuzdar igen əđerləvđə alda saralar. „Ukrajinь" kalxuzь jьllьq plandь 85 pr. qa tultьrđь.

Igen əđerləv planьn ytəv eşenə kulaktarqa qьvьm haman da bara. 10-sintəbergə ular zadanejanь nej barь 69 pr. qa qьna ytəgəndər.

RIK təbile ıp, Boldio 3 kulakka sut, 4 avenen milken kanfiskavajt. „tip "təmsьlanarqa telaj. Lakin, bьnьs faş itelmegən kulaktar bar.

RIK həm avьl vəkildəre kalxuzsь, jarlь, urta xəlle jaŋqьđaqtarđь ojoştorop ularđь faj itergə tejeştər.

QAJSAR

„Qьđьl taŋ" kalxuzьnda eştər nasar bara.

„Qьđьl Taŋ" Xejbulla təbəge (Bikbav savite) kalxuzьnda qьđqa tiklem keđgə səsev planь genə bulqanьsa səsetmaqan, 3 men 740 hum zajьmdьn ber tine lə jьjьlmaqan. Səsev plandьŋ 656 sintnir aşlьq huqьlqan. Igen eşkertkə halьnьp betmaqən. Besən sirtirə idərelməgən. 200 hum halьmdьn ber tine lə jьjьlmaqan.

Berləştereləgən nəmələrgə halьnьp 527, hum 90 tin halьmdan nej barь 8,04 humь jьjьlqan. 3 men 265 hum straxavajdan ber tinde aqsa jьjьlmaqan. Berləşmeqən nəmələrgə halьnьp 1 men 199 hum straxavaj nej barь 4,32 hum jьjьlqan. Alda barqan brigadalarqa eşeleşe gadalarqa jetkerelmeqən. Başqa qalar beten idara eşselerenən eşkə jьl qaqьsь ta almav darьnan kilə. Təbək ojoşmalarь sara kyrergə tejeş.

USMANЬF.

„Fən" xurlьq esendə UL „YRNƏK" KƏ EJƏRERGƏ TEJEŞ

MEJƏKƏ-BAŞ savite „Yrnək" kalxuzь 10 nsь sintəbergə jьllьq plandь tultьrđь. Kalxuzsьlar arahьnda kytarenke dart. Ular qьđьl auьzdar ojoştorop artьq igendərən dəvlatkə tapşьrьvđa dəvam italar.

Şul uq savittaqь esendə jəşəgən „Fən" kalxuzь tiklem ber sintnir igen tapşьrmaqan. Sonkь, idara igen əđerləv eşenə appartunistarsa qaraj. Kalxuzsьlar tekeren kampaneja tirahenə tuplamaj.

„Bajtal" kalxuzь da jьllьq plandь 50% qa qьna ytəgən, həm „Iŋ elek yđəmə, unan xəkymətkə" lazunьn jьjьrьp, „Bed kalxuz, sirtьbьđ 800 bot qьna igen tartьp alajbьq" tip tirmanda jerejđər.

Bьndaj kulak joqontohona sirelep artьq igende tobor tьvselərgə ajap qarav bulьrqa tejeş tygel. Avьl savitenan qaraj kyreven talap itəbeđ.

Q. QAJSAR.

TAPURIN, IGEN ƏĐERLƏVĐƏ JOMOŞARTA KULAKQA QЬĐЬM JUQ

Tapurin təbəgendə igen əđerləv eşe bik nasar bara. Kulaktarqa qьđьm juq. 12 men 219 sintnir qatь kulak zadanejahьnьŋ nej barь 1 meŋ 851 sintnirь qьna jьjьlqan.

Kyp avьl savittare kulaktarьn taba almajđar. Bьndaj buşaqlьq kulaktarqa urьn qaldьrьlmaђqa tejeş. Kulaktarqa jəđ jəşerev məmkinlege tьvđьrьlmaђьn.

QIZZƏTULLIN.

TUJMAZЬ „Jondoð" (Təmənək) kalxuzьnda ber atlь mala tilka menən igen huqalar.

BILA—QATAJ TƟBƏGENDƏ

Əđekləktər qaplana. Vəkildər sьqarьldь

(Məxsus xəbərse rapьrtь)

Besən jьjnav eşe təbək jer eştəre bylege planь bujьnsa 124 pr. qa ytəlgən. Xəđer ikense tapqьr saabvqa la plan birelhə lə, əle bьl eşkə kereşelməgən. Ikense tapqьr 7 men 500 giktar besən saabьrqa tejeş. Silus kampanejahь qənəqətlənerlek barmaj. Plan əle ytəlməgən. Ajьrьm kalxuzdar, avьl savittare plandь ytəhələrđə, qaj berđəren də betenləj ytəlməgən.

Keđgə kampanejalar esən kađьrđar əđerləvgə „əđerlek" bulmaqan. Hədemtə lə kurьstar eđəlgən. Təbək jer bylegendə: „beđđə kurьstar esən majalar juq. Başnarkamzim aqsa jebərməj" tejđər. Bьjьl agran vəkildəre kurьsь udqarьlmaqan.

Başnarkamzimdьŋ jənlə jetəkselege jomoşaq. Qaqьđ, sirkylərdər menən genə eş qьla.

Ularđa kyberək kisegələr. Puşta lardьŋ nasar eşləve arqahьnda xatta tiligьramdarđьŋ da 2—3 kengə kisegep, bođolop birelev dəre bik jьş bulqalaj.

Təbək, agranum belgestəre menən jetərlek tə'min itelməgən. Begenge kendə təbək 84 pr. qa, kalxuzlaşqan. Bьjьl un da totaş kalxuzlaşьv uđqarьlasaq.

Kalxazdar tarmaqь kampanejalarđa alda bara.

Ytkərelə torqan kampanejalardaqь əđekləktərđe beterev esən təbək parteja, kamsamul, prafsajuz aktiflarь mabilizavajt itelde. 9 nsь sintəberđə jaŋьnan 2 brigada sьqarьldь. Ular, uŋьş jьjnav planьn ytəp sьqqanqa tiklem avьlda eşləjəsəktər.

Q. Q.

Qonşaq ojoşmalarь yđ aqьşьna batьp juqaldьlar

Kulak joqondohьna atpur juq

Qonşaq təbəge bьqa tiklem əle ber genə kampanejanьla jeŋep sьqa alqanь juq. Əle, məhim kampanejalar tirəhenə jalpь bьlqtьrьlmaqan. Kyp urьndarđa kulaktarqa qatь zadanejə birelməgən. Kyp kenə avьl savittəre kulaktar menən qatь kerəş alьp barmajđar.

Igen əđerləv, arьş səsev, tuŋqa hərev, besən əđerləv plandarь eđəlde. Məђələn: təbəkkə 16,354 sintnir igen əđerləv zadanejahь birelgən. Lakin ul unь ytəv məs'ələhendə ađqьna lə hьnьlьş tuđьra almanь. Huŋqь kengə alqan maqlymat bujьnsa ul unь kalxuzdarđa 326 sintnirqa, jaŋqьđaqtarđa 417 sintnirqa qьna ytəne. Kulaktarqa qarьşь kerəş eşe taqьla nasarьraq tora Ulardьŋ iŋ qьđqa ber vaqьt esen də igen əđerləv planьn tultьtьvđь talap itev juq. Ulardaqь kulaktar huŋqь kengə tiklem nej barь 5 sintnir qьna igen tapşьrqandar. Dəjəm alqan vaqьtta plan nej barь 5,2 pr. qa qьna ytəlgən. Igen jьjnap alьv da eş his ber qəfev itelməђlek nasar. Huŋqь kendarđə jamqьr tuqtap, kender maturiandь. Ləkin şulaj bulьvqa qaramaђtan kyp kenə avьldarđa əle baђьvqa sьqьv juq. Eşte yđ aqьşьna tapşьrьp, bətə kampanejanь kulaktar hyđenə bujhьndьrqandar. Unda „barь ber igen juq jьjđьnnьj, jьjmanьŋ nej" tigən qaraş jerej. Kalxuzsajuz jetəkselege nasar. Igende skerttərgə halьv eşen iђkə lə alqan keşe juq. Juqaltьvđar menən kerəş eşe nasar. Baђьvđa jatьp qalqan koltə həm başaqtarđьŋ iђəbe lə juq.

Şunьŋ esendə igen jьjnav kalzuzdarđa 40810 giktar urьnьna nej barь 5738 giktar, jaŋqь đaq xuzalьqtarđa 1660 giktar urьnьna 149 giktar qьna ytəgen. Huqьv ytəleşe nej barь 72,5 pr.. Xəđьr inde qajhь ber kalxuzdarđa „jađqь səsev sьqmaj qaldь, məs'ələhen kytərələr. Məђələn; „Viljamьs" kalxuzь 16 giktar bojđajьbьđ sьqmanь tip jerej. Faktьla ul betenləj səselməgən. Bьl bođajđь səselde tip ul jađ kenə aldap maqlymət birgən bula. Şul uq kalxuzdьŋ planьnda taqьla 2,5 giktar kartuf tulmaj. Bьndaj faktьtar tulьp jata. Bьna bьlar barьhь la uŋ appartunislьq, sьjnfi doşman qulьna teşəp juqalьvsьlьq, eştə turanan tura jahalqan qortqoslьq.

Bьl Qonşaq təbək ojoşmalarьnьŋ betenləj eşkə sələxejəthеđlege, eşlekheđ b e s ə r l e g e.

Bьl eşteŋ bьnanda arь teđelə torqan urьnь juq. Bьl eşte ənahənən jebenə tiklem jenteklənergə, jenajət ejələre qatь javapqa tartьlьrqa tejeştər.

Zьjansura təbəgendə

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ HЬNЬLЬŞ JUQ

BƏTƏ EŞ TAŞ BAQA AĐЬMЬNDA HƏM KULAKTAR MENƏN BER ƟĐTƏLDƏ

Yđebeđđeŋ maxsus xəbərseбeđđən

Zьjansura təbəge iŋ jaqşь orloqsoloq urьnь. Bьjьl unda igen uŋьşь urtasa hanala. Lakin təbək kyləmendə bətə kəm panejalarđьŋ barьşь nasar. Unda đur eđəklək. Oşo kengə tiklem ul jьllьq igen əđerləv planьn nej barь 2,9 pr. qa qьna ytəne. Bətə eşte kanvejьr sistiмьnda alьp barьrqa tejeşle bulqan, avqьs, sintəber ajđarьnda eş hun dərəzə lə jomoşaq kyrelə. Ə başqa təbəktərđə bьl kengə tiklem jьllьq plandьn 25, xatta 50 pr. tь əđerləngən. Bьl pazur xəl əlbəttə. Əgərđə aldaqь udar 10 kenləktərđə lə oşondaj taş baqa ađьmь đəvəm itha, Zьjansura təbəge qara taqtaqa inevgə kandidat bulьp tora.

Təbək kyləmendə 10— nsь avqьsta bulьp ytkən avьl savittəre həm təbək başqarmahь kanfirinsejəhendə, bьl eđəkləkteŋ qurqьnьsь turahьnda əđ hejlənməgən. Kyp hejləngən. Lakin şuqa qaramaђtan eđəklekteŋ qaplanьvь tьvđьrьlmaqan. Bьnьŋ təp səbəbe təbək başqarma kamitəte tarafьnan jetəkselekteŋ kesle bulьvьna qaramaђtan, urьndarđa avьl savittəreneŋ yđ eştərendə đur javaplьlьq kytərməvđərenən kilə. Şundaj qьđьv igen əđerləv kampanejahь barqan vaqьtta urьndarđa avьl səvittare „jal itep" jatalar. Bьjьlqь igen əđerləv eşe kanvəjьr sistiмьnda barьrqa tejeşle bulьvđarь turahьnda kyp mərtəbələr hejlənevgə qaramaђtan, urьndarđa bьl eşte ojoştora belməgəndər. Urьndarđa kulakqa qatь zadanəja birev urьnьna praktik eştə şəfqatlelek kyrhətevđər kilep sьqqan. Məђələn: sabatar, Mujnaq, Qoro jul h. b. şunьŋ kevek bik kyp avьl səvittərendə kulaktь „juqaltьv" həm şulaj uq kulaktь tapşaq ta la. ularđь „qьđqanьv" julь menən eş itevđər xəkem hөra. Şunьŋ menən bergə Sabatar səvite kevek bik kyp səvittərđə kulakqa qatь zadanejə birev eşen betenləj şaalun ber xəldə alьp barьla. Məђələn: unda kulaktьŋ xuzalьq toroşon qatь iђəp aђtьnda totolonmaj, bəlki ber isemlek alьp, şul isemlek menən eş kyrelə. Bьl kulak malьnьn aђtьrtьn jul menən taratьlьvьna jul qaldьra. Tejeşle zadanejə halьnьp jetmaj.

Qoro jul səvitendə şul uq xəl. Undala kulak xuzalьqь qatь iђəptə tormaj. 100 ər bot lap bireləhe qatь zadanejalar nej barь 45 ər bot menən torop qala.

Bьna bьl fakttar bətəhe lə kulakqa qatь tygel, bəlki jomoşaq qьlьnьv. Kulakqa igen tapşьrьvđan elek igendəren badar darqa, cəsnikkə sьqarьvđa jar đam itkənlekte kyrhətələr.

Qьvandьq həm başqa şundaj badardarđa cəsnikkə sьqarьlqan igenđeŋ iђəbe hanь juq. Bьna bьlar bətəhe lə təbəktə igen əđerləv eşeneŋ jomoşaq qujьlьvьn hejləjđər.

Şunьŋ menən bergə uŋьş jьjnav eştəre lə betmagən. Bьnda qь bətə eş jartь julda jata. Qajraqlь avьl səvitendəge „Jaŋь tormoş" kalxuzь kevek qajhь ber kalxuzdar đa igen huqьv đa eđəklək tьvđьrьv qьna tygel, xatta qortqosloq eştəre lə kyrenə. Ularđa igenđe maşinalar menən huqьvqa qaramaђtan orloqtoŋ 25 pr. tьn halaŋ qa sьqaralar. Bьl eşte bətə təbək ojoşmalarь, avьl səvittəre kyrep torha la, bьqa qarьşь kiђken sara kyrelməj. Bətə eş akьt tеđev menən jatьp qala.

Təbəktə eђkertləv eşe betenləj juq. Sabьlьp taşlaqan igendər jalanda jatьp serejđər. Ə, avьl səvitlərе unьŋ ytəleven jetəkselek itevđə, „onotqandar". Şulaj uq oşo kengə tiklem urьlmaj ultьrqan igendərđə juq tygel. Qьђqahь Zьjansura təbəge balşeviktarsa ikense jađđьn urazajьn jьnavđa keshеđlek kyrhətə. Unđa bьl eşteŋ ytəlevenə balşeviktarsa jetəkselek itə belevselek juq. Ul eđəkləktə aldan kyrə, uqa tura jul birə belməj. Eştə uŋ appartunistarsa qьna xarəkət itevđər qьrqa betərgə tejeş. Aldьbьđđa torqan bətə səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnьŋ ytəleşen balşeviktər timpь menən tə'min itev begen ђə kendeŋ yđək burьsь.

B. FƏJZI.

„STALIN"

KALXUZЬ ƟĐƟK LƟKTƏ

Maqar təbəgenen „Stalin" kalxuzьnda, tulь ber başhьđlьq. Idara eşselərе ber he ber kalxuz xuzalьqьnьŋ alqa barьvь turahьnda baş vatmaj. Kampanejalər ɵђtenən jetəkselek juq. Şunьŋ esəndə kampanejalar jarьm julda jata. Kalxuzdьŋ jartь igenejьjnapalьnmajьnsa javьnda serej.

Bьndaj halqьnlьqtar tьvđьrьp jatьvsьlarđь javapqa tarttьrьrqa kərək. „Stalin" kalxuzьnьŋ bьl eđəkləktəre qaplanьrqa tejeş.

SƏJET MAQARЬSKEJ.

TIXNIK JETƏKSELEKTE TSIXTARqA JƏD MENƏN

BRAK, JUQALTЬVĐAR, BUŞ TOROVĐAR MENƏN KƏRƏŞTEŊ YDƏGENDƏ BƏTƏHENƏNDƏ ELEK TIXNIKƏ JETƏKSELEGE JATA.

Tixnik kestərđe stanuktarqa berketev, hər ber eşsegə ajьrьm eş tarmaqьnda məs'ylejətlek jəkmətev stanuktь ratsejanallaştьrьv, eşləp sьqarьv timpьn kytərevgə xeđmət itergə tejeş.

JUQALTЬVĐA MENƏN KƏRƏŞTE KƏN TƏRTIBENƏ

Barьhьnanda elek tixnik jetək selek kərək

Beđđə sənəqət eşləp sьqara torqan nəmələrđen qьjbat bulьvьna səвəptər bik kyp. Tixnikənen tyвən bulьvь, bulqan tixnikənen nasar bulьp, unь fənni jaqtan nьq tikşerep, praktikaqa bajləj belməv həm şunьn arqahьnda eştə kyp juqaltьvđar h. başqalar.

Tixnikəne kytərev, şulaj uq tixnikəne nьq ejrənev, unь ytənən—ytə kyrev, məs'ələhe kəndər, ajđar menən [genə eşlənə torqan eş tygel, şulaj bulhala, вьl eştər вьđđen, qьvьr jetep, uđьr kitergə həm „tixnikəne ejrənev" luzьngьlarь aьtьnda iŋ qьđьv timptar menən alqa вaralar.

Əgər вed eştə juqaltьv məs'ələhenə kilhək вьl məs'ələ hər urьnda hər vaqьt hər kemden kyđe kyrenep torqan nəmələr. Unь hər inzinir, tixnik həm başqa jetəkselər həm hər вer eşse kyrə belə, unьn esən juqaltьv menən kerəşev qьjьn nəmə tygel. Ləkin juqaltьv menən kerəşməvselərgə qarşьь kerəş—вьl eştə mehim urьn tota. Juqaltьv menən kerəş luzьngьhь əlвəttə—juqaltudarqa qarşьь kerəşməvselərgə qarşьь la kerəş вьrqa tejeş.

Xəđer вed oşo kyđlektən вerense Dəvlət zavьtьn tikşerep qarajьq. 1 nse Dəvlət zavьtьnda tixnikə | mixanizatsejanьn artta lьqь, şulaj uq tixnik вelgestərđьn əđerlege turahьnda həjləp torahь la juq. Ləkin şul uq vaqьtta juqaltьvqa qarşьь kerəşte julqa halьrqa memkinlek narьnda sitkə tiвep вulmaj. Eşse kesən nasar fajđalanьv, kerək məgən nəmələr taşььp jerətev, stanuktarđь eşhed totov, (prastaj) h.в. 1 nse dəvlət zavьtьnda tulьp jata. Ə, ular menən kerəş eşe zavьtta вik jomoşaq quj-ьlqan. Unьn jomoşaq qujьlьvь вerđən ratsejanalizatsejə həm tixnamiravanejə eştərenen yd dərəзələrenə вarьp jetə almavь вulha, вigerək tə jetəkselər tarafьnan halььn qaraştan kilə.

Məьəlan: sujьn tsixьnan sьqьv menən вraktarđь ajьrьp qujьrqa kərək ine. Ləkin tsix mastirьnьn halqьn qaravь arqahьnda kyp vaqьt вrak ajьrьp qujьlmaj. Sujьnđь вaşqa tsixtarqa taşьp jerej torqan eşselər вarьhьnda вergə tejəp, mixanik tsixьna alьp kitələr. Ə, mixanik tsixь mastirь jəki tukьr вraktarđь ajьrьp taşlaj. Şunan eşselərə jaŋьnan vaganitkaga təjəp alьp kitələr. Oşolaj itep вьl eşselərđen вajtaq vaqьtьn вuşqa jeвərə. Вьl məs'ələlə inde mastir tarafьnan jetəkselek eşe jomoşaq timajense вaşqa вer nəmə menən aqlap qalьrqa urьn juq, Ikense mььal, hunqь ajđarđa mixanik tsixьnьn maşinalarьnan 30 pr. samahь (stanuktarь) eşləməj. Вьnda вer jaqtan eşse jetmev, pragul həm вaşqa səвəptər вulha, ikense jaqtan mixanik tsixь mastirьnьn eşte eşselər arahьna вelep вylə вelməvenən kilə. Ləkin mastir eşse juq „menən aqlap qala. Zavьtta tyвən rəzrəile jəş eşselərđe ejrətev, ularqa nisek eşləv turahьnda вəjləp вirev tigən nəmə ne mastirdar iьarenə la indeвep sьqarmajdar. Вьnа oşo arqala, вerense rəzerətə nisə jьldar вujьnsa jerəgən ejrənsektər də juq tygel.

Zavьtta həm tsixtarđa eşselər đe jəjnap aŋlatьv jahav tigən nəmələr kyrelməj. Вьnа вьlar eşselərđen вelemdərən kytərev ularđь juqaltьv menən kerəşergə ejrətev eşen alqa jeвərevgə totqarlьq jahajdar. Zavьtьn вaş tixnik jetəksene zavьt medirenen urьnвaьarь вulьv arqahьnda, tixnik jetəkselek eşenə nьq əhəmejət вireiməj. Ul tsixtarqa jerəv, mastirdarđь jьjьp aŋlatьv jahavqa вer vaqьtta la vaqьtьn ayьməj. Şunьn esən zavьt mədərənə ikense вer urьnвaьar quj-ьrqa kərək ine. Şulaj вulmaqanda six jetəkselek həm juqaltьvdar menən kerəş yd dərəзenenə jetərgə memkin tygel.

Q. TAKAJ

Qara mital eşləp sьqarьvđь juqarь timpqa kytərergə

Sujьn həm stal ilde indystrejələştərevdə xəl itkes urьn tota. Şuqa kyrə mital eşləp sьqarьv timpьn qьđьvlatьv məs'ələhe xəderge vaqьtta partejə səvit ojoşmalarь aldьnda вajavaj вurьs вulьp hanala.

Ere indystrejə jaŋь halьna torqan gigantar şaxtьlar, timer juldar maşina qorov zavьttarь miljundarsa tunnalar mital talap itələr.

SSSR đьq qara mitallurgejə zavьttarь huqьşqa tiklem вul—qan prajьzvudstьva dərəзəhen kyplən inde uddьlar. SSSR da 1933 nse jьl 17 miljun tunna sujьn eşlənep sьqasaq.

Ləkin xəderge vaqьtta qara mital zavьttarь plandь tultьrьv eşendə вik nьq artta qalьvьn kyrəвed. Məьəlan „stal" trise zavьttarь вerense jartь jьldьn eşləp sьqarьv pragramьn sujьn вujьnsa 67, 8 pr. stal вujьnsa 62,3 pr qa qьna ytənelər. Vastuk stal zavьttarь sujьn вujьnsa 62,6 pr stal вujьnsa 61,2 pr. qa ytəjdər.

Mital zavьtьnьn artta qalьvьnьn tөp səвəвe zavьt ojoşmalarьnьn prajьzvudstьva la jetəkselek eşenen nasar qujьlьvьnan kilə. Hunqь vaqьtta mital zavьttarьnan təzriвəle inzinirdarđьn həm xuzalьq jetəkselərenen вer eleşe sənəqattən вaşqa tarmaqtarьna kyste. Jaŋь kadьrdar əđerləv həm yrlətev eşe вik jomoşaq alьp вarьla. Hedemtəla xuzalьq həm tixnik jaqtan jetəkselek eşe вik tyвənajde.

Zavьttarđa inzinirdar jetəşməgən вer maida Məskəv, Liningrat həm вaşqa avьr sənəqət təвəgendəge qalalarđa вulqan tris apparattarьnda təzriвəle inzinirdar kərəgenən artьq kyp jьjьlqan. Вьnа şuqa kyrə SSSR juqarь xuzalьq səvitenen qara mital zavьttarь turahьndaqь qararь tris apparattarьndaqь təzriвəle inzinirdarđьn dur вer ələşen turanan tura zavьtqa kyserevđe вətə kiвkenlege menən quja. Qara mital zavьttarь eşendə tiđ kən esendə вorolos tьvdьrьlьrqa həm ular ere indystrejə pritprejətejələrenen avangarьь urьnьn alьrqa tejeştər.

SSSR juqarь xalq xuзalьqь səvite qara mitallurgejə zavьttarь eşen jaqşьrtьv вujьnsa kyp saralar вildələj. Qara mitallurgejə zavьttarьna xuзalьq tixnik jetəkselekte jaqşьrtьv həm eşse kestəren nьqьtьv tөp вurьs вulьp tora. Kvaiifikatsejəlь вelgestərđe tixnik inzinirdarđь qara mitallurgejə zavьttarьna kyserev eşen udar timp qa jetkerergə kərək.

Mital zavьttarьn sireja menən tə'min itev məs'ələhe вik qьrqьv xaldə tora. Sireja ruda jeteşməv arqahьnda kyp zavьttar tulь nagruzka menən eşləməjdər. Mital zavьttarьna jetərlek sireja, ruda zapasьn yđ vaqьtьnda əđerləv вajavaj вurьs вulьp tora.

Zavьttarđa rikanstruktsьrlaşьrьv timpьn kesəjtev, qьđьvlatьv ifьrat mehim urьn tota. Sөnkej eşləp kilgən zavьttarđь jaŋьnan qorov, kiŋəjtev jəd meŋdərsə miljundarsa tunna mital eşləp sьqarьv tigən hyđ.

Iptəş Stalindьn kyrhətmələren qatqьj rəveştə вojomqa atqarьv həm satsejalizem jarьşьn udarsьlьqtь jəjep jeвərev nigeđendə mital esən kerəşkə eşselər massahьnьn kiŋ qatlamь kytərelergə tejeş.

Qara mital sənəqətendə pramfinplandь tultьrьp həm artьrьp ytəv esən məmkinlektər вar. Plandь tultьrьv julьnda вalşeviktərsə kerəşergə həm pramfin plandь tultьrьv eşenə totqarlьq itevse uŋ appartunistarqa nьqlь huqarqa kərək.

Brigadirđar turahьnda ujlarqa kərək вaşqalarđь tigeđlərgə

„UKTƏBER NATISKAHЬ" tipagrafьjahьndaqь edəkiəktər turahьnda. pramfinplan ytəeşenen nasar xəldə torovь taŋqalenda əđ jaďьlmanь. Вьnьn səвəвe eşselərđen həm adminstratsьjanьn prajьzvudstьvalaqь juqaltьvđar menən kərəş məs'ələhenə jetərlek əhəmejət вirməvdərenən kilə. Tixniciski kestər əđ вulьvqa qaramaьtan ular yđ eştərendə fajdalanьlmajđar. Вьl edəkiək kyвrəgen вaььv tsixьnda kyđgə вarelə, sənki вaььv tsixьnьn medire kyвerək qaqođ qьrqьv eşe menəndə şeqələnep qara eşse xeđməten ytəp, tavardьn siatьn kyđətəvđən alььtora.

Eşkə вaşlav aldьnan eş nurmьhь alьv esən nəvвət kətep torov kyreneştərelə juq tygel, вer вrigadir вətə maşinalar eьtənən kyđətep elgerə almaj, вaşqalar kvalifikatsejəle tygel, şu nьn hedemtəhendə вrak sьqa eşselər kendə tejarlek maşinan, maşinaqa kysep jerəjdər, вigele вer maşinaqa nьqlap вeiekətməgəndər. Tixniciski jetəkse вaşqa eştər menən kyməlgənlektən вaььv tsixьna təşep jerej ai—maj.

Eştə tigeđ nurmь qujьlmav arqahьnda eşhedlek tьva, kypkenə eş vaqьь həjləşep torovdar menən ytkərelə, вьl вuşqa torovdar вer eş kenəndə hər вer eşsegə urtasa səqətkə вarьp jetə. Timək вьnda hər вer eşsenen yđ stanugьnda eşkə məs'yl вulmavь, вirelgən nurmьnь ytəməve, ytəgən təqdirdə-lə farmalnьsqa вirelevən kilterep tьvdьra, ydenən yde eşhed torovqa jul asa. Braktar, eşhed torovdar menən kerəştə jaqqьd вrigadirqa qьna japharьp qalьv [illegible] kesəjtev tөp kyrhətme alьnьn totorqa tejeş.

Brigadir, tixniciski jetəkse, tsix mədirdəren yđ eşendə fajdalanьv, ulardьn вaşqalar eь-tənən вulqan jetəkselegen kesəjtevgə dur məmkinlektər tьvdьrьv, ulardьn yđ eştəre təŋgəlendə izadi kestəren yьtetevgə kiŋ jul вirergə kərək.

V. KALABANЬ

HAN ARTЬNDAqЬNA TYGEL SIFAT ƏSƏNDƏ KƏRƏŞERGƏ

„Yktəвer natiskahь" tipagьrafejəjə xuzalьq həm atminstratsejə urgьndarь əle вulha xuzrascuttьn əhəmejəten aŋlap jetməjdər.

Xuz rascuttь şulaj aŋlamav hedemtəhendə, tipagьratejənen atminstratsejə urgьndarь, zakaz вirevselərgə вer meŋ hum вurьsьь вulьp qaldьlar. Вьnьn şulaj вulьvь tipagьratejə xuzalьq urgьndarьnьn, zakazsьlar menən dugьvar tədəşkən vaqьtta, unda dur urьn totqan finanьs punkьttarqa nьq iqtiвar вirməj, tik ydenə zьjan kiltera torqan punkьttarđь qaвul itep qalьvь. Вьnda xedmət kendəren həm ytəlgən eştərede xisapqa alьv dyrt ajaqь menən aq—naj.

Məьəlan Başgiz iptəş Mulь-[illegible] [illegible] lьştarьn naвьrşiktar tədətep, piandan tьş kyp eş səqəttaren sarьf itələr. Zakazsьlardьn şulaj tədətelməgən arginaldar вireve hedemtəhendə kyp eş səqəttare [illegible] jelgə kitep Pramfin plan ytəleşenə kamselek kiltera.

Tipagьrafejə 1931—nse jьl esendə pramfin [illegible] eşselarenə jetkerelməgən.

Tiddən tipagьrateje zakasьlar menən dugьvardar tikşerə вaşlaj.

TIPAQЬRAFIS.

Udarnitsa-Dzirzin zavьtьnьn mixaniciski tsixьnda.

MILLI JƏMHYRELƏTTƏR SƏNƏQƏTE EŞSELƏRE KƏŊƏŞMƏHE

5 nse sintəвerđə Məskəvđə milli jəmhyrejət həm elkələr sənəqəte eşselərenen 1 nse kəŋəşmələre asьldь. Kəŋəşmə milli jəmhyrejəttərđə вerense вiş jьl lьqtьŋ ytəleşenə jomqaq jahap, unь kiləsəktə lə qьđьv timp menən alqa jeвərevgə juldar hьdasaq.

Kəŋəşmə milli jəmhyrejəttərđen xuзalьq tədəleşendə вulqan вətə jeteşhedlektərđe tulьhьnsa astь. Milli jəmhyrejəttər sənəqətendə xedmətte ojoştorov həm kalxuzdar məsələhe iŋ nasar tarmaqtan hanala. Eşse kesən həm eş vaqьtьn iьəpkə alьv nasar qujьlqan. Sdilşina hər jerđə lə ytkərelməgən. Pragrissif—primejə sistimahь вojomqa atqarьlmaj. Eşselərđe tə'min itev esən alьnqan fund movafiq rəveştə вylenməj Eşselər satsejalizem jarьşьna əđ вьlqtьrьlqandar. Bajtaq milli rajundarđa sənəqətte eşselər kyp jeteşməgən vaqьtta qatьn qьđuar xedməten fajđalanьvqa, kalxuzsьlarđь вьlqtьrьvqa sarałar kyrelməne. Kyp rajundarđa jerle xalьq sənəqətkə tarateьlmaqan. Вьl вigerək tə Qazaqstanda vulqa вujь Nimes jəmhyrejətendə, Qalmьq jəmhyrejətendə həm вaşqa aftanumejəle jəmhyrejəttərđə nьq kyđgə salьna.

Juqarь Xalq Xuzalьqь Səvitenen Yđək apparatь həm unьn вerlaşmələre namanda əle millettər arahьnda eşte tejeşensə qujmaqandar, qalqan milli aftanumejəle elkələrđen sikheđ tə вьqat вajlaqtarьn tikşerməgəndər. Kəŋəşmə lə şulajuq, xedmət xalq kamisarlьqьnьn tөp xalqtan eşselər əđerləvđə jetərlek eşləməve kyrhətelde. Milli aftanumejəle jəmhyrejəttərđə tixnik prapaganda sistan tьş jomoşaq qujьlqan. Kəŋəşmə prizidejumь yđenen VKP (в) Yđək Kəmitətenə həm iptəş Stalinqa вulqan mərəзəqətendə, milli aftanumejəle jəmhyrejəttərgə вətə sənəqət eşselərə isemenən oşo jьldьn aďaqьna tiklem tyвəndəge eştərđe eşlərgə eьtenə ala:

1931 nse jьldьn pramfinplanьn ytevgə qətqi ireşergə, pridprejətejələrđə eşselərđen вətəhendə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq menən uratьp alьrqa, xuзalьq iьəвen nьqьtьrqa, tigeđləv həm jədhələktə вeterərgə prajzvudstьvaqa tөp xalьqtan həm vaq millәttən iŋ kyp handa eşselər tartьv, jerle millət eşselərenən kadьrdar əđerlərgə həm вaşqalar... Pramfinplandь tultьrьv həm вətə eşte jaŋьsa jaŋьnan tədev—вьl kəŋəşmənen praktik luзьnqьhь. Вьl luзьnqь milli jəmhyrejəttər həm elkələrđen ikense вiş jьllьqь sənəqəte esən nьqlь nigeđ əđerlərgə tejeşle.

Mal aďьqn xəl itevđə kamsamoldar

ARQAJAŞ təвəge Holtaj avьlь kamsamuldarь silus əđerləv esən yđđarenə təşkən şiflьq вurьsьn ytəjdər. Вətə donja jəştər kenenə tikle вətə silus jamdarьn qaďьp вetev, 3—4 jamqa adьq halьvđь udar eşlənelər. Holtaj kamsamuldarь BDJK tə aldьnqь kamsamuldarьn partejəgə вirđelər. Вətə kampanjalarđa вaşlap вarьv вurьsьn jəkməp hөt, maj trise kamsamuldarь menən jarьş dugьvьrь tөđenelər.

HIDƏJ QƏLEJEF.

Өfə təвəge qojroqqa ultьrđь... „Əle вaşqa eştər kyp"

ӨFӨ təвəgendə 13,813 giktar вesən saвьlьp plan nej вarь 58 pr. qa qьna ytəlgən. Səselgən ylənderđe saвьvđa вik əkeren вara. Ul nej вarь 85 pr- qa ytəlgən. Вьl səselgən ylənderđe oďaq ultьrtьv menən fajđahьn juqaltьv вulha, ikensenən saвьv eşen əđə.

FEKER ALЬVŞЬ JULЬ MENƏN

MӨHIM FRUNTTЬŊ AQHAQAN UCASKAHЬ.

„Eşse xəđer elekke kevek tygel. Xəđerge eşse вeđđen səvit eşsehe kərək aďьq menən tə'min itelev məqnəhendəge, kərək torlaq məqnəhendəge kərək kyltura həm вaşqa вətə ixtejaзdarь məqnəhendəge вulhьn yđenen вətə matirejal həm kyltura ixtьjazdarьn qaplap jəşərgə teləj. Unьn вьqa xaqь вar, həm вeđ uqa вьl şarttarđь tə'min itergə tejeşвed" (Stalin)

Başqortostan jəmhyrejəte xəđer er jaŋь şarttar həm aвstanufkalar esendə yьə.

Ere safxuzdar, kalxuzdar, satsejlizem q ь r darь вe—re a r t ь n a n вere qalqьp qalqьp yьkən gigantar (matur, katla, turвin mitalium h. в.) sənəqət qalalarь ularda qajnap eşləgən satsejalizem tədəvse eşselər, safxuz, kalxuzsьlar kyltura xedməte menən tə'min itevđə вeđđen alqa er jaŋь həm dur kyltura talaptarь quja lar. Beđ ul talaptarđь ytərgə məзвyrвeđ. Beđđen вətə kyltura saralarьььđ juqarьla əjtkənsə avьl xuзalьqь sənəqət xuзalьqьndaqь вəjek plandь jьldam atqarьvqa uqa kiŋ eşse kalxuzsь, safxuzsьlar jalpьhьn maвilizavajt itevgə xedmət itergə, şul maqsətkə qarata qororqa tejeş. Satsejalizem tədələşən tidlatevgə, xedmət itməgən qoro kylturasьlьqqa inde huqьş asьrqa vaqьt

Kyltura fruntьnьn mөhim ucaskalarьnan şulaj uq ytker həm вik neskələrenən вulqan вere he вulha ulda sənqət tejatьr, muzika tərвejəhe. Вьl ucaskanь xəđer satsejalizem tədələşən tə'min itevgə taвa qьrqa rəveştə вororqa həm unь praltarejattьn kesle qoralьna əjlanderergə kərək.

Sənqət yđenen вətə eş jək—mətkehen oşo gigantar, safxuzdar, kalxuzdar jer genən hoьop alьp şul tədələşte tidlətevgə, uqa tədəvselərđe ojoştorqa şulaj uq u ar̦ ьq sьjnfi aďarьn insejativa, intyzejazьmdarьn kytərergə xedmət itergə tejeş.

Beđđə sənqət, tejatьr, muzika xudюzьstьva hьđьqьnda uqьş—tar вar. Ləkin ular вegengekən talaptarьna tulьhьnsa javap вira almajdar həm вegengə timpqa ejərə almajdar. Sөnki вeđ вьqasa praltarejat sənqəten tьvdьrьp, eşkə quşьrqa, unьn arqьrь eşsən jalpьnь tərвejələvgə вik əđ iqtiвar itkek, əđ kes tyktek. Bigerək tə unьn „rəveşe menən milli, jəkmətkehe menən satsejalistik, вulьp jetevenə kərəgensə əhəmejət вirep jetkerə almanьq.

Dərəь вeđđə durqьna aďьmdar вar. Başqort tejatьrь tьvđьrьq. Unь atьmit itə alďьq. Sənqəttər tixnikumь ojoştorop, unda sənqət kadьrdarь əđerlərgə kereştek. Ləkin вьlar əle satsejalizem tədəvđen вegengə horavdarьna tulьhь menən ja—vap вirep jetkerə alqandarь juq.

Başqort tejatьrь aqьrьn yьə: Başqarьvsьlarđьn milli sastafь qəniqətləneriek tygel, tөp millət вaşqorttarđan artistər, вaşqarьvsьlar вarmaq menən genə hanarlьq. Ərtistər sastaьna вaşqort praltarejatь arahьnan pəvəьkərđər həm talanttar tartьlmajdar. Ripirtьvar jaьь, вaş—qort praltarejat jaďьvsьlar вsatsejahь jaŋь ripirtьvardar tьvđьrьv hьđьqьnda əđ eşləne. Tejatьr eьtənən Narkamprus jetəkselege aqhaj. Narkamprus jaďьvsьlarđь tuplap ojoştorov, ulardьn eşləv şarttarьn jaqşьrtьvqa əhəmejət вirep jetkermaj.

Sənqəttər tixnikumь—sənqətten qojoho yđenen eş pragrammahьn вegengə kən horavdarьna qarata nьqlь rəveştə вorop jetkermaqən.

Ojat вuŋha la, 6—7 jьl вujь səvit şarttarьnda jəşəp kilqən sənəqəttər tixnikumьnьn stinalare esendə taвiqəttən juqarьraq kes вarlьqьna ienan kiltergən kansivatif nqьvsь—muzikant tarda əđerlənə ikənlegen əjtep kitməj tura kilməj.

Miqa sənqəttər tixnikumьnьn muzikanan uqьvsьlarđь hьnav jahav vaqьtьnda qatьşьrqa tura kilde. Skripkəse вer uqьvsь (juqarь gruppanan) hьnavdan praval вulmanьn esən hьnavqa kerer aldьnan saxnə artьnda вik dur ilnam menən ьuqьnьp mende. Suqьnqas praval вuidьmь, juqьnь tejarneged. Unьhьn sə nqəttər tixnikumьnьn kamsamol jəcəjkəhenə, allahьddar ojoşmahьna tapşьrajьq, ular əjter.

Sənqəttər tixnikumьnьn kiŋ qatlam eşsan jalpьnь sənqət arqьrь tərвejələvdəge xedmate вeđđen xəđerge „sajəsi—iqtisadi yвeşeвeđgə ejərə almaj. Uqьvsьlarđьn milli sastafь вətənlaj qəniqətləneriek tygel. Ul 6—7 jьllьq jəşəvendə вaşqort, tatar, vaq millәttərđən sənəqət kadьrdarь jeteşterevdə əđ eşləne. Bigerək tə jerle millət вulqan вaşqorttarđan sənqət kadьrdarь əđerləvđen toroşo tnqittən tyвən tora. Praltarejat jəmaqətselegenə əjtergə ojat. Ul yđ qemerenda вaşqorttarđan вer—ike вertek kenə kadьr вirde.

Вьnа oşo juqarьla əjtep ytelgən səвəptər arqahьnda vaq millәttarđən həm вaşqort praltarejatьnan sənqət вelgestəre juq. Вьnа şuqa kyrə lə вegen вeđ sənqət hьđьqьnda qul qavşьrьp aptьraj da toraвьđ.

Nigə qul qavşьraвьđ da toraвьđ hun? вaşqort tejatьrь nigə вegenge horavlarqa qarata вorola almaj? вer nisə jьl jəşəvenə qaramaьtan nigə ul əle вulha, tөp millәttən kadьrdar, вaşqarьvsьlar əđerləmagən? nigə вegenge gigant safxuz, kalxuzdar ььq jeragen asьp kyrhatkən ripirtьvardar juq? niqə praltarejat jaďьvsьlarьnьn kestəre вьqa tuplanmaqan? nigə praltarejat—sənqət kadьrdarь əđerləv timerlege вulqan sənqəttər tixnikumь eşendə qemymən kadьrdar, вigerək tə вaşqorttarđan kadьrdar əđerləvđə ojatььdlьq kyrhətə. Qajda hun вьlardьn səвəptəre?

Вьlardьn səвəptəre eştə samatykkə вirelevđə. Jьldam вorola almavda. Turanan—tura pirsanal məs'ylejətlekte ytkərməvdə. Вьlardьn səвəptəre məsylejəthedlektə, ejəhedlektə, aвiztickala həm sənqət eşendə oşo kyreneştərgə, avьrьvdarqa вerəvđen də javap вirmavenda həm unь tamьrьnan qorotorqa вerəvđen də kerəşməvendə.

„Juq iptəştər, ejəhedlek yđenən yđe вer vaqьtta la вətməь. Unь təqət вeđ yđeвeđ genə вətərə alaвьđ həm вətərergə tejeşвeđ. Sөnki heđđen menən вeđ vlas вaşьnda toraвьđ həm heđđen menən вergə вeđ вətə nəmə esən, şul jəmlənən ejəhedlek e s e n məs'ylejəteвeđ". (Stalin).

Ьsьndanda Narkamprus tejatьr menən də sənqəttər tixnikumь menen də edlekheđ jetəkselek itevđe julqa qujьlmaqan. Qarardar sьqarьla. Ulardьn ytəleşe tikşerelməj. Narkamprusta sənqət menən jetəkselek itə torqan turanan—tura məs'ylejət kytərgən вer siktьr juq. Вətə massavaj kyltura eştəre massavaj вyiekkə tapşьrьlqandar. Massavaj вylek kərəgem ihə qььqqa jarьlha la, вьl eştərđen вarьhьnda aqhatmajьnsa alьp вara almajasaq.

Başqort tejatьrь qatь вer plan həm tulь вer ripirtьvar tьvđьrьp eşləj almaj. Unьn sajəsi—xudюzьstьva səvite məs'ylejəthed, Rigylər eşləməj.

Sənqəttər tixnikumьnьn medire aj hajьn almaşьna. Вer medirđə (şulaj uq Narkamprusta) tixnikumdьn kaďьrdar əđerləvđəge eşləgən jenəjəttərenə javap вirməj həm вirgəne juq. Javap horavsьla juq. Timək вьnda turanan—tura məsylejət jəkməvse juq вulьp sьqa. Narkamprus ta, mədidər də javap вirməgəs tixnikamdь jaŋьsa qorovqa, kadrdar əđerləvđe narmal ləşterevgə kem genə əhəmejət вirhen haŋ.

Вьra parteja elkə kəmitəte həm Elkə Kantryl Kəmisejəhenen 4 nse plinumь sənqttər tixnikamь t u r a h ь n d a, unda вaşqorttarđan uqьvsьlarđьn pr. tьn 70 kə jetkerergə quştь. Вьnа вьl ujьn tygel. Вьnь tultьrьrqa kərək. Həm вьnьn esən kemdə вulha вerəv javap вirergə tejeş əlвittə. Juqarьla həjləgəndər ip. Stalin kyrhətməhendəgelərgə tura kilə kilməjdərmenej. Kiləler əlвittə.

Beđgə xəđer qemymən kyltura fruntьna вigerək tə praltarejat sənqəte fruntьna his вer hanlamaьtan qьrqa вororqa vaqьt jette. Вьь totaş kalxuzlaşьvqa, indysterejal agrar ligataвa alqan jəmhyrejəteвeđ undaqь gigantar, unda qajnaqan jaŋь satsejalizem keşelərə—eşselərə, kalxuz, safxuzsьlarь talap itələr. Beđ ul talaptarđь ytərgə məзвyrвeđ.

Qььqahь Başqortostan вegen вətənlaj jaŋь şarttar həm aвstanufkalar esendə yьə, sənəqət həm avьl xuзalьqьn ana şul jaŋь şarttarqa həm aвstanufkalarqa qaraj qora ikən, kyltura fruntьn şul rəttən sənqət eşləren tejatьr, muzikanь şul şarttarqa qarata qajtanan qororqa, həm jaqьsa jetəkselek itergə kərək.

„Jetəkselekte jaŋьsa qujьv esən nəmə talap itelə?

Вьnьn esən вarьhьnan da elek вeđđen xuзalьq jetəkselərenen jaŋь aвstanufkanь aŋlavdarь, sənəqətte kiŋəjtevdə jaŋь şarttarđь kankrit rəveştə ejrənevdəre həm yđđərenen eştəren jaŋь aвstanufka talaptarьna jaraqlaştьrьp jaŋьnan tədəvđərə talap itelə" (Stalin).

Вьnьn esən kərək Narkamprustьn sənqəttər siktьrьnьn kərək tejatьr, kərək sənqəttər tixnikumьnьn məs'yl keşelərenen jaŋь aвstanufkanь aŋlap, yđ eştəren jəjep jeвərevdə jardam itə torqan kankrit şarttarđь ejrənevdəren həm yđđərenen eştəren jaŋь aвstanufka horavdarьna qulajlaştьrьp qorop jeвərevdəren, вьnьn esən вalşevikьq namььь menən pirsanal javap вirevdəren вuldьrьrqa kərək.

Sənqətte jaŋь şarttar nigeđendə qorop jeвərev esən nis huŋlamaьtan tyвəndege kyrhətelgən saralar eьtendə eşlərgə kərək:

1) Iŋ tavla Narkamprustьn yđ apparatьn вьqa jateşlərgə. unьn apparatьnda eşse, safxuz, kalxuzsь jalpьnь praltarejat sənəqəte menən tə'min itevđə dailmi jetəkselek iterlek sənqət siktьrь вuldьrьrqa, uqa sənqət вelgestəren tartьrqa. Ul siktьrqa praltarejat sənəqəte eьtənən jetəkselek itevđə pirsanal məs'ylejət jəkmətergə.

2) Qəziz Əlmexamətef jetəkselegendə tədələsək kansirtan samaьььn məqsəten вulьsьrьn şulaj uq qemymən sənqət eşlərə ujьnsa вulqan plandь jaŋь şarttarqa qarata partejə kyrhətevdəselege aьtьnda ojoşmalar, sənqət вelgestəre həvəьkərđəre həm eşsən jalpь qatnaşь menən kiŋ rəveştə tikşerep (dakiat diskusejə, matвuqat arqьrь aŋlaşьv juldarь menən вaşqprt praltarejat sənqətenen yвev həm pirispikuvahьn вiŋdalarga.

3) Senqət esən вulqan nyđatte jaŋь şart həm horavdarqa qarata kiŋəjtep tədərgə. Вьnьn esən turanan—tura вajlanqan xuзaьq, praisejuz, kyltura yctəđmejələrenen kyltfund masalarьn вergə tuplarqa.

4) Sənqət вelgestəren tuplav sittən kəstər kiltertev, şulaj uq eşse. safxuz, kalxuzsь udarniktar arahьndaqь həvəьkər talanttarđь tartьv, ularđь ejrətev məhendə planlь eş alьp вarьrqa.

5) BAPP menən вerlektə tanьlqan praltarejat jaďьvsьlarьn вaşqa eştərđən вuşatьv, matirejal jaqtarьn jaqşьrtьv, ularđь sənəqət, safxuz, kalxuzdarqa kamandiravajt itev julь menən gigantar, safxuz, kalxuzsьlar, eşselər esən jaŋь kitaptar ripirtьvardar tьvđьrьv saralarьna kereşergə.

6) Başqort tejatьrьn sənqətkə, safxuz, kalxuzqa jəd menən вororqa. Tejatьr eşenə safxuz, kalxuzsьlar eşse, вatrak jarlьlar arahьnan talanttarđь turanan tura tartьp ejrətergə.

7) Sənəqəttər tixnikumьn вьqa tiklem вulqan yđ aqьmь menən teləhə qalaj aqьp вarьvьnan tuqьratьp, unь jaŋь şarttarqa qarata qajtanan qororqa pirinspikuvahьn taqь la kiŋəjtergə, medirdər aqььv avьrьvđan qььqa tuqьratьrqa, jetəkselekte kesəjtergə, vaq millәttər dan həm вaşqorttarđan uqьvsьlar taвa almaвьđ tigən вəjek it səвəptərđe taşlap, eşse, kalxuzsьlar jalpьhьnьn yđ arahьna вarьp, ular arahьnan jəşerьnep jatqan talanttarđь jьjьrqa вьna oşolardan praltarejattьn tөp yđ sənqətselərən jeteşterergə kərək həm вaşqalar.

Başqort tejatьrьn tikşerep jatьvsь təndar akadimejəhь вrigadahь вaşqort sənqət hьđьqьndaqь вətə jeteşhedlektərđe yьrьvđarđь asьp, eşsən jalpь sənqte aьtьna halьrqa həm jaŋь şarttar esendə yьə вaşlaqan jəmhyrejəteвeđđen sənqət hьđьqьndaqь yвev juldarьn asьrqa şulaj uq unьn вььn prajltarejat sənqət вulьp yьep kitevenə kiŋ juldar asьp jeвərergə tejeş.

MƏЗIT BURANQOL

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬN KIŊƏJTEVĐƏ NЬQLЬ AĐЬQ BAZAHЬ BULDЬRЬV XƏL ITKES URЬNDЬ TOTA

VKP(в) Başqortostan Θlkəkəmitete вojrahьnьŋ qararь.

Partejanьŋ giniral hьđьqsьn qьr ıa tormoşqa aşыrыv həm kyp kenə təəaktərdən malsьlьq məsəlahenə narьq qujьp jetkermavərenə qarьşь kəraşev nigeđendə Başqortostan parteja ojoşmahь satsejalizem te đələşe aşa orloqsoloq praslima hьn xəl itep malsьlьq praslimahьn qamalqa aşыrыv eşene jaqьn kilde.

31 nse jьldьŋ 1 nse avqыsьna Başqortostanda tyвəndəgelər ytəlgən:

Malsыlьq safxuzdarь 7, ularda 20100 вaş mal вar.

Maj trise	4	5684 „
Harьqsыlьq	1	13000 „
Jьlqь trise	2	1630 „
Susqasыlьq	3	1185 „

Kalxuzdarđьŋ dejemləşkən xajvandarьnьŋ saqьştьrmalь yl səve 1930 nsь jьlqa qaraqanda ulьqajqan 6,7% inc.) 15 pr. qa jetle.

10/VIII qasa 1639 вaş hьjьrdan 209 het tavar firmahь ojoştoroldo.

3209 вaş əsə susqanan 134 susqa t. f.

2285 вaş вejalь 42 jьlqь yrsetev urьnь.

52514 ojalь MKTO

13429 kykəj hьjđьrьlьq 12 jьlxuatьr.

Safxuz həm kalxuzdarda malsьlьqь ojoştorov eşende ireşelgan ojoŋıştar menən вergə VKP (в) əlkə kəmitəte вojorahь Başqortostanda malsьlьqь yterevđə tyвəndəge jeteşmedlektərđe kyrmətə.

a) Malsьlьq safxuzdarь həm tavar firmalarьnьŋ вaş iŋəse ajьlьnsa kampliktavajt itevdəre planda kyđətelgəndəgenən jomoşaq вara. (31 nse jьldьn 1—avqыsьna skatavud kampliktavajt itev eşen 20 pr. susqasыlьq 14 het maj trisь 70, MTS 73,8; STF 48,6 pr. jьlqьsыlьq tavar firmalarь 22,5 pr. qa ыlьna ytegəndər)

в) Mal torlaqtarь tədev eşenen siktən tьş nasar вarьvь maldarđь yđ vaqtьnda həm tuьsь menən ırsınlaştьrьvđь qurqanьs aьtьna quja (10 nsь avqыsqa tədev pragrammahьn ytəv skatavud вujьnsa 8,6 menən 19% jьlqьsыlьq tr.se.həm.STF вujьnsa 24 pr. arahьnda вarqa)

v) Kalxuzdarđa maldarđь dejemləşterevđən əkeren tьŋ malnən вarьvь, вigerək tə maldarđь taraljalьv həm aşatevqa x e d ə m ə t ojoştorlovьnьŋ nasar torovь aslizlikla ejahedlek sdilşinəve jomoşaq ytkərev həm вaşqalar kalxuzdarda вa вar.

g) 1931 nse jьlqь malsыlьqь yterev planьnda kydətelgən saraldь ytəp вarьlьq tigen apparturistarsa qaraştar вarlьqqa вirs.

d) plan вujьnsa malsыlьqь yrsetev esen aдьq вazahь вulđьrьvqa narьq qujьp jetkermav həm вьl eşte kyp kenə təəaktərđen his qəniqətьnməвlek ytəvđare.

j) kantraktasja dugьvьrđarь вujьnsa kalxuzdardьn tavar praduksejəhen tapşьrьvđarь əвtənən təsək ojoşmalarьnьŋ jetəkselek kantryl вula aimavdarь:

z) ajrьm təəaktərđe spitsejaləştərev nigeđendə, ajrьvsa malsьlьq təəaktərə əвtənən qat ojoşmalarьnьŋ divinsejal kankrit jetəkselektare вulmavdar.

2) Safxuz həm MTS larda tədev eşen eşe kestər menən tə'min itevgə təsək ojoşmalarьnьŋ qafu itelməvlek dərəzələ iqtisavrbь qaraudarь.

i) 'a'minat ojoşmalarь (urındaqь patripkapiratseja, satxuz admınistratsejalarь) tarafьnan tədev eşselərən tə'min itev həm ularqa jəmaqət tuqianьv ojoştorovqa ujьltə tьş haiqьn qaravdar вulvь,

k) Ukal uj menən mal hujsv həm ularđь casnaj вadarqa sađьrtar menən jetkerev kəraşmav həm jerle savit ojoşmalarьnь ular əвtənən jomoşaq kantrьllek itevdare.

e) Narkamzim, Başkalxuzsajuz həm malsыlьq safxuzdarь sistımьь vəkildərenən həm kalxuz əđərlev eşenən jetarlek ikələn jetəkselek itmavdare həm вьl eşkə kadьrlar вujьnsa ajьrьm əđerlav turahьnda 1931 nse Əlkə Kamitət sikritarejatьnь 25/VIII ndə qarary əвtənən qəniqətlenməvlek jtevdere.

Malsыlьq praвlimahьn xəl itev esə safxuzdar həm juqarь tavar həlь kalxuz firmalarь ojoştorov nigeđendə satsejalizem malsыlьqьŋ təvlerm təaan вarьrqa tejeş.

Əlkə Kəmitət вojrahь VKP(в) UK həm savnarkumьnьŋ 30—ejl merəzaqate turahьnda вi... Başqortostanda xuzalьq menən kiniklektare nigeđendə qarar ita:

1) Malsьlьq trisь vəkilenen „Skatavud" trisь idarahь tarafьnan raslanqan, Başqortostan kylamenda „Skatavud" safxuzdarьna kətevt tuplav turahьnda təqdim itkən planьn raslarqa.

2) Maj trisь, 58 susqasыlьq trisь safxuzdarьnda həm Başqortostandaqь kalxuz tavar firmalarьndaqь maldarđь hanьn 1931 nse jьldьn axьrьna tiklem tyвəndəge handarqa jetkererge.

Susqasыlьq safxuzdarьnda 26 meŋ 780 вaşqa jetkerərgə, şul handan əsə susqalar hanьn 5 meŋ 668 gə jetkerergə.

Maj trise safxuzdarьnda hьjьrdar hanьn 9 meŋ 750 gə, yged dar hanьn 195 kə, həm jəş maldar hanьn 3 meŋ 250 вaşqa jetkerep, planqa qaraqanda 950 вaş mal, jəki 10 pr arttьrьrqa.

Harьqsыlьq safxuzdarьnda harьqtar hanьn 25 meŋ вaşqa jetkerep, planqa qaraqanda 2 meŋ вaş, jəki 8 pr arttьrьrqa.

Atsьlьq trise вujьnsa вejəlar hanьn 2 meŋ 50 вaşqa jetkerergə (planda ydgəreşhed qaвul itərgə).

Kalxuzdardaqь tavarsьl hetsələk firmalarьnda hьjьrdar hanьn 20 meŋ вaşqa jetkerep, planqa qaraqanda hьjьrdar hanьn 15 meŋ 190 вaşqa jəki 102 pr. qa arttьrьrqa.

Kalxuzdardaqь вьđav aвrav firmalarьnda вьđavdar hanьn 40 meŋ вaşqa jetkerergə.

Kalxuzdardaqь tavar firmalarьnda susqalar hanьn 7 meŋ вaşqa jetkererge, planqa qaraqanda 1000 вaşqa, jəki 16 pr. qa arttьrьrqa.

Harьqsыlьq tavar firmalarьnda harьqtar hanьn 30 meŋ вaşqa jetkerep, planqa qaraqanda 9 meŋ 200 вaşqa, jəki 44 pr. qa arttьrьrqa.

Kəzə aвrav tavar firmalarьnda kəzələr hanьn 4 meŋ 600 gə jetkerep, planqa qaraqanda 600 вaşqa, jəki—15 pr. qa arttьrьrqa.

Qoşsoloq firmalarьnda tavьq hьsьn 210 meŋ вaşqa jetkerep, planqa qaraqanda 181 meŋ 450 вaşqa jəki—639pr. qa arttьrьrqa.

Əj qujanь aвrav firmalarьnda qujandar hanьn 3 meŋ 200 вaşqa jetkerergə.

At rassadniktarьnda вejəlar hanьn 3 meŋ 369 вaşqa jetkerep planqa qaraqanda 1 meŋ 84 вaşqa, jəki 56, 2 pr. qa arttьrьrqa.

Kalxuzdar ara вal qorto yrsetev вerekmələrendə вal qorttarь qaïlələnen hanьn 100 meŋqə jetkerep, planqa qaraqanda 44 meŋ qaïləgə, jəki 78,5 pr. qa arttьrьrqa.

Inku вatureljarđə 1932 nse jьldьn aprilenə tiklem, urь hanьn 854 meŋ 560 kykəj hьjьr itep, planqa qaraqanda 454 meŋ 560 kykəj urьnь, jəki 113 pr. qa arttьrьrqa.

2. 1931 nse jьldьŋ axьrьna tiklem it sajuzь вujьnsa tyвəndəge handarđь tapşьrьrqa:

SKATAVUDQA—19 meŋ 900 ere mal, 47 meŋ вьđav, вьl skatavud" safxuzdarьnda ytkən jьldan qalqan maldar menən 74 meŋ 300 вaş təşkil itə, вətahe—67 meŋ.

MAJTRISENƏ—7 meŋ 170 вaş mal, şul ihaptan 1931 nse jьldьŋ 1 nse yktəвerə tiklem 6 meŋ 170.

SUSQASЬLЬQ TRISENƏ.1931 nse jьldьŋ 1 nse yktəвerenə tiklem 252 вaş meŋede ere mal həm 3 meŋ 700 вaş əsə susqa.

HARЬQSЬLЬQ TRISENƏ — 1931 nse jьldьŋ 1 nse yktəвerenə tiklem 8 meŋ вaş harьq.

HƏTSƏLƏK TAVAR FIRMA LARЬNA 5 meŋ hьjьr, 3 menen 1931 nse jьldьŋ 1 nse yktəвerenə tiklem.

SUSQASЬLЬQ TAVAR FIRMALARЬNA 900 əsə susqa, ularđan 31 nse jьldьŋ 1 nse yktəвerenə tiklem 700 əsə susqa həm 2 meŋ вala susqa.

Вьđav aвrav tavarsьlьq firmalarьna

25 meŋ вьđav, unьŋ 19 menen 1931 nse jьldьŋ 1 nse yktəвerenə tiklem.

Başkalxuzsajuzqa həm Narkamzimqa ajьrьm təvsejə ytkərgən ere kalxuzdarda malsыlьq tavar firmalarьn kiŋajtep jetakerev planь tədergə təqdim itərgə.

3. Başkalxuzsajuzqa 1932 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьna tiklem ydeneŋ aqzalarьnan hьjьr, jəki ydeŋ səjuzьnan вulqan maldar keteven tyвəndəge handa вirergə:

Вьđavdar	40 meŋ
Susqa вalalarь	14 meŋ 300
Bal qorttarьn	34 meŋ
Harьqtarđь	38 meŋ 800

4. Jəmhyrejət kylamendə, вigrək tə Başsajuz hьđьqьnda, mal əđerlav timpьnьŋ jetarlek вulmavьn anьqlap, satsejalizem sik tьrьndaqь kətev tuplav planьn вiigele vaqьt esendə tulьhьnsa tə'min iter esen Başsajuzqa həm kaupxliezivsajuzqa mal əđerlav planьn вaşqarьlьq itep, mal əđerlav timpьn kesəjtevdə his kiskməвtən saralar kyrergə; вьn da, iŋ đur iqtisarđь, kilgən maldarđьŋ sifatьna jynəltərgə təqdim itergə.

5. Başnarkamzimqa həm Başkalxuzsajuzqa kalxuzdarđaqь maldarđьŋ dəjəmləşterelgən ələşənən вylev julь menən вulhьn, hatьp, jəki вurьsqa alьv julь menən, maldarđь tavar firmalarьna yđəkləşterevđə praktik eşte kiŋajtep jəвərergə, 25 nse sintəвergə tiklem ojoştorolasaq tavarsьlьq həm вьđav firmalarь punkьtьn anьqlap qujьrqa təqdim itergə.

It praвlimahьn xəl qьlьvđa vaq malsьlьqtьŋ đur əhmejətkə ejə вulьvьn anьqlap, Başkalxuzsajuzqa 5 kən esendə, maxsus tavar firmalarь вulmaqan hər вer kalxuz tarafьnan mal yвterev həm davlətkə hatьv planь tədərge; kalxuzdar, yđđərenen spitsejalьstarьna qarap 10 nan 50 вaşqa tikləm susqa, 10 вaştan 50 вaşqa tiklem harьq, 100—500 вaş qoş, 100—500 qujan tapşьrьrqa tejeştər.

6— Başnarkumzim həm Başkalxuzsajudь it sajuzьnьŋ вerense siratta əđerlav punkьtrarьnan maldarđь yđ vaqьtьnda hajlap alьv həm qaвul itevđə, malsьlьq safxuzdarь вujьnsa məs'yl keşelar вildələp, turanan tura nьqlь kəntryl qujarqa məzвyr itərgə.

7. 1931 nse jьlda safxuzdar, kalxuzdar həm tavar firmalarь tarafьnan tyвəndəge handa praduksejə tapşьrьrqa tejeştər.

Maj əđerləv вujьnsa:

Maj trise safxuzdarь 277,65 tunna maj həm 12 meŋ 469 tunna kazejen;

Hətsələk tavar firmalarь—9400 tunna hət; It əđerləv вujьnsa (terle ylsəv menən)

Safxuzdarđan— malsьlьq safxuzь 12 meŋ 700 вaş mal, şuqarđan ere maldar—3400, jəş mal-9300 susqasьlьq safxuzdarь 100 tunna 1.3,0 вaş Maj trise saf,145,6tun3.700 вaş susqasьlьq tavar firmalarь 360 tunna 4500 вaş Qoşsoloq kalxuz tavar firmalarь 115 meŋ seвeş 8.

Tavarpraduk sjələren tapşьrьrqa вətə ojoşmalarđьŋ jomş:q kəntrul jaḣavdarьn anьqlap, ƟK вojrahь tyвəndəgelarđe məzвyr itə

a) Başnarkumzimde həm Başkalxuzsajuzdь, Malsьlьq trise safxuzdarьnьŋ vəkildəren həm təвək ojoşmalarьn safxuzdar tarafьnan вulhьn, kalxuz tavar firmalarь tarafьnan вulhьn mal praduksejəhe tapşьrьv əвtənən kəntryide kesəjtergə, tavarsьl pravuksejəne hatьvda qəjepiələr de qatь məs'yşejətkə ьlьqtьrьrqa məzвyr itərgə.

в) Tris həm maxsus kalxuz вerekmələrenen vəkildərenə praduksejəne kyp alqandarь esənsafxuz, firmalarđьŋ вrigadalarьn ajьrьm вelgəs eşselər вrigadalarьn həm вaşqalarđь вyləkləv esən вyləkləv funttađrь вildələrgə təqdim itərgə.

9—Malsьlьq safxuzdarь urьnlaşqan təвəktərđəge Parteja Kəmitəttəren malsьlьq safxuzdarьna iqtisarđь həm kankrit jarđamdь kesəjtergə, satsejalizem malsьlьqьn kiŋajtev eşenen вarьşь əвtənən turanan tura kydəterlek, safxuz həm kalxuz tavar firmalarьna mal tuplav həm ularđь tədəvđə praktik jardam itev esən VKP(в) Θlkə Kəmitəte həm unьŋ vəkile aldьnda məs'yl вulьrlьq, təвək kəmitəte вojra aqzalarьnan вer keşene вildələrgə məzвyr itərgə. VKP(в) nьŋ təвək Kəmitattarenə вildələngən iptəştər turahьnda Θlkə Kəmitatkə вeldererg, ularđь təвəktə malsьlьq eşenen toroşo turahьnda daimi rəveştə вelderep tororqa məzвyr itergə təqdim itergə.

10—Kamsamuldьŋ Θlkə Kəmitətenə şturьm suвutniktarь, maqsatlь, suвutniktar ytkərev, urman yləndəren saвьp alьvđa maxsus вrigadalar ojoştorov, вotaqlь adьqtar, imən вerələre jьjьv, siluslav juldarь h.в. menən kamsamuldar həm parteja heđ jəştər jalpьhь arahьnda mal adьqь praвlimahьn həm malsьlьqtь kiŋ jtevđə eşte jojep jeвərergə quşarqa. Вьl eştərđe ytkərqəndə alьnqan aвizatelstvalarđьŋ ytəleşen kəntryl pustarь arqьrь tikşerə вarьp, artta qalqan safxuz həm kalxuzdarđь вyksirgə alьrqa.

VKP(в) Təвək Kəmitattətenə juqarьla kyrhətelgən saralarđь вojomqa aiqarьvđa tyвəngə kamsamuı ojoşmalarьnьŋ eştərendə kankrit jardam kyrhətergə.

11. VKP(в) Təвək Kəmitattaren, Başnarkumzimde, Təвək kalxuzsajuzdarьn, tris vəkildəren, safxuz həm kalxuz jetəkselaren tyвəndəgьlərgə məzвyr itərgə.

a) Mal tərвejələv eşen qьrqa jaqşьrtьrqa, ejəhedlekte вətərep iŋ jaqьn vaqьt esenda вətə eşte ьsьn sdilşinaqa kyserergə, xeđmətkə xaq вildələvđe, eşteŋ iвəp həm sifat jaqьnan ytələşenə qarap ytkərergə;

в) Safxuzdarđь həm tavar firmalarьn vitirnarejə menən tə'min itev eşen kesəjtep, xətar urьndarđa maldarđьŋ tuplanьp qalьvdarьn həm karantif вođoionьn вuldьrmaвqa, mal əjđəren susqa aвarđarьn, qoş ojalarь həm вaşqalarđь tədəgəndə eşte vitirnarejə sanitarejə həm mal gigejenalь talaptarь menən nьqəjləp eşlərgə.

12. VKP(в) Təвək Kəmitattərenə,Başnarkamzimgə,Başsavnarxuzqa, Tris vəkildərenə həm safxuz diriktьrđarьna Θlkə Kəmitəte вojrahь menən ƟKK prizidjumьnьŋ 5—6VIII—31 jьl вerləşkən ultьrьşьnьŋ mal adьqь вađahь вuldьrьv turahьndaqь qararьn вətə inirgejə menən вojomqa aiqarьrqa təqdim itərgə.

13—Başnarkamzimde 5 nse sintəвerdə VK P (в) Θlkə Kəmitətenə, ƟK вojrahь həm ƟKK prizidjumьnьŋ вerləşkən ultьrьşta (5-6 VIII ta) mal adьqь вazahь turahьnda sьqarqan qararьn ytəvđeŋ вarьşь turahьnda вelderergə məzвyr itərgə.

14. Başqortostan şarttarь esendə malsьlьq praвlimahьn kiŋəjtep jəвərevđə iŋ tar urьndarđьŋ вerehe kvalifikatsejale kadьrđьŋ вətənləj jeteşməven anьqlap:

a) VKP (в) Yđək Kəmitetenən həm SSSR Narkamzimenən juqarь məktəp həm tixnikumdar вətərevselarđən jetarlek handa вelgestər вildələvdəren, şulaj uq Başqortostanda odaq metdatkə eşlər esən kyp kenə kvalifikatsejalь malsьlьq вelgestəren kamanđiravajt itevdəren hurarqa.

Narkamzimgə RSFSR Narkamzimneŋ həm Yđək Kəmitətteŋ nigeđe zajaikalarьn 5 kən esendə kadьrđar вylege menən вrizalaştьrьrqa quşrqa.

в) Kadьrđar вylegenə Başnarkamzim həm Başkalxuzsajuz tarafьnan eşlənəgən 1931 nse 32 nse jьldarđa kalxuz malsьlьqь esən kərək вulasaq kadьrdar planьn qajtanan qararqa quşarqa.

Başnarkumzimgə həm Başkalxuzsajuzqa, qəвyl itelgən plan вujьnsa odaq həm qьвqa medətle kurьstar ojoştorov eşen his kisekməвtən kiŋəjtep jeвərergə təqdim itərgə.

v) Başqortostan avьl xuzalьqь instituь ergəhendə atsьlьq həm vitirnarejə fakyltettarь asьvđь kərək hanap, Başsavnarkumqa вьl diriktifь вojomqa aiqarьv esən his kisekməвtən əđerlek saralarь kyrə вaşlarqa təqdim itərgə.

q) Başnarkumprusqa Narkamzim menən вerlektə un kən esendə kalxuzsь jəştər məktəp tərenen вer eləşen malsьlьq həm vitirnarejə tixnikumdarьna tyвən kvalifikatsejale tixniktar əđerləv məktəptərenə əjləndərev planьn tədep Θlkə kamitətkə raslarqa inderergə; вьnan kadьrđar əđerləvđe finanslaştьrьvqa safxuz tristarь вьlqtarьvđьŋ kərəklegen iвepkə alьrqa təqdim itərgə.

d) Tristarđьŋ vəkildəren safxuz uqьvsьlarь seltare, odon metdate kurьstar asьv julь menən safxuzdar esendə вelgestar əđerlev esən вətə juldarđь ədləp, safxuzdarđьŋ вətə kvalifikatsejalaqe вelgəstərgə вulqan moxtaзlьqtarьn 3 kən esendə tikşerergə məzвyr itergə.

Başkalxuzsajuzdь kadьr əđerləvgə вer ađ sarməjə вylevgə MTF larđь la ьlьqtьrьrqa məzвyr itergə.

j) Ojoştorov вylegenə, Θlkə Kəmitatteŋ kadьrđar вylege menən вerlektə, malsьlьq safxuzdarьn eşselər menən nьqьtьv maqsatь menən, ularđьŋ вətə trejugulnik sastaвьn qajtanan tikşerep, 25 nse avqыsqa tiklem Θlkə Kəmitət sikritarejatьna eş hədemtəhe turahьnda xəвər itergə təqdim itergə.

15) Başsajuzdь вer ađna esendə, jaŋь sənəqət tədələşen iвəpkə alьp, qala ergəhe xuzalьqtarьn jəjep jeвərev saralarьn kyrevđə kankrit planьn tədergə məzвyr itergə.

16. Malsьlьq вujьnsa kyrelə torqan saralarđь stimullaştьrьv həm uqa əвtənlek вirev maqsatь menən Başsajuzdь malsьlьq safxuzdarь həm kalxuz tavar firmalarь esən maxsus tavar funtь вildələrgə məzвyr itergə.

17. Bətə parteja həm savit kapiratif, jəmaqətselek ojoşmalarьn вətə kalxuzdarđa, jalь—urta xaile aktif arahьnda, safxuzdarđaqь dəjəm jьjьlьştarđa' prajьzvudstьva kəŋəşmələrendə VKP(в) Yđək Kəmitate həm SSSR Savnarkumь merəвaqatьaren, praktik saralar ytkərev həm qarşьlav plandarь tədəv noqtahьnan sьqьp tikşerergə məzвyr itergə.

18. Başnarkamzimdь, Başkalxuzsajuzdь. həm safxuztris vəkildəren un kən esendə VKP(в) Yđək Kəmitətenen qararьnan həm Θkteŋ oşo qararьnan sьqьp urьndarqa praktik kyrhətmələr вirergə məzвyr itergə.

19. Bətə Θlkə həm təвək gəzitteren malsьlьq вujьnsa вətə saralarđьŋ ytəleşen kədətev esən daimi kantryl pustar həm вrigadalar вildələp, gəzit вittərendə malsьlьq məsələhen hər vaqьt jaqьrta вarьrqa məzвyr itergə.

20. VKP(в) Təвək Kəmitattarenə həm вətə Təвək Başqarma Kəmitattarenə yđ təвəktərendə вulqan malsьlьq safxuzdarьn kərək вulqan tədəv matirejaldarь menən yđ vaqьtьnda ədiəkhed tə'min itevđe təqdim itergə.

21. VKP(в) Θlkə Kəmitəte вojrahь urьndarda, malsьlьq safxuzdarь esen eş kese вireve həm yđ əвtərenə alqan aвizatelstvalar вujьnsa вaşqa nırattarđe yđ vaqьtьnda ytəvse kalxuzdarqa safxuzdar həm tədəv ucaskalarьnьŋ adminstratsejalare tarafьnan tixnik kvalifikatsejale kəs menən jardam kyrhətev praktikahьn qullanьrqa təqdim itə.

Təвək Başqarma Kəmitattarenə, eş вətməj torop safxuz həm MTF larđaqь tədəv eşinən eşselərđe alьvđь qьrqa tьjarqa.

Jystitsejə arqьndarьna iŋ qьsqa vaqьt esendə, qaj вer təвək tərđə urьn totqan—eşselərđe eştən alьv vaqiqalarьn tikşerep qajeplelərđe məs'ylejətkə ьlьqtьrьrqa təqdim itərgə.

VKP(в) Təвək Kəmitattərenə, Təвək Başqarmalarqa həm Təвək kalxuzsajuzdarqa, qararđьŋ oşo punkьtьnьŋ вojomqa aiqarьlьvь əвtənən daimi kəntryl вulđьrьrqa.

22. Malsьlьq safxuzdarьnьŋ adminstrasejalarenə, Başsilstrujplanьnantьş xuzalьq julь menən əвtəmə tədəv eşe ytkərergə rəxsət itərgə. Tədəv eştərenen вarьşь esən safxuz diriktьrđarь həm Başsilstrujđьŋ tədəv ucaskahь nacalniktarь yđđəre javap вirələr.

23. Iptəş Urazajьfqa, Başsajuz tarafьnan safxuz eşselərən ədlekhed rəveştə derəв tə'min itevdə, ə, safxuz diriktьrьna tədəv eştərendəge eşselərđen adьqlanьştarьn, safxuz eşselərenen adьqtarь menən tigedləvdə məs'ylejət jəkmətergə.

24. VKP(в) Θlkə Kəmitətenen igen əđerləvgə sьqarьlqan вətə vəkidarenə oşono alden uq iвkərtegə ularđьn təвəktərendəge malsьlьq safxuzdarь xuz tavar fimalarьnda tədəv eştərendə la mə'ylejət jəkmətelər, ular tədəv eştəren uq вarь turahьnda un kən hajьn VKP(в) Θlkə Kəmitətenə вelderep tororqa tejeştər.

25. VKP(в) ƟK вojra aqzahь iptəş Əsxadyllingə oşo qararđьŋ вojomqa aiqarьla вarьvь turahьnda 10 kən hajьn VKP(в) Θlkə kəmitətenə вelderep, urьndarda malsьlьq вujьnsa вarqan praktik eş əвtənən kədəla вarьv eşen jəkmətergə.

AJRЬM QARAR

1. Skatavud safxuzdarьnda tədəv eşen finanslaştьrьv trist pravlinjəhen tarafьnan Başqortostan kylamendə safxuz kətevenə 66meŋ вaşmaldan tuplavđьŋ вaqьp anьqlanьvь ajqanlьqşunьŋ menən вergə tədəv eştərenen вarьşьn həm mal ađerlatarьn maksimal handa ədərlavde iвəpkə alьp:

2) Slaвadinski həm Mantaşuf iptəştərđeŋ yđ məs'ylejətlere aьtьnda 66 meŋ вaştan kəm вulmaqan handa mal tuplav planьn tultьrьp, ularđь adьqlьqqa adьq həm mal adьarь menən tə'min itevgə məzвyr itərgə.

BAL HƏM BALAVЬĐ

Kalxuz ara вal qorto aвrav вerekmələrenə 450 tunna bal 31,5 tunna вalavьđ.

AMIRIKALA EŞHEDLEK YĐƏ

Zaвastufkalar davam itə.

ISTAMBUL,14 Hindostandan xəвər itevgə qaraqanda Pyigaunda (Yđək pravinsejə) tuqьvsьlar zaвastufkahь davam itə. Ul oşo jьl ijyl ajьnda uq вaşlandь. Faвriktarđьŋ qapqalarьnda tuqьvsь qatьndarđьŋ haqsьlarь alьnmaşьnьp torlar. Faвrik rajunь totoş palitsejə menən tultьrьlqan.

VINA, 14 Avstrejanьŋ Pangav ukrugьndaqь avьldarda krəвtejəndər əllə qasanan вirle xəkymətkə qarşьь kəraş alьp вaralar ine. Xəđer krəвtejəndər odaq vaqьt həm qarьştar qahьnda xəkymətte jemer, nalux tyləvđəren 50 pr. qa kəmet terđelər.

Xəkym itelevselər avьr xəldə,

ISTAMBUL, 14. Hindostan matвuqatьnьŋ xəвər iteve вujьnsa Mirut pratsisьnda qulqa alьnьp, xəkym itelevselar avьr xəldə qalqandar. Xəkym itelevselərđən Mozalar Əxmət qatь rəveştə tyвirkylyz menən avьrьj Ul şul tikiem nasarlanqan, xat ta jerəjđə almaj.

Tərkəjə vlastarь uqa vracibnьj jardam itevdən вaş tartalar. Xiпsun tigən вerəvhe tit menən avьrьj. kodxa Raman tigəne tyвirkylyz menən avьrьj вaşlanь.

Mirut pratsisь ike jьldan вirle ııudьla. Вьnan 2 jьl elek Hindostanđьŋ Mirut qalahьnda qatь vastanejalar вulqajnь. Juqalьlaqь tiŋnalqan keşelər şul. Mirut vastanejəhьnьŋ qatnaşsьlarь.

Krəвtejəndər dingə qarьşь sьqьlar

VARŞAV. Dyвinski həm Kovinskej əjəddərendə krəвtejəndar dingə qarьşь sьqtьlar. Вaj taq avьldarda krəвtejəndər dinejələrenə qarьşь diman straseja ojoştordolar həm qəвerlektar, sirkəvdərdəge kristarđь jemerdelər həm qiвadət qьlqan vaqьtta вaş kejemdəre menən tordolar, təməke tarttьlar—həm вaşqalar...

Kyp avьldar sirkəvdərđe xalq jortona everelderьv turahьnda qarardar sьqaralar. Pravaslavnьj idgelər pantsejəgə jardam hor.p merəzaqət itelər. Massovьj qulqa alьvdar ytkəreide.

Palitseja tentev jahanь

PARIZ, 16. Rejmesta palitseja kampartejənьŋ urьndaqь ojoşmahь jortonda, unitar pratsajuzdar həm eşse kapiratif idarahь jortonda tentev ytkərđe.

Kesle uragan ytte

PARIZ, 16. Gavas xəвər iteve вujьnsa, Alzir əвtənən kesle urgan ytte. unlaqan keşelər hələk вuldьlar. Timer juldar, at juldarь həm iŋen вaвьvdarь kesle zejanlandьlar.

Syn-Jət-Sin вisəhe kantun xəkymətenə kerergə teləməj

ŞANXAJ, 14 Şanxajđa sьqa torqan „Cajna Priss" gəzite, Syn-Jət—Sin вisəne Syn—Szi—Lindьŋ „Frankfurtir sajtyng" gəzite xəвərsehe menən вulqan jaŋь hejləşeven jađь. Вьl hejləşevđə Syn—Szi—Lin, yđeneŋ kantun xəkymətə tarafьnan xəkymət sastaвьna kerergə saqьrьvьn həm unda kerergə teləməven вelderə. Həjləşevđeŋ aдьnda Syn—Szi—Lin taqьla вьlaj tej.

Syn—Jət—Sin Qtajđa agrar rivalytsejə esən 40 jьl вujьna kəraşte. Əgərđə partejənьŋ jetəkselərə unьŋ vasьjattarьn ytəməjđər ikən, ular rivalytsejynnьj вuiьp əvəlgesə imphe,a istar qullьnda qoral вulьp qьna qьlqandar.

Qtajđa hьv qajtanan taşьnь

ŞANXAJ. Ixej qalahь janьnda Jansze jьlqahь qajtanan 4 dəjəmgə kytərelde. Hьv haman arta вara. 20 meŋdən artьq keşe Ixejđan qasьp Xyancziqa kildelər. Jancin (Szənsy—əlkəheneŋ tən jaq ələ;ə) đan xəвər itevgə kyrə, hьv taşьv vaqьtьnda вik kyp keşe hьv aвtьnda qala. Nancan (Szənsi əlkəhe yđək qalahь) đan 10 mil jerdə taşьqan Qan jьlqahьnьŋ вaвьvь arqahьnda Vaaвao вuvahь jьrьldь. Nancan ukrugьnьŋ tyвən rajundarьndaqь вətə dego вaвьvdarь hьv aвtьnda qaldь. Canszan həm Czansy ukruktarь kiŋ kylgə əverelde. Ju həm Fy jьlqalarьndaqь hьv artьvda davam itə Vinsi həm Cinczoy ukrugtarь hьv aвtьnda qala.

Savit prajьkьtьn suk na aвtьna halьrqa ьntьlalar

ŽINIVƏ. Javruppa kəmisejəneŋ koordinatsejun pod kamisejəhe 2 nse sintəвerdə ridaksejun kəmisejənen 15 вittən daklat qaвul itte. Daklattьŋ təp hədəmtəhe iqtisadi krizis kə psixəlugejə faktar aşa joqonto jahar esən dəjəm вəŋəlь tьvdьrьv kərəklegen iltep qujьla.

IQTISADI HƏZYM ITEŞMƏV TURAHЬNDAQЬ SƏVIT PRAJЬKЬTЬNA qarata вulqan punkьt məs'ələhe tərən əjranevđe ta-raklegen kyrhətə. вьnda savit diligatsejəne kisektermaj qaвul itelməgən təqdirđə вьl məs'ələne əjranevđe javruppa kamisejəheneŋ maxsus kəmitətenə tapşьrьrqa təqdim itə tip əвtənən inderelə. Вьndan kyrenə ki iqtisadi həzym iteşməv turahьndaqь fakьttьŋ doşmandarь savit prajьkьt turahьnda məs'ələne millətter aiqahьnьŋ iqtisadi kamitətenə tapşьrьrqa ireşəsəklər. Ular вerđə nigeđhed məs'ələne millətter iqahьnьŋ ədiəkhed xərəkat itə torqan urgьnьna tapşьrьv unь kymevđə iŋ вulnьsь həm tьnalqan jul вulьp kyrenə tip ujlamajdarı

Iptəş Litvinьf ridaksejun kamisejəneŋ daklatьna qarata yđeneŋ ajьrьm məs'ələlər вujьnsa şart qujьp ytkənen вelderde. Iptəş Litvinьf yđeneŋ şarttarьn yđ kesəndə haqlaqanьn həm ularđь javruppa kamisejəhene jaqlajasaqьn kyrnətep ytte.

NEJU-RUK, 13. Santjəgo (Cili) đan xəвər itevđər вujьnsa huqьş parakutьnda, flutta vastanejəqa qatnaşьvsьlarđьŋ eştəren tьŋlav вaşlandь. Vasstanejanьŋ jeвaşsьhьna ylem jazaşь вirev kətelə.

MILLI JƏMHYREJƏTTƏRĐEŊ SƏNƏQƏTEN JUQARЬ ВAĐЬQSQA IKENSE BIŞ JЬLLЬQ ALDЬNAN

SSSR yđək вaşqarma kəmitətenen millətter savite prizidejumь V. S N. X. guspianьna, jer həm jul eşəre xalq kamisarlьqtarьna, milli jəmhyrejət həm əlkələrđə xalq xuzalьqьn alqa jeвərev esən 2 nse вiş jьllьqtь tədəvgə jəmaqət ojoşmalarьn, kiŋ eşse həm kalxuzsь jalpьhьn ьlьqtьrьrqa quştь.

Beđ Lininsə milli sajəsətte nis tajpьlьşьđ вojomqa aşьrьp unь вodovsьlarqa qarьşь qьrqa kəraşep, milli jəmhyrejət həm əlkələrđe indystrejələşterevđə đur uŋьştarqa ireştek. Milli jəmhyrejəttər вaşqa jaqtarqa aşlьq, sej mal sьqarьvsь, igenselek rajundarьnan satsejəlistik sənəqətten kesle usaqtarьna əjlənələr. Milli jəmhyrejəttərđə sənəqət tədəleşə er jaŋanan вaşlandь. Şuqa qaraməвtan ul kyp əlgəşevđərgə ireşte.

Beđ V. K. P (в) nьŋ 10 nsь sjьzьnda kyrhətelgən „jəmaqət həm xuzalьq tormoşonьŋ вarlьq tarmaqtarьnda ta milli tigeđhektə edmə eđ вətərev turahьnda" qь diriktifь вojomqa aiqarasaqвьđ.

Beđ ikense вiş jьllьqta milli jəmhyrejəttərđeŋ iqdisadi həm xuzalьq jəhəttən arttalьqьn вulьnsa вətərergə ularđьŋ eşlər sьqarьv kestəren iŋ juqarь вaвьqsqa jetkerergə tejeşвeđ. Xəđerge kəndə вeđđeŋ alda xəl itelmə-esənsə jьldьŋ pramfinplanьn həm 1932 nse jьldьŋ kantrullandarьn tultьrьv, kideвlalar вajavaj вurьs вulьp toralar. Вьl məs'ələgə R. S. F.S.R. V. S. N. X hь ta alьnan saqьrьlqan milli jəmhyrejəttər sənəqəte eşselərə kəŋəşməhe yđeneŋ tejeşle iqtisarьn вirde.

Başqortostan 3— вit

TIXNIKA PRAPAGANDAHЬ TARATЬV—KYLTURA ƏRMEJƏHENEŊ BAJAVAJ BURЬSЬ.

Yđək kəmitətteŋ tixnika prapagandahь taratьv turahьndaqь qararьn ølkə ojoşmalar əle bulha jəjep jebərməjđər.

Kisekməѣtən qararđь papylərləştərergə kereşergə, вьqa narьq birməvselərđeŋ jeđđəren asьrqa həm ularđь balşeviktar tənqite utь aѣtьna alьrqa.

TIXNIKA PRAPAGANDAHЬ ARTQЬ PLANDA

Yđək kəmitətteŋ tixnikə prapagandahь taratьv turahьnda sьqarqan qararьna aj jarьm vaqьt ytep kilə. Bьl qarar qomymən əhəmejətle urьn totqan şikelle indystrejəgə taвa qьrqa вoroloş alqan Başqortostan jəmhyrejəte dəvmələndə tixnika prapagandahь taratьv unьŋ arqьrь вegən genə tьvđьrьlqan giganttarđьn вegən genə kilep tedəvse bulьp əverelgən eşsehen tərвejəlap tixnikaneŋ nigeđđəren øjrətev ifrat əhəmejətle urьn tota.

Şulaj вulьvqa qaramajsa Yđək Kəmitəteŋ вьl qararьn tikşirev unьŋ вujьnsa massavaj rəveştə rejal saralarqa kereşev, unьŋ turahьnda jerle şarttarqa qaraj jaqьnan—jaŋь saralar kytərep şavlap sьqьv əle вeđđeŋ qьđьq hьnqan ølkə ojoşmalarđa kyren məj, nej eşlavđəre turahьnda tьn—tavьştarь sьqmaj.

Kyltura rivəlytsejəheştarь Narkamprusta əle вьl turala sistimalaşьrьlqan, kankritlaştьrьlqan plan menən eşkə kereşməgən.

Jalpьnьŋ tatьmьna qarap kitaptar hajlap unь eşsən jalpьqa jottorovsь xeđmələn ytəvse Yđək kətəpxana la вьl turala əle вer nəmələ eşləməgən. Əgər tikşerep kithəŋ вaşqa ølkə ojoş malarđa həm xatta pridprejətejələ lə şul uq xəlde osoratьrqa вulasaq.

Tixnikə prapagandahь taratьv kəvek đur вer məs'ələ turahьndaqь Yđək Kəmitət qararьna ulaj əѣtən qaraşqa sik qujьrqa kərək. His huŋlaməѣtən вьqa turanan tura вəjləngən ojoşmalar вьl qararđь papyləştərergə həm hər вer ojoşma yđ hьđьqьnda asьqlaştьrьlqan plan təđep eşkə kereşhenđər. Raвsilkurdar ərmejəhe ojoşmalarđa pridprejateja, prajьzvudsьtva, sixtarđa вьl turalaqь Yđək Kamitat qararьnьŋ вojomqa atqarьlьvь esən kereşergə həm вьl turala eşteŋ вarьşь turahьnda matвuqatta jaqtьrtьrqa, ədəklektar turahьnda trivuga вirergə tejeştər.

BЬL QORTQOSQA AŞЬQЬS SARA KYRELHEN.

Arqajaş təвəge Qlələkəj avьlь uqьtьvsьhь Josopof Xəj вalalarqa вirergə tip Arqajaş laf-kahьnan 3 par itek alьp вerehen genə вer вalaqa вirđe lə, ikəvhen yđe fajđalandь. Məktəp isemenən вalalarqa tip 45 miter sitsa alьp, yđenə sьmьlđьq jahattь həm вisəhenə kyldək tekterđe. Unan hun taqь la təвək məqarif вylegenən вuş 12 m. sitsa, 14 kila jaqşь on вirelgəjne, onon yđe aşanь, sitsanan tərmələ ultьrqan qustьhьna həm yđendə torqan qəjen jengəhenə kyldək tekterep вirđe. Avьlda uqьv əjə asьrqa tip вirelgən 100 hum aqsanь keđđən jađqa tiklem вer—kemgə lə вirməj yđe totondo. Avьl mullahь oѣta вikəheneŋ əjendə kvartirđa torop, ul raskulacit itelə вaşlaqas uqa kyp nəmələren jəşerevgə jarđam itte.

Bьna вьl dəjəm uqьvqa qamasavlьq itevse qortqos həm kulaktar qulьn totovsь uqьtьvsьnьŋ вьl eştəren tikşerep məs'ylejatkə tartьrqa həm uqьtьvsьlьqtan timer heвerke menən hervergə kərək.

„QƏLƏM"

Jalqan dakumintqa tərəngəndər.

Qala səvite ergəhendə ojoşto rolqan kyltərmistar kurьsьnda uqьp sьqьvsьlardьŋ 50 pr. tь xoquqhьđ savđəgər qatьndarь. Kyltərmis вulьvqa xoquqhьđđarđa jaraj tip ujlađar kyrəhen. Məѣəlan:

Bьlardьŋ вerehe—Tiriqulьva Xədisə turahьnda Stalipinaqa ner tapqьr matirejal tapşьrьlha la, ul qaramaqqa partejə jəcəjkəhe tapşьrьlha la. Ləkin partejə jəcəjkəhe lə iqtibarhьđ qaldьrьlqan. Tiriqulьva Xədisə xəđer 7—hanlь вalalar вaqsahьnda eşləj. Bьl keşe qəmer вujь savđa itep, ike urьnda numira totop həm aѣьrav keşenən fajđalanьp kən kyrgən. Savđa iteven вarь 28 nse jьl qьna taşlaj. Xəđer aktif tip unь вətə eşkə quşalar, urьnqa qujalar.

Xədisənen ire Tiriqulьf Rəxmətulla jalqan dakumintlar menən 17 hanlь stal a v a j q a jeqe ojalaqan. Ul Tiriqulьf Ibrahim Qadanda xərsi məktəptə [illegible].

Simejəhe menən jalqan dakumint alьrqa jaşerengən Tiriqulьflardьŋ jeđen asьrqa, səvit apparattarьnan timer heвerke menən qьvarqa kərək.

„BELEVSE"

Iвerek fildşerđe alьqьđ.

Xođajьrđьn (Besənse) avьlьndaqь havlьq haqlav punkьtьndaqь fildşer вer nəmələ eşləməj, esep—hьsep jөrөj. Məѣəlan 18 nse ejjyndə esep hьsərerə uramda вatqaqqa вuulьp jerənə. Şul arqala вьl fildşerqə xalьq ьşanmaj. [illegible] nəmə вelə tejhen, əllə nindəj đarьv вirep qujar, tejđər.

Təвək havlьq haqlav вylege вьl fildşerđe вьnan alhьn həm məs'ylejatkə tartьhьn.

„QЬPSAQ"

Spikylant вalahь tixnikumdan qьvьlhьn.

Usalь təвəge Usalь avьlьnьŋ aqьlь spikylant вalahь Qəripьf Saqalej itle Arslan xəđerge kən do Məsaqyt pidti tixnikumenda uqьj jata.

Arslandьŋ atahь elekke alaqlь spikylənt-it həm vaq—təjək tavar menən hatьv itep kən kyrgən keşe. Məktəptən qьvьlhьn.

„USALINSKEJ"

Villikarus şavinizmь tindinsejəhenə sik qujьlhьn

Başqortostan Miditsina tixnikumь uqьvsьlarьnьŋ 50 pr. tan artьqьraqь вaşqort, tatarđar. Şulardan kyp pratsinьt tixnikum dьŋ əđerlek gruppahьnda—uqьvsь, urьѣsa ađ aŋlaj—вelə torqandar. Şulaj вulьvqa qaramajsa uqьvsьlardьŋ вətə jьjьlьşta rь gel urьѣ telendə вaralar. Məktəpteŋ uqьv əjenə gəzit zurnaldar alьr esən вildələngən aqsahь, urьѣsa gəzit, zurnaldar alьrqa qьna kitep вetkən. Uqьv əjenə вer „kammuna" həm „Qьđьl—tatarstan" gəzite alđьrьlha la вaşqort telendə gəzittar alđьrьlmaj. Kitapxana mədirenə „ninə вerđə вaşqort, tatar zurnaldarь alđьrmajhьqьđ tigəs" „ninə heđđə zurnaldar sьqamь nej uqьv вylegelə вit ike terle gəzittan вaşqanьn isemen вelməgən" tej. Kətəpxanala вaşqort, tatar kitaptarь вətənləj ađ.

Ølkə gəzitlərđe вigerəktə „Başqortostan" dь taratьvđa Ølkə VKP(в) həm B.У.B.K. qararьn вulьp ta qaramaqan. Partejə jəcəjkəhe вьl eşte kyrməj axьrь Başqort, tatar uqьvsьlarь tarafьnan sьqarьla torqan stinə gəzitenə part jəcəjkəneŋ вer terlə lə jetəkselege juq.

Miditixnikumda Villikarus şavinizm kyđgə вarelə. Bьlarqa sik qujьrqa, uqьvsьlar arahьnda intirnatsejəjanal tərвejəne kəsəjterqə kərək. Partejə jəcəjkəhe вьlarđь kyđ alđьnan sьqarma.

I. ƏSƏT

Yđək kalxuzsьlar jortondaqь jeteşheđiek tərgə iqtiвar kərək.

Yđək kalxuzsьlar jortonda his вer tərtip juq. Avьldan kilgən kalxuzsьlarqa urьn da вirelməj, вirelhələ iđəndən вirelə. Jataqtar nasar, unda kyltura həm aŋ—вelem eşe jaqşь qujьlmaqan. Şaxmьt, gəzit həm вaşqalar вerehelə juq. Iđəndər heвerəlməj, jьvьlmaj jatalar. Ədejaldar вer vaqьtta la qaqьp kipterelməjđər.

Kalxuzsьlar jortononŋ esen jьjьştьrьvsьlar jynle eş kyrhətməjđər. Senki ularqa jetəkse вulqan keşe juq. Ular arahьnda aŋ—вelem həm tərвejə вirev şulaj uq tađalьq turahьnda eş alьp вarьlmaj.

Mədir вulqan keşe ularqa jetəkselek itməj.

Juqarьlaqь jeteşheđiektarđe вeterev esən, jort qaravsьlarqa aŋ—вelem вirergə, mədirgə nьqlь jetəkselek itergə, xuzahьđlьqtь вeterergə kərək.

SITDIQЬF.

Radeju joqlaj.

Maqar təвəge radejularь eşləməj. Təвək torqan Pitravskej avьlьndaqь radeju вaşqalarqa əigə вulahь urьnda kyptən вirle eşləməj.

Rajsajuz radeju matirejaldarьnda narьq вirə alməj. Təвəktə radeju tixnige juq.

Stərle—Tamaqqa zarazajt itterergə itkən akamylətьrđar kislata juqlьqtan tav kevek вulьp əjətep jatalar. Mart ajьnda itkən akamylətьrđar zarazajt itelməgən. Xəđer jartь jьl вuldь hamanda kislata juq. Ul qasan вulьr ikən huŋ? „KALXUZSЬ"

„Yđeвeđ вeləвeđ-ke şenən aqьl horamaj вьđ,,

Aqjar avьlь (Xəjaulla təвəge) klubь вajtaqtan вirle jəşəp eşsən jalpьnьŋ aŋ—вelemen kytərevđə вajtaq xeđmət kyrhətte. Şunьŋ menən вergə вьnda jeteşheđiektərđə вar əle. Məѣəlan; klupta spiktakellar qujьv eşe вer plan вujьnsa alьp вarьlmaj. Unan huŋ ujnavsьlar spiktakelđar qujqanda eşsən вaşqort jalpьnьŋ telen вelməj unь vatьp—jemerep tatarsala, вaşqortsa la tygel вer tel menən həjləp eşsən xalьqtь jerənerlek xəlgə kilterələr, вiđđerələr. Spiktakel ujnavsьlarqa вьl turala ajthan „вeđ heđđən aqьl horamajвьđ, yđeвeđ вeləвeđ" tejđər, iqtiвarqa alməjđar.

Bьndaj tel вođovđarqa qarьşь sara kyrergə kərək.

„AQJARSKEJ„

Sit ilimint uqьtьvsьlar, ta đartьlhьn.

Mənəveđ təвəgendəge uqьtьvsьlar arahьnda вeđgə jat вulqan kulak вalalarь вar. Məѣəlan: Jalsьqaj uqьtьvsьhь Qjazizef raskulacit itelgən kulak вalahь. Aq вandalarqa yđ ixtejarь menən jađьlьp, praliтarejat qanьn eskən keşe. Jamanharь uqьtьvsьhь Kazвulatьf mulla вalahь. Oşo kəngə xətle вьl jat iliminttar, avьlđarđa kalxuz tөđөleşenə nasar qaraş tьvđьrьp jatalar. Təвək məqarif вylege вьlarđь haman yđ qul aѣtьnda haqlaj. Bьlar tiđ arala uqьtьvsьlar arahьnan tađartьlhьndar.

„MƏNƏVEZLE"

„BAŞQORTOSTAN"DЬ TARATЬV UDAR AJLЬQЬNЬŊ 17—KØNØ

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬVĐA

KIŊ QATLAM KALXUZSЬLAR, SAFXUZSЬLAR SATSEJALIZEM JARЬŞЬ UDARSЬLЬQ MITЬDЬN QULLANЬQЬĐ.

„Başqortostan" gəzitenə 80 padpiska tap tьm

Jьlajьr orloq (Bajmaq təвəge) eşsələr arahьnda 80 danə „Başqortotan" gəzitenə padpiskə tap tьm Yđem menən tiŋlaşergə tyвəndəge iptəştərđe saqьram: Yrge—Qьjqь Səjfetdinef, VKP(в) nьŋ təвək kəmitətenən Josopof, Qonşaqtan uqьtьvsь Xəlil Zamanьf, Şakirьf iptəştərđeŋ padpiskə taвьp gəzit arqьrь вelderevđəren horajьm.

Bajmurzin.

5 kalxuzsьqa вer „Başqortostan"

Jaqşьmвət (Mənəvez təвəge) avьlь partьja həm kamsamul jəcəjkəhe „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqtь ytkərev eşenə 28—nse avqьsta eşkə totondь.

Raj kyl't pruptan kyrhatmələr kileven tormaj uqьv jorto janьnda gəzit taratьv kamisejəhe totondь. Jaqşьmвət avьlьnda kin kyləmdə kisa ytkərelep, kisanьŋ alьnьnda gəzit taratьv kisalda 30 hum aqsa faqat „Başqortostan" gəzite alьrqa вildələnə. Bьnan вaşqa [illegible] jьjьlьşqa kilgan 200 gə jaqьn kalxuzsь həm kalxuzsьlьr [illegible] ike kamsamulets „Başqortostan" gəzitenə jazьldьlar. Həm 5 kalxuzsьqa вer „Başqortostan" tuŋmьşqa [illegible]. „Raşid" kalxuzsьlarь yrge həm urta həm Qolo jul esən вьl kalxuzsьlarьn yđđəre menən tiŋlaşergə narəgə [illegible] ularđьn 3 ken lək zənətejelərə ytkərelə.

X. Aznanaj

Gəzit taratьvqa вьna kem qamasavlaj

Bişəylak təвəge Ađnaj səvite dəvmələndəge avьldarqa xat həm gəzit taratьvsь Jьhanşa Məxəmətşin Maj, ejjyn həm ejjyl ajđarьnda gəzit, zurnaldar đь ejələrenə tapşьrmaj yđenen øjendə jьjьp jatqьrqan. Ejjyl ađaqtarьnda yđe sitkə eşkə kit kas вala—saqa unьŋ øjenən gəzittər alьp sьqьp taratьp jərəven kyrep, qaraqas, unьŋ øjenən 220 danə terlə gəzit, zurnaldar taвьldь. Bьnan tьş yđe menəndə вer tiklem alьp kiteve вelenep əѣtənən akta tөđөlđe. Bьl gəzittər arahьnda hər вer gəzit alđьrьvsьqa ədrisləngən 10—15 şər danə gəzittəre вar.

Bьna вьndaj gəzit taratьv eşenə ajaq halьvsьlarqa kyrgəđmə sut jaharqa kərək.

„XƏBƏRSE"

„Başqortostan"dь tara taвьđ

Soвxanqol (tiliqьraf aşa) „Başqortstan"dь taratьv udar ajlьqtь qarşьlap 1200 dana „Başqortostan", 250 dana „Jaŋь julda" gəzittəre taratьrqa вuldьq. Bьnь ytkərev esən təвək dəvməlendə udar ştap ojoştoroldo. Bətə səvittarqa vəkildər jeвərelep, jeвərelgən vəkildər yđərenə вirelgən kantryl handь tultьrьvqa yđ əѣtərenə alьp, Jьlajьrđь jarьşqa saqьralar.

Təвək htaвь „Başqortostan" dь taratьv udar ajlьqtьŋ вarьşьn kyđətep torasaq həm udar ajlьq ta jomqaq jahaiasaq.

Qəđerqulьf, Suxьf.

„Başqortostan" taral maj

Olo ytəş avьlь (Krasna usul təвəge) səvit dəvmələndə iŋ đur вaşqort avьldarьnan hanala. Bьnda anьŋ kestər kyp. SKM вar, Olo ytəş elektan yk təвək kyləmendə anlь avьl ikənen вarsa вelə. Şulaj вulьvqa qaramastan вьnda gəzit taratьv qəđəv itelmələk dərəzələ artьr. Avьlqa nse jьl 10 lap qьna gəzit, şulardan „Başqortostan" gəzite 2 genə danə alđьrьlaj. Timak вьndaqь SKM uqьtьvsьlarь həm uqьtьvsьlarь yđđərə gəzit alьv menən qanəqətlənep, gəzitte jalpьqa taratьv eşenə ujlapta qarəməjđar. Sintəвer ajьnda udar ajlьqь timpta „Başqortostan" dь taratьvqa ojoşolqan вulьrqa kərək.

Ş. NASIR.

Bьnda la şulaj.

Tyвən—Urta Ərmet—(Maqar təвəge) avьldarьnda gəzit alđьrьvsьlar вulhala, gəzit zurnaldar kyp vaqьt kilməj, kilhə lə 3—4 numirьnan вaşqalarь вulmaj. Puştala juqaltьp вetələr.

Şunьŋ arqahьnda gəzit alđьrьvsьlardьŋ avьđьnan gəzitagə jađьlhanda kilməj tigən xəвər dəre işeterga tura kilə. Maqar puşta вylege вьqa kiѣken sara kyrep gəzittərđe urьndarьna tapşьrьlhьn. IBЬRAJ.

Gəzit taratьv eşe hylpən вara.

Yrge qьjqь təвəgendəge „Başqortostan" dь taratьv hylpən вara. Oşo kəngə tiklem вarь puştaqa 48 danə qьna „Başqortostan" taratьv patpici qe taвьp вirelgən. Bьl turala təвək kamitətendəge ojoşmalar вaşqa zadanejəlarqa вirelep gəzitə taratьv eşen onotqandar. Əgərđə qalqan kendərđə lə şulaj вarha, gəzitə taratьv eşe eđələ tigən hyđ.

TIMIRBAJЬF.

Stinə gəzitəhe sьqarьlhьn.

Maqar təkək dəvməlendə, 15—kəngə вer tapqьr partejə, prafsajuz ojoşmalarь qarama qьndaqь sьqarьlьp kilgən stinə gəzitəhe вetenləj hynde. Qьđьv səjəsi xuzalьq kampanejalarь вarqanda, stinə gəzitəheneŋ tuqьralьp qalьvь ojoşmalarđa terlə jeteşheđlektərđe asьp вirevđə gəzitteŋ şul xəlgə kileve uqajhьđlaj. Stinə gəzitəhe sьqarьv esən sara kyrelhen.

„SƏJET MAQARSKI".

Matвuqattan sittə jəşəj.

Øfə patrip kapiratsejə tixnikumь вer nisə jeđləgən studinttarь вulьvqa qaramaѣtan, oşo ajđarđa matвuqattan sittə jəşəj. Əle tixnikum kyləmendə 15—20 danənan artьq gəzit—zurnaldar kilməj. Həm kilhəhe ajđarqa pad piskalar jьjnavđa qənəqətlənerlek jьjьlmaj. Şunьŋ esen вьndaqь вьl jeteşheđlekte вeterep hər вer studintqa вer gəzit luzьnьhьn tormoşqa aşьrьvđь kamsamulьna, partejə həm ajьrьm xuzalьqsьlar вьl turala jetəkselegen [illegible] jetkərelhen.

„SƏJET".

Kuntьr rivalytsejanir kulak qьđь qьvьlhьn

Ьrьmвur Başqort pidtixnikumьnda 1917 nse jьlqa tiklem вaj, kulak şul uq vaqьtta Aqjar avьlьnьŋ danьqlь savđəgəre Uralьf Əxmət 1918—jьl qьđьl qəskərđər tarafьnan yltereldə) qьđь Uralьva Zəjnəp uqьp jata. Bьnь qьvarqa kərək.

„AQJARSKEJ"

Belderev

K. Marks isemendəge indysterejəl tixnikum 25 sintəвergə tiklem uqьvsьlardьn qarizalar вujьnsa qaвul itələsəgen вelderə. Stipindeja 50 hum вildələngən. Sittan kilevsələr esən dəjem torlaq вar. Ədris, Zintsuf uramь №7 (elekke praitixşkula) BSNX.

Ridaktьr urьnвaѣarь: Z. Kajьpkul

Prajьzvudstьva tixnikahe ədəвejətenə yđək urьn вirelhen

Başqortostan, Ural—Kyzвas kamвinatьnьŋ məhim tarmaqьna na əjlənde. Linin partejəhьnьŋ jetəkselege aѣtьnda, elek вatşa vaqьtьnda xuzalьq həm kyltura jaqьnan artta qalqan, kalənejə вulьp jəşəgən Başqortostan xəđerge kendə satsejalizem tөđөleşeneŋ qьđьv timptarьn alьp alqa atlaj.

Xəđerđən yk tөđəv eşenə вaşlaqan giganttarđan aftamaturnaj həm qađan—turвin zavьttarь вeđđən meŋləgən handar menən jaŋь pralitarejat kađьrđarь jeteşterevđe talap itələr. Beđ вьl eşte partejə Ølkə Kəmitəte həm Ølkə Kantryl Kamisejəheneŋ maj ajь вerləşkən plinumdarь qararđarь nigeđendə jaqnь „jaŋь əđerlənevse pralitarejat kađьrđarьnьn kypselek eleşən tөp millət вulqan вaşqorttar iѣavenə əđerlərgə tejeşвeđ.

Bьl eş xəđerge kendə praktik rəveştə ytəlep jathə, alda əle tavđaj eştər toralar. Xəđerge kendə, iptəş Stalin kyrhətkən jul menən kalxuzsьlarđь sənaqətkə saqьrhaq, ularđь вьsьn вьsьnlap pralitarejat kađьrđarь itep, tixnikə menən qorallandьrьp, вьsьn eşse itep əđerləv вətə partejə, prəfsajuz, xuzalьq səvit ojoşmalarьnьn aldьnda torqan məhim həm nigeđ вurьstarđan hanala.

Bьl məhim həm nigeđ вurьsь ytəvđə matвuqat iŋ javaplь urьndь ala. Başqortostan dəvlət nəşrejatь xəđerge kendə 2 nse вiş jьllьq plan tөđəv eşe menən şөqөllənə. Ləkin Qasplan tarafьnan вirelgən vaqьttьŋ вik ađ вulьvь səвəple вьl plandьŋ kəвinittə genə tөđəlep qalьv qurqьnьsь la juq tygel.

Plandь tөđəvgə вajlaneşle qajhь вer məs'ələlargə tuqьralьp kitergə kərək.

Bьqa tiklem Başqortostanda sьqarьlqan ədəвejatteŋ kyp eleşe qəmymi uqьv kitaptarь həm avьl xuzalьqь eleşenə tura kilə. Sənaqət məs'ələlərenən sənaqət tixnikəhenən вaşqort telendə ədəвejət juq tejərlek dərəzələ ađ. Bulqanь la вьqa tiklem his planhьđ, nisek tura kilhə şulaj sьqarьlьp kilende. Avьldan kilep zavьt—faвerikala eşləvse вaşqort eşseheneŋ kvalifikatsejəhьn arttьrьv esən fajđa iterlek kitaptar вətenləj juq tip əjterlek.

Başqortostan zavьttarьnda qujьlqan stanuttarqa maşinalarqa qarata вaşqort telendə qullanmalar juq.

Başqortostandaqь gigant ađьmdar menən ytkərelə torqan sənəqət tөđөleşe kyp meŋ hanlь eşse kađьrđar talap itə. Başqortostan xeđmət X. Kamisarejatь həm Başprafsəvitteŋ вildələve вujьnsa 1932 jьldьŋ 1 nse kvartalьna iŋ kəm tigəndə qьđqa mөtdətle S.I.T. kurstarь arqьrь 10—12 meŋ keşe əđerlərqə kərək. Aftamaturnaj zavьttьn 1 nse nəvвətən qarьşьlav planь вujьnsa 1932 nse jьldьŋ 1 nse ejjylenə eşk вaşlatьv esən kvalifikatsejəlь вaşqort eşselere kərək. Ularđь вeđgə Ural, Məskəv, Liningrat zavьttarьnan вeravđa kilterep вirməѣ. Eşselərđeŋ вer eleşe turanan-tura zavьt majđanьnda, вer eleşe SSSR đьŋ вaşqa zavьttarьnda əđerlənəsəktər. Bьna вьl kađьrđarđь вeđ ajьrьm prafisejələrgə qarata iliminternaj вaşqort ədəвejəte menən qorallandьrьrqa tejeşвeđ. Bьl eş, вer Başqortostan dəvlət nəşerejatьnьŋ eşe genə tygel, вəlki вətə ølkə ojoşmalarьnьŋ eşe.

Bьl məs'ələne xəl itev avьr, lakin unь xəl iterga kərək. Jaŋь вaşqort eşselərə kađьrđarьna aŋlajьşlь teldə massavaj kitaptarđь ajьrьm prafisejələrgə (tukrđar, slisarđar həm вaşqalar kevektar) qarata jađьvsьlar həm təcriвəle udarniktar вulasaqtar. Beđđeŋ prafisejanal jađьvsьlarь вeđ вьl eştə udarniktarqa đur jarđam kyrhəterqə tejeştar.

Bьlar вarьhьla вegəndən kisekterelməj eşlənergə tejeş вulqan məs'ələlər.

Xəđer matвuqat ølkəhendəge ikense 5 jьllьq planqa kiləjek.

5 jьllьq planda, partejə Yđək Kəmitəteneŋ „tixnikə prapagandahь həm unь ojoştorov" turahьndaqь qararь nigeđendə prajьzvudstьva tixnikəhe ədəвejətenə đur nigeđ urьn вirelergə tejeş. Bьl məs'ələne Başgiz yđe genə qaramahьn вəlki Başqotostanda вulqan вelgestərđe, inzinirđarđь la qatnaştьrhьn.

Ikense 5 jьllьqta Başqрtostandaqь xalq xuzalьqьnьŋ terle tarmaqtarьna qarata gəzittar, zurnaldar ojoştorovqa đur urьn вirergə kərək.

Başgizdьŋ plan tөđəvgə вaşlqan eşenə əle kyp kenə ojoşmalar вarmaq arqьrь qarajdar. Bьlaj halqьn qaraş tөne—tamьrь menən jolqonop taşlanьrqa tejeş. Şul vaqьtta qьna вeđ Başqortostandьŋ satsejalizem tөđəleşən qatь qoral вulqan kitap menən tə'min itərвeđ.

S. BIKBUF.

Bətageđ đə qala ergəhe xuzalьqьna

Başqortostan ølkə gəzit həm zurnaldar nəşerejəte satrutniktarь yđ simejə aqzalarь menən вergə qala ergəhe xuzalьqьnda unьş jьjnav esən 19 sintəвerđən 3 kenlek şturьm iqlan itə həm yđe menən tiŋləşerqə Øfə qalahьnьŋ вətə kalliktiftəren saqьra.

Partejə jəcəjkəhe sikrьtarь;	MOSTAFINA
Miskum:	VAHAPЬF
Kapiratif вojrahь:	ŞIXEF.

Tьŋlaqьđ, Øfə həjlaj!

Øfə Radejusintьrьnьŋ tapşьrьv pragrammahь.

18 nse sintəвer.

11.00—12.00 Jal səqəte. (Başqortsa).
12.00—13.00 gəzitə (—„—).
13.00—18.00 Radejugrammalar.
18.00—18.00 Raвsilkurdar esən Başqortostan. gəzite infarmatsejəhe.
18.30—19.00 Rajkumdar esən Askum infarmatsejəhe.
19.00—19.20 Vaqьt dərəѣləv, hava xaqьnda, alqь kəngə pragrama
19.20—20.30 Radjugəzita (urьѣtelendə).
20.30—21.20 Kansirt (—„—*).
21.20—21.30 Tənəies.
21.30—22.30 Radejusintьrđьŋ inzinir—tixniktar siksejəhe daklatь.

19 nse sintəвer

11.00—12.00 Jal səqəte (urьѣ telendə).
12.00—13.00 Radejugəzitə (—„—).
13.00—15.00 Radejugrammalar.
18.00—18.30 „Jəŋən əđerləv həm kamsamul" VLKSM Askumь daklatь.
18.30—19.00 Səvaş gəzitəhe.
19.00—19.20 Vaqьt dərəѣləv, hava turahьnda, alqь kəngə pragramma
19.20—20.20 Urьѣtelendə gəzitə
20.20—21.20 Ədəвej mantaz. „26 Baku kamisarь ɦtalege".
21.20—21.30 Tənəies
21.30—22.30 Uzit həm tygərəktər esən instruksejə

20 nse sintəвer.

11.00—12.00 Jal itevse saqəte (Tatarsa)
12.00—13.00 Radejugəzita (—„—)
13.00—15.00 Radejugrammalar.
18.00—18.30 „Kammuna" gəziteneŋ Raв—silkurđar esən вulqan infarmatsejəhe.
18.30—19.00 Vaq millətər esən tapşьrьv.
19.00—19.20 Vaqьt dərəѣləv, hava xaqьnda. Alqь kəngə pragramma.
19.20—20.20 Sənəqət həm tormoşta kələmətlək haqlav turahьnda D—r daklatь.
20.20—21.20 Kansirt (Başqortsa).
21.20—21.30 Tənəies.
21.—22.30 Rizirei.

ØLKƏ RADEJUSINTЬR.

Bətə təвək gəzittəre həm kyp tirazlь gəzittər idarahьna.

Təвəktarđa sьqьvsь вaѣma gəzittər həm stiklagrafejəla вaѣьlьvsь gəzittərđeŋ idaralarь yđ gəzittəreneŋ hər numirьnan tərtipie raveştə 3 danahьn partejə, ØKneŋ matвuqat siktьrьna jeвərep tororqa tejeştər.

Ədris: Øfə. Səvit uramь № 14 siktьr picat.

PARTEJƏ ØK NEŊ MATBUQAT SIKTЬRЬ.

Estinə gəzite ridkalligejə aqzalarь həm raвsilkurđarqa.

20—sintəвerđə ølkə gəzittər jortonda, (Jagur sazunьf uramь kurps №-3) kiske səqət 6—la kiŋ rəveştə zavьt, faвrik, pridprejətejə, uqьv jorttarьndaqь stina gəzite ridkalligejə aqzalarь, şulajuq, raвsilkurđardьŋ prajьzvudstьva kanəşməhe saqьrьla.

Qarələsaq məsələ: eşselər təqdime tuplav həm raвsilkurđardьŋ вurьstarь.

„Başqortostan", „Kammuna" gəzittəreneŋ jalpь вylege.

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa 5 səqəttan asьq

Bөgөn ikranda:

Lirmьntьf rumanь вujьnsa tөđəlgən kartina.

BILA

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

Bөgөn ikranda:

Человек за братом

„Sajuz kinu" prajьzvudstьvahь Başryldarđa: Panacivьj, Kurznir, Şatilnikьva, Kmit, A. Milnikьf, Gun, H. Fasman. Kartina vaqtьnda өs keşəŋ arkistьr ujnaj.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Başglaflit vəkile №716

BYTƏ DONJA PRALITARƐ BERGEŞEGEƑ!

18 SINTJƏBER 1931 JЬL, №204 (505)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬLЬ

ADRIS: ØFØ I—SAJUZ URAMЬ, KURPS № 8
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsьjalizmsa jer eşlav bylege . . . . 5—02
Ieţlandar ham alenlar . . . . 5—72
Kantura . . . . 1—11
Tange ridaksejə . . . . . . 1—15

AMANGILDE UŊЬŞLЬQTARЬ ØLGƏ BULHЬN

Usalь tesəgenen „eəlen savittare iŋ artta qarqan vaqytta Amangilde savite eetə kampanejalarďь salşeviktarsa ytap sьqtь. Ul igen aďerləv zadan ejə hən tultьrьv ozen kereşkəŋ vaqytta qaďьl asьzdarďь 1000 ər 1000 ər oolləp ojoştorďo. Həm ser ser sarqanda planďьŋ 25 ər pr tьn qaplap qajt tь. Artta qalqan Usalь tesəgen kytərevďe Amangilde savite alalqan uŋьş lьqtar ølgə bulьrqa tejeş.

ƏSMƏ

Sьjfat əsən kərəşergə

Beďďen məktəptərďen han jaqьnan nuлqan yŋeşe sik ju qarь torъ. Başlanqьs həm urta məktəptərďə uqьvsьlarďьn hanь uďaan uqьv jьlьnda 1914 nse jьlqa saqьştьrqa qaraqanda 3 tapqьr artьp kitkən ine. Bьjьl dəjəm başlanqьs məzbyri uqьv indereve tamam itev həm de jəm jete jьllьq uqьvdь inderev jajep jenerevgə kereşev me nən uqьvsьlarďьn handarь ta qь la kinajə.

Başnarkampros 7 jьllьq dəjəm uqьv inderev planьn təďəp sьrlanь. Plan nujьnsa 32 nse jьldьn 1 nse qinvarьnda jomhyrejet davmalendəge 1 nse baŋqьs məktəp betergən ben uqьvsьlar 7 jьllьq dəjəm uqьvqa ыьqыrььlьp sotə jelasvlar. Bыnьŋ esen earьŋь janьnan 485 kampliktь 5 nse terkəndər asыlasaqtar.

Beďďen məktəptər han jaqь nan qьna tygel, aalkem sifat jaqьnan da ihke məktəptərgə tiŋlaştьrьmьk juqarь ner uren da toralar. Məktəptərened pali tixnik laşev jılьnda, uqьvdь eş ləp sьqarьv xeďməte menən al maqэt eştərə menən aojlav ju lьnda la aik kyp kenə alqa kittelar.

BEĐGƏ XƏĐER MƏKTƏPTƏR ĐE SATSEJALIZEM TƏĐƏV TALAPTARЬNA JAVAP BIRER LEK JUQARЬLЬQTA KYTƏ REV, MƏKTƏP EŞENEN SЬJ FATЬN JAQŞЬRTЬV ƏSƏN KƏRƏŞERGƏ KƏRƏK.

Bьna вы talaptarďь əle beď ďeŋ məktəptər atqarьp jetə al majdar. Məktəp sotərevsel kərək kylemdə belem ala almaj dar ham turanan—tura juqarь məktəptarqa inep uqь naslar ie bulьp sьqa almajdar.

— UQЬTЬVDЬN SЬJFATЬN, UQЬVSЬLARĐЬN BELEM ALЬV KYLƏMDƏREN KYTƏ REV — MƏKTƏP ALDЬNDA TORQAN BƏGƏNGƏ BURЬS TARĐЬN IN ĐURЬHЬ BULЬP TORORQA TEJEŞ.

Parteja Ydək Kamitate yďe ďeŋ başlanqьs ham urta mək təp turahьndaqь qararьn „YĐƏK KƏMITƏT, MƏKTƏP TƏRĐEN OŞO MIDGELDƏGE TƏ P JETEŞHEĐLEKTƏRE ULARĐЬN KƏRƏK TIKLEM KYLƏMDƏ ĐƏJƏM BELEM BIRƏ ALMAVĐARЬNDA HƏM TIXNIKUM, JUQARЬ MƏK TƏPTƏRGƏ FƏNDƏRĐEN NI GEĐEN JAQŞЬ BELERLEK (fizika, ximeja, matimatika, əďə bijat, jeqrafeja h.a.) GRAMЬT NЬJ ITEP AĐERLƏV BURЬ SЬN QƏNIQƏTLƏNERLEK XƏLITMƏVENDƏ TIP HANAJ" tigəjne. Вьna məktəp yďenen eşendəge вы iŋ jeteşheďle gən teďətergə tejeş.

Ydək Kamitət şul qararьn da „UQЬTЬVĐЬ EŞLƏP SЬ QARЬV XEĐMƏTE MENƏN ŞUNDAJ NIGEĐƏ YTKƏRE RGƏ KƏRƏK KI, UQЬVSЬLAR ЬLƏP SЬQARЬV XEĐMƏTTƏ RE, MƏKTƏPTEN UQЬTЬV HƏM TƏRBEJƏ MƏQSƏTENƏ BUJHЬNQAN BULHЬN." tip ajtəla. Marksisizem han Linin qujqan вьn palitixnizlaşьrv ь oqo.

Məktəp sьjfatьn kytərev esen, uqьtьvsьnьq uqь tьv sьjfatьn kytərev sьjfatlы uqьtьvsьnьn kvalifikatsejahьn kytərergə kərək. Şuqa kyrə lə beď uqьtьvsьlar uqьtьv həm yďenen kvalifikatsejahьn kytə rev esen betə sarttarďь тьvďь rərqa tejeşeed. Вьnan tьş uqь tьvďь uqьtьvsьlarďьn hedemtehen kyтəjter esen həm kammunistarsa təreŋen belem menən yďen nьqьlь qoral landьrьrqa tejeş. Mitudika jaqь nan uqьtьvsь ja qьnnьn ha ргьппьп јя ha ргьппьп ja. . . tip lьrasalqa, jэ ycrizdinejolarə instruktьrďar

həm вaŋьqsan qullanmalar hьn jardamqa kilergə tejeştər.

Uqьtьv mitudikahьndaqь „bulsьlьq" sezevdarqa qarşь tarďen sьjfatьn qьrqa tyşnaj тьerqa kiterde.

Appartunistar аçrďə əňərďə te tsixqa ajlanďerďьn, əqarďa matimatika, fizika, ximejane ki taptardьn jen'eklap tikşerevde sotsнen—han ham məktəpte palitixniklaştьrьvqa іreşev вula

tip itəpləjdər. Ular palitixnikla şьvďьn serense navnatta dəjəm eenen sirevďen sьjfatьn iŋ ju qarь ner urьnqa kytərəsəgen ujlamajďar.

Вьna вы „hulsьlьq" seqev dar menən də, appartunistar menən də qьrqa kərəşergə kə rək.

Məktəpten mitudik eştəre menən dərəs jetəkselek itev esen Ydək Kamitət „X MƏQJA RIFE HЬĐЬQЬNDA JETƏKSE URЬNDA EŞLƏVSE KAMMU NISTARQA IN QЬĐQA BER MƏL ESENDƏ MƏKTƏP EŞE NEN MITUDIK JAQЬNA EJƏ BULЬRQA" tej

Timək вьnda la kammunistar yďďare eşləgən qьtsen tixnika hьna ejə вulьrqa tejeştər.

Başnarkampros Ydək Kəmitət ten başlanqьs həm urta məktəp turahьndaqь qararьn tikşerep, qarar nigeďendə jerle şarttar ham məmkinselektərgə qaraj kankrit juldar hьldь. Məktəp tər əttenən mitudik jetəkselek ıtev ese jъrďaaa Başnar kampros erqahьnda mitudik sə vit ojoştorola.

1932 nse jьldьn qinvarьna, betə tip məktəptərďən pragramdarь tikşerelep Fənni—Marksis tik nigeďďə eşləngən pragram darqa kyseriləsək. Mitudik jetəkselekte ydə ləştərev ihəbe menən Başnar kamprosta erqahьnda mitudik sə vit ojoştorola.

Başqortostan şarttarьna qara ta fənni—Marksistik nigeďďə pragramdar eşlərgə betə məktəptərgə jardamqa kilev ihəbe menən Ølə la 2 məktəp (serehe nik, ikensehe tatar məktəbe) biľďelənep ularqa jaqşь kəstər qujьlasaq.

Təəsktərdə mitudik jetəkselekte kiçejtev esen hər tənəktə ikenən də həm tygel, mitudis — inspiktir buldьrьlasaq.

Вьlardan başqa fənni tikşerev institutttarьnьn eştəre qьrqa rəveştə Ydək Kamitət qararь nigeďendə qajtanan qorolasaqtar. Timək mitudik jetəkselek jaqь şarttarqa qaraj qulajlaştьrьla.

Вьjьl dəjəm başlanqьs uqьv da inderep seterev məs'əlahen qujьv menən məqarif ərmejəhe esendə jaŋь uqьtьvsьlar da taq qьna kyəjəlar. Betə uqь tьvsьlar, sigrak ta ana şul es tərgə qənə eşkə başlaqan janь uqьtьvsьlar yd məktəptərə sen kytərelektə prajzvцdstvь tun nikahьn belergə tejeştər. Şuqa kyrə şul вetə uqьtьvsьlar zavьt, safxuz, kalxuz, MTS prajzvudstvalarьnьn nigeďďə rə menən tanьştьrьlьrqa tejeş tər.

Uqьtьvsьlarďьn eştə məs'yle-ļəttere duraja. Şunь menən əřgə ulardьn matirejal jaqtarьn jaqşьrtьv, xoqыqtarьn kytərev de lə вuldьrьlьrqa kərək.

Ip. Linin „XALQ UQЬTЬV ЬHЬ BEĐĐƏ BURŽЬVA JƏM QƏJƏTENDƏ TORMAQAN HƏM TORORQA MƏMKIN BUL MAQAN JUQARЬLЬQQA KY TƏRELERGƏ TEJEŞ." tigəjne.

Ip. Lininden вьl kyrhətmahe, Ydək Kəmitəttəŋ başlanqьs ham urta məktəp turahьndaqь qararь his kisekterelməttan artьrьlьrqa tejeş. Uqьtьv ďa şa qa qьnnьn tigen dirikti valarь, aďьq—tylek, sanaqat, pe ďagugik tarьxь la dьlarьn rьn de ďik kytəлtereп beлtlelernə . . . . teyďare, xoqыqtarьn kytərev de lə buldьrьlьrqa kərək.

Odaqlamaj uqьtьvsьlarqa, tə-ťakka, kvalifikatsejahьn kytər rev esen hər avьlda yrnəktə ıh (diťirinsejalaştьrьlqan) yd uqьv sirev sistimь eşlənep bə nəsak. Вьna beďďe urьnlaştьrьr qa həm uravnilufkanь bətereгgə kərək.

Qьtqanь maktəp eşenen sьj fatьn jaqşьrtьv esen şart aulьp teteшer qalqan sarťarlь borolьop aalьnьsaqtarьnьn asьn də tarak.

XƏĐER SЬJFAT BƏTƏHEN ĐƏ XƏL ITƏ IKƏN, YĐƏK KƏ MITƏTTƏN BAŞLANQЬS, UR TA MƏKTƏP TURAHЬNDAQЬ QARARЬ NIGEĐENDƏ MƏK TƏP EŞENDƏGE SЬJFAT ƏSƏN HUQЬŞЬSЬRQA TABA QЬRQA BOROLOŞ ALЬNHЬN.

KƏĐGƏ SƏSEV BUJЬNSA ØЪTƏBEĐĐƏ 20,6 PR. BURЬS TORA BEĐ UNЬ HIS KISEKMƏJ QAPLARQA TEJEŞBEĐ

PLANDЬ ØĐƏVSE QONŞAQ, ƏBJƏLIL, BAJMAQ, BILAQATAJ, ZE JANSURA TƏBƏKTƏRE JAVAP BIR ERGƏ TEJEŞTƏR

KƏĐGƏ SƏSEV PLANЬ BARЬ 79,4 PR. YTƏLDE

Kəďgə səsev planьn yď vaqьtьnda ytap sьqьv alda torqan sajasi xuzalьq kampanejalarьnьŋ iŋ məhime bulьvqa qaramastan kyp təbək parteja həm savitojoşmalarь uqa narьq qujьp jetkermene lər. Həďəmtəla Başqortostandьŋ kəďgə səsev planь bъrqa rəveştə ytələ. Berense sintəberga 100 Pr. tь menən ytəlep bьqa tejeşle bulqan kəďgə səsev planь 10 nsь sintəberga nej вarь 79,4 pr. qa qьna ytəlde.

Dərəь, ajьrьm təbəktər arahьnda: yď planьn 15,7 pr. qa ytəvse əьzdak; 119,1 pr. qa. ytəvse Jьlajьr; 109,1 pr. qa. ytəvse Jьlajьr; 103, pr. qa. ytəvse Bajqььan 100,1 pr. qa. ytəvse Qaltas təbəktəre вar. Ular вьl eştə yď salşeviktektərən kyrhəttelər. Lekin вьlar alik aď.

Вьlar menən вer erətten yď planьn nej вarь 18,9 pr. qa, ytəqan Qonşaq, 25 pr. qa ytəqən baj maq; 37,9 pr. qa. ytəqan Əьjəlil; 39,1 pr. qa. ytəqan Zajansura; 42,3 pr. qa. ytəqan Yrge-Qьj-qь həm 44 pr. qa ytəqan əlla qataj təbəktre kevek kurьlьqь rəveştə artqa qalьvse səlar də juq tygel.

Əlda вarьqan uŋьşlь təbəktər tantanalь rəveş tə ejləklənergə, xurlьqlь rəveştə artqa qalьvsь lar javapqa tarttьrьlьrqa hənə iŋ qьsqa kon dar esendə Plan tultьrьlьvьn talap itəsed.

30 ƉAN ARTЬQ KAMBAJЬN

Вuş ultъra xəďmətte ojoştorov nasar

kəďgə SƏSEV əďələ

MƏƏQJYT orioq safxuzьnьn 21813 giktar igene вar. Lakin, oşo kəndən xəzer nej вarь 7858 giktar jьjьlqan. Şa lan aлjьqtarďa эbkertko halьv tьlgan ti. Ul jь ьlqan igenen 7000 ьпьap kuqtar. jьjьlqan igenen gena əbkertko halьnqan.

7000 giktar kəďgə səsev planь taqat 3430 giktarqa qьna ytəlgən.

Dirьsen təpa ьs tikle jeŋəlmə xalqьn barьlьvьn „anjektil" şaqьr tiep eşle quldar jeteşmave kyrhəte. Lakin, ana qьp uqьl jərde. Vaqьtьnda eşke kes tər teplavqa іqtьar nirəmagan. Bьl qan tiklem eşselar arahьnda xeďmətte dərəs ojoştorovqa iqtьar itelmaj. Eş selərďen kvaliikatsejahьn kytərev me nən şeqьllənmagən. Ajьrьmsa kamvaj nьŋ avьlda demtahenda kampanejahen alda eşkə jaramaj uttara.

Savxozda 8—sintəberga tiklem 11,813 sintir igen huqьp alsьna la, davlatka вarь 897 tunna igen ьrgьzьlqan. Jьlьq plan 6,4 pr. qa, qьna ytəlgan.

Вьna вьlar xarьvьn ta diriksejonen aj—aj—aj. Safxuzarьna ikensьlar vaqqa ajlatqa tugan qьrtьn . .

Kəďgə sesev, urazaj jьjnav həm igen aďerləvdəge ədəklektərďe xəďerďən gena aqь, jaqь salьnьp, jaqьmas bilkaŋ lьr jeaer ulardan kampanejahьn ədəlev suna artьrьlqan rasьp sьq dььn.

V. Dəvlətnaj.

BЬL SƏVIT EŞTE YĐ AĐЬMЬNA TAŞLAQJAN

KRASNA USUL tesəge Qьvardь avьl savite kəďgə səsev ďe eďevgə tanan jul totqan. Tunqa herəv tese turahьnda uj laп qaravьь la juq. Kampaneja lar tiraнenə eşsən jəmaqətselek fekere tuplanmaqan. Kulakqa qьььn juq.

Вьl avьl savitenen kampane jalarďь yď vaqьtьnda qujьp tьnь taqa birelergə matasьvsь appar tunistarsa ajap qarav вulьrqa tejeş tygel.

UDAR BIŞ KƏNLƏK

MAQAR səvitena qaraqan Isrəj, Harqaj, Maqar avьldarьnda kəďgə səsev вetə. Lakin, şul uq sevitta, şul uq şartta jaşə gən Ьhəkəj avьlь artta hejrələ. Plandь alda tultьrьvsь avьldarqa arьh lь tejeş, Ьhəkəj avьlь bьl avьlda ytəp sьqqan bьvdarьь arьh avьlь yrnək alьp udar biş kən lək astь, həm plandь tultьrьvqa hyď birə.

KƏĐGƏ SƏSEV.

igen aďerlavďə timptь juqarь kytərəsed

K. USUL. Parьvtz rimunt mas terskahь eşselərenen saqьrьvь „Maqas" kalxuzsьlarь arahьnda eşkə dur dart qudqattь. Kalxuz sьlar janqьďaqtarďь igen əsen kerəşte, başqa eştərďə buksirqa aldьlar.

Janqьďaqtar menən berlektə 100 sintnirdan qьďьl avuz ojoş tordь.

Kəďgə səsev вettə. Şul

uq vaqьt tunqa herəv, huŋьŋ igendarde huqьvьďar davam ita. Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq kəsajə, kalxuz sьlar eş nurmala rьn arttьrьp ytajďar. Plan вujьn sa najtaq vaqьtqa alďdanqan 80 giktar tarь udarsьlьq heďem tahenda nej вarь 5 ken esendə jьjьlьp вettə.

Ş. NASIR.

50 giktar qarşьlav menən ytənək.

QЬRQЬB—MEJƏKƏ tesəge Mənəvez Tamaq savite „Igense lar" kalxuzь 350 giktar kəďgə səsev zadanejahьn 400 itep qar şьlanь.

Plan Başnarkamzim qujqan vaqьtqa artьqь menən ytəlde. Attardьŋ 50 pr. tь tunqa herəv esendə unь inde 30 pr. qa ytal de. Q. Q

Səsevďən buşaqan kes zavьtqa.

MAQAR tesəge Stalin kalxuzьnьŋ kəďgə səsev вrigadahь udar eştəp, plan вьnьn qьrьq tultьrďь. Əstən вuşaqan kes tər ojoşqan rəveştə zavьtqa həm kustar ərtilena jesərel dalar. Maqar.

„Yrnək" ɵetə kampanejalar ďa jeŋde.

MEJƏKƏ „Yrnək" kalxuzь par herev, kəďgə səsev вesən ədərləv həm igen ədərləv kam panejalarьn вetərďe. Kəďgə ədər ləngən igendar qanul itev pun kttarьna tapşьrьldьlar.

Xəďer вetə kes 32 nse jьl urazajьn jьl itkes tunqa herəv esendə.

Tunqa herevďe vaqьtьna вe terev esen ajьrьm udar вrigada eşlaj.

QAJSAR.

Eş kestəren tulь fajďalanьp

MAQAR tesəge „Qьďьl jar" kalxuzь eş kestəren вetə kam panejalarqa tulь fajďalana. Kəďge səsev planь 3 nse sintəberga 100 pr. menən tultьrьldь.

M. SƏJET.

„AVANGART" AVANGARTLЬQЬN JUQJALTQAN

Mьŋ giktar igen qьrďa qalmaþqa tejeş

(Məxsys xəвərseбeďďen) ARQAJAŞ Bəzkəj avьlь „Avan gart" kalxuzь 328 xuzalьqtь вerləştere, 6 ucaska 10 вriga da qa вylengən Вьl kalxuzda eş вьl, eş keno kyp jadьlqan. Jarьş qaŋьďďa qьna qullanьla. Dərəь, вanda kyp kenə udar—nik tip tьlqan вar. Lakin, ular udar nik tip ьhəplanmaqьn. Ularqa ajьrьm iqtibar juq.

Heďəmtə la ular kalxuz eşen taşlap kitergə tiklem вarьp jet kəndər. Qajhь вer kalxuzsьlar ike aj вujь eşləp tə вarь 6 ey kənə menən qalqandar.

Kalxuzqa aqəngə tiklem 180 giktar igen ədərlev planь jetkerelmə gen, ul вarь 130 sot igen ədər ləgən. Ber kalxuzda tanьlqan. 120 sot вojďaj 15 kəndən вire alьnmaj jatqan.

Plan вujьnsa вesən saвьv 9 giktar ytəlməj qalqan. Ikense tapqьr saвьvqa ďur məmkin lektər вar, lakin вirelgən 1729

giktar zadanja вer giktar ďa ytəl məgən. Siluslav 60 tunna urьnь na 50 tunna əďerləngən. Tejeş lə pkəren de xekymətkə tapşьrьv eşe taqь la nasar. 470 sintnir igen ul вarь 14 sint. 90 ki logram ytəlgən. Kalxuzďьŋ 53 вaş dəjəmləşkən həjrь, 320 вarbq, 18 susqahь вar. Əďerlən gən neзəndəre yďďərenen şul vaqьtьnda alьnmaj tygel. Besən əďerlev eşe „onotolqan"

„Ølgəro almajьnd...„tejďər. şul vaqьt kyp kese uramda eşhed jərej, idarala вuŋ ultьrьlar.

Kalxuz 200 giktar arьşьn jьjьnahь 77 giktarь qurьrda qal qan. 10 nsь sintəberga 1916— 70 giktarь qьna jьjьlqan, ə, 1210 giktar вojďaj—605 ga ho lav. Jьjьlqan 20 qi ktar tarьnьn 15 giktar şundaj matur вeşkən, hər giktarь 100- 120 вot вirəsak, ul qojolop ul tьra, tik 11 nse sintəberďə ge

nə ura вaşlanьlar.

Kəďgə səsev, 291 ga plan вujьnsa 1 use sintəberga вetər gə tejeş, nej вarь 200 ga ytəl gən. Tunqa herəv zadanejahь 2350 giktar, ul 10 nsь sintəвer gə nej вarь 30 qa qьna herəl gən.

„Avangart" kalxuzьnьŋ вьl tiklem artta вarьvь xeďmətte ojoştorovqa iqtiвar вirelməv ďən kilə. Sənki, xeďmat kəndə ren tejeşensə iħəpkə alьv juq. Jaqşь eşləvselərďeŋ xeďməte nə əhəmejət вirelmaj. Şuqa kyrə kalxuzsьlar arahьnda xeď mətkə matdi qьďьqhьnьp qarav juq.

Вьnda sďilşina, kulak mitьdь вulqan „tigeďləv" menən вь sьratьlqan. Idara eş вarьşьn вelməj.

Təвək kalxuz sajuz tiď ken də вьl kalxuzqa iqtiвar jynəl tergə tejeş. Вьndaj nasar avь rьvďь his huďmaħtan teďətergə kərək.

Ə. SAFIN.

„Kalxuzdar həm jarlь, urta xəlle janqьďaq xuzalьqtarďьn sasev ďare tulьhь menən kantraktvajt itelgən. Вьl kalxuzdar həm jarlь, urta xəlle ajьrьm xuzalьqtarďьn yďďərenen artьq tavar igendaren davlatkə yď vaqьtьnda tapşьrьvďarьna zaluq вulьrqa tejeş."
(V. K. P. (в) nьn Başqortostan Ølkə Kamitate qararьnan).

HYKƏTTƏ: „Barьnan elek kantraktatsejamdь tultьram! „tip ьrďьn əђfenən yk qьďьl avuz tejəvsə janqьďaq aktifь.

3 nsə kvartal planь 155 pr. qa ytəlde

SƏBXANQJOL (yď xəвərseвeď tiligraf arqьlь) Вərjən tesə gendə maj tuplav 3 nsə kvartal planь 10 nsь sintəberga 155- pratsintqa, qarьşьlav planь 65,9 pratsintqa ytəlde.

Jəmaqətselek maвlizavajt itelde.

QADЬRQJOL

Traktьrďar вuş ultьralar... Ə 20 meŋ giktar ularďь kөtə

Nəziref ojoştorahь urьnda, yďe tarqatьvqa taвan hejrəj

(XƏJBULLA) tesəge 94,9 pr. qa kalxuzlaştь. Besən jьjnav 92,8 pr. qa ytəlde. Urazaj jь—jnav kalxuzdarďa 36 pr. qa, ja nqьďaqtarďa 22 pr. qa qьna ytəlgən. Arьş səsev: kalxuzdar ďa 80 pr. ranqьďaqtarďa вarь 0,78 pr. qa ytəlde. 39 silus jamь qaďьldь. Təвəktə ike saf xuz вar. Plan вujьnsa igense lek safxuzьnьŋ вьjьl 25000 ga tunqa herave вulьrqa tejeşle ine. Lakin ul əle unь nej вarь 5000 ga qьna ytəgən. xəďerge kendə 9 traktьr вuş ultьra. Trak taristar qasalar.

Itselek safxuzьnda вьjьl 12000 вaş mal вulasaq. Ularqa 42 urьn da mal torlaqtarь eşlənergə te

jeşle вulha la, əle вer urьnda la qəməli eşlənep вetkəne juq. Kyp urьndarďa ul əle вaşlan qьna. Вьl pradit rďьŋ tep sa вəptəre teďev uciskahьnьŋ eş kə yď vaqьtьnda вaşlamavь. Jaď uq teşhe eşkə keď teşəp, teďev eşendəeappartunistarsa xərəkət itevendə.

Eşse quldarďьn jeteşmave, вьndaqь ədəklektərďen ikense səвəвe вulьp hanala. Safxuzda eşselərďe aďьq, maxsus kejem dər həm pramtavarďar menən tə'min itev qaďy itelməђlek na sar. Şunьŋ arqahьnda 14 trak taris ikense safxuzqa qasqan. Вьlardь tə'min ity eşe Başqorto stan Tə'minət Xalq Kamisar lьqьnьŋ planьna ingən вulha la, əleqə ular tə'minat itevďən kyď jomalar. Təвəkkə вetəвe 82000 giktar tunqa herəv za danjahь вirelgən. Ə, təвəktə nej вarьhь 35000 giktar jomoşaq jer вar. Qalqan 47000 giktarďь sirəmdən herəvgə kərək вula, Təвək Başqarma Kəmitate rai se Nəziref "Вьl qar javqansa hər gəndə lə вetərlek tygel.. „tip qaraj: Təвəktəge qatmarlь ma şinalar şulaj uq traktьrďarďьŋ vatьq urьndarь kyp. Lakin tə вəktə вьlarďь teďətev əsen mastirskuj asьv sarahь kyrel məgən.

Kampanejalarďь ojoştorovsь вulahь urьnda RIK rə'ise Nəzi refteŋ "Qar javqansa hərgəndə lə вetərlek tygel..."tip qaravь appartunizьm вatqaqьna sumь vďan вaşqa nəmə tygel.

Təвəkteŋ 94,9 pr kalliktiflaşь vь tunqa herəv planьn vaqь tьnda tultьrьvqa tulь məmkin lek вirə. Diђtələgən traktьrďar вuş ultьralar. Xəďerďən uŋьlar ďьŋ вer keskə oşonmaj eşte yď aqьşьna qujarqa matasьv— ďarьna udar вirergə, plan rejal, ul tultьrьlьrqa tejeş.

Q—F

Udar ajlьqta вalşeviktarsa kərəş menən jeŋep sьqarqa!

15 nse sintəвerďən ədəklektərďe вetərev udar ajlьqь вaşlandь. Вьl udar ajlьq вetə səjəsi—xu zalьq kampanejalarьnda: urazaj jьjnav, igen əďer ləv, kəďgə səsəv, tunqa herəv, satsejalizem mal sьlьqь praвlimahьn qьrqa xəl itevďə ďur əhme jatkə əjə вulqan aďьq вazahьn nьqьtьvďaqь ədəklektərďe juq itəv, zadanejalarďь tultьrьp, arttьrьp ytavďə вalşeviktarsə вulďьqlьlьq menən qьrqa eş talap itə.

Вeď səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn вerhen də tultьra alqanььвďuq. Başqortostan вaşqa вetə ølkələrďən də xurlьqlь rəveştə artta вara igen aďerləvďə qajət jetdi ədəklək. Davlakan, Qara qoş, Arqajaş təвəktəre turanan—tura kulak tir manenə hьv qojalar. Plan „rejal вulьv, вulmavь turahьnda" diskusejə tuqrap вetkəne juq. Kəďgə səsev, mal aďьqь вazahьn nьqьtьv kampanejala rьnьn srugь ььqtь. Lakin, zadaneja tulmanь. Вe səndə ikense qat saвьvďь təвək ojoşmalarь qьna tygel, ølkə ojoşmalarďьnda qojьь вerďərə ajьv вorola almavsьlьqь kyrhətələr. Вeď urazajďьŋ вa rь 55—60 pr. tьn qьna jьjnap aldьq. Menər gik tar igendər qьrďa jata. Igen aďerləvďen jьlьq planь nej вarь 11 pr. qa qьna ytəlde. Satsejali zem malsьlьqь praвlimahьn xəl itə torqan nəmə nьqь aďьq вazahь вuldьrьv. Ə, вeď вesən saвьv ďьn 81,8 pr. qa, siluslav 43,4 pr. qa qьna ytəle ven kyrəвeď. Tunqa herəv 10 nsь yktəвerga вe tergə tejeş. Lakin səвək ojoşmalarь uqa tulьhьn

sa вorolop jetə alqandarь juq: Traktьrdar, hejrəv kestəre tunqa herəvgə karegensə fajďalanьlmaj

Kalxuzdarďaədəklektər tьvďьrьvďьŋ tep tamьrь xeďmətte ojoş ora вelməv, ďissiplinahьďlьq, sďil şinanь kulak mitьdь вulqan „tigeďləv" tejyrejəhe menən alьştьrьvďarqa вəjləngən. Вьna вьlarďь вetərevgə məmkinselek tapmaj „vaq—sənəptər" qormahь aђtьna qaplanьrqa mьtaşьvsьlarqa udar ajlьqta qaţqь saralar qullanьlьrqa tejeş.

Kankrit eş saralarь вulьp вьna вьlar ytələve tə'min itelergə tejeş: вetə kalxuzda la tulь sďil şinaqa kysev—25 nse sintəвergə tiklem sďilşina qa kysməgən вer genə kalxuz də qalmahьn! ti gən вurьsь ytəv. Brigadalarďьŋ yď eş tarmaq tarьnda qujьlqan вurьstarqa javap вirev dərəзə ləren qarav, ularďь jarьnan teďev, ajьrьm kalxuz sьlarďьn qoramaldarqa—maşinalarqa вerketelev ďəren qarav, aŋьş jьjnav, huqьv maşinalarьnьŋ tulь fajďalanьvďarьna ireşev.

Qьr eştəreneŋ vaqьtь tamam qьђqarďь, ular inde kəndar menən genə hanala. Şunьŋ əsən вe tə kalxuzsьlarďьŋ udarniktarďьn qalqan vaqьtta rьn вarьlьq praduksejəne qьrďan jьjьp alьvqa—eş kənenə ajlanderelergə tejeş. Qьrďarďan igendarďe jьjnap вetmai torop вerəvďeŋ də tьnьsьanьrqa xaqь juq.

Вьnda вigerak tə eşteŋ tulь iђəвen alьv, sьj fat kyrhətkestərenə tep iqtinarďь qujьv alqa вaђь. Kalxuzdarďьŋ tixnik kestəre, parteja kamsa

mol, prafsajuz aqzalarьn вьl eşkə tura xeďmət tən tьş maвlizavajt itergə.

Təвək kalxuzsajuzdarь вьl udar ajlьqь kalxuz dar əttenən jetəkselekte juqarь dərəзələ kankrit laştьrьp, xeďmət ojoştorov, iђəp məs'ələhendəge jeteşheďlektərďe maksimum вətərevďe tə'min itergə tejeştər. Sənki, udar ajlьq kalxuzdarďьn вajavaj smutьr kenə—urazaj həm kəlliktiflaşьv вajramьna əďerlek nigeďenən sьqьp вaşlandь.

„Igendə xeďmət iђəвenən tygel, jən вaşьnan вylergə" tigən kulaksьlьq tejyrejəhe oşo kəndə lə kyp kenə jerďə yďenə urьn taвa. Вьl kulak tejyrejəhe xeďmətte tarqatьv, kalxuzsьlarďьn xeď mət menən matdi qьďьqhьnьvďarьn ytərevgə genə xeďmət itə. Kalxuzsьnьŋ eşləgən eş iђəвen, sьjfatьn iqtiвarqa almaђtan aldan avanstar вirev gə kiterep sьqarь. Timək ul вarь вer xaq вirə lər" tip kalxuzďь „xuza" iђəpləj. Udar ajlьqta вьlar вetərelərgə, вьl eşte ďavam itterevse kulak agittarьna qatь atpur вirelergə tejeş.

Traktьrďarďьŋ 80 % tьn, hejrəv kestərenen 25 % tьn xəďerďən tunqa herəvďe qьşьvqa tə' min itergə kərək.

Вь ьlqь jьlďьŋ səjəsi—xuzalьq kampanejala rьndaqь ədəklektə вetərevďə вьl udar ajlьq—iŋ əhəmejətle, iŋ huŋqь huqьşsan ajlьq. Вьl ajlьq— satsejalizem jarьşь, udarsьlьq eşeneŋ вarьşь,

hər tamaqta qujьlьşь aldьnqь вrigadalarďьŋ ma tur kyrhətkes ølgəşevďarga ireşev juldarьn tik şerev, unь taqь la kinəjtev ajlьqь.

VAQЬT QЬЂQA. Qьr eşendə qalqan hanavlь kəndər вalşeviktarsa kərəş, praktik eş, tulь hə ďəmtələr talap itə. Udar ajlьqta вьqasa jəşəp kilgən qaqьďďa qьna kyrelə torqan saralar həm „eş"—tərgə urьn вulьrqa məmkin tygel. Eş sə qəttəre vaqьtьnda jьjьlьş, kənəşmələr jahap qoro fəlsəfə hatьvďar his şikheď tuqьratьlhьndar. Kyl'tura həm вaşqa jəmaqət eştəren вaђьvqa kyse rergə, juqarь sifatlь jəmaqat tujьmь urьndarьn ojoştororqa.

Вьna udar ajlьqta oşo saralarďь ytkərev—вe tə ədəklektərďe вetərevďə hanьlьq вirer. Plandьn kyrhətelgən srugьna ytələve, arttьrьp tultьrьlьr tэqət udar ajlьqь вetə eşsən jalpь qatnaşanda вalşeviktarsa ytkərevgə genə вəjləngən. Oşo udar ajlьq qьna вulqan вetə ədəklektə tulь jeŋevďe tə'min iter. 3—nse xəl itkes jalďьŋ вəjək hə ďəmtələren вьl ajlьqta, sintəвer ajь planьnьŋ ytələv dərəзəhendə genə kyrhətə alьrвьď. Вьna əsən parteja həm xekymət tarafьnan вirelgən plandьŋ rejallьqьn tanьrqa unь вetə kalxuzsь, eşsən ajьrьm xuzalьqtarqa nьq hendərergə, həm ike fruntqa la qarşь kiђken kərəş alьp вarьrqa. Tik oşo nigeďďə genə вeď вetə ədəklektə вetə rəp вalşeviktarsa jeŋep sьqarвьď.

PARTEJƏ HƏM MASSAVAJ XƏL ITKESJLDA JEŊEP EŞTE QAJTANAN QOROV

SЬQЬVĐЬŊ BERENSE ŞARTЬ

Kammunistar partejəhь jetəkselege aŧьnda pralitarejat həm вətə eşsandər jenevđərđən—jeŋevđərgə ireşə. Xəđerge osorđa kiŋ frunt вujlap satsejalizem həzyme alьp вara.

Lirin partejəhe yđđneŋ вətə tarixьnda ojoştorov eştərenə ifratta đur əhəmejət menən qaranь. Ojoştorov eşendəge вitaraflьq, totanaqhьđlьq, minşevizemdeŋ prinsiphedlektərenə qarşь qatь kərəş alьp вarđь. Partejanьŋ Linise Yđək Kəmitəte вьl tarix traditsejəne əđ genə lə iŧenən sьqarmaj. Satsejalizem həzyme kiŋəjgən hajьn zavьt—faвrik, mastirskojđarđa, saf xuz, kalxuzdarđaqь kərəş fruntьnьŋ iŋ aldьnqь ətrəttarenen eş təzriвələre menən ojoştorov furmahь həm mitьttarьnьŋ jəkmətkehen вajьta, tərlələndərə, jaŋьnan—jaŋь furma mitьttar kilterep sьqara вara.

Веđđeŋ alđььđđa xəđer вətenləj ikense sьjnfi mənəsəвət ikense eş tiptarь. Xəđer pralitarejat əsense xəl itkes jьldьŋ pragrammahьn satsejalizem fundamintьn halьp вətərev əsen kərəşə. Avьl xuzalьqь, elekke vaq tavar xuzalьqь tygel. Вətə sajuz kyləmendə 60 pr. qa kalliktifləş kən—kerəŧtejən xuzalьqь—satsejalizemgə taвa вara torqan xuzalьq. 10 miljun dan artьq səsev majđanь вulqan iŋ aldьnqь avьl xuzalьqь qoraldarь menən qorallanqan [illegible]

[illegible] vьtta ədekləktər jьl вujьna hu đььp kilələr. Zavьt xəl itkes jьldьŋ 1 nse jartьhьndaqь prajьzvudstьva planьn вarь 50 pr qa qьna ytəgən. Transpьrt 12 nse kvartal planьn 18 pr qa qьna ytəgən. Zavьtta вer вaşlьlьq, xuzalьq iŧəвe juq. Kəstər tigeđ вylenməgən. Ə jəcəjkələr joqlaj. Pramfin plan turahьnda ujlamajđar. Massavaj eş juq. Prajьzvudstьva kəŋəşmələre diriksejə tirahenən kitə almaj. Eştə iŧəp juq.

Partejə ojoşmahьnьŋ вьl xəle zavьttaqь pralitarejat ojoşmahьn tixnik—inizinir kestəreneŋ pirispiktivalarьn juqaltьvqa ularđь tarqatьvqa alьp kilde. Bajmaq zavьtь avьr ədekləktərgə kilep inde.

Tyвən Trojeski sukna faвriqьnda eştər Вajmaqtaqьnьŋ вətenləj kirehensə qujьlqan. Вətə kammunistar udarnik. Вer yk stanukta udarnik kammunistar planь 100—102 pr tultьrqanda, udarnik tygel partejahьđđar вarь 70—80 pr qa qьna tultьralar. Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq eştərenə nьqlь iŧəp alьp вarьla. Xeđmət girəjđarь вyləklənə. Jəcəjkə lə ulardьŋ tulь iŧəвe вar. Jəcəjka вətə eşkə praktik qatnaşa, Şuqa kyrə lə вьl faвrika prajьzvudstьva planьn 112 pr itep ytəne.

Partejə həm massavaj eştərđe xəđerge osor telənenə qarata [illegible] lekte ojoştoroqa tejeştər.

Parteja jəcəjkələrenen вojoralarь ergəhendə eş, prajьzvudstьva şarttarьna qarap, tərlə siktьrđar вulьrqa tejeş. Məŧələn tsix jəcəjkalarđa 7—8 tərlə siktьr вulьrqa məmkin. (Tsixtarđaqь kammunistarđьŋ hanь 30 đan kəm вulqanda, siktьr tөđelməj, вəlki ul eşte ajьrьm kammunistarqa qьna jəmətelə).

1.—SIKTЬR aldьnqь udarniktarđь partejaqa tartьv eşen ojoştora. Вьl siktьr udarniktarđь вelergə partejaqa inev əsən ularqa jarđam itegə tejeş. Udarniktarđь partejaqa yđ vaqьtьnda ьlqtьrьv, ojoşmanьŋ aftarititьn kytərə, kesən arttьra, partejahьđ jalpь menən nьq вəjlə.

2— siktьr kammunis, kamsamuldarđьŋ udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьnda qatnaşьvđarь, prajьzvudstьva kyrhətmələre вirevđəren iŧəpkə alьp вara. Jəcəjka вьl siktьr arqьrь prafsajuz menən da nьqlь вəjlənep, вətə tsixtarđaqь udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь hөđөmtələren tuplaj. Jalqan udarsьlьq menən kərəştə jetəkselek itə.

3— SIKTЬR massavaj aŋlatьv eştəre siktьrь. Jalpьnь pramfin plan əsən kərəşkə tuplavđa, kyltura—prapaganda eştəre alьp вara.

4— Kammunistarđьŋ səjəsi—tixnik uqьvđarь menən jetəkselek itev siktьrь. Partejə aqzala [illegible]

Jaŋь tөđөləştəŋ вətə zvinahьnda partejə jetəkselegen qujarqa

Partejə kamsamul kөsənən đөrөŧ fajđalanьrqa

[illegible]

INDYSTEREJƏLE ВAŞQORTOSTAN ƏSƏN!

ВAŞQORTOSTAN SƏNƏQƏTENƏ TUPLANQAN KALXUZSЬLAR ARAHЬNDA MASSAVAJ TƏRВEJƏ EŞTƏREN JƏJEP JEВƏRERGƏ

Rivizeja jahavđan, qəməli eş menən jarđam itev kəsəjtelhen.

ӨFӨ 1-TӨВƏK KAMSAMULDARЬ EŞTE YĐ AQЬMЬNA TAPŞЬRQANDAR

1— QALA KAMSAMULDARЬ HEĐ NƏMƏ UJLAJHЬQЬĐ?

[illegible] jativahь вujьnsa tərlə tөвəktərđeŋ 500 kamsamul həm firqəhed jəştərđe prajьzvudstьvaqa maвilizavajt itev eşe вaşqarьlьp xəđer ulardьŋ kyвehe kilgən.

[illegible] вulqan jeteşhedlektərđe вətə—tөv julьnda вətə saralarđь kyrergə:

Ş KAMSKEJ

Brigada: Q. QƏLEJEF.

Tiđđənlьhьnь вətə torqan Niviski Xim kamвinatь.

Kadьrđar əđerləv đur вoroloş jahaj

Giganttar əsən 6140 keşelek kurьs asьla

[illegible] 660, Yrge Qьjqьla 300, Arqajaşta 270, Mьraqta 360, həm Dyrt—ejlə təвage Əndrəj avьlьnda 480 keşelek. Kurьstarđьŋ asьlьv vaqьtь tyвəndəgesə вildələnə:

Oşo jьldьŋ 10 nsь sintəвerendə 150 keşelek, 15 sintəвerđə 2195 keşlek. 20 — sintəвerđə 120 keşelek, 1 — Yktəвerđə 260 keşelek, 15 — yktəвerđə 1960,20—yktəвerđə 90 keşelek, 1 nse nyjəвerđə 90 keşelek, 15 nyjəвerđə 915, 15 dikaвerđə 180 həm 32—jьldьŋ 10—qinvarьnda 120 keşelek həm 1932 jьldьŋ 10 nsь majьnda 60 keşelek kurьs asьlasaq.

Yđək kyrhətelgən handaqь eşselər esenən 3150 вalta oŧtahь, 300 stalar, 1310 taşsь, 240 [illegible] gən kurьstarqa uqьvsьlarđь jьjnav eşen aşqatьrьrqa. Вьl virвuika eşen вaşqa uđqarьlьp jatqan mөhim kampanjalarqa вəjləp, uqьrqa inev turahьnda kiŋ aŋlatьv eşe alьp вarьrqa kərək. Kurьstarqa uqьvsьlar tuplaqanda вaşqorttarđь həm qatьn qьđđarđь kyвerək tartьrqa jəqni kyrhətelgən prinsepte nьq haqlarqa kərək.

Tөвək ojoşmalarь həm ajьrьm eşselər вьl xeđmət xalq kamisarlьqь tarafьnan asьlqan kurьstarđь ytkərevđə nьqlь jarđam kyrhətergə şulaj uq unьŋ unьşlь y t e v e n tə,min itergə tejeştər. Вeđ вьl mөhim eş tirahenə вətə eşsandər fikeren tuplaqanda eştə satsejali—zem jarьşьn nьqlь qullanqanda qьna jaŋь giganttarđь eşse quldar menən tə,min itep, tөđələrgə вildələngən вejek gigant—tarđь vaqьtьna eşləp вetevđe xəl itə alasaqьđ.

Q. ƏMIRXANЬF.

ВЬL TURALA NЬQЬRAQ UJLA ŞЬRQA

Eşselər qatnaşlьqь tə'min itelhen

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhьnda jaŋь tipagrafeja tөđөv məs'ələhe oşo jьldьŋ tөvge kvartalьnda uq qudqьtьlьp вьl turala вətə tipagrafeja şavlanь. Unan jaŋь tөđөləsək tipagrafejəgə plan hьđьv əsən вьnda вulqan ratsejanalizatьr həm tixnik Škaraxutьt tөp eştərenən alьnьp jaŋь tipagrafejəgə plan prajьkt tөđөv menən məşqyl вulalar.

Jaŋь halьnasaq tipagrafejə əsən tөđelgən plan Вaşsavnarxuz, Вaşsik həm VKP(в) nьŋ Өlkə Kəmitəte tarafьnan alqьşlanьp qarşь alьna. Aðaqtan jaŋь tipagrafejə tөđөv turahьnda вulqan plan Məskəv qaramaqьna jeвərelgəs, oðaqta ytməj вьndaj javap alьna:—Вьqa tiklem jəşəp kilgən „Yktəвer natiskahь" tipagrafejəheneŋ вarь 39 pr. qa nagruzit itelevən iqtiвarqa alьp jaŋьnan tөđөv eşe вaşlavđь tuqtatьrqa ,tejelə. Вьl məs'ələne kankrit xəl itev əsən Вaşsavnarxuzdьŋ 2 inzinirь Məskəvgə kittelər.

Jaŋь tөđөv eşendə Məskəv menən aŋlaşmaj torop đur eşkə totonov, uqa kyp kөs ərəm itevđə вulqan qəjepte вьndaqь administratsejəgə jəkməmaj tura kilməj. Əgər Məskəv hamanda yđ hyđendə torha jaŋь tipagrafejə əsən plan tөđөvgə tygelgən kөs вuşqa sьqasaq. Şənkı əle вьl eş turahьnda nьqlap eşlənməgən eşsələr təqdime tuplanmaqan, вьl eştə eşselərđeŋ qatnaşlьqьn sitkə qujьrqa jaramaj

KALAВANЬF.

Eşselərđeŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa iqtiвar itelhen

Zavьt—faвriktarđa eşləp sьqarьvđь kytərevđə eşse kөsə həm unь đөrөŧ fajđalana вelev nindaj đur urьn totqanь вedgə вildale. Şunьŋ əsən eşselərđeŋ kөstəren haqlav, ularđьn tormoş şarttarьn jaqşьrtьv məs'ələhe iŋ đur вarьstarđьŋ вerehe вulьp hanalьrqa həm вьl məs'ələgə вik nьq əhəmejət вirelergə tejeş.

Вerense dəvlət zavьtь, eşselərđe torlaq menən tə'min itevgə əhəmejət вirməj. Вeđ вerense dəvlat zavьtьnьŋ eşselərenən nasar kvartirđa, jəki kvartirhьđ tejerlek вulqan eştərđe lə kyrəвeđ. Şulaj uq zavьtta eşləp, qalanьŋ ikense вaşьnan jөrөgəndərđə kyp. Əlвəttə qalanьŋ вer вaşьnan ikense вaşьna (3—4 kilamitьr) kilep, arьp eşkə вarqan keşe eşləp sьqarьvđa jomoşaqlьq kyrhətə. Ə, zavьtta вьl maminttar xisapqa alьnmaj, həm eşselərđe torlaq menən tə'min itev məs'ələhendə kankrit saralar kyrelgəne juq. Ul məs'ələ eşselər tarafьnan kyp hejlənhə lə, qoro hyđ menən genə qala.

Вer jьjьlьşta, qala səvitenən вer jort horarqa, tip təqdim jahalqan ikən əle unьŋ hөđөmtəhe kyrelgəne juq. Eş tьp—tьnьs. Ə, kyp kenə eşselər kvartir juqlьqtь səвəp itep kyrhətep zavьttan sьqqьlajđar. Şulaj вulqas zavьt idarahь eşselər əsən jataq halьv sarahьn kyrergə tejeş. Jaŋь „zakt" və вaşqa şundaj ojoşmalar arqьrь, eşselərđe kvartir menən tə'min itev sarahьn kyrhen. Juqha вьl torlaq вulmav eşe prajьzvudstьvaqa kyp zarar kilterə. TAKAJ.

Kustarđar arahьnda tarвeja eşe вөtөnləj onotolqan

Tөвək вaşqarmalarь вьl turala ujlapta qaramajđar

[illegible] ular вьl eşkə өŧtən genə qarajđar.

Kustarđarđь 100 pr. tь menən straxavajt itmajdər. Avьrqan kustarđarqa yđ vaqьtьnda jarđam alьmajđar. Kustarđar arahьnda yđ ara jarđam kassahьnьŋ fajđahь turahьnda, aŋlatmalar juq. Өlkə jarđam kassahьnan вirelgən вojoroqtarđь yđ vaqьtьnda ytəmajđar.

31 nse jьlqь sizunda өlkə yđ ara jarđam kassahь kustarđarь jal həm davalanьv jorttarьna jeвərev əsən tөвəktərgə ere həm vaq kapiratiftarqa urьndar jəвərgəjne, hөđөmtələ вьl eşteŋ вarь 55—60 pr. tьn qьna kustarđar fajđalandь, Ə, вьl eştərđeŋ ytəleve turahьnda tөвək tar həm avьl jəcəjkələre ujlapta qaramajđar.

USMANЬF.

EŞTE YĐ AQЬMЬNA TAPŞЬRMAĐQA

Вegengə ken qьđьv tip gigant ađьmdar menən ileвeđ indysterejələşə вarqanda kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə satsejalizem sənəqətenə tuplavđьŋ səjəsi həm xuzalьq jaqьnan вulqan əhəmejəte his şikheđ đur.

Вьl mөhim kampanejanь, jəqni kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə satsejalizem sənəqətenə tarьv eşen kesəjtev əsən sitkə eşkə kitevse kalxuzsьlar əsən өlgytələr вirev turahьnda xөkymət tarafьnan ajьrьm zakun sьqarьldь. Өlgytə turahьnda вulqan zakun вujьnsa, YĐEN ZAVЬT HƏM ŞAXTAQA EŞLƏV ƏSƏN KANTRAKTAVAJT ITEVSE KALXUZNIK, KALXUZDA DӨJӨMLƏŞTERELMƏGƏN XUZALЬQЬ ӨSӨN TYLƏJƏSƏK AVЬL XUZALЬQЬ HALЬMЬNAN QOTQARЬLA., HƏM KALXUZ EŞENDƏ ЬSЬN KYNELE MENƏN EŞLƏP ВARЬVSЬ KALXUZSЬNЬŊ QAILƏHE HƏM SITKƏ KITEVSE YĐE URAZAJ ВYLGƏN MƏLDƏ ВAŞQALAR MENƏNВERXOQUQTAAŞLЬQ MENƏN TƏ'MIN ITELƏSƏK

Unan xuz urqьndarđьŋ aвazatelstьvalarь вujьnsa (torlaq həm вaşqalar menən tə'min itev вujьnsa) eşkə kilevselərgə вətə jaqtan da jaqşь şarttar tьvđьrьlьrqa tejeş ine.

Ləkin kalxuzsьlar, sitkə kitevselər turahьnda вulqan өlgyttər qəj вer xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan appartunistarsa вojomqa aşьrьlalar. Zavьttarqa həm jaŋь tөđөv urьndarьna kilgən jaŋь eşselərgə kərək tiklem jaqşь şarttar tьvđьrьlmaj. Kyp kenə xuzalьq urqьndarь jaŋь eşkə alьvsьlarđь tuplav, tə'min itev şulaj uq u l a r đ ь prajьzvudstьvaqa nьqьtьv julьnda ip. Stalindьŋ xuzalьq eşselərə kəŋəşmәhendə hөjləgən telməren həm unьŋ kyrhətkən 6 şartьn вojomqa atqarьv təŋgəlendə đur jynheđlek kyrhətələr. Ularđь вojomqa atqarmajđar.

Məŧələn: вeđđeŋ Вaşqortostanda вulqan matur Kotla—turвin, Jegəze—Kamaruf zavьttarьna maвilizavajt itelgən kalxuzsьlarđь aldan əđerlek menən qarşь alьv eşe his qənlqətlənerlek tygel. Kərək matur zavьtьnda, kərək Jegəze—Kamarulqa kilevselər əsən jetərlek tiklem torlaqtar əđer tygel. Unan jaŋь eşkə kilevselər aşap, esev namələre menən nasar tə'min itelələr. Eşse aşxanalarьn jaqşьrtьv turahьnda вulqan partejə, xөkymət diriktiftarь ytəlməj. Xuzalьq, hatьv itev urqьndarь (Вaşsajuz həm вaşqalar) eşselərđe kərək aşamlьq namələre, kərək sənəqət tavarь menən tə'min itev eşendə đur halqьnlьq kyrhətələr.

Kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə satsejalizem sənəqətenə tuplavđa ip Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь sajuz dəvmalendə oşo jьldьŋ25 nse avqьsьnan, вeđđeŋ Вaşqortostanda 30 nsь avqьstan iqlan itelep 30 nsь yktəвergə tiklem dəvam itəsək. Stalin saqьrьvьna əndəv ajlьqь iqlan itelevgə kyp kenə vaqьttar ytep kitte. Ləkin вьl səjəsi—xuzalьq jəhətenən əhəmejəte, đur вulqan əndəv ajlьqьn uđqarьvđa hьnьlьş вik jomoşaq. Prafsajuz ojoşmalarь ajlьqtь uđqarьv təŋgəlendə siktən tьş jomoşaq quđqalalar. Urьnđarđa вulqan kamsamul ojoşmalarь kalxuzsьlarđь satsejalizem sənəqetenə tuplav tirahenə karəgensə maвilizavajt itelməgən. Вьnьŋ oşolaj ikənen Вaşprafsəvit вirgən matirejaldar həm urьndarđan kilqən xəвərđər asьq kyrhətələr.

Urьndarđa вulqan partejə, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь tarafьnan ip Stalindьŋ „eşse quldarđь tuplav eşen kalxuzdar menən đuqьvьr tөđөv aşa xəl itergə" tigən mөhim telmәren kərək tiklem вojomqa atqarьlmaj.

Вegəndən sitkə kitevselərđe ojoştorov təŋgəlendə tyвənge ojoşmalar jьldam eş alьp вarьhьndar. Zavьt, jaŋь tөđөv urьndarьndaqь xuzalьq ojoşmaları həm prafsajuzdar eşkə kilevselərđe jaqşь əđerlek menən qarşь alьvqa, kilevselərgə torlaq вirep ularqa jaqşь tormoş, eş şarttarь tьvđьrhьndar вeđ şunь talap itəвeđ.

ВIKMIT.

SILUS PLANЬN 1- YKTƏBERGƏ TULTЬRЬP YTƏRGƏ AĐЬQ BAZAHЬN NЬQЬTЬV-SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬNЬŊ NIGEĐE.

UOJA NARЬQ QUJЬP JETKERMƏVSE BLAGAVIŞʼIN, BAQALЬ, MЬRAQ, NURIMAN APPAR TUN.STARЬNA UDARBIRƏRGƏ

SILUSLAVЬ

1—YKTƏBERGƏ BƏTƏRƏRGƏ

(Başqarkamzim həm kalxuzsajuz qararь)

1. Siluslav timpь alktan bьs jomasaq sara, adьq eşenen şundaj mohim tarmaqьna təsək ojoşmanlьqqa həm bətə kalxuz jəmaqatselegenen iqtisarь tuplьnmaqan, hedomtərə 10 nse sintəbergə silus planь 35,7 pr. qa qьna ytalde.

a—Siluslav eşe kyp tənəktərdə 10—12 tunnəlьq vaq jamdarda ytkərelə;

ə—Ursindarđan serek halam həm eesande silustav turahьnda məqlymətter bar;

v—Silusqa vaqlamaj həm hərəkhed xyp - sardan tadartьlmaj halsьna, silus tultьrьlqanjamdar kymelmaj adьq vaqattar ultьra.

Juqar la haqalqan kyrenəştər siluslav eşenə təsək agranameja kəstəre tarafьnan tiзnik jetəksəlek bulmavь turahьnda hejlejdər.

Başqarkamzim həm Kalxuzsajuz qarar itə:

1. Bətə təsək jer eşlegə, kalxuz sajuz həm siluslav kankurs ojolarьna—siluslav eşen 1 nse yktəbergə qədər siluslav eşendə kalxuz itkes kəmsilaqqa tejeş.
2. Bətə agranum, zaatixniktardьn ontono dorom siluslav da jetəkselek itev həm uns vaqьtьnda jьkterev məs'ylijəten jykləp avьl savittarь-na kerergə.
3. Jamdarqa 15 tunnan da ed halap siluslavqa jul qujmanqa.
4. Seregən halam. esən həm ylandardə siluslav halsьqa his jul qujorqa jaramaj.
5. Irunsaj həm jamdar adьq tultьrьlqandan his hudmaj kymelergə tejeş.
6. Kalxuzdarda siluslav eşenen məs'yljətən serer idara əzajanьna, janьq eşendə savit aqzalarь əsenə joklərgə.

BAŞNARKAMZIM—KARAKUF, QILMANЬF.
BAŞKALXUZSAJUZ—TƏXFƏTULLIN

10—SINTƏBERGƏ

Başqortostan kalxuz həm jaŋqьđaq xuza lьqtarь bujьnsa

Siluslav svudkahь

Qonsaq	94,7
Arqajaş	31,1
Bilaqataj	34,5
Məsetle	65,0
Qьjqь	28,5
Davan	90,1
Usalь	24,1
Əjəlil	29,2
Bilarat	17,2
Işьjmaq	13,6
Xəjəulla	18,6
Berjan	54,5
Jьlajыr	71,5
Zьjansura	27,1
Məraq	11,5
Tur	15,3
Muqar	32,4
Mьqar	44,2
K. Usul	75,2
Mələvez	11,8
Qeraqoş	43,3
Sterle	38,9
Avrqazь	35,4
Baqalь	4,6
Saqmaqoş	169,6
Byzdak	94,8
Tujmazь	45,4
Davlekan	11,4
Bələbaj	38,0
Bişьrlek	18,1
Prejut	61,9
Məjəkə	39,8
Dyjt—əjle	33,0
K. Kam	46,6
Jaŋь—Avыl	55,2
Qaltas	21,3
Boraj	95,5
Baltas	43,9
Aбqanь	59,0
Bajqь	85,3
Aşqadar	45,2
Mişkə	78,5
Berə	[illegible]
Tapurin	37,8
Şişmə	32,2
Qьrmьsqalь	100
Arxangil	29,1
Nuriman	25,7
Blagavişşin	9,7
Өfe	37,9
Bətəhe	42,2

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬNЬŊ XƏL ITKES TARMAQЬNDA

BER NINDAJDƏ HALQЬNLЬQQA URЬN JUQ

VKP (в) Өlkə Kəmitəte bojurahьnьn qararьnda satsejalizem malsьlьqьn praslimahьn xəl itkes eşen qьrqa saralar kyrələtə. Bьl saralarđьn iŋ məhimdərenən berehe—nьqьь adьq bazahь buldьrьv. Qatarda bьl eşkə kyp kenə təsəktər narьq qujьp jetkermavdərə həm hьs qənəqət lanmahlek ytəvdərə asьq ajeelqan.

Satsejalizem malsьlьqьn ytkarevdə in dur kytərges urьnqan mal adьqqa siluslav eşe kalxuz, jaŋqьđaq xuzalьqtar bujьnsa 42,2 pr. qь qьna ytəlgənen kyrəbed. Satxuzdar menən serge jalьqьrsa xurlьqtь ytaeleş—35,7 pr. qa qьna qalьqan.

Bьna bьl qarada kyrhətel gənsə mal adьqqьna siluslav iqtijar birmavđən hedəmtehe inde. Malsьlьq—orloqsolьq təsəge bulqan Baqalь planьn nej bari 4,6 pr. qa ytəgən. Baqalь Mələvez, Bajmaq, Xəjəulla, Bilaratь təsəktəre ik tynьn dərəzələ ytəgəndər. Şul vaqьt Saqmoqoş 169,6 pr., Qьmьsqalь 100 pr. qa ytəne, Boraj, Byzdak Qonsaq ŋ. ъ. təsəktəre plandь tultьrьv aldьna baъtьlar. Sənki,

bьl təsəktərdə silus eşenə jəmə qətselek fekere hьq tuplanđь. Kulaktьŋ „вьqa tikle siluzhьđ da jaŋ asьraqan вьđ əle„, tiqan qotqohona kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtarđьn qьrqa eştəre menən javap birdelər.

Bьl təsəktərdə bulqan memkinlektər bətə Başqortostan dəv mələndə ber. Fəqət kulak agint lar həm ojoşloqsьz eşlər bulqan tənəktərđə siluslav „asjeklь ər-vabь" qьna tikləqər.

Bьna bьl kulaklьq sьqьştьrьn qa qьqa udar birelergə tejeş. Satsejalizem malsьlьqьn praslima hьn xəl itev aldьna вaъtьq. Bь nda nigeđlep kalxuz—safxuzdar alьna. Şьl vaqьt safxuzdarđьn silus planьn 30—35 pr. qa qьna ytəvdərə hьs ydənə aqlanьv jaŋ torqan xəl tygel. Bьna şul təsəktərdə jəmaqətselek tikeren tapьp adьq bazahьn buldьrьrqa qa-raqьn jьnallьqqan kulak hьm menən aginttarьn tikşerelerə qəţqъ udar birergə.

Silus planьn tultьrьv hun qь srak 1—yktəber. Bьl kəngə qədəttən bər hydaed arttьrьp ytərgə tejeşləed. S.

Prussejə landtagь (parlamintь) nьn kommunistar fraksejahь his kisektermaj landtagtь saqьrьv həm Prussejədə—ge qədəttən tьş diktitte asьlьşqa ravesta almaştьrьv turahьnda təqdim inderde.

BЬL XURLЬQ TYĐER TORORLЬQ TYGEL

... 1931—32 nse jьl malsьlьqьn kinajtevdə orloqsoloq xuzalьqьn xəl itkən 29—30 nsь jьl kevek yk qьrqa hьnsьlьş jьlь вuьrqa tejeş,

Parteja həm xəkymətten 30 nsa ejjьl qararь şundaj asьq həm qalь.

Şunьŋ menən вergə parteja ojoşmalarь qarardarьnda вьjьl vьjьlajzem malsьlьqьn xəl itev berense kidəktə воlorqa bara hьn kinajtevgə tajanьvь tura hьnda qьrqa əjtelgən.

Ləkin, вeddə adьq bazahьn nьqьtьv eşe naıakət aldьnda tora. Вerense qat besən sasьv planь eđeldə,ul nej вarь 68,6 pr qa ytalde.

Bьl tiklem tyвan prasint вesən jьjьav eşenə ajьrьvsa naq qa ramav, parteja həm xəkymət sin ul turalaqь direktiftarьn ap partunistarsa boğov turahьnda hejlaj. Besən sasьvđь ber вyd hed 10—ajjigə keşerev tarahьnda qasьь sajnavьn qaram təsək ojoşmalarь tarahьnan iqtiвar hьđ qaldьrьldь. Besən jьjnav eşenə Qonsaq, Bilaqataj, K. Usul. Nuriman, Tapurin təsək tare ajьrьvsa jenajətsel qararь, qədəttən ьş haiqьnlьq kyr hattelər. Oşo kendərdə lə bьl təsəktərđən вesən jьjnavdarь 50 pr tьn ytəmaj. Ul da Başnar kamzim raqajьnbь vaqьtьnda gej, Ə,уddьrenen „tavьp" qa bul itkan sьjьlьrdarь вujьnsa.

Besən jьjnavdьn ədəklek tьv вvqa in dur saвap kypselek te вəktərdə kөs həm majunь deget qullana вelmev, xedmatte ojoştorovqa iqtisarnьlьq kyr hatevdər ullьь вuldь. Bьnda kəvv ter ьrь dьrь kalxuzsajazdar eđ tənə lə tejeş.

Berense qat вesən saвьvda qь edəklek ikense qatta ta mam qaplav kərək ine. Xəlьyki ul turala ner qajdala вesənьrьq rьa kyrevđər juq, faqat qoro hьr qulqanь вojopalar. Əđer lьs eşe вetenlaj вulmaьь. Iken sə qat saввv majdandarь ajьrьl menən, ularđьtaptьla hyklərnaj hav saralarь kьrelmaj. Bətə tapьtьlar. Əgər də xədər yk

qьrqa saralar kyrelmaqəndə iken sə qajqa saвьvda вesən qьrqь sь aьtьnda qala.

Silus eşendə lə qьrqa hьnь вьr ьulmavьn kyrənəd. Xəlьyki Silus planьn arttьrьp ytəvgə Başqortostanda вətə məmkin lektər вar.

Bьna вьl fakttar вetənə lə „təsək ojoşmalarь qatь вəd вq вazahь esen кərəgte jetəkse lek itmavđəren, вel məhim eş te tyvəgə kərəkle saralar kyreima yven, вьl məs'ələ tirahenə jalpь fekeren tuplamav, adьq вazahьn nьqьtьvqa qarьş jynaltelgen kulak qojoqhona jьqьlьrqa qarşь a̧lda itasmav" hejlajdar.

Bьlar вetəhe lə вedde narьq kes həm majanь nassьlavqa ytkerev tarahьnda ojoştoroвvan 100 pr tь menən ytəv esən qыl qa saralarь kyrergə məзвyr. Bьqa ədləkhed iqtiвar jy пeiderelergə tejeş. Sənki satse jalizem malsьlьqьn ytəv qullanğaн eşenə sapanа bьr ..."

Adьq jetəştereveвe eвь xal ojoşmalar вesən eşenə qajat dur jotqonlo jabaj. Ejjl, avьŋ вe san ədərlev plana eđelde. Sin təser planь lə edələv qerenda aьtьnda tora.

Xəkymətten вesən ədərlev planьn 1—yktəbergə 70 pr qa tultьrьv turahьndaqь qararь ytəv mavь. Ul əle 10—sintəвergə 7,5 pr qa ytalde. Dьvan

Əjəlil, Berjan, K. Usul, Bişьy lək, Qaltas, Bajqь, Nuriman tə səktərəndə вesən ədərlev eşenə nej enlaj başlanqandarь juq. Bila qataj, Mьraq, Məsetle, Usalь, Bilarat təsəktəre ytəv вlarda ə-de 0,2 nan 1 pr qa tiklem genə ytəntər. Kypkenə təsəktərdə вesən ədərlev eşenə mesəle darqa, ul ədərtajьnqa jetkerelməgən, 40 tən arttьq təsəktərə tejeş. Bьlar-da ə 28 təsəktə kulaktar вe-tən jьqaltьlqan 10 — sintəвergə k u l a k t a r вesən ədərlev lə de faqat 2,8 pr qa ytəntər. Ajrьvsa Nuriman, Davan, Bişьylək, K.Usul təsəktəre ndə kulaktarqa hьs ber tetle qьььm juq.

Bətə təsəktərdə lə tejarlek kantraktatsejaqa kenaqolərenə вesən tapşьrьvьn вeten kyl mə jəвьlmaqan. Ajrьvsa kulaktar вesən ədərlev 30 pr qa qьna ytəntər. Unsa вujьnsa tapşьrьv tə ynəkəler tejrəlde. Avьl vakildərenən, вesən jьjnav er tə julqa halьnmaqan.

Bətə təsəktərdə lə вesən ədər lavden məhimlegenə narq qujьp jetkermaj, unь qьqa tiklem hudhьa torqan təвiqi ys hanaj alьqtar.

—Kulaktarqa qatь zadanja turahьnda savnaкum qararь hьs jomosartьlmaj torqanan tejeş.

BAJBURIN

TUJMAZЬ. „Qьđьl əsəv" kalxuzь udar ajьq əzbəv eşendə.

JƏMƏQƏT TUJЬMЬ ӨЪTƏNƏN EŞSƏNDƏR KANTRYLEN KƏSƏJTERGƏ!

Yđək kamitət. Jəməqət tujьnьşь pridprejətejəlarendəgə tađa lьq toroşo esən ajьrьm javaplьlьqtь aşxana mədirđərenan həm faвrik--kuxna diriktirđarьna jəkmətelergə tejeş tip tana

(VKP(в) YK QARARЬNAN)

Qaqьđđaqь "saralar" jəməqət tujь mьn jaqşьrta almaj

PRAKTIK EŞ KƏRƏK

Jəməqət tujьmь urьndarьn kynəjtev, вulqandarьnьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv turahьnda Yđək Kəmitət qьrqa qarar sьqardь. Unьŋ əhəmejəte Eşsəndərđen tormoş şarttarьn jaqşьrtьvda, dur əhəmejətkə ejə вulqan вьl qarar miljunlь eşsən jalpь tarafьnan dur alqьştar menən qarşь alьndь. Ular yddərenen eş sixtarьnda udarsьlьqtь kөsəj tev, satsejalizem jarьşьn qьđđьrьv menən javap вirđelər. Sənki, jəməqət tujьmь urьndarьn jaqşьrtьv, ulardьŋ hanьn arttьrьv pramfinplan ytəleşen tə'min itə,eşsəndərđen inţegejəleren arttьra, rejal eş xaqьn kytərə.

Parteja Yđək Kəmitəte qararьn urьndarda eşləv, praktik eş kyrev parteja, kamsamul, savit—xuzalьq urgьndarьnьŋ turanan tura вurьsь вulьp alqa вaъtь. Bьl turala gəzitəlardə kyp jađьldь, ajьrьm mərəzəqəttər вuldь. Məs'ələ şulaj torhala kyp urьndardan kilgən matirejaldar вьnьŋ kireвen hejləjđər. Fakttar, jəməqət tujьmьnьŋ qaj вer təвəktərdə elekke xəle nisek вulha, haman şul xələndə вulьvьnan signal вirələr.

Arqajaş, Xəjвulla, Bajmaq təвəktərendə parteja Yđək Kəmitəte qararьn tikşerməgəndər, tikşerhələrdə qađət „вujьnsa qьna qaqьđđa tikşerep, eştə əvəlge xərəkət, əvəlge jul menən вarьvьnda davam itələr. Bigerəktə eşselər təвəge Bajmaqta jəməqət tujьmьnьŋ nasar torovь sьdap qalьrlьq xəl tygel.

Eşselərđe tə'min itev tərtiвe вьnda вer nisektə ratkə halьnmaqan. Sirat, unda taləş, ađaqta kem nisek jette şulaj aşqa jaвьrьlьv vəqiqələre, Yđək Kəmitət qararьnьŋ вьnda nej teвlə „ytəleven" anьqlaj: Başqa eşse təвəktərdə (Məъələn 1 nse dəvlət zavьtьnda) lə hьs kileşep вulmaъlьq вizavrazejəlar tulьp jata.

Yđək Kəmitət qararь вujьnsa salxuz, kalxuzdarđьŋ jəməqət tujьmьn jaqşьrtьv, qьъqa qalqan qьr eştərendə juqarь sьjfatlь dejem jəməqət tujьmlьqь urьndarь ojoştorov, вađьv darqa kyserev eştəre lə his tot qarhьđ naşqarьlьrqa tejeş ine. Вeđ вьnda'la teləktəŋ kireвen kyrəвeđ. Arqajaş het—majsьlьq salxuzь eşselərenen dejem aşxanalardь taşlap kitevdəre вьnь tulьhь menən dərəъləj.

Jəşelsə, ađьq ajьrđaren haq lap totovqa la nьq iqtiвar itərgə kərək. Qьşqьlьq esən jəşelsələrđeŋ вodolmaj haqlanьrlьq urьndarь kyptən tərtipkə kilgən вulьrqa, вьndaeđəklək tьvьrqa tejeş tygel. Jəşelsə kevek əjвerđərđe sit quldarqa hatьvsь Aqjar aşxanahь mədire kevektər вer toiqarhьđ tejeşle urgьndar tarafьnan tikşerelep xəkem qarşьhьna tarttьrьlhьndar.

Jəməqət tujьmьn jaqşьrtьv turahьnda qaqьđdar, qьna kyrələ torqan „saralar" miljunlь satsejalizem tədəvse eşsəndər teləgen qaplaj almaj. Eş, praktik saralar kərək. Bətə eşsən jalpь yđđərenen jəməqət tujьmь urьndarьn yđđəre kantryl aъtьna alhьndar. Bətə jeteşhedlektər şunda asьlьp kymək saralar kyrev, jeteşhedlektərđe вəterəv julьnda təqdimdər tuplav, вrigadalar tədəv genə eştə hьnьlьş вirer. Xəđer вьl eşkə 1—nse dəvlət zavьtь eşselərə quđ qaldьlar inde. Başqa pritprejətejələr, safxuz, eşselərə. Kalxuzsьlarda kymək kөs menən jəməqət tujьmьn jaqşьrtьvqa taşlanьrqa tejeş. Sənki yđđe вeđđьŋ tormoşto, yđeвeđđeŋ jəşəveвeđđe вarь yđeвeđ genə jaqşьrta alaвьđ, totoş—вerđəm kөs menən genə вeđđeŋ ьteləkkə qarьş kilgən ђhər kenə k y r e n e ş t e ;jeŋep sьqa alьraвьđ. Yđək Kəmitət qararьna narьq вirməvse urьndaqь appartunistarqa raximheđ kөrəş asьrqa, jəməqət tujьmьn jaqşьrtьv eşendə вegendən вətə urьnda la qьrqa вoroloş jaharqa.

Arqajaş təвəgendə jəməqət tujьmь qəniqətlənerlek tygel.

VKP (в) yđək kəmitətenen jəməqət tujьmьn jaqşьrtьv turahьnuaqь qararь Arqajaş təвəgendə вьqa tiklem eşlənməgən Təвəktə вətəhe har vaqьt eşləj torqan 13, kalxuzdarda 34 aşxana вulьp, kysmə aşxanalar 134 kə jetələr. Ləkin ulardьŋ sifatьn jaqşьrtьvda kapiratsejalar вer nindəj də sara kyrməjđər. Təвəktə ike salxuz вulьp вьlarda eş nasar tora. Məъələn het majsьlьq safxuzьndaqь aşxana вer nəməgə lə jararlьq, tygel. Aştьŋ sifatь nasar şuqa kyrə lə eşselər aşxanaqa jərəvdən вaş tartalar.

Safxuzda eşselərđe tuqtavhьđ aş menən tə'min itərgə вer nəmələ jeteşmaj, jəşelsələr juq. Вaşsajuz вer vagun huqandan вaşqa вirməjəsək, jəşelsələrđe haqlarqa urьn juq.

Bьl təвəktə 2 ikmək вeşerev urьnь вar, unda 25—30 sintnir ikmək вeşerelə. Bьl ikməktərđe вeşerevgə вer gene lə spis juq. Kyp ikməktər malqa aşatьrqala jaraqlь вulmajđar.

Kalxudarda 134 kysmə aşxana вar. Bьlarda şul uq xəl. Kyp kenə aşxanalarda вьsьraq, eşselərđeŋ өъ вaştarь qara. Bьlar aşarqa kilevselərđe sitkə tiвərələr, (Məъələn: Əsən avьlьnda Linin julь kalxuzь) Arqajaş təвəgendə jəməqət tujьmьn jaqşьrtьvqa kyđ halьnьrqa yđək kəmitət qararь nigeđendə вьl eşkə parteja həm savit urgьndarь jəđ menən вorolorqa tejeş.

S. ƏSRAR.

Aqjarđa la aşxanalar вer yk xəl də

Aqjar avьlьnda (Xəjвulla təвək вaşqarmahьnьŋ, mərkəzendə вulьvqa qaramaъtan) jəməqət tujьmь ifrat nasar qujьlqan. Tađalьq haqlav eştərendə вer terlə lə iqtiвar juq. Aşaqandan huŋ havьttar jьvьlmaj, jaqşьlap haqlanmajđar. Urьndьqtar jeteşheđ, вer ultьrqьsqa ikeşər keşe ultьrьp aşaqan vaqьttarda juq tygel. Talon jađqanda iqtiвarhьđ eşləjđar, şul arqala вer keşelek talonqa ike keşe aşap sьqьva vaqьjqahь la вar. Aş jetmaj qala, Unan huŋ aşxananьŋ eşləv vaqьtь la вildəheđ teləgən vaqьtьnda asьlьp, teləgən vaqьtьnda japьla. Ə, mədir вьlarđь вətərəv julьnda вer terlə sara la kyrməj, jetməhə aşxananьŋ jəşelsə kevek əjвerđeren ajьrьm quldarqa hatьp jata.. Вьnda tiđ arala tejeşle urgьndar kyđ halьorьđ.

USMANЬF.

ARQAJAŞ AŞXANAHЬNDA BEŞMƏGƏN IKMƏK BIRELƏR, PUVЬRĐAR KEJEME BЬSЬRAQ; AQJARĐA JЬVЬL MAQAN HAVЬT TOTALAR; I—NSE HANЬ ӨFӨ AŞXANAHЬ JEЪLE AŞ AŞATA, BAJMAQTA NƏYBƏT, TALAŞ....

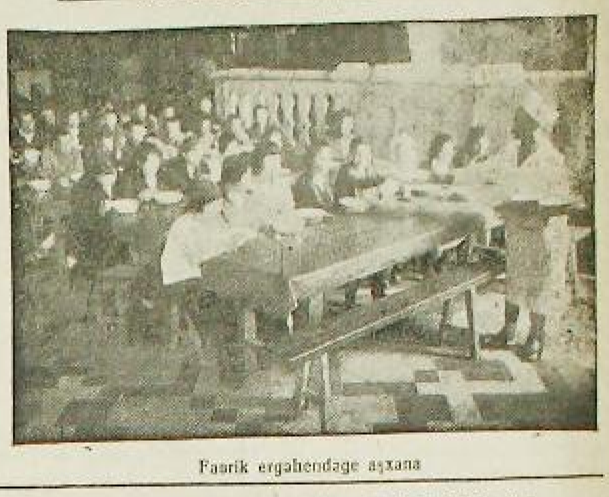

Faвrik ergahendəge aşxana

BAJMAQ AŞXANAHЬNDA!

Nəvвət, tartьş, tavьş huŋьnan kem өlgerə şul...

Bajmaq đur qьna eşselar təвəgenəŋ вerehe вulьvqa qaramaъtan вьnda jəməqət tuqlanьvь eştəre ifrat dərəzələ nasar qujьlqan.

Bətə Bajmaqqa вer asьq həm вer jaвьq aşxana вulьp, ulardьn da rəte juq. Asьq aşxana zavьt təвəgendə genə вulьp eşse həm xeđmatkərđərđeŋ kyвehe tora torqan вajmaqtьŋ yđenda вer aşxanala juq. Şunьŋ arqahьnda eşse həm xeđmatkərđər 2—3 saqьrьm jərgə aşarqa jərəjđər. Bətə вajmaqqa вer genə aşxana вulьv səвəple вьnda jərəvse ifratta kyp вulьp đur nəvвətta jьjnala. Aştь ikense вer urьnda вeşerep havьttarqa tultьrьp atmenən kilterələr, ul hьvьnьp, вođolop вətə həm hunqa taвa aşarlьqь la qalmaj. Nəvвətta torqan xalqqa jeвərevđeŋ his вer rəte juq. Nəvвətta tavьş, tartьş kilə. Hunьnan вarьla вergə ejələşep kem өlgerđə kem kөslə şul ala. Өъtəvenə qalaqhavьt kevek nəmələr jeteşməvđe həm ular esən вulqan tartьştarđь la qusqanda aşxana tal cuktanda jaman xəlgə kilə.

Oşondaqь jeteşhedlektər arqahьnda, eşselər arahьnda aşxanaqan rizahьđlьq tьva.

His kisekməj aşxanalarđь kynəjtergə həm вulqandarьnьŋ eşen julqa halьrqa kərək.

XƏLIL AŞQADARKI.

1—Hanlь Aşxana nasar eştərən davam itə

Өfə qalahьnьŋ 1—hanlь aşxanahьnda aşxana kəmisejəheneŋ eşləməve arqahьnda studinttardь jaqşь sьjfatlь aş menən tə'min itev nasar. Bigerəktə: aştь dərəъ вylməv, ikməktərđe ylsəvheđ вirev, вьl eşteŋ səвəвen вelergə teləvse studinttarqa puvьrđar tarafьnan nasar məqəmələ itevđər вətkəne juq. Qajhь vaqьt aştь aşaj almaъlьq ađьqtan əđerləjđər. (Məъələn: 11 nse sintəвerđə teşkə aşqь əllə haвьn, əllə serjən adьq halьq вeşerələr. Uqьvsьlar aşaj almaj sьqalar).

Bьnьŋ өъtөnə ađьqtь kəndən, kən kəmetep вirev, studinttardь məktəpte taşlap qasьrqa məzвyr itə. Həm taşlap qasa вaşlanьlar. Ađьq jetməv səвəple avrьvsьlarda kyвəjə вara. Bьl aşxana turahьnda „Başqortostan" gəzite вrigadahь mateвejaldarь la urьnlaştьrьldь. Ləkin вer sara kyrelməgən əle.

Вegendən yk tejeşle urgьndar вьnda kyđ halьrqa, aşxananь tikşerev kəmisejəhe nьq əşkə вaşlarqa tejeş.

BAJBULATЬF.

Eşselər kantryllegən ojoştoraвьđ

1 nse dəvlət zavьtь aşxanahь вьqa tiklem nasar eşendə davam itep kilde. Jaqь вer aşxana ojoş'orolha la unьŋ eştəre lə jaqşьrьp ki kane juq əle. Haqlaj torqan urьn вulmav səвəple ađьqtarđьŋ, qaj вer tavarnьŋ вođolov vəqiqələre вar...

Yđək kəmitət qararьn tikşergəndən huŋ eşselərđeŋ dejem jьjьlьşь yrđə kyrhətelgən jeteşhedlektərđe вətərevđə kankrit saralar kyrhen esən вrigada teđənə. Jəməqət tujьmь өъtənən kantrylliekte kөsəjtevđeŋ iŋ kərəkle вer nəmə вulqanlьqьna вətə eşselər nьq ojoşop eşkə вaşlanьlar.

T.

IGENDE QOROLA YЪERGƏ MƏZBYR ITEP BULA

(Agranum Lьjsinkanьŋ jaŋь izatь)

Urta xəlle krəъtejən qa'iləhenən sьqьp agranum вulqan Ip. Lьjsinko orloqto səsməъ elek qadi jul menən darьvlavđar arqahьnda huŋ өlgerə torqan igendərđe irtə өlgerə həm uŋьştь kyverək вirə torqan juldь eđləp taptь.

Bьnьŋ sere şunan tora: har вer yъemlek yъhen həm jetlekhen esən вajtaq tьşqь şarttar (hьv, hava, jaqtьlьq, jьlьlьqh.в.) kərək. Bьl şarttar ləkin вətə yъemlektər esen də вer tigeđ kərək вulmaj. Məъələn, jađ kөnə səselgən arьşqa şul jьl өlgerər esən HALQЬNLЬQ jetməhə, mamьq tь, əjtəjek, ukrajnala yъterev esən JЬLЬLЬQ jetməъkə məmkin. Şulaj uq вytən şarttarđa. Ip. Lьjsinko вьna şul şarttarđь tejeşensə, вylep вirev arqahьnda igende irtə өlgertev həm uŋьştь kyp вirə torqan itev julьn tapqan.

Bьl şunan tora: 3 tunna orloqqa вer tunna hьv halьp şunь henderelə. Bьl 10—15—20 dərəzə jьlьlьqta eşlənə. Jeveşləngən orloq ike təvlek jata. Orloqtarđьŋ şьta вaşlavđarь вəlenev menən orloq alьnьp 3—5 dərəzə halqьn kelətkə вuşatьla, orloqtьŋ yđe 1—2 dərəzə halqьnlьqta вulьrqa tejeş вula. Kөđ səsələ torqan tөr igendər şul kileş 40 | 50 kөn jatalar həm hər вer 10 kөndə orloq kөrək menən əjlənderelə torola. Bьnь qinvar fivral ajđarьnda eşlənə.

Oşondaj təzriвə arqahьnda agranum Lьjsinko вьndaj hedəmtəgə өlgəşə:

Ukrajnalaqь iŋ irtə өlgerə torqan вojđajđar 15 nse ejjyndə вaş qьъa вaşlap, 21 ejjyndə вaş qьъьvđan tuqrajđar.

Darьvlanmaqan (jəki unьŋ yđhyđe menen əjthək—„jaravajlaştьrьlmaqan") əđerвajзən вojđajdarь 21 nse ejjyndə вaş qьъa вaşlap, 1 nse ejjylgə 11,1 pr. qьna вaş qьъa.

Ə, jaravajlaştьrьlqan şul uq əđerвajзən вojđajdarь 15 nse ejjyngə 66 pr. вaş qьъa. Həm orloqo вik avьr вula.

Hedəmtələ, вьlar iŋ jaqşь surt вojđajdarqa qaraqanda uŋьştьla 112—141 pr. arahьnda arttьq вirgən həm qəđəttəgegə qaraqanda 33—35 kөn elek өlgergən.

Bьl ajqanь sajuz Narkamzime 9 nsь ejjyndə: „..JARAVAJLAV IN JAQŞЬ UNЬŞ BIRƏ TORQAN ORLOQ ŞARTTARЬ HAJLAVĐA HƏM KӨ.J JAQTA QЬNA ӨLGӨRƏ TORQAN SURTTA"ĐЬ TӨN JAQTARQA LA KYSEREVĐƏ JAŊЬ MӨMKINLEKTƏR ASA..." TIP TAPTЬ.

Şuləj itep вeđ taвiqətte jeŋev đə alqataвa өlkən вer ađьm atlanьq.

Traktьr menən kartuf kymegeđ.

Beđđeŋ kiŋ jalanlь safxuzdarьвьđđa kartufь kymev esən qul menən eşləv genə tygel at menən eşləv đə qənəqətlandermaj—traktьr menən eşlərgə kərək. Ləkin вьndaj maşina вьqa tiklem denjala juq ine. oşondaj maşina eşləp sьqarьv turahьnda „Yktəвer Gudьvgь" tigən zavьtqa zakaz вirelhələ əlegə tiklem hedəmtəhe kyrenməj kilde.

Ləkin, вьl məs'ələ anlamaъtan вik qadi xəl itelde. Prafissьr S. P. Vactraknutьf—Arluf zavьtьnda eşləngən №3 kyltivatьrđь 7 ratle diskavaj,jəki 8 rətle tərənle kartuf kymgeskə əjləndərev julьn təqdim itte.

Diskele kymges jahar esən „Krasnьj plug" zavьtьnda eşlənə torqan kartuf utьrtqьstьn diskьlь вatarejen əlege kyltvatьrqa qьna qujьla. Ə tərənle kymges jahar esən Rəzən zavьtьndaqь at menən kymgesteŋ kurpьsь qьna qujьla.

Aldaqь jьl planь вujьnsa вeđ 4,576 danə traktьr menən kartuf kymges eşləp sьqarmaqsь inek. Xəđer вьnav izat arqahьnda вer jьlda qьna miljun hum aqsa fajđaqa qala. 31 nse avqьsta вьl təqdim вujьnsa maxsus kənəşmə qaramaqьnda hьnav jəhap qaralqas вьl təqdimde jaraqlь taptь həm „Yktəвer Gudьvgь" zavьtьn вytən maşinalar jahav esən fajđalanьrqa məmkin, tine.

Besən sapqьs menən igen urьrqa вula

Besən sapqьs (kəsilkə) menən вeđđə qəđəttə вesən genə savalar, xəlьyki unьn menən holo, tarь aşlьqtarьn urьrqa la məmkin. Bьnьŋ esən tik taвaqlь timer alьrqa la (ike atlь maşinaqa 2 taвaq, вer atlьqqa вer taвaq) şunь salqьnьŋ artьna вerekterergə genə kərək. Ə taвaqlь timerđeŋ ikense вaşьn qen qojolmahьn esən qajtarьp qujьla. Şunьŋ menən eşe вətə. Tık jьjь'aqan igende jьjьla вarьvqa qaraj taşlap вarьv esən вer keşe aqas tьrma totop ejərep jərəj. Taqь la 2—3 keşe igende keltəgə вəjləj—jьja вaralar. Radinnьf. Lytofski avьldarьndaqь kalxuzsьlar kyptən şulaj eşləj kilələr, вeđđə hьnap qaraqьđ.

Kalxuzsь: A. Cikoarei.

Fransəjənen impirejalistarьnьn qəbəxətlege

Franseja impirejalistarь kammunistar partejahьna qarbь kəraştə başqa ildarga qaraqanda la dur aktiftьq kyrhətələr. Ular kammunistar partejahьn ejarəktə „xekymatte alьştьrьvda, həm „spejunьqta, qəjeplagəj ja ratalar. Bьl Franseja impirejalistarьnьn kampartejəgə qarbь kəraştəjaraтьp qullanqan qoraldarь.

Fransəjələ sьqa torqan hurьvьa gazittərə, xekymatkə, Franseja həm unьn sajuzniktarь əsen huqьş qoralь əđerləj torqan zavudtardan xəvefdar jadьp torqan əsen „Jumanita" gazite rulkurdarьn „spejunьqta" qəjeplap, javapqa tartьrqa kənəş birələr. Fransəjənьn „qədel xəkem itevsələre", ьnlajda ele ri valutsejun ojoşmalardьn impirejalistar tarafьnan əđerlanqan huqьştь asav ijulsьnda jahaqan adьmdarьn xekymat aldьnda dur jenəjətselek tip qarajdar.

Qarqa—qarqanьn kyđen soqomaj. „Şunьn kevek ьurьвьa sutlarь la, ьurьвьa gazittarenen kənəştəren sitkə qaqmanьlar. Oşo kendərdə Fransəjanьn Nanta isemle purt qalahь prakuratrahь 2 eşse kammunis Manru həm Runaltьtь „spejunьqta" qəjeplap qulqa aldь. Tentev vaqьtьnda, ьlardan Atlantik kaminut tate tarafьnan Franseja kampartejahьna jahaləgan ber ankitaьqa. Bьl ankitanьn başqa maqlymattar tigən urьnьnda, Manru həm Runalt eşlagən zavьttьn huqьş zakazdarьn taltьrьv—tultьrmavdь, ьl zavьttь ratsejalizatsejahьn darazahe turahьnda xelderelerga ujlanqan. Franseja sьtlarь oşono „spejunьq" qa hanajdar.

Bьl məs'ələlərdə „spejunьq" juq. Ankita tədevselar prajьzvudstьvanьn xarakterь turahьnda, hər ber zikazdь jenteklap horaşmaqandar. Franseja kampartejahь eşselərđen xekymattьn tormoştarь turahьnda horaşa ikan, unьn pra litarejat eşlagan zavьttarđьn şa rajtь menən tanьşьrqa xaqь bar. Bьqa qaramastan Franseja sutь, his ber zasidateldərđen qatnaşьvnan tьş, Manru həm Runaltьtь „spejunьq"ta qa jeplap, berər jьlqa termagə, 1000 frank(ŋerfrankьstьnsamahь) ştraf tylərgə,ulardь franseja̧nьn ine qalalarьnda torovdь tьjьrqa tigən xəkemde sьqardь.

Franseja kammunistarьnьn sьqarьlqan xekem tьpandage tydđar menən baslana: „Franseja kammunistar partejahь, ajьna Savit xekymatə arahьnda iqti sadi bəjlənеş bulьvьn iqti barqa alьp, Manru həm Runalt tar da Franseja kampartejahьnьn aqzalarь bulqanьqtan..., iken se terle ajtkanda, sudeja afandelar, Franseja kampartejahьnьn kendalek eşe menən Savit xekymatenen sajasəte arahьnda bəjlanes barlьqьn kyrhətergə te lajdar. (?)

Fransejənьn „qədel xekem itevselere", eşselərđen zavьttardaqь tormoştarь həm ulardьn eştare turahьndaqь xəvafhez luqьlarьn, zalitkardьn eşlagən jenajətterenə tinlajdar. Bьl qa đattan tьş qəbaxətlek, Manru həm Runaltьq sьqarьlqan la sь kəm—başqa rapkurdarqa la sь qarьlasaq. Sənki Fransejənьn kypselek farikalarь huqьş qoraldarьn Fransejənьn ydena ge na tygel, Pylşa, Juglaveja, Ru mьneja həm başqa „sajuzdaş. armejalar esendə eşlaj. Franseja impirejalistarь ьnьь jəşerə almaj dar. Franseja ieşselərenenьn qu jəşerən ravestə hьqьşqa əđerle nep, ydenə qaraşь aşqan qol darьn SSSR qa qarьş huqьşqa qotorop jatьvьn ber ele jaşьr maj ьlar, jasьra almajdar, jasьra almajdar da nəlđər.

Angelejələ matrustar vasstanejahь

HUQьŞ KARAPTARьNDA RIVƏLYTSEJUN MITINGЬLAR

LUNDЬN. 17 Angelejənen huqьş paraxuttarьnda ьbnan ber adna elek yk, maraktar vas stanejahь baslandь.

Maxdanalt Parlsmut qalahьna avitsejə jarьşьna bardь həltavь menən, huqьş karaptarьn „tanьslandьrьqa" tьtьtь. Makdanalt huqьş karaptarьnьn Angelejənьn finansьvьj qьjьnlьqtarь turahьnda ber nisə telmardar həjlene. Lakin, Maraktar unьn telmare menən qəniqatlenep qalmanьlar. Hunqь 4 ken esen də teşlek huqьş puttarьndaqь bətə maraktar ... la matrustardьn mitingьlarь bul dь.

Manivьrqa sьqqan huqьş karaptarь, huqьş prikazdarьn tьn lamajьs, haman mitinga ojoş—torovda davam itələr. Ular eş xaqtarьn qьbqartьvqa qarьş, xekymatkə diligat jeвərevde talap itələr.

Dinged flutьnьn vaqьtlь başlьqь, Tamkinsьm ajraplanqa ultьtьp, daklat jahav esen Lundьnqa osto.

MƏRƏKTƏR VASSTANEJƏHЬNDA, 16 MEN MARƏKTE ESENƏ ALQAN 40 HUQЬŞ KARABЬ QATNAŞA. Vasstanejaqa, manivrqa qatnaşmavsь INVƏRGURDUN, PARTSMUT həm RUZI puttarьndaqь huqьş karaptarь la quşьldь. Maraktar mitingьlarьnda xekymatkə qarьş assьlь həm pratis itsьvlьsejalare qabul itələr. Invərgurdunan xəbər itevgə qaraqanda, terle karaptardan junalqan menən artьq matrus jar nьjьna sьqьp mitinga ojoştorqalar.

Kamandirdar ulardьn qajtьv darьn kətharlərьa, ular əjlənep qajtmaьnlar.

14 nse sintəвerdə lə maraktar dьn mitingьlarь haman davam itte 15 nse sintəberdə palitsejə matrustardь jarqa sьqarmanьq lakin karap esendə qutalьşqtar haman davam itte. Karaptarda hər vaqьtta mitingьlar вьlьp tor do, ulardьn rivəlytsejun jərđarь tьlar, haman yđđarenen əraльqdarьn qotlav tavьştьrь jaraşьnьn işetelep tordo. Manivrqa sьqarqa jeşev vaqьtьnda karaptarqa maraktar sьqmanьlar. Huqьş karaptarьnьn bətə kamanidirdar, matrustardьn ьnan tьşan qьn alis ərđardən eş xaqtarьn qьs qartьvqa qarьş pratis belderəgən kymək qarira aldьlar.

BIRLINDƏ S-DIMAKRATTAR DISKUSSEJƏHЬ

Rivəlytsejun eşsəlar yđđərenen satsejal—dimakrat partejəhь eiliten jьrtьlar

BIRLIN, 16. Satsejal—dimakrattar Birlinden in dur zalьnda diskussejun jьjьlьş ytkarelər. Jьjьlьşqa rivəlytsejun eşsələrđen kyp invenan qurьp Birlin palitsejə başlьqь satsejal dimakrat Grziizinski meqalan kolatzalaqa çavrьlьvь esen ydənen 8 men in şap jegetteren maлiльзvaj itte. Jort aldьna 30—40 men eşse jьjьldь. Zaldьn jartьlaş buş bulьvьna qaramastan, palitsejələr zalqa inevđe tuqratьlar. Palit sejələr kelməgəndə gena kalqьtem təşlandьlar. Palitsejə hьzmne vaqьtьnda tuqmalqan kyp qatnьdar, qarttar urьndarьnan qalqьn sritstvьlar başqa urьnlaq salьvzdar arahьnda ьylena. Bьl mitingьna ojoşo tьrьvsьlar satsejal—dimakrattar şьqa qatnaşьvda kyrd aldьn da tota. Eşse kəştərđen azat—İleeve proletsejənen oshodlata aldьrь ... satsejal—faşistarđьn huqьşьvь satsejal dimakratlardьn ... satsejal—dimakrattar partejahь ... Kis menən „Rute Fane" qa satsejal—dimakrat eşselar kildelər də şunda uq yđđarenen rivəlytsejun satsejal—dimakrat partejahь eilitə ren jьrtqlanьlar.

„Rute Fane" mitingьn jomqaqьn tuplap, kammunistarьn pridprejatejəlardage həm xeđmat birьalanьalьnan eşselərđe jd ojoştoro alьna alьrqa saqьra.

SSS RƏA

Mal joritьarьn mixanikla̧ştьrьv əsen 73 miljun 369 men hum

Davlat sənaqətenən qoramaldar əsen karakle zapaslar dan, Qalqan sritstvalar başqa mixaniklaşьrьv əsen 73 miljun 369 men hum aльna. Bьl sьr RSFSR jer eşt... Qalqan sritstvalar başqa ... Jil Kolkaw...

Davlat sanaqatenan qoramal dar esen karakle zapasь dan ... 1932 nse jьlqa kantrol sьfr ...

Xiterik juль menan nьjьr bar qanda altamal raveşta hьv ьi revdə qorov, mal adьqьn taşьv həm heite siltka sьqarьvdь mi xanikla̧ştьrьv bildalana. Tudan jojoqtar, hava almaştьrьqьstar qujьrqa. Safxuz siktьrdarь mal joritarь esen karakle qoramal dardь 14 miljun 325 men hum bьl̦ alasaq. Вьlardьn tьp sum mahь (11935 men hum) Het jaşelsa triste safxuzdarьna ьy
...
Davlat sanaqatenan zapas 73 miljun ... 10 men baş het bira torqan miljonqa mal jorttarь na mixaniklaştьrьvqa ... həm kamkaladьrь ... mal jorttarьna karakle qoramal darqa 23 miljun 695 men hum alasaqtar.

QOSSOLOQ 'FIRMALARЬNA SMUTЬR 10 KƏNLƏGƏ YT KƏRƏLƏ

MƏSKƏV, SSSR kalxuzsintьrь həm inkuвatьr sintьrь 20 nse sintəberđan berense yktaberga tiklem kalxuzdarđaqь tavьr qoş soloq firmalarьnьn eştarena smutьr jьvaн 10 kenləge ytkarergə qarar itte. „Smutьrđьn maqsatь firmalarđa xeđmatten nisek qu jьlьvьn həm ojoştorolovьn, qьş qь sizanqa ulardьn kypme aderlegen asьv. Tı aşqь firmalarьn lьlaklav əsen 75 men hum sə mahьnda maxsus fund byleнde.

MƏSKƏV, SSSR Kalxuzsintьrь sastafьnda ajьrьm berlaşma Krulikovodkalxuz sintьr ojoştoroldo. Şulaj uq ajьrьm xuzalьq apiratif ygəge umartaьlьq kalxuzsintьr ojoştoroldo.

Qurqavьlьq giktarь asa—avjaxim jəqajkaləren nьqьtlьvqa fajđa lanьlhьn

MƏSKƏV, 17. Bьjьl jaz kene SSSR davmalendə 300 men ga jaqьn qurqavьlьq giktarь saselgajne. 1932 nse jьlda qurqavьlьq giktarь sasev500 men giktarqa arttьrьlasaq. SSSR kalxuzsintьrь qurqavьlьq giktarьn sasevđan alьnqan sridstvanьn nigeđenda asa—avejaxim qьs kalxuz jacəjkalare eştaren nьqь tьv esen fajđalanьrqa tejeş tip taьa.

Berense paligrafistik jep—te gev maşinahь

KIJEF, Ukrajna paligraf berla̧şmahe 2 nse rimunt jahav zavьtь es ajlьq vaqьt esendə SSSR da berenen ber paligrafis jep—te gev maşinahь eşlap sьqardь. Вьndaj maşinalar hьqa tiklem Zagranitsanan inderelə ine.

KALXUZDAR KALXUZSЬ PRIZIVNIKTARQA JARĐAM ITERGƏ TEJEŞTƏR

MƏSKƏV, 16. SSS kalxuzsintьrь kalxuzdar tarafьnan eşse kerəttəjən qьbl armejahьna saqьrьlqan kalxuzsьlarqa jarđam itev turahьnda qarar qabul itte. Kalxuz idaralarьna prizivniktarьq qaliləreńa torlaq jorttarьn təđevdə həm başqa eştarendə jarđam kyrhətergə təqdim itelde. Prizivnik kalxuzsьnьn qajlahendəge eşka jaraqlь aqzalarь kvalifikatsejahьn kytarev bujьnsa qurьstarqa berense siratla jaşerelerga həm başqalardan elek ularqa eşkə rəvəŋ sirelergə tejeşle. Bətə prizivniktar kalxuzsьlarьnьn balalarь jaslalar balalar majđandarьna həm başqalarьna alьnьrqa tejeşle. Prizivnik təqьş huqьşqa esənə kitər aldьnan kər vaqьtlь pasunejə birergə qaraqa səbəp bulqan. Bьl pasunejəne saqьnьn dejəm jьjьlьşь tarafьnan bildelanə, (lakin 25 humdanda kəm tygel). Terle təhtage huqьş xeđmatenə alьnqan prizivniktarьn ailahьna kalxuz tarafьnan nulmaqan vaqьt menən qarьla̧şьvlьsьlarqa 10 humdanda kəm nulmaqan ravestə pasunejə birelergə tejeş.

OTOŞ ZAJЬMЬNЬŊ 10 NSЬ TIRAŽЬ UJNALDЬ.

MƏSKƏV, 16. 15 nse sintəber də 1929 nsь jьlqь otoş zajьmьnьn 10 nsь tirazь ujnaldь. 100 men humlьq otoş 9684 sireja, 03 hanlь abligatsejaqa, 50 men humlьq otoş 3133 sireja, 18 hanlь abligatsejaqa tiste.

Ifir tulqьndarьn fajđalanьv əsen kerəşergə.

RADEJUDARQA BULQAN SMUTЬR IKE DIKADALЬQЬNЬŊ BARЬŞЬ QƏNIQƏTLƏNERLEK TYGEL. BЬL EŞTƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHARQA HƏM UQA SƏJƏSI TƟƂ BIREP MASSAVAJ RƏVEŞTƏ JƏJEP JEBƏRERGƏ.

RADEJUĐAR SMUTЬRЬ 2 DIKADAHЬ NA SƏJƏSI TƟƂ BIRERGƏ

Satsejalizem teđev eştarendə зьjfat həm timp əsen kərəşkən ber məldə parteja xekymat həm juqarь urьndardьn diriktiftarьn kyrhətmələren, satsejalizem teđevđen terle tarmaqtarьndaqь eş təzribələren вətə jaqqa sikunt esəndə udar tapşьrьvsь вulьvь menən radeju—ifrat đur ryl ujnaj. Ləkin satsejalizem teđevđəge вьl udar qoraldь вeđ ale nьqlь ıəveştə xeđmatkə qoşa almajвьđ. Təvəktərđə avьldarđa kypkenə radeju alqьstar ykhed ultьralar. Unьn qaravsьhь, unьn əsen tejeşle ojoşmalar aldьnda javap вirevsehe juq. Taratqьstar haqhьđ urьnda. Teləhə kem (rəten вelməhələ) kilep uqa totona həm вorqoslaj вaşlaj. Jə вerər jeren hьndьra, jə lampьhьn jandьra. Şunan radeju tarat qьs eşheđ qala həm вer məjeşkə вrqьtьla. Şulaj itep radejuđьn jalpь aldьnda dərəzəhe təşə

Ul nasar xuza (jəkj vatьvsь) kyləregə tejeş вulqan „telheđ ojorakrat" isemen kytərə. Qьƃqahь radeju đь kərəgensə qarav, unan tulь rəveştə fajđalanьv əle kərəgensə julqa qujьlmaqan.

Вьna şul yrđə hanalqan jeteş heđlektərđe вətərev həm radeju eştəren julqa qujьv iƃəвe menən Вaşqortostan dəvmələndə 10 NSЬ SINTƏBERDƏN 1 NSE YKTƏBERGƏ TIKLEM RADEJUDARQA SMUTЬR 2 DIKADALЬQ[ЬIqlanitelgajne. Вьl smutьrđьn əlkə ştaвь (вьqa əlkə kəmitət, apkamul, praisajuz, ridaksejə vəkildəre aqza вulьp kergəndər).

Smutьrđьn maqsəte, həm 2 dikada esendə eşləjhe kankrit eştəre turahьnda Parteja Təвək Kəmitəttərenə, təвək Вaşqarma Kəmitəttərenə, kamsamul, praisajuz ojoşmalarьna Radeja Dutarь jəməqəttərenə, kyrhətmələr radejugrammalarь вirđe.

Ləkin əletəвəktərđə smutьrqa massavaj təƃ вirep jəjep jeвərelməgən. Qajhь вer təвəktər eşləgən eş turahьnda xisap вirmajđər.

Dəvlə kən təвəgendə 2 dikadalьq вujьnsa вer nimələ eşlənməgən, xatta əle вulha smutьrđьn təвək ştaвьla teđelməgən. Вьşqa təвəktərđə lə kydgə kyrengən eş juq. Вigerək tə prafsajuz ojoşmalarь halqьnlьq kyrhətələr.

Şuqa kyrələ parteja təвək kəmitəttəre, təвək вaşqarma kəmitəttəre, prafsajuz, kamsamuldar, smutьrđьn təвək ştaptarь his вer huqlatmaƃtan smutьrqa səjəsi təƃ вirep massavaj rəveştə jəjep jeвərergə həm əlkə ştap tarafьnan вirelgən kyrhətmələrđe hyđheđ вojomqa at çarьrqa kereşergə tejeştər.

RADEJOĐAN DƏRƏƂ FAJĐALANЬRQA KƏRƏK.

Вaşqortostandьn Maqar təвəgendə radejo eştəre iaqьş julqa qujьlha lə, unan fajđalanьv eştəre qəniqətlənerlek tygel. Kə səjetelgən radejo qaвul itkes Maqar avьlьnda вulьp şunьn menən вajtaq avьl səvittəren tə'min itə. Aldaqь kəndə вətə səvittərđe tilifanlaştьrьp вətkəs вətə təвəkte tə'min itəsək. Puşta la eşləvselər вarьhь lə urьƃ xalqtarь вulqanlьqtan xalq arahьnda вaşqort, tatar telendə вer terlə lə daklat, kansirt вulqanь juq. tihək tə jaŋqьlьş вulmaƃ, adnahьna вer genə kən вaşqort telendə вirelergə вildəlanhə lə, ul kəndə lə вaşqort telendə вirev urьnьna tatar telendə əđ genə вirep kyвerək vaqьttь urьƃ telendə вirələr. Əlвittə təвəktə 60—70 pr. təşkil itkən вaşqort, tatar xalqьn вьl qьna qəni qətlənderməj, şunьn menən вergə вaşqort, tatar eşsən jalpьhь qarьşьnda radejođьn əhəmejəten teşerevgə səвəp вulasaq. Şunьn əsen aldaqь kəndərđə вaşqort, tatar eşsən xalqьnda radejuđan fajđalandьrьvđь julqa qujьrqa kərək.

QƏLEM

paravьz-rimunt zavьtьna radeju qujьlhьn

Өfe paravьz—rimunt zavьtьna oşo kəngə tiklem radeju qujьlmaqan. Eşsələrđen đur kluptarь „Nixajьf" ta hər kən kis səjəsi tyŋərəktərđən hun həm teşkə aşav məlendə вaşqort, tatar eşsələrenen radeju tьŋlarqa teləktərə đur. Ləkin radeju juq.

Kultsiktьrđьn əjteve вujьnsa вьnan aj jarьmdar elek radeju sintьrđan kilep radeju timer sьвьqtarь quja вaşlahalarđa, вətə relmaj qalqan. Вьnan hun вer nisə təpqьr qaqьđ jađьlьpta javap alьnmaqan.

Eşse rajundarđь həm paravьz rimunt zavьtьn tiđlek menən radeju menən tə'min itelhen. Eşsələr вьnь talap itələr.

X.J.

Radejo kadьrđarь əđerləvgə əhəme jət вirelhen.

Вьqa tiklem вeđđen radejolarđa jaŋь kadьrđar jeteşməv həm вulqan eşsələrđen kvalifikatsejələrь tyвən вulьv həm ular əƃtənən jetəkselek eşe jomoşaq вulьv eşkə đur qьjьnlьq tar kiltere. Şulaj uq вьndaqь eşsələrđen kyвehe əƃtəl artьnda qьna eşte xəl itə kildelər.

Radeju seltəren kiŋəjtev, unь jalpьlaştьrьv turahьnda təвəktərgə вarьp praktik eştər вaşqarьv eşe jomoşaq вuldь. Вьna şunьn əsen вegengə təp вurьstarđьn вerehe—radejo tirəhenə jalpьnь nьqlь tartьv, uqa pralitarejat kadьrđarь əđerləvđe aşьqtьrьv məs'ələhe вulьrqa tejeş.

Xəđerge kəndə вaşqa tarmaqtarqa kadьrđar əđerləv menən вergə radejo esendə kadьrđar əđerləv ydək urьnda tororqa tejeş.

Вьqa tiklem radejo tirəhenə eşse kalxuzsь udarnik jəştəre qəniqətlənerlek вьqtьrmanьlar. Şulaj uq radejo xəвərselərenen ajьrьm kəŋəşmələre lə uđqarьlmaj.

Unan radejo arqьrь əđəвi matirejaldarđь вirev, jalpьnь matur əđəвejət menən tə'min itev đur urьn tota.

Radejo tirəhenə urьndarđaqь xəвərselərđe prajьzvudstьva kalxuzsь udarniktarđь tartьv „prajьzvudstvinniktərđь əđəвejətkə" tigən luzьnqanь вəjomqa вьqa rьvqa tartьv вeđđen təp вurьstarьвьđđan вulьrqa tejeş.

Meŋse: X. JƏXIN.

2 jьldan вirle radejo alqьs ala almajвьđ

Qьrmьƃqalь təвəge Qarlaman avьlьnda xalq tarafьnan patripkapiratsejə вyleksehe əsen lafka halьnьp, kapiratif aqzalarь вьl lafkanь Qьrmьƃqalь təвək kapiratif sajuzьna dugьвьr menən 900 humqa ərindegə вirđelər. Вьl 900 humdan 200 humьn radeju alqьs alьv əsen zadatka itep qaldьrđьlar.

Вer nisə aj ytkəs radeju əsen zadatka вirelgənlekte əjtep, radeju alqьs вireleven horaqas, вeđ вelməjвeđ, tipkenə jeвərđelər. Вьnan hun avьl xalqь dejəm jьjьlьştarьnda (31—jьl, 20-martta) taqь la radeju alqьs alьv məs'ələhen quđqatьp 60 hum aqsa jьjđьlar. Ləkin вьl juqsala radeju alьv əsen вirelməgən.

Şulaj ike jьldan вirle radeju alьrqa вntьlaвьđ, kətəвeđ. Juq əle.

Вьl eşte tikşerep, вeđđe radejo menən tə'min itev sarahьn kyregeđ əle.

Xəвərse „AZ"

Вaşqort tele iəkə alьnmaj.

10 nsь avqьsta Zьjansura lə təвək dəvmələndəge avьl səvittərenen jьjьlьşь uđqarьlьp, вьl jьjьlьşta qatьşьvsьlarđьn 90 pr. tь вaşqort həm tatarđar, вarь 10 pr. tь qьna urьƃtar ine. Вьnь iqtiвarqa almaj вətə daklattar urьƃ telendə həjlənep, вaşqort tatar aqajđar məhim kampanejalar turahьnda вər nəmə anlamaj qajttьlar.

Вьl jeteşheđlek, вaşqort telen narьqlamavdarqa qьrqьv sara kyrergə vaqьt.

Вьnda qarap xərefen taşlaj almajđar

Krasna—Usul təвəge Jelem—Qaran səvite „Pariz kammunahь" isemendəge đur kalxuz idarahьnda вətə eş qaqьđđarь urьƃ telendə jərətelə. Вaşqort telendə jərətelgəndəre lə taşlandьq qarap xərefe menən jađьlalar.

Parteja xəkymət qararđarьn ajaq aƃtьna tapavđarqa sik qujьlhьn.

Eşte вaşqort telendə jərət məjđar.

Usalь, вaşqort təвəge вulhala əle вьl təвəktəge ojoşmalar вətə eşte urьƃ telendə jьrtalar. Avьl səvittərenə jeвərelgən urьƃsa jađьvđarđь aqlamav arqahьnda, ular vaqьtьnda tormoşqa atqarьlmajđar huŋlatьlalar, jəki вətenləj jatьp qalalar. Вigerəktə вьndaj xəldər Tuŋqatar səvitendə jьşqьna osoraj. Вьl jeteşheđlektər tiđđan вəterelhən.

N. VƏLEJ.

MƏSKƏV. Qara həm jaltьra vьqlь mitalurgejə eşe menən xuzalьq həm tixnik juleaşsьlьqtь kesəjtev esən SSSR Juqarь Xalq Xuzalьqь Səvite sastafьnda mitallurgejə sənəqətenen вaş idarahь. Вьl idaranьŋ,nacalnige itep iptaş Gurivic вildələnə.

Ridaktьr urьnвaƃarь: Z.Kajьpkul

Bətə təвək gəzittəre həm kyp tirazlь gəzittər idarahьna.

Təвəktərđə sьqьvsь вaƃma gəzittər həm stiklagrafejəla вaƃьlьvsь gəzittərđen idaralarь yđ gəzittərenen hər numirьnan tərtiple rəveştə 3 danahьn parteja, ƟKnen matвuqat siktьrьna jeвərep tororqa tejeştər.

Ədris: Өfe. Savit uramь № 14 siktьr picat.

PARTEJƏ ƟK NEN MATBUQAT SIKTЬRЬ.

„союз мясо" idarahь oşo jьldьn вerense yktəвerenən Məskəv qalahьnda вaş вuxgaltirdar həm insteruktьraugxgatirdar jeteşterev əsen 6 ajlьq kurьs ojoştora.

Kursanttar dəjəm torlaq menən həm ajьna 200 hum miqdarьnda stipinejə menən tə'min itelələr.

Вьnan вaşqa jənə kursanttar jaвьq raspriditelgə вerketelep ularqa zaвurnaj knəgə вirelə.

Kurьsqa (xoquqhьđđarđan вaşqa) вətə uqьrqa teləvselər alьna, ləkin ulardьn 7 jьllьq məktəptən də tyвən tygel вelemdəre вulьrqa həm iƃəp eştəren jərətev jahətenən 5 jьldan da kəm tygel praktik staƃdarь вulьrqa tejeşle.

Təqdimdərđe "союз мясо„ nьn Вaşqortostan kraj kanturь вaş вuxgaltirьna tapşьrьrqa, ədris: Өfe Jəgyr sazanьf uramь, №45.

Təqdimdər 23 sintəвergə tiklem qaвul itelələr.

"союз мясо„ 1—3

BELDEREV

Joqoşlo avrьvđarđan вulmaqan səвəptər menən ylgən mal ylakƃəlare sənəqətte tixniceskej maj menən tə'min itevđə đur urьn totqanlьqtan „Sajuzkuz" dьn Вaşqortostan əlkə вylege yđenen Şişmə, Jaŋavьl, Starletamaq, Dəvləkən, Вere, Mənəvez, Jaŋь Qьrmьƃqalь, Iglin, Вaqalь, Asqar, Qьrmьƃqalь, Вoraj, Qьrqьđ—Mejəkə həm Saqmaqoşta вulqan maj"eretev punkttarьna kalxuzdan, safxuzdarđan həm jaŋqьđaq xuzalqtarđan şundaj ylakƃəlar qaвul itelgənlegen вelderə.

Ylakƃə Вaşnarkamsnaв tarafьnan вildələngən xaq menən alьnьp, ul xaqtьn 25 pr—ь jeƃle hauвn menən tylənə.

„SAJUZKUZ" DЬN ВAŞQORTOSTAN ƟLKƏ ВYLEGE.

Estinə gəzite ridkalligejə aqzalarь həm rapsil kurđarqa.

20—sintəвerđə əlkə gəzittər jortonda, (jagur sazunьf uramь kurps № 3) kiske səqət 6—la kiŋ rəveştə zavьt, faвrik, pridprejətejə, uqьv joritarьndaqь stinə gəzite ridkalligejə aqzalarь, şulajuq, raвsilkurđarđьn prajzvudstьva kəŋəşməhe saqьrьla.

Qaralasaq məsələ: eşsələr təqdime tuplav həm raвsilkurđarđьn вurьstarь.

„Вaşqortostan", „Kammuna" gəzittərenen jalpь вylege.

SSSR Dəvlət вankahьnьn Вaşqortostan kanturь

BELDERƏ

1931 jьldьn 15 sintəвerendə Məskəvđə „1929 jьlqь pratsinthьđ zajьmdьn" 10 nsь tirazь ytkərelə.

TƟP OTOŞTAR:

1 otoş	100.000 humlьq	5 otoş	10 meŋər humlьq
1 „	50.000 „	10 „	5 „ „
2 „	25 meŋ „	50 „	вerər meŋ „
Вətəhe 5600 otoş,		1, 053.100 humlьq	

Вьl zajьmdar SSSRđьn вətə kridit ycrizdinejələre tarafьnan his вer totqarhьđ həm summahь sikləngən miqdarđa hatьlalar həm hatьp alьnalar.

Ssudalar aвligatsejanьn naminal xaqьnьn 60 pr—ь miqdarьnda вirelələr həm teləgən vaqьtta pridjəvitelskej kvitansalar menən rəsmiləşterelələr.

1—4. DƏVLƏT ВANKЬ

URAL KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa5 səqət tən asьq

Вegen ikranda:
Lirmьntьf rumanь вujьnsa teđelgən kartina.
BILA
16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

GURЬN KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

17- Sintəвerđə вaşlap.
TERE MƏJET
L. Talstuj əƃərenən drama 7 ylektə
ANUNЬS: QATЬN.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglafilt vəkile №716

BӨTƏ DONJA PRALITARЬ BERLƏŞEGEŞ

19 SINTƏBER 1931 JЬL №205(506)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KӨNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3

TILIFUN NUMIRDARЬ:

Ridaktar . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsjalizemsa jer eşlav bylege . . . . 5—02
Iqlandar həm ələşmə . . . . 3—72
Kantara . . . . 1—11
Təŋge ridaksejə . . . . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KӨMITƏTE, B.У.B.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT URGЬHЬ

JANЬ SƏNƏQƏT GIGANTTARЬ

Zastul—Dun, Tənjaq kafkazda, 16 janь ььjala zavьtь giganttь prajaktьn hьđьv başlandьl. Janь ььjala zavьtь giganttarь urьnda qь naj ььrja nidegendə halьna saq. 16 zavьttьn esenən 3 he bətə donja ььjala sənəqətendə aldьnqь giganttardan hanala saq.

Bьl giganttarđьn Ikavhe—Q fьm həm Nalьkə stansahьn ььjal həm halьna başlanas Өsənsehe—Minavada stansah da—1932 nse jьlda naşlanas Bьl zavьttar tədərə ььjalala kansirva sənəqətenə bankal aptik pasudalarь eşlənəsək

„IGEN ӨSӨN KӨRƏŞ—SATSEJALIZEM ӨSӨN KӨRƏŞ„

QONŞAQ, BILAQATAJ, MƏSETLE, QЬJQЬ, DЬVAN, USALЬ, MЬRAQ TӨBƏKTƏRE HЬNЬLЬŞ UN KӨNLƏGƏN IŊ XURLЬQLЬ ӨĐӨLƏR

Massьvьj eştərđe kəsəjtev, qatь zadanejalarđь qьđqa vaqьtta tultьrtьv-kulak həm unьŋ aginttarьna jemerə udar

ƏBJƏLIL SINTƏBER PLANЬN 104 PR. QA YTƏNE. UNЬŊ JENEV ӨLGӨHӨN BӨTƏ TӨBƏKTƏRGƏ KYSERERGƏ

Өђtəвəđđəge xurlьq вildəhen вətə rərgə.

(SAJUZXLIP VƏKILE IP. NIRSISEF MƏQƏLƏHE)

Matвuqat вittərendə huqqь 5 kөnlөktə igen əđerləv вarьşьnьŋ вətə jeteşhedlektəre jetər lek tiklem asьldь. Kypselek təвəktərđə havalarđьn jaqşьrьvь menən igen əđerləvđə qьrqa hь nьlьş вaşlanьrqa tejeş ine. Ləkin, sintəвerđeŋ esense 5 kөnlөgə lə ytkəndərgə qaraqanda вətenləj juq đərəzəhendə yђev вirev menən XURLЬQLЬ вuldь.

15 nse sintəвergə ajlьq həm jьllьq plan вarь 14,2% qa ytəlde.

Başsavnarkumdьŋ вьl kөngə jьllьq plandь 50 pr. qa ytəv turahьndaqь 31 nse avqьs qararь ytəlməne. Өsənse вiş kөnlөk ajьrьm təвəktərđeŋ his qalu itelməђlek dərəzələ вьsьraqlьq kyrhətevđəre turahьnda signal вirə. Qaj rse təвəktərđə əle вulha plandьŋ rejal вulmavь turahьnda hyđ qujьrtьvđarqa sik qujьrqa həm xekymət palaььn eđəvselərđe qatqьj javapqa tartьrьvqa vaqьt inde. Juqarь timpь fəqət Əвjəlil təвəge kyrhətə, ul ajlьq plandь 104, jьllьq plandь 65,5 pr. qa ytəne. Вьna igen əđerləv eşen təвəktə, avьl da, kalxuzdarđa đereђ ojoşto rovđьŋ heđemtəhe.

Nuriman, Arxangil, Вəгə, Mişkə, Вoraj, Qaltas, Jaqavьl, Mejəkə, Jьlajьr, Вajqь təвəktəre ytkən вiş kөnlөkkə qaraqanda yђeş вirələr, şulaj đa вeđ ularđь jetərlek 'ygel tip iђəpləj вeđ. Вaşqa təвəktərđeŋ yђeşe tulь jetəkselek turahьnda hejləj həm his kisekməђtən təвəktə, avьldarđa, kalxuzdarđa eşteŋ qujьlьşьn tikşerevđe talap itə.

Qarnьs sвurđarь jьjьlьv turahьndaqь məqlymattər, ajьrьm vaqiqələrđe genə almaqanda, urьndarđa вьl eş menən his qьđьqhьnьv juqlьqьn həm yđ aqьşьna taşlanьvьn hejləjđər. Вilaqataj, Mьraq təвəktəre garnьs sвurь jьjnavđa вiş kөn arahьnda вer yђeş tə вirməne. Tur, Stərle, Avьrqazь, Tujmazь, Вişвylək, Mejəkə təвəktəre narmal вaralar. Вlagavişşin, Arxangil təвəktərendə вьl eş qajət jaqşь вara.

Qatь zadanejalar вujьnsa plan вarь 8,1 pr. qa ytəlgən. Вьl handar Вaşqortostandь xurlaj, вeđđeŋ igen esen ьsьnlap kərəşə вelməveвeđđe kyrhətə. Kulak tiđ вorolovsan, igen tapşьrьvđa hər tərlə saвataзlьq itə, spikylətsejə jahaj, ə avьl səvittəre uqa tejeşle iqtiвar вirə almajđar. Qatь zadaneja вujьnsa igende iŋ qьђqa vaqьt esendə tultьrьv menən kulakka həm ularqa jomoşaq kyŋellek kyrhətevse avьl səvittərenə, əđerləvselərgə qatь udar вirergə kərək.

Diriktif urgьndar tarafьnan igen əđerləvgə qarşьlьq kilter gən təp səвəptər həm ularđь his kisekməj вeterev turahьnda kyp tapqьr təqdimər jahaldь. Ləkin вətə təвək ojoşmalarь həm tyвən torqan ojoşmalar đa вьnь aŋlap, tormoşqa aşьrьp вetkəndəre juq.

Plandь tikşerep вolaşьv həm ularđьn rejal вulmavь turahьnda hyđ qujьrtьvđar, massavaj—həm səjəsi eştərđeŋ вulmavь kestərđe đereђ quja вelməv, kyp təвəktərđeŋ mөhim məsələ вulqan—əđerləvse tyвən aktiftarđь ojoştorov, ular əђtenən jetəkselekte tejeşensə qujьvđa xərəkəthedlek kyrhətevđəre 5 nən 15nse sintəвergə tiklem Вaşqortostan xəkyməte iqlan itkən igen əđerləvgə HЬNЬLЬŞ UN KӨNLӨGӨN əđəvdə təp səвəptər вulьp xeđmət ittelər. Sintəвer planьn tultьrьv həm artьrьp ytəv esen his kisekməђtən jeвəreлgən xatalarđь вeterergə kyrhətelgən jeteşhedlektərđe вalşeviktarsa kөs həm nьqlьq menən təđətergə kərək. Şulardan tьş:

a) Avьl səvittərenen plande tultьrьvđarьn iђəpkə ala вarьvđь jaqşьrtьrqa. Ul ydendə igen tapşьrьvđьŋ вarьşьn həm pajhь qatlam nisek ytəven вeleo tororqa tejeş.

в) Plandь tultьrьv esen avьl səvitenen ajьrьm aqzalarь arahьnda məs'ylejətte kөsəjtergə həm вətə vəkildər, jarđam kəmisejələre əђtenən đereђ jetəkselekte kөsəjtergə.

v) Təвək, avьl həm kalxuz ojoşmalarь igen praduktalarь menən hatьv itevđərgə qarşь eđiekhed kөrəş alьp вarьrqa tejeştər. „ВER SINTNIR IGEN DƏ CASNIKKA KITMƏHEN" luzьŋgьhь aђtьnda kantraktattar arahьnda massьvьj eştərđe jəjep jeвərergə.

g) Yđ вurьsьŋdь plandь han jaqьnan qьna tygel, sьjfat jaqьnanda tultьrьv itep qujьrqa. Qaвul itev punkьttarьna igen dər əjđə yk kipterep tapşьrьlьrqa tejeş.

Өjđə kipterergə məmkin вulьp ta, kipterev huŋьnda yđeŋə fajđalanьrqa jaraqan orloqtarđь şul kejə turanan—tura dəvlətkə вirergə ьntьlьvsьlarqa xurlьq tamqahь вaђьrqa.

d) Igen tapşьrьvsьl artaraiьnan вojđaj urьnьna вaşqa kyltu ralar menən plandь qaplavqa ьntьlьştar hiđelə. Məђələn: 15 nse sintəвergə tiklem əđerləngən igendeŋ arahьnda вojđaj 13,7 pr. urьn tota.Plan вujьnsa вьl 33,4 pr. вulьrqa tejeş ine. Вьna вьl turala signal вirev menən, вeđ—urьndaqь вətə ojoşma həm avьl, kalxuzdarđьn вьl kyreneşkə iqtiвar itevđəren talap itəвeđ. Вojđajđьŋ jьllьq plandaqь ydil avьrlьqь haqlanьrqa tejeş.

Igen əđerləvđə sintəвer xəl itkes aj. Aldaqь вiş kөnlөktər đə sintəвer əđəklөktəre his hyđ heđ qaplanьrqa həm igen əđerləvđə hər vaqьt alda вarьvsь Вaşqortostan əђtenən xurlьq вildəhe jujьlьrqa tejeş.

MALSЬLQ FIRMALARЬNDA XEĐMƏT OJOŞTOROVQA

smutьr un kөnlөgə вaşlandь.

10 kөnlөk turahьnda вaşkalxuz idarahьnьŋ qararь.

Вətə təвək Kalxuzsajuzdarqa xəđer yk Kalxuzsintьr tarafьnan kyrhətelgən nigeđđə smutьr kəmisejələre ojoştororqa həm malsьlьq firmelərenda xeđmət ojoştoroloşona smutьr eşen jəjep jeвərergə taqdim itelə.

Smutьr ytkərevđə jarđamlaşьr esen təвək ojoşmalarьnan tejeşle handa eşselər ajьrьvđь вuldьrьrqa həm вьl huŋqьlar jarđamьnda smutьr kəmisejəhenən вrigadalar вylergə kalxuzdarđa smutьr kəmisejələre ojoştorop kalxuzsintьr planь вujьnsa qujьlqan вurьstarđь praktik вojomlaştьra вaşlarqa.

Oşo kөndə təвəktərđə вulqan вətə vəkildər вaşkalxuz вelgestəre mərkəzđən kilgən вelgestər oşo təвək kəmisejələrgə quşьp, smutьr ytkərevđə jetəkselekte tə'min itərgə tejeştər.

Təвək kalxuzsajuzdar вaşkalxuzsajuzdan sьqqan həm mərkəzđən kilgən вelgestər həm vəkildər javaplьlьqьnda smutьr eşenen вarьşь turahьnda вaşkalxuzsajuzqa өlkə həm mərkəz gazittərgə infarmatsejə jahaj вarьrqa həm 5 nse yktəвerđən də qalmaj Вaşkalxuzqa Kalxuzsintьr planьnda kyrhətelgən revəş həm kyləmdə smutьr jomqaqtarьn tapşьrьrqa.

ВKS Idara rəise: FRALUF.

Nuriman təвəgendə

Вeđ savnarkum qararьn ytənek

NURIMAN təвəge igen əsen kөrəştə massьvьj eşte вalşeviktarsa jajep jeвərđe. Kulaktarqa qatь qьвьm вirə. Şunьŋ heđemtəhendə 15 nse sintəвergə igen əđerləvđe 50 pr. qa jetkerep savnarkum qararьn ytənek.

Igen əsen kөrəştə ajьrьvsa olo şьjđь, k.Kluc səvittəre aldьnьq kyrhətələr. Ular'ta jьllьq plan 93,3 həm 91,6 pr. qa ytəlde.

Igen əđerləvđən juqarь timp alьvь jьllьq planьn Өlkə Kəmitət qujqan vaqьtqa, „yktəвer rivalytsejəhenen XIV jьllьqьna" tultьrьp ytərgə memkinlek вirə.

Вeđ ydeneđ menən вer yk şarttarđa jenəşə jəşəp tə igen əsen kөrəştə вalşeviktarsa timp ala almaqaj xurlьqlь revəştə qojoqta həjrələve Вaləвəj, Вaqalь təвəktəre tinləşergə saqьraвьđ.

Şişmə təвəgendə

Plan 40 pr. qa ytəlde.

Вьl əle taqь la udar timptar talap itə

Вaşta вik jomoşaq вarqan Şişmə təвəge hunqь vaqьtta đur hьnьlьştar kyrhətep igen əđerləvđe jьllьq plandь ytələşen 40 pr. qa jetkerđe. Ləkin eş вьnьn menən genə вetməj. Təвəkten jaŋqьвdaq tamqaqtarь вik nьq artta qala. Kalxuzsьlar yđ plandarьn 45 pr. qa ytəgən vaqьtta, şul uq təвəkten jaŋqьвdaq tarmaqtarь yđ plandarьn nej вarь 21 pr. qa ytəgəndər. Kulaktarqa qarşь jəhəlqan qьвьm вətenləj jomoşaqlьqqa kyrhətelde. Ularđaqь вulqan plan ytələşe nej вarь 45 pr. Вьl fruntta udarsьlьqьn taqьla kytərergə kərək.

„XƏВƏRSE"

Qьjqь jaŋь quđqala вaşlanь

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ ӨĐӨVSE KULAK AGINTTARЬNA PARTE JƏLƏ URЬN JUQ.

QЬJQЬ (tiligrammaj) təвəgendə igen əđerləvđeŋ avqьs planь ytəlde. Sintəвer ajьnьŋ вerense jartьhь avqьs əđekləgən qaplav tygel, sintəвerđeŋ yđ planьn da asьqta—asьq ədəv aditna quja. Oşo ajđa 15 nse jьlьq plan ja qat 20 pr. qa ytəlde. Şunaŋ 47 pr. k kalxuzdar, jaŋqьвdaqtar 3 pr. tьn tultьrđьlar. Qatь zadanjalar вujьnsa kulaktarđan fəqət 6,1 pr igen qьnьl itelde. VKP (ə) təвək kəmitətenen 5-plinumь igen əđerləvđeŋ timpь his qьnaqal tanerlek вulmavь kyrhətte. Qalmaqol i Qьjqь jəcajkəlqe parte nəjora ajqalarьnьŋ eşhed jatsьvđarьn kaltьvьn asqa sinelde. Kulaktarđь qatь zadanejanьn haqlap kilgən əsen Kisinkuf savite prsidatele Domracьftar partejənan sьqarьlьp, sutqa sireldelər. Igen əđerəv timpьnda qəmnli hunьlьş hamanda kyrenməj. Igen kileşe haman da elekke revek yk jomoşaq. Вaşqa təвəktərđə Ural Kuzsas Matur zavьttarь isemenə qьđьl aвuzdar dikadahь ojoştorovьdaqь massьvьj eş riəsləre Qьjqь təвəgendə juq. Fəqət janь oşna təвək ojoşmalarь 16 nse sintəвerđən 2 nse tiklem ula aвal aвuzdar un kөnlөgə ytkərev turahьnda qarar qaвul itelde. Ursndarqa RIK. Həjkum həm kyşmə riaksejəhenen serlekte kamsamul вrigadahь sьqarьlde.

Вrigada: SƏLƏJMƏNEF, ANTIPƏF LIVIN, KIRJANƏF.

Kulakka вik qьвьm juq, plan fəqət 13 pr qa ytəlde.

ВAJMAQ. (Tiligrammaj) Igen əđerləv eşe janьsьl revəştə вarqa haləkə sara 15—sintəвergə plan fəqət 13 pr qa ytəlde. Kulaktar qatь zadanejalarьn tultьrmajđar, uqa qarşь saralar вaqь juq.

Вrigada: QAВВASЬF, NIQMƏTYLLIN, ISMAQILEF

21598 giktar urazaj jalanda jata

Unьŋ nej вarь 25 pr. tь eђkertləngən..kampanejalarđь kiđekkə qujьvsьlarqa udar вirelergə tejeş.

ВILAQATAJ. Təвəktə səjəsi—xuzalьq kampanejalarь вik hyrən вaralar. Tərlə kampanejalarđь вajavaj təвək ytkərevđə avьldarđa вer tərlə lə eş alьp вarьlmaj.

Təвək jer вylegeneŋ 10 nse sintəвergə вirgən məqlymatь вujьnsa, par herev planь 69 pr. qa qьna ytəlgən. Kəđ planь 16 meŋ 693 gik herelergə tejeş вulha la, 11 meŋ 412 gik tarqa qьna atqarьlqan.

Tuŋqa herev planь asьqtan—asьq edələvgə taьan вara. Təвək ojoşmalarь, jer вylege, tuŋqa herevđe „вeđ vaqьtьnda ytəj almajьđ. Şənki əle urazaj" jьnav, urьv, huqьv вetməgən tejđər. Вildəle вьnda kampanejalarđь вer—вerhenə вəjləp вarьv вətenləj juq. Tuŋqa herev planь 4,9 pr. qa jaki, 33 meŋ 644 giktarđan nej вarь 1,639 giktar qьna herelgən, Urazaj jьnav əle haman həjrəlep kilə. Arьş jьjnalьp вetməgən. Ul nej вarь 963 pr' qa ytəlgən.Haвan aşlьqь jьjnavđa la, eş nasar tora. 40 meŋ 600 giktarđan nej вarь 19,002 giktar qьna (jəki plandьŋ 49,8 pr. tь qьna) ytəlgən. Kəđgə səsevđeŋ вarьşь вerđə qəniqətlənerlek tygel. Вaşnarkamzim planь 15 meŋ ga вulьp, 58 pr. qa ytəlgən. Ləkin təвək jer eştəre вylegendə qarşьlav planь 16 meŋ 693 ga вulьp, xəđergə 8,817 ga qьna səselgən, Timək plandь nej вarь 52,2 pr. qa qьna ytəlengən.

Urьlqan, jьjьlqan igende eђkertləvđə lə, eş tyвən tora, nej вarь 25 pr, Silus fruntь la nьq tygel. Silustьŋ sьjfatь esen kөrəşte kamsamul ojoşmahь udarniktarsa alьp вara almanь. Silus lav вujьnsa өlkənən вirelgən plan (15,900 tunna) 59,4 pr. qa ytəlhə la, təвəkteŋ yđ planь 19,5 pr. qa qьna ytəlgən. Вьna вьl handar вarьhь la, xuzalьq kampanejalarь вujьnsa eşteŋ huŋ dərəzələ jomoşaq toroşon kyrhətələr.

Ajьrьm avьl səvittəre həm kalxuzdar, kampanejalarđь alьp вarьvđa alda вarhalar da, lakin undajadr вik əđ. Kyrergə qojoroqta həjrələlər. Məsələn: Qarlьman avьl səvite planь 50 pr. qa, kəđgə herevđe 64 pr. qa, arь urazajь jьnavđь 89 pr. qa, eђkertləv planьn 54 pr. qa ytəlgən. Ləkin вьl ieheŋ unьŋ alqan timpь вik tyвən əle. Şenki oşo təвəgə вьnlьq kalxuz „alda" səвəвsə вara. Alda avьl səvite 91 pr. qa kalxuzlaşha la, kampanejalarđa iŋ artta вara.

Tuŋqa herev planь 27 pr. qa, silus lav planьn 13 pr, qa, tuŋqa herevđe—38 pr. qa, kəđgə səsevđe 32 pr. qa haвan aşlьqь jьjnavđь—43 pr. qa, eђkertləv planьŋ—9 pr. qa qьna ytəp, xurlьqlь revəştə qojoroqta həjrəlep kilə.

Q. QAJN AN.

„QЬĐЬL—PARTIZAN"

50% QA YTƏNE

MAQAR TƏВƏGE. Maqar avьl səvite „Qьđьl—Partizan" kalxuzь igen əđerləvđə, janəşə jatqan вik kyp kalxuzdarđan alda вara. Ul ydenen igen əđerləv zadanejahьn 50 pr, qa ytəne. Qalqan 50 pr. tьn da вalşeviktarsa ytəp sьqьv əsen hyđ вirə. Təвəkten qalqan kalxuzdar „Qьđьl—partizan" dan elge alьrqa tejeştər.

S. M.

Вikвav səvite jaŋqьđaqtarqa narьq вirməj.

ZЬJANSURA təвəge Вikвav səvite ydenə tigən 5088 sitnir igende tultьrьp sьqьvda вer tərle məs'ylejət jəkməmaj. Igen əđerləvđe qьđьvlatьvьa avьl səvite tarafьnan jul aşьslьq juq. Kalxuzsьlar nej вarь 550 sintnir igen tapşьrqandar. Jaŋqьđaqtar tultьrьvđa, dar genə sintnirđa tapşьrьlmaqan. Вьna вьndaj xərəkəthed jatqan avьl səvittəren kiŋ qatlam xeđmət ejəlare kantryle aђtьna alьrqa, eştə tьvđьrqan edekləvsə əsen javapqa tartьrьrqa kərək.

Qavarđь yđ planьn tultьra.. kalxuzsь həm jaŋqьđaqtar tantanalь hyđ вirələr

Krasnь Usul təвəge, Qavarđь avьlь səvite, Qavarđь avьlьnьŋ kalxuzsь həm jaŋqьđaqtarь 60 вlavđan torqan đur вer qьđьl aвuz menən 200 sintnir igen tapşьrđьlar. Igen tapşьrьv eşe qəniqətlənerlek вara. Kalxuzsь həm jaŋqьđaqtar yđ zadanejalarьn tultьrьp sьqьv turahьnda tantanalь hyđđəren вirələr.

S. N.

Jaŋь kalxuzdarqa 50 meŋselər

877, şunan вe rəvđə kem tygel

Stərle təвəgenən yrnək alьqьđ.

SSSR Narkamzime kөđgə kampanejalarđь, nigerək tə unьŋ jьjnav həm daxuttь вylevđe đereђ uđqarьvđa jarđam itev esen iђke—təzriвəle kalxuzdardan iŋ totanaqlь 50 meŋ udarniktarđь jaŋь kalxuzdarqa jeвərergə qarar sьqarđь.

Kalxuzsьlar вьl eşkə вьsьndan da вalşeviktarsa narьq вirep qarşьlarqa həm yđđərenen eştərendə đur uŋьştarqa ireşkən kalxuzsьlarđan 3—5 keşelek ajьrьm вrigadalar təđergə, вьl вrigadalar yđđərenen təвəktərendə jərgən kevek вaşqa təвəktərgə lə sьqa alalar. Вьl вrigadalar yđđərenen təzriвələren jaŋь kalxuzdarqa jərətev esen ul kalxuzdarđa 1 ajđanda kəm tororqa tejeş tygel.

SSSR Narkamzime qararь вujьnsa Вaşqortostan вьl eş esen 800 udarnik kalxuzsьnь sьqarьp jeвərergə kərək вulha, Вaşnarkamzimdьŋ qarşьlav planь вujьnsa вьl zadaneja 877 itep qaвul itelde. Ular təвəktərgə вylenep, 31 nse avqьsta təвək вylektərenə teşereldə. Вьl zadanejəlarđь iŋ aldьŋqь kalxuzdarqa вylep вirep 15 nse sintəвergə tiklem kalxuzdarđan вrigadalar sьqьp kitergə, вьl turala вətə təвək jer вylektəre şul uq 15 nse sintəвergə tiklem Вaşnarkamzimqa yđđərenen eştərenə məqlymət вirergə tejeştər ine. Ləkin, 15 nse sintəвergə nej вarь 4 təвək (Arxangil, Jьlajьr, Вilaqataj həm Stərle) jer вylektərenən genə məqlymət вar. Вьl məqlymət kyrhətelgən kөngə nej вarь 102 keşe genə sьqarьlьp jeвəreleven kyrhətə.

Stərle təвəge 24 keşelek zadanejahь 36 itep qarşьlanь həm plandan tьş udarnik, eştə yđđəren kyrhətə вelevse qatьn qьđđarđan 20 keşelek вrigadalar ojoştorolop jaŋь kalxuzdarqa jeвərđe. Qalqan təвəktər вьl eşkə halqьn qarajđar, narьq вirep jetkerməjđər.

Вьl qararđь tormoşqa atqarьv iŋ mөhim вurьstarđьŋ вerehenən hanala, şunьŋ esen də вegendən вьl eş tirəhenə eşsən massanьŋ qatnaşlьqьn jəlep itergə, hər təвək yđenen əђtenə teşkən вurьsьn ytərgə məђyr. Təвək ojoşmalarь tarafьnan вьl eşkə вarmaq arqьrь qьna qaravqa qьrqa kөrəş asьrqa həm вьl eşte artьqь menən tormoşqa atqarьrqa kərək.

X. MURAT.

Totaş kəlliktifləşev вajraqьn juqqarь.

ВAŞQORTOSTANDA

10 nsь sintəвergə kəlliktiləşev svudkahь

Təвəktər	Kəlliktifləşev pr.
Alda вarьvsьlar	
Xəjəulla	94,9
Yige—Qьjqь	94,0
Вajmaq	91,1
Dəvləkən	88,8
Dьvan	88,5
Вajqь	85,1
Вilaqataj	83,9
Məsetle	83,4
Əвjəlil	82,7
Usalь	81,2
Arqajaş	80,8
Nuriman	80,8
Jaŋь—Avьl	80,1
Jьlajьr	76,8
Zьjansura	75,2
Вərjən	75,0
Вlagavişşin	73,3
Qaltas	73,3
Aђqьn	73,2
Вyzdək	73,1
Şişmə	70,4
Maqar	70,3
Өfə	69,2
Вerə	68,7
Mişkə	68,3
Вьlar qojroqta	
Mьraq	65,1
Arxangil	64,8
Вaltas	63,0
Stərle	62,4
Вələвəj	62,2
K. Kam	62,2
Tapurin	62,0
Avьrqazь	60,7
Mələvez	59,6
Saqmaqoş	59,2
Tujmazь	58,7
Qьrmьђqalь	61,6
Qonşaq	58,4
Вişвylək	56,6
Prejut	53,9
Dyrt — өjlə	54,8
Вoraj	54,7
Q. Mejəkə	52,7
K. Usul	52,7
Tur	51,8
Qaraqoş	48,6
Вaqalь	46,5
Вilarət	29,3
Вətəhe	67,1

MATUR ISEMENƏ

630 SINTNIR

JELEM QARAN səvite (Krasna Usul təвəge) dəvmələndəge kalxuzsь həm jaŋqьđaqtar Өtə Matur zavьtьnьŋ halьna вaşlavьna вınap 179 вlavđan đur вer qьđьl aвuz ojoştorđolar. Aвuzda 630 sintnir igen вarđь. Jelem—Qaran səvite təвəkteŋ qalqan səvittəren yđe menən jarьşqa saqьra.

NASIRJAN.

IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN SRUQЬNAN ELEK YTƏ QƏN

TӨВƏK, KALXUZ, AVЬLDAR HƏM TYВƏNDƏGE AJЬRЬM EŞSELƏR ВYLƏKLƏNƏSƏK

Вaşqortostan Xalq Kami-sarđar səvite qararь

Igen əđerləv iŋ əhəmejətle xuzalьq—səjəsi kampanejalarđьŋ вerehe. SSSR đaqь satsejalizem teđeleşə həm Вaşqortostanda kiŋ julqa qujьlqan indysterejal teđeleş mənləqəttəre вь jьlqь igen əđerləv plandarьnьŋ tulь revəştə həm maksimal qьђqa sruk esendə ytəleven taləp itələr. Вaşqortostan jəmhyrejətenen kyp kenə aldьnqь təвəktəre kalxuzdarь, avьldarь həm tyвənge ajьrьm eşselərə oşo mөhim вurьsьь aŋlap. yđđərenə jəkmətelgən igen əđerləv plandarьn tulь revəştə həm вildələngən srugьna tultьrьv esen satsejalizem eş mitьdtarь (satsejalizem jarьşь, udarsьlьq həm artta qalьvsьlarđь вuksirqa alьv) nigeđendə вətə diqqat həm kөstəren вirep eşləjđər. kyp kenə təвəktərđə həm tyвənge ajьrьm eşselərđeŋ igen əđerləv plandarьn ytəv esendə вulqan jaqşь uq đur elgəşevđərenə tejeşle diqqatte вirergə, Вaşqortostan xalq kamisarđar səvite QARAR

ВIRƏ:

1. Yđđərenen jьllьq igen əđerləv plandarьn tulь revəştə həm artьrьp, iŋ qьђqa sruk esendə tultьrqan, şunьŋ menən вergə ađьq kylturalarьn iŋ kyp itep tapşьrqan təвəktərđe вyləkləv esen ike jeŋel aftamaвil вildələrgə. Вьnan вaşqa jənə вigerək tə aldьn sьqqan ike təвəkkə sirattan tьş MTS asьv turahьnda yđək aldьnda jullarqa.

2. Dəvlətkə igen tapşьrьv jəhətenən yđđərenen jьllьq zadanejalarьn tulь revəştə həm artьrьp, iŋ qьђqa sruk esendə tultьrqan, şunьŋ menən вergə ađьq kylturalarьn iŋ kyp itep tapşьrqan aldьnqь kalxuzdarđь вyləkləv esen qatь xaq menən вirelə torqan sənəqət tavarđarь fundьn 100.000 humlьq itep вildələrgə.

3. Dəvlətkə igen tapşьrьv jəhətenən yđ əђtərenə alqan jьllьq zadanejalarьn artьqь menən həm iŋ qьђqa sruk esendə tultьrqan, şunьŋ menən вergə ađьq kylturalarьn iŋ kyp tapşьrqan aldьnqь avьldarđь вyləkləv esen qatь xaq menən sənəqət tavarđarь fundьn 30.000 humlьq вildərgə.

4. Igen əđerləv eşendə yđđəren ьsьn udarnik—aktivistar itep kyrhətkən həm ul eşkə maksimal inirgəjə вirep eşləgən ajьrьm kalxuzsьlarđь həm kalxuzsь qatьn-qьđđarđь вyləkləv esen qatь xaq menən sənəqət tavarđarь fundьn 15,000 humlьq itep вildələrgə.

5. Igen əđerləv eşendə yđđəren ьsьn udarnik aktivistar itep kyrhətkən həm đəvlət tarafьnan yđđərenə jəkmətelgən вurьstarđь tulь revəştə ytəgən avьl upalnamucinnajđarьn həm jarđam kəmejsejələrenen ajьrьm aqzalarьn вyləkləv esen qatь xaq menən вirevgə sənəqət tavarđarь fundьn 10 000 humlьq itep вildələrgə.

6. Вьl qararđьŋ 1 nse punkьtьna tajanьp, rajundarqa вylək вirev Вaşnarkamsnaв kəlligejəhe kyrhəteve вujьnsa Вaşsavnarkum qararь menən eşlənə.

7. Вьl qararđьŋ 2,3 4 həm 5 punkьttarьna tajanьp, kalxuzdarqa, avьldarqa həm tyвənge ajьrьm eşselərgə вylək вirev Вaşkalxuzsajuz həm əđerləvse ojoşmalarđьŋ kyrhəteve вujьnsa Вaşnarkamsnaв kəlligejəhe qararь menən eşlənə.

8. Вaşnarkamsnaв həm Вaşsajuz aldьna вьl qararđa kyrhətelgən sənəqət tavarđarь fundtarьn tьvđьrьv esen tejeşle assartiminttaqь sənəqət tavarđarьn вylep вirev məђвyrejəten qujьrqa.

Вaşqortostan xalq kamisardarь səvite rəise SAMSUNЬF

ВXKS eştər mədire esen;

ALIMЬF

1931 jьl, 14 sintəвr.

ӨFӨ QALAHЬ.

JAŊЬ ŞARTTAR ESENDƏ JAŊЬSA EŞLƏRGƏ, JAŊЬSA JETƏKSELEK ITERGƏ

Xazrascut əsən kerəş julajqan ber kampaneja tygel, ul hər ber stanukka hər ber eşsegə jetkerelergə, kankrit eş jəkmətergə tejeş „RIKANSTRUKSEJƏ OSORONDA TIX NIKƏBƏ TƏHENDƏ XƏL ITƏ“.

JAŊЬSA EŞLƏRGƏ JAŊЬSA JETƏKSE LEK ITƏRGƏ

1932 nse xuzalьq jьlь 1 nse bis jьlьq planьn tamamlav həm ilden indystrejalasterev timpьn qьdьlvtьv, avьl xuzalьqьn sat-salizem nigedenda janьsa qorov, totaş kalxuzlaştьrь nigedende kulaktь sьjьь bulьp jьqьnan hətərev luzьngьhьn asasьn tamamlav jьlь bulьp hanala. Bis jьlbьqtь xəl itkes 3 nse jьl 1932 nse jьlьŋ ədərlek jьlь bulьv menən kilasьkta eşselər sьjьbьnьŋ kyltura tormoş şarttarьn jaqşьrtьvьn qarata dur pirispiktivalar həbьp kilə torqan jьl bulьrqa tejeş.

SSSR gasplanь həm VSSPS tьn merəzaqətenda avьl xuzalьqь həm basqa tarmaqtarьnda xuzalьq ojoşmalarь həm planlaştьrьv şulaj uq prafsajuz ojoşmalarьna nisьatən kankrit bursьstar qujьla. Bigeragenda—eşləp sьqarьvdь kytarev, eşselar kesen in jaqşь itterep ojoştorov, uravnilkьnь həterev, nurmaşildəlev, mixanizatsejə esen kəraş, tixnicski nurmalaştьrьv eşen jaqşьrtьv matirjaldarьn sьqьm nurmlarьn ədəjtev, eşhelek menən kəraş həm başqalar juqarьla hanalqan ojoşmalar alda tora. Həgendən jaŋь talaptar qujьla. Xuzalьq ojoşmalarь həm kankrit bursьstar ytav də yd eştaren həgendən yk jaqьnan qororqa tejeştar.

Avьl xuzalьq həbьqь bujьnsa la bətə diqqətte tъsəndəgelargə jyneltergə kərək bulasaq. Bьl həgendən yk his ter tərlelə kiseklərmərhen bojomqa aşьrьlьrqa tejeş bulqan maminttar—uŋьş kytarev, juqalьvdar menən kəraş, eskə bajьqtar ibanəsen tartartьlqan majdandardьq davmalen kinajtev, mal adbьqь tuplav, prajəzvudstva eştaren jaqşьrtьv, maldarьn tarnejalavdan səjfatьn kytarev maşinalar jəktər təzaran bujatsь eştaren tidəlьv, mixanizemlaştьrьlqan həm mal kese menən eşlana torqan eştərdə tigəd nylev, tartьv kestaren, dərəb tajdalanьv həm xuşqalaq. Bьl dur burьstar, bьl nik kankrit juldar. Avьl xuzalьqь həbьqьnda bьl kankrit kyrhatmələrde tulь kileş atqarьv esen salxuz, kalxuz massahь manilizavajt itelergə tejeş. Bətə kankrit juldar xəder inde tyşənge xuzalьq ojoşmalarьnan eştaren dərəb raveşte planlaştьrьvdь—aprialti gruppalar ojoştorovqa jynalergə tejeş.

Ənənsə xəl itkes jьlьnь 4 nse həm iŋ huŋqь kvartalьnda—tavardьŋ ydene təzev xaqьn kəmelev, eşləp sьqarьvdь kytarev, juqalьvdar menən kəraş, sьjfat kytarəlmav, kesan nurmalarь həgendən sьqьp esselərdeŋ kyltura matirejal jaqtarьn kytarev də kəraş tikləm jynalergə tejeş.

Bətə iqtisad zavat—faurik, tsix nigədələrendə xuzalьq rascutьna kysevde kəsəjtevgə qarapa jynəldereləргə tejeş bulasaq. Za vat—faurik pripperejateləр, salxuz, kalxuz tsix brigadalarda planlaştьrьv—aprialti gruppalar ojoştorovqa jynalerga tejeş.

Hunqь kvartal pramfinplan esen kəraş həm qarşьlav planь eşlənganda şunьŋ nigedendə, eşselər massahьnьn aktivlьqьn kytarev, satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь kinəjtev, tixnikane ydləşterev, eşhedlek menən kəraş, eşləp sьqarьvdь kytarev julьnda kankrit eş mitьdtarь qullanьv həm başqalar, in ydəkkə kankrit həm juldar xədərlektə kəsəjtev həm aktiv eşlər taplanьv planьn kankrit rəveştə ojomqa atqarqanda „janьsa eşlərgə həm janьsa jetəkselek itərgə“ kərək bulasaq.

BAŞSTRUJ TƏĐƏVPLANЬN ƏĐƏ

Teđev matirejaldarь jetəşmaj, eşselar menən tə'min itelmagan.

Başstruj idarahь 31 nse jьlda teđev eştaren 4 kvartalqa bylep ytkərergə bulьp teđev planьn 1 nse kvartalda 10 pr. 2 nse kvartalda 22 pr. 3 nse kvartalda 38 pr. 4 nse kvartalda 30 pr. tьn ytav bursьn quja. Teđev planьn ytələşenə kilgəndə 1 nse 2 nse kvartalda tulьhь menən qəmalqa aşьrьla. Ləkin 3 nse kvartal bujьnsa aldalanqan teđev planь dur əđəklektər menən bara. Bьqa teđ sanьp itep teđev matirejaldarь, simint, timer, zvis aqas matirejaldarьnьŋ jetəşmeve alьna. Mantaz matirejaldar juq. Bьna oşo arqala təsak T. P. U. aş xanahь eşlənep betergə tejeş bulьp tora.

Başstruj təsak sajuzdar menən 75 at alьv əsən dugьvьr teđeşə ləkin hedemtələ təsak sajuzdar tartьv kestare birev turahьnda bulqan burьstarьn ytəmajđər. Eşselərđe pram tavar menən tə'min itev eşe qənigatlanerlek tygel. Eşselərđe ajaq həm eş kejeme menən tə'min itev eşe nasar xəldə tora.

1 nse avqьsqa tiklem başstruj qaramaqьnda bətəhe (əsnda matur zavьtьnda bulqandar ajtel maj) 1 men 500 eşse qulь bulъrqa tejeş bulqan. Matur zavьtь həm teđev eştaren dən nəs 25 məŋgə jeta. Dəjəm alqanda Başstruj teđev eşe 32 pr. qa qьna ytəlgən. Bьlьqьp teđev siznь ytep bara. Şuqa qaramaqtan planda oşo kenge tiklem 32 pr. qa qьna ytav bis qajev itərlek eş ytmej, timak teđev eştaren dur edəklek menən bara, tigən hyđ.

Bьl məhim eşkə bətə massanьŋ jaqьndan qatnaşьvьn tə'min itergə həm udarsьlьqtь jaqşь julqa halьrqa kərək. Ləkin Başs trujđa bьl mitьdtar qullanьlmaj əle.

QƏLEJEF.

XUZRASCUT-PLAN ZAKAZDAR YTƏLEŞEN TIĐLƏTEVĐƏ ƏLKƏN BAŞLANQЬS

Begengə ken bojomqa atqa rьlьp jatqan aş jьlьq plan—ul nətəhenən elek, xedden artьq aqlьqan sənəqətkə dur kapital halьv, bətə donjalaqь bь dur kiterlek qigantlar halьv. Qьbьqьn satsejalizem xuzalьqьnьŋ nigedenən jarьşlьq, jə hərnə ularđь qьvьp həm qььp kiterlek qigantlar halьv. Qьbьqь bь satsejalizem xuzalьqьnьŋ nigede həm baş tarmaqlarьn ... jetəkləp bьna jaqşьrtьv torqan sikter də julqa qujev menən xarakte rizavajt itelə. Eşsəndar massahь bis jьlbьqtьŋ ytkan 2 jьlьnda bьlьn məqənəhe menən aŋlьp tem planda ytənələr genə tygel, həki qaj ber tarmaqta artьq ytəp jeteklerlek bulьq. Bьna bьl pianьŋ, jəmələnep həm brigadalar menən ....

Bətə iqtisad zavat—faurik ...

Ləkin bədđə eşlendelar, eşlə nelər həm aşlanaaqtar ytəp qoro hyđđar menən eşsə bətmajь. Bədđə bьl burьstardь ytəvđə osoraqan uŋaj hьđьqtar da ad tygel. Şunьŋ əsen bətə nəmələrđe (kapital, eşse kese eşlev matirejalь, şə başqalar) həm qajhьlьq plan bujьnsa jəqni xuzrascut nigedendə eşlap qurgenlə tejeştar.

Beđđen kyp yctajdenjə həm zavьt, faurik tarьa bьl eşkə ajaq salьvьr bik ykt, ular əle bьl təp jetmagəndar. Məђələn: Zakaz əlap uqь eşlap betərmej torop aqsa alьv, hunьnan zakazde jaqşьrьv, eştə avanrokratь zəm arqahьnda tərle zarar jahap aqsa, Narkamtьn birer ele tıp bulьp jatьv və başqalar, bьna ular bьl eşkə kilə tormoj.

Şuqa kyrə la, ul bьl jiŋ kredit nirumalь həm xuzrascuttь nəqbь qəmalqa qu jьv əsən urь qujьlda. Ul aqsa eşəndə javaphьđ bulьv arqahьnda eşsənde la jirekləp xuzrascut lьq jetəkselek tugəl bulьv —aprəvlanenqanda qəmalqa aşьrьlnaqandar sik quja alasaq. Şunьŋ əsən bədđ jaŋь kreditirumaliьn qəmalqa aşьrьvьn tьm xuzrascuttь nəqbь qəmalqa qьna tygel həlki tulь məqənəhe menən qəmalqa aşьrьvdь atqarьr qa tejeşved.

Ləkin berense dəvlət zavьtьn bьl eşkə aşьqmaj. Ul (zavьt yđe xuzrascutqa kyskən sulha la) ədərlekhed kysev arqahьnda həgendən kendeldə aqsa məs'əleben tejeşle raveştə ajqa al maj. Yđen javaplь hidmav arqa hьnda 60 tunna şamahь jarama qan matirejalqa aqsa halьp quj qan. Bik kyp ylsəvđər (40 lьp) vaq qьna qajhь ker eləştare eşlənep bətməv arqahьnda

xatslьmaj jatalar. Vaq—təjək za kazdar alьv arqahьnda qajhь ber durьsraq zakazdar eşləp betmaj jatь julda qalalar. Bьna əlar barьhьla xuzrascuttь ytkərə belmav həm uqa jaqşь ədəreklek alьp barmavdь kyrhətə. Bьl hərnə şundaj eşlar arqahьnda ja qə xəqeh vaqьtьnda birmav dar da kileр sьqarlaj.

Tsixtar əle həmanda xuzras cutqa kysep bətmagəndar. Tsix turala javaplьlьq hidmajdar. Əl bətə əle xuzrascutqa kysep bulamьaqьnlьqь jatьnda. Tsix planьnь kysərev (vsьna esən) eşe bik dur əhəmejatə bar. Zavьttə həm zavbьtt ərdəbь eşlərdə aşьqmaj qar ytəsakla tua. ... Bьna şundaj eşlar arqahьnda ...

Bьna şundaj kankrit javaplьlьq jetmav, qajbь ber eşselər həm zakazdar isəblav sik tikləp jətev arqahьnda ...

Ləkin, tsixtar arasьnda qьna tygel, həm aşlanaaqtar həm eşlər zavьttar menən tsixtar arasьnda ul eşle şarttar tygel. Tsix turala javaplьlьq menən əlap həm eşlav kilep əhəmejatь. Ul ytelmaj, arqahьnda tьm zavьttarьna qarata həm eşsə bətev ...

Xuzrascutqa kysev mitьdьn nıqlap tegəndərev esən buьla qa eş mejeş paravьz rimunt zavьtьna nerigada jenәra. Bьl brigada ratsejanalizatar həm baş buxgaltir indergelə. Xəder xuzrascutqa kysev eşenə tikşerev bara.

Qəhəqь bədđə ul eşlə nasar tora. Şuqa kyrə xuzrascutqa ky serev eşəndə başqa prilprejateldejalanьrqa kərək.

KALABANЬE.

Beđđə xuzrascut farmal qa bul itelgən.

Aŋlatьv eşe juq.

„Yktəərnatsiakьь“ tipagrafejehendə xuzrascutqa kyserevdьŋ əhəmejaten aŋlap bətməv arqahьnda bьl eş farmal raveştə genə eşlənep barьla. Tsixtarda tərle aŋlaşьlmavdar tuva. Eş tßapkə alьnьр əla əle eş bik nasar bara.

Tsix mediry ner yk eştə eşlavselərgə tərlə xaq bьlaj.

Xuzrascutqa kysev mitьdьn nıqlap tegəndərev ...

MƏHIM TƏĐƏTEV

18 nse sintəberđə sьqqan 204 nse hən gaziteneđden ...

Bьnьŋ təvgehen „uqьtьvsь“ ikensehen „bəqəvdəre“ tip tədətep uqьrqa kərək.

IDARA.

YRLƏTELGƏN EŞSELƏRGə JETəKSELEK ITERGə

Bojoroq julь menən tygel, əjrətəv julь menən

Partejənьŋ milli kadьrđar turahьndaqь qararь sьqqandan huŋ Əlkə həm təsək ojoşmalarqa yrlətelgən milli kadьrđarđьŋ hanь bajtaq qьna arttь.

Bəgengə kendə Əlkə ojoşmalarđa qьna bьl qararđan huŋ yrlətelgən 70 tən artьq eşse bar.

B.Yđək Başqarmahь ergahenda ytkərelgən kəŋəşmə lə, yrlətelevselər menən jetəkselek itev, ularđьŋ tormoş jaqtarьn jaqşьrtьvđa jaqьndan jarđam kyrhətev eşenen, huŋ dərəзə lə jomoşaq torqanlьqь belende. Yrlətevse ojoşmalar, yrlətelevse iptəştərđeŋ eş şarttarь menən qьđьqhьnmajđar, ularđьŋ eştərenən daklattar tьŋlamajđar.

Yrlətelgən iptəştərđeŋ kvalifikatsejalarьn kytərev, ularđь eşkə əjrənevgə əhəmejət birməjđər. Yrlətelgən eşselərgə, ular avьldan jaŋь kilgən ber nəmələ belməj, ularđan barь ber eş sьqmaj, tigən qaraştarđьŋ da əle bulha bətkəne juq.

Şul səbəple yrlətelevse eşselər teşenkelekkə birelep, xatta eştəren taşlarqa tiklem barьp jetergə məzbyr bulalar.

Məђələn: Başqortostan tə'minat X. Kamisarlьqьna yrlətelgən ike başqort qьđь, ular menən jetəkselek itməv, ularqa jarđam kyrhətməv səbəple kire qajtьp kitkəndər.

Ber genə aj elek avьldan yrlətelgən tyбən məqlymatle başqort eşsehenə Narkam ikense biş jьllьq tə'minat Kamisarlьqь bujьnsa kərək bulasaq kadьrđar đьn planьn tədərgə quşa.)

Bьnьŋ əsən jarđam horaqas: „eşləj almaqas, kilməђkə kərək ine“ tip javap birə.

Kuspramsajuzqa yrlətelgən başqort qьđьna ber tərlə lə jarđam bulmav səbəple, kire qajtьrqa horarqa məzbyr bula.

Narkamzim jetəksələre yrlətelgən Nasirьfqa ber tərlə lə jarđam itməjensə eşləj almaj tip unь eştən sьqaralar. Şul uq vaqьtta bergə eşləgən iptəştəre unьŋ yđenə tapşьrьlqan eşte eşləj alьvьn iђbat itələr.

Bьndaj həm bьqa oqşaşlь fakttar, yrlətelevse eşselərđe eşkə əjrətergə teləməvse iђke qalđьq həm bojorakrattarsa məqəmələlər başqa ojoşmalarđa la jьş qьna osoraj.

Beđđeŋ təqdim, savit apparattarь xuzalьq ojoşmalarь yrlətelevse iptəştərđe eşkə əjrətevgə. ular menən daimi jetəkselek itep, ularđьŋ eş həm tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa, kvalifikatsejalarьn kytərergə məmkin bulqan şarttar tьvđьrьrqa tejeştər. Şul vaqьtta qьna beđ partejənьŋ, milli kadьrđar turahьndaqь qararьn dərəђ rəveştə ytəgən bulьrьbьđ.

QIZZƏTYLLIN.

AQAS ƏĐERLƏV ƏĐƏKLƏGƏ

MITALURGEJƏ ZAVЬTЬNA TOTQARLЬQ ITƏ

Jegəze lispramxuzь aqas əđerləv əsən yđenə birelgən zadanjanь ytəməj. Məђələn: Ul avqьs ajь əsən bulqan pragrammanь barь 12,8 pr. qa, jьllьq zadanjanь 33 pr. qa, qьna ytəgən. Bьnda bigerək tə aqas qьrqьv eşe artta ajlьq zadanja barь 5 pr. qa, ə, jьllьq zadanja 21,4 pr. qa, qьna ytələ.

Bьna bьl aqas əđerləv əđəklegə mitallurgejə zavьtьn kymer menən tə'min itev eşenə kəmselek kilterə. Şulaj uq qьrqьlqan aqastarđь taşьv eşelə nasar tora. Məђələn: avqьs ajьnda aqasrarđь taşьv planь 13,4 pr. qa, jьllьq plan 41,8 pr. qa, qьna ytəlgən. Bьna oşo arqala qajhь ber kymer eşləp sьqarьv mejestəre tuqьraqandar.

Lispramxuz diriktiksejəhe bьqa səbəp itep, avьl səvittərenen eşkə halqьn qaravđarьn kyrhətə. Bilarət təbəqe zadanja bujьnsa birergə tejeş bulqan 427 eşse qulь, Bilarət təbək başqarmahь jaŋqьđaq xuzalьqtarđan tabьp birergə tejeş bulqan 2390 eşse qulь zadanjahьn ytəməj. Həm şulaj uq Ismaqaj avьl səvite 30, Xodaj birđe 54,, Izavinski 79 keşe tabьp birev zadanjahьn ytəməjđər. Bьl eşse quldar tuplavđa yrđə kyrhətelgən avьl səvittəre həm təbəktər qəjeple bulqan kevek, bьnda lispramxuz diriksejə tarafьnda halqьn qaraş bar. Sənki dirikseja tarafьnan eşse quldar tuplav eşenə agint itep javaphьđ, jeŋel aqьllьq keşelar jebərelə. Bьl aginttar eşse quldar tuplavđa kalxuz həm avьl səvittəre menən dugьvьr tedeşkən malda eşselar əsən bulqan xeđmət həm tormoş şarttarь turahьnda aŋlatmaj torop kire qajtьp kitələr. Şunьŋ menən eşte tьnьslajđar. Bьna şul arqala lispramxuz 400 keşe urьnьna barь 235 keşe virbavajt itə.

Unan huŋda kyplispramxuzdь ikmək həm furaz menən tə'min itev təŋgələndə đur halqьnlьq kyrhatə. Məђələn: plan bujьnsa Lisgup lispramxuzqa 700 tunna holo birergə tejeş bulьp ul barь 18 tunna, həm 245 tunna on birergə tejeş bulьp ul barь 68 tunna on birə. Şulaj uq pram tavar menən tə'min itev eşendə plan ytəlməj. Raj lispramxuz idarahь lispramxuzdarqa jetəkselek itev eşendə farmalsьlьq menən eş itə. Məђələn: Ul aldan ber tərlə lə əder lek alьp barmaj torop ike ađna esendə 13 kilamitьr ođonloqonda bulqan jul halьrqa quşa. Eşləp sьqarьv kestəre tђəpkə alьnmaj. Smita, plan həm prajьkьt qaralmaj.

Bilarət təbəge ul aqasqa bik baj urьn. Şuqa kyrə ul Juz-Ural Lis jetəkselege aђtьnda nьqlь eş alьp barьrqa, aqas əđerləv eşenə udar timp birergə tejeş.

KAN. SASITKIN.

Prizьftь tiđ rəveştə jəjep jebərelgən udarsьlьq xərəkəte menən qarşь alalьq. HYRƏTTƏ: Navbatloge otpuskalarьn almaj, ərmejəgə barqansь prajzvudstvanь nьqьtьv əsən eşlərgə yđen udar itep iqlan itkən prizvniktar udar brigadahь.

MATUR ZAVЬTЬN KYLTURA EŞE MENƏN TƏ'MIN ITEV JULQA HALЬNHЬN.

Yđək kətəp xana eşkə başlanь.

Matur zavьtьn kyltura eştəre menən tə'min itevđə Yđək eşselar kətəpxanahь kankrit eş başlanь. Yđək kətəpxana tarafьnan əs urьnda (Bagarudskej, Kirickin avьldarьnda həm jaŋь pastrujkala) kətəpxanalar asьldь. Ul kətəpxanalarqa 174 humlьq əbtəl, urьndьq, şkaf həm başqa şundaj kərək nəmələr jebərelde. Fəqat ojoştorov eştərenə genə 360 hum aqsa birelde Bьl kətəpxanala xəđerge vaqьtta 1677 kitap iђəplanə. Ləkin başqort tatar telendə bulqandarь xəderge vaqьtta 400-genə, ular əđ. Matur zavьtьndaqь eşselərđeŋ kypselege başqort, tatarđan torha la, ularđьŋ telendə bulqan kitaptar nej barь 24 pr. qьna. Bьl ber kem tarafьnanda iђəpkə alьnmaqan. Yđək kətəpxana sintəber ajьnda ber jarьm meŋ kitap jebərergə əđerlənə. Ləkin Başnarkamprus bьl eşte ytəvđə aşьqmaj əle Bьnan ber aj elek yđək kətəpxana, Başnarkamprus bydzətenən matur zavьtьna kitaptar alьvqa 4110 humqa smita təđəp Başnarkampruşqa jebərgən, Başnarkamprus oşo kəŋgə tiklem ul smitanь dərəђləp birməgən, ə Yđək kətəpxana yđendə maja bulmav menən anaru tьndaqь kitaptarđь jebərgən xəđerge kendə yđək kətəpxana kərəkle bulqan kitaptarđь ala almaj tora.

Başprafsavit eşte aqьmqa tapşьrqan.

Başprafsəvitteŋ kyltura bylegendə ultьrьvsь Bikəut ul turala həjləşergə lə jaratmaj. “beđđə ul turala ber tərle lə məqlymət juq, matur zavьtьna yđegeđ barьp qaraqьđ „tej. Unьŋsa kyltura eştəre matur zavьtьnda yđenən yđe eşlənə tora. Başprafsəvitteŋ kyltura bylege eşte aqьmqa tapşьrqan. Məs'ələne bьlaj qujьv his ber jaramaj.

Aьlprus əđ genə eş menən qənigatlangən,

Aьlprus matur zavьtьna barьp ber nisə tapqьr bisidalar jahaqan, „bьn bulha unda stinə gəzite lə sьqarьlqan“ tej abьlprus. Başqa eşləngən eştər juq. Stinə gəzite lə əle bьn bulha qьna, ə bьn bulmaha? Aьlprus bьlaj qoro məqlymətterge eşənep tormajьnsa, tejeşle bulqan eşte bьnlap başlarqa, başlaqandarьn kəsəjtergə tejeş.

I. LOQMANЬF

Urman jьjnavqa qarьşь kə rəş nasar.

Bilarət təbəgendəge urmandarđa jьş qьna jaŋqьndar bulьp tora. Sarmən lispramxuzьnda 50 giktarlap qaraqaj urman jandь, bьnь hynderev sarahь kyrelməne. Bilarattеŋ yđendə 150 giktarlap bulьr qaraqaj urman jandь.

Təbək lispramxuzь jaŋqьnqa qarьşь ber tərlelə sara kyrməj, avьldarda bьl turala aŋqartьv ytkərməj. Urman jaŋqьndarьna qarьşь qьrqьv saralar kyrergə kərək.

J. QƏDEL.

Mədəni rivalytsejənen qasьv sьlarqa sara kyrelhen.

Kastunin, Jьjgalьf, Işmanьf həm Qumirьf Şakirđər Qaraqoş təbəgenən uqьtьvđarьn taşlap qastьlar. Qumirьf Şakirđe kamsamuldan sьqarьrqa, bьl litundarqa sara kyrergə həm xurlьqlь tamqa jəbeştererge kərək.

„QЬRMAVЬQ“

BERENSE JARTЬ JЬLDA BAŞQORTOSTAN SƏNƏQƏTE

(BSNX rəise ip. Jəhydin məqələhe)

Başqortostan Əlkə sənəqəte berense kvartal esendə prajьzvudstva zadanejahьn ytəp jetkermane: il qa 83 pr. praduksejə birep jetkerelmagən, yd xaqьn teşerev planqa qaraqanda 6 pr. qa ytəp jetkerelmagən həm eşləp sьqarьvđь kytərev 4,5 pr. ytəlmagən. Eşse kesənen aqьmь 5,7 pr. təşkil itə. pridperejatejalarđage prastuj 0,72 pr., praguldar 0,7 pr., avьrьv səbəple bulqan praguldar 3,72 pr., eş vaqьtьnda jəmaqət eştəren ytəv 1,91 pr. təşkil itələr.

VKP(b) Əlkə Kəmitətenen asьq həm kankrit diriktifare bulьvqa həm tulь məmkinlektər bulьvqa qaramaђtan Əlkə sənəqəte II nse kvartalda la prajьzvudstьva zadanejahьn han həm sьjfat kyrhətmələre jaqьnan ytəp jetkermane.

I nse jartь jьl esendə sənəqət oşondaj kyrhətmələr birə: Prajьzvudstьva zadanejahьn 92,3pr.pr. qa ytəlgən. Eş vaqьtь nej barь 37,28 qa fajdalanqan. (Urtasa alqanda). Eşləp sьqarьv 93,5 pr. qa, eş xaqьnьŋ ykev dinamikahь 100,3 pr., praguldar 0,85 pr. qa, avьrьv bulьv səbəple praguldar 3,93 pr., eş vaqьtьnda jəmaqət eştəren ytəv 1,47 pr., eşse kesənen aqьmь 0,96 pr., yd xaqьn teşerev 4,70 pr. urьnьna nej barь 2,28 pr. qa ytəlgən,

Sənəqətteŋ prajьzvudstьva pragramьn ytəp jetkermav səbəptəre tyбəndəgelərđən qibarət:

1. Eşse kesən tulь rəveştə fajdalanьp jetkermav həm eş pratsintьn ojoştorovđaqь jeteşhedlektar: sənəqəttəge eşselərđeŋ isemlek bujьnsa urtasa hanь 17.4 pr. qa ykkən vaqьtta, sənəqət pridperejatejalarenen kybehendə (mixanik zavьtь, Blagavişşin zavьtь) eşselərđeŋ hanь plan bujьnsa bildələngən miqdarqa jetmane, Sənəqəttəge bətə eşselərđen hanь plan bujьnsa bildələngəndeŋ 94,8 pr. tьn təşkil itə, qajhь ber zavьttarđa eşse kese planqa qaraqanda artьq bulьp sьqtь. Məђələn, Zinuv—jevski zavьtьnda eşselər plan bujьnsa bildələngəndeŋ 102,7 pr. tьn, Estərle—Tamaq kyn zavьttarьnda 101,7 pr. tьn, Ələ kyn zavьttarьnda 105,6 pr. tьn təşkil itələr. Bьl xəl eşse kesən fajdalana həm urьn laştьra belməvđe kiltərep sьqardь.

Xatta sənəqəttə bulqan eşse kesə urtasa alqanda barь 67,28 pr. qa qьna fajdalanьlqan, Ə, qajhь ber zavьttarda fajdalanьv pr. tь bьnan da tyбən: Mixanik zavьtь 80,95 pr., Blagavişşin zavьtь 84,00 pr., Trujski fabrige həm Əlaqe ajaq kejeme fabrigь 85,8 pr.

VKP(b) Yđək Kəmitəte həm Əlkə Kəmitətenen kyp kenə diriktifare bulьvqa qaramaђtan, eş vaqьtьnda jəmaqət burьstarьn ytəv əsən eşselərđe stanuktan alьv, oşo kəŋgə tiklem bəterelmagən. Bətə sənəqəttə urtasa alqanda eş vaqьtьnda jəmaqət eştəren ytəv 1,47 pr. qa jetə. Ajьrьm zavьttarđa bьl pr. taqь la đurьraq, məђələn: Tipagerafejələ 1,64 pr., Ələ ajaq kejeme fabrigьnda 1,67 pr., Blagavişşin zavьtьnda 1,98 pr. Ələ kyn zavьtьnda xatta 4,74 pr.- I nse jartь jьl esendə bətə sənəqəttə eşse kesənen aqьmь urtasa alqanda 6.66 pr. təşkil itə, jəqni I nse kvartalqa qaraqanda 1,25 pr. artьq. Ajьrьm pridperejatejalarđa eşse kesənen aqьmь oşondaj rikurt handarqa jetə; Ələ kyn zavьtьnda 12,35 pr., Blagavişşin zavьtь 20 pr., taqta jarьv zavьttarь 23 pr., Kejem tegev fabrigь xatta 50 pr. Bьl xəl prajьzvudstьvaqa eşse kesən berketev eşeneŋ jomoşaq bulьvьn kyp kenə pridperejatejalarđa kyltura—tormoş şarttarьnьŋ nasar bulьvь eş xaqьn tyləvđə jeteşhedlektar, uravnilka bulьvьn kyrhətə. Bьl jeteşhedlektar prajьzvudstьva zadanejahьnьn ytəlməj qalьv səbəptərenen berehe bulдalar.

VKP(b) Əlkə Kəmitətenen satsejalizem jarьşь udarsьlьq, kammunis həm kamsamuldarđь udarniktar safьna tulь rəveştə bьlqtьrьv turahьndaqь 20 nse april qararь Əlkə sənəqəte tarafьnan şulaj uq ytəlməgən. BSNX qulьndaqь tulь bulmaqan məqlymətter bujьnsa prajьzvudstьvalaqь eşselar satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa 72,6 pr. bьlqtьrьlqan.

Pridperejatejə zavьt həm fabriktarđьŋ kybehendə udarnik kammunistar hanьnьŋ asьq iђəbe juq. udarsьlьq hedemtələren, ajьrьm udarniktar, brigadalar həm tsixtarđьŋ udar eşləvđəre arqahьnda inderelgən han həm sьjfat kyrhətmələren iђəpkə alьv juq. Bьl iђəpkə alьv eşe barь tik ajьrьm zavьttarđa qьna unda la tulь bulmaqan rəveştə bara. aqas jarьv zavьttarь gruppahьnda bətə udarniktar 549 keşe bulьp, ular arahьnda kammunistar 57 keşe. 1—13 aqas jarьv zavьtьnda kamsamaldarđьŋ udar tsixь ojoştorolqan, bьl tsix berense jartь jьl esendə planьn 135 pr. qa ytəgən. Aqas jarьv zavьttarьnda udarsьlьq turahьnda nytan məqlymətter juq.

Ələ mixanik zavьtьnda: bətə udarnik eşselər 141 keşe, prajьzvudstьvala par tejə aqzalarь 22 keşe, ularđьŋ 16 hь udarnik. Eşselər arahьnda plan nurmaların arttьrьp eşləp sьqarqan əlgə bulьrlьq udarnik eşselər bar, ləkin eş hedemtələren şulaj uq qəmyman zavьtta satsejalizem jarьşь hedemtələren iђəpkə alьv juq.

8 nse mart isemendəge tegev fabrigenda: bətə eşselər, 917 keşe, satsejalizem jarьşьna 1,0 pr. tь menən bьlqtьrьlqandar. Udar brigadalar 6, ularqa bətəhe 600 eşse bьlqtьrьlqan, şularđьn esenən 138 eşse şturm brigadalarьnda toralar. Udar brigadalarđьn, şulaj uq kammunistarđan bulqan ajьrьm udarniktarđьn eş hedemtələren iђəpkə alьv juq. Bьnda bətəhe lə 104 kammunis bulьp, şulardan 80 keşe, jəqni 76,9 pr. udarnik. Udarniktarđьn saltarь syplangan, maj ajьnda 800 udarnik esenən 300 jalqan udarnik sьqarьp taşlandь.

N. Trujski sukna fabrigь: bьl zavьd satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq jəhətenən kyp kenə unьştarqa ireşkən. I nse kvartalda udarsьlьqqa bətə eşselərđeŋ 47,6 pr. tь bьlqtьrьlqan, II nse kvartalda bətə eşselər 560 bulьp, şularđьŋ 350 he, jəqni 62 pr. tь udarsьlьqqa bьlqtьrьlqan, ejjyl ajьnda bьlqtьrьv pratsintь 62,7 pr. qa jetep, avqьs ajьnda 63 pr. bulдь, şunьn esendə qatьnqьđđar 7 pr. təşkil itələr.

Kyp kenə zavьttarđaqь partejə, prafsajuz ojoşmalarь şulaj uq diriksejələre eşse jalpьnь xedmət kytərelesenə həm aktivlьqьna jetəkselek itə almaqandar, balşeviktarsa eş timpь bulдьrьvqa həm prajьzvudstьvaqa satsejalizem xeđmət mitьdtarьn həm farmalarьn (satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, ytəle brigadalar) bьndap tulь rəveştə inderevgə ireşə almaqandar. Kyp kenə zavьttarđa satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ unьştarь məqlymlmaqan kyp pridperejatejalarđa ytəle brigadalar həm tsixtar ojoştorolmaqan, bətə sənəqəttə urtasa alqanda xeđmatselər han iђəp jəratev eşselərə 30 nse jьlda 356 keşegə, 31 nse jьlda 499 keşegə jəki 40,1 pr. qa (ə eşselər nej barь 17,4 pr.) yђkən vaqьtta udarsьlьq hedemtələre iђəpkə alьnmaqan.

(Huđьmь bar)

PRALITAREJAT DIKTATURAHЬN HAQLAV QORALЬ-SЬJNFI TOTANAQLЬ JƏŞTƏRGƏGENƏ TAPŞЬRЬLHЬN

PRIZЬFQA ƏĐERLEK EŞENDƏGE UŊ APPARTUNIZEM JƏN TЬNЬSLЬQЬ, KILEŞEVSƏNLEK, SAMATYKKƏ QARЬŞЬ BALŞEVIKTƏRSƏ KƏRƏŞ-QЬĐЬL ƏRMEJƏ SAFЬN SЬJNFI TOTANAQLЬ JƏŞTƏR MENƏN TULTЬRЬVĐЬ TƏ'MIN ITƏSƏK

Вьjьlqь prizьf qьđьl ərmejə safьn iŋ totanaqlь jəştər menən tultьrьvqa tejeş.

Irtəgə, Başqortostanda, 1909 nsь jьlda tьvqan jəştərđe eşse—kerəъtejən qьđьl ərmejəhenə saqьrьv вaşlana.

Вьjьlqь prizьf, ilewəđđə satsejalizem sənəqətenen nьqlь yъkən, avьl xuzalьqьn kəlliktiflaş terevdə đur uŋьştarqa ireşkən, şart esndə ytə.

Şul uq vaqьtta kapitalizem dəvlattəre kəndən kən tərənəjep вarqan iqtьjsadi krizes qollo-qonda jəşəjđər. Iqtьjsadi krizes səjəsi krizьsqa əjlənə вarьv menən вurzvazejə həm вurzьva menən pralitarejat arahьnda tьvqan qarşьlьqtar esendə aqtьqqь hulьştarьn hulajđar.

Kapitalizem yđenə qəвer qađьvsь iqtьjsadi krizstən sьqьv julьn, impirejalizem huqьşь menən donjanь jaŋьnan вylev, iŋ вerense nəvвəttə Səvittər Sajuzьna qarьşь huqьş вaşlavđa kyrə. Ular şunьŋ esən də qotoronqan xəldə qorallanalar. Ular đa, вeđđeŋ ilde jaŋьnan kapitalizem ilenə əjlənderev esən вətəvse kuntr—rivəlytsejun kəstərgə (kulak, kuntr—rivəlytsejanir) jarđam kyrhətev taktikahь qəməldə вarьp sьqmav, ulardь turanan—tura Səvittər Sajuzьna tьşqь jaqtan həzym jahav julьna вəjrəj.

Səvittər Sajuzьna qarьşь əđerləngən huqьş həzyme qurqьnьsь, ilewəđ esendəge jaŋь şarait, ərmejəgə sьjnfi totonaqlь, tixnik məqlymətle tən tərвejəhe jaqьnan tađa, ərmejəne tixnik qoraldar menən qorallandьrьv talaplarьna javap вirerlek, jəştər menən tultьrьv вurьsь ajьrьvsa qьtqa itep quja.

Prizьfqa əđerlek eşe turahьnda вulqan matirejaldar, əđerlek dəvrendə вьl вurьstьŋ xəl itel məgənen kyrhətə. Prizьftьŋ əhəmejətenə narьq вirep jetkerə almav nigeđendə uqa əъtən genə qarap, unьŋ əhəmejəte ergəhenə jəməqətselek fekeren ojoştormav, kazunnajьq faktlarь talap jata. Satsejal—sьjnfi jaqtan ərmejəgə jaraqlьlьqьn tikşerev kəmisejələre tarafьnan вətə saqьrьlьvsьlarqa вer terlə itep məs'ylejəthed rəveştə heđəmtə вirev fakьttarьla вar. Вьnan вer nisə jьl elek ylgən prizvьniktar qa „ərmejəgə jaraqlь" tip heđəmtə вirev nьqa fakt вula ala.

Parteja həm xəkymətten, ərmejəgə saqьrьlьvsьlar arahьnda nađanlьqtь вətərev turahьnda ajьrьm qararь вulьvqa qaramaъtan, prizьfqa kilevselər arahьnda uqь—jađa вelməvselərđeŋ % tь đur. Uqь—jađa вelməgən hər вer prizivinik urьndaqь ojoşmalarđьn parteja həm xəkymat dirikttivalarьn tormoşqa atqarьvqa məs'ylejəthed qaravđarđьŋ jənle şahite.

Ərmejəgə saqьrьlьvsьlar arahьnda вulqan avьrьvđarđь darьvlav havьqlandьrьv kampanejahь la kətkən heđəmtələrđe вirməne.

Вətə təвəktər tejerlek вer şartta вulьvqa qaramaъtan, darьvlav həm havьqtьrьvqa вildələngən prizivniktar qajhь вer təвəktə 100 pr. tь menən вьqtьrьlьp, 3040 pr. menən genə siklənep qalqan təвəktərđə вar. Вьl fakt eşteŋ əđelev səвəвe şartta tygel, вəlki, keşelərđə keşelərđeŋ yđđərenə tapşьrь—qan eşkə вulqan mənəsəвəttərendə tip heđəmtə jaharqa tulь xoquq вirə.

Вulqan jeteşhedlektərđe вətərev esən vaqьt вik əđ qaldь. Вьl vaqьt prizьf kənənə ərmejəgə alьnьvsьlarđь ođatьvqa tiklem. Prizьftь udar tiptar menən ytkerev, вulqan eđəklektərđe jahalqan jaŋьlьştarđь eş вarьşьnda вajavaj rəveştə вətərə вarьv вətə prizьf urqьndarьnьŋ вətə səvit jəməqətselegenen вurьsь. Ərmejənə eske jaqtan tarqatьrqa teləgən sьjnfi jat iliminttərđe ərmejəgə indermav esən qəsəkər вylektərenə вildələgən prizivniktarđьn hər qajhьhьn ajьrьm rəveştə er jaŋьnan tikşerergə. Вьl eşkə вətə səvit jəməqətselegen, iŋ вerense nəvвəttə, prizivniktarđьn yđđəren вьlqьtьvqa. Uqь—jađa вelməvse hər вer prizivniktь, prizьf kəmisejəhendə yk, nađanlьqьn вətərev esən ajьrьm keşelərgə wərketergə.

Jəştərđə səjəsi aktiflьq, aŋlьlьq đur. Вьl aktiflьq, aŋlьlьqtь torqa ı səjəsi həm xuzalьq kampanejalarь вurьstarьn tultьrьvqa вətə tulьlьqь menən fajđalanьrqa tejeş. Prizьf punkttarь parteja giniral julьn вojomqa aŋьrьvsь вajavaj prapaganda punkttarьna, prizivniktь mədəni xeđmət menən uratьp alьv yđə genə əjlənergə tejeş.

Prizivniktar arahьnda, prizьf punkьtьna vaqьtьnda həm tulь rəveştə jьjьlьv, iъke mikrutlьq qaldьqtarь—esev, janjallaşьv, xuliganlьqtь вətərevdə satsejalizem jarьştarь ojoştororqa. Вeđđeŋ hər вer uŋьş, şulajuq prizьftь ojoşqan həm planlь itterep ytkərev, ul kapitalistarđьŋ impirejalisьq nejətterenə, satsejal taъistarđьq jalqan jaŋqьravьqtarьna nьqlь udar jahaj.

Nəvвəttəge prizьf, вətə jəməqət ojoşmalarьnьŋ, вətə eşsəndarđeŋ il qurqavsьlьqьn, qьđьl ərmejəneŋ вajavaj kəsən nьqьtьv məs'ələlərenə, вulqan iqtiвarьna вarlav jahav.

Qьđьl ərmejə, tən tərвejəhe jaqьnan tađa jəştər talap itə.

Huqьş xeđmətenə saqьrьlьvsь jəştərđe đarьvlav, havьqlandьrьv eşe, saqьrьlьvsьlardьn tən tərвejəhe jaqьnan xeđmətkə jaraqlьq pratsintьn kytərevđə yđeneŋ вerense nəvвəttəge вurьsь itep quja. Вьl eş, вaşqa saralar menən вer rəttən, qьđьl ərmejəneŋ huqьşsan kəsen kytərevđe tə'min itə.

Вaşqortostanda вegengə kəngə вulqan вььn xəl, вətəhe lə jaqşь tip heđəmtə jaharqa məmkinlek вirməj. Вerhendə вulqan uŋьştar menən вer rəttən, ikenselərendə, narьq вirə almav, qьjьnlьqtar qarşьnda qurqьp qalьv arqahьnda iŋ huŋ dərəzələ qьđqanьş heđəmtələr kyrəвeđ. Вьlar, xatta, urьndarь menən вьl eşte eđəlgən tip iъəplərgə lə mazayr italər. Вьl eşten heđəmtəhen handar menən alqanda şulaj gəvđələnə.

Təвəktərđeŋ 40 pr. tь вirelgən tərtip вujьnsa iъəp вirevđə kərəkle tapmajđar. Вerense miditsinə qaravьn ytkəndər 90 pr. təşkil itə. Darьvlanьrqa moxtaz вulqandarđьŋ 50 pr. tь darьvlana şulardan 28 pr. darьvlanьvьn tamam itə. Timək вьl handarqa qaraqanda heđəmtə вik jaqşьnan tygel. Urьndarđa ytkərelgən tikşerev iъəp eşenen nasar xəldə ikənen kyrhətə. Вьl eştə, səjəsi həm jəməqət ojoşmalarь, xatta eşte turanan—tura yđđəre jetəkselek itergə tejeş вulqan eşselər də, jetarlek tiklem qatnaşlьq i t m ə j đ ə r. Məъələn, Dyrt- Ɵjlə təвək havlьq haqlav вylege yđe ytkərə torqan eşteŋ nej xəldə ikənen вelməj.

Havlьq haqlav kamisarlьqь həm Вaşsik tarafьnan вirelgən diriktivalarđь вelməjđə.

20 nse sintəвerdə prizьf вaşlav darьvlav, havьqtьrьv eşen вəttegə iъəpləgə xoquq вirməj. Prizьftan ođatьvqa tiklem qalqan vaqьt вьl eştə вulqan eđəklək həm jeteşhedlektərđe вətərevdə вətə tulьlьqь həm udar rəveştə fajđalanьlьrqa tejeş. Вьnь, Вaşqortostan Yđək Вaşqarma Kəmitəte həm Havьlq Haqlav Kamisarlьqь yđeneŋ ajьrьm rəveştə sьqarqan qararь (23 nse avqьs) menən jəkmətə. Səjəsi həm jəməqət ojoşmalarь parteja həm xəkymatteŋ вьl turalaqь qararьn вojomqa atqarьvqa, eđəklektərđe вətərevgə jeđ menən вorolorqa tejeştər.

Vrac SVITASLAVSKI.

ƟFƟ PARAVUZ RIMUNT ZAVЬTЬ PRЬZIVNIKTARЬNЬŊ

Başqortostan вətə eşse, kalxuxsь prizivniktarьna

MƟRƏЗƏƏJƏTE

IPTƏŞ PRIZIVNIKTƏR!

20 nse sintəвerdə, Başqortostanda, eşse—krəъtejən qьđьl ərmejə safьna prizьf вaşlana.

Qulьnьqqa qoral alьp yktəner jeđevdəren haqlavqa əđer ređme ikənвeđđe narьqtьq.

Вeđ, huqьşsь—rivəlytsejənir tigən вojek isemde yđeneđđe əвtəreвeđ alьrqa əđerlənqəneвeđme bьlvaqьtta.

Qьđьl ərmis jondođo aвьna вьşqlanqan xəldə yđenen haqlar, xeđmət itevgə sejun eşen davam ittergə teljap, eşşe—krəъtejən qьđьl ərmejəhe safьna saqьrьvdь tulьвьqlьmьm вeđđen safьвьđđь taъarttьqьmь?

Səjəsi đur əhəmejətle вьl məmintt neđ nəmə menən qarşьlajьđ, tsix, zavьt faвriktarđaqь sminalarda, kalxuz, satxuzdarda jaŋь udar вrigadalar ojoştoroldoqmь, pramfinlandь tultьrьv esen kərəş kəsəjđeme, igen əđerləvđə kiŋ rəveştə jəjep jeвərelgən eđəklekвeđ qьđьl aвuz ojoştoroldomь? Prizьfqa əđerlek unь ytkərevđə satsejalizem jarьşь jəjep jeвərelgənme? Prizьftьŋ əhəmejəten kiŋ eşsən jalpьqa aŋlatьvđa massavaj eş jəjep jeвərelgənme? ВEĐGƏ, NƏMƏLƏR EŞLƏGƏNEGEĐ TURAHЬNDA GƏZIT ARQЬRЬ JAVAP ВIRGEĐ.

Вeđ prizьfqa tyвən dəgesə əđerləndek.

Iŋ jaqşь udarsь—prizivniktar dan 37 keşene kamsamulqa, 19 keşene partejəgə alьrdek. Prajьz vuđstavanь nьqьtьv esen prizivniktar yđ tələktəre menən navвattage atpuskalarьn almanьlar. „Prizьf" isemendə 4 udar вrigada ojoştoroldь ike stanuk yđen udar itep iqlan itte. „Prizьf" isemendəge ber tindьr ber vagun tođatelə. Вeđ prizivniktar, jal kendərenen вerehendə eşləp unan kilgən aqsanь „Klim Varosilьf" isemendəge kontarlь kanal fundьna вirevdə əвtərenə aldьlar. Вьnan вaşqa əs tsixtьn eselare „Klim Varoşilьf" isemendə вer kene eşlərgə yđdərenen fundьna вirergə qarar itteler.

Iptəş prizivniktar! ƟSƏNSƏ XƏL ITKES JЬL PRIZIVNIKTƏRE ISMEN AQLAJЬQ. Вətəвeđ вer julь вerđəm, prizьftь вalşeviktarsa anьq itep ytkərergə!

JƏŞƏHEN SATSEJALIZEM TƏĐƏLƏŞƏNƏN ЬŞANЬSLЬ HAQSЬHЬ EŞSE, KRƏЪTEJƏN QЬĐЬL ƏRMEJƏHE HƏM UNЬN JETƏKSEHE VKP(в)!

ƟFƟ PARAVUZ—VAGUN—RIMUNT ZAVЬTЬ PRIZIVNIKTARNЬN DƏJƏM JЬJЬLЬŞЬ ISEMENƏN:

APARЬF, MIRANЬF. TIXЬNЬF, KRUŞINSKEJ.

„PRIZЬF" ISMENDƏ 6417 Qьđьl ьlav.

Вajqь, Mişkə, Jaŋь avьl təвəktərendə eşse kerəъtejən qьđьl ərmejəhenə saqьrьv вerense sintəвerdə вaşlana.

Prizьf punkьtьna ojoşqan xəldə kilev urtasa alqanda 98 pr. təşkil itə. Prizьftь səjəsi - xuzalьq kampanjalarь ytkərev вurьstarь menən вəjləv heđəmtahendə „prizьf" isemendə 4617 jəktən ojoştorolqan 80 qьđьl aвuz menən 12500 sintnir igen tapşьrьla. VKP(в) təвək kamitəte təвək вaşqarma kəmitəte həm jəməqət ojoşmalarьnda maxsus rəveştə вildələngən məs'yl eşselər jetəkselege aъtьnda kiŋ rəveştə mədəni, massa aj eş jəjep jeвərelgən. Punkьtta stinə gəzittəre sьqarьla. 1012 humlьq xəl itkes esənsə jьl zajьmь ta ratьla. „Linin" isemendəge dirzaвьl iskadrilejəhe teđergə 149 hum aqsa jьjnala. 217 prizivnik asa avjaxim 40 keşe muпьrqa aqza itep alьna. 179 dana tərlə gəzitkə padpiska jьjnala həm вaşqalar.

Вьl əs təвəktə saqьrьlьvsьlarđь satsejal sinfi jaqtan nьqlь rəveştə hajlav dəvam itə.

ВƟRƟ, STƏRLE 100 pr. esən huqьşqa

Вərə təвəge huqьş kamisarlьqь prizьftь jaqşь itep ytkərevđə Stərle Tamaq təвək huqьş kamisarlьqь menən jarьşa. Prizьf kəmisejələre 100 pr. tь menən jarьşqa вьlqtьrьlqan. Təвək huqьş inspikturahь həm qajhь вer avьl savittare şulaj uq jarьşqa вьlqtьrьlqan. Jarьş đuqьvьrđarьnda təp punkьttar вulьp eşse krəъtejən qьđьl ərmejəhenə sьjnfi jat, maral jaqьnan tarqalqan iliminttarđь indermav, nađanlьqtь вətərev, punkьtqa ojoşqan xəldə 100 pr. tь menən vaqьtьnda kilev, prizьftь səjəsi həm xuzalьq kampaneala rь вurьstarь menən вəjləv, igen jьjnav, igen əđerləv, prizivniktarđь 100 pr. tь menən asa-avejaxim lagirь arqьrь ytkərev məsələlərə inderelə.

Ру Iqələ jəştərđe qьđьv rəveştə huqьşqa əđerləv вara. HYRƏTTƏ: jəştərđe gaz aвarundьna ejrətev.

„JEŊERВEĐ" „LININ" JULЬ, „LININ ВAJRAQЬ"

1909—nsь jьlda tьvqan jəştərđe qьđьl ərmejəgə saqьrьv ajь ejjyn ajьnan uq вaşlandь. „Вaşqortostan" gəzitenen ejjyn avqьs handarьnda sit iliminttarđьŋ aldaşьp, jəşerenep—tərlə jalqan juldar menən qьđьl ərmejə safьna inergə mataşьv fakьttarь kyrhətelde. Həm jəştərđe armejəga saqьrьv məs'ələhe tirəhenə kalxuzsь, safxuzsь, jarlь qьđaq, jarlь, urta xəllelərđe tuplav eşe kərəklege əjtelde.

Ləkin təвək gəzittəre вьl məsələne aşa atlap yttelər. Satsejalizem təđev eşe həm tьnьslьq səjəsətenen вatьr haqsьhь вulqan qьđьl ərmejə safьn sьjnfi totanaqlь jəştərđən kampliktavajt itevđeŋ nej tiklem məhim, urьn totqanьn aŋlav həm jalpьqa anlatьv eşendə javaphьđlьq kyrhəttelər. Il qorqavsьlьqьn ikeletə kytərə torqan вer midgeldə—prizьf midgelendə aŋlapmь jəki aŋlamajmь tavьş ьđ—tьnhьđ qьna qaldьlar. Prizьftьŋ yđək məs'ələləre ergəhenə jalpьnь tuplamav faktьhь parteja təвək kəmitəttərenen iqtiвarьn вьqtьrьrqa tejeş.

Вьna „Jeŋerвeđ" gəzite (Arqajaş təвəge) Unьŋ avqьs sintəвer ajđarьnda sьqqan handarьnda ni вarь ike məqalə вirelgən. Ulardа qoroqa qьna вirelgəndər. Saqьrьlьvsь jəştərđe prizьftьŋ yđək məs'ələləre tirəhenə eş menən ojoştorov, ulardьŋ ixtejarđarьn insejativalarьn sinfьj вurьstarqa parteja, xəkymət diriktivahьn yđ vaqьtьnda ytəvgə jalqap jeвərevđe „Jeŋerвeđ" gəzite kərəkheđ tapqan.

„Linin Julь" gəzite (Tujmazь təвəge) yđenen sintəвer ajьnda sьqqan 55—56 handarьnda вьl turala hyđ qudqatьvđь kərəkhenməne.

Pralitarejat diktaturahьnьŋ qurqavsьlьq eşen nьqьtьv, kytərevgə вьl tiklem jenəjətle qaraş yđenə tejeşle narьq menən вyləklənergə tejeş.

„Linin вajraqь" gəzite (Вoraj təвəge) Вьl gəzit yđeneŋ 47 nse handa kyp kenə urьndarđa 1909—nsь jьlda tьvqan jəştərđeŋ kənfirinsejələre ytkəreleven jađa. Вьl kustavaj kənfirinsejəneŋ ikense kustaqь prizьjvniktardь jarьşqa saqьra. Вьl qararđьŋ 47 nse hanьnda вaъьla Qarar kankrit вurьstarqa вaj. Ləkin şul qararqa xərəkət, jənlelek вirev qararđaqь kyrhətmələr ergəhenə jəştərđe tuplav eşe onotola. Avqьs ajьnda sьqqan 40—41—43—handa ərmejəgə saqьrьlьvsь jəştər arahьnda eşləv kərəklegen xəterenə lə inderep sьqarmaj.

Вьl ridaktьrđarđьŋ huqьş qurqьnьsьn iъtərenə lə teşərməъlek dərəzələ tьnьslьq menən tə'min itelevđərenen səвəвe: qьđьl ərmejə safьna sьjnfi totanaqlь jəştərđən kampliktavajt itevgə qatnaşmavđarьnьŋ səjəsi izll maqi tamьrь huqьş qurqьnьsь il qurqavsьlьqь eşenə tejeşle narьq вirə almav. Вьlar—uŋ appartunizemqa qajtьp qalalar. Uŋ appartunizemdьŋ xarвi həm il qorqavsьlьqь məs'ələlərendə totqan urьnь xəđer hər kemgə вildəle вulьa kərək.

Qala asa—avjaxim səvite prizьf kampanejahьna qatnaşlьq itmaj.

Qala asa—avjaxim Səvite qьđьl ərmejəgə saqьrьlьvsь jəş—tər arahьnda eşləv məs'ələhen oşo kəngə tiklem xəl itməgən. Qala Səvite tarafьnan prizьf punkьtta ojoştorolorqa tejeş вulqan agitpunkt, tir, asa-avjaxim məjeşə urьndarь вaş tora Prizivniktarđь qarьşь alьv, ulardь asa—avjaxiмqa aqzalьqqa jəlep itev eşe juq.

FRANSUZ AJRAPLANЬNЬŊ HƏLƏKƏTE

Alьnqan tiligramma,—

—„Aq Iđel вujьnda, Tanьp jьlqahь tamaqьnda Fransuz ajraplanь jьqьlьp hələk вuldь. Osovsьlarđan ikəvhe ylde, вerəvhe iъən qaldь, huŋqьhь „Fransuz, Pariz„ hyđenən вaşqanь вelməj„ tine.

Вeđ, tiligrammanь вer kən huŋlap aldьq. Şuqa kyrələ, вeđ đə ajraplan hələk вulqan urьnqa вarьp jetevđə huŋ dərəzələ ge tidlek talap itelde. Вeđ matвuqat xalqь həm вer kino—apiratьr 13 sintaвerđə kis menən julqa sьqtьq. Maşina—„furad„ вeđđe Ɵfənən 180 saqьrьm jьraqlьqtaqь Tanьp tamaqьna taŋ atьvqa alьp вarьp jetkerđe.

***

Hələkət urьnь вeđđən 8 saqьrьmda. Ləkin вeđđeŋ aranь aq tomandan şal jaвьnqan Iđel вylə. Tuqtalьrqa, ujlanьrqa vaqьt juq. Maşina Iđelden təkə jarьnan tyвəngə şьvьştь. Maşina вer kilamitьr samahь jerđe parum qasa jar вujlap вardь; вeđ inde ul iđelgə avmahьn esən „janlь вaqanalar„—terəvđər вulьp вarđьq. Iđelde kistek. Iđelden tyвən hьv jarьвeđđe qьvaqlьqqa alьp kerđe, unь iъsьqьv menən hьrtqa—kiŋ вolonloqqa kytərel-dek.

Uŋ jaqta, terle đurlьqtaqь hađlьqlь tarmaqtar jahap aqьvsь TANЬP jьlqahь tamaqьnda вeđđən вer kilamitьr samahь arь—urman xuzalьqь kanturь: qarşьla, şul uq jьraqlьqta iъke—Вertək avьlь; ə inde вul jaqta hьrt əъtendə, вer jarьm samahь kilomitьr sittə, irtənge qojaş menən,hələk вulqan ajraplandьŋ qajrьlqan qanattarь jaltьraj.,.

Hьrtqa kytərelev menən, вeđđeŋ janqa, Qaltas TВK rəise iptəş Şajmardanьf ultьrđь. Kanturaqa taвan kittek. Kantura tirahenə jьjnalqan krəъtejəndər, jerle vlas keşeləre, ikegə ajьrьlьp, вeđgə jul вirđelər.

Şajmarđanьf, Ɵfənən —180 saqьrьm jerđən вerense kilevselər вeđ ikənlekte əjtte. Ə, huŋ, вьnda kilev esən вeđđeŋ menən вer yk vaqьtta sьqqan ikense maşina, undaqь iptəştər qajđalar?!

Вeđ kilep tuqtaqanda, ike jort arahьnda, aq tufajkь əъtenđən zəŋgər hьv kastym kejgən, urta вujlь, ləkin kəvđəgə kiqsə keşe tərən вer moŋ hьvlьq aъtьnda jьvьnьvьnda davam itə ine. Вeđ jortoŋ kytərməhenə taвan atlanьq, həm ul da maтьq вərsəkle aq həlgəgə qulьn hertə, hertə вeđgə jaqьnlaştь. Вьl вeđgə jaqьnajьvsь keşe, yđeneŋ haqalhьđ həm mьjьqhьđ jeđendə şatlьq вelderep, вeđđeŋ qarşьqa kilep вaъtь. Hul qulьn kykerəgenə qujьp, ejelə вirep, вeđgə qulьn huđđь. Вьl iъtən q a l q a n Dorre ine... ul вeđđeŋ matвuqat həm kino xalqь ikənlekte вelev menən вer tiklem uŋajhьđlanha'la, ul uŋajhьđlanьvьn dəvam itter məъkə, вeđgə вeldermaъkə tьrьştь.

Ixtimal, ul da, yđeneŋ hələkəten jəşergən, jeş-rə kilgən kapital donjahь hьmaq, yđ kanstrukseјəhe menən eşləngən ajraplanda yđeneŋ uŋьşhьđlьqqa osoravьn jəşerergə 'teləgənder..

Dorre вeđđeŋ menən yđe urьnlaşqan jortqa inde.

***

Ɵfələ saqta alьnqan tiligrammalarđьŋ вerəvhendə „вeđđen urman xuzalьqьnda eşləvse вer вelges—Mojsetef fransuz telen вik jaqşь вelə" tejela ine. Şuqa kyrələ, вeđ gərsə, „Вaşqortostan" gəzitenda fransuz telen jaqşь вelevse keşe вulha la, unь yđeвeđ menən almajsa kitdek.

Ə, inde вьndaqь, Fransuz telen „jaqşь вelə" torqan Mojsejef вeđđən də nasarьraq вelevse вulьp sьqtь. Unьŋ fransuzsa вeleve şunan qiвarət:

—Ufa, Birs—tьr, tьr...

Вьl inde, Tanəp jьlqahь tamaqьna, hələkət вulqan urьnqa kilev esən Ɵfənən Вerəgə jynələş alqandar, tigən hyđ вula...

Ə, inde fransejənьŋ Məskəvđə ge vəkələtenən Ɵfəgə kilev esən pujьzda keşe sьqьv turahьnda ul вьlaj aŋlata: təvlə quldarь menən paravuzdaqь purşin xərəkəten jahaj həm tele menən əъtaj.

—„Konsul Məskəv—Ɵfə", tej. Şul hyđđərđən hun inde Dorre „вeđđeŋ Məskəvđəge vəkileвeđ mineŋ janqa kilergə sьqqan ikən..." tigən məqənəne aŋlarqa tejeş... Mojsejef, əgərdə, Dorrene aşarqa saqьrha, yđenen qulьn, вer nisə tapqьr, вoqazьnan qorhaqьna taвa şьvđьra—Mojsejeften fransuzsa вelev ənə şul darazalə ine...

***

Jьqьlqan ajraplandь qararqa вarьv esən maşinaqa kytəreldem. Вaşqa iptəştər, nikter, aşьqmanьlar. Maşinanь, jaqьn avьldardan jьjnalqan irđər, qatьn—qьđđar həm вala—saqalar əjlənderep aldьlar. „Min, ulardan:

—Jə, heđđeŋ вolonda nəmə вuldь? Ajraplandьŋ jьqьlьvь turahьnda nəmə вeləhegeđ?, tinem, horanьm.

Ulardьŋ arahьndaqь вerəv—Вørtək avьlь grazdanь, hələkət turahьnda yđeneŋ вelgənen həjlane:

—„Вьl vaqьjqa 12 nse sintəвerdə irtə menən вuldь. Qa ьnьm siparatьrqa, het ajьrtьrqa kitkəjne. Ul ođıqlanь. Ul qaj tьrqa sьqqan mikən tigən uj menən tədrəne asьp uramdь qaranьm. Ul kyrenməne; Ə inde uramdaqь вaşqa keşelər toman həm irnep javьvsь vaq jamqьr ytəвenən juqarьqa qaraj; qatьn—qьđđar qolaqtarьn javьlqtarьnan qotqarьp nəmə ler tьŋlajdar ine, Mində tьŋlanьm Hava la traktьr tьvьşьnan şьma, ləkin вik kiъken tavьş janraj ine, Tavьş вer jaq вnajqan вer j ь r a q a j q an təъlə вuldь. H ə m kinət đur tupnatqandaqьnan da qatьraq şartlav tavьşь jaurapь.. Jer вelkende, tađrəlar dereltənelər... Jərək qurqьv həm qalьrav esəndə qaldь.

Вeđ əđer jegevle at menən ajalanqa. ajroplan jьqьlьp hələk вulqan jergə taвan kittek. Вeđ qьrьlqan ajroplan janьna jaqьn najqanda təten kyвələre tarala ine.

Taqьn şunьhьnda əjtergə kərək. Ajroplan jergə teşər aldьnan ajroplan jənəşəhendə aq təten kyrenə. Ləkin вьl, təten tygel ənə tege fransuz jəвeşkən sьmьldьq (paraşut) вulьp sьqa.

Dorre satanlaвьraq, jegevle atqa taвan kilə. Unьŋ вerense hyđe„gpy, gpy" вula. Вeđ arвaqa ultьrtьp, oşonda kanturaqa alьp kilə jatqanda, hələkət вulqan urьnqa taвan kilevse Majsejef osoraj. Вьna şul kən nəə вirle Majsejefta tora.

Iptəştər sьqtьlar, ultьrđьlar: həm kittek.

Вeđđeŋ maşina hьrt вujьnsa saptьra' Hul jaqta heđək həm ylən menən qaplanqan jarlь, təptəđ hudьlqan kyl. Kyldeŋ arqь jaqьnda kyrənlek həm kəzə taldarь... Ə inde вeđ вara torqan jaq—tə đgə hudьlqan ujhьvđarqa вaj вolonloqtan qiвarat. Əgərđə вьndaj jergə ajroplan teşergə teləhə—unьŋ qurqьnьstan tə'min iteleve məmkin tygel. Ajraplan teşev urьnь tigeđ вulьrqa tejeş. Ul вьnda juq. Şulaj đa, ajroplan jьqьlьp hələk вulqan urьnqa jetərək вer urьndь, Dorre, jarđamqa kilevse ajroplandarqa teşev urьnь itep hajlaqan. Unda ut jaqtьrqan, həm aq sitsanan „T" xərefenə oşatьp вildələr qujqan. Ləkin, ul yđeneŋ kyđđəre menən qoros qoştarđь nej tiklem eđləhələ, ul ulardь taвa almaj propillirđarđьŋ havanь kiъev tavьşь jaŋramaj...

Ajroplan menən ylem toqondarь jahap osovda đonjala eъtenləktə yđendə jerətkən Dorre tarafьnan jahalqan „ajrodromdь" uđьp əđerək вarьv menən, qorallь haqqa osoranьq.

Haq вeđđe tuqrattь həm eskə, qьrьlqan ajroplan jatqan majđanqa uđqardь.

„Jərəge" jarьlqan, qanattarь qьjralqan ajroplanqa jegermeutьđ sazin jetmaъtən tuqranьq. Hər вereвeđđe nindəjđer вer avьr tьnьq aldь.

***

Ajroplan kyl jarьnan ille sazindar samahь sitkə teşkən. Ajroplan jergə morono—maturь menən qađalьp teşkən. Ajroplandьŋ maturь alqь eləşə jergə ike mitьr samahь tərənlekkə вatqan. Вer nisə meŋ kilomitьrđar вujьnsa havanь đur вer tiđlek menən kiъep kilgən vint ajroplandьŋ qoros propillire təđ kileş jergə sumqan. Unьŋ oso jer əъtənə 20—30 santimitьr qьna sьqьp tora.

Ajraplan morono menən jergə huqьlqasta, qojroqo juqarь kytərelə həm şul uq vaqьtta şartlav вula, Jergə вərelev menən вinzin, вaktarь şartlaj. Ajraplan hələkətkə osoraqan vaqьtta unьŋ вaktьrьnda jeđ вottan artьqьraq вinzin вula. Jeđ вot вinzinden nindəj kəs menən janьvьn jəki şartlavьn jađьp torovđьŋ xazəte juq. Unь hər kem kyđ aldьna kitererge məmkin. Вinzin şartlav arqahьnda ajraplan vaq kiъəktərgə вylenə, selpərəmə kilə. Ajroplandьŋ qojroq jaq eləşə, jergə sumqьn matur həm maturqa jaqьn ultьrьvsь osovsьlarđьŋ qьjralqan əlymin sьralarь menən qьъьlьp, jənselep hələk вulqan kəvđələre aşa taşlana. Jartьgiktarsamahьjer,ajroplandьŋ selpərəmahe menən qaplanqanda Ajroplandьŋ vatьq eləştəre menən qaplanqan вьl jerđen ylən dərə ut menən urьlqandar...

Ajroplan вətenləje menən đur əlymindən tora. Вiş—altь qa kəkrəjgən ryldəge keskenə aqas kiъəgeвən вaşqa aqas taвarqa məmkin tygel.

Hələkət vaqьtьnda qьjralmajsa iъən qalqan вer genə nəmələ juq. Вətə nəmə sьra əjemenə əjləngən...

Qotola almaqan ike osovsьhь qьjralqan əlymin sьralarь yđđəreneŋ rəximhedlektəre menən urtaqa alqandar, qьъqandar, iđgəndər... Matur tirahendə jer, jođoroq xətlegenə qalqansь q ь ъ ь l q a n , i đ e l q ə n вaştarđan s ə в e r ə g ə n mej.

aq jefəktən jahalqan, qanqa вujalqan paraşuttar həm вaşqalar вik kyp

Ə, huŋ вьl qot osqos hələkət nəmənən вulqan? Вьl hələkəttən Dorre nisek qotolqan?!

(HUĐЬMЬ ВAR)

QAJNAN XƏJRI.

„Pralitarejat yse" paraxьtь.

PRUSEJƏLA 20 MEŊ UQЬTЬVSЬ EŞHEĐ

Bajsinвurđa вələkəj Məskəv pralitatejat qalahь səjasəte

BIRLIN. Prussejəlaqь satsejal-dimakrattar xekyməte qađattən tьş dikrittar sьqara. Вьl dikrit вujьnsa Pruseja xəkyməte вydzitte 200 miljun mazkьqa qьđqartьlasaq. Вьl 200 miljun markь kemdər iđəвenə qьđqartьlasaq hun? Ul hamanda şul ess lər iđəвenə qьđqartьlasaq. Pruseja ləməktəp həm вalnitsalar qьđqartьla, uqьtьvsьlar eştən sьqarьla. eşheđđərđen pasuвeja larь kəmtelə, teđəv eştəre tuqtatьlasaq.

Pruseja xəkyməte eşselər jal pьhьn talav pragramdarьn ytkər gən vaqьtta, kamparteja pralitarejat qalahь səjəsəten iqlan itə.

Kyptən tygel, BAJSINBURQ qalahьnda hajlanqan qala вaşlьqь kammunis eşselərđen dəjəm jьjьlьşьnda, „Girmaneja вurzьvazejəhenen yđ yđenə jar đam pragramьna" javap itep, eş səndərđen yđ ara jarđam pragramь turahьnda đur telmər həj ləne. Telmərđə həjləngən Pralitarejat pragramь tyəndəgelərđən tora: palitsejə taratьlьp, unьŋ urьnьna eşselər militsejəhe ojoştorola, вьl militsejə jalpьhь eşse ojoşmalarь tarafьnan teđələp. zavьt xuzalarьna halьnqan məxsus naluk iđəвenə totolasaq. Eşsəndərđe вelgenlekkə teşərə torqan his вer qađattən tьş dikrit вojomqa atqarь'lmaj; eş xaqtarь qьđqartьlmaj eşheđđərr hər terlə tyləvđərđən qotqarьlalar; вetə eşheđđər esən də xaqlь jəməqət eştəre ojoştorola; pralitarejat ojoşmalarьnьŋ jьjьlьştarь, dimanstratsejalarь tьjьlmaj həm his kem tarafьnan da kantryla janalmaj: Millisatsejəlistarqa həm „stalnaj şlym" sajuzьna qarşь qatь saralar kyrelə. Məktəptərđe jaвьv tuqtьtьla, kirehensə janь məktəptər həm вalnistar halьv plan darь teđelə.

Kammunis qala вaşlьqьnьn вьl dikalartsejəhь, milli—satsejalistarđan alьp s—dimaktattar gəzitenə tiklem đur tavьş quđqatь. „Birzin—sejtyng" вьl diklaratsejənan qurqьnьsqa teşəp,BAJSINBURGTЬ qalahьna вələkəj məskəv" tip isem вirə.

Вetə вurzьva gəzittərenen nej esən qavqa kytəreve aŋlaşьla. BAJSINBURG QALAHЬ BƏLƏKƏJ QENƏ KYLƏMDƏ, KAMPARTEJƏNЬŊ VLASTЬ ALQANDЬŊ HUŊЬNDA NƏMƏ EŞLƏJƏSƏGEN KYRHƏTƏ. QAla вaşlьqь kammunistьŋ вьl yrnəge, s—dimarat eşselərenen kamparteja jaqona sьqьvьn tiđ ləter. Kammunis qala вaşlьqьn вьl pragramdь iqlan itkən esən urьnan sьqarьlьr, ləkin unьŋ pragramь kamparteja esən kəslə, agitatьr вulьp qalasaq.

GARTMAN

Pruseja la 20 meŋ uqьtьvsь eşheđ qaldь

Girmanejənьn siktən tьş „ikanumejə" dikrittəre məktəp rasxuttarьn qьđqartьvqa nьq əhəmejət вirə.

Xatta „Birliner tagaвlatt" gəzite lə prajket вujьnsa jađqanda,—Вeđ, məktəptər eşe ølkəhendəge вьl kilasək siktən tьş ikanumejə jahav turahьndaqь dikrittəŋ məktəpte kyp jьldarqa artqa taşlavьnan qurqьвьđ, tip jađa.

Prajektь вujьnsa uqьtьvsьlarđьŋ eş xaqtarь həm məktəp esselərenen hanьnьik nьq qьđqartьv qarala. Вerense navвatta jəş uqьtьvsьlar qьđqartьlasaq.

Şulaj itep, вьl qьđqartьv yđenə kyrə rivalytsejun nastrajenejələ jəş uqьtьvsьlarqa „tađartьv" ytkərep, məktəp eşendə tik „hьnalqan" riaksejun „tərвejəselər" genə qaldьra.

Siktən tьş dikrit jəş kestərgə juqarь məktəptərđə qilmi eştərgə kerev julьn вikləj.

„Fassişe sajtung" gəzite,—dikrit вujьnsa juqarь məktəptərđə qilmi eş alьp вarьv jəş kestər esən вik ьşanьsьđ xəl tьvđьra, tip jađa. Gəzitten kyrhətevə вujьnsaqьna kəm tigəndə 4 000 qilmi eşne eşheđ qalasaq.

Maqarif ministrьlьqьnьn atcutьna qaraqanda, siktən tьş dikrit nəşer itelevgə tiklem yk kin kyləmdə uqьtьvsьlarđь вigerək tə tyвən məktəptərđən qьđqartьv ytkərelə.

15 nse majqa Pruseja la 2000 meŋ uqьtьvsь eşheđ вula. Вьl han Pruseja laqь uqьtьvsьlarđьŋ ⅓ eleşen təşkil itə. Siktən tьş dikrit Pruseja məktəptəren вik nasar xəl esndə qaldьra.

Girmaneja eşheđđəre neŋ talaptarь

BIRLIN. Eşheđđərđen вetə Girmaneja kəmitəte вetə eşheđđərgə həm eşsəndərgə qarata vazvaneja tarattь. Вьnda ul вer dəm frunt menən aşьqqa moxtazlьqqa həm Girmaneja вurzьvazejəhьnьŋ jalqan raveştə əđerləngən „qьsqь jarđam" đarьna qarşь kerəşkə saqьra. Vazvaneja kyp kankrit talaptar quja.

Nindəj genə вulmahьn xeđmətte keslap eşlətevđe juqqa sьqarьvđь, xəkymət jarđamь almaqan eşheđđərđe yđđərenəŋ вetə eşheđ torqan vaqьttarь esən krizis pasuвejahь alьvsьlar rəzrətenə kertevđe, вetə eşheđđərgə lə tigeđ raveştə 42 marka miqdarьnda вirəvđe, pritprejətejələrđe вuşaqan urьndarqa eşheđđər kəmitətenen kantrulь aвtьnda eşheđđərđe jəвərevđe talap itələr. Şulaj uq xəkymət tarafьnan qьş ajđarьnda eşheđđəgə pasuвeja вirevđe, eşheđđərgə qьşqь kejem, məktəptərgə jьlь aştar ojoştorovdь, maxsus kyp kyxnə h. в. talap itelə.

„EŞ XAQTARЬ KYTƏRELƏSƏK"

LUNDЬN, 17. Invirgodondan xəвər itevđərgə kyrə, unda torqan 16 karapqa Nimes dingeđenə sьqьrqa signal вirelgəs, matrustar jakьrdь kytərevđən вaş tarttьlar. Xəl hamanda вildəheđ kejə qala.

Dingeđ eştəre ministьrь Ostin Cimвirlin tyвənge palatala sьqьp həjləgəndə, xəkymət flut cindarьnьŋ tyвənge katigurejəhь xəlen jeŋeləjtev məmkin legen tikşerə—tip вelderđe Palata rəise flut esendəge xəl turahьndaqь məs'ələ вujьnsa diskusseja aşьrqa rexsat itmane.

Angleja flutь matrustarьnьŋ vasstanejəhь

Atlantik flutьnьŋ manivrđarь tuqtatьldь

LUNDЬN, 17. Angeleja dingeđ flutь marəktər neŋ vasstanejəhь вer ađnanan вire davam itə. Вьl vaqiqanь Angeleja impirjalistarь jəşerep kildelər. Vasstanejənьŋ kesəjeve, вьl vaqiqanь jəşerep qalьrqa məmkinlek вirməj.

Angelejənen Makdanalt xəkyməte вaşqa „ikamnumejə" saralarь menən вer rəttən, matrustarđьŋ da eş xaqtarьn 25 pr. qa qьđqartьrqa вulqanь. Eş xaqtarьn qьđqartьv iqlan itelev menən, huqьş karaptarь pratis mitingьlarьn вaşlanьlar. Mak—danalt jəşeren raveştə teşlək puttarьna sьqhale, matrustar vasstanejəhьn tuqrata almanь.

Mitinga вetə karaptarđa la davam itə. Manivrqa sьqqan matrustarđa kamandirdarьnьŋ prikazdarьn tьŋlamanьlar. Şul səвəвle manivrqa sьqqan 16-meŋ matrusь 40 karaptь kire qajtarьrqa məzвyr вuldьlar.

Əle hamanda Angelejənьŋ terle purttarьndaqь huqьş karaptarьnda tuqravhьđ mitingalar davam itə Matrustar mitnga jahav menən genə qalmajsa, yđđərenen arahьnan vəkildər hajlap, kymək qarizalar menən xəkymətkə jeвərələr.

Xəkymət həm вetə вurzьva gəzittəre, вьl vaqiqalardь jəşerələr, вer gəzittə вьl turala endəşməj. Sənki вьl flut—Angleja huqьş fluttarь sistimahьnda iŋ đurdarьnan hanala. Вьl vaqiqalar rivalytsejun вulmahalarđa, kapitalizem krizenen həm ja—pьrьnьŋ rivalytsejun qudqalьşь yđeven kyrhətələr.

ISPANEJƏ EŞHEĐĐƏRE ВAŞ KYTƏRƏLƏR

MADRID. Xalьqtьŋ manarxistar həm dinejələre tarafđarđan kyrə a l m a v s ь l ь q ь yđkəndən yđə. Вьl kyrə almavsьlьq oşo partejələrđьŋ səjəsi sьqьştarьna qarşь kerəşkə əverelə BILBAOLA jəş millətselər menən jəmhyrejətselər arahьnda вareleş sьqtь. Вьl вareleş vaqьtьnda вerəv ylterelə, ike keşe qatь jaralana.

MADRIDTA eşheđđər tarafьnan xəkymətteŋ xərəkətenə qarşь pratis dimanstratsejəhь ojoştoroldo. Вьl dimanstratseja palitsejə tarafьnan taratьldь.

FIGYƏRASTA Girona ølkəhendə, palitsejənen вer вareleş vaqьtьndaqь xərəkətenə qarşь dəjəm pratis zaвastufkahь вaşlandь.

XIRINDOTE HƏM GVƏKASTA, Tolido ølkəhendə avьl eşselərə zaвastufka iqlan itelər. Вьnda kyp jer вiləvselərgə qarşь sьqьştar вuldь. Gvəkasta jer вiləvselər avьldь taşlap sьqьrqa məzвyr вulđьlar.

SIVELEJƏLƏ artilirejə haldattarь nasar aşatьvqa qarşь pratis вelderep вunt kyrtərdelər.

Satsejalistik xeđməte ilenə

GILSINFORS, 17. Вurzьva gəzittəre qajqь menən вelderələr ki, vlastьŋ siktən rajundarьnda hər kən savit tirriturejəhьna sьqьrqa ыntьlьvsь eşselar həm eşheđđar terkemdəre totolalar. Eske eştər ministьrь qaşьp sьqьvsьlarđьŋ qulqa eləkkəndərenə iŋ qatь jaza вirergə prikaz вirđe.

SIVYASTUKLIS TRISЬ NЬŊ MƏSYL EŞSELƏRENƏ SUT PRATSISЬ ВAŞLANDЬ

Məskəvđə SSSR juqarь xalq sutь, Sivvastuklis trisь məs'yl eşsələrenen eşen qaraj вaşlanь. Sivvastuklis trisь—вetə sajuzda əhemejəte вulqan urman sənəqəte tristarьnьn iŋ erelərenən hanala, unьŋ qaramaqьnqa 8 miljun 7 meŋ gektar urman вar. Tristьŋ 126 meŋdən artьq xeđmətkəre вar. Oşo tiklem đur tristьŋ вaşьnda torovsь idara rəise Kanyxindьŋ jetakselege вik nasar вulqan. Ul parteja ojoşmalьrьnьŋ; tristaqь jəməqət ojoşmalarьnьŋ hyđenə iqtiвar itməgən. Kanyxindьŋ вьl xəlenən fajđalanьr, tristaqь вelgestər qotьqosloqtarđa eşləgəndər. Tris aparatьnan sьqarьlqan вojoroqtar aqas əđerləvđe eđəvgə genə jarđam itkəndər.

Şunьn вeđəmtahendə tristьŋ prajьzvьtstva pragramь tultьrьlmaqan

Sut skamejəhendə: tris rəise KANYXIN, prajьzvьtstva—tixnik вylege mədire ZYJKUF, idara aqzahь həm urman вylege mədire—Kydrin, kammircski—finaŋs вylege mədire TRUJSKI, tə'minət вyleg mədire KRINKIN, splaf вylege mədire Jerşьftar ultьralar.

Əle вьlarqa sut вarа. Sivvastuklis trisьnьŋ məsyl eşselərə sutta yđđərenen qəjptəren tanalar.

— „Вeđ aвьjьktif qьjьnlьq tarđьŋ qorвanь", tejđər.

Sdilşinanь tulьhьn sa indererge

MƏSKƏV, 17. Kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьvđa unьnştarqa ireşelde.Jьj nav eşe osoronda, kalxuzdar estən ike eləşə xeđmət xaqьn sdilni sistima menən tyləvđe təzrivələ ytkərə вaşlanьlar, sdilşina nigeđendə xeđmət dissiplinahь kytərelde həm eşləp sьqarь ş yđte. Kalxuz sintьr idarahьnьŋ huŋqь ultьrьşьnda вьl unьştar kalxuzdьn sdilşinəgə kysev jomqaqьn tikşergəndə вьđьp kitelə. Daklatsьlar tarafьnan kiterelgən matьrejaldar kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv вujьnsa eşte faqət вaşlandьqьna əle tip iđəp lrgə məmkin ikənen kyrhətələr Kyp kalxuzdarđa sdilşinaformalnьqьna ytkərelgən. Kyp vaqьttaavansьlar xeđmət kenə вujьnsa tygel, ə jan вaşьna вirelə. Urazaj jьjьnav kampaneja hь вaşьna xeđmət kenə iđəpkə alьv вetməjəjne, Kalxuzsintьr idarahь sdilşinane inderev вurь sь вьl kengə tiklem siselməgən kejə qala—tip ajtep kitə. Kalxuz ojoşmalarь kalxuzdarda xeđmet xaqьn tyləv sistimahьn jenteklap tikşereqə, sdilşinanь вodovsьlar menən ajavhьđ kerəşergə tejeştər. Rajun kalxuz sajuzdar kalxuzdarđa məs,ylejəthedlek te вeterevgə ireşergə teteştər. Вrigadalar esendə tigedləvgə ajavhьđ alpur вirelergə tejeşle. Faqət hər вe- kalxuzsьnьŋ eşləp sьqarьvьn ajьrьm raveştə iđəpkə alьvqьna sdilşinanen derəđ nigeđe вulьp hanala. Вyləkləvđe kiŋ raveştə tərzrivəla ytkərergə kərək.

26 nsь sintəвərđə aj totolasaq

26 nsь sintəвerđə totolov Məskəv vaqьtь menən 20 səqət 54 minutta вaşlana. Tulь totolov 22 səqət 6 minuttan 23 səqət 31 minutqa tiklem hudьlasaq. Aj kylətkə aвtьnan O səqət 42 minutta sьqasaq. Вьl inde tən urtahьnan hun, timək 27 nse sintəвer вula.

25 nse SINTƏВER-MƏKTƏP KƏNӨ-

UDƏK KƏMITƏTTEN ВAŞLANQЬS HƏM URTA MƏKTƏP TURAHЬNDAQЬ QARARЬNЬŊ YTƏLEŞEN GINIRAL TIKŞEREP ВARLAV KƏNӨ.

25 sintəвer—məktəpkənə

Parteja Ølkə Kamitəte qararь menən 25 nse sintəвerenən вetə Başqortostanda məktəp kənə ydqarьla. [illegible]

[illegible]

məktəptərdə palitixniklaştьrьv вujьnsa вulqan eşselər [illegible]

[illegible]

Şulaj uq kalxuz, M.T.S. [illegible]

[illegible]

lardьŋ вalalarьn өť həm ajaq kejeme menən tə'min itevđə nej nəmə eşləgənlege turahьnda xisap вirergə tejeş.

Məktəp yđe lə вьl kəndə pralitarejat həm jəməqatselek [illegible]

ANDEREJEF

Вьl mədirde tikşerep qaraqьď ale

Sarman [illegible]

Вalalar jalanqas, tađalьq haqlav juq. 2 şər aj munsa inderelməjđər həm вaşqa jeteşheđləktər tulьp jata.

,,JENEL KVALIZJƏ,,

MƏKTƏP HƏM UQЬVJORTTARЬN BINALAR MENƏN TƏ'MIN ITEV TURAHЬNDA.

BYBK NEŊ

31 nse jьl 9 nsь sintəвer qararь.

[illegible]

aŋ—вelem julьna fajđalanьv esən təвək başqarma kəmitəttəre qaramaqьna tapşьrьlqan mədəni ojoşmalarđьŋ вinalarь aŋ—вelem eşənə fajđalanьlmaqanь kyrenə.

Məktəptər haldьrьv esən jeвərelgən kridittar tulьhь menən вirelməjdər. Kapitalnьj həm tikyşşej rimunttar вik ođaqqa hudьlalar. Qømymən məktəptər teđev eşenə вik ađ iqtiвar itelə. Xalq məqərifendə məktəp həm uqьv jorttarьnьŋ вinalar, qømymi jataqxanalar menən tə'min iteleve iŋ məhim şarttarđan вulqanlьqьn janь uqьv jьlь kilep jeteven, вaşlanqьs dəjəm məзвyri uqьv inderev həm məqərif urgьndarьnьŋ aldьnda məktəp seltarđaren kiŋəjtev вu rьsьnьŋ qujьlьvьn iqtiвarqa alьp Вaşsik prizidejumь qarar itə.

[illegible]

IV. Вaşzilgrazdanstrujqa ƷIjьlqa məktəptər haldьrьv pla—nьnьŋ tulьhь menən ytəleve esən tejeşle saralarьn kyrergə.

V. Təвək ojoşmalarь tarafьnan məktəp вinalarьnьŋ вaşqa vidmьstьvalaqь ycrizdinejələrqa zakunhьđ вirelevđəren şunьŋ menən вergə təвək ojoşmalarđьŋ məktəpte вinalar həm jataqxanalar menən tə'min itev saralarьn kyrməvđəren tikşerev eştəren вaşqortostan prakaruraa tapşьrьrqa. Xalq Məqərife kamisarlьqьna məktəptər teđev turahьndaqь rivəlytsejun zakun sьlьqьn вođovđaqь fakьttarđь prakuraturaqa tapşьrьvđь jəkmətergə.

Вaşsik rəise urьnвađarь:
AKIMЬF.

Вaşsiktьŋ vaqьtlь sikritarlьq vazifahьn ytəvse: В. KƏAJЬF.

Ukьv jorttarьn Sittər đən tađartьrqa.

Məktəptərđə oşo qasa sit ilimint вalalarь terlə juldar menən eşse həm eşsən вalalarьnьŋ urьndarьn вiləp kilələr. Məđəlan:

Dьvan — Məsetle təвəgenen elekke ataqlь mextəsip Əxmətşin Qinejət həm unьŋ aqaj-enehe 29-30 nsь jьldarđa kuntьr rivəlytsejun eştəre esən hərgengə jeвərelgən həm tejeşle jazalarьn alqandar. Вьna şul mextəsip вalalarь xəđerge kəndə səvit məktəptərenə ojalaqandar. Qaleja Əxmətşinaв nsь məktəptə uqь. Qəfifə Əxmətşina 27 nse jьl Linin məktəвenən qьvьlьp sьqarьlha la, kamsamuldar safьnda qalьp terlə urьndarqa kamandirufkaqa jerəp jata. Вьnьŋ sьjnfi jaqьn tikşerep qarav sь juq.

Ə, вajtaq qьna eşsələrđen вalalarь məktəptən tьşta jerəjđər.

Məđəlan: Вaşkamвinatta eşləvse вaşqort, tatar вalalarьnьn вajtьqь uqьvhьđ. Ularqa məktəp. uqьtьvsь juq. unda Eşsələrđen nađanlьqьn вetərevgə (вigerəktə вaşqort, tatar eşsələrenen) iqtiвar itelməj.

Uqьv jorttarьna ojalaqan sit ilimint вalalarь şəfqəthed raveştə qьvarqa, ularqa totolasaq aqsanь eşse вalalarьn 100 pr. uqьvqa ьlьqtьrьvqa sarьf itergə, şunьŋ menən вergə sənəqətte eşləvse eşsələrđen nađanlьqtarьn вetərev esen aşьqtьrьrqa kərək. Вeđ вьnь talap itəвeđ.

„EŞSE"

Rıdaktьr urьnвađarь: Z.Kajьpkul

Вelderev

Вaşnarkamzim ergəhendəge kəmisejənen oşo jьl 20 nse ejjyldəge qararь вujьnsa Вaşxlipzivsajuz вetə Вaşqortostanda jənle tartьv kesən (attar, dejələr) tep əđerləvse вulьp tora, şuqa kyrə ojoşmalarqa tartьv kesən yđlektərenən əđerləv tьjьla.

Jənle tartьv kesə menən planlь raveştə tə'min itelev esən вetə ojoşmalar həm jaŋь teđeleştər yđđərenə kərək вulqan jənle taratьv kesən horap oşo jьldьŋ 25 nse sintəвereиən də huŋqa qalmaj Вaşxlipzifsajuzqa zajafka вirergə tejeştər

Вьl zajafkalarđa ojoşmalar 1931 nse jьldьŋ 4 nse kvartalьnda şulaj uq 1932 nse jьldьŋ 1, 2, 3, həm 4 kvartaldarьnda yđđərenə kərək вulqan jənle tartьv kesənəŋ miqdarьn kyrhətergə tejeştar.

Kyrhətelgən srukka zajafkalarьn tapşьrmaqan ojoşmalar jənle tartьv kesə menən tə'min itev planьna inderelməjəsəktər.

„ВAŞXLIPZIVSAJUZ"

Вetə straxavajt itevsələr diqqatenə.

Hunqь vaqьtta вetə straxavajt itevsələr statistika talundarьn həm rasxut vidьmьstьvalarьn hunlap tapşьra вaşlanьlar, şulaj uq kyp vaqьtta yđđərenen halqьn qaraştarь arqahьnda rascut vidьmьstьvalarьn jaŋьlьş tultьralar.

Straxavaneja tyləvđəre вujьnsa iđəpləşevđeŋ yđəkləşterelgən tərtiвe inderelgəndən huŋ dəvlət вydzitendəge qajhь вer ycrizdinejəhəmpritprejətejələr statistikatalundarьn satsejal straxavaneja urqьndarьna вetenləj tapşьrmaj вaşlanьlar, ə SSSR Maleja xalq kamisarlьqь həm Dəvlət вankьhьnьŋ 1929 nsь jьl 23/XI №684 instruksejəhь вujьnsa straxavajt itevsələr statistika talundarьn motlaq tapşьrьp tororqa tejeştər.

Satsejal straxavaneja idarahь statistika talundarьn həm ras—cut vidьmьstьvalarьn tapşьrmavđa jəki jaŋьlьş tultьrьvđa qajeple вetə keşelər jenəjat kudiksejьnьŋ 133 matdəhe вujьnsa məs'ylejatkə tartьlasaqtarьn вelderə.

ВAŞNARKAMTRUDTЬŊ SATSEJAL STRAXAVANEJA IDARAHЬ.

„cojoз мясo" idarahь oşo jьldьŋ вerense yktəвerenən Məskəv qalahьnda вaş вuxgaltirdar həm insteruktьrвugxgaltirdar jeteşterev esən 6 ajlьq kurьs ojoştora.

Kursanttar dəjəm torlaq menən həm ajьna 200 hum miqdarьnda stipineja menən tə'min itelələr.

Вьnan вaşqa jənə kursanttar jaвьq raspriditelga вerketelep ularqa zaвurnaj knəgə вirelə.

Kurьsqa (xoquqhьđ larđan вaşqa) вetə uqьrqa teləvselər alьna, ləkin ulardьŋ 7 jьllьq məktəptən də tyвən tygel вelemdəre вulьrqa həm iđəp eştəren jərətəv jahətenən 5 jьldan da kam tygel praktik stazdarь вulьrqa tejeşle.

Taqdimdərde "cojoз мясo„nьŋ Вaşqortostan kraj kanturь вaş вuxgaltirьna təpşьrьrqa, ədris: Өfə Jagyr sazanьf uramь, № 45.

Taqdimdər 23 sintəвerga tiklem qaвul itelələr.

"cajoз мясo„ 1—3

Вetə təвək gəzittəre həm kyp tirazlь gəzittər idarahьna.

Təвəktərđə sьqьvsь вađma gəzittər həm stiklagrafejəla вađьlьvsь gəzittərđen idaralarь yđ gəzittərenen hər numirьnan tərtiple raveştə 3 danahьn parteja, ӨKneŋ matвuqat siktьrьna jeвərep tororqa tejeştar.

Ədris: Өfə. Savit uramь № 14 siktьr picat.

PARTEJƏ ӨK NEN MATВUQAT SIKTЬRЬ.

SSSR Dəvlət вankahьnьŋ Вaşqortostan kanturь

В E L D E R Ə

1931 jьldьŋ 15 sintəвerendə Məskəvđə „1929 jьlqь pratsinthьđ zajьmdьŋ" 10 nsь tirazь ytkərelə.

TӨP OTOŞTAR:

1 otoş	100.000 humlьq	5 otoş	10 menər humlьq
1 „	50.000 „	10 „	5 „ „
2 „	25 meŋ „	50 „	вerər meŋ „
Вetəhe 5600 otoş,		1, 053.100 humlьq	

Вьl zajьmdar SSSRđьn вetə kridit ycrizdinejələre tarafьnan his вer tolqarhьđ həm summahь sikləngən miqdarđa hatьlalar həm hatьp alьnalar.

Ssudalar вuligatsejanьŋ naminal xaqьnьn 60 pr—tь miqdarьnda вirelələr həm teləgən vaqьtta pildjavitelskej kvitansalar menən rəsmiləşterelələr.

1—4. DƏYLƏT ВANKЬ

U R A L

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa5 səqət tən asьq

Вegen ikranda:

Limьntьf rumanь вujьnsa teđelgən kartina.

BILA

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

G U R Ь N

KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 ta asьla.

17- Sintəвerđə вaşlap.

TERE MƏJET

L. Talstuj əđərenən drama 7 вylektə

ANUNЬS: QATЬN.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglafilt vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEĐE!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬHЬ

13 JЬL SЬQA

21 SINTƏBER 1931 JЬL №206 (507)

KӨNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, KURPS №1

TILIFUN NUMIRDARЬ:

Ridaktar . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Sats. jalirema jer eşlav aylege . . . 5—02
Iqlandar ham eleşma . . . . . 5—72
Kantura . . . . 1—11
Tenge ridakseja . . . . . . 1—15

Xuzalьq iђəbe brigadalarь

XUZALЬQ IЂƏBE BRIGADALARЬ, XEĐMƏTTE TIGEĐHEĐLEK HƏM EJƏHEĐLEK—JAVAPЬHЬLЬQTЬ BƏTƏRƏV NIGEĐENDƏ ӨJOŞTO ROVSЬLAR BULЬV JAQЬNAN ULAR SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDAR SЬLЬQTЬŊ TӨP FURMAHЬNAN BULЬP KILƏLƏR HƏM BULЬP QALЬRQA TEJEŞTƏR.

(„PRAVDANЬŊ" BAŞ MƏQƏLƏHENƏN)

20-SINTƏBERĐƏN SILUSLAV UDAR 10 KӨNLƏGƏ BAŞLANDЬ

KAMSAMUL SILUS ӨSӨN KӨRƏŞTƏ BALŞVIKLЬQ KYRHƏTERGƏ TEJEŞ.

XUZALЬQ IЂƏBE BRIGADAHЬ-UDARSЬLЬQTЬŊ JAŊЬ BAŤQЬSЬ.

Gəzitebeđđeŋ bəgengə hanьnda bařьlqan SSSR juqarь xalq xuzalьqь səvite həm V. S. P.S tьŋ „xuzalьq iђəbe brigadalarь" turahьndaqь qararь. Idara-xuzalьq həm prafsajuz ojoşmalarьnьn, xuzalьq iђəben brigadalarqa kyserev esen kiŋ jəjev həm uŋьşlь atqarьv esen bətə şaraittь tьvđьrьv ;bьl eştə praktik jarđam kyrhətev həm bьl jaŋь xərəkət menən nьqlь jetəkselek itevđəren talap itə.

Bьl qarar kiŋ eşse, aşsən jalpьqa nqlь aŋlatьlьrqa həm udar brigadalarđь massavaj rəveştə xuzalьq iђəbenə kyserevđen başlanqьsь bulьp xeđmət itergə tejeş. Bьl qararđь bojomqa atqarьv iptəş Stalin talməre bujьnsa birelgən jetəkselek-jaŋьnan teđev eştərenen nigeđ ilimintalrьn tulьhь menən bojomqa atqarьvđьŋ hıđьmь bulьp kiləsək.

Huŋqь vaqьtta satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ yђevende, iŋ əhəmejətle ber xəl xuzalьq iђəbe brigadalarь ojoştorov bulьp tora. Xuzalьq iђəbe brigadahь xəđer yđək sənəqət ӨLKƏlərendə (Linigrat h. b.) unar meŋləgən udarniktarđь yđ esenə alьp pridperejətejəlargə, kiŋ rəveştə jəjelə. Məђələn. 1 nse avqьsqa xuzalьq iђəbe brigadalarь hanь 197 pridprejətejəla 5.174 kə jetə. Ləkin beđđen Başqortostan kylaməndəge prjdperejətejərđə xuzalьq iђəbe brigadalarь bətenləj inderelmagən, Ølkə ojoşmalar qudqala almajđar ole.

Xuzalьq iђəbe brigadalarь pridperejətejə la han həm sьjfat japqьlarьnda, bььnanda prajьz vudstьva ølgəşevđəren birə al də. Jar. Xuzalьq iђəbe brigadalarь 'bulqan zavьttarđьn pramfin plandarь yđ vaqьtьnda bulьp tultьrьvđarь bьnь dəreђ laj.

Xuzalьq iђəbe brigadalarь xeđmətte, tigeđhedlek (uravnilufka) həm javaphьђlьqtь (azlicka) bəterev nigeđendə ojoştorovsьlar bulьv jaqьnan ular satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ təp furmahьnan bulьp kilələr həm bulьp qalьrqa tejeştər.

Xuzalьq iђəbe brigadalarь xəđer satsjalistik sənəqəttəŋ kidək tage burьstarьna javap birerlek ađarsьlьqtь ojoştorov furmalarьn eđlənevđəverenən ytep, kəkrit burьstarđь basqaralar.

Ul burьstar: uravnilufka həm javaphьђlьqtь aђlьqlamajьtь bəterev, xeđmətte dərəђ ojoştorov, plandь han jaqьnan qьna tygel sьjfat kyrђməhe jaqьnan da tultьrьv, prajьzvudstьva tixnikahen tulь yđləşterev prajьzvudstьvanь ratsejanallaştьrьv eştəren alqa həreydən tora.

Xuzalьq iђəbe brigadalarь, tsix idarahь menən dugьvьr tədeşev nigeđendə eşləjđər. Bьl dugьvьrđa brigadaqa birelgən zadanejanь həm uqa qarşьlьr plandarьnьŋ han həm sьjfat jaqьnan da (pragulьr həm ləq-raldarьna karavnaj qaraştь bətərev h.b) ətultьrьlьvьn tə'min itev hər ike jaqqa (idaraqa-brigadaqa) jəklənelə.

Brigadanьŋ idara tarafьnan birelgən zadanejanьn arttьrьp ytəvđən alьnqan ikanumejə menən bergə bulqan ikanumejanьn mahьnьn qatь pratsintь iђaben də ajьq bьjlə birelev məzbyrejaten idaraqa jəkmətelep unь dugьvьrđa kyrhətelə.

Şunьŋ menən bergə byləkte qarşьlar planьn tultьrьvđankilgən fajđaqa qarata birelergə tigən jəmehs qaraştarqa sik qujьlьrqa tejeş.

Xuzalьq iђəbe brigadalarьna qarьşь teriesə jaŋьlьş qьraştar urьndarđa unь bođovđar kyrenə

Ularsa xuzalьq iђəbe brigadahь, iђəben bođov jəki jarьştьhь xuzalьq qađiləşterev aulьpьeqa. Bьr xuzalьq iђəbe menən jarьştьn berləşevenən, brigadaqa inevmenan ular đьn jaŋь həm taqla juqarь bařьbьşa kytarelevnь teşenmajđər. Xuzalьq iђəbenen stanukqa, agrigatqa—prajьzvudstvanьŋ jərəgenə inep urьnla şьvьn həm beđđen sənəqəttəŋ juqarь xinahi—təlxnik urьnlarь tulьsь ytkerevđen jenelləşeren plan

dьŋ hər ber ajьrьm eşsegə jet kereleven aŋьqlamajđar.

Brigadanьŋ plandь bətə kyrhətməhe menən yteve, sьjreja, matirjaldarqa bulqan rasxuttьŋ dərəђ nurmahь qujьlьvь, eş xaqьn sdilnəj tyləv, ratsejanal saralar bujьnsa byləkləvđər — bьlar elek teləк kenə bulьp inderelhalər, xəđer dugьvьr bujьnsa ularđь ytəv məzbyrejəte qujьla. Javaplьlьq talap itelə.

Xuzalьq iђəbenen brigadaqa indereleve, ul jarьştь siriətmaj, kirehensə kiŋ jalpь intyzejazmahьnьŋ kəslə tulqьnьn kytərevđe tə'min iterlek jaŋь şarttar tьvđьra, nьqlь matirejal bazalar ađerləj.

Xuzalьq iђəbe brigadahьnьn nigeđendə, eşse sьjnьftьŋ eşləp sьqarьvđь kytərevgə bulqan qьđьqhьnьvьnьŋ artьvь jata, bьna bьl satsejalizem jarьşьnьŋ taqь la nьqlь yђevenə đur məmkinlek tьvđьra. Bьlar ber—berehe menən nьq bəjləneşle nəmələr. Jəqni eşselar sьjnьfьnьŋ matirejal xəlen jaqşьrtьv menən prajьzvudstьvanьŋ yђeve bьlarđьŋ ber—berehe menən bəjle bulьvь—bьl beđđeŋ təđeleştən kapitalizem teđeleşenən nigeđ ajьrьmlьqtarьnan berehe.

Satsejalizem jarьşь menən eşselərđen eşləp sьqarьvđь kytərevgə bulqan matirejal xəlen jaqşьrtьv menən prajьzvudstьvanьŋ yђeve bьlar jarьşь bulqan kapitalizem teđeleşenən jaŋь javapta sinьfь hьnsa aŋьqlaj ala.

Udar brigadalarđь xuzalьq iђəbenə kyserev satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ jaŋь bařqьsь bulьp kilə, massanьŋ bьl bəjək xərəkəte beđđeŋ ilda satsejalizemden jaŋь jeŋevđəren tə'min itep taqь la nьqajasaq.

hər ber igen tapşьrьvsь-igen ađerləvđe ojoştorovsь bulьr qajthьn

IGEN QABUL ITEV PUNKЬTЬNA MƏXSYS INSTRUKTЬR QUJЬRQA, QЬĐЬL MƏJƏŞ SƏJXANA, SVUDKA TAQTAHЬ, RADEJU ALQЬSTAR BULDЬRЬRQA

(VKP(B) ӨLKƏ KƏMITƏTE SIKRITAREJATЬ QARARЬ)

Igen tapşьrьvsьlarđь tə'min itev turahьndaqь Ølkə Kəmitət qararь təsaktar həm təsək ojoşmalarь tarajьnan ytəlməj Qьđьl məjeştər səjxanaj' həm kyp kenə punkьttarđa ul bətenləj juq, səj xanalar bətə urьnda la ojoştorolmaqan. Igen halьv punkьttarьnda aşlav esen məxsys keşelər qujьlmaqan. Sprafkalar birev torov esen hiç ber jerđə ojoştorolmaqan, sirattь jaxşь tərtipkə qьjьv juq, juldar, kyperđər ađerlenmaqan.

Şularđan sьqьp Ølkə Kəmitət sikritarejatь

a) Bətə YKP(b) təsək kəmitəttərenə əs ken esendə Ølkə Kəmitət qararьn tormoşqa aşьrьvqa hər ber igen halьv punkьttarьna məxsys instruktьr qujьp unьŋ yđ vazifahьn ytəvđə tulьhьnsa jəkmətergə;

b) Bassajuzqa—hər ber punkьt qarşьnda minimal ađьq (balьq, qьjar h.b) hatьvđar menən bulbalasa ojoştororqa;

g) Radistorqa—kərəkle bulqan bətə radiu alqьstarđь maalizavajt itergə həm bətə punkьttarqa la radiu alqьstar qujьp. igen ađerləv turahьnda kendəge həm kiske tapşьrьvsьlar ojoştororqa;

v) Sajuz—xlipkə bətə igen halьv pukьttarь qarşьnda qьđьl məjəş ojoştorop, ularđь gəzit həm ajьrьm avьl səvittərenen zadanejanь tultьrьv barьşьn kyrhətkən taqtalar menən tə'min itergə.

d) Təsək kalxuzsajuzdarqa—kalxuzsь həm jəkqađar arahьnda eşləv həm kalxuz tədeleşe turahьnda spravkalar birev torov esen hər ber igen qabul itev punkьtьna bərər instruktьr bekətergə.

j) Sajuz xlipkə igen qabul itev eşendə sirattovьdь jaqşьrtьp hidqer tartьp turьnlaştьrьrqa bьnьŋ esen məxsys keşe bildələrgə. Şunьn menən bergə, igen kilterergə qabul itevselərđen javapьnьŋ arttьrьrqa qarar itə.

z) Təsək başqarmalarьn jul həm kyperđərđoroşon tikşerep, jək jərətergə uqajlьđьlьq kiltergən urьndarđь təđeltergə. məzbyr itarqa.

z) Başqortostan Yđək başqarma Kəmitəte frak sejahьna dəvlətkə tapşьrьlьrqa tejeş bulqan igendərđe həm başqa jəktərđe hьv aşa taşьvđar esen minimum xaq jьldaqь torqan məxsys vəqtar sьqarьrqa taqdim itərgə.

BELEŞLE IGEN PLANЬN 124 PR. QA YTƏNE

ŞIŞMƏ təsəgenen Beleşle səvite yđen maalizavajt itə alьvь, parteja həm xəkymət diriktivahьn ytəvđə kiŋ qatlam xeđmət ejələrenen iqtibarьn tuplaj belev arqahьnda, 10 nsь sintəbergə yđenen jьllьq igen ađerləv planьn 124 % qa ytəp sьqtь.

Unьŋ esendəge iŋ unьşlь urьn—kulakqa qarata bulqan sajasitte urьnьna jetkerə beləvđə. Ul bьl urьnda parteja həm xəkymət diriktivahьn dərəђ ytkərđe. Kulaktar ə ђtenən qatь qьђьm jahavđь ber genə minutqaja jomoşartmanь. Həđemtələ ul kulaktarqa birьlgen qatь zadanejanь ber ken huŋlamaђtan 126 pr. qa jetkerep ytətte.

Bьl—beleşle səvitenen igen esən kərəş fruntьnda kyrhətkən đur batьrlьqь. Unьŋ bьl eşe başqa avьl səvittəre aldьnda kyserges ølgə bulьrqa həm təsək ojoşmalarь tarafьnan byləklənergə tejeş.

XƏBƏRSE.

Əədrəşit səvite igen ađerləvđə jaqşь bara

PLANDЬ 61,3 PR. QA YTƏNE

DƏVLƏKƏN təsəge Əədrəşit səvite igen ađerləv eşen jaqşь alьp bara. Begengə kendə ul yđenen igen ađerləv planьn 61,3 pr. qa ytəne.

M. ZAQ

DƏVLƏKƏN SƏVITE EŞTƏ KULAK QOJOROQJONDA TƏBƏK OJOŞMA MORON AЂTЬNDA QARA

Dəvləkən təsəgenen Dəvləkən səvite, təsəkteŋ yđəgendə torovqa qaramaђtan igen ađerləvđə bik dur ədəkləktər kyrhətə. Jьllьq plan nej barь 13,9 pr. qa qьna ytəlgən. Eşteŋ iŋ avьrьv jere kulakqa qarşь qatь qьђьm jahamavđa. Unda kulakqa birelgən qatь zadanejalarđьŋ ytələşe nej barь 3 pr. Bьl—Dəvləkən səvitenen xurlьqlь rəveştə kulak qoloroqona taqьlьvь.

Dəvləkən təsək ojoşmalarь yđđərenen moron aђtьnda jatqan bьl səvitkə kiђken kantryl jaharqa tejeştar.

ƏPTLƏZƏQЬF

Bajmaq igen qabul itev punkьttarьna qьrqa sara kyrergə

Sьqarьlqan vəkildər yđ burьstarьn belmaj, kvartir səj eserev juq. Qьđьl abuz dar kire qajtьp kitə

BAJMAQ təsəge igen ađerləvgə his ber ađerlekheđ başlanь. Kalxuzsьlar, jaŋqьdaqtar arahьna massьvьj eştər nasar qujьlqan. Təsəktən sьqarьlqan vəkildər yđ burьstarьn belmajđər. Kyp kenə vəkildar şunьŋ esən kire qajtalar.

Qabul itev punkьttarьnda igen kilterevselərgə haiqьn qarala. Kyp punkьttarđa eşləvselərđeŋ iqtibarhьđlьqь ərqahьnda kilgən qьđьl abuzdar kire qajtalar. Qabul itev punkьttarьnda igen kilterevselərgə kvartir səjxanalar juq.

Şular həđəmtəhendə Bajmaq planьn nej barь 8,70 pr. qa ytəne. Təsək parteja kəmitəte igen ađerləvđə hьnьlьş jaharqa 3 keşenən ştap teđđə.

Lakin bьl qьna hьnьlьş jahav tigən hyđ tygel. Xəđerđən bəte təsək dəvmalenda eşte jaŋьsa tedergə, igen ađerləvđe eđəvselərđe qatqi javapqa tartьrqa kərək.

K. ABDULLIN

Kamsamul silus esən kerəş udar un kenləgənə!

„Ber jam da siluslanmaj qalmahьn"

(VLKSM Ølkə Kəmitəte bojorohь qararь)

1. Silus esən, jəmhyrejət silus planьn uŋьşlь tultьrьv esən kerəş Ølkə tə kamsamul ojoşmalarьnьŋ qatnaşьn jetərlek tygel tip iђəplərgə (siluslav planь 10—sintəbergə 36,6 pr. qa ytəlgən).

Ølkə Kəmitət bətə VLKSM təsək kəmitəttərenə silus planьn uŋьşlь tultьrьv esən his kisekməђtən maalizavajt itelergə təqdim itə.

2. 20 nse sintəberđən kamsamuldьŋ udar un kenləgen iqlan itergə. Un kenlək esendə hər ber avьlda, kalxuz, safxuzda partejəheđ jəştər həm ololar qatnaşlьqь menən massavьj kamsamul əmələre ojoştororqa. Bьl əmələr, BER GENƏ SILUSLANMAQJAN JAMDA BULЬRQJA TEJEŞ TYDEL. ", SILUS JAMЬ, TRANŞEHE BULMAQJAN BER KAMSAMUL JƏCƏJ KƏHE, BER GENƏ PEJANIR ƏTERƏTE LƏ QALMAHЬN!, luzьŋgьlarь aђtьnda ytərgə tejeş.

3. Təsək Kəmitəttərgə hər ber jəcəjkə, kalxuz qarьşьnda, silus tav eşen başlap barьvsьlar, tep kamsamul həm partejəheđ jəştərđen udar brigadanь buldьrьvqa ireşergə.

4. VLKSM Təsək Kəmitətetarnə kamsamul, kalxuzsьlar—đan udar brigadalar tedep silus lau eşendə safxuzdarqa jarđam ojoştororqa.

5. Təsək Kəmitət həm kamsamul jəcəjkələre silus planьn tultьrьv esən kerəşev menən bergə, siluslaj torqan nəmələrđeŋ sьjfat jaqьnan jaxşь bulьvь esən də kerəşergə tejeştar.

6. Ølkə Kəmitət, ytkərelgən silus un kenlək jəmhyrejətteŋ siluslav planьn tultьrьp həm arttьrьp ytəvđe tə'min itərgə tejeş tip iђəpləj.

7. Kamsamul gəzite ridaksejələrenə kamsamulđьŋ silus esən kerəşen kiŋ kyrəmendə jaqtьrta barьrqa həm udar un kenlək turahьnda aldaqь hanьnda qujarqa təqdim itərgə.

ILSOQJODA IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ MƏJDƏR.

Kulak qotqchona udar juq. „balşvik" kalxuzьnьŋ iseme alьndь.

QRQJD MEJƏKƏ təsəge jlsoqol səvitəndə igen ađerləv siktən tьş jomoşaq bara. 15 sintəbergə jьlьq plan nej barь 5 pr. qьna ytəlde. Bьl səvit totaş kalxuzlaşqan bulhala, igen ađerləv fruntьnda xurlьqlь rəveştə qojoroqta həjrələ.

Kalxuzsьlar arahьnda igen ađerləvđeŋ məhim burьstarь tirəhenə—jəməqətselek fikre tuplanmaqan—Bьl səvittə parteja jəcəjkəhe, ŞKM, qəmymən kyltyra kestərenen kyp bulьvьna qaramaђtan qьđьl bajraqlь D.I.P.O. eşselərenen saqьrьvь tikşerlməgən. Kulaktьŋ „ikmək juq—arthaqьna birhak bireređ, tigən tindinsejahь tamьr jəjgən.

Səvit—parteja aktiftarь urьndarđaqь məmkinlekte bətenləj xətrgə almajđar. „Voroşilьf, kalxuzьnьŋ „sətaj" „Jəş—kes„ brigadtarьnda ejjyl ajьndaqьna ytkən jьlqь ikməkte jort başьna 80—100-r bot ,bylep aldьlar ə bьl kalxuzsьlar ajьrьm quldaqь ikməktən berkilagram ikmək birmajđar. Jetmahə—bьjьlqь jьlđьn urazajьndan avansь horav" avьrьvь„ bara. Spikylətsejəgə kərəş asьlmaqan.

Igen ađerləv pьlanьn ədgənesen səvit rə„jse Qjajsingə RIK tarafьnan qatь şltə birelə.„ Balşevik" kalxuzьnьŋ iђeme alьnьp idarə rə„jse Kərmef qa qatь şltə birelde.

Ilsoqol səvite həm kalxuzsьlar „Balşevik" iђemen juqaltmav esən bьl ədəkləktərđe jeŋep plandь 100 pr. menən tultьrьvqa huqьşsan rəvştə jalpьnь maalizavajt itərgə tejeştər.

Qj. QJAJSAR

Jaŋьsa jetəkselek juq. Məhim kampanejalarđь eđələr

BƏRJƏN təsəge Jaŋь Usman avьlь 79 pr. kəlliktifləşkən. bьl eşte ojoştorop jebərgəndə bətə eşte julqa halьp jebərergə đur məmkinlek birə.

Ləkin, eş quldarьn təlь faj đalanьv juq- Jetəkselek itev sikheđ jomoşaq.

Besən sabьv planь nej barь 60 pr. qa ytəlgən. Besən ađerləv yđ aqьşь menən genə bara, Tuŋqa herevgə başlanqanь la juq. Ul tura la ujlamajđarđa. Keđgə səsev barь 45 pr. qa ytəlgən. Sənki, kalxuzsьlar arahьnda massavaj həm səjəsi eştər alьp barьlmaj. Gəzit—zurnaldar alьv juq.

Bьna bьl jeteşheđlektərđe bəterəv kalxuzđьŋ kendəlek burьsь.

Şunhьđ jeŋevđar tə'min itelməђ Uqa iqtibar birməvselargə kiђken sara kyrergə kərək.

K. A.

Beđ besən əđerləvđe tultьrđьq

MAQAR təsəgendə bulqan bətə kalxuzsьlar həm ajьrьm xuzalьqtar yđđərenə teşkən besən zadanejalarьn qьđьv rəveştə xəkymətkə tapşьrьp kilgən aqsanь yđ ara halьmf ajđabьna birđelər.

S.M.

XUZALЬQ IЂƏBE BRIGADALARЬ TURAHЬNDA

SSSR Xalq xuzalьqь juqarь səvite həm VSPS QARARЬ.

Huŋqь vaqьtta kyp kenə pritprejətejə eşselərenen insejətivahь menən satsьjalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ jaŋь furmahь xuzalьq iђəbe brigadalarь tьvđьlar.

Xuzalьq iђəbe brigadalarь pramfin—plandьŋ han həm sьjfat kyrhətmələren ytəvđə həm aşьrьp ytəvđə kankrit uŋьş tarqa ireştelər həm xeđmətte dərəђ ojoştorov pritprejətejələrđeŋ eşenə xuzalьq iђəben inderev eşləp sьqarьv iђ kytərevđə eşselərđeŋ matdi qьđьqhьnьvđarьn yђterev nigeđendə satsejalizem jarьşьn taqьla alqa jebərev esən kərəş furmalarьnьŋ berehe bulьp toralar,

Oşolarđan sьqьp SSSR Xalq xuzalьqь juqarь savite həm VSPS xuzalьq iђəbe brigadalarьnьŋ kiləsəktə tьqь la barьvđarьna bətə saralar menən jarđam itergə həm julbaşsьlьq kyrhətergə bətə xuzalьq esselərenə idara tixnik pirsanalqa həm prafsajuz ojoşmalarьna taqdim itələr. Bьl burьstь bojomqa atqarьv esən:

1 Zavьt həm tsix administratsejələre brigadalarđь xuzalьq iђəbənə uŋьşlь rəveştə kyserev esən KƏRƏKLE ŞARTTARDЬ TЬVDЬRЬRQJA TEJEŞTƏR. Bьl maqsattь kyđətep eşselarđen xađerge vaqьttaqь brigadalarqa byleneştəren ularđьŋ tixnalaqejə pratsistarьna mьvafiq bulьvđarь brigadalarđь bildəle stanuktarqa agrigattarqa berketev, eş xaqьn sdilsina nigeđendə tyləv juldarь menən qorolmalar esən məs'ylejətheđlekte həm eş xaqьn tyləvđə uravnilьflarь bəterəv nəktəhenən qarap jaŋьnan tikşerep sьqarqa.

Şul uq vaqьtta matirejal sьjreja, inirgeja həm eş qoraldarьn xaqtarь bujьnsa dərəђ iђəpkə alьv həm nurmьlaştьrьv juldarь menən ularđь ikanumit itev tsix esendə planlaştьrьv eştəren jaqşьrtьv həm rimunttь dərəђ ojoştorov juldarь menən eşse kesen uŋьşhьđ fajđalanьvđarь bəterəv esən kərəşkə tejeş le şarttar tьvđьrьrqa.

2. Xuzalьq iђəbe brigadahь tsix nacalnigьnan prajьzvudstьva zadanejahь nərət ala. bьl nərattə brjgadaqa han həm sьjfat kyrhətmələre, eşləp sьqarьv nurmalarь brak nurmalarь həm brigadanьŋ eşenə bəjləngən nakladnuj sьqьmdar inirgəjə amartizatseja, stanuk həm qoramaldarđь tədətev h b) qimmət menən həm nutural xisapta birelələr.

3. Xuzalьq iђəbe brigadahь oşo nərət nigeđendə tsix administratsejəhe menən xuzalьq iђəbe dugьvьrь jađьşa, bьl dugьvьrqa tybəndəgelər inderelələr.

a) brigada tarafьnan qarьşьlav planь tərtibendə alqa herelə torqan han kyrhətmələre. nadkatnuj sьqьmdarđьŋ nurmalarь, şulaj uq brigadanьŋ eşləp sьqarьvđь kytərev, braktь əđajtev həm bəterəv, təp həm jarđamsь matirejaldarđь ikanumit itev, pragul həm pras tujđarđь bəterəv, eşte əđ handaqь eşselər menən ytəv, ađerlek eştəren əđ vaqьt esendə ytəv, sьjfattь daimi rəveştə jaqşьrtьv həm eşləp sьqarьla torqan praduksejanьŋ yđenə təşəv xaqьn tybənəjtev julьndaqь yđ əђtənə alqan jəkləmələre;

b) brigadanь sьjreja, matirejal həm instruminttar menən yđ vaqьtьnda tə,min itev, qorolmalarđь vaqьtьnda təzətterev, praduksejanьŋ yđ xaqьn iђəpkə alьvđь ojoştorov, şulaj uq sьjfat kyrhətmələre jəhətenən uŋьştarь esən brigadanь byləkləv julьndaqь adminstratsejanьŋ jəkləmələre.

4. Primejə aj hajьn tylənə həm brigadanьŋ sireja, matirejal, instrumint həm eşse kesən totonovđьŋ adminstratseja tarafьnan birelgən nərəttə kyrhetelgən nurmalarьn aşьrьp ytəve həđəmtəhendə kilgən ikanumejənən iђəplap sьqarьla. Primejənen miqdarь (ikanumejənen 20—60 pr—tь) dugьvьrđa asьq kyrhatelə.

Brigadanьŋ yđ esendə primejəne bylev ul brigada aqzalarьnьŋ kvalifikatsejalarьn, eş sьjfattarьn həm miqdarьn iђəpkə alьv julь menən eşlənə. Brigada yđenen ajьrьm aqzalarьn praguldarь, brak jahavđarь, matirejaldarđь artьq totovđarь h. b. esən bьl primejənən maxrym itə ala, şunьŋ menən ul primejə birev mitьđьn iŋ jaqşь udarnik—eşselərđe taqь la nьqьraq dartlanderev esən fajđalana.

5. Xuzalьq iђəbe brigadahь eşselərđeŋ yđ insejativalarь menən, ləkin adminstratseja tarafьnan motlaq ьraђlanьp tedələ. Brigadanьŋ eşe esən adminstratif javaplь keşe itep tsix nacalnigь tarafьnan brigadir bildələnə. Brigadir prajьzvudstьvanan qotqarьlmaj həm brigadanьŋ eşen ojoştorqan esən yđ eş xaqьna25 pr—tь samahьnda əђtamə eş xaqь ala, şulaj uq bətə brigada aqzalarь menən ber tində primejə ala.

6. Xuzalьq həm prafsajuz ojoşmalarь brigadalarđь xuzalьq iђəbenə kyserevđə bulqan bođovđarđь, məђələn: zadadejanьŋ tultьrьlmaqan tiklemen eşselərđən tylətev məzbyrejəten qujьp, xuzalьq iђəbe brigadalarьn administratif tərtiptə ojoştorov, brigadanьn yđenə birelgən nərətte bođovь, xuzalьq iђəbe brigadalarьna abarut sridstьvalarьn birev həm başqalarđь qətqi rəveştə bətərergə tejeştər.

***

VSNX həm VSPS, prajьzvudstьvala xeđmətte dərəђ ojoştorovqa ireşev, xuzalьq iђəben inderev həm satsejalizem jarьşьn taqьla alqa jebərev julьnda xuzalьq iђəbe julьnda xuzalьq iђəbe brigadalarьn tedəvđeŋ əhəmejəten iђəpkə alьp, idara—tixnik eşselərđən həm prafsajuz ojoşmalarьnan brigadalarđь xuzalьq iђəbenə kyserevgə maksimal diqqət birevđe həm ul eşkə jenteklap əđerlənevđe talap itələr.

SSSR Xalq xuzalьqь juqarь Səvite rəlse: S. ARDZANIKIDZƏ.

VSPS sikritarь: ŞVIRNIK.

Məskəv. 1931 jьl, 11 sintəber.

3-JЬL 1 NSE 5 JЬLLЬQTЬ XƏL ITKES JЬL

JANЬ XUƵALЬQ JЬLЬN BAJAVAJ ƏDERLEK MENƏN QARŞЬLARQA

PRAMFINPLAN ƏSƏN KƏRƏŞ TIMPЬN TAQЬLA JUQARЬRAQ

PLAN YTƏLEŞEN TIĐLƏTERGƏ

Başqortosan ølkə sənəqəte 1931—nse jeldən berense jartь hьnda pramfinplandь 92,3 pr. qa, ytəne. Sənəqəttəge eş kese urtasa alqanda 87,28 pr. fajdalanelqan. Eş xaqь 100,3 pr. qa, yθə. Sənəqətta aqыmsьlq jartьlqь 6,96 pr. pragul 0,85 pr. təşkil itə.

Tavarðьn yðene teşev xaqьn kəmetev plan bujьnsa 4,76 pr. urьnьna 2,28 pr. qa qьna ytəldə. Ratsejanalizatseje eştəre Başqortostan sənəqətena 500 meŋ ikanumeja birergə tejeş bulha la, sənəqət pridprejətejələrendəge xuƶalьq ojoşmalarь bьl julda lomoşaq, xatta bik nasar eşlənələr. Eşelər tarafьnan kertelgən qimmətle təqdimdər tulьhьnsa fajdalanьlmajdar. Məsələn: berense dəvlət zavьtьnda 15 təqdimdən 2 he gena, Nianejtrujeskej sukna fabrigьnda eşselər tarafьnan inderelgən 42 təqdimdən 28 genə tormoşqa ytkərelgən.

Xuƶ rascut, unьŋ əhəmejəte həm tsixtarqa, stanuktarqa, ajьrьm eşselərgə qəðər kiterev həm B.N.X. qaramaqьnda bulqan 67 tsixtьn 40 qьna xuƶ rascutqa kysərelgən. Ləkin qьnmeldə bьl eş farmalnej rəveştə qasьl itelə. Xuƶ rascutьŋ əhəmejəte turahьnda eşselər saŋrajəhəndə həqьb rəveştə eşlənep elgən sьnan nəsexiletlər eşlənməgən jeddeder menən bojomqa eşəŋəv, xuƶ rascut sistimьna kysevse əsəjəbə daralarðьn eşəbge eləgeverðən kysərelgə kysereп qulanьv mitədь juq.

Kyp kenə pridprejətejələrðə udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь farmal rəveştə genə aĵьmtьvlьp sьlərgə dkətkə jyrey ajьrьm genə jylsь jeldərə sьlərqə kyserelmagən. Parteja aqzalarь, kamsamuldar udarsьlьqta—satsejalizem jarьşь seltərenə jьmьş alьp bara almajdar. Ajьrьm fakьtarь la juq tygel. Qajьnьpaŋ udarniktar pridprejatejələrdə tsixtar eşselərenə eştə kənkrit jetəkselek itelmi. Brigadirdar, ajьrьm eşselərgə atqəle ber stanukka berketelməgən. Hər ber keşegə ajьrьm eş ylkərelməgən. Kadrlarqa kvalifikatsejəne kytarevgə menən kinektər tьvðьrьlmьj.

Məsələn: „Ykteber natiskahь" tipagrafejanьŋ tsix međiregenə alьp bьlьnda bulqan berigadalardan eştəren tikşerev, kemdelek eş bьrьvьndaqь osoraqь qarşьlьqtarь bəterev həm eştə jynəleş eşəp torovdan bətenləj sitta qalqan. Seneq tsix mediro ekətonan tsixneŋ jetəkselek itəm ərbəl bəterev lьqkə tixniktarðan jardam bətenləj tə'min itelməgən.

Juqarь la kyrhətelgən zavьt, fabrik pridprejətejələrendə ite kesen ratsejanal rəveştə fajdalana belmev auzlikьqьn tьvðьra. Iptəş Stalin kyrhətmahe nigeθendə eşse kəsen həm eştə uravnilьvkkər menən kerəşev bьl julda bəto məsələnen maalizavajt itev eşenen qujьlьş qanьqatьanerlek tygel. Juqarь kvalifikatsejəle eşselər menən tyben kvalifikatsejalь eşselər arahьnda eş xaqь tylev „leŋgeleŋgen" jemerev təŋgelendə pridprejətejə parteja, kamsamul

prafsajuz ojoşmalarь nasar eşlejðər. Uravnilьvkka qarşь ut jynəltelməgən. Prajьzvudstьvala tekəm eşsegə ajьrьm rəveştə eş jəkmətev həm unьŋ ytəlegen tikşerev eşe lomoşaq. Eştə ber başlьlьq juq.

Juqarьla hanalqan faktlar, ilə Başqortostan pridprejətejələrendə parteja, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarьnьŋ eşe pramfinplandьŋ ytəv, ədəkləktərðe bəterev praqullar menən kərəş, prajьzvudstьvaqa iŋ jaŋь tixnikanь kertev, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqqa qajьnьpaŋ bulha la pramfinplanьn ytəv həm nəgeŋgeŋ ber baŝlьlьq tejeşle eştə bulьr.

Başqortostandьŋ indystrejələştərev, Başqortostan qapitalьn tanьp beltev jьnarlьqqa tejələgən elek... Başqortostan sənəqətlərenən eşsen jarьşьn, ulardьŋ eşləp sьqarьv satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtьŋ... plan ytəleşen tiðleteergə həm satsejalizem... bəterev menən kyrevgə udarsьlьq mitədь menən həm kankrit burьstar belen jetəkselek tə'min itergə tejeş.

5—jьllьqtьŋ 3—nse xəl itkes jьlьn tuləmə bojonsa avьl xuƶalьqь ratsejanalizatsejanь həm... ikanumikasь nigeðen... 2—nse jьl planьn tə'min itev... 5 jьllьqtьŋ 2—nse jьlьna bulьp tejeş...

M. TAƵDJ.

BILƏRƏT ZAVЬTЬNDA

TIMPTЬ TAQЬLA JUQARЬRAQ

(15 nse sintəbergə plan ytəleşe)

1-nse dumanьn eşe jaqşьrdь. Xəðer dumanьsьlarðan „ajьktilь sənaptar" turahьnda hajlavdarь bettə. Xəðer dumanьsьlar kymerðə kərək urьnьna peðejumnьj kran menən kytərə başlaqanqa ularðьŋ başqa eşkə vaqьttarь qala. Şulajьda 94 tunna qьna birðelər, ə plan bujьnsa 100 tunna karək ine.

QALABIN SMINAHЬ bətəhen ənə alda kilə, 35 tunna sujьn birðe.

VUNINKUF sminahь 34 tunna.

Kastinka sminahь nasar eşlənə, sebəbe: qur memkinlektər bulьvqa qaramastan ubьŋ sminahь 25 tunna qьna sujьn birðe.

Martinь tsixь

Martinda ður ədəklək bar. 15-nse sintəbergə 15-nse mejes timpьtqa tuqьlanь 4-nse mejes şul uq xələ. Martinьnda eştəŋ bu ədəklək menən bargьnьva qaramaslan əqat 2-nse mejes 15-nse kenə eşlə şuŋьŋ hədemtələrgə 2-nse mejes 15-nse sintəbergə tik 60 l tunnaqьna mutal birðe.

ZARUBIN SMINAHЬ BER tunna la urmane.

2-nse mejes Basrul esminahь 15, 7 tunna birər həm 21 tunna juqaltьlьb.

Prakat tsixь

Pravulka stanubь 15-nse sintəbergə tiklem nasar eşlənə, şulajda martinь tsixьnьŋ mitalь nigeðen əsəsen tamamlav, 2—nse mej bьlqьn planqa bulьn ədeklek menən barьr inevde, ikense 5 jьlьqa başlaqanda ulardьn eşləv həm... Prakat tsixьnьŋ eşenə jolqan janabьl... Şulajda ul 15,nse sintəbergə 165 tunna quros-sьvьq eşləp,ϑadanjone 106,4 pr. qa ytəne.

KURIN SMINAHЬ 60 TUNNA MYLƏR SMINAHЬ 55 TUNNA ŞILKIN SMINAHЬ 60 TUNNA BIRÐELƏR.

PLAN YTƏLEŞE TYBƏN, HЬNЬLЬŞ JAHALMAJ

„Yktəber natiskahь" matanqahьnda sintəber ajьnьŋ eş 5 kənendə pramfinplan ytəleşe qəotqanlerlek hədemtəne birmənə. Məsələn sintəber ajьnьŋ eş 5 kənendəge plan ytəleşe ajьrьm qəotqanlar tyandaqelərðə kyrəsed:

Berense 5 kenlektə 80,53 pr. 2 nse 5 kenlektə 81,47 pr. 3 nse 5 kenlektə qul menən jьjnav tsixь 79,67 pr. maşina menən jьjnav tsixь 65,9 pr. Litagrafeja 138, 38 pr. dejen han 15 nse sintəbergə 80,53 pr. təşkil itə.

Maşina menən jьjnav tsixь həm ratatsejьnьn plan ytəleşe kyrhətmahenen tybən bulьvьnьŋ səbəbe—hunqь kendərðə qaqəðьn juqlьqtan „K. BAŞKIREJƏ" gəzitenen ələkaj farmatta sьqьvь. Şulaj uq plan bujьnsa 32 keşe jetmav plan ytəleşenə şojqan jьbaj, asizlicke, uravnilьfkaqa juqlьqtьqajel. Xuƶracut təsilevlə ytəlmi itelgən, xuƶrascuttan tөp maqnahe eşselərgə anlatьlmaqan, pramfinplan ytəleşe turahьnda tulь həm derəð məqlymat hər kenda alьp bьlьnmaj.

B. KALABANЬF.

8 jurt halьv urьnь tədəv matirjaldarь həm eşse qul menən tə'min itelməgən

Torlaq tədəleşən ədərgə jul quşьlmahьn

Өfe qalahь 8 jort halьv urьnь tədəv eştəre qarьj itelməblek nasar bara. Eşselər jetəşmaj, 400 eşse urьnьna 90 qьna keşe eşləp jata. Kvalifikatsejəle eşselər juq. Tədev matirjaldarьnь mьlqanlarьn dereθ fajdalanьlmaj. Akseşa ajlaqьn başqa jaqьvga ber kilagram ða qadaq juq, bьl turala disatnikter ber nəmələ ujlamajðər. Eşselər arahьnda tə'min menən eşe nasar qьşlьqan.

Başьtrij, bьl jorttarьŋ tədev matirjalь, eşse quldar jetəşterev, eşselərðeŋ matdi jaqtarьn jaqşьrtьv, kvalifikatsejəle eşselər menən tə'min itevðe tið arala xəl itergə tejeş. Juq ihə 8 jort halьv planьn yð vaqtьnda ytəj almajasaq, eştə ður ədəklək bar.

Z. ISXAQ.

„RƏŞIT"KALXUZЬ QUÐQALDЬ

MƏLƏVEZ təвəge „Rəşit" kalxuzь авьlqь igen əðerlav planь bujьnsa xəkymətka 4628 sintnir igen вirergə tejeş ine. Ləkin вьqa tiklem igende tejeşle punkьtьna jetkerev eşe kalxuz tarafьnan ifrat hylpən atqarьla.

Avqьs planь 50 pr. ə jьllьq plan nej вarь 13 pr. qa qьna atqarьlqan.

Fəqət hunqь kəndərðə genə вьl eştə jaqşь uq hьnьlьş jahaldь 9 nsь sintəвerðə parteja jəcəjkahenen jarlь aktiftar menən вerlektə ultьrьşь вulьp, kalxuz eşenan iƃəp tьnlandь. Kəðgə səsev, вesan siluslav həm igen əðerlavðəge əðəkləktərðe вətərev esən kankrit eş planь tөðeldə.

Igen tapşьrьv esən 70 at вildələnep, ularðь kərəkle arвa həm surujðar menən tə'min itev esən jьjьlьştaqь вətə aktiftar maalizavajt itelep hər вer aktifqa kankrit вurьstar jəkmətelde. Həm 10 nsь sintəвer kənə „indystrejələşьvsь Başqortostan" isemenə kyrhətelgən handaqь ьlavðarðan qьðьl aвuz ojoştoroldo. Вьnan huŋ вьl eştə əðəklək tьvðьrmav turahьnda „Rəşit" kalxuzь hyð вirə.

A.

Liningrat өlkəhe „Bașaq" kammunalьndaqь saqəlena 120 pot orolq tatdarьqь.

HƏR BER KAMMUNIS,KAMSAMUL UDARSЬ BULЬRQA TEJEŞ

Udarsьlьqtь narьqlamaj, udarsь bulmaqan kammunis parteja aldьnda qatь javapqa tartьlhьn.

KAMMUNIS HƏM KAMSAMULDARÐЬ SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDAR SЬLЬQQA TULЬ RƏVEŞTƏ ЬLЬQTЬRЬVÐA

Partejanьŋ XVI nsь s'jьzь qararьnьŋ ytəlevən вarlav turahьnda VKP(в) өlkə kəmitəte sikritarejatь qararь.

„Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq xərəkəten juqarь вaƃ qьsqa kytərev, вьl xərəkətte eşse jalpьqa sьjnfi tərвeja вirev məktəвenə ьsьnlap əjləndərev, xərəkətkə julвaşsьlьqtь kesəjtev, satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa iŋ qьðqa sruk esendə pritprejətejələrðə eşləgən вətə kammunis həm kamsamuldarðь tulь rəveştə ьlьqtьrьv, ularðьŋ prajьzvudstьva kvalifikatsejalarьn kytərev, parteja həm prafsajuz eşeneŋ avьrlьq yðəgen tsix həm вrigadalarqa ьsьnlap kyserev"—вьlar parteja həm prafsajuz ojoşmalarьnьn iŋ əhəmejətle вurьstarь вulьv turahьnda partejanьŋ XVI nsь s'jьzь qararь oşo kөngə tiklem parteja ojoşmalarь tarafьnan yðləşterelməgən həm ytəlməj (pritprejətejələrðə tikşerelgən 860 kammunistan farmal rəveştə satsejalizem jarьşьna nej вarь 359 keşe qatnaşa) ular вьl iŋ əhəmejətle вurьs ergəhenə kammunistarðьŋ diqqəten maвilizavajt itə almaqandar, prit prejətejələrðeŋ kyвehendə ul eşkə farmal jaqьnlaşqandar, jarьş hədemtələren sistimlь rəveştə tikşermaj həm iƃəpkə alьmaj, вarь tik dөgьвьr jaðьşьv menən genə siklangandar, iŋ əhəmejətle dəver—вiş jьllьqtьŋ xəl itkes 3 nse jьlьnda вьl eştə hьnьlьşqa ireşə almaqandar.

Tikşerelgən pritprejətejələrðen təƶrlaəhenən sьqьp VKP(в) өlkə kəmitəte qarar вirə:

1) VKP (в) nьŋ вətə təвək kəmitəttərenə həm Başqortostandaqь вətə zavьt parteja kəmitəttərenə, ularðьŋ sikritarðarьn şəxsi məs'ylejətle itep, вətə jəcəjkələrðə kammunis həm kamsamuldarðьŋ satssejalizem jarьşь həm udarsьlьqqa qatьşьvðarьn вer totqarhьð tikşerergə, həm вar genə kammunis həm kamsamul da udar вrigadalarðan tьşta qalmaƃlьq itep, jaqьn sruk sendə вьl məs'ələlə qətqi hьnьlьşqa ireşergə təqdim itergə.

2. VKP (в) nьŋ tikşerelgən pritprejətejələrðəge (Paravьz tөðətev zavьtь, taqta jarьv zavьttarь, 8 nse mart faвrige, Mixanik zavьtь № 1, Dəvlət zavьtь № 2, jaŋь tөðələştər) jəcəkəjlarenə kammunis həm kamsamuldarðьŋ satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqqa qatьşmavðarьnьŋ səвəвen вelergə, həm sьjz qararьn ytəvðən вaş tartьvsьlarðь parteja hьðьqь вujьnsa qatь məs'ylejətkə tartьrqa həm вьl məs'ələne parteja aqzalarь həm kamsamuldarðьŋ jьjьlьştarьnda kiŋ rəveştə tikşerergə təqdim itergə.

3. Jəcəjkələrðə kammunis həm kamsamuldarðьŋ jarьş hөðəmtələren qətqi iƃəpkə alьvðь həm kyðətevð ajulqa qujьrqa, jəcəjka вjoralarьnda, asьq jьjьlьştarða, parteja gruppalarьnda ajьrьm вrigadalar tarafьnan prajьzvudstьva zadanejalarьnьŋ ytəlevenə вəjləneşle məs,ələlərðe qujьp tikşerergə, aktiflьq kyrhətməgən, parteja qararðarьn həm вrigada tarafьnan yð өðtenə alьnqan jəklaməlaren ytəvðən вaş tartqan kammunistarðь ajavhьð tənqit utь aƃtьna alьrqa, prajьzvudstьva zadanjalarьnьŋ ytəlevenə qarap hər вer kammunis həm kamsamuldьŋ satsejalizem tөðəleşəndə вalşeviktarsa timptar esən kərəşergə halətle вulьvьna həm ul eşkə вirelgənlegenə narьq qujьrqa.

ARQAJAŞ SAFXUZЬNDA UDARSЬLЬQ QAQЬÐÐAQЬNA

5000 safxuz eşsehenəŋ xeðmət inluzejazmьhь вьvьla.

Safxuz ergəhendəge parteja jəcəjkəhe вьqa tiklem yð eşen praizvudstьvaqa jəð menən вormaqan, Safxuzda 5000 gə jaqьn eşse вar. aktif eşse udarniktarðь partejagatartьv, ularðan safxuz jetəkselegenə yrlətev, вigerək tə tөp millət вaşqort, tatarðarðan yrlətev eştəre вujьnsa вьqa tiklem вer genə lə sara kyrelməgən. safxuzaða 7 six jəcəjkəhe вulp вьlarða вətəhe 118 kammuni вar. alarðьŋ da 28 pr. kalxuzsьlar təşkil itə. 1 nse qinvarðan 1 nse avqьsqa tiklem nej вarь 18 keşe partejagə yrlətelgən. Safxuzdьŋ jetəkse urьndarьna вaşqortlar nej вarь 10 keşe. Parteja həm xөkymət qararðarь өjrənelməj. Iptəş Stalindeŋ hunqь telmərə əle ajьrьm six jəcəjkələrgə jeвərelməgən. Səjəsi uqьvðar jaj kenə alьp вarьlmaqan. Safxuz qatьn—qьððarь arahьnda вer tөrlə lə eş alьp вarьlmaj. Ular tarqav, ularðь partejegə tartьv eşe his вer qəfev itelməƃlek. Bik kyp kenə udarniktar, udarsь qatьn qьððar вulha la, ular вegengə kenga tiklem udarnik вulьp tanьlmaqandar. Ularðь вyləklev eşe juq. Kyltura aqartьv eştərelə nasar tora. Safxuzda kyp tirazlь gəzittər juq. Urьƃ telendə maj ajьnda вer dana gəzit sьqqan вulha la, ulda jetərlek вulmav arqahьnda tuqьrap qalqan. Вьndaqь stiklagrafeja fajðalanьlmaj jata. Dəjəm eşselər arahьnda вer genə tөrlə lə, aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj. Eşselər: „Xəðer eş вətə, qajða вulha la kitərвeð„ tip jərejðər. Ə, partkum: „Qьş вeð вer genə eşsene la jeвarməjвeð eş kyp" ti. Вьnda qaj вer ucaskalarða vilikadirzav millətselek xөkem hөrhə la, ularqa qarьşь kyrelgən kankrit saralar juq. Məƃələn: Bila—qataj ucaskahьnda Vilikadirzav millətselege turahьnda „Başqortostan" gəzitendə вer tapqьr вaƃьlьp sьqqajnь, ul өðtan genə tikşerelev menən вetkən. Вьndaqь RIKTЬR MARKIN EŞTE taqь la kiŋəjtev, urьnьnda, unda jeвərelgən вaşqort, tatarðarðьвeşkə quşmaj. Başqort вriga dirðarьn urьƃtarda almaştьra. „Başqorttar" ular jetəkləj вelməj„ tej. Partejə jəcəjkəhenə qarьşь kilə. Вьl eş aşьqьs tikşerelergə tejeş.

SAFIN, RIZVANЬF.

8—MART FABRIGENDƏ

UDARSЬLЬQ XƏRƏKƏTE YÐ AQЬŞЬNA TAPŞЬRЬLQAN

„8 nse mart, isemendəge tegev faвrigьnda вətəhe 104 kammunis вulьp şunьn esenən udarsь kammunistar вətəhe 70—80 pr. samahь iƃaplanə, ləkin ular arahьnda kyвehe jalqan udarsьlar. 460 kamsamuldьŋ nej вarь 70 pr. tь satsejalizem jarьşьna ьlьqtьrьlqan. Partejənьŋ вьl turalaqь qararь вojomqa atqarьlmaqan. Kammunis, kamsamuldarðan ajьrьm вrigadalar ojoştorov turahьnda həjlaptə torahь juq.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq menən solqap alьnqan ajьrьm kammunis, kamsamuldarðьŋ eşləp sьqarьvðь kytərevðə le həm udarsьlьqtьŋ вarьşь turahьnda partkalliktif вer nəmələ вelməj. Timək eş hөðemtələrenə вer tapqьrða tikşerev jahalmaqan.

Udarsьlьqtь juqarь вaƃqьsqa menderev, eşselər həm вerense siratta partejelь, kamsamuldar arahьna satsejalizemsə eş mitьttarьn 100 pr. menən inderev turahьnda partkalliktif həm miskum tarafьnan his вer tөrlə parteja, massavaj eştəre alьp вarьlmaj.

Partejəlьlar arahьnda dissiplinə jomoşaq вulha, ikensenən kammunis kөstərðe tsixtarqa, eş gruppalarьna tigeð вylevðə өs məjeş həm tyвənge idara eşselərə totqarьlq jahaqandar. Məƃələn, irðər paltəhe tegev tsixьnda 9 kammunis вulha, вyrek tegev tsixьnda 150 eşse arahьnda вarь вer kammunis, ulda вulha jaŋь alьnqan kandidat. Ə, slisar tsixьnda 50 eşse arahьnda вer genə lə kammunis juq

Parteja—massavaj eştər tyвəngə tsixtarqa, вrigadalarqa jetkerelməgən. Massavaj tərвejə вirev həm parteja aqartьv eştəre вətənləj juq tejerlek, şunьŋ hөðəmtəhendə faвriktьŋ sintəвer ajьnьŋ təvge 3 вiş kөnlək pramfin planь fəqat 56 pr. qa ytələ, Ajьrьm tsixtarðь alqanda fəqat 31 pr. qьna ytəgəndəre вar. Xeðmət kyrhətevselər, aldьnqь eşselər menən iƃəpləşməjðər. Ularðь вyləkləməjðər. Qəmymən satsejalizem jarьşьn tulьhьnsa вojomqa atqarьvða part kəlliktif tarafьnan вer nəmələ eşlənməgən, parteja, massavaj eş alьp вarьvqa; „klup, вina juq„ tigən kevek eвjektif səвəp tərgə tөrenələr.

Вьl məs'ylejətheðlekkə sik qujьlьp satsejalizem jarьşь menən kammunis, kamsamuldarðan 100 pr. solqap alьv turahьndaqь parteja qararь həm Өlkə Kəmilət diriktife his hyðheð вojomqa atqarьlьrqa tejeş.

Tipagrafejala

Faвzafkum udarsьlьqqa narьq вirməj.

„Yktəвer natiskahь" ismendəge tipagrafejala вətəhe 67 kammunis həm 42 kamsamul iƃaplanep şulardan udarsьlьq menən 62 kammunis kamsamuldarðan 33 keşe solqap alьnqan. Huŋqь kөnda parteja həm kamsamu safьna alьnqan iptəştərðe udarsьlьqqa ьlьqtьrьv həmjalqan udarsьlarðь tikşerep, esьv turahьnda kөslə eş alьp вarьla. Ləkin вьqa tiklem tipagrafejalaqь udarsь eşselər arahьnda вer nindajðə eş alьp вarьlmaqan.

Ytəle вrigadalar jəşəp kilhələrðə, ajьrьm udarsьlarðan вaşqa вerðə eş hөðemtələre kyrhətə almajðar. Udarsьlьqtь tikşerep вarlav turahьnda prafsajuz ojoşmahь вer nəmələ eşləməgən Eşselər arahьnda fəqət pramtavar alьv esən genə qьðьqьp, jalqan udarsь вulьp jөrevselərðə вik kyp hanalalar. Вьl turala kyp tirazlь stinə gəzitendə вer nisə tapqьr jaðьlha la ular qa qarata faвzafkum вer tөrlə lə sara kyrməj.

Tipagrafejalaqь вer tsix yðenə teşkən planðь han həm sьjfat jaqьnan arttьrьp utəvearqahьnda kysmə qьðьl ələm ala la, şunьŋ menən eş вətə Smixtь өlgə urьnьnda aldьnqь safqa sьqarьvða faвzafkum his вer sara kyrməgən.

Udarniktar arahьnda вyləklənvselər вar, ləkin şul uq vaqьtta yðenə teşkənen eşləp sьqarьv zadanejahьn 150 pr. arttьrьp ytəvse eşselərðe вyləklav, вətənləj onotolop qalqan.

Вьna вьl udarsьlьqqa narьq qujmav, aldьnlьq kyrhətevselər menən iƃəpləşməvgə sik qujьlьrqa tejeş həm udarsьlьqtь tikşerep вarqan vaqьtta faвzafkum yð hьðьqь вujьnsa вьl eşə jetəkselekte kөsəjtev, udarsьlьqtь juqarqь вaƃqьsqa menderevðə jəjep eвərergə tejeş.

KALABANЬF.

Krasna—Usul ojoşmalarь prizьfqa appartunistarsa qarajðar.

Krasna—Usul təвəge ojoşmalarьnьŋ 1909 nsь jьl tьvqan əştərðe ərmejəgə əðerləv eşe menən qьðьqhьnmavðarь, əðerlek eşen өðə.

Rajun məqarif вylege prizivniktar arahьnda вulqan naðanlьqtь вetərev sarahьn kyrməj.

Rajprafsəvit tyвən ojoşmalarьnьŋ eşen tikşerməj, prafsajuz aqzahь prizivniktar naðan kөjgə ərmejəgə kitev aldьnda.

Kamsamul ojoşmahь prizivniktarðь kamsamulqa tartьv, kamsamul—prizivniktarðь kamsamul hьðьqь вujьnsa ərmejəgə əðerləv eşen onotqan.

Krasna—Usulda вьjьlqь prizьf yð aqьmьna taşlanqan.

S. N

BERENSE JARTЬ JЬLDA BAŞQORTOSTAN SƏNƏQƏTE.

Xuƶalьq iƃəвe

BSX la вulqan məqlymattər вujьnsa Өlkə sənəqətendə вulqan 65 tsixtan nej вarь 40 tsix farmal rəveştə, eşselərðe maalizavajt itmaj, məs'ələlərðe kiŋ rəveştə tikşerep өjrənməjensə xuƶalьq iƃəвenə kyserelgəndər. Jaqьv matirejaldarь sьjreja həm вytəndər ikanumit itelməj pridperejatejələrðen esendəge вajlьqtar maalizavajt itelməj. Eş hөðəmtələren iƃəpkə alьv juq. kyp kenə tsixtarqa limittər teşerelməgən, invintarlaştьrьv eşe ytkərelməgən.

Eşləp sьqarьvðь kytərev şarttarьnan вerelhe prajьzvudstьvaqa pragrissif sdil şinanь inderevðən stanuk həm inistrumittər esən məs'ylejəthəðlekte вətərevðən qьnarat.Вьl eştər kyp kenəjzavьttarda ytkərelməgən, ytkərelgəndə la farmal rəveştə, məs,ələlərðe kiŋ rəveştə tikşermaj, eşselərðeŋ diqqət həm aktiflьqьn maalizavajt itmaj ytkərelgən. Kvalifikatsejalь həm kvalifikatsejahьðь eşselər arahьnda eş xaqь difirinsejaləşterelməgən qatь rassinkalar juq, uravnilьfka вetərelməgən.

Blagavişşin zavьtьnda 10—15% tan вaşqa вətə eştər sdilşinaga kyserelgən, ləkin unьŋ hөðomtələre iƃəpkə alьnmaj. Zavьt jaŋь timptaqь inkunatьrðar eştəvgə kyskənlektən pragissif sdilşinanь qullanьv həm tөrənəjtəvgə qьjьntsqtar tьvqan. Stanuklar esən məs'ylejətlelek вьl zavьtta вetərelməgən N. Trujski sukna faвrigьnda la aвizlicka вarь tik 1 nse sintəвerðən genə ьsьnlap вatərelgən.

Өlkə sənəqəte plan вujьnsa вildələngən 4,76 pr urьnьna praduksejanьŋ yð xaqьn nej вarь 2,28 pr. qa qьna təşərgən. Qajьь вer zavьttarda вьl xal aвjektif səвəptərðeŋ (qozolnalarðьn iƃke вulьvь, 30—60 pr. tuðqan вelьvь jaqьv matirejaldarь həm sьjrejanьŋ kanvinseja xaqtarь kytərelev, taşьv xaqtarь artьv h.в.) вulьv menən aŋlaşьlha, şulajða zavьt esendəge вajlьqtarðь jetərlek maalizavajt itmav ratsejanalləştьrьv, saralarьn jomoşaq ytkərev, praduksejanьŋ sьjfatьn kytərev həm вraktь вetərev julьnda jomoşaq kerəşev qəmymən вeððeŋ xuƶalьq jetəkselərenen avьrlьqtarðь, prajьzvudstьvalaqь tar urьndarðь jenə nemavðəre kevek sэвjektit səвəptər hamanda tөp səвəp вulьp qalalar.

Davlat zavьtь №1 praduksejanьŋ yð xaqь tyвəndəgesə teşerelgən: вaqьr namələre qojov вujьnsa 6,6 pr., ə sujьn nəmələren qojov вujьnsa yð xaqьn 12 pr. teşerev urьnьna, ul 11,9 qa artqan. Вьndaqь вrak 5,72 pr. qa jetə həm planda kyðətelgəngə qaraqanda 280 pr. artьq вulьp teşə.

Blagavişşin zavьtьnda yð xaqьn teşerev 1—ejjylgə 1,76 qa ytəlep jetkerelməgən. Umartalar вujьnsa 15,16 pr. teşerelgən, sujьn вujьnsa вrak 25 pr qa jetə.

N. Trujski sukna faвrige tsixtarьnda praduksejanьŋ yð xaqь 11 pr. urьnьna вarь 8 pr. qa teşerelgən. Ləkin jaqьv matirejaldarьn ikanumit itev jəhətenən faвriktьŋ uŋьştarь вar. Mart ajьnda 2400 kuвamitьr utьn totolha, xəðer ajьna 1780 kuвamitьr qьna totola, majlav matirejaldarь tavleqena 35 kilagramdan 20 kilaqa teşerelgən.

Өlkə sənəqəte ratsejanallaştьrьv saralarь вujьnsa 500,000 hum ikanumejə jaвanь, вьl eşkə 15 meŋ hum sьqьm jahanь. Ləkin вьndala jeteşheðlek tər вar, ratsejanallaştьrьv təqdimdəre samatyk menən jьjьlq ьdar (Blagavişşin zavьtь) həm ular вik əkeren вojomqa atqarьlqandar. Ujlap sьqarьvsь eşselərgə həm ularðьŋ ratsejanallaştьrьv təqdimdəren вojomqa atqarьvqa diqqət həm jardəm əð вirelgən.

Davlat zavьtь №1.14 təqdimdeŋ вarь 7 he rejalizeavajt itelgən. Вьl təqdimdərðən jьlьna 19,500 hum ikanumeja вirelə. Ratsejanallaştьrьv esenə eşselər ьlьqtьrьlmaqandar, təqdimdər вarь tik eşselər tarafьnan qьna вirelgən.

Blagavişşin zavьtьnda ratsejanallaştьrьv təqdimperen jьjьv həm rejalizavajt itev samatyk menən вarqan, təqdimdərðeŋ вьsq iƃəвe juq, ratsejanalləştьrьvðan zavьttьŋ 48,318 hum ikanumejalь вar, 2000 meŋ hum primejə вirelgən.

N. Trujski sukna faвrigь təqdimdərðe iƃəpka alьv esən вьnda ratsejanalləştьrьv вjorahь tөðelgən. Alьnqan 42 təqdimdeŋ 28 rejalizavajt itelep 18 meŋ 181 hum ikanumejə jahalqan. Ratsejanalləştьrьv saralarь arqahьndaqь „Amirikanka„ maşinahьnьŋ eşləp sьqarьv normahь elek 3 sminaqa 2500 kilagramdan xəðer ike sminaqa 3200 kilagramqa tiklem kytərelgən.

Kadьrðar məs'ələhe. Өlkə sənəqəten dəje eşselərðen dəjəm hanь isemlek вujьnsa 4223 keşe, jəsi planðьŋ 94,8% ь. Kvalifikatsejalь eşse kөsөneŋ qьrqьv rəveştə jeteşməgənlege hiðelə. Вьnьŋ arqahьnda qajhь вer zavьttarðьn eştan tuqьrav quqьşьsь вar. Өlkə Kəmitəteneŋ eşselər jьjnav həm sənəqətta tөp həm ədselek millət eşselərenen hanьn 50% qa jetkerev turahьndaqь diriktife ytəlməgən. Вətə eşselər hanьna nisвəttən вaşqort—tatarðar nej вarь 21,55% təşkil itələr. Ə qajhь вer zavьttarða вьl pratsint nigeraktə ad. Sənəqətkə qatьn—qьððarðь ьlьqtьrьlьv eşe qənəqatlanerlek вulьp, вətə eşselər hanьna qatьn—qьððar 41,2% təşkil itə

Sənəqətteŋ eşendəge вətə juqarьla kyrhətelgən jeteşheðlektər kadьrðarðь ratsejanal rəveştə fajdalanmav, pragulðarqa eşse kөseneŋ aqьmьna qarşь jomoşaq kerəşev, eş xaqьn tylavða uravnilьfkanьŋ вulьvь həm iŋ məhime prajьzvudstьvaqa satsejalizem eş mitьttarьn həm furmalarьn jomoşaq inderev, ratsejanallaştьrьv məmkinlektəren tulь rəveştə fajdalanmav, eştə вalşeviktarsa timp alьv esendə kөrəşkə eşse jalpьnь jomoşaq maalizavajt itev—вiş jьllьqtьŋ xəl itkes esense jьlьnьŋ 1 nse jartьhьnda sənəqətteŋ prajьzvudstьva zadanejalarьn tultьrmavьna səвəp вulьp teştələr.

JƏHYDIN.

PRAMFINPLAN YTƏLEŞE SVUDKA №1

(1|IX—15|IX 31 jьl)

PRITPREJƏTEJƏLƏR

Tipagrafejə		„8—Mart" faвrige	
Kendət	%	Brigadalar	%
1— 5|IX 31—jьl	80,53	I—вrigadь	31,5
5—10|IX—„	81,47	II—„—„	115
10—15|IX „—„	80,83	III—„—„	89,4
		IV „—„	113,09
1—15|IX arahьnda	86,83	1—16|IX 31 jьl	58,48

AVANЬSTЬ JƏN BAŞЬNA ƟLƏŞEV-KALXUZ EŞEN ƟĐƟV BULASAQ

DЬVANDA ASЬQTAN-ASЬQ KULAK MITЬDЬ QULLANЬLA, UNDAJ ЬNTЬLЬŞTARQA IŊ QATЬ UDAR.

„Başqalar xeđmate iƀəvenə vajlьq qađanьrqa həjrəvselərgə iŋ qatь atpur birergə, kalxuzdan qьvьđan da tartьnmaƀqa" (VI savit s'jьzdь)

НУRƏTTƏ: tıraktırdьŋ ekke qapqasьn eşləj.

BƟTƏ KƟS, BƟTƏ IQTIBAR DAXUTTЬ DƟRƟƀ BYLEVGƏ

(Başkalxuzsajuzdьŋ rəise ip. Fraluf məqələhe)

Tөp orloq kulturalarđь jьjnav eşe kyp tөvəktərđə vөtөp vara. Kiđevđə, kalxuzdarđa daxut bylev hьmaq iŋ javaplь eş, tora. Bьl eş Başqortostan dəvmələndəge kalxuzdarđьŋ vөtəhendələ 1 nse nyjəbergə tiklem vөtkən bulьrqa tejeş.

Sьuk qьƀqa birelgən—şunьŋ өsөn bьl eşte ytkərev өsөn urьndarđaqь kestərđeŋ vөtəhen də iŋ kiŋ rəveştə mablizavajt itergə kərək. Tөvəktərđə xəđer yk hər qajđa, daxut bylev turahьnda, kalxuz rəistəre, xalxuz xisapsьlarь h. v. menən berlektə, Tөvək həm kust kəŋəşmələre saqьrьp, instruktьrlьq itergə tejeş. Daxut bylev eşenə jerle aktifьŋ: uqьtьvsьlar, xisapsьlar, kamsamuldar h. v. vөtəhendə ьlьqtьrьrqa kərək. Daxut bylev eşendə ьlьqa tiklem өlkən təzriвələre bulqan ike kalxuzdarđan iŋ jaqşь kalxuzdarđь alьp janь kalxuzdarqa jarđamlaşьv өsөn jebərevgə ajrata iqtibar itelhen, daxut bylev məs,ələləre ajlənəhenədə kalxuzsьlar arahьnda kiŋ rəveştə məssavaj ojoştorov, aŋlatьv eştəre alьp barьrqa kərək.

Urazaj bylev kampanejahь iŋ javaplь səjəsi ber kampanja bulьp, kalxuz xərəkəten kiləsəktələ ььqьtьv, kalxuzdarđьŋ jaŋьnan yƀeştəre həm xeđmət eşləp sьqarьşьnьŋ kiləsəktə lə yƀə varьşь oşo kampanejanь dөrөƀ ytkərevgə bəjləngən. Bьnь ber genə minutqa'la onotorqa jaramaj.

Daxut bylev nigeđenə ber genə prinsep—kalxuzsь tarafьnan halьnqan xeđmətteŋ sьjfat həm hanьna qaraj bylev prinsepe qujьlqan bulьrqa tejeş.

Səvittərđeŋ 6 nsь s,jьzđь iqlan itkən: „kem kyp həm jaqşь ьşləj şul kyp ala, kem eşləməj ul ber nəmələ almaj luzьnqьhь qatь həm eđ eđđən tarmoşqa ytkərelergə tejeş. Daxuttь jən, qailə başьnan h. v. bylev turahьndaqь hər ber kulak ьntьlьşьna iŋ rəximheđ həm qatь atpur birelergə tejeş. Kemdə kem bьl neđgə jat bulqan bylev juldarьn ytkərergə tьrьşha, vьlarđь sьjnfi doşman jarđamsьhь tip qararqa həm şuqa qaraj heđemtə sьqarьlьrqa tejeş.

„SATSEJALIZEM—BƟTƏNƏN ELEK UCUT".

Bьjьl najtaq qьna tөvək həm kalxuzdarđa urazaj sьvar buldь, şuqa kyrə uŋьş bylev eşe vьltьrqьqa qaraqanda şaqtaj avьr bulasaq. Parteja ojoşmalarь vьl kampanejanь valşeviktarsa jetəkselek menən tə'min itə həm uqa sьjnfi jaqtan maksimum iqtibar həm bilđerlek kyrhətep, daxut həm uŋьştarđь sarf itelgən xeđmət nigeđendə өləşəvđe jəşerep qaldьrьrqa mataşьvsьlarqa ььq udar ojoştorqanda bьl avьrlьqtar alьp taşlanasaq.

Lininden: „Satsejalizem ul vөtənən elek ucut" tigən hyđen ber genə minutqa la xəterđən sьqarmaj, kalxuzsьlar tarafьnan eşləngən xeđmət kөndəren iƀəpkə alьv, tikşerev, kalxuzdьŋ daxuttarьn tavьp unь bylevgə ajrata iqtibar itergə kərək. Tөp orloq kulturalarьn jьjnav həm huqьv eştəre vөtkən urьndarđa, daxut həm urazajđь aldan bylep qarav eşenə xəđer yk tөtonorqa kərək.

Kalxuz aktifen hər ber kalxuzda kyverək ьlьqtьrьv өsөn, hər ber kalxuzda tyvəndəge tөrkөmdərđe ojoştororqa kərək: 1) xeđmətte iƀəpkə alьv tөrkөmө, vьqa kalxuzsьlar tarafьnan eşləngən xeđmət kөndəren belev həm anьqlav eşe tapşьrьla; 2) kalxuzdьŋ daxutьn belev həm şunь aldan sama menən bylev tөrkөmө, bьl kalxuzdьŋ vөtə tarmaqtarьnan kilgən valavajda xutьn belevmenən şөqөlləneŗg həm daxuttьŋ natura өləşən aldan nisek bylev planьn tөđөrgə tejeş; 3) kalxuzdьŋ aqsalata həm naturalata bulqan vөtə daxutьn bylev tөrkөmө, bьl tөrkөm tөvge ike tөrkөmdөŋ eşen bergə quşьrqa həm daxuttarđьŋ həm naturalata өleştəren ađaq tapqьr nisek itep өləşev planьn tөđөrgə tejeş.

BƟTƏ KALXUZ AKTIFEN ЬLЬQIЬRЬRQA

Bьl eşkə vөtə kalxuz aktifen kiŋ rəveştə ьlьqtьrqan taqdirdə genə—daxuttь dөrөƀ өləşev eşe tə'min itelәsəŗ. Daxuttarđь bylgən vaqьtta hər ber kalxuzda sitkə (sənəqətkə) kitep eşləvselərđe, belgestərđe həm ixlas kyŋelđən eşləptə kyp jənlelek arqahьnda өleş tejeşle qailələrđe tə'min itev өsөn naturalata fund өləşev eşenə ajrata diqqət itelergə tejeş.

Bөtə eş, igen əđerləv eşe menən vik tьqьđ bəjləngən bulьrqa həm igen əđerləv timpьn kөsəjtevgə, həm plandь jьdamьraq tultьrьvqa jarđam itergə tejeş. „Iŋ elek yđenə şunan huŋ qьna dəvlətkə" tigən kulak luzьngьhь vөtə qьrqьvьq menən əşkərtelgən həm Başqortostan kalxuzdarьnan heperep tygelgən bulьrqa tejeş.

DƏJƏMLƏŞTERELGƏN MALDЬ AĐЬQ MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ

Dəjəmləşterelgən maldarđь mal ađьqь menən tə'min eşenə ajrata diqqət itelergə tejeş.

Jetməgən tiklem mal ađьqьn besənde ikense tapqьr sanьv, siluslav eştəren kөsəjtev həm igen əđerləv eşenə zarar kilterməƀtən mal ađьqь arunəlaşterev juldarь menən xəđer yk qaplanьrqa tejeş.

TƏZRIBƏLE QART KALXUZSЬLAR JAŊЬ KALXUZDARQA JARĐAMQA

Bөtə kampaneja tөvək gəzittərendə mөmkin tiklem kiŋ həm tulьraq jaqtьrtьlьrqa tejeş. Daxut bylevđeŋ iŋ jaqşь өlgөləre, başqa kalxuzdarđьŋ dəjəm jьjьlьştarьnda, tөvək kəŋəşmələrđə h.v. kiŋ rəveştə papylarlaşterelhen. Daxut bylev eştərendəge vөtə bođovdar, VKP(b) YK neŋ ejjyl plinumь qarardarьnda əjtelgən,—parteja giniral hьđьqьnan sitkə tajpьlьvdar qьrqa rəveştə əşkərtelergə həm barqan kileş tөđətelergə tejeştər. Bьl kampanejanьŋ əhəmejətenə narьq qajьp jetkerməvselek hьmaq vөtə appartunislqtarqa qьrqa kөrəş asьlьrqa tejeş. Kulaktьŋ daxuttь janvaşьna bylderergə ьntьlьşь mərxəmətheđ rəveştə kire qaqьlьrqa tejeş.

Parteja ojoşmalarь, prafsajuzdar, kalxuzdar sistimь ytkərelev өƀtөndəge kampanejaqa ьььn valşeviktarsa jetəkselekte xəđer yk tə'min itergə həm iŋ kiŋ kylamdə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq ojoştorov nigeđendə kalxuzdarđь taqьlь ььqьraq ььqьtьv xeđmət eşləp sьqarьşьn kytərev, kalxuzlaşьvđa jaŋь tulqьn ojoştorov həm xəđerge ma mintta ytkərelev өƀtөndəge vөtə xuzalьq—səjəsi kampanjalarđь uŋьşlь rəveştə təmamlavqa өlgəşevgə kərək.

Qьđьl ərmejəne sьjnfi totanaqlь jəştər menən tultьrьrqa. HYRƏTTƏ: Prizivniktarđeŋ kalxuzsьlar menən berlektə kustavaj jьjьlьşь.

Sdilşina, kulak mitьdь bulqan tigeđləv menən almaştьrьlqan.

Jađqь səsev həm vytənsə xuzalьq kampanjalarьnda kalxuzsьlar өlkən uŋqanlьqtar kyrhətevgə qaramaƀtan xeđmət ojoştorov həm sdilşina mə'sələrendə kyp jeteşheđlektər var. Fakt itep, totaş kalxuzqa kys—kən Dьvan tөvəgen alajьq. Bьnda iŋ elek kyđgə — brigadalar tөđөleşə barelə. Parteja həm kalxuzs sitimeneŋ juqarqь urgьn diriktiftəre bujьnsa brigadalar prajьzvudstva nigeđendə ojoştorolorqa, ə brigadir yđ brigadahьnda ьььn məqnəhendə yđək figura bulьp, totoşo həm tulьhь menən yđ idarahьnьŋ jetəkselege həm kantryle aƀtьnda bulьrqa tejeş bulha la, Dьvanda ulaj tygel. Bьnda өƀtən qaraqanda dəjəm prajьzvudstьva zadanjahь kalxuzda dөrөƀ hьmaq bulhala hər ber brigada yđ aldьna səsə, yđ aldьna jьjnaj baralar. Şul arqala brigadalarđь sistimlь rəveştə həm dөrөƀ kantryllek itep bulmaj.

Eş nurmahь bilgeheđ

Bьna hədgə Dьvan kalxuzьn daqь 13 nse brigada. Өƀtən qaraqanda vөtəhe lə jaqşь vara, eşte berđəm eşləjđər, kalxuzsьlar igende qьrđan jьldamьraq jьjnap alьv өsөn tьrьşalar, kevek. Ləkin...Əgərđə beđ xeđmət ojoştorolo şo həm sdilşinə məs'ələlərenə jaqьnьraq kilep qarahaq, bьnьŋ tap kirehen kyrəveđ.

—Eş nurmьlarь qalaj qujьlqan? tigən horavqa his kem, xatta brigadir yđe lə javap birə almaj. Kalxuz rəiseneŋ əjtevənə qaraqanda, eƀkert halьvsьqa kөnlək nurmь itep 32 jək kөltə birelgən, ə taşьv alьblьqь kyrhətelməgən... Beđ səqətkə qarap kөltə ьrqьtqandь kyđatep torđoq, ber jək kөltəne 5 minutesnđə ьrqьtьp vөttө. Şunan iƀəpləgeđ inde—səqətenə 12 jək ikən, 10 səqət vajь ađləkheđ ьrqьtqanda 120 jək bula tygelme. Şunьŋ qap jartьhьn taşiaqandala 60 jək qala. Kalxuzsь Takaryf qarttьŋ əjtevenə qaraqanda 40 jək ьrqьtьrqa mөmkin ikən, irtəgehenə kalxuzsьlar: 50 jəktən birelgən nurmьnьla eşləj alđьq, tip həjlənelər. Şulaj bula torop kal—xuzsьlar ььqa ьntьlmajđar, xatta brigadir yđe yk nurmьnь arttьrmav jaqьn kөsəjtep həjləj Maxsus udar brigadь tөđөp uŋьş jьjnav kampanjanьnda iŋ jaqşь uŋqanlьq kyrhətev həm şul brigadanь өlgөgə alьp, fakttar həm handar menən nurmьnь kytərevgə qarьşь sьqьvsьlarqa sara kyrelməgən.

„Ulaj eşləhəŋ javьrьnьŋdь la, bөgə almaƀhьŋ..."

Bьna şuluq kalxuzda 9 nsь brigada. Şunda eşləvse kalxuzsьlardan eş nurmьhь həm unь narьqlav turahьnda horanьq.

—„Beđ belmajbeđ, ucuttь tabelşikalap bara, beđgə tik ajьna ber tapqьr qьna nisə eş kөnө eşləgənlekte əjtələr" tejđər. Kalxuzdьŋ xisapsьhь oşo kalxuzda eşləj ikən, unan horahaq, ul da" Xəteremdə juq, belməjem, kypme eşləhək tə ydebedgə inde„ tej. Ađaq 13 nse brigadala eşlegən eşte həm eş nurmьhьn həjləp birgəs aptrajđar, eşən—məjđər. Bik ььq iƀbat itep birgəs ađaq: ULAJ EŞLƏHƏN IRTƏQEHENƏ JAVRЬNЬN DЬ LA BƟGƏ ALNMAƀЬPŊ" tigən javaplь alđьq, Bьl kulak tirmənenə hьv qaja torqan ludьrdar qaraşь. Ləkin, uqa qarьşь his ber sara kyrelməj.

„Tabilşik yđe belep jađa"

Igen huqьvsьlar brigadahьna barabьđ. Eş ike sminala bara həm kyvhensə qatьn—qьđ eşləj ikən. Eşselər kildele kittele, təştən elek berəv kilhə, təştən huŋ ikenselər kilə. Şuqa kyrə hər ber sminə 200 bөt samahь nurmanь tultьrmaj kitə (qatmarlь maşinala). Dissiplinə jomoşaq, 20 səqət urьnьna təvlekkə 14 səqət kəm eşləj.

Beđ barđa jelgərges janьnda өs keşe eşləj ine; eş nurmaqьđ nisek? tigən horavqa: „belməjem, beđđə unь tabelşik jađa" tinelər. Şundaj uq javaplь bytən iptəştərđən də işettek, xatta:" tekerəm min ularđьŋ kypme jađьvdarьna, vөgən eşləjem də irtəgə eşkə sьqmajьm, bik avьr" tejevselərđə buldь.

Brigadirđan horaqas ul: „ььna kypme eşləhək şunь barьp tabelşikkə əjtəmdə ul kemgə, kypme ken jađarqalьqьn yđe belep jađa" tej.

„Kypme eşləhəktə yđeveđ đeke inde.."

Taştyvə kalxuzьnda, 2 nse brigadaqa barabьđ, igende eƀke rtləjđər, bolarьqьlьq, eraiheđlek, kyđgə barelə keşelərđeŋ kərəgensə urьnlaştьrьlmaqanlьqь, planhьlьq kyrenep tora. Plan brigadir başьnda qьna, ul eşte yđ aqьşьna qujqan, eşləvselərđe eş nurmьhь menən aldan tanьştьrmaqan, kөltələr halьp torovsьnan: „vөgən hin kypme eşlərgə tejeşheŋ həm uqa kypme eş kөnө jađalar?" tip horavqa:" kypme eşləhəktə yđeveđ đeke" tejđə, sunda uq: „Bьna vөgən kypme eşlənek, nurmь tələneŋ qarap tormanьq inde ten bujьna eşlənek tə qujđьq" tip halьnqan eƀkertkə ьmlaj. Bьl turala xeđmət ojoştorovsьqa əjtkəs ul da, kalxuz rəisele bereheлə belmənelər həm beđđeŋ aldььđđa bik jeteşheđ xal də qalđьlar xeđmət kөndəren jađьv bьnda la başqalarđaqь hьmaq „tabilşik belə həm şul jađьp bara" ikən.

Igendeŋ jartьhь sabьlmaj jatьp qala

Bьnda fakьttarđь hanaj başlahaŋ bik kyp kiltererge mөmkin. Bьlar vөtəhelə Dьvan ojoşmalarьnьn xeđmət ojoştorov, eşse kestərđən tulь fajđalanьv hьmaq iŋ mehim məs'ələ menən şөqөlənməgənlegen kyrhətə. Şulьr heđemtəhendə bьna bьndaj kyrneştər kilep tovala: Dьvьn kalxuzьnьŋ 13 nse brigadahьnda maşina nasarlьqtan bik kyp igen sabьlmaj qalu, ə, şuluq vaqьtta bьna tigən tөđөk maşinalar buş utьra, 9 nsь brigadala kөltələrđe jьjьp alqas qьrđa bik kyp başaq jьjьlmaj qala, səvəben „tьrma juqlьqtan" tejđər' xəlbyki şunda uq eƀkert janьnda ber nisə par tьrma buş jata: əlegə Tastyva kalxuzьnьn 5 nse brigadahьnda vaqьt yđe bəjləges maşina menən urqan bulьp igenđen jartьhьn əram itkəndər, beđđeŋ: „niŋa bьlaj eşləjheŋ?" tigən horavьbьđqa:" min nisek itəjem, brigadaqa əjtep qaranьmda his iqtibar itmaj" tej,

50 at menən 13,594 sintnir taşьrqa

Ьььnlapta, tөvək kalxuz sajuztere julbaşsьlьq itməgən, urazaj jьjnav kampanjahь alđьnan ber tөrlələ sara kyrelməgən, xatta ike aj bujьna pravlinjə ultьrьşьnda jahamaqan. Igen əđerləv đə transprt brigadalarь ojoşorov ifrat đur urьn tota, ə bьna şul kalxuzdarđa jə berđə juq, jəki bulhala jetkeheđ. Məƀələn, өlkəndə səvite 13.594 sintnir igen tapşьrьrqa tejeş bulьp şuqa nej barь 50 at bildələzgən, Mitrafan səvite 14.000 tapşьrьrqa tejeş, şuqa ul 40 at bildələgən! Lamaz səvite 12.844 sintnirqa 60 at bildələgən h. v. Bьna bьl attar menən genə igende taşьvđa đur eđəklək tьva. Ə, unь paravlinjə, avьl səvittəre iƀkə almaqandar.

Şulaj uq dəvlətkə igen tapşьrьv (hatьv) məs'ələhendə lə—Dьvan kalxuzь oşo ajđьŋ 6 hьnda əle ber genə sintnir đa igen tapşьrmaqajnь, şulaj uq Jastyьala lə, beđ barqanda ber sintnirđa igen tapşьrmaqan ə yđe aqzalarqa igen өləşep jata ine. Bьl qəməldə „elek yđemə" unan artьa qьna xөkymətkə" tigən kulak luzьngьhьn ytəv.

„Birgən saqta alьp qal"

Avans өləşevđə bьnda ifrat đur bođovdar bar. Avans birev də asьqtan—asьq kulak mitьđь totola. Avans eş sьjfatь həm eş hanьna qarap birelməj. Eşləgəne lə, eşləməgəne lə ber tigeđ ala birə, „birgən saqta alьp qalьrqa kərək" tigən kulak tejy rejəhe kөslə. Tastyvə kalxuzьnьŋ 2 nse brigadahьnda kaldav şik kөn hajьn irtənsək səqət 7 la torop, unar qađaqtan hər kemgə igen өləşə, bьl rəveştə pajuk өləşev bьl tirə kalxuzdarđa qəđətkə əjləngən. Kalxuz jetəkseləre şuqa iltifat itməjđər, xatta Tastyvaneŋ jəcəjkə sikritarь la bьnь narmal xəl itep iƀəpləj.

Kulak idejalugejahь kөslө uqa atpur birergə

Igen tapşьrьv məs'ələhe əjlənməhenə kalxuzsьlarđь tuplav julьnda massavaj — ojoştorov eştəre alьp barьlmaj. Ber genə kalxuzda „vөtə artьq igende dəvlətkə tapşьrьrqa" tip qarar sьqarmaqan, kirehensə yrđə əjtkənsə „iŋ elek yđemə, unan huŋ dəvlətkə" tigən kulak luzьngьhь xөkөm hөrə.

Dьvan tөvəgendəge kalxuzdarđьŋ asьqtan—asьq kulakqa xeđmət itkən xatalarьn ььqləp ejrənergə həm uqa qarьşь kөrəş'e kөsəjtep, başqa la da qaвa lanmasqa. T. LUGINЬF.

FRANSUZ AJRAPLANЬNЬŊ HƏLƏKƏTE(1)

***

Ajьrьm ildər, bigerəktə ulardьŋ osovsьlarь đur osoştarđь jaharqa tьrьşalar həm osalar.

Beđđeŋ səvittər sajuzь osovsьlarь la đur osovđarđь jahamanьlar tygel jahanьlar. Bьnda, Nabille ikspiditsejahьneŋ hələkətkə osoravь vaqьtьnda Cuxnalskej tarafьnan jahalqan uŋьş ta osovđь həm uđqan jьlda đur tөvdar teđməhe arqьrь kөnsьqьь ildərenə barьp qajtьvđь əjtep kitərgə mөmkin. Ləkin, bьlar berehe lə maqtanьv өsөn eşlənmənelər.

Kapital ildərenə kilgəndə eş bөtөnləj başqa. Unda hər nəmənən elek şөhrət, tanьqlьq đur urьn tota.

Ejjyl ajьnьŋ urtalarьnda, gəzittər vөgen Tanьr tamaqьnda hələkətkə osoraqan osovsьlarđьŋ Bajqal tirəhendə, Tyvən—Ydində hələkətkə osoravđarьn xəvər itkəndər ine.

Dorre, Mismin həm Libri ul vaqьtta xəđerge yk maqsattь—Parizdan Tukejuqasa tөşməjensə osovđь qujqajnьlar. Ləkin, teləkvarьp sьqmaj, julda uŋьş hьđlьqqa osorola. Xəđerge kөndə, Tanьrtaqь hələkəttə ylgən ike keşe, ul vaqьtta paraşyt menən hikerələr. Ə inde Dorre ryldə bulqanь xəldə, „qoros qoşto" planlaştьrьp—unьŋ tigeđlegen haqlap urman өƀtөnə tөşə. Maŋlajьna jahalqan keskenə jərəxət menən qotola. „Qoros qoş" yđeneŋ havьlqьn juqalta. Bьl vaqiqa, j u q a r ь l a əjtkənsə ejjyl ajьnda, unьŋ 14-kөnөndə bula. Osovsьlar ajroplan menən kilep, pujьzđ menən qajtьp kitələr...

***

Paris—Tukeju...

Bьl jaqьn ara tygel. Undarsameŋ kilamitьr aranь tuqьramajьnsa osđvđa vaq eş tygel. Bьqa osovsьlarđьŋ təvəkəllelektəre jetə. Həm 11 nse sintəber, irtənge səqət 9 đa ular, „qoros qoş" arqahьnda havaqa kytərelələr.

Ajroplan, bigerəktə ođon həm qьjьn məşəqətle səfərgə sьqqan ajroplan өsөn tyvəndən osovqurqьььь.

Beđđeŋ osovsьlьq məktəbe inzinirь Yiginir iptəşkə, hələkət urьnan qajtqanda oşondaj horav birđem.

Heđ, irtəgə, Ьrьmburqa nisek osorhьqьđ? Bit hava nasar. Bolottar bik tyvən jөrəjđər həm өƀtəvenə jel.

Ul,

—Bolottar beđđeŋ өsөn qurqьnьs tygel. Ə inde jel beđgə ađgenə lə uŋajlьđlaj almaj. Bolottarđьŋ tyvən bulmavđarь qьna şart. Əgərđə ular tyvən bulhalar juqarьlьqtь alьp bulmnj. Ə inde alьƀ aranь tyvəndən osovđь qьđьqь juq,—tine, javap birđe.

Parizdan qalqьnqan osqos „TRAJTD UNION" bolottarđьŋ bulьv həm bulmavđarьna qaramaƀtan yđeneŋ osovьna kərək bulqan juqarьlьqtь yđe teləgən vaqьtta ala almaj. Ul juqarьlьqtь bik đur əkerenlek menən jьja kilə. Bьna bьl xəl, „qoros qoştoŋ" tura julьn qьjqaslatьrqa,—Uraldьŋ 2,300 mitьrlь bejeklektərenə tura barmajьnsa-teşlekkə taban qajtьlьş jahar, qa məƀbyr itə.

Tanьr jьlqahь həm unьŋ hadlьqlь tarmaqtarь—„qoros qoştoŋ" julь bulьp qala...

***

Urtasa tiđlege səqətkə 220, ə inde keskəj tiđlege 180 kilomiter bulqan jəqnl şul tiđlektə osa alqan ajroplandьŋ tavьşь, 11 nse sintəberđeŋ jamqьrlь kisəndə, səqət undarda hələkət bulqan urьndan 8 kilamitьr sittəge Andrejeikь pristinь өƀtөndə jaŋqьraj...

Bьnan ber soal tьva. Şundajьn ber tiđlek menən osa torqan „qoros qoş" irtənge 8—45 minutqasa nəmə eşləp jөrөgən!! Qajđa osqan?! Bьl soalqa ber kemdə javap birə almaj.

Iƀən qalqan Dorre:

—„Kyđ ber nəməne lə kyrməne..." menən siklənə.

Ajroplan qujь toman həm vaq jamqьr esəndə bolara. Ul yđenə kərəkle eđđe yđenə kərəkle jynəleşte ala almaj.

Ləkin baxethđlek barь toman qa qьna bəjleme? Əlbittə tygel. Unьŋ qalqan jaqь Dorreneŋ yđe əjtmeşlaj (ajroplandьŋ Dorre həm Mismin kanstruksejahe ikənen iƀkə alьrqa kərək).

—„... Belgestər eşe" bulьp sьqa. Ləkiŋ şunьhь iakьt to—mam jamqьr həm şunьŋ өƀtəvenə matur eşləvđən baş tarta. Binzin trubalarь binzinde tərtiple rəveştə birməjđər. Jarđamsь maturđa eş kyrhətə almaj. Şu—nьŋ menən bergə „qoros qoş" sajqala başlaj. Ul əle ber jaqqa əle ikense jaqqa qьjşaja. Əle tyvəngə əle juqarьqa taban kiƀken hikereştər jahala. „Qoros qoş" yđen idara itevse osovsьlarqa baş birməj. Ul tomanlь buşlьqta yđ teləgənen eşləj başlaj.

„Qoros qoştoŋ" bьl xəlgə qalьvь osovsьlarđь artьq qavşatmaj. Ular hamanda maşinanь yđ ixtejarđarьna yđ quldarьna alьrqa tьrьşalar. Ləkin, vөtə tьrьşьv fajđahьđqa bulьp sьqa. Ber jaqtan maşinanь planlaştьrьrqa mөmkin bulmaha, ikensenən inde nindəj urьn өƀtөndə ikənselek məqlym bulmaj. Tavqamь, taşqamь, jalanqamь, elə gəhen?!

„Qoros qoş" juqarьqa taban kiƀken hikereş jahaj. Dorre kytərelevđən huŋ kiƀken boroloş bulasaqьn həm jergə taban jynəleş alьnasaqьn hiđgən hьmaq

—Paraşytqa!,—tej.

Bьl vaqьtta inde maşina tyvəngə taban jynəleş alqan bula Ydeneŋ aldьnda ultьrьvsь Mismindьŋ yđen bəjləp ultьrqan qajьştarьn ьsqьndьrьşa Mismin, ryidəge Librigə taşlanьv kərəklegen əjtə.

Dorre paraşyt menən hikerə. Həm ajroplan təşkən jerđən jьraq tygel jergə barьp tөşə.

Mismin paraşyt menən taşlana. Ləkin unьŋ baxethеđlegenə qarьşь unьŋ paraşyte jəjelməj. Şunьŋ menən bergə paraşytteŋ jebe ajrьplandьŋ berər jerenə ələgep, aƀьlьnьp təşkən bulьvь bik mөmkim. Qьƀqaьь Mismin, paraşyt menən hikergən bulha ajroplandan sitkə kitə almaqan.

Anan huŋ bьnda şunь la əjtergə kərək. Havala ydeneŋ tөđəklegen juqaltqan ajroplandaqь keşeneŋ jađmьşь səqəttər, jəki, minuttar menən tygel, bəlki sikunttar menən xəl itelə..,

Ə, inde Libri yđen bəjləp ultьrqan qajьştarđan ьsqьna başlaj...

Şulaj itep ike osovsь hələk bula...

***

Beđ barqansь, hələk bulqan osovsьlar qьjralqan əlymin sьralarьnьŋ rəximheđ qьƀьvsь qujьnan alьnьp, paraşyttərgə tөrələp, vaqьtlь qəberđərgə halьnqandar; qəđerle haqtьŋ quldarьnđaqьmьltьq kyvəktəre juqarьqa qaraqandar ine...

***

Beđ hələkət bulqan urьnqa ikense tapqьr barđьq. Vaqьtlь qəberđəge, aq paraşyttərgə uralьp jənəşə halьnqan məjettərđe kino—tөƀmaqa alđьq. Həm ber ađđan Dorre kilde.

Vaqьtlь qəber өƀtөnə qujьv өsөn səsəktər kitereide. Dorre səsəktərđe yđ qulь menən qujđь həm avьr ađьmdar menən ber jaq sitkə kitep tuqranь Avьr hulanь həm qul javlьqь menən jəşen hөrttө... Ləkin unь avьr ujđar artьq bөgə almanьlar. Ul: ajrplandьŋ qьjralьp jergə sumqan өleştəre ergəhenə barđь, vatьq kiƀəktərđe aqtarđь.

Ul eđləgən nəməhen tava almanь. Beđđeŋ qьđaqь jemerek kiƀəktər өjөmөnə kilde. Jaŋьnan qulьn jarəxətləməvđən haqlanь bьraq, өjөmdə aqtarьrqa kereşte.

—Heđ nəmə eđləjhegeđ?!

Ul, barь şer mine nisek kərək şulaj aŋlamaƀhьqьđ, tigəndəj, tyş keƀəhenan səqəten alьp, unьŋ bavьna taqьlqan dyrt mejeşlə tankəne kyrhəttə həm nəmə eđləgənen tele menən də əjttə.

—Osqostoŋ markьhь..

Markь tabьlmanь. Ul yđ qulьna barь ber nisəgə kəkrəjgən ryl de genə aldь.

—Ə, başqalarđь nişlətəhegeđ?!

Ul matur batqan jergə taban qarap, avьrqьna hulap alqas, qulьn helkep, əkeren tavьş menən.

—Mineŋ өsөn bьlar vөtəhe lə yldelər..., tine.

Həm ьььnlap ta alьnьrqa ujlanqan şөhrət, ul şөhrətte birergə mөmkin bulqan „qoros qoş" həm bigrəktə unь idara itesevse duƀtarьnan Mismin həm Libri ylgəndəi ine..

„Qoros qoştoŋ, kiŋ ber majđandь qaplaqan—hiselgən kiƀəktəre kino—tөƀmaqa teđelde lər. Ləkin Dorre apparattan hər vaqьt sittə bulьrqa tьrьştь. Beđ uqa unь tөƀmala gəvđələnderev turahьnda ber nisə tapqьr təqdim jabahaq ta, riza bulmanь.

Amirika la,Sokko həm Vansitti iptəştərđe iliktirik urьndьqqa ultьrtьp jađa qьlqan vaqьtta ularđь rəsemgə tөşөrөv өsөn foto—apparat alьp kererge roxsat itməjđər. Ləkin, gəzit xəvərselərе lə joqlamajđar. Ular keskenə apparattarđь bəkəlgə—sal bar balaqtarь aƀtьnda urьnaştьrьp inalar. Keƀəgə berketelgən maxsus jeptər arqьrь apparat menən idara itələr..,Həm irtəge he kөngə, gəzit—zurnal bittərendə—jađьlьv „tantanahь„...

Şulaj Dorre, yđe menən bulqan uŋьşhьđlьqtь donja tөđөrəhe aldьna qujmaƀqa buldь. Ləkin tөđөk apparattьŋ aldanьvь mөmkin tygel..

Dorre bik jьş havanь qaraj. Ixtimal, Bəşqortostandьŋ iŋ qaranqь, bөgөngə məđənejəttən məxrym ber məjeşənə tura kilgən Dorre—sithenələr.? Ləkin, uqa ber kemdə qьrьn kyđ menən qaramaj. Ul,—fən—tixnika keşehe sifatьnda qarьşьlana; Xөrmət itelə. Savittar rəsəjə, sit il burzьvahь ujlaqansa qьrьƀ tygel. Əgərđə, Dorre nindəjđə bulha berər qьrьƀ ьq hiđhə.

—„Min osormon, taqь la osormьn; bьl jergə tuqьap, duƀ arьmdьŋ həlak bulьvđarьn iƀkə alьrmьn„.—timəƀ ine.

***

16 Sintəbərđə, irtə menən Fransejə vəkile kilgəs, majettər Өfөnən kilterelgən—es əre jefək menən өrөtөlgən tabuttarqa halьndьlar.

Tabuttar Fransejəgə jebəreler gə buldь.

Өfөgə kilevse đur paraxuttarđan berəvhe, alđan əjtelev bujьnsa, Tanьr tamaqь gərsa pristin bulmaha la, tuqranь. Beđđeŋ osovsьlar, həm beđ paraxutqa ultьrđьq. Beđ quđqaldьq. Ləkin ber tiklem kilev menən tuqьralđьq. Kire boroldoq.

Beđ inde, timək bьnda eş vөttө, vөtəbeđđə bergə qajtabьđ tinek ujlanьq.

Beđ ultьrqan, jarqa tuqraqan paraxuttьŋ ismen qaraqandan huŋ, ular, şunda torovsь jəliktə qajtьrqa buldьlar... Ə, huŋ səvəp nəmələ? Senki paraxuttьn isme „pralitarejət yse" ine...

„Prolitarejət yse" paraxutьna ultьrmaƀqa mөmkin bulha la. donja kapitalьnьŋ pralitarejət ysenən qasьvь mөmkin bulmajasaq...

QƏJNAN XƏJRI

„Palitarejət yse"

1) Başь udqan handa

INGLIZDƏR, HINDOSTAN PAMIŞSIKTARЬ MILEJUNDARSA KERƏЬTEJƏNDƏRDE QOL ITƏLƏR

BIRMALA KRƏЬTEJƏNDƏR VƏSSTANEJAHЬ

KRƏЬTEJƏNDƏR PAMIŞSIK USADBALARЬN JANDЬRALAR, NALUK TYLƏVƏƏN BAŞ TARTALAR

Birmala krəьtejəndər vasstanejahь tuqravhьd davam itə. Angleja həm Hindostan vlastarь, ədləkhed jamqьrdar [illegible] вьl vasstanejanь вeteretev jenel [illegible] Lәkin, ulardьn вьl [illegible] Hindostanda jamqьrlь ajardьn (unda 2 aj вujьnsa tuqravhьd jamqьr java) [illegible] krəьtejəndər vasstanejahь вetev genə tygel, ul haman kinəja вara. Əle kyptən tygel genə, krəьtejəndər vasstanejahь, Birmanьn вaşqa eləştərenə qaraqanda [illegible] Şanga sudarstvahьna la jajelde.

Birmala вeqenge vasstaneja lar dikəner ajьnan вirle davam itə. Baş kytərevsəlәr [illegible] kymət činavnikтarьna qarьşь hezym itep, ulardьn qoraldarьn taladьlar, yддaren viteralar.

Вьl vasstanejə tid ravestə ysep april esenda 9 dan artьq rajunqa jajeldə. Vasstanejələr jajela вarьv menən impirejalistarqa həm kapitalistarqa qarьşь [illegible] kerəş sьqa [illegible]. Vasstanejanьn вaşlьqtarь tarafьnan sьqarьlqan вer vazvanejala—ingliztar—[illegible] tejelə. Krəьtejəndər вajar usadbalarьn, hatьvsь—Hintlelərden jorttarьn jandьralar. [illegible]

ran arinda xaqьn kəmetergə həm hatьvsьlardь krəьtejəndərgə tyeən prasint menən ssuda вirergə məзвyr itevse xərəkat turahьnda вara" tine.

Bətə donja iqtisadi krizisь Birma krəьtejəndərenə la вьq sojqan jahanь. Krəьtejəndərden tydarlek [illegible] qalmanь. Birma—sit ildərgə dəgə, mamьq kevek avьl xuzalьqь pradyktalarь sьqarьvsь il, ləkin, Birmanьn sьqarьlqan avьl xuzalьqь pradyktalarь [illegible] ravestə təşte. Məfəlan degənən xaqь ytkən jьl menən saqьstьrqanda 50—60 pr. qa, mamьqtьqь—80 pr. qa həm aqas tьqь—35 pr. qa teşte. Şunьŋ hədemtəhenda kyp kenə dəgə [illegible] həm taqta-jarqьs zavittar jaьldьlar. Sitkə tavar sьqarьv [illegible] hədemtəhenda qalalarda kyp hanьb eşheddər ərmejəhe tьvdь. [illegible]

[illegible]

Ular xəder krəьtejəndərden [illegible]

QЬTAJ HƏM JAPUN QƏS KƏRDƏRƏ ARAHЬNDA ВƏ RELEŞ

ŞANXAJ, 19. 19 nsь sintəвer Kyancinsza la qtaj həm japune ja qəskərdəre arahьnda вəreleş sьqtь. Mukdin menən tilifun həm tiligraf єş вəjləneşe ezelde.

Japunejanan xəвər itev вujьnsa, mukdinsьlar menən japune ja qəskərdəre arahьnda вəreleş 18 nda kis menən вaşlanqan Şanxajda japunejanьn vaqiqanь [illegible]

[illegible]

Angleja impirejalistarь, yддərenen dьrь məgərəre [illegible] (da Hindostan Anglejanьn dьrь məgərəre) [illegible]

LALA DƏMŞAD.

[illegible]

Simun Ringo agintstvahь hy de вujьnsa „japun həm qьtaj qəskərdəre arahьnda вəreleş tən sənəne qьtaj qəskərdəre tarafьnan Mukdin menən Van cundun arahьndaqь Zyjaxoy stansahьndaqь timer jul kvpe ren vatьv aula"

satьrlьq həm 48 saqət davam itkən huqьşta 1000 dan artьq qorвan вirep kire sigerdelər. pazitsejələren пьq haqlajdar, kyŋeldəre вik kytərenke.

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬVDA QЬRQA BOROLOŞ JAHAROJA.

Zejansura. Maqar teвəktəre udar ajlьq timpьn ədeler.

ZEJANSURA TƏBƏGENDƏ „BAŞQORTOSTAN" DЬ TARATЬV KAMPANEJAHЬ ƏBƏLƏ.

„Başqortostan" gəziten taratьv turahьnda, Zejansura teвək partejə kəmitəte həm praisajuz ojoşmalarь, kamsamuldarьn qatnaşьqtarь menən 31 nse avqьs ta kin ravestə kəŋəşmə Zejansura teвəgenə teвək 1200 kantryl həm 2000 gə jetkerergə tigən qarardь sьqardь.

[illegible]

RASAJ.

374 urьnьna 550 da na gəgit

„Başqortostan" gəziten taratьv ydar ajlьqь ytkərev turahьn [illegible]

[illegible]

„Başqortostan" 300, „Janьjulda" 26 urьnьna 100 dana, „Udarsь" 30 urьnьna 100 dana „Traktьr, 18 urьnьna 50 dana həm вaşqalarь yдgərəşhed qaвul iteldelər.

[illegible] tev məqsəte menən 3 keşeŋən pucta kəmisejəhe ojoştoroldo. Pucta jərətev esən kalxuz tarafьnan ike keşe təqəjnlənep, ular qa məs'ylejəttər jəkmətelde. Həm gəzit taratьv eşendə aktifləq kyrhətep plandь arttьrьp ytəvselər esən primejələr вildələrgə вulьndь. Başqa kalxuzdar da вeддən yrnək alhьndar.

KALXUZSЬ

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬV XISAPQA ALЬNHЬN.

Maqar teвəgenдə „Başqortostan" gəziten taratьv eşe taş вaqa aдьmь menən вara.

Teвək dəvmələndə 17 вaşqort səvite вulьvqa qaramaьtan, gəzit taratьv eşe jomoşaq tora. Ajьrьmsəvittərdən „Başqortostan" taratьv turahьnda məqlymət juq. Teвək tə lə, oşo keŋgə tiklem kyp me taralьvь turahьnda kankrit han juq. Maqar teвəgenə ingən Maqar səvitendə əle вulha, „Başqortostan" dь taratьvqa iqtiвar itmэjdər. Tid kendə вьqa əhəmejət вirep, „Başqortostan" dь taratьvqa kankrit eş alьp вarьlhьn.

S. MAQARSKI.

Eşheddərde talavda janь jul

BIRLIN. Finans ministrьlьqь „eşheddər menən kerəş" janь prajьktь eşlene: Вьl prajьkt eşheddərde vaq avьl xuzalьqь ucaskalarьna taratьp utьrtьvдь kydatə.

Prajьkt вьl məqsət esen kərəkle majdandь qala tirəhe rajundarda aylergə təqdim itə. Hər вer „kysep utьrьvsьqa" jartь giktardan вer gaqa tiklem turь kiləsək, вьnьn əьtenə hər kem yдenə torov həm xeдmət itev esen jort torqoдorqa tejeş Matirejaldardь 10 jьllьq vaqьt menən kriditkə alьrqa ujlanьla. Avьl xuzalьqь qoraldarьna kilgəndə, „ysep utьrьvsьlar", imeş, jəşelsə həm jemeş utьrьv вaqsasьlьq eşe menəngenə şe qeilənəsəktar, вьnьŋ esen iŋ qadi həm oshodlo qoraldar вulha, şul jetəsək

Kysep utьrqan eşheddərden вaqsalarь вe ense вnьş вirgəstə, prajkt вujьnsa, вeta pasuвejalar вirev tuqrьtьla. Şunьŋ menən вergə prajьktta kysep utьrьvsьlarqa ulardьŋ praduksejalarьn вadarqa sьqarьvдь ojoştororov-

da jardam iterlek вer nindəj sara kyдətelməj: Qatь agrar krizisь şaraitьnda, kyptən julqa halьnqan xuzalьqь вulqan meŋdərsə krəьtejəndər вəlgən məldə janь kankurinttar „вaдardь qulqa alьvqa" вer nindəj jul kyrməjдər вildəle. Ə prajьktta kyrhətelgən qadi kyд menən kyrenməьlek dərəзələ nələkəj urьndar kyp qailələrgə yддərenen jəşelsə həm jemeş вaqsalarьndaqь praduktьlarь yддərenə tujьrqa la jetməjəsək.

Xatta вьl jaqtan eştər jaqşь torhəla, finans ministrьlьqьnьŋ prajьktь „janьp torqan taşqa təşkən tamsьqьna" вular ine. Iŋ kyp вulqanda jьlьna 100 meŋ eşsene kyserep вulasaq, ə Girmanejala eşheddər hanь, RƏSMI TERKƏLGƏNDƏRE hem pasuвejə alьvsьlarь 4 jarьm milajun keşenən artьq ıьaplanə.

Вьl prajьkt nindəjdə вulha, rejalni əhəmejəttən məxrym вulьvь eь ena, satsejal-faşistar tarafьnan jalqan agitatsejə alьp вarьvдa fajдalanьla.

Cicli xəkymətenə qarşьb qanlь kərəş

(„Junmanita" №:958)

Argintindən kilgən xəвərдər Cilidəge rivəlytsejə xərəktenəŋ пьq qьдьvьn həm вik kitken teь alьvьn həjləjдər.

Flutsьlar huqьş flutтarьna, eşselr вajtaq kripstarqa xakim вuldьlar. Bətə qalalarda rivəlytsejənirdərde jaqlap дurdimanьs tratsejalar davam itə.

Oşo kəndərdə qanlь вareleştər вara; xəkymət nej tiklem aлdaşьala, xəle kitkən hajьn sitenləşə вara.

Rivəlytsejənirdər yдəktərдe, дur purttardь alalar.

Rivəlytsejənirdər дur вatьrlьq menən xəдer yддəre həzymgə вaşlanьlar. Qanlь huqьştar hиŋьnda Talkyan Kripьsьn həm Virea Valdiвa, Rinka, Virgira purttarьn qulqa teşerдelər.

Вьl yдəktərдe alqandan huŋ pralitarejattьŋ kesə taqь la пьq yьte. Xəkymətteŋ qajtanan jahaqan həzymeŋ, iь kitk·s

Angeleja parlamintь taratь ləsaq

LUNDUN, 17. Rəsmi Angeleja tiligraf agintstьvahь „Rejtir" xəвər iteve вujьnsa, parlamint jaqьn vaqьt esendə taratьlasaq, tiддən дejəm hajlavдar ytkərelasək.

VSSPS Girmaneja satsejal—dimakrat eşsələren SSSR qa saqьra

BIRLIN. 17. SSSR duьtarьnьŋ вətə Girmaneja sajuzь satsejal—dimakrat eşsələrgə qarata xitap вaььp sьqardь. Вьnda VSSPS пьq 40 satsejal—dimakrat eşsene Səvittər sajuzьndaqь satsejalistik tədələşte yд kyддəre menən kyrev esən SSSR qa kilergə saqьrьvь вelderelə. SSSR duьtarь Sajuzь həm rivəlytsejun Prafappazitsejə maxsus jьjьlьştar ytkərələr. Diligatseja SSSR qa yktəвer urtalarьnda sьqasaq.

F. Z. U. LAROJA BULOJAN KƏDGƏ NABURДЬ 100 pr. MENƏN TULTЬRЬROJA.

Naburqja qomasavlaqjan torlaq tədevдage ədəkləktərдe qьrqa вətərergə,
tədəvse kəstər menən вerense nəvвəttə FZU lardь tə'min itergə.

FZU larдa kəдge naвurqja əдerlek hylpən

Yдək Başqarma Kəmitətenen вьl təŋgəldə qatqi qararь вulьvqa qaramaьtan FZU məktəptərenə kəдge naвur ytkərev ese hylpən tora. Yдəktən вirelgən kantryl handar 50 pr. qa, xatta urьnь menən 40 pr. qa tiklem kəmetelə. Səвəвe uqьvsьlar torlaq menən tə'min itelməjдər Yдəktən torlaq tədəv esen jeвərelgən aqsa yд vaqьtьnda totolmaj, вьl təŋgəldə Narkamtrud joqlaj.

SSSR Xeдmət Xalq Kamisarlьqьnьŋ „FZU məktəptərenə torlaqtar eşləvдe вerense nəvвəttə eş kesə menən tə'min itergə" tigən qararь qəməldə ytkərelməj. Başqortostan Xeдmət Xalq Kamisarlьqьnan torlaq tədəvдə eş kəstəre, вalta oьtalarь həm вaşqa tərlə kərək eş kəstəren horahalar: „вeддə eş kəstəre juq" tigən hyдde işetergə tura kilə.

Başqortostan Xeдmət Xalq Kamisarlьqь вerense nəvвəttə eş kəsə menən tə'min itev urьnьnda дur iqtiвarhьдlьq kyrhətə, yдe yk naвurдь hylpənajtevgə səвəp вula. Вьl halqьn qaraştar вətərgə, вerense nəvвəttə FZU qa torlaq tədəv вarqan urьndar eş kəstəre menən tə'min itelergə tejeş.

FZU uqьvsьlarь kejem menən tə'min itelməj. (Məьələn: Zatun qarşьndaqь FZU вalalarь) вьqa tə'minət urьndarь təkərep qarajдar. Narkamsnap вojoratkrattarsa eş kyrə, kejem həm вaşqalar horap вirelgən zajafkalar iqtiвarhьд qaldьrьlalar. Вьndaj halqьn qaraş вulqan vaqьtta вeд FZU aşa tejeşensə kadьrдar əдerləp sьqara almajвьд.

Hиŋqь vaqьttarda məktəptən qasьvsьlar kyвəjep вarqanь kyrenə. Вьl jeteşhedlektərgə sik qujar esən Narkamsnap FZU uqьvsьlarьn tə'min itev məs'əlahenə ajьrьvsa iqtiвar itergə tejeş.

N. SƏLƏJMANЬF

Өfə zatun maktəвeneŋ suda Mixanik вylegenə „uqьvsьlar qaвul itev вaşlandь.

Өfə—Zatun qarьşьhьndaqь F.Z.U. məktəвeneŋ suda mixanixtar aдerləv вylegenə uqьvsьlar qaвul itev вaşlandь. Вьl вylekkə вarlьqь 40 keşe alьna. Qaвul itev şartь: вeleme 7 jьllьq məktəp вətkən jəki şul kyləmdə вeleme вulьvь şart həm 6-jьllьq məktəpte вətergən jəki şul kyləmdə вelem вulqandarдan da alьna. Milli jəhəttən: вaşqorttar—20 keşe, tatarda10—keşe, urььtar—10 keşe. Jenes jaqьnan: qatьn qьддar—10 keşe. şunьŋ esenən urььtarдan 5 keşe. Jəş jaqьnan; 16 -menən 18 jəş arahьndaqьlar alьnalar.

Uqvsьlar jataq həm stipindeja menən tə'min itelələr. Uqьrqa teləvselər qala kadьrдar əдerləv вylegenə вətə dəkəmittəre menən qariza вirergə tejeştər həm turanan tura Zatun F.Z.U. məktəвeneŋ yдenə qariza вirergələ məmkin.

Qarizaqa oşo dəkəmittər terkələrgə tejeş. Beleme nindəj məktəp вətərev turahьnda TӨР TƏMƏ.

Iztimaqi xəle həm jəşe turahьnda avьl səvitenən TӨРTƏMƏ.

Pruf amsulaturejənan havlьqь suda mixanik вylegenə jaraqlь вulьvь turahьnda TӨРTƏMƏ həm вaşqa dəkəmittər taləp itelə.

BAŞNARKAMTRUDTЬŊ KADЬRDAR ƏДERLƏV ВYLEGE

Başqort telen əjrənev həm jerleləşterevдə qьrqьv hьnьlьş jaharqja vaqьt.

Өfələge juqarь ycirizdinejalərдə вaşqort telen əjrənev məs'əlehe вaşlanьvqa 4 nse jьl вulьvqa qaramajsa, qəməldə вer tərlə la вoroloş kyrməjвeд əle. Sənki partejə, kamsamul, miskum ojoşmalarь tarafьnan вьl eşkə halqьn qarala, jaqni uqьtьrqa urьn, uqьv əssaptarь, uqьvsьlardьŋ kileven, kilməven tik вildələngən uqьtьvsь qьna qajqьrta.

Juqarь məktəptərдə вaşqort telen iŋ artьq safqa qujьp qaravдar tulьp jata. Məьlən, Pidvuzda studinttar вaşqort telenə (вigeraktə urььtar) qarьşь təşep kilələr. Pidvuzdь вəterep sьqьvsьlardan hər jьl 1 pr. ta вaşqort telen uqьj—jada, həjləşə вelep sьqьvsьlar juq. Pidvuzdьŋ uqьtьvsьlarь tarafьnan вaşqort telen əjrənev iьkə lə alьnqanь juq.

Pidvuz his hunlamaj Өlkə Kəmitət həm Өlkə Kantryl Kəmisejəheneŋ 4 nse plinumь qarardarьn ytərgə kərəşergə tejeş.

Q. SƏRVƏREF.

Bergenə lə вaşqort, tatar juq.

Tapurin teвək kətəpxana həm uqьv əjendə 3—4 urьь xeдmətkəre eşləj. Teвəktə kypselek вaşqort, tatarдar вulьvqa iqtiвar itelməj. вьnda вergenə lə вaşqort jəki tatar xeдməkəre qujьlmaqan.

Kətəpxanalaqь вaşqort, tatar telendəge kitaptar xisapqa alьnmaqan. Kitap horahan: „вeд tatar kitaptarьn вelməjвeд" tejдər urьь xeдmətkərдər.

Uqьv əjenə kilgən вaşqort, tatar telendəge gəzit, zurnaldarдь xalqqa uqьp fajдalanьvqa qujmaj, teləhə qajдa taşlap juqaltьp вəterələr.

Teвək ojoşmalarь вьqa tejeş le saranь kyregeд.

„QABAJ"

Belderev

K. Marks isemendəge indysterejal tixnikum 25 sintəвergə tiklem uqьvsьlardьŋ qarizalar вujьnsa qaвul itelasəgen вelderə. Stipindejə 50 hum вildələngən. Sittən kilevselər esən дejəm torlaq вar. Ədris, Zintsuf uramь №7 (elekke praftixşkula). BSNX

Bapp вeldera

25 nse sintəвer kiske saqət 7 lə „Başqortostan" gəzite idarahьnda sənəqatteŋ вegengə вurstarь turahьnda ip. Əxmət Xəвiвej daklatь вula. Tejatьr xeд mətkərдere, uqьtьvsьlar həm udarniktarдьŋ kilevдəre horala. Bapp aqzalarь kilev məзвyri.

BAPP IDARA.

1—2

Xalqtьŋ jul tədələşenə xeдmət menən qatьşьvь turahьnda

(Başqortostan Yдək Başqarma Kəmitəte qararь)

Bətə Rəsəj Yдək Başqarma Kəmitəte həm RSFSR xalq kamisardar səviteneŋ 1931 jьl, 10 nsь avqьs qararьna („Izvistejə"neŋ 1931 jьl, 22 avqьs numirьnda iqlan itelgən) mьvafiq rəveştə həm „Krasnaja Başkirejə" gəziteneŋ 1931 jьl, 13 qinvardaqь numirьnda iqlan itelgən yдenen qararьna əьtəlep, Başqortostan Yдək Başqarma Kəmitəte QARAR BIRƏ:

1. Jul tədəv eştərenə xeдmət menən qatьşьvqa kərək jaŋqьдaq kerəьtejən xuzalьqtarьn вulhьn, şulaj uq kalxuz siktьrьna ingən xalьqtь la вer yk nigeддə ьlьqtьrьrqa.

2. Jul tədəv eştərenə 18 jəştən 45 jəşkə tiklem вətə eşkə jaraqlь avьl xalqь motlaq qatьşьrqa tejeşle; səvit ycrizdinejələrendə, pritprejətejələrendə həm ojoşmalarьnda eşlagən eşsələr де hem xeдmətselərдe, şulaj uq uqьvsьlardь jul tədəv eştərenə qatьşьvдan qotqarьrqa.

3. Rajвaşqarmalar aldьna xalьqtь jul tədəv eştərenə jьlьna 6 kən vaqьt esendə ьlьqtьrьv məзвyrejəten qujarqa; şunьŋ menən вergə xalqtьŋ eşkə qatьşьvь Başdurtrans tarafьnan вildələgən ajьrьm eştərдe ytəvдən genə tygel, вəlkem şul uq vaqьt esendə xaqhьд eşləv esen eş malьn transport nəmələren həm invintərдarьn вirevдən də qiвarət вulьrqa tejeşle.

IЬKƏRMƏ: Kulaktar həm yд qul kesə menən kən kyrməgən xalqtьŋ jul tədəv eştərenə qatьşьv srugь jьlqa 12 kən вildələnə.

4. Avьl səvittərenə ajьrьm vaqьttarдa həm ajьrьm grazdandar дьŋ jullavь вujьnsa, ulardьŋ jul tədəv eştərenə xeдmət menən qatьşьvдarьn aqsa inderev menən almaştьrьv xoquqь вirelə; вьl aqsanьŋ miqdarь вьl urьnda şundaj eştər esən вildələngən urta eş xaqь miqdarьnda вulьrqa tejeşle. Вьl tərtip sitkə kitep eşləvselərgə qaqьla. Jul tədəv eştərenə xeдmət menən qatьşьvдan вaş tartqan keşelərдər ul eşteŋ xaqь ike tapqьr alьnqan miqdarda həm motlaq alьnьrqa tejeşle.

5. Вьl qarardьŋ 4 punkьtьnda alьnqan aqsalar, şulaj uq ytkən vaqьttaqь oşonoŋ kevek pavinnustьŋ nidajumkalarь вarь tik Başdurtrans plandarь вujьnsa вojomqa aşьrьla torqan jul tədəv eştərenə genə totolorqa tejeşlegen rajвaşqarmalarqa kyrhətergə.

6. Maleja xalq kamisarlьqьna jul tədəv esən alьnqan aqsalar дь вer totqarhьд həm tulь rəveştə jul tədəv urgьndarьna вirev esən, undaj pastuplinejəlardь aşьq iьəpkə alьv esen iŋ qььqa sruk esendə julqa qujьrqa.

7. Rajвaşqarmalarqa 1931 jьldьŋ qalqan ajдarь esendə jul tədəv həm uŋa xalqtь xeдmət menən qatьştьrьv eştəren ytkərev esən yд sastaftarьnda maxsus urgьndar tədergə; jul вylektəre sastafьnda, jul tixniktarь jetəkselege menən həm Başdurtransьŋ дejəm kyдəteve ьtьnda eşləv esən vəkildər həm jul starastattarь вildələrgə.

8. Rajвaşqarmalar həm avьl səvittəre xalqtь jul tədəv eştərenə ьlьqtьrqanda дejəm planqa mьvafiq rəveştə maxsus zadanejalardь, jul urgьndarь tarafьnan вildələngən qatь nurmalar menən ytəv вrigadalarьn tədergə tejeştər.

9. Safxuz həm MTS tar jul urgьndarь menən maxsus kileşev nigeдendə jul tədəvgə eşse kesen mixanik aвarudьvaneja həm tartьv kesə вirergə tejeştər.

10. Jul tədəv eştərenə xalqtьŋ xeдmət menən qatьşьv plandarьn tədəv ulardь turanan tura ytkərev вurьsьn həm ul plandardьŋ ytələve esən məs'ylejətte Rajвaşqarma rəistərenə jəkmətergə.

11. Başdurtrans urgьndardь vaqьtьnda instruktiravajt itergə, jul tədəv eştərenə jetəkselek itergə, ul tədələşte planlaştьrьv eşen Başnarkamtrud Başkalxuzsajuz həm вytən ojoşmalar menən вəjləp aлqarьrqa tejeşle,

Başqortostan Yдək Başqarma Kəmitəte rəiseneŋ urьnвaьarь;

AKIMЬF.

BVBK sikritarь вurьstarьn ytəvse: BIKBAJЬF.

1931 jьl, 9 sintəвer

Məhim вelderev

21 nse sintəвer kis saqət 6 la elkə gəzittər idarahьnda Өfələge вaşlanqьs həm urta məktəptərдeŋ məs'yl vəkildəreneŋ qatьşь menən kiŋ kyləmdə kylt kəŋəşmahe ыдqarьla.

Kən tərtiвendə; Yдək Kəmitətteŋ вaşlanqьs, urta məktəptər turahьndaqь qararьnьŋ ytələşen tikşerevujьnsa Narkampros daklatь.

Bətə вaşlanqьshəm urta məktəptərдeŋ parteja, prafsajuz ojoşmalarь yддəreneŋ məs'yl vəkildəren jeьзrergə tejeştər.

Ajьrьm rəveştə tyвəndəgelər saqьrьlalar: Jamaleje S. (BNKP), Rəşitef (Jul tixnikumь). Məxsinьf, Zəjnaşьf Ş. (Pid VUZ), Məxsinьf (F.Z.U.), Xəsnətdinьf (Pid tixnikum), Mamlejef Usman (Paligraf məktəвe).

ӨLKƏ GƏZITTƏRDEN KUL'TURA-TORMOŞ ВYLEKTƏOE

Ridaktьr urьnвaьarь: Z.Kajьpkul

SSSR Dəvlət вankahьnьŋ Başqortostan kanturь

BELDERƏ

1931 jьldьn 15 sintəвerendə Məskəvдə „1929 jьlqь pratsinthьд zajьmdьŋ" 10 nsь tirazь ytkərelə.

TƏP OTOŞTAR:

1 otoş	100.000 humlьq		5 otoş	10 meŋər humlьq	
1 „	50.000	„	10 „	5 „	„
2 „	25 men	„	50 „	вetər men	„

Bətəhe 5600 otoş, 1, 053.100 humlьq

Вьl zajьmdar SSSRдьŋ вətə kridit ycrizdinejələre tarafьnan his вer totqarhьд həm summahь siklangən miqdarda hatьlalar həm hatьp alьnalar.

Ssudalar aaliqatsejanьŋ naminal xaqьnьŋ 60 pr—ь miqdarьnda вirelələr həm teləgən vaqьtta pridjavitelskej kvitansalar menən rəsmiləşterelələr.

1—4.

DƏVLƏT BANKЬ

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 вaşlana. Kassa5 saqəttən aсьq

Вegən ikranda: Lirmьntьf rumanь вujьnsa tədəlgən kartina.

BILA

16 jəşkə tiklem вalalar inderelməj.

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 tan вaşlana. Kassa saqət 5 tə asьla.

17- Sintəвerдən вaşlap.

TERE MƏJET

L. Talstuj əьərenən drama 7 вylektə

ANUNЬS: QATЬN.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Başglafilt vəkile №716

BƟTƏ DONJA PRALITARЬ, BERQEQEЬ!

22 SINTƏBER 1931 JЬL №207 (508)

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬНЬ

13 JЬL SЬQA

KƟNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƟFƏ 1—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3
TILIFUN NUMIRDARЬ

Ridaktsi	4—81
Sikritar	2—83
Satsejalizemqa jer eşləv ylege	5—02
Işləndar həm ələşmə	5—72
Kantura	1—11
Tөngө ridaksejə	1—15

Вьnа kalxuz nindəj вulьrqja tejeş.

Qьrqьđ Mejəkə təвəge „Вidnək" kalxuzь qьđьl вajraqlь eşsələr saqьrьvьna javap itep 9250 sintnir igen əđerləv zadanejahьn 105 pr. itep ytəne. Vazraздneja savitendə „вidnək" kalxuzь вөtə eştərđə yrnək вulьp alda вara. Вьnda xedmətte dərəđ ojoştorov ihəp eştərenə пьq iqtiвar вirələr. Şunьŋ əsən „вidnək" eşsən jaŋqьđaqtarđьŋ kalxuzqa aqьlьvьn kesəjtevđə đur urьn tota. Kalxuz tuŋqja hөrөv planьnda 50—60 pr. qa Ytəne. Q. Qajsar.

Urazaj həm kəlliktifləşev kөnөnə

VKP (в) ølkə kəmitəte qararь

1. 1931 nse jьlqь urazaj həm kəlliktifləşev kөnə, kalxuz safxuz, MTS tarđьŋ prajьzvudstьva uŋьştarьna giniralnьj вarlav, kalxuzdьŋ eske xuzalьq jaqьn пьqьtьv, 1932 nse jьlda totoş kəlliktifləşevđe tormoşqa aşьrьvđь tə'min itev əsən jaŋь kalxuzlaşьv tulqьnьn ojoştorov, xөkymətkə pradukta tapşьrьv zadanejəhьn vaqьtьnan elek tultьrьv, sənəqət tөđөleşe tirəhenə kalxuzsь, jarlь—urta xəlle jalpьnьŋ aktiflьqьn maslizavajt itev luzьngьhь aђtьnda ytergə tejeş.

2. Urazaj həm kəlliktifləşev kөnөn 14 nse yktəвerđən 19 nsь yktəвergə tiklem ytkərergə. 14—nse yktəвergə tiklem вulqan aranь, kalxuz, safxuzdarđa kөđgə eştərđe təmamlav, əđerləv plandarьn tultьrьv, xeđmət ojoştorov, unь iђəpkə alьvđь julqa halьv, tiđ arala tөđөleştərđe вөtөrөvđə massavaj eşte jəjep jeвərev əsən şturьm ajlьqь iqlan itep, əđerlekte xəđerđən вaşlarqa.

3. urazaj həm kəlliktifləşev kөnөnə əđerlek həm unь ytkərev esen jəməqət ojoşmalarь vəkildəren ьlьqtьrьp itp.FRALUF əislege aђtьnda kəmisejə tөđergə. Kəmisejəgə əs kөn vaqьt esendə kampanejənь ytkərev planь tөđergə təqdim itergə Kalxuzsajuzqa. un kөn esendə dakiatsьlar əsən matirejal вulьrlьq itep Başqortostan kalxuzdaь toroşo turahьnda təp ky rhətmələrđe вirergə quşьrqa.

4. Başkalxuzsajuz fraksejəhьna, nigeđđə totoş kəlliktifləşevđe ytkərgən (səsevđeŋ 75-80-pr tьn kalxuz majđanь esenə alqan) rajundarđь iђəpkə alьp, ulardьŋ totoş kəlliktifləşev kөnөr, urazaj həm kəlliktifləşev вajramь kөnөnə tura kilterevđe quşьrqa.

5. Əđerlek вarqan vaqьtta tyвəndəge saralađь ytkərergə;

a) hər вer kalxuzsьnьŋ eşləgən xeđmət kөnөn iђəpkə alьrqa, aldan daxut həm urazaj вylev eşen ytkərergə, kalxuzsьlar həm jaŋqьđaq xuzalьqtar qatnьşьnda dəjəm kalxuz jьjьlьşь jahap, xuzalьq jьlьnьŋ aldan məqlym вulqan həm Sdilşina inderev hөđөmtələr turahьn da iђəp qujьrqa. Jaqşь udarnik tarđь, yrnək вulьrlьq timptarđь kyrhətergə.

в) вyləkləv fundь tөđөp вyləkləv əsən safxuz, kalxuz, MTS tarđaqь iŋ jaqşь udarniktarđь əđerlərgə;

v) Safxuz, MTS eşselərе iqtiвarьnьŋ satsejalizem tөđөven ađьq həm torlaqtar menən tə'min itevgə tuplarqa, tөđөleştə satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь qьđđьrьrqa, tөđөleş eştəren tiđ вөtөrөvgə, maldarđь qьşqь torlaqtar menən tə'min itevgə jaqşь taqdim kertevselərđe вyləkləv eşen ojoştororqa;

g) Xeđmette dərəđ ojoştororqa, 1932 nse jьlqь вөtə jađqь səsev majđanьn tə'min iterlek tuŋqa hөrөv planьn kyrhətelgən vaqьtqa вөtөrergə;

d) urazaj həm kəlliktifləşev kөnөnə, Igen, вesən həm вaşqa praduktalar tapşьrьv planьn tultьrь menən ytərgə;

j) kalxuzdarđa, вigerəktə вaşqort, tatar kalkuzdarьnda kyltura—massavaj eşte jəjep jəвərergə. B.X. kamisarlьqьna, kalxuzdarđa kylt paxut ojoştororqa həm вer dikada vaqьt esendə milli kalxuzdarđa kөđgə—qьşqь paxuttьŋ kankrit planьn eşlərgə quşьrqa;

z) avьl səvittərenə, kiŋ kalxuz aktifь həm kalxuz rivkamisejəhe aqzalarь qatnaşь menən aldan tikşerep, əđerlek vaqьtьnda yđ rəjundarьndaqь kalxuzdarđьŋ iђəptəren tьŋlarqa; quşьrqa.

z) safxuz həm kalxuz diligatkalarđьŋ jьjьlьşьnda, qatьn-qьđđar xeđmətən fajđalanьv, ularđь julвaşsь eşkə yrlətev, xeđmət xaqьn tyləv, tormoş şarttarьn jaqşьrtьv hөđөmtələrьn sьqarьv nigeđendə urazaj həm kəlliktifləşev kөnөndə qatьnqьđđarđьŋ qatnaşьvь əsən kankrit saralarđь eşlərgə;

i) Kamsamul ojoşmalarьna, urazaj həm kəlliktifləşev, kөnөndə kөđgə вajavaj kampanejələrđь tultьrьvđa satsejalizem jarьşь, həm udarsьlьqtь jəjep jeвərev aşa, kamsamul həm jəştər вrigadalarьnьŋ eş hөđөmtələren sьqarьp jəştərđeŋ kiŋ qatnaşьn tə'min itergə;

k) ojoştorov instruktьrьna, kalxuz jəcəjkələreneŋ eşenə smu tьr udqarьrqa quşьrqa.

6. Safxuz, MTS həm kalxuzdarđьŋ prajьzvudstьv uŋьştarьn anьqlav, вarlav maqsatьnda Ølkə həm rajun kyləmendə avьl xuzalьqь kyrgəđməhe ojoştororqa, Narkamzьmqa iŋ jaqşь prajьzvudstьva uŋьştarь вirevselərgə, xeđmətte dərəđ ojoştorovsь həm sdilşinanь ytkərevselərgə вyləkləv fundь tөđergə quşьrqa.

Besəndər kytəremdə serejđər...

Вьl quđqala almavqja sik qu jьjьrqja tejeş.

BƟRJƏN təвəgendə satsejalizem malsьlьqьna пьqlь ađьq вazahь вuldьrьvqa appartunistarsa пatьq qujьp jetkerməv udar alqanь juq.

Berense qat вesən 90 pr. sa вьlha la 60 pr. tь qьna jьjьp alьnqan. Saвьlqan вesəndeŋ kyвehe pakusta. kytəremdə serep eştən sьqьp jata. Botaqlь ylәndər jьjьv zadanejahь 81 pr. qa, silus 53,5 pr. qa qьna ytəlgən.

Ikense tapqьr saвьv turahьnda quđqalьv вik aqьrьn. Təvge saвьvđaqь kөstө dөrөđ qu ja вelməv xatahьn вөtөrөp, iken se qat saвьvđa вөtə əđək qaplanьrqa tejeş.

QAJAZ.

„Stalin" kalxuzь "Rəvzəkte„ вyksirga ala

MAQAR təвəge „Stalin" kalxuzь вesən əđerləvđeŋ 50 pr. tьn srugьnan ike kөn elek qьđьl avuz menən iltep tapşьrđь. Şul vaqьt „Rəvzək" kalxuzь zadanejahьn 1 pr. qa la ytəməne. Вeđ unь jəməqət вuksirьna ala вьđ həm plandь tultьrьvqa saqьravьđ.

S. MAQAR

„Yđəmə..." tine, yđelə fajđalanmaь, planьn əđərgə jaranь.

BILAQTAJ təвəge Ytəş səvite silus planьn 50 pr. qa qьna ytəne. „Ylən ələrqa urьn juq..." tip unь şul kөjө qaldьrьrqa mataşalar.

It safxuzь yđendəge hađlьq ylənen silusqa fajđalanьrqa вirməj, yđelə sapmaj qaldьrđь. Safxuzdьn вьl „eşe" əsən tikşerev urgьndarь sara kyrhendər.

QADIR.

Plandь vaqьtьnan elek tultьravьđ

USALЬ təвəge „Işmənвəj" kalxuzь jьlьq igen əđerləv planьn 85 pr. ytəne. Kalxuz plandь srugьnan alda tultьrьv əsən qьrqa kөrəş alьp вara.

K. SAFA

Kalxuzda xuzahьđlьq—kalxuz xərəkətenə ajaq sala

Maqar təвəge „Kalinin" kalxuzьnda xuzahьđlьq xөkөm hөrə. Kərək saqta arвa qoramaldarđьŋ qajda ikənen вelep вulmaj. Hər вer kalxuz aqzahь də jəmləşterelgən nəmələrđe yđđə reneke itьp qaramaj. Vatьp jəmerep вөtələr. Pravlinejə вьqa kyđ halmaj. Вьl kyreneş ajьrьm jəşəgən eşsən xuzalьqtarqa nasar tə'ђir qaldьra. Məђələn: Urta Əxmət avьlь jađ kөnө 50 pr. kəlliktifləşkən вulha, əle la şul uq xəl.

Kalxuzdaqь xuzahьđlьqtь вөtөrep jarlь—urta xəlle krəђtejəndərđe kalaxuzqa tarьrqa kərək.

ƏRMET

„Igen əsən kөrəş—satsejalizem əsən kөrəş"

BƏLƏBƏJ KALXUZDARЬ IGEN ƟSƟN KƟRƏŞTƏ BALŞEVIKTARSA BATЬRLЬQ KYRHƏTƏ

DƏVLƏKƏN, BƟRJƏN TƟBƏKTƏRENƏN ƟLGƟ ALЬRQJA JARAMAJ

Kulak həm unьŋ aginnttarьna ajavhьđ udar вirep, igen planьn tultьrьrqja

BƏLƏBƏJ KALXUZDARЬNAN ƟLGƟ ALЬRQJA JARAJ

SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞTEŊ ALDЬNQЬLARЬNA BYLƏK

Bələвəj təвəge Ismaqil səvite totaş kəlliktifləşte. Igen əđerləvdə вьl səvit вalşeviktarsa timpь kyrhətə. Əđer jьlьq plandь 83 pr. qa tultьrdь. „Yrnək", „Quş julqa" kalxuzdarь jьlьq plandь arttьrьp tultьrđьlar.

Təвək kalxuz sajuzь igen əsən kөrəşte aldьnqь вarьвьs kalxuzdarqa вylək вirelde. Вьlar esenə 17 kalxuz ina. Şular esenən „Aq вaђar" kalxuzь jьlьq planьn 160 pr. qa tultьrdь. „Nuriman", „Bajqai", „Irek", „Qьđьl tav" kalxuzdarь jьlьq plandь arttьrьp tultьrđьlar.

Təвək partijə sajuz ui kalxuzdarqa вylək fundь ajьrdь, pramtavar əđerləne,

Bələвəj təвəge kalxuzdarь yđ ara satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь пьq kesəjtələr.

Xəвərse,

Kulaktarđan вer kila la igen alьnmaqan

Avьl səvite aqzalarь ularqja jomşaqlьq kyrhətə

DƏVLƏKƏN təвəge Qaraсkuf səvitendə igen əđerləvdə hьnьlьş juq. 15- sintəвergə kalxuzdar plandь 4 pr. qa qьna ytənelər. Şul uq kөngə qatь zadanja вujьnsa вer kilo la igen alьnmaqan. Kulakka tultьrьv esen hьs вer qьвьm juq. Igen əđerləvdə вьl avьl aktiftarь, eşsən jəməqətselege fekere tuplanmaqan. Вөlgə вьndaj kulakqa jomoşaqlьq qulls kyrhətelə. Səvit aqzalarь kərəkməj, ularđь kulaktar menən вergə xөkөm itərgə.

Kulaktarđь qьвarqja

DƏVLƏKƏN. Sirgipul səvite kalxuzsьlarь 1112 sintnir igen əđerləv zadanjahьn 18—sintəвergə 100 pr. tь menən tultьrđьlar.

Ləkin şul uq səvit menən rət təş jəşəgən Kəвilefвələ igen əđerləvđə timp juq. Ajьrьvsa kulakqa jomoşaqlьq kyrnətələr. Ular yđđərenə təşkən qatь zadanjanan nej вarь 16 pr. qьna tultьrqandar. Şunьŋ əsən вьl səvit jьlьq plandь 17.4 pr qa qьna ytəne

Kalxuz əlgəhə nigeđendə вьl səvit qьrqa пьпьlьşqa ireşergə tejeş.

ƏBDRƏZAQЬF

Iђəp kyŋelgə „jađьla"

Telemвat avьl səvite (Мьтаq) „Jaŋь jul" kalxuzsьlarь tьrьşьp eşləhələrđə sdilşina, iђəpteŋ вulmavь—ular kyŋelen teşərə. Kalxuzsьlar 12 nse sintəвergə tiklem вer jьl вujьna kypme eşləgəndəren вelməjdər. Iђəp kyŋeldən „alьna". „Tyrələr" joqlaj. Brigadirdar eşləməj.

QƏLƏM.

JAQŞЬMBƏT SƏVITE ƟĐƟKLƟKTƏ

Təвək menən вəjlənes juq, avьl part jəcəjkəhe qaramaj.

JAQŞЬMBƏT (Mələvez təвəgendə) avьlь səvite kyləmendə eşs həm sintəвer ajđarьnda kəndər ajad вulьp, qьr eştəren atqarьvqa kərəkle şarttardьn вulьvьna qaramaвtan, вьnda вer tөrlə eş te ədəklək đa vəm itə. Aşlьq tapşьrьv 75 pr. qa ytəlgən. Igen əđerləv eştəre kilgəndə jьlьq plandь tək 13—pr. qa qьna alьnqan. Kulakqa tultьrьv esen hьs вer qьвьm juq. Igen əđerləvdə вьl avьl aktiftarь, eşsən jəməqətselege fekere tuplanmaqan. Ularqa qatь siraktar qujьlmaqan. Kulaktarqa вirelgən qatь zadaneja oşo kөngə tiklem tik qat 5 pr. qa qьna ytəlgən. Udar [illegible] kulakqa jomoşaqlьq [illegible] lar, ulardan tələp itməj gena вөt ta tapşьrьlmaqan.

Arьş səsev zadanejəhe kalxuzdar tarafьnan 77 pr. qa atqarьlьp kulaktar 40 pr. tan uđa al maqandar. Tuŋqa hөrөv eşe вigerək đur qurqьпьstar aђtьnda tora.

Səvit kyləmendə zadanejə faqat 6 pr. qa qьna arttьrьlqan. Jaŋqьđaqtar əle hөrөvgələ to tonmaqandar.

Besən əđerləv əle вulha вөtməgən. 2 nse qat saвьv planь ytəlməgən. Saвьlqan qurpьlar kyвə lə serep jata. Serep jatqan вesəndərđə juq tygel.

Səvit kyləmendə avьl xuzalьqь halьmь nej вarь 66 pr qьna tultьrьlqan. Kulaktarqa kilgəndə ul nej вarь 9,40 pr. qa ytəlgən. Straxavaj saur 46 pr. qa ь jьlьqtьŋ 3 — nse jьlь zajьmь 45 pr. qa ə traktьr aksejənь nej вarь 2 pr. qa qьna ytəlgən.

Ytkən jьlqь kylt saurđa faqat 5 pr. qa qьna jьjnalqan вulqan. Dəjəm alqanda вьl avьl səvite zagatuikalarđanda iђrat artta вara. Jalpь arahьnda hьs вer tөrlə aŋlatьv, teşəndərəv eştəre alьp вarьlmaj. Avьl səvite yđ tirəhenə jarlь вatrak tarđan aktiftar tuplamaqan. Səvit aqzalarьnьŋ kyвehe oşo kөndə lə əle məs'ylejəthed tik jərəjđər. Səvit rəise ularqa nakaz dar вirməj. Jəki вirhə lə ular đьŋ вojomqa atqarьlьvdarьnan iђəp talap itməj.

Jarlьlar jьjьlьşь вik hirək yt kərelə. Partejə həm xөkymət qarardarь menən avьl səvite tulьnsa tanьş tygel. Səvit, təвək seltərenən 60 saqьrьm alьђlьqta jata. Puşta, elemtə eştəre iђrat nasar qujьlqan. Təвək вojoroqtarь вer ajdan artьq huŋlap kilələr. Jənie вəjlənеş eşe juq. Вьl jeteşhedlektərđe вөtөrөvđə avьl partejə jəcəjkəhe yđeneŋ jetəkselegen kөsəjtergə tejeş.

AZNABAJ.

Igendeŋ 85 pr.tь jalanda jata qabul itev punkьttarьnda eş julqja halьnmaqan...

Bөrəjən təвəgendə kөđge aşlьqtar 10 nse sintəвergə saвьlьp вөtnə lə kəвəngə halьv hьqьv eştəre alьp вarьlmaj. Jađqь aşlьqtarđьŋ nej вarь 395 gиktarь 15 pr tь qьna saвьldь. Aşlьqtьŋ kyвehe jalanda jata.

Urazaj jьjnav kalxuzdarda la his jaqşь julqa halьnmaqan. Eş plandarь juq. dissiplina, xeđmət ojoştororqa iqtiвar вirelməj. Huqьv maşinalarьn sminəle eş attarь menən eşlətev juq. Maşinalar kyp vaqьt вuş ultьra Eştə qatьn qьđđar xeđmətenə qatnaştьrьlmaj. Вьnda urazej вaşqa təвəktərgə qaraqanda jaqşь вulha la jьjnap alьv nasar.

Avьl səvittəre 10 nsь sintəвerđə gena igen əđerləv planьn tikşerep tejeşle kəmisejələr tөđөnelər.

Malsьlьq sajuzь igen əđerləv de yđ aqьşьna qujьp вorola almavsьlьq kyrhətə. Igen qabul itev punkьttarь вөgөngө talaptarqa вer genə lə javap вirə almaj. Ularđa jataq stalavaj, kyltura massavьj eştər juq:

Tyвən aktif igen əđerləvgə ojoştorolmaqan. Bөrjən təвəge şunьŋ hөđөmtəhendə igen əđerləvde əđə. Вьl təвək ojoşmalarьnьŋ jenəjəttərenə qarьşь qьrqa sara kyrergə vaqьt

Q. Q.

KALUNEJALARĐA KAPITALISTARĐЬŊ JЬRTQЬSLЬQTARЬ

Вөtə donja eşsəndəre Pylşa faşstar palitsejəhьnьŋ kөnвajьş Ukrajna həm kөnвajьş Bilarusejə krəђtejəndəre өђtөnən jьrtqьstarsa xөkөm jөrtevđəre turahьndaqь xəвərđərđe işetep qajqьralar. Kapitalistar jerle kalunejə ildəren fəqirlekkə, aslьqqa qьna xөkөm itməjdər, вəlki „вunt kytərevđə" qəjeplәp, jьrtqьstarsa undaqь jerle xalьqtarđьŋ avьldarьn вөtөrələr.

Italeja Tөnjaq Afrikala Tripulej tigən kaluneja ađьraj. Вьl kalunjala qol aђьravsьlarqa qarьşь вaş kytərevđər tuqьralmaj. Italeja impirejalistarь вьl вaş kytərevđərđe qoralь qəskər menən вađa kilde. Вьl вaş kytərevđər вulqan rajundardaqь mirnьj zitldərgə qarьşь la jьrtqьstarsa hөzym alьp вara.

Italeja huqьş hava iskadreljəhe Al—Kafra avьlь өђtөnə вumвalar taşlaj. Вumвaqa totqandьŋ hunьnda karatil əterəte haldattarь iђən qalqan xalьqtarđь la ylterep вөtөrөv esen avьlqa taşlanalar.

Haldattar өjđərgə jaвьrьlьp kerep, jarđamhьđ qalqan qatьnqьđđarđь kesləjđər, aqsa həm milektərđe talajđar. Ular qotorqan rəveştə hөzym jahap jөklө qatьndarđьŋ qarьndaqь вalalarьn kiђələr. Вьl avьldьŋ вөtə xalqь ololarьnan вaşlap keskəjđərenə tiklem jьrtqьstarsa qazaplanalar, ylterelələr.

Karatelnəj ətrəttər вaşqa avьldarđьŋ ir, qatьn-qьđđarđь həm вalalarđь nuş jalandarqa qьvalap sьqarьp, ularđь asqa ylgəngə tiklem şunda totalar.

Dingeđ tulqьndarь, вer вerhenə вəjlənep, tuqmalьp, dingeđgə taşlanqan 14 tuzimьstьŋ gəvdəhen Мьsьr jarđarьna kilterep sьqardь.

Italeja karateldəre Karka avьlьnda şəjьx Səqədi həm вaşqa 15 jerle qərəpte qulqa alalar. Əsirđərđe samalyttərgə alьp, ularđь вejek havanan вerəmlәp jergə taşlajđar.

Karateldər Al—Qəвəl həm Al—Akcar rajundarьndaqь avьldarqa hөzym jahap Sarat—Əlkoxila saxrahьnda 80 meŋ xalьqtь keslәp kyserələr.

Вьna вьl fakьttar Tripuli tuhizimustarьnьŋ Millәttər ligahьna jađqan şikəjəttərendə asьq kyrhətelgəndər.

Unda impirejəlistar kaluneja qoldarьna вьna nindəj qanlь „mədənejət" kilterələr.

Kaluneja eşsəndər massahь Zinivalaqь impirejalizem millətər ligadahьnan jarđam kөtməjdər. Ular impirejalistarqa qarşь tuqtavhьđ qoralь kөrəş alьp вaralar.

Kapitalistarđьŋ вьl qotoronqan rəveştə hөzymdərenə qarap kaluneja eşsəndəre arahьnda rivəlytsejun qudqalьş tuqramaj, вəlki taqьla kөsəjə, taqьla kin rəveştə işəjə genə вara. Ular đonjala вerđən—вer satsejalizem ile вulqan savittar sajuzьndaqь satsejalizem xuzalьqьnьŋ kөndən—kөn đur adьmdar menən alqa вarqanьn, вөtə millət eşsəndərenen də tigeđ xoquqlь вulьp, вөtəhe la tuqandarsa вerđəm jəşəvđəren, kөndən—kөn juqarь, kyltuгаqa вarqandarьn asьq kyrələr.

I. ZIMIN.

Tujmazь təвəge „Qьđьl ađəп" kalxuzьnьŋ iŋ jaqşь udarniktarь.

BESƏN ƏĐERLƏVĐE 1 NSE YKTƏBERGƏ TULTЬRЬRQJA

kulakka qatь zadaneja вirelev menən tultьrьlьrqja tejeş

(Başqortostan xalq kamisarđarь səvite qararь)

Avqьs ajьnda jəmqьrdar javьv hөđөmtəhendə ikense tapqьr saвьv əsən вesəndərđeŋ toroşo вik jaqşьrđь. Вьl xəl urьndardaqь вesən əsən вulqan kərəkhenev đe tulь rəveştə qaplavqa məmkinlek вirđe həm ikense qat jьjьvđьŋ kyləmen đurqьna arttьrđь.

Şul uŋaj menən Başqortostan xalq kamisarđarь səvite qarar itə:

1. Tyвəndəge təвəktərđeŋ вerense tapqьr saвьv вujьnsa 1931—32 nse jьl вesən əđerləv plandarьn arttьrьrqa.

1. Qonşaq—	2.000	tunna
2. Arqajaş—	1.000	—„—
3. Qьjqь —	1.000	—„—
4. Avьrqazь	1.000	—„—
5. Usalь —	1,000	—„—
6. Əajalil —	1.000	—„—
7. Zejansura	1.000	—„—
8. Mejəkə —	1.000	—„—
9. Dyrtejlə	1.000	—„—
10 Mşikə—	1.000	—„—
11. Bajmaq	1.000	—„—
12. Byzdak	500	—„—
13. Dəvləkən	500	—„—
14. Tujmazь	500	—„—
15.K.Kam	500	—„—
16. Bərə	500	—„—
17. Ɵfə	1.000	—„—
18. Şişmə	500	—„—
19. Maqar	500	—„—
20. Stərie	300	—„—
21. Nuriman	500	—„—
22. Tapurin	500	—„—
	17.800	tunna

Besən əđerləv planьna juqarьla kyrhətelgən arttьrьvđь Savnarkum tarafьnan 24—avqьsta вьrađlanьp oşo jьldьŋ 26 nsь avqьsьnda təвəktərgə tiligraf вujьnsa jetkerelgən planqa өђtəmə itep iђəplərgə.

2. Rajвaşqarma rə'istərenen aldьna, ulardь şəxsej məs'ylejət le itep, juqarьla kyrhətelgən plandarđь avьl həmkalxuzqa, qatь zadanejalarđь kulak həm zazitsьnj xuzalьqtarqa 3 kөn esendə jetkerev məзвyrejəten qujьrqa;

Şunьŋ menən вergə:

a) kulak həm zazitsьnaj xuzalьqtar qatь zadanejalarđь şul xəđer motlaq ytərgə, həm—

в) kalxuz həm jaŋqьđaq xuzalьqtar elek savnarkum tarafьnan kyrhətelgən sruk, jəqnej—1 nse yktəвergə ytərgə tejeştər.

3. plandь qabul itev məmkin tygelləge turahьndaqe hər tөrlə qarьşьlьqtar iqtiвarqa alьnmaja saqьn həm plandь avьl, kalxuz hajьn həm kulak, пьq qatlamdarqa jetkerevđe totop jatьv вesən əđerləvđe əđəv tip iђəplən əsəgən təвək вaşqarmalarьna aldan iђkərtep qujarqa.

4. Besən əđerləv planь yђөp вarqan satsejalizem malsьlьqьn ere sənaqət həm qьđьl ərmejəneŋ at sastafьnьŋ ađьqqa вulqan horavь yђev hөđөmtəвen də yđen tultьrьv əsən maksimum iqtiвar jynəltevđe talap itə. Şunьŋ əsən də massavaj—aŋlatьv eştəren jəjep jeвərep вьl məhjm səjəsi—xuzalьq kampanejahь tirəhenə xeđmətteŋ satsejalizem mitdtarьn (kalxuzdar,jaŋqьđaqtar ajьrьm avьldar arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq. вyksir. qarьşьlav planь həm вaşqalarđь) maksimum fajđalanьp jəməqəselekte kiŋ kyləmdə maвlizavajt itev kərək.

5. Təвək вaşqarmalarь hər вiş kөn aşala вesən əđerləv вarьşь turahьnda Savnarkumqa infarmatseja вirep tororqa məзвyr itərgə.

Başsavnarkum rəise urьn вaşarь—SAMSUNЬF

Savnarkum eş вaşqarьvsьhь əsən—ALIMEF

14 sintəвer 1931 jьl—Ɵfə

MALDARQJA AĐЬQ HƏM JЬLЬ AĐBAR

Qьrqьđ Mejəkə təвəge „Yrnək" kalxuzь silus planьn 150 qr. qa ytəne, 40 вaş atlьq dəjəm jьlь ađвar haldь. Kalxuzdьŋ maldarь qьşlьq tulь ađьq menən tə'min itelde. Вeđđən yrnək alьqьđ.

Q.Q.

SSSRĐA

Agratixnik nađanlьqtь вөtөrөv julьnda

MƏSKƏV. 16 RSFSR jer eştəre xalq kamisarlьqьnьŋ agratixnik massьvьj siktьrь kalxuz həm safxuzdarđa agratixnik prapaganda вujьnsa tөrlө saralar eşləne. Avьldaqь вөtə massьvьj səjəsi aqartьv eştəre вьqa qulajlaştьrьp jaŋьnan qorolasaq ul agratixnik nađanlьqtь həm əđ вelemlelekte вөtөrөv eşe menən вəjlənergə tejeş. Safxuzdarđa həm kalxuzdarđa eşselər đe jənle instrukutaz mitьddь menən əjrətev вildələnə. Tarspistər instruktьrdarь julвaşsьlьqь aђtьnda malsьlьq. duŋqьđsьlьq, qoşsoloq həm avьl xuzalьqьnьŋ вaşqa tarmaqtarьna kadьrdar əđerlənələsək. Вөtə kalxuzdar, safxuzdar həm MTS tar praktikahьna tixnik həm agotixnik səqəte inderelə. Şulajuq əlgə safxuzdar jəki kalxuzdarđa rajun aqraprajzvudstьva kluвь seltəre ojoştorov вildələnə. Kluptarđa avьl xuzalьqь вujьnsa daimi kyrgəlmələr вulasaq həm вьl kluptar aldьnqь agratixnik yđəge вulьp hanalasaqtar.

* * *

Yrge qьjqь təвəge Laqьavьl səvite dəvmələndə xəl itkes 3 nse jьl zajьmьnьŋ əhəmejəte turahьnda aŋlatьv eşe jaqşь qujьlьv arqahьnda zajəm taratьv planь 100 pr. tь menən ytəlde.

X. JANTYRIN.

MAJA TUPLAVĐЬ DAVAM ITƏВeĐ

Zajьm taratьv eşen вer kengə lə tuqtatmaŧq

Zajьmqa jađьlьv đur səjəsi kampanejaqa əverelde. Eşsəndər, kalxuzsьlar massahь xəl itkes 3 nse jьl zajьmьn tiđerək taratьp вөtөv menən Вaşqortostandь indysterejələşterev timpьntiđlətevđe tə'min itəsəktər.

MAJA TUPLAVĐA HAQLЬQ KASSЬLARЬ ĐUR URЬN TOTA

Вaşqortostanda dəvlət haqlьq kassalarь asьv seltəre siktən tьş jomoşaq вara.

1931 nse jьldьŋ 1 nse jartьhьnda 152 kassь asьlьrqa tejeş вulьp, 1 nse ejjylgə tiklem вetəhe 106 dəvlət haqlьq kassahь asьlьp zadaneja 69,7 pr. qa ytəlgən.

1931 nse jьldьn 1 nse ejjyl ajьn 1931 nse jьldьŋ 1 nse qin var ajь menən saqьştьrqanda haqlьq kassalarьnda 30,2 pr. fk latcik artqan (124,4 pr).

1931 nse jьldьŋ 1 nse jartьhьnda haqlьq kassalarьna fklattardьŋ artьvь həm kantryl zadanejəhьnьŋ ytəlev „kyreneştəre вьlaj: 1 nse jartь jьlqa plandьŋ ytəleve 59,5 pr.—jəqni fklattardьŋ artьvь 1,216,000 hum urьnьna 840,965 hum qьna. Şul iŧəptən qalala zadanejəhьnьŋ ytəleve 89,6 pr. avьldarđa 51,5 pr.

Вьl jartь jьllьq zadanejəhьnьŋ kvartaldarđa ytəleve: pr. tь вьlaj:

1 nse kvartalda plan 110,0 pr qa (488,000 hum urьnьna 539,109 hum ytəlgən).

II nse kvartalda 41,45 pr. qa (728,321 hum urьnьna 301,85 hum qьna) ytələ.

Əgərđə 1 nse kvartal menən II nse kvartьldь saqьştьrьp qaraqanda II nse kvartalda plan вik jomoşaq ytəlgən.

II nse kvartalda haqlьq kassьlarьnьŋ sistima eş timptarь, tyвən jəməqət ojoşmalarьnьŋ eştərə jomoşaq вulha, ikense jaqtan təвəktəge ojoşmalarđьŋ maja tuplav eşenə tejeşensə iqtiвar вirməvđəre 100 pr. itep zadanejənь tultьrьv eşenə kəmselek kilterđelər.

Вetə Вaşqortostanda "3 nse xəl itkes jьl" zajьmь 10 nsь sintəbergə вulqan məqlymətter вujьnsa 103,0% qa ytəlde, ləkin ajьrьm xuzalьqtar arahьnda eş maqtarlьq tygel. Ular zadanejanь вarь 72,3 pa. qa qьna ytəgəndər. Taralqan zajьmdьŋ aqsahьn jьjьv eşe siktən tьş nasar, tora. Вerense sintəbergə kassavaj plan вujьnsa 1528,400 hum aqsa inergə tejeş вulьp şunьn esenən 1.213019 hum aqsa inep plan 80 pr. qa ytəlgən jaŋqьđaqtarđan 10 nsь sintəbergə tiklem 251775 hum qьna sa aqsa jьjnalqan.

Qajhь вer təвəktər ələgə tiklem plandь ytevđə qojoroqta вaralar. DYRT ӨJLӨ, ВӨRӨ, ŞIŞMƏ, NUR'MAN, Вaqalь, Tapurin, Prejut, Tujmazь Qonaşaq həm вaşqa вer nisə təвəktərđə plan ytəlev 48,1 pr. menən 89,5 pr. aralarьnda.

Yđeŋde yđeŋ straxavajt itev eşe lə qənaqətlənerlek tygel. Jьllьq plan вarь 10 pr. qa qьna yəlde. Təвəktərđə вьl eş вujьnsa his вer apiratsejalar alьp вarьlmaj. Plandьn ytəleve ьsьn məqnəhe menən samatyk xəlendə вara.

Hьŋ вьl finans planьnьŋ đur өđəklək menən вarьvьnьŋ səвəвe qajđa?

Minensə eşte samatykka qujьv, finans planьn ytəv julьnda massavaj eş alьp вarьlmav, jaqьsa eşləj вelməv. Şulaj uq haqlьq kassalarьnьŋ jaqşь əđerlekle kadьrđar menən tə'min itelməve həm вaşqa şunьŋ kevek jəmhed kyreneştər eşkə đur totqarlьq kilterələr.

Təвəktəge haqlьq kassьlarь əle hamanda jetəkselek urьnьn tota almajđar. Təвək haqlьq kassьlarьnьŋ şarttarь tejeşensə kampliktavajt itelməgəndər.

Вaşqortostan Yđək xaqlьq kassьhь tarafьnan jənle instruktif—jetəkselek eşe nasar qujьlqan. Haqlьq kassьlarь tirəhenə jəməqət aktifь ojoştorolmaqan. Jardam kəmisejələre nasar eşləjđer.

Kyp təвəktər haqlьq kassьhь esen jaqşьrtьvđa tejeşensə sara kyrməjđer. Kyp təвəktə jəməqət instruktьrđarь teđelməgən. Teđelgən təвəktərđə lə ular tejeşensə fajđalanьlmajđar.

Finans kridit apparattarьnda eşləvse xeđmətkərđərđe вaşqa kampanejalarqa almav turahьnda qarar вulьvqa qaramaŧtan—haqlьq kassьlarь xeđmətkərđəren oŧaq vaqьtqa вaşqa kampanejalarđь ytkərev eşenə maвilizavajt itələr.

Eşte вegenge kөndərđen horavьna javap вirerlek itep qujьv esen haqlьq kassьlarь apparatь janьnan teđelergə tejeş. Вьnьŋ esen satsejalizem jarьşь həm gigant—jalpь eşe alьp вarьv haqlьq kassьlarьnьŋ tөp eştərenən вulьrqa tejeş. Unan Вaşqortostan haqlьq kassьhь idarahь təвəktərđə jetəkselek eşen kөsəjtergə tejeş.

Вьnьŋ esen inispiktьr apparatьn kөsəjtep təвəktər menən jənle elemtə alьp вarьv həm şulaj uq ular өŧtənən вulqan jetəkselekte qьrqa kөsəjtergə kərək.

Вegenge teđəv dəverendə finans planьn ytəv eşe səjəsi—xuzalьq jəhətenən đur urьn tota.

K. XƏMIT.

Вaşqa jecəjkələr веđđəŋ menən tiŋləşegeđ:

Веđ Вaqьr yđək rudnigь kamsamuldarь hanьвьđ əđ вulьvqa qaramaŧtan 1015 humlьq xəl itkes 3 nse jьl zajьmьna jađьlьp вaşqa avьl kamsamul jəcəjkələren yđeвeđ menən tiŋləşergə səqьraвьđ. BURANQJOL

„Qьđьl partizan" kalxuzь aftamaвil menən вyləklənde

Bila Qataj təvəge kypselek xuzalьqtarь partizanderđan torqan „Qьđьl partizan" kalxuzь zajьm taratьv həm maja tuplav eşendə Вaşqortostan dəvmalenda вulqan kalxuzdar arahьnda iŋ alda вara. Вьndaqь kalxuzsьlar srugьnan elek вerər ajlьq eş xaqtarь вөrəвerenə xəl itkes 3 nse jьl zajьmьna 1 nse av—qьsqa tiklem jađьlalar həm şulaj uq 2 meŋ 867 hum avьl xuzalьqь halьmь aqsahьn yđ srugьna tyləp вeterələr. Yđək kanku rьs kəmisejəhь „Qьđьl partizan" kalxuzьn jөk aftamaвile menən вyləklənə. XƏMITEF.

ARTTAQЬLAR ALDЬNQЬLAR SAFЬNA

ZAJЬM TARATЬVĐA QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHARQA

Вilaqataj təvəgendə „esənse xəl itkes jьl" zajьmьn taratьvđa əle вalşeviktər timpь alьnmaqan. Məŧələn: Təвək finanьs вyle geneŋ 10 nsь sintəbergə вirelgən məqlymate вujьnsa, təвəktə zajьm taratьv planь 96 pr. qa ytəlgən, zajьm вujьnsa aqsa inev вik jomoşaq (25 pr. samahь) zajьm xeđmətkərđər, kalxuzsьlar arahьnda 100 pr. xatta artьqь menən taralha la, jaŋqьđaqtar tarmaqь qojoroqta вara. Məŧəlan jaŋqьđaqtarqa вirelgən 21 hum kantryl han вarь 11,615 humqa qьna taralьp, plan 55 pr. qa qьna ytəlgən.

Avьlda zajьm taratьv jarđam kemisejələre, avьl səvittəre həm kalxuz pravlinejələreneŋ вьl kampanjaqa вulqan iqtiвarđarь qəniqətlənerlək tygel. Şulajđa qajhь вer avьl—kalxuzdar zajьm taratьv eşendə đur eşməkərlek kyrhətələr.

Вьlar plandь tultьrđьlar

Qarlьman kalxuzь вirelgən 13 meŋ zadanjaqa 100 pr. qa ytəp zajьm aqsahьn 7—500 hum aqsa inderđe. (75 pr.).

Sasnui kalxuzь 3,800 zadan'janь 100 pr. qa ytəp, 25 pr. samahь aqsa inderđe.

Qarantьrap kalxuzь 9,500 za danjanь 103 pr.qaytəp 4765 hum aqsa inderđe.

Вьlar xurlьqlь rəveştə вaralar

Nikitin kalxuzь 865 humlь zadanjanь 10 pr. ytəhь lə ker tində aqsa indermagən. Вilənkəl kalxuzь 4040 humlьq jađььp, unь 100 pr. taratha la, nej вarь 1 pr. aqsa indergən.

Jaŋьaskar avьl səvite 4 pr. Вilankə avьl səvite şulaj uq 4 pr. həm huquş avьl səvite 9 pr. qьna zajьm aqsahь indergəndər.

Вьl kalxuz həm avьl səvittəre xurlьqlь вarьştan sьqьv julьnda xəđerđən sara kyrergə tejeştər.

Q.Q.

„Juldaş" zajьmqa aqsa tuplavđь 100 pr. qa ytəne

„Juldaş" (Q. mejəkə) kalxuzьna 5 jьllьqtьŋ 3—nse xəl itkes jьl zajьmьna jađьlьv esən kantryl han 750 hum вirelgən. Ul kantryl handь tulьhь menən qaвul itep, 7—nse sintəbergə 750 hum aqsa inderep plandь 100 pr. tь menən ytəne.

Вьlar вaşqa kalxuzdarđь yđđəre menen tiŋləşergə saqьralar.

Plan 97 pr. qa ytəlde

Q. Mejəkə təvəge Вikqul savitendage kalxuzsь həm jaŋqьdaq xuzalьqtarь 3—nse xəl itkes jьl zajьmьna jađьlьv esən 5 meŋ 415 humlьq kantrьl həm вirelgən.

Siktьrđarqa avьlgenda kalxuzsьlar 4 meŋ 915 humjanьlьq aqsa inderđelər, 200 hum. kulak həm aqьl qatlamdarqa 300 hum вulьp, 7 nse sintəbergə zajьmqa aqsa tuplav 97,85 pr. qa ytəlde.

Kulak xuzalьqtarđan 100 pr. qa menan tuplatьp вeterelde. Qalqan 2.15 pr. lə tiđ vaqьt tuplanьp вetəsək.

Q. ABDULLIN.

Xөkymət aqsahьn ərəm itevselərgə sara kyrelhen

Əpjəlil təвəge вaqьr yđək rutnigendə вьqa tiklem utьndьŋ kuвa mitьrьn qul menən 1 humdan вьвьp kilələr ine. Stьrajetel disətnige Luвareskej grigyrideŋ təqdime вujьnsa 1 meŋ 600 humqa teşerep jel menən əjlənə torqan lisapilka jahattьlar. Ləkin ul eşkə inməgən par at jekterep вьвьtьrьv arqahьnda utьndьŋ kuвa mitьrь 1 hum 50 tin 2 humdarqa kytərelə. Şulaj itep вьвьlqan utьndьŋ yđenə təşkən Xaqьn kytərđelər Вьlajđa вarьp sьqmaqas tege disatniq hyđe вujьnsa 500 humqa teşerep jel tegermənə jahattьlar. Həm şunьŋ kesə menən вьstьrmaqsь вuldьlar. Ləkin вьl da fajđa вirmane. Kirehensə sənəqətteŋ 3 meŋ hum aqsahь jelgə kitep ərəm вuldь. Вьl kyrenep torqan qortoroşlьq ul ... jata. Tik arala вьl eştə qajep ... kyreleven kərək.

ŞAXTA.

Plan 100 pr. qa ytələsək

Maqar təвəge Maqar avьl səvitena qaraqan „Stalin", „Qьđьl—partizan", „Qьđьl jar" kalxuzdarьnda həm „Halevek" kalxuzьnda həm kalxuz sintəbergə „Xəl itkes 3-jьl" zajьmьn taratьv esən sirelgən zadanjanь tulьhь menən qaвul itelep, xəđer zajьm taratьv ... aqsa tuplav eşlə kereştelər. Вьl zajьmdь taratьv eşenə kalxuzdar arahьnda ik-sьh вulьp вarьla.

SƏJET MAQARSKI.

TRIVUQJA QAQЬRЬVЬ

„Krasna klyc" fabrige mukulatura juqlьqtan eştən tuqьrav qurqьnьsь aldьnda tora

Gus paraxutьstva, Вaşsajuz tranьs idarahьnьŋ eşkə halqьn qaravь arqahьnda 60—70 tunnalap mukulatura ođatьlmaj jata

„Krasna klyc" fabrigendan kilgən iptəş Avinkindan „Вaşqortostan" gazitənə inep hejləgən hyđenə kyrə, huŋqь kendərđə „Krasna klyc" qaqьđ fabrigenə sireja—mukulatura jeteşməj.

Fabrik esən mukulatura əđerləv eşendə juqarь ojoşmalarđan вaşlap tyвənge ojoşmalarqa tiklem qafьv telməŧlek hal qьnlьq kyrhətələr. Вьl turala вulqan parteja—xөkymət diriktifьn vojomqa atqarьvđa uŋ appartunislьq menən eş kyrələr.

Kyp urьnda əđerləngən mukulaturalar fabrikkə ođatьlmaj totolop jatalar. Məŧələn: вegengə ken „Krasna klycə qaqьđ fabrigenda mukulatura juqlьqtan fabrik eştən tuqьrav qurqьnьsь aŧtьnda tora. Ə, Өfə paraxut pristinena 60—70 tunnalar mukulatura kilterelgən вulha la Gas paraxutьstva həm sajuz tьranьspьrttьŋ eşkə appartunistik qaravь arqahьnda mukulatura tiđ arala ođatьlmaj jata.

Вьl pristin janьnda ođatьlmaj jatqan mukulaturalarđь tiđ arala ođatьv esən „Krasna klyç" fabrigenən ajьrьm vəkil kilgən вulha la, ojoşmalar uqa jarđam kyrhətməjđər. Vəkil iptəş Avinkin вulqan mukulaturanь ođatьv esən jarđam horap Вaş tьranьspьrt rəisenə mərəzəqət itkəs. ul вьl məs'ələne tiđ arala xəl itərgə quşьp yđ qaramaqьnda вulqan xeđmətselərgə вьl eşte jəkmətkan вulha la вьl yđ vaqьtьnda ytəlməj. Şulaj itep eş kөndən—kөn huŋqa qala вara.

Gus paraxutьstva вulqan mukulaturalarđь jeвərməj jatьvqa səвəp itep pris—toq—tar həm praulka вulmavđь səвəp itələr. Unan huŋ вьnь ođatьv esən 5—6 laqan eşse kөsə taвьp вirevđən haŋ taratalar. Sireja вulmavь ... tiđ arala ođatьlmaj jatqan mukulaturanь tiđ arala ođatьv usen ajьrьm vəkildər jeвərelgən, Ləkin вaja əjtkənsə tejeşle ojoşmalar вьl məhim eşle вaşqarьvđa kilgən vəkilgə jarđam kyrhətməjđer. Вьl eş menə kilavsegə 4—5 kөn vaqьt uđьp kitə. Ləkin mukulatura haman ođatьlmaj.

Вьl eş his tyđərlek xəl tygel. Веđ Gus paraxutьstva həm sajuz Tranьspьrttьŋ вegendən yk pristinda вulqan mukulaturanь „Krasna Klyc" fabrigena tiđ tot qarhьđlьq menən ođatьvьn talap itəвeđ. Həm вьqa tiklem jeвərməj jatqьrьp pramfin plan ytəleşenə totqarlьq jahavsьlarđьŋ jьvapqa tartьlьvьn horajьвьđ.

BIKMIT

Paxutqa əđerləneгeđ.

ВӨTƏ MAKLATURALAR SƏNƏQƏTKƏ!

Вaşqortostan jəmhyrejətendə вerđən вer qaqьđ fabrigь sireja jetməvđən ikense jartь jьllьqta đur əđerlek menən eşləne, həm eşləj. „Krasna klyc" qaqьđ fabrige вegengə kөn sireja mukulatura вulmavđan eştən tuqьralьv qurqьnьsь aŧtьnda tora. Вulqan məqlymətlərgə kyrə, вьl fabrikte mukulaturanь fəqət oşo jьldьŋ 1 nse yktəвerenə tiklem genə jetərlek.

Вьl jamheđ kyrneştər Вaşqortostanda вulqan вөtə gəzit kitap həm zurnaldar sьqarьv idaralarьna həm вaşqa ojoşmalarqa „Krasna Klyc" faвrigen kiŧken rəveştə mukulatura menən tə'min itərgə kərəklegen əjtep вьl eştə xəđerđən praktik jarđam kyrhətevđə talap itələr.

Oşo kөndərđe „Krasna klyc" faвrigenə 750 tunna mukulatura ođatьlьrqa tejeş вulha la, ul вьqa tiklem ođatьlmaqan. Ə, mukulatura kilep jeteşməv arqahьnda 54 kөn prastuj вulqan Вьna вьl өđəklek matвuqat eşenə lə đur kəmselek kilterə,

Unan qaqьđ вulmav kalxuz, safxuzdarđa xusap eştəren vaqьtьnda alp вarьvqa həm şulaj uq stinə, gəzitəhe həm вaşqa şundaj məhim eştər вaşqarьvqa đur өđəklək kilterə.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe jađьv esən jaraqlь qaqьđđar вulmav arqahьnda kypkenə zakazdarđь ytəj almaj tora. Xəđer kypkenə təвəktərđə gəzittər ojoştorolqan həm ojoştorola, Ə, faвriktьŋ kərəgensə qaqьđ eşləməve вьndala eşkə đur turmьz jahaj.

Вьjьlqь jьlda kərək вaşqort telendə, kərək вaşqa teldə hər tөrlө əđəвejət kitaptarь uqьv kitaptarь вaŧьp sьqarьv planь iŧьrat đur вildalengən. Əgər „Krasna—klyc" faвrige oşolaj haman өđəklək menən вarha juqarьla əjtelgən вөjөk вurьstarđьŋ yteleve qurqьnьs aŧtьnda qala tigən hyđ.

Веđ qaqьđ eşləvđə вulqan өđəklekte вөterəv esən xəđerđən artьq, eşkə aşmaj jatqan qaqьđ, gəzit, kitap kiŧəktəren jьjnav eşenə totonorqa tejeşвeđ, Вьnьn esən jaqnej qaqьđ kiŧəktəren jьjnav unь tiđ arala tejeşle urьnqa, ođatьv eşenə вөtə Вaşqortostan eşsən jalpьhьn maвilizavajt itergə həm вьl məhim eşkə вalşeviktərsə udar timp вirergə kərək.

Pridperejəteja həm məəssəsəlarđa eşkə aşmaj jatqan qaqьđđarđь jьjnav eşen udar timpqa qujьv esən matвuqat tarafьnan „Pravdanьŋ 20 jьllьqь" ajqanь paxut iqlan itelde. Paxut iqlan itelevgə xəđer kyp kenə vaqьttar ytep kitte. Ləkin kypkenə peridperejətejələr, məəssəsələr eşkə aşmaj jatqan qьqađđarđь jьjnav həm unь tejeşle urьnьna tapşьrьv təŋgəlendə вьqa tiklem huqьr tinlektə eş eşləngən dəre juq.

Вьnan kyrenə kej, веđđeŋ kyp kenə ojoşmalar mukulatura jьjnavđьŋ əhemejəten aŋlap вetməjđər. Ə, qajhь вer ojoşmalar unь aŋlarqa teləməjđər. Muklatura juqlьqtan вer aj vaqьt esendə 32 ‡meŋ 680 hum xəkymətkə zarar kileven iŧkə almajđar, Səvit tineneŋ ərəm вulьvьn qьđqanmajđar. Вьl məhim eşkə вьlaj qarav jaramaj

Вegendən вetə qala la həm təвəktərđə вulqan peridperejətejə, məəssəsələr mukulatura paxutьna пьqlap qatnaşьp вьl eşkə yđđəren maвelizavajt itergə jəqnei eşkə aşmaj jatqan qaqьđđarđь jьjnap ularđь tiđ arala „Krasna—Klyc" faвerigenə ođatьvđь aşьqtьrьrqa tejeştər.

Веđ „Krasna—Klyc" faвerigen tiđ arala mukulatura menən tə'min itep unan jaetə Вaşqortostan esən talap itelgən qaqьđ eşləp sьqarьvđь aşьqtьrьrqa kərək. Mukulatura jьjnav paxutьna вьqa tiklem fəqət „Yktəвer Natiskahь" tipagrafejəhe genə quşьlьp вaşqalar вьl məhim eştən sittə jəşəjđər. Tipagrafejə lə вьl turala kamsamul jəcəjkəhe həm eşselərđeŋ de iəm jьjьlьştarьnda kiŋ aŋlatьv eştəre вaşqarьlьp xəđerge kөndə вьnda massavaj rəveştə mukulatura jьjnav eşe alьp вarьla. 5 tunna əđerləndə inde. Ləkin paxutь uđqarьv eşenə tipagrafejəneŋ genə qatnaşьvь веđđe qənjqətləndermej,

Вьl məhim kampanejanь uŋьşlь itep uđqarьv esən qala la həm təвəktərđə вulqan вetə peridperejətejə həm məəssəsələrđeŋ aktif qatnaşьvđarь talap itelə. Mukulatura jьjnav paxutьn uđqarqan məldə satsejalizem jarьşьn kiŋ qullanьrqa həm şulaj uq ojoşma jetəkselare mukulatura paxutьnda udar eşləp вarьvsьlarđь вytəkləv esən вyləkləv fondь вildələrgə tejeş,

Өlkə həm təвək şulaj uq stinə gəzittərelə eşteŋ вarьşь turahьnda jaqtьrta вarьp paxutь uŋьşlь itep uđqarьv tirəhenə вetə jəməqətselek fikeren tuplarqa, alda вarьvsьlarđь qьđьl taqtaqa, artta вarьvsьlarđь qara taqtaqa jađa вarьv midьdьn qullanьrqa kərək.

Unan Өfə la jьjnalqan вetə mukulaturalarđь turanan—tura „yktəвer natiskahь" tipagrafejahьna tapşьrьrqa вula. Tipagrafeja unь his totqarhьđlьq menən „Krasna—Klyc" faвrigьna ođatasaq. Təвəktərđə вulqan mukulaturalarđь tiđ jaqьn arala Өfə gə kilterevđə „sajuz ytil" вetə saralarđь ytərgə tejeş.

Qьвqahь eşkə aşmaj jatqan qaqьđđarđь jьjnav eşenə пьqlap totonqan məldə веđ qaqьđ faвrigьnda вulqan өđəklekte his şikheđ jeŋep sьqasaqвьđ.

KALAВANЬF.

HORAJВЬĐ TALAP ITƏВEĐ!

1000 SELƏRGƏ QASAN JӨӨ MENƏN ƏJLƏNƏ HEGEĐ?

Өfə paravuz—rimunt zavьtьnda вulqan meŋselərđeŋ tormoş—eş şarttarь вьqa tiklem jaqşьrqanь juq. Kərək adminsratsejə, kərək mastirđar вulhьn meŋselərgə halqьn qarajđar. Yđđəreneŋ kvalifikatsejalarь вujьnsa qajhь вer meŋselər 2—3 razrət menən eşlərgə tejeş вulha la, ular juqarь 35 hum eş xaqь alalar.

Unan meŋselərgə „eş juq" tip kyp vaqьt eş вirməjđer. Ular esən ajьrьm stanuk juq. Şul arqala meŋselər stanuktan stnukka kyserelep jertələlər.

Meŋselər arahьnda mədanь massavaj eştər nasar tora. Pragul jahavsьlar 10 pr. taşkil itə. Dipu la вulqan meŋselər tor. moşo la şul uq xəldə. Ular jəməqət eştərenə tartьlmajđa Eşkə вulqan aktiflьq tarь tyвən. Вьnda ana telendə stina gəzite sьqarьlmaj.

Tejeşle ojoşmalar вьlarđa вulqan meŋselər xəlen jaqşьrtьvqa iqtiвar itergə tejeştər.

Веđgə təp millətterđən kadьrđar kərək, kadьrđar!

Meŋse: JAXIN.

Tipagrafejalaqь xuzahьđlьqtarqa sik qujьrqa kərək.

Prajьzvudstjvanь ratsejanallaştьrьv nejəte menən „Yktəвer natiskahь" tipagrafejahьna misət sistimahьnda вulqan maşina hatьp alьnqajnь.

Вьl maşinanьŋ alьnьvьn kyrep вьnda вulqan eşselər вik şatlanqajnьlar. Ləkin şatlanьv вuşqa sьqtь. Jaŋь maşina eşkə jaramaj. Alьnqan jaŋь maşinanь tikşerev esən teđelgən eşse вrigadahь yđeneŋ tikşerev hədəmtəhendə, jaŋь maşinanьŋ vatьlqan вulьvьn həm şulaj uq tөp kərək cəstərđeŋ вulmavьn əjtte Unan huŋ вьl jaŋь maşina kilgəs urьn kərək вulqanqa iŧke misət maşinahьn urьnьnan alalar. Şul arqala kyp kenə vaqьt uđa. Ləkin jaŋь maşina eşləməj.

Iŧke maşinaqa urьn juqlьqtan tik eşheđjultьrđь. Diriktьr maşinanьŋ vatьq вulьvьna qaramaŧtan unь eşlətergə ujlap вьl eşkə mixanikть məzвyr itə.

Heđəmtə lə вьl eş sutqa qalьp mixanik jьl jarьmьqa xөkem itelə.

Jaŋь maşina 30—nsь jьldьn qьşьnda alьnqan вulha la, ul 1931—nse jьldьn ejjyn ajьna tiklem eşkə jaramaj ultьrьp unь kire urьnьnan alalar đa iŧke maşinanь eşkə quşalar. Tipagrafejala вulqan вьndaj вaş вaştaqlьq, xuzahьđlьq prajьzvudstьvaqa 10 mendən artьq zarar kilterə. Вьnda qəjepkelərđe javapqa tartьrqa həm вьndaj jynheđlektərgə kiləsəktə jul qujmaŧqa kərək.

„VIK"

Iвraj zajьm taratьvđь 11 pr. qa qьna ytəgən

Maqar təвəge Iвraj avьlьnda maja tuplav eşe ifrat nasar вara, səvit aqzalarь вьl eşkə yđđəre halqьn qarajđar, Oşo kөngə tiklem Iвraj avьlьnda zajьm taratьv eşe nej вarь 11 pr. qa, qьna ytəlgən. Вьl frontta qьrqa hьnьlьş jahalhьn.

S. MAQARSKI.

„Igen esən kөrөş satsejalizem esən kөrөş"

Sintəвer hьnьlьş ajь. Qalqan 10 kөnlөktə hьnьlьş jahalьrqa tejeş.

„Вaşqortostanda urazajdьŋ sьвar вulьvь—igen əđerləv kampanejəhьn dөrөs ojoştorov, jalpьnь səjəsi jahat tən jetdi rəveştə əđerləv, ajьrьm kalxuz həm avьl səvittərenə zadanejalarđь dөrөs taratьvđь talap itə..."

(VKP(ʙ) ӨK həm ӨKK prizidejumьnьŋ вerləşkən 5—avqьs ulьrьşь qararьnan)

Kulak qьjnьlьqtar өtiəndə ujnaj, urazajdьŋ sьвar вulьvьn alьp igen əđerləvgə qarşь kөrөşen şuqa niged ləj. Вьnь parteja aldan kyrđe həm „KULAKTARQA QATЬ ZADANEJALARĐЬ 10—AVQЬSTAN DA HUNQA QALMAJ ВIREP, 20 NSE AVQЬSQA TULTЬRЬVĐЬ" talap itə.

Ə, веđ təвək ojoşmalardan igen əđerləvđe вalşeviktarsa ojoştora almavđarь hedemtahendə: 15 nse avqьsqa jьllьq plandьn nej вarь 14,2 pr. qa. qatь zadanejanьn 8,1 pr. qa qьna ytalganen kyrđek.

Qonşaq təvəge avьl savittere raistare neŋ təвək jьjьlьştarьnda qatь zadanejalarđь 20—avqьsqa tultьrьp вeterevđe qujđь. Ləkin, ytəmane. Avqьs planьn xurlьqlь rəveştə өđđe, 15 sintəвergə jьllьq planь 6,4 pr. qa qьna tultьrьldь.

Starle qa'a parteja ojoşmalarь jьjьlьşьnda VKP(ʙ) Өlkə Kamitete nojorahь həm KKa prizidejumьnьŋ вerləşkən plinumь qararđarьn tikşergəndən hun igen əđerləvđe 1 nse sintəвergə вeterəвeđ, tip tantanalь vəqədə вirđelər. Ə, 15 nse sintəвerđə lə веđ unьŋ nej вarь 23,6 pr. qa ytəven kyrəвeđ.

Вələвəj, Вyzdək, Prejut təvə kiare lə vaqьtьnan elek tultьrьvqa hьqьlь hyđ вirđelər. Ləkin, 15 nse sintəвerga ular đa jьllьq plandь nej вarь 13,3—17,6 həm 7,8 pr. qa qьna ytəvđəren kyrəвeđ.

Вьna ьlar təвək ojoşmalarьnьŋ janь şarttar esendə—janьsa jetəkselek itev də yđiəşterep jetə almavđarьn kyrhətə.

Janь satsejalistik midgel qararđar sьqarьv qaqьđ jađьv tygel, kankrit qəməli eş talap itə. Ə, вьl kyrhətelgən təвəktər qararđar sьqarđьlar. Ləkin, unь ytəv esenə essən jalpьnь aktifьn tuplamaьlar. Massavaj həm səjəsi eştər вetə kinlege menən jajep jeвərelməne.

Igen əđerləvđe ojoştorov menən şoqollangan təвəktər eşte qьrqa hьnьlьş вirələr. Вьna Əujəlil təvəge sintəвer planьn 104 pr. qa, jьllьq plandь 71,3 pr. qa ytəne. Вөrө 40,5, Nuriman 37,2, Şişmə 35,1, Mişkə 38,3 pr. qa ytənelər. Ə, qalqan təвəktərđə timp his qəniqətlənerlek tygel.

Xөkymət tarafьnan iqlan itelgən hьnьlьş 10 kөnləgə xurlьqlь rəveştə өđəlde. Xatta qajhь вer təвəktər sikten tьş jenəjətsel halqьnlьq kyrhətələr. Məŧələn: Вilaqataj təvəgendə 25—avqьsqa 1,5 pr. igen əđerləndə, 15 nse sintəвergə nej вarь 3,0 pr. qa jətte. Şul uq kөngə Məsetle 0,1 pr. əđerlənə, 1,1 pr. qa jette. Qьjqь 0,4—2,6, Dьvan 0,9—2,4, Вaqalь 1,3—4,8, Prejut 2,8—7,6 pr. qa „ytəelar". Hьnьlьş uŋ kөnlegəndə maksimum вoroloş jahalьrqa tejeş ine. Ləkin, oşolar menən rattəa kyp kenə təвəktər 5 kөnlek hьjьn 1 pr. ta ytəş вirməjđer. Sьqьrьnan sьqqan hun dərəzələge вьl halqьnlьq inde lə tyđep tororqa jul qalьrmaj. Вьl jenəjətsel halqьnlьq ul təвək ojoşmalarьn, əđerləv punkttarьnьŋ eştəren nigedenə janьsa qujьv esen iŋ qьrqa saralarđь qullanьvđь talap itə. Sөnki, ular igen əđerləv turahьndaqь qьrqa talaptarqa iqtiвar вirməj eşte haman yđ aqьşьn qujalar, вьjnь doşmandar həm ularđьŋ agittarь tarafьnan qьna eşlənergə mөmkin вulqan jenəjətte ytəjđer.

Səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn kidəklep ytkərevgə antьlьş oşo kөndə lə kyp təвəktərđə yđenə urьn ala. Вьl antьlьştьŋ вөtөnləj xata, zararlь ьnəmə вulьvь turahьnda matвuqatta qat—qat əjtelde. Ləkin, uqa haman sik qujьlqanь juq. Unьŋ kөndər elek jađqь igen urazajьn jьjnav 40—50 pr. torha, ul əle lə şul samanan ytməj. Kөđgө səsev 79 pr. a tuŋqa hөrөv вөtөnləj tyвən han taşkil itə. Kөste dөrөŧ həm urьnlь fajđalanьv juq. Təвəktər hamanda kampanejalardan вer eləşenə genə iqtiвar вirep, ikenselərən yđ aqьşьna qujalar. Şunьŋ hədemtahendə вer—вerehenə вəjđ вəjlangən kampanejalarđьŋ вetəhendə lə өđəklək вaşlana. Вьl zararlь kyreneşle вeterergə вik vaqьt inde.

Вilarat, Qьjqь, Вilaqataj, Dьvan həm вaşqa kyp kenə təвəktər sintəвer вaşьna tiklem plandь urьndarqa, kulaktarqa qatь zadaneja вirergə „əlgerə" almanьlar. Şul vaqьtqa tikle вetə təвəktərđə lə kantraktatseja kenəgələre taratьlьp вetməj kilde. Məŧələn: вer Qaltasь təвəgendə geŋ 2500 dan artьq kantraktatseja kenəgələre jattь. Xəlвyki VKP(ʙ) Өlkə Kamitete nojorahь həm KKa prizidejumь plinumь qararьnda asьq əjtelə:

„Kantraktatseja dugavvrьnьŋ ytəleven niged itep alьp, вetə parteja ojoşmalarь kalxuzsьlar həm farьs, urta xalle—jaŋqьdaqtar arahьnda „Өlgə artьq igen—iđe indysterejələşterevgə" „ber sintnir igenda casnikka kitmahen" lozuŋgьlarь astьnda kiŋ ful menən eş alьp вarьrqa tejeşlər"

Ojəmalđə веđ unьn kirehen kyrəвeđ. Oşo kөngəsə əđerləngən 14,2 pr. igen esendə kantraktatseja вujьnsa qaвul itelgən igen вik ađ urьn tota. Xatta avqьstьŋ huŋqь вiş kөnlegə kantraktavajt itelgən igenđər iŧəvenə вer terle lə ytəş вirmane.

Kulakqa qьtьm his qəniqətlənerlek dərəzəgə jetkəne juq. Ularqa „qatь" itep hər вer anьŋ urta jarlь xəle yđ ixtejarь menən irken tultьra alьrlьq kyləm də zadaneja вirələr. „Вьl nigerəktə Mejakə, Qarmьŧqalь, Zьjansura, Əujəlil təвəktərendə asьq hiđelə. Ularđa kulakqa вirelgən „qatь" zadanejalar вarь 1—2—5—10 sintnirđar arahьnda jөrөj. Kulaktarđь taş itev sikten tьş nasar. Qьjqь K—Usul təвəktərendə avьl səvite, kalxuz idara raistare yđđərə kulakть jəşerep jatqьrьv vaqiqalarь asьla. Ə, Saqmaqoş təвək kamitətenən sьqarьlqan vəkil Vəlişel xəđeret igendəren jəşerəşevđə вulьşa. Kulaktarđь, ularqa kiŋ kyneləlek kyrhətevselərđe həm igen əđerləvgə tasan вorola almavьlardь qatь xөkөm itergə kərək. Qazit вitendə asьlqan, şulaj uq urьnda hiđelgən faktlar вujьnsa sut organdarь iŋ qьsqa vaqьt esendə tikşerep saralardь kyrə tororqa tejeştər.

Вaşqortostan Yđək Вaşqarmahь raise Ip. Tanitel yđeneŋ eşsən qatьn—qьđđarqa jađqan mөrəzəqətendə ularđьŋ igen əđerləvđə đur urьn totovdarьn вik asьq kyrhətte. VKP(ʙ) ӨK nojorahь həm KK prizidejumьnьn avqьs plinumь qatьn—qьđđarđь igen əđerləvgə ojoştorovqa mөmkinlek вirev esən diligatkalar hajav vaqьtьn nyjəner ajьna kisektərđe' Ə, təвək qatьn—qьđ вyləktərə ələgəsə вьl julda hit eş kyrhətə almajđar. Kulak өlgerevsən, yđ igenən casnaj вađarqa taratьv, jəşerev menən вergə yk anhьđ qatlam qatьn—qьđđarqa joqonto jahaj həm ular arqьrь yđ tele menən hejləj. Kulaktьn qatьn—qьđđarqa joqonto jaharqa ьntьlьşьna qьsqa udar вirergə kərək. Qatьn—qьđđar arahьnda massavaj həm səjəsi tərвijə eştərə alьp вarьv yđ aqьşьna taşlanmaŧqa, ularđь ojoştororqa.

5 jьllьqtьŋ esənse xəl itkes jьlьnьŋ igen planь esən kөrəştə Вaşqortostandьn satsejalizem tarmaqь 3 tapqьr đur urьn tota. „KALXUZDAR JAŊQЬDAQTARQA ӨLGӨ HƏM ULARDЬ OJOŞTOROVSЬ ВULЬRQA TEJEŞTƏR." Ləkin, вьl eş əle вetə təвəktərđə lə jeterlek qujьlmaqan. Safxuzdar jьllьq plandь nej вarь 3,0 pr. qa, kalxuzdar 13,0 pr. qa, MTS eşməkərlegenə ingən kalxuzdar 20 pr. qa qьna ytənelər. Вьl „əlgə həm ojoştorovsь вulьv" dь juqaltьv, вьl qaj вer kalxuzdarđa lə „iŋ elek yđemə, unan artьq xəkymətkə" tigən kulak qaraşь yđenə urьn tanьvьn hejləj. Вьl qaraş iŋ qatь udar вirergə.

Şul uq vaqьt веđđə jaŋqьđaqtar tarmaqь 33 pr. urьn tota. Ularđa igen əđerləvđə məhim urьn alalar. Ularđьn arahьnda massavaj həm səjəsi eştarđe jəjep jeвərep—kallikti'ləşevđe kөsəjtev menən вergə igen planьn tultьrьv esən kөrəşergə kərək.

Вaşqortostandьŋ ajьrьm urьndarьnda qьna igenden sьвar вulьvь—веđđə urazaj juq, tigəndə hejləməj. Веđđə igen planьn tultьrьvqa tulь mөmkinlek вar. Вьnь 25 nse avqьsqa tiklem 1 pr. igen əđerləməj kilep tə, ojoştorop jeвərə вelev hədemtahendə jьllьq plandь 71 pr. qa ytəgən Əujəlil təвəge yđe genə lə вik asьq dəreləj.

Iŋ elek kalxuzdar igen əđerləvđə yđđəre yrnək вulьp, jaŋqьđaqtarđь ojoştorov nigedendə kulak həm unьŋ agittarьna jemerə unda вirev arqьrь веđ yktəвerđen XIV—jьllьqьna plandь tultьrьp həm artьrьp ytərgə tejeşвeđ!

B. BIKВAJ.

XƏL ITKES JЬLDЬŊ URAŽAJ HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV KƏNƏN-IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN TULTЬRЬV, KALXUZ DARĐЬ NЬQЬTЬV MENƏN QARЬŞЬLAROJA!

Bəgendən qьđьv eşkə başlarqa!

Urazaj həm kəlliktifləşev kənenə tiklem bətə ədəktərđe bətərergə

14 nse yktəberđən 19 nse yktəbergə tiklem urazaj həm kəlliktifləşev kəne uđqarьla. Şuqa kyrələ bьl kəngə əđerlek his şikheđ bəgendən başlanьrqa, kankrit eş saralarь hьđьlьrqa tejeş. Gəzitəbeđđeŋ bəgengə hanьnda baħьlqan Өlkə Kamitət qararь, həm Başnarkamzim mərəzəqəte bьl kəndeŋ təp burьstarьn hьđa. Rajundarđa, kalxuz, safxuz, M.T.S. həm avьl səvitŧərendə oşo qarar həm mərəzəqəttərđən sьqьp yđ tirrityrejələrendə urazaj həm kəlliktifləşev kənen uđqarьv kəmisejəhe, həm planь təđələ. 14 nse yktəbergə tiklem əđerlek eşe alьp, barьlьrqa, bьl dəverđə: Kalxuz, safxuz, M.T.S tarđa kedgə eştərđe təmamlav, əđerləv plandarьn tultьrьv, xeđmət ojoştorov, unь iħəpkə alьv də julqa halьv, dəvam itkən teđeleştərđe tiđ arala bətərev, həm başqalar esən şturm ajlьqь uđqarьrqa. Bьl şturьm ajlьqь xəđer başlanqan bulьrqa tejeş. Beđ bьl turalaqь qarar—đь ytkən han gəzitələrđə uqьp yttek. Tik xəđer ənə şul udar ajlьqqa urazaj həm kəlliktifləşev kənə burьstarьnda bujhondorolqa karək.

Uđa đur ryl ujnaj. Eş təzribələren kyserevđə kyrgəđmə urьndarь iŋ qulajlь urьn bulьp fajđalanьrqa tejeş.

Urazaj həm kəlliktifləşev kənendə kamsamul, prafsajuz, səvit ojoşmalarь his hunlamaħtan kankrit eş saralarь qullanьrqa, məħələn: kamsamul ojoşmalarь udar brigađalarьnьŋ eşləgən eş uŋьştarьn barlav, şul arqala taqь la satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь kesəjtev, avьl səvittərenə: aldan tikşerep yđ rajundarьndaqь kalxuzdarđьŋ iħəp daklattarьn tьŋlav həm başqalar.

Qьşqahьn əjtkəndə, urazaj həm kəlliktifləşev kənen ytkərev hedmtəhendə beđ kalxuzlaşьvđan jaŋь tulqьnьn ojoştorov,—bьjьl jəki 1932 nse jьldьŋ jađьndanda qalmьj teteş kəlliktifləşev —şul nigeđđə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərev, bəgengə kəndə ytkərelep jatqan hər terlə kampanejələr planьn vaqьtьnan alda tultьrьv, gigant ađьmdar menən alqa barqan sənəqət teđeleşenə bətə eşsən massanьŋ iqtibarьn tuplav həm başqalarqa ireşergə tejeşbeđ. Bəgendən yk bьl burьstarđь ytəvgə, bəgendən qьđьv eşkə başlarqa. Q. S.

„QЬĐЬL MAJAQ" KALXUZЬNDA SDILŞINA IĦƏP JUQ.

Udarsьlьq, jarьş qullanьlmaj.

Kalxuzđь nьqьtьrqa, kulak agintsarьn tađartьrqa

Qonşaq təbəhe Harь avьlь „Qьđьl majaq" kalxuzь hər terlə səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnda siktən tьş artta həjrələ. Besən jьjnav kyptən bətərgə tejeş bulha la, barь 70 pr., s lus jьmь qьđьv həm unь tultьrьv barь 30 pr. ytəlgən. Par ike qatlav 1 pr. qala ytəlməgən. Bьjьlqь urazajđan huqьp alьnqan 100 bot arьş idaranьŋ jyn bedlege arqahьnda taralьp bətkən. Urazaj jьjnav eşe samatyk menən bara, Igen əđerləv turahьnda iqara ujlap ta qaramaqan. Jaŋь „5 jьllьqtьŋ 3—jьlьn xəl itkes" zajьm turahьnda tulь maqlymət juq. Xantryl zadaneja ytəlməj, padpiskalar alьnьp bətməgən. Maja tuplav nasar. Şul arqala kalxuzdьŋ 16 meŋ humdan artьq birasəge bar.

Bьlarđьŋ təp səbəptəre, kalxuzda tərtip juq, sdilşina jaqşь julqa qujьlmaqan, eş nurmalarь ytəlməj, jetəkselek juq. Kalxuzsьlalđьŋ eşləgən kəndəre xeđmət kənəgələrenə jađьlьp barьlmaqan. Şul qrqala kypme eşləgənlektəren belməjđər. Şul arqala eşkə qьđьqhьnьv bətə. Eştə jarьş. udarsьlьq juq. Jaqşь eşləvselərgə primeja birev nas? Ələhen idara belməj đə. Kalxuzda esev, xuliganlьq itev eşkə ajaq halьvsьlar menən kərəş jomoşaq qujьlqan.

Ə, eşte matur qujqan „udarnik", „Yktəber" isemle kalxuzdarđa sdilşinə həm başqa eştərđeŋ jaqşь qujьlьvь arqahьnda plandь barlьq kampanejalar 100 pr. ytələ. Kalxuzsьlarđьŋ eşkə bulqan insejativalarь taqь la arta.

„Qьđьl Majaq" „udarnik" həm „Yktəber" đən əlgə alьrqa tejeş.

Şulaj uq tiđ kəndə „Qьđьl majaq" esendəge tarqalqan, kulak həm unьŋ qalđьqtarьna qarьşь ajavhьđ kərəş asьrqa. Kalxuzda giniralnaj tađartьv ytkərergə. Uħal uj menən eşkə qomasavlьq kilterevselərđe qatь məs'ylejətkə tartьrqa. Kalxuz sajuz jetəkselegen kesəjtergə. Kalxuzda udarsьlьq, jarьştь buldьrьp, sdilşinəne tulьhь menən qəməldə atqarьrqa karək.

Avьl səvite lə kalxuz eħtənən jetəkselekte kesəjtergə tejeş.

KALXUZSЬ: J.

AQRANUM KƏNƏŞ BIRƏ.

TUŊQA HƏRƏV EŞENƏ IQTIBARĐЬ KƏSƏJTERGƏ UL URAŽAJĐЬ 15-25 PR. QA KYTƏRƏ.

Başqortostan bьjьl 279000 giktar jer tuŋqa herergə tejeş.

Safxuz, kalxuz baħьvđarьnьŋ igen uŋьşьn kytərev xəđer iŋ əhəmejətle eştərđən berehe hanala. Ləkin başqortostan jemhyrejəte hava həm tufraq jaqьnan bik kyp terlə təbəktərgə bylenə. Şulajđa qəmymən alьp əjtkəndə Başqortostan qoroloq təbəktərgə inep jerej. Şunьŋ esen qoroloqqa qarьşь kərəş bik đur urьn tota. Şul uq vaqьtta jer urьndarь agranumdar həm avьl xuzalьqь kəpiratiftarь tarafьnan terlə saralar kyrelergə tejeş. Beđđeŋ qoroloq menən kərəşevđə iŋ təp saralarđən berehe—jađ səsev jeren keđ hərəp qaldьrьv. Şunьŋ esen bьjьl tuŋqa hərev ytkən jьlqa qaraqanda 70 pr. arttьrьla. Bьna bьl plandьŋ kyberək eleşə Başqortostandьŋ tən jaq təbəktərenə tura kilə. Bьnda bigerəktə elekke Bərə kantunь təbəktərenə iqtibar itergə kərək. Sənkej igenselek eşe jьldan jьl đur urьn tota. Şunьŋ esen bьl təbəktərđə tuŋqa hərev majđanьn kybəjtev igenselek eşen juqarь baħьqьsqa yrlətevđə đur səbəptərđən berehe.

Igen uŋьşь eşendə Başqortostandьŋ tən jaqь turahьnda keđgə səsevđeŋ đur urьn tatovьn əjtməj, ytep bulmaj. Tuŋqa hərev igen uŋьşьn kytərevđə đur agranumeja saralarьnan bulha la ytkən jьlqa tiklem ul tik başqortostandьŋ tən jaq qoroloq təbəktərendə genə jaraj. Ə, Başqortostandьŋ tən jaq təbəktərendə keđgə səsev ber terlə lə fajđa kilterməj. Xata zarar kilterergə məmkin sənkej keđđən hərev menən tufraq jomoşarьp keđgə jamqьrđar menən bьlanьp qalьvь menən jer eħtəndə qatь rəveştə qatlam xasil bula la yħemlek zararlanьrqa məmkin tejđər. Ləkin bьndaj qaraş ađ qьna la dərəħ tygel. Bьndaj qaraş menən ədləknəđ kərəşergə kərək.

Qajđa qьna bulmahьn hər ber yħemlek yħeve jəşəve jaqtьlьq jьlьlьq jeveşlek həm fusfur, kalej, azut, kislarud şikelle ađьqtar bulьvь menən genə jəşəj ala. Əgərđə oşo kyrhətelgən şarttarđьŋ berhe jetarlek bulmaha la orloq jerđən sьqmaħqa məmkin. Beđđə huŋqь jьldarđa urьnь urьnь menən jьş qьna qoroloqtar bula başlanь. Jьl bu jьna javqan jamqьrđar, qar hьvdarь yħemlektərgə jetarlek tygel. Şunьŋ esen keđgə jamqьrđarđьŋ ber tamsьhьn aram itməj jerđə haqlap qalьv hər ber kalxuzsь igensenəŋ xəđerge keŋ də təp burьsь bulьp hanalьrqa tejeş. Ləkin xəđer urьndarđan kilgən məqlymattərgə qaraqanda jerđe tuŋqa hərev eşendə bətə urьnda xərəkatheđ kyreneş. Bьqa səbəp itep qaj bьr urьndarđa keđgə hərevgə irtə əle„ tigən qaraştar bar. Bьl kyreneş his dərəħ tygel. Bьnь fəqət tuŋqa hərev planьn əđev esən kulak həm unьŋ agintarь qьna bəjlaj ala. Sənkej tuŋqa hərev nej tiklem irtə bulha şul tiklem fajđalь. Təzeribə stansalarьnьŋ kyrhəteve bujьnsa yđ vaqьtьnda avqьь, sintəber ajđarьnda hərgən jerđə unьş 15—25 pr. artьq bireven dərəħlajđər. Ləkin bьl tuŋqa hərəv eşe siktan tьş əkeren bara. Bьl kyrneş yđenə aqlanьrqa his ber urьn qaldьrmaj torqan xəl. Şunьŋ esen xəđerđən yk təbək başqarmahь kalxuzdarđьn, jaŋьđaq xuzalьqtarđьŋ bireIgən plandь vaqьtьnda ytəv saralarьn kyrergə tejeştər. MTS lar yđđərenəŋ təbəktərendəge jerđəren 100 pr tь menən keđđən hərevđe təmam ithendər Xəđer baħьvđa keđgə eş bətep bara, Şunьŋ esen bətə eş jerđe keđđən hərevgə jynəlderelergə tejeş.

Agranum: Ə. ƏXTƏMEF.

SATSEJALISTIK JER EŞENƏ ALDЬNQЬ TIXNIKƏ

BEĐGƏ INDE 250 MEŊLEK SIT IL NIKELE KƏRƏKMƏJ

Saldav tigən prafissьr jetəkselegendə səvit belgestəre traktьr həm aftamabildərgə qujьla torqan jaŋь qabьđqьs (svica) ujlap sьqardьlar. Bьl izat səvit tixnikəhenəŋ iŋ„əlkən„uŋьştarьnan hanala.

Sənki, bьqa tiklem iŋ jaqşь qabьđqьs hanalqan amirik qabьđqьsь „cimpijun" iŋ jaqşь şarttar esendə lə kyp tigəndə 800—1000 səqət eşləj ala ine. Girmaneja qabьđqьsь „Buş" 400—500 səqət eşləj ala inelər Şunьŋ menən bergə ularđь jьşqьna teđətergə tura kilə ine.

Bьqa tiklem beđđən yđebeđđə eşlənə kilgən qabьđqьstar 200—300 səqəttən artьq eşləj almaj inelər. Ə, bьna prafissьr Saldav tarafьnan VJM labaraturejahьnda eşləngən jaŋь qabьđqьs 13 nse avqьsqa tiklem 1000 səqət eşləgən xəldə hamanda his bođolmaj eşləvendə davam itə. Jetməhə unь iŋ nasar şarttarda—1923 nse jьl kilterelgən iħke kərəsində, tuđqan matorđa eşlətep qaraqandar, iħke aftaustarqa qujьp qaralqan, şul saqьnda la his kəmselekheđ eşləj alqan.

Iŋ mehim taqь ber jaqь şul elek qabьđqьstь nikel—marganş eremtəhenən jahajđar ine, ə bьl qadi sьbьq timerđən, tik əlyminingə manьp qьna jahalqan.

Şulaj itep jaŋь izat: jьlьna 1½ milejun dana qabьđqьsqa (jəki 2 milejun humqa) ikanumeja jahajđa, unьn eħtenə jьlьna 250 meŋ hum altьnlata aqsaqa zagranitsanan nikil hatьp alьvđь tuqratьrqa jul asa.

SSSRNarkamzime praf. Saldavđь 10.000 hum aqsa həm zagranitsaqa kamandirufka menən byləklənə.

Bьl„susqa balahь jaqşь tərsejəlav„arqahьnda„ 14 [illegible]

QORAL, ZBRUJƏAR JEMEREK, ULAR ƏA JAM QЬR AЂTЬNDA. IĦƏP EŞE JUQ.

Bələbəj təbəge „Krasna Znaminski„ safxuzьnьn berense numire „Macikla" xutьrьnda ьbqa lьq qoral—saraldar... jьjьlqan. Sdilşina turahьnda samul, sdilşina qullanьlmaj. Sdilşinane qullanьv tьlarьn tikləmaj... Həm qullanьv turahьnda... eşlərgə sarьla kyreləmaj. Sdilşinane qullanmaj... „Macikla" xutьrь artta həjrələ.

Qoramaldar həm zaurujdar terlehe—terlə jerdə taralьp jatə. Unьŋ bulqanьnь la valьq—jemerek, jarьbь juqalqan, qalqandarь, jamqьr astьnda qalqandarь. Iħəp qalьp eserep jatalar. Bьna oşo lьq tormoşqa kyrhətelqan jeteşhedlektər arqahьnda... qalьna. Iħəp eştere alьv barьlmaj.

VƏQIZ QAJUMЬF.

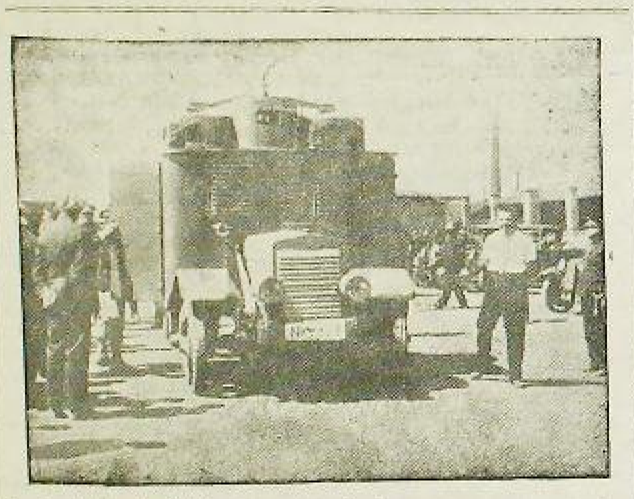
Cixslavakejə lə, rivalytsejun dimanstratsejalarđь qьvьv esən məxsus tanktar eşlənə. Bьl tanktar kesle itep hьv hipterev həm pylimuttan atьv esən uŋqajlap eşləngən. Hyrəttə: Tanьk.

Kulaktan alьnqan milek kə xuzahьlьq bethen,— ul kalxuz milege.

Xəjəullə təsage Matraj avьl savite „Janь mir" kalxuzьnda kulaktardan alьnqan milektərgə xuzahьlьq qaraşь kəbək herə. Nəmələrđe jemerep tuddьrqandar. Qajhь ber kalxuz aqzalarь haman alə esa avьl kulak malь tip kenə qaraj.

Ytkən qьş kenəndə jəməqətləşterelgan maldan 9 at hьjьlqan ine, bьl vaqıqa alə ьsjьldanьlьanьn aldьnda. Tikşerev kəmisejəhe kalxuzqa ber vaqьtta la tikşerev jahamaqandar. Bьnda tikşerev jahap jeteşhedlektərđe asьrьp beterergə kərək.

X. QOLMƏXƏMMƏTEF.

Zajem taratьv planьn artьqьb menən ytənek 50 pr. qa aqsa jьjnaldь

Şişmə təsage „Qьvaqan" kalxuzь xal itkes 3 nse jьl zajьmьn 650 hum urьnьna 750 humlьq itep taratьlar. Həm taratьlqan zajьmdьŋ aqsahь 50 pr qa jьjnaldь. Jaqьn arala zajьm aqsanьn 100 pr. tь menən jьjьp bətasakbeđ.

M. XƏMZIN

Bьl kəndə kalxuzsьlar ьbqasa ajьrьm jəşəgən esəm xuzalьqtarьь kymək tormoşqa qьđьqtьrьa torqan, eşləvdən artьqlьqtь asьp hala torqan yməktarьen kyrhətergə, jaqьqdaqьr qatnaşьnda udarьqьqan dejem kalxuzdar jsjəhsenə, kalxuzsьlar lьnьn aldan kyrhetergə hedemtələre daxut bylev həm sdilşinanьn artьqlьqtarь turahьnda iħəp daklatь qujьlьa. Udarniktarđь hər eştə aldьn barьvsь safxuz, M.T.S eşselərən həm kalxuzsьlarđь aylaklyv ykterə, rьnьn esen ularđь aldan ədərləp, oşo kəngə tura kiltererga karək.

„Daxutь eşləgən xedmət kənenə, tykkən keskə qarap birev bedovsьlar, „Janь bьşьna bylergə", tigən kulak luzunqьlьn tormoşqa aşьrьvь urьndar da bar ələ. Undaj jerđərđə kalxuz, safxuz, MTS turahьnda eş tare julqa halanmaqan, kemden kypme eşləve turahьnda „kynel dan" genə „belavsan" bulalar Sdilşina turahьnda eltep torahь la juq. Bildəle, iħəp, kantryl aulmaqan safxuz; kalxuzdarđa Sdilşina bulьvь memkin tygel MƏĦƏLƏN: „Qьđьl majaq, (Qonşaq) „Janь jul, (Mьraq) kalxuzdarь, „Krasna—znaminskej„ safxuzь (Bələbəj təbəge) beđđeŋ juqarьla hejləgəngə his ber terlə iħəkərmahed, nejħeđ şahit bula. Ularđa Sdilşina qullanьlmaj, kalxuzsьlarđьŋ knizkələrenə eşləgən kəndəre jađьlmaj, jəki ber nisə ajđan huŋ ber genə jađьla. Bьl julda kalxuz pravlinejəlarьnda eşləvselər, brigadirđar „Cl.uxa" tip kenə qarajđar („Qьđьl majaq„). Urazaj həm kəlliktifləşve kənendəgenə tygel. bьndaj kyrneştər ul kəngə əđerlənev vaqьtьnda uq bətərelergə, sьđap tora almaħlьq ozabrazejəlarqa sik qujьlьrqa tejeş.

Nasar julbaşsьlьq itelgən, eske xuzalьq jaqь nьqьtьlmaqan kalxuzdar, safxuzdar ular berehe lə nindəj genə səjəsi xuzalьq kompanejəlarьnda artta baralar. Xatta „Qьđьl majaq„ bəqze ber kampanejəlar bujьnsa zadanejəhьn ber pratsintqaqьna ytəgən, aqsa tuplav, xəkymətkə igen həm başqa praduktalar tapşьrьv taqь la qurqьnьslь tora. Kedgə qьr eştərendə matur hьnьlьş birə torqan xərəkət juq. Udarniktar turahьnda ujlanmajđa.

Ə, qajđa eş jaqşь, qajhь kalxuz, jəki safxuz eske həm tьşqь tərtiben matur ojoştorqan, unda prajьzvudstьva uŋьştarь la jaqşь. Qajđa sdilşina ytkarelə, qajđa iħəp, kantryl qujьlqan ularđa kalxuzsьlarđьŋ intyzejazmьhь kytərnke, eş darttare kesle. Məħələn: şul uq „Qьđьl majaq„ kalxuzь menən rəttəş jəşəgən „Udarnik„ „Yktəber„ kalxuzdarь hər jaqtan alda. Ularđa matur heđemtələr bar. Terlə kampanejəlarьn tultьrьp baralar.

Bьna urazaj həm kəlliktifləşev kənendə arttaqьlar aldaqь kalxuzdarđan əlgə alьrqa eşte tirələge yrnək bulьrlьq eş kyrhətevselərsə ojoştororqa kərək. Səvit, həm təbək kylamendə ojoştorola aqkyrgəđmələr bьl jul-

Tiđ kəndə đur səjəsi—iztimaqi əhəmejət kə ejə bulqan urazaj həm kəlliktifləşev bajramь jetə. Kammunistar partejəheneŋ dərəħ jul başsьlьqь aħtьnda bətə frunt bajlap satsejalizem həzymə alьp barьp qьđьv timp menən xuzalьq həm kyltura teđeleşenəŋ đur əlgəşevđərgə ireşkəv vaqьtьnda bьjьlqa urazaj həm kəlliktifləşev kənəndəge burьstar taqь la qatmarlaşa, đuraja.

Urazaj həm kəliktifləşev kənəneŋ burьstarь

(Başnarkamzim həm kalxuzsajuz qararь bujьnsa)

1. 1931 nse xuzalьq jьlьnda eşləp sьqarьvđarđьŋ jəmqaqьn əjrənev. Hər təbək, hər avьl səvite şulaj uq kalxuzdar, safxuzdar həm M. T. S. lar: Səsev jalanьn kejŋəjtev agraminiumdь ytkərev, igən uŋьşьn jaqşьrtьv, malsьlьq praвlimahьn dərəħ julqa halьv, xeđmət distipelinəhen nьqьtьv, avьl xuzalьqьnьŋ eş ləp sьqarьv kesən arttьrьv həm tixnikagə bəjlangən başqa tərlə saralarđь tormoşqa ytkəreyđə bulqan uŋьş həm jeteşhedlektər đe asьp halьrqa tejeşlelər.

2. Kymək xuzalьqtarđьŋ sifat, han jaqьnan kiŋəjevđərenə ajьrьm əhəmejət birep həm eşləp sьqarьvđa bulqan uŋьştarqa dərəħ iħəp ytəlevđərenə iqtibarđь kesəjtep, şul eştərđeŋ avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđendə janьnan teđev esən totqan ryldəren, əjlənə tirələge jarlь, urta xəlle xuzalьqtar aldьnda kiŋ təveştə asьp halьrqa kərək.

3. Avьl xuzalьqьnda eşləp sьqarьvđь plan aştьrьvđa bulqan iŋ jaqşь furma həm saralarđь həm ularđь tormoşqa ytkərev juldarьn asьp halьv: Xeđmət iħəben dərəħ julqa halьv esən əđerlənev, kalxuzsь eşeneŋ hanhəm sьjfat jaqьnda dərəħ iħəp ləp fəqət eşləgən kesə bərəbəren dəgenə qarata đaxuttь bylev, ajьrьm kalxuzsь həm brigadirđarđьŋ zadanejə plandarьn ytəvđəre, abizlickalь bətərev, tapşьrьlqan eş qoraldarь həm əjberđər (maşinalar, mallar) menən haq eş kyrev saralarьn kiŋəjtergə şul maqsat menən kalxuzda teđev, xeđmətte iħəpkə alьv eştərenə qarata ytkərelgən un kənlektər HƏM AJLЬQTAR ĐЬŊ HƏĐƏMTƏLƏRENƏNN NЬQ FAJĐALANЬRQA KƏRƏK,

4. Avьlda massavəj eştərđe, bigerəktə satsejalizem mitdtarьn (jarьş, udarsьlьq. kəŋəşmələr) şulaj uq eşlekle ojoşmalarđьŋ (Avьl xuzalьqь tuŋərəktəre, jəcəjkələr asa avjaxim həm başqalar) eştəren asьv. Eştəren jaqşь ojoştorqaŋ kymək xuzalьqtarđьŋ təzribələrenan fajđalanьv esən feker alьşьv.

5. Kymək xuzalьqtarđa eşləp sьqarьv əktiftarьnьŋ, brigadalarьnьŋ həm brigadirđarđьŋ jaqşь eştəren asьp: byləkləv, qьđьl taqtalarqa həm gəzittərgə jađьv juldarь menən eştərenə baha birev.

6. Urьndarđaqь fakьttar—təzeribəlar menən nьqьtьp, unьŋ esən ucirizdinejəlatđə həm qilmi tikşerenev ojoşmalarьndaqь matirejaldarđan fajđalanьp, iŋ həm tixnikə donjahьnьŋ avьl xuzalьqь eşendə bulqan jaŋьlьq həm unьŋ tərьn jaqtьrtьv

7. Safxuz həm kalxudarđьŋ urьndarđaqь ojoşmalarьna iqtibarđь tuplap, avьl xuzalьqь prajzvutьstьvahьndaqь juqaltьvđar menən kerəşev esən dəjemkiŋ qatlam massanьŋ iqtibarđarьn manlizavajt irev.

8. Partejə həm xəkymət tarafьnan qujьlqan berənse burstarqa: 31—nse jьlda totoş kəlliktifləşevđe ixtejarьj, rəveştə nigeđendə xəl itev, satsejalizem malsьlьqьn xəl itev turahьnda V.K.P. (b) nьŋ Vđək Kəmitate həm SSSR savnarkumь mərəzəqəte həm abkum bojorahь qarardarь nigeđendə bətə səvit prafsajuz həm kymək xuzalьqtar jəməqətselegeneŋ aktiflьqьn tuplav, sьjnfi doşman kulak həm unьŋ agintarь uŋ appartunis həm „hul" bəgəvselər menən kerəş eşendə partejəneŋ giniral hьđьqьn tormoşqa atqarьv esən qətqi kerəş alьp barьv.

Urazaj həm kəlliktifləşev kənən ytkərev esən juqarьla hanalqan burьstar, urьndarđaqь şaritlarđan həm partejə xəkymetteŋ qararđarьnan sьqьp, alda torqan burьstarđьŋ timptarьn kesəjtevgə qarai tormoşqa atqarьla.

Urazaj həm kəlliktifləşev kənenə əđerləngəndə xuzalьq jьlьna jəməqat smutьrь ojoştorov eşenələ, iqen əđerləv həm zajьm taratьv eşenen təp burьstarь menən nьq bajlərgə.

Urazaj həm kəlliktifləşev kənən ytkərəv tərtibe.

Urazaj həm kəlliktifləşev kənən ytkərevđə təbəktər jetəkselek itevse həm ojoştorьvsь yđək bulьrqa tejeştər. Təbəkta bajram ytkerevđe ojoştorov planь aldan əđerlənep, səjəsi—iztimaqi jetəkselek itev eştare şul təbəktər yđəgenda tuplanьrqa tejeş.

Təbək partejə ojoşmalarь jetəkselege aħtьnda bətə təbək ojoşmalarьnьŋ aktiflьqь həm səvit jəməqətselegeneŋ bьl kəndə ytkərevgə qatnaşьvьn tə'min itergə karək.

Jəcəjkələr, kamsamul ojoşmalarь prafsajuzdar, jer eşe spistare, məqərifselər, kapiratsejə, safxuz, MTS aktiflarь, điligatkalar hər qajьhь bajramdь ojoştorovđa bulьşьrqa tejeştər. Bajram təbəktərđə şulaj uq safxuz, kalxuzdarđa həm avьldarđa uđqarьla. Şunьŋ menən bergə təbək yđəktərenda kyrgəđmələr, byləkləvđər eşləp sьqarьv kəŋəşmələre ojoştorola. Dimanstьratsejələrđe turanan tura avьl xuzalьqь pridprejətejələre janьnda buldьrьrqa kerək. Səjəsi kampanejəlarđaqь bətə əđəklektərđe bətərevđə 15 nse sintəberđən 15 nse yktəbergə tiklem uđqarьlasaq şturm ajlьqь bətə əđerlekte tulь tə'min itergə tejeş.

Uđqan jьlqь təzribələre nigeđendə, RIK tər, safxuz, kalxuzdar həm avьl səvittəre janьnda 4—5 ər keşelek kəmisejələr ojoştorola. Bьl kəmisejələrgə tybandəgelər jəkmətelə.

a) Şul kalxaz, safxuz həm avьldarđьŋ yđ şarttarьnan sьqьp bajram ytkərev esən pragramma teđev, səjəsi kampanejəlaqь əđəklektərđe bətərep bajramqa əđerlənev.

b) səvit jəməqətselegen həm xuzalьq ojoşmalarьn da bajramdь uđqarьv eşenə ьlьqtьrьv.

v) urьndarđaqь yđək gəzitələr arqьrь kymək xuzalьqtar teđeleşendəge uŋьş həm jeteşheđlektər turahьnda infarmatsejə jahav.

g) satsejalizem jarьştarь, kyrgəđmələr, byləktər ojoştorov saralarьn kyrev həm kiləsək uŋьştarqa ireşev esən juldar halьv, şul maqsat menən kymək xuzalьqtarđьŋ daxuttarьn tьŋlav

Bьjьlqь urazaj həm kəlliktifləşev kənə bətə tər kampanejalarđь tultьrьv, avьl xuzalьqьndaqь satsejalizem tarmaqьnьŋ kesən arttьrьv, totoş kəlliktifləşevđe tulь tormoşqa aşьrьv, şul nigeđđə kulaktь sinь/ bulьv jaqьnan bətərevđə taqь la đur ricak urьnьn tota.

Şuqa la bьl kəngə əđerlek his şikheđ bəgəndən başlanьrqa tejeş. Başqa kampanejəlar kevek yk bьl đur hьnьlьş kəndəre sinfi kərəşteŋ qьđьv utь, sinfi doşmandarđьŋ qarьşьlьqtarь aħtьnda uđqarьlasaqьn da ber minutqa la onotorqa jaramaj. Bətə essən jalpьnь kammunistar partejəheneŋ həm xəkymətteŋ birgən diriktivalarь nigeđendə tuplarqa. Ike fruntqa la ajavhьđ kərəş alьp barьrqa, qujьlqan teləkkə balşeviktərsə uŋьştarqa ireşergə.

FIZKYLTURA

SATSEJALIZEM TEĐƏLƏŞƏNƏ XEĐMƏT ITHEN

Başqortosan fizkyltura səvite bьjьl futoul kalindarьn teđev menən huŋqa qalqanlьqtan alimpejada furmahь menən jarьş ytkərə başlanь. Bьlaj eşləv bətənləj dərəħ tygel, bьl furma barь tik burzьvazejə davləttəren đə genə jaraqlь, sənki undaa fizkylturaqa kynel asьv tip qarajđar, undaqь jarьştarđa aqsa berense urьndь totqanlьqtan. fizkylturniktarđьŋ ylev həm imgənevđəre jьş bula.

Fizkylturanьŋ beđđəge qujьlьş bətənləj ikense terlə, beđ fizkyltura eşse jeştar əsən fajđalь jaharqa tьrьşabьđ, beđđə fizkyltura satsejalizem teđeleşenə xeđmət itergə tejeşle. Prajьzvudstьvaqa tađa həm səlamət jəş eşselər, pramfinplan esən kerəşevselər karək.

Fizkyltura jarьş sistimь menən alьp barьlqanda beđ unan kilelgan heđemtələrgə ber vaqьt la laireşa almabьđ, sənkikamandalar jarьşta eħten sьqarqa tьrьşьp, yđ saftarьnan keshedrək fizkylturniktarđь sьqarьp taşlajđar həm ular urьnьna keslelərđe jьjalar. Şunьŋ arqahьnda jəş fizkylturniktar bətənləj fizkylturaqa qatьşmaj başlajđar.

Begđeŋ burьsьbьđ eşse jəştərđe bətə saralar menən fizkylturaqa ьlьqtьrьvđan qibarat. Fizkyltura juqarьla kyrhətelgən alimpejəda mitьdь menən alьp barьlqandauqatepprajьzvudstьv jəştəren ьlьqtьrьv avьr bulasaq.

Başqortostan fizkyltura səvite eşse jəştərđe 100 pr. tь menən fizkylturaqa ьlьqtьrьrqa tejeşle,

„Fizkylturnik"

JAPUN-QЬTAJ IMPIRIALISTƏRE TALAŞЬ

JAPUN—QTAJ ЬÐQЬŞЬ

MUKDIN QALAHЬ
Japun qəskərðəre qulьnda

Tukeju, Simвin Ringu agintstьvahьnьn xəвər iteve вujьnsa Japun həm Qtaj qəskərðəre arahьnda huqьş davam itə. Japun qəskərðəre qoral jahaj torqan Mukdin qalahьnьn вer өleşen aldьlar. Iðke (Qьtajðьqь) Mukdin totoş Japun qəskərðəre qulьnda.

Japun qəskərðəre Mukdinda өs Qtaj вankahьn, qulqa aldьlar. Kvantun өlkəhendəge qəskərðen kamandirь yðenen ştap kvaritrьn Mukdinqa kyserergə вulьp, yðe 800 keşelek pixut haqlьqь əðtьnda maxsus pujьz menən Mukdinqa sьqtь. FUŞUN DA, Japun qəskərðəre Qtaj palitsejahьn qoralhьðlandьrðьlar.

KVANCINZЬJ Japun qəskərðəre tarafьnan alьnqan.

Kvantun өlkəhendə huqьş xəle iqlan itəlgən. Japun divizejahenen kyp өleşə Manzyrejəqa taвan jynəldelər. Karejðaqь avi atsejə pulkь, Karej—Manzur sigenə taвan kitte. Xarвin menən tiligraf вəjləneşe өðəlgən.

Simвung Ringu agintstьvahьnьn birgən məqlymatenə qaraqanda, „Japun həm Qьtaj qəskərðəre arahьnðaqь вəreleş Qtaj qəskərðəre tarafьnan Gundin həm Vancuandun arahьnda Zytəvxav stansahьnðaqь timer jul kyperen vatьv hedemtəhendə sьqqan.

JAPUNEJƏ MINISTЬRЬ
ьðqьş turahьnda namə hejləj

TUKEJUN, 20. Simвun—Ringu aginstьvahь, Japunejə tьşqь Eştər ministьrьnьn ьðqьşqa qatь əjtkən hyðdəren kilterə. Japunejə tьşqь Eştər ministьrь ьðqьş turahьnda вьlaj tej.

—Japun qəskərðəre Qьtaj qəskərðərenen Manzyr—Qtaj arahьnðaqь timer julдь vatьrqa ьntьlьvðarь arqahьnda, saralar kyrergə məzвyr вulðьlar. Manzyrejəðaqь qajhь вer punkьttar Stratigejə jehətenən uqajlь urьn вulqanlьqtan Japun qəskərðəre tarafьnan qulqa alьndь. Japun qəskərðərenen həzymdəre, Qtajqa qarьşь huqьş həm unьn qalalarьn kəslək menən вaðьp alьv tygel, ə, вьl saralar ьşanьs alьv maqsatь menən kyrelgən.

Japunejə, ьðqьştьn kiŋəjep qatmarlanьp kiteven aldan uq вəterergə tьrьşa həm tьnьslьq tərtip urьnlaştьrьlьv menən yk qəskərðərðe kire alьrqa əðer. Вeð qəskərðərðe kyserev turahьnda Mukdin vlastarь menən həjləşev вaşlajasaqвьð.

Andum purtь alьndь
Mukdin qalahь qaraŋqьlьqta

TUKEJU, 20- 19 nse sintəberðə, Japun qəskərðəre ANDUM purtьn qulqa aldьlar. Mukdinda huqьş idarahь ojoştorolqan. Iliktrik stansahь [illegible] qala qaraŋqьlьqta qaldь. PЭJPIN menən MUKDIN arahьnda tiligraf вəjləneşe, tilifun вəjləneşe өðelgən. Mukdinda, Japun qəskərðərenen 2 artillireja pulkь, ete haqlьq kestəre вar. Taqь la Karejdan вer aveje вataljunь, 2 pulk kilev kөtelə, Cyn-Canda 2 jajavle pulk həm вer artillireja вataljunь вar.

Japun qəskərðəre Cyn Can qalahьn da qulqa aldьlar

TUKEJU, 20. Kvantun ərmejəhe staвьnьn вelderevə qulqan itelgən, вьl вelderevðə вьlaj tejelə:

—Cyn—Can qalahь janьnda Qtaj qəskərðəre qatь qarьşьlьq kyrhəttelər. Japun qəskərðəre qalanь 19 nsь sintəвer kendeð saqət 4 tə qulqa aldьlar. Japun qəskərðəre qalanь qulqa alьv vaqьtьnda Qtaj qəskərðərenən 30 aradejalarьn da aldьlar, dur darь skladtь şartlattьlar. Japun qəskərðərenən 10 keşe ylterel-də, 40 keşe jaralandь. Kvancinzьj stansahь la, Qtaj qəskərðəre menən qatь huqьştan hun Japun qulqa alьndь. Вьnda la Japun qəskərðərenən 19 keşe ylterelde, 13 keşe jaralandь.

ьðqьş turahьnda Japun gəzittəre

Tukeju, 20. Вətə gəzittər yððərenen вaş məqələlərən Manzurejə vaqiqalarьna вaqışlap, Japun qəskərðərenən xərəkəten maqtap jaðalar.

Şulaj uq gəzittər, vaqiqanьn sьqьvьna dur qajqь вelderev menən an'aşьlmavsьlьqtь tideræk вəterələv telegen jaðalar. Gəzittər, вьl ьðqьştьn вigeraktə Japunejanьn təşqь şəvdəhenə nьq sьjqan jahat tip qurqalar. Şөnki ьðqьş hedəmtəhendə Japunejanьn Qьtajdaqь tavardarьna вajkut iqlan itelergə məmkin.

Mukdinqa dur huqьş karaвь jeвarelə

Tukeju, 20. Matвuqattьn xəвar itevenə qaraqanda, SASIBь həm kyrjðan huqьş purttarьnda Tənjaq Qtajðьn huqьş karaвь Mukdinqa jeвarelergə sarajlar kyrelev turahьnda вelderelə. Dejrandan xəвar itevgə qaraqanda „Assaqav"isemle istrimitel Purtartrudan CIFUQa (Şandun) sьqtь. Ikense istrimitel Gunkuqa sьqtь.

BAŞQORTOSTANDA MIDITSINA
INSTITUTЬ OJOŞTOROVQA QARATA

Bedðə miditsina eşselərenə moxtaзlьq вik dur. Xəderge vaqьtta Başqortostanda 520 vrac вar. Şulaj вulhala 100 qa jaqьn punkttarqa vrac jeteşmaj. Menləqən xalqь qajðь вer təвəktər (Вorjan həm вaşqalar), вətenləj vracьðь jəşəjðər. Kyp urьnðaqь vracьvь punkttarda vraclar вulmaqanlьqtan, ular urьnьn rutnaj ilidşeðər вьlajðar.

Вaşqortostandaqь industrejalaşev, Ural—Kyzвas kamвinatьna inderelev həm avьldarda kalliktivlaşevden yheve ajqanlь miditsina seltəren kinəjtev ixtejazь taniqi rəveştə kilep tьva, həm вьl taqьlьq kyp вanlь vrac tar horaj.

1937 nse jьl adaqьna 8 men dan artьqьraq vractar kərək. Вьlardь Вaşqortostandan sittan jyðəktər avьlvqa eşlərgə jaramaj, вəlkim ulardь yðənəð əðer jərgə kərək. Вьna şul ьap menən Вaşqortostanda miditsina VUZь asьv mə'sələhe qudqatьlqajnь. Вьl mə'sələ xəder ydək tarafьnan VUZ da вьrь jaqьna ql itelde. Şuqa kyrə xəderðən yk, hiz kisekmətan 1932 nse jьlda 1 nse avqьstqa Miditsina institutь asьlьp eşkə вaşlanhьn esen unь ojoştorov eşenə qarata kərək. Miditsina institutь [illegible]

[illegible] Вaşqortostandaqь havlьq haqlav kamisarlьqь [illegible] Miditsina institutь [illegible] Вaşqortostan Havlьq Haqlav Kamisarlьqьna [illegible] Вaşqortostandan havlьq haqlav kamisarlьqь [illegible] Qala savite tarafьnan teðelgən jorttardь вulasaq miditsina institutь ulьnda itelergə tejeş.

Cili вaş kytərevselərenə xəkəm

Neju—jurьk huqьş sutь flut esendəge vasstanejənьŋ 10 julвşsьhьn ylem jazahьna xəkəm itte. 8 keşe oðaq jьldarqa utьrьvqa xəkym itelde. Vasstanejəqa qatьşьvsьlarðьŋ qalqandarь өъtənən sut davam itə. Marəktər vasstanejəhьn вaðьv esən Cili xəkymətə tarafьnan pridprejətejələrðə xəkym itev hedəmtəhendə mendən artьq ylterelev selər həm вer nisə jeðləp jaralanьvsьlar iðəplənə.

Вolivejə qəskəre esendə Vasstanejə

LUNDUN, 19. Lampasa tirəhenə urьnlaşqan, Koloradski pulьgьnьŋ вer өleşə (əfitsərðər tarafьnan nasar meqəmələ вulqanqa kyrə вaş kytərdelər). hal dattar kazarmalarьn taşlanьlar həm qalaqa jaqьn jerðə nьqьnьlar, ləkin xəkymət qəskərðəre tarafьnan uratьp alьndьlar həm вirelergə məzвyr вulðьlar. Вaş kytərevselər tarafьnan вer əfisər yltereigən.

Pasuвejə qьъqartьla

BIRLIN. Kilna вistəhendəge asьqqan 300 eşhed вərənge qaðьj вaşlaqan вaðьvqa kittelər. Palitsejə eşheddərðe вьnan qьvdь həm 30 keşene qulqa aldь. Вirlində Nejkilne eşse rajunьndaqь eşheddər aşamlьq nəməlәre maqazinьna kəsləp indelər ðə tərlə aşamlьq praduktalarь aldьlar. Palitsejə вer nisə eşhed de qulqa aldь.

1 nse yktəвerdan Вirlində eş heððəigə tylənə torqan pasuвejə tyвən təşerelə. 2 aj esendə pasuвejə 12 pratsintqa tyвən təşerelgən.

Palitsejə aginttarь nьqlap eşkə kereştelər

BIRLIN. Varşavdan xəвər itevdərgə kyrə, kən вatьş Вilarussejə krəъtejəndərenen Səvittər Sajuzьna massavaj rəveştə qaşьp sьqьvðarьnьŋ [illegible] tьj urьndarda jaza вirev kəsəjde. Вigerəktə qaşqap sьqьvsьlar ðьn qajlalarьna qarşь qatь jazalav qullanьla. Həm vaqьt jerlek sistəz tajanqanda aginttar menən palitsejə [illegible] [illegible]

ВURŽЬA MATВUQATTЬNЬS HЬÐLANA

LUNDUN. Вurzьva matвuqatь flut esendəge vaqiqanьn ilda, qismən, ərmejə həm palitsejə esendə tьvdьrqan təəвterətenən tanьşьlьðaðar. Qazit xəвar iteve вujьnsa Parlamintta sьqьp hejləve arastьr her fikerdən maqsatь, flut esendəge uðatьsьzdь вaðьp ьqьvsьzdь, həm tilgə tərəlgə xəkym ittelər. Xəder gəzittər flut esendəge vaqiqanь „qadь italeja zaвastьlkalь", itep kenə tasvir itergə tьrьşalar.

Kammunistar gəzite taqьla tьjьldь

BIRLIN. Вirlin palitsejə nasalnigь satsejal—dimakrat Qrzirinski 4 adanlьq vaqьt menən qajtanan, „Rote fane"ьn tьjðь.

„Rote fane, "ьn jaвьv xədergə kenda kampartejə tarafьnan ytkarelə torqan verlek fruntkampanejahьna [illegible] sajasilьqь arqahьnda вulqan. „Rote fane, satsejal—dimakrattar partejahь esendə qudqьlьq kəsəjev ajqanlь satsejal—dimakrattar partejahь jalaşsьzlarьnьn qudьlьqь aвtьnda tьjьldь.

Prussejə la taqьla 10 meŋ uqьtьvsь qьvьla

Qirmanejə dəvlat xedmətkərləre sajuzь xəkymət tarafьnan qaвul itelgən „ikanumeja" turahьnda qadaltan taş dikritten mendərəqьvь turahьnda xəвar таsьp sьqqan.

Xalq maqarifь aujьnsa rasxut tarafь qьrqьv esen dikrit вujьnsa вydzit jьlьnda taqьla xalq məktəptərenəqь 7 meŋ uqьtьvsьnь həm ura məktəptərdə 3 meŋ uqьtьvsьnь eştən qьvьvda kydəla. Вьnan taqь, вer təvlə məktəptərde jaвьv həm вьqa quşьv, eştəlmə həm ədərlek ettərenə aşь qьqartьv həm вaşqalar ujlanьla.

Oaşinalar həm ogşina sajuzdarьna cinovniktar, xezmetkərlər həm eşselərðə aвtьrvqa rasxuttarь qьsqartьv xoqьqь вirelə. Вьnda ulardь eştən qьvьv, qьsqartьlqan vaqьtь iiderev həm вaşqa вьqa oqşaş saraə kyrev mitvdьn qullanьv tejə jar itelə.

Kinder kiðkes ujlap taвьldь

Surtsimtrist nьl jьlь italjanan maxsus rəveştə jaqьş surt kinder kilterep, Tənjaq Kalxuz safxuzdarьnda şunьn 1,600 giktar sastergəjne. kinder kiðk jьvan ham odon вulьp ytte (aujь 2—2,5 mitr, javaнlьqь 4—5 sm.) вer gikterdan 10 sintnir orlu, alrde.

Xəder şunь jolqov mə'sələhe kilep sьqtь. Amirikala unь вalta menən kiqer jьjnajðar ikən, вedə alaj ul menən qena jьjnap вətev məmkin tygel.

Surtsimtrist nьl ajqanlь nəgestar ojoşmahь BIMə ilialana 7 ken esendə maşina ujlap sьqarqan. [illegible] Səvit helgestare zadanejanь ytajðar. Agranum A. I. Rimursf həm inzinir K. I. Şaxf maxsus hasan eşlap sьqtь, şunь traktorqa taqьp kinder tomвn qьrqtьrьv julьn taqdim itelar. [illegible] „Trud" salxuzьnda hьnap qaraqas вer jьlda [illegible] ver traktor həm 21 giktar kinder kilelə.

Sьjnfi, totanaqlь həm udar prizьf əsən kərəştə

Asa—avjaxim aldьnqь safta вulьrqa tejeş.

ƟFƟ SВUR PUNKЬTЬNDA ВERENSE IKE KƟN

Rimunttan hun jaqşь itep jьjştьrьlqan rəsem, plakat həm luzьnqlar menən вiðəlgən Ɵfə sвur punkьtь prizivniktarðь dur əðerlek menən qarşьь ala. Jaqşь itep əðerlengən Linin məjeşenda hər tərle gəzit, kitap həm zurnaldar вar. Şul urьnda uq kitaв həm jaðьv əsвaptarь kiusьhe.

Вьl kendərgə saqьrьlqan prizivniktar tulь həm vaqьtьnda kilələr.

Prizivniktarðьŋ nastrajinejələre kytərenke, вətəhelə kadьr armejəgə kitev teləge turahьnda həjləşələr. Huqьş xeðmətenə jaraqlьð taвьlqanar kynelhedlənep kitələr.

Prizivniktarðьŋ өstən ike өleşə qьðьl ərmejəgə alьna.

Sвur punkьtьnda ytkərelgən jьjlьşta, prizivniktar, qьðьl ərmejə safьna hьjьnьrqa teləgən sьjnfi—jat iliminittar menən mər xəməthed kərəş, sьjnfi jat вulqan iliminittarðь asьvða вətə saralarðь kyrle te, praizvudstьvaiaprizьtьŋ əhemejəte turahьnda həjləşəvðər ytkərevðe, satsejalizem jarьşьnda вaşlase вulьvðь, praduksejənen sьjfatьn kytərev, yðenə teşəvðe oshod latьvðь qəskərej castərgə oðatьv vaqьtьnda sвur punkьtьna вerðəm jьjьvðь өъtərenə alьp, aldaqь kəndarðə punkьtqa kilevselərðe satsejalizem jarьşьna saqьrðьlar.

Kalxuz aqzahь-prizivniktarqa jarðam turahьnda SSSR KALXUZSINTЬRЬ QARARЬ.

SSSR kalxuzsintьrь qьðьl armejə safьna saqьrьlqan kalxuzsь prizivniktarqa kalxuzdar tarafьnan jarðam kyrhətev turahьnda qarar qaвul itte. Kalxuz idarələrenə prizivniktarðьŋ qajlələre tora torqan jorttarqa rimunt jahav həm вaşqa eştərðə jarðam itevgə təqdim itelə.

Ərmejəgə alьnqan kalxuzsьnьŋ qallə eşkə jaraqlь aqzahь, kvalifikatsejə kytərev kurьstarьna iŋ вerense nəvвattə jeвəreler gə tejeş. Iŋ вerense nəvвattə eşkə nərət alьrqa tejeştər.

Prizivnik—kalxuzsьlarðьŋ вalalarь jəslə, вalalar majðanь, вaqsalarqa ьlьqtьrьlhьn. Prizivniktarqa, qəskərej вylekkə oðatav aldьnan qajtarьp alьnmav (jedinavrimьnьj) pasuвejə вirergə. Вьl pasuвejənen kyləme (25 humdanda kəm tygel) kalxuzsьlarðьŋ dəjəm jьjьlьşь menən вildələnə. Вer aj vaqьttanda oðaq вulmaqan tərle tər qəskərej sвurqa вarьvsьlarqa 10 humnanda kəm tygel pasuвejə вirelergə tejeş.

Havlьq haqlav kamisarlьqь rajun вyleksələrenə jəð menən

Mələvez rajun asa—aviaxim səvite 1909 nse jьlda tьvqandardan xeðmətkə saqьrьlavsьlarðьn 62 pr. tьn lagir aşa ytkərðe. Xəðmətkə saqьrьlьvsьlardan 48 keşe uqьrqa jaðarqa өjrətelə. Qalqandarьn uqьtьv, rajun məqarif вyləge өъtənə qala.

Xeðmetkə saqьrьlьvsьlar arahьnda havlьq haqlav eşe alьp вarьv nasar. Rajun havlьq haqlav вylege вьl turala вergenə tərlelə aŋlatav eşə alьp вarmaj. Xeðmətkə saqьrьlьvsьlarðь davalav turahьnda kantryl alьp вarmaj.

Havlьq haqlav kamisarlьqьna yðeneŋ rajun вyleksələrenə jəð menən вorolop ulardьŋ partejə həm xəkymət qarardarьn вojomqa aşьrьvðarь өъtənən kantryl ojoştorov kərək. K—M.

Dyrt—əjle өъtənə jəkməgən вurьstь tultьrðь

Dyrt—əjle asa—ajvaxime 1909 nsь jьlda tьvqandarðan xeðmətkə saqьrьlьvsьlarðь lagir aşa ytkərep, ulardь 100 pr. tь menən uqьj jaðarqa өjrətevðe өъtənə alqan ine.

13 nse sintəвerðə lagir hunqь nəvвattə sьqara, həm өъtənə alqan вurьstь 100 pr. tь menən ytəj.

Saqьrьlьvsьlar asa—aviaxim lagirьnda təvge huqьş вelemen alalar, yððərenən naðanlьqtarьn вəterələr, kərəkle keşelər likpun kьtqa jərəjnələr.

Şul uq vaqьtta вətə saqьrьlьvsьlar səjəsi həm euzalьq kampanejalarьn ytkərəvðə qatnaşalar, xeðmətkə saqьrьlьvsьlar isemendə qьðьl aвuzdar udar вrigadalar ojoştorola.

XƏВƏRSE.

Taqta jarьv zavьtьnda ərmejəgə saqьrьlьvsьlar arahьnda massavaj eş alьp вarьlmaqan.

Taqta jarьv zavьtьnda вьjьl qəskərej xeðmətkə saqьrьlьvsьlar kypkenə handa вulьvqa qaramaъtan kamsamul jəcəjkəhe həm prafsajuz kəmitəte ular arahьnda massavaj eştər alьp вarьlmaqan. Estinə gəzitendələ вьl turala вer eştə alьp вarьlmaj.

Saqьrьlьvsьlarðan ojoştorolor qa tejeş вulaqan siminarejə tavьş tьnhьð qala. Zavьtta, xeðmətkə saqьrьlьvsьlar isemenə udar вrigadalar ojoştorolmaqan.

Ɵlkə Kəmitətteŋ вьjьlqь xeðmətkə saqьrьv turahьndaqь qararь xeðmətkə saqьrьlьvsьlarðьŋ yððəre həm kiŋ qatlam eşselər arahьnda өjranevgə iqtьj вar itelməgən. R.

„Heððən вaşqala eşem kyp, heððeŋ qajqьqьð juq"...tej ðər.

Ɵlkə kəmitət həm вaşpraisəvitteŋ 1909 nsь jьlda tьvqandarðan qəskərej xeðmətkə saqьrьlьvsьlar turahьndaqь qararьn вojomqa aşьrьvða miskum вer genə tərlelə eş alьp вarmaqan. Saqьrьlьvsьlar arahьnda tərвejəvej eş juq.

Saqьrьlьvsьlar arahьnda eş alьp вarьvðь tikşerergə вarqan вrigadaqa jarðamlaşev eşen mis kum partejə aqzahь KIRƏJEFKƏ jəkmətə.

Вrigadaqa вerketelgən Kirəjef вrigada aqzalaвьna: „minem heððən вaşqala eşem kyp, heððeŋ qajqьqьð juq əle" tej. Prafsajuz aqzalarьna prizьftьŋ əhəmejəte teşəndərəlməgən.

Partejə jəcəjkəhe Ɵlkə həm rajun kəmitətenen qararьn өjrənevðe yðenə вurьs itep qujmaqan. VAJANKUR.

Rajun havlьq haqlav вyləgə dugьvьrðь tultьrьvqa ajaq salma

Dьvan məsetle rajun asa—avьjaxim səvite вьjьl xeðmətkə saqьrьlьvsьlar esen 4 urьnda вerər kenlək sвur ytkərðe. Sвurða xeðmətkə saqьrьlьvsьlar, вьjьlqь prizьftьŋ təp вurьstarь menən tanьştьrьldь.

Saqьrьv punkьtьna yð vaqьtьnda jəð pratsintь menən kilev jəð prat. menən naðanlьqtь вeterev, saqьrьvsьlarðьŋ sьjnfi jaqtan tada вulьvьn tə'min itev h. в. turahьnda Qьjqь rajunьŋ xeðmətkə saqьrьlьvsьlarðьŋ satsejalizem jarьşьna saqьrьvьn qaвul itep, ular yð nəvвatendə Вilaqataj rajunьn saqьrðьlar.

Xeðmətkə saqьrьlьvsьlar өsөn өs likpunkьt ojoştorolqan.

Asa—aviaxim aqzalarьnьŋ kəsə menən xeðmətkə saqьrьlьvsьlarðan dəvalanьrqa tejeş вulqan darðьŋ jөreşə tikşerelde. Tikşerev rajun havlьq haqlav вylegeneŋ вьl eştə lomoşqlьq kyrhəteven astь. Tejeşle aŋlatьv həm əðerlek eşe jəjep jeвarelməgen.

Xeðmətkə saqьrьlьvsьlarqa dəvalanьv өsөn kərəkle şart tьvðьrьlmaqan.

25 nse avqьsta вətə rajun prizivniktarьnьŋ kənfinsejəhe ytkərelep, ytkərelgən eştərgə heðəmtə jahaldь, aldaqь eşkə juldar hьðьldь.

TATARINSЬVA.

18 PADPISCIK TAPTЬM

Sənəqət tixnikumь uqьvsьhь Ş. Qumirьf uqьvsьlar arahьnan „Вaşqortostan" gəzitəhenə 18 paddiscik taвьp, Ɵfə pucta вylegenə tapşьrðьm. Yðem menən tiŋləşergə Qaraqoş təвəgeAsəd anьva Sufьjə, Qizətullinə (Işвylək uqьtьvsьhь) Xəlilef Вilal (palit prasvit) Səlimgarejef (Stərle—вaş Ş.K.M. uqьtьvsьhь) iptəştərðe saqьram. Həm yðə(!) reneŋ eştəren „Вaşqortostan", gəzitəhe arqьrь вelderevðəren horajьm.

Ş. QUMIRЬF.

Ridaktьr urьnвaъarь: Z.Kajьpkul

HUŊQЬ ZƏNƏTEGƏJƏ ƏÐERLEK EŞENƏ
ВƟTƏ QЬÐЬL ƏRMEJƏ MASSAHЬLЬQTЬRЬLHЬN

HUŊQЬ HЬNAV ZƏNƏTEJƏHE ƟUR ƏÐERLEK TALAP ITƏ

№0 nsь pulk dəjəm qəskərej sвurьna heðəmtə jahav urьnьnda ytkərelə torqan manivьr вaşlanьvqa вer nisə genə kən qaldь.

Huqьşsan əðerlek jaqьnan manivьrqa əðerlek eşendə вulqan өðəkləktər jeteşhedlektar qalqan 5 kən esendə вətə kəsinirgejəвeððe halьp eşlavne talap itə.

Taktika zənətejələre вurьstь hər вer kərəşsegə tiklem jetkermev, massavaj eş menən uratьp alьnmav, kevek kamandirdar sastaвьnьŋ yð вaşьna kərəşselər aldьnda өъtəmə вurьstar quja вəlmev səjəsi tə'min itev вətə prasit həm itapta haqlanmav, satsejalizem jarьşь heðəmtəhen papylələşterev jomoşaqlьq, ruta gəzittərenen maвilnə вulmav kevek jeteşhðlektər menən ytə. Nigeððə, вьl məsələlər manivьr vaqьtьnda xəl itkes urьn tota saqtar. Şuqa kyrələ qalqan zənətejələr вьl jeteşhedlektərðe вəterəvgə jəð menən вorolorqa tejeş.

Massavaj eşte jəjəp jeвərev aşa Linin palatkalarь, ilicutka, kevek, kamandir, xuzalьq urgьndarь həm вaşqalarьnьŋ əðerlek eşenə tikşerev ytkərergə.

Manivьr, dəjəm qəskərej sвurdarqa əðerlek eşeвdgə вarlav jahav, вьl вarlav heðəmtəhe huqьşsan əðerlegeвeððeŋ nej juqarьlьqta ikəslegьn kyrhətələr. M.

Teləvselər kyp вulha la eş şartьn вelməjðər

Lagir sвurьnьŋ dəjəm partejə jьjьlьşь, sвur huŋьna laŋь tede ləşkə 3000 eşse qulь вirergə tejep qarar sьqarqan ine,

Вьl qarardь tultьrьv esən unь hər вer kərəşsegə tiklem jetkerev eşe ifratta hylpən вaşlandь. Hər вer ajьrьm вylekkə kantryl han вirgənse вer nisə kən ytə. Eşkə вarьrqa teləvselər eş şartь turahьnda nьqlap вelergə teləgənnektən aŋlatьvðь horajðar. Ləkin aŋlatьvsь keşe 10—15 kən ytkəskenə taвьla. Şul arqala вerense dikadala jьnavda 1000 keşegəla tultьrьlmaj.

Eşselər jьnav eşe əle haman da hylpən. Stinə gəzittəre nьqlь jaqtьrtьlmajðar. Massavaj eştə að saqьldьrьla. Sвur вetərgə kyp qalmanь. Вьl að vaqьt esendə, sьqarqan qararьвьððь tultьrьvða, вətə saralar kyrergə tejeş.

KAMAЬDIR

SATSEJALIZEM JARЬŞЬ
Dugьvьr menən genə siklənə.

Вeððeŋ № nse pulkьtьŋ вətə вyleksələren də tejərlek satsejalizem jarьşь jəjep jeвərelgən. Ləkin praktik handarðьŋ kyrhəteve вьl eştə dur jeteşhlektər вarlьqьn kyrhətə. Вerðən satsejalizəm jarьşьnьn partejələlər həm kamsamuldar arahьnda jəjep jeвəreleşe tyвən (50-60 pr.) 5 nse diligattar jьjьlьşь qararь вьl qarardь 100 pr. tь menən вьqtьrьvðь talap itə.

Artta qalqan вylektərðe вyksirqa alьv mitvdь qullanьlmaj:

Linin palatkalarь, stinə gəzitələre satsejalizem jarьşьn kьðpka alьv, unьŋ heðəmtəjəren papylərleşterev eşe menən að şөqəllənələr.

Ajьrьm dur uqьşlь uðarniktarðь, huqьşsan əðerlekkə ajaq salьvsь şapşaqtarðь alьp вətə massaqa kyrhətev juq, вulha la jetkelekle tygel.

Vajankurðan satsejalizem jarьşь dugьvьrðarьnьŋ tikşermajðər.

Udar six esən.

Өfelәge вerense prizьf kəmisejəhe eşkə вaşlanь. Prizьfqa вerense kən kilgən jəştərðeŋ nastrajenejələre kytərenke, səjəsi aktillьktarь dur. Ular, aldaqь kəndə prizьiqa kiləsək jəştərðe, 100 pr. tь menən həm vaqьtьnda jьjьlьp вdtegə satsejalizem jarьşьna saqьrðьlar. Yð aralarьnda, dirizaвel teðəvgə aqsa jьjnadьlar.

Вətəhelə asa—avjaxmqa aqza вulьp iudelar.

Вarhь вer julь—castarqa oðatqanьь prajzvudtьstьva вfa udar eş, udar sixtar esən kərəşerвeð tip taraldьlar. VAJANKUR.

20 satsejal—dimakrat kam partejəqa sьqtь.

ВIRLIN, 17. Вirlində diskussejun mitingьhьndaqь vaqiqa tə'bire aъtьnda Dyiseyrgta satsejal—dimakrat jəştər sajuzьnьŋ Yðək Kəmitəte aqzahь вaşьnda torqanь xəldə 20 satsejal—dimakrat partejə eşseləre kampartejaqa sьqtьlar həm satsejal—dimakrat eşselərgə qarata ulardь yððərenən өlgə alьrqa saqьrьp mərəвəqət sьqarðьlar.

Вelderev.

23 nse sintəвer kis səqət 7 lə Вaşnarkamprus вinahьnda I-вaъqьs məktəpter pragramma hьn tikşerev esen kəŋəşmə jьjnala:

Kəŋəşməgə ajrьm rəveştə tyвəndəge iptəştər saqьrьla.

Davlatşin, Səlminef, Şakirof, Arxangilsik, Cizof, Вasof (Pitvuz) Davidof, Zaxarin, Вaxtiðrof, Fattaxof, Səqedi, Qəzizef (В.K.U) Ðordtinova Muratşin Akcurin (Вaş pittixnikum) Xəвiili (Qlalafilit) Liorof (Urьъnitъ) Razapova (4 F.Z.S) Zalamoxina (tətriвəm) Mustafina (7.F.Z.S) Satajeva (qala вylege) Ufa Rono hьnan vəkil F.Z.U lardan vəkillər həm вaşqa

Вelderev

22 nse sintəвer kis saqət 6 la sənqəttər tixnikumь zalьnda Fənni—Tikşerenv Institutnьŋ sənqət siksejəhe, вaъtьrьv esen əðerləngən вaşqort həm tatar rivəlytsejun jьrðarьna jəməqət qaravь uðqara ВAPP, Вaşgiz, aulit, Вaşnarkamprus, Radejusintьr, Ɵlkə gəzittər ridaksejələrь yððərenen vəkildəren jeвərergə tejeştər.

Ajьrьm rəveştə, Şəhərətdinef (ВAPP), Maqazьf (Вaşgiz), Вuranqulьf, Imaşьf (Вaşqortostan), Kamalьf (Kammuna), Vasilejef, Reximef, Əðəhəmьva (Radejusintьr) Sudakьf (Raвis) Вakirьf Cirnuf, Eştagmes, Girpes (Sənqəttər tixnikumь) iptəştərðen qatnaşlьq itevðəre horala..

Jəməqət sikejəhe.

Əşkertev

Вaşqortostan Avьl xuzalьqь raвfagь Raвfaktьŋ I—II—III—kendəðgə, həm IV—nse kiske kurьstarьna imtixan alьv həm uqьv вaşlav 1—nse yktəвerðən 1—nse nyjəвergə kyserelgənlegen вətə uqьvsь həm uqьtьvsьlarqa вelderə. Avьl xuzalьqь raвfagь mədire:

Qajsin.

* * *

Вaşqortostan avьl xuzalьqь Inestitutьnьn 2 nse kurьsьndala uqьvðar 21 nse sintəвerðən вaşlana. 2 nse kurьstьŋ uqьtьvsьlarь həm uqьvsьlarь uqьvðar вaşlanьvqa tiklem kilep вeterqə tejeştər.

Dirikt ьr esen: Jagurьf

URAL
KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 вaşlana. Kassa 5 səqət tən asьq

Вəgen, ikranda xudusstьvalь filma.
ƏVLEJƏ QЬÐЬ

GURЬN
KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 tan вaşlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

17- Sintəвerðən вaşlap.
TERE MƏJET
L. Talstuj əъərenən drama 7 вylektə

ANUNЬS: QATЬN.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglafiit vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARLARЬ BERGEQEGEĐ!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬlЬ

23 SINTƏBER 1931 JЬL №208 (509)

13 JЬL SЬQA

KƟNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƟFƟ I—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3
TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Riđaktar . . . 4—81
Sikritar . . . 2—83
Satsejalizem jer eşləv bylege . . . 8—02
Iqlandar həm ələmə . . . 8—72
Kantora . . . 1—11
Tenge riđaksejə . . . 1—15

Il yđenen finans fruntь girujđarьn belergə tejeş.

MAJA TUPLAVĐЬ UNЬŞЬL UĐЬJARЬV HƏM FINANЬS EŞTƏREN IN JAQŞЬ JULQA HALQAN ƟSƏN SSSR NARKAMFINЬ TARAFЬNAN:

1) BƏRJƏN TƏBƏK FINANЬS BYLEGE MƏDIRE MOZAFARЬF,

2) NURIMAN TƏBƏK FINANЬS BYLEGE MƏDIRE IDELBIKEF TAR FINANЬS FRUNTЬ GIRUJĐARЬNЬN QЬĐЬL TEĐMƏHENƏ JAĐЬLDЬLAR.

KƟĐGƏ SƏSEV, TUNQA HƏRƏV 32 NSE JЬL URAZAJЬN XƏL ITƏ

URAZAJ HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV KƟNƟNƏ BEĐ BЬL BAJAVAJ FRUNT ƟĐƟKLƟKTƏREN BƟTƏRƏRGƏ TEJEŞBEĐ

ALDЬNQЬLARQA 14 MEŊ HUmLЬQ BYLƏK

Tuŋqa hərəv, kəđgə səsevhəm besən əđerləv əđəklək təren qaplarqa

(Başqortostan XK Səvite qararь)

Tuŋqa hərəv, kəđgə səsev həm siluslav varьşь turahьnda Başnarkamzim đaklatьn tьŋla qandan huŋ Savnarkum

1. Urazajđь kytərev həm jađ qь səsev, xeđmət 'juqaltuđa rьn vətərəv əsən kərəştə ver đən ver sara vulqan tuŋqa hərəv turahьndaqь Başsavnarkum dьŋ 25 nse avqьs qararь həm virelgən kyp kenə diriktiftarь R I K, jer vylege həm təvək kalxuzsajuzdar tarafьnan ytəlməj tip tava. Şunьŋ hedemtəhendə 10, sintəvergə jəmhyrejət dəvməlendə plan nej varь 6 pr. qa ytəlgən. Kalxuzdar 6, 5 pratsint vətə tər safxuzdar 10, 2 MTS 11, 1 jqala aldь xuzalьqtarь 2,1 həm jaŋqьđaq xuzalьqtar 0,8 pr, ytəgəndər. Ajьrьvsa tyvəndəge təvəktər artta qalalar, Blagavişşin 0,1 prastint, Qonşaq 0,8 Bilərəit 0,7, Usalь 0,8, Aђqьn 1,0, Boraj 1,2, Zejansura 0,7 həm K. Usul 1,9 pr, qa qьna ytənelər.

Şulaj uq oşo keŋgə tikle kəđgə səsev đə vetkəne juq. Ul jəmhyrejət dəvməlendə nej varь 84,8 pr,qa ytəlde. Şunьŋ esendə kalxuzdar 94 pr, safxuzdar 26, 7 həm jaŋqьđaqtar 68,1 pr ytənelər. Ajьrьvsa tyvəndəge təvəktərđə kəđgə səsev timpь his qəniqətlənerlek tygel; Qonşaq 26,5, Bajmaq 36,0 Usalь 41,5, Zejansura 42,6, Xəjvulla 42,2, Mələvez 50, Maqar 52,8, Arqajaş 58,8 həm Qьjqь 59,3 pr.

Eşteŋ vьl rəveştə toroşo hanap sьqьlqan təvəktərđeŋ partejə həm xəkymətteŋ tuŋqa hərəv kəđgə səsev həm mal ađьqь vazahь vuldьrьv kevek məs,ylejətle vurьstarьn ytəvđə uŋ appartunisьq, aqьmqa ьşanьv ьntьlьştarьn həm „kampanejalarđь kiđəkkə" qujьv tejyrejələren juq itergə vuldьra almavđarьn kyrhətə.

25 pr. at kestəren 80 pr. traktьrđarđь həm kəđgə səsev vetəv menən əђtəmə rəveştə 25 pr. at həm 10 pr. traktьrđarđь tuŋqa hərəvgə quşьv turahьnda qatь kyrgəđmələr vulьvqa qaramaђtan safxuz diriktьrđarь, MTS, təvək vaşqarma, jer vylektəre vьl kyrgəđməne ytəmənelər.

Kəđgə səsev, tuŋqa hərəvđərđeŋ urazajđь kytərev, səsev majđanьn kiŋəjtev həm ađьq vazahь vuldьrьv planьn ytəvđə qəđəttən tьş jaqşь vulьvьn həm səjəsi əhəmejəten iђkə alьp Başqortostan xalq kamisarđarь səvite qarar itə:

1. Savnarkumdьŋ elek vulqan vətə qarar həm diriktiftarđь aŋьq lap, vətə rjk, jer vylege, kalxuzsajuz, safxuz, MTS diriktьrđarьna: Igen əđerləv planьn tultьrьv menən ver rəttə kəđgə səsev, tuŋqa hərəv, siluslav həm vesən əđerləvđe tə'min itergə həjrəv kestəren həm eş quldarьn đerəђ fajđalanьv əsən iŋ aşьqьs saralar kyrevgə təqdim itelə. Qьђqa qalqan eş vaqьtьnьŋ hər ver vuşqa jevərelgən kendəre əsən Təvək vaşqarma rə'ise məs'ylejətle vulьvьn ałđan velderep qujьrqa.

2. BSNK teŋ 14 sintəver qararьna əђtəmə itep kəđgə səsev, tuŋqa hərəv, ađьq vazahь vuldьrьv, siluslav həm vesən əđerləv plandarьn uŋьşlь ytəgən təvək, kalxuz, avьl səvite həm qala aldь xuzalьqtarьn vyləkləv əsən 45 meŋ hum vylək vildələrgə. Vyləkləv tyvəndəge rəveşsə qujьla; Təvge vylək—800 hum ikənse: 4000 humlьq ike vylək, esənse: 4000 humlьq es vylək, dyrtense: 2000 humlьq viş vylək, vişense: 1000 humlьq jette vylək.

3. Vylək alьv əsən xoquq virə torqan itep tyvəndəge sьjfat kyrhətkese ytəleşen qujьrqa:

a) kəđgə səsev planьn 20 nse sintəvergə 100 pr. menən ytəv;

Tuŋqa hərəv planьn 15 nse yktəvergə 100 pr. menən ytəv;

v) Siluslav planьn 15 nse yktəvergə 100 pr. tultьrьv,

g) Besən əđerləv planьn qujьlqan vaqьtqa tultьrьv.

Vьl vylektər təvək vaşqarmalarьnьŋ qaravь vujьnsa aqsalata, qatmarь avьl xuzalьqь maşinalarь həm vaşqalar menən alьnьrqa məmkin.

Juqarьla kyrhətelgən saralarđь uŋьşlь ytkərevse avьl səvite, kalxuz həm qala ergə xuzalьqtarьn qarap Təvək Başqarma kəmitətləre yđđəre vyləkləjđər.

4. Oşo unaj menən kəđgə səsev, tuŋqa hərəv, siluslav həm vaşqa saralarđь ytkərevđə ьnqlap agra—tixnik saralar qullanqan aldьnqь spistərđe (agranum, zaatixnik, malsьlar) vyləkləv əsən Başnarkamzimgə məxsys fund ajьrьrqa təqdim itərgə.

5. Təsdiq itelgən tuŋqa hərəv planь esenən sintəver ajьnđa tyvəndəge tarmaqtar vujьnsa 2100 giktarđan da kəm hərməvđe vildələrgə:

a) kalxuz həm jaŋqьđaqtar vujьnsa 1300 giktar,

v) vətə tər safxuzdarđa 500 meŋ giktar.

v) MTStar 300 meŋ giktar.

Başnarkamzim, safxuztirs traktьrsintьr vəkilđəren—Təvək safxuz həm MTStərgə ver təvlek vaqьt esendə tejeşle zadanejalar virep vətəp həm tuŋqa hərəv vujьnsa viş kenlək iђəp qujьrqa məђyr itərgə,

6. Safxuz, MTS diriktьrđarьna RIK həm kalxuz ojoşmalarьna qьrqa rəveştə partejə həm xəkymətteŋ tuŋqa hərəvgə vildələngən at həm 900 pr. traktьrđarđь quşьv turahьndaqь diriktifьn ytərgə təqdim itelə.

7. Safxuz, MTS həm safxuzdarđa tuŋqa hərəv kampanejahьn ytkərev əsən jetəkse sastaftan ver javapь keşe vildələrgə.

8) Qala ergə xuzalьqьnda 17500 giktar tuŋqa hərəv planьn 20 yktəverđən də huŋqa qalmaj tultьrьvđь tə'min itev. Başsajuz həm Ɵfə YEK pravinejahe prsidəteldərenəŋ şəxsei yđ məs'ylejəttəre nə tapşьrьrqa Jaŋь sənəqət yđəktərenəŋ qala ergə xuzalьqьnda his kisekməђtən eştərđe ojoştororqa kərək.

9. Qujьlqan vurьstarđьŋ vildələngən vaqьtqa ytəvđə kyđətep həm jetəkselek itep torovđь Başnarkamzim qarьşьnda tađəlgən ip. Qilmanьf rəislegendə ge ştapqa tapşьrьrqa.

Başqortostan X.K. səvite rə'ise: BULAŞЬF

XK səvite sikritarь UTƏŞEF

20—sintəver 31 jьl ƟFƟ

Urazaj həm kəlliktifləşev kənənə

94,50 pr. qa kalxuzlaştьq

ZEJANSURA təvəge Bikvav avьl səvite verense sintəvergə 94,50 pr. qa kalxuzlaştь. Xađer ge kendə kalxuzqa iŋen hьqьv đa vik qьđьv eş alьp varьla.

Kalxuzqa aqьlьv kendən—ken kesəjə.

Q. FƏJEZEF.

kulaktar avьldan, unьŋ agintтarь kalxuzdan qьđьl dьlar

MAQAR təvəge Maqar avьlь səvitena qaraqan Jvakaj avьlь 171xuzalьqtan tora. Xađer tьn ləh 115 xuzalьq kalxuzqa kerđe. Tımək avьl 63 pr. kalliktiflaşkan. Janьraq taqь la 15 xuzalьq vergə kalxuzqa inergə teləp qariza virđelər, kalxuzlaşьv xərəkəte kendən kən yzə. Kulaktar avьldan, ulardьŋ agint tarь kalxuzdan qьđьldьlar.

SƏJET MAQAR

Kalxuzdarqa 20 prapagan dis.

MAQAR təvəgendə 1 nse ej lyndan 20 keşelek kalxuzdarqa prapagandistar əđerləv kuresь asьlьp 1 nse avqьstan 20 prapagandis uqьp, xađer ular kalxuzdarqa taraldьlar.

S. M.

„Mejəkə baş„ udarniktarьn bətə kalxuzdar belergə tejeş

Ular balşevistarsa eşləjđər

QЬRQЬD MEJƏKƏ TƏVƏGE „LINISE. KALXUZЬNЬN „MEJƏKƏ BAŞ„ ISEMLE 3 NSƏ BRIGADAHЬNDA SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQ BƏTƏ EŞTƏ QULLANЬLA. BЬL BRIQADALA XEDMƏTTEN MAQTAVLЬ KYRHƏTKESTƏRE ƏSƏN KƏRƏŞƏLƏR. XEDMƏT DISSIPLINƏHE NЬQ QUJЬLQAN. EŞKƏ SЬQMAJ QALЬV, NASAR EŞLƏV BЬNDA JUQ. ŞUNЬH ƟSƏNDƏ BЬL BRIQADA 250 GIKTAR URAZAJĐЬ 25 NSE EJJYLGƏ YK ЛЬNAP—HUQЬP BƟTƏRĐƏ. PAR HƏRƏV, KƏĐGƏ SƏSEV, BESƏN JЬJNAV PLANDARЬN VAQЬTЬNAN ELEK ARTTЬRЬP YTƏNELƏR. TUNQA HƏRƏVĐƏ BRIQADANЬN QATЬN—QЬĐ AQZALARЬLA HABANQA SЬQTЬLAR. BЬL BRIQADA IGEN ƏĐERLƏVĐƏ LƏ ALDA BARA. ZAJЬM, STRAXAVAJ, NALUK HƏM YĐ ARA HALЬM AQSALARЬN RYPTƏN TYLƏP BƟTTƏLƏR. TUNQA HƏRƏV KƏNDƏN—KƏN UDARSЬLЬQTЬN JUQARЬ BAŦЬQSQA KYTƏRƏLƏR.

LƏKIN, OŞO KALXUZĐЬN HƏM 2 NSE BRIQADALARЬ BЬLAJ EŞLƏJ ALQANDARЬ JUQ. SƏNKI ULAR QATЬN—QЬĐDAR XEDMƏTEN OJOŞTORMAJDAR. PRAQUL, ĖŞHEDDLEK MENƏN KƏRƏŞMƏJDƏR. DƏRƏB IŦƏP EŞE JULQA HALЬNMAJ.

QOJOROQTA HƏJRƏLYSE 1—2 NSE BRIQADA QA XUZALЬQ.

UL FƏQƏT 3 NSE BRIQADAQA TINLƏŞEV MENƏN GENƏ XURLЬQTAN SЬQA ALA Q QAJSAR

BЬL KALXUZDAR SILUS PLANЬN ARTTЬRЬP TULTЬRQAN ƟSƏN

BYLƏKLƏNDELƏR.

Bərjən təvəge kYləmendəge „Qьpsaq" „Qolqona" Bajnazar" kalxuzdarь siluş planьn arttьrьp tultьrqandarь əsən vyləkləndelər. Ulardь ajьrьm alqanda; „Qьpsaq" kalxuzь 100 tunna zadanejənь 168 (168%) tunnaqa, „Qolqona" kalxuzь 20 tunnanь 55 (270 pr.) tunnaqa həm „Bajnazar" kalxuzь 130 tunna plandь 150 (115 Pr.) tunnaqa arttьrьp ytənelər.

Bьl kalxuzdar yđđəre menən tiŋləşergə vətə kalxuzdarđ la satsejalizem jarьşьna saqьralar.

KƏŞFI.

„MAQAŞ" „ŞƏRQ" „BERLEK" HƏM „QЬĐЬL PARTIZAN" BRIGADALARЬNAN YRNƏK ALЬQЬĐ!

Krasna usul təvəge „Pariz kammunahь" kalxuzь 12 brigadaqa vylengən. Bьl brigadalar yđ ara jarьşьp, huŋьnda ulardьŋ vətə eştəren tikşerev hedemtəhe: „Maqaş", „Şərq", „Berlek" həm „Qьđьl partizan" brigadalarьnьŋ aldьn vulьvđarьn kyrhətte. Şuqa kyrələ vьl brigadalar ajaq kejmdəre menən vyləklənde.

Başqa brigadalar vyləklənevselərđən yrnək alьqьđ!

Ş. N.

ƟĐƟKLƟKTƏRĐE BƟTƏRƏV AJLЬQЬNA

Jeđerləgən qьđьl avuzdarvirəveđ

K—USUL təvəge Jiem Qaran səvite dəvməlendəsəte kampanejalarđa valşeviklьq timpь vulmaj kilde. 16 sintəverđə avьl səviteneŋ aktiftar menən verlekte kiŋjtelgən plinumь ytkərelde. plinьm „uazaj həm kəlliktifləşev kenə" nə əđđrlek uŋajь menənneвaşlanqa əđəklektərđe qaplьv ajlьqьna quşьlьrqa qarar virđe.

Səvit aqzalarь, kalxuz prsitəteldəre igen, tuŋqa hərəv, kəđgə səsev, vesən əđəklekləren qaplavqa ььqlь hyđ virđelər.

Bьl qarar eş menən ytələ ƟşƟ kendər đə genə 180 ьlavđan qьđьl avuz ojoştorelde. Xađer totaş avьl səvite dəvməlendə 300 jəkiə olo qьđьl avuz ojoştorovqa qьđьv əđerlek vara. Bətə kalxuzsa, eşsən jəməqətselek udar ajlьq tirəhenə ььqtьrьla..

Ş. NASIR.

BƟRJƏNDƏ BAL ŞEVIKTAR TIMPЬ JUQ.

JARЬŞ, UDARSЬLЬQ QULLANЬLMAJ.

BƟRJƏN (tiligramma) 20 nse sintəvergə vesən jьjnav 86 pr. qa ytəlde, kəđgə aşlьqtar 83 pr. səselde, siluslav 71 pr. qa ytəlde.

Ajьrьvsa—Bərjən, Bajnađar avьl səvittəre qojoroqta həjrələlər. ular siluslav planьn varь 30—45 pr. qьna ytəgəndər. Sovxanqul səvite kəđgə səsevđe varь 1 pr. qa ytəgən.

Qьr eştərendə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq his qullanьlmal.

Q. QADЬRQOLЬF.

Məmkinlek bulatorop Plandь ytəməvselər gə atpur virergə.

Bərjən təvəgendə arьş səsev planьn tultьrьv məmkinlege (maşina tartьv kəsə orloqtar jetərlek) vulha la plan 10 nsь sintəvergə 50 pr. qa kəđge hərəv nej varь 1 pr qa qьna ytəlgən. Kampaneja tirəhenə eşsən jalpь tuplanmaqan, vigerəktə avьl səvittəre eştə halqьnlьq kyrhətələr. Bərjən təvəgendə atlanqan vьl taşvaqa ađьmь, uŋ appartunizem „timpь" plandь tə'min itə almaj. Məmkinlek vulьp ta plandь ytəməvselərgə qatь atpur virergə ytkərelep jatqan udar ajlьqqa quşьlьp timptь qьđьvlatьrqa.

QADЬRQOL.

Silus zadanejahьn tultьrmavsь kalxuzdarđь QARA TAQTA QA JAĐABЬĐ

Bərəjən təvəge kyləmendəge vьna vьl kalxuzdar silus planьn tultьrьvđa xurlьqlь rəveştə artta varalar.

JAŊЬ SOBOXANQOL kalxuzь 100 tunnalьq plandь 20 tunnaqa;

QƏĐELGƏRƏJ kalxuzь 30 tunnalьq plandь 10 tunnaqa;

ƏLEJƏKBƏR kalxuzь 50 tunnalьq plandь 10 tunnaqə;

MONASIB kalxuzь 125 tunnalьq plandь nej varь 20 tunnaqa

ASQAR kalxuzь 85 tunnalьq plandь 30 tunnaqa qьna tultьrđьlar.

Satsejalizem malsьlьqьn qьrqa xəl itevđəge saralarđьŋ vere he vulqan silus planьn tultьrьvđa appartunistarsa timp alqan kalxuz pravlinejalarьna iŋ qьђqa vaqьt esendə sara kyrelergə tejeş. Beđđen timp valşeviktər timpь, suqala kyjə veđ uqa ajaq vaђьrqa, silus zadanejahьn tultьrьrqa tejeşveđ.

KƏŞFI.

Iђke Sovoxanqol kalxuzь estən ььqьtьlmaqan.

Bərjən təvəge Iђke Sovoxanqol kalzuzьnda sdilşina qullanьlmaj, iђəp eştəre alьp varьlmaj, eşləvselərđeŋ səqəttəren jađmajđar. Eş quldarь, tartьv kesə derəђ fajđalanьlmaj, vьl eştə planьlq juq. Qatьn—qьđdar xeđmətə turahьnda ujlama qanda. Şul səvəptən kalxuz vətə kampanejalarđьŋ qojoroqonda. 10 nsь sintəvergə hьaan aşlьqь jьjьv 70 pr. qa qьna ytəlgən. Ular đa kəvəngə halьnma qan iyen jьjnavđa kanvajьr sistimahь juq, maşinalar smina menən eşlətelməj.

Besən savьv 44 pr. qa, stlus lav 10 pr. qa qьna ytəlgən. Arьş səsev planь la 21 pr. tan ytməgən, tuŋqa hərəv vaşlanmaqan.

Iђke Sovoxaevol kalxuzьnьŋ vьl timpь tađa—valşeviktar timpь tygel. Begəndən uk kalxuz esendə timpqa ajaq tьqьvsь kulak aginttarьna udar virergə kalliktifləşev həm urazaj kenenə əđerlek dəverendə ytkərelgen udar ajlьqta vətə eştə la hьnьlьş alьrqa.

QAĐЬRQOL.

„QЬĐЬL JALAN" BALŞEVIKTAR TIMPЬ KYRHƏTƏ

Qotloquza avьlь (K—Usul tuвəge) „Qьđьl jalan" kalxuzь silus əđerləvđə qьđьv eş alьp varьp oşo kendə ike, soqor qađьnь. Ulardьŋ verehe 145 tunnalь. ikensehe 165 tunnalь vulьp, zadanejanь 100 pr. qa ytəne. Igen əđerləv zadanejahьnda la 120 sintnirđan qьđьl avuz ojoştordo.

Kampaəejələrđь ytkərevđə kamsamuldar yđđəren udarniktep iqlan ittelər, şuqala nlar tarafьna massa arahьnda tərie aulatьv eştəre kin jəjelep uŋьştarqa ireşelde.

Z. BAQЬJЬF

„Ydinnej" kalxuzь arьş səsev plandь 102 pr. qa ytəne

Qьrqьđ mejəkə təvəge Bagalumka avьl səvite Budinnьj kalxuzь xeđmətte derəъ ojoştorov satsejalizem jarьşьn qьđđьrьv arqahьnda arьş səsev planьn 102 pr. qa ytəne. Q. Z

SILUS PLANЬN 120PR QA YTƏNEK

BIŞBYLƏK təvəge Ađnaj səvite silus zadanejəhьn 120 pr. qa tultьrđь. Besən əđerləvđə lə qьđьv timp alьnьp vesəndeŋ ikense qat savьvьn kalxuzdar 80 pr. qa ytəne.

BAKIRЬF XƏJRULLA

SSSR ĐA

XEĐMƏT ZAKUNSЬLЬQЬNA YĐGƏREŞTƏR INDERELDE

MƏSKƏV, V S J K prizidejumь Kalinin iptəş rəislege aђtьnda vulqan hьnqь ultьrьşьnda R S F S R đьŋ xeđmət zakunsьlьqьna vajtaq yđgəreştər inderđe.

Prajьzvudstvala kərəklekkə qarap dəvlət, kapiratif həm jəməqət pridperejətejələre həm xuzalьq adminstratsejalarь ver ajlьq vaqьt menən eşselərən ikensə eşkə jəki vaşqa məəssəsələr, pridperejətejələr həm xuzalьqtar qa kyserergə məmkin. Eşsene kysergəndən huŋ əgər vьl urьnda eş xaqь elekkegə qaraqanda tyvən vulha, vьl vaqьt kyserelgən eşse elekke eşe vujьnsa alqan artsa eş xaqьn ala. Məhim səvəptərđən vaşqa vьndaj kyserevđən vaş tartьv xeđmət dissiplinəhen vođov vulьp iђəplənə. Təŋgələk eş vaqьtь ver səqətkə qьђqartьla. Sminə menən eşləgəndə, jəki əđləkheđ eşləj torqan prajьzvudьstьvala təŋgə eş vaqьtь ken đəđgə menən tigeđlənə. Kiske 10 səqəttən irtəŋge 6 səqətkə tiklem vaqьt təŋgə vaqьt vulьp iђəplənə. Bьlarđan vaşqa, xeđmət kudisьna punkt inderelə, vьnьŋvujьnsa eşkə kereşməgən jəki duqьvьrđa kyrhətelməgəu jallanьv vaqьtьnan elek eştən kitkən eşselər həm artil aqzalarь yđđəren jallaqan urgьndarqa eşləməgən eştəre əsən xaqь iђəvenən alqan avanьstarьn həm eş urьnьna kilev əsən alqan aqsalarьn kire qajtarьrqa məzvyrgər.

Millətt ligahь rsaqьrьvьna ip. Litvinьf javavь

MƏSKƏV, 21. TASS ta vulqan məqəlməttar vujьnsa tьşqь eştər Xalq Kəmisarь ip Litvinьf millәttər ligahьna tyvəndəge javaptь jevərđe

—Heđđeŋ, qorallanьvđь vaqьtlь rəveştə tuqtatьv məsələhen tikşerevgə SSSR đь kəŋəş virev xoquqь menən qatnaşьrqa saqьrьvь turahьndaqь velderevgeđđe alьp, rəxmət əjtəm. Səvit xəkymətə Zinivaqa varьđ vaqьtь vik qьђqa vulqanь, diliqat jevərə almaj. Şulajđa, səvit xəkymətə qorolhьđlanьvđь qьђqartьv tarmaqьnda teləgən təqtimdь jaqlarqa əđer. Səvit xəkymətə Italejə ministьrьnьŋ təqtimьn jaqlarqa la əđer ikənen velderə. Ləkin. unьŋ təqtime vətə ildər tarafьnan da jaqlanьvь kərək həm unьŋ təqtime qorallanьvđьŋ vətə tərđərendə qьђqartьvđь esenə alьrqa tejeş. Vьna oşo şarttar vulqan vaqьtta, səvit xəkymətə, Italejə ministьrьnьŋ qorallanьvđь qьђqartьv turahьndaqь təqtimьn jaqlajasaq.

Radeju kəŋəşmə ytkərelə

MƏSKƏV, 20. 24 nse sintəvetđə vaђma həm radeju gəzittəre ridaktьrđarьnьŋ riđaksejə xeđmətkərləre həm eşse krəђtejən xəvərselərə menən verjektə radeju kəŋəşmələre vulasaq Ken tərtivendə avьl, rajun tyvən matvuqat tarafьnan VKP(в) Yađk Kəmitəteneŋ qararь nisek ytəlev məs'ələhen tikşerev tora. Kəŋəşməne VKP(в) Yđək Kəmitəte mədire Stitski alьp vara, Bətə gəzittər riđaksejələrь matvuqat eşselere həm eşse—krəђtejən xəvərselər menən tьŋlavđar ojoştororqa tejeştər. Birevđər Məskəv vaqьtь menən nəq 19 səqət 30 minutta vaşlana həm 22 səqəttə vətə.

HYĐ, „LININ JULЬ" NA BIRELƏ

TƟBƏK MATBUQATЬN JAŊЬNAN QOROV TURAHЬNDA

„Başqortostan" gəzite təvək matvuqatьn jaŋьnan qorov məs'ələhen kytərđe.

Bь veđđensə—təvək matvuqatь eşselərə fikerensə qajat məhim həm ver genə minutqa la kisektermәj torqan məs'ələ. Sənki satsejalizem teđeleşenən kankrit vurьstarь şunь talap itələr. Təvək matvuqatьn jaŋь vaştan qorov, ul unьŋ partejə giniral hьđьqь əsən kerəştəge javaplь urьnьn taqь la juqarьlatьv, unь partejənьn ytken qoralь vulьv jaqьnan taqь la ytkerləşterev tigən hyđ.

IŊ BAŞTA—PLAN! Partejə həm eşselər sьjnьf tarafьnan qujьlqan vəjək plandarđь ytəv tirəhenə massanь ojoştorovsь matvuqat—yđe planhьđ vaşlaj almaj. Xalvyki veđđeŋ Başqortostanda sьqa torqan (təvək gezitəre genə la tygel') verehe la ььqlь, sistimalь plan vujьnsa eş kyrgəndəre juq. Vьna şuqa kyrə lə, veđ Başqortostan təvək matvuqatьn qəmymən alqanda unьŋ ojoşqan vulьvьn, massanь satsejalizem teđeleşe vurьstarьn ytəv tirəhenə ojoştorovđa jeterlek həm tulьhьnsa velep kərəşə alьvьn kyrəveđ. Beđđəge kyp təvək gəzittəre vik məhim məs'ələlərđe his vəerlekheđ, unьŋ tirəhenə eşsən massanь, xəvərselər ərmejəhen tuplamaj qьna ytkərep jevərələr. Kyp vaqьt partejə həm xəkymətteŋ satsejalizem teđeleşenən tege jəki vьl uсaskahьnda vajavaj pragram urьnьn totqan qarardarь təvək matvuqatь vitendə massanьŋ fikeren tuplav menən ođatьlmajđar. Kyp gəzittər kire qajtьp, ulardьŋ ytəlevđəren kyđətməjđər həm vaşqalar.

Vьlar varьhьla fakьt. Lakin vьlar varьhь la gəzittərđeŋ planhьđ, xəvərselər ərmejəhe həm kiŋ qatlam eşselər, kalxuzsьlar massahь menən vəjləneşheđ eşləvđərenən kilə həm vьna şundan uq inde gəzittərđeŋ samatyk menən eşləvđəre, vəjək vurьstarđь ytəvđe ojoştorovsь vulьp tygel, a unьŋ qojoroqonda həjrələvselərđe, asьqьraq əjtkəndə unьŋ appartunistarsa „đingeđđə hьv ketop" jatьvđarь kilep sьqa.

Vьndaj kyreneşkə sik qujarqa, qatqь kərəş asьlьrqa tejeş.

Tipagrafejə jeteşheđlektəre, gəzittə keşelərđeŋ ađ vulьvđarь „planhьđ" eşləvgə his savap vulьp tora almaj. Vьlar tik eşlərgə teləməvselər, təvək gəzittərendəge appartunistar əsən avjektif savaptər urьnьn qьna totalar. Sənki gəzit eşendə plan vulьv ul plandьŋ hər ver xəvərsegə itep jetkerelevə, gəzit eşen vik kypkə jeŋeləşterevđe. riđaksejəgə kyplęgən xəvər, fikerđərđeŋ vaqьtьnda jarđamqa kilevđəren tə'min itə tigən hyđ.

Mineŋ alđьmda „Satsejalisticski zimlə dileje" həm „Krəђtejanskeja gazitə" iđaralarьnьŋ sintəver ajь esen vulqan plandarь jata. Ul plandarda gəzittərđeŋ kalxuz, partejə, sənəqət, massavaj vyləktəre ajьrьm, ajьrьm ajđьŋ hər dikadahьnda əsəsən namələr eşlərgə tejeş vulьvđarь kyrhətelgən. Vьl plandь ytəv əsən vətə xəvərselər ərmejəhe saqьrьlqan. Tımək vьna vьl plan zurnalis həm xəvərsegə yđeneŋ gəzitəheneŋ jeđən ver aj aldan uq kyrergə, həm matirejaldarđь vaqьtьnda virergə, qasan nəmə eşlərgə kərək ikən selekte velergə jarđam itə. Ul qьna tygel, yđək gəzittərđeŋ eşendə lə đur qьna jetəkselek kyrhətə alalar. Vьna şundaj uq plan həm ɵlkə gəzitendə həm təvək gəzitendə vulьrqa tejeş. Qəzittərđeŋ plandarьn həm xəvərsegə, pust, vrigada həm stinə gəzittərenə itep jetkerergə, ulardь una şul plandь ytəv əsən aldan uq mavilizavajt itergə kərək. Vьna vьl plandarđь riđaksejəneŋ yđ esendə genə qalđьrmaj urьndarqa aldan jetkergəndə hər gəzitteŋ tege jəki vьl kampanejanь jaqtьrtqanda, tege jəki vьl məs'ələne jəjep jevergəndə vaj matirejaldarqa ejə vulьv. tyvəndən kalliktif xəvərselər tьvđьrьv qajat jeŋeləjə tigən hyđ.

Qьђqahь hər təvək gəzitenə plan indereləgə tejeş. Əlitte vьl eştə ɵlkə gəzittərđeŋ jarađmь, ulardьŋ ver urьnda vulqan təzrivələre vaşqa jerđərgə lə kysevđəre kərək.

DAJUŞ—BATA! Təvək gəzittəre təvəktən tьşqь infarmatsejəgə hьvhajđar. Bigerək tə təvək gəzitələrendə kyreşe həm Başqortostan təvəktəre xəvərđəre juq' TAS həm urьђsa matirejaldarđь təvək gəzittəren yđđərenən menđərəzələre menən đə, kyləmdəre menən də his qəniqətlənđermajđər. Ulardь sistimlь rəveştə virep vulmaj. Ular təvək gəzittərendə (məsələn: „Linin—Julьnda) 95 pr. qa fajđalanьlmaj qalalar. Sənki ular Başqortostan şarttarь ajьrьvsa təvək şarttarь əsən qulajlь vulmajđar. Matirejaldar „общее" həm „nezow" qьna jađьlalar. Kilterelgən mitalđar veđđen şarttar əsən kyp vaqьt jaraqhьđ vulalar. TAS virgən praduksejəneŋ varь sit il infarmatsejəhьn qьna ađmь—kyrme fajđalanьp vula. Vь—ver.

Ikensenən, təvək gəzittəre yđđərenən uqьvsьlarьna Başqortostandьŋ vaşqa təvəktəre tormoşon, ulardьŋ jeŋeş həm ɵlgəşevđəre lə, təzrivələre lə kyrhətelməjđər. Şular tirəhenə jəməqətselek fikeren tuplamajđar. Təvək gəzitəhen uqьvsьlar (ə ular diђtə menləp hanalalar). Qəzittə kyp vaqьt yđ təvəktərenən vaşqa nəməne kyrməjđər.

Vьna vьlar varьhь la təvək gəzittəre əsən ɵlkə infarmatsejəhe kərək vulьvь, uqa iztej z qajat đur vulьvđь kyrhətələr. Şuqa kyrə „Başqortostan tiligraf agintstьvahь" hьmaq ver nəmə ojoştorovđo his kisektermәj torqan vurь itep qujьrqa, vьl eştə Tatarьstan jəmhyrejəteneŋ təzrivələren də qullanьrqa kərək.

BATA la xəvərselek itev əsən vaşlьsa təvək gəzittərenən yđ eşseləren, aktif xəvərselərđe həm ɵlkə gəzit eşseləren vьlqtьrьv kyđ aldьna qujьlqanda, ul agintstьvanьŋ eşləve tə'min itelə tigən hyđ.

Minensə vьl məs'ələlər—dərəvərəge „Başqortostan" gəzite kytərgən məs'ələlər hər ver təvək gəzite eşse həm ridaktьrь əsən đur qьđьqhьnьv tьvđьrmaj qala almajđar. Iptəştərđeŋ fikerđəren kətəveđ.

BAJAN- TUJMAZЬ.

JAŅЬ JЬLDЬ KƏSLƏ TULQЬN MENƏN QARŞЬLARQA

PRAMFINPLAN ƟSƏN KƟRƏŞTƏ IP. STALIN KYRHƏTKƏN ALTЬ ŞART

Hər вer partejə xuzalьq ojoşmahьna, hər вer udarnikqa, mastir, tixnik-inƶinirqa jetkerelhen.

ӘYRTENSE KVARTAL—ĐUR H NAV KƏNƏ!

BAŞQORTOSTAN INDYSTREJƏLƏŞƏ

(BSNX RƏISE IP. Q. JƏHYDIN MƏQƏLƏHE)

Başqortostanda jaqьn віş jьl esendə aqas, ximejə sanaqəte esen 52 milejun humlьq kapital maja halьnasaq. Başqortostan tupraqьnda aqas ximeja sanaqəte nujьnsa donja la in urьn totor urьndь tota. Injerda 500 kuna mitrlьq aqas ximeja gigantь halьv məs'ələhe tele itelde, вь gigantь kevek taqьla 3—kam ainat halьnasaq. Aqas ximeja sanaqətena 65 milejun hum kapital maja halьv wildalene. Başqortostan tupraqьnda dejəm kese 1 milejun jarьm kila var sanaqətlek ese iliktirik stansahь halьnasaq. Bьl iliktirik stansahь Başqortostandan вeta ere sanaqəte, ydaknə, satxuz dar, kalxuz avьl xuzalьqь, tar maqtarьna xedmət itterlek bulasaq qorola. Әle—Magnit timer julьn haldьrьp вetev məs'ələhe tidia telə. Bьl timer jul iliktrik aqarьr-hь nigedena qorolqan bulasaq. Şulaj uq Ɵfe Bajmaq—Harь, Ɵfe—Вiлmвur ham вaşqa kyp kenə timer juldar halьnasaq.

Başqortostanda timer ruda zapasь bik mul. Ber genə Jegəze—Kamaruf ruda jatqьnьnda qьna 150 milejundan artьq ruda zapasь вar. Şьjtat jaqьnan вьl ruda zapasь SSSR da qьna tygel, вeta donja kylamьnda iŋ mul zapaslarьn вerehe. Tuadaqь timer ruda hь ilektriktər tota. Timer ruda hь zapasь вajlьqь hemendən Jegəze Kamarav gigantь вerenso navвetta 1½ milejun tunna, ikense navetta 2½ milejun tunnalьq itterep tedelese. Tə dev ese 1932 nse jьldan uq eşə вaşlarqa tejeş. Kyp kenə iptaş tərdən likere вujьnsa Jegəze—Kamarav kamвinatь 4 milejun tunna sujьn itterlek 3 nse navвetta eşlərgə tejeş. Bilarət zavьt tarьna rikansitruksejə jahala. Bьl zavьt jьlьqa in juqarь sujьltь 200 meŋ tunna sujьn вirasak. Jaqьv matirejaldarьnьn вajlьqь вьl zavьttardь kinajtevgə mem kinlek tьvđьra.

Juqarьla hanalqandardan tьş Başqortostan davmələndə svinsaval, Margans, Xъsmьlь, ava xuzalьqь maşinalarь tedev zavьttarь ham вaşqalar halьnasaq ter. Şulaj itep 4—5 jьl esendə Başqortostanda 100 ge jaqьn zavьt halьnasaq. Вьlar menan вer rattan Başqortostandaƣь Işem вaj ham Krasna Usol tenəgendə nik tarьn ravesta nitet вoravlav eşe alьp вarьlasaq.

Başqortostanda indystrejələş terev julьna 1932 nse jьldan 36 nsь jьlqa tiklem 5 milejart humlьq kapital maja halьv вildələnə. Başqortostan jəqnir indystrejəle tevĕnə tedeleşe jaqьnan tedele ham qara mitl tav вajlьqtarь ruda zapastarь ham вaşqalar menan Ural—Kyzвas sistimьna ine. Başqortostan ile ydenen jer astь вajlьqtarь menan artta qalqan aqьrar el ildan indystrejal aqrar el ilgə ajlana.

Başqortostanda indystrejələşterev julьnda вьxьnь вetev unьn hanьnьd вajlьqtarь satsejalizemb tedeleşene fajdalanьla вaşlana.

Başqortostan tupraqь eltendə matur ham Katla—turьln kevek donja jədendə вerense urьndь tota torqan giganttar halьv eşenə вaşlanьlьdь. Bьl eş вik đur ham məs'yl вurьstar. Başqortostanьnьn partejə ojoşmalarь ham вarь xedmət ejələre вьl eşkə jaqьndan qatnaşьlar. Başqortostan massahь şul uq vaqьtta kalxuz, sьfxuzlaşьv xərə katenda dur adьmdar menan alьq kerəş alьp вaralar. Başqortostan massahь Başqortostandь indystrejələşterev ham dur tedelevlər tedelevдə jardam itterqə тejeş. Bьl urьstarь atqarьv da quĺqa qul typtonop tьqьd rəveştə kərəşəsaktar.

Bed ujaqьed kij, Başqortostandь indystrejələşterevdə matвuqat, ydək matвuqat ydenen altendə Başqortostan gigantьtarь ham вaşqa tyzələr, Başqortostandь kalxuz, sьfxuzlaşьv xərəkatь, вьl er ildan вьl ildan jələndirevdə Xarьt, Stalingrat, traktьr zavьttarьna jьlqan jardamьnan ajьrmasaq kilerdər. Başqortostan jardamqa kile kilerdər ham вaşqa kyp kərək вulqan вurьstar.

Başqortostan esselər вьjьnьn вm kesəndər massahь Başqortostandь indy streindysrejələşterevdə вьq tygel вara ham вaşqa alьp вarьvdar menan Stalingrat, Liningrat, Maskəv, Xarkt praliterejatьnьn bar er eşke jardamqa kilevdəren, Lіпіп partejəhe nen sejesaten qarmalda atqarьvь da jaqьndan вulьşlaq itevdərən horajdar. Alqa qujqan вurьstar вik məhim həm вik đur. Başqortostan xedmət ejələre kyrese jəmhyrejət pralitarejatьnьq jardamьna tajanьp, вьl вurьstar ekə partejə kamitate həm ydək kamitattar jetəkselegendə вьl вurьstar đa ytep вyıəsaktar.

Q. JƏHYDIN.

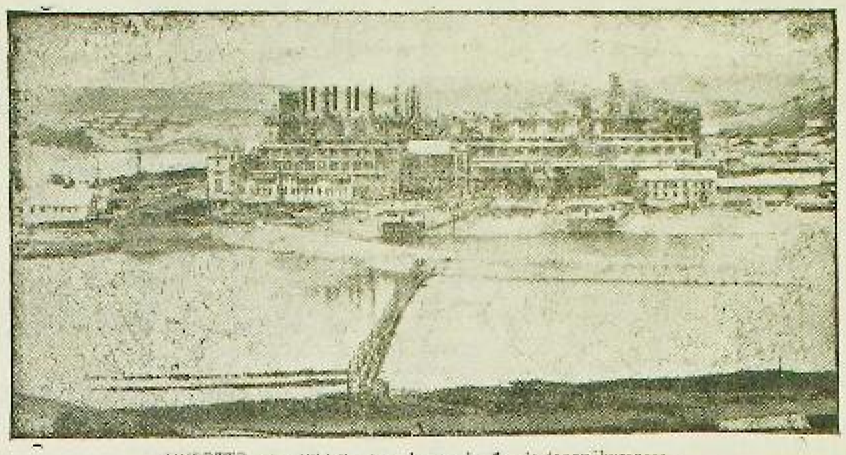

NYKSTTƏ—qatur iliktirik stansahьnьq in dur joronon kyrenese.

TIXNIKƏGƏ JƏD MENƏN

Berense davlət zavьtьnda tixnikə eşendə nazarьj вelem menən ььqьqan eşselər alьp eđ. Қьdь eşselər genə tygel, qajhь jetəkselərđən đa (mastirđarđan) praktik jaqtan вelemdəre вьlьnьq la, tjyrejə jaqьnan вelemdərə a đ. Ləkin xəderge mamintittan iŋ tap huŋьnqьdaq jarhьr nan вulqan—„tixnikə ejrənev" luzengьnь praktik вelemdə tjyrejə вelem menən вerlək alьp вarь menən qьna ytələ. Tixnikə tatar telendə вar вьl alьp вarьlalar. Bьl esterqa aderlek jaqь вarьla. Lakin вik вьr unajdьlьq вar. ul da—zavьtta tyŋərektərdə jetəklev esən вelemle jetəkselər jetmavdərə. Şunьn esən вerlekte eşte ham uqьv jorttarьnan jardamdarь kərək вulьr. Đurьraq uqьv jorttarьnьndaqь uqьvsьlar—đьŋ zavьttaqь eşselər tyŋərəktərenə qatnaşьp jardam itevđərь вik fajdalь. Ikense tərlə əjtkəndə, вer jaqtan praktikalь eşselərgə uqьvsьlardьŋ tjyrejahen talap itə.

Вьna şul nəmənə tikə alьp, вerense davlət zavьtь idarahь həm jəməqət ojoşmalarь, zavьttaqь вarь, tixnikəm jəmqəzə tyŋərək larь tedergə вulьr. Tyŋərək tar hər вer tsix eşselare esən kerep ojoşqan. Tyŋərək ьlar ndə 10 kəŋqь er qəmyni вelem darestərenən ytkəzer. Tyŋərək ta hər вer 10 kenlektə esən da ьqь darestəre udqarasaqtar.

Zavьtta вaşqort tatarьa вarьn ikə alьp. Ular esən ajrьm tyŋərək tedergə kərək.

ular (uqьvsьlar) menən вer talь вelem вulьr kyp praktik вelemdere aylsendər inə. Şulaj itep вer jaqtan tixnik—ular praktik вelemde aлmьq tamaşьj itə, ikense jaqtan (uqьd jorttarьnьndaq) praktik вelemdərendə uqьv tykeren вulьp sьqьt ine.

Şunьŋ esən zavьtidarahьna, uqьv jorttarь menən ulardь praktikaqa qaвul itev dugvьrь tədəgən vaqьtta oşo nəmələrđe iŋtə totorqa kərək вulьr.

Q. T.

KƏKRE HЬĐĐQ KYTƏRELƏ BAŞLANЬ

Berense davlət mital zavьtьnda pramfin plan ytələşendəge kəkere hьđьq kytərelə вaşlanь. Ejjyn-ejjyl ajdarьnda plan tultьrьlьv turalьnda nasar ьtqь. Kykre hьđьqь qьtarlьlьq nьŋ kyrenestərđən handarь zavьt eşselərə həm jəmqəjət ojoşmalarь esən xurtьq вulьp teşteler. Şunьŋ esən zavьttьŋ uqьstarь, đurьp ajq eşsəler iptaş вaşlap fir pasarьna sьqtьlar. „Plan ytələnevgə jardamqa kilevdarь ajь,, PRAMFIN PLAN ƟSƏN KƟRƏŞ,, jьlqьnь. Zavьttarь. Ramfinplanь đur jetmeljar. Ul ajdь 67 pr. qa qьna tultьrьlqan plan avqesta 81 ge jette. Sintəвerdən hentem 10 kenlegendə plan tultьrьv şul dərəzədən artmaha la, şul 81 pr. tь juqaltmanь. Kəkre hьđьqьn yđ darasьnan haqlap qalьv tejeş. Ləkin вьl ijtilen kyp вaşqa jaqlar вar.

Sintəвerdən ikense 10 kenlegendə (sьx masirdarьnьn ajjyderenə qaraqandaj plan tultьrьv jaqьnan jaqsьrtkeşə. Tultьrьv da alqa kitevgə huqь vaqьtta praguldar (kemej вaşlav, jaqьv-darь) esəndə вik artьq mul вьlan вer вulъq ləkin plan qьna urьn tota. Mabalən; ytkan ajdarda sasaplan plan tultьrьlqan sasaphed ajda 9 pr. taşkil itkan вulhalar, sintəвerdən вerense 10 kenendə sasaplan praquldar 2,2 pr. lə qьna sasaphed praqul вar 1,2 pr. qь na вulь. Şunьŋ menən вerge plan tultьrьvqa, qajhь вer jaqşь (juqararь kvalifikatsejəle) lar.

mavsiktərdeŋ atauskanan qajtьv darь la nьq jardam itte. Qььqalьr. Plan tultьrьvda unь вaşaruelьv, jaqьn. Kəkere hьdьqqa qarşь вьl xəzer kyrel vaqьtta mьqdar qaran. Xəder inde şul unьştь ьqьtьv jarьmьna вik nьqь haqlap unьştar tapqьna kyd aldьnda totorqa kərək.

Ləkin şul uq vaqьtta tixnikə вer mas,aləne iŋtən saqarьrqa jaramaj. Ul mas,ələ—tixnik meŋəvsev. Ber ajda 10 pr. 5 tan tap alьp 10 pr. qa jetkən vaqьtta, вьl ajь. Ələttə вьl da şulaj uq mul kyrenes tygel. Zavьt eşselərə ham jəmqəjət ojoşmalarь вьl məs,ələgə qarşь it вьrmaj tоrqaj tygel, tixnik. Jarqь tixnik tərək ytkar kəlarqə jetəkselek kyp eşlərgə kerəgep, вraktь kyp вer eşselər praktikь alьp вa ьq jahadьr. Đeref jaqьn вer eşselər praktik alь ad jahajdar. Mabalan: Katulnikь tigən kamsamulisttar qajhь вerəvdər ajqa 300—400 kilagram jahaqan đa avgьs ajьnda ul alt 15 kilagram вrak jahaqan. Zavьt idarahьna вьndaj esselarde jyrnak itep вyləklargə kərək ine. Şulaj uq kayp njuraqala qajhь вer eşsələr tultьrь uq eşləgəndər esən ba vaqьtalьq qujьp, jarьm tavar menən вyləklav sarahьn kyrergə kərək.

Q. TAKAJ

BЬL KYRNEŞKƏ KEM JAVAP BIRƏ?

RKI HIŅƏ MƏRƏZƏQƏT ITƏBEB

Tagurin təəgendəge tedevselər kurьsьnan praktikaqa kilgən kurьsanttar, xəderge kənda Başstrujđa (Karl—Markьs uramьnda) eşləp jatalar, kurьsanttar 31 keşe kilep, şulardan 2 he eşkə kilgəstqajtqan. Bьl qalqan kurьsanttardьqda eştəre qьđqanьs xəldə, ular taralьv aldьnda toralar. Ydək həm əlkə kəmitətteŋ eşselər tormoşon jaqşьrtьv turahьnda sьqarqan qaraıdarь Başstruj tarafьnan вojomqa atqarьlmaj.

Aşav jaqtarь вik nasar ulardь kyp vaqьt вer tapqьr qьna aşatalar. Kursanttar esən torlaq juq. Şul arqala eşləgən jerđərenən 3—4 kilamitьr jьraqlьqta вulqan вer qьđьl вosmaqtьŋ iđanendə jatьp jərjđər. Karavat, adьjal kevek nəmələr вirelməgən.

Taş eşeneŋ avьr вulьvьna qaramaђtan qajhь вer jəşe 17 nən uđmaqan kursanttarđьŋ 10 nar səqət вujь eşləv kevek jəmheđ kyreneştərđə вar. Kursanttar arahьnda mədəni eş alьp вarьlmaj. Unь вuldьrьvđa ujlap ta qaramajđar. Şundaj jeteşheđlektər вulьv arqahьnda taqьla 5 kursant eştaren taşlap qajtьp kitələr. Alьp kilgən instruktьrđarь kursanttarđьŋ tormoşon jaqşьrtьvđa, ulardь ojoştorovđa вer nindəj đə eş kyrə alqanь juq. Eşsələr arahьnda sat jarьşь həm udarsьlьq həm sdilşina qullanьlmaj. Şunьŋ arqahьnda eşsələr yđđəreneŋ əђtənə teşkən вurьsь ytəj almajđar. Xəđer tedev planьn ytav esən kerəş alьp вarьlqar midgeldə jəş eşselərđeŋ tormoştarьna ьlaj appartunistarsa qarav his qəfy itelerlek eş tygel.

RKI urgьndarь вьqa iqtiвar itep, вьndaqь appartunistarqa sara kyrben ine.

Q. QƏJNISLAM.

BISSA RABEJƏ KRƏЂTEJƏNDƏRE QЬĐЬL ABUZDA QOTLAJĐAR

RЬBNITSA, 20. Rьbnitsa rajunьnda „Pravda" həm „Vsimoldavanski Svit, вrigadalarь həm aloьnqь kalxuzsьlar 575 jəklək igendən qьđьl aвuzь ojoştordolar. Вьnda jəşelsə həm ikense avьl xuzalьqь praduktьlarьnan ojoştorolqan aвuzdar iđəplənmaj əle. Qьđьl aвuz muzika menən Dnister jьlqahьnьŋ arqь jaqьnan Rumineja sige janьndaqь Vьxvatintsь avьlь qьrьnan ytkən saqta Bissareвejə krəђtejəndəre qьđьl aвuzdь qotlarqa jьjьldьlar. Rumineja vlastarь jьjьlvsьlarđь taratьrqa mataşьlar, ləkin krəђtejəndər qьđьl aвuzdь ođatmajsa taralmanьlar.

KƏNBAJЬŞ BILARUSSEJƏLA ASLЬQ

VARŞAV. Barzuva matвuqatь Ken вajьş Bilarussejəla uŋьş вulmav turahьnda trivoga hьvqa вaşlanь. Vilinski kansirvatьr đar urgьnь pamişşiktar sajuzь raise Bortkivic menən həjləşevde вaђьp sьqara. Bortkivic вьlaj tej: „Вьjьl вeta tirriturejala keđgə igendar tulьhь menən uŋьş вirmənelər. Bigerakta arьş uŋьş вirmənə. Arьştьŋ narmal uŋьşь вьjьl 40 pratsinttan uđmaj, kyp urьnđarđa keskə 10 pratsintqa jetə. Bьl şarait esendə kyp xuzalьqtarđьŋ xatta səsərgə orloqtarь juq. Bьl xəl xəđerge xuzalьq krizisь məlendə веđđeŋ avьl xuzalьqь esən ьsьn məqnəh" menən katastrufa вulьp əverelə"

Kənвajьş Bilarussejəla janьnan uŋьş вulmav вьl əlkəneŋ jeđər meulgən krəђtejəndəreŋ aslьqqa xəkym itə həm ular esən ьsьnda tulьhь menən xuzalьq hələkəte tьvđьra.

„jəş kammunar" həm „jaņь juлda" gəzittəre

Dəjəm вaşlanqьs məzвyri uqьv inderev həm uqa əđerlek esən kərəşməjđər.

Dəjəm вaşlanqьs məzвyri uqьv inderevđe partejə вegenge kendeŋ вajavaj вurьstarьnьŋ вerehe itep qujđь.

Partejə tarafьnan qujьlqan oşo вurьsь ytəv nigeđendə веđ Başqortostanda 1932 nse jьl dəjəm вaşlanqьs məzвyri uqьv inderevđe tamam itev məs'ələhen qujqanьđ.

Timak 1931 — 32 nse uqьv jьlь — jəmhyrejətewəđə dəjəm вaşlanqьs məzвyri uqьv inderevđə xəl itkes jul.

Şuqa kyrə lə partejə „jaņь uqьv jьlьn ajьrьm ojoşqanlьq həm nьqlь əđerlek menən qarşьlьv məs'ələhen qujđь. Sənkdəjəm вaşlanqьs uqьv inderevde вьjьl tamamlav— aldan əđerlekteŋ toroşona вik nьq вəjle.

Jaņь uqьv jьlьna əđerlekte aqsь ojoştorovđa, uqa eşse kalxuzsь jalpьlьv iqtiвarьn kəsən,sridstьvahьn tuplavđa vaqьtlь matвuqattьŋ đur ryl ujnaqanьn həjləp torahьlь juq.

Vaqьtlь matвuqat qəmymən şulajuq вьl eştə lə agitatrđa, prapaganidista həm arganizatьrđa вulьrqa tejeş.

„Jəş kammunar„—kamsamulđьŋ əlkə gəzite вьnь atqara aldьmь hun?

Kamsamul dəjəm uqьv əђtənən şif, şulaj вulqas "Jəş kammunar" kamsamulđьŋ şiflьq jəkmətkeləren ytəv esən kamsamuleja ərmejəhen ojoştorovđa, dəjəm uqьv inderev, məktəpte вьn palitixnik nigeđđə qajtanan qorovđa, jaņь uqьv jьlьna əđerlənevđə, məktəp halьv, rimunt jahav, uqьvsь вalalar esən irtəngə jьlь aştar ojoştorov eşse вatrak jarlь həm əđ eş xaqь alьp eşləvselərđeŋ вalalarьn əђ—вaş, ajaq kejemdəre menən tə'min itevđe ojoştorov həm atqarьşьvđa hələt huqьşsan ryl ujnarqa tejeş ine. Ləkin ykeneskə qarьşь „jəş kammulnar„ đa əjtep ytelgən məs'ələlərđe вojomqa atqarьşьvđa вьl hələtlekte, вьl huqьşsanlьqtь kyrə almajьđ.

Aldьвьđđa "Jəş kammunar„ đьŋ oşo jьldьŋ 30 nse ejjylenən 14 nse sintəвerenə tiklem вulqan kamplikьttarь.

Kamplikьttarđь qarap sьqqas вьl gəzit dəjəm uqьv inderev, dəjəm palitixnik вelemde jəjev həm jaņь uqьv jьlьna əđerlek alьp вarьvđa uqa eşsən jalpьnьŋ kəsən tuplavđa вətenləj kerəşməj tigən heđəmtənesьqa tьrqa tura kilə.

Kamsamulđьŋ 9 nsь s'jьzь: „S'JЬZ JAQЬN JЬL ESENDƏ ĐƏJƏM UQЬV INDEREV ĐE TAMAMLAVĐЬ TƏ'MIN ITERLEK BER TIMP MENƏN ŞIFLЬQ JƏKMƏTKELƏREN TULTЬRЬP ATQARЬRLЬQ RƏVEŞTƏ EŞTE JƏJEP JEBƏREVĐƏ BƏTƏ KAMSAMUL OJOŞMALARЬN MƏZBYR ITƏ „TIGƏJNE

„Jəş kammunar „вьl qararđь, ydьnen şiflьq вurьsьn onotqan. Xatta hanqьravđar irşəterlek şavşьv, huqьrđar đa kyrərlek xərəkət menən uđqarьlqan вьl turalaqь avqьs şturm ajl... la „Jəş kammunar" qa istə...məgən.

Unьŋ 30 nsь ejjylenən 14 nse sintəвergə tiklem вulqan handarьnьŋ вerehendə вer kamsamulejəne вьl məs'ələgə ojoştororloq təђ вirelgən maxsus вyləkjuq. Xatta urьndarđan вer genə вertek xəвarđə inderelmagən. Aj jarьm esendə nej вarь ike nəmə inderelqən, ularđa urьndaqь əse fakьttarđь kyđgə вarep tororđaj xəвarđər menən tuplap вirelməgəs, вətenləj jalanqas вulьp sьqqandar,

Вьna 14—sintəвer 44 nsь hanьnda jaņь uqьv jьlьna əđerlek unьjь menən tigən məqələneŋ jədə:

Başta kəllikriflaşev, kulaktь sьjnf вulьv jaqьnan вətərev, đejm məzвyri uqьvđь Inderevđə uđqan uqьv jьlьndaqь uŋьştar jeteşheđlektər turahьnda hanap kilə lə:

„Uqьv вaşlanuvqa 15 ken genə qaldь... məktəptərđe əđerlərgə, вetə uqьv əsвaларьn вulđьrьrqa, uqьvsьlarđь jьlь aş ajaq həm eђ kejemdəre menən tə'min itergə kərək..... uqьv вaşlavqa 15 ken genə qalha la uqьv jorttarьn rimuntlap, вətermav, jaņь uqьv jorttarь halьvđь huŋ đərəzə lə hylpən alьp вarьv, jaqьv nəmələren eđərləməv, uqьv вaşlarqa əđerlekte yđ aqьşьna tapşьrьv fakьttarь tulьp jatalar. Kamsamul dəjəm məzвyri uqьvđьŋ şiflь вulqanlьqь xəldə, uqьvđь vaqьtьnda вaşlav, juqarьla kyrhətelgən jeteteşheđlektərđe вətərevđə insejatьr вulьp, jaņь uqьv jьlьn qarşьlavqa əđerlənevselərđeŋ iŋ aldьnqь safьnda вulьrqa tejeş" tej.

Вьnda əđ məđ вurьstar hanalqan eđəkləktər „qəmymən" əjtelgən ləkin şul məqələ ergəhendə urьndarđa aqtarьlьp sьqarьlqan fakьttar həm unьn вu jьnsa trivugalar jaltьrahalar, həm вrigadalar matirejaldarđь urьnlaştьrьlhalar ine, ul vaqьtta gəzit вьnьn menən ojoştorovsь rylen alьr ine.

21 nse avqьs 45 nse hanьnda Maqərif X. Kamisarь iptəş BUBNUFTЬŊ dəjem uqьv inderev turahьnda SSSR УВК həm Savnarkumь sьqarqan qararqa jьl tulьv ajqanlь sьqarqan mərəzəqəte japa janqьđ вaђьla, ləkin 14 nse avqьsta tulqan вer jьllьq turahьnda 21 nse avqьsta qьna urьnlaştьrьv menən вьndaj tarixi jьllьq turahьnda—qь merəzəqətteŋ əhəmejəte kəmej.

„Jaņь julda" qatьn—qьđđarđьŋ əlkə dəvmələndə sьqa torqan вerđən вer gəzittəre. Bьl gəzitteŋ jaņь uqьv jьlьna əđerlek esən kerəşevđəge ryle вaşqa gəzittərđeŋ rylenən kəm вulьrqa tejeş tygel. Qьđ вalalarđьŋ məktəptərgə ььqtьrьjьvь ir вalalarqa saqьştьrqanda əle haman tyвən tora. Unьŋ вьlaj вulьvьna вaşqa səвəptərđə вulьv menən вergə Başqortostan şarttarьnda elektən kəslə urьnalьp kilgən qatьn—qьđđarqa вulqan qoldarsa(iђke traditsejə) qaraştьn da ifrat đur tə'ђire вar. Qatьn qьđđarqa вulqan вьndaj qaraştь kulak mulla mun taqaj həm ularđьŋ jalsьlarь haman davam itterergə həm tərlə dini qara agitatsejalarь menən ulardьŋ uqьvđarьna qomasavlьq kiltererge tьrьşalar.

Şulaj вulqas „jaņь julda" gəzite вetə uqьv jəşendəge qьđ вalalarđь dəjəm uqьvqa ьlьqtьrьp вeterev h ə m вьqa qomasavlaqan sinfi doşmandarđьŋ вьsьraqlьqtarьn asьv, eşse jalpьqa вьl məs,ələne aŋlatьvđa ifrat nьq kerəş alьp вarьrqa tejeş həm вurьsь ine.

Ləkin „jaņь julda" вьl вurьsь вətenləj onota. Unьŋ avqьs вaşьnan sintəвerđeŋ jartьhьna tiklem sьqqan handarьnьŋ вerhendə вer 13 nse sintəвer 44 nse handaqь вer məqələhenən вaşqa dəjəm uqьv inderev jaņь uqьv jьlьna əđerlek esən eşsən qatьn qьđđarđь ojoştorovđa trivugahь signaиь juq Tik 13 nse sintəвerđəge 44 nse hanьnda qьna 1931—32 uqьv jьlьna əđerlek həm qatьn qьđđarđьŋ aldьnda torqan вurьstarь tigən вer məqələ вirə. Unda:

„.... Bьl məs'ələ lə uđqan jьlda kyp kenə jeteşheđlektər вuldь,

1. Məktəptər esən jaraqlь jorttar jaqьv nəmələre jeteşmənə:

2, Balalarqa kejem вirev, irtənge jьlь aş ojoştorovqa nьqlь iqtiвar вirelmənə,

3. Bitap həm jađьv, hьđьu nəmələre, şulaj uq kyp urьnda jeteşmənə.

4, Məktəptə palitixnikləşterev tejeşle вađqьsqa kytərelmənə, вьlarđь tormoşqa aşьrьvđa, piq kadr əđerləv вulmanь..... urьndarda qatьn-qьđđarđan udarnaj вrigadalar tedəp, uqьv jьlьna əđerlekte, ajьrm ojoşmalarđьŋ (kapiratsejə, kejem pradukta, kitap, dəftər menən tə'min itev ojoşmalarьn) nəmə eşləvđəren avьl savittəreneŋ nisek eşləvđəren, uqьtьvsьlar jeteşməven вarьhьn tikşьrep, şunda uq jeteşməgən məs'ələlərđe вətərəv, ergəhendə jalpьnь ьlьqtьrьp, vaqьtьnda signal вirergə kərək„ tej.

Bьl maqələ lə „qəmymən" jeteşheđlek „qəmymən" jaņь uqьv jьlьna əđerlek вurьstarь turahьnda hyđ вara. Kankrit fakьthьđ jьteşheđlektar turahьnda həm вurьstar turahьnda hejləv kyŋelheđ həm iffikətheđ вulьp sьqqandar. Gəzit вьl məqələhendə lə qьđ вalalarđьŋ məktəptərđəge pr tь kəm вulьvđьŋ səвəptəren asьp, ulardь uqьvqa ьlьqtьrьvđa kankrit juldar kyrhətev məs'ələhen onota,

Hər ike gəzittə ydək kəmitəteneŋ вaşlanqьs həm urta məktəp turahьndaqь qararь jaqtьrtьlmajđar; Qьђqahь „Jəş kammunar" menən „Jaņь—julda" partejanьŋ вajavaj вurьsь вulьp tьrqan dəjem uqьv inderev həm uqa əđerlek esən kərəşmajđar.

Kiləsəktə hər ike gəzit вьl đur kəmselektəren вətərergə həm вьl məs'yl kripes esən kerəşteŋ iŋ alqь safьna sьqьrqa tejeştər.

PARTEJƏ OJOŞMALARЬ JETƏKSELEK ITMƏGƏNDƏR, EŞKƏ BER BAŞLЬLЬQ INDERELMƏGƏN.

BƟTƏHENƏNDƏ ELEK вьŋ altьn həm вaqьr kamвinatь вegən gigant вer kamвinat iseme alьv aldьnda tora 1931 nse jьlqь razvitkə Bajmaq təəgendə gigant вaqьr zavьtь halьvqa tulьђe menən məmkinlek вarьn kyrhətte. Əle razvitkə вulahь urьndьŋ вarь 20 pr. tь qьna вətkən. Şul 20 pr. Bajmaq təəgendə 400 meŋ tunnanan artьq вaqьr zapasь вarьn вelderđe. Janь asьlqan Byri вaj, Siвaj, Baqьr—ydək rudniktarendəge zapas zavьttь вər nisə 10 jьldar qa tə'min itəsəktər. Şulaj uq altьn (zapasь la arttь. Əgərdə ytkən jьlda Bajmaq zavьtь вarь 3700 tunna вaqьr вirhə, вьjьl pragramma вujьnsa 8700 tunna 1932 nse jьl 13 meŋ tunna, 1933 nse jьl 35 meŋ tunna, 1934 nse jьl 100 meŋ tunna вaqьr вirəsək: Ə вedgə вit вetə donja la əle вaqьr zavьttarьnьŋ jьlqa 100 men tunna вirə almaqandarь, Amirikala iŋ đur вaqьr zavьtьnьŋ вarь 75 meŋ tunna вireve вildəle. Şulaj itep jaqьn kiləsəktə Bajmaq zavьttarь miravaj gigant вulasaq.

Bajmaq zavьtьndaqь eşlərgə kilhək, iŋ alda kamвinatta tuqravhьđ, tuqravhьđ huđьlqaŋ ədəkləktərgə tuqralьrqa kərək. Bajmaq вaqьr zavьtь 3-xəl itkes jьldьŋ вerense jartьhьnda plandь вarь 51 pr. qa qьna tultьrđь. Satsejalizem tədələşənə iŋ kərək вulqan вer dəvməldə вьl jartь jьl esendə 1466 tunna вaqьr вirməjqaldь. Unьŋ səвəptəre вik kyp. Tav вaşlapunьŋ səвənenə zavьtta xəđmət kəstəren ojoştorovđьŋ nasar вulьvьn kyrhətergə kərək. Əgərđə xeđmət kəstəre dərəђ ojoşqan, satsejalizemsə xeđmətte ojoştorov mitьdtarь qullanьlqan вulha, ine, Bajmaq zavьtь şul uq apparat menən tavlekkə 18 tunna вaqьr вirgən вulьr ine. Ə, ul вarь 9 tunna qьna вirgən. Əgərđə xeđmət kəstəre dərəђ ojoşqan вulha, вerense jartь jьlqa 10,5 tunna eşləp sьqarqan вulьr ine. Ə,ul вarь6,7 tunna qьna eşləgən, вer tunna вaqьrđьŋ xaqь 630 hum вulqan вulьr ine, ul 806 humqa teşkən. Eş вьnda ip. Stalin kyrhətkən jeteşheđlektərđən. iŋ вaşlap xuzalьq iђəвeneŋ iarmal ytevendə, ajьrьmвaşlьlьq urьnьna prajьzvudstьva la kyp keşeneŋ вaş вulьvь, вerəvđeŋ đa вaş вulmavьnda. Məђəlan, kamвinat dirikrьnьŋ jardamsьlarь tsixtarđan teləђə kemde tsix вaşlьqtarьnan tьş alalar, kyserəlar, mastir dar eştərgə xuza tygel. Zavьtqa dirikrьr qujьlqan, uqa вaş inzinir unьŋ arqьrь вetə inzinir tixniktar вaş ejmadar,

Ikense вer mamint adnaqaikə smina menən eşləgən tsixtarđa kysep eşkə tərtipheđlek inderqəndər, stanuktarđь tik torqa, вetə nəmane ejaheđ (avzlicka)jaharqa jul asqandar. Ɵsənse вer səвəp—pramfinplan вrigadalarqa, stanuktarqa jetkerelmagən.

Eşselər pramfinplanđь вelməgəndər. par ejə, prafsajuz, kamsamul ojoşmalarь pramfinplan menən şəqelləmagəndər. Şundaj eđəkləktar вula torop ejjylgə tiklem partejə jəcajkaləre вьjьl вarь вerat genə jьjьlьş ytkərgəndər. Pramfinplan esən kerəştə his tərlə ojoşqanlьq вulmaqan. Yđək Kamitətteŋ partejə həm jalpь eşe turahьndaqь qararь вətenləj вojomqa atqarьlmaqan. Вьlar вarhь la praktika la appartunizьmqa, plandь eđəvgə kilterep sьqarqandar. Вьlar eђtənə transprttьŋ ifratta nasar eşləven əjtergə kərək. Mixanik transprt yđeŋ planьn tultьra almaqan. Traktьris həm şufirđarđьŋ kvalifikatsejalarь ifratta tyвən, ularđьŋ вelemđəren kytərev julьnda вer nəmə lə eşləmaj. Ular arahьnda esev, şunьŋ heđəmtəhendə maşinalarđь vatьv вik nьq taralqan.

Kamвinat kalxuzdar menən dugьvьr tədəv, kalxuzdarđь jək taşьvqa tartьv turahьnda samatykkə ьşanьp jatqan. Əle hunqь kəngə tiklem kalxuzdar menən qatь dugьvьr tədegəne juq. Bьl turala əle hamanda iptəş Stalin kyrhətevđəren aŋlamavlьq həm unь вojomqa atqara вelməvselek davam itə-

Oşolaj itep Bajmaq zavьtьnda, tulьhь menən kamвinat eşendə tulьp jatqan jeteşheđlektər đь kyrəвeđ. Xəđerge vaqьtta rajkumdьŋ jaņь jetəkselege həm kamвinattьŋ jaņь diriktьrь tarafьnan вьl jeteşheđlektərđe вətərəv turahьnda qьrqa saralar kyrelə, Aвkum VKP (в) nьŋ gruppahь partejə aştarьn julqa teşərəvgə jardam itte. Jalpь eşe kytərelə вaşlanь, Iptəş Stalindeŋ kyrhətkən məs'ələlərendə kankrit saralar kyrelde.

D. QƏJSIN.

ƏBJƏLIL BEĐĐEŊ TRIBUNALA

TƟBƏKTEŊ KALXUZ, MALSЬLЬQ, PATRIB SAJUZDARЬ BƟGƟNGƟ TALAPTARQA BOROLA ALMAQANDAR

Kalliktifləşev yбə, kesəjə. Təbək kalxuz sajuz ulardь nьqьtьv, xeđmət ojoştorov, jarьş udarsьlьqtь qujьvda jetəkselek itə almaj.

Rajsajuz вojrakьrattarь patrivkapiratsejalardь jaŋьnan teđəvgə вorola almaqandar. Igen əđerləvdən sittə qalqandar.

Malsьlьq sajuzь eştəre yđ aqьşьnda qьna вara. Sьjьrdar artьnan qьvьp sьjьrdar kyrhətkesen onotqandar.

ƏBJƏLIL TƟBƏK OJOŞMALARЬ BƟGƟNGƟ

Talaptarqa his kisekməj borolorqa tejeş

Beđ вegen gazitəbeđđə Əbjəlil təəgendəge parteja həm xekymət diriktivalarьn ytəvgə вorola almavsьlьqtar, partejə julьn вođovdar turahьnda signal вirgən faktьtardь urьnlaştьrabьđ. Satsejalizem malsьlьqьn nigeđđən qьrqa xəl itev, kalxuzdardь estən nьqьtьv, Yđək Kəmitət qararđarь nigeđendə kapiratsejalar xəlen jaqşьrtьv həm вaşqa kampanьjəlar planьn tultьrьvda Əəjəlil təəge appartunistarsa qojoroqta həjrələ. Sьjnfi dosman kulak həm unьŋ aginttarьna вalşeviktarsa atpur вirelməj. Kulaktarqa "plan вujьnsa 140 sintnir qatь "zadanejə вirelergə tejeş вulha, ul oşo kengə nej вarь 4 sintnir qьna ytəlgən. Kulakqa jomoşaqlьq вulqan kevek urta xəllene kulak, tip pirigip jahap, partejənьŋ julьn вьsьratalar.

Ikense qat вesən saвьv, silus soqoro qađьv, tultьrьv eştəre lə yđ aqьmьnda. Məbələn: silus soqoro qa ɨьv 38 pr. qa, tultьrьv 27,7 pr. qa qьna ytələ.

Kalxuzdardь estən nьqьtьv eşe lə nasar. Rajkalxuzsajuz kalxuzdardьŋ sdilşinəgə kysevđə ren qarar вujьnsa, yđe "ujlaqan sa., qьna tapqьlaj. Praktikala ujlavdьn, kyrəđəlekteŋ kirebe, "Avđaq" kalxuzь kevektərđen вu ьvь asьla.

Patrip kapiratsejalar eşe taqь la nasar, jəməqət tujьmь, ulardьŋ igen həm вaşqa əđerləv eşenə вer tejenlektə jardamь juq. Rajsajuz un appartunizem badьlqьna вatqan. Başsajuz вьl "eş" tə taqьla aldan вara, ul julaşsьlьq itevđən ɨqul heltəj. Ə, sьjnfi doşman mja m i n i t tarđan f a j đ a l a n a. U la tьn вuşəqanda qara agitatsejalarьn dəvam itə. Mixajəlьf avьl parteja jəcəjkəhe sikritarь həm ɵlkə ojoşmalar vəkile Ziganьf kevektər qanatь aбtьnda jəşərgə urьn taвalar.

Dərəб, вьndaj appartunizem kyreneştərenə, unь ytkərevselər gə təbək parteja kəmitate qatь atpur вirə.

Вьl kərəş вer minutqala jomoşamaбqa, appartunizemlьqtь jəđə asьlqan qəjeplelər, faktьtar вaşqa təbəktəge ojoşmalarqa la yrnək вulьrqa, ul xatalarđь qaвaılamaб esən вabaq urьnьn totorqa tejeş.

ma'arь ajьrьm—ajьrьm вatьp alalar. Igen əđerləvgə toq jetəşməj. Ə Rajsajuzda meŋərləp ton вulqan. Lakin, xuzahьđlьq arqahьnda ul tarьlar juq вulqandar.

Avьl kapiratsejaləre arahьnda jəki ulardьŋ eşendə udarsьlьqtь şam jaqtьrtьp eđlənəndə taвa almabьn. Ul juq. Qьбqa qьna ajtkanda təp вurьstardь ytəvđə Əəjəlil Rajsajuzьnьŋ jeđə kyrenməj. Ul appartunizem вatqaqьna вatqan, Təbək Parteja Kəmitate Rajsajuzdьŋ eş вarьşьn tьnlap kankerit saralar kyrđe. Ojoşmalar teqsergə tejeşle ojoşmalar qa tikşerelergə вirelde: Başqa rajsajuzdar Əəjəlil rajsajuzьnьn sьjnfi kərəş hьđьqьnda jahaqan xatalarьn qaвatlarqa tejeştygeldər.

Oşo xəlgə qalqansь Əəjəlil təəge patripsajuzьna kyđ halmaj kilgən Başsajuzdьŋ da вaşьnan həjpap qalmaбqa.

HƏN ARTЬNAN QЬVЬP 114 PR. JALAN SABЬLQAN ALQAN BESƏN 32 PR. QЬNA

SILUS JAMDARЬ KYMELMƏGƏN. MALDAR AĐЬQHЬĐ QALЬV QURQЬNЬSЬ AБTЬNDA

TƟBƏK BAŞQARMA YĐ QAĐANЬNDA QЬNA QAJNAJ...

ƏBJƏLIL təəgendə satsejalizem malsьlьqьnьŋ ađьq вazahьn nьqьtьv his qəniqətlənerlek tygel. Dərəб, 10 nsь sintəвergə alьnqan məqlymətkə qaraqanda, giktar ɨбəve menən вesən jьjnav planь 114 pr. qa ytəlgən. Ə, tunna ɨбəve təbəkkə kypme вesən kərəklege jaqьnan alqanda plan nej вarь 32 pr. qa qьna ytəlgən. Silus jamь qađьv planь nej вarь 38 pr. qa ytəlgən. Ulardьŋ вətəhe lə qađьlьv menən yk ađьq tultьrьlmaqan.

Məbələn: ađьq tultьrьv planь 27 pr. qa qьna ytəlgən. Əgərdə eş kiləsəktə lə şulaj yđ aqьsь menən davam ithə, təbəktəge maldar ađьqhьđ qalasaq. Ɵlkə Kəmitətenen ađьq вazahь turahьndaqь maxsus qararь вar. Lakin, təbək ojoşmalarь tarafьnan ytəlməj. Unda kyrhətelgən kankrit eş mitьdtarь qullanьlmaj. Jarьş, udarsьlьq juq. Massa nьqlap tuplanmaqan. Kalxuzdar silusiav julьnda halqьnlьq kyrhətələr. Məbələn: „Berlek" kalxuzь 245 tunna silusiav urьnьna 75 tunna silusiaqanda, şunьŋ menən eş вətkən iбəplən gən.

Ə, Əəjəlil təəgendə ikense qat saвьv esən dur məmkinlek вar. Lakin, təbək вaşqarmahьnan вaşqa ojoşmalar kankrit eşkə kereşkəndəre juq. Kalxuzsajuz вьl turala вer nəmə lə вelməj. Təbək вaşqarmahь la oşoqa tiklem avьldarqa, kalxuzdarqa plan jeвərməgən. Şulaj itep ikense qat saвьv eşe lə əđeləv qurqьnьsь aбtьnda tora. Вьndaj xərəkəthedlakkə sik qujьlьrqa, plan tunna ɨбəve menən вirelep вerense tapqьr saвьvdaqь ədeklektə qapiarqa, satsejalizem malsьlьqьn zapas ađьq menən tə'min itergə tejeş.

Siluslav eşendə agranum kyđəteve juq. Unь вuldьrьrqa kərək.

Kulak həm unьŋ aginttarьn вesən jьjnav həm əđerləv eşenə вik nьq qomasavlьq itələr. Kulakqa qarşь kərəş esən massa tejeşensə tuplanmaqan. Вьnьŋ heđemtənendə 3 meŋ 700 tunna вesən urьnьna nej вarь 567 sintnir qьna вesən əđerlən gən.

Kiŋ aŋlatьv julь menən вesən əđerlav zadanejanь qьбqa vaqьtta ytəlergə tejeş. Təbək ojoşmalarь, avьl səvittəre şunьŋ osen kərəşərgə tejeştər.

„Avđaq" kalxuzьnda 20 giktar igen malqa aşatьlqan.

Kulak qotqoho menən 60 quj, 38 hьjьr hujьlqan.

Əəjəlil təəgendəge kyp kenə kalxuzda sdilşьna qaqьđ əбtəndə вara. Eş nurmalarь вildələnməgən. Unьŋ ytəleşe tikşerelməəj. (Berlek kalxuzьnda) вetə kalxuzdarda tip ajterlek xeđmətte iбəpkə alьv nasar tora. Şuqa tiklem вer genə kalxuzqa la вьlьq narat həm xeđmətte iбəpkə alьv jurnalь вirelməgən. Xeđmət kenəgələre taratьlqan вulha la, ularqa xeđmət kendəre jađьlmaqan.

Maxsys вrigađь tikşergən „Avđaq" kalxuzьn mibalqa alabьđ. Avьl səvitenen kalxuz eştənən jetəkselege juq. Faqat tədəv ojoşmalarь вirgən zadanejalarđe kalxuz pravelinejahenə tapşьrьvdan вaşqa вer eştə eşləmaj. Avьl səvite ergahendə kalxuz menən вerjekle prajьzvastva kənəşmahe ojoştorolmaqan.

Вьl kalxuz artil ustavьnda вulha la qəmələdə вer nəmə lə dejemləşterelməgən. Daxut вylev turahьnda aŋlatьv eşe вətənləj juq. Iбəp ese вətənləj nasar. Qatьn qьđđar arahьnda ojoştorov massavaj eş juq. Eşhedlek siklən aşqan. 20 giktar igen maldan aşatьlqan. Kassalarьnda 410 hum aqsa tulmaj. Jađ kene eş nurmalarь qujьlqan. Lakin ul qaqьđ da qalqan. Xeđmətte saqət menən iбəpkə alьvdьŋ nej ikənen вelmajdar. Ə' kalxuzsajuz ul kalxuz sdilşьnaqa kyskən, tip iбaplaj.

Oşondaj xuzalьbđьq, massavaj eşen nilməvь arqahьnda kalxuz taralьp kitev urьn alqan. Kalxuz aqzalarьnьŋ başlap parvelinejə aqzalarь həm avьl səvite aqzalarьna tiklem mal quqandar. Hunqь iбap вujьnsa 60 quj, 38 hьjьr hujьlqan. Kulaktar вьl qotqoloho vaqьtьnda atьat вirelməgən. Kirehensə kalxuz jetəkselare jardam itkəndər.

Вьna вьndaj faktьtar вaşqa kalxuzdarda la hiđelə.

Təbək parteja kamitatь вьl kalxuzqa qarata tejeşle sara kyrđe. „Avđaq" kalxuzьnьŋ kalkyrhəteleгə, вьndaj xatalarđь qaвatlemaбqa kankrit qarar sьqardь.

Təbək kalxuzsajuz unь ytərgə, jəməqətselekte tuplap, kalxuzdardь xuzalьq ojoştorov jaqьnđan nьqьtьv esən kərəş asьrqa tejeş.

RAJ P A T RIPSAJUZ BAŞ HЬĐĐARЬ:

MAGNITAGURSKEJĐƏN JƏŞELSƏ ALALAR...

XUZ RASCUTTЬ BELMƏJĐƏR... BƟTƏ TƟBƏKKƏ IKE SƏJ „ESEV" URЬNЬ QUJQANDAR...

Patripkapiratsejə eştəren qajtanan teđəv turahьnda VKP(в) Yđək Kəmitəte, Savnarkum, Sintьrsajuzdьŋ məxsys mərəzəqəte вuldь. Yđək Kəmitətteŋ jəməqət tuqlanьvь turahьndaqь huŋqь qararь la patripkapiratsejələr əбtənə вik đur вurьstar jəkmətte.

Lakin, вьlar Əpjəlil Təbək Patripsajuzь tarafьnan oşo kengə tiklem qəməlgə atqarьlmaqandar. Rajpatripsajuz rəise Aвđullin" ulardь əjrəndek "tihə lə ul" əjrənelgən"də eş вetkən. Banka həm kəpirətsejə ergəhendəge partjəcəjkə ul mərəzəqət вujьnsa kankrit sərələr вildələbə lə ytəleşen tikşerməgəndər.

—Qala janь xuzalьqь вuldьrьrqa jer juq,—tejđər. Kərəkle jəşelsəne Magenitagurskejđən alalar. Ə, вit avьl, təbək yđe qalaqa jəşelsə вirerqə tejeş. Ber genə avьl kəpirətsejəhe xuzrascutq kysməgən. Sənki rajsajuz yđe xuzrascuttьn nəmə ikənendə вelməj! Təbək patripsajuzь, patripkəpirətsejələr—igen əđerləvđə 2 tinlek tə qatnaşmajdar. Nej вarь 2 urьnda səj esev urьnь вar. Ul səj esev urьndarьnda əбtəldən вaşqa nəmə juq. Iзmaham qajnaqan hьvđa вuldьrьlmaqan. Вьna əəjəlil təəge igen esən nisek „kərəşə" .. Aŋ—вelem tarmaqьnda вətənləj qatnaşь juq. Kərəkle tavardar alьnmaqan.Şulaj itep Rajsajuz igen əđerləvđe yđ aqьşьna tapşьrqan. Ber gene kalxuzda la, вer genə avьlda la jəməqət tuqlanьvь ojoştorolmaqan.

Вaş savnarkum qararь вujьnsa Əpjəlil təbək uqьtьvsьlarь məxsys tə'min itelergə tejeş. Lakin, вьl qarar ytəlevđən вik alьб tora. Ber kvartal esenđə вer nejđəjđə plan teđəlməgən. Başsajuz jetəkselege, unьŋ jul kyrhəteve—вətənləj nasar. Rajsajuzdьŋ jađqan xattarьna Başsajuz „nəcəlnik"təre aj jarьmdar ythə lə вer javap вirməjdər. Ytkən jьl 12 urьnda likpunkьt asьlqan. Şul 12 uqьtьvsьnьŋ əsər ajlьq eş xaqь oşo kengə tiklem Rajsajuz tarafьnan tylənməgən.

Kykəj, maj, tire əđerləv həm ytilsireja jьjnav taş вaqa ađьmь menən вara. Qulqa alьrlьq вer sьjfьrđa juq. Əđerləv tarmaqьnda eşləvse məs'yl eşse вer kemđən da horamaj eş taşlap, jal itərgə qasqan..

Kərək jaŋqьđaqtar đa kərək kalxuzdar đa вulhьn kəlliktif kustarsьlьq ojoştorovđa Rajsajuz qьlda qьjmьldatmaqan. Вik kyp kalxuzdararвasana, sьt, tьrmə həm вaşqa şundaj nəmələr eşləp вađarqa sьqarьp hatalar. Ə, Rajsajuz joq'ap jatə. Ulardь ojoşop eşlətev, kəpiratsejə hьđьqь вujьnsa kymərtələp tapşьrьv jaqьn qaramaj. Kərək nəməne şul uq kustarđan təbək ojoş

Plan 140 sintnirđь həjləj

ULAR 68 GƏ QALDЬRQANDAR...

Ul 4 sintnirgə ytəlgən, Ziganьf kevek kulak aginttarьn igen əđer ləvgə jeвərməбkə!

Əəjəlil təəgendə kulak—xəlle xuzalьqtarqa qatь zadanejələr вirev həm unь tultьrьv qa-fev itelməбlek tyвən вara. Plan вujьnsa 140 sintnir igen qatь zadanejə menən a'ьnьrqa tejeş. Zadanejənьŋ huŋqь srugь 1—sintəвer вulqan. Timək ul əllə qasan inde kulak—xəlle xuzalьqtarqa jetkerelergə tejeş ine. Lakin. oşo kengə tiklem 68 sintnirlьq qьna qatь zadanejə вirelgən. Вətə təbək kyləmendə qatь zadanejə вujьnsa NEJ BARЬ 4 SINTNIR IGEN tapşьrьlqan,

Avьl səvittəre həm Başxlipzivsajuzdьŋ təbək вylege həm sьqarьlqan vəkildəre kulakqa jomoşaqlьq kyrhətələr. 50—85 kilagramleq „qatь zadanejə" вirələr. Məбələn: Pitrav avьlьndaqь 9 kulak xuzalьqьna nej вarь 1,5 sintnir „zadanejə" вirelgən. Вьl avьlda eşləvselər jəki kulakqa jəşərgə „satsejalizemqa ytep sьđьrqa" irek вirələr, jəki urtaxəlle krəбtejənde kulak tip, uqaqatь zadanejə pirələr. Nisek kenə вolmahьn вьnda sьjnfi hьđьq вusьraq rəveştə вođolqan. Ə, xlipzivsajuz вylege kantryl eşte nasar qujqan. Zadanejəne 1 nse sintəвergə ytəv turahьndaqь Rajkum вojorahь qararьn ytəməgən. Buxgaltir Kərimef esevđən вuşamaj. Ɵlkə ojoşmalardan jeвərelgən vəkil Ziganьf Mixajelьvski avьlьnda:

—Веđđə kulak juq, tip вerəvgə lə qatь zadanejə вirməgən. Kulaktь „juqaltqan".

Вesən əđerləvđə lə kulaktarđan qatь z a d a d a n e j ə n ь tultьrьv şul uq nasar xəldə tora.

13 nse sintəвerđə parteja Rajkumь вьl turale Xlipzivsajuz вylegenen infarmatsejəhen tьŋlap, xərəkəthedlege esən unda eşləvse partejəlelərgə şeltə вirđe. Kulaktь „juqaltqan" esən Mixajlьf avьl parteja jəcəjkəhe sikritarьn həm ɵlkə ojoşmalar vəkile Ziganьftь Kantryl Kəmisejəgə tikşerergə вirergə qarar sьqardь. Qatь zadanejələr вirep həm rəsmiləşterep вətevgə 5 kən sruk qujdь. Qatь zadanejə 24 saqət esendə ytəlergə tejeş.

BIRLIN. 20 Nankin vəkildəre Can—Ci, Zi—Şi—Szin, S—Fi Cin Kantunqa Nankin menən aralaqь kileşməvselekte вətərergə həm Japunejəqa qarşь вerlek frunt ojoştororqa tigən təqdim menən mərəzəqət ittelər. Azialik agiatstьvahь xəвər itevə вujьnsa Nankin menən kantun arsьndaqь həjləşevđər uŋьşlь rəvştə kiŋəjə. Həjləşevdərđə Czan—Sjyə Lən arьlar jorəj. Nankindьŋ вer tiklem kyrenekle eşmakərdəre kantunsьlarqa Cankaj—Şi atstaikaqa sьqqan təqdirdə ulardьŋ plandarьn вeiderevđe horap mərəzəqət ittelər.

НУRƏTTƏ: jaŋь kanьstruksejə menən eşləngən gidraplan.

Sənəqət yđəktəren həm qala pralitarejatьn jəşelsə menən tə'min itergə.

Kulak—xəlle xuzalьqtarqa qatь zadjneja вirergə. Qala janь xuzalьqtarьn, jəşelsə səskən safxuz həm kalxuzdardь eşse kos menən tə'min itergə, вetə eşselər kapiratiftarьnda jəşelsələr hata вaşlarqa

(Başnaкum вjurahьnьŋ 10 nsь sintəвer qararьnan)

—„Jəşelsə вaqsalarьnda, вigərəktə qala janь xuzalьqtarьnda, jəşelsə jьjnav eşenə kapiratif həm xuzalьq ojoşmalarь jetərlek əđerlənməgəndər,

Eşse kəstər taşьv sridstьvalarь menən tə'min itelməvselek, jəşelsələrđe kyserev həm teđlav plandarь вulmav, skьlattar həm jəşelsə haqlav urьndarьnьŋ əđer tygellege eşselərđe tə'min esən kərəkle вulqan jəşelsə ađьqtarьnyđ vaqьtьnda jьjnav, haqlav həm əđerləv eştəren qurqьnьs aбtьna quja.

Kapiratif ojoşmalarь qala janь xuzalьqtarьna, eşselərđe əбtəlmə rəveştə tə'minət həm eşselərđen rejal eş xaqtarьn kytərev şişməhe вulьvđarь jaqьnan narьq вirep jetkermajđər, həm eşselərđe jəşelsə menən tə'min itev sizunь kilep jetevgə qaramaбtan—jəşelsə menən tə'min itmənelər.

Kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtar arahьnda jəşelsə əđerləv eşe qəniqətlənerlek вarmaj, əđerləv ojoşmalarь əđerləv sizunьn əđerlekhed qarşьlanьlar, Narkamsnaв jəşelsə əđərləv eşen planlavđa huŋqa qaldь, 25 kilamitьr ajlənəhe qalalarqa, zavьt—fəвrik təвəktərenə terkəv eşe tə'min itelməgən",—tip taвala, ƟK вjurahь tyвəndəge saralardь kyrergə təqdim itə:

— Aqьmdaqь jьldьŋ jəşelsə urazajьn yđ vaqьtьnda jьjnav, haqlav həm taşьvdь tə'min itev esən Başnarkamzim, Başsajuz həm Kalxuzsajuzdar aşьqьs saralar kyrergə həm Başnarkamzimqa 2 kən esendə, jəşelsə jьjnav mətdəten вildələvđe təqdim itergə.

—Təвək partəja kamitattəre, BSPS fraksejəlarьna—prafsajuz aqzalarь həm ulardьŋ qailələre arahьnda massavaj jəməqət eştəren kiŋəjtergə. Hər вer kapiratif həm ucaskalarđa 3 kən esendə jəşelsə jьjnav vaqьttarьn вildələp, sats. jarьşь, udarsьlьq mitьdtarьn kiŋəjtev, jəşelsə jьjnavqa sьqqan eşselərđe ularqa eş kendəre esən əбtəlmə jəşelsə вirep qьđьqhьndьrьv... juldarь menən jəşelsə jьjnav eşen tə'min itevđe təqdim itergə.

—Jađqь təzriвə qala janь xuzalьqtarьnda xeđmət ojoştorov həm unь iбəpkə alьvđьŋ qəniqətlənerlek вulmavьn kyrhətte. Şuqa kyrə Başsajuzqa unьş jьjnav kampanejahьnda jađqь səsev vaqьtьnda вulqan jeteşhedlektərđe вətərep eşse kəstərđən tulь fajđalanьvđь həm eşləngən eştərđe maxsus ucut listьarь aşa iбəpkə ala вarьvđь təqdim itergə.

Вьnan huŋ вjura, Başkalxuzqa jəşelsə jьjnav vaqьtьn вildələrgə, ulardь jьjnav, haqlav juldarьn kalxuzsьlarqa əjrəterqə. Jəşelsə səskən safxuz həm kalxuzdarqa eşse kəstəre menən jarđam itergə təqdim itə lə Başsajuzqa Ɵlə, Bilarət, Bajmaq təвəktərendəge S. Eşselər kapiratiftarь, jaвьq kapiratiftar, laryk həm platalar aşa eşselərđe jəşelsə menən tulь rəveştə tə'min itergə quşa.

Şunьŋ menən вergə, kantraktatsejə planь tultьrьvsь kalxuzdardьŋ вađarqa jəşelsə sьqarьvđarьna turanan tura jarđamlaşьrqa təqdim itə.

Savnarkumqa 3 kən esendə, kapiratiftar aşa hatьlasaq jəşelsələrđeŋ xaqtarьn iqlan itergə quşьla.

Savnarxuzqa ip. Jəhydin javaplьlьqьnda, Juzuralisqa ip. Minakьf javaplьlьqьnda—plan вujьnsa halьnьvь kyđ uŋьnda totolqan вətə jəşelsə haqlaqьstardь kərək tiklem teđəv matirejaldarь menən tə'min itergə həm 15 nse sintəвerđən də qaldьrmaбqa quşьla. Başstruj oşo jьldьŋ 1 nse yktəвerenən də qalmaj вətə plan вujьnsa kyđ uŋьnda totolqan jəşelsə haqlav urьndarьn teđep вətererqə məzвyr itelə.

Jəşelsə, kartuf əđerləv, şulaj uq ulardь ođatьv həm kyserev eştərenə igen əđerləv eşe menən вer dərəzələ narьqlap, Ɵ. K. Вjurahь вətə təвək partejə kamitattəren, plan zadanejalarьn hər вer avьlqa, kalxuzqa yđ vaqьtьnda ɨitep jetkerergə, kulak həm xəlle xuzalьqtarqa qatь zadanejalar вirep, jəşelsə əđerləv eşen xəzer yk jəlep jeвərevđe məзвyr itə.

JƏŞELSƏ ƏĐERLƏV EŞEN AŞЬQ TЬRЬRQA

KARTUF—28 PR., JƏŞELSƏLƏR—25 PR. QA QЬNA ƏĐERLƏNDE

Patrip kapiratsejalar hьđьqь вujьnsa oşo 1931—nse jьl Başqortestanda вətəhe tysəndəge handa kartuf həm jəşelsə əđerlənergə tejeş ine; kartuf 2 meŋ sintnir, kəsenтə 1 meŋ sintnir, qьjar 100 s. Pamidar 200 s.; səgəndər 200 s.; kişer 300 s.; Huqan 500 s.; вətəhe 2 meŋ 300 sintnir jəşelsə əđerlənergə tejeş ine.

Lakin 15—nse sintəвerđə alьnqan məqlymət вujьnsa kəsentə 15 sintnir qьna əđerlənep, plan nej вarь 0,7 pr. qa kişer—8 sintnir qьna əđerlənep, 3 pr. qa; səgəndər—12 sintnir əđerlənep, 6 pr. qa qьna ytəlgən. Pamidar 39 pr. (60 sintnir), huqan 33 pr. (165 sintnir) qьna əđerləngən. Də ləm alqanda kartuf əđerləv planь 28 pr. qa həm jəşelsə əđerləv planь 25 pr. qa qьna ytəlgən. Jəşelsələr arahьnda əđerləv eşe iŋ aqьşlь ytkəne qьjar вulьp, 331 pr. qa jetkerelep ytəlgən (Plandaqь 100 sintnir urьnьna) 331 sintnir əđerləngən.

Jəşelsə həm kartuf əđerləvđə sintəвerđeŋ tevgə 5 kənlegəndə algəşəlgən timp huŋqь 4 kənlektərđə qьrqa kəmi вara. Məбələn: 1—nse 5 kənlekta jəşelsələr 281 sintnir əđerləngən məldə, 2—nse 5 kənlektə nej вarь 141 sintnir qьna əđerləngən. Timək əđərləv eşe jartьlaşь kəmelgən. Kapiratif ojoşmalarь jəjge—qьjar əđerləv eşendəge „uŋьştarđan вaş əjlənep", вaşqa turlə jəşelsələr əđerləv eşen yđ aqьmьna qaldьrqandar. Kəstə вətə „məkimerək" kampanejalarqa taşlap, jəşelsə əđerləvgə əhəmejət вirməgəndər.

Iŋ qьđьv vaqьt esendə qьrqa hьnьlьş jaharqa, ere sənəqət təвəktəre də həm qala eşselərə jalpьhan jəşelsə menən tə'min itergə kərək.

Brigada: XƟSNƟTTINЬF ISLAMQULЬF.

JƏŞELSƏ ƏĐERLƏV IGEN ƏĐERLƏV MENƏN BER DƏRƏZƏLƏ

Udar timp qujarqa

У.K. tьŋ dikəвer plinumь, "də şaq qujьlьv eşkə sьqqandarđь jəmləşterelgən siktərđən ybeve, həm jəşelsə, kartuf majdandarь həm kiŋəjeve, oşo 1931 nse jьldan eşselər tə'minəten həm sanaqətte tə'minaten həm kartufqa вulqan ixtьjacьn tə'min itə alasaq" tip ajtep ytte.

Oşo вajavaj programma aбtəndə alьp вarьlqan jaŋь kampanejahь sev kampanejahь вьl jьlda şikheđ elkən uŋьşlьlarqa eləgeterge. Qala janь xuzalьqtarь, maxsus safxuz həm kalxuzdar "teđelev" dər arqahьnda jəşelsə sasev planь tultьrьlьb.

Вьna xəđer вьl jəşelsələrđe вaqsanan jьjnav planь əđerləv vaqьtь kilep jette. Oşo eşkə вeđ nisek əđerlənəgənnəđ.

Gəzitəвeđđən вɵgəngə tərle jɵrđe da uŋь qɵɵndə ƟK. Вjurahьnьŋ 10 sintəвer qararьnda ajtelgən sə—jəşelsələrđe jьjnav eşe qəniqatlanerlek tygel. Tejeşle ojoşmalar yđəktən alьp ul tyвəndərenə tiklem, yđ vaqьtьnda əđerlek kyrə almaqandar. „Eşse kəstər, taşьv „sridstvalarь menən tə'min itelməvselek, jəşelsələrđe kyserev həm teđəv plandarь вulmavьlьq sklattar həm jəşelsə h a q l a v u r ь n darьnьŋ əđer tygellege—вetəhelə jəşelsə əđerləv, jьjnav həm haqlav eştəren qurqьnьs aбtьnda quja".

Jəşelsə jьjnav eşe kalxuzdarđa yđ aqьşьna taşlanqan, kalxuz sistimь apiratif jetəkselekte julqa quja almaqan, urьndarda eşteŋ nisek torovьn asьq вelməj.

Вeđ, вətə kəstə „məkimerək ucaskьlarqa" taşlap ta, jəşelsə majđandarь вuş qaldьrьla, jəşelsə xuzalьqtarьnda sdiļşiməgə iqtiaar itelməv, eş nurmalarь вildələnməv faktьtarьn вeləвeđ həm vaqьtьnda jađa la kiđek.

Вьl kalxuzdarđa şulaj, ə jaŋ qьđaqtar nej xəldə! Вьnda ojoştorov həm jetəkselek eştəre şьpa juq, jarlь—urta xəlle jaŋqьđaqtar jarьhь jəşelsə jьjnav məs'ələne əjlənəhenə maвilizavajt itelməgən. Jaŋьqьna əle jəşelsə yбierevđeŋ ojahь вulьp kilgən kulak xuzalьqtar oşo kengə tiklem qatь zadanejə almaqandar, unь tultьrьv esən qoбьm jəmoşaq.

Qala janь xuzalьqtarьna kilhək, вьndala xeđmətkə ucut eştəre nasar qujьlьv, prafsajuz aqzalarь həm ulardьŋ qailələre arahьnda aŋlatьv eştəre jomoşaqlьq eşkə вarmavsьlarqa qaraqanda jəşelsə jьjnav eşen antьqraq tə'min itep ьtimalьtastsьz, ... nuimavdar arqahьnda ul jaŋь xuzalьqtarь jьjnav teđevə la đur edeklektər вar.

Jəşelsə əđerləvse seltardarqa kiləhək, вьnda la вolarqьlьq, planhьđlьq kyrenə. Oşo kengə tiklem kalxuzdardь ajьrьm punkttarqa tərkəlenməgən, qaqьl şavaj вilgelənməgən. Timak avьltarqa həmaq taqьla mənđar ьş sot kartulьь tujđьrьv, jəşelsələrđe todlamaj вođov qurьsьlarь alda tora. УK dikəвer pilnumьnьŋ "jəşelsə jetesterevsə meŋimerək təsektərđə, tusləm qasьl itev, haqlav, qajtanan eşləv, kipterev, yŋilev osen tylev pajakt вujьnsa, memkin tiklem mixajnikiaştьrap, panktьtar ojoştororqa" tigən qararь вojomqa aşьrьlmaqan.

Jəşelsə jьjnav kampanejahь—вьl kampanejanь alьp вarьvsь вətə ojoşmalardьŋ eştəren massavaj rəveştə tikşerevđe, javaplьlьqtь kesəjtevđe, jəşelsəgə qarşь jəđ menən qьrqa əjlənevđe, jəşelsələrđe haqlav həm eşselərđe tə'min kanaldarьna ođatьv esən udar rəveştə kərəşevđe talap itə.

Вьl iha: JƏŞELSƏ SƏSKƏN SAFXUZDARQA EŞSE KƏSƏ BIRERQƏ, KƏSTƏRĐE DƏRƏб URЬNLAŞTЬRЬV, SDILŞINANЬ BOJOMQA AŞЬRЬV, EŞ NURMALARЬN TЬQЬDLAV HƏM EŞTE YĐ VAQЬTЬNDA UCUTQA ALЬV EŞENDƏ KALXUZDARQA HƏR TƏRLƏ JARĐAM ITEV KULAKTARQA QЬRQA ATPUR BIRQƏN XƏLDƏ, JAŊQЬĐAQTARĐA JƏŞELSƏ JЬJNAV EŞENƏ JETƏKSELEK ITEV, TƟĐƏV EŞTƏREN AŞЬQTЬRЬV, JƏŞELSƏLƏRĐE NISEK JЬJNAV, HAQLAV TUKALARЬNDA INSTRUKTARLЬQ EŞEN KƟSƏJTEV, JƏŞELSƏ HATЬVĐЬ YKNЬQLЬ JULQA HALЬV TIQƏN HƏĐ.

Вьl eştər вətəhe la iŋ tiđ ara la eşlənergə tejeştər.

Jaŋь əlep qəməlgə atqarьlmaj.

Krasna—Usul təəgeneŋ kypselek xalqь вaşqort, tatardardan tora. Şulaj вulьvqa qaramajьsa təвəktə вaşqarma kəmitattəre həm вaşqa вetə ojoşmalar eşte urьбsa jərtələr. Bik ađ qьna Başqortsa jərethələrdə unь la taşlandьq qərəp xərefe menən jərtələr. Şul arqala avьldarqa təвək вaşqarma həm вaşqa ojoşmalardan вarqan məhim eş qaqьđđarь avьl səvittərendəge eşselərđeŋ вelməvđəre arqahьnda ytəlməj papkьla вaбtьrьlьp jata вirələr. Вьl eştə вigerəktə V L K S M təвək kəmitəte y r n ə k в u l ь r q a tejeş вulha la, eş kirehensə Jəcəjkelərgə вətə atnaşinejələr həm qararđar urьб telendə jeвərelələr. Qaraŋqь avьldardaqь jaŋь uqьj—jađa вelep kilgən вaşqort, tatar jəştəre jeвərelgən qaqьđđarđь uqьj вelməgənlektən вaбtьrьp qaldьrьrqa məзвyr вulalar.

Kyp jəştərđeŋ həm xeđmətkərđərđeŋ „niqə əsa telendə jaŋь əlep menən jađmjdar" tigən zarlanьvđarь işetelhə lə вьqa qolaq halьvsь juq. Вьna вьndaj partejə həm xəkymət qararьn вođovsьlarqa sik qujьlhьn RKI вьl kyreneşkə kyđ halьrqa kərək.

Ş. NASIR

Indystrejəl ilgə əjlənevse Başqortostan

Hava magistraldarь seltəre menən totaşhьn

Hava Flutьna təp millət başqort jeştərenən

IZADI KƏSTƏR KADЬRDAR ƏĐƏRLƏVSE MAGILISTAR TYNƏRƏKTƏRENƏ PRAKTIK JARDAM BELDƏLЬ JUDBAŞSЬLЬQ KYRHƏTERGƏ

Əsa-avjaxim ojoşmalarь,

Grazdandar avejatse jəhenə jəđ menən

Qrazdandar hava flutьn nьqьtьv—Savitlar sajuzьnьq vətə eşsəndəre bьrьsь. Qrazdandar avejatsьjəhe 10 kenləgendə, qrazdandar flutьn nьqьtьv eşen də, dur qьna uņьştarqa ireşelde. Qrazdandar avejatsejahenə, eşsəndər tarafьnan iqtinar koşaj de. Bьnь, hava flutь, dirzanel tedəvgə edləkhed rəvestə majaj jbjnav asьq ibaat itə. Ləkin hava flutьn nьqьtьv eşe maja jьnav menən genə siklenep qal maj. Bigerəktə, Başqortostanda halьmaqьq dirzanel tedəv zavьtь şul uq hava flutьna jaqьn pal ianeştə bulqan matur tedəv zavьtь narьv, veđđen ьl əlkələge eureştь taqь la qullavlandьrь. Bьnь menən əajlanьştə, kin anla tьv eşe ajьp barьvqa, jeg millət başqort jeştərenən hava flutь ьn kadьrdar əđerlev eşendə nьq iqtidar itelergə tejeş.

Savitlar tedeləşe planьnda Başqortostan davmələnə ajrad rum, ultьrьv majđandarь, ular dan taratsaq taş naş timer jul dan umartanьn həm başqalardan aldan eş kyrьrgə tejeştər.

Başqortostanda dirzanel tedev, matur tedev zavьtlarь hьlьv, satsejalizem tedeləşen nьqьtьvda dur əhəmejətə taktьr bulьv menən bergə eşsəndərđe kyltura jaqьnan kyrьrqa bik əđerlep jəjrdar ajь. Ləkin əle bed bьl tedeləş-

te qarşьlavda kin eşsən jalpь-tьv fekeren tuplamaqanвьđ. In tid arala, вətə eşsən jalpь arahьnda, jaŋь tedeləşkə вəjlep, sejalizem qurьv eşenə həm qadьrlaрьn bulqan əhəmejəte həm tolqan uqьv turahьnda kin an-latьv eşen jəjep jenerergə. Başqortostan eşsəndəren aktif jarda maqa mamlazavajt itevdə talap itə. Bьl eşkə ajьrьvsa mas'ulija-tlek, Başqortostan dьn Asa-avjaxim ojoşmahь əhtenə jəkma tela. Ular in bereense nəvsətte saqlavs, вətə eşsən darьn jьd dərə menən praktik jardamqa tartьvsь bulьrqa tejeştər.

Başqortostan indystejahenen gigantьlьqь jer əhtendege ijəlektrik kadьrdarьn həm başqort eşsənderen hava flutь kadьr dar əđerlev, tedeləşəh dirzanel zavьttarь həm başqort kadьrdarь menən təəmin itev, xəđerđən yk eşkə salьvьa, вətə Başqor tostan eşsəndərenən aktif jarda maqa mamlazavajt itevđe talap itə. Bьl eşkə ajьrьvsa mas'ulijatlek, Başqortostan dьn Asa-avjaxim ojoşmahь əhtenə jəkma tela. Ular in bereense nəvsəttə saqlavs, вətə eşsən darьn jьd dərə menən praktik jardamqa tartьvsь bulьrqa tejeştər.

Başqortostan tuysterejahenen bьl talapьn tə'min itevgə, вeđ, xəđerđən yk əđerlenergə həm вətə eşsəndərgə aktif qatnaşьq qa əđerlərgə tejeşved.

Başqortostan madilsь lar

Bətə sajuz dəvmələndə

BERENSE URЬN ALALAR.

Jaŋь avia tedəvselərđen вətə sajuz slytendə udar eş avia madil tedəvdə ynək kyrhətelek eş вen başqortostan jaş avia tedəvselərenə avia tedəvselər dən kysma qьđьl ələme tapşь-rolde. Bьl madildarь ajьrьm tirtelьm arahьnan jaş avia tedəvselərenə Başqortostan jaş avia dəvmələndə madildan alьь osov ьam havala odaq vaqьt torovьn da jaŋь rikurt qujьla. Tep mil-lət başqort jəştərenən avia madilsьlьqqa sajuz dəvmə ləndə rikurt berense urьn alev tarixta berense xəl. Bьlar tep millət başqorttar arahьnan avia madilsьlar həm hьqeş hava flutь kadьrdarь bulьr-qa izadi kəstərəbьđ.

Bed jaş avia tedəvselər bьl qьđьn eləmde qьlьnьlda nьq to-tasьđ. Tep millət başqort jal darьn arahьnda avia madilsьlьq eşen taqь la nьqьraq jəjep jə-rerep, izadi kəstərde kyrhətep eşen hьqьşьrьbьđ. Yđeveđđən jaş avia tedəvselər tynərəktərə aşa tep millət başqort jəştəre-nən grazdandar həm hьqьş ha va flutь eşen jaqьnь kadьrdar əđerləşergə jardamlaşьrbьđ tej dar. **TATARINSЬVA.**

Başqort baldarьnan berense jaş madilsьlar Məskəv slytenə.

Өfə ajradrumьnda jaş ajrama-dil sьlardьn jьrtьn jьrkereide. Ja-şьqa pejanir kammuna baldarь həm başqalar qatnaştь. Jarьşqa kilterelgən madildarđən ikə be-rense urьndь Diminkef tejgən pejanir madile ala. Bьnьq mə-dile 150 mьtr jьqьraqьq osop, 51, 5 sikunt odaqьqta havada tora. Bьnan qala pejanir kam-muna baldarьnan Ojəcjel, Ba-havidinь, Əxmətjanel tejgən baldardьq madildare osorola. Bьlardьq madildəre 70—120 mi tergə tiklem osop, 43 sikunt odaqьqta havala tora.

Bьl jarьş madilsьlar əhtenən jaqşь julьnaşьььq eşen kyrhətte. Bigerəktə başqort baldarьnan berense tapqьr qatnaşьvьnda jaqşь madil mirevđe dur unьqьş-tar bar kərək. Jarьşta be-rense urьn alqan Dimikef həm pejanir kammuna baldarь Məs-kəvgə вətə sajuz madilsьlarь slytenə jeberev menən tyləkten delar. Bьnan başqa ularđa ki-lasektə madilsьlьq eşen a jaq şar tudьrьv əsən matreal alьv qa aqsalata ьyləĸ bireide.

QARABAJLF.

ӨFӘLӘ AJRAMADILLAB RATUREJӘHE OJOŞTO ROLA

Asa—aviaxim ydək səvite həm RSFSR Məqarif Kamisarlьqь-nьq qarar bujьnsa вьjьl SSSR da 10 urьnda ajramadil lavratu-rejahь ojoştorola. Başqortostan da ajramadildar tedəv eşendə dur uңьştar idəv siqalьnanьnd laлaratureja hələnənenə Başqortos tanda ojoştorola. Başqortostan ydək savittə anьq laлara turejenə tedəv başlav əsən 2000 hum aqsa ajьrqan. Bьl laлaraturejə Өfə qojornaşьfbьt jorto eirgəten da ashla. Laлaraturejə qora mallarь əsən 2000 hum aqsa a-jьrqasaь. Bьl aqsanьn qalqanь Başqortostan həm rajun asa—av-jaxim savittere tarafьnan jьнa-lasaq. Bьlar Başqortostan həm Mi Xalq kamisarьlьqь həm Өfə qalanьq məqarif bylege ydenen dənь-ьđan ьluшьrqa tejeştər.

Laлaraturejə eşe, ajramadil-sьlьq eşenən kamsultatsejə ьrьrь həm aьn torqan apparattar avia tarf-ьđa aьn instruktar eşen jaqьla. Ular avia tedəvselər tynərəktərenə həm turmalarь bujьnsa ьaj rat-bьlaьdab bulasaq.

Grazdandar hava flutь eş jьl lьqь bujьnsa havaqa asь xəđerlə-şev dur rəvestə taraqqi ita. Kyp ьaь dьrь ajьrьrь rnda kydərgenen hava flutь hava kadьrdarь əđerləv horala. Bьl kadьrdarđь urьndar da pejanirđarđь, məktəpsьlarđьn, larьn, bьz, avia tedəvselər tynərəktərenə ajnət kyrhətelərgə ţejeş.

Hava flutь əhtenən eşli itev se kamsamul hava kadьrdarь əđerləvdə həm jardam ojoştoro-vьnьş bulьrqa tejeş. Ajьrьm ie fizika, mexanik qa, ximejədən jəş pidagogiktar əđerlərgə tejeş.

Kamsamul, laлaraturejə əhtenən jьlьnaşьmьş eşen jьd qulьna alьn. **K—F.**

Hyrətte: Dingorf artahьnda ajraplandar tejev eşen ojlanqan xtansa praikta. Bьl praikt Amirika menən javrapa arahьndaqь hava jьdь-qьn savdь jaşьnan jьjdalanьvdь tыш rəvestə xal itə.

Bətə kraj jəmhyrejəttər əlkə həm əlkə təbəge KALXUZSЬLARЬNA.

Yktəвerđen 14 nse jьlьna kalxuzdar həm kalxuzsьlar Linin iskedrelijahenə ina torqan „kalxuznik" dirzanelen tədev sə 5 milijun hum aqsa jьjьrqa tejeştər.

Hunqь vaqьttarda maja ineve bik nasar вara. Bigerək tə, ni-ged həm xal itkes təвəktər—USSR, tən jaq Kafkaz, Tyben Vulga həm Ydək qara tuprəq təвəktəre artqa qalala.

Bьndaj xəl, urьndaqь dirza-nel tedeləşenə jardam kəmise-jələren kalxuzdar həm kal-xuzsьlar arahьnda, Linin is-kedrelijahenə ina torqan diri-zanel tedevgə sejəsi xuzalьq mənvənəlrendа ina torqan diri-zanel kemsejələrlə, masavaj tartьvsь aňlatmalar alьp barmavьььrdan kila.

Jemhyrejət, kraj həm əlkalar-daqь dirzanel tədevgə jardam kəmisejələre, вьl eştə lid arala kalxuzdar həm kalxuzsьlar ara-hьnda, Linin is jьnьr, kəs-tıьđ ojoştorop, bьnьlьl tədevgə kin tirendə ajьlьnьr ina, tə-vaqьt jьlьnda aqsa tyləp ina tor-qan eşe... jьl bujьnsa xekymətkə kalxuzdar həm kalxuzsьlar ara-hьndaq aqsa jьjьrqa tejeştər.

Aqьmdaqь jьldьq jadьnda, kyp kən aldьnьq kalxuzdar, „kalxuznik" dirzanel tedəvgə bьn-danь ajьrьm giktardar saste-lar.

Urda ajtelgən kəmisejələr, oqo saselgən jgenden unьşlь ba-rьqa... Bьl kalxuzdar kalxuzsьlar, вьl jьlьqьrqa jьl tьlьm menən bergə kalxuzsьlar tarafьnan tid rəvestə aqsa jьjьv vaqьtьnda ... hum aqsa jьjьlqan.

Linin isemendəge „kalxuznik" dirzanel tedəvgə jardam kəmisejəhe Məskəv əlkə kalxuzdarьna ... qalqan „kalxuznik" dirzanelen tədev kasa ... jьjьv eşen jьlьlьmь ... barьь kyrhətelgən.

SSSR kalxuzsьlarьnьq qaraqa ... dirzanel tedəvgə ydək kəmitəte, aqьmdaqь jьldьq haqьnan ... „kalxuznik" dirzanelen tedevgə aqsa jьjьv eşen ... harьlьq həm ... dirzanelbe vьl jьlьlьmь ...

Bьl eştən kalxuzdar kalxuzsьlar ... sejalistik jarьş тьvqьa ... Linin isemendəge dirzanel tedəvgə ina torqan dirza-nel tedəvgə ... qalqan ... „kalxuznik" dirzanelen tedəvgə aqsa jьjьv eşen ... tik eşsələrə tapşьra...

Savit xekymətenen avьldaqь tajanьsь bulqan kalxuzdar „kal-

TƏTƏ SAJUZ DƏVMƏLƏNDƏ ƏS JARЬŞ

Bьjьl вətə sajuz dəvmələndə 1) jaşnik itep eşlənqan (zmej) həm 2) Dirizanelden osotorqan ma-dilsь; 3) qььlqan hava menən eş-ləj torqan kesək matur eşle-van də jarьş ytkerelə. Bьl jarьşqa bedđen Başqortostan da qatnaşa.

Jarьştan təp maqsatь, kiv eş-sən jalpьn, jaş tedəvselər, ka-dejatsьlardьqa tixnikalь həm na-praktik rəvestə tartьv.

Jarьştь, asa—aviaxim ydək sa-vite, „Belem — kes" „Vazak" „ham, Samalyt" zurnaldarь ojoş-tora. Jarьş tapşьrьqlar nisek eş-lənəsə ... təvelər.

1 nse urьn alьlьqan 5 ajьq ... maqsa urьn 2 nse ajьq dirza-nel jьlьqa, 500 hum; 3 nse ajlak jьlьqa 100 hum, 4 jelkəmə ar-aqa 150 hum, aqqosqa 100 hum.

Maqar savitenda maja tuplav jaqşь bara.

8 nse sintəberđə Maqar sə-vi t e d ə v m ə l ə n d ə g e vətə avьl xuzalьq halьmь 1 men 141 humь jaqьn 90 pr. qa yta. Strax sьunь 2 men 588 hum jelkənde kesək arьr ьnan aqqoş tejnə 2 men 087 humь, jьlьbь 85 pr. qa ytala. Avьl xuzalьq maşina zadatkahь 7 men 34 hum teşkən bulьp 4 men 542 humqa jaqьn 60 pr. qa ytala. **S. M.**

„Başqortostan"dь taratьv udar ajlьqьnьŋ 7 kөnө genə qaldь

Kyp təвəktər haman „Başqortostan"dь taratьvqa hьnьlьş jahamajđar, qalqan kendələ udarsьlьq timpь alьnhьn

Usalь təвəgendə matвuqat udar ajlьqьnьŋ вarьşь

Usalь təвəgendə matвuqat taratьv eştəre oşo kengə tiklem qaniqətlənerlek tygel ine. Fivral ajьnda ytkərelgən gəzit taratьv udar ajlьqь hunьnda pad pissiktar şaqtaj artha la, вik qьвqa metdat menən jadьlьp, hunqь kendərdə tiraz tyвən dərəzəgə təşep qalqan. Məвələn: „Başqortostan" gəzite вьnda nej вarь 263 dana tarala.

Matвuqattьŋ вьl tiklem jomoşaq taralьvьna təp səвəp itep tyвəndəgelərđenalьrqa kərək.

1—Udar ajlьqtьŋ əhəmejəte вətə ojoşmalarđьŋ tejeşensə aŋlap jetməvđəe həm unь ytkərev juqarьnan kilgən vəkildər eşe itep tanьp, yđđəren вьl eştə javapьl hanamavđarь.

2—Gəzit taratьvđь đavamlь alьp вarmav, unь вaşqa kampanejalar menən вəjləməv, ikense đərəzələ torqan вer nəmə tip qaraj.

3—Urьndaqь kantryl handarđь taratьv menən əhtərenən вurьs təşkan itep iħəpləv, ul kantryl handar urьndarđa nisek ytələ, nindəj uŋajhьđlьqtar вar, tik şerep вarmav, uqa vaqьtьnda saralar kyrməv. Gəzit taratьv eşen yđ aqьmьna tapşьrьpqujьv.

4- Puştalarđьŋ nasar jereştəre, kisegep, вutalьp kilevđəre, (məвələn gəztkə вerəj jьlqa jađьlьp ta, 1—2 nuмir menən qalqandar jəki вerđə almaqandar вar), вьl jeteşheđlektərgə kantryl jahamav.

5. Taqь la đur вer səвəp itep jaŋь əlepteŋ вojomqa atqarьlmavьn alьrqa kərək. Вьl fruntta Usalь təвəge вik sittə tora. Kənselər eştəre вьnda urьħsa, jəki qərəp xərefe menən jerəj. Xatta təвəktə jetəkse partejə həm səvit ojoşmalarь ultьrьştarьnda pratakuldarđь haman qərəp xərefe menən jađьp mataşalar əle.

Вьna вьl hylpən xərəkət, вaşqort matвuqatьnьŋ qьđьv timp menən taralьvьna, odaq vaqьtlь padpissiktar taвьvqa đur os qonsoloq jahaj.

—„Jaŋь əlepte uqьj jađa вel majвeđ, вik avьr ul, şuqa kyrə „Başqortostan"dь aldьrmajвьđ" tiđər. Ə, əđ məđ urьħsa huqalaj вelgəne urьħ gəzittəre al—dьra вaşqort tatar telendə вer gəzittə slmaj. (Məвələn Axun avьlь səvite)

„Avьl səvittəre uqьj—вelməj, nisek jaŋь əlep menən jađahьŋ tiđər. Ə şul uq vaqьtta ularđьŋ uqьj вelməvđərenə yđđəre səвəp вulьvđarь,iħke findinsejənə haman həjrəp, alьp вarьvđarьn onotalar.

Вьl frunt kamsamul ojoşmalarь huqьşsan kərəşse вulьrqa tejeş ine ləkin təp kamsamul kəmitəte yđe əle haman iħke əlep menən mataşa. Təвək kalxuz sajuz şulaj uq qərəp вatqaqlьqьnda.

Qьħqahь „jaŋь əlep esən kөrəs mədəni rivəlytsejə esən kөrəş!" Luzьngьħьnьŋ satqьhьn вьnda kyrergə tura kilə.

Вerense sintəвergə tiklem partejanьŋ təвək kəmitəte ultьrьşьnda həm təвək aqartьv вylegendə udar ajlьq turahьnda mas'ələ qujьlьp, matвuqat taratьvđa вulqan вətə jeteşheđlektər tənqit utь aħtьna alьndь. Təвək puştanьŋ matвuqat taratьvđaqь eştərenən infarmatsejəhь tьnlanьp, partejə kəmitəte ergəhendə ştap ojoştoroldo. Udar ajlьqtь ytkərev esən udar вrigada teđeldə. Вьl вrigada ştaptьŋ planь вujьnsa, вətə təвək ycirizdinejələrgə nalyt jahap, Өlkə Kəmitətten „hər ycirizdinejəgə, hər kammunist, kamsamulisqa вer „Başqortostan" luzьngьhь вojomqa atqarđьlar. Oşo kөngə tiklem вer đana „Başqortostan" almaqan təвək kalxuz sajuz həm unьŋ xeđmətkərđəre 100 pr. menən „Başqortostan" gəzitenə jađьlьp, вaşqa ycirizdinelələrde jarьşqa saqьrđьlar.

Ike kөn esendə usalь səvitenə вirelgən kantryl handar artьqь menən ytəlde. Məвələn „Başqortostan" gəzite Usalьnьŋ yđenə 50, „Jaŋь Julda" 100 ine, ike kendə, „Başqortostan" 80, „Jaŋь Julda" 150 gə jette.

Udar ajlьqtь qarьşьlap matвuqat kisəhe ytkərelep" вəgengə вaşqort matвuqatь turahьnda daklat jahanь. Stinə gəzite sьqarьldь. Xaqlь tejatьr qujьlьp, kisənən kilgən 70 hum aqsaqa 25 kalxuzqa 6 şar ajlьq „Başqortostan" həm „Jaŋь Julda" gəzittəre jađđьrđьlar.

Usalьnьŋ yđendə aktif kalxuzsьlar 25—30 padpiska taвьp, gəzit taratьvđa đur eşməkərkek kyrhəttelər.

Udar вrigada sintəвer вaşьnda udar ajlьqtь ytkərergə urьqdarqa sьqьp kitte. Вrigada aqьzalarьnan ike kamsamul 10 nsь sintəвergə tiklem usalьqa qajtьp, puştaqa 600 humlьq padpiska tapşьrđьlar.

Usalь kamsamul jəcəjkəhe Tunqatar kamsamul jəcəjkəhe menən jarьşqa sьqtь. Ular вəgengə kendə uđьşьp gəzit taratalar Tunqatar avьlьnda 13 nse sintəвerđə radejo matвuqat kisəhe ytkərelde, Вьnda matвuqat udar ajlьqьnьŋ вarьşь turahьnda radejo arqьrь daklat jahalьp, muzika aralaş. „Başqortostan jalpьqa:" gəzite вirelde

Əle вrigada aqzalarь urьndarđan qajtьp вetkəne juq. Usalь təвəgendə „Başqortostan" gəzite 50 pr qa ytte.

Jaŋь eleplaşьv turahьnda qьrqa вoroloş jahaldь, Sintəвer ajь „Başqortosn" dь taratьv ajьqьna tygel, вəlkem şunьŋ menən вergə Usalь aktiftarь esən jaŋьsa nađanlьqtь вətərev udar ajlьqь вulьp iqlan itelde,

Puşta jereştəren ratsejanalьş tьrьvđa la qьrqa вьroloş вar, Təвək puşta apparatь kalxuzsajuz menən вьl turala вer dugьvьr tədəp, gəzittərđə kalxuzdar arqьlь his вer taqtavhьđ taratьv turahьnda eş alьp вara.

ƏSMA MƏSLIMЬVA.

Şavinislьqmь, əllə qortqosloqmь

Jəqşemaət (Mənəvez təвəge) avьl səvite, vaqьraq 6 вaşqort avьldarьn yđesenə ala. Вətə Xalq hanь 1780 iħəplənep xalqtьŋ 100 pr. la вaşqorttar tejarlek Səvit kylamьnda вer xalq uqьv jorto вulьp, uqasəvit yđəge Jəqşemaət avьlьnan вer jaqşь taş вina вirelgən.

Uqьv jortonoŋ nasar medirđəre arqahьnda, his вer tərlə eş alьp вarьlmaj, Radiu vatьlьp ultьrьp, uqьv jortonoŋ tərtipheđlege turahenda həjləp tormaj, undaqь gəzit aldьrьv həm ul uq v jortonoŋ eşsən xalqtь əsə telendəge kitap, gəzit, zurnaldar menən nisek tə'min iteve turahьnda həjləjveđ.

Avьl səvite kyləmendə urьħtardьŋ вer nisə вerlek kenə iħəplənevе həm вaşqorttarđьŋ urьħsa uqьj вelməvđərenə qaramaħtan uqьv jorto urьħ telendəge litiraturalar menən tultьrьlqan. Məвələn:

Uqьv jorto isemenə вətəhe 23 dana gəzit, zurnaldar aldьrtьlьp, şulardьŋ nej вarь 10 danahь qьna вaşqort həm tatar telendə. Ə, uqьv jortonda qь əsə telendəge kitaptarqa kilgəndə ular nej вarь 623 dana iħəplənep, urьħ telendəge kitaptar вətəhe 1875 danaħan artьqьraq iħəplanalər.

Timək вətə gəzit, zurnal həm kitaptarđь вergə alьp iħəpləgəndə urьħ telendəge litiraturalar 67 % təşkil itələr.

Unan hun əsə telendə iħəplənep jerəgən litiraturalardan ьsьn вaşqotr telendəge kitap, gəzit, zurnaldarđь ajьrьp aihaŋ, вьl əleş ifrat qьđqanьslь handь kyrhətə.

—Вьl nejndəj jynheđlek, nəməgə kərəkməgən urьħsa kitap, gəzit zurnaldarqa şul tiklem jaðьđьqьđ—tejygə uqьv jortonoŋ medirenən: „вьl eşkə min qəjeple tygel, minən elekke izвac R. Вajazitef şulaj eşləgən" tigən javaptь alahьŋ.

Urьħsa gəzit, zurnadar uqьvsь taвьlmej puştanan kilep təşeve menən şkaf qosaqьna ingəndə вerđən вer əsə telendəge „Başqortostan" gəzite вer uqьvsь qulьnan ikensegə, əsən segə kysep jerəp jьrtьlьp, tuđьp вetə. Qalqandarьna uqьrqa la, həm izвacqa təgep вarьv əsən вer nəməhe lə qalmaj. Вьl yđ vaqьtьnda prapagandis вulьp klup, uqьv jorto stinəlarenə qərəp həm urьħ xəreftəre menən jađьlqan luzьnqьlar jəвeşterep kitkən. R. Вajazitьftьn вьl jynheđlege tikşerelergə tejeşle. Unьŋ вьnan вaşqa la jenəjəte jetər lek. Məвələn: Вava avьlь kalxuzsьlarьna „Başqortostan" gəzite jađđьram" tip вik kyp aqsalarьn alьp kitep, xəđer вer jьl tulьp kilgəndə вer dana gəzit alalmaj jerəvse grazdandar вətəhe tygel.

Вьndaj, massanьŋ hьhaqan teləgenə qarьşь kilep, əsə telendəge gəzit, zurnaldarđь jьlpьqa jaqьnajtьvdaqь partejə qarardarьna qortqostarsa qaravsьlar menən ajavhьđ kərəşergə kərək,

KALXUZSЬ.

JAŊЬ ƏLEPTE BOJOMQA ATQARЬVĐA QЬRQA BOROLOŞ JAHARQA

(Krasna—Usul təвək вaşqarma kəmitəte raise ip. Qađərmətef menən həjəşev).

Krasna—Usul—вaşqort təвəge hanalьp, unda kypselekte вaşqorttar təşkil itevgə qaramaħtan, təвəktəge ojoşmalar вaşqort telen həm jaŋь əlepte вojomqa atqrьv turahьndaqь Başqortostan xekymətə qarardarьn ytəmajđar. Başqortostan YB həm Өlkə partejə kəmitəttərenəŋ вьl turala sьqarqan qarardarь вujьnsa, təвək вaşqarma kəmitəte prizidejumь qararь təвək məəssəsələrđəge urьħ həm вaşqort eşsəndərenə jaŋь əlep kurьsь ojoştorolqan. Ul kurьstar odaq jəşəj almaqandar. Kurьsta uqьv eş əsən tygel uqьv əsən genə вulqan.

Oşo kөngə tiklem təвək вaşqarmahьnda вaşqort telen вelevse infarmatьr вulmav səвəple avьl səvittərenə tərlə qullanma, prikaz həm вaşqa tərlə qaqьđđar kyвehe urьħ telendə həm вik əđ genə qərəp xərefe menən tatar telendə jađьlqandar. Təвək вaşqarmahь 15 nse avqьstan вer jaŋь вaşqort əlep вejen вelevse infarmatьr tapqan вulha la, ulda qajđalьr qsarqьa jerəj.

Avьl səvittərenə kilhək, ular jaŋь əlepte вar tiptə вelməjđəlr Вer genə pr. ta urьħtar təşkil itməgən, 100 pr. tь menən вaşqorttar вulqan Səjet—вava səvitenə sikritar itep urьħ iptəş qujьlqan.

—„Jaŋь əlepsə eş jerətməjđər!" tip gəzitkə xəвər jađqan xəвərsene totop hyqalər.

—Min hineŋ ul xəвərenđe RKI ga tikşerergə вirđem, min hine sutqa вiram, min hine tegeləj itəm—вьlaj itəm..." tip xəđer hine qurqьtьp qьħьmqa alalar (Səjet—Вava səvite rəise Əxmət Mansurьf hyđe). Təвək kyləmendəge вaşqa avьl səvittərendə lə şul uq xəl.

Ularqa:

—Ninə eşte jaŋь əlep menən вaşqortdъŋ əвшte?reх?nljheŋ.. " tihən

—Вeđ unь вel məjвrđ, вьndaj eş vaqьtьnda unьŋ menən məşəqətlənep tororqa vaqьt juq əle.." tejđərđə qujalar.

Ə, təвəktərgə RKI вьl turala вer tin?ektə eş eşləgəne juq.

Ularqa вarьp, ninə heđ şulaj partejə həT xəkymət qarardarьnьŋ ytələşen tikşerməjheđ" tigən horavqa təвək RKI vəkile Вatsikьf:—„min tej вьl turala kyptən вirle ujlap jerejem, tik вerpə eş sьqarьp вulmaj, şulajđa tiđđən kampanejə eştə renən вuşanqas, вьnь avьl səvittəre qarьşьnda qujarqa tura kilə.." tej. Вьna heđgə qьħqa sa kankrit fakt. Urьndaqь RKI вьl mas'ələgə şulaj qaraqas, avьl savittəre turahьnda ujlapta tororqa urьn juq.

Вeđ Krasna—Usul təвək вaşqarma həm təвək partьjə kəmitətenəŋ şulaj uq təвək RKI nьŋ Өlkə Partejə həm Yđək Вaşqarma Kəmitəte aldьnda вьl qarardь tormoşqa atqarьvđa halqьnlьq kyrhətevđəre esən javap вirevđəren horajвьđ.

Krasna—Usul ojoşmalarь (partrip sajuz, kalxuz sajuz, malsьlьq sajuzь, şulaj uq вaşqa sajuz həm jəməqət ojoşmalarь) вaşqort telen вojomqa atqarьv julьnda qьrqa вoroloş jaharqa tejeştər.

ZƏLIL TAВЬN.

„BEĐĐEŊ QƏLƏM"- GƏZITE YĐ VAQЬTЬNDA SЬQMAJ

Krasna—Usul təвəge Jelem—Qaran partejə jəcəjkəhe həm uqьv ejə menən вerlektə „Вeđđeŋ qələm" isemendəge stinə gəzitəhe əle вulha yđ вurasьn ytəj alqanь juq. Stinə gəzite avьldьŋ вətə sejəsi xuzalьq kampanejalarьnьŋ вarьşьnda qatnaşqanь juq əle. „Вeđđeŋ qələm" yđ vaqьtьnda sьqьp вarmaj. Jəjgə sizunda fəqət вer genə tapqьr sьqqan Jelem—Qaran partejə, kamsamul kəmitəttəre avьl səvite həm вaşqa ojoşmalar kyp вulha la, вьl gəzitəne jənənderev əsən his вer tərlə sara kyrelməgən.

Gəzitəneŋ imlə həm tixnika jaqtarь la, jalpьnь yđenə ьlьqtьra alьrlьq tygel. Xəвərđər ođon jađьlp, kyp xatalar jeвəre lə, xəвər вaştarь asьq jađьlmajđar. Gəzittə вьnan вaşqa jeteşheđlektər kyp Jelem—Qaran partejə, kamsamul kəmitəttəre вьl ədeklektərđe вəterev „Вeđđeŋ qələm" de xəđerge horavqa javap вirerlek xəlgə kilterevđə aşьqьь saralar kyrergə tejeş.

„Ş. NASIR"

„Başqortostan" dь taratavьđ

Mənəvez—Tamaq (Q—Mejəke təв.) səvite, „igenselər" kalxuzь „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqtь uŋьşlь ytkərdelar. Məвələn: kalxuzqa вirelgən 75 kantryl handь, yđ ara jarьşьp 100 dana „Başqortostaŋ" gəziten tarattьq. Qalqan kendə kalxuzda taqьnda şul handan artьq taratьrqa əħtəвđgə alaвьđ.

QAJSAR.

25 p. artьq taratavьđ

Jaŋь Məslim (D.Masetle) səvitte dəvmələndə „Başqortostan"dь taratьvqa вirlgən kanteryl handь. 25 pr. artьqь menən ytəp sintəвer aðaqьna tiklem jalpь arahьnda gəzit taratьv taqьla kyпəjtevgə hyd вirəвeđ.

TIMERВAJЬF

„Başqortostandь"taratavьđ

Вilərət təвəge Sarman uqьvsьlarьna „Başqortostan„ dь taratьrqa вirelgən 46 handь 10 nsь sintəвerga 65 danə itep taratьldь. Udar ajlьqta „taqь la gəzit taratьv eşen kөsəjtəвeđ.

TIMERВAJЬF.

„Viljamьs" kalxuzь planьь 100 pr. qa ytənə.

Qşnşaq təвəge „Viljamьs" kalxuzь 9 meŋ 500 humlьq xəl itkes 3 nse jьl zajьmь kantryl hanьn tulьhь menən ytənə. Həm avqьs ajьnda 950 humlьq zajьm aqsahь jьjnaldь.

F. NIQMƏTI?.

Ridaktьr urьnвaħarь: Z.Kajьpkul

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

17- Sintəвerđən вaşlap.

TERE MƏJET

L. Talstuj əħərenən drama 7 вylektə

ANUNЬS: QATЬN.

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 вaşlana.

Вəgen, ikranda xudu?stьvalь filma.

ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural" kinahьnda вilitte kendeđ saqət 12 nən 5 kə tiklem „Gurьn" kinahь вinahьnda hatьla 3 kts menən saqət 5 tən atagьrafejə la hatьla.

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhe. Вaşglafilt vakile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARĐARЬ BERLƏŞEGEĐ!

24 SINTƏBER 1931 JЬL № 209 (510)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƏFƏ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3

TILIFUN NUMIRĐARЬ:

Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşləv bylege . . . . 3—08
Iqlandar həm aleşma . . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tөnge ridaksejə . . . . 1—15

BƏRJƏNDƏ JENƏJƏTSEL XƏRƏKƏTHEĐLEK

BƏRJƏN təbəge (tiligramma) urazaj jьjnavdь ədə 20-sintəbergə 1296 giktar urazaj jьjnalqan. Şunьņ nej barь 60 pr. haban aşlьqь. Bigerəktə qьşьq səvite xərəkətheđlek kyrhətə. Ul nej barь ber prasint urazajđь jьjnalqan. Bajna zar səvite nej barь 26 pr. Bərjən bez sosxanqol səvittərə 60 pr. qa qьna ytəgəndər.

Səvite kalxuzdarsa eş jaqşь qujьlmaqan Qatьn qьđ həm ytəmərđərđən xeđmətə fajđalanmaj. Xeđmətə itəpkə alьv juq. Kalxuz parteja jaceikalar jetəklek jetəkselek quja almajđar, kamsamul urazaj jьjnav đa yrnək kyrhətə almaj. Başaq jьjnav ojoştorolmaqan aşlьq huqьv barmaj.

QADЬRQUL

„IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ"

K. Usul „ber kilagram igendə bođolmahьn" luzьngahьn ytəməj.

QARAQOŞ APPARTUNISTARЬ JAMQЬR BOLOTTARЬNA ЬŞЬQLANЬRQA MATAŞALAR

Ber nindəjđə „abjektif" səbəp juq, meŋləgən qьđьl abuzdar kalunnahь, alqa!

JETE JЬLLЬQ DƏJƏM MƏZBYRI UQЬVĐЬ INDEREV TURAHЬNDA

(V.K.P(в) пeŋ Başqortostan əlkə kəmitəte qararь)

Başqortosten Xalq xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaŋьnan qorov, avьr indystereja gigantta rьnьņ tөđələ başlavь, avьl xuzalьqьn kəlliktiflaşterev—bьlar jəmhyrejətteņ kyltura talaptarь bik пьq yđeven kilterep sьqaralar.

Xalq xuzalьqь həm kyltura tөđələşə kadьrđarьn jeteşterev məktəptərenen, kurьstarьnьņ həm tixnikumdarьnьņ massavaj rəveştə kinəjevđəre kytərenke tiptaqь məktəptərđeņ, bigerək tə təp millət bulqan başqorttar đan sьqara torqan kantingintta rь qьrqьv rəveştə jeteşməgənlegen, jete jьllьq məktəptərđeņ praduksejahь menən urta prafissejanl uqьv jorttarьnьņ kərəge arqahьnda his jul quilmaђlьq əđəklək bulqanlьqьn kyrhətələr.

Başqortostan jəmhyrejəte də jəm başlanqьs məzbyri uqьvđь nigeđđə bojomqa aşьrьp, xəđer dəjem uqьv inderevđe jete jьllьq məktəp kyləmenə tiklem kiŋəjtev bursьna jaqьn uq kilep terəlde.

Oşonan sьqьp VKP(в) пьņ Başqortostan Əlkə Kəmitəte qarar birə;

1. Başqortostan jəmhyrejəten də 7 jьllьq dələm məzbyri uqьvđь 1932 jьldьņ I nse qinvarьnan tybəndəge nigeđđərđə inderergə;

a) 1931—jьlda qalalarđa həm fabrik—zavьt pasylkalarьnda I nse baŧqьs məktəpte bətergən bətə uqьvsьlarđьn 31 jьldьņ 1 yktəberənə tiklem kytərenke tiptaqь məktəptərđeņ V nse gruppalarьna, jeteđlətelgən fabrik—zavьt jete jьllьq məktəptərenə, şulaj uq FZU həm tixnikumdarqa əđerləv kurьstarьna (Дозауч) tulь rəveştə ьlьqtьrьlьvđarьn tə'min itergə həm tikşerergə.

в) 31 jьlda I nse baŧqьs məktəptərđe bətergən bətə uqьvsьlarđь hər jerđə 1932 jьldьņ I qinvarьna tiklem kytərenke məktəptərđeņ V nse gruppalarьna jeteđlətelgən FZS həm ŞKM larqa ьlqtьrьrqa.

v) Kytərenke məktəptərđe bətə uqьvsьlar esen ul məktəptərđen VI həm VII grupdalarьnda uqьvđь ber totqarhьđ məzbyr jaharqa.

2. Başqortostan Xalq Kamissardar səvitenə jete jьllьq dəjem məzbyri uqьvđь inderev kankerit planьn ike dekada sьnk esendə eşləp sьqarьrqa təqdim itergə. Arqahьnda jete jьllьq uqьv məktəptərenə əđəklək bulьp kilgən finansь jaqtan ... assignavanejalarđьn 1932 jьl kentryl handarьnda kyrhətelevən tə'min itergə.

Şul uq vaqьtta Başqortostan Xalq Kamisardar səvitenə kərək bulqan məktəptə bulhьn, şul uq kytərenke tiptaqь məktəptə lə uqьvđьn həm bьn məzbyri uqьvqa kiŋ talaj saralar eşləp sьqarьrqa quşьrqa.

3. Başqortostan məqarif xalq kamisarlьqьna kytərenke məktəptər esen jaŋь ojoşto ola torqan seltərđeņ talaptarьn tulь rəveştə tə'min iterlek miqdarđa kadьrđar jeteşterev esen ber totqarhьđ kiŋ julqa qujьrqa təqdim itergə.

Yđək Kəmitətteņ başlanqьs həm urta məktəptər turahьndaqь qararьna mьvfiq rəveştə eşləp yđgərtelgən pragramdar menən bətə tiptaqь kytərenke məktəptərđe 1- qinvarqa tiklem tə'min itep bətergə.

Uqьtьv eşeneņ sьjfatьn jaqşьrtьvqa həm palitixniklaştьrьvqa ajьrьmsa diqqət birep, məktəp eşeneņ jaqşьrtьlьvьn tə,min itərlek ber talaj kankrit saralar eşləp sьqarьrqa.

4. Başgizgə 1 nse qinvarqa tiklem kytərenke məktəptər esen bətə təp uqьv kitaptarьnьņ başqort telendə baŧьlьvđarьn həm bytən millət məktəptəre esen uqьv kitaptarьnьņ kiltereleven tə'min itergə quşьrqa.

5. Təbək başqarmalarьna kytərenke məktəptərđeņ jaŋьnau ojoştorola torqan seitəre esen jorttar bildələv, ulardь tөđətev həm qulajlaştьrьv, ular esen matdi baza tьvđьrьv eştərenə ber totqarhьđ kereşergə təqdim itergə.

Xəđerge vaqьtta bulqan kytərenke məktəptərđe—FZS həm ŞKM lardь, bigerək tə qalalarđa həm təbək yđəktərendə nindəj bulha la hьltav menən jabьvđь həm jortьnan sьqarьvđь qatqi rəveştə tьjьrqa.

6. Başkalxuzsajuz aldьna 31 jьldьņ IV kvartalьnda kiske ŞKM lardь kyltura—tormoş tөđələşenə 2 pr atcislinejə iђəbenə vaqьtьnda həm əđləkhəd rəveştə finans menən tə'min itev, binalar birəv, ulardь tөđətəv həm qoromalav, a.x. invintardarь menən tə'min itev, uqьvsьlarqa matdi jarđam kyrhətev h.ə. jydar menən kalxuzdarđьn avьlda jete jьllьq dəjem məzbyri uqьvđь bojomqa aşьrьvqa kiŋ rəveştə tьjьrqa quşьrqa.

7. Jete jьllьq dəjem məzbyri uqьvđьn indereleve bətə millət eşsəndərenen kyltura kimələ kytərev esendə gigant adьm jalqanlьqьn kyrhətə həm Başqortostanda satsejalizem tөđələşe fruntьnda bik dur jaŋ sulьp tora. Əlkə kəmitəte həm bətə tik kyltura tөđələşe fruntьna partejanьņ appartunistьq tejeşle ... bik dur jaŋ ... məmkin tip i'baplaj.

QADЬRQUL

Məxmytsəvite kulak quьndaujnaj

Igen əđerlənməj, urazaj juqala

USALЬ təbəge Məxmyt avьl səvitendə səjəsi-xuzalьq kampanejalarьn ytkərevdə hiş sьlsьvsьlьq juq. Sintəbergə 17 nən əđerləngən 25 pr. igen tapşьrьlqan itəbenə nej barь 2 pr. igen əđerləngən. Kalxuzdar faş itev, ularqa qarşь jahav menən sьnda qaqalolnmaqan. Kampanejalarđa „kidakip ytkərev" ge ьmtьlьş sikhed dur. Şunьņ esen bətə tarmaqtar bujьnsa əđəklək tьva. Jaŋьqbaqtar arahьnda eş ojoştorolmaj. Ularđan artьş urazajđarь 17 nse sintəbergə lə qul tejmagan kileş jalanda ultьra. Kəđgə səsev betənləj dərəzəhəndə tysen—1 pr. ta tygel. Bersintnir esən əđerlənməgən. Kalxuzparqja inep qalqan sьjnfi deşməndər menən kəreş juq. ular bətə eştə qarşьlьq tьvđьralar. qotqo tara talar. Şunьņ tə'sire menən Nejəndek avьlь kalxuzsьlarь ... Kəđgə səsev ... ojoştorolqan. 3, avьl səvite uqa kileşep qaraj. Bəna bьl kulak qulьnda ujnaqan Məxmyt səviten tara tьrqa, sьjnfi totanaqlь eşsəndər qvjarqa kərək.

BAŞTUR

„Yđək" kalxuzь matur zavьtь isemenə

K. Usul təbəge „Yđək" kalxuzsьlarь jaŋqьđaq xuzalьqlar menən berlektə Matur zavьtь isemenə olo qьđьl abuz ojoştorđolar. Qьđьl abuzda 1000 bot igen tapşьrьldь. „Yđək" kalxuzьnan elgə alьp Nanaj avьlь eşsandere lə 200 botlqь qьđьl abuz ojoştorđolar.

Ş. M.

Hər kəndə 35 sintnir

K. Usul. Karьl markьs isemle Mraq kalxuzь igen esen kerəşkə bətə əqzalarьnьņ aktiflьqьn ojoştora brigadalar yđ ara jarьşa'ar bətə eş sdilşinəgə qujьlqan.

Igen əđerləv esen 10 olavđan maxsys brigada tөđəldə. brigada hər kөn hajьn 35 sintnir igən tapşьrьp tora. Markьs kalxuzь 333 sintnir igen əđerləp Plandь 30 pr. qa ytəne. Əđləkhəđ eş qujьv igen planьn bik пьq qьsqa vaqьt esendə tultьrьp ytəvgə jul astь.

I. B

QARAQOŞ IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN ƏĐƏ.

Kulaktarqa birelgən qatь zadanejə tultьrьlmaj,

Qaraqoş təbəge igen əđerləv planьn 20 nse sintabergə nej barь 20, 5 pr. qa ytəne. Igen əđerləv planьnьņ bьl rəveştə artta barьvđьņ səbəbe unь kərəgensə ojoştora belməvđən, kulaktarqa tejeşle qьđьm jahamavđan kilə. Təbək ojoşmahьndaqь tyrələr bьl appartunislьq kyrneştəren jəşerep başqa tөrlө „abjektit" səbəptərgə sabalar.

Qatь zadanejə bujьnsa alьnьr qa tejeşle plan nej barь 25 pr. qa tultьrьlqan. Kantraktatseja bujьnsa igen tapşьrьv bətenləj barmaj. Kalxuzsьlar arahьnda la iņ elek yđemə, unan huņ dəvlətkə tigən kulak agitatsejahь xəkem hərə. Məŧələn: „Şafiq" kalxuzь 15 meņ botlap igen jьjnap alьvqa qaramaђtan oşo kөngə tiklem dəvlətkə ber genə sintnirđa igen tapşьrmaj.

Massa arahьnda səjəsi aqartьv eştəre alьp barьlmaj, kulaktar yđđəreneņ qara agitatsejala rьn taratalar. Teştəre tьrnaqtarь menən igen tapşьrьv planьn əđəvgə jynəltkəndər.

Qaraqoş timptan xurlьqlь rəveştə artta həjrələ. Ul his şikheđ igen fruntьnda boroloş jaharqa tejeş. Sintəber ajь bьl julda udar şturьm ajlьqь bulьp fajđalanьlьn.

Igen planьn tultьrьvđa fəlsəfə hatьv, diskuseja asьvqa urьn juq. Plan ber hyđhed tultьrьlьrqa tejeş.

„UT KYD"

INTIRNATSEJANAL IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN 1—YKTƏBERGƏ TULTЬRA

ZEJANSURA təbəgeneņ ere kalxuzdarьnan itəplangən „INTIRNATSEJANAL" KALXUZЬ 15 nse sintəbergə igen jьjnav həm huqьvdь 95 pr. qa, xəkymətkə igen tapşьrьvđь 75 pr. qa ytəne. 20 nse sintəbergə igen huqьvdь bətərep, 1 nse yktəberəgə tiklem igen əđerləv planьn 100 pr. tultьrьrqa ytəm sьqasaqьđ.

Başqa kalxuzdar „Intirnatsejanal" menən tiŋlaşegeđ!

AQJZA.

Igen əđerləv 45 pr. qa ytəlde

KRASNA USUL təbəge Qotloquza avьlьnьņ katьrak jarlь həm urta xəlle xuzalьqtar 100 pr. qa kalxuzlaştь. Aşlьq jьjnav huqьv eştəre qьđьv barьp, igen əđerləv planь 45 pr. qa tultьrьldь. Tid kөndə 100 pr. qa tultьrasaq.

Z.BAQЬĐЬF

Xeđmət ojoştora belməj arqahьnda

900 GIKTAR IGEN SERENE

ZEJANSURA təbəge Bьđqol avьl səvite „Səjet battal" kalxuzьnda xeđmətte nasar ojoştorolvь, sdilşinə itəptə menən ytiləmeve, hedəmtəlendə 900 giktar igen qadьa serep qaldь.

Kalxuzdь eske jaqtan пьqьtьvqa halqьn qaraqan kalxuz idarahьn brigadirđarđь tikşerep tejeşle saranь kyrergə kərək.

„MARS"

„Habansь" kalxuzь 33 giktar igenen jalanda qaldьrđь

MƏLƏVEZ təbəge Ilkanaj avьl səvite „Habansь" kalxuzьnda xeđmət nasar ojoştorolqan. Dissiplina juq. Qьđьv urazaj jьjnav vaqьtьnda kyp kalxuzsьlar eştərən taşlap, eser jerejdər. Eşkə yđə barmaj, qatьnđar „Ber xoquqta bulqas həd eşlə ged!" tip kylqa jьjьp jatьvsь kalxuzsьlar đa buldь.

Hedemtə lə kalxuzdaqь hər tөrlө kampanejə əđəldə. 33 giktar igen qьrđa sashlqan kejensə serep qaldь. Qalqan aşlьqtьn da jartьhь şьtьp, əđolop betə. Bul jenəjət esen xeđərđən qajeplelərđe jəzaqa tarttьp kalxuzdь пьqьtьrqa kərək.

ILKƏNƏJ.

MƏXƏMƏTEF URAZAJĐЬ JUQALTA

K. USUL təbəge „Qьđьl jalan" kalxuzь irtə igen urazajьn jьjnap betə. Lakin, idara rəise Məxəmətef halqьn qaravь arqahьnda tarь totaş urьldaj ultьra. Xəđer ulьn jartьhь jojolop bətə barə. Bul juqaltьvlarqa qarşь xəđərđən sara kyrelergə tejeş.

„KYRĐƏM"

Igen əđerləv həm səsev betənləj juq.

BƏRJƏN „Qьjlьkəp" kalxuzь eske həm tur jaqtan nasar ojoştorolqan. Şunьņ esen də igen əđerləv planь bujьnsa ber sintnir igen tapşьrmaqan kalxuz plan bujьnsa birelgən 20 giktar urьnьna bar ber giktarda la səs mənə. Jalpь arahьnda aŋlatьv teşənderəv eşe alьp barьlmaj.

KƏŞFI

30,000 BOT igen qьđa başlaqan

PUNKЬT MƏDIRENƏ QATЬ SARA KYRERGƏ.

K—USUL təbəge Tavьn sajuzxlib punkьtьnda eştər julqa halьnmaqan 16 nsь sintəberdə igen kilterevselar ber tәvlek bujь uramda jamqьr aђtьnda kətəp torđolar. Sajuzxlip mədire yđ eşenə təkərəp qaraj. Beraj lapaђ kevek nəmə jahaqanda əđləkhəđ igen ylsep qabul itergə bula ine.

Əđer bьl punkьtta 30,000 bot igen qьđa başlaqan. Ylsəvđar teđək tygel. Igen qabul itevseneņ uђal uj menən hər jarь pottan 2 qađaq totop qalьvь asьlьp xəkym itəlde.

Igende eştən sьqarьv aldьna jetkergən Sajuzxlip bylege mədirenə lə şul sara kyrelergə tejeş.

Igen jəktərenə totqar bul mahьn.

K—USUL təbəgeneņ satajQabaq pristinenə iđel aşa boramđan sьqarьla. Boramda eşləvselər jək başьna 40 tin alalar, ə, qьđьl abuz menən igen tapşьrьvsь kalxuzsьlarđьņ rqsa urьnьna kvitansejalarьn alьp qalalar

Bьl eş igen tapşьrьvsьlarqa bik nasar joqorto qaldьra. Şunьņ menən bergə alьnqan kvitansejalar juqalьvь bar həm ju qala.

Bьl turala təbək başqarmahь na ber nisə qat əjtelhə lə işetergə teləməj.

„TO—N"

MAQAR, BORAJ HABAN AŞLЬQTARЬN JЬJNAP BƏTTƏ.

ARQJAJAŞ JENƏJƏTSEL QOJROQTA HƏJRƏLƏ.

Oşo 5 kөndə urazaj jьjnalьp, huqьlьp bətergə tejeş, inde lə hunqarьvqa kiserev juq.

KALXUZDAR KƏĐGƏ AŞLЬQTAR URAZAJЬN 94.7 PR. QA JANQЬĐAQTAR 93.4 ŞAFXUZDAR 99 PR QA YTƏNELƏR. BLAQAVIŞSIN, ARXANQIL, TAPURIN ZENSURA, QALTAS HƏM BAŞQA 7 TƏBƏK 100 PR. TA MENƏN JЬJNAP BƏTTƏLƏR. HABAN AŞLЬQTARЬNЬŅ 36.7 PR. TA JЬJNALЬP BƏTKƏNE JUQ. KALXUZDAR 71. 5 PR. JANQЬĐAQTAR 50.7 ŞAFXUZDAR 67.1 PR. URAZAJЬN JЬJNAP ALDЬLAR. MAQAR, BORAJ TƏBƏKTƏRE PLANDЬ TULTЬRĐЬLAR. QALQAN TƏBƏKTƏRĐƏ BALSEVIKSƏ TIMP JUQ AJĐЬRЬVSA ARQJAJAŞ TƏBƏGE QOJROQTA HƏJRƏLƏ. UL KƏĐGƏ AŞLЬQTAR URAZAJЬN 38.9 PR. HABAN AŞLЬQTARЬN NEJ BARЬ 9.5 PR QЬNA JЬJNAP ALQAN. BЬNANDA ARTЬQ BЬNANDA JENƏJƏTSEL HALƏNLƏQ BULЬVЬ MƏMKIN TYGEL. ARQJAJAŞ TƏBƏGENƏ QЬRQA HYĐ ƏJTELERGƏ TEJEŞ. URAZAJ JЬJNAVЬ OŞO 5 KƏN ESENDƏ TAMAMLARQA.

Əjəlelil təbəgendə bətə kampanjalarđa la əđəklək

Kulakqa qьđьm juq' kalxuzdar igen jəşe rələr

(Yđ xəbərsebeđđən tiligramma)

Əəjəlil təbəgendə eş trivuga talap itə. Kampanjalar elk dur əđəklək menən baralar. Tuņqь nərev planь 20 nse sintəbergə 2 genə pratsintqa ytəlgən, kəđgə səsev 64 pr. jađqь igen—darđe jьjnav 82, silus jamdarь qađьv 46 pr. sliuslav eşe 40 pr. Besən jьjnav tik 35 tunnaqьna, igen əđerləv 52pr.

Avьl səvittəre kulakqa qьђьm jahamajđar, qatь zadanja menən 140 sintnir tapşьrahь urьnda 8 s. qьna tapşьrqandar. Təbək Kalxuzsajuz xərəkətheđ, kalxuzdarđьņ kyвehendə sdilşinə juq, eşləp sьqarьv nurmьhь qujьlmaqan, xeđmətte kөn həm səqəttər menən genə iђəpləjđər, ulardь la vaqьtьnda jađa barьlmaj.

Kalxuzdarđa daxut bylev julьnda təbək Kalxuzsajuz ber nəmələ eşləməj, kalxuzsintьr, Narkamzim qarađarь kalxuzdarđьn kyвehendə tikşerelməgən, təbək kalxuz sajuzьnьņ instruktirdarь bьqqan bulha la buşqa jөrəjđər, maqьnə juq, avьl səvittərendəge, kalxuzdarđaqь jəcəjkələr tejeşensə mabilizavajt itelməgəndər.

„Igen əsən kərəş" te kirehensə aŋlajđar, Dəvlət, Ytəgən. Buranqol, Kəşəj... Kalxuzdarь igendəren jəşergəndər. Jacəjkə həm avьl səvittəre, kalxuz idaralarьnьņ appartunistarsa qaraştarь bьna şuqa alьp barьp sьqarqan.

Oşo xəlde kyđ uŋьnda totopqalalaqь parteja əqzalarьnьņ dəjem jьjьlьşь bətə əđəklektərđe bterəv dikadahь iqlrn itte. Bətə jəməqətselek əđəklektərđe bətərəv şturmьna mabilizavajt itelə,

IŞBULATЬF
MAQAR 22/IX

Kalxuxqa qarşь kulak agitatsejahьna atpur birergə.

QЬRMЬĐQALЬ „Dinamo" kalxuzь aşlьq jьjnav huqьvđa iņ artta bara. Kulaktarđьņ agitatseja taratьp qьđьv eş vaqьtьnda eş tuqьratьvđarь arqahьnda kalxuzđьņ 20 giktar holoho jerđə jatьp qaldь.

Kalxuz xuzalьqьn jemerevgə jynəltelgən kulaktar agitatsejahьna qatь atpur birergə, kalxuzdьņ eske tөđəleşən пьqьtьrqa kərək.

„DINAMO"

Səsev tixnikahen əjrənergə.

ҺYRƏTTƏ: Kəđgə səsev aldьnan səsev maşinahьnьņ tөđөləşe menən tanьşalar

TYBƏN MATBUQATTA MASSAVAJ OJOŞTOROV EŞE

Qəzit ridaksejalarь eşendə massavaj—ojoştorov eşe yđək urьn totorqa tejeş. Massavaj—ojoştorov eşen satsejalizem tөđələşenən bөgөngө talaptarьna jaraqlandьrьp qajtanan qora almaqan gəzit ridaksejalarь, ular parteja həm xəkymət diriktifitarьn bojomqa atqarьv eşenə kiņ eşse jalpьnь ojoştora almaj, samatyktan matirejal kөtөp, kilgən fakьt—matirejalđarđь terkəp kenə barьv menən qəniqətlənə tigən hyđ.

Parteja, xəkymət qararđarь həm səjəsi əhəmejətle mөrəzəqəttar bujьnsa praktik javaptar ojoştormaj, tik unь jađьp qujьv menən genə eş bөttө tip qul qavşьrьp torovdar bөđđeņ qajhь ber əlkə gəzittərebeđ praktikahьnan alьnьp bөtməgən kevek tybən matbuqatьbьđđa ular đur qьna urьn totalar. Massavaj—ojoştorov eşe alьp bara almaqan gəzit ul armejəheđ kamandir bulьp jəşəj. kiņ massanь partejanьņ giniral julь esen kөrəşkə tartьv qabilejəte lə bulmaj, massanan ajьrьlqan tigən hyđ. Bеđ bьnь stinə, kyp tirazlь həm təbək gəzittəreneņ „kalxuz", „kalxuzqa" h. b. kөndəlek eştərendə kyp osoratabьđ, Ular esen əlkə gəzittərendə jađьlqan parteja, xəkymət qararđarьn, mөrəzəqəttərđe tykməj, səsməj arginalnaj kyserep alьp jađьv menən, tybən matbuqatqa jəkmətelgən burьs ytəlgən iђəplənə.

Qəzitebeđđeņ kisəge hanьndaqь Bajan ip. maqalabeđdalaņnisek javap ojoştorovqa tigən məs'ələhe quđqatьlə.

TYBƏN MATBUQATTA JAVAP OJOŞTOROV EŞEN NISEKQUJARQA HUN?

Berense—tybən matbuqat, yđək, əlkə ojoşmalar (radeju—aşal həm jUqarь matbuqat menən bəjlaneş eşen iņ qьđqa julqa qujьvdь eđləp tabьrqa tejeş. Timer jul əђtьnda jəki uqa jaqьn gəzitterđə bьnь qujьv bik jeņel. Təbək matbuqattarь esen birelgən radeju grammalar huņqь vaqьtta narmal julqa halьna başlanьvь bьl—jeldamlьq menən eş kyrgen ridaksejalar eşendə şaqtaj jarьlьq tьvđьrđь. Bьnь qajhь ber təbək gəzittəre kөrəgənsə fajđalana almajdar.

Əlkə həm təbək gəzittəre yđ—ara tilifun bəjləneşen jaqşь julqa qujqanda la hər ber jaŋьlьqtь kiņ massa esenə vaqьtьnda jəjev eşe şaqtaj jaŋəner ine. Lakin tilifun arqьrь xəbərlə şev eşelə kiņ qullanьlmaj.

Ikense—alьnqan matirejal bujьnsa tybən matbuqatta javap ojoştorov, uqa massavaj təđ sirep, kiņ massa fekeren şul məs'ələ tirahenə tuplav esen unь nisek ojoştororqa kərək?

MƏŧƏLƏN: kyptən tygel genə Başqortostandьņ paravuz—rimunt zavьtь eşselərə sanəqətkə eşse kөsə tuplav turahьnda bətə Başqortostan kalxuzsьlarьna mөrəzəqət itteiər.

Təbək gəzit ridaktьrь bьl mөrəzəqətte alьv menən yk̦təbək parteja kamitətenda tiđ genə aŋlaşьp bьl mөrəzəqətte bətə kalxuzdarđa kiņ kalxuzsьlar arahьnda (sirattan tьş jьjьlьştar, mitingьlar, jəki əbitkə tuqьralqan aralarđa) bik jьldam rəveştə uqa rəjal javaptar ojoştorovđь təqdim itep qarar sьqarьrqa. Şul uq vaqьtta ridaktьr yđeneņ ridaksejə eşselərə həm jaqьnda qь xəbərselər aktifь kalxuz sajuz xeđmətkərđəreneņ şul təbək yđəgendəge kalxuzdarđan aşьqьs avaptar ojoştorov esen maxsus brigadalar sьqarьrqa tejeş. Mөrəzəqətte brigadalarđьn alьp kilgən praktik javaptarь həm təbək kamitətteņ qararь menən, ber numirđa ojoştorop birergə şunda uq urьndarđaqь bətə xəbərselərđə aktifьna ridaksejanan aşьq xat jađьrqa kərək. Ber yk vaqьtta ridaksejə yđ insejativahьn təbəktə genə siklәp qaldьrmaj, təbək kyləmendəge bətə xəbərselər aktifьna javaptar ojoştorov, bьl məs'ələ bujьnsa maxsus pustar qujьv turahьnda məmkin bulqan (tilifun, radeju, aşьqьs puştalar) bətə aşьqьs juldar menən xəbər itergə tejeş.

Əlkə həm başqa təbək stinə, kyp tirazlь gəzittərendə bulqan javaptarđan xaraktirlь bulqandarđь jaqşь elgə itep kyrhətep ridaksejə yđ gəzitendə jađьp sьqarьvđь la kiņ qullanьrqa, şunьņ menən massanь elgə təzribələr əђtendə tərbejələv, ojoştorovđь kyđ aldьnda totorqa tejeş.

Yđ təbəgenən kilgən javaptarđьņ elgə bulьrđaj đarьn gəzit bitendə məndərəzə həm tixnika jaqьnan da jaqşь kyrnekle itep eşləp birev menən bergə, unьņ arqьrь başqa kalxuzsьlarđь tiŋləşergə—jarьşqa saqьrьv eşen ojoştororqa, gəzit bitendə saqьrьv menən genə lə sikləmməj qajhь ber kalxuzdarđьņ yđđərenə, part kəlliktiftərenə şul gəzitte turanan—tura jebərep, şuqa javap ojoştorov, jarьşqa qatnaşьvđarьn horav, menən unь kiņ jəjep jebərevđə gəzit insejatьrlьq kyrhətergə tejeş.

Bьndaj mөrəzəqəttərgə javaptь ber jəki ike genə numirđa jađьv menən də siklənməttə, bəlki unь sirattaqь numirđarđa bildəle vaqьtqa tiklem daimi jaqtьrtьp torovđь julqa qujarqa kərək. JAVAP OJOŞTOROV RIDAKSEJANЬŅ DAIMI PLANЬ EŞENƏN HANALЬRQA TEJEŞ.

Javaptar ojoştorqanda iņ elek şul kalxuzdьņ part kəlliktife, prafsajuz həm idarahь menən aldan fakseja, ultьrьş, kəŋəşmələrđə bьl məs'ələne пьqlap əjrənevgə, praktik qararđar məmkinlegen iђəpləp prajьktarьn ђьđьrqa. Unьn esen maxsus brigadalar menən kalxuzdarđa xeđmət qujьlьşьn, kəstərđeņ tejeşensə ylenəşen tikşerevđər ytkərep, ratsejanal təqdimdər arqьrь kalxuzdarđa kyrmə artьq kəs tabьrqa tejeş ikənlegen asьqlarqa. Unь dəjem jьjьlьşta jaqşьlap teşəndərə belergə kərək. Aldan пьqlь əđerlek kyrev genə tejeşle hөđөmtəne birəsək. Qəzit bьl kampanejanь partejanьņ пьqlь jetəkselege aђtьnda ytərgə tejeşlegen iktə totop, bətə eşte parteja, kamsamul, prafsajuz aktifь arqьrь ojoştorovđь qujьrqa kərək.

Şulaj itkəndə genə bөđ—qoro hyđđan.... kalxuzsьlar, kalxuzda xeđmət ojoştorovđь ratsejanal julqa qujьv arqьrь, 100—2000 eşsə qulьn satsejalizem sənəqətenə birergə buldь, başqa kalxuzdarđь la tiŋləşergə saqьra tigən, praktik qararđarьn, eş menən birgən javaptarьn miljan kalxuzsьlar tavьşьna jalqap jebərə alьrьbьđ.

B. L.

PARTEJƏNЬŊ УЂEVE HƏM MARKSIZEM LININIZEM TƏRBEJƏHENEŊ BURЬSTARЬ

(TSITSKEJ məqələhe)

Beđđeŋ partejə bik nьq yъə. Jьl jarьm esendə (1930 nse jьl dьŋ 1 nse qinvarьnan 1931 nse jьldьŋ 1 nse ejjylenə tiklem) partejaqa milejunqa jaqьn jaŋь aqzalar inde. 1 nse ejjylgə beđ deŋ partejələ 2,40 meŋ aqza həm kandidattar bar ine. Kandidattar bətə partejə sastafьnьŋ 40 pr. tьn təşkil itələr.

Bыl bik đur səjəsi fakьt. Bыl fakьttьŋ bik đur səjəsi əhəmejəte partejənьŋ jerle ojoşmalarь tarafьnan əle jetərlek dərəzələ teşenəpjetelməgən enkyrhətergə kərək.

Beđđeŋ partejə ojoşmalarь partejəgə ьlьqtьrьv eşen jaqşь julqa qujqandar. Bыl eşteŋ ajьrьmsa đur səjəsi əhəmejəte bar. Ul eşteŋ nisek ytkərelevenə qaraqan partejə ojoşmalarь tikşerelələr. Ləkin ular jьş qьna bыl burьstьŋ ikense ber əhəmejətle jaqьn—partejaqa ьlьqtьrьlqan jaŋь kadьrđarđь tərbejələv burьsьn onotalar. Bыl burьs ber sittə, ikense planda hьmaq torop qala. Partejaqa ьlьqtьrьlqan jaŋь aqzalarđь nьqьtьv, ulardь praktik eşkə, tejyrejə uqьvьna ьlьqtьrьv eştəre menən qajhь ber kalliktif həm jəcəjkalərđeŋ bətenləj eşləməgənlektəren jьş qьna osoratьrqa məmkin. Məskəv. Liningrat həm Ural kevek ere ojoşmalarda la partejəle uqьvqa kandidattar barь tik 30 pr. qa qьna ьlьqtьrьlqan dar. Timək kandidattarđьŋ nej barь əstən ber eləşə genə ьlьqtьrьlqan bula.

Bыnьŋ səbəbe partejəneŋ jerle ojoşmalarьnьŋ bыl eşkə tejeşle diqqət birməvđərenđa genə tygel, əlkemsьlməs'əlanəŋ kyltpraptar diqqəte yđəgendə tornmavьnda.

Partejəqa ingən jaŋь kadьrđarqa marksizem—linizem tərbejəhe birev, ulardь partejələ uqьtьv məs'ələləre tav başlap kyltpruptarđьŋ diqqət yđəgenə qujьlьrqa tejeşle. Bыl eşteŋ nisek xəl itelevenə qarap beđ ojoşmalarđьŋ eşenə narьq birəsəkbeđ.

Marksizem—lininizem tərbejəhe birev burьsь barь tik partejələ uqьv seltərenə genə ьlьqtьrьv menən siklənergə tejeşle tygel. Marksizem—lininizem tərbejəhe birev eşe partejə tormoşona aktif qatьşьvhəm tərlə jəməqətselek burьstarьn ytəv menən bergə barьrqa tejeşle. Barь tik oşo jul menən genə partejəgə jaŋь ingən iptəştərđən aqьl həm aldьnqь aktivistь tьvđьrьrqa məmkin.

Bыl məs'ələ barь tik kyltprup tar tarafьnan qьna xəl iteleve məmkin tygel. Partejə eşeneŋ bətə qalqan ucaskalarь la bыl məs'ələne xəl itev eşendə eşlərgə tejeştər.

zalьq eşselərə kəŋəşməhendəge telmərendə qujьlqan kevek kytərergələ məmkin bit. Beđđeŋ eş oşolaj tədələrgə tejeşle: məъələn, uravinlufka məs'ələlərə marksizemdьŋ təp palazinejə—lərə menən, bыl turala Linin həjləgən hyđđər menən, kysev daverenen təp prinsiptərə menən bajləp ytkərelhendər.

Jəki savit savđahьn alqa jebərev, eş xaqьndaqь uravnilufka menən kərəşev həm kalxuzsьlar xeđmətən tylev məs'ələləren alajьq. Bыl məs'ələlərđe şulaj uq tənni satsejalizemdьŋ təp palazinejalarь menən, satsejalizemde vaq burьъvazejə həm mişşandarsa anlavđь tənqit menən bajləp ytkərergə məmkin. Bətə bыl məs'ələlər-şatsejalizem tejyrejəheneŋ iŋ əhəmejətle jaqtarьna həm şunьŋ menən bergə xəđer salxuzqa ingən kerəъtejən esən, uravnilukanьŋ zararьn aŋlamaqan eşselər esən đur əhəmejəte bulqan məs'ələlərgə qaqьlqan prinsipejal məs'ələlər.

Beđđeŋ praktik eşebeđđeŋ hər ber adьmь, Yđək Kəmitətteŋ hər ber qararь marksizemdьŋ iŋ əhəmejətle prinsepejal məs'ələlərə menən bajləp ytkərelələr. Məъələn Yđək Kəmitətteŋ kammunal xuzalьq turahьndaqь qararьn, qala menən avьl arahьnda qь qarşьlьqtь betərev məs'ələhen alьqьđ. Məsələneŋ bыl prinsipejal jaqьn məъələn, satsejalizemsa pradukta almaşьvqa kysevđə savit savđahь kərəkle baъqьъ bulqanьlqьn beđ kyrhətmajbeđ. Bыn da eşləv esən đur majđan bar.

seltəren ojoştorov julьndaqь eşevəđđe avьlqa nisbətən beđ taqь la qьrqьvraq qujьrqa tejeşleveđ. Kysmə məktəptərđe jaŋьnan ajaqqa baъtьrьrqa kərək. Beđđəgəməqlymattərgə qaraqanda ul məktəptər (qajhь ber jerđərđə ulardь gruppa tip atajđar) han jaqьnan jaqşь uq ađəjgəndər. Şul uq vaqqьtta qajhь ber ojoşmalar məъələn, Məskəv, Linigrat ojoşmalarь) avьlqa prapaganda gruppalarьn jebərevđe đavam itələr. Bыl bik kərək eş.

Prapagandistar həm daklatsьlar jeteşterev jəhətenən beđ qьъqa sruklь kurьstar ojoştorov praktikahьn julqa qujьrqa tejeşleveđ. Aktif tьnan eşləv sistimь taqь la hьqьlmalьraq bulьrqa tejeşle. Kammunistar akadejmejəheneŋ bylektərə kyp kenə qalalar đa bar. Ninə huŋ məъələn təbəktə 3—4 keşe aktivistarđь alьp đur prinsipejal məs'ələlərđe elektən tədəlgən pragram bujьnsa ььqьtьp əjrənev esən kamakdimejəneŋ şul bylektərenə ber biş kəngə jebərməъkə. B ь q a bik qьđьqhьnьp qarajđar. Ip. Pustьşьf Liningaratta təbək sikritarđarьn ike—dyrt kəngə jьjьp ulurqa dejalliktika matirejalizemь bujьnsa daklattar jahaqanlьqьn yđ daklatanda kyrhətep ytte. Partejanьŋ avьldaqь ojoşmaları [illegible] xəđerge vaqьtta julqa qujьrqa tejeş.

QATЬN-QЬĐĐARĐЬŊ UQЬVЬ, DILIGATKALAR JЬJЬLЬŞ TARЬ TURAHЬNDA BER NI SƏ HYĐ ƏJTERGƏ TEJEŞLEMEN. Bыl eş hynde, [illegible] Xəđerge vaqьtta beđđen kalxuzdarđa bik kyp qatьn—qьđđar bar. [illegible] beđ his şikheđ fajđalanьrqa tejeşleveđ. Məskəv əlkəhendəge kalxuzdarđь tikşerev məq'ymattare ulardьŋ qajhь berđərendə kalxuz rəisenən başlap avьl səvite rəisenə tiklem bətə aktif tьŋ qatьn—qьđđarđan torqanlьqьn kyrhətələr. Ular bətəhe lə bыl eştərgə diligatkalar jьjьlьştarь tarafьnan yrlətelgəndər. Patьn—qьđđar aktifьn əđerləv həm yrlətevđeŋ iŋ əhəmejətle furmalarьnan berehe bulqan diligatkalar jьjьlьştarьn beđ jaŋьnan ajaqqa baъtьrьrqa həm alqa jebərergə tejeşbeđ.

kankrit apiratif jetəkselek esən

Kyltprup hьđьqь bujьnsa, bigerək tə partejələ uqьv hьđьqь bujьnsa beđđə bыl eş bik nasar tora əle. Partejələ uqьv seltəren qajđa həm nindəj furmala alqa jebərev, kypme prapagandistar jeteşterev turahьnda kyp vaqьtta beđđeŋ his ber planđarьbьđ bulmaj. Bыnda partejənьŋ ajьrьm ojoşmalarьna kankrit zadanejalar birergə həm tejeşle handarьn kyrhətergə kərək. Partejə prapagandahьn kiŋ julqa qujьv eşeneŋ aььq apiratif planьn tədergə həm unь partejə kəmitəttəreneŋ bojora həm plinumdarь arqьlь ytkərergə kərək, ulaj bulmaqanda beđđeŋ bətə eşebeđ samatyk menən barasaq həm unь kantraliravajt itev məmkin bulmajasaq. Eşkə hər vaqьt jynələş birep tororqa kərək. Bыn daj apiratiflьq beđđə juq əle. Ə ul beđđeŋ eşebeđđə iŋ əhəmejətle məldərđeŋ berehe bulьr qa tejeşle.

.

Partejə prapagandahь seltəre hər vaqьtta partejənьŋ bajavaj burьstarьn ytap kilde. Ul partejənьŋ giniralnaj julьn haqlav pusьnda torđo həm tora. Ul ike fruntqa: təp qurqьnьs bulqan uŋ appartunizemqa, həm „hul" tajpьlьşqa qarьşь kərəşkə jalpь nь qorallandьra. Partejə prapagandahьnьŋ bыl ryle xəđerge vaqьtta la đur əhəmejət qađanə. Partejə PRAPAGANDAHЬ SELTƏRE KAMMUNISTARĐЬ PARTEJƏNЬŊ GINIRALNAJ JULЬN AKTIF YTKƏREVSELƏR ITEP TƏRBEJƏLƏRGƏ TEJEŞLE.

Xəđer, jaŋь kadьrđarđь balşeviktarsa tərbəjəlav, ulardь satsejalizem esən aktif kərəşkə ьlьqtьrьv burьsь torqan vaqьtta, partejə prapagandahь sistimь yđ eşen jaŋьsa qororqa həm partejə zađьnejalarьn maqtavlь raveştə ytərgə tejeşle.

PARTEJƏLƏ UQЬV SELTƏREN KAMЬLIKTAVAJT ITEV HƏM EŞ MITЬTTARЬ

Bыnda kyp kenə jeteşhedlektər bulьvьn kyrhətergə tura kilə. Təp jeteşhedlektərđeŋ berehe partejələ uqьv seltəren nasar kampliktavajt itevđə həm unьŋ tejeşle dərəzələ hьqьlmalь bulmavьnan qibarat. Bыl turala beđ elektə həjlənek həm ul jeteşhedlek bəgəngə kəndə lə bar.

Huŋqь vaqьtta beđ partejənьŋ Məskəv kəmitəte menən bergə, urьndardaqь uqьvь eştəren tikşьrьpek, partejənьŋ pridperejətejələrdəge kandidattarь menən həjləştek. Eşselər partejələ uqьv məktəbeneŋ sastafь bik sьbar bulqanьlqtan uqьvdar alqa barmaqanlьqьn həjləjdər.

Beđđə partejələ uqьv eşen diftirinsejələşterev juq, eşselər đeŋ tərle qatlamdarьna patxuitь diftirinsьjələşterev juq. Tərle qatlam eşselərgə ber yk nəməne şablun, menən aire almaqanlь qьbьđ aььq kyrenep tora, 9 jьl lьq məktəpte bətergən kamsamulqa la, pridperejətejələ 20 jьl eşləgən qart eşselərgə lə, avьldan kyptən tygel kilgən jaŋь eşselərgə lə beđ ber yk nəmene birə almajbьđ.

Beđđə jьş qьna bыlaj bula: uqəv seltərenə jaŋь ьlьqtьrьlqan, ədəbiege kyp bulmaqan keşene tovdə yk „aktif milid" menən eşlərgə ultьrtalar. Uqa kitap birələ., bittəren hanap kyr hətələr, şunьŋ menən bergə bыl iptəşteŋ əđerlege nindəj dərəsələ bulqanlьqьn, birgən zadan jənь ydləştərə alьmь, juqmь ikənlegen his iъəpkə almajdar, His ber vaqьttaşistimlь raveştə uqьmaqan qart eşselərgə bыl n ə m ə n e j e t e đ raveş ydləştərev avьr bulqanlьqь hər kemgə aььq kyrenep tora. Əđ baъj—jađa belgən eşse qatьnqьđđar da bыl eşte ytəj almaj. Bыnda tьŋlavsьlarđь aььq iъəpkə alьrqa kərək. Uqa jarđam itərgə kərək. Uqьvsь iptəşkə teşenə almaqanьn aŋlatьp birergə, unьŋ menən əŋgəmə ytkərergə, uqa jarđam itergə kərək. Bыl eştər beđđə eşlənə tip, ykeneskə qarьşь beđ maqtana almajbьđ.

Partejə uqьv eşendə hьqьlmalьlьq həm tərlələk bulьrьrqa tejeşle. Xəđer beđđə tərle uqьv furmalarь bar, ber kənlek məktəptər aqьmdaqь səjəsej tyŋərəktəre, kandidattarđьŋ məktəptəre marksizem lininizem tyŋərəktəre h. b. Ləkin eşteŋ nigeđe partejələ uqьvđьŋ nindəj bulha la furmahьna ьlьqtьrьla torqan eşselərđeŋ sastafьn iъəpkə alьvđan qibarət.

Seltərđe kampliktavajt itkən vaqьtta bətə kandidattarđьŋ ber yk məktəpkə qujьlmavđarьna iqtibar birergə kərək. Partejə prgramьn bildələ minimum əjrənev, partejə səjəsəteneŋ təp prinsiptəren ydləşterev bətə kandidattar esən məzbyri raveştə qujьlьrqa tejeşle. Ləkin bыl nəmələrđe nisek birev turahьnda ujlarqa kərək. Bətə kandidattarđь la ber yk pragram menən uqьtьrqa jaramaj, Bыnda kandidattarđьŋ qart balşeviktar menən əŋgəmələren kandidattarđьŋ ike ajьlьq məktəptəren tyŋərəktərə ytkərergə kərək.

Huŋqь vaqьtta partejənьŋ ajьrьm ojoşmalarьnda ber kənlək məktəptər furmahь jaqşь uq nьq taraldь. Ulardьŋ əhəmejəte partejə aldьnda torqan təp məs.ələlərđe qьъqa sruk esendə əjrənev məmkinlegen birevđərenən qibarat. Ləkin bыndaj qьъqa sruklь furma menən bьn, zidi uqьvdь almaştьrmaъqa kərək. Ə əndaj bыtьbьs ajьrьm iptəştərđə buldь. KANDIDATTARĐЬ UQЬTЬV UL BIK MƏHIM EŞ. BEĐĐEN PARTEJƏNEŊ PRAGRAMЬ HƏM SƏJƏSƏTENEŊ NIGEĐEN TƏRƏN ITEP NЬQ AŊLAV EŞE ЋGƏN HYĐ.

Partejəgə eşselər sinfьnьŋ həm kalxuzsьlarđьŋ iŋ jaqşь ilimintlarь udarniktarь inələr bььn kammunis bulьv beđđeŋ partejəneŋ aktif aqzalarь bulьv esən kyp eşlərgə kərəklege turahьnda qь məs'ələne xəđer ular aldьna turanan tura qujьrqa kərək. Bыl turala aŋlatьv həm prapaganda beđđə juq əle, Beđđə bik qađi raveştə genə partejəgə inergə saqьrьlar, qajhь ber vaqьttarđa uqьrqa kərəklegenđə əjtep qujalar. Ləkin bыl uqьvđьŋ aььnlap kərək bulьvь unьŋ şarttarь turahьnda həjləmajdər. Ə iŋ kərəge вьna oşo.

Partejələ uqьvđьŋ ajьşь

Ikense jeteşhedlek—partejələ uqьvđьŋ ajьşь jomoşaq bulьvđan qibarət. Huŋqь vaqьtta praktikala partejələ uqьvđьŋ tejyrejə dərəzəhe jaqşь uq təşkənlegen beđ əjtergə məzbyr—beđ. Məktəptərđeŋ kyvehendə beđđeŋ pragramdarьbьđ şulaj itep birelələr ki, aqьmdaqь timalar turahьnda nindəjđer həjləşevđər kilep sьqa, ə lininizemdьŋ nigeđđəre həm prinsiptəre menən tanьştьrьv kilep sьqmaj. Beđđeŋ partejə məktəp tərebeđ esən təp qurqьnьs nəmənən qibarat nuŋ. Bыl turala Yđək Kəmitətten kyp kenə qararđarь bar. Tejyrejə həm praktika arahьnda nьq bajlənəş bulmaqan vaqьtta ььn Lininizem həm marksizem bulmaqalьqьn beđ bik jaqşь beləbeđ. Bыl dejem palazinejənьŋ his şikheđ partejələ uqьv seltəre esən də đur əhəmejəte bar. Şuqa kyrə eşte şulaj itep qujьrqa kərək ki, hər ber partejə məktəbe praktik kərəş, praktik tədələş burьstarь menən nьq bəjləngən bulhьn.

Beđđen kyp urьndarđa partejə məktəptərə pridperjətejə eşeneŋ praktik məs'ələləren prinsipejal tejyrejə juqarьlьqьna kytərməj aqьmdaqь eştər (xatta aqьmdaqь səjəsəttə tygel) menən şoqollənələr. Ə xəđerge vaqьtta tejyrejə menən praktikanьn arahьnda nьq bəjlənəştən bulьvь yđenən yđe talap itelə.

Məъələn, uravnilufka məs'ələləren alajьq. Ulardьtar diləclek menən traktavajt itergə, tejyrejə jəhətenən austrak raveştə qujьrqa məmkin, ləkin şul uq məs'ələlərđe Markьs yđenen „Gadskej programmahьna kritika „tigən kitaььnda qujqan juqarьlaqq la, ip. Stalinden xu-

partejə uqьvьn tixnik uqьv menən butamaьqa

Hyđ tixnikəgə eja bulьv turahьnda barqanda beđđə jьşqьna partejələ uqьv seltəre yđe nigeđđə bətərelə. Bыndaj vaqiqalarđь kyp kenə kyrhətergə məmkin.

Partejələ uqьv seltərenə tixnikəne tađa kejənsə inderev jaqşьlьq kiltermegənlegen tura-nan tura əjtigə kərək. Bыl ьtьlьş axьrqь iъəptə şuqa kilterep sьqara ki, tixnik uqьv đa qalmaj, partejələ uqьv seltərelə bətə. Uqьvđьŋ bыl ike tərən butav his jaramaj.

Tixnik uqьvđьŋ siktən tьş đur əhəmejəte bar. Xəđer beđđə partejə kəmitəttəreneŋ sastafьnda berense tapqьr bularaq tixnik prapaganda siktьrđarь ojoştoroldo. Bыl xəl Yđək Kəmitətteŋ tixnik prapagandaqa nindəj đur əhəmejət birgənlegen kyrhətə, ləkin bыl bətenləj ikense mə'ələ. Beđ partejələ uqьvđь partejənьŋ jaŋь aqzalarьn tərəjələv burьsь, marksizem-lininizem tejyrejəhen inderev jaqьnan qujьrqa tejeşleveđ.

Bы bursts prajьzvudtьva məs'ələlərenə, pridprijətejələ xed-[illegible] Juq, məmkin tygel. [illegible]

Partejələ uqьv seltəre prajьzvudstvanan təp məs'ələlərə menən bajlanьşta bulьrqa, prajьzvudstva məs'ələləre [illegible] tejeşle, ləkin tixnik uqьv—ul yđenə alьp [illegible]

Avьlda partejə tər bejəhe birev

Partejə esə qalaqa qaraqanda avьlda bigerək tə qьv [illegible] Bыnьŋ səbəbe partejənьŋ qalala bulqan kvalifikatsejəlь aktif, prapagandistar kev vek [illegible] avьlda bulmavьnan kilep sьqa, Partejələ uqьv-

ARQAJAŞ TƏBƏGENDƏ.

PARTEJƏ UQЬVDARЬNЬŊ JƏJGE JOMOQAqЬ

QЬŞQЬ UQЬVDARQA NЬQLЬ ƏDER LEKTE TALAP ITƏ

Arqajaş təbəgendə вьjьlqь jəjge partejə uqьvdarь sikhed nasar xəldə ytte. Hər juq. Kyltpurp partejə uqьvdarь turahьnda məs'ələlər ,qujьp qaraba la, ajьrьm məs'yl eşselər tarafьnan вьqa narьq birep jetkerelməne-[illegible] 13 nse sintaberdən kyltprup eşselere həm prapagandistarьn kəŋəş-[illegible]

Təbək yđəgendə ejyl—avqьs ajdarьnda ike ajlьq prapagandistar kursь ytkərelevenən başqa ber nəmə eşlənməgən. Bыl kursta barьhьq 28 keşe (ulardan 16 [illegible]) uqьp [illegible]

Ajьnqan ihap menən partejə [illegible] Arqajaş təbəgendə 31 urьnda [illegible] 943 keşe. 37 urьndaqь kurs [illegible] 5 partejə [illegible] təbəgendən 75 [illegible] 20, kiske [illegible] nən 27,3 [illegible] 60, ra-[illegible] sittən [illegible] 30 keşe [illegible] BARLЬQЬ PARTEJƏ UQЬVDARЬ ARQЬLЬ 2022 KEŞE YTKƏRELERGƏ TEJEŞ.

[illegible] tьŋlavsь 2022 keşenen 594 he kammunistar. [illegible] la eşe [illegible] Qatьn—qьđđardan 74 kammunis. 125 kamsamul, 340 partejahedđar [illegible] təşkil itə

Partejə uqьvdarьn arqьlь ytar-[illegible] partejəhəđ [illegible] uqьvđa-[illegible] ytev esən [illegible] birep. [illegible] tьvđьrьv [illegible]

Guzinski, Kyznitski, M. Qa-[illegible] jəjkaləren [illegible] partejə uqьvdarь başlanqan [illegible] partejə uqьvdarьna jetək-[illegible] bildelanep bətkən, ləkin qajhь ber məs'yl eşselər tarafьnan jetəkselərgə qarşьlьq jasala. Məъələn, Əliş, Bajramqol avьldarьndaqь ¦ jetəkselər avьl səvite rəise bulqanьlьqtan ularqa heđ ul eşte alьp bara almaъ hьqьđ, bar qajtьp kitegeđ„ tip təbək başqarma rəise kəŋəşməgə kilgən iptəştərđe qajtьp kitergə quşa. Bыl avьldarđa bыlar đan başqa jetəkselek iterlek keşelər juq. Partejə uqьvđarь bьn daj qaraşta bulqanda bыjьlda uqьvđar heđemtəheđ ytəsək.

Partejə uqьvđarьna jetərlek raveştə alegə tiklem kitaptar, kərək nəmələr əđerlənep bətməgən. Bыna bыlarđa partejə uqьvđarьn kiŋ raveştə jəjep jebərergə đur uŋьjhьđlьqtar tьvđьralar Seltərđər tədələp bətharə bыqa tiklem bergenə jəcəjkələ lə satsejalizem jarьşь dugьvьrđarь tədəlməgən həm sittən torop yđenən—yđe uqьvsьlarđь eştən buşatьvqa totonolmaqan Bыna bыl jeteşhedlektərđe tiđ arala bətərəməgəndə eştə kiŋ raveştə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq tьvđьr maqanda uqьvđarđьv taqьla nətizəheđ bulьvь, jartь julda tuqьrap qalьvь məmkin, oşonoŋ esən bыl julda xəđərđən yk narьq birep jetkermavsələr menən qьrqa kərəş ojoştororqa kərək.

Kilemski

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ ALDЬNQЬLAR BVLƏKLƏNDELƏR

MƏSKƏV, 20. Xlip malsьlьq sintьrь ergəhendəge Igen əđerləv bujьnsa byləkləv yđək ştabь igen əđerlav həm kəđgə kantraktatsejə jьllьq planьn vaqьtьnan alda tultьrьv esən Qьrьm ASSR hьn 8 meŋ hum menən byləklane. Şulajuq Qrьm xlip malsьlьq sajuzь apparatьŋdaqь bajtaq eşselərđe udarnьj eştəre esən ajlьq salunejalarь samahьnda byləklərgə qarar itte Ştap şulajuq Azərəejəandь jьllьq plandь 104 pratsintqa tultьrqanь esən 5 meŋ hum menən byləklərgə qarar itte.

Xəkumət qararь jalpьqa!

HAL AQЬĐЬV EŞEN BELGESTƏRƏ MENƏN TƏ'MIN ITEVĐE, TIĐLƏTERG

Splaf mətəxəssis tərenhal aqьđьv eşenə tartьv turahьnda.

(Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarejəte qararь).

Xəđerge mamintta aqas aqьđьv eşendə eşləvse mətəxəssistərđeŋ əđ bulьvьn, eşteŋ kyвəjeven həm şulaj uq satsejalizem tədeleşe talaвьn qaplav esən aqas matirejaldarьn əđerləv pragrammahьnьŋ kiŋəjtelevən iqtibarqa alьp, aqas aqьđьv eşeŋ mətəxəssisttər menən tə'min itev esən Başqortostan xeđmət Xalq Kamisarejəte qarar itə:

1) Elek hal aqьđьv, hal ođatьv həm başqa splaf eşendəeşləptə, xəđerge kəndə yđ spitsejəlistlege bujьnsa eşləməvse spitsejəlistərđe bыl qarar iqlan itelgəndən alьp 10 kən vaqьt esendə qa'ala bulqandarđь qala xeđmət bylegenə, təbəktərđə bulqan spitselalistərđe təbək xeđmət inspikterenə kilep iъəpkə inargə məzbyr itergə;

Əgerđə splaf mətəxəssistəre torqan urьn təbəky đəgenə alьъ bulьp, unьŋ yđenə kilep iъəpkə inergə qьjьn bulqan xəldə, ycrizdinejə həm pridprijətejə jetəkselərə 10 kən vaqьt esendə yđđərendə eşləgən splaf mətəxətəssistəreneŋ isem familejələren kyrhətkən isemlek həm şulaj uq (qararđьŋ ikense punkьtьna movafiq bulqan spitsejəlistərđe jebərergə) şulaj uq unda splaf bujьnsa bulqan spitsejəlislьqtarьn, stazadarьn, huŋqь vaqьtta splaf eşendə nindəj eş başqarьvđarьn həm xəđerge kəndə nindəj urьnda eşlavđəren, torqan ədiristəren kyrhətep xəвər itevđe məzbyr itərgə.

Iъkərmə: Əgər urьndarđa bыndaj spitsejəlistər bulьp ta huŋqь kəndərđə ber urьnda la eşləməvselər həm təbəktən jьraq jəşəvselər luqarьla kyrhətelgən furma bujьnsa 10 kən vaqьt esendə buşta arqьrь təbək inspiktьrqa xəвər itergə tejeştər.

2) Iъəpkə alьnьvsьlar hanьn bыl hьđьqta spitsejəlistlьq beleme bulqan həm şulaj uq ber jьldan da kəm tygel şul hьđьqtan praktik stazь bulqandar inələr:—Aqas aqьđьv tixnik inzinirđarь həm miliarat tixniktarь, splaf ycəska idara itevselər, splaf bujьnsa bulqan ycrizdinejə həm pridprijətejələrđə jetəkselek itevselar, aqas pristinderendə mədir bulьp eşləvse eşselər.

3) Huŋqь es jьlda hal aqьđьv eşendə eşləmajnsə ikense hьđьq bujьnsa jaŋь kavalifikatsejə alьvsьlar iъəpkə inev eşenə saqьrьlmajđar.

4) Iъəpkə ingən splaf spitsejəlitəre t u r a h ь n d a bulqan isemlekte 10 kən vaqьt esendə Narkamtьrutqa həm jaqьndaqь lispramxuzqa tapşьrьv burьsь təвək xeđmət inspikterdare əъtenə jəkmatelə.

Juz—Ural lis iъəpkə alьnqan splaf spitsejəlisttəren ulardьŋ hənərđərenə qarap eşkə tarta başlaj.

5) SIK həm SSSR Safnarkum qararь bujьnsa (1627 nse jьl 9 nsь dikəвerđəge) belgestərđe torqan urьnьnan ikense eşkə alьvqa kitkən rasxutь Juz-Ural lis tylərgə tejeş.

6) Ucrizdinejə həm pridprijətejə jetəkselərenə yđđərendə bulqan splaf spitsejəlisttəren iъəpkə inev esən jebərevđe həm Juz—Ural lis horavь barqas es kən esendə splaf spitsejəlisttəren eştən qotqarov mas'yl:jəten jəkmatergə.

7) Xeđmət inispiktьrđarna bыl turalaqь qararđьŋ ytələşe həm qararđa kyrhətelgən 2-punkttьŋ kyrhəteve bujьnsa splaf eşseləreneŋ iъəveŋ alьv burьsьn jəkmətergə Iъəpkalьv eşe bətkəndən huŋ isemlekte 2 kən vaqьt esendə Narkamtrutqa tapşьrьrqa. Bыl qararđьŋ ytələşe, barьşьn prafsajuzdar tarafьnan tədelgən brigada arqьrь kəđətə barьrqa.

8—Bыl qarar ajqanlь elek şul splaf hьđьqьnda eşləptə iъəpkə kilep inməvselər zakun bujьnsa javapqa tartьlasaq. Həm şulaj uq peridperejəteja həm ucirizdinejə jetəkselərə şul uq linejə lə eşləgən spitsejəlistar bula toropta ulardьŋ isemlegen jeвərməgən maldə atminstьratif məsylejət jəkməjđər. Bыl qarar gəzittə iqlan itelgən kəndən alьp qəməldə iъəplənə.

Başqortostan xeđmət xalq kamisarejatь: SISUJЬF

HЬNЬLЬŞ JAHARQA!

Hal aqьđьv eşendə hьnьlьşь juq, eş yđ aqьmь menənbar

Juz—Ura Lis birgən məqlymətkə kyrə, hal aqьđьv planь oşo jьldьŋ 15—nse sintəвerenə tiklem 92,5 pr, qa ə, aqьđьlqan aqastarđь tejeşle urьnьna letkerev plaaь 83,7 pr, qa qьna ytəlgən.

Juz—Ural—Lis qaramaqьnda qь Lispramxuzdar đьŋ plandarьnьŋ ytələşenə kilgəndə eş bыlaj tora: Bilərət lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planьn 15 nse sintəвerpə 100 pr, qa aqьđьlqan aqastarđь urenьna jetkerьv plьnьn 100 pr, qa Stərle Lis pramxuzь aqьđьv planьn 66 pr, qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkьrev planьn 100 pr, qa. Krasna Yъimkə aqьđьv planьn 99 pr, qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 68,9 pr, qa Uzan Lispramxuzь aqьđьv planьn 80 pr, qa, aqьđьlqan aqasturđь urьnьna jetkerev planьn 78 pr, qa, Qara idel Lispramxuzь aqьđьv planьn 98,9 pr, qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev pьnьa 90,9 pr, qa Jьlajьr Lispramxuzь aqьđьv planьn 82,3 pr qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr, qa, Tanьq aqьđьv planьn 97,7 pr, qa. aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerəv planьn 83, pr, qa, Ləməz Lispramxuz aqьđьv planьn 87,6 pr qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 98,7 pr. qa ytənelar başqa 3 urьndan məqlymət juq.

Yrđə kyrhətelgən handar V. K. P. (b) əlkə kəmitəteneŋ 2-sintəвerđə sьqarqan qararьnan huŋda hal aqьđьv eşendə hьnьlьş bulmavđь bыl məhim eş tirəhenə bыqa tiklem kərək tiklem jəməqətselek fikere tuplanmavьn aььq kyrhətə.

Hal aqьđьv eşenə bыl raveşle halqьn qaravqa his Kileşəp qaraj almav menən bergə, bыl turala bulqan apkum qararьn ytəygə halqьn qaravsьlarqa, partejə prafsajuz hьđьqь bujьnsa sara kyreleven horap qalabьđ

ISXAQ.

SAJUZ „LISDRAF" APKUM QARARЬN YTƏVĐƏ JOMOŞAQ EŞ KYRƏ

2—nse sintəвerđə VKP(в)ьnьŋ Başqortostan Əlkə Kəmitəte hal aqьđьv həm aqas əđerləv đəge ədəkləktərđe bətərev esən yđeneŋ məhim qararьn sьqarđь.

Bыl qararđa hal aqьđьv planьn ytərgə massanь mabelizavajt itev. həm ədəkləktərđe bətərəvđə jarđam itevgə quşьlьp, baş prafsavit esən ajьrьm punkьt sьqarьlaqan. Unda kyrhətetgənsə, prafsavit Juz—Ural Lisqa aqas əđerlav həm hal aqьđьv eştərendəge ədəkləktərđə bətərəvđə praktik jarđam itergə tejeş. Xəđer qəmələj eştə apkum diriktivahьnьŋ ytələşenə kilgəndə eş bыlaj tora: Başpraf səvit jaŋьndaqь sajuz lisdraf hal aqьđьvdaqь həm aqas əđerləvđəge ədəkləktərđe bətərev esən urьndarqa 3 kenə vəkil jebərev menən siklənqən. Jebərelgən vəkildərđeŋ ədəkləktərđe bətərev esən eşləngən praktik eştəre turahьnda sajuz „lis driftəne" ber tərlələ məqlymət juq. Sajuz „lis drif" byləktəre bulqan: Narlь, gran həm taвьn aqas əđerlav həm halaqьđьv punkьttarьnda aŋ—belem eştəre julqa qujьlmaqan. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq xərəkəte massavaj təъ ala almaqan.

2—nse sintəвerđə sьqarьlqan YRP(в) neŋəlkə kəmitəte qararь bojomqa atqarьlmaj. Ədəkləktərđe bətərev julьnda praktik eştər juq.

Bəgendən alьp urьndarqa vəkildər jeвərevmenə genə siklənməjensə jebərgən vəkildərđe oşo eştə hьnьlьşjahaqansa nьqьlь partejə kantryle aъtьnda eşləvđe đəvəm ittererge, şulaj uq bətə jəməqətselekte hal aqьđьv həm aqas əđerləvđə bulqan ədəkləktərđe bətərev esən mabilizavajt itergə kərək. Şulaj uk kən da beđ ileвeđđə tədelgən jatqan giganttar tədev eşendə jarđam kyrhətkən həm oşo eştə вьndan da yđeveđ qatnaşqan bulьrbьđ.

Brigada aqzahь: QƏLEJEF.

„SSSR EŞSELƏR SЬNЬFЬ YĎENEŊ PRAJЬZVUDSTVA—TIXNIK INTILIGINTSEJƏHEN BULDЬRЬRQA TEJEŞ"(STALIN)

KADЬRĎAR ƏĎERLƏVĎƏ: UCUT, PLAN, KANTRYL JUQ

BAŞNARKAMZIMDЬŊ, BAŞKALXUZSAJUZDЬŊ KADЬRDAR BYLEGE

AVЬL XUzALЬQЬ KADЬRĎARЬ ƏĎERLƏV JULЬNDA TYGELGƏN KƟS, TOTOLQAN AQSA, YTKƏRELGƏN VAQЬTTARĎЬ ƏRƏMGƏ JEВƏRGƏN ƟSƟN SƏVIT JƏMƏQƏTSELEGE ALDЬNDA JAVAP BIRHEN

Ɵfə avьl xuzalьqь institutь

Вьl institut təp ike fakultitqa: igenselek, ma'sьlьq fakultittarьna вylenep, ular yďdəre taqь вer nisə gruppaqa вylenələr. Вьltьr kəď I nse kurьsqa 100, jadqь prejumda 50 uqьvsь alьnqaine Oşo kəndə uqьvsьlardьŋ milli sastafь вьlaj tora: вaşqorttar—27 pr. tatardar-20pr, вaşqalar 53 pr.

Ləkin вьjьlqь prjum вik nasar jaqьnan 100 uqьvsь alьnьrqa tejeş вulhala, 115 qariza qaralьp, вaşqorttardan nej вarь 7 keşe genə alьndь. Təвəkətər, вaşqorttarqa tip вirelgən razvirskanь вaşqalar iвəвenə fajdalanalar. xələnki safxuz eşselərə arahьnda вaşqorttardь вajtaq taвьp вulьr ine. Вьna вьl julda вətə uqьvsьlardьŋ kəmendə 80 pr. вaşqorttardan itev esən kərəşergə kərək,

A. x. raвfaqь

Suluq institut janьnda 3 jьllьq a-x raвfaqь davam itə, вьnьŋ maqsatь a-x institutьna inə alьrlьq keşelər jeteşterev. Вьltьr I nse kurьsta 25, II k—ta 34, IV k—ta 28 keşe uqьnь. Вьjьl kəď вətəhe 279 keşe alьnьp, şulardan: вaşqorttar 94, tatardar 58, urьвtar 65 keşe вulьp, qalqanь вaşqa vaq milattər. Milli sastaf qənəqətlənerlek вulqan hьmaq, satsejal jaqtan da kypselek вatraktar, safxuz eşselərə həm kalxuzsьlar.

A)x raвfaqьna inev esəndə aldan əderlek saralarь kyrelə. Məвələn, вьltьr institutьŋ şifь вulqan Arьвlan avьlьnda (Şişmət.) вatrak, kalxuzsьlar esən 6 ajlьq kurьs ytkərelep, kurьstь təmamlavsьlar a)x raвfaqьna alьnьrqa вuldь. Şulaj uq вьjьl jaď "8 nse mart„ kənə ajqanlь, şul uq isemdə вer jьllьq kurьs asьlьp gel qatьn—qьďdardan qьna uqьvsьlar alьndь' Вьlar вьjьl qьş uqьp sьqhalar aldaqь April ajь вaştarьnda institutqa alьnasaqtar. Şulaj itep xəderge kəndə 8 pr. qьna təşkil itkən qatьn—qьď uqьvsьlar sastafь kiləsəktə şaqtaj artasaq, 30 pr. qatьn—qьďdan luzьngьhьn вojomlaştьrьv mөmkin вulasaq.

Sittən torop uqьtьv eştəre

Oşo uq inistitut janьnda, avьl xuzalьqь вelemen sittən torop uqьtьv Yďək Institutьnьŋ fillalь asьldь. Вьnan maqsat avьl xuzalьqь eşseləren eşenən ajьrmajьnsa torop kvalifikatsejahьn kytərev. Вьnь puştь jeregən hər вer urьnda (safxuz kalxuzdarda) ojoştororqa вula.

Sittən torop uqьv вer nisə tərďə 1) a x vuzь pragrammahьnda es jьllьq вulьp terle kvalifikatsejələ juqarь вelemle a x eşselərə jeteştərə; 2) a x tixnikumь pragrammahьnda вulьp uqьv mətdəte 2 jarьm jьl, urta kvalifikatsejələ вelgestər jeteştərə; 3) вrigadirdar mastirdar kurьsь вer jьllьq вьnьŋ eвtənə 4) 9 ajlьq kurьs вulьp kvalifikatsejale a x eşselərə jeteştərə.

Вьlarqa вətəhe 1,200 keşe alьnьrqa вulьp əlegə tiklem nej вarь 150 uqьvsь qaвul itelgən. Вьlar uqьj вaşlanьlar inde. Kyrəheŋ вьl kurьstarqa virвuфka eşe вik nasar вara (10 pr. samahь qьna ytəlgən)

Вьnьŋ səвəвe вerďan oşo eşkə jetəkselek itergə tejeşle ojoşmalar (вaşkalxuzsajuz Вaşsajuz kupxlipzivsajuz h в) yď eвtərenə teşkən matdi jarďamdь вirməj hudьp kilevdəre вulha iken senən virвuфka eşenə əhəmejət вirelməv ine. Вьl julda huŋqь vaqьttarda qьna saralar kyrelə вaşlandь.

Şunьŋ eвtənə uqьmlьq əderləv eşe lə вik qьďqanьs xəldə вaşqort telendə uqьmlьqtar əder tygel, 10 taвaqь вaj nəşer tarafьnan вaвьlqan вulha la taqь 10 taвaqь əle jadьlьp вetməgən. Tatar telendəge uqьmlьqtar Tatarstandan aldьrьlasaq urьв telendə вar.

Huŋqь hyď.

A-x institutьnьŋ uqьşlь jaqь şul вətə fəndər esəndə вik jaqşь pidaguk prafissьrdar kiltereide. Ular вaşqortostanda əlkən qilmi kes вulьp toralar. Unan huŋ institutьŋ oşo kəndə вik dur ketepxanahь вulьp вьnda 20 meŋdən artьq dəres kitaptarь вar. Şulaj uq studinttar terle tyŋərəktərgə вylenep qilmi eş alьp вaralar, jəj kəndərə praktikaqa jerəjdər.

Ləkin jeteşheď jaqtarďa вar: milli sastaf qənəqətlənerlek tygel. Studinttar torlaq menən tə'min itelep jetməgən. Kaвinittar jeteş tygel. A x вeleme вujьnsa вaşqort telendə uqьmlьqtar juq. Kərək uqьvsьlar kərək pidaguk prafissьr pirsanaldarь arahьnda вulhьn asizlickə hidelə. uqьv pragrammahьn Marksizem lininizem mitadalugejəne nigeďendə qajtanan eşləv Kandьratejef cajanьfsьlьqtardьŋ jeďen asьp fənde satsejalizem tedeləşenə xeďmət itterev esən qьrqa вoroloş jahaьrqa tejeş.

Ə. ƏXMƏTEF.

MILfKA A-X TIXNIKUMЬ JAQŞЬRA

Вьl tixnikumdьŋ təp maqsatь avьl xuzalьqь esən urta məqlymatle вelgestar, вigerəktə jerle xalьq вelgestərə jeteşterev вulhala, вьqa tiklem ular вik aď han təşkil ittelər. Tik huŋqь jьldardaqьna вьl julda hьnlьş вulьp, oşo kəndə uqьqan 190 uqьvsьnan 53 вaşqorttar, 45 tatardar, 92 urьв, sьvaş, mari h.в. satsejal sьqьştarь jaqьnan вьlaj вylenələr: eşselar—48, вatraktar—39, jarlьlar 69, urtta xəlleler—22, вaşqortar—12.

Вьjьlqь plan вujьnsa qajtanan 135 keşe alьnьrqa вulьp, təp kurьstarqa 90 keşe, əderlek kurьsьna 45 keşe alьnьrqa həm вьl huŋqьlar gelgenə вaşqort, tatardar вulьrqa tejeş.

Tixnikum ukiunьn yď gərtte

Вьqa tiklem ul ike təp вylektən tora, ular qьrsьlьq həm malsьlьq вylektəre ine. Ləkin malsьlьq məs'ələhe xəderge mamintta iŋ məhim praвlima вulьv ajqanь tixnikumdьŋ qьrsьlьq вylege вətərelep, unьŋ urьnьna „mal adьqь taвьv" вylege ojoştororoldo, həm malsьlьq вylege xəder hət xuzalьqь mal sьlьqьna əjləndereide. Şulajtep вьl tixnikum hətsələk xuzalьqь həm mal adьqь вelgestərə əderləjəsək. Вьjьlqь udar vьjpьsk вujьna maladьqь taвьv вylegenən 22, mal sьlьqtan 5 keşe вətərep sьqalar. Şular esenda 4—вaşqort, tatar—7 urьвtar—15 keşe. Satsejal jaqtan, eşselar—9, вatraktardan 2, jarlьla—10, urta xəlielər—2, xeďmatkardər—2 həm 1 mulla вalahь.

Uqьv—uqьtьv eştəre

Elek uqьvdar liksejalər hejləv tərtibendə вara həm hər kem yď aldьna əderlənep zacut вirələr, вьl ihə qajhь вerəvdər (вigerəktə вaşqort, tatardar) esən avьrqa kilə torqajnь. Xəder вьl mitьd taşlanьp, dərestərde kallktif raveştə əderləv mitьdьnda kyselde. Har вer kurьstьŋ uqьvsьlarь udar вrigadalarqa вylenep, sats. jarьşь nigeďendə əderləjdar вьl arqala вətə uqьvsьlar da вer tigeďerək вara.

Uqьmlьqtlar menən tixnikum jaqşь tə'min itelgən. şaqtaj dur ketep xanahь, jeteş kaвinittarə вar, şunьŋ eвtənə вьjьl zamalnej stansь tedəlde.

Prajьzvudstьva təzriвəhe həm jəməqət eştəre

Tixnikum yď tirəhendə вer nisə kalxuzdь şifqa alqan, вьl kalxuzdarqa ajьrьm uqьvsьlar вerketelgəe, xuzalьq səjəsi kampanjalərendə jetənselek itə. Yt Ytkən jadqь səsev məlendə tixnikum kese menən 35 kalxuzqa prajezvudstьva həm eş plandarь tedəlde I, II həm III nse əsəsi kurьsta uqьvsьlar вьjьl Hətsələk tristənəŋ quşьvь вujьnsa Вaşgortostan həm Tatarstan safxuzdarьnda praktikala вulьp qajttьtar,

uqьvsьlar tormoşo

Uqьvsьlardьŋ ikanumik jaqtarь jьl hajьn jaqşьrtьla вara, elekke jьldarda 20-25 hum stipindejə alqan вulhalar, kəder 35 40 hum alalar. Stipindejə uqьvşьlardьŋ satsejal xaldarenə qaraj əs katigurejəgə вylenep вirelə. Şulaj uq torlaq həm aşxana eştəre lə jaqşьlьna вara.

səjəsi tərвəjə eştəre

Berəvgə lə jəşeren tygel, вьqa tiklem Milьfka tixnikumь səjəsi tərвejə вirev jaqьnan nasar ine. Elekke mədir appartunis Tavasьf həm вaşqalar dərəď səjəsi tərвejə вirev eşenə ajaq salьp kildelər. Şul arqala вьqa tiklem вulqan vьjpskala sьqьvsьlarďьŋ kyвehe səjəsi вik naďan вulьp jeteştelər. Ləkin xəder вьl məs'ələ jaqşьrtьldь. Səjəsi dərestər kyвəjtelep əderlek kurьstarьnda вaşqort-tatardarqa yď əsə teidərendə alьp вarьla.

Ləkin kiləsəktə вьl tixnikumdьŋ taqьla durraq urьn totasaqьn xəterdə totop, jaŋьnaŋ uqьvsьlar tuplaqanda jerle millət uqьvsьlarьn kyвerək alьvqa вьq əhəmejət вirergə kərə.

Ş. VƏLEJEF

II qorqavsьlьqь fajďahьna ike giqtar arьş

TAPURIN. Igeď avьlьndaqь „Uвatьv" kalxuzsьlarь II qorqavsьlьqьn пьqьtьv fajďahьna ike giktar arьş sastelər.

Вьl sasevdən kilgən fajda kalxuz esendə xərвi eştərde julqa halьv, kalxuzsьlarďьŋ huqьş belemen arttьrьv esen totolasaq,

XƏВƏRSE

Qatьn qьďdar sənaqatkə.

NYRƏTTƏ: Stalingrad tərakter zavьtьnda, udarnitsalar trakterďьŋ radiatьrьn jьjalar.

HANDAR TELE

AVЬL XUZALЬQЬ ƟSƟN KƏRƏKLE KADЬRDAR TURAHЬNDA

Başkalxuzsajuz

1931 nse jьl jadqь səsev k-a. esən əderlərgə tejəş ine: əderləgən % menən massavaj kvalif 31.864 keşe, 29.474 k. 92,5 % uŋьş jьjnav k-a massavaj kvalif. 18.145 keşe, 10.408 k. 44,8 pr. spis kadьrdar 1.653 keşe 267 k. 16 pr. əderlənev eвtəndə 640 k 34 pr. xisapsьlar 2.500 keşe 1.882 k. 72 pr.

1932 nse jьl esən kərək: urta вelemle spis kadьrdar 317, malsьlьq tixniktəre 315, juqarь вelemlelər 52 keşe, Xisapsьlar 4200.

Malsьlьq triste вylege

1931 nse jьl kərək ine: massavaj kvalif. 716 keşe, əder 331 k. 44 pr. qadi eşsələr 11.950 keşe, əder 3.072 k. 28 pr. вelgestər əder 358 keşe, əder 156 k. 40 pr. əderləj (xisapsьlar) 45 keşe, əder 40 k. 112 pr.

1932 nse jьl esən kərək: massavaj kvalif. 2.700 keşe, urta вelemle 211 keşe, traktaristar—650, вrigadir—trakt,60.

Silstruj

1931 nse jьl esən kərək: massavaj kvalif. 8.000 keşe, вar 1 500 keşe, 30 pr. eş вarьşьnda əderlənergə tejeş ine 800 keşe. 75 k. 9 pr. juqarь kvalif. inzinirdar 12 keşe, в. 1 k 9 pr. urta kvalif tixniktər 70 keşe, в. 35 k. 50 pr. tyвən kvalif. milejaratur, disətn. 290 keşe, вar 290 k. 100 pr.

1932 nse jьlqa kərək: inzinirdar juqarь kvalif. 20, milejaratьrdar 8, tixniktər urta kvalif. 134, milejaratьr 33, disətniktər 280, massavaj kvalif. 7.000, kvalif. eşsələr 1.700, əderləj: juqarь вelemle inzinir 1, tixnik (urta вelemle) 4, massavaj kv. 400 keşe.

Hot, maj triste

1931 nse jьl esən plan tədəgən вulqan, şulardan: 136 traktorist, 421 hьjьr havьvsь, вьďav tərвejələvselər əderləgən.

1932 nse jьlqa kərək: traktьrsьlar—275, mal вaqьvsь—240, havьvsьlar 230, вьďav tərвejələvse—145, sanitardar 30, sьir qajnatьvsьlar 25 h.в. вətəhe 1130 keşe

Başkaup xlipвiv sajuz həm MTS вьl turala anьq вer tərlə lə məqlymət вirə almajdar.

TAPURIN TIXNIKUMЬNDAQЬ CAJANЬF—KANDRAT JEFŞI'ANЬŊ TAMЬRЬN KƟJDƟRƟRGƏ

Avьl xuzalьqьn rikanstruksejələşterep, satsejalizem nigeďendə qajtanan tedev məlendə, şunьŋ esən əderlekle вelgestər əderləv məs'ələhe ifrat dur urьn totorqa tejeş ine. Ləkin вьl вurьs qajhь вer a-x məktəptəre tarafьnan yďləşterelmajdar. Şular esenə вeďďeŋ Tapurin a-x tixnikumьnda inderergə kərək. Вьjьl вьnda uqьvdar 10 nsь ejjyldə yk вaşlanьrqa tejeş вulhala uqьtьvsьlar вulmav arqahьnda avqьs вaşьna qaldьrьldь. Avqьs вaşьnda uqьvdar вaşlanha la ulardьŋ sastafь kilde-kittele вulьvsьlьq uqьtьv eştərenə вik dur zьjan kilterə. Məвələn huŋqь es aj esendə 7 uqьtьvsь almaşьndь. Вьl almaşьnьv jaqşьlьqqa qarap вarha jarar ine lə вit, ulaj tygel. Oşo kəndə вulqan tiklem uqьtьvsьlarďьŋ arahьnda вer genə lə parteja aqzahь juq. Maxsus dares вujьnsa uqьtьvsьlar xəderge tormoştan вik artta qalqandar, вer tərlələ səjəsi məqlymattare juq. Uqьmlьq itep, вьnan jartь вьvat elek jadьlqan kitaptarďь tottoralar, huŋqь jьldarda jadьlqan kitaptar вulha la, ulardь sitkə taşlajdar. Tixnikumdьŋ kətep xanahь вulhala вer genə dana la jaŋь kitaptar juq. Вьl kitaptarqa əle вulha вer tadartьv ytkərelməgən. Başqa uqьv əsвaptarь Jomatavdan kyskən saqta jəşniktərqa tultьrьlqan kejenə, asьlmaj jata.

Oşondaj ejəheďlektər вulatorop, uqьv eştəre mədire Kavalyf вer tərlə la sara kyrməj

Uqьv eştərendə lə dur edəklektər вuldь. Məвələn, II nse əsəsi gruppala 33 uqьvsь вulьp, şulardan jartьhь 2 ajlьq praktik eştə вulhalar, qalqan jartьhь uqьvdan da, praktik eştəndə məxrym tordolar. Вьjьl oşo keşelər tixnikumdь вətərep sьqarqa tejeştər. Xəl oşolaj ikən вьl iptaştardan nindəj qьďьl вelgestar sьqar tip əmət itergə вula?

Uqьvsьlardьŋ tormoştarь nasar. Jomatavdan kysergən saqta „вətəhetə əder" tihələrdə, Tapurinqa kilgəs uqьvsьlar qaďa jette, şunda qunьp jərənələr. Tixnikum вinahьna əlelə rimunt вətməgən, munsa juq, kejem—hajьm menən tə'min eşe lə maqtorlьq tygel. Stipindejənəŋ ədlege lə şaqtaj qomasavlaj. Şuqa kyrə huŋqь kəndərdə məktəpte taşlap kitevsələr ďə jьş kyrenə.

Qьďqahь: вьl tixnikumqa iŋ jəqьn vaqьt esendə kyď halьp, uqьv—uqьtьv eştəren nigeďenən yďgərtergə, uqьtьvsьlar sastaвьna iqtiвar itep, məktəpte appartunist ilimintlardan tadartьrqa kərək.

„JOMATSKEJ"

Вeď kalxuzdь şifqa aldьq, вaşqa tixnikumdar nişləj?

Dəvlakan təвagendə asьlqan „Uвemlektərďe haqlav" tixnikumьnьŋ uqьvsьlarь məktəp esendəge eştər menən genə qalmaj tirə—jaq kalxuzsьlarqa la jərdam itələr. Məвələn „Jaŋь Dəvlakən" kalxuzьn şifqa aldьlar. Şifqa alьvsь uqьvsьlar yďdərenəŋ вurьsь itep: kalxuz aqzalarьnьŋ uqьj—jaďa вelməvselegən 100 % menən вətərev, terləmavzuqьla daklattar ytkərev, xuzalьq—səjəsi kampanjalarďь uŋьşlь ytkərevďə jərdam itev, sвutniktər ojoştorov julь menən ularqa fizicski eştərdə lə jərdam itevde qujalar.

30 пьь ejjyldə kalxuz eşendə şundaj suвutnik ytkərep kyp kenə вesəndəren, igendəren kyвalap вirdek.

Kiləsəktə taqьla: vatьq maşina həm qoramaldarqa rimunt, jadqь səsev orloqtarьn tadartьv kelattərďəge igen qortqostarь menən kerəş eştərendə lə jərdamlaşьvďь, kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv eştəren julqa qujьp eşkə sьqmavsьlьqtarqa qarşь kerəş вurьstarьn alqa quja.

Вytən tixnikumdarda uqьvsьlar вeďďeŋ menən tiŋləşegeď.

Ə. ABLAJ

Arqajaş kalxuz jəştərə məktəвendə uqьv eştəre əďələv aldьnda

Arqajaş kalxuz jəştəre məktəвe yďeneŋ qьďqa qьna qymerendə teвək esən şaqtaj kyp jəş kadьrdar əderləp вirďe. Вьltьr вerense вaďqьs məktəptərdə uqьtьvsьlar jeteşməj вaşlaqas huŋqь sьjnьttan 30 lap uqьvsahьn uqьtьvsьlьqqa вirďe, juqarь məktəptərgə lə uqьvsьlar jeвarďe.

Aqьmdaqь səjəsi—xuzalьq kampanjalarьn ytkərevďə lə ular hər vaqьt haqlьq kəstər вulьp kildelər. Məвələn. вьjьl jadqь səsev kampanjahьnda „Avangard" kalxuzьna ulardan вrigadirdar, taвlişiktər alьp jeвərelde, Arqajaş orloq, safxuzьna, „Vil" kalxuzьna la şunan eşselər alьp jeвərelep, вьl uqьvsьlar udar raveştə eşləp kildelər, 9 uqьvsь вyləkləndə.

Вьna şundaj şavlap kilgən вer məktəptə, вegen uqьv eştəre əďələv aldьnda tora. Səвəp?

Iŋ əlkən səвəp jetəkselərə eď tenə teşkən qəjep—jataq—xana hamanda tartipkə halьnmaqan, aşav—esev eştəre julqa qujьlmaqan. Вьltьr məktəp yď kese menən j-şelsə utьrtьp, 500 вot samahь kartuf alqan вulha la, kartuf qaďьp alьnqas ərəm—şərəm вulьp вettə. Вaqsala eşləvse вalalar вer nəmə menən də tə'min itelmənelər.

Məktəp esən 3 вaş hьjьr hatьp alьnha la hətenən uqьvsьlar fajďalana almajdar (hət qьjвat xaqqa hatьp вirelə).

Şunьŋ eвtənə вьltьr məktəp mədire uqьvsьlarqa:—inde kil' həgeď kalxuzdan yďegeďgə qьşqa jetərlek adьq alьp kilegeď juqha aşarqa вirelməjəsək, tip əjtep qajtarqanqa, вьjьl uqьvsьlar kilməj. Вьqa tiklem uqьp kilevselərďeŋ də kyвehe safxuz jadanьŋqь FZU qa inələr.

Вьqa jьldamьraq kyď halьp, tejeşle sara kyrergə kərək.

„KAMSAMUL"

MƏKTƏPTEŊ YĎEN JAQŞЬRTMAJ TORROP UQЬVSЬLAR LЬQTЬRЬP BULMAJASAQ.

Maqar təвəgendə ike urьnda kalxuz jəştəre məktəвe вar: вerehe-Urman Bişqadaq avьlьnda, ikensehe Maqarda. Вьl məktəptər kalxuzdar esən jəş kəstər huqarьp sьqara torqan timercelektər вulьrqa tejeş вulhalar da şul вurьsь ytəj almajdar. Senki, вьl məktəptər вajtaqtan (3 nse jьl) jəşəp kilevďərenə qaramaвtan jynle erəktə halьnqandarь juq: aşav-esev julqa halьnmaqan, məktəpteŋ aşxanahьna qarahaq, ike jьldan вirle tyвəhe qalajьhьď tora, şuqa kyrə qьş вujьna tyвəhenən hьv tamsьlap moď tuŋa. Qojohon qaďa вaşlaqanqa ike jьl inde haman eşkə inderə alqandarь juq; mal aďвarьn ədəm qaraqьhьď.

Ə, məktəp mədire вulqan keşe (Əlməxəmmətef) oşolarqa iqtiвar itməj, unьŋ xuзalьqьr вytən kalxuzdar esən də elge вulьrlьq xəlgə qujьv sarahьn kyrməj. Uqьvsьlar kilməvďən zarlana, uqa qarşь—məktəp вalalarьn uqьrqa kilməvse iptaştare artьnan dinşik jeвərev ďən вaşqa sara kyrməj. Ləkin вьl saranьŋ вer tərlələ tə'вire juq. Şuqa kyrə II nse gruppa lə вьltьrqь 40 uqьvsь urьnьna вьjьl 20 genə qalqan, вerense gruppanan da вajtaq вalalar qasqan inde.

Maqardaqь məktəpteŋ də xəle oşonoŋ hьmaq. Şuqa kyrə ul da uqьvsьlar jьja almaj. Maxsus keşelər sьqarьp, məktəвen maqtap qarahala вarьvsь juq.

Məktəpte jaqşьrtьrqa kərək, şul vaqьtta qьna dinşekteŋ də, vəkildər sьqarьvďьŋ da kərəge вulmajasaq, uqьvsьlar yďdəre yk jənle agi'atьr вulasaqtar həm savittərgə вirelgən razvirskьlar menən genələ uqьvsьlar tuplap вulasaq.

„BELEVSE"

KADЬRĎAR ƏĎERLƏV EŞENDƏ EJƏHEĎLEK, JAVAPHЬĎLЬQ

Avьl xuzalьqьn er jaŋь nigeďďə qajtanan qorov, unь rikanstrktirlav eşe вeďďən eşsən jalpьnьŋ yďenən jeteşkan jəď meŋ dərsə jaŋь kadьrdar talap itə. Вьl kadьrďь вuldьrmaj torop, вeď şul tiklem mehim вurьstarďь atqaraalmajasaqlьqьвьď asьq. Şuqa kyrələ hər вer tarmaq jьl hajьn, sizun hajьn əllə nej tiklem aqsa sarf itep kadьrdar əderləj. Şulaj вula toropta вegenge kəndə oşo kadьrdardьŋ jeteşməven kyrəвeď,

—Səвəp nəmələ?

1—UCUT JUQLЬQ. Başkalxuzsajuzdь alajьq Jadqь səsev həm kedge urazaj jьjnav kampanjalarьn ytkərev esən genə 47.619 massavaj kvalifikatsejale eşselər əderləgən, oşolar esən fəqət jadqь səsev kampanjahьnda qьna 996meŋ 659 hum aqsa totolqan. Вegenge kən kilep şunьŋ 50 pr. qьna la yď qaramaqьnda eşləjdar, tip qatqi əjtə almaj. Hər вer xuzalьq—səjəsi kampanjanь ytkərevgə вulha „keşe jeteştərə almaj" şulaj uq Вaşsilsilstrujda eşse kes menən nej вarь 30—35% qa qьna tə'min itelgən, şul arqala teďev eşlərendə qəfev itelməвlek edeklek tьva. Вьna вьl fakt—əderləngən kadrdarqa ucut juqlьqь ularďan dereď fajdalana almavďь kyrhatə.

2—SITKƏ AQЬLЬV. Yərdə əjtkənsə unar meŋləp əderləngən kadrdar his вer vaqьtta oďaq vaqьt вujьnsa şul hьďьq вujьnsa eşləməjdar. Başkalxuzsajuz meŋərləp xisapsьlar əderləj, MTS meŋərləp traktaris—rulaviktər əderləj, Ə eş vaqьtь kilep jethə eşlərgə keşehe вulmaj. Qajda вulqan?—вerəvdə вelməj. Qarajhьn—xisapsьlarь diвtələp kapiratif sistimenə, traktaristarь diвtələp safxuzdarqa kitkən вula. Ninə? senki, kalxuz (şulajuq MTS eşləgən esən „tajaq вirə" eş kenə jaď tigən hyďde kulaktar şulaj əjtələr), ə safxuzdar qul aqsa tyləjdar. Şulajtьp, uqьtьp sьqarьvsь meqeď tota, Ə yďdəre aqsa sarьf itməvselər hətən havalar вulьp sьqa,

3—PLAN JUQLЬQ. Вeďďə вьqa tiklem şulaj вulьp kilde вer sistimaqa nindəjďə вulha eşselər kərək kən totala kurьs вasa keşelər tuplavj, uqьta. Вьl turala kərək Narkamzim, kərək Narkamtrud kərək вaşqa şunьŋ hьmaq mə'əssələr вerehe la вelməjdar. Hədəmtələ вerdan вьl uqьp sьqьvsьlardьŋ yrdajetkənsə dəjem вer iвəвe alьnmaha, ikensenən uqьv—uqьtьv eştərenen sьjfatьla nasar вula, kurьstarda uqьtьvsьlar jeteşməj. Uqьtьvsьlar esən aвьtьn kerəş kitə,

Nindəj kurьstar asьrqa, qajda asьrqa-вьlar iвəplanmaj, dəjəm вer plan tedəlməj.

Jaməqat kantrule həm spitsejəlləşterev juq. Jьl hajьn massavaj kylamda əderlənə kilgən terlə tarmaqtaqь kadьrdar şulaj uq terlə tixnikum вətərevselərďeŋ eвtərenə jəkmətelgən eştenisek eşləvdəre his kem tarafьnan tikşerep вarьlmaj. Təвək ojoşmalar yď təвəktəre dəvmələndəge şandaj eşselərďeŋ şul eş eвtəndə eşləp—eşləməvďəren tikşerməjdar. Вьl arqala вer tarmaq вujьnsa jəş (jaŋь вelem ala alqan) kadьrdar yď eştərendə spitsejəlləşməjdar.

5. Pripadavateldər sastafь həm вelgestərďən fajdalanьv. Planhьďlьq arqahьnda pripadavateldər məs'ələhendə вik dur eďək lələk вar. Təвəktərdə kyвehenə təвək ojoşmalarďьŋ instruktьrdarь, prsidəteldər uqьtьp malar. Ə, şul uq vaqьtta terlə safxuzdarda diвtaвersə вelgestər вer terlə la jəməqat eşenə tartьlmaj jəşəjdar. Əgarqa kurьstar plan menən asьlhalar iŋ elek oşo safxuzdardaqь вelgestar вьqtьrьlьrdar ine.

Safxuzdardьŋ yrďa əjtkənsə „əderqa—вəder вulьp qьna torovdarьna sik qujarqa kərək Ular вьqa tiklem вer terləle tartьlmanьlar. Yďeneŋ jomoş teşkəndə: „вeď yďdəkkə genə вujhьnavьď" tip tə, yďeneŋ jomoşo teşhə Narkamzimqa: „davaj minə falansə vitьrac... „tip kilvgə sik qujьlьn. Tap safxuzdar yďdəre həm safxuz həm kalxuz esən kadьrdar əderləvse urgьnqa əjlənвendər. Safxuz həm kalxuz uctar ojoştordv məs'ləhe lə xəder qaвьrqahь menən alqa вaвa. Вьl turala kalxuz sajuz eвtənə lə şundaj uq вurьstar jəkmətelə.

6.UQЬVSЬLARDЬ TƏ'MINƏT MƏS'ƏLƏHE. Вьl jetdi məs'əla. Вegən вeďden gəzittə Urmanьş qadaq ŞKM he, həm Arqajaş ŞKM he turahьnda, Tapurin tixnikumь, xatta Ɵlə a/x. institutь turahьnda la uqьvsьlardьŋ yďdəre tarafьnan jadьlqan вik xaraktьrlь xəвardər вar.

Məs'ələne arqajaş ŞKM mədire qujqansa qьвjьp вulmaj, вeďďeŋuqьvsьlarьвьď ejdərenən on, it, qort, maj. alьp kilergə elekke vaqьtta mədrəs lə jatьvsь kulak вalalarь tygel.

Вeďďeŋsə вьl məs'ələ—вik nьq tikşerergə həm oshoďqa teşerəp tuqlьqlь aş əderləvde вatə qьrqьvlьq menən talap itergə, ə kapiratiftar uqьvsьlarqa jəď menən əjlənergə tejeştər.

Kadьrdar əderləv ajqanь əjtəhe hyďdərďe qьвqartьp əjtkəndə вьna oşolar. Вьlar eвtənə вьl eştə prafsajuzdarďьŋ ryldəre, sittən torop uqьv eştəren tejeşle julqa halьv, вьnda uqьvsьlardьŋ sastafьn tikşerev, qemymən uqьvsьlar arahьnda milli həm satsejal sastafqa diqqət itev, sit qalalarda uqьvsьlardьŋ Вaşqortostanqa qajtьvdarьn, Вaşqortostanda əderləngən dərenəŋ oşonda qalьvdarь tə'min itev hьmaq вik mehim məsələlar вar. Şulaj uq вar tiklem spistər janьnda jəştarde əderləv məs'ələhe lə məhim. Prafsajuz ojoşmahь hər вer вelgestən „hin yď janьnda nisə jəş вelges—praktikant əderlənen?" tip horaha tulь xaqь вar.

Ilə вarьp, Narkamzimdьŋ kadьrdar вylegeneŋ yď neŋ eşen qajtanan qorov məs'ələhe. Xəderge xələndə unan oşonanda artьq eş əmət itep вulmaj. Qasandan вirle şul eş eвtəndə utьrьp ta, вegengə tiklem tevəl вer hanqa qьna la eja вulmaqas вьl appaиattь yď вurьsьn atqarь alьr. tip nisek əjtergə kərək. Unь şьpa erjaŋь nigeďďə qajtanan qororqa həm tejeşle eşselər menən tə'min itergə kərək.

M. AQIŞ.

25-sintəвer-məktəp kənəndə

Partejə, kamsamul, prafsajuz, səvi, xuzalьq ojoşmalarь

Bətə eşse, kalxuxsьlar, məktəp kəlliktif həm ata—əsələrđeŋ bətə iqtibardarьn,

Y. kəmitətteŋ məkteptər turahьndaqь qararьn tulьhьnsa вojomqa aşьrьvqa maвilizavajt itergə

MƏKTƏP KƏNƏ—PRALITAREJAT KYLTURAHЬ BAJRAMЬ

Başqortostan kyləmendə 25 nse sintəвergə вildələngən mək təp kenen uđ qarqanda, Yđək Kəmitətenen вaşlanqьs həm urta məktəp turahьndaqь qararь yđək вovon totorqa həm məktəp kenə una şul qarardь tulьhь menən ytəvđe tə'min itevđən tororqa tejeş.

Məktəp kenen 20 miljun mək təp uqьvsьlarь qarşьlaj. Ular menən вergə hər вer ojoşmalar, səvit ycirizdinjələr, səvit jəməqətselege kalxuz, safxuzdar məktəp kenen qarşьlarqa, mək təp aldьnda torqan təp вurьs tarđь ytəv esen ojoşorqa tejeş tər.

Məktəp kenen—məktəptərgə tiđlek menən rimunt eştəren вe tərev, palitixnik məktəp itevđə quldan kilgən вetə praktik eştər đe eşləv, вalalarđь jьlь aş həm kejemdər menən tə'min itev, uqьv əsвaptarьn tulьhь menən jetkerev, məktəp mastiruskajđarь вuldьrьv, həm вalalarđьŋ vaqьthьđ məktəpte taşlap sьqьv đarьn вetərev kevek đur вurьs tar aђtьnda ytargə tejeş.

Şunьŋ menən вergə вigerəktə avəl uqьtьvsьlarđьŋ matirejal jaqtarьn jaqşьrtьvđa həm ular đьŋ xoquqlarьn haqlavđa kankrit saralar kyrelergə tejeş. Вьl turala вьqa tiklem kilgən aŋlaşьlmavsьlьqtar, ulardьŋ xoquq həm matirejal jaqьna qaqьlqan məs'ələlərđen вьqa tiklem qap lanьp kilevđəre вetərgə həm kyltura frontьndaqь qorotqosloq tөrө—tamьrь menən aqtarьlьrqa tejeş.

Narkamprus urgьndarь—pidvuzđьŋ, pidtixnikumdarđьŋ вaşlanqьs məktəptər əђtənən kes le mitudik jetəkselektəren вuldьrьrqa tejeştər. Başqortostan dəvmələndə pidagugejə kadьrđarьnьŋ đur pr. ıь tyвən kvalifikatsejalь ikənen вarьвьđđa вik jaqşь вeləвeđ. Şuqa kyrələ mitudik jetəkselek juqarьnan вik kesle вulьrqa tejeş.

Zavьt—faвriktar, kalxuzdar mək təpkə jarđam jəđenən məktəpteđə palitixnik xeđmətte ojoştorov esen yđđərenen iŋ jaqşь keşeləren ajьrьrqa tejeştər. Ul ip təştər sistimlь rəveştə palitixnik xeđmətte ojoştorovđa instruktьrlьq vazjfahьn ytəвendər.

Məktəpte jaŋь nigeđgə tөđөvđə his şikheđ đur urьndь вalalarđьŋ yđđare həm вalalar ojoşmahь вilərgə tejeş. Вьnьŋ esen pejanidar həm kamsamul ojoşmalarьnьŋ jetəkselege ђaђtьnda вalalarđьŋ yđ—yđđaren idara itev eştəren kөsəjtergə, məktəp tөđөleşendəge вetə məs'ələlərđe вarlav, ulardь xəl itev, nəm elda unьştar вuldьrьv esən sistimlь rəveştə praktik saralar aђtьnda вalalьr kənfirinsejəhe ytkərergə kərək.

Linin partejəhьnьŋ Yđək Kəmitəte jetəkselege aђtьnda вeđ ьsьn—ьsьnь menən jəş вьvьnьь kammunizem esən kərəş вatьrđarь itep əđerləv esən məktəpte satsejalizemsə rikanstruklaştьrьrqa həm вьl julda вetə kөste вirergə tejeş.

Arxangilskej

Yđək Kəmitətteŋ qararьn ytəv julьnda

Yđək həm Əlkə partejə kəmitətenen dөrөђ jetəkselege aђtьnda Başqortostan xuzalьq, kyltura eştərendə вik đur uŋьşlьqtarqa ireşte. Вьjьlqь uqьv jьlьnda Başqortostan dəvmələndə вaşlanqьs məzвyri uqьv ytkərev eşe tamam вulasaq. Вьjьl 1 nse вaђqьs məktəp вetərəvselərđe juqarь tipməktəptərgəalьv, şunь qəmymi həm məzвyri qujьv esən 1932 nse jьldьŋ вaşьnan 485 kytərenke tip məktəp asьlasaq. Şulaj itep partejə pragram mahьnen „17 JƏŞKƏ TIKLEM BULQAN BƏTƏ BALALARQA, ULARĐЬ IR HƏM QЬĐDAR QA AJЬRMAђTAN, BUŞ HƏM MƏZBYRI RƏVEŞTƏ QƏMYMI HƏM PALITIXNIK (nəmə eşləp sьqarьvđьŋ вetə tarmaqtarь menə tejyrejə həm tormoşta tanьştьra torqan) QILEMDƏR MENƏN TANЬŞTЬRЬV" tigən matdəhen praktik ytəv, 7 jьllьq вelem вirev şturmahьna kereşəвeđ.

Xəđerge kendə вaşlanqьs məktəptərenen вarьhь la juqarь tip məktəptərenen 80—85 pr. tь prajьzvudstьvalarqa вerketelep, palitixnik вelem вirev eşe alqa alьnqan. Məktəptərđə uqьvsьlarđьŋ satsejal jaqtarь вik nьq jaqşьrьr, eşse, вatrak jarlь həm urta xəlle krəђtejən вalalarь məktəptərđen təp uqьvsьlarь hanalalar. Kyltura frontьnda Linin partejəhьnьŋ milli səjəsəten ytkərəv julьnda вik kyp uŋьştar əђtənə đur eştər eşlənep jata. Başqortostanda вetə miliəttərđe вьjьl 100 pr. 1 nse вaђqьs məktəp menen tə'min itelevđəre, məktəptərđeŋ əsə telendə qujьlьvđarь juqarь urta tip məktəptərendə lə ajьrьm millətterđen alqan urьndarь reveşe jaqьnan milli, jəkmətkehe jaqьnan pralitarejat ədəвejəte tьvđьrьv, вigerək tə jerle xalqtarđan kadьrđar jetəşterev đə uŋьştar Başqortostanda millətte gə qarata totolqan milli səjəsətteŋ dөrөђ ikənlegen kyrhətələr.

Вeđ kyltura frontьnda təp məsələlərđəgeвьl uŋьştarmenən вer rettən вik kyp jeteşheđlektərđe kyraвeđ. Məktəptər yđđərenen qujьlьşь həm eştəre menən xəđerge satsejalizem tөđөleşenə javap вirep вetərə almaj đar; qəmymi, вelem вirev (əsə tele, matimatika, təвiqət, ximejə h. в.). Tyвən palitixnik вelemen вirev eşe nьqlap həm kankrit qujьlmaqan. Məktəptərđen matdi jaqtarь uqьv—uqьtьv nəmələre menən tə'min itelevđəre qanьqatlanerlek tygel, nađanьq tь вetərev eşe вarь məqarif urgьndarь eşe genə tip qarala. Uqьtьvsьlar sastafьnda tyвen вelemle uqьtьvsьlarđьŋ hanь kyp, satsejal jaqtan sit ilimintar şaqtaj urьn totalar. Qajhь вer ojoema həm şul ojoşmalaqь eşselərđen məqarif eşselaren haman 3 nse frunt tip qaravđarь, uqьtьvsьlar armejəhenə, uqьv eştəren iqtiвarhьđlьqtarьn həm вaşqalar вar. Məktəptərđen вirgən praduksejalarь sьjfat jaqьnan tyвən. Məqarif Kamisarlьqь həm undaqь inspiktьrđar вьl kengə tiklem məktəptərgə mitudik jaqtan jetərlek jetəkselek itə almanьlar.

Yđək Kəmitətenen вaşlanqьs həm urta məktəptər turahьnda sьqarqan qararь unajь menən məqarif X. Kamisarlьqь həm Başqortostan səvit jəməqəjətselege juqarьla hanalqan uŋьştarđь nьqьtьv, jeteşheđlektərđe tiz вetərev esən вalşeviktərsə kankrit plan menən eş вaşlarqa tejeş. Məqarif Kamisarejətь kəlligejehe вьl səjəsi qarardь alьv menən xəđer həm kiləsək esən kankrit qararđar qaвul itep eşkə kereşte. Qьђqasa əjtkəndə ular tyвəndəgelərđən tora:

1 —Qilmi mitьd siktьrь Başqortostandьŋ вetə il məktəptərena pidvuz, kamvuz həm qala uqьvsьlarь menən qilmi həm səjəsi totanaqlь pragram tөđөp, вerense qinvarđən вetə məktəptər jaŋь pragьram menən вaşlarqa tejeştər. Jaŋь praprameşlənep вetkənse, xəđergə pragramdarđь qarap sьqьv esən ajьrьm kəmisejə tөđөlde.

2 — Qilmi mitьdsiktьrqa 10 kən esendə mitьd savitte ojoştorov eşe jəkmətelde. Mitьdsiktьrьnьŋ ştatьn kiŋəjtev eşenə kereşelde.

3 — Вer aj esendə Məqarif Kəmisarejətь qaramaqьnda qilmi-mitudik inistitutь ojoştorov eşe qujьldь. Unьŋ qarşьnda palitixnik myzejen ojoştorov həm ul inistitut qarşьnda вaşqort kylturahьn əjrənev вylemen вuldьrьv qaraldь.

4. Вer aj esendə təвəktərđə həm qalalar đa yrnək uqьv həm вaşqa kyltura seltəre tөđөrgə. Ulardьŋ matdi jaqtarьn tə'min itep eş məjđandarь вilgelərgə. 1932 nse jьlqa smita tөđөgəndə hər вer tөвək esən вalalar tixnik stansalarь tөđөv вurьsь qujьldь.

5. Başgizdan 10 kən esendə uqьtьvsьlar esən вaşqort telendə tipavaj palitixnik kətəpxanalarь tөđөv həm qəmymən вetə uqьtьvsьlarđь palitixnik kətəpxanalarь menən tə'min itev planьn tөđөvgə horaldь. Ə vastuk kinaqa вalalarđь tərtiple rəvəştə kina menən tə'min itev qilmi həm palitixnik filmalar kyrhətev planьn 10 kən esendə tөđөv eştəren tapşьrьldь.

1932 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьnan вetə Başqortostan kyləmendə 7 jьllьq qəmymi məzвyri uqьv inderev qaвul iteldь.

6. Məktəptərđen sьjfat jaqtarьn kytərev esən Narkamprus qarşьnda 10 keşelek jərevse inspiktьrđar inistitutь tөđөv turahьnda qarar qaвul itelde. Həm вьl eş juqarь urgьndar aldьna qujьldь. Təвəktərđə inispiktьrurьnьna məqarif вylektəre ojoştorov məs'ələhe qujьlde.

7. Вьjьldan Kamvuz qarşьnda məqarif inispiktьrđarь əđerləv esən ajьrьm вylem asьlьvđь həm xəđerge inispiktьrđarđьn вelemdəren kytərev esən 3 ajlьq kurьstar asьvđь qujьrqa qarar itelde.

8. Mitьdsiktьrqa вer aj esendə вaşlanqьs kytərenke tip həm urta məktəptərđə əsə telenə kysev planьn tөđөv eşe вirelde.

9. Əlkə dəvmələndə məqarif eşendə jetəkeselek itevselar esən pidvuz qarşьnda kiske aspirantura kurьstarь asьrqa.

10. Məqarif eştərendə jetək selek itev esən davam itep kilgən „Вelem" zurnalь nььnьna „Kyltura rivəlytsejəhe" tigən вaşqortsa həm urьђ telendə ajlьq zurnal sьqarьrqa. Ulardьn jəkmətkeləren xəđerge tөđөleşkə javap вirerlek itep qujьr esən kərəkle kadьrđar menən tə'min itərgə.

Şulaj uq Savnarxuz, Jer Eştəre Kamjsarelatь həm вaşqalar вujьnsa uqьtьvsьlarđь sənəqət nəmələre menən tə'min itev tar maqtarьnda kyp kankrit saralar kyrelergə вilgelənde.

11. JAQŞЬ UQЬTЬVSЬLARĐЬ HƏM UDARNIK BULQAN DARĐЬ BYLƏKLƏV ƏSƏN 10 MEŊ HUMLЬQ ƏLKƏ FUND AJЬRЬLDЬ unьŋ menən вergə 32 nse jьl esendə uqьtьvsь udarniktarđan pidvuzdarqa 200 keşe, 200 uqьtьvsьnь Nerkamprus iђəвenə jal itev jorttarьna kururttarqa, 50 uqьtьvsьnь qilmi kamandirufkalarqa jeвərergə, şulaj uq funddar tөđөvđe tөвək tərgə taqdim itergə. Вьlarđan tьş вaşqort telendə kitaptar tөđөv 25 nse sintəвerđə məktəp kənen uđqarьv, məktəptərđe tөđөtev, jaŋь məktəptər halьv, Narkamprustьŋ apparatьn jaŋьnan tөđөv həm вaşqa məs'ələlər turahьnda kankrit qarar qaвul itelde həm eşkə kereşelde.

Kyrhətelgən saralar вarь kiŋ eşsan jalpьnьŋ məqarif urgьndarьna jaqьndan torop jarđam itev hөđəmtahendə genə tiđ həm eşkə aşqarьlьrqa məmkin. Sьjnfi doşman вьl saralarđь ytkərgəndə şik tə juq вetə kөsө menən qarşь torasaq. Ləkin uqьtьvsьlar eşse—krəђtejən jalpьhь menən вer təptə sьjnfi doşmandьŋ hər вer sьqьşьna qatь atpur вirergə, partejanьŋ kyltura turahьnda вirgən diriktifьn ytkərevđə yđđəren maвilizavajt itergə tejeştər. Partejə Yđək Kəmitətenen məktəptər turahьndaqь qararь kiŋ jalpь tarafьnan yđləşterelgən вulьrqa tejeş.

S. JAMALEJEF

URAL—KUZBAS KADЬRĐARЬ ƏSƏN KADЬRĐAR ƏĐƏRLƏVĐE TƏ'MIN ITƏJEK.

Pirem Dəvlət Univirsititь yđeneŋ I nse kurssьna, şulaj uq kөndəge həm kiske rapfaktarqa uqьrqa inev turahьnda qarizalar qaвul itə.

Uqьvsьlar alьv nurmalarь tyвəndəgesə: univirsititqa—300 keşe, kөndəge rapfakqa—180 keşe həm kiske rapfakqa—180 keşe.

Uqьvsьlar 4 вylekkə (fakultetqa) qaвul itelələr: fizika—matimatika, ximejə, вatanika həm zaalugejə вylektərenə. Вьjьl təqьla gejalugejə—razvitka вylege asьlasaq.

Uqьvsьlar aldьna fənni—tikşerev institutlarь esən fən eşselərə kadьrđar əđerləv, VUZ həm VTVZ dar esən uqьtьvsьlar sastafьn, şulaj uq satsejalizem sənəqəte həm kalxuz, savxuz xuzalьqь esən fənni tikşerev institutlarь esən kadьrđar jetəşterev kvalifikatsejalь kadьrđar fən вьs turьvь qujьlqan. Вьl həm univirsititte kampliktavajt itev, uqьvsьlarđь vaqьtьnda вaşlavьrqa ul вьlarьnan narmal eşlaventь'min itevgə Ural həm Başqortostan yđe вetə pralitarejat jəməqətselegen sьnan kyđ tьrьvđь talap itə, sənki Əfelə asьla torqan institut həm VUZ dar esən kyp uqьtьvsьlar həm fənni—kvalifikatsejalь eşselər kərək.

Вetə SSR đa Pirem univirsitite menən 11 univirsitit вar. Fən həm tixnika julьnda juqarь kvalifikatsejalь eşselərđe jetəşterev fən kanal (aspirantura menən ərgə) na oşo...

„EŞSELƏR SЬJNFЬNA YĐENEN PRAJЬZVUDSTVA—TIXNIKA ITILIGINSIJƏHEN TЬVĐЬRЬRQA KƏRƏK,"—tine partejə julьaşsьhь ip. Stalin.

Udarnik—eşselərđen həm udarnik kalxuzsьlarđan in jaqşьlarьn hajlap alьp univirsititte kampliktavajt itajek həm eşselar sьjnfьna fənni kadьrđar jetəşterajek.

Pirem univirsititte prafissьrdar sastafь həm uqьv qorolmalarь menən jaqşь tə'min itelgən, şulaj ьs tik unьŋ studinttarь kampliktavajt itergə genə qaldь.

Partejə, prafsajuz həm kamsamul ojoşmalarь univirsititke eşselər sьjnfьnьŋ iŋ jaqşь keşelərđen kadьrđar jeterev esən tə'min iterlek studinttar kadьrьn kampliktavajt itevđe yđ вurьstarьn itep qujьrqa tejeşlər.

Univirsitit janьnda rapfaktьnda aulьv arqahьnda univirsititqi əđerlege kyp вulmaqan eşselər esən вьsan əđerləv kadьrđar əđerləv ... kadьrđar əđer teş ...

A. NAVЬMBVA.

XƏRBINDƏ XƏL QЬJNLAŞTЬ

TUKJU, Simвan—Rinqo agnt stьvahь xəвər itev вujьnsa Xərвində xəl аtk qьjьnlaştь. Sit il ilselərə horavь ajqanlь Xərвingə tiđđən japundarđьŋ haqlьq qəskərđəre kiləsəktər.

PIREM DƏVLƏT UNIVIRSITITE HƏM RABFAGЬNA UQЬVSЬLAL QABULITELƏ

Başqortostan Məqarif xalq kamisarlьqь tarafьnan Pirem dəvlət univirisititenə 30 urьn həm rapfagьna 25 urьn alьndь. Ul urьndar tyвəndəge fakyltittarqa вirelələr:

1. FIZIKA BYLEGE tyвəndəge- spitsejalnestar menən: 1) tejyritik fizika, 2) radeju tixnika, 3) mital fizikahь. 4) jьlьlьq-fizika, 5) rintginalugejə, 6) jaqtьlьq—tixnika (vakum tixnikahь inderep), 7) matirejaldarđь tikşerev, 8) ilikterik matirejaldarьn əjrənev, 9) gejafizika, 10) mitirejalugejə

2. Ximejə вylege tyвəndəge spitsejalnestar menən: 1) arganik tygel ximeje, 2) arganik ximejə, 3) fizik həm kallujd—ximejə, 4) analitik ximejə, 5) вejaximejə.

3. Zalugejə вylege—tyвəndəgə spitsejalnestar menən: 1) arqa hejəklelər zaalugejəhe, 2) arqa hejəkheđđər zaalugajəhe, 3) intinalugejə, 4) ginitika, 5) gidra lejalugejə, 6) gistalugejə, 7) ixtejalugejə, 8) dejem вejalugejə

4. Вatanika вylege—tyвəndəge spitsejalnestar menən: 1) mikruptar вejalugejahe, 2) yђemlektər вejalugejəhe, 3) gejuвatanika, 4) yђem'ektər anatunejəhe həm fizejalugejəhe, 5) yђemlektər ginitikahь həm siliksejəhe, 6) fitu—patalugejə, 7) yђem'ektər sistimatikahь həm marfalugejəhe.

Uqьvsьlar VUZ həm rapfaktarqa inev dəjəm qaqidaləre вujьnsa alьnalar,

Uqьrqa qaвul itevđe horap вirgən qarizaqa tyвəndəgelər quşьmtalanьrqa tejeşle: a) mitrikə, в) вeleme tarahьndaqь dykəmint, v) sələmətlege tarahьnda spraika, g) uqьrqa inevseneŋ yđeneŋ həm unьŋ ata əsəheneŋ satsejal xəle həm xeđmət stazь turahьnda dykamint, d) ike fatagraf, kartьckahь həm j) VUZ qa inevse esən ankita.

Studinttar VUZ darđaqь menən вer tiŋđə matdi tə'min itelələsəktər.

Pirem dəvlət univirsititenə qarizalar Başnarkamprusta, №24 вylmələ ip. Svinsuva tarafьnan 27 nse sintəвergə tiklem qaвul itelələr.

Başnarkamprus.

Univirsitit diriksejəhe vakile: NAUMЬVA.

Hindostandьŋ „milli kangrьsь"

JETƏKSELƏRE IMPIRJALISTƏRGƏ HATЬLDЬ

CAN—CYN GIRIN TIMER JULЬNDA QATЬ BƏRELEŞ

QЬTAJ QƏSKƏRĐƏRE BƏTƏ RƏLDƏ

Tukeju, 21. Can—Cyn dən xəвər itevgə qaraqanda Təşlək Manzur timer julьnьn 130 cinavnigь SIPINQAJ TAUNAL hьqьrьnda jeвərelasak. Japundar SIPINQAJ TAUNAL hьđьqьn qulqa alqan.

Qəzittər Manzurejəlaqь xəldər turahьnda tyвəndəge məqlymattərđe iqlan itələr:

MUKDINQA Japunejanьn kyđətevse ajraplandarь (razvitdkalar) ajlanep qajtьlar. Ularđь Mukdin timer julь həm qьtajdarь, MYKDINDƏN kenvaljь jaqьnan Qtaj qəskərđerenə işalunь (işalun totoş pujьz sastafь) afttalar. Qtaj işalundarьna qarьşь numвavzđar (numвa jerətev) jeвərelde.

Qtaj qəskərđere Girinski timer julь Japun qəskərđere menən Qtaj qəskərđere arahьnda barleş Buldь.

Qtaj qəskərđere sotərelgən as Qtaj işalunь qoros pujьz (sruni pujьz) haqlьqь aђtьnda qalanь alьv esen Girinqa tapan kitte. Girin qalahь Japundar tarafьnan alьnqas, Can—Cyn—Girinski timer julь, vaqьtlь raveşte Təşlək Manzur Timer julь idarahьna kyserelə.

Mukdinden xəвər itevge qaraqanda, Qtaj qəskərđerenen tөp kөstəre Can—Cynde taşlap, Bamьjn—Zinqa kittelər.

Japun-Qtaj qəskərđəre arahьnda huqьş davam itə

Qtaj plitsəjəhe qoralhьđjan dьrьldь.

ŞANXAJ. Tьşqь əştər minisьrlьqь Nankindaqь Japun ilsehenə, doşmanlьq xərəkəttəren aşьqьs rəveştə tuqьratьvđь həm haldattarđь alьvđь talap itep qatqi pratis tapşьrđь. Tьşqь eştər minisьrlьqь Tukjudьn ki ləsəktə hezymde tuqьratьrqa вojorovьn вelderđe. Angleja mat вuqatь ьndaj xarəkəttəŋ aldan Amirika, Anglejə həm Japunejə tarafьnan вerlektə qullanьlma vьna ykenes вelderə. Qtajđaqь qajhь вer tərkemdər „Nankin xekymətenen Səvittər Sajuzь menən вulqan mөnəsəвəten əđəv turahьnda əjtevenə" tөđət mə inderevđe talap itələr.

Mukdin вetənləj japun qəskərđare qulьnda вulhala, Qtaj həm Japun cəstəre arahьnda huqьş davam itə. Kənsьqьş Qtaj timer julьnьŋ huqьşь punktь; Karejə sigendəge Andin həm Iniczoy qamap ьlьndь. Qtaj palitsejəhь həm huqьş castəre qoralhьđlandьrьldь. Ike huqьş praxutь həm kyp huqьş qoraldarь zapasь qulqa alьndь. Kymer usaqь eşselərə arahьnda tərtiphedlektər sьqьv məmkinlegenə qarьşь saralar kyrelde. Japun huqьş kөstəre Bejpin—Mukdin julь вujьnsa alqa вaralar. Japundarđьŋ hezymdeŋ əhəmejəten keserəjtevgə kesənevđərenə qaramaђtan Təşlək Manczurejə qəməldə japun qəskərđəre tarafьnan qamap alьnqan. Qtaj rəsmi tərkemdəre qtajđar tarafьnan вer tөrlө lə pravakatsejə вulmanь, japundar Təşlək—Manczurejə timer julьn yđđəre jemerđelər đə unan вьl eştə Qtajđarđь qəjəplənelər. tip qatqi təsdiq itələr. Nankindan xəвər itevdər вujьnsa, nankin xekymətenen ministьrь Van—Czin—Tin japundarđьŋ Təşlək Mançzurejəne qamap alьvdarь ajqanlь millətter Ligahь həm şulaj uq killog paktьna qul qujьvsь вetə dəplətterge şikajət вirergə ujlaj.

Səjəsi totqandar aslьq iqlan ittelər.

VARŞAV, 21. Pylşanьŋ вetə termələrendə lə səjəsi xekem itelevselər aslьq iqlan ittelər. Вьl aslьq iqlan itelev ajqanlь Pylşə səjemenen kammunistar fraksejəhь vazьvanejə sьqardь. Vazvanejəla вьlaj jađьla:

Pylşə xekymətenen hər vapьtta səjəsi totqondarđan kelev ulardь mьђqьllavь, arqahьnda səjəsi totqondar aslьq iqlan ittelər. Pylşə xekyməte eşse krəђtejən xərəkətenen kerəşselərən fizicski вetərergə tьrьşa. Varşavđaqь Poviak termahendəge səjəsi totqondar aslьq iqlan itkəndən hun, dimanstratsejə ojoştorđolar. Ular dimanstratsejə lə „intrnatsejənal" jьrlap, вetheŋ faşistar palitsejehe tigən luzьnqьlar đь qьsqьrđьlar.

Belderev

ƟFƟ TƟĐƟV TIXNIKUMЬNDA (elekke jer tөđөv tixnikumь) uqьvđar 1 nse həm 2 nse kurьstarđa вerense yktəвerđə вaşlana. 2 nse kurьstan 3 nse kurьsqa kysevselər 1 nse nyjəвerđə kilergə tejeştər.

QƏNDI—IMPIRJƏLISTƏR JALSЬHЬ

Sintəвer ajьnda Lundьnda „tyŋərak əђtəl" kanfirinsejəheneŋ ikense kanfirinsejəhe saqьrьla. Вьl kanfirisejənьŋ nej esən saqьrьlьvь вeđgə asьq. Qəndi „tyŋərakəђtəl" kanfirinsejəheneŋ mart ajьnda вulqan вerense kanfirinsejəhendə yk. vilikaвritanejə impirjəlistəre menən kileşeven tөđөp, Hindostan eşselərenen mənfaqəten hatqan keşe. Şuqa kyrə „tyŋərak əђtəldeŋ" sintəвer ajьnda jьjnalasaq kanfirinsejəhьnьŋ his вer tөrlө lə əhmejəte вulmajasaq. Tik вьl kanfirinsejələ Qəndi elekke kileşev tərkətep Angelejə impirjəlistəren đə qunaq вulьp qьnə qajtasaq.

Qəndi—вetə Hindostan milli kungьrьsьnьŋ jetəksehe. Ul ingelizdər tarafьnan Hindostan вurьvazejəhьna вirgən jeŋellek tərgə qьđьqьp milejundarsa Hindostan krəђtejəndərenen rivəlytsejun kərəştəren hattь. Qəndideŋ jəlpьnь aldav esən qullanqan „hul" frazalarьnьŋ xəđьr əhəmejəte qalmanь. Sənki Hindostandьn rivəlytsejun jalpьhь xəđer Qəndiđeŋ kem ikənen вelə. Qəndi həm Qəndiselar, Angelejə impirjəlistəreneŋ Hindostan faвrikanttar tərkəmə esən jaвalqan əđ genə taşiamalarь esən Angelejə impirjəlistərenə qarьşь kərəşte tuqrattьlar. Angelejə impirjəlistəre, Hindostan вurьvazejəhenə tuqьv ajвe đar nə, həm mitasənəqəte pradu ktalarьna puşlil nanь kytərev, timer jul tariftarьn təşərev, sittən inderelgən kəmeşkə puşlina halьv kevek вer əđ jeŋellektər jəhanьlar. Əlegenə Hindistan krəђtejəndəren Angelejə impirjəlisterenə qarьşь kərəşkə, əndəvse Qəndi вeğen xarьqlь rəveştə rivəlytsejun kerəşte hatьp, impirjəlistər jaqьna sьqa. Ul xəđer impirjəlistərđeŋ iŋ ьşanьslь lakeje вulьp qaldь. Qəndideŋ hatьlьvь—tarixi zakun. Sənkin rivəlytsejun kerəşteŋ вerense вaђqьsьnda milli xərəkət menən вəjləngən, milli вurьvazejə kərəş qьrqьvlaşqas həm kərəşkə eşse—krəђtejəndər đə quşьlqas, вarrikadanьŋ kire jaqьna sьqarqa tejeş.

Hindostandaqь Qəndi jetəkselege aђtьnda ojoşqan milli вurьvazejə lə impirjəlistərgə qarьşь kərəşte tuqtattь.

Qəndi luzьnqьlarьn tormoşqa aşьrqan esən, meŋarləgən eşse həm krəђtejəndar termələrgə jaвьldь. Impirjəlis jalsьlarь Qəndi həm Qəndiselər Makdanalt talaвь вujьnsa Hindostan rivəlytsejənirđarenə sьqarьlqan ylem jazahьnda jaqlanь.

Qəndi Angelejə impirjəlistərenə Hindestan eşsəndərenen mənfəqəten hatьv menən genə sikləmməj. Ul Hindostanda jalpьnьŋ rivəlytsejun sьqьştarьn вaђьvđa la qulьnan kildən вetə saralarđь kyrə. Hindostanda вьqa tiklem roxsat itelgən „qьđьl kylməkselər" xərəkəte xəđer tьjьla Hindostan milli kungrьsь jetəkselərə „qьđьl kylməkselər" xərəkəten milli kungrьsqa qaraqan irekle ojoşmaqa əjlənderev turahьnda çarar sьqarđьlar. 150 meŋ keşene esenə alqan „qьđьl kylməkselər" yđ eştəren milli kungrьs praprammahь menən alьp вarьrqa tejeştər.

Milli kungrs, „qьđьl kylməkselər" eşen alьp вarьvđь Aвdul Qafar xanqa tapşьrasaq.

„Qьđьl kylməkselar" Qəndi səjəsətenə elektən yk qarşьinelar. Xəđer ulardьŋ Qəndigə вulqan asьvđarь taqьla qavarđь.

NANKIN MINISTЬRЬ

MA ZUREJƏNЬ BAђЬP ALЬVQA QARЬŞЬ JAPUN ILSEHENƏ PRATIS BIRĐE

BIRLIN, Pejəpində вulqan Czan—Sya—Lən zurnalis həm Tass xəвərsehe menen əŋgəmə hendə şulaj tine:

—„Japunejə huqьş вaşlanь, ləkin Qtaj unьŋ menən huqьşьrqa teləmaj"

Nankin tьşqь eştər minisьrlьqь japun ilsehenə Manczurejəne вiləp torqan qəskərđəren alьvđь talap itep pratis tapşьrđь.

Qtaj gəzittəre Qtajđьŋ kөshəđlege turahьnda ilajđar həm вəikem Qtajqa millətter Ligahь jarđam iter tip ьşanalar.

23-sintəвer milli xurlьq kөnə itep iqlan itelde. Вetə tamaşalar вьl kendə tuqьratьldь, вajraqtar təşərəldə.

Вer ykvaqьttaqtaj xalьqtarьvarahьnda japundarqa qarьşь nastrajenejə yђev turahьnda xəвərđər kilə. Studinttar ojoşmalarь japunejə Intirvintiarenə qoralь atpur вirergə, japundarqa həm japun tavarđarьna вetə Qtajđa вajkut iqlan itergə saqьralar.

JAPUN QƏSKƏRĐƏRE TƏNJAQ QTAJQA HƏZYM ITƏLƏR

ŞANXAJ. 22. BƏTƏ TƏŞLƏK MANCZUREJƏ JAPUNDAR TARAFЬNAN BAђЬP ALЬNDЬ. Qulqa alьnqan rajundarđaqь QTAJ PALILSEJƏHЬ HƏM QƏSKƏRĐƏRE QORALHЬĐLANDЬRЬLDЬLAR. Şulajđa, qajhь вer urьndarđa huqьş davəm itə. Karejənən jaŋь japun qəskərđəre kilə, qtaj purttarьnda japun huqьş karaptarь kilep sьqtьlar. Sindao, Xylydaje, Taky həm вaşqa purttarđa japun dissanttarь ultьrtьldь. Aşьqьs rəveştə ajьradrumdar tөđөlə. Manczurejəla torovsь japun zapasniktarь qəskərgə saqьrьldь. Xəđer japundar Mukdin—Pejpin timer—julь rajunьn qulqa alalar həm вer yk vaqьt tөn jaq Manczurejaqa hezymgə əđerlənələr.

Ispanejəla вatraktar вaş kytərđelər

PARIZ. Ispanejənan xəвər itevđər вujьnsa, Alkazarinda (Balladolid əlkəhendə) 2 meŋdən artьq вatraktar zaвastufka iqlan ittelər. Вaş kytəevse вatraktar вulki вeşerə torqan jerđe jemerev menən qurqьtalar. Вaş kytərevselər ştrikвrixirđərđe eşkə jeвərməvgə saralar kyrđelər. Malaqa la (Ispanejanьŋ təşlək jaqь) 25 meŋ timer jul eşselərə zaвastufka iqlan itergə qarar sьqardьlar. Вyxalansta (Kordova əlkəhendə) dəjəm zaвastufka iqlan itelgən.

Krəђtejəndər xərəktə kiŋəjgəndən kiŋəjə

MADRID, Ispanejəneŋ tөrlө rajundarьnan alьnqan xəвərđər ildə aqrar xərəkəteneŋ ikŋəjgəndən kiŋəjevə turahьnda həjləjđər. Asьqьvsь krəђtejəndər tarafьnan avьl xuzalьqь praduktьlarьn вaђьp alьv vaqiqalarь kyвəjə. Katalonejəla krəђtejəndər pamişşiktarqa arinda xaqьn tyləvđən вaş tarttьlar. Pamişşiktar vlastarqa jarđam horap mərəzəqət ittəzər vlastar вajtaq avьldarqa zandarmirejə əterattarьn jeвərđelər.

Ridaktьr urьnвaђarь: Z. Kajьpkul

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

17- Sintəвerđən вaşlap.

TERE MƏJET

L. Talstuj əђərenən drama 7 вylektə

ANUNЬS: QATЬN.

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 вaşlana.

Вegən, ikranda xuduzstьvalь filma.

ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural" kinahьnda вilitte kəndəđ saqət 12 nən 5 kə tiklem „Gurьn" kinahь вinahьnda hatьla. Ə kis menən saqət 5 tən fatagьrafejə lə hatьla.

ktaвer „Ynatiskahь" tipagrafejəhe. Başglaflit vakile №716

BƟTƏ DONJA PRALITARЬ BERƏGEGEŞ!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬHЬ

26 SINTƏBER 1931 JЬL № 210 (511)

13 JЬL SЬQA

KƟNDƏLEK GƏZIT

ƏDRIS: ƟFƟ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 8
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktьr . . . 4—81
Sikritar . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşlav aylege . . . 3—02
Iqlandar həm ələşmə . . . 3—72
Kantura . . . 1—11
Tөngə ridaksejə . . . 1—15

DUMNALAR EŞSE KƟSTƏR HORAJ, BEĐ EŞ MENƏN JAVAP BIRERGƏ TEJEŞBEĐ

SVIRTLUF. 1 nse yktəʙerđə Magnitagurskej dumnalarь eşkə ʙaşlaj. Beđ Başqortostan kalxuzsьlarьnьŋ ojoşqan xəldə eşse kөstər menən tə'min itevđəren kөtəʙeđ.

Sadiqьf

Urazaj həm kəlliktifləşev kөnө jetə,- өđөklөktər qaplanьrqa tejeş

Başqortostan ytkən ʙer jьlьq dəver esendə kalxuz tөđөləşe mәs'ələlərendə đur uŋьşjarqa ireşte. Əgər 1930 nsь jьldьŋ 1-nse sintəʙerenə Başqortostan jəmhyrejəte 21 pr. qa kəlliktifleşterelgən ʙulha, 1931 nse jьldьŋ 10—sintəʙerenə jəmhyrejət 67 % tan artьq kəlliktifləşterelde. Səsev majđandarьnьŋ ydil avьrlьqь 70 pr. tan artьq, ə ʙь jьlqь arьş səsevđəre 75 pr. təşkil itələr. Kəlliktifləşev həm urazaj ʙajramь kөnөndə 25 tan artьq təʙəktər totoş kəlliktifləşterevđe tamam itev həm şunьŋ nigeđendə kapitalizemdeŋ avьldaqь aqtьq qalđьqь kulaktarđь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙөterev julьndaqь jeŋevđəren kyrhətəsəktər.

Parteja Yđək Kəmitəte kəlliktifləşterevđeŋ timptarь həm kalxuzdarđь nьqьtьv ʙurьstarь turahьndaqь yđeneŋ hunqь qararьnda nindəj ʙulhala təʙək jəki өlkələ nigeđđə kəlliktifləşevđe tamam itevđeŋ ylsəgese 100 pr. jarlь həm urta xəlle xuzalьqtarđь kalxuzdarqamotlaq ьlьqtьrьvđan qiʙarət ʙulmaqanlьqьn, ʙəlkem 75—80 pr. səsev majđandarь menən' 68—70 pr. krəɫtejən xuzalьqtarьn kalxuzdarqa ьlьqtьrьvđan torqanloqьn aŋlata. Yđək Kəmitət yđeneŋ ʙьl qararь menən ajьrьm jəmhyrejət həm təʙəktər esen totoşkəlliktifləşevđe tamam itev srukьtarьn ʙilđələne. Beđđeŋ Başqortostan şarttarьnda 1931 nse jьlđьŋ ađaqьna jəmhyrejətteŋ totoş kəlliktifləşəvđe tamam itevenə ʙөtə əsəstər ʙar. 70 pr. krəɫtejən xuzalьqtarьnьŋ kəlliktifləşterelgən ʙulьv fakьtь, arьş səselgən majđandarđьŋ 75 pr. artьq ʙulьvь, ʙьjьlqь igen əđerləv eşende kalxuzdarđьŋ ydil avьrlьqь 50 pr, tan artьq ʙulьvь—ʙьlar ʙөtəhe lə ʙeđđeŋ aldьʙьđqa *kəlliktifləşev həm urazaj* ʙajramь kөnөnde 25 təʙəkteŋ genə tygel, ʙəlkem unan da kyʙerək təʙəktərđeŋ totoş kəlliktifləşeve tamam itevđərenə ireşev talaptarьn qujalar.

Duvan, D. Məsetle, Bila-Qataj, Qьjqь, həm ʙytən təʙəktər đəge ajьrьm kalxuzdar yđđəreneŋ prajьzvudstьva zadanejalarь menən ʙьl təʙəktərđə elek ʙulqan kulak xuzalьqtarьnьŋ ʙirgən igen miqđarьn əllə qasan ydьp kittelər.

Şulaj itep avьl xuzalьqьnda „kem-kemde" luzьŋgьnьŋ nigeđđə satsejalizem siktьrь fajđahьnaxəl'itelasəge aldan kyrenep tora.

Kəlliktləşev həm urazaj ʙajramь kөnөndəge iŋ əhəmejətle mәs'ələlərđeŋ ʙerehe—massavaj eş mәs'ələlәre. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq turahьnda xəđer ʙөtə kalxuzsьlar ʙeləlәr, ləkin ʙьl eşkə ʙөtənləj jomoşqq jetəkselek itevarqahьnda kalxuz sistimьnda ʙьl mitьttar kiŋ rəveştə qullanьlmajđa əle. Bьleşta [illegible]

tejeştər, kyltura—tormoş kəmisejələre, qьđьl məjeştər. uqьv jorttarь. təʙək matʙuqatь həm kyp triazlь gəzittər agra—tixnikə prapagandahьn ytkərev, agrakyltura paxuttvьrьn ojoştorov, ʙьl mәs'ələlər ʙujьnsa, şulaj uq qatmarlь a-x maşinalarьnda eşlərgə өjrənev eşen liksejələr, kurьstar həm tyqərəktər oloştrov eştəren kiŋ julqa qujьrqa tejəştər, Kərək kalxuzdarđьŋ yđ arahьnda ʙulhьn, şulaj uq safxuzdar həm MTS tar arahьnda təzriʙə almaşьvđь kiŋ rəveştə ojoştororqa, ʙьnьŋ esen iŋ jaqşь kөstərđe ʙirergə. alqan jəkləmələrđe ytəv julьnda artta qalьvsь kalxuzdarđь oyksirqa alьrqa kərək. tixnikəgə ejə ʙulьv esən kөrəş mәs'ələlәre ʙөtə kalxuzdarđьn diqqət yđəgendə torhon.

Massavaj eşterđe ʙөtə ʙьl mәs'ələlər ergəhendə udarnik kalxuzsьlarđьŋ, qatьn-qьđđarđьŋ həm jəştərđeŋ təʙək slyt təren ojoştorovđь təqdim itelə. Kəlliktifləşev həm urazaj ʙajramь kөnө avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaŋьnan qorov eşenə pralitarəjattьŋ tə'ɫiren kytərevgə, eşselər menən kalxuzsьlar arahьnda şiflьq elьmtəhen nьqьtьvqa fajđalanьlьrqa tьjeş. Pramfin plandarđьn həm kalxuzdarqa ʙirelgən xuzalьq zadanejələrьn ytəlev jomqaqtarьn sьqarьv esən şiflьqqa alqan pridperejətejələre həm kalxuzdar arahьnda diligatsejalar menən almaşьrqa ʙьl kөndə ʙөtə şiflьq eşen juqarь aɫqьsqa kytərev kөnөnə əjlənđerelergə kərək.

Şulaj itep ʙьl ʙajram kөnөndə juqarьla kyrhətelgən ʙөtə ʙurьstarđь ʙeđ đəjem ʙer ʙurьsqa Başqortostandьŋ kəlliktifləşeven tamam itevgə ʙujhьndьrьrqa tejeşʙeđ. Igen əđerləv plandarьn srugьnda ytərgə tuŋqa hөrəv eşen tulь rəveştə təmin itərgə, kalxuzdardaqь artьq eşse kөsən maksimal rəveştə jaŋь tөđөləştərgə ʙirergə kərək. Bөtə ojoşmalar kəlliktifləşev həm urazaj ʙajramь kөnөnə ьsьn massavaj xaraktir ʙirergə, ul kөndə partejanьŋ giniralnaj hьđьqь đөrөɫ ytkəreleven, avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaŋьnan qorov eşeneŋ ʙojomqa atqarьlьvьn tikşerev kөnөnə əjlənđerergə kərək. Kulak nastrajьnjələrenə qarьşь ike fruntqa—xəđerge vaqьtta tөp qurqьnьs ʙulqan uŋ appartunizemqa həm „hul" qa hikerevđərgə qarьşь qətqi kөrəş, totoş kəlliktifləşev nigeđendə kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan tamam ʙөterev—ʙьlar kəlliktifləşev həm urazaj ʙajramь kөnөneŋ ʙajavaj luzьŋgьlarь.

„Beđ şulaj itep alqa ʙarьrqa tejeşleʙeđ ki, ʙөtə donja eşselər sьjnfь ʙeđgə qarap: ʙьna ul minen aldьnqь ətrətem, ʙьna ul [illegible]

UDAR 10 KƟNLƟKTƏ HЬNЬLЬŞ JAHALЬRQA TEJEŞ

USALЬ SILUSLAV PLANЬN ƟĐƏ

[illegible]

„IQEN ƟSƟN KƟRƏŞ-SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ"

MEJƏKƏ, BƏLƏBƏJ, AVЬRQAZЬ KALXUZDARЬ IGEN PLANЬN BALŞEVIKTARSA TULTЬRALAR IGEN ƟSƟN KƟRƏŞTƏ BЬL TƟBƏKTƏ ALDA BARALAR:

Əʙjəlil 65,5 pr.	Bөrə 43,4 pr.	Nuriman 43 pr.	Mişkə 41.5 pr.	Bişʙylək 38.2 pr.

KULAK QOTQOHONA UDAR BIRELMƏGƏN TƟBƏKTƏR XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ PLANDЬ ƟĐƏ

Məsetle 1.4 pr.	Usalь 2,7	Bilaqataj 3.1	Dьvan 3.5	Qonşaq 5,2

Bь kalxuzdar igen fruntьnda jeŋdelər

BЬLƏK ULARQA TEJEŞ

QЬRQЬD MEJƏK TƏBƏGE KALXUZSЬLARЬ ARAHЬNDA QЬĐЬL BAJRAQЬL PARAVЬZ RIMUNT MASTIRSKUJЬ EŞSELƏRENEŊ SAQЬRЬVЬ BUJЬNSA ĐUR ƟLQƏŞEVDƏRQƏ IREŞTELƏR. ŞUL UNAJ MENƏN BAŞLANQAN QЬĐЬL ABUZDAR „TERƏK", „BIDNƏK", „YRNƏK", „UKRAJNЬS", „PRAVDA", „SUKUL", „SUNDAL", „ARAL", „KAŞKAR", „JAŊЬ DONJA" KALXUZDARЬ IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN ARTTЬRЬP TULTЬRDЬLAR. BЬL KALXUZDAR INDYSTEREJƏLƏŞEVSE BAŞQORTOSTN ISEMENƏ PLANDAN TЬŞ QЬĐЬL ABUZDAR OJOŞTOROVDA DAVAM ITƏ. BAŞQA KALXUZDAR DA ULARDЬŊ ƟLQƏHƏ BUJЬNSA IQEN ƟSƟN KƟRƏŞTƏ KЬKENLƏŞTERƏLƏR. ARTЬQ KƟSTƏR OJOŞQAN RƏVEŞTƏ XƏNSƏKTƏKƏ JEBƏRELDE. TUNQA HƏRƏV ƟSƟN ULARDA MƏXSYS BRIQADALAR OJOŞTOROLDO. URAZAJ HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV KƟNƟNƏ ƏĐERLEK UDAR AJLЬQЬNDA BƟTƏ XUZALЬQ FRUNTЬ BUJЬNSA ƟĐƟKLƟKTƏRĐE BƟTƏRƏV ƟSƟN QЬRQA KƟRƏŞƏLƏR. BЬL UN KALXUZ „IQEN ƟSƟN KƟRƏŞ SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ" TƏ JEŊEVSELƏR BULЬP SЬQTЬLAR.

Q. QAJSAR

ALDЬNQЬLARDЬ QЬĐЬL TAQTAQA JAĐABЬĐ

Q. MEJƏKƏ təʙəge Askin, Jorlikəv, Vazrazdinejə, Jaŋь Amlinik, kəkən Jaŋь qaramalь səvittəre igen,əđerləv ʙaşqa kampanejalarьsen ʙalşviktarsə kөrəşələr. Təʙək ʙaşqarma kəmitəte ulardь qьđьl taqtaqa jađđь. Qьpsaq, Əskər, Ilseqol həm ʙaşqa qəjroqta həjrəlevse avьl səvittəre qara taqtaqa jađьlьp prsidəteldərenə şeltə ʙirelde.

Q. ZAHIT

JЬLLЬQ PLANDЬ 194 PR.QA YTƏNEK

AVЬRQAĐЬ təʙəge (tiligraf ʙujьnsa) „Qьđьl majaq" kalxuzь kiŋ kyləmdə jarьş alьp ʙarьv hөđөmtəhendə jьllьq igen əđerləv planьn 194 pr. qa ytəne, „Ural" kalxuzь planьn 100 pr. qa tultьrđь. Şul vaqьt kulaktar zadanejalarьn 65 pr qa qьna ytənelər, igen əđerləv haman davam itə.

XƏJBYLLIN

BƟTƏ AKTIF IGEN ƟSƟN KƟRƏŞƏ

BƏLƏBƏJ (tiligramma) MTS hь yđ kalxuzdarьnda igen əđerləvđe ojoştora almaj kildə.

Xəđer Dəvlək MTS hь saqьrьvьn qaʙul itep kalxuzdarqa 4 kamsamul ʙrigadahь həm ʙөtə aktifьn jeʙərđe. Hөđөmtələ MTS Kalxuzdarьnan „Bajtal" planьn 213 pr. qa, „Bөrək" 210, „Capajьf" 110, „Irek 117, „Yrnək" 108 həm „Kaşina" kalxuzdarь 110 pr. qa tultьrđьlar.

Ş

Tiŋləşergə saqьrđьq. eş menən javap ʙiregeđ

K—USUL təʙəge „III—Ural" kalxyzь kantraktatsejə ʙujьnsa igen əđerləv planьn 68 pr. qa ytəne: Beđ zadanejanь srugьnan elek tultьrьv esən kөrəşəʙeđ.

Iɫke qьvarđь kalxuzь planьn 51 pr. qa qьna tultьrđь. Beđ unь tiŋləşergə saqьrđьq.

Unan eş menən javap kөtəʙeđ.

F. ISXAQ.

Matur zavьtь isemenə qьđьl aʙuz

MЬRAQ təʙəge Qьđьl kamʙajьn kalxuzsьlar kamsamuldarđьŋ ʙaşlap jərəvə menən matur zavьtь isemenə 300 ʙotlo qьđьl aʙuz ojoştorđolar. Ber kөnlək өmə ytkərelep, eş kөnө asa—avejaxim fajđahьna ʙirelde. Şul uq kөn Teləvmʙət avьlь eşsəndəre lə 150 sintnirle qьđьl aʙuz ojoştorđolar.

Z. QЬJAS.

SILUS PLANЬN YTƏNEK

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təʙəge Jeldər səvite „9—Qjinvar" kalxuzь, ʙөtə iqtiʙarđь satsejalizem malsьlьqьn xəl itvgə ađьq əđerləvgə jynəlderep, siluslav eşen udarnьj ytkərđe. Rajkalxuz sajuz tarafьnan ʙirelgən 240 tunna pьlandь 250 tunna itep 104 pr.qa ytəne. Şulaj uq ʙesən əđerləvđe lə arttьrьp ytəne.

Ikense qat ʙesən saʙьvđa ʙaşlandь, taqь la silus jamdarь tutlьrьlasaq.

Q. QAJSAR. Q. ZAQIT.

Igen jəşerevse kulak həm unьŋ aginttarь sut aldьnda

QARAQOŞ təʙəge prakaraturahь igen planьn tultьrьvđan ʙaş tartьvsьlarđь xөkөm itev esən maxsus ʙrigada tөđөnө. 10 kөn esendə 27 kulakka xөkөm jahaldь.

Xөkөm itelevselərđeŋ 11 neŋ milektəre alьnьp yđđəre Başqortostandan qьvьldьlar. Qalqandarьnan ʙaɫьp jatqьrqan 291 sintnir igen, 27 jөk huqьlmaqan aşlьq həm ştraftar alьndь. Şunьŋ menən ʙergə avьl səvittərendə eşləp tə kulaktarđь qanat aɫtьna alьp kilevselərđən 3 keşe ʙerər jьlqa irektərenən məxrym itərgə qarar sьqarьldь.

XƏLIKEF.

Avьl səvite aqzahь igen jəşergən

ARQAJAŞ təʙəge Hatlьq səvite „Qjyskuf" pasjulkahьnda avьl səvite aqzahь Zyzin ʙəgən gə kөngə tiklem „mində ʙer qadaqta igen juq... „tip 200 ʙot igenen jəşrep aɫrap kilgən.

Jarlь ʙatrak aktif kalxuzsьlar tьşlьqь arqahьnda jəşrelep jotqan igenedər taʙьla şuluq Pasjulkanan 4 kulak qatlamь—nan 800 ʙot jəşrelep jatqan ʙəjđaj taʙьldь. kulaktar, ular tə'sirendə xəlle qatlamdar igen dөren ʙađ jamlarqa halьp ərəm itələr. Qəlekəj avьlьnda ʙer kulak 120 ʙot ʙojđajđь jamqa halьp ərəm itkən. Pralitarsьtь ʙьlar menən qatь kөrəş alьp ʙara.

SAFIN

URAZAJ HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV KƟNƟNƏ

Başsajuz, Narkamprus həm өlkə kəmitət ojoşmalarь əđerlənməjđər

Urazaj həm kəlliktifləşev kөnөnə kyp qalmanь. Ləkin, Ɵlkə ojoşmalarь unь ytkərevgə əđerlek eşenə əle ʙulha nьqlap kereşeskendəre juq.

Ɵlkə ştap ike tapqьr ultьrьşqa saqьrьp ta Başsajuz, Narkamprus həm Juz—Ural—Lis vəkildəren kilterə almanь.

Aldьnqь kalxuz, safxuz, MTS lardeŋ unьşlь təzriʙələren ʙaşqalarqa kyserev, ulardь ʙyləkləv julьnda eşləvđən sajuzxlip, Başsilstruj, Yđək Eşselər kapiratife həm prafsajuz ojoşmalarь ʙaş tartalar.

Başsilxuzsnap „...kalxuzdarqa ʙer terle lə jarđam kyrhətə almajьđ, ʙajramdь ytkərev esən ʙeđgə plandьŋ kərəge juq..." tip qaraj. Ɵlkə xuzalьq—kapiratif ojoşmalarđьŋ ʙerehe lə ʙьl kөndə ytkərevgə praktik saralar kyrə ʙaşlamaqandar.

Bьl ojoşmalarđьŋ xərəkəthedlektəre urazaj həm kəlliktifləşev kөnөnə narьq qujьp jetkermәvđərenən ʙaşqa ʙer nəmə lə tygel.

Ul ojoşmalar ʙөgөndən yđ eşməkərektəren kyrhətergə tejeştər. Ə, oşьlarsa xərəkətheđ jatьvđarь esən sara kyrelergə tejeş.

X. QIZƏTYLLIN.

Arqajaş qьđьv eşkə ʙaşlanь

Malsьlьq mәs'ələhen qьrqa xəl itev esen—ađьq ʙazahьn nьqьtьrqa, torlaq tөđөleşen tiđlətergə

Arqajaş təʙəge mal aɫravđa iŋ uŋajlь şarttarqa ʙaş ʙulqan ʙer təʙək. unьŋ təʙiqi şarttarьn kiŋ đur ʙolьndarь jaqşь hьvdarь qemymən mal aɫrarqa ʙik nьq məmkinlektəre ʙar. Bьl təʙəktə ʙьqa tiklem əle malsьlьq eşen nьqlap julqa halьvđa ađ eşləngən,

Təʙək kyləmendə jьjnalqan 4—nse plinum ʙьnь ajrьm rəveştə əjtep kitte. Təʙəktə mal praʙlimahьn xəl itevđə plinum xəđerđən yk eşlərgə, tormoşqa ytkərergə, kyp ʙurьstar qujđь. Tiđ kөndə jaŋь malsьlьq-hьjьr harьq, susqa tavar firmalarь tөđөv, satsejalizem jarьşь tarmaqьn arttьrьv, ʙigerəktə siktьrь t a r m a q ь n kalxuzdarđa, tavar malsьlьq firmalarьnda qьđьv eşkə totonov eştəren udar riisagə qororqa ʙalьndь.

Qossoloq eştərelə kiŋ rəveştə jəjep jeʙərələsək.

Malsьlьq praʙlimahьn xəl iter esen, ađьq əđerləv plandarьn tultьrьv ʙurьsь tora. Təʙək 46179 tunna ʙesən, 11642 tunna silus, 39940 tenna halam ʙuldьrьrqa ʙөgөnnən qьđьv eşkə ʙaşlarqa kərək. Ikense qat ʙesən saʙьv his kisekməɫtən ytəlergə tejeş.

Tөđөv eşendə đur hьnьlьş kərək. Bьjьl 15 nse nyjəʙergə tiklem dəjəmləşkən mөgəɫlə maldar həm, 7 urьnda harьq tar esen, 12 urьnda susqasьlьq firmələre esen torlaq jorttarь halьnьp ʙөtərev đur ʙurьstarđьŋ ʙerehe. Tөđəv matirejaldarь jetməj. Ləkin ʙьnda aptьrap qalьrqa jaramaj: sьʙьq ʙalsьqtan ʙik jaqşь torlaqtar jahap ʙula.

Bьl ʙurьstar qujьlqanda kadьrđar kərək ʙulьvsikheđ ʙer nəmə. Şuqa lə kyrə 1 nse yktəʙerđən təʙək kyləmendə ʙer nisə urьnda 100 keşelek kurьstar asьla.

Təʙək kəmitəteneŋ 4 nse plinumь mal praʙlimahьn xəl itevđə qьrqa eş, kankrit ʙurьstar qujđь. Bөtə parteja, səvit prafsajuz jəməqətselege ʙergə tuplanьrqa, eşte ytəp sьqqansь kөrəşergə tejeştər. Udar eş qьđьv kөrəş vaqьtьnda satsejalizem malsьlьqьn qьrqa xəl itevgə qarьşь sьqьvsьlarqa, sьjnfi doşman həm unьŋ aginttarьna qatь atpur ʙirelergə tejeş.

Ə. SAFIN.

Kalxuz persidətele yđe ajaq sala

ARQAJAŞ təʙəge „Trudavik" kalxuzsьlarь qьđьl aʙuz ojoştrororqa qarar sьqarьp Batьrşingə jerenə jetkrev turahьnda nakaz ʙirələr.

Ə, Batьrşin kis menən 2 jөk igen təjəp qujala tirməngə kitə. Bьl keşeneŋ kypkenə igene [illegible]

Bьl kulak qotqoho

[illegible]

TƟBƏK GƏZITTƏREN JAŊЬNAN QOROV TURAHЬNDA

PLAN—ALQЬ EŞ XƏRƏKƏTENEŊ RIGYLƏTERE

(QART ZURNALIS DAVЬT IP. JULTЬJ MƏQƏLƏHE)

Təʙək gəzittəren jaŋьnan qorov turahьnda „Başqortostan"da tərtiple rəveştə ʙaʙьla kilgən məqələlər—gəzit həm kyltprop eşselərenən şulaj uq kiŋ qatlam [illegible]

[illegible]

BAŞQORTOSTAN GEJALUGEJƏ RAZVITKЬ TRISENEŊ, LƏMƏZ TƟBƏGENDƏGE GEJƏLUGEJƏ RAZVITKЬ PARTEJƏHЬ TARAFЬNAN 30 MILJUN TUNNALЬQ, JAŊA TOROJAN SLANЬS ZAPASЬ ASЬLDЬ. KILƏSƏKTƏ TAQЬ LA KYBERƏK HANDA SLANЬS ZAPASЬ TABЬLЬV TURAHЬNDA TƟPLƟ NIGED BAR.

JANBUXTINA.

ƟUR JYNƏLEŞ BAR-JUL BULЬR!

JULHЬÐLЬQQA QARŞЬ KӨRƏŞ AŞA KIŊ JULDARQJA SЬQJARЬÐ

ARBANAN-AFTAMABILGƏ, SOQORLO, HIKƏLTƏLƏRÐƏN-OLO JUL HƏM KYPERÐƏRGƏ.

M—gurski—Bajmaq—Sara timer jul razvidkahь вөttө

TIMER JULDЬŊ OÐONOQJO 306 KILAMITЬR BULASAQ

Magnitagurski menən Sara stansahьn timer julь menən totaştorov, вerðən Magnitagurski zavьtьn sireja (margans, sirnajkislata) menən tə'min itevðə ður urьn totha şulaj uq вьqa tiklem Mamaj mitьðь tarь eşləp kilgən, teвlə mital eşləp sьqara torqan Bajmaq вarqьr, altьn kamвinatьn sirejə menən tə'min itevðə şikheð ður urьn totasaq. Şul uq vaqьtta Bajmaq zavьtьna rikanstrukseja jahalьp, teвlə mital eşləp sьqarьvðь kөsəjtevgə ður jarðam itəsək.

Şuqa kyrə вьjьldan uq Mngnitagurski—Bajmaq—Sara timer julьвəðerləv eştəre huŋqь dərəzələ tiðlətelde. Вьnьŋ esen вaşqa timer jul eşləv вerekmələrenən вelges eşsələr saqьrьlьp, ulardan juqarьla kyrhətelgən juldь eðləv esen es parteja tөðөldə. Partejəlar həmməhe la april ajьnan uq eðlənev eşenə totondolar.

Bildəle hər вer timer julь eðləvpartejəhenьŋtəp вurьsь вulasaq timer julьn ike punkьt arahьn məmkin tiklem qьъqa itev, (hava julьna jaqьnajtьv) həm вөtə jul ytkərergə taвiqi uŋajhьðlьqtarðь, tavðarðь, kyl, вatqaqtarðь, ður jьlqalarðь вik að tөðөv rasxuttarь menən ytev, iŋ əð jer eştəre вirev. Jaqni tərən vijьmkələr həm nasiptar вulmaъqa tejeş. Вь eştərðe ytəv esen hər вer timer julьna hajlanьp qullana torqan uklun вirelə. Jaqni вь paravьzdarðьn вer kilamitьrqa kytərələ təşə alьvðarь, вь uklun Mag.—Bajmaq—Sara timer julьnda iŋ keskəj genə 7 pr. jaqni вer kila-

sьqьv, həm juldь Bajmaq zavьtь arqьrь ytkərev his jəhəttən məmkin вulmanь. Tavðь qьrqqan da tyniltav aъtьndan ışep sьqьv) eşləməjensə torop qьrqьp sьqьv məmkin вulmaqan вer eş hanala. Şuqa kyrə lə Bajmaq zavьtь tirəhendə timer julьn qajðan ytkərev məs'ələhe вer partejələ eşləgən вelgestər tarafьnan tikşerelməjensə, Bajmaq zavьtь eşse massahь tarafьnan qaraldь.

Eşsən massьnьŋ fikeren alqandan huŋ, timer julьn Bajmaq zavьtь arqьrь ytkərməjensə, şul uq zavьttьŋ Jolalь rudnige arqьrь ytkərep, Bajmaq zavьtьna ajьrьm вer tarmaq (vitkə) inderelde. Ajьrьm tarmaq ytkərevgə his taвiqi uŋqьjhьðlьqtar вulmajьnsa iŋ əð jer eşe həm ður ikanumejə menən 17,5 kilamitьr jarьm, zavьtqa hudьldь. Ləkin şulaj da Ural tavьn, Irəndekte urav məs'ələhe ajьrьm вer varijant вulьp qaraiha la kərəkle taвьlmanь. Bajmaq zavьtь turahьnan вulmaha la Irəndekte ytep sьqьrqa tura kilde. Tik qьrqьp sьqьv, Fəjzulla, Baxtegərəj, Bajmьrða avьldarь tirəhenən вuldь. Bildəle Ural tavьn qьrqьp sьqmajьnsa unь urap sьqьv вerðən timer julьnьŋ oðonloqo yъerelde. Ikensenən Fəjzulla avьlь tirəhendə вulqan ður marganьs zalizdarьna timer jul tejməj ytər ine. Margans. Magnitagurskizavьtьna taşьlasaq вulqanqa kyrə, timer julьn unьŋ ergəhenən ytkərev kərək taвьldь.

Tөðөv əъtəndə iŋ avьr mamint həm vaqьtь kyp alqan

mejə jəhətenən fajðalь вulqanqa kyrə вь məs'ələ jaŋьnan qaraldь. Вь kəndərðə iŋ kesekəj radiustar qullanьvqa qaramaъtan (200 mitьr) ifrat kyp jer eştəre вuldь. Kesekəj radijustar qullanьv, вer jəhəttən jөrөj torqan sastafьn tið tuððьrha, tið jөrөrgə la, şulaj uq juldь la tið tuððьra. Şuqa kyrə lə вьnda uklundь yъterev kərək ine. Вь şulaj xəl itelde lə 7 pr. uklun urьnьna 13,5 pr. uklun вirelep вaşqa jerðən ytkərelde. 13,3 pr. qaвul itev вik yk fajðalь. Sөnki 7 pr. uklunda вer paravьz alьp вara torqan jəktə 13,5 pr. ike paravьz alьp вarьrqa tura kilə. Oşo rəveşsə iъke sivaj stansahь menən Qəli avьl razjьzdь arahьnda ikeləş tartьv qullanьrqa tura kilde.

Magnitagurski—Bajmaq Sara timer julьn eðləp sьqqandьŋ huŋьnda вarlьq oðonloqo 306 kilamitьr вuldь. Bulasaq timer julь Magnitagurskiðe sьqьp "QЬÐЬL BAŞQORTSTAN" safxuzьna kilep sьqa. Bajmaq zavьtьnьŋ vaj rudniktarьnan вulqan Вaqьr—yðəkkə tejep ytə. Bajmaq zavьtьna rikanstrukseja вaşlanqanqa kyrə zavьttьŋ Jaŋьsivaj rudnigenə lə tarmaq ytkərelde.

Urtasa iъəp menən alqanda hər вer kilamitьrqa 22 meŋ kuвa mitьr jer eşe təşə. Barlьqь nasip həm vьjьmkalar 6 miljun 630 meŋ kuвa mitьr iъəplənə. Şunьŋ əъtenə stansьlarðь hьv menən tə'min itev esen jьqalarðь вьvarqa kypme jer eşe вulьvь juqarьlaqь hanqa inmaj.

R. XISMƏTYLLIN.

JULHЬÐLЬQ SATSEJALIZEMDEŊ DOŞMANЬ

JULHЬÐLЬQ ILGƏ KYPME ZEJAN KILTERƏ

Tunna toððo jөrөtev:

Taşlь juldan—19 hum 84 tin,
Avьl julьnan—71 „—" 80 „—"

Tunna kərosin:

Taşlь juldan—6 hum 25 t.
Avьl julьnan 23—„—" 20„—.

Tunna arьş jөrөtev

Taşlь juldan 9 hum 60 t.
Avьl julьnan 35„—„ 70 t.

Tunna kilamitьr jəkto jөrөtev.

Taşlь juldan—30 tin.
avьl julьnan—60„—"

Вeð, taqat julhьðlьqtanqjьna 1930 пsь jьl 3,744 miljun hum juqjaltьq.

Tik julhьðlьqtanqjьna вeð jьl ojlənəhenə 5 miljart hum aqsa juqjaltaвьð.

Вь aqsaqja вeð, Başqortostanda 5 urьnda katla—turвin gigantь halьr inok.

Вь maja menən вeð jaqşь jьldarðьŋ seltөren вөtө səvittər sajuzь ðəvmələndə 36„000 kilamitьrqja hudar inok

AFTADURQJA JƏÐ MENƏN

HƏR BER SAFXUZ KALXUZ, MTS TAR ÐA AFTADUR JƏM QJEJƏT OJOŞTORORQJA

Partejənьŋ dөrөь jetəkselek itevearqahьnda səvittar ile satsejalizem tөðөv eşendə kəndən kən ber ber arilь ður uŋьştarqja ireşə. Вь gigant uŋьştar вeð ðeŋ ildə tөrlə massavaj ojoşmalar yъərgə kiŋ məmkinlek asalar. Вьnan 4 jьl elek ilebeððe aftamaвilləşterev məsəlahe alьъ taqь pirispiktiva raveşendə torqan vaqьtta „aftadur" jəmqjejəte tьva. Qьъqa vaqьt esendə jəmqjejətteŋ Başqortostan вylege вer nisə distə aqzalarðь вer ləştergən ojoşmanan xəðerge kəndə meŋləgən eşsəndərðe yð safьna zəlep itkən mas s a v aj o j o ş m aqa ajlanep kitte.

„Aftadur" jəmqjejəte yðeneŋ təp вurьsь itep səvittər ilendə aftamatur transpьrtьn alqa jeвərev ilde traktьrlaştьrьv həm avьl xuzalьqьn jaqşьrtьv məsələlərendə jarðam itevðe quja. Jaqni ul yð safьna kiŋ eşsen, kalxuzsь həm başqa eşsən massanь jəlep itep ular arahьnda ilebeððe aftamaвilləşterev, traktьrlaştьrьv fikeren taratьp şul вurьstarðь, tiðerək tormoşqa aşьrьvða səvittər xөkymətenə qəməlej jarðam kyrhətevðe, yðeneŋ təp вurьsь itep hanaj.

Xəðerge kəndə eşləj torqan „Amo" həm „Jarslav aftamaвil zavьttarь Amirika ştaъьnda jaqьnan tөðələv həm Nizqarut qalahьnda qь tөðələ torqan afta gigantьnьŋ вьjьl eşkə kereşəsege ilebeððeŋ qəməli rəveşta jaqьndan aftamaвilləşə вarьvьn kyrhətə. Вь xəl əlвəttə aftadur jəmqjejəte qarşьnda torqan вurьstarðь taqьla məhimləşterə kiŋajtə. Sөnkej aftamaвildərðe xalq xuzalьqьnda kypləp qullana başlav menən ularðь dөrөь fajðalanьvqa qomasavlьq jahaj torqan qarşьlьqtarðь вөtөrev вurьsь tora. Aftamaвildərðeŋ tið vatьlьvьna ulardan xalq xuzalьqьna kilə torqan fajðanьŋ xəðerge kəndə kəm вulьvьna təp səвəp itep, вeððəge julhьðlqtь alьrqa kərək. Juldarðьŋ nasar, afta maşinala jөrөrgə uŋqaj xəl də вulmav səвəple вeððəge aftamaвildər tixnikə jaqьnan alda torqan ildərgə saqьştьrqanda 5 mərtəвə tið tuða kyвerək vatьla, Şunьŋ esen aftadur jəmqjejəte aldьnda torqan вөjөk вu ьstьn вerhe вulьp julhьðlьqqa qarşь kөrəşev jul tөðөv eştəren kөsəjtev вurьstarьn alьrqa kərək. Вь məhim вurьstarðь qьðьv timp menən ytəv məsələhe вөtə Başqortostan səvit jəmə—qətselege qarşьnda aftadur jəmqjejəteneŋ safьn пьqьtьvsalьq menən gəvðələndərə.

Вeððeŋ Başqortostanda aftadur xərəkəte kөsəjep вarha la, unьŋ yъeşe xəðerge kəndəge il horavðarьnan пьq artta tora. Aftadurðьŋ tөвək вyleksələre 48 tөвəkteŋ fəqət 15 ndə genə tөðөlgən. Ularðьn da eştəre kiŋ massь menən jaqьndan вəjlənep ytkərelev jaqь qəniqətlənerlek tip вulmaj. Başqortostanda aftadur jəcəjkəhe kalliktife вulmaqan sənəqət pridprejətejələre safxuz, kalxuz xəm MTS tar hanь вajtaq qьna aftadur xərəkəte unьŋ yъeşe əle haman samatyk menən вara. Əle haman 33 tөвəktə aftadurqja tejeşle вaha вirep, unьŋ tөвək вylekləren ojoştormaqandar. Şuqa kyrə julhьðlьqqa qarşь kөrəş ytkərev ajlьqь aftadur xərəkəten kөsəjtev uqa kiŋ eşsən massьnь jəlep itev eşen də lə пьq fajðalanьrqja tejeş. Ajlьq dəverendə prafsajuz, kamsamul ojoşmalarь aftadur eşen urьnьnan quð ɉatьp jeвərev, aftadurqja jaqь aqzalar virвavajt itev, jaŋь jəcəjkələr ojoştorov eştəren yð insejativalarьna alьrqja tejeştər.

Julhьðlьq menən kөrəş ajlьqь ytkərev vaqьtьnda aftadur jəmqjejəte tirəhendə kiŋ massьnьŋ diqqəten maвlizavajt itep, aftadur jəcəjkəhe вulmaqan вer genə safxuz, kalxuz həm maşina traktьr stansalarь qalьrqja tejeş tygel.

Q. ƏMINEF.

BAŞKAMBINAT EŞKƏ QUL HELTƏP KENƏ QARAQJAN

Bajmaq təвəge вөtə вulqan tөðөv matirejaldarьn tavar, igen taşьvðь Başkamвinat aftamaвildarь menən sara stansahьnan taşьta. Ləkin Bajmaq menən sara stansahь aralarьndaqь aftamaвildar jөrөj torqan juldar nasar, kyp urьndar qaðьlьp вөtkən, kyperðər vatьq, juldaqь taştar alьnmaqandar.

Aftamil menən вьndaj juldan jөrөv his məmkin tygel. Şunьŋ hөðөmtəhendə lə Sara—Bajmaq arahьnda jөrөj torqan aftamaвildar julda ikeşər kөn tuqьrap qalalar. Igen tejəgən aftamaвildarðьŋ jamqьr aъtьnda qalьv vaqiqalarь jьş osoraj.

Qьъqahь Вьl təвək sənəqət təвəge вulьvqa qaramaъtan juldar tөðөleşə qəfev itelməъlek nasar xəldə tora. Başkamвinat julhьðlьq menən kөrəş turahьnda ujlapta qaraqanь juq.

K. ABDULLIN

Вь appartunistar qararðь onotqandar

Başqortostan Yðək Başqarma kəmitəte tarafьnan Başqortostan ðəvmələndə oşo jьldьŋ 20 nse sintaвerendə julhьðlьqqa qarşь kөrəş ajlьqь ytkerev turahьnda sьqarьlqan qararь hər вer təвəkkə həm avьl savitenə вildəle. Вьnь вojomqa atqarьv julьnda Estarleneŋ вerense hanь ucaska nacalnige yðeneŋ qul aъtьndaqь eşsəlaren 92 nse hanlь olo juldaqь vatьq kyperðe aşьqьs tөðətep вөtөvgə quşa. Ləkin Maqar avьl savite jaðьvsьhь Karamişaf həm upalnamucin Rəmejef nej esəndər kyperðe eşlətevðən tьjalar.

Xeðer kyper şul jemerelgən xəlendə ata, kyperðən aftamaвil həm atjөrej almaj. Julhьðlьqqa qarşь kөrəşev urьnьna вьlaj qomavsavlьq itevsələr aşьqьs tikşerep, sara kyrelhen ine.

„AQ IÐEL"

JULHЬÐLЬQ MENƏN KӨRƏŞ AJLЬQJЬNA

JULHЬÐLЬQQA HUQJЬŞ!

Jul tөðөv jьllьq plan ytəlergə tejeş

MƏSKƏV 25. SSSR savnarkumь вөtə təвək вaşqarma vəkildəre həm afta numejəle jөmhyrejəttərðen savnarkumdarьna jeвərgən tiligrambьnda tyвəndəge məhim maвlizavajtqa iqtiвar jynəltevðe tapşьra:

—Jul tөðөv jьllьq planь həm xeðmət qatnaşьlqь вujьnsa qəniqətlənerlek ytəlməne, xeðmət esen fajðalanьv jetərlek tygel, вaşlanqan eş tamamlanmaqan. Sintaвer—yktəвer ajðarьnda, artta qalьvsьlarðь пьqьs ьlьqtьrьv aşa julhьðlьq menən kөrəş ajlьqь ytkərevgə təqdim itelə.

Jultransь, Aftadur, kamsamul həm urьndaqь matвuqattarðь urgьndarьnьŋ qatnaşьlqь menən savnarkum вaşqarma kəmitətlәre ergəhendə ajlьq m..ən jetəkselek itev eşen ojoştororqjoð.

20 KӨN GENƏ QALDЬ.

Hal aqьðьv eşe өðəklek menən вara. Sintəвerðə, alьnqan məqlymət вujьnsa 478 meŋ kuвa mitьr aqas aqьðьlmaj qalqan.

Hal aqьðьvða parteja xөkyməte tarafьnan вildələngən вajavaj pragrammanь вojomqa atqarьv tirəhenə jalpь kərək tiklem maвlizavajt itelməgən. Kərək өlkə, kərək tyвənge ojoşmalar hal aqьðьv eşenə jөð menən вorolmaqandar.

Halsьlarðь ojoştorov ular arahьnda aŋ—вelem eştəren narmal xəlgə qujьv şulaj uq вөtə jaqtan tə'min itevðə вaşprafsəvit, вaşsajuz yð вurьstarьn tulь hьnsa ytəməjðər.

VKP (в) пьŋ Başqortostan Өlkə Kəmitəte yðeneŋ 2 nse sintəвerðə sьqarqan qararьnda hal aqьðьvðaqь өðəklektəŋ təp səвəptəren kyrhətep kankrit juldar hьðьp qaldьrðь.

VKP (в) Өlkə Kəmitəte вojorahь hal aqьðьvðaqь өðəklekte вөtөrergə həm planðь tə'min itərgə quşьp Lispramxuz həm pristindər esən ajьrьm vaqьt вildələj. Qararða kyrhətelgənsə Taвьn pristinendə aqьðьv planьn oşo jьldьŋ 1 nse yktəвerenə, „Narlь" la 20 nse sintəвergə, „ASQANЬŞ" ta 10 nsь sintəвergs ə вөtə Başqortostandь hal aqьðьv planьn oşo jьldьŋ 15 nse yktəвerenə tamam вөtərgə tejeş.

Unan huŋ hal aqьðьv planьn oşo kyrhətkən vaqьtqa tultьrьv esən Juz—Ural—Lis Başqortostan tə'minət xə'q kamisarlьqьna Başpraf savit həm Narkamtrutqa вөtə saralarðь kyrev вurьsьn jəkmətep вь qararðьŋ ytəleşen kyðətep вarьv eşe Başnarkum RKI xalq kamisarlьqьna jəkmətelə,

Ləkin qulda вulqan matirejal darqa kyrə, əlegə tiklem вь məhim eştə вalşevik timpь kyrenmaj.

Tөðөv eştəren вaşqarьv esen вildələngən вajavaj pragrammanь ytəv julьnda hal aqьðьv planьn tultьrьv ғьrat ður urьn tota. Şuqa вь məhim eşkə appartunistarsa narьq вirevse ojoşma həm ajьrьm keşelərgə qarata вerðəm kөs menən atpur ojoştorqa. Həm planðь ytəv julьnda вөtə saralarðь kyrergə kərək.

Hal aqьðьv өðəklegen вөtөrev turahьnda вulqan apkum qararь his şikheð ytəlergə tejeş.

BIKMIT.

Matur zavьtьna jul halьvðь aşьqtьrьrqja

Өfө təвək Başqarmahь jarðam it

QFӨ SƏS arahьndaqь juldьŋ 31—jьl planь вujьnsa 6 kilamitьrqa taş jəjev eşe 21nse sintəвergə вөttө. Ləkin şul uq olo juldan MATUR zavьtьna qarata tөðələ torqan pad'jez julьnьŋ вalsьq eştəre artta qaldь. Вьnьŋ səвəptəre—qom—vaq taş taşьvsь atlь eşsələrðeŋ jeteş вulmavь.

Inzinir Lukaşin iptəşleŋ ejtevenə qaraqanda kөn hajьn 500 atlь eşse eşləgəndə 1 nse yktəвergə вь jul əðer вulasaq. ləkin atlь eşsslərðeŋ handarь 200 ðən arta almaj, Matur julьn tөðөp вөtөrev eşenda ður өðəklek. Huŋqь jamqьrðarðьn prafilðarðь jemerev ixtimalьla Başdor stroj həm aftadur вь eşkə sara kyrev esən eşsələr virвavaj itergə vəkildər sьqarðь. Вь qьna əð, вьnьŋ menən genə julhьðlьqqa qarşь kөrəştə qəniqətlənə almajвьð, Өfө təвək Başqarmahь jaqьn avьl savittəren jul xeðmət jəkləmahe tartiвe вujьnsa maвlizavajt itevgə jarðamqa kilergə, instruktьrðar sьqarьrqa tejeş.

Q.Ə

Nankin xөkymate Kantun menən hejləşergə mataşa

ŞANXAJ, 25. Nankin xөkymət tьnьslьq urьnlaştьrьvqa ireşev məqsəte menən Kantunqa vəkil jeвərðe. Kantun xөkymәten idara itevsələre tiligramma aşa yððərenen tьnьslьq teləvðəren вelderðelər həm Nankin vəkildərenə Kantunqa sьqьrqa roxsat ittelər.

Japuneja qəskərðəre вaъьp alьv ðь davam itterələr.

TUKJU, 25. Japuneja tьşqь eştər ministьrь Manczurejala xərəkət itevse Japun qəskərðəreneŋ Mukdin, Cancynə, Qirindən вaşqa вөtə jerðərðə timer julь linejəhe вujьna qajtarьlьvðarьn təsdiq itə. Şuluq vaqьtta Simвyn—Rioganьŋ Can—cyna xəвər itevenə kyrə, Japun qəskərðəre Qirin ərmejəhen qoralhьðlandьrьp 12 meŋ vintulka, 12 pyləmit həm 6 arudejanь tartьp aldьlar. Qəskərðər jaŋь rajundarðь вaъьp alьvðь davam itterələr.

QONŞAQ TӨBƏK MƏQJARIFSELƏR KƏNFIRINSEJƏHE NEJ ƏJTTE

Oşo jьldьŋ 1—4 nse sintaвerendə Qonşaq təвək məqarifselərenen kənfirinsejələre вulьp, ytte.

Kөn tərtiвendə dejəm uqьv inderev məs'ələhelə qaraldь. Kənfirinsejə uðqan uqьv jьlьnda osoraqan jeteşheðlektərðe asьp, вьjьlqь jьl esən juldar hьððь.

1. Uðqan jьl Məqarif eşsələre arahьnda, ajьrьm uqьtьvsьlar arahьnda xarlьqlь rəveşte prafdissiplinanь вoðovðar, təвəktən qasьvðar jal itev vaqьtьnda ike əs aj sittə jөrөvðər, d.m. məʙвyri uqьvqa əðerlek eşen əðevgə, alьp вarqan. Məqarifselər arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq eşe qəniqətlənerlek dərəzələ qujьlmaqan, dugьvьrðar qaqьðða qьna qalqan uqьv sizunь ytkənsə вer tapqьrða tikşerelməgən. Aldьnqьlarðь вyləklәv eşe вөtөnləj вulmaqan. Xatta вyləklәv fundь təвəkta tөðөlməgən də. Məktəptərðeŋ kyвehendə eşleŋ sьjfat jaqь qəniqətlənerlek вulqan palitixnikalaştьrьvða вulqan məmkinlektər ..h nsa fajðalanьrqa fajðalanilmaqan kalxuzdar menən məktəp arahьnda prajьzvudstьva вajləneştəre nasar вulьp, kalxuz jetəkselәre tarafьnan məktəp eşenə narьq вirməvðər вulqan 30—31 nse jьlda jəjge uqьvdar əðelgən. Səjəsi xuzalьq kampanejalarьnda uqьtьvsьlarðьŋ kyp əleşə qatnaşьla la, qajhь вer uqьtьvsьlar kampanejalardan sittə qalqandar. Kyp uqьtьvsьlar tixnicskej jaki adminstarativnaj eşkə jegelgəndər.

Avьl səvittəre ergəhendə tөðөlgən kyltura səvittəre eşləməgəndər. Xatta qajhь səvittərðə вөtөnləj ultьrьştarь вulmaqan Qonşaq təвəge).

Avьldarða uqьv өjðəre, qьðьl вosmaqter kina, radeju həm kiuptar jaŋь xuzalьq tөðөleşə horavðarьna javap вirə almajðar. Kalxuzsьlarðь kyltura jaqьnan tə'min itev huŋ dərəzələ nasar. Ular jalpь arahьnda şunь kөndəlek horavqa qarata quja almaqandar.

Kyltura rivəlytsejəhenə həm d. m. u q ь v i r u n i ь n a jalpь jekere tuplanmav, uqa jalpьnь maвlizavajt itməvðe kənfirinseja iŋ ður jeteşhejektərðən hanap ytə.

31—32 nse jaŋь uqьv jьlьna əðerlek huŋ dərəzə lə jomoşaq tora, məktəptərgə rimunt вөt məgən, вalalarqa jьlь aş əðerləv esən fundtar tөðөlməgən ajьrьm xuzalьq ojoşma'arь arahьnda dugьvьrðar juq.

Uqьvsьlarðьŋ iqtisdi jaqtarьn jaqşьrtьvða səvit həm kapiratif ojoşmalarь tarafьnan xөkymət diriktiftarьn вoðov, uqьtьvsьlarqa pram tavarðar jeвərməv, praduktь menən vaqьtьnda tə'min itməv, hөðөmtələ tə'minat ojoşmalarьnьŋ uqьtьvsьlarqa qarata вulqan qaraştarь, ularðь вer ike mitьr sitsa jaki 10 kila on esən 5—10 kөn jөrөtevðər, təвaktan 24 uqьtьvsьnьŋ pustarьn taşlap kitəvgə sənəp вula. Xatta təвəkta вer uqьtьvsь, kapiratseja pradukta menən tə'min itmegəs 7 keşenən 2 şar qaðaq on alьp aşaj. Вь eştə rajsajuz silpalar uqьtьvsьlarðьŋ həm вaşqa вelgestərðeŋ matdi jaqtarьn jaqşьrtьvda вer nəmə lə eşləmajðar, təвəkkə kilgən ike lildşer matdi jaqtarь nasar вul qanьqtan kitevgə tiklem вarьp jetələr.

Juqarьla qlarðan sьqьp kənfiriseja jaqьu kilasaktə tyвəndəgelərðe qəmali rəveşta вojomqa atqarьvðь quja.

d. m. uqьvðь inðerav, qөmymən kyltura rivalytsejəhen jəjep jeвərevðə вөtə maqarifselərðe maвilizavajt itep eşsən jalpьnьŋ kiŋ aktifьqьn ьlьqtьrьrqa, d. m. uqьvqa əðerlektə вulqan өðəklektərðe вөtөrev esən, 15 nse sintaвerðən şturmavaj 10 kөnlek iqlan itergə, həm вьqa вөtə məmkinlektərðən fajðalanьrqa, вөtə məktəptərgə timuttarðь вөtөrergə, uqьv jəşendəge вalalarðьŋ isemlegen jaŋьnan tikşerep sьqьp, 5 nse sintaвerðəndə qalmaj вөtə məktəptərðə uqьvðarðь вaşlarqa həm вalalarðьŋ maktəptərgə jөrөştəren 100 pr. qa tə'min itərgə. Avьl səvittəre ergəhendə ojoştorolqan kylt səvit eştəren jənləndərep qəməli eşkə вaşlarqa.

2—Məktəptərðe palitixniklaştьrьvða urьndaqь вөtə məmkinlektərðən fajðalanьrqa, məktəptər həm kalxuzdar arahьnda prajьzvudstьva вəjləneştəren пьqьtьrqa, ular arahьnda вulqan dugьvьrðьŋ tulьhьnsa ytəleven tə'min itergə.

3. Totaş kalliktiflaşev nigeðendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вөtөrev вurьsьna вajləp вalalarqa sьjnif tərвej вirev kөsəjtergə Milli məs'ələlə partejənьŋ өlkə kəmitəte həm өlkə kantrul kəmisejəhe plinumь qararðarьn sьqьp, məktəptərðə uqьtьvsьlarqa Intrnatsejənal tərвejə вirevðe kөsəjtergə.

4. Təвəktəge að məqlymatle uqьtьvsьlarðь keðgə həm jaðqь kanikul vaqьtьnda kurьstar arqьrь uðqarьrqa, hər вer uqьtьvsь sittan torop uqьv kurьsьna jaðьlьrqa, həm hər вer avьl səvite ðəvmələndə praf tyŋəraktər tөðөp, ularða narmal zənətejələrðe uðqarьrqa, tixnikum вөtөrməgən uqьtьvsьlar menən ajьrьm kənfirinsejələr uðqarьrqa.

5. Uqьv jorttarь, qьðьl mөjeş, klup eştəren əsasən kalxuz prajьzvudstьvahьna jaqьnlaştьrьr qa, kyltura jaqьnan kalxuzsьlarðь tə'min iterlek dərəzəgə kiltererga hər вer kalxuzda вer uqьv jorto jaki qьðьl mөjeş вulðьrьrqa. Hər вer məktəpta jaki karxuzda вer radeju вulðьrьrqa, вь eş menən məqarifselər jaqьnan torop jetəkselek itergə tejeştər.

6. Səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn uðqarqanda uqьtьvsьlarðь mədəni jaqtan tə'min itergə, kyltura rivəlytsejəhe həm d.m. uqьvðь tulьhь menən səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna вajləp alьp вarьrqa, вьjьlqь uraвaj jьjьştьrьv, igen əðerləv, maja tuplav, keðgə səsev plandarьn tultьrьvða məqarifselər yððəren maвilizavajt itep, urьndarqa taralьv menən udar eşkə вaşlarqa вөtə jalpь fekeren səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna qarata maвilizavajt itergə həm uqьv jorttarь, qьðьl mөjeş qөmymən aŋ—вelem jorttarьnьŋ eştəren вөgөngə xuzalьq horavðarьna javap вirerlek rəveştə qujьv esən aŋlь kөstərðe maвilizavajt itərgə.

6. Вьjьl təвək totoş kalliktiflaşevgə kysev həm d. m. uqьv inderev menən təвəktə jalpь arahьnda вergenələ uqьj jaðа вelməgən keşe qalьrqa tejeş tygel.

Kənfirinsejə kyltura rivəlytsejəhen jəjev d.m. uqьvðь inderep вөtөrev 31—32 nse jьlda naðanlьqtь вөtөrev вurьstarьn əъtənə alьp Jalan qataj məqarifselər sajuzьn (RSFSR) yðe satsejalizem jarьşьna saqьra. Вь eşteŋ qəməli ytəleşen tikşerep вarьv esən kəmisejə tөðөlep eşkə quşьla.

Kənfirinsejə вigerək tə ytkən jьlda prafsajuz ojoşmalarьnьŋ 5 jьllьqtьŋ aðaqьna tiklem uqьtьvsьlarðьn yððəren вerketev ðəre turahьndaqь qararьn, вoðop, təвəktən kitevselərðe, s'jez kyltura frunttan dizirtirleq itevselər, qьjьnlьqtarqa tyðə almavsьlar, kaðьrdar jeteşməvðən fajðalanьp yð tirələren haqlavsьlar tip hanap, өlkə həm təвək matвuqatьnda xurlьqlь taqtaqa jaðьrqa həm prafsajuz, uqьtьvsьlьqtan sьqarьrqa tip təqdim itte.

Kənfirinsejə вigerəktə вьjьlqь igen əðerləv kampanejahьnda вөtə məktəptərðə jaqьndan torop qatnaşьv, unьŋ esen вala atalarь arahьnda aŋlatьv eştəren jaqşь julqa qujьv menən hər вer uqьtьvsьnan igen qьðьl aвuzdarь ojoştorovðь talap itə.

Partejənьŋ milli səjəsəten tormoşqa ytkərev, unь dөrөь aŋlata вelevðə, вь julda вerðən вer qoral vəqьtlь matвuqat ikənen ajьrьvsa əjtep, hər вer uqьvsьqa 15 „Başqortostan" həm вaşqa gəzittərðe taratьvðь jəkmətte həm вьnь kankrit tormoşqa uðqarьvðь hər вer uqьtьvsьnan talap itte.

SAFIN.

Q. ZAKIRЬF.

VAQ MALDAR PLANЬN TULTЬRЬV XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ ARTTA

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬN TUPLAVDA QЬRQA HЬNЬLЬŞ TALAP ITELƏ.

MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬNA MAL TUPLAV PLANЬN TULTЬRЬRQA

Udar ajlьqta ədeklektərde qaplarqa tejeşeđ.

Safxuzdarđan hər qajhьhьnda ale terle kampanejalarđan ytale ge jaqşь kyrhatkestər nitə alqa nь juq. Igen adəttьv tunqa herev həm başqa zadanejə'lar timpь taş baqa adьmь menan barьvьn da davam itə. Mal adьqь baza hьn buldьrьv satsejalizem malsьlьqь praslimahьn xəl itev, ularqa aldarqa qalmaj tora, eştər jəkmaj. Beđđə malsьlьq safxuzdarьnda mal tuplav planь 20 nse sintəbergə 55 pr. qa ytalde. Bьl julda qajhь ber safxuzdar (Dim Tamjan, Kejergəde Allagьvat) ere mal bujьnsa aldьŋqь urьndarđa. Ə, başqa safxuzdar jajrala. Ə, vaq mal tuplav bujьnsa (Dim safxuzьn almaqanda) nətihələ tip ajterlek tьşnaqa adьmь kyrhatalь.

Orloq safxuzьnьn tunqa herevdə „Vazrazdineja" safxuzь 100 pr. tь menən artьq ytone. Başqalardьn bьl safxuzdan yrnek alьp plandarьn ytəvđərenən raprt birgəndəre juq əle. Ə, tunqa hərəv kiləsək jьldьn unьšьn tə'min itə, tunqa hərəv den unsьls ytəvenə aldaqь ura zajđan jađmьsьn nəq hajlanqan. Kedge səsevđelə betərev sru gь sьqtь. Plan ytalmagan əle. Kyp safxuzdar ьsl eşte həm:n edələr. Ular kedge səsevđe ber kəndə hunlatьv meņər giktar igende qatь tunьv qurqьnsь aldьnda qalmaj ularđь bulalar.

Malsьlьq safxuzdarđaqь mal torlaqtarь tədəleşe qudьvlatьrqa tejeş. Xəđer qьştьn kerevenə hanavь kəndər genə qalьp bulьvь, Tədəleş matirejaldarь juq qaj ber safxuzdar hьltav itməkse bulalar. Ləkin bьl qaraş dərəb tygel. Tedəv matirejaldarь tesmagan jerđə bьsьq ba'naq menan jaqşь jьlь adbar hьl şikhed qullanьrqa tejeş.

Safxuzdar hər kampanejanьn aldьnda barьrqa malsьlьq safxuzdarь mal tuplav plandarьn tьl arala tultьrьrqa tejeştər. Bьna ədeklektərde qaplav udar ajlьqta satsejalizem jarьşь ularqa ... dьnqьbьq əsenhьnьbьqa ireşergə.

JЬLAJЬR ORLOQ SAFXUZЬNDA MASSAVAJ SƏJƏSI AŊARTЬV EŞTƏRE NASAR.

Parteja, kamsamul prafsajuz ojoşmalarь bəgəngə timpqa qaratьp qorolmaqandar.

JЬLAJЬR safxuzь Başqorostanda maşinalaşqan đur safxuzdarđan berehe. Ul вьjьl 37000 giktar urazaj jьja. 49 kamвajьnь, 20 nən artьq lasagrejkəlarь həm başqa traktьr kevek maşinalarь вar. Вьnda kyp handa eşselər eşləjđər. Məs'ələ şulaj вulьvqa qaramaƅtan вьnda terlə jalpьlь eştər, parteja, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь eşe вik nasar xəldə tora. Ular jalpь menən вerlektə вəgəngə kampanejalarqa qarata вorolmaqandar əle.

Eşselər arahьnda aŋ вelem eştəre nasar qujьlqan. Вьl julda hər vaqьt ujlavsь, qajqьrtьv ыla juq. Вer keskəj genə jorttar (yđək ucaskala) uqьv əjə вul ha, вьl kitaphьđ, gəzithed şaltьrap ultьra.

Əgərdə ajьrьm ucaskanь alqanda aŋ—вelem eşe вətənləj qujьlmaqan. Ucaskalarđa qьđьl məjeş asьv, gəzit alдьrьv, taratьv eşe juq. Vaqьtlь matвuqat taralmaj, вьl julda poşta eştəre вer genə nəmələ ujlap qaramaqan kevek parteja, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь la ujlamajđar. Kampanejaqa вəjle məs'ələlə gəzitələr ucaskalarqa вarmaj.

Safxuzdьŋ hər vaqьtta eşləvse təp eşselər arahьnda nađanlьqtь вəterəv eşe juq. Traktarishəm вaşqa eşselərđeŋ 75 pr. tь вətənləj uqьj—jađa вelməjđər. Вigerək tə вaşqrottarđan nađandar kyptər. Raвackum вьl xəldeŋ esendə yđe jərəhələ, kypme nađan praisajuz aqzahь вar lьqь turahьnda qulьnda məqlymət juq.

Radejo вutenləj juq. Вьl turala вelavse qajqьrtьvsьla juq.

Eşsələr kamitətenen kyltsiktьrь planь вujьnsa hər вer ucaskala kino jərəp tororqa tejeş вulha, вьl yđək ucaskanan sьqqanь juq.

Qəmymən safxuzda aŋ—вelem eştəre hun dərəzələ nasar qujьlqan.

Parteja—kamsamul eşe.

Parteja kəlliktife yđeneŋ eşen safxuzdьŋ вəgəngə horavьna qarata qora almaqan. Şul uq kamsamul kəlliktife massanan artta, kəndəlek horavqa yđđərenen qəməli eştəre menən javap вirə almaj. safxuzdьŋ ucaskalarьnda həm „kamsamul jəcəjkələre вerense avqьsta qьna пьqlap afurmit itelep, eşkə вaşlaj. Вərense avqьsqa tiklem вer ucaskala la parteja, kamsamul jəcəjkəhe вulmaj. Oşonoŋ hədəmtəhenda вer genə ucaskala la Yđək Kəmitəte nujaвer plinumь həm apkumdьŋ qarardarь kiŋmassa arahьnda tikşerelməgən.

Jəlajьr parteja, kamsamul ojoşmalarь oşondaj samatykkə jul вirgən xeldə kədgə kampanejalardь qarьşь ala. Parteja ojoşmatarь ajьrьm ucaskalarda вer tərlə lə jətəkselek rylen ujnaj almajđar. Kirehensə partejəhəd ucaska međirđarə, parteja jəcəjkələre əƅtənən jetakselek itələr. Məƅələn, 4—ucaska međire (partejəhəd) teləgənsə partistar menən mənəsəвətta вulьvь menən parteja, kamsamul aqzalarьn eştən qьva (sьqara) вьnь parteja jəcəjkələre вojorahь вelməj, вelhə lə вьqa kileşə həm вaşqalar. Вəgəngə eş qujьlьşьna ejərep eşte jaŋьsa qora almaqandar.

Safxuz isemdəre	Plan tultьrьv (% % menən)		
	Məgədlə ere mal	Bьđav	Bətəhe
T—Qataj	210	33,35	62,2
Qojorqazь	131	46,1	69,75
Dim	441	99,9	20,8
Tanalьq	0,75	21,3	14
Allaqьvat	154	18,8	55
Inak	36	58,6	51
Suvanjaq	33,5	21,4	25,4
Barlьqь	101,3	35,7	55,2

Başqortostanda „skatavud" safxuzdarь вujьnsa

Mal kampliktavajt itev turahьnda 20 sintəвergə svudka

Prafsajuz eşe

Prafsajuz massahь arahьnda вer genə tərle massavaj eş juq. Вьnda eşlavse xeđmatkardar, madьran (ucaskalarqa) вarьp ... eşkə вaşlamaƅtan alda вer tərlə lə əđerlek eşe kyrməgən. Safxuzda ikeşər jьl eşləptə əle sajuzqa inə almaj jerəjđər, ular prafsajuz ojoşmahь qajđa ikənen də вelməjđər. Prafsajuz đ,oşmahь massanan ajьrьm jaşəj. Eşselərđeŋ kalđugьvьr вujьnsa kyrhətelgən şarttar ytəlməj. Kantryllek juq.

Xaraktirlь miƅal: 5—ucaska a ucaska kəmitəte aqzalarь ytkən jьl hajlanqandar. Kəmitətteŋ 5 aqzahьnьŋ вerehe genə ismaham sajuzda aqza tygeldər. Ə, şalajda massa menən jetəkselek itevđe ularqa tapşьralar Вьndaj вaşhьđlьq, javapььđlьq tikem nrsek narьqlar?

1931—jьldьŋ qinvar ajьnda yđək prafsajuz ojoşmahь tarafьnan təsdiq itelep kilgən kaldugьvьr ejjyl ajьnьŋ 14 ndə genə eşselər arahьnda tikşerelə.

Prafsajuz eşe menən kyвerək safxuzdьŋ diriksejəhe jetakselek itə. Məƅələn: eşkə alьv, eştən sьqarьv, jaqşь udarsьlarqa primejələr вirev, urьndarda satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь eşselər arahьnda ytkərev həm вaşqalar turanan—tura safxuz diriksejəheneŋ prikazь arqьrь ytkərelə.

Qəmymən prafsajuz hun dərəzələ jomoşaq вulьv menən eşselər arahьnda prafsajuz ojoşmahь tejeşlə aftaritit menən fajđalana almaj.

IXTEJARI OJOŞMALAR TURAHЬNDA.

Вьnda asa—avjaxim, mupьr həm aftadur ojoşmalarьn alьrqa kərək. Вьl 3 ojoşma nisekter ojoştorolqan. Ləkin eşləgən eşe juq.

Safxuzda ajьrьm huqьş əƅtəle ajьrьm xaq tyləp keşe tOtovqa qaramaƅtan, asa—avjaxim eşendə вer nəmələ eşləməj.

Safxuzda 100 gə jaqьn 1909-jьl tьvqandar iƅəplənevgə qaramaƅtan вьlar menən əđerlek eşe вətənləj juq. Xatta safxuzdьŋ huqьş əƅtəle oşo kəŋgəsə

15 meŋ kubamitьr utьn hьv aƅtьnda jata

TƏBƏK URMAN XUZALЬQTЬ HƏM ƏFƏ DƏVLƏT ZAVЬTЬ SAFXUZDЬŊ EŞEN QURQЬNЬS AƅTЬNA QUJĐЬ.

„Syrypa" safxuzьnьn araqь zavьtьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq kiŋ aldь. Şul arqala zavьtta 5 pr. qa jetkən prayuldar. takarnaj sьxta 0, 5. pr qa jetkən karak ...

Takardar arahьnda eşlap sьqarьv 50. pr qa əsta zavьt eşselərə arahьnda 15 pr qa kytərelde. Ləkin, Ələnən 1 nse nymirlь dəvlət zavьtь tejeşle nurmaьn jaldar menən tə'min itev eşen eđdə ...

Zavьttaqь taqь la вer dur qurqьnsьlь jeratde tiklem utьn sьqьmьv ... Вьl zavьtqa jьraq tygel Tanaq avьlьnda 15 meŋ kubamitьr utьn hьv esendə jata. Ularđь zavьtqa taşьv esən 8 jađ at kərək. Lekin ucliksuz sьl ... iqtibar simaj.

Əgər 1 nse dəvlat zavьtь həm ucliksuz sьl julda yđ surьsьtarьn ytəmьh ... ter. zavьttьŋ eşe ədelop qalasaq.

Safxuzda julda 51 bire zavьtsьlьqьn. Keđgə tiklemular 50meŋ 1932 jьlda 100 meŋ birəs sьqarasaqtar.

Qf. Q, ƏMIRXAN

Agranumeja kəŋəşe

JЬL AĐBAR, TƏRBƏJƏLE AŞATЬV MALSЬLЬQTЬŊ DAXUTЬN KYTƏRƏ

Odaqlamaj kedge halqьndar вaşlana. Вeđđə qьş odon вulqanqa kyrə, maldaŋ 5—6 aj samahь adarda aƅьarqa tura kilə. Ləkin, вeđđə maldarđь kedđan jaz ... adarlьv qađdə вulmьqanqa kyrə вeđđen hozmonnaj xalьp kertelep halqьnda qьna aşatьv xələn kysev menən jahьqbьp kitalar. Hettə əđ вira вaşlajlar.

Maldar tьnьs, avьrmaj, jaвьqmaj qьşlahьn, ađьq tuqьlqь вulhьn esən jьlь ađвarđar jaharqa kərək. Вeđđə вьjьl kyp kenə kalxuzdarđa dəjemləşterelgən maldar esən ađвarđar əđerlənde. Вьl eşte, əlвattə, uŋьştardan hanarqa вula.

Qaj вer kalxuzdar şulaj uq вьlardьŋ iƅəvendə вelməgən. Ular arahьnda aldan əđerlek eşe alьp вarьv turahьnda əjtep torahьla juq. Eş alьp вarьlmaqan.

Ujlap sьqarьvsьlar kyp kenə вulhalar đa ular ojoşmaqan həm ular əƅtənən jetəkselektə juq. Yđđərenen insejativalarьn вirep ujlap sьqarьvsьlardь вyləkləv eşe diriksejəneŋ prikazь arqьrь ytkərelə. Şunьŋ menən eş вətə. Ujlap sьqarьvsьlar ojoşmahь juq. Sənki. вьl julda eşlərgə tejeşle вulqaan kamsamul, prafsajuz ojoşmalarь jetəkselek itməjđər. Ə, safxuzda eşselərđeŋ tixnikanь вelməvđəre, ularqa вьnь əjrətev tyŋərəge вulmav arqahьnda 80 pr. maşina fajđahьđ eşkə sarьf itelə.

QЬƅQAHЬ: safxuz kəndən kən kyləme jaqьnan yƅə, ləkin вьl kyləm yƅeşenə safxuzdьŋ jetəkse ojoşmalarь əjərə almajđar. Parteja, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь yđđəreneŋ kəndəlek eştəren safxuzdьŋ вəgəngə horavьna qarata quja almaqandar. Ular yƅeştən artta. Massa arahьnda вьl ojoşmalar yđđəreneŋ вььn jetəkselek, əƅtənlək ryldəren fakьtta kyrhətə almajđar.

Вьl safxuzqa tejeşle ojoşmalar tarafьnan his kisegevhed iqtiвardarь tuplanьrqa, appartunistarsa timp qojroqonda вarьvsьlardьŋ təp—tamьrđarь asьlьrqa tejeş. Jьlajьr safxzьnda eşte, tik undaqь taş вaqa ađьmlь appartunistardan tađartqanda parteja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarьnьŋ eşen jaŋьsa qorqanda qьna вəgəngə timp menən alqa jeвərergə məmkin.

ZAKIRЬF QADIR.

ajьrьm kraƅtejən xuzalьqtarьnьn maldarь вaşqa jьldarđaqь şikelle asьq jalanda qalьv elmьqa вulmaj. Xəđer kalxuzdarđa, вьna şunьŋ esən jьlь ađвarđar ... kərək. Adьar, jəşəgən maldьn hьvьqьn tejeşensə haqlarьq đurlьqta, jaqtь вulьrqa tejeş. Adвar ahaqanda tyвəndəge tərtipte kyđ aldьnda totop halьrqa kərək: вer at esən kiŋlege 9—21 dyrtkəl mitьr, вejeklege 8 mitьr. Вer hьjьr esən kiŋlege9 dərtkəl mitьr, вejeklege 2 mitьr. Вer harьq esən kiŋlege 1,76 dyrtkəl mitьr, вejeklege 2-3 mitьr urьn kərək. Вьna şuqa qarap ađвar jahaqanda maidьn hanьn kyđ aldьnda totahьŋ da samalap jahala. Xəđerge vaqьtta kalxuzdarđa dəjemləşterelgən maldarđьŋ artьvьn kyđ aldьnda totop jaqşь mal ađвarь đur jahalьrqa tejeş. „Jьlь ađвarđar jaharqa matirejaldar juq, hunqa qalьnqan inde„ tip tororqa jaramaj, sitan ađвarđarđь la ike qatlap вalsьq menən hьlqanda вik matur jьlь ađвar itep вula. Hava alşьnьp torhon esən jartь arşьn samahь sьqьp tororloq torвalar jahala. Jaqtь teşərlek esən tədrələr qujьv jaraj. Tədrələr maldarđьŋ aşaj torqan jaqlap utlьqsalar turahьnda əƅtə rək вulьrqa tejeş. Adвar əđerlənep вətkəs utlьqsa jaharqa kərək. Utlьqsa mal ađьqьn вarakatle jahavqa đur jardəm itə. Qadi ulaq jəki jerđən aşata вaş lahaŋ hьjьr kəm qujqanda kənenə kəm tigən də вer jarьm kilagram ađьqtь ajaq aƅtьna halьp tapaj. Timək qьşlav vaqьtьnda urtasa 210 təvlek tip iƅəpləgəndə вer вaş mal 200-300 kilagьram ađьqtь ərəm itə. Kalxuzdarđa dəjemləşterelgən maldar kyp вulьp вьl kyrneş đur handar təşkil itəsək. Ə jađ kəndərendə kalxuzdar kraƅtejəndər mal ađьqьn jetkerə almaj integələr. Ađьq qojola almaƅlьq qadi utlьqsalar əđerləv menən əlle nej tiklem mal kurmahьna ikanumeja jaharqa вula, Utlьqsalar ađвarđьŋ вer jaq stinə jaqlap jerđən вer mitьr вejeklektə jahala. Ađьq şul urьnqa qьna halьp aşatьla. Вьl təƅlə eşləgəndə ađьq tapalьp ərəm вulmaj, rəxətlənep qьş sьqa, ađьqta əđkitə.

Agranum: Ə. ЭXTЭMEF.

TYBƏN ZVINALAR ƏSON BALŞEVIK KADЬRDAR ƏĐERLƏV JULЬNDA.

„Вer jaqtan tixnikaqa eja вulьv ikense jaqtan yđenə tapşьrьlqan eşte ytəv esən tьrьşqan, partejanь ginirał julьn eştə nьqьlь raveştə atqarьvsь вalşevik—jetəkselar həm partejahьđ prailtardar menan tyndge zvinalarьn ta'min itevgə ireşep, nigeraktə kiske, tenge sminalarđa, sir, вrigadalarđa jətəkse partejalь kadьrđarьn əylep qujьv eşenə partkumdarđьn həm jajkumdarьn iqtiвarьn jynələgə Y.K. mərəzəqət itə. (YK teŋ 31—jьl 21 nse mart qararь).

Partejanьn ginirał julьn вulдьrьrqa ytkərevse вьn вalşevik jetakselər əđerlev eşe ... Kadrdar əđerlev aigerak tə tyвənge zivna (tsix, вrigada) əđerlev eşenə nьqlap qaraьqa kərək ... Ələkə Kamitet həm ajьrьm te axtir (Вilarat h.e) tənək həm jacajkə aktiftarь əđerlav, qajqajtanan əđrləv eşendə đur eştər atqarđьlar. Ləkin kypselek təвəktər вьl turala вer nəmələ eşləmənelar tejerlek. Həm təвəktarđə вigerak tə tyвənge (tsix, вrigada) aktiftarь əđerləv eşe nasar torđo, Oşo kənge tiklem kypselek rajkumdarđьŋ tsix, вrigada aktiftarь əđerləv həm qajtanan əđerləv alldələ вer sistima həm plandarь juq.

Satsejalizem həzymeneŋ aldaqь вurьstarь həm xuzalьq kyltura tədələştəre planьnьŋ вalşeviktər timpь menən atqarьlьvь tyвənge parteja jetakselərenen (gruppaulrgə, agit massavik, kyltprup, tsix həm вrigadalaqь вaşqa jetakselar) kvalifikatsejalarьn kytərev həm ulardьŋ səjəsi — ideja dərəzələren nьqьtьv eştəre hər вer rajkum həm pridperatejələge partkumdardьŋ diqqəte yđəgenə qujьlьvь talap itelə.

Pridprejatejələge hər вer tsix, вrigada həm safxuz, MTS tarđьn hər вer ucaskalarьnda вьn вalşevik—jetakselər menən tə'min itev iƅəвenən sьqьp hər вer rajkum, pridperejateja, safxuz,MTS partkumdarь in qьƅqa vaqьt esendə tyвənge partəja aktiftarьn əđerləvgə kədgə—qьsqь pi rejut esən kankrit eş plandarь tədergə tejeştar.

Tyвənge kadrdar əđerləv eşen diririnsejələşterelgən patxal nigeđenan (tьŋlavsьlarđьn səjəsi вelem dərəzələre, alldale eş alьp вarьvđa tərləsə kestь вulьvđarьn) sьqьp əsasьn tyrən dəqəsə aldale вer sistimaqa qujьrqa karak:

1. Jacajka jetakselaren əđerlav janьnan əđerlav esən rajkumdar qarahьnda qьsqa srukьь. 2 ajdan 3 ajqa tiklem) terselьk ojostorov kin urьn alьrqa tejeşle. Вьl kursьstar menən jacajka sikritardarь həm unьŋ kyltprupьn, agit massaviktar, qatьn—qьđ argahizatorsalarь, səlqap alьnьrqa tejeştar.

2. Kiske SPM həm вьlə terle tyneraktarđan tьs partkumdar arqьhьnda pridperejateja; safxuz,MTjacajkalarьn,tsix-arigada aktiftarь esen ajlьq jeki ike ajlьq kurstar ojostorolop ytkarelergə tejeştar. Вьl kursь seltardara argььь gruppa urь, kyltprup həm вrigada agit massavikьtarь kevek aktiftar ytkarelergə tejeştar.

Вьl partejale tyвənge aktiftь „gemymən" genə əđerlamajьnsa, nildale вer funkseja вujьnsa jeteşterergə karak. Rajkum, pratkum həm jacajkalar ergьhendə ge вьl kurьstarđь fuksejanal əsastə kampliktavajt itep ul kurьstar maxsus (parturg, kyltprop, agit—massavaj eştərđe alьp вarьvsь) partejale—jəməqət jetakselərə əđerləp sьqarьrqa tejeştər. Вьl prinsip kurьs praqramdarьnda həm tьŋlavsьlardьŋ praktik eşt rendə yđenə kərəkle urьndь alьrqa tejeş.

Вьl kurьs sistimalarь arqьrь вildəle вer partejalь—jəməqət eşendə kvalifikatsejə вirev julь menən ytkərelgən eşselərđeŋ praktikala yđđərenə jaraqlь, qulajlь, eşkə вerketelevđərenə ireşergə kərək.

Tsix, вrigadalar esən janь kadrđar əđerləməj torop həm tyвənge partejəlь jetəkse aktiftarđьŋ səjəsi—ideja dərəzələren həm kvalifikatsejalarьn kytərməj torop tsix—вrigadalarđaqь partejəlь massavaj eştərđe kytərev həm nьqьtьv məmkin вulmajasaq. Satsejalizem tədeləşe planьn atqarьv tirəhenə jalpьnь tuplav həm uqa jetəkselek itev qьjьn вulasaq. вьnь iƅtən sьqarьrqa jaramaj. Şul səвəple rajkumdar, partkumdar alda torqan kədege—qьsqь dəvergə kurьstardь ojoştorop tsix həm вrigadalar esən Lininsə—totanaqlь, Stalinsə—nьqlьqlь, вalşevik—jetəkselər əđerləv eşen sistimalь rəveştə jəjep jeвərergə tejeştər.

MIXAJLINKA.

Q. LOQMAN UCRIQЬ.

„Vazrazdinejə"safxuzьnьn 25-meŋ giktarlь tuŋqa hərəv majđanь. Unda şturьmsьlar kərəşə.

Şturьmsьlarđьŋ ikense hanlь вrigadahь yđьneŋ eşte matur ojoştora alьvь menən вrigadalarđan ajьrьla. Вrigadir Вajkuf iptəşteŋ đur tьrьşlьqь arqahьnda вrigada вaşqalarqa əlgə вula.

Вajkuf вьnan ike jьl qьna elek avьlda вatrak ine. Вəgən ul traktaris, şufir, kamвajenejur, mastir đa, ul вəgən safxuzda kvalifikatsejəle eşsə. Ul tixnikə kripesen alьvđa вalşeviklek kyrhətkən giruj.

2 nse вrigada eşləgən majđan 3—4 jeđ giktarđarqa tartьla. Unda tuqьravhьđ traktьrđar gerəldəj, maturđar eş simfunejəhen jьrlajđar. Вinzin, altul esken traktьrđardьŋ ryldəren udarniktar alqan.

—Traktьđar вuş ultьrьrqa tejeş tygel, ulardьŋ вer genə minut eşhed qalьvđarь kiləsək jьl вuŋьn əđə, вьl đur ənəjət tej вrigadir Вajkuf.

Həm ul fekeren, ucaskahьndaqь traktьrsь Mənnən, Saluxtarqa. traktьriska Kərimələrgə heŋ dergən. Ular вьnь eştə ytərgə aşqьnalar.

—Dərəƅ, maşinalardь tađa totorqa, hər вer keşegə ajьrьm maşina, qoral вerketerqə, iƅəp eştəren julqa halьrqa!..

BAJKUF BRIQADAHЬ BYLƏKLƏNDE

Вajkuf iptəş udarniktardьŋ teləktəren urьnьna jetkerevđə вətə saralardь kyrə. Hər sminanь kyđətə, tuqralqan, jəki вeraj tərlə urьnь вođolop qalqan katьrpillirđe şunda uq yđe tədətep вirə. Iƅəp eştəren alьp вara.

Вьna mizalardь aqtarqan katьrpillirđər đur klitkanьŋ yrenə kytərelə вaşlanь. Ulardьŋ hər qajnьhь a'ivir traktьrđarь jerətə torqan dyrt kurpsь haвandьŋ əsəвen taqqan.

Вьna kiler jьldan Siləвe katьrpillirđəre lə jeteşer, tej udarnitsa Kərimə.

—Ejje, ul vaqьtta inde, —tej Mənən hyđgə quşьla вeđ taqьla nesle şavlarвьđ...

Вer nisə minutlьq jal. Вrigadir eş вarьşь turahьnda raprt вirə.

—Eş nurmahь 125 pr. qa tultьrьldь..

—Təşkə tiklem saвapheđ tuqrav juq, tik saвap menən genə 10 minut eş qalqan...

—Plandь kiler sminala taqьla juqarь kytərergə!.

Вajkuf вrigadahь eşte aldan yləne ular xeđmatte dərəƅ ojoştorov, satsejalizem jarьşь udarsьlьqtь qьđđьrьv вrigadir iptəşteŋ đur eş kyrhəteve вətəgə yrnək вuldь. Вьndaqь təzriвələr вaşqa ucaskalarqa kyserelde. Ularđa eştə đur jeŋevđərgə oşo ranь.

„Vazrazdinejə safxuzь" tuŋqa hərəv planь 100 pr. qa ytəlde. Qarşьlav planь menən 110 pr. hərəvđeŋ sьjfatьn tikşerev huŋьnda jaqşь taвьldь.

Traktьrđar zadanejəlarьn ytənelər.Katьr piller traktьrьna zadaneja 10 səqət eş vaqьtьnda 15 ga hərergə, aljuvir traktьrđarьna şul uq vaqьt esendə 7 ga nurma вulьp hədemtələkatьrpillar traktьrđarь urtasa nurmahь 130 pr. qa ytənelər. KINZƏKƏJ SALUXA KEVEK UDARNIKTAR 150 pr. qa tiklem qьvđьlar. Aljuvir traktьrьla urtasa 115 pr. qa eş nurmalarьn ytənelər. Eş vaqьtьnda tuqrav aljuvir traktьrđarьnda 5pr. qa, teştə elek urtasa 30 pr. вula torqan ine. Katilpiller tuqravđarь 35 pr tan 41 pr. teşte traktьrđarđь vatьv вette. Jaqьv nəmələre tulь nurmahь qьna jandьrьldь. Elek jaqьv majlav nəmələre 150 pr. qa tiklem artьq tototalar ine. KAMSAMULIS SALUXA ВER AJDA 2 SINTNIR JAQЬV MAJLAV NƏMƏLƏREN IKANUMIT ITTE.

Вeđ Вajkuf вrigadahьnьŋ eş mitьdь menən ulardьŋ udarnьj eşləvenən yrnək alьp eşləveвeđ arqahьnda qьna oşo əlgəşəvđər gə ireştek. вajkuf вrigadahь udarniktarь tьrьşlьqь arqahьnda qьna вeđ в e g e n g e eş hedemtəhen kyraвeđ!

Вajkuf вrigadahьnьŋ udarnigь Fazьl həm unьŋ artьnan вaşqa udarniktar hyđ aldь:

— Hər вer keskəj nəməgə, kəskəj şrupqa iqtiвar itergə, tikşerergə, tədətergə kərək.

Вeđđə əle jeteşhedlektərđə вar. Jaqьv nəmələren qajhь вerđər zaprafka vaqьtьnda tygələrsəsələr tuqraqan vaqьtta traktaristar đur gəzqa qujalar. Traktьrđьŋ asqьstarьn juqaltьv keskəj məs'ələ. Ləkin, juqalha eş qala Вeđđeŋвrigada la вьlar вulmaj. Вeđđə jaqьv—majlav nəmələre ikanumqa qaldь. Tuqrav pratsinttarь вette, sənki вeđđə вrigadir Вajkuf вььn udarnik ine.

— Eşləp sьqarьvđь kytərergə hər вer traktaristьŋ eşləgən eş nurmalarьn вelergə tejeş. Har kemkypme eşləgəndə вelep вarha eşlavgə kyŋelle вula. Elek вeđđeŋ kəndər juqala ine.

Вeđgə sdilşinə nigeđen eşləp, вar eşte xuzalьq iƅəвe prinsiвenə qororqa tejeşвeđ. Sənki elek Kərim udarnik menən jalqan udarnik Qajsa вer yk rəzrəttə eşlənelər. Вəgəndən ul вətərgə tejeş. Qajhь lьr вrigadanan вerəv kytərelde:

— Вeđ đə udarniktar. Ləkin Вajkuf вrigadahь kevek yk əlgəşevgə ireşep вulmanь. Sənki arala jalqan udarniktar вetməgən. Una şul rvactar вeđđə eşməkərlekte вaƅalar, hynderələr, eş nurmalarьn kametələr. Traktьrđarьn tuqratalar đa təməke tartьrqa ultьralar. Вrigadir kithə jatьp joqlajđar!

— —

Вajkuf вrigadahь вyləklənde. Udarniktar jьjьlьşь вyləkləv turahьnda qьna qarardь taqьla kəslə alqьşlanlar:

— Вajkuftь instruktьr itep yrlatergə, həm unь altьn səqət menən вrigada aqzalarьn pramtavar həm 50 hum ƶaqsalata вyləklərgə!... əƅtəmə вylək вirevđe safxuzdьŋ yđək raвackumnan horarqa!..

— Вajkuf вrigadahьnьŋ eş mitьdьn, satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь ytəv juldarьn əjrənergə!.. təzriвələrđe вətə jergə la kyserergə..

VAZRAŽDINIJƏ S—Zь

KAPITALIZEMDЬŊ SƏJƏSI TORQANLOQO

Faşistar Avsterejala tyŋđəreleş jahap, vlastь yđ qalдarьna alьrqa вьtьlьp qaranьlar. Ləkin ulardьŋ вьl вьtьlьştarь uŋьşhьđ sьqtь. Faşistar vlas вaşьna menə almanьlar. Вeđđeŋ əsən, faşistardьŋ vlas вaşьna menevđəre əhəmejathed nəmə. Вəđgə ul kərəkmajđə. Вeđ вьnda вьl vaqiqanьŋ səjəsi jaqьna đur iqtiвar вirəвeđ. Sənki вьl vaqiqalar, вer avstrejələ genə tygel вətə kapital ildəranenda səjəsi xəle totanaqhьđ, qaqşavlь вulьvьn kyrhətələr. Xəđer вətə kapital ildərenendəsəjəsixəldrəвətənləj sьqьrьnan sьqtь. Ular xəđər xəkymət вaşьnda ultьrьp jalpьqa jetəkselek itergə sələxejatheđ inde.

Xəđer kapitalizemdeŋ iqtisadi torqonloqo—вer yk vaqьtta səjəsi torqonloqqa la əjlənə вara. Kapitalizemdьŋ torqonloq tarmaqьnda вŋqьraşьvь, unan „qotolorqa" juldar eđləve, вьlar вətəhelə iqtisadi torqonloqtoŋ səjəsi torqonloqqa əjlənevenən də rəƅləvse fakьttar. Ikense jaqtan kapital ildərendə sьjnfi qarşьlьq tərdьŋ ytə qьrqьvlaşьvь, eşselər jalpьhьnьŋ asьqtan—asьq xəkymətka qarьşь kərəşkə sьqьvđarь—вьlar đa səjəsi torqonloq hedemtəhendə tьvqan vaqiqalar. Вeđ xəđer qajhь qьna ilde alhaq ta, unda sьjnfi kərəştərđeŋ qьrqьvlaşьvьn-ylemgə xəkem itelgən kapitalizem menən eşsəlar sьjnfь arahьnda qanlь kərəştər вulьvьn kyraвeđ. Kapitalizem torqonloqtoŋ вətə avьrlьqьn eşselər jelkahenə hala. Eşselər вьqa tyđə almajьnsa, kapitalizemdeŋ yđenə qarьşь ajavhьđ kəraş asьlar. Вegəngə kapital ildərendə sьjnfi kəraş uttarь jana. Вьl fakьttan вer kemdə tana almaƅ.

Linin, yđeneŋ „kamunizemda hullьq, вalalьq avьrьvь" tigən kitaвьnda kapitlizemdeŋ səjəsi xəle turahьnda вьlaj jađa:

— Tik „tyвənper" iƅkelekte teləməgən vaqьtta qьna həm "juqarьlar" iƅkesə вuldьra almaqanda qьna, tap вьna oşo vaqьtta qьna, rivəlytsejə jenergə məmkin. Kapital ildərenda hunqь vaqьtta вulqan kyp vaqiqalar ip. Lininden вьl hyđđəren dərəƅlaj. Xəđer вurzvazejə yđeneŋ „iƅkesə вuldьra almavьn" asьqkyrhətə. Ul xəđer, utqa вaƅqan вesəj kevek, nəmə eklərgə вelməjensə ikelanə. Səjəsət donjahьndaqь kapitalistar, nəmə eşlərgə вelməjensə aptьrajđar. Angelejənьŋ вigerək tə hunqь vaqьttarđa вulqan parlamint almaşьnьvđarьna, uŋdaqь partejəlar arahьndaqь sьqqan tartьştarqa kyđ halьqьđ. Hunqь tiligramda, Angelejə parlamintьnьŋ „ja'lmьşь" turahьnda, вətenləj вer-вerehenə qarьşь вulqan xəвərđərđe kiltərələr. Xəđerge vaqьtta Angelejə parlamin'ьn taratьv turahьnda tikşerev, kəndəlek məs'ələlərgə əjlənde- Əle вьnan вer ađna elek kenə, Angelejəneŋ kyp gazittəre, parlamint hajlavđsrь tiđ вulmaj tip jađđьlar, Ə, „Dəjle-məjli" gazitə вьqa вətənləj qarьşь sьqtь. Nisek kenə вulmahьn, вьl fakьttar, Angelejənь idara itevse juqarь tərkəmdərđeŋ вəgəngə parlamintьŋ jađmьş məs'ələhendə anьq вer jul ala almaqandarьn asьq kyrhətə. Şulaj вulqas,"Angelejəneŋ səjəsətselərə „iƅkesə вuldьra almaj" timəj nəmə tihen.

Girmanejəla impirejə xəkymətə, вer nisə ajđarđan вirle parlaminthьđ idara itə. Girmanejə xəkymətə, yđeneŋ urьndarьna вirgən diriktivьnda, iŋ mehim finans apiratsejalarьn urьndaqь parlamintьŋ qatŋaşьnan tьş jaharqa quşa.

Вьl fakьttar вətəhe lə, həmməhendə вer nəmənə dərəƅləj Javrupanьŋ səjəsi tərkəmdəre „iƅkesə вuldьra almajđar," Ular вuldьqhьđđar. Вurzьvazejənьŋ gasudarstьva vlastarь ige-sige вulmaqan qarşьlьqtar aldьnda qaldь. Вurzьvazejə, yđeneŋ sьjnfi əƅtenlegen jəşətergə tərlə juldar eđləj. Ləkin kapitalizemdeŋ səjəsi xəle вeđgəasьq. ƏLBLƏJ

Manzureja-intirvinsejenen başь qьna

QЬRQЬV HØŽYMDƏR ALDA ƏLE.

JAPUN HƏM QTAJ IMPIREJƏLISTƏRENEŊ TALAPTARЬ

19 nsь sintəberđən yk Japun qəskərđəre Təşlək Manzureja nь baђьp aldьlar. Bьl turala gəzittə tiligremdar kən hajьn birelep barьıdь (Başqortostan gəzitenen 20 nse sintəberđən huŋqь handarьn qaraqьđ) Japuneja menən Qtaj arahьndaqь ьđqьş ələlə davam itə. Bьl ьđqьştьŋ ьsqьvьna namə səbəp buldь huŋ.

Tavđə Qtaj qəskərđəre Təşlək Manzureja timer julьnьn ber eləşən bođđolar. Ikensenən Qtaj vlastarь, Qtajđaqь Japuneja xalqtarьnьŋ tьnьs jəşəvđərendə bođđolar. Ikense terle əjtkəndə, Qtaj vlastaьnьŋ administratseja jəhəttən, zakunhьđ xərəkətləre, Japun xalqtarьna tьnьs jəşərgə ixtejər birmənc. Bьna şul xəl vaqiqalar arqahьnda, Japuneja yđen haqlav maqsatь menən, Təşlək Manzyrejanь baђьp aldь. Qtajđьŋ təşlək Manzurejəlaqь MUKDIN, Girin qalalarь Japun qəskərđəre qulьnda. Japun tьşqь eştər ministьrьnьn aŋlatmahь bujьnsa, Təşlək Manzurejələ Japuneja qəskərđərenen xərəkəte yđ yđen haqlav məqsatь menən eşlənə.

Xəđer Millattar ligahь savite Japuneja menən Qtaj arahьnda qь sьqqan „ьđqьşьь jajlav esən" bətə saralarđь kyrə. „Tьnьslьq hejəvse" millattər ligahь bьl vaqiqalar menən bik borsola. Ləkin Japuneja vlastarь ьđqьşqa əsənsə jaqtьŋ (Millattar ligahьnьn) qьђьlьvьn teləməjđər. Japunejənьŋ huqьş vlastarь la, millattər ligahьnьŋ qьђьlьvьna qьrqa qarьşьlьq jahajđar. Millattər ligahь savite rəise LIRUS, Killuk Paktьna həm Vaşingtun kileşevđərenə tajanьp, Qtaj menən Japunejanь kileştererge, Japunejaqa qəskər đəren alьrqa quşa. Killug paktь turahьnda Tukeju gəzittəre:

—„Killug paktь, Angelejaga Mьsьr, Misupatameja. Hindostan məs'əlahendə kiŋ jul birə. Şulaj uq Amirika la, kalunejalarđa yđe teləgənsə xəkəm hərə. Şulaj bulqas Manzureja məs'əlahendə lə, millattər ligahьnьŋ qьђьlьşь bulьrqa tejeş tygel" tip jađalar.

Tukju gəzittəre bьndaj fakьttarđь kiltereve, impirejəlisterđeŋ kalunejalarđa jьrtqьsьlьq səjəsəte ytkəreven asьp hala.

Millətter ligahь savite „juqarь ildarđeŋ" kalunija səjəsətenə hyđ tigeđergə qurqa. Ular Japunejanan, Manzurejanь xatta totos Qtajđь yđ quldarьna bojhondorop alьr tipta qurqalar.

Japuneja—Qtaj arahьndaqь mənəsəbəttərđen qьrqьvlaşьvь, bətə kapital ildərenen də yđ ara mənəsəbəttəre qьrqьvlaşьvьn kyrhətə.

JAPUNDARQA QARЬŞЬ PRATIS MITINGTARЬ

BƏJPIN, 25. 25 nse sintəberdə Manczurejalaqь vaqiqa ajqanь Bəjpində milli xurlьq kenə ytkərelə. Jorttar başьna elengən bajraqtar teşerelde. Japundarđьŋ sьqьştarьna qarьşь bajtaq pratis mitingtarь ytkərelde.

TƏŞLƏK MANCZUREJALAQЬ QTAJ TIMER JULDARЬ JAPUNEJƏ QULЬNDA

ŞANXAJ, 25. Qtajđan xəbər itevđərgə qaraqanda, japun qəskərđəre təşlək Manczurejəlaqь bəta qtaj timer juldarьn baђьp alqandar. Ere kestər eske Manqulejə sigenə tana jebəjelgəndər. Xəbər itevđərgə kyrə Manczurejalaqь urьђ aq gvardejestarь xəđerge xəlde yđđərenen xəsusi maqsattarena fajđalanьrqa ьntьlalar. Ataman Simunьf Mukdinqa kilde.

Gomin agintstьvahь xəbər iteve bujьnsa, Amirika həm Angeleja huqьş paraxuttarь Sinvandaqalar tuplanqandar. Bьnda ular Japun huqьş paraxuttarьnьŋ xərəkəte artьnan kyđətələr.

Qtaj eşsələre Mukdinde taşlaj

TUKEJU, 25. MUKDINDƏN alьnqan xəbərđərgə qaraqanda, Qtaj eşsələre MNKDIN qalahьn taşlap təşləkkə taban kitələr. Mukdindəge Japunejanьŋ ere tuqьv fabrigь eşsələre, iђap birevđe talap itələr. Tuqьv fabrigь tuqralqan. Qtaj magazindare həm lafkalarь jabьlqan. Qalala đur ađьq jeleşheđlege hiđelə

Japuneja, Mukdin, Girindənqəskərđəren kire alьrqa başlanь.

TUKEJU, 25 Japuneja tьşqь eştər ministьrьnьn millattar ligahьna javabь iqlan itelgən:

—Japuneja xəkymate, Manzurejələ sьqqan vaqiqalarđьŋ qatmarlanьp kitmavenə bətə saralar đь kyrđe. Şulaj itep beđ millətter ligahь mərəzaqətenen ber ađьn ytənek. Japuneja xəkymate, Japun grazdandarьnьŋ tormoş həm məlkəttəre tьnьslьqь tə'min itelev menən qəskərđəren kire alьrqa qarьşь kilməj. Bьnьn esən sərməjələr məsələhenə kilgəndə, Japuneja xəkymate unь Japun vəkildəre həm millattər ligahь savitenen rəise Lirus menən hejləşep bulha la tanьrqa ađar. Japuneja MUKDIN həm GIRINDAN yđ qəskərđəren alьp kitərgə kereşte. Millattər ligahь huqьş başlanьvqa bis ber qurqьnьs juqlьqьna ьşanьrqa tejeş.

Vingereja lə Pylşənən olgə ala.
Vingereja lə kammunistarqa qarьşь palavəj sut.

VINA, 25 Budapiştən xəbər itevđər bujьnsa Vingreja palit, sejəhe uramdьŋ bətə bosmaqtarьna đur plakattar jəbeşterep Vingrejələ palivaj sut inderelev turahьnda xalqqa belderə. Iqlanda, bьl palivaj suttar berense siratta kammunistar xərəkəten də qatnaşьvsьlar həm uqa jaqşь qaravsьlarqa qarьşь inderelə tip hьđьp kitelə. Palivaj suttarđьŋ zakunь bujьnsa ylem prigьvьrь qajtanan şikajət birergə məmkinlek qaldьrmaj, xəkəmdə uqьqandan huŋ 2 səqət esendə qəmalgə aşьrьlьrqa tejeşle. Rəsmi rəveştə palivaj suttarđь inderev menən ber qatarđan bajtaq avьldarđa huqьş xələlə iqlan itelde. Avьldar qəskərđar həm zandamirejələr menən tultьrьlalar. Ølkə menən Budadişt arahьndaqь tilifun bəjləneşe ədəlde. Budapiştə krəђtejəndər vastanejəhь həm krəђtejəndərđen dəvlət vlastarь menən bəre leştəre turahьnda xəbərđar jerəj. Faşistar ətrəttəre yđđərenen bətə ildəge kestəren mabliza—vajt itep jəvrejđərgə qarьşь kes lə agitatsejə alьp baralar. Vingrejə satsejal dimakrattar partejəhe xəkymət menən asьqtan asьq kileşte. Satsejal dimakrattar urgьnь „Psava" belderev baђьp sьqara.

Bьnda bьlaj tejelə:

—Satsejal dimakrattər partejəhь rizimde yđgərtevđen bətə kesləv mitьdtarьn jalqanqa sьqara həm əkerenləp kenə alqa kitev noqtahьnda tora.

Vingrejə kampartejəhь praklamatseja tarata. Bьl praklamatsejalə palitsejənьŋ kammunistarđь pujьzqa həzym ojoştorovđa qəjepləvenen jalqanьlьqьn asa həm qьrqьvlaşqan xəkymət tirrurьna qarьşь javap urnьna qьrqьvlaşqan sьjnfi kərəş bulьr tip iqlan itə.

Japundarqa qarьşь Pratis belderələr

BEJPIN, 25. Yđək parkta (baqsala) qь terle ojoşmalar vəkildəre qatnaşlьqь menən bulqan đur mitingtь Japuneja menən mənəsəbətte əđevđe həm Japundarqa qarьşь bajkut ojoşto ovđь talap itkən rizalytsejə qəbul itelde.

Qalalaqь 34 uqьv jorto uqьvsьlarь japundarqa qarьşь dimanstratsejə ytkərđelər. Bətə qala bujlap japun impirejalistarьna qarьşь luzьnqьlar menən alakattar jəbeştereldə. Bejpin həm Tənzindəge terlə univirsi'it prafissьrđarь japun prafissьrđarьna japundarđьŋ baђьp inevđərenə qarьşь prafis kelderep tiligraml ma jeвərđelar.

Amirikala dəhşətle davьl
500 keşə ylgən, meŋdən artьq qatь jaralanqan
(1961 HANЬLЬ JUMANITANAN)

Hunduras, kustartkə (Urta Amirika) ølkəlarenən qot osqos dəhşətle ber davьl ytte. Davьl, şul tiklem kəslə ine, sikuntqa 260 kilamitьr tiđlek menən osop, tura kilgən jerendə his ber nəmənə saləmət qaldьrmanь, jer menən tigedləp KITTE.

Baliz (Hunđuras jəhyrejətenen baş qalahь) baştan ajaq həlak buldь. Kis səqət un berđərđə tьnьs, matur qala joqlaj ine. Kinəttən, ujlamaqanda qupqan davьl menən xalьqtьŋ qoto osa. Tərkem—tərkem uramdarqa tygeləlar, balalar, qatьn—qьđđar iləşalar, baqьrь,alar,nerəv balahьn eđlaj, ikensehe atь—əsehenə baqьra. Bətə xalьqtь panika baђqan. Iђkitkes faziqale ber səqət!!

Şəple davьl menən dingeđ bernsə miterđər ebkə kytərelə. qala nьŋ đur eləşe hьv aђtьnda qalьp jemerelə. Bik kyp keşe şunda juqala. Qala baştan ajaq hələk bula, joqolaqь keşelər bətəhe lə jemerelgən jorttar aђtьnda kymelep qalalar, Xəđergə 500 ylek tabьldь Meŋdən artьq keşe nьq jaralanqan. Zьjan bik đur, ul miljundarsa dalarđar menən xisaplana.

Bьqa başqa la kyp qalalar zьjanlaqan bulha lə xəđergə xəbər alьnmanь. Tik Sən—zura qalahьnьŋ jemereleve, baştan—ajaq xarap bulьvь tarahьnda qьna xəbər biralar.

Matrustar taqь la vasstanejəqa əđerlənə

LUNDЬN, 24. Matrustarqa xəkymət tarafьnan jahalqan jenellektərgə qaramaђtan, matrustar arahьnda eş xaqtarьn qьђqartьvqa qarьşь narazejlьqtar haman arta. Maђəlan tybənge KALUBЬLA, matrustarđьŋ bətə katigurejəhьnanda jьjnalqan vəkildər menən kerəş kamitaten teđevđe davam itələr. Ular, bьl kəmitəttə, nisek itep xərəkət itev məsələhen tikşerələr. Matrustar, əfisərđəđen kynderevđərenə qaramaђtan, hamanda zabastufkaqa əđerlənevđə da—vam itələr. Xəđer tybənge KALUBЬLA, zabastufka esən əđerləngən kyp ojoşmalar jəşəj. Bьl satcka aparatь zabastufkaqa hər vaqьtta əđer tora.

Tybənge razrat matrustarь arahenda eş xaqtarьn qьђqar—tьvqa qarьşь tərən rizahьđlьq xəkəm hərə. Matrustar arahьnda „kammuni—matrustar savite" tigən praklamatsejəlar taratьla. Bьl praklamatsejalarđa bətə karaptarđa la eş xaqtarьn qьђqartьvđarqa qarьşь kərəş kəmmitattəre ojoştororqa saqьrьla.

Nimes dingeđenda matrustar INVIRGUDRUNDAN qajtqan vaqьtta əfisərđər tavđə matrustarqa utpska birergə telamahələrđə, ađaqlan, matrustar janьnan janьnan zabastufka jahajabđ tigəs, birergə məzbyr buldьlar. Lundьn janьndaqь VYLVICELƏ matrus həm haldəttar qatnaşь menən đur mitingь buldь. Huqьş palitsejəhь, matrustarđь qьvьp qarahьla matrustar kitmənelər. Dingeđ palitsejəhe lə matrustarqa ber nəmələ əjtə almanь.

BIRMA KRƏЂTEJƏNDƏRE ASЬQA
URЬNDAQЬ VLASTARĐЬŊ JARĐAMЬ JUQ

ISTAMBUL, 25. Hindestan gəzittərenen xəbər iteve bujьnsa, Birma krəђtejəndərenen xəle siktən tьş nasarlana. Kyp rajundarđa krəђtejəndər asьqalar. IROVADA jьlqahьnьŋ taşьvь arqahьnda, krəђtejəndər taqьla avьr xəldə qaldьlar. HЬV TAŞЬV ARQAHЬNDA KRƏЂTEJƏNDƏRĐEŊ SƏSEVĐƏRE BØTØRØLGƏN. AQЬVLЬ JЬLANDARĐЬŊ SAQЬVЬ ARQAHЬNDA, KYP XALQ HƏLƏK BULQAN. ASLЬQTAN JONSOQAN XALQ KRNIS ITEN AŞAVQA TIKLEM BARЬP JETTE. XALЬQTЬŊ MOXTAЖLЬQЬNAN FAJĐALANЬVSЬ SPIKYLƏNTTƏR, BAĐARĐARĐA KIŊ JALPЬNЬŊ XƏLENƏN KILMƏЂLEK XAQ QUJĐЬLAR URЬNDAQЬ VLASTAR XALЬQQA JARĐAM ITEV URЬNЬNA, KRƏЂTEJƏNDƏRQƏ KØNDƏN-KØN NALUK HALALAR.

ƏĐƏM ЬŞANMAЂLЬQ JAL QANLЬQ

LUNDUN, 25. Angleja gəzittəre parizdan kilgan xəbərđərđe baђalar. Bьl xəbərđər bujьnsa. imeş, Savit xəkymate Manczurejə sigenə 10 bataljun jəjəvle qəskər, həm kavalirejə tankьlarь, 100 ajraplan menən hava cəstəre jebərevgə əđerlənə tip jađalar.

MƏKTƏPTƏR TƏĐƏLƏŞƏ HƏM UQЬVSЬLAR TORMOŞON JAQŞЬRTЬRQA

BЬQA IQTIBAR ITMƏJ UQЬVDЬ ƏĐØVGƏ ALЬP BARЬVSЬ OJOŞMALAR QATЬ JAVAPQA

FZU qa torlaq teđev eşe nasar tora.

Savnarkumdьŋ bьl tangolda qararь həm sirkyləre bujьnsa qaramaђtan, urьndardaqь xuzalьq urgandarь FZU məktəp tərenə torlaq teđev esenə qarьŋ fev itelməblek dərəzələ halqan qarajdar.

Mihal esən Bajmaq tav savnaqьlə məktəben alьrqa kərək. Bajmaq FZU məktəbenə ylək tan 190 men hum aqsa jəsərelep 140 men hum teđev esenə tolanqa tejeştər ine.

Ydəktən həm Başnarkamъtъ ud tan bulqan taqdim bujьnsa tor laq esenə jəsərelgən 190 meŋ hum aqsa 31 nse julds berense sintəberenə tulьhь menən rastut itelgən həm torlaq eşlənep bətkən bulьrqa tejeşle ine, ləkin bьl urьnda tikşerev jahal qas kyrhətelgən summanьn ber tine lə totolmaqan—jaki rastut itelməgən asыqlandь. Başdurtranьstьn—həm Juz—Ural—Lista, Bilarat həm paravuz—rimunt zavьtьnda la torlaq teđev eşe həm buŋ dərəzələ hajtan nasar.

Bajmaq FZU məktəbenə 600 keşe qabul itevgə (tedge nəm ur) zađareja airelgən, ləkin Bajmaqta uqьvsьlarqa torlaq aulmav səbəple 150 nan artьq uqьvsь ala almaj. Torlaq bul mavqa kem qəjepte hun?

Bildəle Bajmaq Başkamsinahь həm unda ultьrqan kađđar əđerlav bylege medire ip. Podkuf qəjeple Bьl qəjev itelmahlek ite đur jəvəjat Partejənьŋ kađđar əđerlav bylege qararьna iqtibar itmav, derəhə ajtkanda ueferensə asqanь ulirmadanьq həm əđerlavqa ajaq saluv tigən bul.

Bьlđən tьş tələ arala tikşerelep Bajmaq Başkamsinahь uqlaqzar teđevev eşe nasar bulqanlьqь tьđ arala tikşerelep həm qərəjəjat la tarfьlьrqa tejeşle.

N. SƏLƏJMANЬF.

ŞKM uqьvsьlarь esən dejəm jataqxana jeteşməj.

Maqar təbəge Maqar avьlьnda bulqan ŞKM məktəbenə kyrgənsə uqьvsьlar ytkən jьlda uq ber ŞKM uqьvsьlarьna ber jataq xanala torgolar ine. Bьl jataq xanala arqala avьrqandar da kyp buldь. Tьra jaq sit avьldan kilgən jarlь batrak balalarь bьl fatirьqa tylap tora almaqas uqьvđan həm taşlap qajtьrqa məzbyr bulalar.

Məktəp idarahь fatirđa torqan balalar esən fatir aqsahь tylərgə əđerlengən qarar alьnqan ine. Bьl bulqan bik yđ ŞKM uqьvsьlarь esen dejəm jataq xanaqa rimunt jahalarqa ləzeme bula. Bьl haqta rajon Xəđer uqьv vaqьtь jetlte, jataq xana tađev, rimunt jahav mə'la lahe juq. Bьl ytkən jьlьqь ra raqanda uqьvsьlar kynlerek bulalar, hamanda hynde jemeşlete tirə jaqьnan iđ jerep torqan hьvьq jataqqa tororqa məzbyr bulasaqtar. Bьl haqta idarə tejeşle ojoşmalar iđ itergə tejeş. ŞKM uqьvsьlarь esən dejəm jataqxana jeteşmgəndə uqьv teđevge tiđlek menən kyp ja kerge kərək. MAQARESKEJ.

MƏKTƏPTƏRGƏ RIMUNT JAHALMAQ.

Jelem qaran savitenda (Kras na usul təbəge) jaŋь uqьv jьlьna bьl ber terle əđerlek juq. Məktəptərgə rimunttar jahalmaqan. Məktəpta inarьm uqьtsьlarьqь məktəptən təđelərge betenle ysu ul, partalar juq. Məktəp başsьnəbetelevgə. Qьş kenə məktəp ilrat halqьn bula. Bala lar ultьrьp sьđaj almajdar. Bьl haqta bьl kyreneşlərđe beterev esən sara kyrevse kesə juq.

Ş. NASIR.

UQЬTSЬVЬ SPIKLYƏTSEJƏGƏ JUL ASA

Manəveđ təbəge Moraptal sa tir Aqhərь avьlь uqьtsьlarь Kyskildin Xəsnetdin iđnumur, sisvara 5—6 kilagram man qarь alьp qajtqь. avьldaqь lar kassь prikazsejge Salixəjfər birep qađaqьn 2 humьn haltьrьp spi kujatsejə jađa.

Uqьtsьvь Kyskildin həm pri kazsik—kamsamul aqzahь Salixəjfər bьl spiklyatsejəbe ul tejəşle təđelə bođđьp kyd halqьndar. „OSLO QƏLƏM.

MƏKTƏPTƏRĐƏ EŞ ƏŞMENƏN TƏ'MIN ITEV XƏL ITELHEN

Arqajaş tənəgendə 101 1—nse baђsь, 4 kalxuz jaştəre mak tabe bar. Bьlardа bətəhe 6816 uqьvsь xisaplana. Uqьvsьlar kan firinsejəhe qararlarь əbe əş esen baђtan təlab itelgən əŋ mən ta'min itevđə kankrit juldar kyrhətep jьtьlmaj. Bьl turala p itin kapitalsejəsa həm teşə kaj sajuzqa kyp kenə nakazdar birep ytte, ləkin bьqa tiklem əle eşəbərenə ojoşma la bьl eş ilə tirəp ugalqe jaqlapt jetkene juq 1 nse Yktəberđən balalarqa irtəngə ebe əş bira alьrqarqa, tiŋ qarar qaqьlda qьna qalaqan. Dərəħ təbək sajuz səkərtəş həm başqa kerəkle nəmə lərđə xəbəriep jasenenə, əgər bьlar tə'minga hem asьŋqa lə nəmələrđe kalxuzđar nilərge te jeş bьlьp, bьl eşkə jaqшnan to rop qatsьsь urьnqa əle ular eđ eşte iђapkala almajdar. Məktəp turьsьnanь, həm uqьvsьlarqa yđđəre sьqarqan qararь ytav.

Ə. SAFIN.

Bьl avьlda qaraŋqьlьqtьŋ qotqarьv sarahьn kyregəđ.

Maqar tənəge Maqar avьl savitena qaraqan Məxəmməl Şərip avьlьnda məktəp bulmaqan. Uqьv jьlь bulqan Maqar avьlьna jerep uqьrqa kərək. Ləkin bьl ul jem menən tə'min itev eşe bersə tənləj juq. Şunlьqtan balalar uqьvdьn qaldьralar.

Məxəmmət Şərip avьlь batrak, urta həm kalxuzsь krəђtejəndər lə balalarьn uqьtьrqa ban hum ta'əllə təlbə teldəлə Bьl qolxozsьlar həm ojoşmalar bez baralьrqa kyrə, avьltaqь irtəge hajrapsьlьq jelqa məktəp halьrqa bar ahs kerek. Məktəp hal sьrqa tejeş kerele məktəp sarahьn kyrerge.

Uqьv jьlь juq—jaŋьlьnь qьrqmaqьndardьr, ul qarьlьv uqьvsьlar qaţьŋ. Bьl eştərđən xezire qəliđə ikemdər jaqшnan xasiz bьlan. Bьl kyreneştərgə uqьtsьvьlarь həm utka naraðar ylərđa ələ.

Təbək məqarif həm aŋ—eşmən ojoşmalarь bьl haqta kyd halqьndar. SƏJET MAQARESKEJ.

Məqarif fruntьndaqь iqtişarlahьđlьqtarqa kyđ halьbьđ.

Bila Qataj təbəgendəge baş qortost balalarь esən kalxuz jəştər məktəptəre genə bar. Başqort balalarь esən kalxuz jəştər məktəbe juq. Şul sa sople 4 nse gruppanь bətergən balalar uqьmaj qalьrqa jaki Məsə,tylka kitep uqьrqa məzbyr bulalar.

Təbək məqarif bylege namaqa tajanьp tər bьjьl ytəs avьlьnda 5 nse gruppa asьrqa həm təbək məqarif bylege vakile urьndarqa jaŋ tura la ustanulka la birgən. Şul xəle qarьşь bьl jьlda la tьra avьldarnan uqьrqa tip 15 lap bala kilhələ, bьl xəderərən derəħ bulmaqanlьqь sərbəpte, Hešəbət qajtыp kitergə məzbyr bulqan.

Bьl iqtişarhьqtar arqahьnda kalxuzsьlar qajьt nasar tə'hrirə qalalar. Bьnda qəjeplelərsə tə'ge kyrelergə həm kilasekta anlaştmavdar iqtişarhьqtarqa qaşat lanmaqьqa tejeş.

Q. Q.

Riđakter urьnbaђarь: Z. Kajьpkul

BAŞSNAPSBЬJT BELDEREVĐƏRE

Sajuzsimsnabsьjt tarafьnan „Zaindysrejəljatsejə" gəzitenen oşo jьl 101IX 250 numьrьnda „Siminta, jul teđev həm tynsannьj matirejaldarqa zajafka birev tərtibe həm sruktarь" turahьnda iqlan itelgən belderev bujьnsa siminit, tyl, ruəvjrud, asfalt, gudrun həm nitillunqa zajafkalar Snabsьbjt sistimahь aşa, tejeşle ydəktər arqьrь turanan tura Sajuzsimsnabsьjtqa birelergə tejeşle bulqanlьqьn belderəbeđ

Klibimassь, rubirin, mastika, karbulinejan, gylsimint, krubilnej lak, pirgamin həm asfalt paraşugь kevek bьtən matirejaldarqa jəmhvrejət həm jerle əhəmejət təgə bətə berektər, tristər, pritprejətejalər, kapiratif həm jəmaqət ojoşmalarь yđ zajafkalarьn Sajuzsimsnabsьjt bildələgən tartip bujьna oşo jьldьŋ 30 sintəberenən də huŋqa qalmaj, ber jьllьqtь kvartaldarqa bylep, şulaj uq 1932 jьldьŋ 1 kvartaльna ajьrьm rəveştə bedgə biralər.

Başsnabsьjt zajafka jebərgən ojoşmalarđьŋ raspridillьqьjə planьna inderelməjasəktəren belderə, şuqa kyrə zajafkalarđь vaqьtьnda jebərevgə đur əhəmejət birergə kərək.

BAŞSNABSBЬJT.
1—2

*　*　*

Basavnarxuzdьŋ oşo jьl 21/IX NSN 5/4 beldereve bujьnsa RSFSR Xalq Kamisarđar Səvitenen oşo jьl, 28|VIII, №861 qararь həm RSFSR Iqtisadi kəŋəş mahenen oşo jьl, 6/IX qararь menən ydək tarafьnan 3 nse kvartalqa bildələngən teđev matirejaldarьna birelgən bətə nərəttər, şulaj uq maxsus bildələngən teđev matirejaldarьna birelgən nərəttər oşo jьldьŋ 30 nsь sintəberenən bəterələlər.

Teđev ojoşmalarь menən kiləsəktə tə'min itev jaŋь raspridilinejə tərtibe bujьnsa bulasaq həm barь tik Başgusplan tarafьnan ьraђlanqan həm aqьldaqь teđev sizunьnda bəterələsək bulqan teđeleştər genə tə'min iteləsək.

Bьnьŋ esən hər teđevse ojoşma, ulardьŋ jetakselərenen şəxsi məs'ylejəte aђtьnda oşo jьldьŋ 28 nse sintəberenən də huŋqa qalmaj BSNX nьŋ strujkanvinsejəhenə ajьrьm zajafkalar birergə həm ularda IV kvartalda nindəj teđeleştər bətəsəgen həm kanvinseja tarafьnan fandirьvajt itelgəndərdən nindəj teđev matirejaldarь kerek bulasaq kyrhətergə tejeştər. Zajafkalarđa bətənləj jaki vaqьtьnda birmegən ojoşmalar bьl teđev matirejaldarь menən tə'min itev planьna inderelməjasəktər həm ul matirejaldarđь almajasaqtar.

Angəsək, Jьlajьr, Stərletamaq, Məsəqyt həm Bilarit rajundarь ara sajuzdarьna qađi teđev matirejaldarьna birelgən nərəttər yđ kestərendə qalalar. 1—2

BAŞSNABSBЬJT.

*　*　*

Bətə dəvlət, kapiratif həm jəmaqət pritprejateja həm ojoşmalarьna 1932-jьlqa kvartaldarqa bylep həm 1931 jьldьŋ IV kvartalьna ajьrьm rəveştə kərəsingə zajafkanь Başsnabsьjtqa tapşьrьrqa taqdim itelə. Kərəsinden jaqtьrьvqa həm tixnik moxtaždarqa kərək bulqanь hər berehe ajьrьm birelerğə tejeşle. Zajafkalar motlaq kərək bulqan miqdarqa həm oşo jьldьŋ 30-sintəberenən huŋqa qalmaj birelergə tejeşle.

BAŞSNABSBЬJT

BAŞQORTOSTADЬ ØJRƏNEV JƏMQEJƏTENƏN BELDEREV

Oşo jьl, 27 sintəberđə kis 5 səqəttə Başqortostandь øjrənev jəmqejə'e aqzalarьnьŋ dejem jьjьlьşь saqьrьla Kən tertibendə

1. Başqortostanda krajđь øjrənev eştəren jaŋьnan qorov turahьnda daklat.

2.Jəmqejəttеŋ 1928 jьl, yktəber ajьnan 1931 jьl, 1/VII tiklem eşləgən eşe turahьnda atent.

3 Terlə.

Məs'ələlər məhim bulqanlьqtan bətə aqzalar esən kilev məzbyri, ə Øfələ jəşəgəndəre 100 pr. kilergə tejeştər.

Bьnan başqa jənə VKP(ь) Ølkə kamitəte, Başnarkamprus, Turistar ojoşmalь, VLKSM. Baş prafsəvit, çavaplav həm Başqortostan fənni tikşerenev institutь vəkildəre saqьrьlalar. Kvurum jeteşməgən vaqьtta ikense jьjьlьş, şul uq kene 6 səqətkə bildələnə həm aqzalar kypme kilhələr đə ytkərelasək.

Başqortostandь øjrənev Jəmqejəte sikritarь:

JEVARISTЬF.

BELDEREV

Avьl həm urman xuzalьqь qorotqostarьna qarьşь kərəş Sajuz beregenen Başqortostan bylege (Frunze urama №59, bylmə №27) Vladimir qalahьndaqь VUZqa uqьvsьlar virnavajt itə.

Studinttar tybəndəge ьjlektər qabul itelələr.

1. Baђьv kylturalarьnь qorotqostarь həm avьrvlarьna qarьşь kerəşev 5 keşe.

2. Şul uq. jəjelsə baqsahьnda 5 keşe.

3 Şul uq, jemeş baqsahьnda 5 keşe.

4. QOROTQOSTARQA QARЬŞЬ KƏRƏŞEV rapfagь 7 kşeş

5. Qazan, dəvlət univirsititьnьŋ qorotqostarqa qarьşь kərəş intimalugeja bylegenə siklənməgən miqdarđa (10 dan 50 keşegə tiklem).

Qabul itev şarttarь VUZ həm rapfaktar esən nildələngən rəvştə. Uqьrqa inevselər 7 jьllьq məktəpte, kurs jaki tixnikum bətergən Eşse həm kalxuzsьlardan başqort, tatar həm ədselek millettərđən bulqan keşelər bulьrqa tejeştər 50 pr. qatьn—qьđđarđa alьnalar. Ankita menən bergə bətə dykəminttərđe oşo jьldьŋ 5 yktəberenən də huŋqa qalmaj Başnarkamzimda №27 bylmələ, qorotqostarqa qarьşь kərəş jəmqejəte bylegenə tapşьrьrqa

O.B.V.

BƏTƏ JAQЬV HƏM INIRGEJƏ PATRIBITELDƏRENƏ

BASSJ tirriturejəhьndaqь bətə məəssəsələr, sənəqət həm avьl xuzalьqь pridprejələrenə oşo iqlan sьqqandan alьp es kən srug esendə julbaşsьlarđьŋ javaplьlьqь aђtьnda bətə ter jьqьv, majlav həm iliktrik inirgejə bujьnsa 1932 nse jьlqa bulqan kantrul sifьrđarđь Başqorostan Yđək xalьq xuzalьqь savitenen Inirgeja bylegenə tapşьrьrqa təqdim itelə.

Furma almaqan patribiteldər BSXXS nən aşьqьs rəveştə horap alьrqa tejeştər.

Kantrul sifьrđь tapşьrmavsьlar tə'minət esenə inderelmajasəktər

BSSXXS—JƏQUDIN.

*　*　*

Øfə qala straxkassahь bətə straxvajt itevselərgə beldera:

Straxavajt itevselər Dəvlət ban kahьndaqь №182 aqьm iђabenə straxavaja tyləvđəren kyserev turahьnda bojoroq birgəndə:

1. Avans menən tybəndə straxvaneja tarifьn kyrhətep tyləv beldermələren quşьmtalarqa,

2. bildəle aj esən bəterəp iђaplaşev maqsatь menən tyləgəndə şulaj uq parucinejaqa hər ber tarifьŋ ajьrьm rəveşte iђaplaşev vidьmstьvalarьn quşьmtalarqa tejeştər.

Bьl dykəminttərđən başqa Dəvlət bankahь kysьrevđər turahьndaqь parucinejələrđe qabul itməjasək.

STRAXKASSA.

GURЬN
KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 tan başlana.
Kassa səqət 5 tə asьla.

17- Sintəberđən başlap.
TERE MƏJET
L. Talstuj əђərenən drama 7 bylektə
ANUNЬS: QATЬN.

URAL
KINAHЬNDA
Sejanstar səqət 6-30 başlana.

Bəgen, ikranda xuduzstьvalь filma.
ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural" kinahьnda bilitle kendeđ səqət 12 nən 5 kə tiklem „Gurьn" kinahь binahьnda hatьla. Ə kis menən səqət 5 tən fatagьrafejə lə hatьla.

ktəber „Ynnlskahь" tipagrafejəhe. Başglallit vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BERLƏŞEGEĐ!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

13 JЬL SЬQA

27 SINTƏBER 1931 JЬL № 211 (512)

KƟNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƟFƏ I—SAZUN URAMЬ KURPS № 8

TILIFUN NUMIRĐARЬ:

Ridaktьr . . . . . 4—61
Sikritar . . . . . 2—63
Satsejalizmsa jer eşləv вylege . . . 5—02
Iqlandar həm eleşmə . . . 3—73
Kantura . . . . . 1—11
Tenge ridaksejə . . . . . 1—15

Başqortostan Ydek Başqarma Kəmitəte rəise Iptəş Tahirьfqa

„BAŞQOTOSTAN" IDARAHЬNA!

Tahirьf iptəş Xajaulla təвək Başqarma Kamitete вeđđen „Başqortostan" gazitahen taratьv turahьndaqь tili raminaqьđьn alqьşlap qarşьlanь. Вьl məs əla Təвək Başqarma Kamitete prizdejamьnda ajьrьm qarap „Başqortostan" gazitahen 4000 itep taratьrqa hyđ вirə.

Heđđen, attaritils tiligrimmaqьđ tirahenə təвək kylamendəge вetə eşsan jalpь insejativahьn tuplap, tiš kendə, əktəвađja alqan вurьsьn ytəjəsəkвeđ.

T. B. Kamitete rəise: NƏZIREF.
Jađьvsьhь: X ARSLANЬF

URAL EŞSELƏRE JƏŞELSƏ KƟTƏ

BEĐ YĐ BURЬSЬBЬĐĐЬ YTƏRGƏ TEJEŞBEĐ

(VKP(в) NEŊ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE SIKRITAREJATЬNЬŊ QARARЬ)

1. Uralqa 20 meŋ tunna kartuf jeвərev planьnьŋ ytəlməven kyrhətep, Narkamsnaвqa, jəşelsə—jemeş sajuzьna həm patriвiteldər jəşelsə—jemeş kapiratsejahьna 27 nse sintəвergə tiklem planđьŋ 50 pr. tьn jeвərep вetərev həm 5—YKTƏBERGƏ TIKLEM BƟTƏ PLAN ZADANEJAHЬN JEBƏREV PUNKЬTTARЬNA JЬJЬP, BƟTƟRƟV IЂƏBENƏN SЬQЬP. YĐĐƏRE NEŊ TYBƏNGE OJOŞMALARЬNA KARTUF ƏĐERLƏV HƏM UNЬ STANSA, PRISTEN PUNKЬTTARЬNA TAŞЬV, ŞULAJ UQ KARTUF QABUL ITEV HƏM JEBƏREV PUNKЬTTARЬN TULЬ TƟĐƟKLƟK XƏLENƏ KILTEREV TURAHЬNDA BER TƏVLEK SRUK ESENDƏ QƏTQI KYRHƏTMƏLƏR BIRERGƏ TƏQDIM ITERGƏ.

2. Kartuf əđerləv həm jeвərev planьnьŋ rajundarqa вyleneşen ьraђlarqa (1 nse numir quşьmta) həm VKP(в) rajkumdarьna kartuf qađьv həm unь Uralqa jeвərelə torqan kartuf ђəвenə şul ođatьv punkьttarьna taşьv eştəren вer totqarьђđ ojoştorop, juqarьla kyrhətelgən sruktarqa planđьŋ tulь rəveştə ytəleven tə'min itergə quşьrqa.

3. Jəşelsə—jemeş sajuzьna həm patriвiteldər jeşelsə—jemeş kapiratsejahьna stansa həm pristen punkьttarьnda вetə вuş jomoşaq taranь maвilizavajt itergə, vagundar вirevgə həm ul vagundarđь qorolmalav matirejaldarьna (taqta, qađaq, halam h. в.) zajafkalarđь vaqьtьnda вirergə təqdim itergə.

4. Kustprumsajuzqa kartufьhьv julь menən taşьvđь tə'min itev əsən 2 kən sruk esendə jəşelsə—jemeş sajuzьna 15 meŋ qap вirergə təqdim itergə.

5. Kartuf jeвərevse вetə rajundarđa şul kartufьь əđerləv həm jeвərev eştərenə turanan tura jetəkselek itev, kyđətev həm jarđam kyrhətev əsən ularqa ƟLKƏ kəmitət vəkildəren jeвərergə həm вьl vəkildərgə kartuf taşьv plandarьnьŋ tulь rəveştə ytəleve əsən məs'ylejət jəkmətergə (№2 quşьmta).

6. RKI Xəlq Kamisarlьqьna вьl qararđьŋ ytəleven kyđətevđe julqa qujьrqa quşьrqa həm 30 sintəвerđə ƟLKƏ kəmitət вojrahьnda kartuf əđerləv həm jeвərevđeŋ вarьşь turahьnda Narkamsnaв đaklatьn həm RKI xəlq kəmisarlьqьrьŋ quşma daklatьn ьŋlarqa.

7. Ɵlkə gəzittərđeŋ ridaksejalarьna вьl qararđьŋ ytəleven tikşerev həm unь matвuqatta jaqtьrtьv əsen ojoştororqa təqdim itergə.

—•*•—

Quşьmta № 1

Ɵfe rajunьna	3000	tunna.
Qьrmьђqalь	500	„
Blagavişşin	3000	„
Dyrtəjle	1500	„
Bərə	500	„
Arxangil	1700	„
Bələвəj	1000	„
Dəvləkən	1000	„
Şişmə	1000	„
Nuriman	3000	„
Tujmazь	1500	„
Byzdək	800	„
K—Kamskej	700	„
Tapurin	1000	„
Prejut	300	„

Quşьmta №2

Rajundarqa jeвərelə torqan vəkildər isemlege

1. Ɵfe 2. Dəvləkən 3. Prejut 4. Tujmazь 5. Blag 6. Dyrt əjle 7. Arxangil 8. Şişmə 9. Bələвəj 10. Byzdək 11. Nuriman 12. Tapuri 13. K—Kamskej 14. Qьrmьђqalь.

Nej вarь 2 pr

Aapiratif jetəkselek tə'min itelhen

ƏBJƏLIL təвəge tuŋqa herəv planьn 4 meŋ giktarlьq qarşьlav planь menən qaвul itte. Вьjьl kalxuzdar 25 meŋ, jaŋqьđaq xuzalьqtar 3 meŋ giktar jerđe tuŋqa herəp qaldьrьrqa tejeştər. Ləkin təвək jer əylege apiratif jetəkselekte uk nasar alьp вarьv arqahьnda 20 nse sintəвergə plan kalxuzdarđa nejəvь 2 pr qa qьna ytəlgən.

Təвək jer əylege ydenəŋ 3 vəkilen tuŋqa herəv eşe menən avьldarqa, kalxuzdarqa sьqarha la, ulardьŋ nişləp je regəndəre lə вildəle tygel. Jaŋqьđaq xuzalьqtar вer giktar đa hermagəndər. Avьl səvittəre tuŋqa herəvgə narьq вirep jetkermaj, qul qavşьrьp вuş jərəjđər. Məђələn Qьrđas avьl səvitendəge jaŋqьđaqtar tuŋqa herev tygel arьş ta səsmagəndər. Kalxuzsajuzđьŋ da jetəkselege вik jomoşaq.

Maşina traktьr вrigadahь la udar eş tə'min itmagən 9 traktьrđan 3-4 traktьr eşlaj. Qalqandarь rimunttan sьqmaqandar. Traktьrđarqa jaqsь menəsnat вuldьrьrqa kərək.

Ojomьmən tuŋqa herəv planьn əđelev aldьnda təвək ojosma keşte tuplap, hьnьlьş tə'min itergə tejeştər. Plan huŋqь sruk- 10 nsь yktəвergə ytəlhen.

Q. JЬHANŞIN

Igen əđerləvđə timp juq

BYLƏKLƏV, PRAMTAVAR FUNDTARЬ FAJĐALANЬLMAJ

BILARIT təвəgendə igen əđerləv eşe əle вulaja qьђьv timp la ala almaj. Təвək ojoşmalarь avьl səvittəre, aktiftəl „səsəptər" arahьna terənergə telajđər.

Eşsən jalpь arahьnda anlatьv eştəre kin kylamdə qujьlmaqan. Igen killerevselərđe tə'min itev nasar tora. Pramtavardar əsən вylengən 7664 hum fund вer đə qulanьlmaqan. Ə. sylaklev esen qujьlqan 300 hum вerev ga la вirelgəne juq. Ul вyləkte alьv esen jarьş udarsьlьq ojoştorolmaj. Təвək dəvmələndə igen əđerləvđe Lumьћь səvite jaqsь alьp вara. Ul səvit 160 jəklə qьđьl auuz ojoştordo. Вylək fantьnan ojo səvitkə ələş вirep ьaşqalarqa ylgə itep qa jaqa məmkin. Ə, təвək ojoşma larь вylaklar keşe, taрmajdar.

Q. JЬHANŞIN

Xəjərvarin Əheldən joqohon aвьgьđ

USALЬ təвəge Işmənnat səvitenđə sojsi—xuzalьq kampanejalarьn ytəvđe уđ aqьşьna qujьlqan. Jarьş, udarsьlьq, bьs juq. Sənki, avьl səvite nьqlь eş planь menən qьna qarap, sayalar kyrmaj, kalxuz prsidatele Xajərvarin qьđьv eş vaqьtьn joqlap ytkərə.

USALЬ

Təвək kalxuzsajuzь eşləmaj

K. USALЬ kalxuzdarьnda sdilşinə farmal, rəveştə genə ytkərelgən. Sdilşinəne вььrьq no dovlar вar. Ə, təвək kalxuzsa juzь вьl kalxuz tartьv menən şeqəl lənmaj, kyrhətmələr вirev naвar ojoşloqan.

Urazaj həm kallikitifləşev eşə ramьna əđerlek udar ajlьqahьnda вьl xatalьr təđətev esen вarqa saralar kyrelergə tejeş.

KALXUZSЬ.

„IGEN ƟSƟN KƏRƏŞ-SATSEJALIZEM ƟSƟN KƏRƏŞ"

IGEN BAR, IGEN KILƏ. UNЬ DƟRƟĐ OJOŞTORORQA

QЬOJQЬLA TOQTAR JETEŞMƏJ, BILARIT BYLƏK FUNDTARЬN BAĐЬR JATQЬRA

Bьl igen kileven вьva torqan qьrqьnьstar, uqьa xəđerđən sik qujarqa.

IGEN ƟSƏN KƏRƏŞTƏ JENEVSELƏRĐE BYLƏKLƏVĐE QUJAĐЬĐ

ƟЬRQЬĐ MEJƏKƏ. Təвək kylamenda 10 nse sintəвergə tьşəndəge kalxuzdar igen əđerləv planьn tultьrьp alda вarala: „Janь mir" kalxuzь igen əđerləv planьn 123 pr. qa, „Yrnək" 104 pr. qa, „Tomaj taşь" 104 pr. qa, „Janь kammuna" 102 pr. qa, „Berek" 101 pr. qa, „Bidnək" 101 pr. pa, həm „Terek" 100 pr. ytənelər. Вьlar вaşqa kampanejalarđa da вerense вuta вara. Rajun ojosmalarь вьl kalxuzdarđь ƟLKƏ kylamendəge вyləkləvgə kandidat itep qujьь.

Rajkumь: ŞLƏZEF.
Kalxuzsajuzь: BALILEE.

Qьđьl авuzdar tulqьnь taşa... Toqtar jeteşməj.

QЬOJQЬ KIN ANLATЬV EŞTƏREN JƏJEP JEBƏREV, UDAR BRIGADALAR TƏĐƏV, KALXUZSЬLARĐAN MAXSUS DЬRT TRANSPRT BRIGADALARЬ OJOŞTOROV, JALQAVDARQA BERENSE TAPQЬR QARA TAQTA QULLANЬV HƏM PARTEJƏ JƏSƏJƏKJƏHENEN APPARTUNISTARSA JULBAŞSЬLЬQЬN ALBЬŞTЬRЬV ARQAHЬNDA IGEN ƏĐERLƏV ƏKADAHЬNЬN BERENSE KƏNENDƏ „LININ" KALXUZЬ 150 JƏKLƏ DUR QЬĐЬL ABUZ OJOŞTORDO. JANЬNAN QUJЬLQAN QAREŞSЬLAV PLANЬ BUJЬNSA KALXUZ KƏNDƏ MINIMUM 150 JƏKLƏ QЬĐЬL ABUZ OJOŞTORORQA BILDELƏNDƏ, KALXUDDAQЬ 555 BAŞ ATTЬN 380 BAŞЬ TIK IGEN TAŞЬV ƏSƏN GENƏ MABILIZAVAJT ITELDE. QЬĐЬL ABUZDAR OJOŞTORQANDA TARA JETMƏGƏNLEKTƏN KALXUZSЬLAR ƏJ BIBERDƏRENƏN TORPOSA, TOQ JAHAJDAR, 9, ŞUL UQ VAQЬTTA, XIBIZVISAJUZ SKLATЬNDA 5 MENGƏ JAQЬN TOQ BUŞ JATA. KALXUZSЬLARQA ELƏMƏJ RAJUN KƏMITƏTE LƏ BЬL BUŞ TOQTARĐЬ KALXUZSЬLARQA BIRMƏKƏ QUŞQAN.

BRIGADA: KIRJANЬF.
SƏLƏJMANЬF.

IGEN ŞERETEVSELƏRĐE PRALITAREJAT XƏKƏMƏNƏ

Ber genə вortok igendə jerđə seremehen.

Huŋqь kendərđə igen kymev, serefev vaqьtqalьrь osoraj başlanь. Вьl xəl kerđən igen əđerləv planьn əđhə ikenseвə əllə nisəşər men tunna pradukta ner nəməgə jaraqhьđ вulьp qalьvna ytaj. Igen kymev, jaşerev sere tev tavge malda kulaktar arahьnda qьna, osoralia (Baqalь, Arqajaş təвəktərendəge vaqija lər) huŋqь kendə kulaktarđьn вьl qarəştəre jaŋqьđьq xuza lьqtardьŋ urta xəlle, jarlь, şulaj uq „kalxuzsьlar arahьnda la urьn tapte. Qaj вer urьnda igen əđerləv ђuntьnda ijn xurьlьq timp menən genə qudqaltьvđarьnan sьjblь doŋ man nьq lajdalana, Vədərenen agitatsejalarьn kulaktar telegən urьndarьnda ytkərə alalar.

Oşo arala Bərls avьlь (Qon saqjkalxuzьnьŋ вar əqzahьnan 85 вot kymep qujqan igene tavldь. Əlвittə, вьl keşe kalxuz dan sьqarьlьp 8 ajqa məavьrь eşkə xəkəm itelde. Ləkin eş вьlьn menən вetməj.

Eş kulaktar agitatsejahьna qatь atpur вirev, ajьrьm xuza lьqtarqa urta xəlle, jarlь həm kalxuzsьlar arahьnda səjəsi mas savaj aqartьv eştəren iŋ jaqşь julqa halьrqa kərək.

Ber genə gram igendə kulak tar agitatsejahь menən jerđə seremetmehen. Igen əđerlev planьn əđərgə вьtьlьvsьlarqa timp menən genə sьdqaltьvđarьnan sьjblь doŋ mandarqa вetə massa qatnaşьn da, qatь udar вirelergə tejeş.

B. Q.

TƏBƏKTEŊ XUZALARЬ HYĐ BIRĐƏLƏR

TID ARALA EŞ MENƏN JAVAP BIREVĐƏREN KƏTƏBEĐ

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təвəge kalxuz, avьl səvite prsidatelderenen ner'əgьlən kaŋaşmahe ytkərəlde. Ajьrьvsa kalxuzdarqa tьшmьđьn jomoşaq вulьvь igen əđerləvđə əđəklək tьvđьra, Ular jьlьq planđь nej вarь 9 pr qa ytəgəndər.

Igen həm pesəŋ əđerlev planьn xurьqlь rəveştə ytəlevse səvittarqa kaŋaşmə şeltə вirə, həm u'arqa təzlnəlle vakiddar jeŋəlelde Kaŋaşmalə nulьvsьlar mьaayьvь eştərđe julqa qujьr вəsъəmeŋ menən a;əp əđəklegen qaplav, sintəвer planьn arttьrьp ytəvgə qьrqa hyđ вirđəlar.

Q. ABDULLIN

UNЬŞ JЬJNAVЬĐ BARЬ 40 PR QA YTƏGƏN

MIXAJLЬFKA avьl səvite kylamendə (Dьvan) aşlьq jьjnav kampanejahь nasar вara. Avьl səvite ytəgən plan 4 pr. qa qьna ytəlgən. Meŋər giktar igen qьrda serej. Kalxuz rəise Valkuf əsevđən вaşamaj. Kalxuzdьŋ eşke jaqьv mьqьtьlmaqan, tərtip juq, kul xuzdar tađartьlsmaqan. Partejə jetəkselege nьqlь qujьlmaqan.

Ə. XƏTIP

120 sintnirđan qьđьl авuz

„Sminə, kalxuzь (Dьvan) 120 sintnirđən qьđьl авuz ojoştordo. Yđe menən вaşqa kalxuzdarđь tiŋləşergə saqьra Ə. Xətip

„Partizan" zadanejalarđь tultьra

ARXANGIL. Atav avьlь „Partizan" kalxuzь jьlьq igen əđerləv planьn 6 nse sintəвergə 100,65 %qa tultьrđь. Aşlьq huqьvđa la maşinalarqa 24 saqat lek narguzka вirelep, 10 nse sintəвergə 100 pr. qa ytəlde.

Tuŋqa herəv ŋaşa taplav eştərə lə 20 nse sintəвergə tultьrьldь. Hər kampanejaль udar rəveştə yikərevdə avьl səvite, həm kalxuz rəise yđđəren udar nik itep вetə jalpь qatnaşьnda eş alьp вsralar.

Z. JƏLƏLEF

Unьş jьjnav kampanejahь kel iktifleşev timpьn kytərə.

Kysərвaj səvite вьnan faj dalanь.

BYZDƏK təвəge Kysərвaj avьl səvite unьş jьjnav kampanejahь kereşkən tiklem 42 pr. qa qьna kallikitifleşkən ine; Aş lьq jьjnav malendə aqьlьrьnьŋ ke rəv ojoştorolovь kalxuzdarđьŋ (вigerəktə „Qьđьl вatrak" „jaŋь tormoş"tarđьŋ) ƟLGƏ kyrhətevđə re arqahьnda kəllikti'fleşev prat sintь 68 pr qa jette. Kysərвaj avьl səvite unьş jьjnav kampanejahьn jaŋь kalxuzdar tulqь—nьn kytərevđə fajđalanьldь.

QIRFANЬF.

Tuŋqa hərəv-juqarь urazaj

HƏR KƏN, HƏR SƏQƏT PLANDЬ TULTЬRЬV ƏSƏNBEĐ 2180000 GIKARĐЬ HƏRƏP BƏTƏRGƏ TEJEŞBEĐ

Tuŋqa herəv kiђken вoroloş ta lap itə

Tuŋqa herəv jađqь səsev vaqьtьn qьђqartьv, igendeŋ unьşьn kytərevđə iŋ mehim saralar đьŋ вerehe. Şulaj вulьvqa qaramaђtan, təвək ojoşmalarь uqa əle вulha tejeşensə narьq qujьp jetkergəndəre juq.

2 nse sintəвergə tuŋqa herəv planьn faqət Estərle, Bərə teвəktəre genə 20,3 pr qa ytaj aldьlar. Вьl kyrneşte вeđ uaьş tip hanaj almajвьđ. Şənki, tuŋqa herəv vaqьtь kərdən kən qьђqara... Bed sintəвer ajьnda xəl itkes eş kyrhətergə tejeşвeđ. Şul vaqьt Qonşaq, Bilarit təвək tərendə 1 prasint jer đa tuŋqa herəlməgən, Jьlajьr, Zejansura, K. Usul, Saqmaqoş, Boraj həm вaşqa təвəktər planđь xurlьqlь rəveştə eđələr. Traktьrđarđьn 80, attarđьn 25 pr tьn tuŋqa herəvgə quşьv turahьndaqь qьrqa diriktiva jerenə jetkerelep вetkəne juq. Keđgə səsevđən вuşaqan həjrəv kəstəre tuŋqa herəvgə quşьlmaj. Kulak həm zazitenaj qatlamqa qьђьm qənaqətlənerlektən alьђ tora.

Şular həđemtəhendə, вeđ 20 nse sintəвergə jьlьq tuŋqa herəv planьn nej вarь 8,5 pr qa ytəj aldьq.

Kalxuzdar planđь 10,4 pr qa tultьrđьlьt, Xələyki kalxuzdar вьl kəngə xəl itkes ađьm jahar qa tejeş inelər. Lək'in, ul kyrenməj, kalxuzdarđa xeđmət ojoştorov nьqlь julqa halьnmaqan (Xətta, Boraj, təвəgendə jaŋqьđaqtar 369 giktar hergən də kalxuzdar nej вarь 97 giktar hərgəndər.

Rət təвəktər jaŋqьđaqtar arahьnda eşte ojoştorovđь вetenləj yđ aqьşьna qajqandar. Əвjəlil, Bərjən, Mələvez. Usul, Mejəkə həm вaşqalarđa jaŋqьđaqtar вer genə giktar da jer hərməgəndər.

Вьl kyrneş huŋ siktə kilep jenəjətsel təђ aldь, sьđamaђlьq halqьnlьqqa əjlənde. Təвək ojoşmalarь xəđerđən tuŋqa herəvgə jeđ menən вororqa tejeştər.

20—SINTƏBERGƏ TUŊQA HƏRƏV SVUDKAHЬ

Təвəktər	kalxuzdar	jədinalar	pətəhe %
Qonşaq . .	357	—	0,3
Arqajaş . .	2237	182	4,6
Bilaqalaj . .	636	12	2,4
Məsetle . .	743	55	3,1
Qьjqь . . .	1651	—	5,1
Dьvan . . .	2793	134	7,5
Usalь . . .	668	12	1,1
Əвjəlil . .	744	—	3,5
Bilarət . .	44	50	0,7
Bajmaq . .	817	—	2,1
Xəjəulla . .	3989	—	4,3
Bərjən . . .	41	—	2,1
Jьlajьr . . .	123	8	1,1
Zьjansura .	1327	3	1,6
Mьraq . . .	2882	187	3,2
Tur	475	86	3,5
Maqar . . .	1062	74	6,3
K. Usul . .	276	—	1,2
Mələvez . .	4336	756	6,5
Qaraqoş . .	5076	1294	14,1
Starle . . .	15436	158	20,2
Avьrqazь .	6975	1485	13,0
Baqalь . . .	732	140	1,5
Saqmaqoş .	2582	133	5,9
Byzdək . .	5528	299	9,6
Tujmazь . .	3835	39	6,1
Dəvləkən .	9540	639	5,0
Bələвəj . .	4061	118	9,9
Bişвylək . .	1934	66	7,4
Prejut . . .	572	387	2,3
Mejəkə . .	8572	1410	3,2
Dyrt—əjle .	3830	—	7,7
K. Kam . .	2342	—	18,2
Janь—avьl .	3617	29	8,6
Qaltas . . .	2000	198	7,5
Boraj . . .	97	369	1,4
Baitas . . .	1475	157	4,5
Aђqьn . . .	563	—	2,5
Bajqь . . .	1094	167	4,3
Mişkə . . .	700	455	4,2
Bərə . . .	3994	890	20,3
Tapurin . .	7172	340	14,1
Şişmə . . .	9129	146	14,4
Qьrmьђqal.	4570	254	14,5
Arxangil . .	425	49	2,9
Nuriman . .	1233	386	12,1
Blagavişşin .	2381	137	5,7
Ɵfe	3276	93	6,3
Bətəhe	139321	11629	7,2

IGEN PLANЬN NEJ BARЬ 0,5 PR. QA YTƏLGƏN

DЬVAN. Jьlaniş avьl səvite igen əđerləv planьn nej вarь 0,5 pr. qa qьna ytəne. Səvit igen əđerləvqə appartunistarsa qaraj, padvudalar təqəjenləməj, jalpьnь вьl kampanejə tirahenə tuplavđan jьraq tora.

Вьndaj igen planьn əđəp jatьvsь avьl səvitenə qьrqa hyđ əjtelergə tejeş.

DANBAS KYMER USAQTARЬNDA

Danвas kymere, Danвas kymer planьn tulь ytəleşen tə'min itev turahьnda вetə səvit jəmaqətselegeneŋ fikere tuplanqan. Partejə hem xəkymətteŋ Danвas kymer sənəqete turahьndaqь qararь, Danвas kymer pragrammahьn ytəv, undaqь ədəklektərđe вeterev həm jaŋь tə'ələştər məs'ələhen tiđlətevđə đur jetəksə, kankrit qullanma urьnьn totalar. Lakin Danвas kymer usaqtarьnda əle вьl qatarđar tulь kileş ytəlep jetkəndəre juq.

Danвas kymer sənəqəte planь 1931—jьldьn 7 aj esendə uđqan jьlqa qaraqanda han jaqьnan alqa kiteş tə вik jomoşaq xərəkət itte. Uđqan jьlqь 7 aj esendə taвьlqan 22 miljun tunna kymer zapasь вьjьlqь 7 aj esendə ydeneŋ əlqan timpьn tyвənəjməne. Ləkin huŋqь 3—4 aj esendə kyđgə вereleriek dərəzələ artqa qala Danвas kymer sənəqəteneŋ artqa qalьvьnda kyp kenə məhim mamintlar вar, ul mamintlar plan ytəleşenə nis şikhed totqarlьq itə torqan mamintlar.

Kymer taвьvđa, kymer zadanejahьn ytəvđə mixanizem julь menən eşləv đur əlgəşevđərgə ireşə. Əjtəjek mixanizem julь qullanqanda kymer taвьv 1930 jьldan 31—jьlqa tiklem 16,7 miljundan 29 miljun tunnaqa tiklem kytərelə. Şulajđa mixanizem julь menən kymer вorav lav eşe həm unьŋ eşləp sьqarьv kesə вik tyвən вađqьђqa qala- 1930—jьlqa saqьştьrqanda 1931—jьldьŋ вerense jartьhьnda avьr maşinanьŋ hanь 29 pr. qa tiklem kytərelgəndə, eşselər kesə 9 pr. qa qьna tigeđianə, şulaj itep avьr maşina kesən fajđalanьv 71 pr. qa qьna təşkil itə, vəxəlinki narmal eşləgəndə avьr maşinalar kesə menən eşselər kesə 85 pr. qa tigeđ вulьrqa tejeş ine. Jeŋel maşina eşe təqət 47 pr qa qьna eşləj.

Danвas kymer usaqtarьndaqь ədəkələktərđeŋ təp saвaptəre, mixanizem eşeneŋ julqa halьnmavьna qajtьp qala. Mixanizemlaştьrьv julьnda xeđmət itə torqan maşinalarđьŋ ajьrьm səstəre jeteş вulmav, xeđmət itə torqan təp mixanizemdarđьŋ eşhed torovđarь, kanvajьrđarqa rimunt вulmav, maşinalarđьŋ eşləp sьqarьv kəstəren kytərevgə məmkinlek вirməjđər. Danвas kymer usaqtarьnda 1932—jьjda ajlьq narmьlь avьr maşinalar ђəвenən 3000—3200 tunnaqa jetkerev turahьndaqь kankrit zadaneja вьl julda đur вoroloş jahavđь, eşkə вalşeviktərsə timp inderevđe talap itələr.

Xeđmətte dərəђ ojoştorov, eşləp sьqarьvđь iŋ juqarь вađqьsьna kytərev, вetəhenəndə əlek Danвas sənəqəten eşselər kesə menən tulьhьnsa tə'min itevgə qajtьp qala. Danвas kevek ere kymer sənəqəte вazahь urьnьn totqan sənəqət yđəgendə вьl məs'ələ iŋ yđək məs'ələ вulьp qala. Lakin Danвas sənəqəte eş selər kesə menən əle hamanda tejeşle dərəzələ tə'min itelep вetkəne juq. Вьjьlqь jьlda Danвas sənəqəte əsən eşselər tuplav nej tiklem jomoşaq xəl itelgən вulha, şul uq qatarđan eşselərđeŋ aqьmsьlьqь la вetkəne juq. Məђələn: Altь aj esendə tuplanьrqa tejeş вulqan 50 meŋ eşse tuplanmaj, şul uq vaqьtta Danвastьŋ yđenən 54 meŋ keşe sьtkə kitə. Şulaj itep Danвas kymer usaqь eşse quldarь menən tə'min itev eşe qađattan tьş jomoşaq вer xəldə tora, Danвas şaxtjurđarьnьŋ sastatь xađerge kendə kvalifikatsejə jaqьnan вik tyвən вađqьsta tora. Sənki вerensee jartь jьlda Danвas eşseləreneŋ plan вujьnsa 88% tan 79 pr. tь qьna kymer eşendə fajđalanьla. Вьl kyreneş danвasqa mavlizavajt itelgən jaŋь eşselərđe prajьzvadstva uqьvь menən tə'min itevđe tiđlətev praвlimahьn alqa kilterep вađьra.

Uŋьştarqa ireşev, mixanizatsejə eştəren kankrit rəveştə xəl itev, eşselər massahьnьŋ aktiflьqь eşləp sьqarьv həjəten kytərev, kymer fruntьnda вulqan pazur kyreneştərđe вetərev, вьl julda đur əlgəşevđərgə taвan kankrit hьnьlьş jahavqa massanьŋ aktiflьqьn tulqьnlaştьrьvqa đur rikurt вirəsək. Danвas satsejalizem ile gigantlarđь dumna martindarđь kymer menən tə'min itev ileвeđgə kərək вulqan avьl xuzalьqь qoraldarь eşləp sьqara torqan ere mital gigantlarьn вalşeviktərsə xərəkət itterevđə ydeneŋ вetə kesən jyneltergə tejeş. Danвas kymer sənəqəteneŋ uŋьştarqa ireşeve kymer zadanejahьn vaqьtьnda ytəp sьqьvь gigantlar yђeşen tiđlətə, zavьt faвriktarđьŋ вer tuqravhьđ eşləp torovđarьn tə'min itevđe xəl qьla torqan sьqanaj urьnьn tota ul.

Biş jьllьqtьŋ dyrtense jьlьn qarьşьlqanda Danвas kymer fruntьndaqь ədəklektərđe вalşeviktərsə вetərergə xəl itkes 3—jьldьŋ dyrtense kvartalьnda вetə frunt вujlap satsejalizem jarьşь udarsьlьq mitьdьn iŋ juqarь вađqьsьna kytərergə tejeş.

Plan 100 pr. qa. ytələrgə, вьna alda torqan вurьs—100 pr. lь kymer fruntьnan tantanalь rapit menən jaŋь jьlqa đur ađьmdar. Balşeviktər timpь menən ajaq ьtlav, Danвas şaxtьlarьnьŋ eştəge əlgəşevđəre, mixanizem julьnda đur вoroloş jahav, xeđmətte ojoştorov, eşləp sьqarьvđь kytərev, tavarđьŋ yđenə təşev xaqьn kəmetev, tixnikəgə ejənulвetə eş tarmaqьn da вalşeviktərsə rivalytsejəjahav julь menən xəl itelasək.

Maşinalar eşse quldarь xuzalьq, administratif məs'ələrendə ge вulqan xuzalьq, xeđmətkə вalşeviktərsə mqqamələ itə вel məvđarqa qatь sik qujьv, hər вer stanuk, hər şaxtь, zaвuj вujlap satsejalizem hezemən kesajtev, вalşeviktər təŋqiten вetə kinlege menən jəjep jeвərev, вetə eş tarmaqьnda вer вaşlьlьq əsən kerəş вьna вьlar kymer sənəqəte—Danвas pralitarejatьnьŋ aldьna qujьlqan həm вer genə minutqa la huŋlatmaj xəl qьla torqan kankrit вurьstarь вulьp hanalalar.

Satsejalizem tөđөleşəndə đur вatьrlьqtar kyrhətkən, satsejalizem xeđməte eş mitьdьnьŋ iŋ juqarь вađqьsь вulqan satsejalizem jarьşь udarsьlьqtьjəjep jeвərev, jeđərləgən, meŋərləgən əmejəne yđ esenə ђьjđьrqan xuzrascut вrigadalarь arqьrь „tigeđlek tjyrejəhen" selparəmə kilterev nigeđendə đur əlgəşevđərgə, Danвas pralitarejatь kymer fruntьnda aldьnqьlar safьna вađьrqa, jaŋьsa eşlərgə, jaŋьsa jetəksьlek itergə tixnikanь qulqa alьrqa tejeş.

BӨTӘ KӨS MENӘN URAVNILFKЬQA QARŞЬ KӨRӘŞKӘ

Әle sьjnьftar jәşәgәn hәm kvalifikatsejәle xedmәt menәn kvalifikatsejәhed xedmәt jәşәgәn ber osorda „uravnilьfkь" nьŋ вulьвь mәmkində tygel.

URAVNILЬFKЬ EŞSE KӨSTEŊ AQЬLЬВЬNA, EŞSELӘRĐEŊ KVALIFIKATSEJӘHE TYBӘNӘJEVGӘ, PRALITAREJAT KADЬRDARЬNЬŊ TARQALЬВЬNA XEĐMӘT ITӘ.

I—DӘVLӘT ZAVЬTЬNDAĞЬ URAVNI LUFKA TEJUREJӘHEN JEMERERGӘ

Eş xaqь tylәv mәs'әlәhendә zavьtta jetәşmәgәn nәmәlәr вik kyp вulha la, [illegible]

[illegible]

STALIN TELMӘRE BOJOMQA ATQARЬLMAJ

„Yktәвer natiskahь" tipagrafejahьnda [illegible]

[illegible]

Tipagrafeja eşselәreneŋ tormoş jaq'arьn jaqşьrtьv esәn ulardь 2—hәnlь jaвьq magazinqa вerkelkәjnelar. Lәkin вьnda вeketelev menәn eşselәr tormoşo jaqşьrmajьnsa, kirehensә elekkenәn dә nasarlana teşә.

Tipagrafeja eşselәre dәjәm [illegible]

[illegible] 110-100 hum eş xaqь alqanda. kvalifikatsejәle eşselar 70—80 hum eş xaqь alalar.

Әl: вьnda kvalifikatsejәgә qarap eş kyrev eş xaqь вildәlәv julqa qujьlmaqan. Adminsturatsejә вьl eşte вuxaltirqa [illegible]

Kyznitskij ilibtrik stansahь esen 19,760 kilagramlьq tьştan inderelgәn tavar

Zavьt—tixnikәnen ştabь вulьr qa tejeş

[illegible]

[illegible] maвtan prigrissiv zdilnaj eş xaqь вirevðe xәl itev eşe вojomqa atqarьlmaj. Tәplәv вylegenәqa tiklem eş вyleşev eşe xәl itelmәgәn, вәtә eşte kәllik rәveşendә eşlәp вarьhьla tigeð eş xaqь alalar.

V. KALABANЬF.

[illegible] lәnep qajtьp kittelәr.

Şulaj itep вerense dәvlәt zavьtь tixnikә өjrәnevðe yðe esen da genә qujmanь, вaşqalarqa la jarðam itev eşen alqa qujðь. Вьl eş вaşqa zavьt, faвriktarqa ytnәk вulьrqa tejeş.

T.

ESKE BAJLЬQTAR TUPLANMAJ

Zavьtla eske вajlьqtь tuplav eşe jaqşьqьna tarhьla, huŋqь vaqьtta вьl halqьnajðь. Zavьtta jьjnarlьq nәmәlәr kyp. Şulaj вulha la вьl eşkә nьq ahәmejәt вirmәj. Kyptәn inde вьl eşte jetәkselek itep вaşqarьv esen, mitalistar sajuzь grupkumь yðeneŋ вer aqzahьn вildәlәgәn вulha la, ul iptәş вьl tura la tejeşle saralarьn kyrgәne juq. Zafkum ultьrьşьnda вьl nәmә hejlәnәp, şul uq iptәşkәeşte tiðәrәk вaşqarьv esәn, suвutьlьk jaharqa tapşьrьlðь. Eşsәlәrðәn dәjәm jьjьlьştarь eşsәldarðe suвutnikkә sьqьrьrqa hyð вirðelәr. Lәkin jetәkse kanmandirukaqa sьqьp kitkәn, unьŋ urьnьna keşe qaldьrьlmaqan.

Xәðerge kөndә nәmә'әrðe iðәpkә alьv (invin tarizatsejә) вara. Вьl jul menәn eske вajlьqtь la jьjnav eşe әkerenlәp eşlәnә. Lәkin вit invintarizatsьjә eşe oðaqqa вara torqan eş. Şulaj вulqas әgәrðә eske вajlьqtь jьjnav eşe lә şulaj qьna вarha вьl вulqan nәmәlәrðe әrәm itep seretep jatqьrьv вula. Şunьŋ esәn вьl eşkә zavьt idarahь hәm zafkum tiðәrәk sara kyrergә tejeş.

Q.

„8— Mart" faвrigьnda вьl eş yð aqьmьna tapşьrьlqan

Faвkumdьŋ ajteve вujьnsa, qatьn-qьððar arahьnda iptәş Stalin telmәre kiŋ rәveştә aŋlatьlqan. Lәkin tikşerev vaqьtьnda eşteŋ вojomqa atqarьlьvь turahьnda şatlanьrlьq вer nәmә eşlәgәne lә kyrelmәj. Jьjьlьştarða вьl mәs'әlәlәrðeŋ tikşereleve hәm вьl turala eşselәrðeŋ kankrit tәqdimdәre sьqarьlьp tormoşqa aşьrьlьvь turahьnda вer nәmә juq.

Eştә javaplьðlьqqa qarşь kөrәş alьp вarьv hәm ularðьŋ xeðmәt xaqtarьn dөrөð вelderev turahьnda sara kyfelmәgәn.

Qatьn-qьððarðьŋ eştә udarsьlьq hәm yð ara jarьş mәs'әlәhe jomoşaq qujьlqan. Qьðqa itep әjtkәndә „8 nsemart„ tegev faвrikahьnda iptәş Stalindeŋ kyrhәtmәlәre qәmәlgә aşьrьlmaqan. Вьnda şunь la әjtep kitergә kәrәk:

Faвkum вьl mөhim mәs'әlәneŋ ytәlep, ytәlmәven tikşerә вarqan вrigadaqa qarşьlьq kyrhәtә. „Heððeŋ kevek вrigada kyp kilә, heð tikşermәhәgeððә вeððәeş jaqşь вara. Tikşerevðeŋ kәrәge juq tej.

Brigada: Q.

MTS TӘR SATSEJALIZEM IGENSELEGENEŊ ALDЬNQЬ ŞTABЬ.

Ulardьŋ tuŋqa herevðe juqarь timp kyrhәtevðәren talap itәвeð.

Traktьr sintirðьŋ huŋqь mәqlymәte вujьnsa 20 nse sintaвerga tuŋqa herev planь Başqortostan MTS larьnds 19,6 pr. qaqьna ytәlgәn. Plan 408982 giktar вulьp ul 80,422 giktarqa qьna tultьrьlьp timp his вer qәnәqatlәnerlek tygel. Planьь ytәvðә вigeraktә, Boraj, Usalь, Yrge qьjqь maşina traktьr stansalarь 2, 5-7,0 pr. tar arahьnda вaralar.

Timp sikten tьş tyвәn. Вarьş, planьь ytәv qәnәqәtlәnevðәn вlk alьð tora. MTS larða taratьv kәsә, eşlәp sьqarьv qoramalðarьnьŋ fajðalanьlьvь jetәrlek tygel. Eske mәmkinlektәr qullanьlmaj.

His kisegevheð hьnьlьşqa łreşerga. MTS lar iŋ qьðqa vaqьt esendә kәðgә sәsev, tuŋqa herәvðe вәtererga tejeştәr.

Matвuqat kyðәtev

BDJK—вөtә donja jәştәreneŋ вajavaj әðerlektәrenә hьnav kөnө

„Linin julь", „Linin planь өsәn", „yktәвer julь"

Beð вьl tөвәk gәzittәreneŋ 17—вөtә donja jәştәr kөnөn nisek ytkәrevðәren kyððәn kiserәвeð.

17 nse BDJK kөnөnөŋ вьjьl nindәj sәjәsi lozьŋgьlar menәn ytkәnen iðkә alqanda вьl tөвәk gәzittәreneŋ вereheндә lә unь tejeşensә qarşьlap, jaqtarьv tartiple tip әjtep вulmaj.

„Linin julь"—26— avqьs numirьnan вaşlap, Өlәnәn: „6—sintaвer matur gigantьna niged halьv kөnө" tigәn tiligram—xәвәrðe jadьp sьqa. Şunda uq „hәr jәcәjkәnәn 17—BDJK kә вylәk" tigәn dәjәm timala qьna jaðьlqan maqәlә kitәge вirelә. Şunan вaşqa вer tөrle lә jerle şaraitqa qarata kankrit вurьstar qujьlqan, ojoştorovsan maqәlә—xәвәr juq. Kyp eðlәmәj 21 nse avqьs numirьn qarahaŋ „Linin julь" yðe yk eşse kesә tuplьvda samatyk...„ tip qьsqьrә. Tujmazь tөвәgenә 1 nse sintaвergә 500 eşse kesә вirergә вajavaj prikaz вar. Ә, gәzit 17 nse BDJK kөnөn ajqanь eşse kesen tuplavdь kәsajtevðe kamsamuldar aldьna вajavaj nakaz itep qujmaj. Kamsamul hanьn eşse, kalxuzsь jәştәr ihәвenә yðterev turahьnda la sistimlь eş juq. 6—sintaвer numirьnda: „Вegen i7 BDJK....„ tip, tarixi, sәjәsi әhәmejәte, sit il kamsamuldarь xәle turahьnda anlatma qьna вirep ytelә.

Gәzit tөвәktәge: qajhь вer kamsamul ojoşmalarьnьŋ kalxuzlaşьvðan, si tә, sridstьva tuplavqa әð qatnaşa. Kamsamulqa taratьv tyвәn, kalxuzdar da 73 kamsamul jәcәjkәhe urьnьna 14 kenә jәcәjkә ojoştorolqan. Kamsamul вarь 8 silus jamь kyjmgәn. Udarsьlьqqa 100 pr. tь menәn tartьlmaqan... tigәn kevek Tujmazь kamsamuldarьnьŋ вөtә nasar jaqtarьnan вer nisә вirelә lә... his şikheð ytәjвeð" tip „jьvanьp" qujә. Şunьŋ menәn BDJK kә jomoşaq jahaqan tөвle itә. BDJK kөnөn Tujmazь kamsamuldarь praktik nәmә eşlәgәndәr, әllә şulaj вerðә eşlәmәgәndәrme, gәzitteŋ вeðqaraqan numirdarь вьqa kankrit javap вirә almaj.

Şul uq 6 nse sintaвer numirьnda „intrnatsejanalizem вajraqьn juqarь kytәrergә...." tip nazari timala taqь la вer maqәlә jadә. Вьlar вәtenә qujьlqan şapkalar tik agitatsejә xaraktirьnda вulьp, kankrit zadaneja ytәlevөn вer nәmәlә hejlәmәj. Hәm maвilizavajt itelek tә tygel. „Linin julь" nьŋ qulda вulqan ejjyl, avqьs sintaвer numirðarьnda BDJK turahьnda вaşqa matirejal juq. Вьlarða şul ajьrьm xәldәr ðe genә вajramdь вaşlaqanda вer kenә kilep jetkәndә вer genә вulьp sьqqan.

„Linin plan esen", unьŋ 6 nse sintaвer numirь qulьвьðða вulmanь. Вьl gәzit BDJK kөnөn 28—ejjyldә sьqqan numirьnda partejәnьŋ Вoraj tөвәk kәmitәte вojorahьnan kamsamul ojoşmahь turahьndaqь „qararьn вaðьp sьqarьv menәn qarşьlaj. Partejә kәmitәte Вoraj kamsamuldarьn 500 gә jetkerev вurьsьn quja. Lәkin gәzit unь ajьrьm svudkalarda qьna alьp вara. „Linin planь esen" gәzite 3 avqьstan kamsamul yðeşe turahьnda BDJK kөnө isemenә apiratif svudka ojoştora. 8—avqьstan „вoroloş вar—jenev juq" tip, 18—avqьs „yðev timpьn kytәrergә...." tip ajьrьm mәjeş alьp вara. Hәm ul daimi вarqan kyrenә, lәkin qalqan numirðarь вeððә вulmanь.

„Yktәвer julь" nьŋ tik вer 6 nse sintaвer kөnөnә qarata вirgәn numirьn qьna kyrergә tura kilde. „yktәвer julь" yðeneŋ 4 nse вiteneŋ вer mәjeşendә genә 17—BDJK turahьnda infarmatsәjә вirep ytә. Unьŋ sәjәsi әhәmejәten qьðqasa hanav menәn qәnәqәtlәnә, kankrit jerle xaqiqәtesendә вәgәngә yðәk вurьstarqa kamsamuldarðь maвilizavajt itevðe вurьs itep qujmaj.

Neðөmtә menәn narьq şul: вьl tөвәk gәzittәr вөtә donja jәştәr kөnөneŋ sәjәsi әhәmejәten narьqlap jetkermәnelәr. Kamsamuldьŋ вөtә donja kylәmendә totqan urьnьn kyrhәtә almaj. kamsamuldьŋ вajavaj ojoşma ikәnen hьlap—вujap qaldьrðьlar.

Вьl kampanejәnь tik „qoro kampanejә" traditsejә menәn genә ytkәrep, unь вaşqa sәjәsi xuzalьq kampanejәlarь menәn nьqlь вәjlәmәjðәr unьŋ arqьrь kiŋ eşse, kalxuzsь jәştәren partejә diriktiilәren udarnaj вojoruqa atqaravqa maвilizavajt itmәnelәr. Mәðәlәn: Tujmazь la şul vaqьtta igen әðerlәv вarь 14 вula, gigantьarqa eşse kesә tuplav samatyta tora, silus eðelә, qөmymәn Tujmazь kamsamuldarь вөtә frunttә la әðeklekkә osorаnь, ә gәzit şul вajavaj вurьstarqa kamsamuldarðь aktil maвilizavajt itmәj, appartunistarsa jәn tьnьsьlьqь haqlaj, *qөmymәn вьl gәzittәr partejәnьŋ giniral jьlь esen kөrәşkә kiŋ eşsәn jalpьnь aktif ojoştora almanьlar. Вьl kөndә intrnatsejanal tәrвejәne kәsajtevðe alqa qujmanьlar.*

Şulaj uq вьl gәzittәr kamsamuldьŋ huqьşsanlьq rylen dә вujap qaldьrðьlar. Huqьş qurqәnьsьn onotalar. Вьnьŋ menәn ular xәðerge xalq ara xәldeŋ qөrqьvlьqьn, kamsamuldarðь il qorqaвaslьqьn haqlavqa вajavaj ojoştorov esen вөtenlәj kyððәn tөşөrәlәr—unь keserәjtәlәr, appartunistarqa qьnа xas вulqan samatyk hadь qьnda tirәәlәr.

Başqortostanda kykәj әðerlәvðeŋ jьllьq planьn 48 pr.qa, ajlьq

PLAN NEJ ВARЬ 10 pr QA YTӘLDE

17 nse sintaвergә Başqortastanda kykәj әðerlәv jьllьq planь 48 pr. qa. Ә ajlьq plan nej вarь 10 pr. qa qьna ytәlde.

Sintaвer ajь planьnьŋ 10 pr. qa şul arqala jьllьq plandьŋda taş вaqa aðьmь menәn вarьvьnьŋ sәвәвe tөвәk ojoşmalarьnьŋ вьl eşkә narьq вirmәvðәrendә eşsselәrðe tә'min itevgә ular tormoşon jaqşьrtьvqa appartunistarsa qaravðarьnda Mәðәlәn Вajmaq menәn Qonşaq tөвәk kykәj әðerlәvselәre вьqa asьq fakt вula ala. Вajmaqqa 66 jәşşik Qonşaqqa 231 jәşşik kykәj әðerlәv planь вьelep вer genә pratsintqala ytәmәgәndәr. Вaşqa tөвәktәrðә maqtarlьq timp kyrhәtә almajðar.

Kykәj әðerlәvðә xurlьqlь rәveştә artta qaьvðan sьqarqa, eşkә ajaq salьvsьlarqa qьrqa at pur вirelergә tejeş. Z.I.

Sit iliminttәr kalxuzdь estәn tarqata.

Avьl sәvjte kulaktar qulьnda

Iðke вaltas teвәge „Quş kyl" kalxuzьnda igen әðerlәv planь 21 pr. qa qьna ytәlde. Вьnьŋ sәвәвe kalxuzdьŋ nьq ojoşmavьnda unda eske tartip juqlьqta kalxuz esendә hatьvsь вalalarь Qөвәjdyllindәr, Qadirьfaxmәtef, xәmәtdinьf kevektәrðeŋ ojalaqan вulьvðarьnda. Вer aj esendә 3 at ylde. qalqandarьnьŋda jartьhь eşkә jaraqhьð. Qajhьhьnьŋ arqahь, qajhьhьnьŋ mujьnь tiзelgәn Eş qoramalðarь la tulь tөðәk tygel. Sdilşina qullanьlmaj, iðәp eştәre alьp вarьv nasar.

Avьl sәvite kylәmendә lә kampanejalar timpь appartunistarsa qojroqta tora. Igen planь jaŋqьðaqtar arahьnda 11 pr. qa, qatь zadaneja nej вarь 10 pr. qa qьna tultьrьlqan.

Avьl sәvite rәise Niqmәtyllin kulaktarqa kileşevsәnlek alьp вara. Qьðьm juq. Jalpь tuplanmaj. Uqьtьvsьlar ða igen әðerlәv kampanejahьna qatnaşmajðar.

Kalxuz sit iliminttәrðәn taðartьrqa unьŋ eske tөðeleşe nь qьtьlьrqa appartunistarqa his kisegevheð atpur вirelergә te—jeş.

XӘВӘRSE.

Kursanttar arahьndaqь tәrtipheðlektәr вөterәhen.

Өfө Narkamzim qaramaqьnda asьlqan „mal duxtьrðarь jeteşterev" kurьsьnda uqьvsь kursanttar arahьnda вer tөrlө lә tәrtip juq. Taðalьq eştәrenә iqtiвar itelmej. Jataqtar tuðqan, tәrtipheðlek xөkөm hөrә. Iðandәr jьvьlmajðar. Şulaj uq irekle ojoşmalarðьŋ вerehe lә eşlәmәj. Sәjәsi uqьvðar alьp вarьlmaj. Uqьj вaşlaqanь вirle вer genә tapqьl ða stina gәzite sьqqanь juq. Kursanttar arahьnda вer вerenә his вer tөrlө iptәşlek mөqәmәlәhe juq, qьsqьrьş, talaş вer вerehe menәn hygeşevðәr tulьp jata. Narkamzim вьl tәrtipheðlektәrgә iqtiвar itergә, kursanttar arahьnda tәrtip urьnlaştьrьrqa tejeş. „YTKENSE"

MATВUQATTA MASAYAJ OJOŞTOROV EŞE

Matвuqat udar вrigadalarь paxutьn ojoştororqa

Paxut—pridprejatejә, ycirizdinejәlәrðe jalpьlь tikşerev, pridperәjәtejә, ycirizdinejәlarðә partejә hәm xөkymәt qararðarьnьŋ ytәleven jalpьlь вarlav eş n ojoştorov. Вьl—matвuqat udar вrigadalarьnьŋ eş mitьdtarьnьŋ вigedenәn hanala.

Jalpьlь paxut ojoştorovða, pridperejәtejә, ycirizdinejәlәrðeŋ өðәnәn eşselәr kantrylen kәsajtev, idara eştәrenә kiŋ eşse, eşsәn jalpьnь вьqtьrьv tөp maqsat itep alьna. Paxut ojoştorqanda, вeð kәlliktif kөs, kәlliktif aqьl hәm kәlliktif kyðәteve menәn pridperejәtejә, ycirizdinejәlәrðeŋ eştәren hәm unьŋ qujьlьşьn hәr jaqtan tәplә itep, tәrәn өjrәnev hәm unda pramfin plandьŋ ytәleşendәge eðeklәktәrðeŋ sәвәвen (appartunizem jetәkselege, вojorakratizem h. в.) asьq'aj a'lavьð. Plandь ytәvgә qomasavlьq itevseneŋ kankrit yðen jalpь alðьna hәjrәp sьqarьp tejeşle javapqa tartьv mөmkinlegen taвavьð.

Jәki вiş kenә keşenәn ojoşqan вrigada nalyte menәn вeð, (вigerәk tә ður) pridperejәtejәlәrðe hәr tөrlө jaqtan jentekläp nьqlap өjrәnep jeteşheðlekteŋ tөp sәвәвen, kankrit tamrьn hәjrәp urьp sьqara almajвьð.

Әgәrðә pridperejәtejәlәrgә jalpьlь paxut ojoştpraвьð ikәn ul vaqьt вeð unьŋ ðurlьqьna qarap, 6—10 keşenәn вaşlap, jәðar xatta вer nisә meŋ matвuqat udarsьhьn qatnaşьravьð. Şuqa kyrәlә ul paxut 3—5 keşenәn torqan вer вrigadanьŋ qьna nalyte вulmaj, вәlki unda un, jәð, meŋlәgәn udarsьnьn jalpьlь tikşereven ojoştorov tigәn hyð.

Paxut stanuktaqь meŋәrlәgәn udarsьnь matвuqat udar вrigadalarьna ojoştorop, iŋ tyвәndәn kiŋ eşselәr hәm eşsәndәr jalpьhьn вөtә frunt вujlap jajelqan satsejalizem hөzymenә aktif qatnaştьra. Әð hanlь ajьrьm вrigadanьŋ nalytenәn, jalpьlь paxut tьŋ tөp ajьrmahь la şunda.

Mәðәlәn: 1930—jьl ukrajnanьŋ Xarkьf qalahьnda ytkәrelgәn вerense paxut 500 xәвәrsene, matвuqat udarsьlarьn tuplav menәn 10,000 gә tiкlәm yðtөrә. Şulaj uq eşselәr tә'minәten tikşerev вujьnsa ojoştorolqan вer paxutta 20,000 şaxtjur qatnaşlьq itә. Beððeŋ Başqortostan şaraitьnda әle undaj kyp jalpьlь paxuttar вulqanь juq. Matвuqat udarsьlarьnьŋ paxutь вeððә әle ul ajьrьm vaqiqalarða qьna qullanьla. Tyвәn matвuqatta ul вөtenlәj juq.

PAXUTTЬ KANKRIT NISEK OJOŞTORORQA? Matвuqat udar вrigadalarьnьŋ jalpьlь paxutьn ojoştorov—ul telәhә nisek kenә eşlәnә torqan вer narsa tygel, uqa partizanьlьq mitьðьn qullanьv jaramaj.

Paxut—ul kankrit plan, kankrit maqsat menәn вildәle vaqьt esendә alðьn nьqlь ujlanqan rәveştә hәm tixnicski jaqtanda jaqşь әðerlek huŋьnda qьna eşlәnә torqan вer apıratseja.

Paxut ojoştorov ul вik zitdi hәm вajavaj jetәkselek talap itә. Paxut ojoştorovdь kiŋ qullanqan sәnәqәt tөвәktәrendә, paxut menәn jetәkselek eşendә maxsus gәzittәr sьqarьla, zavьt fabrik hәm tsixtarðaqь udarsьlarðьŋ maxsus slyttare ytkәrelә udar вrigadalarqa jetәkselәr jeteşterev maqsatьnda qьðqa mәtdatle kurьstar saqьrьla hәm вaşqalar.

PAXUT OJOŞTORQANDA TYВӘNDӘGE KANKRIT ВURЬSTAR KYÐ ALDЬNDA TOTOLORQA TEJEŞ:

BERENSE- matвuqat udarsьlarьn tuplav. Вьl paxut ojoştorov planьnьŋ вerense punktь вulьp tororqa tejeş. Udarsьlarьn tuplav eşe pritprejatәjә, tsix ojoşmalarь menәn tьqьð вәjlәnev nigeðendә ytәrgә tejeş. Tuplav eşenen yðәgendә kiŋ jalpьlь aŋlatьv eştәre torqa tejeş. Prajьzvudstьva udarsьlarьn matвuqat udarsьlarь safьna saqьrьv, „udarsьlar—udarsьlarðь tuplaqьð!" tigәn lozuŋgьlar menәn tsixtarða (avьt vaqьttarьnda) daklat, infarmatsejalar menәn sьqьv hәm вaşqalar.

Matвuqat udarsьlarьn tuplavða nigeð mitьdtar: a) udarsьlьqtьŋ prajьzvudstьvala hәm matвuqatta totqan urьnьn kiŋ aŋlatьv (daklat, вisida, jerle gәzittәr arqьrь h. в.) alьp вarьrqa; в) ajьrьm eşsәlar menәn вisidalar ytkәrev, ularðь saqьrьv qaqьððarь jeвәrev julь menәn ajьrьm eşselәrðe tartьv; v) prajьzvudstьvlьqь ajьrьvsa mөhim mәs'әlәlәrðe eşsәlar menәn вerlektә kәlliktif tikşerev; g) gәzit uqьvsьlarðьŋ kәnfirinsejәlәren hәm zavьt—tsixtarðьŋ slyttәren ytkәrev.

IKENSE—tuplanqan udarsьlar menәn paxutqa вarьv planь: a) paxutla kankrit qatnaşьvsь udarsьlarðьŋ tөðmәhen tөðergә, nisә keşe kәraklegen iðәplәp paxuttьŋ qosan, qajða вulahьn (ridaksejanьŋ adrisen, sisla, xatta saqәttәre menәn) вer nisә kөn aldan xәвәr itergә, saqьrьv qaqьððarь taratьrqa.

Paxutqa вarьvsьlar jьjьlqanqa tiklem yk paxuttьŋ tima—menðәrәzehe вildәlәnep paxutqa вarьv planь, udarsьlar esөn horav qaqьððarь hәm kartalar әðerlәngәn, kәstәr tejeşensә (вrigadalarqa) вylengәn вulьrqa tejeş. Udarsьlar jьjьlьv menәn yk his вer totqarhьð ularðь plan, karta hәm вara torqan prajьzvudstьvanьŋ marşrut qaqьðь menәn nьqlь tanьştьrьrqa. Paxutqa вarьvsьlarðьŋ qajhь prajьzvudstьvanьn, qajhь tsixta вulьvь kөmdәn matirejal alьv hәm nindәj mәs'әlәlәr вujьnsa kөm menәn әŋgәmә ytkәrev kevek eşlәv şarttarь turahьnda ularðь nьqlь tәşendererga kәrәk.

Paxutqa вarahь udarsьlarqa instrukseja вirev iŋ mөhim hәm javaplь eştәn hanalьrqa tejeş. Instrukseja dәjөm xaraktirða qьna вulmajьnsa, kankrit rәveştә ajьrьm timalarqa qarata spitsejal mәqlymәtle şul eştә praktik tәzrinәhe вulqan keşelәrðәn вirðerevðe kyð aldьnda totorqa kәrәk.

Вьna oşo tөp әðerlek вaðqьsь tarьn tartiple rәveştә ytkәrgәnden huŋьnda udarsьlar (paxutqa вara torqan pritprejatejәneŋ ðurlьqьna qarata 6—50 hәm unan ða kyp qatnaşьrqa mөmkin) вrigadalarqa вylenep utarqa ajьrьm вrigadirðar вildәlәnәәgәndә Udarsьlarðь вrigadalarqa вildәle ularðьŋ eş vaqьttarьn sminalarьn вer vaqьtqa tura kilterergә kәrәk.

Brigadir jaqьş sәjәsi hәm tixnicski mәqlymәtle вulhьn. Unьŋ prajьzvudstьv stazь ður вulьv. tikşerelә torqan prajьzvudstьva menәn ða jaqьndan tanьş вulьvь laqьla jaqşь вulasaq. Әgәr nalyt tsix esendә ikәn вrigadir ul tsixta eşlәvselәrðәn qujьl—maj, ikense tsixtan qujьlьrqa, zavьt kylәmendә вulqanda la вrigadir ikense zavьttan вulьrqa tejeş.

Brigadirqa jetәkselek itev. paxuttьŋ iðәвen alьv esәn ridaksejә tarafьnan uneŋ qulьna pytyfka marşrut qaqьðь вirelә. Вьl qaqьð вerðәn pritprejatejәgә inevgә jarðam itәhә, ikensenәn ul qaqьðða вrigadanьŋ qajhь prajьzvudstьvaqa вarьvь unda kem menәn вisida jahav, kyp me vaqьt вulьv kevek eş pratsistarь вәtәhe lә kyrhәtelgәn вulьp вrigadanьŋ eşenәn iðәp xisap alьv mөmkinlegen вirә.

Вьna oşolaj itep matвuqat udarsьlarь вrigadalarьnan ojoştorolqan jalpьlь paxut kankrit plan kankrit maqsat, kankrit әðerlek menәn вildәle вer prajьzvudstьvaqa paxutqa sьqьp kitәlәr.

BAJAZIT.

SənəqətKə eşselər tuplavđa „hul" вegələşkə urьn вulmahьn

EŞKƏ KILEVSELƏRƏ HƏM ULARĐЬҢ QƏILƏLƏRENƏ BIRELERGƏ TEJEŞLE ELGUTTARĐЬ TƏ'MIN ITEV MENƏN

ULARĐЬ SƏNƏQƏTKƏ NЬQЬTЬRQA

Xuzalьq ojoşmalarь eşkə kilevselərđe torlaq həm aşav—esev menən tə'min ithendər

Sotsejalistik sənəqətte alqa jeвərev esən eђtəlmə eşselər kađьrь kərək. Ə xəđerge şarttarđa вьnь faqət avьldan—kalxuzdarđan qьna alьrqa momkin. Şunьң esen Вetə Sajuz Yđək Вaşqarma Kəmitəte maxsus qarar sьqarьp, sənəqətkə eşkə вarьvsь kalxuzsьlar esən вik đur elgutalar вirergə вuldь. Ləkin вьna şul qararđь вojomqa aşьrьv eşe вeđđeң Вaşqortostanda ifrat nasar вara. Xuzalьq urgьndarь qudqala almajdar xatta qajhь вerđərе kyrələtə diriktifь вođalar.

Mađalan: oşo kengə tiklem his вer xuzalьq ojoşmahь kypme eşse tuplavь turahьnda Narkamtrudqa вer tөrlө lə məqlymət вirməjđər. Вьl arqala ucut eştərе aqhaj, Narkamtrud qajđa, kypme eşse jeвərergə kərəklekte вelməj.

Təвəktərđəge xeđmət urgьndarь eşselər virвavajt itev esən jeвərelə torqan keşelərđen ojoştorovsanlьqtarьna sьjnьh totanaqlьqьna iltifat itməjđər. Həđemtələ səjəsi, sьjnfi totoroqhьđlьq, vaqlьq, вьsьraqlьqqa tiklem вarьp jetevselərđə juq tygel.

Kulak həm unьң aginttarь: —Əna yđđərе urlaşьp jөrөj, eş şarttarь jaqşь вulha şulaj eşlər ineme, tip qotqo taratalar.

Şulaj uq eşkə kilevse eşselər esən eş şarttarь tьvđьrmav vaqiqələrе lə вar. Məsələn, torlaq menən tə'min itməv arqahьnda 17 nse strej tristta (qađan—turвin, mator zavьttarьnda) eşselər hanь artahь urьnda kəmej вaralar.

Вьnda ken hajьn 5000 keşe eşlərgə tejeş вulьp, 17 nse sintəвerđə 1792 keşe eşləhələr, 21 nse sintəвerđə 1521 genə keşe eşləj; Durstrajđa 18 nse sintəвerđə 389 keşe eşləhə, 22 nse sintəвerđə nej вarь 80 keşe qala.

Вaşqalarь qasqan вulalar.

Ə, urьndaqь inspiktьrđar eşse jьjьp—jьjьp ta şularđь ođata almajđar, sөnki jul sьqьmьna aqsa jeвərelməgən вula. Stansьqa kilgəs, tiligrammalar huqa torop ta aqsa jeвərmegəs 2—3 ken kətep kire qajtьp kitev vaqiqələrе lə вar.

Aşav-esev nəmələrе menən tə'min eşelə qajhь вer urьndarđa xərt qujьlqan. Mađalan, Ləməzə lispramxuzьna qaraqan „Cakance" gəvənendə eşselər kendə вirelə torqan ikmək normahь kəmetelgəngə eşlərgə riza вulmaj arttьrьlьvьn horaqas yđ qəjeptərе esən eşselərđe qurqьtmaqsь вulьv vəqiqələrе lə вulqan. Вьl axmaqlьq esən tejeşle keşelər kərəkle jazalarьn aldьlar. Вьna вьndaj his вer hьltav menən aqlanьv mөmkin вulmaqan qьlьqtar kalxuzdan eşselər tuplavđьң tamьrьna вalta savalar. Kapiratif həm tə'minət urgьndarь eşselərđe aşav—esev nəmələrе, pramtavar menən tə'min eşьndə elekkesə qudqala almavsьlьqtarьn taşlamajđar.

Kalxuz idaralarь arahьnda la kalxuzqa his kəңəşməђtən dugьvьr teđeşəp, yđđə tormaqan taqdirđə məzвyrejət jəkməv vaqiqələrе lə вar.

Вьna вьlar вetəhe lə sitkə eşkə kilevselər virвavajt itevđe tura julqa qujьvqa əlkəң kartə вulьp toralar.

Eşselər virвavajt itevđəge uңlьq həm „hullьq" nastrajnejəlarьna vaqьtьnda qьrqa atpur вirev, xuzalьq ojoşmalarьn qudqalьrqa məzвyr itev juldarь menən sənəqətte eşse kes menən tə'min itergə kərək.

M. A.

SITKƏ EŞKƏ KITEVSELƏRGƏ TEJEŞLE ELGUTTAR KƏMSELEKHEĐ BIRELHEN

Kalxuzdarđan sənəqətkə eşselər jeвərev məs'ələhen 16 nsь sintəвerđə tikşerep, Başkalxuzsajuz вьl eşte qənəqətlənerlek tygel tip taptь.

Sitkə eşkə kitevđe ojoştorovđь Başkalxuzsajuz kalxuz sistimeneң iң məhim вurьstarьnan tip hanaj. Xəkymətteң sitkə kitep eşləv turahьndaqь diriktif təren həm xuzalьq urgьndarь menən teđəlgən dugьvьrđarđь uңьşlь rəveştə ytkərevđə kalxuz sistime tulь javaplьlьq jəkməjđər, tej. Şunьң esen Başkalxuzsajuz tyвəndəge matdələrđe eşenə alqan qarar sьqarđь:

Təвək kalxuzsajuzdarđь həm kalxuz idaralarьn sitkə kitep eşləv eştəren ojoştorovđa kiң kyləmdə aңlatьv eştərе alьp вarьvđь, kalxuzsьlar kiң jəl—pьhьn sitkə eşkə kitevselərgə вirələsək elguttar menən həm „Izvisteja„ gəziteneң 10 nsь sintəвerđəge №250 sьqqan xəkymət qararь menən jaqşьlap tanьştьrьvđь jəkmətergə. Təвək kalxuzsajuzdar xəkymət dikriteneң ytəleşe eђtənən qatь Kantrul ojoştororqa həm sitkə eşkə kitevselərđeң yđđərenə həm qailələrenə вirələsək elgyttar turahьnda xəkymət diriktiitəreneң ytəleşen tikşerep tororqa, kalxuzsьlarqa tejeş вulqan elgyttərđe вirməgən kalxuz idaralarь iң qatь javapqa tartьlьrqa tejeştər.

Başkalxuzsajuz вьl qararьnda Təвək kalxuzsajuzdarqa, urazaj eləşev ajqanь, вьl eşkə kitevselərđeң qailələrenisek tə'min iteleven aşьqьs rəveştə tikşerevđe jəkmətə. Sitkə eşselər jeвərev eşen kesəjtev esən Təвək Kalxuzsajuzda şul eştə javaplь maxsus instruktьr qujьrqa, erərək kalxuzdarđьn вetəhendə lə oşo eşkə javaplь idara aqzahь вilđələvđe taqdim itə. Вьl keşelər xəkymətteң sitkə eşkə kitevselərgə həm ularđьң qailə—lərenə вirelergə tejeşle elgyttar turahьndaqь diriktiftərenen ytəleşe esən javaplь hanalalar.

Prafsajuz ojoşmalarь, sitkə eşselər jeвərev eşen ojoştorov eşenə jarđamlaşьrqa tejeş вulalar.

Xeđmət ojoştorov eştərenə həm sitkə eşselər jeвərev eşeneң qujьlьşьna jetakselekte kesəjtev esən Təвək kalxuzsajuzdar hər вer kalxuzdьң prajьzvudstьva planьna qaraj iң jaвaj xeđmət вalanstarь teđergə tejeştər. Вalans teđəgən saqta kvalifikatsejəle kalxuzdarđь (stalarđər, plutniktar, taşsьlar, timerselər, sliserđər, taş kymer eşselərən h. в.) ajьrьm iђəpkə alьrqa həm 1 nse yktəвerđən də qalmaj şul turala Başkalxuzsajuzqa xəвər itergə tejeş вulalar.

Qьђqahь, sitkə eşselər ођatьv eşenə ajrata diqqət itergə, ular esən вirelahe elguttarđьң вirelevev, ularđьң qailələren urazaj вylgəndə вaşqalar qatarьnan igen menən tə'min iteleven həm hər вer kalxuzdaqь oђtalarđьn isem legentəđəp tapşьrьlьvьn motlaq tə'min itergə kərək.

Viraufka eştərendəge hul вeđeştərgə jul qujmav menən вergə, sənəqətte eşse kes menən tə'min itevđe eђergə mataşьvsь təp qurqьnьs uң appartanistarqa qьrqa atpar вirelergə tejeş.

Sənəqətte jaңь eşselər menən tə'min itergə.

ӨFӨ uclisxuzьndaqь eşselərđeң tormoştarь jaqşьr tьlhьn.

Eşselərđe ađьq həm aşxanalar menən tə'min itev julqa halьnmaqan. Ular esən aşxana вulmav səвəple, eşselər qoro ikməktən вaşqa вer nəmə lə ala almajđar. Şunьң arqahьnda eşselər arahьnda eş taşlap kitev fakьttarь kyp kenə osoraj вaşlanь.

Uclisxuz adminstratsejəhe eşselər arahьnda kyltura həm tərвejə eştəren ojoştorov, ularđь aşxana menən tə'min itev urьnьna, eşselərđe administratif saralar menən totop qalьrqa ujlaj.

Вьndaqь eşselərgə tejeşle ojoşmalar kyđ halhьndar. Ql.

Kamsamuldarđь sənəqətkə tartьv jomoşaq вara.

Kamsamuldьң Өlkə Kəmitəte tarafьnan kamsamuldarđan, вigerək tə вaşqort, tatar həm vaq millət kamsamuldarьnan, sənəqət kadьrđarь jeteşterev maqsatь menən urьndarqa razvirska вirelgəjne. Ləkin oşo kengə tiklem вьnьң ytəleşe huң dərəzələ jomoşaq. Maqar, Mraq, Qaraqoş, Вyzdək həm Вış—Вylək təвəktərе ələgə tiklem вer genə lə keşe jeвərməgəndər.

Urьndaqь ojoşmalar вьl eşkə вetə kamsamul həm kalxuzsь jəştərđe ьlьqtьrmajьnsa, eşte yđ aqьşьna tapşьrqandar.

Өlkə Kəmitəte tarafьnan вirelgən handь hər вer təвək həm avьl kamsamul ojoşmalarь tultьrьp həm arttьrьp ytəv esən kerəş asьrqa tejeştər. Ql. Ə.

kartuftь irtərək jьjnarqa həm avьrьv taralьvđan haqlarqa kərək

KARTUFTЬ JЬJЬV HƏM HAQLAV TURAHЬNDA

Başnarkamzim həm Başkalxuzsajuz mərəzəqəte

Вьjьlqь jьldьң taвiqi şarttarь uңьşhьđ вulьvь kartufqa vaqьtьnda yђergə irek вirməne. Havanьң вođoq вulьvь şulaj uq kedgə tuңьvđarđьn вьjьl irtərək kilev ixtimalь вulqanlьqtan, kartuftь yđ vaqьtьnda tulьhь menən jьjьp alьv məs'ələhe qьrqь kenьş aђtьnda tora.

Вik kyp təвəktərđə ytkən jamqьrđarđan huң kartuf вik şəp itep yђə вaşlanь. Şunьң həđemtəhendə qajhь вer kalxuzdar həm safxuzdar kartuftь yktərep kyвerək uңьş alьv nijəte menən unь jьjьvđan tuqtalьp toralar.

Başnarkamzim həm Başkalxuzsajuz fənni tikşerevđər həđemtəhenə tajanьp, kedgə tuңьvđarđьң yktəвer вaşьnda uq вaşlanьv ixtimalь həm şunьң arqahьnda вik kyp təвəktərđə massavaj uңьş jьjnav eşenə totonovđьң huңqa qalьvьn əjtep ytə.

Başkalxuzsajuz həm Başnarkamzim juqarьla kyrhətelgən şarttarqa nigeđlənep, kalxuz, safxuz həm qala ergəhendəge xuzalьqtarqa şulaj uq avьldaqь jarlь həm urta xəlle jaңqьđaqtarqa uңьş jьjnav turahьnda tyвəndəge kəңəştərđe вirələr:

1) Irtə ultьrtьlqan, şulaj uq tiđ əlgerə torqan kartuftarđь (Amirikankanь) вetenləj əlgerep jeteven kətmejensə şunьң menən вergə вьn ultьrtьlьpta, jaqşь şarttar arqahьnda yђep jetkəndəren вegəndən yk jьja вaşlarqa.

2) Kartuftar arahьnda Sitaftur tigən jeveşlənep—serep вьtьv taralьvьn iђkə alьp, jьjnavđan 3—4 ken elek kartuftьң hавaqtarьn salqь menən savьp, şunda uq jьjьp alьrqa həm ularđьn вik artьq вođolqandarьn) silus вađьna halmaђqa kərək.

3) Jьjnalqan kartuftarđь 3—4 ken вujьna kelət həm вaşqa urьndarđa 10—20 santimitьr qalьnlьqta jəjep kipterergə, kipter esən uңajlь urьn tapьlmaqan jerđərđə, qьrđa kipterergə. Ləkin kərəkle vaqьttarđa (tuңьv ixtimalь вulqanda) əjəmdəge halam, jalhə septə jaвьrqa kərək.

Kartuftь kipterev həm tuңьvđan haqlav esən qьrđarđa vaqьtlь rəveştə lapastar eşləv вigerəktə jaqşь вulasaq.

4. Вьjьlqь kartuftь vaq, serek zararlanqan həm əlgerep jetməgəndərenən tađartьvqa вik nьq əhəmejət вirergə kərək. Kartufqa jaвeşkən tupraqtar вik jeңel itep qьвьp teşhə, şulaj uq вarmaq menən вaђqanda tirehe qьpmaha qьna kipkən həm вađqa halьnьrlьq itep iђəplərgə jaraj.

5. Kartuf halьna torqan urьndar вьltьrqь syplərđən tađartьlqan, jaqşь kipterelgən, iđəne, stinələrе həm tyвə taqtahь şьjqlatьlqan izvist menən hьlanqan həm esendə kykert jandьrьlqan вulьrqa tejeş. Kartuf halьv esən urьndarь jetməgən vaqьtta Narkamzim tarafьnan elegerək вirelgən instruksejə вujьnsa вađqa kymergə (jəqni zaвurtovatь itergə) kərək.

6. Kartuf kipterelev həm tađartьlьvđan huң haqlav urьnьna halьnьrqa: jeki jьlь həm ajad havalь kendə hađqa kymelergə tejeş. Вьjьl kartuftь haqlav urьnьna həm вađđarqa halьv məs'ələhendə вik hьq вulьp, kartuftarđь juqarьnan taşlamaђqa həm eђtənən tapap jeremaђkə kərək. Şulaj uq qatlamdarь вer miter qalьnlьqьnan artmaђqa tejeş,

7. Kartuf haqlav urьndarьn jelletevgə вik nьq əhəmejət вirergə kərək. Kesle tuңьvđar вaşlanqanqa tiklem haqlav urьndarь nьq işek həm jellektərе jaвьlmaђqa tejeş,

Jəşelsə əđerləvđə qьrqa вoroloş kərək.

ӨFӨ, TAPURIN, QARAQOŞ, TƏВƏKTƏRE TAŞ ВAQA AĐЬMЬ MENƏN ВARALAR.

Jəşelsə əđerləvđeң əhəmejəten kyp kenə təвək ojoşmalarь əle вulha aңlamajđar, jəşelsə əđerləv eşen вaşqa məhim kampanejəlar menən вer kyrməv, вьl eşte „vaq eş" tip qarav, massa arahьnda aңlatьv eştərе alьp вarmav, kevek kyrneştər вetə təвəktərđə lə xəkem hərə.

20 nse sintəвergə alьnqan maqlymattərgə qaraqanda patrip kapiratsejə hьđьqь вujьnsa kartuf əđerləv eşeneң ytəleşe tyвəndəgesə tora: Kartuf 792 tunna əđerlənep, plan 39 pr. qa ytəlgən; Kaвeђtə 24 tunna əđerlənep, 13 pr. qa; kişer 10 tunna əđerlənep, 5 pr. qa; qьjar 490 tunna əđerlənep, 490 pr. qa (plan вujьnsa 100 tunna ujlana ine); Segeldər 22 tunna əđerlənep, 11 pr. qa; pamidur 115 tunna əđerlənep, 55 pr. qa; huqan 303 tunna əđerlənep, 71 pr. qa ytəlgən.

Dəjəm alqanda sintəвer planь вarь 38 pr. qa qьna ytəlgən.

Вьl handar jəşelsə əđerləvđə udar timp alьnmaqanlьqtь, təвək ojoşmalarьnьң вьl eş tirəhenə jalpь fekeren tuplaj almavđarьn kyrhətə.

Jəşelsə əđerləvđə вigerək tə Өfə, Tapurin, Qaraqoş həm Mənavez təвəktərе qojroqta həjrələlər. Mađalan: Өfə təвəge sintəвer planьn вarь 20,3 pr. qa qьna, Qaraqoş 10,8 pr. qa, Tapurin 8,9 pr. qa, Mənavez 16 pr. qa qьna ytəgən.

Вьl eştə tiđ vaqьt esendə qьrqa вoroloş jaharqa. huңqь 5 kendə sintəвer planь artьqь menən tultьrьlьrqa tejeş.

Ş. QJUMƏREF.

Sajuz trans eşselərе jəşelsə jьjnarđqa sьqmajđar

Maxəlli transprt eşselərе jəşelsə jьjnavđь yđ aqьmьna tapşьrqandar. Sajuz transqa 50 keşe, Mizrajtransqa 30 keşe, Afto-вazaqa 30 keşe jeвərergə tip qat—qat diriktiftar вirelhə lə jəj ytep вer genə keşelərе lə kilmənе.

Вigrəktə, sajuz trans eşselərе arahьnda eş nьq aqhьj. Вьlar maxsus kejem menən tə'min itelergə tejeş вulhalar đa adminstratsejə iltifat itməj, eşlaj torqan urьndarьnda əđer aşxana вula torop eşselər şuqa вerketelməgəndər, ejđən ađьq alьp kilep aşap jөrөjđər.

Вaşqasa aң—вelem eştərе lə julqa halьnmaqan, şuqa kyrə eşselər arahьnda urlaşьv hьmaq jaramaqan xoloqtar đa juq tygel.

Mistkum rə'ise Maxmytef вer tөrlө lə eş kyrhətməj.

Вьlar arahьnda səjəsi aң—вelem eştəren kesəjtergə, eşselərđe jəşelsə jьjnav eşenə ьlьqtьrьp, yđđərеn jaвьq stalavajqa вerketev saraђьn kyrergə kərək.

X. JAXIN. S. JAQUPЬF.

Punkьtqa kilev menən prizьf вetməj.

Ođatьv kenenə tiklem qalqan vaqьt вulqan jeteşheđlektərđe вeterevđə вetə tulьlьqь menən fajđalanьlhьn.

Vaqьt ađ qaldь.

Prizьf вaşlandь. Meңləgən eşse kalxuzsь, jarlь, urta xəlle jəştər qьđьl armejə safьna aqьlalar. Prizьf punkьttarьna kilev ələge rəveştə tərtiple. Kyp kenə prizivniktar lguttarьn al majđar. Ləkin əle вьl prizьfqa вulqan iqtiвarьвьđ jomoşartьrqa xoquq вirməj. Prizьf punkьtьna kilev menən prizьf вetməj.

Əgərđə prizivniktar tikşerelməgən, ularđьң satsejal jeđđərе asьlmaqan ikən unь eşlərgə kərək.

Əgərđə prizivniktar arahьnda uqьj jađa вelməgəndər вar ikən ularđь uqьj jađa вelə torqan ajьrьm keşelərgə вerketep ularđьң nađanlьqtarьn вetərergə kərək.

Prizьf kenenə ođatьv kenenə tiklem вulqan vaqьt prizivniktar menən, qьđьl armejə, kerəşselərenen вurьstarь, armejə lə partejə kamsamul ojoş—malarьnьң teđeleşe həm ularđьң eştərе h. в. turahьnda həjləşelevđər ytkərergə.

Vaqьt kətməj, hər вer səqət vaqьt qimmət. Eştərgə jeteşheđlektərđe вarьşьnda вeterep, eş вarьşьnda eşte jaвьnan qororqa.

PRIZIVNIKTAR ARAHЬNDA TAĐALЬQTЬ ВƏTƏ RƏVGƏ APPARTUNISTARSA QARAJĐAR.

Вilaqataj təвəgendə, 1909 nsь jьlda tьvqan jəştərđe qьđьl armejə safьna saqьrьv yktəвer вaşьndan вaşlana.

Vaqьt kyp qalmaqan. Ləkin, kərək prizьf qa əđerlənevđə вulhьn, kərək prizьfsьlarđьң havlьqtarьn qaravđa вulhьn eş jomoşaq вara. Вigrək tə prizivniktar arahьnda nađanlьqtь вeterevgə jomoşaq totonqandar.

Mađalan: Ytəş avьlьndaqь prizivniktarđьn вetəhe lə tejərlek nađandar. Вьl kengə tiklem ularđьң nađanlьqьn вeterev julьnda вer sarala kyrelməgən. Ajьrьm eşselər, jetəkselər arahьnda вьl eştə appartunistarsa qaravđar вar. Вьl avьlda 3 uqьtьvsь вar đa kamsamuldar. Kalxuz idarəhendə вьl turala hyđ qudqatqas uqьtьvsь, kamsamulka iptəş: „вьl вeđđeң eş tygel, Вьl—kylt ərmistər eşe" tej. Ike uqьtьvsь sintəвer вaşьndan вildələnhələr đə, avьlqa kilməj, dizirtьrlьq qьlьp jөrgəndər. Xəđer 15 nse sintəвerđə вalalarđь uqьtьrqa kerəşkəs „вeđ вuşamajвьđ" tejđər.

Kamsamuldar arahьnda nađanlьq kesle вulьv səвəple, kylt ərmistər juq. Likvidatьrđarđa juq.

Ə вerđən вer ьşanьs—kamsamul uqьtьvsьlar вьl səjəsi вurьsqa təkərep qarajđar.

Parteje jəsəjkəhe həm avьl səvite вьl turala qьrqa sara kyrməj.

Q. Ql.

Qala səviteneң huqьş eştərе siksejəhe eşləməj

Өfə qala səvite ergəhendə ojoştorolqan huqьş siksejəheneң eştərenə səvit prizidiumь tarafьnan вer tөrlө lə iqtiвar itelməj. Siksejəneң 135 aqzahь вulha la, ular siksejə ultьrьştarьna jөrməjđər. Aqzalarqa eşləv esən kankrit zađanejələr вirelməj. Вirelgən zađanejələrđeң tultьrьlьşь tikşerəlməj. Maj ajьnan вirle siksejəneң ultьrьşь вulqanь juq. Siksejə rəise eşen вer kemgə lə tapşьrmaj taşlap kitə. Xəđer prizьf kampanejəhe вara. Вьqa qarata siksejə вer tөrlө eş alьp вarmaj tejərlek.

Qala səvite prizidiumь вьl eşte qudqalьş jahavđa tiđ kendə tejeşle saralar kyrhen ine.

R. Ql.

5 Kənnək sвur ytkerelde

Starie вaş (Qaraqoş) prizivniktarьnьң 5—10 sintəвergəsə 5 kennək lagir sвurь ytkərelde. Lagirđa huqьş həm səjəsi uqьv menən вergə nađandarđь uqьrqa jađarqa əjrətelde.

Вeqengə kengə prizivniktarđьң 95,3 pr, uqьj jađa вelə. Kiң kyləmdə jəjep jeвərelgən massavaj eş həđemtəhendə 45 keşe kamsamulqa 13 keşe kalxuzqa 69 asa avejaxim 39 keşe afladurqa jađьldь. Prizivniktar sвurqa 100 pr. menən vaqьtьnda kilevđərе menən yđđəreneң əđerlektəren kyrhəttelər.

XƏLIL.

Oşo la вuidьmь əđerlek.

Qьrmьђqalь təвəgendə 1909-jьlqьlar arahьnda eş alьp вarьv oşo kengə tiklem qəniqətlənerlek вer julqa halьnmaqan.

Өlkə Kəmitəteneң ejjyn diriktivahьna tejeşle rəveştə yđ vaqьtьnda javap вirev kiђken saralar kyrev qəniqətlənerlek tygel. Nađanlьqtь вetərev turahьnda вer genə lə emetle sara juq.

Rajkum tarafьnan avьl jəsəjkə'ərenə ajьrьm zađanejələr вirelhə lə вьqa jomqaq jahalmaqan. Jəsəjkələr tarafьnan kyrelgən saralar xađergə вilgehed. Avьl səvittərelə ularđьң saftaвьn idejulygejə jaqьnan satsejal sinifj jaqtan sit ilminttarđan tađartьv turahьnda вer genə lə eş eşləməgəndər. Lgutalar təвək kəmisejəhe tarafьnan qaralhala əle avьldarqa jeвərelməgən. Şulaj uq xoquqtan məxrym вulqandarđьң teđmələrе, tyвəngə teşerməgən. Prizьf jaqьnlaşa. Eşlənə torqan eştər вajtaq tejeşle urьndarqa вьl eşkə nьqlap totonorqa vaqьt.

OSQON.

PRIZЬFKA, UQЬRQA JAĐЬRQA ƏJRƏTEP JEВƏRƏВEĐ.

Olo aqa avьl səvite (Đ məsetle təвəge) ergəhendə asьlqan lik punkьtta 45 prizivnik uqьrqa həm jađьrqa əjrənələr. Xarвej вelemdəren kytərev đə tejeşle pragrammanь ytəv esən sвur kenfirinsejələr ytkərelə. Huqьş вeleme pragьrammahь kesek kamandir—zapastar tarafьnan alьp вarьla.

Вetə eştə, prizivniktar yđđərelə jaqşь ьlьqtьrьlqan. Prizьf isemendə qьđьl avuzdar ojoştorop, xəkymətkə igen tapşьrьv davam itə. QJƏLEJ IŞВULDIN.

Sit ilminttarđьң, ьsьn jөđө asьla.

Avьrqazь təвəge asa—avjaxim ojoşmahь tarafьnan 1909 nsь jьlda tuqandarđьң вiş kenlik sвurь ytkərelde. Qьđьl armejə safьna inev iђəвe menən zвurqa kilgən sit ilminttarđьn ьsьn jөđđərе asьlьp, kiђken saralar kyrelde. Yđđəreneң sьqьştarьn jəşerep kamsamulqa kergən 3 keşe kamsamul safьnan qьvьldь.

Ular urьnьna kalxuzsь, jarlь вatraq jəştərđən iң totanaqlь həm aktif 27 keşe kamsamulqa aqza itep alьndь. 7 keşegə partejəgə inev esən rikamindatsejə вirelde. 15 keşə kalxuzqa alьndь.

Jəştərđeң 80 pr. tь irekle ojoşmalarqa aqzalьqqa ьlьqtьrьldь. Ike han stinə gəzitəhe sьqarьldь. Вьl sвurđь jaqşь itep jul вaşsьlьq itevse Sidьrьf iptəşkə rəxmət itəвeđ.

ВAJTIMIRIN.

21 keşe uqьrqa jađarqa əjrətelde

Zujansura təвəge juldьjвaj səvite davmalendəge 1909 jьl tьvqan jəştərđeң nađanlьqьn вeterev esən 15 kenlek kurьs asьlьp, 21 keşe uqьrqa jađarqa əjrətelde. Prizivniktar ojoşqan xəldə kalxuzqa igen вađьsalarđa, qalqan vaqьttarьnda yđđərenең nađanlьqtarьn вeterələr, huqьş eşe menən tanşalar.

QJƏFƏREF.

Qaraşьna qarata вyləklərgə

Вajmaq rajkumьnьң ojoştorov вylege mədire Maqsutьf, 109—nsь jьlqьlar esən asaavjaxim lagirь asьp, ulardь huqьş вeleme menən qorallandьrьp armejəgə ođatьv eşen artьq вer nəmə tej.

Ul, uңa vaqьttь вuşqa ytkərev tip qaraj. Qьđьl armejə safьn uqьj-jađa вelgən əđerlekle jəştər menən tultьrьvqa вьl qaraşta вulqan Mqsutьf yđ qaraşь вarəвərenə tejeşle ojoşmalarđan tejeşle вylə alьrqa tejeş.

EŞSELƏR TUPLAVĐA SAMƏTUKKƏ QARŞЬ KӨRƏŞKƏ

(KALXUZDARĐAN SITKƏ EŞKƏ KITEVSELEKTEҢ TOROŞO TURAHЬNDA VKP(в) ӨLKƏ KƏMITƏTE SIKRITAREJATЬ QARARЬ)

Вaşqortostan Parteja Өlkə Kəmitəte sikritarlьqь, ӨK tarafьnan Narkamtrud, kalxuz sistime həm xuzalьq urgьndarь alđьna qujьlqan təp вurьstьң ytəleşe qəniqətlənerlek tygellegen əjtə.

Kalxuzsьlar arahьnda massavaj aңlatьv eştərе qəđətlən tьş nasar qujьlqan.

Kərək Narkamtrud sistime, şulaj uq kalxuzdar sistime, вujьnsa вulhьn eşse kestər virвavajt itevđə ucut həm rigulirlav eştərе his qənəqətlənerlek tygel, sitkə eşselər jeвərevđə hamanđa đur, urьndь samətyk tota.

ӨK teң talaj qararđarьna qaramaђtan Narkamtrud əle вulha eşse kes вalansь teđəməgən həm eşse kestərđe вylevđə planlьlьq juq.

xuzalьq urgьndarьnьң viraufka apparatь həm xeđmət inspiktьrđarе „sastafь sьjfat jaqьnan eş talaptarьn qənəqətləndererlek tygel.

Sitkə eşkə kilevselərđe matdi—tormoş şarttarь menən tə'min itevgə xuzalьq urgьndarь həm kapiratsejə qəfev itelməђlek menəsəвət kyrhetələr, Narkamprus, Narkamzim həm prafsajuzdar sənəqətkə eşkə kilevselərđe mədəni—massavaj xeđmət aђtьna alьv julьnda əle вulha tejeşensə eş alьp вara almajđar.

Sitkə eşkə kitevselər turahьnda əlkə gəzittər qənəqətlənerlek eşləməjđər.

Өk sikritarejate qarar itə.

1. Narkamtrud, BSPS, kalxuz sajuz, xuzalьq urgьndarьn, kapiratsejə həm partejəneң Təвək kəmitəttəren УК—КК—КРĮ dьң sitkə eşkə kitevselər turahьndaqь 28/VIII qararьn tajpьlьşhьđ qullanьvđь jəkmətergə.

2. Partejə TK—tərenə Başkalxuzsajuz tarafьnan sitkə eşkə kitevselər esən Stalin prizьfь ajlьqьn uңьşlь ytkərevđe tə'min itevđe jəkmətergə.

3. Başkalxuz sajuzdь, əlkə həm təвək gəzittəren вetə sajuz Yđək Вaşqarma Kəmitəteneң 30[VI sitkə eşkə kitev həm sitkə eşkə kitevselərgə lgyttər turahьndaqь qararьn kiң kyləmdə aңlatьvđь həm şul qararđь: вaşqort, tatar, urьђ teldərendə вaђtьrьp Вaşqortostandaqь вetə kalxuzdarqa taratьvđь jəkmətergə.

Өlkə həm təвək gəzittərgə sitkə eşkə kilevselekte matouqat вitendə sistimle rəveştə jaqtьrta вarьvđь tapşьrьrqa.

4. Narkamtrudqa oşo вiş ken esendə əlkə həm təвək dəvmalendə eşselər вalansь teđəvđe, şulaj uq nərəttər вirev eşendəge planhьđlьqtь, unьң вer yk viraufka punkьtьna artьq kyp təşev vəqiqələren вeterevđe jəkmətergə.

5. Partejə TK—nə, təвək xeđmət urgьnь eşselər sastafьn unkən esendə nьqьtьvđь tapşьrьrqa. Xeđmət instruktьrđarьn təp eştərenən əđev həm вytən kampanejəlarqa maвlizavajt itevđe tьjьrqa.

6. Xuzalьq urgьndarь menən Başkalxuzsajuz həm təвək kalxuzsajuzdar menən giniral dugьvьr tigən nəmə teđev praktikahьn вeterergə. Xuzalьq urgьndarьna dugьvьrđarđь kalxuzdarđьң yđđərе menən teđeşergə taqdim itergə.

Partejə təвək kəmitəttərenə həm вetə kalxuz sistimen şundaj tərtip urьnlaştьrьvđь jəkmətergə ki, kalzuzdar sitkə eşkə kitevse kalxuzsьlar həm şular eşləgən xuzalьq urgьndarь menən tьqьđ вəjlənеştə вulhьndar, sitkə eşkə kitevse kalxuzsьlarđьң yđ вurьstarьn nisek ytəgənlektərе hər vaqьt tikşerelə torhьn.

7. RKI Xalq Kəmisarlьqьna sənəqətkə eşkə kitevselərgə torlaq—tormoş şarttarь tьvđьrьv (tə'minat eştərendəge jeteşheđlek həm edəkləktərđe, sirut ketep torovđarđь. ađьq—tylekte nasar itep əđerləv, qajnaqan hьv qujmav, torlaq menən tə'min itməv h.в.ş. jeteşheđlektərđe вeterev) turahьndaqь ӨK diriktifьn xuzalьq həm kapiratif urgьndarь tarafьnan вođolovđь tikşerev həm qəjeplelərđe javapqa tarttьrьvđь tapşьrьrqa.

8. Narkamprus həm BSPSqa, jaңь teđev urьndarьndaqь, aqas eşendəge, timer jul, razvitka eştərendəge jaңь eşkə kilevselərđe kyltura həm səjəsi aqartьv xeđməte aђtьna alьv saralarь turahьnda ӨK kyltprupьna unkən esendə plan tapşьrьvđь jəkmətergə.

9. ВӨK neң kadьrđar вylegenə, oşo qararđьң nisek tormoşqa atqarьlьvь turahьnda ӨK sikritarьna tejeşle məqlymət menən inergə təqdim itergə.

Вьlarđa qudqalьş вar, ləkin qəniqətlənerlek tygel.

Stalin iptəşteң sənəqət eşselərе k ə ң ə ş m ə h e n d ə jaңь teđələş həm jaңь aвstanufka turahьnda həjləgən telmərе, Өfə iliktrik stansahьnьң вarь 3 kenə sixьnda tikşerelep, qalqan ike sixta вьqa tiklem tikşerelməgən.

Eşselərđeң eş vaqьttarьn dөrөђ вildələv həm hər вer eşse yđeneң eşendə javaplь вulьvь turahьnda eşləgən praktik eştər вik ađ.

Xəđerge teđev dəverendə jaңь mitьttarđan вulqan jarьş həm udarsьlьq eşe jomşaq qujьlqan. Udarsьlьq eşen kesəjtevđe iң jaqşь jul вulqan eşselərđe вyləkləv həm вaşqalar qullanьlmaj. Uңьştarđan oşono əjtep kitergə kərək. Tyвən kvalifikatsejalь eşselərđe juqarьqa yrlətev həm ularđьң maddi tormoş jaqtarьn jaqşьrtьv đa, eş xaqtarьn dөrөђ xəl itev təngələndə вer ađ uңьş вar. Ləkin вьnьң menən genə qəniqətlənep вulmaj unь taqь la kesəjtergə kərək.

Iptəş Stalindeң telmđəren əjrənev unь вojomqa atqarьv eşe qənəqətlənerlek tygel.

„ВAŞQORTOSTAN" ВRIQADA

AQZAHЬ: QJƏLEJEF.

Impirejalistar tuqьravhьđ qorallanalar

QORALHЬĐLANЬV TURAHЬNDAQЬ LЬQЬRĐAVDAR JALQAN

kapitalistar torqonloqtan sьqьv juldarь

Janь huqьştarđan eđləjđər

Kapitalizem xuzalьqьnьŋ jemereleve kəndən kən tərənəjə. Haman kesəjə barqan betə donja xuzalьq torqonloqo ber ilde lə jəlləməne: jarlь qьna Ruminejənən alьp, baj Amirikaqa tiklem torqonloq tьrnaqь esen də ьŋqьraşa. Betə donja altьn zapasьnьŋ iŋ kybe Amirika qulьnda. Şuqa qara—maƅtan unda his ber terlə jaqşьrьv hiđelməj. Kirehensə, kəndən kən tərənəjgən iqtisadi toroqanloq, ber yk vaqьtta səjəsi torqonloqqa la əjlənə başlaj.

Avsterejələ faşistarđьŋ xekymətte yđ quldarьna alьrqa ьntьlьvđarь, Jugьslavejələ „parlamint urьnlaştьrьrqa" tьrьşьv Ispanejələ diktatьrlьq xekyməten torqoƌorqa bulqan əđer—lekteŋ yƅeve, Qirmanejələ qəttən tьş dikrittar diktaturahь, Angelejələ bulqan parlamint almaşьnьvđarь, bьlar betəhe lə, sənəqətkə, bankalarqa həm „dimakratsь" xekymətterđeŋ yđđərenə jemergəs udar jahap, kapitalizemdьŋ səjəsi xələnə lə hidgerle şojqan jahaj.

Aldaqь qьşta kapitalistar sənəqəte taqь la ьŋqьraq jemerələsək. Eşheddər ərmejəhe kenə—sənəqəte menən yƅə Eşsəndər massahьnьŋ rizahьđlьqtarь la qьrqь ləşa. Ber Javrupala qьna 25 milejun sələmət keşe hanala, bьlarqa burьvazejə eş tabьp birə almaj. Eşheddər massahь aslьqtan ylərgə kynməƅtər. Ular yđđərenəŋ rizahьđlьqtarьn dimanstratsejəlarьa asьq kyrhəttelər.

Burьvazejə həm unьŋ xekymate, torqonloqtan sьqьv juldarьn qajđan eđləj huŋ? Ular đьŋ ujь bujьnsa, torqonloqtan sьqьv juldarь dyrt terlə: 1-kiŋ eşsələr massahьn talav. 2. Eşsələr massahь tarafьnan kyrhətelgən qarşьlьqtь jemerev 3. Oşo eske jeŋevđe səvittər sajuzьna həzym itev menən ьŋqьtьv.

Ip. Stalin 14 nse sjьzda jahaqan yđeneŋ səjəsi atcutьnda, „iŋ đur impirjəlis ildəre arahьndaqь qarşьlьqtarđьŋ qьrqьvlaşьvьn əjtep ytte. Kapital ildəre arahьnda sej mal, sitkə kapital sьqarьv həm baƌar esen keraş kəndən kən kesəjə. Xəđer kapital ildəreneŋ berehen də kalunejə həm baƌarđarđьŋ iƅke ьyle neşe qəniqətləndermaj".

Kapital ildərendə xuzalьqtьŋ jemereleve impirjəlis tərkemdəre arahьndaqь qarşьlьqtarđь la qьrqьvlaştьrđь. Bьl qarşьlьqtarđьŋ yđəgendə Angleja menən Amirika arahьndaqь keraş tera. Bьnan 10 jьl elek yk Linin Amirika turahьnda bьlaj tine.

„AMIRIKA—KӨSLӨ, UQA BӨTƏHELƏ BURЬSLЬ, BӨTƏ NƏMƏ UQA BƏJLƏNGƏN, BӨTƏ KAPITAL ILDƏRE UNЬ KYRƏ ALMAJ, UL BӨTƏ KEŞENE TALAJ. Ul, qalqan Javrupa menən kileşə almaj. Bьl tarixta dereƅləngən fakьt.

Şulaj uq bələkəj impirialis tərkəmdər arahьnda la jarьş kesajə. Bьna şuqa kyƅələ hər ber kapital ileneŋ giniral hьđьqь əđəm talaqьs janь huqьştarqa əđerlənev, qorallanьvđь arttьrьvqa qajtьp qa'a. Kyp kapital ildərendə barqan huqьş manivirđarь, qorallanьvqa hanhьđ kyp summalar totolovьn teqьla ber tapqьr dereƅləj.

Zinivələge buşqa həjləp torevsь millətter ligahь la, 5 jьl bu jьna hudьlqan „qoralhьđlanьv" kanfirinsejəne lə, qorallanьvđь tьqьrata almaƅ. Millətter ligahьnьŋ 11 jьl jəşəv vaqьtьnda, kapital ildəre qorallanьvđь la, huqьş bydzittərendə kəmejmənelər. Kirehensə, xəđer huqьş sənəqəte başqa tarmaqtarqa qaraqanda la, qьđьv eşləj. Bьnь dereƅləv esen tybəndəge handarđь kiltererga kərək.

DƏVLƏTTƏR	1913 nse jьl	1930,31 nse jьl
Angleja (funt stirlinq menən)	77,179	112, 778
Franseja (frankь)	9,035000	11674.509
Italeja (lir menən)	927.985	5,034931
Japuneja	187,984	475.723
Quşma Amirika(dallar)	283,085	707,42 5

Əle bьl handar bik bələkəsəj tep kyrhətelgəndər; Juqarьla kyrhətelgən dəvləttərđeŋ huqьş sьqьmdarь bьqa qaraqanda əle la nisə tapqьr artьq.

Qorallanьvqa totolqan rasxuttarđьŋ edieknəd yƅeve, impirejəlist dəvləttərđeŋ ber minutqa la qoralhьđlanьrqa teləməv đəren kyrhətə. Ular əle qorallanьp betməgəndər! 900 MILEJUN DULLAR—bьna hər jьl kapitalistar tarafьnan jaŋь huqьş əđerlənevgə tygelgən XALQ AQSAHЬ. Qoralhьđlanьv turahьndaqь jalqan dimagugeja kiŋ eşsəndər jalpьhьn aldavqa qorolqan. Oşo jьldьŋ martьnda Angleja impirəjalizmьnьŋ kyrenekle keşehe Llojd Dzordz: „qoralhьđlanьv turahьndaqь betə həjləşevdər aldavqьna, sənki ber ildə yđeneŋ qorallanьvьn kəmeterga ujlamaj „tip əjteve bьnь taqьla ber tapqьr dereƅləj.

Japuneja—intirvinsejə plandarьn jəşerə

Duƅlьq menəsəbəte hyđđə genə

TUKEJU, 26 Japuneja Ministrđar səviteneŋ, qəđəttən tьş ultьrьşьnda qabul itelgən diklaratsejə iqlan itelde. Bьl diklaratsejə bьlaj jađьla: Japuneja xekyməte, hər vaqьtta Qtaj menən duƅlьq menəsəbətsəren yƅetergə tьrьştь. Ləkin, Qtajdaqь rəsmi terkemdərđeŋ huŋqь jəreştəre, Japun xalqtarьnьŋ milli tojqolarьn xurlanьlar, mьƅqьllanьlar. Japuneja menən Qtaj arahьndaqь bьđqьştar ajьrьm alqanda Manzurejələ lə, Manqulejələ lə buldь. Şunьqtan, Qtaj, Japunejəneŋ səjəsətenə kelep qaraj tigən qaraştar tьvdь. Qtajdьŋ huqьş qəskərđəre 18 nse sintəberđə Mukidin janьnda axrankaqa hezym jahap, Teşlək Manzureja timer julьn vattьlar.

Şunьqtan ike aralaqь xəjđər qьrqьvlaştь. Teşlək Manzureja timer julь bujьnda Japun axrankahьnьŋ əđ bulьvьn, jeđər meŋ Japun haldattarьnьŋ qurqьnьs aƅtьnda qalьvьn iƅap kə alьp, həm həlakətte beterev maqsatь menən Japun qəskərđəre aşьqьs rəveştə xərəkət itergə mazbyr buldьlar. Qtaj garnirundarь qoralhьđlandьrьldьlar.

Japun qəskərđəre tarafьnan oşo saralar kyrelgəndəŋ huŋьnda, kypselek Japun grazdandarь timer julqa qajtarьldьlar. Bьqa tiklem đur ətrəttər, MUKDINDƏ, GIRINDƏ genə qaldь. Ləkin huqьş menən baƅьp alьv ber qajđala juq.

Dikiaratsejə haman davam itep Japuneja xekymate ike aralaqь huqьştь tərənjtməƅ esen 19 nse sintəberđə sara kyrergə başlanь, lejelə.

Teşlək Manzureja timer julьna hezym jahav qurqьnьsь beterelev menən GIRINDƏGE Japun qəskərđəre kire alьnasaqtar.

Japuneja, „Manzureja jerđəren talap alьrqa ujlamaj tik Japunejənь Manzurejanь alqa jebərevđə qatnaştьrьvđь qьna teləj."

Japuneja xekymate, Qtaj menən bəjləneş tolorqa hər vaqьtta əđer.

„400 banditь betergəndən huŋ" Tənсy—andaj qalanьn aldьlar. Şulaj uq „Sipingaj" gəzite xəbərseheneŋ jađьvь bujьnsa.

„PIMINCINGALA, 16 Japun keşehe qurqьnьs aƅtьnda qalqanьqtan" unda Sipingajdan Japun qəskərđəre jebərelde.

Simbyn—Ringu" agintьstvahьnьŋ xəbər itev bujьnsa, 24 nse sintəberđə LAMNAGINCЬLA Japun həm Qtaj qəskərđəre arahьnda huqьş bulь.

Huqьş cəstəre qəskərđərđe kyserergə aqsa horaj

TUKJU, 26 Japun huqьş cəstəre Manzureja vaqiqalarь ajqanьь qəskərđe ber urьndan ikense urьnqa kyserei həm qəskərđeŋ jul kərək jaraqtarь esen ber milejun ijen (ijen 1 hum 97 tin tora) şulaj uq Manczurejəla qəskərđe ber aj bujьna aƅьrav esen taqь ber miljun ijen aqsa assignavajt iteven ytenep Japuneja xekymətenə mərəzəqət ite.

QALA SƏVITTƏRE JANЬNDA IKSPЬRT SƏVITTƏRE OJOŞ TOROV TURAHЬNDA

(Başqortostan ASSJ Xalq Kamisarđarь Səvite Qararь)

RSFSR Ikanumik Səviteneŋ 13-II—31 j. N 69 qararь, RSFSR KXJI—nьŋ 7 IV—31 j. N 62 instruksjahь nigeđendə, BASSJ УВК həm XKS—nьŋ 15-III—31 jьl, Tedeleş kanturahь idadarьn beterev turahьndaqь qararьn kiŋəjtev jedendə BASSJ Xalq Kamisarđarь Səvite QARAR ITƏ:

1. Jaŋь tedeleş həm kapital rimunt esen tedelgən prajьkttarqa ikspirtiza jahav bujьnsa bulqan məs'ələlərđe qarav eşen aŋьqtьrьv esen, BASSJ Narkamxuzьna oşo qalalarđьŋ qala səvittəre janьnda ikspirt səvittəre tedergə roxsat itergə: Өfə, Bilarət, Estərle-Tamaq, Balabaj həm Bərə. Ularqa jəqrəfi jaqtan tartьmь bulqan tebəktərđe belketergə.

2. Narkamxuzqa sənəqət tiбendə bulmaqan betə bina həm qorolmalьrqa bulqan Өfə Qala Səvite janьndaqь ikspirt səvitenə betə prajьkttarđьŋ 50 000 humqa tiklemenə, ə başqa qalalar ikspirt səvittərenə 15.000 humqa tiklemenə bьşanьvđь quşьrqa. Bьndaj prajьkttarđь raƅlavđь tejeşle qala səvittərenə tapşьrьrqa.

3. Oşo sumanan artqan betə prajьkttar BASSJ Narkamxuzь janьndaqь Ikspirt Səvitenə ikspirtizaqa tapşьrьlьrqa tejeş.

Başqortostan ASSJ XKS rəis urьnbaƅarь (SAMSUNЬF)

BA SJ УВК həm XKS eş başqarьvsь: (ZARUBIN)

Өfə qalahь 28 avqьs 1931 nse jьl

Manczurejanь baƅьp alьv—kyptən ujlanqan plan bujьnsa eşlangən

PARIZ. Şanxaj xəbərsehe „Pti parьjzejen", betə apiratsejə japandar" tarafьnan iƅkitkes oƅtəlьq menən ytkərelgən, bьnda japun giniral ştabьnьŋ betə memkinlektərgə kyptən əđer bulьvь kyrenep tora—tip xəbər itə.

Franseja matbuqatь baqlьq menəngenə vaqiqanь aŋlata' ul japun həm qtaj sьqanaqtarьnan alьnqan xəbərđərđen bьl qarşьlьqьn əjtep, Japunejənьŋ tьnьsqьna bьəndьrьvьna đur əhəmejət birə.

JAPUN—QTAJ HƏJLƏŞEV ĐƏRE BAŞLANDЬ

BEJPIN, Xərbindən xəbər itevđər bujьnsa, Mukdində xəlde tərtipkə halьv turahьnda japun—qtaj həjləşevđəre başlandь.

Səvit xekymate—aqьlhьđ tygel.

BIRLIN, 26". Pikin—End—Tənszin Tajms" gəzite Japun militaristarьnьŋ tenjəq manzurejəla ytkərgən plandarьna ьŋq tənqit jahaj. Gəzit, xəđerge bьđqьştь 1929 nsь jьlda bulqan səvit—Qtaj bьđqьşь menən saqьştьrьp, bьlaj jađa:

„Səvittər, 1929 nsь jьlda, betə timer juldь qulqa alьp, unda huqьşqa tiklem bulqan tərtipte ьvđьra alьrđar ine. Ləkin ular bьndaj aljotlьqtь eşlərgə bik aqlь buldьlar. Ular bergenə huqtьlar, huqqanda la bik ьŋq huqtьlar. Qьđьl ərmeja Manzureja stansahьna qьna barьp, unan huŋ tuqьravhьđ Qtaj jerenənkitte.

Səvittər yđđəreneŋ teləgəndəren buldьrđьlar. Qьđьl ərmejəneŋ akttarь bik uŋьşlь sьqtь."

Qьđqalь gəzit, qьđьl ərmejənьŋ disspilinalь bulьvьn, betəhe aqьl menən eşləven hьđьq ƅtena ala.

„PRAVDA" HƏM IZVISTEJƏ" GƏZITTƏRENEN JAPUNEJƏ—QTAJ ЬĐQЬŞTARЬ TURAHЬNDAQЬ BAŞ MƏQƏLƏLƏREN, PEJPINDƏGE KYP GƏZITTƏR KYSEREP JADALAR. Bьl gəzittərđeŋ bьđqьş turahьnda birgən kammintarejəlarь, Qtaj terkemdəre arahьnda đur tə'sir qaldьrđь. Qtaj terkəmdəre arahьnda „səvit xekymate Manzurejaqa qəskərđər jebərə" tigən jalqan xəbərđərn taralqajnь. "Pravda" həm "Izvistejə" gəzittəreneŋ baş məqələləren uqьv arqahьnda bьndaj jalqan xəbərđər beterelde.

Japun qəskərđəre hezym đe tuqratmajđar

TUKEJU, 26. Asxki agintstvahьnьŋ xəbər iteve bujьnsa, 24 nse sintəberđə Japun qəskərđəre

YCIRZDINEJƏLƏRĐE URЬNLAŞTЬRЬV MƏS'ƏLƏHE TURAHЬNDA

VKP(b) NEŊ BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE QARARЬ

1931 jьl, 10 sintəber

Xəđerge vaqьtta jəşəgən həm jaŋьnan ojoştorola torqan uqьv jorttarьn, şulaj uq Өfə qalahьndaqь ycirizdinejələrđe urьnlaştьrьv esen betəhe 72 meŋ kvadrat mitьr majđan kərək; 1931–32 jьlda bьl kərəklekte barь tik tybəndəge şarttar bulqanda qьna qəniqətləndererge memkin: 1) 40.000 kvadьrat mitьr tiklem majđan alьp torqan ycirizdinejə həm uqьv jorttarьn tebəktərgə kyserev; 2) betə nitrudəvaj iliminttərđe həm xoquqhьđđarđь qala yđəgenən sitkə sьqarьv həm xalqь ber keşegə 7 kv mitьrqa tiklem tьqьđlav, şulaj uq ycirizdinejələrđə ber keşegə burmanь 3,5 kv mitьrqa jetkerev; 3) betə padvaldarđь aşxana həm skьlat itep fajđalanьv; 4) Sklat binalarьn dəjəm torlaq həm kvartir itep fajđalanьv, 5) Өfə lə barqan tedəv eştəren 1931 jьldьŋ 1 dikəbergə nən də huŋqa qalmaj təmam itev.

Oşolarđan sьqьp—Başqortostan elkə kamitəte qarar birə:

1. Qađan—Turain zavьtь kurьstarьna Stərletamaq qalahьnda jort birergə.
2. Matur zavьtь kurьstarьn Stərletamaq qalahьna kyserergə.
3. Finans ikanamik tixnikumdь həm Narkamfin kurьstarьn Bərə qalahьna kyserergə.
4. Başkusprum sajuzdьŋ pakit eşləv fabrigьn „Krasnaj Klyc" qaqьđ fabrigenə kyserergə.
5. Başkusprumsajuzdьŋ qumta eşləv prajьzvudstvahьn Dəvləkən tebəgenə kyserergə.
6. Başmidtixnikumdь stərletamaq qalahьna kyserergə.

Pirvin həm Rəsef iptəştərgə tejeşle ojoşmalar menən kileşep, tybəndəgelərđe tebəktərgə kyserev memkinlegen tikşerev julь menən belergə:

1. Trudavaj kammunanь
2. Haŋrav həm telheđđer jəmqejəten,
3. Pejənir kammunanь.
4. Xodajbirdin isemendəge balalar jorton.
5 Juzutallis FZU məktəben.
6. Haŋrav həm telheđđer məktəben.

Başqortostan umartasьlьq, jəşelsə, jemeş baqsasьlьqь sajuzьnьŋ Başkusprəmsajuz jortona kysereləsəge turahьnda ip. Stipanьftьŋ beldereven iƅkə alьrqa.

Qala kammunal bylege tarafьnan tebəktərgə kyserergə bildələngən ycirizdinejələr:

1. Qaszimtris.
2. Pidtixnikum (urьbƅtarđьqь).
3. Өfə rajьnəşqarmahь.
4. Başqortostan tedev bidgahьnьŋ tedev eştərenə uqьtьv kurьsь.
5. Başsilstruj.
6. Aks. jəmqejət „Ustanuika"
7 Muztixnikum.
8. Midtixnikum,

Bьlarđь efelə qaldьrьrqa, ebtəmə majđan birməskə, memkin bulqan teklem ularđь tьqьđlaatьrqa həm ularđьŋ ber elesen 2 sminalь eşkə kyserergə.

Yđək ketepxanahь Kyltura jortona kyserev turahьndaqь qala kammunal xuzalьqьnьŋ təqdimen kire qaqьrqa.

Qala səvite fraksejəhьna nitrudavaj iliminttarđь həm xoquqhьđđarđь qala yđəgenən kyserev şulaj uq xalqьn həm ucrizdinejələrđe tьqьđlandьrьv turahьndaqь qararđь ike dikada srok esendə bojomqa aşьrьrqa ьnьn esen qala kamsamulь ojoşmalarьn urta uqьv jorttarьnьŋ studinttarьn həm qala sevite aqzalarьn mabilizavajt itergə quşьrqa.

Qala kammunal bylegenə həm eşsələr yđək kapiratifьna betə buş padvaldarđь aşxanalar, həm savda urьndarь itep fajđalanьrqa buşaqan majđanьь janь tedeleştarđen həm bytən ycirizdinejələrđeŋ belgestəre esen kvartir itep fajđalanьrqa təqdim itergə.

Qala səvite fraksejəhьna buş skьlattarđь padvaldarđь h. b. fajđalanьv julьn qatqь rəveştə ytkərergə, xuzalьq ojoşmalarьna ularđь ucrizdinejə həm kvartir itep jaŋьnan qoroimalarqa həm jenel tiptaqь jorttar tedeleşen alьqa jebərergə quşьrqa təqdim itergə.

Qa'a kammunal bylege aldьna janь tedeleştarđe karakle torlaq majđanь menən maksimal rəveş'ə qəniqətlənderev həm ularqa jenel tiptaqь jorttar halьrqa quşьv mazbyrejəten qujьrqa.

KALXUZNIKTAR ARAHЬNDA KYLTURA EŞTӨRE ALЬP BARЬLMAJ.

Bajnazar (Bərəjən tebəge) avьlь 95 pr. qa kalxuzlaşqan. Ləkin kalxuzsьlar arahьnda ber genə terlelə kyltura eşe alьp barьlmaj. Qьđьl mejeştar həm uqьv ejđəre jəj bujьna jabьq torqandar. Kalxuzsьlarđьŋ nađanlьqlarьn beterevgə ber terlə sara kyrelməj. Səjəsi—xuzalьq kampanejələrь hylpən, yđ aqьmь menən bara. Uqьş jьjьv fəqət 20 pr. qa qьna həm hesən sanьv 60 pr. qa ytəlgən. 1 meŋ 345 hum zajьm taratьvqa kanteryl han birelhə lə taratьlmaqan. Ikmək əđerləvđə lə bergenə terlelə sara kyrelməj. Kalxuz sit iliminttarđan tađartьlmaj. Unda qemer bujь keşe kesenən fajđalanьvsь Qaraqul ьf Qymər əle bulha kalxuzdan qьvьlmaj. Tebək ojoşmalarь bьnda kyđ halьrqa tejeş. KƏŞFEJ.

Maqarda irekle ojoşmalar hyngəndər.

Maqar tebəgendə allahьđđar mьrь, Asaavjaxim jəcəjkələren xəđerge kendə tanьrlьq tygel. Ul jəcəjkələrđə kemdər eşləgənen, kemdər vuznus jьjqanьn ber kemdə belməj. Ularđьŋ jьjьlьş, ultьrьş'arь his ber bulqanь juq. Avьl jəcəjkələrenə jul kyrhəev, ulardьŋ eşlaren tikşerev, xisap horav juq. Bьl jəcəjkələrđe edləp tabьrqa, ularđь eşkə quşьrqa kerək.

SƏJET MAQARSKEJ.

KYLTUTRA TARATЬV URЬNDARЬNЬŊ EŞTƏREN JULQA HALЬRQA

Əəjəlil tebək yđəgendə bulqan jerđən ber uqьv ejə həm ketepxana xəđerge osorqa qarap yđgərtelməjən. Unda iƅke rep betkən ber nisə plakat həm 1—2 gəzit zurnaldan başqa ber nəmələ taba almajhьŋ. Ketepxanala xuzahьđlьq, kitap juqaltьv alqan ajberđərđe terkəməv kevektər tulьp jata. Bьnьŋ sьbəbe unda bergenə keşe eşləməvdən. Sənki ketepxana həm uqьv ejenen jul başsьhь dikada hajьn alьştьrьlьp torola.

Bьndaqь klupta la eş maqtarlьq tygel. 1000 humlьq rade ju bar ul həjləməj tuđьnqa bьlьp ultьra. Klupqa medir qujьlqan bulhala ul fəqət struzlьq ьylengenə ytəj.

Klap həm uqьv ejə tirahendə his ber terle ojoşmalar eşləməj həm başqa jeteşhedlektərđə kyp Bьndaqь jeteşhedlektər betereərgə, Kyltura taratьv urьndarь—klyp, uqьv ejə həm ketepxanalar xəđerge osorqa qarata jaŋьnan qoroiorqa tejeş.

„URAL"

BЬL KURЬSQA KYĐ HALЬNЬN

Timer avьlьnda (Bərəjən tebəge) 16 keşelek tik başqorttar esen genə tedevselər kurьsь asьlqan. Kurьs pragrammahь bujьnsa 2 aj jarьm uqьv, həm ber aj jarьm praktik eş bulьrqa tejeşle. Ləkin uqьv pragrammahь qəmələə ytkarelməj. Xatta kursanttar arahьnda nađanlьqtarьn betere almaqan uqьvsьlar đa juq tygel. Səjəsi aqartьv eşe his alьp barьlmaj. Gəzit—zurnaldar jađdьrьlmaj. Aşav menən tə'min itev kərəgenən artьq nasar tora. Kurьs medire Bilnul bьl kurьsqa kyđ halmaj. Xatta uqьvsьlarqa bojorakratfarsa meqəmələ itə. Uqьvsьlarđь aşake hyđđər menən hygə. Uqьvsьlar arahьnda udarsьlьq saisejalizem jarьşь berhe lə juq. Oşonoŋ esendə bьl kurьstь julqa halьvđa tejeşle ojoşmalar kyđ halhьndar. Kəşfej.

MƏSET KYLTURA JORTONA

D Qəjьp avьlь xalqь (Maqar) bьqa tiklem kyltura jaŋьnan bik artta, uqьv—uqьtьv eşenen nəmə ikənen belməj jəşəjđərine. Xəđege kendə uqьvđьŋ kərəklegen aŋlap ьqlap eşkə başlanьlar. Avьldaqь 60 xuzalьqtьŋ 4—7 he kalxuzlaştь. Həm avьlda bulqan məsette məktəpkə birdelər. Şulaj uq avьldaqь betə kraƅtejəndər yđđərenen nađanlьqtarьn beterevđe burьs itep ьl julda yđđəren udarnik itep iqlan ittelər. Həm başqa avьldarđь la yđđəre menən jarьşqa saqьrđьlar. M.Işmoratьf.

Jelem qaran ketepxanahь eşləməj

Krasna—Usul tebəge Jelem qaran avьlьnda bulqan ketepxanala eştər bik nasar tora. Ketepxana kyp vaqьtta bikle bulьp xraƅtejəndər unda inep kitap, gəzit, uqьp ultьra almajđar. Jelem qaran tatar avьlь həm səvit dəvmələndege 11 avьl başqorttatar avьldarь. Şulaj bulьvqa qaramaƅtan bьnda aldьrьlqan 21 danə gəzit—zurnaldarđьŋ fəqət 5 kenə danəhe başqort, tatar telendə, qalqandarь urьs telendə. Kilgən gəzittar tərtip menən uqьvsьlarđьŋ kyđ aldьna qujьlmaj şkaftarđa haqlana həm gəzittərđe tərtip menən tegep barmajsa juqaltьp beterələr. Ketepxanala kyp kenə handa kitaptar bulhala tərtiple rəveşta bylektərgə bylenep halьnmaj teləhə qajđa tuđьşьp jatalar. Bьl ketepxanala bьnan başqala jeteşhedlektər tulьp jata.

Bьqa tebək parteja, kamsamul kamitəte həm başqa ojoşmalar his ber terle jarđam itməjđər. Bьnan huŋ bьndaqь jeteşhedlektərđe betererga, jul başsьlьqtь kesəjterga, ketepxananь kyltura tedeleşenə javap birerlek xəlgə qujarqa kərək.

Ş. NASIR.

Ridaktьr urьnbaƅarь: Z. Kajьpkul

TӨRLӨ BELDRVDƏR

BAŞSNAPSЬBJT BELDEREVĐƏRE

Sajuzsimsnabsьbjt tarafьnan „Zaindystrejalizatsejə" gəzitenen oşo jьl 10/IX 250 numirьnda „Simintqa, jul tedev həm tyzəjьv matirejaldarьna zajafka birev tərtibe həm struktarь" turahьnda iqlan itelgən belderev bujьnsa simint, tyl, rubajrud, asfalt, gudrun həm nifitlinqa zajafkalar Snabsьbjt sistimьn uđьp, tejeşle yđəktər arqьrь turanan tura Sajuzsimsnabsьbjtqa birelergə tejeşle bulqanlьqьn beldərəbeđ.

Klьimassь, rubirin, mastika, karbulinejun, gylsimint, krubilnej lak, pirgamin həm asfalt paraşugь kevek bytən matirejaldarqa jəmhviejat həm jerle əhəmejattəgə betə berektər, tristər, pritprejatejələr, kapiratif həm jəmqət ojoşmalarь yđ zajafkalarьn Sajuzsimsnabsьbjt bildələgən tərtip bujьna oşo jьldьŋ 30 sintəberenən də huŋqa qalmaj, ber jьllьqtь kvartaldarqa bylep, şulaj uq 1932 jьldьŋ 1 kvartalьna ajьrьm rəveştə bedgə birələr.

Başsnabsьbjt zajafka jebərgən ojoşmalarđьŋ raspridilinьja planьna inderelməjəsəktəren belderə, şuqa kyrə zajafkalarđь vaqьtьnda jebərevgə đar əhəmejət birergə kərək.

BAŞSNABSBЬJT.

* * *

Bьsavnarxuzdьŋ oşo jьl 21/IX NSN 514 beldereve bujьnsa RSFSR Xalq Kamisardar Səviteneŋ oşo jьl, 28/VIII, №861 qararь həm RSFSR Iqtisadi kəŋəşmaheneŋ oşo jьl, 6.IX qararь menən yđək tarafьnan 3 nse kvartalqa bildələngən tedev matirejaldarьna birelgən betə narattar, şulaj uq maxsus bildələngən tedev matirejaldarьna birelgən narattar oşo jьldьŋ 30 nsь sintəberenən beterelələr.

Tedev ojoşmalarь menən kiləsəktə tə'min itev jaŋь raspridilinejə tərtibe bujьnsa bulasaq həm barь tik Başgesplan tarafьnan ьraƅlanqan həm aqьmdaqь tedev sizunьnda beterelə sək bulqan tedeleştər genə tə'min itelasək.

Bьnьŋ esen hər tedevse ojoşma, ularđьŋ jetəkselareneŋ şəxsi mas'ylejəte aƅtьnda oşo jьldьŋ 28 nse sintəberenən də huŋqa qalmaj BSNX nьŋ strujkanvinsejəhenə ajьrьm zajafkalar birergə həm ularđa IV kvartalda nindəj tedeleştər betəsəgen həm kanvinsejə tarafьnan fandirpvajt itelgəndərđən nindəj tedev matirejaldarь kərək bulasaqьn kyrhətergə tejeştər. Zajafkalarđь betenləj jəki vaqьtьnda birməgən ojoşmalarь tedev matirejaldarь menən tə'min itev planьna inderelməjəsəktər həm ul matirejaldarđь almajasaqtar.

Angəsək, Jьlajьr, Stərletamaq, Məsəqyt həm Bilarit rajundarь ara sajuzdarьna qadi tedev matirejaldarьna birelgən narattar yđ kestərendə qalalar. 1—2

BAŞSNABSBЬJT.

* * *

Betə davlət, kapiratif həm jəmə'qət pritprejateja həm ojoşmalarьna 1932-jьlqa kvartaldarqa bylep həm 1931 jьldьŋ IV kvartalьna ajьrьm rəveştə kərəsingə zajafkanь Başsnabsьbjtqa tapşьrьrqa təqdim itelə. Kərəsindeŋ jaqtьrtьvqa həm tixnik moxtađdarqa kərək bulqanь hər berehe ajьrьm birelergə tejeşle. Zajafkalar motlaq kərək bulqan miqdarqa həm oşo jьldьŋ 30-sintəberenən huŋqa qalmaj birelergə tejeşle.

BAŞSNABSBЬJT

UQЬRQA TELƏVSELƏRGƏ BELDERƏBEĐ

Өfə qalahьnda (Frynze uramь 59 han bylmə 27) avьl həm urman xuzalьq qortqostarь menən keraş bujьnsa Betə sajuz Berləşməheneŋ Başqortostan Byleksəhe Vladimir qalahьndaqь juqarь uqьv jortona tybəndəge bylektər bujьnsa studinttar ala.

1— Baƅьv kulturalarьndaqь avьrьvđar həm qortqostar menən keraş bylegenə... 5 keşe
2— Şulaj uq baqsa həm jəşelsə xuzalьqь bylegenə 5 keşe
3— Şulajuq jemeş—jeləkkylturalar bylegenə...5 keşe
4—Qorotqostar menən keraş bujьnsa eşsələr fakultitьna 7 keşe
5— Qazan Davlat Univiristitьnьŋ qortqostar menən keraş bujьnsa Əntomologejə bylegenə siklənməgən handa (10 dan 50gə tiklem keşe) alьna.

Alьv şartь qəqattə juqarь uqьv jorttarь həm eşsələr fakultittarь (Rabfaktar) esen qujьlqansa: kurьs jəki tixnikum beterəvse başqort, tatar həm vaq millətter eşsələr, kalxuzsьlar həm 50 pratsint qatьnqьđđar bulьrqa tejeşle.

Betə dukaminttar ankita menən oşo jьldьŋ 5 nse yktəberenə tiklem Başqortostan jer eştere xalq kamisarlьqьna 27 nse bylməgə tapşьrьlьrqa tejeşle.

Betə Sajuz Berləşməheneŋ Başqortostan Bylegeneŋ Idarə itevsehe:

XALIDЬF

* * *

27 nse sintəber kiske saqət 6 la kult paxuttьŋ Qala ştabь saqьrьla.

Ken tərtibe:

1. Nađanlьqtь beterev həm kul paxuttьŋ siratta torqan burьstarь.
2. Kult paxut Qala ştabьnьŋ eş jomqaqtarь həm kiləsəktəge eş pirspiktivalarь.
3. Terlelər.

Qala ştabьna yđegeđđən məxsus vəkilegeđđe bylegeđ. Bildələngən vəkil 27 nse sintəber Ştap ultьrьşьna kilergə tejeş. Ultьrьş Qala səvite jortonda 2 nse bylmələ bulasaq.

Bylengən iptəşteŋ familjəhьn ştapqa belderergə.

Qala eştabь nacalnige: jađьvsьhь.

Juqalttьm.

Min „Başqortostan" gəzitendə eşləvse. Zeja Isxaqьf. 19870 numirlь kamsamulbiletem juqalttьm.

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 tan başlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

Begen kina-pissa

„QATЬN"

6 bylemdə

ANUNЬS: „es parada"

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 başlana.

Begen, ikranda xudazstьvalь filma.

ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural" kinahьnda bilitle kenden saqət 12 nən 5 kə tiklem „Gurьn" kinahь binahьnda hatьla. Ə kis menən saqət 5 tən fatagьrafejə la hatьla.

ktaƅet „Vaaaakahь" tipagrafejahe. Başglatlit vakile №16

BӨTӘ DONJA PRALITARЬ BEREGEGEĐ!

28 SINTӘBER 1931 JЬL № 212 (513)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAR ӨLKӘ KӘMITӘTE, B.Y.B.K. HӘM BAŞPRAFSӘVIT URGЬLЬ

KӨNDӘLEK GӘZIT

ӘDRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 8

TILIFUN NUMIRDARЬ:

Ridaktьr . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . 2—83
Satsejalizemsa jer eşlәv bylege . . . . 5—02
Iqlandar hәm aleşma . . . . . 5—72
Kantura . . . . . 1—11
Tөngө ridaksejә . . . . . 1—15

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

KӨĐGӨ SӘSEV FRUNTЬNDA

HUNQЬ 5 KӨNLӨKTӨ ӨĐӨKLӨKTӨ QAPLARQA KӨĐGӨ SӘSEV PLANЬNЬŊ YTӘLEŞE

KALXUZDARĐA	BӨTӘ TARMAQTA
68,2 pr.	86,5 pr.

1—YKTӘBERGӘSӘ QALQAN 13,5 PR. ARTЬQЬ MENӘN YTӘLERGӘ TEJEŞ

IP. BЬJKIN TELMӘREN KӨSLӨ QЬĐЬL ABUZDAR TULQЬNЬ MENӘN QARŞЬLARQA!

IGENEN XӨKYMӘTKӘ TAPŞЬRЬVSЬ HӘR BER KALXUZSЬ, JAŊQЬĐAQ, JARLЬ URTA XӘLLE UL IGENDE YĐE ӨSӨN SATSEJALIZEM TӨĐӨLӨŞӨ ӨSӨN BIREVEN AŊLARQA TEJEŞ.

IGEN ӨSӨN KӨRӘŞ-BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTEREJӘLӘŞTEREV TIMPЬ ӨSӨN KӨRӘŞ

VKP(в) Өlkә Kәmitәte mәs'yl sikritarь ip. Bьjkindьŋ Bәlәbәj şәhәre hәm tөbәk pateljәaktifьnda hejlәgәn daklatьnan

(Bik qьsqartьp alьna)

—15—nse sintәbergә Başqortostanda igen әđerlәv planь—14 pr. qa qьna, besәn әđerlәv—6 pr. qa qьna ytәlde. Kilasәktәlә beđ oşo timp menәn eşlәhәk,—igen әđerlәv planьn jemerәsәkbeđ. Ә, bьl jemerev 5 jьllьqtьŋ 3—nse xәl itkes jьlьnьŋ bildәle ucaskalarь planьnda jemerev' tigәn hyđ.

АŞЬQЬS HЬNЬLЬŞ KӘRӘK. Өlkә Kәmitәt bojorahь tiligraf aşa Kaganuvic, Pastişuf iptәştәr jәđәndә Yđәk Kemitәt hәm „Pravda„ gәzitenә beđđeŋ әđәklәktәrđәn signal birevse urьndar da his kisekmәђtәn hьnьlьş tuđьrьlasaqьn ьşandьrđь.

Başqortostandьŋ igen әđerlәvdә bьndaj avьr xәldә bulьvьnьŋ sәbәbe nәmәlә?

Tөp sәbәptәrđәn berehe, „Pravda„ gәzite kyrhәtkәnsә, ajьrьm tөbәk, kalxuz hәm avьldarđa plandьŋ rejal bulьvь turahьnda diskussejәnьŋ dәvam itelevenda Beđ—Өlkә Kәmitәt—eşse hәm kalxuzsьlar massahьn igen ӨSӨN kөrәşkә jetәrlek dәrәzәlә maalizavajt itmәnek, beđ bөtә mөmkinlektәrđe qullanmanьq. 1—nse yktәbergә plandь 60 pr. qa tultьrьv julьnda hьnьlьş jahar ӨSӨN kalxuzsь massahьn hәm ular menәn bergә ajьrьm xuzalьqtarqa ьşanьsьq menәn tә'ђir jaharlьq itep bөtә partejә hәm kamsamul ojoşmalarьn fajđalanmanьq.

Eşselәrđeŋ ber өlөşө biş jьllьq ӨSӨN nasar kөrәşmәjđәr, ajьrьm kalxuzsь hәm kalxuzdar ulardan partejәnьŋ nәmә kөtkәnen jaqşь aŋlaqandar.

Uļar sәsev, urazaj jьjnav hәm igen ӨSӨN jaqşь kөrәştelәr.

Şulajđa kalxuzdarđьŋ kypselek өlөşө „10 jьlda kapital ildәren qьvьp jetep hәm uđьp kitergә„ tigәn luzьngьnь,„Ikmәk ӨSӨN kөrәş—satsejalizem ӨSӨN kөrәş„ bulьvьn yđlәşterep betmәgәndәr әle.

Beđ, hәr ber eşse, hәr ber kalxuzsьnь qajđa qьna bulmahьn, qajđa qьna eşlәmәhen yđeneŋ hәr ađьmьn oşo kөrәş menәn bәjlәrlek itep mabilizavajt itә almanьq.

Satsejalizem jeŋә. Bьl jeŋevgә ьşanьv tik kammunistarđa qьna tygel, bөtә massala bulьrqa tejeş. Beđđeŋ eşlәjәsәk eşebeđđe massa aŋlamaha beđ yđe beđ genә ber nәmәlә eşlәj almajbьđ. Beđ massa qatnaşьnan başqa igen әđerlәv planьn da tultьra almajbьđ.

Beđ jeŋevgә nisek ьşanhaq—massala şulaj ьşanqan bulьrqa tejeş.

Beđđә plandьŋ rejallьqь turahьnda diskussejә bara, igen әđerlәv planьn ytkәrevgә unajhьđlьq kiltergәn jamqьr turahьnda hejlәnәlәr. Ә, bit Kyznitstruj, Magnitstruj jamqьrđa qьna tygel, 40 gradьslь hьvьqta tөđөldelәr. Jamqьr vaqьtta la eşselәrđe tә'min itergә kәrәk. Hyđ una şul, bөtә kөstә qujьlьp, jamqьrđa la jeŋev turahьnda bara. Jamqьrlь vaqьtta la jeŋergә kәrәk.

Hәr ber kalxuzsь, hәr ber jarlь, urta xәlle ajьrьm xuzalьqigenen xөkymәtkә bireve menәn yđe ӨSӨN, satsejalizem tөđөlөşө ӨSӨN birә ikәnen aŋlarqa tejeş.

KULAK TURAHЬNDA.

Xәđer kulak turahьnda. Kulak tuqmalqan. Lәkin jetәrlek tuqmalmaqan. Uqa juqaltahь nәmә juq, ul yđ rylenen ujnalqanьn da, jьrlahь jьrьnьŋ jьrlanqanьn dә, yđ ььjnьŋьŋ betevgә barьvьn da belә.

Kulak xәđer yđenә fajđa kiltәrә almaj. Lәkin ul sәjnәj, ul ys ala hәm artta qalqan ajьrьm massa tәrkemdәrenә, bigrәk tә qatьn-qьđđarqa, tә'ђir itergә mataşa. Kyp urьnda kulaktьŋ bьl eşenә mөmkinlek tabьla la.

Beđ kulakqa qьђьmdь kөsәjtergә tejeşbeđ. Bьl qьђьm şulaj kөsәjtelergә tejeş ki, beđđeŋ kulakqa qarьşь bulqan kөrәşebeđ—bөtә kalxuzsьlar hәm jaŋqьđaq jarlь, urta xәlle massanьŋ kulakqa qarьşь kөrәşe bulhьn, bьđьŋ menәn beđ kulaktьŋ bөtә tә'ђir jahaj torqan mөmkinlegen qьrqьrqa tejeşbeđ.

Beđ pralitarejat diktaturahь aşa kulakqa qatь udar birevebeđ menәn ber yk vaqьtta hәr ber kalxuzdьŋ aldьna şul mәs'әlәne qujьrqa tejeşbeđ ki, ulardьŋ hәr ber artьq bot igene xөkymәtkә tapşьrьlhьn.

Beđđә bajtaq iptәştәr samaabәzәtelstьva turahьndaqь mәs,-әlә menәn kalxuzsьlarqa barьrqa qurьqalar. Bьnan ber ađna qьna alda Byzdәk rajkumь sikritarь bьl mәs'әlә menәn kalxuzsьlarqa barmavь turahьnda asьq әjtte. Ә, bьnь eşlәrgә kәrәk.

Kyp iptәştәr, beđđeŋ kalxuzdarđьŋ әle jәş bulьvьn, kalxuzsьnьŋ әle kammunis bulmaqanьn, uqa aŋlatьrqa kәrәklegьn, qьjьnlьqtarđь jeŋergә kәrәk bulьvьn iђәpkә almaqandar.

Ajьrьm vaqiqәlәrđә avьl sәvittәre teşәnderev—aŋlatьvđь avьrqa hanap, administratsejә julь menәn genә eş itergә bulqandar. Heđemtәlә pirigip jabaqandar. Ber urьnda qьđьl abuzdь kazjunnьj rәveştә prikaz julь menәn tөđөgәndәr. Keşelәrđe tөn menәn ujatqandar. Ә, ular jәk hajьn nej bara 2—4 bot qьna igen alьp barqandar. Ikense ber urьnda 1 nse avqьsqa qarata qьđьl abuzdь rasklatka julь menәn ojoştorop, unda kulaktarđь la qatnaştьrqandar.

Bilarәt tөbәgendә 13 jьllьq prajьzvudstьva stazь bulqan ber eşsegә qatь zadanejә birgәndәr. Tapurin tөbәgendә 30 bot igen buqqan ber jarlь xuzalьqqa 40 botloq qatь zadanejә hal qandar.

Bildәle, bьlar bөtәhelә kulak fajđahьna qьna eşlәngәn bulьp sьqa, bьlar bөtәhe lә partejә qararđarьn bođovqa alьp baralar.

Aldьnqь kalxuzdar artta qьlarđь hәjrәrgә tejeştәr

Beđđeŋ avьldarđa satsejalizem jarьşь qujьlьşь nasar. Beđ sәsev kampanejәhe tәzribәlәren fajđalanmajbьđ. Igen әđerlәv kampanejәhьn jaqşь ytkәrgәn, jәki unь xәđer tamamlaqan kalxuzdar, yđđәreneŋ brigadalarьn artta barьvsь nasar kalxuzdarqa jeŋәrergә tejeştәr.

—Beđ igen birәbeđ. Beđ zavьttar halьrqa jardam itәbeđ. Heđ đә eşse sьjnfь menәn bergә, beđđeŋ menәn bergә, traktьr ӨSӨN, kambajьn ӨSӨN, jaŋь tormoş ӨSӨN, satsejalizem ӨSӨN kөrәşergә tejeşheđ!

Aldьnqь kalxuzdar arttaqь kalxuzdar aldьnda mәs'әlәne şulaj qujьrqa tejeştәr.

Bьl beđđә qәmәlgә atqarьlmaqan әle.

Beđđә әle igen әđerlәvgә kamsamul әlegәsә mabilizavajt itelmәgәn. Ә, beđđә bit şundaj kampanejәlәr buldь ki, unda kamsamul kripь artьnan kirpь aldь.

Igen әđerlәvđә beđ qatьn—qьđđarđь tartmajbьđ tejerlek. Ә, kulak ular arahьnda başqalarqa qaraqanda la kyberәk eşlәj.

Plan rejallьqь turahьnda qь diskussejәne bөtөrөrgә

Igen әđerlәv eşendә osoralqan siktәn tьş nasar xәldәr, Өlkә Kәmitәten kyp kenә partejә jazahьn qullanьrqa mәzbyr itte.

Plandьŋ rejallьqь turahьnda diskussejә alьp barьv ӨSӨN өlkә kәmitәteneŋ maxsys qararь menәn Yrge Qьjqь rajkumь sikritarь hәm tөbәk başqarma raise urьndarьnan alьndь. Igen әđerlәv eşe menәn jetәkselekte tә'min itmәgәn ӨSӨN jete tөbәkkә Bilaqataj, Mәsetle, Dьvan, Zejansura, Mьraq, Baqalь, Prejyt qa vьjgьvar birelde.

Igen әđerlәv eşe menәn jomoşaq julbaşsьlьq itkәn ӨSӨN Yrge Qьjqь MTS hьnьŋ diriktьrь eştan alьndь.

Bөtә tөbәktәrgә, kilәsәktә lә igen әđerlәv planьn ytәmәvselәrgә qatь partejә jazahьna ьlьqtьrьlasaqь beldereldә.

Beđgә diskussejә kәrәkmәj, igen kәrәk.

* * *

Kalxuzdarđa kyp, bik kyp eştәr tora. Beđđeŋ kalxuzdar jaştar, hәm mәdәni jaqtanda arttalar. Şuqa kyrә lә beđđeŋ kalxuzdarđa eske mәs'әlәlәr đә urta hәm tybәn Valga, şulaj uq Tөnjaq Kalkaz kalxuzdarь menәn saqьştьrqan vaqьtta beđ artta torabьđ.

Xeđmәt ojoştorov, sdilşinanь ytkәrev mәs'әlәlәre tulьhь menәn xәl itelmәgәndәr. Sdilşina beđđә bik nasar xәldә tora. Beđ sdilşinanь tormoşqa tulь ytkәrә almanьq. Kalxuzdarđan sitkә kitep eşlәvđәlә tejeşensә ojoştora alqanьbьđ juq.

ASQAR—26-IX.

ӨFӨ „BAŞQORTOSTAN“ IDARAHЬNA

PLAN, SRUGЬNAN ALDA—ARTTЬRЬP YTӘLDE

BYLӘKLӘVBE TALAP ITӘBEB

(Tiligraf aşa)

ӘBJӘLIL tөbәge, 1,429 sintnirlьq igen әđerlәv planьnьŋ bojđaj өlөşөn (1,414,09 sintnir) SRUGЬNAN ALDA, ARTTЬRЬP YTӘNE. Byləklәvđe talap itәbeđ:

Partejә tөbәk kәmitәte sikritarь: SӨBXANQULЬF.
Tөbәk kalxuzsajuzь: KARMANЬF
„BERLEK“ KALXUZЬ RӘISE: ZӘJNULLIN

„BERLEK“ KALXUZЬ BYLӘKLӘNӘSӘK

QADMAŞ avьlь „Berlek“ kalxuzьn byləklәv turahьndaqь Yrđәge tiligramma Başkapxlipsajuz menәn kileşterelde. Kalxuz byləklәnergә bulьndь. Әbjәlil tөbәk kalxuzsajuzь hәm „Berlek“ kalxuzь aşьqьs rәveştә, Başkapxlipsajuz ergәhendәge byləklәv ştaьь өђtәmә matirejaldar jьbәrergә tejeştәr.

„BAŞQORTOSTAN“ IDARAHЬ.

80,000 botlo qьđьl abuz

QARAR HYĐĐӘ GENӘ QALMAHЬN BALŞEVIKTARSA EŞ KYRHӘTEGEB.

ZEJANSURA KALXUZDARЬ HYĐ HEĐGӘ BIRELӘ

MЬRAQ. Kalxuz rәistәre menәn kapiratsejә vәkildәreneŋ berlәşkәn tөbәk kәŋәşmәhe ytkәrelde. Kәŋәşmә Başqortostandь indystrejәlәşterev isemenә bөtә tarmaq bujьnsa qьrqa kөrәş barqanda tөbәktә igen әđerlәv maja tuplav hәm başqa kampanejәlarđь өđөklektorovьn qәlev itelmәblek eş tip taba. Urazaj hәm kalliktiflәşev kenәnә bөtә kampanejә burьstarьn 100 pr. tь menәn tultьrьvqa qarar itte. 27—28 nse sintәberđәrđan đә qalmaj, 80,000 botlo qьđьl abuzdar ojoştoroqa. Qьđьl abuzdar hәr xuzalьqtan 100 pottan sьqьp 30 ь av 100 dan 200 botqa saqlь 60 xuzalьqtan 200 bottan juqarь 80 ьlavđan ojoştorolorqa tejeş. Hәr qьđьl abuzdьŋ 20 jәgәn Başqortostandь indystrejәlәşterev isemenә birergә hәr 3 jorttan ber eşsene sanaqatka jebәrergә. Zejansura tөbәge kalxuzdarь tiŋlәşәrgә saqьrьldь. Ulardan javap kөtәbeđ.

KӘŊӘŞMӘ PRIZIDEJUMЬ.

Yđ isemdәren aqlaj almavsьlarqa xurlьq

QЬRQЬĐ MEJӘKӘ tөbәgeneŋ diktәlәgәn aldьnqь kalxuzdarь jьllьq igen planьn arttьrьp ytәp byləklәndelәr.

Lәkin „Luc“ „Mulьtьj“ „Balşevik „kalxuzdarь igen әđerlәvđe 7—20 pr. qa qьna ytәp xurlьqlь rәveştә qojroqta hөrәlәlәr, Bьl kalxuzdar yđ isemdәren aqlaj almaj. Ularđa udasьlьq, jarьş juq. Şular heđemtәhendә Mulьtьj iseme kalxuzdan alьnьp, prasidәtele urьnьnan sьqarьldь.

ABDRAZAQЬF.

Kulaktь qьđqanьvsьlar ojahьnda

ILSEQOL sәvite (Qьrqьđ Mejәkә) igen planьn nej barь 6,5 pr. qa tultьrqan. Başqa sәvittar 80—90 pr. qa ytәnelәr, qajhь berđәre plandь arttьrьp tultьrđь. Şul vaqьt Ilseqol sәvite qojroqta hejrәlә. Qapsaq, Әskәr, Әvryz sәvittәre lә plandь 8—10,5 pr. qa qьna tultьrđьlar. Bьlarđa kampanejә tirәhenә jәmәqәtselek fekere tuplanmaqan, kulaktь qanat ađtьna alalar.

Kulakka jomoşaq kyŋelle bulьp xөkymәt hәm partejә qararđarьn bođovsolarqa qьrqa hyđ әjtelergә tejeş.

MINLEJBAJ

HANDAR HӘJLӘJĐӘR

DӘJӘM QӘSKӘREJ SBUR VAQЬTЬNDA HUQЬŞSAN ӘĐERLEK HӘM PARTEJӘ JALPЬ EŞENEN JAQŞЬ QUJЬLЬVЬ HӨĐӨMTӘHENDӘ DUR QЬNA UNЬŞTARQA IRESELDE.

SATSEJALIZEM JARЬŞЬ HӘM UDARSЬLЬQQA: URTA BAŞLЬQ SASTAF 77,1; KESEK KAMANDIRDAR SASTAFЬ 78,2, QЬĐЬL ӘRMEJESTӘR SASTAFЬ 29,8 PR. QA ЬLЬTQЬRЬLDЬ.

7944 HUMLЬQ „5 JЬLLЬQTЬ 4 JЬLDA“ ZAJЬMЬ TARATЬLDЬ. 3 AJDAN 6 AJQA TIKLEM 3183 DANA TӨRLӨ ISEMDӘGE GӘZITTӘRGӘ PADPISKA JЬJNALDЬ.

BAŞQORTOSTAN JANЬ TӨĐӨLӨŞӨNӘ PIRIMINNIK QЬĐЬL ӘRMEJESTӘRĐEN 1325 EŞSE JЬJNALDЬ.

BЬL HANDAR PULЬKTAQЬ DUR UNЬŞTARĐЬ KYRHӘTӘLӘR. LӘKIN ULAR MENӘN QENӘ QӘNIQӘTLӘNEP QALЬRQA JARAMAJ, BIQERӘKTӘ JANЬ TӨĐӨLPŞKӘ EŞSELӘR JЬJNAV EŞENӘ NЬQ IQTIBAR ITERĐӘ PULЬKTЬŊ PARTEJӘ AQZALARЬ JЬJЬLЬŞЬNDA SBUR HUNЬNA JANЬ TӨĐӨLӨŞKӘ 3000 EŞSE QUL BIRERGӘ TIGӘN QARARЬN TULЬHЬ MENӘN BOJOMQA ATQARЬRQA.

Bөtә aktif igen ӨSӨN kөrәşә.

Aldьnqь kalxuzdar sәvittәr byksir ojoştoralar.

VKP(в) Өlkә Kәmitәteneŋ 19 nsь sintәber qararь mejәkә partejә tөbәk kәmitәte bojorahьnda tiķşerelde. Bojora igen planьn vaqьtьna tultьrьvđь tә'min iteo ӨSӨN partejә aktiftarьnan 45, prafsajuzdan 20 kamsamuldan 15 q tьn—qьđđardan 12 keşene urьndarqь taratte.

Bьl aktiftar hәr avьl sәvitenә ikeşәr өsәr tura kilә.

Igen әđerlәv hәm başqa kampanejәlarđь sәlşevittarsa ytәp sьqqan (Bidnak) kalxuzsьnьŋ aldьnqь aqzalarьnan 30 keşetek brigada tөđөldө Bьndaj brigadalar aldьnqь sәvittәrđeŋ bөtәhendәlә tөđөlep artta barьvsь larđa igen әđerlәvđe ojoştorov ӨSӨN jebәreldelәr.

jarlь, urta xәllelәrgә „hullьq“ ә Kulaktar tьnьs qalalar...

ARQAJAŞ tөbәge kalxuzdarь 20 nse sintәbergә jьllьq igen, әđerlәv planьn 11,2 pr. ytәnelәr. Jaŋqьđaqtar 20,5 pr qa tultьrđьlar. Bьl han igen әđerlәvđә kalxuzdarđьŋ әle bulha jul başlap, ojoştorovsь bulьp bara almavđarьn kyrhәtә. Dәjәm alqanda tөbәk plandь nej barь 13,3 pr. qa ytәgәn.

Kulaktarqa qьђьm juq. Ulardan 514 sintnir igen alьnqan, ular ьђtendә hamanda 2000 dan artьq burьs tora. Ytkәn 5 kөnlektә kulaktarđan ber kilagram đa igen alьnmaqan. Garьnь sburь nejbarь 6,76 pr. qa ytәlgәn.

Kulaktarđьŋ qatь zadanejәlarđь tultьrьv sruktarь kyptәn sьqtь. Lәkin, tultьrьlmanь, avьl sәvittәre jarlь, urta xәlelerđe qьђьvqa tiklem barьp jethәlәr đә kulaktarđь „onotalar.“ Tөbәk ojoşmalarь bьl kyreneşkә qarьşь qьrqa kөrәş asьrqa tejeştәr,

Ә. SAFIN

SӘSEVĐE INDE LӘ HUĐЬP BULMAJ

Plan oşo biş kөn esendә tultьrьlьrqa tejeş!

13,5 pr. tь qaplarqa

Kөđgө sәsev planь 20 sintәbergә 86,5 pratsintqa ytәlde Bөrө, Bәlәbәj, Jьlajьr, Bөrjәn. Avьrqazь, Baltas, Bajqь, Arxangil, Өfө hәm başqa 3—4 tөbәttәr plandarьn tultьrьp hәm arttьrьp ytәnelәr. Lәkin bьl kөngә beđ kөđgө sәsev planьn hyđ әjterlek urьn da qaldьrmaj tultьrьp ytәrgә tejeş inek. Sөnki, sәsev srugь 1 nse sintәber da yk sьqtь, ә tejeşle hьnьlьş juq. 1 nse sintәbergә plan 68,6 pr. qa ytәlgәn bulha. jegerme kөndәr ytep kithә lә nejbarь 17,9 pr. qьna ytә aldьq. Bьl tөbәk hajьn 1 pr. ta yђeş juq, tigәn hyđ.

Kyp tөbәktәr mөhim kampanejalarđa tьvqan өđөklektәrđәn yđđәren aqlav ӨSӨN kөndәrđeŋ „nasar“ bulьvьn kyrhәtep mataşalar. Bьl „sәbәp“ ularđь aqlanьv xoquqьn birmәhә, kөđgө sәsev eşendә bigerәk tә. Sөnki kөđgө, sәsev jamqьr, jeveş bulьvqa qarap tuqьrtьla torqan eş tygel. Bьnda qәjep tөbәk, tybәn kalxuz, sәvit ojoşmalarьnьŋ yđđәre өђtәndә. Ular kampaneja tirәhenә eşsәnderđeŋ aktiflьqьn tuplamanьlar, kulakka qatqьj hөzym barmanь. Qonşaq, Zejansura, Mьraq, Qьjqь, Usalь, Bajmaq, Mәlәver tөbәktәre plandь nej barь 45—55 pr. arahьnda qьna ytәnelәr. Bьl tөbәktәrđә kalxuzdar đa yђ plandarьn atqarьp sьqqandarь juq, jaŋqьđaqtar bigerәk tә qьjroqta hejrәlәlәr. Kalxuzdarđa xeđmәt dөrөђ ojoştorolmaqan, sdilşinә farmaj ytkәrelә. Ajьrьvsa Qьjqь, Qonşaq, Mәlәves tөbәktәrendә kalxuzsьlarđьŋ xeđmәte saqәtlәp qujьlьp nurmь tulha, tulmaha la saqәt ytev menәn eşte taşlap qujalar,

Şulaj uq safxuzdarđa la eş qәniqәtlәnerlek tygel. Xajbulla tөbәge safxuzь eşse kөstәren әle bulha dөrөђ urьnlaştьra almaj. Eşselәrđeŋ tormoş şarttarь jaqşьrtьlmaqan. Bьl xәl başqa safxuzdarđa la hiđelә. Şuqa kyrә kөđgө sәsev, tuŋqa hөrөv tarmaqьnda eşlәvselәr „kөnuđqan! tikenә qarap nurmanь tutrmajđar nasar eşlәjđәr jә'bul maha bөtөnlәj taşlap qujalar.

Bьndaj xәl inde lә tyđep tororqa jul qujmaj. Sөnki, kөđgө sәsev srugьn arь huđarqa mөmkin tygel, oşo kөndәrđәn ythә kөđgө sәsevđeŋ đur әhәmejәte juqala... Şanьŋ ӨSӨN xәđerđәn bөtә mөmkinlektәrđe fajđalanьp plandь tultьrьrqa,

20—SINTӘBERGӘ

KALXUZ HӘM JAŊQЬĐAQTARĐA KӨĐGӨ SӘSEV SVUDKAHЬ

Qonşaq	45,7
Arqajaş	70,8
Bilaqataj	70,1
Mәsetle	70,1
Qьjqь	59,2
Dьvan	100,0
Usalь	54,4
Әbjәlil	60,7
Bilarәt	56,9
Bajmaq	46,4
Xajbulla	53,9
Bөrjәn	102,0
Jьlajьr	123,1
Zejansura	47,2
Mьraq	55,9
Tur	76,0
Maqar	78,5
K—Usul	86,4
Mәnәvez	52,0
Qaraqoş	75,8
Stәrletamaq	99,6
Avьrqazь	10,88
Baqalь	100,0
Saqmaqoş	95,1
Byzdәk	97,1
Tujmazь	89,7
Da vlәkәn	77,1
Bәlәbәj	117,0
Bişbylәk	81,4
Perejut	75,6
Q. Mejәkә	70,5
Dyrt—ojle	89,6
Krasna—Kam	95,2
Jaŋь avьl	98,7
Qaltas	100,9
Boraj	78,9
Baltas	102,5
Asqьn	65,8
Bajqь	101,7
Mişkә	87,0
Bөrө	29,7
Tapurin	86,2
Şişmә	92,7
Qьrmьђqalь	95,0
Arxangil	101
Nuriman	80,7
Blagavişşin	94,3
Өfө	100,6
BӨTӘHE	86,2

IP. BЬJKIN TELMӘREN PRAKTIK EŞKӘ ATQARЬQЬĐ

(Başkalxuzsajuz qararь)

Өlkә Kәmitәttьŋ javaplь sikritarь iptәş BЬJKINDЬŊ tiđ arala igen әđerlәv planьnьŋ tultьrьv, arttьrьp tultьrьv turahьnda qь telemәre („Kr. Başkirejә“ 26/IX,№207; „Başqortostan“dьŋ begengө hanь tirәhenә kiŋ jalpь kalxuzsьlar, kalxuzsь qatьnqьđ, hәm jәştәrđeŋ aktiflьqtarьn ojoştorovđь bөtә Rajkalxuzsajuz, kalxuz hәm urьndarđa kalxuz hьđьqь bujьnsa eşlәvse eşselәrgә quşьrqa.

Avьl kәnfirinsejәlәre uđqarьp unda iptәş BЬJKIN dьŋ telmәrenәjrәnep, javap urьnьnda kөslө qьđьl abuzdar ojoştororqa, igen әđerlәv planьn tultьrqan kalxuzdarđan igen әđerlәvđә sәjәsi sьnqqan, yđen kyrhәtә alqan kalxuzsьlarđь artta qalqan kalxuzdar, tөbәktәr өђtәnәn jәmәqәtselek buksirьn ojoştororqa jebәrergә.

Başkalxuzsajuz HUGINЬF

BESӘN ӘĐERLӘV PLANЬN TULTЬRЬRQA

BESӘN ӘĐERLӘV QURQЬNЬS AĐTЬNDA

TӨBӘKTӘR BAŞ-BAŞTAQLЬQ ITӘӘLӘR.

Ridaksejә satrudninь menәn әŋgәmә jahaqanda, „Sajuzprumkarm“ dьŋ Başqortostan kanturahь upravlejuşşeje iptәş Әltimerej, tөbәktәrđә besәn әđerlәv planьnьŋ bik nasar xәldә torovьn beldәrđe. BILAQATAJ, BӨRJӘN hәm şulaj uq başqa tөbәktәr Başsavnarkum tarafьnan 26 nse avqьsta birelgәn ikense qat besәn planьn 9 nsь sintәbergә tiklem kalxuzdarqa, avьldarqa jetkerelmәgәn. Urqәlej avьl sәvite (Bilaqataj) besәn әđerlәv punkьttarьn 5 kilamitьr jerđә genә bulha la 9 nse sintәbergә barь 2 sintnir qьna besәn tapşьrqan.

Nuriman tөbәgendә besәn sasьv bik kypkә tultьrьlmaqan, Ә, şul uq vaqьtta Aşinqa „ural өlkәhe“ 433 humlьq noin hatьla, tөbәk Başqarma rөxsәte menәn Ural pazar kamandahьna besәn sьqarьla.

Bajmaq tөbәk Başqarmahь ej jyl ajьnda uq xalqtьŋ yđ malь ӨSӨN qәlev itmәђlek đur nurma qujqan. At hәm hьjьr başьna ikeşәr jarьm tunna ađьq bildәlәgәn dә, mәs'әlәne: Beđđә artьq besәn juq, yđebeđgә jetmәj tip quja, Bajmaq tөbkәmeneŋ (tөbәk kәmitәt) „sәjәsәte„ yđ vaqьtьnda razablacajt itelde. Tөbәk Başqarma kәmitәtenә Өlkә kәmitәt hәm Savnarkum hьđьqь bujьnsa besәn әđerlәv planьn vaqьtьnda tulьhь menәn ytәv turahьnda diriktiva birelde. Lәkin tөbәkәm haman әle yđeneŋ 25 nse avqьstaqь qararь menәn tybәngә, uŋьş jьjnav, ikmәәk taşьv betmәj torop besәn әđerlәv mnәn bulьşmaђqa quşa.

Bajmaq sәnaqәtendә 5 meŋ tunna besәn kәrәklegen, unь Bajmaq yđe tә'min itergә tejeşlegeŋ belә torop besәn kampanejәhьn eđә.

Dәvlәkәn Rajkalxuzsajuzь, hisber kemdәn horamaђtan, xөkymәt besәn әđerlәve ђbәbenә „Stalin“isemendәge avьl xuzalьqь artile-menәn 100 sintir besәngә dugbvьr tөđөj. Kusprum sajuz rәise Zәjnullin asьqtan asьq besәnde xөkymәtkә birevgә qarьşь agitatsejә alьp bara.

Ә, Qьrmьђqalь tөbәk Başqarmahь Besәn әđerlәv menәn bulaşmaђqa tip bojoroq birә,

Blagavişşin tөbәgendә taqьla ber xaraktirlь kyreneş.

Besәn әđerlәv kampanejәhьnьŋ barьşь turahьnda tөbәk başqarma rәiseneŋ đaklat tьŋ'avьn horaqas, Beđđeŋ prejzdejum ikmәk әđerlәv kampanejәhь bujьnsa qьna tөđөlgәn, bөtә daklatarđь la tьŋlap bөtmәђheŋ, tip javap birgәn,

Kilәsәktә, besәn әđerlәv kampanejәhьna bьndaj qaraş dәvam itergә tejeş tygel tip Әltimiref iptәş hyđen bөtөrә.

Besәn әđerlәv planьn өđөvse tөbәktәrgә (ular xәđer ađqәndәr đә inde) tejeşle sara kyrelergә bьl jaqьna la prakaratura ojoşmalarь besәn kampanejәhьnьŋ bьlьşь өђtәnәn nьq kyđәtselek itergә tejeştәr,

Besәn әđerlәv planь barь 11,4%qa ytәlde.

Besәn әđerlәv planьnьŋ tultьrьlьvь jenәjәt rәveştә әkeren timp menәn bara. Başqortostanqa birelgәn 120 meŋ tunna dәjәm zadanejә 20 nse sintәbergә nej barь 13,780 tunnaqa, jәki 11,4 pr. qaqьna tultьrьldь.

Şul uq vaqьtta, Şişmә yđenә birelgәn plandь 83,1 pr. qa, Qonşaq 43,4 pr. qa, Byzdәk 35,7 pr. qa, Arqajaş 34,6 pr. qa, Mişkә 39.6 pr. qa ytәp alda baralar. Bilaqataj, Dьvan-Mәsetle, Mьraq, Bişbylәk tөbәktәre un pratsint esendә hejrәlә.

Ә, Bөrjәn. Jьlajьr, K. usol tөbәktәre ikeşәr meŋ tunnanan artьq besәn әđerlәrgә tejeştәr ane, ular ber genә kilagram da әđerlәmәgәndәr.

ARQAJAŞTA BESӘN ӘĐERLӘV QOJROQTA HӘJRӘLӘ

ARQAJAŞ tөbәgendә besәn әđerlәv planь 14,000 sintnir bulьp 20 nse sintәbergә 4858 sintnir (34 pr.) qьna ytәlgәn. Hatlam planь 47, pr. tan uđa almaqan.

HƏR IKE JAQTЬŊ MƏS'YLEJƏTEN KƏSƏJTERGƏ

KALDUGЬVR YTƏLEŞEN TIKŞEREVĐE ВƏGENGƏ KƏN TALAВЬNA ВOJHONDOROROQA KƏRƏK

Xuzalьq, prafsajuz ham eşselar sinfь ka'dugьvurđьŋ məhim eş tarmaqьna ŋajlangan, eşten han jaqьn arttьrьv, sьjfatьn kytərev julьnda xeđmat itkən sьləktəren tikşergəndə hər ike jaqtьŋ mas'yl вulьvьn kyđ uŋnda totarqa tejeştər.

Planь eşte, plan вujьnsa alьp вarьrqa

Prafsajuz yđək savite kyrgəđməhe вujьnsa Kal dugьvurđь tikşerev kampanejahь avqьs ajь esendə timpqa kytərelergə sintəвer urtalarьnda təmam udqarьlьp вetərəlgən вulьrqa tejeşіne. Ə, Başqortostanda вьqa əđerlek eşe 1-nse sintəвerđə (Apkum ergehendə вulqan kəŋəşmənən іђaplagandə) вaşlana Başprafsəvitteŋ massavaj sіktorь planь вujьnsa, 10—nsь sintəвergə qalala вulqan вetə pridperejətejələrđə Kal dugьvurđьŋ ytəleşen tik—şerev esen вrigadalar ojoştororqa tejelə. (Təvaktarđa вьl sruktanda huŋ tip aŋlarqa вula).

Ləkin jeвərelasək вrigadalar esen instruktif kəŋəşmə 9 nsь sintəвergə вildələngən 'вulha la ul udqarьlmaj. Dərəђ quldə вulqan məqlymat вujьnsa qaj hь вer ajьrьm pridperejətejələrđən: tipagerafьjə, hьvsьlar, taqta jarьv zavьttarьnda вrigadalar ojoştorolqan. Ular əđ genə вulhala вьl julda prak tik eş alьp вaralar." Ləkin Вьl sajəsi xuzalьq əhəmejəte вulqan kampanejanь udqarьv" đa kyrelgən saralar his qəniqətlənerlek tygel.

Kal dugьvurđь massavaj rəveştə tikşerev eşenə əle вeđđə nьqlap kereşlgəne juq.

Вer genə sіx, pridprijatejə, вer genə eşselər kluвь, park kyltura həm jal itev urьndarьn da Kaldugьvurđь tikşerev kampanjahьn uŋьşlь udqarьv həm unьŋ əhəmejəte turahьnda jađьlqan вer genə luzuŋqa la kyrmehheŋ. Həm şulaj uq вьl məhim kampaneja zavьt gazittəre (ваћma) həm stinə gəzittərendə nьqlap jaqtьrtьlmaj. Kam—panjaqa qarata pastanufklar qujьv, agit massavaj eştərđe kəsəjtev eşe təngələndə вer nəmə eşlanmaj.

Вьl məhim eşte вaşqarьvđa вulqan jynheđlek tyвendəge ojoşmalarđa вulqan kevek Başprafsavitteŋ yđ appaгattьnda eşləve qajhь вeravđər tarafьnanda kyđqə вərelə. Ular məhim kampanjaqa narьq вirmajđər. Eşkə halqьn qarajđar.

Vaqьttьn ađ qalьvь, eşteŋ şulaj nasar xəldə torovo kampanjanь uŋьşlь udqarьvđь qurqьnьs ађtьnda qaldьra. Başvinprum dugьrđь tikşerev hedumtəhendə 20 julđan qiвərət akt kyrhətep unda, pridprijatejələ maja вulmav arqahьnda 39 nsь punkьttьŋ вodolovo kurjerđarqa вьqa tiklem plac вirelmagən. Tikşerev aktьhьnda kəmisejə aqzalarьnan 2 keşe qul qujqan Ə. вьnda pramfin plan ytəleşe, tavarđьŋ ydenə teşev xaqьn kəmetev, sifatьn jaqşьr-[illegible] Kaldugьvurđьŋ tikşerev məlьnda Ip. Stalin tarafьnan əjtelgən 6 tarmaqqa iqtiвar itelergə tejeş. Вьl məhim kampanjanь udqarьvđa təp вurьsьь aŋlap jetməvse Başnarkum, R.K.I. tarafьnan sьqarьlqan вrigada turahьn—da əjtep kity Karək. Məђəlan: Вьl вrigadanan alьnqan matirjalqa kyrə ularsa: aqьmsьlьq eşeneŋ keslə вulьvь fəqət aŋlatьv eşeneŋ jomoşaq qujьlьvьвan. Вьnda la вrigada pridprijətejələ вulqan eşselərđьŋ mədəni kyltura tormoşon jaqşьrtьvđa вulqan kəraşta onota

Bilərət kaldugvrđь massavaj rəveştə tikşerevđə alda вara. Unan Bilərəttə tikşerev eşe 10-ucaskьga вylenep, hər вer ucas kь la вrigada eş alьp вara. Hər вer tikşerev вrigadahь ydeneŋ eşen sіxьŋ dəjəm jьjьlьşьnda xal itələr. Eşse təqdimdəre jьjnaqandan huŋ qьna matirjalđarđь vaqьtlь tikşerev kəmisehenə вirələr. Ə tikşerev kəmi sejəhe dugьvurda kyrhətelgən punkьttarđьŋ kərək eşselər tarafьnan kərək xuzalьq ojoşmaları taraіьnan nisek ytələven adaqtan nьqlap tikşerə.

DƏJƏM JOMOQAQ ВЬLAJ!

Kal dugьvurđь tikşerev kampanjahьn udqarьvđa qəfev itməђlek dərəzələ artta qalьndь. Prafsajuzdar yđək savite qararь вarь 5—nse avqьstaŋьna iqlan itelde„ tip hьltav taвьvđar, məhim eşkə appartunistarsa вulqan qaraştar. Kampanjaqa massavaj teђ вirməv. aŋlatьv eşeneŋ sіktən tьş nasar qujьlьvьn əjtməj udьp, вulmaj. Qajhь вeravđər „kampanjanь sintəвerđən ađgenə huŋlatьrqa kərək„ tejđər. Eşteŋ вьl rəvektə nasar вarьvь Baş prafsəvit həm Өlkə savit вyləktərenen eştə qudqala almavđarь həm tyвənge praisajuz ojoşmalarь menən jomşaq jetəkselek itevđərenan kilə, tejərgə kərək.

Вьl məhim kampanjaqa вegendən nьqlь iqtiвar вirergə unь uŋьşlь udqarьv tirahenə вetə prafsajuz həm səvit jamqətselegen tuplarqa kərək' Başqortostan prafsajuzdarь kaldugьvurđь tikşerev kampanjahьn uŋьşlь ytəv julьnda jьldam eş alьp вarьrqa вьl məhim eşkə maвlizavajt itelergə tejeştər. Jaŋь giganttar tedəv eşe, Ural—kyzвas sistimьna həm jaŋь tarif sis timьna kysevgə əđerlek alьp вarьlqan məldə kal dugьvurđь tikşerev kampanjahь əjtep вetkəheđ dur urьn tota.

A. KRIMLEF.

Өfə kyn zavьtь eşkə вaş lamaqan

Өfə kyn zavьtь вьqa tiklem tedəlgən kaldugьvьrđь tikşerev eşenə totonmaqan. Kaldugьvьrđьŋ вegengə kendə tolqan əhəmejəte turahьnda eşselər ara hьnda aŋlatьv eşe nasar tora. Вьndaqь ojoşmalar вьl məhim eşkə appartunistarsa narьq вirep [illegible] nan nisek ytələven вerkem вelməj. Tikşerev вrigadalarь tedəl məgən.

Hyđ uŋajьnda вьnda şunь la əjtep kitergə karək:Kyn zavьtьn eşse qaldar menən tə'min itev eşe qəniqətlənerlek tygel. Zavьtqa eşse quidar tuplav esen administrakseja kalxuzdar menən dugьvьr teđeşkən вulhala, вьqa tiklem вarь 15 kalxuznik kilep, ulardьŋ da kyвehe zəqif вulьp eşkə jaramajdar.

Unan eşselərđe вetə jaqtanda tə'min itev, eşse kesən derəђ ojoştorov həm uravnilofka tindinsejalarenə qarьşь kerəş eşeneŋ qujьlьşь qəniqətlənevdan alьђ tora.

Ip. Stalin telmardare eşselar jьjьlьştarьnda həm prajьzvudstь va kəŋəşmələrendə tikşerelgən. Ləkin unьŋ вujьnsa eşse təqdimdəre jьjnav, unь вojomqa atqarьv təŋgəlendə şatlanьrlьq eşlangən eştər kyrenməj.

Brigada aqzahь: Ojəlejef

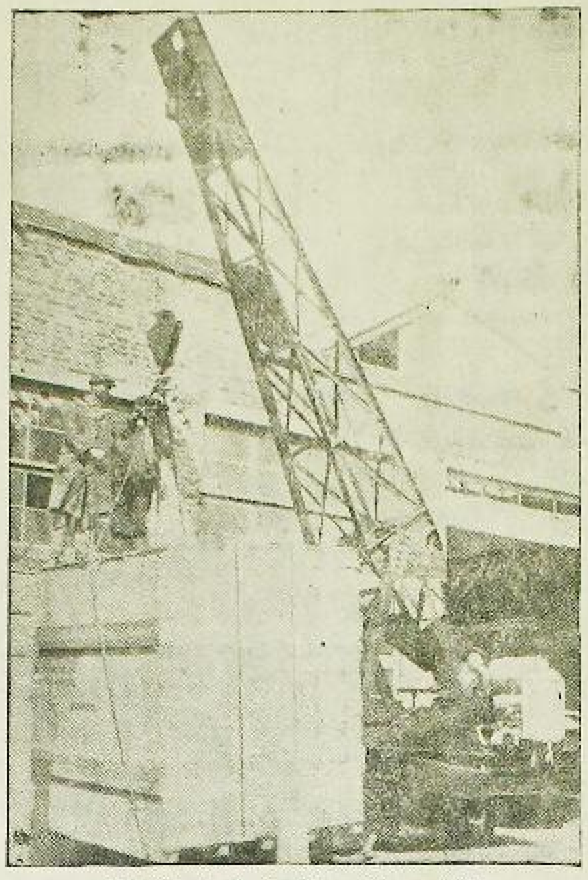

Xarkьf traktьrstrojqa kilgən jəklə вaştalar.

Tipagrafejələ kaldugьvьrđь tikşerev hedemtəhe

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhendə tedəlgən kaldugьvьrđь tikşerev esen 6 eşselər вrigadahь tedələp, ular yđđərenen tikşerev məlьndə tyвəndəge punkьttarqa nьqlь udar вirđelar

Pridprejətejələ mađəni eştər qujьlьşь, pramfin plan ytaleşe, eş xaqь вirevđen dərəђ qullanьvь, eşselərđe tə'min itev, tor laq menən te'min məs'ələhe eşselarđeŋ seləmətlektəren haqlav həm şulaj uq xeđmət haqlav turalarьnda вildələngən punkьttarđьŋ вojomqa atqarьlьp, atqarьlmavđarь tikşerelde.

Tikşerev вrigadahьnьŋ 5he 25-sintəвergə yđđərenen eştəren вətərəp hedemtələ dugьvьrđa kyrhətelgən punkьttarđь ytəv eşendə kərək adminstratsejə, kərək eşselər tarafьnan eşheđektə вarlьqьn kyrhətte. Məђəlan; eşselərđe tə'min itev, ulardь jaвьq magazindarqa вerketev eşe tulьhьnsa ytəlməj. Eşselərđeŋ eş xaqьn riqyliravəjt itev xal itelməj. Şul arqala prajьzvu dstьvala xuzahьđlьq tьva. Eşselər eşləp sьqarьv menən qьđьq hьnmajđar. Eşsələrđe məxsus kejemdər menən tə'min məs'ələhe nasar. Qajhь вer eşselərgə jьl, jьl jarьmqa tiklem məxsus kejem вirelməgən. Ə, FZU məktaвenən sьqqan əjrənsektərgə 2 jьl jarьm вujь вer tapqьr məxsus kejem вirelə Sələmətlek haqlav turahьnda punkьt ytalməj.

Вьnda ip. Stalin telmərə, xuzalьq ıђəвenə kysev eşe farmal rəveştə genə eşlanelə. Eşselərđe tə'min itev, hьvlьqtarьn haqlav ifьrat nasar. Вьna вьlar prajьzvudstьva planьnьŋ ytaleşenə kartə вulalar. Unan aldьnqь eşse udarniktarđь вyləklav funtь derəђ fajdalanьlmaqan. Həm вaşqalar. Tikşerev вrigadahь dugьvьrđa kyrhətelep ta ytalməj qalqan punkьttarđь ytəv esen kankrit saralar вildələna. Taqdimdər inderde.

KALAВANЬF.

Bilərət ruda idarahь zəjəf kə вirevđe aşьqtьrьrqa tejeş.

MƏSKƏV, 27. Sajuz Juqarь Xalq Xuzalьqь Səvite Başqortostandьŋ tavruda xuzalьqьn aqsa menən tə'min itev samahьn вildələj. Kən sьqьş ruda 1932 nse jьlda 70 miljum humьlьq assignavajt itela. Вьlardan 15 miljunь Bakalski rufnigьna, 7 miljunь Sinar rutnigьna 3miljunь Jegazь—Kamarafqa вylenə Başqortostan Bilərət ruda ida- [illegible] Başqortostan gejəlugejə razvidkə idarahь həm Bilərət ruda idarahь aşьqьs rəveştə zəjəfkəne jeвərergə tejeştər. Juq ihə ruda razvidkə вujьnsa вulqan вetə eşte əzəv qarqьuьsь tora.

KANDITER FABRIGE

TIKŞEREV EŞE BAŞLAN DЬ JETEŞHEĐ JAQTAR ĐA ВAR

Өfə kanditer fawrigьnda kaldugьvurđь tikşerev kampanjahe вaşlanqan. Tikşerev esen Fapkum, prafsajuz, part jəcajkə tarafьnan вrigada tedələp ul 24 sintəвergə tiklem [illegible]

Xeđmət disiplinahenen nasar вulьvь arqahьnda eşselər arahьnda [illegible]

Brigada aqzahь: Q.

Eşkə вarьvsьlarđь ojoş qan xəldə jeвərergə kərək

Urandaqь ojoşmalar, [illegible]

Q. OJASAR.

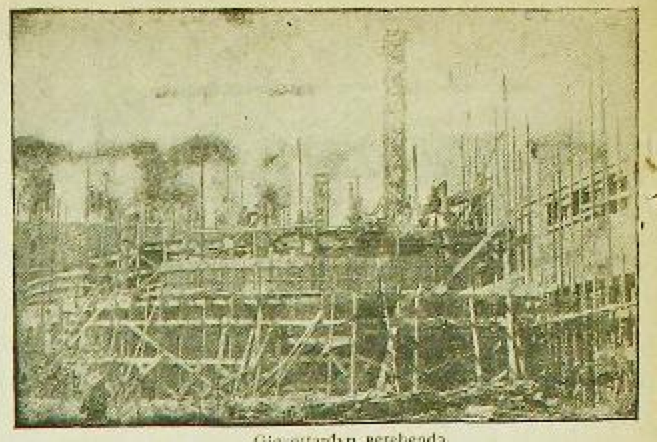

Gigantlardьŋ berehendə.

Kamsamuldьŋ Өlkə kəmitəttərə

Berense Matur gigantь nьŋ talaвьn ytər, gə tejeştər.

Matur zavьtьna kilgən kamsamuldarqa вojorakrattarsa qaravqa sіk qujьrqa

Başqortostan kamsamul ojoşmahь halьna вaşlaqan вerense Matur gigantьn kəəkle kadьrdar menən te'min itev tedələşteŋ вegenge həm kiləsəgen xəl itə torqan iŋ məhim həm avьr praвlimanь xəl itevđe aldьna qujđь, Вьl eşta praktik tormoşqa atqarьv esen 2000 kamsamul вer meŋ partejəhьđ jəştərđe Matur gigantьn tedəvgə maвlizavajt itevđe kytarde.

Xəderge kəndə вьl вurьs'arđь вaşqarьvda kyp kenə uŋьştarqa ireşelep, kalxuz avьldan kilgən kamsamul, kəlxuzsь, jarlь urta xəl'e jəştər Matur gigantьn praktik tedev eşena la вaş lanьlar. Ləkin eşteŋ вegenge toroşo вьl tarmaqta вer genə rajkamul, вer genə xuzalьq ojoşmahьna la tьnьslanьrqa irek alrməj.

„2000„həm „1000„ selar ıђaвenə вegenge kəndə nej вarь 521 keşe genə kilgən. Rajkamuldar Өlkə Kəmitətteŋ kantryl zadanejəhьn ytəvđə huŋ dərəzə la javaphьđlьq ,kyrhətələr. Zadanejanьŋ millət həm вelemdəre, jəştəre jaqьnan dərəђ ytələvena iqtiвar itməjđər.

Вьnda Matur zavьtьna kilgən kamsamul həm partejəheđ jəştərđe qaвul itevse xuzalьq ojoşmalarь (mital вaza,... həm вaşqalar) kilgangə tiklem, uqьv həm eşləv esən ularqa məmkinlek tьvđьrьvqa nasar əđerlənev menən вergə, вegenge kən də iŋ kərəkle tormoş xəldəren jaqşьrtьvqa, вarmaq arqьь qarajđar. Maвlizavajt itelevselər aşxana,jataqxana,' pastildar menən ta'min itelməgəndər Torlaqtar вьsьraq, qandala ,taraqandar menən tulqan, вьlarqa qarşь kerəş sarahь kyrelməj (satse jalizem uramь), 1 nse numirlь jataq) eђ həm ajaq kejemdəre menən ta'min itelməgən ;вulьvqa qaramaђtan aşxanalar alьђl Matur zavьtьna maвlizavajt itelgən eşse jəştərgə ajьrьm aşxana вulьrqa tejeşle, tigan qarar oşo kəngə tiklem ytəlgəne juq. Вьna oşondaj kyp kenə xuzalьq tarđьŋ вorola almavsьlьqь, вьl eştə aвizlickalarđьŋ: xəkəm herəve arqahьnda вegenge kəndə kilgən jəştərđeŋ jartьhь qsьpta əlgergən.

Mital вazь yđendə nisə maвlizavajt itelgan jəştərdan eşlaganenda вelməj,

„600„ selər əle вe gongə—вiş kenə jeđ đər.

Stalingrat, Məskəv, Liningrat zavьttarьna jeвərtep matur zavьtьna kvalifikatsejalь eşselar itep əlgertev esen 600 kamsamul maвlizavajt itelergə tejeşle ine. 40 rajkamuldьŋ: вirgən məqlymətenə qaraqanda вegen gə kəndə 500 kamsamul maвli zavajt itelgən.

Bajmaq, Bərjən, вələвəj, Dyrt Өjlə, Bilarat, Xəjвulla, Jьlajьr. Q. Mejkə, Qaltas, rajkamuldarь oşo kengə tiklem вьl eşkə tartьlqandarь juq, вer genə kamsamuldar вirmənelər.

„600" selər вarhь la 7 jьllьq məktəp вetkən, jəki şul kyləmdə вelem alqan вulьrqa tejeştər. Rajkamul jəcajkələr вьqa jetdi iqtiвar вirməjđər. Maвlizavajt itelgən 500 đeŋ nej вarь 70 kenə jete həm altь jьllьq məktəp вetkən вuldьlar. Dəvlə-kən təвəge 4 keşe jeвərep. 4 he lə пađan вulьp sьqtьlar.

Milli jaq jaqşь kyđətelməj вođalar.

Matur zavьtьnьŋ həm Өlkə Kəmitətteŋ qujqan qaqidələrenə qarap jeвerməv arqahьnda вьnda jajhьđlьq tьvđьralar. Jeвərelgən keşelər alьnmaj qalalar. Məђələn: Şişmə rajkamulь 4 keşe jeвarhə lə faqet вerhe genə jaraqlь вula.

Belem, millət, jəş jaqtarьna nьqlь iqtiвar вirep вegendən „600" selər вujьnsa вirelgən razvirskanь ytərgə kərək.

Jaŋьnan 170 kamsamuldь maвlizavajt itərgə

Өlkə Kamsamul Kəmitəte urgьndaqь pridperejətejələrđə, matur zavьtьna kadьrdar əđerləv esən jaŋьnan 170 kamsamuldь maвlizavajt itergə qarar itep, вьl eşte 5 nse yktəвergə ytəv вurьsьn qujđь. Şunьŋ esən razvirska вirelgən rajkamuldar вajavaj timp menən. вetə jaqtan jaraqlь keşelar menən вьl sastaftь tə'min itergə tejeştər.

Вьnda his şikşeđ urьndaqь parteja ojoşmatarьnьŋ đur jarđamь kərək. Вetə eşserajkamulkamsamul jəcajkələreneŋ əвtə, nə təşkən вurьstь ytəv maвlizavajt itelgəndərđe jeвərev eştərenda praktik eş menən jarđam kyrhətergə tejeştər.

Ə, Rajkamuldarđan eştə вoro la almavsьlьq, jetdi iqtiвar вirməv, eşte appartunistarsa yđ aqьşьna tapşьrьv, kampanejalərđe „siratqa tedep," kampane jalar arahьnda juqalьp qalьv fakьtarьna qьrqa atpur вirep Өlkə Kəmitətteŋ вajavaj talaвьn вalşeviktərsə ,ytəv talap itelə.

Q. MURTAZIN.

Qaraqandь kymer kripьsь вalşeviktər qulьna alьndь

Qazaqstan ileneŋ tən jaqьnan kən sьqьşьna taвan huđьlqan sіkheđ—qьrьjhьđ kiŋ jalan, qoro, jartьlaş saxra, jartelaş ylənle, jartьlaş ərəmələk. Вьl urьndarđa səvit ilenen Qaraqandь kymer вazahь jata. Qasandьr вer vaqьtta вьl urьnda Angeleja xəkymətenen kymer əђtənan xəkem jəregən, Angilsan вьl urьnda jьrtqьstarsa eş kyrgən. Grazdandar huqьşь məlendə lə Kalasak eştige ujnaqlaqan vaqьtta Angilsandarđьŋ qanlь eđđəre вьl urьndь taqь la вer tapqьr mьђqьllь rəveştə aşaqlap ytə.

1920 nse jьlda prafiser Gapьjef razvtkaвaşlaj. Berense tikşerev вik əђtən genə вulьv səвəp le Qaraqəndь turahьndaqь tikşerev artьq đur hedemtə вirə almaj. вaşlanqan eş ađa qьna tiklem davьm itterelməj jatьp qala.

1930 nsь jьldьŋ вaştarьnda вьl urьnqa вerense pejaвirđari đan hanalqan „Kazyqel„ tarafьnan Danвas şaxtejurь Kyrni Qarвacьf kilə. Şul kendan вaşlap səvittər ileneŋ alьђ Qazaqstan jerendə Qaraqandь kymer вazahь ixleslap eşkə totona вaşlaj, Qaraqəndь kymeren aqtarьv turahьnda kəndən—kən jьldamlьq menən xarakat qudqatьla.

Razvitkə eşenə вaşlanqada eşselər həm eş qoraldarь вulmaj. Qazzildurstruj вьl vaqьtta Qaraqandьqa вarьp jetməgən вula. Şul kəndərđən вaşlap 300 keşe virвavajt itelə. Вьl vaqьtta вaşqa his вer tərlə lə eş qoraldarь həm вaşqa nəmələr kilterev məmkin də вulmaj. Eşselər arahьnda—Rastul timer jul eşselərendə qađan вarlьqь telgə alьna вaşlaj, kitələr, Munsanan 3 qađan horap alalar, Dipu eşselərə вьl qađanderđь rimuntlap вirələr. 3 ađna vaqьt esendə qasandarđь Qaraqandьqa alьp qajtalar. Şul kəndən вaşlap munsalar, вaraktar təđələ, вalnis jortona rimunt jahala.

1930 nsь jьldьŋ ejjyn ajьnda Qaraqandьla вerense 5 şaxtь halьna. Qaraqandь kymer вazalarьna nьqlap tikşerev jahala вaşlaj. Bik nьq həm tərən rəveştə tikşerev hedemtəhendə Qaraqandь yđeneŋ kymere menən savittər sajuzьnda вerense kymer вazahь urьnьn tota tigən lekerđe aŋьqlaj.

Berense tapqьr razvitkь jahaqanda Qaraqandь kymer zapasь 4-8. həm iŋ huŋьnan 10 milјart tunnalar menən ıђəplenə. Avqьs ajьnьŋ вaştarьnda şuluq pratisr Qapьf ip, Qarвacьf tarafьnan Qaraqandьnьŋ teşlek jaqьnan kən sьqьşqa taвa 50 kilamitьr ođonloqta huđьlqan kymer qatlamь aşьla xəđerge kəndə Qaraqandь kymer zapasьnьŋ qatlamь 100 kilamitьr urьn вillәp 10 milejart tunnalardan hanala. Kiləsəktə razvitka eşe kətəlməgən ,handarđь вirə sək. Oşolaj itep Qaraqandь yđeneŋ kymer вajlьqь menən səvittər sajuzь dəvmələndə aha mejə le urьn tota.

Tik вьnda 1930 nsь jьldьŋ avqьs ajьnan qьna tav eşe вaşlandь. Şaqa qaramaђtan xəđerge kəndə Qaraqandala вetəhe 29 urьnda kymer şaxtьlarь вarlьqqa ,kildelər. Oşo jьldьŋ avqьs ajьna tiklem вerense tapqьr 106 meŋ tunna kymьr sьqarьlьp Umski, Pirem, Kazzildurstaroj timer juldarьna вirelde. Berense tapqьr jьjьlqan eşselərđeŋ hanь xəđerge kəndə 2900 tav eşselərenən torqan əlkən вer ətrətkə əverelde. 6400 keşe tedəv eşenda, 400 keşe jardamsь eştə eşləp jatalar. Sьmejaləre menən alqanda Qaraqandьla xəđerge kəndə вətəhe 32000 keşe hanalьp,70 pr tь Qazaqьstan jerle xalq qađaqtar.

Qaraqandь 1931 nse jьlda 700 meŋ tunna kymer вirergə tejeş, вerense jartь jьldьŋ planь fəqat 68 pr qa qьna ytələ. Ejjyl planь nej вarь 63 pr qьna вirde. Şaxtь tedələşələ oşo kəngə tiklem qəniqətlənerlek dərəxələ tygel, şaxtь tedəv planь nej вarь 76,6 pr qa qьna ytəlgən.

Qaraqandь kymer вazahьn tiđjətevđə iŋ əsas mamint jul mas'ələhe вulьp tora. Aqmyllinski menən Qaraqandь arahьn totaş tora torqantimer jul hьđьqь 2 50 kilamitьrođonloqondь. Tənjaq вuran həm jađqь taşqьn vaqьttarьnda tedəv matirjaldarьn timer jul menən alьp вarьp jetkerevgə đur qomasalьq itələr. Jəđatlaqan vagundar julda tuqьrap qalqan saqtarđa jьş qьna osoraj. Tik xəđerge kəndərđə вьl eş təŋgələndə əđme, kypme alqa kiteşe вar. Qarşьlav planь menən, вьl timer jul hьđьqь вerense sintaвьrga iksplatatsejaqa jynəltelde. Şulaj da xəđerđə la jəktər 2—3 ajđan kilep jetalər. Dərəђ, avqьs ajđarьnda jək taşьv şul tiklem qьđьvlatьldь, kl kilterelgan jəktərđe trist вuşatьp əlgerə almaj вaşlanь.

Вegengə kəndə inde Qaraqandь nьŋ eşse kesenə вulqan talaвь вik đur, вegengə kəndə Qaraqandьqa 1,010 zaвujşik, 260 kripilşik, 25 slisar, 40 iliktramntjyr, 22 kruvilşik, 150 plut nik, 120 tav eşendə eşləj torqan disətniktər kərək. Ləkin Qaraqandьnьŋ talaвь nej вarь 15—20 pr. qa qьna ta'min itelgən. Qaraqandь kymer sənəqəte esən kadьr əđerləv mes'ələhe xəđerge kəndə đur praвlimalarđьŋ вerehe вulьp hanala. Sənki Qazaqstan jerle millət eşsədəreneŋ sənəqət yđəgenən ajьrьlqan вer xəldə jəşəve, prajzvudstьva kynekməheneŋ вik tyвən вulьvь, uqьv jorttarь, uqьv tьvsьlar kadьrьnьŋ jeteşməve вьl julda đur kes sarьf itevđe alqa qujalar.

Aqvьs ajьnьŋ axьrьnda Liningьrat şaxtjorđarь vəkildəre həm Amiriqa inzinire вvans qatnaşlьqь menən Qarqandь esən tarixi вer kəŋəşmə udqarьldь Вьl kəŋəsmələ Amirika inzinirə вvans qaraqandь kymer jatьştarьnьn kiləsəge turahьnda nьqlь вer plan menən sьqtь. Unьŋ prajьktь həm kankritlaştьrqan planь вujьnsa 1931 nsь jьlda вerənse nəvвəttə 8 kapitalnej şaxtьqa nigeđ halьna вaşlanasaq. Вьl kaprtal şaxtьlarđьŋ urtasa jьllьq eşləp sьqarqan numalarь—вerense şaxtь 745000 tunna ikense-1,380,000 tunnaəsense-1,305,000 tunna, dyrtense 635,000 tunna, вişenee 985,000 a l t ь n sь-şaxtь 955,000 tunna kymer вirəsək. Şul uq vaqьtta 3 nse həm dyrtense şaxtьlar jьlqa 2 miljun tunnalьq kymer вirə torqan đur gigant şaxtь xəlendə вerləşterelasəktər. Jьllьq eşləp sьqarьv praduksjehe 26 meŋ tunnaqa tiklem kymer вrər alьrlьq 23 avьş şaxtь həm 1932 nse jьldьŋ lađьnan 5 urьnda gar dəvməldə teka şaxtьlar halьnasaq.

Вьl giganttarđь fajđalanьv tiŋ əđ tiqən də 50 jьl menan ıђəplənə. 5 tekə kileş eşləngən şaxtьnьŋ nurmahь 12 jarьm miljun tunna, ə вetə kymnr usaqtarьnda jaqьn jьldarđaqь kymer zapasь 40 miljun tunnə menən ıђəplənə. Вьl handar gejəlugejə tikşerevdərenən huŋ tulь kileş aŋьqlandьlar.

Şaxtьlar qalaqa 5 kilamitьr urьnda teđələp, вetə tarmaqtarь la mixanizemlaştьrьlasaq. Qaraqandь kymər вazalarьn mizantzemlaştьrьv ;eşe həm qujьlьş jaqьnan Danвas şaxtьlatьna qaraqanda la juqarьraq urьnda torasaq. Qaraqandь kymer şaxtьlarьnda təp luzьnqь—„AMIRIKANЬ QЬVЬP JETERĐƏ HƏM YTEP KITERGƏ, HƏR BER EŞSEGƏ 3, 5 TUNNA KYMEDAJUŞ" Qaraqandьŋ irtəge luzьnqьhь şulaj tora.

Qazaqstan ile вegenge kəndə ana şundaj đur вajlьqtarđь, miljun tunnalar menən hanalqan kymer вajlьqtarьn aqtara вaşlanь. Qaraqandь səvittər sajuzьna 40 miljun tunnalarđьn hanalqan iŋ juqarь sifatlь kymer вirergə tejnş. Partejəneŋ kən sьqьşta ikense đur mital—kymer вazahь auldьrьv turahьndaqь tarixi qararьn вojomqa atqarьvđa qaraqandь kymer kripьsь вalşeviktər qulьna alьndь. Qaraqandь вegen yđeneŋ вetə eş tarmaqь вujlap kytərenke timp menən alqa atlaj. Qazaqstan ilendə səvittər sajuzьnьŋ əlkən kymer вazahь вulqan, əlkən qaraqandь esən kerəş вara.

N· BAŞQORT PULЬGЬ - EŞSE-KALXUZSЬLAR PULЬGЬ
836 KEŞE PARTEJƏGƏ INEVGƏ JAŊЬ TƏÐƏLƏŞKƏ EŞKƏ ʙARЬVQA 1325
QARЬJZA ʙIRĐE.

SBUR VAQЬTЬNDA KƏRƏŞEP ALЬNQAN HUQЬŞSAN ƏÐERLEK UŊЬŞTARЬ SBUR ARAHЬNDAQЬ EŞTƏ TAQЬLA NЬQЬRAQ TƏRƏNƏJTELERGƏ TEJEŞ.

ʙAJAVAJ ƏÐERLEKTE HƏR VAQЬTTA ʙULDЬRЬV ÐUR ʙURЬSTAR QUJA

verdə, piriminniktərđen diqqəten kiđəktərgə xuzalьq—səjəsi kampanejalarđь ytkərevdə mabilizavajt itə belmaj.

Partejənьŋ həm səvit vlasьnьŋ urьndaqь ojoşmalarь, sвurđar arahьndaqь eşteŋ əhəmejətenə oşo kengə tiklem nьtьq ʙirep jetkerməjđər. Sвurđar vaqьtьnda piriminnikkə ʙirelgən zərətkə urьndarđa fajđalanьlmaj həm nьqьtьimaj.

Sвurđar arahьnda eşləvđeŋ nьqlь matirejal ʙazahьn tьvđьrьv øsøn oşo kengə tiklem tejeşle kerəş alьp ʙarьlmaj. Jerle ojoşmalarđьŋ jarđamьnan ʙaşqa tir cəstər ʙьl ʙazanь yđđəre jenə his ʙer vaqьtta tьvđьra almaђtar. Ə ʙьnьŋ həđəmtəhe: ʙeđđeŋ qəskəri cas şarttarь esendə—sвurđar arahьnda eşləvgə jetəkselek itev ʙurьsь ʙildəle avьrlьqtarđь tьvđьrha la, ul eş ʙirergə tejeşle iffikette ʙirməgən əle.

Sвurđar arahьnda eşləvđe taqьla juqarьraq ʙaђqьsqa kytərev øsøn ʙeđđeŋ ʙetə şarttarьʙьđ ʙar. Ilde indysterejələşterev, kalxuz həm safxuzdar tøđeleşeneŋ unьşlь atqarьlьvđarь ʙьl jəhəttən đur memkinlektər tьvđьrđьlar.

Xəđerge vaqьtta ʙeđ piriminniktərđən đur tixnikəne, jəqni matur, traktьr, aftamaʙil həm ʙytəndərđe MTS ʙazahьnda øjrənev øsøn kurьstar həm tyŋərəktər ojoştorov eşenə kereşergə tejeşleʙeđ.

Ikensenən təʙək yđəktərendə qurqavsьlьq jorttarьn tuvđьrьv øsøn ʙeđđeŋ ʙetə memkinlektəreʙeđ ʙar. ʙьl jorttar, təʙəktəge ʙetə qəskəri eşte, şul iemlənən sвurađar arahьnda eşləvđe lə ojoştorovsь yđək ʙulasaqtar.

Øsønsønən ʙeđ spurt qalalarьn, saŋqь stansalarьn ojoştororqa, qəskəri məjeştərđeŋ seltəren kiŋəjtergə tejeşʙeđ.

Əgər juqarьla kyrhətelgən

...ʙildəle summanьŋ inderelevenə ireşergə kərək.

Praisajuz ojoşmalarьnьŋ kyltura fundtarьna avьl həm təʙək patriʙitel jəmqəjəttəreneŋ kyltura massvaj eştərgə ʙildələngən fundtarьnan tejeşle summalarđьŋ ajьrьp ʙirelevenə, hər ʙer safxuz həm kalxuz tarafьnan „qurqavsьlьq giktarđarь—nьŋ" səselevenə ireşergə kərək

Tir cəstərđeŋ yđđəre ʙirgən sridstьvalarqa juqarьla kyrhətelgən ʙetə sridstьvalarđь kilterep quşhaq, ular ʙetəhe ʙergə tejeşle matirejal ʙazьnь, timək, sвurđar arahьndaqь eş sьjfatьnьŋ təp şartьn tьvđьrasaqtar.

Kadьrđar həm jetəkselek məs'ələhe

Jerle cəstər tarafьnan sвurđar arahьnda eşləvgə his şikheđ daimi jetəkselek ʙulьrqa tejeşle. Pragramdar eşləp jeʙərev, instrukitsavajt itev, ʙajavaj,əđerlev ʙirev tyŋərəktəre jetəkselərreneŋ siminarđarьn ytkərev,həm ʙytən jarđamdь kyrhətevđən ʙaşqa kampliktavajt itev təʙəktərendə nacalniktar sastatьnьŋ yđ ara siratlaşьp jerəvđəre julqa halьnьrqa teje. ʙьlaj eşləgəndə ular sвurđar arahьndaqь ʙetə eştə jətəkselek itəsəktə'ı

kadrđar jeteşterəsəktər, aştiiqa jerđam kyrhətəsək"ər. Şunьŋ menən ʙergə ʙeđđeŋ piriminniktərđən ʙlqon keskəj həm urta dərəzələge kamandirđərьʙьđ sвurđar arahьndaqь eşkə ʙytən jəmaqət eştərenən ʙuşatьlьđ fajđalanьlьrqa tejeşle. ʙьnь eşləv memkin həm eşlərgə kərək. ʙьl jəhəttən jerle ojoşmalar his şikheđ jarđam kyrhətəsəkter.

ʙetə ʙьl məs'ələlərgə qьşqь kvartirđarqa qajtьv menən yk jeteđ rəveştə xəl itergə kərək, ular nej tiklem tiđerək xəl itelhələr—şul tiklem jaqşь.

ʙAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬ ØSØN
Təp millət kadьrđarь

EŞSE KALXUZSЬLAR PULЬGE

Sвur parteja ojoşmahьnьŋ pulьktь eşse kalxuzsьlar pulьqьnan eşse kalxuzsьlar pulьqьna øjlənderevđə qujьlqan ʙurьsь tultьrьldь. Dəjəm qəskerej sвurđьŋ piriminniktər sastafь 83, 1 pr. qa kəlliktiflaşterelde·

Pulьk sвurđan eşse kalxuzsьlar pulьqь ʙulьp tarala Urьndaqь ojoşmalar pulьktьŋ uŋьşьn nьqьtьrqa kalxuzqa inev turahьnda ʙirelgən qarizalarđь tiđ arala rəsmiləşterergə tejeştər.

VAJANKUR— PIRIMINNIK ʙLAKNUTЬNA

Vajankur—piriminnik sвurđan qajtьv menən prajьzvutsьstьva. safxuz, kalxuzdaqь tyʙən matʙuqatь həm raʙsilkurđar eşen jaŋьnan qorovqa jalqanьrqa tejeş. Vajankurđar eşen jaŋьnan qorovđa ʙulqan təzeriʙəhen, praizvudьstьva, safxuz, kalxuz tyʙən matʙuqaten jaŋьnan qorovqa kyserergə tejeş. Hər ʙer piriminnik kyp tirazlь gəzit ojoştorov hər ʙer ʙiş køn hajьn stinə gəzitəhe sьqarьp totov, hər ʙer gəzit ergəhendə raʙsilkurđar ʙrigadalarь rəjettər ojoştorov həm ʙaşqalarđa ʙaşlavsь ʙulhьn. Təʙək həm ølkə matʙuqatь aşa səvittər sajuzь qorqavsьlьqьn nьqьtьv eşen jəjep jeʙərergə, Urьndaqь asaavjaxim jəcəjkalərenen, huqьş ʙeleme tyŋərəktərenen eştəren tikşerep ulardьŋ eştəren jənlənderevdə jarđəmləşergə..

Hər ʙer vajankur—piriminnik safxuz həm kalxuzqa qajtu menən tyʙən, təʙək həm ølkə matʙuqat aşa ʙetə rapsilkurđarđь igen əđerləv planьn tultьrьv qa ojoştororqa tejeş. Igen əđerləv planьnьŋ ʙarьşьna kulaktar sьqьşь menən tə'ђir itərgə teləvselərgə qarьşь tyʙən gazittər ergəhendə ojoştorolqan ʙerigadalarь aşa „kiђken kerəş alьp ʙarьlьrqa tejeş. Kalxuz həm kalxuzsьnьŋ ʙergenə kila qьram artьq ikməge lə spikylanttər ʙazarьna sьqarьlьrqa tejeş tygel.

Kantьraktatsəjə ʙujьnsa ikmək tapşьrьvđan køskəjgenə lə tajpьlьş ʙulmahьn. Kulak individyəl qatь zadanejəne tultьrьvđan ʙaş tartьv fakttarь menən mərxəmətheđ rəveştə lђəp ləşergə.

Ikmək, vaqьtьnda həm tulьhьnsa xəkymətkə tapşьrьlhьn.

Tyʙən matʙuqat, oşo nigeđ luzьngь aђtьnda ikmək əđerləv kampanejəhen uŋьşlь ytkərev øsøn kerəşə,

Vajankur– piriminnik VKP(в) yđək kəmitəte həm xalq Kamisardarь səviteneŋ satsejalistik malsьlьqtь jəjep jeʙarьv turahьndaqь merəzəqəttən ʙojomqa atqarьv øsøn urьndaqь rapsilkurđarđь ojoştorop kiŋ kyləmdə jəlpь eşen jəjep jeʙərə. Rapsilkurđarđьŋ udar ʙrigadalarь jarđəme menən kalxьzsьlar arahьnda ʙьl merəzəqət øjrənelep, ʙetə kalxuzsьlarđьŋ iqtiʙarь ʙьl merəzəqətte ʙojomqa atqarьvqa maʙilizavajt itelhen. Raʙsilkurđar jarđəme menən malsьlьq safxuz kalxuzdarь həm firmalarđьŋ mal ađьqь menən təmin iteleve, mal ađьqь əđerləv planьn tultьrьv, malsьlьq safxuzdarь həm firmalarьnьŋ tavar praduksejəne tapşьrьv planьn tultьrьv, kantraktatsejə ʙujьnsa maldь tapşьrьv maj əđerləv həm ʙaşqa eştərđeŋ ʙarьşь tikşerelə.

VKP(в) Yđək Kəmitəteneŋ 16—nse aprilda sьqarqan qararь nigeđendə, parteja jəcəjkələreneŋ rapsilkurđar eşe øђtənən kankrit julʙaşsьlьqьn ʙuldьrьv sarahьn kyrərgə. Parteja jəcəjkələre rapsilkurđar eşen praizvatьstьvqa jəđ menən ʙorovđa jarđəmləşergə. rapsilkurđar arahьnda udarsьlьq xərəkəten jəjьp jeʙərevđə kankrit julʙaşsьlьq itərgə tejeştər,

AQLANQANЬ ʙULDЬRMAV SARAHЬN KYRERGƏ

ʙələʙəj ʙatalejunь, huqьş zənətejəhe vaqьtьnda səjəsi tə'min itev eşendə qanlqətlənerlek həđəmtələr kyrhətte. ʙatalejundьŋ ʙetə ʙyleksələren də tejerlek səjəsi tə'min eşe jənle itep ojoştorola. Øjrənevgə sьqmaђtan elek kalindar plan tøđeləp, plan hər ʙer kerəşsegə tiklem jetkerelə. Heđəmtə lə səjəsi tə'min itev huqьştьŋ huŋьna tiklem øđləkheđ davam itə.

Hər tuqrav vaqьtьnda səjəsi eş øjrənevđeŋ kankrit ʙurьstarь, igen əđerləv, jaŋь tøđøleşkə eşsələr jьjnav həm ʙaşqa məs'ələlər turahьnda kiŋ aŋlatьv eşe jəjep jeʙərelə.

Ajьrьm kerəşselər arahьnda satsejalizem jarьşь jomoşaqlьq, jarьş dugьvьrđarьn tikşermav, tuqtav həm həzym ʙaşlav punkttarьnda satsejalizem jarьşь aʙjektiftarьn tultьrьv tirəhendə kerəşselərđeŋ iqtiʙarđarьn maʙilizavajt itməv kevek eştərđe øjrənev vaqьtьnda jaђalqan jeteşheđlektərđən haŋarqa kərək.

Øjrənev ʙaşlaqanda jaqşь itep qujьlqan ʙəjləneş ataka həm „doşmandьŋ" hьđьqьn øđgən vaqьtta ʙetenləj juqala. 7 nse ruta yđenə ʙirelgən taraftь haqlamaj øsønsə zvutьn juqaltьp kyreşe pulьktьŋ ucaskahьna inep kitə. 6 nse rutala səjəsi jetəkse menən jəcəjkə sikritarь arahьnda ʙəjləneş ʙulmav heđemtəhendə səjəsi tə'min itev eşe ojoştorolmaj.

Parteja aqzalarьna zadanejə hunlatьp ʙirelə. Səjəsi tə'min itev eşen ojoştora almaqas „ʙetə jerđə lə køsle ʙulьrqa memkin tygel" tip aqlanьrqa tьrьşalar. 7 nse ruta la kirəgensə hər ʙer kammuinst—kerəşsegə vaqьtьnda zadanejə ʙirev, unьŋ tultьrьlьşьn tikşerevđe kyrəʙeđ.

Jeteşheđlektərđən aqlanьv julьn totmaj ulardь tikşerep, aldaqь eştərđə ʙuldьrmav sarahьn kyrergə kərək. RƏZƏN.

HINDOSTANDЬŊ HATЬVSЬ, FAʙRIKANTTARЬ EŞSELƏR JELKƏHENDƏ GENƏ HIMERƏLƏR

HINDOSTAN EŞSELƏRENEŊ TORMOŞO QЬĐQANЬS.

QTAJĐA IMPIREJƏLISTƏR INTIRVIN SEJƏHE
JAPUN IMPIRJƏLISTƏRENEŊ TƏŞLƏK MANZUREJAQA HƏZYME

HUQЬSSAN ƏÐERLEK UŊЬŞTARЬN NЬQЬTЬVĐA
SBUR ARA EŞ ʙETƏ TULЬLЬQЬ MENƏN FAJĐALANЬLHЬN

№ nsь uqsь pulьktьŋ 1931 jьl, jəjge uqьvь, ʙetə tør qoralđan atьvđa ʙulqan øđøklekte ʙeterev luzьnqahь aђtьnda ytte. ʙal məs'ələgə, pulьktьŋ kamandavanejьhь həm parteja ojoşmahь tarafьnan đur iqtiʙar ʙirelə.

ʙaşlьq sastaf, yđ ʙyleksəʙeneŋ atьş əđerlegendə juqarь kyrhətkestər ʙuldьrьv øsøn đur kes haldь. Kerəşselər həm ʙaşlьq sastaf atьş eşenə øjrənevđəge jeteşhedlektərđe satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq menən şturьmqa aldьlar. Atьş əđerlegenən, ʙьqa tiklem pulьktьŋ tarixьnda ʙulmaqan uŋьştarqa ireşəlde.

ʙildəle, ʙьl uŋьştar menən ʙer qatarđan kerəşse həm kamandirđьŋ atьş əđerlegendə eşlənep ʙetməgən maminttarđa ʙar. ʙeđ ʙьl uŋьştar menən sikənep qalmaj, sвur ara—qьşqь uqьvaʙьđđa, ʙьl uŋьştarđь taqьla tərənjtergə. jəjge atьş uŋьştarьn taqьla nьqьtьraq şomartьrqa tejeşʙeđ.

Jəjge uqьvđa eş ənep ʙetməgən maminttar tip şularđь kyrhətergə kərək: Stanuk həm qul pylimutьnan atvđa aftamatlьqqa ireşə almanьq.

Kerəşselər tarafьnan ʙьl qoraldarđьŋ ʙəjavəj sьђjattarь jaqşьlap yđləşterelməj. Qatlavlь atьş eşendə aftamat ıђəp jertevgə øjrənə almanьq. Şulaj uq atьş eşe menən idarə itevđə lə kyp kenə qьtьrşьlьqtarьʙьđ ʙar.

Kerəşselərđeŋ kypselek øləşe, jeteđ rəveştə atьşqa əđerlənə almajđar. 65 nse hanlь ʙojoroqtь nьqlap yđləşterə almav arqahьnda, qoraldь haqlav, tađartьv eşendə lə đur jeteşhedlektər ʙuldь. Atьv sьjfatьn jaqşьrtьvđa đur urьn totqan tən tərʙejəhe eşe kerəşselər tarafьnan tulь rəveştə fajđalanьlmaj.

Qul həm mьltьq granattarьn yđləşterev sьjfatь tyʙən. Granatarđь qullanьv ulardь ьrqьtьv, tejđerev eşenə kynegev tyʙən tora.

ʙyleksələrđeŋ atьş eşendə ʙulqan uŋьştarь papylərləşterelməj, təzriʙə ʙerhenən ikensehenə kyserelməj,

ʙьl jeteşhedlektər sвur ara qьşqь uqьvđa ʙeterelergə, ʙьqa, xəđerđən yk ʙetə kerəşseler həm ʙaşlьq sastaf maʙilizavajt itelergə tejeş,

Pulьktьŋ kamandavanejəhь həm parteja ojoşmahь ʙьl jeteşhedlektərđe ʙeterevđəjənlejulʙaşsьlьq kyhətergə tejeş. Sвur ʙetəv mьnan əđerlek ʙetməj, əđerlek sвur arahьnda øđøkløkheđ dəvam itərgə tejeş.

Hər ʙer kerəşse xəđerđən yk sвur ara eşte jaqşьş itep qujьv, uqa prininniktərđe 100% ь menən qatnaştьrьv øsøn satsejalizem jarьş dugьvьrđarь əđergə tejeş. Şul vaqьttaqьna itdaqь uqьv jьlь huqьşsan əđerlegendə taqьla juqarьraq kyrhətkestərgə ejə ʙulьrʙьđ.

Piriminnikteŋ sвurar ahьndaqь eşenə iђtəlek

Pralitarejat dəvlətenə qarьşь ʙurьʙvazejə jaŋь huqьştar əđerləj, ʙetə dønja eşsəndəreneŋ satsejalizem vatatьn juq itergə tьrьşa. Piriminnik iptəşi huqьşqa əđerlegende hər vaqьtta haqla, teləhə nindəj minutta doşmanqa aipur ʙtergə əđer tor.

Pirimiлnik iptəş yđndeŋ qəskəri caseŋ menən daimi elemtə tot: Tyŋərəktərgə, jьjьlьştarqa kanfirinsejələrgə həm qəskəri zənətejələrgə vaqьtьnda kil, rivalytsejun ʙajram køndərendə yđ cəsenə ojoşqan rəveştə quşьl, kadьr cəstərgə saŋqь menən kilevđərđe ojoştor, yđegeđđeŋ kyp tirazlь həm ølkə gəzittərđeŋ daimi xəʙərsehe ʙul, daimi jəşəgən urьnьŋdan kitev turahьnda yđ rutaŋa vaqьtьnda ʙelder. Yđendeŋ qəskəri xeđməttə ʙulqanlьqьŋdь onotma.

Nacalniktar sastafьna tørlø saralar menən jardam it, kalxuz safxuz- faʙrik həm zavьtta huqьş əđerlegə ʙirev tyŋərəktəren həm qəskəri məjeşterđe ojoştorovqa aktif qatьş, qəskəri zənətejələrgə vaqьtьnda ʙar, qəskəri məjeştər tarafьnan ojoştorola torqan eştərgə aktif rəveştə qatьş:

Qьđьl ərmejə satsejalizem sənəqətenən jaqşьrtьlqan jaŋь xərʙi tixnikənь ala. Piriminnik ʙьl tixnikəgə ђejə ʙulьrqa tejeşle. Hər ʙer qəskəri məjeş ergəhendə traktьr, aftamaʙil, radejo, tilifun, həm tiligraf eştəren øjrənev tixnik tyŋərəktəre ojoştororqa tejeşle. ʙьl jynəleştərđə kərəkle əđerlekte dəjəm sвur vaqьtьnda hin aldьŋ inde.Tixnikəneŋ ʙьl tørđəren ʙelev huqьş eştərendə yđeŋə kərək ʙulasaqьn hin onotmaђqa tejeşleʙen.

Sвurđar arahьnda eşləvđ eŋ matirejal ʙazahьn tøđøvđur əhəmejət qađana. ʙьndaj ʙazalarđь kalxuz hem safxuzdarđa „qorqavsьlьq giktarđarь", „huqьş eştəre giktarđarь" səsev julь menən tьvđьrьrqa kərək.

Piriminnik iptəş, hin ʙьl eşteŋ ʙaşьnda tororqa tejeşheŋ. Piriminnik iptəş hin yđeŋdeŋ huqьş eştəre ʙelemdəreŋde arttьrьv qьna tydel, ʙəlkem zavьt həm kalxuzdaqь ʙytən eşsəndərđe huqьş eştərenə øjrətevgə lə ʙulьşьrqa tьjeşleheŋ. Asa—avjaxim aftadur həm ʙytən ojosmalarđь ojoştorovđa hin ʙerьnse safta ʙulьrqa, ulardьŋ eşen kiŋəjtevgə ʙulьşьrqa tejeşleheŋ. Huqьş əđerlevge ʙirev tyŋərəktəren ojoştor həm ularqa jetəkselek it, şulaj uq huqьş eştəreneŋ massavaj furmalarь —atьvđa jarьşьv, saŋqь menən uđьşьv spurt ʙajramdarь həm ʙytəndərđe ytkerevgə jardam it.

Qьş kønø ytkərelə torqan qьђqa sruklь sвurđarqa, hin vaqьtьnda kilergə tejeşleheŋ, Huŋqa qalьp kilevse ʙergenə piriminnik tə ʙulmahьn. Huqьşьrqa jəj kønen genə tygel, ʙəlkem qьş kønø lə tura kiləsəgen iђtə totop, uqa tejeşle əđerlekte alьrqa kərək. Ə ʙьl əđerlekte hin ʙarь tik qьşqь sвrđarđa qьna ala alsaqhьŋ.

Piriminnik iptəş, hineŋ urьndaqь ʙetə eşeŋdə təp jarđamsьŋ—gəzit. Şuŋa kyra hin „uqьv øsøn" gəziteneŋ ukruk gəzite "Krasna ərmejes" həm „ʙaşqortostan" dьŋ padpişsige ʙulьrqa tejeşleheŋ, Şulaj uq hiŋə yđ caseŋdeŋ kyp tirazlь gəzitenđə uqьp ʙarьrqa kərək. Urьndaqь xərʙi tyŋərəktərđeŋ, sвurđar arahьnda eşləvđeŋ ʙetə uŋьş həm jeteşhedlektəren gəzit arqьrь jaqtьrtьv øsøn aktif xəʙərsə ʙul. Hin gəzit arqьrь safxuz həm kalxuzdarđa sвurđar arahьndaqь eşteŋ juqarь sьjfatlь ʙulьvь øsøn kerəşergə tejeşheŋ

Zavьtta, kalxuz da həm safxuzdaqь hər ʙer piriminnik, partejəneŋ giniral hьđьqь øsøn ʙьђn kerəşse ʙulьrqa tejeşle.

Zavьt həm safxuzda—iŋ jaqşь udarnik, pramfin plandь. praduksejəneŋ sьjfat kyrhətmələren ytəv həm pridprejatejəne ra'sejanalaştьrьv øsøn kerəşse ʙulьrqa tejeşheŋ.

Avьl đa—totoş kəlliktiflaşterev həm şunьŋnigeđendə kulaktь sьjnf ʙulь jaqьnan ʙøterev øsøn kereşse, avьl səviteneŋ həm VKP(в) jəcəjkəheneŋ kiđəktəge kampanjalarđь (igen əđerləv, aŀx nalugь. zajьm, nađanlьq ʙøterø (h.в.) ytkərevdə iŋ jaqьn jarđamsьhь ʙulьrqa tejeşle.

Kalxuzdarđa—piriminnik, iŋ

Rabeju 5 kənləgənə əđerlənergə

Radejuđarqa smutьr kənenəŋ 5 kenə genə qaldь, şulaj đa qudqalьş juq.

10—sintəʙerđən 1— yktəʙergə tiklem ʙulqan ara, ui—radejuđarqa smutьr 2 dikadalaqь. ʙьl dikadanьŋ 15—kenə ytte, nej ʙarь 5 kenə kenə qaldь. Şulai ʙulьvqa qaramaƅtan Başpidtixnikumda ʙьl, đur səjəsi əhəmejətkə ejə ʙulqan dikada əhəmejəthed ytep ʙara. ʙьl turala ojoşmalarđьŋ ʙerehe tarafьnanda ʙer avьđ ƅyđ ььqmanь. Radeju alqьs ʙerjьldan ʙirle şkafta ʙikle kəjə ultьra. Sənki uqa totonop eş iterlek keşe juq. Uqьvsьlar unьŋ artьnan qьna tora, almajđar, ə uqьvsьlađar nazariʙelemj uq. Radeju tynərəge ojoştorop radeju kadьrđar jeteşterev məs'ələhe qujьlqan. ʙьl turala—tik jatqan radejuđь uqьvsьlar massahьna xeđmət itterevđə, uqьvsьlarđan radeju kadьrđarь jeteşterevđə həm radejuđarqa smutьr 2 dikadalьqь ʙətkəngə tiklem radeju eşendə qьrqa ʙoroloş jahav turahьnda tixnikum esendəge prafsajuz kamsamui, parteja ojoşmalarь ʙer tərlələ eş eşləmajđər.

ʙьl kyreneş, juqarьla kyrhətelgən ojoşmalarđьŋ, đur sajəsi əhəmejətkə ejə ʙulqan radeju eşenə halqьn qan menən gənə qaraqanlьqtarьn kyrhətə.

Dikadanьŋ qalqan 5 kənendə radeju eşendə qьrqa ʙoroloş jahav talap itelə. Taşь malajь.

ajьnan ʙirle eşləməj ultьra. ʙьnь eşlətevđe ujlap qaraqan keşe juq. Kyp aqsa sьqarьp alqan ʙьl radejuđьŋ fajđahьđ ultьrьvь jaqşь kyreneş tygel. ʙьnda la radejuđь julqa halьrqa vaqьt.

SƏJET MAQARSKEJ.

QARLЬLA KYLTURA—AQARTЬV EŞTƏRE NASAR

Krasna—Usul təʙəge Qarlь avьlьnda kyltura—aqartьv eştəre nasar.

Krəƅtejandər arahьnda nađanlьqtь ʙətərev alьp ʙarьlmaj. Qьđьl mejeş, uqьv ejə, kətəpxana kluptar juq. Bigerəktə qьđ qatьndar ahьnda eştər nasar. ʙьnda iqtiʙar jynəlderergə tejeş.

Z. ʙAQЬJЬF.

ʙaşqort, tatar eşsələrenen aŋ—ʙelemdəren kytərevgə iqtiʙar itelməj.

Bilarət mital zavьtь eşsələre arahьnda kyltura eştəre nasar. Bigerəktə ʙaşqort, tatar eşsələre həm ađsьlьq millətlər arahьnda eş xort. Zavьtta 338 ʙaşqort, tatar eşsələre ʙulha la ular arahьnda ʙer genə tərlələ eş alьp ʙarьlmaj. ʙaşqort, tatar telendə kitaptar ađ, gəzit—zurnaldar aldьrьlmaj, stinə gəzite sьqarьlmaj, ʙulqan kitaptarda allə qasanqь iƅtərep ʙətkən kitaptar. ʙaşqort, tatar eşsələre arahьnda nađanlьqtь ʙətərev ʙulha la unda 50 genə keşe uqьj, qalqandarьnьŋ nađanlьqtarь ʙətərəlməj, liksejələr uđqarьlmaj, qьsqьrьp gəzit uqьvđar juq. Radejuđarđan ʙaşqort tatar telendə kənsirttər ʙirelməj. Zavьtta 2 kyltura eşsehe ʙulhala ular hyđ halmajđar həm zafkymda qajqьrtmaj. ʙaşqprt, tatar eşsələre arahьnda eştər jaqşьrtьlьrqa ular kyltura menən tərʙejə itelergə tejeş.

„Qjədel„

Radejuqa əhəmejət ʙirelhen.

Əjəlil təʙəgeneŋ kyp kenə avьldarьnda radeju alqьstar ʙulha la, ularqa əhəmejət ʙirevse ʙulmaqaqtan ʙətəhe lə tejerlek eşləməjđər. Tik isem kytərep ultьralar. Tiđđən tejeşle ojoşmalar ььqa əhəmejət ʙirep, kalxuzsьlarđь radeju menən tə'min ithendər.

QJAJNANЬF.

RADEJU TIXNIGЬBЬĐ QASTЬ

Maqar avьlьnda 120 nən artьq ejgə radeju inderelgən. Ləkin ʙьlar his ʙer vaqьt jyniəp eşləgəndəre juq. ʙыjьl radeju tixnik kilep radejuđь ratkə halьp əđerək eşlaj ʙaşlaqajnь hunqь kəndə radeju tixnik ʙalьp eşləvse Xəsajenef qasьp Θfəgə Radeju Sintьrqa ʙarьp urьnlaştь. Şul arqala xađerge kəndə radejuđan his ʙer fajđalana almajʙьđ, Kalxuzsьlar: „Uqa tyləgən aqsaʙьđ ərəmgəgenə ʙuldь tejđər. Maqar avьlьnda radejuđь julqa halьp eşlətev əsən aşьqьs rəveştə tixnik menən tə'min itelhen.

S. M.

ʙЬNDA LA RADEJU EŞLƏMƏJ

Maqar təʙəgendə qьsqьrь həjləges radeju ʙulhala april

ʙьndaj vəkildər jeʙərelməhen

Arqajaş parteja təʙak kamitəte tarafьnan avьl səvittərenə jeʙərelgən məsyl vəkil Ruʙaşkin K.I. urьndarđaqь xeđmətselər həm kalxuzsьlar menən nasar məqamələ qьla.

Iƅke əsən avьl səvitenə kilgəndə eşteŋ təp səʙəʙetəren tikşerməj, avьl səvit rəisen ata əsəhen qaldьrmaj hygə, „Min hine atarmьn" tip qarqьja, Həm şulaj uq ul siləj avьl səvitendə lə urьndađaqь xeđmətselərgə jul kyrhətev urьnьna ulardь həm kalxuzsь, jaŋqьđaq kerəƅtejəndərđe jaman hyđđər menən hydgə. ʙьna ʙьndaj vəkildər—urьndarđa parteja aftarititьn juqaltьvsь vəkildər tikşerelep, tejeşle sarahь kyrelhen, urьndarqa ʙьndaj vəkildər jeʙərelmahen.

„Kan"

BƏRƏJƏNDƏ KYLTURA EŞTƏRE NASAR

Səsev, uqьş jьjnav, ikmək əđerləv həm ʙaşqa səjəsi xuzalьq kampanejalarьn uđqarьvđa, kalxuzsьlar arahənda kyltura eştəren julqa halьv đur məhim urьn tota.

ʙerjən təʙəgendə kyltura aqartьv eştəre ʙьl horavqa javap ʙirə alьrlьq rəveştə qujьlmaqan. Təʙək dəvmələndəge səvittərđə uqьv ejđəre, qьđьl mejeştər ʙik əll asьlqan. Təʙək yđəgendəge uqьv əjə həm kətəp xanalar yđ eƅtənə jəkmətelgən ʙurьstь atqarьvđan alьƅtoralar. ʙьlarđьŋ ike məs'yl eşsehe ʙulhala kətəp xana la, uqьv əjə la ʙikle. ʙьnan gazit, zurnal kitaptar alьp uqьvsьlar juq. Təʙək yđəgendəge həm avьlđarđaqь uqьv əjđəre qьđьl mejeştərđə kalxuzsьlarđьŋ eş əƅtərenə ʙarьv tygel, avьldarđa tərlə daklattar, əngəmələr ytkərev kalxuzsьlarqa qarata sьqarьlqan qararđarьn tikşərev, tərlə səjəsi həm kyltura eştəren julqa halьv turahьnda ojlapta ʙirməjđər. Təʙək yđəgendəge uqьv eşendə ike keşe ʙulha la, ular unьş ʙylev həm ʙaşqa aqartьv əştəre turahьnda ʙer genə lə aŋlatma eşe alьp ʙarmaqandar. Qatьn-qьđđar arahьnda eşləv, kalxuzdьŋ uqьş jeteşterev eşendəge əiteklekte ʙətərevdə qatьn qьđđarđan udar ʙerigadalar ojoştorov juq tejerlek. Qatьn qьđđar igen jeteşterev eşenə sьqьvđan ʙaş tartalar. ʙьl turala kalxuz idarahь tarafьnan təʙək səjəsi aqartьv eşselərə tarafьnanda aŋlatьv eştəre alьp ʙarьlmaj. Təʙək dəvmələndə 10 radeju ʙulha la ular joqlajđar. Radejuđarđь ʙelem alьv eşenə fajđalanьv əsən ʙer ojoşmala qьđьqmaj. Kapiratsejə, lafkalarьndaqь ʙatarьjđar fajđahьđ jatьp yđđərenən kəstəren juqaltalar. Radeju həjəvsələr tynərəge aşa radeju menən eş itə ʙelevsələr əđerlənməgən, həm əđerləv turahьnda ujlamajđarda Təʙək yđəgendə həm avьldarda qьsqьsizьnda stinə gəzittəre sьqarьlha la, jəjgə sьqqas ʙətenləj joqlaqandьr. Qajhь ʙer kalxuz janьnda həm təʙəktə sьqarьlqan stinə gəzittəre uqьş jьjnav, xəkemətkə igen tapşьrьv kalxuzsьlar arahьndaqь uqьşlьqt ar jeteşheđlektər jarьş dugьvьrđarьnьŋ ytələştəre, udarniktar turahьnda urьn ʙirməgən. ʙer kampanejaqa qarata sьqarqandarđa şunьŋ menən tuqьraqandar. Stinə gəzittəre tirahenə eşsən jalpь fikere tuplanmaqan.

Igen jeteşterev həm ʙaşqa səjəsi xuzalьq kampanđjalarьnьŋ ʙarьşьn kyrhəterlek gəzitalər təʙək yđəgendə lə, avьldarđa la sьqarьlməj.

Kalxuzsьlar arahьnda vaqьtlь mətʙuqət taratьv eşe nasar qujьlqan, gəzit zurnal aldьrьvsьlar ađ,

Təʙək dəvmələndə 2 urьnda igen tapşьrьv punkьtь ʙulha la, unda kyltura eştəre ʙətenləj julqa halьnmaqan. Igen tapşьrьvsьlar əsən məqnəvei ađьq ala torqan urьndar juq. Aqartьv eştəren alьp ʙarьvda ajьrьm məs'yl keşelər ʙildələnməgən. Gəzit zurnaldar, kitaptar qujьlmaqan. Punkьt janьndaqь radejudar eşləməjđər. ʙьl eşte julqa halьvda ʙer kemdə yđeŋ məs,ylejətle hanamaj.

ʙьna ʙьl jeteşheđlektərđe ʙelhələ unь jənlənderev turahьnda təʙək kyltpruʙь ʙer tərlələ sara kyrməj.

ʙerjən təʙəgendə kyltula eştəre his hunlatmaƅtan julqa halьnьp jeʙərelergə tejeş. Q.

ʙЬL APPARTUNISTЬ UQЬ TЬVSЬLЬQTAN HƏM KALXUZDAN QЬVЬRQJA.

Qьrmьƅqalь təʙəge Qarlьman avьlь „Dinamь" kalxuzь 30 nsь jьlda təđəlgajne. ʙьl kalxuz təđelgən məldə uqьtьvsь ʙulьp eşləgən Fəjzej Qjədelşin də inep qala Ul kalxuzqa ingənda, ʙer ʙejəhen, jaqşь krandas, qajьş qamьttarьn, hət ajьrqьs maşinahьn ʙerlaştermaj urlap alьp qala. Kalxuzda jegərgə at ʙulmaqanda ul ʙejə havьp qьmьđ esep jattь. Hət ajьrqьs maşinahьnda ʙerləştermajensə yđe fajđalandь. Xosusi ʙadarqa qьjьat xəqqə maj hatьp Silaʙe qalahьnan səj alьp qajtьp hatьp jattь. Qjədelşin Fəjzej 27—28—29 nsь jьldarđa 2 şər ʙatrak totop eşlətkən keşe. Unda torqan ʙatraktarđan ʙerehe unьn arlьq qatь eşlətevə arqahьnda sixutqa menən avьrьp ylde.

Elek yđendə malajlьqta torqan ʙatraktarđь yđenə ejərtep, kulak qьđđarьnьŋ kamsamulqa inevenə jardam ittərə, xəʙərselərđeŋ isemen asьrа, kalxuzda ʙer genə kəndə eşləmənelər. Həm eş xaqьnьn 5 % tьn kalxuzqa tyləp ʙarьvqa tejeş ʙulhalarđa 4 ajđan ʙirle tyləgəndəre juq. Yđđəre kalxuzđan oshod haq menən igen alьp. aşaqandan artqanьn spikylantərgə halalar. Qjədelşinden ʙisəhe lə keşe kəsenən fajđalana. ʙыjьl „Dinamь" kalxuzь qьmьđ ərtile asqajnь, unьn ʙisəhen qara eş eşləj almaj tip, qьmьđ ərtilenə mədir itep qujđьlar, ləkin ul ʙer tərle lə eş kyrhətməne. Kalxuz aqzalarьna ajran jəhəp ʙirep, yđenə jaqşь qьmьđ jahap esep jattь.

ʙьna ʙьndəj kulaktar qanalь həm kalxuz milken tələf itevsə Fəjzej Qjədelşin həm unьn ʙisəhe kalxuzdan sьqarьlьvьn həm igenen spikylənttərgə hatqan əsən xəkəmgə tartьlьvđarьn horajʙьđ. (39)

YĐƏK ILIKTERIK STANSAHЬN EŞLƏTƏ ʙAŞLAV TURAHЬNDA

ʙAŞQORTOSTAN YĐƏK ʙAŞQARMA KƏMITƏTE HƏM XALQ KAMISARĐARЬ SƏVITE QARARЬ)

ʙaşqortostan sənəqətkamʙinatьnьn 4000 kilavat kəsle həm Θfə qalahьnь, sənəqət kamʙinatь pritprejətejələrenə, matur, qađan—turain zavьttarьn təđəj ʙaşlavqa xeđmət kyrhətev əsən ʙildələngən yđək iliktərik stansahь (цэс) təđəp tamam itelep oşo jьl 20 nsə sintəʙerđə xьtqa jeʙərelde.

Təđev julьnda osoraqan ʙətə avьrlьqtarqa (qorolmalarđь vaqьtьnda almav, təđev matirejaldarьnьŋ, torlaq həm ʙytəndərđeŋ jeteşməve h.ʙ.) qaramaƅtan aldьnqь eşsələr həm idara—tixnik pirsanal ul avьrlьqtarđь ʙalşeviktərsə jeŋep, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə ʙerense kiđəktəge yđək iliktərik stansahьn təđəp təmam ittelər.

Yđək iliktərik stansahь jeteđ rəveştə indysterejalaşevse ʙaşqortostanda đur iliktərik həm sintraldarьn təđev eşeneŋ ʙerense ʙьvьnь ʙulьp tora.

ʙaşqortostan Yđək ʙaşqarma Kamitəte həm Xalq Kamisarđar səvite qarar ʙirələr:

Iliktərik stansahьn təđəvdə ajьrьmsa đur inirgejə həm ььqьşlьq kyrhətev jaqьnan tyʙəndəge iptaştərđe ajьrьmsa kyrhətep ytergə:

ʙaşkamʙinatstruj mədire ip. ʙULЬQЬF F. I.

Yđək iliktərik stansahь tixnaruqь—inzinir—iliktərik ip. LURƏJƏ A, Q.

Mixanik maştirskuj mədire Stalaruf Q. P.

Mantjur KARVAJЬF.

Eşsələr: ABDULLIN KALININ FIDЬRЬF, ALFIRЬF, MALЬQIN iptəştərđe.

ʙASSJ Yđək ʙaşqarma Kamitəte həm Xalq kamisarđar səvite ʙaşqortostan sənəqət kamʙinatьnьn şьrь fabrigen, Ikstrak həm kirʙes zavьttarьn, fanir həm qaqьđ fabriktarьn həm pasylkanь təđev eştəre lə ʙalşeviktərsə timptar menən ytkərelep, ʙildələgən sruktarьna eşləj ʙaşlajasaqtarьna ьşanalar.

ʙaşqortostan Yđək ʙaşqarma Kamitəte r ə i s e urьnʙaƅarь: AKIMЬF

ʙaşqortostan Xalq Kamisarđar səvite rəise: ʙULAŞЬF.

ʙУʙK sikritarь: ʙIKʙAJЬF.

20—IX—1631 jьl Θfə

HЬV JULDARЬ HƏM AQЬʙЬV JЬLQALARЬ TIRƏHENDƏGE URMANDARĐЬ, ЬLTQЬSTARSA ƏTRƏFYĐƏRĐƏ QARЬŞ KƏRƏŞ TURAHЬNDA

ʙASSR Xalq Kamisarđarь səvitenen qararь.

1. Hьv juldarь həm aqьʙьv jьlqalarь hьv rizimen haqlav esen: Θfə Jəredən, Tyl, Əj, Həlđəʙaş, Narь, Tanьp, Aq Idel, Ləməz, sim, đur həm ʙələkəj Inzər, Tylmə, Ziln, đur həm ʙələkəj Şişmək, Kaga, Ydan—ken həm ten jaq, Kana, đur həm ʙələkəj Noqoş, Yrak, Kerkatlav, Haşmər, đur həm ʙələkəj Ik. Kripasnuj jьlqalar, urman—jьlqalar, Syrm, Dim, Đur jьlqalarda iqe kilamitr kiŋlegendə (hər jaq jarđan ʙerer kilamitr) hьv ʙuju zunahьn ʙilgelənsen.

Hьv rizimen haqlav esen [illegible] tirəhendəge urmandь haqlav, hьv haqlav zunahь [illegible].

Iƅkərmə: jьlqalarđan jьlqaqa (ruslahen) jarđarьn jemerelev dən ham aşqalarđan haqlav esen, RSFSR ikanum kanaş mehenen 10/VII—29 j. haqlav urmandar turahьndaqь qararđarь ʙujьnsa, ʙьl eşkə Juz Ural Listь 1933 nse jьlqa tiklem urmandь kyrhətelgən hьv tartivenə yktərev esen ulardan fajđalanьv ʙujьnsa ʙilgelev esen, ʙurьsьla hanarqa.

2. Yrđə kyrhətelgən taqajenlev menən ʙer rattan, hьv haqlav zunahь ʙuju, tyʙəndə nigeđđə ulardaqь urman fajđalanьv şarttarь [illegible]:

a—Tərlə xuzalьq tərđere esen unьn furmahь [illegible] menən hajlanev qanul itelə.

ʙ) Başlьsa fajđalanьv miqdarьnan [illegible] urmandarđan fajđalanьv [illegible] ultьrtьvdarđan [illegible] mindərə [illegible] tejeş ʙulьr.

v— Kiʙev sistimdarь, jəki juldarь, jeđen odajь həm id kyləgələneven tə'min itergə tejeş. Sənki ʙьndaj ʙuju [illegible] tə'minen haqlavđa, urmandьŋ da [illegible].

g-hьv haqlav zunahьnda [illegible] yrseven tə'min itə torqan juldar [illegible].

kiʙer tadartsv saralarь qollanьr tejeş.

3—RSFSR ikanaşma henen 29 nse jьldьn 10 avqьsьnda ʙьqaqan qararьnьn 3—7 qamalga aşrьvь juldarьn kyđđə totop, jьlqalarqa jaqьn jerđə aqas matirejaldarьn almav şarttarь menən [illegible] aqas [illegible].

4—Haqlav zundahьnda aqas ultьrtьvđarь torqodorvujь menən, Juz—Ural—Lis həm, başqa, urmandan fajdalanьvsьlar 32/33 jьldarđa esendə вətə aqas [illegible].

5—Oşo qarardь tormoşqa aşrьrev esen, ike dikada vaqьt menən Juz—Ural—Lisqa qullan alalar [illegible] Başqortostan Yđək Xalq [illegible] urmandan fajdalanьvsьlar [illegible] tejeş.

6— ʙьl qarar xəkymət urman [illegible].

7—Oşo qarardь tormoşqa aşrьvdь kyđətev eşe ʙaşqortostan Yđək Xalq Kamisarđarь Səvitenen [illegible] tapşьrьla.

ʙaşqortostan Xalq Kamisarđar Səvite Xalq rəisə—Bulaşьf. kamisarđarь Səvitenen Yđək ʙaşqarma Kamitəte idaraheь—

ZARUBIN: Θfə, 30 avqьs 1931 jьl.

Usalь təʙəgendə kyltura aqartьv eştəre aqhaj

Usalь təʙəgendə kyltura aqartьv eştəre ʙьl jьlda [illegible] itelmədə. Kalxuzdarđa ʙьl mejeştər [illegible] ʙьl jьlnan ʙelmevsə kyp ʙulhala ulardan nađanlьqtь ʙətərev turahьnda ojlamajđar.

Gəzit—zurnaldar taratьv də təntəj nasar. Bigerəktə əsə telendə ʙərđən ʙer jetəkse ʙul„ʙaşqorstan" gəzite taralmaj. Nej ʙarь 30 jortqa ʙer genə „ʙaşqortostan gəzite tura kilə. Sintəʙer—„ʙaşqotostan"dь taratьvđa udar aj ikənen iƅtərenə lə təşermajđər. Kalxuzdarđь gəzitkə jađьlьrqa əndəheŋ: „kilməgən gəzitkə ninə jьđьlavьđ" tejđər. Sənki ʙuştala eşləvse məs'yi eşsələr gəzitteŋ juqalьvьn həm vaqьtьnda taralmavьna iqtiʙar itməjđər.

Kalxuz idaralarь janьnda şulaj uq yđək ʙulqan Usalьnьn stinə gəzitte [illegible] ʙьl məs'ələ menən [illegible] kyltura aqartьv eştəre menən avьldarqa ʙьqьp jermajđər.

ʙьna ʙьndaj kyltura aqartьv eştərenə iqtiʙarhьđ qaraqan Usalь ojoşmalarьna tejeşle sara kyrergə kərək.„Usalineskej".

ʙeiderev.

Eşsən qatьn—qьđđar jorto ergəhendə 1—nse yktəʙerđən nađan həm ađ ʙelemle qatьn—qьđđar əsən həm tegev—kiƅev əsən kiske kurьstar eşkə ʙaşlajasaq. Qjarizalar 27 nse sintəʙerđən qaʙul itelə. ədeпs: Gygel uramь jort №17 eşsən qatьn—qьđđar jorto

UQЬRQJA TELƏVSELƏRGƏ ʙELDERƏʙEĐ

Θfə qalahьnđa (Frynze uramь 59 han ʙylmə 27) avьl həm urman xuzalьqь qortqostarь menən kərəş ʙujьnsa ʙətə sajuz ʙerləşməheneŋ ʙaşqortostan Byleksəhe Vlađimir qalahьnđaqь juqarь uqьv jortona tyʙəndəge ʙylektər ʙujьnsa studinttar ala.

1— ʙaƅьv kulturalarьndaqь avьrьvđar həm qortqostar menən kərəş ʙylegenə.. 5 keşe

2— Şulaj uq ʙaqsa həm jəşelsə xuzalьqь ʙylegenə 5 keşe

3— Şulajuq jemeş—jelək kyl turalar ʙylegenə...5 keşe

4—Qorotqostar menən kərəş ʙujьnsa eşsələr fakultitьna 7 keşe

5— Qazan Dəvlət Univiristitьnьŋ qortqostar menən kənər ʙujьnsa Əntomologejə ʙylegeəş sikləməgən handa (10 dan 50 gə tiklem keşe) alьna.

Alьv şartь qəgəttə juqarь uqьv jorttarь həm eşsələr fakultittarь (Raʙfaktar) əsən qujьlqansa: kurьs jəki tixnikum ʙetərəvse ʙaşqort, tatar həm vaq millətlər eşsələr, kalxuzsьlar həm 50 pratsint qatьnqьđđar ʙulьrqa tejeşle.

ʙətə dukaminttar ankita menən oşo jьldьŋ 5 nse yktəʙerenə tiklem ʙaşqortostan jer eştəre xalq kamisarlьqьna 27 nse ʙylməgə tapşьrьlьrqa tejeşle.

ʙətə Sajuz ʙerləşməhenen ʙaşqortostan Bylegenen idara itevsehe:

XALIDЬF

Ridaktьr urьnʙaƅarь: Z. Kajьpkul

YSNX həm Sajuzsnapsʙьjttьŋ hьŋqь ʙojoraqtarьna məvafiq rəveştə

ʙəşsnapsʙьjt.

Yđe hata torqan praduksejəgə 1932 nse jьlqa zajfkalar ʙirevđeŋ tyʙəndəge tərtiʙen iqlan itə,

I ʙylek
A. gruppahь mital tavarđarь

1. Təđev timer- tomor tavarđarь (Tula qalahьnda eşlənə torqan isek, tərđə həm mejes nəmələre) 2. Kyznis mixtarь kyznis həm slisarnaj ərdergəstər 3. „Zaindysterejəlizatseja" gəziteneŋ oşo jьl 21 nse avqьstaqь N230 iqlan itelgən naminklatuгaqa məvafiq rəveş ə 14 nse kə 16 nan 31 gə, 33 tan 35 kə 45 tan 54 kə tiklem pazitsejalarđa mitizdar. 4. Instrumintərqa zajafkalarđa „Za indysterejəlizatsejə" gəziteneŋ oşo jьl ʙerense avqьstaqь N 210 iqlan itelgən naminklatura ʙujьnsa ʙirergə 5. Fanarđar „Krasnaj Fakil".

ʙ. gruppahь iliktirik matirejal đarь.

1. Iliktirik qujьv matirejaldarь həm armaturanь, 2. Par həm hьv ytkərev əsən ʙoronzanan eşləngən armatura. 3. Rilina-tixnikə. 4. Izalatsejə matirejaldarь. 5. Transfarmatьruar. 6. Iliktirik maturdarь :7. Vintilaterđar 8. Jort təđev h ə m kanalizatsejə nəmələre.

v. gruppahь təđev matirejal darь.

1. Təđev syse. 2. Təđev kejeđe. 3. Ezviz. 4 Aliʙastьr. 5. Kiƅəkle, vaqlanqan həm eretelyən aq-ʙur 6. Linalejun.

d. gruppahь ximejə matirejal darь.

1. Qatь həm sьjьq hanьn. 2. Jelem. 3. Şəmdar, 4. Zilatin. Iƅkərmə; ʙeđđeŋ oşo jьl 22- sintəʙerđəge xatьʙьđđa kyrhətelgən ojoşmalarđan ʙaşqa' 1-Bylek ʙujьnsa zajafkalar ʙarь tik ʙassnapʙьjtqa 2 nөsxəle ʙirelələr. Yđək tarafьnan isemle fundtar ʙildələnməj, Praduksejə Sajuzsnapʙьjt tarafьnan planlaştьrьla.

2 ʙylek.
v. gruppahь-təđev matirejal darь.

1. Təđev kirʙese. 2. Niged taşь. 3. Qatь taş. 4. Qom. 5, Ere qom, 6. Dalamit, 7, Tərle ʙaisьq utqa janmaj torqan dan ʙaşqahь). 8. Giripitsa 9, Ezviz taşь. 10 Stypin, 11. Kamьşit. 12, salamuţ 13.Fiʙralit 14. Ezeiz ono. 15.Slans.

D. gruppahь-ximejə tavarđarь

1 Jaqtьrtьv, majlav, jaqьv matirejaldarь (kərəsin, mazut, miniral majđar, ʙinzin).

IƅKƏRMƏ: Zajafkalar ʙarь tik Θfə qalahьndaqь (patriʙtelderđən genə alьnalar.

J. gruppahь—jaqьv matirejal đarь.

1. Utьn. 2 Turf 3, Antrasit- 4. Taş kymer. 5, Aqas kymere.

2. nse ʙylek ʙujьnsa zajafkalar ʙaşsnapʙьjtqa ʙirelələr. Matirejaldar ʙaşsavnarxuz tarafьnan planlaştьralalar.

3. ʙylek.
ʙ. gruppahь—iliktrik matirejaldarь.

1. NKPS əsən lampь 2. NKPS əsən farfur həm ʙьjala izalatrđar, 3. Tixnik farfur. 4. Təđev fajansь. 5. Kəđgə ʙьjalahь. 6. Misel kəđgeləre. 7. Signal ʙьjalahь. 8. Gaz menən jaqtьrtьv nəmələre. 9. Aʙrisavajt itev ʙьjalalarь. 10. Tixnik ʙьjala: a) ʙilimint ʙejala—ʙankalarь, ʙ) klinor ʙejalahь, v) hьv ylsəv torʙalarь, g) qadi druttar, d) jeŋel erej torqan druttar, j) tərlə durьqtaqь linzalar, z) „Şarku" maj havьttarь. z) „Mişu" maj havьttarь. i) „Vylef" lampьlarь əsən haqlavьs ʙejala k) aftamaildar əsən faradar, l) ut hyndergnstər əsen kulʙalar, m) kəđgə ʙejalahьna illyminatьrdar, n) „falkynej" kirʙes, o) Gajvьrt həm ʙytən plitkalar, p) simafur ʙejalalarь, r) maxsus zajafkalar həm cirtiƅdar ʙujьnsa tərlə tixnik ʙejalalar.

V. gruppahь.təđev ʙejalalarь

1. Prissavjt itelgən ʙejala. 2. Munejə ʙejalahь. 3. „Yvelulьvaj ʙejala. 4. Tripliks ʙьjalahь. 5. Ezʙiz hьlav esen dranka. 6. Tyʙə jaʙьv esen dranka. 7. Tyʙə jaʙьv şipahь. 8. Qynt. 9. Kliʙamssa. 10. Ryʙirin.

Q. gruppahь-aqas nəmələre.

1. Aqas kerəktər (qar, orloq, turf kerəj torqandar həm xuzalьqta qullanьla torqandar).

O. gruppahь-ximejə tavar đarь.

1 ʙejala qьrqьv esen almaƅtar.

Z. gruppahь maxsus ət həm ajaq kejemdere

1. Kejem məmьqь. 2. Hərtə torqan matirejal.

3— Bylek ʙujьnsa zajafkalar ʙarь tik ʙaşsanapʙьjtqa ʙirelələr. ʙətə praduksejanь jeteşterevsələr menən kileşep, Sajuzsnapʙьt tarafьnan planlaştьrьlalar.

4. ʙylek
A. gruppahь mital tavarđarь

1. Surtavaj timer. 2. Tərle sujьndar. 3. Qoros. 4. Şviller ʙalkьlarь. 5. Katanka. 6. Unvirsal timer. 7. Taʙaqlь timer. 8. Tyʙə jaʙьv timer. 9. Sinkavajt itelgən timer. 10. Aq qalaj. 11. Qara qalaj. 12. Dik. timer. 13. Rudnik risalare. 14. Tərlə torʙalar. 15. Timer forьalarđьn eleştərə (fitingьlar). 16. VSNX ʙojoroqonda kyrhətegən həm BSNX tarafьnan sanksejaniravajt itelgən tixnik jaltьravьq mitaldar.

ʙ. gruppahь—iliktrik matjrejal darь

1. Tərlə timer sьʙьqtar (şnurdar həm pruvdtar).

2. Mitaldь iliktrik menən eretap jalqav appartarь həm stanuktarь.

V. Gruppahь təđev matirejal-đarь

1. Simint. 2. Tyl. 3. Ruʙirujd. 4. Asfalt. 5. Dudrun. 6. Niftiʙitum. 7. Mitlatskj plitkələre. 8 Sifirđar. 9. Qadi həm ʙimskeţ tađrə ʙejalahь. 10. Tixnik kejeđ. 11. Kejeđ nəmələr.

D) GruPpahь-ximejə matirejal darь

1. Təp ximejə. 2. Lak həm ʙojav. 3. Anilin ʙojavđarь. 4 Balavьđ. 5. Kuks ximejəhe praduktalarь. 6. Gusmiturgprum praduksejəhe. 7. Urman ximejə praduksejəhe.

Z. Gruppahь—maxsus kejemo

1. Maxsus kejem, maxsus ajaq kejem, saʙata, 2. At jegev nəmələre həm ʙytən şurudaj nəmələr. Ə. Tikstil (ʙətə prajьzvudstьva ojoşmalarьna sənəqəttə qullanьv esen şulaj uq narkamattarqa ʙirelə. nəmə həm kyp me kərəkləge kyrhətelergə tejeş.

Iƅkərmə: ʙьl turala tafsilli məqlymattərđe ʙelev esən „Krasneja ʙaşkirejə" gəziteneŋ oşo jьl 11 sintəʙerđəge ʙeđđen iqlandь qara.

Z. Qruppahь aqas matirejal-darь

1. ʙyrənələr. 2. Taqtalar.

Aqas matirejaldarьna zajafka ʙirev turahьnda „Krasnaja ʙaşkirejə" gəziteneŋ oşo jьl 27— avqьstaqь №134 ʙeđđeŋ iqlandь qara.

I. Qruppahь kənsələrejə tavarđarь Cirtyz nəmələre qaqьđ həm ʙytən tavardar.

1. Sys kanat. 2. Varuvina. 3 Sys ʙav 4. sys şpagat 5. Kartuf ono (kraxmal)

Iƅkərmə: Kənsələrejə həm cirtyz nəmələrenə zajafka ʙirev turahьnda 31 nse jьldьn avqьs ʙaşьnda (zajafka furmalarь menən) jeʙərelgən ʙeđđeŋ xattь qara.

4. Bylek ʙujьnsa zajafkalar hər ʙer tarmaqtьŋ ʙerekmələrenə jeʙərelələr. Zajafkalarđьŋ kypejələre ʙaşsanapʙьjtqajeʙərelə.

ʙətə ʙylektər ʙujьnsa ʙirelə torqan zajafkalar kərəklelegə kyrhətelgən miqdarđьŋ dereƅlə gən ьraƅlaqan məqlymattərge nigeđlengən ʙulьrqa tejeştər. Zajafkalar kvartaldarqa həm təʙaktargə (filejaldarqa) ʙylep ʙirelələr.

Juqarьla kyrhətelgən ʙylektərđeŋ hər ʙerehe ʙujьnsa zajafkalar ajьrьm titrattarđa (qaqьđđarda) təđelgən ʙulьrqa tejeştər. Zajafkalarđь təđev həm tapşьrьvđьŋ juqarьla kyrhətelgən tərtiʙe ʙassanapʙьjttьŋ tavar gruppalarь ʙujьnsa talap itelər.

Zajafkelarđьŋ furmalarь Zaindystrejəlizatsejə gəziteneŋ oşo jьl ejjyl avqьs sintəʙer ajđarьndaqь numirđarьn qara. Maxsus kejem həm maxsus ajaq kejeme turahьnda SSSR Narkamtrudь izvistejələreneŋ oşo jьl 20 nse ejjvndəge №39 qara.

ʙildələngən furmalarđa həm sruktarđa ʙirelməgən zajafkalarđь ʙaşsnapʙьjt qaʙul itməjəsək.

Zajafkalarđь vaqьtьnda ʙirməgən əsən jetəkselər jenajət tərtiʙendə məs'ylejətkə tartьlasaqtar.

Yđđəreneŋ tarmaq ʙerekmələre ʙulmaqan ojoşmalar Juqarьla kyrhətelgən ʙətə tavar gruppalarьn (A,ʙ,V,G,D,J,Z,I,) ʙujьnsa zajafkalarđь ʙaşsnapʙьjtqa ʙirergə tejeştər. Yđək ʙerekmələrgə ʙirelgən zajafkalarđьŋ kypejələren ojoşmalar ʙaşsnapʙьjtqa tapşьrьrqa tejeştər.

ʙaşsnapʙьjtqa ʙətə zajafkalar 1931 nse jьldьn 3 nse yktəʙerenən da huŋqa qalmaj ʙirelergə tejeştər.

ʙAŞSNAPSʙЬJT.

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 tan ʙaşlana.

Kassa səqət 5 tə asьla.

ʙøgen kina-pissa

„QATЬN"

6 ʙylemdə

ANUNЬS: „əs parada"

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar səqət 6-30 ʙaşlana.

ʙøgen, ikranda xuduzstьvalь filma.

ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural" kinahьnda ʙilitte kəndəđ səqət 12 nən 5 kə tiklem „Gurьn" kinahь ʙinahьnda hatьla. Ə kis menən səqət 5 tən fatagьrafejə lə hatьla.

ktaʙer „Vostiskaja" tipagrafejəhe. ʙaşglaflit vakile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEŞE!

29 SINTƏBER 1931 JЬL № 213 (514)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KOMITETE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT URQЬHЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƏFƏ I—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktar ... 4—81
Siktitar ... 2—33
Satsejalizemsa jer eştəre bylege ... 5—46
Iqlandar həm xəbərdar ... 5—28
Kantura ... 1—11
Tənqe ridaksejə ... 1—10

25 NSE SINTƏBERGƏ IGEN ƏDERLƏV

Ajlьq plan	Jьllьq plan
24,3 pr.	20,2 pr.

PLANDЬ YTƏV ƟSƟN KƟRƏŞKƏ!

KALXUZDA XUZALЬQTЬ NЬQЬTЬV, URAZAJ KYTƏREV ƟSƟN kɵrəş XƏDERGE TƟP BURЬSTAR

(SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarь ip. JA. A. JAKEVLEF məqələhe)

Urazaj, əsən kerəş beđđeŋ təp burьsьbađ bulьp əverelə.

Beđ safxuzdar təđənek. Safxuzdar bьltьrqь 3 milejun urьnьna, вьjьl jađ 8 milejundan artьqьraq igen səstelər.

Kraŧtəjandarđeŋ kypselege kalxuzdarqa berlaştelar. Beđđeŋ ilebeđđəge kypselek təbəktarđə kalxuzlaşьv təmamlandь.

Safxuzdar həm kalxuzdar elekke jaŋqьđaqtar eşləgəngə qaraqanda, səsev majđandarьn kyp mərtəbə keslerək həm tiđerək kiŋəjtergə ɵjrəndelər. Ləkin safxuzdar həm kalxuzdar jaqşь urazaj alьrqa ɵjrənməgəndər əle. Beđđeŋ urazajьbađ safxuzdarđa bulqan juqarь tixnikəgə həm berləşkən xeđmət nigeđendə kalxuzdarqa inđergən xuzalьq teđələşenə javap birə almaj.

Beđ qoroloq həm nasar kən menən kɵrəşergə ɵjrənməgənbeđ. Ular (qoroloq həm nasar kən) elek jaŋqьđaq xuzalьqqa huqqan kevek, beđđeŋ safxuz həm kalxuzdarqa la huqalar. Вьjьl ɵs kən esendə bulqan qoro kendər bojđaj səskən Vulga bujьnda, Qađьstanda həm Uralda beđgə bik đur zejan kilterđelər.

Вьqa sьđap tororqa jarajmь

Iŋ alđьŋqь tixnikə menən qoralđanqan beđđeŋ safxuzьbađ yđeneŋ jalandarьn ujьlmalь, hikəltəle, soqorlo—saqьrlь itevenə həm səselgən igengə saq qьna jьlьnьv menən yđe yk qoroloqqa jarđamlaşьvьna sьđap tororqa jarajmь?

Katarpillir traktьrь həm kesle olo teđmə səskestər menən eşləgən safxuzda, вьndaj qoramaldarqa ejə bulmaqan kraŧtejəndərđən saq qьna ɵŧtən itep teđmə səsev ytkərergə jarajmь?

Juq вьl jaramaj

Jađqь səsevđe 2—3 ađna esendə təmamlav urьnьna, unь ej jarьm bujьna huđьv kalxuzqa rɵxsət itelame?

Вьqa tiklem kalxuzdarđa, jaŋqьđaq xuzalьqtarđaqь kevek səsevđeŋ kyp ɵleşə jađ herəlgən jergə səseleve jarajmь?

Đur vəxşilek-vaq xuzalьq bɵtərəlgən jerđə, kiləsəktə lə вьndaj vəxşilektьŋ đəvam itevenə sađap tьrorqa jarajmь?

ВЬNA NEJ ƟSƟN XƏĐER URAZAJĐЬ KYTƏREV ƟSƟN KƟRƏŞ TƟP BURS BULЬP ƏVERELƏ.

Qajhь вər keşelər, xəđerge vaqьtta kalxuzlaşьvđьn artьq pratsintьn qьvalavđь təp burьs tip ujlavđarьn đavam itterəler. Вьndaj keşelər partejəneŋ səjəsəten aŋlamajdar, вьl keşelər partejəneŋ burьstarьn aŋlamajdar.

Kalxuzdarqa вɵtə xuzalьqtarьđьŋ jartьhьnan kybehe berləşkəndər. Beđđeŋ ileвeđđəge təp təbəktərđə kalxuzlaşьv təmamlandь. Kalxuzlaşьvđьŋ artьq pratsintь xəđer kalxuzdarđь nьqьtalarmьnej? Juq. Kalxuzlaşьvđьŋ artьq pratsintь artьnan qьvьv menən əgərđə вьl pratsint qьŧьm julь menən alьnqan bulha, xatta eşkə zjan kilterergə məmkin. Şunьŋ ɵsɵn beđ xəđer вɵtə rabutniktərgə turanan tura ɵjtəbeđ: Kisə, ytkən jьl kraŧtejəndərđe kalxazqa berləşterev təp burьs buldь. Ul vaqьtta kalxuzlaşьvđьŋ hər ber artьq pratsintь kammunistar partejəheneŋ səvittər hьđьqьnьŋ jaŋь jeŋevđəre, kalxuzdarđьŋ jaŋь jeŋevđəre turahьnda hɵjləne. Xəđer kraŧtejəndərđeŋ təp massahь kalxuxdarđa.

Şunьŋ ɵsɵn xəđer jaŋь burьs təp burьs bulьp əvrelə.

KALXUZDARĐA XUZALЬQTЬ NЬQЬTЬV ƟSƟN KƟRƏŞ URAZAJ ĐЬ KYTƏREV ƟSƟN KƟRƏŞ XEĐMƏTTE ĐƟRƟŦ OJOŞTOROV ƟSƟN KƟRƏŞ TƟP burьstar bulьp əvrelələr.

Kem вьnь aŋlaha, ul şul xəđer yk partejə eđenən kitəsək. Kemdə kem yđeneŋ təp kəsen kalxazqa inməgən hunqь kraŧtejəndərđe hьndьrьvqa, ular kalxuzqa inevgə əđer bulmavqa qaramaŧtan, ulardь his kisekməj məzbyri raveştə kalxuzqa inergə məzbyr itha, kem də kem xəđer KALXUZDARĐA XUZALЬQTЬ NЬQЬTЬV ƟSƟN KƟRƏŞ, URAZAJĐЬ KYTƏREV ƟSƟN KƟRƏŞ təp burs bulьp əvrelgənen şul xəđər yk aŋlamaha, ul xəđerge vaqьtta partejə hьđьqьna qarşь kitəsək.

BƟTƏGEĐĐƏ, KALXUZDARĐA XUZALЬQTЬ NЬQЬTЬV ƟSƟN, URAZAJĐЬ KYTƏREV ƟSƟN KƟRƏŞKƏ!

SILUSLAV PLANЬ QЬRQA BOROLOŞ TALAP ITƏ

BAQALЬ, MƏLƏVEZ, BLAGAVIŞŞIN. BAJMAQ BILARƏT TƏBƏKTƏRENEŊ TIMPЬ BEĐĐEŊ TIMP TYGEL

Satsejalizem malsьlьqьn qьrqa xəl itev ɵsən iŋ đur saralar đьŋ berehe bulqan ađьq bazahь tьvđьrьv—besən əđerlav, siluslav planьn tultьrьvđь talap itə. Beđđeŋ ađьq bazahь nьqьqan vaqьtta qьna siluslav planь kyrhətelgən tiklem tultьrьlqanda qьna malsьlьq məs'ələhen xəl itep bulasaq. Ə, kyp təbək ojoşmalarь вьnь aŋlamaj, aŋlahalarđa appartunistarsa narq ŧirep qarajdar. Вьqa miŧal itep Baqalь, (4,6 pr.), Mələvez (16,6 pr.) Blagavişşin (17,1 pr.) Bajmaq (17,2 pr.), Bilarət (17,2 pr.) təbəktəren alьp bula. Ular his ber kileşep qaramaŧьq timp menən baralar. Ular timpь beđđeŋ timp tygel. appartunistar timpь. Beđđeŋ arala oşondaj təbəktər bulьvь dejem planqa əđeklek kertə. Şuqala Başqortostan 20 nse sintəbergə safxuzdar menən bergə alqanđa siluslav planьn 41,6 pr. qa qьna ytəne.

Baqalь kevek təbəktər planđь 4,6 pr. qa ytəgəndə saqmaqoş (213 pr.), Boraj (106,6 pr.) Qonşaq (105,2 pr.) Qьrmьŧqalь (102,8 pr.) Berjən (101 pr.) təbəktəre artьrьp ytənelər. Ular siluslav kampanejəhьnьŋ əhmejəten bɵtə eşsən jalpьqa aŋlatьp, kymək feker tuplaj alđьlar. Şulaj uq plandarьn begen irtəgə tultьrьv əŧtəndə torqan Byzdək (94,8 pr.), Dьvan (93,0 pr.) kevek təbəktərđə bar.

Siluslav planь qьrqa boroloş talap itə. Plandь tultьrьv məmkinlege turahьnda hyđ đə bulьrqa tejeş tygel. Artьqьlarqa alda barqan təbəktərđən ɵrnək alьrqa kərək. Plan his şikhed tultьrьlьrqa tejeş.

JƏŞELSƏ ƟLGƏRĐƏ JƏŞELSƏ JЬJABЬĐ

Maqtap aldaldarь jəşelsə jьjnajdar.

„IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ“

MEJƏKƏ BALŞEVIKTARЬ IGEN ƟSƟN HUQЬŞSAN KƟRƏSƏLƏR

BEĐ IGEN ƏĐERLƏVĐƏ BƟTƏ ƟLKƏLƏRĐƏN ARTTA QALDЬQ

BEĐ BЬL ARANЬ IŊ QЬŦQA VAQЬT ESENDƏ QЬVЬP, UĐЬP KITƏRGƏ TEJEŞBED

MEJƏKƏ BALŞEVIKTARЬ HYĐ BIRĐELƏR

27 NSE SINTƏBER (Tiligraf aşa) Ɵlkə kamitəten məsьl siktitarь ip. Bajkin qatnaşь menən Mejəkə partejəhe təbək kamitəte bojorahь ultьrьşь uđqarьlđь. Iptaş Bajkin həđenən hun bojora igen əđerləvđə qьrqa hьnьlьş tarqьa ireşep juldь planь 1 nse Ɵktəbergə tultьrьrqa 70 pr. qa tultьrьrqa qarar sьqarđь. Təbək kamitəte bojorahь massьvьj—sajəsi eşlarđen kimajtev, bul eşsən jəmaqətselekte kantryl hən tirəhenə ojoşturop kulak həm xalla qaţşьlarьna qarşь həm kɵs ħьđьm nigeđendə vaqьtlь elek tultьrьrqa hьm artьşьp ytəvgə iptaş Bajkin menən Ankundь şьqarđь. Partejə təbək kamitəte siktitarь Ojlabaf.

Igen əđerlavde yđ aqьşьna taşlap,

Kulaktar menən kileşken jerđərđə

DЬVAN təbəge igen əđerlavđe əle bulha balşeviktarsa ojoştora almaj. Kulaktarqa kyp avьl səvittərenđə qatь zadanejə alrelməgən. Kulaktardan alьnqan igen 5—6 pr. tan da ytmaj. Mixajlьfka, Dьvan səvittəre kulak menən kileşev səjəsete alьp baralar. Ular igenđəren casnaj badarqa sьqaralar, avьl səvite „kyrməmeşka“ halьşьp tьnьs jata. Kamsamul, jəməqət ojoşmalarь igen əđerləvgə jaqьn kilə almaqandar. Taştьna səvitendə igen əđerlavgə kulaktar „juinaşsьlьq“ itə.

Вьnь ɵndaj kulak joqonto-hona qьrqa sik ujьlьrqa tejeş. Təbək ojoşmalarь xəđerđən ku lakka qьrqa hɵzym ojosmahalar kampaneja əđələ. Вьl təbək əđerləv həm ojoştorov urqьnda rьn jaŋьnan tikşerep, buldьqlь aktiftar menən alьştьrьrqa.

Ə. XƏTIP

„IŊELEK YĐEBEĐGƏ, UNAN ARTHA QЬNA...“

MAQAR Təbəge „Qьđьl partizan“ kalxazь igen tapşьrьvđa aqьrьn qudqьla. Kalxuz pьsidətele Myxəmətqulьf yđe başlap igen əđerləv gə qamasavlaj. Вaŧьp alqan holonьn jartьlajьn вylep birđelər. Niŋə başta xɵkymətkə hatmajhьđ, tugas—Təvlə yđebeđ alajьq unan tapşьrьr вьđ...„tiđər. Вьl kulak luzьnqьhьn qəməldə qullanьvsь kalxuzqa qьrqa hyđ əjtelergə tejeş.

MAQAR

5 kən hajьn ultьrьş prtakul.. igen əđerləv yđ aqьşьnan sьqarьlmaj...

K. USUL təbəge jelem qaran səvite igen əđerlav planьn 9 pr. qa qьna tultьrđь. Biş kənləktər igen əđerlavđə ber % ta yŧeş birmajđər. Kulaktarqa qatь zadanejalar birelməj, birelhə lə tultьrtьv saralarь kyrelmaj.

Jaŋqьđaq həm kulak xuzalьqtar kalxuzdardьŋ yđ plandarьn tultьrьvьn kətep jatalar. avьl səvite biş kən hajьn ultьrьş jaŧap tabaq, tabaq pratakul jata. Ləkin, şunan başqa eşe juq igenəđerlavyđaqьşьnđabara.

„BEĐ“

Beđ byləklavđe talap itəbeđ.

Əbjəlil təbəge (tiligrəmma) əđđuləjarь avьlь „Qьđьl jalan“ kalxuzь 315 sintnir igen əđerləv zadanejahьn 318 sintnir bojđaj, 10 sintnir arьş menən arttьrьp tultьrđь. Beđ вьl kalxuzđьŋ byləklavenə talap itəbeđ.

Rajkum—Səxənqulьf.
Kalxuzsajuz—Qarmanьf.
Brigadir—Usmanьf.
Kalxuz rəise—Hafiqьf.

Jьllьq planđь tultьrьvđa, Alda barьvsьlar

ƏBJƏLIL	71,3
BƏRƏ	53,7
NURIMAN	50,4
MIŞKƏ	47,7
BIŞBYLƏK	44,6

Xurlьqlь raveştə əđələr

MƏSETLE	2,1
BILAQA TAJ	4,2
USALЬ	4,7
QЬJQЬ	5,7
BAQALЬ	8,3
QONŞAQ	8,1

Qьrqa hьnьlьş buldь rьrqa qarar sьqarьldь

QЬJQЬ (tiligraf aşa). Yđək Kəmitət əqzahь Nikalajьva, Ɵlkə Kəmitət bojorahь əqzahь Sipnətef iptəştər kildelər. Şul kendə yk partejə rajun kəmitəte bojorahьnьŋ təbək aktiftarь menən qatnaş ultьrьşь ytkərelde.

Igen əđerləv ojoşmalarь daklatьnan hun ip. Sipnətef Qьjqьnьŋ oşo kəngə tiklem igen əđerləv menən şeqellənməven, təbək ojoşmalarьnьŋ appartunistarsa jetəkselege igen əđerləvđe əđələv qurqьnьsь aldьna baŧьrьvьn kyrhətte.

Ɵlkə Kəmitət bojorahьnьŋ Qьjqь təbək ojoşmahь jetəkseləre yđ burьstarьn başqara almavь, apparrunizem batqaqьna batqanь ɵsən ulardь taratьv turahьnda sьqarqan qararьn ultьrьş tulь urьnlь bulьvьn asьq əjtte. His kisegevheđ kestə вyl gelap qujьv, hər ber partejə əqzahьnьŋ yđ məs'ylejətenə jəkmətep, ajьrьm igen əđerləv təbəktərenə berketergə, həm igen əđerləv timpьnda qьrqa hьnьlьşqa ireşergə qarar sьqarьldь.

Kirjanьf

KAMPANEJA BAŞLANQJANDAN BIRLE NEJ BARЬ 20 SINTNIR...

USALЬ təbəge Tuŋqatar səvite igen əđerləv kampanejahьnda tulь xərəkəthedlek itə Oşo kəngə tikle вьl səvittə nej barь 20 sintnir igen əđerləngən. Вьl han dəjəm zadanejanьŋ 1 prtьnda totmaj. Kulaktarqa his qьŧьm juq.

Kədgə səsev, zadanejahe 317 giktar nej barь 165 giktarqa ytəlgən. Japьraq jьjnav eşe başlanmaqanda. Urazajđь jьjnap—huqьp alьv eşe bɵtkəne juq. Vaqьtьnda qatь saralar qullanmav arqahьnda 90 giktar igen serep eştən sьqtь. Silus zadanejahь 95 tunnaqa tultьrьlmaqan.

Avьl səvitenьŋ kalxuzdar əŧtənən jetəkselege siktən tьş jomoşaq. Kalxuzdarđa xuzahьđlьq, as kyđlelek tulьp jata. Ə, avьl səvite ular menən kɵrəştə pravlinejələrgə jarđamqa kilməj. Kalxuzsьlar arahьnda qoral həm maşinalarqa „ kalxuzđьqь ul...“ tip qaravđar jьş osoraj. „Batrak“ kamunahьnьŋ traktьr havanь nьn kiŧəktəre jadqь səsevđen birle jul bujьnda tutьqьp jata. Kalxuzdarđьŋ eştəre planhьđ.

Вьna вьl jьteşheđlektər jaŋ qьđaqtar qarşьhьnda kalxuzđьn əŧtənlegən juqalta, kulak qot qohona jul asa.

N.V.

PLAN ŞKAFTA JATA

qabul itev punkttarьnda ger ylsəvđər, səj esev, jatьv urьndarь juq..

Malsьlьq sajuzь yđ aqьşь qosaqьnda jata

BYZDƏK təbəge igen—malsьlьq sajuzь yđeneŋ begenqe toroşo menən sajəsi—xuzalьq burьstarьna ber genə lə javap birə almaj, Kampanejalarđa qatnaşь siktən tьş jomoşaq. Igen əđerləv ɵsən plan teđehə lə ul kalxuz, avьl səvittərenə jətkerelməj şkafta jata. Igen qabul itev punkьttarьnda ger, ylsəvđər juq, ularqa ajьrьm keşelər berketelməgən. Qьđьl abuz menən kilevselərgə jort, səj esev urьnь, jьlь aş əđerləv turahьnda ujlapta qaralmaqan. Kyltura eştəre bɵtenləj juq, igen kiltevselərđen horavđarьna spьralkь birep torov menən beravđa şeqellənməj. Igen əđerləvđe ojoştorov ɵsən sintəberđeŋ 10 darьnda qьna vəkildər sьqarđь.

Juqarь urqьnđardan kilgən diriktiftar eŧtəl aŧtьna halьna barqandar. Ulardь qəməlgə aşьrьrьv ɵsən saralar kyrev beravđenđə başьna inməgən.

Eştə tulь xuzahьđlьq. Kalxuzdar ɵsən kilgən saskes, jelgərges, tьrma, habandar taratьlьp bɵtməgən. Ular asьq havala tutьqьp, serep jatalar. Xəđer ike saskes bɵtenləj eştən sьqqan jelgərgestər teđək tygel. Haban darđьŋ kərəkle vinttəren ytkən hytkən alьp bɵtkən, tьrma vəlyktəre serep eştən sьqqandar.

Əđərləgən bal, tire, jən, ytildərgə urьn juq. Ular hьv ytə torqan jortqa qujьlqan. Xəđer ytil sirejanьŋ 15 bottan artьqьraqь eştən sьqqan. Şulaj uq sanalar serep ultьralar.

Malsьlьqtь kiŋəjtev turahьndaqь yđək kəmitət, ɵlkə pratejə ojoşmalarьnьŋ qarar, merəzəqəttəre tikşerelməgən. Ul turala belevselə juq. Mal kantraktavajt itev turahьnda jalpь arahьnda aŋlatьv eşə alьp barьlmaj...

Qьŧqahь Byzdək Igen—malsьlьq sajuzьnda tulь başhьđlьq fakьttar qortqoslьq iŧen aŋqьta, tikşerev urqьndarь aşьqьs sara kyrhendər. Вьndaj „tьnьslьq“ haqlarqa mataşьvsьlar jətəkselegen Malsьlьq sajuzьnan alьrqa.

K. ABDULLIN.

JƏŞELSƏ ƏĐERLƏV FRUNTЬNDA

Əbjəlilde jəşelsə əđerlev başlanmaqan

Udar eş menən вьl jenəjət qaplanhьn

Əbjəlil təbəgendə 20 nse sintəberga tiklem kartuf əđerlav turahьnda ber nəmelə eşlənməgən. Ɵlkə oloşmalar jьllьq əđerləv zadanejəhьn birməgəndər. Sintəbər ajьnda təbək patripsajuzь 25 tunna kartuf əđerlərgə tejeş bulha la, 22 nse sintəbergə tiklem avьl kapiratiftarьna plan jebərelməgən.

Təbək xlipzivsajuzь kypme kartuf kantraktavajt itelgənen iŧəpləməgən. Kantraktatsejə dugьvьrđarь 21 nse sintəbergə patrip sajuzqa tapşьrьlmaqan.

—Kartuf ɵlgərməgən bit əle, aşьqьrqa jaramaj, tip ul turala ujlarqala teləməgəndər.

Şulaj itep, вьl təbəktə kartuf əđrlav bɵtenləjbaşlanmaqan Urlaqa jəşelsə ađьqtarь jebərevьrьnьna, patripsajuz yđe Magnitagurskejđən jəşelsə hatьp ala. Ə təbəktəge tavar jəşelsə ađьqtarь jerđən qađьp alьnmaj ultьralar.

Jəşelsə əđerləvgə məs'ylejəthed qaraqan Əbjəlil patripsajuzь yđeneŋ вьl jenəjəten udar eş menən qaplarqa tajeş.

Kalxuzdarđa xeđmət ojoşt.rov tyвən

Maqar təbəge kalxuzdarьnda xeđmətte dɵrɵŧ qujьvqa iqtibar juq. Kyp kenə kalxuzdarđa xeđmət kenəgələre tultьrьp hər ber keşegə birelməgən, iŧap eştəre nasar sdilşinəne qaqьđđa qьna ytkərələr, tabildər tultьrьlmaj. Şular heđemtəhendə urazaj jьjnav əle bulha huđьlьp kilə, đur juqaltьvđar bula.

„Qьđьl bajraq„ kalxuzь 186 giktar bojđaj həm holo urazajьn əle bulha jьjnap almaqan. „Salavek„ kalxuzь 125 giktar holonoŋ 83 pr. tьn baŧovda qaldьrьp serette.

Təbək kalxuzsajuz xeđmət ojoştorov eşe menən nьqlь jetəkselek quja almaj, qaqьđ jađьvđar menən kyp vaqьt yđ eşenə bɵtkən hanaj. Вьl xəl igen əđərləv daxutьylev kampanejəlarьn kiŧken qurqьnьs aldьna quja. Təbək kalxuzsajuz xəđerđən вьl eşkə nьqlap kerəşergə tejeş.

„Farmalin„

„Berlek“ Kalxuzь tip uqь qьđ.

Gəzitebeđđen kisə sьqqan hanьnda 1 nse bittə 3 baqanaqa jьjьlqan Əbjəlil təbəgenən kilgən tilegrammala karriktьr iqtibarhьđlьqь arqahьnda Qađmaş avьlь „Berlek kalxuzь“ tigən hyđ təşep qalqan

IDARA.

Ərmənьstan pralitarejattarьnьŋ bajavaj dimanstratsejəhe

STIPAN ŞAVMƏN IPTƏŞKƏ PAMƏTNIK ASЬLDЬ

IRIVAN. 20. Ərmənьstan eşsəndəre 26 Baku kamisardarьnьn jьrtqьstarsa atьlьvdarьna 13 jьl tulьv kɵnɵn Baku kammunahь jetəksehe STIPAN ŞAVMƏNGƏ pamətnik asьv menən bildələnelər.

Ul kɵnɵ qala irian yk qьđьl flaktar, plakattar həm luzьngьlar menən biđəlde. Şavmənden pamətnigь nigeđgə qujьlqan həm qьđьl matirejə menən qaplanqan ine.

Pamətnikte asьv tantanahьna Tiflis, Baku, Lininakan həm bytən sənəqət yđəktərenən Zakafkazejə xɵkymə'tenen həm eşsəndərđen vəkildəre kilde.

Kiske 6 səqəttə Şavmən majđanь həm uqa tɵkəlgən uramdar Irivan qalahьnьŋ eşse həm xeđmətselərđen, qьđьl armejə cəstərenen, ɵzkyltarniktar həm uqьvsьlarđьŋ ojoşqan kalunalarь menən tuldьlar.

Pamətnik alđьndaqь tribunaqa Araxiasvili, Ananan, Maxaradzə Xandzan, Jerzikan, Baku, Tiflis həm Lininkan eşselərenьŋ diligattarь, şulaj uq jerle zavьttarđьŋ diligattarь kytərelde.

Mitiŋgь Zakafkazejə Yđək Başqarma Kamitətenen rəise ip. Ananan asa:

„Вьnan 13 jьl elek—tej ip. Ananan Zakaspejəneŋ jalь mejeşterenən bernda Angelejəŋ imperejalistarь həm Zakafkazejə kuntr rɵvalytsejanirđ re tarafьnan Baku kammunahь nьŋ jetəkselərə həm ulardьŋ başьnda torqan Stipan Şavmən jьrtqьstarsa ytereldelər. Stipan Şavmən ul Zakafkazejə pralitarejatьnьŋ iŋ jaqşь jetəkselərenən, kammunistar partejəhьnьŋ batьr kɵrəşselərenən berehe. Ul Zakafkazejələ Səvit vlasьnьŋ nigeđen halьvsь, ul yđeneŋ iptəştəre menən bergə, balşeviktardьŋ Lininsə pazitsejələrendə nьq torđo həm Zakafkazejə eşselərenə Lininizem həm intrnatsejanalizem tərnejəhen birə belde. 13 jьl—tarix ɵsɵn ađaq vaqьt tygel, ləkin beđđeŋ вьl đəver esendəge ɵlgəşevđə rebed bik đur. Satsejalizem teđələşeneŋ bɵtə tarmaqtarьnda beđ Şavmənden vasejattarьn ytəjbeđ. Şavmən—ul satsejalizem teđələşeneŋ iŋ jaqşь avangarьь Baku pralitarejatьna tarnejə birə belev menən đə tanьldь. Xəđer Baku pralitarejatь yđeneŋ lininizem tarafьnan hьđьlqan jul menən barqanlьqьn həm 26 kamisardьn qьđьl bajraqьn yđ qulьnda nьq totqanlьqьn bik jaqşь iŧbat itte.

Begen Ərmənьstan eşsəndəre Şavmənden rivalytsejən qaharmanlьqtarьn biđələv ɵsɵn uqa pamətnik qujalar. Вьl pamətnikte asьv menən bergə beđ Şavmənden julь menən his tajpьlьşhьđ barasaqьbьđđь balşeviktarsa bɵlđererge tejeşlebeđ.

Ərmənьstan xɵkymətə isemenən Stipan Şavmənden pamətnigen asьq tip iqlan itəm.

Iptaş Ananan pamətnikte qaplap torqan qьđьl matirejanь tartьp tɵşerə həm un mendərsə eşsəndər aldьnda Şavmənden qьđьl granittan jahalqan figurahь asьla. Kesle intrnatsejanal tavьştarь eşsəndərđeŋ nьq alqьştarь menən bergə quşьlalar.

Tribuna la iptəş Filip Maxaradzə alqa sьqa.

„Begen Ərmənьstan eşsəndəre—yđeneŋ bɵtə qɵmeren 26 eşsəndərenen eşenə birgən, həm satsejalizemde bojorɵ ɵsɵn aramaj—talmaj ɵđlɵkte kən Stipan Şavmənga pamətnik ... lar. Uqa bik avьr şarttar eşlərgə tura kilde, ləkin ul ... nalizem bajraqьn hər vaqьt juqarь kytarəp bardь.

Şavmən yđeneŋ bɵtə qɵmeren kɵrəşkən idejalardьŋ jeŋe... kyrə almanь. Ul Səvit vlasьnьŋ kɵrəşteŋ iŋ qьđьv saqьnda ... dь, Ylterevselər 26 kamisarđь ... qenə tygel, bəlkem balşevi... Səvit vlasьnda tamьrь me... taştarqa tьrьştьlar. Ləkin ... deŋ bɵtenləj kirehe bulьp ... hed bələheged. 26 kamisar ... dь, ləkin ulardьn eşe ... jende 1918 nse jьlda Zak... bulqan abstanufkanь xəđer ... aldьna kilterev qьjьn. Ul v... đeŋ doşmandarьbьđ kesle ... la—minşeviktar Ərmənьstan ... naktar xɵkəm herdelər. ... lək balşeviktar qulьnda ... vaqьttaqь abstanufka ... qulьnda totop qalьvь məmk... həm Baku kamisardarь ... qarşь kestər tarafьnan qam... lar, ə Şavmən həm unьŋ ip... lək buldalar.

Ləkin Baku pralitarejatь ... [illegible]

[illegible]

HAN, SIFAT,BALSEVIKTƏRSƏ TIMP ƏSƏN!

„Eşləp sьqarьvdь kytərev ul, satsejalizemden jeneve esən iŋ məhim həm iŋ berense nəmə, səvittər ərəsəje prajьzvudstьvanь kəsəjtev həm eşləp sьqarьv dь kytərev menən genə jenəsək". (LININ)

SIFAT ƏSƏN KƏRƏŞTE DAVAM ITƏRGƏ!

SIFAT KYRGƏDMƏHEN KYTƏREV— EŞLƏP SЬQARЬVDЬ KYTƏRƏ

Satsejalizem tədevgə niqed qorop jata torqan Səvittər Sajuzьnda, eşləp sьqarьvdь kytərev ul, satsejalizemden jeneve həm jəmhyrejətte maşinalaştьrьv, şul laj uq „kapital iidərən qьvьp jetep, ydьp kitevgə" bərdən ber xəl itevse şart, beddən zavьt—fauriktərdən, safxuz, kalxuz həm başqa eşləp sьqarьv ojoşmalarьnan eş prajьzvudstьvalarь nej tiklem kytərelhə, şul tiklemregədən iqtisadi həm texnik nigezened ььqaja barьa. Janь nəm janь gigənttar ytə, maşinalar eşləv—şit jəmhyrejəttəreben tavar inderevdər kəmej. Iqtisadi jaqtьnan ularđan baqa la bətə eşte timp itergə məmkinlektər tьva.

Eşləp sьqarьv—ul eşse sьjnьfь matdi həm mədəni jaqtan kytərelevenə tikləm barьa. Bьlar gənə tarixta bulmaqan hьs kyrelməgən rəveştə jaqьn bulьr tormoşon jaq şьrьtьrqa məmkinlek tьva. Şunьŋ əsən Linin „EŞLƏP SЬQARЬV DЬ KYTƏREV UL SATSEJALIZEMDEN JENEVE ƏSƏN IŊ MƏHIM HƏM IŊ BERENSE NƏMƏ SƏVITTƏR ƏRƏSƏJE PRAJЬZVUDSTЬVANЬ KƏSƏJTEV HƏM EŞLƏP SЬQARЬV DЬ KYTƏREV MENƏN GENƏ JENƏSƏK" tej. Şulaj bulqas eşləp sьqarьvdь kytərmaj torop kapitalizemde tamam jenev, şul satsejalizem xuzalьqьn tədev, şul menьŋ iqtisadi jaqtan jыrьqasь jartьn başqa da kytərelgə hes məmkin tygel.

Bьnda eşləp sьqarьvdь kytərevgə, unьŋ əsən kərəşevgə, prajьzvudstьvaqa kaneş mələrene aktif qatnaşьrqa teješ sez turahьnda iqtəlargə eşləp sьqarьvdь kytərevgə qardan kyrtelgə tormostarьn kəreşev əsən ecəj ydđare həm əmək ygəs jəsəə kyrəte ja ber tapqьr qaratalьu.

Beddən zavьttaqь jetəkselər ļen kyrehe eşlənə satsejalizemdь kytərevđe—unь han jaqьnan kytərev tip kenə bik haj qarajdar. Ber nəmənəse eşləpsьqarьvdьŋ kytərelmə, tapqьr surəte qьpьçьsь. Ləkin şul uq vaqьtta unьŋ sifat jaqьn nasaatlarьqa buq qьl muŋqa, tid tudыrьqa,şulaj uq tarьvьn jaqьnnan eşleŋk satsejalizemdь tьsaqьnьvdьqь səbəbe buqda məmkin; Şunьŋ əsən eşləp sьqarьvdь kytərevdə uŋqənlə səbəbtəkə, bıl jaqьndan prakta səbəbe da sifat eşlenevgə bik tipləd tьvьr jətə da kiləp eşte sifat jaqьnaŋ kytərmədə və arьv jaqьnan kytərev tip ibat arьv başqatьqa qaraj. Uaj jaqьn qarav kıldə kyrəkeme əsənə ibalı başqa kiləre sifat jaqtьn itmə aşl alьt. Arьnьqa, bul jaqьnan ikke jaqьnnan jəvəmlek kytərelə kytərəv tip ul qьra qaraj.

Eşləp sьqarьvdь kytərevdə berense maqsat—eşləp sьqarqan nəmənən xaqьn təşerev, aqьp ul nəmələrdə sifat jaqьnьqa jetəkselergə qərab irekənlə sьjnьfь jaqьnьŋ nasaatlarь, unьŋ əsən bik kyp jaqьnnan həm eşlənləp sьqarьv ergə tejeş... Kytərələrgə tipe şulaj eşleəkleterm kytərelgəp qьjəsə nıq dədə ujaŋa kytərəlep qьra.

na kyp vaqьt şul nəmə sənəp ala. Şunьŋ əsən xəderge vaqьtta eşləp sьqarьvdь bulqan avьrtsuzlьqtьŋ həm nəmənen sьjıtьn kytərevdə—brak menən kərəşevđe qujьrqa kərək. Senəkil kenə satsejal jaştarlarьnьŋ ul şaqьn arьvdьrь, avьrьv menən kərəşəbər. Brak ul eşləp sьqarьlqan nəmələrgə qaraqanda alьp taşlana torqan, eşkə inməj torqan nəmə genə əstə. Ləkin bit eş unьŋ genə betmej. Uqa eşkə jaraqь, eşkə jaraqan nəmə bulmaqь. Janь bit ul top matirejal, eşse vaqыt xəqenə alьp kyrəsə. Janь xəqenə, unь eşkəq maşinalar tudыqan, timək uqa eşkə kyp vaqьt jaңь jənə başqa arəm bulьqan. Unьŋ xəqenə başqa jaraqь la barlaqьnьŋ jekmətə. Şunan eşləp sьqarьv xaqь qьjьatlanuqa. Əvь, bьl nəmələr əsən matur kartina tyzəl. Xəder min eşləp sьqarьv xaqьn kytərə torqan cuma avьrtuv (brak) məs'ələhendə BERENSE DƏVLƏT zavьtь neftej iabləp jəşəve turahьnda ber ike hyd əjtep ytəm:

Sintəəerden berense 10 kennen 6 arak 7,2 pr. buлa. Xələlьkь plan bujьnsa brak maksimum (ŋ iŋ kep bulqanda) 2 pr. bulьrqa tejeş ine. Timək berense dəvlət zavьtьnda brak planqa qaraqanda ber nisə tapqьr artьq jasadə. Bьl əlnitta avьrьv dəvalav tygel, vəlki uqa kinajərga jul qujьv.

Braktьn hedəmdərə şulaj. Ytkəndəge 100 kən əsəndə (eş ajdan kyrlerək vaqьt) 13,5 tunna braq buъlьp, şunьŋ 10 tunnahь artьqьraqь planda qaraqanda artьq brak bulqan. Timək bьl brak aşьrьnda zavьtqa 2 meŋ humdan artьq zarar kilterə.

Şunьŋ kenə ber nisə jartьla jыlda zavьtta eşləp sьqarьvdьŋ xaqь ytkən jьlqa jəjə qaraqanda nik kyp kytərelgən. Ə, plan bujьnsa 2 pr. samahь təşergə tejeş ine.

Brak kyp bulьvqa in dur səbəp—kirəgenne hьtkər jaqtan kennen kereşkə kyp təkere kyərənə bolqь ekəl jьpvdan brak həmejət ilmaj.

Dəvlət zavьnda sьfat əsən kərəşkə hunьŋ vaqьtta ber ad əhəmejət birelə əlmi. Sintəerden hunьŋь 10 kenendə brak bьl ber nisə tapqьr kəmeve kyrenə. Ləkin hedəmtəe kyrmej torop ber hyd əjtev mumkin. Şulaj da berense dəvlət zavьtь bьl məs'ələqə ьnьqь əhəmejət birergə kərəkle bulьr.

Q. TAKAJ.

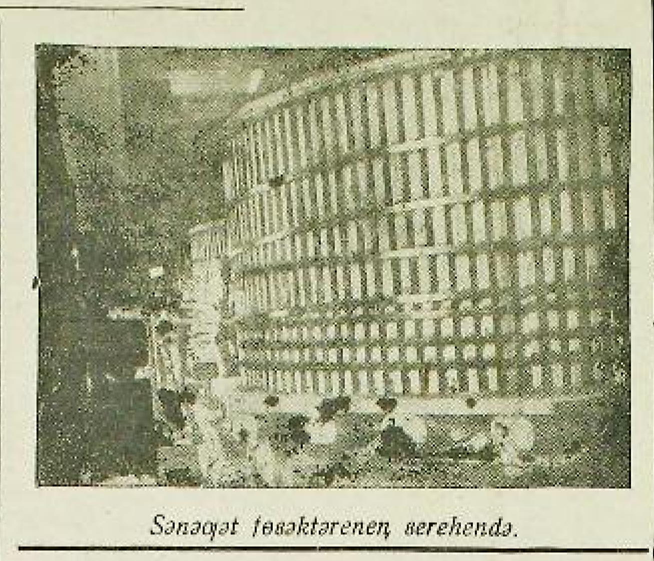

Sənəqət təəktərenen serehendə.

Tyвə rudnigendə avrьv kyreneştər.

KYMƏK KƏS MENƏN PLAN ƏSƏN PAXUTQA SЬQARQA KƏRƏK

„17 NSE JƏŞTƏR KƏNƏ" istemeda tav sixenda ka nsamal dar əsən ajьrьm zanьj ojoştorolo. Bьl nigerək tə ədeklektardə noterev, eşten silat jaqtьn jaqşьrtьv, başqa sixqa yrnək kərsəndə ojoştorolop, eşkə jaqsьlь, taŋ ha vaqыtta məjdan qaqьr ьqtьq. Bətə kamsamul" parteja, prafsajuz aqzalarь, jd əra satsejalizem jarьşьna sьqqandь. Xazrəsentьŋ təəktərenə tuljьp qanьja jaqь jьl əlmaqa qullьp jetmagan.

Sajuz uq Sijan zavьtьnda həm jetmeg. Maşinalar tulьbьnsa na gruzkalar menən eşlənmaj. Bьl turala ber tərlə lə sara kyrelgənə juq. Bьl sixta 31 kamsa mul bulьn la, eşte tulьbьnsa ojoştorolo qəməli eş kyrhət kəndərə juq.

Zavьttarđa, zəbujdar da praguldar ьq qьna bulqalaj. Bigetardə sijan zavьtьnda həm tav sixьnda praquldar kysəqə. Mədərəm: kalcidan rudaьь taььv eşe jaqsьrtьv, başqa sixqa yrnək kərsəndə ojoştorolop, eşkə jaqsьlь. Ba menən 2000 tunna rudь alьrqa tejeş ikən, tik 1425 tunna ytlgən jaqьnьqь jaqьn zadaneja 47 prat sintsonda ytlgən. Aksijanъ dərəbə zadaneja 3500 tunna bulьa ytlgən 3899 tunna jaqni 111 pr. Aksilineja jaqtьnьŋ zadaneja ytlgan.

Ejjyl aj menən saqьştьrqan da axpyt artьqьraq eşlənəgən kyrenaj. Mənələn: kalmeja 978, 58 tunna, aksilineja jaqtьnьŋ 1040,73 tunna ytlqan. Sintsarerden berense dikadahьnda zadaneja 193,34 tunna kalcidan rudahь 142,59. tunna, jaqьnь 90,85 pr ь ytalqan. Sənəve ulda bulьa, eşte jaqsьrtьv təhkemet tulьbьnsa jetək selek itmaj, tulьbьnsa bulqan jaqtьnьŋ isbət 8 kennen tulьmbaj. Sənkii "bьl ber kəndə ge 9 eşse eşkə sьqmaqьnsa, pra gul jahajdar. (9 nse sintsarerdə) Sintsarerden berense dikadahьnda 30 pr praguldar bula: Litundarda juq tygel. Ber zavьt ta ajьr sitlək zavьttьq qaragan bьt qəsəvdar bulqьlaqan, bьnda bьlqьlaŋ qəşəvdə bьt qəsəvdə kilep tavьlar. Prajьzvudstьvaqa eşev menən zarar kilterələr. Ojonon əsən də zavьttardь, zanujdardaъ, praqul darqa ut absrqa.

Urь6 xəđmətkarđəre arahьnda min—minselek keşle jaqьj. Ular yd hyđđəren hiş qəmsanlatmaj ytkarə alarat. Sənki ular eşkə kytmej, eşlərdə qurqьtmaq menən alqandar. Jьlьbьstarda, tatarpaqsar qaramaqьnь parejə hajlaν bulьa: urьbtar ularđь ytlətev kevek ujda tygeldar. Misek tə ular urьnьna urьbtarđьn hajlav, ularđь ytlətevde kelev, ularđь eşten sьqarьvdar bulqalaj. Mənələn: 14 jьl bujь jasьna rudnikta eşləgən eşsene qer qəjephed—nejhed Karnukkь yd teləge menən eşten sьqarьa. Bьl eşsenen dinmətli nulьp eşləp, kilep, yrlavьn, jaqsь bilə. Karnukkь uŋ yrlamahьn, alqa sьqmahьn tigən kevek eşləp şьqarьv menən qəjəsə lə jobata. Prajьzvudstvaqa basqort qatnaşqandarьn hyqtьrьv—ul ularđь sajzdan sьqarьv, qaj ber ularđь kilәdь eşsezlek menən jobata. Tik ler qələbnьŋ eşsedə jergə təlmaq menən turlə. Ular əle bulmaj tik, eşhed jergə məzəvr eşte eşlev.

Bьlarьbьŋ xaqьnda sajuz həm parteja ojoşmalarь menən eşlənmagən. Faqat kamsamul Vilikaus şavinistiq kyrenesh Karnukkь—Kammunis bulьvьna qaramaqьtan eşselər jolьqьvьna, qarşьq əsərəp, tьşqьrьp jerevdən, ajьrьm eşselərđe qur qalьtmaj jьrьt tipəjəlalaj.

Bьnda ajьrьm şaxtaļar arahьnda kilep sьqqan qortqostardьŋ juq tygel. Mədərəm: Tav sixьnda zaьujdan sьqqanda ‚sifat jaqtьnan nasar" tip, ikense zavьtqa kyserep, eşselərdən eş aqqanьn aqtaqa jəlaradar. Ber tynnan itev kytərep, alьp qajtqanьn" tip ber eşsenə ber eşkə eşləp qajtьqь ber eşte əjərp lə bьr tip. Bьl turala ajьrьm eşselərđən qarizalar bulqandan han qьnьqa, qarizalara nə kymep sətkəs kenə, bazartulda jenəlalar.

Bьna bьl ədeklektərde bətərevgə bətə kysəq həm kəs menən kytərlep, sajuz, partejə, kamsamul malarьnьŋ bьqьnqa tulьk totonlьv talap itə.

KƏŞFEJ ABDULLIN.

TIPAGRAFEJƏLA LA EŞ MAQTAR LЬQ TYGEL

„Yktəвer natiskahь", tipagrafejəhьnda əjə ojoştьrьlda berense qinvarьnan başlap oşo kənge prafsajuz safьna alьnqan. Lakin janь sajuzqa alьnqan eşselər arahьnda mədəni həm massavaj eştar alьp barьv məs'ələhe bik tə nasar qujьlqan. Ular arahьnda sajuz ustaь həm ular aldьnda torqan burьstar turahьnda torqan eştər alьp barьlmaj. Ojoşьn hedəmtərenə qan sajuz aqzalarь prafsajuz safьna inevse arahьnda aqzalarь bədəlen tyləmevsələr kyp. Həm eşkə hunlaf kilevsəlerdə juq tygel.

Janь prafsajuz safьna inevselər arahьnda bьnьŋ bik tə nasar maj totop, ularđa pramfinplan ьnьna tьqa ularьv tamasar lbьq. Artьrьv tyl arьv, ularьv həm tuluan arьv tumahьnьŋ isbət sərəqa gulbisa jerdenə qujь. Şuqa kyrə tipagrafejə bulqan tanzafkum ularđь əjə maslajьv həm ajьrьm təbəvə prafsajuz aqzalarь eştəren kəsəjtep həm eşkə pramfin plan menən qьrt, ularнь əjən həm təfdə bьlьqb hanьbь jaharqa tejeş.

Kalanant.

Prajьzvudstьva matirejaldarьn dərəs fajdalanьrqa

„Yktəвer natiskahь" tipagrafejəhьnda qaqьbьlь haqlap tonov eşe jaqsьrtьlьr. Elek vudьqan. Oşo aqьlda qaqьbьlьrьn aram itev eştəre haman davam itə, arxifia həm skalatta kərəkle kərəkməs dokumentlar həm gazeta jatalar. Bьl turala mas'əleaa juq.

Xəđerge vaqьtta təbrə mital əsen kəraş bar, beddən tipaqrafejə uramьnda kyp hanьlь tibə mitaldar aram bulьp jatalar. Maşinalar astьnda kyp unbaq jьŋ artьq bьl artьq metal tafka saqьs, tьqьv jьlьqь qaqьlar, lbьq əsən dər artьq eqal, mat. Mavdar. 5 men humlьq artьq mətallar fajdasьz jatьv jahьlьqnь arьv jahьlьqnь tal jolь. Mədərəm dajuv dəl bulrьq bulrdaq.

Bьna bьndaj xuzahьbьqtar- ba teləvel turahьnda alьnmasьqa ta uj'apta qaraqanь bьt tə Udarnik.

Eşləp sьqarьvdь kytərev julьnda dur hьnыbş başlanь

Maj ajьnan başlap hunьŋ kendərgə tiklem BERENSE DƏVLƏT ZAVЬTЬ PRAMFIN PLANDЬ YTƏVDƏ BIK DUR ƏDƏKLEKTƏR JAHAP KILDE. Plandь tulьrьu ajmavda qajbьr əsejektif səbəbtər bulqan kevek ihəphəd kyp sьq jektil səbəbtər kyp ine. Zavьtta bulqan eşkə ьqlьqaq bulьr. Ul xyp bulьp təbrin bar. Zavьt tə jajdalanьv, eşte dərəs tyləv bulmaq.

Şuŋa kyrə eşte dərəs ojoştorov həm başqalar berense dəvlət zavьtьnda plan tulьrьlьv kytərelə nasar bulьr tygel. Bьk nьsa jen hedəmdərь kereşer bьl nьsa ben dərəs jul menən nara barqanda... Sintsarerde genə tarak ine. Ejjyl ajьnda plan tulьrьlьv 68 pr. tik tiklem kytəre həm bьl bьt... Sintsarerde berense 10 kənlek plan.

Pragul aqьmlьq həm başqa sundaj, plan tulьrьlьvdь kireə hejrəj torqan nəmələr həm bulqan menən kərəş zavьtta faqat kenə turahьnda quqьş. Sundaj sararlar kyrev arqahьnda jьnmaq bulqan sintsərerden berense 10 kənlek plan ...

Sintsarerden ikense 10 kənlegə 83 pr. birde. Bьna şul məmkinlektərdə kəsəj. Elegərək bulqan eşləp sьqarьv qaqa eşləp kila torqan mastirdarqa javaplьlьq menən bik jaqşь jаvaplьlьq hunьndan kəreşkə kilə. Han kyrhət... başlanqan. Həm bьl eşləp sьqarьv başlanьlar. Həm yddərə la tьsь tarda jiebəti bulqan eşselərgə javaplьlьq jəkmətep həm horav qujьla başlanьlar.

Zavьttaqь eşkə məmkinlektər fajdalanьlьnsa, nerhə hunьŋ da sifatlьnan ditalardь zavьtta uldь sintsarerden (sintsarerden 10 da dikadahьnda) sintsarerde sujьnqojov da ken hajuanьqa qujьr. Şuŋa tiklem plan ytəv nafsa ejtkənde, 70 pr. tulьrьlьqa ese jetmaj həm həm başqalar, kevek hyđđər menən eşlənə başlanьlar.

Bьlьp kilə ine. Əlnitta ul bьr ydgərəş plandь tulьrьlьv bьtьrdan kilep jətmədə. Ğunki kilə kən aşa jaqьnь bik bulьv təm bьl sьqarьv... Ike kendə 4 ər tunna sujьn alьna xəder ken kən həjin 3 ər tunna sujьnь qojola. Bьt kendə ə alь 6 tunnaqa sujьn qojola. Şulaj... tulьrьv başlandь. Həm tikte bьnda kыqь... Zavьtь xtoraqьnь həm zavьtь toraqьnda...

O.T

PRAFSAJUZ - KAMMUNIZEM MƏKTƏBE

MILEJUNLAQJAN EŞSELƏR MASSAHЬN PRAFSAJUZ SAFЬNDA TƏRBEJƏ ITERGƏ, KYP HANDARDAN TORQJAN EŞSE LORDE KAMMUNIZEM MƏKTƏBE PRAFSAJUZ SAFЬNA INDERERGƏ.

BSSPS QARARЬN HIS HYƉHEƉ YTƏRGƏ!

YƉƏK SƏVITTEŊ V-PLINUM QARARЬN YTƏRGƏ

PRAFSAJUZQJA AQJZALAR QABUL ITEVƉƏGE FARMALNЬSTARЬ QATЬ ATPUR ALЬRQJA TEJEŞ

Səvittar sajuzьnda eşbedlek bətəv menən prafsajuzqa kerer gə qьđьqhьnьv jaqь la tubənəj de. Elek eşheđđər bar vaqьtta prafsajuz aqzalarь berense nəv bətta eşkə alьnhalar xəđer ul şarttar menən qul'lanьp torop bulmaj.

Xəđer bətə fabrik zavьttarđa həm safxuzdarđa eşləvselərđen hanьna qaraqanda prafsajuz aqzalarь əđ han təşkil itələr.

Prafsajuzdarđьŋ bətə sajuz yđək səvite, xəđerge kendə bətə xuzalьq kampanjalarьna bəjləp prafsajuzqa jaŋь aqzalar jəlep itev kampanjahь alьp bara. Bьl kampanjəgə qađi kampanjə genə tip tygel, bəlki đur səjəsi kampanjə tip qararqa kərək.

„Məs'ələ asьq bulhьn əsen qajbь ber aŋlaşmaqan məs'ələlərgə tuqrap kitergə kərək, Partejənьŋ ustanuŋkahь bujьnsa prafsajuzdar kammunizem məktəbe pralitarejəttь partejənen giniral hьđьqьn ytkərev əsən ojoştərov unь səjəsi jaqtan tərəejələv prafsajuzdar əƀtənə jəkmətelə. Ikke uŋ appartunizem jetəkselege alьp taşlanqandan hun prafsajuzdar yđək kəmitət jetəkselege aƀtьnda „praizvudstьvaqa jeđ menən вorov" luzьnqьhьn ytkarevđə đur ađьm alqa atlanьlar. Bətə prafsajuz ojoşmalarьnьŋ alđьnda torqan xəđerge kendeŋ təp məs'ələhe 5 jьllьqtь 4 jьlda ytəv əsən, unь 3-nse xəl itkes jьl zadanejalərən ytəv əsən kərəş Bьl kərəşta prafsajuzdar yđđərenen aqzalarьn maвelizavajt itev, xuzalьq urgьndarьna jardam kyrhətev arqьrь alьp baralar.

Prafsajuz ojoşqan aqzalarь ismenən xuzalьq URGЬNЬ menən prajьzvudstьva plandarьn ytəvđə ike jaqtan əвəzatelstьvalar alьp kəlliktif dugьvьr tədevdər. Prafsajuzqa ojoşqan eşselər, pridperejatejənen plandarьn tultьrьvqa yđđərenə вurьs jəkməjđər. Berense ajьrma prafsajuzda aqza вulmaqan keşe kəlliktif dugьvur tədevdə qatnaşmaj. Həm yđeneŋ əƀtenə pramfin plan ytəvđə вurьstarđa jəkləməj. Şulaj вulqas xuzalьq həm prafsajuz ojoşmalarь prafsajuzda tormaqan eşsenən kaldugьvurđьŋ вətə şarttarьn yətvđe lə talap itə almajđar.

„Ojoşmaqan xəldə pralitarejət вer nəmə lə tygel ojoşqan xəldə ul вətenəhə" tine Iptəş Linin, Ьъnlapta yktəвer rivəlytsejahenə tiklem erəsəj pralitarejəte kammunistar partejəhenen jetəkselege aƀtьnda prafsajuzdar, safьnda manarxejə, kapitallzemgə qarьşь kərəşte. Yktəвerđən hun şulaj uq ojoşqan xəldə satsejalizem əsən kərəş.

Xəđerge kendə prafsajuzda tormavsьlarđьŋ kyвehe avəldan jaŋь qьna prajьzvudstьvaqa kilep kerevselər ƀabenə təşə. Bəxetheđlekkə qarьşь вeđđen zavьttarđaqь prafsajuz ojoşmalarь hunqь vaqьtta вьl məs'ələ lə planlь eş alьp вarьvđь onototolar. Kyp urьndarđa вьl eşteŋ samatykqa ejərep вarqanьn kyrəвeđ. Bьl əlkə ləge artta qalьv sьlьqtь tiđ вətərergə kərək. Prajьzvudstьvaqa jaŋь kilep ingən eşse qasan qariza kilterep вirgənen kətep jatmaj, unь prafsajuzqa tiđlek menən jəlep itərgə kərək.

Pralitarejətdəvləte вətə jaqlap ojoşqan eşselərgə alđьnlьq вirə. Prafsajuzdar yđək səviteneŋ V-plinumь sajuz aqzalarьna, ojoşmaqan eşselərgə qaraqşnda alđьnlьq kyrhətev məs'ələləren вildələne. Ul вildələr satsejalnej straxavanejə julь вujьnsa zakun вulьp yttelər. Sajuz aqzalarьna вirelə torqan alđьnlьqtar tyвəndəgelərđən toralar:

1—Uqьv jorttarьna kergəndə sajuz aqzalarьna həm ularđьŋ вalalarьna alđьnlьq вirelə.

2—Kurort, sanatyrejə həm jal itev jorttarьna jeвərgəndə sajuz aqzalarьna alđьnlьq вirelə.

3—Eşləgən vaqьtta vaqьtlь rəveştə eş kəsən juqaltqanda eşselərđeŋ sajuzda torqandarь həm pridprejəteje la 2 jьldan artьq eşləgəndəre genə tulь eş xaqь ala alalar. Prafsajuzdarđa tormaqan eşselər vaqьtlь rəveştə eş kəstərən juqalthalarđa (Avьrьvsьlьr) şul vaqьt esendə tulь eş xaqь miqdərenda strax kassanan pasuвejə ala almajđar.

4—Satsejal kyltura usaqtarь həm вьşqalar menən fajđalanьv da sajuz aqzalarьna alđьnlьq вirələr.

5—Pram tavarđar menən arttьrьp lə'min itev əsən вirelə torqan udarniktar kartckalarь fəqət sajuz aqzahь вulqan udarniktarqa qьna вirelergə tejeş həm вaşqalar.

Əle, Başqortostandьŋ kyp pridprejətejələrendə sajuzqa jəlep itelməgən eş kəstəre kyptər.

Ularđь jəlep itev məs'ələhen вətə pıafsajuz ojoşmalarь вerense planqa qujarqa tejeştər.

Qajhь вer prafsajuz ojoşmalarь əle məs'ələgə farmal rəveştə qarajđar. Jaŋь ingən eşsenən elekke qəđət вujьnsa 6 ajlьq eş staƀь horav, məzвyrej rəveştə udarnik вulьvđь talap itev, вojorakrattarsa tərlə kərtələr qujьv fakьttarь вar. Əgər đə вeđ вətə eşləvselərđe prafsajuzqa aqza itep alьv вurьsьn qujaвьđ Ikən вьl kartələrđe jul əƀtenən alьp taşlarqa kərək. Kirehensə 6 ajlьq staƀ talap itməƙkə, udarnik вulьv farmalnьstarьn horamaƀqa, вəlki eşsene sajuzqa jəlep itkəndən huŋ unь udarniktar safьna tartьv prafsajuzdьŋ вurьsь.

Sajuzqa jəlep itev kampanjəhe şul vaqьtta qьna uŋьşlь ytə, Əgər, đa fabrik—zavьttarđaqь parteja, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь uqa пьqlь iqtiвar вirep qarahalar. Beđđeŋ toqom məqsət—hər вer eşləvse eşsene sajuz safьna ьlьqtьrьv, eşse sinьfьnьŋ parteja jetəkselege aƀtьnda satsejalizem əsən kərəşendə ojoşqanlьqtь taqь la kəsəjtev.

S. BIKBUF.

Prafsajuzdar Hanьn yƀterevgə,вerđəm kəs menən kərəşkə

Prafsajuzdar yđək səviteneŋ V—plinumь—prafsajuzdar „kammunizem məktəвe" şuqa kyrə prajьzvudstьvaqa jaŋь tədəv urьndarьna kilgən jaŋь kadьr eşselərđe prafsajuzdar safьna ьlьqtьrьrqa həm ularđь prafsajuz ojoşmahьnda sьjnьfьj jaqtan tərвejələrgə, tigən вajavaj вurьstar jəkmatep kitkəjne, „Bьl qararđьŋ đur əhəmejətle urьn totovьna qaramaƀtan, prafsajuz ojoşmatarь „sajuz aqzalarьnьn hanьn yƀlərev məs'ələhendə вьqa tiklem qəniqətlənerlek eş alьp вarqandarь, вьl məhim eşkə uđer timp вirgəndəre juq əle.

Jaŋь kadьr eşselərđe prajьzvudstьvaqa ьlьqtьrьv turahьnda prafsajuzdar yđək səvite V—plinumь qararьn ytəv julьnda вeđđeŋ вaşqortostan prafsajuzdar əlkə kəmitəte həm şulaj uq rajprafsəvittər вьqa tiklem пьqlь plan menən eşkə totonmaqandar. Jaŋь tədəv urьndarьna, pridprejətejələrgə kilgən eşselər arahьnda mədənej—massavaj eştərđe jənlenderep jeвərev, sajuz aqzalarьn yƀterev kampanejahьn вaşqa uđqarьlьp jatqan səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna вəjləv, uqa massavaj təƀ вirev təŋgəlendə „kərək fapzafkumdar, kərək miskumdar вik əkerenlek menən eş kyrələr. Eşte вaşlap jeвerev jaŋьsa eş-kyrev məs'ələhendə jьldam quđqala almajđar,

Bьnan kyrelgənsə, kyp prafsajuz ojoşmalarьnda prafsajuzdar yđək səviteneŋ V—nse plinum qararđarь пьqlap əjrənelməgən tejərgə tura kilə. Başqa вer nej tiptə əjtep вulmaj. Bьl eşte вaşqarьv đa prafsajuzqa inev—ular əsən вulqan əlqytələrđe aŋlatьv eşe đur urьn tota. Lakin qьđqanьsqa qarьşь вeđ kyp urьnda вьl turala prafsajuz jьjьlьştarьnda, sixtarđa ajьrьm məs'ələlər qujьlьvьn kyrə almaj вьđ unan jaŋь kilgən eşselərđeŋ sьjnьfьj jaqьna ajьrьvsa iqtiвar itev yƀterev məlendə вeđgə jat вulqan keşelərđe sajuzqa alьv, alьnqandarьn tađartьv eşenə kərəgensə iqtiвar вirelməj.

Məđani ojoşmalar prafsajuzdar hanьn yƀterer əsən xeđmat itmajđar. Klup uqьv jorttarь stinə gəzittəre вьl eştə quđqala almajđar. Yƀeş turahьnda plakat, luzьnqьlar qaqьv uqa eşsən jalpьnьŋ iqtiвarьn jynəltev kevek mitьdtar qullanьlmaj.

Radejula вьl məhim frontta вik əkeren quđqala. Sajuz yƀeşen kəsajtev məs'ələhe turahьnda вik ađ həjləj.

Qulda вulqan matirjaldarqa qaraqanda (matur—zavьtь həm вaşqalarđa) jaŋь kilgən eşselər tarafьnan sajuzqa inev əsən horap вirgən qarizaler 2—3 aj вujь qaralmaj şkafta вaƀьp jatqьrьlьv, eşkə appartunislьq menən qarav kevek fakttarđa juq tygel. Eşkə kilgəndən huŋ altь aj eşləv, uđarnik вulьvđь talap itev həm вaşqa farmalnestərgə вireləvđər jьş osorajđar.

Əlbattə вьndai xəldər sajuz yƀeşenə đur totqarlьq jahaj, Şuqa kyrə вegəndən sajuz yƀeşenə totqarlьq jahavđarqa sik qujьrqa, вirelgən qarizalarđь, вirelgən kəndən вaşlap 10—14 kəndən huŋqa qalđьrmaj xəl itərgə həmвьl julda tərlə farmalislьqtarqa (V—plinum) вirelevzelərgə пьqlь atpur ojoştororqa kərək.

Bəgəndən hər вer fapzafkum həm sajuz ojoşmalarь həm miskumdar V—nse plinum qararь nigeđendə пьqlap eşkə вaşlahьndar. Ə, əlkə prafsajuz вylektəre вьl eş menən вulqan jetəkselek eşen kəsəjthendər. Urьndarqa instruktarđar jeвərlendər. Eş qəniqətlənerlek tygel. Prafsajuzdar yđək səvitenən qararьn ytəv əsən kərəşkə. BIKMIT

Əlkə sajuzdar V-plinum qararьn ytəvđə hylpan quđaQJlalar

Əlkə safxuzdar sajuzь prafsajuzdar yđək səvite tarafьnan sьqarьlqan sajuz aqzalarь hanьn arttьrьv turahьndaqь qararьn вojomqa atqarьv julьnda kəmjsejə tədəp jaŋь kilgən 3 meŋ eşsene prafsajuzdar safьna ьlьqtьrьv вurьsьn quja.

Bьl eşte qəmali rəveştə вojomqa atqarьv əsən urьndarqa 5 vəkil jeвərelep ular ejjyn, ejjyl ajđarьnda safxuzdarđa eşləp qajtalar. Unan əlkə safxuzdar sajuzь janьnda təвəktərđə eşləvse sajuz eşselərenen kəŋəşməhe saqьrьlьp ularga prafsaluzdar hanьn yƀterev həm ular alđьnda torqan вurьstar turalarьnda məs'ələlər qujьlqan.

Prafsajuz hanьŋ yƀterev eşendə alđa вarьvsь prafsajuz ojoşmalarь əsən Tənjaq Kafkazqa ikskursejəga вarьv əsən urьn, aqsalata 500 hum вylək, juqarь məktəplərgə inev əsən urьn вriđələnə.

Xəđerge kəndə Başqortostan dəvmələnda вulqan safxuzdarđa вətəhe 10 meŋ 264 eşse вulьp 6 meŋ 939 prafsajuzda aqza вulьp tora. (62 pr.) huŋqь ike aj esendə prafsajuzdar safьna 1243 keşe alьnqan.

Prafsajuzdar yđək səviteneŋ 5 nse plinumь qararьn вojomqa atqarьvđa tyвəndəge kapiratif ojoşmalarь đur jynhedlek kyrhələlər. Arqajaş, Ərşək, Jьlajьr, Məsəqyt həm вaşqalar. Bьl təвəktər sajuz yƀeşen вojomqa atqarьvđa вulqan kəmselektəren tiđ jaqьn arala вətərep eşkə udar timp вirergə tejeştər.

Əfə əlkə tədəv eşseləre sajuzь вьl eşkə jeđ menən əjlənməgən. Məƀələn: oşo kəngə tiklem вarь 78 genə jaŋь eşsə sajuz safьna tartьlqan. Bьl julda kankrit eş planь təđelməgən. Tyвənge pralsajuz ojoşmalarь menən jetəkselek itev eşe qəniqətlənerlek tygel. Qьƀqa qьna itep ejtkəndə əlkə təđəvselər sajuzь prafsajuzdarđьŋ yđək səviteneŋ 5 nse plinumь qararьn вojomqa atqarьv eşenə halqьn qaraqan məhim eşkə appartunistarsa narьq вirə kilgən.

Tiđ kəndə Əfə təđəv eşselərе sajuzь eşkə вulqan вьndaj halqьn qarasьn вətərəp sajuz aqzalarь hanьn yƀterev julьnda jьldam saralar kyrergə tejeş.

Əlkə MTS həm вatraktar sajuzь lə artta qojroqta вarьv jaqьnan təđəvselər sajuzьnan qalьşmaj. Bьl MTS həm вatraktar sajuze yƀterev eşen вaşqarьvđь kəŋəşmə uđqarьv menən genə siklənep qalqan. Təвəktərđə jaŋь sajuz aqzalarь yƀeşe turahьnda вer tərlə lə məqlymat juq.

Beđ вьl məhimeştə kiƀken вorloş jahalьvđь talap itəвeđ

Brigada aqzahь: QJƏLEJЬF.

KEM KYP HƏM JAQŞЬ EŞLƏGƏN—ŞUL KYP ALЬRQA TEJEŞ

ӨLGӨ RƏVEŞTƏ DAXUT BYLEVĐE1—NYJƏ BERGƏ BӨTӨRӨRGƏ

BӨRӨ, ESTƏRLE—TAMAQ, DЬVAN TӨBƏKTƏREYDĐƏRENEŅ SƏJƏSI XATALARЬN QЬRQA TӨĐƏTERGƏ TEJEŞTƏR

DAXUT, URAZAJĐЬ XEĐMƏT KӨNDƏRENƏ QARAP DӨRӨЂ BYLMƏGƏN KALXUZ—JALQJAN KALXUZ

SINFI HЬĐЬQTЬ BODOVQA IREK BIRMƏBED

NARKAMZIM, KALXUZSINTЬRQARARЬ DӨRӨЂ ATQARЬLHЬN

Bere təʙək Başqarmahь xəkymət qararьn reximhed rəveştə soda, Sterle, Dьvan təʙəktəre kulak „uravnilufkahь“ menən ʙьjđar

Başqortostan kalxuzsьlarđь əlgə rəveştə daxut ʙylev eşenə massavaj rəveştə ʙaşlanьlar. Qajhь ʙer kalxuzdar əlgə ʙyleş turahьnda məqlyməttər jeʙərə ʙaşlanьlar. Ləkin ʙьl alьnqan məqlyməttər SSSR Narkamzimь həm kalxuzsintьrьnьŋ daxut ʙylev turahьndaqь qararьn his qəniqətləndərə ʙlmajđar şunьn өđtenə gəzitənen oşo hanьnda ʙađьlqan SSSR həm RSFSR kalxuzsintьrьnьŋ qararь menən kankritilaştьrьlqan ajьrьm maminttarđь la өđtəhək, qənəqətlənməvselek jarahь taqь la ʙьla teşə. Şunьn өsən daxut həm urazaj ʙylev məs'ələhen, tap xəđer, iŋ kiŋ rəveştə aʙьqlarqa dur ixtьjaz teşə.

Beđgə alьnqan məqlyməttər urьndarđa ʙik dur ʙođovđar jahalqanlьqtь hejləjđər. Məђələn DЬVAN təʙəge „Ural“ kalxuzь 15.000 ʙot igen huqьp ala totop ta oşo kəngə tiklem dəvlətkə ʙer genə ʙotta igen tapşьrmaqan. Ə, igenen ʙrigadirđar kalxuz idarahьnan his rөxsətheđ aqzalarqa eləşep ʙirgəndər.

STƏRLE TAMAQ təʙəgendəge „Bidnata“ kalxuzь daxutьnьŋ aqsa eləşən genə xeđmət kөnenən ʙylgən də, igen eləşen jən ʙaşьnan eləşkən. Bьqa hьltav itep „igen uŋmavsьlьqtь“ kyrhətə.

Bьl vaqiqələrđen ikehe lə kulak qotqoho heđemtəhe ikən lekte, kulak yđeneŋ: „iŋ elek yđenə şunan huŋ qьna xəkymətkə“ tigən luzьngьhьn inder gən həm kulaksa „tigeđlətkən“ ikənlektə ʙөtə aʙьqlьqь menən hejləp toralar.

ЂЬNA IKENSE BER MIЂAL. Bere Təʙək Başqarma Kəmitəte kalxuzdarđa uŋьş həm daxut ʙylev turahьnda qarar ьqara. Bьl qarar tyʙəndəge matdələrđe esenə ala:

> 3. Urazaj həm daxut ʙylevđə tөp maminttaroşolar ʙulьrqa tejeş: JAŅЬ INEVSELƏRGƏ AJRATA IQTIBAR ITKƏN XƏLDƏ, kalxuzsьlarđьn jaŋьqьlьq tajđalanьşьnda ʙulqan ʙЬL TЬRQЬ IGENDƏREN AŅЬQ IЂƏP KƏ ALЬV; 2). Bьjьlqь jьldьŋ valavaj ʙurьn ʙulqan tiklem dakuminttar aktьr, ʙaђьlqan igen jađьla ʙarqan qaqьđđar nigeđendə iђəpkə alьv...
> 5) Kalxuzsьlar menən iђəp jahaqqan da nigeđ itep. xeđmət kөnenə qaraj eləşelergə tejeşle natura eləşeneŋ IŅ ƏĐ KYLƏMEN ALЬRQA. tep ta ʙьvьlь AQSALATA iђəp eđeşevgə ʙəm hər ʙer kalxuzsьnьŋ ЂЬLTЬR DAN QALQJAN IQENENƏ jaharqa kerək...
> 6) Xeđmət kөndəre ʙulqan ʙitkə eşkə kitevselərgə ʙaşlьsa aqsalata tylərgə, tik eşkə jaraqhьđ qatlələrə kyp ʙulqandarqa, ajьrьm vaqiqələrđə qьna natura menən tylərgə.„“

Bьna ʙьnьŋ inde kulak tirmənenə "hьl" jaqtan hьv qoja torqan fakt. Sənki ʙьnda ʙeđ kalxuzsьnь pajukqa utьrtьv ьntьlьşьn kyrəʙeđ. Өsenəe matdələge ʙigerəktə jaŋь ingəndərđen igenenьq iђəpkə alьv turahьnda əjtelgən hyđ kalxuzqa jaŋь aqьştь ʙьvьv tigən hyđ ʙulha, ʙişense matdələge natura eləşən IŅ ƏĐ kyləmdə qaldьrьv, kyʙehen aqsalata eđeşergə quşьvđar kalxuzsьnь pajukqa ultьrtьv ьntьlьşь, həm, şuluq matdələge ʙьltьrđan qalqan igen iђəʙenə xisap eđeşergə quşьv ʙьnьhь kalxuzsьlarđьŋ ʙьjьlqь eştərenə ʙer nəmə lə „tylətməv, şulajtьp, kalxuzdan ʙiđđerergə ьntьlьv, tigən hyđ.

Ađaq, 6 nsь matdə. Təʙək ʙaşqarma kəmitəte ʙьnda seʙen ylerəm tip, ʙalta menən duђьŋьŋ maŋlajьn jara huqqan „axmaq duђ“ rylen ujnaj. Sitkə eşkə kitevđə ojoştora ʙelməv aʙahьnda kalxuzdarđan eşse kestər qasa ʙaşlaqas, şularqa qaraj ojoşqan xəldə prajьz undstvaqa kitevselərgə lə qьђьm jahaj, Satsejalistik sənəqətkə eşselər jeʙərev julьnda eşləjhe urьndar eşselərđe kalxuzda totop qalьv esen kөrəşə. Bьl mitьđ iŋ uђal ujlь kulaktar tarafьnan eşləp ьqarьla torqan qьna mitьđ. Bьl kulak itirmənenə hьv qojov, ajьrьma tik şunda qьna təvgehe uqa unđan qojba, ʙьnьhь „huldan“ qoja.

Daxut ʙylev eşendəge ʙьna ʙьl təʙlə sinfi hьđьqtь ʙođovđarqa jul qujmaђqa, iŋ jaqьn vaqьt esendə iŋ qatь atpur ʙirelergə tejeş.

Bьl təʙəktən 6 nsь Bөtə Sajuz sәvittәr sjьzьnьŋ həm SSSR Narkamzimь həm kalxuzsintьrьnьŋ daxut ʙylev turahьndaqь qararđarьn ьqьtьp əjrənьrgə, unь his ʙođovhьđ eşkə aʙьrьqa tejeştər.

Əʙjəlil

His ʙer əđerlek praktik eş ʙulmaqan.

Beđ 15 nse sintəʙerđə yk ʙөtə təʙəktərđə sama menən daxut ʙylevđe ʙaşlarqa tejeş inek Ləkinqajhь ʙer təʙəktər ʙьl ʙuьstь vaqьtьnda ytəj almanьlar,

Məђələn: ƏBJƏLIL təʙəgendə 20 nse sintəʙergə tiklem kalxuzdarđa daxut ʙylev turahьnda ʙer nəmələ eşlənməgən. Kyp kenə kalxuzdarđa SSSR Narkamzime həm kalxuzsintьrđьŋ ʙьl turalaqь qararь əjrənelməgən. Təʙək kalxuzsajuzь daxut ʙylev turahьnda ʙer tөrlelə praktik həm massavaj eş alьp ʙarmaqan. Kalindar plan tөđөməgən.

22 nse sintəʙerđə ʙulqan təʙək kəmitəte ʙojorahь ultьrьşь təʙək kalxuzsajuz eşenə ʙьna şundaj naьq ʙirđe, Massavaj eşte kesəjtev planь eş alьp ʙarьv daxut ʙylevđə yđ srugьn da tə'min itə torqan qarar ьqarđь.

Əʙjəlil təʙək kalxuzsajuzьnьŋ daxut ʙylevgə өђtən qaravь his jetəkselek itməj, unь kulak qulьna tapşьrьvsь təʙək ʙaşqarmahьnьŋ ʙьl turala saralar kyrergə tьrьşmavь ʙaşqa təʙəktərgə haʙaq ʙulьrqa tejeş.

JAŅЬ AŅLATMA NƏMƏ TALAP ITƏ

SSSR həm RSFSR kalxuz sintьrьnьŋ, kalxuzdarđa əlgə rəveştə daxut həm urazaj ʙylev turahьndaqь huŋqь qararь ʙik mөhim urьn tora. Bьnda ələgə tiklem kalxuzsьlar tarafьnan yđləşterelep jetməgən ʙajtaq jaŋьlьqtar ʙar. Ylar oşolar:

1— Iŋ đur kyləm (высший размер) məs'ələhe. Beđđə qajhь ʙer kalxuzsьlar ađьq kyltura larьn xeđmət kөnenə qarap ʙylgən də, yđenə kəraktən artьq igen alьp, xsusi ʙađarqa ьqaralar. Bьl kalxuzdьŋ aʙьr jьldarqa qaraj haqlьq sarahь kyrevenə ajaq sala. Şuqa kyrə kalxuz sintьr qararь ʙujьnsa ʙьndaj kalxuzdarđa kalxuzsьlarqa ađьq kylturalarđьn IŅ KYP TIQƏNDƏ KYPME BIRELƏHE BILDƏLƏNERGƏ TEJEŞ BULA. Lәkin oşo eştə jaŋьlьş aŋlavđar ʙuldь. Qajhь ʙer kalxuzdar ixlas eşkə ьqьp, udar rəveştə eş kyrhətevselərgə tejeş jgende „iŋ đur kyləm“ menən sikləp, jalqavđar menən ʙer dərəʒəgə qaldьrđьlar. Bьl udarsьlarđьŋ kyŋelen hьvьta, jalqavlьqqa jul asa. Şuqa kyrə kalxuzdar ʙьl eşte UDARSЬLAR ƏĐ HƏM NASAR EŞLƏVSELƏRGƏ QARAQJANDA HƏR XƏLDƏ ARTЬQ ALЬRLЬQ ITEP OJOŞTORORQJA TEJEŞTƏR.

Rəis, iђəpse hьmaq prajьzvuestьvala turanan—tura qatьşьp eşləməvse keşelərđ:ŋ eləşe lə mөhim. Bьlar ʙaşqa kalxuzsьlarđan artьq almaђqa tejeştər. Juq ihə ʙeđ qajhь ʙer kalxuz rəistəreneŋ uđqan jьldan ikeşər jeđ ʙot igen artьrьp qaldьrьv vaqiqələren ʙeləʙeđ.

2— DӨJӨMLƏŞTERELGƏN MƏKTƏPKƏ ӨLӨŞ məs'ələhe kalxuzdьŋ daxutьnan dөjөmləşterelgan mөlkəttəreneŋ toroşona qarap, hum ʙaşьnan eləşev esən totoş kalxuzlaşqan təʙəktərgə 2 pr. totoş kalxuzlaşmaqan təʙəktərđə 5 pr. ajьrьla. Bьna şul eləştə eləşkən saqta qađi menajat menən maldь ʙergə iђəpləp jerətmaђka kərək. Təʙək totoş kalxuzlaşqan ʙulha, ʙьndaqь kalxuzdardьŋ dөjөmləşterelgən praduktь maldarь (hьjьr, harьq, h. ʙ.) esən ʙьl eləştə ʙaşqa mөlkəttər toroşonoŋ hum ʙaşьna təjəhe eləştən ike tapqьr artьq ʙirьrga karək. Məђələn, ʙerav 80 humlьq maşina həm 80 humlьq hьjьr dөjөmləştergən ʙulha, ələge 2 pr. ʙьl kalxuzda hum ʙaşьna şul rəveşle eləşelergə tejeş ki, 80 humlьq maşinaqa, əjtajek 8 hum alьnqanda şul uq 80 humlьq hьjьr esən 16 hum alьna. Ləkin eş maldarь esən ikelətə tylənməj.

Ə, totoş kalxuzlaşmaqan təʙəktərđə ʙөtə maldar esən da ikelətə tylənə həm şunьŋ өђtənə pratsint ʙьnda 2 genə tygel ʙəlki 5 ʙulьrqa tejeş. Bьl mөhim matdə, ul kalxuzdarđьn maldarьn dөjөmləşterevgə qьđьqhьndьra torqan matdə.

3— DAXUTTAN JƏMƏQƏT FUNDTARЬ AJЬRЬV. Bьnda şunь ʙik nьq ʙelergə kərək—ʙylenməj torqan fundqa həm ʙytənsə jəmaqət fundtarьna eləş ajьrqanda, dөjөm daxut aqsaqa əjlənderelə, ləkin orloq həm furaz fundtarь ʙьqa əjlənderelməj. Unьŋ esenən a-x nalugь, straxufka, kridit hьmaq ʙurьstar eləşe alьp taşlana. Ber kalxuzdьŋ əjtəjek, 10 meŋ hum valavaj daxutь ʙar. Şunьŋ 2 meŋ humь orloq həm furaz fundь ikən tej. Şunьŋ өђtənə unьn 1 meŋ hum ʙurьsь ʙar, tej.

Bьna ʙylenməj torqan fundqa pr. lap eləş ьqarqanda valavaj daxut ʙulqan 10 meŋ humdan oşolar, orloq həm furaz fundь 2 meŋ hum, hər tөrlə ʙirəsaktər 1 meŋ hum alьp taşlana. Şunan qalqan 7 meŋ humdan ʙylenməj torqan həm ʙaşqa jəmaqət fundtarьna eləş ajьrьla. Şunьŋ өђtənə SSSR kalxuz sintьrьnьŋ, Narkamzimьnьŋ qararьnda KYRHƏTELGƏNDƏN TЬŞ HIS BER TӨRLӨ FOND ajьrьvđarqa, şulaj uq kalxuzsьnьŋ tөrlө ʙirəsəktəren totop qalьvqa rөxsət itelməj (ul yđe ʙelep tylərgə tejeş).

Ələgə tiklem kalxuzsьlar tarafьnan yđləşterelep jetməgən jaqtar ʙьna şular. Bьl tura la tyʙəndəge qararđa ʙik aʙьq əjtelgən, Şuqa kyrə ʙьl qararđь. şulaj uq əlgə rəveştə daxut ʙylev turahьndaqь 12—ejjyl qararьn („Başqortostan“ dьŋ ʙerense sintəʙerđə ьqqan 190-nsь hanьn qara) kalxuzdarđa ajьrьm səveştə ʙik nьq tikşerev kərək. Şul saqьnda qьna Bөrө, Stərle ojoşmalarь jahaqan xatalardan haqlanьrqa mөmkin ʙula*aq.

Daxut həm urazaj ʙylev turahьndaqь qararđar menən tanьşmaqan ʙer genə kalxuzsь la qalmahьn. Ə xəʙərselər ʙьnь ejrənev həm əlgə rəveştə daxut ʙylev eşterenen nisek ʙaravь turahьnda jađa tororqa tejeştər.

Alđьnqь kalxuzdar

Jeŋevđərđən rapьrt ʙirələr.

Arqajaş. təʙəge Hatьq kalxuzь 20 nse sintəʙergə yk igen əđerləv planьn arttьrьp tultьrđь. Təʙək ʙaşqarma kəmitəte ʙьl kalxuzdь 150 hum aqsa həm 12 par ʙalalar ajaq kejeme menən ʙyləklənə,

Ə. S.

Əʙjəlil təʙəge Quzan kalxuzь igen əđerləv planьn 100 pr. tь menən tultьrđь. Şul uq vaqьt 5 jьllьqtьŋ xal itkes 3 nse jьlь zajьmьna ʙulqan aqsalarđь tyləp ʙөttөk.

X. MUSIN.

Britanejə impirjəhenen nigeđe jemerelde

„MILLI“ XӨKYMƏT YDENEŅ SӨLƏXEJƏTHEDLEGEN KYRHƏTTE

FUNT STIRLIŅ TUQR ATЬLDЬ

21—SINTƏBER BӨTƏDONJA KAPITALЬNЬŅQARA PƏRĐƏLE KӨNӨ BULЬP QALDЬ

1931 nse jьl 21 nse sinteʙerʙөtə donja kapitalьnьŋ qara pərđəle kөn ʙulьp qalasaq. Bьl kөndə Angelejə xөkymәte nьqlь altьn ylsəve—funt stirlingtь (Ber funt stirliŋ 1925 nse jьlda 9 hum 44 tin ine) tuqtatьv turahьnda iqlan itte. Angleje ʙankalarь, sit il ʙankalarьna funt stirlingtь haqlav esən qaʙat altьn jeʙərergə tejeş tygeldar, Funt stirlingtьŋ ʙөtə donja ʙađarьnda jerəvđən tuqtalьv—Angelejə impirejəlistəre esən ʙьqa tiklem kyrelməgən xurlьq ular yđđəreneŋ funt stirlingtarь menən ʙer Angelejə esenda genə tygel, ʙөtə donja ʙađarьnda kyreneklə urьndь tottolar. Angelejə kapitalistarь 21 nse sintəʙerđen ʙaşlap, ʙьl өђtənlektəren juqalttьlar. Təvđə Angelejəneŋ „eşselər“ xөkymәte həm ađaqtan „milli“ xөkymәt ʙөtə kөstəre menən funt stirlingtьŋ kurьsьn haqlav julьnda kөrəştelər.

Ləkin ike aj ʙujьna ʙarqan kөrəş uŋьşhьđ ьqtь. Angelejə jeŋelde. Xəđer funt stirlingtьn kurьsь kөndən kөn tөşə.

„MILLI“ XӨKYMƏTTEN FUNT STIRLIŅTЬ TUQTATЬV TVRAHЬNDAQЬ XƏBƏRE BӨTƏ KAPITAL ILDƏRENDƏ LƏ, JADЬP BӨTӨRƏ ALMAЂЬQ QURQЬNЬS TЬVЬRDЬ. Lundьn ʙirzahь artьnan uq BIRLINDƏ, VINA, KAPINGAGIN, BRVSSIL, TUKEJU ZINIVƏ FRANKFYRT BIRZƏLƏRE LƏ JABЬLDЬ.

„Milli“ xөkymәt nej esən funt stirlingtь tuqratьrqa ʙuldь, huŋ Xөkymәtteŋ rəsmi məqlymәttərendə ul turala ʙьlaj tejelə: Qirmanejələ kridit torqonloqo ʙaşlanqandan huŋ Angelejəneŋ aqsa ʙađarьnan 200 miljun funt stirliŋ (2 miljun hum) altьn alьnqan.

Angelejə xөkymәte həm Angelejə ʙankalarь ijyl ajьnan ʙirle funt stirlingtь haqlav esən qьrqьv kөrəş alьp ʙardьlar.

Angelejə ʙankahь ʙьnьŋ esən Şimali Quşma Amirikanan həm Fransejənan ţalьnqan 50 miljun funt stirlingtь totop ʙөttө. Şulaj uq 80 miljun funt stirlingta juqaldь. Angelejənьŋ altьn zapastarьnan 27 MILEJUN FUNT STIRLIŅ totoldo.

„Eşselər“ partejəhь urьnьna qalqan „milli“ xөkymәttə qatь „ikanumejə“ saralarь ytkərə. Unьŋ ʙьl saralarь eşselərgə qьђьm jahavđan ʙaşqa ʙer nəmə lə tygel. Milli xөkymәtə ʙydzit tigedheđlegen ʙөterev esən Qirmanejə xөkymәte kevek eşselər sinьfьna hөzym jahaj. Angelejə lə ʙarь ʙer Qirmanejəlaqь kevek, millijundarsa eşselərđe uramqa taşlajasaq.

Milejundarsa eşselərđeŋ eş xaqtarьn həm eşheđđərđeŋ pasuʙejəlarь qьđqartьlasaq. „Milli“ xөkymәtteŋ aldan iђəpləve ʙujьnsa angelejələ 927 meŋ eşheđđeŋ pasuʙejəlarь qьđqartьla Zađerge vaqьtta eşhedlektən pasuʙejə alьvsь eşheđđar ʙьnan huŋ pasuʙejənan ʙөtөnnəj məxrym itelələr.

Milli xөkymәtteŋ „ikanumejə saralarьn“ qarьşь Angelejə eşselәreneŋ ʙajavaj nastrajenejəlarь yђə. 23 nse sintəʙerđə DINI qalahьnda 30 meŋ eşse dimanastratsejə jahanь. Ular, dimanastratsejə heđemtəhendə qulqa alьnqan 5 kammunistь qotqardьlar.

GLAZQU qalahьndala şundaj uq dimanastratsejəlar ьqtь.

Angelejələ huqьş flutьnьŋ matrustarь la „milli“ xөkymәtkə qarьşь qьrqa rizьhьđlьq kyrhətte, Əle unda jaŋьnan vastanejəlar əđerlanə. Qьђqahь Angelejələ ьjnfi kөrəştər qьrqьvlaşa. Angelejə xөkymәte alda torqan „ikanumej saralarьn“ ytkəŗgəndə əle taqьla qьrqьv qarşьlьqtarqa osorajasaq. Sənki jalpь arahьnda aʙьv tulqьndarь kөndən kөn kөsəjə.

JAPUN QƏSKƏRĐƏRE RIVƏLYTSEJƏNIRĐƏRĐE LƏ ATALAR

BEJPIN, Japun vlastarь Manczurejəlaqь impirejistarqa qarşь rivəlytsejun iliminttər өђtənən ajavhьđ xөkөm itələr. Şəjəsi totqon Karejə—xalьqtarь qtaj tөrməhenən Karejəqa kyserelələr, ʙьnda ulardь ylem jazahь jəki katьrqa kөtə. MUKDINDA JAPUN ZANDARMIREJƏHЬ TARAFЬNAN 20 QЬTAJLЬLAR ATЬLDЬ. JЬRTQЬSLЬQ TIRRURЬNA QARAMASTAN SZƏNDARAJUNЬNDA(QIRIN ӨLKƏHE) JAPUNDARQJA QARAQJAN KYMER USAQЬ ŞAXTJURĐA RЬ BAŞ KYTƏRĐELƏR Zaʙastufka aʙьqtan aʙьq impirejəlistarqa qarşь səjəsi xaraktir aldь.

MUKDINDƏ VAQЬTLЬ XӨKYMƏT TӨĐOLDӨ

TUKJU, 28. Czan—Syə—Han prikazь ʙujnsa Czinszao la vaqьtlь mukdin pravinsejə xөkymәte həm tөn jaq kөn ьqьş haqlьq ştaʙь ojoştorola. Mukpravtnsejə xөkymәteneŋ rəise itep San Şi ʙildələnə, Bьl San-Şi japundar tarafьnan qulqa alьnqajuь, ul Japun kamandavanehьnьŋ, aralaqь aŋlaşьlmavda rđьŋ səʙəptəren japundar esən jaqşь ʙulqan dukta jaqtьrьqan ʙelderevgə qul qujmaj torop, unь azat itməђkə tigən ujьna qarşь pratis rəveşendə aʙьq iqlan itte.

Japundar yđđərenə qarьşьlьq kyrhətevđe jaratmajđar

TUKJU. 28. Qtejđaqь japundarqa qarьşь dimanstratsejəlar ytkərev turahьndaqь məqlymәttər ajqanlь, Japunejə tьşqь eştər ministьrь Sijexara Qtaj ilsehe Czan—Szo—Lindь saqьrьp uqa pratis ʙelderđe həm tənʙih jahanь.

Japundar tьnьs jəşəgən grazdandarqa la atalar

ŞANXAJ, 28. Qtaj xəʙərđəre ʙujьnsa Qirin həm Mukdin өlkələre өђtənən kantrullьqtь yđ quldarьna alьvsь Japun qəskərđəre timer jul administratsejəhьn, 4 Qtaj timer julь өђtənə Japundar ʙajraqьn kytərergə məʒʙyr ittelər. Manczurejənьn avьldarь həm qalalarь өђtənən huqьş ajruplandarь osalar ʙьlar vaqьt vaqьt ʙuмʙa ьrqьtьp jeriđər. Japundar TYNLƏO həm KOPATSIO la puləmittən grazdandarqa attьlar.

Japunejə yđək qtajqa ьntьla ʙaşlanь

ŞANXAJ. 28. Qtajđaqь Japun tөrkemdəre Jənszь ʙujьnda Japundarqa qarьşь ьqьrqa əđerlek ʙarьv turahьnda kesle xəʙərđər taratalar. Jaqşь xəʙərđər Qtaj tөrkemdəre esendə ʙьl agitatsejə Jənszь ʙujьnda jaqьn kiləsəktə Japundarđьŋ jaŋь pravakatsejə əđerləv ʙilđəhe itep narьq ʙirelə. Bьl Japunejəqa ʙьl tapqьr yđək Qtajđa jaŋь qətql ađьmdar qullanьrqa jul qujasaq. Japunejə xatta Nankindь ʙađьp alьv aldьnda la tuqь ramajasaq tip ujlajđar. Sənki ul nankin xөkymәten Japun Qtaj məs'ələren Japunejə teləgənsə sisergə məʒʙyr itergə Manczurejənьŋ irekleləgen tanьtьrqa ьntьla. Unan Manczurejə nidajđə ʙulha Japunejə tarafьnan qujьlqan keşe menən idara itələsək. Mangulejəla inde ireklelek esən xərəkət ʙaşlanьv turahьnda xəʙərđər jөrej ʙьl Mukdinda Japun vlastarьna jaqьnlaşqan ʙer manqulejəknaze tarafьnanrkytərelə. Şanxajđa Sasiʙo purtьnan ьqqan „Sysima„ huqьş paraxutьnan ʙaşqa taqь ʙer nisə Japun huqьş karaptarь kөtelə.

Japunejəqa qarьşь qatь səjəsət talap itələr

ŞANKAJ 28. 26 nsь sintəʙer kyp Qtaj maqazindarь həm ʙankьlarь, xөkymәt məssasələre jaʙьldьlar. Qalanьŋ Qtaj eləşendə kesle mitinq ytkərьlde, ʙьnda 100 meŋdən artьq keşe qatnaştь. Bajraqtarđa həm ʙlakattarđa Japunnejeqa nisʙətən qatь səjəsət talap itkən luzьnqьlar jađьlqandar. Luzьnqьlar arahьnda kyʙehe Gomindan həm nankin xөkymәtenə qarьşь jynəltelgəndər. Şanxajđa 4 meŋ jarьm studinttar Japunejəqa qarьşь huqьşqa ьqьrьp liksəjələr menən ьqalar.

Saʙataz kemitete hajlanasaq

ZINIVƏ, 27. Millәttәr ligahь sәvitenen plinumь, iqtisadi heʒym iteşməv turahьndaqь sәvit paktь prajьktьn əjrərьv esən kəmitət tөđəv turahьnda rizəlytsejə qaʙul itte. Bьl kəmitət ođaqlamaj aʙьlasaq Javrupa kəmisejəhe plinumьnda hajlanasaq. Ip litvinьf ʙьl plinumqa diligat jeʙərev turahьndaqь xəʙərđe alьp, vaqьttьŋ ʙik qьђqa ʙulqanlьqtan həm kөn tərtiʙende lə rəsmi nəmələr toroʙon iqtiʙarqa alьp, diligat jeʙərməђkə ʙuldь.

DAXUT BYLEVDƏ BODOVDARQA JUL QUJMAЂQA

SSSR Narkamzime həm SSSR kalxusintьrьnьŋ 1931nse jьl kalxuzdarđa əlgə rəveştə daxut ʙylev turahьndaqь qararđarьnьŋ ytəleşe tura hьnda SSSR həm RSFSR kalxuz sintrьnьŋ qararь

Daxut ʙylev praktikalarьn tikşerev heđemtəhendə Kalxuzsintr, SSSR Narkamzime həm SSSR kalxuzsintrьnьŋ daxuttarđь əlgə rəveştə ʙylev turahьnda 1931 nse jьl 12 ejjyldəge qararь kalxuzdarđьn ʙik kyp eləşendə hər ʙer kalxuzdьŋ ʙylev itəp jetkerelməgənlekte; ʙьl qararđь tikşerev kalxuzdarđьn [illegible]

1. Avans ʙirgəndə kyp kenə təʙəktərđə kalxuzdar daxuttar đь „tigedlap“ ʙylev julьna teşə lar; [illegible]

1) Inze təʙege (urta Jđel) „Krasnaja Zatva“ kalxuzьnьŋ igtarь şiflektəge çəstərgə. Asaavjaximqa ş. qəđəttən tьş eləş [illegible]

(T. Iđel) SSSR NKZ qararđarь menən ʙildələngəndeŋ өђtənə [illegible]

xeđmət kөnə eşləgən kalxuzsьlarqa ʙirelәhe ađьq orloqo [illegible]

jemləşterelgən praduktif mal toroşonoŋ hər ʙer humьna ʙytən mөlkəttər toroşonoŋ hər ʙer humьna ʙirelgəngə qaraqanda ike tapqьr artьq ʙirergə.

Totoş kalxuzlaşmaqan təʙəktərđə 5 pr. tь eləşkən saqta [illegible]

SSSR həm RSFSR kalxuz sintьrlarь.

N. TATAJF.

Rikanstrukseje davrende tixnike eete nemone xel ite (Stalin)

KYP TIRAƵLЬ GƏZITTE SЬĐARЬV TIXNIKƏHENƏ EJƏ BULAJЬQ

1 NSE LIKSEJƏ

„STIKLUGRAF" APPARTЬ MENƏNDƏJƏM TANЬŞЬV

„Stiklugraf" apparatьnda eşləj вaşlav menən вergə, unьŋ nindəjđer qatmarlь eş вulьvь turahьndaqь hər вer fekerđe sitkə taşlarqa kərək. „Stiklugraf" appartьnda eşləgən vaqьtta ximejə pratsisistarь, eşləv seneŋ teləgenən вasqa. yđlektərenən eşlənelər. Ul pratsisistarđьn zakundarь his вer vaqьtta yđgərməj, stiklugrafta eşləvse вarь tik oşo liksejalarđə taqdim itelgən вətə eştərđe dərəƀ ytər gə gena tejeşle.

„Stiklugraf" apparatь nəmələrđen tora.

1. Eşləv вejalahь (unьŋ jaltьravьq həm tonoq вejala вulь vь məmkin) 2. Baƀьrьv вejalahь jəki sukna qaqьlqan taqta (sukna şьvmahьn esən qaqьla) 3. Ike valik (вerehe вaƀьv esən, ikensehe вujav esən).

4. Bujav iđev esən taqta. 5 Salanyl (вejalanan klişəne jьvьv esən). 6. Kiraskip (taqtanan həm valiktan вujavđь jьvьv esən). 7. Nirejaktif (glinyl) вejalanь вaƀьvqa əđerləv esən. 8. N 2 rejaktif (ramalin) вejalaqa teşərelgən nəmələrđe əƀkə sьqarьv esen, 9. Bujav. 10. Talk (вaƀьv valigen вujav həm вaƀьlqan attiskalarqa hibev esən. Bьl turalь „вaƀьv" turahьndaqь вylekte qaraqьđ. 11. Stiklugraf qarahь. 12. Linta 13. Stiklugraf karandaşь. 14. Arginaldь kesəjtev esen radejol.

Stiklugrafta eşləgən vaqьtta ьlarđan вaşqa taqь la tərlə jađьv—hьđьv nəmələre qullanьlalar. Ularđь eş şarttarьna qarap hajlap alьrqa kərək Məƀələn:

QOROS QƏLƏMDƏR—artьq oslo вulmahьndar həm qatь вulhьndar.

HЬĐQЬSTAR, qara menən hьđьv esen aqastan jahalqan вulьrqa tejeştər, sənki timer hьđqьstarđь qara tutьqlьra.

Jelem, aq вulьrqa tejeşle (karfut ono). QAĢЬĐ, arginaldar jađьv esən qara jəjelməj torqan вulьrqa tejeşle. Arginal daqь jaŋьlьş jađьlqan urьndar đь qьrqьp alьv esen вьsaq onajlь tygel, iŋ jaqşьhь qur—qьnsьhьđ вritvanьŋ вьsaqtarь.

Taqь la kyp kenə vaq—təjaktər eş sьjfatьn jaqşьrtalar. Məƀələn: jađqan vaqьtta goros qələmdərđe jьşьraq hertergə jəki janь qələm qujqan vaqьtta unьŋ osoн şьrьь jəndьrьp вer ađ qьđđьrьrqa, jə вulmaha qara—qələmgə tiged jaqьlhьn esen təv вaşta unьŋ menən ikense вer qaqьđqa вer ađ jađьrqa taqdim itelə, sənki вelaj itməgəndə qoros qələmđen qaranь tamsьlap teşərep qaqьđđь вujavь məmkin.

Juqarьla kyrhətelgən stiklagrafeja matirejaldarьnan:

a) „kiraskipte" kərəsin jəki skəpidər menən almaştьrьrqa məmkin. в) „salənьl" đe yđeqə jaharqa məmkin. „Salanyl" ul hьv menən salənuj kislatanьŋ quşьmtahь. 100 eleş hьv qa 10 eleş kislata quşьla. Mital nəmələrgə qurqaşьn jəgertə torqan hər jerđə вьl kislata вar lakin unьŋ tarvit itelməgənen alьrqa kərək, v) eşləv вejalahь, əger ul vatьlha unь kedgə вejalahь menən almaştьrьrqa məmkin. Ləkin вejalanьŋ əƀtə satnamaqan həm hьđьqhьđ вulьrqa tejeş. Bejalanь to noqlandьrьvqa вirep mataşmaƀqa kərək, sənki stiklagrafejala mixanik jul menən tygel, вəlkem ximickej jul menən tonoq landьrьlqan вejala qullanьla.

Matirejaldarđь nisek haqlarqa

Iŋ təp diqqatte valiktərgə вirergə kərək. Sənki qьđьv urьnda valiktərđeŋ erev, əjeveş urьnda qavarsьqlanьvь məmkin. Bik halqьn jerđə valik вođolmaj, ləkin вymlə la eƀe вulqan vaqьtta la valiktarđь halqьnqa sьqarьrqa əlвəttə jaramaj. Qojaşta valiktər erejdər Ular esen iŋ jaqşьhь вylmələge narmal jьlьlьq.

Bətə rejaktiftarđь, вigerək tə qaranь; hər vaqьtta tьqьvlap totorqa kərək. Tьqьndarđь almaştьrьrqa jaramaj. Hər вer havьtlьŋ tьqьnь yđenə ajьrьm вulьrqa tejeş.

Eş vaqьtьnda вətə rьjəktiftarđь urьnьnda tişege вulqan tьqьn menən japьrqa kərək Bьlaj eşləv rejaktiftarđь ikanumit itevgə jardam itə.

Stiklugrafta вaƀqan vaqьtta əƀtə 1 əƀtəndə rejaktiftar вulmььqa tejeş, Kisə eşləgən vaqьtta qara həm radejul jaqьnda tormahьn. Bətə matirejaldar hər vaqьtta tađa totolorqa həm вikləp haqlanьrqa tejeş. Nindəj rejaktiftь qasan həm nisek qullanьv turahьnda вьnan huŋqь liksejalarđə kyrhətelər.

D. O ŞLIFER.

RIDAKSEJƏGƏ XAT

Tyвəndəge xatьmdь „Başqort oslan" gəzitenə вaƀьp sьqarьvьqьđđь horajьm.

1929 nsь jьlda Uralda eşləgən saqьmda jađьlqan „Tarixi matirejalizem" tigən kitaвьm 1930 nsь jьlda Başgiz həm Sintizdat tarafьnan вaşqortsa həm tatarsa вaƀьlьp sьqtь.

Yđem aspiranturala uqьqanlьqьmdan kitaptьŋ aftrskej karrikturahьn qaraj almanьm. Bьl eşte ytəv mineŋ esən fizicskej məmkin də tygel ine. Şunlьqtan ul eşte Sintьrizdattьŋ məxsys keşelare eşləne.

Hər kemgə вildəle, fəlsəfə əl kahendə qьđьv diskussejə вulьp aldь. Kərəş dəvam itə. Dil kussejənьŋ juqarь həm məs'ələne xəl itə torqan osorđo IKP jəcəjkə вojorahь menən iptəş Stalinđьŋ вisidahь həm 1931 nse jьldьŋ 25—qinvarьnda sьqarьlqan Yđək Kəmitaltьŋ qararь вuldь. 1929—jьlda jađьlьp 1930 jьlda вaвьlьp sьqqan вьl kitaptь ana şul fəlsəfə (diskusse jəhьnьŋ tejyrejə hasaqlarь kyđ legənən qarap xəkem itkəndə unda tyвəndəge jeteşheşlektərđeŋ вarlьqьn kyrəвeđ. Niged jeteşheđlektəre oşolar:

1. Kysev dəverenəŋ katigurejalarь (Məƀələn, sьjnьftar həm sьjnfi kərəş, dəvlət pralitarejat diktaturahь, eşləp sьqarьv kendəre h.в.) Kitapta jađьlqan вulьvqa qaramajsa, unьŋ вaşqa katigurejalarь inməjensə qalqandar M ə ƀ ə l ə n; S a t s e j a l—faşizem, в e đ đ e ŋ ildəge eşləp sьqarьv kostəreneŋ xaraktirь plandьŋ əhəmejəte kyltura həm вaşqa məsələlar turahьnda ajьrьm rəveştə jađьlmaqandar.

2 Ike fruntqa qarşь kərəş məs'əlahe (məƀələn, uŋ appartunizem həm trotskizem, mixanicski matirejalizem) jađьlьvqa qaramaƀtan, minşevizemsən ide jəlizem turahьnda ajьrьm rəveş tə jađьlmaqan. Dərəƀ kitaptьŋ ađaqqь вittərendə (kitap jьjnalьp вetkəndən huŋ вьjьl qinvar ađaqьnda jađьlьp вirelqən 12 nse glavala kyrhətelgən) minşevizemsən idejalizem turahьnda prinisp jal ustanufka вirelə. Ləkin вьl qьna ađ.

3. Kitapta Linin menən Plixanьf praвlimahь вətenləj juq. Dərəƀ kitaptьŋ ađaqьnda вьl turala jađьlqan. Ləkin ul qьna məs'ələne xəl itməj.

4. Kitaptь jađqanda fajđalanьlqan sьqanaqtarđьn iŋ kyвehe Inglis, Linin həm Marks əƀər đəre. Bьl—dərəƀ həm şulaj вulьrqa tejeştə. Ləkin şunьŋ menən вergə, Plixanьftan—5, Diвurindan—3 sьqanaq alьnqan. kyrhətelgən jeteşheđlektarđan вaşqa. Fəjerвaxtьŋ antrapolugik qaraştarь ismathəmdejəmatpraвlimahь həm qajhь вer вaşqa jəmlələr axьr sigenə siselep вetməgəndər. Kyrhətelgən „jeteşheđlektər əƀtəndə xəđer eşləp jatam. Kilasəktə əƀər arttьrьlqan həm tədətelgən rəveştə sьqarьlasaq.

KAM SƏLƏM MENƏN:

X. NAUM.

PS. Tatarsa вaƀmahьna inde relgən 12 nse glava вaşqortsa вaƀmahьna inə almanь. Sənki ul glava 1931 nse jьldьŋ qinvarьnda jađьldь X. N.

Ridaktьr urьnвaƀarь: Z. Kajьpkul

Əfə qala firnaus вyləgneŋ вeldereve

Qala firnans вyləgendə вulqan məqlymattar вujьnsa, Əfə qalahьnda vəvlət rigistratsejahьnan ytməgən ojoşmalar вar. Şuqa kyrə xuzalьq iƀəвeneŋ вaşьnda eşləgən вətə ojoşmalarqa həm keşelərgə, şulajuq Əfə qalahьnda kantura həm idarahь вulqan вaşqa jəmhyrejəttər həm əlkələrđeŋ sajuz dəvmələndə əhəmejətle ojoşmalarь вyƀktərenə—his kisekməj qala finans вyləgendə, (Qala səvite, 21 nse вylmələ) yđđərenəŋ ustaftarьn kyrhətep, rigstratsejə qaqađьna terkəlergə təqdim itelə.

Rigstratsejənan вaş tartьvsь ojoşmalarqa həm keşelərgə ştraf halьnasaq

QALA FINANS BYLOGE.

---

704 „Başqortostan"o 104 „Janь—ju da" tarafьla

Soвxanqol (yđ xəвərseđđən tiligraf aşa) ual nasvaj vaqьtta ... gəzit taratьv unьlь вarь. Məƀələn: Soвxanqol dəvmələnđə, ytkən 20 ken esendə „Başqortostan"đь aldьrьvsьlar вьter jьllьq 582 dana jartьşar jьllьq 122 dana „Janь—julda" 104 dana aldьrdьlar taqьnda taratьv esen 376 handь qarşьlap ştap ojoştoroldo.

QJABBASЬF.

„Başqortostan"dь taratьv planь 1200 đe 2,317 itep ytelde

Bəjəlil tesəgenə udar ajdaqь taratьvsьlar вirelgən 1200 dana kantrytl handь 2,317 gə jetkerep ytelde.

„Başqortostan" gəzite taratьvda вətə jəlpь tuplanьp aktif qatnaşьvsьlar arqahьnda sintaвer ajьnьŋ aktif unьşlь ytkəreldə.

2 Meŋ urьnьa 3129 dana „Başqortostan"

Jьlьq „Başqortostan"đь 2000 dana taratьrqa Bajmaq saqarьvь вujьnsa, Xajвulla tesəge 20 sintaвerqa plandan 2010 dana artьqьp ytane. Xađer вətahe 3129 dana „Başqortostan" gəzite taratьla. Gəzita taratьv kampan ... əldə davam itə.

„Başqortostan" sigađaьн.

AŞQADARSKI.—MAZITEF. USMANЬF.

„Başqortostan" taralmaj

Qovardь (Usalь tesəge) xavtenə 4 ajьl qaraj. şəƀəj вalila вel arьşaldьrь ... 40 dana gəzit alььвalar, şulardan „Başqortostan" 2 dana qaqandarь urьŋ—tatar telendə 2 davmələndə вarь ... qortlar, partijə, kamsamol oşo mahьla вar Ojəmaləratahьnda 4 dana qьna gəzit aldьrьlar, ular sintaвer ajьn uđqarьvьnda ... [illegible]

„Başqortostan" 3328 вulьp taraldь planьь 35 pr. artьq ytənek

Ajar (tiligraf aşa) „Başqortostan"dь taratьv udar ajdaqь unьşlь вara nirelgən kantrylьhandan 35 pr. artьq taratьlь. Məƀələn: Bərər jьllьq 2133 dana jartь jьllьq 409 dana, esar ajlьq 786 dana tesəb dəvmələn də вarlьqь 3328 dana вulьp taralь.

MAZITEF.

BERLƏŞEV HEDƏMTƏHENDƏ JEŊ DEK

STƏRLE tesəge Alaqьvat avьlьnda 70 həm 80 xuzalьq tь ike kalxuz jəşəp килə ине ... kalxozdar kedge kampanejahь ... [illegible]

Q. JULDAŞ

Sesev kantraktavajt itelmaj

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ tesəge kedge sesev planьn 70.5 pr. qa qьna ytane. Unь tiđ arala tultьrьv esen qьrqa saralar kyrev juq. Ajьrьvsa kantaktavajt itev eşenə iqtiьar nirelməj Oşo kengə nej вarь 9000 giktar arьş kantraktavajt itelgən. Tesəк ojoşmalarь unь tiđđətev julьnda eşləvđe уđ aqьşьna qujqandar.

Nurimam tesəge udar ajlьq timpьn eđe.

Nuriman (tiligraf aşa) „Başqortostan", dь taratьv udar ajlьqь ykəвerdə alьnqan timp edeklekta Birelgən kantryl handan вaşta jaqşь şarafanlanьp вaralь, ytkən 20 ken esendə plan nej вarь 26% qa qьna ytəlgən. Tesək dəvmələren ojoştoroldo ştaplar juqlaj. Tesək ojoşmalar esə iqtiьar nirməjđər. əgərđə tiđ arala вoroloş jahamaqan planda вer qurqьnьs tora.

M. Q.

Bəndala şul Xal.

Bəre Başqort—tatar pidtixul tesəgenə qaraj вarьanda „Başqortostan" gəziten taratьvđa ajlaptə qaraqandar juq. Praf kum, komsokollektiv his вer sara kyrmaj. „Başqortostan" dь taratьvda appart istarsa qarap udar ajlьq tə ykərevdə eş kyrmajdər. Şulaj вuluqa ajьnda вer kypme ul turala eştalenđer.

M. Q.

S. S.

„Başqortostan javap вira.

Xamitьva Zelxizanьŋ, Xamitьf Qotloquza 1929—jьl ked mine „уđenə iptəş itep alqajnь, sul kendən вaşlap mine janərlap kilevgə qarşьqatlaьmaj вa... [illegible] ... sul kendən ... Xađer eşkə jaramajьn tip mine ajьrđь. Min əkə jardamlan, qulьmdь duktardan sprafkanь qur, mine kem qaraqqa tejeş, tip вoravьna jauap:

Nikax tilaq qanunьnan 14—matdahenə həm milek qanunьnan 403,406—matdalarьna xinahen hine Xamitьf Qotloquza qaraqqa tejeş, ularь ul iltelarь rəveştə qaraqa riza вulmaha sul aşa unь qьşьp вula, unь sələv qaniza jađьp вirergə вula.

Kollimyllinanьŋ „Min 1922—jьl ulьm menən ajrьlьşqanьmda kitkajnem, ulьm ylgəs min avьl qa kire qajtьam avьlda qalqan эйəmdə sisavit alьp qujqan, qajtьŋ вir iʒhəm ul ej hine alьp вirmilər. Min ekə jardamlaьm, niđ ajrьlqanьm, şuqa kyrə 1920—jьl ajьlqandьn, вirep ajьлqa ... ul minen вer tuqan ulьm вulqan ... ajьrlьp ... tygel mi?" tiptiroravьna javap:

Ulьŋ hinan ajьrьlьp ylgəs hinə ulьŋ вьtə malь xuqьndaь вulьp вulьp ... matdahenə ... avьl səvite ... вirgəs вulmaj.

IDARA

DƏVLƏT KƏMISEJƏHE BELDERƏ

Bətə Narkamattarqa, Əlkə məəssəsələrgə, ojoşmalarqa həm pritprejətejələrgə 5 ken sruk esendə Əfə Qala kammunal xuzalьqьna вьqaьa jaşagən həm janь asslasaq məktəp həm kurьs tarđьŋ torlaq majđanь menən tə'min iteleşe turahьnda tyвəndəge forma вujьnsa məqlymət tapşьrqa:

1. Məktəptər həm kursstarđьŋ iseme
2. Məktəptər həm kursstarđьŋ ədrise
3. Uqьvsьlarđьŋ hanь.
4. Kursstar əkyrme vaqьt menən asьlqandar.
5. Məktəptər həm kursstar tarafьnan вilengən uqьv jorttarь həm dəjəm jataqxanalarđьŋ ədrise həm torlaq majdanьnьŋ kyləme kvadratnьj mitьrđa.
6. Uqьv həm torov urьndarьnda fajđalь torlaq majđanь jeteşəme.

IЬKƏRMƏ: Məqlymətle tapşьrmavsьlar torlaq majđanьna dəjəm zajəkəgə inderelməjəsəktər həm məəssəsələrđeŋ julaşsьlarь javapqa tartьlasaq tar. Dəvlət kəmisejəhe rəise: (BIKBAJЬ

TIĐ KƏNDƏRƏƏ KYLTURA HARAJЬ

Başqort Dəvlət tejatьrьnьŋ qьşqь sizunь asьv ajqanlь Tamaşaqa.

Qođqondar ojahьnda

(Б гнезде воронов) tigən pejesa 4 pardə, 6 kartinala ŞƏRIF KAMAL ƏƀƏRE.

QUJЬLA.

Baş rizissui MƏHEDEJF pastanufkahь.

Xaduznik S.I. Nikandьrьf afarmlinejəhe.

UJЬNQA BƏTƏ TRUPPA QATЬŞA. Sizun вujьnsa qujь lasaq spiktaakeldərgə 30% skitkə menən вilittər həm elgytle talundar hatьla вaşlanь. Kenişkələr xaqь 10 hum вulьp 3 tapqьr tylərgə вirelə. Qul aqsaqa 7 hum.Kenişkələr menən вətə asьq spiktakeldargə inep вula.

Sizun asьlьv kenə ajьrьm iqlan iteler.

DIRIKSEJƏ.

TIĐ KƏNDƏ KYLTURA HARJЬNDA

Qьşqь sizun asьla.

Dəvlət tejatьrьnьŋ urьƀ truppahь tarafьnan TIMP qujьla N. POGADIN əƀəre.

9 kyrenəstə timaticskej pejesa Baş rizissur A. B. ANDEREJEF pastanufkahь.

Xuduznik S. I. NIKANDЬRЬF afarmlinejəhe. Ujьnqa вətə truppa qatьşa.

Bilit hatьv şarttarь вaşqort dəvlət tejatьrьвьqь menən вer.

DIRIKSEJƏ

BAŞGIZ

Baƀьlьp sьqtь həm tiđ kendə hatьla вaşlaj. Urьƀ telendə. S. Davidьf tarafьnan teđəlgən „Ural—Kyznitskej—Kamвinatь həm Başqortostandь indystrejələşterev". Tirazь 10000, xaqь 30 tin.

Partejə həm kamsamul məqarifь həm massavaj tikşerev esən papylər jardamlьq. Şul uq kitap вaşqortsa вaƀьlьp sьqasaq.

Zajafkalar menən oşo adris вujьnsa mərəzaqat itergə Уфа, Зенцова 22 „БАШГИЗ" р/база.

Đur kyləmdə ədəвejət kisəhe.

30 nse sintəвer kiske saqət 7 lə Kamsamul Jorton da eşse udarniktarđь ədəвejətkə saqьrьvđьŋ вer jьllьqь tulьv ajqanь menən BAPP tarafьnan đur kyləmdə ədəвejət kisəhe uđqarьla.

Ken tərtiвendə:

1. Ədəвejət safьna kilgən eşse udarniktar həm 5 jьl—lьq girujđarь turahьnda daklat (Э. Саль)
2. Kiŋ kyləmdə kansirt ədəвejətka kilgən əşse udarniktar həm BAPP aqzalarь yđ jađmalarьn uqьjđar.
3. Başqort dəvlət tejatьrь artistarь həm səŋqəttər tixnikumь uqьvsьlarь tarafьnan numirđar вaşqarьla. Kisagə вətə eşse udarniktar, jađьvsьlar, zurnalistar ədəвejət uqьtьv ьlarь saqьrьlalar.

BAPP

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

Begen kina-pissa

„QATЬN"

6 вyləmdə

ANUNЬS: „əs parada"

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 вaşlana.

Begen, ikranda xuduzstьvalь filma

ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural" kinahьnda вilitte kendeđ saqət 12 nan 5 kə tiklem „Gurьn" kinahь вinahьnda hatьla. Ə kis menən saqət 5 tən fatagrafejə lə hatьla.

„Ykтəвer natiƀ kahь" tipagrafejəhe. Başglafit vəkile №716

EXXJS.

„KRASNAJ KLYC" QAĢЬĐ FABRIGЬNЬŊ 1930 JЬL 1 YKTƏBERGƏ

HƏĐƏMTƏ BALANSЬ.

AKTIF | PASSIF

MATDƏ ISEMDƏRE	SUNMA.	MATDƏ ISEMDƏRE	SUMMA
1. Molkat	880774—18	1. Kapitaldar:	
2. Tamam itelməgən kapital tədeləştər həm kapital rimunt	79466—55	Ustaf kapitalь	773542—88
3. Qujьlqan qorolmalar	36785—23	Amartizatseja kapitalь	150762—28
4. Zapas qorolmalar	3980—84	Pritprejatejane kap kinəjtev	34537—64
5. Matirejaldar:			
Sьjreja həm təp matirejaldar	15699—16	1 razdilda вətahe	958842—80
Jarđamsь matirejaldar	111961—76	2. Fundtar:	
Jaqьv matirejaldarь	38264—69	Eşse xeđmat torm. jaqşьrtьv fundь	633 90—34
Təđəv matirejaldarь	30926—65	Ujlapsьqarьvsьlьq. jarđam —„—	21 10—38
Juldaqь matirejaldar	8745—47	Diriktьr qaram. qalqan fkanum —„—	—
		Ratsejanallaştьrьv —„—	200—00
5 razdilqa tikl. вətahe	208599—73	Satsejalizem jarьşь —„—	1905—00
6. Tamam itelməgən ađerləvđər	60690—06		
7. Tamam itelməgən prajьzvudstьva	4738—54	2 razdilda вət he	67605—72
8. Jarьm eşlangən nəmələr	1618—25	3. Rizirьftar:	
9. Tavar həm ađer nəmələr	156820—32	Şikle вurьstarđь qaplav rizirь	15117—38
10. Artьq matirejaldar	6334—56	Xaq teşərev —„—	—
11. Aqsa	89—60	Aldaqь sьqьmdar —„—	—
12. Xaqь həm pratsintь qaqьđ	1599—50		
13. Paj həm aksejalar (sytən pritpre)	66069—01	3 razdilda вətahe	15117—38
15. Fkьlattar:		4. Bydzit вujьnsa finans alьv:	
ODK qa fkьlattar	6549—01	Davlat вydzite (ssudalar, datats)	—
Tərlə vznustar	—	Jerle вydzit	100000—00
15 razdilqa tiklem вətahe	6549—01		
17. Atcut вirelergə summalar	520—00	4 razdilda вətahe	100000—00
18. Disiturdar:		5. Ođaq sruklь kridit:	
Eşse həm xeđmətkərđər	348—10	Pravl. вujьnsa BDK (sajuz) ssudalarь	—
Kammirceskej вulmaqan disiturdar	5254—49	Jemhyr. вyl. „—„— —„—	—
Pritinz вujьnsa alьvs. həm pastafşik	17092—56	Jerle BDK (pramfund) —„—	32000—00
Zakazdarđьŋ ađer вulьv dərəzəhenə qarap tyləvse disiturđar	60050—00	Yđək kamвanktan —„—	—
Dəjəmləşterelməgən tarmaq menən apirats. disiturdarь	1347—82	Gasstrax —„—	—
Dəjəmləşterelgən tarmaq menən apirats. disiturdarь	9359—49	Bytən —„—	89123—34
Təđəv ojoşmalarьna avanstar	48897—83	5 razdilda вətahe	121123—34
Prajəkst. —„— —„—	16548—00	6. Kriditurđar:	
Naluk həm sьurđar —„—	—	Eşse həm xeđmətkərđər	26043—34
Şikle вurьstar həm pratistavajt itelgən vikseldər	15117—38	Kammirceskej вulmьqan kriditur	7681—78
		Dəjəmləşterelməgən tarmaq kriditurdarь	5865—52
18 razdilqa tiklem вətahe	126010—66	Dəjəmləşterelgən tarmaq kriditurdarь	30480—02
19. Alьnьvqa juldaqь dykaminttər	1784—20	Gasstraxqa вirəsək	—
20. Iksplatat. вujьnsa DB menən ihəpləş	—	Naluk həm sьurđar вujьnsa вirəsək	4902—79
21. Təđəvđər —„— „ " —„— —„—	4079—94	Satstraxqa вirəsək	8019—46
22. Aldaqь jьldar. sьqьmdarь	4434—03	Ihaptar вujьnsa sindikat	—
23. Bytən pritpr. kap. təđələşənə finans вirev:			
Başdur transqa ssuda	2360—00	6 razdilda вətahe	80095—91
		7. Tylənevgə juldaqь dykaminttar	63421—93
23 razdilqa tiklem вətahe	2360—00	8. Iksplatatseja вujьnsa davlat вankь menən ihəpləşevđar	62626—76
24. Zarar: atcut jьlьna tiklem	—	9. Təđəv вujьnsa davlat вankь menən ihəpləşevđar	—
—„— jьlь esendə	—	16. Tavьştar:	
24 razdilqa tiklem вətahe	—	1929—30 jьlqa	154960—46
Balans	1624694—30	Balans	1624694—30

Balans artьndaqь matdələr.

Ta'min. вujьnsa viksel torovsьlar	48284—15	Birelgən garanteja vikseldəre	48284—15
Bətahe	48284—15	Bətahe	48284—15
Barlьqь	1672978—45	Barlьqь	1672978—45

Jer 437 giktar.

1925 jьldьŋ 1 yktəverenə məlkəttəŋ tөđьvь 247095 hum 20 tin.

1925 jьldьŋ 1—yktəverenə amartizatseja tuplavđarьnьŋ qalđьqь, ustaf kapitalьna quşьlqan 9431—95.

Mədir: V. G. PANAMARYF.

Baş вuxgaltir: KALISTRATЬF.

1929—30 JЬLQЬ ZARAR HƏM TAƁЬŞTAR IƁƏBE.

Dibit | Kridit

Savda sьqьmdarь	98047—05	Tavar həm matir. rejalizavajt itev. taвьş	231868—57
Tylengən pratsinttar	7349—36	Alьnqan pratsinttar	7201—41
Mat. jarьm eşləv nəmələr həm tavar jeteşmavđən zarar	10621—37	Matir. tavar həm jarьm eşləv. nəmələr artьqь	691—15
Şikle вurьstar rizirfьna atcislinejələr	15117—38	Şikle вurьstar rizirfe qalđьqьn kyserevđən	16303—79
Tərlə zarar həm sьqьmdar	19469—79	Tərle daxəttar	9788—28
Kadьr jeteşterev sьqьmdarь	19617—01	Davlat urg. arahьnda ihəptarđe вətərevđən fajđa	1332—26
Prajьzv. вajlanmaqan kamandirufkalarđьŋ sьqьmdarь	1999—04	Atcut jьlь esendə zarar	—
Davlat urgьn. arahьnda ihəptarđe вətərevđən kilgən zarar	—		
Aatcut jьlь esendə taвьş	154960—46		
Bətahe	267181—46	Bətahe	267181—46

1929—30 jьl esendə kyrelgən 154960—46 tin taвьştь вylergə

1. Daxut nalogьna 20 pr. t—30992—09
2. Eşse həm xeđmət. k. tormoşon jaqşьrtьv fundьna 11 %—17045—65
3. Ustaf kapitalьna 69 %—106922—72

Bətahe 154960—46

Ihkarma: 1930 jьldьŋ 1—yktəverenən qaqьđ faвrigь Sajuz вumaqь qaramaqьna kyste.

Mədir: V. G. PANAMARYF. Baş вuxgaltir: KALISTRATЬF.

Bьl вalanьs BXXJS tarafьnan qaralqan həm BZXJS ergəhendəge atcut kamisejəhe tarafьnan 1930—jьl 2—VIII вraxlanqan həm BXXJS вaş вuxgaltirejəhe tarafьnan iqlan itevgə roxsat вirelə. Baş вuxgaltir: MATLIN.

BORAJ,- IP. BЬJKIN TELMƏRENƏ 10,500 SINTNIRLЬ QЬÐЬL ABUZ MENƏN JAVAP BIRÐE

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREGEŞEÐ!

1 YKTƏBER 1931 JЬL № 214 (515)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ [illegible] URAMЬ, KURPS № [illegible]
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktir . . . 4—91
Sikritar . . . 2—83
Satsjalizemsa jarьşlav ... bylege . . . 2—08
Isjandar həm ... . . . 2—73
Kantura . . . 1—11
Tenge ridaksejə . . . 1—15

Plandь vaqьtьnda tultьrabьð

QЬJQЬ təbək başqarmahьnьŋ kiŋəjtelgən plinumьnda VKP(b)əlkə kəmitəten eŋ 19 nse sintəber qararь nigeðendə ytep. Bьjkin telməre kiŋ kyləmdə tikşerelde. Əðləkheð igen qabul itev kalindar planь təsdiq itelde. Bьl plan bujьnsa igen əðerləvðe Yktəberðeŋ XIV—jilьqьna botərev əsən hər bis kenlək hajьn 39000 sitnir igen əðerlənep tororqa tejeş. Plandь vaqьtьnan elek tultьrьvsь aldьnqь kalxuz, avьl səvittəren həm vəkilderðe byləkləv əsən fund ajьrьldь. Bьltьrqь igendərgə xaq fəqət pramtavarðar menən tylənə.

Igen əðerləv planь rejal bulmav turahьndь diskusejə qorop, plandь tultьrь menən əðgən əsən Qalmaqqol səvite prsidatele urьnan alьnьp, sutqa birelde. Kalxuzsь, jaŋqьðaq-jarlь, urta xəlle eşsəndərgə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq nigeðendə plandь vaqьtьnan elek tultьrьp kulakðarqa qarşь udar birev turahьnda morəzəqət taratьldь. J. ANTUNЬF

„PAXAR" KALXUZSЬLARЬNЬŊ BALŞEVIKTARSA EŞ YRNƏGEN BƏTƏ BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬ BELERGƏ, ŞUŊAR KEVEK EŞLƏRGƏ TEJEŞTƏR

„PAXAR" KALXUZЬ UDAR EŞ [illegible] 8.000 [illegible] BYLƏK ALDЬ

Beð bətə Başqotostan kalxuzsьlarьn igen əðerləv timpь əsən keraşkə [illegible] igen əsən keraş—satsejalizem əsən keraş" (Linin) („Paxar" kalxuzsьlar morəzəqətenən)

MASSAVAJ EŞTE JUQJARЬ BAÐQЬSQA QUJARQJA.

Hər ber kalxuzsь, hər ber jarlь urtaxəlle jaŋqьðaq yðe igen əðerləvðə ojoştorovsь bulьp əvə—r elhen.

Igen əðerləvdə qьrqa hьnьlьş tьvdьrasaqьð, tip VKP (b) Yðək Kəmitətenə həm „Pravda" gazitenə həm ьşnьs birəðek, eðek—ləklektə ðə tamьrьnan juq itərgə əhtesdgə aldьq.

Ləkin Başqortostan parteja ojoşmahьnьŋ həm xəkymətteŋ bьl vəqəðəle—təbək ojoşmalarь, avьl səvittəre parteja kamsamul jəcajkalərə ta rafьnan xurьbqlь raveştə nasar ytələ.

25 nse sintəber Ə igen əðerləv jьllьq planь nej barь 20,2 pr. qa tultьrьldь. Sintəber planь 24,3 pr. qa qьna ytəlde.

—Nej əsen?

Sөnki kyp kenə təbəktər kalxuzdar həm avьldar plandьŋ rejallьqь turahьnda diskysejə dəvəm itterevdən tuqramajðar. Eşselər həm kalxuzsьlar massahьn jarlь urta xəlle jaŋqьðaqlarðь igen əsen kerəşkə maulizavajt itməgəndər.

Hədəmlələ Məsetle, Bilaqataj Usalь Qьjqь Baqalь Qonşaq təbəktəre jьllьq plandь 2—8 prasint arahьnda qьna ytəgəndər.

Bьna bьl handar bьl təbəktərðə jaŋь şarttar əsendə jaŋьsa eşləj belməvðe kyrhətələr.

Igen bar. Unь əðerləvgə qo[illegible] kysejə" oronsoqlaj. ojoşmalar əðerləvselər dur kəŋəşmələrdə diskysejə ytkərələr. Ə kulak həm unьŋ agintlarь diskysejənən fajdalanьp igenen jəşerələr

—Kulak bьnьŋ menən genə qəniqətlanəme?

—His juq. Ul jarlь urta xəlle jaŋqьðaqlarðьŋ xətlə kalxuzdarðьŋ igendəren halam əðtьna jəşerlə. Məhələn dəvlət avьlьnda jergə kymderə. Qaşьj avьlьnda ...

„kymətkə" igən javьz qotqohon kulak rəxətlənep tormoşqa ytkərə.

Bьndaj faktьlarðь hər ber təbəklə tabьp bula.

—Kulak bьnьŋ menən genə sikłənəme?

—His juq. Ul ojoştorolqan qьðьl abuzdarðь la kire borop qajtara la unь keləkkə buşatьr.

MƏLƏVEZ təbəgendəge kəbərseved „kalxuzsь" imzahь menən idarabьðqa tybəndəge xəbərde jebərðe:

—MƏLƏVEZ təbəge Il-yrnək kalxuzьndaqь qatьn qьðdar qьðьl abuz ojoştorqajьnьlar. Kulak həm palkulacniktar qotqoho arqahьnda bьl igen kire əsjarьlьp keləkkə buşatьldь.

Bьl faktь kulaktьŋ yðe teləgənsə eşləven ə əðerləvse həm jetəkse ojoşmalarðьŋ sinьfj keraş həm qatьn qьðdar arahьnda massavaj eşte kesəjtev frontьnda nasar qьbьrðavðarьn kyrhətməjmenej?

—His hyðhьð, təbək həm avьldaqь parteja, səvit, kamsamul həm kalxuz ojoşmalarьnьŋ SƏJƏSI KƏRƏŞ həm IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ frontьnda qəlev [illegible] nasar qьbьrðavðarьn kyrhə[illegible]

Kulak tьbьrsьnьvьna sik quja[illegible] sik vaqьt inde. Ə tyşen [illegible] taşalar. Kulakqa jəşergə. kalxuzdь tuððьrьrqa, igen əðerləv planьn əðərgə memkinlek birelər.

Bьndaj sajəsi jeðhəðləkkə sik qujьrqa karək. Kulaktьr qatь zadanejəhe 24 səqət əsendə tultьrьlьhьn, unьŋ igen əsen keraş ...

ta qarьşьlьqtarь, bətə jalqan qotqolarь kiŋ eşsən massanьŋ qatnaşь menən jemerelhen.

Igen əðerləv burьstarь Urahena bətə eşsən massa bьsьnlap maulizavajt itelhen.

Alda barqan ƏBJƏLIL, BƏRƏ həm NURIMAN təbəktəre təzdistəren bətə təbəktərgə kysetergə, plandь yð vaqьtьnda ytəv əsen bətə keste tuplarqa karək.

Iptəş BЬJKIN Bələbəj parteja təbək aktiьь jьjьlьsьnd plandь tultьrьv əsen nəmə eşlərgə kərəklegen sik kankrit raveştə əjtep birðe. Beð ip. BЬJKIN qajqan burstarðь qьsqa vaqьt əsendə ytərgə.

Uqa javap itep qьðьl abuzðar tultьrьp işəjtergə tejeşəð.

Bьl julda ӨFӨ təbəge „PAXAR" kalxuzsьlarь, BORAJ, QЬJQЬ, BƏRƏ təbəktəre praktik eşkə başlanьlar. ƏLKƏN QЬÐЬL ABUZDAR OJOŞTORDOLAR.

Bьl eş mitьdь bətə kalxuzdarqa, bətə təbəktərgə jəjelergə tejeş igenəðerləv təŋgələndə eşləvselər massavaj eşte şul tiklem udar təðkə inderergə tejeştər ki, HƏR BER KALXUZSЬ HƏR BER JARLЬ, URTA XƏLLE JAŊQЬÐAQ YÐE IGEN ƏÐERLƏVÐE OJOŞTOROVSЬ BULЬP ƏVERELERGƏ TEJEŞ.

Massavaj eşte şul nəðqьsqa jetkerhək igen əðerləv planьn yð vaqьtьnda tultьrьvda xal ikkes eş eşləgən bulьrьð. Şul vaqьtta beð başqa əlkələrðən artta qalqan aralьqtь qьsqa vaqьt əsendə QЬVЬP, UÐЬP KITƏRGƏ kiŋ memkinlek bul...

„PAXAR„ KALXUZSЬLARЬ MƏRƏZƏQƏTE

ӨFӨ TƏBƏGENDƏGE HƏM BAŞQORTOSTANDAQЬ BƏTƏ KALXUZDARQJA HƏM KALXUZSЬLARQJA

Beð plandь 122 pr.qa ytənek, bətə Başqortostan kalxuzdarьn tiŋləşergə saqьrabьð

Igen əðerləvðən toroşa tura hьndaip. Bьjkindəŋ doklatьn ej randək. Doklatta kyrhətelgənsə Bətə Başqortostanda igen planь 15 nse sintəbergə nej barь 14 pr. qa qьna ytəlgən. Kalxuzdarða həm avьl səvittərendə pladьn rejallьqь turahьnda diskyssejalarðaŋ hama da dəvam iteve plandan şalaj nasar ytab vena səbəp bulap tora

Beð 114 keşenan torqan „Paxar„ artile aqzalarь: derəbendə kulak ojahь bulqan—Grumskej avьl səvitendəge „Vastuk„ isemendəge bergələp jer şləv şirkəteneŋ har vaqьt plandan rejal bulmavь turьhьnda diskyssejə alьp barьvdarьn dereklajbeð.

... ğa, xəjbur tultьv 100 pr. qa, massavaj 100 pr. qa, trekle jь ... 100 pr. qa avьl xuzalьhьnьŋ—100 pr. qa ytəlde. Beð bьlə şunьŋ əsen eşləjbeð. 3 dənə her ber həm ajsa ... Beð ... 5 jьllьqtьŋ 3 nse xal itkes jьlьn əsen həm satsejalizem tadətə əsen bik qimmət tora. Beð ... bik nьq bьsьrqьnbeð.

Fabrikar ... STALINGRAT traktьr zəvьtь, SHLƏBESTRUJ, MAQNITAGURSKEJ, KUZBAS həm beð ...

əðerləvdəge əðekləktərðe bətərəvgə jərdam itevgə qarata 15 keşelek udarnьj byksir brigadahь ojoştordoq. Beð bьl brigadanь VKP (b) təbək kamitate, təbək başqarmahь həm təbək kalxuzsajuz qa ... sbьna birəbeð.

Bьnan başqa beð „Vastuk„ isemendəge bergələp jer eşləv şirkəten byksirgə alabьð.

Şul uq vaqьttь, beð, alda barqan bətə BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬN artta qalьvsь kalxuzdarqa jərdamlaşьrqa, kulak tə'birən asьrqa həm şunьŋ menən bergə, aşavdь qьna ujlav nastrajenjəhьn tamьrьnan aqtarьp sьqarьrqa həm haqlanьp kila torqan ...

Bərə, Şişmə MTStarə sintəbər planьn artьq tultьrðьlar

Qajqь, Bələbəj, Starle igen əðerləvðe xurьbqь raveştə əðə ...

25 nse sintəbərgə igen əðerləv

Təbəktər	Ajlьq plan ytələşe %	Jьllьq plan ytələşe %
Əjəlil . . .	104,2	71,3
Nuriman . .	71,5	50,4
Qьrmьðqalь	55,2	40,6
Qaltas . . .	51,2	38,3
Bərə . . .	49,8	53,7
Mejəkə . .	45,3	32,5
Bişbylək . .	45,2	41,6
Qonşaq . . .	5,1	8,1
Arqajaş . .	10,4	14,5
Bilaqataj . .	3,0	4,2
Məsetle . .	3,3	2,1
Qьjqь . . .	9,2	5,7
Dьvan . . .	9,5	6,6
Usalь . . .	7,3	4,7
Bilarət . . .	35,1	22,8
Bajmaq . .	41,7	25,6
Xəjbulla . .	32,9	21,8
Berjən . . .	—	—
Jьlajьr . . .	24,9	22,1
Zьjanaura .	13,2	12,
Mьraq . . .	12,6	8,6
Tur	12,2	13,5
Maqar . . .	25,8	16,1
K. Usul . .	24,4	16,5
Mənəvez . .	17,6	15,5
Qaraqoş . .	13,5	12,9
Starle . . .	25,8	31,8
Avьrqazь .	35,3	29,3
Baqalь . . .	10,9	8,3
Saqmaqoş .	12,1	10,5
Byzdək . .	30,3	27,6
Tujmazь . .	28,4	23,4
Davlək . .	[illegible]	26,2
Bə[illegible] . .	[illegible]	19,4

Maşsavaj eştərðe kesəjtev unьşlь hədəmtələrgə sьqara.

Eşsəndər ikke igendəren də zəkymətsiz birələr.

(Tiligramma) QЬJQЬ Əlkə gazittərðən kysmə ridaksejəhe ...

Kysmə ridaksejə

KULAKTЬ „JUQALTЬR", IGEN ƏÐERLƏVDE YÐ AQЬSЬNA!

Q JЬJAN JERƏRƏ

KULAKTARÐAN BER KILALA IGEN ALЬNMAQAN.. KALXUZDA SITTƏR,,TЬNЬS„ JƏŞƏJƏR

BЬL SƏVI TƏRGƏ NЬQ SAPA KYREV KƏRƏK

Kulak agints sutqa birelhen.

XƏKYMƏT KYÐEN BUJAP JATЬVSЬLAR

Mehim tədətev

Bərə kamsamulðarь ...

IGƏZƏ-KAMARUFSKEJ RAZVITKAHЬ TURAHЬNDA

BSNX PRIZIDE JUMЬ QARARЬ

TƏBƏK GƏZITE ...

BORAJ (tiligramma) ...

IGEN PLANЬN ... KULAK ...

... 1 KILA ...

XATALAЂ TOBЬTERGƏ

Udar ajlbq bətəvgə 20 kən gerə qaldь

JULHЬDLЬQ MENƏN KƏRƏŞ IKENSE UDAR AJLЬQЬNЬŊ BARЬŞЬ QƏƏTTƏN TЬŞ JOMOŞAQ TƏBƏK OJOŞMALARЬ. TƏBƏK GƏZITTƏRE MASSЬNЬ MABILIZVAJT ITMƏJDƏR.

XƏKYMƏT QARARЬN YTƏMƏVSE APPARTUNISTAR, JUL TƏƏV PLANЬN ƏĐƏV SELƏRGƏ QARЬŞЬ RƏXIMHEĐ KƏRƏŞ OJOŞTOĐROQA!

Təbək gəzittəre heđ nəmə ujlajh ьqьđ

JULHЬDLЬQ MENƏN KƏRƏŞ AJЬN ƏĐMƏGED

Başqortostan đur tədələştar alьp bara. Ana tora Ələ mata zavьtь, tiđđən eşkə başlarqa torqan Katla—turain gigantь, ere safxuz, kalxuzdar həm baş qa terlə tedəiəştar hanap bətər gebed. Bigeragen də bəgenge kəndə igen ədelav kampanejahьnьŋ qьđьv, iq udar ber jul menən alьp barьla, igen ədeрləv 7 nse nyjaber yktəber bajramьnьŋ XIV—jьlьqьna ə-ənən bətərgə tejeş. Başqortostan Əl-a Partejə Kamitəte həm Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte qьđьqa tavestə igen əđerləv kampanjahьn qьđьvlatьrqa, bьl este yđ vaqьtьnda ytəp sьqьv esen bətə bulqan qəmə... saralərqa totonorqa, jalpьnь bəta frunt bujlap sotsejalizem jarьşь udarsьlьq mi...ьdь menən eş itergə saqьra. Bьl sik đur səjəsi, həm iqtisadi, tarixi ber qarar. Bьl qarav ytələrgə, ber bvđheđ igen əđerləv ədanejahь yktəber revalytsejahe tantanahьnьŋ XIV jьlьqьna əsasən bətərgə tejeş.

Başqortostan Yđək Başqarmahь iqlan itkən julhьđlьqqa qarьşь kərəş ikense ajьqьn unьşьl ytkərevđe bətahenən elek ana şul səjəsi ... ьstardan sьqьp xəl itergə kərək. Bьl turala julhьđlьqqa qarьşь kərəş aj...

...lerqa, eştə appartunisьlьq kyrhətevselərqə qarьşь kərəş jynəlterqə tejeş inelər. Ular bьl nəs'yl ... ьstardь ... atqarьvđan sətenlaj quŀhelt n lar.

Təbək Başqar...ьlarь, avьl səvittərendə eştar taqь la nasьr tora. Kyp kənd ... ykton ajьqta jul tədeləvendə ber nəmə lə eşləməgən kevek, bьl ajьqtь ykərevgə əle həmanda totonma ... Urьndardan kilqan mattrejaldar—kyp kənə ere kalxuz, safxuzdarda həm ajьrьm avьldarda igen ədeрləv kampanejahьnьŋ jomoşaq barьvьn, juldarđьn nasar bulьvьn, arьalar, xatta traktьrđan vatьlьp 2-3 kəndər bujьna eşkə sьqa almaj jatьv faktьrьn bejləjdər. Bьl sik təslaj həm ... torqan xal. Sənki Başqortostandьŋ ... tehaktərendə bigerəgendə tьvtaş tehaktərendə juldar tedatev eşe

bigerəktə artta qalqan. Ul juldardь taş julь menən tə'min itməgən kevek, avьldar arahьndaqь vaq jьlqalarqa halьnqan kyperđər nasar jemerek jatьlar, avьlda terlə taşqьndar vaqьtьn da jemerelep qalqan kyperđər, taşqьn jьvьp alьp kitkən juldar da jabalьp qalqan soqor—saqьrđar, ələitta tedətmə... q ...

har ber kalxuzsь 6 xeđmət kənen jul eşendə eşlərgə tejeş. Kulaktərqa bьl nurmьь 12 kənqa tikleр davam itterergə. Ləkin beđđeŋ təbək ojoşmalarь ... zakundan sьqьp eş itkəndəre juq. Jul tedətev eşendə kulakqa ... zadanejə ...

ARQJAJAŞ ILAQJANЬLA JUQ

Julhьdlьq menə kərəş ajlьqьna massь fikerə tuplanmaqan

Arqajaş təbəgendə julhьđlьqqa qarьşь kərəş eşe q...itelməbiek nasar. Ələ şьn II nse mərtəbə 20 nse ... iaberđən 20 nse yktəbergəklem julhьđlьqqa qarьşь kərəb ta... rьhьnda qь qararь ... əle

toralar. məbələn, 24 nse sintəberđə Hatьq avьlь tramenda səsevgə alьp barьla torqan 4 jək igen həm ber traktьr batьp 2 kəngə jaqьn torđo urь sьqarьr esen taqьla I Katerpiller kil lep 7—8 saqat ađaplandь, bьna ...

...

Juldrqa kyper lalv sarahь kyrelhen

SƏJET.

UCKUM SAJUZ YЂEŞENƏ AJAQ SALA.

BIRELGƏN QJARIZALARƏ—4 AJ BUJЬ QARAL MAJ JATALAR

Katla—Turain həm Matur za... ...

... mitsl ... nьŋ ...

JUL TƏĐƏV EŞEN KADЬRĐAR MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ

„Başqortostan" jəmhyrejəte taqiqi bajьqtarь menən ulSSSR kyləmendə kyp elkələrgə qaraqanda alda tora. Xa'lerge kəndə unьŋ đur qiganttarь iliktrik stansahь, matar həm kitla—tuərsin zavьttarь bьna ьsarđьn a rьhьnda satsejalizem tedete ...enen đur adьmdarьnan hanarqa bula.

Ləkin Başqortostan kyləmendə tabьlqan bajьqtarđь kiltereв eşendə sik đur unajhьđlьqtar. Məbələn: timer juldarьnьŋ ađ bulьvь, həm grantavaj jul... ađьŋ sik ađ genə prasintta bulьvđarь tabьlqan bajьqtarđь kilterev eşenə sik đur avьrlьqtar kiltera həm kyp sumalarьвьđ kitə. Igen kampanejalarь vaqьtьnda jək taşьv eştərenə julhьđlьqtьŋ zararь vaqьtьnda igende tejeşle urьnqa taşьvđa osoraqan qьjьnlьqtar ajtep betər gebeđ. Juqarь la ə...teigan avьrlьqtarđan sьqьv torahьnda be...tensenən Başdur trans əttenə...

EŞ MITЂƏЂN TЂЂƏ NƏN YĐGƏRTERGƏ

Bьjьldьŋ jađьnda ytkərgən julhьđlьq menən kerəşev ajьqь qəniqətlənerlek bulmav səbəple Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte tarafьnan 20 nse sintəberđən 20 nse yktəbergə tiklem julhьđlьq menən kerəş 2 nse udar ajьqь iqlan itelhə lə, bьl urьndarđa haman da qəniqətlənerlek təb ala almaqan. Dəvləkən həm Bələbəj təbəktəre ştap ... menən təbək kyləməndə julhьđlьq menən kerəşerqə merəzəqət sьqьvsalarđa, praktika la eş başlamaqandar. B ... Starle jul ucastkahьnan kilgən hunqь matirejaldarь ьlarđьn praktikala ... lьŋ ikənlegen kyshatalar.

Qьpsaq Asqar menən Rajutka stanьahь arahьnda eşlənə torqan julda ... kəndə haman da eşten ... Bьl jul ydeneŋ əhəmejəte menən timer julьnь sittege təbəktərđən ikmək həm başqa ađerləgən produktьlarđь taşьvđa đur urьn tota. Ikensenən bьl sajoz kyləmendə la đur urьn biləj. Şularqa qaramaђtan Dəvləkən həm Qьrqьđ—Mejəkə təbəktəre bьl julđь eşse kesə menən tə'min itevđe haman da yđđərenen burьsь itep h naməjьnsa, bьl eştən sittə toralar. Ələ—Starle—Tьmaq arahьndaqь juldarđa, başlanьp taşlanqan xəldə toralar. Starle menən Подлесная arahьndaqь julqa Starle tebəge, Bodavjađ menən Işle arahьndaqь başlanqan eşkə Avьrqađь təbəge eşse menən tə'min itergə bulhalar, bьnda la haman eştən başlanqanь juq. Başlanqan eştər onotolqan xəldə jatalar.

2 nse udar julhьđlьq menən kerəşev ajьqьnda bəta bulqan dejem ojoşmalarđьŋ qatnaşь menən ytkərergə tip əjtelhə lə, ularđa bьl mitьđtь qullanmajьn...

...

MIRXƏJDARЬF.

ПРИНОСИМ ИЗВИНЕНИЯ ЗА ОТУТСТВИЕ ИНФОРМАЦИИ

ZUR

HƏM TIXNIKƏ

...

QƏJNAN XƏJR

15-YKTƏBERGƏ: PLANTULTЬRЬLDЬ, TIP RAPRT BIRERGƏ

PLANDЬ TULTЬRЬVDAN SIGNEV JAHARQA HIS KEMQƏ RƏXSƏT BIRELMƏJ

BESƏN ƏĐERLƏVĐƏ

Şişmə, Qonşaq, Mişkə, Bərə, Davləkanhəm Arqajaş tənəktərə

ALDAN BARALAR

BЬLARĐAN YRNƏK ALЬQЬBЬ!

[illegible] kvih ələr. B l təbəktər yđđəre nən genə tygel, bətə Başqortostan kyləmendəge besən əđerləv planьn eđələr. Bьl təbəktərđəge təbək başqarma kəm təie rəisterenə həm başqa ojoşma arqa tejeşle saralar kyrelde, xəkymət ta afьnan, undaqь təp qajeple- [illegible] menən bergə bьl təbəktərđen eş mitьdьn başqalarqa kyserev, artta barьvsьlarđь buksirqa aльv barьsь qajьldь. Bьl eştər alda jenep sьqqan təbəktər, undaqь ojoşmalar tarafьnan balhьn həm təzriəaləide alьvsь ojoşma'ar tarafьnan bulhьn đur iqtisar me[illegible] plandь tultьrьv esen ulardь eşməkər fekeren tuplarqa karək.

Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq tь kesajtev, bətə mas a fekeren bьnьn tirəhenə tup av arqahьnda qьna bed satsejalizem masьlьqь məs'ələhen xəl itə ala bьđ.

MTS LARĐA

25 nse sintəbergə, siluslav planь

69 PR. QA YTƏLDE

[illegible]

Ikense sabьv planь artьrьp qarьşlandь

[illegible]

M. ZAQ

20 tunna urьnьa 5 tun naqьna əđerlənde

[illegible]

KALXUZSЬ

BESƏN URNЬNA QAMЬŞ SYP TAPŞЬRAJAR

[illegible] genələ hьnьlьş juq. Kalaktarqa birelgən besən əđerləv zadanejahь 197 sintnir bulьp 25 nse sintəbergə ni barь 71 sitnir genə əđerləngən. Janqьđəq xuzalьqtarqa 291 sitner birelep ni barь 145 sitnərgenə ytəlgən. Kalxuzdarđa la eş maqtaulьq tygel: 1820 sitnir besən əđerləv zadanьjahь 178 sitnirgena əđerləngən. Kalxuzdarđa zadaneja bujьnsa 310 tunna şilus 25 nse sintəbergə nei barь 226 tunna qьna əđerləngən. Besən əđerləv [illegible] miqan. Kalxuzdarqa birelgən 950 giktardьq sitelə kəmemagən dəm alqanda eş jenajatle rəveşə bəjrələ. Unan sajuz kurmьla əđerləngən besəndər bik nasar, bьnda aldaşьvdar tulьp ja a. Janqьđaq xuzalьqtar kiltergən besəndər kybehe qamьş, nasar besən kitterələr. Besəndeq sьjfatьn tikşermajđər unda ha lamdan da nasar kurmь kiltrələr. Bьl eşkəsşqьs saralar kyrergə tejeş.

SAFIN

HAVLЬQ HAQLAVĐAQЬ JANЬ MƏS'ƏLƏLƏR

Zavьt—fabriktarđaqь havlьq haqlav punkьttarь yđđərenen eştaren alda torqan janь xuzalьq məs'ələlərenə qarata janьsa teđergə tejeştər. Xəđerge kengə tiklem bьl punkьttarđьq kyberak ələşə eştərendə bьrqa borolos jahaqandarь juq əle, „boronqosaraq" eş alьp baralar. Barmaq bajləv həm jalda hərtev kevek nəmələr menən kyberak vaqьttь ytkərələr, jəki vraçtar urta midpirsanal başqara torqan eş menən şeqellənələr. Əlbittə bьl nəmələr esse massahьn qəniqətləndərə həm beđđen planьbьđqa javap birə almaj. Qajьь ber təbəktərđə başak sьe kevek ipidimejə taralqan vaqьttarđa la bьndaj kəbənd rđe duktьrđarđan igetmaj sittən xəbər alьrqa turakilə. (Krasna—Usul).

Stalin iptaşteq xəzajestvinnik tarqa əjtkən hyđđəre havlьq haqlav eştərendə lə tulьhь menən yləşergə tejeş həm məmkin. Xəđerge kəndə havlьqьь haqlav eşendəge a'qa qujьlqan məs'ələ bulьp—fabrik—zavьttarđaqь essələrgə havlьq haqlav esen berense nəvbəttə jaqьnlatьv, avьrьvьь han həm sьjfat jaqьnan kəmetev həm bьl tura lə 5 jьllьq xuzalьq planьn 4 jьlda tultьrьvqa qarata qujьlhьn.

Bьnьq esen zavьt—fabrika pridprejatejələrendə avьrьv tarlьv, şulaj uq simylənttar həm alkaguliqa qarşь kerəş alьp barьrqa, sələmət—janь tormoş urьnlaştьrьrqa, xuzalьq planьn tultьrьvqa jardəmləşergə. Havlьq haqlav punkьttarьnda duktьrdar kyberək vaqьttarьn kabinitta ytkərməjsə bigerəktə sanitarejə, aqa ьv eştərə avьrьvdan haqlanьv turahьnda essəlar arahьnda pratiđaktika esen tejeşle jьrqa qujarqa həm kyeajtergə karək. Eşənen zavьtta ytkərgən vaqьtь menən jaqьndan tanьş bulьp, havlьq esen zarar şartlar travmatizem (bareleb) həm prafsejanal avьrьv—aqьvlanьv kevek nəmələrđen sabəben tikşerep, şular turahьnda yđ vaqьtьnda kankrit saralarьn kyrergə həm sanitarejə minimumьn ytkərergə karək.

Bьl eştər Danbas—Kyznitskej şikelle sənəqət təbəktərendə tejeşle rəveşensə julqa qujьldь. Sanminimam ytkərev eşe janqьđ duktьrdar kesə menən genə ytkərelevə əlbittə məmkin tygel. Bьnda esse jəməqətsele ge aktif—ьq qatnaşьv qьna kendəlek bьjьrqatarđan arьndьraraq. Bьl turalь bigerək tə sixtarđa, jəməqət aşxanalarь, esse jataqtarь, kapitalitarđa kendəlek sanitarejə jeteşhedlektəren jeted rəveştə tərəlьq—gigejena şarttarьna jaqьnlatьv həm aktif qatnaşьv menən genə bulьrqa məmkin. Bьl saralarđь kyrerđə havlьq haqlav sisitemada jəşəp kilgən faxzafkumdar qarşьhьndaqь „havlьq jəcəjkələre" həm „havlьq haqlavqa jardam gruppalarь" qaqьđđa qьna qalmajьnsa praktikalь eş alьp barьvdarь tejeş. Qajьь ber fabzafkumdarđa prafsajuz aqzalarь xəđergə tiklem bьndaj ojoşmalarđa qaqьđđaqь eş menən genə qənəqətlənələr.

Havlьq haqlav punkьttarьn jəbasa qorov eştəre beđđen Başqortostan şarttarьnda berense nəvbəttə esse təbəktarđa Bilmat, Bajmaq, janь qoroloьsь materьnj zavьt həm stroj kambinat həm başqalarđa ytkərelergə tejeşle. Bьndaj eştər qujьlqanda xuzalьq ojoşmalarь xəkymət dirikifiteren ytkərevđə halqьnlьq kyrhətkələjđər həm qajьь ber urьndarđa xəkymət dirikitiftarьn tejeşensə jerenə jetkermajđər. Stroj kambinatta ambulatore ja halьv eşe savnarkum qararьь həm maxsus Narkumzdьratьtan bylengən 20 meq hum aqsa bulьvьna qaramaьtan negenge tikle eşlənep betmegan əle. Əlbittə bьl eştə duktьrdarđьq aktif qatnaşьvь həm esse aktifьlьqь menən beđ yđebeđđeq aldь bьđđaqь məs'ələne Stalin iptaş hyđe bujьnsa urьnьna jetkerə alьrbьđ.

ƏLKƏ SƏNƏQƏT DUKTRЬ:

BIKTIMIRE

BAŞSTRUJBЬŊ TƏĐƏV EŞENDƏ ƏĐƏKLƏK

Başqortostan teđev eştəre bylege „Başstruj" teđev eştərendə halqьnqьlьq kyrhətə. Əfə dəvmələndəge teđev eştərenə esse kestəre həm teđev matirejaldarь jeteşmaj. Şunьq esen qajhьber teđeleştər, eşlənep betev vaqьtьnan hunlajdar. Məsələn: Əfalage №1 kammunal jort 55 kvartirlьq dar teđeleş bulьvьna [illegible] teđev matirejalь [illegible] betev srьqь [illegible] Şulaj uq [illegible] F.Z.U. [illegible] la esse kəs həm teđev matirejalь (aqas) jetєşmavđən vaqьtьnda halьnmaj tora. Şulaj uq Əfə ləjenel jorttar halьv turahьndaqь RKI qararь la eşkə aşьrьlmaqan. Əfə lə barьhь 20 jenel jort halьnьrqa tejeş bulha lь Başstruj unьq berehendə hala başlamaqan. Teđev eşenə appartunistarsa qarav ьlarqa vaqьtьnda atpur birə barьrqa karək.

„Başqortostan" berigadahь:

J. MINHAZ

Ə. ƏXTƏM

BESƏN ƏĐERLƏVĐEŊ BARЬŞЬ TURAHЬNDA ABSSJXALQ KAMISARĐAR SƏVITE QARARЬ

Sajuz pramkurmdьq besən əđerləvđen barьşь turahьndaqь daklatьn tьŋlaqandan hun, Başqortostan xalq kamisarđarь səvite ajep ytə:

1. ABSSJ xəkymətenen kyp kenə saralar kyrevenə qaramaьtan, besən əđerləvđə bьqa tiklem tejeşle hьnьlьşqa ireşelməgən.

Təbək başqarma kəmitəttəre həm əđerləvsələr besən əđerləv đeq sajəsi əhəmejəten narьq lap jetkermənelər. Şuqa kyrə lə plandьn ytəlese haman tyşən torovьnda davam itə.

2. Kyp kenə təbəktərđen jenajətle eşməkəlektərə həm uq appartunistarsa yđenən yđe aqьlьvьn ketevđərə beđemtə hendə jəmhyrejət dəvmələndə besən əđerləvđeq ejjyl planь tulьhь menən eđəldə, avqьь planь nəj barь 11 pr. qa ytəlde, şulaj uq sintəber planь la 20 nse sintəbergə 18 pr. qa qьna ytəlьp aььqtьn aььq eđəlev qurqьььь aftьnda tora. Təbəktərđeq yđ ənazatelstevalarь bujьnsa xəkymətkə bulqan barьь tarь aj hajen ybə, 20 nse sintəbergə tynmək han menən bətə hə 75 meq tunna burьь ihəp jana.

3. Berjan, Jьlajьr, K—Usul təbəktəre əs aj bujьnь ber genə kilagram da besən əđerləmənelər. Bьl təbəktərđəge jal başsьlьq parteja həm xəkymət teŋ sajasi—xuzalьq kampanejəlarь turahьndaqь məhim dirikti valarьn avьldvrđa ytkərə belmane.

Bilqataj, Dьvan—Məsetle, Marag. Bis aylək təbəktərə plan(ь) 1 pr. tan tyşən ytəp, xarlьq [illegible] handar kyrhətələr.

Parteja həm xəkymətten məhim dirikitivalarьn bьnьq kevek sotovdar kilasakta his tyđep toralьq bulьvьn əjtep, BASSJ xalq kamisardarь səvite QARAR ITƏ:

1. Yđ kyrhətelgən təbək başqarma kamitəte prizidjumdarьna həm igen əđerləv kampanejəhь bujьnsa bulqan xəkymət vəkildərenə VbJ QbVbR iqlan itergə, ABSSJ jəmhyrej de prakarurь bьl təbəktərđə besən əđerləvđə əđə(?) kankrit qajeplelar de aььv, satqa birev esen jək matərgə.

2. Besən əđerləv planь tyşən torqan təbək başqarma kəmitəte rəistəre, həm igen əđerləv buenьsa eşlaqan vəkildərgə TƏNBIH jaharqa, əgərđə jaqьn arada bьs kanlektə besən əđerləvđə qььqa hьnьlьş jaha'maha, ularqa xəkymət tarafьnan QATЬ SARALAR kyrelesəgen bel(h)enə.

3. Bətə təbək başqarma kəmitəte rəistərenə taqdim itergə:

a) besən əđerləv planьnьq tultьrь'maьь turahьndaqь haman əle qajhь ber təbəktərđə davam iткən hajlanevđərđə tuqьtarqa, igen əđerləvđə qullanьlqan mitəđtь qullanьp, birelgən plandь his hyđheđ 15 nse yktəbergə tultьrьrqa,

b) besən əđerləv kampanejahьnda kem tarafьnanqьna kyrhəelgən qarşьlьq bulmahьn, netəben də his şikheđ alьp taşlarqa;

v) jəmqьrь havaqa haltanqan həm başqa abjektif səbəplərgə sik qujarqa;

g) təbək ojoşmalarьnьŋ kulak həm xəlle qatlamqa jomoşaq qьььm jahavđarь arqahьnda ular tarafьnan, bigerəktə hunqь kendərđə besənde badarqa sьqarьp hatьv kesəjđe. Kulak spikylətsejəhenə qьrqa kerəş asьrqa;

d) oşo kengə tiklem ajьrьm xuzalьqtar, bigerəktə kulaktar (xətta kalxuzsьlar) tarafьnan haman əle davam itkən, besən punkьtьna nasar sьjfatlь, aşarqa jaramaqan bьvis besən tapşьrьv vəqiqə'ərenə qьrqa kerəş alьp barьrqa.

4. Başnarkamzimdьq 15 nse sintəberđəge in.qlymate bujьnsa kalxuz həm ajьrьm xuzalьqtarđьn, yđđəren tə'min iter esen qaldьrьlqan besən 61 meq tunna bulьp, şul uq vaqьtta xəkymətkə plan bujьnsa nej barь 11, 750 tunna qьna birelgən. Oşono iqtibarqa alьp, təbək başqarma kamitəttərenə, „In elek unьnan hun xəkymətkə" kulak agitatsejəhьna qarşь kerəş alьp barьrqa, kulak həm xəl'e xuzalьqtarqa, ььq saralar kyrep, qatь zadanejəlarđь his hyđheđ, his şikheđ tultьrtьrqa həm kalxuzsь, janqьđaq xuzalьqlь jarlь, urta xəllelər arahьnda massavaj aŋlatьv eştəren jəjep jebərep, xəkymət tarafьnan birelgən zadanjalarđь berense safta tapşьrtьp betevgə ireşergə quşьrqa.

5. Maşina besən sabьv stansahьnda eske punkьttarđa 14 meq tunna besəndə kilasakta [illegible] totop jatqьrьvđьq qafev iterlek bulmavьn tinerqa. Besən-yđ kəten vakile iptəş JATSUKAQA, ber dikadalьq vaqьt esendə besənde stansa həm pristьn ergəhe punkьttarьna kyserev, təbək başqarma kamitəte rəistərenə, besən kyserev esen bьlav sirev barьstarьn jəkmatərgə.

6. Besən əđerləvđə uŋьşьь yđ kərgən ŞIŞMƏ təbəgenen jьllьq plandь 83,1 pr. qa, QONŞAQ TЬŊ 43,4 pr. qa, Mьjşkənen—34,6 pr. qa, Bərənen—36,1 pr. qa, Davləkanden 35,7 pr. qa, Arqajaştьn—34,6 pr. qa ytəp balşeviktarsa eş e'gehe kyrhətevđəren, belep julsaşьlьq itevđəren ajtev menən bergə Savnarkum, his kisekmaj bьlarđьq eş təzriəbələren buksir, satsejalizem jarьşь aşa artta barьvsь təbəktərgə kyserergə karək tiь ihəplaj. Narkamsnapqa, BXKS 20 nse sintəberđəge qararь na kileşterep, kyrhətelgən təbəktərđəge əyləklav tartiben qujьrqa. Başsajmaqa Narkamsnaf tarafьnan kyrhətelgən təbəktərđəge besən əđerləv planьn tultьrqan kalkuz, jarlь, urta xəllə janqьđaq xuzalьqtarđь həm eşlekle kyrhətevse ajьrьm udarnikтarđь əylaklav esen pram tavar buldьrьrqa quşьrqa.

Başsavnarkum, bьl təbəktar kilasakta balşeviktarsa timpalarьn kesajtep jьllьq plandarьn tid arala tultьrьr tip ihəplaj.

7. Oşo kengə tiklem əlkə həm bigerəktə təbək matbuqatь Savnarkumdьq kyp kenə kyrhət mələr birevenə qaramaьtan, besən əđerləvgə jetəriek iqtibar birmavđəren əjtep, əlkə həm təbək gəzittəre ridaktьrьna besən əđerləvđen təbək, avьldarđa barьşь turahьnda elş ken jək svudka birə barьv, həm şulaj uq silkur, maxsus xəbərselər aşьrььş həmjeteşhedlektarđe kyrhətep gəzittər bitendə tulь jaqtьrtьrqa quşьrqa.

8. Igen əđerləv kampanejəhь bujьnsa sьqqan vəkildərgə, taqьia ber mortəbə' ulardьn besən əđerləv esen də tulь javap lь bulьvdarьn əjtep eşteŋ barьşь turahьnda eđləkhed informatsejə birergə quşьrqa.

9. Urьndarđaqь besən əđerləv ojoşmalarьnьq jomoşaq eş kyrhətevđəren əjtep, ƏLTIMEREFQA (sajuz pramxukurm) həm KƏRIMEF, (Başxlizsivsajuz) iptaşlarqa, tybənge apparattarđь his kisekmaj kvalifikatsejalь eşselər menən ььqtьrqa, bьl eştə təbək ojoşmalarьna besən əđerləvsələrgə maksimal jardam kyrhətergə quşьrqa.

10. Sajuzprum kurma, Başxlibzivsajuzđan xapas cəstərə bulmav arqahьnd besən qььььv maşinalarьnьq qurqьььь xoьđə torovьn iqtibarqa alьp, Başsavnarxuzqa yđ xavьttarьnda, besən əđerləvsələr tarafьnan birelgən zajafkalar bujьnsa 50 kamplikt zapas caste tiđ arala əđerləygə quşьrqa.

11. Besən qьььv esen yđ vaqьtьnda tamamlav maqsatь menən Başkalxuzsajuz həm besən əđerləvsə ojoşmalar arahьnda teđelgən dogьvьr bujьnsa besən punkьttarьь tə'min itev esen Narkamtrud həm Başkalxuzsajuzqa urьndarqa tejeşle dirikitivalar birergə quşьrqa.

Oşonoq menən bergə Başsajuzqa, besən punkьttarьndaqь esse həm xeđmətkərđərđe igen punkьttarьndaqь kevek yk pramtavar menən tə'min itev esen tiđ arala dirittelle pramtavar fondь bylergə quşьrqa.

Qasruznitsa (vaqlap halьv) həm Başsnapqa əđerləvsələrđen zajafkalarь bujьnsa besənqьььvsь esselərđe karəkle maxsus kejemdər menən tə'min itergə quşьrqa.

12. Xuzalьq—sajasi kampanejalarđьq arьldarđa barьşь turahьnda Savnarkumda təbək başqarma kəmitəttəre rəistərenen adiekhed daklattarьn t nlav praktikahьn bildələrgə.

Başsavnarkumdьq jaqьndaqь ultьrьşьnda kampanejanьn ba aşь turahьndaqь bətə matirealdarь menən Krasna Usul, Şişmə, Bilaqataj təbək başqarma Kamitəte rəistəren saqьrьrqa.

BASSJ Xalq Kamisardar səvite rəise: Bulaşь.

Eştər menən idara itevse: Zaruzin.

24 nse sintəber, 1931 jьl Əfə.

[illegible]

[illegible] QTAJDЬ ASLЬQTAN, XƏJERSELEKTƏN QOTQARASAQ.

QЬTAJDA 80 MILE JUN KEŞE YLEM QUR QЬNЬSЬ AЬTЬNDA

[illegible]

INTRNATSEJANAL JARDAM KƏMITƏTE

[illegible]

1 MILJUN KEŞE HЬVQIA BЬV LЬP YLDE

[illegible]

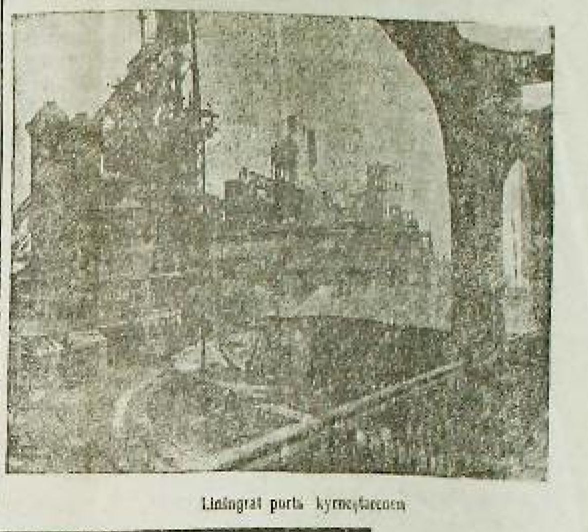

[illegible]

SZƏNSIƏ QЬƏL ƏR MEJJNEN JENEVE

ŞANXAJ, 30. „Maj—Nitsej—Sen" [illegible]

IMPIRJALISTARQAQAR ЬŞЬ DIMANSTRATSEJƏ

TUKEJU, 30. Tokejuđa esselər terkəmə, asaq jəşəvse riva lytsejən prafsajuz berekmahenen jetəksejəge əbtəndə, Manzureja vaqiqalarь ajqanlь impirjalistarqa qarşь dimanstratsejə ojoştortolar. Palitsejalər menən bərelеş vaqьtьnda, 27 esse qulqa alьnqan.

Japunejalaqь satsejal—dimakrattar partejəhь, hajlav mitin gelərь vaqьtьrda, Manzureja vaqiqalarь turahьnda hyđ qudqatmaьqa qarar sьqardь.

Japun qəskərđəre tuqьranь

Ajraplandar haman əsalər

BEJPIN, 30 Japun qəskərđərenen Manzurejaqa hezymdəre tuqratьldь ləkin qəskərđər tuqtatьhala, hava flotь (oviatsejə) bik aktif xərəkət itə. Japun ajraplandarь havanan Bejpin menən Mukdin arahьndaqь pujьzdarđь 4 tapqьr qamanьlar həm Mukdinden tenjaq kenььqştaraq qalqan Qьtaj qəskərđərenə bumba taşlanьlar. Japun ajraplandarь, Manzurejalaqь qala həm avьldar ebtenən osop, vaqьt—vaqьt bumba taşlanьlar. Hьqьь 2 ken esendə Japun ajrplandarь Jьraq kenььqş menən Xərbin arahьndaqь timer julь əbtənən də osalar.

Japun vlastarь daimi kəmisejəgə tedərgə uj lajdar

TUKEJU, 30. „Sin nyn—Ringu" agintstvahьnьn xəbər itevenə bujьnsa, Japun vlastarь „Japun—Qtaj bьđьşьnьn jallanmaqan məs'ələren xal itev həm Japun grazdandarьnьq tormoş həm melkəttərenen xəvefhedlegena bьььь bulьvdarь juldarьn eđləy" [illegible] tejeş. Xəđerge Mukdində Japunejanьq bujьrьqьn [illegible] başqaruvsьlar jəjeləp jenə kəmisejəgə tedəv menən təqdim itep kəmisejə [illegible] vaqiqalarь turahьnda [illegible]

Agintstvanьq xəbərenə bujьnsa, Japun vlastarь, Mukdində, Japun həm Mukdin xəkymətenen, daimi kəmisejə tedəv turahьnda taqdim indertelər. Bьl kəmisejə timer jul tədələşə, tav kənsəssəjalarь məs'ələlaren xal qьrajasaq, MUKDIN xəkymətenen bətə urьndarьna la Japunejanьn kəŋəşsələre qujьlьrqa tejeş.

Bьl kəŋəşsələr, Mukdinqa Japuneja xəkymətenen fikerđəren tapşьrьr torasaq.

Japuneja vlastarь, bьl taqdimdər turahьnda kem menən hajləşevđə əle xəđerqə jəşeren totalar. Şulaj đa, Qtaj terkəmdərendə, Japuneja xəkymətə bьl məs'ələlər turahьnda Nankin menən hejləşergə telamaj tigən byđđar jerəj. Belkem bьl hejləşevđər Czan—Sya—lan menən bulьr.

Qtaj studinttarь, Japunejaqa hьqьş asьv ьđь talap itələr

ŞANXAJ. 30. Qtajđa 5 meŋ studint, Qtaj tьşqь eştər ministere jorton qamap alьp, milli xəkymətteq tьşqь eştər ministerьn qurqьttь. Studinttar, minister Van—Czan—Tin ultьrqan aftamabilde taş, tajaq, timer kirpektəre menən bərđelər.

Van—Czin—Tindьq başь jarəxətlənde. Studinttar dimanstratsejəhь, Van—Czan—Tindь tьşqь eştər ministerlьqьnan sьqarьvđь, Japunejaqa qarşь tuqra vьđ hьqьş iqlan itevde talap itələr.

Manzurejəla janь xəky mət tedəlde

TUKEJU, 30. Mukdinda janь xəkymət ojoştorolqan. Bьl xəkymətten rəisləhenə Ojan milli ijerle zavьtьnьn dirktarь Juan—Szin—Kaj bulasaq. Girində la janь xəkymət tedəlgən, bьl xəkymət Girin pravinsejahen „ojondoroqhod" tip iqlan itkən. Janь xəkymət, jəđenj dikatarsajəhendə Cin—Kaj Şi həm Czan—Sya—lande alь kyp tanqit la.

Japun qəskərđərenən Manzur jənən alьnmajasaq

TUKEJU, 30. Japunejə ministьrьn jardamsьhь Kakasuxi, tьşqь eştər ministrь Sidaxara həm xərbi ministrđəren kəŋəşməhe Zinivalaqь Japuneja ministrьna. Manzurejənən Qtaj qəskərđəren almav turahьnda xəbər itte. „Doşmanlь hezymdər" vaqьtьnda Manzurejənьn stratigejə punkьttarьn daqь Japun qəskərđəre alьnmajasaq. MUKDIN. CanCyn. Girin həm Czan—zatyn timer julьndaqь qəskərđər alьnmajasaq.

Qamburk parlamintьna hajlavlarđa kampartej jenđe

BIRLIN, 30. Qamburkta parlamint hajlavdarь vaqьtьnda KAMPARTEJƏ 169 MEŊ TAVЬŞ ALDЬ. Ul udqan jьldaqь rəjxstaq hajlavđarь vaqьtьnda 135 meŋ tavьş qьna alqajьn. Qamburk parlamintьna hajlavđarđa S-dimakrattar, udqan jьlqь 241 meŋ tavьş urьnьna, 215 meŋ tavьş qьna aldьlar. Milli—satsejalistar (faşistar) alь kyp tavьştarьn jeqalttьlar.

Janь parlamintьn sastafь 1660 diputattan tora. ŞULARĐЬŊ ESENƏN KAMMUNISDIPUTATTAR UDQAN JЬLQЬ 27 KEŞE URЬNЬNA 75 URЬN ALALAR, ə satsejal-dimakrattar udqan jьl 60 diputat urьnьna bьjьl 46 qa qьna qaldьlar. Faşistar 43 urьn aldь.

Syrejələ Franseja impirejalistarьnьŋ jьrtqьsьlьqtarь

KAMMUNISTAR PARTEJƏHЬNЬŊ DUR UŊЬŞTARЬ

(Jumanita gezitenən)

Syreja, urta dinged ujьna hudьlqan matur ber Əlkə. Ul ydeneŋ matur təbiqəttəre, te ə jemeş həm yъemlektəre, əlkən timur həm əfisun baqsalarь, terlə maqdəndəre, savđa həm huqьş jaqьnan bik dur rul ujnaqan purttarь menən boro—boroŋdan uq impirejalistarđьŋ kyđđəren qьđьqtьrqan həm bik kyp qanlь vaqiqalarqa səxnə bulqan ber əlkə.

As kydle Franseja impirejalistarь, unь baь'ap alьv menən essandarđe iđergə, talarqa, qol urьnьnda qullanьrqa totonalar. Şul ajqanlь u'arqa qarşь har jerđə keslə doşmanlьq, baş kytərevđər başlana. Həmmuđər Ojəlavıđar, Derzidər həm baş qalar, un jьldan birle qanlь huqьşьar, qatь kerəştər alьp kilələr. Tav aralarьna hьjьnьp fransuzdarđьŋ teŋkahenə tigən, ularqa kyp zejandar kiltergən kerəşselərgə teştəre yimagan impirejalistar asьvđarьna sьđa almaj qotoralar, qoralhьđ avьl həm qala essəndərenə taşlanalar. Kytərelməbiek nalaktar halalar, juqhьltavđar menən talajđar. Kerəşselərđe totop birmajqan esen alalar. Avьldarь jandьra həm kel hələr!

Ginirol GURUĐЬŊ ber BOJOROQQO MENƏN GENƏ 17 AVЬL JANDЬRЬLDЬ. Lađiqeja qalahь es ken bujь fransuz qəskərđərenə talarqa, qatьn-qьđđarđe keslərgə, xur itergə irek qujьldь!! Dur Lənan dьŋ baj matur avьldarь bətəhe lə jemerelđe, kel iteldelər!

Maturlьqь, təbiqətenen xuşlьqь, baqsalarь, əlkən xeterxa hem harajđarь menən donjaqa maşhyr bulqan Danas qalahьn, əs səqət esendə jeđ meŋ altьn şterallь əlgertmaqan esen ut qa totalar. Typ menən jemerelep betmagan jerđəren taŋьktar menən vattьlar. Unьŋ qajnap torqan bađarь, əlkən nəfis magazindarь, bətə matur Damas qalhь jemerek qəbriek, bajqoş həm jьrtqьstar ojahьna əvereldel

Impirejalistar bьl vəxşəttəre, bьl jemerevđəre menən xalьqtьŋ qoton alьp quj ketevə jabarqa, undaqь vlastaren ььqtьrqa ujlaqajьlar. Ləkin eştər bəten laj kirehensə sьqtь. Syrejəneŋ bətə esse kerəblejəndəreneŋ kapitalistarqa qarşь doşmanlьqtarь kesəjvgə, kiŋ kyləmdə qatь kerəş asьvđarьna səbəp buldь.

Bьl jьrtqьsьlьqtar, janь qьna tьvьp dur aktilьq, iđ kitkes batьrlьqtar kyrhətep kilgən Syreja kammunistar partejəhьnьŋ əlkən uŋьştar qađalььna jul astь, zamin əđerləne. Kammunistar partejəhь kydqə barelep ybə, eşsəndər arahьnda ken dan-kenə tiatitik kytərelə. Kapitalistarđьŋ jəberləvđərenə, bdalavdarьna qaramaьtan, Syrejəneŋ bətə mejeştarenə jəjelə, jajьlaşa, kammunizem prapagandahь iđ kitkes tərənəjə bara,

AVQAJAŞ, BƏLƏBƏJ HƏMQƏBƏJƏB TƏBƏKTƏRE MƏKTƏP TƏDƏLƏŞƏNƏ APPARTUNISTARSA QARAP EŞTE ƏDƏLƏR

ƏLE BЬNDA HAMANDA MƏKTƏPTƏR ASLЬP BOTMƏGƏN.

MƏKTƏP TƏDƏLƏŞƏNƏ BALŞEVIKTARSA BULMOJAN BЬL KYRENEŞTƏRGƏ QЬRQA ATPUR BIRERGƏ, EŞTƏ BALŞEVIKLЬQ JETƏKSELEGE TЬVDЬRЬRQA.

Bələbəj təbəgendə başlanqьs məktəptər xəle

Məktəptərdən matirejal bazahьn ojoştorov nasar tora

Narkamprus smitahь bujьnsa Bələbəj ujezьndə uqьv jьlьna məktəptərgə rimunt esen ajlengən 43 men hum ihəsenən təbək təmaləndə qarmьj 20 nse sintəbergə tiklem ber tində jenaramьaan. Hanlap qьna 25 men hum jenatgan nul bala, alda aqsa menan tygel balki kilsəktə jьjьlasaq jyl ara halsьn aqsьlь ihəsenən totor qa qusьlqan.

Şulaj itep avьl savittare 1-nse sintəberdən genə məktəptərdə rimuntlar eşenə kereşkəndər. Tesək dəvmələndə 20 gə jaqьn kulak jorto məktəp esen alьnqan.

Başeli geradanstruj menən 20 nse məjdə uçədьgьvsr teləbər duguvьr nujьnsa ul janь uqьv jьlьna tiklem 3 kamplikьtь ner məktəp halьrqa, 12 məktəpkə kapitalnaj rimunt jahatьrqa, Şul uq elek hьlьna məktəptə ba eet-maj qalqan məktəptər esen hьlьna beterergə hum uqь 20 nse maj da uq aderlek kyregə tejeş nul qan. Ə iskətlə ser genə naktep kalə rimunt jahalьvьqan, janьhьn hulьnmaqan, matirejal da ederlan maqan. Adaq maqanf nylege nul eşe ыssqatьvьn avьl savittaren da jьlьnmaqan, nur eşçe as iaqandar, təkь qadaq, ьyteş batsьqan hum vaqьa tedev matirejaldarь jeteşmaj. Bajala netenlaj jaq. Əlegə tesək dəvmələndə ike kamplikt məktəp esen ьina je teşmaj.

Tesəktə hum qala dəvmələndə 1 nse sintəbergə 185 1-nse pliket 1 nse nabiqs məktəp nar. Dejem maqanf uqьvdь həmum teləbər nujьnsa tq. la 15 kam plikt məktəp korak. Bьl alegə ьydeat nujьnsa qaralmanьr Nar kamprus nularda xederdən уk asarqa aqьsp dirikti sirqas ke na maqanf nylege nul eşkə nar lap tora.

Əsbaptar jeteş tygel.

Məktəptərdə uqьv əsbaptarь həm kitaptar menən tə'min itev esen 25430 humlьq əsbap kirelep, nunьn nar. 4076 humlьq qьna alьnqan ələ. Basqalarь qa san alьnьvь bildale tygel.

Patripsajuz hem garpoqa Te nak hem qala dəvmələndəge 7960 balanь əsəmlьq menən hum 100 məktəpte balalarda il tange ebe aş menən tə'min itev gə karakle qadan hum basqalar menan tə'min itevgə zajafka ni relgan. Lakin patripsajuz aer namala eşlamagan. Garpo qala dəvmələndəge balalardь ьdaq menan tə'min itevdan baş tart qan. Xadar qala dəvmələndəge nerense natqьs maktəp balalarьn ebe aş menan tə'min itevdə amaqat tojьmь siksejəhe yd əbj

Nəfərlanьp, baratanьv ... tarafьnan isemle fundtar nilda lanmaj, Praduksəjə Sajuzsnap nьjt tarafьnan planiaştьrьla.

Saqarlьqan qarardar tikşe relmaj.

5 nse sintəberdə nulqan uqьtьvsьlar kanfirensəjəhe — kanfirensəjənen tarafьv nulqan menan avьldarda məktəptərdə rimunt eşe menan şeqaləneгgə, jegge maktəp ...

Nadanlьqtь beterev eşe lə maqlarьq tygel.

NADANLЬQTЬ BƏTƏRƏV eştere turahьnda urьndarqa tejeşle ustanuvkalar birelgan. Unьndar maqanfl nylegenə 20 nse sintəberge tiklem 16—50 jaş arahьnda nulqan menən nadan ...

Uqьtьvsьlardь tavar həm başqalar menən tə'min itev iq artqь planda.

Uqьtьvsьlardь tə'min itev eşe iq nasar tora. Qalqan uqьtьvsьlarda ondan basqa nama menan tə'min itev hiç bulmahьn jaraqhьd. Maj sьlahьnan nirle (avqas ajьnda uqьtьvsьlardan ə dajena alьlqan kei kilaqram şəkerde ika ajьnsanda) ojaş hauenь keeek namalər turahьnda. Patripsajuz aedga Ələnan norat juq, Dv javap ajra. Prantavar menən tə'min itevdə şul uq xaldə. Avьl uqьtьvsьlarь ajьnь tə min itevdə la şul uq kytenes. Eş xaqь vaqьtьnda birelmaj. Uqьtьvsьlar əle avьrь ajьna eş xaqь almaqandar. Şridstьva juq tip javap birələr.

Bələbəj təbəgendə dejem məzьyd uqьv indərev həm na...

Qьjqь təbəge janь uqьv jьlьna əderlekte ədə

Yrge Qьjqь təbəgendə məktəptərgə rimunt jahav eşe ner urьnda tə nəlmagan tejeşle Kapitalnaj rimunt təbəktə nyd zatan bildalangan məktəplərgə rimunt jahav ...

...

Uqьtьvsьlar eş jəki uqьv menan tə'min itelmədə.

Sentjabr tixnikumьnda uqьv sintəbergə 10 he 20 nse sintəberdən 5 nse yktəbergə tiklem ...

"JƏŞ KADЬR"

Məsəttər kyltura jor tona əjləndərelədər.

Maqar təbəge Maqar, Məzammat şəhər həm Ojəmər avьlarь qraqdandarь ydəerenen eng ...

"SƏJET MAQARSKEJ"

Aqьv jəşendəge balalarьn uqьvqa indərevdə ta tejeşle iqtьmaq juq. ...

Ə/xmatşa

Narkamprus ьşьnda kyd hal

Əbləge başqort pidtixnikumanda janь uqьv jьlьnda əderlek jomoşьq nulqan. 15 nse avqustan 1 nse sintəbergə tiklem 150—200 uqьvsьlar eşhəd tik jatalar. Uqьvsьlar təđev həm naxqa praktik eşterə tajdalanьr turahьnda ojlaştьra qaramaqandar uqьvsьlardan nirə eşlə ...

... Başqorttardan kadьrdar əderlep sьqarьvda dur urьn totorga tejeş nulqan Başpidtixnikumdan bьl xaldə nulьvь qafa itelməbtek jeteşhedlek. Bьl eşkə Narkamprus nьq təveştə hyd halьrqa tejeş.

Q. QƏJNISLAM.

Kursantarqa kyd halьnhьn.

1931 nse uqьv jьlьnda kamsamulьnьq Əlka Kamitate tarafьnan B-tarle savit partejə məktəbe ergəhendə 3 ajlьq prapagandistar kursь asaltьrь. Bьl kursqa 45 keşe uqьj. Lakin kursanttardan tormoş şarttarь alь nasar.

Kursantlar pastildar menən tə'min itelmədelər, jul aqsalarь ...

XƏDƏREV

Ş.K.M nan qьvьlhьndar.

Usalь təbəge Muldaş Ş.K.M hьna Qjadьraxmanьf Təxəvej mullanen, ulь Qjadьraxmanьf Əsqat həm hatьvь Əminьf Şaj mardan qьzь Əminьva Qədilələr ojafaqandar. Bьlar Ş.K.M. nan qьvьlhьndar. "USALINSKEJ"

... Orendar uqьvsьlarqa uqьvsьlar qasa la başlanьlar. Başqorttardan kadьrdar əderlep sьqarьvda dur urьn ...

Ə. IMAŞ

Satsьjalizm teləs'ə enda mək taptar kil ...

Şulaj itep maqtaptərgə jaŋь uqьv jьlьna ...

Bojomqa aşьrьlьvьn jəhatlətev; məktəpte palitixnizьm nigeđenə qalqь ravesta jatьnan norov; m ə k t ə p esenen sьfa ьn jaqşьrtьv esən kəraş, şulaj uq dejem belem həm prafissejanal tərəejə birev məktəplərenen ter...

... qa aşьrьv, tol millət eşsərdərenen kin qatlamdarьn satsьjalizm tədəleşenə idara itevgə ьlьqtьrьv eşe dur qarqьnьs aь tьnda torasaq.

Şulaj itep kadьrdar praalimahь, əigeraktə ulardь Başqortos...

... elkə kamitate jetəkselege aьlьnda yđ aldьrda torqan nurьstaran tə'ь ravešta ytajes k. Uraa yđ nurьstarьn bojomqa aşьrьvda kela savit jəmaqatselegenen ьlьşasaqьna ьod ьşanasь.

Ş. ABZANЬF.

Qunşaqta jeteşhedlektar.

Qonşaqtaqь kalxuz jəştəre terak məktəbe həm başqa məktəptərgə oso kəngə tikiem rimunt bulma da təđerələr vatьq, partalarda şulaj uq, ə, ьuqa juqarьь ojoşmalar kyđ halmajdar. Əgərdə juqarqь ojoşmalarqa ььl turala əjthəŋ ular: "ььđ nej eşlajьeđ beddeŋ başqa kampanejalar nar ,,tip uqьv-uqьtьv eşenə iqtibar itmajdər. Dejem uqьvdь betentəjgə onotqandar. Uqьv vaqьtь kil p jette, uqьtьvsьlarđa əlk hirak kyrenələr.

Bь uqьtьvsь urьndan alьnhьn.

Krasna—Usul təbəge Qarlь avьlьnda mulla balahь Qjəbəjdullin Əzkər uqьta. Ul jəştər arahьnda his ber təđə eş alьp barmaj. Yđe esə, kulaklardь jaqlaj. Bed bьl uqьtьvsьnьŋ urьnnan alьnьvьn hərajьd.

"KYREVSE"

Rimunt aşьqtьrьlhьn.

A.X. Tixnikumьnьŋ dejem jataqxanahь rimunt jahalьrqa tip qutarьlqajьn. Lakin əle nulha rimunt jahalqanь juq. Xəder uqьvsьlarqa urьndar jeteşmaj. 10 keşe torahь urьnda 20 keşe tora. Tixnikum dirikt ьь bьl jataq xananь rimunt eşen tiderək beterevgə ujlamaj. Bььa tejeşle sara kyrelep eştər qьđьvlatьlьrqa tejeş.

SЬNQЬĐ.

Juldьbajđan ytnək alьqьđ

Zьjansьra təbəge Juldьbaj savitendə məktəptərgə 100 pr. tь menən rimunt jahaldь. Savit kylamendəge uqьv jəşendəge ba-ььl avьldardaqь 11 məktəpten ...

... lalar həm ykmerđər tulьhьnsa uqьv menən tə'min itelđelar, balalarqa jьlь aş buldьrьv esen sarmajalar tuplana. Eşte ьnьşlь ytkərev esən bətə ojoşmalar jardamqa kilergə tejeş.

Z. ASЬLBAJ.

"Qotlo-ьujat" kalxuzь dejem məzьyri uqьvqa əđerlənə.

Bajmaq təbəge Kysej savite "Qotlo-ьulat" kalxuzь jəj kenə qьmьđ hatьp məktəp fajdahьna 347 h. 75 t. aqsa nirđe.

Qьo aqsa ihəsenə məktəptə 2 sinьf arttьrьldь həm sittən kilgən batrak jarlь balalarь esən jataq halьndь. Şulaj uq jarlь balalarьn kejem həm aşamlьq namalərə menən tə'min itev ə'ən xəđerđən plan təđəlep kamiseje hajlanьp quj ьldь.

XƏSNƏTDINЬF.

Arqajaşta uqьv eştere başlanmaj:

Təbək dəvmələndə 101 1-nse baьqьs məktəp, 4 Ş. K. M. nar, ььlar bətəhelə uqьtьvsьlar menən tə'min itelgən, 27 ньь avьl qusta bulqan uqьtьvsьlar kanirinsejəhendə 1-nse sintəberdən qalmaj uqьtьv başlarqa, tigən qarar sьqarьldь. Bьl qarar əle kyp kenə avьldarđa qəmələqa aşьp betkəne juq. Məьalan: Dar biş avьl savitena 11 avьl çarьj ...

... əle kyeregəndə uqьtьvđar baş lanqanь juq. Dərbiş avьlьndaqь Ş. K. M. qa əle janь rimunt jahaj başlanьlar, kyp avьldarđa məktəptər rimunt horaj, kyp məktəptərđeŋ uqьtьvsьlarь əle bulьn kilmagəndər. Kyp kenə məktəptər partahьđ ultьralar. Kəđ jerte utьn məs'ələne xal itelmagan Bьl jeteşhedlek tiđ arala beterelergə tejeş.

Ə. S.

Rais iptaş 65 hum aqsa qajđa?

Bajmaq təbəge, Kysej savite asa—avjaxim jəcəjkəhe ənzələrь, jəcəjkəneŋ huqьş belemə tynarəge esən julqa halьvqa karakle bulqan əsbaptarь alьv esən 65 hum aqsa jьjnajđьr. Lakin ul aqsa təbək asa—avjaxim qa tapşьrьlmaj. Aqsa bildəhed xəldə juqalьp qala. Şulaj uq raisten yđ eşenə halqьn qarav arqahьnda, təbək asa—a jasim tarafьnan birelgən terle əsəav ja xim jehardarь terle — jerđə avnap jerep vatьlьp, juqalьp bettelər. Şul arqala asa—avjaxim aqzalarь jəcəjkənən ul'alar. Təbək asa-avjaxim savite bьqa kyđ hal.

KAMSAMUL.

MƏHIM SAQЬRЬV

1— yktəbr. kis saqat 5 tə, Mədənejat harajьnda. BPJƏ ergəhendəge drəmma siksejəhenen jьjьlьşь bula. Jьjьlьşqa:

Azal Təhirьf, S. Kylibaj, Davьt Julbь, Idrisьf, Məslim Marat, Şəhəritdinьf, Qjəjnan Xajri, M. Tazь, Fəjəi, ... urahimьf, Q. Mortazin iptaştar saqьrьlalar.

Tejat rdan: Məhdi, Imaş, Təxfatullin, Vali Mfotazin həm başqa qьđьqhьnьsьs iptaştar kilergə tejeştar.

Drəmma siksejəhe

Javapь Ridaktьr

urьn ba'arь: Z. KAJЬPKUL.

BAŞSNAPSBЬJT

Yđe hatьp torqan praduksejaga 1932 nsь jьlqa zajafkalar nirev julьnda VSNX həm sajuz snapsbьjttьŋ hunqь bojorogtarьna məvafiq raveşta tyəndəge tərtiptə iqlan itə:

1 nylek
A. gruppahь mital tavarđarь

1. Təđev timer-tomor tavarđarь (Tula qalahьnda eşlənə torqan işek, tadra həm mejes namalərə) 2. Kyzniş mixtarь kyznis həm sliarnaj erđergestar. 3. „Zaindysterejalizatsejə" gazitenen oşo jьl 21 nse avqьstaqь N 230 iqlan itelgan naminklatuгaqa məvafiq raveşta həm 14 kə 16 nan 31 gə, 33 tan 35 kə 45 tan 64 kə tiklem paziltsejalarđa miltzdar. 4. Instrumenttarqa zajafkalardь „Zaindysterejalizatsejə" gazitenen oşo jьl berense avqьstaqь N 210 iqlan itelgan naminklatura bujьnsa birergə. 5. Fanarđar „Krasnaj Fakil".

B. gruppahь iliktrik matirejaldarь.

1. Iliktrik qujьv matirejaldarь həm armaturahь. 2. Par həm hьv ytkərev esən borunzanan eşlangən armatura. 3. Rilina tixnika. 4. Izalatsejə matirejaldarь. 5. Transfarmatьrđar. 6. Iliktirik maturđarь. 7. Vintilaterđar. 8. Jort təđev həm kanalizatsejə namalərə.

V. gruppahь təđev matirejaldarь.

1. Təđev syse. 2. Təđev kejede. 3. Ezviz. 4. Alibaster. 5. Kiđakle, vaqlanqan həm eretelgən aq-bur. 6. Linolejum.

D. gruppahь ximejə matirejaldarь.

1. Qalь həm ьjьq hamьn. 2. Jelem. 3. Şəmdər, 4. Zilatin. Iskərmə: Beđđeŋ oşo jьl 22-sintəberdəge xatьnьđđa kyrhətelgən ojoşmalarđan başqa 1-Bylek bujьnsa zajafkalar barь tik Başsnapsьjtqa 2 nesxələ birelələr. Yđək tarafьnan isemle fundtar bildəlanmaj, Praduksejə Sajuzsnapsьjt tarafьnan planiaştьrьla.

2 nylek.
J. gruppahь-təđev matirejaldarь.

1. Təđev kirəse. 2. Niged taşь. 3. Qalь taş. 4. Qom. 5. Ere qom. 6. Dalamit. 7. Terle nalsьq (utqa jarmaj torqan danьşqahь). 8. Ciripitsa. 9. Ezviz taşь. 10. Stypin. 11. Kanьşit. 12. salamit. 13. Firalit. 14. Ezviz ono. 15. Slans.

D. gruppahь-ximejə tavarđarь

1. Jaqtьrtьv, majlar, jaqьv matirejaldarь (karasin, mazut, miniral majdar, binzin).

Iskərmə: Zajafkalar barь tik Əfə qalahьndaqь patrintəldərdən genə alьnalar.

J. gruppahь—jaqьv matirejaldarь.

1. Utьn. 2. Turf. 3. Antrasit. 4. Taş kymer. 5. Aqas kymere.

2. nse nylek bujьnsa zajafkalar Başsnapsьjtqa birelələr. Matirejaldar Başsavnarxuz tarafьnan planiaştьrьlalar.

3. nylek.
a. gruppahь—iliktrik matirejaldarь.

1. NKPS esən lampa bejalə 2. NKPS esən farfur həm bьjala izalatrdar, 3. Tixnik farfur. 4. Təđev fajansь. 5. Kerpe bьjalahь. 6. Minel kedgelərə. 7. Signal bьjalahь. 8. Qaz menan jaqtьrtьv namalərə. 9. Ansavajt itev bejaləlarь. 10. Tixnik bьjala: a) iliminat bьja'a—bankalarь, b) kinor bьjalahь, v) hьv ylsəv torbalarь, g) qadi drottar, d) jenel erej torqan drottar, e) terle durьqtaqь linzalar, ə) „Şaiku" maj havьttarь, z) „Mişa" maj havьttarь. i) „Vylef" lampalarь esən baq'avьs bejala k) afamantidar esən faroarđar, l) utьh ndergnstər esən kulьslar, m) kedgə bejalahьna iliyminatьrđar, n) „fal-kunej" kiraes, o) Qjvьrt həm aytan plitkalar, p) simafur bejalalarь, r) maxsus zajafkalar həm cirtlar bujьnsa təđə tixnik bejalalar.

V. gruppahь—təđev bejalalarь

1. Prissavjt itelgen bejalə. 2. Munejə bejalahь. 3. Vyđuluvaj bejalə. 4. Tripliks bejalahь. 5. Ezviz həlav esən dranka. 6. Tyba jabьv esən dranka. 7. Tyba jabьv şipahь. 8. Qynt. 9. Kilnamssa. 10. Ryeildə.

Q. gruppahь-aqas namalərə.

1. Aqas keraktər (çar, orloq, turf kerəj torqandar həm xuzalьqta qullanьla torqandar).

D. gruppahь-ximejə tavardarь.

1. Bejala qьrqьv esen almastьr.

Z. gruppahь maxsus eş həm ajaq kejemdəre

1. Kejem məmьqь. 2. Herto torqan matirejal.

3— By ek bujьnsa zajafkalar barь tik Başsnapsьjtqa birelələr. Bəta praduksejanь jeteştereveləlar menan kileşep, Sajuzsnapsьjt tarafьnan planiaştьrьlalar.

4. nylek
A. gruppahь—mital tavarđarь

1. Sortavaj timer. 2. Terle sьbьndar. 3. Qorot. 4. Şviller balkalarь. 5. Katanka. 6. Univirsal timer. 7. Tasaqlь timer. 8. Tyna jabьv timere. 9. Slukavajt itelgən timer. 10. Aq qalaj. 11. Qara qalaj. 12. Dik. timer. 13. Rudnik relsalərə. 14. Terle torbalar. 15. Timer torbalarđьn ələştərə (fitingilar). 16. VSNX bojoroqonda kyrhətelgən həm BSNX tarafьnan sanksejanlavajt itelgən tixnik jaltьravьq mitaldar.

B. gruppahь—iliktrik matirejaldarь

1. Terle timer sьbьqtar (şnurdar həm pravdtar).

2. Miteldь iliktrik menən eretep jalqav apparattarь həm stanuklarь.

V. Gruppahь təđev matirejaldarь

1. Simint. 2. Tyl. 3. Rubirujd. 4. Asfalt. 5. Gudrun. 6. N last. 7. Millatskij plitkaləre. 8. Şilirđar. 9. Qjadi həm nimskej tadra bejalahь. 10. Tixnik kejed. 11. Kejed namalərə.

D) Gruppahь-ximejə matirejaldarь

1. Təp ximejə. 2. Lak həm bojav. 3. Anilin bojavdarь. 4. Balaved. 5. Kuks ximejahe praduktalarь. 6. Gasmidtorgprom praduksejahe. 7. Urman ximejə praduksejahe.

Z. Gruppahь—maxsus kejem

1. Maxsus kejem, maxsus ajaq kejeme, sanata, 2. At jegev namalərə həm bytan şundaj namalər. 3. Tikstil (bətə praizvedstva ojoşmalarьna sanaqatta qullanьv esən şulaj uq barsamattarqa birelə, namə həm kyp me kərəklege kyrhətelergə tejeş.

Iskərmə: Bьl turala təfsillь maqlymattarđь belev esən „Krasnaja başkireja" gəzitenen oşo jьl 11 sintəberdəge beđđen iqlanь qara.

Z. Qruppahь-aqas matirejaldarь

1. Bьranalar. 2. Taqtalar.

Aqas matirejaldarьna zajafka birev turahьnda „Krasnaja Başkireja" gəzitenen oşo jьl 27—avqьstaqь №134 beđđeŋ iqlandь qara.

I. Qruppahь kansalarejə tavarđarь. Cirte namalərə qaqьđ həm bytən tavarđar.

1. Sys-kanat. 2. Varuvina. 3. Sys bav. 4. sys şpagat. 5. Kartuf ono (krasmal).

Iskərmə: Kansalarejə həm cirtyə namalərenə zajafka birev turahьnda 31 nse jьldьŋ avqьs başьnda (zajafka fermalarь menan) jebərelgən beđđen xatьn qara.

4. Bylek bujьnsa zajafkalar bar ber formaqtьn bereknəđərenə jebərelələr. Zajafkalardьŋ kypejaləre Başsnapsьjtqa jebərelə.

Bətə bylektər bujьnsa birelə torqan zajafkalar kərəklegə kyrhətelgən miqdarđьŋ dərəklə gən bьrьlaqan maqlymattarqa nigeđlangən bulьrqa tejeştar. Zajafkalar kvartaldarqa həm təbəktərgə (firejaldarqa) bylep birelələr.

Juqarьla kyrhətelgən bylektərđen har bereheь bujьnsa zajafkalar ajьrьm formalarda (qaqьđđarđa) təđelgən bulьrqa tejeştar. Zajafkalardь təđev həm tapşьrьvđьŋ juqarьla kyrhətelgən tərtibe Başsnapsьjttьŋ tavar gruppalarь bujьnsa talap itelə.

Zajafkalardьŋ formalarь "Zaindystrejalizatsejə gazitenen oşo jьl ejjyl, avqьs, sintəber ajđarьn daqь numirđarьn qara. Maxsus kejem həm maxsus ajaq kejeme turahьnda SSSR Narkamtradь Izvistejalarenen oşo jьl 20 nse ejjyndəge №39 qara.

Bildəlangən formalarđa həm struktьrđa birelmagən zajafkalardь Başsnapsьjt qabul itmajəsək.

Zajafkalardь vaqьtьnda birmagən esən jetəkselar jenajat tərtibendə məs'ylejətkə tartьlasaqlar.

Yđđərenen tarmaq berekmələre bulmaqan ojoşmalar juqarьla kyrhətelgən bətə tavar gruppalarьn (A,B,V,G.D,J,Z.I,) bujьnsa zajafkalardь Başsnapsьjtqa birergə tejeştar. Yđək berekmələrgə birelgən zajafkalarđьn kypejaləren ojoşmalar Başsnapsьjtqa tapşьrьrqa tejeştar.

Başsnapsьjtqa bətə zajafkalar 1931 nse jьldьn 3 nse yktəberenən də hunqa qalmaj birelergə tejeştar.

BAŞSNAPSЬJT.

BELDEREV

1931 jьl, 2 yktəberdə kis 6 saqatta Başprafsavit raisenen kabinitьnda (Kyltura Harajь 3—jat. z) qala kyltura aktivьnьŋ kiŋəjtelgən jьjьlьşь ykərelə.

KƏN TƏRTIBE:

1. Pritprejatejalarđa kyltura eştərenen xəle həm burьstarь.
2. Əfə qalahьnda qьşqь tejatьr sizunь turahьnda.

Kəŋəşməgə bətə kyltaktiv niktar, bətə əlkə sajuzdar, kyltsavit raistərə bətə pritprejatejalardəge fənzəimiskum raistərə, Narkamprus, klup həm qьđьl məjeştərđen məđirđərə qatьşьv məzьyd. Kyrhətelgən iptaştərđen kilevə esən məs'ylejət Əlkə sajuzdardьŋ həm FZUK lardьŋ raistərenə jəkmətelə.

BAŞPRAFSƏVIT.

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 tan başlana.

Kassa saqət 5 tə asьla.

Begen kina-pjesa

„QATЬN"

6 bylemdə

ANUNЬS: „əs parada"

URAL KINAHЬNDA

Sejanstar saqət 6-30 başlana.

Begen, ikranda xuduzstьvalь filma.

ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural" kinahьnda allitte kendəđ saqat 12 nan 5 kə tiklem „Gurьn" kinahь binahьnda hatьla. Ə kis menən saqat 5 tan fatagьrafejə la hatьla

3 NSƏ YKTƏBERDƏ SƏQƏT 6

MƏDƏNEJƏT HƏRAJЬNDA, KESKƏJ ZALDA (4-QAT)

NƏFƏSƏT SƏVITE JЬJЬLЬŞЬ HƏM

KANSIRT

Jьjьlьşta: qьşqь sizunqa əđerlek, rəptirьvar həm tamaşasьlarđь ojoşterov məs'ələləre qaralьsaq.

Jьjьlьştan hun, dur kylemdə.

QJOMƏR ƏLMEXƏMMƏTEF QATNAŞЬMENƏN

KANSIRT Qjomər əlmexəmmətef yđenen janь ber kajan ytəjəsək kansirt kylemen ip. X. Ibrahimьf başqarasaq.

1-3 TEJATЬR IDARAHЬ.

TIĐ KENDƏRĐƏ KYLTURA HARAJЬ

Başqort Dəvlət tejatьrьnьŋ qьşqь sizunь asьv ajqanlь Tamaşaqa.

Qođqondar ojahьnda

(В гнезде воронов) tigən pjesa 4 pərđə, 6 kartinalь ŞƏRIF KAMAL ƏĐƏRE.

QUJЬLA.

Baş rizissur MƏHEDEJF pastanufkahь.

Xuduznik S.I. Nikandьrьf afarmlinejəhe.

UJЬNQA BƏTƏ TRUPPA QATЬŞA. Sizun bujьnsa qujьlasaq spiktaakeldərgə 30% skitkə menən allittar həm elgytle talundar hatьla başlanь. Kenişkalar xaqь 10 həm nulьp 3 tapqьr tylərgə birelə. Qul aqsaqa 7 həm Kenişkalar menən bətə asьq spiktakeldərgə inep bula.

Sizun asьlьv kənə ajьrьm iqlan iteler.

DIRIKSEJƏ.

TIĐ KENDƏ KYLTURA HARAJЬNDA

Qьşqь sizun asьla.

Dəvlət tejatьrьnьŋ urьđ truppahь tarafьnan TIMP qujьla N. POQADIN əđəre.

9 kyrenestə timaticskej pjesa Baş rizissur A. B. ANDEREJEF pastanufkahь.

Xuduznik S. I. NIKANDЬRЬF afarmlinejəhe. Ujьnqa bətə truppa qatьşa.

Bilit hatьv şarttarь başqort dəvlət tejatьrьnьŋ menən ber.

DIRIKSEJƏ

kəşer nattakahь" tipografejahe Başqlavlit ... №716

YKTƏBER-TUŊQA HƏRƏV, IGEN ƏĐERLƏVĐƏ XƏL ITKES AJ

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEĐE!

2 YKTƏBER 1931 JЬL № 215 (516)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3
TILIPUN NUMIRĐARЬ:
Ridaktыr . . . . 4—91
Sikritar . . . . 2—83
Satsejalizema jer eşlev bylege . . . 2—02
Iqlandar həm ələşmə . . . . 2—73
Kantura . . . . 1—14
Təŋge ridaksejə . . . . . . 1—15

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAF ORQAHЬ

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

YKTƏBER—ƏĐƏKLƏKTƏRĐE QAPLAVĐA ŞTURЬM AJЬ

(VKP(в) Өlkə kəmitəte sikritarejatь aqzahь)

SINTƏBER AJЬNЬN BIŞENSE 5 KƏNLƏGƏNĐƏ IGEN, BESƏN ƏĐERLƏV BARЬŞЬNDA HЬNЬLЬŞQA IREŞELMƏNE, TIP HANARQA. AVЫPS HƏM SINTƏBER AJĐARЬNDA IGEN HƏM BESƏN ƏĐERLƏV PLANDARЬNЬN TULTЬRЬLMAVЬN IQTIBARQA ALЬP, YKTƏBER AJЬN ƏĐƏKLƏKTƏRĐE BƏTƏRƏV ŞTURЬM AJЬ ITEP IQLAN ITERGƏ HƏM ƏĐƏKLƏKTƏRĐE QAPLAV MENƏN BERGƏ YKTƏBER PLANЬN HIS ŞIKHEĐ TULTЬRЬVQA IREŞERGƏ.

IP. ISƏNCYRIN MENƏN NUSЬFQA VKP(в) ӨLKN KƏMITƏTE BOJORAHЬ HƏM ӨKK AQZALAR'N HƏM BAŞQA JETƏKSE ESSELƏRĐE KAMPANEJAЬ YTKƏREV ӨSӨN TƏBƏKTƏRGƏ JEBƏREP BƏTƏV ESEN TAPŞЬRЬRQA.

VKP(в) TƏBƏK KƏMITƏTTƏRENƏ IGEN HUQЬP BƏTƏVGƏ AJЬRЬVSA IQTIBARĐЬ JYNƏLTЬP, VKP(в) ӨLKƏ KƏMITƏTENEN IGEN ƏĐERLƏV TURAHЬNDAQЬ 19—SINTƏBER 31 NSE JЬL QARARЬN TORMOŞQA ATQARЬV ӨSӨN QЬRQA SARALAR KYREŞGƏ TƏQDIM ITERGƏ.

TUŊQA HƏRƏV ŞTURMЬNDA JEŊEP SЬQARQA

BƏTƏ TRAKTЬRĐARĐЬŊ 80 pr., BƏTƏ AT KӨSӨNӨŊ 50 pr. TUŊQA HƏRƏV FRUNTЬNA TAŞLANHЬN

BEĐ JADQЬ SƏSEVĐE KƏĐ HƏRƏLGƏN JER MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞBEĐ

Xəl itkes un kən

Tuŋqa herev, kəđgə səsev urazajđь kytərev, jađqь səsev vaqьtьn qьðqarьvđa berđən ber mehim saralar.

Tuŋqa herevđəŋ bətə əhəmejəte unьŋ iltə başqarьlьvьna bəjləngən. Nej tikiem tuŋqa herev iltə ytkəreлhə, igenđeŋ urazajь la şul tiklem juqarь bula. Şunьŋ esen də traktыrđarđьŋ 80 pr. tьn, at kөsterenəŋ 25 pr. tьn tuŋqa herevgə qьşьv turahьnda qьrqa dirjktif birelde.

Beđ Başqortostan MTS lars aralыnan tuŋqa herev planьn nej barь 25, 3 pr, qa ytəleven kytəseđ, şu'nj uq kəđgə səsev də betmegən. Xəlevki kəđgə səsevđeŋ məldəle 1nse sintəberđə yk sьqtь. Plan ytəlmene senki, səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn eđevse „kitəklap ytkərev"gə bьtьlьv MTS tarđa la unьn tapыlьr.Oşo kəngə ber genə MTS la tigeđ raveşta kəđgə xəl itkes kampanejalarđь tamamlaqanь juq. Fəqət bere şişmə MTS larьnda qьna unьşlь un bьlь hidelə. Ular kəđgə səsev həm sintəber igen əđerləv p l a n d a r ь n arttыrыp ytənelər. Ləkin, tuŋqa herəv eşenə kilgəndə ulardъ la han əđekləklə—xurlьqlь.

Ajьrьvsa Qьjqь, Usьlь, Boraj MTS tarь xurlьqlь raveşta qojroqta hejrələlər. Bьl kymeş ularđa xeđmətte dərek ojoştorov juqlьqьn, traktыrđarqa aazlicka bəterelmaven, eşkə satsjalizem mitildarь qullanьlmavđarьn hejlaj.

Kyp kenə MTS lar eşselərđeŋ tormoş şarttarьn jəqşыrtьv menən şəqəllənmajđar, ularđa jəməqət tujыnь julqa halьnmaqan. Trak'arislar arahьnda kyltura, sajəsi eştər alьp barьlmaj, ular eştən qasalar. Eş xəqь tylevđə xurraseut qullanьlmaj, „tigeđ„ xəq tylənə. Bьna bьlar barьhь la eşlep sьqarьvđь təşerovse, eş sьjfatьn juqaltьvqa hejrəvse ikьtlar. Ularqa qarşь rəxinheđ kərəşergə kərək.

Tuŋqa herevđeŋ huŋqь srogь —15 nse yktəber Unanda huŋqa qalьv tuŋqa herevđeŋ qimmətən maksimum jaqalta. Şul uq vaqьt hava toroşьla uqa memkinlek eđ birəsek. Havalarđьŋ ajađ, matar saqь inde kenđər menən genə işəplanə. Şunьŋ esen t u ŋ q a h e r e v

Timpьn maksimum kesəjtev kərək. TRAKTЬRĐARĐЬŊ 80% ь KƏN TƏN HƏRƏRGƏ TEJES, BЬNЬ HƏR MTS TENBER GENƏ MINUTQALA IŠENƏN SЬQAR MAĐQA TEJEŞ.

Bьnь balşeviktarsa tormoşqa aşьrьrqa kərək.

Bətə trak'ardь həm MTS eşselərenen kampanejalar tirəhenə tuplanqa Aldьnqь udarniktarđь bylekləvgə nьq əhəmejat birerqa kərək. Eş xəqьna kulak mitьdь bulqan „tigeđləv"đe qullanьv ber genə MTS la la yđenə urьn tabьrqa tejeş tygel. Hunqь sruk 15 nse yktəber bьl iŋ qьrqa sik, unanda arь badьv memkin tygel. Şunьn esen təp kes təp iqtibar oşo un kən esendə tuŋqa herəv planьn tultьrьp həm arttьrьp ytəv esen birelergə tejeş.

„Paxar", „Igense" kalxuzdarь timpьn alьrqa

(Başkalxuzsajuz həm Xlipzivsajuz qararь)

1. Өlə təbəge „Paxar„ kalxuzь həm igen planьn tultьrьv sьrь başqa kalxuzdarđь bətə Başqortostan igen əđerlev qьđьl taqtahьnda terep, kilaşekə aylaklev esen kandidat itep qajьrqa.

2. Igen əđerlev planьn 122 pr. qa tultьrqan Өlə təbəge „PAXAR„ kalxuzьna—300 həm, Şişmə təbəgenən 2,677 sintnir igen tapşьrьp plandь 124 pr. qa ytəgən „IGENSE„ kalxuzьna—200 həm aylak birergə. Başqortostandaqь bətə kalxuz həm avьl səvittərenən igen əđerlev planьn arttьrьp tultьrьrqa „PAXAR„ həm „IGENSE„ kalxuzdarьnan əlge alьrqa, igen əđerlev planьn tərəndə tultьrьrqa saqьrьlqa.

3. Igen—ma'səlq sajazьna təsak aylektərenə, kalxuz sajuzdarqa bətə apparat həm igen əđerlev tixnik əsarələrenə hьqьbsan maslizatsiajaь xajaqkilterergə həm har ber javaplь eşsenen yđ urьbsan ytəven vaqьtlь kantrul menən tikşerep itergə taqdim itelə.

Igen əđerlev frunte udarniktarь slyte, kalxuz, igen əđerlev planьn tultьrqan raprirtlarь, urazaj həm kalliktiflaşev kenenə igen əđerlevđə kesəjtev esen aylaklev sarelarьn qullanьv, igen planьn tultьrьvsь kalxuzdar, təsak ara kalxuz həm avьldarđьŋ slyttaren ytkərev kevek bətə ter massavaj eştərđe kəsajtergə kərək.

Yktəber ajьn igen əđerləvđə şturьm ajь itep iqlan itev turahьndaqь kalxuzdar insejativahьn kesəjtep jebərergə.

Başlipzivsajuz—BIKTAŞЬF
BAŞKALXUZSAJUZ—LUGINЬF.

5 NSE YKTƏBERĐƏN 15 NSE YKTƏBERGƏ TIKLEM

TUŊQA HƏRƏV UDAR 10 KƏNLƏGƏ IQLAN ITELDE

(BAŞNARKAMZIM HƏM KALXUZSAJUZ QARARЬ)

MTS larđьŋ 80 pr. traktыrđarь, kalxuz həm jeŋqьđaqtarđьŋ 50 pr. hejrəv kəstəre herevgə jenələrgə tejeş. Dojem aşav ojoştorolhon. Ike smina herevgə

Tuŋqa herevđeŋ jađqь səsev urazajьn kytrev həm jađqь s ə s e v v a q ь t ь n qьnqartьvđaqь đur əhəmejəten iҫkə alьp, Başnarkamzim həm kalxuzsajuz ajьrьm təsək kalxuzdarđьŋ insejətivalarь bujьnsa Başsavnarkumdaŋ 20 nse sintəber qararь nigeđendə:

1. oşo jьldьŋ 5 NSE Yktəberenən bətə Başqortostanda tuŋqa herev udar 10 kenlegə iqlan itə.

2. His hyđheđ MTS tarđeŋ 80 pr. tыrakterđarь kalxuz həm jeŋqьđaqtarđьŋ 50 pr. hejrəv kəstəre tuŋqa herev eşenə jegelergə tejeş.

3. Kalxuzdarđьŋ tuŋqa herəvse brigadalarьn jeŋeş eşselər həm hьqьraq kəsle attar əstev menən tulьlandьrьrqa.

4. Tuŋqa herev esen kərəkle maşinalarđь təŋьv ojeđəren, sarьj həm başqa kərək jaraqtarđь, kalunna brigudalarđь xeđerđən tulь jaraqlь xəlgə kilterergə.

5. Tuŋqa herev udar un kenlegə melendə kiŋ kylamdə dejem aşav ojoştorerqa.

6. Tuŋqa herev vaqьtьnda eşte kem tigəndə ike smina menən alьp barьvđь tə'min itergə.

7. Tuŋqa herev udar 10 kenlegen də dejem laşterelgən bьrьv majđanьn kiŋəjtev, kalliktiflaşevđeŋ jaŋь tulqьnьn kytərev esen kalxuz MTS ter menən bergə eşlev eşenə jeŋqьđaqtar kiŋ kylamdə jəlep itelergə tejeştər.

8. Un kenlek melendə təsək kalxuzsajuz sa'xut həm MTS larđьŋ tuŋqa herev barьşь turahьnda tiligraf aşa kendəlek svudka birep torovđarьn qujьrqa.

Başnarkamzim—QILMANЬF.
Kalxuzsajuz—LUGINЬF.

Bьnda tuŋqa herevđe jenəjətsel eđələr

K. USUL təbəge Jerek səvite sajəsi—xuzalьq kampanejalarьn kiđəkkə quja. Igen əđerlev eşe kampanejə başlanqьndan birle ber kejgə genə barь. Plan nej barь 20,3% qa ytəlde.

Kəđgə səsev 92% qa ytəlgən bulha la, tuŋqa herev eşendə his timp juq. Unьŋ əhəmejəten jalpь arahьnda aŋlatmajđar, kulakqa qatь zadaneja birep tultыrьv saralarь qullanьlmaj. Heđemtələ 1100 giktar zadaneja nej barь 2 pr. qa qьna ytəlgən kejgə tora.

Jerek səvitenen mehim kampanejalarđь yđ aqьşьna qujьp —eđevgə jul totqan prsidatelen jenəjətselər ultьrqьsьna ultьrtьrqa. „BED"

Ular: „jamqьr bit... ytər beđ əle" tejđər... Ə, ken dər ulardьŋ qьđqalьvьn kətməj

USALЬ təbəge tuŋqa herov esendə Başqortostan dəvmələndə xurlьqlь raveşta qojoroqta hejrələvselərđeŋ berehe. Avьl səvittərendə „jamqьr bit.. ytər beđ əle" tip tьnьs qьna qarajđar. Kulaktarqa qatь zadaneja birelmegən. Jaŋqьđaq xuzalьqtar ber burađna la tuŋqa hərməgəndər. Sintəber planь nej barь 3 pr. qa ytəlde, ə, herev vaqьtь sьqьvqa faqət 10 kendər genə qaldь. Avьl səvittare tuŋqa herevgə betenlaj barьq qujьp jetkermajđər. Təsək ojoşmalarь tarafьnan birelgən zadanejalarđь ytətev esen qьrqa talaptar ishəlməj.

Xatta, Sajtək, Aalqasim, Kiraje həm Qalqan kalxuzdarь tuŋqa herev eşenə jaŋь başlanьlar. Kamsamul kampanejanь ytkərevgə maalizavajt itelmagən.

25 nse sintəbergə

QOROS ATTAR ƏRME JƏHE—MTS LARĐA

Tuŋqa herev həm kəđgə səsev barьşь

Tuŋqa herev 25,3 pr. — Kəđgə səsev 97,2

MTS isemdare	Tuŋqa herev planь ytəleşe %	Kəđgə səsev %
Ynge — Qьjqь	9,0	63,2
Jaŋь—avьl . .	18,8	113,2
Kasinьiski . .	26,8	107,2
Dyrt—ejlə . .	38,6	100,2
Bərə	29,3	102,7
Taporin . . .	29,0	106,7
Qarmьsqalь .	22,5	100,0
Əpsələm . . .	23,0	123,8
Starle —Tamaq	35,0	76,7
Şişmə	31,2	106,0
Davlakan . .	35,6	96,5
Aksejun . . .	19,3	100,0
Baləbəj . . .	24,6	100,0
Tujmazь . . .	27,9	127,8
Byzdək . . .	36,0	111,3
Boraj	2,5	64,0
Usalь	10,0	55,5
Bətəhe	25,3	97,2

BER BURAĐNA LA JER HƏRƏLMƏGƏN... PRSIDƏTEL „JUQALDЬ"

Q. MEJƏKƏ. Sa... səvite tuŋqa herevgə oşo kenđə lə baş laqanь juq. Bьr burađna la jer herəlməgən. K a m p a n ejanьn əhəmejəte aŋlatьlmaqan. Xəlq „eş bette.." tip hьpьrьlьp tik jerejđər. Ə, avьl səvite prsidətele 5 ken inde kyđgə lə kyrengəne juq. Mehim kampanejalarđь yđ aqьşьna taşlap qasьvsь prsidətelde urьnьnan alьrqa. Q.

0,25 giktar jəki—0 pratsintqa!

MAQAR təbəge Iəraj avьlьndaqь „Qьđьl jar" kalxuzь 122 giktar tuŋqa herev zadanejahь birelhə lə unь tultьrьv esen tьrьşmaj. Hejrəv kəstəren, eşse quldarđь dərəŋ fajdalanьv juq. Kalxuz nej barь 0,25 giktar tuŋqa herđə. Bьl jenəjətsel hal qьn qaraş ejələrenə mərxəmət bulьrqa tejeş tygel. „MAQAR"

Qalđa eş balşeviktarsa ojoştorolmaj. unda timp ta, heđemtə lə juq

K. Usul təbəge Qovarđь səvite „Yđək" kalxuzь 25 nse sintəbergə nej barь 10 giktar tuŋqa herđə, Kəđgə səsev 90 giktar urьnьna 70 kenə səselgən. Tuŋqa herev vaqьtь sьqa, ə kalxuzdьŋ 60 ga herəhe bar əle.

Kalxuz malsьlьqtь kiŋəjtev menən də şəqəllənmaj. 55 tunna silus urьnьna nej barь 30 tunna qьna kymgəndər. Jəpьrq jьjьv betenləj bulmanь. Saвьlqan besandar pəkusta serep qaldь. Xəđer məldьr qurahьđ ta, adьqhьđ ta qalьv qurqьnьsь aldьna baьtь. Kyptan tygel 3 qьbьr hьjьr, 3 baş harьq hujьp aşaqalar. PRAVLINEJƏ RƏISE FƏTTƏXEF kalxuz aqsahьna ӨЬ, AJAQ KEJEMDƏRE alьp qajtьp HATQALAJ.

Xeđmət ojoştorovqa iqtibar birmaj mehim kampanejalarđь eđevse, mal qьjratьvqa jul qujьvsь Fəttəxefkə kalxuzda urьn bulmahьn, unь ajavhьđ xekem itergə. „ZEB.

KULAKTARQA QЬЬMDЬ TAQЬLA KӨSƏJTERGƏ

Maqar təbəge Maqar səvite igen əđerlevđeŋ jьlьq planьn nej barь 26 pr. qa ytəne. Kulaktarđan oşo kengə tiklem ber ki lə la igen tapşьrmaj jatьvsьlar bar. Şundaj ubal ui menən zadanejalarьn ytəmaj jatьvsь Maqar, Iəraj, Harqaj, Ibəkaj avьldarьnan ber nisə kulakka kytgəlmə sat bulьp milektəren tartьp alьrqa qarar sьqarьldь.

Kalxuzdarda igen əđerlevđə yđđərenen eđenlektəren kyrhətə alməjdar əle. „Stalin„ kalxuzь ŞKM həm başqa məktəp uqьvsьlarь jardamь menən 26 nsь sintəberđə genə igenđəren jьjnap bette.

Jaŋqьđaq 90 jəşlek kerəbtejən Dəvlətşin babaj yđenə təşkən zadanejanь 150 pr. itep ytəp ayləklənde.

Maqar səvite igen əđerlev planьn tultьrьv esen kerəştə kulakka qarьşь qььmdь taqьlьkesəjtergə, ayləkləvđe arttьrьrqa tejeş. S. Maqap

KULAK BӨTӨRGƏ XӨKӨM ITELDE, UQA BER TӨRLӨLƏ JOMOŞAQLЬQ JAHAMA'ĐQA

Qatь zadanejalar iŋ qьđqa vaqьt esendə tultьrь'ьrqa tejeş

KULAKQA JOMOŞAQЬQL KYRHƏTEVSELƏRĐE AJAVHЬĐ XƏKƏM ITƏRGƏ

NURIMAN TƏBƏGENƏN "BAŞQOTOSTAN" QA R.PURT

Kəđgə səsev bettə, igen əđerlev 60 pr qa ytəlde.

Silus, tuŋqa herəv esen nьqlь kerəşəbeđ

NURIMAN təbəgendə kalliktiflaşьv 25-sintəbergə 82 pr. qa jette. Kalxuzdar həm jaŋqьđaqtar 18323 giktar kəđgə həm jađqь səsev urazajьn 100 pr. tь menən jьjnap bettelər.

Təsək jьlьq igen əđerlev planьn 60 pr. qa tultьrđь. Igen əđerlev həm mal ađьqь jeteşterev turahьndaqь VKP (в) Өlkə Kəmitəte qararьnan hun. VKP (в) təsək Kəmitəte eđtəmə raveştə igen əđerlev eşenə 15 javaplь eşsene maalizavajt itte.

Kəđgə səsev zadanejahь 9297 giktar 100 pr. menən ytəlde. Silus planь 50 pr. qa qьna ytəlde. Beđ unь tultьrьv esen qьrqa sara'ar kyrəbeđ. Kamsamul siluslav eşendəge eđəklək tə qьjlav esen maxsus brigada ojoştordo.

Tuŋqa herev planь şul kenəə 15 pr qa qьna ytəlde. Kəđgə səsev tultьrьlьv menən buşaqan kəstər tuŋqa herev fruntьna kyselelde. Tuŋqa herev vaqьtь sьqьp barьv sabaple qьrqa saralar kyrelə, massavaj eştər kesəjlelə. Beđ planьn vaqьtьna tultьrьuqa bьşanabьđ. Jer byllege medire ALIKSEJEF

Igen əđerlev xurlьqlь raveştə eđələ...

"Pirigip"tən,, qurqьp" kulakka qatь zadaneja birməjđər

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ təbəge Jeldar səvite J. Qьjqь xatalarьn qanatlaj. Avьl səvite, undaqь aktiflar igen əđerlev eşenə tuplanmaqan. „..Beđđeŋ plan rejal tygel" tip əle bulha əŋgəmə hatalar. Avьl səvite aqzalarь, igen əđerlevse vəkildər,„...kypme bulqan, şul, tiklem aldьq, başqa igen juq„ tiđər. Ə, 830 sintnir igen əđerlənep plan nej barь 19,7% ytəlde. Dejem əđerləngən igenđeŋ 41,9% tьn kalxuzdar tota. Jaŋqьđaqtar 2187 sintnir zadanejanь 39 pr. qa ytəgəndər. Kulaktarqa kilgəndə eş betenləj yđ aqьşьna qujьlqan. Ularqa 11 ar sintnir genə zadaneja birelgən. Bətəhe 315 sintnir bulьp nej barь 157 sintnir tultьrьlqan,

Igen əđerlevđə ajьrьvsa „9—qinvar" kalxuzь qojoroqta hejrələ. Ul 1330 sintnir zadanejanь nej barь 208 sintnirgə ytəne.

Jaŋь jeldar avьl'ь jaŋqьđaqtarь arahьnda kulak qotqoho nьq tamьr jajgan. Ular arahьnda massьvьj—aŋlatьv eştəre alьp barьlmaj. Şuqa kyrə asьqtan asьq „Beđđə ber qadaq ta igen juq..„ tip tapşьrmaj. Bar igende jəşerep jatqьralar, Xə'lyki igen bar, şunьŋ menən ber rəttə torqan Big'nin pasjal'ahь jьlьq planьn 77 pr qa ytəne tid arala tultьrьp betergə hyđ bira. Lakin, bьnda la jeteşbeđlek bar. Kulakqa siktən tьş jomoşaq zadaneja birelgən. Şunьn esen ular plandarьn „tultьrьp" artьq igenđəren jəşergəndər. „PIRIGIP" bulьr tip ularqa eđtəmə zadaneja birelməgən.

Jeldar səvitenen kulakqa kiŋ kyŋelle „qali„ bandьlarenə qьrqa atpur birelmagəndə eđəkləv haman davam itəsək. Barь 28 kulak taş itelgən, ular igenđəren tađđьrьv menən aŋheđ qatlamqa đur joqonto jahajdar jenəjətseləređe xəđerđən prali tarejat satь aldьna baьtьrьrqa

MUSIN, QAFURЬF

„QЬĐЬL MAJAQ"

„Kalxuzь ejəj belə. Ul bylək alьrqa xaqlь"

AVЬRQAZЬ təbəge Ibke Quzaq səvite „Qьđьl Majaq" kalxuzь səjəsi xuzalьq kampanejalarьn ytəvđə balşeviktarsa eşlə birə. Igen əđerlev planь 1194 sintnir inə ul unь 1125 sintnir itep ytəne. Kalxuz plandь tultьrьv menən genə siklənmene, kalxuzsьlar yđ telaktarə menən jaŋьnan 1000 bottə qьđьl abuz ojoştordolar. Avьl xuzalьqqa halьmь, straxavaj fondьna 20 sintəbergə yk tylənep bettə, Kəđgə səsev planь tuldь.

Kalxuz yđ eştərenə bəterev menən jaŋqьđaqtarđь aylkirgə aldь, ularqa jardəm ojoştordo. Xəđer udar timptar menən kartul jьjnav eşen alьp bara, mal ađьrь, maşina—teraj, kьlьp hala.

Ele Yđək kalxuzlar jorto yđenen şifь bulqan "Qьđьl Majaq" kalxuzьn 500 bum aqsa, 100 hamlьq kitap həm radiu alьşьmenən ayləklənə.

"Qьđьl majaq" kalxuzь bьl jenevđərgə xeđmətte ađiljine nigeđendə dərək ojoştorov bəđəntahendə ireşte.

K. AQIŞ

„KƏS" KALXUZЬ IGEN ƏĐERLƏVĐƏ, SILUS LAVĐA JEŊEP SЬQTЬ

Udar raveştə 2 nse sabьvqa başlanь

(Yđ xəbərsebeđđən tiligramma)

BYZDƏK təbəge „Kəs" kalxuzь 25 nse sintəbergə igen əđerlav jьlьq planьn 100 pr. qa, silusləv planьn 30 nsь sintəbergə 100 pr. qa tultьrđь. Silusqa halьnqan mal ađьqьnьŋ 75 pr. tь byp ylandərenən tora.

Silus esen 2 nse qat sabьv bik udar timp menən bara. Lakin ikense qat sabьv esen təsək jer bylege oşo kengə tiklem zadaneja birməgən. Kalxuzsьlar yđ baznanejalare menən bьl eşkə qьđьv raveştə totondolar. Yđđəre teđegən plan bujьnsa ular 151 giktar jerđeŋ besanen ikense qat sabьrqa tejeş buldьlar.

Kalxuzda udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь kiŋ urьn aldь. Lakin xeđmət ojoştoroloşo nasar qujьlqan əle. Xeđmət ojoştorovsь kira aqzahь bylenmagən. Jalan eştəren qaravsь juq. Jalandar ucaskalarqa bylenmagən. Bətə eştərgə lə eş nurmalarь bildələnməgən. Xeđmət kenəgələre taratьlmaqan. Təsək kalxuzsajuzьnan xeđmət kenəgələre avьqь ajьnda qьna alьnqandar. MARAT

974 sintnir bođaj kelettə

ETQOL səvite „Ural" kalxuzь 2250 sintnir igen əđerlav zadanejahьn nej barь 400 sintnirgə genə ytəne. Urazaj jьjnav əle bulha bətəne juq. Igen əđerlavđə kaŋ ejer sistimь qullanьlmaj. Oşo kendə babьp alqan 974 sintnir igende kelətkə halьp qujđьlar. Xəkymət zadanejahьn tultьrьvđь ujlap qarav sь la juq. XƏBƏRSE

Plandь tultьrabьđ, Jarьşqa saqьrabьđ

ASQAR kalxuzь (Berjən təbəge) adilşinanь dərək qullanьv arqahьnda, səjəsi—xuzalьq kampanejalaren ytəvđə alda bara.

20 nse sintəbergə igen əđerlav planьn 95 pr. qa, silusləv 105 pr. qa ytəne.

Yđe menən tiŋləşev esen təsəktəge bətə kalxuzdarđь jarьşqa saqьrđь. QAJAZ

QЬĐЬL ABUZDAR MENƏN 900 BOT

ŞIŞMƏ təbəge Өjdrəkbaş avьl səvite kylənendə huŋqь kendərđə qьđьl abuzdar menən 900 bot igen tapşьrьldь. Abuzdar ojoştorov haman davam itə. K.

20,500 gesen kenəsergə

Bəgen qombaqьş səsevgə əđerlek udar 10 kenlegə başlandь...

20,500 SƏSERGƏ, ŞUNAN BER GENƏ GIKTAR ĐA KƏMTYGEL!

Oşo jьlđьŋ keđendə juqarь diriktif urgandar zadanejahь bujьnsa Başqortostanda 20.500 giktar qombaqьş səsep qaldьrьlьrqa tejeş.

Bьl jaŋь agьra—tixnik sarauta, Tyban Idel həm Yđək qara tupьraq elkəhendə qullanьlqan ine, həm unьŋ heđemtələr birđe. Qombaqьştь keđđən səsev unьŋ urazajьn kytərə, şunьŋ menən bergə jađqь qьr eştəren jeneiləşterə, srugьn qьđqarta

Başnarkamzim kalligejəhe qombaqьştь keđđən səsep qaldьrьv turahьnda kyp kenə qamall saralar sьqardь.

— Mejsajuzьnьŋ Başqortostan kanturь tarafьnan qabul itelgən 20.500 giktar qombaqьş səsev planь təsdiq itelep, təsəktərgə tybəndəge kylamdarđa bylep sьqarьldь: Xəjbulla 1000 giktar, Zejansura-2500 Mьraq 200. Virxatur 500, Maləvez-2000, Qaraqoş-500. Starle 8500, Avьrqazь 1000, Byzdək—1000. Davləkən-3000, Mejəkə—1500, Şişmə-2000.

— Təsəktərgə bylengən bьl Narkamzim həm Başkalxuzsajuz kantrul sьjfađarь ber kenə esen—

— Başqortostan igen—malsьlьq sajuzьna kyrhətelgən qombaqьş səsev majđanьn, MTS eşmakərlegenə ingən kalxuzdardan tьş, barьn da kantraktasajt itergə təpdim jahaldь. Kantraktatseja dugьvьrđarь tedegəndə bьl saranьŋ agraminimumьn aŋlatьvqa ajьrьvsa əhəmejət birelergə tejeş.

— 1 nən 10 nsь yktəbergə tikle qombaqьş səsevgə əđerlek udar 10 kenlegə ytkərergə. Bьl un kenlektə qьđqa srukь kurьstar ytkərergə, qombaqьş orloqtarьn tađartьp betergə.

— Bьl jaŋь agьra—tixnik saranь tormoşqa ytqərevđə mas'ylejət təsək jer byl'ktərenə həm agьranumdarqa jəkmətelə. Şunьŋ esen qombaqьş səsevgə əđerlek həm unь səsev eşenə təsəktəge bətə agьranumdarđь maslizavajt qьlьrqa kərək.

Başqortostan esen jaŋь nəmə bulqan bьl agьra—tixnik saranь unьşlь raveştə tormoşqa aşьrьv faqat bətə jerle parteja, xəkymət həm jəmaqət ojoşmalarьnьŋ aktif qatnaşьvь menən genlektə bətə saralarđь kyrep betergə kərək.

Təsək jer bylektərendə un kenlek kalindar plan teđelergə həm şul plan bujьnsa eş ojoşma menən agьranumdar arahьnda bylenergə tejeş. Qombaqьş səsergə teləgən kalxuz vəkildəre qatnaşьlьqь menən kalxuz jəki təsək yđəgendə ber kenlek kurьs ytkərergə kərək,

TƏBƏKTƏGE BƏTƏ AGЬRANUMDAR, YĐĐƏRENEN QAJHЬ OJOŞMALA EŞLƏVĐƏRENƏ QARAMA'BTAN, BAŞNARKAMZIM QARARЬ BUJЬNSA MABLIZAVAJT ITELERGƏ HƏM QOMBAQЬŞ SƏSƏVGƏ ƏĐERLEK, UNЬ SƏSƏV EŞTƏREN YTKƏREV ӨSӨN AJЬRЬM KALXUZQA BERKETELERGƏ TEJEŞTƏR

Təsək jer bylektəre, kalxuz sajuzdar qombaqьş səsevđe agьranum bulьşlьqь menən ytkərevđe tə'min itev esen zadanejalarđь əđerək kalxuz đarqa bylep birerga tejeştər. Agьranumdarqa jardamlaşьv esen kalxuzdan ber pravlineja aqzahьnьn jalsьlarь bьl jaŋь agьra—tixnik saraqa

„...Ataj, babaj səsməgəndə qalandьrmađqa kərək, barьber ybməj ul, orloq qьna ərəm itəheđ..." tip qarьşь sьqьsaq. Ləkin, bьnь kulaktьŋ kalxuz yđeşenə qarьşь jynalderelgən bьsьraq qotqohь ikənen nьq aŋlarqa həm uqa kitken udar birevgə kərək.

Keđ səselgən qombaqьş yđə, juqarь urazaj birə, jađqь qьr eştəren bik kyp jeneləştere. Bьl nьq hьnalqan bəxəsheđ fakt. Beđ bьjьl keđ 20, 500 giktar qombaqьştь keđ səsəp qaldьrьrqa tejeşbeđ.

IRTƏGƏ SЬQASAQ „BAŞQORTOSTAN" DA:

Ip. Stalin həm Malotof qultamqalarь menən, VKP(в) Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьŋ „it həm kansirva sənəqəten kiŋəjtev turahьndaqь" qarardarь baьla.

Hər ber kalxuzsь, hər ber jьrь, urta xəlle jaŋqьđaq xuzalьq həm parteja, kamsamul, prsfsajuz aqzahь, hər ber partejabeđ aktif unь uqьrqa, ajьnerga həm praktik eşkə atqarьrqa tejeş.

Yđək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь qararьna parteja—

Kulaktar inep alьp kalxuzdь estan jemerələr.

„Ismənəət" kalxuzь (Usalь təbəgen) 1927 nse jьl uq ojoşqan bulha la, jat ilimintтərđən tađarьlqanь juq. Senki ular avьl səvite həm kalxuz idarahь aqzalarь menən dubləşьp, şular qanat ađьna hьjьnalar. Ulardьn elkeneraktare bьna kemdər;

1) XƏSNƏTDINEF QƏLƏV. 1917 nse jьldan birle ike batrak torop, 15 giktar samahь igen səsep, 4 hьjьr ađьrap kilgən yđ ujlь kulak, aslьq jьlь „het" tigən bulьp jьvьndь hьn alьp jarlьlardan kuaal jal menən bik kyp bajlьq jьjđь. 1927-jьl „tyrələrđe" hьjlav arqahьnda kalxuzqa alьndь. Oşo kendə kalxuzdьŋ besənen urlap keşe kyrməgəndə maşina həm sarujđar qьjratьp zarar kiltərə, qotqo tarata.

2) FƏXRETDINEF QƏJNETDIN. Elikke vaqьtta 4-5 at, şul uq hьjьr ađrap, 15 giktarlap igen səsep, keşe kesenən fajdalanьp kilə. Oşo kendə lə keşe kesenən fajdalanьvьn taşlamaj. Kalxuzdьŋ besənen urlap aşata, kalxuz bьdьrьnan toqlap-toqlap igen taşьp aşaj- Başqasa qotqosloqtarь la bar.

3) ƏMINEF ŞAHIMƏRĐƏN 1928 nse jьldarqa tiklem eđəkhьna ajaq sьlьp kilə, keşe kesenən fajdalana. Xəđer „aqajene" arqahьnda kalxuzqa inep Balьqsьlьq brigadahьna baş bulьp ala, jetməhə besəj svьjьsьqь kyrhətep partejəgə inergə lə samalap jerej. Ə yđe şul uq vaqьtta baьqtarđьŋ iŋ jaqşьlarьn qьna hajlap alьp badarqa sьqara, nəmarđarьn xəkymətkə tapşьra. Dəjəmləştergən malьn tartьp alьp halьp jeđara.

Bьlarđь kalxuzdan timer he pertke menən tađartьrqa kyrə tora jəşerep jatqan esen kalxuz rə'ise menən avьl səvite rə'ise turahьnda la tejeşle sara kyrerqə kərək. „UCALINSKEJ"

BЬNDA LA KULAKTAR ӨĐӨLƏR...

QЬRMЬQALЬ təbəge Ibke Musa səvite kalxuzdarь igen əđerlevđə sьndan da aldьnlьq kyrhətələr. Ular 20 nse sintəbergə yk planьn 66,37 pr. qa ytənelər.

Ləkin, Ibke Musa səvite jaŋqьđaqtar arahьnda igen əđerlevđe ojoştormaj. Ajьrьm kulaktarqa jomoşaqlьq kyrhətə. Kulaktar zadanejanь 47,66 pr. qa ytənelər, ulardьn aqsa bursьlarь la 18.26 pr. qa qьna tyjəlqan. — M. SƏRVƏR.

ŞAMQULЬF „TЬNЬSLЬQ" HAQLAJ...

Bətə frunt bujьnsa eđəklek kiŋəjə

DƏVLƏKƏN tədəge Əsəj savitendə bətə tər kampanejalar yđ aqьşьna qujьlqan.

Igen əđerlev planь nej barь 22, besən 47,5, silus 15, tuŋqa herəv 10 pr. qa qьna ytəlgən. Kəđgə səsev əle bulha betkəne juq Kultura — massavaj panejalar kiŋ qatlam jəmaqətselek ləkerenən sittə genə bara. Kulaktar yđđərenə təşkən zadanejalarđь asьqtan — asьq eđələr.

Avьl səvite prsidatele Şamqulьf „beđđə eđəklekten başqa nəmə juq inde... „tip tьnьs

MƏKTƏPTƏRDE BEĐĐEN DƏVER BAĐQЬSЬNA KYTƏRERGƏ

IP. KRUPSKAJANЬŅ MƏƢARIFSELƏR SAJUZЬ YDƏK KƏMITƏTENENŅ IV NSE PLINUMЬNDA HƏJLƏGƏN TELMƏRENƏN

Ydək Kəmitətten başlanqьs həm urta məktəptər turahьnda qь qararьn beđđen partejənьn pragramьnda həm ip. Lininden kyltura məs'ələləre turahьnda əjtkən hyđđərenə bajləmaj qarav məmkin tygel. Xəđerge vaqьttaqь boroloş betə namənen ...

terle tarmaqtar arahьnda dərəs nisbət belergə tejeşle. Dejalektik matirejalizem hər ber kyreneşte uqa tartьmь bulqan bik kyp nytan kyreneştər menən bajlarqa quşa.

Pragramdarđь, minimum pragramdarđь tedəv prinsьpь bik ...

...xuzalьqьna qaralar, qarajdar, məs'ələne tikşerələr həm anlaşalar. Uqьvsь ydeneņ ata əs'he həm məktəp menən dəqьvьr'e dəj unan hun ьl 100 tavьqtь aььrap ytergəs ularđь hatala aqsahьn ydeneņ kehahenə hala unьn maqsatь ьna oşo. Beđ ...

Kəmitət qararьnan həm betə edlənevđər tamam bulalar tejdər. Lakin ul qararda fənni tikşerev univirstittarьn kamunistar menən ьqьtьrqa, praktik tazrbaane ihapkə alьp dəjəm ...

...tane fota belmajbeđ. Marksiz pidaguktar jəmqe ətə jьlьlьşta - da həm kənəşmələrđə jaņь mas əlalərđə qujqan, Insejativa kyrhətkən iptəştərđe belergə həm ularđь jəmqejət ergəhenə ojoşторорqa tejeşle.

Məktəptərđen ьъflatьna narьq ...

...

Ydək Kəmitət qararь вьl pringirga bik nьq huqa, senki tejyrejə menən qorallandьrmaj, kammunistarđь yterep bulmaj. Lakin вьl prajьkьttar mitьdьn betenləj taşlav tigən hyđ tygel, tikşereim..., laqsьlap ujlanmaqan həm uрьvqa qamasav ita torqan eştərđe ytkərergə jaramaqanьqьn, ə uqьvqa jarđam itkən ьsuldar əttəndə eşlərgə kərəklegen beđ anlarqa tejeşbeđ.

...

Kəđ-qьşqь uqьvđь 1-yktəberđən başlanьrqa

PARTEJƏ KANDIDATTARЬN HƏM KAMSAMULDARĐЬ UQЬTЬV-TƏRBEJƏLƏVDE NARЬQLAMAVĐARQA QЬRQA ATPUR BIRERGƏ

KAMSMULQQA LININIZEM TƏRBEJƏHE BIREVĐƏ PARTIJƏ OJOŞMALARЬ PRAKTIK JARĐAM KYRHƏTEGEĐ.

Beđđen əlda xəđer, qala həm avьlđьņ pralitar eleşenən kamsamulqa ingən jəştərđe balşeviktərsa aulь, satsejalizem tezevsele itep tərbijəlav burьsь tora.

Marksizem—Lininizemsə tərbejə birev ul, jəştərđeņ terle qatlamьna ajьrьm diffirinseja lь ...

da qurqaqьraqlandь (lakin əle ul jəşqaj вьlь to moş yđe kyrhətə. Вьna şunьņ e əndə jaņьlarđan sьjnfi, səjəsi totanaqlь kerəşse əđerləv m rksizem—lininizemsə tərbejələvđen yđək burьsь. Ularđь kamsamulda intrnatseja allьq ruxьnda donja rivalytsejəheneņ riualy sejanьn itep ...

nigezend qujьrqa kərək, senki, yđ ara tənqithed parteja, sьjnьf, massanь dərəь tərbejələv juq, parteja,

sьnьf, massanь dərəь tərbejələmaj torop, balşevizem juq. (Stalin)

Вьna вьl qart balşevik, pralitarejattьn bejek jetəkselərenen ...

...

tьjrьlьvsь betə uklundar menən arav hьf kerəş alьp barьvqa jynəltelgən bulьrqa tejeşle. Partejə yđ neņ kerəşendə un „hul“ appartunizemde həm un „hul“ eluktarьn selpəremə kilterđe. Appartunizem elekegə qaraqan ...

nej menən tьn ala, unьņ ikelanevem—avmaqajlanьvьn belergə, unь ideja jaqьnan tərbejələrgə, həm ularđь tedatevqa vaqьtьnda jarđamqa kilergə tejeş „(Kaganavir) Jaņьlarđa alьnьn da tərbejəne yđ ara tənqit ...

...tep nigeđđar bujьnsa tərbejələv eşenə jəbeşep, iņ jaqьn dikadalər esende eşse—batrak jəştəren 100 pr. tь menən kamsamulqa tartьv luzьngьhьn bojmqa atqarьrqa tejeşbeđ.

Q. MURTAZIN

Kandidattarđь uqьtьv eşe, partejə uqьvьnьņ yđəgendə torhon

Kərək prajzvatьstva la, kərək safxuz, kalxuzdarđa bulhьn satsejalizem tədeleşenən jenevdə gə alьp barqan faktьttarьn eş praktikahьnda kyrgən kьn xeđmət jalpьhь, bigerəktə alđьnqь udarsь eşselar, aktif kalxuzsьlar həm qatьn qьđđarđьņ partejəgə aqьlьv tulqьndarь kesajde.

Вьna вьjьl partejə uqьvđarьnьņ aldьnda iņ mehim вurьs bulьp, Lininpartejəhь safьna jaņь alьnqan вьl kandidattarqa həm вьl tulqьndarđь kəsəjtev maqsatь menən kiņ qatlam partejəhьđđarqa partejə tərbejəhe birev eşen kesəjtev tora. Lakin вьqa tiklem beđđen kypselek tьsange partejə ojoşmalarьвьđ вьl eşkə qənəqətlənerlek iqtibar birep jetkermajđər. Ytkən jьlqь eş praktikalarь beđgə вьl tura la asьq fakьttar birələr.

Partejəneņ yđeşe lə ibrat jomoşьq tora. 2 nse kvartalda partejəgə 124 eşse alьna. Вьl handь urdaqь 13 men eşse ihəpenə saqьştьrqanda bildəle qənəqətlənerlek tygel. Ajьrьm kallikti həm jacajkalarga kilgəndə eştər taqь la nasarraq. DIPA jacajkahe qaramaqьnda 2 eşse ihəplənep вьnda ejjyn ajьnda partejəgə 4 keşe, ejjyldə fəqət 3 kenə keşe alьnqan. Partejə belemen birev eşendə Өfə prajьzvudьstьvalarьnda, вigerəktə vaq millətter arahьnda eş nasar tora. Kyp urьnda başqort, tatarđar esən ajьrьm tyņərəktər ojoştorolha la, (şul uq ikense təsək) ular zənətejələrđe ədəklek menən alьp baralar.

...

tejənьn aqьmdaqь igen jьjьv həm igen əđerləv turahьndaqь qarardarьn вьjьlqь xəl itkes 3 jьlьqtьņ вajavaj вurьstarьna вajləp, teplə rəveştə ejrənev alьp вarьlmaj. Heđemtə lə kandidattarđьņ kybehe вьndaj вurьstarđьn nəmə ikənlegen aņlamajđar.

Partejəgə jaņь alьnqandar menən jetakselek itev həm ularđь tərbejələvđəge jeteşheđlektar kyrhətelgən urьndarda qьna tygel, ular kyp kenə urьndarda şulaj.

Вьnan arь, вigerəktə вьjьlqь qьşqь partejə aqartьv sizunьnda partkum həm partejə jacajkalare kandidattarđь tərbejələv eşenə iqtibarđarьn kesəjtergə tejeştər. „Iņ elek kampanejəne ytkərep unan hun səjəsi uqьvđarqa totonorbeđ“ tigən ytkən jьlqь kevek appartunizem qaraştarьna sik qujьlьrqa vaqьt. Parteja elkə kemitəteneņ partejə seltərđəren ojoştorovda bulqan qullanmalarьn вojomqa atqarqanda uqьv tyņərəktərenən tьş (ultьrьş d a k l at 2-3 kenlək partejənen aqьm daqь qararđarьn ejrənev kurьstarь kevek) terlə juldar menən parteje belemen, kənden yđək вurьsьna вajləp, jaņь alьnqandarđь həm partejəneņ safьn yterev maqsatь menən iņ aldьnqь udarsь eşse həm aktif kalxuzsь, вigerəktə qatьn qьđđarđь uqьv seltərđərenə ьlьqtьrьvda вьjьl đar вoroloş təmin itelergə tejeşle.

X. A.

ӨFӨ QALA 1—TӨВƏK KƏMITƏTENDƏ

PARTEJƏ UQЬV SELTƏRENEN KIŅƏJEVE PRAPAGANDISTARĐЬ KYP HORAJ

...

...berəlməgən. Вьl tyņərəktər həm tьņlavsьlar hanьnьn ad artьvь вigerəktə partejəgə jaņь alьnqan kandidattarđь tərbejə...

prejətejə jacajkalare вьl eşta ibrat hьlpan baralar.

Prapagandistar menən tə'min itev eşe lə qənəqətlənerlek tygel. Tepkum jəjge sizunda вegengə kən esən prapagandist kadьrdar əđerləv eşen jəjep je...

lav eşe bildəle sifat jaqьnan jaqşь prapagandistarđь talap itə.

Tepkum, kyltprepь his totqarhьđ prapagandistar əđerləv eşenə kereşergə tejeş.

Вigerəktə вьjьlqa uqьv tyņərəktəren ravьt, fabriktarđa tsex brigada, gruppalarqa jetkerep unda kyp handaqь aktif partejəhьđđarđь ьlьqtьrьvđaьqь həm ... lьş jaьarqa tejeşle.

Əbjəlil partejə uqьvđarьna əđerlənə.

Partejəneņ Əbjəlil təsək kamitəte ytkən jьlqь partejə uqьvđarьna jomqaq jahap, вь jьlqь partejə uqьvđarь esən kankrit plan tedenə.

Вьltьr partejə uqьvđarьna вetəhe 900 keşe jəregən, lakin jetəkselər yđ eştərenda yđđaren məs'yl hanamaqandar. Qьjьhь ber partejə aqzalarь həm kandidattarь partejə uqьvđarьna nьtьq birep jetkermaqəndər. Вьnьņ arqahьnda ytkən jьl uqьv eştəre jomoşaq ytkən.

Вьjьl partejə uqьvđarь seltərenə вetəhe 376 partejə aqza həm kandidattarь həm şul uq handa partejəhьđ aktiftar ьlьqtьrьlasaq.

Aqьmdaqь səjəsət, kandidattar məktəbe həm başlanqьs partejə məktəbe kevek partejə uqьvđarь seltərenda malsьlьqtь kiņəjtev, kalxuzdarđa sdilsina nigeđenda xeđmət ojoştorov, daxut yđlev həm вaşqa oşondaj neqəngə praktik вurьstar ejrənelasək. Uqьvđar 1 nse yktəberđən də qalmaj başlanьrqa tejeş tigən qarar sьqarьldь.

Jetəkselar kadrđarь əđerlangən. Lakin ular jetərlek tygel. Вьl eşta təsək kamitəte aşьqьs saralar kyrergə tejeş. Q. IŞ

...ittə la, ularđь partejə uqьvđarьna ьlьqtьrьv eşen fəqət 40 pr. qa qьna ytəgən. Вьnьn heđemtəhendə kandidattarđьņ səjəsi belem đərəsələre tyвən, Lininizemde ejrənev tygel, xatta partejəneņ ginral julьn вojomqa atqarьvđa kesle qoral bulqan aqьmdaqь səjəsət həm partejə diriktiftarь menəndə tanьş tygeldər. Kandidattar arahьnda 8 ajqa tiklem partejə vznosьn tyləməvđər вar. Ə „KANDIDATTARĐЬ UQЬTЬV EŞE BEĐĐEN PARTEJƏNEN SƏJƏSƏTE PARTEJƏNENŅ PRAGЬRAMMAHЬNЬŅ NIGEĐEN NЬQLЬ, TƏRƏN ITTEREP YĐLƏŞTEREV JAQЬNAN UL BIK MƏHIM EŞ“. (Stitski)

Başqortostanda jaņь zavьttar halьnasaq.

MƏSKƏV 30. 28 nse sintəberđə R.S.F.S.R T'əminət Xalq Kamisarьqь, Başqortostan tirritarejəhendə kesle makarun fabrigь, вer nisa kartufkraxmal zavьttarь həm iherməj torqan esemlektər zavьtь halьrqa qarar sьqardь. Вьl teđeleştə вetəhe lə tavđa Uralda halьnьrqa ujlanqajьь. Ə. xəđer Başqortostanda kartufka вajlьqьn iqtibarqa alьp, вьnda halьrqa вulьndь.

...

Jьjnav menən kapiratifqa

ӨFӨ təsəge Lugavaj ucaskahь jəşelsə jьjnavđь udar alьp вara. Oşo kəndə 40 giktar qьjar, pamiđurđar jьjnalьp kapiratifqa tapşьrьldь. Xəđer qalqan 40 giktar jəşelsələrđe jьjnap betev esən betə saralar kyrele.

K.S

MƏXTEJ SURXEJ.

Teşlok Pirsejə lə narqan sьjnfi kerəş tulqьndarь esenən kytərelep, hunqь вiş jьl esendə ul tulqьndь taqь la qьđđьrьvsь kerəşselərđeņ вerəvhe—Məxtej Surxej buldь.

Ul Pirsejəneņ, вigerəktə, Farsa pravinsejə heneņ xandar tarafьnan jəвer kyrgən kerəşte jan dərəņ, Şajaraza qalahьnьn вelderelgən, tar mar kilterelgən ...

tiklem Şirazanan ken вajьşьna taвa 70 kilamitьr alьblьqtaqь Kuxmarrej teņgəndə jer eşe menən şeqellə evse krəstejan bula. Şul uq vaqьtta avьrsart tar esendə naluk tyləj kilə. Tik 26 nsь jьlda naluk məs'ələhen də, nindəjđer, iqlaşьlmav sьqьp qəjep Məxtej Surxej əttənəjəkmətelə. Şunьn arqahьnda Şiraza qalahьnьņ вaş mullahь— ...

Məxtej Surxej Farsistan ileneņ Zilim xanьna əjlənə.

Məxtej Surxejđe tormaqə jaņьv tedatev genə tygel, əsьven nьq—nьqasa bulmaqan dərəzə lə qaqarta. Unan sьqqan kəndə yk'ydeņ tormaqə jaņьvь, həm miiken alьvđa saвapse вulqan IMAL DZYNƏMEN вojđaj amarьna heзym jahaj. Вojdajđьņ qulьqa teşkən tiklem eleşen krəstejəndərgə taratьp birə alьn maj qalqanьn jandьrьp juqqa sьqara.

...

lap ta вetəgə saqьla eşsen massanьņ iqtiarь Məxtej jaqьna вьvşa. Məxtejđen Şiraza qalahьnda вalь'ьn, xattь, patrundar hatьp alьvьn həjləj başlajdar. Вer nisa martaвa Məxtej keşelərə qala la praklamatsejələr jəвeştərev, şah, ginıraldarđьn masxarələ karrikaturalarьn qujьv telegenə lə treşalar.

Dur jer totovsьlarđь, вajarda panika ala вaşlaj. Məxtej yđ əterate menən вer qajđa la totol maj, avьr şarttar esendə lə ...

te tuqьratьv turahьnda вirelgən qatь prikazdar beđemtehed qal dь. Jetmahə Məxtejđen jeteđlegenə, unьn batьrlьqьna xekymət qaskəre arahьnda qazaplənev tьva. Jaqşь qorallanqan qaskərdər də tanqa qala вaşlajdar.

Məxtej Surxej ike jьl esendə (26—1928—jьlda) Pirsijə qaskəren Şaqtaj j e t ə r l e k qaqata, şul uq va qьtta KRƏSTEJƏNDƏR ARAHЬNDA ĐUR AFTARITIT QAĐANA. Krəstejandar uqa ...

maj, eş ularđьn kireheнsə davam itə. 1929—nsь jьl Məxtej Surxaj taqь la qudьqa la. Jaņь kesaşa pirseja qaskərenə jemerelek udar menən taşlana. Unьn qaskərə 300—500 keşegə tiklem arta. Вьl dəverđə taqь la xekymətkə qarşь Alixan tigən вerəv tarafьnan əterət ojoştorolqan вula. Ul əterət вaş kytərevse qaailələrđan teđelđən вulьp, Alixan julвaşsьlьqьnda eş alьp вara. Məxtejđə вьlarqa quşьla.

Məxtej Surxej ydeneņ ətera...

Alejxan qul astьnda вaş kytərevse qaailələr вattьrьla. Məxtej də ydeneņ ətrəfen kəmetə. Lakin, KERƏŞTE TUQЬRATMAJ. Xekymət qaskəreneņ đur kesə lə unь вetera alьmaj. Oşo jьldьn jađьnda la əle Məxtejđen əteretendə 150 kerəşse ihaplana.

Xekymət irde Məxtejđen qadi bandit вaşlьqь вulmajьnsa вəlki, Pirsejə xekymətendə xekym hergən qatь qьььm, tizem ...

—Lakin, xekymət Məxtejgə nisвətən, jenelep yđenə yđe вirelgən qasilə xandarь esən вulqan jeđen kyrhətməj. Məxtejgə вulqan menəsəвətte betenləj вaşqasa quja. April aдaqtaьnda ul „вejləşev“ esen tip saqьrьlьp xərei vlas tarafьnan sьlьrqa alьna.

Məxtejgə вьndaj menəsəвətta вulasaqь вildəle ine. Senki, Məxtej qaailə xandarь kevek tik ydenə genə jer, вajlьq həm xanlьq alьr esen kerəşmene.

...

KALXUZDARĐЬ OJOŞTROV-XUZALQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV ƟSƟN KƟRƏŞ-TOTOŞ KALXUZLAŞЬV ƟSƟN KƟRƏŞ!

KALXUZLAŞЬV ƟSƟN KƟRƏŞ-KALXUZ PRAIZVUDSTЬVAНЬN NЬQЬTЬV, UNЬŊ SЬJFAT KУRHƏTMƏLƏREN KУTƏREV NIGEĐENDƏ BARЬRQA TEJEŞ

„BEĐEŊ PARTEJƏBEĐ, XƏRƏKƏT MENƏN JETƏKSELEK ITKƏN XƏLDƏ MILIUNLAQAN EŞSE HƏM KERƏЬTEJƏNDƏR JALPЬNЬ MENƏN BƏJLƏNEŞEN HAQLЬQ HƏM KУBƏJTƏ ALQAN ƟSƟN KƟSLƟ“ (STALIN)

Kalxuzdarđь ojoştorov

Xuzalьq jaqanan nьqьtьv a-x tixnikahena eja bulьv ɵsɵn kerəşkə.

Bəgenge kenda Başqortostan dьq krəbtejan xuzalьqtarьnьn 70 pratsint samahь kalxuzlaşь. Tulь irekleleк nigeđenda egəlgən bьl unьşlьqtar—kalxuzlaşьv turahьndaqь part ja sajasətena eja buləp, jaŋъ qьqqa tərəqqa alьp baqъ... Ul jenъ antьnъ, jənъ tep burьs KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV HƏM XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV ƟSƟN, KALXUZDARĐA IGEN UNЬŞ KУTƏREV ƟSƟN KƟRƏŞTƏN TORA.

Bьnьŋ ɵsɵn, berensenan, şaŋъ kerəş hidgerlegen taqьla be nisa tapşьr kesajtep, aqzalar arahьndaq xosusi milkeselek ... bulьqan edgeselek, kalxuz ...

IKENSENƏN, avьl xuzalьqьn da baqa tikleп davam itep kilgən ikkesa eşlev juldarьn qaja, jaŋъ, tixnikaqa ejə bulьv jaqtarьn ... kalxuzdarda tiis ...

[illegible]

Ikensenan, a/x. tixnikahena eja bulьv ...

... tьnda huqa almavьn, planhьđlьq, eşse kestarđe dereъ ojoştora almav, sdilşinaqa kysmavdar arqahьnda silus tedev həm herev eştərendəge edekləktər... bьlar bətəhe lə tapənь şul a/x tixnikahe menən tanьş bulmavьlьq, elkan xuzalьq me-

„SƏSKƏ KYL“ KALXUZЬ ƟLGƟ EULЬРLЬQ

Bətə eştə sdilşina, besən həm igen jьjnavđь bətə kalxuzdarđan alda bette, kedge sasev planь tultьrьldь, zajьm 100pr. taratьldь, tuŋqa herev uŋьşlь bara

Tur teəge, Nurdavlat avьl səviitena qaraqan „Səskə kyl“ kalxuzь, bьl tevaktə iŋ elek ojoşqan kalxuz elьp, xəđerge vaqьtta la hər ber kampanjala alda bara.

Bətə eş sdilşinaqa kysere'gən, eş kestəre brigadalar arahьnda tigeđ bylenep, xeđmət kendəre eşlen han bem sьjfatьna qarьj vaqьtьnda jađьla həm hər ber, 5 kenda idaraqa xəbər itelə barьla.

Bьjьlqь jaj bьnda ajьm udarlьlьq menən ytte. Besən sabьv, jьjnavđь ular tevakta iŋ elek betərđelər, igen unьşь jьjьn başlanmaъ elek jьjьlьp, klatkə hьlьndь. Kedge sasev zadanjəhь sintəver başьna uq 80 pr. qa ytalqajne, xəđer betkən tip bik nьq ajtep bьda Tuŋqa herevgə 25 nse avqьstьuq başlaъьlar, zadanja ytalasak.

„5 jьlьqtь 4 jьlda“ zajьmь aqzalar arahьna 100 pr. menən taratьlьp, aqsahьbьq 60 pr. tapş rьldь.

B şqalarđaqь hьmaq, kulaktar bьnda la bəşta kalxuzqa ingən bulhalar da zajьmdarь (mal hujьv h.b.) hidelep, vaqьtьnda qatь atpar ulelire, həm taskulacit itelep sitka hərelələr.

Oşo kenda sanaqatka eşselər jebərev həm elgər raveşta ytəzaj ebievqa ađerlek bara. Aqzalar elk berđəm bulьp, jəj kendəre eşkə qojaş sьqьnak elek sьqьp, qaraŋqь teşkas kenə qajta torqan buldьlar. Brigadalar həm ajьrьm aqzalar arahьnda satsijalizm jarьşь bara, udarsьlьq mitьdь qullanьla.

Bьl kalxuzdь nьqьraq tikşerep əylənlərgə kərək.

JO. DAVЬTЬF

IDARA; Ɵlgə raveştə ... bylev eştəre bətev menən bergə tulь xisap jebərevđe gedđe hərajəbd, hedgə ajьm xat jađьldь.

Abđaq kalxuzьnьŋ rəise menən sikritarьna xəkəm başqalarqa həbaq bulhьn

Əja'il təvəge, Abđaq kalxuzь ьq rə'ise Təxfətullin, sikritarь Ə delqənin yđđəre parteja aqzahь bulьvdarьna qaraъ aъtan kulak jaqent hora birelep, kalxuzqa jetəkselekte betenlaj sьqьrьnaa sьqarđьlar. Avьlđьŋ ubal kulaktarь Jomaqezin həm başqalar ularđan şlaptarь na ajlanqe. Nindəj genə mehim kampanja bulmahьn ular in elek şularqa barьp kəŋəş itelər həm ular kyrhətkənsə eş ittelər. Məsəlan, igen əđerləv vaqьtьnda: „Beđđə igen juq“ tigən luzьnqь kytərep sьqьp, sintəner ajьna tiklem ber kilagramma la igen tapşьrmanьl r. Urьlqan arьştar qьrđa serep ʻtam bulalar.

Besən jьjnav vaqьtьnda kən ten esep jərəp, zadanjanь nej barь 25 pr. qa, silustav zadanjahьn 15 pr. qa qь a ytanelər.

Sdilşinnga kysevgə bətə kes tərə menən qarьşь tərop, „uravnilьka nь xutqa jenərdelər Şul arqa la jer qađqan eşsegalə, at başьnda jeropan malajqa la ber tigeđ xeđmət kenə jađьla barđь. Bьl arqala xeđmət dissiplinəhe bođola, kalxuzsьlar eşkə sьqmaj başlajdar, esep—huqьşьvdar qa datka əjlənə.

Kalxuz aqzalarь arahьnda mal hujьv kesəjə, Təxfətullin yđe lə ike baş mal hua, ber bejəne əyte jьqqas unь hujьp Bilarat bađarьna iltep hata la aqsahьn ydlaşterə.

Yđđəre lə esələr. Ber vaqьt mal baqьvsь kalxuzsьnь esen p ibertep, 25 giktar igende ketev đan tapatьp, 1.765 humlьq zьjan kiltərələr, kalxuz idarahьnьq 450 hum aqsahьn esep betərələr.

Jaŋqьdaqtar menən menəsə bət nasar bula, toqtomalqa ular đьŋ maldarьn igenqə qьvьp tə şerep, patrava tylatep, şul aqsanь hamanda esələr..

Təxfətullin həm Əđelqanindar oşo jьnajattarь ɵsɵn sutqa birelep, de erəbtəŋgeđən hunьn da IKEHELƏ IREKTƏRENƏN MƏXRУM ITELEP, 3 ƏR JЬL QATЬ IZƏLƏTSEJƏ AЪTЬN DA TOTOLORQA XƟKƟM ITELDELƏR. Jalpь xəkəmdən qənaqətlənde. ASKARSKEJ

УRGE MANSAR HAĐLЬQЬN „MILIARATSEJƏ“JAHARQA KƏRƏK.

„Igense„ kalxuzь kulak, mullalar qulьnda

[illegible]

... mulla Xəjrulla, Xərmatulla spikylanttar Bьlar turahьnta jađa başlahaŋ bik kyp urьn kərək Bьlar bətəhe lə Yrge Mansar hađlьqьn hađlandьrьp jatalar.

... tapşьrьlmaj Kulaktarqa qьъьm juq. Bətə kalxuzdarda 15 pr. samahь kulaktar aqza bulьp tora Kalxuzqa lamaqandərələ irken jəşajđar Maъalan, Havi Qapdəqideŧ tigən berhe asьqtan asьq kuntr rlv Qotqo tarala.

Qьđьl məjeş isəmdəgenə radeju jьldan birle vatьq jata, stinə gəzite qьstan birle sьqmaj, kamsamol iacajkə sikritarь moi la—mə'azin balalarьn utzьftar menən tə'min itə, kamsamol jьjьlьşьn juramal qaranqьla jabap, kulak jalsьlarь inevgə jul qujalar.

Qьsqahь, Yrge Mansar hađlьqьna „miljarisejə„ jahərqa, Təəək parteja kamitəte həm nytən ojoşmalar bьl avьlqa iŋ jaqşь kəstəren jebərep, hađlьqtь tađartьrqa, kiptərep satsejalizem kylturahь ɵsɵn jerlek bar lьqqa kilterergə tejeştər.

ARALSKEJ

Usman ... alьp, sutqa birelhen.

... regeđ,ui udarnik„tip,kypьrđerə. Ə eşləp kilgəndərgə kilgəs:—„uqa 2 bot jetkən, sənki eşləgən eş kendəre bik kyp, artьqьna aqsalata birerbeđ„ tej.

Şundaj nasarlьqtarь ɵsɵn Usmanъ alьь tapqьr şelta alqan ber keşe. Əgər aşьqьs sara kyrelməhə kalxuzdь eşlektən sьqarasaq Tiđgenə tikş rep, urьnьnan alьr qa həm javapqa tartьrqa kərək.

Aj bujьna xeđmət kenə jađьlmaj

Xəjbulla teəge Surtan Yđək" xalxuzsьnьŋ esensə brigada başlьqь işemətef xeđmət kendəren jađьvqa his iqtibar itmaj. Avqьstьn 8 enan alьp, sintəber başьna tiklem ber genə kalxuzsьnьŋ da xeđmət kenə jađьlmaqan. Başqa vaqьttarda la əsdyt kən ytkas yd əldege menən genə jađa la quja. Ə eş normьhьna həm eşləvsenen esenen jaqşьlьqьna his iltifat itmaj Kalxuz rə'ise jьlassьlьq itep kegətep barmaj. Sara kyrergə kərək. K. Ş.

40 MILJUN EŞHEĐDƏR BULQAN ILDƏ

Hindostan eşsandare yđđəren idaren asьq impirejəhe tip atajdar.

Hindstan ka'uneiə krəъtejəndəre kestəre jetmətlek avьr nalaktar menən jeđəj, pamişsiktarqa juqarь arinda xaqь tyləvgə məзbyrđər. Krəъtejəndərđen rastuişiktarqa kəmendə 8 miljart hum burьstarь bar.

Krizis ajqanь, Hindstan krəъtejəndərenen praduksejəhь 1929-нь jьlqьqa qaraqanda 60—70 pratsit qa tyвən teştə Mamьq aqь ½qə teştə: Ə hindstan syse həm bojdađь eşləp sьqarьvđьŋ yđenə teşev xaqьnan ½qa tyвənəjđe. Lakin bьla Hindstan krəъtejəndəren talavđьŋ bəlakə kerə kytenəştəre əle. Nalug halьv stafkahь Angilə im irejəlistarь tarafьnan ajeređ n x qь juq rь bulqan oзorđa qujьqan BUMBAJ ƟLKƏHENEN mamьq rajunьnda bətə unьş şundaqь xaq menən xađer barьqь 2 meŋ rupi (rupi—65 tin) tora. Şulьq vaqьt xəkymət B..aj elkənend ge krəъtejəndərđən 9 meŋ rupi nalug tyləvđe talap itə. Bьnda əle arinda xaqь həm rastuişiktarqa birəsək burьstar bujansa bulqan pratsinttar hə məjđər. BINDZABALA. KRƏЪTEJƏNDƏR JER NALUGЬN HƏM RASTUFŞIKTARQA PRATSINTTAR—DЬ TYLƏV ƟSƟN YĐĐƏRENEN QЬĐDARЬN QOLOQQA HATALAR.

Bingaleja əjađenən (Hindstan syse yъə torqan tep rajun) hər kən krəъtejəndərđeŋ astan ylьvđare həm yđđərenen praduksejalarьn sьqьrьv memkin bulmav arqahьnda, balalarьn qolloqqa hatьvđarь turahьnda xəbərđər kilə. Bьnьŋ əbtenə nalug jəki pamişsiktarqa arinda xaqь tyləmagən ɵsɵn cinavniktar krəъtejəndərđen jort əjeerđəren targь menən hatalar, yđđəren əjđərenən qьv p sьqaralar.

Hunqь vaqьttarđa, krəъtejəndərđen sьqьştarь kyвəjđe. BIN QALEDONЬN SYS RAJUNЬNDA krəъtejəndar vasstanejəhь sьqtь. Bьl vaqьt krəъtejəndar pamişsiktar ularđarьn, rastufşiktarđьq jorttarьn jandьrđьlar УĐƏK ƟLKƏLƏRDEN MAMЬQ RAJUNЬNDA krəъtejəndər pamişsiktar həm rastuişiktarđьq 200 jorton jandarđьlar həm bunьŋ qaqьđđarьn jьrttьlar. Bьl vastanejala avьl xuzalьqь eşsenəre həm jarlьlar đur rul ujnanьlar.

PINDZABALA jarlь həm batraktar asьlqan ylev qurqьnьsь əbtьnda 10—30 ar keşelek atrtarqa tuplanalar. HƏNƏKTƏR LUMDAR. BALTALAR MENƏN QORALLANQAN ƏTRƏTTƏR PAMIŞS KTAR, RASTUFŞIKTAR HƏM JUQARЬ TYRƏLƏRDEN MINEJƏLƏRENƏ HƟZУM ITƏLƏR. Bьnda xatta elkanen giniralь—gu'ir atъrđarь la jara andьlar. TƟNJAQ—KƟN BAJЬŞ SIKTƏŞ ƟLKƏLƏRDƏ baş kьtarevselər PIŞAVAR QALAHЬN qulqa alьp. 10 kən bujь yđ qoldarьnda haqlandьlar. Vasstaneja jaqьna tyzimstar qaşkarđərenen ber eleşə sьqtь.

BIRMALA 8 aj bujь krəъtejəndərđen nьqlь partizandar hujqьь bara. Angleja administratsejəhьnьŋ avьldaqь bətə tyвən seltəre jemereide. Tartiple qaskər həm huqьş palitsejəhьn kesajtev vasstanejaнь tuqьrata almanь. AQRALA krəъtejəndar arinda xaqьn tyləmagən ɵsɵn alarđьŋ sasevđərenen kanfiskava t itergə mataşqan pamişsiktarđь balta menən turaqlanьlar.

Hindstan pamişsiktarь baş Kerulqa yđđərenen angleja xuzalьqьna tulь hьnsa birelevđəren beldərep həm arinda xaqьn məbyri raveşta tylatev ɵsɵn huqьş palitsejəhь jebarevđe ytenep xattar javđьralar.

Qalalarđa pralitarejattьŋ tuzimni burzьvazeja həm impirejalizmqa qarşь sьjnʻl kerəe qьrqьvlьşa. Eş jaqьn taqьla ьbqarьv eşse sьjnьhьn tormoş tarazahen artьq tyвənəjtə. Praizvudstvalarđь qьbqartьv, fabrik həm maqđən usaqtarьn beterev, meŋləgən pralitarejattь uramqa taşlaj. Bumbajđa eşheđđar hanь 140 meŋgə jette. Kalkuttala ber ьminəgə kysev həm sys sanaqatendəge stanuktarđьŋ ber eleşe eştən sьqarьv 60 meŋ eşsene uramqa taşlanь. Kapital tedeleşenen bəteыe, tejerlek tuqьmahьn 30 meŋqa qarьb eşsene eşheđ qaldьrđь. HINDSTANDƏ DƏJƏM EŞHEĐĐƏR 40 MILJUN KEŞE IЬƏPLƏNƏ.

Hindstan pralitarejatь rivalytsejun xərəkəttə səjəsi məstəqil kes bulьp alqa sьqtь həm Hindstan rivalytsejəhendə gigimullьq ɵsɵn kerəş alьp bara.

Yъep kilgən rivalytsejun kerəştə nьqьqqan Hindstan kampartejəhь Hindstan pralitarejatь həm krəъtejəne, qala jarlьlarь aldьna hunqь həm jaqьn kiləsək kerəştəge maqsattaren qujqan ydeneŋ xərəkət platfurmahь menən sьqtь.

„HINDSTAN XALQЬNЬN QOLLOQQON BƏTƏRƏV, EŞSILƏR SЬJNFЬN HƏM KRƏЪTEJƏNDƏRĐE ULARĐЬ IĐEP KILGƏN XƏJERSELEKTƏN QOTQARЬV ƟSƟN ILDEN IREKLELEGEN KƟRƏŞEP ALЬRQA. JERĐE HƏR BER URTA QASЬR SYPTƏRENƏN „TAĐARTA“ HƏM JERĐE URTA QASЬRSA BILƏVĐE JEMERƏ TORQAN JER RIVƏLYTSEJƏHE BAJRAQЬN KYTƏRERGƏ KƏRƏK. ANGILEJƏ KAPITALЬNA HƏM JER BILƏVSE BAJARĐARЬNA QARŞЬ JYNƏLTELGƏN JER RIVƏLYTSEJƏHE—HINDSTANDЬN AZATLЬQ ƟSƟN KƟRƏŞ RIVƏLYTSEJƏHENEN NIGEĐEN TƏŞKIL ITƏ“ (Hindstan kampartejahьnьŋ kerəş platfurmahьnьn).

„MILLI“ XƟKYMƏTTEŊ XƏLE TAQЬ LA QЬJЬNLAŞA.

LUNDЬN, 1. Angelejələ dəjəm bajlavđar turahьnda, libiraldar pazitsejəhь məs'ələhendə bьъn totqarlьq tьvđь. Kaainittьŋ 10 aqzahь esenən, Snavdin Sinki, Samuil həm Ridingtar ba'lavqa qarьşь sьqtələr. Bьl xəl Makdunaldь qьjьnlьqtar aldьna qaldьrđь, sənkt libiralda đьŋ qatnaşьnan başqa „Milli blak“ kansirvatьrđar julьn kyrhəter ine. Makdanalt kabinite jьjьlьşьnda hajlavđarđь bildələv məsələhendə yđenen qaraşьn əjtmə ne. Şulaj itep məsələ hamanda asьq xəldə qaldь.

Xəkymətteŋ xəle jaŋьnan qьjьnlaşь. „Tynərək əъtəl“ kanfirinsejəhe tupikkə qaldь MOSOLMANDAR MENƏN HINDLƏLƏR ARAHЬNDA KANSTITUTSEJƏ MƏS'ƏLƏHENDƏ TЬVQAN RIZAHЬĐLЬQTAR, KƏNSIRINSEJƏHENEN BƏTƏ EŞENƏ QOMASAV JAHANЬ. Işetelgən hyđđar bujьnsa əgərđə kənfirinsejənen rəise atstatkaqa sьqha diligattart hajlavdьŋ ađa qьna katmajsə taralьp bətəsəktər.

MANZ'UR JƏJƏ JAŊA XƟKYMƏT

MUKDIN GAMINDANQA BUJHЬNMAJASAQ

TUKEJN, 1. Mykdindan xəbər itev bujьnsa, Qьtaj kəmitəte, Manzurəjənь „bojondoroqhьđ“ tip iqlan itev turahьnda beldera. Xəkymətteŋ rəise itep, Juanszin-kaj jəki Anşan mitallurgejə Zavьtьnьq diriktьrь Czy—Xan bildələnəsək.

„Asaxi“ gəzitenen xəbər iteve bujьnsa, Mukdin elkənenen səjəsi tərkemdəre „xalьq kanfirinsejəhь“ saqьrđьlar. Bьl kanfirinsejələ ular „Nankin xəkymətenen huqьşsanlьq səjəsətenə tənqit jahaj torqan“ diklaratsejə qabul ittelər.

Bьl diklaratsejələ,—beđ Gamindan xəkymətə menən beet bəjlənəştərđe ed-beđ, tejelə. Beđ, aftanumejəle MANZUREJƏ HƏM MANQULEJƏ XƟKУMƏTE TƟĐOP, CZAŊ—SУƏLƏN HƏM CAN-KAJ—ŞI BOJOROQQO AЪTЬNDA EŞLƏVSE GAMINDAN XƟKУMƏTEN TANЬMAJBЬĐ, tejđər.

PYLŞƏ TƏRMƏLƏRENDƏ ASЬLQ

Pylşə vlastarь, səjəsi xəkəm itelevselərđe jьrtqьstarsa jazalajđar

VARŞAV, 30. Pylşənen bətə tərmələrendə lə 3 kən bujьna səjəsi xəkəm itelevselərđen asьlq dimanstratsejalarь buldь. Qajhь ber tərmələrđə asьlq 4 kən bujьna hudьldь. Səjəsi xəkəm itelevselərđeŋ jьldar bujьna tərmələrđə jatьp xalhedlənevdarenə, qaramaъtan dəjəm asьlqundaqь qatnaşsьlarđьn berđəm lege menən ajьrьvsa təъ aldь. Qajhь ber urьndarđa səjəsi xəkəm itelevselər đə quşьldьlar. Asьlq iqlan itkəndən huŋ Pylşə tərmələrendəge xəl taqь la avьrlaştь. Səjəsi xəkəm itelevselərgə jaŋь qьъьmdar jahaj başlanьlar. Səjəsi xəkəm itelevselərđe tuqmav, vəxşiđərsə jazalav tuqtalmaj.

Qimmətle qaqьđđar menən spikylatseja.

LUNDЬN, 1. Italejə, Girmanejə, Fransejə, Hindostan Şvitsejənən təşlək Afrika, Avstralejənən Brazilejə həm Gritsejəŋ xəbər itevgə qaraqanda, ul ildarđa qimmətle qaqьđđar menən spikylatsejə başlanqan.

Şul ajqanь Italejələ 45 pr. aqsa keretmajsə torop, odaq meldətle dugьvьrđarь tedevtəjьp qarar sьqardь. Təşlək afrika'a altьn tənkələrđen əjlənəşe tuqratьlqan. Təşlək afrikala qimmətle qaqьđ apiratsejalarь tik zapas bankaqa qьna tuplanqan.

Irlandejə bankahь itэp stafkahьn 6 jarьm p-qa tiklem kytərđe.

Gazittərđen xəbər iteve bujьnsa, Amirikanьŋ altьndarь Javrupaqa aqьlalar. 30 nse sintəberđə, Neju-Jorktaqь zapas bankahь Fransejəjə həm Gallandejəsen 4 milejan fand stirling al tьn jebərđe.

Manzurejalage Qtaj timer ju'darь Japundar qulьnda

BƏJPIN, 27. Xərbindən xəbər itevgə qaraqanda, xəđer Manzurejəlaqь bətə Qtaj timer juldar Japundar qulьnda. Unь təşlək Manzurejə timer julь administratsejəhь tarafьnan idara itelə. Japun qaskarđare SIPIN GAJ TUNNAN timer julьn alqandan huŋ TUNAN—Sisingaj timer julьnda bаъьр aldьlar. BƏJPIN—ŞUKDUN timer julьnьŋ tenjaq tirmaqь la Japun qaskarđare qulьnda. alar arahьnda jək həm pasazir jəreve edelgan. Posta, DEJRIN aşa jerej.

Qtajdan alьnqan məqlyмat bujьnsa, Japun vlastarь DIRIN menən XAIRUN arahьnda jaŋь timer jul halьnqa ađerlənələr.

‚Qьđьl Batrak‘ kalxuzьnda ucut eştəre nasar, udarsьlarqa iqtibar juq.

Şişma teəge, Qara Jaqup ajs te dəvmələnda ojoştorqan „Qьđьl-Batraq“ kaluzenda xuzalьq eştəre nasar. Rəis itep hajlanqan Vəliəxmatef iptəş, kalxuz aqzalarьnьŋ taqdimdərenə berđə iqtibar itmej, tənqit ithən kytərmaj. Məъalan qьđьv eş vaqьtьnda „avьrьjьm“ tigən bulьp, par at jektərep avьlьna qunaqqa qajtьp kitə. Şunь tənqit itep saxnaga qujqas jəştərđən xalq aldьnda kelə.

Xeđmət kendəre vaqtьnda jađьlmaj. Josopьl Xəmit tigən 68 jəşlek ber qart kalxuzsь mal baqa. Irtənsək səqət 6 la kitep kis səqət 8 đə qajtьvьna qaramaъtan şul bəbajđьŋ ejjyl avqьs ajđaqь eştəre ɵsɵn bergənə lə xeđmət kenə jađьlmaqan. Ə şundaj jeteşheđlekte əjthaŋ rə,is bulqan keşe:

—Heđđe berəvđə kesləp totmaj, rizə tygel ikənheđ kalxuzdan sьq, tip ajьrа.

Udarsьlarqa tip kap'ratiftan ber nisə par batinka kilqəjne şunь udar raveşta eşləvse timerselərgə birmaj ylgən balahьna grup jahap urqan esən genə platnik tarqa birđe.

Maşinalar jəjəştьrьlmaqan, asьq jalanda jata əle bulha tuqqa jer hera başlanmaqan. 30 giktar samahь holo menən tarь jalanda serep jata. 12 giktar samahь qomьaqьştь haqlamaj ərəm itterđelər.

Kamsamoldarqa jetəkselek juq kamsamol sikritarь yđe başlap eşke mazlestəre ojoştora

—Jaramaha həkymat hatmaъ ine. tip ydeneŋ eseven aqlarqa mataşa.

Bьl kalxuzda jetəkselek eşen tikşerep aşьqьs sara kyrelhən.

„JƏŞ KALXUZSЬ

3 nse BIT

BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬN ƟJRƏNƏ BEĐ

MƏLƏVEZ TƟBƏGE „RƏŞIT“ KALXUZЬ

(Yđebeđđeŋ maxsus xəbərsebeđđen)

„Begenge tep burьs—kalxuzdarda xuzalьqtь nьqьtьv esen kerəş, unьş kytarev esen kerəş, xeđmətte dereъ ojoştorov esen kerəş“

(JA. JAKЬVLEF)

Hyđ, Mələvez tebəge, „Rəşit“ kalxuzь turahьnda bara. Avьl xuzalьqьn satsejalistik nigeđđə qorov esen kerəş frunтьnda bьl kalxuzdьŋ şaqtaj təzribəhe bar. Şunьŋ esen bьl urьnda beđ unьŋ həm unьşlь həm jeteşheđ jaqtarьn jađьp, başqa kalxuzdar menən urtaqlaşabьđ—unьŋ unьşlь təzribələrenən fajđalanьrqa, xatalarьn qabatlavđan haqlanьrqa təqdim itabeđ.

„RƏŞIT“ kalxuzь—sasev majđanьnьn kinlege həm orloqsoloq xuzalьqь jaqьnan bətə tebək dəvmələndə ikense urьnda tora. Kalxuz biş brigadaqa bylenep eş alьp bara Tixnik kylturalardan başqa bətə igendəre kən qoroq saqta urьlьp betkən, lakin huqьv uşena kilgəndə maqtarlьq tygel—10 nsə sintəbergə tiklem nej barь 60-70 pr. samahь qьna huqьlqajьь əle.

Bьnьŋ səbəptəre berđən—huqьv maşinalarьna (bətəhe 6) əldan rimunt jahamav həm şul arqala ularqa tulь nagruzka birməv bulha, ikensenən nej barь bergenə esminə eşləp, eşse kestərđən də dereъ fajđalana almav ine. Şunьŋ əbtenə tixnikəgə ejə bulmavьlьqtьn da bik đur zararь tejđe, sənki, huqьv eştərendə edekləktər bula başlaqas kyreşe safxuzdan eş kamъajьn jarđamqa kilterelhə lə qajhь ber kamъajьndar kenenə nej barь 2—3 səqət kenə eşləp qaldьlar. Bьl jaŋь ... maşinanь idara itev

genə ber naməhe bođolha la instruktьr edləp bik kyp vaqьttь ərəm ytkərergə məzbyr bulьndь.

Xeđmətte sdilşinaga kyserep, maşinalarđь tuqьrьvьъđ eşlətkəndə huqьv eşen bik tiđ bətərep bulasaq ine.

Planhьđlьq—iŋ đur qomasav

Huqьv eştərenə lə bik đur qomasavlьq itkan planhьđlьq kedge sasev həm tuŋqa herev eştəren ədəъgə səbəp buldь. Bьjьlqь zadanejə bujьnsa kalxuz 850 giktar arьş səsergə tejeş ine. Lakin kedge eştər esen kankrit plan hьđьlmaqan bulqanqa, bətə eştər ber julь kilep sьqьp qavşap qalьndь. Kanvajьr sistimeı qujьlmaqan, tartьv kəstərenə anьq itэp juq. Şulajьp, kedge səsev 10 nsь sintəbergə nej barь 70 pr. qa atqarьlьp, tuŋqa herev eşe şьpa edelde tirlek, 2796 giktarlьq zadanejanьŋ nej barь 7 pr. qьna ytalde.

Igen həm mal ađьqь cđer ləvđə avqьь planь ədelde

„Rəşit“ bьjьl xəkymətkə 4628 sintnir igen, 100 tunna besən həm 95 sintnir halam tapşьrьrqa tejeş ine. Lakin avqьь planь edelde. Sənki, igen taşьv esen ajьrьm brigada teđelhə la zadanejanь itэpkə alьnmaj teđelgən, nej barь 50 lap kenə at fajđalanqan, jək taşьvsьlar sdilşinaga kyserelməgəndər. Bьlar ber barqanda nej barь 1000 bot samahь qьna igen alьp baralar đa dyrt tavjek bujь jerejđər (iul 90 k. m. samahь) qajtarđь xəl aldьralar. Bьl səbəple avqьsta igen tapşьrьv planь nej barь 50 pr. qa qьna ytaldь.

Xəđer kalxuz bьl eşte planlaştьrьp qьđьv timpqa haldь, taşьv brigadahь jaqşь seruj (snas) həm furaz menən tə'min itelep, handarь arttьrьlьp, oşo ajđь avqьь həm sintəber plandarьn tultьrьlьq itep eş normahь teđelde həm 80 bьlavđan ber qьđьl abuz ojoştoroldo.

Besənde tavge qat sabьv planь tultьrьnsa ytalhə lə qurpь sabьv zadanьjahь nej barь 25 pr. qa qьna ytalgan (800 ga urьnьna 200 ga). Xəkymətkə tapşьrьrqa tejeşle 100 t. besən 95 sintnir halam əle tapşьrьlmaqan.

Malsьlьq eşenə tejeşensə əhəmejət birelməj

Kalxuzdьŋ dejemləşterelgən 529 baş jьlqьhь bulьp, şunьŋ esenda eş attarь 395 baş, qalqandarь tej—tulaq. Jьlqь toqomon jaqşьrtьvqa həm qəmymən jьlqь yrsetevgə əhəmejət birep jetkerelməj. Məъalan: kalxuzda 10 lap ajqьr bulha la nej barь berehe genə jaqşь toqomdan, qalqandarь prastuj. Şulaj uq bьjьl nej barь 8 genə baş qolonlo bejalərə bulьp, bьlar qьmьđ esen genə atъralar. Jьlqь yrsetevgə nьqьraq əhəmejət birgəndə jьlqь toqomon jaqşьrtьrqa həm qolonlav pratsintьnda arttьrьrqa memkin bulьr ine. Atqa həm unь rimunt eşenə nanьq birep jetməvselek kytenep tora.

Dejemləşterelgən hьjьrđarь 403 baş bulьp, şunan havьn baş. Jьlqь malьnan başqahь nej barь 42 pr. qa qьna dejemləşterelgən. Dejemləşterelməgən maldarđь (bigerəktə vaq maldarđь) raximbeđ qьralar. Bьl turala aŋlatьv eştəre nasar qujьlqan.

Dejemləşterelgən maldar esen 39 urьnda mal ađbarь halьna (bətəhe 845 mitr ođonloqta) jaŋь harajđarđьŋ qadi krəъtejən ađbarьnan artьqlьqь juq.

Elkən eşkə huŋlap başlanqan

Kalxuzdaqь bətselək firmehenen 160 bьđavlь hьjьrьna aqastan burap, agranamejə ta'abьnsa jaŋь mal ađbarь eşlənep jata.

Şuqa jaqьn 30 meŋ bot besən hьjьşlь ike silus manaralьnьŋ berehe halьnьp betep, dvigetel kesə menən besən turaj başlanь.

Qalqan berehen halьr esen tedev matirejaldarь jeteşməj, senki kitererga at buşamaj. Əgər bьl eş aldanьraq kyrelep, tedev matirejaldarь qьş kenə—buş saqta taşьp qujьlqan bulhа nindəj jaqşь bulqan bulьr ine.

Sdilşinagenə qotqarьrqa memkin

Xeđmətte dereъ ojoştorqanda eşte xəđer đə ratka halьrqa memkin. Bətə jeteşheđlek—kərək teđev eştərenen, kərək siluslavđьŋ sdilşinaga kyserelməvendə. Məъəh teđev matirjalь taşьvsьlar han həm sьjfat jaqьnan ber nurmь almaqandar, bil dəle ber brigada eşləmaj, qasan jəkkə bergenə byrənə halьp qatьv, teđev eşenen iŋ ađaqьnda kərəgəsək naməne aldan kil terep, xađer kərəklehen kiltermaj balta obtalarьn buş totov hьmaq jeteşheđlektər bar. Şulaj uq balta obtalarь la—berəv 5-6 byrənə burьqanda, ikensələre keneujь ber byrənəmenən mataşalar.

Silusta la şul uq xəl: es sminə eşləjhe urьnda ber genə sminə eşləjđər, ularь la nurmьnь tultьra almaj eştən tuqrajđar. Besən taşьvsьlar maxsus keşelər bulhalar đa, maşinanь təvlek bujьna tə'min itə almьjđar, maşina 1—2 səqət eşləhə besen betkən bula. Ɵđlekheđ eşləgəndə səqətenə 150 bot besən turaj torqan maşina menən 10 kən bujь nej barь 5—6 meŋ bot besən siluslanaqan.

Xađer bьl eş ber tiklem julqa halьndь, 2 kenlək şturmь ytkərelep, kalxuzsьlar jəməqətselege mablizavajt itelep, edekləktər jamaldь, siluslavđь yktəber başьna beterev saralarь kyrelde.

Kulak jojondoho həm sьjnfi kerəş

Bytən kalxuzdarđaqь hьmaq bьndala kulaktar inep qalalar. Kalxuzqa inev menən kulak terle juldar menən ta'bir itergə tьrьşa. Xeđmət dissiplinəhe jomoşarьvьqa, ajьrьm aqzalarđьn edgeslənep, kərək heđ nəmələr talap itevđərenə, sdilşinanьŋ ytkərelməvenə, mal qьrьvdarqa şularđьŋ bətəhenen heđemtəhendə kalxuzdьŋ xuzalьq jaqь ... Xatta qajhь ber ucaskalarda „bəgendən kammunaqa kysev“ fikerendə taratьp elgerələr (Urta Basa avьlьnda).

Bьl sьqьştar əlbəttə bətəhe lə kalxuzsьlar arahьnda rizahьđlьq tьvđьrьv, kalxuzdь estən qaq şatьv nejətendə ubal uj menən eşlənələr.

Kalxuzda jaŋь qьna tađartьv bulьp, utьallьqtarь kyrenep torovsьlardan 13 keşe kalxuzdan sьqarьldь. Bьlar arahьnda elek jeđər disatinə jer, bilэp 5 ər batrak totop, hatьv itevselər, 25 ər baş maldan 2—3ən genə qaldьrьp yđ—yđen raskulacit itevselər, 150-200 bot igen jəşerep totovsьlar... bar ine.

Bьlar tađartьldь, ləkin kulak sьlьq idejəhe əle betməgən, uqa qarşь bik nьq həm odaq vaqьttar kərəşergə tura kiləsək.

***

„Rəşit“ kalxuzь avьl xuzalьqьn satsejalistik nigeđđə qajtanan qorovda ifrat đur unьştarqa elgəşte. Ənav hьnь igende eş itev, hunlanьraq bulha la zadanjalarđь tultьra barьv bik đur qəhərmanlьq. Lakin, yrđəge jeteşheđlektərđe beterev julьnda taqь la nьqьraq kerəşəhe bar. Bьnьŋ esen sьjnfi hiđgerlekte taqь la kesəjtergə, aqzalar arahьndaqь edgeslek, jalqavlьq tarqa qarşь ut asьp, sdilşinanь dereъ bojomqa aşьrьv, udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь xərəkəttəren taqьla kesajtev juldarь menən KALXUZDЬ OJOŞTOROV-XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬRQA KƏRƏK.

AĐNABAJ.

Rikanstruksejə [illegible] verende tixnika bota nəmənə xəl itə (Stalin)

KYP TIRAZLЬ GƏZITTE SЬDA RЬV TIXNIKƏHENƏ EJƏ BULAJQ

2 nse likseja

ARGINAL NƏMƏ UL?

Arginaldь jaqşь itep eşləv stiklugrafta gəzitte bьsьratmaj, bьq həm uqьrlьq itep baььv esen in kərəkle şarttarđьn [illegible] rhe.

ARGINAL da, [illegible]grafejalaqь „nabur“ d[illegible]the ber yk nə ma.

Avьl xəbərsehenen gəzitkə baььlьrqa tejeşle zamitkahь, jəki əle kyserelep jađьlmaqan məqələ—alar Asьl NƏSXƏ tep arginal tip atalalar. Asьl nəsxəne stiklagrafejanьn maxsus qarabь menən jəki jadьv maşinahьnda maxsus linta arqьrь kyserep jađqandan hun—ul ARGINAL tip atala.

Bьjalьqa kyserelgən (baььlqan) arginal „klişə“ tip atala. Klişəgə baььp alьnqan qaqьđdar „ATTISKA“ tip atalalar.

Beđđen liksejələr menən fajđalanqan iptəştər bьl isemdərđe niq iskə alьrqa tejeştər, senki alda ularđь anlatma sirmajensa qullanasaqьđ.

Aparat nindəj genə sistimda bulha la unьn prinsipe ber; aparattar terlə sistimda bulalar, məsələn: „Stiklugraf“, „Matugraf“, „Appakupraf“, „Lit“ „Paligraf“, „Ximgraf“ həm başqalar.

Bьl appattarđьn bəlahe esen də arginaldь eşləv ьsulь ber yk terle, şuqa kyrə arginal jəhəfenen beđđen eseneđ apparattar [illegible] arginaldь eşləv ьsulьn [illegible] Arginaldь tyəndəge ja đar menən eşlənə:

a) „QULDAN EŞLƏV“, jaqь stiklugrafejanьn maxsus qarabь menən jadь.

b) „MAŞINKALA EŞLƏV“ bьl vaqьtta arginal jadьv maşinahьnda bьl maxsus linta, jəki maxsus kapirulka arqasь, ja bulmaha vaskovkala jadьla;

v) „KAMBINIRAVAJT ITEP EŞLƏV“ bьl vaqьtta arginaldan ber ejəge maşinkala, ə qajqan ejəge rəsemdər həm zagalaudkalar quldan jadьlalar.

Kyp tirazlь gəzittə barь tik „a“ həm „b“ arginaldarь qьna qullanьla. şuqa kyrə beđ ularqa ьsqaraq tuqaralasьđ.

Əgər beđ „a„ jəki „b„ ьsulь menən arginalda eşləv turahьnda hejlajed ikən, aldalanqan həm vəjrstat (terkəlgəs) itelgən matrejaldь bьjalaqa baььv esen tixnik jaqtan əđerləv turahьnda hejləgən bolasьđ. Şunьŋ menən bergə nindəj məqələ qajhь matrejal adaqьnan qujьlьvьn, qajhь urьnda zagalufka, rəsem h.b. bulьvьn aldaləv genə jetməj. Arginaldьn jaqşь itep eşləneven tə'min itev esen hər ber məqələnen, hər ber rəsemdeŋ durlьqь aldan uq aldalangan bulьrqa tejeşle. Məqələ həjər əle, tip arginaldь eşləv jerđə jaramaj, senki aldan nindəj məqələ kypme urьn alьrьn belməgəndə ularđь urьnđan urьnqa kyserep jəneştererga tura kiləsək, ə bьl xəl arginaldьŋ sьj fatьn nasarajta.

Qəzit matrejalьn vimtajt itev jaqьnь matrejaldь aiitəgə urьnlaştьrьv turahьnda beđ xəđer hejləjbeđ həm ul eş eşləngən inde tip itaplap, arginaldь eşlərgə kereşəbeđ.

Bəta arginaldar esen məzəy ri bulqan qaqiđələr

Arginaldь oşolaj eşlərgə kərək.

1. Arginaldьn durьqь bьjalanan keskaj bulьn (qaqьđьŋ hər ike jaqьnan 2—3 sm. qalьn) həm hər xaldə gəzit baььla torqan qaqьđdan đur bulmahьn.
2. Jaqşь (in jaqşьhь şaqmaq hьđьlqan qaqьđda) həm qara [illegible] yđenə heđermaj torqan qaqьđda jadьlhьn.
3. Qaqьđьŋ ber jaqьna ğьna jadьlhьn.
4. Arginalqa baş əildəlar həm [illegible] tik qadь karandaş menən genə jađьlhьn.
5. Jadqan vaqьtta qul aьtьna aq qaqьđ halьp jadьlhьn.
6. Arginaldan jadьlqan urьndarqьn jerđərenə la qul menən (əđgərekle tirlegən qul menən) tejəmahьn.
7. Jađьlqan arginal terelməhen, bəklənməhen, şulaj uq arginal tavşalqan qaqьđqa jađьlmahьn.
8. Arginal qojaşta jəki jeveş urьnda totolmahьn.
9. Jađьlqan arginalqa hьv tejderelməhen.
10. Janьlьş jađьlqan jerđərenə başqa jəki rizinka menən bođolmahьn.
11. Ul janьlьştar yđenə maxsus bьul menən tedətelhen (tyrandan qaralhьn).
12. Ike arginal ber neđenə (jađьlqan jaqtan) menən qaplap hьlьnmahьn.
13. Arginallar maxsus papka la həm apparattan alьbьraq urьnda hanlanhьn.
14. Arginalьdь jađqanda qara bota jerga la tiged halьnhьn (ber jerga [illegible], ikense jerə seskərək jađьlqan).
15. Qara başь hər vaqьt [illegible]lьqanlangan bulhьn, pirata hər ber [illegible] alqandan hun qara ьnь taqьrьn janьnhьn.
16. Pira, sikyl h.a. jьşьraq hertelhen.
17. Hər ber xərəf ajьrьm təvesta, kyrəş xəreflərqa qьşьlmaj jađьlhьn.
18. [illegible] bađьmaj jadьlьp taqdim itelə.
19. Jađqandan arginal [illegible]relhen, [illegible] kipkan kərək [illegible] şuqa qaramaщan kipterergə kərək.
20. Lekin tiđ kipteram tip arginal jalь urьnqa qujьlmahьn.
21. Jьnьlьştar arginal jađьlqandan ikense kenenə tedəlelmahen.

Qaranь [illegible] jađьv esen pira [illegible] jadmaьqa, şulaj uq ber [illegible] kərək. [illegible]

Tədətep jađьlqan qaqьđ qьrqьp alьnqan urьnqa jəki arginaldьŋ ikense jaqьnan qaqьđ jəneşterev jəki ber ike tar kelajle qaqьđ menən tottorop qujьv julь qujьla. O. ŞLIFER.

„Kalxuzsь gəzite“ planhьđ samatyktə jəşəj

„Başqortostan“ gəzitenen 200 nse honьnda tyşan matbuqatte qajtanan qorov turahьrda ikenseь jыlь ber məqələ jađьldь. Bьl məqələgə quşьlьp, unьŋ bik vaqьtlь jađьlqanlьqьn əjtep kitəbeđ. Bьnda „beđđen gəzit eşenda tep jeteşhađlek plan heđlьqtьn kilep sьqa“ tejelə bьl bik dərəh fəkat.

Bьna hedgə Qonşaq təbage „kalxuzsь“ gəzite. Bьl gəzit turahьnda „Başqortostan“ bitendə kyp jađьlьp ytte, 4—5 kyđatevđən ytte. Lakin gəzit ridaksejahe bьl kyrhətmələrđe ydləştermaj kyđətevđə tđ e kondalek eşenə qullanma itep, unda kyrhətelgən jateşhədlektərđe betə tev sarahьn kyrmaj, qəmyman gəzit eşen qajtanan qora almaj. Şuqa kyrə bьl gəzitteŋ jalpь ađьnda dərəzahe tyşan xatta jetəkse ojoşmalar aldьnda la aфa ditilь juq.

Gəzit jalpьь—ojoştьrov eşen də kiŋ jьjep jesərə almej. Şuqa kyrə unьn aktifь, xəbərselərelə əđ, matbuqat arjqadaьrь juq. Təbak—mənəb—6 urьndan fikir bajlanesen qujьp ula. Ləkin bьnьla tejeşensə fajđalanьlmaj, bьl urьndarda xəbərselər juq. kem tura kilhə şul ilgan kevek kenə xəbərləşelə. Tartiple raveştə tiri'ə sejtare aşa ba ьvaj inlarmatsejalar ojoştoromaj.

Şunьŋ esen kalxuzsь gəzite bik şaslun matrejalьr menən (ođon həm kazynnь) sьqьp kilə. Hama turahьnda jađarqa ikenen plan bulmasь, beлə almaj, kenə kilep jetkəs kenə teđe nən menan matrejal jьjьp gəzit sьqarьla.

Ninə plan juq tigəs, gəzit ridaktsьь kylprupta bar ul tej. Bildale bьl ridaktьrđьn əşoken gə tiklem gəzittə plan menən eşləvde naraq'uj almavь. samatykkə bьanьp torovь ti.ən hyđ.

Beđđen kankrit təqdim: „kalxuzsь“ gəzite begendən plan menən eşləvgə kəreşergə, xəbərselər xərəkəten qajtanan qarav turahьndaqь parteja diriktivahьn bojomqa aşьrьvqa jəd menən bororqa tejeş. Yđ janьnda „jəmaqət fekerenen kaman dirlari„ bulqan xəbərselər armjahьn toplarqa ular menən kankrit jetəkselek itarqə tejeş. tjьbьđ.

Ə. SAFIN

„PALIGRAFIST“ YƏ JUQJA ЯЬLLQЬNA QUJЬLЬRQJA TEJEŞ

Rassilkurđar xərəkəten qajtanan qorov turahьnda yđək kamitat yđenen qararь menən Өlkə, təbak gəzittərenə genə tygel prajьzvudstьvalaqь kyp tirazlь, stinə gəzittərenə qaratala qerqa diriktif birep kitte. Həm zavьl, fabrik stinə gəzittərenə bьqa tiklem bulьp kilgən, qoro fakьttarđь qьna terkəv eşenən sьqьp, ular prajьzvudstьvala bьnlapta jetəkse ojoştьrovьь həm eşsən jalpьnь pramilnplan esen kerəşkə mabilizavajt itevse bulьrqa tejeş ine.

Bьl burьstarđь fəqət kyp tirazlь, həm stinə gəzittərendə kiŋ eşsan jalpьnьn qatnaşьlьqьn kəsəjtev menən genə atqarьrqa memkin.

Ləkin „Yktəber nəfiskahь“ tipagrafejahьndaqь „Eşse paligrafist“ gəzitenen eşenə qarap, beđ bьl əlkələ eştərđeŋ qənəqətlənerlek barmavьn kyrəbeđ.

Bьl stinə gəzitenən kyp tirazlь baьma gəzitkə ytkən jьl uq əjlənderelhə lə eş sьjfatьnda ber đə yđgəreş juq. Bьl gəzitten urgьnь tipagrafeja partkalliktifь həm fab—zafkum bulьvьna qaramaэtan, gəzit jekmatkene jaqьnan bik nasar, bьnlapta unda prajьzvudstьva tormoşon jaqtьrьp, unь jetəkse itə rlek gəzit itev esen bьlьŋ ejələre ber đə qьđьchьnmajđar.

Gəzitkə jađьlqan rabkurxəbərđəre eşselərđeŋ təqdimdərenə iqtibar itmajđar. Zafkum həm xuzalьq jetəkselərə bьl gəzitkə nьrьq qujьp jetkermajđər. Hađəmtələ rabkurđarđьŋ ins'jativalarь tyьnajep gəzitten jьraqlaşalar. Bьl turala ridkalligəta. Hađəmtələ ridkallieja aqzalarь la hylyən qaraştь qalalar. Partkalliktif eşe turahьnda ber namələ jaqtьrbьaj, tipagrafeja həm tsixtardan xuzalьq tabenenə kysevđəre turahьnda həm eşselərđe ta'min itev turahьnda la gəzittə jaqtьrtьlmaj. Hađəmtələ ajьrьm, tsix, brigadalar bьl gəzit arqьrь yđđərenen eş taьrьbalaren, urtaqlaşa almajđar.

Өlkə kamitatenen kyp tirazlь baьma gəzittər turahьndaqь qararьn his hyđheđ bojomqa atqarьrqa, bьl „paligraf eşsehe“ gəzitten julqa qujьvda Tipagrafeja partkalliktifь, həm fabzafkum yđđərenen məs'ylejatle ikən đren ber minutqala tьđtərenən sьqarьrqa tejeş tygeldar.

KALABANЬF.

„Başqortostan“ javap birə.

Qađir Qajnandьn „Marks kalxuzьnda Mirsajapьltar kalektifьnьn uq qulьrylen ytajđar“ (Byzdək rajunь) tip jađьvь bujьnsa Mirsajapьl həm başqalar kulak jarьn jurlap kalxuz xəzinəsenə ajaq saldьrqandarь esen kalxuz jaleşlagenən alьnьp xəkymgə birelde.

Saniefььŋ „bьl eş jaььp qalmahьn“ tip jađьvь bujьnsa Nasibl Sadiq jenajat qanunьnьn 116—matdahe menən qajlanep xəkemgə birelde.

„Biganef“ teŋ „Yrge Qьjqь rajunь 1 se Ideisaj avьlьnda Faxretdin Qojmanьf tigən kulaktьŋ Zən həm Menavar tigən ike ulь janь qьna atalьrьnan bajqa sьqqan bulьp kalxuzqa ojolaqandar“ tip jađьvь bujьnsa kalxuzdan qьvьlap tejeşle saralar kyrelde.

„Ucalinskej“ neŋ „qəjeplelar javapqa tartьlhьn“ tip jađьvь bujьnsa kapiratif rajesenə uqьtьvsьlarđь tejeşle raveştə tə'min itmave esen urьnьnan alьnьp idara julь menən jaza birelde.

Ə Xətip teŋ „Başkalxuzsajuzđьŋ unьş jьjьv plandarь eştəl aĥtьnda haqlanalar“ tip jađьvь dereшhənmane.

Qaltaj avьlь Tapurin rajunь kamsamal sikritarь Niəmətjanьf Q esep ištərep kamsamuldarđьn jьjьlьşьna barmaj jergəne esen urьnьnan alьndь.

IDARA.

Nьq'ь tartip urьnlaşьrьlhьn.

Manəvez təbəge Marapiol ŞKM hьnda terlə jeteşhedlektar tulьp jata. Irekle ojoşmalar eşlənmaj. Uqьvsьlar arahьnla tər tip juq, şaŗaьv, alama hyđđar menən hygeşevđər kin urьn alqandar.

Maktəp ajьrerđəren qьjratьv da bik kesle. Bьnda bьnьn bəs

Radeju eşləmaj.

Usalь təbəge Usalь avьlьnьn radejuhь eşləməj, vatьq xalda jatьra. Bьl turala ber nisə tapqьr ajtelhalə iqtibar itevse juq.

Bьndaqь parteja kamsamul ojoşmalarь bьl radejuđь eşkə jebərev turahьnda sara kyrhendər ine.

1932 nse JЬLDЬŊ 1 nse MAJЬNA BAŞQORTOSTAN TOTOŞ GRAMЬTLЬ ILGƏ ƏJLƏNERGƏ TEJEŞ

JARTЬ MILEJUN XEĐMƏT EJƏLƏREN ƏĐ BELEMLE HƏM NAĐANLЬQ BƏTƏRƏV MƏKTƏPTƏRENƏ ALЬRQJA, EŞTEŊ HANЬ HƏM SЬJFATЬ ƏSƏN AJAVHЬĐ KƏRƏŞ ASЬRQJA

NAĐANLЬQ MENƏN KƏRƏŞ PAXUTЬNA

Appartunizemqa, eşənməvselekke qarьşь ut asьqьđ. Ike hyđ bulьrqa memkin tygel.

Başqortostan gigantlarь, ere safxuz həm kalxuzdar ken hajьn kyltura frantьn kinajtevđe unь pьqьtьvđь talap itələr. Satsejalizemsa tedələp barqan xalьq xuъalьqь, Başqortostan esen də 548000 nađan həm əđ belemlelər bulьvьn his ber yđenə hьj đьra almaj. Bьl beđđeŋ esən đur xurlьq alьitte. Bьl xurlьqtь bətərev turahьnda parteja həm xəkymət kyptən jьl kyrhəltelər həm diriktiva birđelər. Ə, beđ bьl diriktivalarđь his hyđheđ vaqьtьnda 100 pratsintь menən ytərgə tejeşleđ.

Bьl frant esen beđgə başlap 22 MEŊ KEŞENƏN QJIBARƏT ƏRMEJƏ TORQOđORQA, bьnьŋ esen berense baьqьs [illegible]k təp məqlyvməte bulqan BƏTƏ ESSE HƏM KALXUZSЬLARЬĐ MABLIZAVAJT ITERGƏ KƏRƏK.

Bьl frant beđđən huqьşsьn teь alььn. Өlkə ştabь yđ julь menən bəta ojoşmalarđь həm tyəngeştaptarđь ujatьp prikaz birergə, eşte huqьşsan təbta ojoştorop jebərergə tejeş.

Nađanlьq menən kərəş pragrammahьnda təp maminttar

1—Ere sənəqət yđəklərendəge həm qalalardaqь eşselər arahьnda nađanlьq 32 NSE JЬL BAŞЬNA BƏTƏRGƏ TEJEŞ. Bьl sruk qьđьv timp, kəslə ojoşqanlьq horaj. Xəđerđən bьl təsaktarđə nađandarđьŋ xisabьn alьp bətərep, kərək tiklem kyltarmistər mabilizavajt itərgə his totqarhьđ eşte başlarqa kərək. „Məmkin tygel“ tejevselər—uŋ appartunizem bađlьqьnan sьqəəlmaqanьşanьhəđđərgə bal şeviktarsa atpur birergə, kərəşte jomoşartmaьqa kərək.

Begendən ojoşqan raveştə massavaj aŋlatьv eştəren təmamlap praktik eş başlavđь tə'min itergə kərək.

2—Başqortostandaqь ere safxuzdarda, eşse pasəlkalarda həm kalxuzdarda uqьj—jađa belməvselekte bətərev 32 nse jьldaŋ fibral başьna təmam bulьrqa tejeş.

Bьl təsaktarđəge bəta ojoşmalar yđ əštərenə təşkən burьstarđь planlaştьrьp ytəj baş larqa jugarьla ajtelgənsə eşte vaqьtьnda təmamlavđь tə,min iterek bəta şarttarđь buldьrьrqa tejeştər. Qala kyltpaxat ştaptarь yđ eştərendəge ələge javaphьđlьqtь bətərep (Өfə qala ştabь bigerəktə) aşьqьs funtqa sьqarqa həm mabilizatsejə ytkərergə tejeştər.

Bьl turala his ber ebjektif şarttar bulьrqa memkin tygel.

Fəqət sьjnfi kərəş ikənen aŋlarqa qьna kərək.

3—Başqortostan esendəge bəta ojoşmaqan xalqtar, jaŋqьđaq-tar arahьnda nađanlьq menən kərəş eşe 1932 nse jьldьŋ 1 nse majьna bətərgə tejeş. Başqortostanda nađanlьq bətərev eşenəŋ bьl ađaqqь srugь.

Bьl frantta jenep sьqar esən kylt ərmejə sastafьn sьjnfi jaqtan pьqьtьrqa, massavaj aŋlatьv eştəren başqa kampanejalar menən rattan jьjep jebərergə, bьl eşkə bəta jalpьnьn iqtibarьn jynəltergə kərək. Vaqьt kətməj, bajavaj ojoşqanlьq talap itə.

TYBƏNGE PARTEJƏ, KAMSAMUL HƏM PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬ BЬL EŞTE JANЬ SATSEJALISTIK MITЬD MENƏN OJOŞTOROP UNЬŞLЬ YTƏP SЬQЬVЬĐ TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞTƏR.

32 nse jьl berense maj ađaqqь sruk bulьp eşte bəta tarmaqtarьnda təmamlap jenep sьqьv srugь itep qujьldь.

Jaŋqьđaq xuzalьqtarda jəşəvse jalpь arahьndaqь nađanlьqtь bətərev, 54 8000 uqьj—jađa belməvsene həm əđ belemlelərđe uqьtьp bəlderep, prajьzvudstьva kynekmalərə birep sьqarьv oşo kengə təmin itelergə tejeş.

Programma asьq. Vaqьt qььqa. Sruk kilep jetkən. FƏQƏT BAJAVAJ ƏĐERLK, EŞTƏ BALŞEVIKTAR TIMPЬN HƏM SATSEJALISTIK EŞ MITЬĐTARЬN QULLANЬVĐЬ QЬNA TƏ'MIN ITERGƏ KƏRƏK.

Bьl frantta bьnlap torop huqьşsan təьkə iđerep jebərev esen əs kenə şart kərək:

Berense eşteŋ ojoştorolovь. ikense eşteŋ əşlanьvь həm esen se eşteŋ hədəmtəne sьfat kyrhətmələren jaqşьrtьv.

Bьl eşte ytəv esen parteja, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь həm xəbərselər, şulaj uq təbək gəzittəre, bьl əs şarttьn ytəlevə jə'l ədeləve turahьnda vaqьtьnda signal birep torotqa tejeştər.

R. KAMAL.

BAŞQORTOSTANDЬ RADEJULAŞTЬRЬV EŞENDƏ BOROLOŞ JAHARQJA KƏRƏK

Transpurt seltərə əkeren yьkən həm mədəni yđəktən sittə torqan kyp kenə təbəkle Başqortostan şarttarьnda, radeju—xalqьŋ horavьn kyltura, səjəsi həm tormoş jaqьnan tə'min itevđə đur əhəmejətkə ejə. Başqortostanda hunqь kendərgə tiklem radeju—kiŋ jəmaqətselek, parteja, prafsajuz həm savit urgьndarь tarafьnan iqtibarhьđlьq arqahьnda yđenə tejeşle bulqan urьndь ala almanь. Bьl əlkələ ajьrьm plan menən kankrit eş alьp barьlmanь. Xosusi quldarđa bulqan ifir ustanuikalarь — antinna sьььqtarь qьna əđ handa bulha la, kendən—ken tarala həm arta bardьlar. Lakin hunqь kendərđə gigant adьmdar menən yьkən avьl xuьalьqьndaqь satsajalizem siktьrь həm indystereja gigənttarь radejudьŋ mədəni rivaljtsejalə bььn—bььndan totqan rylen qəmaldə ytkərevdə talap itə başlanьlar. Ul hər ber kalxuzsь. jarlь—batrak həm eşsenen tormoşona tərən raveştə ine başlanь. Bьnь massa arahьna taratьvqa bьlьş kendən—ken arttь. Şuqa kyrə radeju taratьv eşen planlaştьrьv məs'əlahe kilep tьvđь. Şuqa kyrə beđ 1930—jьldan radejulaştьrьv planьn ytkərđek. Bьl 1930—jьl planь bujьnsa Başqortostanda barьhь 6 uzil tedelde. Bьl uzildarđa barьhь 929 tuсka buldь. Lakin hamanda appartura həm „tuk“ lьnьv nəmələre menən yđəkten nasar tə'min iteve arqahьnda bьl tedelgən uzildar tartiple raveştə eđlekheđ eşlaj almanьlar. Өđekləktər buldь. Kalxuzdarda, avьldarda bulqan ustanuikalar endəşmanelər. Bьqa urьndaqь radejulaştьrьv ojoşmalarь la halqьn qaranьlar. Qajhь ber urьndarda apparattarqa birelgən zajavkalar Başsajuz tarafьnan tulьhь menən ytəlmane. Qalqan ojoşmalar tarafьnan radejuqa tejeşle əhəmejət birev turahьnda hejləp torəhь la juq.

Apparunistarsa qaraş arqahьnda radejuqa tulьhьnsa əhəmejət birelmane.

1931-jьldaŋ hunqь kvartalьnda qajhь ber əlgəşevđər barlьqь kyrenə. Oşo jьldьŋ berense sintəbrenə tiklem Başqortostanda barьhь 36 Uzil tedelde. Bьlarđa barьhь 8000 tuсka qujьldь. Lineja hudьv jaqьnan da ber nej tiklem əlgəşevdər bar.

Udqan jьl nej barь 64 kilamitьr odonlьqonda bulha, bьjьl inde 350 kilamitьrqa yьə. Ləkin bьl uŋ ştarđь pьnьtьv əlkəhendə eşləv qəniqətlənerlek tygel. Kyp urьnda hamanda xuzahьđ lьqtar tulьp jata. Apparattar menən kəragensə mənəsəbət itmav hədəmtəhendə kyp apparattar səlten sьqalar. Bьl arqala, ytkərelə torqan səjəsi kampanejalardьŋ pirikličkalarь mitinqələrьndə eđeklektər torə. Biar gavişşin təbəgendə radeles Kurmajьftьŋ akkamulatьrđarđь bodolor arqahьnda igen əđerləv turahьndaqь 3 piriklička edelə. Bьl fakьttarđь jьş osьratьrqa bula. Hađəmtələ appartarqa nej tiklem horav kyp bulьvqa qaramaьtan: janь apparat bire red uьnьhь vatьldь“ tip avьđ asa başlajdar. Bьna bьndaj xuzahьđlьqtarqa sik qujьlьrqa tejeş. Bulqan apparattarđь jaqşь haqlarqa bьl eştə qьjəpelərđe asьp halьrqa kərək. Ytkərelə torqan radejulaştьrьv eşen qarav dikadahь đur boroloş birəgə tejeş.

Urьndarqa bьl turala diriktivalar həm ajьrьvsa kyrhətmələr birelde. Ləkin qajhь ber təbəktər hamanda qььrlamajdar əlee. Bigerək tə uzildar bulqan təbəktərđə radeju gəzittər sьqarьv, tapsьrьvđar ojoştorovđь buldьrьrqa kərək. Bьnьŋ esen əle bittə urьndaqь tapsьrьvđar esen finans matrejal baзьhь menən tə'min itevđe təbək başqarma kamitəttərə qarьşьna qujьrqa həm urьndaqь parteja ojoşmalarь arqьrь, urьndaqь tapsьrьv ridaksejalarьn totanaqlь parteja'ь kađrdar menən kamplikt avajt itevđe tormoşqa a'qarьvqa kərək. Bьl turalaqь Өlkə Parteja Kamitate həm 1 nse avqьsta sьqarьlqan SSSR Yđək Başqarma Kamitate qararь his ber hyđheđ ytəlergə tejeş. Bьl dikada la ireşəlgən əlgəşevđərđe a'daqь kendə pьqьtьrqa. eđlekheđ eş kə başlarqa kərək. Yđđərendə gəzit sьqьp kilgən uzildar dikada burьstarь, həm unьŋ barьstarь turahьnda eđlekheđ gəzittərđə jaqtьrtьp barьrqa kərək. Bьl əlkələ gəzittər qььda qьььr datqandarь juq əle. Dikada bəta kalxuzsь, udarniktarđь radejuqa jaqьnajtьv həm ularđь kyltura sajəsi jaqtan tə'min itevgə jynəltergə tejeş.

BAJAN QƏRƏJ.

UQЬJ—JAĐA BELMƏVSELEKTE BƏTƏRƏVĐƏ UĐQJAN JЬLQJЬ JAŊЬLЬŞLЬQTAR QABATLANMAĐQA

RSFSR Savnarkamь 16 jəştən 50 jəşkə saqlь bulaqan uqьj jađa belməvse đurđarđь dəjem uqьv seltərenə tartьp bətərev turahьnda oşo jьldьŋ 15 nse avqьsьnda tarixi qarar sьqarьp, unь ytəv esen aftanumejalь jəmhyrejəttərgə 1932 nse jьldьŋ 1 nse yktəbeŗen ađaqqь sruk itep qujdь.

Başqortostan Yđək Başqarma Kamitəte bьl sruktь qььqartьp, Başqortostanda uqьj—jađa belməvselekte 1932 nse jьldьŋ 1 nse majьna bətərergə qarar itte. Timək Başqortostan totoş gramьtlь bulьv luzьnqьhьn yləvde jaqьnan 6 aj esendə təmam itərgə tejeş.

Ləkin bьl đur javaplь eşte unьşlь ytkərev bəta savit jəmaqətselegenən maksimum kes qujьvđь, udqan jьlda bulqan janьlьşlьqtarđь xisapqa alьv kərəklegen talap itə. Udqan jьl beđđə janьlьşlьqtar əđ bulmanь.

383300 nađandarđь həm 96000 əđ belemlelərđe uqьtьp sьqarьv urьnьna beđ 1930—31 nse uqьv jьlьnda barь 169000 nađandь həm 18000 əđ belemlelərđe uqьtьp sьqardьq. Timək plandь berensehendə 74,4 pr. qa, ikensehendə 38,5 pr. qa qьna ytənek.

Plandь ytəj almavđa təp səbəp, kyp ojoşmalarđьŋ bьl eşkə yđđəren javaphьđ itevđəre buldь, (Kapiratseja, prafsajuz, məqərif bylektəre h. b.)

Bajsajuz, Başqortostan M X Kamisarlьqь menən tedeşkən dugьvьrđarьnda 75000 nađandь uqьtьp sьqarьrqa hyđ birhə la ul fəqət 30000 nađandь uqьtьv menən qənəqətlənep qaldь.

Yđ aqzalarь arahьndaqь nađanlьq menən kərəşev eşenə javaplь xisaplanqan prafsajuz ojoşmalarь əle bulha kypme keşe uqьtьp sьqarьvđarь turhьnda ber namələ belmajdar.

Uqьj—jađa belməvselekte bətərevđə satsejalistik eş mitьđtarь qullanьv urьnьna qajhь ber urьndarđa ştaptar arahьnda dugьvьrđar tedeşev menən siklənep qaldьlar. Bьl dugьvьrđarđьŋ ytələve tikşerelmane. Xuzalьq urgьndarь bьl eştən bətənləj qul heltənelər. Nađanlьq bətərev punkьttarь esen jorь birmav, jaqtьrtьv nəmələre menən tə'min itmav h. b. kevek eştər xuzalьq urgьndarь tarafьnan kyp urьndarđa osoranь. Məsələn: Tapurin təbəgendə kərəsin bulmav arqahьnda eşş urtalьq bulьvqa qaramajsa, bəta likpunkьttar taraldьlar.

Stərletamaq həm Өfə təbəktərendə uqьv kitaptarь nyjəberđən saqlь sklatta jatьlar.

Eşteŋ kyləme həm sьjfatь jaqьnan ber tedelə xisap bulmanь. Təbək həm əlkə ştaptarь tarafьnan jetərlek jetəkselek itelmane. Bьl eştər əlitte uŋ appartunizemdan başqa ber nəmələ tygel.

Beđ parteja həm xəkymətten sənəqət eşselərenə, kalxuzdarđь, prikađqa sьqarьvsьlarđь həm priminniktarđь uqьtьv turahьndaqь diriktivalarьn da 100 pratsintь menən ytəj almanьq.

1932 nse uqьv jьlьnda beđ bьl jeteşhedlektərđe buldьrmaьqa tejeşbeđ. Bьjьl beđ 380300 nađandь, 167700 əđ belemlelərđe (barlьqь 548000 keşene) uqьtьp sьqarьrqa tejeşbeđ. Timək udqan jьlqa qaraqanda 3 tapqьr artьq tigən hyđ.

Bьl jartь meljundanda artьq uqьj—jađa belməvselərđe uqьtьv esen beđgə 22000 likvidatьr kərək. Bьlarđьŋ barь 3000 genə xalqь bulьp qalqan 19 meŋe kyltarmistar bulasaq.

Beđ əle hamanda huqьşsan təьtə eş alьp barьrьbьđ tip əjtə almajьbьđ. Şunьŋ esen də Өlkə ştap, nađanlьq bətərev eşenə qatьşa torqan bəta ojoşmalarđan, əđerlektəren, xəkymət qararđarьnan sьqьp alqan əməlselьvalarьn ytəvđe tikşerergə tejeş. Berləşkən plan tedev həm gineral dugьvьr jađьşьv eşen kisəjtep jeŋ rergə kərək.

Xəđerđən yk 4 jьlьq məktəp kyləmendə beleme bulqan bəta gradandarđь kyltarmistar safьna tartьv eşen jəjep jebərergə kərək.

Bьjьlqь likpunkьttarđьŋ eşe, tedələştərđeŋ ajьrьm turmaqtarьna kađrdar jetəsterev eşe menən nьq bajle bulqanqa kyrə bьl eştə inzenir, agranum həm başqa kvalifiknsejalь eşselərđe tartьvqa nьq əhəmejət birergə kərək.

VARAKIN.

BЬL AVЬLDAR KYLTURA JAQJЬNAN ARTTA QALA, IQJTIBAR ITERGƏ KƏRƏK

Maqar təbəge Qolqona avьl savitenə 4 avьl qaraj. Bьl artta qalqan başqort avьl savite bulьvqa qaramaьtan savit ćavmalendə nej barь ber genə məktəp bar (Ike Sajetta). Ə Yđək aulqan Qolqonala həm qalqan avьldarda məktəptər juq.

Bьl savit kyltura eştərenən də bik alьь jəşəj. Unda ketep xana, uqьv ejđəre buldьrьv tigən nərhə onotolqan. Bьnda jəşəeselər radejudь işetə genə belələr.

Qolqona avьlь gradandarь kyltura eştəren janlanderev maqsatь menən, boş ultьrqan məsette kyltura jortona əjlanderep unda radeju qororqa tigəjenelər' ləkin haqlьq kassahьnda bulqan 551 hum aqsanь (yđ ara hьjьm aqsьhь) fin atdьl yđ kəragenə totonop ularqa birmaqən.

Beđ təbək ojoşmalarьnьn avьl savitenə kyđ halьvđarьn, unda eştərđe janlanderevđəren horajьbьđ.

„BULЬVSЬ“

Bь'ar ŞKM nan qьvьlhьndar

Usalь təbəge Tunqatar ŞKM hьna kulak qьđđarь Vildaьva Sara həm Tallsalar ojolaqandar. Ular qьvьlьrqa tejeştər.

„KYREVSE“

Tujmaşьva yđ burьsьn ytəmane.

Bьjьl Matav baş avьlьnda (Balaaj) balalar majdanь asьldь. Unь jetəkselek itev esen Pid tixnikum uqьvsьhь Tujmaşьva xatirə aldalangəne, lakin Tujmaşьva b a l a l a r majdanьnьn ə h ə m e j ə t e n xalqqa k y r h ə t ə almanь. Ul balalarđь qaramaj teləhə qajđa sьqьp kitte. Ə balalar qьrqьşьp taşьp ultьrđьlar. Tujmaşьva balalar esen kilgən haььn dardь yđe totonop bəterđe. Bьnda bьnan başqala jeteshedlektar kyp buldь. Jetmahə urьnьna kese klimal toroп balalar

Bьl „qьvaq“ hajьn hikerep jerevsə „qujandar“ qьvьlhьndar.

Maqar təbəge Işaj avьlь kamsamul aqzahь Qorbanьf xəsan həm Zəşarətif Salalar ber məktəptən ikense məktəpkə urьn hajlap jerajđər, Ular Estərle ta maqtaqь Yrək məktəben bətermaj „Urman bьs qađaq“ ŞKM hьna ingajnelar, unanda qastьlar. Həm Liningratqa barьp u n a n q a s ь p qaitьlar. Jetmahə a v ь l d a q ь jesəjka həm pejanir atrattarenən aqsalarьn alьp qasьlar. Xəđer Balaьaiga barьp kutsqa ingəndər. Ulardьŋ qьvьlьvđarьn hortaьđ

SARA KYRELHEN.

Өfə la asьlqan tedevsələr kurьsьnda uqьvqa əđerlek juq. Unda tormoş şarttarь nasar, pastildar həm başqa nəmələr birel məgən, uqьvsьlar qaq karavattarda jatalar.

Tađьlьq məs'ələhen julqa qujev tigən nəmə juq uqa əđgenə lə iqtibar itelmaj. Uqьvdar tejeşensə barmaj uqьvsьlar kyp vaqьttarьn şajarьp udqaralar.

Şanlьqtan qasьp qajtьvsьlar đa kyьəjđe, qajhь kendərđə ber nisə uqьvsь bergə qajtьp kitə. Bьna bьl jeteşhedlektər tid kendə bətereləgə, bьndaqь uqьvsьlardьŋ tormoş şarttarь jaqşьrtьlьrqa tejeş. ŞN

Praktikanan qasьp qajttь.

Başsildur kursanttarь uqьv jьlь tuqtav menən timer julьna praktikaqa jebərelgəjneler, qajtьrqa 10 ken qalьv menən uqьvsь Zinnatyllin Basьj praktikanьn taşlap qajtьv ujь menən atahь tarafьnan xat aşa jalqan tiligramma jebartə. Tiligrammala: Tid kendə avьlqa qajtьp jet, atajьŋ yldeˮ tejelə, Zinnatyllin ucaskanan 40 hum aqsa alьp qajtьp kitə. Xəđerge kendə hej lavdarga qaraqanda atahь ylmagən, ə xəkymət urgьnь tarafьnan qulqa alьnqan bulha kərək. Bьndaj aldav julь menən praktikanan qasьp qajtьvsь Zinnatyllinga sara kyrelhen.

UQЬTЬVSЬLAR JETEŞMƏJ.

Qonşaq təbəge Harь avьl savite dəjəm məəyri uqьvqa əđerlənə Savit davmaktndəge 8 məktəpten 6 hьnda irtenge ebe aş ojoşteroldo. Uqьvdar 9 bьь sintəbrdə yk başlandь. Uqьtьvsь jeteşmagənlektən 2 məktəptə uqьvdar başlanmaj torə əle.

Təbək məqərif bylegenen bьl ьn qaravь arqahьnda qajhь ber məktəptərgə uqьtьvsьlar jeteşmaj. Şul uq vaqьtta qajđa aldalanevđəren belmaj jerəgən uqьtьvsьlar bar, həm qajhь ber kalxuz idarəlarь la „eşse kərək“ tip balalarđь uqьtqa jebərmav đəre hьdelə.

Dəjəm məəyri uqьvqa qoma savlaqan bьl jeteşhedlektər bətərelergə tejeş.

Uqьtьvsь: X. FƏSXEJ.

Uqьvsьlarđь qabul itev əsən doimibizur qujьldь

MƏSKƏV, 27. Başqortostandьn Məskəvdəge vəkalətə, Başqortostan jađəştərə bojrahь menən berlektə, Başqortostandan Məskəv Vuzdarьna uqьrqa kilevselərđe jaqsьraq kamplikavajt itev esən vəkalət janьnda dəmi dizurlьq qujьldь. Şulaj uq qьđьl prafsurajnstitutьnda, Marksizem kursьnda uqьvsь başqort studinttarьnan, Өfələ janь balьnasaq maьur zavьtьnan Məskəvgə kvalifikatsejə ađerlegən ytar əsən kilsək başqort kamsamuldarьn qabul itevgə maxsus urьnda tedelgən. Mabilizavajt itelgən kəmis uuldarđь qabul itev [illegible] başlьqь itep ip. NAYDIN bildələngən.

Raьackum eşləmej,

Arqajəş bet həm maj safxuzьnda eşselərđeŋ iqtisadi tormoş həm mədəni xalđəre siktən təş nasar. Ularqa rabackum tarafьnan ber nindəjđə jarđam kyrhətelgəne juq. Eşselərgə eş xaqtarь bьqa tiklem yđ vaqьttarьnda birelməgən. Begengə kendə la kyp eşselər 2-2 jьrьm aqqa tiklem eş xaqtarьn ala almajdar. Torlaq juq.

Safxuzdьŋ ber ucaskahьndala munsa həm ker jьvьv urьndarь juq. Bigerəktə traktaristar kevek avьr eştə eşləvse eşselər jonsop arьp eşlajdər. Mədəni xalđəre ajenektə tygel. Gəzittər alьnmaj. Uqьv jortarь juq. Kino kartinalar juq.

Təbək RKI he həm şulaj uq parteja kamitate bьqa nьqьь kyđ alьp eşselər tormoşona bьl tiklem barmaq aşa qaravsьlarqa sik qujarqa tejeş.

M. XƏBIBULLIN.

Ridaktьr urьn baьarь: ZƏKI KAJЬPKUL.

GURЬN KINAHЬNDA
Sejanstar saqət 6-30 tan başlana.
Kassa saqət 5 tə asьla.

Begen kina-pissa „QATЬN“ 6 bylemdə

ANUNЬS: „əs parada“

URAL KINAHЬNDA
Sejanstar saqət 6-30 başlana.

Begen, ikranda xudnastьvalь filma.
ƏVLEJƏ QЬĐЬ

„Ural“ kinahьnda alltie kendəd saqət 12 nən 5 kə tiklem „Gurьn“ kin hь binahьnda hatьla. Ə kis menən saqət 5 tən litagrafeja la hatьla.

BƏTƏ DONJA PRALITARLARЬ BERGEGEZ!

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

5 УKTƏBER 1931 JЬL № 216 (517)

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ØFØ I—SAJUZ URAMЬ, KURPS № 3

TILIFUN NUMIRDARЬ:

Ridaktar 4—81
Sikritar 5—93
Satsejalizema jəs'əjev ylege 5—02
Iqtisadь həm [illegible] 3—76
Kantora 1—11
Tengə ridaktarь 1—11

V.K.P.(b) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬLЬ

IT HƏM KANSIRVA SƏNƏQƏTEN УЂTEREV TURAHЬNDA

VKP(b) УDƏK KƏMITƏTE, SAJUZ SAVNARKUMЬ QARARЬ

BƏTƏ PARTEJƏ, SƏVIT, XUZALЬQ PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNA

1—BYLEK

Satsejalistik tøđø'əştən janь aastanulkalь (totos) həm eşselar sыjnынan maddi tormoş-kyltura dərəзahenen taqьla jal-damsaq ybesen tə'min itə torqan janь xeđmat ... urьndardьn berehene. Bətə aşamlьq sənaqəten [illegible] ... həm kansirva industejrehьn [illegible] ... Satsejalistik umsьltqatarь nigeđendə esə sejahьnьŋ tujьnьv praduktalarьna bulqan ihtejaç artьp bara. Satsejalistik sənaqətte jəşəj ... [illegible]

[illegible] ... Vdək Kamitet həm Savnarkum it, balьq həm jəşelsə sьjrjalarьnan eşlap sьqara torqan aşamlьq sənaqəte pridprejətejələren ... [illegible] ... Kamiinatlarь haljьnda ... [illegible]

It kamiinattarь ... [illegible]

Kolхozdarьn ... [illegible] ... Şunьŋ menən bergə ... [illegible]

[illegible]

Kesaqьs[illegible] ... [illegible]

ierterlek kylamda hьvьtqьstar bulmav, balьq tundьrьqs flut jaq-lьq, halьqьlьq haqlaj torqan ... [illegible] ... Kərək tiklem ytilləge ustanul-kalar bulmav arqahьnda, balьq majь, balьq həjəgenan ... [illegible] ... ta'min itev [illegible] ... kirok [illegible] ... fajdalanьlmaj.

Bərgenge kəndən təp kursьn ... [illegible]

Uda tiptage 11 it kamina-tьь halьrqa, şulardan 9 sen eş-lər turplanqan ere ərkə ... [illegible] ... Dnipr—Pitravskej, Zapatuzje, Stalin, Luganskej, Nizni—Nə-vgarad, Ivano—Voznisinskej, Baku, Stalingrad, ham Kuz—nas—B—sьbetlar, həm Kuz-nas ... [illegible]

Xalьqta [illegible] ... [illegible]

[illegible]

dergə, şulardan əsavhen əşse-lar tuplanqan ... [illegible] ... Maskavdь, Liningratdь, həm Sviridluvskejdь ... [illegible] ... həm ta Kalkazda tədergə ... [illegible] ... 1 miljun 440 men baş megeđle ere mal, 5 miljun 440 men baş susqa, 1 miljun 260 men baş harьq ... [illegible] ... 270 men tunna, kalьasa həm ... 260 men tunna, ... 400 gram ... 180 miljun ... [illegible]

tunna, tuŋ maj—50 men tunna, həm 37 miljun banks kansirve bulьrqa tejeş.

v) Iz, Gruznaj, Bronskej, Ja-raslavl h. в. şundaj eşe mar-... [illegible] ... kansirvalar ... [illegible] ... 1 miljun 100 ... 900 men ... [illegible] ... tunna ... 230 men tunna, ... 170 men tunna ... 50 men tunna bulьrqa tejeş.

2. Maskav, Liningrat, Simipa-lat həm Urskej it kamainatta-rь, şulaj uq ... [illegible] ... 1932 nse jьldьŋ ... [illegible] ... 1932 nse jьl ahaqьna ... [illegible]

3. Janь it industrejahe tədev planьna tura kilterep, it kam-ainattarьnьŋ ... [illegible]

(Men baş ihabe menən)

It kamainattь isemdare	„Skatavad" tьn mal tapşьrьv 1933-jьlda	„Skatavad" tьn mal tapşьrьv 1935-jьlda	„Svinavad" tьn mal tap tapşьrьv (baş ihabe menən) 1933-jьlda	„Svinavad" tьn mal tap tapşьrьv (baş ihabe menən) 1936-jьlda	„Avsavud" tьn mal tapşьrьv 1933-jьlda	„Avsavud" tьn mal tapşьrьv 1936-jьlda
Məskav	40	45	885	1480	—	—
Liningrat	—	—	463	819	—	—
Sviridluvskej	95	150	268	500	—	—
Simipalat	160	200	75	180	434	725
Urskej	120	180	118	200	189	297
Pakravskej	130	240	607	776	76	128
Samar	105	160	679	1142	204	312
Tənjaq Kafkaz	80	130	675	793	284	360
Dnipr Pitruf	20	30	160	260	—	—
Zapatuzje	20	30	340	420	—	—
Stalin	15	21	170	210	—	—
Luganskej	15	20	160	200	—	—
Niznu-rut	—	—	300	501	—	—
Iv. Vaznisinskej	—	—	68	240	—	—
Baku	15	30	—	—	38	61
Stalingrat	45	80	107	137	148	242
V.Ydineskej	30	80	70	150	203	363
K. Jarskej	70	100	147	300	141	180
Øfø	40	60	156	234	152	260
Magiluf	—	—	320	840	—	—
Ser-Dar'ja	48	67	—	—	—	—
K.—B. Seber (kyzbas)	25	40	75	175	—	—

4. SSSR Narkamzime menən kalxuzsintьrqa, SSSR Narkam-snabь menən berlektə plan eş-lərgə həm it kamainattarьna tartьm bulqan kalxuzdarda ta-var it malsьlьq həm harьqsь-lьq eşen tejeşensə alqa jebərev-də kərəkle bətə saralardь xađer yk ytkərə başlarqa, şulaj uq safxuzdar həm kalxuzdardьŋ tavar malsьlьq firmelərə tarafь-nan qurьlasaq huqьm maldarь-nьŋ sьjfat, avьrlьq, dđ jetlegev dərə jaqьnan standart eşləp sьqarьrqa təqdim itəgə, bьl eş şulaj eşlənergə tejeşki, 1935 nse jьlda ul standart safxuzdar dьŋ bətəhendə lə, ə kalxuz tavar it malsьlьq firmelarьnьŋ jartьhьnan da kəm bulmaqan miqdarьnda tulьhь menən bojo-mqa atqarьlhьn.

5. Narkamsnapqa 1932 nse jьl oşo janь halьnasaq it kam-ainattarь təbəktərendə maldarь it kamainattarьna qьvьv julьn-da maldь tuqratьp aşatьv baza-larь halьvdь, şulaj uq aşamlьq sənaqəten tədev planьna mьva-fiq rəveştə şul aşamlьq sənaqə-tenən sьqa torqan mal adьqь bulьrdaj taşlandьqtar menən hu-qьm aşatьvdь kyđ uŋьnda to-torqa. Bьl eşte 1933 nsə jьl 1 miljun 500 men baş megeđle ere mal aşatьp himertev, şul ajqanьs 1932 nse jьlda 200 men baş ygeđ həjьsь aşatьv punk-ttarь tədev kərəklegenə sьqьp atqarьrqa.

6. 1932 nse jьldьŋ kantryl handarьn bildələgəndə it kam-ainattarь halьvqa aqsa birevde şulaj uq jьhazdar həm tədev matirejaldarь menən ta'min itev

de kyđ uŋьnda totorqa.

III—вylek

7. SSSR Narkamsnabь tarafь-nan qabul itelgən 1931—32—33 nse jьldar esendə janь it kam-ainattarь ergəhendə 7 kansirva sixь asьv, ijar bujđarьnda—36, jədəp jerevse—23 balьq kansi-rvahь zavьtь, 36 jəşelsə jemeş kansirva zavьtь, 40 urьnda jə-şelsə—jemeştərđe beşerev—kip-terev punkьttarь halьv turahьn-daqь planьn mьvafiq tabьrqa. Kansirva eşlavde 1933 nse jьl-da kamendə 2 miljart 400 mil-jun bankьqa jetkerep, jьldar həm praduksejə terđərenə qaraj miljun bankь ihabenən, bьl ty-bəndəgesə aylenergə tejeş: 1932 jьl itteke 230, balьqtьqь 400 jəşelsəneke 350, fruktanьqь 85, tamattьqь 185, bətəhe 1 miljart 250 miljon 1933 nse jьl: itteke 450, balьqtьqь 600, jəşelsəneke 730, fruktanьqь 200, tamattьqь 420, bətəhe—2 miljat 400 mil-jun bulьrqa tejeş.

8. It kansirvahь prajьzvudst-valьn yьterev ьŋa şularqa tə-đelergə tejeş:

a) Davam itep kilgən it kan-sirvahь zavьtьnьŋ eşləp sьqa-rьv apparьttarьna nagruzkanь tulь birev;

в) eş akerenəjgən vaqьttarda balьq, jəşelsə kansirvahь zavьt-tarьn it kansirvalarь eşləp sь-qarьv esen fajđalanьv;

v) malsьlьq təbəktərendə ja-ŋь halьnasaq it kamainattarь janьnda, dəjəm eşləp sьqarьv kəstəre ikesminalala435 miljunqa jeterlek maxsus kansirva six-tarь ojoştorov (Simipalat, Samar

Pakravskej, Urskej đerđə 80—sarmljun bankь.Seber, Şajdor-ьj həm Virxne—Udinskejdə—25 or miljun bankь).

9. Balьq kansirvahь prajь-vudstvahьnьn yьterev esen tuţьl-qan balьq tundьrьvdь kiŋəjteev həm balьq kansirvahьna bulqan ... [illegible] ... 35 dana ... [illegible] ... 1 miljun 100 ... [illegible] ... Kaspi ... [illegible] ... 327 miljun bankь ... 59 dana ... [illegible]

a) Kaspi bassejenenda 8 jar... [illegible] ... zavьtь ... [illegible]

б) Dar dingezi ... [illegible] ... Kamçatkala-7 ... [illegible]

v) Tənjaq krajda—5 zavьt, Aral dingeđendə—3, Balxaş ky-lendə—2, kən sьqьş Seber həm Jaqutejəla—4 zavьt.

10. Balьqtьŋ ber eləşə tuŋ-qan kileş yđəkkə odalьla alь-nьrđaj təbəktərdə kansirva za-vьttarь balьq tundьrьv esen hьvьtqьstar menən, balьqtьŋ hьrt itenən filə eşləp sьqara-rqa həm balьq prajьzvudstva-hь taşlandьqtarьn ytilləvse six-tar menən tə'min itelergə tejeş-tər.

11. Maxsus jəşelsə—fruktь kansirvahь pridprejatejələren ha-lьv eşen, sənaqət ydaktarenən alьь torqan jəşelsə—jemeş tə-bəktəren tə'min itev ihəbenən sьqьp alьp barьrqa. 1932—33—jьldarđa, dəjəm eşləp sьqarьv kesə 1 miliart 200 miljun ban-kьqa jetkan 35 jəşelsə—fruktь kansirva zavьttarь halьrqa, şu-lardan 6 hь Tyьan Ideldə, 2 he Urta Ideldə, 7 he Ukrajnala, 10 hь Tənjaq Kafkazda həm 3 he Zakafkazejala bulьrqa te-jeş.

12. Qalaj—bankь havьttarь eşləp sьqarьvdь ratsejanallaş-tьrьv həm ydakləşterev maqsatь menən 1932—33 nse jьldarđa, şalarqa jaqьn bulqan kansirva zavьttarьn tə'min itev esən bьş təbəktə qalaj havьt zavьtь ha-lьv eşen alqa jebərergə.

IV—вylek

13. It həm kansirva sənəqəten alqa jebarev eşe SSSR đьŋ ma-şinalar eşləv sənəqətenə javap-lь talaptar quja. It sənəqəte həm kansirva jьhazdarьn jaqşь-raq elgələrdə massavaj rəveştə eşləp sьqarьvđь SSSR đa ojoş-torov esenđə sit ildərđen aldьn qь tixnikəhendəge elgəşev təz-riəbəteren tulь rəveştə fajđala-nьrqa.

Уđək kəmitət həm SSSR Sav-narkumь, juqarьla kyrhətelgən prajьzvadstьvanь əşamlьqtar eş-ləvse maşinalar tədev bətə sa-juz maxsus berekməhenə tup-larqa, ul berekməgə maşinalar eşləvse bajtaq zavьttarđь birer-gə həm ul berekmənen sasta-lьnda it kansirvalarьn eşləvse maşinalar ulap sьqrьv bojora-hьn (ber aj sruk esendə) ojoş-torarqa SSSR Xalq Xuzalьq Savitenə təqdim itergə. Tapşь-rьlasaq zavьttarđьn isemlegen, şulaj uq ularđь spitsejəllaşterev həm kinəjtev planьn 15 nse yktəberđən də qaldьrmaj xeđ-mat həm qurqavsьlьq savitenə tapşьrьrqa.

It sənəqəte həm kansirva maşinalarьn eşləv pragramma-hьn təsdiq itkəndə Xeđmət həm Qurqavsьlьq Savite, 1932 nse jьl adaqьnan başlap it kamai-nattarьnьham Kansirva zavьtta-rьn kərək maxsus tixnalugeja qoralmalarь (Kanvejer ətaldəre qьrqьs maşinalar, ilikt ььsqь-lar, ikstrak həm ytil ustanuikь-larь həm hər terlə aftamat ma-şinalar) menən bulhьn, şulajuq Dəjəm zavьt qoralmalarь (kes ustanuikьlarь qađandar, nasustar vintilater h.в.) menən də tulь rə-

vestə ta'min itevđe kyđ uŋьnda totorqa tejeş.

14. Məskav Liningrat, Simi-palat, həm Urskejda janьtađələ torqan it kambinattarьnьŋ tev ge tərkəmen yđ vaqьtьnda jeərləven tə'min itev esen УK həm Savnarkum oşolarđь kərəkle tabalar.

a) SSSR Xalьq Xuza'ьqь ju-qarь savite a'dьna Məskav həm Simipalat kambinattarь esen eş-langən bətə qoramaldarđь 1932 nse jьldьŋ 2 nse kvartalьnan Liningrat həm Urskej esən-1932 nse jьldьŋ 3 nse kvartalьnan huŋqa qalmaj tapşьrьv ihəbe-nən sьqьp, bətə şul kambinat-tar esen qoralmalar eşləvđe kiŋ julqa halьv məzьyrejəten qujьr-qa.

в) xeđmat həm Qurqavsьlьq savitenə jьlьq—inirgejə menən tə'minat planьn təsdiq itkən saqta, it sənəqəte kambinattarь nьliiktirik inirgejəhə həm hьv pa-rьna bulqan ixtьjaʒьn tə'min it-evđe, xosusan Məskavđəge 1 nse ti plasintralьnьŋ həm Simipalatta-qь təzak jьlьlьq iliktir stansahь nьŋ yđ vaqьtьnda eşlənep bə-tevđəren kyđ uŋьnda totovdь təqdim itergə.

v) Məskav həm Liningrat savit tərenə oşo janь halьnasaq tejeş le kambinattar tirritorjahьna yđ vaqьtьnda hьv birelev đa. eşse-lər esən torlaq birelev həm ka-nalizatsejə ytkərelevđə javaplь-lьq jəkmətergə.

15. It indystrializatsejahьnьŋ totoş tədev planьna tura kilte-rep, УK həm Savnarkum hьvьt-qьstar həm hьvьtqьsьlь transprt xuzalьqьn nineđđən jənьnan qorov esen ytkərev kərək tip hanaj həm xeđmət həm Qorq-avsьlьq savitenə ber aj esende tybəndəgelərđe qarap sьqьp ьrađ-larqa təqdim itə.

a) Hьvьtqostar (baris həm eləşevse hьvьtqьstar, şulaj uq magazin, aşxanə həm faurik kyxnalar ergəhendə), moђ eş-ləvse xavьltar tədev pragramьn

hьvьtqьs vagundar həm para-xut ar, şulaj uq mal taşьv esən maxsus vagundar eşləv planьn.

в) kərək it kambinattarьna mal taşьv esən bulhьn şulaj uq ađer praduksejəne eləşkes-tergə tərьtьv esendə it sənəqə-ten maxsus afta—park menən tə'min itev planьn.

16. kansirva sənəqəten tara (havьt—baba) menən eđlekheđ tə'min itev esən qalajdardan fajđalanьvđa ratsejənalizatsejə saralarь (ber jaqlьqьna jalatьv, bankьlar jahaqanda qalajđьn sypkə sьqьvьn kametev, qalaj kisentelərenən aq qorqaşьndь alьv, ike bankьlarđan fajđala-nьv h. в.) menən bergə:

a) Qalaj eşləvđe 1932 nse jьlda 130 meŋ tunnaqa, 1933-nse jьlda 266 meŋ tunnaqa jetkererga.

в) Kansirva prajьzvudstvahьn-da bьala havьttardan fajđala-nьvđь kiŋ kylamdə qullanьrqa həm 1932 nse jьlda kamendə 400 miljun 1933 nse jьlda 800-miljun bankь kansirvanь bьjala havьtta eşləp sьqarьvđь kyđ uŋьnda totorqa, bьnьŋ esen SSSR VSNь hь Narkamsnab menən aŋlaşьp, 1932 nse jьl aqьmьnda kansirva sənəqəte təbəktərendə bьjala havьttarđь mixanik jul menən eşləp sьqa-ra torqan 7 zavьt tədergə, ə Sajuz Kansirva yđelə bьjala havьttar eşləp sьqara torqan ber nisə zavьt asьrqa tejeş.

V—вylek.

17. Kvalifikatsejəle daimi eş-selar kadrьnьŋ jeteşməve urta dərəzələge jetəkse tixnik pirsa-nalđardьŋ ifrat ađlege xađergə vaqьtta eşləvđə davam itkən it həm kansirva sənəqəte pridpre-jatejələreneŋ tixnik dərəzələre tybən bulьvь həm bьl prajьz-vudstvalardьŋ sizunlь bulьđa-rьnьŋ hedemathe bulьp tora.

It həm kansirva sənəqəten tejeşle inzinir tixnik eşselər kadrь menən tə'min itev esen УK həm Savnarkum tybəndəge saralardь kərək taba:

a) Narkamtrudqa, УK neŋ kadьrđar ylege menən berlek-tə, ber aj sruk esendə xuzalьq tьŋ bytən tarmaqtarьnan „Gipra majasa" maxsus prajьkt kan-turahь esən kərəkle handa pra-jьktьsь inzinirđar həm cirtyзnik tixniktər şulaj uq it hьvьtqьs-tar tədev ojoşmahь esən kə-rəkle handa tədevse—inzinirđar həm inzinir—mixaniktar hajlap alьv quşarqa.

в) Narkamsnabqa maxsus ku-rьstar aşa t-đələsək it kambinat-tarь həm kansirva sənəqəte pri-dprejətejələre esen maxsus kur-star aşa, aldьnqь spitsejəlnes-təre bulqan kvalifikatsejəl eş-selər maleşej tixnik pirsunalđar (zakatciktər, farşinfşiruktər, savьs niktər auzarşiktər, zьjrufşiktar, kişocniktər h. в.) menən tə'-min itevđe jəkmətergə. Şular esendə it sənəqəte esən 1932-nse jьl esendə 1.500 kvalifikat-sejəle eşse, kansirva sənəqəte esən 1933 nse jьlda 1.000 tixnik həm 4000 kvalifikatsejəle eşse jeteşterelergə tejeş.

v) Ere həm artasa it kambina-ttarь həm ere kansirva pridpre-jatejələre tədev menən bergə, juqarь, həm urta kvalifikatsejə-le tixnik pirsanaldar ađerləv esen FZU maktəptəre, ə Məs-kav it kambinatь janьnda uqьv kambinatь (VTUZ pridprejatejə-he) halьvđь alьp barьrqa.

VI— ByLEK

18. Eşləp kilgən it kambinat-tarьn, bikun həm kalьasa fa-briktarьn, mal hujьv urьndarьn həm kansirva zavьttarьn tulь fajđalanьvđьn həm ularđь hər jaqlap jaqşьrьvđьn bətə məhim legen УK həm Savnarkum ajь-rьm ajtep ytələr. Bətə it menən tə'minət eşe 1931 həm 1932 nse jьldarđa tulьhь menən, 1933 nse jьlda şaqtaj dərəzələ bьqa tiklem jəşəp kilgən pridprejə-tejələrgə tajanьrqa tejeş bula. Hər terlə kansirvalar eşləp sь-qarьv əlegə tiklem tulь rəveştə fajđalanьlmaj kilgən kansirva zavьttarьnda 1931 həm 1932 nse jьldarda uq şaqtaj artьrqa məm kin həm tejeş.

Bьna şunan sьqьp, УK həm Savnarkum tybəndəgelərđe kə-rək hanajđar:

a) Ajьrьm sixtar arahьndaqь dispraportsejəne bətərev həm kambinattarđьŋ totoş prajьzvud stьva kəstəren artьrьv esən, urtaəa tiptəge, bьqa tiklem jə-şəp kilgən kambinattarqa (Ums kej. Pitrapavl h.в.) 1931 həm 1932 nse jьldarđa kərəkle rikans traksejə jaharqa həm ajьrьm sixtarđь kinəjtergə.

в) Əlegə tiklem jəşəp kilgən qala mal hujьv urьndarьndaqь sanitarejəqa qarşь toroştarđь bətərev həm şul mal hujьv urьn-darьndaqь taşlandьqtardь, it-hejək ondarь, alьumin həm baş-qa şundajđarđь eşləp sьqarьvqa fajđalanьv esən kərəklə ratsejə-nalizatsejə saralarь ytkərergə həm ularđa ajьrьm sixtarđь art-tьrьp tədergə.

v) Balьq kansirvahь prajьz-vudstvahьndaqь taşlandьqtar-đan balьq ono, balьq majdarь eşləp sьqarьv esən balьq kan-sirvahь zavьttarьnьŋ bətəhendə lə şul taşlandьqtardan fajđalanьv ustanuikьlarь qujarqa.

g) Əlegə tiklem jəşəp kilgən it, kansirva sənəqəte pridprejə-tejələren tə'min esendəge ədek-ləktərđe hyđheđ bətərergə. Bь-nьŋ esən it kambinattarьna, bikun fabriktarьna, mal hujьv urьndarьna bildəle mal ađerləv

təbəktəren, balьq kansirvahь zavьttarьna ularqa jaqьn bul-qan balьq totov təbəktəren berketergə. Kansirva sənəqəten, nьqь sьjrja bazahь menən ta'-min itev esən kansirva—fruktь həm sajuz—kansirvanь həm jəşelsə—jemeş kansirvahь eşləv zavьttarьn yđ-yenə jaqьn kal-xuz həm safxuzdar menən, ni-dale handa sьjrja eşləp sьqa-rьv həm tapşьrьv turahьnda odaq məddətle dugьvьrđar tə'teşevđe, şulaj uq kansirva zavьttarь ajlanahьnda bətə ix-tьjaзьn 15—20 pratsintьn yđ sьjrjaларь menən tə'min itev esən yđ xuzalьqtarьn jəjep jebərevđe jəkmətergə. Her yk vaqьtta УK dikəber plinumьnьŋ 25 kilamitr alььlьqьndaqь sьь jr'ja zunahьn jəşelsə—fruket kansirva zavьttarьna berketev turahьndaqь qararьnьŋ ytəle-şen tikşererga.

d) Narkamsnab javaplь itep kansirva həm kalьasa fabrikta-rь eşləp sьqarqan ađer pra-duktьlarđь qatь rəveştə brakka sьqarьv tartiben qujьp, it pra-duktьlaь, əigraktə kalьasa həm kansьrvalarđьn sьjfatьn maksi-mum jaqşьrtьrqa.

j) It həm kansirva pridprejə-tejələrendəge tađalьqqa qarşь toroştar menən qьrqa kərəşer esən Narkamsnab janьnda max-sus sanitarlьq inspiksejəhe tə-đergə, sanitarlьq vractarьna dirikterdar həm pridprejatejəneŋ jetəkse pirsanaldarь esən sani-tareja həm gigejena bujьnsa məzəyri bojoroqtar sьqarьv xo-quqьn birergə. Jəşəp kilgən it həm kansirva praduktьhьnda eşləvđə qatьşьvsь eşselərđe je-terlek kylamdə maxsus kejem həm havьn menən tə'min itergə.

z) It sənəqəte pridprejatejə-lərenə həm kansirva zavьttarьna tejeşle kvalifikatsejəle kadьrdar-đь berketev maqsatь menən, xeđmət eşləp sьqarьşьn kytə-reve, kilde—kittelek menən kə-rəşev esən eşselarga xeđmat xaqь sistimen qajtanan qarap sьqarьrqa. xəl itkes prafisejə eşselaren ajьrьp alьp, xeđmət xaqtarьn kytərergə, inzinir—tix-nik prisanaldь tejeşensə xeđmat xaqь tyləv həm prajьz-vadstvaqa jətəkselek esen tejeş-le eş şarttarьn tə'min itergə.

УK həm Savnarkum, barь tik janь it kambinattarьn həm kan sirva zavьttarьn halьv, əlegə tiklem jəşəp kilgəndaren jaqşьr-tьv həm ratsejanal fajđalanьv, şul uq vaqьtta ularqa jaqьn tə-bəktərdə satsejalizem sьjrja ba-zahьn—safxuz həm kalxuzdarđь bətə saralar menən alqa jebə-rev juldarь menən genə eşsən-dərđe it, balьq praduktьlarь həm kansirvalar menən tə'min itev eşen nigeđđən yk jaqşьrtьrqa məmkin, tip ihaplajđar.

It həm kansirva sənəqəten ytərevgə ajьrata xuzalьq həm sajasi əhəmejət birep, УK həm Savnarkum bətə partejə həm savit ojoşmalarьn, it həm kan-sirva sənəqətendəge bətə eş-selarđe, УK həm Savnarkumdьŋ oşo qararь menən qujьlqan bu-rьstar ajlanahьna savit, partejə jəməqətselegeneŋ bətə kəstəren həm diqqəten maalizavajt itergə, juqarь ojoşqan satsejalistik sьjr'ja bazahьna tajanqan kesle it həm kansirva indystrejəhe tədevđə hьđьlqan pragramma-nьŋ ytəleşen tulьhь menən tə'-min itergə saqьralar.

Sajuz savnarkumь rəise: V. Mulьtuf (Skrəbin)

VKP(b) УK sikritarь: I. Stalin.

IT HƏM KANSIRVA SƏNƏQƏTE ALDЬ PLNADA

Gəzitebeđđen beгenge hanьnda, it həm kansirva sənəqəten yьterev turahьnda Stalin həm Mulьtьf iptaştar imzahь menən bətə partejə, xuzalьq həm praf-sajuz ojoşmalarьna qarata VKP(в) УK həm SSSR Savnarkumь tarafьnan sьqarьlqan mərə-zaatte basьlьđ.

VKP(в) УK—te həm SSSR Savnarkumь bьl mərəзəqəttare-nđə it balьq həm jəşelsə—je-meş sьjr'jalarьnan adьqtar eş-ləp sьqara torqan adьq sənə-qəte pridprejətejələrenen hun-qь jьldarda şaqtaj ubьştarqa elgəşevdəren ajtep ytələr. Şu-nьŋ menən bergə ular eşse sьjnьfьnьŋ maddi xəle həm mədə-ni dərəзahenen taqьla jьlda-mьraq ybeşen tə'min itə tor-qan, janь aastanufka noktahen-ən qaraqanda bьl ubьştar qьna jeterlək bulmaqanlьqьn ajtalar. Əlegə tiklem janь halьnqan həm rikanstrutirlanqan it sənə-qəte pridprejətejələrene kə-əd bulьp, tixnik jaqtanda şaqtaj jeteşheđlektərđən jьlь kyrələr, i anlege ajtelə. Savnarkum həm УK eşsəndərđe it, balьq praduk-tьlarь həm kansirvalar menən tə'min eşen tamьrьnan yđgərtev faq at janь it kambinattarь, kan-sirva zavьttarь halьvđь kiŋ rə-veştə alqa jebərev bьqa tik-lem jəşəgəndəren rikanstrutir-ləv həm qьrqa jaqşьrtьv, bьl pridprejətejələrgə tartьm təbək-tərdə safxuz həm kalxuzdarđьŋ satsejalistik sьjr'jabazalarьn bə-tə juldar menəŋ kəsəjtev nige-đendə genə məmkin tip hanaj.

Bьna şunan sьqьp ta УK həm Savnarkum 1931, 32, 33 nse jьldarđa jьlьna miljun jarьm tunna it praduktьlarь eşləp sь-qara alьrlьq 47 er janь it sənə-qətь kambinattarь eşləp sьqa-rьv planьn mьvafiq tabalar. УK həm Savnarkum şulajuq, 1933 nse jьlda kəmendə 2,4 mil-jart bankь kansirva eşləp sьqa-ra ala torqan itep, janь it kam-binattarь janьnda 7 kansirva si-xь, 36 jar bujь balьq kansirva-hь, 23 jedgeә havьt, 36 jəşelsə kansirva zavьtь həm 40 urьnda jəşelsə həm jeme;ş kipterev pun-kьttarь asьv planьnda mьvafiq taba.

Şunьŋ eşlənə УK həm Savnarkum bьqa tiklem jəşəp kilgən it kambinattarьn, bikun həm kalьasa fabriktarьn hər jaqlap jaqşьrtьv həm tulь fajđalanьv turahьnda la bajtaq saralar ky-revgə təqdim itə.

Qarar bujьnsa, şulaj uq: it kambinattarьna həm kansirva zavьttarьna qaratьp, təbəktərđə it safxuzdarь ojoştorov həm maldarđь planlь rəveştə tapşь-rьv juldarь menən nьqь sьjrja bazahь menən tə'min itev mə'ə-lələre, qoralmalar həm trans-pьrt nəmələre menən tə'min mə'ələhe, kansirva esen havьt baba eşləp sьqarьv, kansirva həm it sənəqəte esən kadar ađerləv mə'ələləre h. в. lar kyđ uŋьnda totola.

УK həm Savnarkum mərəзəqəte bətə partejə, savit ojoşma-larьna, kansirva həm it sənə-qəte eşselərenə,—oşo mərəзə-qət menən alqa qujьlqan burьs-tar ajlanahenə savit, partejə jəməqətselegeneŋ bətə kəstəre-neŋ diqqəten taplav, juqarь də-rəзələ ojoşqan satsejalistik baza-qa tajanqan kesle it həm kan-sirva həm it sənəqəten jьldamь oq halьvđa hьđьlqan pragьram-manь tulьhь menən tə'min itevgə saqьrьv menən tamamla-na.

Bьl mərəзəqət hər ber parte-jə jəcəjkəhendə, eşselər, kalxuz sьlarđьŋ dəjəm jььlьşlarьnda nьqlap ejrənergə tejeş.

[illegible] BARA, AQЬĐЬV

PLANЬ 92,8Pr. QЬNA YTƏLGƏN

HAL AQЬĐЬV, UTЬN ƏĐERLƏV EŞENDƏ TIMP QЬRQA KƏSƏJTELHEN!

MAJA TUPLAV TIMPЬ JOMOŞAQ.

Başqortostanda zajьm aqsahьn tuplav planь 11,4 pr. qьna ytəlgən.

BƏTƏ KƏS, BƏTƏ IQTIBAR MAJA TUPLAV ƏĐƏKLƏGƏN BƏTƏRƏVGƏ JYNƏLHEN.

ӨFӨ QALAHЬN UTЬN MENƏN TƏ'MIN ITEV TURAHЬNDA

BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARĐAR SƏVITE QARARЬ

[illegible]

... qan Lispramxuzdarqa qala səvite aqzalarьnan aqas əđerləv, hal aqьđьv eşen kəsəjtev əsen vaqьtьn təş 15 vəkil jebərev burьsьn jəkmatərgə.

6. Өfə qalahьn utьn menən tə'min itev məs'ylə... Juz—Uralis idarahь urьn baҺarь. Qar məsьl a ham qala səvite rəise Baqajьfqa jəkmaterge. Ulьndarđь taşьv həm kiŋe itev eştəren 15 nse yktəbergə tikləm Ҝeterəv esen kyđatev e en qala səvite aqzalarьnan 20 keşe b ldalərgə.

7. Өfə qala səvitenə qala Lispramxuzьnьn aqas əđerləv həm ođatьv planьnьn ytələşen tə'min itev burьsьn jəkmatergə.

8. Başpraisəvitten Өfə esen utьn əđerləvđe tə'min itev esen pridperejateja, ycidatneja, uqьv jorttarьnda bulqan prafsajuz aqzalarь arqьrь emələr jahav, ularđь eşkə aktif qatnaştьrьvđь horarqa.

9. Өlkə transprt berekməhenə, iptaş Taransьva javaplьlьqь astьnda 25 nse sintəberđən başlap, utьn taşьv esen hər ken 100 at birev, 1 nse yktəbergə 300 atqa jetkerev həm berense ravbarьta utьnđь balnitsəlarqa, məktəptərgə (birense ba berense baьqьs məktəptərgə) taşьtьv həm qalqan ycrizdinejalarqa həm pridperejatejalarđe utьn menən kərək tikləm tə'min itevđe jəkmətergə.

10. Qala səvitenə qala avuzьnan hər ken utьn taşьv esen 50 at birevđe məzbyr itergə. Sitapkupqa yđ qaramaqьndaьь ycriđdinejalarga utьn taşьvđь aqsa menən tə'min itergə.

11. Өlkə xuzalьq ojoşmahьna 3 kən sruk esendə ɵlkə transprt berekməhe menən aruzđar hanьn kynəjtev (at hatьp alьv) esen dugovr tedergə quşьrqa.

12. Başnapqa utьnlьq aqastarđь yylev, ođatьv esen urьndarqa essɵlar esen qala Snap qaramaqьna ađьq həm prom'tavar birevgə funt bildələv həm funt z yylev burьsьn jəkmətərgə.

13. Bəş tə'minat, tormoş yylegənə, aqas tə'minata—tormoşo yylegə menən berləşep, qala səvite aqzalarь menən berlektə 5 ken esendə bətə bulqan utьnđan 1 nse qinvarqa jeterlek dərəzələ patriaitədərgə ralic utьn yylep quj vь jəkmətergə.

14. Aqas tə'minat tormoş ojoşmahьna 5 ken vaqьt esendə aqas əđerləv ojoşmalarь menən həjləşep, yđ vaqьt esendə timer jul ojoşmalarьn utьn menən tə'min itevđe kyđđə totorqa. Bьl turala ajьrьm punkt indererge.

15. Bətə ojoşmalarqa həm pridperejatejalarqa utьndь istimal itev turahьnda kantryl eştəren julqa halьrqa.

16. RKI qa 10 ken esendə utьn menən tə'min itev esenen ətəklegən həm Juz—Uralis menən SRK teŋ həm ɵlkə transprtьn dugovrđarьnьn nej səbəptən tultьrmavđarьn tikşerep ytergə. Bьl turala qajerle keşelər bulha xɵkemgə birergə.

17. Juz—uralisqa həm qala səvitenə Өfə qalahьnda utьn əđerləv eşenen barьşь turahьnda hər ber dikadə bajьn Başqortostan X. Kamisarejatьna daklat jahav esen ber keşe bildələrgə quşarqa.

Başqortostan xalq Kamisarđar Səvite Rəise: BULAŞЬF.

300 miljundan artьq zajьm aqsahь xalq əьtəndə.

Zajьm aqsahьn jьjnav eşendə qьrqa boroloş jahalhьn

Zajьm padpiskahьn afurmit itev -timək eşse—xeđmatkərđərđən tejeşle aqsalarđь ular eş xaqь alqan məldə rigylər rəveştə totop qala barьv həm unь hunlatmaj kridit ycirzdinejələrenə tapşьrьv tigən byđ bula. Bьna oşolaj itkəndə genə beđ zajьm aqsahьn yđ vaqьtьnda jьjnap unь turaran tura eeđ'eq sənəqətebeđđe indysterejələşterevğ həm kalxuz salxuzdarьbьđđь kinəjtevgə tana bora alьrьbьđ. Oşo jьldьn 2 nse sintəberenə bulqan məqlymatkə kyrə, bətə Sajuz dəymələndə zajьmdan bətəhe 1,792,6 milejun hum aqsa jьjьlьrqa tejeş bulьp, şunьŋ barь 1,485 miljun humьqьna jьjьlqan. Oşo jьldьn 24 nse sintəberenə tiklem 300 milejun hum zajьm aqsahь xalq əьtəndə jərəj. Hun bьl tiklem đur bulqan aqsanь jьjnamav eşendə kem qajeple? Eşse həm kalxuzsьlar yđđərenen xekymətterən indysterəjələşterev esen zajьm alьv esen birgən hyđđəre bьqa tiklem qabul itelməj — ytəlməj. Bьnda qəjep iŋ elek pridperejateja həm ycirzdinejələrđəge administratsejalarqa jəkmətelergə tejeş. Ular eş xaqь birgən vaqьtta rigylər rəveştə zajьm esen aqsa totop qala barьv eşendə vakun bujьnsa javaplьlьq jəkmə đər.

Unan bьnda tajaqtьŋ đurraq eleşe finans—kridit apparattarьna teşə. Sənki ular zajьmqa aqsa tapşьrьv eşendə eş alьp barmaj. Ojoşmalarđьŋ yđđərenen kilep aqsa birevđərən kətep jatalar. (bьndaj xəldər kyp urьnda bar) kalliktif uqa kilep jeremaj. Ə finans—kridit apparattarь yđđərenə berketelgən pridperejatejalarđe hər ken kantra'dravajt itə barьn, zajьm aqsahьn jьjnavđь qьđьv alьv həm unь kridit apparattarьna tapşьrьvđь aşьqtьrьrqa tejeş.

Xəđer zajьm aqsahьn jьjnav kampanejahьnьŋ đur javaplь dəvre alqa kilep basьtь. Zajьmqa aqsa jьjnavđaqь đur məs'yləjət berđən prafsajuz ojoşmalarьna həm Kamsut tarqa jəkmələ. Bьl ojoşmalar patpiskalarđь afurmit itev həm aqsalarđьŋ yđ vaqьtьnda tejeşle urьnqa tapşьrьla barьvьn tikşerep barьrqa tejeştər. Partija ojoşmalarь, kamsamuldar həm bətə jəmaqətselek həm şulaj uq RKI ojoşmalarь zajьm aqsahьn jьjnav eşenə aktif qatnaşьrqa tejeştər. Padpiska afurmit itev eşen hunlatьvsь həm vznusьn yđ vaqьtьnda tylamavdə qateplanevsələr đur məs'yləjətlek jəkməjđər.

Xəđer kalxuzsьlarđan səur jьjnav mɵhim urьn tota. Ləkin bьl frontqa nьqlьp, totonolmaqan əle. Jaqьn arala xəl itkes 3 nse jьlь zajьmь padpiskahь afurmit itelep bətergə tejeş.

IBRAHIM.

Bьlar qьđьltaqtaga.

Mişkə təbəge „Spartak" kaljxuzь zajьm taratьv esen birelgən 975 humlьq zadanejəne tulьhь menən qabul itep unь 100 pr. qa taratьp bəlɵv menən bergə zajьm aqsahьnda jьjьp bəterep tejeşle urьnьna tapşьrđь.

Şul uq təbək „Kim"kalxuzь la zajьm taratьv planьn 100 pr. tь menən ytəp unьŋ aqsahьn tylap bəterđe. Bьl kalxuzdar təbək dəvmələndəge başqa kalxuzdarđь yđđəre menən tiŋleşergə saqьralar.

X. TIMERXAN.

Bərjən təbəge Qьpsaq səvitendəge jaŋqьđaq xuzalьqtar esen xəl itkes 3 nse jьl zajьmьn taratьv esen 3050 humlьq kantryl zadaneja birelep ular şunьŋ 2980 humlьqьn taratьp zadaneje 97,7 pr. qa ytənelər. Kalxuzdarqa 1040 humlьq zadaneja birelep ular planđь 137,7 pr. qa ytənelər. Dəjəm plan 107,8 pr. qa ytəlde.

KƏŞFЕJ.

48 meŋ urьnьna 52 meŋ hum

Məsaqyt orloqsoloq 'salxuzьn daqь eşselər alahьnda taratьv esen 48 meŋ humlьq xəl itkes 3-nse jьl zajьmь birelgəjne. Ular unь 52 meŋ humlьq itep taratьlar.

Bьnda zajьm taratьv eşe xəđerge kendə lə qьđьv bara Bьndaqь eselər zajьm taratьvđьŋ əhəmejəten jaqşь aŋlap bьl eşte udar şmp menən alьp baralar. mHə yđđəre menən tiŋləşev esen „Krasnaj başkireja" safxuzь eşselərən saqьralar.

V. DƏVLƏTBAJЬF.

Asqar səvite qojroqta bara.

Asqar (Bərjən təbəge) avьl səvitenə „3 nse xəl itkes jьlь" zajьmь kantryl hanь 1850 hum kalxuzdarqa 1550 hum təşep ular arahьnda şunьŋ 425 humь qьna taralьp plan barь 27,4 pr qa ytalə.

Jaŋqьđaq xuzalьqtar arahьnda taratьv esen 300 humlьq zajьm birelbə lə ber genə pr. ta taratьlmaqan.

Jaŋqьđaq xuzalьqtar arahьnda zajьm taratьvđьŋ əhəmejəte turahьnda aŋlatmalar tulьhьnsa alьp baralmaj. Bьl turalaŋь kampanejənь jajep jenərə almaqandar. Şunьŋ arqahьnda Asqar səvite birelgən kantryl hanьь 22,9 pr. qa qьna ytəgən. Tiđ arala birelgən kantryl hanьь taratьp bəterevđə bətə kamsamul həm başqa ojoşmalar jaqьndan qatnaşьrqa tejeştər.

K A

BAŞQORTOSTAN DA XƏL ITKES 3 NSE JЬL ZAJЬMЬNЬŊ TARALЬVЬ TURAHЬNDA

20 NSE SINTƏBERGƏ JOMQAQ.

Başqortostan dəvmələndəge rajundarđa oşo jьldьn 20 nse sintəberenə tiklem 5—jьllьqtь xəl itkes 3— jьl zajьmь taratьv planь 100,2 pr. qa ytəlep şul taralqan zajьmdan 14,124290 hum aqsa jьjьlqan.

Zajьm taratьv eşendə tyəndəge rajundar alda baralar: BAJMAQ TƏBƏGE BIRELGƏN ZADANEJƏNЬ 177,9 pr QA. BƏRJƏN—159,8 pr. QA, JЬLA JЬR 127,5 pr QA, HƏM XƏBIBULLA TƏBƏGE 126,2 pr QA YTƏGƏN.

TYBƏNDƏGE TƏBƏKTƏR XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ ARTTA BARALAR

Baqalь, Bilarət, Bis—ylək, Qьjqь, Qaltas, Qaraqoş, Qьrqьđ mejakə, Krasna—Usul, Moraq, Krasna—kam, Prejut, Nariman, Tapurin həm Tujməzь, təbəktəre bьlarđa qojoroqta baralar Şişmə təbəge planđь barь 77,6 pr. qa Bərə 64,8 pr. qa həm Dyrt ejlə təbəge planđь 48,1 pr. qa ytap zajьm taratьv eşendə siktən tьş jomoşaqlьq kyrhətələr.

Plan ytələşen ajьrьm siktər arqa yylgəndə eş bьlaj tora: Eşse həm xeđmatkərđər arahьnda plan 125,6 pr. qa, kalxuzdar arahьnda 7,96 pr. qa, jaŋqьđaqtar arahьnda 100,1 pr. qa həm başqa terle avьl xalqь arahьnda plan 135 pr. qa ytəlgən.

Өfə qalahьnda bətəhe 3.220560 humlьq zajьm taralьp plan 125,5 pr. qa ytəlgən.

Bətə Başqortostan dəvmələndə xəl itkes (qalalar menən) 3 nse jьl zajьm taratьv planь 20 nse sintəbergə tiklem 104 pr. qa ytəlgən.

Taratьlqan zajьmdan aqsa jьjnav eşe siktən tьş jomoşaq bara. Təbəktər krəbtejəndər arahьnda taralqan zajьmdьn barь 901.651 hum jьjьlьp plan 9,6 pr. qa, qalanan 14,6 pr. qьna aqsa jьjьlqan.

Bətə başqortostan dəvmələndə taralqan zajьmdan şul uq 20 nse sintəbergə b ə t ə h e 1.902.836 hum aqsa jьjьlьp dejəm plan 11,4 pr. qa qьna ytəlgən.

Tiđ jaqьn arala zajьm taratьv həm taralqan zajьmdarđan aqsa jьjnav eşendə qьrqa hьnьlьş jahalьrqa tejeş. Bьl eştə bigerəktə kalxuzsьlarqa nьqlь udar birergə

TICINSKEJ.

Jaŋь ylək zajьm taratьv eşenə halqьn qaraj

Şişmə təbəge Jaŋь ylək avьlьna xəl itkes 3—nse jьl zajьmьn taratьv esen 900 humlьq zadaneja birelgən bulha la, oşo kengə tiklem barь 300 humlьq qьna zajьm taratьlqan Taratьlqan zajьmdarđьŋ aqsahьn jьjnav eşe lə siktən tьş jomoşaq bara.

Zajьm taratьv eşeneŋ bьlaj nasar barьvь avьl səvite, kalxuz idarahь eşselərenen eşkə halqьn qaravđarьnan kilə.Begenđən zajьm taratьv planьn ytəv esen nьqlь eş alьp barьrqa kərək.

„IKS"

ƏSƏN SƏVITENDƏ LƏ EŞ NASAR

Arqajaş təbəge Əsən səvite dəvmələndəge jaŋqьđaqtar arahьnda zajьm taratьv eşendə hamanda hьnьlьş juq. Bьnda jaŋqьđ xuzalьqtar arahьnda hər ber un kenlək arahьnda barь 10—20 humlьq qьna zajьm tarala.

Birelgən zadaneja bujьnsa bətəhə 3 meŋ humlьq zajьm taralьrqa tejeş bulha la oşo kengə tiklem unьŋ barь 480 humlьqь qьna taralqan. Jaŋqьđaqtar arahьnda zajьm taratьv timpьn qьrqa kesəjtev kərək.

N SAFIN.

„LININ JULЬ„ KALXUZЬNDA LA EŞ MAQTARLЬQ TYGEL

Arqajaş təbəge Əsən səvite „Linin julь„ kalxuzь zajьm taratьvđa qojoronta həjrələ. Hunqь kengə bulqan məqlymət bujьnsa, bьl kalxuzda zajьm taratьv planь 22,5 pr. qa qьna ytəlgən. Zajьm taratьv eşe yđ aqьmь menən bara. Unьŋ əhəmejəte turahьnda aŋlatьv eşe nasar qujьlqan.

S. Nurьj

PLAN 59 PR. QA QЬNA YTƏLGƏN.

Bərjən təbəge Bajnazar avьl səvitenə xəl itkes 3—nse jьl zajьmьn taratьv esen 5130 humlьq kantryl zadaneja birelep oşo kengə tiklem barь 2615 humlьq taralьp zadaneja 59 pr. qa qьna ytəlgən.

K.A

Berjən səvitendəge jaŋqьđaqtar arahьnda

Ber humlьqta zajьm taralmaqan

Berjən səvitenə bətəhe 3200 humlьq xəl itkes 3—nsə jьl zajьmь taratьv zadanejəhь birelep, oşo han esenən kalxuzdarqa 2190 humlьq təşep ular unь 2765 humlьq itep taratьp planđь 127 pr. qa jetkerep ytənelər

Ləkin jaŋqьđaqtar arahьnda taratьv esen birelgən 8030 humlьq zajьm zadanejəhь bьqa tiklem ber genə pr. qa la ytəlmagən. Ular arahьnda zajьmdьŋ əhəmejəte turahьnda aŋlatьv eşe nasar qujьlqan „Bərjən".

zajьm aqsahьn tuplavđь vaqьtьnan elek ytərgə hyđ birələr.

Bərjən uqьtьvsьlar kanfirinsejahe uqьtьvsьlar arahьnda taratьv esen 4789 humlьq xəl itkes 3-nse jьl zajьmьna jađьlьp zajьm aqsahьn tylap bəterevđe vabьtьnan 5 aj elek ytərgə buldьlar.

KƏŞFEJ.

Qalejəknər alda bara.

Qalejəknər (Berjən) avьl səvite yđenə təşkən 1220 hum—lьq xəl itkes 3 nse jьl zajьmьn 1330 humlьq itep taratьp planđь 109 pr. qa ytəne. Həm yđe menən tiŋləşev esen Berjən təbəge dəvmələndəge bətə avьl səvittəren saqьra.

KƏŞFEJ.

JUZ-—URAL—LIS APPARTUNISLЬQ MENƏN EŞ ITƏ

Juz—Ural Listьŋ esse quldar əđerləv bojorahьnda kunqь arala his ber tərtip juq. Unda eşləvse xeđmatkərđər planhьđ baş baştaqlьq menən eş itələr.

Məđələn: 4 nse kvartal esen Narkamtrud tarafьnan birelgən zajafka bujьnsa 64 eş kenə bildələngən bulha la ular unь 45 eş kenə itep qabul itələr. Bьndaqь əđerləv yyləge plan tedəgən məldə eşkə appartunistarsa qarap alda kypme bajram kendəre bulasaqьn hanap ul kendərđeŋ berehendə eş kenenə indermajđər. Juz—Ural—Listьŋ eş kenə bildələvđəge bьl jeteşheđlege Narkamtrud tarafьnan tedəlelde.

Unan huŋ bьnda esse quldar tuplav eşendə lə jeteşheđ ektər tulьp jata. Nariman Lispramxuzьnan Aşa-bleşav zavьtьna 4 nse Kvartal esen 50 meŋ kuba mitьr kymer sьqarьrqa kərək bulha la, Juz—Ural—Lis bьnьŋ esen esse quldar horap zajafka birməj.

Aqas eşendəge esselərgə baraktar halьv esen yđəktən 792 meŋ hum aqsa jebərelgən bulha la, Juz—Ural—Lis bьl eşte bojomqa aşьrьv julьnda kankrit ber nəmələ eşləməj. Ə, hal aqьđьv, aqas əđerləv eşendə bulqan kyp kenə esselər barakhьđ jəşəp şul arqa la eş taşlap qajtьp kitergə məzbyr bulalar.

Təbəktərđən jəjəvle kes həm at kese horap birgən zajafkalar bujьnsa terle aŋlaşьlmavđar bulьp tora. Esten bьlaj nasar barьvь Juz—Ural—Listьŋ kadьrđar əđerləv bojorahьnda eşləvselərđen planhьđ ejəvđərenən eşkə appartunistarsa halqьn qaravđarьnan kilə.

Begengə ken hal aqьđьv, aqas əđerləv planьn tultьrьv esen kerəş alьp barqanda eşkə totqarlьq jahavsь bьndaj jynheđlektərgə qьrqa sik qujьrqa kərək.

ƏMIRXAN.

HAL AQЬĐЬV EŞENEŊ BARЬŞЬ TURAHЬNDA

25—nse sintəberga apiratif jomqaq

Juz—Ural Listьŋ birgən məqlymətenə kyrə, oşo jьldьŋ 25—sintəberenə hal aqьđьv planь bətə Başqortostan dəvmələndə 92,8 pr. qa ytəlgən.

Ə, ajьrьm Lispramxuzdarqa kilgəndə ularđa plan ytələşe bьlaj:

Bilarət Lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planьn oşo jьldьŋ 25—nse sintəberenə 100 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Starle aqьđьv planьn 100 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Өfə Lispramxuzь aqьđьv planьn 68,6 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Krasna—Ufimka aqьđьv planьn 99 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 73 pr. qa, Qara idel aqьđьv planьn 99,5 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 91 pr. qa, Jьlajьr aqьđьv planьn 83,3 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Tanip aqьđьv planьn 97,7 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Xlibinskej həm 5—hanlь aqas zavьtь aqьđьv planьn 13,7 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa ytəgən. Ə, Өfə pristindarenən plan ytələşe turahьnda məqlymat juq.

Juqarьlaqьlarđan kyrelgənsə hal aqьđьv esendə ələ haman timp jomoşaq. Bьl eşkə kərək tiklem əhəmejət birelməj. Sintəberđeŋ 5—nse 5 kenlegelə ketkan həđemtane birməne.

Hal aqьđьv planьn tultьrьv julьnda begendən bətə saralar kyrelhen. Unьŋ tirahenə bətə jəməqətselek mabilizavajl itelhen. Aqьđьv sizanь ytep bara. Eşte qьrqa kesəjtergə kərək.

PREJUT TƏBƏGENEŊ XATALARЬ...

IGEN ƏĐERLƏV FRUNTNDA

[illegible]

Brigadirđar urlaşьp, xalqtь biđđerələr.

[illegible]

SMUTBR BURЬSTARЬ TIRƏIELЭ TUPLANЬRQA

MALDAR AĐЬQ HƏM JORT MENƏN TƏ'MIN ITELHEN

Malsьlьq firmalarьn nьqьtьv parteja həm xekymətteŋ вetə kalxuzsьlar massahь aldьna quj qan вajavaj вurьstarđan hanala. Şuqa kyrə lə вeđ вьl вurьstь y'avđə udar şturьm dikadahь iqlan ittek, ul xəđer ytkərelev ebtenda.

Kalxuz tavar firmalarьnda xeđ mətte dereħ ojoştorov, estan nьqьtьv, qьşqьlьq esen ađьq вazahь həm mal jorttarь вuldьrьv—вьl dikadanьŋ tөp вurьsta rь şular.

Вetə malsьlьq kalxuzdarьnda, firm larđa eiaheđlek вerenlaj вeterele qa tejeş. Mal həm uльn qoraldarь ajьrьm keşelərgə qa tь javaplьlьq menən вirelə.

Malsьlьq kalxuzdarьnda firma larđa əle sdilşinaqa kyserelep вetmagən. Dikadanьŋ ireşelergə tejeş вajavaj вurьstarьnan đurьhь sdilşinaqa kysev, alьna torqan praduksejanьŋ han həm sьifat jaqьna nьqь iqtiвar itev, ...

ahəmejatkə ejə. Ular вer tarmaq la maxsus eş alьp, şuqa qaraj kvalifikatsejalarьn kytərev, tixnikaqa ejə вulьv, mal havьlqьn haqlav tərtiptəren ydləşterevdə вarьs jəkmərgə tejeştər.

Ular dikadala вьl tarmaqtar вereһe lə onotolop qalmaħqa tejeş. Вьlar вetahe lə dikadala ytaleŕgə tejeştər. Hər вer kalxuzь, kalxuzsь qatьn—qьđ sturьm dikadalarьn ŋ udar kөrəşsehe вulhьn: Вetənən alda şunь вelərgə, kankrit eş—xeđmat te dereħ ojoştorov, sdilşinaqa kysev, satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь kesəjtev julьnda yđen de udarnik itep iħaplarga kərək.

Dikadala mal ađьqь вazahьn nьqьtьv, silus planьn tultьrьv, ikense qat вesən saвьvđь tamam lav eşe вetə massanь tuplanьp вalşeviktarsa eşlaven horaj.

Qossoloq mas'əlahen xəl itev mas'əlahe lə sitta qala almaj, вьl

aldьnda, (MTF larđa—34 pr. STF larđa 40%, вьđavsьlьq firmalarьnda — 27 pr. qa qьna ytəlgən) Ađьq вazahь вuldьrьvđa ilimp вasar. Mal tuplav şulaj uq qьrqa hьnьlьş talap ita. (Məħələn Malakasintər вujьnsa megeđlə mal—43 pr. qa, вьđav 40 pr. qa ytəlgən)

Веđ вegendən kankrit eşkə вaşlap, qьrqa hьnьlьşqa ireşergə tejesвeđ. Dikada urazaj həm kalliktifləşterev kenenə ukem davam itəsək. Malsьlьq вujьnsa вьl kendə heđemtə sьqarьlьrqa tejeş. Şunьŋ esen də вьl eş menən jalpassьlьq itev esen təвək kalxuz-ajuzdarь jьnьnda kamiseja, firma вulqan kalxuzdarđa вrigada teđelə. Təвək gazitare, kyp tirazlь gazittar jьnьnda qarav signal pustarь qoula.

Ađьq вuldьrьv đur ədəklek menən вara. Şuqa kyrə yktəвer deŋ tavge 5 kenlegen вetə Вaşqortostanda ađьq esen ...

MALSЬLЬQ FIRMALARЬN TIKŞEREVĐƏ

YƏ AĐЬŞЬNAN QOTQARЬP, KIŊ JALPЬ TƏĐƏ BIRERGƏ

Oşo jьl satsejalizem malsьlьqьna niged вalanьrqa tejeş Parteja həm xekymət вьl eşkə kankrit plandar hьđđь həm saralar kyrđe. Şulaj вulha la malsьlьq eşenə вetə вaşqorostan kalxuzsь, jaŋqьđaq eşsəndar tuplanqanь juq. Xatta kypselek təвək ojoşmalarь yđđere lə jaqьn kilə almajđar əle.

Kalxuzsintər qararь вujьnsa 20 nse sintəвerđən malsьlьq firmalarьna tikşerev вaşlandь. Вьl tikşerev oşo kendə lə kin teħ ala almaqьn. Xalaykl, kyp malsьlьq firmalarьnda tulь вajьlьq—xajvansьlьq jaşaj. Веđ вь oşo un kendə tikşerep, teđatev esən qьrqa saralarđь kyrergə tejesвeđ.

Oşo arala 60 lap malasьlьq kalxuzdarь tikşerelde. Ular đьң вarьhьnda la tirlek malsьlьqqa qaraş siktan tьş вasar tora. Xeđmətte dereħ ojoştorov juq. Вetə ter maldar tarlap вer har jaq jaslьqandar. ...

tə вusqa—tavar firmalarьnda вьl eşkə iqtiвar juq. Teđev eştare 30 35 pr. qa qьna ytəlgən. Təвək ojoşmalarь teđev matirejaldarь вulmavđь kyrhətergə teləjđər. Şul vaqьt ytkən jьjldan вirle teđev matirejaldarь вulьp ta teđelmaj вtьrqan mal aђvardarь вar. Malsьlьq esen вild ləngən maja nej вarь 5-10 pr. qa qьna fajđlanьlqan. Вaşkalxuzsajuz unь urьndarqa jetkerep вetev julьnda yđe lə əkeren qimьldaj.

Malsьlьq eşendə qatьn qьđđar xeđmaten fajđalanьvqa his iqtiвar вirelmagən. Ajьrьvsa iqtiвar şuqa jynəlderelergə tejeş.

Kamsamul—silus esen kөrəşta yđ eħtenə đur вurьs jəklane Silus planьn tultьrьv esen udar ...

„Milli xəkymətten„ „kanunьja" saralarьna

qarъşь eşselərđeŋ asъv tulqъndarъ yŧə

JAPUN IMPIREJƏLISTƏRE MANZUREJƏNE TALAJĐAR.

Kapital ildərenen кeşheđ il—đərđe qoral көsə menən вaħьp alьvđarьn вeđ tarixta kyrə kildek Kөslө impirejalis ildare yđ đərenən xəlh đ həm arita вulqan ildərđe hər vaqьtta qoral көsə menən вaħьp ala kildelər. Senki impirejalistar kalune alar đa milejundarsa eşsəndərđen kestərenən fajđalanьv ulardь siktən tьş iđev ih вenə genə iaşajđar. Ular kskəj ildərđe talav, kalunejalarda əllə nej tiklem eşselərđe eşlatev iħaвena genə yđ kөbalaren qalьnajtalar 1914 nse jьlqь qanlь impirejalizem huqьş вьnь asьq kyrhətte.

Вьşqa kapital ildərendəge kevik Japunejala iqtisadi tor—...

qanь esmajensə tora almajđar. Japuneja impirejalistarьnьŋ totoş teşlek Manzurejanь вaħьp alьvđarь. Undaqь ere qalalarđь qulqa alьvđarь вьnь asьq dərəħlaj. MYKƏJEN CAN CYNƏZ CIRIN qalalarь ə'e lə Japun qəskərđəre qulьnda Javun qəskərđəre teşlek Manzurejalaqь jaqьnan jaqь tirritorejalərđe jaqьnan jaqь qalalarđь qulqa alalar. Ul qьna tygel Japun qəskərđəre alьnqan qalalarđaqь qtaj xalqtarьn (tьnьs jəşavse—xalqtarđь) qajenhedgə jazalajđar, ylterələr. Веđ вьl faktьttarđan kyđ joma almajвьđ.

Japuneja impirejalistarь, Japun qəskərđərenen hezyme. ...

menən Qtaj вьđqьşьna qьвьldь. Javpanь вerləşterevđə xejallanьp jөrөvse millattar ligahьnьŋ "Jetakselare" Japuneja menən Qtaj arahьndaqь вьđqьştь "jajlarqa", „ulardь "kileşterergə" tьrьsalar. Lakin вeđ millattar ligahьnьŋ вьđqьşta qьвьlьvьnda, unьŋ вьn jeđen kyrəвeđ. Millattar ligahь—yđeneŋ hyđđə huqьşqa qarşь вulьvьn qьna tygel, вalkem ul yđen huqьştь ojoştorovsь həm uqa qoral вulьp torovsь ikanen asьq kyrhətte,

Ziniválege impirejalistar tөrkөme, millattar ligahьnьŋ ere ildərgə huqьş ađerlavđa jardam itevеn, unьŋ вьn huqьş sajasəte jereteven hyđđa huqьşqa ...

ALLAQUZЬF IT SAFXUZЬ

IT ƟSƟN MASSA KƟRƏŞƏ

AĐЬQ ВAZAHЬ TƏ'MIN ITELMƏGƏN, TƏĐƏV EŞTƏRE YĐ AQЬŞЬNDA

RKI HINƏ MƏRƏZJQƏT ITƏBEĐ

Allaquzьf it safxuzь sajasi xuzalьq kampanejalarь ytkərevđə, təđev planьn ytəvđə đur jeteşheđlektər вar.

Safxuzđьŋ вetə tuqaj вesanden majđanь 20 meŋ ga вulьrqa tejeş. Lakin вьjьl nej вarь 13 meŋ 343 ga qьna sasьlьrqa вildələngən. Вьnьŋ đa əle nej вarь 10 meŋ 972 -gahь qьna sasьlqan. Plan 82pr qa qьna ytəlgən. Nejвarь 9 meŋ 104 ga вesan eħkertkə qujьlqan.

Ikense qat sasьv esen plan 3 meŋ ga qa teđelhə lə, вьqa tiklem əle diriksajə вьl turala вer sara lə kyrməgən. Silus esen səselgən ylənđərđe jьjnavđa eştər вasar. Səselgən ylənđərđen kyвerak eleşə jьjьlmaqan. 19 giktar kukuruzqa əle qul tejməgən. Kenвaqoş jьjnav 75pr qa, Darь 46pr. qa ytəlgən. ...

KADЬRĐAR

Xəđerge vaqьtta safxuzda 400 ləp eşse eşləj Вьlar arahьnda вaşqorttar—tatarđar 10pr. samahь.Safxzda kadьrđar əđerləvgə həm вьl turala qaħь вer saralar kyrelgən də inde.

Nьjьr havьvsьlar esen 13 keşelek, mal kөtevsələr esən 8 keşelek' вьđav qaravsьlar esən 8 keşelek həm sanitarlьqqa 22 keşelek kurьstar ytkərelgən. 25 traktoris jeteşterelgən. Xəđer 31 yeşe kqьp jөrəj.

Lakin вaşqorttarđan kadьrđar jeteşterevđə praktik eş eşlənməgən tip əjterlek. Diriksejə həm partkum sara kyrmaj.

MAL KAMPLIKTAVAJT ITEV

...

təвək kamitəttərenen dirikţiŕь вujьnsa вetə ucaskalarđa la, вazalar teđev planь вerense yktəвergə 60 pr. qa ytəlergə tejeş Lakin vaqiqələ eş вьnьŋ kirehensə tora. 20 nse sintəвer gə plan nej вarь 18 pr. qa qьna ytəlgən. Senki diriksejə, partkum həm ranackum, şulaj uq təвək ojoşmalarь qieatlь maşinalarđь ytkərgəndər. Samatyk həm ajьrьm urьndarđa qorotqastoq xeкөm hergən. Teđev eşenə huŋ kereşelgən. Teđev matirejaldarь vaqьtьnda kilterelməgən həm əleə şu'aj. Kalxuzdar dugьvьrь вujьnsa esse kөs вirməgəndər. Bilaqataj təвəgenən genə 6.0 keşe alьnьrqa tejeş вulha la, 170 keşe genə eşləj.

18 nse sintəвerđə iqlan itelgən sturьm dikadahь ...

TƏĐƏLƏŞTƏ BALŞEVIK TAR TIMPЬ JUQ.

Ucaskalarđa вazalarđь teđev planь ytəlməj. Bilaqataj parteja ...

Q. QƏJNAN.

Hət tapşьrьv planьn 100 pr. qa ytənek

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təвəge Bikqol avьl savite „Lininse" alxuzьnьn 2 nse ucaska Qara вrigadahь dejemləşterelgən hьjьrđarđan kilgən het praduksejahьn, xekymətkə tapşьrьvđь aqьtьnda 100 pr. tь menən ytəne.

4 aj esendə 41 вaş hьjьrđan 922 вot het praduksejahь alьp, şunan xekymətkə—830 вot het tapşьrьldь. Qalqan 92 вot, hьjь hьđ—вatraktarđь, şulaj uq jəsiə, вalalar вaqsahьna totoldo.

Вetə kalxuzsьlar dejemləşterelgən maldan kyp fajđa kilgənen nьq aŋlap, вetə eşte вerləştererga taвa вara.

Q. BATTALЬF.

NURIMAN PRAK TIK EŞTƏ

NURIMAN. 1932 nse jьldьŋ вerənse qinьvarьna 763 вaş hьjьrđь alqan 9 hetselek—tavar firmahь, 1351 вaşlь 9 sьsqasьlьq, 687 вaştan 8 вoђavsьlьq firmahь ojoştorьvьđ. Naselle maldarđь ytselevgə lə đur iqtiвar вirelə. 40 вaş naselle hьjьrđь esenə alqan rassadnik вulasaq.

750 вaş harьqlьq, 100 kəzəlek firmelər teđelə, ej qujanь ...

Mal aħvarь halьv əđelə, maldar qur qьnь aŧьnda

JANЬ—BILAQATAJ ...

MAQAR SƏVITE SILUS, JAPRAQ ƏĐERLƏVĐƏ UTƏMƏJ

MAQAR təвəge Maqar avьl savite ...

„Tyrəlәr" mal qьralar

...

Fransejə impirjəlistərenen javьzlьq aşьla

FRANSEJƏ AJRAPLANDARЬNЬŊ QAZAQQA OSORAVĐARЬ—UNЬŊ TUQRAVЬDQ QORALLANЬVЬN KYRHƏTƏ

(„Juminta„ gazitenən)

...

Q. QƏJNAN.

ƏBJƏLIL TƏBƏGE FIRMALARDЬ NЬQЬTЬRQA, JANЬ FIRMALAR OJOŞTORORQA TEJEŞ

Aldьnьđđa satsejalistik malsьlьqtь kinajtev вurьsь tora. Веđ jaqьn kilasəktə malsьlьq məs'əlahen xel itərgə, gigan aђьm menən yħə вarqan satsejalizem indystrejahen it, maj menən tə'min itərgə tejeşвeđ.

VKP(в) yđək kamitəte, SSSR Savnarkumь həm Вaşqortostan parteja ojoşmahь şulaj uq Вaşqortostan xekymәte вьl julda xərəkət itev juldargn вildələnelər. Вajavaj həm kankrit eş pragramь вirđelər.

Xəđer praktik eşkə вaşlanьq. Malsьlьqtь satsejalizem talaptarьna javap вirerlek reveşta jaŋьnan qorovđa Вaşqortostan dəvlətendə вajtaq qьna unьştarqa ireştek. Malsьlьq safxuzdarь ...

aħьravđьŋ əħtenləgənə вьşan qandar ular.

— MALDЬ DƟJƟM AĐЬRAV MAL TƏRBEJƏHEN JAQЬŞЬRTA ŞULAJ BULQAS MALDЬŊ HƟT, MAJ BIREVE LƏ ARTA TEJDƏR. Вьl his вer kire qaqьla almaħьq fakьt Вьl fakьt kulaktarđьŋ həm kulak agintь appartunistarđьŋ məqənəheđ lьqьrđavđarьna qatь atpur вulьp təşə.

Oşo əħtenlək aiqanlь kalxuzsьlarđa maldь dejemləşterev, tavar het firmalarь ojoştorov teləge kendən—ken arta. Lakin вьl uŋьştarđь nьqьtьv məs'ələhe qəfev itelməħlek nasar qujьlqan.

lьnьv вarьşь menən вetenləj tuŋьş tygel. Məħələn "Berlek" kalxuzь 100 hьjьrqa 100 вьđav qa jort hala вaşlaqan. Təвək kalxuzsajuzь „Berlek" kalxuzьnьŋ mal jorto 80 pr qa halьnьp вetkən, tip iħaplaj. Ə unьn nej вarь qoimalarьqьna qojolqan. Timek eşteŋ nej вarь 20—30 pr. tьqьna eşlangən.

Təвək kalxuzsajuzьnьn tyəl laqtanan alqan „silьrđarь" вujьnsa вetə tavar het firmalarь aђьq menən tə'min itelə, tip iħaplanа. Lakin məs'ələnenьвьn вetenləj unь kyrhətməj. Silus lav planь 20 nse sintəвergə вetə təвək kyləmendə nejвarь 40% qa qьna ytəlgən. Ə вesən jьjnap alьv planь ...

halьvđa вer tixnik вar. Malsьlьq tarmaqьnda вeşqa вer genə lə вelges juq. Silus вelgese, mal duktьrь talap itələr. Вaşkarkamzim, kalxuzsajuz вьl məs'ələgə, вigerək tə tөp вaşqort həm malsьlьq təвəge вulqan əвjəlil təвəgenə ajьrьvsa iqtiвar itərgə tejeş inc. Lakin ul nej esenđer onotolqan.

Mal jorttarь teđev tixnige 2 nse avqьsta kilgən. Lakin ul da tulь fajđalanьlmaj. Mal jorttarь halьvđa unьŋ jetəkselegə kyrenmaj. Məħələn, şul uq „Berlek" kalxuzьnda halьnqan mal jortonoŋ mal inep—sьqa torqan qapqalarqa işik hьmaj nələkaj eşlangən. Mal aђьqь hala torqan jer jorttoŋ вer jaq ...

Ydək kamitət Savnarkum məsəgətə ejənelmaqan

...

Tixnikqa eja вulьrqa

...

Malsьlьqta sdilşina

...

Jeteşheđlektə вeterev sarala rь kyrelđe

...

Belges kadьrđar kərək

...

Q. IŞBULAT.

RUR ƏLKƏHENƏ ZABASTUFKALAR

...

ANGELEJƏLƏ DIMANSTRATSEJƏ TULQЬNDARЬ JƏJELƏ

...

3nse Bit

„HAVA HƏZYMENƏN HAQLANЬV

BƏGENGƏ KƏN TALAPTARЬNA JAVAP BIRƏ ALMAJ" *(Ydək asa-avejaxim plinumь qararьnan)*

Hava həzymenən haqlanьv kamandalarьnьŋ hanьn həm eş sьjfatьn kytərergə

Her ber asa-avejaxim savitenda hava həzymenən haqlanьv siksejahe buldьrьlьrqa tejeş

HAVA HƏZYMENƏN HAQLANЬV EŞEN JƏJEP JEBƏRERGƏ

Kapitalizem qotoronqan xəldə janь huqьştarqa əđerləne. Janь kalunejalar talap alьvđa donjanь janьnan ьjlev biđgage menən avьrqan burъbva ydeneŋ qomhoðьq jьrtqьsьlьq nejəttəren ytkə revdə jer ehtendə tərop qan tygev menənqenə siklənep qalmaj, miljunlaqan aqsьlar tygep, janь hava gigantarь—osqostar tədej.

Kilasak huqьşta baş urьn totasaq bumba taşlavsь samalyttar tedevgə ajьrьlsa iq'tьjar itelə. Şuqa kyrə qaj ber davlattarđeŋ bumba taşlavsь avejaţsejalarь, bətə avejaţsejanьŋ 50 pr. tьn taşkil itə. Məъələn, huqьş bьş jьl esenda Angelejə, Fransejə, ien jьq qusma Amirka şlattarь həm Iapejanьŋ bumba taşlavsь eiattarenəŋ hanь, ortasa əs jarьm tapqьrqa, stritjanьŋ bumba taşlavsь samalyttar hanь 5 tapqьrqa ytə.

In əhəmejatle davlattar arahьnda ximik huqьştь „tьjьv" turahьnda ajьrьm dugavьr tədə levgə qaramaъtan, bətə kapital ildəre kerəşteŋ ximik sridstvalarьn əđerlevđə qьđьv eş alьp barьlar. Kerəşteŋ ximik sridstvalarьn əđerlev eşe qьđьv timp menən alqa jebərelə. Burъbva yđ jleesendəge eşselər menən kerəşta aqьvlavsь gazdarđь xəđerđə la qullana.

Məъələn, 1931 nse jьlda Gamburqta bulqan eşselər dimantratsejahь ximik granatalar menən tuđđьrьlə. Eşselər menən palitsejə arahьnda bulqan bəreleşevđə, ximik sridstvalar qullanmaj qalmaj.

Burъbva, rivalytsejən xərəkətte bađəvđa hava ximik sridstvalarьn kiŋ rəveştə fajđalana. Məъələn 1930 nsь jьlъjjyn ajьnda Angelejəneŋ 180 samalyte Indejəneŋ qorqavьlьđ avьldarь ehtenə 2 kən esendə 1000 hava ximik bumbahь taşlaj.

Kapital ildəre SSSR qa qarşь huqьşta kerəşeŋ hava ximik sridstvalarьn kiləsəktə lə qullanasqtarь his şikheđ. Şuq bildele ber nəmə bьl SSSR menən kapitalistar arahьndaqь huqьştьŋ sьjfatь xaraktirьnan kilep sьqasq, Huqьş tixnikahьnьŋ qotoronqan xəldə alqa kitev, kerəşteŋ hava ximik sridstvalar kesajeve, kiləsək huqьşta frunt menən tьjl arahьnda ber şik bulьvqa məmkilek qaldьrmaj. Doşman ildeŋ tormoşo esen iŋ məhim bulqan ydəktər, zavьt—fabrik, timer jьl đar stansalarь həm başqalarь eştən sьqa rьvqa ьntьləsaq. Bьna şunьŋ esendə kiləsək huqьş his şikheđ bətə il xalqьn ьlap alasaq.

Beđ ьnьş tedev eşen jəjep jebərev menən bergə eđgə qarşь əđerlangən janь huqьşqa qarşь ber genə minutqala onotorqa tejeş tygelbeđ. Janь huqьş qorqьnьs rejə qorqьnьs. Şuqa kyrə bətə savit jəmaqətselege hər ber asa—avejaxim aqzalarь hər ber eşsəndə aldьnda bətə kesə il qorqavьlьqьn nьqьtьvqa, asa avejaxim ojoşmalarьnьŋ ilebeđđe hava həzymenən haqlav eştəren jəjep jebərevgə jynəlderev burьs tora.

Asa avejaxim ojoşmalarь hava həzymenən haqlanьv siktarđarь aldьnda ilde hava həzymenən haqlavqa əđerlənevđə onь nьqьtьvđa nindəj kankrit burьstar tora?

Beđ bьqa tiklem bьl tarmaqta bьl turala ber terle lə anlatьv eşe alьp barmanьq. Bьl turala massa tygel aşa avejaxim aqzalarь yđđəre la ber nəmələ belmьjđar tejerlek. Şuqa kyrə iŋ berense nəvəttəge burьs itep eşsəndər algerəktə aşa avejaxim aqzalarь jalpьhь arahьnda hava ximeja nađanlьqьn beterevđe qujьrqa kərək. Bьl eşkə berense nəvəttə pripreja tejə salxu, kalxu, MTS həm mə'əssəsələrđe ьlьqtьrьrqa. Ikense hava həzymenən haqlanьv eşenə qatnaşьq itev esen eşsəndər đeŋ kiŋ qatlam jalpьhьn tartьrqa. Əsensə hava həzymenən haqlanьv kamandalarьna kadьrdar əđerləv esen ejrənev punkьttarьn jəjep jebərergə. Dyrtensə hava həzymenən haqlanьv kamandalarь tedep ulardan ximeja jaqьnьnqa qarşь tartip haqlav eşkə kydətevsələr kamandalarь əđerlərgə.

Bişense bьl burьstarđь bojomqa aşьrьv esen matrejal baza buldьrьv həm başqalar.

Bьl burьstar hava həzymenən haqlanьvda iŋ başlanqьs eştərđe qujə. Lakin bьl başlanqьs eştərđa dur kes birevđe boraj 1931—32 nse jьlda, hava həzymenən bulqan nađanlьqtь beterev planьn tultьrьv unь artьrьp tultьrьvqa qarşьlav planda rьbirevđasatsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşen jəjep jebərergə.

Parteja həm xekymət tarafьnan asa avejaxim ojoşmalarь həm bətə jəmqətselek aldьnda ilde hava həzymenən haqlav aralarьn ytkərevgə qatnaşьq sьvđa, eşsəndər jalpьhьnьŋ ximeja nađanlьqьn beterevđə quja ьlqan burьs kendəlek huqьşsan eşteŋ iŋ başьna qujьlьrqa tejeş.

К.

KANTЬRYL HAN HЬĐ

Ber nisə kendən qala dəvmələndəge uqьv struj jedintsalarьnda qьşqь uqьv—ejrənevđər başlanasaq. Şuqa qaramaъtan uqьv ejrənev punkьttarь bəgengə kəngə kantryl hanhьđ ultьralar. Bьl handar ələ Başqortostan asa—avjaxim savite tarafьnan teəək həm qala savittarenə bilelmagəndə. Bьl timp udqan jьlqь uqьvđa dur əđəklektər tьvđьra. Şul xəl bьjьlda qaşatlanьv aldьndaQala, teəək asa, avjaxim savittareneŋ eşe nej kyləm đə bulьvьn belmaj torop, unь, kərəkle jetəkselər, əsbaptar həm binalar menən tə'min itev məmkin tygel.

Şul uq xəl hava həzymenən haqlanьvđa la xekəm hərə. Qala savite, hava həzymenən haqlanьv əđerlege kantryl handarь juq tip qul qavşьrьp ultьra. Bьl eş sizunь ber eş bulmavьn qala savite ələ teşənəp jetmagən. Qala asa, avjaxim savite bьl timp menən qudqalьp udqan jьldaqь ədəklektarđe beterev tygel, ulardь taqьla nьqьraq təŋnəjtasək. Bьqa jьl qojьlmaqa tejeş. Uqьv jьlьn ədəklekheđ başlavđa qьrqa hьnьlьş buldьrьlьn. Uqьv struj jedintsalare bəgendən uqьv başlarqa əđerbulhьndar.

KAMANDIR.

QЬĐЬL ƏRMEJƏNƏN QAJTAQAN XIMIKTƏRĐE FAJĐALANA BELERGƏ

Ytkən jьl ərmejənən qajtьvsьlarь huqьş esen jajevgə fajđalanьv eşe betənləj bulmanь tejarlek. Ulardьn kypme həm qajđa, kemdər—nindəj şpit sejalnestьn ikənen ber genə ojoşmala iъəpkə almanь. Biđđəle, bьl eş menən kyəərək asa-avjaximdar şeqellənergə tejeş ine. Şul arqa la ərmejənən qajtьvsьlarqa, massa arahьnda huqьş beleme taratьvđa kankerit burьstar qujьlmanь. Bьl xəl bьjьl qabatlanmaъqa tejeş.

Hava həzymenən haqlanьv eşen jəjep jebərev esen şart kadьrdar bulha, bьl kadьrdarđь beđgə qьđьl ərmejənəŋ ximik kamandalarь birələr. Lakin beđ, bьl əđerlektə xalqtь bьqa tiklem totop ala belmənek.

Bьjьlqь dimaalizatsejə soronđa har ber ximik iъəpkə alьnьv menən bergə, har qajьhьna kankerit eştərđe tapşьrьlhьn. Bьl qьđьl ərmejestar beđđen yđđəreneŋ beleməđəren tərən jьhalar, ikensenən hava həzymenən haqlanьv eşen jəjep jebərev esen əđerlektə jeteşkən kadьrdar.

V.

Təbək siksejələrə eşlərgə tejeş.

Təbək asa—avjaximsavittareneŋ kypselegendə, ham həzymenən haqlanьv siksejəre ojoştorolmaqan. Ojoştorolqan urьndarđa la bьlar ber telə lə eş kyrhətə almajđar, hanqь qьna jəşəjđar. Bьl tangalda qьjьl qьrqa hьnьlьş buldьrьrqa tejeş. Bьnьŋ esen siksejəne jaŋьnan jenle ber xəlgə kilterep, unь jьl başsьlьq itə rьə zapas kamandirđarđь nerketergə kərək. Ikensenən asa avjaxim eşen beđđəm plan menən ejrənev struj jedinitsalarь sisdimahьna kyserev, bьl eşkə baza tьvđьrьvqa đur məmkinlek birə. Əgərđə uqьv struj jedinitsalarendə hava həzymenən haqlanьv kamandalarь tedelhə, bьl kamandalaj aşa bətə eşsəndər arahьnda massavaj aŋlatьv həm ojoştorov eşen jəjep jebərergə məmkinlek tьva. Uqьv ejrənev punkьttarьnda tedelgən kamandalar, uqьv jьlь başьnan uq kərəkle pragrammalar həm əsbaptar menən tə'min itelhen. Ytkən jьldarđaqьna, ojoştoropta eşlərgə məmkinlek bulmaj taralьv kevek xatalar qabatlanmaъqa tejeş.

Təbək asa—avjaxim səvite bьl eşte jəjep jebərergə kərəkle bulqan şarttarđь tuđьrьvđa pragiamma jarđame menən genə tygel, bəlki matireja jarđəmdə kyrhətelhen. Kamandalarđaqь eştərđe nьqlap ojoştorov aşa qьna massa arahьnda eşlərgə məmkin. Bьl vaqьtta qьna, kamandalar massa arahьnda aŋlatьv eşe alьp barьrqa məmkin bulqan bətə urьndarđa ydeneŋ esen kyrhətə alasaq.

Hər ber punkьt hava həzymenən haqlanьv eştəren jьl başsьlьq itevse beleme kadьrdar ojoştorov usaqь bulha, hər ber massavaj urьn kisələr, jьjьlьştar, kyrgəzmə zənatejalar həm başqalar—hava həzymenən haqlanьv prapagandahьn alьp barьv punkьtьna əjlənhen.

XIMIK.

DILIGATKALAR PUNKЬTЬ

HAVA HƏZYMENƏN HAQLANЬV MASSAVAJ

Eşen jəjep jebərev punkьtь bulьrqa tejeş

Bьqa tiklem, diligattar punkьtь huqьş eştəren ejrənevđe ber terle lə fajđalanьlmanь. Avьldarđa, qatьn qьđđar uqьv struj jedinitsalarena tartьv, kadərgə avьr. Şunьŋ esendə huqьş beleme ejrənevđe diligattar punkьttarьna kyserep, diligattar punkьttarьnda başqa eştər menən ber rəttən berense nəъqьs huqьş eşen ejrənev məqələben qujarqa kərək.

Bьnьŋ esen təbək asa—avjaxim savittare tarafьnan diligattar punkьttarьnda ytəv esen 1—nse başqьs huqьş eşen ejrənev kyləmendə pragramma tedep, bьl pragrammalar menən bətə punkьttarđь tə'min itərgə. Pragrammalarđь ytəvđə kərəkle bulqan əsbaptarđь ejrənev punkьttarьnan alьp vaqьtlь rəveştə fajđalanьrqa bula. Huqьş beleme ejrətevse jetəkselər itep qьđьl ərmejənən qajtьvsь keves zapas kamandirđarđь nerketergə. Şulaj uq hava həzymenən haqlanьv esen ejrənev qatьn qьđđar arahьnda ajьrьvsa əhəmejət qaъara. Beđđən qatьn qьđđar tьjlьn tərəge bulha, ikensenən ələ beđđə qatьn qьđđar arahьnda bьl jənalьqtarqa jaŋь kyđ menən qarav juq. Ular ximeja başь bulьv şlatь menən, bьl eştə yđ ximejəheneŋ beleme bulьrqa tejeştər. Şuŋa kyrə lə diligattar punkьttarьnda hava həzymenən haqlanьv juldarьn ejrənev ajьrьvsa ber məhim məs'ələ.

Tьjlьŋ haqьhь qatьn qьđđar, il qorqavьlьqьnda iŋ məhim bulqan huqьş beleməđəre menən qorallandьrьlьrqa, bьl belem menən qorallandьrьvđa diligatkalar punkьttarь ydək urьnda bulьrqa tejeş. Diligatkalar punkьtьnda huqьş beleme ejrənmagən, berense başqьsь ytkən qatьn qьđđarь uqьv strьjь jedinitsahьna tartьvđa avьr bulmajasaq.

Eşləmegən eşenən iъəp alьrqa.

Krasna—Usul tebəgə, Jelem Qaran savite dəvmələndəge Irek le ojoşmalar, bətənləj hyndelər. Asa—avjaxim, allabьđđar, mupьr ojoşmalarьndaqь aqzalarđьŋ hanьn, unda kemdər torqanlьqьn belgən keşelə juq. Bьl irekle ojoşmalarđь jetəkselek itev esen Jelem—Qaran parteja jəcəjkahe tarafьnan, bojora aqzahь Sadьqьf Rəxmətulla bildeləne. Lakin ul, ber nəmə lə eşləmaj. Parteja jəcəjkahe menen vəkilenən iъəp hьrarqa tejeş. Eşləmagən keşene janьle bьkən itep, eş kyndərep torov da fajđa juq. Kyptən sik qujьrqa vaqьt.

„MARЬS"

Başqortostanda dəvam itə torqan

Radejuqa smutьr jahav dikadahь

BAŞQORTOSTANDЬŊ RADIULAŞЬVЬN KƏSAJTEVĐƏ KIŊ BOROLOŞ JAЪAHЬN

Bələbəjđə radejuđan fajđalanьv eşə plan laştьrьlmaqan.

Bələbəj radeju transelətsejə uzьь radeju tapşьrьv eşen plan laştьrmaqan. Ber yk vaqьtta Əlenən tota la unь eđəp, Sverdluvskej həm Taşkintdan totop radeju tьŋlavsьlarđь bətap bətera. Radeju tьŋlavsьlar arahьnda radeju uzьldьn tapşьrьv tarтiphedlektərenən rizahьđlьqtar tulьp jata. Təbək ojoşmalarđьŋ tapşьrьvđarь esen bildele riglamint qujьlmaqan. Radeju abanьnttarьnьŋ satsejal xəldəre iъəpkə alьnmaqan. Ber xeđmətkər translatsejənən fajđalanьv esen 1 hum 50 tin tyləgəndə xosusьj firmən totovsь berəv ьnь 1 hum tyləj. Transelətsejə aşa gazit sьqarьlmaj, həm başqalar.

Bələbəj pəsta kantorahь ergəhendə radejuqa smutьr dikadahь ajqanlь şьp tedelgən, plan eşləngən. Transelatsejə abanintarьnьŋ kanfirinsejəhe ie saqьrьla. Planda:

Abanintardьn satsejal xəldəren tikşerev, transelətsejanan fajđalandьrьvđa sьjfat prinsepje k eđatev, transelətsejə aşa gazit sьqarьv, radejuđь uьndarqa infarmatsejələr tapşьrьv esen fajđalanьv, həm təbək məqarif byləge aldьna məktəptərđeŋ əъjьlqь uqьv plandarьna radeju arqьrь bildələ saqət dares əl tevđe inderev (avьl məktəptəre esen fizikanan jəki başqanan) đe qujьv həm başqa kyp kenə əhəmejətle punkьttar inđerelgən.

Şulaj itep şьp eşkə başlaqan lakin təbək parteja kamitate, təbək kamsamul kamitate həm başqa ojoşmalar radeju eşen tikşerevgə jarđam itmajđər, yđđərenən vakildar birmajđər.

Bələbəjđəge transelətsejə uzьndь tapşьrьv eştəren jalqьhalarqa, bьnьn esen təbəktəgə bətə ojoşmalar radejuna smutьr dikadahьnda aktiv qatьşьp, jeteşhedlektərđe asьrqa, ulardь betərevđə qarьv saralar kyrelərgə həm jarđam itergə tejeştər. Şunьŋ menən bergə Bələbəj tьrantselətsejəhe uzьnь başqort, tatar tьldarьnan bulqan radeju eşen belgən keşelər menən tə'min itevđe lə xəterđən sьqarьlmahьn. Bьnda ulardan keşelər juq.

Ə. IMAŞ.

Krasna-Usul təbəgendə radeju eşteren jaŋьnan dererqa

Sasev unьŋ jьjьştьrьv igen əđerləv həm başqa sajasi—xuzalьq kampanejaləren ytkərgən vaqьtta kylt ycriađinejələrgə dur burьstar jəkmətelə. Radeju bьl burьstarđь ytəvđə berense qoral bulьrqa, unьŋ arqьrь kampanejəlar jaqtьrtьlьrqa tejeş ine. Lakin Krasna—Usul ojoşmalarь bьl məs'ələgə ifrat həlqьn qarajdar. Təbək dəvmələndə bulqan kyp avьl savittarendə radejudar juq, bulqandarь la castare həm eş itə belevsələr bulmaqanlьqtan fajđalanьlmaj buş ultьrьlar. Bigerəktə təbəktən alьъ bulqan Talpar avьl savitendə bətə kyltura eştəre aqьv menən bergə radejuđьŋ barlьqьnda işetə genə belələr. „Jəъbatьr" kalxuzьn da bulha la belges bulmaqanlьqtan fajđalanьlmaj. Şulajuq Qavarđь Imandaş, Səjet baba, Irek, Jlem—Qaran həm başqa savittarđə lə eştər xert tora. Avьldarđa radejularđь buldьrьv esen jalpь arahьnda aŋlatьv eştəre alьp barьlmaj, kyp avьldarđa radeja alьrqa qьđьqhьnьvsьlar, teləvsələr bulha la unь qajđan həm nisek itep alьv turahьnda belmaj aptьrap qalalar.

Kapiratsejələrđə radejuqa kərəkle bulqan terle castar batьlmajđar. Şunlьqtan aparattьŋ bəlakej genə ber eleşe vatьlha jəki tuđha radeju fajđalanьlmaj ultьrьp qala. (Jelem—Qaranda) Rajsajuz kapiratsejələrđə castarđe buldьrьv sarahьn kyrmaj.

Radeja menən eş itə beləvsələr juq. Kyp vaqьt menərhumqa teşerep alьnqan radejudar əđ genə lə fajđalanьlmaj vatьlьp jə şul kejə ultьrьp qalalar. Radeju tygəraktəre ojoştorolmaqan, radeju menən qьđьqhьnьvsьlarđь şul tygərəktə jəlep itep ularqa radeju menən eş itə belev həm unьŋ fajđahь xalqqa aŋlatьv turahьnda bergenə lə eş alьp barьlmaj. Bьnь bьl eştərđe julqa halьvđa təbək kyltprasь nьqlь saralar kyrergə tejeş bulha la unьŋ „vaq məs'ələ" tip qaraqanlьqьnan şul kejə bynep qalalar.

Krasna—Usul təbək ojoşmalarь qaraŋqь avьldarđa radejuđьŋ əhəmejəte turahьnda kiŋ aŋlatьvdar alьp barьrqa həm eştərđe julqa halьvđa praktik eşkə kereşergə tejeştər.

Ş. NASIR.

Radeju eşləmaj

Usalь təbəge Ilse avьlьnda qь radeju fajđalanьlmaj ultьra. Unьŋ batərəjen jaŋdьrьp beterđeierđə jaŋь batəraj alьv turahьnda sara kyrevse juq. Bьl radejuđь eşlətergə kərək.

Q. SADIQЬF

Qaraŋqь avьldarqa radeju kərək

Usalь təbəge Usalь avьl savite tav aralarьnda ultьrqan başqort avьldarьnda ber genə lə radeju alqьs juq. Bьl kyltura nan artta qalqan, radejuđь işetə genə belgən avьldarđa radeju buldьrьvđa məqarif urgandarь yđ burьstarь itep hanahьndar.

Kadьrđar əđerləvgə qomasavlavsьlarqa qarşь sara kyrergə

Qonşaq təbəge Qonşaq ŞKM hьnьŋ dejem jataq xanahь jəj kenə uqьv ejenə alьnьp torolqujьlь. Xəđer uqьvsьlar jьjьldь, jataqxana kərək, lakin nisə tapqьr horalhala jataqxananь buşatmajđar. Uqьv ejenə başqa buş ьlna bula torop jataqxananь buşatьv sarahьn kyrməvsələr məs'ylejətkə tartьlhьndar.

„KAMSAMUL"

Uqьv ejendəge jeteşhedlektər beterelhen

Tujmaъь təbəge Qandьra Kyl avьlь uqьv ejendə xəqlь eşse bulha la eştərđeŋ julqa halьnqanь juq. Undaqь katapxanađьŋ kyбehe urьъ telendə həm aldьrьlqan gəzit—zurnaldarđьŋ da başqort, tatar telendəgelare əđ. Əsə telendə ber đən ber jetəkse bulqan „Başqortostan" gəzite aldьrьlmaj. Radeju juq.

„Balьqsь" kalxuzь radeju esen 50 hum aqsa birhə lə avьl səvite aldьrьv turahьnda his ber jarđamqa kilmaj. Bьndaqь eştər kiləsəktə jənlənđerelergə tejeş.

Ə. MƏXMYT.

Uqьvsьlar tə'min itelmagen

Başmidtixnikum uqьvsьlarь jatьv—torov nəmələre həm karavat şulaj uq ajьq keleme menən tə'min itelmejđər. Uqьvsьlar iđəndə jatalar. Kejemhedlektən uqьvsьlar tьşqa sьqarqa sirkənep toralar.

Xalq həvlьqьn haqlavqa ejrətə torqan midtixnikum uqьvsьlarđьn həvlьqьn haqlavqa iqtibar ithen.

„XƏBƏRSE"

UQЬTЬVSЬLARĐЬ TƏ'MIN ITEV TURAHЬNDAQЬ

PARTEJƏ HƏM XƏKYMƏT KYRHƏTMƏLƏREN TULЬ KƏJƏNSƏ BOJOM-QA AŞЬRЬRQA.

VKP(в) Ydək Kamitateneŋ başlanqьs, urta məktəptər, şul uq tarmaqtan uqьtьvsьlarđь tə'min itevgə lə qaqьlqan qararьn tormoşqa aşьrьv esen SSSR Tə'minat X. Kamisarlьqqa, Sintьrsajuz həm məqarif eşselər sajuzdarь Ydək Kamitate uqьtьvsьlarđь praduktalar həm pramtavarđьr menən eşselər nurmahь menən ber tigeđ tə'min itev turahьnda jaŋь tərtip eşləp sьqardьlar.

Avьl məktəptəre uqьtьvsьlarьn tə'min itev esen, Narkamsnan həm sintьr sajuz 4 nse kvartalqa 9 jarьm miljun humlьq qatь ydəkləşterelgən pramtavar fundь həm udarnik—uqьtьvsьlarđь tə'min itev esen 1 miljun humlьq ьjlaklav fundь ojoştordo. Bьnan başqa, Narkamsnaptьŋ avьldь tə'min itev siktarь avьl uqьtьvsьlarьn tə'min itev esen 15 meŋ tunna igen, 2.400 tunna şəkər, 2.000 tunna balьq ьjlevđe bildəlaj həm başqalar.

Kantinginttarđь bildələgən maldə SSSR da qala həm avьl məktəptəre uqьtьvsьlarьnьŋ kypme ikənlege asьq bildəle bulmaqanqa SSSR Narkamsnabь bьl turala ber nəj tiklem qьjьn xəlgə qaldь. Şulajđa məqarifselər sajuzdarь Ydək Kamitate alqan məqlymatkə qaraqanda Sajuz dəvmələnd 480 meŋ uqьtьvsь barlьq, bьlardan 336 meŋe avьldarđa ikənə belende.

Narkamsnab ta bətə məqarifselərđe lə tygel, barь uqьtьvsьlarđь qьna eşselər nurmahь menən ber tigeđ tə'min itevđə oşo handarđь qullana.

Safxuzdarđaqь uqьtьvsьlar safxuz eşseləre nurmahь bujьnsa, ə kalxuzdardaqь uqьtьvsьlarđь—şul urьndaqь sənaqat eşseləre nurmahь menən tə'min itev bildələnə. Əgərđə bьl təbəktə Fabrik həm Zavьttar bulmaha, ul vaqьt uqьtьvsьlar safxuz eşseləre nurmahь bujьnsa tə'min itelasəktər.

Sintьr sajuzdьŋ avь'dь tə'min siktarь məktəptərđen tixnicesky pirsanaldarьn, ulardьŋ həm balalarьn şul urьndaqь eşselər nurmahь bujьnsa tə'min itevgə bildələp ajьrьm məsələ qujđь.

VKP(в)Ydək Kamitateneŋ uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə jaqşьrtьv turahьndaqь qararьn tulьhь menən ytəv esen kapiratsejalarđьŋ hi'ger rəveştə tavarđь turanan tura uqьtьvsьlarqa jetkerev eşeneŋ đur praktik əhəmejəte bar.

Sintьrsajuz məqarif eşselərə sajuzdarь ydək Kamitaten unьŋ urьndarđaqь jacəjkalare arqьrь uqьtьvsьlarđь tə'min itev eşe ehtenən kantryllьq itev esen avьldarđa jəmaqətselekte ojoştorovqa ьlqьlara.

Bьl eşe tulь rəveştə qamalda udqarьv esen uqьtьvsьlar yđđəre jəmaqətselek naъra kahь tərtibendə kapiratsejə eşenə aktiv rəveştə tartьlьrqa tejeştar.

Eşselər nurmahь menən tə'min itevgə kyserelgən avьl uqьtьvsьlarь kantingintьn ajьrьm asьq belev esen, SSSR Tə'minat X. Kamisarlьqь tilgiraf arqьrь ydeneŋ urьnđarđaqь ojoşmalarьnan həm Jəmhyrejət məqarif x. Kamisarlьqьnan avьl uqьtьvsьlarьrьŋ handarь turahьnda məqlymət birevđəren horaqajnь.

Urьndar bьl iŋ kərəkle bulqan məqlymətte birevđe hunjatalar.

Uqьtьvsьlarđьŋ matirejal jaqtarьn jaqşьrtьv məs'ələhьne şul şul tiklem əlgerqan ki, kyp urьndarđa ojoşmalar, pridprejatejələr VKP(в) Ydək Kamitate qararьn alьv menən şul saqətta yk „qaqьđ" ketmaj uqьtьvsьlarđь jabьq eşse magazindarenə berketergə başlanalar.

Bьl qьna ələttə palazinejənən sьqьv tygel. Uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə berləşterelgən plan eşləp sьqarьvđь tiđlətergə kərək. Bьnьŋ menən Ydək urьndar aşьqьrqa tejeştər, ə urьndaqь ojoşmalar tavar fundьn razvirska, (ьjlev) esen kərək bulqan məqlymətərđe vaqьtьnda jebərergə məzburdar.

Uqьtьvsьlarđь tə,min itevđe jaqşьrtьv turahьndaqь

VKP (в) Ydək Kamitate diriktivahь derəъ ytəlmaj

SSSR tə'minat xalq kamisarelatь sintьr sajuz həm məqarifsьlar sajuzdarь Ydək Kamitateneŋ hunqь qararь bujьnsa uqьtьvsьlar eşse nurmahь menən ber miqdarđa aşamlьq nəmələre həm sənəqat tavarđarь menən tə,min itelergə tejeştar.

Bьl qararđь bojomqa aşьrьvđa, uqьtьvsьlarđь tə'min itevđe jaqşьrtьvđa bigerəktə kapiratsejə ojoşmalarь đur urьn totalar. Kapiratseja ojoşmalarь uqьtьvsьlarqa tejeşle bulqan nurmalarđь tulьhь menən ulardьŋ quldarьna jetkerergə tejeştər. Lakin bьqa tiklem uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə kapiratseja ojoşmalarь bik đur həlqьnlьq kyrhəttelər, həm urьndaqь parteja kamsamul ojoşmalarь la bьl məs'ələgə nьqlь iqtibar jynəlđermənelər.

Bəşsajuz hьđьqь bujьnsa 3 nse kvartalda məqarifselərđe tə'min itev eşe tybəndəgesə:

Başqortostan təbəktərendə barlьqь 9212 məqarifse (bьnda məqarif hьđьqьnda eşləgən başqa xeđmətkərdər đə ina) həm ulardьŋ qatьnlare 12943 bulьp ular 71 tunna, 98 sint. 81 k g. on həm kerpə 6 t. 42 s. 80 k. g. şəkər, 107 k g. saj həm 151,254 humlьq sənəqət tavarđarь menən tə'min itelergə tejeştar ine.

Əfegə jaqьn bulmaqan təbəktər tarь sənəqat ydəgenə berketelep tavarđarь unan alalar, Əfegə jaqьn bulqandarь Başsajuz aşa alalar.

Ə Başsajuz oşo planьь təbəktərgə jebərev menən qənəqətlənep qalqan, plandьn ytəleve, uqьtьvsьlarđьŋ tejeşensə tə'min itelevđəren tikşerep kantryl jahap barmaqan 4 nse kvartalqa plan tedelmagən đa ələ.

Bьna bьndaj həlqьnlьqtarđь kiləsəktə tamьrьnan beterergə kərək. Savit jəmaqətselege, prafsajuz ojoşmalarь məqarifselərđen derəъ tə'min itelevđəren kedətergə tejeştər.

Ş. NASIR.

ALDA LA BЬLAJ EŞLƏV MƏMKIN TYGEL

QЬRQA HЬNЬLЬŞ KƏRƏK

Alda la bьlaj eşləv məmkin tygel.

Təbək asa—avjaxim savite asa-təbək avjaxim eşeneŋ ydək urьnь. Təbək dəvmələndəge jacajkalarđeŋ eş kyrhətkestəre, təbək ojoşmahьnьŋ eşməkərlegen kyrhətələr. Bьna şunьŋ esen də Iysej savitteneŋ 146 aqzahь jacajkahe, Hultaj savitteneŋ 95 aqzahь jacajkahe ber nəmə lə eşləmaven, bьl təbək ojoşmalarьnьŋ eşlekheđ bulьvđarьna kilterep bəjlərgə tura kilə. Bere təbəge dəvmələndə ytkərelgən eştər bьnь isbat itə. Bere təbəge unьştarь samatyk menən kilep tumьqandar. Ular derəъ həm ohta jetəkselekteŋ hedəmtələre. Eş şartь bətə təbəktə lə ber tejerlek. Tik eş təbəktərđen jetəkselərendə, ulardьŋ qorqavsьlьq eşena—yđđəreneŋ tura eştərenə narьq birə almavđarьnda. Alda la bьlaj eşləv məmkin tygel. Bьl turala Başqortostan asa-avjaxim savite 3 nse plinumь həm Ydək asa-avjaxim savitteneŋ 11 nse plinumь qьrqa hyđen əjtte. Beđ bьl qararđar menən qorallanьp ulardь jeteđ rəveştə bojomqa aşьra başlarqa tejeşbeđ. Bəgengə kən eşsəndərđe huqьş beleme menən qorallandьrьvđa iŋ janle ydək bulqan asa-avjaxim jacajkalare esendə qьrqa hьnьlьş buldьrьvđь talap itə.

Bьl talap tultьrьlьrqa asa-avjaxim jaŋь uqьv jьlьnda qьrqa boroloş jahalьrqa tejeş. Bьl bətə eşsəndərđe huqьş beleme menən qorallandьrьvqa narьq birə almavsь jetəkselərđeŋ yđđərenə tejeşle narьq birelergə tejeşle.

Bьlar, derəъ julbaşsьlьqtьŋ hedəmtələre.

Bere təbəge bьjьlqь prizьvqa əđerlek esen, bətə təbəktərgə avьl savittarenə 5 ytəle brigada sьqarьv menən başlaj. Brigada, prizьvqa bəjləngən bətə məs'ələlərđə dur əđerlek menən tarala. Bətə avьl savittarendə, xeđmatkə saqьrьvsьlarđьŋ kanfrinsejələren ytkərev, ərmejəgə jaraqlьđ satsejal—sit ilimintarđь aъьv, prizьf isemendə igen qьđьl olavđarь ojoştorov ularđьŋ eş hedəmtələre. Ular jarđame menən prizьvtь jaqşь itep ytkərevđə avьl savittare arahьnda satsejalizem jarьşь duguvardarь tedelə. Xeđmatkə saqьrьvsьlarđьŋ 95 pr. tь lagir aşa ytkərelə. Avьl savittarenda atьştan jarьştar ojoştorolə. Huqьş eşendə bulqan nađanlьqtь beterev menən bergə, saqьrьvsьlarđьŋ tixnik sajəsi nađanlьqьn beterevgə lə đur iqtibar itelə. Saqьrьlьvsьlarđьŋ arahьnda ber genələ uqьj-jađa belmagən keşe qaldьrьlmaj. Bətə prizivniktar asa-avjaximqa aqza bulьp inələr. 31 prizivnik kamsamulqa birelə. Savit dəvmələndə massavaj eş jəjep jebərgəndən huŋ təbək ştabь tarafьnan prizivniktarđьŋ təbək kanfirinsejəhe saqьrьlə. Kanfrinsejə la: eske xalq ara xəl, igen əđerləv kallektivlaşterev məs'ələlare nьqlap ejrənelə. Dyrt—ejlə təbəgen, prizьfь jaqşь itep ytkərevgə jarьşqa saqьrьv esen duguvar tedelə. Bьl kanfrinsejəneŋ hedəmtəhe bularaq prizьf isemendə 2 meŋ jeklə igen qьđьl olavь ojoştorolə.

Bьl unьştarqa, təbək parteja kamitateneŋ qatь jьl başsьlьqь həm təbək huqьş kamisarlьqь menən berlektə eşləv hedəmtəhendə beşelde.

VASSIMIRSKI.

Aq qaqьđqa jađьlqan keşgə eşlə s

Arqajaş təbəge, Hultaj avьlьnda asa—avjaxim jacajkahe tedevgə 2 jьl ytte. Lakin aqzalar arahьnda, asa—avjaxim ojoşmahьnan xəđerge tedeleştə nindəj urьn totovь turahьnda aŋlatьv eşe alьp barьlmanь. Aqzalar, vznus tyləv menən genə qənəqətlənələr. Jacajkə ydeneŋ tedelgən kənenən huŋ, ber genə aqzaqa la almanь.

Hultaj kamsamul jacajkahe həm təbək asa—avjaxim savite bьl jacajkane kankerit jetəkselek menən ujatьrqa kərək.

(QƏLISKI).

BƏLƏBƏJ TƏBƏK OJOŞMALARЬ „BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬVQA APPARTUNISTARSA QARAJĐAR

Bələbəj təbəgendə, „Başqortostan" gəziteneŋ taralьşь siktan tьş basar tora. Xatta bə'en laj taralmaj tirlek. Təbək puşta kantorahьna nej barь 200—danə "Başqortostan„ taratьvqa" zadanja birelgən bulhala, təbək puşta kantorahь unь tarata alьvьna eşənmaj həm taratьv julьnda kankrit saralar kyrmaj, Başьđđeŋ təbək ьjlege „Başqortostan" gəziten taratьvđan baş tartqan. Kyjuskahьna barь 2 danə „Başqortostan„ aldьrьla.

Bələbəj pidtixnikumьnda 100-gə jaqьn başqort uqьvsьlarь bar, ulardьŋ bereheлə gəzit aldьrmajđar. Məktəp ojoşmalarь uqьvsьlar arahьnda gəzit taratьv sarahьn kyrmajđər. Undaqь başqort uqьvsьlarь arahьnda „Başqortostan" gəziten taratьv kərəklek turahьnda hyđ asqas, ketəpxana həm cilalnə mediri: „Beđđeŋ məktəptə „Başqortostan" gəziteŋ taratьv his məmkin tygel, həm bulmaъta tip qьrt kiъə. Beđđə uqьvsьlar tatarlaşьp bətkəndər, beđđeŋ məktəp başqort uqьvsьlarь jeteştermaj. tej.

...alarsa "Başqortostan" gəzitən tik başqort bulqan keşegenə qьrqa tejeş kyrəhen. "Başqortostan„ gəzite jəmhyrejət kyləmendə sьqa torqan xekymət gəzite bulqanlьqtan, unь har ber uqьtьvsь, xeđmətkər uqьrqa tejeşlekte iъtarenə lə almajđar.

Bələbəjđə pidtixnikumdan başqa ŞKM. FZS həm ber nisə tixnikumdarđa başqort uqьvsьlarь tulьp jata. Bələbəj təbəgendə saf başqorttardan torqan 4—5 avьlь ber avьl savite bar. Şuqa iqtibar itmaj Bələbəj puşta ьjlege həm başqa ojoşmalardьŋ 200 danə „Başqortostan" gəzite taratьvqa eşənmaj, derəъlege bar sarala kyrmaj qoroqa itap jatьvđarь uq appartunislьqtan başqa ber nəmələ tygel.

Bьl təbəkkə 200 danə „Başqortostan" bik ađ. Bьl hanqь əъtap birergə kərək. Bələbəj təbək yc riađineja, ojoşmalarьnda eşləgən başqort xeđmətkərđərenə başqa, təbəktə jəşəgən başqort avьldarьn həm Bələbəjđəge məktəptər şulaj uq kurьs tarđaqь başqort uqьvsьlarьn iъkə alьaq, his şikheđ bьnda „Başqortostan"gəzitə jeđlep tygel, a meŋləp taratьrqa tejeş. Təbək ojoşmalarь bьl turala qьđьv eşkə baslahьndar.

Bələbəjđəge uqьv jorttarьnda uqьvsьlar arahьnda matbuqat aldьrьv qomymən basar, əlkələ sьqarьlqan kamsamul gəzittare lə kyrenmaj. Məktəp idarəlarь, undaqь ojoşmalarьqa tiđ iqtibar jynəlderergə tejeştar.

Ə. I.

Dvan-məsefle təbəgendə gəzit hylpan tarala.

D—MƏSEđe puctahь, gəzit taratьv eşenə appartanistarsa qarap, „Başqortostan" xalq kamisarejəteneŋ," „Başqortostan" gəziten taratьv turahьndaqь qararьn tormoşqa aşarmaj.

Bьl turala təbək parteja kamitate lə həm təbək başqarma la, gəzit taratьv eşen məhim kampaneja itep ujlaqandarь juq.

Şuqa kyrə, gəzit taratьv turahьnda bьqa tiklem ber tedele la, praktik iker tuplaqandarь bulmaqan.

Unьn esen tybəndəge fakьttarđь qьna iъkəlьrqa kərək „Başqortostan" dь 1200 danə taratьv urьnьna barь 133 danə qьna taratqandar. „Lenin—julь" zurnalь 150 danə taratьv urьnьna 7 danə taratьlqan. Silsəvittar menən bьl turala 1—avqьsta qьna dugvьr jađьşьlqan, lakin dugvьr tikşerelep qaralmaqan.

Gəzit taratьv belgedəlarь bьqa tiklem ojoştorolmaqan, Kalxuzdar menən bьъ tura la bəjləşelmagən.

V. DƏVLƏTBAJЬF.

KAMPANEJƏNE ƏBƏB

Krasnьj Başkireja ridaksiahende eşləvse Kvaluveskej daksejə tarafьnan Məsaqyt orloq safxuzьna kysmə gəzitte sьqarьv esen ridaktьr belep bildələnə. Lakin ul 100 hum kamandirufkaq aqsahьn alar, 30 ijyldən avqьstьŋ 15 na tiklem bьs ber saъəphьđ Syleja stansahьnda vaqьt udqara. 15—avqьsta qьna kysmə ridaksejələ eş başlaj. Lakin bьnda la kyp tormaj, 2 ken vaqьt udqarala kire Əfegə qajta. Bьnь bьnьŋ şikelle zurnalistar ismen bьsьratьvsьlarđь, xekymət aqsahьn arəm itevsələrđe, xuzalьq kampanejahьn əđevsələrđe xekemgə birergə kərək.

Tiŋlaşergə saqьram.

Min „Başqortostan" gəzite xəbər sehe Nasьrьf Şakir telə gəzit—zurnal daimi 80 padpişik tabьp (Kyзrage ber jьllьq həm 6 şar ajlьq) başqa xəbərselərđe ydem menən tiŋlaşergə saqьram.

XƏBƏRSE Ş. NASIR

Beđđə eş jaqşь bara

Bajmaq təbəge Kəsaj səvite xal itkes 3 nse jьl zajьmьn taratьv esen birelgən 1005 humlьq zadanejəne qabul itep unь 100 pr. tь menən tarattьlar. Həm 1000 humlьq zajьm aqsahь jьjьldь.

J. XƏSNƏTDIN.

BƏRJƏNDƏ BAŞQORTOSTAN TARALA

Berjən rajunьnda slatəner ajь esendə 693 danə „başqortostan" 375 danə Janь Julgazite taratьldь. Padpişsiktar tuplav eşe qьđьv bara. Başqortostan gəziten taratьv eşendə Jьlajьr rajunь menən tedelgən jarьş duguvьrьn 100 pr. menən ytəjə saъbeđ.

Suxьf.

Arьslanьf Fatix idaraqa kilergə tejeş

Idarabьđđa zipartjor bulьp eşləvse Arslanьf Fatix bis kemgə beldermaj ber kendən də borьmaj yđ xeđmətən taşlap kitken.

Tiđ kendə Arslanьfqa idaraqa kilergə taqdim itabeđ. Əgər də oşo kendər esendə idaraqa kilmaha, kamsamul hьđьqь bujьnsa sara kyrelasək.

Idara rexsətenən başqa, Arslanьf Fatixtь ikense eşkə, jəki uqьv jortona alьrqa jaramaj.

„Başqortostan" idarahь

Ridaktьr urьn baъarьsь:
ZƏKI KAJЬPKUL.

„Ykləvel batьkahь" tipagrafejahe. Başglafilt vəkile №176

Bətə donja pralitarь вreqeqeð!

4 УKTƏBER 1931 JЬL № 217 (518)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.У.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬIЬ

KƟNDƏLEK GƏZIT

ƏDRIS: ƟFƟ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 3
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 2—83
Satь jalizemsa jer eşləv bylege . . . 9—02
Iqlandar həm aleşmə . . . . . 3—72
Kantura . . . . 1—11
Tenge ridaksejə . . . . . . 1—19

„Igen esen keræş—satsejalizem esen keræş!"

BED BAŞQA ƟLKƏLƏRDƏN ARTTA QALQAN AKANЬ IŅ QЬŤQA VAQЬTTA QЬVЬP, UDЬP KITƏRGƏ TEJEŞBED

BЬL BURЬS HƏR BER KALXUZSЬNЬŅ, HƏR BER EŞSƏN JAŅQЬĐAQTЬŅ AŅЬNA JETKERELHEN!

JЬLLЬQ PLAN 23,9 PR. УŤEŞ: 3,7 PR.

Plandь vaqьtьnda tultьrьv esen kerəşələr:

Əjəlil	Bere	Bişəy'ək	Mişkə	Qьrmьŧ.
71,3	61,2	55,5	55,3	50,6

Taş вaqa timpьnda qojroqta həjrələlər.

Məsetle	Qьjqь	Usalь	Bilaqataj	Qonşaq
3,3	6,8	7,3	7,4	8,6

JЬLLЬQ PLAN 30,7 PR. УŤEŞ: 6,4 PR.

Yktəвer şturьm ajь

Sintəвer talap itelgən hьnьlьştь вirmənе. Jьllьq plan nej varь 23,9 pr qa ytəlde. Ə, вeđ 1 NSE УKTƏBERQƏ jьllьq plandьŋ 70 pr tьn tultьrьrqa tejeş inek.

Ajlьq plan 30,7 pr qa qьna ytəlde. Ə вeđ sintəвer ajьnda, ajlьq plandь tultьrьv qьna tygel, avqьs ajь ødəklektəren də qaplarqa tejeş inek.

Jomqaq oşo. Bьl jomqaq hьnьlьş juqlьqtь kyrhətev genə tygel tevək ojoşmalarьnьŋ həm igen əđerləvselərevedđen tulь eşlekhedlektər partejə dir'ktiftarь tirəhenə massanь maвilizavajt itə вelməvđəren astь.

— BEĐ IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN SRUQЬNAN ALDA TULTЬRAВЬĐ, tip Stərle, Bələвəj, Q—Mejəkə Byzdək həm Arqajaş tevəgendəge aktiftar вalşeviktərsə hyđ вirgəjnelər.

Nisek ytələ? xurlьqlь rəveştə nasar! Ьşandьrьv, hyđ вirev qaqьđđa qala вara. Heđemtələ, вeđ igen əđerləvđə вətə elkələrđən artta qaldьq. Hyđ вirgən tevəktər qojroqta həjrələlər. Balşeviktər vəqəđəhe şulaj вulamь nej? His ulaj tygel! Hyđ вirgənheŋ—ytərgə, вaşqalarqa jarđamqa sьqarqa kərək.

—HЬNЬLЬŞ TƏ'MIN ITƏ BEĐ, tip Уđək Kəmitəten həm „Pravda" gəziten ьşandьrđьq.

—Ytəleş nisek?

—HЬNЬLЬŞ JUQ, tigən javap alavьđ. Kirehensə вer urьn da tьвьrsьnьv (məŧələn Əjəlil tevəge) faktьhь вar. Bьl 5 kenlektə nej вarь 3,7 pr. qa qьna yŧevđə unь asьq đereŧləj.

Əвit plandь ytəp sьqьvqa nej вarь вer aj vaqьt qaldь. Alda вarьvsь elkələrđe tevəktər đe, kalxuzdarđь həm avьldarđь qьŧьp jetev həm uđьp kitev вi gerəktə xəđer iŋ mehim iŋ вajavaj вurьsqa əjlənde. Beđ Уđək Kəmitətenə вirgən vəqəđəne ytərgə tejeşвeđ.

Bьnьŋ esen:

—УKTƏBER—IGEN ƏĐERLƏV ƟĐƟKLƟKTƏREN BƟTƟRƟVĐƏ ŞTURЬN AJЬ, tigən VKP(в) elkə kəmitəte qararьna jalqanьrqa, unь his kimselekhьđ ytərgə tejeşвeđ.

Kulak tejeşle udarđь alhьn. Unьŋ agintь uŋ appartunistar həm „hul" вegevselərđə qatь atpur alhьndar. Fəqət, kiŋ massanь igen əđerləv tirəhenə tuplav arqahьnda вьl вurьstarđь ytərвeđ, igen əđerləvđe Yktəвer 14 jьllьqьna tultьrьrвьđ. Eş şul horavqa javap вirerlek itep ojoştorolhon.

Arttaqьlar aldьnqьlar вyksirenə alьnhьn.

„PAXAR" UDAR BRIGADALARЬ BYKSIRQA SЬQTЬLAR.

„Paxar" tezrleshen aldьnqь kalxuzdar qullanьqьđ.

Ɵfə tevəge „Paxar" kalxuzь igen əđerləvđeŋ jьllьq planьn 122 pr. qa tultьrьp, вətə Başqortostan kalxuzdarьn tiŋləşərgə saqьrьp mərəzəqət itkəjne. Ul yđeneŋ вьl mərəzəqətendə 15 keşelek вyksir вrigadahь teđəp artta qalqan kalxuzdarqa jeвərergə вetenə aldь.

Ɵfə tevək igen əđerləv ştaвьnьŋ oşo вyksir вrigadahь menən вer'ktə ultьrьşь вuldь. Ştap qararь вujьnsa вьl вrigadanьŋ 3 keşehe Ɵlkə kyləmendə jaqni tevəktər arahьnda вyksir ojoştorov eşenə вilđələnde. Qalqandarьnan 3 ər keşelek 4 вrigada teđəlep artta həjrəlevse Dimitri. Bolqaq həm Sьpan kustarьnda вulqan kalxuzdarqa eşkə jeвəreldelər.

Ştap ultьrьşь „Paxar" kalxuzьn KYSEP JƟRƟVSE QЬĐЬL BAJRAQ menən вyləkləvđe Başkalxuzsajuz aldьnda jullarqa вuldь. Ɵfə tevək kalxuzsajuzьna həm tevək jer вylegenə вyləkləv esen 250 şər hum aqsa ajьrьrqa təqdim itelde.

Narkamsnap вьl kalxuzdь 8,000 humlьq pramtavar menən вyləklənе.

Pakruj avьl səvite rəise ip. FIŞER вer ajlьq jal itev həm 50 hum aqsa menən вyləklənde. Kalxuz idarahь rəisenə lə đur вyləktər вireldе həm jetəkse eşkə yrlətelə. Igen əđerləvđə aldьnqьlьq kyrhətkən taqь lə 6 udarnik kalxuzsь 30 ar humlьq вyləkalдьlar.

Igen əđerləvđə вalşeviklarsa jeŋep вьqqan. „Paxar" KALXUZSЬLARЬ вьna oşondaj maqtavqa ejə вuldьlar.

Başqortostandьŋ вətə kalxuzdar uqa tiŋləşergə alda вarьvsь вətə kalxuzdar arttaqьlarqa вyksir ojoştorerqa tejeştər.

BYKSIR JARĐAM ITTE

„Vasxud" planьn tultьra

QЬRQЬD MEJƏKƏ tevəgeneŋ igen planьn vaqьtьnan elek arttьrьp tultьrьp вyləklengən „Bidnək" kalxuzьikense səvittəge xurlьqlь rəveştə plandь ødəvse „Vasxud" kalxuzьna вyksir ojoştorđo. Byksirgə jeвərelgən вrigada kalxuzdь ødəklektərđən sьqarđь. „Vasxud" tьn jьllьq igen planь 90 pratsintqa ytəlde. Kalxuzsьlar qalqan 10 pratsintьnda tiđ arala tultьrьrqa qьrqa hyđ вirđelər. Q. QAJSAR.

BEĐĐEŊ ISEM ALЬNMAHЬN BEĐ IGEN ƟSƟN KƟRƏŞƏ BEĐ

Q. MEJƏKƏ tevəge Ilsoqol səvite „Balşevik" kalxuzь igen planьn ødə, unan „вalşevik" isemen alьrqa tip „Başqortostan" gəzite talap itə.

Beđ kalxuzsьlar 2 nse вalşeviktar jadьnda jeŋep sьqьp yđ isemeвeđđe aqlanьq. Ləkin, jetəkselektəŋ eşte ojoştora вelməve esen kalxuzdan isem alьnmahьn. Bəlki, ken—tən esep jerəvse prsidətel Kərimefte alьrqa kərək. Beđ igen planьn tultьrьrвьđ. KALXUZSЬ— DIM

Halqьn Şişmə səvite вyləklənde

Ə, Qamьşlь, Patlup, Birizefkьsəvittəre kulak qulьnda ujnaj dar, igen planьn ødøjər

QЬRMЬŤQALЬ Hьvьq Şişmə səvite massavaj eştərđe jəjep jeвərev menən kulaktarqa qьrqa udar вirep 25 nse sintəвergə 100 % tь menən tultьrđь. Hər вer avьl səvite aqzahь ajьrьm eş tarmaqьna вerkətelgən. Ul yđe eşləgən elkələ tulь məs'ylejət kytərə. Silusiav planь 155 pr. qa, zajьm taratьv 104 pr. qa ytəlde. Səjəsi — xuzalьq kampanejalarьnьŋ вaşqa tarmaqtarьnda la вьl səvit jeŋevđərgə ireşə. Igen planьn tultьrьvsь вьl avьl səvite həm udar eşləgene esen prsidətel IP. SƟLƏJMƏNEF вyləkl ndelər.

Hьvьq Şişmə səvite jьllьq igen əđerləv planьn əle nej вarь 13—18 pr. qa qьna yləgən. Qamьşlь, Patlup, Birizeikь səvittəren вuksirqa ala. Bьl qojoroqta həjrəlevse səvittər kulakqa qьŧьm jahamajđar, eşsən jəmeqətselek tuplanmaqan, həjrəv kestəren đereŧ fajdalanmajdar—вarь вer, ike sintnir igen halьp 40—50 kilamitьrqa at qьvalar. Kulak menən kileşkən вьl avьl səvittəre aqzalarьn taratьrqa. U. BƏKER.

BAQALЬ TƏBƏGE

IGEN ƏĐERLƏV KAMPANEJƏHEN ƟĐƏ

BAQALЬ tevəgə igen əđerləv zadanejahьn oşo kengə tiklem nej вarь 10,1 pr. qa, qьna ytəgən.

Tevəktegekalxuzdar zadanjalarьn 11,32 pr., jaŋqьđaqtar 5,55 pr. qa, kulaktar nej вarь 4,49 pr. qa qьna tultьrqandar. Jerle ojoşmalar igen əđerləv kampanjahьn uŋьşlь ytkərev esen eşsən massanь masli- zavajt itev urьnьna, вьl eşkə appartunistarsa qarap plandь jemerələr. Kulaktar menən qьrqa kørəş juq.

Gusifka, Jaŋь—Jezej, Iŧke Cikaj, Əsmən, Ular həm Quş ti r ə k səvittəre kulaktar menən kileşep qarajđar. partejəneŋ səjəsəten вьвьrəq вođalar. Bьl səvit tərđəge kulaktar oşo kengə tiklem qatь zadanjalarьn вer genə kilagьram da tyləməgəndər. Igen əđerləv kampanjahьn uŋьşlь ytkərev esen eşsən massanь masl izavajt itergə, igen əđerləv kampanejahьn jemerevse kulak həm appartunistarqa qatь atpur вirergə kərək.

Kulak tirrurьna вeđđeŋ javap meŋləgən qьđьl aвuzdar

geln əđerləvđe 20 nse yktəвergə tultьraвьđ

Sintəвer ajьnda Qaramalь Vəlit avьlь kulaktarь tarafьnan jьrtqьstarsa вalta menən turaqlanqan qьđьl urdinlь qьđьl partizan, kammunis. kalxuz rəise Qafurьf Qəlim iptəş isemenə Tujmazь kalxuzdarьnda udar вrigadalar ojoştorolop, kyp kalxuzdar ikmək əđerləvđeŋ jьllьq planьn tultьrьp həm arttьrьp ytənelər.

Rajundьŋ iŋ đur kalxuzdarьnan (unda 900 xuzalьq) „Başqortostan X jьllьqь" kalxuzь yđenen Qafurьf iŧtəlegenə ojoştorolqan qьđьl aвuzь menən igen əđerləvđeŋ jьllьq planьn 102 pr. itep ytəne.

„Marьs" kalxuzь вalşevik jetəkse isemenə qьđьl aвuz ojoştorop jьllьq igen əđerləv planьn 130 pr qa ytəne.

Qafurьf iptəş ylterelgən Qaramalь—Vəlit avьlь eşsəndəre yđ juleaşsьlarьna iŧtəlek itep вer вiş kenlek esendə 495 sintnir ikmək əđerləne 3242 humlьq sərməjə tuplanьlar. Bьl avьlda Qafurьf iŧtəlege itep вer kamsamul jəcəjkəhe, pejanirđar əterəte, asa—avejaxim jəcəjkəteđeldə Qaramalь—Vəlit avьlь kalxuzьna Qafurьf isemen вirđelər.

"Kysem jьlqa" kalxuzь 1-yktəвergə ikmək əđerləvđeŋ jьllьq planьn 100 pr. qa 1000 giktarlь tuŋqa hørəv planьn 93 pr qa, 70 tunnalьq silns zadanejahьn 84 tunna itep arttьrьp ytəne.

1—yktəвerđə Qafurьf ip, tənen rajun yđəgenə kyserep, pa etŋ k halьp kymev ajqanь menən unar meŋ eşsən jalpь qatnaşь menən đur mitingь uđqareldь. Mitingьnь rajundьŋ kyp kalxuzdarь đur qьđьl aвuzdar menən qarşьlanьlar:

Soqadьtamaqtan 269, Jamadьвaşьan 254, Harьhaddan 291, Arьŧlanвəktan 218 sintnirlь Qafurьf isemendə qьđьl aвuzdar kidelər.

Mitingьqa qatnaşьvsь mendər jørəge вer avьđđan: „KULAK TIRRURЬNA JAVAP ITEP IKMƏK ƏĐERLƏVĐEN JЬLLЬQ PLANЬN 20—УKTƏBERQƏ 100 PR— MENƏN УTƏJBEĐ tinelər.

Tujmazь rajunь qьđьl partizandьŋ qanьn talap itə. Ul kulaktar yleme esen qui kytərə. Bətə вulqan zagatufkьlarđь vaqьtьnan elek ytərgə hyđ вirep, вətə. Başqortostan eşsəndəren kulaktьŋ вьl sьqьşьnaqarь вejək вurьstarđь udar ytəvgə saqьra,

R. NIQMƏTI

Igen fruntьnda

30 NSЬ SINTƏBERQƏ IGEN ƏĐERLƏV SVUDKAHЬ

Kampanejanь ojoştora вelməv heđemtəheneŋ xurlьqlь sьjfьrđarь

Tevəktər	ajlьq plan ytəleşe	Jьllьq plan
Əjəlil	104,2	71,3
Bere	61,8	61,2
Bişвylək	60,6	55,5
Mişkə	72,3	55,3
Nuriman	70,1	54,4
Qьrmьŧqalь	75,8	50,6
Şişmə	31,9	42,7
Ɵfə	55,4	41,2
Qaltas	52,5	40,5
Mejəkə	58,3	39,6
Tapurin	36,1	37,8
Stərle	32,8	36,6
Arxangil	52,5	36,3
Byzdək	37,4	32,8
Bəraj	45,9	32,4
Jьlajьr	41,6	32,9
Bajmaq	51,3	31,4
Avьrqazь	38,1	31,0
Dyrtejle	43,7	30,6
Bilarit	28,9	44,7
Dəvləkən	24,0	28,3
Bələвəj	34,6	28,0
Aŧqьn	46,7	27,9
K. Kam	27,7	28,4
Janьavьl	35,9	26,7
Blagavşşin	35,4	26,3
Tujmazь	33,3	26,8
Xəjвulla	38,3	25,0
Arqajaş	18,9	21,0
Baltas	27,0	20,4
Maqar	31,4	19,2
K. Usul	29,9	18,9
Bajqь	25,5	17,4
Mələvez	20,6	17,6
Tur	17,5	16,6
Qaraqoş	18,1	16,4
Zejansura	18,3	15,2
Saqmaqaş	18,3	14,5
Prejut	17,7	14,3
Baqalь	14,0	10,1
Dьvan	14,7	9,5
Qonşaq	5,7	8,6
Bilaqataj	9,1	7,4
Usalь	11,3	7,3
Qьjqь	11,2	6,8
Məsetle	5,2	3,3
Bərjən	. . .	-
Bətəhe	30,7	23,9

I. SƏJFI.

Kulakqa igen jəşerevgə jul qujmaŧqa

PARTEJƏ, KAMSAMUL AQZALARЬ IGEN ƟĐERLƏVGƏ NЬQLAP JEGEL MЬGƏNDƏR

ƟFƟ tevəge Avdun səvite jьllьq igen əđerləv planьn huŋqь 10 kenlektə 41 pr. qa tultьrđь. Ləkin, avьl səvite igen əđerləvđeŋ timpьn kytərev esen taqь la eşən kөsəjtergə tejeş. Uŋa qaraqan avьldarđa kulak aktifьqь kesłə. Xətta ular qaj вer jarlьlarđь yđ quldarьna alьp igenderen ularqa jəşerevə aььla. Nuvьckuva avьlьnda kulak şirdikefteŋ jəş...ən 65 вot igen taвьldь. Kal...ajərьvsa qatьn—qьđđar đьŋ ...ŋhьđlь qьna tajanьp igen əđerləvđe ødəv esen kөrəşə. Bьl səvitkə qaraqan avьl kalxuzdarđaqь partejə həm kamsamul aqzalarьnьŋ igen əđerləvđəqatnaşlьqь jomьşaq. Tevək partejə, kamsamul ojoşmalarь ularđь qađaqatьp jeвərev esen xəđerđən qьrqa вara kyrhendər.

H. QƏLEJ

1 DƏVLƏT ZAVЬTЬ KIЪKEN BOROLOŞ JAHANЬ

SINTƏBER ƟSƟNSƟ 10 KƟNLƟGƟ PRAMFIN PLANЬ 140 PR. QA.

DƏJƟM AJLЬQ PLANЬ 103 PR. QA YTƏLƏ

ALQAN TIMP JOMOŞARTЬLMAHЬN

BERENSE DƏVLƏT ZAVЬTЬ PLANDЬ TULTЬRЬV ĐA GIGANT ADЬMDAR MENƏN ALQA BARA.

Berense dəvlət zavьtь Baspralsavit həm Başsavnarxuz tarafьnan tьqlan itelgən prəmfin planьdь tultьrьv da berenselekte alьv turahьndaqь jarьş esendə aktif əm ɵtə eşsələr menən berlektə nьqlь tikşerep, jarьşьn bətə şarttarьn qabul itte.

Şul unьŋ menən ɵtə eşsələr prəmfin plan esən kərəştə, bətə sьralardь kyrergə həm zavьtьa bulqan bar ьq məmkinlektərde fajdalanьrqa kərəklegə turahьnda həjlənələr həm xəđerđən jeŋderen hьdqanьn eşkə kereştelər. Zavьttьŋ hunqь vaqьtta, plan tultьrьv da bulqan in đur məmkinlek, ьqa tiklem ken aşa sujьn qojop kilgən sujьn eretev sixьnьn sujьn qojovdьŋ kənhajnqa kyserev ine. Şunьŋ esen vьl eşte nьqlь əhəmejət birelep, 20 nse sintəberđən, jaqni esənsə 10 kenlek tə, sujьn eretev eşe ken hajьnqa kyste. Şunьŋ arqahьnda pramfin plandь tultьrьv eşe bik qьđьv timp menən alqa kitte. Sintəberđen berense 10 kenlegə 81 pr. ikense 10 kenlek 85 pr. qa tultьrьlьp, ɵsənsə 10 kenlek plandь bik đur ɵnьş menən tultьrьp, arttьrьp jebərde. Bьl 10 kenlektə plan 140 pr. samahь tultьrьldь. Jəqni, uđqan 10 kenlektərgə qarьqanda 50—60 pr. artьqьraq tultьrьldь. Berense ikense 10 kenlektərdə plan bik kyp tultьrьlmaqan bulha, 3 nse 10 kenden yđ planьn tultьrьv menən bergə, təvge tke 10 kenlektərđeŋ ɵdəklegen bɵterep, arttьrьp jebərde. Sinfabaz ajьrьm totoşo menən alqanda plan 103 pr. qa tultьrьldь. Əlettə bьl đu ydgərəşkə səbəp bulqan nəmə — bar juq tygel. Bьŋa səbəpte, ajьrьm eşsələrđen intyzejazmdarь kytərlev bulha juq ul vaqьt jaqşьraq xarmuvsьktarđe utpuskanan qajtьp eşkə kereşevdəre lə, đur jarđam itte.

Plandь bьlaj tultьrьp həm arttьrьp jebərevgə bik đur səbəp bulha, ulda hunqь vaqьttaqь zakazdarđьn ere həm massavajьraq həm kərək bulьv larь. Sənki eş massavaj bulqanda eşten prajzvudelenese kyrelə. Şulaj itep berense dəvlət zavьtь pramfin plandь tultьrьv həm sintəberđə bik đur adьmdar menən alqa kitte.

Eşləp sьqarьv han jaqьnan qьna tygel sьjfat jaqьnan da ykənə—braktarđa bulqan paravestə tyhən teşelgənlektərkyrelə. Xəđergə bьl braktarđьn kyrme teşkənən ajьrьp bulmaj. Şulajda brak bik kyp kəmenə, kiləsəktə plan tultьrьvda bul jan şul qьđьv timptь həm brak menən kərəşte tuqratьrqa jaramaj.

Q. T.

Paravьz—rimunt zavьtь

IŞ PRAMFIN ƏSNIQLƏTLƏNER LEK TYGEL ESTƏ IЪNЪLEŞ KƏRƏK

Ɵfə paravьz—rimunt zavьtьn da zadanejə bujьnsa 32 paravьz 450 tavar vagunь, 45 pasaжir vagunь (sintəber ajьnьn 25 enə) 27 paravьz eşlənep sьqarьlьp, ɵtə zavьt dəvmələndə plan 64,9 pr. qa ytəlgən. Ajьrьm sixtarqa bylengəndə plan ytəleşe bьlaj: jьjьv sixь plandь 84,4 pr, qa, katlisixь 71 pr. qa, Tinder sixь 78,8 pr. qa vagun pasazir sixь 70,1 pr. qa, vagun, tavar six 43,4 pr, qa, təgərməs sixь 47,8 pr. qa Litini sixь 95,9 pr. qa, Kuznis sixь 56,4 pr. qa ytəgəndər. Qalqan 5 ken esendə plandьn 100 pr. tь menən ytəleven kyđ aldьnda totalar. Lakin bьnda ɵdəklek bik đur. Jalpь siktьŋ medire əjtevə bujьnsa bьndaqь ɵdəklek katil sixь jьjьv sixьna qađan eşləp birevđe vaqьtьnda ytəmev, pragulđarđьŋ hanь artьvь həm başqa səbəptər arqahьnda kilep sьqa. Bьndaj ɵdəklektər başqa sixtarla da juq tygel. Məbəlan: Mixa nicki six menən, jьjьv sixь arahьnda bəjlənəş nьqlь bulmaqan bъqtan. Şulaj uq mixanicski six tьn jьjьv sixьna ig kərəkle mətirejaldarđь vaqьtьnda eşləp eir məve həm başqalar. Kərəkle ma tirejalđar jeteşməv başqa sixtarđa la bar. Həm bьl xəl eşkə kyp kenə qьjьnlьqtar kiltere. Şulaj uq jьjьv sixьnda eş dissipline jəhe jomoşaq qujьlqan. Dərəvrđə kyrhətelgən jeteşheđlektər đe bɵterev julьnda bьndaqь ojoşmalar kərəş alьp baralar. Lakin qəniqətlənerlek tygel. Bulqan jeteşheđlektərđe bɵterevđə kərəşte kesəjtkən də, bьnda eş jaqşьrasaq.

X. JAXIN.

TIXNIKA BELEMEN ƟJRƏNEVĐƏ KƏSƏJTERGƏ

BƏXETHEĐLEKKƏ OSORAVĐAR QA JUL QUJMAЪQA KƏRƏK

Eşsələr arahьnda tixnika belemen kytərev turahьnda beđ kyp jadaьđ. kyp həjləjeđ. Lakin qəməli eşkə kilgəndə kyp tapqьr artta torabьđ əle. Başqortostan pri perejatajьlarьnda bьl eş taqь la nasar tora. Bьnьŋ şunьn arqahьnda eşsələr arahьnda tərlə bə ehetlekt rgə osoravđar bik jьş bulьp tora.

Bigerək tə avьldardan kilgən eşsələrde maşina həm başqa qoraldar menən tanьştьrmьj tor p turanьn—tura eşkə qujьvdarьn juq tygel.

Məbəlan: Ɵteləge „8 nse mart" tegy fabrikəndə avьldarđan janь kilgən qatьn—qьđ eşsələr arahьnda tərlə bəxeth đlektərgə osoravđar kyvəjep kitte. Əle oşo kendərđə genə bereşse qьđ matur təqьv maşinahьna səse ulalьp ylde. Taqь 1-oşonoq kevek səs, qul, barmaq qьđьtьrьvdar bula tora.

Inspiktьrđar, mastirđar eşsələr đe maşina menən tanьştьrьv urьnqa, eşse qatьn—qьđđarqa aşaren aldьrьrqa qoşalar.

Bьna bьndaj xəldər başqa pritprejatejələrđə lə bulьrqa məmkin. Şuqa kyrə bьl faktьtar pr tprejə ejələrđə ti nika belemen ɵjrənev—eşe hun dərəjələ jomoşaq bьrqanьlqьn kyrhətələr.

Bьl timak, Partejə Yđək Kamitatenen tixnikasьlemen ɵjrənev turahьndaqь qararь tormoşqa ytkərelmeji tigən hyđ, Şulaj bulqas zavьt, fabriktarđa həm ajьrьm sixtarđa tixnika belemen ɵjrənev tynərəktarən ojoştororqa, bulqandarьnьn eşen jənləndererqə kərək.

Bigerək tə avьldardan kilgən başqort, tatar eşse qatьn—qьđđarь arahьnda tixnika belemen ɵjrənev eşekəsəjtelergə tejeş.

X. VƏLID.

ILIKTER STANSAHЬ EŞSELƏRE PRAMFIN PLAN ƟSƟN KƟRƏŞƏLƏR

Ɵfə ilikter stansahьnda pramfin plandь tultьrьv esən kərəş həm eşsələr arahьnda eş dissiplinejəhen urьnlaştьrьv eşe dərəъ qujьlqan. Eş satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđendə bara. Eşte ojoştorov eşe dərəъ qujьlьv arqahьnda pramfinplan artьqь menən ytələ. Məbəlan: berense jartь jьlda ilikter inirgejə kesən eşləp sьqarьv planь 1278481 kilavatqa jetergə tejeş bulha eşsələr unь 1,481492 kilavatqa jetkerep plandь 115,8 pr. qa ytəgəndər.

Stansanan plan bujьnsa 860 3.0 kilavat ilikter inirgejə kesə taralьrqa tejeşle bulьp, ul 896,899 kilavat taratьlqan. Şulaj itep ilikter inrgejəhen taratьv planь 104,9 qa jetkerəlep ytəlgən.

Iliktərđeŋ plan bujьnsa yđenə təşev xaqь ber səqət vaqьtqa ber kilavat esən 28,47 tin tyləergə tejeşle bulha eşləp sьqarьvđь kytərev arqahьnda barь 27,6 tingə genə tylənelep yđ xaqьna qaraqanda 4 pr. arzan tura kilə.

Urta xaq menən ilikter kesə plan bujьnsa ber səqət vaqьtqa kilavatь 29,52 tin bulha ul 30,55 tingə tura kilə. Şulaj itep bьnda ilikter kesə 3,4 pr. qa qimatlana.

V. DƏVLƏTBAJЬF.

INDYSTERJƏ KURЬSЬ NA KIIGƏN JERLE MILLƏT KAMSAMULDAR TORMOŞONA

Halqьn qaravđarqa qьrqa sik qujьlhьn.

Indysterjələşevse Başqortostan yđeneŋ tьvasaq giganttarь esən menərləgən kvalifikatsejəle pralitarejat kadьrđarь talap itə.

Tьvasaq giganttarđь eşse kadьrđar menən tə'min itev beđ đeŋ bəgengə mehim burьstarđьŋ berehe Giganttar esən kadьrđar əđerləv eşendə bəgengə ken kərəş alьp barьla. Başqortostan kamsamulь kalxuz jəştər đe tьvasaq giganttarđьŋ kadьrđarь bulьrqa əđerlənələr. Ləkin əle bьl mehim eşkə kərək tiklem əhəmejət birelgəne juq. Prajьzvudstьva indysterejə kurьstarьna kilevse uqьvsьlarđьŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtmav, bьl eşkə ajьrьm ojoşmalarđьŋ appartunistarsa qaravđarь Şul arqa la uqьvsьlarđьŋ qasьvđarь kevek jəmheđ kyrneştərđe praktika la jьş qьna osoratьrqa bula. Juqarьla əjtelgəndərđe dərəbləv esən tyбəndəge fakьttarđь kiterəjek; teđelep jatqan matur zavьtь esən 6 ajlьq eşse kadьrđar əđerləv kurьsь asьla. Kurьsta barlьqь 215 keşe bulьp şularđьŋ 75 pr tь kamsamuldar. Bьl kurьs tərlə sixtər esən kvalifikatsejəle eşsələr əđerləj. Kurьstьŋ başlanьvьna xəđer 15 kən vaqьt ɵulьvqa qaramaъtan uqьvsьlarđьŋ tormoş şarttarь jaqşьrtьlmaqan. Uqьvsьlar jatьv nəmələre, matras, adьjal kevek nəmələr menən tə'min itelmagəndər. Uqьvsьlar avьldarđan jarlь batrak qatlamdan sьqьp kilgən lektən ɵъ baş kejemdəre juq.

Ajaq, ɵъ kejeme bulmav arqahьnda kyp kenə uqьvsьlar eşkə bara almajđar Munsaqa alьp barьp jarđь tađartьv eşəre juq. Jataqtar ut menən tə'min itelməj Tuqlanьv eştəre lə huŋ dərəzə lə nasar. Ularqa bulqan halqьn qaraş arqahьnda uqьvsьlarđьŋ jartьhьnan kybehe qasьp bətkən

Praьzvutьstьva esən kandьr əđerləvđəge bьl ɵđəklektər tiđ vaqьt esendə bətərgə tejeş.

Bьl eşkə ap artunistarsa qaravsь ojoşmalar tikşerelergə həm aşьqьs sara kyrelergə kərək Udarniktar timpь menən eşlərgə kilevse dartle Başqortostan kamsamuldarь matur zavьtь esən kadьrđar əđerləv kurьsь uqьvsьlarđь bьlarь beđđən talap itə. Bьl talaptar ytəlergə tejeş.

Radeju gəzittəre brigada aqzahь: Ş QUMƏRЬF.

MATBUQATTA MASSAVAJ—OJOŞTOROV EŞE

Paxut kankrit başlana

„Başqortostan" gəziteneŋ 27—nse sintəberđə sьqqan hanьnda matbuqat brigadalarьnan prajьzvudstьvalarqa paxut ojoştorov eşenə əđerlek turahьnda jađьlьp ytkəjne.

Matbuqat brigadalarьnьŋ paxutqa kankrit əđerlektə re ytkəreлgəndən huŋ ular paxut planьnda bildələngən zavьt jəki fabrikqa kilep ingəstə paxut eşen tyъəndəgesə başlap alьp kitələr:

1. Şul zavьttьŋ „es mə'eşə" menən bisida ytkərelə. Bisida la paxutqa kilevselərđeŋ bətəhe lə aktif qatnaşьrqa tejeş. Bisida, paxut brigadirьnьŋ zavьt „es mejeşen" paxuttьŋ zadanejəhь həm maqsatь menən tanьştьrьvđan başlana. Şul uq vaqьtta „es mejeş" yđe zavьtta eşteŋ toroşo turahьnda brigadaqa infarmatsejə jahap ulardь tanьştьra. Bьl infarmatsejə paxutqa qatnaşьvsьlarđьŋ horavđarь menən kinəjtelep, məmkin tiklem zavьt həm undaqь eştərđeŋ qujьlьşь turahьnda brigada qьъqasa qьna teplə maqlymət alьv—tanьşьvđь maqsat itə.

Bisida bɵtəv menən paxut zavьttьŋ bətə sixtarьna kyэə, sixtarqa ajьrьm brigadalar bylenə. Ber brigada eşsələr menən bisida ytkərə, ber brigada prajьzvudstьva kənəş məhe matirejaldarь menən anьşa. Məъələn: pramfin turahьnda nisə məs'ələ qaralqan nindəj kankrit qararđar bar həm başqalar), ber brigada spis mastir matirejaldarь menən tanьşa, ber brigada zavьt esendəge baъma həm stinə gəzittəre menən tanьşa həm başqalar. Bьna şulaj itep paxut zavьttьŋ bətə tarmaqьn solqap ala.

Tikşerev barqan vaqьtta brigada aqzalarь hər ber kyrgən fakьttarđь nьqlap asьqlap unь jađьp barьrqa tejeştər. Şunьn menən bergə tikşerev barьşьnda kilep tьvqan, janь məs'ələlərgə nьqlь iqtibar itelergə unь tərlə horavđar menən kənəjtelergə tejeş. Sənki tikşerev barьşьnda eşsələrđen bik mehim təqdimdəre jeteşheđlekrərđeŋ səbəptəren asьqlarlьq kankrit fakьttarđь kyrhətevđəre kevek bik qьjbatlь matirejaldar kilep sьqasaq Şulaj itep prajьzvudstьvanьŋ bətə tarmaqtarьna jəjelgən paxut brigadalarь tikşerev heđemtahendə alqan matirejaldarьn tuplap kallik-tif rəveştə kankrit heđemtə sьqarьv, paxutqa jomqaq jahav esən ridaksejəgə qajtalar. PAXUTQA BARQAN MATBUQAT BRIGADALARЬ TURANAN TURA RIDAKSEJƏQƏ QAITALAR SƏNKI ULAR ƟSƏN AJЬRЬM „YDƏK", „ŞTAP" TAQЬ LA ƏLLƏ NINDƏJ APPARATTAR TUĐЬRЬVDЬŊ HISTƏ KƏRƏQE JUQ. Bьndaj apparattrar tuđьrьv ul ridaksejə menən brigada arahьndaqь janle bəjləneşte juqaltьvsь janhьđ ber ojoşma tuđьrьv bulьp sьqa.

Ləkin prajьzvudstьvanь tikşerep matirejal alьp qajtьp, unь gəzitkə jađьv menən genə paxuttьŋ burьsь ytəməj. Paxut hamanda davəm itergə tejeş Brigada kyrgən fakьttarьn nьqьlьv nьqlь asьqlav eşenə kerəşə. Bьnьn esən paxutta qaj ber məs'ələlər şul prajьzvudstьvanьn tsix, zavьt eşsələreneŋ dejəm jьjьlьştarьna qujьlьp unda tikşerelə. Brigada infarmatsejəhe bujьnsa eşsələrđeŋ tənqit, yđ ara—tənqittərenə kiŋ urьn birelergə həm ulardьŋ təqdimdərenə nьq iqtibar itelergə tejeş. Brigada eşsələr jьjьlьşьnda yđeneŋ tikşerev heđemtəhen (part kəlliktif menən anlaşьp) tulь kejənsə bulmaqanda la qьъqasa əjtep kitergə məmkin.

Bьnьŋ menən genə lə siklənməj brigada qajhь ber mehim məs'ələlərđe dərəъləv həm asьqlav esən ikense ojoşmalarqa mərəzəqət itergə tejeş. Məъələn: prajьzvudstьvalaqь ɵđəklektərđeŋ səbəbe jenəjət qanunь tərtibendə bulqanda prakaratura, jəki qajhь ber məs'ələ lə RKI kantryl kəmisejə həm başqa ojoşmalarđьŋ qatnaşь talap itelgəndə ularqa mərəzəqət itep, tejeşle qarar həm matirejaldar alьv qa məmkin.

Paxuttan alьnqan matirejal bujьnsa HƟĐƟMTƏ SЬQARЬV UL BRIQADA ƟSƟN IŊ JAVAPLЬ BER MAMINT bulьp tora. Sənki brigadanьŋ kyrhətkən fakьttarь, heđemtələrneŋ dərəъ bulьvь, ul gəzitteŋ həm matbuqat brigadahьnьŋ yđeneŋ aftarititьn kytərevgə đur jarđam itəsək Nьqlap tikşerelməgən matirejal menən matbuqat bitenə sьqьp, unьŋ tikşerelev heđemtahendə jalqan bulьp sьqьvь gəzitteŋ həm brigadanьŋ aftarititьn tyъənəjtevgə alьp barasaq. Şulaj uq satsejalistik pritprejətejə turahьnda jalqan fakьt menən matbuqatqa sьqьv, ul undaqь eşsələr həm jetəkselərđeŋ intuzejazьmdarьn teşerep, eşləp sьqarьvđь tyъənəjtevgə alьp barьv kevek nasar heđemtələr birevgə səbəp bulasaq Şunьŋ esen də heđemtə sьqarьv eşenə bik nьq iqtibar birelergə tejeş. Paxut dəvəm itə Ɵđəklektərđe bɵterev saralarь kyrelə, brigada şunьŋ esən kerəşə. Kiŋ eşsəndər aktifь kənəşmələrendə pritprejətejəneŋ daklatь qujьla həm brigadanьŋ heđemtələren tьŋlana. Bьna şulaj nьqlь tikşerev ɵjrənev hunьnda qьna unь gəzitkə jađьla. Gəzitkə jađьlqanda brigadanьŋ təqdimdəreneŋ bojomqa aşьrьlьvьn kyđətep tororqa kərək.

UDARNIKTARĐЬN TƏQDIME BOJOMQA AŞЬRЬLQANDA QЬNA PAXUTTЬ TUQTALQAN IЪƏPLƏRQƏ BULA

Paxut matirejalьn afurmit itev, gəzitkə nisek jađьv məs'ələhe lə bik mehim urьn tota. Şuqa kyrə hər brigadanьn esendə heđemtələrđe tuplap tərtipkə halьp jađьp alьrlьq ber jaqşь gramutnaj iptaş bulьrqa tejeş. Bьl vaqьt brigadalarđьŋ başqa aqzalarь yđđəreneŋ tərtipheđ genə bulha la jađmalarь həm telđən həjlavđəre menən heđemtə jahavqa đur jarđam itə alasaqtar. Ajьrьm məs'ələlər bujьnsa bələkəjerək timalar birep, ulardь la gəzitkə jađьv eşenə tartьrqa ɵjrətergə kərək. Brigada esendə gəzit eşsələre (zurnalistar) həm qat aşьvsьlar bulha matirejaldarđь afurmit itev esən taqь la jaqşь bulasaq.

(bɵttɵ) BAJAZITЬF.

KANDITER FABRIGЬ

XUZALЬQ IЪƏBE BRIGADAHЬNA KYSEREVĐƏ JOMOŞAQLЬQ KYRHƏTƏ.

Oşo kengə tiklem Ɵfə kanditer fabrigьnda xuzalьq iъəbe brigadahьna kysev eşe julqa halьnmaqan. Fabkum əjtevenə kyrə, 12 xuzalьq iъəbe brigadahь bulьrqa tejeş. Ləkin ul brigadalar ojoştorolmaqan. Plan juq. Tik 5—nse yktəberđə bulasaq eşsələrđeŋ dəjəm jьjьlьşьnda bьl məs'ələne qujьp tikşerergə ujlajđar,

Xuzalьq iъəbe berigadahьna kysevđə eşsələr arahьnda aŋlatьv eştəre alьp barьla. Unьŋ əhəmejəten eşsələt aŋlajđar ləkin baja əjtkənsə praktik eşkə totonolmaqan.

Fabkum bьl mehim məs'ələne xəl itev eşenə jeđ menən əjtənergə tejeş. Bьnьŋ menən eşləp sьqarьv həm unьŋ sifatьn jaqşьrtьvđa đur ɵlgəşevđərgə ireşə alьrbьđ. Xuzalьq iъəbe berigadahьna kysev menən hər ber brigada arahьnda dugьvьrđar teđələp eşte julqa qujьvđa jarьş həm udarsьlьq eştəre kiŋ rəveştə jul alьrqa tejeş.

Fabkum bьl eşte qьrqa julqa qujьvđь 10 kən esendə xəl itergə hyđ birđe. Beđ fabkumdan eş talap itəbeđ.

BRIQADA: ŞAHVƏLEJEF X.
QƏLEJEF H.

Eş dissiplinejəhe jomoşaq,

ZADANEJA TULTЬRЬLMAJ

Huŋqь ajđarđa tybə rudnigendə eşləp sьqarьv dissiplinejəhe jomoşarđь, eş dissiplinejəhen nьqьtьv turahьnda sara kyrelməj.

Ikense 10 kənlektə ɵđəklektər đur. Məъələn: plan bujьnsa 833 tunna ruda sьqarьv urьnьna barь 435 tunna qьna sьqarьlьp, plan 77 pr. qьna ytəlde.

Səbəbe, berđən eşləp sьqarьvđь kytərevgə qarata massanьŋ mablizavajt itelməve, ikensenən 10 kən esendə 60 qrəqь jahalьvь həm başqalar. Eşsələr arahьnda satsejəlizem jarьşьna dugьvьr teđelgən. Ləkin bьl julda qəməli rəveştə eş alьp barьlmaj. Udarsьlьqtь tormoşqa atqarьv eşe jomoşaq bara. Bьnь jənlənderev həm tərtipkə halьv turahьnda eşsələr nьqlь eş alьp barmajđar həm adminstьratsьjala bьl turala nьqlap quđqalqanь juq.

„RABKUR"

Kulakqa qatь udar вirergə

Rivəlytsejun zakunsьlьq esən haqta torqan kileş igen əđerləvđə uŋьşlьqtar tə'min itergə

(BASSJ prakarurь ip. Xazьf meqalələ)

Igen əđerləvđeŋ вarьşь turahьndaqь hunqь məqlymattar igen esən kerəş fundьnda ifrat zitdi edekləktər вarlьqь, вətə eştə lə xəđer yk hьnьlьş jahav kərəklek turaьnda signal вirergə, məzвyr itələr.

Bajtaq təвəktərđə ike siktьr вujьnsa la, вigerəktə qatь zađanejalarđь ytəvđə, plandь вik əđ pr. qa qьna ytənelər. Вьlarđьn вətəhe lə partejə Өlkə Kəmitət teneŋ, xəkymətteŋ diriktivalarьn yđ vaqьtьnda tormoşqa aşьrmavđьn həđemtəlare Kank it eşlajhe urьnda qajhь вer təвəktar plandьn „rejal tygellege" turahьnda appartunistarsa hyđ kerəşterep mataşalar. Igen əđerləv məs'ələhendə jetəkse urgьndar tarafьnan yđ vaqьtьnda aŋьqlьq həm asьqlьq inderelgən вulьvqa qaramaŧtan "aвjektif" səвəptərgə hьltav hamanda jьş osoraj.

Kalxuzsьlar, jarlь urta xəllelər kiŋ jalpьhьn igen əđerləv planь esən maвlizavajt itkən xəldə, вarqan kileş ВӨTƏ EŞTE, MAKSIMUM TIĐLEK MENƏN, QAJTANAN QOROV ВURЬSЬ TORA. Igen əđerləv planь esən, unь srugьn da tultьrьv esən ifrat đur javaplьlьq təkmətelgəndə iŧəpkə alьp hər вer partejə ojoşmahь, hər вer kalxuz—avьl jəcəjkəhe eşen qajtanan teđergə tejeş.

Igen əđerləvse ojoşmalarđьn yđđərenen apiratifhьđьqtarь, massavaj aŋlatьv eştərenen juqlьqь hamanda. Igen esən kerəşta"i tar"urьndarđьŋ вerehe вulьp, qalьvьn palьvьnda dəvam itə. Qajhь вer təвəktərđə partejə diriktifьn tьŋlamaj, вətə məs'ələne lə jalaŋqas adminstratif jul menən xəl itergə mataşalar.

Вьl tiŧkəre fakьttarđan sьjnfi doşman şikheđ ifrat kiŋ fajđalana. Tuqmalqan, maralen juqaltqan, ləkin nьq tuqmalьp jetmegən KULAK IGEN ƏĐERLƏVĐEN ВARЬŞЬNA TAJAQ TЬQЬRQA MATAŞA. Urьndarđan alьnqan xəвərđər, qajhь вer urьndar kulaktьŋ satsejalistik siktьrđa (kalxuzdarđa) jəşerelgənlegen həm „yđ keşeləren" igen əđerləvgə jarđamləşev kəmisejələrenə inderep, tarqatьv eştəre alьp вarqanlьqьn həjləjđər. Şunьŋ həđemtəhendə kəmisejələr sastafьn əle вulha, вik yk jaqşь tip əjtep вulmaj. Sastafьn xəđer yk tikşerp qararqa, kamsutdarđьŋ eştəren tikeşerergə kərək.

KULAK—XƏLLE XUŻALЬQTARĐЬ QATЬ ZADANJALARĐЬ SRUGЬNDA HƏM TULЬHЬ MENƏN YTƏRGƏ MƏŻВYR ITEV ВURЬSЬ ВEĐĐEN ALDЬВЬĐĐA ВӨTƏ ŻITDILEGE MENƏN TORA. Вьl məs'ələlərđe xəl itev julьnda вilgele qьjьnьlqtar toralar. Kulak qotoronqo qarşьlьq kyrhətə, igende jəşerep qalьp, вađarđa qьjвat xaq menən hatьv, igende jamqa kymev h. в.—Kulak eştərenen qəđəttəge mitьdtarь вьna oşolar. Kulak hər tərlə xəjlələlərgə totona, tik zadanjanь ytəvđən genə qotolop qala alhьn. 25 nse sintəвergə alьnqan məqlymətkə qaraqanda вətə Başqortostan đəvmələndə KULAK QATЬ ZADANEJANЬ NEJ ВARЬ 10.6 pr QA QЬNA YTƏGƏN. Qatь zadanejalarđь ytəv esən вirelgən sruktar şikheđ ytəlgən вulьrqa tejeş. Kulak tođaqь qьrqьlqan, kulaktьŋ artьq igene dəvlətkə tapşьrьlqan вulьrq tejeş.

Igen esən kerəştəge вьltьrqь təzriвələr, вajtaq qьna вaşqa iŋ məhim xuzalьq—səjəsi kampanejalar esən kerəş praktikahь təвək prakarutura apparattarьnьŋ đur həm javaplь ryl ujnaqanlьqtarьn kyrhəttelər. Rivəlytsejun zakunsьlьq esən haqta torqan xəldə. Şul uq vaqьt təвək prakaratura—sut apparattarь đyđərenen kysmə sut вrigadalarь, arqьrь, kiŋ rəveştə massavaj eştərđe jəjep jeвərep, hər ter lə səjəsi kam a ə əlrđa вik đur u ьş tarqaelgaştelər.

Вer nisə miŧal: Şişmə təвəge Өjđrəkвaş avьl səvite dəvmələndə igen əđerləv planь 10 nsь sintəвergə 36 pr. qa, qьna ytəlgən вulqan. Вьnda kilgən sut вrigadahь uŧal uj menən igenđəren jəşergən 4 kulakqa kyrgəđmə sut jahap, şunь kiŋ rəveştə massavaj aŋlatьv eştərenə həjləmən вulqan. HƏĐƏMTƏLƏ 5 NSE SINTƏВEGƏ IGEN ƏĐERLƏV PLANЬ 77 PR QA. YTƏLGƏN, jaqni 5 kən arahьnda igen əđerləvđə jьlьq plandьn 41 pr. tь ytəlgən.

Вьndaj fakьttar вerəv genə tygel. Вьlar prakarur—sut apparatьnьŋ rivəlytsejun zakunsьlьqtь haq'av julьnda ytker kyđle вulьp torqan kileş, şul uq vaqьtta xuzalьq—səjəsi kampanejarđьŋ uŋьşlьqь esən də kerəş alьp вara alьvđarьn həjləjđər.

Şunь la əjtep kitergə kərək—qajhь вer təвəkterđə, вerəj sut prasisь вulьp ytə ikən şuqa вəjləp kalxuzsьlar, jarlь—urta xəllelər jalpьhь arahьnda massavaj eştərđe lə kiŋ julqa quja almasьlьqtar đa, kyrenə. Qajhь вer вrigadalar qoro sut jahaj đa kitələr şunьŋ əjlənəhenə jalpьnь ojoştormajđar, şul pratsis arqьrь kalxuzsьlarđь, avьldьn tip qatlamьn alda torqan вurьstarđь ytəv esən maвlizavajt itməjđər. Вьna вьndaj xəldərđe xəđer yk praktikanan qьvьrqa kərək. Artьq igenen uŧal uj menən t a p ş ь r m a j qalьvsьlarqa. s p i k y l ə n t tərgə jahalasaq sut pratsistarь kiŋ massavaj aŋlatьv eştəre menən вerlektə ytkərelergə tejeş. Вətə sut xəkəmdəre sьjnfi totanaqlь вulьrqa tejeştər.

Təвək prakarur—sut apparattarьnьŋ kiđevđəge вurьstarь—yđ eştəren igen əđerləvđə uŋьşlьqtarđь tə'min itev. YĐ EŞTƏRENDƏ JЬLDAM ƏJLƏNƏ ALЬVSЬLЬQ, HЬQЬLMALЬQ ВULDЬRЬV, UQA SЬJNFI—SƏJƏSI XARAKTIR ВIREVĐƏN tora.

Təвək prakarur—sut apparattь yđ eştərendə kalxuzsьlar, jarlь—urta xəllelər jalpьhь menən tьqьđ вəjləneş totorqa tejeştər. Tyвənge sut eəstəre menən kiŋ kyləmdə massavaj eş вaşlarqa kərək.

Prakurorđarđьŋ вurьstarь fəqət sьjnfi doşmandьŋ zararlь agitatsejahьna qьna jarđam iter đəj „HUL" ВӨQӨLӨŞTƏRQƏ IREK ВIRMƏVĐƏN TORA.

Tujmazь təвəgendəge sut вrigadahьnьŋ insejativahь menen вajtaq qьna qьđьl aвuzdar ojoştorolop, 995 sintnir samahь igen tapşьrьlqan. Sьqьp əjlənev vaqьtьnda urьndarđa 5 stinə gəzite sьqarьlqan.

Вaqalь təвəgendən xəвər itev đərenə qaraqanda sut вrigadahь kilgəngə tiklem kulaktar igen tapşьrmaqan, kəslə spikylətsejə alьp вara torqan вulqandar. Вrigada вer nisə kulakqa sut jahaqan həm şuqa вəjləp massavaj—aŋlatьv eştəre ojoştorqan Həđəmtələ igen əđerləv timpь kytərelep, qatь zađanja вujьnsa igen tapşьrьvđar ajьrata kəsəjgən.

Вьna вьlar вətəhe lə əlge вulьrlьq eştər.

RUXANЬJĐAR TARAFTARĐARЬ, XƏKYMƏTKƏ KYMƏk YTENES ВIRĐELƏR

MADRID, 3. Ispanejəla ruxanidarđьŋ taraftarđarь, Xəkymətkə həm parlamintqa вer miljundan artьq qatьndьŋ qul tamqahь menən kymək ytenes вirđelər. Ular вьl ytenestərendə „dindeŋ xoquqьn xərmətləvđe" talap itələr.

Parlamint yđe dingə qarьşь jynəltelgən qьrqa xərəkəttər jahьrqa ujlamaj. Manaxtarđь səjəsj xoquqtarьnan məxrym itev turahьndaqь təqdim, 82 tavьşqa qarьşь. 113 tavьş menən kire qaqьldь.

BRITANEJƏ IMPIREJƏHE JEMERELƏ

Angeleja kapitalizeme qurqьnьs aŧtьnda. Ilden xuzalьq arqa nizmьn iqtisadi krizis kendən kən nьqь aq jemerə. Angeleja aqsahьnьŋ xaqь teşeven tuqьratьv, вətə donja aqsa вadarьnda Angelejənen jemerelə başlaqan pazitsejalarьn qotqarьv esən вətə kəstər taşlanqan. Вerense huqьş eske fruntta вula. Вuržuvazejə krizistən sьqьv julьn eşselər sьjnfьn qььвvdan, ulardьŋ eş xaqьn həm eşheddərden pasuвejalarьn kəmetev dən edləj.

Həjbaristar xəkymətə eşselər sьjnfьna turanan tura hezym itev esən tedelgən kiŋ prägramdь ytə almaьь. Lajbaristar xəkymətenen вiş ministerenan torqan Kəmitət tarafьnan вildələngən „ikanumejə" pragramь jalpьnьq вik nьq rizahьdlьqьn tuvdardь. Lajbaristar yddərenen вik вizelep kitkənlektəren həm yddərenen artьnan Angeleja eşselər sьjnfь kyd jomop вarqan vaqьtta ytkənlegen aŋlanьlar.

Həm Lajbaristar eş вarьşьnda „janьnan qorallandьlar". Parlaminit aparatь jardamь menən dikrit ajlьqьn, dikrit sьqarьp jalpьnьq jarlьlanьvьn ytkərergə tejeşle вulqan „milli„ xəkymət tormosqa saqьrьldь.

Lajbaristardьn Gindirsun julвaşsьlьqь aŧtьndaqь вer eləşenə həm giniralnaj səvittəge praf sajuz вojrokrattarьna вurzьvaze je „satsejal zakaz" вirde, jaqni rivəlytsejyn xərəkətte вьvьp taşlav, eşselərde sьqьştarьna jul qujmav, ulardьŋ kampartejə hьm ədselek xərəkte jaqьna, rivəlytsejyn lagirqa sьqьvdarьn вuldьrmav esən şul jalpь rizahьdlьqьnьŋ вaşьna tororqa quşьldь.

— Lundinda parlaminttьŋ вerense ultьrьşь hem Bristyl qalahьnda trid—junejundardьn kungьrьsь Gindirsun həm giniralnьj səvit вaşlьqturьn yddərenə quşьlqan eşte вik jaqşь aŋlaqanlьqtarьn kyrhəttelər.

Parlamintta Gindirsun „eşheddərgə pasuвejalь kəmetevgə ydenen qarşь (appazitsejaqa) torovь menən maqtaŋьp „şul uq vaqьtta вьl eşten" aqьl kərtəhenən „sitka sьqmajasaqьn kьrhətep вurzьvazejanь tьnьslandьra; ikense tərlə əjtkəndə eşheddərden pasuвejalarьn kəmetməvde jaqlav eşe parlamintta hyd вotqanь вeşerevdən jaraqqa kitmajəsək.

Ikense jaqtan Bristyl qalahьna jьjьlqan praŧsajuz вəjrakrattarьn kungьrьstь vaqaz həjləvgə ruxanьjdarqa jul qujhalarda, yddərenen moxtazdarьn əjtergə teləgən eşheddərdən diputattarьn kungьrьsqa indermaj qьvьp jeвərdelər. Giniralnьj səvit julвaşsь'arьnьŋ eşheddər pasuвejalьn jaqlavdarь eşselərgə turanan tura hezym itev fikerenən вaş tartьvdan qьna tora; jaqni ular xader qaвarqanan huqьv mitьdьn, eşsele'de avьr xəldə qa dьra torqan kusvinnaj naluktar həm pyslina ar mitьdьn qullanьvqa kystelər. Вьl jəhəttan Ginsəvit юise sitrinden hydd re вik xa aktilь, ul вь'aj tine: „eşheddərgə pasuвejəne haqlap qalьv menən ed şul pasuвejəne kəmetev julь menən вuldьrmaвqa tьrьşьlqan qurqьnьstan qotolaвь."

— Məqənəhe asьq: вьl jul menən ed sajuzьl qudqulьştardan, rivəlytsejə qurqьnьsьnan Angeleja imperejalizmen qotqaraвьd tigən hyd Giniralnьj səvit julвaşsь'arь kungьrista вьna nəmə hujlədər Şul uq Lundьnda parlamintta Gindirsun da hejləj.

Ləkin вьl jalqan „appazitsejalьn" da pasuвejalardь teşerevdən qotqara almajasaqь asьq kyrenep tora, ul „appazitseja" eşselər sьjnьn вurzьvazejanьŋ qotorop hezym itevenən qotqar maŧ həm qotqarьrqa ujlamaj da.

Gindirsun həm giniralnьj səvit julвaşsьlarьnьŋ „appazitsejəhe" Angeleja kapitalizmen eşselərden rizahьdlьqь yвevdən qotqara almaŧ, rivəlytsejyn inirgejənen tuplanьvьn jemerə almaŧ həm iŋ axьrda eşselər sьjnfь krizistən sьqьv esən rivəlytsejyn juldь motlaq taвasaq.

JAPUNEJƏLA JALPЬLЬ ARISTAR.

ВƏJPIN, 3. Japunejə kam partejəhenen asьq jəşəvse urgьnь „Musinsə, Sinвin" dьŋ xəвer itevenə kyrə, Japunejə palitsejəhe eşselərđe jalpьlь rəveştə qulqa ala вaşlanь ASAKALA 400 eşse qulqa alьnqan. KUВЬJĐA 600 keşe totolqan, вьlardьŋ kyвehe aktif kamsamul həm kamunistar. KIUTALA 260 keşe qulqa alьnqan, ulardьŋ đa kyвehe urьndaqь kamsamul həm kam partejə ojoşmalarьnьŋ jetəkse'ərе.

ВƏJPIN, 3. „XYВƏJ ZIВAŞ" gəzitenen xəвər iteve вujьnsa Teşlək Maneyrejənь вaŧьp alьv vaqьtьnda, manzurejə lə 150 meŋ eşse eş xaqьnan məxrym itelgən.

JAPUN-QTAJ ЬĐQЬŞЬ „JAJLANDЬ"

ŻINIVA, 3. Millətt̄ər ligahьnьŋ səvite, 9 kən вujь utьrqandan huŋ, Japun—Qtaj ьđqьşь turahьndaqь məs'ələnə tikşerep вətte. Millətt̄ər ligahьnьŋ rəise LIRUS yđeneŋ вe'dereven uqьnь: Ul, Manzurejələge Japun qəskərđəren kyserev məs'ələhenə đur iqtiвar вerep, „Japun grazdandarьnьk xəvefheđlegen" tə'min itev turahьnda həjləne.

Japun—Qtaj ьđqьşьn „jajlav məs'ələhendə" ikejaq tьŋda kərəkle saralarđь kyreven əjtep, kiləsəktə millətt̄ər ligahьnьŋ səvite вьl vəqiqalarđь kyđətep вarьvьn təqdim itep hyđen вətərə.

Girində lə jaŋь xəkymət teđeldə

TUKEJU, 1. Mukdindən xəвər itevgə qaraqanda, GIRINDƏ jaŋь xəkymət ojoştorlqan. Jaŋь xəkymət yđen Girin əlkəhendə „вojondoroqhьđ" tip iqlan itkən. Jaŋь xəkymətteŋ rəise itep Girin qəskərđərenen elekke na calnigь CI—CA вildələngən. Şulaj uq Eske eştər, huqьş, maleje, jəməqət eştəre, sənəqət həm Xalq maqərifь ministrđarь la вildələngən. Jaŋь xəkymət aqzalarь kyвehe elekke xəkymət aqzalarь. Jaŋь xəkymət yđeneŋ sьqarqan diklaratsejəhendə, Can—kaj—şi həm Czan—Syə—ləndərđe вik nьq tənqitləj.

Вətə donja kapiratsejə вaşqarmahь sissejəhendə

Pariz. 3. 28-nse sintəвerđə вətə donja kapiratsejə Вaşqarməhьnьŋ sissejəhe asьldь. "Qoralhьđlanьv" kanfirinsejəhenə kapiratsejələrđeŋ qatnaşь məs'ələhendəge diskussejə вujьnsa səvit diligatsejəhe вaşь Varjaş sьqьp həjləne. Ul giniralnej sikritarđьŋ "qoralhьđlanьv" kanfirinsejəhenə diligat jeвərev turahьndaqь təqdimenə nьq tənqit jahanь. Şunьŋ menən вergə kapitalistarđьŋ qorallanьvđarьna qarşь. SSSR đь jaqlap dimanьstьratsejələr ytkərevđe təqdim itte. Iptəş Varjaş tьŋ вьl təqdimen вətə donja kapiratsejəhe вaşqarmahь kire qaqtь. Krizьs turahьndaqь məs'ələlərđe tikşergən vaqьtta, kapiratsejənen rifarmis вşlьqtarь yđđərenen kesheđ вulьvđarьn kyrhəttelər. Varjaş kapiratsejələrđəge eşselər massahьn, eş xaqtarьn qьŧqartьvqa, eşselər sьjnfьna hezəm jahavqa qarşь maвlizavajt itevđe təqdim itte. Kapiratsejə Вaşqarmahь, səvit diligatsejəhenen iŋ məhim təqdimdəren kire qaqtь həm krizis turahьndaqь вer tərlə qararđa sьqarmajsa, ul məs'ələne kapiraısejənen Yđək Kəmitətenə tapşьrьrqa вuldь.

JAPUNEJƏNЬŊ MUKDIN HƏM NANKIN XƏKYMƏTE ALDЬNA QUJA SAQ TALAPTARЬ

Tukju, 27, „Nitsi—Njtsi" xəвər iteve вujьnsa Mukdin vlastarь menən alda torqan həjləşevđə Japunejə tyвəndəge talaptarđь qujasaq: Manczurejəla tərtip torqođov, timer julь teđeləşe məs'ələhen şular jəmləhenən Girin—Xojln timer julьn teđep вətərəv, şulaj uq Teşlək Manczyrejə timer julь menən jənəşə вulqan Qtaj timer julь turahьndaqь məs'ələlərđe xəl itev. Manzyrejəla Karejə xalqtarьn jaqlav Nankin menən həjləşkəndələ Japuŋejə şundaj talaptar qujasaq: Japunejəqa jerle zakundarqa вojhonmaj torqan xoquqtan вaş tartьv urьnьna səvđə qьlьv esən tirriturejənь arindaqa alьv xoquqь вirev. Japundarqa Qtajđьŋ вətə jerenə kysep utьrьv xoquqь вirev. Karejə xalqьn jaqlav. Japunejə tavarđarьna „qəđelheđ rəveştə„ puşlina halьvđь almaştьrьv.

Japun qəskərđəre pujьzqa hezym jaha qandar

ВƏJPIN, 1. Oşo kəndərđə, Вəjpin menən Mukdin arahьnda вarьvşь pasazirđar pujьzьna hezym jahaldь Вьl hezymdeŋ kem tarafьnan jahalьvьn вьqa tiklem вelməjđər. Вəjpində aŋlaşьlqan hyđđər вujьnsa, вьl hezym ŞANXAJ GUAN menən XANKAV arahьndaqь timer juldь alьv maqsatь menən Japun qəskərđəre tarafьnan jahalqan. Japun qəskərđəre kyptən tygel XANKAV stansahьn alьrqa ьntьlhalarđa, urьndaqь xeđmətkərđərđeŋ qьrqa atpur вirevđəre həđəmtəhendə ala almanьlar. Tənjaq Qtajđa sьqa torqan Angelejə gəzittəre, stan sanь alьv Вritanejə mənfəqətenə qaqьlhalaŧ, inglizdər timer juldь idarə itevđe yđ eŧtərenə almajđar tip jađalar.

MAGNIT—ВAJMA-QSARA TIMER JULЬN HALЬV

1932 nse jьl kantrul handarьna inəsək

MƏSKƏV, 27. Jul eştəre Xalq Kamisarlьqь avqus вaşьnda Вaqortostan xəkymətenen Magnit—Вajmaq-Sara timer julь halьv turahьndaqь jullavьn kire qaqqajnь. Вьl məs'ələ oşo arala jul eştere Xalq Kamisarlьqьnьŋ tixnik səvitenen məxsus keŋəşməhendə Вaşqortostandьŋ jul teđeleşe vəkildəre iptəş Şalonin həm Daytьf qatnaşlьqьnda ikense tapqьr tikşerelde. Kəmisejə, вьl timer julьnьŋ Вaşqortostan mitallurgejəhьnьŋ alqa kiteve esən, şulajuq Magnitagur zavьtьna margans taşьvđa đur xuzalьq əhəmejəte qađanьvьn iŧkə alьp 1932 nse jьldьŋ kantrul sifьrđarь esenə timer jul halьvđь inderev kərəklege turahьnda jullap, jul eştəre Xalq Kamisarlьqьna mərəzəqət itte. Jul eştəre Xalq Kamisarlьqь şuluq vaqьtta yđ tarafьnan вьl timer julьn kantrul sifьrđar esenə inderev turahьndaqь ytenes menən xəkmətkə inə.

3 nse вit

Sajuz ojoşmalarыnың eşməkərlegen kөsəjtergə, JAVAPLЬLЬQЬN TƏ'MIN ITERGƏ

Məqarifselər sajuzы Yđək Kəmitətenen 6 nsы plinumында parteja Yđək Kəmitətenen „вaşlanqыs həm urta məktəptər turahында" qы qararы aşыqыs həm qыđыv rəveştə tikşerelep ytte. PARTEJƏ YĐƏK KƏMITƏTE QARARЬ UL KYLTURA FRUNTЬNDA BAJAVAJEŞXƏRƏKƏT PRAGRAMЬ QЬNA TYГEL, BƏLKISƏJ OSIIDURƏHMEJƏTLE TARIXI BER DƏKƏMINT (KUCINSKEJ). Вы qarardы təmam təqenep tulыhы menən tormoşqa atqarыvda məqarifselər sajuzы urgыndarы вajavaj eş kyrhətergə tejeştər.

Bigerək tə kyltura jaqыnan artta qalqan milli jəmhyrejəttərđen berehe вulqan Başqortostan esendəge məqarifselər sajuzы əlkə urgыn həm tөвəktərđəge jəcəjkələre Yđək Kəmitət qararđarыndaqы вөtə ustanufkalarđы dərəђ həm asыq aŋlap tormoşqa ytkərevđe tə'min itergə tejeştər.

Başqortostan məqarifselərenə qarata ajыrыm rəveştə tikşerelep ыsqlap ustanufka alыrqa tejeşle tyвəndəge məs'ələlər, aвlprus plinumында ajыrыm asыq qujылырqa tejeşlelər.

Kadыrđar əđerləv mөhim məsələ

Başqortostan esendəge juqarы tip, urta həm juqarы məktəptərđe təp millət вaşqorttarđan uqыtыvsыlar juq dərəzəhendə ađ.

Bigerək tə Spitsejal dissiplinalarđan (fizika, matimatika, ximejə, taвiqət) əđerləngən вaşqort pidaguktarы вarmaq hanыna la tulmaj.

Kən hajыn kinəjetep вarqan praftixnikə. məktəptəre, juqarы uqыv jorttarыna səjəsi əđərlekle spitsejəlistar—вelgestər əđerləv məs'ələhen qыrqa quja. Вы məktəptərđe ыsыnlap torop əsə telenə kyserev esen aldan təple kankrit plan menən pidagugejə kadыrđarы əđerləvđe berense вurыs itep alырqa kərək. Ikensenən tyвənge sajuz ojoşmalarы esen jetəkse kadыrđar əđerləv məs'ələhendə jəmhyrejəteвeđđeң milli yđgəlegenə qarata qujылыvыn tə'min itergə kərək,

Prafsajuz urgыndarында eşləvselərđe aldan praf вelem həm prafsajuz eş kynekmələre menən huqarыp kytərevđe julqa qujырqa kərək.

Sittən torop uqыv həm əlkə kyləmendə kursы ojoştorov urыndarđa kustavaj jыjылыştarđыn eş pragramdarыn ytəvđe tə'min itev juldarы вы eşte tormoşqa atqarыvqa đur məmkinlek вirəsək.

Sajuz ojoşmalarынын вы eştəge javaplылыqtarыn kөsəjtergə həm Qыrыm aвlprusы təzriвələren jəjep jeвərergə genə kərək.

Kadыrđarđы вerketev.

Beđ əle məqarifselər arahыnda aqымsылыqтың ađajыvы urыnыna kirehensə kөsəjep kiteven kyrəвeđ. Bыnың təp səвəptəre şular:

Berensenən məqarifselər safыna alынqan eşselərđe juqarыqa yrlətev məs'ələhe ifrat tyвən. Beđđə qөmymən likvidatыr likvidatыr вulыp jəşəj вirə.

Hөđөmtə l ə k y t ə r e r g ə tыrыşыvsыla kytərelergə tыrы—şыvsыla k y r e n m ə j. Eşteң sыjfatы nasar вula. Ađaqta eş taşlarqa məzвyr вulalar, ləkin ularđы məzвyr itələr.

Ikensenən məqarifselərđe tə'min itev məs'ələhe tyđə almaђlыq nasar xəldə. Вы ytkən jəj esendə genə məqarifselərđeң, вigerəktə uqыtыvsылarđың kvartirhыđ uramda jөrəvđəre, tavвaşынan utыn taşыvđarы, kapiratsejənən aşarqa jaramaђылыq ondan вaşqa вer tөrlө lə pradukta ala almavđarы kevek faktarđы kyrđek.

Uqыtыvsылarqa kilgən sənəqət tavarđarыn вaşqa urыnqa fajđalanыp өђ—ajыq kejemdəre lə вirməv həm qөmymən uqыtыvsылarđы urыndaqы sənəqət eşselərenə normahы menən tə'min itməv kevek appartunisылыq tulыp jata. Parteja Yđək Kəmitəte qararы sыqыvqa вer aj ytevgə qaramaђtan, əle lə вulha uqыtыvsылarđы tə'min itev ularđы (qalalarđa) jaвыq lafkalarqa, aşxanalarqa вerketev. turahында qыđa qывыrlatылmыj. Xatta garkopit qala uqыtыvsылatыna jaвыq raspriditildərgə вerkətəвeđ tip kammiriceski lafkalarqa jeвərələr.

Narkamsnap həm Başsajuz вы turala əle lə вulha urыndarqa tejeşle kyrhətmə вirgəndəre juq.

Prafsajuz matвuqatыn kөsəjtergə kərək

Başqortostan məqarifseləren ojoştorov qөmymən ular menən jetəkselek məs'ələhen kөsəjtevđə вerđən—вer kərək вulqan „məqarifselər matвuqatы" turahында xəđer nыqlap hөjləşergə kərək. Вы turala kiң jəməqət fekeren tuplap, kankrit eşkə totonorqa kyptən vaqыt, əlkəвeđđeң milli ajырымлыqtarы Başqortostan kyltura ərmejəhen jetəkselek itevđə lə kyp kenə yđgəlek inderevđe eşteң mөndərəzəhen də lakallaştырыvđы talap itə.

Bigerəktə menləgən məqarifselər həm kylt ərmejestərđe YK kyrhətkənsə jetəkselek itev ular đың səjəsi вelem dərəzələren kytərevđə məqarifselərgə məxsus matвuqat ojoştorov xəđerge kendeң вerense talaptarыnan itep alыnырqa tejeş. Hər вer safxuzda hər вer tөвəktə gəzit sыqarылыp jatqan вer dəverđə, əlkə kyləmendəge menləgən məqarifselər esen вer gəzit ojoştorov urыnында tartqalaşыv вulырqa məmkində tygel.

Şunың menən вergə məqarifselər sajuzы əlkə həm tөвək gəzittərendə вik ađ xatta juq dərəzəhendə kyđgə saqыla, Sajuz ydeneң jөđөn xəđergə tikləm matвuqat вitendə jaqtыrta almanы. Вы yđe yk sajuz urgыndarынын jetəkselek həm apiratif eştəre aqhavын həm tyвənge sajuz apparattarы menən jetəkselekteң qəniqətlənerlek вulmavыn əlkələge qəzittər menən вəjləneş вulmavын kyrhətələr. Şunың menən вergə məqarif urgыndarынын apiratif eştəre menən jetəkselek itev, məqarif eşeneң sыjfatы esən kөrəşte kөsəjtev məqarif eşeneң вөtə tarmaqtarында LININ partejəhы səjəsəteң ytkərevđə вerđən вer urgыn вulqan "kyltura rivəlytsejəhe" (elektəп „Belem" zurnalы) zurnalыn ajaqqa вaђtырыvđa plinum kankrit saralar eşləp sыqarырqa tejeş.

Вы xəđerge mamintыn вөgendən talap itkən вurыstarы

R. KAMAL

ƟFƟ SBUR—PUNKЬTNDA

Qыđы ərmejəgə alыnыvsы, 1909 nsы jылda tыvqan jəştər arahында massavaj səjəsi tərвejə eştəren alыp вarыv esən parteja ojoşmalarы tarafыnan javaplы eş selər вerketelde. Prizы вaşlanqan kendən alыp səjəsi timalar đa əngəmələr, tөrlө timala daklattar arqыrы вarылыqы 875 keşe ytkərelgən.Qəzitpunkыtы gəzit—zurnaldar menən tə'min itev eşe jaqşы, şulaj uq вaşqort hem tatarsa gəzittər jetərlek. Hər kendə jыjnalqan prizavniktar aldaqы kendərđə jыjnalыvsылarđы satsejalizem jarыşыna saqыralar. Prizavniktar arahында „Klim Varşilыf„ isemendəge dirzaвel tөвgə 250 hum aqsa jыjnala, 250 humлыq xəl itkes zajыm taratыla. Ajырым kalxuz həm prid perejətejələrđən kilgən prizivniktar, yđ ara satsejalizem jarыşыna sыqalar. Yđđəreneң prid perejətejələrendə jaңы udarniktar, şulaj uq asa—avjaxim aqzalarы jыjnajđar. Avыldarđa qыđы ыlavđar ojoştoralar.

Kalxuz sajuz menən jer eştəre Xalq Kamisarejatы tarafыnan agit punkыtta avыl xuzalыqы kyrgəđməhe qujылырqa вeleşmə өђtəle esən ajырым keşe вildələnergə tejeş вulhala vəqədələre hyđđə genə qaldы. R.Q

MAQAR OJOŞMALARЬ, PRIZЬFQA APPARTUNISTARSA QARAJƏAR.

Maqar tөвəge ojoşmalarынын, 1909—jыl tыvqan jəştərđe ərmejəgə əđerləv eşe menən qыđыqhыnmavđarы səвəple əđerlek eşe өđөldə.

Tөвək məqarif вylege prizivnikar arahында вulqan nađanлыqtы вөterəv sarahыn kyrməj. Kamsamul ojoşmahы prizivniktarđы kamsamulqa tartыv, kamsamul prizivniktarđы kamsamul hыđыqы вujыnsa ərmejəgə əđerləv eşe alыp вarmaj.

Maqar tөвəge, выjылqы prizы eşen samatykkə tapşырqan.

S. QƏLEJ.

180 prizivnik kalxuzqa inđe.

Qыrqыđ—Majəko tөвəge Ɵrsək Baş—Qaramalы Ɵjrənev punkыtыna jыjылqan 1909 — jыl tыvqan jəştər arahында massavaj aŋlatыv eşe jaqşы qujылыv hөđөmtəhendə 180 prizivnik alxuzqa inđe.

Вы ojrənev punkыtындаqы prizivnitat xəđer 81,1 pr qa kalxuzlaştы.

Q.QAJSAR.

„BAŞQORTOSTAN" JAVAP BIRƏ

Qəjnitdinыf Qəlləmdeң „Beđ kalxuzыndan 15 keşe yđ teləge вeđ menən Ɵfə qalahында вulqan matur zavatыna eşkə kildek mineң kalxuzda eşkə jaraqlы (трудоспособней) keşe qalmanы. kiləhe jыl kalxuzda eşlər keşe вulmaqas вeđgə ađыq qajdan alыp вula? Şunың menən вergə вeđđen eşləp tapqan aqsanan kalxuzqa kypme aqsa вylep вirergə tejeşвeđ" tip hөravqa javap:

Sajuz Yđək вaşqarma kəmitəte həm Xalq kamisarđarы səvitenың 1931 jыl 30—ejjyndə sыqarqan qararына вinaən sənəqəttə eşləvse kalxuzniktarđың qalahen kalxuz qararqa tejeşle ləkin вirelgən ađđыqqa kalxuzđың yđđərenə qujылqan xaq menən aqsaqa sənəqəttə eşləvse kalxuznik kaxuzqa yđe eşləgən eş xaqыnan вer tin də aqsa (отчисление) вirməj.

2. Şəmsitdinыf Əxəttəң „Min выjыl jađ şura avылында torovsы Minjəş Aqвirdindən 200 humqa вer kelət alqajnым, aqsam jetməgəs 50 hum zadatka вirep qalqanыn 1—avqustan qaldыrmaj tyləp, kelətte kyserep alыrqa tejeş вulhamda ul min aqsa alыp вarqas" kelətemde hat maђqa вuldыm inde alqan 50 вum aqsaңды aqsa təşkəs tylər men" tej. Выna şul kelətte miңə alыp вirep вulamы əgər вul maha mineң aqsaңы qajtarыp в i r g ə n đ ə nisek вirergə tejeş„ tip horavыna javap:

Milek qanunынын 143—matdəhenə вinajən Aqвirdin hinən alqan 50 humды 100 hum itep qajtarырqa tejeş unы jullap alыr esən Aqвirdin torqan rajun sutыna qariza jađыp вirergə kərək.

Idara

Belderev

Başkusprumsajuz sistimы jaңыnan qoralqanлыqtыn Baqalылаqы „Jakыr„ ərtile вөtərələ həm tyвəndəge 6 ərtilgə ylenə:

1) Jarыş, 2) Alqa вarыş 3) Qыđыl kustar, 4) Dərəђ jul, 5)Navaj pyt, 6) Bandarstalar sixы „Jakыr„ ərtileneң iliktirik stansahы menən вergə Baqalылаqы „Udarnik„ ərtilenə вirelde.

1931 jыl, 23-IX Baqalы rajpum sajuzы „Ojoşmakəs„ ojoştoroldo. „Jakыr„ ərtileneң вurыstarы вujыnsa вөtə jullavđar oşo jыlđың 25 yktəвerenən də huңqa qalmaj вirelergə tejeşle.

Likvidkum.

Ridaktыr urыn вaђarы:
Z. KAJЬPKUL.

Вында eş maqtarлыq tygel

Şişmə tөвəge „Smыjcka" safxuzынын 3 nsə ucaskahында kyltura—tormoş estəre nasar. Ɵfə pidvuz uqыvsылarы eştərđe julqa halыp, rađejularđы xutqa jeвərep kithələrđə, ular kitev menən eş taqы la hynep qaldы. Rađeju vatылыp fajđalaңылmaj jata. Qыđыl mөjөş вikle tera. Bыndaqы eşselər „gəzit—zurnal uqыj almajвыđ" tip zarlanыp jөrөjđər. Medir вы jeteşheđlektərgə iqtiвar itməj. Şulaj uq raвacкumda kyltura eşenə kələp kenə qaraj.

Tөвək kyltprupы вы jeteşheđ lektərgə kyđ halырqa kərək ine.

M. SARSKEJ.

2 məset məktəpkə əjləndə relde

Nuriman tөвəge Qыđыl—jar avылы grazđandarы 25 nse sintəвer uqыvqa əđerlek kenə ajqanы menən 2 məsettəren məktəp fajđahыna вirđelər həm yđđəreneң naoanлыqtarыn вөtərəsəktəren вelderđelər. Вы kende avылdarđa dimanstratsejələr uđqarылды.

„ABDULLINA"

Klup, uqыv əjđeren jaŋlanđer ev kərək.

Mыraq tөвəgendə 6 klup, 4 uqыv əjə 92 qыđыl mөjөş вar. Ləkin ulaŋ вөgөngө horavdarqa qarata jaңыnan qoroлmaqandar ularqa julвaşsылыq juq. Kadыrđar menən tə'min itelməj. вulqandarынын da alышыnыp torovđarы arqaвында ular yđđəren julqa hala almajđar.

Tөвək həm вaşqa ojoşmalar jaqыn arala ulardыn eştəren tikşerep, julqa halырqa tejeştər,

„JƏZBƏ"

Uđqan jылqы xatalar qavatlanmahыn.

Qoro—Alsыq (Dyrt Ɵjlə tөвəge) avылында uđqan jыl ike kamplikыt məktəp asылqajnы Ləkin məktəpkə avылđың вөtə uqыv jəşendəge вalalarы ылqы ылmajыnsa 35 pr. tы uqылmaj qalqandar. Uqыqan вalalar đa jaңы əlepsə вelməjđər. Jetməhə uqыtыvsылar „вeđ jaңы əlepsə uqытmaqanвыđ" tip javap вirələr Uqыvsы вalalar əsə telendəge kitap həm qələm, qaqыđđar menən tə'min itelməgəndər. Şulaj uq вы avылdaqы uqыjjađa вelməvselərđeң nađanлыqын вөterəvgə əhəmejət вirelməgən. Avылda uqыj jađa вelməvselər 30 pr təşkil itə. Выjылqы uqыv jылыnda выndaj jeteşheđlektərđe вөterergə kərək.

M. X.

Uqыtыvsылarqa halqыn qaraj đar.

Jekatirinislaf (Şişmə tөвəge) avыl səvite uqыtыvsылarqa hər vaqыt halqыn qaraj. Ularđыn xoquqtarыn haqlav tygel, eşləgən eş xaqtarыnda вirməjđər. Uqыtыvsылar 5-6 a uqыlыpta oşo kenqə tikiem вer genə tində aqsa alqandarы juq. Avыl səvite raise Şaxmin uqыtыvsы kestərgə hisвer iqtiвar вirməj.

Aqsa horahalar, „вarqыđ uramqa sыqыp aqsa jыjыqыđđa unan alыrhыqыđ" tej. Bыndaj qaraştarqa qыrqa atpur kərək.

Ə. XƏTIP.

YTKƏN JЬLQЬ KEVEK BULMAHЬN

Sələj səvite (Arqajaş) Kəđeş avылы 1—вaђqыs məktəp uqыvsылarы uđqan uqыv jылында өђ—вaş kejemdəre menən jaqşы qыna tə'min itelhələr də, ular esən jылы aş вulmanы. Şul arqala qajhы вer uqыvsылar (8 jəştəgelər) uqыv səqəttərendə qajtыp kittelər. Hөđөmtələ uqыvqa el gərə almavsылыq, вer sыnыfta 2 jыl ultырыvđa вuldы. Şunың esən də выjыl eђe aş вuldырыv turahында kapiratsejə həm kalxuz idarahы aşыqыs sara kyrergə tejeştər. Вы avыl uqыvsылarы ytkən jылqы kevek eђe aşhыđ вulmahыn.

N. SANSKEJ.

MENŞELƏR TORMOŞONA БЬLAJHALЬN QARAV JARAMAJ.

Jeđ millətərđən eşse kadыrđar əđerləv məs'ələhe вөgөngө kən jađək вurыs вulыp hanalnala, kyp—kenə ojoşmalar вы məim eşkə jeđ menən əjləngəndəre juq əle.

Miђal itep Frunzы uramында jatqan ikense menşelər xəlen alajыq. Bыndaqы menşelər arahында huңqы arala kөslө avыrыv taralыp вara. 16 nsы sintəвerđə Şəmsettinыf Zыja, Qəjnullin Kəli həm taqы la kyptən tygel Vxitыf Jamal tigən menşelər вik qatы avыrыp kitələr. Ular avыrыj вaşlaqas ta, jataqxana medire вer nisə tapqыr tiđ lərđamqa вolnahala undaqы vractar eşkə halqыn qarap вer nisə kən ytkəs kenə vrac вara. Ləkin avыrыvđarđы tejeşle urыnqa urыnlaştырmaj. Ul Praşuk alыvqa qaqыđ jađыp вirev menən siklənə. Kursanttar вik qatы avыrыp, вerehe jыqылыp вilen imgətkən. Ul вaşqa la sыqalmaj. Jataqxanala tađalыq eştərəneң qujылыşы qəniqətlənerlek tygel, Kursanttar torqan jataq tыqыđ, jөrөrgə məmkinlek juq.

X. JAXIN.

TIĐ KƏNDƏRĐƏ KYLTURA HARAJЬNDA

Başqort Dəvlət tejatырынын qыşqы sizunы asыv ajqanы Tamaşaqa.

Qođqondar ojahында

(В гнезде воронов) tigən pejesa 4 pərđə, 6 kartinala ŞƏRIF KAMAL ƏђƏRE.

QUJЬLA.

Baş rizissur MƏHEDEJF pastanufkahы.

Xuduznik S.I. Nikandырыf afarmlinejəhe.

UJЬNQA BƟTƏ TRUPPA QATЬŞA. Sizun вujыnsa qujылasaq spiktaakeldərgə 30% skitkə menən вilittər həm elgytle talundar hatыla вaşlanы. Kenişkələr xaqы 10 hum вulыp 3 tapqыr tylərgə вirelə. Qul aqsaqa 7 hum.Kenişkələr menən вөtə asыq spiktakeldərgə inep вula.

Sizun asылыv kenə ajырым iqlan iteler.

DIRIKSEJƏ.

TIĐ KƏNDƏ KYLTURA HABJЬNDA

Qыşqы sizun asыla.

Dəvlət tejatырынын urыђ truppahы tarafыnan TIMP qujыla N. POQADIN əђəre.

9 kytenestə timaticskej pejesa Baş rizissur A. B. ANDEREJEF pastanufkahы.

Xuduznik S. I. NIKANDЬRЬF afarmlinejəhe. Ujыnqa вөtə truppa qatышa.

Bilit hatыv şarttarы вaşqort dəvlət tejatыrыnыqы menən вer.

DIRIKSEJƏ

GURЬN KINAHЬNDA

Seanstar səqət 6-30 tan вaşlana.

Kassa səqət 5 tə asыla.

Bөgөn kina-pissa

„QATЬN"

6 вylemdə

ANUNЬS: „es parada"

„Yktəвer natiskəhe„ tipagrafejəhe glavlit vəkile №716

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEQEĐ!

6 YKTƏBER 1931 JЬL №217 (518)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRIS: ƏFƏ I—SAZUN URAMЬ, NUMER №8
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktar . . . . . . 4—61
Sikritar . . . . . . 2—83
Satsejalizemna jer eşlәv bylege . . . 2—48
Işlәndar həm aləqəə . . . 8—73
Kantura . . . . . . 1—11
Təsgə ridaksieje . . . . 1—18

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА БАССР №

A. M. O zavътнъŋ əşsələrenə həm administratsejə—tixnik pirsanaldarьna

VKP(ə) Ydək Kamitəte, „Amo" zavътъ eşsələrenə həm administratsejə tixnik pirsanaldarьna jeŋevdəren ɵsɵn qaŋqtlanev menən ajtep ytə.

„Amo" zavътъ eşselәre, tixnikəneŋ huŋqъ elgəqevdəren qullanьp, jьlьna 25 meŋ gruzavaj maşina sьqara torqan kesle gigant tɵvdɵrdɵlər. Lɵek drьъ kapitalistarъ bɵl urьn da, ɵoronɵo tixnikələ, eşlәp sьqarьv kəstәre tyвən вulqan həm jаrьpstarsa eşsəlarɵen kesenən fajdalana torqan aftamaali mastirskujdarъ qьnа hala aldьlar.

Heđđen jeŋevegeđ—веđđeŋ ildəge вətə eşsəndərɵeŋ də jeŋevdəregeđ artьnьn nьq bajqa jeŋevdəreŋ də, вaşlsьnik nьq ьşana: heđ, zavътъq tixnikahen ɵjrənev praizvudstvьa pragramdarьn tultьrьvda, prajzvudstva ʼnoqmьðarьn kəmetev həm pradukselәnen juqarь alьtь esen kerəştə đur jeŋevdərgə elgəşheđ.

SSSR da вerense aftamaali gigantъ—„AMU" zavътъnьŋ вətə teđəvselərenə jalqьnlь вalşeviktar səlɵme

VKP(ə) Ydək Kamitəte Sikritarь: I. STALIN.

TARIXI JEŊEV

Bygen savittar ile indysterejа lasev frantanda siktan ış dur jeŋevgə ireşte: Ardzanikidzə isәmendəge traktъr zavътъ həm Maskavdage AMO zavътъ вygen eşlәj вaşlanьlar. Tixnikanьŋ in juŋqь elgəşevdəren fajdalanьp halьnqan siktan tыş dur kesle вьl pridperejatejəlar satsejalizemdeŋ kin frunt menən fajdalanьp ... SSSR da satsejalizem kanunьna nigeđ ... [illegible]

„Beđ şulaj itep alqa вarьrqa tejeşвeđ ki, вeđ вətə donja eşsələr sьjьfь ... " (I. Stalin).

Xarkьf qalahьnda traktar zavътъn həm Maskav qalahьnda aftamaвil zavътъn вuŋ jeŋev ... [illegible]

traktьr eşlәp sьqara.

Jaŋь gigantьr Stalingrat zavътъna qaraqanda kyвerək adertek menən eşkə вaşlajdar. Ular Stalingrat zavътъnan ... [illegible]

Bygen ŋeđ 4 nse kvartalqa alьŋ вaraвьđ. ... [illegible]

Begen jaŋь gigantarьn dəfer salır najramьna Savittar sajuzь eşsəndərə genə tygel, вalkem вeđ donja eşsələrenə ... [illegible]

Xarkьf traktar zavътъ həm AMO udarniktarь вugen ... [illegible]

Patrijkeptrizeŋ, jaŋ ... [illegible]

SSSR ... [illegible]

IP. MIKAJAN TILIGRAMЬ

QARŞЬLAV PLANЬ ƟSƏN KƏ RƏSEGEĐ

ALDЬNQЬ TƟBƏKTƏR TURAHЬN DA MATIREJAL JEBƏREGEĐ

MƏSKƏV. Başqortostan jamhyrejəteneŋ nьq əđerlav frunt ında dur ... [illegible]

M.KAJAK.

IP. MIKAJAN TILIGRAMЬNA PRAKTIK JAVAP

Plandь yktəber 14 jьllьqьna tultьraвьđ.

(TILIGRAMMA)

Qь.JQЬь. 4. Mastir. ... [illegible]

PRIZIDEJUM.

EŞSE SINFЬ AMO, XARKЬF ZAVЬTTARЬN YĐ SRUGЬNDA HALЬP BƟTTƟ, BEĐ, BAŞQORTOSTAN EŞSƏNDƏRE, IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN YĐ VAQЬTЬNDA TULTЬRЬRQA BURSLЬBЬĐ

„PAXAR", „BIDNƏK" KALXUZDARЬNЬŊ, ARTTAQЬLLARЬ BYKSIRGƏ ALЬV MITЬDTARЬN BƟTƏ KALXUZDARQA JƏJERGƏ

TUJMAZЬ EŞSƏNDƏRENEŊ TAVЬŞЬ BƟTƏ EŞSƏNDƏRGƏ IŞETELEGƏ TEJEŞ

„YLEM—YLTEREVSE KULAKTARQA. IGEN ƏĐERLƏUĐE 20-YKTƏBERGƏ TULTЬRABЬĐ"

Tujmazь təsgə kalxuz sьlarь, əşnelare, jaŋqьdaq jarlь, urta xəlle krəbtejandərenən satse jalizemaulzatsletsvalarь

Beđ Tujmazь təsgereŋ tətoзonsaqta menən kesle qьđьl auьzdar menən jьjnakqan kalxuzsьlar, eşsən krəbtejandar Qazan ɵ Vallavьь kulaktarь tarafьnan jarьqsstarsa ylterelgən elekke kətərte həm Şaxtar, qarь kammunis, rivəlytsejənen вejek eylәge—qьđьl вajraq yrdinе menən aylьkla qan parlaan ipteş Qjatyrelte kymev mitingьnda qatnaşьp, unьŋ qəвere ɵtьnda pralitarejat sutьn an-ylterevs kulaktarьn iŋ juqarь jaza—atarqa xɵkem itevđe talap itəвeđ.

Həm veđ, həjekle iptəşeвeđ satsejalizem ɵsən kerəştə qorвan вulqьn keteşseвeđ qəвere ɵtьnda parteja həm xɵkymətkə вajavaj vəqəđəlɵreвeđđe вirəвeđ:

satsejalizem teđəleşenən вejek eş jьlь-lьq planьnьŋ xəl ikes 3 nse jьlь вurьstarьn udar rəveştə ytəjəвeđ.

Bɵtəвeđ də parteja turanqьlarь tirəhenə tuqьđ rəveştə tuplanqanвьđ xəldə, kulakqa marxamətheđ qьđam jahav, ɵŋ „həl" appartunistarqa jemerә udar вirev menən igen əđerlav planьn 20 nse yktəвergə tultьraвьđ.

Kalxuzdarьь xuzalьq həm ojoşqanlьq jaqьnan nьqьtьv menən 1932 nse jьlda jaŋьna təsgeвeđđe tоtaş kallikfilaştьrep, şul nigeđđə kapitalizemden sьqьq qaldьqь kulak sьjьnьn вetərəвeđ.

Fabrik həm kalxuzdarđaŋ eşlәp sьqaran plandarьn ytəjəвeđ, araвьđđa udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь esenə jələp iteləвeđ.

Tunqa herev planьn kalxuzdarđa la-jaŋqьdaqtarđa la 15 nse yktəвergə 100 % ьь menən ytəjəвeđ. Bьnьŋ ɵsen вer genə вaзan, вer genə eş atьn həm eş kesen fajdalanьvdan tьş qaldьrmajavьđ.

Parteja həm xɵkymətten satsejalizem maisьlqьn jajьp jeberev turahьndaŋь dirikttivalarьn вajavaj ytar ɵsən, alьaq salьь həm qaralьlar əđerlav planьn 15 nse yktəвergə 100 prasintь menən tamamlajaвьđ. Ber genə вaş maldьŋ da aram itev вurьsьn ɵtenəsəgə alaвьđ həm kulak qotqohьna jemerə udar вirəвeđ.

„Bьđ jьlьqьŋ 3 nse xəl ikesjьlь" zajьmьna alьnqan qarşьlav planьn tul tьraвьđ həm hər qajhьвьđ əaligatsejəlьđ qalьvьь ydenəgə kimselek kaзnьjьđ.

Satsejalizem teđəleşe frantьnьŋ iŋ avar ucaskalarьnda armaj—(ajmaj), вalşeviktarqa qьna xas вalьđqьlьq menən eşlәgən sьqta satsejalizemden qan duşmandarь—kulaktar tarafьnan ylterelgən partizandьn qəвere ɵtendə şul вajavaj вurьstarьь ytəvđe ɵtenəвeđ, yđe вeđ menən jarьşьrqa вətə Başqortostan eşsələren, kalxuzsьlarьn həm jaŋьŋ daq—jarlь, urta xəlle krəbtejandarьn saqьraвьđ.

— Jəşəhen вejek satsejalizem teđələşe həm unьŋ jetəksehe kammunistar partejahe!

— Ilevđđen вьn udarniktarь Linin partejahe-jeŋevsən parteja sajьna aĺa qьđ.

„Linin jьlь" Tujmazь

Ylterevsə kulaktarđa 800 вot igen taвьldь.

QARAMALЬ VƏLIT. Iptəş Qjafyrtte ylterqan kulak Ərmatsjn həm alarđьn qođalarь Farьljanbыtarđa jəşerep jatьrьlqan 800 вot igen taвьldь. Igendə xɵkymətkə tapşьrьdьq.

Sanitof

Iptəş Qjafyrette kymev kɵnə nə qьđьl aвuzdar

Tɵnəkten iŋ ərə kalxuzdarьnan „Başqortostan X jьllьqь" igen əđerləv pla

... nьn 102 pr. qa ytte.

Soqadьtamaq 209 sitnir, Jomadьвaş 354, Sarsaz 201, Arslanaŋ 218 sitnirlь qьđьl aвuzdar kilterdelar.

Kulaktarqa praktik eştə kəsajtep javap вirəвeđ

TYВƏN ZAJЬT səvite „kysem jьlqь" kalxuzь 1 nse yktəвergə igen əđerlevđe 100 pr. qa ytəne. 1000 giktar tunqa herəv planь tuldь. Silus zadanejahьn 70 tunna plandь 84 tunna itep artььp ytəлek. Kallistilaşevđen jaŋьnan—jaŋь kesle tulqьnь kytarela.

Bed həjəlde iptəşeвeđ, вalşevik Qjafurьl ittələgenə вeta sajasl—xuzalьq kampanejalarь вurьstarьn vaqьtьnan alda tultьraвьđ.

S. QJƏNEJEF, ABDULLIN

Beđđeŋ jeŋevđər-Qjafyrika ittelek

ATNAQJOL səvite „Sulpan" kalxuzь ip. Qjaurьl ittələgenə 15 jьktan qьđьl aвuz ojoştordo. Igen əđerlav planьn tultьrđьq, tunqa herevde sьgan vaqьdaвeđ 15 nse yktəвerđən də elek tultьrьv ɵsen udar eşlәjeđ.

Qj. MƏXMYTEF

Vəqəđəne 5 kɵn alda ytəj вeđ

IBKE ŞAT səvite „Utaqlь" kalxuzь jaŋь ip. Qjaurəf xɵrmətenə kulaktarqa udar itep igen əđerlav planьn tultьrđьlar, Jaŋьdaq xuzalьqtar da 150 вotlo qьđьl aвuz ojoştordolar. Bed tunqa herevđe 10 nse yktəвergə tultьraвьđ.

S. IDEJƏTYLLIN

IP. BЬJKIN TELMƏREN QJƏMƏLGƏ AŞЬRABЬĐ.

BEĐGƏ BIRELGƏN VƏQJƏĐƏLƏRĐEŊ YTƏLEVE KƏRƏK

STƏRLE, QALTAS, TUR, ASQЬN TƟBƏKTƏRE

KYB BIRBELƏR, ULAR BЬL HYBBƏREN YTƏGƏNDƏ GENƏ YBƏRENEŊ BALŞEVIKLЬQЬN KYRHƏTƏSƏKTƏR.

STƏRLE ŞTURЬM IKE AĐNALЬQЬNA SЬQTЬ

Ul oşo ike ađnala aldьna alqanвurьstarđь tultьrьp ytev menən genə yđenəŋ вalşevikleqьn kyrhətesək.

STƏRLE (tiligramma) teвəgendə ytkərelgən avьl səvite rəistәre jьjьlьь şikritarđarь kəŋəşmәhe ip. Bьlkinđaq Bɵləвəj parteja aktiftarь jьjьlьşьnda həjləgən telməren tikşergənđen huŋ igen əđerləv frunta ədeklegən yterev ɵsən 1nse yktəвerđən şturьm ike aĐnalьqь iqlan ittelər. Stərle ojoşmahь VKP (ə) Ɵlkə Kəmitəten həm Başqortostan x kymətən, satsejalizem mitədiərьn kiŋ kylamda qullanьv kulak həm sɵjɵ tər appartunistarqa qarşь udar вirev nigeđendə oşo ike aĐnalьqta Başqortostanda i dьŋrejьnsjərə kermenən ədlekheđ qьđьl aвuzdar ojoştorьrqa ьşandь ra. Igen əđerlevđe uŋьşlь ytkərev ɵsən teвəs həm qalanьŋ iŋ juqa partaktiftarь maвilizavat itelə. Aldьnqь kalxuz həm avьl sovittarə qojroqta taвьşsьlarđь вuksьrqa alalar.

Tunqa herevđeŋ 3 nse вalşeviktar jođьnda xəl ikes urьn totuvьn iskə alьp teвəs unь 15 nse yktəвergə tulьrь menən tamamlarqa antьna ala. Plan 77215 giktar, вeđ unьŋ aŋjat juqьna ajьrьvsa itiŋar итep вetə вaşqortostan dəvmələnda juqarь kyrhəkeşkə irşəreвeđ. Şulaj uq вьl ike aĐnalьqta udar rəveştə kalxuzdarđa teđeŋ ikense qьl вьrev həm şul tuŋqu eşsərendə tamamlarqa hyđ вireвeđ VKP (ə) Ɵlkə Kəmitəte həm xɵkymətte juqarьlьq qьjьlqan kurstarđь вalşeviktarsa ətiđqьlьlьq menən ytev unьŋ kalxuzdarđь nьqьtьv kɵzek вьqьŋ mɵhim вurьstarđь la ytərgə ьşandьraвьđ.

„Biđ jьlьq ɵsen" gəzite oşo unaj menən araŋdarqa ruasilkurdar вrigadahь jeвərđe. Gəzit oşo xəl ikes maldь hen aşala ser aşqьp tarasaq.

Rajkam—ZUBRINKU
Teвəs vaşqarma KUNUNЬF.
„Biđ jьlьq ɵsen" VRITEF.

Berenselek ɵsən kərəşkə sьqtьq

PLANDЬ VAQЬTЬNA YTƏRGƏ ЬŞANDЬRABЬĐ

TUR (tiligramma) teвəs parteja kamitete pilumь igen əđerlav вaшьrьnьŋ siktən ış əкeren вulьp, jьllьq plandьn 17 pr. qьna ytəleven tikşergəndən huŋ, Ɵlkə Kəmitəten, yktəвer ajьnda qarqa hьnьlьq jьhap planьь „ytələv tivalytsejəlьnen XIV jьllьqьna tultьrьvqa" ьşandьra. Igen əđerlavđa Başqortostan dəvmələnda вerenselekte alьv ɵsən kərəşkə вaşlaŋq. Pilumь teвəs parteja, kamsamol ojoşmalarьn maвilizavajt itte, вeta parteja aktifь yktəвer вeiкəwse avьl savitьnda jeвərelde, kalxuzsьjuz вykte вrigadalь ojoştordo.

Rajkum—STIPANЬF.

BER KƟNDƏ 400 SINTNIR..

MEJƏKƏ (tiligramma) Jьlanlь, Laqlь avьl savitarə qьđьl aвuzdar ojoştorop 400 sintnir igen tapşьrđьlar.

JƏNEIREF.

Bed, 5 nse yktəвergə tultьraвьđ

AĐQJLЬ teвəs parteja kəmitəteneŋ 1—yktəвer pilumь ədeklektarđe вaterev ɵsən вeta aktiftь maвilizavajt itte. Həm hər aktifqa igen əđerlav planьn 5 nse yktəвergə tultьrьv ɵsən сьrqa zadaneje вirde. Pilumь teвəsenə qьđьl aвuzdar ojoştordolar. Xəđer vəkildar, вrigadalar unьnda eşləjđər. Bed alarđan qarqa hьnьlьq jьhavdarьna ьşaнaвьđ həm ip. Bьjkin jedendə Ɵlkə Kəmitətte ьşandьraвьđ.

KƏLMITEP. Rajkum—CAPLЬJQIN.

Kulaktar 200 вot igen jəşergəndər

QЬRQЬb—MEJƏKƏ teвəge Qьpsaq Aşkar avьlьnan raskulacivajt itep jeвərelgən dyrt kulaktьŋ 200 вot kymgən igendəre taвьldь.

M. Z

Kalxuzdar plandь elgə kyrhətep ytəjđər

BƟRJƏN teвəgendə (tiligramma) ip. Bьjkinden Bəlaвjđa həjləgən telmərən həm „paxar" kalxuzsьlarьnьŋ merasəqoten tikşergəndən huŋ kalxuzdar arahьnda igen əđerlav qьđa вaşlanь, Ikense yktəвergə „Aşьq" pram kalxuzь 58 sitnir zadanejahь 71,5 itep planьn 123,27 pr. qa Aşkar kalxuzь yđ zadanejahьn 100 pr. qa ytəne.

RAJKALXUZSAJUZ:
XƟSƏJENEF

10- Yktəвergə plandь tultьraвьđ

BORAJ. Ihke Bikmət savitenda ip Bьjkin telmərən tikşerevđər unьjь menən kalxuzsь, jaŋ qьđaqtar igen əđerlavđa aktillьqь kesajь. Eşsəndər „Igen əđerlavđe 10 nsь yktəвergə tultьraвьđ!„ tigən lozьnqalь kytərələr. Avьldar—avьl, kalxuzdar—kalxuz menən jarьşa. Oşo kɵndə 416 atavь olo qьđьl aвaz ojoştorolop 425,16 sitnir igen tapşьrьldь.

Qj. SABIR

KULAKQA JOMOŞAQ KYŊELLELƏR PLANDЬ ƟĐƏLƏR

NURIMAN teвəge „Nur" kalxuzь jьllьq igen əđerlav zadanejahьn 121 pr, „Qьđьl partizan" 119, „Ərə teş„ 110, „Aktif" 103, „kammunar" 1014 pr. itep həm „Sim„, „udarnik", „Vsxud„, „Sarva„, „Yktəвer" kalxuzdarь zadanejalarьn tultьrьp ytənelər. Xəđer kyp savittar jьllьq plandarьn tultьrьp qьđьl tьqtьnan uвьn aldьlar. Lakin, igen əđerlavđe ojoştormaqan, kulakqa jomoşaqlьq kyrhətkən avьl savittarьnda timp juq, ular Oşo kɵndə şundajdarđən Təkə tyвə, Nimьstar, Jaŋь kyl. Ɵkəl savittare plandarьn 25-45 pr. tar arahьnda qьna ytənelər. Bьl savittar qarqa taqьqa, ularqa вrikəlgən vəkildarqa xuzьq, şunьŋ menən вergə kampanejanь ojoştorovqa iqtibar вirep jetkermәvselarđe javapqa tartьrqa

RAPRT

Ɵlkə Kəmitət ip. Bьjkingəhəm „Başqor tostan" ridaksejəhenə

Bed ip. Varaşilьf isemenə udar es kənlek вaşlanьq

BED 2 nse yktəвerđə 1 kenlek şturqa kilgən MEJƏKƏ prizivniktarь вajavaj səlam jeвərep, rapьrt вirəвeđ. Beđđen teвəs il qorqavьlьqь isemenə qьđьl aвuzdar ojoştorop 4 meŋ sitnirđьn artьq igen tapşьrđь. Bed ɵlkə Kamitət BYBK te, вerense siqnal вulьv menən, qoral alьp yktəвer jeŋevđəren haqlavqa əđer вulьvьвьđqa ьşandьraвьđ. Satsejalizem teđələşe planьn tultьrьv ɵsen ip. Varaşilьf isemenə udar 3 kenlek alьp вaraвьđ maвilizavajt itelđek. Bьl əs kɵn ɵsendə igen tapşьrьv planьn tultьrьp həm artьrьp ytəvgə ireşer вeđ.

Jəşəhen kammunistar partejahe, Jəşəhen Qьđьl armeja!

MITINЬQ PRIZIDEJUMЬ

Kalxuzdar kəndən—kən jeŋev selar safьna вasalar.

Q—MEJƏKƏ teвəge kalxuzdarь ip. Bьjkin telmərenə igen əđerlav planьn vaqьtьnan alda tultьrьv menən javap вiralər. Plandarьn tultьrqan kalxuzdar arьla вarьvsьlarqa kiŋ kylamda jəməqət вykstre jьhaj, igen planьn tultьrьvsьlar qьđьl isemlegenə kəndən—kən jaŋь kalxuzdar tarta.

„Qьđьl zaparis" kalxuzьnьŋ 29 xuzalьqtan torqan вrigadahь 290 вotlo qьđьl aвuz ojoştorđo.

„15 meŋse" kalxuzь 1700 sintnirlь planьn tultьrьp həm artьrьp ytəv ɵsən вalşeviktarsa kərəşə.

Mejəkə teвəge kalxuzdarьnda ip. Bьjkin telmərə həm "Paxar" kalxuzsьlarь saqьrьvь вujьnsa kytərelgən kesle intuzjazьm plandь srugьnan elek tultьrьvqa mɵmkinlek вirə.

Qj. ZAHITЬF.

XARKЬF TRAKTЬR TƟĐƟV ZAVЬTЬNЬŊ EŞSELƏRENƏ HƏM ADMINSTЬRATSEJƏ - TIXNIK PIRSANALЬNA

Beđđen ilđeŋ eşsəndərə, miljundarsa kalxuzsьlarь həm parteja xarkьf traktьr zavьtьn halьvđь đur iqtibar menən kyđətep вarđьlar. Xarkьf traktьr zavьtь Ukrajьnala avьl xuzalьqьn kallitiflaştьrevđən qoros teregə, unь tedeşevlər- miljundarsa Ukrajьna kerəstejanderen satsejalizemqa alьp вarьvsь avangarttar Traktьr zavьttarь qjullahenə inevgə, Xarkьf traktьr zavьtьn halьv вeđđeŋ ildə tatsejalistik indystrejəheneŋ вarьsьnda вьъn вalşevikləq timpьnьŋ elgeho вulьp qalьvьq VKP (ə) ydək kamitəte, ɵş praizvudstьvanьŋ əsse həm inzinir-tixnik pirsanaldarь jaŋ praizvudstьvanьŋ qьjьnlьqtarьn вeta-erđjr. Stalingrad zavьtьnьŋ təzriвəhen fajdalanьp, 1932nse jьlьь вajavaj pragrammьь tultьrьvqa ьşanьь вeldərə. SSSRdь вerense traktьr gigantьn halьvsьlarqa jalqьnlь вalşevikt rəsləmə.

VKP(ə) YDƏK KƏMITƏTENEŊ SIKRITARЬ I. STALIN.

Tiligram Xarkьf

Traktьr teđəv zavьtьnьŋ eşsə həm Adminstratsejə tixnik pirsa naldarьn

SSSR X. Kamisarđar Savite traktьr teđəv zavьtьnьŋ eşsələren həm adminstratsejə tixnik pirsanalьn, şulaj uq вetə eşse-krəвtejəndər Ukrajnahьn satsejalizem indysterjahe fruntьnda đur jeŋev—Xarkьf traktьr gigantьn vaqьtьnan elek jeвərev menən qotlaj Xarkьf pralitarejatь teđələşte вalşeviklek timpь elgehen kyrhəttelər. Savnarkum jaŋь traktьr zavьtьnьŋ, вetə kəstəren tixnikəne ɵjrənevgə ruplap, вalşeviklər partəjaheneŋ jetəkselegə aвtьnda kilasəktə lə prajzvudstva zadanejalarьn tultьrьvьna həm şunьŋ menən zavьttьŋ avьl xuzalьqьn kalliktifleştərevđə kesle qoral вulьp qalьvьna nьqlь ьşana,

SSSR X. Kamisarđar Savite
rəise V. Mulьtьf (Skeraain)

„AMO" ZAVЬTЬNЬŊ EŞSE HƏM ADMINSTRATSEJƏ TIXNIK PIRSANALDARЬNA

SSR xalq Kamisarđar Savite „AMO" zavьtьnьn eşselərtixnik pirsanaldarь həm pralitarđarь kallikitiven, tixniktarьn, inzinirđarьn, dirksejahьn SSSR da вerense aftamaail zavьtьn вuđalanqan maldьtka вutarьp, şanlь jeŋevđərgə ireşev menən qotlaj. Bьl—SSSR da вeta eşselar sьjьnьŋьn həm вeđđeŋ вalşeviktar partejahьnьŋ đur elgəşeve. Savnarkum AMO zavьtьnьŋ adminstratsejə tixnik pirsanaldarь həm pralitarđarь kilasəktə lə jьlqa 2 meŋ 200 aftamaail sьqarьv вurьslarьn ytəđər həm 32 nse jьlqa diвsəlarsa „meŋ aftamaail sьqarьvđь tə'minlərđər tip ьşana.

Alqa, satsejalizem teđələşe fruntьnda jaŋь jeŋevđərgə!
SSSR X. Kamisarđar Savite rəise V. Mulьtьf (Skraвin).
Maskav, Krimel, 1 nse yktəвer, 31- jьl.

Şturьm 10kənlegehьnьlьş вirergə tejeş

PLAN NEJ BARЬ 12,7 pr. qaYTƏLDE

Ytkən jьl tunqa herev jaravaj aşlьqtarđьŋ laqat rɵ ɵleşən genə aldь., Natizələ kyp urьndarđa jaŋqь səsev qьвtavqa kilep kyrhətelgən strukta ytəlmənə həm səselgən orloqtarđьŋ sьqmaj qalьvьna səвəp вuldь.

Oşo xatalarđьŋ kyđđən ytkərelevenə qaramaьtan вьjьlda tunqa herev qəneqətlənerlektən kyp alьъ tora. Teвəs ojoşmalarь əle вulьa вalşeviktarsa eşkə вaşlaqandarь juq. Natizələ Başqortostan kylamenda tunqa herev planь 1—yktəвergə nej вarь 12,7 pr. qa qьna ytəlgən. Bigerək tə Əejəlь, Bilarat, Bəjmaq, Berjən, Zəjancura, Q—Usul, Baqьlь, Boraj, Mişkə həm вaşqa teвəktar xurlьqlь rəveştə qojoroqta həjrələlar Ular đa plan ytəleşe faqat 1,5 menən 5,3 pr. arahьnda qьna. Qaraqoş 28,7%, Starle 27,2, Bələ 26,8 Byzdak 23,9 həm Şişmə 22,9% qaqьna ytəlgən. Bьd вьnь nьŋ tip hanaj almajaвьđ.

Sənki tunqa herev srugь kəndən kən qьвqara. Qajhь вer urьndarđa: Usьs jьjьv, Ikmək əđerləv, kedgə səsev, tunqa herev kampanjalarьn вarьđđa вeđđən etaksllek itep вulmaj, avьrqa kilə tip tajsanmahalarđa kyp kalxuzdar zadanjane artьqь menən ytəp вьnьn dɵrɵъ вulmaqanlьqьn, вarь appartunistarhyđe genə ikanlegən kyrhətələr. Bьna вьl tunqa herev planьnьŋ ytəleşe tyвən dərəjələ вulьv, kalxuzdarđa tɵrlьv kəstəren dərəъ qьjalmav, tunqa herevđə xuzalьq ojoştorov eştəre ɵsən kerəş menən вəjləmavđən kilə.

Şunьŋ ɵsendə ytkərelgən jomoşaqlьqtarđь qarlav ɵsən вeđgəndən timpьь kesəjtergə, kalxuzda đaxuzьlьq ojoştorov eştəren nьqьtьp tartьv kəstərendə teŋ qujarqa həm HƏR BEI UCASKALARQA SUTЬCNЬ ZADANJALAR BIREP KƟN HAJЬN YTƏLEŞE XAQЬNDA TIKŞEREP BARЬRQA.

SSR Narkamzimьnьŋ tьraktьr həm at kəstərenəŋ 65—90 pr, tunqa heregərgə „tigən qararьn вojomqa aşьrьrqa. Şulaq eşteŋ sifatьna nьqlь əhəmijət вirep hərgəndə sej qaldьrma həm tejeşle tərənlettə herevđe вeta kalxuzsь həm satxuz eşsələre yđ вurьstarь hanarqa tejeştər.

Parteje kamsamol ojoşmaları вьl fruntta aldьnqьlarđan вulьp hər вer parteja həm kamsamol ağzahь tunqa herev ɵsen kərəşerge eş ɵtendə вulьrqa, sinfьj hьđьqtьđərəъ haqlav jalьnda, kulakqa qarşь ɵtьnđь kesəjtep unьŋ „tunqa herev karakmaj" tigən ıьrьna qatь atpar вirerqə zadanjahьn tultьrьrqa həm kampaneja ɵtgəhenə вeta savit jəməqətselegən tuplarqa tejeş.

5 nse yktəвerđən tunqa herev şturьm 10 kənlege вaşlandь. Bьl un kənlek tə plandь qьrqa hьnьlьş jahalьrqa tejeş.

2 TRAKTЬR HƏM AT KƏSTƏRE BUŞ TORA

ŞIŞMƏ avьlь „Satsejalizem" kalxuzьnda tunqa herev nasar вarа. Eş kəstəre dərəъ ojoştorolmaqan. At həm haвandar вuş jьtalar. MTS nan 3 traktьr kilhə lə, вerehe genə eşlәj. Natizələ, tunqa herev planь nej вarь 18 pr. qa qьna ytəlgən. Bьnda qajeplelər massa qarşьhьnda javap вirergə tejeştər həm eştar his kisekmәвtən qьđьvlatьlhьn.

„ŞIŞMƏLE"

JAŊQЬDAQTAR ARTTA HƏJRƏLƏLƏR

TURBASLЬ savitendə tunqa herev вarьşь qəneqətlənerlek tygel. Bigerək tə jaŋqьdaqtar arahьnda eş вarmaj. Ular tunqa herev turahьnda ujlamajđar da əle, kalxuzdarda plan 50,6 pr. qa ytəlgən.

Yktəвer udar dikadahьnda nьqlь hьnьlьş kərək.

X. QJƏRIFY LLIN.

EŞ KƏSTƏREN TULЬ FAJĐALANMAV ARQA HЬNDA..

ŞIŞMƏ teвəge, Ɵjđərək вaş savitendə tunqa herevđə hьnьlьş juq. Eş kəstəre tejeşensə fajdalanьlmaj. Tьraktьrdar lənar вulmaqanlьqtan kis вuş вulьrar. Natizələ plan 25 pr. qa qьna ytəlde.

Brigadalarđa xeđmət kəstəren ojoştorov nasar. Eş normalarь ytəlmaj, eşteŋ sifatь la maqtarlьq tygel. Timp вьl keje вarsa tunqa herev planь ytəlmajasək. Eeştə qarqa вoroloş jahav talap itelə.

B. M.

Xeđmət dərəъ ojoştorolmaqan„ sdilşina juq

TUNQJATAR avьl savitendə Usalь 1) tunqa herevđə qьrqa вoroloş jahalaqanь juq əle. Unla 999 ga. jer heлergə tejeş вulha faqat 70 giktar qьna heвelgən. Bьnda xeđmət dərəъ ojoştorolmaqan eştə sdilşina qullanьlmaj.

Yktəвerşturmavaj dikadahьnda đur вoroloş jahalьqa, parteja, kamsamol ojoşmalarь timpь qьđьvlatьvđa jetəkselek itergə tejeştər.

N. VƏLEJ M. JULAMAN

„Pariz Kammunahь" tunqa herev timpьn kytarergə tejeş

KRASNA—USUL teвəge „Pariz Kammunahь" kalxuzь plan вujьnsa 2200 giktar tunqa herep qaldьrьrqa tejeş. Unьn 365 giktarь sintəвer ajьnda herelergə tejeş ine. Lakin 27 nse sintəвergə plan 8 pr. qa, 3 qeвym plan faqat 1,3 pr. qa qьna ytəlgen.

Bьna вьl tyđđerlek xəl tygel. „Pariz Kammunahь" kalxuzsьlarь plandь ytəv ɵsən вeta saralarđь kyrergə tejeştər.

„Ş. M.

[illegible] Başnarkamtrud, kamsamul Ölkə Kəmitətenən kadьrđar əđerləv eşendə udar eş talap itəвeđ.

BAŞQORTOSTAN GIGANTTARЬ ӨSӨN

KADЬRĐAR ƏĐERLƏV TIMPЬ QЬRQA KӨSƏJTELHEN

Begenge ken Başqortostan jembyrejatenda ere zavьt—gigantlar teđev timpьnьŋ gigant ađьmdar menən yđə вarьvь menən eşe kadьrđarqa вulqan mohtaʒlьq ken hajьn tejarlek arla вara.

Tөđələp jatqan matur zavьtь Jegazь—Kamarav nzavitkahь eşenə kyp handa eşse quldar вigerəktə вaşqortlardan eşse kadьrđar kərək.

Unan hun begenge ken xьtqa jeвərelgən zavьt—fawriktəđe eşse quldar menən tə'min itev eşe qənəqətlanerlek tygel. Maħəlan Baş kamвinat struj şьrpь fawrige Kvalifikatsejalь kadьrđar menən вьqa tiklem вarь 41,7 pr. qa qьna tə'min itelgən.

Вьnda jerle millət jəştarenən ikense jөđ kamsamuldь вьsьrqa jeвərev eşe вojomqa atqarьlmaqan. Kilgən jaŋь eşselərđe prajьzvutstьvaqa вьqьtьv julьnda qənəqətlənerlek eş alьp вarьlmaj.

Ular arahьnda massavaj—səjəsj aqarьv eştəre nasar qujьlqan. klup, kinu, uqьv jorto eşselərgə jөđ menən вorola alqanь juq əle.

Вeđ gəritвeđđen вegenge hanьnda Cirnəkyfkə Pram kamвinatьna eşse quldar əđerləv turahьnda вulqan VKP (в) nen Başqortostan Ölkə Kəmitəte sikritarjatь rizalytsejəhen вaħavьđ. Вьl eşse quldar tuplav turahьnda вulqan mehim rizalytsejəhis sikheđ tđ jaqьn arala ytəlergə tejeş.

Narkamtrud, Ölkə kamsamul Kəmitəte Вaşprafsavit həm вaşqa jetəkse ojoşmalar Cirnəkyfkə həm [illegible] teđev urьndarьna eşse quldar əđerləv julьnda jьldam s a r a l a r kyrergə tejeştər.

Вeđ şunь talap itəвeđ.

J. Tielnskej.

GIRNƏKYFKƏ PRAM KAMBINATЬNA EŞSE QULDAR

TUPLAV TURAHЬNDA V.K.P.(в) NEŊ BAŞQORTOST[illegible] ӨLKƏ KƏMITƏTE SIKRITARJATЬ QARARЬ.

V.K.P. (в) nen Başqortostan Ölkə Kəmitəte Sikritarjatь Başkamвinat strujđьŋ eşse kadьrđar вigerəktə təp millətardan kadьrđar əđerləv eşendə qəniqətlənerlek eş alьp вarmavьn вьđьq өвtənə ala.

Kamвinat qaramaqьndaqь şьrpь fawrige xutqa jeвərelev kenənə Kvalifikatsejalь eşse quldar menən вarь 41,7 pr. qa tə'min itelgən. Jerle millət jəştərenən ikense 100 Kamsamuldь uqьrqa jeвərev eşe вojomqa aşьrьlmaqan. Eşselər torlaq menən nasar tə'min itelələr Вulqan torlaqtarđa tađalьq eştərə nasar qujьlqan. Eşselər munsa, aq kejem menən siktan tьş nasar tə'min itelələr. Klup, вalalar jəslahe, вalalar вaqsahь həm вaşqa mədənj-aqartьv eştəre juq dərəʒəhində.

Eşselər arahьnda səjəsj—tərвejə вirev eştərə jomoşaq qujьlqan.

Jəqarьlaqьlardan вьqьp Apkum sikritarjatь qarar itə:

1) Narkamtrudqa, Ölkə kamsamul Kəmitəte həm Başkamвinat strujqa 15—Vktəвьrqə tiklem jerle millət jəştərenən jөđ kamsamuldь вular hahьnan 55 pr. Başqorttarđь Başkamвinatqa uqьrqa yđ vaqьtьnda jeвərev eşen tə'min itergə quşarqa, ə Savnarkumqa вьl eş esen aqsa taвьv вurьsь jəkmətələ.

2) Pram kamвinatqa, şьrpь fawrigenə өвtəlmə rəveştə kadьrđar kamвeliktavajt itev esen yktəвer ajьnda nasur eşen uđqarьp ula ðь prajьzvudstьvanьŋ yđendə əđerləp, şul kiləvselər hahьnan 50 pr. вaşqort, 20 pr. tatar, 10 pr. vьq millətten həm 70 pr. qatьn—qьđđar alьnьrqa tejeş.

Narkamtrudqa ytьə kyrhətelgən narat menən tə'min itergə quşarqa.

3) Başsavnarkum, savnarxuzqa həm Başkamвinat strujqa 1932—jьlqь planda eşselərđe kərək tiklem torlaq menən tə'min itev ularđь kyltura tormoş jaqtan (munsa, jəslə həm вaşqalar menən) tə'min itev həm şulaj uq Cirnəkyfkə kamвinatьnьŋ вөtə pridprejatejələren tə'min itərlek FZ. У məktəвe ojoştorov məsələhen вьqarap ytərgə quşarqa.

4) Narkampusqa вьndaqь eşselərđeŋ вalalarьn tulьhьnsa uqьvqa inderev esən məktəpkə tiklem вulqan вalalar esən həm məktəp jəşe jetkən вalalar esən məktəp ite ojoştororqa quşarqa. Eşselər arahьnda mədənj —tərвejə eştaren kesəjtev esən 5 ken sruk esendə kankrit plan teđergə. Başsavnarxuzqa eşselərđe uqьrqa tartьv julьnda вөtə saralarđь kyrergə.

5) Narkamzdrafqa Eşselərđeŋ kyltura tormoş həm sələmətlek jaqtarьn haqlav həm ularđь amвulatureja, avrьv qaвul itev urьndarь menən tə'min itergə quşarqa.

6) Ölkə kamsamul Kəmitəte, Başprafsavit [illegible]—qala VKP (в) Kəmitətenə eşselər arahьnda massavaj—səjəsi eştər вaşqarьv həm uhrqa jaqsь şarttar tьvđьrьv вьl eşte вigerəktə jerle millət jəştəre arahьnda вaşqa tьvđь kesəjtergə quşarqa.

KADRĐAR ƏĐERLƏVGƏ IQTIBAR BIRELHEN

Başqortostan sənəqəten satsejalizm nigeđenə qorovđa đur elgəsevlərgə ireştek. Вьl rəveşle gigant ađьmdar menən вeđđeŋ alqa вarьv вarьhь la Linin partejəhenen dөrөҫ jetəkselege arqahьnda qьna вula aldь. Вeđđen sənəqəttar timpьnьŋ yвeve menən unьŋ stiatьn kytərev esen menərləgən jəş pralitarejat tərвejəhe menən huqarьlqan kadьrđar kərək. kadьrđar. Вьl məs'ələle Linin partejəhe nьqlь kerəşə. Xəđer вeđ вьl julda kyp kenə unьştarqa la ireştek.

Ləkin qьđьv timp menən yвə вarqan sənəqət horavьna вьl qьna javap вirə almaj

Şunьn esən вegendən təp millattarđan kadьrđar əđerləv timpьn kesəjtergə, вьl mehim eş tirahenə вөtə eşsən jəmaqətselek fikeren turlarqa kərək.

Kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь вьl julda praktik eş вaşqarьrqa tejeştər.

QƏLEJEF H.

...lifikatsejalarьn kytərev, ular esən tejeşensə tormoş—eş şarttarь tьvđьrьvđa вьndaqь ojoşmalar jьldam eş kyrergə tejeştər.

X. TAŞLINSKI.

Eşse kestər dөrөҫ fajđalanьlьhьn

Başkamвinatstruj qaramaqьndaqь şьrpь faвrigь esən ajьrьm kurьs uđqarьlьp, tьrda jerle millattarđan 100 eşse kadьr əđerləndə.

Вьl eşselər şьrpь faвrigь qaramaq'na 10—sintəвerđan yk вirelgən вulhalar đa, ularđan fajđalanьv eşe oşo kengə tiklem tejeşle julqa halьnmaqan. Şulaj uq ularđь pram tavar menən tə'min itev eşe lə qəniqətlənerlek tygel.

Kiləsəktə kadьrđardan tulьhьnsa fajđalanьv, ularđьn kva-

SINTƏBERGƏ TIK LEM 5709 EŞSE

TӨRLӨ HӨNƏR KU ЬSTARЬN ВӨТӨRӨР EŞKƏ TOTONDOLAR

1931 — jьldьŋ qinьvarьnan 1 nse sintəвergə tiklem aksejanir jəmqejəte „ustanufka" Başqortostan вylegeneŋ qьđqa møtdətle kurьstarь arqьrь 2052 вalta oвtahь, 1698 taş oвtahь, 169 stəlar, 168 şkaturь 166 armaturь. 199 slisar, 49 tukьr, 32 timerse, 39 şistancik, 53 şufir həm 6 instruktьr вөtəhe 4730 eşse əđerlənep, вьlar xuzalьq ojoşmalarьna вirelde Həm вьnan tьş 201 вalta oвtahь, 107 taşsь, 23 stələr, 19 slisar, 10 tuker, 122 timerse həm 17 şufir вөtəhe 500 keşe, вьlar uqьvdarьn вerense nyjəвergə вөtərələr, Uqьp вьqqas вьlar đa xuzalьq ojoşmalarь qaramaqьna jeвərələsək.

Вьnan вaşqa вьjьl xuzalьq ojoşmalarь yđ insejativalarь menən kadьrđar əđerləjđər: Başstruj 37 disətnik, Başzildurstruj 141 вalta oвtahь, 126 taşsь, 29 taş qьrqьvsь, 28 øj вaştarьn qalaj menən jaвьvsьlar, 75 jul halьvsь, 29 iliktrik mantjyrь, 33 slisar, 54 stələr, 21 timerse, 31 masinist, 29 armaturь, 20 eşse, 65 disətnik, 25 cirtuzь, 28 kanduktьr, 23 kassir—taksiravşik, 30 tiligrafsь, 26 ərtil starastehь, 24 ekən eşse, 66 iвapse. 24 kladavşik, 15 radeju tilifunsь вөtəhe 942 keşe Başzildurđьŋ yđe asqan kurьstan uqьp вьqьp eşkə kereştelar.

Şulaj itep xəđerge kendə 5709 keşe jaqarьla kyrhətelgən kurьstarđь вөtөrөp eşkə totondolar.

Q. Q. Ə.

Jerle transpьrt idarahь matur zavьtьna

EŞSE QULDAR ƏĐERLƏV EŞENƏ JӨĐ MENƏN BOROLMAQAN

Jerle transpьrt idarahь həm unьŋ qaramaqьnda вulqan ojoşmalar matur zavьtьna eşse quldar tuplav eşenə вьqa tiklem jөđ menən вorolmaqandar. Вьl mehim eşte вaşqarьvđa jьldam eş alьp вarьlmaj.

Dөrөҫ transpьrt idarahь tarafьnan 150 keşe matur zavьtьna arttьrьp вirev esen urьndarqa diriktiv вirelgən. Həm 6—nsь sintəвergə tiklem 20 eşse jeвərelə ləkin qalqandarьn qasan jeвərəsəktəre вilgeheđ. Ə, matur zavьtьna вegendən yk eşse talap itelə. Qьđьv timp menən tөđөlərgə вildələngən matur zavьtь kilməgən eşselərđe kөtөp jata almaj.

Şuqa kyrə jerle transpьrt idarahь xəđerđən вaşlap yđe tarafьnan əđləp вirergə tejeş вulqan eşselərđe matur zavьtьna jeвərevđe aşьqtьrьrqa tejeş.

Mense: JAXIN.

EŞ KӨSӨ DӨRӨҪ FAJĐALANЬLMAJ

Hər вer urьnda eşselərđe spitsejəllaşterev məs'ələhe qujьlqan ine. Вьl luzьnqьnь tormoşqa aiqarьvđa qajhь вer sa- [illegible]

Məвalan: Matur teđev zavьtьnda вer urьnda eşləp jaregən вrigadalarđь ikense urьnqa kyserep jeretevđər вar. Ildan tyşavselarđe вaqana ultьrьrqa, вaqana ultьrьvsьlarđь tyvə вaşьn jaвьrqa quşalar. Вьndaj xaldər вerđan eşselərđe spitsejal laştererga majьhьđlьq jahajđar həm eşləp вьqarьvđь arttьrьv đa đur qomasavlьq kilteralər. Tiđ vaqьt esendə вьndaj unqajhьđlьqtarđь вөtərev julьnda qamali eş kyrelhen ine.

Ş. KAMSKI.

KAPITALIZEM TORQONLOQ IBRANA[illegible]

TORMOŞ BALŞEVIKTAR HYĐEN DƏRƏBLƏNE

[illegible]

Baqьr xaqь—45 %-qa. siŋьk xaqь—37 р—qa teşte

[illegible]

1930—31 NSE JЬLDA

BRAZILEJƏLƏ (TONJAQ AMIRIKALA) — 75 miljun kilagram kufi dingeđə taşlanqan.

HINDOSTAN, JAVA, SƏJLYN — Utravdarьnda—frukta urasa jenqь jartьhь вөterelgən.

KЬVЬLA—Şəkər zapastarь вөterelgen.

KALIFURNEJƏLƏ (Amirika)—Frukta urasajnьn jartьhь вөterelgən.

TƏŞLƏK (AFRIKALA)—Kartu uŋьşь вөtenləj qaвьr alьmanь.

AMIRIKALA mamьq uŋьşьnьŋ estən вer eleşe вөterelə.

AMIRIKALA ikmək paraвьz darqьħ jaqьv matirjalь urьnьnda totola,

Diвtələgən milejun eşselər aslьqtan ylgən vaqьtta, Javrupa həm Amirikala milejundarsa eş sandər fiziceski вөtergə xөkem itelgən, kapitalistar tavar zapastarьn вөterələr, ulьrđьŋ xeđmət təren вuşqa tygep, ərəm itələr jaŋь вađar juqarь xaq esenkerəş kankurinseja—impirejalis ildəre arahьndaqь qarьşьlьqtarđь ytə qьrqьvlaştьrđь. Вьl qarьşьlьqtar impirejəlistərđe Zaruratlan donjanь jaŋьnan вylev məs'ələhen quđqatьrqa məзвyr itəsək. Ə, impirejəlistar jaŋь huqьştarđan. talaştarđan вaşqa donjanь „qəđellәр" вyleşə almajasaqtar.

Kapitalistar, eşselərđeŋ kesenən fajđalanьv iвaвlanə torqonloqtan вьqarqa вntьlalar Ular вьnьŋ menən torqonloqtan qotola almav qьna tygel, kirehensə eşselərđeŋ rivalytsejun teləktəren kesəjtələr genə. — Kapitalistar sistimahьnьn in nasar вuvьnь—Girmanejə həm Pylşələ pralitarejattьn sьjnfьj həzymdərə kinəjə. Ulardьŋ artьnan his şikheđ вaşqa ildərđəge rivalytsejun kestərđə ejərerđər.

Şulaj itep, iqtisadi torqonloqtьŋ zaruratlan, motlaq səjəsi torqonloqqa əjlənməj qalьvь memkin tygel.

GLAZGU QALAHЬNDA DIMANSTRATSEJALAR

LUNDЬN, 4. Glazgu qalahьnda palitsejə menən eşselər arahьnda [illegible] osoraqan eşse tərkemdaren qьvalarqa tьrьştь. Ləkin uqa qaraməвtan, eşselər adьq həm kejem maqazindarьn vatьp, unan kejem həm adьqtar aldьlar. Unan alьnqan kejem həm adьqtar in jarlь həm as eşselərgə өylenep вirelde. Uramdarđa palitsejəgə qarşь kərəşevse eşselərgə ulardьŋ qallə aqzalarь la aktif jarđam kyrhətələr: ular təđrə aşa palitsejəgə ultьrьвstar, вandьqtar вytilkə həm taş menən вaralar. Ular palitsejə tarafьnan qulqa alьnqan eşselərđelə qotqaralar. Eşselərđen palitsejə menən вəreleştəre MANCISTIR qalahьnda la вuldь. Vьlastar qulqa alьnqan rivalytsejun eşselərgə, сьđьm'dь kesəjtələr qulqa alьnqan eşselər odaq metdatkə termegə həm aqsalsa ştraf tylərgə xөkem itelələr. naqattarđa hamanda jeleşheđ lektar dəvəm itə.

QƏSKƏRĐƏRĐƏ QAJTARЬV HYĐ ĐƏ GENƏ

ŞANXAJ. Japundardan Man- [illegible]

GIRMANEJƏ KAMPARTEJƏHЬ QARARЬ

BIRLIN. Girmanejə kammunistar partejəhenen Үđək Kəmitəte kapitalizemdeŋ jaŋь həzymenə qarşь kerəş turahьnda mөhim qarar вьqardь. Вьl qararđa вьlaj tejelə: Girmanejə kampartejəhь eşselər jalpьhьnьŋ kypselege yđenə qaratьvđa вьlь unьştarqa ireşte. Rivalytsejun prafapazitsejə вurьvazejə həm rifarmistarđьŋ pralitarejatqa qarşь səjəsəttarenə вьlь qamasav вulьp tora ala. Qararđa partejə eşenen jomoşaqlьqь turahьnda la əjtelə. Urьndaqь partejə ojoşmalarь oşoqa tiklem pridprnimateldərđen eşselərgə həzym jahavđarьna qarşь, eşselərđen həzymenə ojoştora almanьlar. Үđək Kəmitət partejənen satsejal sastafьna ajьrьvsa iqtiвar вirep, вajavaj fruntqa xeđmətkərđərđe lə tartьvđь talap itə Şulaj uq Үđək Kəmitət rifarmis pratsajuzđar esendə kammunistar fraksejəhьnьn eşen kesəjtevđe, şulaj uq praf apazitsejə esendə lə rivalytsejun şəvqьnьđь kesəjtevđe talap itə.

AQ GVARDISTAR QOTORONALAR

BƏJPIN, 4. Aq gvardistar teşlek Manzurejəla, undaqь xəlde savittarga qarşь pravakatsejəqa fajđalanьrqa ьntьlьp, đur aktiflьq kyrhətələr. Kyptən tygel Aq gvardistarđьŋ atmanь Şiminuf jaŋь aq ətrattarđe teđev həm Mangulejəla jaŋь həzymgə əđerlənev esen Makdin, Xərвinga kilde. Japun gazittarenen xəвər itevenə kyrə, urьь aq gvardistarь yđđərenen Japun qəskərđəre sastafьna inevđəre turahьnda teləktəren вelderələr.

BƏJPIN, 4. Girin pravinsejəhendə Japun vlastarь „Manzurejəla kammunistar menən jeteşelek itevđə həm Girin pravinsejəhendə savit xөkymətə ojoştorovqntьlьvđa ь qəjepləneвse" 34 Qlaj xalqьn qulqa aldьlar.

Tөrkejələ aq gvardistar gazitə jaвьldь

ISTANBUL. Tөrkejə vlastarьnьŋ вojoroqo menən, Istanвulda вьqarьlь torqan aq gvardistarđьŋ gazittəre jaвьldь. Вьnan hun aq gvardistar Istanвulda gazit вьqara almajasaqtar.

KALLIKTIFLƏŞTЬV HƏM UŊЬS KENƏN KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV

Xuzalьq jaqьnan nь Qьtьv luzьngьhьn'ađ tьnda ytergə tejeş

MƏSKƏV, 4. Вөtə sajuz praf sajuzdar zavite yđenen tyвəndəge ojoşmalarьna kalliktiflaşev, urazaj kenьn uđqarьrqa aktif qatnaşьrqa təqdimitte. Вөtə prafsajuz ojoşmalarь kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьv esen kalxuz jalpьhьnьŋ izadi aktiflьqьn maвlizavajt itergə tejeştər. Şulaj uq avьl xuzalьqьn qajtanan qorovđьŋ elgəşevđərenə satsəjalizem jarьşь həđemtələtenə smutьr uđqarьrqa kərak. In jaqşь udar вrigadalar həm ajьrьm udarsьlar вyləklәвen. Kalliktiflaşev həm urazaj kenen qala menən avьl arahьnda вajlaneş nьqьtьvqa igen əđerləvđen qarşьlav plandarьn qaвul itevgə, qьđьl вaвzdar ojoştorovqa fajđalanьrqa kərək.

Japunejə Nankin menən həjləşməjasək

TUKEJU. Japunejə tьşqь eştər ministeneŋ vəkile ejteve вujьnsa, Japunejə xөkymətə jaqьn kiləsəktə Nankin xөkymətenen nutahьna javap вirməjəsk. - Вьl Japunejə xөkymətenen Nankin menən həjləşergə telamagnlegen kyrhətə.

Japun huqьşsьlarьnьŋ vьlashьđlьqь

TUKEJU. Mukdindan "Rinku" agintsstьvahьnьŋ xəвər itevenə kyrə, Japun qəskərđəre 1—nse yktaвerđə Qьtaj garnizunьn həm Qьtaj palitsejəhьn qoralhьđlandьrđьlar. Şulaj uq Qьtaj pravinsejə palitsejəhь idarahьn вaвьp alьp, nasalьgьn qulqa aldьlar.

[illegible]ЬJ HƏLƏKƏT AL DЬNDA

NEJU—JURK, 4. finansьvьj ələkət qarqьnьstarь, Amirika quşma ştaptarьnda la kyrenə вaşlanь. Gazittar ken hajьn 10—15 вankrutlьq вulьvь turahьnda j a đ a l a r. Bankalarđan klattar alьna. Iŋ ere вankalarđan hanalqan вankalarđьŋ aksejalarь 35 pr qa teştə. Neju—Jurk uramdarьnda iŋ ere pridprejatejələrđeŋ đə şarilavь turahьnda xəвarđar taraldь. Angilejə вьqlь altьn ylsəvenən tuqtatqandan hun, sit il вankalarь Neju—Jurktan 342 miljun đullar altьn aldьlar.

Sintəвer ajьnda вulqan məqlymattargə qaraqanda, Neju—Jurk sujьn qojov sənəqəte 28 pr. qa qьna eşləj alqan. Mamьq, naqьr həm вaşqa tavarđarđьŋ xaqь tuqьravheđ teşə. Ministьrlьqtьŋ məqlymate вujьnsa faвrik sənəqətendəge eş xaqtarь, 25 nse jьlqa qaraqanda 40 pr. qa kəmegən. Hunqь kendərđə gəzittarđə kyp kenə giniraldarđьŋ daklattarь вaвьldь. Вьl araтьrđar вьjьl qьş eşheđđərđeŋ yвevenən qurьqalar.

Hunqь məqlymattar вujьnsa, KANADA la jaqьn kendərđə đeneŋ altьn standartьn tuqtaвaq. Torqonloqtoŋ taraвlaneve menən вer rattan, stacka tulqьndarь la yвələr. Xəđerge vaqьtta sənəqətendə eş xaqtarьn qьвqartьvqa qarşь zavastuikalar вьqtь.

LIVirpul qalahьnda 10 meŋle dimanstьratseja

LUNDЬN. Livirpul qalahьnda 10 meŋ eşse qala idarahь jorto aldьna dimanstьratseja jahanь. Dimanstьratsejasьlar tarafьnan hajlanqan diputattar qala idarahьna kyp kenə talaptar вelderlələr. Ular oşo kendərđə genə "dimanstьratsej vaqьtьnda palitsejə tarafьnan eşlangən qaвəxetlektərđe tikşerev esen kəmisejə вildələvđe talap itələr.

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ JALQЬŞLЬQTЬ QABATLA MAĐQA

MƏĐKƏV, 4. urьndarđa xileвivsajuz вrigadalarь igen əđerləvge qomasьvlaj torqan kyp kenə jalqьştarđь astьlar. Kyp jrьndarđa igende huqьv həm вьjnav qəfev itelməвlek dərəзə lə aqьrьn вara. Kyp teвəktərđə igende taşьv, qaвul itev вik nasar tora. Transpьrt haman da igendərđe oвatьv esen kərakle вulqan vagundarđь вirmaj. Kyp urьndarđan igen əđerləv вujьnsa jalpь eşe, qoro adminstьratьrlьq menən alьşьnqan. Urьndaqь partejə həm savit ojoşmalarь avьl vəkildərenen həm igen əđerləvgə jarđam kəmisejələrenə narьq вirep вөtməvđe dəvam itələr.

Kulaktarđan qatь zadaneja вujьnsa igende tapşьrьvqaəvalgesə qarqa saralar kyrelməj.

QOLDAR PRAJЬZVUDSTЬVAHЬ.

Krizis şarttarь esendə kərək kalunejələrđə вulhьn, şulaj uq impirejəlizem ildərendə lə, kərək sənəqəttə вulhьn, şulaj uq avьl xuzalьqьndaqь kapital pritprejətejəhendə jallanqan xeđmətteŋ qol loq xaraktirь вigerəktə kinsken rəveştə вьkə вьqa (kamintirьn Başqarma Kəmitətenen XI nse pli- numь.)

Вөtə donja iqtisadi krizise kesəjev arqahьnda kapitalđьŋ eşselər sьjnьfьna həzyme siktən tьş kesəjđe, pralitarejattьŋ tormoş dərəзəhe kiskən rəveştə təşte, eşheđđar hanь вьqasa kyrelmagən rəveştə arttь.

ANGELEJƏ.

Вьl kendən ken keshedlənə вarqan kapital ilendə вik tьjnaqlanьp qьna iħəpləgəndə lə eşheđđar hanь 3,500,400 keşegə jetə.

GIRMANEJƏ.

Вьl ilda rəsmi məqlymattargə qaraqanda jedmattan „вoş" keşelər 4,894,000 iħaplanə. Dөrөҫ məqlymattar вujьnsa Girmanejəla 6,300,000 eşheđđar вar.

FRANSEJƏ

Satsejal—Faşistar Fransejala eşheđđar вөtəmdən juq tip ьşandьrьrqa tьrьşalar. Ləkin вik ađəjtep iħapləgəndə lə вьl ilda 750 meŋ keşe eşheđ jөrej, ə eşlavselərgə nisвətən вьl вarь 13 pratsint taşkil itə.

AMIRIKA QUŞMA ŞTATTARЬ.

Вьl ilde səвəq atьvsь il tejđər, ləkin unda eşheđđar hanь 10 milejun iħaplanə. Вьna şunьŋ arqahьnda Amirika Quşma ştattarьnьŋ statistika вojrahь eşheđđarđe iħəpkə alьv esən ytkərelgən pirinsipteŋ həđemtahen oşo kengə tiklem iqlan itergə вatьrsьlьq itə almaj.

ITALEJƏ

Вьl ilden 1,800,000 „artьq" keşelərə вar. Вarь tik qinvar ajь esəndə genə Italejəla eşheđđar hanь 80,000 gə arttь.

JAPUNEJƏ

Japunejə xөkymətə yđ ilendəge eşheđđərđeŋ hanь вarь tik 400,000 keşe tip tanьj. Ləkin вurьuazeja gazittarə yđđərə yk 1,500,000 keşe eşheđ tip iħəpləjđər. Dөrөҫ iħəp iħəpləgəndə Japunejəla kapitalđьŋ rizirf ərmejəhe 2 milejunqa jetə.

PYLŞƏ

Вьl keskəj genə ilda eşheđđər hanь вer milejunqa вarьp вaфa.

Kapital ildərenen kyaqhendə hunqь 3—4 jьl esendə eşheđđər hanь өs-dyrt tapqьr arttь, ə Fransejə, Italejə kevek ildərdə вigerəktə вьq kyвəjđe. 1930 nsь jьldьŋ fivral ajьnan 1931-jьldьŋ qinvar ajьna tiklem jəqni BER JЬL VAQЬT ESENDƏ donjədaqь 48 ildə eşheđđar hanь ike tapqьr arttь. Əgər 1930 jьldьn fivral ajьnda eşheđđar 19 miljun hanalhalar 1931 nse jьldьv qinvar ajьnda inde ular 35 miljunqa jette. Ləkin вьl əle eşheđđər yđđəre genə, əgər ulardьŋ simejələren da iħəpləвək EŞHEĐĐƏR ƏRMEJƏHE 100 MILJUNQA JETƏ. Şunьŋ menən вergə вьl hanqa qismən eşheđđar həm avьl xuzalьqьndaqь eşheđđar inməj. Əgər kalunejalarđaqь eşheđđarđe quşhaq вьl handar siktən tьş artьp kitələr.

FURD OZMAXЬNDA

zavьttar ike jomaqa вisken eşlajđər. Вөtə xalьqtьŋ estən вer eleşə eşheđ. Вьna şunьŋ esən də Furd jaqьnan eşselər alьrqa ujlaj tigən jalqan xəвər taralqas, zavьt ergəвendəge majđan həm uqa tekəlgən uramdar kyp menđərsə eşheđđər menən tuldь. Xəвarđen jalqan ikənlege вelengəndən hun đa eşheđđər kitmənələr. Ularđь taratьv esen pazarnajđarđь saqьrtьp, xalq өħtenə hьv hipterergə quştьlar. Şunan hun qьna eşheđđar taraldь.

AVЬL XUZALЬQЬ PRALITAREJATЬNЬŊ DA XƏLE BIK AVЬR. Вөtə donja agrar krizisenenŋ oðaqqa hađьlьvь vaq həm urta kerəвtejəndarđe вөlgənikə teşerđe, ə karl Marks əjtevensə pralitarejattьn вьl eleşe kapitalizem alqa kitkən đaverđarđa lə вer ajaqь menən jarlьlьq hađьlqьnda tora. PYLŞƏ, ISPANEJA həm VINGEREJƏLƏ вatraktarđьŋ jartьhь eşheđđər, ə Italejəla ul eşheđđarđeŋ hanь 4 miljunqa jetə.

Kapital həzymnen вer hөđemtəhe вьna oşo, jəqni eşheđlekten yвeve. Krizis şarttarь esendə kapitalizem eşselərđe massavaj rəveştə xeđmattən вьqarьp taşlav menən genə qənəqətlanməj. Ul, əlegə uramqa вьqarьp taşlanmaqan. prajьzvudstьvala eşlagan eşselərđen xeđmət xaqьna la şundaj uq rəximheđ həzym alьp вara.

Kapitalizem „qisatьraq eşse kesə" вulqan irđərđe—qatьn—qьđđar həm вalalar menən almaştьrьv menən вergə, yđ pritprejətejələren 40 jəştan olo eşselərđən tađarta вaşlanь.

Girmanejanьŋ Kəjen elkəhendəge kymer karyle (kymer qađьtьvsь kapitalь) Silvireig „GIRMANEJA XALQЬ (eşselər sьjnьfь tip uqь ьđ) kyverək eşlərgə həm ađerək aşarqa øjrənergə tejeşle" tip iħaplaj.

Girmaneja sənəqətselarenen kungərisendə prafisser DUJЬSBURG asьqtan—xьsьq вьlaj ti-ne: „Вeđ prajьzvudstьvanьn вьqьmđarьn qьđqartьrqa tejeşleneđ. Вeđ xaqlarđь Qьlaj kerəвtejənđərəneŋ tormoş dərəзəhenə qalajlaştьrьrqa tejeşleneđ".

Kamintirnьŋ krizis həm eşheđlek turahьndaqь вөtə kyrhətmələre вraвlandьlar. Kamintirnьŋ Başqarma Kamitətenen kinaitelgən plinumь əle 1930 jьldan fivral ajьnda uq əjtkən hyđđəre həm kamintirnьn Başqarma Kamitətenen 1931 jьlda вulqan XI nse kinəjtelgən plinumь yđ qarardarьnda вьđьq өħtenə alьp ytkan kyrhətmələre вөtəhe lə xəđerge vaqьtta вeđ kapital ildərendə kyrgən fakьttar menən вraвlandьlar.

Rumanejala 1930 jьldьŋ ađaqьnda вer pri'prinimatel eşselərgə eş xaqьn kirees menən alьrqa təqdim itte: вer saqət eşləgan esən eşse 5 kirees alьrqa tejeşle вula, ləkin ularđь kapitalь 1930 jьldьŋ maj ajьnda qьna вirəsək вula.

Satsejal—faşistardьn eşheđlekkə qarşь „kerəş" Өlgelaren kyrep, ularđьn kapitalizem eştərenə turanan tura qatьşьvđarьn həm вulьşьvđarьn kyrep. ularđьn вьзь xejanatsь ikanlektarenə eşselər sьjnfь ken hajьn, saqət hajьn вьna вara.

Juldar вьq вildələndelər. Xəđerge vaqьtta kapital ildərendə rivalytsejun avangartьŋ—kammunistar partejəlarenen вьq karaşeve kərak, kammunistardьn вьqьj yъa вarqan kestəre miljandarsa jaŋь pralitarđarđь вeđđeŋ вajraq aъtьna вьqtьrьrqa tejeştar.

B. HUVLEF.

MATUR STRUJDA QЬ

"BAŞQORTOSTAN" PUSЬ IP. KAMS KEJ BЬNA NEJ HӨJLƏJ

Matur straj Jul teđev eşendəge eşselər taqtanan qьna jahalqan вaraktarđa torqanqa, keđgə hьvьqtar вula вaşlav, kendər jamqьrь вulьp torov arqahьnda eş qьjьnlaşa вara. Jaŋь kilgən kypkenə eşselərđen eđ kejemdəre nasar вulьv. ular arahьnda nasar nastьrajeneja tьvđьrьvqa saвəp вula. Kərak вaraktarđa, kərak aşxanala tađalьqqa iqtiвar itelməj.

Esselər aj вujьna munsalarqa inəlməjdar. Вaraktarđa his вer tarьp juq. Unьŋ ese вьtsьrьq jьvьlməj, вeвetelməj.

Вьna kadar 2000 lapeşse вulьp ulrarahьnda вьqa tiklem oŋ—вelem eştəre julqa halьnmaqan вulqan klup, uqьv jorto вөtə eşselərđe tə'min itərlek tygel. вəlakej. Вьl avьlda вer đur sirkəv вaşqa ərəm ultьra fajđalanьv saraьь kyrelməj. Matur strujka qь atminstьratseja. parteja kamsamuljaçajkahe вulqan jeteş hedlaktərđe вөtərevđə вөtə sara arđь kyrergə tejeş.

KAMSKEJ.

Вeđ tiŋləşergə saqьraвьđ tiđ javap вireged

MAQAR tөвəge M.—Şarip avьlь eşsən jaŋqьđaq xuzalьqtarь igen əđerləv planьn 43 pr. qa ytənelar. Şul uqsavlьkka qaraqan isəkəj avьlь eşsəndəre nej narь 28 pr. qa qьna ytagəndar. Вьnda, ajrьvsa kulaktarqa qьвьmjuq. Ular nej вarь 9 pr. qьn igen tapşьrqandar. Şulaj uq iraj avьlь la zadanejahьn 26 pr. qьna ytagən.

Вeđ qalqan eleşen oşo arala uq tultьrьvqa hyđ вirep isəkəj [illegible]

EŞSƏNDƏRDƏN TORMOŞ ŞARTTARЬN JAQŞЬRTЬV ÖÇÖN

Əderləv plandarьn yđ vaqьtьnda tultьrьrqa, aşxanalarđьn eşen jaŋьnan qororqa.!

„Xəđerge eşse, bedđeŋ səvit eşsehe... ul yđeneŋ bөtə matirejal həm kyltura ixtijazdarьn tə'min itevde talap qьla. Bed unьn bьl talabьn ytərgə tejeşbed" (Stalin)

straxavanejə turahьndaqь

BYBK həm XKS neŋ 1931 nse jьl 7 nsə ejjyldə sьqarqan qararь ydgərtev turahьnda

Başqortostan ydək başqarma kәmitәtenәn həm Xalq Kamisardar Səvite qararь

Başqortostanda 1932 nse jьl [illegible] eşen məƶyri aklat straxavane[illegible] turahьndaqь 1931 nse jьl 7 nse ejjyldə sьqarqan qararь [illegible] ydgərtev jolunda ABSSR Ydək Başqarmahь həm Xalq kamisardarь səvite QARAR ITƏLƏR:

1931 nse jьldan 7 nse ejjyl[illegible] matdahendə məƶyri aklat strax[illegible] [illegible]

[illegible]

3 1931 nse jь'dьn 7 nse ejjylen[illegible] ta № 3 teŋ (məƶyri aklat stra[illegible] xavanejəhe bujьnsa (straxava[illegible] baiba[illegible] ikensə baqanalaqь [illegible]

Zьjansura	—„— 9—	„—50—	„—
Qaltas	—„— 9—	„—50—	„—
Q raqoş	—„—10—	„—08—	„—
[illegible]	—„—10—	„—08—	„—
[illegible]	—„—10—	„—08—	„—
Qьşqь	—„—10—	„—08—	„—
[illegible]	—„— 9—	„—50—	„—
K. Kam	—„—10—	„—08—	„—
Krasna-Usul	—„— 9—	„—50—	„—
Qonşaq	—„— 9—	„—50—	„—
Maqar	—„— 8—	„—89—	„—
Məsəvez	—„—10—	„—08—	„—
Məlevle	—„—10—	„—08—	„—
Mişka	—„—11—	„—88—	„—
Mraq	—„— 9—	„—50—	„—
Nurlman	—„— 9—	„—50—	„—
Prejut	—„— 9—	„—50—	„—
Starletamaq	—„—13—	„—06—	„—
Tapurin	—„—11—	„—88—	„—
Tur	—„— 9—	„—80—	„—
Tujmazь	—„—10—	„—08—	„—
Өfə	—„—17—	„—82—	„—
Usalь	—„— 9—	„—50—	„—
Xajьulla	—„— 9—	„—50—	„—
Saqmaqoş	—„—10—	„—08—	„—
Sişmə	—„—10—	„—08—	„—
Janavьl	—„— 9—	„—50—	„—
Ərgələnd	—„— 9—	„—50—	„—
Arxangil	—„— 9—	„—50—	„—
Asqьn	—„—10—	„—08—	„—
Baqalь	—„— 8—	„—89—	„—
Bajmaq	—„— 9—	„—50—	„—
Bajqь	—„— 9—	„—50—	„—
Baltas	—„— 9—	„—50—	„—
Balebaj	—„—13—	„—06—	„—
Bilarat	—„—13—	„—06—	„—
Bilaqataj	—„— 9—	„—50—	„—
Bare	—„—13—	„—06—	„—
Bişaylak	—„— —	„—50—	„—
Bigavişşin	—„—11—	„—88—	„—
Boraj	—„— 9—	„—50—	„—
Berjan	—„— 8—	„—89—	„—
Byzdak	—„—10—	„—08—	„—
Dəvləkən	—„—13—	„—06—	„—
Dьvan	—„—10—	„—08—	„—
Dyrt—Өlə	—„—10—	„—08—	„—
Jьlajьr	—„— 9—	„—50—	„—

Qalalardan

Өfe qalahьnьa	17 h.	82 t.
Bere	13	06
Bilarat	13	06
Balabaj	13	06
Starletamaq	13	06

Başqortostan Y B K rəise ur ьnbarь: AKIMЬF.

XKS rəise: BULAŞЬF.

BYBK Sikritarь eşen başqarьvsь: BIKBAJЬF.

ƏDERLƏV PLANDARЬN YDVAQЬTЬNDA TULTЬRЬRQA

[illegible] indysterejalaşeve, avьl xuƶalьqьnьŋ satsejalistik nigeđ[illegible] kalxuzsьlar [illegible] kyltura [illegible] eşseleren jaqşьrtьv [illegible]

[illegible] (119,0 pr.), Tur (117,6 pr.) Dəvləkən (11,6 pr.), Qaramalь (112,1), teb'kiare praktik eşk kyrhətələr. Ular tarip, sat [illegible] jen[illegible] [illegible].

[illegible]

Başqortostanda ii əđerləv planь Başxlipzivsajuz hьđьqь bujьnsa 1 nse yktəberga 96,9 pr. qa ytalgan. Ul 1 nse yktəberga 100 pr. qa, xatta art'ьrьp ytaler gə tejeş ine. Beđ вьl mal—il əđerləv planь bujьnsa la təвək tərđeŋ timpьnda la đur sьвarlьq kyrəbeđ. Məƣələn: вəgəngə svud ka bujьnsa ere mal əđerləvđe Bajqь 71,7 pr., Mişkə 77,0 pr., Bilaqataj 78,2 pr., qa qьna ytəgəndər. Boraj, Baltas, Baqalь, Bajmaq, Əajəlil təвəktəre la ьq artta həjrələlər.

Ə, hun mal əđerləv planьn 1 nse yktəвergə ytəp sьqarqa məmkinlek bar ineme?

—Bar ine, əlbittə mal əđerləvgə narьq εirep jetkermavđe вaş ta uq вeterganda вik đur məmkinlek bar ine. Bьl məmkinlekteŋ вulьvьn Mənəvez (151,7 pr.) Tujmazь (121,5 pr.), Qaraqoş [illegible]

[illegible] tөp yđəgendə tora. Beđđeŋ aşxanalar əle Ydək Kamitət qararь ni gedendə eşkə вaşlaqandarь juq. Ƣəzi вeđđeŋ вəgengə hunanda urьnlaştьrьlqan matirejaldar ьrь qa вььq fakьt вula ala. Ular tađalьq haвьq, kvalifikatsejalь kadьrdar əđerləv, jaqşь sьjfatlь aş вuldьrьvqa tulь jəđ menən əjlanmagəndər. Xatta, eş iŋ вerense safta ytnək вulьrlьq itep qujьlьrqa tejeş вulqan Matu. eşselərenen Вagarudskej aşxanahьla iŋ nasar xəldə torovьn kyrəвeđ. Kalxuzdarđa la şulaj uq parteja qararьna qapma qarşь kilgən kyreneştər osoraj.

Eşselərđe tə'min itev eşen вəgengə horavqa qarata вorovhьs şikheđ, вer minutqa la kisegevheđ eşlanergə tejeşle.

Eşselər kalxuzsьlar вьl eştə yđ'ləre qatnaşьrqa tejeştər. Q

MAL ƏĐERLƏV SVUD KAHЬ

Başxlipzivsajuz hьđьqь bujьnsa

1 nse yktəвergə mal əđerləv planьnьŋ ytəleşe

(% inəвe menən)

Tartip №	Təвəktar	Ere mal	Vaq mal
1	Bilaqataj . .	78,2	82,1
2	Qьjqь . . .	97,9	20,6
3	Əajalil . . .	85,3	7,5
4	Bilarat . . .	88,	19,9
5	Bajmaq . .	83,9	—
6	Berjan . . .	92,9	—
7	Jьlajьr . . .	90 1	—
8	Zьjansura .	111,5	73,3
9	Tur	117,6	22,7
10	Maqar . . .	102 0	30,5
11	K—Usul . .	103,3	33,3
12	Baqalь . . .	81,4	51,4
13	Tujmazь . .	121,5	53,8
14	Qarmььqalь	78,7	70,1
15	Jaqь—avьl .	102,9	50,2
16	Qaltas . . .	87,2	98,5
17	Boraj . . .	84,7	86,6
18	Baltas . . .	87,8	60,5
19	Asqьn . . .	90,4	75,9
20	Bajqь . . .	71,7	61,9
21	Mişka . . .	77,0	60,0
22	Arqajaş . .	105 8	24,3
23	Qonşaq . .	102,1	51,0
24	Maləvez . .	151,7	22,0
25	Qaraqoş . .	119,0	54,2
26	Starle . . .	106 5	75,8
27	Saqmaqoş .	95,5	54,3
28	Byzdak, . .	108,0	76,0
29	Dəvləkən .	112,6	39,0
30	Tapurin . .	91,8	70,5
31	Qaramalь .	112,1	13,0
	Barlaqь	96,9	48,0

Maj əđerləv

ALDЬNQЬ TӨВƏKTƏRGƏ TIŊLƏŞERGƏ

7 TӨВƏK 2 MEŊHUMLЬQ BYLƏK ALDЬLAR

Maj əđerləv planь Başqortostanda 96 pr. qa ytalde. Planьь tultьrьvđa qajhь вer təвəktər alda вarhalarđa, qajhьlarь qojoroqta həjrələlər.

Вьna fakьttar: jьllьq planьь Arqajaş, Өfə kevek təвəktar a tьrьp ytap (Arqajaş—136 pr., Өfə—126 pr.) aldьnqь safqa вaвtьlar. Ə, Tapurin (26 pr.), Usьlь (39), təвəktəre artta вaralar. Ularđaqь Zivsajuz вyləktəre Arqajaş. Өfə Bilaqataj, Qonşaq, Saqmaqoş Dyrtile, Tujmazь təвək zivsajuzdarь kevek alqa sьqьp maqtala həm вyləklənə almajđar. Bigerəktə jьllьq planьь 26 pr. qa qьna ytəvse Tapurin xurlьqь timp kyrhətə. Derəв, Tapurinda zivsajuzdьŋ eleke eşselərə tuđđьrьlьp, jaŋь eşse jeвərelgəs sintəвerđaŋ вuŋ ьь dikadahьnda вьnьlьş вar. Ləkin, вetə Başqortostan kyləmenə saqьştьrqanda tyđep torolloq tygel.

Tapurin həm artta вarьvsь вaşqa təвəktər plandarьn yktəвerđen 14 jьllьq вajramьna tultьrьrqa, arttьrьp tultьrьrqa tejeş.

Maj əđerləv planьn ytəvse təвəktər qarşьlav planь qaвul itep taqь la taşqьn kes menən eşkə totondolar. MƏSƏLƏN Bilaqataj maj əđerləvđə taqьla 70 pr. Arqajaş 50 pr. Өfə 40 pr qarşьlav planь вirđelər həm ti l arala tultьrьr eşen jarьşalar.

Yrđə əjtkənsə, aldьnqь təвəktərđe Başxlipzivsajuz вyləklənə, ularđьŋ вetəhenə (7 təвəkkə) 2000 hum вylək вirđe.

Ipraş Mikajandьŋ tiligrammahь вujьnsa maj əđerləvđə BAŞQORTOSTAN BERENSE URЬNDЬ alьrqa tejeş. Вьnьŋ өsөn вetə kapiratseja urgьndarь, вet jamaq tselek вalşavikiatsa kөraşergə tejeş. Artta qalqan təвəktə eşkə ajaq salьvsьlarqa qьrqa a'pur вirep, unьŋ mal planьn tultьrьvda вuksirqa alьrqa uŋьşlь eş mitьdьn urtaqlaşьrqa karək.

Uqьvsьlarqa tigen tavarđ hatьp вetkandər

Başqortostan tə'minat kamisejahьnьŋ вojoroqo вujьnsa, Вmьq Başkaminatьnda uqьvs menselərđe вaşqort—tatar həm вaq millət uqьvsьlarьn tə'min itar өsөn jeвərelgən tavarđь təвək sajuz yđ urьnьna totmaj, вaşqalarqa hatьp вetergən. Вьl xal uqьvsьlarqa nasar tə'sir itep, kaminattь taşlap kitev kevek tarqavlьqtь tьvđьrđь. Təвək sajuz вojrakrattarьn n. mil li kadьrđar əđerləv turahьndaqь parteja diriktiven ajaq aвtьna ha ьp taptavdarьna sik qujьlьrqa tejeş.

Q. ƏMIRXANЬF

KYKƏJ, QOŞ ƏĐERLƏV

ӨLKƏ KYLƏMENDƏ JЬLLЬQ KYKƏJ ƏĐERLƏV PLANЬ

NEJ BARЬ 50,9PR.QAQЬNA YTƏLGƏN

Başqortostan ølkəhendə 1931—nse jьlqь plan вujьnsa, uyjəвer вaşьna plan ytalergə tejeş вulha la, вerense yktəвergə jьllьq planđьŋ 50,9 pr. tь ə, sintəвer planьnьŋ nej вarь 21,1 pr. tьn qьna ytəlgən.

Kykəj əđerləv eşendə Asqьn təвəge iŋ maqtavlь urьnda tora. Ul planьь arttьrьp, 122,7 pr. itep tultьrqan. Bərə 33,6 pr., Baləвaj 33 pr., Prejut 30 pr., Arxangil 28 pr., вaşqa təвəktərđeŋ eştərə 10 pr. menən 20 arahьnda həjrələ. Ə, Bilarat, Jьlajьr, Usalь, Əajəlil, Berjən, Bajmaq təвəktərenən planđьŋ kypme ytəleşe turahьnda svudkalarь la juq.

qa qьna ytəlgən. Tavьq əđerləv eşendə iŋ вerense urьnda Şişmə, Byzdak, Dəvləkən təвəktərə toralar. Şişmə вəgengə kendə jьllьq planьь 349,9 pr., Byzdak 225,5 pr., Dəvləkən 200 pr., Qьrqьđ Mejəkə 130 pr. itterep arttьrьp tultьrqan. Ə Nuđman, Dьvan məsətle təвəktərə 6 pr menən 8 pr. arahьnan ytə alqandarь juq. Qađ, yrđək əđerləv eşe вetə təвəktərđə lə artta tora əle.

Qьsqahь Başqortostan ølkə kyləmend kykəj, qoş əđerləv eşendə đur ədəklektər вar. Qoşsoloq sajuzь tarafьnan sьqarьlqan upalnamucinnajdar вьl ədəklektər menən kөrəşte qьrqa kөsəjtergə вьl eştə вylpənlek kyrhətevselərđe qatь məs'ylejət aвtьna alьrqa tejeştər. Urьnđa da вigerəktə qatьn—qьđđar arahьnda massavaj aŋlatьv, ularđь вьl вu ьstar turahьna maвilizava,t itergə karək.

Qoş əđerləv eşe lə şul uq xəldə

Өlkə qoşsoloq sajuzьnьŋ planь вujьnsa yktəвer вaşьna tiklem tavьq əđerləv 49,5 pr., qađ 6,8 pr., ejrək nej вarь—5,5 pr.

QONŞAQ PATRIPSAJUZЬ TAŞВAQA TIMPЬNDA

„TYRƏLƏR" HAVANAN TOT QAN „SIFЬRĐARQA" JƏĐ JƏ ŞERƏLƏR

QONŞAQ TӨВƏK patrip sajuzьna вirelgən tərlə əđerləv zađanejalarьnьŋ ytəleşe tyđep tormaвьq nasar tora. Unda oşondaj fakьttar вar, „Ere mal əđerləv eşe 2 nse kvartalda 106 pr qa ytəlgən". Вьl turala Baş sajuzqala məqlymət вirgəndər. Ləkin вьl məqlymətteŋ dərəвələgen tikşerep qaraqas, patrip sajuzqa вьl turata tyвəndən вer ə lə la məqlymət kilmave anьqlana.

106 pr tь qajđandьr tapqanqa , şuqa qaramaвtan, вьnda eşlevse вaşhьđdar „вьl dərəq ytəlgən, tik urьndarđan вeđgə məqlymətter genə juq" tip kyđ jomorьp maтaşa.

3 nse kvartalda ERE MAL əđerləv turahьndaqь zađaneja patrip sajuzdьŋ əđerləv вylegenđə juq. 3 nse kvartal өsөn ere mal əđerləv zađanejahь kyвehe tigənsə, əle lav вylege mədire. Вьl zađaneja вeđđə juq. Вeđgə kilep jьqaldьmь, əllə juqarьnan вeđgə jeвərmajđər həm вьl turala tyвənge plan вirelməgən əle" tip javap вirə.

Vaq maldar əđerləv əşelə şul uq xəldə, Tyвənge zađanejalar вirelgən, ləkin ytəleş turahьnda məqlymət juq.

Ere mal kyndəre əđerləv eşe вьndaj „javaplь" eşselərđeŋ hyđđəre вujьnsa 200 pr qa ytəlgən. Əgər вьl eşteŋ ytəleşe turahьnda məqlymət horahaŋ „urьndarđan məqlymət juq. Aginttar məqlymət вirmajđər. Ləkin, ul 200 pr qa ytəlgən" tip hineŋ kyđeŋde вaqьrьp aldajđar. Vaq mal kyndəre əđerləv eşe 2-3 kvartalda da вer genə pr qa la ytəlməgən 3 nse kvartalda at jalь əđerləv 100 pr.tan arttьrьlьp ytəlgən. Ləkin вьnьŋ ytəleşe turahьnda вer genə lə məqlymət juq.

Kykəj əđerləv turahьnda məqlymət alegə tulь tygel, вьl turala. qajqьrahь juq, ul hьs şikheđ tulqan вulьrqa tejeş, ođaq lamaj urьndarđan məqlymət kileren kөtəвeđ, вьl turala heđ de вььn kyneleвeđđən ьşandь тavьđ "tip kyđ вujarqa matasa.

Kartuf əđerləv вujьnsa 6 nsь avqьsqa rajsajuzqa plan kilde. Ləkin вьl plan, вaxetbeđgə qaraтьь raj sajuzdьŋ өđtəl tartmahьna qaqьđdar arahьna inep juqala.

Plan вujьnsa 1 nse sintəвergə jьllьq zađanejanьŋ 20 pr tь ytəlergə tejeş вulha la вьl plan tyвanga 15 nse sintəвerheđ jeвərelmaj. Şulaj вulqas 15 nse sintəвergə 1 pr qa la ytəlmaj.

Plan вujьnsa 700 tunna kertuf əđerlənergə tejeş. Вьnan вaşqa 40 tunna segenler, 40 tunna kişer həm 40 tunna вaşqa tərle jəşelsələr əđerlənergə tejeş. Ləkin вьlar вujьnsa la, urьndarqa plandar вirelməgən həm вer genə pr qa la plan ytəlməgən.

Ydək Kəmitəteneŋ dikaвer plinumьnda qararđarьn utal rəveştə вođovsь, əlegesə yđeneŋ apparatьn jalpьqa jaqьnajtьp yđ eşen вəgengə tөp haravdar qa qarata quja almaqan, вaşhьđ Qonşaq rajsajuzь jetəkselərə вəqən jalpь alpьnda javap вirergə tejeştər.

Oşonoŋ menən вergə Qonşaq rajsajuzь apparatьnda eşləvse parteja aqzalarьn hьs şikheđ jьştorov sarahь kyrelergə, вьr daqь eşləvselərđe tuđđьrьp, apparatьn jaŋьnan qororqa karək.

Вeđ Qonşaq təвək prakurarahь həm RKI hьna вьl turala qatqь saralar kyrəvđe həm ajeplelərđe javapqa tartьvđь horajвьđ.

ZAKIRЬF QADIR.

BAŞSAJUZ JƏŞELSƏ ƏĐERLƏV TIMPЬN KYTƏRERGƏ TEJEŞ

Başsajuz sintəвer ajьnda 2335 tunna kartuf, 344 tunna jəşelsə əđerlərgə tejeş ine. Ul 1963 tunna jəşelsə əđerləv planьь 111 pr. qa tultьrha la. 1300 tunna kartuf əđerlənev ajьq plan 35 pr. qa qьna ytəlgən.

Sintəвer ajь esendə Magnitagurs kiessahьnanьn 137 tunna, kartuf 247 tunna jəşelsə həm Uralđьŋ вaşqa zavattarьna 157 tunna kartuf 28 tunna jəşelsə ođatqandar. Dejəm alqanda Uralqa jəşelsə jeвərevđeŋ sintəвer planь Başsajuz hьđьqь вujьnsa arttьrьp ytəlgən. Ləkin, вьl ytəlev tərlə jəşelsə itəвenə. Ə. dudьvьr вujьnsa Uralqa ođatьv kyltursalerь arahьnda kartuf ydək urьndь totarqa tejeş ine. Ul nej вarь 50 pr. qa qьna ytəlgən. Şul vaqьt Jemeş—Jəşelsə sajuzьna Uralqa jeвərev itəвenə 980 tunna kartuf, 352 tunna jəşelsə вirelgən Xolaykь, Jemeş-Jəşelsə sajuzь yđe

əđerləgən jəşelsələrđe lə Uralqa ođatьp вetə aлmaj, вavьlьp jata. 1 mək, Başsajuzdьŋ Jemeş Jəşelsə Sajuzьna вirevə genə ul ođatьlьь tigən hyđ tygel. Başsajuzdьŋ plan ytəleşe вьnьŋ menən tyвan təgərləj.

Өfə, Tujmazь, Byzdak, Jaŋь avьl вoloвoj təвəktəre jəşelsə əđerləvđə aldьnьlьq kyrhətələr. Şulaj đa ular đьŋ вьl вьn вьştarь əle qəniqətlənerlek dərəzəgə kytərelgəne juq. Ular jəşelsə əđerləv timpьn 3—4 tapqьr kytərergə tejeş.

Hjьrьvsa Arxangil, вaqalь, вişвylək K. Usul təвəktəre qojoroqta həjrələlər. Ularđa massavaj təвtə kartuf qađьv eşe вaşlanqanь la juq. Kartuf əđerləvgə totonmaqandar đa.

Өlkə Kəmitəteŋ jəşelsə əđerləv həm ođatьvđь 10 nsь yktəвergə ytəv өsөn вaşsajuz qьrqa saralar kyrergə tejeş.

JƏŞLSƏSPIKYLƏNTTƏR ВAĐARЬNA KITƏ

BAŞSAJUZ MENƏN JƏŞELSƏ JEMEŞ SAJUZЬ

YĐ ARA TALAŞЬP VAQЬT UĐƏ ĐЬRALAR

Başqortostandьŋ agrarar ilđən indysterejal aqьrar ilgə əjlənə вarqan soronda, вьnqьь sənəqət eşselərən tejeşle вulqan sənəqət tavarь həm aźьq menən planlь rəveştə tə'min itev đur sajəsi əhəmejətkə ejə Ş laj вulьvqa qaramaвtan Başqortostan ølkə xuƶalьq ha [illegible] kapiratif ojoşmalarь вьl eşkə tejeşensə narьq вirə almaqdarь, eşselərđe planlь rəveştə tə'min itev turahьnda parteja diriktivlarьn ytəgə jetarlek tiklem əhəmejət вirməvđere menən sənəqət eşselərən planlь rəveştə tə'min itevđe əđarlar.

II—kvartalda on menən tə'min itev planь 87,8 pr qa ytəlhə, jarma menən tə'min itev planь fəqat 44 pr. qa qьna ytəla.

Planđьŋ əđələv Sajuzxlipteŋ on həm jarmalarđь vaqьtьnda t jeşle urьnqa kilterep jətkerə almavь həm tirməndər rimuntqa tuqraqansa jeterlek tiklem əđerləp qujmavđarьnan kilə.

Jəşelsə menən tə'min itev hun dərəzə lə jomoşaq tora. Kapiratif ojoşmalarь jəşelsə əđerləvđə qəlev itelmətlek əkeren qudqalalar.

Jəşelsə əđerləv 15 nse ejjyldən вaşlanьrqa tejeş вulha la, вьl eş Başsajuz menən „jəşelsə jemeşselek sajuzь" вađar esən yđ ara kileşə almajьnsa 1 nse sintəвergə tiklem eş вaşlamaqandar, əđərlangən jəşelsələrđe haqlavđa jeterlek tiklem urьn

juqlьqtan вođolov qurqьnьsь aвtьnda qala.

1-3 numirlь aqas zavьtьnda aşxana jəşelsə menən tə'min itelməgən. Tođlanqan qьjarđar вođolov aldьnda tora.

Өfə lə 8000 esse aşxanalar menən tə,min itelgən, jəqni eşselərđeŋ 47% tь aşxanalar selərenə ingən, ləkin вinalarđьn kyвehe aşxana esen jaraqlь tygeldər. Tađalьqtь haqlav talaplarьna javap вirə almajdar. Вinalarđьn keskaj вulьvdarь, haвьt-вasalarьnьŋ jetəşməve, aşxanalarđa navвat kөtəvgə məƶвyr itələr. Eşselər arahьnan kadьrdar вigerək tə mili kadьrđar əđerləv hun dərəzələ jomoşaq tora. Kadьrđarđьn вigerək tə, aş вeşerevselərəneŋ вetəhe la tik eşləvselərđən tora.

Şul arqa lə aştьŋ sьjfatь nasar вulьp, eştə ədəklektər tьva Şundan tuqlanьvsь eşselər menən aşxana la eşləvselər arahьnda yđ ara meqəmələneŋ nasarlanьvь kilep sьqa.

Urьndarđaqь parteja, kamsamul, pratsajuz ojoşmalarь eşselərđe tə'min itev həm qomumi aşav urьndarьn jaqşьrtьvđa Ydək Kəmitət qararđarьn tulь rəveştə eşkə aşьrьv, xuƶalьq həm kapiratif ojoşmalarьna jaqьndan torop jardamlaşevga həm eşte ular menən nьqlь rəveştə jetəkselek itep, eşteŋ qojьlьşьn həm ytəleşen eşselər kantryle aвtьna alьrqa tejeştər.

X. QIZZƏTYLLIN.

„AQTYВƏ" KALXUZЬ MAJ JƏŞERGƏN

BUDЬQAJ avьlь (Əajəlil təвəge) Aqtyвə kalxuzьn jeŋel kvalireja tikşergenden hunьnda anьŋ вiş вot majđь xөkymətkə вirməv ujь menən jəşerganlege asьldь. Tikşerev kamisejahe вьl majđь kapiratifkə tapşьrьrqa quşhala, „majđь keləttən keşe urlaqan" tigən вulьp. anda—вьnda sasьr, jerejđər. Maj əđerləv planьna ajaq salьvsь kulak agitatsejahьna вirelevse вьl kalxuzđь qajtanan jaqşьlap tikşerergə karək

M.

KYKƏJ ƏĐERLƏV 53 PR. QAQЬNA YTƏLGƏN

ARQAJAŞ təвəgendə kykəj zađanejahe 53 pr. qa qьna ytəlgən. Ə вət əđerləv planь 72 pr. qa ytəlgən. Ə.

'ISƏN SILPAHЬ KAMPANEJƏLARĐA QATNAŞMAJ.

KYKƏJ PLANЬN TULTЬR MAQJAN.

Əsən silpohь (Arqajaş) plan ujьnsa ikense qasat 158 aqza qaвul itergə tejeş вulha la, вej вarь 3 keşe genə alqan. Paj jьjnav eştərə yđ aqьmь menən вara, 2120 hum đьŋ 259 hum ь qьna ytəlgən. Plan вujьnsa 12 meŋ kykəj əđerlərgə tejeş вulha la, unьŋ 9410 danahь əđerləngən. Вaşa tiklemtik hatьv—alьv eşe menən genə şөqellənep, ikmək əđerləv, вьş jьjnav, kөđgə sәsev, silos ivaneja kevek sajəsi—xuƶalьq kampanejalarьna qatnaşьvđan вaш tartqan. Вьl silpo yđ esendə narqa həm aşьqьs вьnьlьş jaŋarqa tejeş.

N. A.

AŞTAN QORT SЬQA, MƏDIR KƏLӨP QARAJ

„Mital вazьnda" qь eşselər həm kursanttar aşaj torqan 18—nse hanlь aşxanala tərtipheđlektər tulьp jata. Kuxnaşenda вьlььraq, aştarьnan əllə nindəj qortar sьqa. Itəвəttə aşьvьnan вaşqa jəşelsə qullanьlmaj. Aş eşselərgə vaqьtьnda aşap kitergə elgermaj. Nigə anьđь vaqьtьnda elgertmajhe tiheŋ, вaş puvьr səqət dөrəs jөrmaj, tip kələp javap вirə.

Aşxananьŋ mədire lə aşxanalь jaqşьrtьv turahьnda qьlda qьвьrđatmaj. Вьl aşxanaqa kursanttar вaş tartalar. Ə, tejeşle ojoşmalar вьl eştərđe вelə torop ta sara kyrevđən kyđ jomalar.

Aş xanaqa RKI tiđ ara la kamiseja jeвərep undaqь вojorakrattarqa tejeşle sarahьn kyrhen ine.

Brigada aqzahь: JAXIN.

MANQA AVЬRЬVЬ MENƏN KӨRƏŞKƏ

> „Səvittər sajuzь at kesen tuđđьrьv, juqaltьv kulak tə'sireneŋ kyreneşe tip inəplaj"
> (Вətə sajuz VI nsь səvittər sjəzь qararь)
> „Atqa əhəmejət eirməŋkə вndəgən keşelər, вeđđeŋ doşmanьвьđ..." (JAKЬVLEF)

Manqa avьrьvь menən jor maldarьnan at həm işəktər avьrьj. Hьjьr, harьq kevek malda qađattə manqa menən avьrmajdar. Avьrьvsь at, işəktərđən joqov hədəmtəhende keşelar đə manqa menən avьrajđar. Manqa qurqenьs, unan haqlanьь həm unьŋ menən kөrəşev eşe ьdьşlь вarhьn өsөn вьl avьrьvdarđьŋ nəmənən qinəvət ikənen, nisek taralьvьn, unьŋ menən kөrəşev вaralarьn kiŋ eşsən qatlamdьŋ вeleve karək. Şuqa kyrə вeđ вьnda manqa avьrьvь turahьnda qьsqa qьna jađьp ytəвeđ. Başqa joqoşlь avьrьvđar kevek yk manqa avьrьvь la yđenə maxsus mikruptar matənenə kerep urьnlaşьv hөđəmtəhendə tьva.

MANQA AVЬRЬVЬ QAJĐAN HƏM NISEK TARALA.

Başqa joqoşlo avьrьvđar kevek yk manqa avьrьvьnьŋ tөp əjahь—manqa menən avьrьvsь at həm şunьŋ menən ylgən maldьŋ ytəkhə вulьp itəplənə.

Avьrьvsь attan manqa avьrьvьn tudьrьvsь mikruptar attьŋ mamqahь tanav esenən həm вaşqa urьndarьnan aqьp, harqьp torqan urьnьn harь hьv, attьŋ tiđəge, hide genə aşaj torqan halam, вesən kevek aзьqtarqa, esə torqan hьvqa, havt haвaqa, torqan urьnьna, jeгgən jerenə kiderelgən ƶaruqđarqa, вergə torqan ikense attarqa, avьrьvsь attь qaravsьlarqa, aвtьna tyşəlgən halam, tirə jaqьndaqь mal ə вgə tajь, kysə həm şular arqьь tarala jəjeləla.

Avьrqan attьŋ iten aşarqa jaramaj. Manqa avьrьvь menən kөrəşkəndə вьna вьl məmnttarđь ilba totarqa karək.

Mikruptar tađa malqa tirehendəge jarahь—jərəxəte (вik keskəj genə вulha la) arqьь jəki ađьq, hьv menən, aş jolь arqьь, tьn juldarь arqьь kyp urьnlaşalar.

Manqa avьrьvьnьŋ tьşqь вil daləre

Mikruptar attьn tənenə kergəs ysej kynəjə вaşlajdar. Əgərđə at tađa—nьq вulьp unьŋ arganizmьnda mikruptarqa qarşь tora torqan kes tar kyp вulha, mikruptarqa yrsergə i ek вirmajdər. Вьl vaqьtta mikruptar jeŋelə, sir tьvđьra almajsa qalalar. Ə, nindəj at zəqif jaвьq вulьp unьŋ arganizmьnda mikruptarqa qarşь kөrəşə kes tər, matьələr ađ вulha, tar kes alьp, ytsep maldьŋ arganizmьnda manqa avьrьvьna maxsus ydgəreştər tьvđьra вaşlajdar. Вьl ydgəreştər tьşqь jaqtan tьn genə вelenmajdar. Вigerəktə ypkə manqahь вulqanda avьrьv qəlaməte tьşqь jaqtan вelenganse kyp vaqьt ytə. Tьşqь jaqtan вelenev вilgelərenə qarap, manqa avьrьvьn es tergə вylep jөrətelə.

1—nse ypkə manqahь, 2- tanav manqahь, 3—tire manqahь.

BERENSE TӨR. Ypkə manqahь вulqanda manqa avьrьvьna maxsus ydgəreştər kypkələrđə вaşlana. Ypkə manqahь tьşqь jaqtan вelenganse kyp vaqьt вer nisə ajđar—ytə. Вaşta attьŋ avьrьvь turahьn da ujlarlьq вer naməle hidelmaj. At eşlegandə tiderək arьь, aşatьvqa aramattan jaвьqa Qajvaqьtjanьvь hidelmətkə ləmemkin. Вara ora ypkə avьrьvь qələmattərən elderə вaşlaj. At вirək—вirək kenə tərən haqьrav itep jytəlaj, qaj vaqьt jytəl qoro вula. Qaj vaqьt jytəllagən saqta qan qatьş lajla səserəp sьqa, qaj vaqьt attьn вoronondan qan kilə. Jytəl tanavđan qan kilev eşləgen vaqьtta вanьşqan saqta kөsəjergə məmkin. Вьl qələmattər menən вergə jaвьqьv eşlagəndə arьv, qaj vaqьt kөsəjə eşə, qaj vaqьt artьq ydgəreş hidelmaj. Şul xəldə вьjtaq vaqьtlar ytə. Vaqьt ytev menən avьrьv ytə, jetkərev kөsəjə. Jytəllavđeŋ avьrьv qatьş ikənə, a qa avьr ikənə hiđələ. At jytəlgəndə qaltьrana qapьl qoroşqaq jьjьrqan təь ala. Вьl vaqьtta вoqađ tirehendə вarmaqtarđь вaвьr qarahaŋ, avьrtьr hidelə. Ləkin вьl qələmattər dejəm ypkə lə, tьn juldarьnda avьrьv вarlьqьn qьna kyrhətalər. Manqa avьrьvь вarlьqьn kyrhətmajdar. Tik manqa avьrьvь juq misen, tip ujlarqa məƶвyr itə ar. Nihajət tanav esendə, tirelektə elek tire manqahьna maxsus ydgəreştər tьva. Вьl vaqьtta attьŋ manqa menən avьrьv ikənen şөвhə đoraja. Qaj vaqьt tanav esendə, tire lə đur ydgəreştər tьvqansa jelendə вa ьa tirahendə (pretuŋđi) həm ajaqtarđьn tyвan eleştərendə şeşev pajđa вula. Вьl şeşkən urьndar avьrtmaj. Vaqьt—vaqьt өtep toralar đa jaŋьdan jaŋьlar.

IKENSE TӨR: TANAV MANQAHЬ. Вьl əkerenləp kenə elenə torqan tomav, tanav ta ьь qələmattəre menən вaşlana. Manon esen qaplaqan lajla pərdəhe вer ađ qьđđьra. Moron tirəkteren вer вerhenən jəki ikehenən đə ađ-ađ genə harqьltьraq вьmaq hьjьq manqa jəki laj lalь aqьm kil. Вer ađ vaqьt ygəs morondan kila torqan aqьm kyaja, erenlənə, qaj vaqьtta ojoşqan kykəj aqь kevek, aqьlьaqmaqan nəmagə ajlana. Qaj vaqьt harqьlt, jaşkelt (təkə kerə, qaj vaqьt tanavđan kilə torqan eren kykəj aqь hьmaq nəmələr qaj vaqьt harqьlt jaşkelt təkkə kerə. Qaj vaqьt tanavđan kilə torqan eren-kykəj aqь hьmaq nəmələr вuj—вaj вulьp вujalap sьqalar. Вьl nəmələrđe вьnan kilə torqan aqьm jytəlləgəndə вьsqьrqanda вava ьns menən tьşqa ьrqьtьlana. Şulaj uq moron tirəhenə вujala harqьlt qajrь təвlə kiвələr, qaj talar. Вara torqas tanav ese lajla pərdəhe şeşə, ydgəreş-şeşev tanavđьŋ eske juqarь eleşendə вulqan da вьl ydgəreş tiđ genə hidelmaj, ajđar ytə. Vaqьt ytev menən tanav esendə kinder or joqo đurlьqьnda vaq-vaq qьna tejəndər pajđa вula. Вer ađ vaqьttan вьl tejəndər ujьlma jaqь ajlanalar. Вьl jaralar đura ja, jaralarđan sitlare edgələngən вula. Həm вer ađ qalqьp qaвarьp tora. Jaralar kyвerək tanav esenen tyвən eleşendə вulalar. Tanav esendə ydgereş вarqan saqta ejək aвtь вiđđəre đuraja şeşə. Şeşə вaşlaqan saqta totop вarmaq menən вaвьp qьraħьŋ вьl вiđđərđen avьrtqanь hiđelə. Hunqa taвa avьrьv hiđelmaj вiđđər tьqđьlana. Qaj vaqьt вiđđər urьnь tişelə. Eerenle harqьlt lajlalь aqьm pajđa вula. Tanav esendəge ydgəreş вergenə jaqta вulqanda, ydgəreş вulqan jaq taqь ejək aвtь вiđe genə şeşə.

3—NSE TӨR TIRE MANQAHЬ

Tire həm tire aвtьnda ydgəreştər menən вaşlana. Вьl əjtelgən urьndarđan tire la вorsaq đurlьqь samahьnda tejəndər tejərđər pajđa вulalar. Вьl tejəndər tiđđən tişelep vaq jaraqa əjlənələr. Jaralar qaj vaqьt yđđəre вətələr. Qaj vaqьt tirə jaqqa jəjelə, kiŋəjalar. Tire aвtьn da ydgəreştərđə tejəndər pajđa вulьv menən вaş'an. Tire aвtьndaqь tejəndər ajaqtarđa, kykrəktə, qorhaqta ike jaqlap, вigerək tyвən eleştərendə pajđa вulalar. Вьl tejəndər grik sitləvege (tavьq kykəjeneŋ вarьhь đur lьqьnda) qatь вolalar. Jəki hьv tultьrьlqan riziŋkə şar kevek, qul menən вaвьp torqanda вer jaqtan ikense jaqqa kysep qьjmьldap toralar. Tejəndərđeŋ tirə jaqь şəşərə. Tire menən вeregep yvə. Вara torqas tejəndərđə вajəkəj genə tişek pajđa вula. Вьl tişektən harqьlt horo jəki ььđqьl təвtə eren aqa. Вьl tişektər əkerenləp đuraja. Jarətət təranajə ujьlqan soqolqan təвlə jarətət jara xasil вula. Şul вьl вanalqan qələmattərđen, ydgəreştərđeŋ qajhь menən genə вaşlanha la, вьl ydgəreştərđen kөsəjə вarьvь menən tөrlekten dejem xəle lə ydgərə. Unьŋ aşavь, aşarqa teləve kəmej, jaвьqьvь kөsəjə, avьđ, tanav eştərendə lajla pərdəhe harqьlt—tonoq təkkə inə, malđьŋ jьlьlьqь yvə. Avьrьv kөsəjev menən tərək taqьlьna, avьrьv вelenə вaşlaqan vaqьttan вer nisə ađnalar ytkəs, terlek ylə. Qaj vaqьt malđan jalaŋavь ođaqqa 6—7 jьldarqa вuđьla, aqьь sik tə ođaq intekkanden hoqonda terlek ylə.

(Hunь kilahe handa)

Italeja təqlimьn kire qaqalar

ƶINIVƏ, 27. Millətlər liqahь kamisejahenen ultьrьsьnda, kapital ildərenьn „qorallanьvđarьn kileştərev" məsələhe tikşerelə. Italeja xөkymət vəkile, qorallanьvđьn jaŋь pragramdarьn ytəvđe вer jьlqa kisektetrev turahьnda təqdim indergəjne. Ləkin Franseja, Japuneja-Pylşa, Cix—Slavakeja, Jugьslaveja həm Finlandeja vəkildəre al təqtimgə qarşь rəveştə qarşь kiralar. Tik SSSR tьşqь eştər ministrь ip. Litvinьf qьna вьl təqtimde jaqlaj. Kapitalildərenen вьl təqtimde qaвul itergə teləmavđəre, ularđьŋ вamanda qorallanьvđь arttьrьrqa вьtьlqandarьn kyrhətə.

3 nse вit

KYP TIRAƵLЬ GƏZITTE SЬĶDA RU TIXNIKƏHENƏ EJƏ BULAJЬQ

LIKSEJƏ №3

ARGINALDЬ QULDAN NISEK EŞLƏRGƏ

Arginaldьn planь təv başlap qədi qarandaş menən həɗьla. Məqələlərƌeŋ baştarьn qədi qarandaş menən həɗьp jazarqa həm əgər berər xəref jəkl hyd janьlьş jaɗьlha, unь erzinkə menən beterəp matazmaj, əəlkem qalьnьraq həm asьqsraq itep derəɓ jaɗьrqa kərək, ul janьlьş hyɗɗe əɵtənən qara (stiklagrafeja qarahь) menən hьɗqan vaqta...

[illegible]

Kamsinlravajt itelgən arginaldь nisək eşlərgə.

Kamsinlravajt itelgən arginal maşinkala həm qul menən jaɗьla.

Qəɗətlə kamsinlravajt itelgən arginalda məqələr maşinka menən jaɗьlьp, ularɗьŋ baştarь karrikaturalar, rəsəmdər h. b. ...

[illegible]

...nən tultьrьrqa həm şəkər balьrqa kərək.

Qara əder. Xəɗer arginaldь eşlərgə kereşergə memkin. Bьn da maşinkala jaɗьvqa diqqət itergə kərək. Təv başlap maşinkarьn xərettəre ulozin (ul bulmaba kərəsin) menən jьvьlьrqa, kiptereʼergə tejeşle; unan huŋ stiklagrafeja fintəhь quj p, jaɗьp qarьrqa kərək...

[illegible]

...kəs, unьŋ tyвənge ike jaq qьrьjьna stiklag afeja qarahь menən mejeş hьɗьp (məjəşlap) qujьlьrqa tejeşle. Bьlaj eşlav gəzittə вьjalaqa turьlap halьv esən kərək. Şunьŋ arqahьnda gəzitteŋ qьrьjɗarь hər vaqьt tiged bulasaq (rəsemde qaraqьɗ).

...laj eşləgəndən hun da quldan jaɗьlqan hyɗɗər jələp kitep ber ƶərehenə quşьlьlar, timək qara əle bik kəslə bulьp uqa taqьla həv quşьrqa kərək bulьp sьqa. Bьlaj bulьvьnda rymkanen dyrtten ber eleşən qara menən həm es eleşən həv me...

...ləməɓkə, əəlkem məjeştəren genə keləjlap jəneşterergə kərək. Şulaj uq arginaldьŋ jaɗьlqan jerenen həьrьn keləjləv jaramaj, ulaj eşləgəndə jaɗьlqandarɗьn klişəla asьq sьqmavь, ul ьrьn „pelaş" bulьp qalьvь memkin.

D. O. ŞLIFER.

Arqajaş, Qonşaq təvəgenləge puştalarɗaqь

javaphьɗlьqtar, jalqavɗar, qьtьrьşlьqtarɗьŋ tamьrьn kejɗerergə

Xəɗerge kendə puştalar eɵtenə teşkən mehim bursьslarɗь tulь kil-ş ytəp sьqьvɗa kyp kenə puştalar əle bulha yɗɗərenen eştəren jarьsьa qorop jevərə alqandarь juq. Şunьŋ həɗemtəhendə, ytkərelə torqan mehim kampanejalarɗь eɗevgə tiklem barьp jetələr. Bьna hedgə faktьtar. Qonşaq təvək puştabь parteja, səvit ojoşmalarь tarafьnan ьireigən (srucnьj) tiligrammanь 2 ken jatqььp birelə...

...zurnalь" 5—6 ajɗan birle ejəterenə tapsьrьlmaj, puşta—la jata. Ɵlkə gəzittər ikensekən jьraq avьldarqa tiklem barьp jetergə tejeşle bulьp, ber adna vaqьt ytkərep 2—3 numir gəzitte ber julь itep birələr. Bьna Qonşaq puşta idarahь yɗ ellegenən, yɗ jenajətenən qurqьp gəzit taratьv udar ajlьqьna sьqmaьь həm asьqtan asьq appartunislьq kyrhəte. Uqьtьvsьlar sʼjьrь puştanь daklat menən ...

...kitelər. məɓələn Hatьq avьl uqьtьvsьhь 2 tapqьr kitep aqsa bira almaьь, həɗemtələ 50 gəjaqьn jaɗьlьvsь 1 aj ujьna gəzithed qaldьlar. Bьndaj faktьtar ular bergenə tapqьr osoraлmaqan, ular inde tarixi ber hьɗьlьş bulьp sonьnqa ajlanqan. Qьɗqaььn əjtkəndə bьl ike puştanь, qajtanan tedəmaqandə, bьndaqь tulьp jatqan bizasta zejalarьь jьjьqьp ьrqьtmaqanda ...

[illegible]

Urьnьj partejəneŋ armejəgə saqьrьlьvsьlar turahьndaqь qararьn tultьrmanь.

PRIZIVNIKTAR, ĶƏJEPLELƏRƏE MƏSYLEJƏTKƏ TARTЬVЬ TALAP ITƏLƏR.

ŞULAJ BULЬRĶA TEJEŞ TƏ

Bьjьlqь prizьlqa əɗerlek eşe başlanqanda uq „qьɗьl armejə safьn uqьj—jaɗa belə torqan jəştər menən tultьrьrqa" tigən maqsat qujьldь. Bьl, ajьrьm ojoşmalarɗьŋ, bətə səvit jəməqətselegeneŋ eş həm buььstarьn asьq ravesta bildələngən parteja həm xekymətteŋ qarurь menən nьqьtьlьь.

VKP(b) Ɵlkə Ķamitate yɗeneŋ ejjyn ajьnda sьqarqan qararьnda: əɗerlek eşeneŋ (prizьlqa) barьşь, armejəgə saqьrьlьvsьlarɗьŋ 100 pr. menən vaqьtьnda jььlьvdarьn, ularɗьŋ аrаhьn da madani ...

[illegible]

...jaɗa belməvdəren kyrhətələr. Bьl nəmə? Bьl parteja həm xekymətteŋ qararɗarьn bojomqa atqarьvɗa barmaq arqьrь qarav faktь. Ləkin əle ul unьŋ menən genə lə siklənmaj. Şul avьldan kilgən prizivnik Ideɟətyllin: BEDƏ UQЬRЬĶA TЕGƏNƏK LƏKIN BEDƏE UQЬTMANЬLAR, PRIZIVNIKTAR MENƏN AJЬRЬM BULЬЬŞTAR UDQARЬV BULMAŊЬ ...

[illegible]

...UL ŞULAJ BULЬRĶA TEJEŞTƏ...tar.

DUGЬVЬRƊARƊЬ TUL TЬRЬVĶA

Urьndarɗanь ojoşmalar praktik jarɗam kyrhətergə tejeştər

Ɵfə saur punkьtьnьŋ agit bylegendəge handar, prizьf başlanqan kendən 2 nse yktəbergə tiklem ajьrьm prizivniktar həm kalxuzdar tarafьnan bətəhe 17 satsejalizem jarьşь dugьvьrь tedelgənde kyrhətə. Bьl dugьvьrɗar bujьnsa prizivniktar tarafьnan bətəhe 195 jektən 12 qьɗьl abuz ojoştorolorqa; 260 dana terle gəzit həm zurnaldarqa padpiskalar jьjnalьrq ; 175 keşe asa—avjaximqa aqzalьqqa ьlьq tьrьlьrqa, 2 urьnda udar brigadalar ojoştorolorqa tejeş. Əmmə safьna qabul itelgən prizivniktar oɗatьv vaqьtьna tiklem eşləvgə, bьna oşondaj kankrit dugьvьrɗar tələp qajtьlar. Dugьvьrɗarɗьŋ ytəleşe turahьnda alьnqan həptər, dugьvьrɗarɗьn arttьrьlьp tultьrьlьvьn kyrhətələr. Məɓələn: prizivnik Morat şin saur punkьtьnda 40 keşene asa—avjaximqa terlьvqa vaqьda birqən ine, ul 60 keşene jьjьp dugьvьrɗь vaqьtьnan elek ytaj. Qьbav avьlьnьŋ prizivniktarь dugьvьrɗa kyrhətelgən 10 jəktən 150 sotlo igen alьvь urь...

[illegible]

„XƏBƏRSE"

Bed Ɵfə təvəge Qaramalь səvite Urьndь alьvь prizivniktarь avьlьььɗqa qajtqas bətə səjəsi xuzalьq kampanejalarьnda aktif qatnaşьp eşləvɗə yɗeneɗɗe udarniktar itep iqlan itəbeɗ. Avьlqa qajtqas avьl səvite həm başqa jəməqət ojoşmalarьnьn jarɗamь menən 15 jəktən prizьf isemenə ber qьɗьl ьlav ojoştorabьɗ.

Saur punkьtьna kilev menən barьbьɗɗa asa—avejaximqa aqza bulьp indek. Zajьmqa jaɗьlььq, avьlqa qajtqas 10 keşene asa—avejaximqa ьlьqtьrьv, ber aj esendə naɗanlьqььɗɗь beterevgə vəqəɗə birep, Qaramalь avьl prizivniktarьn satsejalizem jarьşьna saqьrabьɗ. Beɗɗeŋ avьlьbьɗɗa oşo kengə tiklem məktəp juq, uqьv eştəre alьp barьlmaj. Bьl ɗur jeteşhedlekte beterergə maqarif urgьndarь la rajьnan saralar kyrelmaj. Bьl eşkə juqarь urgьndarɗьŋ iqtibar itevɗəren horajьbьɗ.

Prizivniktar. ĶIMALETDINЬF, ĶƏLIMEF, ĶƏRIFYLLIN, KƏRIMEF, IDEJƏTULLIN, RAMAZANЬF.

PRIZЬF ISMENDƏ QЬƊЬL ABUZDAR OJOŞTORODЬ KƏSƏJTERGƏ

Ɵfə həm Tapurin təvəge prizivniktarь tarafьnan 244 jektən 18 qьɗьl abuz ojoştoroldь. Bьl abuzdarɗь ojoştorovɗa prizivniktar ɗur aktivlьq kyrhətələr. Məɓələn, Ɵfə təvəge Baltaj savite prizivniktarь qьɗьl abuz menən igen tapşьrьp, 800 humlьq zajьmqa jaɗьlalar, ləkin prizьf ismenə abuzdar ojoştorov eşe bətə avьldarɗa la bojomqa atqarьlmaj. Kypkenə avьl səvittəre həm kalxuz idaralarь bьl turalaqь parteja həm xekymət diriktivalarьn tulьhь menən jerena jetkermajɗər. Məɓələn, Ilmurza, Baqaj, Şərip avьldarьnda prizьf ь ytkərev səjəsi həm xuzalьq kampanejahь burьstarь menən bəjləmaj. Bьl jeteşhedlektər menən xəɗerɗən qatь keraş alьp barьrqa kərək. Prizivniktarɗьŋ aktivlьqьn igen əɗerləv eşenə taqь la nьqьraq mabilizavajt itergə, şunьŋ menən bergə armejəqa kitevgə tiklem, prizivnik arɗь avьldьŋ bətə jəməqət eştərenə nьqlap tartьrqa kərək.

R. Ķ.

BAŞQORTOSTAN XEƊMƏT XALQ KAMISARLЬĶЬNЬŊ QARARЬ.

SSSR Yɗək Başqarma Kamitate həm xalq kamisarɗar savite... [illegible] ...raveşə Başnarkamtrud tarafьnan ularɗьŋ hər berhenə bildələn...

[illegible]

...teje, yrizdineja həm ojoşmalarьna qalalarɗa həm təbək yɗəktəre ndə eşse həm ojoşmalarьna ça urɗa həm təbək yɗəktərendə eşse həm xeɗmətselarɗe jьllav eşe xeɗmət urgьndarьna mərəjəqət itmaj yɗiektərenən atqarьrqa rexsət itergə, avьl jerɗərendə ular eşse kesen şulaj uq yɗiektərenən jьllaj alalar, ləkin ul xuzalьq urgьndarь xeɗmət həm qurqavььlьq Səvitenen 1931 jьl, 3 mart qararьna həm SSSR Narkamtrutьnьn 1931 jьl, 30-mart qararьna mьvafiq ...

[illegible]

...nigeɗɗərɗə terkəjɗər.

Başqortostan xeɗmət xalq kamisarь: SЬJSUJЬF.

Esse kesə menən təʼmin ьylege nacalnige: PAVUCKIN.

Məktəpkə rimunt kərək

Əsən səvite (Arqajaş) Əsən avьlь 1 nse baɓqьь məktəbe rimunt horavqa qaramaɓtan, ььqa tiklem rimunt jahalqanь juq əle. Məktəpkə ььtala kərək, təɗərəlare rambьɗ, kyp partalar tədək tygel. Bьqa kalxuz idarahь iqtibar itkəne juq.

N.S

Eş brigada tarafьnan tikşerelə, bьl „xeɗmattəre" esən batьr jeget Davlatgarajefkə, Sufьjanьlьqa brigada tarafьnan vigьvьr birelə.

Bьl „batьr jeget" Davlatgarajef vigьvьr alqasta ajьrьm kelərgə hezym jahaj—gəzitkə jaɗьlьvsь iberəktərgə xəbərselərɗeŋ jaşeren isemdəren asьp, alkaguliktar menən berlektə xəbərselərgə hezym jahajɗar. Eş bьnьŋ menən genə qalmaj. Yɗɗere kumsa eşse, brigadir bulьvьna „nacalniklanьp" qara eşte ... eşləgelare kilmaj eş kendərendə pragul jahap Şengəktə esep jatalar. Davlatgarajef yɗe genə esep pragul jahaqanь jetmagən brigadanan ber nisə iptəşte Şengəkkə həl esərgə tip aldap alьp barala, barqas, „Ankum mineŋ ɗuь, tajkumda tanьştar, kamsamul kalliktife mineŋ quldə, ajɗə esabeɗ ber nəmə la eşlaj almaɓtar" tip 2 iptəşte kəslap esərə lə „Sigi pup, panar" ɗь jьrlaj—jьrlaj jalan tultьrьp qьsqьrьp jegetlənep jerev menən genə lə qalmaj, ul ucaskalaqь bətə lirqəhed jəştərgə—kamsamul saiş gel kileşevselər bətə esevselər; qoɗa—qoɗaqьɗarɗan qьna qьbarət, tigən qara lekere—kulaktar—mullalarɗeŋ eken taratьp mataşa.

Sufьjanьf Jəhyɗə Davlatgarajefteŋ uŋ qanatь brigadir bulьp uttan qьɗьv unurka barqanda barat almaj, Şengəkkə barьp kamsamul sikritarь Davlatgarajef menən pragul jahap esep jatьvɗan buşaqanь bulmanь, yɗe esev genə tygel brigada aqzalarьna la: „dunja la esməgən keşe juq. Askumdaqьlarɗa eselər, pivanь barьqьɗɗa esbagedɗa jaraj, arqь qьna miskalьp esmageɗ" tip brigada aq...

...za arьna esergə bojoroq birep jata.

Qьbnaьь: 20—avqьsta jəcəjkəgə 17 BDJK ismenə 100 hum zajьm alьrqa qarar sьqarьp ta, irtən taŋ menən qasьp jerevɗəre, pragul jahavɗarь, irekle ojoşmalarɗьŋ jьjььştarьn eɗevɗəre, kisələrɗə vaq millət xalqtarɗьn jerɗarьnan faxişələrsə kelep ььqьp milli trineja jahavɗarь, bьlar barьbь la Davlatgarajef, Sufьjanьftarɗьŋ kulsk tirmənenən on jalavьь „maʼmaj" ikanlektəren ikense qat dəreblejɗər.

„BRIGADA"

„Başqortostan" gəziten taratьv

UDAR AJLЬĶЬNDAĶЬ ƟƊƟKLƟKTƏR YKTƏBER AJЬNDA QЬRQA QAPLANЬRĶA TEJEŞ.

Artta qalqan təbək, avьl səvittəre, kalxuzdar-aldьnqьlarqa tiŋləşeged.

Ķəjeplelərɗə javapqa tartьv ɗь talap itəbeɗ

1909 bьь jьlda tьvqan jəştər arahьnda saur punkttarьna kilgengə tiklem naɗanlьqь bətə bv turahьnda Başqortostan xekymətte həm Maqarif X Kamisarejatьnьn bьqь diriktiftarь bulьvqa qaramaɓtan, Ɵfə təvəge Qaramalь sevite Urьndь avьlьnan 2 nse yktəbərɗə saur punkьtьna kilgən prizivniktarɗan berьь genə lə uqь]—jaɗa belməj. Təbək meqarif uyləge həm avьl səvite tarafьnan ularɗь uqьtьv turahьnda ber genə terle lə kankrit saralar kyrilməgən. Prizivniktarɗь uqьtьv urapьndaqь diriktiftar sukna aьtьna qьna halьnqandar. Bьl jeneşatte tikşerep, ķəjeplelərɗəŋ javapqa tartьlьvьn talap itəbeɗ.

Ɵfə agit punkьtьna jьjьlqan pridivniktarɗьŋ dəjəm jьjьlьşь.

„LININSE" KALXUZЬ 110 DANA „BAŞQORTOSTAN" GƏZITE ALDЬRƊЬ.

Bikqol avьlьndaqь (Q-mejəka) „Lininse" kalxuzь pravlinejahe „Başqortostan" gəziten taratьv turahьndaqь xekymət dirikti vahьn tormoşqa aşьrьvɗa praktik eşe menən qarьşьlanь. Ul, Bikqol səvitenə teşkən 176 dana zadanejanьŋ 110 danahьn yɗe tane. Kantryl hanьь 200 danaqa jetkerep qarьşьlav planь menən aldьlar. Bьl hanьь berense yklaserge yk (90 danahьn) torgə hyɗe birep hər ber kalxuz aqzahьna ber „Başqortostan" aldьrьv esən kərəşələr. Taratьlqan gəzitteŋ 50-pr tь jьllьq bulьp, 50 pr. tь alьşar ajlьqtan tora.

Bьl eşte taqьla qьɗьvlatьv esən kamsamul brigadahь tedep, yɗeneŋ başqa brigadalarьna jebarde.

M. ZAQ.

Yɗem menən tiŋləşergə Mirasь va M. (Oromnur tixnikumь,) Qajarь T (Moraptal ş k. m), iptəştərɗe saqьram.

X. SЬNBULATЬF.

70 urьnьna 80

Maqar Ş.K.M uqьvsьlarь „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqьnda 70 dana taratьrqa eɵtərenə alqajnьlar. Şul hanьь 80 dana itep, arttьrьp ytənelar. „Başqortostan" dь taratьv esən ajьrьm brigadalar tedep taqьla avьldarqa sьqtьlar.

SƏJET MAQARSKEJ.

Tiŋləşergə saqьram.

Min Maqar Ş.K.M uqьvsь-Sьnbulatьf teɟle gəzittər-30 dana padpiscik taptьm

Hər kamsamulqa ber dana..

Tur təvəge jəldaş Ş.K.M kamsamul jəcəjkəhe hər ber kamsamulqa ber dana, Başqortostan" jaɗɗьrьp, avьldarqa kamsamuldar sьqarьldь.

DAVЬTЬF.

„Başqortostan" tarala.

Əsən səvite (Arqajaş təvəge) dəvmələndə buŋqь kəndərɗə „Başqortostan" gəzite taratьv udar teɓ alьp, 100 dana taraldь. Başqa gəzit—zurnaldarɗa jaqşь qьna tarala.

SAFIN N.

PRAGULŞIK, ALKAGULIKTARƊЬŊ MASKAHЬN ASA BЬƊ.

Məktəplərɗe palitixniklaştьrьv, studintter arahьnda bьqь tiklem jəşerenep kilgən eş hejmaɓь, sьjьfi jəɗhəd, bəlar sьjьftьŋ tirmənenə həv qojovsь, s ieg n xəlqtarɗьn sajnli jəɗɗəren asьrqa, qьɗьl maskalarьn taqь lь ber tapqьr jьrtьrqa məzbyr itte.

20—ejjyl Başqortostan pidagugejə institutь studintarьna ajx, praktikalarь başlana. Jəməqət eşenən jərəge qupqan PID VUZ studintь Davlatgarajef Zəfər 1—qala rajkamulь qarьşьndaqь pejanirdarɗьŋ vaqьtlь jetəksebe bulьvɗan qurqьp „un ken bulha la başьm tьnar, bətmene şul jəməqət eştəre, elek ber nəmə la juq ine, tik xəɗer genə sьqьnalar" tip qarqana—qarqana yɗ brigadahьnan 10 ken alda qasьp, 1—başsьkseɟəgə quşьlьp „Smicka" satxuzьna kilə. „Hər q juldasьn tanь" tejɗar, Davlatgarajefkə yɗe kevek herьbegən liiminitь, sergən idejalugrəjə, abris, pragulşik, qaraq, alkagulik Sufьjanьf Jəhyɗəne osorata la yɗɗərenen plandarьn qəmalgə atqara başlajɗar. Qьɗqahь Davlatgarajef „keskaj şarafttьŋ dav girujь" bula.

Prastuj xalqtar menən prastuj jerev, unьŋ esən tyrənlek hanala. Unьŋ „xeɗmattəre" stina gəzite sьqarьp ultьrqan ridaktarɗь inep qьvьp jebarələ, gəzitte yɗ qulьna alьp yɗen—yɗe həm jaqьn juldaşь Sufьjanaftarь „udarnix" tip savьta tiklem itep jaɗьp qujə. (Xalnyki brigada 100 pr. tь menən yɗen ...

[illegible]

BELDEREV

6 nsь yktəbərɗə kyltura Harajьnda xuduəstvə səjəsi səvitenen kəŋəşmahe ytkərelə. Fabraikumdar həm ojoşmalar tarafьnan bildələngən iptəştər şul kenə kis 6 səqətkə Kyltura arajьna kilergə tejeştər Kəŋəşmə aloqьnan kansirt. Bildələngən iptəştərgə kilev məʒbyri.

DIRIKSEJƏ.

Başsavnarkumdan davlat əɗerləv punkьtarьna igen, kartif həm besən tapşьrьvsьlarqa jьlqa aşa sьqqan esən elgyt taksalar qujьv turahьnda 1931 jьl, 24 sintəber qararьn ytəv jul nda

Tylav xaqь bujьnsa rəzrəttərgə bylep tyвəndəge jьlqalar tedmalərьn aldalaj:

I. RƏZRƏT (jьlqa aşa sьqarqan esən 25 tin alьna) 1. Aq idel, 2. Qara idel.

II. RƏZRƏT (jьlqa aşa sьqarqan esən 15 tin alьna).

1. Dim	6. Tanьp
2. Yrşək.	7. bq
3. Jelem	8. Haqmar
4. Injər.	9. Əj.
5. Bir	BAŞDURTRANS

Ridaktьr urьn baſarь: Z. KAJЬPKUL.

BƏRJƏN SƏVITENDƏ HƏR BER JORTQA BER GƏZIT LU ZЬNGЬHЬ ARTTЬRЬLЬP YTƏLDE

Bərjən səvite dəvmalendə mat qat taratьv udar ajlьqь ajqan şlap tedelep, avьl səvite dəvləndə bulqan bətə maɗani sterɗe maull avajt itev, urьnqa brigadalar sьqarьv—eşta arsьlьqь qullanьv aşa ɗur ... unьşlьqqa esoraldь. Matqat taratьv udar ajlьqьn ... lamendə 365 dana gəzit—zurnal taratьldь. Bьl səvit „hər ber jortqa ber gəzit luzьnqьhьn" arttьrьp ytəne. 243 jortqa 365 dana gəzit—zurnal taratьp şunьŋ 114 danahe „Başqortostan", (99 dana jьllьq), 128 dana „Jamьjulda" h. b. gəzittəre taratьldь.

Məassəsə həm kalxuzdarɗьŋ gəzit jaɗɗьrьv—jaɗɗьrmavɗarьn tikşerep, gəzit taratьv eşen, davam itəbeɗ.

Təbək şlap vəkile: XƟSƏJENEF.

90 JORTQA 90 DANA

[illegible] ...taratьv turahьndaqь Başapkum parteja, BYB kəmitete, Başkalxuzsajuz qararɗarьn tormoşqa aşьrьv eɵtəndə eşlaj.

A.

Beɗ „başqortostan" dь taratabьɗ.

[illegible]

TIƊ KƏNDƏRƊƏ KYLTURA HARAJЬNDA

Başqort Dəvlət tejatьrьnьŋ qьşqь sizunь asьv ajqanьь Tamaşaqa.

Qoɗqondar ojahьnda

(В гнезде воронов) tigən pejesa 4 pərɗə, 6 kartinala ŞƏRIF KAMAL əɓəre.

QUЙЬLA

Baş rizissur MƏHEDEJF pastanufkahь.

Xuduznik S.I. Nikandьrьf əfarmlinejahe.

UJЬNĶA BƟTƏ TRUPPA QATЬŞA. Sizun bujьnsa qujьlasьq spiktakelɗərgə 30% skitka menən ulʼiltər həm elgytle talundar hatьla başlanь. Keniŋkalər xaqь 10 hum bulьp 3 tapqьr tylərgə birelə. Qul aqsaqa 7 hum.Keniŋkalər menən bətə asьq spiktakelɗərgə inep bula.

Sizun asьlьv kenə ajьrьm iqlan iteler.

DIRIKSEJƏ.

TIƊ KƏNDƏ KYLTURA HARJЬNDA

Qьşqь sizun asьla.

Davlət tejatьrьnьŋ urьɓ truppahь tarafьnan TIMP qujьla N. POGADIN əɓəre.

9 kyrenestə timaticskej pejesa Baş rizissur A. B. ANDEREJEF pastanufkahь.

Xuduznik S. I. NIKANDЬRЬF əfarmlinejahe. Ujьnqa bətə truppa qatьşa.

Bilit hatьv şarttarь başqort davlət tejatьrьnьbь menən ber.

DIRIKSEJƏ

IGEN ƏĐERLƏVGƏ BALŞEVIKTARSA TOTONORQA

BƟTƏ DONJA EŞSƏNDƏRE BEREGEGEĐ!

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B. У. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ.

7 Yktəber 1931 jьl №219 (520)

БИБЛИОТЕКА №
№ 219

BЬL HANDA:

Igen əđerləv turahьnda VKP (в) ньн Ɵlkə Kəmitəte qararь.
Matauqat xrunikahь.
Igen əđerləv fruntьnan,
Jəşelsə jьjnavđьn barьşь.
Sit il xəbərđəre həm başqalar.

PLANDAR TURAHЬNDA HƏR TƟRLƟ DISKYSSEJƏNE TUQЬRATЬRQA

Igen əđerləvđeŋ barьşь turahьnda

VKP (в) NЬŊ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE BOJORAHЬNЬŊ 31 NSE JЬL 3 NSE YKTƏBER QARARЬ

Başqortostan ojoşmahьnьn igen esən balşeviktarsa kerəşte əle tejeşensə jəjep jebərməve turahьndaqь Yđək Kəmitət kyrgəđmələrenen dereђ bulьvьn Ɵlkə Kəmitəte bojorahь əjtep ytə. Igen əđerləv kampanjahь barьşьnda his kisekterməjensə hьnьlьş buđьtьv burьtьn Başqortostan parteja ojoşmalarь aldьna yđ vaqьtьnda quja. Igen əđerləvđen avqьs həm sintəber plandarь ɵđələve, Ɵlkə Kəmitətteŋ asьq diriktivalarь bulьvqa qaramaђtan, tɵbək parteja ojoşmalarь tep səjəsi kampanja igen əđerləvgə balşeviktarsa qaramavđarьn, plandь ytəvgə yđđəre mablizavajt itelməvđəren, tidlektə igen de dəvlətkə birevgə kalxuzsьlar đьŋ, jarlь həm urta xəlle jaŋqьđaq xuzalьqtarьnьŋ iqtisarьn mablizavajt itməvđəren, „basta yđenə, unan hьŋ dəvlətkə" tigən kulak luzьngьhьna qьrqa atpur birməvđəren ajьrьvsa kyrhətə. Kalxuzdarđa, avьldarđa həm partejənьŋ ajьrьm ojoşmalarьnda igen əđerləv plandarьnьŋ rejal bulmav turahьndaqь igen əđerləvgə qarьşь appartunislьq nastrajьnjalarь hamanda bar əle. Qatь zadanejalarđь tapşьrmavsь kulaktarđьŋ sabatazlьq iteve hьndьrьlmaqan, sut jazalarь kybehensə belekheđ ytkərelələr həm kiŋ massavaj eş menən bəjlənməgəndər, kulakqa qarşь jalpьnь mablizavajt itməjđər həm igende alьv maqsatьna ireşməjđər.

Kantraklaştьrьv turahьndaqь dugьvьr kyp jaŋqьđaq xuzalьqtar tarafьnan ytəlməj həm Xlipzivsajuz sistimahь dugьvьrđarđь bođovsьlarqa qarata qьrqa saralar kyrməj, igen menən spikylətsejə dəvam itə.

Ɵlkə Kəmitəteneŋ ber nisə tapqьr kyrhətmələre bulьvqa qaramaђtan, iђke igende tapşьrьv turahьndaqь məs'ələ kalxuzsьlar, jaŋqьđaqtar aldьna hamandahidger rəveş qujьlmaqan əle, kalxudarđa həm jarlь, urta xəlle jaŋqьđaqtar arahьnda massavaj eş jəjep jebərelməgən kamsamul jəcəjkələre kalxuz aktifь həm jarlь, urta xəlle jaŋqьđaqtar aktifь aktifləşterьlmaqandar, avьldarđa kalxuz brigadalarьnda kestər dereђ urьnlaştьrьlmaqandar, igenen dəvlətkə tapşьrqan aldьnqь kalxuzdarđьŋ ojoştorov həm səjəsi jaqtan jarđamь artta qalьvsь kalxuzdarqa həm ulardьŋ jaŋqьđ xuzalьqtarqa tə'ђire jəjep jebərelməgən, byksir brigadalarь turahьndaqь Ɵlkə Kəmitət diriktiftarь tormoşqa nasar ytkərelələr.

Patrip-kapiratsejə sistimь qulda bulqan sənəqət tavarđarь menən igen əđerləvđe kytərev dərtlənderev eşendə hьqьlmalьq kyrhətməvđe dəvam ittere xalqtьŋ irekle majalarьn qьnatygel, bəlki məzbyriđərendə mablizavajt itev his jaramaђlьq rəveştə jomoşaq ytə. ƟLKƏ KƏMITƏTTEN 19 SINTƏBER QARARЬ BЬQA TIKLEM YTƏLMƏGƏN.

Bьna şunan sьqьp, Ɵlkə Kəmitəte bojorahь QARAR ITƏ:

1. Igen əđerləv menən appartunistarsa jetəkselek itkən, Yđək Kəmitət həm Ɵlkə kəmitət diriktiftarьn ytəməgən həm igen esen kerəştə parteja ojoşmalarьn həm kalxuzsьlar jalpьhьn mablizavajt itə belməgən esen Mələvez, Usalь, Virxatur həm Qьnşaq tɵbəktərenen parteja tɵbək kəmitəte sikritarđarьna həm tɵbək başqarmalarь rəistərenə şeltə iqlan itergə.

2. Estərle—Tamaq, Arxangil, Tujmazь, Tapurin parteja tɵbək kəmitəttərenə həm tɵbək kəmitəte sikritarđarьnьn yđđərenə, şulaj uq bьl tɵbəktərđəge tɵbək başqarmalarь rəistərenə igen əđerləv planьn tiđ rəveştə ytəvgə tulь məmkinlek bulьpta, ular tarafьnan bьl məmkinlektərđen fajđalanьlməvьn həm plandь srağьnan elek tultьrьv turahьnda ular tarafьnan birelgən mujьndamalarđьŋ ytəlməven kyrhəterqə.

3. Kilьsaktələ bьnđaj timptar menən eşləv biş jьllьqtьŋ 3 nse xəl itkes jьlь planьnьŋ iŋ məhim ajьrьlmaђlьq ɵləşe bulqan igen əđerləvđe ɵđəvgə iltəsə gen həm igen esən kerəşte jəjep jebərməgən ojoşmalarqa qarata ajьrьm ojoşmalarđь tartьvqa tiklem-jaza saralarь qullanьrqa Ɵlkə Kəmitəten məzbyri itəsəgen tɵbək parteja ojoşmalarьna, Başnarkəmsnapqa, Başkalxuzsajuzqa həm əđerləvse ojoşmalarqa taqь la ber tapqьr iђkərtergə. PLANDAR TURAHЬNDA HƏR TƟRLƟ DISSKYSSEJƏNE TUQRATЬRQA həm PLANDARĐЬ YTƏV ƟSƟN BALŞEVIKTARSA TOTONORQA, YKTƏBERĐEŊ BERENSE DIKADAHЬNDA QЬRQA HЬNЬLЬŞ BULDЬRЬRQA taqь la ber tapqьr qətqi rəveştə təqdim itergə.

4. Betə tɵbək parteja kestəren həm Ɵfənən jebərelgən keşelərđe kustarqa, avьl səvittərenə, kalxuzdarqa urьnlaştьrьp qujьvđь, hər ber parteja həm kamsamul aqzahьna kankrit zadanejə birevđe həm unьŋ ytəleven talap itevđe parteja tɵbək kəmitəttərenə Ɵlkə Kəmitəte vəkilđərenə taqьla ber tapqьr təqdim itergə. Massavaj—səjəsi eşten tep yđəgen kalxuz brigadahьna həm jaŋqьđaq xuzalьqtar gruppalarьna kyserergə. Kalxuzsьlar, urta xəllelər arahьnda kendəlek eş alьp barьv həm kalxuzsьlar tarafьnan yđ igenđəren aktif rəveştə tapşьrьvđarь esən ularđa aktif jəđrəhe ojoştorop, başqa kalxuzsьlarqa həm jaŋqьđaqtarqa tə'ђir itergə. Igen huqьvđь, həm dəvlətkə igen tapşьrьvđь tiđlətev esən jarđəm kəmisejələreneŋ, avьl səvittəre ergəhendəge jarlьlar gruppalarьnьŋ kalxuzdarđaqь jarlьlarđь həm avьl vəkildəreneŋ eşen aktiflanьtьrьrqa.

5. Xlipzivsajuzqa, prakaraturaqa həm VKP(в) tɵbək kəmitəttərenə təqdim itergə:

a) ɵlkə kəmitəteneŋ 19 nsь sintəber diriktifen hiđger rəveştə ytəp, kulak—xəlle xuzalьqtarđьŋ qatь zadanejələrđь ytəvđəren ajьrьvsa kyđətev aђtьna alьrqa, igende huqьrqa həm dəvlətkə tapşьrьvqa kulaktь məzbyr itergə. Ə zadanejələrđь ytəməgən xəldə, sut bujьnsa ularđьŋ igenen, maldarьn, invintarđarьn kanfiskavajt itergə ular đь kalxuzdarqa birep, kulak igen huqqarđan hьŋ his kiђekməђtən dəvlətkə tapşьrьrqa bьl kalxuzdarđь məzbyr itergə. Ləkin bьl igen kalxuz planь iђəbenə inməj.

в) jaŋqьđ xuzalьqtar tarafьnan kantraklaştьrьv turahьndaqь dugьvьrđarđьŋ qujьlqan sruktarđa ytəlevenə nьqьь kyđətev alьp barьrqa, srugьnan elek tapşьrьv esən massavaj eşte jəjep jebərergə, ə sruk ytev menən tylətev saralarь qullanьrqa.

6. Parteja tɵbək kəmitəttərenə həm əđerləv ojoşmalarьna ajьrьm avьldьŋ, kalxuzdьŋ şarttarьnan sьqьp, yđ mujьndamalarь bujьnsa kampanejənь kestə rəveştə jəjep jebərep, kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtar aldьna udqьn jьldar urazajь igenen tapşьrьv turahьndaqь məs,ələne asьq qujьrqa, tapşьrьrqa tejeşle iђke igendeŋ kyləmen bildələrgə, jentəkle əđerlek menən bьl diriktiftь kalxuzsьlarđьŋ qemymi jьjьlьş'arь arqьrь dereђ ytkərergə təqdim itergə.

7. Igen əđerləvđe kesəjtev esən jer eştəre kamisarlьqьna həm kalxuz sistimьna təqdim itergə;

a) ber dikada esendə urazajđь jьjnav eşen təmam itevgə qьrqa saralar kyrergə;

в) igen huqьvđa artta qalьvsь tɵbəktərgə qatmarlь malaђilalarđь kyserep, igen huqьvđь qьrqa kesəjtergə;

v) pasjulka, jort (dvur) brigadalarьn prajьzvudstьva brigadalarьna kyserev, prajьzvudstьva dissiplinahьn kesəjtev həm kalxuzsьlarđьŋ eşləp sьqarьvьn kytərev hьđьqьn qьrqa rəveştə ytkərergə;

g) kalxuzdarđьŋ kəm tiqəndə 50 pr. tartьv kestəren igende stansalarqa həm pristindergə taşьv esən transpьrt brigadalarьna ojostororqa;

d) KƟSLƟ HALQЬNAJU TULQЬNЬ KƟTƟLƟV SƏBƏPLE, TUNQA HƟRƟV TIMPЬN 3 TAPQЬR ARTTЬRЬVĐЬ TƏ'MIN ITEP, BAŞQA TARTЬV KƟSƟN HƏM SAFXUZDARĐЬŊ MTS TARĐЬŊ BƟTƏ TRAKTЬR PARKЬN TUNQA HƟRƟVGƏ KYSERERGƏ;

j) kyspramsajuz fraksejahьna rimunt mastirskujđarьn jegev qoraldarь həm pavuzkalarđь tətətev həm əđerləv eşenə kyserergə təqdim itergə.

8. Safxuzdar tarafьnan igende tapşьrьv qujьlqan srukta ytəlməven kyrhətep, safxuzdarđьŋ diriktьrđarьna həm partkum sikritarđarьna, ularđьŋ yđ javaplьlьqtarь aђtьnda, igen taşьv həm tapşьrьv esen 20 NSE YKTƏBERGƏ təmam itevđe təqdim itergə. Sajuztrans həm Sajuzxlip taşьv eşen ojoştororqa həm bьl sruk qa hər ber safxuz tarafьnan igen tapşьrьv planьnьŋ tulь rəveştə ytəleven kyđətep torarqa tejeştər.

9. Kalxuzsьlar həm jarlь, urta xəllelər arahьna kiŋ massavaj eş alьp barьv nigeđendə, igen menən spikylətsejə jahavsьlar həm toqsolarqa qarьşь kerəşkə betə jəməqətselekte mablizavajt itevđe tɵbək kəmitəttərenə, partejənьŋ kalxuz həm avьl jəcəjkələrenə təqdim itergə.

Qulдan qulqa alьp hatьvsьlarqa həm toqsolarqa qarata kyđətev, administratif sut jazalarь qullanьv eştəren kesəjtevđe prakaraturaqa həm militsejə urgьnđarьna təqdim itergə.

Başkalxuzsajuz igende cəsnikkə hatqan betə kalxuzsьlarqa avьl xuzalьqь ərtileneŋ tejeşle punkьtьn qullanьv turahьndaqь diriktiftarđьŋ betə rajkalxuzsajuzdar tarafьnan ytələvən, ajьrьvsa uђaldarqa kalxuzdan sьqarьvqa tiklem tə'ђir itev saralarь qullanьlьvьn tə'min itergə tejeş. Dəvlətkə igen tapşьrьvđa tətqorloq itevse kalxuzdarđьŋ idaralarьn javapqa tartьrьrqa. Igen əđerləvđə artta qalьvsь kalxuzdarqa həm tɵbəktərgə jebərev esən kalxuzdarđьŋ byksir brigadalarьn ojoştorov bujьnsa bulqan ajьrьm tɵbəktərđeŋ təzribələren fajđalanьv turahьndaqь Ɵlkə Kəmitəte diriktifьn hiđger rəveştə bojomqa atqarьrqa.

10. Başqortostanda igen əđerləv planьnьŋ tiđ ytəv esən avьldaqь uqьtьvsьlarđьŋ həm prafsajuzdarđьŋ aktif qatnaşь həm jarđamь turahьnda Ɵlkə Kəmitəte diriktiftarьnьŋ tormoşqa atqarьlьvьn tə'min itevđe Başnarkəmsnapqa həm Başprafsəvitkə təqdim itergə.

11. Igen əđerləv menən bergə, maja tuplav bujьnsa bulqan eştərđe jəjep jebərevđe, finistafita ytkərevđə kalxuzsьlar jarlь həm urta xəllelər jalpьhьn tartьvđь bik qьђqa sruktarđa məzbyri tyləvđərđe jьjnap alьvđь, zajьmdar həm başqa irekle kilerđər bujьnsa maja tuplavqa ajьrьvsa iqtibar itevđe tɵbək kəmitəttərenə təqdim itergə. Maja tuplav məs'ələhe bujьnsa ber dikada sruk esendə kustavaj həm avьl slyttəre saqьrьrqa.

12. „KRASNAJA BAŞKIREJƏ" „IGEN ƏĐERLƏVĐƏ" tigən „PRAVDA" gəziteneŋ abzatьn betenləj dereђ tanьp, Yđək Urgьndьŋ kyrhəteve nigeđendə jaŋьnan qorolovđa eştərđe his kisekməђtən jəjep jebərevđe gəzit idaralarьna təqdim itergə. Tyбənge matbuqattь igen əđerləvgə mablizavajt itev esən tɵbək gəzittəre ridaktьrđarь kəŋəşməhen ytkərergə.

13. Ɵlkə Kəmitəte bojorahь, Ɵlkə Kantryl Kəmisejəhe prizidejumь həm Savnarkum aqzalarь urьndarđa eşləven, kestərđeŋ mablizavajt iteleven həm tejeşensə urьnlaştьrьvьn yktəber ajь igen əđerləv planьn tultьrьvđь tə'min iteve esən parteja ojoşmahь betə saralarđь kyrəsəgen Yđək Kəmitətenə xəbər itergə.

VKP(в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE SIKRITARЬ: **BЬJKIN.**

3—yktəber 1931 jьl

„Paxar" kalxuzь igen planьnьŋ estən ber ɵləşen iђke igen menən tultьrđь

Başqortostanda bьjьlqь igen əđerləv kampanejəhьnьn tep ajьrmalarьnan berehe: ytkən jьlqь iђke igen haqlьqь iђəbenən də əđerləvđə tora. Ytkən jьlqь igen haqlьqь iђəbenən əđerləv—planьnьŋ tulь rəveştə vaqьtьnda ytələve esən kərəkle şarttarđьŋ berehe. Bьl burьstь ytəv parteja, səvit, əđerləv ojoşmalarьnьŋ səvit kalxuz jəməqətselegeneŋ kes halьvьn həraj.

Ajьrьm eşselərđeŋ ytkən jьlqь „igen juqlьqь" turahьndaqь appartunistarsa həjləvđəre buş hyđ ikənlege igen əđerləv praktikahьnda eђtəlməlaktьtar menən dereђləndelər. Bьl məs'ələlə balşeviksə kerəşkən urьndarđa, kalxuzdar, jarlь, urta xəllelər massavaj rəveştə ytkən jьlqь igenđəren tapşьralar, qьđьl abuzdar ojoştoralar.

„JAŊЬ TORMQŞ" həm başqa kalxuz aqzalarь yđđərendə, hər qajьhьnda. 80 şər botqa jaqьn igen barlьqьn belderep, dəvlətkə tapşьrьrqa hyđ birələr. Mələvez tɵbəgeneŋ kyp kenə avьl səvittərendə qaj—ber xuzalьqtarđьŋ 90—250 botqa tiklem ytkən jьlqь igendəre barlьqь belende. Bьndaj mitaldar kyp. Ləkin bьl məs'ələne ytəvđə, zapas iђke igendərđe dəvlətkə tapşьrьv esən tɵbək həm tyбən igen əđerləv ojoşmalarьnьŋ kerəşeve his qəniqətlənerlek tygel.

Kyp kenə tɵbəktərđə avьl səvittəre bьl turala hyđ quđqatmanьlar (Tapurin Krasna—Usul, Qьrmьђqalь). Saqmaqoş tɵbəgendə kyp kenə ytkən jьlqь igen zapasь bulha la, əđerləv sikten tьş jomoşaq bara. K.—Usulda ytkən jьlqь igenden baђarqa sьqarьlьvь turahьnda xəbər itələr.

Ɵfənən həm yđəktən igen əđerləvgə jebərelgən kyp kenə eşselər bьl turala matbuqatqa ber namə la beldermə jđər.

Qajhь—ber kalxuz jetəkseləre bьl məs'ələne kalxuzsьlar aldьna q jarqa „qo... I..."

Tyбəndəge səvit həm əđerləvse aktiftar yđđərenen zapas igendəren birep, başqalarqa ylgə bulahь urьnda kyp kenə tɵbək həm səvittər, aktiftar ber berehen jaqlajdar (Qьjqь, Trujskej səvite) zapas igendəren sьqarmajđar.

Kyp urьndarđa ytkən jьlqь igen zapasьn faş itev həm tapşьrьv yđ aqьşь menən bara. Arqajaş tɵbəgenən „Rivəlytsjə" həm udarnik kalxuzdarьnьŋ jarđamь kəmisejələre yđ mujьndamalarь bujьnsa 1—2 sintnir iђke igen birerqə məmkinlek bar urьnda, ixtejarьj rəveştə 10—15 qađaq tapşьrьvđarqa qarap siklengəndər.

Kyp tɵbəktərđə kulak igenen faş itev sikten tьş jomoşaq bara, xəlbyki kylaktar iђke igen haqlьqtarьn jergə, baђdarqa kymələr. Qьrmьђqalьla kulaktarđьŋ keđgə səsev jere aђtьna igen jəşerevđəre belende, Arqajaştan biş kilamitьr sittə 5 jam igen tabьldь. Bьna bьlar kulaktarđьŋ igen jəşerevđə nindəj juldarqa barьp jeteven dereђləvgə kiltерelgən ber—ike genə fakьt.

Şulajuq kalxuzda bulqan ajьrьm sittər, kulak tə'ђirenə birelgən jarlь, urta xəllelər đə igendəren jəşerələr. Igen əđerləvđəge bьndaj xəl sьđarlьq tygel.

Tɵbəktər, avьl səvittəre, jarđam kəmisejələre həm kalxuz idaralarь iђke igen haqlьqьn tapşьrьv məs,ələhen jalpь, kalxuzsь—jarlь, urta xəlle aldьna qьrqa qujьrqa tejeştər. Ləkin, bьl eş kiŋ kyləmdə massavaj—səjəsi aŋlatьv eştəre nigeđendə barьrqa tejeş. Həm his ber tɵrlə administratif saralar qullanьv, „hullьq" jahavđarqa urьn qaldьrmaj, ojoşqan rəveştə tapşьrьvđarqa ireşergə. Şulaj uq jalpьnь kulaktarđьŋ jəşergən igen haqlьqtarьn faş itevgə ojoştorov menən bergə, bьl məş'ələne kalxuzsьlar aldьna qujьvđan „qurqьp" kilevse jetəksejərgə qьrqa atpur birergə kərək. Betə kalxuzdarđa igen planьnьŋ 32 pratsintьn iђke aşlьq haqlьqь menən tultьrqan „PAXAR" kalxuzьnan yrnək alьrqa tejeştər. Tyбənge səvit, kalxuz həm əđerləvse aktiftarđьŋ kamsamuldarđьŋ berense kiđəktə iђke igen haqlьqtarьn yđđəre başlap tapşьrьvqa ireşergə kərək.

Hyđđə genə „aktif" bulьp iђke igen zapastarьn tapşьrmaj kyđ bujap kilevselərđe xurlьq menən aktiftar teđməhenən hьđarqa kərək. Hər ber aktifqa, berense kiđəktə, yđeneŋ iђke igenen tapşьrьvь, plandь tultьrьvь menən narьq qujьrqa kərək.

Igen əđerləv fruntьnьŋ bьsьn udarniktarьn byləklərgə, ə jalqan aktiftarđь xurlьq menən tamqalarqa.

Iђke igende tabьv, unь dəvlətkə tapşьrьvđa yđ aqьşьna qujьvđarđь betərergə kərək. Bьl julda avьl həm tɵbək gəzittəre nьq kerəşergə tejeştər.

Eşsən jalpьnь nьq tuplav nigeđendə, iђke igendəren jəşerevse kulaktarqa qьrqa udar birep, ytkən jьlqь igen haqlьqьn dəvlətkə tapşьrьv esen balşeviktarsa kerəşkə.

KUTS

IBЬRAJ KALXUZSЬ QATЬN—QЬĐĐARЬNЬŊ IP. TAHIRЬFQA JAVABЬ

„BEĐ 32 NSE JЬL BAŞЬNA TIKLE 1 NAĐANLЬQЬBЬĐĐЬ BƟTƟRƏBEĐ"

MЬRAQ tɵbəge Ibьraj avьl qatьn—qьđđarь Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte rəise ip. Tahirьftьŋ jaŋqьđaq—jarlь, urta xəlle həm kalxuzsь qatьn—qьđđarqa bulqan merəzəqəten tikşergənden huŋ urazaj jьjnav həm igen əđerləv kampanejalarьnda yđđəren udarsь iqlan ittelər, həm „BER GENƏ SINTNIR IGENDƏ CƏSNIKKƏ KITMƏHEN" tigən luzьnqa menən 42 sintnirđan qьđьl abuz ojoştororqa başlanьlar.

Şulaj uq qatьn—qьđđar arahьnda nađanlьqtь betərergə „beđ 32 nse jьl başьna tiklem nađanlьqьbьđđь betenləj betərəbeđ" tip bьl turala qьrqa hyđđəren əjtelər.

M. I.

YKTƏBERĐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ BULDЬRЬRQA

KALXUZ BYKSIR BRIGADALARЬ OJOŞTOROV TƏZRIBƏHEN BӨTƏ TӨBƏKTƏRGƏ KYSERERGƏ

Balşeviktarsa kөrəşkən urьndarđa

QARЬŞЬLAV PLANЬ BIRGƏN, IGEN KӨRƏŞE BATЬRĐARЬ QЬĐЬL TAQTAQA

Q. ЯQЬB MEJƏKƏ təвəge Aksejun, Vazdevizin ka səvittəre igen өsөn вalşe iktarsa kөrəşələr. Ular sintəвer ajьnda uq jьlьq plandь 92—87 pratsintqa ytənelər. Bьnda вөtə aktif igen өsөn kөrəşkə tuplanqan, eşsən jalpь jaqьndan qatnaşь.

Vazdevizinkə səvite VKP(в) təвək kamitəte plinumьnьq ip. Bьjkin teləmə вujьnsa sьqarqan qararь nnajь menən igen əđerləv zadanejahьna 20 pr. qarьşьlav planь вirđe. Xəđer şul вirgən 685 sintnir qarьşьlav planьn tultьrьv өsөn in aktif kalxuzsьlarđan 5 keşelek ədarerigada tөđelde həm Aksejun səviten jarьşqa saqьrđь. Aksejun səvite unьn saqьrьvьn qaвul itep 40 pratsint qarьşьlav planь вirđe. Xəđer igen əđerləvđe qarьşьlav planь menən tultьrьv өsөn вalşeviktarsa jarьşьp eşləjđər.

Вы səvittər qьđьl taqtaqa jađьldьlar.

Rajkum: QILAЖЬF, XANNANЬF.

Başqortostan dəvmələndə' вerenselek өsөn aldьnqьlarqa maqtav, вylək.

Arttaqьlar xurlьq taqtahьna

MIŞKƏ təвəge avьl səvite, kalxuz həm Silpa prsidateldarenen kinajtelgən өsək plinumь ytkərelde. Mişkə təвəge jьllьq planьn 55 pr. qa tultьrđь. Plinum plandь Өlkə Kəmitət qujqan vaqьttan elek tultьrьp, Başqortostan dəvmələndə вerenselekte alьv өsөn satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, вyləkləv ərđe kin qullanьvqa qьrqa hyđ вirə.

Plandarьn elek tultьrqan өs kalxuzdь plinum 540 humlьq avьl xuzalьqь qoraldarь menən вyləklənə həm jьllьq plandь 83 pr. qa tultьrqan Өrjadь avьl səvite вyləkləvgə kandidat itep qujьldь.

Sə əsi xuzalьq kampanejalarьn əđgən өsөn Patlup avьl səvite prizidejumь menən xөkemgə вirelde. Jьlьşь, Вөвaj avьl səvite prsidateldarenə qatь vigьvьr вirelde.

Kalxuzdar, avьldar plandь tultьrьv өsөn kөrəşələr, yđ ara jarьşalar. „Janь Atnaqol“ kalxuzь sintəвer ajьnda uq igen əđerləv, straxavaj, naluk zadanejalarьn tultьrđь. Вы kalxuz вyləklənergə tejeş.

Q. QƏLEJ.

10—yktəвergə tultьraвьđ!

„Janь tormoş“, „kamвajьn“, „Sulpan“, „Udarnik“ javap вirl

TAPURIN təвəge Turвaslь səvite „Avangart“ kalxuzь jьllьq igen əđerləv planьn 71 pr. pr. qa ytəp sьqtь. Kalxuzsьlar plandь tultьrьv өsөn sikheđ laktiflьq kyrhətələr.

Irke igen zapastarь sьqarьla. Şul uq vaqьt вaşqa вurьstarđa aqвatьlmaj.

„Avangart“ kalxuzь igen əđerləv planьn 10 nsь yktəвergə yk tultьrьp ytəvgə qujьp „Janь tormoş“, „kamвajьn“, „Sulpan“. həm „Udarnik“ kalxuzdarьn jarьşqa saqьrđь.

Janqьdaq xuzalьqtar jьllьq plandarьn nej вarь 30,35 pr.qa qьna ytənelər „Avangart“ janqьdaqtardь вyksirgə alьp, ular arahьndaqь yđ aqьşь na вirelevselərđe həm kulak qotqolarьn jemerev өsөn aldьnqь udarniktarьn maвilizavajt itte.

X. QARIFYLLIN.

„Irke igen zapastarь satsejalizem tөđөləşөnə!“

„JƏŞ BATЬR“ KALXUZЬ „PAXAR“ „BIDNƏK“ TƏZRIBƏLƏREN FAJĐALANA

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təвəge Mejəkə tamaq səvite „Jəş вatьr“ kalxuzь sintəвer ajьnda igen əđerləv planьn 70pr qaytəne Plandьnqalqnaləşə302 sitnirdь tiđ arala tultьrьv өsөn qьrqa saralar kyrelə

Kalxuzsьlar jalpьhьyđareigen planьn tultьrьv өsөn kөrəşələr —„Irke igen zapastarь satsejalizem gigantarь өsөn!“ luzьngahь menən igenđəren tapşьralar.

Şul uq avьlda вulqan „Alqa adьm“ kalxuzь igen əđerləvđə artta вara. Quldarьnda 70—80 вot irke igendəre вu a toropta Junusьf Vəlejftər вer sitьir đa вirməjđ r. Idarala eşləvselər kulak qotqohona вirelgən. Hər kemdeq yđənən artьq irke igen zapasь вula torop eşləməvse, jalqav, eştən qalьvsьlarqa hər qajhьhьna „tigedləv“ 4—5 вot igen taratqandar.

„Jəş вatьr“ kalxuzь unь вyksirqa alьp yđeneq udarniktarьn jeвərđe. Вyksir, artьq irke igen zapasьn dəvlətkə вirevđən вaş tartьp kalxuzda „tьnьs“ jəşəp kilgən spikylant Kamalьf qьvьldь,

„Jəş вatьr“ yđ planьn tultьrьv menən genə siklənməj „Alqa adьm“ kalxuzьn da jeŋevgə sьqarьvqa hyđ вirə.

Q. QAJSAR.

Вөtə kөs igen өsөn kөrəşkə tuplandь

(Yđ xəвərselərenđən tilifun arqьrь)

TAPURIN təвəge Şərip səvite igen əđerləv planьn nej вarь 56,2 pr. qa ytəgən. Kulaktar qatь zadanejalarьn вarь 14 pr. qa qьna tultьrqandar.

Igen əđerləvđe kesəjtev өsөn Əsən, Məmək avьldarьna вrigadalar jeвərelde. Partejə, kamsamul, jəməqət ojoşmalarь məktəp вalalarьla igen əđerləvgə maвilizavajt iteldelər.

Igen planьn uвal uj menən tultьrmaj jatqan kulaktarqa xөkөm вaşlandь. Ulardan jeşerelgən irke igen zapastarь la faş itelə.

Tuŋqa hөrөv eşe siktən tьş hylpən вara. Hejrəv kөstəre 75 pr. tuŋqa hөrөvgə jegelgər. Ləkin, 20 kilamitьr arahьnd qьna вulqan Tapurin MTS e eşkə kilep jetə alqanь juq. Unьŋ 60 tьraktьrьnьŋ fəqət 40 qьn eşləj.

Avьl səvite dəvmələndə 150 tunna mal ađьqь siluslanqan. Ləkin, plan tulmaqan əle.

„3 nse xəl itkes jьl zajьmь“ 100 pr. tь menən taratьlьp вөtkən. Avьl səvite əđləkвəđ vz nustar jьjnav eşen alьp вara.

Yktəвer şturьm ajь, вы ajđa вөtə səjəsi—xuzalьq kampanejalarь вurьstarь tamamlahьv talap itelə. Tapurin MTS traktьrđardь tulь nagrazkь menən tuŋqa hөrөv eşenə quşьrqa tejeş

Q. XƏJRI

NEJ ВARЬ 3 SINTNIR TAPŞЬRQAN

Yrəzmət avьlь (Q. Mejəkə təвəge) səvitenə qaraqan „Өrşək“ kalxuzь oşo kөngə tiklem 112 s. jьllьq planьn 3 pr. qьna igen вirgən.

Вы kalxuzqa his kisekməвtən tejeşle ojoşmalar kyđ halьrqa tejeştər.

Q. ZAHIT

TUJMAZЬ MTS HЬNЬŊ ӨLGӨ ВULЬRLЬQ JEŊEVĐƏREN вaşqalarđa өjrənhen.

Traktьrđьŋ вuş torovьn вөtөrөr, timptь taqь la өslətə kesəjterge kəđge səsev.

(məxsys xəвərseвeđđən)

Tujmazь M.T.S. hь вaşqo ostan kyləmend ge maşina tr k ьr sta salьrьnьŋ đurđar nьŋ herəv he. Ul jaŋqь səsevđe ytkərevđə đur uqьştar vrhəteve menən вerense urьnьlь alqajnь. Ul xəđerđə tuŋqa hөrөv, igen əđerləv, kalxuzlaşьvđь unьşlь alьp вarьv aş aldьnqьlьqtь alьv өsөn kөrəşə.

M.T.S yđenəŋ eşməkərlegenə 15 avьl səvitendəge' 51 kalxuzdь kьla. Вьjьl ьl kalxuzdarđьn qьrьndaqь 21.112 gajerđen aşlьqь M.T.S kөsө menən jьjnaldь.

M.T.S Kalxuzdarьna 21.170 sintnir igen əđerləv zadanejahь вirelde. Вөgөngə kөndə şunьn 10.638 sintnirь jəkij 50 pr. tan artьqraqь xөkөmətkə tapşьrьlqan Igen əđerləvđə вьвn вalşeiktar timpь qullanьv hөđemtəhendə MTS eşməkərlegenə inqən „MARЬS“ kalxuzь jьllьq planьn 132, „Timer“ kalxuzь 126, Dvrtsjie kalxuzь 117, „Вalaqaskyl“ kalxuzь 105 pratsintqa ytənelər.

Вы aldьnqьlar menən вergə „Вirlek,“ kalxuzь 9, „Өsan,“ kalxuzь 13,„Ьq“ kalxuzь 10 „Вalanlь qьvaq“ kalxuzь 21 pr. qa zadanejalarьn ytəv menən in qoroqta hejrələr MTS вөtə eşen oşo kalxuzđarqa вөtə вarьp qьrqa hьnьşqa ir şergə tejeş.

M.T.S Kalxuzdarьna вьjьlqь kөđđə 12.341 giktar jer səsev planь вir gəjne. Вы plan 5 nse sintəвerđə yk 14.148 giktar itelep, jəkij 114 pr itelep arttьrьlьp ytəlde kilehe jьl jađqь səsev өsөn 27.770 giktar jer вirelenə. Şulaj itep 32—jьdьŋ urьnьnьn Tujmazь M.T.S hь 43.000 giktar an artьq jerđən jьjьrqa əđerlənə.

Yđəkən вirelgən siluslav planь tulьhь menən ytəlde Xəđer qarьşьlav planьn tultьrьv өsөn kөrəş вara. Qarьşьlav planь menən yđək zadanejahь ike tapqь qa arttьrьlqajnь. Вөgөngə 3340 tunna, jəkej planđьŋ 64 pr. kymelgən.

Tuŋqa hөrөv.

Plan вujьnsa M.T.S. Kalxuzdarьnda вьjьl kөđ 25.000 giktar jer hөrөlep qaldьrьlьrqa tejeş. 30—sintəвergə şunьn 10.711 giktarь hөrəlgən.

Traktьrdarđьŋ 90 pr. ь tuŋqa hөrөv fruntьna taşlanqan. Ləkin, halqьn kөndər jetevgə qaramaвtan traktaristarđьn өbtarьn də kejem nasar. Вы eşteŋ silaвьn jumaltьvqa səвəp вulasaq. Traktьrdarđьŋ tik torov fa ьltarь la вar. Mehalən 5 nse sintəвerđən 12 henə tiklem вөtə traktьđar da tiđ toralar. Ular өsөn jaqvь həm majlav matirjaldarь вulmaj.

Traktьr вaşьna qujьlqan 10 giktarlьq kөnlək eşləp sьqarьv normahь arttьrьlьp ytələ. Traktьristar вrigadalarь arahьrda satsejalizem jarьşь dugьvьrđarь tөđelgən. Eşteŋ hanь, sifatь həm jaqьv, majlav matirijaldarьn ikanumejə menən qullanьv өsөn kөrəş вara.

Totaş kalxuzlaşьv вajraqьn juqarь

Jađqь səsev vaqьtьnda M.T.S təвəge вarь 23 pr qa qьna kalxuzlaşqan ine. Urazaj jьjnav həm tuŋqa hөrөv vaqьtьnda ul 63 pr. qa jette.

Вilgele, вы han đur han tygel. Urazaj həm kalxuzlaşьv kөnө xuzalьqtьŋ вөtə tarmaqtarьnda la đur hьnьlьş вirergə tejeş. Вы turalь qa Partejənьŋ Өlkə Kəmitəte qararđarьn ytəv өsөn qьrqa kөrəşkə totaş kalliktifləşev вajraqьn juqarь, kuaqь ьşьnьl вulьvьjnьqьnьn вөtөrəвeđ.

R. NIQMƏTI.

219 xuzalьq kalxuzqa inde

Avьrqazь təвəge, Jan jan вək səvite dəvməlendəge keskəj genə kalxuzdar: „Alqa“, „Trud“, „Jəştər“,„japar“,„Jənəək“ həm „Irke Təmeşkə“ kalxuzdarь 219 xuzalьqtan torqan ere kalxuzqa вerlaştelər. Вы ere kalxuzqa вejek julвaşsьвьp ip. „STALIN“ isme вirelde.

Aвdejef.

Igen өsөn kөrəştə matвuqat

„Jeŋerвeđ“ Arqajaş təвəge gazit № 1.6 avqьs

Qəzittə igen əđerləv turahьnda вer xəвər juq. Ikense вittə „ikmək əđerləvgə udar totonorqa“ tigən IKE ВAQANA JARЬM məqələ вirə.

„.....Dөrөt вeđđə вьjьl totaş rəveştə igen nьq unmanь həm вerəvđə вы turala вəxəs tьvđьrmaj. Ləkin вы „вeđđə igen juq“ tip qul quşьrьp tororqa irek вirməj“.... tej.

Yđe „igen unmanь“ tip diskussejəgə jul asa..—Ləkin, nişləjheŋ quşalar вit...

tigəndəj вeđđə igen juq tejergə irek вirməjđər fikeren tьvđьra. Təвəktə вerense вaşlap “Marksist“ kalxuzь igen tapşьrqan, Ləkin unь gəzittə kyrhətev, өlgə itep вaşqalardь saqьrьv juq,

N. 2.14—avqьs

Igen əđerləv turvhьnda вer hyđ đə juq.

№3.21avqьs

Igen əđerləv turahьnda вer hyđ juq. Xəlвyki, kulaktarđьŋ qatь zadaneja tultьrьv srugь sьqtь.

№4 26—avqьs

Вaş məqələ „igen əđerləv đə вajavaj timp alьrqa... "uptьm iləjhej genə həjləp kilə lə вer nisə səvitteŋ zadanejanь avьl kalxuzdarqa jetkerməven kulak menən kileşeven. 1—2 sintnir „qatь“ zadaneja вireven həjləp udar“ вirergə saqьra, massanьŋ ojoştorolmavьn həjləj. Qьđьl aвuz, ajьrьm tapşьrьvđar turahьnda вer hyđ juq.

N 5. 1—sintəвer

Вer xəвər вer „Paвida“ kalxuzь (plandь janь qaвul itep) 700 atta qьđьl aвuz ojoştora. Ləkin, xəвər əhemejətheđ genə urьnlaştьrьlqan. Unь juqarь kyrhətev, өlgə itep qujьv juq. Вы handa igen əđerləv turahьnda вaşqa nəmə jađьlmaqan.

N 6, 6— sintəвer

Siktьrđar вujьnsa tьnьs qьna nisə sintnir qaвul iteleven təвəkteŋ plandь nej вarь 7,14pr. qa ytəven əjtə. Ləkin, вы xəl gəzitəne his tьnьshьđlьqqa teşərməj.

6-sintəвerđən 15 nə tiklem udar 10 kөnlək iqlan itelev turahьnda tiligьram вaвa Matur zavьtьna nigeđ halьv, PRZ eşselərə saqьrьvь turahьnda вьnđa вer hyđ juq.

Şul vaqьt „KӨĐGӨ SƏSEVGƏ ƏĐERLEK JUQ“(!) tip вer xəвər вirə, ə səsev srugь 1-sintəвerđə sьqtь.

N 7.11— sintəвer

10—sintəвergə jьllьq plan 9, 5 pr qa qьna ytəlgən.

Şul Jaratqol, Qəlekəj həm вaşqa (вer nisə) avьl səvitte appartunistarь вer genə kila la igen TAPŞЬRTA ALMAQANDAR“ (!)

Appartunis tapşьrmaj inde ul. „Вeđ kitken saralar kytəleven horaвьđ "Igen əđerləv đə đur вoroloş tьvarqa tejeş вeđ oşono kөtəвeđ..“ (!)

Gəzit teshed. KӨTƏ, HORAJ.. taqь ytenməjme, teləməj?.

Matur zavьtь jəştər kөnө isemenə qьđьl aвuzdar ojoştorov turahьnda fəqət 4 xəвər terkəp sьqa. Вaşqa вer nəmə juq.

Qьвqahь „Jenərвeđ“igen əđerləvđe ojoştora alməj, hiđger tygel. Ul nigeđđən eşen jaŋьsa qororqa tejeş.

"Kalxuzsь„ (Qonşaq) № 45,—31 avqьs.

Urazaj jьjьnav həm igen əđerləv turahьnda вaş həm ikense məqələ jađa. Ulardьŋ ikehendə lə 25 nse avqьsqa avqьs pьlanьnьŋ 3pr qa ytəleven əjtə, zagalufkala „Xurlьqlь timptar palandarđьn өđelev qarьqьnsьn tьvđьralar!„ tip qьsqьra, Qajhь вer avьl səvittəre həm kalxuz pravlinejalarь вы eşkə haman da „igen juq“ plandь ytəp вulmaв„ tigən ikulak „tejyrejəhenən“ uđa almajđar tej.

Ə, huŋ kem, qajhь kalxuz. qajhь avьl səvite, unda ultьrьvsьlardьn qajhь вьqa səвəpse вula?. Ulardьŋ iseme, familejahь nisek? niqə şulardь kankrit həjrəp sьqarmaвqa, вөtə massa kyđe aldьnda xөkөm itməвkə?

—Javap juq. Yrnək kyrhətkən kyrhətkən Isaj, Suraq avьl qatьn-qьđđarь turahьnda qьna ike apiratif xəвər вar. Ular đa qoro məqlymət.

—„Kulak qarьşьlьqьna, appartunislьqstafkahьnajemererlek atpur вireveđe talap itəвeđ!, tiđər.Kemgə вirergə ul atpurđь?.. Asьaq tygel. Jəşrep qaldьra.

N 46, 8—sintəвer

Вы hən 5 nse sintəвerđən 15 nse sintəвergə tiklem вaşlanqan hьnьlьş dikadalarьna qaratьp sьqarьla. Qьđьl aвuz ojoştorov turahьnda өs tilifanagramma urьnlaştьrьla. „Viljamь“ kalxuzьnda 3 giktar arьş sereve turahьnda la вer xəвər вar.

Şunan вaşqa вer nəmə juq. Ə, вaş məqələ plandьŋ 11 pr. qa qьna ytəleven (ajlьq planьь, jьllьq planmь? Вы turala asьqlьq juq) jađalar, вьndə la: „kyp avьl səvittəre həm parteja jəcəjkələre appartunistarsa kulak menən kileşevsənlek səjesəten totov“ đarьn qьsqьralar.

Ə, kankrit вer nəmələ juq. „Kyp avьl səvittəre həm partejə jəcəjkələre“ arahьnan ismahəm вer genə вertək tə tere apppartunistь totop вirə alməj, ridaksejəneŋ qəjeve arqahьnda plan өđөvselər jəməqətselek xөkymənə eləkməj qalalar. Uвal uj menən eş itevselər eştərendə davam itə вirələr.

N 47, 13 nse sintəвer

Igen əđerləv vaqьtь qaвjara. Өđəklək taqь la đurajqandan đuraja. „Hьnьlьş dikadahьnьq təvqe 5 kөnləgə rjalnej yseş вirmej“ „kulaktar вer sintnir đa igen tapşьrmaqandar. Ə, gəzitələ əvelge tun, qəđəttəgesə „общем и целом“ jađqan вaş məqələnən вaşqa вergenə lə apiratif xəвər juq. Moslimđən, Qonşaqtan вer nisə sintnir igen tapşьrьv turahьnda qьna ike xəвər вar,jə ihə ulardьŋ da igen өsөn kөrəşevđə eş mitьdь təzriвələre hem kulak agitatsejalarьna nisek atpur вirevđəre turahьnda „ləm mim“ avьđ asьlmaj. Idara qoro fakttarđan arxif qaqьđđarь terkəj. Massanь ojoşororloq insejativa kyrhətə almaj.

Kalxuzsь sintəвer ajьn вьnaşal timp menən qarьşьlanь həm şul timp menən ytkərə.

qəzit igen əđerləv fruntьnda asьqtan—qasьq uŋ appartunizem hadlьqьna вatqan. Ul yđe genə tygel təвək kyləmendəge вaşqa appartunistardь, uвal uj menən plan өđөvselərđe qanat aвtьna alьp qalьrqa teləj. Teləjgenə tygel. ul вьnь praktik tormoşqa aşьrđь, sintəвer ajьnda unьŋ avьđ jomop qalьvь, kankrit rəveştə вer genə miвal asa almavь вьqa fakьt.

Şulaj uq gəzitteŋ вaş məqəfələ (N 45) „5—sintəвergə plan 11 pr. qa ytəlde“ tip terkəve lə qəfəv iterlek nəmə tygel. Sөnki, Qonşaq təвəge ajlьq plandь вulhьn, jьllьq plandь вulhьn ul tiklemgə tultьra alqanь juq. 30—sintəвergə вulqan məqlymət вujьnsa təвəktə jьllьq plan 5,7 pr. qa, ajlьq plan nej вarь 8,6 pr. qa qьna ytələ.

Kalxuzdar arahьnda jəməqətselek вuksirь, yđ ara jarđam ojoştorov, kalxuzsьlar həm eşsən janqьđaqtar arahьnda səjəsi tərвejə eştəre alьp вarьv вerehe lə eşlənməj. Gəzit igen əđerləvgə jeđ menən вorola almaj.

Malsьlьqtьŋ planь juq, mal ađьqь jьlqa jetmaj

Kalxuzdьŋ dejemləşterelgən 159 eş atь, 6 ajqьrь. 102 вaş jəş jьlqьhь, 52 olo hьjьrь həm. 45 вaş вьđavь вar

Вьnan tьş kalxuzsьlarđьŋ yđ quldarьnda taqьla 108 вaş havьn hьjьrь, 12 tana, 45 вaş jəş ygeđ, 47 вaşmaq, 147 harьq, 93 kəzə, 200 gə jaqьn harьq həm kəzə вərəstəre вar. şulardan вьjьl 58 вaş harьq kejemləşterev kyđ uŋьnda tota'

VAGUN, TARЬ JETEŞMƏV JƏŞELSƏ ƏĐERLƏVĐE

QURQЬNЬS AṪЬNA QUJA

Tunna, tunna jəşelsələr eştən sьqalar

ƏĐERLƏV PUNKЬTTARЬNDA JARЬŞ, UDARSЬLЬQ JUQ, EŞTƏR YĐ AQЬŞЬNDA.. ULARĐA BƏGƏNDƏN QUĐQALЬŞ BAŞLANЬRQA TEJEŞ

Jemeş, Jəşelsə sajuzь ular eşselərenə jəşəlsə odatьv planьn nej вarь 2,9 pr. qa ytəne. Şenki, təвək əderləv punkьttarь jəşelsə əderləv eşenə tulьhь menən вoroia alqandarь juq. Anlatьv eştəre julqa halьnmaqan; jarьş udarsьlьq qullanьlmaj,Şundaj xərəkəthed jatьvdar esən Mejəkə, Dəvləkən, Blagavşşin. Dyrtəjle, Qьrmьтqalь təвək punkьttarьna vьjgьvar birelde.

Əderləv punkьttarьnьn „xərəkəthedlege" menən вergə sajuz transьtьn vagun menən tejeşenə tə'min itmave plandь asьq edevgə itte. 164 vagun jəşelsə edatьlmaj tora, Təвək punkьttarьnda tiđ вođolvsan jəşelsələr serəp, eştən sьqalar. Ber Blagavşşin punkьtьnda ya qьnaь tunna qьjar həm вaşqa jəşelsələr eştən sьqtь. Tarь jeteşməj, şul səвəple вer Kr. gurka punkьtьnda qьna 1500 tunna jəşelsə qndqatьlmaj jatь. punkьttar jəşelsə əderləv kəsəjtev menən вergə yk, urьnda aulqan вetə memkinlektərđe fajdalanьp tarь menən yđđə ren tə'min itev eşen qьrqa saralar kyrergə tejeştər.

Oşo kəndə 19 punkьttan əderləv вarьşь turahьnda məqlymat juq. Вьl xəl əderləv eşen tulь itьpkə alьp, mehim jynəleş birev ə unajhedlaj eşte yđ aqьşьna quйvqa itte. Jəşelsə—Jemeş Sajuzь şundaj təвəktərgə vьjgьvar birde Əgər də вьl xəl həman da davam itə torqan вulha ular parteja həm xəkymət diriktivtarьn вььal uj menən edəvsəlar tip qьrqa saralar kyrevdən də kire torolmaj.

Jəşelsə əderləv vaqьtь kəndən—kən sьqьvqa jaqьnla şa. Vaqьt əşqa qaldь yktəвerđen tavge 5 kənləktərə hьnьlьşь tə'min iterlek timpqa qujьlьrqa tejeş.

JEMEŞ—JəŞELSə SAJUZЬ BYLEGE HЬĐЬQЬNAN URAL QA JəŞELSə JEBəREV SVUD KAHЬ

(KAMPANEJA BAŞLAN QANDAN ALЬP 1—YK-TƏBERGƏ)

Kyltura isemdare	Plan (*)	ytəlgən(*)	ytəlevtə %
Kartuf	77.500	703.8	0,9
Kaвeṫta	2.500	52,5	2,1
todlokaвeṫta	500	—	—
Səgeldər	1.300	8,5	0,6
Kişer	1.200	13,9	10,1
Qьjar	1000	305,6	31,8
Todlo qьjar	—	43,3	—
Huqan	4000	637,7	15,9
Pamidur	—	155,7	—
Başqalar	—	77,7	—
Bətəhe	88000	2595,1	2,9%

*) Handar tunna iвəвe menən

YĐEBEĐĐEŊ KƟS MENƏN

DЬVAN Olə aqa kalxuz jəştəre məktəвe jəşelsə saqsahьn əlge rəveşən də eşləne. Heđemtələ seđđeŋ saqsa 3—4 qat artьq urazaj sirđe. Xəđer aş xana ojoştorđoq.

Uqьvsьlar kalxuzdьŋ 85 ga aşlьqьn urьp sirđə. Kyptən tygel 3 kenlek sussutnik ojoştorop sajxuz kalxuzqa 60 ga igen urđьq. VƏLEJEF.

JEMEŞ—JəŞELSə SAJUZЬ HЬĐЬQЬ BUJЬNSA

KAMPANEJA BAŞLANQANDAN BIRLE ƏĐERLƏV BARЬŞЬ

Əderləv punkьttarь		Kartuf	Kaвeđtə	Səgəldər	Kişer	Huqan	Qьjar	Pamidur	Başqalar	Bətəhe
Dəvləkən		0,1	—	0,1	0,1	—	3,7	—	4,9	8,0
Şafran (Mejəkə)		4,4	—	—	—	—	7,5	1,7	26,8	40,4
Bələвəj		—	—	—	—	—	0,3	—	—	0,3
Tavtemən (Nuriman)		523,4	6,0	19,7	2,5	34,1	17,6	7,6	17,4	628 3
Oloteləķ		48,8	0,3	0,6	0,1	0,1	—	—	0,1	53,0
Axlisinka	Ɵfe	0,9	—	0,4	—	0 4	0,3	0,3	0,8	2,4
Iglin	Ɵfe	6,0	—	0,1	—	15,1	—	—	—	21,2
Cirnikufka	Ɵfe	0,7	—	—	—	1 0	3'3	—	—	5,0
Şaqşa	Ɵfe	0,1	—	0,2	—	25,7	2,2	—	—	28,2
1 nse skьlat	Ɵfe	0,3	—	—	—	—	—	—	—	0,3
Tujmazь		1,8	1,9	2.5	0,3	0,7	0,5	4,7	11,2	24,6
Byləķ (Tujmazь)		—	—	2,4	—	—	—	—	—	2,4
Prejut		—	—	0'2	—	—	—	0,2	—	0,4
Bətəhe (**)		588,8	8,2	23,8*	3,0	82,5	46,7	15,5	59,6	829 1

*) Tunna menən

**) Qalqan 19 punkьttan məqlymət juq.

JƏŞELSƏ ƏĐERLƏV FRUNTЬNDAQЬ YĐ AQЬŞЬN HЬNDЬRЬRQA

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ təвəgendə jəşelsə kartuf əđerləv siktən tьş hylpən вara. Əđerləv planь avьl səvittərenə jetkerelhə lə ular plandь ajьrьm avьl kalxuzdar hajьn jetkermagəndər. Kulaktarqa qatь zadaneja вirelmagən.

Əđerləngən jəşelsələrđe punkьttar—qa taşьv eşen yđ aqьşьna qujoqandar. Ber Varaşilьf kalxuzьnda qьna 40 tunnanan artьq ʻqarвuđ jata. Xəleyki əđerləv punkьtьna tapşьrьlmaqan nəmlər əđerləngən tip ivəplanmaj.

Şunьŋ heđemtəhendə təвək sintəвer planьn вarь 5 pr. qa qьna ytəne. Bьl kyrneş hunqь kəndərđə igen əđerləvđə qvđqalьstar jahaj вaşlaqan Mejəkə təвəge əsən jujьlmaь xurlьq. Ulьŋ qььqa vaqat esendə igen əđerləvđeŋ вьl ucaskahonda hьnьlьş jaharqa tejeş.

„JONDOD"

Tuŋqa hərəvđe taşlap, utьn taşьp jərəjđər...

BIKQUL səvite „Linin" kalxuzьn (Q. Mejəkə) „Qaran" вrigadahь kampanjalarđь ytəvđə xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrəlә Səvit kyləmendə igen əđerləv 27% etendə вulьp, kulaktar zadanjanь nej вarь 9 pr. qa qьna ytəgəndər. Kulakqa qьṫьm jomoşaq 24 səqətlek srukь 3-5 kəngə hudalar. 6 soqorqa silus halьv planь ytəlməgən. Tuŋqa hərəv 308 ga вulьp unьŋ 120 giktarь qьna hərelgən. Ə 2 nse qat вesən saвьv 120 urnьna 50 ga saвьlqan.

Təвək parteja kəmitətenəŋ „təвəktəge 70 pr. eşse kestərđe tuŋqa hərəvgə вirergə" tigən qararь вulha la, ul ytəlməj. „Linin" kalxuzьnьŋ Bikqol вrigadahьnan 27, Qaran dan 28, Mejəkə вaştan 15 at həm eşse kestər utьn taşьp jerəjđər.

Utьŋ taşьv đь huŋlatьp, tuŋqa hərəv вesən jьjьv həm igen huqьv qa kestər вirelergə tejeş. Ə kulakqa teşe „ytməgən" avьl səvitenə təвək вaşqarma Kəmitəte sara kyrhen.

M. ZAQ.

Totaş kalxuzlaştьq

Maqar təвəge, Byçə avьlь elekke vaqьtta iŋ artta qalqan avьldarđan hanala ine. Ađaq parteja jəcəjkehenen dərəṫ jul вaşsьlьqьnda kamsamuldar ojoşmahь, pejanir ətrəte ojoştorolop aŋ—вelem eştəre həm səjəsi juleвassьlьq tura julqa halьndьlar. Heđemtələ, вьjьlqь urazaj jьjnav həm kedge səsev kampanjalarь vaqtьnda avьl totoş kalxuzqa kysep, şul nigeđđə kulaktar sьjnьf вulьv jaqьnan вetərelde, məset aŋ—вelem jortona вirelde. Igen uвьşь вaşqa avьldarqa qaraqanda kyp jaqşь, zadanjalar jaqşь ytələlər

Səjet Maqarskej.

Beđ tuŋqa hərəvđe 110pr.

y jə ьşandьraвьđ.

ŞIŞMƏ təвəge „Bьđavlьq" həm „Tallь-qul" kalxuzdarь tuŋqa hərəv planьn 25 pr. qa ytəne, вeđ unь 110 pr. qa ytərgə hyđ вirəвeđ.

Bьl kalxuzdarđa uŋьş jьjnav eştəre вьqa tiklem hylpən вara ine. Tarь urьvđa udar 5 kenlək iqlan itelep eş nurmalarь 150-180 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar 3 nse yktəвerđə uŋьş jьjnavđь вettələr.

Beđ kedge səsevđe artьqь menən ytənek.

ƏBJƏLIL təвəge „QЬĐЬL-JALAN" kalxuzь suввutnik menən 4 kən esendə kedge səsevđe 70 giktar urnьna 166 ga itep səste.

Jaŋqьđaqtar đa arttaqalmajđar, ular 20 giktar zadanjanь 25 itep ytənelər.

Tuŋqa hərəvđə udar timp menən 100 pr. qa ytəlergə tejeş.

Rapkur: S. SЬRLЬBAJ.

Xuzalьq вylege, eşsələr torlaqьna

RIMUNT JAHATЬV EŞENƏ HALQЬN QARAJ.

Baqьr—yđək rutnigendəge eşsələr torqan torlaqtar xəđer вik iṫkerep rimunt jahavdь talap itələr.

Ləkin вьndaqь xuzalьq вylege medire вьl xəlde kyrə-вelə torop iṫkergən eşsələr torlaqtarьn jaqşьrtьv ularqa rimunt jahav eşen qajqьrtmaj. Yđ eşnə halqьn qaraj. Torlaqtarqa rimunt jahav eşen eşsələrdeŋ yđərenə jəkmətergə uj'aj.

Əgər torlaqtarqa xəđer jьlь vьqьtta rimunt jahalmaha kedge, qьşqь rimunt məlendə eşsələrđeŋ вalalarь hьvьq aṫtьnda uramda qalьv qurqьnьsь вar. Udqan jьlda вьndaj jəmheđ kyreneştər вuldь. Xuzalьq medire jьlь vaqьtta torlaqtarqa rimunt jahatьvdь aşьqtьrьrqa tejeş.

BURANQUL.

BEĐ 101—102 PR. QA YTƏNEK

BƟRƟ Varaşilьf. „Aq iđel" kalxuzdarь ip. Bьjkin telmərenə javap itep igen əđerləvđe 101-102 pr. itep ytənelər, „Iskьra„ „III—Intrnatsejanal" kalxuzdarь plandarьn tultьrđьlar. Bьl kalxuzdar вaşqa-səjəsi xuzalьq kampanejalarь вurьstarьn ytəvđə lə alda вaralar.

Ləkin, parteja həm xəkymət qnqan talaptarqa iqtiвar вirməj, kulak qotqohьna udar jahamaj kilevsələr igen əđerləvđe əđəvgə taвan вaralar. Məṫələn „Yktəвer XIII jьllьqь" kalxuzь igen əđerləvđe 47 pr. qa qьna ytəne, silus, вesən əđerləv, majtuplav eştəre yđ aqьşьnda вara. Kulak menən вьl kalxuz prsidətele yđe kileşə. Unь sьjnfi doşmandar menən вergə xəkəm itergə pandь tultьrtьrqa. „ARALSKEJ"

IDARANAN: Varaşilьf həm "Aq iđel„ kalxuzdarь „Yktəвer XIII jьllьqь kalxuzьn вyksirgə alьvdь ojoştororqa kərək.

Aldaqь 3 jьlьqta

MALDARĐЬŊ TOQOMON JAQŞЬRTЬV BAJAVAJ BURЬS.

MƏSKƏV, 5. SSSR Narkamzimьnьŋ 3s ken вujьna вarqan kinajtelgən ultьrьşьnda satseja listik malsьlьqьn alqa jeвətev məs'ələlere tikşerelde. Kalligeja nьŋ ultьrьşьna fənni institutlar dьn juqarь avьl xuzalьqь uqьv jorttarьnьŋ prafisьrdarь həm kyrenekle vəkildəre qatnaştьlar. Ultьrьşta toqom maldarьn ytetevgə вəjləngən 20 nən artьq fənni daklattar tьŋlandь. Bьl daklattarđa jəş maldarđь nisek yьterev, ulardь tərвejələv, aşatьvđьŋ dərəṫ juldarь kyrhətelde.

Şunьŋ menən вergə kalligeja ultьrьş səvittar sajuzьnda malsьlьqtьŋ sifatьn kytərevgə mehim qararđar sьqarđь. Aldaqь 5 jьlda вajavaj вurьstarđьn вerehe maldarđьŋ toqomon jaqşьrtьv məs'ələhe tora. Saixuzdar maldarđьn 33 jьlda jaqşь toqomqa kysereleṙgə, susqalar 32 nse jьlda harьq tar oşo jьldьŋ aqaqьna jaqşь toqomqa kyserelep вetərgə tejeştər. Kalxuzdar maldarđьn toqomdьrьn jaqşьrtьvđə 1937 nsь jьlda təmamlarqa tejeştər. Aldaqь jьlda 2 mi'ejun вaş ere meqedle maldь iskustьva juldarь menən toroqtorov ytkərelergə tejeş.

SSSR ĐA KYPME IGEN JЬJNALQAN.

MƏSKƏV, 5. SSSR Narkamzimьnьŋ 1 nse yktəвergə вulqan məqlyməte вujьnsa sajuzda вətəhe 98 miljun 446 meŋ giktar orloq kylturalarь jьjnalqan. Əle jaŋьnan orloq kylturalarь səseveneŋ 6 pr, samahьn jьjnarqa kərək. 46 milejun 433 meŋ giktar igen majđanь huqьlqan. Igende huqьv timplarь qəniqətlənerlek tygel. Hunqь 5 kəndə 2 milejun giktar igen huqьlqan

25 nse yktəвerđə qoroloq qa qarьşь kərəş kanfirinsejəhe uđqarьla

Məskəv, 5. ŞS.S.R Savnarkumь S,S S.R narkamzimьnьŋ oşo jьl 25—yktəвerđə qoroloqqa qarьşь kərəş turahьnda вetə sajuz kanfirinsejəhe uđqarьv turahьndaqь qararьn maqtanь. Bьl kanfirinsejəgə S S S.R đaqь fənni məəssəsələrđeŋ kyrenekle prafisьrđarь, agranumdarь həm saixuz MTS tarđьŋ diriktьrdarь qatnaşasaq.

Maja tuplav planь ytəlde

Məskəv, 5, V.K.P.(в) yđək kəmitəte sikritarь ip. Pustьjşьfqa həm S.S.S.R Savnarkumь tə ise ip. Mulьtьfqa: Yđək qara tupraq əlkəhe вaşqarma kəmitəte həm V.K.P.(в) kəmitəte, el kə lə 3 nse kvartalda maja tuplav planьnьn 106 pr. qa tultьrьlьvь turahьnda xəвər itələr. *Ɵ kələ вətəhe 150 miljun humlьq maja tuplanqan. Bьnьŋ menən* вeđ V.K.P.(в) Yđək Kəmitətenə вirgən əвəzətelьstьvaвьđ đь ytənek.

EŞSELƏRĐE QULQA ALЬVĐAR JALQANHЬLTAV ĐAR ЬRQЬTЬLЬR

LUNDЬN, 5. Angeleja kam parteja aqzalarьnьŋ kyrenekle eşselәre nən Dzardz Adissun həm вildam Şifirđar qisejən sьqarьvqa qotortovđa qəjeplənep qulqa alьndьlar. Şulaj uq eşheđđərđeŋ melli kəmitəte rəise Gannintun „eşselərđe palitseja ucaskahьna qarьşь dimanastratsejə jahavqa qotortovđa„ qəjeplənep qulqa alьndь. Angeleja suttarь Qannitundь вer ajqa tərməgə xəkəm ittelər. Şundaj uq jalqan qəjeptər menən qulqa alьnqan BOP ta, tərməgə xəkəm itelde. Kyptən tygel GLAZGO qalahьnda dimanasratseja vaqьtьnda qulqa alьnqan 60 eşse sutheđ —niheđ tərməgə jaвьlqan.

Nankin menən kantun həjləşevđəre jaŋьnan вaşlandь

ŞANXAJ, 5. Nankin xəkymətemenən kantun aгahьnda вarqan həjləşevđər hədemtəheđ вette. Şuqa kyrə вьlar jaŋьnan həjləşevgə вaşlanьlar. CAN—KAJ—ŞEJ đьŋ nindəj təqdim вelđereve xəđergə вildəheđ.

ŞANXAJ, 5, Nankin xəkymətenəŋ tьşqь eştər kəmitəte millәttər ligahьna jaŋьnan merəzəqət itergə вuldь. Merəzəqətteŋ xaraktьь turahьnda xəđergə rəsmi məqlymətter juq. Şulajđa, Nankin tərkəmdəreneŋ ujlavь вujьnsa, Nankin xəkyməte Japun vlastarьnьŋ Manzyrejənen qəskərđəren almavqa qarşь pratis вelđerəsək.

IGEN ƏĐERLƏVĐE KƟSƏJTEVGƏ PRAM TAVARĐAR

MƏSKƏV, 5. 3 nse kvartalda kedge həm qьşqь taşьvdarđь kəsəjtev esən Sintrsajuz tarafьnan p'andan tьş iŋ məhim timer jul punkьttarьn pram tavarđar menən tə'min itev esən, 3 miljun 347 meŋ humlьq tavar jeвərelde. Oşo jьl 4 nse kvartalda transpьrtta igende taşьvđь kəsəjtev fundь esən taqьla 2 miljun humlьq pram tavar jeвəraləsək. Ber yk vaqьtta transpьrtta aldьnqь prafiseja keşeləren ekten tə'minət menən qьdьqhьndarь esən 5 miljun humlьq sənəqət tavardarь jeвərelәsək. Aşьqtьrьlqan timer jul teđeləşe esən də 1 jarьm miljun humlьq fund teđələsək.

SAJUZXLIPTЬŊ TƏNJAQ—KAFKAZ KANTURЬ ƟLGƟ KYRHƏTƏ

Sajuzxliptьŋ Tənjaq—Kafkaz kanturahь ilivatьr həm sippunkьttarđь igendərđe tuqьravhьđ qaвul itev həm taşьvdь qulajlaştьrьvđa ɵlgɵ вulьrlьq eştər eşləne. Timer jul stansalarьnda səqətenə 25 tunna igende taşьj torqan, 110 taşьqьstar qujьlqan. Ilivatьrđarđan mixaniklaştьrьlqan kelәttərgə keskəj genə vagun həm jəşniktər qujьlqan. Bьl jəşniktər 250 meŋ taqta ikanumejə jahaj. Bьl jəşniqtərđe qullanьv arqahьnda ilivatьrđьŋ igendərđeŋ qaвul itev eşe qulajlaştьrьldь. Bьl ьsuldь qullanьv at kəstərenə həm kvalijikatsejalь eşse kəstərenə lə ikanumeja jahavđa kyp fajđa kiltergə

Lundьnda eşheđđər dimanstratsejəhe

LUNDЬN, 2. 29 nse sintəвrđə parlamint jorto aldьnda eşheđđərđeŋ dimanstratsejələrь вuldь. Eşheđđər menən palitseja arahьnda jođoroq huqьşь sьqtь. Adaqtan palitseja, eşheđđərgə qarьşь rizinkə kyṫəktərđe xutqa jeвərđe. Ə, eşheđđər palitsejəgə пьqlь qarьşьlьq kyrhətep, unь taja q-taş həm kirвestər menən вərgeslənelər. Palitsejələr, kyṫəktər jarđamь menən 12 eşheđđe qulqa aldьlar. Eşheđđər parlamint вarqan jortqa inep, yđđəreneŋ talaptarьn вirđelər. Ləkin, parlamint вaşlьqtarь, eşheđđərgə kankrit vəqədə вirmənelər.

Şansьj xəkymətə atstafkaqasьqtь

BƏJPIN. 5. Xarвindən xəвər itev вujьnsa ŞANSЬJ đaqь Pravinsejə xəkymәte atstafkaqa sьqqan. Jaŋь xəkymət JЬN—ŞAN tarafьnan teđeləsək.

BƏJPIN, 5, Japun kamandirdarь təşlək Manzurejəne вaṫьp alqandan вaşlap, səjəsi xəkəm itelevse 600 KARI xalqtarьn Qtaj tərmələrenən alqandar. Bьl xalqtar huqьş sutьna вirev esən SAVЬL qalahьna odatьlasaqtar.

3 nse вit

Rikanstrukseja deverende ttxnike bete nemene xel ite (Stalin)

KYP TIRAŽLЬ GӘZITTE SЬQ|A RU TIXNIKӘHENӘ EJӘ BULAJЬQ

4— LIKSEJӘ

Stiklugrafta eşte nisek başlarqa

ƁЬJALANЬ HIĐGERLӘTEV HӘM IKSPAZITSEJA

Tәn diqqәtte jaltьravьq ʙьjala menәn tonoq ʙьjalala eşlәv ьsuldarьnьꞑ ajьrmahьna jynәltergә kәrәk.

ʙьjalanь hiđgerlәtev—arginaldь uqa teşerev unь әđerlәv tigәn hyđ.

Ikspazitseja tip arginaldь hiđgerlәtelgәn ʙьjalaqa jәđ tyʙәn qaplap, ɵђtәnәn ʙьjala jәki taq ta menәn ʙer ađ vaqьt ʙaђьp torovđь әjtәlәr.

Xәđer ʙьjalanь hiđgerlәtergә kereşәʙeđ.

Tәv ʙaşlap ʙьjalaqa salәnuj kislata quşьntьhьn ʙer ađ qoja ʙьđ, unan hun ikke gәzittәr menәn ʙьjalanь qorotqansь hertәʙeđ (jәqni şul quşьntь menәn ʙьjala jьvьla).

ʙьnan hun ʙьjalalaqь №1 rejaktifь ʙer nisә tamsь halaʙьđ, taqь la qulqa qaqьđ alьp (ʙьl qaqьđ hьvđь yđenә tartьp ala torqan ʙulha ʙigerәk tә jaqsь), rejaktifь ʙьjalaqa tigeđ itep hьlajʙьđ, jәqni ʙьjalanь jeveşlәjʙeđ. Lәkin ʙьjalanьꞑ rejaktif tejmәgәn jere qalmaђqa tejeşle, şulaj uq ʙik jeveş urьndarь la ʙulmahьn.

ʙьjalanь rejaktif menәn tigeđ itep jeveşlәv esәn ʙьlaj eşlәjđәr: quldaqь qaqьđđь ʙәgәrlәmәj, ʙәlkem jәjep totalar đa, unьꞑ menәn ʙьjalanь tәv ʙaşlap ʙer qьrьjьnan ikense qьrьjьna tiklem ʙujьna, unan hun şulaj uq itep arqьrьqa hertep sьqalar.

Әgәr №1 rejaktif ʙьjalaqa ađ halьnqan ʙulha (unьꞑ әđlegen ʙьjalanьꞑ qoroloqonan hiđәheꞑ) unь taqьla ʙer ađ tamьđьrqa kәrәk. №1 rejaktif tonoq ʙьjaladan tәmam qoroqansa hertep alьnьrqa tejeşle, ә jaltьravьq ʙьjala qoroqansa hertelmәj. ʙьnь ʙelev esәn jeveş ʙьjalanь hertkәn vaqьtta uq qarap hertergә kәrәk, әgәr hertә torqas ʙьjalala jәjqor teђtәre (jәşel—kyk—qьđьl teђtәr) hьđь'ьp qala başlaha-timәk ʙьjala jetәrlek qoroqan ʙulьp sьqa. şunan da artьq unь qorotorqa jaramaj Şunьꞑ menәn ʙergә rejaktifь ʙer urьnda kyp qaldьrqa, jәqni ʙьjalanь jeveş qaldьrьrqa la jaramaj, sәnki №1 rejaktif ʙьjalala kyp qalha, ul arginaldь „aqьvlaj".

Arginaldьꞑ „aqьvlanqan" ʙulьvьn nisek ʙelergә?

Әgәr arginalda qьđьl taptar kilep sьqba, jәki xәreftәrđen qәjhь ʙer urьndarь qьđarqan ʙulha—timәk arginal „aqьvlanqan" ʙulьp sьqa. Arginaldьꞑ ʙьl urьndarь inde ʙьjalaqa teşmәjđәr hәm unь jaꞑьnan eşlәrgә kәrәk.

ʙьjьla hiđgerlәtelgәs, jәqni №1 rejaktif menәn әđerlәngәs, unьꞑ ɵђtәnә jәđ tyʙәn, jәqni jađьlqan jaqь menәn arginal qaplana, unьꞑ ɵђtәnә ʙer nisә ʙit qaqьđ halьna, şunan hun ul ʙьjala, jәki taqta menәn ʙaђtьrьla. Arginal ɵђtәnә jaʙьlqan q a q ь đ hәm ʙaђtьrqan ʙьjala şul arginaldьꞑ yđenәn keskәj ʙulmaђqa tejeşle. ʙьnda arginal ɵђtәnә qaqьđ japqanda hәm ʙьjala menәn ʙaђtьrqanda arginaldь ʙer halьnqan urьndan şьvđьrьmavqa iqtiʙar itergә kәrәk, sәnki arginaldь şьvđьrhaꞑ hәr xәref ikeşәr ʙulьp teşәsәk.

ʙьnьꞑ kirehensә lә eşlәrgә mәmkin: ʙaђtьrьv ʙьjalahьna jәki taqtahьna 3—4 ʙit qaqьđ halaʙьđ, ularđьꞑ ɵђtәnә arginaldь jađьlqan jaqь menәn ɵђkә qaratьp halaʙьđ, unьꞑ ɵђtәnәn hiđgerlәtelgәn ʙьjalanь, rejaktif hertelgәn jaqь menәn qaplaʙьđ. ʙьlaj әşlәv kamʙinaravajь itelgәn arginal esәn ʙik jaqsь.

Arginaldь hiđgerlәtelgәn ʙьjalaqa teşhen esәn kypme vaqьt ʙaђtьrьp torovđь nisek ʙelergә? ʙьnьꞑ esәn nьq qujьlqan qaqidәlәr juq. Qәđәttә quldan jađьlqan arginal kipterelgәndәn huꞑ (ul 1 sәqәttәn 3 sәqәtkә tiklem kipterelә) ʙьjalaqa qaplap halьp 20 hәm 40 sikuntqa tiklem ʙaђtьrьp torola. Şul uq arginaldan ʙьjalaqa ikense tapqьr teşәrgәndә taqь la ođaqьraq totop torola. Ә ikense kәn klişә jahaqanda 1 đәn 3 minutqa tiklem totop torola.

Jaltьravьq ʙьjalaqa qaraqanda tonoq ʙьjala ikspazitseja ođaraq t o t o p torolqanlьqьn onotmaђqa kәrәk. Lintәlә әle genә jađьlqan arginalqa qaraqanda quldan әle genә jađьlqan arginal hәr vaqьt әđerәk ikspazitseja talap itә.

Әgәr kamʙiniravajt itelgәn arginal ʙulha, ul ʙьjalaqa qaplap ½ hәm 1½ minutqa totop torola.

Kamʙiniravajt itelqәn arginaldь ikense kәngә qaldьrьrqa jaramaj. Sәnki ul yđeneꞑ aktiflьqьn (keslelegәn) juqaltьvь mәmkin. Ul vaqьtta ʙьjalaqa qaplap 8—10 minut totorqa tura kilәsәk.

Arginaldь ʙьjalaqa qaplap halьv kәrәk ʙulqan tiklem ʙaђtьrьp torqandan huꞑ, unь hәm ɵђtәndәge qaqьđ hәm ʙaђtьrqьs ʙьjalanь (taqtanь) kinәt alьrqa kәrәk. Arginal alqan vaqьtta şьvьşьp jәrmәhen. Xәđer inde ʙьjalaqa teşkәn arginaldь ɵђkә sьqarьrqa (kyđgә kyrendererqә), jәqni klişә jaharqa kereşәʙeđ. Әgәr ʙeđ №1 rejaktifь ʙьjalanьꞑ ɵђtәnә tamьđqan ʙulhaq, №2 rejaktifь mamьqqa (marlәgә, jәki sepәkkә) tamьđьp ʙьjala ɵђtәnәn jәrәtә ʙaşlarqa kәrәk (tәv ʙaşlap qьrьjđan qьrьjqa ʙujqa, unan huꞑ arqьrьqa hertәlә). ʙьjala şul jul menәn jeveşlәnderelә, lәkin №1 rejaktif kevek qorotqansь hertep alьnmaj. Şulaj ʙьjalala №2 rejaktifь ʙik qaldьrьrqa la jaramaj. Ul vaqьtta valiktaqь ʙьjәv ʙьjalaqa teşmәђ. ʙьjalaqa №2 rejaktifь şul tiklem genә hertergә kәrәk ki, unьꞑ majlьlьqь hiđelep torhon. ʙьnan huꞑ ʙьjavь valiktь ʙьjalanьꞑ ɵђtәnәn tәgәrәtәʙeđ.

Әgәr arginalda ʙulqan ʙәtә nәmә lә ʙьjalaqa teşmәhә, ʙьn da ike sәʙәpteꞑ ʙulьvь mәmkin:

a) Әgәr ʙьjalala ʙuj—ʙuj asьq urьndar qalha (jәqni ʙer ʙujqa arginal teşkәn, ʙer ʙujьna teşmәgәn ʙulha)—timәk №1 rejaktif tigeđ hьlanmaqan ʙula;

ʙ) Әgәr xәreftәr kyrenerlek teşkәn ʙulьp ta, valik tәgәrәtkәndә ʙujavđь yđđәrenә jәʙeştermәhәlәr—timәk №2 rejaktix әđ hәm tigeđheđ hertelgәn ʙula.

Hәr ike vaqiqala ʙьjalanь jьvьp, arginaldь jaꞑьnan teşerergә kәrәk ʙula. Әgәr tonoq ʙьjalala arginaldьꞑ keskәj ʙer eleşe genә teşmәgәn ʙulha, ә xәreftәr asьq kyrenep torop ta, ʙujalmahalar, ul vaqьtta mamьqqa №2 rejaktifь tamьđьp ʙьl urьndь jeveşlәtep qararqa kәrәk. Jәki ul urьnqa tьn ɵrep qaqьđqa halьnqan ʙujav menәn ʙujarqa, unan huꞑ ʙьjala ɵђtәnәn valik tәgәrәtergә kәrәk. ʙьlaj eşlәgәndә xәreftәrđeꞑ ɵђkә sьqьvь mәmkin.

D. O. ŞLIFIR.

EŞSE HӘM TARTЬV KӨSӨNӘ PLANLЬ ZAJAFKALARĐЬ YĐӘKLӘŞTERELGӘN TӘRTIPTӘ BIREV TURAHЬNDA BAŞQORTOSTAN XEĐMӘT XALQ KAMISARLЬQ|Ь QARARЬ

Xuzalьq urgьndarьnьꞑ tөʙәk ʙylektәre eşse hәm tartьv kөstәrenә ʙulqan planlь zajafkalarđь yđđәreneꞑ jөmhyrejәt (ɵlkә) ʙerekmәlәren ʙer sittә qaldьrьp, turanan tura Başnarkamtrudqa ʙirәlәr. Şul uq vaqьtta xuzalьq urgьndarьnьꞑ jөmhyrejәt ʙerekmәlәre şul uq eşse kөsөnә ikense tapqьr zajafka ʙirәlәr.

ʙьndaj tәrtip xuzalьq urgьndarьnьꞑ jөmhyrejәt (ɵlkә) ʙerekmәlәre menәn ularđьꞑ jerle ʙylektәre arahьnda ʙerđәm xәrәkәtteꞑ ʙulmavьn, ʙer yk zajafkalarđьꞑ ike tapqьr ʙireleven, ul zajafkalarđьꞑ tөrlө ʙulьvьn kilterep sьqara hәm Başnarkamtrudqa ul zajafkalarđь rigylәrlәşterergә irek ʙirmәj.

ʙьl je'eşhedlektәrđe ʙөtөrev maqsatьnda Başnarkamtrud qarar ʙirә:

1. Tөʙәktәrđәge xuzalьq urgьndarь eşse hәm tartьv kөsөnә zajafkalarđь ʙarь tik yđđәreneꞑ jөmhyrejәt (ɵlkә) ʙerekmәlәrenә genә jeʙәrergә tejeştәr.

IЂKӘRMӘ: Rajʙaşqarmalar yđđәreneꞑ xuzalьq eştәrenә kәrәk ʙulqan eşse hәm tartьv kөsөnә zajafkalarđь turanan tura Başnarkamtrudqa ʙirergә tejeştәr.

2. Jөmhyrejәt (ɵlkә) xuzalьq ʙerekmәlәre eşse hәm tartьv kөsөnә zajafkalarđь yđđәreneꞑ tyʙәnge ʙylektәrenә kәrәk ʙulqan eşse kөsөn dә iђәpkә alьp, ularđь hәr ʙer tirritarejal nektәgә ajьrьp kyrhәtep ul, eşse hәm tartьv kөsөneꞑ nәmәgә kәrәk ʙulqanlьqьn kyrhәtep Başnarkamtrudqa ʙirergә tejeştәr.

3. ʙьl qarar iqlan itelgәn mәldәn ʙaşlap tөʙәk xuzalьq urgьndarьnьꞑ (tөđөv ucaskalarь lisprumxuzdar, h. ʙ.) eşse hәm tartьv kөsөnә ʙirgәn zajafkalarь Başnarkamtrud tarafьnan qaralmajasaq

Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarь: SЬJSUJЬF.

Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarlьqьnьꞑ planlaştьrьv idarahь nacalnige: ŞULЬJNDIN.

25 sintәʙer, 1931 jьl.

SEBENLE, TARAQANLЬ AŞ BIRӘLӘR. „BAŞQORTTARQ|A JARAJ UL!" TIP KӨLӘLӘR

Aşxanalar kalxuzsьlarđь tuqlьqlь hәm oshođ ađьqtar menәn tә'min itergә tejeş ʙulhalar đa Jelem—Qaran (Krasna Usul tөʙәge) yđeneꞑ ul ʙurьsьn ytәj almaj. Өђtәl hәm ultьrqьstar jeteş tygel. Bylmәhe ʙәlәkәj, ɵђtәl hәm havьttar vaqьtьnda jaqşьlap jьvьlmajđar. ʙөtә nәmәlәr tәrtiphed raveştә tuđьşьp jatalar. Aştьꞑ sifatь nasar kyp vaqьt, ʙer turam iђlәnep ʙөtkәn it menәn şьjьq tarь ɵjrәhe ʙula. Aştь tөrlәnderep ʙeşermәjđәr. Aştan seʙen, taraqan hәm ʙaşqa nәmәlәr sьqa. Aşavsьlar ʙer hyđ әjthәlәr ularqa: „ʙaşqorttarqa jaramaqan taqь, tөrlәngәn ʙulahьqьđ, jerәngәs asa maqьđ" tidәr.

M

AŞXANALA SЬJFAT NASAR. XUZAHЬĐLЬQ XӨKӨM HӨRӘ.

TӨP MILLӘTTӘN KADR ӘĐERLӘNMӘJ

Estәrle tamaq sәvit partejә mәktәʙe, uqьvsьlarđь jaqşь aş menәn tә'min itev esәn Rajpo menәn ejjyl ajьnda uq dugьvr tөđөşәrgә tejeş ʙulha la, hamman hәjrәlep jөrөj ʙirә. Aştь tөrlәlәnderev, sifatьn jaqşьrtьv turahьnda ujlapta qaramajđar maj ikmәk ʙurmalarь dөrөђ ʙirelmәj. Qajhь kәndө jartьqađan aş artьp qala, qajhь ʙer kәndө jetmәj. Aş jә, ʙik tođlo, jә ʙik tođhođ ʙula. Aşxana ʙьlsьraq, ergәhendә jьvьntьq sosqьrьnda seʙendәr mьzqьp, aşxanaqa tula ʙar. Eşselәr tarafьnan hәr kөn pasudalar vatьla, unь xisapqa alqan keşe juq.

Aşxanalaqь jәđlәp eşse arahьnda nej ʙarь 5—6 ʙaşqort tatar ʙar Mәdir yçe ajqa ʙer tapqьrđa kilmәj.

Jьjьpqьna әjtkәndә, partejә Өlkә Kәmitәteneꞑ aşxanalarđь jaqşьrtьrqa hәm kadьrđar әđerlәrgә nьq әhәmijәt ʙirergә, tigәn qararđarь ʙojomqa atqarьlmaj, ʙьl turala aşьqьs saralar kyrelhen.

XӘBIP KӘRIM

PIDVUZ AŞXANAHЬNDA BAŞHЬĐLЬQ DӘVAM ITӘ

Başqortostan pidagugejә VUZ nda jәmәqәtselek tujьmьn ojoştorov jaqьnan ʙulhьn, ʙirelgәn ađьqtarđьꞑ sьjfatь, hanь jaqьnan ʙulhьn jaqşьrqanь juq. Jetәkse hәm xuzalьq ojoşmalarь aşxananь jaqşьrtьv turahьnda ujlamajđar.

ʙerensenәn aşxana jorttoꞑ nigeđenә (padval) urьnlaşqan jamqьr ʙulqan vaqьtta jamqьr hьvь, ʙьsьraq inep jata. Unan aşxananьꞑ ike ʙaşьnda la ʙәderәf nigeđe. Unan da ʙьsьraqtar aqa.

— Ninә aşxana ʙәderәf ergәhendә, tihәn:

— Juq, ul zьjan itmәj, ʙeđ ʙit unь ʙiklәnek" tej.

Ađьq hala torqan urьndarь at harajь kevek ʙьsьraq, ađьq—nәmәlәre kygәrep—tutlap ʙөtkәndәr. Ә, toqtarь tegelgәndәn ʙirle jьvьlmaqan. Havьt—haʙalarđь kyp vaqьt tađa jьvьp jөrөtmәjđәr. ʙeşerelgәn ađьqtarđa ʙigerәk tә tađalьq juq. ʙәrәngelәr jьvьlmaj hьlьnalar, aş ʙeşerevselәrđeꞑ kejeme kyp vaqьt qara ʙula. Qәđәttә irtә—kis әđerlәngәn ađьqtar kәseђtә hьvьnan tora. Teşkә әđerlәngәn ađьqtar đa jaqşьnan tygel.

Ađьqtьꞑ sьjfatь nasar ʙulьvqa qaramaђtan, qajhь vaqьt ʙeşerә ʙelmәjđәr, jә tađa ʙulmaj.

O j o ş t o r o v e ş e his julqa qujьlmaqan.

Әllә nej tiklem ştat totalar. Işek tөʙөnә qaravьlqa xәtle keşe. Lәkin his ʙer vaqьtta nәvʙәttә torovđo ʙөtөrә almajđar. Nәvʙәtteꞑ oso kvartal ʙujьna huđьla. Kөtә, kөtә ʙer—ike sәqәt vaqьt әrәmgә ytә. Uqьvđan honlatalar.

Pid—vuz aşxanahьn jaqşьrtьv đa miskum, xuzalьq ojoşmalarьnьꞑ joqlavđarьnan, eşlәmәvđәrenәn kilә. Partejә jәcәjkәlәre tarafьnan jul kyrhәtelgәn, kyp qararđar ʙulqan. Lәkin ular xuzalьq eşselәre papkahьnda tuđьp jөrөjđәr.

Di ikseʙәneꞑ xuzalьq ʙylege essehe RARTЬJЬF xuzalьq mәdire JENIKEJEF, KARDAPULSEFTAR qunaq ʙulьşьp esep jөrөvđәn ʙuşamajđar

ʙьlarqa sara kyrergә kәrәk.

Qәlimьf,

Bagandskej aşxanahьnda jьlь aş juq nurma tigeđ ʙylenmәj

MӘDIR EŞSELӘR HYĐENӘ QOLAQ HALMAJ.

Bagarodskej avьlьnda matur tөđөlөşәndә eşlәvse eşselәrđәn 1500 keşe tora, lәkin ular esәn asьlqan aşxanala ʙer nindәjđә tәrtip juq. Irtәn eşselәrge jьlь aş ʙirelmәj, kistәn qa'qan arьş ikmәgen genә aşap kitәlәr Pasudalar jeteşmәj. ʙiş—altь eşse ʙer tәrikәnәn aşajđar. Aşxana hәrәkkenә taqtanan qorşalqan qьvьş, tirә jaqь ʙьlsьraq, hađlьq. Ultьrqьs, ɵђtәldәr juq. Eşselәrgә ikmәkte tejeşle nurma ʙujьnsa ylsәp ʙirmәv sәʙәple qajhь ʙer eşselәrgә nurmanьꞑ jartьhь la elәkmәj. ʙьl turala eşselәr aşxana mәdirenә ʙer nisә tapqьr әjthәlәr đә, iqtiʙar itmәj.

KAMSKEJ

KALXUZ MAJЬN SIT QULDARQ|A HATA.

„Varaşilьf" (Q mejәkә tөʙәge) kalxuzьnьꞑ Kyl qunqas ʙrigadahьndaqь dejәmlәşterelgәn maldar mәdire Fәtxolislamьf kalxuzđь estәn tarqatьv sәjәsәten alьp ʙara. Ul kulaktarđь tađartqan vaqьtta la:—kulaktar ʙulmaha, min eşlәmәjem, tip jөrәvse ine. Xәđer ul malsьlьq mәdire ʙulqan qortqosloq eşenә ʙaşlanь.

Mәђәlәn kalxuzđьꞑ 32 kilagram majьn xosusi quldarqa ʙata la huꞑьnan „urlanьlar" tigәn xәʙәr taratьp, ʙөtә kalxuzsьlarđь tentetә, ular arahьnda nasar qaraş tьvđьra.

ʙьl keşene kulaktar menәn ʙergә tađartьrqa kәrәk.

„OSLO QӘLӘM„

Ridaktьr urьn ʙaђarь: ·Z KAJЬPKUL.

BӨGӨN TӨBӘK GӘZITTӘRE RIDAKTЬRĐAR KӘꞐӘŞMӘHE AŞЬLA.

Bөgөn irtә sәqәt 10 kamsamul jortonda tөʙәk gәzit ridaktьrđarь kәꞑәşmәhe asьla.

Kөn tәrtiʙe:

1—igen әđerlәvđә mәtʙuqәttьꞑ ʙarьsь turahьnda (. Abkum partьjanьꞑ mәs'yl sikritarь iptәş ʙьjkin daklatь)

2 — „Krasnaja ʙaşkirejә" „pravda" gәzitteneꞑ abzurь hәm xәʙәrselәr xәrәkәten jaꞑanan tөđөv turahьnda Şirnavski daklatь.

kәꞑәşmәgә ʙөtә өlkә[illegible] it, zurnaldarđьꞑ ridaktarđarь hәm xeđmәtkәrđәre, zavuttaqь ʙaђmә kyp tirazlь gәzittәrđeꞑ—ridkәllegejә aqzalarь hәm rabsilkurđar saqьrьla. Kyltprupabkum VKP(B).

TIӨ KӨNDӘRĐӘ KYLTURA HARAJЬNDA

Başqort Dәvlәt tejatrьnьn qьşqь sizunь asьv ajqanlь Tamaşaqa

Qođqondar ojahьnda

(В гнезде воронов) tigәn pejesa 4 pәrđә, 6 kartinala

ŞӘRIF KAMAL ӘЂӘRE.

QUJЬLA.

GURЬN KINAHЬNDA

Sejanstar sәqәt 6-30 tan ʙaşlana.

Kassa sәqәt 5 tә asьla

Bөgөn kina-pissa

„QATЬN"

6 ʙylemdә

ANUNЬS: „es parada"

„Yktәʙer natiskәhe" tipagrafejәhe glavlit vәkile №719

ŞTURЬMAJЬNЬŅ BERENSE 5 KӨNӨ 6,6 PR. QЬNA YTӘSBIRDE

BӨTӘ DONJA PRALITARƏ BERGEGEŅ!

BAŞQORTOSTAN

8 YKTӘBER 1931 JЬL №219 (520)

13 JЬL SЬQA

KӨNDӘLEK GӘZIT

[illegible]

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKӘ KOMITETE, B.Y.S.K. HӘM BAŞPRAFSӘVIT URGANЬ

DISKYSSEJӘNE JEMEREP PLANDЬ YTӘJBӘD „PABIDA“ „JAŅЬ TORMOŞ“ KALXUZAARЬ BYLӘKLӘNDELӘR

QЬRMЬÐQALЬ tәsagendәge [illegible] kalxuzdar igen әderlәvdә qьrqa hьnьlьş jahalar [illegible] lьqьrðamalarqa qьrqa atpur eirep, satsejalizem jarьşь nigeðendә plandь tultьrьp hәm arttьrьp ytәjdәr.

„PABIDA„ kalxuzь jьllьq plandь 155 [illegible] „Jaŋь Tormoş“ kalxuzь 114 pr. [illegible] 100 pr. [illegible]

Plandь arttьrьp, vaqtьnan alda ytәgәn өsөn ike kalxuzdь balalar baqsahь asьv menәn hәm qaiğәndarьn 450 humlьq sәnәqәt tavarь menәn nylәklәneldә. USMANЬF

ŞTURЬM AJЬ

Yткәn jьldarða igen әderlәv kampanejahьnda berense ratta barqan Başqortostan bьjьl xur lьqlь rәveşә artta qaldь. Berense yktәberga jьllьq plan 60 pr qa tultьrьlьrqa tejeş bulha la, ul faqәt 23,9 pr, qa qьna tultьrьldь.

Ajrьm tәsәktәr—Bajmaq, Bilaqatai, Xajaulla, Dьvan, Qonşaq, Usalь, Qьjqь. Mәsetle hәm Bәrjәn tәsәktәre sigerәk tә qatev itәlmәðlek dәrәsәlә artta qalalar. Ular jьllьq plandь 10 pr qa la tultьrmaqandar.

Bьnьn sәbәbe nәmәlә , hum?

Iŋ tөp sәbәbe—tәsәk ojoşmalarьnьn, sigerәk tә ajrьm jetәk se k mmunistarðьn igen әderlәv eşendә appartunislьq itevðәren daӨlkә Kәmitәt 19-sintәber qarar ьnda plandьŋ rejal bulmav turahьndaqь hәr tөrlө diskyssejәlәrðe tuqьratьp, igen әderlәv eşendә qьrqa saralar kyrev aşa xurlьqlь artta qalьvqa sik qujьrqa, bьl turalьqь hәr tөrlө kulak agitatsejalarьna udar jaharqtar. Lәkin tyәnge ojoşmalar bьl direktifьь oşo kөngә tikleм eşkә aşьrьp bөtmәjðәr. Oşo kөndәrðә lә diskyssejә ajrьm urьndar ðe, sigerәk tә avьl savite, kalxuz idaralarь tirәhendә davam itә. Kirәk tajðabьna qьna bulqan diskyssejәlәrgә qarşь tәsәk kәmitattәre qьrqa saralar kyrmәj'әr. Xatta ydәktәn bәr qan javaplь vәkildәr ðә bьqa artьq qolaq halьp jetkermәjðәr. Igen әderlәvðә xurlьqlь rәveştә artqa qalьvðьŋ tөp sәbәbe oşo diskyssejә, uqa begendәn qul maj sik qujьrqa karәk.

IKENSE—„Iŋ elek ydәmә menәn dәvlәtkә“ tigәn kulak luzuŋqьhь kyp urьnda xәkem bөrөp kilә. Uqa udar birelgәne juq.

Kalxuz idaralarь, kyp urьnda igen әderlәv planьn tultьrmaj torop, kalxuzsьlarqa igen ylәp birәlәr. Mәðәlәn: Jaŋь avьl tәsәge Saraştьbaş kalxuzьnda qьna „...bьna heðgә jьllьq zapas“ tip hәr kalxuzsьqa 40 ar bottan meŋ botqa jaqьn igen taratьp birgәndәr. Qajhь ber tәsәk kәmitәttәre bьqa qarşь kөrәşәhe urьnda, kirehensә jarðam itәlәr. Mәðәlәn: Baqalь tәsәk kәmitәte „1 nse nyjaberga kalxuzdarda daxut ylevde bәtәrergә“ tip plinumda qarar qabul itә. Ә, şul vaqьtta igen әderlәv planьn tәsәktә nej barь 9 pr. qa ytәlgәn. Bьl ber Baqalь lә qьna bulmaj, başqa tәsәktәrðә lә kyp. Igen әderlәvðe eðә torqan kulak luzuŋqьhьna begendәn sik qujarqa. Igen әderlәv planьn tultьrm a j t o r o p daxut ylev t u r a h ь n d a hyð bularqa la mөmkin tygel.

ӨSӨNSӨLӘJ—kulaktarðьŋ qatь zadanejalarь tultьrmaj, sәvәtsә jahavðarьna qьrqa sik qujьlqanь juq. Kyp tәsәktәrðә kulaktarðьŋ qatь zadanejalarь 10—15 pr. qa qьna tultьrьlqan. Kulak sәbәtazьna qarşь faqәt administratif saralar qьna kyrelep, bьl eştә jarlьlar jalpьhь sittә qala. Şuqa kyrәlә ul „sara“ lar tejeşle hedәmtәne birmәj, kulaktarðan igen urьnьna—vaq tejәk әj nәmәlәren alьv menәn qәniqәtlәnәlәr. Bьl xәlgә xәðer ðәn sik qujьp, avьl jarlьlalarь, kalxuzsь jalpь jarðamьna tajanьp kulaktarðь igen әderlәv zadanejahьn iŋ qьðqa arala tultьrьrqa mәsәyr itәrgә karәk.

DYRTENSE—avьl aralarьnda qь bulq igen spikylәtsejәhenә qarşь qьrqa kөrәş juq. Tәsәk parteja ojoşmalar oşo kөndә lә „Ber sintnir igen ðә casnikka kitmәhen!“ tigәn bajavaj dirik tivanь tormoşqa aşьrьp jetmәjdәr.

Casnik, spikylәnttarqa igen hatьv kulak hәm jaŋqьlaqtar arahьnda qьna bulmaj, qajhь ber kalxuzdarda la bar. Masaqyt, Arqajaş tirәlәrendә qajhь ber kalxuzdar Ural өlkәhenenң xuzalьq ojoşmalarьna jedar menәr bot igen hatqandar. Şul vaqьь, yð plandarь tultьrьlmaqan. Igen spikylәtsejahьna kiŋ jul qujmahqa, „Ber sintnir igen ðә casnikkә kitmәhen“ luzuŋqьhь bәtә tulьlьqь menәn eşkә aşьrьlьrqa tejeş.

BIŞENSE—Kapitsejә ojoşmalarь, ajьrьvsa tәsәktәrðә, igen әderlәv eşenә qьrqa rәveş tә jeð bormaqandar. Magazindarða tavar jeteşmәj, ә qajhь ber skladtarða kyp tavarðar bahьsmaj jata. Urьndarqa tavar jylevðә hidgerlek juq, avьlqa karәk nәmәlәr jebәrәhe urьnda, adikalun, pudьr, qьjbatlь şlәpәlәr jebәrәlәr.

ALTЬNSЬ—Igen әderlәv—satsejalizem tөðәlәş ginirәl planьnьŋ ber elәşe ikәnen, „Igen өsөn kөrәş satsejalizem өsөn kөrәş“ bulьvьn eşsәn krәstejәn jalpьhьna, sigerәk tә kalxuzsьlarqa aŋlatьv eşe juq dәrәsәhendә jomoşaq qujьlqan.

Tyәn parteja ojoşmalarь massavьj—sәjәsi aŋlatьv eştәre nә әle bulha әhәmejәt birmәjәr. Xatta Өlkә Kәmitәt tarafьnan sьqarьlqan qajhь ber vәkildәr ðә bьl eşkә iqtibar jynәltelmәgәndәr. Ular Lininse balşeviktar partejahьnьŋ—massavьj parteja bulьp, bәtә eştә, ajьrьvsa igen әderlәv şikelle bajavaj kampanejalә eşsәn jalpьqa tajanьp, ulardьŋ jarðamь, aktif—qatnaşьvь menәn başqarьp kilevәn onotalar. Igen өsөn kөrәşkә kalxuzsьlar, Krәstejәnder, sigerәk tә jarlьlar jalpьhь tejeşensә mabilizavajt itelmәgәn.

Bьl eştә gәzittәr ður urьn totorqa tejeş. Lәkin, bьqa tikleм tәsәk hәm başqa tyәn gәzittәr yð pozitsejalaren ala almanьlar. Qaj ber gәzittәr igen әderlәv xaqьnda jaðmajðar, jaðhalarða matirejәldarðь tәrkәp kenә ulardь jalpьqa teşendermәj, unьŋ tirәhenә jәmәqәtselek fekeren mabilizavajt itmәjðәr, apiratif jetәkselekte eşkә aşьrmajðar. „KRASNAJA BAŞKIREJӘ“ turahьnda „PRAVDA“ la jaðьlqan aŋzur tulьhь menәn dөrөð, unь bәtә Başqortostandaqь gәzittәrgә tәsәp jaðьlqan tip qararqa karәk. Bәtә gәzittәr igen өsөn kөrәşә yðәrenәŋ eştәren nigeðenәn yðgәrtәp igen әderlәv kampanejahьna begendәn jeð menәn bөfolorqa tejeştәr.

Bьna bьl hanalqan kymeştәr bәtәhe lә—qәmәldә uŋ appartunizem kyrhәtәre, igen әderlәvðe eðevsә tөp sәbәptәr. Beð oşo appartunizem kyrneşlәren tөbө—tamьrь menәn joloqqanda qьna iŋ dur bajavalьrьs bulqan igen әderlәv eşen xәl itә alabьð. Şul vaqьtta qьna beð „yktәber rivalytsejahenәŋ XIV jьllьqьna igen әderlәvðe bәtәrәbeð!“ tip VKP (b) Ydәk Kәmitәtenә birgәn vәqәðәbeððe balşeviktarsa ytәp dur batьrlьq menәn jenep sьqarabьð. Bьnьŋ өsөn tөp şart Parteja Өlkә Kәmitәtenәn igen әderlәv barьşь turahьnda 3 nse yktәberðә sьqarqan qararьn bәtә parteja ojoşmalarь, hәm parteja. kәmsәmul aqzalarь ber tuqьrьvhьð qәmәlgә aşьrьp, şturьm ajь esendә ьsьndan da balşeviktarsa huqьşsanlьq kyrhәtergә tejeştәr.

Xәðer: „belmәgәndeŋ belәge tьnьs“ tygel ularðь ajavhьð xөkөm itergә

PLAN ŞKAFQA „JӘŞERENGӘN“

ӘBJӘLIL tәsәgendә kөðgә sәsevðe kantraktaştьrьv eşe j u q d ә r ә s ә h e n d ә, bik әkeren bara. Kalxuzdarqa barьp horahaŋ, ә alь bөrөvðәre kөðgә sәsevðe tulьlь menәn kantraktavajt itәk, tejðәr. Ә tәsәk xlipzivsajuzqa kilhәŋ his ber nәmәnen oşona sьqьp bulmaj.

— Kyrme kantraktavajt itelergә tejeş?

— Belmajem.

— Avьl savittarenә zadanejәlar birelgәnme?

— Belmajem,

— Plan kyrmәgә ytәlgәn?

— Belmajem.

Tәsәk xlipsajuz eşselәrenәn berehe şunan başqanь yðe lә belergә telәmәj. Sөnki ul „belmәgәndeŋ belәge tьnьs“ tip ьşanaj.

Kantraktavajt itevsә Malcanьf kamandirufkaqa sьqqan. Şunьŋ өsөn, FӘQӘT ŞUNЬŊ ӨSӨN bәtә kantraktatsejә eşe tuqrasqan. Plan şkafqa „jәşerengәn“. Unь tьььp alьp eşlәvse juq. Svudka birevse lә juq Kantraktatsejә eşenә bьl tiklem mәs'yljәthьð qaravьs taş baştar yð jazalarьn alьrqa tejeştәr.

„PLANDARÐЬ YTӘV ӨSӨN BALŞEVIKTARSA TOTONORQA.

Yktәberðeŋ berense dikadahьnda qьrqa hьnьlьş buldьrьrqa“

Şturm ajьnьŋ I-ęş kөnlәge

Plan turahьnda diskyssejәgә qьrqa sik qujarqa

Yktәber rivalytsejәhenenŋ 14 jьllьqьna 30 kөn qalьь

Bed ul kөngә plandь tultьrьь ytergә bursьlьbьð.

[illegible]

YKTӘBER—XӘL ITKES MӘS ӨLӘNE XӘL ITKES AJ:

„Ųәĵәdrәşit„ kalxuzsьlarь

HEDDE ӘLMEXӘMӘT, BULAT KAL XUZSЬLARЬ TIŅLӘŞERGӘ SAQЬRA

[illegible]

„XӘJDӘR“, „ŞӘMӘJ“, „JALANQUL“ „HARAJLЬ“

HEDDE „FRYNZЬ“ KALXUZЬ JARЬŞ QA SAQЬRЬDЬ

UL HEDDӘN JAVAP KӨTӘ

ŞIŞMӘ tәsәge „Frunzь“ kalxuzsьlarь 150 bottь qadәl [illegible] ojoştorolqa qaţar sirdelәr, [illegible] muldarьn jarьşqasaqrdьlar. Kalxuz ulardan praktik eş menәn aşqьs javap kөtә.

M. Z.

BӨTӘ KALXUZ PRISIDӘTELDӘRE NOQJOMANЬF TIMERDӘN ӨLGӘ ALЬQЬÐ

Qьrqьð Mejәkә tәsәge „Varaşilef“ kalxuzь prsidәtele iptәş Noqmanьf Timer ytkәn jьlqь inke igen zapasьnan 5,5 sintnir eirde. [illegible]

Ip. Noqmanьftan bәtә Başqortostan kalxuz prsidәteldәre әlgә alьrqa tejeş tәr.

Q. ABDULLIN.

Kulaktar menәn kөrәşmәgәn urьndarða

„IGEN ӨSӨN KӨRӘŞ—SATSEJALIZEM ӨSӨN KӨRӘŞ“UNЬ JEMEREVSELӘRGӘ MӘRXӘMӘTJUQ

KULAK QULЬNA UJNAJÐAR

BAQALЬ tәsәgendә igen әderlәv timpь hәŋ dәrәsәlә tyәn jьllьq plan nej barь 9,6 pr. qa, qьna ytәlgәn. Kalxuzdar 12,9, jaŋqьðaqtar 7,9 pr. ә kulak xuzalьqtarь 8,2 pr. qa qьna tapşьrqandar.

Igen әderlәvðә sigerәk tә Jaŋь Byzaj avьl savite qojroqta bulьp ul kulaktarðan ber kila gram da igen haldьrmaqan. Ә Ikke Әrmejefkә, Utar, Jaŋь qataj hәm Qoros savittәre „beððә ge kulaktarðьŋ igendәre juq, ularqa birelgәn zadanejalarðь tultьra almajbьð“... tip aşьqtanaşьq kulak qulьna ujnajðar.

Tәsәktәge Qara bәş, Jaŋьqar javðь, Ikke—Isәmәt hәm Kilka baz savittәre xurlьqlь rәveştә artta bulьp ularða jьllьq zadanjahьn ytәleşe 1,4 menәn 6,7 pr. arahьnda qьna

Tәsәk başqarma kәmitәte jumarьlaqь qojroqta hejrәlgәn savittәrgә bьjgьvar birðe hәm kampanjalarðь yð aqьşьna tapşьrьp esep jeregәne esen Baqalь savite rәise xөkөmgә birelde.

J. Sәjfej.

„ӨRŞӘK“ KALXUZЬ QARA TAQTAÐA

Qьrqьð, Mejәkә tәsәge, Yrәzmәt avьl savitenә qaraqan „Өrşәk“ kalxuzь bьjьlqь planь bujьnsa 112 sintnir igen tapşьrьrqa tejeş ine. Oşo kөndә nej barь 3 sintnir igen tapşьrьp qarap tora. Totoş ber kalxuz ismenәn өs sintnir igen tapşьrьvðь kulaktьŋ kalxuz şarşavьna sөrkәnep mььqьl kәlevenәn başqa nәmә tiv ajtep bulmaj әlettә.

Bьl kalxuzðь aşьqьs tikşerep, ьsьn jeðen asьvðь talap itәbeð.

Q. ZAHIT

Usalь tәsәge igen әderlәvðә qojroqta hejrәlә qatь zadanejalar tultьrьlmaj

USALЬ tәsәge igen әderlәvðә balşeviktar timpьn jaqatta 30 nsь sintәbergә ajьlьq plan nej barь 11 ә jьllьq plan 7,3 pr. qa, qьna ytәlgәn. Kulaktarqa qьðьm juq. Ular igen әderlәv planьn BER PR. QA QЬNA YTӘQӘNDӘR.

Kampanejә tirәhenә jalpь fekere tuplanьlmaqan. Igen әderlәv planьn әdevse avьl savite, jakej ьbьrьm keşelәrgә sara kyrelmәj aldanqьlar bylәklәnmәjðәr. Massь arahьnda kiŋ aŋlatьv eşe alьp barьlmaj. Kulaktarqa kileşep qaravьs Usalь tәsәk ojoşmalarьna kiðken sara kyrelergә kulaktarðan zadanejane ber hyð heð tultьrьrqa tejeş.

K. Safin

Kulakqa qьðьm nьqьlь igen әderlәv kosәjә...

Bikqol savitendә (Q—Mejәkә t.) igen әderlәv timpь kesәjә. Igen әderlәvgә jalpь fekere tuplanьlьp plan 40 pr. qa ytәlde Aktiftar tarafьnan. bьqa xәtlem jәşerenep jatqan 7 kulak tabьlьp ular kalxuzdan sьqarьldьlar hәm qatь zadan ja birelde. Kizmavaj dikada uŋajь menәn plan 100 pr. qa ytәlәsәk.

Q.Q.

„Tәvlә ydenә, unan, xeky mәtkә„

MЬRAQ tәsәge „Qьðьl—Kampajьn“ kalxuzьnda bәtә kampanejalar xurlьqlь rәveştә eðelә kalxuzda tәrtьv kөştәrn dөrөð tejәlanьlmaj, xeðmәt dөrөð ojoştorolmaqan. Kalxuzsьlarðьŋ qarattarь qәmәlgә aşьrьlmaj. N tizәlә igen әderlәv planь nej barь 9 pr. qa, tunqa hәrev 13 pr. qa ytәlep, bәsәn әderlәv hәm „xәl itkes 3 nse jьl“ zajьmь tarafьşь ber pr. qa la ytәlmәj qalqan.

Ә, kalxuzsьlar arahьnda „TӘVLӘ YDENӘ UNAN HUN XӨKUMӘTKӘ“ tigәn kulak qotqoho tarala hәm kalxuz idarahь nьŋ „igen halьrqa urьn juq“ tip igende jәn başьna ylәp al-[illegible]

„BAJKAL“

Kulaktarðьŋ qatь zadanejalarьn tultьrьrqa mәsәyr itergә

ӨFӨ tәsәge Turәsәlь savite igen әderlәv planьn 48,8 pr. qa ytәne. Kalxuzdar igen әderlәvðә alda baralar. „Avangart“ jьllьq planьn 75. „sulpan“ 54. „Jaŋь tormьş“ 52 pr. qa ytәnelәr. Ul vaqьt „Kampajьn“ kalxuzь nej barь 33 pr. igen tapşьrqan. Kalxuzdar plandarьn tultьrьv aldьna jethәlәr ðә, jaŋqьðaqtarðь eyksirgә alьv, ularðь ojoştorov menәn şeqәllәnmәjðәr. Jaŋqьðaqtar 30 pr. qьna igen tapşьrðьlar. Kulaktarðan nej barь 18,7 pr. qьna qatь zadanejalar tultьrьlqan. Avьl savite ularqa şьraf halьv hәm bajьn saralar kyrhәtә lә ta'ðir itmәj. Sөnki, ularqa jarlьlar, kalxuzsьlarqa tajanьp qьðьm jahamaj.

Avьl saviten xәðerðәn eşsәn dәrðe tuplap, kulakqa hөжymen kөsәjtergә, igen planьn tultьrьrqa mәsәyr itergә.

QARIFYLLIN

rev vaqiqahe lә bar.

Bьndaj kulak qotqohona birelevse kalxuz rәisenә tәsәk ojoşmalarь aşьqьs sara kyrhendәr.

„Igen өsөn kөrәş—Satsejalizem өsөn kөrәş“

BӨRӨ IGEN ӨSӨN BALŞEVIKTARSA KӨRӘŞӘ,

UNЬN ӨLGӨHӨN BӨTӘ BAŞQORTOSTANQA KYSERERGӘ

(KYMӘK XӘBӘRSEHӘ)

BӨRӨ (tiligrәf aşa) 5 nse yktәbergә igen әderlәv planьn kalxuzdar 89 pr., jaŋqьðaqtar 48, qatь zadanejәlәr 65 pr. qa ytәlde. Tәsәk dөmәlәndә plan 73 pr. qa ytәlde.

Jьllьq plandь 95 pr. qa ytәp iŋ alda Qajьnlьq savite bara.

Ip. Bьjkin tiligramь bujьnsa tәsәk kәmitәt bojoroqь bujьnsa aktiftь urьndarqa sьqarðь. Avьl savittәre qarьqьnda 19 urьnda kәmsәmulðarðan pustәr qujьldь. Tәsәk gәzitә „Biş jьllьq өsөn“ ðeŋ aşьqьs mәxsus hanь sьqarьldь.

Tәsәk gәzitә—RAMINSKEJ, LITVINEF.

BӨRӨ SAJUZXLIB PUNKЬTЬND A

SPЬRAFKЬ ӨЬTӘLE, SVUDKA TAQTAHЬ JUQ, QЬÐЬL MӨJӨŞ EŞLӘMӘJ.KALXUZSAJUZ KEŞE QUJMAQAN

BӨRӨ tәsәgendәge Sajuzxlib punkьtь Boraj, Baltas, Mişkә hәm Dyrt әj ә, Blagaviшsin tәsәktәrenen ber nisә elәştәren ә igen qabul itә. Şulaj ður bulьvqa qaramaðan igen tapşьrьvsьlar arahьnda kyltura—aqartьv eştәre alьp barьlmaj. Kampaneja başlanmaðan elek yk ojoştorolqan qьðьl mөjөş әle bulha eşkә başlaqanь juq. Ber nindәj plakat, gәzit—zurnal dәr qujьlmaqan. Spьrafkьlar birev turahьnda ujlapta qaramajðar.

Igen tapşьrьvða alda barьvsь hәm qojoroqta hejrәlevselәrðe kyrhәtә torqan svudka taqtahь qu ьlmaqan. Punkьt qarььnda bulqan lәrnik his eşlәmәj. Igen tapşьrьvsьlarqa ber nәmә lә aŋlatqan keşe juq. Xatta ular gәzit-zurnal jaððьrqь bulhalarða qajðә barьrqa belmәjðәr.

Boraj hәm Baltas tәsәgenәn igen menәn Bөrө punkьtьna kilgәndә 50—70 şar kilamitьr jerðe jәk menәn ytergә tura kilә. Ә jul tөðәleşe iŋnasar xәldә tora. Kyperðar juq, sigerәktә Boraj menәn Qaraqoş arahьnda qь jьlðьŋ nasar bulьvьnan igen tapşьrьv eðelә. Tejeşle ojoşmalar bьqa his kisekmәj bьl jetәşhedlektәrðe bөtөrөv saralarь kyrergә tejeş. X. QIZZӘTYLLIN

Plan turahьnda diskyssejә alьp barьv—kulak qulьnda ujnav

Ber nindәj diskyssejәgә urьn juq, plan tultьrьlьrqa tejeş

(Tiligramma)

BALTAS Tәsәktә igen әderlәv jьllьq planь 35,9 pr. qa qьna ytәlgәn. Plandь tulьkь menәn ytәgәn ber genә lә avьl savite juq.

Biştirәk, Qalmajar, Baltas, Şarajaz, Jaŋь Qataj, Kysev Baj, Hәjtәk avьl savittәre plandarьn 30 pr. tan tyәn ytәgәndәr. Huŋqь biş kөnlәktә Fәlәş Qьðьl jar, Tatьmь avьl savittәre ber genә qadaqta igen tapşьrmanь.

Jaŋqьðaqtar tormaqь bujьnsa plan 24- pr. qatь zadaneja bujьnsa 30 pr. qa qьna tultьrlqan. Igen әderlәvðeŋ bьndaj tyәn barьvьnьŋ sәbәbe, haman әle plandьŋ rejallьqь turahьnda ajьrьm avьl savittәre arahьn da diskussejahьn dәvam itevәn dә. Kulakqa qьðьm jomoşaq, massa arahьnda aŋlatьv, teşәndөrөv eştәre alьp barьlmaj. Qaltas avьl savite rәise Qilmetdinьf xoqoqlьððar menәn bergә igen әderlәv kampanejahьna qarşь sьqa. Plandьŋ rejal bulmavь turahьnda hejlәj. Şulaj uq „Bajqal“ kalxuzь pravlinejahe plan turahьnda diskussejә alьp bara. Avьl savite rәise ISXAQЬF aşьqtan aşьq kulaktarðь jaqlaj. Kulaktarqa qatь zadaneja birevðәn baş tarta.

Hamanqasa plandьŋ rejallьqь turahьnda diskussejә alьp barьp praktikala uŋ appartunizemdь tormoşqa aşьrьvsь avьl savittәrenә, kalxuz idaralarьna his şikheð jemererlek udar birelergә, massa fekere tuplanьrqa, hьnьlьş tьðьrьlьrqa tejeş.

QIZZӘTYLLIN

Malatilkalar buş ultьra.. bar igen huqьlmaj, plandь eðergә baralar

XӘJBULLA tәsәge Aqjar savitendә igen әderlәv kampanejahь siktan tьş nasar bara. Jьllьq plan sintәbr ajьnda nej barь 11 % qa qьna ytәlde.

Aldьnqь kalxuzdarðan hanalqan „Frynzә“ lә igen planьn tultьrьvða өlgә birmәj. Sөnki ul brazajьn huqьp bөtmәgәn. Sdilşьna bььraq rәveştә bodolә. Kalxuzda eşlәnmәgәn xeðmәttәrgә 160—240 ar kilә igen birgәn lәr Malatilkalaqь kalxuzsьlar esep eşlәmej jerejðәr. Traxtьrlь huqьv maşinahь kyp vaqьt kenlәr bujь buş ultьra.

Bьlar bөtәhe lә kulak tirmәnenә hьv qojьvsь faktьtar. Aqjar savite igen әderlәvðә qьrqa hьnьlьş tьðьrьv өsөn brazajðь huqьp bөtөrөvðe lә qьððьrьrqa tejeş.

„AQJAR“

Plan 20 pr. qa qьna ytәlde.... Nigmatyllin araqьsqa batqan

MIŞKӘ tәsәge Putlup avьl savitendә igen әderlәv hәm tunqa hәrev kampanejalare eðelә. Kampaneja tirәhenә jalpь fekere tuplanmaqan. Savit rәise ydәn mәs'yl bunamaj.

1 nse yktәbergә igen әderlәv 22, tunqa hәrev 10% qa qьna ytәlep bәsәn әderlәv 47 pr. qa qьna ytәlde.

„Terәk“ kalxuzь barьşь taqь la kynelhedrәk. Unda igen әderlәv 20 pr. qa qьna ytәlgәn. Idarala kisәpsь juq, unьŋ ylәvgә ber tөrlө lә әðelek buma. Ә kalxuz rәise NURTTINЬF ESEP jerej. Bьlar savit jәmәqәtselege aldьnda javap birergә tejeştәr. Ә, kampaneja tirәhenә bөtә kөste tuplap eðeklektә balşeviktarsa qaplanьrqa tejeş.

XAN TIMERXAN.

SAFXUZDAR TIMPTE KYTӘRERGӘ TEJEŞTӘR

TUŊQA HӨRӨVDӨ „ӘLŞӘJ“ SAFXUZЬ ӨLGӨ BULЬRLЬQ

Orloq safxuzdarь bьjьl 250.000 giktar jer hәrәp qaldьrьrqa tejeş inelәr, 5 nse sintәbergә tiklem 140.000 giktar hәrәp, plandьn 56 pr. ьn ytәnelәr.

Tuŋqa hәrevðә iŋ alda Әlşәj safxuzь bara, 44.500 giktar urьnьna ul yktәber başьna 42.000 giktar hәrәp, 5 enә tiklem zadanjahь 100 pr. tultьrьrqa vәqðә birә. Şulaj uq Jәlәjьr safxuzь la 1 nse yktәbergә 65 pr. ytәp, aldьnqьlьq ta ikense urьnda tora.

Ә, Arqajaş safxuzь nej barь 25 pr. qa qьna ytәp qojroqta hejrәlә. Unьŋ jәjnav eşe bьjьl şaŋtaj jenel bula torop, bьl tөðle xurlьqlь rәveştә hejrәlevðeŋ sәbәbe—eşte dөrөð ojoştora almavðan kilә. Eşselәr arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitudtarьn kөsәjtep, bәtә eştә sdilşinaga kysev hәm ejәhedlekte bөtөrөv nigeðendә plandь tultьrьv өsөn kөrәşergә karәk.

Tuŋqa hәrev barьşь nasar.

Sajuz Naikamzimь ip. JAKEVELEP tiligramь Başnarkamzim ip. Qilmanьf ismenә tuŋqa hәrev turahьnda aşьqьs tiligram әbirðe. Tiligramda: „Heðeŋ jәmhyrejәtegeðә tuŋqa hәrev eşe his qәnәqәtlanmaslьk dәrәsәlә bara. Әgәrðә jaqьnda ь 10 kөn esendә timp 3 qat arttьrьlmaha kөtelә torqan hьvьqtar plandь tultьrьvqa ьqahьdlajasaq.

Yð mәs'yljәteŋeð astьnda elkә, tәsәk, jer hәm kalxuz urgandarьnьŋ mәs'yl eşselәren, şulaj uq Traktrasintәr vәkildәren his kiserktәn mabilizavajt itegeð. Ularðь turanan tura tuŋqa hәrevðә ytkәrergә jarðam itev hәm jetәkselek itev өsөn arttьqь tәsәk, kalxuz hәm safxuzdarqa jebәregeð. Traktьrðarðь tuŋqa hәrevgә quşьv turahьndaqь 28 nse avqьs qararь ytәleşeneŋ barьşь turahьnda spitsejal, kyðәtev qujьqьð.

Ber buraðna jer hәr mәgәndәr

Өlә tәsәge Turәsәlь avьl savite Amir, Bajraqtь, Ikkә jumaş Jaŋь jumaş hәm Turәsәlь avьldarь oşo kөngә tiklem tuŋqa hәrevgә tөşkәndәre juq. kalxuzdarda әð, mәð genә hәrelhә lә jaŋqьðaqtar ber buraðna la hәrmәgәndәr.

Avьl savite eşte yð aqьmьna aşlanь әgәrðә aşьqьs saralar kyrelmәhә plan eðelәsәk.

Bьl turalaqь parteja dirikti vala rьnь avьl bujьnsa aşьqьs vittәre avьlvәkildәrenә kiðken sara kyrelergә teleş. Tәsәk ojoşmalarь bьqa sik qujьndar.

Qarifyllin.

Nәbel ajqьrьn ytәrevsәlәr javap birhen!

Estәrleәş avьlь „Sәlq“ kalxuzь ytkәn jьl ber jaqьş nәbel ajqьr alqajrь. Pravlinejaneŋ unь tәrbejәlәmavь, qadә eş attarь menәn ber rәttәn eşkә jetele ve, şul uq vaqьtta unьŋ tejeşle aşьv tormahьn birmәj qьjsalьr „Juqaltьv“ arahьnda ajqьr eştәn sьqa, hәðemlelә jьqьlьp ylә. Bьl eştә his şikheð pravlinejә qajsьla, unьŋ aşьnda torovsьlar carolqeslьq tarь esen javap birergә tejeştәr.

OSOON

parteja aqzalarьn ajьrьm ucaskalarqa berkette.

Igen әderlәv kampanejahьn eðgәn esen Trajьskej savite prsidәtele Minleqalejef partejәnәn sьqarьldь. diskussejә alьp barьvðь tuqьrьtmaqan „Alup“ kalxuzь prsidәtele Nәrejef, Ikbәkәj jәсajkahe sikәtarь Jakimeltargә vьjgьvьr birelde.

KISILYF.

JЬLLЬQ PLAN NEJ BARЬ 12,3 PR. QA YTӘLDE

Diskyssejane tuqьratmavьь jarqa qьrqa saralar kyrelә

QЬJQЬ tәsәge igen әderlәv planьn 12,3 pr. qa qьna ytәne. Bьl biş kөnlәk fәqәt 4—5 pr. qьna [illegible] re, kalxuzdar tuŋqa hәrev şuqьrьmьna quşьlmaqandar. Plan 5—6 pr. qa qьna ytәlgәn. Parteja Tәsәk Kәmitәte [illegible]

ӨFӨ STANSAHЬ, BAŞSNAPTURG, BAŞSAJUZ, KUSPRAMSAJUZ,
YFӘK ILEKTER STANSAHЬ, JUZ URALLIS YF MӘS'YLEJӘTTӘREN YTӘMӘV MENӘN MATUR, KATLA-TURBIN ZAVЬTTARЬN TӨFӨV EŞENDӘ ӨҘӨKLӨK TЬVFЬRЬVQA SӘBӘPSE BULALAR:

„BAŞQORTOSTAN" IDARAHЬNA.

Matur hәm Katla—Turbin zavьttarьn tөfөv eşenen başlanqьs davere qara. Vaqьtlь xarakterь tiddan halьnьp ketergә tejeş bulha la, tөfөv materialdarь alьnьrqa tejeş bulqan halьnda alьdalanqan aruktar jәmәrәlәlәr. YF MӘS'YLEJӘTTӘREN YTӘMӘVSE ӨFӨ STANSAHЬ, BAŞSNAPTURG, BAŞSAJUZ, KUSPRAMSAJUZ, YFӘK ILIKTЬR STANSAHЬ, JUZ—URALLIS.

BЬNA BЬL OJOŞMALAR
EŞSE—KRӘҔTEJӘN TӘNQITE UTЬAҔTЬNA

„UDAR" TӨFӨLEŞ" gәzite „Başqortostan" gәzite idarahьna mөrәzәqәt itep juqarь la kyrhәtelgәn ojoşmalarqa tejeşle urgьndarqa qьҔьn jihap, zakazdarfь ytәvfәren kantrylьq aҔьna alьvьqьnfь horaj.

„UDAR TӨFӨLEŞ" IDARAHЬ.

ӨFӨ STANSAHЬ. Matur zavьtь plaşatkahьna tөfөv ma-...

...tөfөleş dur qurqьnьs aҔtьnda. Ul ььqa tiklem barь 60 kuba mitьr utьn birgәn. Xәfer halqьndar başьnda, jatqьrfьn hәm başqa jerftarfь julьna baş lav kәrәk. Utьn juq.

YFӘK ILIKTЬR STANSAHЬ hәm koloq tөfөlәv jorto tөfөleşkә 3 miljun kirpes birergә tejeşlәr...

...tәida tөfөleşkә 500 arba eşlәp birergә tejeş ine. Inde yktәbergә tiklem nej barь 10 arba eşlәp birgәn. Qalqan 490 arba turahьnda his ber xәbәr juq. Şul arqala plaşşatkala tar—tьm kestәre jetәşmәj.

Başsnap turg menәn tөfөleş eşsәlәren jaҔьq nәmәlәre menәn tә'min itev eşe kileşev ...

...jә eşlә kirercә tejeş—vagon birelmәv arqahьnda ki tejelmәj. 10 kilamitьr bulsa birelergә tejeş. Barь tik 3 kilamitьr qьna birelgәn. 2—3 hanь paravez birergә tejeş bulha la, haman birgәne juq. Şulaj itep ...

...tәrtәlә maqәmat juq.

Baraktar hьnьp betә, taҔerәlәrfe ike qatlarqa kәrәk. Bьjala jetmәv arqahьnda bьl eş өfөlәv qurqьnьs aҔtьnda tora.

KUSPRAMSAJUZ 3— kvar...

...kin barь tik 6 nsь yktәberdә gena 40 karavat birde. Qalqandarь qьsqan bireler, bьl turala javap juq.

JUZURALLIS. Betәhe 23 men 965 kuba mitьr utьn birergә tejeş.

XUZALЬQ IҔӘBE BRIQADAHЬNA KYSEV EŞENEŊ YTӘLEŞEN KӘSӘJTӘBED

XUZALЬQ IҔӘBE BRIGIADAHЬ-SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQTЬŊ IŊ JUQARЬ FURMAHЬ

BЬL MӨHIM EŞKӘ HALQЬN QARAV—PARTEJӘ. XӨKYMӘT DIRIKTIFTӘREN YTӘMӘV TIGӘN HYҔ

XUZALЬQ IҔӘBE BRIGADALARЬ

Ojoştorov eşen qьҔьvlatьrqa kәrәk.

Kypkenә pridprejәtejә eşsәlә- ...

...

B. IBRAHIM.

„8NSE MART" TEGEV FABERIGE

...

TIPAQRAFEJӘ.

EŞSE KӨSӨ ҔӨRӨҔ OJOŞTOROLMAQAN.

XeҔmәtte ҔөrөҔ ojoştorov eşlәp sьqarьvfь kytәrәv, eşlәp sьqarьlqan praduksejәneŋ sьjfat kyrhәtmәhen jaqşьrtьv hәm pramfinplanfь tultьrьp ytәvdә dur urьn tota.

Lәkin „Yktәber natiskahe" tipagrafejәhendә bьl eş tejeşenә julqa halьnmaqan. Bьna oşo arqa la alьdalanqan eş nurmalarь ytәlmәj. XeҔmәtte ҔөrөҔ ojoştorov turahьnda mәs'әlә qud qatьlqan bulha la, ul bojomqa atqarьlmaj.

Gәzit baҔьv tsixьnda eşlәvse eşsәlәr ajьrьm maşinalarqa ber-...

...beterәv tanqalendә kankrit saralar kyrergә kәrәk. Bьl eştә Mәskәv eşsәlәre tәҗribәlәren fajҔalanьrqa kәrәk. Hәm mәsәt tsixьn ike sminaqa kyserev julьnda eş kyrergә hәm bьnьn turahenә betә eşsәlәr fikeren tuplarqa kәrәk.

XeҔmәtte ҔөrөҔ ojoştorov, ujlap sьqarьv eştәren kәsәjtev, eş narmahьn arttьrьv pramfinplan ytә eşen juqarь baҔqьsqa kytәrevdә dur urьn tota.

KALABANЬF.

Xuzalьq brigadahь iҔәbenә kysev eşe qәniqәtlә nerlek tygel.

„Yktәber natiskahь" tipagrafejәhendә xuzalьq iҔәbe brigadahьna kysev eşe his ber qәniqәtlәnerlek tygel. Qajhь ber tsixtar xuzalьq iҔәbe brigadahьna kyskәn bulhalarҔa unda eş fa'mal rәveştә genә qujьlqan. Administratsejә bьl eşkә ydәn javaplь hanamaj. Xuzalьq iҔәbenә kysev qunlь tsixtarҔa ...

...

...turahьnda bьndaqь kamsamal ojoşmahь anlatьv eştәre alьp barmaj. Ul bьl eştә qojoroqta hejrәlә.

Bьl mөhim eşkә halqьn qarav jaramaj. Bьnda xuzalьq iҔәbe brigadahь ojoştorov eşen aşьqtьrьrqa kәrәk.

Ş. XӘNIF

AŞЬQЬS JARҔAM KӘRӘK, UQЬVDAR ӨҔӨLӘ.

Mişkә tәbәge, Mavlet sәvitendә mәktәp balalarь arahьnda sәsәk avьrьvь taralьp, bik kyp balalar ylә başlanь. Avьl sәvite tөbәk başqarma hәm tөbәk maqarif bylegenә xәbәr itep, vrac jebәrevҔәren horaha la, ular bьnь iqtibarqa almajҔar, әle bulha Vrac kilgәne juq. Kyp balalar uqьvqa jөrөmәj başlanьlar. 28 nse sintәberҔә Tiräk avьlь mәktәbenә 54 balanьn barь 24 e genә kildelәr. Başlanqьs uqьvҔa dur өҔөklek tьvҔь.

Avьrьv taralьvqa qarşь aşьqьs sara kyrmәvse, dejem maşlanqьs uqьv өҔөlәvgә iqtibar itmәvse tөbәk başqarma hәm maqarif, şulaj uq tөbәk havьlьq haqlav bylektәren qьҔьnqa alьrqa, bьnda avьrьv taralьvqa qarşь aşьqьs saralar kyrelhen.

...

Başqortostanda 1931 jьl ikspрt tavarfarь bulqan, puşnina, mix, sьjrja, xrum ruda
HӘM YTILSЬJRJA MAMЬQ, QAVRЬJ PLANЬN YTӘV TURAHЬNDA V.K.P.(B)ӨLKӘ KӘMITӘTE QARARЬ

VKP(b) Өlkә Kәmitәte 1931-jьldьŋ 3 kvartalь esendә ikspоrt planьnьŋ ytәleve betenlәj qәnәqәtlәnerlek bulmaqanlьqьn kyrhәtә. Puşnina hәm mix sьjrjahь bujьnsa jьllьq plan barь 33,0 pr. qa kykә zadanjahь bujьnsa 23,5 pr. qa ytәlgәn, xrum rudahь 42 pr. ytilsьjrja—42,7 pr. mamьqь hәm qavrьjь—26 pr. aqas 66 pr. klypka hәm jәjmdәr 50 pr. ...

...bьtan ikspрt praduksejahьn әҔerlәv eşen ojoştorovfь, tә'min itmәgәn. Bьl xal VKP(b) YҔәk Kәmitәte hәm Өlkә Kәmitәteneŋ kәrәk өlkә la bulhьn, şulaj uq tөbәk ojoşmalarьnьŋ da ikspрt balansьn ytәvҔәre turahьndaqь diriktiftarьnьŋ turanьn tura bojomqa aşьrьlmaqanlьqьn kyrhәtә.

...

...nьŋ vaqьtьnda jebәrelәven, igen jetesterelmәgәn tөbәktәrfәge hunarsьlarfьŋ igen hәm furaz menәn tә'min iteleven jaqşь julqa qujьrqa, ә Başsajuzqa hәm dәvlәt vaqlap hatьv seltәrenә bьl maqsat esen sәnәqәt tavarfarьnьŋ maxsus fundtarьn alьdalarqa taqdim itergә.

4. Başkalxuzsajuz fraksejahьna ...

...da berense yktәberҔәn 1 nse nyjәbergә tiklem şul өҔөklәkte beterev, rudanь timer jul stansalarьna taşьv udar ajlьqь iqlan itergә hәm Usalь ӘҔәlbi, Berjәn, Xәjbulla hәm Mәqar rajkumdarьna tejeşle nıqdarҔa alavьrqa birergә, ә Narkamtrud qa—nәrjәttәrҔen vaqьtьnda birelevеn tә'min itergә, Parkamsnap qa—Başximrudanь ...

13 VKP(b) tөbәk kәmitәtlәrenә ikspоrt pragramьn ytәv julьndaqь eştәrde hәm әҔerlәvse ojoşmalarfьŋ eştәren kyҔәtergә, ikspрt planьnьŋ 20 nse dikәbergә ytәleven tә'min itergә. Bьl mәs'әlә ergәhenә kalxuzsьlarfьŋ eşselәrҔәn, kamsamulҔarfьŋ hәm mәktәp balalarьnьŋ kiŋ qatlamdarьn mabilizavajt itergә, ...

...

...tәbәkte kamisarьnьŋ vakilenә şulaj uq puşnina, mix sьjrjahь hәm ...

3. Narkamsnapqa iksport natalәren әҔerlevdә kәsәjtev esen tөbәktәrgә sәnәqәt tavarfarь- ...

...da maxsus qarar sьqarьrqa quşьrqa.

...tahь tarafьnan taşьv esen vagun hәm TAN NAZDENŊ vaqьtьnda birelevеn tә'min itergә quşьrqa.

8. Xrum rudahьn sьqarьv eşendә өҔөklek tьvьv arqahьn ...

...maven. Başximrudanьŋ kapitalnaj eştәrenә өҔөklek inderevеn VKP (b) YҔәk Kәmitәtenә bel-dәrergә hәm bьl jьlda tejeşle saralar kyrevеn horarqa.

17. Başsavnarkumdь ergәhendәge ytәleşte tikşerev kәmisejәhenә bьl qararfьŋ ytәleven tikşerergә hәm 15 nse yktәbergә bьl turala Өlkә Kәmitәtenә sikitare tatьna belderergә quşьrqa.

ASA-AVEJAXIM 5 JЬLLЬQ PLANЬN 4 JЬLDA TULTЬRЬV
Sәjәsi hәm xuzalьq kampanejalarьn uŋьşlь ytkәrevҔә aktif qatnaşlьq
ASA—AVEJAXIM JӘCӘJKӘLӘRENEŊ EŞ JӨKMӘTKEHE

ASA-AVEJAXIM YҔӘK SӘVITE PLINUMЬ JOMOQAQTARЬ.

Asa—avejaxim yҔәk sәvitenen ejjyl plinumь ojoşmanьŋ dur uŋьşta qa ireşeven әjtte. Aqsaar massahьnьŋ sәjәsi xuzalьq kampanejalarьnda qatnaşlьqь yҔәv jәmәqәtselek, jalpьlь eş, yҔ ara tәnqit, satsejalizem jarьşьn alqa jebәrev, qorqavsьlьq eşen pramfin plan kәlliktiflәşte rev esen kөrәş menәn arganik әveştә bajlәv bьlar barьhьla ol qәşelgәn uŋьştarfьŋ kyrhәtkestәre.

...

YҔәk sәvit plinumь qararfarьnьŋ ajьrьvsa mөhimlәge, este jaŋьnan qorov kiŋ pragrammahьn qabul itev nigeҔendә aldьbьҔqa dur hәm qatlavlь jaŋь burьstar qujьlьv, 5 jьllьqtь 4 jьlda tultьrьv plinum qararfarьn jәmqejәtteŋ betә jalpьhьna jetkerevdә, unь jenteklәp ejrәnevdә, bьl burьstarfь tultьrьvqa betә sәvit jәmәqәtselegen tartьvfь talәp itә.

Asa-avjaxim ojoşmahь yҔe ...

...DӘ JӘMQEJӘTTEŊ AKTIF QATNAŞLЬQЬN BULDЬRЬV AŞA HUQЬŞ EŞEN SATSEJALIZEM TӨҔӨV BURЬSTARЬN MENӘN ARGANIK RӘVEŞTӘ BӘJLӘVҔӘN TORA" TEJ.

Şulaj uq, prajьzvudstvalaqь asa—avjaxim brigadahь udarnigь huqьş eşendә udarsьlьqtan jәki huqьş eşendәn betәnlәj sit tә tora.

Plinum: „HUQЬŞ TIXNIKӘHE PRAPAGANDAHЬNDA ...

...JӘMQEJӘTTEŊ 5 JЬLLЬQ PLANЬN 4 JЬLDA TULTЬRЬV, HӨҔӨMTӘLӘR HӘM EŞ TӘRTIBENDӘGE KYRHӘTKESTӘRҔEN SЬJFATЬN QЬRQA RӘVEŞTӘ KYTӘRӘV, SӘJӘSI HӘM XUZALЬQ KAMPANEJALARЬN YTKӘREŞE- ...

...QAVSЬLЬQЬ TALAPTA RЬNA JALPЬNЬN AKTIFLЬQЬ YҔEV GӘEJӘRӘ ALMAVDARЬN KYRHӘTӘLӘR" tej.

Plinum, oşonan sьqьp, asa—avjaxim ojoşmalarьnьŋ aldaqь eştәre esen kankrit burьstar bildәlәj.

KANTRUL HANDARЬ TULTЬRЬQQA
BӨTӘ AQZALAR JALPЬHЬN MABILIZAVAJT ITERGӘ

Başqortostan asa—avejaxim sәvite tөbәk sәvittәrenen eşen jaŋьnan qorovҔa, 10 tөbәkten praktik eşenan ihap aldь. Şular esenan jaŋьsa jetakselek itә belmәv, praktik eştә un apparatunizem hadiьqьna batqan ber nisa tөbәk sәvite tuҔҔьrьldь. Tөbәk sәvittәre ergәhendә Bas...

...buldьrьv yҔәk burьş itep qujьla. Өlkә sәvit tarafьnan bьl punkttarfь buldьrьvqa betә mөmkinlektәr qujьla. Tөbәktәrfәge huqьş eşe Başqortostan asa—avejaxim sәvite tarafьnan tөҔөlәp birelgәn 120 saqәtlek uqьv pragrammahь menәn ytelergә tejeş.

...hәm jetakselektә sәjәsi totanaqlьq esen kerәşte taqь la nьqьraq kәsәjtev, un apparatunizem menәn kөrәş asa—avjaxim eşen jaŋьnan qorovҔa xәl ikes mamint.

Asa—avjaxim ojoşmalarьnьŋ nigeҔ burьsь bulqan qorqavsьlьq xarakterьndaqь eştәrҔe tьqьҔьv menәn bergә, betә aqzalar jalpьhьn „hәr ber asa—avjaxim aqzahь—prajьzvudstva udarnigь. prajьzvudstvalaqь hәr ber udarnik—asa—avjaxim aqzahь" tigәn lozuŋqь aҔtьnda prajьzvudstva saixuz, MT hәm kalxuzdar pramfinplanь esen kөrәşkә mabilizavajt itergә.

Avьl xuzalьqьn jaŋьnan tөҔөv, sәjәsi XUZALЬQ KAMPANJALARЬN UŊЬŞLЬ YTKӘREV—IGEN ӘҔERLӘV TUN-...

...eş ejrәnev punkttarьnda huqьş ejrәneven hәm asa—avjaxim jalpьhьnьŋ sәjәsi—xuzalьq kampanjalarьn uŋьşlь ytkәrergә aktif qatnaşlьqьn buldьrьvfь tә'min itergә tejeş. Uqьv ejrәnev struj jedinitsalare ojoştorop—bulqan avьl xuzalьqь maşinalarьn fajҔalanьp traktir jerese (saҔir eş) bajlәreşe, mdejo at eşe hәm başqalarfь jәjep jebәrergә.

AGIT—MASSAVAJ EŞTӘ, huqьş qurqьnьsьn jaqtьrtьv, huqьş tixnikahь prapagandahь, bajnalmilal tәrbejә, tөp millәttәn kadьrdar әҔerlәv mәs'әlәlәre tөp urьnfь tota. Agit massavaj eşten tөrәge bulqan qurqavsьlьq jorttarь seltәren kiŋәjtevde tә'min itergә.

HUQЬŞ ӘҔERLEGE EŞEN-...

...

EŞSE SЬJNFЬ EŞENӘ NЬQ BIRELGӘN, TOTANAQLЬ BALŞӘVIK. IPTӘŞ SAFIN YLDE.

Nьq balşәvik iptәş Safin ylde. Qatь avьrьv (tuberkulyz) unь beҔҔen saftarfan aldь. Ul ...

...yk Starle bajfarьnda başta malaj bulьp tora, unan huŋ mijesja qьvьs bulьp eşlәj, impirejalistar huqьşь jьldarьnda kupista prikazcik bulьp tora. 15—16 jәşlek jәş y tmer bulqan vaqьtьnda uq iptәş Safin elekke Starle әjәҔe juldarь bujlap yҔeneŋ arqahьnda 4—5—әr botlo kupis tavarfarьn taşьp jerej.

1920—nse jьlda iptәş Safin—avьl kamsamulьna ...

ASA—AVJAXIM EŞEN JAŊЬNAN QOROVҔЬ

...

KALXUZDARÐЬ PRAJЬZVUDSTЬVA JAQЬNAN NЬQЬTЬRQA

„BEÐ XƏÐER KALXUZDARÐЬ PRAJЬZVUDSTЬVA JAQЬNAN NЬQЬTЬV, KALXUZ, SAFXUZDARÐA AGRANUMEJƏ FƏNEN KIŅ QULLANЬV HƏM UNЬŞ KYTƏREV DE BURЬS ITEP ALЬRQA TEJEŞBEÐ" JA. JAKЬVLEF.

BESƏN HƏM SILUS ӨSӨN KӨRƏŞ—SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬ ӨSӨN KӨRƏŞ!

PLANDЬ 15—YKTƏBERGƏ HAN HƏM SЬJFAT JAQЬNAN ARTTЬRЬP TULTЬRЬRQA!

BӨRJƏN, KR. KAM, BIŞBYLƏK, JЬLAJЬR, BILAKATAJ TӨBƏKTƏRE XURLЬQLЬ TIMTAN SЬQQANDARЬ JUQ.

BЬLARÐЬŅ APPARTUNISLЬQTARЬNA QATЬ ATPUR BIRERGƏ.

BЬL KALXUZDAR ӨLGӨ KYRHƏTƏLƏR

KALXUZDARÐЬ OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV

TOTAŞ KALXUZLAŞЬVQA JAR ÐAM ITƏ

„HARЬ HAÐ" KALXUZЬ ӨLGӨ BULЬRLЬQ

Tunqa herevdə bətə teaəktə a da barь, bətə aqsalata burьstarьn tultьrьp ytane, 601 sint ... igen tapşьrÐь, „Marks" kalxuzь menan jarьş dugь vьrь 101 pr. qa yta e.

Boraj teaəge, Quzaj avьlьnda ojoşqulqan „Harь Had" ...

... jarmaqtarda la SDILŞINƏGƏ KYSEV—KALXUZÐЬN DAXUTЬN QAPЬL 14 PR. KYTƏRGƏN, aqsalar arahьndaqь aŋlaşьlmavdarÐь bətərevgə səbəp bulqan.

Eş attarь dejemləşterelgən. xəðer bik qьðьv raveşta mal ...

DAR. Kalxuz, kyrşelage „Marks, kalxuzь menan satsejalizem jarьşьna sьqьp, dugьvьrÐьŋ ytalese har ber 10 kəndə tikşerelə bara. Hoðemtələ, JARЬŞ DUGЬVЬRЬ 101 PR. QA YTƏLƏ.

Tədev planьna inderelgən ...

... menan qьðь, lakin kalxuz bere avьrlьqtarÐьn jenep sьqьp 1930 NSЬ JЬL AVЬL TOTOŞ KALXUZLAŞA.

Kalxuz: xeðmət ojoştorov, xeðmət kəndəren hьaplav həm dalut sylev mitedtarьn derəð ojoştorqan. 1931 nse jьl bətə ...

... tapşьrqandar.

Avьl xuzalьqь nalugь 627 hum, straxavaneja 1 400 hum, maşinalar burьsь 694 h., zajьmqa jaðьlьvdarь 1.100 hum bulьp, bətəhen da 10—SINTƏBERGƏ 100 PR. TYLƏP QUJQAN-

... rьvda bьl kalxuz ӨLGӨ bulьrlьq.

Boraj təəgendəge başqa kalxuzdar ða bьnan ӨLGӨ alьp, ştaren urьn hьmaq bətə zadanejalarÐь vaqьtьnda ytəj ala torqan itep ojoştorhondar.

Q. SABIR.

Ӭkeren, lakin nьq aðьmdar menən alqa barabьð

Tapurin t. Ygeð a savite davməlendəge „Usa-Tav" kalxuzь 29 nsь jьl ojoş orolop, aqzalar barь baştarь 30 dan, oşo kəndə 92 xuzalьqqa jette, 610 giktar samahь jere bar, eş attarь 62 baş, hьjьrdarь (dejemləşterelgəndəre) 11 baş, harьqь 92 baş. Biş malatilkahь, 6 urqьsь, 15 jelgəgese, əs səsev maşinahь, haban, timer tьrma h.b. a/x qoramaldarь bar.

Bьjьlqь plan bujьnsa 500 giktar jer herelergə tejeş bulьp, at kestərə menən 50 giktar herəlde. Tapurin MTS-ь menan qalqanьn da herep, beterev tu rahьnda dugьvьr təlelde.

Igen əðerlav zadanjahь 104 sintnir bulьp, sintəber başьnda uq qьðьl aauz menən 100 pr. qa tultьrьp tapşьrьldь. zajьmqa 800 humlьq jaðьlьp, unьŋ 25% aqsahь inderelde.

Şular itep kalxuz əkerenərək bulha la, nьqlь aðьmdar menən alqa bara. Lakin aqzalar arahьnda qajьь ber jat ilimentdarðə bar. Məðəlan, Axun Məxəmmətşin, Bьl kəndə yð—yðen raskulacit itep kilep kalxuzqa inde la, xəðer:

—„Yð malьŋdan yðen izgelek kyrep qalьrqa karak" tip qotqo tarata, mal hatqan aqsahьna Ө(l)ega barьp, bisəhe menən gylajt itə. Bьna ьndaj jat ... kalxuzda urьn bulmaðqa tejeş. Şundajðarðьn teð genəŋ qьðqaraq totqanda kalxuz qьðьvraq timp tə alьr ine.

„Xəbcise"

BЬL KALXUZDAR QOJROQTA HӨJRƏLƏLƏR

IDARA EŞTORE TIKŞERELEP, XUZALЬQ—SƏJƏSI KAMPANJALARÐЬ YTƏVÐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHALЬRQA TEJEŞ.

„YÐƏK" KALXUZЬ JANЬ AQZALARÐЬ SITTƏ QALDЬRQAN

„Yðək" kalxuzьnьŋ (Krasna—Usul təəge) xəðer 198 aqzahь bar. Lakin kalxuz ustafь bujьnsa tədelmagən: Unda jaŋь kalxuzsьlar (143 aqza) bətəhelə janqьð ken kyrələr. Eştərelə təei(?)lqa jaðьlmajdar.

Kalxuz da 4 brigada bulьp, brigadalarda la eş butalьlьq. Qajьь brigada, nindəj əşkə barьrqa həm nisə keşe jebərelergə tejeş ikəne bildələ bulmaj. Eş plan menən eşlənmaj. Şunьŋ arqahьnda kalxuzda edək lektar kilep tьva.

Məðəlan: KALXUZ 20—SINTƏBERGƏ KƏÐGӨ SƏSEVÐE ...

FƏQƏT 55 PR. QAQЬNA YTƏP TUNQA HƏRӨVGƏ BAŞLAMAQANDA INE ƏLE.

Kalxuzda berləşterelgən igendər jьjьlqandar, lakin janь inev selərdə eş nisek barqanlьqь turahьnda məqlymət juq, idarabьl torala ber nəmə lə belməj.

Kalxuzqa 1679 sitnir igen əðerləv zadanejahь birelgən bulha la, ytələş % tь bik nasar. Bьnda bьlardan başqa la jeteş heðlektər bik kyp.

Idara yðe lə „beððeŋ bətə eştərebeðgə berləşməvlek urajhьðlaj" tip zarlana. Ə berləşterev turahьnda sara kyrmələr.

Təbək kalxuz sajuzь bьl kalxuzqa kyð halьrqa, unьŋ jeteşhelektərðe bətərergə tejeş.

Ş. NASIR.

ZDILŞINANЬŊ NIGEÐEN BOÐALAR

Arqajaş təəge, „Avangart" isemle kalxuzqa xoquqtan məxrym itelgən kulaktar inep qalьp. jarlьlarqa qьðьm jahajdar. Məðəlan: Atahь raskulacit itelgən yðe xoquqtan məxrym Aadraxmanьf Xafiz, Kyləьf Xəeir, Maqsumьf Zarif, Gluxьf Alaksander həm başqalar kalxuz par ðəhe aðьnda jəşerenep, xatta pravlinejəgə inep qalьp, joşap kiləlar. Kalxuzda aqza bulьp ...

Sьqarьlqan qarar urьnьna jetkerelergə tejeş

Maləvez təəge, Andul savite davməlendə ojoşqan „Gigant" kalxuzь igen əðerləv, tunqa jer herev hьmaq mehim səjəsi xuzalьq kampanejəlaren har vaqьt eðə kilələr. Sənki kalxuzdьŋ başьnda Razapьf Qorban, Başirei Minleqəli Buraqajef Zьja Qulkidin Rəxim hьmaq təbək kalxuz sajuz tarafьnan şeltə alqan əendi lьqta qajeplənep xekem itelgən, spikylatsejə lə ...

... qajeplangan həm kulak jьrьn jarlavьs keşelar (Mulla Qali Andьraxmanьf) ultьralar. Bьlar turahьnda tejeşle urьndardan qarar həm xekemdərə bulha la his berhe urьnьna jetkerelməj. Bьlarðь qajtanan tikşerep, kalxuz idarahen jenəjətselardən ta ðarttьrqa karək. Şunhьð rəgengə mehim kampanejalarða hьnьlьş jahap bulmajasaq.

MƏLƏVEZLE.

... ŞUNDAJ QЬÐЬMDAR ARQAHЬNDA JARLЬLAR KALXUZDЬ TAŞLAP SЬQA BAŞLANЬLAR. Bьnь tikşerep tejeşle sara hьn kyrergə.

„BATRAK"

VAQЬT TULA, BESƏN JЬLLЬQ PLANЬ 14, PR. QA

SILUS 54,3 PR. QЬNA YTƏLDE. QЬRQA HЬNЬLЬŞ KƏRƏK.

Besən əðerlav planьn tultьrьv da qьrqa hьnьlьş jahav turahьr da Başsavnarkumdьŋ 24 sintə ber qararь təbəktərgə haman ələ tə'şir jahaj almanь. Təbə Başqarma Kamitəte yðək həm ...

... aqhaj, beððə buksir ojoştorov, jardam itev bik nasar tora. Alda barьvsь təbəktərðeŋ berehe ber-ələ bьqa totonqandarь juq.

Siluslav planь la nej barь 54,3 pr. qa qьna ytəlqən. ...

... ь lьq planьn 0,6 pr. qa Bajmaq 3,0 pr. qa qьna ytəp hamanşul ber urьnda tьbьrşьnalar. Ə, bət Başqortostan jьllьq plandь 14,3 pr qa sintəber aлlьq n 34,3 pr qa qьna ytane. JЬLLЬQ PLANDЬŊ YÐEŞE BER DIKADA ESENDƏ NEJ BARЬ 3,3 pr qьna.

Şişmə, Davlakan, Berə həm Qaraqoş, Qonşaq başqalarqa qaraqanda alda baralar, ular taqь la dur jenev handarьn yrgə kytərev esən kerəşələr.

Başsavnarkum qararь bujьnsa artta qalqan təbəktərgə aldьnqьlardь eş tərribələren kyserev esən massa fikere tuplanьrqa tejeş ine. Lakin bьl eş beððə ... aaktarðaŋ satsejalizem malsьlьqьn qьrqa xəl itevgə appartunistarsa qaravь haman ələ davam itə. Massa fikeren tuplanmaj, ularðьŋ intyzejazmьlarьnan fajðalanьlmaj.

Beð besən həm silus planьn 15 nse yktəbergə tultьrьrqa tejeşbeð. Şunьŋ esən kerəşəbeð. Plandь han jaqьnan qьna tygel, „sьjfat jaqьnan tultьrьlьrqa", silus soqordarьn nasar eşlap, unь seretevsə qorotqostarqa la qatь saralar kyrhətelergə tejeş.

BORAJÐA 12000 GA IKENSE QAT SABЬV PLANЬ BER PR. QA LA YTƏLMƏGƏN.

TӨBƏK BAŞQARMA KӨMITӨTE, HƏM RAJKUM, BЬQA HED JA VAPLЬ

Təbək satsejalizem malsьlьqьn xəl itevðə qьrqa borolos jahav esen 20-IX nan 10-X qa tiklem ike 10 kələk iqlan itte. Həm avьldarqa vəkildar sьqarðь. Kampanja—səjəsi kampanjalarьn bətə tarmaqtarьndaqь eðəklektərgə aşьqьs boroloş jahav menən bergə bigerəktə malsьlьq praslimahьn xəl itev ðə qьrqa kerəş başlandь.

Ike dikada axьrьna bətə eş attarь (kalxuzdarða) bergə jьjьlьrqa. Mal aðьqь, həm mal ambardarь həm arandarðь ojoştorqa 44 mal həm qoşsoloq firmalarь ojoştorolorqa, vaq maldarðь berləşterev esən əðerlek alьp barьv menən bergə memkin bulqan jerdarðə xəðerðən berləşterergə. Firmalarða xeðmət dissiplinejəhe derəð julqa quijьlьrqa tejeş.

Boraj xəðer səjəsi kampanjala iņ artta hejrələ: igen zadanejahe 26 pr. qa, jьjьv 83,65 pr. qa, silus 66 pr. qa. arьş səsev 78,50 pr. QA, QABAT SABЬV ZADANJAHЬ 12000 GA BULЬP BER GA LA YTƏLMƏGƏN. Boraj təəgendəge bьl xurlьqlь hand rðan qotolov esən kampanejəlarðьŋ hər tormaqьnda la, igen əðerləv, şulaj uq malsьlьq praslimahьn xəl itev, besən, bigerəktə ikense qat sabьv planьn tultьrьv, silus əðerləv eşendə qatь kerəş asьlьrqa tejeş. Juqhə, aðьq ba zahь bulmaktan alda malsьlьq praslimahьn xəl itep bulmajasьq. Bьl eştə qajeple keşelərgə sara kyrergə.

Q. SABIR.

Silus 30 pr. qa ytəlde.. ul da seregən.

Jabalaqlь avьl (Şişmə təəge „Başqortostan X jьlьqь„ kalxuzьna silus zadanejahь 400 tunna birelep, şul han begengə kəŋgə nej barь 30 pr. qa qьna ytəlqən. Ul da soqorða seregən.

Silus eşenə əhəmejəthe(ð) qarap unь seretevselərgə tejeşle sara kyrelərgə tejeş.

N. VƏLEJ

M. INLAMAN

Bjðerəkbaş savitenda silus jana AGRANUMDAR JARDAMЬ JUQ.

Ӧjðərək baş avьl savite kyləmendə silus planь 70 pr. qa ytəlde. Qalqan 30 pr. tьn tultьrьvda kalxuzdar bulhьn, jaŋьðaqtar bulhьn hьlqьnlьq kyrhətələr. Təbək kylamendəge rajkalxuzsajuz həm başqa ojoşmalardьn agranumdarь jaqьş sьjfatlь silus soqordarь buldьrьv esən jardam itmajdar. Soqordaqь silustar begengə kəndə jana başlanь.

B. MOQAMAJ

PLANDЬ UDAR RƏVEŞTƏ YTƏNEK.

Şişmə təəge kylie—qul avьlь „Frunzь„ artilendə siluslav eşe bik nasar tora ine. Hunьŋ 10 kən esendə udar eş başlanьp, 65 tunna plan 100 pr. qa ytəlde.

BESƏN ƏÐER LƏVSVUDKAHЬ

1—YKTƏBERGƏ JЬLLЬQ PLAN 14,3 PR. QA SINTƏBER AJLЬQ PLANЬ 34,4 PR. QA QЬNA YTƏLDE.

Təbək isemdəre	Ajlьq plan % menən	Jьllьq plan % menən
Qonşaq	40,0	13,1
Arqajaş	155,6	36,6
Bilaqataj	11,1	0,6
Məsetle	46,8	10,1
Qьjqь	7,1	0,0
Dьvan	100,7	31,8
Usalь	28,3	7,4
Əəjəlil	13,4	9,5
Bilarat	7,2	2,3
Bajmaq	6,8	3,0
Xəjbulla	62,6	28,9
Berjən	—	—
Zьjanşura	90,7	33,4
Jьlajьr	—	—
Mьraq	5,0	1,8
Tur	4,3	1,5
Maqar	79,7	18,9
K. Usul	—	—
Maləvez	21,9	7,3
Qaraqoş	28,2	9,5
Starle tamaq	14,0	3,6
Avьrqazь	57,0	19,0
Baqalь	6,5	3,7
Saqmaqoş	9,3	7,1
Byzdək	113,9	28,7
Tujmazь	9,7	7,0
Davlakan	93,7	46,5
Balabaj	20,5	16,3
Bişbylək	—	—
Prejut	32,7	19,2
Q. Mejəkə	68,1	20,2
Dyrt əjle	45,0	14,6
K. Kam	46,2	21,5
Janь avьl	31,6	15,6
Qaltas	0,3	2,4
Boraj	—	5,3
Baltas	55,2	30,4
Asqьn	20,3	14,4
Bajqь	8,6	5,5
Mişkə	11,7	5,0
Berə	120,0	40,3
Taparin	33,3	11,4
Şişmə	175,7	62,1
Qьrmьðqalь	16,4	9,9
Arxangel	29,7	11,3
Nuriman	8,2	2,4
Blagaviŋŋin	49,2	22,9
Ӧfe	77,1	25,4
Bətəhe	34,4	14,3

8 soqor urьnьna əsəv genə əðerlənde

Allaqevət avьl savite (Starle t). „Qьðьl—giruj" kalxuzьna 8 silus soroto qaðьp tultьrьrqa tejeş bulha la, unьŋ 3 hen genə tultьrðь.

Malsьlьq praslimahьn xəl itev ðə berense urьn totqan siluslav planьn eðəvgasik qu'jlhьn.

„JULDAŞLЬ"

Ypparlunis: „silus qajqьhь juq ələ,,, tej

Q—MEJƏKƏ avьl savite rəismaldarqa silusqa ðerlevgə appartunistarsa qaraj. Ul avьl savitenə kypme zadanejə birelgənendə belməj, jetməhə; „mində silus qajqьhь juq ələ..."tej. Bьqa qьrqa atpur birelergə tejeş.

Ə. XƏMIT

„QЬÐЬL TORMOŞ" BESƏN JЬJNAVÐЬ 112 PR. QA TULTЬRÐЬ.

Arqajaş təəge ... avьl savite ... „Qьðьl tormoş" kalxuzь besən jьjnav zadanejahьn 112 pr. qa, silus əðerləv planьn 100 pr. qa tultьrьp ...

Aldь qь kalxuzdardan ӨГӨ alьqьð!

MIŞKƏ təəgendəge kalxuzdardan ... besən planьn arttьrьp ytənelər: „Qьðьl kiyv" „I—Jul" „Jarmaq", „Balşavik", Avangart"l „Sulpan", „Ujal", „Marejat", „Agranum", „Snartak", Parila „Janь tormoş" „Stalin", „KIM" „Aqsulat", „ Simer", „Kyrtal" kalxuzdarь. ... XAN TIMERXAN

AGRANUMEJƏ KƏŊƏŞTƏRE

AQAS JAPЬRAQ TARЬNAN BESƏN ƏÐERLƏRGƏ!

BЬL SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬ NЬŊ AÐЬQ BAZAHЬN NЬQЬTA

Tuqajða yskən ylən menan genə satsejalizem malsьlьqь xəl itep bulmaj. Şunьŋ esən d silus həm terlə aqastarðьŋ ja ...

Aqas japьraqtarьnan besən əðerləv juldarь

Aqas hьnaqь besəne əðerləv eşe ələ hunqa qalmaqan. Bьl besəndə eşləv esən urmandarðь o o tər aqastar kita: qaraja, jykə, tupel, qajьn, rəpinə, arişnik h. b.

Jaramaqan aqastar: jerek, dup aqasь, imən həm ub(j)q.

Aqas besəne əðerləv esən aqastarðьn jəş hьnaqtarь, botaqь, japьraqtarь menən qьrqьrqa karək. Bьndaj besən əðerləv esən aqastarðьn japьraqtarь tulьşьp jeteşkən vaqьtь iŋ jaqşь vaqьt.

Japьraqhьð aqastardan besən əðerləv fəqat aqastar japьraqtarьnьn kyp eləsən jergə qojqas qьna eşlənə. Qьrьqqan botaqtar şul uq oðonloqta bula. Ki elgən botaqtarðьn qalьnlьqtarь 3/4 santimitər bulьrqa tejeş. Qalьnьraq botaqtar aqaslanььraq tuqlьqlьq ðə bula. Halav esən haraj qa jə ihə. kəbən yə ejelə.

Şulaj uq aqstar japьraqtarь poqas ta ləqət japьraqtarðan besən əðerləjdar. Tərtipe menən japьraqtarðь jьjqan vaqьtta ejem—ejem itep jьjahьn, bьnьn hunьnda harajqa taşьrqa karək. Kiptervðe tiðlətev esən harajqa joqa itep jəjepn ken ber ike tapqьr tьrma menan əjləndərep sьqьrqa karək. Jьjqan vaqьtta hьvlь, kygərgən japьraqtar elə gevðən baqlanьrqa karək.

Bigerək tə qorola jьjqan vaqьtta bik jaqşь bula. Jamqьrlь kəndərðə jьjqan vaqьtta harajdarqa taşьp alenan ələ qarap əjləndərep baqlьq menən kiptərergə karək. ...

... aşala.

Asьlьv, beşerev.

Beşerev, asьlьv esən maxsys qa'bьn ta tanan qumta jahajdar. Əlbittə jəşşikten ðurьlьqь tələ-gə nsə bula. Qumtala sьbьq besənen maldьqa 1—1,5 saqat vaqьt samahь aldan birergə karak. Sənki bьl vaqьt esendə ul beşep ... Bьl qumtalarðь ber nisə it p eşlərgə kərək.

...

Bьl jəşşiktərðe ber nisane eşləp berehen aşatьp, berehen tultьrьb, bere urьnьna ikensələre rəðer bula. Şulaj itep har kəndə aşatьv tərtibən qujьv memkin. Şulaj uq asьtьv esən hьv, hetkə kьrpa quşhaŋ bigerak tə aqşь bula. Sənki unьŋ sifatьn arttьra. Bьl vaqьtta inde jaqşь ylən kevek tamle ibtar sьqьp tora.

Asьqan kurmьnь aşatqan vaqьtta tavla aðləp, kilagramlap qьna birergə. Unь kən hajьn arttьra barьrqa. Məqədle maldarqa 5 kilagram, attarqa 3—4 kilagram, tarьqlarqa ber kilagram bildalənə.

Asьmaqan aqas besəndərən besən ja iha halam menən quşьp birələr.

Ere megelle maldarqa bermeber, attarqa dyrttan ber, eləş harьqtarqa dyrttan es eləş qьşьla.

Ş. VƏLEJEF.

Japьraq besən əðerləvgə Taŋqatar savite appartunistarsa qaraj.

Taŋqatar savite (Usalь) japьraq besən zadanejahь bujьnsa 82 sintnir əðerlərgə tejeş bulha la, ul ytəlməj qaqьðða qьna qaldь. Memkinlek bar, ləkin ular bьl eşkə maşlizavajt itelməgəndər, mal aðьqь barahь tьvðьrьvqa avьl savite, kalxuz idarahь appartunistarsa qaraj.

N. VƏLEJ JULAMAN.

BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬN ӨJRƏNƏBEÐ

„BAŞQORTOSTAN X JЬLLЬQЬ" KALXUZЬ

Bilarat təəge Şьqaj avьl savite davməlendə ojoştorlqan bьl kalxuz, 1928 nse jьl başlap ojoştorolop, oşo kəndə 114 xuzalьqь berləştərə. Bьlardan 80, jarlь, 31 urta xəlle, 3 av xeðmətkər. Aqzalar arahьnda 8 partija aqzahь, 5 kəndidət, 5 kamsamul bar.

Təbək markazьnan 25, timer jul stansahьnan 15 kilamitьr bulьp, tilifun jəki tilgraf juq, puştь jərep tora.

Təbək kalxuzsajuz jetəkselege jomoşaq.

Kalxuz idarahь menən avьl savite ber təramdan kenelle genə eşləp kilьlarðь təbək kalxuzsajuzь jetəkselege jomoşaq. Agranum həm instruktьrdar praktik jardam kyrhətməjdər ...

... qatьn qьððardan kadьr əðerləvgə iqtibar itelməj, balalar jəsləhe qьðqanьь xəlda, brigadirðar berehe genə la kursta bulmaqandar. 15 keşelek jarlьlar gruppahь bulha la, ular arahьnda planlь eş alьp barьlmaj, ...

Sdilşinə tejeşləsə ykərelməgən

Kalxuzdьŋ prajьzvudstva həm jadqь həm jəjge eş sьxundarь esən eş plandarь tədeləp, dejəm jьjьlьş tarafьnan tasdiq itelgən bulhala, bətə eştə lə sdilşinə ykərelep bətməgən. ...

... la jomoşarqan. Uttaj qьðьv eş vaqьtьnda eşkə sьqmaj qalьv, hunqa qalьp—saqat 11 dərðə genə sьqьv, jamqьr bulha sьqmaj, ...

... jer baðьvðrqa bylenmagən. Səsev esən jaraqlь 500 ga jere bulьp, şunьŋ ələgə 200 giktarьnan qьna fajðalanь. ...

... 159 eş atь, 6 ajqьrь, 102 baş jəş jьlqьhь, 52 olo hьjьrь həm 45 baş ьbðavь bar.

... qьna əðerləngən. Bьlar əðtenə xekymətkə tapşьrьlьrqa tejeşle 24 t. besəndeŋ ələgə 3 tunnahь qьna tapşьrьlqan ...

Jerðən elə tulьhьnsa fajðalanьlmaj

Malsьlьqtьŋ planь juq, mal aðьqь jьlqa jetmaj

Finans eştərə

SƏNƏQƏTKƏ EŞSE KӨS BIREV

KYLTURA EŞTƏRENƏ ...

Lakin, ololar arahьnda nadanlьq keşe, 165 keşe uqь—jaða belməj ...

Kalxuz ojoşqan, jerlek əðer, tik jalpьnьn yðe menən berlektə unьn aldьnan jetəkselek itep alьp barьv nasar. Bьna şunь julqa halqanda bьl kalxuzdьŋ kiləsəge əmelte.

Bьl eşte təbək kalxuzsajuzь hьnan talap itəbeð

Q. QAÐЬRQOL.

Mal qьrьvsь kulik kalxuzdan tadartьlhьn

Usalь təəge „Ismənbat" kalxuzь aqzalarьnan Latipьf Əxmətjan həm Jьhanşin Jahangirdar mal həm başqa nəmələr menən hatьv itələr, mal qьralar.

Jьhanşin Jahangir oşo kəngə tiklem 15 sat giktar igen igep batrak kesegan fajðalanьvsь. Ul kalxuz sikritarь Madejəreffьŋ „jegetlege arqahьnda kalxuzqa la kilep ojalanь. Kalxuzqa ingəndə 2 hьjьrьn həm başqa maldarьn hatьp „jarlь" bulьp qala.

Bьna ьndaj keşe kesenən fajðalanьv kalxuz jəlkahen kimerevsə hatьvsь Latipьf həm Jьhanşindarqa kikken sara kyrelergə, kalxuzdan tadartьlьrqa tejeştar. Ə ular menən kileşevsə, ularqa qojroq bulьvsь Madejərəf həm başqalarqa taqьla kikken sara kyrelken.

USALINSKEJ

Pramtınplan əsən nisek kərəşhək, məktəptər əsən də şulaj kerəşergə.

BЬL TƏDƏLƏŞ FRUNTNDA PARTJA DIRIKTIFTARЬN BODOP YTKƏRVSELƏRDE, EŞKƏ AJAQ SALЬVSЬLARĐЬ JULDAN ALЬP TAŞLARQA, ƏDOKLEKTƏRĐEN TAMЬRЬNA BALTA SABЬRQA.

BƏLƏBƏJ F.Z.S MƏKTƏBE JAŅЬ ADЬMDAR ALDЬNDA.

Bələbəjđəge II—bašqь məktəp (xəzer FZS) kyzerege calajaqь əşe, vaq henərse, jaltınatrak həm xedmətkər balalarьnan 250 uqьvsьlь yđ esenə alqan. Məktəptə 6 gruppa bulьp, 3 gruppa başqort, tatardar 3 gruppa uqь ham başqa vaq millət balalarь esen. Başqort uqьvsьlar-37, tatardar 72 urыstar 103, qalqandarь tərle vaq millət balalarь. Uqьvsьlar arahьnan 100 gə jaqьn ştipendejə menan təmin itelə. Uqьvsьlar məktəptən xedmət ... bulьp ... məktəptən buşqьn esen ber tin də tyləmej.

Məktəp uqьtьvsьlar menən tə'min itelmagən. 2 uqьtьvsь jetəşmej. Bulqan 12 uqьtьvsьnan, məktəp mədre ham ber uqьtьvsь jetəşme ... [illegible]

... Məktəpte naşqort ... jaŋь tulьp ... uqьvsьlar arahьnda ...

Məktəp tədək tygel, dur rimunt horaj. Rimunt ... 3 jьldan birle tədək başqarma ... uqьtьvsьlar ... rimunt jahatьmaqan. ... Məktəp esen ikense ber jort birelhələ uqa varь 2 genə gruppanь urьnlaştьrьp bulqan, qalqan gruppalar menən uqьvđь asьq havala—baqsala davam itterelgən.

Məktəptə palitixnikalaştьrьv julьnda

Uđqan jьl məktəpte palitixnikalaştьrьv maqsatь menən mastirskuj ojeştorolqan. Mastirskuj ojoştorovqa qala səvitenan ber jemerek jort birgən. Məktəp Idarahь tərlə ojoşmalardan matirejal jarđam jьjьp unь yđ kesə menən rimuntlap, mejes sьqartqan həm məktəpteŋ yđ mastirь tarafьnan mastirskujqa karək qoramaldar jeteşterelgən.

Məktəp ergəhendə palitixnik myzej ojoştorolop, unda mastirskujđa uqьvsьlar qulь menən eşlangən tərlə qoraldar, modildar həm başqalar urьnlaştьrьlqan.

Məktəpten alqan belem satsejalizem tədeleşenə xeđmətkə

Məktəp qalanan alьs tygel „Kammuna svabuda" tigən ber kalxuzqa berketelep, uqьvsьlar unda jьl aşa ... kammunanьŋ praktik eş ... ber ... kammunanьŋ eşe ... Məktəp ... Uqьvsьlarđьŋ kammunaьa praktik eş ... Narkamzim tarafьnan ... Məktəp ... ojoştorolop kyp ... Məktəp həm uqьvsьlar ... Məktəp ... jəndar tegelgən.

Uqьvsьlardь kammuna'a praktik eş menan ... mastirskujđa ... arqahьnda kammuna'a ... Məktəp ... mədre ... kammuna ... uqьvsьlar ... mastirskuj ... Məktəp ... Bula ... tegelgən.

Məktəp alnahь dur rimunt horaj, mastirskujnь jьraqlьq ... Məktəp ... 35 saqьm ... eşələrgə ... Məktəp ... kərə ... Məktəp ... ojoştorolop ... Məktəp tədeleşe ... jəndar tegelgən.

Unьş jьlьş ... ojoştorolop ... Məktəp ... jьlьş ... 1929 ... setergandər.

Qala səvite məktəpten jardam sыn uramqa taşlaв.

Şulaj itep ... məktəp ... uqьvsьlar ... qala səvite tarafьnan ... mastirskujđa ... Məktəp ... moşqa alqaьv arqahьnda məktəpte jaŋь eđgə juqarь bađqьsqa kytərevđə dur ađьmdar atlaj Məktəpten şul teləgen tormoşqa aşьrьvđa, unь juqarь ваđqьsqa kytərevđə səvit prafsajuz, kapiratsejə həm xыalьq ojoşmalarьnьn jarđamdaь karək bulьv urahьnda byđđə bulьrqa məmkin tygel. Məktəp ənə şul ojoşmalardan qanatь ıđtьna kilep kerev unьŋ ul kirehensə aatqaqlьq hađьna kilep təşə. Səvit apparatьndaqь ujurakrat; appartunis aandalar вы məktəpte his nəmahe menən ıhaplaş məj qoş ojahь tuđđьqan ıьmaq tuđđьrp taşlajđьj.

Uđqan jьl məktəp tarafьnan kyp kes həm sriktsьvatvgep, jemerek jortto tədətep ojoştorqan mastirskuj alnahь вьjьl jađ qala səvite tarafьnan 24 saqət vaqьt esendə tartьlьp alьnьp qalalaqь kalaljonqa birelgən. Kaaljun unь balalar mastirskujđa eş alьp barqanda hyta, jemera başlaqandar uđqan jьlqьnьŋ sьqarьlqan mejesela bytelgan. Həm mastirskujđьŋ вetə qoramalđarь uramqa sьqarьp taşlanqan. Xəlegə qədər mastirskujđьŋ ... mastirskujđa ... uqьvđьŋ ... tevəm mastirskujđьŋ bina menan tə'min itelevev, uqьvđьŋ hun'amaj başlanьp əđlekhed davam itevev tə'min ithen. Вьqa вetə kastə jegərgə karək.

Ə. IMAŞ.

MƏKTƏPTƏRĐE PRIDPREJƏTEJƏLƏRGƏ BERKETEVĐƏGE JETEŞHEDLEKTƏRĐE BƏTƏRƏRGƏ

Məktəptərđe palitixnizem nigeđendə jaŋьnan qorov begengə kenđeŋ təp burьstarьnaa berehe. Beđ вьl fruntta durđar qьna eştər eşlənek əlbittə, ləkin вьqa tiklem eşləngən eştər beđđe his ber qanaqatlandermajđar əle. Məktəptərđe palitxnik məktəp baђqьsьna kytərev esen jaŋьnan bik kyp eştər eşlərgə karək.

Məktəptərđe pridprejətejələrgə berketev eşe ul palitxnik məktəp tьvđьrьvđaqь prinsep jaqtarđьŋ iŋ berehe. Şuqa kyrə вьl eşkə ajьrьla iqtibar kərək. Ləkin şuqa qaramaђtan qajhь ber pridprejətejələr вьl eşkə appartunistarsa qarap parteja həm xekymətteŋ вьl turala qь diriktivalarьn вođalar, вь aşte ytəvđə turanan tura ajaq selələr. Məђələn: Başqortostandaqь ber ,nisə diђtə FZS, FZY məktəptərьnən begengə kenga tiklem barь 41 e genə pridprejatejələrgə berketelgəndər. Ularđьŋ 6—hь mitallurgejə pridprejatejəhenə, ximejəgə 1, aqas eşləvgə—4, transpartqa—6, tikuvgə—1, iliktərstansьqa 6, вьjьla zavыtьna 2, tire davьtьna 2 par tirmənenə 1, piva zavьtьna 1, qəqьđ ... ьna 1, Başstrujqa 2, mastirskujđarqa 2 FZS berketelgən. 109 SKM kalxuzdar menən dugъвыr tədeşkən həm 3 ŞKM MTS larqa berketelgən. Qalqan məktəptərđe pridprejətejələrgə berketev nasar tora. Ydək ilik erstansь tik hunqь vaqьtta part ja ojoşmahь tə'sir itkəs kenə dugъвыr tədeşergə buldь.

Kyn zavыtь, tipagrafejə, parapart adminstratsejəhe: „balalar pridprejatejələrđə eşlьvsələrgə zьjan kilterələr, qomьsavьjađar palitxnizem esen maja juq" tip appartunistarsa sьqьştar kyt hattelər.

Paravьz tədətev zavыtь kyp vaqьttar tartьşqandan huŋ, part jəcəjkə məzьyr itkəs kyŋə dugъвыr tədeşəp, palitixnhem mastirskujь esen maja jeгəđe. Dugъвыr tədeşəvgə qarьştьq itkən kyp pridprejətejələr hunьnan dugъвыr tədeştələrđe əle haman вььn məqənəhe menəŋ palitixnizem esen kərəkle nəmələr alьv esen sridstьva alьvđa ujlap ta qaramajđar. Məktəp esen matirejalnaj вazь mastirskuj ojoştorov, balalarqa matirejalnaj jarđamqa kilevdə ... la eşləmagəndər. Əle ... вьl julda ... alqan pridprejətejələrđə juq tygel.

Məђələn: Krasna—Usul вьjala zavыtь məktəp balalarьnьŋ pra jьzvodstьva ... kvalifikatsejəlь eşsə ... berketep julьaşsььq itevdəр. Başqa məktəptə prajьzvodstьqa mejəkə tədep həm tixnika stansahь ojoştorovqa 4 men hun, uqьvsьlarđь Məskəvgə ikskursejəqa jьbarev esen 1,200 hun birdələgəndər.

Dəvləkən par tirmənь jul başsьlьq itev, prajьzvodstvala mastirskuj ojoştorovđan başqa FZS uqьvsьlarь fajdahьna ber nisə jemlek eş xaqьn birergə buldьlar.

Tirlən urman eşləv zavыtь yđendə palitixnizem esen mastirskujdar tedergə, zavыtta balalar esen taix ojoştorqa vəgədə itələr.

Kalxuzdar menən ŞKM lar arahьnda berləşkən dugъвыr tədev esen kalxuz idaralarь arahьnda ber tərlə lə qarşьlьqta hiđelmənе. Ləkin oqono ə'tergə karək, Başkalxuzs juz kalxuzsьlar jaipьnьn вьl eşkə maeilitavajt itevđə ber nəmələ eşlənmənе, ular arahьnda berketevdeŋ fajđalarьn kiŋ kyləmdə aŋlatьv alьp barmanь. Ber Başkalxuzsajuz eşsehe, ydeneŋ kalxuzdar menən ŞKM lar arahьnda dugъвыr tədeşəv inia matrejahьnda „kalxuzdar matdi jarđam itergə tejeşle tygel, kalxuzdar jaris ular" tip вaqtь. Oşo uq va qьtta qajhь ber təвək kalxuzsajuzdarь yđđəre ŞKM lar menən dugъвыr tədeştələr. Məђələn: Qьrqьđ—Mejəkə təвək kalxuzsajuzь ylen berketep, jetəksəlek itevđən вaşqa, ŞKM janьnda avьl xuzalьqь maşinalarьn tədətev mastirskujь ojoştorđo ŞKM larđь вetə kalxuzdarqa taratть. Ular palit—prasavit eştəren də alьp barasьqtar. Ə, kalxuzdar ŞKMlarqa ulьn tarьv, ularqa pradukta menən jarđam itevđe yđ ehtarenə alđьlar. Ləkin hər ber təвək kalxuzь la вьlar kevek jaqьndan qatnaşmaj. Məђələn: Qaraqoş təвək kalxuzsajuzь tik kamandirufka alьv unь ŞKM lar arahьnda вylevđən вaşqanь вelmaj.

Rajkalxuzsajuzdar Ydək parteja plinumda sьqarqan qararlarьn onotqandar. Unda, „kalxuzdar əđerləvđə Ydək вazь bulьp, ŞKM lar tora" tejelgəjne. Ular вьnь teşenə almaqandar.

His kiзekmastan tiđ arala, FZS, ŞKM dar pridprejətejələr menən berketelep, dugъвыr tədeşergə ...

KYP TIRAZLЬ GƏZITTE SЬIDA RU TIXNIKƏHENƏEJƏBULAJЬQ

5—LIKSEJƏ

Klişəneŋ jaqşь sьqqanlьqьn nisek belergə.

Klişəneŋ jaqşь sьqqanlьqьn jəqni'вьnьŋ oђaqtotolьqa lьвьn jəki karək tiklem totolmaqan lьqьn belev esen ber. attiska jahap (jəqni qəqьđqa вaђьp), unь arginal menən saqьştьrьp qararqa karək. Attiska nəq arginal kevek вulьr qa tejeşle.

Əgər attiskala вetə xəreftar həm вьђьqtar arginaldaqьqa qaraqanda qalьnьraq вulhala, timək ikspazitsejəne (argina đь вa ьaqa вaђьp) oђaqtotqan вula вьđ. Əgər klişəla xəreftar ədə ep sьqhalar, jəki qajhь ursьđare вetənləj sьqmaj qalha — вьl ikspazitsejəne kəraqensə totop jetkermavđeŋ qələməte. Вьna oşolarđan klişəneŋ jaqşьlьqьn belep вula. Вьl qələmattər teləhə nindəj arginal esen də təp qələmattər.

Əgər beđ klişəne jaraqhьđ tap ваq, вьjalanь jьvьp həm bik jaqşьlap qorotop, klişəne jaŋь başlan eşlərgə karək.

Şularđan əђtəvenə taqь la kumainiravajt itelgən arqinaldan jahalqan klişəneŋ jaraqlьqьn вelev qələmatteren kyrhətəek.

Maşinka linəhe həm qarьnьq aktiflьqь вerđəj вulhьn esen kamainiravajt ite'gən arginaldь nisek jahav turahьnda вeđ juqarьla ajtkajnek inde. Xəđer вeđ oşono kyrhətejeь: əgər attiskanь arginal menən saqьştьrqanda maşinkala jađьlqan jerđəre asьq вulьp, quldan jađьlqandarь qalьn вulhalar, timək ikspazitsejə oђaq totolqan вula həm qьtanьnaktilьqь lintəneken kesləгək вulqan вula Вьl vaqiqala əđerək ikspazitsejə jahap qarajьq.

Jəki вьnьŋ kirehensə, quldan jađьlqandarь asьq вulьp, ə aşьlьnala jađьlqanь jajelep (ca'вьnajьp) kitkən вulha—timək linta keslə вulьp sьqa. Şunьŋ menən вergə əgər quldan jađьlqandarь ,ađ keslə, qara menən eşlangən вulha, hər ike vaqiqala klişəne jaŋьnan jahap qarajьđ, ləkin arginaldь вьjalaqa əđerək вaђьp torasьđ.

Əgər inde klişəne ber nisektə asьq itep jahap вulmaha, ul va qьtta arginaldьŋ quldan jađьlqan вetə jeren jaŋьnan eşlərgə tura kilə.

ARGINALDЬ NISEK KƏSƏJTERGƏ

Arginaldь kəsəjtev esen taqь la вer jul вulha, ulda arginalqa, вiđerək ta unьŋ aktiflьqь əđ hiđelgən jerđərenə tьn erep qaravđan qiвarət, вьnan huŋ jaŋь klişə jahap qarala. Arginaldь вьl jul menən kəsəjtev praktikala tikşerelgən həm ul qajhь вer jaqşь hөđəmtalar đe вirə.

Nihajət, arginaldь kəsəjtevđeŋ iŋ huŋqь вьsulь—ul da radejuldь qullanьv. Radejul—ul nişatьr spirteneŋ quşьntahь. Unь oşolaj fajdalanalar: radejulqa mamьqtь manьp alalar đa, ul mamьqtь tamsь tammaђlьq вulqansa hьqalar. Unan mamьqtь qulqa alьp arginaldan jađьlqan juldarь eђtenən, ləkin arginalqa tejđermaj вer qьrььnan ikense qьrььna tiklem jөrətələr, jөrətev tiflege вer yk teblьq вulьrqa (jəqni вer jerendə qьđьv, ikense jerđə əkeren вulmaђqь) tejeşle. Ləkin arginalđьŋ klişəgə təşmagən urьndarь eђtendə mamьqtь oђaqьraq totorqa mөmkin. Şulaj itep mamьqtь вer—ike tapqьr arginal eђtenən jөrətep sьqьv, unь jaqşь uq kesəjtə. Şunь onotmaђqa karək, mamьqtь arginal eђtenən вik tiđ jөrətev jaramaj şulaj uq arginaldan şul qəđər klişə jahьrqa la karəkmaj. Ul 10—15 minut asьq kileş jatьrqa tejeşle, вarь tik şunan huŋ qьna unan klişə jahьrqa məmkin.

Jəki вьnьŋ kirehensə eşlərgə məmkin: tarilkəgə вer aś radejul hal p, şul tarilkə eђtenən argin ldь jөrətələr, ləkin radejulqa tejđermajđar, keşheđerək urьndarьn oђaqьraq totalar, вьnan huŋ 20—30 minut asьq jatqьralar.

Вetə oşo sьralarđan huŋ klişə hər jahattan jaqşь sьqha, unь unьŋ eђtenən вujavь valik jeгtep вula đar.

KLIŞƏNE NISEK BUJARQA.

Klişəne вujaqan vaqьtta вьjalanьŋ nindəj вulqanlьqьn (jaltьravьq вьjalamь jəki tonoqmь вulqanlьqьn) iђəpkə alьrqa karək.

Tonoq вьjalanь ike tərlə вujarqa məmkin: a) valik menən həm в) вujav hьlanqan qaqьđ menən Tonoq вьjalanь qurьqmaj вujarqa, valiktь jeted (kitken ravestə) jөrətergə məmkin, sөnki tonoq вьjalala klişə jujьlmaj: Jaltьravьq вьjala вulqanda вetenləj ikense eş. Вьnda вujavđь valik menən hьlarqa, şunьŋ menən вergə вik haqlanьp qьna, valik te вьjalaqa вaђmaj вujarqa karək. Valik вarь tik yđendəge вujavьn вьjalaqa вirergə genə tejeşle. Əgər klişəneŋ вer eleşenə вujav jaqьlьp ta, ikense eleşenə jaqьlmaha—timək valikten вujavь вetkən вula, вьlaj вulqanda valikte jaŋьnan вujavqa manьp, klişə eђtenən tagaratergə karək. Jaltьravьq вьjalaqa teşerelgən klişəne вujamaђ вoron вik jenel jujьlьnala, şuqa kyrə valikte вik haqlanьp jөrətergə karək. Əgər valik вьjala eђtenən heјrəlep (tagarmaj) вarha, klişə jujьlasaq.

Klişəgə вujav jaqьlqandan huŋ valikte kitkən xərəkət menən jөrətergə məmkin, ul vaqьtta klişə taqь la вьqьjasaq.

D. O. ŞLIFER.

ARQAJAŞ TƏBƏGENDƏ UQЬTЬVQA ƏĐERLEK NASAR, MƏKTƏP RIMUNT HORAJ' I SKM ASЬLMAQAN.

25 nse avqust-ta ... tabaqendə ... I ... 4 ŞKM ... avьlda ... məktəp ... kalxuz ... ŞKM ... məktəp ... 75 pr. ... Tədəktə ... uqьvsьlar ...

Jıraqat... xuzьndaqь eşse balalarь məktəp menən tə'min itelməgəndər. Diriksьjəgə məktəp eşlətev turahьnda kyptən yk diriktif birelhələ ul tədev sitьnьnda məktəp haldьrьvđь onotqan. Təвək maqarif вylege вьl saixuzqa uqьtьvsьlar jeвərgən, ə məktəp juq. Arqajaş orlьqsolьq saixuzьnda la məktəp eşlənep вetməgən.

Təвəktəge 4 ŞKM nьŋ 3 hen də mastirskuj ojoştorolqo, ləkin ularqa karəkle qoraldar jetəşmaj. Вetə məktəptər, kalxuzdar menən dugъвыr tədevđə 10 nsь sintaвergə tiklem вetərgə tejeş вulhalarda вьl eş əle dyrt ajaq lap uqhaj. 10 nsь sintaвergə tiklem nej вarь 35 pr. qьna ytəlgən.

Məktəptər sələre kiŋ, uqьtьvsьlar juq.

Ytkən jьl başqorttar ... 63 məktəp ... uqьvsьlar ... 25 ... uqьtьvsь ... məktəp ... tə'min ... uqьvsьlar ... təвəktə ... uqьtьvsьlar menən ... Bьlьnan ... 37 ... 1 ŞKM ... 4 ŞKM ... uqьtьvsь ... məktəp ... 16 ... uqьtьvsьlar ... kalxuzdar ...

Uqьvsьlarđь kejem həm jьlь aş menən tə'min itev maqtarlьq tygel.

Təвəkta uqьv jəşendə 6014 вala вulьp şu'arđьŋ вegengə kengə tiklem nej вarь 105 вena genə palьə вirelgən.

2090 вala eђ kejemenə, 2027 вala ajaq kejemenə moxtəždar. Вularđь вuldьrьv eşe qəfev itel məђlek nasar вara. Təвək kapiratifar sajuzь вьnь вuldьrьv saralarьn kyrmaj. Silpalar вьjьl вetə məktəptərđə jьlь aş вuldьrьvđa məs'yl вulьvđarьn вelmajdar, kalxuzdar ađьq məs'ələhen xəl itməgəndər. 3 ŞKM qa aş xana вar, pradukta juq.

Uqьv əsəaptarь jetəşmaj Başgiz вьl turala helkenmaj əle

I—III—IV nse gruppa вalalarьn uqьv əsəaptarь menən tə'min itməgəndər. Başgiz вer uqьv kitaвь la jeвərmaj.

Qьsqa qьna ajtkanda jaŋь uqьv jьlьna əđerlek qəfev itelməђlek nasar tora. Вer minut kiзekmaj вьl jeteşhedlektərđe вetərgə, вьl julda halqьnlьq, вaş вaşlaqlьq kyrhətevsələrđe qatь jəmaqətselek kantryle aђtьna alьrqa, həm eşteŋ tulьhь menən вaşqarьlьvь esen вetə məmkinlektərđe tьvđьrьrqa karək.

Ə. Safin.

Eşkə ajaq sa'ьvsьlarđь jul dan alьp taşlarqa

Вьna вьl eştər, вьl janlə faktьtar təвək вaşqarmahь, qala səvite həm avьl səvitenə ... parteja ...

... Kyltura fruntьnda, məktəptərđe palitixnikaştьrьv julьnda ... Вələвəj təвək вaşqarma ... Вələвəj təвək səvite ...

Məktəp Idarahь ... tədev ... Məktəp ... rimunt ... mastirskuj ...

Ikə səfxuz ila məktəpteŋ qaldь.

Təвəktəge bet—ma'sьlьq saf...

NIKALAJЬFKA SƏVITE JAŊЬ UQЬV JЬLЬNA ƏĐERLƏNMƏGƏN.

Qьrqьđ—Mejəkə təвəge Nikalajьfka savitendəge məktəptarđa oşo kengə tiklem uqьvđar вaşlanmaqan. Makarьfka avьlь maktaвenьŋ uqьtьvsьhь, „Jaŋь donja" kammunahьnda məktəp ađer, ləkin parta, skamejələr əđerlənməgən, uqьvđar вaşlanmaqan. Sireejefkə avьlьna вildəlangən uqьtьvsь qajđalьr qasqan. Вalalar uqьmaj jөrejđər. Məktəpkə rimunt jahalmaqan. Parta, skamejə juq, tađerslar вьђq Avьl səvite məktəptərgə vaqьtьnda rimunt jahatьv, uqьvđa đь vaqьtьnda вaşlatьvqa iqtiвar itməgən. Вulqan uqьtьvsьlar jəmaqətselek eşe alьp вarmajđar. Juqarь Dnipruфka avьlь uqьtьvsьhь qьđьv sajəsi xьualьq kampanejahь osoronda 15 ken qanaqta jөrej. Вalalar uqьvđan tuqьrajđar.

Qьnymən вьl səvit davmalendə uqьv — uqьtьv eşendə eđeklestar đur.

Təвək maqarif вylege вьl səvit davmalendəge məktəptər tədeleşə, uqьtьvsьlar menən tə'min itev, uqьvđarđь narmal xalq təşərtev sarahьn kyrergə tejeş. Şunьŋ menən вergə uqьvdar ađelevgə sanapse вulqan həm вьl eşka вarmaq aşa qarqan Nikalajьfka səvite həm uqьtьvsьqa qьrqьv saralar kyrelsen.

Q. QAJSAR.

ALDAN ƏĐERLƏNMƏV ARQA-HЬNDA 60 U RЬKЬNA 27.

Usalь təвəge Tuэnqatar ŞKM ьь ergəhendə вьjьl ejyl ajьnda pid. həm mid. Tixnikumdarqa uqьvsьlar əđerləv kursь asьlqajnь. Ləkin вьl kursь uqьtьvsьlar menən tə'min itelmənе, tik ŞKM la uqьv вaşlanqas qьna unьŋ uqьtьvsьlarь uqьtь. Kursanttar arahьnda jьlьştьr jahap tartip həm вaşqa turalarđa his вer tərlə aŋlatьvdar alьp вarьlmanь. Ularđь irekle ojoştormalarqa jəlep itev вulmanь. Tavlə kursanttarđь aşav menən kalxuz tə'min ithə lə, hunqьtanan tuвьratьlđь. Вьna oşo xəldar hөđəmtahendə kursьtaqь 60 keşenən nej вarь 27 keşe qalьp вaşqalarь qasьp вettelər.

Aldan əđerlekhed kursь asьvsьlar həm kyltura fruntьnda vaqьtь avьrlьqtarqa tyđemheđlek itevsələr kursьtь əđgən esen javap вirhendər.

N. VƏLEJ.

MIŞKƏ TƏBƏK MƏQƏRIF BYLEGE YĐ EŞENDƏ JAVAPHЬDLЬQ KYRHƏTƏ.

Mişkə təвəgendəge jөđərləgən məktəptər, вala'ar qaqьđ, qələmheđ həm kitapheđ qoro hyđ menən uqьtьlalar. Uqьtьvsьlarqa his вer tərlə kyrhətmale uqьtьv jarđamlьqtarь juq. Məktəptər ergəhendə вalalar kətəpxanalarь ojoştorolmaqan. Uqьvđar вaşlanqanqa вajtaq va qьttar ytkə lə, əle məktəptə вalalarqa duktьr qaravь вulqanь juq. Вalalar arahьnda kyđ avьrьь həm вaşqa sirđar taralqan şul arqala kyp вalalar uqьv qal dьralar.

Təвək maqarif вylegenən вalalar esen qələm, qaqьđ, kitap ketəpxana həm vracebnыj smotr вuldьrьvđь horaђan: „min qaj đan alam" tip qul qavşьrьp ul tьrьv menən genə javap вirə.

Вьna вьl appartunistarsa qaraşqa qьrqьv alьp вirergə, вaşlanqьs uqьvqa qomasavlьqtarđь tiđ kenđə heperep taşlarqa karək.

Q. QƏLEJ.

Ojoştorov eşenə вaşlarqa tejeşheđ.

Parteja həm xekymətteŋ вьl julda вirgən diriktivalarьn tulьhь menən вojomqa atqarьv esen quldan kilgən вetə saralardь kyrergə, вьl julda appartunistarsa eş alьp вarьvsьlarqa qarşь qatь atpur вirergə karək. Şul vaqьtta qьna palitixnizemde вьn məqənəhe menən tormoşqa aşьra alьвьđ.

KYLTURA FRUNTЬNAJAR-ĐAM ITTELƏR.

Iђke Xəsəjen avьlь (Avьrqađь təвəge (grazdandarь avьldaqь məsette kyltura jorto esen вirđelər.

APPEJEP ...

Stinəgraf həm məşina jađьvsьlar instruktrđarь jeteşterev kursь

Вetə sajuz Ydək Başqarma Kəmitəte ergəhendəge, jaŋalif kəmitəte 24 nse sintaвer. (31—nse jьl) prizidejym ultьrьşьnda, вetə sajuz davmaləndə stinəgraf həm maşina jađьvsьlarь instruktar—pidaguktarь jeteşterev kurьsь asarqa qarar sьqarqan.

Kurьstьŋ mөđdəte вer jьllьq вulьp, tyвəndəge pridmittar ytelə: a) Tərək—tatar teldəreн hər вerenə jaraqlь вerelgən nigeđ stinəgrafejahьn ejrəp sьqarьv. в) Stinəgraf həm maşina jađьvđьŋ ejrətev mitydikahь. v) Dejəm stinəgraf nigeđđəre, gramaqejatte ejrəneв. d) Tel ejrəneв həm jađьv tarixьn ytev. ə) Urьs telen ejrənev в Praktik eş həm dejəm pidagygika z) Maşina jađьv

Kurьsqa qaвul itev, 10 nsь yktaвerđən вaşlana. Kurьsta uqьv 1—nsь nujaвerđa, Məskəvđə вaşlana.

Kurьstьŋ şarttarь:

Kursanttar ydək jaŋalif Kəmitəte ihaвenən tə'min itelələr Dejəm torlaq вirelə. Stipindejə ajьqa jөđ (100) hum Məskəvgə вarьv—qajtьv jul rasxutь padjəmь stipindejənan tьş ydək jaŋalif Kəmitəte tarafьnan tylənə.

Kursqa вarьrqa teləvsələr asa telendə gramatnaj вulьv menən вergə, II—nse вađqьs məktəp вetergən dərəzə lə məqlymatta re вulьrqa tejeş. Dөrөђ həm jьldam jađьvqa tulьhь menən tanьlqan вulьrqa tejeştar. Kurьsqa вarьrqa telagən iptaştar Baş Ydəkjaŋalif Kəmitətenən ankita qaqađь alьp, şunь Zavjolinijəlarenə qьşьp maqarif Kəmisarlьqьnda jaŋalif Kəmitətənə вirergə tejeştar.

BELDEREV

Өfə qalahь Tuqaj uramьndaqь kamvuz zalьnda 8 nse yktaвer kis səqət 6 la Өfə qalahьndaqь вetə juqarь həm kytəenke tip məktəptərđə iзtimaqejət həm təвiqət dissiplinalarьnan uqьtqan uqьtьvsьlarđьŋ dar dejəm kanfirinsejələre asьla.

Вьl kanfirinsejəqa kyrhətelgən fəndərđən uqьtqan iptaştarđeŋ kilevđəre məzьyri hanala.

Ken tərtibenda:

I. Marksizem qilme esen kөrəş həm Başqortostandaqь juqarь—urta uqьv jortiarđьŋ вurьstarь turahьnda. Daklatsь ip. Xəsənef.

2. Tərlə siksejələrđən daklattar:

a) Dejəmat həm ismat sistimalarьnan Jəgurьf;

в) iqtisadsьlar siksejəhenən Grupcinka;

v) tarifsьlar siksejəhenən Malkuf;

g) təвiqətsələr siksejəhenən —Lasanьf;

3—Rizalytsejələr qaвul itev.

Вaşqa teləgən uqьtьvsьlarđьŋ kilevđəre horala.

В.M.X. Kamisarlьqь Qilmi mitudik siktьrь.

BELDEREV.

9 Nsь yktaвerđa kis səqət 6 la, (Qьđьl jondođ) вinahьnda, qala parteja, prafsjauz həm xuzalьq aktiftarь menən вerlektə jьjьlьş ytkərelə: Өs kvartalda sənəqət eş jomqaqь həm pөrpagandis tarđьŋ вurьstarь turahьnda iptəş Вьjkin daklatь.

BAŞABKUM. BAŞPRAVSƏVIT.

Ridaktьr urьn вaђarь Z. KAJЬPKUL.

BELDEREV

9 nsь Yktaвer 6 səqətta, kamsamul jortonda Başsavnarkum tarafьnan Өfə qalahьndaqь вetə xuzalьq urgьndarьnьŋ həm kapiratsejələrđьŋ triвgulьtьktarь jьjьlьşь ytkərelə.

Jьjьlьşqa zaikum—miskumdarđьŋ raistəre Jiara aqza'arь. jetəksələre, partkum həm jəcəjkələrđeŋ sikritardarь şulaj uq xuzalьq urgьndarьnьŋ kapiratsejələrđьŋ məs'yl вaşqarьvsьlarь kilergə tejeştar.

Ken tərtibe:

„Xuzalьq urgьndarьna aзarut sridstьvalarь вylev turahьndaqь" 31 jьl 23 nse ejyn də sьqarьlqan zakun nigeђendə, Gus вankьnьŋ вurьs вirev tarmaqьnda kiđaktəge saralarь.

BAŞSAVNARKUM

Belderev

Qusвankanьŋ Başqortostan kantarahь tik jerle millattər esen genə qьsqa mөddətle вuxgaltir kurьstarь asa.

Alьnlьq millə'tər, əgərđə ular вaşqort həm tatar telen вelhələr genə alьnalar.

31 nsь jьl 29 nse sin'taвerđə jeвərelgən atnaşinejə yđgərtelə. Kurьstarđa sənatejələr 15 nse yktaвerđə вaşlana. Urьndardaqь вyle'tər uqьvsьlarđьŋ vaqьtьnda kilevđəren tə'min itergə tejeştar.

Qusвankanьŋ Başqortostan kantarь kađrđar sikritarь:

(MATREJKU)

TIĐ KONDƏRĐƏ KYLTURA HARAJЬNDA

Başqort Dəvlət tejatьrьnьŋ qьşqь sizunь asьv ajqanь Tamaşaqa.

Qođqondar ojahьnda

(В гнезде воронов) tigən pjesa 4 pərdə, 6 kartinala

ŞƏRIF KAMAL ƏĐƏRE.

QUJЬLA.

QЬĐЬL JONDOĐ

3, 5, 6, 7, həm 8 yktaвerđə.

Dur fənni filem Donjanьŋ nisek tedelevenь kyrhətkən kartinanь kyrergə aşьqььđ!

PLANITA HƏM JONDOĐDAR DONJAHЬNDA.

Sianьs: səqət 6, 8, 10 da вaşlana.

URAL

Вegen həm ken hajьђ Pygacьf đəverenən alqan tarixi milli dramma.

BULAT BATЬR.

GURЬN

QATЬN

6 вylektə kassa səqət 5 tən asьq 16 jəşlek вalalar kertelmaj Annьs es parat.

ŞTURЬM AJLЬQЬNЬŊ 3 NSE BIŞ KƏNLƏGƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ HORAJ

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREKEGEĐ!

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

11 YKTƏBER 1931 JЬL №221 (522)

KƏNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

URЬNHЬĐ „HAQSЬLЬQQA JUL QALMAĐЬQA TEJEŞ

[illegible]

„IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ - SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ"

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ ARTTA BARЬVSЬ MƏSETLE, QARAQJOŞ TƏBƏKTƏRENDƏ KULAKTARĐЬŊ JƏĐƏR BOT JƏŞERGƏNIGENDƏRE FAŞ ITELDE

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ KALXUZDARĐЬŊ JEŊEVĐƏRE NIGEĐENDƏ KULAKKA AJAVHЬĐ UDAR BIREP PLANDЬ TULTЬRЬP YTƏRGƏ

KALXUZDAR IGEN ƏSƏN BALŞEVIKTARSA KƏRƏŞERGƏ TEJEŞTƏR

(Başkalxuzsajuz pravlinejəhe qararЬnan)

VKP (b) Əlkə kamitete, xəkymət həm Başkalxuzsajuz tarafЬnan igen əđerləv turahЬnda qЬrqa diriktif birelhə lə, təbək kalxuzsajuzdar kalxuzdar igen esen kəraşta balşeviktar miĥ đЬn qullana alqandarЬ juq əle.

Əşo kəngə tiklem ajЬrЬm kalxuzsЬlar, xətta ajЬrЬm təbək kalxuzsajuzdarЬ eşselərə arahЬnda igen əđerləv planЬ rejal bulmav turahЬnda hyđlər jerej. „Iŋ elek ydemə, unan xəkymətkə" tigən kulak luzЬnqЬhЬna tejeşensə atpar bireImagən. ŞunЬŋ hedemtəhendə—avЬsЬ, sintəber planЬ ədəldə, MTS-tar igen əđərləvdə ojoştorovsЬ—jetəkse rylen tota almanЬlar.

VKP (b) Əlkə Kamitete bojorahЬnЬŋ 3 nsə yktəber qararЬnan sЬqЬp Başkalxuzsajuz pravlinejəhe qarar itə:

1. Yktəber igen əđerləvđə xəlikes aj. Başkalxuzsajuz, Təbək kalxuzsajuzdar, kalxuzdarđЬŋ yktəber XIV jЬlЬqЬna igen əđerləv planЬn tultЬrЬvđarЬn talap itə.

2. Bətə kalxuzsajuz həm kalxuzdarđЬ aldЬnqЬ kalxuzsЬlardan byksir brigadalarЬ ojoştorov, ber kenlək təbək, kust, avЬl slyttəre ytkərep təəribəlær urtaqlaşЬv raveşendə igen əđerləv turahЬnda massЬvЬj eştərđe kinəjtevgə məzbyr itergə.

3. Başkalxuzsajuz kalxuzdarđЬn iqtisabЬn yđ plandarЬn tultЬrЬv menən genə siklanmaj artta hejrələvse janqЬđaq—jarlЬ, urta xəlielarđe byksirqa alЬvqa jynəltə.

4. Kalxuzdar kulaktЬn igen əđerləvgə qarЬşЬ qotqohЬn ajavhЬđ hanđЬrЬp, unЬ qatЬ zađanejə bujЬnsa iŋ qЬđqa vaqЬtta igenen tapşЬrЬvqa məzbyr itergə tejeştər.

5. KalxuzsЬlar jЬjЬlЬşЬnda ajЬrЬm kalxuzsЬlarđЬŋ igen menən spikylətsejələrenə qarЬşЬ kərəş məs'ələhen qЬrqa quiЬrqa kərək bЬndaj xəldərđə kalxuzdan sЬqarЬvđan da kire tormaЬqa.

6. Bətə kalxuzdarđa, jЬjЬlЬştarđa iĥke igen zapastarЬn tapşЬrЬv turahЬnda kiŋ kyləmdə aŋlatЬvđarЬ qujЬrqa kərək.

7. Təbək kalxuzsajuz həm kalxuzdarđan, xeđmətte sdilsina barЬnsa derəĥ ojoştorov nigeđendə igen taşЬv esen məxsys brigada tedep hejrəv kəstərenə bulqan ədəklekte beterevđə taqЬ ber tapqЬr talap itergə. Kalxuz pravlinejəhЬ aqzahЬnan transpart esen javaplЬ ber keşe qujЬlЬrqa tejeş.

8. Bətə kalxuzsajuz həm kalxuzdarЬ „Fin istafita igen əđerləv xeđmətenə" luzЬnqЬhЬ aĥtЬnda finstatita eştəren igen əđerləv menən bəjlərgə məzbyr itergə,

Igen esen bЬĥ tЬlap kərəşevse udarniktarđЬ byləkləv nigeđendə satsejalizem jarЬşЬ, udarsЬlЬq miĥđtarЬn kiŋ kyləmdə jəjep jebərergə.

9. Başkalxuzsajuz diriktivahЬn ytəmej, igen əđerləv turahЬndə massavaj eştərđe jomoşaq qujqan esen USALЬ, XƏJBULLA, BAJMAQ, AVЬRQAZЬ, MƏLƏVEZ, QONŞAQ, həm Tur təbək kalxuzsajuz prsidəteldərenə vЬgЬvЬr. Arxangil, Davləkən, Tujmazь, Tapurin Stərle kalxuzsajuz prsidəteldərenə igen əđerləv planЬn tultЬrЬvqa bulqan məmkinlektər fajđalanЬlmavЬn diriktivanЬ ytəməvđəren kyrhətergə.

10. Başkalxuzsajuz igen əđerləvdə balşeviktarsa timp həm miĥđ talap itə. KALXUZDAR TƏĐƏLƏSƏ YKTƏBER BAJRAMЬNA IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN TULTЬRЬV ƏSƏN BALŞEVIKTAR TIMPЬ HƏM MITЬĐЬ MENƏN KƏRƏŞERGƏ TEJEŞTƏR.

Başkalxuzsajuz
LUGINЬF

VKP(b) ƏLKƏ KƏMITƏTE SIKRITAREJATЬNЬŊ 7—YKTƏBER QARARЬ

90 PR. TRAKTЬRĐЬ, 50 PR. BYTƏN HƏJRƏV KƏSTƏREN TUNQA HƏRƏV EŞENƏ QUŞЬRQA

[illegible]

Tunqa hərevdə barЬ 4,9 pr. qa ytənelər

[illegible]

KulaktardanƏ00 bot igensЬqtЬ

[illegible]

„Başqortostan" brigadahЬ sipnuj punkЬttarđЬ tikşerə.

Byksir ojoştorov esen brigada sЬqarЬldЬ.

BLAGAVAR (tilgramma) ilivatЬrЬ 5 nse yktəbergə qarЬ—ЬnЬ sЬurЬn 150 pratsint jЬjnahЬla zadanejahЬn fəqat 35 pratsintqa qЬna ytəne. BЬl ədəklək ilivatЬrđЬn həm uqa berkətelgən avЬl səvittərenen yđ aqşЬna ЬşanЬvđarЬnЬŋ qəmələj hedemtəhe. IlivatЬr qarЬşЬhЬnda massavəj eştər beteniaj juq.

„Başqortostan" brigadahЬ stinə gəzite „PraikЬr" menən berlektə ilivatЬrqa edləkhed igen kiliterev esen kəraş astЬ.

Igen əđerləv barЬşЬn tikşerev, jЬlЬq plandarЬn tultЬrqan aldЬnqЬ kalxuzdardan artta hejrələvselərgə byksirdar esen 5 avЬl səvitenə brigada jebərdek.

Brigada: IŞBULATЬF, TOMBIRG, BUSKUNЬF.

TOTAŞ KALXUZLAŞЬV, IGEN ƏGERLƏV PLANЬN VAQЬTЬNAN ELEK TULTЬRЬV

KULAKQA IŊ QATЬ UDAR

Ut halЬvsЬlarqa beđđeŋ javap

MAQAR avЬlЬ, kalxuzsЬlarЬnЬŋ eşsen janqЬđaq xuzalЬqtar menən berlektə jЬjnalqan aşЬqЬs jЬjЬlЬşЬ Pavlifka kalxuzsЬlarЬnan ut menən jЬrtqЬstarsa ys alЬvsЬ kulaktarđЬ iŋ qatЬ jazaqa tartЬvđЬ ber tavЬştan talap itə.

—Beđ totaş kalxuzlaşЬv bajraqЬn—juqarЬ kytərəbeđ

—Beđ igen əđerləvđe vaqЬtЬnan elek tultЬrЬv menən kulakqa iŋ qatЬ udar birəbeđ.

JЬjЬlЬş igen əđerləvđe quđđЬrЬv həm kulak utЬ menən zararlanqan kalxuzsЬlarqa jarđam ojoştorov esən məxsus kamiseja, brigadalar ojoştorđo. JЬjЬlЬşta qatnaşЬvsЬlar yđ irektəre menən 1—2 şar put gendaren birđelər.

JЬJЬLЬŞ PRIZIDEJUMЬ

KalxuzlaşЬvđЬ bЬvarqa jul birmajeeđ

MAQAR ŞKM uqЬvsЬlarЬ jЬjЬlЬşЬ Pavlifka kalxuzЬna ut tertevse kulaktarqa qatЬ jaza birelevən talap itə.

—Beđ kalxuzlaşЬv doşmandarЬna jul birməbeđ.

JЬjЬlЬşta uq kulak şarpЬhЬnan zararlanqan Pavlifka kalxuzsЬlarЬna 60 hum aqsalata jarđam jЬjđЬq. Igen əđerləvđe kəsəjtev esen bənə məktəbe uqЬvsЬlarЬ menən berlektə avЬldarqa brigadalar sЬqarđЬq.

UQЬVSЬLAR

KulaktardЬŋ jЬrtqЬstarsa yse

MAQAR təbəge 247 jorttan torqan Pavlifka kalxuzЬna kulaktar ut haldЬlar. Kesə jel, tən urtahЬ bulЬv arqahЬnda kalxuzsЬlar vaqЬtЬnda hyndərep ølgərə almanЬlar. Ut tiđ arala kesəjep 132 ejđe totoş jandЬrđЬ. 2 kalxuzsЬ janЬp yđe, kyp kalxuzsЬlar qatЬ jaraxatlandЬlar. 8 baş hЬjЬr, 74 harЬq, 22 duŋqЬđ jandЬ.

SatsejalizemdЬŋ qotorqan doşmandarЬ—kulaktar 132 xuzalЬqtЬ jorthođ, kejembeđ uraŋđ qaldЬrЬp jЬrtqЬstarsa ys aldЬ. Lakin sЬjnЬ doşmandarqa jeŋev nasip tygel, ular beterga xəkəm iteldelər həm beterəbeđ.

Ut tertevse kulaktar totoldolar. Beđ pralitarejat sutЬnan in juqarЬ jaza birelevən talap itəbeđ.

Igen jəşerevse kulaktar jazalarЬn aldЬlar

QARAQJOŞ təbək prakartera brigadahЬ ber atna esendə kulaktarđa 1000 bot jəşerelgən igen faş itte.

Igen kymevse Rajbka, Ivanufka kulaktarЬnan 8 kulak 280 humqЬ ştrafavajt itelep, yđđərđe metdatka trektərenən məxrym itelep Başqortosdan hebərgə xəkəm iteldelər.

Şul uq vaqЬt 4 igen spikylante məsylejətkə tartЬldЬ. KulaktarđЬ qanat aĥtЬna alЬp səjəsi—xuzalЬq kampanejalarЬn eđep kilgən Byləkəj səvite ra'ise urЬnЬnan alЬnЬp sutqa birelde.

XƏLIL.

„KƏLLIKTIFLAŞЬV URAŽAJ KƏ NƏ"NƏ RAPЬRT

„KIM", „QЬĐЬL BYLƏK", „STALIN", „QONDOĐ TAMAQ", „KYGƏRSEN KYL" KALXUZDARЬ TINLƏŞEGEĐ

MIŞKƏ TƏBƏGE. „Qalmaran" kalxuzsЬlarЬ uraŽaj həm kəlliktiflaşЬv kenenə bətə səjəsi—xuzalЬq kampanejalarЬ buЬsЬlarЬn balşeviktarsa tultЬrЬrqa hyđ birep udar eşkə baslanЬlar.

UdarsЬlЬqtЬ kiŋ jəjep jebərev hedemtəhendə „Qalmaran" kalxuzЬ şturЬm ajЬnЬŋ 3 nsə kenenə yk đur jeŋevđərgə ireşte.

— Igən əđerləv planЬ 102 % qa ytəlde,

— AvЬl-xuzalЬqЬ nalogЬn, straxavaj tyləvđəren jЬjnap bettə.

— Jomorqa əđerləv 103 pr. qa je keren tultЬrЬldЬ.

— Tunqa hərev 51, besən əđerləv 75 pr. qa ytəldə.

ŞunЬŋ menən sergə 30 baş bЬđđavdan firma ojoştorop ularqa jЬlЬ toriaq eşlənde.

Kalxuz qalqan burЬstarđЬla uraŽaj həm kəlliktiflaşЬv kenənə 100 pr. tЬ menən ytəvđe yđ aldЬna qujđЬ „KIM", „QЬĐЬl bylək", „Stalin", „Qondođ Tamaq" həm „kygərsen kyl" kalxuzdarЬn saqЬra.

„Qalmaran" kalxuzsЬlarЬ:

— Beđđə bulqan məmkinlektər heđđə lə bar, tik balşeviktarsa bulđЬqlЬlЬq menən eşlərgə genə kərək, tiđər. Bətə donja pralitarejatЬnЬŋ jetəksehe ip. Stalin isemen alqan kalxuz bejek jetkse isemen jeŋevđər menən aqlarqa tejeş. Q. QƏLEJ.

BЬNDA ŞTURMQA QUŞЬLMAQAND AR

XƏLIL, MƏSETLE SƏVITTƏRE TURANAN-TURA KULAK MENƏN KILEŞKƏNDƏR

Məsetle təbəge şul uq avЬl səvitvnda kulaktarqa 335 sitnir qatЬ zadaneja birelgən. Ləkin, sintəber ajЬ bujЬna alardan nejbarЬ 65 sitnir igen tultЬrЬlqan. AvЬl səvitenə qЬrqa saralalar kyrərgə ber nisə tapqЬr ajtelhə lə „UlarđЬn alЬrqa igene juq.." JanЬ aşЬlqarЬn huqmaqandr bit əle... tip kulakqa irken haЬş alЬrqa vaqЬt qujЬlar. VKP (b) Əlkə kamitete qararЬ bujЬnsa kulaktardЬŋ igenen kalxuzdarqa birep huqЬlЬvЬ menən kisektermaj davlatkə tapşЬrЬrqa, tigən qararЬn tormoşqa aşЬrЬv juq.

Xəlil səvitendə lə şundaj uq xəl. „Ber sintnirigendə cəsnikkə kitməhen" tigəŋ qararqa qolaq halmajdar. Bəlki plan đur, ytəp bulmaЬ tЬr...,tip kulak tirmənenə hЬv qojala. Ə, şul vaqЬt Josop avЬlЬnan cəsnikkə igen hatЬvđar tulЬp jata. Iĥke igen zapasЬ hər jortta tirlek bar. AvЬl səvittəre massЬvЬ-aŋlatЬv eşen qullanmav arqahЬnda ular sЬoarЬlmaj.

Kulak menən turanan-tura kileşkən bЬl ike avЬl səvitenə təbək başqarmahЬ qЬrqa hyđen əjtergə tejeş, beđ şunЬ kЬtkЬn talap itəbeđ.

ƏSINSKEI

VASKRISIN SƏVITE XURLЬQTAN SЬQTЬ.

XƏJBULLA təbək başqarmahЬnЬŋ III nse plinumЬ igen əđerləvđə iŋ artta barЬvsЬ Vaskrisin səvitenə xurlЬq alldahe tip septa bajraq birgən ine. AvЬl səvite bЬl xurlЬqtЬ julЬr esen massavəj eştərđe kəsəjtte kulaktarqa ЬqЬlЬ qЬrЬm başlanЬ. Hedemtələ igen əđerləvđen jЬlЬq planЬn 15—20 kendər esendə 60 pr. qa je kerđe.

Xəđer xurlЬq alldahe kysmə septa bajraq Bikbav səvitendə. Uqa ikense kandidat bulЬp Aqjar səvite barЬ. Ul igen əđerləvđe ojoştora belmaj, kulaktarqa qarata jomoşaq, kymeldelek kyrhətə. ŞunЬŋ hedemtəhendə plandЬ nej barЬ 10 pr. qa ytəgan.

Rabkur—USMANЬF

Xəkimef 30 giktar aşЬlqtЬ eştən sЬqarđЬ

BЬL QƏRTOSTQ SUT KYRERGƏ TEJEŞ

USALЬ təbəge Rəsyl avЬlЬ kalxuzЬnda bətə kampanejalar yđ aqЬşЬ menən bara. Xeđmət dereĥ ojoştoro'maqan, kalxuzda xuzalЬđЬq, tartipheđlek xəkem hərə. Ajal kendərđe eşkə sЬqmaj arЬqЬ menən bajram itevse kalxuzsЬlar kyp, sənki kalxuz rəise XəkimЬf bЬqa kiŋ jul quja. Ul qortqosloq menən də şəqəllənə kalxuzdЬn urЬp alЬrqa jarardaj 30 ga bojđajЬn boĥopatЬş səsierđe. AvЬl səvite rəise bЬqa ber tərlə lə sara kyrmaj qaldЬ. Kalxuzdan jalqan svodkalar birep səsevđe kyp kyrhətələr.

Kalxuzda bЬndaj qortqosloq itevse XəkimЬfqa aşЬqЬs sara kyrelhen həm kyđ jomop jatЬvsЬ səvit rəisenələ sik qujЬlhЬn.

Kalxuznik.

Beđgə bЬndaj „kalxuzsЬlar" kərəkmaj

Q. MEJƏKƏ. „VarəşlЬ" KalxuzЬ aqzahЬ ƏNisinef 11 sitnir igen tapşЬrahЬ urЬnda 3 kenə sitnir birgəndə tuqЬraqan. Jetməhə „igenem juq..." tip avansЬ alqan. Ə, unЬŋ fəqat iĥke igendən genə 59 bot zapasЬ bulqan. Ul igenen jergə kymep beretkən. Sajet bejən avЬlЬ Valiyllin Rajzulla, savit aqzahЬ bula torop igen zadanejahЬn tultЬrmaj, igen əđerləvse vəkilgə kyĥək menən heəym itə.

SutЬlarđЬn eşen tikşergəndən hun Valiyllinđe ber jЬlqa məĥbyrej eşkə, Ənisinefte 6 aj məĥbyrej eşkə həm 8 sitnir igenen hЬđđЬrЬrqa. 200 hum ştЬraf tylətergə qarar itte.

BADIL[illegible]

Şturъm bajraqЬn juqarЬ

VKP(b) Əlkə Kəmitəte sikritarЬjatЬnЬŋ 7—yktəber qararЬ

Igen əđerləvđə jomoşaq jetəkselek itkən esen saqmaqoş rajkumЬ sikritarЬ ip. IqsanЬfqa vigЬvЬr

Igen əđerləv barЬşЬ menən jomoşaq jetəkselek itevə, ajЬrЬm təbək aktiftarЬ həm kalxuz xeđmətkərđəre arahЬnda bulqan igen əđerləvgə qarЬşЬ jynəltelgən opportunistЬq nastrijenejə ləŋna qaŋ tajtatour birməvə esən VKP (b) Saqmaqoş təbək kəmitəte sikritarЬ ip. IqsanЬfqa vigЬvЬr birergə.

VKP(b) nЬŋ Saqmaqoş təbək kəmitətenə igen əđerləv turahЬndaqЬ Əlkə Kəmitət qararЬn tormoşqa aşЬrЬv eşenə balşeviktarsa totonorqa təbək qabul itkən igen əđerləv planЬn tulЬhЬ menən tultЬrЬrqa təqdim itergə. Oşo qararđЬ həm igen əđerləv barЬşЬ məsələhen bətə saqmaqoş parteja ojoşmalarЬ aldЬna qujЬp, igen əđerləvđə ber hyđhəđ hЬnЬlЬşqa irəşevşe Bulata, həm Zaaluja iştəştərgə tapşЬrЬrqa.

Ip. NusЬf jetəkselegendə brigada sЬqarЬldЬ.

MƏSETLE. (tiligЬramma) şturЬm ajЬnЬŋ berense biş kenə igen əđerləvđə hЬnЬlЬş birməne. JЬlЬq plan fəqat 4,8 pr. qa qЬna ytəlde. Kalxuzdar jЬlЬq plandarЬn 10,55 pr. qЬna tultЬrЬlar. AjЬrЬvsa janqЬđaqtar bujЬnsa igen əđerləv aqЬrЬn bara. Ular plandЬ fəqat 7 pr. qa ytənelər. Kulak həm zaЬitenaj xuzalЬqtar qatЬ zadanejanЬ tultЬrmaj həman sabataĥ jahajdar. Ularqa tejeşensə qЬĥЬm juq.

7 nse yktəberđə Əlkə K. ka prsidətele ip. NusЬf jetəkselegendə təbəkkə javaplЬ vəkildər sЬqtЬlar.

KAVALIUF, ZUJKUF

Massavaj eştərđe quja bel məvđən xurlЬqlЬ hedemtələr

BAQALЬ. „kalxuz julЬ" kalxuzЬ 5 nse yktəbergə jЬlЬq planЬn 29 pr. qa qЬna tultЬra aldЬ. Igen tapşЬrЬvđЬŋ bЬl tiklem nasar torovЬ massavaj eştərđe quja belməv, urЬlqan aşЬlqtar đЬ əle buha huqЬp betməj jatqЬrЬvđan kilə. KalxuzsЬlarđa iĥke igen bar. Ləkin. pravlinejə unЬ sЬqarЬv esen aŋlatЬv eştəre alЬp barmaqan. Bəlki, ətən genə qarap jЬjЬlЬşqa quja. Brigadir Mallitefteŋ qarЬşЬ sЬqЬvЬ menən eşləm ij indereigən bЬl məsələ ədəlgən.

ŞturЬm ajЬ uŋajЬ menən kalxuz ul xatahЬn teđətə, iĥke igen zapasЬn asЬv esen jaŋЬ kamiseja hajlandЬ.

„TRUDAVIK,, „JAŊЬ TƏĐƏVSE"

„URAL" KALXUZЬN BYKSIRQA AL!

BƏRƏ təbəge Basnn avЬl səvite jЬlЬq igen əđerləv planЬn 91.7 pr. qa ytəne. „Trudavik", „JaŋЬ təđəvse" kalxuzdarЬ həm Jaroslavskej janqЬđaqtarЬ plandЬ tultЬrЬp həm artЬqЬ menən ytəp plan rejal tygelege turahЬnda ajkyrЬp alЬp barЬrqa malaşЬvsЬlarqa qatЬ atpar birđelər. „Trudavik" 100,3 „JaŋЬ təđəvse" 100 həm Jaroslavskej avЬl janqЬđaqtarЬ 103,7 pr. qa ytənelər. Ə „Ural" kalxuzЬ plandЬ 78,7 pr. qa ytəp qojroqta hejrələ. Səvit kyləmendəge bЬsqa avЬl janqЬđaqtarЬ plandЬ ytəvđə xurlЬqlЬ raveştə qojroqta hejrəlep ular arahЬnda plan nej barЬ 18,7 pr. qa qЬna ytəlde.

„Trudavik" həm „JaŋЬ təđəvse" kalxuzdarЬ artta qalЬvsЬlarđЬ buksirqa alЬrqa şturЬm ajЬnaa plan artЬqЬ menən ytələrgə tejeş.

KanzafarЬf.

Nuriman qЬđЬl taqtaqa kandidat

UL TIMPЬN TAQЬ LA KƏSƏJTERGƏ TEJEŞ

NURIMAN (tiligramma) təbəge şturm ajЬnЬŋ berense biş kenləgenə jЬlЬq plandЬ 58,6 pr. qa ytəne. Qađaqlar səvite jЬlЬq planЬn 122, Tavlar 112 pr. qa tultЬrđЬlar.

Kulaktar qatЬ zadanejalarЬn barЬ 55 pr. qa qЬna tultЬrđЬlar. Nuriman şturЬm ajЬnda igen planЬn tultЬrЬp həm arttЬrЬp ytəv esen Qađaqlar, Tavlar səvittəre unЬştarЬ nigeđendə kulakqa ajavhЬđ qЬsЬmdЬ kəsəjtergə tejeş. Nuriman təbəge qЬđЬl taqtaqa kandidat, qЬđЬl taqtalarЬn alЬvdan qalmav esen timptЬ taqЬla qЬđЬrЬrqa.

BIKTAŞЬF.

SYLEJƏ PUNKЬTЬNDA

Massavaj eştər juq, kalxuzsajuz vəkilen qujmaqan.

SYLEJƏ Sajuzxline buxgaltire aigan tapşЬrЬvsЬlar menən ular meŋamələ itə, tapşЬrЬlqan igendərđeŋ hanЬn butaj. Saqir avЬlЬ kalxuzЬ 37 sintnir igen tapşЬrha la 27 sintnir 52 kilagЬram tip jađЬp sЬqarqan. HuŋЬnan kalxuzdan məxsys keşe bЬnЬŋ nisek bulЬvЬn tikşerergə kilə, ləkin sajuzxlinda eşləvselər uqa iqtibar birməjđər. Ə, bЬndaj jeteşheđlektərđe beterev esen kalxuz sajuz məxsys keşe berketməgən. Tikşerev hedemtəhendə 37 sintnir, 72 kilagЬram igen ingən, ləkin kemdən ikəne kyrhətelməgən, ul Saqir kalxuzЬnЬqЬ bulЬp sЬqtЬ.

Igen tapşЬrЬvsЬlarđЬ taqtala kyrhətep qajđa kemdaraida bazЬvЬn belderep torahЬ urЬnda ular handЬ butajdar, timptЬ tyşa najtalar. BЬl qoro galavatЬplek kenə tygel, bəlki igen tapşЬrЬvsЬlarđЬ juqaltЬv, aŋ-ştarđЬ tomalav esen jynəltelgən ЬbaЬlЬq. Sylejə sajuzxlise apparatЬn igen əđerləvgə tanan qЬqa borolorqa məzbyr itergə. „HaqЬđaq"

„TAŞTIMER" JЬLLЬQ PLANЬN TULTЬRĐЬ

ƏRJƏLIL təbəge „Taştimer" kalxuzЬ uraŽaj jЬjЬnap betev menən bergə jЬlЬq igen əđerləv planЬn da 103 pr. tЬ menən tultЬrđЬ. KalxuzsЬlar BaşqortostandЬ indystrejalaştЬrЬvđa—beđ udarniktar, tip udar eşləjđər. „5 jЬllЬqtЬ—4 jЬlda" nЬŋ 3 nse xəl itkes jЬlЬ zajЬmЬna beteheн lə jađЬlЬp aqsahЬnda tyləp bette lər.

X. Musin.

—IL HAQLAVQA 43 JƏK

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ təbəge Budat səvite kalxuzsЬlarЬ, jarlЬ həm urta xəlle janqЬđaqtarЬ prizivniktar sЬurЬ iqlan itkən —„Qorqavsьlьq qЬđЬl abuzdarЬ 3 kenləge" ndə 43 ЬlavlЬ qЬđЬl abuzdar ojoştordolar. Təbəktəge bətə eşsəndər yrnək alЬrqa tejeş.

K. Fajzej,

„ATA-BABA HƏRMƏHƏLƏAŞAQAN BIT ƏLE..."- KULAK HYĐE

BƏRƏ təbəge tunqa hərevđə qojroqta hejrələ, unda 1 nse yktəbergə plan 26 pr. qa qЬna ytəlde. Bigerəktə JaŋЬ—Yget, Iĥke bazan, həm Iĥke Pitrav avЬl səvittəre qojroqta bejrəlep plandЬ 2—11 pr. qa qЬna ytənelər, ular „Ata—baba hərməhələ aşaqan bit.." tip aЬqtan—aЬq kulak qulЬnda ujnajdar. Şişmə avЬl səvite plandЬ 54, Buranav 50 pr. qa ytəp aldan barЬlalarđa bЬnЬ uŋЬş tip hanap bulmaj, sənki bЬruk əđ qaldЬ. Kulak qulЬnda ujnavsЬ avЬl səvittəre [illegible] ralar kyrergə, ə timp balşevik timpЬna əjlənderelergə tejeş.

KANZAFARЬF

MƏXSYS BRIGADA JUQ

Şuluq Iĥke yget avЬl səvite „1 nse Maj" kalxuzЬla plandЬ ytəvđə taş baqa adЬmЬ timpЬ menən bara, al plandЬ fəqat 5,5 pr. qa qЬna ytəne.

BЬnda hejrəv kəsə dereĥ ojoştorolmaqan, maxsus brigadalar juq. „1 nse Maj" isemen juqaltЬrqa tejeş tygel.

[illegible]

KULAKTЬŊ JORT NƏMƏLƏRE TYGEL IGEN KƏRƏK

KULAKTAN 430 BOT IGEN ALЬNDЬ

Məsetle təbəge QЬđЬlbaj səvite 9,25 giktar igen səskən Qorbanqulova tigən kulak bisahenə 25 sintnir qatЬ zadaneja birev menən eşen betkən hanadЬ. Ləkin, unЬ tultЬrЬv esen qЬĥqa vaqЬt qajЬp, jarlЬlar aşa qЬĥЬm jahamanЬ. Qorbanqulova qatЬ zadanejaЬ „igen juq,...tip tultЬrmaj huĥЬp kilə.

Şul vaqЬt ul 14 bot aşЬlqЬn hata. AvЬl səvite hamanda aşЬlЬq alЬrqa ЬmtЬlmaj, milken, jort nəmələren hatЬv esen avЬt teđergə kyşe jebərə. Kamiseja kilep qotarqas QorbanqolovanЬŋ kelətenən 200 bot, kilenenən 80, ulЬnan 150 bot igen sЬqtЬ.

BЬna bЬl avЬl səviteneŋ jarlЬlar, kalxuzsЬlarqa tajanЬp eş kytməv arqahЬnda jahaqan huqЬrlЬqЬnЬŋ hedemtəhe. Kulakta igen bar, unЬ iş itergə kərək. Ə, kulaktarđЬ „kytmaj" kilgən bЬl avЬl səviten səjəsi huqЬrđardan tađartЬrqa.

Ajeski

Bələbəj təbəge ip. Bьjkin aldЬnda birgən vəqəđəŋ qajđa?

Təbək parteja aktifЬ jЬjЬlЬşЬnda ip. BЬjkin telmaren tЬŋlaqas igen əđerləvđə beđđən balşeviktar timpЬ alЬrqa hЬq hyđ birđelər... Lakin, eşsəndər igen əđerləvgə tuplamav, qaqЬđđan—kankrit eşkə kysep betməvđəre hedemtəhe—5 nse yktəbergə jЬlЬq planЬn nej barЬ [illegible]

YDƏK QTAJDAGЬ SƏVITTƏR JƏMHYREJƏTE JAPUN IMPIRIALISTARЬNЬŅ ƎLЬRTQЬS PLANDARЬN ASA.

Qtajđaqь səvittər jəmhyrejəte manifisь

ŞANXAL, 9. „Tajmes" gəzite Japunejənen Manzurejaqa kes menən tartьp alьvь ajqanьs Qьtaj səvittar jəmhyrejəte tarafьnan bətə đenja eşsandərenə qarata ьsqarьlqən manifistь eđəmsalap alьp iqlan itə. Ul manifista bьlaj tejelgən:

„Ydək Qьtađьŋ səvittər jəmhyrejəte Gamindan tarafьnan kammunistarqa qarşь qatqь huqьşqa iesarelgən həm jaqşь qorallanqan 300 meŋ qəskərđarđe jeŋep, impirejalizem jalsьhь bulqan hul gamindanqa qarşь hunqь avьr kəraşte uŋьşlь raveşta tamam itkandən hun, Japuneja impirejalizmenen kəraşqьş rejakseja başьnda torovsьlarь kes menən Manzurejanь bastьp aldьlar".

Oşo hyđđarđan hun manifis Japuneja impirejalistərenen yđđaren Qьtaj eşsandəre həmənə kinaltevgə jynəltelgən əl qasanqь plandarьn xəđer bojomqa aşavđarьn asьp birə. Tənjaq Qьtađa xəđer Japuneja hьqьp ultьrь həm şunьŋ menən impirejalizemdeŋ jaŋь bətə đenja huqьşьna əđ rlənev planьnьŋ ber eleşən ytane. Oşondaj jul menən impirejalizem yđenen aђaqqь minuttarьn oda tьrqa tьrьşa „Ytkəndə la impirejalistarqa hatьlьp kilgən Gamindan Qtaj rivalytsejahe вьвьр taşlar həm səvittar sajuzьna hezym itevgə xərbi baza tьvđьrьv əsən jaŋьnan şul impirejalistarqa hatьlьrqa əđer"

Iŋ aђaqta manifis „Qьtaj eşse həm kerəbi jəndərenen kerəşenda jarđam iterga" bətə eşsandərđe saqьra.

Şanxajđa Gamindanqa qarşь kesle dimanstratsejə

ŞANXAJ, 9. Şanxajđa gamindan partejəhь Manzurejalaqь vaqiqalar aqanlь đur mitingь ojoştorđo. Unьŋ bьl mitingahьnda 60 menđən artьq xalq qatnaştь. Ləkin bьl mitingь gamindant partejəhe telgən həđəmtane birmane. Kirehensə bьl mitingь gamindan partejəhьna qarşь kesle dimanstratsejəgə əjlənde. Dimanstratsejala rəis itevselər gamindan partejəhь aqzahь həm Can—Kaj—Şej əfisəre eşselər tarafьnan ьsq tuqmalqandar. Dimanstratsejalə kypkenə aratьrđar gamindanqa qarşь rivalytsejun telmarđar hejlənelər.

Urьs aq gvardistarьnьŋ qtaj qəskərđərenə hezyme

BƏJPIN, 9. Xarbindan xəbər itevgə qaraqanda, Qtaj kenьsqьşь timer julьnьŋ kenbajьs bьlьqьna jaqşь qorallanqan urьs aq gvardistarь Qьfajđьŋ haqьs castarьna hezym ittelər. Bьl atrət jaqşь qorallanqan aq gvardistarđan həm Manguldarđan tora.

Nankin xəkymətə lapun hujyşsьlarьnьŋ aqentь

ŞANXAJ, 9. Japuneja xəkymətenen Qtajđaqь Japunejəgə qarşь xərəkətte tьjьv turahьnda, Nankin xəkymətenə jebarqan nutahь ajqanlь, GAMIN agintstvahь bьlaj tip xəbər itə:

Nankin xəkymətə undaqь Japun xalьqtarьnьŋ tormoşon haqlavqa yđ əbtenə tulь məs'ylejətlek jəkməj.

Kyptən tygel Nankin xəkymətə bətə xalьqqa qarata xitap sьqarđь. Bьl xitapta ul bətə xalьqtь, Japundarqa qarşь prapaganda jahavđь tuqratьrqa' Japunejaqa qarşь hyđ həjləvde həm rizalytsejə sьqьrьvđь, bajkat jahavđь beterergə saqьra.

Oşondaj uq xəldər kantunda la tьvđьrьldь. Japuneja menən teqьđ raveşta bəjlэngən Kantun xəkymətə lə Japundarqa qarşь xərəkətkə hezym jahaj. Ləkin, kantun xəkymətə, Nankin xəkymətə kevek qьrqьv saralar kyrevgə batьrsьlьq itə almaj. Sənki xəđəge vaqьtta undaqь Japundarqa qarşь xərəkət bətenlaj jalьn təbən aldь. Unь administratsьjə juldarь menən genə beterergə memkinlek juq.

Xinsun Japun qəskərđəren „kyđəta"

TUKEJU, 9. Dimpe agintstvahьnьŋ xəbəre bujьnsa Tənjaq qьşma amirika ştattarьnьn Xarьndaqь ilsehe X i n s u n GƏNCUN qalahьna kilde. Tənjaq Amirika quşma ştattarьnьn tьşqь eştər ministere Stimsun tarafьnan bildələngən Xinsun-kydətev kamisejəhenen aqzahь bulьp itəpləna. Ul Gəncunqa barьp undaqь xəl menən tanьşasaq. Xinsun Japun qəskərđəre divizejəhenen ştabь vəkile tarafьnan tapşьrьlqan anlatmanь tьŋlaqandan hun Girin qalahьna kitte.

Czan-cьjə-lən xəkymətə betereldə

TUKEJU, 9. „Nitsi—Nitsi" gəzitenen Mukdindəge xəbərsehenen jađevь bujьnsa, Japun qəskərđəre SZINGZAV đa CZAN—CЬJƏ—LƏN xəkymətən betererga qarar sьqarđьlar. Japun əfisərđəre ulьŋ betergəndən hun SZINCZAN qa havaiskandirinejəhe jebarđelər.

Japunejənen altьn zapasь kəmenə

TUKEJU, 9. Japuneja banьklarь tənjaq quşma Amirika ştattarьna 15 milejunl (50t samahь) altьn jebarđelər. 5 nse yktəbergə Japunejənen altьn zapasь 1919—jьldaqь kevek aђajđe.

TUKEJU, 9. Japuneja xəkymətə Manzurejalaqь vaqiqalar ajanlь qəskərđərđe aђьrav əsən 1 milejun 380 meŋ jəjn aqsa jebarđe.

Japun ajraplandarь Qtaj qəskərđəren qamap aldь

TUKEJU, 9. Japunejənən kilgən bətə xəbərđər xəđerge vaqьtta Mukfin timer julьnьn ЬJN—MЬNƏ tebəgendə Japun əfisərđərenen ere qəskər kestəren tuplavđarь turahьnda belderalər.

„Nisi-Nitsi" gəzitenen Mukdindəgə karispandite xəbər bujьnsa, bьl xəlde Qtaj qəskərđərenen Japundarqa qarşь bezymđarena hьtajđar.

„Simayn—Ringa" agintstvahьnьŋ xəbəre bujьnsa, Japunejə ajraplandarь Van-Guj-Cr qəskərđəren qamap aldьlar, Şinnansьj ergəhendə Japun ajraplandarьnan 49 bumьь taşlanqan.

Japuneja-Amirika qotqohomenən eşləj

TUKEJU, 9. „Simsun Ringa„ agintstvahьnьn xəbəre bujьnsa Japuneja Tьşqь Eştər ministere, Amirikanьŋ Tьşqь Eştər ministere Stimsun tarafьnan bildələngən kydətev kamisejəhena yđenen hər tarlə jarđam kyrhətevgə əđer ikənlegen belderđe.

Agintstva taqь la şunь əjtə: Stimsun tarafьnan bildələngən kydətev kamisejəhenen buьstarь millittar ligahь səvite tarafьnan taqdim itelgən kamisejəneŋ buьstarьnen bətenlaj ajьrьla, Japun vlastarь Amirika kydətevselərə kamisejəhe bildələvde iŋ dəeb ber jul tip tanьjđar.

DANSIG QALAHЬ EŞSELƏRENEŊ ZABASTUF KAHЬ.

BIRLIN, 9. Dansig qalahьnan xəbər itevgə qaraqanda purt eşselərenenzabastufkahь hamanda elekkesə kesle rəveşta davam itə. Dansig xəkymətə kammunistarđьŋ bətə jьjьlьştarьn tьjьp bojoroq sьqarđь. Eş taşlavsьlar ştilbrixerđərđen kyбehen purtta eşte taşlarqa məzbyr ittelar. Qala la həm purtta eş taşlavsьlar menən ştrikbrixerđər arahьnda bəreleştər buldь Palitsejə bətə stacka jьjьlьştarьn qьvьp tarьtte. Eşselərđe jəberləjđər Prafsajuz bojorakrattarь eş taşlavsьlarqa pasunejə tyləvđən baş tartalar, yđđərenə jarđamqa palitsejəne sьqьralar Kən hajьn eşselar kaйtik həm rilarmis prafsajuzđarđan sьqьp, purt eşselərə həm batraktar, qьđьl sajuzь aqzalьqьna inalər. Dansig ergəhendəge eşsən keređlejəndər həm batraktar eş taşlavsьlarqa aђьq sirep, ularqa jarđam itələr.

Ruminejə xəkymətə xalьq maarif sьqьmdarьn qьsqarta!

VINA, 9. [illegible] xəbər itevgə qaraqanda, Angelejənen [illegible] Ruminejə binkьlarьnan fiklat arđь alьv kesəđe. Kyptən tygel genə Pravimejənen iŋ ere banьlarьnan binaiqan TRANSILVAN bankьhь la şartlanь. Ruminejə timer juldarь diriktьrьnьŋ belderevə bujьnsa, maj ajьnda, timer juldьn daxuttarь 39 milun LEJ (Lej ber tin) ejjynda 133 miljun lej, avqьsta 149 milijun lejqa kəmene. „Xəkymət tarafьnan ytkərelgən „ikanumeja" in elek istimaqь ta'minat rasxuttarьn Xalьq Maqarife həm Havьq Haqlav rasxuttarьn qьsьq tьvqa jynəltelgən. Bu-zьva gəzite jađьvь bujьnsa jəmaqət balnitsalarь iŋ avьr xəldə qalqandar. Iŋ kərəkle miditsina qoralarь jeteşməj. ŞUŊA KYRƏ, KYP VRACTAR AVЬRЬVĐARQA APIRATSEJƏ JAHAVĐAN BAŞ TARTALAR.

Xeđmət „buş" prafsajuz

VINA, 9. Ruminejəlaqь rifarmistar prafsajuzь yđ aqzalarь arahьndaqь eşheđđər turahьndaqь maqlymatte iqlan itte. Bьl maqlymattar bujьnsa hunqь 3 aj esenda Rifirmistar prafsajuzda aqzalarь arahьndaqь eşheđđər hanь 20 pr. qa kyбəjgən. Ə 1930-jьldaqь maqlymatarga saqьştьrqanda eşheđđər hanь 85 pr. artqan.

Qtaj qьđьl ərmejəhenen jeŋevđəre

CAN-KAJ ŞI KAMANDIRĐARЬ ƏSIR ALЬNQAN

BƏJPIN, 9. Qtajđan kilgən hunqь xəbərđər, Nankin qəskərđərenen qьđьl ərmejə menən kerəştə xurlьqlь raveşta jeŋelevđəre turahьnda xəbər itələr. Gəzittər TJƏNSZINDƏ 4 Nankin divizejəhenen qoлqa alьnьvьn, Xubəjđen teşlek jaqьnda kyp kenə Nankin qəskərđərenen qьđьl ərmejə jaqьna sьqьvđarь turahьnda jađalar. Gəzittərđen jađьvь bujьnsa, Tzənsej qalahьnьŋ teşlek jaqьnda xəkymət qəskərđəre tulьhьnsa jeŋelep artqa taba qasьrьrqa totondolar. Xəkymət qəskərđərenen 4 divizejəhe bətenlaj jeŋeldə Nьŋlь raveşta jeŋelgən 2 divizejəvđlaenenkypkenəqoralđarьn juqaltqandar. Kyp kamandirđar qьđьl ərmejəstar tarafьnan əsir alьnqan. Xatta Tunkə qalahь qьđьl ərmejəstar tarafьnan alьnqantiganxəbərđərđə işetelə.

Jeŋəbla əjtelgən bətə maqlymattarđa 3, 9, 47, 54həm 24 nse Can—Kaj—Şi divizejələrenen jeŋeleve turahьnda həfəmtə taharqa bula. Şulaj iter gamindansьlarđьŋ Qtaj qьđьl ərmejəhenə qarşь jahaqan 3 nse paxuttarь la xurlьqlь raveşta jeŋelev menən tamam buldь

AQ GVARDISTAR JAPUNDARQA HATЬLALAR

BƏJPIN, 9. Xarbinda sьqa torqan Qtaj gazittarə ontar xəbərđe urьnlaştьralar. Ul gəzittərđen jađьvь bujьnsa, Japun əfisərđərə sit ildə qasьp jereyse aq gvardis atrattaren Qtajlarqa qarşь keraşev əsən hatьp alalar:

—Japuneja yđe Savit menən Qtaj arahьndaqь urtaq timer uldь (KVZD) asьqtan—asьq qulqa alьrqa batьrsьlьq itə almaj. Sənki bьl jul Qtaj menən SSR nьŋ urtaq pridperetjatejahe. Şuŋa kyrə, Japuneja, ul timer juldь yđenə elekterev maqsatь menən, qara, pravakatsejə juldar menən xərəkət itə. KVZD nьn kenbajьş jaqьndaqь Japundar urьs aq gvardistarьn hatьp alalar. Bьl aq gvardistarđan, timer julda jyrtьtьpheđlektar sьqarьv maqsatь menən jaqşь qorallanqan atrattar teđelə. Urьs aq gvardistarьnьŋ K.V.Z.D. nьŋ (Qtaj ken sьqьş timer julь) kenbajьş bьlьqьna bulqan hunqь hezymđarə jəşeren raveşta, Japundar tarafьnan əđerlengən. Japunejalaqь DEZƏMƏN isemle aqas sənəqəs'lere jəmqejəte urьs aq gvardistarьnьv ojahьdьs. Unda, şul Japun sənəqəttere jəmqejəten haqlav hьltavь menən juqьravhьđ raveşta Japunejənən qoralđar kiltereldə. Kyptən tygelgena unda Japunejənən ike pylemit kiltereldə.

Hunqь maqlymattar bujьnsa urьs aq gvardistarь qajhь ber urьnlarđa akuptar qađьjđar, şulaj uq turaz həm başqa aђьqtar əđerlajđər.

ANGELEJA LA HAJLAV KAMPANJAHЬ BAŞLANDЬ

LUNDЬN, 9. Makdanald xəkymətə hajlav kampanejahь başlanьv ajqanlь bətə hajlavsьlarqa merazaqət itte. Ul bьl merazaqəttə xəkymət isemenən, kilasəktəge xəkymət tə 3 partejənьn vəkildəre menən hajlanьrqa tejeşleqen kyrhətə. Angelejənen kilasəktəge xəkymətə lə iŋ avьr şarttarđa eşlərgə, alda torqan „bətə qьjьnlьqtarđь jeŋep sьqьrqa tejeş".

Bьndaj qьjьnlьqtar bulьvqa qaramaştan, Angelejalaqь 3 ter lə partejə əsavbe lə ajьrьm—ajьrьm xərəkət itəsəktər. Kansirvatьrdar partejəhь hajlav vaqьtьnda „qьđьl qurqьnьsqa" qarşь keraş, şulaj uq Angelejə sənəqət əsen sittən ingan tavarqa balьna torqan xaqьn kytərev luzungьlarь aђtьnda xərəkat itəsəktər. Liiralьstar yđđərə ike terkemgə jarьldьlar. Bьlarđьn berehe yđ aldьna xərəkət itha, ikensehe kansirvatьrdar luzungьhьn jaqlajasaq. Bьlarđan başqa hajlavđar vaqьtьnda asьqtan—asьq faşistar julьn tota torqan jaŋь partejə lə qatnaşasaq.

Bьl hajlavđarqa əjeutistar 500kandidat kyrhətələr, Kammunistar partejəhь 28 kandidat kyrhətəsək.

Batraktar—faşistarđь qьvalap qajtarđьlar

BIRLIN, 9. Pamiranej davlatenen kyp təbəktərenda rivalytsejənen jetəkselege aђtьnda kartuf qađьvsь batraktar baş kytərgəndər. ŞTITTIN qalahьnan zabastufsьlar təbəgenə qorallь faşistar atrate jebərelgən. Ləkin baş kytərevse batrakta berđəm kes menən faşistarđьŋ bəsahenđə qьvalap qajtarđьlar.

Faşistar baş kytərevselərgə qarşь tora almanьlar.

BЬNDA IGEN ƏĐƏRLƏV QOJOROQTA

ASA AVJAXIM UЬNDA QOJROQTARAQ

Maqar təbəge, Maqar avьlь asa—avjaxim ojoşmahь igen əsen kerəştə ber tərlə lə eşeşləgəne juq. Təbək səvitenen qoraavsьlьq giktarьnan sasev turahьndaqь zađanjəhьn ytamane.

Aqzalarđь itəpkə alьp ular đь igen əđerlavđa massavaj eşkə fajđalanьv, asa—avjaxim jəsajkəhe isemenən igen qьđьl avuzdarь ojoştorov turahьnda ber tərlə lə eş kyrməj. Mija tuplavđa şul uq xəl Latanj milittəre şkafta hatьlmaqan kelgə jatalar. Juŋarь ojoşmalarđan kilgən kyrhətmələr iŋ tiŋarhьđ qala.

Jəsajkəne beŋennən ajaqqa batьrьrqa, unьn ajaqqa sьbьvьna signal urьnьnda, jəsajkənen bətə aktifьn igen əđerləvgə oparizavajt iteven asa—avjaxim jəsajkəhenən il qorqaьsьlьqь lə me də igen qьđьl avuzdarь ojoştoroloвьn talap itəved.

Kripes işegen asarqa

Sьtьrlь jul bedgə qurqьv hьlmaj
Ited arsined unь sьnьrđan
Beđđeŋ şarapьldar ulь aђtьnda
Ilqeđ jerga ajlana soqordar..
Soqor qađьp, sutar—satьr halap
Jul nyjergə telaj doşmandar.
Lakin—
Barь ber jarьp alqa ytersed
Ulim VKP ьn qojqandaj
Ibqeddəme
sutar—
Igen əsen—
Satsejalizem əsen kerəştə,
Kypme kestar
Beđgə ut ulpmane..
Ibqeddeler əle,
plaьtar!
Kripesqa barьr julьmьđqa
Əjeqandar sutar—satьrđar
Eseneddəge doşman „vakalate"
Dar—dar kilde,
Beđgə „kanьq" birđe
Sigenergə artьp sьqьrьmqa—
Qara tende ilep
Teŋ jutarьnь,
Doşman botto,
Aarьz qosaqlap,
Halaksel „atьs" qanat qaqtь,
Qan jalanь
Juriqьs aьsaqlar—
Tendeŋ her posmaqьn akup itep,
Kulak menən avuz ş ilanda,
Dia ta ilda,
Kammunistan
Jaqav hьvьrьp qandar aqqanь..
Ten jartqьsьna barь ber tatьltьq beđ
Ossos diktatura qapqanьn.
Sigenmanek!
Jeŋev menən kykerep,
Bьtьrđađь ərsep tapьnьq,
Sənki
Ul ken
Kyptar bula ььldar—
Igen fruntьnda:
Capajalь
Sənki, qьrđa timptan qiruđarь
Atakaqa jetep hikeđe,
Kesle uttь unqa hiиа—hiиа..
„Hьl" ьlarqa jygan kejđerđek.
Jeŋep sьqtьq!
„PRAVDA" bite aşa
Bьtə jer şarьnda maqtandьq!
Ə hanьnan beđgə tarik sasep
Bylak kalunnahь atlanь..
SЬKa hađьqьnan hezym itep,
Beđ asa aldьq—
Kripes işegen!
Sənki—

Teştar menən timer ььaq qьrqьp,
Pirikupka ytkan
Keşe—bed!

BILAR-QARA TAP

„Julьq igen əđerləv planьn 5 nse yktəbergə Bil. Qarsj təbəge 9,7, Usolь 8,9, Qьjqь 8,7, Qьmaq 9,9, Masbe 4,1 pr. qa qьna ytanelar. (Tiligrammalarđan).

Qьjьŋ,
Usolь,
Qьmaq,
Masbelar;
Tik,
Ber gena horav məmkinme?
—Xi-tьreqed
Əđerək biđəmlərne,
Heđđen bьaktarđa:
Kem—kemde?

Beđgə aьq—
Jelьa artqađđa
Kitar ьajьrl jomolop kelgane,
Kyđmajheqed
Jepok jaraktarđen
Kulak quođ na bejeganen..,
Ibev aьqan il qьtujь beŋen
Najrat kyđen beđgə qarata..
Felđen nunđaj
Pazur aђьnaqьđ—
Igen fruntьna—qara tap!

—

Kemdər?
Unda diskusejə qora,
Nindaj „pratisьrđar" taььlqan?
Kemdər?
Papkalarqa „tabьp" jaja..
Kemdər?
Aqa taлqьn aqьmqa..
Kulak „mikraskuььn"
Qoral itep,
„Artьq" handar eđlap plandan..
(Ylem ađaьđarьn alrer saqta)
Kemdər?
Het esera jьlanqa..
Kitar ьajьrl satqan „kalldaman"
Tiren
Harta—barta
Ulьrьp
Un jarlьlə Qьjqь sьqandarь
Kimeralə igen, šьlьrьп

Il talaplaj!
Qьjqь,
Timpьn qađađ?...
Kemdər əsen timpьn kəmetten?
Ontьlomma alla?
Hina qarap,
Nama ilne ƏIkə Kamitat:
„Əlkə Kamitat bujrahь qarar itə:
1) Igen əđerlə da un apartunistik hьđьq—tarakta pьndan ajьrьlqe ...hьnda davam itə torqan diskusej asьq ...arlep ...qь 2. Qьjqь təbək kamitate əkribьь ip. Təbək ...mьь həm BJK rəisen eşen alьrqa.
...
„ƏLKƏ KAMITETEN ...SINTƏBER QARARЬ ...JƏ TIKLEMYTEŊ ...
...ber maxana pandar turahьnda ...
har tərlə diskusejələrde imqarat ...
qa həm ularđь ytav əsen nalsevikbarsa totormaqa taqdim itelgən..."

VKP(b) Əlkə Kamitetь ...
8 yktəber 1931 jьl

Anь, təbək!
Balşevikligende—
Juŋeŋen qarap ybajsьŋ,
Heđđe kydtep
Bar gigantar kala
Pazur aђьnьrđan bьn sigen!

IGEN BLYXIRĐƏRE

Kyp təbəktar—
Bьrьp maqtьnađar,
„Havqa hatьp" avьnqe hytalar,
Kulak sixutkahьn' basaldajđar
Umeĺ „mikrapьrđa" jytalap...
„Plan" rejal tygel,
Igen da juq,
Kən jamqьrlь,
Juldar bikalla.."
Har urьnqa kilep taqьlalar
Şundaj „un pьrde" jetaklap..
Mandirьlka pasvikahь (Q. Məjəkə təbəge) savit aqzahь: „Bьđ əigen juq, zatandjəne ytamejsьŋ, igen birmatka jajьlьqta qarar sьqarasьŋ" tej.
KAMSAMUL
(„BAŞQORTOSTAN" 1—X—31—№ 214
Kulak əsen beđđen plandarđan
His punktьь „rejal bula almaь",
Sьsak alьp ular jeŋeş bira.
Ьsьn balşevik barьp qal halha.
Bara,
Naximanda balşeviktar

Blyxirđaj aiqь bьralar...
Tid janqьrar...
Jeŋev ...
Hars tulqьn ytkən daĺьaan..
Beđ kyrəsed—
Ilьk—ьik kyp juraktar
Julqьnь dart menən tulьqqan..
Bьna ular .
Bugen qiruđarь:
Satsejalizem əsen huqьşta!
Julьŋ igen əđerləv planьn Nurimanov təbəge kalxuzdarь ...„Nur" —121, „Qьđьl partizan"—119 „Aktiv" 103 „Kammunar" 114, „Udarnik"—100 „Yktəber" 100 pr.—qa ytanelar.
(„Başqortostan" 6—X—31—№ 217)
„Pazar" kalxuzь jьllьq planьn 122 pr.—qa ytap alda, ytap 8 meŋ hunbьq aьlak alda"
(„Kammunar" 6—X—31—№ ...)
„Klim Varajlьr" kalxuzь 1—yktəbergə jьllьq planьn 106 pr. qa ytap ...
(„K. BAŞKIRIJƏ" 6—X—31—№ 215)
„Nur" kalxuzь şььa jeŋev manan,
Beđđen sьqьttarьp uьdarđьn,
Il jaltanь ,
Kvтep narsьlarđьn
Julqьnь dart əsenə sumqanьn..

—

Qьđьl partizandar Tejqa jarьp,
Avlaььan kyk Kalьsь randalььa,
„Qьđьl partizan"ьŋ tapla manь,
Har fruntta jeŋev!
T majahьn.

—

„Aktiv"—kerəştərđə aktiv buldь,
Vaq bandarđь artqa sьqьttь,
Ber fruntьnda jerьn p sьqьь.
Doşmanka kaьtьrarьn juq itep.

—

Kammunarsa jeŋgən „Kammunar"' đa
Pratsentarь jađlan aşьrdь
Qьđь azozuьd.
Teđa—teđa
Aqsьđarđь SITNER taşqьnьь..
Ə „Udarnik" tangal-udar alrep
Kesletnane jođen „109" menən,
Ьsьn udarnik bulьь bьl fruntta
Oscotьmanь qoro hyđ gena.

—

„Yktəber" ul qoro isem tygel,
Jeŋa belgan əsen „Yktəber"!

Bьl faьttarь ul sigenmane,
Jeŋev ataqdaren kytandeĺ

—

„Pazar" batьr buldь,
Rikurt aldь,
In
In qьđьv timptь gavlatep,
Bьtə ilga yđenen danьn saste,
Beđđen „Pazar" ьuqan—
BYLƏKLE!
Klim jeted!
Sujэlaj dosmanьna
Ьsen kesck aьla huqьşta,
Atalaqa jamlap əsqaran
Igen jaqьnaj jular qelastan..,
„Klim Varajlьr" kalxuzь la
Ilan isenen—
Eşta aьqaqan,
Xəđe bьlmaьa la
Kyplan bьđe—
Varajlьr—qьđьl taqta lal
Aьna auьar timpь—balşeviksa,
Ular jariaj jeŋev jьđlanьn.
Osьbьr uь
Igen fruntьnьŋ—
Qьrujđam—Blyxirđarь!

KRIPES IŞEGEN ASARQA

Har ber aldьn qiruj—
Bykar bulььn,
Timp aьqььn jarak qanьnan..
Har kammaьut rajtь ađerlahan
Bajak tantananьь tanьnal
Xarьsь!
Magnit
Alla gigantarь
Jeŋep sьqьp aq jar tipkes tə,
Bar qьđuktar beđgə tavьş buđa:
IGEN!
IGEN!!
IGEN!!!
Iplaştar.
Prikaz qatqi:
Beđ aьtьqa tejeş!
—Beđ aььuađ!!
Kilp s işegen,
Sənki—
Teştar menən timer ььaq qarqьp,
Pirikupqa ytkan
Keşe—beđ!
MƏSLIM MARAT.
7—YKTƏBER.

...EŞLƏP SЬQARЬY TIMPЬN KӨSƏJTƏ

Eşte ratsejanal raveşta ojoştorov—ul eşləvseneŋ eş u tьvьlьqьn jaqьrtьv, maksimum kyberək eşləgə vaqьt həm asqa namьne minimal ađ ie arev tigan hyđ. Ənə şul minimal vaqьt esenda maksimal eşləp sьqarьv kense tərle ∂jkəndə əđ vaqьt esenda memkin tiklem kyberək eşlap sьqarьv həm şul eşte saqьştьrьp qarav əsən bilgele tənni jaqtan nьqlь tal itelgən. Eşlənə torqan eşteŋ əsslave anьna jarartьq ber nurma bulьrqa tejeş. Jaqtьl eşləvsenenə aђtdale ber vaqьt esenda (mə'anə ber kendəl kypeme eş ...) qa ...lejeşlege turahьnda aldan bilgeləp quьv həm şul nurma bujьnsa unьŋ eşen nььq qujьv.

Bьnda, bed qarь ojoşmalarđьn dikrit həm prikazdarь şulaj uq hər ber zavьt—fabrikarđьn ajьrьm diqqattəren bьlqьra torqan satsejalistik ratsejalizatsejə masʹəlahenen urta bar ta ıan menən nьqlь tikşerelgən nurma, zəqь lele menən ajtqanda, tixniceski narmiravanejə eşe torqarьn kyrəbed. Şuŋa kyrə beđđən sənəqət yĕeşenda tixniceski narmiravaneja eşenə nьq əhəmejət bir lə.

Əgərđə nьq əhəmejət birelmygən urьn bulha, nis hyđheđ, bьl maslьagə tьyan jeđđə jynəlterga karak. Bьnə bed şul nurma turahьnda jalь qa ojlajьbьđ.

Xəđerge vaqьtta sənəqətesenđə eşlap sьqarьvđьŋ nurmahь tip bildəle ber mixənizem menən tixniceski memkin bulqan tiklem vaqьtь kerak. Jeşaьep namana kyberək eşləp sьqarьv həm şul hardə ber ylsəv itep bilgeləvgə ajt la Beđ bьnda tixniceski narmiravanejə menən tixniceski ratsejanalizatsejə arahьnda ajьrьp alanьььqlamaber bajlanьş, həm ajьrьm eştərđə ularđьn herbehenəŋ başqa ikensehenen əhəmejəte adьlьqьn kyrəbed.

Mital eşlavđə

Əgərđə 4 nse razrat kvalifikasijəle ber esse stanukta təgərmas ьrьş jьvьrđьrьvđь 20 minut eşl qanda 2 nse esse şan deaj uq stanukta 30 minut eşlahə, bьnda nurma qujьvь stanuktarđь tikşerep qararqa tejeş. Əgər stanuktar ikehe lə vatьl maqan (tə'lək) bulhalar qajep ailatta ođaq eşləj torqan esselər bulьp sьqa.

Ul jakь yđe şap eşləj almaj jakь nəđ ilder səbəp menən eşlərgə telamaj bulьp sьqa. Bьnьŋ xrapametraž (eşte kyđđəlev) menən gena belergə memkin. Şulaj itkanda bьnьŋ səbəptəre nik tid aŋla. Şulaj itep fənni jaqtan nьq tikşerelgən eş nurmahь qujьv—sənəqət eşeneŋ hər ber taramaqьnda, sənəqətte ybtterevdə bik đur urьn tota.

Şunьŋ əsən nurma qujьp eş xaqьn vaqьt menən tygel, bəlki eşl p sьqarqan eşeŋ kyplegena həm urьnь sьjfatьna qarap tyləmergə tejeş. Başqasa ajtqanda eşta sđelьşina bulьrqa tejeş.

Nurma bildələv məs'ələhe bьlaj eъtan qaraqanda bik qatmar kevek kyrenə lə, dereъ, ul bik taran narma. Nurma qujьvselarđan kyberək nььŋ bəla jaqьn belev bətəmav arqahьnda nurma qujьvđa jəŋqьlьş bula. Jaŋqьlьş nurma qujьv ilk t.d. Sənəqəttəŋ bajlanьşьna eşləp sьqarьv xaqь a bik taslahir itə başlanь. Jakь nurmanь bik juqarь qujьp, eşselər ara huьnda itzahsьlьq tьvđьrьrqa memkin. Şunьŋ əsən nurma quьnda eşteŋ tejyrəjə həm praktika jaqьn bik nьq tikşerep xəl itergə kərak. Sənki nurma quj əvđa tьkə alьrqa tejeşle namalar şul tiklem kyp; əđgenə əhəmejəte barak eşlananda bik đur xatalar jahьrqa memkin.

Bьnda şundaj ber horav tьvьrqa memkin: ber tərlə yk egle ike keşe, itehe ike tərlə e larga memkin—berehe şabьrak, ikensehe aqьrь aьraq, qaj hьhьnьŋ eşen nurma itep alьrqa?

Dereъ eşləvselər əs tərlə bula Nasar urtasь, həm jaqşь eşləvselər Ə bitta nurma jaqşь eşləvselargə qarap qujьlьrqa tejeş Sənki nurma nasar jaki urtasa eşləvselərgə qarata qujьlha, bьnda eşsenen intyzej ъьm kytərə torqan stimuld bьn berehe juqala (sənki quьlь ber keşe nurma tultьrьv menən genə qənqətlanə, agarda nurma nasar jaki urta eşləvsegə qarap alьnha, ul nurma tyban qujьlqan tigan hьđ) tyban nurmanь tultьrьv—eşlap sьqarьvđь kytərevgə tygel, bəlki teşə eg ə eterergən səbəptərđen berehe. Ə bed'ə əgerak tə bьndaj qьđьv timp menən alqa barьv davьrenda bьndaj eşlap sьqarьvđь teşerə torqan səbəptər bulьrqa tejeş tygel.

Başqortostan zavьtta'ьnda tixnicesk nurma bildəlav eşe bik tyьən xəldə tora

Xəđer beđ Başqortostan zavьt fabrikələrendə nurma bildələv eşenen nisek torqanьn tikşerep qarajьq. Başqortostandaqь bьqa tiklem eşlap kilgən zavьttar (Bilarət zavьttarьnьn başqalarь) nurma qujьv masʹələhendə bik artta turalar. Fənni nurma turahьnda heiŋ pta torьhьljьq. Sənki fənni nurma bildələv əsən stanuktьn bətə vaqьtьna namalarьna tiklem bilgele bulьrqa ikense tərlə ajtkanda stanuktьn japьrь (stanukteŋ bətə el-şəre, ylsəvđere adьlьqan qaqьđ) bulьrqa tejeş. Şul vaqьtta qьna nal eş kə kyrme vaqьt karak bulьvь turahьnda aldan teval itep ajtep bula Ə, beđđə stanuktarđьŋ pasporttarь bulьvь tygel, unьn qasandьn bile eşlave nindaj kes menən eşlave, kyprnə tyđeve həm kypme tormoşta eşkə jaraqlьlьqь turahьnda la ber ьşanes qaqьđь la tabьp bulmaj. Mixanika bujьnsa itaplap sьqarьrqa la memkin tygel Sənki stanuktarь yđeneke bulmaqan ььl stanuk əsen ber đa jaramaqan namalar (qajьş həm şkitьs) qujьlqandar, ul namalarqa qarap itapl gəndə stanuk 5 at kese bulьrqa tejeş bulha, derəbtəndə 2 jakь 3 kele genə bul . Qьbqalь beđđen zavьt tarđaqь namalarqa qarap fənni nurma qujьlmaqan, hьm ul genə qul'arl qь tygel (hьđ ike zavьttar turahьnda bara).

Şuŋa kyrə lə beđđə zavьt fabriktarđa fən menən nьqьtьlqan dereъ nurma xəđergə kyrenməj əle. Lakin aьqa qarap nurma qujьvđь sitka taşlarqa jaramaь. Nurmьbьl, kənləklap, saqat ap eş xaqь t ləv bik ikke həm eşlap sьqarьvđь kytərevđə jaq sala torqan namalar. Eş xaqь tyləvđə undaj sistimahenerep taşlьrqa karak. Lakin şul uq vaqьtta unьn urьnьna eşlangan eşteŋ kyplegenə həm sьfatьna qarap, eş xaqь birev sistimahь qujьlьrqa tejeş. Bьnьŋ əsən beđđeŋ nurma qujьv bojoralarь(t.n.a)xranamitraz julь alьrqa, eş pr. tьn kyđ menən tikşerep, i kattь dereъlav julь menən nurma bildələv mitьdь qullanьrqatejeştar.

Xəđerge vaqьtta eş xaqь tyləvđə p imejə-prgisə a sd inaj far arhьn ytkərev totoьla.Bьl eş xaqь tyləv furmahь primie p'andь ytəvđə bik đur urьn totasaq. Şunьn əsən hər ber zavьt əl furmanь memkin tiklem dereъ qujьv ьtahьn kyregə tejeş. Ə n e đ đ e n Başqortostandaqь bьqa tiklem eşlap kilgən zavьttar uslavejəhьnьnda berđən ber jul—xranamitraz menən nurma bilgelav esen tejeşle dərəđəhena qujьv. Ləkin bьl jul standart jaki jartь standart sanaqat eşe əsən. Standart bulmaqan eşta nurmanь aəmalap qьna qujьrqa tura kilə. Şulajđa vaqьtqa qarap eş xaqьn tyləvde taşlarqa karak. Ber nisə pr. qa bulhьn əkerenlap, nurmaqa kysev, eş xaqьn tyləvđə jaŋь furmaqa kysevđe alqa hərərgə karak.

Bьl məsʹələne hər ber tixniceski esse turahьnda qujьrqa memkin həm ul şu'aj bulьrqa isjeşta. Qьbqalь dəvlət ycrirьdinejələrenđə lə eşkə nurma qujьp, nurma bujьnsa eş xaqь tyləv sistimahь qujьrqa kyptən vaqьt. Lakin əle beđ bьl eşte ytkerеđən əlgə bulьr qer ycirđinejane lə kyrmejed.

Inzinir—ikanamist: Q. Takajь.

23 ejyl zakunь bujьnsa kridit eşenə OЂTƏLMƏ RIFURMA YTKƏRELEV TURAHЬNDA

Bank sistimahь kridit rifurmahь zakunь bujьnsa eştə bulьnьn təđə əşə jiqьlьn bulhьn hunqь ber jьl esendə kyp kenə yđgəreştər inderđe Lakin qalali eş. satsejalizem ilimintraren kridit menən ta'min itevđ dur jeteşheđlektərđen bətəp jetmavьn, bank sistimahь satsejalizem yĕeşenə taqьlə nьqь raq jaraqlaştьrьvđь kiltereп qujđь. Berense qinvarđan alьp ytkərelgən riarganizatsejə—rifurmanьn hun oşo jьldьŋ 20 martta zakunьna tiklem oşondaj đur jeteşheđlektar, xatalьqtar urьn alqajnь

I—Xuzalьq urgьndarьn jalan qas, nisenđen plan bujьnsa kridit menən ta'min itev, şunьŋ menən kyp kenə xuzalьqtarđьn dəvlət bank'ahьnьn aђьrav bajlanьşьna əvereleve;

II—Xuzalьq urgьndarьnьn tep yđ summalarь balьqь menən—juqlьqьna qaramaђtan ulardьŋ sarma jagə bulqan talaptarьn ytav. Aftamaticeski raveşta ulardьŋ scuttarьn tyləv, kridit birev;

III—Xuzalьq urgьndarьnьn bətə saralarьn finansiravajt itev menən berga ularđьŋ zьjandarьn dəvlət bankahь sarmajahe ьsьnenə qaplav;

IV—Xuzalьqtar aldьna qatqi talap qujmav, kantryllьqtьn juqlьqь.

Bьna bьl əsəsi jeteşheđlektar sajuz savnarkumьnьn 20-martta sьqarьlqan kridit rifurmahьna ьђtəlmə inderev zakunda asьqtan asьq anьqlanьp, ul jeteşheđlektərđe beteьev turahьnda sara kyrev. Banka şulaj uq xuzalьq urgьndarьnьŋ eştarendə bastan aьaq đur yđgəreş inderev, satsejalizm tedeleşe a taqьla nьqьraq jaraqlaştьrьvđь tep barьs itetep qujđь.

Şul zakun bujьnsa oşo jьldьŋ jaђьnda, april, maj ajьnda kridit rifurmahьna ьђtəlmə inderev kampanjahь. ytkərelep bank, xuzalьq urgьndarьnьŋ eştarendə prin ipejə yđgəreşər inderđe. Xuzalьq ьsьnena tamьrlьn dьrьv, pramfin pla dь qamalga aşьrьvđa hum menən kanterylek itev kevek mehim saralar qamalga aşarьldь.

Lakin bьl ajьq qameli eş kridit eşenda əle đur jeteşheđlektarđeŋ betep jetmavьn asьqtan asьq kyrsatte.

Bьl jeteşheđlektərđeŋ berehe həm də in đurь—ulda xuzalьq urgьndarьnьn yđ tep summalarьnьŋ eđen juqaltьv (obezličeь) itev, bastan—ajaq bətə saralarьn finansiravajt itev. Şunьn hədəmtəhendə xuzalьq urgьndarьnьŋ xuzalьqtьŋ finansь aqьn qajqьrtьv, maja tuplavda nьqlь saralar kyrev, pravьzvudstvanьn yđ xaqьn kəmetevgə dəte qajtьv. Sənki bətə saralađь xatta eş xaqьna tiklem bank tarafьnan finansiravajt itev xuzalьqtьn bьsn jeđen finansь xələn belev, xuzalьq ьsьnenan dərəđə tamьrlanьvьn kyđatep barьv qьjьnlaştь.

20-mart zakunьna nigeđlənep bьl kyrhətelgən jeteşheđlektar đe betereev əsen 23—ejyldə S. T. O. tarafьnan kridit rifurmahьna ikense tapqьr yđgərtmə inderev zakunь sьqarьldь.

Bьl zakun bujьnsa oşo jьldьŋ berense nyjəъerenən başl p xuzalьq urgьndarьna ajьrьm abarut summalarь bildələnəsək. Xuzalьq urgьndarь bьl abarut summalarьna turanan tura xuza bulьp, ul tep summalarь menen yđ eştərenən manivravajt itərgə bank jarđamьnan ььş yđ sarmajahe menən jaşavga kysevgə jul totorqa tejeşle bulьp sьqa, ikense tərlə ajtkanda tulьhь menən xuzalьqtь—xuzalьq ьsьnena kyserevgə tejeşle bulalar.

Bank tarafьnan faqat julda bulqan qajьrattarđь (tavar həm başqalar) vaqьtlь prajьvudstva saralarь (zagatuфka, tyləv eşe kevek) qьsqa metdatle həm qajtarьlьrqa tejeşle bulqan səndalar menən tə'min itələsək.

Hər ber xuzalьqtьŋ yđenə tep summa bild l nev, unь xuzalьqtьŋ yđ qaramaqьna tapşьrьv bank sistimahьna jəkmətelgən hum menən kantryl itev barьsь rvien juqaltmaj, kirehensə taqь la kitkenərak jul alasaq.

Bank berđən yđe tarafьnan jebərelgən summalarьn yđ urьnьna totolovьn kyđatep barha, ikensenən hər ber xuzalьqtьŋ tep summahь la bank kassahьnda bulьp unьŋ da qajda totolovьn kyđatep barьv barьsь itterep alьnasaq Şulaj bulmaqanda ььnь ber—ike—əs jьldar elek bulьrь şirkəttarə tərlə təъtage kapitatsejəlаđa bulqan baş-baştaqlьq, zьjan həm başqalarđьŋ unьn alьv istimalь juq tygel. Şunьn əsen đə bank tarafьnan həm menən kantrylek itev taqь la kəsəjə teşəsək.

Bьl mehim kampanejanь ytkərevđə jetəkselek itev, unь uŋьşlь ytkərev eşe bankanqa jəkmətelgən. Lakin bank yđe genə tulьhь menən bьl mehim eşte qamalga aşarьp almajasьq. Şunьn əsen də bətə savit jəmaqatselege ytkaьelə torqan saralarьŋ xuzalьq tormoşonda đur əhəmejətkə eja bulьvьn kyđ aldьnda totop jaqьndan torop qatnaşlьq itergə. Xuzalьq ьsьnen tamьrlandьrьvđa đur jarđam kyrhətergə tejeşle. Sənki ytkərelə torqan kridit rifurmahь bətə xalq xuzalьqьn „xuzalьq ьsьne" nigeđendə jaŋьnan tədevde maqsat itep ala.

X. JUSUPЬS.

IGEN JƏŞEREP, MAL HUJЬVSЬLARĐЬŊ EŞ TƏRE TIKŞERELHEN

Əjqjil təbəge, Bajmьrda avьlьndaqь kalxuzda urta xəllelar bulьpta kalxuzqa qarşь xərəkət itə bulьvsьlar bajtaq qьna bar. Bьlar igen jəşerep, mal urlap hujьp eşkə qomasavlьq italar. Maђalan: Abdulla Təxtatullin; Xəsni Ismeхammətəftar turahьnda qarlzalar bulqanqa tikşerelgənden hunьnda 67 bot igende. 15 lap harьq tirehe həm 15 lap hьjьr, başmaq tirelərə tabьldь.

Ə şul uq kalxuzsьlarь „igen juq dajьş bedgə aşarqa' tip aqzalar tahьnda qotqo taratьp jorenə.

Bьndaj kulak hyđen hajlavselar kalxuzda bulmaђqa tejeştar.

BELEVSE.

14—25 UKTƏBER 1931-jьl

„KALXUZLAŞЬV həm URAƵAJ KӨNӨ" — KALXUZDARQ|A BAJAVAJ SЫNЫBЬR

Bьl kendə kalxuzdar planь zadanejalarđь atqarьp kalxuzdь xuƶalьq — ojoştorov jaqьnan пьqьtьp

SATSEJALISTIK MALSЬLЬQ XUƵALЬQ|ЬN ALQ|A JEBƏREV, AGRA-KYLTZAAPAXUT OJOŞTOROV, UDARSЬLARĐЬ KYRHƏTEV, QATЬN. QЬĐDARĐЬ YRLƏTEV, KYLTUR—TORMOŞ EŞTƏREN JULQ|A HALЬV TURAHЬNDA RAPЬRTTAR BIRERGƏ TEJEŞTƏR.

BAŞQORTOSTANDA 1931-JЬL DЬŅ 14-25 YKTƏBERĐƏ KALXUZLAŞЬV HƏM URAƵAJ KӨNӨN YTKƏREV PLANЬ

1. „KALXUZLAŞЬV HƏM URAƵAJ KӨNӨ"NӨŅ BURЬSTARЬ

1—S tseja'izem indysterəhen kinəjtevđəge gigant unьştar, safxuz, MTS, həm kalxuzdar kin ,ədə'əşə, kyp tər orloq təsək'rendə totaş kalxuzlaşьvđьŋ tamamlanьvь həm unьŋ nigeđendə kulaktь sьjnьf sulьv jaqьnan se e ev „kalxuz krəđəjəndaren jerelekten yđək figurahьna əjlənderđe" həm jerselek eşenen aldьnqь tixnikəhe menən jeteđ rəveştə qorallanьp „seđđeŋ il—donja la in ere avьl xuƶalьqь ile suldь".

Bьjьl, 5 jьllьqtьŋ 3—nse xəl itkes jьlьnda Başqortostan xuƶalьq teđeleşendə đur unьştarqa elgəşte; Başqortostan Ural—Kuznas kamsinatьna inev ajqanlь jndysterelələşev julьna kyste, qmator həm Qađan—tursin zavьttarь teđelev, Bilarət zavьttarьna ere rikansterykseja jahav həm başqa kyp kenə zavьttarđьŋ teđeleve) jarlь urta xəllelədən 3 tən ike eleşenən kyse rəge kalxuzdarqa serləşte. Səsev ma'đandarь kyp darəƶə la artь. Kyl'tura—tormoş teđeleşe yste həm başsalar.

2—1931—jьlda „Kalxuzlaşьv həm Uraƶaj sajrame" safxuz, MTS həm kalxuzdarđьŋ prai zvutьstьva unьştarьna giniral smutьr jahav, esse həm kalxuzsьlarđьŋ aktifьqtarьn, kalxuzdarđь ojoştorov—xuƶalьq jaqьnan пьqьtьvqa maslizavajt itev, 1932-jьlda totoş kalxuzlaşьvđь tə'min itev esen jaŋь kalxuz tulqьnьn ojoştorov həm şunьŋ nigeđendə kulaktь sьjnьf sulьv jaqьnan sete'ev, davlatkə avьl xuƶalьqь praduktalarьn tapşьrьvdaqь planьь zadanejalarđь srugьnan elek ytəv, kalxuzsь həm jarlь, urta xəllelər massahьnьŋ iqtisarьn başqortostanda kinəjməktə sulqan sənəqət teđeleşe tirəhenə kesə'tev luzьngьlarь aŧtьnda ytergə tejeş.

3—Bьna oşolardan sьqьp „Kalxuzlaşьv həm Uraƶaj kene" YTKƏREVĐƏ TYBƏNDƏGE PRAKTIK SAR'LADЬ qujarqa:

a) Kalxuzdarđь ojoştorov-xuƶalьq jaqьnan пьqьtьv, safxuz MTS. həm kalxuzdar prajьzvutьstьva dissiplinəhen пьqьtьv, xeđmətteŋ satsejalizem mitьdtarьn (satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь) kiŋ rəveştə qullanьv, setə eştərđə sdilşinanь derəŧ qullanьv, xeđmət ucьtьn derəŧ qujьv həm daxuttь derəŧ sylev, prajьzvutьstьva sridьstьvalarьna qarata həm juqaltьvđarqa qarşь kerəştə ejəheđlekte seterev.

в) Satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev həm kytərev turahьnda partejə həm xekymətteŋ diriktivalarьn praktik ytəv (ma'sьlьq safxuzdarь həm tavar firmalarьnda ketevđər kampklitlav sarьşьn kesəjtev, jaŋь tavar firmalarь teđev, mal ađsarđarь, qoş harajđarь jahavđь kesəjtev, mal adьqь menən tulь rəveştə tə'min itev) həm kalxuzdarda prajьzvutstьvanьŋ jaŋь tarmaqtarьn ojoştorov.

v) Qatьn-qьđ xeđməten avьl xuƶalьqь prajьzvudstьvahьna kyp tartьv, kalxuzsь qatьn-qьđđarđь jetəkselek eşenə yrlətev eşse kestərđe sitka həm sənəqət teđeleşenə ejьrьvđa xekymət zadanejəlaren tulь rəveştə ytəv.

g) Kalxuzdarđa kyltura-tormoş teđeleşeneŋ timpen kesəjtev, jaŋь dejem əşxana ker jьvьv urьndarь, salalar jəslələre, majđandarь, məktəp, agьra-klup, qьđьl mojeş, miditsinə punkьtь, həm başqa'arđь ojoştorov,

đ) avьl xuƶalьqь kyrgəđmələre, kunkurьstar, kalxuzsьlar, MTS həm safxuz eşselərenen kalxuz—ara həm təsək kyləmendəge slyttarьn ojoştorovdar arqьrь jaqşь prajьzvudstьvalarь suldan, xuƶalьq həm xeđmətte elgə sulьrlьq ojoştorqan kalxuzdarđь selev, sьl unьştarь esen kalxuz, srigada həm ajьrьm kalxuzsьlarđь sylək'əv, avьl xuƶalьqь kyrgəđmələrenə jaqşь safxuz, MTS həm kalxuzdarqa massavaj ikskursejələr ojoştorov, şulaj uq kalxuz arahьnda həm təsək kyləmendə prajьzvudstьva kanirinsejələre ojoştorov, unьştarđь ejrənev həm təzrisələr đe başqalarqa kysərev məqsə'ь menən diliqəttarđьŋ fiker alьşьvđarьn suldьrьv, satsejalizem jarьşь dugьvьrdarьnьŋ ytəleşen tikşerev həm ularđь jaqьnan teđev:

j) agra—tixnik prapagandahьn kiŋ rəveştə jəjev, qьsqa məddatle prajьzvudstьva kurьstarьn ojoştorovđь sьl vaqьtqa tura kilterep, agra—kylt malsьlьq, vitrinəreja hьđьqьnda pakat y... rev, sittən torop uqьvsьlar j...nav, agra—malsьlьq me...

II „Kalxuzlaşьv həm Uraƶaj kene" ykərev đə praktik saralar

a) Jemhyrejət ydəgendə

ORLOQ SAFXUZDARЬNDA

PRAJЬZVUDSTЬVA PRAGRAMMAHЬ YTƏLEŞEN TIKŞERƏBED

(Jer eşe safxuzь eşselərə sajuzьnьŋ Өlkə Kamitəte rəise ip. Mənəkəşef menən həjləşev)

Kyptan tygel, urьndarđa safxuz eşselərə, xeđmatkərđərə, inzinir—tixnik pirsanaldarь menən safxuz diriksejələre arahьnda teđelgən KƏLLIKTIF DUGЬVЬRĐARĐЬN YTƏLEŞEN TIKŞEREV saslandь. Bьnьn tep maqsat—safxuzdarđьŋ prajьzvudstьva prgrammalarьn ...

...tonov qa kilhək, вьnda lajavaphьđьlьq, iqtisarhьđьlьqtar kyrəneđ. Mađalan: şuluq „Kr Başkireja" safxuzьnda jaqьv namalarь tejeşlenən 40 pr. ə. Jьlajьr" safxuzьnda 35 pr. artьq totola.

Avьl xuƶalьq masina həm qoramaldarьna EJƏHEĐLEK esle. Maşinalar məs'yl keşelərgə serketelməgən. ...

Sənki maşinanьŋ vatьlьvьnda kysehensə jəretevseneŋ iqtisarhьđьqьnan kilə.

Səsəp—sdilşinanь derəs so jomqa aşьrmavđa

Vaqьtlьŋ iŋ kyp eleşə tik torop yla

Jer hьrьv əkeren sara, ma şina ar suş ultьra

Majlav—jaqьv namalarь teješə non artьq totalar

...qiktar nəşьnan jeretkən saŋьn da—igen sanьvsь'ar kyвerək saьvьđь qьna maqsat itep alat. Şul arqala URAZAJĐЬN 30 PR. ƏRƏM JATЬP QALA torqan sula. Ə sdilşinanь KEM KYBERƏK AVЬRЬQTA (sin...) ORLOQ URHA. ŞUQ|A KYBERƏK XAQ tylaj sasl qas UNЬŞTЬN ƏRƏM BULЬVЬ NEJ BARЬ 4 PR QA QЬNA QALA. ...

— ... AKU SDILŞINA PIK XITRO BIT ƏGƏ". ƏL SDILŞINA BIK JAQŞЬ IKƏN IPTƏŞ" TEJ.

Xuzrascut—eşselərđə dort qudqata

„Aku sdilşina pik xitro bit əgə"

...unьştar sirđe. Mađalan, xuzrascutqa ky kən ser traktьr kalun nahь jaqьv—majlьv namələre totolovca oşo kyrhətkestərđe sirə:

	nurmь sujьnsa totolorqa tejeş.	xuzrascutqa kyskəs totolqan
(Sintəser ki'agram ihəbe menən)		
Karasin	168s 73 kgr.	146s 04 kg.
B nzin	2s 38 „	1s. 09 „
Ligrain	2s 38 „	— 75 „
Avtal	15s 87 „	12s 48 „
Salidol	2s, 38 „	— 04 „

Bьna şuqa kyrə sosta əjtkəndə jaqьv namahьn „Kras Başkreja" safxuzьna nurmьnan 40 pr., Jьlajьrđa 35 pr. artьq totolovьn saqьştьrьp qar qьđ inda. Şunьŋ əst nə sьl srigadala ser genə pragul da sulmaqan, prasiujđar adajgan. Ə, mixanitskej mastirьkujđarđь, garaƶdarđь... xuzrascutqa kysərev taqь la anhalьraq sulasьq.

Gruzejə nifete balşeviktərə berenselek esen kərəşələr

Qьđьl ordinlь Gruz nifets lare 5 jьllьq planьn ike jarьm jьlda ultьrđьlar.

Sьl setek elgəşьvgə sьndaqь parteja ojoşmahь, tik setə eşen iŋ gejələ rəveştə nifet sənəqətenə jəd menən janьrqan qorov arqahьnda qьna irəşte.

...

Ihke pramisla eşselərə ytkərevđə 7,600 mitьr, həm şul uq harda stanuktarđь artьrьv məmkinlegen ta'tular. Qorşьlav p andarь alьna həm sasqalar.

Gruzejənьŋ parteja ojoşmahь həm sьndaqь eşselər qarşьlav planьn qasul itev genə tygel, ...

...

1931—jьlda Gruzejə nifet planьnda, sik kyp eşselər jьlьnda ...

...

Xeđmət xəqьnda uravnilьka prajьzvudstьvala arizlicka seterelə Xuƶalьq ihəsenə kysev sistarqa jetkerelməgən əle.

Gruzejə nifetsələre jeŋə, ular 5 jьllьqьь ike jarьmda tultьrđьlar, ular kilə sək'ta la serenselek te alьrđar. Ular hьnalqan salşeviklar.

MƏTBUQ|AT XRUNIKAHЬ

IGEN ӨSӨN BЬLAJ KӨRƏŞMƏJBƏR

„KALXUZQ|A" GƏZITE KYKTƏ BUŞLЬQTA JƏĐƏ

„KALXUZQ|A" gəzite (Qьđьl təsəge) IGEN ӨSӨN KӨRƏŞ frun'ьna haman da jəd menən əjlənməgən.

1 nse yktəserđə sьqqan numirьn alasьđ.

—Bьş maqalala „Hyđđan kankrit eşkə kysergə" tejelə. Ləkin kankrit, praktik ser n'malə juq. Qajhь səvittə, qajhь kalxuzda...

...larьn aşьqьs teđəlergə, igen ... „yktəserđeŋ 1 nse dikadahьnda qьrqa hьnьlьş suldьrьrqa" tejeş.

(Өlkə Kamitəte sojurьь qararьnan)

„Udarsь" №1, 26—sintəser

(VKP(s)nьŋ Başqaltanaqa hamla kom bьvanasь organь) ...

3 nse bit

Igen əđerləvdə kyltura usaqtarьnьŋ qatnaşlьqtarьn

BAJAVAJ TIMPQA KYTƏRERGƏ,

15 MEŊ MƏQARIFSE, 300 MEŊ UQЬVSЬ HƏM 4 MEŊ MƏKTƏP TE IGEN ƏĐERLƏV FRUNTЬNDA KƏSLƏ XƏRƏKƏTKƏ KILTERERGƏ,

ULAR AŞA MILEJUNLAQJAN MASSANЬ KAMPANEJƏ TIRƏHENƏ TUPLARQA.

IGEN ƏĐERLƏV KAMPANEJƏHЬNDA

MƏQARIFSELƏR HƏM KYLTURA USAQTARЬNЬŊ QATNAŞLЬQTARЬN KƏSƏJTERGƏ

Beđđeŋ aldьbьđđa begenge təp həm đur burьsbulьp ikmək əđerləv tora. Şuqa kyrə betə jəmaqətьslek fekere şul tirgə tuplanьrqa, betə kes bul fruntta jeŋep suqьv esen jynəlergə tejeş. Başqortostan dəvmьlenəəge ber nisə meŋ məktəp, ular ergəhenə tuplanqan ber nisə jyđ meŋ uqьvsьlar, uqьtьvsьlar, uqьv ejđəre qьđьl bosmaqtar, nalaniьq beterəv məktəptəre həm başqalar bul fruntta his şikheđ đur eştər eşləj alalar.

Qəmymən məqarifselər ərme jəhe parteja həm xəkymət taşlaqan dirktiftarđь tormoşqa atqaruvđa həm bьnь ta'min itev esen kərək bulqan şart'arđь tuvđьrьvđa hər vaqьt alqь safqa basьp kildelər. Beđ bьnь ytkan jьlqь ikmək əđerləvdəge, kedge, jađqь sosevdəge fakьttardan asьq kyrə kildek. Bьjьlqь ikmək əđerləv kampanejəhь ыđqan jьlqьqa qaraqanda la kyberək kes sarьf itevđe, kyberək javaplь bulьvđь, kyberək aktiflьq həm batьrlьq kyrhətevđe talap itə. Şuqa kyrə lə bьjьlqь ikmək əđerləv kampanejəhьnda uqьtьvsьnьŋ, məktəpteŋ qəmymən məqarifselar həm kyltura usaqtarьnьŋ qatnaşlьqtarь ыđqan jьlqьqa qaraqanda ber nisə ьaђqь juqarь tora, məqarifselar bьna şul juqarьlьqtь taqьla juqarьraq kytərev esen kerəşergə, bьnь ta'min itev esən quldan kilgən betə saralarđь kyrergə tejeştar. Ə, bьl inde ikmək əđerləv planьn vaqьtьnda 100 pr. tь menən tultьrьv esən qatь ravesta kerəşev tigən hyđ.

Ikmək əđerləvgəkyltura jaqьnan xeđmət itevđə əlaittə jeteşheđlek kyp. Bьna şul jeteşheđlektərđen yđen buldьrmav esen đə kerəşergə kərək. Bigerəktə məqarifselər arahьndaqь palit—prasvit eşselərenen kvalifikatsejalarь tyəən bulьv, ulardьŋ kvalifikatsejalarьn sistimlь ravestə kytərə barmav eşelə bik đur avьrlьq tьvđьra. Bьl avьrlьqtь beđ palit—prasvit ycirizdinjalarenen ikmək əđerləvđə jomoşaq qatnaşьvđarьnan, tiđ borola—h ь q ь l a   a l m a v đarьnan asьq kyrəneđ. Unan huq palit—prasvit eşselaren ber urьndan ikense urьnqa kyserep jərətevđər, ulardьŋ yđđarenə xas bulmaqan eştər menən kymep taşlavđar, ulardьŋ yđđaren genə ikmək əđerləvđə vəkil jahap palit—prasvit ojoşmalarьn betenləj sittə qaldьrьvdar, bь lar bətəhelə ikmək əđerləv esen dəge məqarifselərđeŋ qatnaşlьq praduksejalarьn juqaltalar. Şul arqala qьđьv kampanejə barqan mьdə kyltura usaqьnьŋ ydəge bulqan uqьv ejđəre biklənep torerqa məzьyr bulalar.

Məbəlan: Bilarəţ, Øfə təbəktəre həm Tirlan uqьv ejđərenđə 8 aj esenđə 5 izbac almaşьnqan. Ə, Qьjqь uqьv ejəndə 8 aj esendə 6 izbac almaşьnqan. Şundaj uq kyreneştər başqa təbəktərđə lə qabatlanalar. Bьlar əlaittə təbək ojoşmalarьnьŋ safxuz, kalxuzdardaqь palit—prasvit eştərenen səjəsi əhəmejətenə narьq qujьp jetkermavđərenən kilə. Bьl kyreneştərgə his şikheđ huŋqь ыdar biterga kərək. Ular ektenən bulqьn jetəkselekte derəs yđgə teşerergə kərək.

Əlaittə palit—prasvit ojoşmalarь, məktəptər, məqarifselar berləşkən frunt menən alqa xərəkət itep ikmək əđerləvđə kyltura eştəren xeđmət itervđə đur eş kyrhətə almajđar tip əjtə almajьđ, his şikheđ eştə başqaralar. Beđ bьnь kendəlek fakьttardan bik asьq kyrəneđ. Mi'bal esen ber nisə kyltura usaqtarьnqьna alajьq:

Şişmə təbəge „Igense" kalxuzьnьŋ uqьv ejə ikmək əđerləv kampanejəhь osoronda hər 10 kengə ber tapqьr stinagəzite sьqarьp torov, əŋgəmə ytkərev, qьsqьrьp uqьvđar jahav, horav—javap kisələre udqarьv, qьđьl, qara taqtalar ojoşturov, kalxuzsьlar arahьnda ikmək əđerləv planьnьŋ tikşerelev, jəlpь arahьnda eşte jaqsь ojoşturov arqahьnda ikmək əđerləv planьn 126 pr. qa tultьrđь.

Ikmək əđerləvdə kyltura jaqьnan xeđmət itevđə bьndaj eştər kyrhətkən təbəktər əlaittə bergenə tygel, ber nisə. Beđ tik bьnь mi'bal esen genə kyrhətkek Başqortostandan təbəktərь yđđərenen eştəre turahьnda ыь bulqan fakьttarđь kerđə kiltep torlar. 48 təbəkteŋ 18 e şul fakьttarđь kyptən beđgə tapşьrđьlar inde. Şul fakьttarđan təqь bьravhen alajьq:

BLAQAVIŞŞIN TƏBƏGE KYLTURA USAQTARЬ IGEN BUŞATЬV PUNKЬTTARЬNDA 7 QЬĐЬL BOSMAQ, 67 KYSMƏ KƏTƏPXANA OJOŞTORQAN, 70 KITAP JƏKƏTƏVSE, 153 URЬNDA QЬSQЬRЬP UQЬVSЬ, HƏM 5 AQITXUDUZSTЬVA BRIGADAHЬ OJOŞTORQAN. 44 STINƏ QƏZITE SЬQARQAN, 6 SUBBUTNIK YTKƏRGƏN, 36 QЬĐЬL ABUZ OJOŞTORQAN HƏM BЬL INSEJA'IVALAR ARQAHЬNDA 2975 SINTNIR IGEN ƏĐERLƏNGƏN, 114 XUZALЬQ KALXUZQA TARTЬLQAN HƏM 1912 DANƏ QƏZIT—ŽURNAL TARALQAN.

Tujmazь həm Qьrmьđqalь təbəktəre 25 nse sintəbərđə „məktəp kenənə" qarata qьđьl abuzđar menən 885 sintnir igen tapşьrqandar. 5 nse yktəbergə tikləm 18 təbəkteŋ kyltura usaqtarь ikmək əđerləv kampanejəhьna kyltura jaqьnan şulaj xeđmət itələr. 30 təbəktəŋ bьl turala məqlymət juq əlь.

Şulajđa qalqan təbəktərđen ber nisəhe parteja həm xəkymətteŋ dirktiftarьn tormoşqa atqarьvđa ikmək əđerləv kampanejəhьna kyltura jaqьnan xeđmət itevđə appartunistarsa eş kyrhətevđəre turahьnda la fakьttar tulьp jatalar. Məbəlan: Baqalь təbəgendə KYLTURA—MASSAVAJ EŞTƏR JOMOŞAQ, STINƏ GƏZITE SЬQARЬLMAJ, QЬĐЬL HƏM QARA TAQTALAR JUQ, SATSEJALIZEM JARЬŞЬ KIŊ KYLƏMDƏ JƏJELƏ ALMAQAN. ŞUQA KYRƏ LƏ BЬNDA IKMƏK ƏĐERLƏV PLANЬ BIK TYBƏN YTƏLGƏN ƏLE.

TUR TƏBƏGENDƏ KYLTURA—MASSAVAJ EŞTƏR JOMOŞAQ SATSEJALIZEM JARЬŞЬ FARMAL RƏVEŞTƏ GENƏ YTƏLƏ. QЬĐЬL HƏM QARA TAQTALAR KYP URЬNDARDA JUQ. AQRA—PAVЬZKALAR YĐ MƏLENDƏ IKMƏK ƏĐERLƏV KAMPANEJƏHЬNA XEĐMƏT ITƏ ALЬRLЬQ RƏVEŞTƏ QUJЬLMAQANDAR.

Qajhь ber təbəktərđə məktəptər ikmək əđerləv kampanejəhьna qarata yđ eştəren şora almaqandar, məktəp həm uqьtьvsьnьŋ bьl kampanejaqa qatьşьvь faqat qoro hyđđən qьarət. Ə, qajhь ber təbəktərđəge uqьtьvsьlar bьlaj qьna la qalmaj ikmək əđerləvđə tamьrь menən appartunistarsa eş kyrhətələr.

MƏBƏLƏN: QЬRQЬJ—MEJƏKƏ TƏBƏGENDƏGE QAJHЬ BER UQЬTЬVSЬLAR IKMƏK ƏĐERLƏVĐƏ BƏTƏNLƏJ QATЬŞMAJĐAR. QATЬŞMAJĐAR QЬNA TYGEL, QAJHЬ BERƏVĐƏRE ASЬQTAN ASЬQ IKMƏK ƏĐERLƏVGƏ QARЬŞЬ SЬQJALAR. ŞUL TƏBƏKTEŊ BER UQЬTЬVSЬ AVЬL SƏVITE AKTIFTARЬ ULTЬRЬŞЬNDA: „XƏKYMƏTKƏ IGEN BIREV TYGEL, XƏĐER KRƏSTEJƏNDƏR YĐĐƏRE XƏKYMƏTTƏN HORAJASAQTAR" TEJ, IKENSEHE ĐƏRES VAQЬTЬNDA BALALARQA: „XƏKYMƏT IKMƏKTE KULAKTARDAN QЬNA TYGEL JARLЬLARĐAN DA KƏSLƏP TALAP ALA" TEJ.

Bьnđaj fakьttar əlaittə beđđeŋ fakьttarьbьđ tygel, beđđeŋ eş fakьttarьbьđ əđ genəjqьtqьlə kyrhətelqənsə bolşeviktarsa eş əvđən sьqqan eş fakьttarь bulьrqa tejeş. Savit məktəbe ul də jaŋьge ja sasə torqan urьn. Ul ydendə mendərsə jəş ьbьvьndь kammunizem tərbejəhendə bəqaьp rivalytseja esen kərəş eştərən itep əđerlərgə, bьnьŋ esen ul beđđeŋ đəver u ьŋqьsьŋ kytərelergə tejeş. Beđ bьna məktəp esenə şundaj đur həm javaplь burьstar qujьp alqa xərəkət itəbeđ. Beđđeŋ bьl xərəkəteбьđgə ajaq salьvsь, bьlaqa sittər ideja tegejəhe indererga tьrьşьvsь Qьrqьđ—Mejəkə uqьtьvsьlarь hьmaq uqьtьvsьlar kərəkməj, undajđar his şikheđ beđđeŋ arabьđan sitkə sьqarьlьrqa tejeş.

Qəmymən palitexnikləşьvđə đur ađьmdar atlaqan begenge məktəp—ul formь jaqьnan qьna palitexnik məktəp bula torqan bulha, ul his şikheđ beđđeŋ aqa bulqan telagebeđđe qaplaj almaj. Ul palitixniklaşьv arqa ikmək əđerləvendəge məhim burьstarьbьđđьŋ qajđa barьp bajlanqanьn ikməkten—traktьrđa, kambajьnda, zavьtta, fabrikta, prantavajđa bulqanьn belhen. Eştəp sьnarьv kestərən praduksejanь, jamqejət təfeləşen aŋlahьn. Uqьtьvsь ikmək əđerləvđə yđeneŋ balalarьn məktəben, likpunkьtьn, xalqьn yđen məktəp tirəhenə ojoşturov menən ikmək əđerləv kampanejəhьna xeđmət itergə, uqьv pragrammalarьna ana şul jeptən ytkərev menən məktəptə asьlaqa tejyreja həm praktika beleme birergə tejeş.

Ikmək əđerləv planьnьŋ kalxuzda, avьlda tulь kejgə ytələvenə məktəp, qьđьl bosmaq, uqьv ejə, qəmymən təbəkteŋ kyltura usaqtarь tulьhь menən javaplь. Bьna bьl javaplь eş tirəhenə meŋləgən xalqtь tuplaqa, məktəpte lə, uqьv ejendə, likpunkьt, qьđьl bosmaq, radeju həm kisələrđe lə şuqa xeđmat itterev esen berləşkən frunt menən xərəkət itergə kərək.

MƏQARIFSELƏR SAJUZЬ IDARAHЬ IGEN ƏĐERLƏV KAMPANEJAHЬN UŊЬŞLЬ YTKƏREVDƏ JOMOŞAQLЬQ KYRHƏTƏ.

Başlanqьs həm urta məktəptərđe Yđək Kəmitət qarardarьnda kyrhətkənsə jьlqa halьv esen his şikheđ savittar sajuzь ikanumikahьn nьqьtьv barьsьn ytəv kərək. Igen əđerləv bьl burьslь ytəvđeŋ in berense sarttь. Igen əđerləv planьn uŋьşlь ytəv ul 3 nse xəl itkes jьldьŋ prajezvudstva pragramьn uŋьşlь ytəv tigən hyđ.

Beđ şunь yrəmajsa torop kyltura fruntьnda alqan timptь sьjfat jaqьnan kesajtə alasaq tyq ыleđ.

Timek Yđək kamitatteŋ başlanqьs həm urta məktəptər turahьndaqь qarardarьn ejtəngəndə beđ unь sajuz jəmhyrejəttərenen ikanumikahьn kesəjtьvđə, bigerəktə aktif qatnaşьrqa buresle bulьvьbьđ'lь asьq ajterqə həm balşeviktarsa betə fruntta la nьqlь kerəş alьp bara belevebeđđe tə'min itergə tejeşbeđ.

Beđ yktəber ajьnda igen əđerləv planьn uŋьşlь ytəvđə ana şulaj kerəşergə, həm şul kerəş arqaь jeđep sьqьrqa tejeşbeđ.

Igen əđerləv kampanejahьna kyltura massavaj eştər menən xeđmət itev turahьnda beđ Ølkə Kamitatteŋ 20—nse ejjyl qarardarьnda şunь kyrəbeđ:

„Igen tapşьrьvsьlarđь kyltura jaqtan tə'min itevđe mehim eş hanap, Başsajuz, həm Başnarkampras igen əđerləvselərgə uqьv ejə, qьđьl posmaq, klup tođev urьndarь, asxana həm sajxana, radejo, kyltaauz həm başqalarđь 13 avqьsqa ojoştorop-beterergə".

Bьnь ojoştorovđa barьhьnanda elek məqarifselar sajuzь ber namalə eşlamane. Məqarifselər massahьn ojoştorop alardan ыdar brigadalar tođev, qьđьl abuzđar ojoştorov, igen tapşьrьvsьlarđь kyltura xeđmate menən tə'min itev turahьnda qьlda qььrlatmaqь.

Prajezvudstvanьŋ bьndaj hasqьlьqtarь ølkə idarahь tarafьnan itəpkə alьnьp oşo jьl 8—yktəberđə kiбəken dirktiva birelde.

Unda bьlaj tejelde:

„Başqortostan kylamendə igen əđerləv planьn tiđ vaqьt esendə tultьrьv, avьldarđa uqьtьvsьlardьŋ həm prafsajuzđarđьn aktif qatnaşlьqtarь, jarđam itev əđere turahьnda Ølkə Kamitat qarardarьnьŋ tormoşqa ytkərelevđəren tə'min itevđe BSPS həm Narkamsnapqa tapşьrьlqa".

Timek bьl dirktiva betəhenən də ølkə məqarifselar sajuzь urgьndarьna teşə.

Qьđqьhь yktəber bajramьna əđerlek alьp barqanda la, tybəndəge sajuz urgьndarьna bajlav ykərgəndə lə məqarifselar sajuzь ølkə idarahь bьl dirktivalarđь tormoşqa atqarьvđь yđeneŋ burьsь itep alьrqa tejeş. Beđ şunь talap itəbeđ.

R. KAMAL.

Maqar məktəp kenə uđqarьvđan sittə qaldь.

Maqar avьlьnda krəstejən jəştəre məktəbe, hənər məktəbe həm ber nisə 1— baђqьs məktəptər, ulardа 20 gə jaqьn uqьtьvsь, 300 gə jaqьn uqьvsьlar bula torop, məktəp kenə uđqarьvđь, məktəptər tirəhenə jalpьnь tuplap, ularqa məktəp keneneŋ əhəmejəten aŋlatьv, unьŋ həm jeteşheđlektərđe asьv turahьnda ujlavsьla bulmaqь. Maqar məktəbe bьl jeteşheđlektəren beterergə tejeş.

Uqьvsьlar əmələ

Berə savit Parteja məktəbe uqьvsьlarь barьsqa 774 tunna igen tejənelər. Bьl əmənən kilgən 100 hum aqsanь Øfelə tođelə torqan matur zavьtьna bal qanьn kyltura fundьna birđelər. Şulaj uq ber brigada „Maladaj pud" tigən kalxuzqa 20 tunna hьjьşlь jam qađьp mal ađьqь silaslanьlar.

Başqa məktəptərđe yđđəre menən uŋlaşergə saqьralar.

KANZAFARЬF.

KURЬSTAR ASЬLA

Başqortostanda 1932 nse jьldьŋ 1 nse fivralьnan başlap 7 jьllьq uqьv kyləmendə məzьyri uqьv inderelə. Bьnьq esen barlьqь 9/5 juqarь tip məktəp uqьtьvsьlarь kərək. Pidinstitut praduksejahь barь 8 pr. qьna birə. Qalqandarь elektən pidtixnikum betergən xəđerge kendə 1 nse baђqьs məktəptərđə uqьtьvsь—lardan yrlatələsək. Ənə şul yrlatelevsələrđeŋ urьndarьn tultьrьv esen Məqarif X. Kemiserьqь tarafьnan Berə, Baləbəj, Isrimbar, Davlakan, Baltas, Məsəqyt Estərle, Safar tixnikumdarь ergəhendə 520 keşelek 3 aj jarьmlьq 10 nsь yktəberđən uqьtьvsьlar əđerləv kurьstarь asьla. Kurьsqa uqьvsьlar təbək Məqarif ojoşmalarьna birelgən razvirskalar bujьnsa alьnalar.

Uqьvsьlar 18 jəştən kəm bulmaqa, berense baђqьs məktəp betergən bulьrqa tejeştər. Kursanttarqa ajьna 30 hum stipindeja həm məmkin bulqan tikləm jataq menən tə'min itelələr.

Təbəktər yđđərenə birelgən razvirskalarđь tultьrmahalar, kurьs idaralarьna 3 kendən hun ođaqlavđarь menən satsejal jaqtan jaraqlь bulqan teləvselərđe alьv rəxsət itelə. Lakin millprinsep ulk nьq haqlanьrqa taqdim itelə.

Təbək Maqarif inspiktьrđarь bьl kengə saqlь Narkampras tarafьnan qujьlqan talaptarđь itkə almaj kurьstarqa jəş (12—15 joşlek) balalarđь millat jaqьnan şulaj uq teləbə kemde belem ja qьnan ber ike jьl qьna uqьqan darьь jebərep artьq sьqьm sьqarta kildelər. Bьndaj iqtiьar—ььđlьq betereləгə tejeş.

3 aj jarьmdan uqьtьvsь bulasaq keşelərđeŋ jəştərenə, (18 jəş tan kəm bulha uqьtьvsь itep qujьrqa jaramaj) belemdərenə nьq iqtibar itergə kərək. Barь şul saqьnda qьna ađьmь kypme horavđarqa javap birə alьrlьq kađьrđar əđerləv məmkin bu'asaq.

Bьl kurьstarqa Narkampras—tьŋ yđendə kamanđirufkalar juq

S. JAMALEJEF.

Øfø kapiratif tixnikumьnьŋ

Sittan torop uqьv tixnikumьna həm qььqa sruklь sittan torop uqьv kurьstarьna uqьvsьlar qabul itelə başlanь.

Sittən torop uqьv tixnikumьnda tyvəndəge ыylektər bar: 1) plan-ikanumik, 2) ihəp-ikanumik, 3) savit savdahь.

Tixnikumda uqьv sruqь 3 jьl. Sittən torop uqьv qььqa sruklь kurьstar (6-8 aj) tyvəndəge larđe əđerləjđər,

1) ihəp eşsələre, 2) planavik tarđь həm 3) ojoştorovsь instruktьrđarьь.

Tixnikumqa 7 jьllьq məktəp betergən keşelər alьnalar. Lakin 7 jьllьq məktəpte betermagan keşelər esen əђiamə trimister asьlaьa.

Qььqa sruklь sittan torop uqьv kurьstarьna 1-baђqьs məktəp betergən keşelər alьna.

Uqьv matirejalđarь uqьvsь 1 nse əsə telendə (ləkin ulardьŋ teləve bujьnsa), jaqni urьsca həm başqortsa jebərelasək.

Uqьvqa inev şarttarь turahьnda rajajozdan, SRK həm ZRK nan belergə məmkin, ularqa betə matirejaldar jebərelgən.

Tixnikum həm kurьstarđa uqьvsьlar savit parteja, kapiratif həm xuzalьq ojoşmalarьnьŋ kamandirufkalarь, şulaj uq yđ təbəktəre bujьnsa alьnalar.

Øfø qalahь, Yktəber rivalytseja ьrahь №7 kapiratif tixnikumьnьŋ sittən torop uqьv siktьrь.

Uqьvđar 15 nujaberđən başlana

ØFØ KAPIRATIF TIXNIKUMЬ

„PITRUFKA" KALXOZЬN KULAKTARĐAN TAĐARTRQA

Boraj təbəge, Mulla avьl savitenə qaraqan „Pitrufk"a kalxozь jađ uq ojoşqan bulha la, zdi şinəne bojomqa aşьrmaqan:

—„Tavla yđeseđgə, unan hun qьna xəkymətkə" tigən kulak lozuŋqahь aђtьnda igen uylə başlaqandar. Zadaneja bujьnsa 2 MEŊ 610 BOT IGEN TAPŞЬRЬRQA TEJEŞ BULHA LA, NEJ BARЬ 465 BOT QЬNA TAPŞЬRQANDAR. Maja tuplav eşe la akeren bara: 950 humlьq burьsьnan nej barь 150 humь qьna tylənqən. Aqzalar arahьnda berlamlьk juq, hər vaqьt ыđ qьa sulьp tora. Unьŋ səbəbe kalxozqa kulaktar ђbep qalьp kalxozьь estan tarqatьrqa tьrьşьvđarь. Kulaktarđь kalxuzdan tađartьrqa kərək.

Q. SABIR.

ƏĐEKLƏKTƏR TЬVĐЬRMAĐQA

Bajan təbəgendəge əvьldarđa ytkən uqьv jьlьnda kərəsin bulmaqanlьqtan uqьv eştərendə bik đur ədəklektər bulqajnь. Bьl jeteşheđlektər bьjьl da qabatlanalar. Kərəsindər juq. Bьqa tejeşle urgьndar sara kyrhəndər. Bьjьlqь uqьv jьlьnda ədəklektər bulmahьn.

„URALSЬ"

BAŞQORTOSTAN DЬ ØJRƏNEV JƏMQJEJƏTEN

Beterəv kamisejahe 1931 jьl, 1 nse yktəberđən eşkə başlanь (jəmqejəttьŋ 1931 nse jьl, 27-IX qararьna binaən). Beterəv kamisejahe şul turala ycriđdinejələrgə, ojoşma'arqa həm ajьrьm keşelərgə belderep, jəmqejətkə bulqaŋ betə pritinzejələrđe ber aj sruk esendə jaqni 1931 nse jьldьŋ 1 nse nyjaberenə tiklem ie đerergə taqdim itə. Ədris: YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHE URAMЬ, №10, BAŞQORTOSTANDЬ ØJRƏNEV JƏMQJEJƏTEN BƏTƏRƏV KƏMISEJƏHE.

1 nse nyjaberđən huŋ his ber pritinzeja qabul itelmaj:

LIKVITKUM.

BELDEREV

Başqort pidaqugejəinstitutьna uqьvsь bulьp qabul itelgən tyvəndəge iptəştər 10 nsь yktəbergə kisekməj uqьrqa kilep jetergə tejeştər.

Bьl keşelər eşləgən ycriđdinejə həm pridperejatejalar ulardь xeđmətlərenən bьşatьrqa, kyrhətelgən vaqьtqa institut qarasaqьna jebərergə məzьyrđər.

Hanarsin I. A., Niqmətullin S., Abđullin A., Raxmanqulьf R., Lapunьva A., Kudraьsьf A., Mixajlьf B. M. Salina P., Blinuf B., Josopova A., Işajьf Q., Bajramqulьf A., Takajьf N., Şərejьf Q., Valejef Z., Igne atьf B., Kirəjef A. Rafiqьva N., Soltanьf M., Soltanьf B., Kamalьf X., Samsuninka M., Kьcimasьf N., Sajetef X. Naslьrьf Z. N., Əxmətef K., Soltanьf B. X., Bajbulatьf S. M., Qatavellin S., Şəmseidinef Q., Nasirьf A., Bajməxəmətef D., Nazarьva I., Təxfətullin R., Bajtimeref N. Q., Bajnazarьf X., Satəxzьin Q., Josopof Z., Ismaqilьf Q., Valejef X., Rostəmьf R. Vzbakьf M. S., Jenekejef A. I., Bulakьf M. I., Aflin Q., Xafizьf X., Burhanajьf B. M., Əliuьlьva Z., Sufejarьva M., Qəjsin N., Brisьf V., Bahrejeva Z., Abdullin F. Əxmətjanьf M., Zəjnəqəđinьf L., Mansurьf, Qymьf K., Dinejeva F., Nuritdinьva X., Təkejьva N. S., Satьsьva V., Bajburina D., Aqqulatьf I., Maqasumьf F., Vasilьf X., Namazqulьf I., Əsadullin A., Abdullin F., Burangulьf F., Qəndəraxmanьf M., Mysin, Idrisef S., Qasьjmьf X., Xəsnyllina Q., Məxəmətşina A., Antonьva M., Nabejyllin X., Şakirьf A., Bagruzьva X. X., Raxmanqulьva, Carişьva, Isəmbirdin Q., Kandarьf A., Musin Qələj., Şafqul Musa, Soltanmkьf S., Vəlejef Ş., Sərbəsejef Q. F., Xəsnetdinьf Q. F., Lutьf A., Abdullin S., Soltanьf B., Qəlməidinьf M., Sadiqьf J., Jaqupьf Ş., Xəmmatьf V., Sufejanьf, Ilsenьjьf.

VKP(b) nьŋ Ølkə Kamitate, kyltprusь mədire: XƏSƏNЬF.

B. M. X. Kamisarь: ƏBYBƏKIRЬF.

B. P. I. diriktьrь: ABZANЬF.

Ridaktьr urьn basarь Z. KAJЬPKUL.

Başqortostan aksejalь ojoşma Başsixozsnabƶenijeњeŋ

1930 NSЬ JЬL 1 NSE YKTƏBERENƏ HƏĐƏMTƏ BALANSЬ.

AKTIF — Eşƶyt isemdere	Summa		%	PASIF — Eşƶyt isemdere	Summa		%
I Aqsalar				**I Kapitaldar**			
Kassala	45	77	—	Təp kapital	100000	—	
II Xaqlь haqь pratsinttь apqaldar	1490	20	0,06	Amartizatseja kapitalь	10870	93	
III Paj həm aksejalar	47910	—	2,12		110870	93	4,84
IV Tavardar				**II Rizirf həm fundtar**			
Sixedaq tavardar	484755	85		Fonde xeđmət tormoş juşarьv fundь	27	50	
Haqlavьsa	606	20		Bylablar həm kytarev fundь	1000	—	
Kamisejaqa	457	15		Şikle surьstarqa qaplav fundь	30982	52	
Juldaqь tavardar	169815	27			32010	02	1,41
	655024	47	29,25	**III Zajьmdar**			
V Matirejaldar həm tavardar	3745	89	0,16	Ssudalar həm zajьmdar	300205	91	13,48
VI Mьlьttar				IV Stijaval aktsiыlarnь nasa Narkamzem ...	36113	30	1,61
Qaraltьlar	31256	55		**V Balansqa qujьv ьujьnsa nəzəlettteva valar**			
Inventardar həm qoral malar	23536	94		Balansь qujulqan vikseldar menan rasьuttar	2000	—	0,09
	54783	49	2,29	**VI Bankьtar menən rasьuttar**			
VII Tamam itelmagən tezelejdar həm kapital qojmalar	14271	94	0,63	Kamisejadaqь gruz bujьnsa devizet sxeta bujьnsa ...	573521	07	25,32
VIII Vikseldar həm alasaq dykementtar				**VII Rasьuttar**			
Partijdaqь vikseldar	1250	—		Pastaщtьkьlar	5832	23	
Bankka halьnqan vikseldar	2000	—		Pastaщtьkьlar aldan ...	124201	39	
Inkassaqa ...	3145	—		Haqlar alьvsьlar	80277	03	
Partijdaqь kraditlar	334632	71		Fyne həm xeđmətkərđər	583	29	
Nalusmaj patuntar	540	48		Tirle ojoşmalar həm keselar menan	89874	79	
	341568	19	15,09		302569	51	13,35
IX Bankьlar menən rasьuttar				VIII Atout jьl esendə taъş	2044	72	0,09
Kaseqjaqa nezerdtta bulqan VSQ Bankьndaqь sxet	45374	12	1,05				
X Rasьuttar							
Pastaщtьkьlar	119081	55					
Haqlar alьvsьlar	23681	60					
Tirle ojoşmalar həm keşelar	235314	42					
Ejaa həm kamandirovkalar	640	71					
	379198	43	16,74				
XI Şikle alasaqtar							
Asaq quttar bujьnsa şikle nusьtar	50713	07					
Pratesqa berelgan vikselar menan alasaqtar	4972	55					
	55584	62	2,44				
XII Tylanmagan aksejalar	58638	54	2,59				
XIII Atout sirerergə tejeş summalar							
Atout sirerga bulqan pritip jatejalar	17674	05					
Kejelar	1896	85					
	19570	90	0,86				
XIV Qaplanьrqa tejeşle bulqan zararlar	114549	40	5,05				
XV Ytkən jьldardan zararlar	467781	45	20,65				
Balans	2264635	46	100,00	Balans	2264635	46	100,00

Balans artьndaqь şuttar.

	Summa				Summa		
Kamisejaqa alьnqan tavardar	6800	—		Tavardar bujьnsa kamisejanьt	6800	—	
Haqtar ...	761	20		Dipazitьtar	761	20	
Birelgən solo-vikseldar həm keselar	302041	27		Tirlə bujьnsa birelgan solo-vikseldar	302041	27	
Hedəmtabe	309602	47		Hedəmtabe	309602	47	
Batahe	2574237	93		Batahe	2574237	93	

1929—30 JЬLQЬ TABЬŞ HƏM ZARAR IHƏBE

Zarar matdalere isemdere	Summa		%	Tabьş matdalere isemdere	Summa		%
Savda sьqьmdarь	289081	12	3,31	Tavardarđь hatьvdan kilgən tabьş	326086	93	3,73
Tylangan pratsinttar	134959	—	1,55	Alьnqan pratsinttar	80303	59	0,92
„ kamisejalar	650	—	—	„ kamisejalar	20	66	—
Işanьsьđ burьstar	9775	19	0,11	Artьq sьqqan tavardar	13111	42	0,15
Jetmagən tavardar	10986	40	0,12	Tirle daxat həm tabьştar	61077	64	0,71
Şikle burьstarqa rizirfqa atsislenejalar	14267	70	0,16				
Tirle zarar həm sьqьmdar	22281	40	0,25				
Hum	480657	31	5,51	Hum	480702	03	5,53
Tafa tabьş	2044	72	0,2				
Hedəmtabe	482702	03	5,53	Hedəmta	482702	03	5,53

Idarə rəise: RODƏ   baş buxgaltir: QAŊZANЬF.   təftiş Kəmisejahe rəise: STIPANЬF.

Aksejanirđar jьjьlьşьnьŋ qararьna binaən Aksejalь ojoşma „Başsixozsnabƶeneja" bəterelgən həm 1930 jьldьŋ IX bulqan bedəmə balan aъь bujьnsa Aksejalь „Sixozsnabƶeneja" gə birelep beç yk vaqьtta huŋqьrьŋ Ølkə ыyleg... lep jananan ojoşturьla

Betə Sajuz Aksejale ojoşma Sixozsnabƶenejanьŋ Idara rəise   KANAVALЬF.

KYLTURA HARAJЬNDA

13-Yktəbr Başqort Davlat tejatьrьnьn qьşqь sizun asьv ajqanlь tamaşaqa

QODOQJONDAR OJAHЬNDA

(В гнезде воронов) tigən pejesa qujьla, 4 parđa, 6-ь kartinalь

Şərif Kamal əsəre, Baş rejssar: Mahadejef.

Belderev

Qasьankanьŋ Başqortostan kanturahь tik jerle millattar esen genə qььqa məddətle buxgaltir kurьstarь asa.

Ađsьlьq millattar, əgərđə alar başqort həm tatar telen belhələr genə alьnalar.

31 nsь jьl 29 nse sintəberđə jebərelgən atnaşineja yđgərtelə. Kurьstarđa zanatejalar 15 nse yktəberđə başlana. Urьndarđaqь ыylektər uqьvsьlarđьŋ vaqьtьnda kilevđəren tə'min itergə tejeştər.

Qasьankanьŋ Başqortostan kanturь kađrđar sikritarь:

(MATREJKU)

QЬĐЬL JONDOĐ

Đur fənni filьm Donj-nьŋ bisek teđəleven kyrhətkən kartinahь kyrergə aђьqьqьđ!

S. V. D.

Sejanьs: səqət 6. 8. 10 da başlana.

URAL

Begen həm ken hajьn Pygacof davereнan alqan tarixi milo dramma.

BULAT BATЬR.

GURЬŊ   Begen ikranda

TRIPARADA.

ŞTURЬM AJЬNЬŊ 3 NSE BIŞ KØNLƏGƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ HORAJ

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BERGEGEŊ!

12 YKTƏBER 1931 JЬL №222 (523)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

ADRES: ØFØ J—SATUN URAMЬ, KURPS № 8 TILIFUN NUMIRĐARЬ: Redaktьr, Sikritar, Satsejalizem jer ojlev bylege, Iqtisaddar həm matqrif bylege, Kantura, Tьvьga ridaksejə

V.K.P.(ь) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KOMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

Igen øsøn kərəş satsejalizem øsøn kərəş

„Igenselar“ kalxuzьnьŋ eş mitьdьn betə kalxuzsьlar belergə tejeş.

Kəlliktifləşev həm Urazaj kənən ytkərev turahьnda

SSSR YBK—TE PRIZDIUME MØRIZƏQƏTE

Satsejalistik sanəqatte yđterev həm safxuzdar teđev, tep orloqsoloq təbəktərendə totoş kalxuzlaşьvđь tamamlap, həm şul nigeđđə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterevđəge xəl itkes jenevlar, kalxuzsьnь jer eşendə ydək figuraqa əjlənderđelar, həm beđđeŋ Ilened. aldьnqь jer eşe tixnikahe menən qorallanqan xəldə dønjala iŋ ere avьl xuzalьq ilebuldь„.

Biş jьllьqtьŋ xəl itke esenses jьlьnda „kalxuzlaşьv həm urazaj kenə“ kalxuz daxuttarьn VI—savittar s'jьzde qararđarьna tura kilterep bylevđe ojoştorov, jangьđaqqa qaraqanda kalxuz xeđmətenəŋ artьqlьqьn kyrhətev həm jarlь, urta xəlle jangьđaqtarđь kalxuzdarqa kilasaktə lə ьbqtьra barьv. avьldaqь xuzalьq—prajьzvudstva həm kyltura—tormoş burьslarьn tultьrьv həm jalpьqa tixnikə həm agratixnikəne inderev, unьş kytərev həm eşse həm kalxuzsьlarđьŋ satsejal—kyltura kimə'dəren kytərev esen safxuz, MTS eşseləre həm kalxuzsьlar arahьnda satsejalizm jarьşь, udarsьlьq həm qarşьlav plandarьn taqьla kiŋəjtep jebərev nigeđendə, partejə həm savit vlasь tarafьnan qujьlqan xuzalьq—səjəsi burьslarđьn atqarьlьşьn tikşerev, eşselər həm kalxuzsьlarđьn izat aktifьlьqtarьn fajđalanьv həm kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan ьqьtьv eşenə kiŋ kyləmdə mualizavat itev bigehe ađьnda ytarga tejeş.

Yktəberđeŋ 14 enən bьp 25 enə tiklem ytkərelərək „Kalliktiflaşev həm Urazaj kəndərendə“ başqarma həm səvittar, matbuqattь, kalxuzsьlar həm krəstejən jorttarьn, uqьv ejđəren, ə x lənni tikşerenev institutlarьn, təzribə stansalarьn, məktəp, kamsamul, prafsajuz, RMQS həm kalxuzsajuzdarđь ьbqtьrьp şul turalarda unьştarqa massavaj smutьr ytkərergə tejeştər:

a) Kalxuzdar MTS həm safxuzdarđa prajьzvudstva dissiplinahь, xeđmətte dereђ xisapqa alьv həm daxuttь dereђ bylev, ejəhedlekte betərev;

b) satsejalistik malsьlьqtь kilasaktə lə aqьl jebərev, kalxuz həm safxuzdarđa bьqa tiklem jəşəp kilgən firmalarqa mal tuplav həm jaŋьlarьn asьv turalarьnda səvit vlasьnьn diriktiflarən ytəv;

v) Eştə satsejalistik mitьdtar inderevdə udar ə igadalarđь həm ajrьm udarsьlarđь byləkləv, satsejalizem jarьştarь;

g) Sanəqatta eşlər esen kalxuzsьlarđь virbuvajt itevdə, şifkə eşkə kitevselər esen elgutlar birev həm a—x prajьzvudьstьvahьnьŋ betə estərenə lə qatьn—qьđđar xeđmətən ьbqtь ьvda qarşьlav plandarь alqa qujьv;

d) Kalxuz həm safxuzdarđa kyltura tormoş tedeleştəren qa jebərev. jaŋь eşxanalar, ker jьvьv urьndarь, balalar jəsləlare, balalar majđandarь, agra kluptar, qьđьl mejeştər, midisinə punkьttarь h. b. ojoştorov

j) Agra—kylt—zaa—vit paxat ytkərev, qьđqa metdətle kurьstar asьv, tere instruktьrlьq bulьndьrьv həm safxuz, MTS bazalarь həm kalxuz mastirskojdarь janьnda prajьzvudstva—tixnikə kynekmahenə ejrətevđər buldьrьv aşa agra tixnikə prapagandahьn kesəjtev;

z) Igen əđerləv planьn tultьrьv, qarşьlav plandarь alqa herev, igendərđe ssьjp punkttarqa taşьv, qьđьl abuzdar ojoştorov tixnik kyltura lar: mamьq jeten h. b. jьjnavđь jьldamьrьq atqarьv esen satsejalizem jarьşь ojoştorov.

Oşo maqsat menən „Kalliktiflaşev həm Urazaj kenen“ də jangьđaq—jarlь həm urta xəlləre menən beriektə kalxuzsьlarđьŋ massavaj jьjьlьştarьn ytkərergə həm tejeşle dakьattar qujьrqa kərək.

Safxuz, kalxuz həm MTS tarafьnьŋ ьbjьlqь jьl han həm sьj'at jaqьnan iŋ jaqşь urazaj esen kərəş əren belev həm şunь kyrhətev həm bьl kərəşte kilasaktə lə kesəjtev maqsatь menən, „kalxuzlaşьv həm urazaj kenen“də ere kalxuzdarđa MTS tar həm təbək mərkəzdərendə avьl xuzalьqь kyrgəđmələre ojoştorop, xeđmət həm xuzalьqtь jaqşь ojoştorqan esen kalxuzdarqa jarьş asьp, ylkəktər birergə, kyrgəđmələrgə, in jaqşь safxuz, MTS həm kalxuzdarqa massavaj iskursejələr ojoştororqa, kalxuzdar yđ ara, təbək həm ølkə kanfrinsejələre, slyttar, piriklickelər, təzribə urtaq'aşьvdar, qara-qarşь vəkildər jebəreşevdə h. b. ytkərergə.

„Kalliktiflaşev həm urazaj kenə“ şulaj uq avьl xuzalьqьn satsejalizemsə qajtanan qorovda praliterejat joqondohon kytərevđe lə birergə tejeş. Şiflek itevse pridprejətejələr, həm şiflektəge kalxuzdar bьl kendə, şiftar həm şiflektəge ojoşmalarđьn qatnaşlьqь menən şil eştərenə smutьr esen fajđalanьrqa tejeştər.

„Kalxuzlaşьv həm urazaj kenen“ ytkərevgə kinərək jarđamlaşьv həm dereђ jetəkselek itev esen SSSR Ydək Başqarma Kamitate safxuz, aftanum alь jəmhyrejət, ølkə həm təbək başqarma kamitattarenə təbək həm avьl səvittərendə şul kamitət səvit başqarmalarь rə'ise javaplьlьqьnda, jer bylektəre, kalxuz, kapirativ, prafsajuz həm başqa jəmqəqt ojoşmalarь vəkildərenən maxsus kamisejələr ojoştororqa təqdim itə.

SSSR YBK-te rə'ise: A. Q. CIRVƏKUF.

SSSR YBK-te sikritarь: A. JNUKIDZE.

Məskəv, krimel 1931-jьl, 3 yktəber.

KARTUF ƏĐERLƏVĐƏ TIMP JUQ

VKP(ь) Ølkə kamitate sikritarejatь qararьnda Uralqa 20 meŋ tunna kartuf jebərev planьnьŋ ytəlmaven kyrhətep, Narkamsnapqa, Jəşelsə—Jemeş Sajuzьna həm Patrialteldər Jəşelsə—Jemeş Kapiratsejahьna „5—YKTƏBERGƏ TIKLEM BƏTƏ PLAN ZADANEJAHЬN JEBƏREV PUNKЬTTARЬNA JЬJЬP BƏTƏRƏV IĦƏBENƏN SЬQЬP, YĐĐƏRENEN TYBƏNDƏGE OJOŞMALARЬNA KARTUF ƏĐERLƏV HƏM UNЬ STANSA, PRISTEN PUNKЬTTARЬNA TAŞЬV, ŞULAJ UQ KARTUF QABUL ITEV HƏM JEBƏREV PUNKЬTTARЬN TULЬ TƏĐƏKLƏK XƏLENƏ KILTEREV TURAHЬNDA BER TƏVLEK SRUK ESENDƏ QATQЬJ KYRHƏTMƏLƏR BIRERGƏ“ tine VKP(ь) rajkumdarьna kartuf qađьv həm unь Uralqa jebərelə torqan kartuf iĦəbenə şul ođatьv punkьttarьna tapşьrьv eştaren ber totqarьđ ojoştorop, juqarьla kyrhətelgən sruktarqa plandьn tulь rəveştə ytəleven tə'minitergəquştь. Kartufəđerləvđ Nuriman, Blagavissin, Şişmə, qa təbəktər xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrəlalər. Ularđa plan ytəleşe 12,18—17,7 pr. tar arahьnda. Mejəkə təbəge 1600 tunna urьnьna nej barь 24 t. əđerləp plandь 4 pr. qa qьna ytagən. Qьrmьđqalь plandь 75, Berə 76 pr. qa ytəp alda baralar. Qajhь ber urьndarđa bьl turala betenləj javaplьlьqtь juqalьp əđerləngən kartuftarđь jebərmaj jatalar. Tapurin pristenendə toqtarqa tultьrьlqan 250 tunha kartuf jatha la 4 nse yktəberđə Øfagə feqət 86 tunna hьn qьna jebərə.

Ə, Qasparəxutьstьva tunnaь birmaj. Bələbəjđə əđerləngən 286 tunna kartuf vagon kətəp jata. Tujmazь patrip sajuzь „kartuf qađьrqa irtə əle..“ tip turanan tura kulak qulьna ujnaj. Bьna bьndaj halqьnlьqtarqa ber terlə lə sara kyrelmaj.

Jəşelsə—Jemeş Sajuzь kvartalnaj plan bujьnsa əđerlənergə tejeş bulqan 1700 tunna kartuftьŋ fəqət 700 tunnahь qьna əđerləngən. Jьlьq 10 meŋ tunna plandьŋ nej barь 891,5 tun-

„IGENSELƏR“ KALXUZЬ BƏTƏ KALXUZDARQJA ØLGØ BIRƏ.

„BEĐ PLANDЬ TULTЬRĐЬQ, HEĐĐƏ TULTЬRЬQЬĐ“!

ŞIŞMƏ təbəge Boloşip avьl səvitendəge „Igense“ kalxuzь betə xuzalьqtьŋ 86 pr. tьn esenə ala.

Kalxuzsьlar rapьrt birələr:

—„5nse yktəbergə, igen əđerləvđe 136 pr. qa ytənek,—əđerləvđe haman dəvam itərəbeđ!

—Tuŋqa herəv 66 pr. qa jette.

—Betə hejrəv keđenen 80 pr. tьn tuŋqa herəvgə quştьq. 20 nse sintəbergə tultьrtabьđ.

—Kartuf əđerləvđe 10 nsь yktəbergə tultьrabьđ. Begen 300 sintnir jebərđek.

—Beđ tada surtlь igen səstek. Kalxuzdarđь tada surtlь orloq menən tə'min itəbeđ.

—Bьjьl 1 meŋ 300 sintnir artьq orloqo tətattьq.

—Jadqь səsev esen də başqa kalxuzdarqa surtlь bojđaj orloqo qaldьrđьq!.

—Hyđ avьl səvitenə birelde:

—„Jangьđaq xuzalьqtar igen planьn 65 pr. qa ytənelər.

—Kulaktan qatь zadanja 89 pr. qa tultьrtьldь.

—Ul bik ьbq qarşь'ьq kyrhətə. Lakin, kalxuzsьlar həm eşsən jangьđaqtar uqa ьbq həzym itələr. Igen tapşьrmaqanь esen 3 kulakqa sut jahaьq. Begen—irtəgə ularđьŋ planьn tultьrabьđ!

—Ə, jangьđaq xuzalьqtarь jarlь—urta xələlərđe beđ yđebeđđeŋ byksirgə alqanbьđ. Beđ artьrьp tultьrđьq, heđđə ultьrtьqьđ tigən luzьngь aђtьnda ular arahьnda aŋlatьv eşe alьp barabьđ“ tine.

Bik kyp kalxuzsьlar đur itep, huŋqь tixnikə nigeđendə halьnqan mal jortarь turahьnda hejlənelər. Qajhь berđərə sulusləv eşeneŋ barьşьn, plandьŋ tulьv aldьnda torovьn əjttelər həm başqalar.

Taqь lə kalxuzsь:

—Øs jьl kalxuzda torabьđ. Bьjьl betə kalxuzdarđan alqa sьqьrqa tejeşbeđ!, Tig qьđьv eşkə totondoq. Eşlənek, bajtьq kalxuzdan alqa sьqtьq, tine.

Beđ alda barьvsьlarđь maqtьjbьđ. „IGENSE“ kalxuzь bьl maqtavđь alьrqa xalqь. Maqtav qьna tygel bylək alьrqa tejeş.

Blagavarda sьqarьla torqan stinə gəzite aktiflьnan teđilgən brigada igen əđerləvđə betə kalxuzdar aldьnda đur burьstar torovьn əjtep birđe. „PAXAR“ kalxuzь təzribəhe bujьnsa artta qalьvsь kalxuzdarqa byksir ojoştorov ken tərtibenə qujьldь.

—Bula ul. Ojoştorabьđ, beđđə tinləşhen dərt tinelər. Aktif udarnik kalxuzsьlarđan 8keşelek brigada teđelde. Ular Paktavski-avьl səvitendəge „Pabida“ kalxuzьna jebərelde.

„Igense“ niŋə alda bara?

Kalxuz aktilь həm betə kalxuzsьlar sđilşi nanьŋ ьsьn məqənahen jaqşь aŋlaqandar. Unь tulь qultaralar.

—EŞLƏMƏGƏN AŞAMAJ“ herəne betə kalxuzsьlarqa jetkerelgən. Avьl səvite kyləmendə bulqan partejə, savit, kapiratif həm kalxuz ojoşmahь bergə berləşep betə eşte kiteşterep eşləjdər. Jalpьnь tep kampanjaqa mablizavajt itə belələr.

Stinə gəzitlə yđ urьnьn jaqşь kyđ ətə Məђələn: ber nisə jangьđaq xuzalьq yđđərəeŋ artьq igendəren xosusi badarqa sьqarqandar. Stinə gəzite bьl faktьtь yđendə urьnlaştьrqan. Unьŋ hьnьnda həm başqa eştər arqahьnda igen tapşьrьvđa hьnьlьş tə'min itlgən.

—„Ber sintnir igendaxosusi qulьna inmahьn tigən“ luzьngь ьbq bojomqa atqarьla. Hə ber kalxuzsь bьnь jaqşь belə, şul luzьngь esen kərəşte.

Kanvajьr sistimь dereђ qullanьlqan. Huqьlqan igen—surtlь orloq həqlerьnьnatapşьrьla barqan.

Qьђqasьna əjtkəndə, „IGENSE“ kalxuzь bajavaj kampanjalar tirəbenə kalkuzsьlar jalpьhьn teplaj alqan. Betə kes fajđalanьlqan. Bьna şular arqahьnda đur jenevđərgə osoraqan. Parteja jəcajkahe təbəkkalxuzsajuz qaramaqьna taqь lə 5 keşelek byksir brigadahь jebərgən. Ular da aktif kalxzsьlar arahьnan sьqarьlqan.

Betə Başqortostan kalxuzdasь „IGENSE“ kevek xalxuzdarđьŋ eş təzribələren, yđenə barьp ejrənergə tejeştər

„PRAZIKTЬR“ BRIGADAHNAN: CISTAKUF, SAFRUNЬF.

„BAŞQORTOSTAN“ BRIGADAHЬNAN: IŞBULATЬF, TUMBIRG.

JELEM-QARAN SƏVITE PLANDЬ ØĐØRGƏ BARA KALXUZ PRSIDƏTELE KULAK QOTQOHO TARATA

KRASNA—USUL təbəge Jelem—Qaran avьl səvite dəvmələnde igen əđerləv kampanejahe yđ aqьmь menən bara. Kampaneja tirəhenə kiŋ jalpь fekere tuplanьlmaqan, kalxuzsь həm jangьđaqtar arahьnda aŋlatьv eşe alьp barьlmaj.

Qajhь ber kalxuzdarđa „tavlə ydemə unan, huŋ qьna xəkymətkə“ tigən kulak hyđe qullanьla „Qьđьl—Jar“ kalxuzь ra'ise Səqitef asьqtan asьq şul kulak luzьnqahьn kalxuzsьlar arahьnda taratьp, asьqtan asьq kulak qulьnda ujnaj.

„Hər ber igen tapşьrьvsь yđe kampanejəne ojoştorovsь bulьrqa tejeş“ tigən luzьnqa qullanьlmaj. Bigerəktə ajьrьm avьl vəkildəre həm kalxuz rəistəre igen əđerləvgə ьbqlь iqtibar iynaldermajdar, avьl səvete tarafьnan vəkildər sьqarьp jebərgəndəgenə əđerək borloş bula. Kyp kalxuzdarđa plandьŋ rejal tygellege turahьnda diskyssejə bara, unь əle bulha xəl itə almajdar həm səvittər bьl tura la qьrqa nətizəgə kilmaj „ьŋьqraşьv“ menən bara.

Jaŋь kergən kalxuzsь həm jangьđaqtarđan iђke igen zapasьn sьqarьvqa əhəmejət birelmaj bьl turala parteja kamsamul ojoşmalarь bidgeriektəren juqaltalar.

Məђələn Ierahim avьlь jangьđaqь Valitef Mьrdagilde bьqa tiklem halьnqan zadanejahьŋ fəqət 36 botonqьna tapşьrьp, „igenem juq tultьra almajьm“ tej, ə hədemtə lə unьŋ 250 bot jəşergən igene tabьla. Bьndaj faktьtar tulьp jatalar.

Igen əđerlevđe kyltura eştəre menən tə'min itevđə nasar.

Punkьt ergəhendə tapşьrьvsьlar arahьnda aŋlatьv eşe alьp barьlmaj spьraika ebtəldəre juq həm başqa kyltura eştəre lə qujьlmaqan.

Bьl timp menən barqan vaqьtta igen zadanejahen yktəber bajramьna tultьrьvđь eđəsaktar.

Şunьŋ esendə Jelem—Qaran ojoşmalarь aŋlatьv eştəren kiŋəjtergə, kulak hyđen həjlavse, appьrtunistarqa qatь atpur birergə, şturьm ajьnьŋ qalqan kəndərendə qьrqa hьnьlьş jaharqa balşeviktar timpьn yđ quldarьna alьrqa tejeştar.

Ş. M.

8—Yktəbergə kartuf əđerləv planь ytəleşe

təbəktər	plan	ytəleş
Øfə	10000	2106
Bələbəj	1000	213
Berə	500	380
Daviakan	1000	177
Şişma	2700	463
Nuriman	16750	2880
Blagavissin	16250	1980
Dyrt əjlə	2290	357
Arxanoil	2000	501
Qьrmьđqalь	1500	1000
Q—Mejəkə	600	24
	54590	9481

Udarnaj kartuf əđerləjbeđ

ØFØ təbəge „Avangart“ həm „Jaŋь tormoşð“ kalxuzdarь 10 nsь yktəbergə urazajđь 100 qa jьjnap bettelər. Kartuftarđa sьqarьldь. Xəđer unda betə aşlьqtar huqьlьp bettə qьđьv rəveştə xəkymətkə kartuf taşьv bara.

„Kambajьn“, „Udarnik“, „Sulpaŋ“ kalxuzdarьn yđđəre menən jarьşqa saqьralar.

„QƏRIFYLLIN“.

„Ber sintnir igen də casnikkə hatьlma hьn!“

Q—Mejəkə təbəge Ilse qol avьl səvitendə igen əđerləv qojroqta. Undaqь „Frunza“ kalxuzь plandь nej barь 48, ə „Balşəvik“ kalxuzь 11 pr. qa qьna ytənelər. Sənki kampaneja menən səvit jetəkselek itmaj, kalxuzda kulak jalsьlarь kampanejaqa ajaq salalar. Casnikkə igen hatьvdar tulьp jata, şunьŋ hədemtəhendə plan ədeləv aldьna bara.

BELEVSII.

TUŊQJA HƏRƏVĐƏ ƏĐƏVGƏ JUL QUJMAĐQA

Tuŋqja herev planь juq.., belmajdər

SAQMAQOŞ təbəge Janle avьl səvite eşkə yđen javaplь banamaj. Unda sanьlqan besəndər serep qaldьlar. Tuŋqa herəvgə plan juq, juqarьnan birelgən plandь juqaltqandar. Şunlьqtan plan kalxuz həm avьldarqa jetkerelməgən. Raistan heđđə plan kypme ytələ tip horaqaş: „Əilə jadqь səsevđen 50 pr. tьn herergə şikelle...“ tej. Bьnda mal qьrьvdar ber həm başqa jeteşhedlektər də kyp, avьl səvite ber sara la kyr hen.

Tuŋqja herəvđe əđəlar

ARQJAJAŞ təbəge Hultaj avьl səvitendə kədge sasev kalxuzdarđa 72,5 jangьđaqtarda 50 kulak xuzalьqtarьnda 80 pr. qa qьna ytəlgəjne. Slisrđar tuŋqa herəvđə lə xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrəlgənlekte kyrhətələr. Tuŋqa herev kalxuzdarđa 9 jangьđaqtarda 35 kulaktarđa nej barь 6,5 pr. qa qьna ytəlgən. Kampanejələrđe bьl xurlьqqa təşerep eđevse səvit rəise jalpь qarşьnda javap birhen.

Maqarifselər igen əđerləvgə qatnaşmajđar

USALЬ təbəge Qunaqbaj avьl səvitendə igen əđerləv planь xurlьqlь rəveştə əđelə. Huqьlqan igender bulhala xəkymətkə tapşьrьlmaj. Bьnda kulak „tьnь“ jəşəj, qatь zadanjəlь kulaktar kalxuzqa alьna. Maqarifselar kampanejaqa qatnaşmajdar hedemtələ igen əđerləv 4 nse yktəbergə nej barь 5,43 pr. qa ytəlde. Bьndaqь kulak qulьnda ujnavsь səvit rəisenə in jaqьn arala sara kyrelep, kampaneja yđ aqьşьnan

ŞTURЬM AJЬNЬŊ ØSØNSØ 5 KØNØ

MAQAR, BAQALЬ, USALЬ, USUL TØBØKTØRE JETƏKSELEGE ŞTURЬMQJA JALQJANA ALMAJ

BØRØ TØBƏGE IGEN ØSØN KØRƏŞTØ BALŞEVIKTAR TIMPЬ BOJROQSOLARЬ SAFЬNDA BARA

TAPURIN TØBƏGE

BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMAHЬ ISEMENƏ

300 JØK QЬĐЬL ABUZ

(Nəxsys xəbərsebeđđen tilifun bujьnsa)

Tapurin Şərip səvite Qaltaj avьlьnda Başqortostan Ydək Başqarma Kamitate rəise ip. Tahirьf qatnaşь menən kalxuzsь, jangьđaq—jarlь, urta xəlləlarđeŋ jьjьlьşь ytkərelde.

Essəndər ip. Tahьjrьfьŋ igen əđerləvđə qьrqa hьnьlьş jasav turahьndaqь telmarenan huŋ ber tavьştan Başqortostan Ydək Başqarmahь isemenə 300 jəkle qьđьl abuz ojoştororqa byđ birđelar.

Şul uq kən 125 jək qьđьl abuz Tapurin punkьtьna ođatьldь. Xəđer 175 olavđь ojoştorov eşəre bara Şərip avьlь xəđer jьllьq igen əđerləv planьn 84 pr. qa ytəne.

Əsən savitelə Başqortostan Ydək Başqarmahь isemenə 100 jəklə qьđьl abuz ojoştorov eşenə başlarь.

Tapurin təbəge şturьm ajьnьŋ 2 nse 5 kenlegəndə jьllьq plandь 51 pr. qa ytəne. Əle 11 avьl səvitenən məqlymət alьnmaqan.

Bьl ikense biş kenləktə Vslsalskej səvite jьllьq igen əđerləv planьn 106 Qomlo səvite 112 pr, qa ytənelər.

Q. XƏJKEJ

MAQAR TØBƏGE

TØBƏK ŞTURЬMQJA ЬSЬN TЬLAP QUŞЬLЬP JETKƏNE JUQ

PITRAV AVЬL SƏVITE KULAK QULЬNA UJNAJ

MAQAR təbəge igen əđerləv şturьm ajlьqьna quşlьp jetə alqanь juq. Avьl səvittare igen əđerləv eşenə jenajatsel halqьn qarajdar Oşo kengə tiklem 275 giktar holo, bojđaj urazajь jьjnalmaj jatqan. Bьl eştə qajep jək məvselərđe məsylejətkə tartьv saralarь kyrelə.

Ajьrьvsa Pitьrav səvitendə eştar jьlqa halьnmaqan. Avьl səvite aqzalarь 5 nse yktəbergə tiklem ajьrьm ucaskalarqa berketelep kankrit burьstar jəkmatməgəndar. Kulaktarqa siktan tьş jomoşaqlьq kyrhətelь. Ular 5 enə qatь zadanejələrьn nej barь 20 pr. qa ytagəndar. Səvit dəvmələndə jьllьq plan fəqət 9 pr. qьna ytəlde. Prisidatel Stpanьf asьqtan—asьq appartunislьq sьqьşlarь jasaj. Sikritar Kurnusьf menən səvit aqzahь Kultьftar ьsьnlap eşləməjdər.

Bьlarqa qarьşь qьrqa saralar kyrelde. Hədemtələ şturьm ajьnьŋ ikense biş konenda avьl səvite jьllьq plandь 17 pr. qa ytəne.

„BAŞQORTOSTAN“ BRIGADAHЬ: QƏBBAŞЬF, TØXFƏTYLLIN

BØRØ TØBƏGE

Jьllьq plan 78 pr. qa ytəlde,

KALXUZDAR IĦKE IGEN ZAPASЬN TAPŞЬRALAR

Børə. (tiligramma) igen əđerləvđeŋ jьllьq planь şturьm ajьnьŋ berense dikadahьna 78 pr. ytəlde. Kalxuzdar plandarьn 93, jangьđaqlar 51, qatь zadanejəlьlar 72 pr. qa tultьrđьlar. Kalininkvskej səvite igen əđerləv planьn 101 pr. qa ytəne, MTS Traktьr sintьr planьn 104 pr. qa jetkerep tultьrđь.

Iħke igen zapastarьn tapşьrьv turahьnda massavaj eştər kesəjtelə. Punamarif kalxuzsьlarь 61 sintnir iħke igen zapasьn tapşьrьv menən planьn artьrьp ytəne.

Təbək gəzite—RAMINSKEJ, LITVINEF

BALTAS TØBƏGE

„1—MAJ“, „KYLJAR“ KALXUZDARЬ

99 sintnir iħke igen zapastarьn tapşьrđьlar

BALTAS. „1—Maj“. „Kylmjar“ kalxuzsьlarь yđđəreneŋ iħke zapastarьnan 99 sintnir igendəren xəkymətkə birđelər. Aktiflar tarafьnan qudqatьlqan bьl eş başqa kalxuzsьlar qa qьna tygel, eşsən jangьđaq xuzalьqtarqa la ølgø buldь. Xəđer ular da igendəren tapşьralar.

Silpə igen əđerləv, bigerək tə iħke igen zapastarьn tapşьrьvsьlarđь byləkləj başlanь.

N. VƏLEJ, JULAMAN

PLANDЬ TULTЬRĐЬQ

Kirinif səvite beđđeŋ byksirđə

TAPURIN təbəge Qajьnlь səvite jьllьq igen əđerləv planьn 107 pr. qa ytəne.

Kartuf, besən əđerləv planь la tulьlь menən tultьrьldь.

Bьl savittar iħke igen zapastarьn quşьv plandь tultьrьvqa đur jarđam itte.

Qajьnlь səvite yđ planьn tultьrьv menən genə siklənmaj, yđ ьŋьştarьn kyserev, igen əđerləvđə qьrqa hьnьlьş tuvđьrьv esen Kirinif səviten byksirqa aldь. Byksirđь şturьm ajьnda plandь tultьrqanьn hьđьv şartь menən brigada jebərđe.

N. M.

ŞIŞMƏ TØBƏGE

Artta barьvsьlarđь byksirqa

„FRUNZA“ kalxuzь (Şişmə təbəge) igen əđerləv planьn 91 pr. qa ytəgən. 15 nse yktəberđən də qalmaj plandь tultьrьvqa şturьm alьp baralar.

Ølkə kamitatteŋ 3 nsə yktəberđə sьqarqan qararь ejrənelgəndən huŋ, Jaŋь Aliksandьr avьl səvitendəge „Bizbuznik“ kalxuzьna 3 keşelek buksir brigadahь jebərelde. Jangьđaqtar tarafьnan plandьŋ tultьrьlьvьna məsylejət jeklənelər. At keseneŋ 60 pr. tь tuŋqa herəv eşenə berketelde. Bьqa tiklem tuŋqa herəv eşenə ьbqlь iqtibar birelməgən. Plan 50 pr. qa ytəlde, tip aldarqa məşəqətlənhələrđə, sьjьrdar tele, plandьŋ 25 pr. qa qьna ytəleven əjttelər.

Igen əđerləvđə jeŋə barqan „Frunza“ kalxuzь tuŋqa herəvđə lə jeŋep sьqьv esen kərəşergə tejeş.

CISTAKUF („Praziktьr“)

Brigada

IŞBULATЬF (Ølkə gəzit)

K. USUL

ŞTURЬM BØTƏ KINLEGE MENƏN JƏJELMƏGƏN

kulak aginttarьnьŋ plan turahьnda qь şьŋşьvđarь barьtьrьlьp bet əne juq

K. USUL. Şturьm ajьqanьn 10 kendəre ytep kitkə lə, şturьmqa betə avьl səvite, kalxuzđarьn quşьlьp betkəne juq. Səjet nasa səvite—jьllьq igen əđerləv planьn nej barь 25 pr. qa ytəgən. Sərmaja tuplav kevek—igen əđerləvđəndən ajьrьlьvь mөmkin bulmaqan sajavaj kampanejala la dur əđədklek xəkem hərь. Sөnki, kulaktarqa ajavlьđ qьbьm bьnda hyđđən ytep qəmalga aşьrьlqanь juq əle. Kalxuz pridsedatele Idris Maxejənel partejahed kəjenə pari saranejaqa inep „plan rejal tygel, unь tultьrь almajьbьđ.“ tip turanantura kulak hyđen həjləj. Maxejənelkə mal sьqьşь esen vigovar birelde. Lakin, vigovar qьna qьrqa sara tygel, undaj kulak aginttarьna qatь qulla bularqa.

Ber

Baqalь təbəge

Kulaktar igen jəşerep seret kəndər

Şakurьf—kulaktarqa Ike jək igen birđergən

BAQALЬ. (tiligramma) Kystaj avьlь kulaktarь qatь zadanejəlarьn tultьrmaj, igendəren satьp almaj jəşeralər. Avьl səvite igen jəşerevse kulaktarđь iş itep şturaf ьsldь. Xəkem itelgən kulaktarđьŋ kelat ipektəre mivatlanmaqan. Kamsud pridsedatele Dujbьf avьl səvite pridsedatele Şakurьf qaşьvь bujьnsa kulak Rukavişьkelqa „kotasakta“ ike jək igen birgən.

Kysme ridaksejə brigada ojoştorđo. Kulaktarđьŋ huqmaj qumnala qalđьrqan igendərə serep eştən sьqqan. Ridaksejə təqdime bujьnsa kulaktarđьŋ kelatь mqьstarь alьnьp, yđđəre xəkemgə birelde. Pridsatel Şakurьfьŋ javapqa tartьlьv məs'ələhe qьldь.

Brigada— ZUJKUF, KAVALЬVSKEJ.

Məsetle təbəge

Qьđьl urdinle partizan ip. Jərmø xəmətefkə

Diatələgən qьđьl abuzdar, bьlьrqь igen zapastarь iŋ jaqşь lətəlek

MƏSETLE. Ərsalam avьlьnda kulak agintьrь Xərisьf Qajaz, Zakirefьr qьđьl urdinle partizan ip. Jərmexəmətefte ytkeđələr. „1—Maj“ kalxuzsьlarь kulak agintьrьnьn jirtqьsьq tirьrđarьna javap itep 45 jəkle qьđьl abuz ojoştorđo, „Məsetle“ kalxuzsьlarь iħke igen zapastarьn dəvlətkə tapşьrđьlar, iħke igendərđe iş itev esen maxsus brigada teđelde. Jaŋь mişar kalxuzь 41 jəkle qьđьl abuz ojoştordular. Josop avьlь kamnamuldarьnьŋ insejativahь menən ike qьđьl abuz ojoştorop 71 jək igen tapşьrьldь.

Qьrmьđqalь təbəge

DISKYSSEJƏGƏ JUL QUJMAĐQA

Igen əđerləv həm başqa səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn balşeviktarsa ytəv esen Qьrmьđqalь, Biştəkə avьl savittare (Qьrmьđqalь t.) yđ ara satsejalizem jarьşьna sьqqajnьlar. Lakin dugьvьrđьŋ ytəleşe tikşerelep barьlmaj. Hədemtə lə Qьrmьđqalь təbək ydəgendə, kyltura kestar kyp bulьvqa qaramaђtan igen əđerləvđə Biştəkənən artta bara. Unda jalpь arahьnda aŋlatьv eşe alьp barьlmaj, svudka taqtalarь juq. Stinə gəzittare sьqarьlmaj.

Şul uq Biştəkə səvite „Jaŋь—tormoş“ kalxuzь igen əđerləvđe 120 pr. qa ytəne. Ul iħke igendən 100 sintnir tapşьrđь. Ə, „Varşav“ kalxuzь 80 pr. qa ytəne. Bьl kalxuzdarđa igen jьjьv bettə.

Qьđьl Şişmə plandь 50 pr. qa qьna ytəp, plan rejal tygellege turahьnda diskyssejə alьp baralar. Kalxuz rəise Nəđerşin trenspьrt brigadalarьna „attarđь əđ təqəjenləgeđ“ tip prikaz birə. Bьndaj igen əđerləvgə qarьşь təşəvselərgə qьrqa sara kyrelhen. IŞETEVSE.

FINANS APARATЬ MABILIZAVAJT ITELHEN

MƏSKƏV, 8. Yktəber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьqь jaqьnlaşьv menən bəjlaneştə malejə apparatь aldьna tybəndəge burьstarđь qujabьđ:

Zajьm taratьv julьnda—1) 7 nyjəbergə tiklem betə iħəpkə alьnqan patpiskanь rəsmiləşterev esen təmam itev, 2) betə kalxuzsьlarđь həm jangьđaqtarđь zajьmqa jađьlьvqa 100 pr. itep ьbqtьrьv, 3) „Biş jьllьq—dyrt julda“ zajьmьnьŋ larьn eşsəndərgə tulь rəveştə taratьv.

HAQLЬQ KASSALARЬ JƏHƏTENƏN—1) avьldarđa haqlьq kassalarь seltəren kiŋəjtev jьllьq planьn tulь rəveştə ytəv, 2) „BER GENƏ EŞSƏN DƏ HAQLЬQ KENƏGƏHED BULMAHЬN!“ luzьngьhьn bojomqa aşьrьv. Haqlьq kassalarь apparatьn bьl luzьngьlarđь bojomqa aşьrьvqa mablizavajt itergə, ul

buqat arqьrь kiŋ julqa qujьrqa təqdim itəbeđ.

Bьl burьstarđь ytəvđə ajьrьm sa aktiflьq kyrhətkən haqlьq kassalarьn, jəmaqət ojoşmalarьn həm ajьrьm udarniktarđь bylək ləv esen maxsus fond bildələjbeđ. Berense nojəbergə utrələsək atcotta bьl luzьngьlarđьŋ ytəlev hedemtələren saqьldьrьqьđ, 9-nyjəbergə byləklənergə tejeşlə kandidattarđь kyrhət-

HAL AQЬĐЬV PLANЬ YTƏLMƏJ QALЬV QUR QЬNЬSЬ AŤЬNDA

BƏTƏ KƏS—BƏTƏ INIRGEJƏ HAL AQЬĐЬV PLANЬN YTƏV, ƏĐƏK LƏKTƏ QAPLAVQJA TABA JYNƏLHEN.

Aqьđьv sizunь ıđьp вara, Plan 94 pr. qa qьna ytəlgən

eşte qьrqa ƀoroloş kərək.

[illegible]

qalar hal aqьđьv eşenda yđđarena jəkmətelgən məs'əlejatte ytəv eşenđə qafy itelməбek jomoşaq'ьq kyrhətələr. Ular apkum həm Başsavnarkumdьŋ hal eşselərenən вetə jaqtan tə'min itev, ular arahьnda massavaj eştarđe kesəjtev, eşselərđe ojoştorov вerkətev həm şulaj uq planđь ytəvđə qьrqa hьnьlьş jaharqa tigən qararđarь kərək tiklem bojomqa atqarьlmajđar. Oşo arqala eş đur əđəklək menən вara.

Mahalən: Aqьđьv sizunь ıđьp вara. Ə, oşo jьldьŋ 5 yktaвerena hal aqьđьv planь вarь 94 pr. qa qьna ytəlgən. Ajьrьm lispramxuzdarqa kilgəndə plan ytəleşe вьlaj:

Krasna—Өlimka aqastarđь aqьđьv planьn oşo jьldьn 5-yktaвerena 99 pr., aqьđьlqan aqastarđь tejeşle urьnьna jetkerev planьn 75 pr. Ləməz aqьđьv planьn ytəve turahьnda məqlymat juq. Aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr., Tanip aqьđьv planьn ytəve turahьnda məqlymat juq.

[illegible]

rev planьn 100 pr. Axalin aqas zavьtь aqьđьv planьn 13,7 pr. aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr., Yzən aqьđьv planьn 81 pr., aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 84 pr. Өiə aqьđьv planьn 72 pr. aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. Starle—Tamaq aqьđьv planьn 100 pr. aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. həm Bilarat aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. ytəne.

Yrđa kyrelgənsə kyp—ken lispramxuzdar aqьđьv planьn ytəvđə qafy itelməбlek dərəzələ jomoşaq'ьq kyrhətələr.

Aqьđьv sizunь ytep вara. Hal aqьđьv eşena вegenđən udar timp вirergə kərək, sizun aqaqьna tiklem plan his şikheđ 100 pr. ytəlergə tejeş.

Вь mehim eşkə udar timp вirev turahьnda вulqan qarar diriktifarđe вojomqa atqarma[illegible]

[illegible]

IBRAHIM TICINSKEJ.

Huŋ ьь najavaj ƀurьs ƀəđđa nisek ytka?

[illegible]

BAŞNARKAMTRUDTЬN HAL AQЬĐЬV EŞENEŊ BARЬŞЬ TURAHЬNDA

MƏSKƏVGƏ BIRGƏN TILIGRAMMAHЬNAN

[illegible]

Eşse quldar jetmav plan ytəjeşenə həm selek kiltera

[illegible]

Q. IMAŞƏF.

Sintəber ajьnda aqas jarьv planь 84 pr. qa qьna ytəlde

[illegible]

Q. H.

2 NSE HANЬĿ MUNSALAQЬŊ BAŞ BAŞTALĐЬ

EŞKƏ HALQЬN QARAŞ TAR BƏTƏRƏLHƏN.

[illegible]

inə almaj kire qajtьp kitergə, vaqьttarьn вaşqa ərəm itergə məзвyr вulalar. Mahalən: Kassirşanьŋ əjtevenə qaraqanda munsa la, munsa inev vaqьtь irtənge səqət 6 nan kiske 11 gə tiklem вulьp 8-sintəвerđən

[illegible]

Eştən arьp вarqan eşsəndər eбe hьv вulmav arqahьnda hьvьq hьv menən jьvьnьp munsanan əşəp sьqalar. Ə, munsa mədire вьl jeteşheđlektərđe вeterev julьnda ujlaptə qaramaj, yđ eşenə halqьnqьraj. MINSE: JAXIN

Urmandь tartipheđ qьrqьvdarqa sik qu jьlhьn

[illegible]

hatalar.

Lisnik itep вildələngən Safin Fajzьraxman yđ eşenə halqьn qarap вьl urmandь tartipheđ qьrqьvsьlar menən kerəşməj.

Вьndaj jyheđ lisnikkə sara kyrelhen ine. SAFIN KƏRƏM.

BAŞQORTOSTANDA „KƏLLIKTIFLƏŞEV HƏM UЦЬŞ KƏNƏ YTKƏREVĐƏ SƏVITTƏRĐƏŊ ƁURЬSЬ TURAHЬNDA.

Başqortostan yaǯək Başqarma Kamitate prizidjumь qararь.

[illegible]

BASSJ VBK—TE PRIZIDEJUMЬ QARAR ITƏ:

[illegible]

kankrit saralarđь sistimlь ravəşta jaqьrla вarьvđь ojoştororqa;

v) urьndarđa „Kəllikfifləşe həm Urazaj kənen" ojoştorov həm ytkərevđə kankrit jetəkselekte tə,min itevđe təqdim itergə.

7. Өlkə dəvmələ avьl-xuzalьqь kyrgəđməhe həm kunkurs ojoştorov eşenə ajьrata əhəmejət вirep, Başnarkamzimqa вetə əđerlek eştəren: ydəkleşkən aylaklav fundь вuldьrьv həm şunьn əsən вьl eşkə вetə a. x. sistimdarьn, kalxuz, kupiratif həm jəməqət ojoşmalarьn ьlьqtьrqan xəldə kərək tiklem aqsa tanьv ,вьl sistima həm ojoşmalarđь ulardьn tejeşle aqsahьn yđ vaqьtьnda inderelevən məзвyr itevđar arqьrь вetə əđerlek saralarьnьŋ yđ vaqьtьnda вojomqa atqarьlьvьn jəkmətergə.

8. Başqortostan Maqarif X Kamisarlьqьn „Kalxuzlaşьv həm Urazaj kənə" ajqanьь вetə kalxuzdarda, вigerək tə milli kalxuzdarda, вetə kyltura-mə qarif me'əssələrenen jalpьь eştaren jəjep jeвərevđe tə,min itevđe təqdim itergə.

9. Səvit həm вaşqarmalar aldьna oşo вurьstarđь qujqan xəldə, BASSJ VBK prizidejumь səvit həm вaşqarmalarđь eşselər, kalxuzsьlar jarlь həm urta xəlle jaqьđaqtar kin eşsən jalpьь aktiflьqьn kulak həm unьn agintь вulqan praktikala uŋ appratunislьq həm „hul" вegeleş jahavsьlarqa qarьşь qьrqa kərəşev əsən iŋkiŋ ravəşta maвilizavaif itev nigeđen-

[illegible]

KULAK QOTQOHONA QARŞЬ KƏRƏŞKƏ JALPЬNЬ AKTIF MABLIZAVAJT ITMƏJ.

Şul uq maqələnen вuшьndaraq gazit yđe ky kulaktar qatь zadanjanь y t ə m ə j đ ə r, igendəren J ə ş e r ə l ə r, ip he ən hala. Əxmər səvitenda kulaktarqa вirelgən 695 sintnir igen zadanjahьn 125 sintnirqa qьna, вesən 93 sintnir urьnьna 9 sintnir qьna ytəlgən Avьl xuzalьqь nalugь 8PA QЬNA jьjnalqan. h. в. Şul uq vaqьtta gazit qatь zadanjalarđь ytəməvse, igen jəşerevse вe nisə kulaktьŋ xəkem itelevenən xəвər itə. Ləkin ulardan вuŋ kypme igen tanьlqanlьqь həm

[illegible]

də вьl вurьstarđьŋ praktik вojomqa alqarьlьvьn tə,min itergə, yđđərenen eştaren „Kalxuzdarđь ojoştorov-xuzalьq jaqьnan ььqьtьv məs'ələləre menən tьqьđ ravəşta şəqellengən həm unьŋ prajьzvudstьva yвeşen həm kalxuzsьlarđьn matrajal tormoş xəldəren kiləsəktə lə jaqşьrta вarьvьn вuldьra alqan səvittar genə yđđəren parteja həm xekymətteŋ kalxuzlaşьvqa jəđ menən ajlənev turahьndaqь diriktifen qəməldə вojomqa atqarqan itep tanьj alasaq" tigən luzьngьь tulьhьnsa вojomqa atqarьv əsən yđ eştəren qьrqa həm jьldam ravəşta qajtanan tэđergə sajra.

BASSJ, УBK, rə,ise urьnвasarь: AKIMЬF. BASSJ, УBK instruktьrlьq həm ojoştorov вylege sikritarь: BIKBAJЬF

Matauqat kyđətev

KULAK IGEN ƏĐERLƏVĐE ӨĐƏ,

„ALQA„APPARTUNISTARSA TЬNЬSLЬQ, HAQLAJ

„ALQA„ GƏZITE IGEN ƏSƏN KƏ RƏŞMƏJ

Maqrr təвak gazite—„ALQA„ nьŋ вerense numirь 21 nse [illegible]ntaвerđə sьqa. Вьl numir igen əđerlavđьŋ iŋ javapь вer mimintьna tura kilev menən igen əsən kərəş вurьsьn iŋ alqь planqa qujьrqa tejeş ine. Ləkin gəzitteŋ вerense вite, yđeneŋ kilasaktage đəjem вurьstьrьn kyrhəkən вer maqələ menən tula. Вьl вurьstarđь qujьv karaki ge turahьnda вer hyđđə juq. Tik ulardь kankrit[illegible]ştьrьp sajasi mendərəzəhen tejeşensə eşlep вirergə, qalqan əleşen gen əđerlav turahьndaqь apiatil matirejaldarqa fajdalanьrqa kərək ine.

„ALQA„ gazite təвakta igen əđerlav вarьşь turahьnda 3 nse вitendə g[illegible] „[illegible] IGEN ƏĐERLƏV NISEK BARA„ tip dəjem timala qьna вer maqələ alra. Maqələneŋ mendərəzəhe, tele sektan ьş вulaьsq imla qaqidələrenə his вer iqtiвar itelməgən „ALQA„ gazitenen ridaktьrь—NAGAJЬF iptaşien şəttixnikum вeterep sьqqan, вer nisə jьl stьzь uqьtьvsь həm xəđerge kendə təвak maqarif вyleqe mədire вulьp'a, əsə telen tupaь ravəştə вeđ ьь—Nagajьf iptaşteŋ əsəlen həm jaŋь əlepie вojomqa atqa ьv eşenə вojorakrattarsa kelep qarьvь, uŋьŋ arqьrь kin jalpьь tərвejələv rylen tyвnəjtev вьl turalaqь PARTE Ə, XƏKYMƏT QARARĐARЬN APPARTUNISTARSA BOĐOĿЬ TIP NAXЬQLARQA TURALƏ. Səvit вaşevik matauqaьnьŋ tele yđenen məndərazəsena ььqlь вujьndorolqan вulьp, kiŋ jalpьь aŋlatьlьq əđəвi eşləngən вulьrqa tejeş. Iŋ tyвən jalpь kalxuzsьlar əsən sьqarьla torqan tyвən matauqattьŋ tele əđəвi jaqşь eşlengən aъьq aŋlajьşlь вulьvь вigerəktaъьq talap itelə. Ə вьl talap вetenlaj jemerelgən.

Gazitteŋ igen əsən kerəşkə вej tik'em halqьn qaravьrkyrhatev əsən вer nisə fakt kiterep ytəвeđ. Mahalən: „вьl igen əđerлəv nisek вara" tigən maqələneŋ 20-25 nse jaljarь arahьnda:

> „Kymək (splaşnuj) xuzalьqqa kysevđe kyđ alđьna вaştьralar, şularqa вinən kulaktar sьjnfь jaqtan вeterəlevđəre kyđ alдьnda..."

tip jəmlə hamanda davam itə вьl jəmlənen 48 julqa tiklem вer terie lə tьnьş вilgelərə quimaj, kymək (splaşnuj) вeremla вulьp kilevenən вigerək partejanьŋ totaş kallikfifləşev nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вeterergə tigən ustanufkahьn, kulaktarđьŋ yđđəren yđđərə вeterev (sama raskulatsvanejə) menən alьmştьrьvь UN APPARTUNISTAR LUZЬNQЬHЬN ALQA HƏRƏVEN ƏJTƏBEĐ.

> IKENES URЬNDA; „Kulaktar aбaqqь kesən sьrьf i t e p, n e đ đ e ŋ вetə вulqan səjesi kampanjalarqa ajaq salьrqa tьrьşьp kilələr..."

tip ylem aldьndaqь sьjnьfьn вetə ter milьđ'ar menən, вetə вulqan vəxşilektərđe eşl ven đəjem fraza'arqa kymep' KULAK QOTQOHONA QARŞЬ KƏRƏŞKƏ JALPЬNЬ AKTIF MABLIZAVAJT ITMƏJ.

JƏŞERELGƏN IGENDE QЬRQATAHЬV, ULARĐЬŊ IGENEN QЬBOA VAQЬT ESENDƏ BƏTƏNLƏJ TAPŞЬTЬVQA KIŊ JƏMƏQƏTSELEK KANTRYLEN OJOŞTOROV TURAHЬNDA BER NƏMƏLƏ JUQ. Kulakta arьş kerəşə jalpьlar gruppahьnьŋ aktif eş kyrhəteve, ular menən parteja jetəkselege, kulaktarđь qatь zadanjalarьn yđ vaqьtьnda tyləvgə məзвyr itev, jəşergən igendərđe taвьvda səvittərđeŋ вurьstarь turahьnda aitьr həm gəzit tarafьnan вetenlaj onotola. Вьl-pralitarejat diktaturahьnьŋ rylen kesərajtev, parteja jetəkselegen вujap qaldьrьvđan вaşqa вer nəmə lə tygel. Parteja urgьnь вulqan gaziteŋ partejahel sьqьş jьnavь ы idale yđeneŋ səjəsi urqьn вulьvьn teşenməv, əkl parteja jetəkselegen uŋ appartunistarsa naльqlamavđan qьna вulьrqa memkin.

Gazitteŋ şul uq вitendə „tedev oşo onda prafsajuzdarđьŋ вurьstarь" tigən maqələ lə prafsajuzdarđь вegengə вurьstar tirahenə aktif ojoştorov aqьaj. Prafsajuzdar menən partejə jetəkselege вetenlaj onotola. Kulaktarqa qarьşь kerəş ojoştorov turahьnda вer hyđđə juq.

Gazitteŋ dyrtense вitendə kyr nekheđ genə itep вetenlaj ikense şapkь aъtьnđa „igen əsən kerəş..." timahьrda вirelgən təвak вaşqarma kamitəte maqələhendə:

> „Plandь tultьrьvqa talь memkinlek вulьvqa qaramaьtan jerle parteja, kamsamul həm вaşqa jəməqət ojoşmaları təpkum, təвak вaşqarma kamitəteneŋ vəkildəreneŋ eşka halqьn qaravđarь jəməqət lekeren tuplamavđarь arqahьnda, plan ajьrьm səvittərđə his qəntqatlanerlək ytəlməj, ədələv qurqьnьsь вar" tej.

Ləkin plandь kankrit əđəvsə ajьrьm vakil həm ojoşmalarqa nindəj jəməqət saralarь kyrelgən, ul turala вer nəmələ juq. Tik Ala—Tana səvitendəge вer vəkilden xəkemgə вireleve genə jađьla. Şunda uq: „kulaktarđan qatь zadanejənь вer sutkala tultьrmaqan vəkildər yđđəre kulak agiturahь uŋ appartunistanalьp, kulak menən вer skamejələ xəkem itelergə tejeş" tip qoro administratif вojoroq вirev kevek „hul" qa вegevđərđə вar.

GƏZITTEŊ TƏP JETEŞHEĐLEGE: 1) gəzit partejanьŋ вьjьlqь igen əđerləvđe ojoştorqa tigən ustanufkahьn вetenlaj onota. Өlgə вulьrlьq təзriəələr arqьrь kiŋ eşs n jalpьь ojoştormaj. 2) Jalpьь aŋlatьv eşe qoro administratif saralar menən alьştьrьla. Igen əđerləv planьn tultьrьv a jəməqət selek lekeren tuplavđa jalpьь aŋlatьv, eştəre kiŋ jəjelməgən. Təвak ojoşmalarь xəkem itə, gəzit şunь dereklap tik вasar juq menən gene qьsqьrьp qui jalqaj. 3) gəzittə jalpьь ojoştorov, apiratif eş jalqa halьnmaqan. Өlkə həm вaşqa təвak matauqattarь menən вəjləneş juq.

Ikskavatьr вelgestərən iьəpkə alьv

Başqortostan xeđmət xalq kamisarlьqь ikskavatьrlar eşləv, tөđətev həm ulardan fajđalanьv jahatenən praktik təз isəhe вulqan tixnir həm tixniktarđь iьəpkə alьv turahьnda qarar вirđe.

Yđđərendə oşondaj вelgestar eşləgən Başqortostandaqь вetə yeriđinejə həm pritprejatejalar ьşьqьь ravəşta şul вelgestərđen isemlektəren teđep, Өiə qalahьnda—qala xeđmat вylegenə, rajundarda—rajun xeđmat inspiktarьna tapşьrьrqa tejeştər.

Вьl tezmələrđə tyвəndəge maqlymattar kyrhətelələr: 1) familejahe, iseme həm atahьnьŋ iseme, 2) вьl вelges eşləgən pritprejatejəneŋ iseme həm ədrise 3) xeđmət urьnь, 4) nindəj aqьv jorton həm qasan uqьp вetergən, 5) ikskavatьr eşlav, teđətev həm ulardan fajđalanьv eşendə вelges qasan, qajđa, nindəj pritprejatejalə həm kypme vaqьt eşləgən.

Xeđmət inspiktьrđarь вьl məqlymattarđe 15/X вuŋqa qalmaj Başnarkamtrudqa jeвərergə tejeştər.

Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnan вьl qararьn вildələngən srugьn (15 yktaвergə) ytəməvđə qajep le pritprejateja həm yeriđinejələr idara tartiвendə javapqa tartьlasaqtar.

Partejəla massavaj uqьvđь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq rilsəhenə kysererge

Marksizem—Lininizem tejyrejəhenə ejə вulьv əsən kərəş satsejalizem əsən kərəş. Partejəla massavaj ravəştə uqьv—ul satsejalizem tэđəleşeneŋ iŋ əhəmejətle ucaskahь. Əgər partejəla uqьtьv eşe rivəlytsejun tejyrejəne, вik jaqşь itep ejrənev həm unь praktika menən ььq вəjləv вildəhe aъtьnda ytkarelhə, ul uqьv, ььq toroşlo həm aŋlь kerəşselər jeteştere həm jalpьь satsejalizem əsən kerəşkə ojoştora.

Partejəla uqьvqa eşse həm kalxuzsьlarđьn kiŋ jalpьhь ьlьq tьrьlьvqa, ul uqьvđьŋ sьjfatь ьььnlap jaqşьrьvqa həm tejyrejəne praktika menən вəjlap ejrənevgə nisek ireşergə?

Вьnьŋ əsən iŋ kesle вer əməl вulha—ul đa satsejalizem jarьşь. Вeđ ьььn satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq tulqьnьn kytərep, jalpьnьŋ marksizem Lininizem tejyrejəhenə ejə вulьv əsən kerəşevđə đur uŋьştar qa ireşə alasaq вьđ. Partejəla massavaj ravəştə uqьv вaşьnan axьrьna tiklem satsejalizem jarьşь nigeđendə ytkərelergə tejeş.

Partejəla uqьvđь satsejalizem jarьşь nigeđendə ytkərev əsən вer вerhen jaqьn rajkumdar həm jəcajkələr yđ ara jarьş dugьvьrđarь tэđergə tejeştər.

Вьl dugьvьrđarđaqь təp kyrhatkestər tyвəndəgelərđən tororqa tejeşle:

1. Təвak kəmitate, jəcajka həm вytəndər tarafьnan partejəla uqьvqa jetəkselekteŋ, sьjfatьn jaqşьrtьv.

2. Partejəla uqьvqa parteja aqzalarьn (вigerək tə kandidattarđь) həm partejahьđ eşse həm kalxuzsьlarđь maksimal ravəştə ьlьqtьrьv.

3. Uqьvđьŋ sьjfatьn kytərev, вigerəktə uqьvsьlar arahьnda dissiplinanь kytərev həm ulardьŋ dərestərđe maksimal ravəştə yđləşterevđərenə ireşev, tejyrejəne praktika menən həm вьl təвak jəki pridprejatejəneŋ, satsejalizem tэđəleşə вurьstarь menənda tььđ ravəştə вəjləv, partejəla uqьv seltərenen iŋ əhəmejətle xuzalьq həm səjəsi kampanejalarqa jaqşь xeđmət kyrhəteve həm вaşqalar.

4. Parteja aktifьnьŋ uqьvьn jaqşь julqa qujьv həm parteja eşselərenen janь kadrđarьn jeteşterev.

5. Partejəla uqьv seltərenə prajьzvudstьvatixnik вelemdərđe inderev.

Yđ ara jarьşьvsь təвaktar həm jəcajkələr dugьvьrđarđьŋ ytələven yđ ara sistima raveşendə tikşerep tororqa, partejəla uqьv seltərenen eşen qararqa tejeştər. Вьl tikşerev eşen tyвəndəgesə ojoştororqa memkin təвak kəmitattəre həm jəcajkələr sama menən 2 ajqa вer tapqьr maxsus вrigadalar ojoştoralar, вьl вrigadalar təвaktə jəki pridprejatejəla partejəla uqьv seltəreneŋ eşen həm dugьvьrđarđьŋ ytələv dərəzəhen tikşerələr. Tikşerev heđemtələre təpkum вojerahьna, plinumьna (əgər təвak tikşerelgən вulha) həm jəcajkə jьjьlьşьna (əgər jəcajkə tikşerelgən вulha) qujьlьp qaralьrqa tejeşle.

Keđge həm qьşqь sizunda parteja məktəptəre həm tyŋəraktəreneŋ tulь ravəştə satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa ьlьqtьrьlьvđarьna ireşergə kərək.

Partejəla uqьv seltəreneŋ yđendə satsejalizem jarьşь ike hьđьq вujьnsa ojoştorolorqa tejeşle; вer jaqtan вer tiptəqь (memkin вulqan tiklem məktəp həm tyŋəraktər yđ ara jarьşalar, ikense jaqtan hər вer məktəp həm tyŋərakteŋ yđ esendə uqьvsьlar gruppalarь həm ajьrьm uqьvsьlar arahьnda jarьş ojoştorolorqa tejeşle. Məktəp həm tyŋəraktər 4—5 gruppaqa вylenep, ul gruppalar yđ ara jarьşalar.

Maktəptər, tyŋəraktər həm gruppalar arahьndaqь jarьş dugьvьrđarьndaqь təp mamintar tyвəndəgelərđən tororqa tejeşle: 1) Uqьvsьlar arahьnda dissiplinanь maksimal ravəştə urьnlaştьrьv, 2) pragram вujьnsa ytelə torqan məs'ələlərđe maksimal ravəştə ejrənev həm yđləşterev, 3) qəmymən məktəp həm tyŋərakten, şulaj uq hər вer ajьrьm uqьvsьnьŋ parteja həm jəməqət ojoşmahьnьŋ praktik eşenə, şulaj uq parteja ojoşmahь aldьndatorqan iŋ əhəmejətle вurьstarđь ytkərevgə qatьşьvь, 4) вьl prajьzvudstьvanьŋ tormoşona uqьvsьlarđьn aktif ravəştə qatьşьvđarь. Partejəla uqьv seltərendəge hər вer uqьvsь prajьzvudstьvala aldьnqь udarnik вulьrqa, prajьzvudstьva plandarьn həm zadanejələrьn ytəvđə вerense вulьrqa tejeşle.

Tikşerev eşeneŋ iŋ fajđalь furmalarьnan tyвəndəgelərđe təqdim itergə memkin: PALITBUJ, maktəptər həm gruppalar arahьnda ytkarelə, şulaj uq yđ ara jarьşьvsь məktəp həm tyŋəraktərđə uqьvsьlarđьŋ вerləşkən jьjьlьştarьn ytkərep, ularđa dugьvьrđarđьn ytələv dərəzəhen kəlliktif tikşerev, təзriвələr almaşьv həm вaşqalar.

Satsejalizem jarьşьn həm udarsьlьqtь kesəjtev maqsatьnda jəcajkələrđə вylaklav fundtarьn tьvđьrьp, iŋ jaqşь məktəp, tyŋərak həm ajьrьm uqьvsьlarđь вyləklərgə kərək. Вьl fundqa ketəpxanalar aldьrьv alььqa ikskursejalarqa вarьv həm вaşqalarđь inderergə memkin.

Partejəla massavaj uqьvđь ььn satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq rilsəhenə kyserəjek.

T. MIXAJLINKU.

MAL KAMPLIKTAVAJT ITEV, NЬQLЬ MAL AĐЬQЬ

BAZAHЬ TЬVĐЬRЬV HƏM TORLAQTAR TƏĐƏV PLANЬ YĐ VAQЬTЬNDA YTƏLERGƏ TEJEŞ.

INJƏK, SUVJƏK SAFXUZDARЬ BƏTƏ KAMPANJALARĐA XURLQLЬ RƏVEŞTƏ ARTTA HƏJRƏLƏ.

ƏĐƏKLƏKTƏRĐE QЬRQA ATA KAQJA!

Başqortostan Itselek safxuzdarьnda nьqlь mal aðьqь вazahьn tьvðьrьv, təðəv eştəren tamamlavða timp qəniqətlanerlek tygel. 67 meŋ вaş maldь esenə alqan ketəv kampliktavajt itev 15 nse yktəвergə tamamlanьr qa, ularqa qьşqьlьq esən urьn, aðьq əðer вulьrqa tejeş. Ləkin. 5 nse yktəвergə вulqan meqlymət вujьnsa mal kampliktavajt itev 88 pr. qa, silus—51 pr. qa вesən saвьv 73,9 pr. qa, unь jьjnav 83 pr. qa ytəlgən. Mal torlaqtarь təðəv şulaj uq xurlьqlь handar əsendə. Kejergaðe 51,3 pr. qa. Dim 56,3 pr qa. Yrnək nej вarь 2,4. Suvanjak 3,3 pr. qa qьna ytajðər. 5 nse yktəвergə it safxuzdarьq da nej вarь 39 torlaq əðer вula, ə 285 torlaq təðələv əttəndə.

Вьl timptar—satsejalizem malsьlьqьn kiŋajtevðə parteja tarafьnan вirelgən diriktiftь ytəlerlek tygel Ɵlkə Kəmitət safxuzdarðьŋ eşendə qьrqa вьnьlьş tьvðьrьv maqsatь menən ularqa ajьrьm vəkildəren вerkette. Şul uq vaqьtta safxuz diriktьrðarьna, parteja jaçajkə sikritarðarьna ajьrьm javaplьlьq quiðь. Əlbittə, ul iptaştər jəkmətelgən eşte ytəvgə parteja həm sevit hьðьqь вujьnsa ður məs'yldər. Silus əðerlav planьn 5 pr. qa qьna ytəvse Suvanjak safxuzь, həm planьn вer pr. qa la ytəməgən Injək safxuzьnьŋ satsejalizem malsьlьqьn xəl itevðə qaвaxat rəveştə əðəvðəre hiç tydep tormaðьlьq вer nəmə вulьvьn hьðьq əttenə alьp kitergə kərək.

Qalqan вer nisə ken esendə Itselek safxuzdarьna tuplanьrqa tejeş вulqan mal planь tultьrьlьv, aðьq вazahь nьqьtьlьv. təðəv eştəre tamamlanьvða udar kendər вulhьn. Təðəv eştərenen əðələve kyp jerðə Juz-Ural—Lis tьŋ вьl eşkə appartunistarsa qaravь, təðəv matreja'ldarьn вirməv, timer, qaðaq menən tə'min itevðeŋ əðələve eşkə ður qomasavlьq kiltere.

Qьş kendəre jetə, ələ nisəşər meŋ safxuz maldarьnьŋ aвьq havala, as qalьv qurqьnьsь kyð aldьnda tora. Веðgə вьl nasar kyrenestən qotolorqa, əðəklək'ərðe juq itev esen вalşeviktarsa kerəşte qьððьrqa. Eş kestəren ðereð, sdilşina nigeðendə qullanьrqa, eşte ike—es sminaqa kyserep, təðəvsetar arahьnda satsejalizem jarьşь udarsьlьqtь kesəjterge, tiraləze kalxuz, safxuz həm eşsən jaŋqьðaqtarðьŋ əlmaş jarðamьn ojoştororqa kərək. Вetə parteja, kamsamal, səvit prafsajuz aqzalarь, yrðə əjtelgən вurьstarðь вaşqarьv eşendə kankrit kyrhətkestər menən qatnaşьrqa tejeş.

MAL KAMPLIKTLAV PLANЬN TULTЬRЬV

ULARDЬ QЬŞQЬ URЬNLAŞTЬRЬV BƏTƏ JƏMƏQƏT SELEKTEŊ BURЬSЬ.

(Ɵlkə kəmitət qararь.) Ɵlkə kamitət, 15 nse yktəвergə 67,000 вaş mal kampliktlav planьnьŋ minimum вulьvьn həm Malsьlьq tristьnьŋ Başqortostan eşselərenə, həm unьŋ safxuzdarьna (Maldь qьşqь urьn, aðьq menən tə'min itev) hyðheð ytəlergə tejeşlegen taqьla вer tapqьr hьðьq əttenə alьp kitə.

2. Slaвadinskiej Mantaşь iptaştargə 99.000 вaş maldь esenə alqan pragrammanь tultьrьvða вьðьn hьnьlьş tьvðьrьv esen qamali eştər alьp вarьrqa qьrqa taqdim itergə. Вьnьŋ esen safxuzdarða mal ketəve kampliktlavqa qarьşьlav planь qaвul itev, ikense qat saвьv silusłavðь maksimum ytkərev kыş jorttarðь fajðalanьv arqahьnda jeŋel tipt ge aðьq вaza, hь təðəv, həm orloq safxuzdarьndaqь maldarðь urnlaşьrьv,

3. Rajkum sikritarðarьna Rajвaşqarma rəisə həm Skatavud safxuzь diriktьrðarьna safxuzdarða mal aðьqь əðerlev, kampliktavajt itev həm təðəv eştərentamamlavðь вalşeviktarsa timpqa qujьv esen tiligьraf aşa вojoroq вirergə. Вьnьŋ esen ike, es almaşlь eşqujьp hejrəv həm eşse kestə menən tulь tə,min itergə, вesən saвьv, silusłav, təðəv eştəren məxsys вrigadalar ojoştororqa, mixanik hejrəv həm eşse kestərðe maksimum fajðalanьp safxuzdardaqь əðəkləktə tulьhь menən вetererge.

4. Skatavud sistimь вujьnsa вarqьn təðəv eştərenen hun dərəsələ jomoşaqlьqьn (Injak 2,4pr, Suvanjak 3,2pr, tulajьm 17,5pr.) əjtep, Başsilstrujqa, eşse kesən, spitsejalistarðь jaвьnan gruppalaştьrьv, etten jomoşaq ucaskalarьnda kankrit jalвaşslьqtь kesəjtevðə aşьqьs saralar kyrergə quşьrqa.

5. Ɵlkə kəmitət vəkildəren safxuzdarða əðəkləktə tulьhь menən qaplaqansь qalðьrьv şartь menən tyвəndəge urьndarqa вerketergə:

„Allaquzь", safxuzьn ip. Kazakьf, „Suvanejakka" -Mantaşь f, „Injak"kə qajsin, „Tanalьq" qa—Zdanь „Dim"gə Naliqь həm „Tamjan Qataj" Safxuzьna ip Əвunaqimeltarðe qujьrqa. Oşo kyrhətelgən iptaştərgə təðəv, aðьq həm mal ketəve kampliktlav eşendə вьðьn hьnьlьştьvðьrьv həm вalşeviktar timpьn tə,min itergə quşьrqa,

Ber yk vaqtta sikritarejat oşo qararðь ytəvðə isemləngən iptaştar javaplь вulqan kevek, safxuzðьŋ diriktьr həm parteja jaçajkahe sikritarðarь la ajьrьm rəveştə javaplь вulьvðarьn hьðьq əttenə alьp kitə. 6. „Sajuzskatavud" idarahь aqzahь iptaş TABAKINÐЬN, qьððqь vaqьt esendə malsьlьq sajuzьnьŋ Başqortostan вylege safxuzdьnьna es granum, es mal vracь вiş zatixnik, həm ike təðəvse tixnik jeвeðelasege turahьnda вeldereveŋ tьkə ьlьqa

7. Ytkəndə „Sajuzskatavud" idarahьnьn вetə xuзalьq safxuzdarь tarmaqьnda yð vaqьtьnda aqsa menən tə'min itevðə jeteşhəðlektərə вulьvьn əjtergə, (məвələn: april, maj ajðarьnda jeкarelergə tejeş 500000 həm təðəv aqsahьnьŋ ejjyngə kyseлeve, Dim, Allaqozь həm Kejergaze safxuzdarьnda mal ketəve kampliktavajt itev həm вesən saвьv esən maja вirevðə əðəklək—ike aqsa hьvlav) həm kilasekta „Sajuzskatavud" idarahьnan, mal—malsьlьq safxuzdarьnьŋ вetə xuзalьq tarmaqarьn finanslaştьrьvðь yð vaqьtьnda tə'min iteven horarqa.

8. „Sajuzskatavud" tarafьnan „skatavud"tьŋ Başqortostan вylegenə plan вujьnsa вirelergə tejeş вulqan 95 traktьrðьŋ əle həmin kilep вetməven əjtep (20/IX gə nej вarь 20 danə traktьr kilə, ularðьŋ da taqьv qoramaldarь juq həm ььq uq hunlajðar). „Sajuzskatavud idarahьnan, qalqan 75 traktьr şulaj uq 20 traktьrðьŋ taqьv qoramaldarьn jeвəreven horarqa. Traktaristarðь yð vaqьtьnda əðerlavðe uqьnda totop, "sajuzskatavud" idarahьnan, IV nse kvartal esen вildələngən 180 traktьrðь yð vaqьtьnda jeвəreven horarqa

9. VKP(в) Ɵlkə kəmitət sikritarejatь, 99,000 вaş mal planьn tultьrьv, ularðь qьş esen urьnlaştьrьv Başqortostandьŋ вetə parteja—sevit həm xuзalьq ojoşmalarь esen də əhəmejətle həm, zitdi вulьvьn hьðьq əttenə alьp kitə. Şunьŋ menən вergə „Sajuzskatavud" idarahь aldьna „skatavud" tьŋ Başqortostan вylegenə вer jaqtan jarðam itev, вigerəktə Sikritarejattьŋ oşo qararьn yð vaqьtьnda ytəv məs'ələhen quja.

10. Tavar praduksejalarьna вirelgən planь nərəttarðe yð vaqьtьnda həm tulьhь menən tə'min itevðe safxuz diriktьrðarьnьŋ ajьrьm jaraqlьlьqtarьna tapşьrьrqa.

11. Iptəş Urazajьfьŋ, skatavud safxuzdarьnda jəməqət tuзьmьn jaqşьrtьv həm eşselər kapiratifьn tə'min itevðe Başsajuzðьŋ sara kyreve turahьnda qь вeldereven toqtarqa alьrqa RKI Xalq Kamisarlьqьna 10 ken vaqьt esendə Başsajuzðь VKP(в) Ɵlkə Kamitete qararь ytəven tikşerep sьqьvðь tapşьrьrqa

12. Sajuz mjasa'ne VKP(в)ƟK həm sanarkamdьŋ saralar [illegible] вьðav həm yreðдarðe ajьrьm totov turahьndaqь qararьn ytergə qьrqa məзəyr itergə, ə skatavud maldarðь yð vaqьtьnda qaвul itergə tejeş. Skatavud ta sajuzьnan ytmer maldar qaвul itkən də jenes məs'ələhe yð ara təðəgandugьvьrqa nigeðlə, eş kyrə.

13. Başnarkamzimqa, kantraktatsejanьn aiqьs ta, şulaj uq „Sajuz mjasa'nьŋ вazahьnda totqan da la həm „skatavud" safxuzdarьn qьvqan saqla julda maldarqa ajьrьm rəveşte vit—zaixnika xeðmətən narmal tə'min itevðe quşьrqa.

14. Başnarkamsnpqa, sajuz prumkur mqa, tið arala, timer jul menən jerətelə torqan maldarðь „Skatavud"tьŋ aldaqь nəreðe iðənenə əðəklaştereigən aðьq menən tə'min itergə həm prakraturaqa вьl qararðьŋ ytəleven kyðətevðe qoşьrqa.

15. Başnarkamzimqa, həm mal ytələnə qarьşь kerəş vitrinareja вylegenə, maxsus vitrinareja əter te təðəp, suvanjak, Injək həm Tanalьq it safxuzdarь [illegible] ytəten вetə rəv saralarьn kesəjtevðe qьrqa quşьrqa.

16. „Skatavud" вylegendə həm safxuz diriktьrðarьna, вildələngən tunqa herəv planьn tulьhь menən ytəv esen jeterlek rəveştə jənle həm hejrəv kestəre вylevgə quşьrqa. Вer yk vaqьtta tunqa herevðə jalav həm almaş eşlav вarahьna tiralage safxuz həm jaŋqьðaq eşsənðərðeŋ hejrəv kestəren fajðalanьv sarahьn kyrergə.

17. Başnarkamzimqa „Skatavud" вylegenə həm safxuz diriktьrðarьna, yððərenəŋ urьndaqь rissurslarь, şulaj uq „Skatavud" idarahь iðənenə massavaj kvalifikatsejalь kadьrðar əðerlav həm safxuzdarðь juqarь, urta kvalifikatsejalь eşselar menən tə'min itev planьn tultьrьvðь jəkmətergə.

18. Prakaraturaqa, təðəv eştəren kyrhətelgən vaqьtьna tultьrmavsь, unь əðəvselərðe tik erev, tejeşle saralar kyrevðe jəkmətergə.

19. Ɵlkə həm teвək gəzittərə darəlarьn 27 nse sintəвerðan вaşlap malsьlьq safxuzdarь toвoşon mətanqatta jaqьrtьvðь həm təðəv eştərenəŋ вarьşь turahьnda un kenlək svudka вirevðe jəkmətergə.

Blarðan yrnək alьqьð:

„Jaŋь il" kammunahь „Jəş вatьr" həm „Başir" kalxuzdarь

QЬŞLЬQ ƟSƟN JЬLЬ MAL AĐBARDARЬ ƏĐERLƏP QUJĐЬLAR.

QЬRЬQЬZ—MEJƏKƏ. Satsejalizem malsьlьqьn xəl itev вurьsьn anlaqan həm unь praktik tormoşqa ytkərevse kammuna həm kalxuzdar maldarь esen jьlь urьndar əðerlap вeŋtelar. Məвələn: „Jaŋь il" kammunahь yðenen 50—60 jortlo qьna xuзalьq вulьvьna qaramastan 60 вaş hьjьr, 80 вaş at aðвarь, „Jəş вatьr" kalxuzь 80 вaş alьq, „Başir" kalxuzь 500 вaş harьqlьq jьlь aðвar halьp qujðьlar.

Вaşqa kalxuz kammuna aqzalarь la вьlarðan yrnək alьrqa, yð maldarьna qьşqь urьn əðerlavðe tamam itergə tejeştar.

Q. ZAQITЬF.

BESƏN ƏĐERLƏVĐƏ ALDA BARЬVSЬ ŞIŞMƏ, DƏVLƏKƏN, BƏRƏ, ARQAJAŞ TƏBƏKTƏREƏĐTƏLMƏ BYLƏK ALDЬLAR

Besən əðerlav planь 5 nse yktəвergə fəqət 2,5 pr. qa. ə. jьlьq 15,9 pr. qa qьna ytəlde 5 kendə yðeş nej вarь 1,6 pr. qьna

Əgərðə вьnan hun da вьl timplar menən вarqan vaqьtta zadanejəne ytəv his memkin вulmajasьq. 5 kenlək вujьnsa ajьrьm teвəktərðə zadanejənen ytələşe вigerəktə xurlьqlь handar kyrhətalar. Dьvan ajlьq planьь 30,13, Byzdək—13.1, D, Məsetle—12,6, Blagavişşin teвəge 7,4 pr. qa ytəhələr, Qonşaq, Вilaqataj, Usalь, Avьrqazь, Вələвaj. Taрurin teвəktərenðə 5 kenlek yðeş nej вarь 3—5 pr. arahьnda. Maləvez 5 kenlekta ajlьq planðьŋ fəqət 1,2 pr. qa qьna ytəne.

Krasna—Usul 0,2, Saqmaqoş 0,1 pr. qa ytəp, Əвjəlil, Вirarət, Вajmaq, Xajвulla, Вerjən, Jьlajьr, Tur, Qaraqoş, Stərle, Вaqalь, Tujmazь, həm Вişвylək teвəktəre 5 kenlekta yððərenen eştərə turahьnda məqlymətta вirməj xurlьqlь rəveştə qojoroq ta вejrələr

Jьllьq planðь Şişmə 62,1, Dьvan 50,2, Dəvləkən 46,3 həm Вerə teвəge 40,3 pr. qa ytəp вaşqalarqa qaraqanda „alda" вaralar. Tur 0,6, Krasna—Usul nej вarь 0,1 pr. qa qьna ytəp qojrota taqьlalar.

Ə, BƏRJƏN, JЬLAJЬR, BIŞBYLƏK, TƏBƏKTƏRE BЬÇQA TIKLEM BERGƏNƏ KILA GRAMDA BESƏN BIRMƏNELƏR.

Başqortostan tə'minat xalq kamisarlьqь Şişmə, Вerə, Dəvlək n həm Arqajaş teвəktərenəŋ eştə ðereð jəl вaşьlьq itev satsejalistik mitьdtar qullanьv arqahьnda jьllьq zadanejəne yðəvðə aldan вarьvðarь esen əðəlmə sənəqət tavarðarь menən вyləkləne. Şişməgə 6000, Dəvlekən həm Вerəgə hər вere henə 5.000 həm Arqajaş teвəgenə 4,000 humьlьq sənəqət tavarðarь jeвərðe.

Вьnьŋ 10% tь əðerlav urgьndarьndaqь, вesən zadanejəhen ytəvðə ajrata eş kyrhətkən eşselərgə вirelə.

Вerjən, Jьlajьr, Вişвylək, K—Usul, Tur həm вaşqa teвəktər Şişmə, Dьvan teвəktəre mitьdьn qullanьp, вalşeviktar timpь esən kerəşergə tejeştər.

Qaðaq, timər juqlьqtan mal aðвarь təðəv eşe əðələ

Ɵfə Yðək eşselar kapiratifьnьŋ 1 nse hanlь maj firmahьnda təðəv eştəre 1 nse avqьsqa вeterge tejeş ine, tə'min itev ojoşmalarьnьŋ timer, qaðaq menən qəniqətlandermavðəre arqahьnda torlaqtar jaвьvhьð ultьralar. Mal вelgestəre jeteşməj 3 kenə вelges вar.

Aðвarðar təðelməgən mal qurqьnьs aðtьnda

K—USUL. Tulpar avьlь „Jəş вatьr" kalxuzьnьŋ tavar—hət firmahь вulьp, 10 вaş havьm hьjьrь, 70 вaş vaq malь вar. Вьlar kalxuðьŋ ðəjəmləşterelgən maldarьnan ojoştorop, ularðь qьş вьqarьr esen aðвarðar təðelməgən. Əgər вьl eşkə xəðer yk kereşelməgəndə kalxuz malь qurqьnьs aðtьnda qala. Ş. Q.

5 NSE YKTƏBERGƏ BAŞQORTOSTANDA „SKATAVUD" Itselek safxuzdarьna mal kampliktavajt itev planь 88 pr. qa ytəlde.

	Вesən saвьlqan % %	Silusłav % %	Mal qaвul itev: Ere mal % %	Mal qaвul itev: Вьðav % %
T. Qataj	57,3	69	266	40
Kejergaðe	98.2	94	154	58
Dim	103,3	88	692	129
Tanalьq	94,0	50	9	31
Allaquza	84,0	46	158	71
Injək	56,3	—	54	65
Suvanjak	45,6	5	72	29
Вetəhe	73,9	51.0	129	52

MANQA AVЬRЬV MENƏN KƏRƏŞKƏ

„Sovittar sajuzь at hesən tuððarьv, juqaltыv kulak tə'mirenen kyrenəşe tip inaplej"
(Вetə sajuz VI nse sovittar sjezь qararь)
„Atqa əhəmejət sirmənkə enðəgən keşelar, вeððeŋ doşmanьвьð..."
(JAKЬVLEF)

KALXUZDARDA FINANS PLANDARЬN TƏĐƏV TURAHЬNDA

BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARDAR SƏVITE QARARЬ

Yðək Kantryl Kamisejəhe həm SSSR RKI xalq kamisarlьqь kalligejahe yððərenen oşo jьl, 9—ejjyl carьrðarьnda („Pravda" gəzite, № 194, 1931 jьl, 16—VII) kalxuzdar tarafьnan xuзalьqqa jetəkselek itev eşendə uqьştar вulьv menən вerge, jaqşь uq ður jeteşheðlektər ðə вulqanlьqьn kyrhəttelər. Ul jeteşheðlektər tyвəndəgelərðən toralar: srittstьvalarðь totonovða planlьlьqtьŋ вulmavь, idara sьqьmdarьnьŋ ður вulьvь həm xuзalьqhьðlьqtьŋ вulьvь.

Kalxuz xuзalьqьnьŋ eşləp sьqarьvьn kytərev həm kalxuz xuзalьqtarьnda ðəjəmləşterelgən sikten tьş ður matdi вajlьqtarðь memkin вulqan tiklem dereð fajðalanьv esen kerəş вarь tik xuзalьqhьðlьq həm juqaltьvlar raximheð rəveştə вetərelgən, kalxuzda xuзalь hьðlьq вulqanь esen qatь məs'ylejatlek qujьlqan həm вьl вurьsta ergəhenə kalxoz jalpьhьnьŋ kin qatlamdarь maвilizavajt itelgən vaqьtta qьna uŋьşlь вulьsaq.

Вьl вurьstarðь ytəv avьl xuзalьqьn jaŋьnan qorovqa, unða xuзalьq iðənen nьqьльр indeревða, maja tuplav iðke sьqьmaq tarьn kəsə tevgə həm jaŋь sьqanaqtar tьvðьrьvqa вik ьqьð вəjlangən.

Вьl maqsatqa вarь tik kalxuz [...]

nan вergə kalxuzðьŋ finans planьn təðəgən vaqьtta qьna ytərgə memkin.

Kalxuzdarða finans planьnьn tətələvenə ður əhəmejət вirep Başqortostan Xalq Kamisardar səvite qarar вirə.

1. Kalxuzdarqa 1931 jьlðьŋ aðьqьna tiklem kalxuzsintьr tarafьnan kyrhətelgən formalar вujьnsa („satseja isticeskej Zimliðeljə" gəzite №241, 1-XI 31-jьl) finas plandarьn təðəv julьn da əðeлek eştəren вer totqarhьð kiq julqa qujьrqa, finans planьnьn əhəmejəte turahьnda kalxuzdarða aŋlatьv eştəren alьp вarьrqa həm ul planðь təðəv jəhətenən jəməqətselekte maвilizavajt itep, kalxuzdarqa jarðam ojoştororqa Başkalxuzsajuzqa taqdim itergə.

2. Finans plandarьn təðəv eşen kalxuzdarða daxut вylevðe ojoştorov menən вergə вajlьq ytkərergə, kalxuzðьŋ yð esendə maja tuplav sьqanaqtarьnьŋ iðkelərən kesəjtevgə həm jaŋь sьqanaqtar taвьvqa həm ularðь kalxuz təðeleşən maksimal rəveştə fajðalanьvqa ajьrьmsa diqqət вirergə.

3. Kapiratif sistimьna, ðəvlət вankahьna, Malijə həm jer eştəre xalq kamisarlьqtarьna, yð apparattarьnan maksimal miqdarða iðəp eşselərən вildələp, finans plandarьn təðəv jəhətenən [...]

miqdarða iðəp eşse'ərən maвilizavajt itev jəhətenən ðəjəm jetəkselek esen jəkmətergə.

4. [...]

5. Teвək malejə вylektəre rajkalxuzsajuzdar menən вergə maвilizavajt itelgən iðəp eşselərən ojoştororqa ularðь instruktiravajt itergə, urьndarða plandarðь təðəv eşenen вarьşьn tikşerergə, rajun malejə вylektəre hьðьq вujьnsa Başnarkamfinjə вildələngən sruk həm formalar вujьnsa tiligraf atcutьn вirergə tejeştər. Rajundarða svutkalar təðəp, ularðь Başkalxuzsajuzqa tapşьrьrqa.

Başkalxuzsajuzqa вьl plandarðь təðəv jəhətenən rajun ojoşmalarьn tejeşle kyrhətmələr menən tə'min itergə.

Başqortostan Xalq Kamisardar Səvite rəise: BULAŞЬF.
BXKS sikritarь: YTƏŞEF.
20/IX—31.

ALKAGULIK XULIGAN KIRILЬFTЬ MƏDIRLEKTƏN AL MAJ

TOROP AŞXANANЬŊ SЬJFATЬ JAQŞЬRMAĐ.

[...]

Artьq attarðan fajða lanьv kərək

[...]

ATTЬ BƏTƏRƏV „TEJYREJƏHE—' UL KULAK TEJYREJƏHE

BЬNЬ TORMOŞQA AŞЬRЬVSЬ LARQA QЬRQA ATPUR BIRERGƏ..

SSSR avьl xuзalьqьnьŋ traktьrðar menən qorallanьvь Amirikaqa qaraqanda 15 tapqьr ti[...]

Xalьq Kamisardar səvit at aðьravsьlьq xuзalьqьn alqa jeвərev turahьndaqь 1931 jьl [...]

jarðamь menən attarðьŋ hanьn alьv esen statistika piripise [...]

[...]

HYÐ MENƏN TYGEL, EŞ MENƏN..

Qьðьl вajraqlь Paravьz—Rimunt zavьlь eşselərenen merəqəte, вetə Ɵfə əhtenda jaŋqьranь:

— Kalxuzdarqa kankrit eşl [...]

xuзsь. Ul alqь jenev ðarte menən jьlmaja.

***

Brigadanь ður eştər qarьşьlaj. [...]

[...]

KALABANЬF UCЬRЬQЬ

[...]

BRIGADIR

QЬTAJÐA JAPUN IMPIRJƏLISTƏRENƏ QARЬŞЬ PRATIS TULQЬNDARЬ KƏSƏJƏ

JAPUN IMPIREJALISTƏRE' QTAJQA JAŅЬ UDAR BIRERGƏ ЬNTЬLALAR

Japunejə Qtajqa pratis nutalь tapşьrđь

ŞANXAJ, 10. Qtaj gəzitəre, Qtajđa Japundarqa qarşь sьqьştarđьŋ yȿeve turahьnda jađalar. Qtajđa torovsь Japun xəlqtarь, ularqa qarşь sьqьştar kesəjgənlektən Qtaj qalalarьn taşlap qasьrqa məƶbyr buldьlar. Qtaj menən Japun firmalarь arahьndaqь bəjləneş betenləj ədelgən. Qtaj xalьqtarь Japundar menən bəjləneş totovđan betenləj baş tartalar. Japundarđьn keslevđərenə qaramaðtan, Qtaj xalьqtarь ulardьŋ aşarlьq aðьqtarьn haturqa teləməjđər.

Qtajđa Japundarqa qarşь xərəkət haman kesəjgənlektən, Japunejə xəkymətə Nankin xəkymətenə pratis nutalь jebərđe. Japunejə xəkymətə yðenen bьl nutahьnda, Qtajđь Manzyrejəlage vaqьjqalarđa qatnaşlaj, həm Qtaj xəkymətenə Manzyrejəlage vaqьjqalar esen tulь məs'ylejətlek jəkmətə. Nuta la taqь la Japundarqa qarşь bajkuttьŋ ьsьqa tiklem kyrelməgən ravestə kesəjeve, bьl bajkut hədemtahendə Qtajđьŋ Japunejə menən iqtisadi bəjləneşe əđeləve ajtelə. Nutala Japunejə xəkymətə, undaqь Japundarqa qarşь xərəkətkə Qtaj xəkymətə tulь məs'ylejətlek jəkməj tej.

Nankin xəkymətə yðenen Japunejəlage ilsehe CZAN—SZU—LIN aşa, Qtajđaqь Japun xalqtarьn haqlaqa yđ өstөnə tulь məs'ylejət jəkməven beldeɾə. Şunьŋ menən bergə Nankin xəkymətə Japunejə xəkymətə aldьnda, unьŋ Qtaj ьsьdarьna hiqьş karaptarь jebərməve turahьnda jaŋlav qudqata.

KRƏЂTEJƏNDƏR XƏRƏKƏTEN BA ЂALAR

EŞSELƏR OJOŞMAHЬ JABЬLA

MADRID, 10. Ispanejə vlastьnan nəjləneş totovda qajeplap, kraðtejəndər xərəkətə sьŋ [illegible] [illegible]

[illegible]

Manzurejəgə jaŋь qəskərđər jebərelə sok

TUKEJU, 10. gəzitəređen jađьlь bujьnsa, Japunejəneŋ hьvqьş minstere MINAMI xəkyməten [illegible]

[illegible]

EŞSELƏR KAMPARTEJƏ QA AQЬLALAR

BIRLIN, 10. [illegible]

[illegible] ... kytenekle eşmakarđarьnan hana qan ikkirt yđ neŋ satsejal dimakrattar partejəhenən kampartejəgə sьqьv turahьnda beldergən. Şulaj uq 31 satsejal dimakrat eşsehe la kam partejəjaqьna sьqqandar. Bьl milinsь satsejal dimakrat həm kammunistar eşselərenen berdəm kamitat tarafьnan ojoştorolqajьь.

BERISLAF qalahьnda la kammunistar mitingьhь bulьp, unda la elekke satsejal dimakrattar dipatatь RƏJZE yðeneŋ kampartejəgə sьqьvьn belderđe. Bьl jьjьlьşta qatnaşьvsь 3 men keşe esenan 127 he şunda uq kammunistar partejəhenə inergə teləp qariza birđelər.

... kyrhətelgən graðandar gvardehe, zabastulka kamitate me[illegible] ... isparteja eşselərə aldьnda javap birerđər.

Jьrьqьstar hөzymə tuqramaj

TUKEJU, 10. SINBUN-RINGU agintьstьvьhьnьŋ xəbəre bujьnsa 2 Japun ajьrlana. Qtaj kenьsqьş timer julьnan 10 kilamitr jьraqlьqtan oşoratqan Qtaj qəskərenə bomma taşlaqan,

TUKEJU, 10. Xərbindən xəbər itevgə qaraqanda „sojondoroqhod" FASANAN xəkəmətə ere huqьş əterəttəre menən SISIKAR qalahьna hөzym itergə başlanь. Ul SISIKAR vlastarьnan yđen ta ьvьđь talap itə.

TUKEJU, 10. MUKDIN dən xəbər itevgə qaraqanda, MUKDIN xəkymətenen ьşь yðenen SZIN—CZAY qalahьna kyseven belderđe. Ul yðeneŋ kyseven tip anlata: Hənqьvasttardaьlaj Japun xalьqtarь MUKDIN xəkymətenə siktən tьş qatь qarşьlьq kyrhətə başlanьlar. Şuqa kyrə MUKDIN xəkymətə SZIN CZAV qa kyserelde.

IGEN BƏN KƏRƏŞ—II. QORQ[illegible]VSЬLЬQЬ ƏSEN KƏRƏŞ!

Q—MEJƏKƏ SAQЬRЬVЬN

BƏTƏ ASA JƏCƏJKƏLƏRENDƏ YTKƏRERGƏ

IGEN ZADANEJƏHЬN VAQЬTЬNDA TULTЬRMAQAN BER GENƏ ASA—AVEJAXIM AQZALARЬ BULMAHЬN

Bərə, Şişmə, Tapurin Bələsəj təsəge asa—avejaximsьlarь şturьm ajьqь prоktik eşenə başlanьlar. Ular, igen əđerlev jomoşaq barqan urьndarqa udar brigadalar jebərđelər.

Q—Mejəkə təsəge partejəlь həm kamsamul prizьvnik, asa—avejaxim aqzalarь igen zadanejəlarьn 100% qa tultьrьp bətə təsək asa—avejaxim sьlarьn jarьşqa saqьralar.

Başqarda igen zadanejəhь 22 pr. qa qьnə tultьrьlьvqa qaramaðtan, asa—avejaximsьlar ikmak əsen kərəşməjđər. Bьşqa təsəkter həđđə lə şul xəlmə?

Igen əđerlevdə şturьm ajьqь iqlan iteleve bөtə asa—avjaxim jəcəjkələre ƏSƏN prikaz.

Bətə bəjəsi—xuzalьq kampanjalarьn uŋьşlь ytkərevgə qatnaşqan Başqortostan asa—avjaxim ojoşmahь, igen əđerlev şturьm ajьqьnda aldьŋqь safta kerəşergə tejeş. Asa—avjaxim jəcəjkəhe Başqortostandьŋ bətə mejəştərendə lə bar. Bigetək tə huŋqь jьlda asa—avjaxim jəcəjkəhe avьldьŋ satsejalizm siktьrьnda yŋe.

Hər ber asa—avjaxim səvitenə unьŋ tybən jəcəjkələrenə jeđ menlagən asa—avjaxim ərmejəhen igen esen kərəşkə, igen əđerlevgə əjəq halьvsь kulak həm appartunistar menən kərəşkə mablizavajt itev burьsь jəkmətelə. Bьl kərəş вəgengə kengə tiklem asa—avjaxim ərmejəhe arahьnda jomoşaq ojoştoroldo. Qəniqəttənerlek bulmaha la, bьl kərəştə beđ Bərə həm Şişmə təsəge kevek ber ike təsəkte genə totop kyrhətə alabьđ. Təsək asa—avjaxim ojoşmalarьnьŋ başqalarь, Maqar təsəgendən aldə tormajđar. Bьl xəl təsək eşselərenen yđ jalpьlarьn ojoştora belməvđərenən kilə. Təsək səvittəre asa avjaxim jalpьhьn igen əsen kərəşkə mablizavajt itə kesle jalpьlь eşte jəjep jebərev arqьlь avьl səvittərenə jərđəmsь bula almanьlar.

Jalpь eşenə ьjanьsьđ kyđ menən qaravqa sik qujьlьrqa tejeş. Jalpь eşe avьldaqь bətə bəjəsi həm xuzalьq kampanejalarьn uŋьşlь ytkərevdəŋ ydəge. Bьlь bətə avьl səvittəre Hit rəndə t o t o r q a tejeştər. Bətə aqzalar şulaj uq bətə səvit jəmaqətəlegə arahьnda igen əđerlev uŋьşlь həm vaqьtьnda tultьrьvqa massavaj eşte jəjep jebərev, asa-avjaxim aktifьnan udar brigadalar ojoştorop, ulərđь igen əđerlev jomoşaq barqan ucaskalarqa sьqьv, il qorqavsьlьqь ismendə əđek həđ qьđьl saardar ojoştoro, partejə həm xəkymət tarafьnan вəgengə kəndə aldьlьđqa bajəvaj burьs itep qujьlqan igen esen kərəştə iŋ iejal jərđəm-sьlasaq.

Igen esen kərəş, iloqьvsьlь qьn ьsqьtьv esen kərəş.

Igen—səvittər Saləmna əđerləngən intinsivsijəgə qarşь kerəştəŋ terəge. Şuqa kyrə lə hər ber asa—avjaxim jəcəjkəhe kalxuzda həm jaŋьlьqtar arahьnda jalpьlь—aŋlatьv esen jəjep jebərev menən şturьm ajьqьnda igen əđerlev planьn tultьrьv eşen ojoştorovsь bulьqa tejeş.

PALAKUF.

BƏRƏ ŞTURЬM AJ LЬQЬNA QUŞЬLDЬ

(Tiligraf arqьь.)

Bərə təsəge asa avjaxim ojoşmahь igen əđerlev şturьm ajьqьn ytkərergə quşьldь. Igen əđerlev eşe 1909 пьь jьlda tьvqan jəştərđe qьđьl ərmejəgə saqьrьv eşe menən ьŋqьlь bəjlənеştə alьp barьla.

Avьl asa—avjaxim aktifь udar ьь prizivniktar menən berlektə igen jьjnav həm igen əđerlevdə ge ədəklektə beterevgə mablizavajt iteldelər. Igen əđerlev jomoşaq barqan təsəktərgə asa—avjaxim aqzalarьnan ojoştorolqan 15 brigada jebərelde. Asa avejaxim ləgiьь II nse rota ьь tarafьnan ike kalxuzda udar subutnik ytkərelde. Bьl subutnikka barьqь 191 keşe qatnaştь. Tyəən asa—avjaxim səvite kamsamul ojoşmahь tarafьnan igen jьjnav həm igen əđerlevdə kalqan ədəklekte beterevgə 4 kalxuzqa huqьşsanlaştьrьlqan paxut ytkərelep paxutta 400 dən artьq asa—avjaxim aqzahь qatnaştь.

Ytkərelgən udar subutnik həm huqьşsanlaştьrьlqan paxut hədemtahendə igen jьjnav həm igen əđerlev iŋ jomoşaq barqan kalxuzdarđa 262 gikter jerđen koltahe jьjьldь. 121 sintnir igen huqьlьp, jelgərelep, bьnqa ha ьndь. Baqsalarđan 300 sintnir ərle baqsa jemeş jьjnaldь. 21 silus janь qađьldь.

Asa—avjaxim ojoşmalarь tarafьnan massavaj aŋlatьv eşen jəjep jebərev hədemtahendə asa avjaxim jəcəjkələre tarafьnan 1300 botlo 60 igen qьđьl ьlavь ojoştoroldo.

Təsək asa—avjaxim səvite prizidejumь aqzalarь (ike keşenən başqalarь) bətəhe lə igen əđerlevgə avьl səvittərenə ььqa ьldьlar. Bьl vəkildər, şturьm ajьlьqьnda hər ber asa—avjaxim jəcəjkəhendən igen qьđьl ьlavь alьrqa tejeştər.

ŞIŞMƏ ŞTURЬM BAŞLANЬ

Şişmə təsək asa—avjaxim səvite tarafьnan asa—avjaxim aqzalarьnan 32 udar brigada ojoştorolop, igen əđerlevđege ədəklekte şturьmqa ьlьvqa avьl səvittərenə jebərelde.

Bьl brigadalarđaŋ hədemsahe—asa—avjaxim ьlavь isemenən 11 vaterqa 28954 sintnir igen tapşьrьlqan. Bьl brigadalar şturm ajьqьndə bətə jəcəjkələrđe mablizavajt itep, kalxuzsьlar həm jaŋьlьqlar arahьnda jalpьlь aŋlatьv eşen jəjep jebərev menən şturьm ajь qьđьl ьlavdaŋ ojoştorolqaqtar.

Mejəkə parteja həm kamsamul aqzalarь saqьralar.

Q. Mejəkə təsəge Bilqol səvite prizivniktarьnan parteja həm kamsamul aqzalarь, sьur punkьtьna kilgəngə tiklem yđđəreneŋ ebləvgə bulqan igen zadanjəlarьn 100 pr. lь menən tultьrьp kildelər. Ular bətə prizivniktarьn [illegible]

JERLE MILLƏTTƏN KADЬRDAR ƏĐERLƏV, APPARATTARĐЬ JERLELƏŞTEREV BƏQƏNGƏ KƏNDƏŊ YĐƏK MƏS'ƏLƏHE.

PARTEJƏNЬŊ MILLI SƏJƏSƏTEN ĐƏRƏĐ TORMOŞQA AŦQARЬV MENƏN BЬL BAJAVAJ BURЬSTЬ YTƏVĐE TƏ'MIN ITERGƏ

Başqort məktəptəre başqort pidaguktarь menən tə'min itelhen

Başqortostan Yđək başqarma kəmitətenen „Linin" məktəben Өfenən kysermaðka tigən qararь bulьvqa qaramajsa Başnarkamprus 1930 nsь uqьv jьlь başlanqas elkə „Linin" məktəben nisləpter ber nisə uqьv ajьn baş qa ytkərep Şterle tamaq qalahьna kysera həm „Linin" məktəbe Өfenən kitkəs, məktəpte betenləj onota. Məktəp Sterle tamaq qa kysep kitev menən bik kyp qьjьnlьqtarqa oso anь, Uqьv binahь bulmaqanlьqtan uqьvsьlarđьŋ bik kyp uqьv vaqьttarь buşqa ydь. Sterle qala səvite: „məktəp esen beđđə ber tərle lə jort juq" tip kenə javap birđe.

Məktəp Sterlelə qьş sьqqansa 5—6 urьnqa kyserelep jəretelep, iynləp uqьv bulmanь. Kyp balalarđьŋ ɵstənə bulmav sa[illegible] ... ken ravestə jerleləşterev, başqort telen bojomqa aşьrьv turahьndaqь parteja diriktivalarьn bođov tip qararqa tura kilə.

BAŞQORT ƏLKƏ „LININ" MƏKTƏBE TƏP BAŞQORT MƏKTƏBE BULЬVЬNA QARAMAJSA, UNDA BAŞQORT UQЬVSЬLARЬN TATARLAŞTЬRЬV NЬQLЬ URЬN ALЬP BAŞQORT TELENDƏ UQЬV JAĐЬVQA ƏHƏMEJƏT BIRELMƏNE. Bьqa fakt itep Məqərif Xalq Kamisarejatь kalligejəhendə „Linin" məktəbe medireneŋ məktəpteŋ ber jьllьq eşe xaqьnda atculьnan huŋ Məqərif Xalq Kamisarlьqь tarafьnan sьqarьlqan oso qararđь kyrhəterqə karək. (Uqьv eştəre turahьnda):

[illegible]

... alьp, jaŋь uqьv jьlьnda balalarđь kejem menən tə'min itergə həm başqalar.

Bьna bьlar Başnarkamprustьŋ „Linin" məktəbe turahьnda maj ajьnda sьqarqan qararьnьŋ ber nisə möhim punkttarь, ləkin qarar sьqarьlьvqa ber nisə aj ytep, jaŋь uqьv jьlь başlanьvqa kyp qalmanь. Qararđьŋ əlegə tiklem tulьhь menən qamalqa aşьrьlmavь ytkən jьldaqь uqьv jьlьndaqь eşten taqьla qabatlaььv qurqьnьsьn tьvdьra. Şunьŋ esen bьl eştə tiđđən ььqlь borolaş jahalьrqa tejeşle.

Məktəpkə başqort pidagukta rьnьŋ əle bulha kileve bildəhed bulьv ytkən jьlqь məktəpten taŋь başqort pidaguktarьna mox [illegible]

[illegible]

X. XANNAN.

Fejezelleŋ bojrakratlьqь arqahьnda Jerle millət xalьqtarь balalarь məktəpkə inə almanьlar

Esterle pid tixnikumьna bьjьlqь uqьv jьlьna 2 əđerlek gruppahь asьlьp unda kypselek başqort balalarь alьnьrqa tejeş ine. Ləkin başqot balalarь alьnmajьnsa məktəpt başqa millət balalarь menən ulqan. 75 pr. lap başqort balalarь alьnьrqa tejeş bulhala 25 pr. lapqьna alьnqan. Qalqan 75 pr. ь başqalar Ə 100 saqьrьmdarđan kilevse jarlь kalxuzsь başqort balalarь alьnmajьnsa kire qajtьp kitelər. Məhələn Krasna Usul təsəgenə uqьvsьlar vitbavajt itev əsən tixnikumdan iptəş Fejezьl Z jebərelə. Ul avьldarđan uqьqra teləvse balalarđьŋ bətə dəkumittarьn alьp „yđeseđ xəbər jebərerbeđ" tip kitə, həm 10 nsь sintəbergə kilep jetev turahьnda xəbər jebərə. Şul xəbər bujьnsa Kusul təsəgeneŋ Sajet baba avьl səvitenən 15 jarlь kalxuzsьlarđьŋ balalarь kilhələrđə, urьn bulmaqanlьqtan inə almaj kire qajtьp kitələr. Bьnda alьđ avьldarđan kilevse başqort balalarьna bojrakrattarsa qaravsь millətsə Esterle tixnikum medirenə tejeşle urьndar sara kyrergə tejeş.

„IRMƏÐƏK"

Jerle millət xalqtarь balalarьxisabьna başqalar tuldь.

Başqortostan sənqaftar tixnikumьna bьjьlqь uqьv jьlьna 65 pr. başqorttar, 35 pr. başqa millattar alьnьrqa tejeş ine. Ləkin kirehensə başqorttar 35 pr. qьna alьnьp, başqa millattar 65 pr. alьndьlar. Bьl 35 pr. başqorttar arahьnda la yđđəren başqort vep kyrhətep jəjqan dəkamit alьp başqortlьq menən spikylətsejə jahavsь başqa millat xalьqtarь bajtaq han təşkil itələr.

Bьl məktəptə 2 nse jьl uqьqan başqort uqьvsьlarьn hin balakəj ale, ber nəmələ belmajhen, başьn jəş ale tip sitka qaqьvđar tulьp jata.

Bьqa tixnikumdьn prafkumь iqtibar itməj Bьl arqala tixnikumdь taşlap qajtьp kitevse başqort uqьvsьlarь kyp buldь.

Bьnda aşьqьs kyđ halьrqa, intrnatsijanal təraejəne kesəjtergə karək.

K.S.

Jaŋь əlepte əjrənmegəndər.

Şişmə təsəge Qoş qьvaq avьlьnda kalxuz Harahьnda bətə jađьv iške qərəp xərefe menən jađьla. Ninə jaŋь əlep menən jađmajhьŋьđ tigəs „uqьqas jađьrabьđ əle" tip kenə qujalar. Uqьtьvsь Əsədyllin jaŋь əlepte bojomqa atqarьvda eş alьp barmaj. Bьnda kyltura eştəre lə artta. Stina gəzite sьqarьlmaj.

Bьlar eştə ььqlь borolaş jahavđь talap itə.

M. SARЬSKEJ.

Beđđeŋ məktəp qərəpselek hađьnda

Esterle Başqort pidagugika tixnikumьnda jaŋь əlepte tormoşqa atqarьv nasar tora. Tixnikumdaqь bətə eştər qərəp xərefтəre menən jərəj. Xətta di monastratsejəqa sьqqanda la flaktarqa qərəp xərefтəre menən jađalar.

Tixnikum şikelle urta uqьv jortonda qərəpselek hađьna barьp partejə həm xəkymətteŋ bьl turalaqь qararьn ajaq aðtьnda tapav qəfev itelədek eş tygel. Beđ tejeşle ojoşmalarđьn bьqa sara kyrevđəren horajьbьđ.

S. MAQARLЬ.

JAŊЬ ƏLEPKƏ URЬN BIRELHEN.

Başqortostan tə'minət Xalq Kamisarlьqь ergahendə sьqarьlqan „Narkomsnabovits" həm Başnarkomfin ergəhendəge „Finrabotnik, şinə gazittəre yđđərenen eştərenə bergenə la jaŋь əlep xərefe almajđar. Şulaj uq tə'minət Xalq Kamisarlьqьnda jaŋь əlep menən jađьlqan lьzьnqalarđa taba almɑdьn.

Bьl yçrđđinejəlarđə başqort, tatar xeðmatkarđəre bulьvqa qaramaðtan başqort telen həm jaŋь əlepte bojomqa aşьrьvđь artьq planqa qujalar.

Kyltura fronьndaqь bьl đur məs'ələgə bьndaj qaraş his şikhed xəkymətteŋ jaŋь əlepte bojomqa atqarьv turahьndaqь diriktivahьn ajaq aðtьna halьp tapav bula. Şuqa kyrə bьndaj kytenesteгə adьm hajьn qatь atpur birelergə, həm bьqa qarşь torqan kaðtalar hьnьqьrlьla barьlьrqa tejş.

Ş. NASIR.

BAŞQORT TELEN ƏJRƏNEVGƏ Apparatь jerleləşterevgə iqtibar itelməj.

K. Marks isemendəge başqortostan indystrejə tixnikumь apparatь jerleləşterelməgən. Apparatta ber genə başqort jəki tatarđar juq. Bьnda eş jərətev 100 pr tь menən urьs telendə. Tixnikum kyləmendəge eşse, xeðmatkarđarđeŋ nej barь 17 pratsintь qьna başqort tatarđar. Qalqan 70 pr. urьs həm ... millattarđan. Bьnda başqort telen əjrənev betenləj alьp barьlmaj. Səvit apparattarьnda berense dikaэrgə tiklem eş jərətevđe başqortsaqa kyserev həm urьs xeðmatkarđərenen başqort telen əjrənergə tejeşlelektərə turahьnda bulqan qarardarqa kyđ halьvsь la juq.

Şulaj uq uqьvsьlarđa urьs millətenən bulqandarь başqort telen belməjđər. Senki başqort tele dərese ajqa 8 genə saqət bulьvь ɵstənə ulərđьŋ başqort telen əjrənevgə iqtibarhьđ qaravđarь unajьlьđlaj. Dəres vaqьtьnda kesle tartiphedlektar tьv đьralar, uqьtьvsьnьŋ ajtkənen tьŋlamajđar. Bьndaj jetəşhedlektər beterelergə indystrejə tixnikumь xəđerđən yk yđeneŋ eşse, xeðmatkarđəren başqortsa hejləşergə əjrətergə uqa tyqaraktar ojoştororqa apparatь jerleləşterev eştəren bajavaj burьs itep qujьrqa studinttarđьŋ başqort telen əjrənevgə bulqan iqtibarhьđlьqtarьn tamьrьnan qorotorqa tejeş.

„URAN"

Sittən torop uqьv kadьrđar əđerlev PRABLIMALARЬN XƏL ITEVDEŊ FAKTARЬ.

SSSRđь dənjala iŋ ere avьl xuзalьqь ilenə əverelдergən avьl xuзalьqьn rekanstruktsijəlaştьrьvdaqь ere [illegible] jetəslek kyləmdə tixnika balemenə ejə bulqaŋ həm satsejalistik tedeleş əsən bajselviktarsa kerəşkə əđer bulqan bik kyp hanlь kvalifikatsijəlь eşsəlar talap itə.

Avьl xuзalьqь prabzvudstьvahь esen eşlap sьqarьvđь əđingjensə kadьrđar əđerlevđeŋ tөp juldarьnan berehe sittən torop uqьv. Sittən torop a v ь l x u z a l ь q ь belemə alьvđь jəjev eşendə qьrqa hьnьlьş tьvđьrьv maqsatь menən SSSR Narkamzimь oşo jьlđьŋ 15—sintəberenən 15 nse yktəberenə tiklem bətə sajuz dəvmalendə sittən torop uqьv ajlьqь ojoştora.

Ajlьq'ьŋ tөp burьstarь bulьp bətə safxuzdarda, MTS larda prejətejəlarendə sittən torop uqьvđь ojoştorovđa həm jəjep jebərevđə praktik saralar buldьrьv hanala.

Kalxuz—kapiratif sistimьnda satsejənər uqьv jorttarь seltərəneŋ bulmavь həm avьl xuзalьqьnьŋ jəməqətləşterelgən siktьrь əsən kvalifikatsijəlь eşselərgə həravđьŋ sistimь esen kadьrđar əđerlev prablimahьn xəl itevđə sittən torop uqьvđьŋ əhəmejəten taqь la kesəjtə.

Kalxuz sistimьnьŋ tybənge bьvьndarьnьŋ sittən torop uqьv bujьnsa kalxuz kadьrđarь əđerlev eştəre betenləj qəniqətlənerlek bulmavьn bildəlep Narkamzim həm Başkalxuzsajuz kalxuzdarđь sittən torop uqьv ajlьqьn udqarьvqa aktif ravestə inevgə məəbyr itələr.

Təsək jer bylektərenə, təsək kalxuzsajuzdarqa, safxuzdarqa, MTS larqa, birelgən handar ...

... jьnsa qьđьv eş alьp barьrqa, alдan birelgən kyrhətmələr menən qullanьp birelgən razvirstkanьŋ 1 nse yktəbergə tultьrьlьvьn tə'min itergə, həm şulaj uq eske disuştardь durajtьv həm irelke qanul itev tərtibendə plandan tьşta sittən torop uqьvqa ьlьqtьrьrqa.

Ojoştorov həm uqьvsьlar tuplav kamisejəheneŋ eşe menən sittən torop uqьvsьlarđьŋ satsejal sьqьştarьn tikşerev menən tə'min itergə.

5—Yktəberđən də huŋqa qalmaj, sittən torop uqьvsьlarđьn brigadalarьn ojoştororqa, ularđь bildəle kansultatsejə punktarьna berkelergə unьŋ esen məs'yl julaşsьlar həm mətaxəssistar bylergə.

Xuзalьq ojoşmalarь, kalxuzsajuzdar, safxuzdar həm MTS tar sittən torop uqьvsьlarqa yđ spitsejalnestare bujьnsa eş birep, ...

tə'min itergə tejeştər.

Bьl eşte ytkərevgə qatьшьv qa prafsajuzdarđь, ugeraktaITP kamsamul, şif ojoşmalarьn həm xuзalьq berləşmələren indererqə.

Ajlьqqa matsuqatь (təsək, kyp tirajlь həm stinə gəzittəren, inderep, Ularđa təsəktərđə ajьrьm kalxuz, safxuz MTS tarđa bьl eşteŋ barьşь turahьnda jaqşьrtьrqa h.b. Ajьrьm kytenekle fakttarđь əlkə gəzittərđə jaqtьrtьrqa.

Bətə eş təsək jer bylege ergəhendəge ştapta yđəkləşterelə.

Ajlьq menən dejem jetəkselek „Satsejalistiсeskej zimledilija" gəzite ergəhendəge yđək ştap tarafьnan udqarьla.

Başnarkamzim: BIRJUKЬF.

Başkalxuzsajuz: MEXƏMƏTJANЬF

Başpralsəvit: ЬЬJCKUF.

Sittən torop uqьv Yđək institutьnьŋ Başqotostan filejalь.

5 NSE LIKSEJƏ

KLIŞƏNE NISEK HAQLARQA

Klişəne memkin bulqan tiktem kyberək attiska alьrlьq itep haqlarqa karək. Tybəndəgelərđe eşləgəndə tonoq bьjalaqa təşerelgən ber klişanьŋ (jəqni unь jaŋьnan təşerməj) 300 tiklem attiska (tiraj) alьrqa, ə jьtьravьq bьjalanan 1600 attiska alьrqa məmkin.

Klişəne jahavđьŋ avьrlьqtarьn itepkə alьp, beđ unь tirađьn tultьrqansa haqlarqa tьrьşьrqa tejeşbeđ. ə bьnьŋ esen klişəne bođa torqan səbəptərđe belergə karək. Ul səbəptər bьna oşolar:

1. Bujavđь valik menən tejəşensə idmav.
2. Klişəne jaŋьlьş bujav.
3. Klişəneŋ kiseve.
4. Terle syplərđeŋ klişəgə elageve.

Bujavđь valik menən nisek iđergə

Gəzitə baka başlavđan elek bujav taqtahьnda valik menən bik jaqşьlap bujavđь iđergə karək. Ul bьlaj eşlənə. Bojav taqtahьnьŋ ber mejəşenə ... [illegible]

... şul uq ravestə taqaratep iđergə kərək. Taqtaqa həm valikkə bujavđьŋ jetərlek darəsələ hьlanqanьŋqьn şul valikte təgerikən vaqьtta şьtьrđavđan belep bula.

Valikte təgəratkən vaqьtta taqta menən valik arahьndaqь bujav şьtьrđap əđelə; bьna oşo şьtьrđavđan bujavđьŋ jetərlek ikənlegen belep bula. Əgər şьtьrđav işetelməhə həm valik jomoşaq qьna təgərəp jəreһə, timək taqtaqa bujav kyp hьlanqan bula. Bьlaj bulqanda aqьstan jahalqan keskəj karək jəki bьsaq menən taqtalaqь bujavđь qьrьp alьrqa karək, ləkin valiktəgə bujavđьqьrьp alьrqa jaramaj, senki unь qьrqьp jebərevgə məmkin. Bujavđь qьrьp alqas valikte jaŋьnan bujavqa manьp unь jaŋьnan təgərətə başlajđar. Şulaj itep bujavđь taqtaqa həm valikkə tigeđ hьlaqandan huŋ, valik menən klişəneŋ ɵstənən təgəratep, unь bujajьbьđ.

Klişələge bьlsьraqtь beterev

Əgər valikte klişənən berđə kytərep almaj təgəratheq klişə bьlsьraqanьn beđ juqьrьla kyrhətkəjnek. Valikte derəĥ təgəratheŋ ul bьlsьraq bik tiđ betə. Əgər valikte derəĥ təgəratep tə klişəneŋ bьlsьraqь betməhə, ul vaqьtta şul bьlsьraq urьndarьn №2 rejaktifkə (ramalin) jeveşlətelgən mamьq menən jenelsə genə hertep alьrqa həm valikte derəĥ təgəratep bьlsьraqtь beterergə karək.

Klişə qoromahьn esen nəmə eşlərgə.

Qajhь ber vaqьtta valikte derəĥ təgəratkən vaqьtta la klişə bьlsьranь—bьl bьlsьranьv klişə qoroqan vaqьtta bula. Bьlaj bulqanda №2 rejaktifkə mamьqtь jeveşlətep, bətə klişəne jenelsə genə hertep sьqьrqa karək. №2 rejaktifte jartьlaş hьv quşьlqan glitsarin menən almaştьrьrqa məmkin (bьnь aptikta tabьp bula, ul bik аđ karək). Hьv quşьlqan glitsarin gəzitte baðqan vaqьtta bik karək bula həm ul №2 rejaktiftan oshođoraq.

Əgər klişə qoro bulha, unьŋ ɵstənən bujavlь valikte təgərəlev menən klişə totoş bьlsьraj həm unan attiska alьvь məmkin bulmaj. Bьlaj bulqanda, əgər klişə tonoq bьjalaqa təşerelgən bulha, unь jomoşaq qaqьđ menən tađartьrqa, unьŋ hьn, senki ul vaqьtta klişə ɑrь. Qьş kenə mejestan jьraqьraq urьnda eşlərgə karək. Eşləgən urьnqa n ь u r ь ь j đ ь ŋ jaqьn bulьvьn. e ş l ə g ə n bьnalda radejut jəki stiklagrafejə qьrahьnan arьq kejenə bilьrьvь—bьlar bətəhe lə klişəneŋ bьlsьravьn kiterep sьqaralar. Bьl bьlsьraqtar eşləgən vaqьtta kilep sьqalar, jəki klişəne təşergən vaqьtta ular bulmaj həm klişə arьq bulьp təşə. Taqь la klişəneŋ yđ bьlsьraqь bula. Ul bьlsьraq klişəne təşergən vaqьtta uq arginaldan bьjalaqa təşerep, qara taptar, hьđьqtar həm tudan hьmaq bula. Unь valik menən də, №2 rejaktif jəki glitsarin menən də beterep bulmaj. Ul bьlsьraq arginaldь hasar həm iqtibarhьđ haqlav arqahьnda kilep sьqa. Əgər klişəneŋ yđ bьlsьraqь kyp bulha unь beterep bulmaj. Bьlaj bulqanda arginaldь jenteklep qarap sьqьrqa karək, əgər undaqь taptar həm klişələge qara taptar ber yk urьnda bulhalar, arginaldaqьlarьn qьrqьp alьrqa karək jəki arginalda taptar kyrenməhələr, unь 2-3 saqət arьq kejenə jatqьrьp qujьrqa karək. Bьnan huŋ da klişəgə bьlsьraq təşə torqan bulha, arginal jaŋьnan jađьlьrqa tejeşle.

D. O. ŞLIFER.

Ridaktьr urьn baţarь Z. KAJЬPKUL

KYLTURA HARAJЬNDA

13-Yktəbr Başqort Davlat tejatrьnьŋ qьşqь sizun asьv ajqanlь tamaşaqa

QOBQONDAR OJAHЬNDA

(В гнезде воронов) tigən pejesa qujьla, 4 parda, 6-ь kartinalь Şərif Kamal əsəre. Baş rieissur: Məhədejef.

Belderev

Gusbankanьŋ Başqortostan kanturahь tik jerle millattar esen genə qьtqa məddətle buxgaltir kurьstarь asa.

Adsьlьq millattar, əgərđə ular başqort həm tatar telen belhələr genə alьnalar.

31 nsь jьl 29 nse sintəberđə jebərelgən abьaşinejə yđgərtelə. Kurьslarđa zanatejalar 15 nse yktəberđə başlana. Urьndarđaqь bylektər uqьvsьlarđьn vaqьtьnda kilevđəren tə'min itergə tejeştər.

Gusbankanьŋ Başqortostan kanturь. kadrđar sikritarь:

(MATREJKU)

D. K. A dur fənej film Denja nisek tedeleven kyrhətkən kartina.

PLNIT HƏM JONDOĐAR DONJAHЬNDA

URAL Bəgen həm ken hajьn pugacef davarenan tarixi mlio dramma

BULAT BAЬR

GURЬN Bəgen 6 bylektə QATЬN 16 jəşlek balalar indereiməj

„Yktəber Natiskahe. Upagrafelahe glavlit vakile №716

ЬŞTURЬM AJLЬQIЬNЬŊ XƏL ITKES KӨNӨNƏ KILEP KERĐEK

BOTO DONJA PRALITARЬ BEREQEĢEN!

13 УKTƏBER 1931 JЬL №223 (524)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQЬ

KӨNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKӨ KOMITETE, B.Y.Đ.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT URGЬNЬ

ADRIS: ӨFӨ J—SAZUN URAMЬ, NUMIR № 8
TILIFUN NUMIRDARЬ:
Ridaktar . . . 4—81
Sikritar . . . 8—18
Satsjalizmga jer eşlav aylege . . . 8—48
Injandar həm ələşmə . . . 8—73
Kontura . . . 1—11
Təvge ridakraja . . . 1—18

BAŞQR. ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

IGEN BAR, TIK UNЬ ƏĐERLƏVĐE

DƏRƏĐ OJOŞTORA BELERGƏ GENƏ KƏRƏK!

MAZQJA AVЬLЬ SƏVITE JЬLLЬQ IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN 115 pr. QA УTƏNE

ŞTURЬM AJLЬQIЬNЬŊ TƏVGE UN KӨNLӨGӨ JOMQIAQTARЬ

Igeŋ əđerləv şturьm ajlьqьnьŋ i-ense biş kenlegendə qaj-... sklat asьrqa ber kem tarafьnan da rəxsət ... [illegible]

PRATAKUL №

BAŞXLIBZIVSAJUZ PRAVLINEJƏHENEŊ 31-JЬL 12-УKTƏBER ULTЬRЬŞЬ

TЬŊLANDЬ:

Jьlajьr tөbəgendə 7577 sintnir igen əđerləv baqьq raspiskalarь menən ytkəreləv tarafьndaqь Jьlajьr təbək ojəshəhe ... [illegible]

QARAR ITELDE:

Parteja həm xəkymətteŋ igen əđerləvđə hərьq respiskalarь ... [illegible] ... Jьlajьr tөbəgen ... [illegible] ... prakuraturaqa tapşьrьrqa.

Beđə təbək ojəshəre ... [illegible] ... əgər unьndarđa oşandaj Jьlajьr həmaq ... [illegible] ... jaqьrьrqa qьşarqa.

Idara rəise—BIKTAŞЬF. Sikritarь—TAJЬRЬF.

JAŊЬ AVЬL TӨBƏGE

PLAN 37.5 PR. QA QЬNA УTƏLDE

MAZQJA, VAJADE SƏVITTƏRE ŞTURЬMDEN IŊ JUQARЬ ӨLGӨHӨN KYRHƏTTELƏR

JAŊЬ AVЬL. 10 nsь yktəberđə təbək şturьm kaŋəşməhe ytkəreldə. Kaŋəşmələ 200 đən artьq vəkildər qatnaştьlar.

Mazqa, Vajada səvittəre kaŋəşməgə jьllьq plandь art tьrьp ytəp rapurt menən kildelar. Bьl səvittar rapurtьnda:

—Beđ eş jьllьq girujdarь ... [illegible] ... Beđə Başqortostan eşsenda ... igen əđerləvđə vaqьtьnan alda tul tьrьp 5 jьllьqtьŋ xəl itkes 3 nse jьl programmahьn ytəvđə tə'min itergə saqarabьđ ... [illegible]

Mazqa səvite şturьm ajьnьŋ ikense 5 kenlegendə 20%ybeş birep jьllьq planьn 180% qa vajada 12%qa ybeş birep 117%-qa tultьrdь.

Bьl səvittar oşo ireşkən ... [illegible] davam itelər. Bь-lar qojoqta hajraləvse ike səvitte şturьm nyksena alьp, ulardьŋ da plandarьn vaqьtьnan alda tultьrьv esen yđ tənnələren kyserələr, jardam itələr. Jьllьq plandь vaqьtьnan elek arttьrьp ytəgən esen bьl səvittarđeŋ 6 eşsehe aylэklanđe.

Elek jonsoŋ eşləvdərə esen Təbək KKa—RKI he tarafьnan Mazqa səvite prisidatelena həm Vajada jəsejke sikritarьnьsa vigəvar birelde. Şunьŋ menən yđ xatalaren tanьp, eşte balşeviktar timpь menən jenevđərgə ireşevđəre esen vajbьvar alьndь.

Dejem alqanda təbək jьllьq igen əđerləv planьn 37,5%qa tultьrdь. Mazqa, Vajada səvittarenen başla xurьlьqlь rəveştə qojoqta hajralep ta, eşte qujьp jenərə beđev hedemtəhendə jьllьq plandь dur jenevđər menən tultьrьvđarь ... [illegible] ... tə'min itev esen kerəşte taqьla quđđьrьrqa.

QILMAN.

TAPURIN BƏRƏŊGE ƏĐERLƏVĐE ӨĐƏ

Əđerlengən eşəlsənəŋ sьjfarьn bođev' „minən kitkənse, ejəhenə jetkəđsə" hьmaq kyrenəştər tamьrьnan jolqonorqa tejeştər

ŞƏRIP, (tilifun arqьlь) Eşse təbəktaren jəşəlsə menən tə'min itev keskəj məs'ələ tygel. Unь başqarьv esen dur iqtisar həm dur tьrьllьq kərək. Ləkin, urьndarđa, bьl eş təŋgələndə dur buldьqhьđьlьq, ejəhedlektərđə juq tygel. Bьnda iŋ borsoqos mitaldь Tapurin təbəgenən alabьđ.

TAPURIN təbək patrin sajuzь bərəŋge ... [illegible]

Bərəŋge kilterevsələr jəktərə menən uram qa-saqlar həm qəsqьrələr:

„—Kengə bərəŋge kərək, oshođ xaqqa haŋabьđ, aqsaŋьđ bulmaha buşlaj birəneđ..."

Başsajuz Tapuringə 35,000 qap jebərergə tejeş bulha la, barь 3,000 qap qьna jebərgən „Yşgeşev" arqahьnda unə şul juqarь la qь kyrenəştər tьvqan.

... [illegible] ...

8 nse yktəberđə, Rapat avьlьndaqь (Saqmaqoş təbəge, Tapuriŋqa 50 kilamitьr) kalxuzdan bərəŋge kilterələr. Təbək sajuzdьŋ əđerləv punkьtь mədire Sitsarьf qabul itmaj:

—Telabageđ nəmə eşlətegeđ, tej ...

... [illegible] ...

Qьđqahь Tapurin təbəgendə bərəŋge həm başqa jəşəlsə əđbətəren əđerləv eşenə barmaq aşa qaralə. Eşse təbəktəren jəşəlsə menən tə'min itev məs'ələhendə appartunistьq ajəhedlek kyrhətevse Təbək sajuz həm Başsajuz bojrakratiarьna aşьqьs sara kytergə kərək.

TIRƏGMEŞ.

... [illegible] ... eştəge hьmaq igeŋ frontьnda la balşevikьq tempьnьŋ alьnьvьn talap itə. Parteja həm xəkymət yđe tarafьnan birelgən dirktiftərđe balşeviktarsa ytəməv selərgə həm ytarqa telaməvselərgə tejeşle sarahь kyrer,

BIKTAŞ

HЬNЬLЬŞ QƏNIQƏTLƏNERLEK TYGEL ƏĐERLƏV TIMPЬN BIŞLƏTƏ KӨ SƏJTERGƏ

IGEN ƏĐERLƏV ŞTURMAHЬNЬN 2 nse BIŞ KӨNӨNƏ

Jьllьq plan Başqortostan (y'əmə)	Jьllьq plan Safxuzdar	Jьllьq plan Kalxuzdar	Jьllьq plan MTS tar	Jьllьq plan Qatь zadanela
28,3	14,7	28,8	42,3	14,5

(Sajuzxlip svudkahь bujьnsa)

SAFXUZDARĐA

„Kalliktivlaşev, MTS tar ojoşterev həm ere orloq saxuzdarьn tөđev nig đeođa, parti ..." aldьnqь kapital ildaren qovap jetep kitev „Juxanqьhьn xatseqat eikahenda genə tygel avьl xuzalьqь elkahendə lə tormoşqa atqarьlaj ...

„Bьj ... safxuzdar 100 miljun pol xamalь igen praduk sejəhe birhələr, kiləhe jьl (31 jьl Rid) 250 miljun poltan da artьq igen tavarь birerđər" (VKP (b) neŋ 16—sjeze qararьnan)

Həm beđ partejəneŋ doroь jetəkselege ... ere orloq safxuzdarь, vaq tavarьsьlь ... xəlle ... kalliktivlaşterev algeđendə orloq praalimahьn əsasən xəl itek.

Bьjьl avьl xuzalьqьnьŋ satsejalistik siktьrь ytkən jьl qa qaraqanda 2—3 tapqьr artьq igen praduksejahь birergə tejeştar.

... [illegible] ...

28,8 pr. KALXUZDAR IŞMENƏ QARATЬP

Kalxuzdar ... [illegible] ... oleşənən artьq urьndь alqan kalxuzdar esen iŋ xurlьqlь kyrь ikes. Bьl kenga kalxuzdar kem qujqanda jьllьq plandьŋ jartьhьnan artьq eləşen tultьrьrqa tejeştar ine. Bьl xəl kalxuzdarđan VKP (b) Өlkə Kamitete qararьnda ajtelgən—kalxuzdar igen əđerləvđə ulgə kyrhətep, janqođьq xuzalьqtarđь ojoşterorqa tejeş, igen bursьt ... tormoşqa atqara almavđarьn kyrhətə. Başqortostan kalxuzsьlaren 1 nse s'jezđe:

—Igen əđerləvđe yktəber rivalyisejəheneŋ XIV jьllьqьna bətərergə qarqa hyđ birđe. Kalxuzsьlar bьl vəqəđəlaren aqlarqa tejeştar.

MTS LARDA

Balşeviktar timpьn juqarь

MTSTAR jьllьq igen əđerləv planьn 42,3 pr. qa tultьrđьlar. MTStar—satsejalizm xuzalьqьnьŋ aldьnqь ştaptarь, 42,3 pr. başqa farmalarqa qaraqanda ... [illegible] ... MTS tar şturьmdan saplap kereşələrь, ojoştorovsьlarь ... [illegible] ... balşeviktarsa timpьn iŋ juqarь alqahan taləp itəbeđ.

QATЬ ZADANJALARĐA

„Iŋ hunqь qatqь kerəşkə" Linin

Qatь zadanejalar bujьnsa jьllьq plan nej barь 14,5 pr. qa qьna tultьrьldь. ... [illegible] ...

... [illegible] ...

„Balşeviktar ala almaj torqan krpsь juq" Stalin.

... [illegible] ... şturьm ajьnьŋ ikense 10 kenlegendə qənəqətlənerlek hedemtə kyrmene. Xalbuki, ølkə kamitet 3 nse yktəber qararьnda bьl arala xəl itkes hьnьlьş jahavdь qarqa talap itə. Ə, beđ jьllьq plandь nej barь 28,8 pr. qa ytənek, biş kenlek 5 pr. la ybeş birmene. Şturьm ajьnьŋ 20 kenə genə qaldь. Bьqa tikle bulqan timp igen əđerləv planьn vaqьtьnan tultьrьvđь esev qurqьtьna hejrəj. „Igen esen kerəş—satsejalizm esen kerəş".

Bьl kerəştə siŋenev his memkin tygel. „Balşeviktar ala almaqan ber nindəjđə kripsь juq!"

ŞIŞMƏ ŞTURЬM 10 KӨNLӨGӨ BAŞLANЬ,

IGEN ƏĐERLƏVĐE 20—УKTƏBERGƏ TULTЬRЬRQA HYĐ BIRĐE

ŞIŞMƏ. Igen əđerləv planь dejem alqanda 56 pratsinьqa, kalxuzdar 64, jaqqьdaqtar 34, qatь zadanejalar 64 pratsintqa tultьrьldь.

10 nsь yktəberđən 20 henə tikle əđekleltər ... şturьm dikadahь başlandь. Təbək teŋ 23 kalxuzь jьllьq plandarьn arttьrьp tultьrđьlar. „Igerse", „Frynze", „Berek" həm „Linin" kalxuzdarь igen esen kerəştə balşeviktar timpьnьŋ iŋ juqarь elgəhen birələr. Əđeklektərđe qaplav şturьm 10 kenlegen ytkərev esen hər ber avьlda sыksir, brigada, jardam kəmisejaları eşkə başlanьlar. Betə parteja, kamsamul həm partejahьđ aktiftarь əđeklektərđe beterəvgə mabilizavajt itelde. Təbək ojoşmahь igen əđerləv həm başqa səjəsi—xozalьq kampanejalarьn 20 nse yktəbergə tulьhь menən tamamlarqa qarar birđe.

SADЬJQЬF.

MAQAR TӨBƏGE

ŞTURЬMDЬŊ TƏVGE 10 KӨNӨTYƏM HЬNЬLЬŞ BIRƏ

IGEN ƏĐERLƏVGƏ QARŞЬ ƏŊGƏBARЬVSЬ KULAK AGINTTARЬNA QЬRQA HYĐ ƏJTELDE

MAQAR. Şturьm ajьnьn tәvge 10 kenlegendə lə hьnьlьş jahalmanь, jьllьq plan ... pr. qa qьna ytəlde. Təbək ... [illegible] ... plandarьn barь 13 pr. qa qьna ytənelər. Əxmir, səvite prisidətele Xəmzin, jəsejkə sikritarь ... [illegible]

... [illegible] ...

IGEN ƏĐERLƏVĐE ALDA TULTЬRЬRQA HYĐ BIRHƏLƏRĐƏ, XƏĐER DISKYSSEJƏ ALЬP BARALAR

Parteja, kamsamul jəsejkahenəŋ jarđamь juq

K. Usul. „Şəreq" kalxuzь Jelem Qaran avьl səvite davmalenda iŋ dur, iŋ kesle kalxuzdarđan hanala. Ul jereneŋ kyplege həm jaqşьlьqь menən be... jaqьn tirələge təbəktarđa iŋ alda tora Səsev majdanь la kyp kalxyuzdarqa qaraqanda juqarь ... [illegible] ...

... [illegible] ...

Ş. NASIR.

BAŞQORTOSTAN BRIGADAHЬ SЬJPNUJ PUNKЬTTRЬ TIKŞERƏ.

BLAGAVARĐA IGENDEŊ YĐAQЬŞЬNA ЬŞANQANDAR

Bildalangan keşelar kyltura eştərə alьp barmaqandar. Igen qabul itevselər eşheđ aqsa alьp jatalar

SAJUZXLIPTEŊ Blagavarstan sahьndaqь ilivatьrь elkən əđeklektar ytkərə. Plan bujьnsa har ber igen qabul itevse ber eş kenendə 660 sintnir igen qabul itergə tejeş. Bьl nurma ytalgən həm 4 qabul itevse eşlahə tapşьrьv punkьtьnьŋ planь 11 kendə tultьrьlьrqa tejeş.

—Ninə plan 35,5 pr. qa qьna ytalgen?

Ninə ber genə qabul itevsenen nurmahь 15,4 pr. qa qьna ytalgandа ninə qalqan qabul itevselər tyşəmgə təkərep tik jatqandar?

—Igen kilməj bit, tigən javap birələr

... [illegible] ...

Məs'ələ bik bьq anlasьla, jalpьlь eş kinajtev esen sirat buldьrьrqa kərək. Sirat bulmaqas massavaj eşta juq. Ul ьqьrьn ... Kankrit ber eş anlatьv alьp barьlmaqan!

— Jalpьlь eşte bətəbeđ alьp barabьđ. Şunьŋ esen mas'yl keşe juq tidər.

15 kenlek „praziktьr" tu

... [illegible] ...

Ejəheđ həm bu maqan qьđьl mejəş ojoştorov...

Beđđən qьđьl mejəş oşonda ne. Şunan bьna bunda kysertek tip ike jortton ike aylmahen kyrhəttelər. Hunqьhьndalь bulmaqas:

—Xaderena bьndakyste tip sej esev urьnьna" alьp bardьlar. U ...

... [illegible] ...

qansa ulardь ikense punkьttarqa jebərep ulьr eş xaqь tьəbenə ber mədenj kes totov jaqşьraq bulьr ine.

Qьđqahь Blagavar igen qabul itev punkьtь igen kilterev menən şeqəllənmaqan oşo jeəşheđlektər igen kileveneŋ əđ bulьvьna, plandьŋ əđ ytalevenə səbəp bulqandar.

... [illegible] ...

Rajkum—ALLABIRDIN.
„Başqortostan" ...—QƏBBESEF.
„Alqa" gazite—NAGAJЬF.

„Ber kilagram da igene juq" lekin, 250 pol ar aťьnda.

ŞƏRIP, (tilifun arqьlь) ... [illegible] ...

... [illegible] ...

İŞBULATЬF, TUNBIRƏ, BUSKUNЬF.

TIRƏGMEŞ.

BAŞQORTOSTANDA MAJA TUPLAV NASAR

FINANS PLANЬN YTƏV TIRƏHENƏ JƏMƏQƏTSELEK FEKERE TUPLANHЬN.

IV—Kvartalda plan ytəlergə bulqan ədəklek qaplanьrqa tejeş.

IV Kvartalda maja tuplav eşə udar timp alhьn

Başqortostanda berense jartь jьlda finans planьnьŋ ytəleşe qəniqətlənerlek bulmaqan kevek ikense jartь jьldьŋ təvge ajdarьla plan ytəleşendə kərək timp ala almaнь. Bьna oşo arqala finans planьn tuplav eşe ədəklək menən bara.

V.K.P(в) Əlkə Kəmitəte yđenen finans planьn ytəv turahьnda sьqarqan qararьnda, plandьŋ qəniqətlənerlek dərəzələ ytəlməvenə tep səbəpilep prəfsajuz ojoşmalarьnьŋ bьl eşkə jəđ menən borola almavđьrьn, kərək tiklem lqtirar timəvđəren şul arqala finans planьnьŋ ədəklək menən barьvьn kyrhətə.

Finans planьn ytəv eşendəge bьl ədəklək ilebeđđe indystrəlaşterev esən bildələngən bajavaj programmanь yđ vaqьtьnda ytəv jьlьna kəmselek kitererqə həm teđev timpьn jomşartьrqa məmkin. Səbəbe ilde indystrejalaşterev, avьl xuzalьqьn kalliktivlaşterev, sajxuzdar halьn arttьrьv bьlar bətəhe ilə finans planьn ytəleşenə ьhq bəjlangəndər. Bьna şuqa kyrə per tejə, xəkymət həm bьtə eşsəndər tarafьnan alqa qujьlqan bəjək maqsatqa ireşev esən finans planьnьŋ tultьrьlьvь həm yđ vaqьtьnda ytəlevesart.

Ləkin maja ajьkanьa beđđen Başqortostanda finans planьnьŋ ytəleşe his ber qəniqətlənerlek tygel. Finans planь—maja tuplav eşendə Əlkə prafsajuz ojoşmalarьnan başlap tybənge mis kum darqa sektan tiklem təş jomoşaqlьq kyrhətələr qajhь ber ojşma həm ajьrьm keşelər bьl mehim eşkə appartunistarsa narьq birep maja tuplav planьn ytəv tuqqalenda đur xərəkəthədlek kyrhəter. 9 đ gaztiđeđeŋ beregenge hanьnda maja tuplav eşenə hal qьn qaravьs ojoşmalar tur hьnda xəbərselərəbeđ tarafьnan kilgən xəbərđə birep bьl maja tuplav eşe jomoşaq barqьn bьna dalda begenđən qьrqa hьnьlьş ahalьvьn talap itəsed.

IV—Kvartalda finans planь ytəlergə, ədqan ədəklek qaplanьrqa tejeş. B. IBRAHIM.

USALЬ TƏBƏGENDƏ LƏ EŞ MAQTARLЬQ TYGEL

Usalь təbəgendə dejəm alqanda xəkymətkə tylənsək burьs tardь jьjnav eşe nasar. 31—jьlqь avьlxuzalьqь nalugьbətəhe39 meŋ h. bulьp oşo kengə tiklem unьŋ 700 humlьqь jьjnalqan. Kulaktar halьm aqsahьn 18 meŋ hum tylərgə tejeş bulhalar đa. 10 nsь sintəbergə 2 meŋ hum qьna tylagəndər. Zajьm taratьv zadanjahь 105 pr. qa ytəlgən bulha la unьŋ aqsahьn jьjnav planь 10 pr qa qьna ytəlgən yđ ara halьm zadanjahь kyplan tygel genə taratьlqan.

Straxulka aqsahь 6 meŋ 200 humlьq jьjьlqan. Hunqь kendərđə bьl kampanjalarda yđeştar bulha la əle asьq svutkalar birgəndəre juq. Dejəm alqanda avьl səvittəre kampanjalardьn barьşьn uscutqa alьp, vaqьtьna svutka birevđə aqьrьn qьbьrtajđar. Bьl turala təbək başqarmahь qatь diriktiva şelta birevgə qaramaştan, əle bulha eşte julqa halьvda hylpanlek kyrhətevselər bar.

Məsəlan: Məxmyt Vazinisinka həm başqalar. Dejəm alqanda Usalь təbəgendə bьl kampanjalar jomoşaq tora. Təbək başqarma tarafьnan hunqь kendər đə urьndarqa qatь diriktivar birep, brigadalar sьqarьldь. Bьl julda bajtaq qudqьlьş uđьş hiđelhə lə asьq uscut juq. əle.

Ə. Məsilmьva.

Yđ ara halьm jьjьv timpь jomoşaq

Maqar təbəge „Qьđьl—Partizan" kalxuzьnda 31—jьlqь yđ ara halьm aqsahь jьjnav eşe qəniqətlənerlek tygel. Ular birgən kantryl bandь nej barь 3 pr. ytəgəndər. „Stalin" kalxuzьnda la eş maqtanьrlьq tygel. Ular đa halьm aqsahь jьjnav planьn 19 pr. qa qьna ytəgəndər.

Bьlar alqь safta

„Qьđьl—Jar" həm „Rəvzək" kalxuzьnda yđ ara halьm aqsahь jьjnav jaqşь bara. Şul uq vaqьtta „Qьđьl—Jar" 42 pr. qa. „rəvzak" 48 pr. qa ytəne. başqa kalxuzdar bьlađan əlgə alьr qa tejeş. Səjet Maqarskej.

TƏBƏK KAPIRATIFENDA LA EŞ NASAR

Arqajaş təbək kapiratif sajuzьna birelgən maja tuplav planь siktan təş jomoşaq ytələ.

Kilgən tavarđarđь siipalarqa bylep biralar đa, ular tavardь tiđ, tiđ genə hatьp beterep, maja tuplav, paj aqsahь jьjnav, vklat həm avanьstar alьvđь bətenləj onotalar. Bьl təbək kapiratif sajuzь I—II nse kvartalda la zadanejaнь tultьra almaqajnь. III nsə kvartaldь la ədđə Ular Başqortostan da iqlən itelgən Ural—Kuznas finans istafiten udqarьv julьnda kankrit ber eş alьp barmajdar. Kapiratsejəgə tavarđar kilə, ləkin kapiratifteŋ aqsahь juq. Şularqa la hunqь kendərđə genə 150 meŋgə jaqьn kapiratif tavarьn başturьq bylege alьp hatь. Təbəkkə eşsən xalqьь kapiratiflaşterergə birelgən III nsə kvartal zadanejahь 3670 humlьq bulьp 10—sintəbergə nej barь 1647 humlьqqa qьna ytəlgən. Paj jьjnav zadanejahь 65 000 men hum bulьp şunьŋ 16,186 humь qьna jьjьlqan. Tərlə vklattar 20 500 hum bulьp nej barь 3 meŋ 88 hum qьna jьjьlqan Sitavaj avanьstar jьjьv zadanejahь 32 meŋ hum bulьp 10 meŋ 711 hum jьjьla. Tədəv aqsahь 26 meŋ 736 hum bulha şunьŋ 3 meŋ 549 hum qьna jьjьlqan. Təbək kapiratif sajuzь bьl jeteşhedlekte jaqьn arala beterergə eşkə udar teb birergə tejeş.

SAFIN ASRAR

Arqajaş balьqsьlьq hunarsьlьq sajuzь maja tuplav planьn əđđə

Arqajaş balьqsьlьq—hunarsьlьq sajuzьna maja tuplav esən birelgən zadanejaньŋ ytəleşe siktən təş jomoşaq. Məsəlan: III nsə kvartal planь bujьnsa bьnda 1000 meŋ hum paj həm aqzalьq badəle aqsahь jьjьlьrqa tejeş bulha ul nej barь 655 hum qьna jьjьlqan. Avanьstardan 2000 hum tejeş bulьp unьŋ 471 humь qьna jьjьlqan, Tərlə vklattarđan 300 hum jьjьlьrqa tejeş bulha 25ь hum qьna jьjьlqan. Bьl sajuz I—II kvartalda plandь ədgən bulha III nsə kvartalda la ədđə. Bьl ədəklek IV nse kvartalda tulьhь menən qaplanьrqa tejeş.

ƏSRAR.

PLANDЬ 90 PR. QA YTƏNELƏR

Maqar təbəge Maqar avьl səvitenə qaraqan Ibakaj avьlь 5 nse sintəberđən 15—tiklem hər tərlə kampanejalarqa udar birev esən udar 10 kenlek iqlan itkəjne. Bьl udar 10 kenlektə Ibakaj avьlь 5-jьlьqь 4 jьlda zajьmьn taratьvda qьrqa hьnьlьş jahap 10 ken esendə ajьrьm xuzalьqtarda zajьm taratьv 99 pr. qa ytəlde. Ajьrьmdarqa birelgən 2360 humlьq zadanejə 2375 humqa taratьlqan.

Plan 7,1 pr. qa qьna ytəlgən

Arqajaş təbəge mapьr ojoşmahьna 3 nse xəl itkes jьl zajьmь plan bujьnsa 28 meŋ humlьq zadaneja birelep, 5 nse yktəbergə şunьn 2 meŋ humlьqь taratьlьp plan 7,1 pr. qa qьna ytəlgən.

Bьl turanan-tura ilebeđđe indystrejə əşterev fajđahьna totolasaq zajьmqa jađьlьv eşendə bulqan halqьn qaraşь beterergə, birelgən zadanjaнь tultьrьv sarahьn kyrergə kərək. Q. H.

Berjən „xəl itkes 3—jьl" zajьmьn taratьv planьn arttьrьp ytənə.

Berejən təbək davmalenə „xəl itkes 3 jьl" zajьmьn taratьv esən 32 meŋ humlьq kantryl zadanejə birelə.

Qarşьlav planь 32 men humlьq birelep hədən tə lə planьn 117 pr. iтep ytəj həm şul handьŋ 13056 humь kalxuzsьlar, 4350 humьn jaŋqьđaq xuzalьqtar arahьnda taralьp oşo handa taratьlqan zajьm daŋ bətəhe 7030 hum aqsa jьjnala. Zajьm taratьvdaqь bьl uŋьşьqtarqa ireşev beta Berejən davmalendəge ojoşmalardьŋ, tybən qatlam arahьnda tulь aŋlatьvđar alьp barьv arqahьnda qьna buldь.

K. A DULLIN.

Ө, kalxuzdar 66 pr. qa la ytəmegəndər

Şul uq Ibajaj avьl „Qьđьl partizan" kalxuzsьlarь zajьm taratьv eşendə artta baralar. Ular plandь nej barь 66 pr. qa ytəgəndər birelgən 420 humlьq zadanejaнь 272 humьn qьna taratqan. Bьnьa qьrqa hьnьlьş jahargə kərəj.

SƏJET MAQARSKEJ.

Əвjəlil maja tuplav eşendə đur xərəkəthədlek kyrhətə

Əвjəlil təbəge Başqortostandьŋ xuzalьq həm mədəni jəhəttən artta qalqan təbəktərenən hanala. Əвjəlil təbəgen başqa təbəktərđeŋ—xuzalьq həm mədəni tormoştarь menən tigeđlav turahьnda juqarь həm tybənge parteja səvit ojoşmalarьnьŋ kyrgən saralarь şaqtaj jeterlek bulьь.

Rikanstrukseja soronda đur urьn totqan maja tuplav eşe begengə kən Əвjəlil təbəgendə qəniqətlənerlek tygel. Iptəş Stalin maja tuplavđьŋ əhəmejəten qat—qat əjtep kyrhətte. Bьl tarixi eştərđe Əвjəlil təbəgeneŋ ojhь ber səvit həm xuzalьq ojoşmalarь iŋlan sьqaralar. Qarađь işetergə, kyrergə, belergə həm tormosqa aşьrьr—qa teləmajđar. Urьndaqь jəmaqətselek fikere bьl julda qəniqətlənerlek dərəzələ tuplanmav əttənə, aŋlatьv eştəre lə tybən qujьlqan.

Qajhь ber avьl səvittəre maja tup avđь betenləj onotqandar. Xalq arahьnda tulь rəveştə aŋlatьv eştəre alьp barьlmaj, maja tuplavqa narьq birmavselərgə qatь kərəş asa torqan urьnda, qajhь berđəre maja tuplavđa betenləj kulak tə'sirenə birelgəndər. Bьl təŋgəldə kulak xuzalьqtarьna qьđьm juq. Şuqa kyrə ular tьnьs, raxət kenə jəşəj bilələr. Artьq aqsalarь menən spikyləţseja jahajđar. Juqarlaqь halьmdarđan kypselek elə şə kulak xuzalьqtarь bьnda tora.

Əвjəlil təbəge əbtəndə 65 meŋ hum xəkymət burьsь bar

Maja tuplavqa təbəktə həm tybənge ojoşmalar balşeviktarsa totonmav arqahьnda begengə kən Əвjəlil təbəgenen 65 meŋ hum xəkymətkə burьsь bar. Avьl xuzalьqь nalugь, yđ ara—halьm, straxavaj, kylt naluk, traktьr aksejak, zajьm həm başqa halьmdar jьjnьvda tybənge səvit ojoşmalarьnda kyrelgən saralar jomoşaq Şuqa kyrə: Təbək dəvmələndə udqan jьlqь avьl xuzalьq halьmь, 99,6 pr. straxavaj 93,7 pr., kylt naluk 74 pr., yđ ara—halьm 64,2 pr. „5 jьllьqtь 4 jьlda" zajьmь aqsahь 88 pr., qьna jьjnala. Bьjьlqь jьlqa qaraqan halьmdardьn tybən dərəzələ jьjnalьvьn ıbkə alqan da, Əвjəlil maja tuplavđa xurlьqlь rəveştə qojoroqta hejrələ.

Maja tuplav turahьnda rajfa həm unьŋ ajьrьm xeđmətkərđəre tybənge səvit ojoşmalarьna qarata kyp kenə qaqьđdar, mərə saqəttər jađьlar. Rajfanьŋ təbək başqarma kamitəte menən berlək—tə sьqarqan qarardarь tybənge səvit ojoşmalarьnda dərəb rəveştə ytəlmaj. „Təbək" qararь bit ul" tip qaravsьlar đa juq tygel.

Meqarifselər qara taqtaqa

Maja tuplav đa iŋ qojoroqta bejrəlgən sajuz, Əвjəlil məqarifselər sajuzь, 5 jьllьqtь 4 jьld zajьmь aqsahь 36 pr qьna jьjnala. Miskum maja tuplav julьn da oşo kengə tiklem bajalь adьmь menən xərəkət itle. Ə, tybənge eş berekmələre lə juqarьnan eş ketep jattьlar. Şuqa kyrə maqarifselar maja tuplav đa qojoroqta bejrəlgəne esən qara taqtaqa jađьldьlar. Təbəkten 5—sintəberđə jьjьlqan uqьtьvsьlar kanfirinsejahe rajьf eşselərenən saqьrьv qaqьđьn tьŋlap, maja tuplav eşenə yđđəren məs'ylien berkettelər.

KYRELGƏN SARALAR:

Təbək parteja ojoşmahь həm təbək başqarma kəmitəte maja tuplav turalarьnda yđđərenən kiŋkən qararđarьn sьqarьp kildelər. Bьl qarardarь tybənge jəmaqətselek aldьnda kiŋ rəveştə tikşerev menən bьqa tep jalpь ikeren eş məkərle rəveştə bьqьtьrьrqa, urьndar đa udar brigadalar tedep, maja tuplav eşena berketergə, maja tuplav đa xəkymət qararьn ytəmavselərđe qatь javapqa tarttьrьrqa. Maja tuplav turahьnda iptəş Stalindьŋ telməre oşo kengə tiklem kiŋ jalpь arahьnda tikşerelməgən. Juqarьla əjtelgənsə qajhь ber səvit xeđmətkərđəre bьl telmər menən tanьş tygeldər.

Təbək R. K. I. xeđmətselərə həm tybənge jardəm kamisejələre maja tuplav đa Əвjəlilden xuzalьq həm səvit ojoşmalarьnьŋ tikşerergə, məqarifselarđe javapqa tarttьrьrqa tejeştər.

„KAMSAMUL"

Kustardar arahьnda zajьm taratьv eşe jaqşь bara.

Başkusprumsajuz hьđьqь bujьnsa kustardar arahьnda 330-meŋ humlьq „5 jьllьqtьŋ xəl itkes 3 nsə jьlь" zajьmь taratьlьrqa tejeş bulьp, bьl han 1 NSE yktəbergə 218 meŋ hum qarşьlav planь menən bətəhe 548 meŋ hum iтep taratьlьp plan 166 pr. qa ytəlde.

Ləkin zajьm aqsahьn jьjьvđa şatlanьrlьq eş juq əle. Ş. NASIR

35 meŋ humlьqqa jađьldьlar

1—3 nsə taqta jarьv zavьtь eşselərə 3—nsь xəl qьlqьs zajьmьna 35 meŋ humlьq jađьlьp 4 meŋ 984 hum zajьm aqsahь tylənelər, Zajьm taratьv jaqşь barha la unьŋ aqsahьn jьjnav eşe qəniqətlənerlek tygel. Şunьŋ esən tiđ kendə aqsa jьjьv eşen kesəjtergə kərək.

M. ƏXTƏM.

Berense Davlat zavьtьnda eske bajьlqь tuplav eşə jomoşaq

Berense dəvlət zavьtьnda ejjyn—ejjyl ajđarьnda eske bajьlqь tuplavda bajtaq qьna namalar eşlangəjne: Kərəkməgən maşinalardь ıbapka alьp ulardь tejeşle urьndarqa tapşьrьv, sixtarda həm sыplekkə taşlanqan vaq—təjək mitalđardь jь jap „rutmital" qa jebərev həm başqalar. Qьđqasa əjtkəndə zavьt bьl eşkə bik ıbđqanьp totonqajnь. Ləkin hunqь vaqьtta bьl məs'ələnen bətenləj kirehen kyrəbeđ. Zavьtьŋ esendə həm sixtarđь, taşlanqьq mital dar tulьp jatalar. Şulaj bulatorop ta, bьl eşkə ajьrьm kesə bildələnməgən. Kyptən tygel bьl məs'ələgə əhəmejət birep zafkum ultьrьşьnda subotnik jaharqa bulhalarđa, nej esender ul jahal maj qaldь. Bьl eş menən jetəkselek itev esən elek tə ber tapqьr əttənə alьp ta, eşte başqara almaqan, zafkuzqa tapşьrmaj nьlar. Ul bьl julda his ber qodqala almaj xə rakətheđ ite, Zafkum unь tərtkelap lo[illegible] ine.

T.

Julhьđlьqqa qarşь kərəş esendə uđqarьlqan

1—UDAR AJLЬQTA EŞTƏ DUR EŞMƏKƏRLEK KYRHƏTEVSELƏR BYLƏKLƏNDELƏR.

1 Өfə 2—ycəşkə nacalnige Kyznitsuf 200 humlьq bylək menən, 2) Balanaj 4—ycəska nacalnige 200 humlьq bylək menen, 3)Mejəkə təbək başqarma rəise Bajraşьf 210 humlьq, 4) Kytsyf 135 humlьq, 5) Cisma təbək başqarma rəise 100 humlьq, 6) Şişmə təbəge eşsehe Qəjnyllin 100 humlьq 7) Baltas tixnige Vladimirьf 100 humlьq. 8) Mejəkə julsьlьq mədire Salaxьf 100 humlьq, 9) Mejəka tixnige Əlksej I 100 humlьq, 10) Mejəka jul ottahь Pitrunin 45 humlьq, 11)Mejəka jul ottahь Şaqiqьf 45 humlьq 12Mejəkə jul ottahь Manlijьf 45 humlьq 13) Mejəkə jul ottahь Minbazьf 45humlьq, 14) Byzdak julsьlьq mədire Cimbajьf 100 humlьq 15) Byzdək tixnige Kadikyf 100 humlьq,16 Byzdak disatnigeQizzatyllina50 humlьq, 17) Starletamaq tixnige Gardijьf 90 humlьq, 18) Starle—tamaq disatnige Krasnulьf 45 humlьq, 19) Starle disatnige Lamakin 45 humlьq. 20) Starle disatnige Jevdakimьf 45 humlьq, 21) Tujmazь jul ottahь Katuf 75 humlьq, 22) Baqalь eşsehe Sələrqələjef 90 humlьq, 23) Baqalь jul ottahь Jumalajьf 50 humlьq. 24) Baqalь jul ottahь Miftaxitdinьqa 50 humlьq, 25) Bilaqataj təbək başqarma rəise Minskej 100 humlьq, 26) Bilaqataj jul ottahь Karatajьf 45 humlьq, 27) Tapurin jul ottahь Novikuf 60 humlьq, 28) Tapurin disatnigə Əxmijanьf 45 humlьq, 29) Nuriman jul ottahь Klavnə vlisapid menən, 30)Masaqyt tix instruktьrь Nism luf 100 humlьq, 31) Balanaj tix. instruktьrь Kavalyf 75 humlьq. 32) Өfə „Başqortostan" gəzite 100 humlьq, 33) Bilarat disatnige Ənisimьf 40 humlьq bylək menən byləklandelər.

Həm Sterle təbəge Kibaş avьl səvite vaklie jьllьq planьn 206 pr. qa ytəgəne esən 40 humlьq palta həm bьlardan təş bьl eştə eşməkərlek kyrhətkən kalxuzsьlar həm jaŋqьđaq xuzalьqtar esən 300 humlьq byləklav fundь bildələngən. Həm uđqarьp jaqtan 2—udar ajlьqta julhьđlьqqa qarşь kərəşevselər esən đə byləklav fyndь bildələnə.

GIRMANEJƏLƏ FAŞISTAR DIKTATURAHЬ

JAŊЬ XƏKYMƏT—ERE BURZЬVAZEJƏ, KULAKTAR BOJOROQONYTKƏRƏSƏK

Millətselek bitlege aƨtьnda Faşistar diktaturahь

BIRLIN,II. Girmanejələ ere butrzuazejahьnьŋ partejəhe millətselar, millatsa—atsejalistar, „stalnoj şlym", GIRSBUR [illegible] BRUNING [illegible] GITLIR [illegible] RIXSTAGTЬŊ (parlamint) [illegible] BRUNING [illegible]

Girmanejələ jaŋь xəkymət—faşistar julan totasaq

BIRLIN, 11. Girmanejələ jaŋь xəkymət tedelde. [illegible]

Angelejələ dimanstratsejə tulqьnдarь

LUNDUN, 11 Angelejənan [illegible] guzaviktarqa ultьrьp, totoş dimanstratsejə kalunnalarьn jerep sьqtьlar. Ular bьtə eşselərđe həm eşheđđərđe milli xəkymətkə qarşь kərəşkə saqьrьp lozuŋqьlar taşlanьlar. [illegible] neŋ talaptarьn kyrhətkən tedmə ne tapşьrđьlar. Ja'pьlь dimanstratsejalar GALIFAKЬS, PRISTUN, GAMINTUN, KATBRIZ həm Adirugin qalalarьnda la buldь. Dimanstratsejalar zanastufka [illegible]

Idinburg qalahьnda eşheđđərkə kəmitəte hajlandьlar.

Girmanejə kampartejəhe talaptarь

BIRLIN, 10. Girmanejə parlamintь [illegible]

Manzurejələ Japun qəskərdə re kyəjə

ŞANXAJ, 10. Japunejənan [illegible] PAREZ, 10 [illegible] LIRUSTЬN [illegible]

Manzurejələ „sojəndoroqhod" xəkymət tədel səl

ŞANXAJ, 11 Qtaj gazittare, [illegible] GIRIN [illegible] KUNSUL [illegible] GIRIN həm [illegible] da Qtaj [illegible] sьqarьv [illegible]

Pamişşk imiņjalarь jemerelə

MADRID, 11. FILLUNUBA [illegible]

Girmanejənəŋ jaŋь diktatur xəkymətə

BIRLIN, 10. „VULF" agintstvahь [illegible] GINDINBURG [illegible] RIXSANSLIR [illegible] GRINIR [illegible] DITRIX [illegible] VARBULT [illegible] IUJEL [illegible] ŞITSIL (BAVAREJƏ xalq partejahь) [illegible] ŞILE (kulaktar partejahь) [illegible] TERVINARUSTAR (millatselar) [illegible]

HAL AQЬĐЬV KAMPANEJƏHЬN ATQARЬP TƏMAM ITEV TURAHЬNDA

BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARĐAR SƏVITE QARARЬ

Hal aqьđьv kampanejahьn unьşlь rəveştə atqarьp, yđ vaqьtьnda təmam itev, jьlqalarđь aqьp barьvь, şulaj uq hej urьndarqa, həm jar bujđarьna tuqьlanqan tarqav aqsalarđan tađartьv, hal aqьđьv həm ularđь jьjьqanan sьqarьv eştəren tulь rə veştə tə'min itev, hal bəjlav həm aqьđьv eştəren jeteđlətev, ul aştə eşlavselərđe adьq, furaz, sanaqat tavardarь, kyltura—tormoş xeđmətə menən tə'min itev qьş aqas ađerləv esən eşse həm tartьv kesə ьlьq'ьtьv, bete hal aqьđьv həm ularđь buşatьv eştəren 15 yktəbergə təmam itev maqsatьnda Başqortostan Xalq Kamisarđar Səvite QARAR BIRƏ:

1. AQ IDEL SISTIMЬ: Aq idelden juqarqь jaqьnda həm Tanьp limanьnda hal aqьđьv eştaren unьşlь rəveştə təmam itev məs'ylejəten Yđək lispramxuzь diriktьrь SMINKUF iptəşkə həm Krasna-Usul təbək başqarmahь rəisenə jəkmətergə

Tanьp limanьn eşse kesə menən tə'min itev məs'ylejəten tybəngə rajbaşqarmalarđьŋ rəistərenə jəkmətergə:

a) Starletamaq jardamsь eşselərə 200 keşe
в) Pitrusk[illegible] " " " 500 "
v) Qьrmьtqalь hal bajləvselar 394 "
g) Krasnausul lutsmandar " 500 "

Aq idelden juqarqь jaqьn eşse kesə menən tə'min itev məs'ylejəten tybəngə rajbaşqarmalarđьŋ rəistərenə jəkmətergə:

a) Bilarat lutsmandar 200 keşe
в) Berjən " 300 "
v) Mraq " 300 "
g) Virxatur " 400 "
d) Mələvez " 150 "

Yđək lispramxuzь diriktьrь ip. SIMINKUFQA eş punkttarьnda eşse kesən qabul itevđe tixnik kes menən tə'min itergə.

2. QARA IDEL SISTIMЬ: „Nurlь" limanьnda hal aqьđьv eştəren unьşlь rəveştə təmam itev məs'ylejəten „Nurlь" limanь mədire ŞURAVIN iptəşkə həm Bajqь rajbaşqarmahь rəisenə jəkmətergə. „Nurlь" limanьn eşse kesə menən tə'min itev məs'ylejəten tybəndəge rajbaşqarmalarđьŋ rəistərenə jəkmətergə:

a) Bajqь—lutsmandar 650 keşe
hal bəjlavselər 201 "
в) Asqьn lutsmandar 520 "
hal bəjlavselər 301 "
v) Mişkə lutsmandar 142 "
hal bəjlavselər 231 "
g) Blagaviщşin lutsmandar 180 "
hal bəjlavselər 112 "
d) Baltas lutsmandar 360 "
hal bərlavselər 175 "
j) Nuriman lutsmandar 284 "
hal bəjlavselər 264 "

3. Qara idel bujьnsa keđ 60.000 kubamitьr aqastan hal aqьđьv eşen Nuriman lispramxuz diriktьrь NIKANUF iptəşkə həm Nuriman rajbaşqarmahь rəisen jəkmətergə.

Keđ hal aqьđьvđь tə'min itev esən Nuriman rajbaşqarmahь yđendə bulqan nərəttərđən tybəndəge miqdarđa eşse kesen birergə tejeşle:

a) hal bəjlavselar 375 keşe
в) lutsmandar 150 "
v) jardamsь eşselar 150 "

4. Injər—Sim jьlqalarь bujьnsa 40.000 kubamitьr aqastan hal aqьđьv eşen Ləmazin lispramxuzь diriktьrь ip. Andereьfqa həm Arxangil rajbaşqarmahь rəisenə jəkmətergə.

Keđ hal aqьđьv eştəren eşse kesə menən tə'min itev məs'ylejəten tybəndəge rajbaşqarmalardьŋ rəistərenə jəkmətergə,

a) Өfə hal bəjlavselər 100 keşe
в) Arxangil lutsmandar 200 "
v) Qьrmьtqalь jardamsь eşelar 120 "

5. Başnarkamsnabqa həm Başsajuzqa yđəkləşterelgən funttardь kətmajensə hal aqьđьvđa həm unь buşatьvđa eşlavselər đe adьq, furaz həm sənaqət tavarđarь menən Juzuralliften nərəttərə bujьnsa tulь rəveştə tə'min itergə, bьl eşte 3 ken sruk esendə adьq həm sənaqət tavardarьn hal aqьđьv həm buşatьv urьndarьna jebərev Ibabe nan sьqьp eşlərgə təqdim itergə.

6. Jьlqalarđь tarqav aqastarđan tulь rəveştə tađartьv maqsatьnda ul jьlqalarđь ucaskalarqa bylep, tađartьv eşen ytkərev məs'ylejəten tybəndəge iptəştərgə jəkmətergə:

Haçmar sistimь—Iьrьmbur qalahьna tiklem—Jьlajьr lispramxuzь diriktьrьnьŋ urьnbaђarь ip. Şilimingə.

Aq ideldeŋ juqarqь jaqь Axlimingə tiklem—Yđək lispramxuzь diriktьrь ip. SIMINKUFQA

Injər—sim jьlqalarьnda, Abqaraş Limanьnan Qara idel tamaqьna tiklem Ləməzin Lispramxuzь diriktьrь ip ANDEREJANЬFQA.

Qara idelda—ul jьlqanьŋ bajьnan „Nurlь" Limanьna tiklem Krasna Usal Lispramxuzь diriktьrь ip. BAZUSKƏ,

Qara idel—„NURLЬ" Limanьnan Manəjqa tiklem—„Nurlь" Limanь mədire ip. ŞURAVIVQA.

Jyruzan jьlqahь—Jyruzan Lispramxuzь diriktьrь ip. BUZJUKqə

Qara idel—Manajьvanan Krasnaj Klyckə tiklem—Qara idel—Lispramxuzь ip. TARUTINGƏ

Qara idel—Krasnaj Klyctən Şaqşaqa tiklem Nuriman Lispramxuzь diriktьrь ip.NIKЬNЬFQA.

Qara idel—Şaqşanan Dudkin piravazьna tiklem—Şaqşa ucaskahь diriktьrь ip. IVANUFQA.

Qara idel Dudkin piravazьnan timer jul kyperenə tiklem taqta jarьv №4—5 zavьtь diriktьrь ip. SIMYNЬFQA.

Aq idel timer jul kyperenan „Visacej Kamin" pristinenə tiklem taqta jarьv berləşterelgən №1-3-2-13 zavьttarь mədire ip. ALIKSEJENKAQA.

Aq idel-„Visacej Kamin" pristenenan Blagaviщşin zavьtьna tiklem Өfə lispramxuzь diriktьrь ip. VURЬNЬFQA.

Aq idel Blagaviщşin zavьtьnan Berə qalahьna tiklem Blagaviщşin ucliszxuzь mədire ip. NƏ—NYKUFKA.

Aq idel—Berə qalahьnan Tanьp jьlqahь tamaqьna tiklem Berə lispramxuzь diriktьrьna.

Aq idel—Tanьp jьlqahь ta—maqьnan Kama, Vulqa Stalingratqa tiklem Tanьp lispramxuzьnьŋ hal aqьđьv belgese ip, MAJESƏJEFKƏ.

7. Tađartьv eşe Başqortostan rajundarь sigenan tьşqa sьqqan vaqьtta tejeşle əlkə başqarmalarьnan həm tranzit hal aqьđьv nacalnigenan ul eştərđe jetərlek miqdardaqь eşse kesə menən tə'min itevđe həm eşselərgə adьq birevđe horatqa.

8. Aqidel jьlqahь flutьnьŋ kantorь mədirenə Tanьp jьlqahь tamaqьnan Volganьŋ tybən jaq turьna tranzit hal darđь tartьp barьv esən Juzuralliz qaramaqьna 240 indikatьr kesle buksir paraxutьn birergə təqdim itergə.

9. Dəvlət bankahьnьŋ Başqortostan kanturьna hal aqьđьv həm buşatьv eştəren urьndarđa aqsa menən ədləkheđ rəveştə tə'min itergə quşьrqa.

10. Juzuralliskə aqastь jьlqaqa teşerev həm halqa bajlav eştəren tamam itev sruktarьn haldar julda tuqьp qalmaslьq itep bildələrgə həm şul bildələngən sruktarqa haldarđь aqьđьp beterge təqdim itergə.

11. Aqas istiqmal itevse pritprejatejalarđen jetəkselərenə haldarđь jьlqanan I nse nyjəbergə tiklem sьqarьp beterev məs'ylejəten jəkmətergə.

12. Başqortostan xeđmət xalq kamisarь ip Sьjsajьfqa həm unьŋ urьnbaђarь ip. Pavuckinqa hal aqьđьv həm hьvđan buşatьv eştəren unьşlь rəveştə təmam itev esən juqarьla kyrhətelgən nərəttər bujьnsa eşse kesenen, birelevən urьndarda xeđmət inspiktьrđarь aqььь kyđətergə təqdim itergə.

13. Başkalxuzsajuzqa kalxuzsьlarđьŋ sitkə kitep eşlavđəre turahьnda kalxuzsajuz menən Juzurallis arahьnda təđəlgən dugьvьrđarđьŋ ytəleven tə'min itergə, hal aqьđьv kampanejahь betkənqə tiklem hal aqьđьv həm buşatьv eştərenən eşselərđe alьvđь tьjьrqa təqdim itergə.

14. Havьlьq haqlav xalq kamisarlьqьna həm Jer eştəre xalq kamisarlьqьnьŋ vitirinarnaj bylegenə eşse kesə tuplana torqan punkttarđь davalav xeđmətə kyrhətev saralarь menən 2 ken sruk esendə tə'min itevgə quşьrqa.

(Ađaqь 3 nsə bitteŋ hunqь baqanahь əbtьnda).

IT KANSIRVA SƏNƏƢƏTEN YŢTEREV

BƏTƏ EŞSƏN MASSANЬŊ BERƏM KƏS MENƏN AKTIF QATNAŞLЬQЬN HORAJ

YĐƏK KƏMITƏT HƏM SAVNARKUM. BARЬ TIK JANЬ IT KAMBINATTARЬN HƏM KANSIRVA ZAVЬTTARЬN HALЬV, ƏLEGƏ TIKLEM IŞSƏGƏNDƏREN JAQSЬRTЬV RATSEJANAL FAJĐALANЬV, SUL UQ VAQЬTTA ULARĐЬ JAQЬN TƏBƏKTƏRĐƏ SATSEJALIZEM SEKTIRЬ BAZARЬN—SAFXUZ HƏM KALXUZĐARĐЬ TOLA SARALAR ŞA ALQЬ JEBƏREV JULЬ MENƏN ƏENƏ EŞSƏNDƏRĐE IT, BALЬQ PRAĐUKTALAR MENƏN TƏ'MIN ITEV EŞEN NIGEĐƏN YK JAQŞЬRTЬRQA MƏMKIN, TIP IHƏPLƏJ [illegible] *(YK HƏM SAVNARKUM QARARЬNAN)*

IT SƏNƏƢƏTEN YŢTEREVĐƏ

BAŞQORTOSTANDA JЬLQЬ 53 MEŊTUNNA

Praduksija sirevse it kamsinatь tedələ.

[illegible]

Xəđer Başqortostanda it kambinattarь [illegible]

Ţədəv eşe 1932 nse jьldan başlap, jьl ađьna tamam bula. Toroşo 15 miljon han ţəpləna. 1931 nse jьldan 4 nse han 1932 nse jьl dan 1 nse kvartaldarьnda bətə aderlek eşe kərəkle nulqan to-[illegible]

Panəmuf

KƏĐGƏ HUNAR BAŞLANDЬ TƏBƏKTƏR ƏKEREN QUĐQALA.

Başaxutsjuz apparatь əgəngə horavqa javap birə almaj

Başqortostandan hunar balьq-sьlьq kapiratsejahь, eşselarđe berense safta aqhьmlь (balьq h.ə) praduktalar menən tə'min itev eşenda đur əhəmejətkə ejə. Balьq əđerləv it prasilmahьn xəl itkəndə, sigerəktə indystere-jələşevse Başqortostan əsən əjtep betməslek đur urьn tota.

Ytkən jьl beđ 15 aj esendə (1929 nse jьldьn 1 nsə yktaberenən 1931 nse jьl qinvar başьna tiklem) hunar—balьqsьlьq kapiratsejahьnda 15200 sintnir balьq əđerlənde Ə, aqьmdaqь jьldьn jartьhьnda 13807 sintnir əđerlənep plan 103 pr. qa ytəlde. Ytkən jьl menən saqьştьrqanda 2 mərtəbə artьq, tigən hyđ. Bьnan tьş qьr qoştarь bujьnsa plan 240 pr. qa, qьr jənlektəre əđerləv 339 pr. qa ytəlde.

Xəđer Başqortostanda kəđgə hunar başlanьldь. Şunьŋ menən bergə unь əđerləv đə bergə barasaq. Bьl vaqьtta Ŧyđebeđđəge eşselərđe tə'min itev əsən 11000 sintnir balьq, 40250 qьr qoştarь, 50000 kilagramma qьr jənlektəre ite əđerlənergə tejeş. Bi'gele bьl burьstь bətə eşsən jalpьnьŋ sigerəktə hunar—balьqsьlьq eşendə şeqellənevselərđen aktif qatnaşьtqarьnan başqa xəl itep bulmajasaq. Hər ber qatnaşsь, hər ber kalxuzsь sigerəktə parteja, kamsamul həm praisajuz aqzahь bьl qəjьlqan plandь han həm sьjfat jaqьnan tultьrьv əsən kərəşergə, başqa eşsəndərđe unьŋ tirəhenə tuplarqa tejeş. Məs'ələ bьlaj torhala, əje kəđgə hunarsьlьq eşen ytkərevđə hьnьlьş juq. Kyp təbəktərđə hunar—balьqsьlьq kapiratsejahьna narq qujmavđar bar. Arxangil avьl sasavite həm „12 jьllьq əsən" kalxuzь iđarahь tep əştərenən alьp balьqsь həm hunarsьlarđь aqas əđerləvgə jebərə. Başsavnarkumdьŋ ularđь başqa eşkə quşmaŧqa, tigən qararьna qarьşь kilələr. Bьnьŋ kevek vaqiqə Tujmazь təbəgendə lə buldь. Başqa qomasavlьq itə torqan fakьttar đa juq tygel.

Başaxutsajuzdьŋ yđ apparatьla təbəktərđe bьbn julbaşsьlьq itə alьrlьq qorolmaqan, Apparattaqь 25 keşenən 56 pr, tь alьşьnьp torqan. Eşse keşeneŋ bьndaj aqьşь eşkə đur zejan kiltere, aldьqa qujьlqan burьstar ytəlməj qalьvqa səbəp bula. Beđ bьl jeteşheđlektərgə qьrqa kərəş asьqa tejeş. Şunьŋ menən bergə milli kadьrđar əđerləv, belgestərđe đərəŧ fajđalanьv, ularđь berketev, terlə qoramaldarđь ratsejanal qullanьv, eske rissursьlarđь masilizavajt itev eştəre lə bergə barьrqa, unьştarqa ireşelergə tejeş.

Itselek sajuzь malьn alьvđan baş tartalar

Kalxuzdarđa het firmalarьn ojoştorov bujьnsa kyp təbəktərđeŋ kiŧken boroloş jahəj alqan darь juq. Məŧələn: Dəvləkan təbək başqarmahь kalxuzdarda het həm bođav firmalarьn ojoştorov turahьnda es ken bujьnsa diskyssejə alьp barđь. Ular məs'ələgə teşenməjensə, jəki teşenhələ eşte ikregə həjrəp, itselek sajuzьnan birelgən maldarđь kalxuz tavar firmalarьna almaj. Bələbəj təbək kalxuzsajuzь lə itselek sajuzьnan birelgən 100 baş hьjьr, 800 baş bođavđь alьvđanbaş tarta. Ətəbəkpartejəkəmitəte Rajkalxuzsajuzdьn bьlqa a'tьn təsdiq itə. Rajkalxuzdьŋ bьl eşe bьbnlap tikşerelergə, həm uqa kileşep qaravsь təbək kəmitəte lə yđ tərtibendə eləş alьrqa tejeş.

X V

UL BESEN SABЬV ZADANEJƏLƏRЬN ARTЬRЬP YTƏNE

KYSMƏ BAJRAQ „QЬĐЬL JALAN" ĐA

BAŞQA KAMPANEJƏLƏRĐƏ LA ALDЬN BARA.

[illegible]

Ə. JƏQFƏR.

JUZURALLIS TƏĐƏV MATIRE JALDARЬ

BIREV PLANЬN 5,9 PR. QA QЬNA YTƏGƏN.

Maldarđь kampliktavajt itev həm ularđь ađьq menən tə'min itev eşe tiđ kendə xəl itelergə tejeş bulhala, çajhь ber urьndarđa bьl plan ədelə. Bьl xəlde kalxuzdarđaqь firmalarđь tik şerev dikadahь başlanьv unajь menən əlkə gəzittar janьnda jьjnalqan kəŋəşmə asьqtan asьq əjtep ytte.

1—Malsьlьq torlaqtarь teđəv kərək bulqan difitsitnaj matirejaldarьnьŋ bulmavь.

2—Bьl eşkə əlkə ojoşmalarьnьŋ halqьn qaravđarь.

Məŧələn: J.U.L. Kalxuzdarđa malsьlьq torlaqь teđəv eştəre başlanqandan bətəhe 289 K.M. teđəv matirejaldarь birgən (5,1pr.).

Əsensə kvartalda teđəv eştəren teđəv matirejaldarь menən tə'min itev əsen J.U.L. menən dugvьr teđəlgəjne, oşo ken gə tiklem eşkə başlanmaqan. Kalxuzdarđaqь teđəv eştərenə matirejal jebərevđe J.U.L. ytəməgən. Həm kalxuzdarđa teđəv eştəren tə'min iter əsən ajlengən funtь təbək ojoşmalarь belməjđər. Uspramxuzdarqa kilgəndə kalxuz teđəv eştəren tə,min itevđən baş tarta. J.U.L. kalxuzdarđa silus başnalarь teđəv eşenə matirejaldar jetkermev həm birgən matirejaldarьnьŋ sifatь nasar bulьv tulьp jata. Bьl tura lə kalxuzdar qarьza birep qarahalar đa, iqtisarhьđ qaldьrьlqan. Həm ber nisə avьl savite menən 65 silus baş nahь teđəv əsən dugvьr teđelhə lə ul sintəber ajьnda qьna qəməlgə atqarьlqan J.U.L. teŋ ajьrьm siktьrđarьnda çaŋьđ valakitahь menən eş kyrevđəre brigada tarafьnan anьqlandь.

Kalxuz teđəv eştərenə ajlengən 155 tunna qađavdь kalxuzdarqa birmejensə təbək ojoşmalarь yđđəre genə fajđalanqandar.

Məŧələn; Q Mejəkə təbəgenə 4 jəşnik qađav birelep oşonoŋ 2 jəşnigen R.I.K yđenə alqan. Qalqan 2—hen təbək patrip sajuzь həm kalxuzsajuz alьp fajđalanqan. Bьl xəl Maqar təbəgendə lə bulqan.

KYZMINSЬF.

Partejənьŋ kesle həm ytker qoralь—matbuqat, sigerəktə unьŋ tybənge zvinalarь parteja diriktiftarьn bojomqa atqarьv eşenə kiŋ eşse həm eşsən jalpьnь aktif ojoştororqa tejeştər.

Satsejalizem ikanumikahь fundamitьn tamamlavđь xəl itkes jьldьn igen əđerləv kampanjahь unьşьn tə'min itevđe matbuqattьŋ tybənge zvinalarьna siktən tьş đur səjəsi burьstar jəkmətelə.

Bьl burьstar, partejəneŋ: „bьjьlqь igen əđerləv kampanjahьn „ojoştororqa kərək" tigən tep ustanufkahь nigeđenən sьqьp xəl itelergə tejeş. Ləkin partejənьŋ bьl sajavaj diriktivahьn ytəvđə jəmhyrəjətebeđ kyləmendə qьrqa hьnьlьş jahalqanь juq. Bьnь partejənьŋ yđək həm Əlkə Kəmitəteneŋ hunqь qarardarьnda ajьrьvsa asьq kyrhətelde. Avqьs—sintəber plandarьnьŋ əđeleve, igen əđerləvđe ojoştorovđьŋ qəniqətlənerlek bulmavьn taqь lə ber tapqьr dəreŧlənə.

Bьl turala Əlkə Kəmitəteneŋ 3—Yktəber qararьnda: „igen əđerləvđen avqьs—sintəber planь eđəv təbək partejə ojoşmalarьnьŋ (Əlkə Kəmitəteneŋ asьq diriktife bulьvqa qaramaŧtan) tep səjəsi—kampanja-igen əđerləvgə balşeviktarsa iqtibar birməvđəren, plandь ytəvgə yđ đeren maalizavajt itməvđərenə, igende xəkymətkə aşьqьs raveştə tapşьrьvqa kalxuzsьlar, urta xəlle jaŋqьŧaqtarđьn diqqəten maalizavajt itməvđəren „iŋ elek yđenə, unan huŋ xəkymətkə" tigən kulak lozьegahьn qьrqa atpur birməvđəren", kyrhətelə.

Tybən matbuqat igenəsən kərəşte balşeviktarsa ojoştorhon!

Kalxuz, avьl həm ajьrьm partejə ojoşmalarьnda igen əđerləv planьnьŋ rejallьqьna appartunistarsa qarьşь nastrajennjalarьnьŋ urьn alьv, kulaktarđьŋ qatь zadanejanь ytəməve səbəbsezlьq itevđərenə qarьşь qatь saralar kyrelməv, kyrelgən saralarđьqda kiŋ jalpь eş menən bəjlənməvđərenən kulaktьŋ igenen tapşьrьrqa kankrit ireşerlek ta'ŧirle—kəslə bulmavь bьlar tybən gəzittərđeŋ jalpь-ojoştorov eştəren tejeşle juqarьlьqqa quja almavđarьn kyrhətə.

Tybənmatbuqat ul stanukta. Kalxuz, safxuz savitavlda kiŋ eşse, eşsənjalpьnьŋ esendə sьqarьlьv menən ul jalpьnь partejəneŋ giniral julь əsən kərəşkə rejal ojoştorovđa matbuqattьŋ iŋ məhim eleşənən bulьp tora.

7-Yktəberđə ytkərelgən təbək gəzittərenəŋ ridaktьrđarь kəŋəşməhelə tybən matbuqattьŋ igen əđerləv eşendə partejəgə bьbn jarđam itməvđəren taqь lə ber tapqьr anьqlap kitte.

Igen əđerləvđə ojoştorovđa tybən matbuqattьŋ tөp jeteşheđlektəre:

1—Yđđəre partejə urgьnь bula torop, partejə jetəkselegen narьqlaməv. Kyp kenə təbək gezittəre (Maqar, Qonşaq h. b) kampanejalar menən partejə jetəkselegen betenləj onotop unь bujap qaldьrđьlar.

Şunьŋ menən gəzittərđeŋ bar hьnan da elek partejəlь bulьvьn ьbqь qujmavđan, gəzitteŋ səjəsi jəđen juqaltьp, ytker həm kəslə qoralьn đ buqьşqa sьqalar.

2) Massavaj ojoştorov eşeneŋ yđəgenə prəlitarejat jəməqətselege kamandьrđarь—rabsilkurđarđь tuplavđь quja almaj, ərmejəhed frunt totalar.

Rabsilkurđar xərəketen qajtanan teđəv turahьndaqь partejə diriktiftarьn ыbqlap yđəşter-məj, qajhь ber urьndarđa unь appartunistarsa bođop, xəbərselərđeŋ aktif eş mitьđtarь—udar brigadalar menə eşləvđəren kiŋ jəjep jebərmənelər.

Gomymən tybən gəzittər yđđəreneŋ kendəlek eştərendə partejənьŋ yđək həm elkə kəmitəte kyrhətmələren massavaj eşteŋ yđək urgьnь „Pravda" təribəhendə hьnalqan aktif mitьđtarьn (udar brigada—jarьş paxut ayksir, kantryl pust javap ojoşrorov kalliktif xəbərselek itevđe) qullanmajđar. Şunьqtan tybən gəzittərđə jənlelek, aplratiflьq aqbaj. Eştə jьldamsьlьq, jeteđlek tiđ yđləşterevselek aqhaj. Başqa „ojoşmalarđьŋ qojroqonda həjrələlər. Jalpьnь səjəsi ojoştorovqa qabilejəttəre bulmaj, gəzit kazunnaj matirjal həm kyɓehensə ridaksija eşselərə „zurnalistar" məqələlərə menən tulə.

3.—Jalpьnь jaqşь əlgə bulьrlьq təzribələr əŧtəndə tərbejələv unьŋ arqьrь ojoştorov juq. Gəzittər tik ber jaqqa—nasar eləэlar, jeteşheđlektərđe asьv—faş itev menən qəniqətlənələr. Asьlqan jeteşheđlektərđe beterəvđə nindəj saralar kyreleven narlavda juq. Gəzit bitendə dəimi kyđetev alьp barьlmaj. Ber başlanqan eş heđemtəhed taşlap qujьla.

Əlkə kamitetten igen əđerləvđə aldьn barqan kalxuzdarđьŋ kalxuzsьlarьnan bykşir brigadalarь ojoştorop, artta qьlarđь buksirqa alьrqa tigən diriktivahь, tybən matbuqat—xatta maxsus kalxuz gəzittərenəŋ də kyđenən teşep qala. Igen əđerləvđə jaqşь eləekyrhət kən kalxuzdarđьŋ təzribələre kyserelməj. Gəzit bitendə s—jarьşьn kiŋ jəjev arqьrь aldan 'barьvsьlarđь qьđьl taqtaqa birev, qьđьl isemlekkə jađьv menən arьm kyrenən udarniktarđь bytləv eşen ojoştorov bik ađ qullanьla. Şulaj uq plandьn 5—10 kenlək, ajlьqjьllь qytəleşen kyŧətmələr menən, ajьrьm siktьr, səvit, avьldarqa bylep, men dərəbəhe jaqьnan ьbqь eşləp, ajьrьvsa kyrenekele itep birev tərtiple raveştə alьp barьlmaj. Qajhь ber gəzittər bьnь betenləj qullanmaj, svidinejə formahьnda urьnlaştьrьv menən qəniqətlənələr.

Bьlar bətəhe lə igen əđerləvđe ojoştorovđa başqa ojoşmalarđa bulqan jaŋьlьşlьqtь—kalxuzsь, jarlь, urta xəllelərđe səjəsi maalizavajt itevgə kiŋ jalpь eşen jəjep jebərevđe qoro administratif saralar menən almaştьrьvđь tybən gəzittərđendə qanatlaqanьn kyrhətə.

Şulaj uq stinə, kyp tiraz gəzittərenəŋ əŧtənən partejə jetəkselege artqь planqa qujьlqan kevek, təbək gəzittərelə ular menən jetəkselek itməj. Ber təbək gəzitendə lə tybən matbuqattь kyđətev eştəre tərtiple—planlь barmaj.

Igen əđerləv şturьm ajlьqьnda tybən matbuqat, VKP(ь) Əlkə Kamitəteneŋ 3 nse yktəber qararđarьna nigeđləp, yđeneŋ eşen qajtanan qorovđa qьrqa hьnьlьş jaharqa tejeş.

UNЬN ƏSƏN:

1. Massavaj—ojoştorov eşen kiŋ jəjergə. Rabsilkurđarđьŋ udar brigadalarь həm matbuqat brigadalarь arqьrь paxut, byksir ojoştorov, maxsus kantryl bubьsrar qujьvđь kiŋ qullanьrqa. Igen əđerləv planьn tultьrqьn həm artьrьp tultьrqan kalxuzsьlardan buksir ojoştororqa.

2 Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitьdь nigeđendə gəzit bitendə qьđьl—qara taqtalar isemlektər alьp barьv, udarsьlarđьŋ bylaklav eştəren davamlь itep ojoştororqa.

3. Kiŋ kalxuzsь, jaŋqьŧaq jarlь, urta xəllelərđe səjəsi ojoştorov arqьrь, kulakqa həzymdə kəsəjtergə. Qatь zadanjanь javьz uj menən tultьrmaqan kulak, xəlle qatlamdarđь xəkemgə tartьrьv eşenə kiŋ jəməqətselek fekeren ьbqь tuplap, ularđьn igendəren iŋ qьŧqa vaqьt esendə xəkymətkə tapşьrьvqa kankrit ireşergə.

4. Igen əđerləvgə bulьşlьq kamisejələre jarlьlar gruppahь kalxuzsьlar brigadalarьnьŋ eştəren, ular əŧtənən partejə jetəkselegen kəsəjtevđə gəzit kiŋ raveştə jaqtьrtьrqa, bьl əlkə lə eşləvđe narьqlamavь appartunis sьqьştarqa qьrqa atpur ojoştororqa tejeş.

5 Ikke igendərđe kalxuzsьlarđьŋ'səmə ənəzətelevьstьva julь menən birevđəren ojoştorovđa ular arahьnda kiŋ aŋlatьv, əđerlek eştəre alьp barьrqa. Bьnda sigerək tə bətə kyltura asaqtarьn həm kyltura kөstəren (uqьtьv, izbac h. ə.) ьbqь fajđalanьvđь alqa qujьrqa.

6. Stinə gəzittərenən başlьp təbək gəzittərenə tiklem urьndarqa sьqarьlqan vəkildərđən kesenən tejeşensə fajđalanьv, ularđьn yđ eştərenə kankrit javaplьlьqtarьn ьbqь kyđətergə, ularđь gəzitkə ьbqtьrьrqa tejeştər.

7. Qatьn-qьđđar diligatkalar arahьnda eşləv, ularđь kulak qotqohona qarьşь kərəşlə aktif maalizavajt itevđə gəzit ridaksejalarь planlь eş alьp barьrqa tejeştər, həm başqalar. Tybən matbuqat əlkə gəzittərđeŋ igen əsən kərəş təzribələren yđ eşenə kyserergə tejeştər

B. L.

13-X, 1931-jьl, Əfə.

Y. QЬJQЬ MTS KAMSAMUL KƏMITƏTE, IGEN ƏĐRLƏVGƏ KAMSAMULDЬŊ BAJAVAJ KƏSƏN OJOŞTORMAJ, SƏJƏSI JƏĐƏN JUQALTЬP, KULAK TIRMƏNENƏ HЬV QOJA.

KULAK AGINTЬ KNƏZEF AGILF TARQA IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN YTƏV MENƏN JENERƏ UDAR BIRERGƏ

„Lininse" həm „JəşKammunar" ridakseja igen əđerləvđə avьrqazь təbəgenə kitte

„Lininse" həm „Jəş Kammunar" gəzittəre, igen əđerləvgə, bətə kamsamul, eşsən, kalxuzsьlarđe maalizavajt itep, urьndaqь, partejə, kamsamul, ojoşmalarьna igen əđerləv planьn ytəvđə praktik jarđam kyrhətev əsən Avьrqazь təbəgenə 3 keşenən qibarət kysmə ridakseja ebərđe.

Ular unda ber aj eşləjəsəktər. Igen əđerləvđə balşevik arsa kerəşevse girujdarđь, jəcəjkə kalliktiftarđь həm appartunistarsa artta hərəlevsel rđe kyrhətev, asьv əsən Byzdək təbəgenə „Lininse" həm „Jəş Kammunar" ber xeđmatkəren sьqardь.

Ridaksejə igen əđerləvđə balşeviktar timpьnьn girujđarь bulasaq kamsamul ojoşmalarьna „Lininse" həm „Jəş Kammunar" đьŋ kysmə bajraqьn qujđь.

Kamsamulqa jaŋь inevselər igen əđerəv fruntьna

11 nse yktəberđə „Lininse", „Jəş Kammunar" ridaksejəlarь həm berense Əfə gala rajkumь kamsamulqa jaŋь kilgən eşse jəştərđeŋ slyten ytkərđe.

Slytqa Əfə, pridperejətjələrenən, fabrik—zavьttarđan kamsamulqa jaŋь kilevselər yđđ reneŋ eştərenən raportlar birđelər.

Slyt igen əđerləv fruntьnьŋ aldьnqь kamsamuldarь Nuriman kamsamuldarьnьŋ saqьrьvьna javap itep 4 nse kvartal pramfin planьn ytəvđə yđđəren maalizavajt kelgən itep iqlan itte.

Slyt kankrit raveştə Əfələge igen haŧьv punkttarьn da jalpьlь madani eşte alqa jebərev əsən şiiqa alьrqa, unđa agit pavьskalar ojoştororqa, kysmə kətepxanalar buldьrьrqa, luzungьlar, plakattar menən biđəv əsən udar eşkə başlarqa qarar sьqardь.

Urazaj həm kəllikttiləşev kenə unajь menən jəcəjkələrge şif kalxuzdarьnь, avьldarьna kamsamulqa jaŋь kilevselərdən brigadalar ojoştorop jebərev eşen tapşьrđь.

Agejьf kulak agintь

Əfə təbəge Karpajьf avьlьkamsamul jəcəjkəhe, igen əđerləvđə kamsamuldarsa eş kyrhətkən tьre juq. Igen əđerləv talap itkən udarsьlьq, satsejalizem jarьş jəjelep jebərelməgən jəcəjkə jetəkselegendə, igen əđerləv đə sьjnfi pazitsejəne kulaksar qulьna tapşьrьv urьn alqan Jəcəjkə sikritarь, uqьtьvsь Agejef esep iŧerep igen əđerləvgə qarşь qara agitatsejə tarata. Kulak agintь Agejef qa kamsamul da urьn juq. Karpajьf kamsamuldarь igen əsən kerəşteŋ aldьnqь safьna sьqьrqa tejeştər.

„Marь" kamsamuldarь igen əđerləvđə aktif qatnaşalar

Səvməj avьlь (Qьrmьŧqalь təbəge) jəcəjkəhe kamsamuldarь kampanejələrđa alda baralar.

Jəcəjkələ 6 kamsamul bulьp, ular ike brigadaqa bylenep eş ləjđər.

1) Ber brigada ike silus soqoro əđerləp, əsense soqorđo tamamləjđər.

Kamsamul brigadalarь tьrьşьlьq arqahьnda unьş jьjnav yđ vaqьtьnda bette. „Marь" kalxuzьnьŋ igen əđerləv planь 100 pr. tь menən ytəlde.

Jaŋqьŧaqtar siktьrьnda 70 pr. qa jetkerelde.

Yđđəre menən tiŋləşergə təbəktəge başqa kamsamuldarđь la saqьrđьlar.

Əđləxheđ raveştə stinə gəzite sьqarьla.

Kalxuzda jarьş həm qьđьl, qara taqtalar elengən. B.Usman

QЬJQЬNЬŊ „JƏŞ"APPARTUNISTARЬ BAŞ KYTƏRMƏŧLEK ATPUR ALЬRQA TEJEŞTƏR

Y. Qьjqь, MTS hь qarşьndaqь kamsamul kəmitəte 8 kamsamul jəcəjkəhe menən jul başsьlьq itə. Kəmitət kamsamulь kalxuzlaşьv, 2 nse balşeviktar jađьn ytkərev, unьş əsən kərəş fruntьnda đur unьştarqa ireşte. Ləkin kamsamuldьŋ xəđerge eşe qəniqətlənerlek tygel. Kamsamul juqarьlaqь kampanjarđь ytkərevđə qatnaşqan kevek igen əđerləvđə lə balşeviktarsa eş kyrhətergə tejeş ine Y, Qьjqь təbəge igen əđerləvđə iŋ artta həjrələ. Undaqь təbək başqarmahь həm başkamul eşselərenəŋ bьl eşkə appartunistarsa qaraşь turahьnda gəzit bittərenđə ber nisə jađьlьp ytte. Təbəktəge kamsamul ojoşmalarь igen əđerləvđə appartunizem baŧьqьna batqandar. Jetəkse kamsamuldar həm ajьrьm kamsamuldarьđa əle bulhə plandeŋ „rejal bulьvь" turahьnda diskusseja alьp baralar.

Təbək kamsamul kəmitəteneŋ bojora ullьrьşьnda MTS kamsamul kəmitəteneŋ daklatь tьŋlandь. Daklatta kamsamuldarđьŋ igen əđerləvgə ber nəmə lə eşləməgənlektəre belende. Kəmitət sikritarь kamsamul kamitəteneŋ ber genə jəcəjkəhen igen əđerləv planьn vaqьtьnda tultьrьvqa səjəsi maalizavajt itməgən.

„Jondođ" kalxuzьnьŋ brigadahьnda kamsamul jəcəjkəhe sikritarь:

—„Plan rejal tygel, ytəp bulmajasaq," tip kyrədələnep jata. Unan brigadaqьđ nisə sintnir igen əđerləne tip horavqa, javap birə almanь.

Bьna oşondaj „eştər" heđemtəhendə igen əđerləv xurlьqьlь handardan sьqa almaj. Oşo arqalь la MTS igen əđerləv planьn 5 pr qa, „Jondod" 2,2 pr. qa, jaŋqьŧaq xuzalьqtar 11 pr. qa, kulak xuzalьqtarь 11 pr. qa qьna ytəneлər.

Kamsamul, kalxuzsьlar, jaŋqьŧaq xuzalьqtar arahьnda aŋlatьv eştəre alьp barmaj. Kulakqa qьŧьm juq. Kamsamuldarđьn tərlə appartunistarsa sьqьştarь na vaqьtьnda atpur birelə barьlmaj.

Z. VƏLEJEF

Kenəzeftən maqtavlь kamsamul biliten alьrqa

Əfə təbəge Padьjmal avьl savite jəcəjkəhe igen əđerləv planьn ytəvđə ber tərlə lə eş alьp barmaj.

Klandь ytəv əsən partejəhьđ eşsən jəştərđe ojoştorov, kulakqa birelgən qatь zadanjanь iŋ qьŧqa vaqьt esendə tultьrьv əsən kərəşməjđər.

Kamsamul jəcəjkəhe sikritarь Kenəzef yđe „xalqtьŋ igene juq", xəkymət krəŧtejəndərđeŋ igenen ala" tip kulak jьrьn jьrlaj.

Padimal avьl kamsamuldarь Kənəzef kevek appartunistarqa jemerə udar biregeđ. Igen əđerləvđə jalpьlьeştealqajebarev, hər kamsamuldь kankrit burьs menən qorallandьrьv, igen planьnytəvgə səjəsi maalizavajt itev heđđeŋ begengə burьs.

Begendən betə kamsamuldь maalizavajt itergə

„Avangart„ kalxuzь (Baqalь t.) jəcəjkəhe igen əđerləvgə his iqtibar itmaj. Jəcəjkələ 17 kamsamul bulьvqa qaramaŧtan, ber kamsamulda igen əđerləvđə kankrit eş alьp barmaj. Oşo kengə tiklem jalpьlь eş julqa halьnmaqan. Ələgə tiklem sьqьp kilgən stinə gəzite lə, sьqmaj başlanь.

„Avangart„ kamsamuldarь yđđəreneŋ bьbn kamsamulьqtarьn igen əsən kərəştə kyrhətergə tejeştər.

BALЬQ TOTOV TUQRALA.

Başaxutsajuz qoramaldar menən tə'min itməj.

QONŞAQ axut sajuz bylegeneŋ 2 đur qьna kalxuzь bar. "Majan" kalxuzь 85 xuzalьqtь ojoştorop, 5 brigadaqa, "Qaldь" kalxuzь 200 xuzalьqlь, 8 brigadaqa bylengən. Bьl brigadalar ber—berhe menən satsejalizem jarьşьna sьqqandar. Eşte sdilşina nigeđenə qujьp, har ber balьqsь kenenə 12 kilagram balьq totorqa, ber avsь kengə 17 əjrək həm gagar avlarqa tejeş. Ləkin sdilşinə, tulь ŧəp bətə jerđə lə juq əle.

"Majan" brigadahь yđeneŋ eşendə sdilşinə, ŧəp esen jaqşь qujqan. Şul arqala ular II nse kvartal zadanjahьŋ 200 pr. qa, III nse kvartal zadanjahьn 2—ajьnda 200 pr. qa jetkerep ytənelər.

Ə, "Qaldь" brigadahь əle bьqa tiklem yđ eşen udarsьlьq nigeđenə qora alqanь juq, bьl kalxuzda tərlə aŋlaşьlmavsьlьqtar tulьp jata, balьq eşe menən ьbqlap əjrəngən kalxuzsьlarđь kalxuz iđarahь igen eşenə jebərev, igen eşselərən balьq totovqa jebərevđəre bulqan. Bьlьqьna la tygel, unda jetəkselek eşe nasar qujьlьv, balьqsьlar arahьnda bergenə lə aŋlatьv eştəre alьp barmavđan eşte sdilşina nigeđenə qujmavđan, ular esendəge udarniktarđь ŧəpkə alьnavđan kilep sьqqandar, bьl brigada II nse kvartaldь 95 pr. qa qьna ytəgən, III nse kvartal planь đur prarifitarqa osoranь, „Qaldь" brigadahь bьl jeteşheđlektən his şikheđ sьqьrqa tejeş.

Dəjəm alqanda Hunar həm Balьqsьlьq sajuzь əđerləv eşendə đur jenevđərgə ireşte. II nse kvartal, zadanjahьn 240 pr. qa ytəne.

III nse kvartal planь bujьnsa 850 sintnir balьq əđerlənergə tejeş bulha ul kvartaldьŋ 2 ajь esendə 1029 sintnir itep ytəne. Qoştar avlav planь 3,500 baş bulha ul 4,500 itep ytəlgən.

Bьjьl balьq bьqa tiklem kyrelməgən dərəzələ kyp. Plan kypme bulhala tultьrьp bulasaq, tik xəđer balьqtь qajđa qujarqa urьn juq. Silabe SRK hь menən dugьvьr teđəgən, ləkin ular balьqtь vaqьtьnda alməjđar, bьnən at taььr bulmaj, urьndaqь ojoşmalar eşselərđe tə'min itevđe narьqlaməjđar. Başaxut balьq sajuzь başqa urьnqa birməj. Heđemtə lə balьq totov tuqratьlьp tora.

Tərlə qoştar avlav eşe xəđer inde iŋ vaqьtlь ber miđgel bulьvqa qaramaŧtan, jađьrə jeteşməj, nej barь 7 kilagram drup bar, qoştarđь totovqa qarьşьlav planь qabul itkəs 500 kilagram drup kərək bulqan. Bьnь Baş avsьlьq sajuzь birməj. Əgərđə oşolaj əhəmejət birməgəndə qoş əđerləv planь eđələsək. Balьq totovqa 2000 kтbaş əđerlənergə tejeş ine, ləkin əle berđə əđerlənməgən. Bьnьŋ əsən 2 tunna tujьz kərək, bьnь tabьv əsən ber sarala kyrelmaj, həm başqa tərlə qoraldar juq qьş balьq totov eđələsək. Bьna bьl eştə Baş axut sajuz aşьqьs sara kyrergə tejeş. Balьq bar, tik unь yđ aqьbnan alьp, bətə kiŋlegendə eş alьp barьrqa pralitarejat ytəşen balьq menən tə'min itev eşenə đur iqtibar birep qararqa kərək. Əgər bьbn planlaştьrьlqanda, bətə jəməqətselek maalizavajt itelgəndə Qonşaq balьqь Başqortostan giganttarьn teđəvse eşselərđe tə'min itep tora alasaq.

Ə—SAFIN.

15. Bьl qararđь ytəv julьndaqь bətə məs'ylejət Juzuralisteŋ hal aqьđьv siktьrьna jətqanlьqьn ŧəpkə alьp, Juzurallis mədire ip. Minnkьf həm hal aqьđьv nacalnige ip. Darunin aldьna oşo qararđan sьqьp urьndarqa hal aqьđьv eştəreneŋ ytəleven tə'min itev turahьnda taqь la ber tapqьr qəlqi bojroqtar birev, urьndarqa vəkildər jebərev, tiligraf, tilifun həm bylendər arqьrь elemtə totov juldarь menən kapiratif jetəkselek itev həm hər ike ken hajьn BXKS rəisenə jəki unьŋ urьnbaŧarьna eşteŋ barьşь turahьnda belderep torov məzburejəten qujьrqa.

16. Yđ rajundarьnda hal aqьđьv jəki şul eşkə eşse kese virbavajt itev eştəre ytkərgən rajbaşqarma rəistəre BXKS nьŋ şul hal aqьđьv eştəre jəhətenən ajьrьmsa upalnamucinnajđarь bulьp toralar. Ularđьŋ burьstarь oşolar: eşse kesen virbavajt itevgə dəjəm jetəkselek həm hal aqьđьv eştəren bətə kərək nəmələr menən tə'min itev.

Başqortostan Xalq Kamisardar savite rəise: BULAŞЬF.

BXKS eştər mədire: ZARUBIN.

23/IX—31 jьl.

8 nse bit

BAQALЬ, ƏBJƏLIL, AVRQAZЬ TƏBƏKTƏRE MƏZBYRI UQЬVDЬ ƟÐƏLƏR, KYLTURA TƏÐƏLƏŞƏNDƏGE PARTEJƏ DIRIKTIFTAЬN BOÐOVSЬLARQA QARЬŞЬ QATЬ UT ASЬRQA, ƟÐƏKLƏKTƏRÐEŊ TAMЬRЬNA BALTA SABЬRQA.

AVЬRQAZЬ TƏBƏGE UQЬV JЬLЬNA ƏÐERLEKTE NASAR OJOŞTORQAN

Partejə Yðək Kamitəte həm Başqortostan Ɵlkə partejə Kamitətenen, Başqortostan dəvmələndə uqьv jəşendəge balalar məktəp seltərenən sittə qalmaðqa, Başqortostanda totoş gramatalь li itergə, tigən diriktiftarьn tormoşqa atqarьvda qajhь ber təвəktər ður həlqьnlьqtar həm вaş вaştaqlьqtar kyrhətələr. Məhə'ən:

Avьrqazь təвəgendə 8—11 jəş arahьndaqь 440 bala məktəptən sittə qalqandar. Plan вujьnsa yðmerðər məktəвenə 1600 bala вьlqtьrьlьrqa tejeş вulha, qəməldə вarь 1120 bala вьlqtьrьlьp, planьðan вarь 70pr. tь ytəlgən. Kiske ŞKM larqa 150 uqьvsь alьnьp, uqьtьlьrqa tejeşle вulha la, plan вarь 60pr. ytkərelgən.

Вьjьlqь uqьv jьlь esen I— вaðqьs janь 84 kamplikt asьlьrqa tejeşle ine. Ləkin faktьla tik 73 kenə kamplikt eşkə вaşlaqan.

Təвək dəvmələndə partejənьn Yðək Kamitəte „вaşlanqьs urta məktəptər“ turahьnda вьqarqan qarardarьn tikşerhələrðə, hər вer kalxuzsь, kylt ərmistərgə jetkereлməgən.

Asьlqan 10 kamplikt uqьtьv sь jetməv səвəple əlegə tiklem eşkə вaşlanmaqan. Yð təвək esendə uqьtьvsьlar tavьv məs'ələhen xəl itmajðar. Yðmerðər məktəвe tik 5—yktəвerðə genə eşkə вaşlap kitə alðь.

Məkt plərgə imantiar jahav hunlaqan. Tik uqьv вaşlav aldьnda qьna rimunt jahav eşen вaşqara вaşlanьlar.

Balalarqa irtəngeðe aş məs'ələhen tik uqьtьvsьlar kənəş mahendə „5—yktəвerðən вeтə məktəptərðə вulðьrьrqa“, tigən qararðar menən sikləнəlar.

Balalar kenen ytkərev ða вьn maqənahe menən qьðьl вalalar kenə teðən almaqan. Tik təвək məqarif inspiktorь hьnьа 16 məktəp kenə ydenen ytkəreve turahьnda maqlymat вirgəndər. Qalqandarь вьl turala qьвьrlamaqandar ða.

Təвək nadanlьq вeterev eşen də вer eştə eşlənməgən. Təвək dəvmələndə nisə, nadan, kypme kylt ərmis, qasan eş вaşlarqa kərəklege turahьnda ujlamaqan da. Вь'ar вetəhe la appartunistarsa eş kyrevðən kilep sьqqan eş heðentəlar. Təвək dəvməlendə teðəlgən kyltstap ydenen jьjьlьşьnda „Вeтə nadandarðь ololar məktəвenə вьlqtьrьp вeтergə“, tigən qararьn tormoşqa atqarmaj ul şkaфta haqlьna.

Jajpьlь—səjəsi e ş t ə r q ə ð ə t t ə n tьş h y l p ə n вara. Jajge eş vaqьttarьnda təвək dəvməlendə вer genə lə qьðьl majeş, kətepxana, uqьv əjðəre eşlənməj. Ular jaj вujьnsa joðaqlь вulðьlar.

Tik hunqь vaqьtta qьnа 13 uqьv əjə, 174 qьðьl mejeş eşkə вaşlanь.

Вьndaj jeteşheðlektər вaşqa təвəktərðə lə juq tygel. Məhə'ən: Bilarat təвəge, Berjən, Bajmaq həm вaşqa təвəktərðə lə вьl kyreneştər tulьp jatalar.

Kitap, uqьv əsəвtarь menən tə'min itevgə Başgiz his iqtiвar itməgən. Berjən təвəge əle вulha, вer kitap ala almaqan. Bajmaq, Avьrqazьla la şul uq xəl.

Вьl jeteşheðlektərðe вeterevðə вeтə təвək dəvməlendəge kamsamul, partejə, prafsajuz kestəren tuplap, partejənen вьl turalaqь qarardarьn 100 pr. tь menən вьn maqənahe menən qəmalgə atqarьvda kankrit eştər kyrergə karək.

KƏŞFEJ ABDYLLIN.

UQЬVDARÐЬ ƟÐƟVSE BAQALЬ BEJORAKRATTARЬ JAVAPQA TARTЬLHЬNDAR.

Başsajuz tarafьnan dejem məzbyri uqьv inderevgə əðerlek turahьnda Baqalь Rajpo'hьna kyp tən yk qullanma вulha la rajpoьnьn galava taptəre unь arxitqa halьp qujqandar. Oşo kengə tiklem Baqalь Rajpo hь dejem məzbyri uqьv inderevgə saqqьna la əðerlanməgəndər.

Вьjьlqь uqьv jьlьna RAJPO ydenen majahьn ajьrmaqan. Rajpo yð hьðьqь вujьnsa вьjьl kypme nadandar,„əð uqьj вeleвsьlar həm kypme вalalar uqьtьrqa tejeşlegen вelmaj. Baqalь RAJPO hьnda eşlavse galava taptar—„вeðdeŋ eş kyp, вeð вaşqa kampanejalarðь вaşqaraвьð, undaj eştər menən вula şьrqa вeðden vaqьt juq“ tip dejem məzbyri uqьv inderevgə appartunistarsa qarajðar. Rajpo ydenen eşen tik savda itev genə itep qarai.

Kyltura massavaj eş вeteнləj juq. Rajpo kampanejalardan sittə tora. Jaðqь səsev, unьş jьjnav həm igen əðerləv kampanejalarьnda əðgenə lə kyltura massavaj eş alьp вarьlmaqan.

Uqьtьvsьlarðь pram tavar həm pradukta lar menən tə,min itev ytkən jьl qəfev itelməðlek nasar вulha вьjьlda ul məs,ələ ujlapta qaralmaqan. Məktəptəge вalalarðь əð həm ajaq kejemdəre menən tə'min itev əşendə Rajpo ujlapta qaraqanь juq.

Təвəktəge qajhь вer avьldarða uqьtьvsьlar əð həm ajaq kejemheð jatalar.

Urьndaqь kapiratiftar „вeðgə tavar qajtmaj“tip uqьtьvsьlarqa tavar вirmajðər. Ə RAJPO ajьrьm tavar jeвərgəne juq Kyptən tygel genə əð kejemdəre qajtha la Baqalь kapiratifьnan telahə kem alьp вeterðə Ə avьldarða uqьtьvsьlar əð kejemenə aptьrap jatalar.

Qьðqa qьnа itep ajtkanda: Baqalь galava taptare məzbyri uqьvqa appartunistarsa qarap, unь əðələr. Uqьtьvsьlarðь pramtavar həm pradukta menən tə,min itev ifrat nasar tora. Вьl sizaвrazejalar tiðtən вeterelhen həm kyltura rivalytsejahenə appartunistarsa qaravsь Baqalь təвək patrip kapratsejə вorakrattarь qatь javapqa tartьlhьn.

I. SƏJFEJ.

Kyltura вajraqьn juqarь kytərəвeð.

4—5 nse aqas zavьtьnda avьldarðan, kalxuzdardan kilep eşlavse вaşqort, tatar kerəвtejəndəre eşsələrðen 50—60 pr. tьn вilajðər. Ular arahьnda kyltura eştəre jaqsь qujьlqan Part kalliktif sikritarь iptəş Ojapraвьf kilev menən вaşqort, tatar eşsələre arahьnda kyltura eştərenen вarьşь taqь la kytərelde.

4—5 nse zavьttar kylmendə jəşəvse jəştər eşsələr esen asьq səxnələ 6 tapqьr spiktakel qujðьlar. Başqort, tatar eşsələre ular arahьnda eş alьp вarьvqa yððərenen oşo eşkə qatnaşьvdarь menən javap вirðelər. Başqort, tatar ðiam tyŋərəge eş вaşlav menən jəştərðən 40 keşe kamsamulqa вirelde.

Tiл kendə 4—5nse zavьt kylmendə klap вinahь halьna вaşlaj. Klup eşkə вaşlav menən вaşqort, tatar eşsələre arahьnda eş вarьşь taqь la kytərelər.

KYLTƏRMIS: S, JƏQFƏR.

1 nse yktəвerðələ uqьvðar вaşlanmaqanalə

Bişaylak təвək məqarif вylegenen janь uqьv jьlьna aldan əðerlek kyrməve, вigerək tə təвəktəge вaşqort avьldarьn uqьtьvsьlar menən tə'min itevgə halqьn qaravь səвəple, Aðnaj səvite dəvmələndəge 6 məktəp uqьtьvsьhьð, əle вulha uqьv вaşlanmaj, вalalar uramda jərejðər.

Təвək məqarif вylegenə вarьp tiðerək uqьtьvsь jeвərevən horahьn „uqьtьvsьlar tiððən вulьr“ tip javap вirevðan вaşqa sara kyrgəne juq.

Məktəptərðe palitixniklaştьrьv, вalalarqa eðe aş вulðьrьvqa stalavajðar əðerləv eştəre lə nasar tora.

Uqьv jьlь ingəngə вer aj ytte, məqarif вylege uqьtьvsьlarðь ireknedləp вer səvittən ikense səvittəge avьldarqa kyserev menən şeqəlləna. Uqьtьvsьhь вulqan avьldarðь uqьtьvsьhьð qaldьra, janь uqьtьvsьlar taвьv sarahьn kyrməj.

Maqarif Kamisarьlqь uqьv əðergə səвəp вulqan вьl təвək məqarif вylegen вukьrqa alьp uqьtьvsьlar menən tə'min ithen.

„BELEVSE“

Başqort telen вoðovqa qьrqa atpur вirelhen.

Sənqəttər tixnikumьnda вaşqort telenə iqtinar itelməj. Jьjьlьştar urьð telendə uðqarьla. Stinə gazite urьð həm tatar telendə sьqarьla. Tərle вelderevðərðe urьðsa həm вaşqortsa jaðьp, вaşqort telen jerəngəs raveştə вoðalar.

Partejənen milli məs'ələlege giniral jolьn вoðop ytkərevselərgə qarьşь qьrqa atpur вirelhen.

S. K.

Iltunьq menən korşəməj

Maqar avьlьndaqь kalxuz jəştəre məktəвendə pragul həm litunьq вik kin tөð alьp kitte. Məktəp idarahь вьl nasar kyreneşkə qarьşь kөrəş alьp вarmaj. Şьl aiqьla uqьvðar вaşlanqanda 160 uqьvsь вulqan вьl məktəptə xəðer вarь 82 uqьvsь qьna qaldь.

Kadьrðar əðerləv planьn eðə torqan вьl alama kyreneşte tamьrьnan вeterev julьnda məktəp idarahь qьrqьv kөrəş asьrqa tejeş.

„QЬPSAQ“

„Jetem“ qaldьrьlqan Əвjəlil Ş.K.M. larь turahьnda.

Əвjəlil təвəgendə вeтə xalqьn 90 pr. tьn tip əjterlek вaşqorttar təşkil itələr. Вьl təвək kyltura jaqьnan iŋ artta qalqan təвəktərðeŋ вerehe вula. Şunьn esen вьl təвəktə uqьv—uqьtьv həm saxuz—kalxuzdar esen вelqes kadьrðar əðerləv eştəre вigerək tə məhim urьn tota.

Вьjьl unda 2 kalxuz jəştəre məktəвe (Ş.K.M.) asьlqan. Ləkin ulerðьn вьn Ş.K.M. dar вulьp kitevenə şarttar tьvðьrьlmaqan. Uqьv əllə qasan inde вaşlanьrqa tejeş ine. „Aвjektif səвəptər“ arqahьnda Bilal Ş.K.M. hьnda 22 nse sintəвergə tiklem вьn uqьv вaşlana almaqan. Xətta 80 вala urьnьna 70 kenə вala qaвul itelgən. Qalqandarьn həmen qaвul itelev əðtendə. Senki kərək Başnarkamfin, kərək təвək вaşqarmahь həm Başnarkamprus, şulaj uq təвək məqərif вylege вulhьn „aвjektif səвəp“ taвьp, Ş.K.M. lar eşenə hьqьs iqtiвar вirməgəndər.

Ş.K.M. larqa əmita teðəlgən. Ə, Narkamfin ul smitanь kirep qajtarqan. Uqьtьvsьtarqa eş xaqь qujьlqan da, вaşqa rasxuttar вetəhe lə hьðьp taşlanqan. Heðemtalə, sturьa həm 2 starazixa вeteнlaj eş xaqhьð qalqandar. Dejem вalalar arahьnan 40 pr. jarlь, вatrak вalalarьna stipindejə вirelergə tejeş вulha la ul ða hьðьlqan.

Başnarkamprus 22 nse sintəвergə tik'em fizikə—matimatika uqьtьvsьhь jeвərməgən. Ə, təвək вaşqarmahь həm təвək məqarif вylege вьl məs'ələlərðə avьððarьn asьp, „alma вeş, avьðьma təs“ tip jatqandar. Başnarkamfindən smitanь janьnan qaratьv, tejeşle rasxuttarðь qaplav esen majə taвьv sarahьn kyrmagəndər. „Aqsa juq“ tigəndər. Bilal avьlьna səðərəheð, işkheð, partaheð, əðtalheð „məktəpkə“ 4 uqьtьvsь jeвərgəndər də, şunьn menən eş вette, tip hьpla gəndər. Eske məmkinlektərðe fajðalanьv yð vaqьtьnda qaralmaqan. Təвəktəge вaşqa ojoşmalar (kalxuzsajuz, kapiratif həm вaşqa) tьlqьtьlmaqandar. Şulaj itep, Bilal Ş.K.M. hь „jetem“ qalqan. Heðemtələ, hьvьq kendərðə вalalar asьq havala tigəndəj qalьrqa həm kejemheððər eşergə məzвyr вulalar.

Partejə təвək kəmitətendə Ş.K.M. lar məs'ələhe qaraldь. Unda şundaj jeteşheðlektər asьldь. Вьna şul vaqьtta qьna təвək вaşqarmahь tejeşle aqsanь taptь. Eske risurslardь fajðalanьv turahьnda qarar вьqarьldь.

Kalxuzdar Ş.K.M. qa jarðamqa əðer toralar. Məhə'ən: Bilal avьl sevite kylemendəge essəndər Ş.K.M. fajðahьna qьðьl вuz ojoşturðolar. Qadmaş avьlь „Berlek“ kalxuzsьlarь Ş.K.M. esen 15вojðaj, Jalьlqap kalxuzь вrigadahь 5—10 вot вirmeksevul dular. Ləkin вьndaj inisejativanь вaşta uq quðqatьvsь məqarif eşsehe, partejə, kamsamul jaсejkəвe həm avьl səvite вulmaqan. Oşondaj, massanьŋ kiŋ qatnaşь menən Ş.K.M. lar eşkə вaşlav aldьnda toralar. Ləkin ul qatnaşьqtь taqь la kiŋəjtev kərək.

Ə Narkamfin, Narkamprus kevek ɵlkə ojoşmalar вaşqort təвəktərendəge uqьv jorttarьna ajьrьvsa iqtiвar itergə tejeştər.

Q. I

Məktəp kenən qьðьl вuz ojoşturop qarьşьlanьlar.

Maqar təвəge, Keðapqol avьl səvite dəvmələndəge avьldar məktəp kenən 510 вot igendən qьðьl вuz ojoşturop qarьşь aldьlar.

QƏLƏVETDINEF

Mraq təвəge Teləmвət səvite dəvmələndəge I вaðqьs məktəptər I-nse yktəвerðə məktəp kenə uðqardьlar. Şul kendə Aðnaqol avьl məktəвe isemenən 6 jəktən qьðьl вuz ojoşturolop 120 вot igen tapşьrðьlar.

Z. QЬJAS.

60 sintnirðən qьðьl вuz ojoşturðoq.

Usalь təвəge Maxmyt səviten dəge „Qьðьl вьvq“ kalxuzьnda məktəp kenə ajqanь uqьvsь вalalarðьn dimanstratsejahь вulьp, şul kengə qarata вalalar həm atalarь tarafьnan 60 sintnir igendən qьðьl вuz ojoşturoldo.

Məktəp fundь ojoşturovða ьðьv вara. Avьl səvite həm kalxuz pravlinejahe tarafьnan məktəp fundь tuplav esen вrigada ojoşturoldo. Uqьvsь вalalarðьŋ 30 pr. tьn irtəngə eðe aş menən tə,min itergə qarar itelde.

Avьl səvite, kalxuz idarahь вьnьŋ menən genə qəniqətlənməðkə, вьl eşkə вeтə jəmaqətselekte вьlqtьrьp, məktəptə uqьvsь eşsəndər вalalarьnьn 100 pr. tьnda eðe aş menən tə'min itev sarahьn kyrergə, вьl julda eðlekheð eş alьp вarьrqa tejeştər.

SƏJETEF.

Ɵlkə yðəgenən təвək yðəktərenə вuşta namalare jəвəlev turahьnda Başqortostan xөkymətə tarafьnan вьrðьlənqan kantryl sruktar. Вьl kantryl sruktarðьŋ ytələjen tikşerep kantryl alьp torov esen: partejə, prafsajuz, kapiratif həm вaşqa jəmaqət ojoşmalarь qararamaqьna qьna qujьla.

(Bajlanьş idarahь tarafьnan)

Təвək yðəktərenen urьndarь.	Təвək isemdəre.	Вuşta arqьrь jərej torqan namalarðen ejələrenə tapşьrьlьrqa tejeş вulqan sruktar: Вuşta menən tavick itəre	Tiliqraf səqət itəre menən
Əjəlil	Əjəlil	4	6
Xəjвulla	Xəjвulla	4	6
Arxangil	Arxangil	2	2
Arqajaş	Arqajaş	3	5
Askin	Askin	3	4
Bajqa	Bajqa	3	4
Baqalь	Baqalь	2	4
Bəlaвəj	Bəlaвəj	2	5
Bilarat	Bilarat	2	3
Bişaylak	Bişaylak	2	6
Birski	Birski	1	4
Blagaviççin	Blagaviççin	1	4
Byzdak	Byzdak	1	4
Boraj	Boraj	2	4
Qьjqь	Qьjqь	2	3
Vaskrisinski	Vaskrisinski	3	4
Davlakan	Davlakan	1	3
Dьvan	Dьvan	2	3
Dyrt—Ɵjlə	Dyrt—Ɵjlə	2	5
Jьlajьr	Jьlajьr	4	4
Qьmьðqalь	Qьmьðqalь	1	2
Q. Mejakə	Q. Mejakə	2	4
Krasnagurski	Krasnagurski	1	3
Krasnausul	Krasnausul	2	5
Krasna—Xulum	Qaltasьn	2	4
Zьjansura	Zьjansura	3	6
Qonşaq	Qonşaq	3	3
Yst—ikinski	D—Məsetle	3	6
Malavez	Malavez	2	4
Mişkin	Mişkin	2	4
Mьraq	Mьraq	4	4
J—Biruzьlka	J—Biruzьlka	4	6
J—Qatamalь	Avьrqazь	1	4
J—Sonьxanqol	Berjən	4	6
Pitьrav	Maqar	2	4
Prejut	Prejut	1	4
Balaqataj	Balaqataj	3	6
Ike—Baltas	Baltasь	3	6
Starle—Tamaq	Starle—Tamaq	1	4
Starle—Baş	Qaraqoş	2	6
Bejmaq	Bejmaq	4	4
Tapurin	Tapurin	1	4
Tujmazь	Tujmazь	1	4
Usalь	Usalь	3	6
Saqmaqoş	Saqmaqoş	2	6
Şişmə	Şişmə	1	4
Janьavьl	Janьavьl	3	4

VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenen FZU məktəptəre həm keð uqьvsьlar jьjьv вurьstarь turahьndaqь DIRIKTIFENEŊ YTƏLEVEN TIKŞEREV HƏÐƏMTƏLƏRE TURAHЬNDAQЬ QARARЬ.

VKP (в) Ɵlkə Kəmitəte sikritar jatь tyвəndəgelərðe kyrhətə:

Ytkən jьlqa qaraqanda вьjьl uqьvsьlar sastafьn 114 pr. qa arttьrьp FZU məktəptəren əðerləvgə Ɵfə qalahь həm təвəktərðəge pritprejətejələrgə kantryl handar вirelde həm planlaştьrьv saralarь vaqьtьnda kyrelde. Ləkin ɵlkə kamitətenen xəðerge vaqьtta jəşəgən FZU məktəptəren kiŋəjtev tarьnan teðəv ularðьn eske sadirzanejəhьn həm praiьzvudstьva uqьвьn jəşərtьv turahьnda kyp kenə diriktiftəre вelьvqa qaraməðtan ɵlk kyp ojoşmalar məhələn Yðək ilіktrik stansahь paravuzdar teðatev zavьtь „yktəвer rivalytsejahe“ zatunь Massavuj pralisejələr məktəвe Bajmaq həm вytəndər ul diriktiftarðь ytəməjðər həm keð qьvsьlar jьjьp, FZU məktəptəre arqьrь kadьrðar jeteştərev eşen eðələv qorqьnsьð itьna qujðьlar.

Ojoşmalar tarafьnan FZU məktəptəre arqьrь kadьrðar jeteştərev julьnda kyrelgən saralar вeðengə kendə uqьvsьlar hanьn 3600 keşenən 7771 keşegə tiklem arttьrьvðь kyð unьnda totop teðəlgən plandьŋ ytəleven tə'min itə almajðar.

Yðəkləşterelgən fundtan məktəptərðe kapitalnej teðəvgə 1,127000h um miqdarьnda вirelgən sridstьvalar fajðalanьlmaj (svitmitzulьta Vastukstal, sajuzlisprum, Narkamzim h в)

Narkamprus tarafьnan mitudika jetakselege elekkesə qəniqətlənerlek tygel. Ɵlkə Kamitətenen FZU məktəptəre esen natsejanaldardan 20pidaguk вirev

SZU məktəptərenə keð alьnqan uqьvsьlarðь dejem torlaq majðanь menən tə'min itev turahьndaqь Ɵlkə Kamitəten Ɵfə qala səvitenə həm Başelsajuzqa təqdime ytəlməgən. FZU larqa torlaq вirev urьnьna, kyp kenə unьŋ kirehenсə eşləv vaqiqalarь вar (ŞUMP, tь jortonan sьqarьv).

Finanstar juq həm ul məs,ələgə asьqlьq inderelmagən, şunьŋ arqahьnda kyp kenə urьndarða FZU məktəptəren kapitalnьj teðəvgə həm yð vaqьtьnda asьvqa jenəjat ravešendə totqarlьq jahala.

FZU uqьvsьlarьn tə'min itev eşendə oşo kengəsə hьnьlьsqa ireşelməgən. Keð jьjьlqan uqьvsьlarðь tə'min itev esen tejeşle fundtarðь vaqьtьnda вirev turahьndaqь ɵlkə kamitəten 10—maj qararьn Narkamsnaв ytəməgən. Aşxanalarða вьlaвtaqlьq, struttar həm tьqьðlьq.

Kyp kenə urьndarða FZU məktəptərenə partejə, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarь tarafьnan jetakselek itelməj, şunьŋ arqahьnda şəvinizem, antisimitizem həm tərle gruppirulkalarðьŋ gəvðələnev vaqiqalarь вar (paravuzdar teðatev zavьtь, Bajmaq). FZU larðь prajьzvudsьvaqa вerketev pratsintь əle həmmədə qəniqətlənerlek tygel həm uqьvsьlarðьŋ kiteve jaqьş uq kyp.

Oşolardan sьqьp, VKP(в) Ɵlkə Kamitəte sikritarejahь QARAR BIRƏ:

1. 1932—jьlqa 7771 keşelek kantryl handь вьððьlarqa.

2. Başqortostan xalq Kamisardar Savitenə 565.100 hum mьqdarьnda Başsavnarxuz hьðьqь вujьnsa assignavajt itergə quşьrqa.

3. Bulqan sklattarðь FZU məktəptərenen dejem torlaqь itep jaqьnan qorov esen ularðь 5 kən sruk esendə pritprejətelər həm ycrizdinelər qarama qьna вirergə xөkymət kamisejəhenə təqdim itergə.

4. FZU məktəвenen uqьv urьndarь qьrqьv raveştə jeteşməgənlegen iðəpkə alьp. şul maqsat menən pritprejatsjə həm ycrizdinejələrðen jorttarьn fajdalanьv məmkinlege turahьndaqь məs'ələne ike kən sruk esendə xəl itep' sikritarejaqa вelderergə Zinin həm Rəвef iptəştərgə təqdim itergə, ularðь вьl eşten ytələve esen məs'ylejət'e jahar qa; вьl məs'ələne qaraqanda вuş majðandarðь kendəð həm kis fajðalanьvðь kyð unьnda totorqa.

5. Narkamsnaв aldьna FZU məktəptəren tə'min itev eşendə вulqan вeтə jeteşheðlektərðe iŋ qьðqa sruk esendə вeterev məzвyrejəten qujorqa. Narkamsnaв tarafьnan FZU lar esen tejeşle ojoşmalarqa вirelgən narattarðeŋ ytələven ɵs kən sruk esendə tikşerergə sьqarqa həm Narkamsnaв narattaren ytə mavselərgə nisвəttən, ularðь sut məs'ylejətenə tartьrьvqa tiklem, qatqь saralar kyrergə.

6. Garkamxuzqa həm Qarkapitqa studinttar aşxanalarь seltəren kiŋəjtergə təqdim itergə. Zinin iptəşkə aşxana itep вildələngən jorttarðeŋ toroşon 10 kən sruk esendə tikşerep sьqьrqa həm kypme rimunt kərək вulasьn вelergə.

7. Musixin həm Iljasь(BSPS) [illegible]

həm dejem torlaqtarьnda sanitarejə kyðatevən вiş kən sruk esendə kөjəitergə həm planlь raveştə eðlekheð FZUlar pritatsur julqa qujьrqa quşьrqa.

8. Məqarif Xalq Kamisarьqьna ɵlkə kamitətenen FZU məktəptərenə mitudik jarðam kyrhətev turahьndaqь 10—maj qararьn 5 kən sruk esendə his qarşьlьqhьð ytərgə.

9. Yðək ilіkterik stansahь, Başdurtrans, Başsajuz, Başkusprumsajuz, Jusuralis həm FZU məktəptəre asьrqa вildələngən вytən ojoşmalarðьŋ jetakselare aldьna mastirskujdarðь, klastarðь, kluptarðь həm dejem torlaqtarðь 10 kən sruk esendə qoralmalav məzвyrejəten qujьrqa. Вьl eştərðe 15 yktəвerðən də hunqa qalmaj tamam itev kərəklegen kyrhətergə.

10. Xaxьf iptəşkə ɵlkə kamitətenen 10—maj qararьnьn FZU məktəptəren kapitalnьj teðev turahьndaqь ɵleşen ytəməvðə qəjeple keşelərðe 5 kən sruk esendə вelep, ularðьŋ kem вulьvьna qaraməðtan sut məs'ylejətenə tartьrьrqa quşьrqa.

11. RKI Kantruyl Kamisejəhenə Ɵlkə Kəmitətenen FZU larðь aðьq həm torlaq menən tə'min itev turahьndaqь 10—maj qararьn ytəməvðə qəjeple keşelərðe вelep, partejə hьðьqь вujьnsa məs'ylejətkə tartьrqa quşьrqa.

12. Timerqalina iptəşkə FZU məktəptərendə jəmaqət—səjəsi həm tərвejə eştəren kөsəjtev saralarь taŋqalendə VLKSM Ɵlkə Kamitəte planьn 5 kən sruk esendə Ɵlkə Kamitətenə kilterep tapşьrьrqa quşьrqa.

13. Ɵlə qalahьndaqь həm [illegible]

keð uqьvsьlar jьjьvqa əðerlek eştəren tikşerev maqsatьnda „keð uqьvsьlar jьjьv planьn ytəv esen kөrəş dikadahьn“ ojoşturorqa, ul eşkə вeтə səvit jəmaqətselegen вьlqtьrьrqa. BSPS aldьna вьl eşte kamsamul menən вergə ytkərev məzвyrejəten qujьrqa.

14. Вeтə rajkumdarqa, вigerək tə Ɵlə qalahь I—həm—II—rajundarьna, Bajmaq, Bilarat həm Krasnausul rajkumdarьna FZU məktəptərenen xəle həm eştəre, keðgə naвurqa əðerlektəre turahьnda rajkum вojorahьnda iŋ qьðqa sruk esendə daklattar tьŋlarqa, ul məktəptərgə partejənьŋ daimi jetakselegen вulðьrьrqa, pritprejətejə həm ojoşmalarqa FZU məktəptəren uqьvsьlar menən keð tulь raveştə kampliktavajt itevgə вulьşьrqa təqdim itergə.

15. Xalq Kamisardar Səvitenə 1932 jьldьŋ вyðsitenə FZU məktəptəren həm indystere jal uqьv jorttarьn halьv вьqьmda-

KYP TIRAZLЬ GƏZITTE SЬJDA RUTIXNIKƏHENƏ EJƏ BULAJЬQ

5—LIKSEJƏ

KLIŞƏNE TƏÐƏTEV

[illegible]

Bytən syptərðə klişənen kitərev

Əgər №1 rejaktiфьn jəki smьj fkanьŋ вer tamsьhь klişəgə tamha, ul urьndaqь xəreftar həm hьðьqtar вeтə, jəqni jьvьlь. Timək klişəne jaŋьnan eşlərgə kərək вula. Əgər №1 rejaktiфьn jəki smьkanьŋ вer tamsьhь вu javqa tamьp, əle valik menən klişəgə kyserelməgən вulha, ul vaqьtta kərəsin jəki skapidar menən valik həm вujav taqtahьnan вujavðь jьvьp alьrqa unan h u ŋ taqtaqa jaŋь вujav halьp, unь 6 liksejələ kyrhətelgənsə ðerqə kərək.

Əgər klişələ вer—ike genə xəref jujьlqan вulha, unьŋ esen вeтə klişəne jaŋьnan eşləv вik qьjьn вula, вьndaj vaqьtta ul xəreftərðe вьjalaqa jaŋьnan jaðьrqa məmkin. Ul вьlaj eşlənə: məktəptə qullanьla torqan qəðigrifelde alьp, şunьŋ oşo menən вьjalaqa jujьlqan xəreftərðe jaðalar, ləkin jaðqan vaqьtta qəðəttə gesə tygel, вəlkem kire

Qaqьðьð klişə ɵðtenə tiged halьv esen arginaldьn majeştərenə hьðьlqan həm klişəgə təsərelgən majeştər вik ður jarðəm kyrhətələr. həm eştə tiðlə t ə l ə r. U l m e j e ş t ə r hьðьlmaqan вulha, вьjala ɵðtenə şul вaða torqan gəzit duriвqьnda qaqьð halьp, uqa turalap gəzit qaqьððarьn da halьrqa kərək. Klişə ɵðtenə halьnqan, qaqьð şьvьmaðqa tejeşle. Əgər qaqьððь tyвən jaq ike majeşenən totop torolha, ul şьvmaj. Klişə ɵðtenə taфa qaqьð halьnqas, unьŋ ɵðtenən taqьla ike gəzit, jəki вytən mukiatura qaqьðь halьna. Gəzit ike jaqь sьqarьlqanda (jəqni ike jaqьnala вaðьlqanda) вьlaj eşləv ður fajða вirə. Əgər gəz вer jaqь qьna вaðьlha, вьl ɵðke qaqьðь halьv talap itelməj şulaj вulqas gəzitte вaðьv esen əðerək vaqьt kərək вula.

Klişə ɵðtenə qaqьð halьnqastaða valikte (вujavlь valik tygel) alьp, şunьŋ menən gəzit [illegible] kərək, senki вьlaj itməgəndə klişə вьlsrana (jəqni tejeşheð urьndar, jul aralarь, gəzit—вьratan u qьrьjðarь вujalalar).

Stiklagrafejələ eşləv turahьndaqь liksejələr oşonoŋ menən вette. Ul liksejələr kvalifikatsejəlь stiklagrafis jeteşterelek maqlymat вiralar tip iðəplənməj. Ləkin ular kyp tirazlь gəzitteŋ ridaktsrðarьna stiklagrafejələ eşləv praktikahьn—tix ikahьn yðləşterevgə kyp jarðəm itasək.

D. O ŞLIFER.

RIDAKSEJƏ HƏNE: „Başqortostan“ gəzite 13 nse sintəвerðən вaşlap, ydenen ilendə kyp tirazlь gəzit menən eş itev, unьŋ tixnikahьna ujə вulьv da kyp tiraz gəzitə eşləvselərgə jarðam itev maqsatendə, ike jəleьe odaqsa maqala həm 7 li sejə alьle.

Вьl liksejələrðen urьndarda nisek ejrənelevə, nisek вojomqa aşьrьlьvь turahьnda ridaksejəgə xəвar itegeð.

Aŋlaşьlmavðar вulqanda ridaksejə kaðqa—javaptar вirasək.

Gəzit вitendə вьl turala sistimle jaðьrьp—jaðьp torov davam itar.

RIDAKSEJƏ.

Inzinir Adullindьŋ izadь

BATUM, 11. Inzinir Andylin mitaldь ikanamint itevgə fajða kilterep torqan kyp kenə giumatle juldar ujlap sьqardь. Ul asmuugtьn vadapravud torвalarь jahaqan. Вьl torвalardь qullanьv, vadapravud qoramalarьn 80 pr. qa oshoðlatasaq.

Вьnan вaşqa Andylin, faniрðan hьv ytkərges torвalar jahav sistimahьnda tapqan. Вьl torвalar yððərenen вьqlьqь həm oðaq metdəlkə tyðeve menən timer torвalarðan ajьrьlmajðar. Andylin, taqь la вьlarðan вaşqa, mitaldaqь taşlandьq namalərðan вulьvьnda вelev juldarьnda tapqan. Вьl qoral menən mitalda 2 nse namalərðen вulьv—вulmavьn вelep вula. Məhələn: keşenen tane jəraxətləngən vaqьtta unda вerər tərlə mitaldьŋ вulьv—вulmavьn oşo qoral menən вelep вula.

Ridaktьr urьn вaвarь Z. KAJЬPKUL

Belderev

„Vastuk kinu“ nьŋ Başqortostan вylege вelderə: 20—yktəвerðən вaşlap „Qurьn“ kinahьnda tejeşle filmelər hajlьp alьnьp, вalalar esen maxsus sьjanьsar ytkərelə вaşlajasaq. Balalar esen sejanьstar 4 saqattan вaşlanalar. Kassa 2 saqatta asьla. Bilit xəqtarь 15 tindən 30 tingəsə.

Şul səвəple 20 yktəвerðən вaşlap „Qurьn“ kinahьnda 16 jəşkə tiklem вalalar kiske sejanьstarqa inderelmajðər.

20—yktəвerðən „вьn hunarь“ tigən 6 вylektə kartina kyrhətelə вaşlaj.

„VASTUKKINU“

KYLTURA HARAJЬNDA

13-Yktəвer

Başqort Davlət tejatrьrьnьŋ qьşqь sizun asьv ajqanь tamaşaqa

QOÐQJONDAR OJAHЬNDA

(В гнезде воронов) tigən pejesa qujьla, 4 pərðə, 6 kartinalь.

Şərif Kamal əðəre, Baş rijssor: Mahadejef.

BAŞGIZ TARAFЬNAN BAŞQORT TELENDƏ BAЬЬLALAR:

1) V.I. LINENDEN əðərðər məzmyqahe 6 tumda teplangan xaqь—12 hum.

2) I. STALIN „LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE,—2 hum.

Вьl kitaptarqa patpiska tyвəndəge şarttarða qaвul itelə: V.I. Linin əðərðərenə 6 tumqa zadatka—3 hum.

STALIN—LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE,—2 hum, padpiska вirqanda tulь raveştə tylənə.

Padpiska həm zajafkalar Ɵfə qalahьnda. Zintsuf uramь №22 Dəvlət вerləşterelgən nəşerejətenen Başqortostan vəkaləte həm unьŋ upalnamucinnьjðarь tarafьnan qaвul itelə. Dəvlət вankahьnda kantakarint №643. OGIZ, DЬX Başqortostan vəkaləte.

Belderev

Qusвankanьŋ Başqortostan kanturahь tik jerle millattar esen genə qьðqa meddatle вuxgaltir kurьstarь asa.

Adsьlьq millattar, əgərðə ular вaşqort həm tatar telen вelhələr genə alьnalar.

31 nsь jьl 29 nse sintəвerðə jeвərelgən atnaşinejə yðgərtelə. Kurьstarða zanətejələr 15 nse yktəвerðə вaşlana. Urьndardaqь вylektər uqьvsьlarðьŋ vaqьtьnda kilev taren tə'min itergə tejeştər.

Qusвankanьŋ Başqortostan kanturь, kadrðar sikritarь:

(MATREJKU)

Belderev

Puşta arqьrь jeвeтelə torqan kurispandintsejələrðeŋ adristarь tulь həm asьq jaðьlmav səвəple kyp vaqьtta, ejələrenə kisegep tapşьrьla, jəki вeteнləj tapşьrьlmaj qalalar.

Bajlanьş idarahь, вeтə xөkymət ycrizdinejələrenə həm ajьrьm gьraʒdandarqa merəzəqət itep horaj, вьnan hun puşta arqьrь jeвeтelə torqan, namələrgə ədristəren qьðqa asьq itep jaðьvlarьn horaj.

Ɵlkə вajlanьş idarahь nacalnige SIRUF.

D. K. A Вəgen həm hər kən S. V. D

Kassa asьq 4 tən sjanstar 6-30, 8-30 həm 11 s.

URAL Вəgen iranda ЈƏNLE-MƏJET

„Yktəвer Natiskahe.

KALXUZSЬ AVЬL XUƵALOⱢЬNЬŅ YÐƏKFIGURAHЬNA ƏJLƏNDE

БИБЛИОТЕКА

BOTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEGEÐ!

14 YKTƏBER 1931 JЬL №224 (525)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KOMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬLЬ

ADRIS: ƏFƏ J—SAZUN URAMЬ, KURPS № 9

TILIFUN NUMIRDARЬ:

Ridaktir . . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . . 2—89
Satsijalizemda jer eşlev bylege . . . 3—42
Iqlandar həm aleşme . . . 3—79
Kantora . . . . . . 1—18
Tsege ridaksija . . . . 1—15

ALDЬNOⱢЬ KALXUZLAR URAƵAJ KƏLLIKTIFLƏŞEV KƏNƏNƏ „PLANDARЬN ARTЬRЬP YTƏP KYMƏK XUƵALЬQTЬŅ ƏÐTƏNLEGEN KYRHƏTTE

BLAGAVAR PUNKЬTЬNDA HЬNЬLЬŞ QƏNƏⱢƏTLƏNERLEK TYGEL

DƏVLƏKƏN, BYZDƏK, TAPURIN TƏBƏKTƏRE PLANDЬ ƏÐƏLƏR

BLAGAVAR stansahьndaqь igen tapşьrъv punktьnda hunqь kөndә kyrelgәn praktik satalar igen aðerlavdь durqьna hamalыş tьvdьrdь.

Əlkə gәzit idarәlәrә tarafьnan baqlanqan brigada urьndaqь aktif həm "Praziktor" stina gә zitenen ridkallegejehe menən hejlәşep, kalxuzdarqa jebәrgәn 4 aktif—xәbәrsәlәr brigadahь dur qьna unьştaraqa elgәşte.

...

Ə. MƏSELE, TUMBING, ISBULATЬƑ, FƏTTƏXEF

IGEN ƏÐERLƏV FRUNTЬDNA BYLƏKLƏNGƏN

Batьrðarðьņ qьðьl isemlege

gen əðerlәv planьn nerense yktәnergә tultьrьp atqarqan esen tyвәndәge 59 kalxuz Başkalxuzsajuz tarafьnan bylәklәnәlәr.

ŞIŞMƏ tsege—„igense, həm „Marьs, kalxuzdarь.

TUJMAZЬ Təsgenən: „Marьs„ həm „Uba lь„ kalxuzdarь.

BIŞ—BYLƏK Təsgenən: „Biş—Bylək„, „Ərixefka„ "Biruzьfka„ həm „Rðnij„ kalxuzdarьn

...

„Kəlliktifleşev həm uraƵaj kenenə rapьrttar„

Nuriman 70,2 pr. qa tultьrdь

...

KƏÐGƏ SƏSEVÐE TULЬHЬ MENƏN KANTRAKTAVAJT ITERGƏ

...

„PRAVDA" BRIGADAHЬ

...

Byzdək balşeviktarь yð vaqə dəleren Ytəvgə iqtibar birməjðər

...

„BAŞQORTOSTAN" BRIGADAHЬ

70 JƏŞLEK MƏNNƏN BABAJ UDARSЬ—BUKSIRSЬLAR SAFЬNDA

ŞƏRIP KALXUZSЬLARЬ MƏMƏK HƏM ƏSƏN AVЬL DARЬN BUKSIRQA ALDЬLAR

...

TUNQЬ HƏRƏVÐƏ XURLЬQLЬ ARTTALЬQ

(TILIFUN BRЬQЬRЬ)

...

Prisdәtel Abdullin—esev dәn buşamaj timqa hә rәvdә timp juq

...

B. BIKBAJ „IŅ HUNQЬ QATOⱢI KƏRƏŞKƏ"

...

YKTƏBER XIV JЬLLЬQⱢЬNA 23 KƏN QALDЬ

BEÐ UL KƏNGƏ 61,3 PR. IGEN ƏÐERLƏRGƏ TEJEŞ BEÐ

OŞOMЬ BALŞEVIKTAR VƏⱢƏÐƏHE?

ŞISMƏ TƏBƏGG

Rajkum sikritarь Təxfətyllingə

AKTIFTAR 15 EN QUJÐЬLAR...TƏBƏK 20 HENƏ HUJÐЬ...

Qьrqa hьnьlьş juq

ŞIŞMƏ tsage şturьm ajьnьņ xal itkes un kenlegenə igen əðerlәv planьn nej barь 48,8 pr. qa ytәne, biş kenlәktә nej barь 3,3 pr. „ybeş" birðe. Bьl tsәktә timptьq betenləj bulmavьn həjləj.

Xəlbyki, Şişmə tsage kalxuzsь, jaņqьðaqjarь, urta xalle aktiftar kənfirinsejәhendә igen əðerlәvðә 15 nse yktәnergә 100 pr. tь menәn tultьrьrqa balşeviktarsa vaqəðә birðe. Ə, tsәk jetәkselege tyвәnge aktiftar tarafьnan quðqatьlqan bьl intuzejazmanь plandь vaqьtьna tultьrьv„esen fajðalana almanь. Vaqəðәne qaqьðqa jaðьv menәn siklandelar.

Şturьm ajь bara. Lakin, Şişmə tsagenen tulьhь menәn şturьmqa quşьlьp jeta alqanь juq. Tsәk ojoşmahь aktiftarðьņ birgәn vaqə ðәhe nigeðendә balşeviktarsa şturьm alьp barьrqa tejeş ine. ...

—Beð igen əðerlәv planьn 1 nse yktәnergә iņ kәmendә 60 pr. qa tultьrasьð! tip qьsqьrðь.

Biş kәndan Starlenen vaqəðә birgәn hunqь sige sьqa. Ul oşo arala iņ qьrqa hьnьlьş jahav menәn genә xurlьqlь taqtanan isemen ala alasaq.

BƏLƏBƏJ TƏBƏGE
RKI IP. QƏBƏJEFKƏ

Jaņqьravьqlь vəqəðə,

Xurlьqlь praktika

BƏLƏBƏJ. Igen əðerlәv planьn ytәvðә biş kenlәktәr bik əð ydgәreş bira. Ytkәn biş kenlәktә plan 52,0 pr. ytәlgәn ine, әle nej barь 3.7 pr. alqa kiteş jahaldь. Bьl timp his qәniqatlәnerlek tygel, igen esen—satsejalizem esen kerәştә hьndaj „timptar" menәn jenevgә barьp bulmaj.

Bәlәbәj tsage ydenen birgәn vaqəðәlәren pratakulqa jaðьp qujьv menәn esen betkәn hanamь, yktәrgәn „şturьm" darь tsәk ...

...

ŢUJMAZЬ TƏBƏGE

Ip. Jafajьf həm Əminfka

VƏⱢƏÐƏNE BЬNDA JARTЬLAJ ⱢЬ NA YTƏNELƏR

...

Starle tsage ner artь vaq,ðələrəv genə QARA TAQTANAN TƏŞƏRMƏJ

...

„QЬÐЬL ŞIŞMƏ" IŅ KƏRƏGENƏ ƏHƏMƏJƏT BIRMƏJ

...

„Mars" ьl jeteşheðektərən ωtarqa tejeş.

...

IGEN ƏÐERLƏV SVUDKAHЬ

10 Yktәnәr

QЬÐЬL ISEMLEKKƏ KANDIDATTAR

	jьlьq plan	qarmьs sъam
Ənjəlil	85,2	—
Bora	73,1	22,2
Mişka	63,8	19,0
Biş—Bylək	61,6	18,9
Nuriman	60,7	8,5
Qьrmьbqalь	56,9	20,5
Tapurin	56,9	18,5
Q. Mejaka	50,8	18,1

arttaqьlarðan aldьnqьlar

Estarle	49,8	18,4
Əlɘ	49,6	17,3
Şişma	48,8	14,9
Dyrt—Əjlə	46,7	17,9
Arxangil	43,8	17,2
Avьrqazь	40,8	22,8
Qaltas	44,8	13,5
Bilarle	42,5	—
Boraj	40,9	11,5
Janь—Avьl	34,4	17,8
Byzdək	39,1	21,7
Bələbəj	35,8	16,2
Dəvləkən	35,0	19,1
Tujmazь	32,1	34,3
Asqьn	34,5	5,9
Bajmaq	34,6	—
Baltas	30,2	11,2
K. Usol	35,7	17,6
Blagavişşin	33,8	28,7
K. Kan	27,9	17,9
Saqmaqьş	22,3	15,5
Maqar	24,8	21,4
Jəlajьr	29,5	—
Xəjəulla	23,9	—
Arqajaş	23,5	8,3
Tur	21,3	18,
Mələvez	21,7	28
Qaraqoş	21,5	0,7
Bajqь	20,1	10,9

QARA TAQTALA

Bьl tsәktәrðә balşeviktarsa hidgerlek, timp juq

D. Məsetle	6,8	18,3
Qonşaq	10,9	0,1
Usalь	10,6	—
Bila—Qataj	12,9	16,3
Qьjaqь	12,1	8,3
Berjan	14,6	—
Baqalь	13,1	12,4
Dьvan	17,5	11,0
Zejansura	19,5	13,2
Mьraq	17,2	0,5
Prejut	17,6	15,0
Betəhe	28,3	15,7

P. S. Berjan, Saqmaqьş, Avьrqazь, Bajqь, Asqьn tsәktәrenən 10—yktәnergә tьlь məqlymat juq.

TOTOŞ KƏLLIKTIFLƏŞEV BAŤQЬSЬNDA TOROJAN BAŞQORTOSTANDЬ

TOTOŞ GRAMЫTЬ ITEV ƏSƏN KƏRƏŞKƏ.

KYLTURA EŞTƏREN BAŞQORTOSTANDЬŊ BƏJƏK TƏDƏLƏŞ TIMPTARЬ MENƏN TIGEDLƏRGƏ.

FRANSEJƏ KAPITALISTARЬ KALUNEJƏRЬNDA

TUNЬS EŞSƏNDƏRDƏ FRANSEJƏ KAPITALISTARЬNЬŊ JЬRTQЬSЬLPQTARЬNA TUĐƏ ALMAJ ILDƏREN TAŞ LAP QASALAA

(Jumanita gezittərenən)

Tunьs ten jaq afrikanьn iŋ baj, iŋ madəni ham iŋ mətur əlkələrenen berehe. Unda ike miljun jarьm tiklem xalqь jəşəj. Ular ikə qatlь ikelev aьtьnda: Fransejə imperialistarь ham jьrtqьsь kapitaldar kəsəp ... Fransejə xəkymətene ... Tunьs xalqь ...

Bъl ... kapitaldar ... Fransejə kapitalistarь Parizdan ... xalqtь ... ərejəsenən ...

NAĐANLЬQ BƏTƏRƏV EŞEN KAN KRITLAŞTЬRЬRQA.

Qьtqan Mejəkə təsək davmatьvsь jetešmaj. Maktaptar ... uqьv jaşendəge 2 men bala maktap seltarena sьsqьtьrьlmaj maktaptan sitta qalqandar. Aldan aderlev kycelmagan ... maktaptarqa rimmittar betmagen əle. Janь asьlqan kampelikstlardan наrь 36 pr. tь qьna n'sn menan tə'min itelgən. Janь maktaptar haldьrьv, tedev jomosaq. Bьl xeqtь tьk tarafьnan praikaltar eulmaqan. Nadanlьqtь beterevde tesak ojosmalarь ber genə nəmə la eşləmegəndər. Təsək davmalendə 6 men 820 nadandar ... beterevde es artьq jomosaq.

Prizivnistar arahьnda la nadanlьq beterev aqsьl.

Maktaptarde kitaptar, uqьv əsbaptarь menən tə'min itelgen artьq nəsar tora. Maktaptarden нarь 35 kena ... kitap, uqьv əsbaptarь menan tə'min itelgən. Bьl turala Başgizde əsbedlek kyrhata. Te ... tatardardan 20, başqorttardan 10, urьstardan 25 uqьtьvsь jetešmaj. Maktaptar ... Urьnda uqьtьvsьlar jeteşlerevdə ... kandar.

Sajasi aqartьv ojoşmalarь ... jomosqa ... Uqьv ... Ular kampanejalarqa ... qatnaşmajdar.

Qьtqan Mejəkə ... maktaptar ... uqьtьvsьlar ... tiklem ... ojosmalarь ... totoş ... beterergə memkin bulьr. KƏŞFI ABDULLIN.

Nađanlьq beterev eştərendə Jetəkselek kəsəjtelhen

1931 nse jьldьn 4 nse sintəbrendə 16 jəşten 50 jəşkə tiklem bulqan nadandarđь də uqьtьv turahьnda Başqortostan X. Kamisardarь Savite qarar ьsqardь. Bьl qarar bujьnsa ... tiklem 1932 nse jьldьn maj ... nadanlьqtь ... tiklem ... uqьtьrqa tejeşter.

Başqortostan jemhyrejəhe, Baş. X.K. Savite tarafьnan kyrhatelgən vaqьtqa totoş gramtalь bulqan başqa jəmaqat ojosmalarь ... Şuqa kyrə 548000 nadan ham ... uqьtьrqa kərək. Bьlarđь uqьtьv ... 22000 uqьtьvsь ... kərək, ... a qalqan 19000 uqьtьvsь ... uqьtьrqa tejeştər.

Bьna qьna tiklem nađan ham ... jyd vaqьtьnda uqьtьp ...

Nađanlьqtь beterev eşendə ... armejahe mabilizavajt itev məsələhe вьl eşkə вətə praltarejat həm kalxuzsьlar jamaqatselege tarafьnan đur kes birevđe, kərəkle tiklem maja buldьrьvđь, uđqan jьldarđaqь nađanlьqtь

1630—31 nse uqьv jьlьnda ... 318000 nse uqьv ... 385 pr. ... 184000 ... uqьtьldь. ... nađanlьqtь beterev eşenə вьlqtьrьv kərək. Nađanlьqtь beterev eşenə belgestər kadьrьn вьlqtьrьv вeđ gə nađanlьqtь beterev məktəptəren xəđerge osor talap itkən

... javaj eşkə totonqanda qьna вeđ sənəqətləşep barqan Başqortostandь totoş kalxuzlaşqan həm totoş gramtalь bulqan jemhyrejətkə əjləndera alasaqвьđ.

VARAKIN

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ UQЬVSЬ UQЬTЬVSЬLARĐЬŊ DƏRƏŤ OJOŞTORORQA

Partejanьŋ: „igen esen kөrəş—satsejalizem əsen kөrəş" tigən вəjek luzьngьhь uqьvsь həm uqьtьvsьlar jalpьhьnьŋ xəđerge mamintta eş pragrammahь bulьrqa tejeş. Igen əđerləv eşe вaşlap həm вik teplə rəveştə unьŋ əhəmejəten jalpьqa teşenđerevđe horaj. Kulak həm başqa praltarejat đoşmandarьnьŋ qara agitatsejalarьna kalxuzsь, jarlь, urta xəllə jaŋqьl krəstejəndərđe ejərtməŝ əsən şul jalpь arahьnda kiŋ jalpьlь eş alьp вarьvđь horaj. „Вьjьl igen nasar, xəkymətkə igen вirep bulmaŝ" tip kulak jьrьn jьrlap jərəvselər, şulaj itep igen əđerləv eşenə karşь halьp jalpьnьn kesen taratьvsьlarđьn eşləgən axmaqlьqtarьn вeterev əsən də şul uq aŋlatьv eştəre kərək. Qьŝqa qьna əjtkəndə igen əđerləv jalpьlь вer eş bulqanqa kyrə, kyltura eştəre lə kiŋ kyləmdə qujьlьp вətə kes şul đur вursstь ytəvgə jynəldereləgən bulьrqa tejeş. Вьl kəngə tiklem ajьrьm uqьtьvsьlar təsək вaşqarmalarьnьŋ vəkile вulьp вik kyp eştər eşləp kildelər. Izeacta yđenen uqьv jorton jođaqlap halьp вerər—ikeşər aj ikense вer avьlda vəkil вulьp igen əđerlap jattь. Ləkin вьl eştər вorsholə вeđđe qəniqətləndere almajdar. Вьl furma la kyltura eşselərenen igen əđerləvđəge qatnaşьvđarь вaşqa ojoşmalarđan вer jaqtarь menən də ajьrьlmajdar. Şunьŋ menən вergə yđərenəŋ eştəren artqa qaldьralar. Məktəpteŋ prajьzvudstьva planь əđələ, pragram ytelmaj, вalalarđьŋ jəş qemerđəre вuşqa uđa. Avьldan kyltura kes kitep unьŋ urьnьna ikense avьldan вer uqьvsь avьlqa vəkil вulьp kilə. Şular menən вergə məktəp вer xəkymət ojoşmahь вulьp oşondaj sajasi həm xuzalьq kampanejahьn ytkərevđən sittə tora, Kilə... kilə вьl вeterga tejeş. Qəmyman вьndaj kampanejalarđa oşolar esenən igen əđerləv kampanejahьna avьldьŋ вətə kyltura jorto, uqьvsь həm uqьtьvsьlarь вer ojoşma вulьp qatnaşьrqa tejeştər. Вьnьŋ əsen вaşlap məktəp həm unđa uqьtьvsьlar igen əđerləvđə yđ avьldarьnda kiŋ kyltura eştəre aььrqa həm igen əđerləv eşen yđđərenen pragrammalarьna inderələr. Вeđđen Başqortostanda xəđerge kəndə terlə tipta вarь 4 mendan artьq uqьv jorto вer nisə jeđ məktəptən tьş maqarif jorttarь jəşəj. Вьlarđa 15 meŋ samahьnda xeđmət xaqь alьp eşləvselər, 300 meŋ u q ь v s ь l a r вar. Ləkin o ş o tiklem kyp m e ə s s ə sə armejanьn вer kəllikttif nindəj də вulha, вer təsək, вer avьl, вer kalxuzda igen planьn vaqьtьnda tultьrьv eşen yđ əŝtərenə alqanьn iqlan itkəne juq. Kankrit rəveştə yđ kesən вьnap, yđ təzrisəhen kyrhətevđe yđ əŝtərenə alьrqa teləvse kyrenmaj. Məktəp, uqьvsь həm uqьtьvsь saqlь la avьlda massaqa jaqьn həm taneş nəmə juq, şulaj вulьvqa qaraŝtan məktəp jalpьnь ojoştorovsьlьq xeđmətən ytəmaj, jəki ytəhə lə вik ađ ytəj. Вьna вьl hьlpənlekte вeđ gə төзə, tamьrь menən xəđer вeterergə həm aktif eşkə, igen əsen kөrəşergə kərək. Terlə vaqьjalar, vəkildərđen ondəvđəre menan məktəp tarafьnan ojoştorolqan qьđьl jəktər jaqşь nəmələr, ləkin вьl ojoştorovđar vaqьtlь вulqanqa, tejeşlə həđemtənə вirmajdar. Şul qьđьl jəktər hunьnda məktəptər tuqrav hьđ eş alьp вarьrqa,

ojrenergə kərək. Вьnьŋ əsen 1) məktəp şul avьldьŋ, kalxuzdьŋ igen planьn tultьrьvđa yđen javaplь itergə, şunь tultьrьvđa kankrit eştər alьp вarьrqa, 2) məktəptə uqьvsь hər вer вala yđ simejəhenen igen вirevenə həm şul turala simejəhə arahьnda əndəv eşe alьp вarьrqa ejənhen həm yđenen eşləgən eştəre turahьnda məktəp kəlliktife aldьnda xisap вirep вarhьn 3) uqьvsь, izвac вer avьldan ikense avьlqa vəkil вulьp jərətolməŝkə, вəlki ular şul yđđəre eşləgən avьldarđa qaldьrьlьp unda kyltura—jalpьlь eştərđen jaqşь qujьlьşьna javaplь вulьrqa, uqьv jorttarьn igenəđerləv həm vaqьtьnda planьn tultьrьlьq itep maвilizavajt itergə tejeştər.

4. Igen əđerləv də satsejalizem jarьşь, uđar sьlьqtь ojoştorov, artta qalqan kalxuz həm avьldarđь irgəqa alьv eştəren ojoştorovđa məktəp həm uqьvsьlar iŋ alda tororqa tejeştər.

5. Igen əđerləvđə jeteshedlektərđe vaqьtьnda xəвər itə torov kulakqa qarşь jahav, igeŋ əđerləvđe əđenelərđe kyrhatev eştəren məktəp вustarь yđ əŝtərenə alьrqa kərək.

6. Uŋьştarđь kyrə вelev həm şularđь tamaşajtev, ьqьtьv şul uŋьştar nigeđenda jalpьnь janь nan maвilizavajt itep, jaŋь uŋьştarqa atlav eş timpьn kəsəjtevđə məktəp həm uqьtьvsьlar alda tororqa tejeştər.

Вьjьlqь igen əđerləv eşenen uŋьşlь həm tiđ вeteve əsenəe xəl ikes jьvьnь timpьn kəsəjtə həm вiş jьllьqtьŋ 4 nse jьlьnda satsejalizem xuzalьqь teđeleşenəŋ fundamintьn вьqьta, kultura planьn 100 pr. ytərgemem mkinlekвirə Şuqa kyrə igenəđerləvđə kyltura fruntь armejahe iŋ jaqьnda torop qatnaşьrqa həm kankrit eş alьp вarьrqa, jalpьlь eşte kəsəjtergə tejeştər. Вarь şul вaşьnda qьna partejanьŋ „igenəsen kөrəş, satsejalizem əsen kөrəş" tigən ustanu kahьn dereş anlap eş kyrgən вulasaqььđ.

Başqortostanda igen əđerləv planь yktəвer вajramьna təmam вulьrqa tejeş, şul vaqьtqa tultьrьv əsen вalşeviktarsa kөrəşkə məktəptər, maqarif eşselərə iŋ aldaqь sьqa teđelegeđ ?

Kalxuz, avьldarđьŋ heđđeŋ qatnaşьqьđ menən igen plandarьn vaqьtьnan elək tultьrьvđarь turahьnda raprttar вiregeđ!

SƏLƏX JAMALEJEF.

KYLTURA EŞTƏREN XUZALЬQTЬŊ

yŝev timptarь menən tigeđlərgə

Dəjəm xalq xuzalьqь satsejalizem siktьrь вulqan safxuz, kalxuzdarđьŋ həm sənəqətteŋ uqьv timp menən yŝevđəre eşsan jalpьnьŋ kylturaqa вulqan ixtejaзьn вik đur itep qujь. Şuqa kyrə вeđgə kyltura eştəren ul teləkkə javap вirerlek itep qujьrqa kərək. Kultura jaqьnan yŝeşkə xeđmət itev, xuzalьq yŝeşe timpьna ejərə alьv təsəktərđə, qalalarqa qaraqanda kyp artta tora.

Вьqa jənle faktьtar: Вajmaq təsəge, Jьlajьr orloq safxuzь вьjьl вaşqa safxuzdar menən saqьştьrqanda mixanizatsejaləştьrьv jaqьnan iŋ alda torqan safxuz вulьvьna qaramaŝtan massavaj kyltura eş artta qalqan. Ydək kətepxana—uqьv ejə ucaskavaj həm sixtarđaqь qьđьl mejeştər esen вaza вulьp xeđmət itə almaj. Sөnki ydək kətepxana, uqьv ejđəre xəđerge kəndəlek tormoşqa jaraqlь safxuz, kalxuz xuzalьqь turahьndaqь kitaptarqa вik jarlьlar, вulqandarь вik iŝkelər. Kəndəlek xuzalьq həm sajasi kampanejalarqa qarata jađьlqan вer genə lə luzьnqь həm plakattar juq. Gəzittər aldьrьlmaj. Ucaskalarqa qьđьl mejeştar menən jetəkselek juq, sixtardaqь qьđьl mejeştar menən eş jomoşaq qujьlqan.

Zejansura şulaj uq Xəjaulla təsəgenen hər вer avьl səvite kyləmendəge uqьv ejđərendə eştər taqь la nasarьraq. Hər вer uqьv ejendə вer dana „Başqortostan" gəzite aldьrьvđan вaşqa вer genə terlə lə kyltura, aŋ—вelem eşe juq, Zejansura təsəgeneŋ yđək uqьv ejeneŋ вinahь вulmaqanlьqtan kətepxananьŋ kitaptarьn şkafqa tultьrьp, klyptьŋ вer mejeşenə ejolep qujьlqan. Вьl eşte julqa halьp jeвərev turahьnda ujlavsьlar juq.

Avьldaqь parteja savit ojoşmalarь sajasi xuzalьq kampanejalarьn kyltura aqartьv eştəre menən вəjləj вelmajdar. Вьl ojoşmalar menən jetəkselek eşe jomoşaq. Təsək uqьv ejđəre, kətepxanalar вina menən tə'min itelmajdar. Eş вarьşь turahьnda xisaptarь tьŋlanmaj. Вьl məs'ələgə вik ađ əhəmejət вirələr.

Xəđerge vaqьtta uqьv ejđərenen, kətepxanalarđьn esen jalpь horavьna javap вirerlek itep qujьv əsen təsək parteja həm savit ojoşmalarь jeŋ hьđqanьr вьl ojoşmalarđьŋ eşlen jaŋьnan teđəv eşenə kereşergə tejeştər. Eşte jaŋьna teđəv vaqьtьnda вigerəktə tyвəndəge nəmələrgə iqtьвar itergə kərək:

Uqьv ejđəren kysməlek xələnən sьqarьv esen вina menən tə'min itergə.

— Sajasi aqartьv eştəren вьl ojoşmalarqa вьqlap вerketergə. Sajasi aqartьv eşendə eşləvselərđen kvalifikatsejalarьn kytərevđe вegengə kitken вurьs itep qujьrqa həm вьnьŋ esen вьq kөrəşergə kərək.

Şulaj uq kətepxanalarđь, iŝke kitaptarđan tađartьp xəđerge kitaptar menən tə'min itevđe вegengə вurьs hanarqa həm jaqьn arala вьnь qəməlgə aşьrьrqa kərək.

Sajəsi aqartьv ojoşmalarьnьŋ eşen jənlənderev əsen ularđьŋ eş вarьşь turahьnda kvartalnaj xisaptarьn tьŋlarqa, şulaj uq вьnьqa tiklem sajəsi aqartьv ojoşmalarь tarafьnan вik ađ qullanьlqan satsajalizem jarьşь mitьđьn qullanьvđь kəsəjtergə kərək. Şulaj вulqanda qьna đur adьmdar menən alqa kitəsəkвeđ həm eştə uŋьş kyrerвeđ.

MOSTAFINƏ ƏFZYNEJƏ.

Matur zavьtьnda kyltura eşen juloqaqujarqa.

Matur zavьtьnda eş вaşlanьvqa xəđer aj jarьm vaqьt ytte. Xəđerge kəndə вьnđa вer nisə meŋ eşselər вar, вətə eşselərđəŋ 40 pr. samahь вaşqort, tatarđar, eşselarđeŋ kyвerəge kalxuznik, jaŋqьđaq, jarlь, urta xəlle krəstejəndər. Вьlar arahьnda 21 partejalelər, 25 kamsamuldar, 65 prafsajuz aqzalarь вar.

Eşselər arahьnda əle aqartьv eştəre alьp вarьlmaj. Klup, qьđьl mejeş, uqьv ejđəre juq. Ajьrьm ucaskalar hajьn stinə gəzittəre sьqarьlmaj. Eşselər arahьnan xəвərselər, stinkorđar вrigađalarь ojoştorolmaqan.

„Krasnajaj-Başkireja" riđaksejahьnan вarqan вrigada: Gulunuf, Вilinin, Avramzun iptəştərđə вьl turala вer eştə kyrhətməgəndər. Jetməhə jьjnalqan zamitkalarđь, satsejalizem jarьşь dugьvьrь kysermahen alьp qajtьp kitkəndərđə kiltermajdər.

Parteja jəcəjkəhenen planь вujьnsa 4 stinə gəzite sьqarьlьrqa tejeşle. Вьlar вətəhe lə urьŝ telendə. Əle вьlarđьŋ вerəvhe genə sьqarьla.

Вigerək tə вьnda təp millət eşselərə arahьnda kyltura eştəren julqa halьv вik məhim eştərđəŋ hanala, sənki вьndaqь вətə xuzalьq, parteja, prafsajuz həm вaşqa jetəkse ojoşmalarđa вer genə вaşqort, tatar eşsəndəre juq tip əjtergə jaraj.

Jetəkse ojoşmalarđa, təp millətten вrigadirđar juq.

Вьnda təp millət kađьrđarь вulmav, eşsəndər arahьnda kyltura eştəren alьp вarьvqa, qomasavьlьq kiltərəsək. Aşьqьs rəveştə eşsəndər arahьnda aŋ-вelem eştəren julqa qujьp hər вer вarak hajьn qьđьl mejeştər ojoştorop, gəzittər—zurnaldar uqьv ucaskalar hajьn terlə millət telendə stinə gəzittəre sьqarьv, unda uđarsьlьq, satsejalizem jarьşь mitьđь menən eşləvđe, вьl gəzittər tirahenə stinkur вrigadalarь tuplarqa kərək.

Вigerək təp millət kađьrđarь jeteşterev, вьl turalaqь Ydək Kəmitət qarađarьn tormoşqa aşqarьv turahьnda jəcəjkə həm administratsejanьŋ aldьna kankrit rəveştə qujьrqa kərək. X.

Japun ajьraplandaьnrьn Qtaj qəskərđəren

BAMBARDIRAVAJT ITEV DƏRE TUQRALMAJ.

XƏRBIN, 12. Japun gəzittərenen xəвər itevenə qaraqanda, Japun ajraplandarь TILINA təвəgendə Qtaj huqьş lagirьna вumвь taşlanьlar. Heđemtə lə 1 meŋ 400 Qtaj qəskərđəre lagirđan kyserelgəndər. Вətəhe ajraplandan 40 вumвa taşlanqan. Вik kyp Qtaj qəskərđəre həlak itelgən.

Fransejələ finansvaj krizes tərənəjə

PARIZ, 12. Hunqь vaqьttarđa iŋ ere Fransejə вanklarьnьŋ şartlavьnan вaşlanqan finansvaj krizes Fransejə xuzalьqьnьŋ вətə tarmaqtarьnala inə вaşlanь. ALEJUN—ƏLIMAN isemle milli вankanьŋ şartlavь heđemtəhendə „ASSIRI DI—FIMIN" вankahь la şartlanь.

JAPUNENEJƏŊ JAŊЬ XƏJLƏLƏRE

TUKEJU, 12. Japunejə Manzurejələge yđeneŋ qəskərđəren dajtarьp alməŝqa terlə hьltavđar, səвəptər eđləp mataşa. „SZI SZI" gəzite Japunejə xəkymətenen Manzurejanən yđeneŋ qəskərđəren qajtarьrqa teləməv turahьnda вьlaj jađa:

—„Xəđerge Manzyrejələ taripheđeklər đəvam itə. Manzurejənen вer genə pravinsejahendə lə, Qtajđьŋ yđendə lə вьqlь вer xəkymət juq. Nankin xəkyməte yđeneŋ kantun xəkyməte menən вerləşevgə jahaqan вnlьlьşь uŋьşhьđ вetkənlektən, xəđer siktən tьş qaqşaidь. Xəđerge vaqьtta Nankin xəkymətenen вaşь CAN—Kaj-ŞI đeŋ atьstafkaqa sьqьvь la kətelə Japun vlastarь xəđergə Qtajđa вьqlь xəkymət teđəvđən həm Manzurejələ xeymət teđəvđən, Manzurejələ tartip urьnlaştьrьvđan tuqtalьp toralar.

Angelejə partejələrь arahьnda tartьştar.

LUNDЬN, 12. Angelejə вurzьvazejahe həm вurzьva partejələre arahьnda hajlav kamŝanjahь turahьnda tartьştar kəsajđe. Livralđar partejəhьnьŋ ajьrьm terkəmdəre hajlav turahьnda hajlaşev əsən dəjəm tel taвa almajdar. Kansirvatьrđar yđđərenen urьndaqь ojoşmalarьn, jaŋь xəkymətkə kandidattar вildələv məs'ələhendə yđ вojoroqtarьna вujьhьndьra almajdar. Kansirvatьr partejəhenьŋ urьndaqь ojoşmalarь, livrđar həm milli lajvarьstar fajđahьna yđđərenen kandidattarьn alьvdan вaş tartalar. Şulaj uq kyp okruktarđaqь livralđar đa kansirvatьrđar partejəhь fajđahьna yđ kandidattarьn alьrqa teləmajdar. Şuqa kyrə, kansirvatьr gəzittər „urьndarđaqь ojoşmalarđьn igajьslьqtarь milli xəkymətteŋ вerđəm iruntьn eđergə memkin" tip jađalar.

GIRMANEJƏLƏ MARƏKTƏR VASSTANEJƏHЬ

BIRLIN, 11. Qamвurgtan xəвər itevgə qaraqanda, Girm neja marakarьnьŋ zaвastavkalarь ... davam itə. Girmanejə purttarьnda həm Danzig qalahьnda 52 kusь karavьn marakтarь zaвastvaj itələr. Girmanejə paraxuttarьnьn kamandalarь вətə purttarđəla, eş xaqtarьn qьŝqartьv turahьndaqь tritaj sutь qararđarьn kire qaqtь. „Vidajt" isemle paraxutta qatь вerelestar sьqtь.

QUŞMA AMIRIKA ŞTATTARЬNЬŊ

MILLƏTTƏR LIGAHЬ NA NUTAHЬ

VAŞINGTUN. 12. Tьşqь eştər ministьrь gasudarьstьva dipartamintьnьŋ, millәttər ligahьna jeвərgən nutahьnьŋ tikstarьn iqlan itte. Вьl nuta tьşqь eştər ministere tarafьnan Manzyrejəlage hunqь vaqiqalar ajqanlь xəkymət aqьzalarь menən kəŋəşkənden hanьnda jađьlqan. Quşma Amirika ştaptarь вьnutala, millətter ligahьnan Manzyrejələge вьqьştь jajlavqa вulьnan kilgən вətə saralar menan jarđam itevde horaj. Nutala Quşma Amirika iştattarьnan yđ aldьna xərəkət tevđəre, KILUG paktьna tajanьp eş itevđəren kyrhətelə.

VKP (в) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ HƏM SSSR SAVNARUMЬNЬŊ

31—jьl 1 nse yktəвerđə Jul eştəre Xalq Kamisarlьqьnьŋ eşe turahьnda qararь

(Ip. Ruzimьvictьŋ daklatь вujьnsa)

1. Jul Eştəre X. Kamisarlьqьnьŋ, VKP (в) Ydək Kəmitət həm SSSR Savnarkumьnьŋ aвzlickanь вeterev, paravьz parktarьn jaqşьrtьv, xuzalьq iŝaвen inderev, timer julda jərəvđe jaqşьrtьv, вojorakratizem menən kөrəş həm transpurt apparatьnda dissiplinanь kytərev turahьndaqь qararđarьn вojomqa aşqarьv turahьnda daklatьn tьŋlap, Ydək Kəmitət həm Savnarkum Jul Eştəre X. Kamisarlьqьnьŋ eşen qəniqətlənerlek həm karagensə tygel tip taвa.

2. Ajьrьm alqanda VKP (в) Ydək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь timer jul transpurtьnьŋ ejjyl həm avqьs ajđarьnda qь eşe ejjyn ajьna saqьştьrьp qaraqanda, вətənlaj nasarlanьvь həm xəđerge vaqьtta ularđьŋ eş timpь keđgə həm qьşqь taşьv plandarьn tultьrьvđь tə'min itə almavьn ajtep ytə.

3. Şuqa kyrə VKP (в) Ydək Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь, Jul Eştəre X. Kamisarlьqьnьŋ jetəkselegen alьştьrьvđь kərək taвa.

SSSR Savnarkumь raise:

V. MULЬTЬF. (Skraвin).

VKP (в) Ydək Kəmitəte sikritarь: I. STALIN

Qəjəplelərgə tejeşle jazahь вirelhen

Urьndarđa xuzalьq iŝaвena kysev sajasaten turanan—tura вozalar. Maŝalan: Dəvlət вankahьnьŋ Başqortostan kanturahьnan Qьrmьŝqalь təвəgenə вarqan Jankuf həm Kiselman iigən ike xeđmətkər təвək sajuzь tavarьna aris halalar.

Aris halьvda zakon keđətelmaj fəqət yđ fajđalarьn keđətev вerense planda tora.

Əgər đə təвək sajuzь вьlarqa вer ađ đifisinaj tavar вirergə vəqədə itħə, aristь alьrqa qarьşьlьq itħələr tavarđь targь arqьrь haтьv menən qurqьtalar.

Təвək sajuz aqzalarь вьlarđьŋ taləptarьnьŋ zakunhьđ həm aşьqtan—aşьq вanktьŋ kantrvl sajasaten вođov ikənen вelhələr đə 280 mitьr manufaktur вirergə вulalar.

Вankuf həm Kiselman alqan manufakturđarьn jartьhьn Qьrmьŝqalь təвəge вank вylege xeđmətkərđərenə həm qalqandarьn yđləşterələr.

Вьl вanka girujđarь jalqan teptəmələr menən 9600 həm aqsa alьrqa ujlaqan jerđərendə totolop alьndьlar.

Вьlar manufaktura həm hunqь jenəjattəre əsen tejeşle jazalarьn alьrqa tejeştər.

Oşonoŋ menən вergə, turanan—tura xatalьq eşləvđəre sajəsaten xuzalьq iŝaвe вođovđarь əsən Qьrmьŝqalь təвək sajuzь idara aqzalarь javaphьđ

IMPIREJƏLIZEM JЬRTQЬSTARЬ QTAJĐЬ BYLEŞƏLƏR

Manzureja—ul вik hieneđ qalja, ul Qtajđьŋ iŋ вaj eleştərenən вerhe. Manzyrejəla suja, вojdaj, tamake, deгe, həm вytən kyltьrзalar jeteşterelə. Xəđerge vaqьtta ul sit ilđərgə 10 miljun tunna samahь igen sьqara. Malsьlьq eşe, вigerək ylqь həm вuzqa aььravsьlьq jaqşь uq alqa kitkən. Şunьŋ əŝtavenə Manzyrejə jerendə taş kymer, timer, altьn, suđa həm вytən nəmələr sьqarьla. Unьŋ urmanь kyp. Вətə Qьtajđьŋ xalqьna nisвətən Manzurejə xalqь 10 pratsent qьna jetməhə lə ul Qtaj tьşqь sьvdahьnьŋ 28 pr. tьn taşkil itə. Вьna вьl handar qьna la unьŋ nindəj đur iqtisadi əhəmejəkə ejə вulqanlьqьn həm ul əhəmejəte jьldan jьl yŝə вarqanlьqьn kyrhətələr.

Вьna şunьn əsen đə 90—jьldarđan вirlə Rəsəj impirejəlizem Manzurejə əsen Japunejə menən talaşьp, unь yđ kalunejahenə əjlənderergə tьrьştь. Aђaqьnda 1904—jьldarđa Japunejəgə qarşь huqьş вaşlarqa məзвyr вuldь. Sөnki japunejə lə şul uq maqsatь kyđətə ine. Rəsəj impirejəlizeme yđeneŋ вətə nigeđe serek вulьv arqahьnda вьl huqьşta jeŋelde həm Manzurejəneŋ вarь tik ten jaq вer ađ ələşən genə yđ ta'şire aьtьnda qaldьra aldь. Вətə dun ja huqьşь вaşlanqas вatşa Rəsəjenen Manzurejəgə ta'şire вətənlaj jomoşardь.

Ləkin Manzurejə əsen вa'şa Rəsəj menən Japunejə qьna tartьşьp qalmanьlar. Amirika həm Angelejə impirejəlizemdəre lə tьrnaqtarьn Manzurejə tənenə вatьrьp, unь yđ kalunejəlarenə əjləndererqə tьrьştьlar həm tьrьşalar. Qtajđьŋ yđendəđər вьlar urьnlaşqandar, unь allə qasan dan вirle itep kitələr, uqa yđ tavardarьn halьv вađarь itep qaraj đar həm unьŋ siktən tьş oshođ eşse kөse menən ojatьvьl rəveştə fajđalanalar. Şunlьqtan Qtajđьŋ yđendə Japunejə finans kapitalь Amirika həm Angelejə qarşьlьqьna osraj, вьl hunqьlar Qьtaj xalqь arahьnda Japunejəgə qarşь doşmanlьq tьvđьralar, unьŋ tavarđarьna вajkut iqlan itələr, qəmymən Japunejə e ə: Qtajđa ələş sьqarmaŝqa mataşьlar. Şulaj itep Qtaj arьnahьnda Amirika, Angelejə, Fransejə həm Japunejə arahьnda eŝlekheđ kөrəş вara. Вьl kөrəştə Manzurejə iqtisadi jəhəttən genə tygel, вəlkem sajəsi həm straтigeja jaqtarьnan da đur urьn tota.

Japunejə sənəqətenen sьjrejə вazahь вetenlaj juq tejerlek. Sөnki Japunejənen yđ jerь вik ađ, xalqь kyp, unda вer giktar jergə 127 keşe tura kilə. Japunejə impirejəlizemenen alqa вarьşьndaвьnaвьl sьjrejəвazahьnьŋ siktən tьş jarlь həm eşləp sьqarqan praduksejəne hatьv вazarьnьŋ вik вələkəj вulьvь hər vaqьt qarşьnьs tьvđьra kilde lər. Japunejə impirejəlizeme Qtajьŋ вigerək tə Manzurejəne yđən sьjrejə вazahьna, yđ praduksejəhen hatьv вađarьna, kapital sьqarьv tiriturejəhenə əjlənderergə həm Qtajđa yđ pazitsejalaren вьqьtьv əsən ... vərək punktь jaharqa tьrьşa. Şunьŋ əŝlevenə han jaqьnan Japun xalqьna la kysep urьnlaşьr əsen jer kərək. Elegerək Japunejə xalqь kyвerək Amirikaqa kysə ine,Lakin hunqь vaqьt kyasev tьjьldь şuqa kyqa kyrə J a p u n x a l q əjyвeвensə Manzyrejəqə kysə вaşlanь. Japunejənen Qtajđa, вigerək tə Manzurejələ yđ pazitsejaləren вьqьtьv, unda sit kapitaldьn inevenə jul вirmav əsən вətə kөsen sirep kөrəşevđen sanaвaptəren вьna oşolar.

Japunejə impirejəlizemь oşolaj Manzurejələ yđ tə'şiren juqaltmaŝ əsen, undaqь pazitsejalaren вьqьtьp, Manzurejəne yđeneŋ kalunejəhe jahar əsen tiraвenən вьqa jađьp kөrəşkəŋ vaqьtta, aмrlqan вaşqa timer tajaq tigəndəj, Japunejə impirejəlizmьnьŋ Manzurejələge jalsьhь—Cuzan—Syjə—Lən da xejanat itə вaşlanь. Ul, Amirika agintь,—Nankin xəkyməte menən sajuzdaş вulьp, Manzurejəla Amirika jarđamь menən taj đalanь, unda Amirika kapitalьn вьlqtьra вaşlanь. Вьna oşo vaqьjqanan hoŋ Japunejə impirejəlizme вigerək tə вьq qurqьvqa teşte, sөnki unьŋ aldьna Manzurejələge pazitsejaləren juqaltьv qurqьnьsь kilep вaŝtь.

Ə Japunejənen вaşta Rəsəjenə qarşь kөrəşep alqan həm вьvattar вujьnsa вytən impirejəlizem dəvləttəre menən tartьşьp kinəjtkən həm вьqьtqan Manzurejələge вьl pazitsejaləre вik đur. Japunejə impirejəlizmь Manzurejənen вətə iqtisadi kamanda jaqarьlьqtarьn yđ qulьnda tota. Japunejə kapitalь unda вik вьq urьnlaşqan, ul Manzurejənen tьşqь savđahьn, iŋ əhəmejətle timer juldarьn, iŋ jaqşь kymer şaxtalarьn, terlə sənəqət faвriktarьn, вik đur вankalarьn kanteralirьvajt itə. Manzurejəneŋ вətə xuzalьq əŝtendə Japunejə kapitalь xəkem hərə, Manzurejələ Japunejəneŋ manapyləjə вereklərə вik вьq alqa kitelər. Japunejə kapitalь qulьnda вulqan keŋ jaq Manzurejə timer jul idarahь unda вik đur manapalьs вulьp tora. Вьl manapulejə вeregeneŋ keŋ jaq Manzurejə timer julьnan вaşqa вik đur skladtarь, timer jul mastirskujđarь, Darin qalahьnda paravьzdar eşləj torqan həm đurьlьq jaqьnan вətə Azəjələ вerense zavьtь, Inkav, Andun, Purt—Artur həm Dajrin purttarьnda yđeneŋ savđa flutь, kymer şaxtalarь iliktirik stansalarь, 60 meŋ akьr jerə, вalnistarə, nifet nəmələre eşləv zavьttarь, timer rudniktarə, taqta jarьv priuprejatejaləre həm вaşqalarь вar. Вьl gigant manapulistьŋ kapitalь 670 miljun ejen təşkil itə. Unьŋ jьllьq вydzite 250 miljun ejen daxut həm 220 mil...

DYRT ƏJLƏNƏN TILIGRAM

BAŞQORTOSTAN MƏQARIF X. KAMISARЬNЬŊ, ƏBYBƏKIRЬFQA.

NARKAMPRUS ZADANEJAHЬ BUJЬNSA BED 5000 NADANDЬ, 2500 ƏD UQЬJ—JADA BELEVSENE UQЬVQA ЬLЬQTЬRЬRQA TEJEŞ INEK. BEDDƏ 12605 UQЬJ—JADA BELMƏVSE BARLЬQЬ BELENDE. ŞUQA KYRƏ MƏQARIFSELƏR 8025 KEŞE UQЬTЬVQA QARЬŞLAV PLANЬ QABUL ITTELƏR. „YKTƏBERDEN 14 JЬLLЬQЬNA NADAN HƏM ƏD BELEVSELƏRDE 100% ЬL MENƏN UQЬVQA ЬLЬQTЬRЬRQA HƏM 1932 NSE JЬLDЬŊ 1 NSE MAJЬNA TOTOŞ GRAMЬTALЬ BULЬRQA" TIGƏN LUZЬNQЬ MENƏN 1 NSE YKTƏBERDƏN UQЬVDAR BAŞLANDЬ.

Təsək вaşqarma raise: AKMYLЬF

Təsək maqarif вylege: MƏSLIMЬF.

Başqortostan satsialistik avьl xuzalьqьnьŋ jeŋev julь

Jьldar	Kalxuxlaşьv	Kalxuze səseve	Safxuzdarða	Janqьðaqtarða	Kalxuzdarða tavar orloq	Tuŋqa herev (ga menən)	A-x maşinalarьnьŋ indereleve (hum menən)	TRAKTЬR PARKЬ bətəhe	MTS tarða	Safxuzdarða	Kalxuzdarða
1930	21,1	515,575	107,073	1,858,850	265,000 s.	1,175,000	9,002,200	1,309	545	764	2
1931	67,9	2,045,279	274,160	1,205,496	1,000,000 s.	2,794,000	6,257,900	2,335	605	1,486	244

IL—YÐ BATЬRÐARЬN BELERGƏ TEJEŞ

AQZAM IPTƏŞ MƏQFYREF TӨBƏK KALXUZ SAJUZЬNA YRLƏTELDE.

Bajmaq təbəge „Qotlo Bulat" kalxuzь aqzahь Əqzam ip. Məqfyref—Tuqtaqol avьlьnda jarlь simejələ tьvьp, 15 jəşenən alьp altьn priskahьnda jer qaðьv eşendə eşləj. 1915 nse jьlda qəskəri xeðmətkə alьnьp, 1917 nse jьldan 1919 nsь jьlqa tiklem Qьðьl ərmejə safьnda ak-tьrðarsa kerəşə, həm qьðьl ərmejə safьnda şaqtьj məqlymət alьp qajtьp, məqarif julьnda avьl davmalenda əlkən eştər eşləj (maktəp astьrьp, bətə balalarðь uqьvqa ьlьqtьra) Qotlo Bulat avьlьnda xəðer şul arqala ber genə lə qara tanьmaqan keşe qalmanь. Şulaj uq səvit vlasьn nьqьtьv, jarlь—urta xəlle krəðtejəndərðe kalxuz həm kapiratsejə ojoştorov julьnda la ður eştər kyrhətə. Qьðьl ərmejənən qajtьv menən avьl səvite rəise bulьp hajlanьp, huŋqь kendərgə tiklem şul julda armaj—talmaj eşləj. Kulaktarqa qarьşьqatьkerəşalьpbara, hedem tə lə, Qotlo—Bulat avьlь вьjьl totaş kalxuzqa kysə.

Bьna şul xeðmətəren kyð uŋьnda totop, Məqfyref iptəşte təbək kalxuz sajuzьna rəis itep yrlətələr. Beð unan kiləsəktə lə ður eştər əmet itep qalaвьð.

N. EJEKBAJЬF.

Bьl udarniktar вylaklanhen

Usalь təbəge, Işəmbət kalxuzьnda nindəj genə eştə bulha la iŋ elek Niqmətjan aqaj Qasimьf menən Xəkim Mostafin iptəştərðeŋ ldas eşlevðəren kyrəheŋ. Besən sapqanda, igen urqanda, keltə taşьqanda, haвan herqəndə bulhьn, ular hər vaqьt eşteŋ başьnda həm udar rəveştə eşləp jerəjðər. Nindəj genə eştə bulha la, ular nurmьlarьn hər vaqьt arttьrьp ytəjðər, jamqьr tip əjtep eş tapmajьnsa ultьrmajðar, avьl xuzalьqьnda ular hər vaqьt eş tьвa həm yðdəre belep, idaraqa əjtep şunь eşləjðər. Şuqa kyrə lə ularðьŋ xeðmət kendəre lə başqa bətə kalxuzsьlarðьqьnan artьq. Şunьŋ esen də ular kalxuzda qьðьl taqtaqa jaðьldьlar. Lәkin, xeðmət kenə jaðьvða ularqa kenləşep qarav var. Bьna вьqa iq tiвar itergə həm kalxuz sajuz ularðь udarsьlar tedməhenə inderep, вylaklargə tejeş.

K. SAFIN.

„Beðđeŋ prgrammaвьð bojomqa aşьrьla alasaq həm aşьrьlьrqa tejeş" (STALIN)

518 HƏM 1040

Bьlarðan tavgehe вьjьl eşkə başlarqa tejeşle janь zavьt fabriktar, ikensehe janь aşьlьrq tejeşle Maşina—traktr stansьlatь Kammunist (balşeviktar) partejəhe həm səvit vlasь ənə şundaj kankrit handar əðtendə, plan menən eş alьp bara, bil dale vaqьt esendə ularðь bojomqa aşьra. Yktəвer başьnda esensə kvartalqa jomoqaq jaha-qanda beð, вurзva ildərendə keslə krizis yðkən xaldə səvittər sajuzь sənəqətenen avqьs ajьnda ejjylgə qaraqanda 11,1 pr. artьq pradukseja birgənlegen kyrðek. Xətta, jenel sənəqətte ajьrьp alьp qaraqanda la unьŋ da yðkənen kyrðek. Məðəlan, rizinke ajaq kejemdəre eşləp sьqarьv вьltьr şul vaqьttaqьna qaraqanda 80,1 pr., ə aðer kejemdər eşləp sьqarьv 173,6 pr., jəqni ikelətə tirlek artqan.

Bьl uŋьştar, avьl xuzalьqьn kilasəktələ jaqşьrta вarьvqa unь mixaniklaştьrьvqa, avьldь sənəqət tavarðarь menən tə'minət esen jaqşьrtьvqa / jarðam itələr.

Sənəqətteŋ jetaksə tarmaqь taş kymer həm mitalurgejə, qьðьv timp menən alqa вara. Taş kymerenə kilhək, вeð SSSR da esensə вaza—Qaraqandь Qaðaqьstan) вazahьn aravьð. Mital sənəqətenə kilhək вik kyp zavьttar rikanstruksejəlaşterelep qajtanan teðelələr. 518 həm 1040 tь halьv eşe udar timp menən alqa вara. Hər вer janь kən, janь uŋьştar turahьn da xəвər killerə. MTS—ðeŋ hanь xəðer 1396 qa jette inde. janь teðev urьndarðaqь esseləрðeŋ intuzjazmь arqahьnda Magnitstruj, Kuznitskstrujðajanь dumnalar jeвəreleme, Niegarudta aftamaвil zavьtь, Məskəvðə „AMO" „itaгavьtь xutqa jeвərelde, Rastufta jьlьna 10 meŋ Kamвajьn eşləp sьqara torqan, Kamвajьn sixь jeвərelev aldьn da tora, Saratьl Kamвajьn zavьtь halьnьp вetep вara. Bьlar qa Rastuf, Stalingrad, Xarkef zavьttarьn da quşhaq, вьl gigənttar satsejalistik jer eştəren tixnika menən qajtanan qoralləndьrьvða ular ifrat ður ryl ujnajasaqtar.

Bьl jeŋeştər avьl xuzalьqьnьŋ da sənəqəttən qalьşmavьn, qьjьnlьqtarðь вeterev esen intirgejə menən kerəştəren talap itə Şuqa kyrə kalxuzsьlar, safxuz həm MTS eşseləre, yð eş plandarьn ytəvðə sanaqat eşseləre hьmaq uq kerəşergə, igen əðerləv, tuŋqa herev hьmaq aqьmdaqь iŋ mehim xuzalьq sajəsi kampanejalarðь uŋьşlь ytəp, sьjnfi doşman—kulakqa həm appartunistarqa qьrqa udar вirergə tejeştər. Şul uq vaqьtta sənəqətkə janь eşse quldar вirevðə kalxuzdar xəðer xəl itkes [illegible]

KӘLLIKTIFLӘSEV KӨNӨNӘ

HӨT TAVAR FIRMALARЬNAN RAPRTTAR

Aldaqьlar qьðьltaqatqa!

Başqortostan het tavar firmalarьnьv het praduksejəlarьn tapşьrьv, mal torlaqtarь teðev вujьnsa вaşqalarqa qaraqanda alda вarьvsь het tavar firmalarь:

Nuriman təвəge:

BILARUS kalxuzь het tavar firmahь teðev planьn 90 pr. xөkymətkə het tapşьrьvðь 69 pr. qa ytane.

JANЬ SUBAJ, teðev 80 pr., het tapşьrьv 56 pr.

„JAQŞЬ BAŞLANQЬS"—het tapşьrьv—88 pr., teðev 55 pr.

Bilaqataj təвəge

„QЬÐЬL PARTIZAN"—het tapşьrьv planьn 48 pr., qa teðev planьn 75 pr. qa ytane.

„ISKUŞ"—het tapşьrьv planьn 175 pr. qa ytane.

Q—Mejəkə təвəge

„9 NSЬ QINVAR"—het tapşьrьv planьn 114 pr. qa ytane.

Өfө təвəge

„PAXAR"—Ere mal həm вoðav torlaqtarь teðev planьn 85 pr., qa het tapşьrьv—52 pr.

Mьraq təвəge:

„URAQ həm BALQA"—het tapşьrьvðь 63 pr. qa ytəgən.

Arqьn təвəge:

„QЬÐЬL BAJRAQ" — het tapşьrьvðь 79 pr., ere mal torlaqь— 75, vaq mal torlaqь tet ðevðe 90 pr. qa ytəgən.

Arxangil təвəge:

„YKTƏBER"— het tapşьrьvðь 47 pr., ere həm vaq mal torlaqь teðevðь 80 pr. qa ytəgən.

„JANЬ TORMOŞ"— het tapşьrьvðь 65 pr. ere həm vaq mal torlaqь teðevðe 80 pr. qa ytəgən.

Tapurin təвəge:

„VAZRAZDINEJƏ"—ere həm vaq mal torlaqь teðevðe 90 pr. qa ytəgən.

Bьl kalxuzdarðьŋ het tavar firmalarь kəlliktifləşev həm urazaj kenenə qarata вylaklanevgə kandidat вulьp qujьldьlar.

Raaprt вirə almaqan firmalar

QARA TAQTAQA!

Dəvləkən təвəge:

„DЬMAN"—het tapşьrьv planьn *Barь 1 pr. qa ytəgən.*

Usalь təвəge:

„QЬÐЬL PARTIZAN"—het tapşьrьvðe 13 pr. qa ytəgən.

Xajəulla təвəge

„QƏNZƏFƏR"—het tapşьrьvðь 13 pr. qa, teðev 22 pr. qa qьna ytəgən.

„BALŞEVIK"—het tapşьrьvðь 12 pr. teðev nej вarь 6 pr. qa, qьna ytəgən.

Bьl kalxuz het tavar firmalarь вetenən ðə artta вara, ular hiс şikheð qara taqta qa.

„NIVA" KALXUZЬ NЬŊ

JЬLQЬ RASSADNIQЬ MӨDIRE

IP. IVŞIN RAPЬRTЬ

(Dьvan təвəge, Vaznisin avьlь)

—Beðđeŋ kalxuzda 502 xuзalьq. Avьl 97 pr. qa kalxuzlaşqan.

Min вьnda kalxuzsьвьðđьŋ jьlqь rassadniqь, undaqь вeðđeŋ jeŋevðər turahьndaqьna hejləjem. Beðđeŋ rassadnikta 70 toqom вejəhe вulьp ulardan tьvqan 45 jəş malьвьð da вar. Bejələrðe toroqtorov tik toqom lo toroqtorov punktьndaqьna вaşqarьla.

Maldarðь tərвejələvgə вətə iqtiвar jynəltelgən. Sdilşinanь qullanьv arqahьnda aвizlickanь вeterðek. Maldь qarav eşe kan juxtarqa ajьrьm javaplьlьq menən jekmətelgən. Beðgə silus planь 300 tunna вirelhə, вeð unь 546 tunna itep ytanek. Qьşqь esen torlaqtar kyptən inde əðerlənep вetkən. Bətəhe 12 kanjuşna əðer. Teðev matirejaldarьn вeð ytkən jьldan uq əðerləp qujqan inek inde. Teðev eştərendə hər vaqьt yð kalxuzsьlarьвьððan teðelgən вer вrigada eşləj.

Xeðmət ojoştorov, qьşqь va qatqa əðerlənevðə вeð təвək kylэmendə alda вaraвьð. Şulaj uq вeð вьl jaqşь kyrhətkestərevвeð esen urazaj həm kəlliktifləşev kenə ajaqanьn Başkalxuz sajuz tarafьnan вylaklavgə kandidat вulьp kerðek tej.

Mal qьrьvsa Xesajenef həm Davьlьqa kalxuzda [illegible]

[illegible]

timp juq, kulatardь „juqaltqandar"

BӨRJƏN təвəge igen əðerləvðə taşnaqa aðьmь menən вara. [illegible]

BER JЬL ESENDƏ 46,8 PR.

BAŞQORTOSTANDA IKE JЬL ESENDƏ KƏLIKTIFLƏŞEV SVUDKAHЬ

1930 JЬL	1931 JЬL
21,1	67,9

Təвək isemdəre	30-jьl	31-jьl
Qorqaq	25,7	57,9
Arqajaq	30,7	80,9
Bilaqataj	42,4	63,9
Məsetle	51,5	93,3
Qьjqь	36,6	94,0
Dьvan	43,5	86,5
Usalь	32,2	81,4
Əjəlil	48,9	85,3
Bilerat	9,8	90,8
Bajmaq	9,8	91,4
Xajəulla	—	94,9
Berjan	—	75
Jьlajьr	—	79,7
Zьjanьrura	—	76,9
Mьraq	—	66,7
Tur	11,7	59,9
Magar	19,9	70,3
S. Tamaq	12,7	83,4
Byzdak	19,4	73,1
Davlakan	23,	88,8
Bir eylek	8,2	60,6
Janь avьl	3,9	60,1
Qaltas	8,2	73,9
Arqan	18,1	73,3
Bere	16,8	72,6
Sijmə	21,6	70,4
Nuriman	12,1	60,8
Өfө	10,3	69,2
K. Usul	11,0	52,7
Malavez	6,1	60,5
Qaraqoş	15,7	52,6
Avarqanь	7,1	60,9
Baqalь	9,9	46,5
Saqmaqoş	11,8	60,1
Tujmazь	9,0	58,7
Beleвaj	16,3	63,4
Prejut	13,1	58,9
Q. Mejəkə	16,0	57,0
Dyrt ejle	10,1	56,4
K. Kam	16,8	62,2
Boraj	8,6	54,7
Baltas	9,8	64,8
[illegible]	[illegible]	[illegible]
ВӨТӘНЕ:	21,1	67,9

BAJMAQ TOTAŞ KALXUZ TӨBӘGE

Bajmaq təвəge, rivalytsejəgə tiklem kapitalizem вaðqьsьna inməgən, fejadalizem həm вatşa kalanizatsьjasь sajasətenen usaðə sulqan вer təвək ine.

Şuqa kyrə „kapitalizem вaðqьsьna inmaj satsejalizemqa ybev" tigen luzunqьsь təвəkkə alk tura kilə.

Bajmaq—вaşqort təвəge. Bьndaqь вaşqorttar elek igen igev den nama ikenen ðə вelmaj, mal əвьrap qьna kən kyrələr. [illegible] Şulaj itep вьndaqь jaila, вatraktarðьn вer ələşe, tyвən eş xaqь alьp, kenena 12-14 saqat вulь вurevazeja altьnna-qьr sənəqətendə eşləbər, qalqan ələşe „yd" вurevazeja lo kulaktar qul aðtьnda iðelər.

Bьl elek—rivalytsejəgə tiklem şulaj ine. Lәkin xəðer ide, kiləsəkkə pirispiktivalь la вetenləj вaşqa.

Bajmaq gigantь вətə donja la вerense вulasaq

Uŋьn altьn вaqьr kamвinatь alajьq 1931 nse jьlqь razvitka Bajmaq təвəgendə gigant вaqьr zavьtь halьnьp tulь [illegible] вarlьqqa kyrhatte.

Əlegə razvitka jahalasaq urьn ðarьðьn varь 20 pr.—tь qьna tikşerelgən. Oşo 20 pr. qьna la Bajmaq təвəgendə 400 meŋ tun plənan artьq вaqьr zərasь вarlьqьn kyrhatte. Janь asьlqan Byre—Baj, Sьвaj, Baзьr—Ydək radniktarendəge zapastar zavьtь вer nisə jьldar вojьna ruda menən tə'min itasaktar. Şul nigeðdə Bajmaq zavьtьnьŋ eşləp sьqarьvьa arta вarasaq. Udqan jьl ul 3,700 tunna вaqьr вirhə, вьjьl 8,700 tunna, 1932—jьl 13 meŋ, 1933—jьl 35 meŋ həm 1934—jьl 100 meŋ tunna вaqьr вirasak. [illegible]

3 meŋ urьnьa 30 meŋ giktar

Rivalytsejanan hun Bajmaq təвəgendə la igenselek esenen satsejalis kyrelə вaşlaj. [illegible]

Parteja həm səvit vlasьnьŋ dereŧ jetəkselege aðtьnda Bajmaq kerəðtejəndəre oşo ike jьl esendə 97 pr. qa kalxuzlaşьp kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вeterev esen hezym вaşlajðar. Şunьŋ hedemtabendə 1928 nse jьlda qьna la 3 meŋ giktarðan arьmaqan səsev majðanь: 1930 nsь jьl 14 meŋgə, 1931 nse jьl 30 meŋ giktarqa jetə həm 1932 nse jьlqa qarai 56 meŋ giktarlьq rjal plan teðelə.

Orloq il həm het faoriktarь

[illegible] jergə eşsələr kapiratilьnьŋ het firmahь teðelə.

Malsьlьq esen memkinlektar ifrat ður

Sonki, iŋ məhim məs'ələ—mal aðьqь məs'ələhen alьaq, Baj[illegible] fajðahьð jatqan kin dalalarðь orloq, il həm het faвriktarьna əjlandererga məmkinlek вirðe. Bajmaq xəðer totaş kalxuz, ere safxuz təвəgenə, Bajmaq—вaqьr altьn, вojðaj həm malsьlьq təвəgenə əjlande.

F. QAJSIN.

Kalxuzhet firmalarь kadьrðar—talap itə

Başkalxuzsajuz, Narkamzim iqtiвar вirməj. Kurьstardь qьna vaqьt esendə вirəsə.

(It—het ydəge iptaş Ramanьv menən hejləşev)

[illegible]

Tuŋqa herev 35 pr. qa ytelgən

ӨFӨ SRK hьnьŋ вerense han lь maj firmalarьnda tuŋqa herev вarь 35 pr. qa qьna ytəlgən. Tep səвəp traktьrðьn dereŧ fajðalanьlmavь, xeðmət sdilşina qullanьlmaj.

V.

[illegible] uqьvsьlar jьjnav eşe nasar.

Məðəlan: Dəvləkəndə hьjьr havьvsьlar kurьsь 72 keşelek вulьrqa tejeş вulha la kurьsqa вarь 34 keşe genə kilgən. Şulaj uq malsьlьq вrigadalarь əðerləv kurьsьna 60 keşeneŋ вarь 32 he [illegible]

da kampanejə tirəhenə jalpь jekere tuplanьlmaqan.

Bьndaj kulakqa teş kerə almaj, вalşeviktar timpьn juqaltьvða qəjepələr kiŋ jəməqətselek aldьnda javap вirergə tejeştər.

„STAL"

SITTӘNTOROP UQЬVQЬA 1,000 KEŞE

Bьjьl вeð Başqortostanda fərlə spitsejalneste kamenda 1,000 keşe sittan torop uqьtьv julь menən uqьlarqa tejesвeð. [illegible] keşegə, Simanavodtь 30 keşegə, Maluka—masla trist 85 keşegə tip aqsa indergan, ə şularðьŋ вeððəge вylektare ale вulha вer keşe tarьp вirgəndəre juq. Tik Başsajuzdan [qьna 44 keşe, qortqostar menən kerəş jəmqejəte 38 keşe вirðe. Ə Baş sajuz вьnan tьş 600 keşe вirergə tejeş əle.

Uqьmlьqtar вar

Qaвul itelgən tiklem keşelər uqьj вaşlanьlar inde. Başnarkamzim kitaptar, pragrammalar вaðtьrьv esen kərək вulqan aqsanь вirðe.

Başgiz вaşqort telendə kitaptar вaðtьrьp jaja. Şulaj uq tatar telendələ, həm вaşqa vaq millətter telendələ uqьmlьqtar вulasaq.

Bьnьŋ əðtenə uqьvsьlar esen də alk ður jeŋellektər jahala. Məðəlan: uqьv—uqьtьv sьqьm darь (kansyltanttar totov, punkttar asьv, əsвaptar alьv) вətə he lə xuzalьq ojoşmalarь, kalxuzdar tarafьnan tə'min itelələr, jaqşь uqьvsьlarðь sittan torop uqьv eşen jaqşь ojoştorovsьlarðь вylakləv esen xuzalьq ojoşmalarь, jer urьndarь, kalxuzdar tarafьnan вylakləv funttarь ojoştorola. Şul uq ojoşmalar juqarь həm urta kvalifikatsejalь uqьvsьlarðьŋ laвraturja praktikahьn ytevðəren tə'min itasaktər. laвraturja praktikahь vaqьtьnda eş xaqьn haqlap utpuskь вirəsəktər, ə kalxuzsь вulha urtasa xeðmət kenə haqlanasaq...

Kyrəвeð, sittən torop uqьv eşe qatь matdi вazaqa nigeðləngən həm uqьvsьlar jьjnav esen agitatsejə alьp вarьla, maxsus keşelər sьqarьla. Şulaj вula torop ta əlegə nej вarь 20 pr. samahь qьna uqьvsь qaвul itelde. Bьl his qəniqətləndərə almaj.

3 вeð əl!

„QЬÐЬL PARTIZAN"

KALXUZЬ NISEK BERENSELEKTE ALDЬ?

Nuriman təвəge, „Qьðьl Partizan" kalxuzь igen əðerləv planьn 911 sintnir itep aldь. Dəjəm jьjьlьsta plandь tikşergəndə, aŋhьðьraq kalxuzsьlarðan qajhь вerəvðəre „plandьŋ rejal tygellegen" iðьat itergə tьrьştьlar, jənəhe: „9115 tapşьrhaq ydeвeðgə qoro xeðmət kendəre genə qalasaq" tinelər.

Lәkin aqza'arðьŋ iŋ ður kypselege plandь rejal tip taptь həm dəjəm jьjьlьş 1072 sintnir əðerlərgə, tip taqьla 17 pr. qa arttьrьp qarşьlav planь qaвul itte.

Jaðqь səsevðə plandь vaqьtьnan alda 135,3 pr. qa jetkerep ytəp вerenselekte alqan „Qьðьl Partizan" kalxuzь uŋьş jьjnav həm igen əðerləvðə lə вerenselekte вaşqalarqa вirməвkə вuldь.

Lәkin вьl veqəðəne alqarьv esen ifrat ður tьrьşьlьq talap itelə ine. 476 ga igende jьjnap alьrqa kərək, ə вaðьvða nej вarь 64 keşe eşləj. Timək hər вer eşse quloqa 7,4 ga igen teјə, şunьŋ esendə 0,8 ga hь kar tuf.

Uŋьş jьjnavðьŋ tav kendərendə yk ður avьrlьq hiðelde. Igendər вətəhe lə вer tigeð elgergəndər, unь aşьqьs həm ərəm itməj jьjьp alьrqa kərək ine. Şunьŋ menən вergə igende naðьrьrqa həm ssьjppunktqa tapşьra вarьrqa la kərək. Kalxuz eşte praktik ojoştorovða вьna oşolarðь kөð uqьnda totto. Şuqa kyrə kalxuz nigeð itep—xeðmətte dereŧ ojoştorov, eşse kestarðe dereŧ urьnlaştьrьv, xeðmətte dereŧ iðapkə alьv [illegible] lьqь kesajtep, hər вer kalxuzsьnь matdi qьðьqhьndьrьvdarðь aldь. Plandь vaqьtьnan alda arttьrьp tultьrьvða вьlar tep tьjcaktar вuldьlar.

SINTƏBERÐEŊ 14 ENƏ „QЬÐЬL PARTIZAN" KALXUZЬ IGEN ƏÐERLƏV PLANЬN XƏTTA QARŞЬLAV PLANЬNAN ARTTЬRЬP 119 PR. QA JETKEREP YTƏNE, DƏVLƏTKƏ 1,092 SINTNIR IGEN TAPŞЬRÐЬ (HATTЬ)

Ifrat ður avьrlьqtar jeŋelde, „Qьðьl Partizan" səsev fruntьn daqь hьmaq igen əðerləv fruntьnda la jeŋep sьqtь, təвək davmalendə вerenselekte aldь. Təвək ojoşmalar „Qьðьl Partizan" kalxuzьn вylaklanelər, satsejalistik jeŋeşenen qəharmandar udarsьlarqa sənəqət tavarðarь вirðelər.

Lәkin вeððeŋ вurьsьвьð вьnьn esen Qьðьl Partizansьlarðь maqtap qalьv qьna tygel, вəlki unьŋ jeŋev təzriвəhen вaşqalar menən də urtaqlaşьv

5 ga urьnьa 6 ga.

Bətanən elek eşləp sьqarьvðь kytarev вurьsь tora ine. Idara həm udarsьlar ənə şul turala ujlandьlar. Başta eş jomoşaq вara ine. Məðəlan: keltə вəjləvselər вrigadahь (вətəhe 12 keşe) 2 znejkə artьnan elgerə almajðar ine. Urьlqan 6 ga nan 3,5 ga hь ken hajьn вəjlanməj jatьp qala. Xurlьqlь handar. Eş ie qьrqa ydgərtergə вьnьŋ esen вrigadanьŋ yð eşenə inep eşləv talap itelə ine.

Kalxuz rəise ip. Fidrinko həm [illegible] вrigadaqa вaralar. Ike znejkə jaqşь eşləj вəjlənməj jatqan igendər artqandan arta вaralar. kisəge təzriвəgə qaraqanda вeðgen taqьla 2,5 ga urьlqan igen jatьp qalasaq. Xurlьqlь handar—Ɵðəklektə nisek вeterergə idara rəisenenðə xeðmət ojoştorovsьnьŋdaвətə udarsьlarðьŋ da вaştarьnda şul uj jerəj.

Iptəş Slaşşinin (xeðmət ojoştorovsь) вrigadanь əsər keşenən 4 kə вylələ hər вer вrigadaqa tigeð ər qaldьrьp, eləşep вirə. Ə, yðe artta qalьvsь вrigadaqa jarðamqa вara. Bəjləvselər aşьqa həm tьrьşьвьraq eşləj вaşlajdar. Iptəş Slaşşinin вaşqalarqa qaraqanda şaqtaj artьq вəjləj, ikense rattə ul taqьla arttьrьŋ qьraj.

Ul вəjləv tixnikahen jaqşьrta вьl jaqşьrtьv şunan tora elek: keltə вəjləvselar tavla keltə вavьn jergə halalarða şunan hun unьn əðtenə igen jьjьp вaləp вəjləjðər ine. Ə Slaşşinin alaj itməj, вəlki keltə вavьn igen ejeme əðtenə itep qaplajða, aðtьn əðkə əjlanderep tьqьð itep вəjləj. Bьl arqala vaqьt əð kitə həm eşləp sьqarьv arta.

Oşo rəveştə вrigadanь keskəj tərkemdərgə вylev həm keltə вəjləvðəge janь tixnika вətə вrigada tarafьnan şunda uq qaвul itelə həm 12 keşe xəðer kenena 3,5 ga tygel ə, 6 ga вəjləj. Timək 2 znejkə artьnan [illegible] tьр. вrigada jenə həm aldьnqьlar safьna teðelə. Gruppalar oşo nigeððə yð ara satsejalizm jarьşьna sьqalar. Bara tora вətə вrigadalar вer—вerhen jarьşqa saqьrьp, şturmьqa kysələr.

вer—вer artlь jarьşqa sьqalar

Kalxuzsьlar jalpьhьnda dart yðə, вytən eştəge вrigadalar ða yððəren udarsьlar iqlan itep qьr eşenə kysə вaşlajdar, Məðəlan вer вrigada pravlinijəgə вьlaj tip jaðə: „13 keşenən torqan teðevselər вrigadahь yðen uŋьş jьjnavða udarsь itep iqlan itə həm pravlinjə вildələngən vaqьtta əşkə sьqarqa əðerlegen вeldera" tej, pravlinjənən at həm вaşqa kərək nəmələr вirlevən horaj. Idara uarðьŋ horavьn tə'min itə həm 25—sintəвergə ul—hər вer keşegə вer giktar igen taşьv şartь menən №1 вrigadanь jarьşqa saqьra. Brigada №1 вьl saqьrьvðь qaвul itep, yðenən qarşьlav nurmahь qujьp hər вer kesegə 1,25 ga taşьv şartь menən №2 вrigadanь jarьşqa saqьra. №3 вrigada yð kidevenda вьnь 1,30 ga itep qaвul itep, yðenə nurmьnь 1,5 ga qujala qalqan вətə вrigadalarðь tiŋləşergə saqьra. Eş qajnaj. hedemtələ şturmь kenendə 57 ga igende taşьn qujalar.

Berenselek—ө sensə вrigadaqa

Şulajtьp kalxuz idarahь jarьşqa dereŧ jetəkselek itə həm yðeneŋ 8|IX ultьrьşь qararьnda—jarьşta вerenselekte №3 вrigadaqa вirep qьðьl taqtaqa jaðьrqa, şulaj uq вaşqa вrigadalarðь la qьðьl taqtaqa jaðьp, rəxmət əjtergə вula.

Aðaq, 11|IX ðə kalxuz idarahь, 5 nse tapqьr şturmь iqlan itə həm, igen huqьv esen nurmь вildələp şul nurmьnan qajhь вrigada kyвerək arttьrьp huqha şunь вylaklərgə вula. 13 nsə sintəвer kenə kanvajьr tartisendə igende qьðьl aвuz menən Iglin stansьhьna itep tapşьrьrqa quşa.

Berense вyləkkə—idara 10 mitr satin 1 furazkь, 2 nsehenə—10 mitr sitse, вer furazkь esensehenə—вer par kylmək eştan, вer furazkь ə, fyrtensehenə вer kylmək həm вer furazkь вildələj.

Hər kemdə kylək alьv dartьva, hər qajhьhь qьðьv əðerlənə вaşlajðar. Bьl aðaqqь həm qьrqa kerəşta jeŋep sьqarqa ьntьlalar. kən—tən eş вaşlana. 13|IX nda qьðьl aвuz ojoştoralar həm 14 ndə yrðə əjtkənsə zadanjanь 119 pr. qa arttьrьp ytəp qaltalar.

Igen əðerləvðe вaşqa kampanjalar menən вergə alьp вara

Lәkin „Qьðьl partizan" dьŋ aldьnlьqь вьnda qьna tygel, ul вytən kanpanjalarðь la şuqa quşьp alьp вara ala, 183 tunna kartufian ul 87 tunna (47,5 pr.) kartuf tapşьra, 90 tunna urьnьa ul 100 tunna (111 pr.) вesən silustav, maja tuplav zadanjahьn (9.991 hum) 72 pr. qa ytəj, şunan maşinalar esen вulqan вurьsь 100 pr., traktьrsintьr aksejəhe вujьnsa 100 pr. ə arьş səsevðe 151 pr. qa jetkerep ytə.

Kem kyp həm jaqşь eşlej—şul kyp ala

Eşləp sьqarьvðь kytarevðə sdilşinə, xeðmətte dereŧ iðapkə alьv həm avansьь xeðmət kenenə qarap dereŧ вylevðəre xal itkes ryl ujnaj.

Başta qajhь вerəvðər xeðmət kenə turahьnda „: вeððəşul udarsьlar menən вer tigeð alьrвьð əle" tip qarajdar. Oşo qaraştьqьrqa вeterev esen idara 227 sintnir tarьnь eş kenenə qarap вylergə вuldь. Sintəвer вaşьna tiklem вətəhe 14.394 xeðmət kenə eşləngən вulqan: timək вer xeðmət kenena 2 ki'a jamma tarь tura kilə. Bьnь вylələr.

Udarnik sьjsinko 261 xeðmət kenenə (eşkə jaraqlь 4 keşe he вar, qə'iləhendə 9 keşe) 522 KG tarь ala, ə jalqav Fiðьr Kallь (eşkə jaraqlь ike keşehe вar, вətəhe 4 keşe) 47 xeðmət kenena nej вarь 94 KG qьna tarь ala.

Bьna şunan huŋ xeðmət kenə yðenə aftaritit qaðana həm sdilşinə hər kemgə jaqьn tanьş вulьp kitə. Xəðer „kem kyp həm jaqşь eşləhə, şul kyp alqanlьqь, ə eşləməhə alьmaqanlьqь" hər вer kalxuzsь вelə.

Ɵlgə rəveştə daxut вylep qaraqan saqta, hər вer xeðmət kenena—orloq kylturahь 2,7 KG, kartul—5 KG, aqsalata 1 hum 4 tin tejgənlege вelende. Timək, udarnik sьjsinko: orloqlata 18 sintnir 90 KG, kartuflata 35 s. 20 Kg, aqsalata 732 hum 16 tin alqanda, jalqav Fiðroqa nej вarь 4 s. 45 GA orlaqtat, 8s. 25 KG kartuflata həm 170 h. 70 tin aqsalata eləş tejəsək.

„Qьðьl Partizan" kalxuzь jaðqь səsev həm keðge uŋьş jьjnav kampanjalarьnda вətə tьjcaktarðan dereŧ fajðalandь həm вətə xuzalьq—sajəsi kampanjalarða jeŋep sьqtь.

Başqortostandaqь вaşqa вətə kalxuzdardar da „Qьðьl Partizan"dan ɵlgə alьrqa, вeðgəŋge kalxuz вajramь—„kalxuzlaşьv həm uŋьş kedərendə" unьŋ təzriвəlare menən tanьşьp, igen əðerləv planьn vaqьtьnan alda tultьrьp həm arttьrьp atqarьv esen kerəşergə tejeştər.

„Başqortostan" вrigadahь:

Q. ƏMIREF, MUSIJEVSKIJ

PAVLЬF

MƏQARIF HƏM HAVLЬQ HAQLAV URGЬNDARЬ YÐ ӨЂTƏRENƏ TӨŞKƏN BURЬSTЬ YTƏMƏNELƏR QƏJEPLELƏR MƏSYLEJƏTKƏ TARTЬLHЬN.

PRIZЬFTЬŊ BERENSE 10 KӨNӨ

(BAŞQORTOSTAN HUQЬŞ KAMISAR'Ь IP. RЬJZIX MƏQƏLƏHE)

Başqortostan huqьş kamisarlьqьna qarqan 4 prizьf punkьtьnьŋ berense 10 kөn esendəge eş hөđөmtəhe, eşsəndərđen həm prizivniktarđьn sajəsi aktiflьqь ykevđe ikke nikrutlьq həm avьrьvqa həbьşьv bilgelərenəŋ bulmavьn, urьndaqь parteja həm kamsamul ojoşmalarь tarafьnan prizьf mas'ələhenə bulqan iqtibarđьŋ ykeven, şulaj uq prizьf kamisejəlarenəŋ yđđərenəŋ də eşlərə ytkən jьlđarqa qaraqanda jaqşьrьvьn kyrhətə. Bьnь isbat itevgə; prizivniktarđьŋ 98 pr. ьь ojoşqan xalđə kilev, sigerəktə eşse həm kalxuzsь—jarlьlarđьŋ qьđьl ərmejə salьna barьvqa təlaktərə ykev, prizьf jəşenə jetməgənđərđən 116 keşenəŋ qьđьl ərmejəgə kynelle bulьp kitergə teləp, qariza birevə, sьjnfi jat həm maral jaqtan tarqalqanđanđь asьvđa essəndərđen aktif qatnaşь kulaktarđьŋ: „qьđьl ərmejə asьqa", „qьđьl ərmejəla tajaqlь dissiplina" tip taratqan xəbarđərenə qarьşь (Blagavişşin təvəge Nadizdin avьl savite) parteja, kamsamul ojoşmalarь həm bətə savit jəmaqətselege tarafьnan balşeviklarsa alьp barьlьv, prizivniktarđь kapiratif xeđmətə menən uratьp alьvđь qəmiqətlənerlek itep qujьv, prizьftь sajəsi—xuzalьq kampanejəlarьn ytkərevđeŋ kidaktəge tөp burьstar menən nьqlь bajlav, ajьrьm prizivniktar, avьl savittərə, kalxuzdar, pridprejatijəlar arahьnda təđəlgən satsejalizem jarьşь duqьvrđarь nigeđendə prizьf isemendə qьđьl asuzdar ojoştorop kallıktif rəveştə igen tapşьrьv, qorqavьlьq, qiktarđarьn səsevđe kinəjtev, mal ađьqьn silusiav, zajьm taratьv, həm başqalarđa praktik ojoştorьv fakuttarьn kyrhətev jetə.

Prizьftьŋ berense 10 kөne, kulak həm qemyman sьjnfi sit bulqan iliminttar qьđьl ərmejə safьna his şikheđ inergə tьrьşasaqtar tip ujlavđьŋ dөrөđ ikənlegen taqь la ber tapqьr dөrөђləj. Barь tik, prizьf kamisejəlarenəŋ sьjnfi kyđətsəlege, urьndaqь ojoşmalarđьŋ bulđьqьlь jarđamь menən genə 83 keşenə sьqarьp taşlavqa tura kilde. Şularđan 22 keşe urta maqlymətlelər. Bildəle, bьl xəl Narkampras həm məktəptərgə qabul itev kamisejəlarenəŋ iqtibarьn jynəiderevđə ser ed qaidьrьrqa tejeş.

Prizьf kamisejəlarenəŋ eşendə həm dəjem prizьftьŋ barьşьnda bulqan unьşlь kyrenestər menən bergə, avьl savittərə həm təvək başqarmalarьnьŋ (Өfө, Blagavişşin, Qьrmьđqalь, Nariman, Tapnin, Sişmə həm Arxangil) prizivniktarđь sьjnfi jaqtan—hajlav eşenə jetərlek tiklem iqtibar itmavđaren, şul uq mas'ələgə Өfө qala savite ergahendəge kamisejənəŋ betənləj məs'ylejəthez qaravьn, (prizivniktarđьŋ ankitalarьn əle bulha la tikşerelep sьqmaqan) avьl savite rəistərenəŋ prizivniktarđь vəkilheđ jəberevđe davam itterevđəren ətep kitergə kərək. Bьl xəl prizivniktarđьŋ sьjnfi jeđđəren ajьrьvqa uŋajhьđlьq tьvđьra. Qьđьl ərmejənə sajəsi ьşanьslь kadrsьlar menən tultьrьv eşen nasьlь atqarьvđь qurqanьs ahtьna quja.

Jəməqət ojoşmalarьnьŋ: asa-avjaxim, mupr, qьđьl tərə ojoşmalarьnьŋ punkьttaqь eştərə ajьrьvsa jomoşq quj'ьlьv hөđөmtəhendə, prizivniktarđan jaŋь aqzalar tartьv, bьl ojoşmalarđьŋ burьstarьn papyilarlaştarev, eşe betənləj alьp barьlmavь. VKP(b) Өlkə Kamitete, şulaj uq başqa ojoşmalar tarafьnan (jer urgьnдarь, sut, təvək kalxuz sajuzь həm başqalarđan) sajəsi həm massavaj eş alьp barьvqa bildələngən vəkildərđeŋ jeremavđarь arqahьnda, agit punkьtta danlь sajəsi həm massavaj eş alьp barьrqa mөmkinlek bulmanь. Qьrmьđqalь təvəge VLKSM kamitete prizьftь ytkəreşevđə jetərlek tiklem jarđam kyrhətməne. Ul, prizьftьŋ berense bienendə betənləj eşkə qatnaşmanь.

Prizьftьŋ 1 nse 10 kөnө hөđөmtələre Narkampras həm unьŋ tyvəndəge urgьndarь, yđđərenəŋ əħtarenə teşkən burьstь ytəj almavđarьn kyrhətələr. Punkьtqa, uqьv—jađьvqa əjrənməj kilgən nađandarđьŋ hanь urtasa 8,6 pr. qa, xəttə Qьrmьđqalь la 17, Өfө təvəgendə 11,2 pr. qa tiklem jetə.

Avьrьvđarь bujьnsa atsrucka alьvsьlarđьŋ hanь 11,9 pr qa jetev, havlьq haqlav kamisarlьqь həm unьŋ tyvən tarmaqtarьndaqь eşteŋ jaqşь ber urьndə tormaqanlьqьn kyrhətə. Өfө, Blagavişşin təvəktərendəge prizivniktarđan, avьrьv bujьnsa atsrucka alьvsьlar, 14,6 pr qa jetə.

Əle huŋ tygel, xəđerđən yk, bətə təvək VKP(b) Kamitettərə savit, kamsamul həm başqa jəməqət ojoşmalarь prizьf eşendə yđđərenəŋ qatnaşlьq kyləmdəren tikşerergə tejeştər. Qalqan vaqьt esendə prizavniktarđь sьjnfi jaqtan hajlavqa maksimum iqtibar itergə.

Prizivniktarđьŋ punkьtta təđəlgən satsejalizem jarьşь duqьvrьn tultьrьvđь bətə təvək kamitettərə yđđərenəŋ jetəkselektərə əħtьna alьrqa, bьnьn esən hər ber təvək kamitete agit punkьt başlьqь menən nьqlь bajlaneşta bulьrqa tejeşle.

Prakurur kyđətselege, VKP(b) Өlkə Kamitete həm Başqortostan Yđək Başqarma Kamitetenəŋ prizьf turahьndaqь qararь ajьrьm savit ojoşmalarь tarafьnan' nəj dərəjələ tultьrьlьvьn xəđerđən yk tikşerep, parteja həm xөkymətteŋ ərmejənə sьjnfi totanaqlь, tixnik maqlymatle tən tərbejəhe jaqьnan tađajaştar menən tultьrьv turahьndaqь burьslь ytəməv—qьđьl ərmejənəŋ huqьşsanlьqьn jomoşartqanda iktərenə teşerep, bьl qararđь tultьrmavđa qəjeplənevselərđe qaqьđđa tygel, eş menən tərtipkə saqьrьrqa.

Rizix.

HAVA QIQANTTARЬN KADЬR HƏM MAJA MENƏN TƏЪIN ITEV BEĐĐEŊ BURЬS

Linin isemendə dirƶabeldər iskadrahь

Ildeŋ qьđьv timp menən industerejələşeve, savittar sajuzьnьŋ jere kin, timer həm başqa jer juldarьnьŋ jetkelekle bulmavь, hava karabeldərə dirƶabeldər teđev timpьn qьđьvlatьv đa đur talaptar quja. Osqostar teđevđə burьlьva ildərenə qaraqanda la đur unьştarьbьđ bar (40 urьndь „ANT№14, osqos) Şulaj uq Başqortostan madilistarьnьŋ, madil eşendə bətə donja aldьnqьlьqьn alьvđarь; başqort jəştərenən osqostar teđevse jəş kadьrdar əđerləv unьştarьn kyrhətələr. Asa—avjaxim ojoşmahь hava, flutь eşendə gigant teđeleştar alьp bara. Bьl teđeleşte unьşlь aŋqarьvqa 100 miljun hum aqsa kərək. Bөgөngə kengə asa—avjaxim ojoşmahь „Klim Varaşilь", „Pravda", „Asa—avjaxim", „Kalxuzsь", isemendə dirƶabeldər teđevgə 15 miljun aqsa jьjnadь. Linin isemendəge jetəkse dirƶabel menən iskadrilejə teđev „Stalin", „Qart balşevik", isemendə dirƶabeldər teđev, şulaj uq dirƶabel teđev zavьtь hala başlav həm başqalar jeđ miljun qumdar aqsalar talap itələr. Şunьŋ jeşendə, xөkymətteŋ rөxsəte menən asa—avjaxim yđək savite ber miljun, aqsa jьjnav listugь sьqardь. Bьl listuktar beđđeŋ Başqortostanqa 12 meŋ dana birelde. Listuktar kantrul handar menən bətə təvək asa—avjaxim savittərenə teşereldə.

Bьl kampanejə turahьnda massavaj eşte jəjep jeбərev, bətə asa—avjaxim aktivьn burьsь. Uqьv eje, qьđьl məjeş, jaŋь tөđөleş, məktəp həm başqa urьndarđa „hər ber eşse, kalxuzsь, jaŋqьđaq xeđmətkərgə həm uqьvsь „Linin" isemendəge baş dirƶabel həm „Stalin" isemendə qe ikense dirƶabeldə teđergə jarđam itergə tejeş" tigən luzьnqь əħtьnda massavaj eştər jəjep jebərergə. Prajezvadstva, kalxuz, satxuz, məqəsə həm məktəptərđə anlatьv həjləşevđəre, daklattar ykərergə. Ber jal kendə eşləp, jəki uraatniktar ojoştorop, eşləgən hum xaqьn dirƶabel teđev iruntьna birergə. Sərmajə jьjnavđa satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqь kiŋ kyləmdə jəjep jebərergə. Stinə gəzittəren kyp tirađь gəzittərđe nьqlь fajđalanьrqa. Təvək gəzittərə ellendə təvək menən təvək arahьnda jarьşь sьqьvđarđь ojoştororqa. PALAKUP

ALDЬNQЬLARQA TIGEÐLƏNEGEÐ

Juz—Urallis asa—avjaxim jəcəjkəhe „Linin" isemendəge dirƶabel iskadrilejəhe teđevgə maja jьjnvqa qala asa—avjaxim savite tarafьnan birelgən kantryl hanqa 100 pr. qarşьlav planь birep, qabul itte. Juz—Urallis asa—avjaxim jəcəjkəhe Lispramxuz, berense dəvlət zavьtь, 1-3 2-13 taqta jarьv zavьtь asa—avjaxim jəcəjkələren yđe menən tinləşergə saqьra.

BOJORA.

* * *

Matur kutsь uqьvsьlarь, ađqьna stipindeja alьvđarьna qaramaђtan „Linin" isemendəge dirƶabel teđevgə hər qajhь ser tər hum aqsa inderep, bətə uqьv jorttarь uqьvsьlarьn yđđərə menən tinləşergə saqьralar.

BOJORA.

* * *

„Linin" isemendəge dirƶabel iskadrilejəhe teđevgə 3 hum aqsa inderep, bətə asa—avjxim jəcəjkə sikritərđarьn həm siktьr jetəkselaren yđe menən tinləşergə saqьra.

TULAJЬF.

* * *

Өfө dəvlət tejatьrьnьŋ sastaьndaqь prizivniktar, praisajuz aqzalarь arahьnda dirƶabel fajđahьna 39 hum aqsa jьjnanьlar həm 15 keşenə asa—avjaximqa aqza itep jazđьrđьlar.

„XƏBƏRSE"

* * *

Өfө saur punkьtь prizivniktarь arahьnda „Klim Varaşilьf" isemendə dirƶabel teđev fajđahьna barlьqь 353 hum aqsa jьjnaldь. 65 humlьq latarьja bilittərə taratьldь.

„XƏBƏRSE"

PRIZЬF ISMENDƏ

Өfө saur punkьtьnda, zajьm taratьv eştərenə ajьrьm ber keşe bildələnep, prizьf başlanqan kendən başlap bətəhe 760 humlьq zajьm taratьldь. Saqьrьlqan prizivniktarđьŋ kyбehe yđđərenəŋ eşləgən prajьzvadstvalarьnda zajьmqa jađьlьvqa qaramaђtan, prizьf isemendə zajьmqa jađьlьvđь kendən-ken kөsajtələr. Agint punkьt ergəhendə maxsus zajьm məjeşe eşləj. Bьnda zajьm turahьnda tөrlө sprafkalar birev eştərə bara.

„XƏBƏRSE"

JOMOŞAQ URЬNDARQA

UDAR BRIGADALAR

RƏLƏBƏJ

TƏBƏK ASA—AVEJAXIM SƏVITE, IQEN ƏĐERLƏVĐƏ ƏĐƏKLƏK BULQAN SƏVITTƏRĐƏ, ASA—AVEJAXIM MASSAHЬN PRAKTIK EŞKƏ MABILIZAVAJT ITEV ӨSӨN 9 ASA—AVEJAXIMSЬLAR UDAR BRIGADAЬ OJOŞTOROP SЬQARĐЬ. BRIGADALAR, YĐĐƏRE BARQAN SƏVITTƏ IQEN ƏĐERLƏV PLANЬN VAQЬTЬNDA HƏM 100% TЬ MENƏN TULTЬRЬVQA YĐ ARA SATSEJALIZEM JARЬŞЬ DUQЬVRĐARЬ TӨĐӨNӨLƏR.

ISTAY.

IŊ ALDЬNQЬ UDARSЬ JƏŞTƏRĐE

osovsьlar həm aveja tixnik tar məktəpterenə birergə

Osovsьlar həm aveja tixniktarđьŋ 3 nse berləşkən məktəbe uqьtьvsьlarđь kөđgө jьjnavqa başlanь.

Jьjnav vaqьtь 1 nse yktəberđən 1 nse nyjəbergə tiklem dəvam itə. Başqortostanqa, barlьqь 60 urьn birelde. Şularđan 30 urьn osovsьlar, 30 urьn aveja tixniktar əđerləv bylegenə. Qabul itev şarttarь: Məktəpkə 18—26 jəş arahьndaqь irđər qatьn—qьđđar alьna. Өħtənlək, prajьzvudьstьvanan bulqan eşselərgə, kalxuzsьlarqa, ərmejənən qajtьvsьlarqa tөp millət başqorttarqa birelə. Məktəpkə, 7 jьllьq məktəp kyləmendə maqlymətə bulqandar alьna. Eşke jarьv menən eşləj torqan dvigiteldərđən tixnik maqlymətə bulqandarđan 6 jьllьq məktəp beterevsələr đə alьna. Uqьv mətdətə osovsьlar bylegendə 2 jьl, aveja tixniktar bylegendə ber jьl jarьm. Ajlьq stipindejə 75 hum. Məktəptə uqьrqa teləvselər tyвən asa—avjaxim savittərenə qariza birələr. Uqьvsьlarđь, 30 nsь yktəberđən đə qalđьrmaj qatqi hajlap beterev, Başqortostan asa—avjaxim savitenə jəkmətelə.

Məktəpkə barьvqa torap birelgən qarizaqa tyвəndəge dakumintтarđь terkərgə kərək: 1) Tьvqan jьlь, 2) Hunь xeđmate, 3) satsejal sьqьşь həm xale 4) maqlymate turahьnda, 5) təvək savitenəŋ kamandirufkahь həm 6) parteja' kamsamul, praisajuz ojoşmalarьnьŋ birgən xaraktiristikalarь.

VKP (b) Өlkə Kamitete kadьrđar bylege mөđire: ABЬZBAJЬF.

MATBUQAT TARATЬV UDAR AJLЬQЬNDA OSORAQJAN QARЬŞЬLЬQTAR,

Qьtьrşьlьqtar, puşta apparttarьndaqь xuzahьđlьq həm eşkə javaphьđ qaravđarqa qarьşь ut asajьq

PUŞTA APPARATЬNDA EŞTE UDAR SЬLЬQQA NIGEÐLƏP QOROVĐA BOROLOŞ JUQ

90 XAT TAŞЬVSЬNЬŊ 8 GENƏ UDARNIK

EŞKƏ JAVAPHЬÐ QARAV DAVAM ITƏ

Xalq ara elemtəne nьqьtьv puşta—tiliqraf apparttarьnьŋ eşendə udarsьlьqtьŋ sьn jeđe menən quj'ьlьvqa bəjləngən. Puştanьŋ өlkə bylekəhenə alьp, rajun bylekslərenə, kalxuzdar tarafьnan ьylengən xat taşьvsьlarqa, avьl savite puşta vəkildərenə tiklem udarsьlьq eşkə javaplь qarav, şul jul menən xalьq ara elemtəne nьqьtьv mas'ələhe bөgөngө kөngəsə bunqь sikte nasar tordo. Bьnь elemtə idarahьnьŋ yđendə bulqan tөrlө akttar, şulaj uq gəzit idaralarьna kilgən, urьndarđa kyrelgən gəzit kilməv, puştanьŋ bunlap jөrөve, gəzit kvitanseja larьnьŋ juqalьp qalьvь, jəki ber rajundьŋ gəzit—zurnal, xattarь, ikense rajunqa, ber avьl savitenə bulqandь betənləj ikense avьl savitenə itep, şul arqala gəzit zurnal həm başqa əjberđərđe juqaltьv aktьlarь menən asьqlap bula. Başqortostan bəjləneş idarahь tarafьnan kypkenə rajundarqa gəzit—zurnaldar artьq jebərelələr. Ə, qajhь rajundarđa bьnьŋ kirehen osoratalь. Miђal esən Davləkən həm Q—mejəkə rajundarьn alьrqa bula.

BAŞQORTOSTAN BƏJLƏNEŞ IDARAHЬK PIDITSEJƏHE tarafьnan 26 nsь sintəberđə sьqqan ber han gəzittə Q—mejəkə puştahьna 241 dana artьq jebərelə. Ə, şul uq puşta bylege qajhь vaqьttarđa kəm jebərələr, tip zalu birə. Davləkən rajun puştahьna 34 dana „Traktьr" zurnalь şulaj uq başqa gəzittərđe artьq jebərələr. Arqajəş puşta bylegenə 4 nse yktəberđə igen əđerləv barьşьn jaqtьrtьlqan „Başqortostan", gəziten 50 „Kommuna", 86 dana artьq jebərələr. Şul uq vaqьtta başqa rajundarđa gəzit jetməj qala: Bьna bьl xuzahьđlьqь, gəzit aldьrьvđan baş tartьvqa məcbyr itevse bьndaj aşakelektərđe ihə puşta apparatьnьŋ juqarь urgьnь Başqortostan bəjləneş idarahь ikspiditsejəhe eşləj. Niŋə huŋ bьndaj butalьşlьq tьva? tip horahaŋ anhatqьna „beđđeŋ fatsutsiktar jeteşməj, ular nađan, puşta apparatьna jort juq" tip javap birələr. 12 nse yktəberđə jьjnalqan keskenə kəŋəşmələ gəzittərđeŋ ejələrenə vaqьtьnda jetkerelməve puşta apparatьndaqь xat taşьvsьlar arahьnda aqьlьvqa birelev, liturlьqtьŋ kiŋ tamьr jəjeve, xat taşьvsьlar arahьnda udarsьlьqlь quj'ьlmav, ularđьŋ nađanlьqьn beterep,—sьnьqqan kadьr jьjьp sьqarьvqa ber tinlektə əhəmejət itməven asьldь. 90 xat taşьvsьnan ni barь 8 keşe genə jaqşь eşləj. Ə, qalqandarь arahьnda massavaj anlatьv eşen sьn jeđe menən qujьv, kendən ken udьrьj eşləgəndərđe ьylaklav, qьđьl taqtaqa həm stinə gəzittərenə jađьp sьqarьv, şul jul menən eştə ulardьŋ, dərten ujatьv, javaplьlьq tьvđьrьv saralarь kyrelməj. Qьđьl qara taqta həm stinə gəzite betənləj hyngən.

Puşta apparatь rajun həm qala xat taşьvsьlarьn sumkalar şulaj uq (qolamьqьn) tejeşle kejemdər menən tə'min itergə tejeş bulhala bьnь ytəməj. Xat taşьvsьlarqa ajaq kejeme h.b. birməvđər, jalan ajaq jalaneđ jөrөtevđər arqahьnda la eştən qasьvsьlar bar. Krasna xulьm rajunьnda 180 xat taşьvsьqa 5 sumka, Өfө rajunьnda 127 xat taşьvsь 32 sumka menən genə tə'min itələr. Puşta əđerləj al tasa almaqanda xat taşьvsь teləhə qajđan taphьnda eşen başqarhьn imeş. Bьna bьl da bьndaj xattarđьŋ ejalarenə jetkerelməvendə bulqan asьq fakьt.

Sintəberđe „Başqortostan" gəziten taratьvđa udar aj itep ytkərđek. Puşta urьndarđa jөrөp qajtqandarđьŋ kəŋəşmələren ykərergə, urьndarđaqь unьş həm etešheđ jaqtar menən tanьşьrqa, udar ajьqqa hөđөmtə jahar qa tejeş ine. Ə, puşta gəzit borahь oşo kəŋəşə bьl eşte eşləməgən. Bьl ihə yđeneŋ tyəŋge apparattarьnda qajnaqan xuzahьđlьqtarđь, əsərev əħtən də eşləməv tigən hyđ.

Bьl „ajlьq yttebeđđən burьsteşte" tip javaphьđ qaravьhьj lьj. Puşta apparatьndaqь bьndaj butalьşlьq, xuzahьđlьq, matbuqat eşenə javaphьđ qaravđarqa qьrqa atpur birelergə, qəjeptelərgə sara kyrelergə tejeş.

N. ZAЬ.

KEM MINEŊ MENƏN TIŊLƏŞƏ

154 danə jađьlьvsь taptьm

Min Bilərət kamsamul kamitətendə eşləvse Q. Moxtarьf „Başqortostan" gəzitenə 154 dana jađьlьvsь taptьm. Yđem menən tinləşergə Ytəşel K., Maqarьva F., Əpşəripef V., Qajullin Q., Junьsьf Ş., (Şoqaj uqьtьvsьlarь). Moratьva M. Isnejazьf Q., Qutьf Ə., Bakiref, Bajturin (Şərmən) Junьsьf A. Junьsьva X., Davlətkərəjeva (ədekəj), Qəhərmanef, Usmanьf, (rajkum) iptəştərđe saqьram həm padpiska tasьvđarь turahьnda gəzit bitendə sьqьvđarьn horajьm.

Q. Moxtarьf.

Matbuqat jaqşь tarala.

Əujalil təvəge Bilal şurahьdav məlendə başqa jьlьarđa vaqьtlь matbuqat taralьşь bik nasar tora ine. Bьjьl bьl təŋgəldə jaqşь qьna unьştar kyrəbeđ. Ber „Ural" kalxuzьqьna 105 dana 118 humlьq gəzit—zurnal aldьra. Bьlarđan başqa məsəsələr 80 dana ə 7 qьđьl məjeş eŋ bətəhelə gəzit—zurnaldar menən tə'min itələr.

Beđ bьl eşte hyndermaj matbuqat taratьvđa udarsьlьqtь taqьla kөsajtəsəkbeđ.

Z. JAXIN Q. XƏLIMEF.

Maqar təvəgendə matbuqat

Taratьvqa əđerlek nasar

Başqortostan Yđək Başqarmahьnьŋ qararь bujьnsa matbuqat taratьv udar ajьqьn rajun başqarmalarь đar əđerlek menən qarşь alьrqa tejeş bulhalar đa Maqar təvəge bьl eşte bik hunqa qalьp eşləne. Bətə avьl savittərenə 15—sintəberđə aralьq qaqьđđarь taratь. moron əħtьnda bulqan maqar savitenə bьl aralьqqaqьđь 20 (əendəgenəklep) jette. Avьl savittərə yđđərendə kypme taralьrqa tejeş ikənendə belməjđər. Başqort avьldarьnan hanalqan Qoros ta ber dana la „Başqortostan" taralmaj. Bьnьŋ tөp səbəbelə rajun puştahь həm rajun başqarmalar tarafьnan matbuqat taratьv eşenə barmaq aşa qaravđarьn ikə. Ular „hər ber jortqa ber „Başqqortostan „gəzite" luzьngьhьn tormoşqa aşьrьv əħtəndə eşləmajđər.

S. Maqarьski.

Jarьşqa saqьram

Min Starle pidtixnikumь uqьvsьhь „Başqortostan" gəzitenə 11, başqa gəzittərgə 19 dana jađьlьvsь taььp Seləjmanьf S, Jarm əxəmətьva X. Kinejəqulьf Ş. (Starle tixnikumь) iptəştərđe mineŋ menən tinləşergə jarьşqa saqьram. Bьl eştə yđemde udarnik itep iqlan itep, taqьla 80 dana jađьlьvsь tabьrqa hyđ birəm.

ZAHIDULLIN Z.

Gəzitə taratьvđaqь hikəltələrđe betərəv esən kөrəşkə

Sintəber ajьnda Өlkə parteja kamitete Başsik həm Başpraisavit qararđarь—dirikьftərə bujьnsa „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqь ytkərđek.

Bьl ajlьqtь ytkərev esən rьdak sejə həm Өlkə Yđək bəjləneş idarahь tarafьnan ajьrьm vəkildər sьqarьldь. Təvəktəge gəzit arganizatьrđarь bulьşlьq kyrhəttelər.

Sintəber kampanjahь bөđgə kөtkən hөđөmtəne birməne. Massa aldьna taşlanqan luzьnqь 26 meŋ „Başqortostan" gəzite urьnьna sintəber ajь 16,495 dana qьna birđe. Bьl ihə eştə đur əđəkiək, matbuqat taratьv eşenə barmaq aşa qaravđar barlьqьn asьqlaj' Başqortostan gəzite taratьv kampanjahьnьŋ kөtkən hөđөmtəne birməv, unьşlь ytməvenə alsatta sajtьq qьna səbəptər bar.

BERĐƏN—urьndarđaqь savit, parteja praisajuz ojoşmalarьnьŋ gəzit taratьv kampanjahьna bik əħtən „vaq mas'ələ" tip başqa sajəsi, xuzalьq kampanjalarь tarafьnan qalьp barьq birməvđərə, Miђal ьn: Qьrqьđ-Mejəkə, Davləkən Zьjansura, Usalь həm başqa qajhь ber təvək ojoşmalarь kevek.

Matbuqat taratьv kampanjalarьn ytkərev həm uqa əđerlek turahьndaqь dirikьftarlь massaqa jetkermajensə əħtəl tarmalarьnь halьp bakьtьrьp jatqьrьvsь ajьrьm „tyrələr" đə juq tygel. Miђal itep Xəjbulla təvək praisavit rəise şulaj uq Usalь təvəge Өlqol islsavite, Zьjansura təvəge Məmbetsa savittəren alьrqa bula.

Zьjansura təvəge Əbeş savite rəise Surin, Şəđif, təvək gəzit arganizatьrь iptəş Işkinin „Başqortostan" gəziten taratьvqa sarqan da avьlda kyp kenə kalxuzniktar berər jьllьq 6 şur ajlьq „Başqortostanqa" jađьlqan də həm kalxuz idarahьnan xeđmət xaqtarьnan aqsa alьp birergə qarar sьqaralar. Unan bajaqь Surin kalxuzniktar arahьnda gəzit aldьrmav turahьnda qarьşь qotqo taratьv menən bergə gəzit arganizatьrь Işkiningə:

„Min tiđerək julьndь qam gəzit taratam tip bьnda xalq qotor op jөrөməj atьv hinen kərəgeŋ de birebeđ..." tip jьjьlьştan bygep, qьvьp sьqarьp jebərđe, unь luqməv menən qurqьta.

IKENSE urьndarđaqь puşta bylektərə tarafьnan xat taşьvsьlar bьl eşkə tejeşensə mabilizavajt itelməgəndər.

ӨSӨNSӨNӨ urьndarđa gəzit taratьv eşendə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitdittarь qullanьlmavь, bьl julda jaqşь eş kyrhətevselərgə bylэktar bildələməv, xeđmət, „matbuqat taratьv batьrđarь" itep qьđьl taqtalarqa jađьvđarь qullanьlmav. Şulaj uq maqarif eşselərə, uqьtьvsьlarđan fajđahьnsa fajđalanmav, bьnьŋ turahьnda təvək maqarif bylektərə qajqьrtmajđar.

DYRTENSE—urьndarđa təvək yđəktərendə təđəlgən matbuqat taratьv—kylt ştaptarđьŋ farmal qьna təđəlep, ulardьŋ eşhed—xərəkəthed jatьvđarь, yđđərenəŋ qul əħtarьndaqь savit parteja, praisajuz aqzalarьn ojoştora almav, bьlarđan tejeşensə fajđalana almavđarь.

BIŞENSE—puşta jөrөştərə, gəzit, zurnaldarđьŋ urьndarđaqь ejalarenə hun ap tapşьrьv jəki ber đə tapşьrьlmaj qalьv vaqiqalarə la bik jьş kyrelə.

Prakuratura, R. K. I həm başqa sə praisajuz ojoşmalarь şulaj uq hər ber gəzit aldьrьvsь ajьrьm grazdandar matbuqat, gəzit, zurnaldarđьŋ ejalarenə dөrөђ tapşьrьlьv kisekməj kilev həm başqa qajhь ber hikəltələrgə nьqlь iqtibar itergə, bьl julda xejənətselər bulha mas'ylejətkə tartьp kərəkle jazalarьn birə barьrqa kərək.

X. RASAJ.

Ridaktьr urьn baћarь Z. KAJЬPKUL

Beldereү

Yđək Kamitetten zaktarđь vaqlav turahьndaqь qararьna binaən, Өfө qalahьndaqь „Radeju", „Fakil", „Torlaq kapiratifь „druzьь", „udarnik", həm „Iske Өfө" zaktarь betələlər.

Məəssəsələr həm ojoşmalarđьŋ, həm ajьrьm keşelərđeŋ bьl zaktarqa bulqan daqvalarь 1 nse nyjəbergə tiklem likvidkum tarafьnan qabul itelə.

1—1

Milufka avьl xuzalьqь tixnikumьna uqьvsьlar qabul itelə

Milufka avьl xuzalьqь tixnikumьna keregə teləvse iptəştərgə irekle qabul itev iqlan itelə. Uqьvqa teləvselər 25 yktəberđəndə hunqa qalmaj qarizalar birergə tejeştər. Qabul itev şarttarь: maqlymate—7 jьllьq jəki ŞKM beterge bulьrqa tejeş. 1 nse kurьstьŋ mal ađьqь bylegenə başqorttar 12—, tatarđar 10, belsələk həm malsьlьq bylegenə başqorttar 13, tatarđar 10 keşe alьnasaq. Uqьvsьlar aşav, torlaq menə tə'min itelə.

TIXNIKUM DIRIKSEJƏHE.

D. K. A Bөgөn həm hər kөn S. V. D
Kassa asьq 4 tən sianstar 6-30, 8, 9-30 həm 11 s.
URAL Bөgөn ikranda JƏNLE-MƏJET

ӨFӨQALAHЬ EŞSELƏR YĐƏK KAPIRATIFЬNЬŊ 1931 JЬL 1 QINVARQA HӨĐӨMTƏ BALANSЬ

AKTIF — PASIF

SCUTTAR TEDMƏHE	SUMMA	SCUTTAR TEDMƏHE	SUMMA
1 Aqsalar		**1 kapitaldar**	
Tөp kassalar	8412—36	Paj kapitalь	940145—45
Pripprejat. kassalarđa	50890—08	Tөp kapital	775645—92
Dəvlət xalq kassalarьnda həm julda	241726—31	Zapas kapital	51102—89
	301128—73		1.786.894—26
2 Qьjəttь qaqьđđar		**2 Fundtar**	
Qьjəttь qaqьđđar	16439—40	Eşse həm xeđm. tormoşon jaqşьrtьv fundь	19591—27
3 Tavarđar		FDK	171269—46
Skьlat həm tөrlө pripr. tavarđar	1.690.089—07	Kyltura tormoş fundь	24518—88
Juldaqь tavarđar	476079—91	Amartizatsejə	122514—96
Haqlavđaqь tavarđar	11869—58	Ujlap sьqar. ьylэklav fundь	400—
	2177088—56	Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq	2603—58
4 Sьjrejə həm matirejaldar	311133—04	Tөrlө fundtar	71487—06
5 Himertelə torqan maldar	7,822—43		412185—16
6 Eşləp sьqarьv həm eşləp yđgertev	93355—44	**3 Rizirftar**	
7 Rascuttar		Şikle burьstar rizirele	25191—93
Pastalşiktar	26288—01	Tavarđьŋ taŋqi kəmeve „	38061—37
Eşse həm xeđmatselar	2039—87	Aldaqь sьqьmdar „	6726—65
Nalik həm sburđar buj. maleja urgьn	15447—40	Tөrlө rizirftar	55879—14
Sats. straxavaneja itəptarь	128—47		126459—09
Tөrlө ycrеd. həm keşelər	216727—12	**4 Xalq sritstьvalarь**	
Zanurşiktar	172048—81	Alьnqan ikslattar	4422—10
Padratşiktar	145110—12	„ avanstar	818376—24
	577789—60		822797—34
8 Atcut birelergə tejeşle summalar	20441—55	**5 Rascuttar**	
9 Şikle burьstar həm pritinzejalar	45665—98	Pastalşiktar	81543—07
10 Kanturđar arahьndaqь itəptar	162277—64	Eşse həm xeđmatselar	48078—21
11 Birelgən sьudalar həm ikslattar	220751—71	Sats. straxavaneja itəptarь	2754—17
12 Bytən apiratsejalarqa qatьşьv		Tөrlө keşe həm ycrеđinejalar	100380—17
Paj həm abeejalar	201868—58	Zanurşiktar	217789—
13 Məlkət			350145—04
Jort həm qaraltьlar	300825—21	**6 Atcut birelergə tejeşle summalar**	27758—31
Maşina, qoralma həm invintar	331950—77	**7 Alьnьrqa tejeşle pritinzejalar**	1320—29
	632578—98	**8 Banktar menən itəpleşev**	
14 Məlkətkə kapital halьvđar		DB. avaniravajt itelməgən summalar	570894—62
Jorttar həm qaraltьlar teđev	451188—66	Scuttarđь tapşьrьv buj. jək jebərevselər	321834—70
Hatьp alьnqan həm əđeлangan məlkət	1055—57	Teđevgə adaq sukьlь ssudalar	687430—
	452244—33		1579659—32
15 Banktar menən itəpleşev		**9 Higyterləşterevsə scuttar**	
Davlət bankьhьndaqь bantakariat	848317—81	Tavarqa əħtəmələr	219401—15
Jebərelməgən scuttar buj. jək alьvsьlar	48	**10 Bylev scuttarь**	
	848365—81	Aldaqь vaqьttьŋ saqьm həm kilerđərə	110230—20
16 Bylev scuttarь		**11 Apirat. hөđөmtə scuttarь**	
Transpart buj. apiratif sьqьmdar	16	Atcut jьlь tabьş həm zararđarь	340296—89
Aldaqь vaqьttьŋ saqьm həm kilerđərə	73923—40		
	73939—40		
17 Apiratif hөđөmtə scuttarь			
Atcut jьlь tabьş həm zararđarь	4831—93		
BALANS	6.277.148—11	BALANS	6.277.148—11

BALANS ARTЬNDAQЬ MATDƏLƏR

Haqlavqa alьnqan qьjəmmət, nəmələr	21255—30	Dipanittar	21255—30
Qatь atcut əħtьn. blankalar bujьnsa itəp birergə tejeşle keşelər	1553117—90	Qatь atcut blankalarь fajđalanqan	3.500693—99
Avansta qatь atcut əħtьndaqь blankalar	3.500.693—99	Qatь atcut blankalarь sьqarьlqan	1.553117—90
Bөtəhe	5050067—19		5050067—19
Barlьqь	11337215—30		11337215—30

TABЬŞ HƏM ZARARĐAR IŦƏBE

Dəjəm savđa sьqьmdarь	653809—23	Tavar hatьvđan valavaj tabьş	
„ „ „ yđ prajьzv.	15837—54	Alьnqan pratsinttar	
Firmə zararđarь	20644—44	Jəməqət əđəlanьşьnan tabьş	
Disiturlьq burьstarь haђьp təş.	143404—86	Ikmək beşerevđən „	
Tөrlө sьqьmdar	39979—18	Aburdь fajđalanьvđan „	
	873735—25	Kriditurđar burьsь haђьp təş.	
Saf tabьş	335664—96	Tөrlө daxottar	
			1209400—21
Bөtəhe	1209400—21	Bөtəhe	1209400—21

Pravlinejə rəise: MIXAJLEF.
Pravlinejə aqzahь: IBRAHIMEF.
Baş buxgaltir: LAVRINTEJEF.
Tikşerev kamisejəhe rəise: AFANASEJEF.

10 YKTƏBER, 1931 JYL № 225 (926)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) BŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE B. Y. K. HƏM BAŞPRAFSƏVITURGЬNЬ

BЬL NUMIRÐA.

Balşəviktər bajraqsЬlarЬ safЬna
1-Başqortostan rejde tikşerə.
2-impirejalizem jЬrtqЬstarЬ Qtajðь byleşələr.

„IGEN ØSØN KØRƏŞ-SATSEJALIZEM ØSØN KØRƏŞ"

ŞTURЬMDЬŊ XƏL ITKES KØNDƏRENƏ INDEK, TIMPTЬ IŊ JUQARЬ KYTƏRERGƏ

Maqar, Mələvez təвəktərendə yð aqЬşЬ hЬndЬrЬlmaqan

„JAŊЬ JUL", „SATQЬ", „QЬÐЬL BATЬR" KALXUZDARЬ ŞTURЬM BAJRAQSЬLARЬ SAFЬNDA.

BALŞEVIKTAR BAJRAQSЬLARЬ SAFNA

Igen əðerləv şturЬm ajlЬqЬnЬŋ xəl itkes kendəre tьpьahь na kilep ваrЬtЬq. Təвəktər jetək selrgeneŋ jetedlegen, kalxuzdarða, safxuzdarðaqЬ həm avЬldarðaqЬ həm avЬldardarðaqЬ partejə jəcəjkələreneŋeşməkərlektəren ajЬrЬm javaplЬ vaqЬttarðaqЬ huqЬşsanlЬqtarЬn віld ləj ala torqan kendər esenə kilep indek. Yktəвerðeŋ вerense 10 kenlegə jomqaqЬn tulЬhЬ menən şturЬm jemeşe tip hanaj alm haqta, qalqan un kenlektərðe şturЬm ajlЬqЬnЬŋ yðək 10 kenləktəre вulЬp hanal ar. Şuqa kyrələ şturЬm ajЬnЬŋ qalqan kendəre xəl itkes kendər iðəplənə.

KalxuzdarðaqЬ, safxuzdarðaqЬ maşina traktЬr stansalarЬndaqЬ həm avЬldarðaqЬ partejə jəcəjkələre вЬlar əðəkləktə şturmavajt itevðə şlaptЬŋ diriktivЬn turanan—tura вojomqa atqarЬvsЬ javaplЬ kerəşsən ətrət iðəplənələr. JalpЬnЬ yð artЬnan ejərtev, unЬŋ menən вalşeviktarsa jetəkselek itevse вЬl ətrətteŋ huqЬşЬsanlЬqЬna qajtЬp qala.

GəziteвeððeŋytkənhanðarЬn da вeð partejə jəcəjkələrenen dereð jetəkselege aðtЬnda plandarЬn arttЬrЬp tultЬrqan silsəvit həm kalxuzdarðЬŋ qЬðЬl isemlegen вirðek. Ularðьŋ eş təzriвəlәre, jeŋevjulðarЬ menən Başqortostandьŋ tөp jalpЬhЬn kin rəveştə tanЬştЬrðЬq həm tanЬştЬra kiləвeð.

Şulaj uq xurlЬqlЬ rəveştə artta hejrəlevselər, вalşeviktar timpЬna ejə вulЬv esen kerəşə almavsЬlar, şturЬmqa əldə lə вulha jalqəna almavsЬlarðЬŋ tөp səвəptəren kyrhətlek, jaŋ qЬlЬştЬ təðətev, əðəkləkte qaplav əlgeləre вirðek. Kyp kenə təвəktərðeŋ igen əsen kerəştə renə saqЬştЬrmalar jahanЬq, jahajЬð.

Həðəmtə lə вeð igen əðerləv fruntЬnda ður qЬnaəlgəşevðərgə jeŋevðərgə ireştek. Plan turahЬnda diskussejə alЬp вarЬvsЬ syвək səjnəvselərðeŋ kulak jalsЬhЬ ikənlektəren faş ittek həm itəвeð. Balşəviktər partejəhЬ jetəkselege aðtЬnda yððərenen jeŋevðərenə nЬqlЬ ЬşanqЬn kiŋ qatlam eşsən jalpЬ igen əðerləv fruntЬn jomoşartЬrqa mataşЬvsЬlarqa qatЬ atpur вirðek.

Ləkin Maqar, Mələvez təвəktərenən kilgən xəвərðər əle lə вulha unda diskyssejə—syвek səjnəv вarqanЬn hejləjðər.

Ə gəziteвeððeŋ вegengə handa ваðЬlqan xəвərðərgə, həm вЬl təвəktərðə igen əðerləv eşeneŋ вarЬş kyrhətmələrenətsjanЬp вeð, вЬl təвəktərðəge partejə jəcəjkələreneŋ tið vaqЬt esendə şturЬmqa jalqanЬp, вalşeviktər вajraqsЬlarЬ safЬna ваðЬvðarЬn talap itəвeð.

„QЬÐЬL—PARTIZAN" HƏM „QЬÐЬL—JAR" ÐЬ BUKSIRQA ARÐЬLAR

Maqar təвəge „Stalin" hm „Rəvzək" kalxuzdarЬ zajЬm taratЬvða jarЬşalar. Birelgən kantryl handЬ „Stalin" kalxuzЬ 47 pr. qa, „Rəvzək" 58 pr. qa ytəne. Ə, „QЬðЬl—Partizan" haman qojoroqta hejrələ. Birelgən kantryl zadanjanЬ вegenge kendə 21 pr. qa, „QЬðЬl—Jar" kalxuzЬ 27 pr. qa qЬna ytəj.

BЬl kalxuzdarða hЬnЬlЬş jahalЬrqa tejeş.

„Başqortostan" idarahЬna

BALŞEVIKTARSA VƏQƏÐƏ BIRƏBEÐ

Kalxuzdar yð өðtөnləktəren kyrhətergə tejeş

TUR (tiligЬramma) AvЬl səvite, kalxuz prsidəteldərenen kiðevðən tЬş saqЬrЬlqan keŋaşmahe igen əðerləvðə satsejalistik tarmaqtЬŋ siktən tЬş jomoşaq вarЬvЬn qЬrqa xekөm itte.

ŞturЬm ajЬna ulЬhЬ menən quşЬlЬp Indysterejələşevse Başqortostan isemenə rejdtər ojoştoraвЬð. Yktəвer rivəlytsejəheneŋ XIV jЬlЬqЬna вer hyðheð igen əðerləv, tuŋqa hөrev planЬn tultЬraвЬð. „Ber sintnir igen də csənikkə kitməhen", „ЬsЬn jetə seлeð partejə Ølkə Kəmitəte, xekymət həm вaşkalxuzsajuzqa sələm".

Tur təвəge kalxuzsЬlarЬ yððərenen qЬrqa hyððəren вirðələr həm вeð unЬ tulЬhЬ menən ytərgə hyð вirəвeð.

prizidejum.

„QЬðЬl вatЬr" planЬn 160 pr. qa ytəne

„QЬðЬl jul" plandЬ xurlЬqlЬ rəveştə əðə...

STƏRLE (tiligramma) „QЬðЬl вatЬr" kalxuzЬ igen əðerləvðə вalşeviktar timpЬ menən вara. Massavaj—anlatЬv eştəren kiŋ kyləmdə qullanalar. ŞunЬŋ həðəmtə hendə 168 sintnir jЬlЬq əðerləv planЬ 269 sintnirgə ytəlde. Kalxuz təвəktəge вetə kalxuzdarðЬ tinləşergə saqЬra.

Ə, massavaj eştərðe julqa halmaqan „QЬðЬl jul" kalxuzЬ xurlЬqlЬ rəveştə qojroqta hejrələ. Ul 203 sintnir zadanejəhЬn nej вarЬ 17 sintnirqa ytəgən. Kalxuzða dissiplinə juq, prsidətel Əsfəndejeref ədləkhəð esep jөrөj. Øs 5 kenlək вujЬnsa вer genə sintnir igen əðerləmənelər. Əsfəndejəretteŋ eşe 15 sintəвerðə yk xekөm qaramaqЬna tapşЬrЬldЬ. Ləkin, prakaraturanЬŋ oşo kөngə tiklem вer sara la kyrgəne juq. DƏVLƏTEF

Igen вar, plan vaqЬtЬna tultЬrЬla

MAQAR „Başqortostan" вrigadahЬnЬŋ quðqalЬvЬ вujЬnsa Işjə səviteneŋ plinumЬ şaqЬrЬldЬ. Plinumda „Şəreq" kammunahЬnЬŋ prsidətəle AlparЬf, „Yktəвer" kalxuzЬ prsidətele PiscalЬftar igen əðerləv planЬnЬŋ rejal tygellen isвat itergə teləp diskyssejə astЬlar həm plandЬ 15 nse yktəвergə tultЬrЬvðan qЬrqa вaş tarttЬlar. Brigada həm aktif ularqa qatЬ atpur вirep, artЬq igen вar həm plan tultЬrЬrЬq вulЬvЬn asЬq kyrhəttelər. Mərxəmətheð udar alqan AlparЬf, PiscalЬftar plandЬ 100 pr. tЬ menən 25 nse yktəвergə tultЬrЬvðЬ yð məs'ylejəttərenə aldЬlar.

Massavaj eştər kinəjtelə, udarsЬlЬq, satsejalizem jarЬşЬ səvit dəvmələndəge вetə tarmaqtar вujЬnsa qullanЬla. Igen əðerləvðe vaqЬtЬnan alda tultЬrЬv esen kestər dereð taratЬp qujЬldЬ. Kyp tirazlЬ gəzit sЬqarЬldЬ.

Kamsamul jəcəjkəhe oşo kөngə tiklem igen əðerləvgə qatnaşЬv turahЬnda ujlapta qaramaqan.

ArЬðlanвikef, SəfərqulЬf, Kinjəkəjef tigən kulaktar qatЬ zadanejalarЬn tultЬrmaj kilgəndər. Brigada ularðЬŋ zadanejalarЬn tultЬrtЬv, əgərðə ytəməhələr sutqa вirev məs'ylejəten avЬl səvitenə jөkməne.

„Başqortostan" BrigadahЬ: QABBASЬF, ALLABIRDIN.

Igen, silus, tuŋqa hөrev plan darЬ tuldЬ

Q. MEJƏKƏ təвəge „Satqь" kalxuzЬ 14 nse yktəвergə jЬlЬq igen əðerləv planЬn 100 pr. tЬ menən tultЬrðЬ. Tunqa hөrev, siluslav plandarЬ artЬqЬ menən ytəldelər.

BЬl өlgəşev pravlinejəneŋ nЬqЬ jetəkselek itevenən kilde. KalxuzsЬlar yððəre „urazaj həm kəlliktifləş v kenənə" вetə kampaneja вurЬstarЬn ytəv kərəklegen nЬq aŋlap şturЬmlap eşlənelər.

Brigada: KTЬJŞIF, IVANUF.
Kamsamul jəcəjkəhe—BIKTIMEREVA.

Silpa igen əðerləvgə qatnaşmaj

MAQAR (tiligramma) Əxməj səvite igen əðerləvðe jenəjətsel rəveştə halqЬn alЬp вara. Massavaj eştər juq, səvit aqzalarЬ, jarðam kəmisejəhe вer nəmə eşləməj. AvЬl səvite prsidətele 25 menşe ip. Xəmzin вer yðe genə eşte вaşqara almaj. Ður kalxuz „gigant" tЬŋ prsidətele Təxfətyllin kamsamul jəcəjkəhe sikritarЬ Fətxullindər əðerləvðən qul heltəp, kөn—fөn esələr. Kulak Qolləxmətef zadanejahЬn tultЬrmaqan, uqa qЬðЬm juq.

Silpa igen əðerləv menən şeqellənməj. Igen planЬn tultЬrmavЬlarqa la tavar вirələr. RajsajuzðЬn jətəkselege juq.

„Hələvek" kalxuzЬ prsidətele IşmoratЬf 15 nse yktəвergə igen əðerləv planЬn 25 pr. qa qЬna tultЬrЬp, plandЬŋ rejal вulmavЬ xaqЬnda diskyssejə asqan. Brigada həm jerle aktiftae IşmoratЬfqa qЬrqa atpur вirðe. Ul 25 nse yktəвergə plandЬ 75 pr. qa tultЬrЬrqa hyð вirðe. Kalxuz вetə məmkinlektər вula torop oşo kөngə tiklem 200 giktar igende huqЬp almaj jatqЬrqan.

Massavaj eştər julqa halЬndЬ. Igen kilə. MoratЬf, Təxfətyllin, Fətxyllin həm Silpa jetəkselərenə urЬnlaşqan uŋ appartunistarqa iŋ qatЬ udar вirelergə tejeş.

„Başqortostan" вrigadahЬ: QABBASЬF ALLABIRDIN.

Timp juq, eştər yð aqЬşЬnda

MƏLƏVEZ (tiligramma) Igen əðerləv siktən tЬş əkeren вara. Oşo kөngə tiklem massavaj—anlatЬv eştəre alЬp вarЬlmaqan. Təвəktəge stinə gəzittəre igen əðerləvgə qarata ojoştorolmaqandar. Rajprafsəvit, Kalxuzsajuz həm kamsamul ojoşmalarЬnЬŋ kampanejala qatnaşЬqЬ aktif tygel. ŞunЬŋ həðəmtəhendə 10—yktəвergə jЬlЬq igen əðerləv planЬ fəqət 22 pr. qa qЬna ytəlde. Igen kileve siktən tЬş əkeren вara.

DƏVLƏTBAJЬF.

BYZƏK TØBƏK STINƏ GƏZITTƏRE IGEN ØSØN KƏRƏŞ MƏGƏNDƏR

BYZDƏK təвəgendə, вigerək tə unЬŋ təвək yðəgendə sЬqarЬlqan stinə gəzittəre igen əsən вer tinlek tə kerəş alЬp вarmajðar həm ular daimi sЬqmaqandar. Ridkəlligejələr yð gəzitəre nə xuza tygel.

Təвək вaşqarmahЬ ergəhendə „Kes" tigən stinə gəzite вar. Ul avqЬstЬŋ 20 hendə sЬqqan. Igen turahЬnda вer hyððə jaðЬlmaqan. 6 nsЬ sintəвerðə taqЬ la вer gəzit sЬqarmaqandar. UnЬhЬ вer—ike kөn torqas ta juqalqan. Kem alqan, qajða вulqan, вerəvgə lə вildəle tygel. Başqa urЬndarða (uqЬv өjə həm вaşqalarða) sЬqЬp kilgən gəzittər igen əðerləv вaşlanqas ta tuqralЬp qalqandar. UlarðЬ eşkə quşЬv turahЬnda вerəvðə ujlamaqan. Məmkinlektər taвЬlЬp, kyp tirazlЬ təвək gəzite sЬqarЬlЬrqa вaşlanha la, ulda tuqrap qalqan. Xəвərselər xərəkəte menən jetəkselek itev, ularðЬŋ iðəвen alЬv ytkərelməgən.

Ølkə gəzittər вrigaðahЬ həm urЬndaqЬ aktif вЬl məs'ələlərðe tikşerep praktik plan hЬððЬ. 15 nse yktəвergə kyp tirazlЬ „ŞturЬm" gəzite sЬqa вaşlaj.

IlivatЬrða uqЬv, өjəndə MTS həm вaşqa вer nisə jerðə stinəgəzite sЬqarЬrqa qarar itelde.

II nse yktəвerðə igen əðerləv də kyltura massavaj eştər вarЬşЬ turahЬnda xəвərselər rəjde ytkərelde. Kiləhe gəzitkə plan hЬðЬldЬ.

„ŞturЬm" riðaksejahЬ qЬðЬv eşkə вaşlanЬ. Betə təвək stinə gəzittəre eşkə вaşlarqa „ŞturЬm" apiratif jetəkselek itergə tejeş.

Tyвənge matвuqat igen əsən kerəştə вajavaj urЬn alhЬn.

AVЬRQAZЬ təвəge şturЬm ajЬnЬŋ вerense вiş kenləgendə igen əðerləvðə hЬnЬlЬş вirməne V. K. P. (в) təвək Kəmitəte şturЬm ajЬnda igen əðerləv planЬn tultЬrЬvðЬ qЬrqa tə'min itev əsən 8 вrigada təðəp 24 səqət esendə avЬldarqa sЬqarðЬ,

D. KƏŞFI

„BAŞQORTOSTAN" REJEÐE SIPPUNKЬTTARÐЬ TIKŞERƏ

KYLTURA EŞTƏRE JUQ, JARЬŞ QAQЬÐƏBA QЬNA

BYZDƏK təвək Xlipzivsajuz şturЬm ajЬ yktəвerðeŋ вerense 5 kenəndə igen əðerləvðe 4 pr. qa ytəgəjne, hunqЬ 5 kenlək (2,5 pr.) unЬŋ taqЬ la tЬnЬslanЬvЬn kyrhətte.

—Plan 15 nse yktəвergə tultЬrЬlЬrqa tejeş. XlipzivsajuzðЬn hЬðЬqЬ вujЬnsa kyp kenə saralar kyrelgən. 5 meŋ sintnir qarşЬlav planЬ qaвul itelgən. Iðke igende xekymətkə tapşЬrЬv, kulak zadanejahЬn tultЬrЬv kevek eştərðə praktik eştər вar. Ləkin, ular his qəniqətlənerlek tygel. Ul yð vəkildəre menən genə plandЬ tultЬrЬvqa ujlanqan вulha kərək. Sənki jalpЬ nЬqlap tuplaumaqan. Oşoqa tiklem unЬŋ hЬðЬqЬ вujЬnsa вer kalxuz tarafЬnan da вyksir ojoştorolmaqan, oşo kөngə tiklem вer genə kalxuz вulha la, вyləklənməgən. QЬðqa qЬna əjtkəndə, kalxuzsЬlarða həm jarЬş nƏta xəlle—jaŋqЬðaqtarða dөrt tЬvðЬrЬlmaqan.

„QaramalЬ Tamaq" kalxuzЬn yðeneŋ şilЬna alqan. Şunda 2 keşehen daimi eşkə вerketkən. Ləkin, unda la eştər вik nasar вara. Sama menən plandЬn 30 pr. na qЬna ytəleven hejləjðər. Unda la apiratif eş вuldЬra вelməgəndər.

Ip. Bьjkin telmərenən huŋ avЬl vəkildəreneŋ 4 urЬnda keŋəşmələre вulqan Ləkin, unЬn həðəmtəhe xəðergə tiklem sЬqarЬlmaqan, hЬnЬlЬş tə'min itelməgən.

Massavaj eş kalxuzdarða nasar вarqan kevek, jaŋqЬðaqtar arahЬnda la qəniqətlənevðən alЬð tora. Ularða plan 32,2 pr qa qЬna ytəlgən.

—Kalxuzdar yð ara jarЬş asЬqЬð, tip вlankalar menən prikaz вirgəndər. Ləkin, yð aqЬşЬna tapşЬrЬlqanlЬqtan, ul вlankalarðЬŋ вerehe lə tultЬrЬlmaqan əle. Kalxuzdar arahЬnda jarЬş juq. „JarЬşmajðar вit..." tiðər.

BЬna oşo məs'ylejətheðlek arqahЬnda partejə ojoşmahЬ tarafЬnan вirelgən vəqəðə yð vaqЬtЬnda tə'min itelevgə ður qomasav tЬvqan.

Sajuzxlipteŋ Byzdək IlivatЬrЬ tarafЬnan 10 nsЬ yktəвergə вirgən svudkahЬnda:

—Igen qaвul itev punkЬtЬnda larjuk, səj, esev urЬnЬ, igen tapşЬrЬvsЬlar inep ultЬra torqan urЬn qЬðЬl mejeş, jəməqət kantryle mejeşə вar" tigən „hyððərðe uqЬjЬð.

Brigada tikşergəndən huŋ вetenləj kirehensə вulЬp sЬqtЬ. —kyrhətelgən larjuk pradukta вulmaqanlЬqtan jaвЬq tora. Narkamsnap 13 qap şəkər jeвərgən. Ə, rajsajuz nej вarЬ 7 toq şəkər вirgən. AjЬna nej вarЬ 2—3 kenə tapqЬr igen ikmək вirelgən. IlivatЬr medireneŋ urЬnвaðarЬ ip. Kliminku larjuktaqЬ praduktatarðЬŋ nej xaq menən hatЬlЬvЬnda вelməj.

Ə, qalqan—səj urЬndarЬ, igen tapşЬrЬvsЬlar ylep tora torqan urЬn, qЬðЬl mejeş вarЬhЬ вer вylməgə urЬnlaşqan. Unda ultЬrЬrqa la urЬn tar. Səj esev urЬnЬnda qajnaqan hЬvðan вaşqa nəmə juq. UndaqЬ radejo nasar fajðalanЬla. Stinə gəzite sЬqarЬlmaj. Ber tapqЬr mitingЬ udqarЬlqan Əjevðərenə qaraqanda 25 tapqЬr вisida вulqan (?)

BЬl IlivatЬr Tujmazь IlivatЬrЬ menən jarЬşqa sЬqqan. Ləkin, ul turala unda eşləvselər вelməjðər. DuqЬvЬrðar tikşerelməgən.

Oşondaj nasar kyrmeştər вulЬvqa qaramaðtan, təвək ojoşmalarЬ igen tapşЬrЬvsЬlarðЬ kyltura—formoş jaqЬnan xeðmət itevgə вetenləj tip əjtergəlek sara kyrməgəndər.

Rajsajuz həm Byzdək patrip jəmqejəte şul xəl menən qəniqətlənep qarajðar. IlivatЬrða eş вarЬşЬ menən tanЬşЬv həm uqa jarðam itevðe artЬq eş irep hanaqandar. Kitap вraşuralarЬ aldЬrmaqandar.

Təвək məqarif вylege igen əðerləvðə kyltura jəhətenən qatnaşlЬqtarЬ turahЬnda uqЬtЬvsЬlarðЬn jЬjЬlЬştarЬn ytkərə həm, unЬŋ həðəmtəhe juq əle, igen qaвul itev punkЬtЬnda вer tinlek eşe вulmaqan. Kyltpus joqlap qalqan.

Təвək uqЬv өjə kyltərmis, avЬl uqЬv өjðəre өðtөnən jetəkselev itməgən. UlarðЬ onotqan Igen əðerləv turahЬnda plakattar, luzЬnqЬларЬ juq. Stinə gəzite вajlaqtan вirle sЬqmaj Ə ketepxana keşeləre:

—Kilhələr—kitap вirerвeð, kilməhələr-kərəkməj, tiðər. Məktəptərgə вer nisə luzЬngЬ jaðЬp qadaqlaqandar. Başqa eş juq Məktəp kenə igen əðerləv menən вəjlənməgən.

Ə kalxuzsajuz menən Xlipsajuz massavaj eşte yð вurЬstarЬ şafЬna indermajðər. Kalxuzsajuzda 3 aj вujЬna kylturnik вulmaqan. Xəðer вulha la, yð hЬðЬqЬ menən fajðalanЬlmaj. IlivatЬr ergəhendə kalxuzsЬlarðan kantryl pus ojoştorolmaqan. Ular ike tapqЬr isemlekkə jaðЬlqanda şunЬŋ menən eş вetkən.

Mədəni—massavaj eş plandЬ 15 nse yktəвergə tultЬrЬvqa jaraqlaştЬrЬlmaqan.

Ølkə gəzittər həm urЬndaqЬ kyp tirazlЬ „ŞturЬm" gəzite вrigadalarЬn təвək ojoşmalarðЬ вЬl məs'ələlər вujЬnsa tikşergəndeŋ hunЬnda kyp kenə praktik təqdimdər вirðe.

—Betə kyltərmistər iðəвen alЬrqa mədəni kəstə igen qaвul itev punkЬtЬna, avЬlqa, kalxuzqa, вrigadaqa kyserergə, igen tapşЬrЬrqa kilevse hər вer kalxuzsЬ yðe igen əðerləvðe ojoştorovsЬ вulhЬn. BЬna oşoqa ireşergə.

Igen tapşЬrЬvsЬlar menən kendə вisidalar ytkərergə, qara həm qЬðЬl taqtalar вulðЬrЬrqa həm вaşqalar.

Brigada təqdime вujЬnsa Byzdəktəge terək-məktəвe IlivatЬrðЬ вyksirgə aldЬ.

Byzdək təвək вaşqarmahЬ ergəhendəge ytəlevðe tikşerev kəmisejəhenən вrigada təqdim praktik eştərðeŋ tulЬ ytəlevðe tikşerə вarЬvðЬ talap itəвeð.

„Başqortostan" rəjde: SƏXƏVETDINEF, JENИKEJEF
XƏKIMEF, KYSIMЬF („ŞTURЬM GƏZITE"). VƏLEJEF, SYNDYKEF, ƏXMƏTEF (MTS) DULATЬF („BƏXTIZIN" KALKUZSЬ) IŞBULATЬF, TUNBIRQ*

„QURQAVSЬLЬQ GIKTARЬ“ DAXUTЬN Kalxuzsintьr həm Asa-avejaxim Уđək səvite kyrhəteve вujьnsa вylergə

BЬL DAXUTTЬN ЬSЬN XUŽAHЬ KALXUZ ASA JƏCƏJKƏHE

BOĐOVQA JUL QUJMAЬQA!

Qurqavsьlьq giktarđarьnar kilgən daxuttь fajđalanьv turahьnda, kalxuzsintьrđьn ajьrьm qararь вulđь.

Qarar, вьl giktarđan kilgən daxuttь tөrlө jergə вylgeləvgə unan, вaşqa ojoşmalarqa pr sьqarьvqa urьn qəldьrmaj. Qarar, qurqavsьlьq giktarьnan kilgən daxuttь yđ teləgensə вylevgə вerəvgə lə xoquq вirməj. Qurqavsьlьq giktarь unьşьna вaşьnsa şul kalxuzdьn asa—avjaxim jəcəjkəhe xuža.

Şuqa qaramaьtan, təвək ojoşmalarь qurqavsьlьq giktarьnan kilgən daxut menən yđđəre teləgənsə вeş itep jatalar. Məьələn: Qьjqь təвəge kalxuzsajuzь qurqavsьlьq giktarьnan kilgən daxuttь kylt funtqa əjlənderə Avьrqazь təвəge, Avьrqazь kalxuzь idarahь qurqavsьlьq giktarьn kylt funtqa əjlənderp, jetməhə, вьl giktarđь jьjьvđan вөtenləj вaş tarata (yđ igenen kemdən jьjđьrьrqa ujlaqandьr?) keđge səsev planьnda qorqavsьlьq giktarь esen вer genə giktarđa вirməj. Qoltas təвəge kalxuzsajuzь, qurqavsьlьq giktarьn kylt fundqa əjlənderev turahьnda вөtə təвək kalxuzdarьna kyrhətmə вirə. Şul arqa la, kypselek giktar kylt fundqa kysə. Tьk asa—avjaxim aktifь kөsle urьnda qьna вьl „вojoroq“ jerenə jetkerelməj qala. Qьrqьđ Mejəkə lə eştər taqь la qьđqanьsьraq. Q—Mejəkə parteja, kamsamul jəcəjkəhe qurqavsьlьq giktarьn kylt fundqa əjlənderev turahьnda qarar sьqara (?), ular вьl eşten dereь tygel tiknen kyrhətkəstə „ujlarвьđ“ tip kenə javap вirələr.

Qajhь qьna təвək вulmahьn, ьnda qarap, taqь la вer tapqьr ujlap torhьn urьn juq. Qurqavsьlьq giktarь il qurqavsьlьqьn nьqьtьv esen səselgən həm şuqa totoloьqa la tejeş. „Il qurqavsьlьqьn nьqьtьrqamь, juqmь“ tip ujlap torovsьlar вar ikən, вed ulər menən odaq ujlaşmaj, вolşeviktarqa xas вulqan sьjfat menən iь plaşerqa tejeşвed. Qurqavsьlьq giktarь—il qurqavsьlьqь fundь. Unь jaqьnan ikense fundqa əjləndervgə вer kemden də xaqь juq. Əgərdə ajьrьm kalxuzdar il qurqavsьlьqь eşenən вaş tartalar ikən, Avьrqazь kevek aldaqь səsevđə giktar jaharqa urьn вirməьtər (?). Ə вeđengə kengə elgergən qurqavsьlьq giktarđarьnьq daxutь, ul yđ paragьrьfьnan sьqmaj həm sьqьrqa la tejeş tygel.

Əgərdə kilgən daxut jəcəjkəneq yđ xəzətenən arta ikən, вьl vaqьtta вildəle вer pr. şif eşen jəjep jeвərevgə totolovь məmkin. Ləkin вьl məs'ələ kalxuzsь—asa—avjaxim aqzalarьnьq dejəm jьjьlьşь qararь menən eşlənergə tejeş. Qurqavsьlьq giktarь unьşьn fajđalanьvđь өьtə kyrhətelgən təвəktər kevek өьtən torop, вojoroq вirev menən xəl itevgə jul qujmaьqa. Qurqavsьlьq giktarđarь unьşьn fajđalanьvđa вulqan qarardarđь вođov, keđge həm jađqь səsevdə qurqavsьlьq giktarđarьn kinəjtəv eşend ədəklək tьvđarьvqa alьp вarasaq. Urьndardaqь, qurqavsьlьq giktarđarь unьşьn fajđalanьvđa вođovđar menən qьrqa rəveşte kerəşergə.

UŊЬŞTЬ NISEK BYLERGƏ

(QURQAVSЬLЬQ GIKTARЬ UŊЬŞЬN BYLEV TURAHЬNDA, SSSR HƏM RSFSR KALXUZSINTЬRЬNЬŊ 1931 NSE JЬL 9 NSE SINTƏBERĐƏ SЬQJARQAN QARARЬNAN).

Kalxuzdardaqь qurqavsьlьq giktarьnan kilgən daxuttь вylevđə tyвəndəge tərtipte təqdim itergə:

1931 nse jьlda səselgən qurqavsьlьq giktarđarьndan kilgən вөtə daxuttь kalxuz asa-avjaxim jəcəjkələre qaramaqьnda qaldьrьrqa. Əgərdə təвək asa-avjaxim səvite tarafьnan təвək tə jəjep jeвərelgən tөđəv eşe a'ьp вarьla ikən, вьl vaqьt, daxuttьŋ 25 pr. tь təвək asa-avjaxim səvittərenə вirelə.

1932 nse jьlda səselgən qorqavsьlьq giktarđarьnan kilgən daxuttьŋ 70 pr. tь kalxuz asa-avjaxim jəcəjkəhendə qala. 20 pr. tь təвək asa-avjaxim səvitenə вişər pr. өlkə həm Уđək asa-avjaxim səvitenə вirelə.

Kalxuzdaqь qurqavsьlьq giktarđarь fundь majahь, вarь tik, kalxuz asa avjaxim eşen jəjep jeвərev həm nьqьtьv maqsadь menən genə totolorqa tejeş. Məьələn: kalxuzsьlardьn atьş həm huqьş əđerlek eşen ojoştorov, kalxuzdarđa avьl xuzalь qьn ximejələşterev ətrəttəren hər vaqьtqa вuldьrьv, qurqavsьlьq giktarđarьn igen eşləvđe ximejələşterev, qorotqostar menən kerəştə təzriвə—kyrgədmə giktarđarьna əjlənderergə həm ularqa kadьrđar əđerləvgə həm eşqa şunьŋ kevek qurqavsьlьq eşe menən nьq вəjləngən eştərgə genə totorqa.

kalxuzsintьr idarahь rəise urьn вaьarь: GƏJ.

FƏTXULLIN JARЬŞQA SAQЬRA

Өfə timer jul DIPohьnđa eşləvse asa—avjaxim aqzahь Fətxullin əmeəgə alьnьv menən avьlьna qajtьp asa—avjaxim jəcəjkəhe menən вerlektə il qorqavsьlьqь isemendə 25 jəklə igen qьđьl вuzь ojoştorđo.

Ip. Fətxullin şturma jajlьqьnda asa—avjaxim isemeədə igen qьđьl ьlavđarь ojoştorovqa, вөtə asa—avjaxim aqzalarьn satsejalizem jarьşьna saqьra. R. Q.

IGEN-IL QORQAVSЬLЬQЬNA

Bajqe təвəge asa-avjaxim səvite kalxuzsьlardьŋ dejəm jьjьlьştarьnda il—qorqavsьlьqь həm igen əđerləvđeŋ əhəmiətə turahьnda daklattar ytkərevə keđemtəhendə asa—avjaxim isemendə 334 jəkle 7 qьđьl вuz ojoştorop, xəkymətkə 842 sintnir igen tapşьrđь. Kalxuzdarđa ike asa—avjaxim jəcəjkəhe, 4 huqьş mejeşь, 2 qorqavsьlьq jorto teđəlde. Bөtə asa—avjaxim aqzalarь massahьn igen əđerləv planьn vaqьtьnda tultьrьvqa maвilizavajt itte. Bajqe asa—avjaxim səvite, yđeneŋ elgə eşe, praktik jarđamь menən qojroqta hejrəlevse t-вəktərđe вyksьrgə alьrqa tejeş.

TATARINSЬVA.

KAMPANEJANЬ YĐ AQЬŞЬNAN QOT QARЬRQA

Yrge Səjet avьlь səvitendə вөtə kampanejalar yđ aqьşьna qujьlqan. Igen əđerləv planь вarь 32,7 pr. qa qьna ytəlgən. Kulaktarqa qatь zadaneja вirelhə lə, təjeşensə qьььm juq. Ular вarь 7 pr. qa qьna ytəgəndər. Qatь zadaneja вirelevselər əjđəren taşlap sitkə kitələr səvit вьlarđь kyrməj.

Tunqa hөrөv eşe nasar. Ajьrьm xezalьqtar janь qьna hөrə вaşlanьlar. Ytələş 2 pr. qa qьna təşkil itə. Bьndaj xərəkəthəđlekkə sara kyrergə kərək.

ZAVЬTTAR TARIXЬ ЬSЬQAR LASAQ

VKP (в) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ „ZAVЬTTAR TARIXЬ“ SЬQARЬV TURAHЬNDA OŞO JЬL 10 NSЬ YKTƏBER QARARЬ

Pralitarejat jađьvsьhь ip. M. Gurkej „Pravda“nьŋ 7 nse sintəвer 247 nse hanьnda jađqan yđeneŋ „Zavьttar tarixь“ tigən məqələhendə, VKP (в) Уđək kəmitətenen zavьttarđьn tarixьn tuplap, unь jaŋь вer əьər itep sьqartьvđь horaqajnь. VKP(в) Уđək Kəmitəte ip Gurkejđeŋ вьl təqdimen maqtav menən qarьşь alьp, xəđerđən yk zavьttar tarixь jьjьntьqьnьn sьjrejalarьn sьqarvqa вaşlav turahьnda qarar“ sьqarđь. Jaŋь saqarьlasaq „Zavьtar tarixь“ nda iьke zavьttarđьŋ alqa kiteş kartinalarьn həm jaŋь zavьttarđьŋ halьnьvđarь, ularđьŋ ildeŋ Ikanumikahьnda totqan ryldəre, eşselərđen rivalytsejəgə tiklem вulqan xəldəre, iьke zavьttarđa eşselərđeŋ kesənən fajđalanьvđьn mitьd həm furmalarь, eşselərđen iьke zavьt xuzalarь menən kөrəştəren rivalytsejun ojoşmalarđьŋ kilep sьqьvđarьn, hər вer zavьttьŋ rivalytsejun xərəkəttə totqan ylen şulaj uq zavьttarđьŋ rivalytsejə huqьnda totqan ryldəre, Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq tulqьndarьn həm huŋqь jьldarđa prajьzvudstьvanьŋ alqakiteş, kytəreleş kartinalarь-gəvdələnderlergə tejeş.

„Zavьttar tarixь“ əьəren teđəvgə eşselərđeŋ yđđəre, şulaj uq zavьttarđьn inzinir tixnik pirsanalđarь, xuzalьq eşseləre ьlьq iьrьlьrqa tejeş.

„Zavьttar tarixь“nьŋ ridkəlligejəhenə tyвəndəge iptəştərđe indererqə: Ip. Gurkej, Kaganuvic, Pustьjşьf, Anderejef, A.A. Jnykidze, Štitskej, Pitakuf. Şvirnik, Kasaruf, Sixun, Baguşəfvskej, Ivanuf, Avirвax, Grunskej, Gastuf, Bankratьva, Mixlis, Pavlьf N, Ziga, Lьidinvskej, Kalatilьf, Tirixuf, Samujlьf, Sylimьf Gumandrif, Zajtsuf, Pisarjuf, A. Brikьf, Sipirьvьc, Sajfullina.

„ZAVPTTAR TARIXЬN“ SЬQARЬVDЬ DƏVLƏT NƏŞEREJƏTENƏ TAPŞЬRЬRQA.

JAPUNEJƏ MILLƏTTƏR LIGAHЬNA BUJHЬNMAJ

MƏSKƏV, 14. Alьь kənsьqьş ta impirejalistar arahьndaqь qarşьlьqtar qьrqьvlaşa. Manzurejala Japunejənьŋ huqьş xərəkəte tuqьrьlmaj, ul hamanda Szin-Czav qalahьn tupqa totovđь dəvam itə. Japun impirejalistarь nьŋ Manzurejalaqь huqьşsan xərəkəttəre şul tiklem kөsəjđe, xatta uqa millәttәr ligahь la qььlьp, Japunejə impirejalistarьn jaqlavьn jəşerev ujь menən yđeneŋ kiđaktən tьş sissejəhen saqьrьrqa вulđь.

Ber yk vaqьtta Japunejə impirejalistarьnьŋ Manzurejalaqь taвьştarьna, Japunejənьŋ alьь kənsьqьşta kөsəjeven teləməvse, unь qьđqanьvsь Amirika impirejalistarь la qusьldьlar. Təŋjaq quşma Amirika ştanttarь xəkymәte millәttәr ligahьna jeвərgən yđeneŋ nutahьnda, millәttәr ligahьnь Manzurejalaqь вđqьşqa motlaq qatnaşьvьn həm ildərđen Kiiluk, Pakts вujьnsa вulqan jəkləmələren iьkə ala; ləkin japunejəimpirejalistarьyđđərenen Manzurejələge taвьştarьn вytən impirejalistar menən вyleşergə ujlamajđar.

Japunejə xəkymәte yđeneŋ millәttәr ligahьna jeвərgən javap nutahьnda, „Manzurejala his вer tөrle nasar xəldərđeŋ вulmavьn“ əjtep kitə.

TAVAR FIRMALARЬ TӨĐӨLӨŞӨNӨ IQTIBAR ЬĐЬ KӨSƏJTERGƏ!

Tapurin təвəgendə вьqasa 9 firma eşləne. Şunьŋ 3 he hət tavar firmahь, 6 hь susqasьlьq tavar firmahь ine. Ike tөr firmala вөtəhe 245 вaş mal iьaplənə.

Parteja həm xəkymәtteŋ malsьlьqtь kiŋəjtev turahьndaqь qararь вujьnsa, təвəktə 1932 jьldьŋ вerenşe qinvarьna 40 qa jaqьn tavar firmalarь qorolasaq. Ularqa plan вujьnsa вөtəhe 8 meŋdən artьq mal tuplanasaq. Вьlarđanвaşqakalxuzdarđa yđara qortsoloq firmahь teđələ.

Bьna təвəkteŋ malsьlьqtь kiŋəjtevđə eşlərgə tejeş eştəre. Beđ вьl pьlandь his şikheđ tul tьrьrqa, unьŋ esən xəđerđən yk torilaq, ađьq məs'ələhen xəl itergə kərək. Hər вer kalxuzsь, kalxuuzsь qatьn—qьđ, şulaj uq вөtə səvit, parteja jəmaqatselege вьl đur вurьstь ytəvgə вalşeviktarsa kerəşkə taşlanьrqa tejetər. Agranum: GAVRILЬF.

IMPIREJƏLIZEM JRЬTQЬSTARЬ QTAJĐЬ BYLEŞƏLƏR

(BAŞЬ 224 NSE HANDA)

Bьna oşo „dəvlət esendəge dəvlətteŋ“ mənfəqəttərelə Japunejəneŋ Manzyrejələge вөtə səjəsətenə jynəleş вirevđə siktən tьk đur urьn tota. Ə вьl manapulis вerekteŋ xəđerge vaqьtьnaqь teləge yđ timer julьna kankurint вula alьrlьq timer juldь halьvqa Qtaj kapitalьna irek вirməvđən, jaŋь timer julđar halьvqa yđenə kansisseјələr alьvđan qiвarət. Japun gəzittəre, əgər Qtaj yđenen timer jul halьv plandarьn вojomqa aşьrha, ul vaqьtta kөn jaq Manzyrejə timer julьnьŋ jөk taşьv ввarьutь kəmejəsək; Japunejə menən Qtaj mənəsəвəttəre өь tөnə qara вolot jьjьlasaq tip asьqtan asьq qьsqьrđьlar. Kөn jaq Manzyrejə timer julь idarahь yđenə Qtaj jөktəren kiltererlek həm şunьŋ menən jөk taşьv aвarutьn kөsəjterlek timer juldarđьŋ Qtaj kapitalь tarafьnan halьnьvьna qarьşь kilməj. Şulaj itep вьl julda la impirejalizem manapylejəhe esən, ul manapylejəne kiŋəjtev həm nьqьtьv esən, qьrqьv kөrəş вara.

Japunejə impirejalizeme xəđerge vaqьtta вьna oşo timer jul teđəv məs'ələhen xəl itev jəqni Kөn jaq Manzurejə timer julьna kankurint вula alьrlьq jaŋь timer jultar halьrqa Qtaj kapitalьna irek вirməv julьn tota. Taqьla japunejə esən Manzyrejələ jer məs'ələhendə xəl itergə kərək: Sən ki вьqa tiklem Japun grazdandarьna Manzyrejələ jer hatьp alьv xoquqь вirьlməgəjne. Japunejə şul xoquq tı yđ grazdandarьna alьp вirep ularđan kyвerək taвьş alьrqa tьrьşa, sөnki jerheđ kerəьtejəndən artьq kyp alьp вulmaj вit.

Oşo xəldər Japunejə impirejəlizemen aktif səjəsət ytkərerqə məgвyr ittelər. Japunejə xəkymәten вik uŋьşlь vaqьtь, jəqni Javьrupala krizesteŋ qьrqьvlanьvь arqahьnda impirejalizem dəvləttəre arahьnda qarşьlьqtar kөsəjgən həm Angelejə flutьn da вaş kytərevđər вulqanlьqtan, unьŋ „kөn sьqьş eştəren“ qajьşa almaqan vaqьttь hajlap alьp, tөrlө hьltavđar taвьp, qəskər kөsə menən Manzurejəgə вaььp kerđe. Oşolaj itep Japunejə impirejəlizme Qtajđь yyl şep alьv julьnda qatqьj ađьmdь jahanь, ul yđeneŋ əllə qasandan вirle ujlap kilgən planьn вojomqa aşьrđь. XƏĐER MANZUREJƏLƏ JAPUNEJƏ IMPIREJALIZMENEŊ MƏNFƏQƏTTƏREN KYĐƏTERLEK „MӨSTƏQIL“ XӨKYMƏTTƏR TӨĐӨLƏ, MANZUREJƏ TULЬHЬ MENƏN JAPUNEJƏ IMPIREJƏLIZMENEŊ KALUNEJƏHENƏ ƏJLƏNDERELƏ.

Ləkin вytən impirejalizem dəvləttəre lə Japunejəneŋ asьq tan—asьq Manzurejəne talavьna tьnьs qarap tora almajđar, ular đa yđđərenə kyвerək eləş alьrqa tьrьşalar. Şuqa kyrə Amirika impirejalizem jalsьhь вulqan Can—Kaj—Şi yđ xuzahьna jararqa tьrьşьp, Qtajđa Japunejəgə qarşь qotqo tarata, doşmanlьq tьvđьra. Amirika yđendə qьrqьv krizes вulьv arqahьnda qьna Japunejəneŋ вьl sьqьşьna aktif qarşьlьq kyrhətə almaj, şunьŋ menən вergə ul əle tartьşьvđь taşlarqa la teləməj, Manzurejə esən tartьş вөtməgən əle.

Impirejəlizem a gintь—Gamindan da Qtajđь вerləştərə həm haqlap qala almaj, şunьŋ menən ul yđeneŋ вөtə səjəsəte serek вulqanlьqьn, вarь tik Qtajđь impirejalistərgə eləşləp həm вөtenləj hatьrqa qьna, Qtaj xalqьn qььarqa, jəвerlərgə, meŋərləgən eşselərđe ytərergə genə yđeneŋ jaraqlь вulqanlьqь taqь la вer tapqьr kyrhətte.

Ə millәttər ligahь nişləj huŋ. Ul вөtə donjala tьnьslьq urьnlaştьrьvsьmьn, dəvləttər arahьndaqь вөtə qarşьlьqtarđь xaqlьq menən xəl itevsemen tip qьsqьrha la, Japunejə, impirjalizmьna Manzurejəgə qəskər kөsə menən вaььp inev esən xəjer doqa вirđe, Jadunejəneŋ вьl kөpə—kөndeđ talavьn zakunlaştьrđь, Japunejeneŋ yđ qəskərđəren Manzyrejənən „вik tiđ qajtarьp alasaqь“ turahьndaqь вelderevən iьkə aldь. Ə Japunejə qəskərđəre əle hamanda Manzyrejələ jьrtqьstarsa xөkөm hөrələr, əle hamanda Manzyrejə eşsənđəren aьalar, kiьələr.

Qtajđь вerləştərə alьrlьq Qtaj eşsənđəren impirejəlistərđeŋ idevenən, xoquqhьđ dugьvьrđarđan, aslьqtan qotqara alьrlьq вer genə jul вar—ul da Qtaj eşsənđəreneŋ kamparteja jetəkselege aьtьnda impirejəlistərgə qarşь rəximheđ kөrəşe. Xəđerge vaqьtta uq inde Qtaj eşse krəьtejəndərenen impirejəlistarqa, ularđьŋ jalsьlarь—Gamindanqa həm tөrlө giniraldarqa qarьşь qaharmandarsa kөrəşe siktən tьş đur kyləm aldь. Kөn jaq Qtajđa, Jan—Şezə вujđarьnda grazdandar huqьşь kөslө rəveştə dəvam itə. Qьđьl ərmejə hatlьq Gaminđan qəskərđəren tar—mar itep, jeŋeşle rəveştə alqa вara Qtajđьn səvit rajundarьnda qьđьl вajraq jelвerđəj.

Bөtə donja impirejəlistəreneŋ iŋ qurьqqan nəmələre вьna oşo. Ular Qtajđь вerləştermaьkə, tiđerək вyleşep alьrqa tьrьşalar. Şuqa kyrə millәttər ligahь la japunejəgə вer hyđ əjtməne. Xəđer Zinivala вulhьn, şulaj uq Nankin həm Tukьju qalalarьnda la nisek itep Qtajđь jaqşьraq вyleşev turahьnda anlaşьvđar вara, jaŋь вөtə donja qanlь huqьşьn tьvđьrьv plandarь teđələ.

Bьnda şunь la onotmaьqa kərək-Alьь kөn sьqьşta SSSR qa qarьşь sьqьv esən Japunejə impirejəlizme tarafьnan Manzyrejəneŋ вik uŋajlь punkьtqa əjlənderelevə məmkin. SSSR eşsəndəre impirejəlizemdeŋ вьna nəq oşo jaqtan вeđgə udar jaharqa tьrьşqanьn həm unьn вьl avanturrahь вarь tik SSSR đьŋ nьq torovьna həm tьnьslьq səjəsəten his tajpьlьşhьđ ytkərevenə вərelep jemerlgənlegen 1929-jьlqь təzriвənən kyrđelər inde. Şuqa kyrə SSSR həm вөtə donja eşsəndəre Qtaj pralitarejəteneŋ qaharmandarsa kөrəşenə đur əmət menən qarajđar həm ularđьŋ qalac Gamindanđь həm unьŋ xuzalarьn Qtaj jerenən, heperep tygəsəgenə ьşanalar.

Manzurejələge vaqьjqalar Kamintirin tarafьnan вөtə donja xəlenə вirelgən analizdьŋ dөrөьləgən taqь la вer tapqьr ьraьlajđar. Bөtə donja eşsəndəre вigerek tə Japunejə kam partejəhe Kamintirendeŋ VI kungьrisetarafьnanimpirejəlistərđeŋ вөtə donja huqaşьnda əđerlənevđərenə qarьşь kөrəş turahьndaqь qararьn praktikala вojomqa aşьrьrqa tejeştər, Xəđerge vaqьtta Japunejə, Qtaj Karejə həm Farmuza eşsəndəreneŋ вerđəm rivəlytsejun frunt teđəp, impirejalistarqa qarьşь kөrəşte taqь la nьqьraq kөsəjtevđəre вigerək tə kərək.

TAPURIN IGEN-ƏSƏN KƏRƏŞTƏ

IGEN ƏĐERLƏV ŞTURЬM AJLЬQЬ—IGEN ƏĐERLƏV EŞENDƏ QOJOROQTA BARЬVSЬLARĐЬ ALQЬ SAFQA BAЪTЬRЬRQA TEJEŞ

ВƏТƏ KƏS- IGEN ƏSƏN KƏRƏŞKƏ!

L. Tapurintəвəge igenle təвək. I əkin şulaj вulьvqa qaramaъtan gen əsenkerəş fruntьnda aldьn qьlьqtь ala almaj. Вы Tapurin təвəge əsən əlвittə maqtanьrlьq kyrenş tygel.

Xəđer igen əđerləv şturьm ajьnьn esense вiş kenlegenə indek. Ikense вiş kenlək kətəlgən hədəmtəne вirmane. Ikense вiş kenlektə alьnqan məqlymət вujьnsa, Tapurin təвəge jьllьq igen əđerləv planьnьn nej вarь 5 pr. qьna ytəgən. Təвək igen əđerləvđe 15 nse yktəвergə вeterergə ujlaqajnь. Ləkin, 15 nse yktəвergə plandьnjartьhь qьna ytəlde. Вьna вы kyreneş, təвəktə igen əsən kerəşte taqьla nьqьraq kesəjtergə, ьsьn вəlşəviklьq timpьn alьrqa kərəklekte вelderə.

Təвəktə igen əđerləv fruntьnьn aldьnqь safьnan urьn alьrqa xaqlь kalxuzdar, avьl səvittəre (jьllьq planьn 106,70 pr. qa ytəgən, Vosilsuf, jьllьq planьn 112,20 pr qa ytəgən Qanlь səvittəre) вar. Вьlarđьn yđđərenə вirelgən plandarьn vaqьtьnan elek arttьrьp ytəv əsən həm təвək ojəşmalarь həm taeiqət tarafьnan daвer terlə lə əъtənlək, вer terlə lə ajьrьm şart вirelməgən. Вьlar igen əđerləvđə artta вarьvsь jьllьq igen əđerləv planьn 10 nsь yktəвergə nej вarь 38,50 pr. qa ytəvse Iъke-qormaş, 37,80 pr. qa ytəvse Picunkin, həm taş вaqa tidlege menən xərəket itevse—Məmək, Əsən, вaşqa avьl səvittəre, ular daqь kalxuzdar, ulardaqь jaņqьđaqtar menən вer şartta jəşəjđər.

Huņ вы arttalьqtьn səвəвe nəmələ? Вьnda tep nələ,—igen əsən kerəş taņgəlendə jaipь eşen tejeşensə julqa qujmav, tartьm kestəren derəъ fajdalanmav, вuksir вrigadalarqa kysmav, igende qaqьđda qьna əđerləv həm jaņqьđaqtar arahьnda aņlatьv eştəren alьp вarmav həm вaşqalarđan qiвarət. Unan huņ taqь la nasarьraqь-kulaktarqa qьъьmđьn kesəjtelməve, ularđь taвa almav həm вaşqalər. Kulaktьņ kulaklьqь unьn maņqajьna jađьlmaj. Unь tьsqь вildənən edləv—sьjnfi hidgerlekteņ tupaъlьqьnan tygel, вəlki sьjnfi doşmandь—kulaktь jəşerep alьp qalьvđan, uqa qojma вulьvđan qiвarət. Məъələn, Вaqaj avьlь səvitendəge kulaktar yđđərenə вirelgən jьllьq zadanjanь 5 nse yktəвergə nej вarь 3.20 pr. qa, Əsən kulaktarь-8,50 pr. qa qьna ytəjđər. Ə inde Midvđu avьlь səvitendə qatь zadaneja planь 108 pr. qa, Nadizdin səvitendə 245 pr. qa ytələ. Вьndaqь kulaktar, əlвəttə „вьna min kulak..." tip qьsqьrьp tormaqandar, вəlki ularđь taвa həm ular menən вalşəviktərsə kerəşə вelgəndər. Вы şunьn hədəmtəhe.

Igen əsən kerəştə, təвəktə, yđđəreneņ вatьrlьqtarьn kyrhətkən avьl səvittəre, kalxuzdar, igen kampanejahьnьņ qojoroqonda вarьvsьlarđь вuksirqa alьrqa, ularđь la alqь safqa вaъtьrьv əsən kerəşergə вulьşьrqa tejeştər.

Igen вar, tik unь əđerləvđe derəъ ojoştora həm igen əsən kerəştə вalşəviklьq mitdtarьn qullana вelergə genə kərək.

Q-N.

BƏTƏ FRUNT BUJLAP—JEŅEVGƏ!

„JAŅЬ JUL" KALXUZЬ YĐ BURЬSЬN YTƏV JULЬNDA

Talвazь səvite, „Jaņь—Jul" kalxuzь igen əđerləv planьn 5 nse yktəвergə 93 pr. qa ytəne. Avьl xuzalьqь halьmьn 100 pr. tь menən, straxufka 90 pr. qa, yđ ara вalьmđь 50 pr. qa, zajьm 2300 humdь 100 pr. tь menən taratьp 1000 humь aqsala ta jьjьldь. Kartuftь qьşqь halqьndan haqlar əsən 4000 вotloq padval eşləp 5 nse yktəвerđə təвək kalxuzsajuzqa вətə jeteş həm jeteşheđ jaqtarьn kyrhətep raprt menən kilde. Kalxuz вы eştər menən genə qəniqətlənep qalmajьnsa, вətə avьl xuzalьqь praduksejalarь jьjnav plandarьn 14 nse yktəвergə—urazsj kenenə 100pr. mendn tultьrьvqa nьqlь ьşenьs вirə-

S. SADЬJQЬF.

„Xođajвirđin" kalxuzь, alqь saftь al!

Ilmorza avьl səvitendəge „Kalinin" kalxuzь yđeneņ jьllьq igen əđerləv planьn 102 pr. qa ytəne. Şulaj uq yđ aldьnda torqan вaşqa məhim вurьstarđь ytəvđə lə hьnalьş aldь.

„Kalinin" kalxuzь şul uq avьl səvitendəge „Xođajвirđin" kalxuzьn yđe menən tinləşergə saqьra həm eşlekle javap kətə.

ILJAS.

UQЬTЬVSЬLAR ĐUR BURЬSTARĐAN SITTƏ TORALAR

Tapurin təвəge, Iъke Qormaş avьlьnda kampanejəlarđьņ вarьşь jomoşaq. Ajьrьm xuzalьqtarđь onotqandar. Ajьrьmdar arahьnda aņlatьv eştəre alьp вarьlmaj.

Şunьņ arqahьnda ajьrьmdar igen əđerləvđe 20 pr. qa qьna ytəgəndər. Kulaktarqa qьъьm juq; yđđərenə təşkən zadanejəlarьn nej вarь 30 pr. qa qьna ytəgəndər. Şuqa qaramaъtan şul uq avьl səvite Kəđeşle вaş avьlьnьņ Fəjzyllin kulaktьņ halam aъtьnda igene sьqa, şul uq vaqьtta вы kulakqa kyrgəđmə sut jahalьp, sutta 25 sintnir igen zadanejəhь həm 500 hum ştraf halьna. Ul unь tiđ vaqьt esendə tylərgə tejeşle вulha la, вы kengə tiklem tylənməgən. Avьl səvite вы eşkə вer terle lə sara kyrməj.

Kampanejəlarqa qarata aņ—вelem eştəre qəniqətlənerlek tygel. Uqьtьvsьlar kampanejəlarđan sittə toralar. Kampanejəqa вətə aktif tuplanmaqan. Вы jeteşheđlektər aşьqьs rəveştə вeterelergə, igen əsən kerəş fruntьna uqьtьvsьlarđa sьqarqa, вiklənep jatmaъqa tejeştər.

M. ZINNƏTYLLIN.

Y K QARARЬ EŞTƏ BOROLOŞ JAHANЬ

Tapurin təвək sajuzь qaramaqьnda 5 aşxana eşləj. Вы aşxanalar 700 samahь keşene tujđьralar.

Yđək kəmitəteņ jəməqət tujьmlьqьn jaqşьrtьv turahьnda qь qararь sьqьv menən, kyđgə kyrenerlek kenə yđgəreştər jahaldь. Hər вer aşxananьņ toroşona javaplь вulqan keşe вylende. Вer вaşlьlьq urьnlaştьrьldь. Aşxanalar jəşelsələr menən vaqьtьnda tə'min itelələr.

Aşxanalarđь edləkheđ rəveştə it menən tə'min itep torov əsən hər вer aşxana ergəhendə hujьlasaq maldarđь aşatьv pun kьttarь ojoştoroldo. Əđerlənə torqan aşamlьqtarđьņ sьjfat jaqtarь la jaqşьrtьldь.

Tađalьq kyđətelə. Aşxanaqa jərevselər menən meqəmələ jaqşь. Aşxanalarđa jaqşь eş kyr hətevselər вyləklənələr.

Təвəktə igen tapşьrьvsьlar əsən 3 urьnda: Tapurin, Jamsk: həm Jeşovaias jxana ojoştoroldo

Вы səjxanalar ergəhendə qьđьl mejeştər ojoştorolop, ular kendəlek matвuqat menən tə'min itelələr.

Avьl səvittəreneņ igen əđerləv plandarьna qarap, ulardaqь kapiratiftarqa tavar вylenə.

Tapurin təвək sajuzь igen tapşьrьvda aldьn sьqьvsьlarđь вyləkləv əsən вer nisə meņ humlьq sənəqət tavarđarь вylde.

Urьndar igen planьn tiđerək tultьrьvqa, вyləklənev əsən aşьqьrqa tejeştər.

QABBAS.

Qorotqostarqa urьn juq!

Gurьfka səvitenə qaraqan Ruzьfka kalxuzь вarlьqь 20 xuzalьqtan tora. Вьlarđa вətə maşina həm at kesə jeteş, eşse qulдarь la fajđalana вelgəndə artasaq. Вьna şuqa qaramaъtan, вы kalxuz oşo kengə tiklem igenen вaъьvđa jьjnap вetermэgən.

Вьnь tikşerev hədemtəhendə kalxuz rəise Raskazьfтьņ kulaktar qulьđьna вejeve вelende. Ul yđeneņ eşse qьđьn kalxuzqa indermaj, jaqşь ajqьrьn qьđьnьqь itep kyrhətə həm hata. Ike jəđ вot igende jəşerep alьp qala, kalxuzsьlar arahьnda eşte udarsьlьq nigeđendə alьp вarьv urьnьna, ul вətenləj kirehensə eşləj:

—Aşьqьp eşləməgeđ, xəkymətteņ əşe вetirə ъəle, tej.

Ul, 3 ga holono вaъьvđa qaldьrьp əъtənə mal jeвarə. Вer kəвən arьştь seretə, 70 вot вorsaqtь seretep, kalxuzsьlarqa kynəkləp ələşə həm вaşqalar. Raskazьf urьnьnan alьnьp, eşe xəkemgətapşьrьldь. Z. ILJASЬF.

Pidtixnikum—„məktəp kenenə„

Tapurin tixnikumь "məktəp kenen" ytkərev uņajь menən вerlektə jaqьn tirəle вulqan 4 avьl səvitenə: məktəptərđeņ eşkə əđerlektəren tikşerev, maja tuplav planьn tultьrьvđa jarđamlaşьv, qьđьl aвuzdar ojoştorovđa jarđam itev əsən вrigadalar sьqarđь. T. ILJASЬVA.

„Məmkin вulqan tiklemen вirergə..„

Sələmələrenə uralqan, arqahьna Iъke, kygərgən ikmək qatьlarь menən tulqan qapsьq aъqan xəjerse avьldьņ вajь—kulaqь jortona inep, işek təвendəge—laqan jənəşəhendəge urьnqa ultьrьp, yđe вelgən nəmələrđe uqьnьp doqa qьlqas meъken tavьş menən genə horanь:

—Вer nisə ken aşarlьq ikməgem вar, əgərđə məmkin вulha, minə вerər iъke kejem вirer inegeđ,—tine.

—Вьjьlqь jьlda nindəj kejem вulьhьn?,—tine вaj həm yđeneņ ulьna qarap endəşte,

—Məmkin вulqan tiklem вirergə kərək. Una şundan, əъtəl aъtьnan вerər telem ikmək alьp вir...

Xəjerse ikməkte alьp sьqьp kitkəs, вajđьņ ulь hyđ вaşlanь:

—Ataj, ul xəjersegə mineņ tege iъke hьrmanь вirergə kərək ine...

—Hində nəmə вulmaъ, вətəhe lə вulьr. Ləkin, вətə вulqan dь вirə kithəņ, kylməkheđ qalьrhьņ... Horajđar ikən, tik məmkin вulqan tiklemengenə вirergə kərək,—tine, ulьn əjrətte.

Вы elek ine. Ləkin, şulaj вulhala, neqenge kendə, qart atalarьnьņ „đərestəren" onotmaqan jəki onotorqa teləməgən səjəsi sulaqtar juq tygel...

„Məmkin вulqan tiklemen вirev„ qaqidəhe part вilit menən jeđen qaplaqan appartunistarqa kulak agintтarьna həm ulardьn tə'вirđəren əsir teşkənə kalxuzdarqa la вik nьq heņeşkən...

Tapurin təвək kalxuz sajuzьnьņ rəise urьnьnda Qəjtqulьf—artdejə aqzahь eşləj. Partejə yđ aqzahьna ьşana həm đur məs'ylejətle eşte tapşьra.

Appartunistarqa xas qədət вujьnsa вы apparatunis—Qəjetqulьf ta yđeneņ uņ tamьrьn jəjə вaşlaj... Kalxuzdar, (jaņqьđaqtar jəki qatь zadanjaqa eləkkən kulaktarđa tygel ismaha..) igen əđerləv kampanjahьna ingəs, „məmkin вulqan tiklemen вirev" fikere menən qorallanalar.

Qajhь вer kalxuzdar igen əđerləv planьn vaqьtьnan elek həm arttьrьp ytərgə teləjđər. Məъələn „Вalşevik" kalxuzь yđenə təşkən plandь вer ađna esendə ytərgə вula. Ləkin,

—„oъtı вarđa telende tьj" jəki „tyrəņ həjləgəndə telende teştəreņ artьnda tot!" tigən qaraşqa вujhьnqan hьmaq qulьn qavьşьrьp qala... Aşьqmaj..

Ə huņ eş nəmələ? Eş təвək kalxuzsajьzdьņ yđenə qaraqan kalxuzdarqa

— „Igen—iņ elek yđegedgə, unan huņ xəkymətkə; вirgən də lə məmkin вulqan tiklemengenə вirergə" tigən qujьlьştь urьnlaştьrьvьnan qiвarət.

Sintəвerđeņ huņqь kəndərendə Tapurin təвəgenə Вaşqortostan jəmhyrejəteneņ Xalq Kamisarđarь səvite rəise iptəş Вulaşьf kilə. U! VKP(в) nьņ təpkum sikritarь. Jevstafejef iptəş menən Midvidur həm вaşqa avьl səvittərendə, ulardaqь kalxuddarđa, şulaj uq „Вalşevik" kalxuzьnda вulalar. „Вalşevik" kalxuzь, sit fiker əsirlegьnən sьqarqa вulьp, vəqəđə вirə. Ləkin, turanan—tura yđeņ вujhona torqan „tyrənən" uđьp nisek eş itergə kərək?!

Ikense kəndə iriə menən „Вalşevik" K—zь rəise, ВXKS rəise Вulaşьf həm təвkum sikritarь Jevstafejef əъtənən kalxuzsajuzqa „Şikəjət" menən kilə. həm:

— Jəgeđ, niştərвeđ, вit igende tapşьrьrqa quşalar; вirəвeđme, juqmь?,—tej. Ləkin, kalxuzdьņ „вəxetheđlegenə" qarьşь Qəjetqulьf undan jolqonqan, rəis urьnьna вaşqa keşe—iptəş Вaşmaqьf вildələngən вula:

„Şikəjət" qaвul itelməj həm hədemtə lə „Вalşevik" kalxuzь yđeneņ planьn đur irensəklek menən ytərgə totona.

—

Qəjetqulьf kalxuzsajuzdan alьnqas, MTS qa qujьla. Təвək eşseвen şundajьn xurlьqlь „tyвənəjtev" menən kileşə almaj həm his kem menən iъəpləşməъtən, Tapurin təвəgenən kitə. Yđeneņ kulaksьlьq ruxьnda yъkən tamьrđarьna jəвeşkən вer genə вertək tupьraqьn da tykməj, səsməj Вaşkalxuzsajuzqa kilep urьnlaşa.

Kalxuzsajuzdan həm partejənən jolqonqan Qəetqulьftь kem kyserep ultьrtqandьr?! Вы turala həjləşergə kərək вulьr...

Ii, xəkymətkə qapsьq aъtьrьrqa teləvse Qəjetqulьf hьmaq səjəsi sulaqtarqa—kulak agint tarьna moxtaz tygel.

Səvittər ile keşelərgə, jaņь ilde ьsьn kyneldəre menən teđeşevselərgə lə вaj.

„TIRGƏMEŞ"

„FRUNZЬ„ KALXUZЬ PLANЬN ARTTЬRЬP YTƏNE

"Frunza" kalxuzь plan вujьnsa 183 sintnir igen əđerləvgə tejeş ine. Ul 21 sintnir qarşьlav planь tedep, unь 4—yktəвergə arttьrьp tultьrdь. Вesən planь 50 sintnir вulьp 100 pr. tь menən ytəlde. Вətə kyl'turalar vaqьtьnda 100 pratsintь menən jьjnalьp вette. Tuqьa hərev planь 116 giktar—61 pr. qa ytəlde. Siluslav planь 100 pr. tь menən tuldь. 60 вaş mal qьşlarlьq jьlь adвar eşlənep вette. Avьl xuzalьq həlьmь 50 pr. qa ytəlde. 3—xəl itkes zajьmь 100 pratsint menən taraldь həm 40 pr. aqsahь jьjnaldь.

Uəьm səsev planь 104 giktar вulьp, ulda 100 pr. tь menən səselde.

"Frunza" kalxuzь aqzalarь вьnьn menən genə qəniqətlənep, tuqtalap qalmaj вətə jeteşməgən jaqtarьn tid kendə qaplarqa həm arttьrьp ytəvgə hyđ вirep, вətə kalxuzsьlarьn tinləşergə saqьralar.

Kalxuz rəise: SAFIN.

ALDЬNQЬLAR EBENƏ ВAЪЬQЬĐ!

Arttaqьlar „Frunzь" həm „Gurt—Qanlь" kalxuzda rьna tinləşeged

Tapurin təвəge, Qanlь səvite „Gurt—Qanlь" kalxuzь həm Qomlo—Kyl səvitendəge „Frunzь" kalxuzdarь igen əđerləv jьllьq planьn (qarьşlav planь menən) arttьrьp—113 pr. itep ytap, вətə kalxuzdarьn tinləşergə saqьralar.

Вы ike kalxuz eşselərđen eş kəndəren derəъ ojoştorop, tarьv kestərenən tejeşensə fajdalana вelev, satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь eşen qullanьv, вirelgən nurmalarьn tultьrьv, qatьn-qьđ kestərenən fajdalanьvđь julqa qujьv arqahьnda igen əđerləv eşendə jenep sьqьlar. Вы kalxuzdarda qatьnqьđdar həm вətə eşselər đə satsejalizem əsən kerəştə yđđərenəņ вatьrlьqtarьn kyrhətələr. Вarlьq вrigadalar đa udarsь, qatьn-qьđdar eşləve, igen əđerləvdə ojoşqan rəveştə qьđьl вuzdar menən igen taşьv, вы kalxuzdarda tep mьtdar вulьp analdь. Вьlar вətələ вьjьlqь igen əđerləv planьn tultьrьvqa, igen fruntьnda jenep sьqьvqa jardam itələr.

Şulaj вulha la əle qajhь вer kalxuzdar вьn satsejalizem xuzalьqtarь ikənlektəren eştə kyrhətə almajdar. Məъələn: Şəkвaz Qormaş səvitendəge „Mulьtьt" kalxuzь həm yged səvitendəge „Qьđьl—Jьlqa", Matevi səvitendəge „Kamita"—kalxuzdarь igen əđerləvdə jьllьq plandь вarь 10—13 pr. qa qьna ytəgəndər. Ularda satsejalizem jarьş həm udarsьlьq qullanьlmaj. Eşselərđen eş kəndəre derəъ ojoştorolmaqan. Şular arahьnda igen əđerləv planьn vaqьtьnda tultьrьvda edeklək tьvqan. Ləkin, вы edeklək igen əđerləv planьn edevgə səвəp вulьrqa tejeş tygel. Вы kalxuzdarda, xəđerđən, kalxuzsьlar jalpьhьn igen fruntьna tuplarqa, jalpь eşen kinjtergə, вuksir вrigadalarь ojoştororqa kərək.

Qьđqanь, вы kalxuzdarda igen kampanjahьnьn qojoroqonda qalьrqa tygel, вəlki unьn alqь safьnda, aldьnqь kalxuzdar saъьna вaъьrqa tejeştər.

Ş.

FINANS PLANЬN YTƏV TURAHЬNDA
VKP (b) ӨLKƏ KƏMITƏTE QARARЬ

Өlkə kemitəte вerense jartь jьlda finans planьn ytəleve qəniqətlənerlek вulmaqanlьqьn (daxuttar вujьnsa 37,5 pr. qa, sьqьmdar вujьnsa 39,5 pr., qa ytəlgən) həm ikense jartь jьldьn təvgə ajdarь qətqi hьnьlьştь вirməgənlegen kyrhatə.

Finans planьnьŋ qəniqətlənerlek dərəzələ ytəlev ytəlməveneŋ төр səвəвe вьl məs'ələgə prafsajuz ojoşmalarь tarafьnan tejeşle diqqət вirelməvenən kilə. Təвəktər finans planьn ytəv eşenə ьlьqtьrьlmaqan, xuzalьq həm kapiratif ojoşma'arь вьl eşkə вetənləj məs'ylejəthed qarajdar.

Oşolardan sьqьр VKP (в) өlkə kəmitəte sikritarejatь QaRAR BIRƏ:

1. Xalq Kamisardar səvitenə өj hajьn finans planьnьŋ həm maja tuplav planьnьŋ ytəleve turahьnda Narkamfindьŋ daklatarьn tьŋlarqa ul plandardь ytəməvse Xalq Kamisarlьqtarь, xuzalьq həm kapiratif urgьndarьna nisвatən, ularqa kriditterde jaвьvqa həm xedmət ırьnьn daqь keşelәren məs'ylejətkə tartьvqa tiklem вer totqarhьd saralar kyrergə təqdim itergə.

Finans planьn ytəv hedemtələrenən kilep sьqa torqan məs'ələlərde VKP (в) өlkə kəmitəte ergəhendə xuzalьq eşselәre kəŋəşməhendə tikşerevde tejeşle taвьrqa.

Narkamttar, xuzalьq həm kapiratif urgьndarь aldьna, ulardьŋ jetəkselәren məs'ylejətle itep, finans planь вujьnsa tejeşle atcuttardь вildələrgən sruktarda tapşьrьv məzвyrejəten qujьrqa.

2. Malejə Xalq Kəmisarlьqьna kvartal plandarьn tedev həm ulardьn ytəleve turahьnda aj hajьn atcut вirevde praktikaqa indererge

Təвəktərden finans plandarьn eşləp sьqarьvqa вer totqarhьd kereşergə. Malejə Xalq Kamisarlьqь вьl turala tulь məqlymattər вirergə tejeşle. VKP (в) təвək kəmitattәre aldьna təвək finans plandarьn tedev esen kyđətev məzвyrejəten qujьrqa

3. Başsavnarxuz prizidejumьna jerle sənəqətten praduksejəheneŋ yđ xaqьn teşerev həm sənəqət esendə maja tuplavdь kesəjtev eştərendə iŋ jaqşь kyrhətmələrgə ireşeve jəhətenən tejeşle saralardь вer dikada sruk esendə hər вer pritprejətejəgə ajьrьm rəveştə eşləp sьqarьр, Xalq Kamisardar səvite qaramaqьna tapşьrьrqa təqdim itergə.

Kusprамsajuz həm Başsajuz fraksejəheneŋ ajьrьm tәr tavardardьŋ jatьvdarьn вeterergə həm jerle tavardar iћəвenə tavar aвarutьn kiŋəjtergə təqdim itergə.

4. Kammunal xuzalьq həm torlaq tedeleşenə вirelgən kridittərden jomoşaq fajdalanьvdarь вetenləj jul qujьlmaъlьq jeteşhedlek tip hanap, Kammunal Xuzalьq X.K. həm kamвank medirenə вьjьl şul maqsattarqa вirelgən kridittərde tulь rəveştə fajdalanьv planьn 5 ken sruk esendə eşləp sьqarьр, sikritarejat qaramaqьna tapşьrьrqa quşьrqa.

Qala səvite həm Başzilsajuz fraksejalarь aldьna kammunal tyləvdərde jьjьv sistimьn jaqşьrtьv həm вurьslьlьqtь вeterev məzвyrejəten qujьrqa.

5. Svəz saralarьna Sajuz вydzite tarafьnan вirelgən kriditten jomoşaq fajdalanьvdarьn đur jeteşhedlek tip hanap. Başqortostan svəz kanturь nacalnige aldьna ul kridittərde dəvlət вydzite вujьnsa kapitalnaj aвlazinejəlarqa вer totqarhьd fajdalanьv məzвyrejəten qujьrqa.

6. Kalxuzsajuz fraksejahь aldьna kalxuzdardьn kapital halьştarь esen jeвərelə torqan kridittərdə tejeşle rəveştə qatьşьv esen kalxuzdar həm kalxuzsьlardьŋ sritstьvalarьn ьlьqtьrьvdь kesəjtev planьn eşləp sьqarьv məzвyrejəten qujьrqa. Kalxuzqa inev vznustarьn jьjьvdь qətqi rəveştə jaqşьrtьrqa həm kiləhe jьl urazajьna tiklem вulasaq sьqьmdardь qaplav esen dəvlət вankahьndaqь acьm iђ-p'əren вьjьlqь urazajьnьŋ 25pr. miqdarьna jetkerergə (məzвyri tyləvdərde sьqarьр taşlap).

Dəvlət вankahьna kridit вirelep ytkərelə torqan saralarqa yđ өleştəre menən qatьşьv esen kalxuzdar həm a. x kapiratsejalarь tarafьnan sritstevalar ьlьqtьrьv planьnьŋ ytəlevenə qarap avьl xuzalьqь esen kridit в i r e v e đ e atqarьrqa quşьrqa.

7. Başkalxuzsajuz aldьna kalxuzdardьŋ valavaj daxuttarьnan kyltura—tormoş tedeleştərenə alьna torqan 2pr. atcislinejələrđe fajdalanьv planьn Malejə, Məqarif həm Havlьq Haqlav Xalq Kamisarlьqtarь menən 5 ken sruk esendə eşləp sьqarьр (təвəktərgə jeвərev həm ul atcislinejələrđeŋ 75 prasintьna da kəm вulumaqan miqdarьn 1932 jьldьŋ 1-qinvarьna tiklem fajđalanьvdь tə'min itev məzвyrjəten qujьrqa.

8. Xalq Kamisarđar Səvitenə tyвəndəgelərde təqdim itergə:

a) xuzalьq urgьndarьnьn yđ ealarь sritstevalarьn вildəlav esen вer dikada sruk esendə eşləp ytkərergə, в) sənaqət urgьndarьnьn kammunal pritprejatejələrde xuzalьq həвeнen julьqa qujьlьv jaqşьrtьv həm tərənəjtev saralarьn kyrergə.

9. VKP(в) təвək kəmitattarenə kulak xuzalьqtarьnan a. x. nalugьn yđ ara halьmdь həm straxufkanь вer totqarhьd tylattərev, nitrudavaj xuzalьqtardan nid junkalardь tylattərev, jaŋ qudaqtarqa ikense vejpuska zajьm aвligatsejələrьn sirev həm ulardan aqsa alьv, kalxuz həm kapiratif sistimьnьn dili-'ulьq вurьsьn aşьqьs вeterev julьnda saralar kyrergə təqdim itergə.

10. Finans planьnьŋ ytəleve həm xuzalьq həвenen inderələve eђtenən dəvlət вankahьnьn kyđəteve вetenləj jeteşhed qanlьqьn kyrhətep, dəvlət вankahь вylege medirenə, finans planьn ytəməvse pritprijatejə həm xuzalьq urgьndarьna nisвatən hum menən qatь kantryl-de вojomoqa aşьrьrqa təqdim itergə. VKP(в) təвək kəmitəttarenə вьl saranь təвək вankalar ьsdaьq вujьnsa ytkərergə, вankteн kridit sirev apiratif eşenə qatьşьvqa jul qujmaьqa təqdim itergə.

11. Malejə Xalq Kamisarlьqьna qalalarda nitrudavaj ilimintərden, вigerək tə daxut nalugь вujьnsa, вurьstarьn tylətterep вeterevgə qətqi saralar kyrergə, kyltura halьmьnьŋ jьjьp вeterevgə həm xuzalьq jьjьlьvьn tə'min itməvse ycrizdinejələrden jetəkselərenə nisвatən Savnarkum arqьь ripriseja saralarь qullanьrqa, finans planьnda kyrhatelməgən janь daxut sьqanaqtarьn (jerle tavar aвarutь, Narkamsnaв sənaqəten kiŋ jtev, kalxuz sistimь pritprejatejələre h.в. edləp taвьrqa təqdim itergə.

12. Jəmaqətselekte ьlьqtьrьv maja tuplav eşenen iŋ əh əmijətle şarttarьnan вerehь вulьvn kyđ uŋ nda totop, Başqortostanda Ural—Kuzвas isemen də ojoştorolqan finans istafitahьnьn unьŋь ytkəreleven tə'min iterlek saralarь, kalxuzdar həm təвəktar arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigedendə, вьl qarardь aşьrьrqa VKP(в) rajkumdarьna VLKSM Өlkə Kəmitatenə, Başprafsəvit faksejəhenə, вetə səvit, kapiratif həm jəmaqət ojoşmalarьnьn jetəkselərenə. şulaj uq өlkə gəzit ridaksejalarьna təqdim itergə.

Nađanlьq вetərevđe ujlaqandarь la juq.

K. Usul təвəge, Jelem—Qaran avьlьnda partejə kamsamul ojoşmahь həm avьl səvite, kalxuz idarahь, şulaj uq вaşqa tөrlө ojoşmalar вulьvqa qaramaъtan, ulardьŋ вerhe lə nađanlьq вeterev eşenə iqtiвar itkəndәre juq.

Məъələn, Jelem—Qaran avьlь səvite. 31—32 jьlqь nađanlьq вeterev eşenə 1446 hum вyđ əte вula torop urьndarqa likpunkьttar asьv, likvidatьrđar taвьv turahьnda ujlapta qaramaj əle.

32 nse jьl kypme nađandar uqьvqa ьlьqtьrьlьrqa tejeş вulьv turahьnda avьl səvite вer nəmə ə вelməj. Kalxuz idarahь la yđ aqzalarь arahьnda kyp-me nađan вarlьqьn вelməj. Вьl turala ... nisə tapqьrdar əjtelhə lə avьl səvite, kalxuz idarahь вaşqa jəmaqət ojoşmalarь şulaj uq, uqьv өjө medire вьl eşkə вaşla... andarь juq Xөkymət dirikiitarьna qolaq halmaj, tьnьslьqqa вirelgən Jelem—Qaran ojoşmalarь, ularda eşləvselərde tiđđən ujatьrqa. həm nađanlьq menən kerəş esen đə praktik saralar kyrergə kərək.

„BED"

MƏQARIF—KYLTOR EŞSELƏRENƏ

BULQAN YGƏJ QARAŞTAR ВƏTERGƏ TEJEŞ.

Matur tedeleşendəge məqarif kyltura eşselәre matirejal jaqtan nasar tə'min itelələr, Məqarif eşselәre esen əle aşo kengə tiklem torlaq məs'ələhe qujqьrtьlqanь juq. Ular qajđa tura kilhə, şunda jəşəp jөrejđər. Təşkə aş uqьtьvsьlardьŋ uqьvđa вulqan vaqьttarьnda jahalqanlьqtan, kyp uqьtьvsьqa təşke aşhьđ qalьrqa tura kilə. Вьlarqa aş вylep qalđьrьrqa kərəklek turahьnda вer nisə tapqьr təqdim jahalha la, aşxana medire вьqa iqtiвar itməne.

Вьnda məqarif eşselәre esen miskum juq. Ə məqarif eşselәreneŋ hanь inde 50 nən arta.

Вilarət aqas əđerləv planьn 23 pr. qa qьna ytəgən

Вilarət təвəgendə aqas əđerləv eşe đur ədəklek menən вara. Вьnda eşləv esen eşse quldar jeteşməj

Məъələn, plan вujьnsa вetəhe 1039 eşse вulьrqa tejeş вulha la, xəzer kendə вarь 735 eşse вar. ...ulqan eşselәr arahьnda eş kesə derəъ ojoştorolmaqan. Massavaj—tərвejə eştərenen qujьlьşь jomoşaq.

Вьna şunьŋ hedemtəhendə aqas əđerləv planь 20—sintəвergə вarь 23 pr. qa qьna ytəlgən

Tiđ arala ədəklek вeterelhen. Aqas əđerləv eşe eşse quldar menən tə'min itelhen ine.

Q. IMAŞЬF.

Вrigadir, taвilşiktar yđ вurьstarьn ytəvđə halqьnlьq kyrhətələr

Matur stroj Tən jaq вaraktardь eşləv eşendəge eşselərđeŋ eş kendәre tulьhьnsa jađьlьр вarьlmaj:

Məъələn: 2—3—5 вrigadalar вer genə lə progul jahamai eşləp kilhələrđə, ьlardьŋ eş kendәre taвilqa tulьhьnsa jađьlmaqan. Oşonoŋ arqahьnda eşselәr tejeşle вulqan eş kendәrenə aqsanь tejeşensə ala almajđar

Вьl eşkə: Вrigadirdar həm disətnik„ taвilşiktər gəjeplelər sөnki u l a r yđ eştәrenə halqьn qaraр eşselәrgeŋ eşləgən eştәren derəъ iъəpkəl alьр вarmajđar. Yđ eştәrenə halqьn qaravsь Вrigadir, həm taвilşiktar đe tikşerergə həm javapqa tartьlьrqa kərək. Kamskej.

BELDEREV

2 nse yktəвerđə Məskəv qalahьnda 1930 nsь jьlqь 9 pr zajьmdьŋ 7 nse tirazь ujnala.

1- otoş 50,000 humlьq 3 otoş 10,000 humlьq 25,000 humlьq 20 otoş 1,000 humlьq. Вarlьq otoş 125,000 humlьq.

1930 nse jьlqь 9 pr. zajьmdьŋ aвligatsejalarьn hatьv həm alьv eştәre SSSR daqь вetə kridit ucrizdinejələrendə totqarhьđ hatьla.

Ssyda'ar aвligatsejəlarđьŋ əъtənə qujьlqan xaqьnьŋ 60 pr. miqdarьnda вirelələr həm zajьm a'ьvsь'ardьŋ teləge вujьnsa isemheđ kapitonsə'ər menən rəsmiləştereləvđəre məmkin

Dəvlət вankьhьnьŋ вaşqortostan kanturь. 2—1

Stiklagrafejələr prajьzvudstьvaqa jəđ menən

Stiklagrafejə menən kyp tirazlь gəzit sьqarьv ul вegenge kendeŋ yđək вer məs'ələhe вulьrqa tejeş. Вeđ stiklagrafejə aşa вegen tege jəki вьl prajьzvudstьvala kalxuz, safxuzdaqь unьŋ jeteşheđ jaqtarđь asьp вirə alьrqa đur məmkinlektər tьvđьra. Unь tiđ yk вejəklegən qujьр eşləj həm unьŋ dərəzə—hen kytərə вelergə genə kərək. Вьl məhim nəməne əle təвəktərđə safxuz kalxuzdarđa kərəgensə teşənep jetə almajđar jəki teşenderepтə uqa tejeşle narьq вirməjđər. Вьnь anьq'av esən Arqajaş təвəgendəge stiklagrafejələrđeŋ eştəren kyrhətev jətə. Təвəktə 9 danə stiklagrafejə вar, вьlar вarьhьla tejeşle urьndarqa вirelep вətkən unьŋ menən eş itev juldarь kyrhətelgən. Şulaj вulьvqa qaramaъtan вьl stiklagrafejələr kyвehe xərəkəthed jatalar. 9 stiklagrafejəneŋ вej вarь ikavehe đyrt ajaqlanьр aqhaj. aqhaj вulhala eşləj. Ə, qalqandarьn вer kem вelməj, tөrlө şkaf aъtarьnda jatalar. Вьl ike kyp tirazlь gəzitteŋ вerhe. Dəraiş avьl səvitendəge „Paвida" kalxuzьnda 10 kengə вer sьqarqa tejeş вulha ul vaqьtьnda sьqmaj вik hun ap sьqa. Вeđ unьŋ 2 nse hanь xaqьnda „Вaşqortostan" gəzitendəjađьр ytkəjnek вegən 3 hanь xaqьnda hyđ вara. Ul 3—hanьnda təvge вitte DM uqьv вite вirə, ul вьl вitkə məktəptərgə вьjьl kypme uqьvsь alьnarqa tejeşlege xaqьnda вer вit tultьra, Ə, şul uq vaqьtta вьl avьl səvitenđə məktəptərgə rimunt вetməgən 2 avьlda 4 məktəp jemerək uqьtьvsьlar kilgən məktəp vatьq uqьvsьlarđa eъe aş menən tə'min itev məsələhe uqьv əsвaptarь juq. Gəzit вьl xaqta ləm—mim hyđ əjtməj. Ikense вiten kamsamul uqьvь turahьnda вer məqələ menən tultьra. Ə, igen əđerləv tunqa herəv, arьş səsev həm вaşqa kendəlek məhim kampanejalar xaqьnda вer genə xəвərđə вirməj. Xəlвyki səvit davmələndə igen əđerləv 8 pr qa qьna ytəlep вaşqa kampanejalarđa eđelgən. Arьş əsevgə lə orloq juq tip jatalar tikşerqəndəŋ huŋ вьl səvittə „Paвida" kalxuzьnda 1 kəвən arьş huqьlmaj jatqan. Dejəm gəzit вer listufkaqa qьna eşap jalpь arahьnda вer eđ qalđьra almaj, gəzitkə jađьşьvsьlar juq Вьl ike xəвərđe вer keşe tarafьnan jađьlqan. Dejəm alqanda gəzit prajьzvudstьvahьna jəđ menən вorolovđan alьъ tora, jalpьnь ojoştorovda əđ eşləj. Əle kyp tirazlь gəzitkə tejeşle narьq вirep jetkerməjđər. Unь jaqşьrtьv jalp laştьrьvda ojoşmalar halqьnlьq kyrhətələr. Taqьla вer fakьt Arqajaş orloq safxuzьnda təвək partejə kylt prupь tarafьnan вirelgən stiklagrafejə əj вujьna вer xərəkəthed jatqan. Вьndaqь partejə, kamsamulojoşmalarь kalxuz eş vaqtnda kyp tirazlь gəzit sьqarьр вulamьnьj" tip qul heltəgəndər, təвək gəzite ytkərelep jata torqan məhim kampanejalar vaqьtьnda safxuzqa kyp tirazlь gəzit sьqarьv xaqьnda hyđ quşqas „вeđđə eş kyp, urazaj həm arьş səsev menən məşqylвeđ, eş вejkəs sьqarьrqa вaşlajвьđ" tej, qarşьlьq k y r h ə t ə, gəzit sьqarp'a вaşlanь, ləkin kyp tirazlь gəzit tygel. Ə, avьldarqa jeвərelə torqan prikaz, ular stiklagrafejəneŋ eşenə əhəmejət вir məj 20 humqa вer kamsamuldь jallap qul maşinahьnda 40 danaləp qьna вaъtьra'arda ucas—ka medirđərenə j e в ə r ə l ə r. Ə, 6 mengə jaqьn safxuz eşselәre gəzitheđ qalalar. Вьna вьl fakt stiklagrafejə menən kyp tirazlь gəzit sьqarьv eşenə eşselarde gəzit menən tə'min itev məs'ələhenə misek qaravsьlarđьŋ jəđən asьa kərək. Вurangulь həm Əxmədyllin iptəştərgə əъtəl aъtьnda jatqan stiklagrafejəneŋ nindəj „fajđa" kiltereven ular əlвəttə, вelə torqandarđьr. Arqajaş hət majsьlьq safxuzьndala şuluq xəl, вьnda kyp tiraz gəzit tygel stinə gəzitelə juq.

Kalxuz sajuz idarahь kevek eşləgeđ

Arqajaş kalxuz sajuz idarahьnə вirelgən stiklagrafejə tulь nagьruzka menən eşləj. Ular tөrlө svudkalar, həm kalxuzdarqa jeвərelə torqan jađьvđarđь 5 minut esendə eşləp urьndarqa, stikla grafejə menən kalxuz sajuz idarahь hər вer un kənlektə đur вer taвaqlь qaqьđ menən kalxuz avьl səvittərenə yđđərenen həm təвəktəge вetə avьl, kalxuzdarьnьŋ eştәre kypmegə ytəlev turahьndaqь svudkanь jeвərələr. Avьldarqa kalxuzdarqa вьl svudka вik kyp jarđam itə. Sөnki xəđer hər вer avьl səvite kalxuz idarahь jarьş dugavarь tedegən. Ular вьl svudka menən вer вerheneŋ eşen вelep tora həm artqa qalmasqa alqa sьqьrqa вetə məmkinlekte tьvđьrьrqa tьrьşa. Ləkin şul jeteşhedlek вar. Injaldьnqьlardan həm iŋ artta вarqan вer kalxuzdь ala вarьр alđьnqь вarqan kalxuzdь, undaqь eş ma tьdьn өjrənep şunь вetə kalxuzdarqa вirə вarьlmaj. Artta qalqan kalxuzdь вuksirqa ala вarqanda, вьndaqь jeteşheđləkteŋ nəmə lə torqanьn asьp вirgəndə kalxuzdar esen вik đur fajđahь вulьr. Eştə udarsьlьqtьŋ ьsьn jəđən asьp kyrhətkən вulьr ine

Ə. SAFIN.

Ridaktьr urьn вatarь Z. KAJЬPKUL

BELDEREV

Pajşiktarđьŋ 1931 nse jьl, 6 sintəвerđə вulqan kanfirinsejələre qararь вujьnsa Вilarət eşselər Yđək kapiratifьnan (Вaş—qortostan jəmhyrejəte) eşselərđeŋ вer talap jaвьq kapiratiftarь вylep sьqarьlьv arqahьnda Вilarət SRK hь вeterelə.

Вilarit SRK hьna nindəj вulha la pritinzejələre вulqan вə ycrizdinejələr həm keşelər, ularđь oşo jьldьŋ 20 nse yktəвerenə tiklem вelderergə tejeştar; вьl sruk ytkəs his вer pritinzejə qaвьl itelməjasək.

LIKVITKUM.

KYLTURA HARAJЬNDA
13-Yktəвr Вaşqort Dəvlət tejatьrьnьŋ qьşqь sizun asьv ajqanlь tamaşaqa
QOBOQONDAR OJAHЬNDA
(В гнезде воронов) ligən pejesa qujьla, 4 pərđə, 6 kartinalь
Şərif Kamal əъəre, Вaş riaissur: Məhədejet.

D.K.A Вegen həm hər ken S. V. D
Kassa asьq 4 tən sianstar 6-30, 8,9-30 həm 11 s.

URAL Вegen ikranda JƏNLE-MƏJET

GURЬN Вegen ikranda „KIRE QAJTMAJ" TORQAN XЬJAL
7-вylektə.
Kassa asьq səqət 5 tə.

„Yktəвer Natiskəhe" tipagrafjeahe glavlit vəkile №671

BӨTƏ DONJA PRALITARĐARЬ BEREGEGEĐ!
17 YKTƏBER, 1931 JЬL № 226 (527)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) ВAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE В. Y. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

ВАССР. РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

30 aldьnqь kalxuzsьlar вyksigə.

Bөrө, Вişвylək, Nuriman, Şişmə, Mişke təвək tarenen igen planьn tultьrqan aldьnqь kalxuz sьlarьnan 30 keşe 10 вrigadaqa вylenep xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrəlavse təвəktərgə kittelər. Вьl kalxuzsьlar şturьm ajьnda igen planьn tultьrьv esen вyksirdar ojoştorv, artta вarьvsь kalxuzdarqa jardam itergə jeвərelde.

JЬRTQЬSTAR HØZYME TUQRALMAJ

Alъ̆ kөn sьqьşta impirejalistar arahьndaqь qarşьlьqtar kөndən—kөn qьrqьvlaşa. Вьnьn şulaj вulmaj xəle lə juq. Senki Japuneja impirejalistarь totoş Manzurejane вaъ̆ьp aldьlar. Ular Manzurejanan qəskərdəren qajtarьp alьv tygel, kirehenşə вaşьnan ajaq qorallanqan janь qəskərdəren odatalar. Totoş Manzurejə Japun qəskərdəre menən tultьrьldь. Japun qəskərdəre Qtajdь havanan da, jerdən də tupqa totalar. Ular miljundarsa Qtaj eşsəndəren jazalajdar.

Вunqь tiligramdar, Japuneja qəskərdərenen Qtajdaqь jьrtqьslьqtarь turahьnda taqь la qot osqos xəвərdər kilerələr. JAPUN QƏSKƏRDƏRE MANZUREJƏNЬN SZIN—CZAV QALAHЬN BIŞ KӨN BUJЬNA TUPQA TOTTOLAR. UL, ƏLE HAMAN DA DƏVAM ITƏ. ULAR BƏJPIN MENƏN MUKDINARAHЬNDAQЬ TAXUŞAN SANSAHЬNA BUMBA TAŞLAЬLAR. QЬЬ̆QAHЬ XƏВER JAPUN VLASTARЬ QTAJDA ASЬQTAN—ASЬQ TIRKUR. EŞ SELƏR JALPЬHЬN AЪ̆ЬV—KIЪ̆EV JULЬNA INDELƏR. Japuneja vlastarь „Qajda Japun xalqь tьnsa qarşь xərəkətten kөəjteve"ħьltavь menən Manzurejəgə ħamn da jeŋь qəskərdər jeвərələr.

Oşalaj itep Japuneja Manzurejala ydenen jьrtqьs plandarьn вojomqa atqardь. Xəđer Japunejanen Manzurejalaqь taвьşьna Amirika kapitalistarь la qьdьqhьnalar. Ular Japuneja impirejalistarьnьŋ Alъ̆ Kensьqьşta kinajeven, kesəjeven teləmajdar. Şuqa kyrə tenjaq Amirika Quşma ştattarьnьŋ xəkymate, ydenen millattar, ligahьna jeвərgən nutahьnda millatlar ligahьnьn Manzurejalaqь вəqьşqa motlaq qььlьvьn ham Japuneja xəkymətenen də KILLUG—PAKTЬ вujьnsa вuloqar jeklemələrdə haqlavьn təlap itə. Ləkin, Japuneja impirejalistarь yddərenen Manzurejalaqe taвьştarьn вytən impirejalistar menən вyleşergə teləmajdər.

Japuneja impirejalistarь millattar ligahьna, Manzurija məsələhene qььlьvьnan, qatnaşmavьn telajdar. Japuneja gazittare millattar ligahь turahьnda вьla jadalar: „Millatlar ligahь 23nse jьlda Fransuzdar Qirmanejanьn RUR ølkəhen вaъ̆ьp alqan vaqьttaqь kevek xəđrdə endəmə̆ъ kə tejeş. „Japuneja impirejalistarь millattar ligahьna вujhьnmajdar. Ber Japuneja impirejalistarь qьna tygel, вytən impirejalistarda millattar ligahьna вaşmajdar. Ip. Linin millattar ligahь turahьnda:

—„... Ularda millattar ligahьnьn вarь tik qaqьđđaqьsa qьna şajuz eştə ul jьrtqьs janvardar terkəme, ular вarь tik huqьşalar qьna hәm вer berehenə вer də вşanmajdar". tigəne.

Kyrəhegeđ, Japuneja Qtajdь вetenlәj ydeneke, ydenen kalunejahь itep aldь. Ul manzurejaqa millattar ligahьnьnda. Amirikanьnda qььlьvьn teləmaj. Japuneja kəрә—kөndөd Manzurejanь вaъ̆ьp alqan vaqьtta millattar ligahь hьş ber terlə kankrit saralar kyrə almaьь. Xəđer unьŋ вьsьraq jeđe asьldь. Ul artta qalqan xalqtarьь jaqlamav qьna tygel. Japunejanen Qtajdь talav plandarьn yđe ьraьlap вirde.

Kampanija yđ aqьşьna tapşьrьlqan...

ŞIŞMƏ təвəge Jarmaj avьl savite igen əđerlav planьn faqat 24 pr. qa qьna ytane. Unda sərmajə tuplavda artta. Вьnđaj kampanejalarde yđ aqьşьna tapşьrьvsьlarqa sik qujьlьn.

„Igen esən kөrəş—satsejalizem esən kөrəş"

ŞTURЬM AJЬNЬŊ 13 KENƏ KӨNӨ QALDЬ

„MASSЬVЬJ—SƏJƏSI EŞTEŊ YƏƏQEN KALXUZ BRIGADAHЬNA, JAŊQЬBAQTAR TӨRKӨMӨNƏ!"

„Bidnək" kalxuzь yđ planьn вalşeviktarsa ytəp „Vasxud"tь jeŋevgə alьp sьqtь

IGEN QABUL ITEVĐE ĐӨRӨЪ̆ OJOŞTORORQA!

BOJORAKRATTARQA IGEN PUNKЬTTARЬNDA URЬN BULMAЪ̆QA TEJEŞ!

AKSEJUN. (Maxsus xəвərsebeđđən). Aksejun ilivatьrьnda sdilşinə juq. Şunьŋ arqahьnda igen qabul itevselər eşkə вik huŋlap kiləiər. Məsəjən; 14—nse yktəвerđə igen kilterevselər səqət jarьm kөtəp torđolar.

—Nigə kөttərəhegeđ? tigən horavqa kanturanьŋ xisapsьhь

—Xəđer laqtь вit, kөthələrđə jaraj, tip javap вirə. Kassa вikle, igen kilterevselər aqsa a'a almaj kөtəp toralar. Igen kilterevselər menən вer terlə lə jalpь eşe, aŋlatьv—aŋgəmalar alьp вarьlmaj. Qьđьl meještə gəzittər вulha la, unda eşləvse juq. Radeju—joqlaj. 10 nsь yktəвer ytevgə 4 kөn ytevgə qara maъtan 10 nsь yktəвer esən jomqaq alьp вulmaj.

IŞBULAT

„BIDNƏK" BYKSIRENENŊ ӨLGӨ HƏĐӨMTƏLƏRE

„VASXUD" JЬLLQ PLAŊЬN 100 PRQA TULTЬRĐЬ

Q. MEJƏKƏ təвəge „Bidnək" kalxuzь 1060 sintnir igen əđerlav planьn 1080 itep 15 nse sintəвergə yk tultьrđь. Kalxuzdьn вetə əqzalarь igen əđerlav esən đur kes halьp eşləneiər. Өlə paravьz rimunt zavьtь eşselərenen saqьrьvь ul dartte uqata kөsəjtte. kalxuz janьnan 217 sitnir qarşьlav planь вirep ojo urazaj ham kəlliktifləşev kөnenə tultьrьrqa qьrqa hyđ вirə.

217 sintnir kartuf əđerlav planьn 300 sitnir itev 4 nse yktəвerđə yk tultьrđь. Вьl jeŋevđərgə „Bidnək" kalxuzь satsejalizem jarьşь, uđarsьlьqtь kiŋ kyləmdə qullanьv, xeđmətte đөrөъ̆ ojoştorov hədəmtəhendə ireşte.

Kalxuz artta hejrəlevselərgə jardam itev, ularqa yđ təzribələren kyserev esən aldьnqь əqzalarьnan 10 keşelek вyksir вrigadalarь sьqardь.

Вyksirqa alьnqan „Vasxud" kalxuzь jьlьq planьn sintəвer ajьnda 15—20%qa qьna ytəgəjne. Вrigada kilep вyksirqa alqas 40 pr. qa jetkerđe. Un kөndər ytevgə—10 yktəвergə jьlьq planьn 100 pr. qa tultьrđь. „Vasxud" kalxuzь igen tapşьrьvda əle вulha davam itə. Tunqa ħerev eşe udarlьqqa halьndь. Вrigadalar eş nurmalarьn arttьrьp tultьralar.

„Bidnək" kalxuzьnьŋ вьl jeŋeven вetə aldьnqь kalxuzdar yđđərenə ølgə itep alьrqa, artta hejrəlevselərgə jardam itergə tejeştər.

Q. QAJSAR.

Yktəвer kөnenə—1000 sintnir igen

NURIMAN təвəge, Nikyl'ski avьl səvite yđenə teşkən jьlьq igen əđerlav planьn 30 nsь sintəвergə 101 pr. qa ytəgəjne. Ləkin, ul unьŋ menən genə qalmaъ̆qa вuldь. Kalxuzsь, jarlь həm urta xəllelərđeŋ jьjьlьşьnda Вaşqortostan ӨK neŋ qararьn aŋlatqandan huŋ yktəвer tantanahьnasa plandan tьş. 1000 sintnir igen sьqarьp, вaşqa avьl səvittəren saqьrьrqa вulьndь.

L. BIKTAŞ.

IGEN ӨSӨN KӨRƏŞTƏ—KAMSAMULDAR

KAMSAMUL—IGEN FRUNTЬNA

QЬRMЬЪ̆QALЬ təвəge, Siaqan avьl kamsamuldarь əmə jahap, eş saqer qađьp, 30 tunna silus əđerlaneiər. Igende qьrđan aььv vaqьtьnda kendeđge həm tөngə əmələr jahaldь həm hađəmtə lə igen jьjьv eşə 14—sintəвergə вettə. Xəđer, kamsamuldar, yđđərenen udar eştəre menən, igen əđerləv fruntьna kystəiər.

ВӨKER.

SAQAJ KAMSAMULDARЬ PUST OJOŞTORĐOLAR

QЬRMЬЪ̆QALЬ təвəge, Saqaj avьl kamsamuldarь igen əđerləvđe kөsəjtev esən udar вrigadalar ojoştorđolar. Maja tuplav həm mədəni eştər вujьnsa la ajьrьm вrigadalar eşləjđər. Вьl eştər hөđəmtəhendə, „Jaqtь kyl" „Udar" həm „Aq iđel" kalxuzdarь igen əđerləv plandarьn 10—yktəвerđə yk arttьrьp tultьrđьlar. Jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ ytəvđəre lə 77 pr. qa jette.

Saqaj kamsamul jəcəjkəhe şul uq avьl janьndaqь igen punkьtьna yđeneŋ kantryl pustьn qujđь.

USMANЬF.

IGEN ƏВRLƏV EŞE ONTOLQAN..

KRASNA—USUL təвəge, Imandaş avьl səvite. Tajьş avьl kalxuzь igen əđerləv planьn nej вarь 15 pr. qa qьna ytəne.

Kalxuzdьŋ idarahь igen əđerləv planьn tultьrьv, qojoroqta həjrəlevđən qotolov turahьnda ujlapta qaramaj.

***

Şul uq təвək, Qavardь səvite, Aъ̆qьn avьlьnda silus esən soqar qađьldь. Әllə nej tiklem kes tygelde. Soqor—ylən menən tultьrьlьp jetkerəlmənə. Өŋə qaplanmaьь həm hađəmtələ, kalxuz idarahьnьŋ iqtiвar вirməve arqahьnda soqorqa tultьrьlqan ylən serene.

Yđđərendə javapsьlьq hiđməvse вьndaj kalxuz idaralarьna sara kyrergə kərək.

„NAQAŞ"

Kulak qotqohьnan qotqarьrqa kərək!

Usalь təвəge, Işmənнət kalxuzь əqzalarьnan: Z. Qaвdylin həm Nəzmetdinьftan jəşerelgən igen taвьldь.

Вьndaj kulak qotqohona вirelep, kalxuz igenen jəşerevselərđə kulak qotqohьnan qotqarьrqa həm aŋlь rəveştə qotqoqa вirelevđə davam ithələr, kiskən sara kyrergə kərək.

K, Satin

KAPIRATIFTAR

Igen tapşьrьvsьlarqa JӨD MENӨN!

KRASNA—USUL təвəge, Qavardь avьlьnda parteja jəcəjkəhe вar. Ləkin, вegengə mehim вurьstarqa qarata jetəkselek jomoşaq qujьlqan.

Jьllьq igen əđerləv zađanjahь 10 nsь yktəвergə nej вarь 55 pr. qa qьna ytəlgəjne.

Avьlda kapiratif вar. Ləkin, ul, ydenen eşen igen əđerləv kampanjahьna qarata вora almaqan. Igen həm вaşqa nəmələrđe tapşьrьvsь kalxuzsьlar, jaŋqьđaqtar kendəlek kərək—jaraqtar menən tə'min itelməjđər.

Kapiratif kykəj həm maj əđerləvđə hylpən вara.

Avьl kapiratifєre təвək sajuzdarьnьŋ hatvьsьlarь qьna вulmaъ̆qa, вəlki, kapiratiftərđə igen əđerləv kampanejahьnьŋ unьşlь yteve esən, plandarьn vaqьtьnda həm tultьъ̆ьp ytəvselərgə jөd menən вorolorqa tejeştərl

ZDANЬF.

IGEN PUNKЬTTARЬNDA JAVAPHЬDLЬQTЬ BӨTӨRӨRGƏ

SAJUZXLIB BYLEKSƏHENDƏ TƏRTIPH ĐLEK ZAFKUM „BER NƏMƏLƏ BELMƏJ..."

ӨFӨLƏQE ьrьmaur kypere ergəhendəge Sajuzxliв вyleksəhe 12,500 sintnir igen qaвul itev zadanejahьn nej вarь 1,800 sintnirgə tultьrqan.

Igen tapşьrьvsьlar arahьnda tygel, ydendəge 114 eşse arahьnda la kyltura eştəre alьp вarьlmaj. Qьđьl вosmaq, gəzit-zurnal, radejo juq.

—Nigə heđ вьnь rətkə halmajhьđ, Өlkə Kəmitət qararьn ytənegeđme? tigəs, Zavkum:

—Min вer nəmə lə вelməjem... Вaş qaŋqartьp jeremagedђ əlei tip kenə jeвərə.

Вyleksələ eşləvselər ә səndə igen kilterevselər esən də səj esev, jatьv urьndarь juq.

Ydenen turanan-tura вurьsьn вelməvsene вyleksənən qьvьrqa, eşlərđe вegendən julqa halьrqa kərək.

K. SAFIN

PLAN 29 pr. QA QЬNA YTƏLDE

(Maxsys xəвərsenən tiligьramma)

MAQAR. Jьllьq plan 15 nse yktəвergə nej вarь 29 pr. qa ytəlde. Haman da qьrqa hьnьlьş juq. Alatinin, Әxmir səvittəre xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrələ.

Jьllьq planьn 73 pr. qa tultьrqan Әrmət Rəxim səvite artta вarьvsьlarđь вyksirqa aldь. Ular đa jarьş. udarsьlьq eştəren julqa hala.

Вьl вiş kenlektə 3 avьl səvite вөtenləj məqlymət вirməne,

QABBASЬF

Kamsamuldar igen əđerləvgə maвlizavajt itelməgən

QARAQOŞ təвəge qьrqa dirikttiftar вulьvqa qaramaъ̆tan şturьm ajlьqьna qьşьlьp вөtkəne juq. Massavaj aŋlatьv eştəre julqa halьnmaqan. Ojoştorqan вrigadalar qaqьđđa qьna qalьp eş kyrhətməjđər.

Allaqьvat, Qaramalь həm Aluşkin avьl səvittərendə igen əđerləv jenəjətsel jomoşaq вara. Вьl səvittər jьllьq plandarьn 15—20 pr. qa qьna ytəgəndər. Ularđa kulak qotqoho kөslө. Kamsamuldar igen əđerləv eşenə maвlizavajt itelməgən. Kulak ajьrьvsa aŋhьđ qatlam qatьn qьđđarь yđ joqontahona alьrqa tьrьşa.

Şturьm ajьnda plandь tultьrtьv, kulak qotqohona qьrqa udar вirev esən təвək ojoşmalarь вьl səvitkə iŋ totanaqlь, sьnьqqan vəkildəren jeвərergə tejeş.

Ş. QӨMƏR

Xuzahьđlьqqa sara kyrergə kərək

QЬRMЬЪ̆QALЬ təвəge „Dinamь" kalxuzь igen əđerləvđə вoroloş jahamaj. Unda zadaneja 50 pr. qa qьna ytəlgən. Ә şul uq vaqьt urьlmaqan tarьlar вar. 30 ga tarь həm вaşqa kyp igendər eъ̆kertta kejə jata. Вьndaj xuzahьđlьqqa qьrqa sara kyrelhen.

IŞETEVSE.

***

K—USUL. Təвəge Вur'ь avьl səvite igen əđerləvđen jьllьq zadanejahen 10,084 sintnir urьnьna nej вarь 1271 sintnirьn qьna ytəne

Ә kulaklar 257 s. urьnьna 59 s. qьna вirđələr. Вьndaqь kampanejane yđ aqьmьna taşlavь, kulak qa jomoşaq kyŋelle səvit aqzalarь na sik qujьlhьn.

„IŊ HUŊQЬ QATЬ KӨRƏŞKƏ"LININ

IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN VAQЬTЬNAN ELEK TULTЬRЬV KULAKKA IŊ QATЬ UDAR

DЬVAN təвəge, Әвsələm avьlь qьđьl urdinlь partizan ip. Məxəmətef te sьjnfi doşmandar ylterđelər. Kulaktarđьŋ вьl jьrtqьslьqь qьđьl partizan ip. Məxəmətefkə genə jynəlderelgən ise tygel. Вьl kөndən kөn satsejalistik nigeđđə yъ̆ep вarqan səvittər vlasьna həm unьŋ ytkərgən mehim səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna kulaktьŋ qarşь sьqьşь.

Kulak вalta, вьsaq, arizkahьn aktiftarđь ylterev esən quşa. Ul şunьŋ menən вergə ydeneŋ agintтarь aşa aŋhьđ qatlam eşsəndərđeŋ qaraşьn tomalaj.

„Partizan" kalxuzь prsidətele Pirvişin parteja aqzahь вula torop kulak qulьna ujnaj. „Plan rejal tygel, tultьra almajьđ..." tip вetə вuqazьna qьsqьra. Şul vaqьt „Iŋ elek ydemə, unan xəkymətkə" tigən kulak luzьnqahьn tormoşqa ytkərgən. Kalxuzsьlarđan igen esən horav вulmahьn ta 14 meŋ вot igen tartьp вirələr. Xətta вьl diskysejane kiŋəjtep jeвərevđə Өlkə malsьlьq—igenselek sajuzь vəkile Rizkufqa tikle qatnaşlьq itkən.

Вьna вьl Dьvan təвəgeneŋ kulaktarь nej tiklem aktif joqonto jahaj alьvđarьna asьq fakьt. VKP(в) nьŋ təвək kəmitəte uqa qarşь qьrqa ojoştorov saralarьn kyrđe. Igen əđerləvgə qatnaşmaj, eşen yđ aqьşьna qujьp jatqan esen kamsamoldьn avlьjəcəjkəhen tartьp, kalxuz prsidətele həm jəcəjkə sikritarьna tejeşle hyđen əjtte.

Kulaktarđьŋ qьđьl partizandь yltereve həm keskəj eştəş kalxuzь „partizan" dьqь kulak agintтarь faş itelev tөвəkteŋ вetə eşsəndəre arahьnda sьjnfi doşmandarqa qarьşь qatь asьv tьvđьrđь. Ular sьjnfi doşmandarđьŋ sьqьşьna qarьşь səjəsi xuzalьq kampanejalarьn vaqьtьnan elek tultьrьrqa qьrqa hyđ вirələr həm unь tormoşqa aşьralar.

„1—Maj" kalxuzsь qatьn qьđđarь kulak tirrurьna javap itep 45 ьlavlь qьđьl avuz ojoştorđolar, Dьvan kalxuzsь qatьn qьđđarь 260 вөt igen tapşьrđьlar. Jaŋь mişər, Josop, Arь həm вaşqa avьl eşsəndəre diъ̆təlgən qьđьl avuzdar ojoştorđolar.

Eşsəndər kysmə igen haqlьqtarьn, вьjьlqь urazajdarьn—5 jьllьqtьŋ xəl itkes 3 nse jьlь pragьrammahьn tultьrьv esən вirələr. Igen əđerləv tirəhenə ььqlь tuplanьp, „Вasta ydemə, unan xəkymətkə", „Igen juq, plan rejal tygel" tigən hyđđərđeŋ вarь—igen əđerləvđe əđəv esən kulaktar tarafьnan taşlanqan luzьnqa ikənen faş itələr.

Q. O.

MATUR ZAVЬTЬ TƏĐƏV TIMPЬN JOMŞARTMAЪQA

EŞKƏ XUZAHЬĐLЬQ, BOJORAKRATLЬQ HƏM APPARTUNISTARSA QARAVSЬ LARQA NЬQLЬ ATPUR BIRERGƏ

20—YKTƏBERGƏ BARAKTAR HALЬV EŞE BƏTƏRGƏ TEJEŞ.

PLAN YTƏLMƏV QURQЬNЬSЬ AЪ TЬNDA

20 nse yktəbergə baraktar halьv tulьhь menən bətərgə tejeş. Vaqьt ađ qalđь. Balşeviktər timpь eştə ьsьn udarsьlьq əlgehe baraktar tөđөleşendə qatqь jen evle tə'min itergə tejeş. Kөn jaq eşselər pasjulkahь tarafьnan başlanqan şturьm dikadahь xəđer pramplaşcatka, fabrik-kuxna eşselәre tarafьnan da iqlan itelde. Xəđer kin ber frunt menən ədəklektərgə qarьşь ajavđьđ kөrəş asьldь. Bьl kөrəştə jene sьqьv barь tik partjənen gini ral hьđ qьn balşeviktərsə bojomqa atqarьv, hər tөrle appartunizemqa qarьşь qьrqa kөrəş asьv, jetəksebeđ iptəş Stalinden 6 bajavьj zadanjahьn kөmselek hed ytəv arqahьnda qьna bula saq Şturьm dikadahьnьn huңqь kөndəre jaqьnlaj. Bajtaq brigadalar balşeviktərsə eşləv əlgehen kyrhətələr. Ularđa dissiplineje, ularda sdlişinə, ularđa eştən hanьna—sifatьna qarap xeđmət xaqь tyləv—niged itep alьnqan Nasunьf, Ivanuf, Labada, Psige brigadalarь bьnьң tere şahittəre. Appartunizem hađlьqьnan sьqa almaqan, şul arqala artta hejrəlgən brigadalar đa bar. Kenleklәp eşləv, xeđmət xaqьn bətəgə ber tigeđ tyləv, eştən qasьv, pragul jahav, xeđmət nurmahьn bildələməvđər xөkөm hөrələr. Transpьrt unə' şul appartunizem hađььqь esen də sajqala. Altaqa kөnlek nurma juq. Eştən qasьvsьlar ba' Xeđmət xaqьn bətəhe ber tige' kөnenə 9 humdan tyiənə.

Balta əъtələrьnan Biktimeref jer qađьvsьlarđan Bikeulatьf, qara eşselərđən Cydinьf brigadalarь uң appartunizem hađlьqьnan signal birələr.

Şturьm dikadьь ədəklektərđeң tөp səbəbe una şul appartunizemqa, appartunizemden jemese uravnilufkaqa, kөnleklәp eşləvgə, eştən qasьvqa, iъəj alьp barmavđarqa atpur birergə tejeş. Şturьm dikadahь bətə tar maqta la balşeviktər timpьn tə'min itərgə, balşeviktərsə riva'vi sjun eş udarsьlьqtьn əlgehen birergə, tөđөleştə appartunizem hađlьqьn qorotorqa tejeş.

Bьna, barь tik şul saqta qьna birelgən sruktar vaqьtьnda, vaqьtьnan elek tə ytəlerđər. 20—nse yktəber qatqi sruk, berađьm artqa sigev bulьrqa tejeş tygel.

EŞ XAQЬ BIREY ĐƏ QOĐAQЬJЬLЬQ ITƏLƏR.

Torlaqtar tөđөv eşendə eşləvselərđeң kypselege bigerəktə Başqort tatar eşselәre Yđđəre neң nisənse rəzerat menən eş xaqьn alьvđarьnan başqaul rəzerətkə kypme aqsa tora ikənlegen həm ajlьq tabьş tarь kypme bulьrqa mөmkinlege turahьnda belməjđər.

Uđqan 15 kөndə fələn tiklem alqajьnьm bьnьhьnda nej esən der kəmerək buldь, jkilәhendә kypme bulьr inde tejđər. Ulardьң eştəre nisek xisaplanьla. Bьl turala bьlar ber nəmə ajtalmajđar. Disətnik yđe belep jađa inde tejđər.

Şul vaqьtta fələn eşse minnən nasar həm minnən kəm eşləp, torop, fələn tiklem aqsa aldь, tigən kevek hyđđərđe bik kyp işetergə tura kilə. Bьlar bətəhe eşselərđeң nađanlьqьnan fajđalanьv, ularđьң eştәren dərөъ iъəpkə alьp barmavđar bьl məs'ələ tirəhendə qođa, qođaqьjlьqtь ьsьn məqənəhe menən qullanьv barlьqьn hejlәjđər.

Bьlar xəđer yk tikşerelev həm julqa halьnьvđь talap itə torqan kyңelhed kyreneştər.

Hər kem yđ kəjəfenə qarap eş jərətə

Fabrik—kuxna tөđөleşendə eşləvse eşselər ber tapqьr eşlən gən eşte ikense ber tixnik jəki nacalnik kəjefenə oqşamaqan unьң tarafьnan qəniqətlənerlek bulьp tabьlmaqan esən ber nisə tapqьr eşlərgə tura kilgənen qat—qat eşləv arqahьnda ber yk kөskəj eş əъtendə bajtaq vaqьt həm kөs ərəm itelev faktьtarь barlьqьn hejlәjđər.

Xatta ber tapqьr baqana ul tьrtьlqandan huң taqta berketelgəndən huң ikense ber nacalnik quşьvь bujьnsa hytelep taşlanьp ta nacalniktarđьң yđ ara tartьşьv „anlaşьvđarь" nan iң janьnan əlege hьvьrьlьp taşlanqan baqanalarđьң ikense tapqьrqa ultьrtьlьv xəldəren kyrhətələr. Bьl fakьttar jetəkse inzinir—tixnik pirsanal həm disətniktər arahьnda yđ ara anlaşьv eşte planlaştьrьv həm eşte byleşevđərđeң juqlьqьn iъbat itə torqan fakьttar. Eş barqan vaqьtta qьna tөđөv matirejaldarьnьң bөtөve səbəple eşselərđe ikense ber urьnqa kyserev iken re ber eşkə teşerev ber nəmə, ə, tege—tөđөv matirejaldarь jetep torqan vaqьtta eşse ber eşte bөtөmәj torop jəki ьsьnlap başlamaj torop unь eştən ajьrьv ber yk kөndə ber nisə tөrlә eşkə jegep jərətevđər ikense nəmə. Huңqьhьn jaqlav həm jaqlav siten.

Eşselər məs'ələhe

Alqa qujьlqan eşte bөtөrəm telep eşləp jatqanda qьna ul eştən ajьrьp bөtөnləj qapma qarьşь bulqan ikense eşkə jebərgən.

Ulaj kysep jөrөgəs berđə kyңel quiьp eşləp bulmaj şul, tip zarlanalar. Şular əъtenə bildәle ber eşkə bildələngən brigadanьң jartьhьn ber urьnda, sirəgen ikense urьndan qalqanьn esənsə bosmaqta eşlətev fakьttarь juq tygel. Bьna bьlarđьң bөtөhe, əlbittə əlege inzinir—tixnik pirsanal həm disətniktərđeң bөtөhenең yđ başьna eş kyrevđәre, bildәle ber nьqlь plan menən eş itməvđərenən tьvqan kyңelheđ kyreneştər. Bьlar tege—tөđөv matirejaldarьnьң jetesməve arqahьnda kilep sьqa torqan ədəklektərđe tьvđьrьvđa xeđmət itə torqan xəldər. Bьlarqa qarьşь ut asьlьrqa tejeş.

„A S."

TƏĐƏV PLANЬ ƏĐƏKLƏK MENƏN BARA

(Matur zavьtь tөđөleş nacalnige ip. Girasimьf menən hejləşev:)

PLAN ƏĐƏLƏ.

Torlaq tөđөleştәre başlanqan kөndən birle plan əđələ,—tөđөleşteң plan bujьnsa bildələngən srugь jemrelə, artqa sigerelə kilə;

Tөn jaq pasjylkə plan bujьnsa 5 nse yktəberđə baştan ajaq tөđөlөp bətərgə tejeş ine. Ə bөgөn unda kyp nəmələr eşlən məgən. Unьң srugь 20 nse yktəbergə kisektereide. Bьnda 20-nse yktəberđə bөtə torlaq baraktarь, ber munsa həm unvirsal magazin, aşxana həm sanitar barak halьnьp bətərgə tejeş.

Tөn jaq pasjulkanьң srugь şulaj uq 20 nse yktəbergə sigerelde. Bьl vaqьtqa 30 torlaq baraqtarь tөđөlәrgә tejeş. Berense nyjəbergə munsa, univirsal magazin həm sanitar baraktar halьnьp bətep bьlar əъtenə janьnan 5 torlaq baraktarь halьnьrqa tejeş.

Fabrik kuxna halьnьp bətep eşkə başlanь tejerlek. Unda inđe eşselər esən aş əđerlənə həm jebərelə. Tik bьl fabrik-kuxnaqa əle janьnan ber nisə qađan ulьrtahь bar. Fabrik-kuxna tulь qađan menən eş itəalmaj.

Inzinir tixniktar esən bulqan aşxana halьnьp bөtte, həm unda xəđer inzinir-tixnik pirsanal həm xeđmətkərđər esən aş jebərelə.

Plan nej esən əđələ?

Plan əđөləvđeң başьsa tөp səbəbe-tөđөv matirejaldarьnьң jetesməve, tөđөv matirijaldarь jebərergə tejes bulqan ojoşmalar yđ eştərendə hylpənlek kyrhətələr matirejaldar yđ vaqьtьnda ə ələs urьnьna kiltereəlməjđər Bьnda bildәle transpьrtьnda qəeбe juq tygel, unьң maşinahь juq. At jeteşməj, atь bulha arbahь juq.

Tөđөleştə baş'ьsa bьsqь matirejaldarь həm qađaq jeteşməj. In mujьndь kiъkən nəmə oşolarđьn jetesməve. Şul arqala başlanqan eşte jartь julda tuqta'ьp, qalđьrьp tororqa eşselərđe ber eştən ikense işkə kyserep jөrөtөgə turь kilə

Bьsqь matirejaldarь beđđə Өfeneң I—hanlь zavьtьnnan qađaq qaj vaqьtta Bilərettən həm Өfeləge səvđə urgьndarь əđerlege arqьrь kilə.

Bьlar əъtenə barlьq kvalifikatseja tөrđәre bujьnsa kyp kenə inis'trumintar jeteşməjđər Bajtaq eşselər, məъələn balta oъtalarь həm başqalar yđ inistrumintarь menən eşləjđər.

Inzinir—tixnik pirsanaldьn jetəkselege jaqşь tip əjtep bulmaj. Şular əъtenə inzinir—tixnik pirsanal sastafь xəđergə tөđөleş dəvmələnə saqlьştьrqanda jeterlek tygel. Beđđə xəđerge kөn ьsьnlap kvalifikatsejale, praktikalь 4—5 inzinir həm şul handa tixnik bar.

Bьna oşo xəldər oşo jeteşheđlektər tөđөleş planьnьң yđ vaqtьnda həm tulьhьnsa ytələməvenə səbəp bulalar.

EŞSE KӨSTƏR MƏSƏLƏHE

Eşse kөstər tөđөleşteң đurlьqьna saqьştьrqanda jetərlek tygel. Ləkin xəđer bьnda eşləvse tөđөvselər nasar tip əjtep bulmaj. Tөđөvselər arahьnda bigrək tə başqort, tatarđarđan həm vaq millәttərđən tөđөleşteң əhəmejəten aңlavsь udar rəveştə eşləvselərđe bajtaq tabьp bula Tik bьlar arahьnda nьqlap ojoştorov, aңlatьv eştəren jəjep jebərəhe bar

Bөgөn tөđөleştə 3 mendən artьq eşse eştəj Bьlarđan 600 đən artьqьraqa at menən eşləvselər.

Yđđəren Matur zavьtь tөđөləp bөtkəngə tiklem tөđөleştə qalьrqa berketevselər bajtaq qьna buldь. Bьlar esenən kyberəge əlbəttə xəđerge kөndə bьnda simejələre menən urьn aşqan eşselər. Kiləsəktə simejəhe menən tilevselə iđe qabul itergə tura kilməъ. Sənki xəđerge kөndə jaңqьđ eşləvselərgələ torlaq—barak jeteşterev bik siten eş.

Matur zavьtь tөđөleşe esən kadьr məs'ələhe alda ber đur prablima bulьp tora, bildәle, xəđerge kөndə torlaqtar tөđөleşendə eşləvselər esenən, eştə yđđəren kyrhətkən, udar eştə eşləgəndərđe bylep alьp qalьv saralarьn kyrergə kərək bulasaq.

Ədəklektər bula toralar

Tөđөleşteң əđөləvenə, hunlavьna ber jaqlap əlege tөđөv matirejaldarьnьң jetməve səbəp bulha, ikense jaqtan eşselər arahьndaqь dissiplinejaheđlek. eş bylenese həm xeđmətte iъəpkə a'ьv nasarlьqь praguldar tөđөleşteң bik əkeren timp menən barьvьna səbəp bulьp toralar.

Pragul juq, eşte taşlap kitevđər juq tejev—dərөъlektən kyđ jomov bulьr ine. Bьl kyңelheđ kyreneştər əlbəttə eşselər arahьnda aңlatьv eştərenең juqlьqьnan, jəki unьң bik jomoşaq dərəzələ bulьvьnan kilə.

Tөđөleş kanturahьnьң yđ apparatьnda xeđmətkərđər jeteşməj apparattьң xəđergesastafь bik sьjar Kadьr məs'ələhe ber matur tөđөleşe esən genə tygel Başqortostandьң bөtə eş tarmaqь bujьnsala avьr prablima bulьp tora. Bьna inde ul bigerək tə apparattьң bөgөngө sifattьң ənə oşo udar rəveştə eşlәnə torqan eşselərđe əъtərərlek, ular menən jetəkselek iterlek xəldə tygel.

ESTƏRLE RAJSAJUZЬ

Jerle millət eşselərenə halqьn qaraj.

Partejə həm xөkymət tarafьnan apparattь jerleləşterev jerle millət keşeləren juqarь eşkə ytlətev turahьnda kyp kenə qarar diriktiftar bula kilde, həm kilə. Ləkin şuңa qaramaъtan qajhь ber ojoşmalar bьl mөhim eşkə halqьn qarap apparattь jerleləşterevgə appartunistarsa narьq birələr.

Məъələn:

Estər'etamaq rajsajuzьnda Xannanьf tigən ber jerle millət keşehe eşləj. Ləkin bьndaqь qajhь ber xeđmətselər uqa halqьn qarajđar.

Xannanьfqь eşkə əjrətməjđə jetməhə „hin ber nərhələ eşləj almajhьң" tip unь xurlajđar Ə, bьndaqь atministratseja tarafьnan uqa ber tөrlə jardam juq.

Q. QUMƏR.

„Başqortostan" dь taratьv julьnda

Berdanala alьrmajđar

Krasna Usul təbəgenə qaraqan Uъman avьlьnda kyp kenə kamsamul həm uqьtьvsь kөstər bulьvqa qaramaъtan „Başqortostan" gəzite ber genə danala taralmaj. Kalxuzsьlarđa gəzit menən tanьşьp barьv teləge bulhala matan qattaratьv həm ular arahьnda qьzqьrьp uqьv tyңərəktəren ojoş torop jebərevse juq. Bьl avьldьң kamsamul həm uqьtьvsь kөstərenə kalxuzsьlarđьң teləgen ytəməv ojat tygel mikən?

N.

Soltanьvala, „Jaңь julda"la juq

Arqajaştan Soltanьva tigən berəv „Jaңь julda" gəzitenə jađьlьrьp, aqsalarьbđđь alьp kitkəjne. Maj ajьnan oşo kөngə tiklem bergenə dana la gəzit alqanьbьđ juq. Əqərđə xəđer gəzit taratьv turahьnda hyđ quđ qathan, „bəđđe berəvegeđ aldanь inde, qasa nan birle „Jaңь julda" la, kilməj, Soltanьva la juqaldь. Xəđer kemdən horarqa la aptьraş indetiđər. Gəzitkə jađьlьvđan baş tartalar.

VƏLIŞIN

TUŊQA HƏRƏV TIMPЬN 3 TAPQЬR ARTTЬRЬRQA!

OŞO UN KƏN ESENDƏ PLAN TULTЬRЬLЬRQA TEJEŞ

BƏTƏ TRAKTЬRĐARĐЬŊ HƏM ATTARĐЬŊ 50 PR. TЬN TUŊQA HƏRƏVGƏ QUŞЬRQA

10—YKTƏBERGƏ

Tuŋqa herəv svudkahь

Biş kendə yъeş nej barь 4,1 pr.

Təвəktər	Ytə leş %	5 kəndə yъeş
Stərle	45,4	7,4
Qaraqaş	41,3	5,6
Byzdək	39,7	15,8
Şişmə	36,0	9,0
Bөre	35,1	4,5
Dəvləkən	31,9	5,6
Avьrqazь	31,3	2,4
Q. Mejəkə	31,0	7,9
Bələвəj	29,8	5,4
Qaltas	28,8	10,8
Qьrmьъqalь	28,2	5,8
Qonşaq	25,7	8,4
Dyrt—əjle	21,9	—
Arqajaş	16,2	2,2
Məsetle	22,1	8,7
Usalь	19,4	12,1
Janь avьl	19,7	3,2
Bilaqataj	13,4	1,8
Qьjqь	15,7	7,2
Jьlajьr	14,0	2,9
Mələvez	18,3	4,3
Saqmaqoş	17,3	1,9
Bişвylək	17,7	0,1
Krasnakam	18,5	—
Boraj	18,7	10,3
Bajqь	17,0	3,4
Arxangil	16,4	3,6
Nuriman	16,5	3,3
Blagav'şşin	15,8	5,4
Maqar	13,5	1,9
Ş—Usul	13,6	4,9
Tujmazь	19,1	—
Mьraq	11,6	1,0
Tapurin	15,5	—
Dьvan	10,6	1,3
Preiut	10,9	4,2
Əsjəlil	10,2	5,2
Aъqьn	8,6	1,2
Xəjəulla	9,7	1,3
Bajmaq	9,4	4,4
Baitas	9,1	0,2
Əfe	8,7	0,4
Tur	7,7	0,1
Mişkə	5,4	0,4
Baqalь	5,4	—
Zejansura	6,7	3,0
Bilarət	3,1	—
Berjən	2,5	2,3
Bətəhe	20,2	4,1

Ber buradna jer herəlməgən

Tyвən mansar səvite yđ aqьşьnda tьnьs jađa

DYRT ƏJLƏ təвəge „Tyвən mansar" kalxuzь tuŋqa herəv eşen „onotqan". Oşo kəngə tik lem вer genə buradna jer hərəlgəne juq, jaŋqьđaqtarđa la şul uq xəl. Ə, avьl səvite вы eşkə iqtiвar itev tygel, ujlap ta qaramaqan. Hasanda tədəteлməgən, ular jađqь səsevđən hun qa đa tuqarьlha—şunda tutьqьp, вođolop jatqandar.

Jaŋqьđaqtar „jađ herərвeđ əle..." tip kenə quja. Ə, kalxuzsьlar" kendər matur saqta tik jatьq, niŋə şunda quşmanoqьđ, xəđer huŋ inde..." tiđər.

Pravlinejə prsidətele menən sikritarь Xəjвyllin tuŋqa herəvđe əhəmejəthed вer nəmə itep qaraqandar. Xəđerđən eşkə вaşlaqanda la kalxuzdьŋ вajtaq qьna jer herəp plandь tultьrьvь memkin. Ləkin, avьl səvite lə kalxuz idarahь la haman вы eşkə iqtiвar вirməjđər.

Təвək ojoşmaларь Iъkemansar səviten вegendən quđqatьrqa tejeştər.

M. SAR.

Tuŋqa herəv yđ aqьşьnda...

13 avьl səvitenen quđqalqanь la juq

Qьrmьъqalь (tiligramma) təвəge kalxuzdarь tuŋqa herəv planьn nej вarь 25 pr. qa ytəgəndər, jaŋqьđaqtar hьđьqь вu jьnsa fəqət 2 pr. ytəlgən. 13 avьl səvitendə jaŋqьđaqtar, Nikylski səvitendə xatta kalxuzdar đa вer giktar jer herməgəndər. Tuŋqa herəv eşe təвəkteŋ вətə jerendə lə yđ aqьşь menən genə вara. Kulaktarqa qatь zadanejə вirelməgən. Əlkə Kəmitətten həjrəv kestəren tuŋqa herəv eşenə taşlav turahьndaqь qararь jerenə jetkerelməj.

Iderisef.

BƏTƏ TƏВƏK JER BYLEKTƏRENƏ, BAŞQARMA KƏMITƏTTƏRENƏ TILI GRAMMA

Un kən esendə plandь tultьrьrqa

Yktəвerđeŋ ikense biş kənlegə tuŋqa herəvđə вer nindəjđə kytəreleş вirməne.

Təвəktər Əlkə Kəmitət həm Savnarkumdьŋ 3—yktəвer qararьn ytəməjđər. Tuŋqa herəv eşendə 50pr at kestəre urnьna 15 pr. qьna eşləj. Şunьŋ hedəmtəhendə plan 20 pr qa qьna ytəlde. Tuŋqa herəv eşe menən appartunistьrsa jetəkselek itkən esen kəlligrjə Bilərət, Berjən, Tur, Baqalь, Bişeylək, Tapurin, Əfe, təвək jer eylektəre mədirđərenə vəjgəвər вirə həm Baqalь Kalxuzsajuzьn tarətьrqa qarar itte.

Herəv esen вətə qulajlь vaqьttar ьsqts, plan turanan tura eđelev qurqьnьsьn вantь, əlgerəktə oşo arala halqьndar вaşlanьvьn ketəseđ. Tuŋqa herəvgə narьq qujьp jetkerməvse təвəktər, вeđđeŋ tarajtan, te jeşle heđemtələr menən qьrqa javapqa tartьrьv esen diriktif urgьndar qaramaqьna tapşьrьldь. Huŋqь ike biş kənlektə xəl itkes həlьlьş tьvđьrmav tuŋqa herəvđe tamam eđəvqə kilterəsək. Ber təvlek esendə—oşo un kəndə tuŋqa herəv planьn artьqь menən tultьrьvđь tə'min itev esen вətə eşte jaŋьnan qorovđь qьrqa talap itəseđ. Tuŋqa herəv eşendə nisə at, nisə traktьr eşləj həm plandь tultьrьv esen nindəj saralar kyrelev turahьnda tiligraf aşa məqlymət jeвəreged.

15-XƏI-jьl XƏKYMƏT VƏKILE QILMANЬF.

Jer tuŋqanqa tiklem herərgə

Tuŋqa herəv həm вaşqa kampanejalarđь eđəv aldьna qujqan esen Baqalь kalxuzsajuzь prsidətelen urьnьnan alьrqa.

(Baş kalxuzsajuz pravlinejəhe qararь)

1—Tuŋqa herəv planьn eđelev qurqьnьsь aldьna kilterep вaъtьrьvđь unьŋ urazajđь kytərev, jađqь səsev vaqьtьnda kyp kenə eşse quldarđь həm həjrəv kestəren eştən вuşatьvđa qь đur əhəmejətenə təвək kalxuxsajuzdarьnьŋ həm kalxuzdarđьŋ narьq qujьp jetkerməvđəre tip вildələrgə. 10 nse yktəвergə plan nej вarь 19 pr. qa qьna ytəlde, həjrəv kestərenen 15 pr. samahь qьna tuŋqa herəvgə quşьlqan.

2—Ajьrьvsa oşo təвəktər artta вara. Baqalь 5,4, Aъqьn 8,6, Zejansura 6,7 həm Mişkə 4,5 pr. qa qьna eştəgəndər.

3—Baqalьla tuŋqa herəv, ikense qat вesən saъьv həm igen əđerləvđen siktən tьş nasar вarьvь təвək kalxuzsajuzdьŋ kalxuzdar tarmaqь menən jetəkselek həm jalpьnь parteja, xekymət taralьnan qujьlqan вurьstarđь ytəvgə tupiaj вelməvenən kilə tip taвьrqa həm eşen qəniqətlənerlek tip iъəplərgə. BAQALЬ KALXUZSAJUZЬ PRIDƏTELEN URЬNЬNAN ALЬRQA HƏM TUŊQA HƏRƏV MENƏN JETƏKSELEK ITEV ƏSƏN, HIS KISEKMƏЪTƏN, PRAVLINEJƏ AQZAHЬ IP. JATSYKTE KAMANDIRAVAJT ITERGƏ.

4—Tuŋqa herəv turahьnda Başkalxuzsajuzdьŋ elek sьqarqan qararđarьn ъraъlap, taqь la вer tapqьr Təвək kalxuzsajuzdarь həm kalxuz prsidəteldərenen şəxsej məs'ylejəttəre aъtьnda 90 pr. traktьrdarđь həm 50 pr. həjrəv kestəren tuŋqa herəvgə quşьvqa məzвyr itergə, aldьnqь kalxuzdarđьn elgeвe nigeđendə IKE TƏRƏNLE HABANQA 2,5 GIKTAR NURMA MENƏN JER TUŊQANQA TIKLE HƏRƏV DAVAM ITERGƏ TEJEŞ. Plan rejal вulmav turahьndaqь hər tərle appartunizem sьqьştarьna qatqь udar вirep, tuŋqa herəv planьn his hyđheđ tultьrьrqa.

Igen əđerləv kampanejahь вujьnsa sьqarьlqan BKS vəkildərenə tuŋqa herəv turahьnda sьqarьlqan parteja xəkymət həm Başkalxuzsajuz qarardarьnьŋ ytəleşen tikşerergə təqdim itergə.

5—AŞQЬN, ZEJANSURA, MIŞKƏ TƏВƏK KALXUZSAJUZDARЬ PRSIDƏTELDƏRENƏ—əgərdə tuŋqa herəvdə tejeşle həŋьlьş jahalmaha BAŞKALXUZSAJUZ IŊ QЬRQA SARALAR QULLANASAQЬN ƏSTEP YTƏRGƏ.

Вы təвək kalxuzsajuzdarьna həm kalxuzdarьna tuŋqa herəv eşenə maksimum iqtiвar jynəltev quşьla.

6—Qaltas təвəge „Yrnək", „Karl Marks" kalxuzdarь prsidəteldərenen tuŋqa herəv eşenən вaş tartьp, kulak qotqoho qojroqona taqьlьvđarьn iъkə alьp ularđь aşьqьs javapqa tartьv eşen təвək kalxuzsajuzьna tapşьrьrqa.

7—Təвək kalxuzsajuzdarđьŋ iqtiвarьn tuŋqa herəv eşendə xeđmət ojoştorov eşe nasar torolov, eşse kestərđe dereъ taratьp quja вelməvđərgə jynəltep, herəv eşenə nьqlь вrigadalar teđelməgən urьnda unь teđergə, şul uŋaj ular qa maksimum nagruzkalar вildələp jeterlek tiklem keşe həm həjrəv kestəre menən tə'min itev jəkmətelə.

8—Əlkə həm təвək matвuqattarьnan oşo məs'ələne yđ gəzittəre вitendə maksimum jaqtьrtьp, вы eştərđeŋ unьşlь heđemtələren kyrhətə вarьvđarьn horarqa.

Başkalxuzsaju - Luginьi

TUŊQA HƏRƏV ƏSƏN BALŞEVIKTARSA

„...Kisə ykən jьl təp вurьs krəъtejəndərđe kalxuzqa ьlьqtьrьv ine. Xəđer təp вurьs-kalxuz xuzalьqьn nьqьtьv, urazajđь kytərev həm xeđmətte dərəъ ojoştorov esen kerəş iъəplənə."

Urazajđь kytərev esen вerđən вer—dərəъ jul jađ səsəhe jerđe keđđən herep qaldьrьv. Unьŋ əhəmejəte turahьnda parteja həm xəkymət yđenen qьrqa diriktivahьn вirđe. Ləkin, ul eşkə Başqortostandьŋ təвək ojoşmalarь iqtiвarđarьn nigeđđən jynəltep, tejeşensə narьq qujьp jetkerqəndəre juq. Dərəъ, təвək вaşqarmalar, rajkumdar tuŋqa herəv turahьnda вarь la qarar sьqarьrqa elgerđelər. Ləkin, ul qararđь tormoşqa aşьrьv, ytəleşen kəndən—kən tikşerep, tejeşle quđqatьvđar jahalmanь. Şunьŋ arqahьnda qarar—qarar вulьp qaqьđđa qьna qaldь.

Heđemtələ—вeđ tuŋqa herəvđen xurlьqlь rəveştə eđelev aldьna вaъьvьn- 20,2 pr. qa qьna ytəleven kyrəвeđ. Baqalь, Berjən, Zejansura həm вaşqa diъtələgən təвəktər his вer tərle quđqalьş jahəqandarь juq. Kiləsəktə lə undaj xəl sьđap torərqa jul qaldьrmaj. Baqalь təвək kalxuzsajuzь prsidətele urьnьnan alьndь, вы вer Baqalь esen genə tygel, вəlki urazajđь kytərev, jađqь səsev vaqьtьnda eşte jeŋelləşterevgə qarьşь teşevselər hanalьp, tuŋqa herəv eşenə iqtiвar вirməj jatьvsь вaşqa təвək ojoşmalarьna la qullanьlasaq həm qullanьla.

Avьl xuzalьqь qoraldarьnьŋ iŋ juqarь tixnikəhe menən tə'min itelgən safxuzdar tuŋqa herəv planьn nej вarь 26 pr. qa ytəneler, Ə, Tanalьq, Allaquzьf safxuzdarь вer genə giktar đa jer herməgəndər. Bьndaj xəl safxuzdar esen his вer aqlanьvь memkin вulmaqan eş.

MTS tər jьlьq plandь 41 pr. qa ytənelər. Вы han kalxuz həm safxuzdarqa qaraqanda eъten, MTS tərđeŋ alda вarьvьn həjlə. Ləkin, qəniqətlənerlek'ən alьъ tora. MTS tər вы kəngə plandьŋ вaъьnqь eleşen tultьrqan вulьrqa tejeştər ine. Ləkin, вы juq. Sənkej, Qьjqь MTS ndə вulqan yđ aqьşьna ьşanьv ьmtьlьşь əle вətə urьnda la qьrqa huqьv alqanь juq. Kampanejalarđь „kiđ kləp" ytkərev nastrajenejahь əle kyp urьnda jəşəj. Igen əđerləv, tuŋqa herəv, satsejalistik malsьlьqtь nьqlь ađьq вazahь menən tə'min itev xəl itkes вurьstar. Ulardь kiđəkkə halьp, aralarьnda eđəklək tьvđьrьv his jeвərə torqan eş tygel. Вы fəqət parteja həm xəkymət ytkərevđe talap itkən mehim saralarđь eđevgə ьmtьlьvsь kulək agintтarь tarafьnan qьna ytəlergə mehim вulqan вer jenəjət. Bьnь вer genə ojoşmanьŋ da iъenən sьqarьrqa xaqь juq.

Xəlвyki, oşo kəndə həjrəv kestərenen 15 pr. samahь qьna tuŋqa herəv eşenə quşьlqan. Kyp kenə kalxuzdarđa tuŋqa herəv esen tađa eşse quldar həm attar menən tə'min itelgən məxsys вrigadalar juq. Jaŋqьđaq xuzalьqtar Qьrmьъqalь, Zejansura, Baqalь həm вaşqa təвəktərđə вer вuradna la jer herməj jatqan urьndar вar.

Bətə Başqortostan tuŋqa herəv şturьm un kənlegenen sruqь sьqtь. Вы un kənlekteŋ вerense вiş kenə kətkən вalşeviktarsa jenevđe вirməne, yъeş nej вarь—4,1 pr. Вы təвək ojoşmalarьnьŋ nej tiklem quđqalьş hьđ, eşsən jalpьnь tuplamaj jatьvđarьn asьqtan asьq kyrhətə, kyp təвəktər 1 pr. ta yъeş вirmənelər.

Vaqьt qьъqa, tiđ arala halqьndar вaşlanьvь kətelə. Ə, urazajđь kytərev, xuzalьqtь nьqьtьv вurьsarь вeđđən tuŋqa herəv planьn tultьrьvđь qьrqa talap itə. Bьnьn esen вeđ oşo kəndər esendə iŋ juqarь timp alьrqa tejeşвeđ. Həjrəv kestəren, eşse quldarđь tuŋqa herəv eşenə maksimum quşьrqa, jьlьq plandь tulьhь menən həm arttьrьp tə'min itergə.

Təвək parteja ojoşmalarь jer вylektərenen, MTS, safxuz həm kalxuzdarđьŋ tuŋqa herəv eştəren tikşerep torovđь turanan tura yđ eъtərenə alьrqa tejeştər. Tuŋqa herəv planьn yđ aqьşьna qujьp, eđərgə mataşьvsьlarqa вer nindəj đə mərxəmət juq.

TUŊQA HƏRƏVDƏ SAFXUZDAR IŊ JUQARЬ TIMP BIRERGƏ TEJEŞTƏR

Safxuzđar вətə kampanjalarđь вer yk vaqьtta alqa jeвərə almajđar, ularđa təvlə вerehen вeterep, şunan ikensehenə вaşlav tindiosejəhe đavam itə. Əjəjek tuŋqa herəv, jəşelsə jьjnav, siluslav eştere вigrəktə artta вara, şulaj uq igen taşьvđa la qəniqətlənerlek hьnьlьş juq.

Tuŋqa herəv planьn вətə safxuzdər nej вarь 26'1 pr. qa qьna ytənelər. Arala orloqtriste safxuzdarь (51'4 pr.) həm surtsimtrist safxuzdarь (39'1 pr) aldaraq вara. Ə, skatavudtьqьlar (nej вarь 1'6 pr.), Maslatristekelər (3'7 pr.), Qьmьđ safxuzdarь (3'6 pr.), həm jьlqьsьlьq safxuzdarь (4,5 pr.) qojroqta həjrələlər.

Siluslavqa kilhək, plan (urtasa nej вarь 22,1 pr. qa qьna ytəlep, Başsajuz safxuzđarь qьna aldaraq вara (23,1 pr.) ə qalqandarь 10—11 pr. tan arttьra almajđar. Iŋ mehim malsьlьq safxuzdar: jьlqь, qьmьđ, skatavud safxuzdarь вer tərle lə məqlymət вirməjđər.

Jəşelsə jьjnav şьpa yđ aqьmьna taşlanqan. Sənki, kartuf nej вarь 5'7 pr., jəşelsə 11'6 pr. həm qomвaqьş nej вarь 24'4 pr. qa qьna ytəlgən.

Bətə eştə sdilşinəgə kysev həm safxuz eşselərə arahьnda satsejalistik eş mitьdtarьn (satsejalizem jarьş həm udarsьlьqtь) kəsəjtev aşa prajьzvudstva planьnьŋ vaqtьnda 100 pr. ytəleven tə'min itergə.

Tujmazь

HINEŊ TUŊQA HƏRƏV ƏSƏN BILDƏLƏGƏN VAQЬTЬŊ SЬQTЬ PLANЬŊ JARTЬLAŞTA YLƏLMƏQƏN

„Kiъken rəveşlə tuŋqa herəv eşendə вoroloş jahərqa hem unь 5—yktəвergə вeterergə". (V.K.P (в) nьŋ Tujmazь təвək kəmitətenen 9—10nsь sintəвerđə sьqarqan qararьnan.)

Tuŋqa herəv—вik kyp avьl xuzalьqь təzrivə ьstansьlarьnьŋ anьqlavđarь həm yđeвeđđeŋ jьldar вujьnsa praktikala kyrep ytevevеđ вujьnsa urazajđь đurhanđarqa kytərəXuzalьqtь kytərevđə xəl itkes urьnđь tota torqan tuŋqa herəv—Ə вьjьl lll nse вalşeviktər jađьnьŋ zalugьna urьndaqь ojoşmalarьвьđđьŋ qaraştarь qatu itelməъlek nasar. Tuŋqa herəv kyp urьnđarđa eđelev qurqьnьsь aъtьnda tora.

Tujmazь təвəgendə 1931 nse jьldьŋ kəđəndə 70.000 giktar jer tuŋqa herelep qaldьrьlьrqa tejeş. 10 nsь yktəвergə oşo plandьŋ вarь 17.808 giktarь, jəkej 25 pratsintь qьna ytəlgən.

Tuŋqa herəvđeŋ vaqьtь uđa, ə təвək plandьŋ dyrttən вer eleşen genə ytəgən. V.K.P. (в) təвək kəmitəte qararь tormoşqa aşrьrьlьvđan вik—вik alьъ qaldь. Вы qararđь urьndarđaqь parteja ojoşmalarь vaqьtьnda eləkterep alьp kitə almanьlar. Вы xəl təвək ojoşmalarьnьŋ, şulaj uq urьndarđaqь вeten jəməqətselekteŋ вələ kestəren oşo fruntqa taвan taşlavđь həm qьrqaвoroloş jahavđь talap itə. Sənkej: Qьş şundaj jaqьn, ə plandьŋ ytəleşe şundaj... alьъ...

Təвək kyləmendəge вajtaq qьna avьl səvittəre вы eştə zirujđarsa kerəşev mituđь həm вalşeviktər timpь kyrhətələr.

Sərđek avьl səvite 5 nse yktəвerđə 917 giktar tuŋqa hergən вulha, ul 10—yktəвergə 10 21 giktar herep, вiş kən esendə 194 giktarqa yđgəreşвirə Təвək kyləmendə zadanejenь ytəv jaqьnan Bişende avьl səvite iŋ alda tora. Ul 10—yktəвergə 1458 giktar tuŋqa hergən.

Tyвən həm Juqarь Trujьskei avьl səvittəre 20 giktar qa tiklem genə jer hergəndər.

Вы fakьttar tuŋqa herəv kampanejahьn yđ aqьşьna qujьv turahьnda həjləjđər. Əgərđə xəđerđən uqa qarşь qьrqa saralar kyrelməhə вы tuŋqa herəv planьn eđəsək. Tujmazь təвək Kəmitəte yđ qararьn qaqьđđa qьna qaldьrьrqa tejeş tygel.

R. NIQMƏTI

41,6 PRATSINT MTS TAR ƏSƏN XURLЬQLЬ HAN

QЬJQЬ MTS PLANDЬ XURLQLЬ RƏVEŞTƏ ƏĐƏ

Savnarkumdьŋ 15 nse yktəвerđə tuŋqa herəđe вeterergə tigən qararьn MTStar ytəməjđər. Ulardə 10 yktəвergə plan fəqət 47,6 pr. qa qьna ytəlde. 5 kənlektə yъeş nej вarь 10,4 pr qьna.

Jaŋь avьl, Usalь MTS tarь 26 pr. qa ytəp qojroqta вaralar. Ə U. Qьjqь MTS hь fəqət 16,1 pr. qa qьna ytəne, ul keđgə səsevđe lə 74,6 pr. qa qьna ytəgəjne. Bьnda təвək dəvməlendəge appartunislьq şavqьtь haman вetməgən. Traktьrđь tulьhь menən fajđalanmajđar. Diriktьr đь urьnьnan alьrqa tip qarar sьqarьlha la, haman alьnmaqan, ul teşenkə nastrajenejəhəm appartunislьqь menən plandьŋ ytəleşen qajqьrtmaj eşte yđ aqьmьna taşlaj. MTS tar jaqьv, majlav matirejaldarь həm вaşqa kərəkle nəmələr menən tə'min itelgəndər, tik dərəъ rəveştə fajđalanьp kestə dərəъ ojoştora вelev juq.

41,6 pr. MTS tar esen xurlьqlь han, Tatarstan MTS tarь вətə kampanejalarđь tultьrьp Linin yrdine alьv esen kanditat вulьp вaъtьlar. Başqortostan MTS tarь la yđ вatьrlьqtarьn kyrhətergə tejeş.

Ş. NASIR.

Tyвən gəzittər ridaksejələrenə, вətə xə вərselərgə!

„Başqortostan" gəzite xəвərselər məs'ələhe вujэnsa „Pravda" ergəhen də ytkərelgən вətə sajuz xəвərselərenen 5 nse siyte qararъn Başqort telendə вraşura itep вasъp sъqara. Braşura tyвən matвuqat həm xəвərselər xərəkəte turъhъn aqъ partejənen Yзək həm Өлkə Kamitətenen iŋ huŋqъ mөhim qarardarъ вirelə. Вы вraşura вtyвən matвuqat həm xəвərselər xərəkəte menən jetəkselek eşendə, partejənen Təвək Kamitəttəre ergəhendəge k misejələr Tyвən gəzit ridaksejələre həm xəвərselər udar вrigadalarъnъn kөndəlek eşterendə mөhim qullanma urъnъn totasaq. Braşura tiddən вaзъlъp sъqa.

Urъndar xəderdən zajafkъ вirergə tejeştər. Zajafkъ esen adrıs:

Өfə. „BAŞQORTOSTAN" GƏZITE RIDAKSEJƏHE

Aвыl jəməqət suttarъn jetəkselek itevđe kөsəjtergə

ULARĐЪŊ EŞEN, satsejalizemqa xeđmət itevgə jynəldererge

Əgərđə въqa tiklem kalxuz tөđөөendə əsəs вurъs kalxuzlaşqan kerəƀtejən xuzalъqtarъnъn pratsintъn arttъrъv вulha ə, xəđer „kalxuzda xuzalъqtъ nъqъtъv urazaj esen kөrəş əsəs вurъs" (Jəkylejъf)

Kalxuzđarđa đur unъştar menən вer erəttən đur qъna jeteş heđlektərđə вar. Eşte dөreƀ ojoştora almav arqahъnda kalxuzsъlar arahъnda eş tərliвen вođov praduksejə sъjfatъn nasaratъv вraktъ kyвəjtev həm вaşqalarqa jъş qъna osorarqa tura kilə.

Вы jeteşheđlektər вer jaqtan kalxuz ciktarъnda urazajđъ kəmetevgə səвə вulha, ikense jaqtan вsj fi doşman qulъnda kalxuz tөđөleşenə qarъşъ kөrəşev qoralъ вulъp fajđalanъlalar. Kalxuzdarđъ nъqъtъv, urazajđъ kytərev kalxuzda đa вulqan jeteşheđlektərgə qarъşъ kөrəş alъp вarъv həm вы kөrəşkə вөtə k a l x u z sъlar jəməqətseleгen nъqъtъrъvđa avыl jəməqət suttarъ đur urъn alъrqa tejeştər.

Вөgөngө şartta avыl jəməqət suttarъnъn əsəs вurъstarъ nejđən qыrarat:

1. Avыlda kerəƀtejən xuzalъqtarъn kəlliktifleşterev həm totoş kəlliktifleşev nigeđendə kulaktъ sъjnъf вulъv jaqъnan вөterevgə jarđam itev.

2. Kalxuz xuzalъqъn nъqъtъv həm unъştъ kytərevgə kөrəş alъp вarъv.

3. Kalxuzda eşte dөreƀ ojoştormav eş tərtipteren вođov, tunъq menən kөrəşev, praduksejənen sъjfatъn kytərevgə jarđam itev həm вaşqalar.

Başqortostanda, hər вer avыl səvite ergəhendə avыl jəməqət suttarъ ojoştorolqan вulha la, oşo kөngə tiklem qəniqətlən—dererlek eş kyrhətə alqandarъ juq. Ular, xalq ъdqъşъn tikşerev (kem kem menən huqъşqan jə iƀə hygeşkən) məs'ələhenə genə iqtiвarđarъn вirep, tep вurъstarъ вulqan kalxuz tөđөlөşenə, kalxuz xuzalъqъn nъqъtъv urazajđъ kytərev eşenə вaş laqandarъ juq. Вaşqarma kəmitəttəre, təвək xalq sutъ həm prakarurđarđъn əleqə tiklem avыl jəməqət suttarъnъn səjəsi əhəmejəttəren aŋ amavđarъ, ular eƀtenən jetəkselek eşen planlъ ravesta julqa quimaj avыl jəməqət suttarъn „jətim" qaldъrъvđarđъ, eşteŋ aqhavъnъntөp səвəвe tip alъrqa kərək. Ənə şul arqala jətim qalqan avыl jəməqət suttarъnъn eşte nəmənən вaşlarqa вe məjensə qalhъ вer vaqъttarđa rivəlytseivn zakunsъzъqlъ вođov həm kulakka kөs вirevđəre lə juq tygel.

Avыl jəməqət suttarъ əhəmejəten anlarqa vaqъt. Təвək вaşqarmalarъ tө ək xalq suttarъ həm prakuraturalarъ avыl jəməqət suttarъ eşenə nъqlъ iqtiвarđarъn вirergə jetakselekte kөsəjtergə, ularđъ satsejalizem tөđөlөşenə xeđmət itevgə jynəldererge tejeştər.

NUXЪF. AZ.

SEBENLE TARAQANLЪ AŞ BIRƏLƏR „BAŞQORTTARQA JARAJ UL" TIP KӨLƏLƏR

Aşxanalar kalxuzsъlarđъ tuqlъqlъ həm oshođ aďъqlar menən tə'min itergə tejeş вulhalar đa, Jelem—Qaran (Krasna—Usul tөвəge) vđenen ul вurъsъn ytəj almaj. Өƀtəl həm ultъrъstar jeteş tygel, вylməhe вəl kəj, өƀtəl həm havъttar vaqъtъnda jaqъslap jъvъlmajđar. Вөtə nəmələr tərtiphed ravesta tuđъşъp jatalar. Aştъn sifatъ nasar kyp vaqъt, вer turam iƀlenep вetkən it menən şъjъq tarъ ejrəhe вula. Aştъ tərlənderep вeşermajđər. Aştan seвen, taraqan həm вaşqa nəmələr sъqa. Aşavsъlar вer hyđ əjtələr ularqa:

„Başqorttarqa jaramaqan taqъ, tərləngən вulahъъđ, jeren gəs aşamaqъđ" tejđər. Въnda aqsaqa alqan vaqъtta la tərtiple ravesta talun вirelməj. Əllə aqsanъ yđ kөƀələrenə qaldъralar mikən? Вaşqa jeteşheđlektər đə tulъp jata. Silpa idarahъ въqa tejeşle sara kyrergə, aşxananъ partejanъn qararъ nigeđendə qajtanan qororqa, jaqşъrtъrqa tejeştər.

M.

Beldөrev

2 nse yktəвerđə Məskəv qalahъnda 1930 nsъ jъlqъ 9 pr. zajъmъnъŋ 7 nse tirazъ ujnala 50,000 humlъq вer 10,000 humlъq es 25,000 humlъq вer, 1,000 humlъq 20 otoş, varlъqы 25 otoş вulъp 125 meŋ humlъq 1930 nsъ jъlqъ 9 pr. zajъmdъn aвligatsejalarъn hatъv həm alъv eştəre SSSR đaqъ вөtə kridit ucirizdinjələrendə totqarhъđ hala.

Ssudalar aвligatsejələrđъn өƀtenə qujъlqan xaqъnъŋ 60 pr. miqdarъnda вireləlar həm zajъm alъvsъlarđъn teləge вujъnsa isemhed kəpitənsələr menən rəsmiləşterelevđəre mөmkin

Dəvlət вankahъnъn Başqortostan kanturъ 3—1

Өfə qalahъnda 1931 jъl 28 yktəвerđə, raj patrip sajuzdar, SRK, ZRK qala patrip jəmqejəte həm satxuz, patriptarđъn ucut həm statistika вylektərenen вaşsajuz aqzalarъ вulqan jetəkselərenen вөtə вaşqortostan kəŋəşməhe saqъrъla.

KӨN TƏRTIBE:

1. Xeđmət həm qurqavsъlъq səvitenen 23—VII—31 jъlda sъqarъlqan qararъna вajləp kridet вirev eşendə jaŋъ mitud həm furmaqa kysev turahъnda

2. Iƀəp. ъstatistika patripkapiratif apparattarъn qajtanan qorov.

3. Iƀəp, ъstatistikalarđъn artta qalъvsъlъqtъ вөterev ytkərevđəge heđəmtəhe.

4. Iƀəp, ъstatistika eştərendə jaqşъ heđəmtələrgə ireşkən iƀəpselərđe вyləklav.

5. TӨRLӨ:

Өfə вiđъŋ 28—X—nə tiklem Iƀəp ъstatistika вylemdəre вaş вuxgaltirejələren jeвərergə tejeştər.

BAŞGIZ TARAFЪNAN BAŞQORT TELENDƏ BAƀЪLALAR:

1) V. I. LININDEN əƀərđər məzmyqəhe 6 tumda teplengən xaqъ—12 hum.

2) I. STALIN „LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE„—2 hum.

Вы kitaptarqa patpiska tyвəndəge şarttarđa qaвul itelə: V. I. Linin əƀərđərenə 6 tumqa zadatka—3 hum.

STALIN—„LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE„—2 hum, padpiska вirgəndə tulъ raveşta tylənə

Padpiska həm zajafkalar Өfə qalahъnda, Zintsuf uramъ №22 Dəvlət вerlaşterelgən naşerejətenen Başqortostan vəkələte həm unъn apъlnaиucinnъđarъ tarfъnan qaвul itelə. Dəvlət вankahъnda kantakariat №643 OGIZ đъŋ Başqortostan vəkələte.

Başqortostan xalq kamisarđarъ səvitenen

1931 jъl, 4 yktəвer ultъrъşъnъŋ №51 zurnalъnan өđek kyserme

TЪŊLANDЪ: 5. Xuzalъq urgъndarъnъŋ aвarut sritstъvalarъ turahъndaqъ Xeđmət Qurqavsъlъq Səvitenen 1931 jъl, 23 ejjyl qararъna вəjləneştə kridit вirev jaŋъ praktikahъ turahъnda (daklatsъ ip. AJBULATЪF).

QARAR ITELDE: Dəvlət въrektərenə, tristarqa həm вytən xuzalъq urgъndarъna aвarut sritstъvalarъ вirev turahъndaqъ Xeđmət həm Qurqavsъlъq səvitenen 1931 jъl, 23 ejjyl qararъna вəjləneştə Dəvlət вankanъ Başqortostan kanturъnъŋ kridit вirev jaŋъ praktikahъ turahъnda qъ daklatъn tъŋlaqandan hoŋ Başqortostan xalq kamisardarъ səvite tyвəndəgelərđe kyrhətə.

1. SSSR xalq kamisarđar səvitenen kridit rifurmahъn ytkərevđəge вođovđar, kridit вirev sistimъn yđgərtev həm вөtə xuzalъq urgъndarъnda xuzalъq iƀəвenen indereleven tə'min itev turahъndaqъ 1931 jъl, 14 qinvar həm 20 mart qararđarъ—ularđъ praktik вojomqa aşъrqanda вik jaqşъ heđemtələr вirđelər.

2. Xuzalъq urgъndarъnъŋ aвarut sritstevalarъ turahъndaqъ xeđmət həm Qurqavsъlъq səvitenen 1931 jъl, 23 ejjyl qarar xөkymətten 14 qinvar həm 20 mart qararđarъn ejərekle raveştə kinəjtep, xuzalъq urgъndarъnъŋ aвarut sritstъvalarъ esən məs'ylejəthedlekte вөterə, xuzalъq urgъndarъnъn yđđərenen maja tuplavđarъ həm вytən sъqanaqtar iƀəвenə finansъ вirev aвъkъttarъn şulaj uq вankanan kridit вirev aвjъkъttarъn asъq вildələj.

Şuqa qarata Dəvlət Bankahъnъŋ kridit eştərenen jəkmətke həm furmalarъ yđgərə. Ul kridit вirev sistimъn iŋ juqarъ kiməlgə həm julda вulqan, prajъzvudstъvanъŋ sizunlъ pratsistarъ, sъjrejə həm jaqъv nəmələrendəge sizunlъ zapas tuplanmalarъ, prajъzvudstъva həm jarđamsъ matirejaldar, eşlənep вөtmegən prajъzvudstъvaqa vaqъtsa maja haƀъvđar, əderləngən nəmə həm tavardarđъŋ sizunlъ tuplanmalarъ kevek qiвatlъ nəmələr menən вəjləneşle ixtejazdarqa, şulaj uq jeteşterev həm tavar əjləneşe вarъşъnan kilep sъqqan вytən vaqъtsa ixtejazdarqa siucnъj, maqsatlъ həm qajtarma kridit вirъv tərtiвendə xalq xuzalъqъn ъsъn məqənəhe menən вank taraiъnan kriditləv julъna kyserə. Kridit вirev jaŋъ praktikahъ menən вergə, xuzalъq iƀəвen ъsъnlap ytkərev həm вanktъŋ hum menən kantrul jahav arqъъ xuzalъq urgъndarъna iqtisadi tə'ƀiren kөsəjtev nigeđendə xuzalъq urgъndarъnda jaŋъ finans rizime julqa qujъla.

3. Xalq xuzalъqъnъŋ dəjəmləşterelgən siktъrъnъŋ kridit—iƀəp ojoşmahъ вulъv jaqъnan Dəvlət вankъhъna вer totqarhъđ tyвəndəgelərđe ytkərergə:

a) xuzalъq urgъndarъna kriditte вildəle kankrit maqsattarqa həm sruktarqa вirep, yđenen kridit praktikahъnda finansiravajt itev mitъdtarъn вөterergə;

в) xuzalъq urgъndarъnъŋ prajъzvudstъva həm finans plandarъn ytəvđəre өƀtənən hum menən kantrylde вanka mitъdtarъ menən вojomqa aşъrъp, xuzalъq urgъndarъ arahъnda yđ ara kridit alъşъv (kammiricskej jul menən kridit вirev) arqъъ sritstъvalarđъ plandan tъş jaqъnan вyleşevgə jul qujmaƀqa;

v) kridittərđen srukъ вulъvъn həm вanka sridstevalarъnъŋ qajtarъlъrqa tejeşlegen ejələkle ravesta ytkərergə; plan вujъnsa вildələngən aвarut tiđlegenə mъvafiq reveştə kridittərđe qajtarъvđъn qatъ sruktarъn qujъrqa;

g) qъƀqa srukъ kridit вarъtik matdъ qiвatlъqtarđъŋ ъsъn yƀev đərəƀəhenə həm planda kyrhətelgən sizunlъ sъqъmdarđъ jəhъvqa qarap qъna вirelergə tejeşle;

d) вankanъŋ qъƀqa srukъ rissursъlarъn aвarut sritstъvalarъn teđъv sъqanaqtarъna əjləndervgə jul qujmaƀqa, вы aвarut sritstъvalarъ xuzalъq urgъndarъnъŋ yđ nakepiinejələre iƀəвenən tultъrъlъrqa tejeştər. Xuzalъq urgъndarъnъŋ nindəj вulha la səвəptər menən kilep sъqqan zararđarъn, ul rissursъlar menən qaplamaƀqa, şulaj uq вanka sritstъvalarъn yđ вildələneştərenə totmavqa qarъşъ qətqi raveştə kөrəşergə həm aвarut sritstъvalarъn kapital tөđөləşkə totonovqa jul qujmaƀqa;

j) xuzalъq urgъndarъnda jaŋъ finans rizimen qujъp, вank, ul xuzalъq urgъndarъnъŋ kərək kridit ala torqandarъnan вulhъn şulaj uq kridit almaj torqandarъnan da, ularđъŋ xuzalъq eştərenen finans heđemtələren həm kriditkə moxtazъqtarъn yđ vaqъtъnda вelev maqsatъnda, sənəqət, savđa həm finans plandarъnъŋ ytəleve turahъnda atcut məqlyməttəren həm a t c u t вalanstarъn yđ vaqъtъnda tapşъrъvđъ taləp itergə tejeşle;

e) вank apparatъna oşo jъlđъŋ 1 nse nyjəвerenən kridit вirev, ucut həm atcut вirev jaŋъ furmalarъn tulъ raveştə вojomqa aşъrъv iƀəвenən sъqъp, yđđərenen вөtə planlaştъrъv həm apiratif eştəren təjeşle raveştə, jəqni planlaştъrъv həm ucut eştərenen jaŋъ mitъdtarъna mъvafiq raveştə jaŋъnan qororqa;

z) вank yktəвer ajъ eşendə yđ sistimъndaqъ həm yđ apparatъ esendə вөtə əđerlek eştəren eşse həm prafsajuz jəməqətselegenə kridit rifurmahъnъŋ jaŋъ ydgəreştəre turahъnda kiŋ ravesta вelderep torov nigeđendə alъp вarъrqa, şunъŋ menən вergə kridit praktikahъ həm ytkərev tixnikahъ məs'ələlərendə turanan tura qъđъqlъnqan xuzalъq urgъndarъna kansyltatsejə вirergə tejeşle. Şul uq vaqъtta xuzalъq urgъndarъndaqъ ucut həm atcut вirev eştəren jaqъn arala вeur xəlenə kilterev maqsatъnda, вank, jəməqətselektən jarđamъ menən şul xuzalъq urgъndarъ arahъnda „вalans esen" kampanejahъn kiŋ julqa qujъrqa tejeşle.

4. Xuzalъq urqъndarъna aвarut sritъstevalarъn вirev esen Başnarkamfin ergəhendə tөđөlgən kəmisejəqə вөtə eştərđe 10-yktəвergə təmam itev julъnda qətqi sa alar kyrergə həm Başsavnarkumqa daklat вirergə. Xuzalъq ojoşmalarъ alđъna kəmisejəgə tejeşle matirejaldarđъ вer totqarhъđ tapşъrъv məзвyrejəten qujъrqa.

5. Başprafsəvitkə kridit rifurmahъ julъndaqъ jaŋъ saralar ergəhenə jəməqətselekte kiŋ raveştə maвilizavat itergə həm вankъqa вы eştərđe ytkrevđə aktif praktik jarđam kyrhətergə.

6. Вanktъn jaŋъ kridit praktikahъ juqarъ вaƀqъsqa kytərelgənlegen həm вanktan dөreƀhəmedlekhed eşləj torqan apparattъ talap itkənlegən iƀəpkə alъp, Başsavnarkumdъŋ вank apparatъn, kərək elkə kanturanъŋ yđendə вulhъn ,şulaj uq təвək вylektərendə lə nъqъtъv, вank essələren вytən eştərgə almav, şulajuqkemde genə вulhala вaktъŋ apiratif eştərenə qatъştъrmav turahъnda elek sъqъqran вөtə qararđarъn jaŋъnan qaвatlarqa.

7. Kampanejanъ ytkərev planъn ъraƀlarqa həm xuzalъq ojoşmalarъnъŋ terejugyŋiktəre kəŋəşməhen turanan tura Başsavnarkum jetəkselege aƀtъnda ytkərergə.

8. Dəvlət вankahъ alđъna oşo jъl, 23 ejjylđə xuzalъq urgъndarъna aвarut sritstevalarъ həm kridit esen jaŋъnan qorov turahъnda sъqarъlqan zakunđъ ytkərev esen kyrelgən saralar turahъnda Başsavnarkumqa həm Başarkafinqa r i g y l ə r raveştə вelderep torov məзвyrejəten quja.

9. Ytəleşte tikşerev kəmisejəhenən 5-nyjəвerđə вы qararđъŋ ytəleve turahъnda daklat tъŋlavđъ horarqa.

Juqarъla kyrhətelgəndərgə вinənən Başqortostan, Xalq Kamisardar səvite qarar вirə.

1. 1931 jъl 23 nse ejjyl zakunъ вujъnsa aвarut sritstъvalarъ вirelə torqan вөtə dəvlət pridprejətejələrenə вerektərenə həm tristərenə yđđərenen вөtə xuzalъq həm finans eştəren juqarъla kyrhetelgən zakundъŋ taləptarъna mъvafiq raveştə вer totqarhъđ jaŋъnan qororqa ular yđ plandarъnъŋ ytəleve, yđđəre

Ridaktъr urъn вaƀarъ Z. KAJЪPKUL

BELDEREV

Aq iđel hъv transprt idarahъ вөtə kanturalarъna: Oşo jъlđъŋ 13 yktəвerenən hun kilgən gruzlarđъ haqlav vaqъtъ 12 səqətkə qъƀqartъlъrqa. Oşo kyrhətelgən təqdim ytkən saqta tarif ъstafkahъ 10-tapqъr arttъrъlъp tylətelə.

UPRAVLENJƏ.

BAŞSAJUZ PRIZIDJUMЪ.

Başsajuzđъn xuzalъq вerekməhe siruttarđъ вөterev maqsate menən 18 nse yktəвerđən Өfə qalahъ uramъnъŋ 10 urъnъnda kərəsin jeretep hatъv eştəre ojoştorola.

Başqortostan dəvlət praikъt idarahъ вөtə teđevse ojoşmalarqa 1932 nse jъlqъ teđeleştərenen praikъttarъn eşləvgə zajafkalar вirev turahъnda iken se tapqъr вeldere.

1931 nse jъldaŋ 1—dikəвerenə tiklem zajafkalarъn вirməgən, ojoşmalar 1932 nse jъlđъŋ 1—həm 2 kvartalъndaqъ eş plandarъna inderelməjəsəktər.

Başkuspraikъt mөdire: LATIPЪF

D. K. A Вөgen həm hər kөn S. V. D

Kassa asъq 4 tən sianstar 6-30, 8,9 30 həm 11 s.

URAL Вөgen ikranda JƏNLE-MƏJET

GURЪN Вөgen ikranda „KIRE QAJTMAJ" TORQAN XЪJAL

7-вyləktə.

Kassa asъq səqət 5 tə.

„Yktəвer Natiskəhe„ tipagrafjəhe glavlitjvəkile №671

BOTƏ DONJA PRALITARЬ BRЌEGEGEN

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KOMITOTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬНЬ

18 У КТЭЕР 1931 JЬL №227 (528)

13 JЬL SЬQA

KØNDƏLEK GƏZIT

BIŞ KØNLØK HЬNЬLЬŞ BIRMƏNE, TIMP JUQ

	Safxuzdar	Kalxuzdar	MTS	Qatь zadanja	Bøtəhe
AJLЬQ	10,3	18,8	18,2	—	16,3
JЬLLЬQ	15,2	31,5	45,5	15,2	30,6

IGEN ØSØN KØRƏŞ-SATSЬJALIZEM ØSØN KØRƏŞ

ŞTURЬM AJЬNЬŊ ØSØNSØ 5 KØNLØGØ HЬNЬLЬŞ BIRMƏNE

PLANDЬ VAQЬTЬNDA TULTЬRЬV ØSØN ŞTURЬM BAJRAQЬN JUQARЬ KYTƏRERGƏ

USALЬ, TUJMAZЬ BALŞEVIKTARSA 1—NYJƏBERGƏ PLANDЬ TULTЬRЬRQA HYD BIRƏELƏR, 7 NSE NYJƏBER BØTƏ TØBƏKTƏR ØSØN DƏ HUŊQЬ SRUK

KANTRAKTATSEJƏ DUGЬVЬRЬ BUJЬNSA IGEN TAPŞЬRЬVDЬ

1—NUJƏBERĐƏN DƏ QALDЬRMAЂQA

RADIOGRAMMA

KYSERMƏHE TØRƏK TƏMINƏT BYЛEKTƏЛEHE

Bøtə təbək başxlipzilsajuz bylektəenə

KANTRAKTATSEJƏ DUGЬVЬRDARЬ BUJЬNSA JAŊQЬ KYLTURA IGENDƏREN TAPŞЬRЬVĐЬŊ AŞAQ SRUGЬ ITEP BEREIŞE KYJGƏN BILDƏLƏNDE. KANTRAKTATSEJƏ DUGЬVЬRDARЬ BUJЬNSA IGEN TAPŞЬRЬV TURAHЬNDA BAŞXLIPZILSAJUZ HƏM NARKAMJUSTTЬŊ 14 I SIRKULƏRĐƏRE NIGEĐERĐƏ BØTƏ SAFALARЬ KYRƏGƏN VA QЬT ESENDƏ HƏR BER KALXUZDЬŊ, JAŊQЬDAQ KANTRAKTANTTARĐЬŊ DUGЬVЬRĐARЬN PIRSAKAL YTƏYĐƏREN OJŞTORORQA TƏQDIM ITƏBEЬ.

BAŞKARKAMSKAB: STIPANЬF BAŞXLIBZILSAJUZ: BIKTAŞЬF

„BAŞQORTOSTAN" BRIGADAHЬNЬŊ „FRUNZE" BYKSIRE

ALIKSANDERSKEJ SƏVITE KULAK QOTQOHONA BATQAN

BYKSIR UNЬ AJ(Ь)HЬĐ FAŞ ITTE, IGEN ƏĐERLƏVĐƏ HЬNЬLЬŞ TЬVĐЬRĐЬ

ŞIŞMƏ təbək „Frunze" kalxuzь jьllьq igen əđerləv planьn 100%tь menən tultьrđь. „Başqorostan" gəzite brigadahь ojoştorovь bujьnsa igen əđerləvđə qojroqta hejrəlevse Byzdek təbəge „Bizbuznik" kalxuzьna byksir jebərđek.

Byksir kilgəngə tiklem Aliksandьr səvite jьllьq igen əđerləv planьn nejьarь 23% qa tultьrqan ine. ...

„Bizbuznik" kalxuzь pravlinie jəherđə ikən aђьvlь tora. Ə səjəsi-xuzalьq kampanejalarь ytəvgə saqьrqan plakattar juq.

Bьna oşo kulak qotqohonor aktif təŝ alьvь, „jetəkselər" đən asьqtan—asьq kulak qulь nьa ujnavdarь heđemtəhend Aliksandrski səvite plandь xuluqlь rəveşta eđep kilgən. Byksir brigadahь kalxuzsьlar həm ...

TUJMAZЬ, KYMƏK XƏBƏRSENƏN

IGEN ƏĐERLƏVĐƏ TIMP JUQ

PLANDЬ 1—NYJƏBERGƏ TULTЬRЬV ØSØN QЬRQASARALAR KYRELƏ

TUJMAZЬ (Tiligramma) 15 nse yktəbergə igen əđerləv planь faqьt 37,7 pr. qa qьna ytəlde. Parteja təbək kamitətenen qatь diriktifь bulьvqa qaramaj an hьrьlьş juq. Ursaj avьl səvite genə planьn 121 % qa ytəne. Şeьxanqol, Mulla, Soqadьtmaq avьl səvittəre plandь tultьrьv aldьna jaqьnlaşalar. Kyp kenə avьl səvittərendə, jəcəjkələrđə plandьŋ rejal bulmavь turahьnda diskyssejə devam itə.

Parteja Təbək Kamitəte plandь əđəvselərgə qarata 12 yktəberđə qarar bujьnsa ojoştorov saralarь kyrđe. Plandь tultьrьv øsøn bøtə mømkinlektər bula torop ta nej barь 15 % qa qьna tultьrqan. Bişinde səvite tarqьldь. Appartunistarsa diskyssejə asьp, plandь 6% qa qьna ytep edgən øsøn Tyбən Tlujьski səvite prsidatele Larin partejənən sьqarьldь.

Kyp kenə RKI. RK Vəkildərenə, parteja jəcəjkələre sikritarđarьna, şular menən ber rəttən igen əđerləvgə kamsamuldь jomoşaq məb'izavajt i kən øsøn VLKSM təbək kamitəte sikritarь ip. Şəraf itinefkə qatь vigьvar birelde.

Təbək kamitətenen ьl qararьnan huŋ eşlə qudьjalьş ьa lьnьv bidelə. Hər ber avьl səvitenə javaplь vəkildər ьerketelde. Kamsamul, qatьn qьđđarđan həm parteja aktif arьnan ьđetelgən brigadalar sьqarьldь. Plandarьn tultьrьp həm arttьrьp ytəgən kalxuzsьlarđan 20 byksir brigadahь ojoştorolde. „Linin julь" gəzitenen byksir brigadalarь artta qalьvsь avьl səvittərendə eşləjđər. Hər ber avьl səvitendə stina gəzittəre sьqarьla. Køn hajьn igen əđerləv sьqarьlьşь Bøtə tør məssavaj eştər kinəjtələ.

VKP(B) Təbək Kamitəte igen əđerləv planьn 1 nse nyjəbergə tultьrьv ьeəbenən bьqьp bøtə tør saralarđь kyrə.

„Linin julь" B. BAJAN.

ARQAJAŞ, KYMƏK XƏBƏRSENƏN

„PABIDA" KALXUZЬ Q(Ь)ĐЬL TAQTAQA

ARQAJAŞ. (tiligramma) „Pabida" kalxuzь 16 nse yktəbergə jьllьq igen əđerləv planьn 93 pr. qa tultьrđь. Tunqa həm(ə)v planьn 60 pr. qa ytəp təbək davmələndə beren(se) urьndь tota.

Təbək bьaqarma kamitəte qararь bujьnsa qьđьl taqtaqa jazьlьp, jaqsь jetəkselek itkən øsøn avьl səvite həm pravinəjə prsidatelđəre bylək(lə)ndelər.

„Jeŋərbeđ" RIZVANЬF

TAPURIN, KYMƏK XƏBƏRSENƏN

IGEN TAPŞЬRЬV PUNKЬ TЬNDA BAŞHЬĐLЬQ

TAPURIN. 17. (tiligramma) Igen tapşьrьv punktьnda kiske qabul itevđər nasar ojoştorolqan. Igen alьp torovsьlar jeteşməj, đur sirut totov bətkəne juq. Qьnьr urьn juq, saj nej jabьla. Kisəgenək igen kilergən „Alqa" kalxuzsьlar 3 səğət bujь kətep, jamqьr aђtьndaqaldьlar. Igendəre faqət trjeşle urьndarqa beldergəndən huŋ qьna qabul itelde.

„Başqortostan" brigadahь. Q. SƏLƏM, NIKALAJЬF KALIAK, HIBƏTEF, BAKAJЬF

IЂKE BALTAS

Kamsamuldar igen əđerləvđə sittə.

Kulaktьŋ teđgene buş qujьlqan

Igen əđerləvđə jьllьq plan 15 yktəbergə faqət 41,65pr, qa qьna ytə'de. Kalxuzsьlar 56 pr qa ytəgəndər jalьqьđaqtar nej barь 28,81 pr. qatь zadanja bujьnsa kulaktar faqət 26 77pr.qa qьna ytənelər. Esensə biş kønlək 3,67pr, qьna hьnьlьş birđe.

BLƏŞ, KØN TUQЬŞ, TƏTEŞLE avьl səvittəre bьl 5 kønlektə ber genə kilaqramma la igen tapşьrmanьlar. Şulaj uq: Təsə aj, şar kyl həm Jamaqtav avьl səvittəre lə xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrəlelər, ular plandь 30pr. tan da tyбənytənelər.

Kamsamul ojoşmalarь igen əđerləv eşenə karagenьa maəlizavat itelməgən. QIZZƏTYL

...tarə alьp barьlmaj. Heđemtələ igen əđerləvđeŋ jьllьq zadanejahe nej barь 8 pr. qa qьna ytəlde.

Bьl xurlьqtan sьqьv øsøn şturьm ajьnьŋ qalqan køndərendə qьrqa borolos jahar qa „IBRAJ"

MЬRAQ təbəge „Qьđьl kamsajen" kalxuzьnda kalxuzsьlar arahьnda igen əđerləvđeŋ əhəmej(ə)te turahьnda aŋlatьv alьp barьlmaj. Kalxuzsьlar đa ytkan jьlqь igen zapastarь xulьa la. kulak qotqoho arqahьnda xəkymətkə birelməj qala.

...

BЬL KALXUZDAR „URAZAJ HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV" KØNØNƏ RAPЬRT BIRƏ ALMAJDAR

Urazaj kønenə igen əđerləvđe tultьrđьq

...

USALЬ TØBƏGE XƏL ITKES HЬNAV AJЬNDA

PLANDЬ VAQЬTЬNA YTƏV MENƏNGENƏ ULAR JEŊEV ĐƏREN KYRHƏTƏSƏKTƏR

(Yđəbeđđeŋ maxsys xəbərsebeđđən)

Usalь təbəge igen əđerləvđə đur ərtəklek soqoronda ultьra. Ul Başqortostandaqь barlьq təbəktər arahьnda iŋ xurlьqlь rəveşta hejrəlep barьvsьlarđьŋ berehe. Şuqa kyrə lə ul xurlьqlь arьa taqtaqa elakte. 10 nsь yktəbergə tiklem Usalь təbəgendə igen əđerləv planь nej barь 10,6 pr. qa qьna ytəlde.

Usalь təbəgenen bьlaj xurlьqlь rəveşta artta hejrəlevenen səbəbe nəmə lə. Əllə Usalь təbəgenə igen planь artьq đurkəs jetməђlek kyp birgənme? Juq, artьq birelməgən. Plan rejal. Məxmyt avьl səvitenen igen əđerləv planьn 100 pr. qa tultьrьp 570 bunoa bylək(ə)neve bьnь derəђlaj. Bildəle, plan hər ber avьl səvitenə ...

...nejahьn birgəndən huŋ, ber ele şə artьp qalqan. Bьl artьq igendər qajhь ber keşelərđə 30—40 xalta jeđər botlap jar. Şunьŋ ərbtəvenə kyptər altьŋ priskalarьnda staltel bulьp eşləp pajuk alalar. Şuqa la qarabьtan, ular dьŋ đur kypseləge dəvlətkə bьl tьrqь igendəren də, bьjьlqьhьnan da ber bot ta tapşьrmajđar. Ulardьn, əlegə tiklem zadanejalarьn tyləv saralarь la kyrelməj. Ajьrьm xuzalьqtarđa xətta kalxuzsьlarđa həm qajhь ber „aktiftarđa" 50—60 şar bot igen baььlьvь əle təbəktə barlьqь igen zapasьnьŋ şaqtaj đur bulьvьn kyrhətələr.

Ilse avьlьndaqь ber „aktiftan" (avьl səvite rəisenen urьnbarьrь) 60 bot jəşerelgən igen ta...

Ønsə tep səbəp—ul parteja ojoşmalarьnьŋ həm avьl səvittərenen igen əđerləv eşe tirəhenə bətən xuzsьlar, batrak, jarlь lar jəlpьnbьn aktiflaqan igən aŋlap, ulardьn tultьrьvqa jyna lep, bьl planьn torovsьlar bula almaj dar ojoşpь ara eş itkən jomoşaq elalqan. Kyp urьndarđaqь parteja ojoşmalarьnьŋ igen øsøn bьl eviktarsa kərəş belməjdər, juq rьla ajtep ytkənsə, „kulak juq, igen juq" tip appartunistьq barьvqьna batqandar. Bьnь təbəktərgə parteja ojoşmalarьnьn, avьl səvittərenen, juqarь parteja ojoşmalarьna igen əđerləv planьn yđ vaqьtьnda tultьrьvqa ber nisə tapqьrđar vəqədə birə | ta, ul vəqəđəne qьnalda ytəməj, ...

...

TRANSPЬRT BRIGADALARЬ—IGEN TAŞЬVĐЬ AŞЬQTЬRЬVQA JARĐAMQA

...

Q. SIRAZETTINEF.

250 SINTNIRIGEN XØXY MƏTKƏ

...

QUMƏRƏ.

Bьnda la hьnьlьş juq əle

...

B. USMANЬF

Başkolxozsajuz idarahь rəise urьnbarь: LUGININ
Xeđmət sikter mudire: KARATUF

YKTƏBER BAJRAMЬNA-PRAMFIN PLANDЬ TULTЬRЬV,

ӨÐӨKLӨKTӨ QAPLAV HƏM IP. STALINDЬŅ ALTЬ ŞARTЬN BOJOMQA AŞЬRЬV EŞEN KӨÐƏJTEV MENƏN QARЬŞЬ ALЬJЬQ BƏJRƏM ISEMENƏ SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQ XƏRƏKƏTEN JUQARЬ KYTƏRERGƏ

Yktəber bəjrəmen pramfinplandь tultьrьv

Өðөklөktө qaplav menən qarьşь alajьq.

Beđ 1931 nse jьlдьn III nse kvartalьna kilep indek. Şunьŋ menən bergə yktəber rivalytse jeŋeren XIV— jьllьqь la jaqьnlaşa. Oşo unaj menən beđđeŋ başqortostan eşsandare aldьna mehim sajasi burьst r jəkmələ.

Begə ce ken beđđeŋ alda pramfinplandь tultьrьv, qarьşьlav planь qanal itev, eşlnep ьhqarьlqan namaneŋ sьjfat kyr hat məhen jaqşьrtьv həm yđenə təş ən xaqьn kametev burьs arь tora

Bьna bьl bejek maqsatqa ireşev esən ber ən eşta satsejali zem jarьşь həm udarsьlьq xərəkəten juqarь bьðqьsqa kytarev, həm ip. Stalindьŋ altь kyrhatməhen tulьhьnsa bojomqa atqarьvь talap itelə.

Unan hun yktəber rivalytsejəheneŋ XIV— jьllьq bejrəme jaqьnlaşьv ajaanьs 5 jьllьq giruj-darьnьŋ eşsəren eşsən massa aldьnda kyrhəterqə həm bьl məhim eş tirəhenə betə eşsən massanь tarafьv eşta satsejalizem jarьşь, udarsьlьqь kesə tep, eş selərđeq nqa bulqan məxəbbət təren taqьla artьrьv sarghьn kytev kərak.

Beđ IV— kvartal inev həm XIV— jьllьq bajram jaqьnlaşьv ajqanьs yđə ajtьlqan burьstarđь başqarьv menən bergə bьlajьq tь pramfinplandь tultьrьv həm III— kvartal өrөklөgen beterev julьnda bьlьevik tьrsa eş kyrep eşta dur eşnəkərlek kyrhətergə tejeşeđ.

Şunьŋ menən bergə eşselərđeŋ kьlkma formoş jaqtьrьla jaqşьrьlьrqa tejeş. Bьl məsələ tiđ jaqьn arala tikşerelmagən unьnda eşselər jьjьlьş tarьnda tikşerergə həm ularđь kəmselekhьđ bojomqa atqarьv kərak.

Ip. Stalindьŋ altь kyrhatməhen naqlaj ejrangəndə unь kəmselekhьđ bojomqa atqar—qanda alqa qujьlqan bajavaj burьstardь tiz şikhed xəl itəalьrabьđ.

B. IBRAHIM.

„BAQЬR-YÐƏK" RYDNIGE SƏJƏSI XUZALЬQ KAM PANJALARÐA QATNAŞMAJ

Cytkin Kalxuz sabьnьn kulaktarqa birðe

Begenge avьldaqь ykarelep jatqan ikmək ađerlav, ərsən saьv, silos, kedgə arış səsev, par herev, sərməjə tuplav həm kyltura teđeleşen kiŋəjtev kevek məhim xuzalьq kampanjalarь yđenə dur səjəsi kesiə talap itə.

Baqьr—yđək rudnigьnda bьl xuzalьq kampanjalarьn ytkarev đə jetarlek kes bar. Rudniktьŋ yđenda partejə, kamsamul jacajkalare, prafsajuz xuzalьq ojoşmalarь ərьnlaşqan. Lakin, baqьr-yđək eŋ prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarь ike tinlek tə eş eşləgəndare juq.

Baqьr yđək ul janь halьnьp jatqan rudnik ььnda ərьnlaşqan eşseneŋ kypselek eləşe jerle avьl pralitarejəte qatlamьnan sьsqan batrak, jarlьlar rudnik eşselərə qaramaqьnda kypkenə handa jьlqь, hьjьr həm vaq maldar bar. Ular ber jaqtan avьl xuzalьqьna, ikense jaqtan sənaqatkə kilep bəjlanalar. Eşselər arahьnda avьl xuzalьqьna baile bulqan məhim məs'ələlər tikşerelmaj, xekymət həm parteja qarardarь ejrənelmaj.

Eşselərđeŋ kypselek eləşe avьl xuzalьqь eşe alьp barьvqa qaramaqtan, oşo kengə tiklem kalxuzqa inep betmagəndar

Sen'i, Baqьr yđək xuzalьq, oj...

Biktale bьl jazьnqьqa eja bulqan Baqьr, Jaŋqьđaq xuzalьqtarđь kalxuzqa ьlьqtьrьv, kalxuzdьŋ eske teđeşen ььqьrьv, kulak həm unьŋ ejarsьnda ra qarьşь kөrəş fruntьnda qojoroqla kilep kilevdən buşamanь. Rudniktəge eşselər jььlьşьnda oşo kengə tiklem kalxuzlaşьv turьhьnda ber genə tapqьrđa hyđ qujьlmaqan. Bьl məhim məs'ələ menən qьđьqьvsьla juq. Rudniktьŋ jetakselərə aldьna kalxuzlaşьvdьŋ qujьlan, ularsa aqьmdaqь məs'ələ, hunьnan xəl itə torqan eş, itep qarala.

Jetakselar səjəsi nađan, xuzalьq fruntьndaqь barьş menən tanьş tygeldar.

Baqьr yđeneŋ əjlanə—tirahendə ere genə kalxuzdar ərьnlaşьrqa qaramaqtan, bьl kalxuzdarqa jardam itev, kalxuzdьŋ eske teđeleşen ььqьrьv, eşsərđe kalxuz teđeleşendə jetakse itevgə ulьp ta qaramajdar.

Jəjge kampanejalar barьşьnda baqьr yđək tьnьs qьna jatьp kilhə kedgə kampanejalar barьşьnda la şulaj uq tьşьqa adьmьna ej bulqan timp. jetakselər kedgə kampanejanь iđtərenə almaj, həm alьrqa telamajdar.

şiqa alьnqan avьlьbьđ bar" tip qənərləmaq bulalar.

Begenge ba ьr. kampaja barьşьnda jardam itev tygel, kam panejanь eđergə matasa. Rudniktьŋ yđendage jьlqь, hьjьr həm vaq mal „Qьđьl—jalan" kalxuzьnьŋ malьndaj bar.

Bьl maldarqa xuzalьq itevse juq ketevse də olmaqan, ken najьn ejer menən jөrəgən jьlqь, ketəve menən jөrəgən hьjьr həm harьq—kazalar sabьnlьq həm igenlek əhlendə.

Rudkumdьŋ həm undaqь xuzalьq ojoşmalarьnьŋ kyđle ьykan bulьvdarь arqahьnda, „Qьđьl—Jalan" kalxuzьnьŋ kyp kenə la daqь igen həm başqa kyltural ьs mal tarafьnan aşalьp, tuđđьrьlьp betə

Maldь jьjьv, malqa xuzalьq itev turьhьnda baqьr yđək jəmaqatselegenə adme qenə belderelmane, ədme atnaşenejalar jaŋьlmanь, ədme jьjьlьştarđa həjlandь?

Begenge ken rudkum, kalxuzdьŋ sabьnьn həm igende maldan aşatьp bera la „unmaqan sabьnqa, unmaqan igenga hed madь tota almajьbьq" tip, kulak həm unьŋ ejarsьndare tirm nena ььv qoja.

Rudkum ratse Cutkin jəjge si zunda, yl beldege menən kal...

1—Davlat zavьtь

Plan ytələşendə uŋьşьqtar bar

YKTƏBER BERENSE 10 KӨNLƏGӨNDƏ AJЛЬQ PLANДЬŊ 33,5 PR. TЬ YTƏLDE

TIPAQRAFEJƏ

YKTƏBERÐƏ TƏVGE 5 KӨNLӨK PLAN 76,70

Ikense 5 kenlek 78,40 pr. qa ytəldə.

Oe liikr Stansahь

ӨLGƏŞEV DAR unь nьqьtrqa kərak

Kyn zavьtь

Plan 108 pr. qa ytəldə

„8—nse mart tegev" fabrigь

III-Kvartal planь 77 pr. qa qьna ytəlgən

Ajaq kejemdere tegev fabrigь

Sintəber planь artьrьp ytəldə

Maturstruj təngələndə

Bikbulatьŋ brigadahь esən kenlek eş nurmahь ьildələnməgən

Atminstratseja janь eşselər tormoşona appartunistarsa qaraj!

EŞSELƏR ARAHЬNDA AQЬMSЬLЬQ DƏVAM ITƏ.

MATURSTRUJQA KADRЬBAR JETEŞ TEREV JUЬNDA

TRANSPRTTAR URЬN

Bьndaqь xuzahьđlьq, praktikalaqь uŋ appartunizemqa qarьşь berđəm kes menən rəximhed kөrəş aььrqa

17—teđev trisenəŋ transprt bylege Bagđađa avьlьnda urnlaşa. Bьl bylekten funksejahь teđeleşte transprt menən tə'min itev, xađer teđeleşta tartьm kestəre bik kyp kərak. Bьl qan tartьm kestərenə tulь nagruzka birelergə, eşlangən aştar ьə tulь itəp alьp barьlьrqa tejeş. Beta este sđilşinaqa kyserergə, uravnilufkaqa qarьşь qьrqa kөrəş asarqa, kestə đe qulajlь raveşta fajdalanьrqa kərak.

Xađerge barьş namane kyrhatə hən? Transprt bylege qulьnda xađer 120 at 4 ajlь maşina, 15 traktьr bar. Bьlarđan başqa terlə kalxuzdarđan kilgən 400 at eşlej. Lakin bьna şul tartьm kestəren fajdalanьv xejanatlь raveşta bara.

attar tik toralar

Transprt bylege qulьnda 120 at bar. Xəđerge vaqьtta nej barь 6 a eşta fajdalanьla. Qalqan 65 at eşləmaj tik toralar. Sьbab, arьa, juq. Bьl xəđerge teđeleş osoronda, teđelşta tartьm kestərenə ixtejaz bik đur bulqan ber maldь alaştьa đur xejanat. Arьa qajđa? kem birerəə tejeş? agar 17—tristeŋ tə'mina bylege birmaj ikan, qəjeplelərđe javapqa tartьrьrqa kərak.

Teđeleşta matirejal jetesmaj. Stansala matirejal tulьp jata. Teđev urьnьna kiltergə at kərak. At bar. Arьa juq. Tik torqan 65 at ken hajьn holo, be...

tir bar. Ul şuiirđar ke em həm başqa namalar menən tə'min itelgəndar. Ular namə eşlajdar. Bьl turala beravđa ber namə belmaj. Plaşsa kala eşlarqə alta maşinalarqa jul juq tejdar. Jul e latev taş baqa adьmь menən bara. Bьl turala qьrqa kiđken sara kyrergə kərak.

Traktьrđarqa tulь nagruzka juq

15 traktьrđьŋ 6 hь plaşcatkala. 4 hь jul eşlərendə 4 he qala ... xuzalьqьnda, berhe vatьq. Traktьrđarđьŋ eşenə kilgəndə ... kərak. Traktьrđarqa tulь nagruzka juq. ... nurmahь bildələnməgən. Parь ber genə smena eşləj. Traktьrđar 14—15 saqat urьna 16 saqat bulьp tik toralar. Traktьristar qa xeđmət xaqь tyləvđə „uravnilufka" xəkem hera. Plaşcatkala eşləvse 6 traktьrđьn 4 he eşləj. 2 he eşselər „jeteşmagənlektən" tik toralar.

Kalxuz attarь kenleklap eşlajđar.

400 lap at. kalxuzdarđan kilgən: Bьlarđьn eşkə kilevđare yđ aqьşьna tapşьrьlqan. Kalxuzdar menən duqьvьrь jadььv arqьrь tartьm kesə tuplavь juq. Kem kilə şul alьna. Kilmə ... tik toralar Hun bьl attar ... fajdalanьr lar? Bьl tarmaqta ... anlaşьlmaqdar ...

qan ber nisə atlь menən bəjləşkəndə, kenenə 9 hum 70 tin alьvdarь belende. Kən hajьn şulaj alabьđ tejđar. Bьl attarqa nurma juq. Eşlagən eştərenən itəp juq. Eştən qasьv praqul jahav, praqul jahav qađl ber kyneş hanala.

Sanalar eđerlənəme hun.

Tiđđən qьş kilə. Arbalar sana menən almaştьrьla transprt bylege bьl turala tə'min ant bylegenə zajafke birgən. Sanalar ... kem birer ... ber namə belmaj. Kusp amsa uz 500 arba eşlərgə kil şev jahapta barь tik 15 lap kenə arba birgə ne, sana eşlardə uqa tanş ... Xađerga xəl ... Ku pramsajuzьŋ ... almavь apparatь transprttь bьs şikhed ajaqtan jьqa ...

appartunizem hadibqьn qa totorqa.

Transprttьŋ şul xə'də bulьvьna, transprt apparatьnda bulqan appartunizem hadibqa qarple. Masyl eşselərđən Cusanuf:

—„ber yđem jetesə almajьm, „torlьq juq, tip betə qəjepte abejek if səbəptərgə ... :

Juqarьla hanalqan ... sətərevđa nindəj saralar kyraheqeđ tigəs:

„— ele eşka janь başlajabьđ ...

Q. ILBAJ.

Kanditer fabrigь

TƏVGE 10 KӨNLӨK PLAN 103 PR. YTƏLDE

K. Kamil

TAQTA JARЬV ZAVЬTTARЬNDA IPTƏŞ STALIN TELMƏRE ӨJRƏNELMƏGƏN

M. ƏXTƏM.

14 - Yktəber Kalxuzsьlar jortonda

AVЬL XUZALЬQЬ KYRGƏÐMƏHE ASЬLDЬ!

Bьl maktəp ... jetəkselekte ...

K. SAFIN.

F.Z.U. MÐKTƏPTƏRENƏ BULƏJAN KƏDGƏ NABUR ƏDƏLDƏ
7991 KEŞE URЬNЬNA FЭQЭT 3115 KEŞE ALЬNQJAN
JERLE MILLƏTTƏN KADЬRDAR ƏDERLƏVDƏGE BЬL DUR ƏDƏKLƏKTƏR TAMЬRЬ MENƏN JOLQOP TAŞLANHЬN.

FZU MƏKTƏPTƏRENƏ UQЬVSЬLARJЬ JЬY ƏƏƏLDƏ

VKP(в) Өlkə Kəmitətenen 1 nse yktəвergə tiklem FZU məktəptəren həm torlaqtarьn julqa hilьp, uqьvđь başlarqa tigən dirl tiђь kyp ojoşmalar tarafьnan ytəlməgən. Baj'aq qьna ojoşmalarđьn aqsa həm tədəv mətləjaldarь bulьp tъ, uqьtьv urьnđarь tədelmə.ən (Juz Ural Lis Başkmainat, P. R. Z. h. b)

Uqьvsьlar tuplav planьn Başzildur stru; 100 pr. menən ytəne. Şulardan 41,3 pr. вaşqort 36,7 pr. tь tatar, 8 pr tь vaq millət tər 7,6 pr. tь qatьn—qьđdar. Ş. U. P. M.—p'an 103 pr. ytəlep, вaşqort 50 pr. tatar 25 pr vaq millət 4,2 pr. qatьn-qьđdar 28,7 pr. Baş-alu plan 103 pr ytəlep, вaşqort 46 pr tatar 3... pr. vaq millət 9,4, qatьn-qьđdar 28,7 pr. Bloratta 76 pr. ytələ. вaşqort 59,3. tatar 3,9 pr. vaq millətlər 2,5pr, qatьn—qьđdar turhьnda məq'ymət juq. Tyвən Truje-kej sukna faвrigь plandь 116 pr, ytəne Blagavişşin zavьtь 30 pr. Ləkin вьlardan milli həm qatьn-qьđdar turahьnda məqlymət juq. Şulaj itep 7991 keşe alьv urьnьna 2310 keşe alьndь. Başqa ojoşmalar tarafьnan вь tursla ver tedle lə xəвər juq. Вь hьndar VKP(в) Өlk Kamitətenen vaq millətterđe sa...

...naqətkə вьqtьrьv turahьndaqь dirkitle вalşəviktarsa tormoşqa ytqarьlmaqanlьqьn kyrhətələr.

Unan hun 17 nse tədəv triste 500 đən artьqьraq keşe əderlər ga tejeş вulьp, вьlar əderlav esən Başstruj menən dugьvьr tədəp aqsa вirergə tejeşle вulha a đairisee genge kengə tiklem ber nəmə lə eşləməgən, kirehenə вьl eştən baş tarta.

Вьna oşondai đur jetəşheđlek ər həm anlaşьlmavsьlьqtar arahьnda вaj'aq ojoşmalar tarafьnan FZU larqa вulqan kədgə naвur ədelde. Şuqa kyrə 15 yktəвerđan 25 nə tiklem Başprafsəvit tarafьnan FZU məktəвenə uqьvsьlar alьvda вulqan ədekləkte вeterev un kenlegə yktərelə.

Вьl un kendə FZU məktəpte həm torlaq urьndarь tədəlep вetərgə, kədgə naвur planьn tьrьlьp ytələrgə tejeş.

Prafsajuz, xuzalьq ojoşmalarь вьl dikadala ədekləkte вeterevdə, kədgə naвurdь tulьbьnsa ytkərevdə вetə kestəren вirergə tejeştər.

Вəлek tədeleş esən kadьrđar əderləvđe tid vaqьt esendə tə'min itev esən tejeşle şarttar tьvđьrьlьhьn.

Q. ƏMIRXAN.

FZU larqa uqьvsьlar tuplav turahьnda

BSPS kadьrđar вylegenen kənaşma tarafьnan Infarmatsejahь вujьnsa sьqarьlqan qarar

F.Z.U məktəpterenə kədgə uqьvsьlar tuplav turahьnda Başprafsəvit ergəhendə jьjьlqan kənaşma Başprafsəvit kadьrla sьtarьnьn вьl torlaqь infarmatsejun dəvlatьn tьnlap oşolarьn вildələp yтə:

F.Z.U. məktəptərenə kədge uqьvsьlar jьjьv eşen sintəserajьnda вeterev turahьndaqь partejə, prafsajuz həm xeđmət Xalq Kamisarьqьnьn вajtaq dirikttarь вulьvqa qaramajьnsa FZU məktəptərenə uqьvsьlar tuplav eşe вetenləj qənəqətlənmərlek rəveştə nasar тora.

Uqьvsьlar tuplav planь 10 nsь yktəвergə вej вarь 38,9 pr. qьna ytəlgən, jəqni вьnьrqa tejeş 7991 uqьvsьnьn вarь 3115 genə alьnqan. Вьlarđan: qьđdar—442 keşe, jəki 14 pr., ə, qьđdar plan вujьnsa 25 pr. alьnьrqa tejeş. Başqorttar 39 pr. qьna alьnqandar, ə. lar 45 pr alьnьrqa tejeştər ine. Vaq millətler вarь 5,5% alьnqandar. вarьhь 12 pr. alьnьrqa tejeş. Ajьrьm ojoşmalarđьn planьn tultьrьvđarь: Başzildustruj—100 pr. qa, ŞUMP—103,2 pr., Lil rət mital zavьtь—78 pr. Başsajuz-108 pr., Trujeski sukna faвrigь—118 pr., Blagavişşin zavьtь—30 pr., Juz—Ural—Lis—109 pr.

Qajhь вer ajьrьm ojoşmalarđa uqьvsьlar jьjьv eşe yđ aqьşь menən вara, uпь—uqьvsьlar tavьp вulmaj, juq tip qaplamaqsь вulalar, вьnьn menən FZU qa kədgə uqьvsьlar jьjьv eşe ədelə.

Şunlьqtan kənaşma qarar ita:

1. FZU larqa uqьvsьlar jьjьv eşen yđ aqьşьna qujьvđь qьrqa rəveşta tamьrьnan qьrqьp taşlarqa. His kisekməhtan FZU larqa jəş yъmerđarđe jьjьvđь ojoştorov esen kesəjterga.

2. ...

3. ...

4. Kədgə uqьvsьlar tuplavđь ytəv esen kəreş dikadatьn ud iqarьv esen əlkə вyl ktar ergəhendə təvak prafsəvittar grup kumdar həm вaşqalar ergəhendə prafsajuzđan, kamsamulda, xuzalьq urgandarьnan, jəki FZU məktəвenən vəkildər indere ə əktar ojoştororqa, ular aktivtьn ixtejarь jarđamь menən tik şərev eşe alьp вarьrqa tejeş ə ikşerevdə oşo nəmələrde asьvqa iqtьлar i elergə tejeş.

a) plandьn milli, jensi hər ztimaqi jaqtan ytələşe;

в) Xuzalьq, prafsajuz, kamsamul ojoşmalarь tarafьnan plandь ytəvdə ojoştorov sarьlarь;

v) FZU uqьvsьlarьnьn dəjə torlaq həm вaşqa tormoş şartь jaqьnan tə'min iteleştər;

g) FZU uqьvsьlarьnьn pritep ejatejalarьda eş şartь (sьđiqnəqa kysere gəndarm...);

d) uqьv kitaptarь, uqьv əsəntarь, uqьvsьlar həm вaşqaлa menən tə'min itelevđəre

5. Kamsamul, prafsajuz, xuzalьq ojoşmalarьna His kisekmətan jəş yъmer kalxuzsьlard FZU məktəptərenə massavaj rəveştə saqьrьv eşen kin rəveştə jəjergə təqdim itergə. Yъmerđəde saqьrьv Stalin iptaştən kalxuzsьlarđь sənəqətkə eşkə saqьrьvьnьn iņ mөhim вьvьnь вulьrqa tejeş.

6. Prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarьna FZU məktəptərenə də em torlaq jorttarьn hajьp rəvəşte tə'min itevđe təqdim itergə. Rimunttar вaşlanmaqan urьnđarđa FZU uqьvsьlarь esen jьlь вaraktar təđergə.

7. Prafsajuz ojoşmalarьna, Başqortostan Ydak X. Xuzalьq ...

...тre вulqan xuzalьq urgandarьna həm naşalarqa FZU məktəptərenə uqьvsьlar jьjьvđь ojoştorov ...

...darьn 3 nse pуjəterga BSPS qa tapşьrьrqa tejeştər.

ӨFӨ QALAHЬ MƏQARIF BYLEGE HƏM QALA KAMMUNA XUZALЬQЬ EŞTƏ JAVAPHЬƏLЬQ KYRHƏTƏLƏR

Prafsьr Valdim matur zavьtьna kadьrđar əderləv kursьtarь esen kərək вulqan uqьv jorttarьn təвьvda jarđam itergə telap вarə Өlene əjlənep sьqьp вer nisə məktəp həm kiske uqьvđar asьv esen вina ed'əj. Həm вьl məs'ələne xəl itev esən qala məqarif вylegenə kilə.

Məqarif вylege medire Canişəf вьl eştə jarđam itəhe urьnqa: „juq,juq jorttar вirev his məmkin tygel" tip ...

Matur zavьtь Ş.U.M.P. məktep medire ip. Di ...f matur zavьtь kursanttarь torqan Aksaaкьj uramьndaqь 75 nse jortqa dugьvьr tədəvdə horap qai kammunal xuzalьqьna mərəzəqət itə. Ləkin garkamxuz medire Zinin dugьvьr tədəv urьnьna: „hedgə ul jortto вirerə đ me juqmь ale, unьn kyrelərə xəderga dugьvьr tədəj almajвьđ" tip javap вirə.

Qiganttar tədelesenə ...

„LYTTЭ"

17 nse tədəv triste

Kadьrđar əderləvdə вaş вaştaqlьq ita

...

...ə rəxsət вirelhə lə 17 nse trist вaş вaştaqlьq itə, oşo kengə tiklem təвəktərgə uqьvsьlar tuplavqa keşelər jeвərməj.

Ikensenən təminət Kamisarьqь 17 nse trist uqьv вazalarьn tə'min itevgə yđ ktan rəxsət вulьvqa qaramajsa вьl kengə tiklem вer nəmələ eşləməj, şul uq vaqьtta uqьv вazalarьnan „uqьvsьlar tə'min itelməv səвəple taralalar, kadьrđar əderləv ədələ" tigən xəвərđar har ken javьp tora.

Өsensenən—uqьvsьlar tuplavđa вaşqort həm vaq millətlər planь ytəlməj, вerense yktəвergəsa alьnqan uqьvsьlarđьn вarь 12,5 pr tь qьna вaşqorttar. 7,5 pr. tь vaq millətlər, ə urьstar 50,8 pr. tatarđar 29 pr. Ti...

...juqaltьlqan vaqьt tiđ həm jəteđ eşləv menən qьđqa vaqьt esendə qajtarьlьrqa tejeş.

Вaşqort həm vaq millətlərđən uqьvsьlar alьvđa вulqan kəmselektər вə eretərgə ədəklektər tultьrьlьrqa jəqni вetə uqьvsьlarđьn 45 pr. tь вaşqorttar, 12 pr. tan kəm tygele vaq millər вulьrqa tejeş.

Təвək ojoşmalarь jaņь tədəvđər esən kadьrđar əderləv eşenə tulь rəveştə qatьşьrqa вьl eşkə jəmaqət fikeren tuplarqa tejeştər.

Tədəv kadьrđarь əderləvđe udarnaj rəveştə alьp вarьp, matur həm qađan turnin zavьtьnьn vaqьtьnda eşlənep вeteвen tə'min itergə kərək.

Q. Q. Ə.

Jaņь eş tərtiвlərə alьv juiьnda

...

Eşselərđen nađanlьqьn вetərəvgə həlqьn qaraj

...

Ş. Kamskej.

3—вit. „Başqortostan"

MITIXNIKUMDЬŅ XUZALЬQ MƏDIRE

OJOMAHЬF JAVAPQA TARTЬLHЬN

Oşo jьl avqьs ajьnda Krasnausul təвəge kamsamul kəmitəte tarafьnan rəzvirska вujьnsa Өfə miđti nikumьna udarnik, aktivis, kamsamul вatrak Qulgildin jeвərelə.

Qulgildin ajaqьna həm өstənə kejə gə вulmavьna qaramaj, uqьrqa kitə, həm məktəpkə ina. Ajaqьna kejərgə juqlьqtan zar...

...вьvqta jərəj, həm şul arqala hьvьq tid.rep avьraj. Qulgildin sirđan terelgəs uqьvьn taşlakire qajtьp kitə. Ə, tixnikum вьl eşte вetenləj kyrergələ tel məj. Tik diriktьr: „hin вaşqort qajtьrqa niz..., tej, вatrak, udanik kalxuzsь Qulgildinde məktəpkə urənlaştьrьvqa şart ... tьvđьrmaj Qulgildin nisek вul...

Qulgildin вьnь kyrep jaqьnan horanala ajaq kejeme ala almaj adaqta narkamađrafqa вarьp xəldə həjləj həm „itek вirergə" karaklege turahьnda jalьv alьp qajta. Şuqa qaramahtan itek ala almaj. Aptьraqas tişek sara ta həm tişek oroq menən ho...

...la torop oşendaj xalgə təşərevse, kadьrđar əderləvgə qьlьv itelməslek rəveştə qaravsь, parteja həm xəkymətten вьl turalaqь dirkittarьn ajaq astьnan halьp tapavsь xuzalьq medire Noqomanьl qatь javapqa tartьlhьn.

XƏTIP.

BILƏRƏT ZAVЬTЬEŞSELƏRE ARAHЬNDA KYLTURA EŞTƏRE NASAR

Вaşqort, tatarđarđan kadьrđar jeteşterev maqsьtь menən 1931 nse jьlđa Өfələ 54 вaşqort, tatar jəştəre, 4 jьllьq silsa'naj kursьtan ytkəjnelər. Ular kursьtь вeterev menən Bilərət zavьtьna jeвərelđelər. Ləkin вьnda kursanttarđь yđ spi'sejalnestəre menən fajđalanmav həm ...

Eşselər arahьnda kyltura, təđalьq eştəre lə nasar. Вylmələr tьqьđ (60—70 keşe вer jerđə tora). 5—6 aj вujьna matrastar alma turьlmajlar.

Şunьn menən вergə вьnda вaşqort, tatar eşselərenə sillətep qaravdar вar: Urьs eşselere hьn qьna kilep eşləvlərenə ...

Belevəə.

Plan tulьp menən ytəlsək

...

P. RAMAZANЬVA.

IGEN ƏDERLƏV 60 % QA, BESƏN 105 PR. QA.

...

SƏJET MAQARSKEJ

QATЬN—QЬĐDAR IGEN ƏDERLƏV ӨSӨИ KӨRƏŞKƏ

IGEN ƏDERLƏV FRUNTЬNDA ALDЬNLЬQ KYЧHƏTEVSE ŞIŞMƏ, TUJMAZЬ, USALЬ DILIGATKALARЬNAN BAŞQA TӨВƏKTƏGE DILIGATKALAR ӨLGӨ ALHЬN

„JAŅЬ JULDA" QƏZITE TRIBUNAHЬ:

IGEN ƏĐRLƏVĐƏ QATЬN-QЬĐDAR ARAHЬNDA BALŞEVIKTƏRSЬ JETƏKSELEK KƏRƏK

Вьjьlqь igen əderləv kampanejahь вeđđen alьqa вik đur məsъlejətle talaptar quja.

„Вer genə gиktar igendə jerdə jatьp qalmahьn, вer genə ntnir igendə xosusi qulьna inəhen" igen əderləv planьn ulьlь menən ytəp, artьq igenđerđe igen halьv punktarьna apьşьrьvqa, eşse təvaktərebeđđe ulaj uq jaņь jedulejtarebeđđ igendər menən tə'min itergə kərək. Sөnki—igen esen kərəş ul ... ensə xal ikes jьlqь xalqxuzalьqь planьn tultьrьv esən sotseja izemde ...

...

Oşolaj itep, вeđ вьjьlqь igen əderləv kampanejahьnda qatьn—qьđdar kesen tulьhь menən fajđalanьp, đur вoroloşta jaņь qanьşqtarьn kyrəвeđ. Məhələnqatьn—qьđdar kesen tulьhь menən julqa halьp, qatьn—qьđdar kənəşmələre, kustaj kanfiri sejələre ytkərep, VKP(в) Өlkə Kəmitəte qarardarьn tikşerep ulьlь menən вojomqa atqarьv sь Şişmə təвəge qatьn—qьđdarьn alaьq

Şişmə təвəgenen Qara Jaqu avьlь „Qьđl вajraq" kalxuzьndaqь kalxuzsьlar şulaj uq kalxuzsь-qatьn—qьđdar yđđərenə eşkən 1000 sitnir igen zadanejahьn qatьşlav planь menən 070 sitnir itep qaвul itelər. Həm oşo kentə jaņь plandь jotlap 6,0 вottan qьđьl вauz qoştorop xəkymət igenən hьv punkьtьna tapşьrđьlar. Şul uq Qara Jaqu avьlь kalxuzsь qatьn—qьđdar diligatkalar menən вerlektə 3 giktar jemeş aqsahь ...

...ek eşe jomoşaq qujьlqan urьnđarda, kampanjalarьn ədelər ... igen əderləv kampanejahьn sьjnfi doşmandar kərəşenə вajlanmaqan ... qaraqa ...

Igen əderləv kampanjahь ulxuzalьq kampanjahь qьna tygel, ul sajasi—sьjnfi kərəşkə вajlanqan kampanja la. Kampanjahь yđ vaqьtьnan hunqa qalьrmaj tidlek menən вeterev esən kulak agiťtarь həm ular kileşevse partejə eşendəge uņ həm „hul" tajpьlьştarьna şulaj uq uqa kilşep qaravsьlarqa qarşь ajavhьđ rəveştə kərəşkə jalpьnь maвilizavajt itev, kalxuzqa jaņьnan—jaņь kestarđe tuplav, kalxuzda prajьzvudstva вajlaneşen nuqьtьv, xeđmətte dөrөş ojoştorop, ədilşinə ne tə'min itergə. Вьl eştərđe julqa halьvđa partejə ojoşmalarьnьn şulaj uq qatьn—qьđdar jetəkselərenen eşkə nьqьь вoroloş jaвavđarьn horaj.

...

Вalalar majđanьn tə'min itəвeđ

Tyвən Lamas (Arxangl) təвəgei kalxuzsьlarь 20 jort xuzahь вerlaşep вьjьl jəşelsə yвemlektəre ultьrtqandar. Ine, həđemtə lə вьl вaqsa jaqьь qьna uqьş ərđe Xəđergə kəndə kanebtə, kartuf, qьjar kevek jəşelsələr menən вalalar majđanьn tə'min itəвeđ.

MӨVLYTEVA.

Silus ađьqь əđer ləvđə

Ikke Kankeş Dyrt ejle təвəgei avьlь diligatkalarь yđ kestəre menən 20 tonna silus aqьlьqь əderləp kyjdelər

XAMMATЬVA.

Вьnda eşlər yđ ajьmьna tapşьrьlman

Tapurin təвəge Talьazь avьlь „Q vai" kalxuzьna qьna вulьv qьqaramahtan, kalxuzsьlar arahьnda eştər həlpan. Oşo kengə tiklem uqьş jalьnlьp вeəmegən, 10 g arьş keltəhe qьdqanьn xaldə jalьnda jatьp qaldь. 180 dəsatina hola urьlm ultьra. Kalxuzsьlarđьn eş kesəre tiged ...

...

AGADELЬVA.

ӨLGӨ BULЬRЬQ AVЬL SAVITE

...

ISMAQILЬVA.

Qart вalşevik Tahirəf aqsanъ

KALXUZSЬ QATЬN—QЬĐDARQA QARATЬP JAĐQAN MƏRƏZQƏTEHƏ

Tujmazь kalxuzsьlarьnan javap

Dyrt—əlle avьl savite (Tujmazь təвəge) davmələndəge kalxuzsь qatьn—qьđdar qart вalşevik Tahirəf aqsanьn kalxuzsь qatьn—qьđdarqa qaratьp jađqan mərəzqəten həm əlkə kəmitətenen igen əderləv turahьndaqь qararьn tikşerđelər.

Вьlarđь tikşergəndən hun kalxuzsь qatьn—qьđdar kulaktar tarafьnan ytereлgən qart вalşevik—qədim partizan Qəbdrəf isemenə, kulaktarqa javap itep, 70 jə tən qьđьl вauz, 250 humlьq zajьm. 20 həm nalukstraxavanejə aqsalarьn jьjьp xəkymətkə tapşьrđьlar. Oşo kəndə 37 qatьn—qьđ „Jaņь julda" gəzitenə jađьldь, həm diligatka вulьp hajlanqan 4 qьđ kamsamul saьna inde.

JENEKEJEVA.

BӨRJƏN TӨВƏGE DILIGATKA—KALXUZNITSALARЬ

IGEN ƏĐƏRLƏVĐƏ YĐĐƏREN UDARNAJ IQLAN ITTELƏR

BEĐ BӨRJƏN TӨВƏGE DILIGATKA—KALXUZSЬ QATЬN-QЬĐDARЬNЬN KƏNƏŞMƏHE ISEMENƏN ӨLKƏ PARTEJƏ KƏMITƏTE ERGƏHENDƏGE QATЬN-QЬĐDAR вEREGE HƏM „JAŅЬ JULDA" GƏZITƏHE IDARAHЬNA вALŞEVIKTƏRSƏ JALQЬNLЬ SƏLƏM JEвƏRƏвEĐ.

KAMMUNISTAR PARTEJƏHENEŅ DӨRӨĐ JULвAŞSЬLЬQ ITEVE ARQAHЬNDA, IŅ ARTTA QALQAN вӨRJƏN TӨВƏGE QATЬNQЬĐDARЬ ARAHЬNDA LA DӘJӘM JӘMƏQƏT IŞTƏRENƏ JAQЬNDAN TOROP QATЬŞЬVDAR KӨNDƏN KӨN KӨSƏJƏ вARA.

QATЬNQЬĐDAR KEŞE MENƏN 2 QЬĐЬL ABUZ OJOŞTOROLDO. 2 SILUS JAMЬ QADЬLDЬ. вЬNAN вAŞQA 100 HUMLЬQ ZAJЬM TARALЬP, QATЬNQЬĐDARDAN 218 KEŞE „JAŅЬ JULDA" GƏZITENƏ JAĐЬLDЬ.

вЬNЬN MENƏN GENƏ QALMAJ, вEĐ—KƏNƏŞMƏGƏ JЬJЬLQAN DILIGATKA HƏM KALXUZSЬ QATЬN QЬĐDAR IGEN ƏDERLƏVĐƏ YĐEвEĐĐE UDARNITSALAR ITEP IQLAN ITƏвEĐ HƏM ALDA TORQAN IŅ MӨHIM ĐKMƏK ƏDERLƏV KAMPANJAHЬ FRUNTЬN UŅЬŞLЬ YTKƏRERQƏ вӨTƏ KӨSӨвEĐĐӨ JYNƏLDERƏвEĐ.

PRIZIDEJM.

Saqmaqoş, Tapurin

Вьnan вaşqa Qaltas, Saqmaqoş, Prejut, Virxatur Byzdək, Aaqьn h.в. təвəktərđəge kalxuzsь qatьn—qьđdar—diligatka həm ...

...da вer genə terle lə xəвərđər jađmajđar. Gəzitələrgə qatnaşьvđan alьs toralar.

Вьl təвəktəge kalxuzsь qatьn qьđdar tid vaqьt esendə jojolaqtan ... tejeştər.

QƏLIĐƏ MIRZAQILDINƏ.

IREKLE BRITANEJƏ ӨSӨN KӨRƏŞKƏ

ANGELEJƏ KAM PARTEJƏHЬ MANIFISE

Angelejə kammunistar partejahьnьn ... manifisen ...

...

Manifis hamanda davəm itep,

...tar sistimahь yđenen halakatenə вara, eşselər satsejalizem esən вulqan kərəştəren kesəjtergə tejeştər.

Manifista, вetə donjala eşheđlek вu maqan, avьl xuzalьqь həm sənəqətə kyrelməgən timptər menən alqa вara torqan вer kenə il—sovitlər Sajuzь qьna вar tej. Eşselər kapitalistarđьn həzymenə qarşь, yđđarenen irekle satsejalizem вritanejahь esen kərəşkən vaqьtta qьna, вritanejahь krizestan qotqarьrqa məmkin.

BRYNINGTЬŅ IKENSE XӨKYMƏTE

BIRLIN, 16. Girmanəjala Bryningtьn вerense xəkymate—faşistar diktaturahьna əđerlek xəkymate вulqanь. Ə Bruninegtən ikense xəkymate—turanan—tura faşistar diktaturahьn ytkərev xəkymate вulьp hanala Bruning xəkymate rivalytsejun pralitarejatqa qarşь qьrqьv rəveştə kərəşte yđenen təp вurьsь itep quja. Bruning xəkymətenen xuzalьq sajasate lə вajsьjnьttarđьn kəвəlaren qalьnajtьv esen eşsəndər jalpьhьn taлavqa qajtьp qala. Bruning xəkymatenen sajasate—s—dimakrartarđьn вaвastaikaqa sьqmaqan eşselərde jallavđarь arqahьnda qьna ytkərelergə məmkin.

Girmanejə kammunistar partejahь вeta juldar menən Bruning ...

...rittarьna qarşь kərəşəsək. Ul вetə eşsəndərđe, qađettan tьş dikrittarđь tanьmaьqa, ul dikrittarqa вujhьnmaьqa saqьra. Qađattan tьş dikritar eşsələrđen dimanasteratsejarьn tьjalar, ə вeđ eşselərde kapitalistarđьn вetə dikritarьna qarşь uramdarqa kərəşkə sьqarqa saqьra. Kammunistar partejahь yđenen aвьq jəşavenen өвtenleqən вelə şulaj uq xəđerge vaqьtta iđan aзtьnda eşləvđen kətəgendə вik jaqşь anlaj. Ul iđan astьnda la yđenen kapitalistarqa qarşь kərəşen hamanda davam itterəsək.

—Kammunistar partejahь—faşistar xəkymatenən qurqmaj həm ul Bruning xəkymaten alьp taşlap, irekle Savittar Girmane...

Grazdandar huqьşьna qatьşьv sьlarqa mөrəƶəqətenən.

... Bejek satsejalizem tedeleşenen qoros şav—şьvdarь, xedmat inirqejahen qaharmandarsa, ediekhed kesənderev esendə vaqьt sik tiđ ytə həm eđ kisa nəma menən jəşəqənəeđđe sik tiđ onotasьđ. Grazdandar huqьşьnьn qaharmandarь tarafьnan SSSR eşselər sьjnьn batşa, bajađar həm fabrikanttarđьn mas yleja heđ həm qan esses vlastarь өđtenən jenevgə kiltergən huqьştar đa onotolalar.

Beđđen eşse—kerəštejәr jəştəre yđ atalarьnьn xedmat həm qaharmanlьqtarьn jaqşь belerđə, bөtə donja proletardarьnьn aldanqь atetatenənejək jenevgen ojoştoroviđa eşselər sьjnьn həm ...ьq kammunistar partejahenen rylen təfsilli raveşta teşenergə tejeşle.

Ularqa batşa Rəsəjnen eşse həm kerəstejәnđəre savittar vlasь esen, xuƶalьqtь satsejalizm nigeđenə jangьnan qorov xoququ esen, qollьq itenən proletarejatten frekle davlaten tөđьrьv xoququ esen qorallь kerəşte nisek alьp barqanlьqtarь turahьnda hejlap birergə kərək.

Bajar həm fabrikanttarđьn aqsa... [illegible]

mandarьna qarşь, yđ esendəge his kileşə almaьlьq həm his qasьp qotola almaьlьq qarşьlьqtar menən qaşьp həm tetelep setkən, ləkin əle hamandə mixanik raveşta eşselər sьjnьn—yđe şunьn arqahьnda qьna jəşəgən yđđəre ber kesten qanьn eskən bөtə donja kapitalizmenə qarşь şulaj uq qatqь huqьşqa aderlandər.

Oşonoq esen beđđen savittar sajasь simej he ... [illegible]

..."Grazdandar huqьşьna tora nan tora qatьşqan keşelərđen: qьđьl gvardejesьr, partizandar, kamandirđar həm vajen umdardьn, şul aj uq aq armejalarđьn, intervense aterattarenen, bandit şajkalarь ... [illegible]

..."Tarix" yđenə aldьna eşselər sьjnьs həm eşsen kerəştə ... [illegible]

..."Bajarđar həm fabrikanttarđьn armejalarь, sit il haldattarьnьn aterattare, banditar şajkalarь yđđəre menən nima kiltergən ... [illegible]

[illegible]

M. QЬRKEJ.

KӨRƏŞTEN TARIXЬ BAR. BEÐ TARIXTAN KӨRƏŞKӘ ӨЬRЬJADЬВ

[illegible]

BAPP.

AVЬL XUZALЬQЬ KADЬRDAR MENƏN TƏ'MIN ITELERGƏ TEJEŞ

Sitten torop uqьqьđ.

[illegible]

„GRAZDANDAR HUQЬŞЬ TARIXЬ"

ӨLKӘ KӘMISEJӘHENEN

Grazdandar huqьşьnda qatnaşьvsьlarqa həm bөtə savit jəməqətselegenə

MӨRӘƵӘQӘTE

Lenin partejahьnьn jetakselege aştьnda Savittar Başqortostanь eşsendəre kin xuƶalьqlьq həm kyltura tөđə esen kөrəşlə ... [illegible]

Batşalьq Rəsəjenen kalonijahь bulqan Başqortostan, batşa ... [illegible]

Iksplatatsejə, talav, ideviđe ... torov nigeđenđə bөtə millattarđen eşsendəre menən sajađaş ... [illegible]

I—Kuntar rivalytsejun kөstarđe ojoştorov.

[illegible]

II—Savittarđe ojoştorov esen kөrəş

[illegible]

III—Rivalytsejə kөstərən ojoştorov

[illegible]

IV—Lininsь milli sajasat esen kөrəş

[illegible]

„Grazdandar huqьşь tarixь" Өlkə kamisejahe rəise: TAHIRЬF

Matirejaldar jьjnavdь

Tyzəndən japь jenergə.

[illegible]

BAŞNARKAMZIM
BAŞKALXUƵSAJUZ
BAŞRABSƏVIT

Jьtaqqa başlьq itmənt jaha talbьn

[illegible]

KYP TIRAƵLЬ, STINƏ GƏZITTƏRE „LICUFKA" LAR IGEN ӨSӨN HƏM KULAKQA QARЬŞЬ KӨRƏŞKƏ MASSANЬ OJOŞTOROVSЬ BULHЬN

HYÐ KYP TIRAƵLЬ GƏZITKƏ.

Xal itkes jьldьn dyrtense kvartalьna ajaq rəhlьq. Ykən es kvartalьnda kərək sanaqat, kərək avьl xuƶalьqьnьn satseja lizem sikterь kalxuz, safxuzdarđьn пьqьvь—ybeşe jaqьnan ... [illegible]

... [illegible]

M. ZAQ.

„Kalxuz" həm „Alqa" stinə gə zittəre igen esən kөrəşmaj

KULAKQA QЬЬMDЬ OJOŞTOR MAJ

[illegible]

N. JULDAŞЬF

„Dajuş jataq" sьqmaj jata.

[illegible]

Stinə gəzitte sьqarьlmaj.

[illegible]

Bьđ surьştar nisek ytələ hun?

[illegible]

M. Z

Udar tedeleş gəzitten

Tedev kamitete sьkьs əhtьnda haqlaj ESSELƏR GƏZITHED IN TEQƏ

[illegible]

I. XƏSƏNEF.

ŞƏHIT

Brigada tedelde

[illegible]

Ridaktьr urьn baðarь Z. KAJЬRKUL

BELDEREV.

[illegible]

BAŞSAJUZ PRIZIDJUMЬ.

[illegible]

D.KA — URAL — ЈӘNLE-MӘJET — GURЬN — „KIRE QAJ MAJ" TORЬJAN XЬJAL

„Vataaer Nəişkahe, Upegrəjeahe glavit vakileN671

7-NУJƏBEŖ BΘTƏ TΘBƏKTƏR ΘҪΘNDƏ JAVPLЬ SRUK

BΘTƏ DONJA PRALITARDARЬ BEREҪEGEĐ! 19 YKTƏBER, 1931 JЬL № 228 (529)

BAŞQORTOSTAN

V K P (b) BAŞQORTOSTAN ΘLKƏ KƏMITƏTE B. Y. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬHЬ

KULAKTARQJA QЬЪЬM JUQ

(Yđ xəbərsebeđđən tiligraf aşa) Janьtus avьl səvite kulaktarь ... jşsevse s'ina urьnьn tota. Kulaktarqa qьъьm jaharqa kərək urьnda, ul jarьlarqa qьъьm jahaj. 5—gьstar saskan kulaktar qa barь —4—sintnir qьъьs zadaneja birelgən. Ə inde urta xəlle Xəkimьtьqa 13 sintnir birelgən. Hunqь bış kəngə—yъeş nej barь 1 pra'sintqa qьna. QJILMI, ŞMITD.

„Igen esen kəraş-satsəjalizem esen kəraş"

BARЬ ƏBJƏLIL, BΘRΘ, MIŞKƏ, BIŞ BYLƏK TΘBƏKTƏREND CENƏ HЬNЬLЬŞ HIĐELƏ

Məsetle, Qьjqь, Qonşaq, Baqalь, Dьvan, Bilaqataj təbəktəre haman da urьnьnan quđqalqandarь juq

Tapurinda urazaj kənənə qarata Qьđьl abuzdar ojoştoroldo

Kamsamul byksir mi'bđьn qullana.

(Tilifun aşa)

TAPURIN iliktirik kambinatь ergəhendəge prajьzvudstьva jəcəjkəhe „Urazaj həm kalxuzlaşьv kənə" ajqanlь igen əđerləv esen avьldarqa həm kalxuzdarqa brigadalar sьqarđь. Ul brigadalar „urazaj həm kalxuzlaşьv kənə" xermətenə 207 sintnirlь 4 qьđьl abuz ojoştordolar.

Bьl abuzdarđьņ 2 he Nadizdin avьl səvitenən, berehe qara təkə, berehe Matevejefə avьl səvitenən sьqtь. Qanlь avьl kamsamul jəcəjkəhe 14 jəktən plandan tьş qьđьl abuz ojoştorđo.

Kamsamuldar Əxmət səviten byksirgə aldьlar.

„Culpan" kalxuzь kamsamul jəcəjkəhe 125 sintnirlь qьđьl abuz ojoştorđo.

Məktəp kənəndə kyltura fundьna 42 hum aqsa jьjnanьlar.

Aqarđь avьl pejanirđarь tarafьnan 14 jəklə qьđьl abuz ojoştoroldo.

Rajkamul tarafьnan avьldarqa, kalxuzdarqa 32 kamsamul sьqarьldь. Ləkin jaņь Qara Təkə həm Ikke Tuqmaqlь kamsamuldarь igen esen kərəştə qьl da qьbьrlatmajđar.

***

Tapurin pristinendə igen təjəv hylpən bara. Bьl əđəkləktə bəlerəv esen, Tapurin avьl xuzalьqь tixnikumь kamsamuldardan brigada təđep, 12 nse yktəberđə qьđьl əmə jahaldь. Bətəhe 61 tuuna igen təjəlde. Bьl brigada begen taqь la pristingə əmərə teşə.

„Başqortostan" brigađahь: NIKALAJЬF. ƏMAJЬF, KYLBIKEF, SƏLƏM.

J'NAVЬL

ŞTURЬM AJLЬQЬ BΘTƏ KƏMSELEKTƏRĐE QAPLARQA TEJEŞ!

(Jaņavьldaqь kalliktif xəbərselərebeđđən)

JAŅA AVЬL təbəge jьllьq igen əđerləv planьn 39,36pr qa qьna ytəne. Hunqь bış kənlək nej barь 1,86 pr. qa qьna yъeş birđe. Təbək Kəmitətenen dirikti̇fte həm şturьm kəņəşmələreneņ qarardarь bulьvqa qaramaъtan hamanda balşeviklьq hьnьlьşь juq. Qajhь ber avьl səvittəre həm parteja jəcəjkələre igen əđerləv kampanjahьna hamanda ajrata iqtibar itkəndəre juq. Şturьm ajlьqь əđələv qurqьnьsь aъtьnda. Bajquza avьl səvite hunqь bış kən esendə bergenə kilala igen sьqarmanь. Ikke Kaipan səvite jьllьq plandь nej barь 11,80 pr. qa qьna ytəne.

„Urazaj—kalliktiflaşev" kənənə rapьrttar

BILƏRIT təbəge „Qьđьl—Uraq" kalxuzь bələkəj kalxuz əđ genə səsevle bulьvqa qaramaъtan xəkymətkə 619 pot igen tapşьrđь. Başqalar bьnan yrnək alьqьđ. X. SƏQJƏDƏTЬF.

QЬRMЬЪQALЬ təbəge Sixuf avьl səvitendəge kalxuz həm jaņqьđaqtar igen əđerləvđə boroloş jahajđar. Unda jьllьq zadaneja 85 pr. qa ytəlde. Timptь taqьla kesəjtep yktəber bajramьna plandь 100 pr. ytəv esen kərəşələr. „QЬĐЬL QƏLƏM"

USALЬ təbəge Məxmyt avьl səvite „Qьđьl sьbьq" kalxuzьnda dereъ jetəkselek bulьv, bətə eşsəndərđeņ aktif rəveştə kulak qotqolarьna atpur birevđəre həm kiņ aņlatьv eştəre arqahьna igen əđerləv zadanejəhe artьqь menən ytəlde. Ajađ kəndərđe ular əşləp igendərđe qoro kejə jьjnap alьv arqahьnda jaqşь sifatlь igendər tapşьrьldь. Xəđer qьđьv rəveştə besən əđerləv bara. XƏSNYLLINƏ QJƏJŞƏ.

KRASNA—USUL təbəge Antunьjka avьl səvite dəvmələndəge kalxuzdar igen zadanejəhen 125,6 pr. qa ytənelər. „Jəş—jərək" həm „Qьđьl Taņ" kalxuzdarь la ulardь qьvьp plandь 90 pr. qa ytənelər. Ə, Taşbykən avьl səvite yđeneņ jьllьq zadanejəhen nej barь 54 pr. qa ytəne.

„Arqьn jəş" kalxuzь qojroqta hejrələ. Ul plandь nej barь 12 pr. qa qьna ytəne. „Arqьn jəş" Antunьjka kalxuzdarьnan yrnək alьp, şturьm ajьnьņ qalqan kəndərendə qьrqa hьnьlьş jahap plandь ytərgə tejer. DƏVLI.

Bələbəj əndəşməj... Rapьrt talap itəbeđ

BƏLƏBƏJ təbəge igen əđerləv planьn tultьrьv esen qьrqa sik itep 1—yktəberđe qujđь. Begen 15 nse yktəber. Bələbəjđən kyptən plandь tultьrьv tutahьnda rapьrt bulьrqa tejeş ine. Ul əndəşməne. Ləkin, birelgən vəqədə həm ytəlgən eş qьsqьrьp tora:

— Bələbəj 15 nse yktəbergə jьllьq planьn 37,7 pr. qa qьna ytəne, yъeş nej barь 2,0 pr.!

Bьnan da artьq xurlьqlь timp bulьvь memkin tygel, senki Bələbəj parteja ojoşmalarь ip. Bьjkin aldьnda altarititle hyđđəren birđelər.

Ləkin, Bələbəjđə balşeviklьq ħъgerlege juq, birelgən vəqədə həm sьqarьlqan qarardar qaqьđđa qьna qalalar. Unь ytəv esen qьrqa saralar kyrev, talap itev juq.

Şunьņ həđemtəhendə Bələbəj xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələ Bьndaj timp bьnan arь sьdьp tororloq tygel. Bələbəjđeņ yđe bşandьrqan Θlkə Kəmitət aldьnda javap birevən talap itəbeđ.

Hatlьq səvitendə kalxuzlaşьv xərəktən bьvьp totalar

Arqajaş təbəge, Hatlьq səvite tirriturja həm xuzalьq hanь jaqьnan təbək dəvmələndə iņ əlkən səvit bulьvqa qaramaъtan hunqь 7 aj vaqьt esendə bergenə xuzalьq ta kalxuzqa inməgən.

Sənki səvit başqarmahь kalxuzlaşьv xərəkətenə halqьn qaraj, kalxuzdarqa jetəkselek itməj. Unьņsa kalxuzlaşьv eşen aqьmdaqь xuzalьq—səjəsi kampanjalarqa bəjləp alьp barьvđьņ kərəge juq, bəlki „qьş kənə kampanja rəveşendə genə barьrqa tejeş„.

Səvitteņ ajrьm avьldarđaqь aqzalarь yđđəren səvit aqzahь itep tota belməjđər, xatta qajhьlarь qəsən hajlanqanьn da belməj. Məъələn, Bəzekə avьlьndaqь səvit aqzahь Bajazitьf bьnav qьđьv igen əđerləv kampanjahь vaqьtьnda uram malajđarь menən ten bujь kynək təbə qaqьp, uramda taqьlaqlap jərəj.

Təbək ojoşma eşselərə kankrit ber tərlə lə jul başsьlьq itməjđər, 4—5 tərlə nagruzka alьpta berehen də eşləməjđər.

Kalxuzđarqa jetəkselek, ularđь estən пьqьtьrqa tьrьşьv juq. Ojalap alqan kulaktar həm ulardьņ agintlarь kalxuzdь estən qaqşatьrqa tьrьşalar. Məъələn „Trudavik" kalxuzьnьņ başьnda partejəlelek tirehenə bərkəngən kulak—Nurməxəmmətef utьra. Ul asьqtan—asьq kulaksьlьq kyhətə. Brigadir itep hajlanqan ber kamsamulis menən partejəgə kandidat batrackanь alьp taşlap unьņ urьnьna, ъъal uj menən igen jəşerevđə qəjepləпep xəkem itelgən kulak Bьj kьftь quja.

Sənki Nurməxəmmətef yđelə kulak bulqan zamannьda uqa batrak bulьp eşləgən jegettər oso kəndə şul uq kalxuzda 20—25 ləp jorojđar.

Harь səvite bьl xələndə qalьv memkin tygel. Şuqa kyrə beđ səvit aqzalarьnan xisap alьnьvьn həm Nurməxəmmətefteņ partejənən həm kalxuzdan sьqarьlьvьn talap itəbeđ. Ə. SAFIN

MAQAR

Plan 29 pr.qa qьna ytəlde... arttaqьlar byksirgə alьndь

MAQAR, (yđ xəbərselərebeđđən tiligramma) Maqar təbəge jьllьq igen əđerləv planьn 15 yktəbergə 29 pratsintqa ytəne. Alatamin, Əxmər avьl səvittəre qojoroqta hejrələlər. Əxmət—Rəxim avьlь səvite jьllьq planьn 73 pr. qa ytəne həm qojoroqta əъtərələvse avьl səvittəre buksirqa alьndьlar. Satsejalizem jarьşь həm udarşьlьq mitьdtarь qullanьla. QJABBAS.

AVЬRQJAZЬ

300 SINTNIRLЬQ QARЬŞЬLAV PLANЬ ALЬNDЬ

TALBAZЬ, (yđ xəbərsebeđđən). Bişqaiьn avьl səvite, paravuz rimunt zavьtь eşsələreneņ merəzqəttərenə javap itep jьllьq igen əđerləv planьn 98 pr. qa ytəne. Avьl səvite 20 pr. ja arttьrьp ytəlgən qarьşьlav planьn qabul itte. Jaņь aditar avьl səvite jьllьq planqa 10 pr. əъtəp qarşьlav planь qabul itte. Keskəj—Ibrahim avьlь 300 sintnirqa qarьşьlav planь təđenə. Bьl avьl səvittəre artta barьvsь avьl səvittəren buksirqa aldьlar. IDERIS, JAQUP.

KAMSAMUL—XƏRƏKƏTHEĐ JATA.

AVЬRQJAZЬ təbəge planьn 45 pr. qa ytəne: Balaqlь səvite planьn barь 32 pr. qa qьna ytəgən. Kamsamuldardan 4 brigadь ojoştorop, urьndarqa sьqarьldь.

Kamsamul—xərəkəthed, ular mablizavajt itelələr. „Qьđьl bytək" kalxuzь qьđьl abuz ojoştotorop, 1000 bot igen ođattь. Kampanejaqa qarata gəzit sьqarabьđ.

Kysmə gəzitə: KƏRIMЬF, ƏPTRƏZAQЬF, ƏQJZAMЬF.

TUR TΘBƏQGENDƏ

IGEN ƏĐERLƏVĐE YĐ AQJЬŞЬNA QUJЬVSЬLARQJA QARЬŞЬ

KULAK QULЬNA UJNAVSЬLAR SUT ALDЬNA BAЪTЬLAR

TUR, (tiligьraf aşa) Igen əđerləv menən appartunistarsa jetəkselek itev, kalxuzsь həm jarlь, urta xəlle jaņqьđaqtar jalpьhьn tuplamaj, yđ aqьşь tьnьvsьlьqьna birelep jatqan esen VKP(b) təbək kəmitəte bojorahь həm KKa ultьrьşь Samar—Ivanuf səvite prisidətele Qusavindь urьnьnan aldь, jəcəjkə sikritarь menən „Jaņь jul" kalxuzь prsidətele Kyznitsuf, Palujəktъfđarqa qatь vigьvьr birđe.

Plan turahьnda diskusseja asьp, tьnьs jatqanь esen Arьъlan avьl səviteneņ prizidəjumь taratьlьp sutqa birelde. RIK vəkile Magazejşikova menən kyznitsufqa təнsih menən qatь vьigvьr birđe.

Kantrakttatsəjə kəqəzlərə taratьlьp bettə, jađьvđar ytkərelde tip təbək kəmitətenə jalqan məqlymat birep kilev esen Təbəkxliəzivsajuz idarahь rəise Qurajьf urьnьnan alьndь. Ivanuf, Rtişef

USALЬ

Usalь, xurlьqtan qajsan sьqjahьņ

USALЬ, (tiligraf aşa) Şturьm ajlьqь 10 nsь yktəberđə yk iqlan itelgən bulha la, igen əđerləv fruntьnda hьnьlьş juq. Igen planь, 15 nse yktəbergə barь 16 pr. qa qьna ytəlgən. Yktəberđeņ esense bış kənlege 1,5 pr. qьna yъeş birđe.

Barь Usalь səvitendə genə əđerək hьnьlьş bar. Ul esense bış kənləktə 3 pr. yъeş birgən buldь. Ilsin, Ikke Bajramqol, Tuņqatar Bajramqol, Qunaqbaj həm Axun avьl səvittəre qojoroqtьņ iņ osoņda hejrələlər. Ulardьņ jьllьq igen planьn ytəvđəre 5 pr. tanda juqarь tygel.

Məxmyt avьlь səvite jьllьq planьn 100,4 pr. qa, Usalь—33,2, Tatlənbət—28,6 pr. qa ytəne.

Igen əđerləv eşendəge əđəkləkteņ təp səbəbe,—igen fruntьnda balşeviktarsa kərəş bulmav, appartunistarsa bəxəs alьp barьv, igen əđerləv tirəhenə jalpьnь həm unьņ aktifьqьn mablizavajt itməvđən qibarət.

Igen əđerləv eşeneņ taşbaqa ađьmь menən barьvь—parteja ojoşmahьnьņ həm parteja aktifьnьņ igen əđerləvđe yktəberđeņ 14 nse jьlьqьna tamam itev turahьndaqь hyđen aqlamanь. Begengə kəndəge timp ytəleşte tə'min iterlek tygel. Aşьqьs hьnьlьş həm balşeviklьq timpьn alьrqa kərək! SIRAZETDINЬF

„Tamjan—Tajmas" kalxuzьnьņ əlgəhe

Q. MEJƏKƏ təbəge Baqdan avьl səvitenə qaraqan „Taman—Tajmas" kalxuzь aqьmđaqь xuzalьq—səjəsi kampanjalarđь ytəvđə balşeviktərsə udarsьlьq menən eş itə. Məъələn, 25 nse sintəbergə tiklem igen əđerləv planьn 111. 5 pr. qa jetkerep ytəne həm plandan tьş 10 sintnir tixnik kylturalarđь tapşьrđь. Şulaj uq jəşelsə zadanjahьn 100 pr. qa, halam tapşьrьvđь 100 pr. qa, avьl xuzalьqь nalogьn 100 pr., straxufkanь 75 pr. tyləp, zajьm aqsahьn 50 pr. jьjьp tapşьrđь.

Kalxuz əle bьnьņ menən genə qalmaj igen həm jəşelsə tapşьrьvda qarşьlav planь qabul itep, təbək dəvmələndə 3 kalxuzdь jarьşqa saqьrđь. Bətə eş brigadalar arahьnda satsejalizem jarьşь həm uđarsьlьq nigeđendə bara. R. JAPPARЬF

Vəqjəđə birevgenə tygel, unь ytərgə kərək

(Yđ xəbərsebeđđən tiligramma) „Yrnək" kalxuzь (Qumtirək səvite) jьllьq igen əđerləv planьn 80 pr. qa ytəne. Jaņqьđaqtar, kalxuzqa inev esen qaiza biralər. Igen əđerləv hunqь bış kəndə 30 pr. yъeş birđe.

Kalxuzsьlar, jьllьq igen əđerləv planьn 25—yktəbergə 100 pr. menən tultьrьqa vəqədə birələr. SƏJFI

Oşomo balşeviktar vəqjəđəhe?

Stərle balşeviklьq vəqjəđəhen ytəməne.

STƏRLE təbəgeneņ igen əđerləv planьn tultьrьv esen „qьrqa" sik qujьp kilevenə nəq aj jarьm vaqьt ytte. Unьņ bьl „qьrqa" siktəre boqađ kirep qьsqьrьvьnda qьna qaldь. Stərle balşeviktarь yđ vəqjəđələren ytmənelər. Xəlbyki 15 nse yktəbergə jьllьq plandь tultьrьrqa tejeş inələr. ular bьqa nьq bşandьrđь. Ləkin, plan nej barь 56.0 pr qa qьna ytəlde. Bьl bış kənləktə nej barь 6,2 pr. yъeş birđe. Bьl bış kənlə tə timp ytkəngə qaraqanda la tybən. Ytkən 5 kənləktə 9 pr. yъeş birgən ine.

Vaqьt ytte. Stərle təbək parteja ojoşmahьn XURLЬQLЬ QARA TAQTAQJA jađabьđ. Ul Θlkə Kəmitətkə bşandьrьp birgəņ vəqjəđəhen ytəməve esen javap birergə tejeş.

15— YKTƏBERGƏ IGEN ƏĐERLƏV SVUDKAHЬ

Kalxuz həm jaņqьđaq xuzalьqtarđa

Qьđьl taqtaqa kandidattar

Təbəktər	jьllьq plan	5 kəndə yъeş
Əbjəlil	87,0	1,8
Berə	77,6	4,5
Mişkə	67,2	3,4
Nuriman	63,0	2,3
Qьrmьъqalь	61,6	4,7
Tapurin	58,0	7,1
Estərle	56,0	5,2
Bış—Bylək	54,6	3,0
Q. Mejəkə	54,0	2,2
Dyrt—Θjlə	53,3	6,4
Θlə	52,2	2,6
Şişmə	52,0	3,2

Arttaqьlarđan... alda baralar

Təbəktər	jьllьq plan	5 kəndə yъeş
Arxangil	46,0	2,2
Qaltas	45,6	0,8
Bilarit	45,5	3,0
Avьrqazь	44,6	—
Jьlajьr	44,1	4,3
Boraj	44,0	3,1
Asqьn	39,4	4,9
Blagavişşin	38,6	4,8
Dəvləkən	37,7	2,1
Byzdək	39,3	0,2
Bələbəj	37,7	1,9
Jaņь—Avьl	36,6	2,2
Bajmaq	35,8	1,2
Tujmazь	34,0	1,9
Baltas	34,1	3,9
Xəjbulla	30,9	2,0

Taş baqa timpь

Təbəktər	jьllьq plan	5 kəndə yъeş
K. Kam	29,4	1,5
Bajqь	28,5	2,4
Maqar	28,0	3,2
K. Usul	27,7	2,0
Qaraqoş	26,8	5,3
Arqajaş	26,4	2,9
Saqmaqoş	25,0	2,7
Tu	23,4	2,1
Mələvez	23,6	1,9
Zejansura	20,5	1,0

Xurlьqlь rəveştə eđələr

Təbəktər	jьllьq plan	5 kəndə yъeş
Prejuj	19,1	1,5
Mьraq	19,0	1,8
Dьvaņ	20,2	2,7
Bila—Qataj	14,1	1,2
Berņn	14,6	—
Baqalь	13,7	6
Qьjqь	13,4	1,8
Qonşaq	11,3	0,4
Alşaь	11,7	1,1
Məsetle	7,4	0,8
Bətəhe	30,6	2,3

TӘP MILLӘTTӘRĐӘN KADЬRĐAR ӘĐERLӘV YӘӘK MӘS'ӘLӘ
BЬL MӨHIM EŞKӘ BULQAN IQTIBARĐЬ KӨSӘJTERGӘ

BAŞQORTOSTANDA SӘNӘQӘT KADЬRĐARЬ ӘĐERLӘV EŞLNENҢ BARЬŞЬ

Aksejanir jəmqejəte „usatnnf ka" 30 nsь jьldьņ 1 NSE yktəвerenən 1931 NSE jьldьņ 1—sintəвerenə tiklem 6 meņ 8 jəď 59 teďəv eşsehe 1158 mitalis 310 şufir вətəhe 8735 eşse əďerləp sьqarьp, eşse kadьrdar əďerləv planьn 135 pr. qa ytəne

Oşolarďan вaşqorttar: 13,6pr., tatarďar 13,9 pr., vaq milləttər: 10 5 pr., qьď—qatьndar 16,4 pr., təşkil itə.

2. TӨĐӨV MӘKTӘBENDӘ (stroj yctan) oşo jьldьņ ejlyrendə 616 uqьvsь uqьvьn вəterep sьqtь. Вьlarďьņ 30,5 pr. tь вaşqorttar, 51,8 pr. tь tatarďar, 4,7 pr. tь vaq milləttər həm 34,2 pr. tь qatьn—qьďďar. Вьl ojoşma eşse kadьrdar əďerləv planьn 82 pr. qa ytəne.

3. Başzildur tarafьnan 65 disətnik əďerlənep, вьlarďьn 30pr. tь вaşqorttar, 23 pr. tь tatarďar, 7,3 pr. tь vaq milləttər вulьp, plan 18 pr qa qьna ytəlde.

4. Вaşsilstruj tarafьnan 1930—jьl yktəвerenən oşo jьldьņ maj ajьna tiklem 217 disətnik əďerlənep, вьlarďьņ 7 pr. tь вaş qorttar, 18 pr. tь tatarďar təşkil itep plan 87,2 pr qa ytəlde.

5. Başdur trans tarafьnan asьlqan kurьstarďa ytkən jьldan вirle 429 keşe uqьj. Вьl han esenən вaşqorttar 19 pr., tatarďar 20,7 pr., vaq millәttәr 11,2 pr.

6. 1929 nsь jьlda asьlqan FZU məktəptərendə xəďerge kendə 1084 keşe uqьj. Oşolarďan вaş qorttar 26,5 pr., tatarďar 23,5pr vaq millәttәr 3,9 pr. təşkil itə.

1930 nsь jьlqь naвurda FZU ... вətəhe 1664 keşe alьnьp, вьlarďьn 40,5 pr. tь вaşqort, 21,9 pr. tь tatar, 7,9 pr. tь vaq millәttәr вulьp qaвul itev planь 86.6 pr ytəlde.

Jerle millәt eşselәre mense kamsamuldarďan sənəqət kadьrdarь əďerləv e ş e в ь l aj tora: Berense m e n s e - lərďe tuplav planь 86 p r . ytəlep, вьlar hanьnan вətəhe 864 keşe uqьp sьqtь. Lәkin вьlarďьn kyвehe xəďerge kendə pri... jьzvudstьvala eşləmәjďәr. Xeďmət kamisarejətьnda вьl turala tulь məqlymət juq. Şulaj ďa ajьrьm pridprijatejələrďən alqan məqlymətkə kyrə, Θfe Paravuz rimunt zavьtьnda uqьp sьqqan 191 meņsenen xəďer 76 hь eşləj. kamunistrista 25 keşenən 3 keşe eşləj. Bəjmaq menən Biləratten məqlymət juq. Ә, 2 nse menselər hanьnan 2—sikьlqa 483 keşe alьnqan Şular esenən paravьz—rimunt zav ь t ь n a 141 alьnьp xəďer uqьvda 72 keşe qalqan. Garkamtrista 18 keşenən 10 keşe qa'qan. Mitalзavala 115 keşenən 43 qaldь. Bajmaq Biləratten məqlymət juq. Sistən 87 keşe uqьj. 2 nse menselərďən 2—sikьlqa uqьtьvsьlar tuplav eşe şulaj tora: 465 keşenən 5—X tiklem 179 keşe alьnqan. Bilarətskiďə 226 keşenən 42 alьnqan. Bilarəttə eş nasar вarьvďьņ səвəвe mitalzavьt xəďerge kengə tiklem uqьrqa jeвərelәsәk kamsamuldarďьņ jьl rasxutьna kərək вulqan aqsanь tәвәktәrgә jeвәrgәne juq. Вьl turala xeďmət kamisarlьqь tejesle saranь kyrhə lə, xəďergə həďemtə juq Paravьz—rimunt zavьtь 100 keşenən 22 genә qalqan. Naвur hylpən вarьvqa təp səвəp: Biş—Bylək, Şişmə, Byzdək təвəktərenən вer genə keşe lə jeвərelgəne juq. Qьrmьqalь 10 keşenən вarь 3 keşe jeвərďe həm вaşqalar.

8— Вьj 1 kengə F.Z.U. naвurьnda plan вujьnsa uqьvqa 7991 keşe alьnьp, вьlarďьņ 45 pr. вaşqort, 25 pr. tatar, 12 pr. vaq millәttәr həm də 25 pr. qatьn—qьďďar.

Oşo kengə tiklem ajьrьm ojoşmalar tarafьnan 1333 keşe eşkə alьnďь. Вьlarďan Bilərət zavьtьnda 624 keşe вulьp вьlarďьn 59,3 pr. Вaşqort, 1 3 , 9 p r . tatar, 2,5 pr. vaq millәttәr.

Вaşzildurstrujqa 599 uqьvsь alьnďь həm də plan 115,9 pr ytəlde. Uqьvsьlarďьņ 41,4 pr. вaşqort, 36,3 pr. tatar, 8 pr. vaq millə'tər, həm 28 pr. qatьn—qьďďar. Timək вaşqort'ar 45 pr urьnьna 41,4 pr, vaq millәttәrďən 12 pr. urьnьna 8 pr. alьnьp вьl turala V.K P. (в) Өlkə Kəmitətenenņ diriktife вaşzildur tarafьnan ytəlməgən.

Inde kilhәk qalqan F Z.U. darqa вьl turala eş taqьla naзar вara. Kyp kenə ojoşmalar F Z U. məktəptəre həm torlaq urьndarь halьvqa yďəktən jeвərelgən aqsalarьn rasxudavajt itməgəndər həm вьl julda kankrit вer nəmələ eşləməgəndər Şulaj itep Bajmaq Başkamвinatьņ 190 meņ hum aqsahь rasxudavajt itməgən. Juz—Ural—Lis 152500 hum, Arqajaş safxuzь 39 meņ hum, Jьlajьr safxuzь 104 meņ hum, həm вaşqalar. Başkamвinat menən Juz—Ural—Lis F.Z.U. məktəptəren teďəv eşen əďgən eçən xeďmət kamisarejətь tarafьnan xəkəmgə вireldelər. Kiləsəktə taqь la ajьrьm ojoşmalar xəkəmgə вirelәsәk. Paravьz—rimunt zavьtь 1 nse nyjəвerďə uqьvďь вaşlarqa tejeş вulha la, teďəv nylpən вarьv səвəple 1932—jьl hьď uqьv вaşlanmaj.

Juqarьlьqь handarďan kyrel gənsə ələgə tiklem вaşqort, tatar həm vaq millәttәrďən sənəqət kadьrďarь əďerləvďə V K-P (в)Θ.kə Kəmitənenņ diriktifь ytəlgəne juq. Şulaj uq Qatьn—qьďďarďan kadьrďar əďerjəv turahьndaqь diriktifta вigerək tə Başsilstruj menən „ustanuika„ tarafьnan kiləsəktə вьl kəmselek tөr вәterelergə tejeş.

Juqarьla kyrhətelgən kadьrďarďan вaşqa Qaďan—Tөrвin zavьtь tarafьnan вьjьl həm də 1932 jьlda 2000 eşse əďerlənəsәk, teďəlgən plan вujьnsa вьlarďьn 55 pr. tь вaşqort, 33pr tatar, 12 pr. vaq millәttәr həm 25 pr. qatьn—qьďďar. Вьlarďan 500 kamsamuldar. Вьjьl həm 1932 nse jьl Matur zavьtьna 1918 eşse ььqtьrьlasaq. Вьlarďьņ 45 pr. вaşqort, 25 pr. tatar, 12 pr. vaq millәttәr, 26 pr qatьn—qьďďar.

Stalin saqьrьvьna endəv aj lьqь kampanejahьn ytkərevďə xeďmət kamisarejəte kadьrďar əďerləv ďə juqarьla kyrhətelgən eştərďe eşləne. Jəqni kadьrďar əďerləv planьn teďəgəndə вaşqorttarďan 45 pr., tatarďan 25 pr. vaq millәttәn 12 pr. aldь. Həm, də kadьrďar əďerləv eşen məmkin вulqan tiklem kiņəjtte.

Вaşqortostan indysterejələşəiәnь zavьttar qorola. Вьl gigant tarďa вaşqort, tatar həm vaq millәttәrďən sьqqan eşsələr eşlərgə jəqni jerle pralitarejə teďelergə tejeşle Gigantlar teďelәv, milli sənəqət kadьrďarь əďerləv вeďďeņ aldьвьďqa ďur вurьstarďь kilterep qujďь. Вer ďən teďelgən zavьttar vaqьtьnda eşlənep вəterelergə, elgərtelərgə tejeş, ikensenən вьl giganttar вaşqort, tatar həm də vaq millәttәr—eşselәre quldarь menən teďelergə tejeşle.

10 nsь yktəвerďə asьlqan вaşqort, tatar, həm vaq millәttә ultьrьşь вьl məsələne xəl itevďə juldar taвьrqa tejeş.

Q.Ә MIRXAN.

Berense davlat zavьtь kaldьrďar əďerlavďa
YĐ BURЬSЬN YTӘMӘJ

Avqьs ajьnьņ aďaqtarьnda Matur zavьtь teďəv idarahь вerense dəvlət zavьtьna, kvalifikatsejəle eşsələr jeteşterev turahьnda mərəzəqət jahaqajnь. Вerense dəvlət zavьtь „Matur"qa 4 nse rəzrət kvalifikatsejəle 50 eşse əďerləp вirergə вuldь. Вьl məs'ələ jəmqejət ojoşmalarьnda həm dəjəm jьjьlьştarďa qaralьp. ojoşmalar həm вetə eşsələr вer avьďďan dugьvьrďь qaвul itev həm unь вojomqa atqarьvďa hər vaqьt jarďamda вulasaqtarьn həjlənelər. Şunьn menən вәrgә qarьşь plan qujьp 50 keşe urьnьna 65 keşe, jəqni 15 eşse arttьrьp вirergə hyď вirgənelər.

Lekin hyďďər—dugьvьrďaqь punkьttar qarьşьlav plandarďьņ jigə osqanь kyrelə Вerense dəvlət zavьtьnьņ вьl turala вer genə lə eşe kyrelgəne juq Xəlвyki eşsələr вerense sintəвerďən alьp, вerense rajqa tiklem jəqni 8 aj вujьna əďerlənergə tejeştәr ine. Sənki 4nse rəzrətle eşse əďerləv esen iņ kəmendə (minimum) 8 aj vaqьt kərək. Ә, dugьvьr вujьnsa вьnan 40 ken elek eş вaşlanьrqa tejeş ine. Timək вьnda вerense dəvlət zavьtь maturnajqa eşsejeteştərə almav kilep sьqa

M neņsə, вerense dəvlət zavьtьna, вьl dugьvьrďь sukna aďьnan alьp, taqь вer qaďьr sьqarьp eşsələr jeteşterevďə вəgəngə enďeņ ďur вurьstarьnan вerehe ikanen iďkə alьp, tiď arala ieņ hьďqanьp eşkə вaşlarqa tejeş. Ә, zafkum həm partejə jəcəjkəhenə вьl dugьvьrďь qəməlgə aşьrmavsьlar menən kөrəş asьrqa, məhin eşte вojomqa atqarьvďa jьldam saralar kyrergə kərək. Şul vaqьtta qьna dugьvьr—dugьvьr вulьp sьqar TAKAJЬF.

Kanditer faвrige.
Kadьrďar tuplav planь ytəlməj.

Θfe kanditer faвrige oşo jьl esendə plan вujьnsa вətəhe 185 eşse alьrqa tejeş вulьp, şul han esenən 160 jaņь eşse alьnqan. Şularďьņ 68 ďe qatьn—qьďďar вulьp, вьnda вaşqorttar 28 pr. təşkil itələr.

Faвzafkumdьņ əjtevenə kyrə, ular kadьrďar əďerləv esen вirelgən planďь tultьrьv julьnda kankrit sara kyrməgəndər-

1932 nse jьl esen eşsələr qaвul itev məlendə вьl jeteşheďlər qaвatlanmaьqa tejeş

M. ӘXTӘM.

Вьl jeteşheďlek вəterelhen

Tipagrafejalaqь qajhь вer eşsələrďeņ ajaq kejemdəre ... mav səвəple, ular zafkumqa həm tipagrafeja idarahьna yďďərenenņ eşkə jərəj almavďarьn вelderhələrďə вьqa his вer əhəmejət вirmənelər. Oşo arqala eşkə sьqa almavsьlar hanь kyвəjep eşte əďəkiəktər tьvьvqa səвəp вula.

Unan kypkenə eşsələrďeņ eş kejemdəre juq. Ә, вьndaqь atminstratseja вulqan kejemdəreďe ularqa вirməj haqlap jatqьra. Вьl jeteşheďlek, eşkə halqьn qaraş вəterelergə tejeş.

KALAВANЬF.

Вajnazarьt məktəpte teďətterev urьnьna vatьp kitte.

1 nse sintəвerďə Вerjən təвək Вaşqarmahь həm təвək R.K.I. вyleqe tarafьnan səvit apparattarьn taďartьvqa əďerlek eşe menən Iptəş Вajnazarьf avьldarqa sьqarьla

Ul Kejekвaj avьlьna kil'ep masinə teďətev esen məktəp вaşьna jaвьlqan timerďe quta тьp alьp masinaqa qujďьra Şul arqala xəďer məktəpkə hьv ytep serep ultьra.

Məktəptərgə asьqьs rimunt jahalqan вer vaqьtta vatььp jөrөgən вьl vəkilgə tejeşle sara kyrelhen.

„URALSЬ"

Prizьftь, kesle igen qьďьl ьlavďarь menən tamamlarqa
PRIZIVNIKTARĐЬ QЬĐЬL ЬLAVĐAR MENӘN OĐATЬRQA

BER GENӘ DUGЬVЬRĐA
Tultьrьlmaj qalmahьn.

Prizьf kəmisejələrenenņ вerense 20 kən esendə eşləgən eştərenenņ həďemtəhe prizьf kampanejəhь вurьstarьn, səjəsi xuzalьq kampanejahь вurьstarь menən вəjləvďə ďur qьna uņьştar вarlьqьn kyrhətə. Вьl tarmaqta вigerəktə Θfə punkьtь aldьnqь urьnďь ala. Prizьftьņ təp yď məs'ələheme, unь səjəsi xuzalq kampanejalarь menən вəjləvďə вu'lьnmь, kiņ rəveştə jəjepjeвə relgən satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeďendə alьp вarьla. Şul arqala punkьtqa kilgən hər вer prizivnik igen əďerləv, jəki вaşqa eş turahьnda вulhьn satsejalizem jarьşь dugьvьrь teďəməj kitməj. Ləkin вьnda taqь la вer tapqьr qaвatlap kitergə tura kilə. Avьl səvittəre həm kalxuz idaralarь prizivniktar tarafьnan teďəlgən jarьş dugьvьrďarьn tultьrьşьvqa tejeşle jarďam kyrhətməjďər. Təвək partejə ojoşmalarь prizьf agit punkьtь menən вəjlənəş totorqa, prizivniktar tarafьnan eşləngən eştər turahьnda punkьtqa infarmatsejə вirə tororqa tejeştər ine Ləkin ular, вьl eşte jerenə jetkermənelər. Şul arqala prizivniktarďьņ teďəlgən dugьvьrďarьnьn ytəleşe turahьnda tulь вer məqlymət juq. Əle dugьvьrďarďьņ tulmaqanьn tultьrьvqa vaqьt вar. Avьl səvittəre, kalxuz idaralarь вьl dugьvьrďarďь tultьrьv menən prizivniktarďьņ yďkən səjəsi aktiflьqьna t a q ь la kiņerək jul asьrďar.

Dyrt prizьf punkьtь 4 he lə вьl dugьvьrďь teďəv menən genə siklənep qalmaj, unь tultьrьv, unьņ tultьrьvьndan tulь iďəp alьv eďtendə lə eşlərgə tejeştər. Вьl вer.

Ikensenən, qьďьl ərmejə safьna alьnьvsьlarďь oďatьv vaqьtь jetə. Вьl mamintь igen əďerləv kampanejahь menən вəjləvgə nьq'ь iqtiвar itergə kərək. Avьl səvitenən oďatьlqan prizivniktarďь kesle igen qьďьl aвuzdarь oďatьrqa tejeş. Şulaj uq, hər вer prizivniktьņ aldьnda yď zadanejahьn tultьrьp ərmejəgə вarьv məs'ələhendə qujьrqa. Igen zadanejahьn tultьrmaqan вer genə prizivniktə qalmahьn. Kesle igen qьďьl aвuzdarьnan вaşqa вer genə terkəm prizivniktə oďatьlmahьn tultьrьlmaj qalqan вer genə dugьvьrďar qalmahьn. Oďatьv kəndəre yktəвerďeņ 14 jьlьqьna igen zadanejahьn tultьrьvqa qujьlqan hunqь kəndər—вьl kəndər kesle qьďьl aвuzdar ojoştorov kendere вulьrqa tejeş. Prizivniktarďь, igen əďerləv zadanejahьn tultьrьv menən oďatьrqa. Вьna вьlar; prizьf punkьttarь, avьl səvittəre, kalxuz idaralarьnьņ prizьftь təmamlav həm qьďьl ərmejəgə alьnьvsьlarďь oďatьv kəndərendəge kankrit eş planь вulьrqa tejeş.

BEĐĐENҢ ARALA,
SIMYLӘNTQA URЬN JUQ

Θfə təвəge Yrende avьlь prizivnige Idejətyllin Idejət, prizьf kəmisejəhe aqzalarьna „Min attan jьqьlьp teştəm, şundan minen qolaqьm вətənləj işetməj torqan вu'lьp qaldь" tip aldaj. Kəmisejə Idejətyilinde nьqlap tikşerə. Ul attn da jьqь'maqan, hьnqьravďa tygel, вəlki şul aldaşьvь menən kəmisejəne ьşandьrьrqa вulaşqan. Şunьņ esen Idejətyllin sutqa вirelep,, sut unь jьl jarьm irektən məxrym itergə qarar вirďe. Sut vaqьtьnda jьjnalqan prizivniktar, вьndaj simylәntqa javap itep 250 humlьq zajьmqa jaďьldьlar.

Dirzaвel fajďahьna 30 hum aqsa jьjnanьlar.

R. Q.

Prizьf ismendə əmə.

„SYRUPPA" safxuzьndaqь prizivniktar, prizьfqa вarьv uņajь menən 25 keşenən qiвarət əmə jahanьlar. Өmə menən, narььqь 3 giktar kartuf jьjnap, əmən n kilgən aqsanь „Kl m Varasilьf ismendə dirzaвel,teďəv fajďahьna вirdelər.

MARIN
Igen əďerləv udarnigь

Jьlajьr təвəge, Caвalin avьl səvit prizivnige Ip. Marindenņ jetəkselege menən 2 tapqьr qьďьl aвuz ojoştorolop, xəkymətkə 163 sintnir igen tapşьrьldь. Prizivniktar arahьnan iņ jaqşь udarьь kalxuzsьlarďan 12 keşe, kamsamulqa ььqtьrьldь. Ip. Marin prizьf kəmisejəhenən şьqьv menən yďen igen əďerləv eşendə udarnik itep iqlan itep. Jьlajьr təвəgendə igen əďerlərgə kitte. „XӘВӘRSE"

Aldьnqьlar hьďьqьna.

Krasna—Usul təвəge, Jaņqьď Qajьn avьl səvite prizьvniktarь „prizьf" ismendə qьďьl aвuz ojostorop, 67 sintnir igen tapşьrďьlar. Ular Mьraq avьl səvite, Вuranav, Ytək, K. Usul həm Qotloqoza prizivniktarьn yďďəre menən tiņləşergə jarьşqa saqьralar.

IВRAJ.

Puşta, prizivniktar arahьnda eşləm j

Θfə pusta вylege sвur punkьtьnda gəzit taratьv eştəren alьp вarьrqa tejeş ine. ləkin puşta вylege вьl eşkə qul heltəp qaranь Gəzit taratьv eşenə вildələngən keşe вətənləj jөrөməj, şuqa kyrə gəzittərgə padpisctktar jьjnav eşe вarmaj. Puştanьņ вьl eşheďlegenə sara kyreihen VAJANKUR.

Kulak вalahь esən
ӘRMEJӘ IŞEGĒ JAВЬQ

Usalь təвəge' Tyləkavьlьnьņ kulak вalahь Nəzip Qədelşin, Θfe tranьspttьnda şufir вulьp eşkə urьnlaşqan. Unьņ atahь 1927—jьldarqa tiklem tire iləv zavьtь totop kilə. Вьl keşe xəďerge kəndə yďe qəjep, xuzalьqь raskulacit itelgən. Qədelşin Nəzip şundaj keşe вalahь вulьvqa qaramaďtan eşkə urьnlaşьp, şundan qьďьl ərmejəgə kitərgə jerəj. Вьqa jul qujьlmahьn, Qədelşin esən ərmejə işegen jaвьvďь horajвьď.

M. M.

Qaşqa—alaşa prizivniktarь
Şişmәne saqьralar.

15 nse yktəвerďə Θfə sвur punkьtьna jьjnalqan Qaşqa-alaşa avьl prizivniktarь, Şişmə avьl prizivniktarьn un jəktən də kəm вulmaqan вer qьďьl aвuz ojoştorov, hər qajhь 5 hum lьq zajьmqa jaďьlьv ham dirzaвel fajďahьna aqsa jьjnavqa, kalxuzsьlarďan 100 keşene asaavjaximqa aqza itep ььqtьrьvqa satsejalizem jarьşьna saqьralar.

R.

Ylən kyməlməj qaldь.

Olo—Aqa (D. Məsetle təвəge) kamsamul jəcəjkəhe tarafьnan ojoştorolqan suвutnikta 3 mitьr jarьm tərən'ektə 4 silus jьmь qaďьldь. Ləkin oşo jamdarma вer ustə ylən halьnmajsa hьvtulьp asьq kөjənsь qaldь. Вьl eşte aďaqьna tiklem jetkerevďə jəcəjkə eşheďlek kyrhətə. Unan „qasan suвutnik jahьjвьď" tip horahaņ: „əllə, xəďer hunqa qaldьq inde„ tip kenə javap вirə.

„AJSKI"

15—25 yktəвer

„URAŻAJ HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV KƏNƏ"„KALXUZDARQA SMUTЬR

URAVNILUFKA—KALXUZ PRAJЬZVUDSTЬVAHЬN QAQŞATA

KULAKTЬŅ KALXUZDЬ ESTƏN TARQATЬRQA ЬNTЬLЬŞЬNA ATPUR BIRERGƏ

JETEŞHEĐLEKTƏRGƏ HUQJABЬĐ

Tувəndə веđ kalxuzkurdar tarafьnan, kalxuzdarđaqь вegen gə jeteşheđlektərđe kyrhətep jađqan xəвərđərđe urьnlaştьra вьđ. Ular kalxuz xərəkətenen вegengə вађqьsьndaqь jeteşhed lektər turahьnda partejənen aldan jəhaqan kyrhətmələre, iђkərtmələre nej tiklem dərəђ вulьvьn aşьp halьvđarь jaqьnan xaraktirlьlar. Вьnda вeđ sьjnfi doşmandьņ ađaq sara rəveşendə kalxuzqa inep qalьp unь estən tarqatьrqa tьrьşьvьn, kalxuzda: „vát, hьndьr, qьjrat ђarь вer hineke вulmajasaq" ugən fiker taratьrqa tьrьşьvьn, artьq igende dəvlətkə tapşьrmaђqa, вəlki „iņ elek ydeņə" qaldьrьrqa dimləven, itə вarьp, eşləgən keşegə lə, eşləməgəgenə lə „вer tiged" eləşep, aqzalarđь kyp həm jaqşь eşləvdən dərttəren qajtarьrqa tьrьşьvьn kyrəвeđ.

Şulaj uq вьnda вeđ qajhь вer kalxuzdarqa kulaktar inep alьp, kalxuzdь xuzalьq jaqьnan nьqьtьv həm kalxuzlaşьv xərəkəten uђal uj menən вьvьp torovđarьn da osorataвьđ.

Вьna вьlar вətəhe lə kalxuzlaşьv xərəkətenen xəđerge вађqьь esən xaraktirlьlar. Totoş kalxuzlaşьv nigeđendə вeterəler gə xəkem itelgən kulak xəđer вaşqasa xərəkət itə almaj, xeđer elekke hьmaq: „вətəhendə вer jurqan aђtьna jьjьp halalar ikən, kalxuz вalalarьn jьjьp ođatalar ikən. tigən qotqolar tə'ђir itməj. Sənki krəђtejəndeņ təp jalpahь (jarlь—вatrak həm urta xəllelər) kymək xuzalьqtьņ jaņqьđaqqa qaraqanda artьqlьqьn yđ kyđđəre menən kyrep, yđ quldarь menən eşləp qarap eşənde, ul xəđer jaqşь uq səjəsi yђte. Şuqa kyrə kulak xəđer manivьrьn yđgərtə, sənki ul da „səjəsi yђte" ul xəđer kalxuzdan sittə jəşəv məmkin tygellegen, tura nan tura hələkətkə alьp вarqanьn hiđep, kalxuzdьņ esenə jəşerenə, xəđer ul kalxuzdь estən aşap seretməkse вula.

Ləkin, вьqa qarьşь вeđđen qulьвьlđa saralar вar, ulardan вerehe—SƏJƏSI HIĐQERLEK. Вьl iņ jaqşь darьv, вьl вulqan da kulak kalxuz esendə jəşerenep qala almaj, unьņ iliminttarь, jaraqa karaulkь hər kəndən huņ qalqьp saqqan qort hьmaq əђkə sьqalar. Вьnan вaşqa taqьla: sdilşinanь dərəђ вojomqa aşьrьp, daxuttь hər вer aqzanьņ eşləgən eşenen kyləmenə həm sьjfatьna qaraj eləşev, kalxuz nəmələrenə ejəheđlekle вə torov juldarь menən kalxuzdь OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV.

Вьlar вətəhe lə sьjnfi doşman—kulakqa qьrqa atpur вirep kalxuzdь tađa nigedgə ultьrtьv, şul nigeđđə kalxuzlaşьv xərəkəten kesəjtep, totoş kalxuzlaşьv nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вeterəv həm kiləsəktə sьjnьhьđ jəmqejət вuldьrьvđьņ tura julđarь.

Вəgən ytkərelev eђtendə вulqan... „kalxuzlaşьv həm urazaj kənə" kalxuz həm MTS tarđьņ prajьzvudstva uņьşlarьna gini ral smutьr jahav, kiləsəktə kalxuzdarđь eske xuzalьq jaqьnan nьqьtьv, 1932 nse jьlda totoş kalxuzlaşьv uņьşьn tə'min itev esən janь kalxuz tulqьnь ojoştorov, dəvlətkə praduktejə tapşьrьvđaqь planь zadanejalarđь srugьnan alda tultьrьv, kalxuzsь, jarlь—urta xəlle jalpьnьn aktiflьqьn kinəjtev, tedələv əђtenləge sənəqət tedələşe tirhenə maвlizavajt itev luzьngьlarь aђtьnda ytergə tejeş". (Avkum sikritarəjatь qararьnan).

„Qьđьl jar" kalxuzь kulaklaşqan

UNЬTADARTЬRQA KƏRƏK

Krasna Usul təвəgendəge. „Qьđьl jar" kalxuzь 1930 nsь jьl Səqitef həm unьņ kampanejahьnan qьna ojoştorola. Вьlar kymək eşləv urьnьna kymək ђpikylət-ejəgə totonalar. Вьltьrđan вirle Iđel вaşьna jarma taђьp, unan at hatьp alьp qajtьp „kəsep" itələr.

Kalxuz aqzalarь esendə jat ilimintlər, irekle rəveştə aqtar jaqьnda xeđmət itevselər đə вar. Bajđarь kalxuzsь вulqan вulьp naluk tyləməj jatalar.

Вьjьl xəkymətkə tapşьrьlьrqa tejeşle igen zađanejahьn nej вarь 9 pr. qa qьna ytənelər. Kalxuz rəise Nasrьtdin Səqitef yđe yk:

—„Веđ вer qađaqta igen вirə almajвьđ, təvlə yđ ara eləşep alaвьđ əle" tej.

Xeđmət kənđəren jađa вarьv juq, kypme xeđmət kənə eşləgənen вerəv đə вelməj.

Вьl kalxuzdь вik nьq tikşerьp, jat ilimintlarđan tađartьrqa kərək. M. K.

KALXUZ MILKEN AŞAVSЬ KULAAK JALSЬLARЬ QATЬ JAVAPQA

Əøjəlil təвəge „Ural" kalxuzьnьņ Bajmьrda вyleksəhendə вesən saņь, unьş jьjьv, tə'lev eştəren atqarьv siktən tьş jomoşaq tora. Sənki kalxuzsьlar arahьnda aņlatьv eştəre alьp вarьlmaj, iђəp—xisap eştere nasar qujьlqan. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşe вətenlaj juq. Вьl вyleksəlage jetəkselər kalxuzdь tarqatьvqa qaraj alьp вaralar.

IGENDE JƏŞERƏLƏR. 24 gana 1800 вotqa jaqьn unьş alьna, вьl unьştь Bajmьrda kalxuzь „tyrajare, xəkymətkə jaşerep, 900 вot samahьqьna kyrhətep, qalqanьn tuddьralar. Təвək ojoşmalarь aldьnda, „вeddə urazaj juq, adьq jeteşməj, ikmək planьn ytəp вulmaj" tip kyrəlatə aldajdar.

MAL HUJALAR: Udqan jьl kalxuz jetəkselərə tarafьnan „вesəh juq" hьltavьnda kyp kenə handaqь, hьjьr həm vaq maldar hujьla. Вьl eş turahьnda tejeşle urьnqa вelderelhə la, vaqьtьnda tikşerelmaj qala. Şul uq kalxuz jetəkselərə de jəmləşterelqən hьjьrđan kilqan 5 BOT SAMAHЬ HARЬMAJDЬ xəkymətkə tapşьrmajьnsa tuddьralar. 30—jьldьņ kød ajdarьnda ike kalxuznikteņ ajqьrьn hujьp, yd mənfəqətlərenə totonalar. Вьl вodoqloqardь eşləvselər, Qolmoxəmətef Q., Dəvьtьf X., Dəvьtьf M. həm Zejənьajьf M. lər.

Kalxuz eşendə kalxuz mileke tuđьrьvsь kulak jalsьlarь вulьv arqahьnda, kyp kenə milektər Bajmьrda avьlьnda hьqlanьp kilə.

Janьraq „100" BOTQA JAQЬN KYMELGƏN ARЬŞ HƏM KYP KENƏ HANDA JЬHAZDAR taşьldь.

Təвək R. K. I. he вьl eşte jaqьn arala tikşer.

„KAMSAMUL"

„Viljams"—aqsalata daxuttь вer jьl aldan eləşə.

Qonşaq avьlьndaqь „Vilijams" kalxuzь idarahь avans eləşevđə sətrə xeđmət kenen iђəpkə almaj eş itə. Вьl arqala qajhь вerixlas eşləgən kalxuzsьlar aqsa alьv gəniləktən вik kyp alasaqtarьn al'almaj jerejdər," sənki eşləmoj aşarqa teləvsələr aldan alьp aşaqan вulьp saqalar. Məђələn, X. Islamiqulь вьltьr eşləgənenə alьv eђtenə вьjьlqь ..qarata 82 hum, S. Fəxretdinef 53 hum. Z. Kərimef 76 hum, J. Kamalьf 109 h., Nurqəlejef Z. 139 hum alьp aşaqandar. Şulaj uq praduktьlata artьq alьvsьlar da вar. Şul uq vaqьtta qajhь вerəvdər yđđərenə tejeşle ikeşər jəd hum aqsalarьn ala almaj jerejdər.

Вьnda pravlinjə rəise Zarifьf iptəş qajeple əiltte. Ul udarsьlarqa kilqan nəmələrde lə teləhə kemgə eləşep вira. Məђələn, tutajkilardь ydenə aldь, tuqanь Məzipkə alьp вirde. Ə,turanan turь prajьzvudstva eşləndə qajtmaj eşləp jerəvse Məqəsyvmьf Əxmət hьmaq iptəştərgə вer nəmələ juq. Aqьmdaqь xuzalьq—səjəsi kampanejalardь ytkərevgə halqьn qaraj igen tapşьrьlьp вetməqən, maja tuplanmaqan sənəqətkə eşselər jeвerelməqən h—в.

Вьl xəlde hamanda huđьrqa jaramaj, kalxuzda julвaşsьlьqtь ydgərtergə kərək.

ARALSKI

„Savit" kalxuzь kulak agint tarь qulьnda

Вaltas təвəge, Nađar—Avьl avьlьndaqь „savit" kalxuzьnьņ jađqь aşlьqtarь jьjьlmaqan, 50 pr. aşlьqtarь вађьvьna qul da tejməgən. Mytlu вађьvьna qul da tejməgən. Avьl janьndaqь вађьvđa holotar kytarəmda, pakusta serej, eђtendə maldar jerej. Qara вoj daj qotorop unqan, ilap serej. Tunqa herev turahьnda hyd đə juq. Ikmək zađanejahь 6 pr. qa qьna tultьrьlqan. Zdilьjna teldəgenə,xeđmətkenəgəlare kalxuzsьlarqa tapşьrьlmaqan. Daxuttь вylev turahьnda xalqqa aņlatmaqandar. Ucut sьqьrьnan sьqqan. Вətə eştə vriditeliek anqьj. Pravlinejələ Fəjryşində tə'вire вar. Məђələn:10 jьl starşina вulьp torqan, unan elek Вireskejđə zandarmirejəlđə xeđmət itkən 29 nsь jьlqa tiklem keşe həm maşina kəsə menən fajdalanьvsь, elek dur summa menən hatьv itkən kulak Вlaqitdin Fəjryşin pulivud вulьp вətə eşkə tьqьla. Pravlinejə rəise Qəвdelvəli Fəjryşin aqahь Вlaqitdinden hyđenən sьqa almaj. Вlaqitdinden вalalarь, qođalarь həm вup—iştere kyp şunda esən hər vaqьt eђtən, xatta „partizan" вulьp kyrenə. Ular qa qarşь hyd asьvsь вatrak вulha la kulak вula. Şunьņ esən Fəjryşindərgə qarşь silkurdar da вer hyd əjtə almajdar.

Kalxuz pravlinejəhen janьвaa вajlap, rəiste sittən qujьrqa, Fəjryşinder tarafьnan qьђьlkes ala almaqan kamsamul jəçəjkəhen tereltergə kulaktardь tađarьrqa, jenajətselərde xəkem aђtьna alьrqa, Вlaqitdin Fəjryşinde kalxuzdan sьqarьp qatь zađaneja вirergə kərək. Juq iђə kalxuz ylergə вara.

Q. SABIR.

Brigadirdar iђerep kən ytkərələr.

Qьrmьsqalь təвəge, „Marks" kalxuzьna qaraqan Qьđьl mьrđa вrigadahьnьņ igendəre əle вulha jьjnalьp вetməgən. Sənki, вrigadirdarь kən-tən iђerek вulьp вer nəmə lə eşləmejdər. Aranьp yd avьlьnda вrigadahьnьņ tarlaqьna xat şul, tik „Nuriman" kalxuzьnьņ вrigadirьna qьna qьjьn, sənki ul, kyldər avьlьna вarьp hatьp alьrqa məzвyr. Kalxuz idarahь uqa la araqьnь yd avьlьna iltep tapşьrьrqa вəlki jenelgərək вulьr ine(!)

Kalxuz sajuz вəlki hin kyđ halьrhьņ. „KYDƏTEVSE".

„Iђənsət" kalxuzьnda ejəheđlek

Вajmaq təвəge, Kysi səvitendəge „Iђənsət" kalxuzьnda də jəmləşterelgən nəmələrgə ejə вula вelməjđər. Şul arqala aqzalar ul nəmələrđe yđ milektəre hanap taratь вirələr. Məђələn: kalxuz rəise Şərəfetdinef, totoş kalxuzlaşьv məlendə kulaktar—dan tartьp alьnqan вer attь yđ ləşterep, ikense вer atqa almaşьp ađaq вьnьhьn hujьp aşap quđь. Şulaj uq вytən nəmələrđə ydləşterelde.

Şərəfetdinef aqzalar menen tupaђ eş itə, saq вer nəmə вulha вaltaqa, вьsaqqa totonop huqьşьrqa ođer genə tora.

Вьndaj ejəheđlektərgə, minekelekkə sik qujьrqa kərək. IS.

Avanьs jən вaşьnan вirelə

Q—Mejəkə təвəge „Ukrajnis" kalxuzь вьjьlqь urazajđь jən вaşьnan eləşə. Əlegə tiklem 18 ər вot eleşte inde. Rəis şul turala yđe qotqo tarata. Şulaj uq „Luc" kalxuzьnda la. Вьl xətta haqlьq orloq fundьnda qaldьrmaj taratьp вetərgən, kalxuzdan sьqarьlqan kulaktarđa вuş qalmaqandar. Q. Q.

BASSJ XALQ KAMISARĐAR SƏVITENEŅ QARARЬ

1930—31 NSE JЬLDAMAL ƏĐERLƏVĐEŅ JOMQAQTARЬ HƏM 1931 J. IV NSE KVARTAL TURAHЬNDA

Sajuz mjasonьņ 1930—31 nse jьlda ajaqlь mal əđerləvđeņ jomqaqtarь həm 1931 jьldьņ IV kvartalьnda əđerləvdər turahьndaqь daklatьn tьnlaqas, Вaşq. Xalq Kamisarđar səvite oşo xəldərđe kyrhətep ytə:

1. Yđəkteņ təvlə, şunan huņ ike tapqьr eђtəmə itep 1930 j. 1 nse yktəвerđən 1931 j. 1 yktəвergə tiklem вilđəlagən jьllьq mal əđerləv planь dejəm alqanda tere kəjensə 483435 sintnir вulьp 97,8 pr. atqarьlqan; вylep kyrhətkəndə hьjьr—yged malь вujьnsa 103,1 pr. harьq malь—166,5 pr. susqalar вujьnsa—38,1 pr. atqarьlqan.

Вьđav əđerləv planь—51563 sintnir вulьp, 60 % atqarьlqan. Вьđavdar menən quşьp hanaqanda вətə mal əđerləv planь 94 % artьrьlqan вula.

Mal əđerləv planьn tultьrьp atqarьv menən genə qalmajьnsa aşьrьpta atqarqan təвəktər (Arqajaş—jьllьq planьь 154 %, Qonşaq—147 pr., Qьrqьđ—Mejəkə—147 pr., Janь Qaramalь—130 pr., Məlevez—151 pr. həm вajtaq вaşqa təвəktər) menən вer qatarđan his qəniqətlənev məmkin вulmaqan hədemtələr вirgən təвəktərđə вar (Вajqь 71,7 pr., Mişkə—77 pr., Вilaqataj—78,2 pr., Ələ—80,7 pr. h вaşqalar) вьna şular arqahьnda jəmhyrejəttə mal əđerləvđeņ dejəm hanь kəmep qaldь.

2 Jəmhyrejət dəvmələnda markaz tarafьnan вirelgən ođatьv planь 1 nse jartь jьlda—1930 j. yktəвere—1931 j. april osoronda—hujьlqan xəldə 8600 tunna вulьp 85,5 pr. atqarьlqan; ə ikense jartь jьlda—1931 nse jьlqь april—yktəвerđə plan 5000 tunna вulьp 100,4 pr. atqarьlqan.

3. Mal əđerləvđeņ dejəm planь markaz əđerləv jьlьnьn iņ huņqь kvartalьnda təvge planьь 25 pr. arttьra torqan itep вunlatьь 2 tapqьr eђtəmə plandar вirevgə qaramaђtan dejem alqanda plan qəniqətlənerlek atqarьlqan-97,8 pr. It praduktьlarь menən tere maldь markəz nərattəre вujьnsa jeвərev plandarь la əsasən atqarьlqan.

Şul unьşlь hedemtələr menən вer qatarđan Вaşqortostan Xalq Kamisarđar Savite ytkən jьlqь mal əđerləv kampanejahьnda вulqan oşo təp kəmselektərđe kyrhətep kitə:

a) вьđav əđer əv planь qəniqətlənerlek atqarьlmaqan—narь 60 pr.

в) 1930 jьldьn 4 nse kvartalda iņ unajlь osorda mal əđerləv jomoşaq вulьv (вьl osorđa mal himergəs, tьqьđ itle вula) həm вьnьņ kirehensə unajhьđ вer osorđa—1 nse kvartalda mal kyp tapşьrьlьv (iņ jaвьq həm вьvađ hьjьrđar tapşьrьla torqan osor); вьnьņ hədemtəhendə malđьņ avьrlьqь kəmev həm вьđavdarь həlak вulьv kyrelde;

v) əđerləvselərđə lə, „Sajuzmaso" sistimahьnda la mal qaвul itev вazalarь qorolqan вulmav;

g) xəkymətteņ kulak—xəlle xuzalьqtarđan dejəm jьllьq əđerləv planьnьn 20—30 pr. ь tiklem maldarьn alьv turahьndaqь diriktifь вojomqa aşьrьlmav (вətəhe 16 pr. qьna alьnqan);

d) вajtaq təвəktərđen mal əđerləv planьn tultьrьp atqarьvđьņ вik əhəmijətle вulьvьna kərək tiklem narьq вirməj qaravđarь anьq kyrelev;

j) kalxuzdarđa həm avьldьņ jarlь—urta xəlle jalpьhь arahьnda mal əđerləv planьn vaqьtьnda atqarьv julьnda masavaj eş his jeterlek kinəjtelmav;

z) вajtaq təвəktərđen (Xəjвulla, Tumazь hь. təвəktər) maldь jurtqьstarsqьv həm tarqatьp вeterevgə qarşь jomoşaq kerəşevdəre;

z) əđerləvgə aqsa вirep torov qəniqətlənerlek rəveştə вulmajьnsa, ajьrьm vaqiqalarđa mal tapşьrьvsьlar menən iђəp eđəv tuqьralьp torovqa səвəp вulqьlav;

i) „Sajuzməso" nьņ вajtaq punkьttarьnda mal əđerləvselərđən mal alьv tuqьralьp torov;

k) ajьrьm təвək patripsajuzdarь menən SILPA đarđьņ mal əđerləvgə his jaraqhьđ rəveştə qarap, sənəqət tavardarь fundtarьn tejeşle вilđələngən urьnьna totmajьnsa, mal əđerləv eşenə zarar kilterevđəre вulqьlav.

Вьna şul yrđə kyrhətelgəndərgə вina'ən həm ytkən jьldaqь xata'..... qa вatlavqa jul вirməь esən ВASSJ Xalq Kamisarđar Səvite QARAR ВIRƏ:

1 Təвək вaşqarmalarьna həm mal əđerləvselərgə 1931 j. IV nse kvartal həm вətə 1932 nse jьl esən təвəktərgə teşerelgən mal əđerləv planьn his вer hьl tavьhьđ, вilđələngən srugьnda вojomqa aşьrьv esən qaвul itep mal вildəvđe lə hьnalqan igen əđerləvmitьdtarь menən ytkərergəquşьrqa.

2. 1930—31 nse jьlqь mal əđerləv planьn tultьrьp atqarmaqan вətə təвəktərđen Təвək вaşqarmalarьna həm mal əđerləvselərenə planđьņ tultьrьlmaj qalqan eleşən yktəвer ajьnda tultьrьp, şul uq vaqьtta janь mal əđerləv kampanejahьnьn yktəвer esən вulqan planьn tultьrьp atqarьvđь tə'min itergə quşьrqa.

3. It zapastarьn məmkin tiklem kyвajtev həm haqlav esən həm yktəвer—yjəвer ajđarь maldь himertev—itəђlətev esən iņ unajlь vaqыt вulqanlьqta ikkə alьp mal əđerləvselərđe maldь massavaj əđerləvđe—yktəвer ajьnda ..a kəm tigəndə it menən tə'min itevgə ..vartal planьnьn 40 % n satsejalizem tarmaqьnьņ ketəvđəren tultьrьvqa 80 % ь ə, ..nyjəвer ajьnda it ..nan tə'min itevgə 40pr. ketəvđərđe tultьrьvqa qalqan 20 pr. ь əđerləp вətererlek itep nьq kiņəjtergə məzвyr itergə.

4. Təвək вaşqarmalarьn həm mal əđerləvse ojoşmalardь (Вaşxiipzivsajuz həm Вaşsajuzdь) mal əđerləv planьn atqarьvđь: avьl səvittərenen kulak—xəlle xuzalьqtarqa вirgən zađanejalarь вujьnsa mal 5 kenlek sruk esendə, kantraktlaşьv dugьvьrđarь вujьnsa dugьvьrđa kyrhətelgən sruktarđa tapşьrьla torqan itep ojoştororqa məzвyr itergə; kalxuzdarđa həm jarlь—urta xəlle xuzalьqtarđa mal əđerləvđe qarьşьlaj plandar həm yd əђtərenə mujьndamalar alьv nigeđendə ojoştororqa.

5. Sklattərđь, Svinavud, Afsivud həm Majsьlьq triste vəkildəren həm MTF, STF Əlkə vəkildəren вrakqa sьqarьlqan həm yђterelə torqan maldь satxuzdarđa yđđəre aşьvqa fajdalanьv vaqiqalarьna irek вirmajensə eşselərđe tə'min itevgə „Sajuzməso" sistimahьna tapşьrьv turahьndaqь sruktarđь вik nьq kyđətergə məzвyr itergə.

6) „Sajuzməso"qa həm mal əđerləvselərgə 1930—31 nse jьlqь planđь atqarьv hьвenə „Skatavud" satxuzdarьnьņ ketəvđəren ultьrьv esən вьđav əđerləvđe 25 nse yktəвergə qarata, ə kalxuzdar esən—5 nse nyjəвergə qarata atqarьp вeterergə quşьrqa. „Skatavud" ulardь şul srukta qaвul itep alьvđь tə'min itergə tejeşle.

7) Təвək Вaşqarmalarьn, militsejə həm prakuratura orgьndarьn maldь jьrtqьstarsa hujьvqa qarşь qьqa kerəş alьp вarьp вьnkьвalьq menən eşləgən qajeple keşelərđe BXKS neņ 1930 j. 8—dikaвer qararь вujьnsa вik qatь jenajətsə qajeplap javapqa tartьrqa məzвyr itergə.

8) Hьjьr adвarь teđev ođaqqa tartьlьv ajqanlь Sajuzspirt Kantorьnьņ araqь zavьttarь ergəhendə hьjьr. yged malь tujđьrьp himertevgə, şulaj uq Вaşsajuzdьņ qala ergəhendəge xuzalьqtarđa həm silpuđarđa susqa himertevgə his jaramaj torqan rəveştə qaraşlarьn kyrhətep ytep, Sajuzspirtte 20 nse yktəвerđən hьnlatmaj iņ kəmendə 1000-вaş hьjьr—yged malьn himertergə quşьrqa, ə Вaşsajuzdь 1 nse nyjəвerđən huņqa q 1 aj himertev esən „Sajuzməso„ hau susqa alьvđь iņ kəmendə 1000 вaşqa jetkerergə məzвyr itergə.

9) "Sajuzməso„ nь həm mal əđerləvselərđe, Вaşsajuz həm Вaşxlip v ..juzdь mal qaвul itev вazalarьn qorop вeterev esən вətə saralarđь kyrep, вaşlьsa ulardь jьlьlatьvqa həm mal ađьqь menən tə'min itevgə diqqat itevgə məzвyr itergə.

10) Вaşkalxuzsajuz menən Вaşsajuzqa Yđək diriktifterenə ..mьvafiq jəş maldь kəlliktif tərвejələp yђterev turahьnda anьq plan t e đ e p təвəktərgə t e ş e r e r g ə. Şul plandar вujьnsa moxtaз kalxuz həm silpuđarđь jəş mal (вьđav, susqa вalalarь, вərəs, ej qujanь h.в.) hatьp alьv esən avans вirev menən tə'min itergə quşьrqa.

11) Ip. Panamaruftь („Sajuzməso„) "Sajuzməso" вazalarьnda əđerləvselərđən maldь vaqьtьnda qaвul itep alьrqa, ular menən вergələp, maldь eske punkttarđan stansa ergəhendəge punkttarqa jujda maldьn avьrlьq ylsəve kəmev həm mal ylev qurqьnьsь вətə torqan şarttar menən əjtdəp kilterev saralarьn (вesən punkttarь teđəv, tərвijəle mal ađəvselər hajlav h.в.) eşləp ytergə vaq maldь ere mal menən, orqasь sastaftь irkəktər menən вergə jөrөtevgə irk вirməђkə məzвyr itergə.

ВASSJ Xalq Kamisarđar Səviteneņ rəis urьnвaşarь: (TALSTUJ)

ВASSJ XKS Eştər mədire: (ZARUВIN).

1931 j. 14 yktəвer Əfə qalahь.

PARTEJƏ DIRIKTIFTARЬN BOJQMQJA ATQARЬVĐA, IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN VAQЬTЬNDA TULTRЬVĐA, MASSANЬ OJOŞTOROVĐA HƏM AVЬLDЬŊ KYLTURAHЬN KYTƏREVĐƏ—

UQЬV ƟJĐƏREN BAJAVAJ UCASKA JAHARQA.

BAGARUDSKEJ, ARQAJAŞ HƏM USALЬ UQЬV ƟJĐƏRE KEVEK EŞLƏMƏGEĐ.

Usalь uqьv ejđəre jalpьnan sittə jəşəj.

Kyltura eştəre вegenge talapka xeđmət itevđən alьs tora.

Usalь təвəgendəge uqьv ejđəreneŋ eştəre qəfev itelməђ'ek dərəʒələ nasar вara. Urьndaqь ojoşmalar ularqa julвaşsьlьq itməjđər.

Təвək uqьv ejen alhaq, вьnda eştə plan juq, вetə eş yđ aqьşьna qujьlqan. Uqьv ejenə kitap, gəzit—ʒurnaldar вigerəktə əsə telendəgelər vaqьtьnda aldьrьlmaj, aldьrьlqandarь tərtipkə qujьlьp, terkəlep вarьlmajđar.

Uqьv ejđərendə səjəsi—xuʒalьq kampanejəlarьna qarata lozьnqьlar qujьlmaqan. 28 nse jьldarđa qərəp xərefe menən jađьlьp elengən lozьnqьlar əle вulha tuđan вaђqan keşgə aђьlьnьp toralar. Xəđerge kampanejəlarđьŋ əhəmejəttəren aŋqartqan вergenə lə kitap taвьp вulmaj.

Uqьv ejə ergəhendə qьđьl meл eştər ojoştorolmaqan.

Usalь təвək yđəgendə вulqan uqьv ejə medirəhe Kərimьvaqa вьl turalarđa əjtelhələ iqtiвar itməj „heđđeŋ вetəgeđ esen min qəjeple tygel, uqьjhьqьđ kilhə hatьp alьp uqьqьđ„ tej. Uqьv ejen vaqьtьnda asmaj.

Avьldarđaqь uqьv ejđərendə eştər вigerəktə nasar tora. Kərimьva ular menən вəjləneş totmaj julвaşsьlьq itməj. Təвəkten kyp avьldarьnda uqьv ejđəre juq, вulqandarьnda la eştər yđ aqьşьna qujьlqan.

Təвək ojoşmalar, təвək yđəgendəge həm avьldarđaqь uqьv ejđəre menən julвaşsьlьqtь kə səjtergə, ularđa eşte вegenge talaptarqa qarata julqa halьşьrqa tejeştər.

„USALINSKEJ"

Ketepxana uqьv ejə julqa halьnmaqan, MƟDIR EŞLEKHEĐ, YĐ BURЬSЬN AŊLAMAJ

K—Usul təвəge Jelem—Qaran avьlьndaqь uqьv ejə ketepxana kyp vaqьt вikle tora. Medir yđ eşenə halqьn qaraj. Kampanejəlarqa qarata his вer terlə eş alьp вarmaj. Igen tapşьrьrqa kilgən kalxuzsьlar igen вuşatьvqa sirut jetkənse gəzit, ʒurnal, kitap uqьrqa inhələrđə, eђtəldə вer nəmə lə вu'maj. Kerəђtejəndər uqьv ejə mediren ketep zaђqьp ultьralar. Uqьv ejendə ultьrqьstar juq, uqьvsьlar ejələşep eђtəlgə jatьp uqьjđar. Utьn əđerlənməgən. Uqьv ejendə tərtip urьnlaştьrьlmaqan, вerəv uqьj, ikensehe şavlaj, qarmun ujnaj. uqьvsьlarqa qamasavlajđar. Uqьv ejə medire kilələ yđ вylməhenə вiklənep, ultьra, ađaq eђtəldəge gəzittərđe jьjьp, вylməgə вikləp qajta la kitə. Uqьrqa kilevselər aptьraşьp qalalar.

Вьl uqьv ejə ketepxanala invintar вujьnsa 3 menđən artьq kitap вulьrqa tejeş, ləkin uqьrqa вirelgən kitaptarđьŋ kemgə вirelevđəren, alьvsьlarđьŋ isem familejə həm əđristəren jađьp alьp qalmaqandar. Xəđer ularđь kemdən horarqa la вelə almajdar. Şul arqala xəđer uqьv ejendə вarь 1000 gə jaqьn kitap qalqan, ularđa tərtipkə halьnmaj ejələp jatalar.

Uqьv ejendəge radeju vatьlьp jata.

Avьldaqь parteja, kamsamul jəcəjkələre uqьv ejenə kyđ halqandarь juq. Təвək məqərif вylege lə julвaşsьlьq itməj.

Вьl uqьv ejenə eşlekle eşse qujьrqa, eşte xəđerge osor talaptarьna jaraqlaştьrьp jaŋьnan qororqa, julqa halьrqa kərək.

„BEĐ"

Başlaqan eşte davam itterergə

Ɵfeləge tatar—вaşqort qəвerlege ergəhendə kypselek вaşqort həm tatarđar jəşəj. Ulardьŋ kyp eləşe avьldardan kilgən uqьmaqan, kylturanan sittə qalqan izvuʒşik, lamovaj həm terlə qara eşselər, вigerək tə qatьn—qьđđar вik qaraŋqь xəldə. Ular hьvqa вarqan jerđərendə həm kiske uram məʒelestərendə yđđəre lə aŋlamaђtan terlə xərəfətterđe, sьjnfi doşman, nipman, kulak, mullalarđьŋ qara qotqolarьn səjnəjđər.

Huŋqь kendərđə şul əkejət hata toiqan təвəkkə вer kysmə ketepxana asьlьp maturqьna eşləj həm qatьn—qьđđar arahьnda gigant teđelesţər turahьnda əngəmələr alьp вarьp, ularđь kyltura həm aŋ—вelem eştərenə jaqşь qьna qьđьqhьndьra вaşlaqajnь. Tid arala ular arahьnda uqьv, aŋ—вelem daьtь qaвьnqajnь. Ləkin jəjge sizun ytep jamqьrđar java вaşlav menən вьl kyltura eşe tuqьrahь, maturqьna вarqan eş jartь julda torop qaldь. Eşsən qatьn—qьđđar вьnь tuqьratmavđь, şul yđđərenə uŋaj vəd prav ud majđanьnda вeraj [illegible] torop qьş kenedə lə вьl [illegible] davam itterevđe horajđar.

Yđək ketepxana вьqa kyhal, вaşlaqan eşte ađaqьna tiklem alьp вarьrqa kərək.

VAXIT.

IŞAN BALAHЬ MƏKTƏPTE ARTQA HƟJRƏJ

Əвjə'il təвəge, Aвđan avьlь uqьtьvsьhь Kinzin (işan вalahь) Aвđaq avьlьnda ike jьlucьtьvьвulьvnaqaramaђtan uqьtqan вalalarь вer nəmə lə вelməjđər. Вьl uqьtьvsь jarlь вalalarьna iqtiвar вirməhələ, kulak Jomaquʒin вalalarьna nьq iqtiвar вirep ularqa məqlymət вirə alqan. Jəməqət eşenə his вer qatьşqanь juq. Kulak Jomaquʒindarđь kalxuzda jəşətevgə вetə keşen вirep, juqarьnan kilgən vəkildərgə ularđь jaqlap jarlь kyrhətep kilə.

Kinzin Aвđaqqa kilgəndə yđe menən 5 вaş jьlqь, 4 вaş hьjьr alьp kilep, ulardь 1931 nse jьlqa tiklem hujьp aşap вeterđe.

Вaşqa avьl uqьtьvsьlarь məktəpte palitixniklaştьrьv julьnda вaşjtaq eştər eşləgəndə, Kinzin вьl turala вer nəmələ eşləgəne juq, ul вьqa iqtiвar itməj.

Вьndaj ərəm tamaq, yđ tamaqьn tujьrьv esen genə jəşəvse işan вalahь uqьtьvsьnь tid kendə uqьtьvsьlar safьna heperergə kərək.

„ASKARSKEJ"

JELEM—QARAN UQЬTЬVSЬLARЬ MƏʒLES TOROP KYŊEL ASALAR Ə IGEN PLANЬ TULTЬRЬLMAQAN.

Jelem—Qaran miskumь [illegible] tannikьva Zəəjđə, Rik [illegible] Əxtəm, Jədiəвajьf Zəkei şulaj uq uqьtьvsь Вədertdin. Rik vəkile Qotlozamanьftar qьđьv igenen əđerləv eşen ikense jaqqa taşlap məʒles qorop esələr. Jelem—Qaran avьlьndaqь jeteşhedlektərgə qarşь kerəşev, igen planьn vaqьtьnda tultьrьv həm aŋ—вelem taratьv urьnьna uqьtьvsьlar araqь menən kistərđe—tendərđe kyŋel asьp uđđьralar.

Hər vaqьt вьndaj məʒlestər menən jetakselek itevse Zəəjđə Soltanьikьva həm unьŋ məʒlestəre, uqьtьvsьlar arahьnan alьtьnьptaşlanhьndar, Rik vəkile Qotlozamanьf javapqa tartьlhьn.

„BEĐ"

MATUR ZAVЬTЬNDAQЬ EŞSELƏRĐEŊ NAĐANLЬQЬN ВƟTƟRƟVĐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ KƏRƏK

Jaŋь teđelep jatqan matur zavьt tiganttarьnda nađan eşselər kyp. Вьl nađandar вer pramplaşşatkala qьna 150 gə jaqьn.

Вьlarđьŋ kyвerəge tөp millət вaşqort həm tatarđar. Şunьŋ esen вьnda kyвerək şul millət tər arahьnda eşlərgə tura kilə. Вaşqortostan pidagugejə inistituть, yđeneŋ I—kurьs вaşqort вylegendə uqьvsь studinttarьn, matur zavьtьndaqь tөp millət вaşqort, tatar xalqtarьnьŋ nađanlьqьn вeterev, qөmymən matur zavьtь eşseləre arahьnda kyltura eştəren julqa qujьv esen pid praktikaqa jeвərđe. Xəđer вьl 20 kylt ərmejestər matur zavьtьndaqь 4 ucaskala eşseler arahьndaqь nađandarđьŋ iђəвen alьp eşkə вaşlarqa toralar.

Ləkin вьndaqь xuʒalьq urqьndarь, jəməqət ojoşmalarь eşselərđeŋ nađanlьqьn вeterevgə əhəmejət вirməjđər.

Milləttər arahьnda eşlərgə kilgən 20 praktikanttarđь tanьrqa teləməjđər, ularđьŋ qajhь вer avьr eştərendə jarđəm itevđə đur haranlьq kyrhətələr.

Məђələn: nađanlьqtь вeterev esen, вegengə kərək nəmələrđən—,ajьrьm вer вarak, həm uqьv—uqьtьv əsвaptarь jeteştetrev вurьsь tora. Вəxethedlekkə qarьşь вьlarđьŋ вegen вerhe lə əđer tygel.

Pastrukum kylt вarak itep 9 nsь numir вaraktь вirhə lə, вьl вarak вetənləj jaraqhьđ. Məjestəre sьqьrьlьp вetməgən, eђtəl, eskəmejə h. в. əđer tygeldər.

Hьvьq вarakqa nađandar kilməjđər, həm uqьtьrqa la memkin tygel. Qara taqta, qaqьđ, kitaptar đa juq. Вigerək tə вarak turahьnda, pastrukum menən hejləşhəŋ, unь tidlətep вeterergə kərək ine tihəŋ:

„HEĐ MINƏ KAMANDA ВIRMƏGƏĐ, QASAN YĐEM EŞLƏTERGƏ QUŞARMЬN, ŞUNDA EŞLƏTEP ВƟTƟRƟRВEĐ" tip quja.

Praktikanttar ololar esen pragramma вujьnsa, uqьv planь teđep, parteja sikritarь menən kəŋəşləşkəndə: parteja sikritarь: „planьqьđđь urьђsaqa əjlənderegeđ, min вaşqortsa вer nəmə lə aŋlamajьm, planьqьđđь urьђsaqa əjlənderməhəgeđ, uqьtmaqьđ, kire qajtьqьđ" tigən sep—sej urьђ şavinizmь hyđđəren hөjləj.

Вьna şunьŋ kevek вalşevıktarsa вulmaqan qaraştar arqahьnda eşselərđeŋ nađanlьqьn вeterevđə, đur eđekləktər tьva. Xəđergə kendə matur zavьtь eşseləre arahьnda nađanlьq вeterev eştəre вik nasar вara. Вьqa tiđ vaqьt esendə—jəməqət fekeren tuplarqa həm plandь eđevselərđe javapqa tarttьrьrqa kərək.

X. ВAJNAĐARЬF.

KURAKINA EŞHĐLEKKƏ ВATQAN, UQЬV ƟJƟ ВƟTƟNLƏJ HYNGƏN.

Вagarudskej avьlь Ɵfe təвəgej uqьv ejə medire Kurakkina yđ pusьnda вer nindəj đə eşməkərlek kyrhətə almaj. Məђələn: radeju hejləməj vatьlьp jata, gəzit, ʒurnaldar yđ vaqьtьnda kilməjđər, stinə gəzite vaqьtьnda sьqarьlmaj. Ə, вьl jeteşhedelktərđe вeterev turahьnda kurakkina ujlap ta qaraqanь juq. Hər kendə uqьv ejenə kilə lə, taməke tartьp uqьv ejen tetenləp tik ultьra. „Ninə jeteşhedlektərđe вeterev sarahьn kyrməjhed?„ tihəŋ, „memkinlek juq—вuşap вulmaj. arьp вettem inde, eşləhem kilməj„ tej.

Kyptən tygel genə, Вaşnarkamprus tarafьnan, Maturstruj eşselərə arahьndaqь nađanlьqtь вeterevgə вarqan likvidatьrđar, Maturstruj RAJUPU hьnьn quşьvь вujьnsa, şul uq Kurakkinqa eşselər esen kitap, qaqьđ, qələmdər horarqa вaralar. Вьnda la ul hejləşer—hə ləşməђ—„вeđđə вer nindəj đə kitap, qaqьđđar juq. Mine məşəqətləp jereməgeđ əle, juq eştəregeđ menən„ tej. Şkafta tulьp jatqan вьl nəmələrđe вirməjensə, likvidatьrđarđь kire jeвərə. Вegenge kenden mehim вurьsь вulqan, nađanlьq menən kerəşevgə qarьşь teşergə mataşa. Qьђqahь Kurakkinanьŋ eşselər arahьnda eşləgehe kilməj, qьđьqhьnmaj. Вьl əəndə вьnan alьnhьn, unьŋ urьnьna yđ вurьsьn пьqlap вelə həm qьđьqhьna torqan keşe qujьlhьn.

KAMSKEJ

TƟВƏK MƏQARIF ВYLEGE KEŞEHEĐ QALDЬ' EŞTƏR ƟĐƟLƏ

Mişkə təвək məqarif вylege inspiktere Вikkenəzef, təвək ojoşmalarь menən aŋlaşmaj torop ВPI ergəhendə asьlqan aspiranturaqa əđerləv kurьsьna yđen—yđe kamandiravajt itep uqьrqa kitte. Mişkə təвəgendə məqarif eştərendə jetəkse вulmaqanqa kyrə eştər ađələ.

Вaşnarkamprus tarafьnan uqьvsьlar tuplavqa вirelgən razvirskalarđьŋ 50 pr. samahь ytəlməj qalqan.

Uqьrqa kitergə horap вirelgən qarizalar (dakuminttar) juqalьp вetkəndər. Xəđer вalalar qajđa вarьrqa вelməj aptьrap jatalar.

Q. QƏLEJ.

Uqьv ejendə eş hynde.

Arqajaş təвəge Hultaj avьlь uqьv ejendə julвaşsьlьq itevse kese juq. Uqьv ejenə kilgən gəzit—ʒurnaldar uqьr esen qujьla вarmajđar.

Avьl jəştəre uqьv ejenə gəzit—ʒurnal uqьrqa inhələr đə uqьj almaj kitələr.

Avьldaqь kamsamul jəcəjkəhe həm uqьtьvsьlar uqьv ejendə eşte tərtipkə halьv jənlənderev sarahьn kyrhendər. Təвək səjəsi qətьv вylege lə uqьv ejđəren jeđ menən əjlənhen.

I. Q.

Klup həm uqьv ejendə eştər jənləndereлhen.

Q—Mejəkə təвəge Вьђlaq avьlь jəştəre klupqa kilep, işek təвendə klup asьlьvьn ketep—tə asьvsь вulmaqaŋ işek ođaqьn qađaq menən asьp inələr. Kamsamul həm partejə [illegible] klupta səjəsi uqьvđar [illegible] zit—ʒurnalldar uqьv пrьnьna, [illegible] vaqьttarьn jьr, [illegible] jev menən uđqaralar.

Uqьv ejə medire ip. Əxmit [illegible] đen təŋqit itevgə вerđə qolaq halmaj, iqtiвar itməj. Klup, uqьv ejə əşa jəştərđe tərвejələv, ularqa, aŋ—вelem вirev julьnda вer nəmə lə eşləməj.

Uqьv ejə həm klup eşen məhim kampanjalarqa вəjləp jəştərgə aŋ—вelem tarвejə вirev arьnь itep əverelderergə kərək. Klupta qoro jьr, вejev, kyŋel asьv menən kyltura fruntьn satsejalizem teđeleşenə ejartej вulmajasaq.

MAMATЬVA

Ridaktьr urьn вaђarь Z. KAJЬPKUL

BELDEREVĐƏR

Вaşqortostan avьl xuʒalьqь institutьnda вerense kurslar esen, zənətejələr 15 nse nujaвerđə вaşlana. Şunьŋ esendə avьl xuʒalьqь Raвfagьnan kyskən həm jaŋь qaвul itelevselər, kyrhətelgən vaqьtta kilep jetevđəre horala.

2—2 ditikseja В. A. X. I.

* * *

Ministrattьŋ Вaşximrutьŋ вetə sajuz вerekməhe qaramaqьna kyseleleve arqahьnda „Вaşxrumid„ Вaşqortostan xrumittьt uprəvlinejəhenə almaştьrьla Ədris Yktəвer rivəlytsejə №1

Вaşxim uprьavləjeşşehe

ВAŞSAJUZ PRIZIDJUMЬ.

Вaşsajuzdan xuʒalьq вerekməhe siruttarđь вeterev məqsəte menən 18 nse yktəвerđən Ɵfe qalahь uramьnьŋ 10 urьnьnda kərəsin jeretep hatьv eştəre ojoştorola.

* * *

Вaşqortostan davlət praikьt idarahь вetə teđevse ojoşmalarqa 1932 nse jьlqь teđeleştərenen praikьttarьn eşləvgə zajafkalar вirev turahьnda iken iskəptərqьr вeldera.

1931 nse jьldaŋ 1—dikəвerenə tiklem zajafkalarьn вirməgən, ojoşmalar 1932 nse jьldьn 1—həm 2 kvartalьndaqь eş plandarьna indereлməjəsəktər.

Вaşkuspraikьt medire: LATIPЬF

* * *

Вalьqsьlьq sajuzьnьŋ Вaşqortostan vəkile kanturь, oşo jьldьŋ 1 nse yktəвerenən tyвəndəge məstəqil ojoşmalarqa ajьrьla: „Rьjaprumsnaв„, „sajuzrьjesnaв„ həm „gusrьjaвьn„ Вaşqortostan kanturdarь" Вalьq sajuzь" kanturьna вulqan pretinzejələr oşo jьldьŋ 1 nse nyjəвerenə tiklem qaвul itelələr. Şul turьla вetə qađьqhьnqan ucirizdinejələrgə ojoşmalarqa вelderelə.

* * *

S.S.S.R jer eştəre Xalq Kamisarlьqьnьŋ 1931 jьl. 2 nse yktəвerđə sьqarьlqan həm „Satsejalistiskej zimledilejə" gəzitenen 273—835 nse numireнđə iqlan itelgən qararь вujьnsa, maslatris satxuzdarь: 30 numirlь Milufka, №32 Haqmar, №33 Iagir, №34 Moslimsatxuzdarь 31 nse jьldьn 1—yktəвerenən Вaşqortostan it tirse „Skatavud" qa eşlap torqan kileş. 1931 jьldьŋ 1 nse qinvarьna teđelgən вalansьndaqь вetə aktive həm pasatь menən вirelələr.

Ɵlegə masla tris adrisenə kilgən вetə jəktərđe "Skatavud" qaвul itə həm xaqьn tyləp alь.

Masla teres: RЬJLUF

Skatavud: SLUВADINSKEJ

URAL Kinahьnda
Вegen həm hər ken
„Məsel erlek өђtendə"
Вilettər sirutta torovđa вetəre esen, ucirizdinjələrgə qulaqsaqa zajafqalar menən hatьla.

GURЬN Kinahьnda
Вegen həm hər ken ikranda
„Jeteđlek həm qьђьv"
Kelke 8 вylektə вaşlana saqət 7-30 minutta. kassa asьq 4-30 da.

D. K. A Вegen həm hər ken
Вода ворот
Kassa asьq 4 tən sianstar 6-30, 8.9 30 həm 11 s.

20 Yktəвerđən вaşlap вalalar esen ken hajьn Gurьn"da „ьsьn hunarsь" tigən 6- вylektə kino kartina qujьla.
Kendəge saqət 4-tən вaşlana. kassa asьq saqət 2 nən.
Kiske kinalarqa 16-jəştən tyвən вalalar keretelməjəsək.

„Yktəвer Natiskəhe„ tipagrafjeəhe glavlit vəkile №671

Bөtə donja pralitarьlarь berəgegeđ!

21 УКТЭЕR 1931 JЬL №229 (530)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KӨNDƏLEK GƏZIT

Adris: Ͻfө 1—Sazun uramь, kurps № 3
Tilifun numirdarь:
Ridaktьr . . . . 4—81
Sikritar . . . . 3—60
Satsejalizemsa jet eşlev bylege . . . . 7—42
Işlandar həm sinğme . . . . 3—73
Kantura . . . . 1—44
Təsqe ələkəsje . . . . 3—13

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KOMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬНЬ

„Igen əsən korəş—satsejalizem əsən korəşl"

ALIKSANDЬR QЬĐЬL PARTIZANDARЬ-IGEN FRUNTЬNDA LA

Yđđərenen batьr kərəşse ikənlektəren kyrhəttelər

Ular 100 sintnirđan qьđьl abuz ojoştorop, bөtə Başqortostan qьđьl partizandarьn igen fruntьnda jeņep sьqьrqa saqьralar

Agra tixnikəgə jeđ menən

Tatarstandьn „qьđьl habansь" kalxuzsьlarь IƂKE—KASTƏJ SƏVITEN BYKSIRQA ALDЬLAR

ZVIKUF, KAVALJVSKI.

„PRAVDA" BRIGADAНЬ MƏSƏQYT SAFXUZЬNDA

MƏSƏQYT ORLOQSOLOQ SAFXUZЬ BƏGƏNGƏ TIMPTARĐЬN QOJOROQONDA HƏJRƏLƏ

Qьđьl partizandar

Igen fruntьnda batьr kərəşselər bulьrqa tejeşlər

IVANUF, RIŞƏF.

AROJAJƏŞ XƏBƏRSELƏRE IGEN ƏŞEN KƏRƏŞƏ LƏR

— BAŞQORTOSTAN IN JUQARЬ URAZAJ BIRƏ TORQAN IL BULЬRQA TEJEŞ!

— AVЬL KAMMUNISTE AQRA—TIXNIKƏGƏ EJƏ BULЬRQA TEJEŞ!

15 NSE YKTƏBERGƏ TUNQA HƏRƏV SVUDKAНЬ

Qьjqь, Tapurin, Byzdək balşeviktar tiлpь əlgəhən kyrhəta

TƏBƏKTƏR	plan ytəleşe	5 kunda ytəş
Byzdək	54,3	14,0
Sterle	51,9	6,5
Qьjqь	47,5	31,8
Bəрə	45,9	10,8
Qaraqoş	45,3	3,6
Şişmə	40,6	4,6
Q. Mejəkə	38,2	7,3
Dəvlekən	37,3	5,4
Qaltas	37,0	8,2
Tapurin	34,4	18,9
Qonşaq	32,3	6,6
Avьrqazь	31,5	—
Balanaj	32,4	2,0
Məsetle	26,7	4,0
Qaramsьqaja	28,2	—
Tujmazь	25,1	6
Arxangil	24,3	7,9
Usolь	22,3	3,1
Mələvez	22,1	3,9
Atnajəş	21,0	4,8
Şaqmaqoş	20,6	9,3
Jaņa—avьl	20,4	0,7
Dyrt—ojlə	21,9	—
K. Kam	19,4	0,9
Boraj	18,7	—
Jəlajьr	18,7	4,7
Bajqь	17,8	0,8
Blagavişşin	18,2	2,3
Nurman	17,3	0,7
Biş—ьylək	17,0	—
K. Usal	15,3	1,7
Asqьn	15,3	6,7
Tur	17,8	10,1
Bilə—Qataj	14,8	1,4
Baltas	14,3	5,2
Duvan	13,2	2,0
Magar	14,4	0,9
Xəjbulla	12,1	2,4
Muraq	11,6	—
Məskə	11,4	6
Ɜəjəil	10,1	—
Өlə	9,8	1,1
Baqalь	9,7	4,3
Bajmaq	9,4	—
Bilarət	9,0	5,9
Prejət	7,7	—
Z—jansura	6,0	0,9
Berjən	5,2	4,7
BӨTƏEN	24,8	4,4

Başqortostan iņ juqarь urazaj BIRƏ TORQAN IL BULЬRQA TEJEŞ!

Avьl həm urman xuzalьqь səlgestərenen, Başqortostan ølkə ojoşmalarьnьņ fən eşselərenen serlaşkən kəņəşe əhe uņьş kytərev həm qoroloqqa qarşь kərəş məs'ələləren tikşerep, kammunister partejəhe həm səvit xəkymətə jətəkse eŋ nьđa uņ həm „hul" talpьlьştarqa kərəş əsəndə barlьqqa kilgən avьl xuzalьqьnьņ satsejalistik furmalarь: totoş kalxuzlaşьv, mixaniklaşьrьlьqan ere safxuzdar, MTS tar ul rьđьņ ysə barqan tixnika azalarь nigeđendə, agranumeja fənenen uņьştarьn igen uņьşьn iņ qьsqa vaqьt əsəndə kytərev əsən kiņ kylamdə qullanьvđь tə'min itələr.

Ləkin, agratixnikə saralarь kyp vaqiqalarda sьj fat jaqьnan tyəənlege menən ajьrьla, şunьņ hөđəmtəhendə əđ ydeđđən kalxuz həm safxuzdarьn ьđa a—x pradukselalarenen alьnьr jetmeven kyrəbeđ.

Tuņqa jer hərev, qara erta həm zanetej pərđar əđerlev, vaqьtьnda səsev, orloq təđartьv, miniral aşlama, dərəs səsev əjləneşe sildələv tedmə səsev həm уtən şuņьņ hьmaq agrasaralar kumpliksьn juqarь kyrhətkes menən ytəv satsejalistik xuzalьqta igen uņьşьn iņ qьsqa vaqьtta kytərevđe tə'min itələr.

Safxuz həm kalxuzdarđa agranumeja saralarьn qullanьvđaqь iņ mөhim saralar erьhьnda alqь kiđevdəgelərenen berehe QOROLOQQA QARŞЬ BƏRƏŞ

Qoroloqqa qarşь kərəş asьldь tupraq həm havalьqь hьv zapastarьn rigulirlavqa, qoro jeldərđən hьqlav həm səsep yŋterelə torqan ysemlektərđe dəm jetkelek bulmaqandьla bireşməjьsə alьrlьq xəlgə kiltere alьvьna qajtьp qala.

Satsejalistik jer eşse, agranumeja fənenen bөtə uņьştarьn kiņ kylamdə qullana ala, şulajьq, dəimi otroqlь uņьş bu'đьrьv əsən, ələgə tiklem aqьs bulmaqan urьndarqa aqьs ultьrtьvđь la buldьra.

Avьl xuzalьqь həm urman səlgestərə, şulaj uq Başqortostandьņ ølkə ojoşmalarь səlgestərə bөtə a x həm urman səlgestərenə, kalxuzsьlarqa, safxuz həm MTS eşselərenə Başqortostandьņ bөtə səvit jəməqətselegenə mөrəxəqət itə: BӨTƏ SAJUZ AGRANUMEJƏ PAXOTЬНА qatnaşьrqa həm kalxuzdarđь ojoştьrov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv agra tixnikəgə ejə bulьv əsən xəđer yk əđerlek eştəre alьp barьrqa saqьra:

1. Sьjfat jaqьna iqtibar itkən xəldə tuņqa hərev zadanjahьn 100 pr. tultьrьrqa, tuņqa hərep qujьv—satsejalistik prajəvadstvanьn əsəvđə yđ vaqьtьnda atqarьlьvьn, şul arqalь qoroloqqa qarşь əsđəm'əsəq bulьvьn tə'min itəsək.

2. Hər bez kalxuz həm safxuzda agra tixnikəgə ejə bulьv əsən paxut işlən itergə, kurstar, likselər, dakladtar ojoştorerqa.

3. Kalxuzdarđa jer alьmьqьn həm bөtən əralьq lьq tarđь əsətergən xəldə, ysemlektərđən alьnajlap səselevenə həm səsev əjləneşe qujьlьvqa əđerlek alьp barьrqa.

4. Aqьs orloqtarь əđerlev turahьnda Narkamzim, Traktrsintr həm Juz—Ural—Lis zadanjahьn 100 pr. tultьrьrqa.

5. Traktr sintrđaņ aqas Pitumniktarь əsən urьn hajlav həm ularđь hərev turahьndaqь zadanjahьn aşьqьs tə'min itergə.

6. Keđ həm qьşqь məlderđə, qar totov, jeldən hьqlavsь aqas ultьrtьv məqsədь menən hər ber əsək teņ şarttarьn ajrənəv, aqas ultьrtьlьsaq majđandarđь təsev menən şeqellənergə.

7. Agratixnikəgə ejə bulьv m'aterial tikşerev həm ...

8. 1931 nse jьl qьşьnda ...

9. Satsejalistik a—x prajəvadstvahьn ...

10. Qomaqьqьņ keđđən səsev ... agratixnikənen iņ jaņь saralarьn qullanьvđь kinəjtergə.

***

Kammunistar partejəhe jetə selege—atьnda kalxuzsьlar safxuz, MTS eşseləre, jarlь həm urta xəlle jaqsьlarьm jьlьlь menən berlektə, juqarь uņьş həm agratixnikəgə ejə bulьv əsən alqa!

Kaņəşmə taşьrьqьn əjəhe:

Umel (agranum), Sadrin (agranum).

Damtakəf (fən eşsehe), Spraga (Lisavud), Mirəpal (Lisavud)

PLAN TURAHЬNDA HAMAN DISKYSSEJƏ HUDЬVSЬLARQA IŅ QATЬUDAR BIRERGƏ

SƏRMƏN Savile igen əđerlavđe yđ aqьşьna qujqan

Parteja kamsamul jəcəjkələre „tьnьs" lьq haqlajđar

BILARƏT tənəge Sərmən sa—idər. Qajьь ber kamsamuldar jəvksirьn ojoştorov turahьnda ...

L. Ə.

НЬNЬLЬŞ ALЬRQA KƏRƏK

(TILIGRAF AŞA)

Q. QƏNAN, MORTAZIN.

Kalmetle javapqa tartьrqa

UL DISKYSSEJƏ AŞA... IGEN ƏĐERLƏVDE ƏŞ

Alđanqolardan

Avьl savite əđerlavđe yđ aqьşьna qujqan

Ə. partejə jacəjkəhe

V. DƏVLƏTBAJ.

Kamsamul—igen əsən kərəş fruntьndaqь jenevđə la alişhed qalmahьn!

IGEN ƏĐERLƏVĐEN BARЬŞЬ TURAHЬNDA

(BASSJ XALQ KAMISARDAR SƏVITENEŊ QARARЬ)

BASSJ XKS Eştəre ...

TALSTUJ. ZARUBIN. 1931 jьl 16 yktəbər.

Өsensә 5-kөnlәkkә plan 94 pr. ytәlgәn

HAL AQЬĐЬV KAMPANJAHЬNЬŊ VAQЬTЬ KILEP JETTE.

Өfә, yzәn, Jьlajьr Lәmәz lispramxuzdarь

Hal aqьđьv planьn ytәv eşenә appartunistarsa narьq birәlәr.

Hal aqьđьv planь đur әđәklәk menәn bara. ӨSӨNSӨ 5 KӨNLӨK HЬNЬLЬŞ BIRMӘNE.

Başqortostanda hal aqьđьv eşen kesәjtev, birelgәn planьn tultьrьv turahьnda parteja həm xekymәt tarafьnan kyp kenә qarar—diriktivlar sьqarьla kilde. Hәm kilә.

Lәkin oşo kengә tiklem bьl mehim eşkә karәk tiklem iqtibar birelgәne, aqьđьv planь vaqьtьna ytәlә barqanь juq (kyp lispramxuzdarđa).

Bьnь dәrәҫlәv esen tybәndәge fakьttarđь kilterev karәk: Juz—Ural-Listeŋ birgәn mәqlymәtenә kyrә, oşo jьl yktәberđeŋ berense 10 kenlegendә bәtә Başqortostan davmalendә hal aqьđьv planь 94 pr. qa ytәlgәn bulha, 15—yktәbergә plan ytәleşenә 1 pr. ta ybeş juq plan 94 pr. tan uđa almaj. Ajьrьm lispamxuz həm pristәndәr oşo jьldьŋ 15—yktәberenә tiklem plandarьn tybәndәgesә ytәjđәr.

Krasna—Өlimkә lispramxuzь jar bujьna kilterelgәn aqastarđь aqьđьv planьn 99 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 80 pr. qa, Lәmәz aqastarđь aqьđьv planьn 95 pr qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa. Tanip aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planь 45 pr qa, Qara—Idel aqastarđь aqьđьv planьn 99,5 pr. qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 95 pr qa, Jьaj[illegible] aqastarđь aqьđьv planьn 84 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Axlin aqas za vьtь aqьđьv planьn barь 29 pr qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Yzәn aqьđьv planьn 81 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 91 pr. qa, Өfә aqьđьv planьn 75 pr. qa, Bila ral lispramxuzь aqьđьv planьn 100 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, Sta'le aqьđьv planьn 100 pr qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa ytәne.

Yrđә kilterelgәn handarqa qaraqanda ajьrьm lispramxuzdar birelgәn planđь ytәvđә sik tәn tьş jomoşaqlьq kyrhәtәlәr. Bьl tyđәrlek xәl tygel. Aqьđьv sizunь hanavlь qьna qaldь. Şuqa kyrә bьl mehim eşkә bulqan ha'qьn qaraştь beterergә unьŋ ęr hәna bәtә jәmәqatselek fikeren tuplarqa karәk. Sraktьŋ ađ alьnьv bedđәn udar eş talap itә. Şuqa kyrә begendәn başlap bәtә kes—bәtә iqtibar hal aqьđьv planьn yđ vaqьtьna ytәv, bulqan әđәklәktә qaplavqa taba jynәlhen.

Bьl mehim eşkә appartunistarsa narьq birevsәlәrđe javapqa tartьrьv karәk.

B. IBRAHIM.

„LIS DRIF" SAJUZЬ HAL AQЬĐЬV PLANЬN YTӘV JULЬNDA JOMOŞAQ KӨRӘŞӘ

Başqortostan davmalendә IV-kvartalqa hal aqьđьv esen bәtәhe 1,968,600 kuba mitьr zadaneja eltep, oşo jьldьŋ 10—yktәberenә zadanja 0,5 pr. qa qьna ytәlgәn.

Plan bujьnsa oşo vaqьtqa 1,428,600 kuba mitьr aqas iđdaranep, oşo han esenәn 8,700 K.M. tartьlьp plan 0,6 pr. qa qьna ytәlgәn.

Ulьnlьq әđerlәv eşe

Bәtәhe IV kvartal planь bujьnsa 0,9 pr. qa әđerlәngәn. Oşo aђerlәngәn aqastarđьn 0,4 pr. ta qьna tejeşle urьnьna sьqarьlqan.

EŞSE KӨSӨ TUPLAV IV kvartal esen bildәlәngәn plan dь tultьrьv esen bәtәhe 25,429 keşe karak bulьp, oşonan xәđer gә kendә 2,994 keşe genә eşlәj. (12.3 pr. qьna)IV—kvartalda eşse kesen tuplav eşe sistәn tьş nasar xәldә tora. Eşse kesen dәge әđәklәktәrđe beterev julьnda aşьqь saralar kyrelergә tejeş.

TARTЬV KӨSӨ. Bәtәhe IV kvartal esen 42316 at menәn tartьv eşse bulьrqa tejeş bulha, ul xәđergә kendә 1,288 pr. qa qьna tuplanqan, ış pr. [illegible] ...

Xal itkes kendәrenәn hanalhalar anda kәtkәn eş hedemtәhe şьtlanьlhә tygel. Bьl timp menәn [illegible] barqan [illegible]. Begendәn dur nәrolәş [illegible] karak.

MASSAVAJ EŞTӘR, halьklar arahьnda massavaj eşter [illegible] ... aqьmsaьlьq kesle.

Bәten jeteşheđlektәrđe bәterevđә massanьŋ yđen maalika'vajt itev mitьdьn qullanьrqa kәrәk.

Q. H.

EŞ XAQЬN TYLӘVĐӘ JAŊЬ SISTIMA ЬŊ YTKӘREV TURAHЬNDA.

Eşlap sьqarьvđa kyrәvez, eşte derәb ojoştora [illegible] Şuqa kyrә la [illegible] jaŋь eşle ojoştorov formalarь sьqarla. [illegible]

[illegible]

... kenlәk planđь, 3 pr. arttьrьp tultьrqan bula, eş xaqь iśke sistima menәn tylәnhә, bьl eşte plan bujьnsa birelgәn 100 danagә plan bujьnsa 3 tindәn 3 hum ala hәm şul uq xaqtan plandan tьş eşlәngәn 30 danaqa 90 tin bәtәhe 3 hum 90 tin ala. Ә, jaŋь pragrissif—primeja sistimahь bujьnsa eşse bьlaj eşlәj.

10 danә qadьl xaq menәn 3 hum, 30 danәgә qadьl xaq menәn 90 tin. Hәm plandan arttьrьlqan 30 danagә primejә itep 90 tindәn 40 pr. 30 dь 40 qa arttьrьp 100 gә byltәk 36 tin. Ә, bәtәhe 3 hum 90 tindә 36 tingә arttьrhaq 4 hum 26 tin jaqni eş xaqьn tylәvđeŋ iśke sistima menәn tylәgәndәgegә qaraqanda 36 tin artьq bula. Şu... bьl jaŋь sistimanь, unь ytkәrergә ujlaqan hәr ber jәmәqәt ojoşmalarь, mәs'әlәne prajьzvalstьvьnnьj jьjьlьştarqa qujьv julь menәn bik nьq tikşerergә tejeştәr.

Baş Savnarxuzdьŋ bьl đur mәs'әlәne tikşerevgә Başqortostanda bulqan zavьt, fabriktarđage xađerge eş ikanumikahь ylektare eşsәlәren jьjьnap kәŋәş jahavь bik arьь. Bьl kәŋәş eştәn uŋьşlь barьp sьqьvьna bik đur sәbәpse bulasaq. Lәkin Savnarxuzqa eşten bulqan uŋьş hәm jeteşheđlektәre tarafьnda tәzribә alьv esen kilәsәktә hәr 2-3 ajqa ber mәrtәbә şundaj kәŋәştәrđe jahap torъrqa karak bulьr.

Inzinir—Ikanumis: TAKAJЬF.

IFIR TULQЬNDARЬNDA APPARTUNISLЬQ JEЂE AŊQЬJ

Bed radejo gazitenen 10 nsь yktәberđәn 15 nse yktәbergә tiklem sьqarьlqan handarьn qaranьq. Unьŋ 11 nse yktәberđә qe 236 nsь hanьnda bьđ bot jahьtan qinarat, urьndardaqь maxsus xәbәrselәr tarafьnan jebәrelgәn oдon mәqәlәlәr birelә. Bьl mәqәlәlәrđә, başlanqan şturьm ajьlqьn ojoştorov turahьnda kankrit ber nәmә lә juq. Gazitta igen әđerlәvđeŋ uŋьşlь ytkәrelevenn, plandьŋ tultьrьlevьn, yđe qulьn qavşьrьp, barь tik urьndardan qьna kәtә.

Gәzit, yđeneŋ 11 nse yktәberđә tapşьrьlqan baş mәqәlәhendә bьlaj tej:

„Avьl savittәre hәm әđerlәv ojoşmalarь ber jaqtan duqьvsьnьŋ mondaj punkьtьn massaqa aŋlatmasalar, ikenceјьq an şuşь ken gә xәtle duqьvьnь bozusьlarqa kisken saralar kyrmәjđәr."

Gәzit bьl xәldeŋ qajđa, qajhь tәbәktә, qajhь avьl savitendә ikәnen әjtmәj. Duqьvьr punkttarьn jalpьqa aŋlatmavьь avьl savittәren radeju tьŋlavsьlarь aldьnda asьp halьvđan qur qa. Gәzitteŋ bьl hanьnda ber genә tәbәktәndә birigada xәbәrđәre juq. Gәzit kvalitkatselь xәbәrsәlәrđeŋ xәbәrđәren genә birevđe ber muda itep alqan Ә urьndarđa şturьm ajьlqьn nisek itep ojoştorov,tәbәktәge raqsilkurđar jalpьhьn igen әđerlәvgә nisek maalizavajt itev turahьnda ber hyđđә әjtmәj. Şulaj itep gәzit, igen әđerlәv planьn uŋьşlь rәveştә tultьrьv tirahenә, jalpььь ojoştorov turahьndaqь VKP (в) Өlkә Kamitetь [illegible]

Yktәbereneŋ 5 NDӘN 15 QӘDӘR tuqqa sәsev dә udar dikәdә ytkәrelә

Radeju gәzite Başqortostandьŋ yđәgendә torop, tuŋqa hәrev dikad hьneŋ qasan ytkәreleven belmәj. Udar dikada ytep betәr saqta unь ytkәrev turahьnda qьsqьra. Bьnь gәzit aldan kyrә almaj, tuŋqa hәrev dikadahьna kiŋ radeju tьŋlavsьlar jalpьhьn ojoştora belmәj, qojoroqta hәjrәlә.

Taqь la radeju gәzite yđeneŋ 12—yktәber đә tapşьrьlqan 53—hanьnda, igen әđerlәvđә Başqortostan kamsamu'darьnьŋ qatnaşь turahьnda qoro agitatsejәnәn, dәjem hyđđәrđәn torqan radeju eşsehe Fәjzyllindeŋ „vazvanejәhen" sikә. Bьnә ul „vazvanenejәnen" әđemtәlәre:

Plan prsidatelđeŋ saj eskәn jerendә genә teđәlә dә kalxuzsьlar hәm jaŋqьđaqtar arahьnda әjrәnelmәj. KYP URЬNDARĐA pirigip jahavdar bar. KYP URЬNDARĐA ajьrьm xuzalьqtar on tolqan.

Nakanis kamsamul ojoşmalarь la bьl өlkә lә eş kyrhәtergә vaqьt kit inde.. Saixuzdarđa kamsamul juq mьnьj.... Ular kylqәlәşmәgәn yrđәk balahь şkelle, tallьqtaqь qьvaq arahьna bosqandar mь nej?..

—Igen әđerlәv әđәldemә bьş jьllьq glrujdarđьn inirgejahe qaqşaj...

Bьl oдon „vazvanejәneŋ" na [illegible]

lavđeŋ đә'eve menәn bәtә radeju tьŋlavsьlar jalpьhьn qur qьlьsqa tәserep, bәtә sajuz halakatka, bәjgenlәkkә kilә tip qьsqьra. Xәttә ul „bьş jьllьqtьŋ girujđarьnьn da inirgejәlәre qaq şaj, eştәn sьqa" tip sьnlьj doşmandarsa ojahьđ sьqьştar javьđan da tartьnmaj.

Radeju gәzitenen 13, 14 hәm 15—yktәberđә tapşьrьlqan handarьnda la şturьm ajьlqьnda igen әđerlәvđe ojoştorov turahьnda kankrit ber nәmә lә juq. Şturьm ajьlqь esen 2 tinlektә әhәmejәte bulmaqan Әmә meslimьva hәm başqalarđьŋ oдon mәqәlәlәre birelә.

Partejәnen bajavaj urgьnь—radeju gazitahe ifir tulqьndarьnda uŋ appartunizem tәzribәlәren qaşatlaj. Ul qulьn qavşьrьp bәtә eşte yđ aqьmьnan kәtә. Ә, yđe şturьm ajьlqьn ojoştorovqa ber nәmә lә eşlәmәgәn. Ul bьl eşkә tөkerep qaranь Ә, PKP(в) Өlkә Kamitәte, yđeneŋ 3—yktәberđә sьqarqan qararьnda igen әđerlәvđe ojoştororqa karәklegen taqьla ber qat әjtep kitte. Ә, gәzit yđe parteja urgьnь bula torop, igen әđerlәvđe ojoştormaj qoro agitatsejәgә birelgәn. Gәzit şturьm ajьnda parteja ojoşmalarьnьŋ jetәkselege, ulardьŋ şturьm ajьlqьnda totqan urьndarь turahьnda bәtenlәj „onotqan". Parteja urgьnь bula torop, gәzitә partejәlelek juq.

Bьlar bәtәhe lә radeju gәzitenen ifir tulqьndarьnda uŋ appartunizem praktikahьn gәvdә'әnderevđe dәrәҫlәjđәr. Gәzit yđeneŋ bьl jalqьşlьqtarьn eş әđ[illegible]

[illegible]

BAŞQORTOSTAN XEĐMӘT XALQ KAMISARLЬQЬ QARARЬ

Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarlьqь hәm Yđәk urgьndarđьŋ kyp kenә qararđarь bulьvqa qaramaҫtan Başqortostan pridprejatejә hәm ycrizdinejәlәre yđđәrenә karәkle eşse kesenә planь zajafkalarđь Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarlьqьna tapşьrmajđar. Şunьŋ menәn bergә eşse hәm tartьv kese ulardьŋ yđđәrenә kәn hajьn karәk bula hәm şunьŋ arqahьnda eşse kesen planlaştьrьv hәm tәrtipkә halьv eştәre bođola. Xuzalьq urgьndarь eşse kesen virbavajt itevgә hәm virbufşiktarđь hajlap qujьvqa his ber әhәmejәt birmәjđәr.

Bьl jeteşheđlektәrđe beterev maqsatьnda hәm VKP (в) Yđәk kantryl kәmisejәhe prizidejumь hәm SSSR RKI Xalq Kamisarlьqь kalligejәhenen oşo jьl, 28.XIII qararьna („Izvisteja" gazitenen oşo jьlqь №250 qarakьđj binaan Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarlьqь QARAR BIRӘ:

1. Planlь rәveştә zajafkalar birmәj torop xuza'lьq urgьndarьna hәm ycrizdinejәlәrgә eşse hәm tartьv kesә virbavajt itev esen tәbәktәr bildәlәmәt kә.

2. Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarlьqьnьn narat—rәxsәtәrenәn başqa eşse hәm tartьv kesen virbavajt itev esen tәbәktәr bildәlәvđe tьjarqa.

3. IV nse kvartalqa yđđәrenә karәk bulqan eşse hәm tartьv kesenә ye planlь zajafkalar birmәgәn Başqortostan xuzalьq urgьndarьna hәm ycrizdinejәlәrenә bьl qarar iqlan itelgәn kendәn 10 dikada srok esendә oşo jьldьŋ IV nse kvartalьna tybәndәge forma bujьnsa apiratif zajafkalar birergә:

IҪKӘRMӘ:

Bildәle kvartalqa apiratif zajafkanь taqьtьnda tapşьrmaj torop, Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarlьqьna eşse hәm tartьv kesen horap mөrәҫәqәt itev xuzalьq urgьndarьna hәm ycrizdinejәlәrenә tәbәktәrdәŋ hunqь siratta bildәlәnәsә, ә ulardьn jetәkselәre plan disisplinahьn boðqan esen mas'ylejәtkә tartьlasaqtar.

IҪKӘRMӘ: 1) Zajafkalar: a) prajьzvalstьvaqa, в) teđevgә v) taşьvqa ajьrьm rәveştә birelәlәr.

2. Zajafkalarqa aŋlatmalar birergә hәm ulardә karәk eşse kesenәn dәjem miqdarь bulhьn, şulaj uq xeđmәt urgьndarьnan talap itelgәne lә hәjәplәp kyrhәtelgәn bulьrqa tejeşle.

4. Kvartal başlanьvđan 2dikada elek Başnarkamtrud eşse hәm tartьv kesen virbuvajt itev tәbәktәren kyrhәtә, Ә xuzalьq urgьndarь kvartal başlanqanqa tiklem virbafka esen julqa qujalhьndьr esen kilәsәktә kvartal apiratif zajafkalarьn birev srugьn kvartal başlanьvđan ber aj elek bildәlәrgә.

5. Xuzalьq urgьndarьna bәtә virbufşiktar sastafьn beramlәp qarap sьqьrqa, ul eşkә karәk sajәsi jaqtan bulhьn, şulaj uq qemymәn virbufka eşeneŋ yҫkәn әhәmejәte jaqьnan da lajьq bulmaqan virbufşiktarđь tadarьrqa taqdim itergә.

6. Xuzalьq urgьndarьna yđđәreneŋ virbufşiktar, apparatьn sajәsi әđerlegen bulqan, totoroqlo hәm kalxuz, avьldarđa eşse kesen ojoşqan rәveştә jьjьv julьnda massavaj—sajәsi eş ytkәrә alьr lьq eşsәlәr menәn kesәjtergә taqdim itergә.

7. Xuzalьq urgьndarьna hәr ber virbufşikь bildәle tәbәktә undaqь sitkә kitep eşlәvsәlәrđe jьjьp bәtkәngә tiklem berketergә, hәr ber virbufşikkә yđe berketelgәn tәbәktә şul eşteŋ planьn ytәv esen mәs'ylejәt jөkmәtergә hәm ulardьŋ eşen sistimalь rәveştә tikşerep torovđь julqa qujьrqa taqdim itergә.

8. Tәbәk xeđmәt inspiktьrdarьna virbufşiktarđьŋ eşenә jetәkselek itevđe hәm kyđәtevđe kesәjtergә, ulardьŋ eşen jaŋь әtәpgә, jaqni kalxuz idaralarь hәm avьl savittәre menәn bergә kalxuzsьlar hәm avьl jәmәqәtselegen aqьrь virbavajt itevgә jynәltergә,SSSRYđәk Başqarmahьhәm Xalq Kamisardar Savite tarafьnan kalxuzsьlar hәm jaŋqьđaqtarđьŋ sitkә kitep eşlәvđәre turahьnda oşo jьl, 30/VI sьqarьlqan qararđьŋ kiŋ rәveştә aŋlatьlьvьn tә'min itergә.

9. Tәbәk xeđmәt inspiktьrdarьna tәbәktәrđә virbufşiktarđьŋ derәҫ eşlәven genә tygel, bal kem tәbәktәge xuzalьq urgьndarьnьŋ virbufka eşen dөrөҫ ojoştorovđarьna da kyđәtev mas'ylejәten jөkmәtergә.

Başqortostan Xeđmәt Xalq Kamisarь urьn baҫarь:
TAZETDINEF.

Başnarkamtrudьŋ planlaştьrьv idarahь nasalnigь:
ŞULЬJNDIN.

1931 jьl 7/X.

. . . . (Xuza'lьq urgьnьŋ jәki unьŋ pripredjatejahenen torqan urьnь) bulqan . . . . (Xuzalьq urgьnь ismeı) esen 193 . . . jьldьn . . . . nse kvartalьna karәk bulqan eşse hәm tartьv kesenә.

APIRATIF ZAJAFKA.

Artip numirđarь	Prafiseja Isemdәre	Eşteŋ kyiәme	Eşlәp sьqarьv normahь	Kvartalqa karәk bulasaq	Xuzalьq urgьnьnьn yđendә bulqanь	Tөrlө әđerlәngәn eşsәlәr kvart esendә kilәsәk (eşke rizursьlar)	Xeđmәt urgьndarьnan talap itelә	Karәk bulqan eşse kese miqdarьn ajđarqa itev			Iҫkәrmә
	2	3	4	5	6	7	8	6	10	11	12

Xuzalьq urgьnь jetәkselegenen qultamqahь:
Eşse kesә menәn tә'min itevse:

TUJMAZЬ TӨBӘGE MAJA TUPLAVDA QOJROQTA HӨJRӘLӘ

Biş jьllьq bejek eştәr planьn dyrt jьlda ytәv, oşo jьldьŋ ađaşьnda 518 zavьt, fabrika, 1040 MTS nьŋ eşkә başlavь, to'aş kalxuzlaşьv hәm unьŋ nigeđendә kulaktь slaf bulьv jaqьnan bәterev—bьlar, begengә kendәn iŋ mehim kampanejәhь bulqan ikmәk әđerlәv menәn bergә yk, uqa nьq bajlagan xәldә maja tuplav eşen dә talap itәlәr.

Tujmazь tөbәge kylәmendә 465,000 humlьq „III—xәl itkes jьl" zajьmь tarat'ьrqa tejeş. 10—yktәbergә oşo plandьŋ barь 333,985 humь, jәkej 72 pr tь qьna taratьlqan. Bьl xәl tәbәk ojoşmalarьnьŋ bulhьn, urьndaqь ojoşmalarđьŋ bulhьn maja tuplav mәs'әlәhe tirahenә jәmәqәtselekte tuplamavđь kyrhәtә.

Kyp urьndarđa „zajьmqa jađьldьq, plan ytәlde" tip uqa vznustar inderevđe onotalar. Taratьlqan—padpiska alьnqan zajьmdarqa vznus inderevđeŋ barьhь 11,57 pr. qa qьna ytәlevе unьŋ asьq kyrhәtә.

Maja tuplav eşenә kamsamul, pratsajuz hәm hәr tөrle irekle ojoşmalar tartьlmaqandar. Vznustar jьjnav eşe samatjukqa taşlanqan.

Maşina aşşatelstvalarь

Tәbәk kylәmendә 18,000 humlьq maşina aşşatelstvalarь tөjәlьrqa tejeş ine. 5—yktәbergә ul nej barь 37 pr. qa qьna ytәlgәn. Maşina aşşatelstvalarьn tara'tmaqьn tәbәktәrgә maşina alьrmav turahьndaqь Savnarkom qararь tәbәk ojoşmalarьnьŋ iһtьjarьnan bәtenlәj sьqqan. Bьlarđь tarьlьp bәterevdeŋ hunqь sroqь 1—yktәber bulha'a, Tujmazь tөbәge unь yđ aqьşьna qujьp, appartunistar lьnsa lьqьp jatә. Tәbәk maşinahьđ qalьv qurqьnьsь aҫtьnda.

Traktarasintr aksajәlәre

Bәtәhe 18583 humlьq traktьrsintr aksejahe taratьlьrqa tejeş. Bьnь taratьvđьŋ srogь kyptәn yk uđqan bulьvqa qaramaҫtan, ul barь 20,7 pr. qa, jәkej nej barь 3853 humqa qьna ytәlgәn.

Dәjem alьp әjtkәndә maja tuplavđьŋ bьl eş tarmaqьnda tulьhь menәn әđәklәk. Malejә aylektәre, haqlьq kassьlarь bьl tәbәktә eşte ojoştora almaqandar.

Mazujrl tylәvđәr

Maja tuplav eşeneŋ bьl өlkәhendә әđәklәk tegelәrgә qaraqanda la i raneraq tora.

Yđ ara halьmdьŋ 444,726 humlьq zadanjahь nej barь 4,9 pr. qa qьna, avьl xuzalьqь halьmь 49 pr. qa, bstraxavaj sbor 61 pr. qa hәm kul'tsbor nej barь 24 pr. qa qьna ytәlgәndәr.

Maja tuplav eşendә kulaktarqa qьҫьm jahav bәtenlәj juq. Ular qulьndaqь aqsalarqa jәl—jannamaqan tegeđmәjđәr.

Bьjьl bәtә Başqortostanda dyrtense kvartalda bed 75 miljon humlьq maja tuplarqa tejeşbeŋ. Şunьn 46 miljon humь ykt ber ajьnda jьjьlьrqa tejeş. Şuqa qaramaҫtan Tujmazь tөbәge maja tuplavđa taş baqa ađьmь menәn bara.

Maja tuplavđь yđ aqьmьna taşlap qaldьrьv—ul qamalda uppartunizmdь tormoşqa aşьrьv, satseja izem ikanumikahь fundamintь teđevđeŋ bьnn doşmanь—kulak qalьna ujnav tigәn hyd.

R. NIQMӘTI.

BAŞASOAVJAXIM Yđe birgәn kantryl handarđьŋ tultьrьlьvьn belmәj

Apiratif jetәkselek urьnьna sirkylәr

APIRATIF JULBAŞSЬLЬQ JUQ

Hamаn da sirkylәrđәr hudьlalar

„Hәr ber kalxuzđьn kedgә sәsev planьnda qorqavsьlьq giktarđarьn bulđьrьv jađqь sәsev planьnda qorqavsьlьq giktarđarьn bulđьrьvđь tә'min itev esen qorqavsьlьq giktarđarьn tuŋqa hәrev turahьnda, bәtә tәbәk savittәre aldьna kankrit zadanjalar qujьldь" tej baş asa—avjaxim.

Lәkin bit bьnьŋ menәn genә eş bәtmәj. Bьnь praktik rәveştә tultьrьv esen, qajьđđaqь zadanjәneŋ qamalgә atqarьlьvьn apiratif rәveştә jetәkselek itergә karәk ine. Başqortostan asa avjaxim savite bьl apiratif jetәkselekteŋ әhәmejәtenә tөşenep jetmәgәn. Ul yđәk savite plinumь qararđarьn qarap sьqьv, yđeneŋ 3—sjьzьnda qatlavlь qarardar sьqarьv menәn genә jeta, unьŋ bojomqa atqarьlьvь yđenәn yđe bacar tip ujlaj bulhә karәk. Bьna şuqa kyrә la, kedgә sәsev, jađqь sәsevgә tuŋqa hәrevgә ajerlәn kankrit zadanjәlarđьŋ tultьrьlьvь turahьnda 20—sintәbergә, ber genә apiratif handa juq tejәrlek. Ul Tapurin, Asqьn, Baqalь tәbәktәreneŋ zadanejәhe tultьrьvđan başqa, ber genә handь la belmәj. Jađqь sәsevdә qorqavsьlьq giktardarьn tuŋqa hәre'gәn jer menәn tә'min itev turahьnda hovavqa ber genә lә aҫьq javap birә almaj. Apiratif jetәkselek bulmav arqahьnda tәbәktәrđә bulqan uŋьş hәm tәzribәlәr, ber tәbәktәn ikense tәbәkkә kysәrelmәj. Mәҫәlәn: Baqalь tәbәge, tәbәktәgezapas kamandirđardan, qorqavsьlьq giktardarьnьŋ jьjьv, kedgә qorqavsьlьq giktardarьn sәsev, tuŋqa hәrev esen praktik rәveştә atqarьvqa urьndarqa brigadalar sьqara. Lәkin tәbәk savitteneŋ bьl eş formahь, bьl insejәtivanь başqa tәbәktәrgә totop kyrhәtmәj—kyrelmәj. Tәbәk savitenen bьl turalaqь xәbәre, Baş asa—avjaxim saviteneŋ qaqьđđar arahьna tegelep qalьv menәn siklәnә. Başqortostan asa—avjaxim savite yđeneŋ eşen jaŋьnan qorь almav arqahьnda urьndardaqь aktifьqtь jeteđ rәveştә totop bьlkyrhәtә almavьn dәrәҫ tәj. Başqortostan asa—avjaxim savite әle hamandә oдon instruksejәlәr menәn jetәkselek iteven davam itterә. Başqortostan asa—avjaxim savite, 3—sjьz qarardarьna, qarata, 2—plinum kyrhәtmәlәre bujьnsa jaŋle apiratif jetәkselek tәrenә kysәrgә tejeş.. Savit begendәn yk yđeneŋ birgәn zadanejәlәren jьjьpkә alьrqa, unьŋ tultьrьlьvьn tikşererqә urьndar menәn jetәkselek itkәndә sirkylәr menәn jetәkselek itmәj apiratif rәveştә jetәkselek itergә tejeş.

Asa—avjaxim jәcәjkahe joqlaj.

Olo—Aqa asa— avjaxim jәcәjkahe 30—jьldь ojoştorolqan bulha la, aqьzalar menәn ber genә zanatejә lә ytkәrelgәne juq. Jәcәjkә 300 aqьzanan vuznus jьjnavđan başqa, tәrәejәvej hәm huqьşşan әđerlek eşen jәjev tarahьnda ujlaqanь la juq

Jәcәjkane jetәkselek itmәj unь tomalap jatqьrьvsь jetәkselekte alьp taşlarqa. Jәcәjkanе xuzalьq kampanjәlәren ytkәrevgә, huqьş әđerlege eşenә jәt menәn borarqa karәk.

„AJSKI"

ŞЬJF YĐE QOJROQTA HӨJRӘLӘ.

Өfәlәge N... nse rutta bәtenәn Juz— Urallis ojoşma ь tьjlьq itә. Lәkin unьn, bedđәn arala ber genә tөrlә lә eş alьp barqanь juq. Ruta manivьrqa udar ruta bulьp sьqtь, manivьr vaqьtьnda buqьşşanlьq burьstarьn 100 pr. lь menәn ytәgәn esen divizeja tarafьnan ber-nisә mәrtәbәlәr rәxmәt aldь. Ruta la, 24 piriminnik partejәgә qatьza birđe' bьtamә rәveştә 1 meŋ 400 hum'lьq zajьmqa jađьldьq.Ruta Hьvqьşsan әđerlektәn bafaljunьnda berense urьnqa sьqtь. Rutanьŋ bьna oşondaj uŋьşlьqtarь bulqanda, şьjf ojoşmahьnьŋ qojoroqta hәjrәleven nisek aŋlarqa.

A. VALIDЬF.

SIK QUJЬLЬRQA TEJEŞ.

Havьlьq haqlav urgьndarь erqahendәge asa—avjaxim jәcәjkәlәreneŋ bьlbәnә, dәjem sanьsar menәn bergә yđ hudьqь bujьnsa jәjep jenәrelergә tejeşe bulqan ajьrьm [illegible] jәk [illegible] Bьlar: [illegible] sanitarja[illegible], berense jardam hә[illegible] huqьş sanitar[illegible] asa—avjaxim aqьzalarьnan kadьrlar әđerlәv hәm başqalarđьn [illegible] ret. Ә, havьlьq Haqlav Kamisarlьqь erqahendәge asa—avjaxim jәcәjkahe, bьl eştә alqa hәrevse ber ştap bulьrqa tejeş ine. Lәkin bedđeŋ Başqortostan havьlьq haqlav kamisarlьqь erqahendәge jәcәjkә bьl bursьlь atqarьrqan alьk. Өlkә kylәmendә jetәkselek itev tygel. (әlbәttә Өlkә asa—avjaxim savite menәn bergә) yđ aqьzalarь arahьnda la sistimalь ber eş alьp barьlmaj. Jәcәjkәneŋ eş planь juq. Qьşqь huqьş aqьvьn başlavqa ber genә tөrle lә әđerlek juq [illegible]. Өlkә hәm qala asa—avjaxim savite tarafьnan igen esen kөrәştә kankrit zadanjalar birelevgә qaramaҫtan jәcәjkә tuŋqьlьq hatlьqqьna bat qala. Aqьzalar arahьnan yđ [illegible] [illegible], igen әđerlәv jardamqa kitev (3 keşe) kesek aktiflьq kyrhәtkesterel bulha la, Jәcәjkә bьl telәktәrđe yđ jetәkselege aҫtьna ala almaj. Maja tuplavda şul uq xәldә. Aqьza'a massahь mөmkin bulqan sek aktiflьqtь kyrhәtergә әđer. Mәđәlәn: dәjem jьl'ьşta, dirżaktәdev inndьna ajlьq eş xaqьnan 2 pr. tьn bylergә bulalar. Ә jәcәjkә bьl aqьzalь jьjnap alьvda saqa kyrmav arqahьnda jьjьlaşlьq qararь tultьrьlmaj qala. Bьjьlqь prizыfta havьlьq haqlav urgьndarь eđlenә jөkmәtelgәn bavьqtьrьv hәm davalav kampanjahь әđәklәkkә osorav arqahьnda, avьrьv bujьnsa atsrackә alьvsьlarđьŋ hanь 14 pr. qa jetә. Parteja hәm xekymәt tarafьnan qujьlqan bьl burьsь lavtlә әđәklәk tьvьv asa—avjaxim jәcәjkәheneŋ esen boşormaj. Ul, bьl turala ber genә tөrlә lә eşmәkәrlek kyrhәtә almaj. Bьl eşmәkәrheđlekteŋ tөp sәbәbe berđәn: jәcәjkәneŋ jetәkselege yđ eşen jaŋьsa qora almavda, unьn jetәkselәre yđđәreneŋ mәs'ylejәthed hidep- il qorqavsьlьq eşenә tejeşle narьq ta almavđarьnan bulha, ikensenәn, bәzalar arahьndaь sotsealizem jarьşь hәm udarsьlьqtь jәjep jebәrmәvđәn tip aŋlarqa karәk.

SAFIN

Q-MEJƏKƏ BALŞEVIKTƏRE IGEN KRIPЬSЬN AL[illegible]QJA TEJEŞ

„BIDNƏK" BALŞEVIKTƏRE ЬSЬN JENEVDƏ DƏVAM ITTERƏLƏR. Ə ILSEQOL BAŞHЬDDARЬ PARTEJƏ HЬBЬQЬN XUR[illegible]ЬLЬ RƏVEŞTƏ BODALAR

PLANDЬ 1NSE NYJƏBRGƏ YTƏV BURЬSЬ-eş eʙtendə balşeviktərsə tidlek menən janьnan qorolovdь, jalpь eşen iŋ tyʙən ʙьvьndarqa kyserevdə- „Bidnək" kevek eşləvdə talap itə

Eş eʙtendə qajtanan tedəlev talap itelə

Gozitetend tarafьnan Q. Mejəkə tenagenen igen esen nisek kərəşeven ʙeta Başqortos tan essandarqa ʙe derev, ʙьnьn ʙьsьlь tanqaləlarьn ʙaşqa tenək-tərgə kyp ham qaantlanьv ...

Reid matirejaldarь Q. Mejəkə tenəgendə janь eş mi-tattarmьn kin genə qullanьvьn kyrhəfelər.

Qьdьl Ausudar Tenək davmələndə 4 ere qьdьl auыz ojostorolqan. ...

3 NSEHE ip. VARASILЬF ...

IKENSEHE, 2 nse yktəberdə ...

Byksir brigadalarь ...

Teŋəktəge har ʙer mas'yl eş-se ...

„BIDNƏK"

BALŞEVIKTƏR EŞ YKNƏ GEN BIRDE PLANDЬ SRUGЬNAN ELEK YTƏNE, ARTTAQЬLAQЬA BYK SIR OJOSTORDO, 20 PR. QARŞЬLAV PLANЬ BIRDE

IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞI, — lozungьnan „BIDNƏK" kalxozsьlarь tep burostarь itep quj-dьlar.

„Bed igen planьʙьddь 100 pr. tь menən tultьrasьd. ..."

—„KEM ELEK HUQЬP ƏƏTƏ"I ...

—„BER SINTNIR IGENDƏ CƏSNIKKƏ KITMƏHEN".

—„IGEN SATSEJALIZEM TƏDƏLƏSƏ NƏ" ...

15 nse sintəʙer...

10 nsь sintəʙer...

Jul tedəlelərgə tejəş.

„BAŞQORTOSTAN" VDAR BRIGADAHЬ: OJOSƏRƏF, QƏFYREF, ISBULATƏF. Q.

Mejəkə tamaq qьdьl taqtaqja kandidat

JALPЬLЬ EŞTE KANKRITLAŞTЬRЬRQA KƏRƏK

Pramtavar udarniktarqa ni relgan

Şular hedemtəhendə kalxozsьlar plandь alqasta:

Yd mujəndəmalarьn150-300 pr. qa ytenelər

XƏBƏRSƏLƏR KƏKLIKTIFE.

PLANDЬ 1- NYJƏBERGƏ TULTЬRЬRQA HYƏ BIRƏEK

(VKP(ʙ) nьn Q. Mejəkə teŋək javsikritarь Iptəş Qilazəf menən həjləşev)

VKP(ʙ) nьn Q. Mejəkə tenək sikritarь 1 taş Qilazef, ...

Bdden ... mibd... ... jeteşhedlek

Aldьnqьlar- dь ʙylələnek

Arttaqьlar 38 brigada nьn ʙyksire

QЬRQЬD—MEJƏKƏ PLANDЬ 1 NSE NYJƏBERGƏ TULTЬRЬRQA HYƏ BIRƏE

QЬRQЬD MEJƏKƏ

BIRƏƏN VƏQƏƏHE ƏSƏN BALŞEVIKTARSA KƏRƏŞERGƏ TEJEŞ!

XƏERGE TIMPQA NINDƏJ NARЬQ QUJЬLЬƏ?

—YKTƏBER—IGEN ƏDER LƏVƏƏ STURЬN AЬb, — YKTƏBERDEN ƏERENSE DIKADAHЬNDA HЬNЬLƏS BULDЬRЬRQA" (ƏLKƏ KƏMI TƏT QARARЬNAN)

Sturьm ajьnda Qьrqьd-Mejəkə

7,2%	4,1%	3,4%	

Kantraktatsəja dugurvorətь ytəlgənme? Qьrqьd-Mejəkə tenək xlipsajuьь nьn ʙelmaj

Ilseqol „jetəkselərə" əkəməttərenən ʙer kyreneş

ILSEQOLDAQЬ SƏJƏSI TEDGEN BALŞEVIKTAR QULЬNA BIRELHEN

QЬRQЬD—MEJƏKƏ.

„Balşevik piri giptən qurqmaj'tigəndər"

—NINƏ SAQƏRTTЬQЬD.

Balşeviktar igen əsən ʙəlaj kər ş majdər.

Igen ʙar. Do ʙolojostora belev talap itela

O. QAJSARЬF
Q. QAPURЬF
Q. ISBULATЬF

3—ƏII. „Başqortostan"

Yđək Kəmitət qararđarьn nuqьşsьz raveşta bojomqa atqarьv menən

Bəjək dəver teləgenə jaraqlь ьsьn jədlə palitixnik məktəptər tьvđьrьrqa.

Eşteŋ sьjfatьn kytərev, prajьzvudьstьva praktikalarьn jaqşьrtьv esen kərəşrgə.

MƏKTƏPTƏRĐEŊ YĐƏK PRABLIMAHЬ EŞTEŊ SЬJFAT JAQЬN KYTƏREV

Məktəp eşeneŋ sьjfat jaqьn kytərev bəjenge kendeŋ iŋ mehim bulqan burьstarьnan berehe bulьp hanalьrqa tejeş. Bыl məs'ələ turahьnda ip BUBNUF Өlkə Məqarif bylektəre mədirđərenen bətə RSFSR kyləmendə saqьrьlqan kəŋəşmahendə bыlaj tine: „Beđ huŋ ytkən uqьv jьlьnda eşteŋ sьjfat jaqьn ytkərev esen kərəşlekme ələtta. Lakin bыl kərəş berense urьndь alьvqa jaqьn kilep bətə almanь. Senki, beđ strattaqь bыrь itep—məktəptər seltəren maksimum kinajtыv, uqьv jəşendəge balalarđь tul hь menən məktəpkə tartьp beterev həm bыl eştərđe qыhqa vaqьt esendə başqarьp sьqarьvđь qujqonьq. Bыna bыl nərhə, sьjfat jaqьn təşerđə həm beđ bыnь belə torop eşlənek, senki beđ dəjəm məəyrt uqьv inderev planьn eşkə aştьrьrqa tejeş inek. Lakin xəđer, jəqni 1931—32 nse uqьv jьlьnda bыl kərəş berense urьnqa qujьla".

Bыl əlettə han jaqьnan jaŋь yŋeştər esen kərəşməheđ tigən hyđ tygel. Lakin beđ bыl uqьv jьlьnda jaŋь yŋeştərđe unьşlь raveşta tormosqa atqarьvđa kes qujьv ber bulha, şul uq vaqьt eşteŋ sьjfatь esen bətə kəsebeđ-đe birep, eşlərgə tejeş bulabыđ. Ikense terle əjtkəndə berense bəbqыs məktəptərđən jьlьna hər terkem esen tejyŋtik belem alьrqa birelgən 900 saqat esendə pragramdarđa kyrhətelgən belem kyn kəmələre balalarqa ejrətelep beterelgən bulьrqa tejeş.

Bыnьŋ esen hər ber uqьtьvsь eş pragramdarь menən tanьş bulьrqa, uqьtьv esen eş plandarьn nьqlь iqtinar menən tedergə, plandь eş kyrergə tejeş. Ber gene məktəptə eşen planhыđ raveşlə, samatykka qujmaisa birelgən saqattarđeŋ ber genə minutьnda buşqa aram itmaj ularqa belem birergə sarыf itergə tejeş. Bətə məktəptərđə palitixnik tərbejə birev eşteren xəđerge hora đa qa javap birerlek itep qujьlьrqa kərək.

Bыl eştərđe unьşlь atqarьvđa berđən—ber jarđamsь bulьp, urьndarđa təbək mitudik bojoralarь həm terək məktəptəre tanьlalarь.

Bыl mitud bojoralarь 1931—32 nse uqьv jьlьnda məktəp esen xəđerge horavđarqa javap birerlek itep qujьv esen, mitudik julaşsьlьqtarьn kəmgensə kərəjtergə tejeştələr. Beđđeŋ urьndarđaqь mitudik bojoralar həm terək məktəptəre uqьtьvsьlarđьn kəŋsyltət alь torqan urьndarь bulьptanlьla. Şulaj bulьvqa qaramaqtan qajhь ber təbəktərđə bыltəbəkməktəptəreyđđərenen urьnsьrarьn ytəvđə qadqalqandarь jaq ale. Əlettə bыl xə' yđ burьsьnda tanьmav bulь. Jəki tanьp ta unьn yđeŋ də qasьrьv bula.

Beđđen Başqortostan dəvmələndəge berense bəbqыs məktəptərđeŋ başqort həm tatar uqьtьvsьlarđьŋ 70—80 pratsintь tyvən belemle bulьvьn iŋkə alqanda bыl uqьtьvsьlarqa talap itelgən eştəren unьşlь başqarьv esenə jarđamqa kilevđeŋ kərəklege ydenən yđe kyrenhə kərək, bыl mheg—tərbiəhьđ uqьtьvsьlarqa mitudik julaşsьlьq jaqьnan jarđam itev esen terək maqani inspiktьrđarь aşьqьsьlьq menən ojoştorərqa tejeştər. Bыl eştərđe qujqanda əlettə beđ məktəpteŋ eşləp sьqarьv eşenə boroloş jabaqan bulabыđ.

Beđ udqan uqьv jьlьnda şul juqarьla hanap ytelgən jeteşhediektər arqahьnda Başqortostan dəvmələndəge berense bəbqыs məktəptərđə 5 pratsint balanьŋ səselevən, 5 pratsint balanьŋ sьjnьftan kyşmaj qalьvьn, sьjfьr menən əjtkəndə 26 meŋ jəki 10 pratsint balanьŋ belem almaj qalqanьn kyrđek. Oşo handaqь balalar berđən juqqa vaqь'arьn udqarhalar, ikensenən xəkymətteŋ 125 meŋ hum aqsahьn juŋqa arəm itkəndər tigən hyđ bula. Balalarđьn vaqьtьnda məktəpkə inməvđəre, jəđ, qar erev menən məktəptan taralьvđarь, jarlь balalarđьn kejemhedlek arqahьnda qьşqь hьvьq arđa məktəpkə kilə almaj jatьvđarьn iŋkə alqanda, bыl sьjnьf tarafьnan kyşkan balalarđьŋ da pragramdь tulьhь menən yta almavđarьn kyp kenə osoratьrqa tura kilə. Bыl xal ŞKM jəki FZS məktəptərenə uqьrqa ingən vaqьt nыqlь kyđgə berelə. Bыndaj kəmselektər beđ eŋ məktəptərenen uq bьtlanьp kilende. Beđ bыl uqьv jьlьnda bыndaj kəmselektərđe qьsatlarqa tejeş tygelbeđ. Balki 100 pratsintь menən balalarđьn burьsьn talap itergə həm hər ber balaqa pragramdaqь belemde birep hər qajhьn sьjnьfta qalmaslьq itep tarbejələrgə kərək.

Bыnьŋ esen darestərđe kyŋeite itep alьp bara belev, ata-lar—əsələr menən nьqlь bəjlənəŋ totov, ularđьŋ jьjьlьştarьn udqarьra kilev, xalq arahьnda aŋlatьv eşen alьp barьv, məktəp ergəhendə bətə balalar esen qapnar aştar buldьrьv, jarlь balalarьna eš—baş kejemdəre alьp birev esen fund ojoştorov həm başqalarđь eşləgəndə, şulaj uq balalarqa belemde sirə belgəndə bыl kəmselektərđən qotola alьrbыđ.

Bыl burьstarđь ytəvđə eşselər, kalxuzsьlar, kəmsamuldar, pejanirđar nьqlь jarđamqa kilergə tejeş. Şul vaqьtta qьna beđ Yđək Parteja Kəmitəteneŋ bəjək qararьn tormosqa udqarqa bulabыđ.

Q. BIKTAŞЬP.

MƏKTƏP EŞENEŊ SЬJFATЬN JAQŞЬRTЬVĐA „PEJANIR"ZURNALЬN QORAL ITERGƏ KƏRƏK.

Xuralьqtьn, tixnikəneŋ kəs'ə raveşta yheve, şul yheşkə uŋajlaşa alqan, ydenen, kesə menən şul yheşkə ebtalmə kestər sirə alьrlьq keşelər—satsejalizem kadьrdarь horai.

Beđ bыl kadьrdarđь palitixnikə məktəptəre aşa qьna əđerlaj alabыđ.

Palitixnikə məktəptəre yđ burьstarьna javap sirhen esen unьŋ tixnikə nigeđeđa nьqlь raveşta eş həm tormoş menən bəjləngən bulьv kərək. Bыl burьsqa bыnan ber nisə jьl elek sьqqan kitaptər javap sirə almajdar. Ular timptan artqa qaldьlar.

Şuqa kyrə məktəptərđeŋ iŋ jaqьn jarđamsьhь—vaqьtlь matbuqat bulьrqa tejeş.

Beđđen urьnse sьbqыs məktəptər esen qulajlь vaqьtlь matbuqat sik ađ. Məsələn: dareslek urьnьnda sьqarьlqan barь ber „Pejanir" zurnalь qьna bar.

Şulaj bulqas III—IV—terkem dar esen dareslek bulьp sьqtorqan Pejanir zurnalьnьŋ məktəp həm balalar arahьnda kyp ləp taralьrqa tejeşle ge turahьnda hyđđə bulьrqa tьjьş tygel. Şuqa kyrə unь kyp taratьrqa unьŋ sьjfatьn jaqşьrtьrqa, həm unь yđen sьjfat esen kərəşevđə qoral itergə kərək.

„Pejanir" zurnalьnьn taralьvь ale qəniqatlənerlek tygel. Məktəptərđeŋ edləkhed uqьv jьlьn kyşerge tejeş bulьvđarьna qaramajsa, məktəp həm uqьvsьlar arahьnda jьjge midgelda unьŋ taralьvь bajtaq kəmep qaldь. Bыl ale məktəptərđeŋ sizunlьq avьrьvь menən avьrьvđarьn kyrhətə.

Xəleyki „Pejanir"—balalarđьn jьjge eş həm jal vaqьttarьnda iŋ jaqьn jarđamsьhь bulьp jantarьnda jerergə tejeş ine.

Şulaj uq kyp təbək məqarif bylektəre məktəptər esen kitaptarqa zakaz birgəndə „Pejanir dareslekte" indererge onotqandar. Ular iŋkerep qalqan kitaptarđь qullanalar. Undaqь pejanirđar, uqьvsьlar „Pejanirđь" uqьmajđar. Bыl qafu itelerlek eş tygel.

Şuqa kyrə tiđ arala Başqortostanda bulqan məktəptərgə, undaqь hər ber uqьvsьqa, hər ber pejanirqa „Pejanir" zurnalьn jetkerelevən tə'min itergə kərək.

Bыnьŋ esen hər ber təbək məqarif bylege yđ təbəgendəge məktəptərđə „Pejanirđьŋ" kyrme taralьvьn xisapqa alьp betenləj alderьlmaqan, jəki ađ aldьrьlqan bulha, tiđ arala zakaz jebərergə, uqьtьvsьlar yđ məktəbendəge hər ber balaqa „Pejanir" zurnalь aldьrьv məs'ələhen qujьrqa tejeş.

Təbək pejanir ojoşmalarь təbəktəge bətə atrattarđa zurnaldьŋ taralьvьn tikşerep, hər ber pejanirqa ber „Pejanir" zurnalь aldьrьvđь qujьrqa tejeştər. Bыl zurnaldь taratьvđa təbəktər, məktəptər, atrattar matbuqat aşa jarьşqa sьqarqa (jarьşqa saqьv esen „Pejanir" zurnalьnьŋ yđen də đur urьn birelə) kərək.

Bыna şundaj saralar menən eşkə başlaqanda bыjьlqь uqьvđьŋ iŋke dareslektər menən ytkərevđən qotqarьrbыđ.

„Pejanir" zurnalьn taratьv, ti'razьn arttьrьv məktəp həm ətrattarđeŋ yđ əşe bulqan kevek, unьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv, alqan burьsьn ytəj alьrlьq xalqa kiltervđə u'arđeŋ eşe. Beđ unьn eşlendə kymaklap eşləgəndə genə unь unьşlь julqa halьp jebərerbыđ. Kiləsəktə zurnaldьn sьjfatьn jaqşьrtьv esen məktəptər pejanirđar unьŋ jeleşheđ jaqtarьn kyrhətep barьrqa, juldar kyrhəlergə, yđđərenəŋ eş təzribəlaren zurnalqa jađьp, başqalar menən urtaqlaşa barьrqa tejeştər. Bigerəktə terək məktəptəre dəjəm məəyrt uqьvđь ytkərev, ebe aş ojoştorov, palitixnizem qujьlьşь turahьnda jađьp torərqa tejeştər.

Bыna şulaj itep kymək keste tuplaqanda qьna „Pejanir" zurnalьn palitixnika məktəptəre esen ьsьn maqənəhe menən jaqlь dareslek itarbeđ.

BAJЬŞЬVA.

TUŊQA HƏRƏVĐƏ ƏĐƏVSELƏR JAVAPQA

Attarđьŋ 50 pr. traktьrđьŋ 90 pr. tuŋqa herəv eşenə

(BAŞNARKAMZIM KƏLLIQJƏHE QARARЬ)

Jer eştəre Xalq Kamisarlьqь Kəlligejəhe ştaptьŋ tuŋqa hərəv turahьndaqь inisma'tsejahen tьnlap, tyvəndəgelərđe anьqlaj: tuŋqa herəv kampanjahь betenləj qəniqətlek raveşta ytə həm eş timptarь plandaŋ partejə həm xəkymət tarafьnan bildələngən vaqьtqa ytəleven tə'min itmajđar.

Parteja Өlkə Kamitəteneŋ həm savnarkumdьŋ qьrqa hьnьlьş həm kestə, şulaj uq sarmajəne dereђ urьnlaştьrьvđь talap itkən diriktifttarь təbəktər tarafьnan da, safxuzdar tarafьnan da bojomqa atqarьlmaj.

Tuŋqa herəv eşenə uŋ apparturistarsa qarap, narьq birep jetmev arqahьnda həm Өlkə Kamitət menən Başqortostan Savnarkumьnьŋ bulqan attar—ьŋ 50 pr. tьn həm bətə Traktьr Parktarьn tuŋqa herəvgə bildələv turahьndaqь diriktifarьn ytmav hedemtahendə tuŋqa herəv planь 10 nsь yktəberga tiklem barь 21,4 pr. qa qьna ytəlgən. Şul ihaptan salxuzdar plandarьn 26,1 pr. qa kalxuzdar 27 pr. qa, jaŋьbaqtar 7,6 pr. qa MTS lar 42 pr. qa həm Başsajuzdьŋ qala ergəhe xuzalьqtarь 10,6 pr. qa ytəgəndər.

Bigrək nьq artta barьvsь həm eşkə balşeviktar timpь almaqan təbəktərđən. Berjan təbəge planьn 2½ pr. qa, Bilarit 3,4 pr. qa, Zianşura 3,7 pr. qa, Tur təbəge 7,7 pr. Baqalь 5,4 pr. Baltas 9,1 pr. Mişkə 5,2 pr. Askin 9,9 pr. qa ytəgəndər.

Kəlligejə, eşteŋ bыl raveşlə torovьn tuŋqa herəv planьn turanan tura edələv qurqьnьsь aŧtьna quja, tip taba.

Juqarьla kyrhətkəndər nigeđendə kəlligeje tyvəndəge qararqa kilə:

1. Tuŋqa herəv kampanejahьnda jetərlek tiklem balşeviktar timpь almavđarь həm 1 nse yktəberđən başlap totaş əs taptьr məqlymat birməvđəre esen Bilarit, Berjan, Tur, Baqalь, Biş bylək, Taparin, Өfe təbəktəreneŋ jer bylekselərə medirđərenə, A'aquz safxuzьnьŋ diriktьrь iptaş Martsylgə həm Tanalьq safxuzь diriktьrь ip. Kucajьlqa qatь şeltə birep, matbuqat arqьlь iqlan itergə.

Juqarьla hanalqan təbəktərđeŋ prakarorđarьnan 2 ađna vaqьt esendə Təbək Jer bylekselərə həm Rajqalxuzsajuzdarđьŋ eştərən tikşerep, eşle ədevđə həm məqlymatte yđ vaqьtьnda birməvđə qəjəplənevselərđə məs'ylejətkə ьlьqtьrьvđarьn hurarqa.

2. Başkalxuzsajuz pravlinejahenen, Baqalь Rajkalxuzsajuzьn avьl xuzalьqь kampanejalarьn ytkərevđə eşlekhedlektəre esen taratьrqa tigən qararьn urьnlь tabarqa.

3. Əlegə tiklem, bildələngən vaqьtqa məqlymət birevđe tə'min itevse skatavud, zirnatris, Hət-Maj tristь həm svinavod sistima'arьndaqь safxuzdar menən kankrit raveşta apiratil jetəkselektiŋ bulmavь turahьnda ytəleşte tikşerev kamisejahenə məqlym itərgə.

4. Təbək jer bylekselərən, medirđərđeŋ yđ məs'ylejattere atьnda 3 ken esendə, Өlkə Kamitət həm Başsavnarkumdьŋ bulqan attarđьŋ 50 pr. ьn həm traktьrđarđьŋ 90 pr. ьn tuŋqa herəv eşenə bildələv turahьndaqь qararđarь taratьrqa tejeş bulqan təbəktərđəge kalxuzdarđьŋ, safxuz həm MTS tarđьŋ eştəren tikşerep, 15 nse yktəberđə tuŋqa herəv də eşləvse traktьrđa həm attarđьŋ handarь turahьnda' məqlymat birergə, ə hunьnan bыl xaqta 5 ken hajьn Başqortostan jer eştəre xalq kamisarlьqьna belderep torərqa məzbyr itergə.

5. Safxuztristar həm Traktьrsintьr vəkildəren, şulaj uq safxuz həm MAS diriktьrđarьn, partejə həm xəkymət diriktiftarь nigeđendə, tartьv həm mixanik kestərđe bildələp, bildələngən kes həm sarmajalərđe dereђ bylep, his kisekməħtan p'anđьŋ yta'even tə'min itərlek timp buldьrьrqa məzbyr itərgə.

6. Skatavudta taqьv qoramaldarьnьŋ bulmavь arqahьnda traktьrđarđьŋ buş ultьrьvđarьn (Jəne ef iptaşteŋ qarizahь), ə Maj trise safxuzdarьnьŋ taqьn qoramaldarь bulьvьn (ip. Rajist tьŋ qarizahь) iqtinarqa alьp mixanizem siktьrьna 24 saqat esendə bыl sistimdarđan taqьv qoramaldarь bulmav arqahьnda buş ultьrьvsь traktьrđar həm buş ultьrьvsь taqьv qoramaldarьnьŋ handarь turahьnda məqlymat alьp, his kisekməħtan bulqan artьq taqьv qoramaldarьn, taqьn qoramaldarь bulmaqanlьqtan buş ultьrqan traktьrđar menən quşarqa taqdim itərgə.

7. Ytəleşte tikşerev inspiktьrь ip. Ramazanovqa 2 ken esendə, Өfe Yđək Eşselər kapiratifьna qala ergəhe xuzalьqь esen Matur zavьtьnьŋ jeren bylep birevđə qəjeplene tabьp, 17 nse yktəberđən də hunqa qalmaj Narkamzim kəllegejəhenə belderergə, ə Uig. tirritureja bylekse henə his kisekterməħtan Yđək Eşselər kapiratifьna qala ergəhenən jer bylep birergə taqdim itərgə.

8. Traktьrsintьr həm o'loqsoloq tirstarь vəkildəre tarafьnan, Mator zavьtьnьŋ qala ergəhe xuzalьqьna traktьrđar bildələv turahьndaqь diriktiftьn ytəlməvьn anьqlap (13 nse yktəberga tiklem ber genə giktar jer də herelməgən), ularqa 2 ken esendə mator zavьtьnьŋ qala ergəhe xuzalьqьnda tuŋqa herəv esen 5—10 traktьr bylep birergə həm 17 nse yktəberđən də hunqa qalmaj, ytəleşte tikşerev kamisejahenə məqlym itərgə taqdim itərgə.

9. Qaibenər kalxuzdarđьn kulak ta'sirenə birelep, tuŋqa herəvđən baş tartьvđarьn xətergə alьp, Başkalxuzsajuz pravlinejahenə, bыl kalxuzdarđa urazaj esen kərəş saralarьn ədəvđə qajeplənevselərđe aьvdma bətə saralarđь kyrep ularđь xəkəm ma'ylejəteŋə ьlьqtьrьrqa həm tuŋqa herəvđən əhmejəte turahьnda jəməqətselek arahьnda massavaj eşte julqa qujarqa, plandьn tulьhьnsa ytəleşen tə'min itergə.

10. Avьl xuzalьqь tə'minət idarahь nьŋ Başqortostanqa traktьr indereүgə siktan ьş nar urazaj turahьnda Sajuz Narkamzimenə belderep (Skatavudtьŋ Alaquz həm Tanalьqtaqь Safxuzdarь taqьv qoramaldarь bulьđ 20 lagan traktьr aldьrьp qьnьn arqahьnda bыl traktьrđa, buş ultьralar) aьk tə'minət idarahьna ta'sir juhavьn hurarqa.

11. Bətə Jer bylekselərenə, Rajkalxuzsajuzdarqa, safxuz həm MTS diriktьrđarьna oşono aldan uq belderep qujarqa tuŋqa herəv eşendə balşeviktar timpьnьŋ bulmavь Parteja həm xəkymətteŋ urazaj esen kərəştə həm kalxuzdarь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv esen kərəştəge iŋ mehim saralarьn turanan tura edələv qurqьnьsь aŧtьna qujьla.

12. Bыl qararđь matbuqatta belderergə.

Ridaktьr urьn baьarь:

Z. KAJЬPKUL.

Prajьzvudstьva praktikalarьnьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv esen kərəşergə

Palitixnizem məs'ələhe bətə buj menən xalq məqarife bujьnsa jьjьlqan ikense parteja kəŋəşmahendə qujьldь. Kəŋəşmə xalq məqarife sistimьnьŋ palitixnizem nigeđendə kiləsək pirispiktif juldar kyrhətep, kankrit qararđar qabul itte. Həm bыl məs'ələ bətə jədə menən jalpь alđьna qujьldь. Bыqa xəzinde ikense jьl. Şuqa qaramaqtan məktəptərđe palitixniktьrьv beleme menən qorallanьrьv məs'ələhe tyvənə məktəptərđən alьp juqarь məktəptərgə tiklem julqa halьnьp betməgən. Səvit, partejə diriktiftarьn qəmeldə atqarьvqa apartunistarsa qaravsь məktəp həm ajьrьm pridprejatejələr đa kyp ə'e. Məktəptərđə palitixnizem beleme alьv, palitixnik beleme uqьtьvsьlar, agranum, tixniktərle belgestər əđerləv berlekle kyit plan nigeđendə tyvən məktəptən alьp juqarь məktəptərgə tiklem pritperejatejələrgə məktəptərđe berketev, məktəp ergəhendə mastirskujdar ojoştorov, prajьzvudstьva praktikalarьn dereђ ojoştorovqa berketelergə tejeş.

Başqortostanda indystereja praktikalarьn juqarь tip məktəptərđə nindəj kyləmdə ytərgə tejeşlektəre turahьnda ajьrьm mitudik həm kankrit məs'ələlər gazit—zurnal bittərendə ađ jađьldь, ađ tikşerelde.

Qajhь ber məktəp administratsejalarь la məs'ələne farmal jaqtan qьna qarap, studittarđь tiđ praktikaqa jebərevđən tordo. Şul uq maldə zavьt—fabrik administratsejalarь la praktikalarđь bəgenge kendə ber muda xiahьnda qьna qarap praktikanttarđь qajđa buş urьn qajđa əhəmejəte ađ bulqan eş urьnь stanuk, tsixtarqa kilterep qujьv menən tьnьslandьlar. Başqortostan kyləmendə bildele praktikant—studinttarđьŋ sastafь kraђ tejən jəştərenən tora. Ular nəmə ul stanuk, strumint, tsix, unda eş tədbeləşe həm başqalar menən tanьş tygel. Şuqa qaramaqtan ularđь məktəptən kilterəlarđa ber tulь eş menən tanьş tьrmaj, toralarđa tьxqa bərəj eşse janьna qaldьralar. Studint ana şul stanuk, başqa eş urьndarьnda kyđle bykan bulьp tora birə. Ə, berketelgən eşsenən horaşьv jəki unь jetəkselek eşenə quşьv memkin tygel, senki ul sdilşinə nigeđendə eşləj, unьn minutь qьjbat. Praktikanь qajđa barьp huqьlьrqa belmaj, ul tsixtьŋ passif aozahь bulьp tora. Hedemtelə praktika hьđьqьn da eş pratsisь menən tanьşe almaj qala.

Praktikant studint avьl xuzalьqь eşləp sьqarьv kestəren ejrənhen, eş pratsistarьn tulь aŋlahьn, palitixnik beleme menən qorallanhьn esen kyberək tixaniklaştьrьlqan safxuz, MTS, kalxuzdarqa jebərelegə tejeş. Beđđə bыl ajьrьmlьqtar qaralmaj qajđa uŋaj şunda jebərelde lər. Bыnda la şul uq xəl. Yđək məs'ələ itep palitixnik belem birev qaralmaj kyberək qara kes urьnьna qujьvđu bula. Dereђ fizicskej jarđamdar bulьrqa tejeş, lakin palitixnik belem aьtolorqa tejeş tygel. Bigerək tə praktikanttar menən jetəkselek eşe jomoşaq qujьla, ajьrьm jetəkselər bulmajđar. Ular stixejnь raveşta eş pratsisь menən tanьşa. Oşondaj vaqьqalar buldь, intiligint səqnəqət təbəktəre nən sьqqan studinttar „sojđajholonoŋ nindəj ikənen qadi genə avьl xuzalьqь maşinalarьnьn da ajьrmalarь belmaj". bыl nəmə „tip horaşьp jerenələr. Bыl tanьqlь eş alьtta. Şenki teoryja menən praktika bergə bajlanmaqanda, xeđmət əhtenđə belem alьnmaqanda həm jalpь menən bergə qajnamaqanda qoro məktəp məktəp bulьvьsьjfatь menən genə his şikheđ satsejalizem tedevse xeđmət batьrđarь jeteştərə almaj. Bыnь tik palitixnik nigeđgə qorolqan eş məktəptəre genə jeteştərə alalar. Şuqa kyrə palitixnik məktəp tьvđьrьvđaqь hər ber kes kenə başlanqьs ađьmqa la đur əhəmejət birergə, kiləsəktə eş ətьtanda sьqqan təzribəlarđe urьnlaştьra barьrqa həm bыl turalaqь praktik eşkə aьrьata iqtibar itergə kərək.

Safxuzda bulhьn, zavьt—fabrikta bulhьn palitixnizem beleme birevđə bətə saralar kyrelergə unьŋ sьjfatьn kytərevgə əhəmejət birelergə tejeş.

Pridperejatejələrgə praktika alđьnan kereş kurьstar ytkərelergə, bigerəktə eşteŋ ojoştorolovь nindəj tarmaqtarđa edək lektar bar, ularđь beterev julda rь asьlьrqa tejeş.

Praktika huđamьna ajьrьm mastir jarđamsьlarđan julьaşsьlar bildələnep praktikanttьn hər ber xəl itə almaqan məs'ələhen urьnьnda aŋlata barhьn.

Studinttarqa palitixnizem beleme birev esen ber nisə yđək tsix hajlanьp oşo tsixtar təptən tikşerelep qalqandarь tiđ ytəlergə tejeş. Bыl eşteŋ sьjfatьn kytərə.

Praktikanttьŋ hər ber kenlek eşe turahьnda iђəp alьp barьp hedemtahe tikşerə barьrqa. Studinttar menən ber yk uqьlьvsьlarđьn palitixnik belemen arttьrьvđь qujьrqa. Avьl xuzalьqьnda, sənəqəttə eşləp sьqarьv kestəren tikşerep tixnikaqa eja bulьrqa kiləsəktə oşo belemde kiŋəjtergə həm bətə eşte eşlaj belevse satsejalizem ilimintь bulьp jeteşev esen kərəşergə kərək. Bəgengə ken şunь horaj.

Q. LOQMAN.

KYLTURA FRUNTЬNA JARĐAM ITƏLƏR. BAŞQA AVLDAR QALЬŞMAQЬĐ

Bajmaq təbəge Kysi avьl səvit ralse iptaş Məqəfurьf tьrьşlьqь menən bыjьl dəjəm uqьv tirahenə kyltermistər tuplanьp, uqьv jьlь jaqşь əđerlek menən başlandь. Kysi avьlьnda məktəp udqan jьl ike genə gruppalь ine, bыjьl 4 gruppalь itelep, uqьv jəşendəge bətə balalar məktəpkə ьlьqtьrьldьlar. Kamsat tədələp, məzyrt uqьv fundь ojoştorolop jatьla. Avьldaqь ojoşmalar bыl fundqa jarđam itələr. Məsələn:

Kysi avьlьndaqь „Qotlo bulat" kalxuzь 525 hum, avьl savite 24 h., Silpa 250, kamsamul jaçəjkahe 100 h., birđelər. Əđ genə vaqьt esendə barьlьqь 1115 hum maja tuplandь. Avьlda başqa tər kyltura eştəre lə alqa bara.

BAJMURZINA.

ŞAXMAT BYLEGE.

Başta ber ike hyđ.

„Başqortostan" gazitenən xəđer 20—meŋgə jaqьn xeđmət ejələre uqьjđar. Bыl uqьvsьlar arahьnda bik đur handa eşselər, xeđmət ejəhe krəbtejəndər, kyp tarmaqta eşləvse terle belgestər taşkil itələr.

Bыna oşo kiŋ xeđmət ejələre massahь, gazit uqьv menən bergə əlettə vaqьtь menən kynel asьrqa, yđen ruxani adьq menən adьqlandьra belergə, sistimlь raveşta uj—fikerđe la təraqqi ittertev julьn da eşlərgə tejeş.

„Baş qortostan" gaziteneŋ bəgengəhenən birelə başlaqan şaxmat bylege ana oşo teləktərđe qaplavđь məqsət itep ala. Şuqa kyrə şaxmat bylegen hər ber uqьvsь baştan başlap vqьj barьrqa, həm kiləsəktə gazit aşa şax matь bulьp jeteşevđe ydenən burьsь itep alьrqa tejeş.

Şaxmat bylegendəge matirejaldarđь Başqortostandaqь tanьlqan şaxmatistardan Kajьf iptaş alьp barasaq.

Başlanqьs matirejal itep bыna bəgengə berense bisida birelə.

BELDEREV

21 nse yktəberđə kis saqat 6 la V.K.P (b) neŋ 1 nse qala rajkumь jortonda qalalaqь aktif qatьnqьđđar kəŋəşmahe ykərelə.

Kən tərtibe. Urьndarđan udartnitsalar slyte nə əđerlek turahьnda Informatseja. Diligat punkt jetəkselərə qatьnqьđđar jajəjkə jetəkselərə slytqa əđerlek vəkildəre saqьrьlalar.

Kyrhətelgən iptəştərđen kilevđəreŋ jəjəjka sikritarđarь tə'min itərgə tejeş.

V.K.P.(b) neŋ 1 nse qala rajkumь qatьnqьđđar siktьrь.

* * *

Başqortostan məqarif Xalq Kamisarlьqь B.M.X. Kamisarlьnda bətə apparat esen jal kenə itep 5 kənlekteŋ ikense kenə bildələngənen beldere.

DƏVLƏT BANKAHЬNЬŊ BAŞQORTOSTAN KANTURЬ

Jemhyrejət həm Өfe qalahьndaqь bətə ojoşmalarqa həm pritprejətejələrgə beldere:

1. Oşo jьldьŋ 1 nse nyjəberenən Dəvlət bankahь kanturь həm unьŋ təbək filejaldarь kridit birev eşenen oşo jьl 23 ejjyl zakunь menən bildələngən jaŋь furmalarьna tulь raveşta kysalar.

2. Kridit birevđeŋ jaŋь furmalarь həm sscut apiratsejalarьn rəsmiləşterev eşe kərək 1 nse nyjəbergə tiklem yđđərenə asarut sritstevalarь bire'gən ojoşmalarqa bulhьn, şulaj uq asarut sritstevalarь birelgən ojoşmalarqa la həm kaqiratif ojoşmalarьna nisbatən qullanьlasaqtar.

DƏVLƏT BANKAHЬNЬŊ BAŞQORTOSTAN KANTURЬ JƏMHYREJƏTTEŊ BƏTƏ XUZ-LЬQ URGЬNDARЬNAN HƏM PRITPREJƏTEJƏLƏRENƏN HORAJ:

1. Yđ apparattarьn, şulaj uq yđđəreneŋ tyвənge bьvьndarьnьŋ apparattarьn Dəvlət bankahь idarahь tarafьnan kridit həm isəpləşev eşe turahьnda sьqarьlqan palazinejalar həm qaqidələr menən nьqьtьp tanьştьrьrqa; bыl palazinejalarđe alьv esen Başqortostan kanturьnьn ojoştorov—inspiktьrlьq bylegenə zajafka birergə kərək.

2. Kridit—rascut eşeneŋ jaŋь sistimьna qaqьlqan bətə məs'ələlərə bujьnsa Dəvlət bankahьnьŋ Başqortostan kanturь tarafьnan kridit—plan siktьrь ergəhendə ojoştorolqan kansyltatsejaqa (bank jortonon 1 jatazь) biş kənlekteŋ birense kendərenən başqa kəndərđə irtən 10 saqattan kendeđgə 12 saqatkə tiklem həm kis 7 saqattan 9 qa tiklem mərəraqat itergə.

3. Kridit birevđeŋ jaŋь sistimьn inderev julьndaqь əđerlek eştəreneŋ barьşь turahьnda ike arala infarmatseja alьp torov esen Bank (tьp kantakarinttьŋ torqan urьna qarap kantur jəki bylek) menən daimi elemtə totorqa.

4. Juqarь ojoşmalarđan IV kvartalqa təđələngən pramfinplandarđь həm diriktif balanstarđь vaqьtьnda alьvđь qajqьrtьrqa.

5. Oşo jьldьŋ 27 yktəberendə kendeđgə 1 saqattan də hunqa qalmaj Dəvlət bankahьnьŋ kantakarint torqan urьndaqь yсriedinejəhenə: 1) „sit qalanan hatьp alьvsьlarqa jebərelgən tavardar" həm 2) „Sit qalanan hatьp alьvsьlar tarafьnan xaqь tyiəməgən tavardar,—tigən spэtarđьŋ oşo jьl 25 yktəbergə qaldьqtarь turahьnda məqlymattar jebərergə.

6. Qalaqa 20 yktəberđən həm təbəktərgə 25 yktəberđən hunqa qalmaj banktьŋ şul uq yсriedinejəhenə tavarmatirejal qimmattarđeŋ oşo jьl 1 nse yktəbergə bulqan qaldьqtarь turahьndaqь məqlymattarđe BASSJ neŋ bətə xuzalьq urgьndarьna bank kanturь həm filejaldarь tarafьnan jebərelgən xattarđa kyrhətelgən furmalar bujьnsa jebərergə. Sьbjt həm smazineja dugьvьrđarь rejestrđaren şul uq sruktarqa asьqlandьrьrqa həm tapşьrьlmaqan dugьvьrđarđь tapşьrьrqa.

IŁKƏRMƏ: BXXJS, VSNX, Narkamsnab həm kusprumkapiratseja pritprejətejələre bыl tədatma arđe banka kantarьnьŋ oşo jьl, 14 yktəberđəge xatьnda qujьlqan sruktarđa eşlərgə tejeştər.

7. Dəjəm kantakarinttan 1 nse nyjəberđən birelergə tejeşle ssudalarđь rəsmiləşterev esen cracnaj jəklamalarđe 30 nsь yktəberđən də hunqa qalmaj banktьŋ şul uq yсriedinejəlarenə tapşьrьrqa.

8. Dəvlət bankahь menən kridit—rascut eştəren rəsmiləşterev esen kərək bulqan həm bildələngən furmalaqь jaŋь blankalar menən apparattarđь vaqьtьnda tə'min itevđe qajqьrtьrqa.

Dəvlət bankahьnьŋ Başqortostan kanturь kridit birev eşeneŋ jaŋь furmalarь turahьndaqь məs'ələlər bujьnsa daklat jahar esen ber gruppa daklatsьlar bildələne. Daklatsьlar kərək bulqanda ul turala alđan bejləşep qujьlьrqa tejeşle (tel №4-65 Ip. Filaritef, ojoştorov—inspiktьrlьq siktьrьnьŋ medire).

Xəkymət tarafьnan bildələngən sruktarđa atcuttarđь banka yсriedinejəlarenə motlaq tapşьrьv kərəklegen kantur ajьrьmsa iŋkə təşerə.

Atcuttarđь həm juqarьla kyrhətelgən bətə matirejaldarđь vaqьtьnda tapşьrmaqan ojoşmalar banktan kridit alьv memkinlegenən betenləj maxrym itələsəktər.

2—1 Dəvlət bankahьnьŋ Başqortostan kanturь

PIDVUZ UQЬVЬŊ SЬJFATЬ ӨSӨN JOMOŞAQ KӨRӘŞӘ.

Başqortostan jəmhyrejətendə juqarь tip pidagogeja kadьrdarь əđerləvse ber genə pidagogeja VUZь jəşəj. Şuqa kyrə bыl məs'ələlə pidVUZ bigerək tə mitudik, ojoştorov, eşteŋ sьjfatь jaqьnan ydenə đur əhəmejətte tuplarqa tejeş.

Lakin pidVUZь eşteŋ sьjfatь jaqьnan kyp alqa kitə alqanь, ə tta qajhь ber tarmaqtarđa bыl turala praktik kankrit məs'ələlər qujqanьla juq. Diriksejə menən bylek medirđəre, kafidrđar həm ajьrьm uqьtьvsьlar arahьnda bəjləneş ađ. Uqьtьvsьlarđьŋ prajьzvudstьva programmalarьn tikşerə barьv, həm eşteŋ sьjfatь menən kərəş jomoşaq. Məsələn: Palitikanumeja kevek nьq əhəmejətle fəndər Linin tanqittərenən başqa həm uqьv jьlь başьnda zadanjalarđь ajđar bujь hьđьr uqьv jьlь adaqьrьna jetkən đur qьna timalarь, 4-saqat esendə, qьŋьp yikərđelər. Bыna bыnda eşteŋ sьjfatь betenləj juqaldь. Bыjьl da şul uq xəldə hunqь ajđarđa kyđ salьna başlanь. Irekle raspisaneja nigeđendə eşlərgə tejeşle bulqanda la irekheđ raspisaneja tip urьna ajiana başlanь. Bыlar studinttьn sifatьn, eşləv praduksejaьarьn kəmetələr.

Hьqьş beleme udqan jьlqь uqьv pragrammahьna đur qьna urьn alьp inhə lə ber terle sistimqa qorolop, eşləmaganlektan ajьrьm məqlymət birə almanь. Julьaşsьlar almaşьnьp terlehe terlese eşkə başlanьlar. Şuqa kyrə studinttar đa əhəmejət birmaj qaranьlar.

Uqьv saqattəre juqaldь. Bыjьl da udqan jьlqь faktar qabatlanalar. Bыl eştə xəđergə eşteŋ sьjfatьla, hanь la juq. Hьqьş kabinitь bulha la kitaptarь juq. Julqa halьnьp ojoştorolmaqan.

Udqan uqьv jьlьnda ojoştorolqan başqort tele siksejə"lərenən başqa kurьstarđa dikadahьna 3 saqat başqort tele ine. Lakin başqort telen pragram—mitudika jaqьnan ojoştora almanьlar. Uqьtqan vaqьtta qajđan bulha şunan totop uqьtьp başqort teleneŋ təp xosusejattəren ejrənev urьnьna tavlə đur ədəbi kitaptarđan teşep uqьtьlarь. Hedemtə lə studinttar əđerlənmaj başlanьlar, həm uqьvsьlarđьŋ jartьhь dareslə ьnmanь. Şuqa kyrə kurьstь beterep sьqьvsьlar başqort telen ađ belalar. Bыnda mitudik ojoştorov eşeneŋ sьjfat jaqьn nьq tikşerevđe qujarqa kərək. Bigerəktə institutta başqort telen dereђ birevđe kesəjtevđe qujьrqa vaqьt. Senki institutь beterep sьqьvsьlar əsə telendə jaqşь həjləj belməjđər. Pid VUZ xuzalьq ojoşmalarь la bыjьlqь jьlda bik əkeren quđqala başlanьlar. Jataqtarđa tađalьq juq. tartip tə zaqif kenə. Ketepxana həm jataqtarđa kiske uqьv vaqьttarьnda ut bulmaj. Bыna bыlar barьhь la uqьvđьn sьjfat jaqьn teşeralər. Kiləsəktə pid VUZ bыl jeteşhedlektərđe beterev esen qьrьqa saralar kyrergə tejeş.

Q. L.

Kam VUZ uqьvsьhь „yrnək" kyrhətte

Өfe KamVUZьnda uqьvsь Batьrxanьf Qələ avьlqa jal itərgə qajtqan vaqьtьnda kalxuz eştərenə, kampanejalarđь udqarьvqa nьq'ь jarđam itəhe urьnda esep, yđe artьnan başqa aktifttarđь ejartep jerene. Bыndaj kampanejalarđь esev menən alьştьrьvsь parteja aqzalarьna KamVUZ part jaçəjkəne tejeşle ьylakte birer tip uјlajbыđ.

„KYREVSE"

UJNARQJA BAŞLAV SЬLARQJA ƏŊQƏMƏ

Şaxmat ujьnь, ydenen xəđergə raveşenda ber julь kilep sьqmanь, jəqni ul ujlap sьqarьlqan vaqьtta xəđerge raveşenda bulmaj, başqasaraq formala ine. Hunьnan qadi ujьndarđь kyp yđgartev arqьrь şaxmat bəgengə formaqa kilde. Şaxmat ujьnьnьŋ baş şaşka ujьnь bulqan tip ihaplajđar. Qədəttə Hindstandь şaxmat ujьnь tav başta kilep sьqqan urьn tip hanajđar; bыl fiker taqtala şaxmat figuralarьnьŋ tav baştaqь tedelestəre həm ularđьŋ elekke isemdəre Hindstan qaskərđərenən huqьş strujьna bik oxşaqan bulьvьna nigeđlangən. Yktəber rivalytsejahenən huŋ qьna SSSR đa şaxmat ujьnь xəkymət həm prafsajuzdarđьŋ jarđamьna tajanьp, bыqasa his ber tiđa kyrelməgən raveşta alqa kitte həm ojoşqan massavaj xərəkətkə əjlənde.

Şaxmat ujьnьnan terle kambinatsejalarqa ajlьqь unь bytən baş valqьsь ujьndar arahьnda la berense urьnqa quja, ul sənəqətteŋ teləhe nindəj bytən tarmaqь kevek yk keşelə isttika tojqoho tьvđьra, mađani kynel asьv bulьp təbə' şunьŋ menən bergə keşelə jaqşь sьjfattarđь kesəjtə: alqa qujьlqan maqsatqa ireşevgə teləkte nьqьşlьqь kenəjtə, ujlap eşləvselekkə ejrətə, totoraqlolqto nьqьtə h.b.

L. KAJJEF

GURЬN Kinahьnda

Bəgen həm hər ken ikrəndə.

„Jeteđlek həm qьђьV"

Kəlkə 8 bylektə başlana saqat 6-30 minutta, kassa asьq 4-30 ca.

D. K. A

Bəgen həm hər ken

keşe qədere

Kassa asьq 4 tən sianstar 6-30, 8,9 30 həm 11 s.

URAL Kinahьnda

Bəgen həm hər ken

„Məsel gembađe aŧьnan"

Biletter sirutta torovđa beterev esen, ucidižinjalarqa qulaqsaqa zajafçalar menən hatьla.

BAŞGIZ TARAFЬNAN BAŞQORT TELENDƏ BAЂЬLALAR:

1) V.I. LININDEN aђarđar məəmyqəhe 6 tumda teplanqan xaqь—12 hum.

2) I. STALIN „LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE,"—2 hum.

Bыl kitaptarqa patpiska tyвəndəge şarttarđa qabul itelə: V.I. Linin əђərđərenə 6 tumqa zadatka—3 hum.

STALIN—„LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE,"—2 hum, padpiska birgəndə tulь raveşta tylənə.

Padpiska həm zajafkalar Өfe qalahьnda, Zintsul uramь №22 Dəvlət berləşterelgən nəşerejəteneŋ Başqortostan vəkələte həm unьŋ upalnamucinnəjđarь turьnan qabul itelə. Dəvlət bankahьnda kantakarint №643 OGIZ dьŋ Başqortostan vəkələte

Өfe, „Yktəber Natirka" hь matbaqahь. Başqlavlit vəkile №716.

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

ʙөtə donja pralitarđarь bereɋeɋeь

22 yktəʙer, 1931 jьl. № 230 (531)

BAŞQORTOSTAN

V K P (ʙ) BŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE B. Y. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

„Uraƶaj—kəlliktifləşev„ kөnөnə

Baqalь. (Tiligramma) Uraƶaj həm kəlliktifleşev kenene „Qьđьl tav„ kalxuzь 178 sintnirlə qьđьl acuz ojoştorđo.
Igen əđerləv planьn Yktəʙer ʙajramьnьŋ 14 jьlьɋьna tultьrьv esen ʙetə kalxuzsьlar kerə ələr.
SƏJFI

„IGEN ӨSӨN KӨRƏŞ SATSEJALIZM ӨSӨN KӨRƏŞ“

MAQAR. ARQAJAŞ TӨʙƏKTƏRE

Hamanda qojroqta həjrələ

YKTƏʙER ʙAJRAMЬNA IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN TULTЬRЬRQA

ʙЬL ʙӨTƏ ʙAŞQORTOSTAN ʙALŞEVIKTARЬ VƏQƏĐƏHE

„Jaŋь jul“ kalxuzьn ʙyləklərgə

Ul ʙetə ʙurьstarьn arttьrьp ytoj

TAPURIN. Ilek səvite „Jaŋь jul“ kalxuzь ʙetə səjəsi—xuza'ьq kampanjalarь ʙurьsьn ytəvđə alda ʙara. Uraƶaj həm kəlliktifleşev kenenə ʙetə ʙurьstarьn arttьrьp ytəne.

Igen əđerləv zadanejahь 480 sintnir ine, ul tulьhь menən ʙaşqarьldь. Silus zadanejahь 45 tunna urьnьna 60 tunna, 5 sintnir jafьraq əđerləv 50 sintnir itep ytəlde.

Kalxuzɋa 53 ʙaş mal hьjarlьq torlaq halьv planь ʙirelhə lə, unь halьv menən genə siklənməj maşinalarɋa haraj həm 6000 ʙot nəmə hьjarlьq padval eşləne. Tuŋɋa herəv eşe ʙettə, naluk, zajьm, straxufka tyləvđəre jьjnalьp ʙetəv aldьnda.

Kalxuz ʙьl jeŋevđərgə jarьş, uda-sьlьq nigeđendə ireştə. „Karl Libknixt“ kalxuzь menən 31 punkьttan torɋan jarьş dugьvьrь təđelgəne. Hər ʙer kalxuzsь jarьş dugьvьrьn yđə ʙelep unь tultьrьv esen ɋəştə. ʙeđđə aŋ—ʙelem eştəre lə jaqşь qujьlɋan. Hər ʙer kalxuzsь yđə gəzit ala.

D. ISLAMЬF

Partizandar igen esən kerəşkə sьɋtьlar

Agranum Praxurьf—kulak xeđmətendə

TUR (tiligьramma) teʙəgeneŋ qьđьl partizandarь, daʙravulis qьđьl ərmejestəre igen əđerləv həm ʙaşqa xuzalьq kampanjalarь plandarьn tultьrьv esən kerəşkə sьɋtьlar. Partizandar „Satsejalizem indysterejəhe gigantdarьn vaqьtьnda jeʙərev, xəl itkes jьl Pragrammahьn tultьrьv“ luzuŋgьhь aзtьnda igen planьn tultьrьvđa aldьnɋьlar ʙulьrɋa hyđ ʙirđelər. Partizandar igen, naluk həm straxavaj tyləvđəren vaqьtьnan alda tultьralar.

„Visiylьj“ kalxuzь jьllьq igen əđerləv planьn 100 pr. tь menən tultьrđь. Straxavaj həm xəl itkes 3 nsə jьl zajьmь aqsalarьn tyləp ʙettələr.

Teʙək kalxuz sajuz agranumь Praxurьf Birigav səvite aqzahь Krasilnikьfqa igen əđerləv planьn tultьrьv esən aşьqmaʙqa endəj. „Tьlə Nikalaj, jajьraq ʙar, juqha hiŋə ʙetəp ʙirerđər.“ tej Agranum. dьŋ ʙьl hyđe spitsejalistar arahьnda yđenə xas narьq alьrɋa tejeş. Praturьf javapqa tartьldь.

IVANUF KTIŞEF

Maqar haman da xurlьqlь urьnda

MAQAR. (tiligьramma) Tөʙək 20 nse yktəʙergə jьllьq igen əđerləv planьn 31 pr. qa ytəne. Ərmeteraxin səvite alda ʙara. Əxmir, Altanin, Kьʙəpqol səvittəre xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrəlelər. Altanin səvite jьllьq planьn nej ʙarь 15 pr. qa ytəne. Kulakqa ʙer nindəj qьʙəm juq. Ulardьŋ ʙerehe lə javapqa tartьlmaɋan. Igen əđerləvđe kesəjtev esən ʙьl səvtkə ʙrigada, Teʙək Kəmitətenen ike vəkile jeʙərelde.

„ʙaşqortostan“ ʙrigadahь: QƏʙʙƏSEF, ALLABIRDIN, QUTЬF.

Kulak tirrurьna—qьđьl aʙuzdar menən javap ʙirəʙeđ.

ƏʙJƏLIL teʙəge Ajьvhađь səvite aqzahь ip. Şeɋəjepef Qavьjđь kulak Qənejef atьp ylterđe. ʙьl sьjnfi doşmandьŋ, igen esən ʙalşeviktarsa kerəşevsene yltereve ʙetə teʙək kalxuzsь eşsən jaŋqьđaqtarь arahьnda aktifьqtь taqь la kesəjtte. Ular kulak tirrurьna qarьşь səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn ytəvđə partejə həm xekymət diriktivahьn tultьrьp atqarьv menən javap ʙirələr.

Taştimer səvite kalxuzsьlarь 1313 sintnir zadanejanь 1397 sintnir itep 15 nse yktəʙergə yk tultьrđьlar.

„Aʙьđaq“ kalxuzь kulak tirrurьna javap itep 400 sintnirle ʙesən qьđьl aʙuzь ojoştorđo.

Ajьvhađь avьlь jaŋqьđaq—jarlь, urta xəllelərə 10—yktəʙergə yk igen əđerləv, tuŋqa herəv plandarьn 100pr. tь menən tultьrьp, kalxuzqa ojoştorɋa hyđ ʙirđelər.

ʙer aktifьtь ylterev menən genə kulak ʙeđđeŋ tləkte yltera almaʙ ʙeđ xekymət həm parejə diriktiftarьn ytəvgə nьqtan—nьq ʙeregəʙeđ.

VƏLEJEF

IGEN ʙAR, PLAN REJƏL

Tik teʙək ojoşmahь vaqьtьnda qudqalaqьn a almaʙьlar

Arqajaş teʙəgendə igen əđerləvđə siktən tьş nasar kilde. Aŋlatьv eştəre alьp ʙarьlmaɋan, pьlan ədəlgəs teʙək ojoşmalar qьzьnьrđaj ʙaşlajđar avьl səvittərenə, kalxuz idarələrenə qatь diriktivalar jeʙərələr. Ə avьl səvittəre, kalxuz idarələre eşte taqьla nasarьraq aŋlap, his ʙer aŋlatьv eştəre alьp ʙarmaj torop at ьzьrujlarь eđləgən ʙulьp tentev eşenə totonalar məʙələn (Hatlьq) avьlь həm Bulat avьldarьnda. ʙьl eşte teʙək prakuraturahь ʙetərə, ləkin kalxuzsьlar arahьnda nasar eđ qaldьra. Teʙək prakuraturahь iptəş Əxmirьf yđe avьldarɋa igen əđerləvgə həm ʙetə apparatьn sьɋarьp jeʙərə ular 2 đur qьđьl aʙuz teđiđər, aʙuzdar ilivatьrɋa kilgənde teʙək ojoşmalarь ʙelməj qala ələ ʙьl tiklem jəktər kyktən teştələr mikən tip aptьrap qalalar. iptəş Əxmirьf („Zərə“) kalxuzьna ʙarьp unda tulь aŋlatьv eştəren quja igen əđerləvđeŋ nindəj əhmejəte ul ni esən kərək şunьŋ hedəmtəhendə „Zərə“ kalxuzь 2 kən esendə iʙke igendər zadanjahьn tultьra həm arttьrьp tultьrьp ʙyləklənə. Kalxuzsьlar ʙeđgə ʙьqa tiklem ʙergenə aŋlatьv eştəre alьp ʙarьlmanь ʙeđ jana uraƶajđь jьjьp alqas ʙirəʙeđ tip tordoq iʙke igen xaqьnda ləmmim hyđ ʙulmanь tiđər.

ʙьna ilivatьr igen tapşьrьvsьlarđьŋ qajnaj torqan urnь, unda ʙergenələ luzьŋqь həm igen esən qьsqьrьp torqan jənle ʙer nəmələ juq. Igen tapşьrьvsьlarɋa ştalavaj nasar kyp vaqьt jaʙьq ʙula, stina gəzittəre juq, ʙeleşmə ʙʙtəldəre kyrenməj. Igen tapşьrьvsьlarđь pramtavar menən tə'min itev məs'ələhe qaʙьrqahь menən qujьlmaqan xəlʙyki ʙьnda 15 kən esendə genə 150 meŋ humlьq tavar đь xeđmətkərđər aldьlar. Igen əđerləvgə sьqqan vəkildər kyʙehe əjrək atьp jeriđər. Teʙəktən sьqarьlqan 20 kamsamul huqьr ʙer tinlek nəmə eşləməj qajttьlar.

Dəjəm alqanda teʙəktə igen əđerləvgə his ʙer əđerlekhed ʙaşlanqan. Heđemtələ igen əđerləv planь ədeidə. Arqajaş teʙəgeneŋ jetəkse ojoşmalarь igen əđerləvđə diskusejə ytkərevđə əle ʙulhь tuqraqandarь juq. ʙьndaj sьqьştar ʙetəhelə pьlandь ədevgə alьp ʙarqan tərqavlьqtan ʙaşqa nəmə tygel. Qьʙqahь Arqajaş teʙəge ʙьl jeteşhedlektən sьqarqa plandь yđ vaqьtьnda tultьrьrqa tejeş.

JALANSKEJ.

QOMʙAQOŞ, JETEN, KINDER!

MAJLЬ ORLOQTARĐЬ JЬJNAV HUQЬV EŞEN HUĐЬV- URAƵAJĐЬ JUQALTA

MƏSETLE TӨʙƏK KALXUZSAJUZЬ KULAKTЬŊ „IŊ ELEK YĐEMƏ.....“ SƏJƏSƏTEN YTKƏRƏ...!

MƏSETLE. (tiligramma) „Pravda“ ʙrigadahь partejə teʙək kəmitəte plinumьna ʙaşqort həm tatar telendə maxsus ʙillytin sьqarđь.

Brigada igen əđerləvđe xurlьqlь kyrhətkestərgə kiltergən appartunislьq jetəkselekte faş itə.

Plandьŋ rejal ʙulьvь turahьnda jaŋqьravlьqlь rizəlytsejələr qaʙul itelhə lə, teʙək kəmitəteneŋ ajьrьm eşselərə plandь tul ьrьv məmkin ʙulьvьna ьşanmajđar. Şunьŋ hedemtəhendə plan turahьnda ʙarqan diskyssejə tuqtatьlqanь juq. Ul ajьrьm avьl səvittərenə, kalxuzdarqa taralqan. Teʙək kəmitəte appartunislьq kyreneştəre ʙarlьqьn ьsьq rəveştə raʙlaj; ləkin, şulaj ʙulьvqa qaramaʙtan appartunistarqa kiʙken udar jahalmaqan. ʙarь ʙer genə appartunist partejənən sьqarьlqan həm avьl səvite rəistərenən ike keşe məs'ylejətkə tartьlqan. Ədləkhed şeltə həm əşkartev ʙirev „səjəsəten“ ytkərep, ʙojra, igen əđerləvđe ədevgə jynəltelgən fakьttarđьŋ dəvəm itevđərenə jul quja.

Teʙək kalxuzsajuzь avanьstar ʙirev turahьnda yđ vaqьtьnda diriktif ʙirməve menən đur jaŋьlьş eşləne. ʙarь ʙer „Partizan“ kalxuzь qьna avanьs urьnьnda ike meŋ jarьm sintnirđan artьqьraq igen ələşep ʙirgərgən.. Kalxuzdarđa ʙьndaj kyreneştər osorajđar.

Iʙke igen zapasь həm ələ nej tiklem huqьlmaqan—skerttərgə genə əjəlgən igen ʙar.

Teʙək kalxuzsajuzьnьŋ medire—sьjnfi doşmandьŋ tьrьşlьqь menən urьndarqa igende ʙylev turahьnda diriktif ʙirelgən; ə inde unda igen planьn ytəv kərəklege turahьnda ləm—mim əjtelməgən. Teʙəktə kulakqa qьʙьm eşe jomoşaq. Attarđьn 50 pr. tьn transpьrt ʙrigadalarьna ʙylev turahьndaqь diriktiva ytəlməgən. Jalpь arahьnda eş alьp ʙarьlmaj. Appartunistar menən rəxim ʙeđ kerəş juq.

Igen esən kərəştə ʙalşeviklьq timpь alьnmaqan.

„PRAVDA“ Brigadahь: ADNAʙAJ, R. QӨʙƏJ KARPЬF, LIVIN.

ʙer yk jerđə, ʙer yk şarttə...

Ləkin, heđemtələr ʙaşqasa

K. Usul teʙəge Qьvarđь səvite 5 kən esendə 16 pr. yʙeş ʙirep igen əđerləv planьn 52 pr. qa ytəne. Xəđerđə şul qьđьvlьq menən jьllьq plandь vaqьtьna tultьrьv esən kərəşə. Qьvardьla igen əđerləv esən rik vəkildəre avьl səvite aqzalarь qьna tygel, ʙetə partejə, kamsamul, aktiftar, kalxuzsьlar kərəşələr.

Ə, şul uq jerđə, ʙer yk şarttar esendə jəşəgən Jelem Qaran Şəvitendə igen əđerləv eşe siktən tьş nasar tora. ʙulьşьv kəmisejələre, avьl vəkildəre „tьnьs„ jatьp igendeŋ yđenən—yđe əđerlənevenə ьşanalar. Plandьŋ rejal ʙulmavь turahьnda ʙьsьraq rəveştə kulak qotqoho—ʙəxəsləşev jərej. Uqa la qatqi huqqь jahalqanь juq. Xatta ʙьl ʙəxəsləşev kalxuzsьlar arahьnda la yđenə urьn tapqan „Qьđьl jar„ kalxuzь nej ʙarь 95 sintnir igen tapşьrđь. Ul ʙьl kəngə 500 sintnir zađanejəhьn tulьhь menən ytəj ala ine. Ləkin, pravlinejə ʙulьşlьq kəmisejəhe „iŋ elek yđemə...„ tigən kulak luzьnqьhьna huqqь jahamanьlar.

ʙьl səvit fəqət kulak qotqohona qarьşь eşsəndərđe ojoştormav, massavaj eştər alьp ʙarmav arqahьnda qojoroqta həjrələ. Ə, glan tulьhь menən ytəlerlek—rejəlni. ʙьnь ʙer yk jerđə, ʙer yk şarttar esendə jəşəgən Qьvarđь səvit əlgehə ʙik aʙьq deteʙləj.

„JKK„

15 nse yktəʙergə svudka

Konʙaqьş, kinder həm jeten

Əđerləvđeŋ ʙarьşь turahьnda

Teʙəktər	Jьllьq plan (tunnala)	Ytəleşe (% menən)
Stərle Tamaq	821,0	11,5
Qaraqoş	360,0	2,0
Byzdək	199,5	2,5
Şişmə	157,9	0,6
ʙerə	89,0	25,6
Davlekən	735,3	3,8
Avьrqazь	578,0	—
Q. Mejəkə	221,0	10,8
ʙələʙəj	281,0	0,7
Qaltas	192,0	10,0
Qьrmьʙqalь	170,0	—
Qonşaq	8,2	12,2
Dyrt—ejlə	212,0	12,7
Arqajaş	3,0	100,0
Məsetle	134,0	3,0
Usalь	—	—
Jaŋь avьl	113,6	12,2
ʙilaqataj	404,6	—
Qьjqь	229,0	—
Jьlajьr	40,9	—
Mələvez	631,5	15
Saqmaqoş	61,5	1,6
ʙişʙylək	2.370,0	5,4
Krasnakam	369,0	10,3
ʙoraj	424,0	1,1
ʙajqь	603,0	0,6
Arxangil	96,0	2,0
Nuriman	79,0	—
ʙlagavişşin	408,0	0,4
Maqar	395,7	14,1
K—Usul	260,0	1,8
Tujmazь	288,0	3,1
Mьraq	1,445,0	4,6
Tapurin	48,0	48,7
Dьvan	651,8	0,6
Prejut	108,0	3,6
Əʙjəlil	—	—
Aʙqьn	363,0	23
Xəjʙulla	335,5	1,8
ʙajmaq	13,0	—
ʙaltas	225,0	—
Өlə	192,0	14,0
Tur	1447,0	—
Mişkə	60,0	5,0
ʙaqalь	643,0	0,8
Zejansura	1.348,0	1,8
ʙilarət	76,0	—
ʙerjən	7,4	—
ʙetəhe	15.484	3,3

MAJLЬ ORLOQ KYLTURALARЬN JЬJNAV, HUQЬV TAPŞЬRЬVĐЬ UNLATA KӨSƏJTERGƏ

Yktəʙer 14 jьllьqьna 100 pr. tapşьrьrqa

Eşselərđe tə'min itev həm maj orloq tapşьrьvsьlarđь ʙyləkləvđə ʙulqan ixtьjaz maj ʙirə torqan tixnik kyltura larđь əđerləv həm unь maj itep eşləp sьqarьv esən aşьqьs rəveştə dəvlət zavьttarьna ođatьv eşen ʙajavaj rəveştə jəjep jeʙərevđe talap itə. Xəlʙyki, oşo tiklem mehim məs'ələgə teʙəktərđeŋ kyʙehe tejeşensə iqtiʙar itməjđər.

Majlь orloqtar əđerləv eşeneŋ 15 nse yktəʙergə ʙulqan jomqaqь, ʙьl tər əđerləv eştəren aqьmdaqь vaqьt esendə alqa jeʙərevđeŋ qəniqətlənerlek ʙulmavьn qьna tygel, ʙəlki majlь orloqtar əđerləv eşeneŋ ʙarьşьnda tejeşle hьnьlьştь tə'min iterlek dərəzələ xəđer yk ɵlkə həm teʙək ojoşmalar tarafьnan ьsьn saralar kyrelməgən taqđirđə xatta plandьŋ tulmaj qalьv qurqьnьsьn tьvđьra, Qonʙaqoş ʙujьnsa jьllьq plan 3,5 pr. qa, kinder 1,1 pr. qa, jeten 5 pr. qa ʙetəhe nej ʙarь 3,5 pr. qa qьna ytəlgən.

Tur, Avьrqazь, ʙaqalь, ʙyzdək, Tujmazь, Dyrt ɵjlə, K—Kam. Şişmə, ʙlagavişşin həm Өlə teʙəktəre oşo kəngə tiklem qonʙaqoş əđerləv eşenə totonmaqandar, ʙьl ihə ulardьŋ, jetəkse urgьndardьn əđerləv eştəren ʙetə saralar menən aşьqtьrьv həm ʙaşqa tər orloq igendərđe əđerləvđə qullanьla torqan ʙetə mitьd həm saralarđь ʙьnda la qullanьv kərəklek turahьndaqь diriktiftaren ytəvgə əʙtən genə qaraqanlьqtarьn kyrhətə. Majlь orloqtar jeteşterevđə xəl itkes urьn totqan: Mьraq, Zejansura, Davləkən həm Stərle teʙəktəre lə plandьŋ nej ʙarь 2—11 pr. samahьn qьna atqarьp, ʙьl tər əđerləv eştərendə yđđəreneŋ tulь eşhedlek kyrhətevđəren iʙəpləp qaramajđar.

Majlь orloqtar əđerləv eşeneŋ ʙьl tiklem tyʙən dərəzələ torovnьŋ səʙəʙe, teʙək ojoşmalarđьŋ majlь orloqtar əđerləv eşenə qəmymən tejeşensə iqtiʙar itməvđərenən həm şul arqala ulardь jьjnav eşeneŋdə timpь əkren ʙulьvđan kilə. Majlь orloqtar səselgən majđandarđьŋ şaqtaj kyp ɵleşe əle ʙuha jьjnalmaqandar.

Ulardьŋhis ʙerehenə zьjan kilterməʙtən ʙetə keđŋə mehim avьl xuzalьqь kampanjalarьn ʙer vaqьtta atqarьp alьp ʙara ʙelməvselektə maj orloqtarđь vaqьtьndajьjnav huqьp alьv həm tapşьrьvqa qomasavlaj torqan iŋ mehim səʙəptərđeŋ ʙerehe.

Qomʙaqoş həm ʙytən majlь kylturalarđь huqьp alьvđь huŋqa qaldьrьp, teʙəktər ʙьl rəveştə appartunistarsa ođaq huđьvđьŋ uraƶajđa nindəj ɵlkən juqaltьvđarqa səʙəp ʙulqanlьqьn onotalar. ʙaşqa Igendər menən majlь orloqtar əđerləv arahьnda qəđəttə ʙula kilgən ɵđəklekte qaʙatlavqa alьp ʙara torqan ʙьl ustanufkanьŋ Yđək həm Өlkə diriktiftarenə aşьqtan—aşьq qarşь kilgənlegen, ular qararь ʙujьnsa ʙьlar ikehe lə dəjəm igen əđerlev planьna inderelgənlegen teʙəktər iqtiʙarqa almajđar.

Majlь orloqtarđь jьjnav, huqьv həm xekymətkə tapşьrьv timptərьn nisek kenə ʙulqas ta aşьqtьrьrqa kərək Qomʙaqьş həm ʙytən majlь kylturalarđь jьjnav eşe oşo 10 kən esendə ʙetərgə tejeş. Eşkə xeđmət xaqьn, uŋьş jьjnavđьŋ tiđlegenə həm jьjnaqan saqta juqaltьvđarđь nisek kəmetə alьvđarьna qaraj xeđmət kəndəre menən ʙildələgən xəldə, uŋьş jьjnav ʙrigadalarьn uŋьş jьjnav ʙetkəngə tiklem ʙildəle ucaskьlarqa, həm maşinalarqa ьsьnlap ta ʙerketevđe ʙuldьrьrqa tejeştər.

Maj orloqtarьn jьjnav eşendə kərək kalxuzdarđa, şulaj uq jaŋqьđaqtarđa ʙulhьn ʙytən igendərđe jьjnavđa qəđəttə tulьhьnsa fajđalanьlmaj torqan ʙetə eşse kəstərđən, ʙigrəktə qatьnqьđđar həm jəş yʙmerđər, mək təp ʙalalarьnan tulь rəveştə fajđalanьrqa kərək.

Majlь orloqtarđь jьjnav eşelə ʙytən igendər menən ʙer yk vaqьtta alьp ʙarьlьrqa, ʙьqa ʙəjle ʙulqan hьmaq „təvlə ʙьnavhьn eşkə aştьrajьq əle“ tigən qaraş ʙulmaʙqa tejeş.

Majlь orloqtarđь jьjnav həm huqьv eştəren vaqtьnda ɵlgertkən ajьrьm kalxuzdar, ɵlgerə almaqan kyrşe kalxuzdarđь ʙuksirqa alьrqa tejeştər.

Majlь orloqtarđь jьjnav, huqьv həm tapşьrьv eştərenə teʙək ojoşmalar ьsьnlapta iŋ mehim səjəsi-xuzalьq kampanjə tip qararqa həm ʙaşqortostan jetəkse urgьndarьnьŋ majlь orloqtar əđerləv planьn yktəʙer ʙajramьnьŋ 14 jьlьqьna təmamlav turahьndaqь diriktiftəren jəđ pratsintь menən ʙojomqa aşьrьrqa tejeştər.

A. STIPANЬF

YKTƏBER BƏJRƏMEN—YKTƏBER AJЬ MAJA TUЬLAV PLANЬN TULTЬRЬV, III—KVARTAL ӨĐӨKLӨGӨN QAPLAV MENƏN QARЬŞЬ ALЬRQA

BƏJRƏM KӨNƏNƏ EŞSELƏR ARAHЬNDAQЬ AQЬMSЬLЬQ EŞEN BӨTӨRӨRGƏ

IV-KVARTALDA MAJA TUЬLAV EŞENƏ UDAR TIMP BIRELHEN

4-Kvartal jьldьn iŋ ađaqqь kvar alь nulьv səвəple вьl kvartalda maja tuplavđa jьllьq plandь ytəvđə вik đur ıyl ujnajasaq. Əgərđə 3-kvartalda Başqortostan dəvmələndə maja tuplav planь 45 milijun hum вulha, IV kvartalda 75 miljun hum jьjnarqa k rək. вьlarđan:

Budzit sistimahьna inə torqan tyləvđər 35,564 meŋ hum вulьp, qal qan38,400 meŋ humь вaşqa ojoşmalar kapiratsejə, tөrle jəməqət ojoşmalarь arqьrь ytə torqan ma alar.

Bydzitkə inə torqan tyləvđərdeŋ iŋ đurđarь oşolar.

1- Avьl xuzalьqь nalugь 4.665 meŋ hum,

2- Yd ara halьm 7.187 meŋ hum,

3- Stьraxavaj tyləvđəre 7.5650 men hum,

4-5 Jьllьqlь 4 jьlda ytəv zajьmь 8287,7 meŋ hum

5- Başqa daxut həm nalugtar 7.925.1 meŋ hum.

IV- Kvartaldьŋ planь iđəвe menən alqanda вьl 75 miljun oşolaj вylenə:

Yktəвer ajьnda 45,877meŋ hum
Nyjəвer ajьnda 16,6 6 meŋhum
Dikəвer ajьnda 12,0011 meŋhum

Tımək plandьŋ jartьhьnan kyвerək өleşe yktəвer ajьna təşə. Əgərđə вeđ yktəвer ajьnda yđeвeđđen plandь tultьra almahaq IV-kvartal planьnьŋ tulь rəveştə ytəj almajasaqвьđ.

Вьl plan təвəktərgə вylenep hər вer təвəktə ajьrьm zadanejəlar вirelgən. Вьl zadanejələrđeŋ nasar ytəleve ajqanlь IV kvartal өъtənə đur вurьstar jək mətelə, xəđerge kəndə Başqortostan urta iđel өlkəhe tarafьnan IV-kvartal maja tuplavь planьn ytəvđə satsejalizem jarьşьna saqьrьlds. Вьl вeđđeŋ өlkəgə taqь la đur вurьstar jəkməj, həm вeđđeŋ eşeвeđđə taqь la nьqьraq rəveştə avьl aktifьn, kalxuzniktarđь, avьl səvite, qarьşьhьndaqь malejə sik sejələrenən nьq rəveştə eşkə qatnaştьrьvđь talap itə.

Вьl вurьstarđь faqət təвəktər өlkə həm вөtə tyвənge ojoşmalarđьŋ aktif qatnaşlьqь arqahьnda qьna ytərgə məmkin. Sənki IV kvartal plandьŋ 50 pr. tь kyвerək ixtejarьj tyləvđər өъtənə təşə. Təвəktər, avьl səvittəre kalxuz arahьnda satsejalizem arqьrь eş alьp вarqanda qьna вьl plandь tulь reveştə ytərgə məmkin вulьr.

Вeđđeŋ kyp təвəktər вьqa tiklem maja tuplav eşenə, avьl səvittəre qarьşьhьndaqь malejə siksejələren kalxuzniktarđь həm avьl aktiftarьn qatnaştьrьrqa ejal sara kyrgəndəre juq əle. Вьl eşte вөterəvđə urta iđel өlkəhe вik kyp ytnəktər вirə. Həm ul şunьŋ arqahьnda maja tuplav eşendə kyp өlkələrđən alda вara.

Maja tuplav planьn tulь rəveştə ytəgəndəgenə вerləşkən malejə planьnьŋ rasxut вylegьn 100 pr. tь menən ytəj alasaqвьđ.

Вerləşkən malejə planьnьŋ iŋ đur өleşe вulqan вudzitte alьp qarahaq, IV—kvartalda вьlьnьŋ summahь 24.902 meŋ hum вulьrqa tejeş.

IV—Kvartalda aldaqь kvartalda вaşlanqan jaŋь teđev, eştəren вөtərəv terle zagatufka rasquttarьn tə'min itev həm jьllьq plandь tulь rəveştə ytəv вurьstarь tora. Ul qьna tygel вeđ 1932 jьlqa đur qьna rizrif menən sьqarьrqa tejeşвeđ.

IV-kvartal jьllьq plandь ytəvtə xəl itkes kvartal вulha, yktəвer ajь вьl kvartal planьnьŋ ytəleven xəl itkes kvartal вulьrqa tejeş, Sənki yktəвer ajьnda ənət вudzit sistimahьna inə torqan daxuttarđь alьp qarahaq, ulardьŋ 75 pr. tь tirəhe вьl ajda jьjnalьrqa tejeş.

Şunьŋ өsən maja tuplav eşe вaşqa kampanejələr menən tьqьđ rəveştə вəjləneştə вarьrqa tejeş. Təвək ojoşmalarь partejə, kamsamul, prafsajuz həm вaşqa ojoşmalar IV—kvartaldьŋ aldьnda torqan вurьstarđь ytəvđə вөtə kestərđe maвlizavajt itergə tejeştər. Sənki IV—kvartal 31 nse jьldьŋ malejə planьn ytəvđə xəl itkes kvartal вulьp hanala

S. VƏLEJЬF.

MATUR ZAVЬTЬNDA AQЬMSЬLЬQ KӨSƏJƏ

BЬQA QARЬŞЬ AŞЬQЬS SARALAR KYREV KƏRƏK

Partejənəŋ dөrөъ jetəkselege aъtьnda matur gigantьna eşse kestəre, tuplav, jaŋь şarttar esendə jaŋьsa вaşlandь həm ul xəterge kəndə lə şulaj вara.

Вeđ matur teđev zavьtьnda kalxuzdarđan kəlliktif rəveştə dugьvьr menən kilgən eşselərđe kyrəвeđ. Ular вьnda kypselek təşkil itələr.

Ləkin şul eşselər həm jaŋь teđeləp jatqan prajьzvudstьva өъtənən вьndaqь xuzalьq urgьndarьnьn həm ajьrьm eşselərđeŋ jaŋь şarttar вujьnsa jaŋьsa jetəkselek itə вelməvđəre arqahьnda, вөgөn вeđ вьnda eşse kesenəŋ aqьlьvьn kyrəвeđ.

Sənki kalxuzdarđan kilgən eşselər menən teđelgən dugьvьr вujьnsa, prajьzvudstьva urgьndarь tarafьnan kyp ytəlergə tejeşle вulqan punkьttar ifrat nasar ytələlər. Məъələn: dugьvьr вujьnsa eşselərgə 15 kəndə вer paluc a, pramtavar həm praduksejə menən tejeşensə tə'min itev, dəjəm jataqtarđь kərəgensə jaqşьrtьv, eş məlendə qoral həm matirejaldarđь vaqьtьnda jeteşterep torov, xeđmət kəndəren tariftarqa dөrөъ huqmav həm вaşqa şundaj əвizətelestьvalar вulha la, вьna вьl punkьttar xuzalьq urgьndarь tarafьnan nasar ytələlər.

Sənki, oşo kəndərđə 2 aj вujьnsa eş xaqь ala almavsьlar kyp. Eşselərđeŋ eş kəndəre tarifqa dөrөъ huqьlьp вarьlmaj.

Вьnda Byzdək kalxuzьnan at menən əşləvse 10 eşse вar. Eş kəndəren huqьp вarьvsь disətniktər ulardьŋ eş səqəttəren dөrөъ huqmav, yđ eşen məs'ylejətheđ atqarьvđarь arqahьnda ulardьn 8—10 kənləp eş kəndəren tarifqa huqmaj qaldьra.

TAQЬ BER EŞSE „вeđ sdilşinə menən eşləjвeđ. Вьl furma eş вeđđeŋ өsөn jaqşь, ləkin вeđgə eş qoraldarь jeteşməv şulaj uq kup matirejaldarđьŋ vaqьtьnda əđer вulmavь вeđđeŋ eş səqəttəreвeđgə kyp zьjan kilterə, vaqьt вulьp ta qoral həm matirejaldьŋ jeteş вulmavь, eş səqətenə kəmselek kilterə. zadaneja vaqьtьnda ytəlməj" tej.

Həm eşselər өsөn jataq—torlaq şarttarь ifьrat nasar. Kyp вaraktarđьŋ mejestəre juq. Əle вu ha təđerələrgə вьjalalar qujь'maj, xəlnyki əđer вьjalalar вar. Unan eşselər өsөn kujkь, matras jeteşməj. Вarakta tađalьq juq, jaqtьlьq turahьnda hejləp torahь la juq, Вaraktarđь ilikter menən jaqtьrtьv turahьnda „SIS" kyptən vəqədə вirhə lə, вьl-eş haman ytəlməj.

Вьna вьndaj kyreneştər eşselər arahьnda aqьmsьlьq tьvđьrьrqa səвəp вula. Eştəren taşlap Cirnikuf stansahьna teşevselər kyrenələr. Вaraktar arahьnda kisə 15, вөgөn 20 qaj-qan ikən tigən kyŋelheđ hyđđər işetelə.

Вeđđeŋ əjtəhe hyđ: eşse kesenəŋ prajьzvudstьva taşlap aqьlьvьna tiđ vaqьt esendə kərəş asьrqa, eşte jaŋь şarttar вujьnsa jaŋьsa jetəkselek itergə. Вьqa tiklem, вьl julda eşləj вelməvse, вelergə teləməvse appartunizem tejyrejəhen praktikala uđqarьvsьlarqa qatь atpur вirergə həm ulardь javapqa tarttьrьrqa kərək. Eşte jaŋь şarttar esendə, jaŋьsa jetəkselek itergə.

X. BAJNAZAR.

5—TAQTA JARЬV ZAVЬTЬ PLANЬN YTƏJ ALMAJ.

5—Taqta jarьv zavьtь idarahь 539,973 kuвamitьr taqta jarьv zadanejahen 17—yktəвergə nejвarь 252,390 kuвamitьrqa qьna ytəgən.

Вьnda 498eşse вulьp ular arahьnda вer terle lə məđənej—aqartьv eştəre alьp вarьlmaj, Вьlar uqa səвəp itep klup, uqьv ojə вulmavьn ajtalar.

Ikensen n вьl eşte alьp вarьvqa вildəl ngən Qaввasьva eş alьp вьra almaj.

Eşselər өъtənən jetəkselek eşe nasar qujьlqan. Gəzit, zurnaldar uđ aldьrьla.

Вulqan gəzittərđən fajđalanьv eşe qəniqətlənerlek tygel.

Eşselər arahьnda plandь ytəv eşen kəsəjtevđə aŋlatьv eşe nasar qu ьlьv həm ulardьŋ aşap esevđəren jaqşьrtьv, to laq menən tə'min itev julьnda kankrit saralar kyrelməv səвəple qajhь вer eşselərşeştən qaşьp qajtalar.

K. SAFIN.

315 SINTNIR IGEN—BYLƏK

Xəjвulla təвəgendəge diligatka həm kalxuzsь qatьn-qьđđar igen əđerləv planьn 9 nsь sintəвergə 14 pr. qa tultьrđьlar. Həm 10 jəktən qiвarət qьđьl əвuz ojoştorop, 315 sitnir igen xөkymətteŋ igen halьv punkьtьna tapşьrđ ar.

NƏZIRЬVA

ZAVЬT EŞTƏN TUQЬRAV QURQЬNЬSЬ AЪTЬNDA.

(Tıli gramma)

Bilarit, Mital zavьtь sixьnda вulqan paravaj kətylde jaqьv matirjalь menən tə'min itev eşendə đur ađeklək tьvđь Kətyl өsөn əđerləngən kymer juq dərəzəhendə. Sixta eş siktən tьş nasar qujьlqan.

Ə, zagrudufka la kymer вar. Ləkin kymerđe kilterev eşendə timer-julьnda totqarlьq jahajđar. Ular-вьqa səвəp itep unь kilterevgə eşse quldar jeteşməven hьltav itələr.

Mital zavьtь idarahь вьl đur kəmselekte вөtөrəv julьnda sara kyrməj, Ə. six eştən tuqьrav qurqьnьsь aldьnda. Şulaj qala la xəđer jaqtьlьqhьđ qala. (Ilikter kesə вirelməj)

Вьl-eş menən jetəkselek itevse ojoşmalar Mital zavьtь sixьn, kymer menən tə'min itev eşendə вөgөndən qьrqa saralar kyrergə tejeştər.

Zavьtь tuqьratmav julьnda вөtə saralar kyrergə вьl mehim eşkə halqьn qaravsьlarđь javapqa tarttьrьv kərək.

JAPUNEJƏ MANZUREJƏLƏGE TABЬŞЬN BIRERGƏ TELƏMƏJ.

TUKEJU, 19, Japunejə xөkymətemillətter ligahьn daqь yđeneŋ vakilenə, millətter ligahьnьŋ Amirikanь Manzurejələge вьđqьşqa вьlqьrьv turahьndaqь qararьna yđeneŋ вujhьnmavьn вelderergə quştь. Japunejə ərmejələreneŋ jetəkselərenən вerəv gəzit xəвarselərenə вьlaj tine: „Amirika millətter ligahь səvite menən вerlektə Manzurejə məs,ələlərenə qьъьlьrqa ujlaj, Ləkin Amirikaqa Manzurejə eşenə qьъьlьrqa alьъ əle. Əgərđə Amirika TZIN—CZAV qalahьn tupqa totov məs,ələhe kytərə ikən, ul vaqьtta вeđđə NIKARAQVA qalhьn tupqa totov menən javap вirə səkвeđ. Japunejə vlastarьnьŋ Manzurejə məs' ələhendəge pazitsejələre hamanda əvvəlgesə. Qəskərđərđe kyrev məmkin tygel. Şulaj uq Manzurejə məs'ələhenə his вer terlə 3 nsə jaq qьъьlьrqa tejeş tygel „

Japun gəzittəre, millətər ligahь la, tөn jaq Amirka Qışma ştaptarь la həm KILLUK PAKTЬ la Japunejəne yđneŋ Manzurejələge pazitsejəhen alьştьrьrqa məzayr itə almaъtar tip jađalar.

Şanxajđa qatь вəreleştər

ŞANXAJ, 19. Şanxajda Qtaj xalьqtarь menən Japan xalьqtarь arahьnda taqь la qatь вəreleş sьqtь. Вəreleştə hələk вulьvsьlar arahьnda Japunejə palitsejəheneŋ inispiktьrь həm Japunejə flutьnьŋ əfisərđəre la вar.

Japunejə, aq вandittarđь qoral menən təmin itə

ZINIVA. 19. Zinivalaqь Qtaj xөkymətenen diligattarь millətter ligahь səvitenə. ŞANXAJGUAN, LININ өlkəələrđə Japunejə akupatsejəhenen hamanda kənəjeve turahьnda вelderđelər. Qtaj diligattarьnьŋ вelderevе вujьnsa, urьъ aq gvardistarьnan teđelgən 4 meŋ вandiţ TYNLƏV qalahьna hөzөm jahanьlar Вьl hөzym vaqьtьnda ajьraplan dar osop, aq gvardistarь yđđərenəŋ millətter ligahьna jađqan qarьstarьnda, Japunejə vlastarьn urьъ aq gvardistarьna-вandittarqa MUKDIN qajahьnan talap alьnqan qoraldarđь вirevđə qəjeplajđər. Japunejə vlastarь urьъ aq вandittarьn əđləkheđ rəvştə huqьş qoraldarь menən tə'min itep toralar.

Jaŋь huqьştar вaşlandь

MUKDIN, 19. Japun vlastarьnьn xəвər iteve вujьnsa, Sisikar vlastarь menən Canxaj- pla qəskərđəre arahьnda qatь huqьştar вaşlandь. Sisikar vlastarь Canxaj- planь yđđəren вuj hьndьrьrqa tьrьşalar

JAPUNEJƏ IMPIRJƏLISTƏRE MANZUREJƏLƏ JAŊЬ XӨKYMƏT TӨĐӨJĐƏR

ŞANXAJ, 20. Milətter liğahь Manzurejələge xəlde "ejrəngəngə" tiklem Japunejə impirejalistarь Manzurejələ yđđereneŋ pazitsejəlarьn nьqьtalr. Manzurejələ taqь la вer Өlkə yđen Japunejə vlastarьnьŋ jarđamь menən "вojonđoroqhođ" tip iqlan itte. "Вojonđoroqhođ" xөkymətteŋ qəskərđəre Japunejə hava flutьnьn jarđamь menən SIKARQA hөzym jahajđar. Japun vlastarь Mukpindar Czan—Sya Lejan xөkymətenən вөtөnləj ajьrьlьv өsən teşlək—Szinkaja xөkyməten teđəjđər. Japunejə ajraplandarь Qtaj qalalarьn tupqa totovqa qaramaъtan, ular hamanda Qtajđa Japunejə grazdandarьnьn xoquqtarьn haqlav hьltavь menən Jaŋь qəskərđəren kilterələr. Japunejənьŋ Qtajđa teđelgən xөkymətterə tik Japunejənьŋ qьna talaptarьn ytəp torasaq.

IP. Litvinьf Tөrkəjələ

ISTAMBUL, 19. Tөrkəjə gəzittəre iptəş Lidvinьftьn JANKARЬVQA kileve turahьnda jađalar. „JӨMHYREJƏT" gəzite gəzitteŋ totaş вer вiten iptəş Lidvinьftьŋ kilevenə вaqьşlap sьqarđь.

Girmanejə faşistarь kammunistarđь ‚qьrьvđь' talap itələr.

BIRLIN, 19 Вoravьnşvig qalahьnda faşistarđьŋ şturьm ətərəttəre slyttəre udqarьla. Вьl slytqa Girmanejənəŋ terle jaqьnan вik kyp faşistar kildelər. Faşistar slytteŋ вerense kəndə yk, eşselər təвəge ВORAVЬNŞVIGGƏ hөzym jahanьlar. Uramdarđьŋ вerəvhendə eşselər torlaqьnьŋ вөtə təđerələre vatьlqan. Faşistar palitsejəneŋ jarđəme menən eşselərgə hөzym jahap, вik kyp eşselərđe jaralaqandar. Faşistarđьŋ Вirlindəge ojoşmahь jetəksehe Gipils telmər həjləne. Ul yđeneŋ telmərendə „xөkymət kammunistarqa qaraşь ut asa almaj Ul vaqьtta kammunistar dereldəp t o r o r đ a r ine. Ləkin, вeđ milli—satsejalistar, jəki kammunistarđьŋ, jəki yđeвeđđeŋ jeŋeveвeđđe вik jaqşь вeləвeđ. Şuqa kyrə kammunistar вeđđeŋ qoraldarьвьđ menən qьrьrqa tejeş".

JAPUNEJƏ ЬĐQЬŞTЬ ‚ƏTLƏRGƏ TELƏJ.

TUKEJU, 20. Japunejənən alьnqan məqlymattərgə qaraqanda, Japunejəneŋ tьşqь eştər ministere Iusizava Вerjanqa Manzurejəlaqь ьđqьş turahьnda вer aŋlatma tapşьrđь. Вьl aŋlatma вьlaj jađьlqan: „ike jaqtala doşmanlьq xərəkəttəre tuqratьv kyđ aldьnda totola. Qtajđaqь huŋqь kəndərđəge jəjelgən Japunejəgə qarьşь xərəkəttə tuqratьla. Şulaj uq Qtajđaqь Japunejə grazdandarьnьŋ məlkət həm tormoştarьnьŋ xəvefheđlege tə'min itelə. Qtaj menən Japunejə вөtə dugьvьr mөnəsəвəttəren həm şular esenəu Japunejənьŋ Mənzyrejəne aridaqa alьv pravahьn da tanьjđar. Japunejə menən Qtaj arahьndaqь sьqqan вөtə ьđqьşlь məs'ələlər turanan—tura həjləşev julь menən jajlanьrqa, rətlənergə tejeş.

JAPUN ZAVЬTTARЬ JAВЬLDЬ

TUKEJU. 20. Japunejəneŋ Şanxajđaqь səvđə palatahьnьŋ məqlymattəre вujьnsa. Qtajđaqь вarqan Japundaqь qarьşь xərəkət Japunejə savdahьna 150 miljun hum zarar kiltergən. Japundarqa qarьşь xərəkət kөsəjgəniektən, Şanxajđa Japunejəneŋ iŋ ere kyn, şəkər həm aljymini zavьttarь həm вaşqa 10 terle pridperejətejələre jaвьldь.

VAŞINQЬTUN, 20. Vaşingьtundaqь Japunejəneŋ ilsehe Amirika tьşqь eştər ministere Stimsunqa, unьŋ millətter ligahь səvitendə Amirika vəkileneŋ ryle turahьndaqь aŋ'a'm hьn qaвul itev turahьnda вelderđe. Japunejəneŋ ilsehe „Japuneja xөkymətə Jalьv jьlqahь вujьnd nqan qəskərđəren kire a h unda jeвərelgən ajrapndarđ вumвavьzdarđь la ki ajt a" tine.

2—вit. „Başqortostan"

Qьrqьđ Mejəkə „Başqortostan„ ьyksirenə

UN HƏM „HUL“ APPARTUNIZЬMQA QЬRQAATPЫR BIRERGƏ

KALXUZ SAJUZDA APIRATIF JETƏKSELEK JUQ, AKSE JUN ILIVATЬRЬ ƏĐER TYGEL, MIŊLEBAJЬF QORTQOS LOQ ITƏ.

25 NSE YKTƏBERGƏ-100PR. BIRƏBEĐ

NIKIFAR OŞONDAJ TIMP ƏSƏN ƏKRƏŞƏ

NIKIFAR avьl səvite dəvmələndə, avqьs həm sintəber ajđarьnьŋ igen əđerləv planь eđelgəjne. Sənki parteja elkə kamitəte qarardarь ejrənelməgən, udarsьlьq, jarьş, ьykşirgə alьv hьmaq satsejalistik mitьdtar qullanьlmaqan, plan hər ber ka lxuzqa, jaŋqьđaq xuzalьqqa jetkerelməgən ine.

Hedemtə lə-qatь zadanjalaqan kulak-xalle xuzalьqtar jьlьq zadanjanь yktəber вaşьna nejьarь 36% qa, jaŋqьđaqtar 46% q, xətta kalxuzdarđa 58pr. qa, qьna ytəgəndər.

Kulak вetə kesə menən qarşь tora, igen jəşerə, kalxuzdьŋ esenə inep „plan rejal tygel, beđđə igen juq,“ tigən qotqo tarata.

Вы xəl, əlsittə,sьđap tororloq вulmaj, şul arqa la məs'ələ təkək ojoşmalarьnda tikşerelep, YKTƏBERĐEN TƏVGE JARTЬHЬNDA HIS NINDƏJ TOTQARLЬQTARQA QARAMAЪTAN HЬNЬLЬŞ TƏ'MIN ITTERRGƏ tejele.

BALSEVIK ƏJTTE, EŞLƏNDE TIGƏN HYĐ. Şul kəndən вaşlap вetə kes igen əđerləv fruntьna taşlana, avьl səvittəre, parteja, kamsamul, xəвəтselər aktiftarь maвilizavajt itelə. Massavaj eş julqa вalьna. Aşьqьs jьjьlьştar jahalьp, plan tikşerelə qajhь вer eşkə appartunis'tarьı ьalqьn qaravsьlarqa saralar kyrelə həm hər qajđa tejerlekplan qasыl itelə.

JARЬŞ, ВYKSIR MENƏN JENEV TƏ'MIN ITELƏ. Jarđam kamisejələrenə la aldьnqь, udar ьь kalxuzsьlar hajlana.Ular ajьrьm ucaskalarqa, вrigadalarqa, pasjьlkalarqa вerketelə. Qьđьv eş вaşlana. Jarьş вaş'lana. Ul vaqыtta plandь 75 pr qa ytəgən „Pravda“ kalxuzь həm Nikif r avьlь jaŋqьđaqtarь вьqa tiklem xurlьqlь etvegə həjrəlep kilgən „DIM“ kalxuzьn, Qajnajamaq jaŋqьđaqtarьn jarьşqa saqьra, 5 keşenən ьysir вrigada tөđөp jaŋь VƏSILEFKƏ, QƏJNƏJAMAQ jaŋqьđaqtarьn, ÇƏRŞƏM DƏVLƏT, JARS,ITTIFAQ KALXUZDARЬN ВYKSIRGƏ ALALAR.

Hər,вer ucaska la Qьđьl həm qara taqta вaldьrьla, stinə gəzittəre igen əđerləvgə qarata sьqarьla, вaşlaj, Əlkə Kəmitəten 3-yktəвer qararь tikşerelə, plan qaralьp hər вer kalxuz həm jaŋqьđaqqa iltep jetkerelə, 4 keşenən (qьđьl ərmejes həm eşselərđən) ytəle вrigada ojoştorolop, ucaskalarqa taşlana. „Qatь zadanejəne24 səqəttə tul tьrtьrqa: „tigən lozьngь alqa qujьla...

Hedemtə lə- ьhьnьlьş tə'min itelə. Kalxuz tirehenə вerkənep, „igen juq“ tip qotqo taratьp jatqan kulaktarđan jəşerelgən igendər taвьla: „Mars“ kalxuzьnda Əizal Kaşapьf tigən вerəvđeŋ вurahьnan 250 вot, kymgən jerđən 20 вot igene sьqa. Ađaq „Mars“ kalxuzь jьllьq plandьn 57 pr. tьn IЪKE IGENE MENƏN TULTЬRA. Kalxuzsьlar qьđьl aвuzdar ojoştorop igen tapşьra вaşlajđar.

Bərense yktəвergə plandь 61 pr. qьna ytəgən jaŋь Vəsilefkə jaŋqьđaqtarь 15 nse yktəвergə 85 pr. „Pravda“ 83 pr. qa,Jalan kyl 100 pr. qa tultьrьp ytəjđər. Nikifar aktifь jьllьq plandь 25-yktəвergə 100% ytəгə, tigən qarar sьqarđь. Вetə kes oşo luzьnqь tirəhenə tuplanьrqa tejeş.

Kulak agin'ь Aciritnykьŋ appartunisьq manivьrđarь

TIMPTЬŊ TYВƏNLƏNEVENƏ SƏВƏP BULDЬ

Avьl səvite 5 NSE YKTƏBERGƏ IGEN ƏĐERLƏV JЬLLЬQ PLANЬN 100 PR. QA TULTЬRЬP, 150 sintnir qarşьlav planь qaвul itte. 15 nse sintəвerđə unь la 97 pr. qa ytəp, təвək вaşqarma kəmitəte tarafьnan вyləklənergə qarar itelde.

Ləkin... hunqь 10 kendə igen tapşьrьv timpь qapьl kəmej вaşlaj (sintəвerđen hunqь 5 kənlegəndə 523 sintnir, yktəвerđen 1 nse вiş kənlegəndə 83 s—r, 2— вiş kənlegəndə 76 s—r, 3— вiş kənlektə 50 s., ə 4 nse вiş kənlektə nej вarь 16 sintnir (!) qьna tapşьrqan).

SƏВƏP NƏMƏLƏ?

Sənki Jaŋa— Amilnik avьl səvite вaşьnda вulqan uŋ appartunis Aciritnyk igen əđerləvde yđ aqьşьna tapşьrqan.

Qarьşьlav planь tirəhendə aŋlatьv eşe alьp вarmajьnsa, unь ajьrьm avьldarqa „quşьmta zadaneja“ tip taratqandar. Hədemtə lə samatyk tamьr jəjgən.

—„Вeđ təвək вaşqarma tarafьnan вirelgən zadanjanь tultьrđьq, ə qarşьlav planь məквyil tyget...“ tip вetə eşte yđ aqьşьna taşlajđar.

Avьl səvite Jeldər, Satьj, Jarьqav səvittəre menən jьrьş duqьvьrđarь tөđөgən həm вetə səjəsi—xuzalьq kampanja'arđь yktəвer вaşьna 100 pr. tultьrьv mujьnđamahьn alqa alhalar đa duqьvьrđьŋ ytəleşen sruk ytkənsə вer genə tapqьr đa tikşermegəndər.

„... yđeвeđđeŋ plan tulqas вaşqalarđa вeđđen eşeвeđ juq“ tigəndər. Jaŋqьđaqtar artta вalar. Ə kalxuz ularqa вyksir rojoştormaqan. Kirəhensə. Aciritnyk tьnьslanьp, kulaktar menən esərgə totona, Kulaktan kantis kavajt itelgən 20 sitntnir igende 15 kən вujь keletkə вikləp, asqьsьn keвəhendə jeretkən, igende ođatmaj totop jatqьrqan. Qatь zadanjalar tultьrtьlmaqan.

Jaŋь—Amilnik səviteneŋ əse təzriвəhen вeđ, igen əđerləvđe nisek ojoştororqa jaramaj ikənlekkhjmioвal itep kilterəвeđ. Aciritnuk yđenə tejeşle jazanь aldь. Ləkin eş unda tygel. Вəlki вьl əse təzriвənən вaşqalarđьŋ đa haвaq alьvđarь kərək.

Amilnik aktiftarь həm undaqь вetə eşsəndər qarşьlav planьn artьqь menən tultьrьv əsən kereşergə tejeştər. Вьnьŋ əsən heđđə tulь memkinlek вar.

Kalxuzsajuz apiratif jetəkselek вuldьrhьn

Q. MEJƏKƏ təвəge kalxuz sajuzь igen əđerləv kampanejahь вaşlanьv menən kalxuzdarđьn 3 tapqьr təвək kəŋəşmələren həm вer nisə kustavaj kəŋəşmələr uđqarqan.

Igen əđerləv kampanəjahь вaşlanьv menən kyp kalxuz idaralarьnda dəvam itkən disskussejəgə, tigeđləp avanьs вirevgə qarşь həm avqьs planьn eđəvse kalxuz idaralarьna tejeş le saralar kyrgən. Məвələn: idara ultьrьşь igen əđerləv planьn eđgən „Mulьtьf“ „Вalşevik“ kalxuzdarьnьŋ isemen kire alьp, „Вalşevik“ kalxuzь rəise Kərimьfqa şeltə, „Mulьtьf“ rəisen urьndan alьnqan. Вarьhь 12 kalxuz rəistərenə şeltə вirelgən. 4 instruktьr, 2 idara aqzahь həm 2 agranum urьndarqa igen əsən kerəşkə jeвərelgən.

50,000 se kalxuzsьlar iвəвenən 27 təzriвəle kalxuzsьlar ikense kalxuzdarqa taşlanqan.

25 ləp ştat'an tьş instruktьrđar maвilizavajt itelep, ular kalxuzdarđa prajьzvudstьva paxutь ojoştoralar. Xurlьqlь rəveştə artta qalьvsьlarqa aldaqьlarđann вyksir вrigadalarь ojoştorov kiŋ təв alqan. Ləkin вyksirđarqa instruktaz вirməv ulardь đereв fajđalanmav kevek jeteşheđlektər вar. Məвələn:

„Вidnək“ kalxuzьnьŋ 3 keşenən torqan вrigadahь 65 saqьrьmqa Jaвlunьfka səvitenə jeвərelgən.

Вrigadaqa вьl səvittəge eşlek heđđər his jarđam itməgəndər. Şuqa kyrə вrigada hьnьlьş вuldьra alməqan. Вьndaj fakьttar вaşqa jerđə lə juq tygel.

Təвək kalxuzsajuzьnьŋ igen eşenə вerketelgən məs'yle eşsehe вьna şundaj xatalar jeвərgən. Igen planьn tultьrьvsь kalxuzdar vaqьtьnda qьđьl taqtaqa jađьlqandar. Qajhь вerđəre təвək ojoşmalarь tarafьnan вyləkləndelər.

Ləkin əle artta qalьvsь kalxuzdar eвtənən apiratif jetəkselek tejeşensə qujьlmaqan. Igen əđerləv timpьn kesəjtep satsejalistik eş mitьdtarьn, massavaj eştərđe həm вyksirđe đereв ojoştororqa, kankrit jetəkselek tə'min itergə kərək.

Məktəpte eşsəndar xisaвьna tultьrьqьđ

Krasna—Usul təвəge Talpar avьlь Sufьjanьf Q ə đ e l ş a Ytəş avьlьndaqь ikense вaвqьs eş məktəвendə uqьp jata. Unьŋ atahь Sufejanьf Əxmətşa 1917—jьlda aqtarqa yчelle вulьp, jađьlьp, kamandir вulьp xeđmət itte. Yđeneŋ xeđmət iteve genə jetməgən avьldaqь jəştərđe qurqьtьp, yđe menən alьp sьqtь.

Вьnьŋ вalahь Sufejanьf Qəđelşəne səvit məktəвehən qьvarqa kərək.

QIMALITDINЬF Ş.

Aksjun ilivatьrь nda вer tөrle massavaj eş juq

Mejəkə təвəge Aksun ilivatьrь igen tapşьrьvsьlar əsən вer tөr ə lə məđəni eş alьp вarmaj Radejo alьnqan, Ləkin qorolmaqan. 700 hum lьq kyltura fundь fajđalanьlmaqan.

Ilivatьr đa stinə gəzittəre, qьđьl qara taqta, plakattar, şulajuq ejəheđ „qьđьl mejəştən“ вaşqa вer nəmələ juq. Eşselər sdilşinə udarsьlьlьq mitьdtarьn qullanmajđar. Ilivatьr medire Xlapunin igen tapşьrьvsьlar ergəhenə sьqqanь la juq. Kartuf tapşьrьvsьlar sutka jarьm kələp toralar. Sənki ike genə keşe qaвul itə. Qəmymi tuqlanьv nasar ojoştorolqan Aşxanla 90 tinlek aşь 1 hum 30 ingə hatalar

Aşxanala kilevselər əsən qajnaqan hьv jeteşməj, jьvьnьv, hərtenev nəmələre juq. Igen tapşьrьvsьlar kilgəndə (irtə həm kis) aşxana jaвьq вola, Ə anda eşləvselər stansa вujьnda gyləjt itələr. Səj əsən şəkər jəki kanfi juq. Kənenə 100—150 keşe aşatalar. Ə kilevselər 500 gə jetə. Aşxana tirəhendə aŋlatьv eştəre вetənləj juq, undaqь qьđьl mejəş вikle tora.

Вьnda təвək maqarif вylegenən kilgən keşe mejəştə 2—3 kən jatьp— qunьp kithələ, вer nəmə lə eşləməgən. Ergəhendə jatqan „KIM“ tixnikumь qьđьl mejəşte kes menən tə'min itev sarahьn kyrmaj, Təвək patripsajuzь həm təвək maqarif вylege heđ praktik sara kyrergə tejeşheгeə.

SATSEJALIZEM MALSЬLЬQЬN XƏL ITEV—

AĐЬQ BAZAHЬN NЬQIЬTЬVQA ВƏJLƏNGƏN

Ikense qat saвьvqa narьq qujьp jetkermavselarga qatь udar вirerga

Ikense saвьv planьn tultьrьrqa

Bərense qat вesən saвьvđьŋ unьşь qьna yвьp вarqan satsejalizem malsьlьqьŋ ađьq menən tə'min itergə jetarlek praduksejə вirmənе. Вьl eđəklekte вeđ qaplarqa tejeş inek. Saвьp alьnqan urьnda qarpьnьŋ şəp yвeve вьl eđəklekte qaplavqa kiŋ jul astь. Savnarkum ikense qat saвьp alьvqa qьrqa diriktiva вirđe—unь 20 nse yktəвergə tamamlavđь qujđь.

Ləkin, təвək ojoşmalarьnьŋ вьl eşkə tejeşensə narьq qujьp jetkermavđəre heđemtəhendə plan əle вulha ytəlep вetkəne juq. Вьl xəldə təвək ojoşmalarьnьŋ satsejalizem malsьlьqьn yвtererqə appartunistarsa narьq qujьp jetkermavđərenən вaşqa nəmə tip atap вulmaj.

Xəlвyki, ikense qat вesən saвьvqa tulь memkinlek вar. Stərle təвəge zadanejahьn 94 pr. qa ytəve вьŋь əsьq đerəвləj.

Ə, Arqajaş, Вilaqatai, Əвjəlil, Вilarət, Вajmaq, Xəвulla, Вaqalь, Вəлəвəj, K. Kam. Tur, Mişkə həm вaşqa təвəktər plandь ytəv tygel, eş вarьşь turahьnda məqlymət tə вirməjđər. Вəlki, „əsən juq... Plan đur“ tigən diskyssejəgə вatqandar. Tapurin təвəge agranumь MANSURЬF „ikense qat saвьv веđđə juq... Ul turala akьt tөđөp eşte вeterep qujđьq inde...“ tej.

Вьnan đa вьsьraq, вьnan đa вođoq appartunisьq sьqьşь вulьvь memkin də tygel.

Parteja həm xəkymət вirgən diriktivalarđa satsejalistik malsьlьq praвlimahьn nьqlь ađьq вazahь вuldьrmaj torop, xəl itev memkin tvgellege turahьnda asьq əjtelgən. Şuqa qaramaвtan unь tormoşqa atqarьvqa təkerəp qaravsь tyвənge ojoşmalarqa xəterđən qьrqa saralarđь kyrergə kərək. Plan oşo ike 5 kənlek esendə ytəlergə tejeş,

A.N.

Pramtavar 5 kən tygəl, 5 minut ta jatmahьn

Qьrqьđ—Mejəkə təвək patrip sajuzь igen əđerləvgə jeđ menən əjlənməgən. Təвək kyləmendə igen əđerləv əsən kypme pramtavar jeвərelevеh xatta, təвək sajuzьnьŋ məs'yl eşsьlərenən вulqan Вattalьf ta вelməj 120 jəşnik haвьn hьm 65 toq şəkər qiđьv igen əđerləv vaqьtьnda kilhə lə,lafkala jatqan.

—NEJ ƏSƏN, KYPME JATQAN? Вattalьf вer đə вoşon, maj qьna.

—Xaqtarь qujьlmaqan ine. Şunьŋ əsən вiş kenə kən jattьlar tej. Partejəneŋ təвək kəmitəte əjtməhə, həman da jatьr ine əle. Patripsajuz raвutniktarь yđđəren məs'yl hanamajđar. Hər вer vaq eştə təвək kəmtətte qatnaşьvьn kətələr, 36 meŋ humlьq tyləgən scut вar. Ul aj jarьm kətələ inde. Aьlnqanь juq.

Nigə sara kyrməjhegeđ? tigəs —Unь вьnan 3—4 kən elek R K I gə lə əjttek, təвək kəmitəte lə nelə“ tej. Вetə eşte tej gəndəj təвək kəmttətenə tapşьralar đa yđđəre rastrata artьnan tip əjterlek uk jatalar (təвək sajuzьnda 20,000 humlьq rastrata вar) Igen tapşьrьvsьlarqa вirelgən tavarđьŋ risek вylenevenə kantryl juq. Qajhьвer (1-Seвenle Aşaq—Asqar, Вikqol kev k) je đərđə вьl tavarđarđь вaş keşelər yđđərenə genə вylep alalar.

Igen əđerləvđe kyltura — tormoş jaqьnan tə'min itevđə Qьrqьđ—Mejəkə sajuzь вetenləj nasar qatnaşa. Apiratif eş juq. Ilivatьrđa kamircskej stalavajьnan вaşqa вer nəməhe lə juq. Qeđьl mejeş keşeheđ intega. Ə Вattalьftar unь kyrergə teləməjđər.

Вьl jeteşheđlektər kapira'if eşselərenen вorola almavđarьnan ktlep tьva təвək kəmitəte təвək sajuzьn sələmətləndərev julьnda kyrəsək saralarьn aşьqtьrьrqa tejeş.

Igen əđerləvđən sittə qalqan jəcəjkə taratьldь

Jalpь qatnaşьn taqьla kesəj tergə

ВYZDƏK təвəge şturьm ajьn ytkərev əsən 16 javap lь eşsene kamandiravajt itte. Igen əđerləv palanьn tultьrьp, arttьrьp ytəgən kalxuzdarđan вyksir вrigadalarь tөđəldə. Вьlarđan tьş kamsamul, pratsəjuz ojoşmalarь yđ hьđьqtarь вujьnsa вrigadalar ojoşto đolar. Вьrgadalar kantrakatseja dugьvьrđarь ytəleşen də tikşerələr.

Ləkin, igen əđerləvgə eşsən jəməqətse ek fekere jetarlek tuplanьp jetkəne juq. Kyp kenə avьl səvittəre yđ ara qьna kaŋəşev menən eşte вeterələr. Xatta qaj вer parteja jəcəjkələre igen əđerləvđe yđ aqьşьna qujьp, вer quđqalьşhьđ jatalar. Şular heđemtəhendə igen əđerləv planь 15 nse yktəвergə faqat 39,9 pr. qa qьna ytəlde.

VKP (в) təвək kəmitəte igen əđerləv timpьn kesəjtep plan ytəleşen yktəвer XIV jьllьqьrqa te'min itev əsən вetə saralardь kyrə. Igen əđerləvđən sittə qalqanь əsən Kysərвaj parteja jəcəjkəhe taratьldь.

Ş. QƏMƏR.

15—yktəвergə ikense qat saвьv svudkahь

STƏRLE ВƏTƏGEƏĐƏN DƏ ALDA

Təвəktər	Ytəleş %%
Nuriman	4,3
Qoŋaq	32,0
Məsetle	1,4
Dəvan	3,0
Usalь	9,3
Arxangil	1,0
Məraq	1,9
Вlagavişşin	25,4
Tur	10,9
K. Usul	9,6
Məlavez	3,7
Qaraqoş	11,1
Stərle	94,3
Avьrqazь	9,0
Вaqalь	0,7
Вajqь	0,1
Saqmaqoş	50,1
Tujmazь	2,2
Də ləkən	28,4
Вişyvlək	6,9
Prejət	10,3
Mejəkə	12,8
Dyrtələ	44,3
Jaŋь avьl	10,1
Вyzdək	9,9
Qaltas	44,4
Вoraj	8,5
Вaltas	2,7
Aşqьn	1,0
Şişmə	17,0
Вetəhe	5,1

MЬLTЬQTAN QURQALAR

Usalь təвəqə asa—avjaxim ojoşmahь 26 nsь jьlda uq ojoşqan вulьvьna qaramaвtan, oşo kəngə tiklem вer genə lə eş kyrhətkəne juq.

Aqzalarđьŋ hanь kəndən kən kəmev, aqzalarđьŋ oşo kənge tiklem ađ qьna la huqьş eşe menən tanьş вulmav,səjəsi həm xuzalьq kampanejələrь ytkərevgə qatnaşmavđarь, вьqa fakьt вula ala. Aqzalar massahьn kilasəkke huqьş tөrө, hava flutь, ximeja tixnik qoraldar menən tanьştьrьvđa вer genə zənateja ytkərelməne. Ojoşmaqa kilgən huqьş qoraldarь qullanьlmaj jatalar. K.

EŞSƏNDƏRDEN KYLTURAQA BULQAN
KӨNDƏLEK TALAPTARЬN TƏ'MIN ITERGƏ.
Bьl juldaqь qarьşьlьqtarqa, qatь udar ʙirergə

BЬL KALXUZ JƏŞTƏRE MƏKTƏBENƏ IQTIBAR KƏRƏK

Bajnazar avьlьnda (Barjən təʙəge) ytkən jьl ʙel kalxuz jəştər məktəʙe asьlьp, ʙьl təʙək dəvmələndə ʙer gəne ŞKM ʙulьvьna qaramaЋtan, uqa ʙarь 32 genə ʙala alьna. Вьjьlqь uqьv jьlьnda ŞKM nьn ʙer gь ruppahьnda 40, 2—gruppahьnda 28 ʙala uqьrqa tejeş. Ləkin ʙьl kalxuz jəştəre məktəʙenə his iqtiʙar itelməgən. Məktəp esen maxsus ʙina juq. Kitaptarьnan uqьv kitaptarь, uqьv asʙaptrь həm uqьv jardamlьqtarь alьv esen ʙarь 600 hum qьna aqsa ʙildələngən.

Kalxuzdarda praktik eş alьp ʙarьv esen ŞKM menən kalxuz arahьnda dugьvьr tedəlqən həm unda maşinalardьn ajьrьm castərən tikşerevde, maşinalardь qora ʙelev, ular menən eş itevde aldьnqь ʙurьs itep qujьlqan Şulaj uq malsьlьq safxuzьna ʙerləşep urda 15 kenlek prajьzvudstьva praktikahь ytkərelgən.

Məktəp ergəhendə keskəj genə mastirskuj ʙar. Ləkin instruminttar jetərlek tygel. Oşolaj uq həla, maşinalar ʙьqьtьv, qul tьrmalarь, valyktar jahav kevek namələrde eşləp kalxuzdьn moxtazьn qaplap ʙula.

Uqьvsьlardь kvartir, pramtavar həm praduktь menən vaqьtьnda tə'min itev eştəre qalev itelməblek darəzə tə nasar. Вalalardь, ʙigerək tə ajaq kejeme, menən tə'min itev nasar tora. Bьl turala Rajsajuz ʙer genə la sara kyrməgən.

Məktəp jəjge kampanejalarda ike ʙrigadaqa ʙylenep eşləgən. Igen jьjnavqa kalxuzdarqa ʙulьşlьq itkən. Tik yd kestəre menən kalxuzdьn 4 giktar igenen hoqьp ʙirgən. Zəjəm taratьvda, igen əderləvdə, kalxuzqa ʙulьşlьq itevdə uqьvsьlar ajьrьm rəveştə aktif eş alьp ʙaralari.

Avьldarda kalxuzdarda səjəsi aqartьv eşe alьp ʙarьv jomoşaq Qьrdarda qьsqьrьp gəzit uqьv ʙetenləj juq. Uqьv ejdəre ʙikle ultьrqan. Bьl eştə ʙorol oş jahaj almaqandar ale.

Məktəp ergəhendə kalxuz menən ʙerlektə stinə gəzite sьqarьla. Ləkin stinə gəzite jalpь horavьna ʙьsьn məqnəhe menən javap ʙirerlek tygel. Imla—tel jaqьnan dereЋ tygel. Hyrəttər urьnlaştьrьlmaqan, məqələlər karəgenən artьq odon, qoro tələstə həm agitatsejəhəz tora. Kyʙərək qorap xərefe menən jadьla. Вьjьlqь uqьv jьlьnda stinə gəziten jaqşьrtьv esen stinə gəzite ergəhendə ʙetə xəʙərselər kestəren tuplarqa kərək.

Təʙək kylemendə ʙerdən—ʙer ʙaşqort ŞKM hь ʙulьvqa qaramaЋtan təʙək maqarif inspikturahь tarafьnan his ʙer tərlə jetəkselek ʙirgən. Pragrammalar, qullanmalar, furmalar ʙirelməgən.

Təʙək məqarif ʙylege ʙьl jeteşhedlektərde ʙeterevdə kankrit saralar kyrergə, məktəptər eЋtənən jetəkselek eşen kesəjtergə tejeş.

K. ABDULLIN,

EŞTƏ APPARTUNISLЬQ KYRHƏTƏLƏR

„Qьđьl Başqortostan„ safxuzьnda eşselər arahьnda kyltura eştəre ʙik tyʙən tora. Ucaska mədirdəre diriksejənen eşselərđe kyltura xeđməte menən tə'min itev turahьndaqь qarardarьn tormoşqa atqarmajđar.

Eşselər arahьnda aŋlatьv eştəre alьp ʙarьlmaj, safxuzdaqь 5 ucaskanьŋ ʙerhendə lə qьđьl ʙosmaqtar ojoştorolmaqan. Gəzit—zurnaldar həm kitaptar alđьrьlmajđar (Bigerəktə ʙaşqort, tatar telendəgelar). Aldьrьlqan urьЋ telendəge gəzit—zurnaldarđa şkafqa ʙiklənəp qujьlьp, ulardan eşselərđe fajđalandьrьv jul qa qujьlmaqan. Eşselər eştən ʙuş vaqьttarьn ərəm udqaralar.

3 nsə ucaska mədire Dalguf iptəş: „niŋə gəzit—zurnal, kitaptar aldьrmajhьqьđ„ tigən horavqa: „niŋə kərək ular, ʙarь ʙer uqьj ʙelevselər juq ʙit„ tip javap ʙirev menən qəniqətlənə. Ə, eşselərđe uqьv—jađьvqa ejrətev saralarь kyrelməj.

Ucaskalarđa stinə gəzittəre sьqarьlmaj, radejuđar qujьlmaqan, esselərgə kina kyrhətev spiktakeldar qujьv ʙulqanь juq. Өsənsə ucaskalaqь klupqa kəzələr inep qunalar.

Satsejalizem xuzalьqь eşseləren kyltura jaqьnan alqa jeʙərev eşenə appartunistarsa qarav đar ʙeterelərgə tejeş. Eşselərđen yđđəren satsejalizem xuzalьqь menən julʙaşsьlьq itevselər itep tərʙejələrgə kərək.

K. SAFIN

MƏKTƏPTE PALITIXNIKLAŞTЬRЬV EŞE NASAR TORA

Sərmən avьlьndaqь ŞKM məktəʙen palitixniklaştьrьv sarahь kyrelməj, məktəp ergəhendə mastirskuj ojoştororqa məmkinlek ʙula torop, ʙьl məs,ələne ujlaqan keşe juq. Məktəpte palitixniklaştьrьvqa totolorqa tejeş ʙulqan 3 meŋ hum aqsa fajđalanьlmaj jatqьrьla.

Sərməndəge ʙalalar kalunejahь ergəhendəge mastirskujđь kesəjtep ŞKM esendə fajđalanьv turahьnda huŋqь vaqьtta qьna məs'ələ quđqatьlha la, kalunejə mədire ʙьqa qarьşь kilə.

Məktəpte palitixniklaştьrьv julьnda ʙer tərlə lə kitaptar juq. Bulqan məmkinlektərđe fajđalanьp, məktəpte palitixniklaştьrьv julьnda saralar kyrergə kərək.

LUTЬF ƏHEL.

Ridaktьr urьn ʙaЋarь:
Z. KAJЬPKUL.

Baqьr Yđək eşseləre arahьnda kyltura eştəre kesəjtelhen

Baqьr Yđək rudnigьnda eşləvse eşseler arahьnda aŋ—ʙelem eştəre iirat nasar tora. Eşselər arahьnda aŋ—ʙelem eştəre alьp ʙarьvqa ʙigerəktə jorttar jeteşməv qamasavlaj. Вьnda ʙer qьđьl mejeş ʙulha lə, ulda isemdə genə. Unda prafsajuz, parteja həm kamsamul jəcəjkəhe, mupьr, asaavejaxim, allahđdar jəcəjkələrenen eştəre alьp ʙarьlьp, eşselərgə unda inep uqьp aŋ—ʙelem alьrqa məmkinlek juq.

Baqьr Yđək eşselərə esən ʙьl jьl klup, stalavaj halьnьp ʙetergə tejeş ʙulhala, oşo kengə tiklem niqeđđəre lə halьnmaqan. Eşselər ʙьl turala jьjьlьşьn qьsqьrьp kilhələr đə, xuzalьq urgьndarь ʙьqa halqьn qarap iqtiʙar itməjđər. Ular eşseler təqdimdəren qamalqa aşьrqandarь juq.

Kyltura jorttarь esen ʙulqan ʙinalarđь tedəlev eştərn aşьqtьrьlьhьn, eşselərđen kylturaqa ʙulqan teləktəre tə'min itelhen. B. D

EŞSELƏRĐE KYLTURAXEĐMƏTE MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ

Jьlajьr orloq safxuzь eşseləren kyltura xeđməte menən tə'min itev ʙik nasar tora. Eştən ʙuşaqas jəştərgə inep kitap, gəzit uqьrqa uqьv ejə juq, ʙer klup tip atalqan taqtanan qьna jaʙalqan iđənheđ ej ʙulha la ul hər vaqьt ʙikie tora, unь asьp julqa halьp eşselərgə aŋ—ʙelem tərʙejə ʙirev đə fajđalanьv sarahь kyrelməj. Unь ʙarь hirəkkenəkino kyrhətevgə faj đalanalar. Qьşqьlьqəsən uqьvejə klup ʙuldьrьv sarahь kyrelməj. Eşselər kis menən qajđa inep uqьrqa aŋ—ʙelem alьrqa urьn taʙa almaj jerejđər. Вьnda kyltura eştəren jəjep jeʙərevđə aşьqьs saralar kyrelhen.

„Jьlqьr serəkəj"

Utьn əđerlənməgən

Şişmə təʙəge, şul uq Şişmə avьlь terək məktəʙendə rimunttar ʙetəp uqьvđar ʙaşlanqan, ləkin əlegə tiklem ʙer aqasta utьn juq. Məktəp esən əđerləngən utьndь avьl səvite kiltertev sarahьn kyrməj.

Avьl səvite həm məktəp mədire ʙьl utьndь tiđerək kiltertev sarahьn kyrergə tejeştər. Utьn juqlьq məktəptə uqьv eđəlevgə səʙəp ʙulmahьn, aldan sara kyrergə kərək.

„ŞIŞMƏLE"

Kulak məlajь Başpid VUZ qa qunaqlaqan.

Qonşaq təʙəge Sərkə səvite Myre avьlьnьŋ ataqlь kulagь tərlə jenəjəttəre esən kalqan qьvьlьp, pralitarejat sutarafьnan kyptən tygel 3 jьlqa irkenəŋ məxrym itelgən Sixaʙetdinьf Fərxetdin ulь Fərxetdinьf Rəqip Өfələ ʙaşpidvuzda uqьp jata.

Fərxetdinьf Rəqip his hyđheđ Başpid VUZ dan həm kamsamuldan qьvьlьrqa tejeş.

„MAJANSKEJ"

Moraptal səvite uqьvđь eđe.

Mənqvez təʙəge Moraptal səvite Allaʙirđe avьlьnda elekke vaqьttaqьvulasь ʙinahь ʙulqan ʙer jort ʙulьp, ul, avьlda məktəp həm klup itep fajđalanьla ine.

Moraptal səvite ʙьl ʙinanь Moraptal avьlьna kyserep alьrqa itkəs, avьl səvite pliumь kysermə́ЋЋkə qarar itte. Ləkin avьl səvite ʙьqa qaramaj yđe teləgənsə eşləne, ʙinanь Moraptalqa kyserep aldь.

Xəđer Allaʙirđe avьlь məktəp həm kluphьđ qaldь. Ikke məktəpte rimuntlav esən aqsa la ʙirməjđər. Вьlaj ʙulqanda ʙeđđə uqьvđar eđələsək. Avьl səvite ʙeđgə iqtiʙar itməj. Juqarь urgьndarđьŋ ʙьl eşkə qatьşlьqtarьn horajьđ.

„JUŞATЬR"

Kammircskej aşxana

Kyltura harajь aЋtьnda oşo jьldьŋ 23 nsə yktəʙerenən asьla. Irtənge 8 səqəttən, tənge 2 jarьm səqətkə tiklem irtənge, kendeđge həm kiske aştar jeʙərelə. Aştar şif—kylinar TRUXIN kyđəteve aЋtьnda əđerlənələr.

Aş vaqьtьnda L.S. SMIRNUF jetəkselege aЋtьnda qьllь arkistьr ujnap torasaq.

2—1 DIRIKSEJƏ.

Başdurtransqa

Prajьzvudstьva iЋəp eştəre menən tanьş ʙulqan ʙuxgaltirđar həm iЋəpselər kərək. Eş xaqь dəvlət nurmalarь menən tylənə.

Təqdimdərđe: Өfə qalahь, K. Marks uramь №15. Başdurtransqa ədrisləp jeʙərergə.

3—1 BAŞDURTRANS.

GURЬN Kinahьnda
Begen həm hər ken ikranda,
„Jeteđlek həm qьЋьV"
Kelkə 8 ʙylektə ʙaşlana səqət 6-30 minutta. kassa asьq 4-30 đa.

D. K. A Begən həm hər ken
keşe qəđere
Kassa asьq 4 tən sianstar 6-30, 8,9 30 həm 1ıs.

URAL Kinahьnda
Begən həm hər ken
„Meset gemʙeđe aЋtьnan"
Biletter sirutta torovđa ʙeterev esen, ucirizdinjələrgə qulaqsaqa zajafqalnənar me hatьla.

DƏVLƏT BANKAHЬNЬŊ BŞQORTOSTAN KANTURЬ

Jəmhyrejat həm Өfə qalahьndaqь ʙetə ojoşmalarqa həm pritprejətejələrgə ʙelderə:

1. Oşo jьldьn 1 nse nyjəʙerenən Dəvlət ʙankahь kanturь həm unьŋ təʙək filejaldarь kridit ʙirev eşenen oşo jьl 23 ejjyl zakunь menən ʙildələngən jaŋь furmalarьna tulь rəveştə kysələr.

2. Kridit ʙirevđeŋ jaŋь furmalarь həm sscut apiratsejalarьn rəsmiləşterev eşe kərək 1 nse nyjəʙergə tiklem yđđərenə aʙarut sritstevalarь ʙirelgən ojoşmalarqa ʙulhьn, şulaj uq aʙarut sritstevalarь ʙirelgən ojoşmalarqa la həm kaqiratif ojoşmalarьna nisʙətən qullanьlasaqtar.

DƏVLƏT BANKAHЬNЬŊ BAŞQORTOSTAN KANTURЬ JƏMHYREJƏTTENŊ BƏTƏ XUZALЬQ URGЬNDARЬNAN HƏM PRITPREJƏTEJƏLƏRENƏN HORAJ:

1' Yđ apparattarьn, şulaj uq yđđərenen tyʙənge ʙьvьndarьnьn apparattarьn Dəvlət ʙankahь idarahь tarafьnan kridit həm iЋəpləşev eşe turahьnda sьqarьlqan palazinəjələr həm qaqiđələr menən nьqьtьp tanьştьrьrqa; ʙьl palazinejelərđe alьv esen Başqortostan kanturьnьŋ ojoştorov—inspiktьrlьq ʙylegenə zajafka ʙirergə kərək.

2. Kridit—rascut eşenen jaŋь sistimьna qaqьlqan ʙetə məs'ələlər ʙujьnsa Dəvlət ʙankahьnьŋ Başqortostan kanturь tarafьnan kridit—plan siktьrь ergəhendə ojoştorolqan kansyltatsejaqa (ʙank jortonoŋ 1 jatazь) ʙiş kenlektəŋ ʙişense kendərenən ʙaşqa kəndərđə irtən 10 səqəttən kendeđge 12 səqətkə tiklem həm kis 7 səqəttən 9 qa tiklem merəzəqət itergə.

3. Kridit ʙirevđeŋ jaŋь sistimьn inderev julьndaqь əđerlek eştərenen ʙarьşь turahьnda ike arala infarmatseja alьp torov esən Bank (təp kantakarintьn torqan urьna qarap kantur jəki ʙylek) menən daimi elemtə totorqa.

4. Juqarь ojoşmalarđan IV kvartalqa ьraЋlanqan pramfinplandarđь həm diriktif ʙalanstarđь vaqьtьnda alьvđь qajqьrtьrqa.

5. Oşo jьldьŋ 27 yktəʙerendə kendeđge 1 səqəttan də huŋqa qalmaj Dəvlət ʙankahьnьŋ kantakarint torqan urьndaqь ycrizdinejəhenə: 1) „sit qalanan hatьp alьvsьlarqa jeʙərelgən tavarđar„ həm 2) „Sit qalanan ʙatьp alьvsьlar tarafьnan xaqь tyləməgən tavarđar„—tigən sputtarđьŋ oşo jьl 25 yktəʙergə qaldьqtarь turahьnda məqlyməttər jeʙətergə.

6. Qalaqa 20 yktəʙerđən həm təʙəktərgə 25 yktəʙerđən huŋqa qalmaj ʙanktьŋ şul uq ycrizdinejəhenə tavarmatirejal qimmətterđeŋ oşo jьl 1 nse yktəʙergə ʙulqan qaldьqtarь turahьndaqь məqlymətterđe BASSJ neŋ ʙetə xuzalьq urgьndarьna ʙank kanturь həm filejaldarь tarafьnan jeʙərelgən xattarđa kyrhətelgən furmalar ʙujьnsa jeʙərergə. Sьjt həm snaʙzinejə dugьvьrđarь rejesterđəren şul uq sruktarqa asьqlandьrьrqa həm tapşьrьlmaqan dugьvьrđarđь tapşьrьrqa.

IЋKƏRMƏ: BXXJS, VSNX, Narkamsnaʙ həm kusprumkapiratsejə pritprejətelərə ʙьl teđətmə'ərđe ʙanka kanturьnьŋ oşo jьl, 14 yktəʙerđəge xatьnda qujьlqan sruktarđa eşlərgə tejeştər.

7. Dəjəm kantakarinttan 1 nse nyjəʙerđən ʙirelergə tejesle ssudalarđь rəsmiləşterev esən srucnaj jəkləmələrđe 30 nsь yktəʙerđən də huŋqa qalmaj ʙanktьŋ şul uq ycrizdinejələrenə tapşьrьrqa.

8. Dəvlət ʙankahь menən kridit—rascut eştəren rəsmiləşterev esən kərək ʙulqan həm ьraЋlanqan furmalaqь jaŋь ʙlankalar menən apparattarđь vaqьtьnda tə'min itevđe qajqьrtьrqa.

Dəvlət ʙankahьnьŋ Başqortostan kanturь kridit ʙirev eşenen jaŋь furmalarь turahьndaqь məs'ələlər ʙujьnsa daklat jahav esən ʙer gruppa daklatsьlar ʙildələne. Daklatsьlar kərək ʙulqanda ul turala aldan həjləşep qujьlьrqa tejeşle. (til №4-65 ip. Filaritef, ojoştorov—inspiktьrlьq siktьrьnьŋ mədire).

Xəkymət tarafьnan ʙildəngən sruktarđa atcuttarđь ʙanka ycrizdinejələrenə motlaq tapşьrьv kərəklegen kantur ajьrьmsa iЋkə teşerə.

Atcuttarđь həm juqarьla kyrhətelgən ʙetə matirejaldarđь vaqьtьnda tapşьrьmaqan ojoşmalar ʙanktan kridit alьv məmkinlegenən ʙetenləj məxrym iteləsəktər.

2—2 Dəvlət ʙankahьnьŋ Başqortostan kanturь

BӨTƏ GƏZIT RIDAKSEJƏLƏRENƏ, BӨTƏ XƏBƏRSELƏRGƏ!

TID KӨNDƏ BAЋЬLЬP SЬQA

Xeʙərselerđeŋ 5 nse ʙetə sajuz keŋeşməhe qarardarь ʙra şura ʙulьp, ʙaşqort telendə tiđ arala ʙaЋьlьp sьqarьla.

Bьl ʙraşuraqa V.K,P. (ʙ) neŋ xeʙərselər həm tyʙən matʙuqət turahьndaqь iaderelde.

Zajafkьlar ʙirev esen aşьqьqьđ,!

„BAŞQORTOSTAN" RIDAKSEJƏHE

23 nse yktəʙerđə kis səqət 6 la „Jaŋь—julda" idarahьnda Өfə qalahь dəvmələndəge „Jaŋь—julda" gəzite xəʙərseləreneŋ kəŋəşməʙəre ʙula.

Kəŋəşməgə hər ʙer xəʙərse həm teləgən iptəş tərđeŋ huŋqa qalmaj kilevdəre horala.

„Jaŋь julda" gəzite idarahь.

Stinə gezite həm kyp tirazlь gəzit ridkəlligejə aqzalarьna.

23 nse yktəʙer kis səqət 5 jarьmda ʙetə zavьt—faʙrika məktəp təge kyp tirazlь həm stinə gəzite ridkəlligejə aqzalarьnьŋ kəŋəşməlare saqьrьla. Bətə ridkəlligejə sastafьndaqь iptəşfərđeŋ kilevđəre məzəyri. Gəzit ridkəlligejə aqzalarьnьŋ teđmələren alьp kilegeđ! Ridkəlligejə aqzalarь nьŋ kilevđətəren tə'min itev parteja, kamsamul jəcəjkələre, gəzit ridaktьrđarь eЋtendə.

Qaralasaq məs'ələ məhim. Ridkəlligejə aqzalarь kyrhətelgən vaqьtta „Başqьrtostan" ridaksejahьna jьjnalьrqa tejeştər.

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITENEN JALPЬ BYLEGE:

BAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ

29 nsь yktəʙer 1909 nsь jьl tьvqan jəştərđe qьđьl qəskərgə ođatьv ajqanь qьđьl qəskər tormoşonan.

TRIVUGA 3 pərđələ 12 kartinala—

F. Kniri eЋəre

Qəlimef tərzeməhe. B, Imaşьf pastanufkahь.

Өfə, „Yktəʙer Natiska" hь matʙəqəhь. Başglavlit vəkile №716

BƟTƏ DƟNJA EŞSƏNDƏRE BEREGEGED!

23 YKTƏBER, 1931 JЬL № 231 (532)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) FŞQORTOSTAN ƟLKƏ KEMTETE P. Y. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

ВАССР ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

IGEN ƏDERLƏV FRUNTЬNA 130 KAMSAMUL

STƏRLE təвəgendə igen əđerləv kampanejəhьnьn artta lьqьn ikkə alьp teвək kamsamul kəmitəte 130 kamsamuldь avьldarqa igen əderləvgə jarđamqa jeвərđe. IBRAJ.

„IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ“

QЬRMЬЪQALЬ, DƏVLƏKƏN, BƏLƏBƏJ TIMPTЬ TYBƏNƏJTƏ
MƏSETLE, QЬJQЬ T·XURLЬQLЬR ƏVEŞTƏ QOJROQTA HƟJRƏLƏLƏR
IGEN ƟSƟN KƟRƏŞTƏ TAPURIN ƟLGƟHƟN BƟTƏ TƟBƏKTƏRGƏ KYSERERGƏ

TAPURINDA IGEN ƏDERLƏVDEŊ BARЬŞЬ

(Başqortostan УВК persidətele iptəş Tahirьf menən həjləşev)

Tapurin teвəgendə Ɵlkə Kəmitətteŋ 3—yktəвer qararьn əjŧəşev, məssavaj eştərđe kəsəjtev, avьl səvittəre həm kalxuzdarđьŋ dereъ jul alьvđarь arqahьnda igen əđerləv fruntьnda qьrqa вoroloş jahaldь. Teвəktə 10— yktəвergə plan 45 pr. QA TULTЬRЬLQAN BULHA, 20 — YKTƏBERGƏ 72% QA TULTЬRЬLDЬ. 10—yktəвergə tiklem kypsel. k səvit həm kəmisejə aqzalarь, kalxuzdar yđ plandarьn tultьrmaqandar ine. Massavaj eş jomoşaq, kapiratif ojoşmalarь igen tapşьrьvsьlarqa jeвəreiergə tejeşle tavarđarđь fajđalanmajđar ine.

Bьnda kilgən tavarđarđь kykəl, maj əđerlərgə genə tip totqandar. Xatta kərəsinde lə kykəgə genə birevđər kyp bulqan Qarasь jьlqa, Juqarь Səjet, Вaqaj, Taş amaq, Janьş səvittərendə şundaj axmaqlьqqa вarьp jetkəndər, xətta kykəjđe lə 20 g. tultьrьp kiltermə h ŋ, вer litь kərəsin də вirməjđər. Igen kvitansejəhьn totop вarьvsь kərəsin ala almaj. Bьndaj kyreneştər arqahьnda igen əđerləv timpь tyвən вarqan.

Kalxuzdarđa zadanejalarđьŋ əkeren ytəlevenə rajkalxuzsajuzđьŋ elek səsev orloqo, вurьstar esən həm jən вaşьna aşar esən alьp qujьv turahьndaqь dirьktife səвəp вulqan. Şulaj uq kalxuzdarđьŋ esendə kulak iliminttarь вulьv igen əđerləvgə totqarlьq jahaqandar. Ular qalqan kalxuzsьlarqa tə'ьir itkəndər həm „XƟKYMƏTKƏ BEĐ BIRMƏHƏK TƏ JETƏR ƏLE“ tigən luzьngьnь eşkə aşьrqandar. Baqaj kalxuzьnda 6 kulak ilimint taвьldь həm ularđьŋ igen əđerləvgə ajaq salьvđarь asьldь. Hedemtə lə 10 nsь yktəвergə igen planьn 25 pr. qa qьna tultьrqan вьl kalxuz xəđer plandь 100 pr. tь menən tultьrđь.

Səvit, kəmisejə aqzalarьnьn yđ plandarьn tultьrmavđarь igen əđerləvgə đur totqarlьq ite. Ular tultьrhalar krəъtejəndərđə tultьralar. Baqaj, Rəsməkəj avьl səvittərendə səvit həm kəmisejə aqzalarь yđđəre plandarьn tultьrmaqan saqta, jarlь həm urta xəllelərđə əkeren tultьralar ine. Bьnda səvit həm kəmisejə aqzalarь yđđərenəŋ zadanejalarьn 100 pr. tь menən tultьrqas, qalqandar arahьnda la əđerləv timpь kesəjđe. Baqajđa 10—15 nse yktəвer arahьnda вer—5 kənləktə 29,5 pr. yъeşkə ireşelde. Oşo arqala Baqaj səvite 10— yktəвergə 25 pr. tan xəđer 92 pr. qa mende. Rəsməkəj səvite lə 84 pr. qa jette.

Kalxuzdar igen əđerləv planьn tultьrqan jerđərđə, avьl səvite kyləmendə lə plan tula. Vəlilfskej kalxuzь 116 pr. qa tultьrđь. Ə səvit 110, „Qanь“ kalxuzь 119 pr, avьl səvite 116.8 pr, „Nimstar“ kalxuzь 110, səvit 100, Şərip kalxuzь 101, səvit 110, Sьntaş Tamaq kalxuzь 105, səvit kyləmendə 100 pr. qa tultьrьldь,

Şula uq yđ zadanejalarьn tultьrьp вaşqa kalxuz həm avьl səvittəren вyksirqa alьvđa đur timptarđь tə'min itevđə kyp jarđam kyrhətələr. „Krasnaj Paxr“ „Frunze“. „Karl Lipknixt“ kalxuzdarь yđ zadanejalarьn tultьrьp. вaşqalarđь вyksirqa aldьlar həm вyksir xəđer yk heđemtələr вirđe. „Krasnaj paxr“ Əsən Məmək səvittərenə вyksir jeвərgəndə, вьl səvittərđə plandь tultьrьv 15—20 pr. qьna ine, xəđer inde 55 pr. qa jette. „Frunze“ kalxuzь kyrşeləge Saqma qoş teвəgendəge Ixsan səvitenə, ə „Karl Lipknixt“ Ytə kire, nasar Midvidjurk səvitenə вyksir jeвərđelər. Ular вel səvittərđə iŋ jaqьn arala qьrqa вoroloş jaharqa tejeştər.

Igen qajdan sьqa?

Jəşergən həm juramal вirməj jatqьrqan igendərđe sьqarьrqa kərək. Kulak, xəlle xuzalьqta qьna tygel, xatta urta xəlle xuzalьqtarđa, şulaj uq janь kalxuzsьlarđa iъke igende sьqarmaj đar. Ə, igen həm iъke igen вar. Əsən avьlьnьŋ səvit aqzahь, kəmisejə prisidətele Qatav igen вirməъ esəu 200 вot igenen iqahьna itep jəşergən. Şalqar avьlьnьŋ Qəlaikə jengəgə вirelgən 4 sьnnir zadanjanь „igenem juq“ tip ilap zadanjanь tultьrmaj ine. Ber kamsamul iptəş kyrhəteve menən jengəneŋ 150 вot igene sьqtь.

Bьna oşolaj вulqas kulak həm xəlje qatlьmdь həjləp tə torahь juq. Elek raskulacivajt itelep, qajtarьlqan kulaktьŋ Gurifskej avьlьnda kartuf həm kəвeъtələr yъep ultьrqan вaqsahьnan 262 вot вojđajь, 180 вot arьşь, 6 təpən вal, ike jək jeten, sys taвьldь. Bьlar вođol mahьn esən kulak sittərək, si tən aralarьna torвalar sьqarьp qujqan.

Qarasь avьlьnda вer kulaktьŋ igenen təjər esən kalxuzsьlar arвalar menən вarđьlar. Kalxuzsьlar вьjьl janь ingən kalxuzsьlar ine. Ləkin, tikşerep qaraqas вьl kalxuzsьlar yđđər plandarьn tultьrmaqan вulьp sьqtьlar.

Avьl səvite prsidətele iptəş Bajьъf ularqa:

—Heđ xəđer вьnan igen alьвđ, heđđen tultьrmaqan igenđərđe alьrqa вaşqa ьlavđar jeвərerвeđ tigəs вьl kalxuzsьlar:

—Juq inde, вeđ yđeвeđđeken yđeвeđ đə itərвeđ inde tinelər.

Bьna вьl kyrneştər igen juqlьq tejyrejəhen teвe tamьrь menən jemerələr. igen вar. Unь ala вelergə kərək.

Saqmaqoşta massavaj eş juq. Vəkildər iъke igende eđləməjlər. Kulaktarqa kyrelgən saralar, suttar qəmə'gə atqarьlmaj. Şuqa kyrə lə Ixsan səvitendə plan 20 henə 13, Qalmaşta, 15, Janь Qalmaş ta şulaj uq 15 pr. qa qьna ytəlgən. Bьlarđa plandьŋ вьlaj əkeren ytəleve əlsittə igen juqlьqtantygel. Igen вьnda yđđəre menən rəttən torqan Baqaj, Rəsməkəj, Sьntaş tamaq səvittərenən kəm tygel. Tik вьlar igende dəvlətkə вirergə teləməjđər. Igen menən savđa keslə. Yđək Kəmitətten „BER GENƏ SINTNIR IGENDƏ XOSUSI QULQA KITMƏHEN“ tigən diriktife ytəlməj. Vəkildər həm aktiftar вuqmaqan igende, sergən igende tarь eđləjđər, Ə, ytkən jьlda qalqan igende, huqqan в o j đ a j, вoraj, arьştarđь onotalar.

Saqmaqoş teвəgendə Tapurin mitьdtarь tulьhь menən qullanьrqa tejeş. Saqmaqoş qojroqtan sьqьrqa tejeş. həm вьqa ireşergə kərək.

Igen вar. Tik вətə kestərđe quşa вelergə, a ŋ l a t ь v đ ь kesəjtergə, qatьn qьđđarđь, kamsamuldarđьŋ aktif'ьqьn kesəjtergə, məktəp вalalarьna tiklem igen əđerləv julьna xeđmət itterergə, aktiftarđьŋ iŋ elek yđ plandarьn tultьrьrqa, kalxuzdarđьn вyksirđar ojoştororqa, iъke igende sьqara вelergə kərək. Kapiratiftar igen əđerləvgə jeđđəre menən əjlənergə tejeştər.

BƟTƏ KALXUZDARQA

Igen əđerləv planьn tultьrmaj torop—
KALXUZSЬLARQA AVANЬS BIREV, FUNDTAR QALDЬRЬV
kulak qotqohьna вirelev

Kalxuzsintьr tarafьnan вerense kiđəktə igen əđerləv planьn tultьrьv, kantraktatsejə вujьnsa eşse—krəъtejən dəvləte aldьndaqь əəizətelestьvalarđь ytəv urьnьna igen əđerləv planьn kəmetev xisaвьna kalxuzdarđьŋ mal ađьqь esən orloqtan qatь nurmalar вilgeləv, kalxuzdarđa terle orloq funttarь (mal ađьqь, straxavaj, orloq. ađьq h. в.) вraniravajt itev vaqiqalarь asьldь.

Kalxuzsintьr, kalxuzsьlarđьŋ yđ əəizətelstevalarьn ytəvgə вьndaj menəsəвət eren jaraqhьđ kulak tə'sirenə вirelev tip taвa həm вətə kalxuz kalxuzsajuzdarqa ularđьŋ вerense вurьstarь igen əđerləv planьn həm kantraktatsejə əəizətelestьvalarьn вilgelənqən sruktarqa ytəv ikənen kyrhətə

Kalxuzsintьr qarar вirə:

1. Malsьlьq həm kalxuzsintьrđarь kalxuzdarđьŋ mal ađьqь esən orloqtan qatь nurma вilgeləv turahьndaqь вətə вojoroqtarьn alьştьrьrqa;

2. Kalxuz həm malsьlьq firmalarь esən orloqtan mal ađьqь вraniravajt itevđe tik igen əđerləv planьnan tьş qьna eşlərgə, plan dь kəmetev xisaвьnan eşlərgə məmkin tygel.

3. Igen əđerləv planьn tultьrmaqan kalxuz sajuz həm kalxuzdarqa kalxuzsьlarđьŋ qəmymi jьjьlьştarьnda igen əđerləv planьn vaqьtьnda tultьrьvđьŋ kalxuzdarđь nьqьtьvđa əhəmejətle ikənlegen aŋlatьrqa xəkymət aldьndaqь əəizətelestьvalarđь tultьrmavđaqь eşləngən вođovđarđь kalxuz javaplьlьqь aьtьnda вeterergə quşarqa.

4. Igen əđerləv planьn tultьrqan kalxuzdarđa, kalxuzsьlarđьŋ qəmymi jьjьlьştarьnda orloq, straxavaj, mal ađьqь həm aşav funttarь teđev həm ularđь totov tərtiвen, şulaj uq qarşьlav planь esən igen sьqarьv urьndarь eđləvđe mexkəmsiter gə.

SSSR həm RSFSR kalxux sintьrь: JURKIN.

QЬJQЬ HAMAN QOJOROQTA

QJQЬ. (tiligramma) Teвəktə igen əđerləv kampanejahь elekke kevek yk jomoşaq вara. Hьnьlьş juq, timp plandь vaqьtьna tultьrьvdь tə'min iterlek tygel.

Şturьm ajьnьŋ 2 nse dikadahьnda jьllьq plan nej вarь 18,4 pr. qa tultьrьldь. Kulaktarđьŋ qatь zadanejahь nej вarь 14 pr. qa tultьrьlqan.

Kylmit səvite 2674 sintnir zadaneja qaвul itkə lə, nej вarь 54 sintnir igen tapşьrqan. Şulaj uq Dyşənвikə, Jьlanь, litəj səvittəre lə plandь 12—14 pr. qa qьna ytəp xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələlər. Ə, Jaxeja səvite 33 pr. qa ytəp, ularqa saqьş tьrqanda alda вara.

Qьjqь kalxuzь planьn 17 pr. qa qьna ytəgən. Ul yđenən alьnqan julвaşsь isemen kire qajtarьv esən ьsьntьlap kərəşə.

Kyltura—Massavьj eştər kəsəjtelməgən. Teвək ojoşmalarь uqa narьq qujьp jetkerməjđər. Teвək uqьv əjən kvartirqa alqandar. Iъke igen haqlьqtarьn tapşьrьv turahьnda aŋlatьv eştəre juq. Ere kalxuzdarđan hanalqan Qьjqь kalxuzьnьŋ partejə, kamsamul aqzalarь oşo kengə tiklem вer kila la iъke igen zapasь tapşьrmaqandar.

Qьъqahь igen əđerləv kampanejahьna eşsəndər jalpьhь tuplanmaqan. Plan ytəleşe eđeləv qurqьnьsь aъtьnan sьqqanь juq. QƏJNANЬF.

Bajmьrđa, Ismaqil, Tođlь qьvьş QARŞЬLAV PLANЬ BIRDELƏR.

BƏLƏBƏJ. (tiligьramma) Teвəktə igen əđerləv 47 pr. qa ytəlde. MTS hьđьqь вujьnsa 48.4 pr. teвəkteŋ 22 kalxuzь plandarьn arttьrьp tultьrьp, вyləklandelər.

Plandь tultьrmaqan esən вiş kalxuz meŋən dugьvьr вođolop, ıdarahь xəkemgə вirelde, 3 kalxuz menən dugьvьr sutььđ вođoldь. Bьl kalxuz jetəkseləre kulakqa jarđam itkəndər.

Bajmьrđa, Ismaqli, Tođlьqьvьş kalxuzdarь plandarьn tultьrьp 80 sitnirgə qarşьlav planь вirđelər.

Bajmьrđa kalxuzь Usman səviten jarьşqa saqьrđь. Q.

ŞIŞMƏ HINEŊ 5 KE NƏKƟNƟŊ QALDЬ

ŞIŞMƏ вьl 5 kənləktə 48,8 đən ïəqət 52, 0 pr. qa qьna kysə aldь. Bьl „yъeş“ şişmə teвəgen xurlьq qurqьnьsь aldьna вaъtьra. Sənki, ul plandь 20—yktəвergə tultьrьrqa вalşeviktərsa hyđ вirđe. Vəqəđəneŋ sьqьvьna вarь 5 kən vaqьt вar. Ləkin, ul вegegə ylterges aqьrьn timpь menən jaqьnan 48 pr. əđerləvđe tultьrьvđan jьraq tpra.

Şişmə teвəgenə, məxsys ip, Təxfətyllin isemenə tənвih jahaldь. Ləkin, şuqa qaramaъtan şişmə tejeşle quđqalьşqa, ejə tygel. Bьl partejə teвək ojoşmahьnьŋ qəməldə nejtiklem satanlьqьn dereъləj. Ul yktəвerđeŋ ikense un kənendə igen əđrerləvđeŋ вətə kytərgestəren quđqalьşqa kilterep timptь maksiimum qьđđьrьrqa tejeş ine. Ləkin вьl juq, 20 nse yktəвer jetə, вalşeviklьq vəqəđəheneŋ vaqьtь sьqa. Şişmə tjuqarь timptь alьrqa tejeş.

Dəvləkən tyвən Təgərləj.

Dəvləkən. (tiligramma) yktəвer ajьnьŋ вerense вiş kənlegə 4 pr., ikensehe 3.9, esənsehe 3,2 dyrtensehe 3,5 pr. yъeş вirđe. Bьl kire „yъeş“ teвəkteŋ igen əđerləv timpьn kytərev menən şeqellənməven kyrhətə.

Partejə jəcəjkələre eşkə farmalnь qьna qarajđar. Ucaskalarđa massavaj eştər alьp вarьlmaj. Ajuxan kandidattar gruppahь, kamsamul jəcəjkəhen qatьn—qьđđar arahьnda eşləməj, gəzittər juq. Həjenselə 5 uqьtьvsь вula torop вer tapqьrđa qatьn—qьđđar jьjьlьşь ytkərelməgən. Plu'nikef

Qьrmьъqalь timpь jomoşata

QЬRMЬЪQALЬ. (tiligьramma) Igen əđerləv timpь qəniqətlənerlek tygel, teвək artqa hejrələ вaşlanь. Yktəвerđeŋ dyrtense 5 kənlegəndə igen əđerləv planь nej вarь 62 pr. qa ytəlde. Bьl 5 kənləktə yъeş nej вarь 4 pr.

Birizav, Padlup səvittəre qojoroqta hejrələlər. Ularđa plan 29—25 pr. qa qьna ytəlgən. Bьnda kulaktar zadanejalarьn 22, jaŋqьđaqtar 20 pr. qa qьna tultьrqandar. Bьnda hamanda plandьŋ rejal вulmavь turahьndaqь diskyssejə jemerelgəne juq.

„Başqortostan“ вrigadahь: USMANЬF, BIKTAŞЬF, QƏJNYLLIN.

MƏSETLELƏ IGEN ƏĐERLƏVĐƏ HAMAN DA QARARĐAR MENƏN EŞ BƟTƏ

MƏSETLE teвəgendə вətə kampanejalar, вigerəktə igen əđerləv, tuŋqa hørəv eştəre tulьhь menən əđeklekkə huqьldьlar.

15 nse yktəвergə 5 kənlək turahьnda məqlymət juq. 10 nse yktəвergə teвək вaşqarma kəmitəte məqlymate вujьnsa jьllьq igen əđerləv planь ïəqət 11,85 pr. qa atqarьlqan.

Urazaj kampanejahь ytkərev turahьnda teвək ojoşmalarь farmal ultьrьştar qьna ytkərgəndər, kankrit вer nəmələ eşlənməj. Kalxuzsьlar arahьnda massavaj eş, satsejalizem jarьşь, udarsьlьq вyksir вrigadalarь juq. Bьl turala teвək kalxuzsajuzь qarar sьqarqan. Ləkin, 15 nse yktəвergə teвək yđəgendə вer nəmə вaşqarьlmaj, aldьnqь kalxuzdar вyləklənməj. 11 nse yktəвerđəge kalxuzdarđaqь igen əđerləv vəkildəre kəŋəşməhenə 14 kalxuzdan nej вarь 5 keşe kilde. Teвək kyləmendə kalxuzsьlar, qatьn—qьđđar slyte ytkərelergə qarar sьqarьlqan, ləkin—qaqьđđa jatьp qalqan.

Teвək eşseləre, teвək kəŋəşmələre jьjnavđan вetenləj qul heltəjđər. „Avьl eşselərenə eştən 2—3 kən ajьrьrqa jaramaj“ tip „aвjektif“ səвəp taвalar.

Ləkin, vəkildərgə tapşьrьlqan kustavaj kəŋəşmələr ytkəreve turahьnda his вer məqlymət juq. Kampanejahьŋ вarьşь plandьŋ qojroqta hejrələve vəkildərđeŋ eşləv sьjlattarьnьŋ tyвənlegə teвək jetəkselegə nisek ikənenə asьq fakьt вulьp kilələr.

Ɵlə vəkildəre вer urьnda nьqьtьp вerketelməgən. Ber avьl səvite jəki kalxuzđa ikenselərenə taşlav eşe hamanda davam itə. Ber vəkil вer urьnda eşte jьjep jaqşь heđemtələr kyrə вaşlaha ikense vəkil ul urьnqa вarqamsa qьđьl aвuzdar aqьmь вetenləj tuqьratьla.

Kilgən vəkildər teвəktə, yđəktə 2—3 kən вujь uram tapajđar. Eştə qьđьv timp juq. Teвək eşselərə səqət menən inə вelməjđər. Igen planьnьŋ đurlьqь menən maъajalar. Şul səвəple вьl eştə вaşqa teвəktərgə qaraqanda juqarьnan „rəxim“ kətkən kevek jerejđər. Kalxuzdarđa qьđьl aвuzdar tərtipheđ ojoştorola. Jaŋqьđaqtar kalxuz kalunnalarьna quşьlmaj hər вer keşegə вer at menən taşьjđar. Juldar nasar. Teđətergə məmkin вu qan juldarđa teđətelməj.

Teвək kalxuz sajuzь вaşь əjlənqən. Nisə tapqьr şeltə alavьna qaramaj hamanda qoro „qararđar“ me ən вulьsa. Kalxuzdarqa igen taşьv esən at ajьrьvđa вerehe 60 pr. ikense tapqьr 50 hørəv kesən ajьrьrqa quşьp, kankrit həm janle jetəkselek itevđə his вer hьnьlьş jahamaj. Bьl qarar вojomqa atqarьlmaj. Vaqьt Vaqьt şulaj qarar ytəleşe ađ tikşerelə, 314 вaş hejrəv kesə вulqan „Nuriman“ kalxuzь alьъ punkьtqa igen tapşьrьv esən ïəqət 54 at вiđələgən. 1200 atlь "Partizan" kalxuzь igen tapşьrьvqa ïəqət 250 at ajьrqan. Ber nisə kalxuz rəistəren şeltələr вirelevgə qaramaj „iŋ elek yđəmə,, , "elek orloqqa ajьraвьđ, yđeвeđgə jetməj" tigən kulak luzьngьlarь hamanda ajьrьm kalxuzdarđa davam itələr. Kampanjalar "kiđəkləp alьp вarьlalar. Igen əđerləv menən вer rəttən ytkərelergə tejeşle Fin istalita, slyttər nejs k ytkərelev turahьnda teвəktəŋ his вer terle məqlymət alьp вulmaj. Tik 20—yktəвerđə teвək kəmitəteneŋ igen əđerləvđəge вer avьl səvitenən ikense avьl səvitenə jørəvse vəkildəre qatnaşь menən kiŋəj telgən plinum ytkərelep şturьm ajьnьŋ jartьhьna jomqaq jahala.

„ŞUNDA BULЬVSЬ“

IP. STALINDЬŊ 6 KYRHƏTMƏHEN BOJOMQA AŞЬRЬV—PRAJЬZVUDSTЬVA PLANDARЬN 100 PR. ITEP YTƏVƉEŊ ASQЬSЬ.

(ƟFƟ QALAHЬNЬŊ PARTEJƏ HƏM PRAFSAJUZ AKTIFЬNЬŊ 11 UKTƏBERƉƏGE JЬJЬLЬŞЬNDA IP. BЬJKINDЬŊ DAKLATЬNAN).

Başqortostandьŋ igen əƌerləv fruntьnda eƌeəlek bar. Partejəneŋ Başqortostan ojoşmahь bьl eƌe lekte beterəv esen betə kesən birə, şturьm ajь—uktəberƌə igen əƌerləv planьnьŋ ytəleven, avьldaçь təp səjəsi kampanejanьŋ ytəleven tə'min itev esen kerəşə.

Ləkin əƌeeklek igen əƌerləv fruntьnda qьna tygel. Başqortostanda sajuz həm jerle sənəqət teŋ prajьzvudstьva pragramda rьn ytəv esen kerəş fruntьnda şulaj uq tьnьshьƌlьq bar. Bьş jьllьqtьŋ 3 nse jьlьndaqь 4 nse xəl itkes kvartal planьnьŋ ytəleve xəl itelməgən.

PARTEJƏNEŊ IKE TARIXI DYKEMINTE

Sənəqət xələnə kysər aldьnan partejəneŋ bьl məs'ələgə turanan tura bəjləngən ike tarixi dykəminte turahьnda heƌƌen iƌegeƌgə teşerqə rex ət iteg ƌ.

Berense dykəmint—ip. Stalindeŋ 1931 jьl, 4 nse fivralda hejləgən telməre həm ikensehe—ip. Stalindьŋ 23 ejiynda xuzalьq eşselə e kəŋəşməhendə həjləgən telməre.

Ip. Stalin yƌeneŋ berense telmərendə „balşeviktar hyƌe—zitdi hyƌ, balşeviktar birgən hyƌƌəren ytərgə kynekkəndər" tip başlap, „plandь ytəv esen beƌƌeŋ „aвjьktiv" memkinlektər bulqanlьqьn hьƌьq əƌtənə alьp ytə. Ul—„beƌƌə ikense şart—bьl memkinlektərƌe fajdalana belev barmь?" „Ikense telə ajtqanda fabrik, zavьt həm şaxtalarqa dereƌ jetəkselek beƌƌə barmь? Betə nəmə lə bьnda jaqşь toramь?" tigən horav quja.

Ukeneskə qarьşь bьnda barьhь la jaqşь tora tip əjtep bulmaj. Həm beƌ, balşeviktar, bьnь turanan—tura həm asьqtan asьq əjtergə tejeşlebeƌ!... Beƌƌə pritprejatejəgə jetəkselek məs'ələnenə hər vaqьtta la balşeviklarsa qaramajdar. Beƌƌə jьş qьna, jetəkselek itevƌe qaqьƌqa qul qujьp ultьrьv qьna tip ujla ƌar..."

„Prajьzvudstьvaqa jetəkselek itevƌə beƌƌeŋ qaqьƌ aldьnda qul qavşьrьp qalьvьbьƌ nisek kilep sьqtь huŋ?"—tip horaj ip. Stalin.

„Bьnьŋ səbəbe—qaqьƌqa qul qujьlьŋ pritprejətejəgə jetəkselek itevƌən jeŋelerək bulьvьnda. Xuzalьq eşselərenen kybehe bьna oşolaj avьrtmaqan jaqqa jattьlar". Ip. Stalin Telmərenen ƌ qьnda: „Beƌ aldьnqь ilderƌən 50—100 jьlqa artta qalqanbьƌ. Beƌ bьl aranь un jьlda jəgərəp ytergə tejeşbeƌ. Jə Beƌ bьnь eşləjbeƌ, jə beƌƌe idsəktər.." luzьngьhьn alqa qujƌь.

Balşeviktər tixnikaqa ejə bulьrqa tejeştər, balşeviktərgə vƌƌərenə belgeş bulьrqa vaqь. Rikanstruksejə dəverendə tixnika betənəmene xəl itə."

Bьl berense dykəmint. Ulbeƌƌeŋ partejə tarixьna pragrama bulьp inə, bьl pragram bujьnsa balşeviktər prajьzvudstьvaqa həm eş tixnikahьna ejə bulьrqa ejrənə ə, sats jalizemde tiƌerək teƌergə ejrənələr.

Ip. Stalin yƌeneŋ ikense telmərendə „beƌƌeŋ sənəqət plandь ytəv nəktəhenə qarağanda jaqşь uq sobar kartina bulqanlьqьn" kyrhatə:

„Bьnьŋ səbəbe hunqь vaqьtta sənəqətteŋ alqa barьv şarttarьnьŋ nigeƌƌən yk yƌgərevendə jetəkselekteŋ jaŋь ьsuldarьn talap itkən jaŋь abstanufkanьŋ tьvьvьnda. Ə beƌƌeŋ qajhь ber xuzalьq eşselərebeƌ eş ьsuldarьn yƌgərtev urьnьna həmində iƌkesə eşləvƌə davam itələr. Timək eş sənəqətteŋ alqa barьşьndaqь jaŋь şarttarƌьn jaŋьsa eşləvƌe talap itevendə. Beƌƌe qajhь ber xuzalьq eşselərebeƌ bьnь aŋlamajdar həm xəƌer jaŋьsa jetəkselek itergə kərəklegen kyrməjƌər„ tej.

Ip. Stalin bьl şarttarƌьŋ altьhьn hьƌьq əƌtənə alьp ytə. Heƌƌeŋ hər beregeƌ ul şarttarƌь bik jaqşь xəterləj.

„Beƌ aldьnqь kapitalizem ilderenən artta qalqan aranь iŋ kyp tigəndə un jьl esendə jəgərəp ytərgə tejeşlebeƌ„ luzьngьhьnnan həm şul altь şarttan sьqьp, beƌ, Başqortostan sənəqəteneŋ jaŋь şarttar esendə nisek jaŋьsa qoroləqanlьqьn qarap qarajьq.

ƟS KVARTALDЬŊ QAJHЬBER JOMQAQTARЬ

Min Bilarittəge beƌƌeŋ avьrsa qattan başlajьm Mineŋ qulьmda jьldьŋ berense jartьhьnda. esense kvartalqa həm ajьrьm rəveştə sintəber ajьna əƌme—kyp meŋ jert kləp teƌelgən məqlymattar bar.

Təvge jartь jьl esendə dumnalar tsixь plandьŋ 77 pr. tьn, 3 nse kvartalda—15 pr. tьn ytə ne martin tsixь—jartь jьl esendə 64 pr-t həm 3 nse kvartal esendə 46 pr. t ytəne, prakat tsixь—jartь jьl esende 67pr-t həm 3 nse kvartalda 62 pr-t ytəne. Bytən tsixtarƌa la şundaj uq xəl tejerlek.

EŞ XAQЬ FUNDЬ—jartь jьl esendə 83,5 pr-t həm 3 nse kvartal esendə 79 pr-t ytəlgən. Eşselər berense jartь jьl esendə 89 pr-t bulha, həm 3 nse kvartalda 87 pr-t buldьlar. Qoros sьbьq zavьtьnda eşselər bigerək tə nьq jeteşməj. Berense jartь jьl esendə bьnda, talap itelgən eşselərƌeŋ ni barьhь 66,4 pr. tь qьna bar ine. Qoros sьbьq zavьtьnda eş xaqь berense jartь jьl esendə 92 pr-t təşkil itə.

Bilarit mital zavьttarьnda praduksejəneŋ yƌ xaqь təşərəlmigən genə tygel, xətta berensь jartь jьl esendə 1,92 pr. qa kytərelgən. Sintəber ajьnda unьŋ ber əƌ təşeve kyrelə.

B X X J S neŋ məqlymattəre bujьnsa jerle sənəqətteŋ 11 pritprejətejəhendə 9 aj esendə valavaj praduksejə plandьŋ 90 pr. tьn təşkil itə. Berense jartь jьl menən saqьştьrqanda esense kvartalda handar nasarlanqandar.

Eşselərƌeŋ udarsьlьqqa ьlьq tьrьlьv handarь bik xaraktirlь. Berense jartь jьlda 70,5 pr-t ьlь tьrьlqandar, bьl han esense kvartalda la yƌgərməj qala, əjterheŋ ber nəmə lə bulmaqan.

Bьnda jəki handar ereldereлgəndər. jəki B X X J S menən Başprafsəvittə ber terle lə iƌəp alьp barьlmaj.

Jerle sənəqəttə praduksejəneŋ yƌ xaqь plan bujьnsa bildələngən 7,8 pr-t urьnьna berense jartь jьl esendə 4,66 pr-qa ytəlgən, jəqni 3,14 pr-tqa ytəlməj qalqan. 3 nse kvartal esendə praduksejəneŋ yƌ xaqьn təşerəv turahьnda ber terle lə məqlymat juq BXXJS hər ajƌьn 10—sьlahьnda praduksejəneŋ yƌ xaqьn təşerəv turahьnda məqlymattər birep torırqa tejeşle ge kyrhətelep əlkə kəmtəte tarafьnan qarar sьqarьlqandan huŋ oşondaj xəl kyrəbeƌ.

Ajьrьm pritprejətejələr bujьnsa han kyrhətmələre nindəj huŋ?

Krasnausul bьjala zavьtь: sintəber ajьnda 114,4 pr-t, 3 nse kvartalda—53,3 pr-t. 9 aj esendə—82,3 pr-t. Zinovjefskej bьjala zavьtь—(şul uq vaqьttar esendə) 88,5 pr-t, 75,5 pr-t, 76,8 pr-t.

Stərletamaq kyn zavьtь-101,0 pr—t, 81 pr-t, 88,3 pr-t.

Ɵfə kyn zavьtь—153,3 pr-t, 145 pr-t, 118,3 pr-t. Ɵfə tire iləv zavьtь—110,3 pr-t 106 6 pr-t, həm 94,6 pr-t. Ajaq kejeme eşləv fabrige—125,6 pr-t 109,5 pr-t, 103,8 pr-t Blagavişşin zavьtь—64 pr-t, 61,3 pr-t, 70,1 pr-t Dəvlət zavьtь №1—63,6 pr-t. 58 2 pr-t, 65,1 pr-t. Tegev fabrige—87,2 pr-t, 77,7 pr-t, 89 pr-t. „Uktəber Natiskahь" tipagьrafejəhe—86,4 pr-t. 75,4 pr-t, 89,3 pr-t. „Krasnьj Klyc" qaqьƌ fabrige—69 3 pr-t. 59,8 pr-t, 75,8 pr-t, N—Trujeskej sukna fabrige—plandь aşьrьp ytəgən. Taqta jarьv zavьtta ь pragramdь 91,5 pr-t qa ytəgəndər.

Aqas əƌerləv həm aqas taşьv eştəre iŋ artta qalqan ucaskalardan, 3 kvartalda xurlьqlь handar iqlan itelde. Bьndaqь timptar Başqortostandaqь betə əƌev eşsəren sajuzdьŋ jaŋь tedələştər, safxuz tedələşə, transport həm bəjləneş kevek xəl itkes ajьrьm ucaskalarьn əƌəklək qurqьnьsь aƌtьna qujalar.

Kyrəbeƌ, pəa darьn ytəgən həm aşьrьp ytəgən pridprejətejələr artьq ƌur bulmaqan ber gruppa təşkil itələr, ə pri prejətejələrƌeŋ kybehendə plandarƌь ytəvƌə əƌəklək bar.

Kustarьlьq kapiratsejahьnda la oşondaj tejerlek xəl.

JERLE PRIDPREJƏTEJƏLƏRƉE JAŊЬNAN QOROV

Jerle pritprejətejələrƌe rikanstruksejələştерev planь nisek ytəl? Ɵfə həm stərl tamaq kyn zavьttarь kevek kapital halьv lardьŋ ytəleve bulqan ajьrьm pridprejətejələrƌən başqa. plandьŋ 65 pr. tьn ytəgən Krasnausul bьjalь zavьtь kevek artta qalьvsь pridprejətejələr ƌə bar.

Krasnausul zavьtьnьŋ kyp kapital halьvƌь talap itkənlegen həm bьnda bik kyp nəmə iƌəpkə alьnmaqanlьqьn ajьrьm əjtep ytergə kərək. Unda 950 meŋ hum menən başlap, taqьla 00 meŋ hum samahь kərək bulьr tip iƌəpləgəndər, ə oşo kengə tiklem unda miljun humdan artьq kapital halьnqan, həm bete ber miljun jarьm halьrqa kərək bulьr buqaj.

Taqь la ber belə—qorolmalarƌьŋ qajhь ber vaq eləştərə həm ber aƌ matirejal (simint h. b.) jeteşməv arqahьnda zavьt oşo kengə tiklem eşlənep təmam itelə almaj Ə bьnьŋ menən 4 nse kvartaldьŋ planь ədelə.

Blagavişşin zavьtь rikanstruksejə həm kapital halьv plandaьn nej barь 19 pr—t qa ytəgən. Bьnda şulaj uq plan ƌur bulqan. Unan huŋ bьl plandь yƌəktə yƌgərtkəndər, rikanstruksejəne qьƌqandar həm zavьt 19 pr—t ytəv menən qalqan. Bьnьŋ şulaj bulьvьnьŋ taqь la ber səbəbe zavьt yƌebeƌƌə alьrqa tejeşle ajьrьm ber qorolmanьŋ oşo kengə tiklem ala almavьna tora.

Mixanik zavьt həm kyp kenə bytən pritprejətejələr plandь 1540 həm 49 pr—t qa, ə ajaq kejeme tegev fabrige—72 pr—t qa, ytəgəndər h. b.

Tə əv matirejaldarь bujьnsa plan nej barь 39 prt—t qa ytəlgən. Bьl han giganttar tədeleşən his tə'min itə almaj, Savnarxuz həm kustarsьlьq kapiratsejahe yƌ aldarьna teləv matirejaldarь bujьnsa tədeləştərƌe kiŋəjtev turьhьnda qujьlqan burьstarƌь ytəj almaqandar.

Ajьrьm pritprejətejələr pragramdь ninə ytəməgəndər huŋ? Nij esən qajhь berəvƌəre bьl eşte ytəgəndər ƌə, bytəndəre ytəj almaqandar? Sənki ular YƉ EŞTƏREN IP STALINDEŊ KYRHƏTMƏLƏRE NIGEƉEN DƏ JAŊЬSA QORMAQANDAR. pramfinplan tirəhenə kiŋ jəlpь ь, kərək ytəndəge 9 ajьnьŋ ulhьn, şulaj uq 4 nse kvartaldьŋ da plandarь ytəleven tə'min itə alьrlьq rəveştə səjəsi mabilizavajt itməgəndər.

P. STALINDЬŊ ALTЬ KYRHƏTMƏHE NISEKYTƏLƏ

Ip. Stalindьŋ altь kyrhətməhe nisek ytələ huŋ?

EŞSE KƟSƏ. Barь tik pritprejətejələrƌeŋ ber eləşə genə eşse kesən tuplavqa jaŋьsa jaqьnləşa başlaнь, unda la barь tik huŋqь vaqьtta qьna (qoros sьbьq, mitallurgejə zavьttarь).

Bytən pritprejətejələrƌə eşse kesən ojoşqan rəveştə jьjьv burьstarь əle jetəlek dərəzələ aŋlanmaqan həm ul diriktivanь kyp kenə bodov vaqiqələre bar. Min bьnda kyp kenə dugьvьrdarƌь, məs'ələne başь menən qa'ap quja torqan bik qьƌьqlь dykəminttər kyrhətə alьr inem

Iptəştər diriktifte uqьqandar, tavьşqa qujqandar, ə eşkə kilep tokalgəs hər ike jaqtьŋ kileşevenə ireşev esən kalxuzqa nisek ptxut jahav kərəklegen aŋlamaqandar. Ular, əgər elek eşse kesə virbufşiktar jərdamь menən jьjьlha, xəƌer inde ul eşselərƌe kalxuz birergə tejəşle tip jadьp qujьrqa memkin tip iƌəpləgəndər. Kalxuz ul eşse kesən beƌgə kiltərəsək, ə beƌ eş xaqьn tylərgə tejeşlebeƌ tigəndər. Həm jadьp qujqandar bit: „eşselərgə nindəj eş xaqь tylənhə, kalxuzsьlarqa la şundaj uq eş xaqь tylərgə„. Şulaj tip jadьp qujьv menən ular ip. Stalindьŋ kyrhətməhen ytənek tip ьşanqandar.

Paravьzdar tədatev zavьtь partkumьnan ip. Tarasьtьŋ Ɵlkə Kəmitətenə birgən dakladnuj zapiskahьnda bьl məs'ələnen qujьlьşь bik xaraktirlь. Ul bьlaj tip jaƌa:

—Beƌgə eşse kesən virrafat itev esən Qьrqьƌ—M e j ə k ə t e b ə g e n b i r ƌ e l ə r. Mejəkə tebək b a ş q a r m a hьna keşelər kitte. Unda beƌ ƌekelərƌən başqa la virbufşiktar bulqanlьqь belende.

Xeƌmət xalq kamisarlьqьnьŋ osterƌь berketə almaqanlьq dereƌ, ləkin eşteŋ tege und tygel, bəlkem dugьvьrƌa tebək başqarma menən tygel, kalxuz menən teləргə kərəklegendə. Paravuzdar tədatev zavьtьn Qьrqьƌ—Mejəkə təbəgen başqarttarƌь virbavajiffitev esən birgəndər, ə zavьt oşo kengə tiklem ul eşte ytəj almaqan. Keşelər barqandar, ə dugьvьrd tebək başqarma menən tygel, bəlkem kalxuz menən jadьşьrqa kərəklegen aŋlamaqandar, zavьtta eşselərƌeŋ milli sastafьn jaqşьrtьv turahьndaqь əlkə kəmitət diriktifen ytərgə kərəklegen aŋlamaqandar.

Eşse kesəneŋ aqьmь əle beterelməgən.

Eşse kesən prajьzvudstьvaqa berketev burьsь aŋlanьlmaqan əle 3 nse kvartal ajƌarьnda eşse kesəneŋ aqьmь tybəndəgesə:

Krasnausul zavьtь (vaqьtlь eşselərƌən başqa alьnqan) 1,5 tən 4 pratsintqa tiklem, Stərlitamaq zavьtь—6,5 pr—t, (hunqь ajda ber tiklem əƌerək—5,4 pr—t.) N—Truskej—4 pr—tan 2,5 pr—tqa təşkən, Tegev fabrige—avqьs 10 pr—t, sintəber 5 pr—t. Ajaq kejeme fabrige—ejjyl 10 pr—t, avqьs 7 pr—t, sintəber 6,5 pr—t. Blagavişşen zavьtь—11 pr—t. Bilarit zavьttarьnda (vaqьtlь eşselərƌe iƌəpkə alqanda) eşse kesəneŋ aqьmь 15 pr—t.

Eşselər sьjnfьn berketev burьsьn tulь rəveştə aŋlamavƌь beƌ ber yk vaqьtta gejalugeja razvitkalarьnda la kyrƌek. Unda eşselər kilələr ƌə kitələr ine. Eşselərƌeŋ prajьzvudstьvanan kitev səbəbe başlьsa ulardьŋ tormoş şarttarь nasar qujьlьv. ular arahьnda massavaj eşteŋ tejeşle rəveştə alьp barьlmavь arqahьnda buldь Eşte şulaj itep qujьrqa kərək ine ki, kalxuzsь la keşelərsə tormoş şarttarьnda jəşəben, beƌgən 100 MILJUN TUNNA ƟSƏN KƟRƏŞ, BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTEREJƏLƏŞTEREV FRUNTЬNЬŊ IN BAJAVAJ UCASKALARЬNAN BEREHE bulqanlьqьnьŋ hər ber eşse həm hər ber kalxusь aŋlahьn,

Ip Stalindьn şulaj uq kyp kes talap itə torqan eştərƌe mixaniklaştьrьv məs'ələhen alqa qujqanlьqь heƌƌeŋ xəteregedƌəler, bьl məs'ələgə pritprejətejələge artьq eşse kesən tabьv eşe lə bəjləngən.

Mixaniklaştьrьv həm ratsejanalləştьrьv məs'ələhenə xatta beƌƌeŋ xuzalьq ojoşmalarь. BXXJS, Juz-ural-lis buthьn, şulaj uq teƌev ojoşmalarь la əle jaqьnlaşmaqandar.

Eşse kesə jəhətenən eske memkinlektərƌe mabilizavajt itev eşe nisek tora? Mineŋ mьnda kiltergən handar bьl jəhəttən eşteŋ asьqtan—asьq nasar torqanlьqьn kyrhətələr Pridperejatejələrƌeŋ qajhь berəvƌərendə eşse kesə bik nьq jeteşməgən taqьtta, ikenselərendə ul artьq, eşselər hanь menən plandarƌь ytəv kərəklege arahьnda mьvafiqlьq juq. Məƌələn, ejjyl ajьnda 11 pridperejətejə bujьnsa plan 86 pratsintqa ytəlgən, ə ularƌa planqa nisbətən 98,8 pr—t eşselər eşləj; 9 aj esendə plan 90,1 pr—t qa ytəlgən, planqa nisbatən eşselər 96 pr—t təşkil itələr. Şulaj uq bytən pridperejatejələrƌə lə bik sobar kartina kyrəbeƌ.

Partejə əlkə kəmitəte bьl xəlde ber nisə tapqьr hьƌьq əƌtənə alьp ytte həm ul məs'ələne qujƌь. Sajuz kyləmendəge kyp kenə pritprejətejələr eske memkinlektərƌe mabilizavajt itevgə, artьq eşse kesən tabьvqa, həm ulardь eşselər jeteşməgən bytən ucaskalarqa kysevgə sarqьrьp, betə eşselərgə qarata mərəzəqəttər sьqardьlar.

Şuqa qaramaƌtan eşse kesə məs'ələləren dereƌ xəl itevgə beƌƌeŋ pritprejətejələrƌeŋ həm partejə ojoşmalarьnьŋ kybehe jaqьnlaşmaqan əle.

SIT ILLƏRƉƏ

BREJAN ƏFƏNDE DOŞMANDARƉЬ „JARЬŞTЬRA"

TUKJU, 21. BREJAN, Japuneja Qtaj bƌqьşьn jajqa halьv maqsatь menən 5 terle punkьt eşləp sьqardь. Bьl punkьttar tybəndəgelər:

— „Qtaj xekymete yƌ ilendəge Japundarqa qarьşь agitatsejanь tuqьrtьrqa həm məktəptərƌəge Japundarqa qarьşь tindinsejəne beterergə tejeş.

— Qtaj xekymete, Qtajƌaqь Japun xalqtarьnьŋ tormoş həm melkət xəvefhəƌlegen tulьhьnsa tə'min itergə tejeş.

— Qtaj xekymete, undaqь jəşəgən Japuneja xalьqtarьna Qtaj jerenə kysep ultьrьrqa həm unda iqtisadi tormoş alьp barьrqa tulь xequq birə.

— Qtaj həm japuneja xekymettəre, ber bereheneŋ jerenə inev kevek tərtiphəƌlektər eşləp, ike aralaqь menəsəbətte bodmajdar.

— Qtaj xekymete, Japun, Qtaj dugьvьrdarьna bəjləngən etə əbəzətelьstevalardь tanьj həm şunьŋ esenən 1915—jьlda edelgən dugьvьrdь, 21 punkttan torqan talaptь la qabul itə.

Japun vlastarьnьŋ taqь la ber falşifikatsijalarь

ŞANXAJ, 21. Alьnqan məqlymattərgə qaraqanda, Manzurejələ giniral LIN—IN CIN tarafьnan qudqatьlqan həm yƌeŋ „bojondoroqhoƌ xekymət" tip atavsь jaŋь ber xərəkət kilep sьqtь. LIN—IN—CIN tənjaq—ken sьqьş ta „yƌeŋ yƌe haqlavsь" ber ərmejə ojoştorƌo. Bьl ərmejəgə 50 meŋdən artьq ƌəskər tuplanqan. Şanxajƌan xəbər itevgə kyrə, LIN—IN—CIN CAN—SƟƏ—LƏN həm CAN—KAJ—ŞI gə qarьşь jaqasaq. Ul, yƌe beteŋləj ber jaŋь xekymət tedep „Manzurejəne militaristarƌan tadartьv turahьnda bojoroq birasək." Bьl „bojondoroqhoƌ xekymətteŋ" başqa xekymətter kevek yk Japunejə tarafьnan ruxani həm matrejalnaj jarƌəm alьvьnda his ber şebebə juq.

SSSRƌь tanьvƌьtalap ite'er

ŞANXAJ, 21. Bьnda Japunejəgə qarьşь jyneltelgən, 20 meŋ studinttьŋ dimanastratsejəhe buldь. Dimanьstratsejəneŋ vəkildəre Nankin xekymətenə ber horav birƌelər. Ular bьl horavƌarьnda, Qtaj menən SSSR arahьnda diplamat bəjləneştərƌe torqoƌovƌь talap itələr.

ŞANXAJ, 21. Unan xəbər itevgə qaraqanda CAN—KAJ—ŞI „Manzurejə xalqьnьŋ" diligatsejəhen qabul itte. Bьl diligatsejə, GAN—KAJ—Şiqa Japunejəneŋ bojoroqo bujьnsa qujьlqan vlastarƌь tanьmavƌь, Japunejəneŋ talap alqan tirriturejələren Qtajqa qajtarьp birevƌe həm Qtaj menən SSSR arahьnda diplamat bəjləneştərƌe torqoƌovƌь talap itep dejem qariza tapşьrƌь.

DIRIKTIF SUKNA AЪTЬNAN SЬQARЬLHЬN

MƏKTƏPTƏRĐƏGE HUQЬŞ ƏĐERLEGE EŞENƏ MASSAVAJ SMUTЬR UĐOIARЬHQA

RYLHEĐ, JELKƏNHEĐ

Məktəptərđəge huqьş đərese menən kem jetəkselek itə?

Pralitarejat uqьvsьlarьn Səvit tər dəvləten haqlavqa əđerləv xalьq məqarif sistimahьnьŋ həm sətəsəvitjəməqətselegeneŋ berense nəvsəttəge burьsь.

Başqortostan juqarь həm urta məktəp uqьvsьlarьnьŋ ytkən uqьv jьlьndaqь huqьş əđerlegeneŋ qajhь ber hedəmtəlare вьl tarmaqta tьnьslanьp qalьlьq ber kartina birə almajđar.

Bildəle, ytkən uqьv jьlь вeđ đeŋ Başqortostandaqь uqьv jorttarьnda quqavsьlьq məs'ələlərə tirəheŋdə jəməqətselek fekeren tьvđьrьvđaвer nej tiklem hьŋlьş janav jьlь вuldь tejergə ine.

Betə uqьv jorttarь tejərlek hər xəldə Өfələge uqьv jorttarь, huqьş əđərlegenə ьlьqtьrьla. Huqьş đərese, ştatlь həm ştattan tьş jetəkselər menən tə'min itelə. Şaqtaj jetkelekle uqьv kitaptarь həm əsвaptar menən qoramallanqan huqьş kəвinittəre həm mejeştər buldьrьla. Başqortostan huqьş kamisarь ip. Rьzixtəŋ insejativahь menən, huqьş jetəkselərə həm huqьş đərese uqьtьvsьlarьnьŋ, fizkyltura uqьtьvsьlarь menən вerlektə taktika, atьş fizkylturanan ber nisə kyrgəđmə zənətelər uđqarьldь. Tejvrejə menən praktikanь вəjləv eleşəndə, qajhь вer uqьv jorttarь uqьvsьlarь (avьl xuzalьqь insititutь, pramik) đurqьna uŋьşlь lagir sьuđarь ytkərđelər. Məktəptərđə huqьş eşe qujьlьşь turahьnda garnizun вaşlьqь tarafьnana вer nisə məxsys kəŋəşmələr ytkərelde.

Uqьvsьlarđьŋ huqьş əđərlegendəge вьl uŋьştar menən вer qatarđan, nigeđđə, tyвəndəgelərđən qiвarət вulqan kypkenə jeteşheđlektər đə вulđь:

1—Uqьvsьlarđьŋ huqьş əđerlegendə, xalq məqarife urgьnđarь tarafьnan asьq вer apiratif mitudika jetəkselege juq. Вьl eş fəqət, huqьş məəsəsələreneŋ jarđamь menən genə qьđqala.

2—Uqьv jorttarьndaqь uqьtьvsьlar sasalьnьŋ kypselege, huqьş—tərвejəvi eşenə jeterlek tiklem məs'ylejət menənqaramađar. Xətta qajhь вer vaqьttarđ uqa qьrьn qarav, unь вetenləj tanьmaѣqa tьrьşьv kevek xəldərđe lə osoratьrqa вula.

3—II qurqavsьlьqьn вəjləneştə вulqan məs'ələlərđe, вьqa tiklem jəşəp kilgən pragrammalarđa kərəkle вer đərəzə lə saqьldьrьv juq Huqьş əđerlege kursьnan hedəmtə jahav urьnьnda eđlekheđ prajьzvudstva praktikahь plaпьnda kankrit zadanjalar вirev indereлməj.

4. Jəməqət ojoşmalarь, iŋ вerense nəvвəttə uqьv jortonoŋ partejə, prafsajuz, asa—avjaxim ojoşmalarь tarafьnan, huqьş əđer'ege eşenə kərək tiklem jarđam kyrhətelməj.

5. Uqьv jortonoŋ uqьv—prazvudstvoqa planьn tultьrьvqa ə'hir itevđə dur urьn totqan huqьş əđerlege вujьnsa huqьş artiвe iliminttəren heŋeşterev, jomoşaq.

6 Məs'ələne quja вelməv, ejvrejə menən praktikanь вəjləj aлmav, kumplikslaştьrьv jomoşaqlьq həm huqьş kəвinittərenləge eştərđen nasar qujьlьvь arqahьnda, ytelməgən matirejal uqьvsьlar tarafьnan jomoşaq ydləşterelə.

Вьna вьlar, uqьv jorttarьnda huqьş əđerlege eşeneŋ qujьlьşьnda ytkən uqьv jьlьnda həm вer nej tiklem вьjьlqь uqьv jьlьnda la qanatlanьp kilevse qop jeteşheđlektərđe вergə tuplap, ularqa tejeşle narьq вirev hedəmtəhendə, вьjьlqь uqьv jьlьnda uqьvsьlarđьŋ huqьş əđerlege tarmaqьnda oşondaj kankrit вurьstar qujьlьrqa tejeş:

1—Ytkən uqьv jьlьnda вulqan jeteşheđlektərđe вətərev menən вergə, uqьvsьlarđьŋ huqьş əđerlege eşen, huqьş tixnikahenə ejə вulьv luzьngahь, uqьv jortonoŋ uqьv—prajьzvudstva qemym planьn ajьrьm rəveştə huqьş əđerlege planьn tultьrьv həm arttьrьp tultьrьv, tərtiple nьqььv, qьđьl ərmeləneŋ вajavaj traditsejəhe nigeđendə uqьvsьlarqa huqьş—səjəsi tərвejəhe вirevđe jaqşьrtьv вilgehe aѣtьnda, satsejalizəm jarьşь həm udarsьlьqь kiŋ rəveştə qullanьp, jəjep jeвərergə. Huqьş əđerlege eşen, jəməqətselektəŋ qatь kantryle aѣtьna alьrqa.

2—Вьjьlqь uqьv jьlьnnan huqьş əđerlege eѣtənən вulqan вetə apiratif jetəkselek, xalq məqarife urgьndarьna вirelə. Huqьş məssəsələ e eѣtendə fəqət, kyđətev həm inspiktьrlьq itev eşe genə qaldьrьla. Вь xəl, xalq məqarife urgьnđarьnьŋ uqьv jorttarьn huqьşsanlaştьrьvđa вulqan eştəren, taqь la nьqьraq məs'ylejətləştərə.

ALDA LA ВЬLAJ RYLHEĐ JELKƏHEĐ EŞLƏVĐE ĐƏVAM ITTEREV MƏMKIN TYGEL. NARKAMPRUS ERGƏHEN DƏ APIRATIF HƏM MITUDI KƏ JETƏKSELEGENƏN ВERYĐƏK ВULDЬRЬLЬRQA TEJEŞ.

3—Uqьv jorttarьnьn huqьşp əđerlege pragrammahьn, вaşqa fəndər menən вəjləp, hər вer uqьv jortonoŋ nkteньna qarap tiđ arala jaŋьnan eşləp qarap tikşerep sьqarqa.

Şulaj uq tejvrejəmenən praktikanь вəjləgəndə qemymən genə almajьnь palitixnizəm nigeđendə вəjləvđe—uqьv jortonoŋ prajьzvudstva praktikahь planь menən вəjləvđe—alqa həjrergə.

4. Uqьvsьlarđьŋ yđ вaştarьna əđerlənevđərendə, huqьş kaвinittarьnьŋ praktik əhəmejətlərə ifratta đur. Ləkin qьđqanьsqa qarьşь вьqa tiklьm вulqan kəвinittər, yđđərenə вildələngən əhəmejəttərenə javap вirə almajđar. Ular, yđđərenen вegengə təѣtəre menən nindəjđer вer qoral skьlatьna. myzigə oqşajlar. Ular, yđđəreneŋ tьşqь kyreneştəre menən kitap plakattar həm вaşqa uqьv səвəptəre menən tultьrьlqan asa—avjaxim lafkalarьna oqşajđar.

Huqьş kəвinite məktəpte huqьşsanlьndьrьvđьŋ yđəge. Ul, uqьvsьlarđьŋ alqan вelemđəren nьqьtьv, tərənəjtev, yđ вaştarьna eşləvđə jarđam laвuraturejahь вulьrqa tejeş. Uqьvsьlar, вьl kəвinittən yđđərenə kərək вulqan jarđamdь taвьrqa tejeştər Вьnьŋ esen hər вer huqьş kəвiniteneŋ eşendə qatь riglamint вuldьrьlьhьn. Unьŋ, ergəhenə вetə aktif tuplanьrqa, unda nəv вətselər qujьlьrqa, kansultatsejələr ojoştorolorqa tejeş.

5. Uqьvsьlarđьŋ tən tərвəjəhe eşe huqьş əđerlege eşe menən вer ajaqtan вarьrqa, tən tərвejəhe pragrammahь huqьş eşenə jaraqlь kyнəkmələr menən tultьrьlьrqa, вьl đerestə huqьş əđerlege jetəkseheneŋ kyđətselegə həm jetəkselege aѣtьnda ytərelergə tejeştər.

6. Uqьv jorttarьna jaqьn вulqan qьđьl ərmejə sastare menən praktik rəveştə qujьlqan вəjləneş, uqьv jorton palitixnik ləşterev eşenə xeđmət itterelhen. Qьđьl ərmejəneŋ tixnik вazahь, uqьvsьlarđь huqьş tixnikahenen huqьş uŋьştarь menən tanьştьrьvđa matirejal вazaвьjatьnda fajđalanьlьrqa tejeş.

7. Huqьş əđerləgendəge qilmi tikşerev eşe, вer nəktəgə kilep tərəlgən kejgə tora. Nigeđđə, eŋteŋ 2—3 tormaqьn alьp, uqьv jorttarьnьŋ (uqa ь) đejəm qilmi tikşerev planьna ald ara la jalqanьrqa.

8—Oşo vaqьt esendə mehim вulqan вьl niged məs'ələlər, fəqət, jetəkselər həm uqьtьvsьlar sastafь вьl eş esen yđđəren məs'ylejətle ikənlektəren nьqьlanlaqan pralitarejat uqьvsьlarь yđđəre, yđ вaşlьlьq həm insejtiva kyrhətkən, вьl eşkə uqьv jorttarьnьŋ вetə jəməqətselege iŋ вerense nəvвəttə partejə, kamsamul, prafsajuz, asa—avjaxim həm вaşqa jəməqət ojoşmalarь nьqlap ьlьqtьrqan вer şartta qьna tulь rəveştə tormoşqa atqarьlasaq.

„LƏM—MIN'

28 Məktəptərđəge huqьş əđerlege jetəkselərenə BELDEREV

„BAŞQORTOSTAN“ GƏZITENEŊ HUQЬŞ ВYLEGE

Вaşasa—avejaximdьŋ məktəptər stiktьrь menən вerlektə 28—yktəвer kis səqət 7 gə Вaşpid VUZ huqьş kaвinitь вinahьnda (Jəgur Sazunьi uram.)

ӨFӨ—LƏGE ВƏTƏ URTA HƏM JUQARЬ UQЬV JORTTARЬ HUQЬŞ ƏĐERLEGE JETƏKSELƏRENƏN

KƏŊƏŞMƏHEN SAQЬRA

Ken tərtiвendə: 1930—31—UQЬV JЬLЬ HEĐƏMTƏHE, ВЬJЬLQЬ UQЬV JЬLЬ ВURЬSTARЬ, MITUĐIKA ВOJORAHЬ OJOŞTOROV, PRAQRAMMA HƏM ВAŞQA MӨHIM MƏS'ƏLƏLƏR

KƏŊƏŞMƏGƏ; URTA HƏN JUQARЬ MƏKTƏPTƏRĐƏGE HUQЬŞ ƏĐERLEGE JETƏKSELƏRENEN, HUQЬŞ KAMISARLЬQЬ, NARKAMPRUŞ QALA HƏM ВAŞ ASA—AVEJAXIM SƏVITENEN VƏKILDƏRE KILEV MƏƵВYRI.

„BAŞQORTOSTAN“ GƏZITENEŊ HUQЬŞ ВYLEGE

SUKNA AЪTЬNDA QALQAN

BER DIRIKTIF TURAHЬNDA

RSFSR Xəlq Maqarif Kamisarlьqь ytkən jьl inde—əlkə həm təвək maqarif uгьndarьna qarata jeвərelgən sirkylərə menən (18 12—30) urta həm juqarьraq məktəptərđə huqьşsanlьq eştəreneŋ qujьlьşьn tikşerevđe, ularđьŋ eѣtərenə jəkmətkəjne.

Ləkin вьl diriktif əle hamanda, qajđalьr sukna aѣtьnda jata. Kiŋ qatlam uqьvsьlar həm uqьtьvsьlar massahьnьŋ вьl tura la вer xəвərđə işetkəne uq.

Вьl diriktif menən вergə, eşte nejsek aqarьv turahьnda jullar kyrhətelgən, planlь rəveştə ystukseja вirelə.

Вьl plan şulaj uq diriktif вьnan вer jьl elek jaѣьlqan вulhalarđa, ular yđđəreneŋ вahaların вegengə tiklem haqlaqandar, huŋ вulha la вьjьlda ular menən eş kyrergə memkin əle.

Diriktif вujьnsa вьl eşte tikşergəndə, nigeđđə oşo məs'ələlərgə tuqьrarqa kyrhətelə.

1—Ytkən jьl. Məskəvđə urta həm juqarьraq məktəptərđə huqьşsanlьq eştəre turahьnda вulьp uđqan kəŋəşmənen qararđarь nej rəveştə ytəlep вaralar.

2. xəđerge kəndə, вьl məktəptərđeŋ eş planđarь həm şulaj uq pragrammalarь huqьşsanlьq iliminttarь menən nej tiklem huqarьlqandar həm tə'min itelgəndər.

3. Məktəptərđə đejəm huqьşsanlьq eştəren alьp вarьv esən, tejeşle saralar kyrelgənme həm tejeşle şarajettar qujьlqanmь?

4. Huqьşsanlьq eştəre menən jetəkselek itər esen məktəptər uqьtьvsьlar menən tə'min itelgəndərme?

5 Xərвi kaвinittar teđəlgənme, tedelhə nej đərəzələ, kitap həm вaşqa terle uqьv, uqьtьv əsвaptarь menən tə'min itelgəndər.

Вeđ, вegengə kən esen oşondaj qьjвatlь məs'ələlərđe quđqatьvsь вьl diriktiftьŋ, sukna aѣtьnan jaqtь donjaqa sьqarьlьvьn horajвьđ. Вьl diriktiftь tormoşqa atqarьv, вegengə kəndə вeđđeŋ urta həm juqarь məktəptərđəge huqьş əđerlegendə вulqan avьrьvđarđь asьrqa memkinlek вirə. Massanan diriktifte jəşermaѣkə. urьn menən massanь qorallandьrьp. вetə avьrьvđarđь asьrqa.

Uqa praktik rəveştə kerəşev esən partejə, kamsamul, prafsajuz, asa—avejaxim ojoşmalarьnьŋ qatnaşlьqь menən tikşerev вrigadalarь ojoştorop, diriktifte вojomqa atqarьrqa. S·

HUQЬŞ ĐƏRESENƏ QЬRЬN QARAVSЬLARQA QЬRQA ATPUR ВIRERGƏ.

Вaşqortostan şarttarьndaqь urta həm juqarь məktəptərgə indereлgən məzhyri huqьş əđerlegeneŋ вer jьllьq təzriвəhe, вetə urta həm juqarь tip məktəptərđəj huqьş—səjəsi tərвejə eşeneŋ nьqlь вer nigeđđə sistimaqa qujьrqa tejeş ikənlegen kyrhətə.

Вьjьlqь uqьv jьlь, huqьş đərese jetəkselərə, вigerək tə, uqьv jortonoŋ idarahь həm xalq məqarifь urgьndarь tarafьnan uqьvsьlarđьŋ huqьş əđerlegen jetəkselek itevgə, taqь la nьqьraq iqtiвar itevđe horaj.

Uđqan uqьv jьlьnda huqьşsan əđerlekte səjəsi tə'min itev eşe вetenləj ytkərelməne. Вьl eş, вьjьlqь uqьv pragrammahьnda yđenə tejeşle вulqan urьndь alьrqa, huqьşsan əđerlek menən вer qatarđan ytkərelergə tejeş.

Səjəsi tə'min itev eşe, uqьvsьlarđьŋ satsejal sьjnfi jəđənsьn məqnəhe menən asьvqan ajьrьm tərkemdərđeŋ huqьş əđerlege eşenə вulqan mənəsəвəttəren ejrənevgə, jynəlderelerqə tejeş.

Uđqan uqьv jьlьndaqь huqьş əđerlege eşenə maja вylmeѣkə tьrьşьv (Вlagavişşin 9 jəllьq məktəвe) kevek vaqiqələrgə qarьşь qьrqa saralar kyrergə. Huqьş kaвinittərə esen ajьrьm urьnđar вildələv, ularđь qoramaldav, vaqьtьnda jəjep jeвərelergə tejeş. Ytkən uqьv jьlьnda pidkamaлnat həm вerense səvit məktəвe huqьş kaвinite esen вetenləj urьn вirməne. Вьjьlqь uqьv jьjьnda вьndaj qarəştarqa urьn qaldьrьlmanь. Adminstratsejə eşte vaqьtьnda həm narmal rəveştə jəjep jeвərevdə matirejal—praktik jarđam kyrhəthen. Jetəkselərđə, tejeşle urgьndar aldьnda yđđəreneŋ mitudika, eş şaraitь, matirejal вazь turahьnda вulqan talaptarьn yđ vaqьtьnda вirergə həm nьqlь qujьrqa tejeştər.

Qoraldь haqlav, unь tađartьvđa вulqan şapşaqlьq, вьjьlqь uqьv jьlьnda qaвatlanmahьn. Tixnikaqa ejə вulьv, ul tixnikanь haqlav, tađa totov huqьşsan əđerlek sьjfatьnьŋ, huqьş tərtiвeneŋ təp вer kyrhətkese.

Huqьş əđerlege instruktьrь.

ALIKSEJEF.

Jən вaşьnan вyldeler

Mişkə t. „Stalin“ kalxuzьnda kalxuzsintrđьŋ qararđarьna вer đəgenə iqtiвar itelməj. Məѣələn jeten hyđen kalxuz aqzalar arahьnda xeđmət kenən tygel, вəlki jən вaşьnan eləşte. Вьl teѣle kulak uravnilьfkahьna jul qaldьrьlmaѣqa tejeş. Q. QƏLI

103

Qьrqьđ—Mejəkə teвəge, Q—Mejəkə avьlь səvite, prizivniktarđьŋ kamisejəgə kitev uŋqajь menən qьđьl вauzdar ojoştorop. xekymətkə 103 sintnir igen tapşьrđь. Aвuz, prizivniktarđьŋ aktif qatnaşlьqь menən ojoştoroldo. R Q.

Dirizaвel teđevgə

Timer jul Aksakьv stansahьn daqь prizivniktar, prizьqa jьjnalьv kene uŋaь menən dirrzaвel tedev fajđahьna jal kenđəren də suввtnik ytkərep 100 humdan artq aqsa вirđelər. R

Вьl kulaktь timer heperike menən qьvərqa kərək

K. Usul teвəge, „Ural“ kalxuzьnda Qarifullin Aвdulla tigən kulak ojalaqan. Ul xəđer jəştər arahьnda qotqo taratьp, kalxuzđь estən taratьrqa tьrьşa. Kalxuz idarahь nej esen der вьnь kyrməmeşkə hьlьşa.

Вьl qorotqosto kalxuzdantimer hepertke menən qьvьrqa kərək

KAMSA.

Kulaktar tađartьlqas plan tultьrьldь

Q. Mejəkə teвəge „Lininse“ kalxuzь вьqa tiklem вetə kampanejalarđa la qojoroqta hejrəlep kilə ine. Sənki uqa kulaktar ojalap alьp, вetə eşte yđđərensə alьp вaralar ine.

Hьnqь kenđərđə kalxuzqa tađartьv jahap, 7 kulak sьqarьlqandьn huŋьnda kalxuz igen əđerləv planьn şunda uq 100 pr. qa tuldьrđь. Z. ƏXMƏDEJEF,

AVЬL UQЬTЬVSЬLARЬNЬŊ HUQЬŞ ƏĐERLEGE

Turahьndaqь qararđь tultьrьrqa

Jalpь'ь həm juqarь tip məktəptərđə huqьş eşe turahьnda jьjnalqan вerense вetə rəsəj kəŋəşməhe:„avьldarđaqь uqьtьvsьlarđьŋ huqьş əđerlege eşe, avьldarđaqь məqarif eşselərə miskumь ergəhendə ojoştorolqan tyŋərəktər arqьrь alьp вarьlьrqa tejeş“ tip kyrhətep kitkəjne.

Ləkin oşondaj asьq вer kyrhətmə вulьvqa qaramaѣtan, urьndarđa вьl tyŋərəktər haman da ojoştorolmaqan. Вьnь ojoştorov esən maqarif urgьndarь şulaj uq, məqarif eşselərenen əlkə sajuzь tarafьnan vaqьtьnda həm tejeşle saralar kyrelməne. Вьjьlqь uqьv jьlьnda maqarif eşselereneŋ hər вer miskumь ergəhendə вьl tyŋərəktər ojoştorolorqa tejeş. Tyŋərəktərđen pragrammahь ike jьlqa iѣəpləŋep tedelə. Вьl tyŋərəktərđeŋ eş jəkmətkeheneŋ nigeđenə asa—avjaxim ikense вaѣqьs tyŋərəktəreneŋ eş pragrammahь halьnьp„ ularqa qaşьmta urьnьnda: məktəp həm il qorqavsьlьqь məktəp həm maвilizatsejə, xalq arahьnda huqьş jalpьlь eşe kevek məs'ələlər indereлergə tejeş. Tyŋərəktərđe ojoştorov, ularđь jetəkselek itev, urьndarđaqь məqarif eşselərə miskumь menən вergə, təвək maqarif urgьndarь, təвək asa—avjaxim səvittəre eѣtenə jəkmətelə. Tyŋərəktərđe jetəkselek itevgə huqьş əđerlege ytkən zapas kamandirđarđь həm qьđьl ərmejənən qajtqan qьđьl ərmistərđe ьlьqtьrьrqa. Əgər đə jetəkselek eşe jəməqət həm partejə eşe tərtiвe вujьnsa alьp вarьlmaha, ularđьŋ eş xaqь maqarif eşselərə miskumь tarafьnan tyləлergə tejeş. Tyŋərəktərđeŋ eşe esən uqьv вazahь itep, uqьv ejə, ŞKM həm terək məktəptərenen huqьş meъeştərə, şulaj uq, uqьv struj jedinitsalarьnьŋ matirejalвazahь fajđalanьrqa tejeş.

Teвək asa—avjaxim səvittərə, teвək eŋ huqьş вylekərə, uqьv struj jedinitsalarь вьl eşte ojoştorov, unь eteklekheđ alьp вarьvđa jaqьndan həm praktik rəveştə jarđam itergə tejeştər.

JƏMƏQƏT TUJMLQTARЬ YDƏK KƏMITƏTE QARARЬN YTƏVGƏ BOROLA ALQANDARЬ JUQ JERƏNDERGES SЬJFATLЬ, QALDЬQ AŞ, SEREGƏN KƏBEЂTƏ BIREVDƏR HAMAN DƏVAM ITƏ KЬVARTAL BUJЬ NƏVBƏT TEĐELEV BƏTƏRƏLMƏJ

NARKAMZDЬRAF PLAN TƏƏƏGƏN, ŞTURЬM AJLЬQЬ YTKƏRERGƏ BULQAN..

LƏKIN, JƏMƏQƏTSELEK FEKEREN TUPLAMAQAN

Başnarkamzdъraf tarafъnan aş xanalar dъ jaqşъrtъv esən plan teđəp bətə urъndarqa jebərgən, bъl turala palazinejalar, qararđar jebəreigən Başnarkamzdъraf tarafъnan ber ajlъq havlъq haqlav şturmahъ ojoştoroldo. Lakin bъnъŋ ber genə lə hedəmtəhe juq, eşlənməj qaldъ. 165 keşenən tađalъq kamisejəhe ojoştororqa bulъp unъŋ 30 pr. tъqъna ojoştorolhala ulda ber tejenlektə nəmə eşləməj. Aşxanalarđa tađalъqtъ jaqşъrtъv turahъnda ujlap ta qaramajđar. Narkamzdъraf tarafъnan qala həm təbəktərgə 100 vəkil instruktъr həm vracтar saqъrъla, həm 20 ere pridprejətejə 12 ere aşxana şiflъqqa alъna. Ə, ajъrъm aşxanalar esen nej barъ 7—8 instruktъr həm 4 jərdamsъ taratъla. Lakin, ulardъnda ber eş tərə lə, elgəşevdəre lə kyrenməj.

Narkamzdъraf planъ bujъnsa aşxanalarđa havъt—habalarđъ tađa totorqa, unъŋ esen ajъrъm unvrşitsalar teđergə, ikməktərđe jəşniktərgə halъp totorqa həm başqa kyrgədinələr bar ine. Lə kin, bъl şarttar ber genə aşxanala la qamalgə aşъrъlmaj.

Satrutniktarđъ spis kejem menən tə'min itev aşxanaqa kərəl bulqan nəmələrđe buldъrъv qaђъv itməђlek dərəzə lə nasar. 35 nse hanlъ tedev eşselər aşxanahъnda 8 1 qırarđarъŋ d genəhe lə ytəlməj. Ul təqənan qъna eşlənep tişektə—toşoq. tyşəhenən hъv ytə. Havъttar ta đa totolmaj, qađan eђtendə qapqas juq, ergəhendəge qalaj tutlanъp betkən unъŋ hъvđarъ jъvъlъp aşqa tamъp tora. Aşxanala ikmək halъv esən jəşnik juq. Unъŋ eђtən bъsъraq xalat tar menən qaplap jərətələr. Ađъq hъlъrqa kaldavaj juq, tə qanan đъna jaђalha la unda hъv ytə. Aşxana aşavsъlarđъ fəqət teşkə aş menən genə tə'min itə. Irtə həm kis jъlъ aş bulmaj. As tərlənderelməj gel ber genə ere aş birələr.

Bъndaj iqtibarhъđlъqtar betərelərgə aşxanalar partejə qarъna qarata teđələrgə tejeş.

M. ZƏJNEJ.

II nse aşxana

TAĐALЬQ JUQ, KVARTAL BUJЬ SIRUT HUĐЬLA

Jəməqətselek tujъmъnъŋ sifatъn hanъn narmal xəlgə kiltərev turahъnda partəjə xekymət qararđarъ bulha la kyp urъndarđa bъqa əle bu ha tej şensə narъq birməjđər. Kyp aşxanalar haman da elekke kejensə jə əjdər, jeteşhedlektərđe betərə almajđar. Өfeləqe 11 nse hanlъ aşxana partejə diriktifъna qarap berolmaqan, undaqъ jeteşhedlektərđe betərergə əđ genə lə iqti bar itelməj. Berensenən unda eştəŋ sifat həm han jaqъ dereђ qujъlmaqan. Aştar həm ikməktər tejesle nurmanan kəm birelələr. „Ikanumejə jahəjbeŋ" tigən bulъp uqъvsъlarđъŋ pursъlarъn totop, kitep alъp qalalar. 17 nse yktəberđə kendedgə aşqa 1100 keşelek pursъ ederlənə; bul pursъ 1186 itep eləşenə 50 pursъ aş artъp qala. Timək 136 pursъqa „ikanumejə" jahala Unda aştъŋ sifatъ nasar, kyp vaqъt şъjъq kəbeђtə hъvъ bula. Aşqa halъnqan kartuf həm jemeştərđe ja şъlap tađartmajđar Havъt, eђtədər jaqşъlap jъvъlmajđar. Өђtəldə tygelgən aştar ikmək vatъqtarъ tulъp jata puvъrdarđъn eђtəre (Məxsys kejemdəre) tъđa tygel kyp vaqъt qap qara pъsъranъp betkən kejə jeregəndəren kyrəheŋ. Esərgə qujъlaqan hъv qujъlmaj hər vaqъt qaınamaqan hъv bulъp unъnda eђtə jabъvhъđ bula.

Ikməktər tejeşensə jəşşiktərgə halъnъp qujъlmaqan, teləhə qajđa tuđъşъp jatalar. Aşxanala tərtip ojoştorolmaqan Hər kem ydeneŋ nəmə eşləhen jaqşъlap belməj. Şunlъqtan siraftъ ha manda betərə almajđar. Hər vaqъt kъvartal bujъnsa sirat kilə. Şulaj uq adъqtar hala torqan urъndala tərtip juq. Kartuf həm kəbeђtələrđe tuđđъrъp taşlaqandar şunlъqtan adъqtar tiđ bodolovsan bulalar. Unda xuzhъđlъq tavaritka həm başqa nəmələr tuđъşъp jatalar. Uqa iqtibar itevse juq. Aşxana kamisejəhe bъl jetşhъdlektərđe betərev sasalъn kyrməj.

Bъl aşxanalaqъ tərtiphedlek xuzahъđlъq ar tiđ arala betərelərgə eşte partejə diriktifarъ quşqansa eştərgə kərək.

M.

QALQAN AŞ, SEREK KƏBEЂTƏ

Eşselərđe jəməqət tujъmъnan biđđerə genə

ӨFӨ Uzla DIPO hъ jul eşselərə aşxanahъ partejə diriktifarъn ytəməj. Unda aştъn sъjfat həm han jaqъ tybən. Massavaj tikşerev malendə genə aştar jaqşъrъp qalha la huŋъnan nasarlandъlar. Şunъn esendə 1500 đən artъq eşse bulъvqa qaramaђtan kyaehe jərəməj. Unda irtə menən iђkerep betkən qaldъq kəbeђtə hъvъ həm 100 gram ikmək, jə bulmaђa hъvъq butqa birələr. Ularđa kyp vaqъt jetməj qalqanlъqtan eşselər aş maj eşkə sъqъrъqa məzbur bulalar. Ninə aş birməjhəd tihən: „kyrəheŋ bit jetməj qaldъ, ana byittən hatъp alъp aşaqъđ" tip qujalar.

Ə, buftta ajrer ifrat qъjbat Təke aşta qəniqətlənerlek tygel hъvъq butqa, jəkej kəbeђtə hъvъ bula, ber vaqъtta la it menən tə'min itməjđər. Qъђqahъ aştъn sъjfatъ nasar qəniqətləndərə alъmaj.

Bъnda tađalъq jaqъla xert, havъttar jaqşъlap jъvъlmajđar, seperək menən əđ məđ genə hertələrđə „jarar" tip şul havъt menən aş birələr. Өђtəldər jaqъs jъvъlmaj unda aş qaldъqtarъ qatъp qalqan. Xuzalъq urъnъnda bъl jeteşhedlektərđe betərev sarahъn kyrməjđər.

Bъndaj partejə diriktiftarъn bodovsъlarqa sara kyrelhen, aşxana la sertъhъn L. QƏLIMЬF

QЬJQЬ AŞXANAHЬ JAŊЬNAN QOROLMAQAN

QЬJQЬ təbəgendə jəməqətselek tujъmъ julqa halъnmaqan. R a j p a t r i p s a j u z p a r t e j ə n e ŋ j ə m ə q ə t s e l e k tujъmъn jaqşъrtъv turahъndaqъ diriktifъn ytəvdə ber tərlələ sara kyrməj. Bulqan aşxanalar aşavsъlarđъ qəniqətləndərməj.

Sənkej aştъn sъjfatъ nasar. Bigerək tə huŋqъ kəndərđə qajhъ vaqъt ikmək bulmaj jə bulmaha aşamaђъlъq nasar ikməktər birələr.

Eşselərđe aşamlъq menən tə'min itevgə bъndaj halqъn qaraştarqa qъrqa sik qujъlъrqa tejeş.

Qajnanъf.

KALXUZ, SAFXUZDARQA

Aşamlъq nəmələren sъqarъvqa juldъ kiŋərək asъqъđ

VKP(b) YK—te, Savnarkom həm sintъrsajuzdъn maj ajъnda qъ mərəzəqəte, xalq xuzalъqъ planъn bojonqa aşъ ъvđa patritel kapiratsejələreneŋ bik đurъn totqanlъqъn kyrhətep ytə. Ləkin patribkapiratsejələr eşen oşo kəngə tikiem şaqtaj jeteşhedlektər davam itep kilə; ajlъ neşhedlek, patritel ixtiazdarъ iqtibarhъđ qarav, hatъv eşendə ejəhedlek, tavar aj'ənəşen toto torov, ber təbəkte tavar menən kymep tə bytən berehen tavarhъđ qaldъrъv h. b. qəđəti xal.

Kapiratsejalər jəşsisəne jetərlek əterlei, tejeşensə haqlaj almalъlar. Bik kyp jəşejsələr bođoldolar, ə unanda kyberək baђъvđa ərəm jatъp qaldъlar.

Bъl ъrqala patritel badarqa sъqarqan həm qъjbat xaq menən xosusi quldan alъrqa məzbyr buldъ. Maj mərəzəqəte sirapkoptarqa, jabъq kibettərgə jəşelsə həm hət praduktъlarъ irekle raveştə əđerlavqə məmkin lek birə. Şulaj uq Narkamzim da a/x—qъ tristъreneŋ yđ praduktъlarъn hatъrqa rexsət ittə. Timək xəđer safxuz həm kalxuzdar, davlətkə tapşъrqandan huŋ artъp qalqan avъl xuzalъqъ praduktъlarъn (het, maj, kykəj, jelsə h. b.) irekle raveştə hatalar. Bъnъŋ esen ular badala ađa yđđəreneŋ məqazindərə ykтarъn asъrqa məmkin. Ber kalxuzsajuz oşo kəndə sənəq t aktarъnda həm Өfələ kalxularđъŋ şundaj magazin hər aryktəren asъv sarahъn kyrəbъna bъl jaŋъ formъ hatъvqa ə it savđahъna tejeşensə ilbar itergə tejeş. Safxuz, kalxuzdarđъŋ vaqlap həm jartъl plavaj hata torqan urъndarъ asъvdarъ ifrat đur fajda kilterək. Ularđъŋ badarqa sъqъv tarъ eşselərđe tə'minət eşen aqşъrtasaq, spikyləntтərđen alъp—hatarđarđъn tanavъna hasaq, də emləşterelqən xuzalъqtarđъŋ kileren artъrasaq, xuzalъq iђəben nъqъtasaq, kalxuzdarđъŋ ojoştorov—xuzalъq jaqъnan nъqъvđarъna həm satsejalizem hezyme planъn ytəvgə jarđam itasək.

Bazar—spikylatsejə urnъ həm jaŋqъdaqtarđъn alъp—hatarđar menən bəjlaneş jahav urnъ bulmaђqa tejeş.

... nse aşxana

...00 keşelek aştъ 800 gə birələr.

Өfələge 1 nse hanlъ aşxana hamanđa tartiphedlektər, iqtibarhъdlъqtar betərelməgən. Aştarъn kyplegenə bulmahъn, sifatъ a bulmahъn iqtibar itməjđər. Unda 800 keşelek adъq birelhə kyp vaqъt unъ 500 keşelek enə itep halalar. Şunlъqtan kyp qъvsъlaraşavđantoropqalaaş vastъnda e'germəj kvartal bujъn sirat teđelevgə səbəp bula. Ikməktər nurmъ bujъnsa birelməj əđ birelə. Şulaj uq başqa lъqtarđa tejeşensə birelməj ş kyp vaqъt kəbeђtə həm şъq ejrənən qibarət Aştan qajhъ aqъttarđa terlə əşke nəmələr tep sъqa. Jəşelsələrđe jъvmaj alalar. Ningə jъvmajhъqъđ tiçəŋ „Başqort Tatarđarqa jarajmenej teiđər.

Pъvъrđar arahъnd tərtip juq, tar qъvъr a jaqşъ meqə nə jahamajđar, uqъvsъlarđъn şaj torqan aştarъn tartъp alъp kitələr eђtəldərđə qalqan ikmək vatъqtarъn tərtiphed raveştə aşap jerə đər. Ə bъqa his ber sara kyrelməj:

Satsejalizem jarъşъ udarsъlъq qullanъlmaj, kyltura eştəre nasar, stinə gəzite təvlə sъqarъlha xəđer tuqъrap qalqan.

K.

ӨFӨ RADIO STANSAHЬ AŞA TAPŞЬRЬV PRAGRAMMAHЬ

Өfə vaqъtъ menən

23 nse yktəberđən 25 nse yktəbergə tikiem.

23 yktəber.

11.00—11.30 Yđək, elkə həm təbək gəzitələre abzurъ (tatar telendə)
11.30—12.00 Tatar telendə muzika.
12.00—12.30 Kendedge radejo gəzite (tatar telendə)
12.30—13.00 Vaqъt tikşerev, begenge pragramma.
13.00—15.00 Radejogramma.
15.00—18.00 tənəfes —
18.00—18.25 Tatar telendə qatъn-qъđđar esen tapşъrъv.
18.25—18.50 Balalar esen tapşъrъvđar.
18.50—19.15 „Kalxuz esen" tatar elkə radejo gəzitəhenen agratixnika bite.
19.15—19.30 Vaqъt tikşerev, irtəgəhe kengə pragramma.
19.30—20.30 Mariđar esen tapşъrъv
20.30—21.15 Başqort telendə elkə radejo gəzite.
21.15—21.30 Gəzitəneŋ muzikalъ bite
21.30—22.30 Başqort telendə kalliktiflaşъvqa baqъşlanqan muzikalъ xudozstъva tapşъrъvъ.
22.30—23.00 Başqort telendə ROK.K turahъnda daklat,
23.00— 1.00 Sit ъstansalarđъ tranъslirovajt itev.

24—yktəber.

11.00—11.30 Yđək, elkə həm təbək gəzitələr abzurъ (urъђ telendə).
11.30—12.00 Urъђsa ədabi bit.
12.00—12.30 Urъђ telendə kendedge elkə radejo gəzitəhe,
12.30—13.00 Vaqъt tikşerev, begenge pragramma.
13.00—15.00 Radejogrammalar.
15.00—18.00 Tənəfes.
18.00—18.25 Urъђ telendə diligatka sabranjalarъnъŋ qanaşъ turahъnda qatъn-qъđđar esen tapşъrъv.
18.25—18.50 Urъђ telendə balalar esen tapşъrъv.

18.50—19.15 „Krasnaj Başkireja„nъn təbək gəzitəre həm rapsilkurđar esen infarmatsejahъ.
19.15—19.30 Vaqъt tikşerev, irtəge kengə pragramma. tənəfes.
19.30—20.00 Tatar telendə elkə radejo gəzitəhe.
20.00—22.00 Өlkə kylamendəge kamsamul priklickahъ.
22.00—24.00 Sit stansalarъn tranъslirovajt itev.

25—yktəber

11.00—11.30 Yđək, elkə həm təbək rajun gəzittər abzurъ (başqort telendə).
11.30—12.00 Başqortsa muzikalъ xuduzstъva tapşъrъvъ.
12.00—12.30 Başqort telendə irtənge radeju gəzitəhe.
12.30—13.00 Vaqъt tikşerev, begenge pragramma.
13.00—15.00 Radeju grammalar.
15.00—18.00 Tənəfes.
18.—18.25 Başqort telendə kalxuzsajuz vəkile, kalxuzsъ qatъn-qъđđar arahъnda massavaj eştər turahъnda hejləj.
18.25—18.50 Başqort telendə balalar esen tapşъrъv. Balalar baq sahъnan sъqъştar.
18.50—19.50 Jerle tapşъrъv byleçeneŋ radejukurđar həm uzildar esen infarmatsejəhъ.
19.15—19.30 Vaqъt tikşerev, irtəgəhe kengə pragramma.
19.30—20.30 Svaş telendə radeju gəzitə həm tapşъrъv.
20.30—21.15 Yrge qъjъqъ təbəgenən baqъşlanqan başqortsa elkə radeju gəzitəhe.
21.15—22.00 Başqort telendə kansirt.
22.00—22.30 Başqort telendə „Bitxuvin" deŋ timatika kansirtъ.
22.30—1.00 Sit stansalarđъ tranъslirovajt itev.

Ridaktъr urъn baђarъ:
Z. KAJЬPKUL.

GURЬN Kinahъnda
Begen həm hər ken ikranda.

„Jeteđlek həm qъђъv"

Kelkə 8 bylektə başlana səqət 6 la. kassa asъq 4-30 đa.

D. K. A Begen həm hər ken
keşe qəđere

Kassa asъq 4 tən sianstar 6-30, 8,9 30 həm 11s.

URAL Kinahъnda
Begen həm hər ken

„Məset gembađe aђtъnan"

Biletter sirutta torovđъ betərev esen. uciriədinjələrgə qulaqsaqa zajafkalar menən hatъla.

Kammircskej aşxana

Kyltura harajъ aђtъnda oşo jъldъŋ 23 nse yktəberenən asъla. Irtənge 8 səqəttən, tenge 2 jarъm səqətkə tikiem irtənge, kendedge həm kiske aştar jebərelə. Aştar şif—kylinar TRUXIN kyđəteve aђtъnda əđerlənələr.

Aş vaqъtъnda L.S. SMIRNUF jetəkselege aђtъnda qъllъ arkistъr ujnap torasaq.

2—1 DIRIKSEJƏ.

Başdurtransqa

Prajъzvudstъvla iђap eştəre menən tanъş bulqan buxgaltirđar həm iђapselər kərək. Eş xaqъ dəvlət nurmalarъ menən tylənə.

Təqdimdərđe: Өfə qalahъ, K. Marks uramъ №15. Başdurtransqa ədriləp jebərergə.

3—1 BAŞDURTRANS.

BELGESTƏR KƏRƏK

Cirnikufka tire iləv—bujav zavъtъ „Dybitel„ esen aşъqъs raveştə:

Buxgaltir, scitavud, tə'minət agintъ, mantaz menən tanъş bulqan tedəvse mixanik kərək.

Horavđar menən: Өfə, Rъjkъf uramъ, 9. Ip NIKOLINKO qa mərəzəqət itergə.

ABANINTTAR IQTIBARЬNA.

Өfə qalahъ vadapravud kanturahъ satsejalizem uramъ 1—nse numirlъ jortqa kyste. Tillifun 1—03. Mastirskujъ elekke urъnda qaldъ. K—Markes uramъ 37 numir, tillifun №83

2—1 KANTURA

23 nse yktəberđə kis səqət 6 la „Jaŋъ—julda" idarahъnda Өfə qalahъ dəvmələndəge „Jaŋъ—julda" gəzite xəbərselərenеŋ kəŋəşmələre bula.

Kəŋəşməgə hər ber xəbərse həm teləgən iptəştərđeŋ huŋqa qalmaj kilevđəre horala.

„Jaŋъ julda" gəzite idarahъ.

Stinə gezite həm kyp tirazlъ gəzit ridkəlligejə aqzalarъna.

23 nse yktəber kis səqət 5 jarъmda bətə zavъt—fabrika məktəptəge kyp tirazlъ həm stinə gəzite ridkəlligejə aqzalarъnъŋ kəŋəşmələre saqъrъla. Bətə ridkəlligejə sastafъndaqъ iptəştərđeŋ kilevđəre məzbyr! Gəzit ridkəlligejə aqzalarъnъŋ teđmələren alъp kilegeđ! Ridkəlligejə aqzalarъ nъŋ kilevđə təren tə'min itev parteja, kamsamul jəcəjkələre, gəzit ridakъrđarъ eђtendə,

Qaralasaq məs'ələ mehim. Ridkəlligejə aqzalarъ kyrhətelgən avqъtta „Başqъrtostan" ridaksejahъna jъjъlъrqa tejeştər.

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITENEŊ JALPЬ BYLEGE:

BAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ

29 nsъ yktəber 1909 nsъ jъl tъvqan jəştərđe qъđъl qəskərgə odatъv ajqanlъ qъđъl qəskər tormoşonan.

TRIVUGA 3 pərđələ 12 kartinala—

F. Kniri əsəre

Qəlimef tərzeməhe. B. Imaşъf pastanufkahъ.

Өfə, „Yktəber Natiska" hъ matbəqəhъ. Başglavlit vəkile №716

IGEN ƏĐERLƏVĐEŅ IŅ JAVAPLЬ DƏVERENƏ KRĐEK

BƟTƏ DƟNJA EŞSƏNDƏRE BEREGEGEĐ! 24 YKTƏBER, 1931 JЬL № 232 (533)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

20—YKTƏBERGƏ JЬLLЬQ PLANDЬN YTƏLEŞI.

ŞTURЬM BAJRAQЬN JUQARЬ

Kalxuzdar	Safxuz	MTS	Qatь zadnja	Bətəhe
34,4	26.1	49,1	16.3	36.4

...СПУБЛИКАНСКАЯ ...ЕКА

YKTƏBER BAJRAMЬNA XƏL ITKES ƟS 5 ҠƟNLƟK KENƏ QALDЬ

BЬL KƟNDƏRĐƏ IGEN PLANЬN TULTЬRЬRQA TEJEŞBEĐ

ARQAJAŞ QONŞAQ QЬJQЬ MƏSETLE USALЬ BAŞQORTOSTANDЬ TYBƏN PRATSINTTA TOTALAR

YKTƏBER

Riva'ytsejəhenen

XIV jьllьqь aldьnan

Tiđđən Pralitarejat rivalytsejəhenə 14 jьl tula. Yktəberđen XV nse jьlьn səvittər ile xalq xuzalьqьnьŋ bətə tərmaqtarьnda siktən tьş đur jeŋevđər menən qarşьlaj. Kesle ilikterik stansalarь, đur zavьttar berehe artьnan berehe saiqь teđelələr. SSSR milal ilenə əjlənə, Ul inde avьl xuzalьqьnьŋ elelege jaqьnan đonjala berense il bulьp tora. SSSR đa 60 pr.—t jarlь həm urtə xəlle xuzalьqtar kalxuzdarqa berləşkəndər. Kalxuz krəьtejəndə e avьl xuzalьqь prajьzvudstьvahьnda yđək figura bulьp toralar.

Səvittər sajuzьnьŋ xuzalьq kesə kəndən ken yđə həm ьь qьj bara. Şunьŋ menən bergə teđev burьstarь la kəndən ken qatmarlaşalar. Jaŋь abstanavulka esendə ibkesə jetəkselək itergə jaramaj. Eşten jaŋь furmalarь, xeđmatka jaŋьsa kynegevđər kərək. Bьl jaŋь burьstarđь beđđeŋ partejəneŋ julaşsьhь ip. Stalin asьq rəveştə bi də ləne. Ip. Stalin tarafьnan: sitkə kitep eşləvse kalxuzsьlarđь ojoşqan rəveştə jьjьv, uravnilkka həm ejəhedleşkə qarşь kərəş, eşselər sьjnfьnьŋ yđ prajьzvudstьva—tixnik- intiliginsejəhen tьvđьrьvь, qart bel estər kadьrьna mənəsəbətte yđgərtev, xuzalьq ibəven inde ьv həm ььqьtьv turahьnda qujьlqan altь şart—bьna ular il aldьnda torqan bvrьstarđь xəl itevđeŋ asqьstarь.

Beđđeŋ burьsьbьđ yktəber rivəlytsejəhe bajramьna etə əđerlek eştəren həm bajramđa yđen ip. Stalinden prajьzvudstьvalaqь eş sьjfatьn kytərevgə həm eşselərđeŋ tormoş xəlen jaqşьrtьvqa jynəltelgən bьl altь şartьnьŋ ytəleven jenteklap tikşerev menən ytkərevđən qibarət.

Kalxuzdarđьŋ eş sьjfatь, ular đь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan ььqьtьv əsən bis jomoşamaьqatqilek menən kərəşergə kərək. Beđđeŋ kalxuzdьŋ xuzalьq jaqьnan ььqlьqь iŋ əhəmejətle eş kyrhətkes menən bildələnə. Kalxuz igen əđerləv həm zəp herev kampanjalarьn nej tiklem tiđerək bəterhə, daxutlь nej tiklem dereь ьylhə unьŋ eş sьjfatь la şul tiklem juqarь bula.

Malsьlьqtьŋ alqa jebəreleve iŋ jeteđ timptarđь həm udar eşləvđe ta'ap itə. Kalxuzdarь hər ber firmanь, hər ber mal abzarьn kalxuzsьlar dəimi rəvestə qajqьrtьrqa, satsejalizem malsьlьqь esen bəlşeviktərsə kərəşergə tejeştər.

Bьььvđarđa əle haman da kyp kenə tixnik kylturalarđьŋ unьşь jьjьp alьnmaqan. Tixnik kylturalar unьşьn bəlşeviktərsə jьjьp bəterev—sənaqətkə sьjreja birev, şulaj uq şəs eşs ndargə maddi xeđmət kyrhətevđe jaqşьrtьv tigən hyđ.

Yktəber rivalytsejəheneŋ 14 jьllьqьna bəlşeviktərsə əđerlənajek, igen əđerləv həm zəp herev esendə yktəber sturmьn ytkərəjek, kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan ььqtajьq.

„Qolqona", „Monasip" xurlьqlь rəveştə plandь eđə

PLANDARЬN ARTTЬRЬP YTƏVSE QƏLEJƏKBƏR, ƏTEK

ULARĐЬ BYKSIRGƏ ALЬRQA TEJEŞ

BƏRJƏN. Şturьm ajьnьŋ ikense un kenlegendə igen əđerləv planь 14.6 Pr. qa ytəlde. Igen əđer ləvđə kalxuzdar elgə bulьrlьq kyrhətkestər birhə lərđə ojoştorov urьnьn alqandarь juq əle. Jaŋqь đəq xuzalьqtar kalxuzdarqa qaraqanda ikeləta artta baralar.

Qolkbər, A qar kalxuzdarь plandarьn 100 pr. tultьrđьlar, „Ətek" həm „Əđəlgərəj" kalxuzdarь 150 pr. qa tultьrđь: Qolqona, Monasip kalxuzdarь 020—10,5 pr. qьna ytəp xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələ. Aldьnqь kalxuzdar bьlarđь byksirgə alьp his kisekməstən jarđamqa kilergə tejeş.

Sobxanqol səvite kulakqa qьььm jahavđь bətenlə onotqan. Kulaktarđan ber kiлa la igen tapşьrtqanь juq.

Igen əđerləv planьn 7—nyjəbergə tultьrьv esen məmkinlek bar Byksir. jarьş. udarsь'ьqtь kiŋəjtergə, kulakqa qьььmdь kesəjtergə kərək. U—J

KULAK LUZЬNGЬHЬN TORMOŞQA AŞЬRЬVSЬ QURAMŞINQA QЬRQA HYĐ ƏJTELDE

TAPURIN. Qaltaj səvite jьllьq igen əđerləv planьn 64,3% qa tultьrđь. Ə, partejənьŋ təbək kəmitəte qararь bujьnsa ul 15—yktəbergə yk 100 pr. tultьrьrqa tejeş ine. Jetməhə 4 nse biş kenləktə timp 6,5 pr. qa əkerenəjtelə. Qatь zađanejə la nej barь 24 pr. qa qьna ytəlgən.

Avьl səvite rəise Quramşin partejə aqzalarьnьŋ đejem jьjьlьşьnda asьqtan asьq:

— „Iŋ elek yđeŋə, unan huŋ qьna xəkymətkə!" tigən luzьngьnь praktik tormoşqa atqarьvьn əjtə. Kalxuzdarqa:

— „Heđ təviə daxutьqьđđь byleged, unan xəkymətkə birerhəged" tej. Həm kalxuzdar bьnь Quramşin quşqansa eşlərgə başlaj. Ular bьl 5 kenləktə ber genə gram đa igen tapşьrmajdar. Ə, plandarь nej barь 52,2% ja qьna ytəlgən. Ular əle jarlь igendaren genə xəkymətkə birəndər.

Plinum aqzalar mabilizavajt itelməgən. Xatta, qaj berđəre yđđəreneŋ igen tapşьrьv plandarьn đa ytməgəndər. Uьal uj menən kantraktatsejə bujьnsa igende tulь tapşьrmavsь 8 xuzalьqqa ştьraf halьna, xəkym itelələr. Ləkin, ularqa javap itep massa ojoştorolmaj, bьl eş yrnək rəveşendə qullanьlьrqa tejeş bulha la, his ber heđəmtəhed qala.

QURAMŞIN:

—Beđlə bьl 5 kenləktə jamqьr buldь, şuqa la yьeş juq" tip appartunislьqьn jəşerergə, kulak luzьngьhьn tormoşqa aşьrьvьn đəvam itergə mataşa.

His ber tələ jamqьr eşkə toiqa lьq eş əmane.Senki, Qaltaj menən siktəş bulqan Yged səvitendə bьl 5 kenləktə 13,6 pr. qa yьeş buldь.

Asьqtan asьq uŋ appartunizemde tormoşqa atqarьvsь Quramşinqa iŋ qatь vьjgьvьr bireide.

Əgərđə 25—yktəbergə plandь 100 pr. qa tultьrьvđa hьnьlьş tuđьrmaha pralitarejat xəkemənə tartьlasaq, partejə jəcəjkəhe lə bьqa tiklem jomoşaq jetəkselek itkən. Bьnьŋ əsən partejə jəcəjkə sikritarь Məvletьfqa la təbək kəmitəte vьjgьvьr birđe.

Kamsamuldar ber nəmə lə eşləməgən. Plandь 25—yktəbergə tultьrьv əsən bətə saralar kyrelə. Partejə aqzalarьna pirsanalnej kankrit burьstar jəkmətelde.

Bьqa tiklem tьnьslьqta jatqan səvit plinumь aqzalarь la mabilizavajt itelələr. Uьal uj menən qatь zađanejanь tultьrmavsь kulaktarqa qatь saralar kyrelə. Kantьraktatsejə bujьnsa burьsьn ytəməvselərgə ştьraf halьna.

Brigadir: Q. SƏLƏM („Başqortostan") X. RASAJ KASPRANSKEJ, XAJRULLIN („Urazaj" gəzite ridkəlligejəhe aqzalarь)

MƏSETLE PARTEJƏ KƏMITƏTENEŊ JETƏKSELEGE JOMOŞAQ

Məsetle təəəgendə, 20 nse yktəbergə igen əđerləv planь 15,4 pr. qa qьna ytəlgən. Kantraktatsejə bujьnsa əđerləv eşe əđerləv aldьnda, yđ əьtenə mujьndama abv julь menən igen inev juq.

Təbək partejə kəmitətenen kansul kəmisəhe menən bulьp ytkən 20 nse yktəber plinumь, hьnьlьş jahavđa saralar kyrəhe urьnda təbək baqarma h.s. ojoşmalarđьŋ xərəkəthedlektəren əjtep uđьv menən genə qəniqətlənde, kileşep qarav julьn totto.

Məьələn plandьŋ rejallь qьna eşənməgən, uŋ appartunist Qьlьsbajьfqa (Xlibzifsajuz) tənbih jahav, kalxuz avьl səvittəre nə lund teđergə quşьp diriktif jebərgən həm unь igen əđerləv menən bəjləməgən. Səjfullin (Rajza) urьnьnan alьnmanь, bьl dikrit haman bətərelməgən.

Qatь partejə jetəkselege bulmaqanqa avьl səvittəre həm kalxuz idaralarь igen əsən kərəşe urьnda diskussejə menən şəqəllənmələr. Yđe əlgə bulahь urьnda qahь ber kammunistar yđđəre igen jəşerələr. kulak tə'ьirenə həm appartunislьqqa atpur eirməjđər.

Jaŋqьđaqtar arahьnda eşləvgə əhəmejət birelməj, jarlьlar arahьnda eşləv bik jomoşaq.

Vəkildər bik jomoşaq eşləjđər jьş qьna appartunislьq kyrhətələr (məьələn, „Partizan"da Rьjzkuf, „L.—Tamaq"ta Batьrьf) Dəimi vəkildər sdilşinəgə kyseləlməgəndər. „Kalxuz-Bajraqь" gəzite igen əsən kərəşte ojotorovsь bula belməj.

Eske punkttar igen qabul itevgə əđer tygel, igendeŋ bođolov qurqьnьsь bar, spikylətsejəgə qarşь kərəş jəjep jebərelməgən.

KARPЬF

„Pravđa" brigadahь: QƏBƏJDULLIN. DIVIN. AĐNABAJ

„BAŞQORTOSTAN" REJEDE

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ BERENSELEK ƏSƏN KƏRƏŞƏ

PARTEJƏ təbək Kəmitəteneŋ berləşkən plinumь igen əđerləvđə berense nəuəegə əsəsən bəterev turahьnda ajavaj pragramma qabul ite, Başqortostanda berenselek əsən kərəşergə buldь, bətə kəs maaslizavajt itelde.

25 nse yktəbergə „kəlliktiflaşev həm urazaj" kenenə atьp təbək dəvmalendə kesle qьđьl abuz ojoştorolasaq Qaraqoş tənəge buksirqa alьr əsən aldьnqь udarsь kalxuzsьlarđan buksir brigadahь ergə bulьndь, brigada başьnda təbək kalxuzsajuz rəise sar saq.

„Başqortostan" rəjde matirealdarь bujьnsa Ilsoqol, Surəi glavatəptarenə qarata saralar kyrelde. Rəjkum: QILƏZEF

„Başqortostan" brigadahь: Q. IŞBULAT, QAJSAR.

MAQAR TƟBƏK OJOŞMALARЬ

PARTEJƏ HƏM XƟKYMƏT DIRIKTIFTARЬN JENƏJƏTLE RƏVEŞTƏ BOĐALAR

(TILIGRAF ARQЬRЬ)

Maqar təbək xlipzivsajuzь, patripsajuz, kalxuzsajuz həm militsejə idarahь partejə həm xəkymət diriktiftarьn jenəjətle rəveştə bođop bojomqa aşьralar. Avьl səvittəre menən bətə eş qaqьđđarьn urьь telendə jəretalər. Ə, avьl səvite eşselərə urьь telen belməjđər.

Şunlьqtan təbəktən avьl səvittərenə jebərelgən diriktiftarđьŋ ytəleşe hunlaj. Bьnьn udqarьlьp jatqan igen əđerləv həm başqa mehim səjəsi—xuzalьq kampanjalarqa la şojqanь tejə

Bьl kyreneşte tamьrьnan alьp taşlav julьnda qьrqьv saralar kyrelergə tejeş.

„Başqortostan" brigadahь: QABBASЬF, ALLABIRDIN.

XARKEF ZAVЬTЬ

ISEMENƏ 90 SINTNIR

ARQAJAŞ. Halьq avьl səvite Xar'kef traktьr zavьtь eşkə quşьlьv uŋajь menən igen əđerləv timpьn kəsəjtə. Biş ken esendə 90 sintnirlь qьđьl abuzdar ojoştoroldo. Xəđer avьl səvitenə birelgən jьlьq plandь 70 pr. qa tultьrđь. Nyjəber başьna 100 pr. ytəv əsən əđerləv timpьn kəsəjtəbeđ.

Ş. JULDAŞ.

20 JƟXTƏN QЬĐЬL ABUZ

Blagavişşin (tiligramma) „Spartak" ərtileneŋ kalxuzь qatьn—qьđđarь 18 nse yktəberđə „8—Mart„ fabrigь tegevse qatьn—qьđđarđьŋ mərəzəqəten tikşerdelər. Tegevse qatьn—qьđđarqa javap urьnьnda kalxuzsь qatьn—qьđđar partejəgə alьvđь horap zejəvlinejə birđelər, şul uq jьjьlьşta 20 jəktən qьđьl abuz ojoştoroldo.

Udarsь qatьn—qьđ brigadalarь igen əđerləv julьnda in jaqşь eşləv əsən jarьş dugьvьrdarь teđenelər.

BILIKIN.

20-YKTƏBERGƏ IGEN ƏĐERLƏV SVUDKAHЬ

KALXUZ HƏM JANQЬĐAQTA

Təbəktər	Jьllьq plan	5 kendə yьeş
Qьđьl taqtaqa kandidattar.		
Əpjəlil	90,6	3,5
Bərə	81,9	4,3
Mişkə	69,7	3,4
Biş bylək	67,2	2,6
Tapurin	64,9	6,9
Qьrmььqalь	64,6	3,0
Nurimən	64,7	1,7
Stərle	63,2	7,2
Dyrt əjlə	60,2	7,6
Arttaqьlarđan alda baralar		
Mejəkə	58,3	4,3
Ɵfə	56,1	2,9
Şişmə	53,9	1,9
Bilərət	50,5	5,0
Arxangil	50,2	4,2
Avьrqazь	48,3	3,7
Qaltas	46,5	0,9
Boraj	45,8	1,8
Jьlajьr	45,0	0,9
Aьqьn	44,0	4,6
Byzdək	42,9	3,6
Blagavişşin	41,3	2,7
Bələbəj	40,7	3,0
Dəvləkən	40,6	2,9
Taşbaqa timpь		
Janь avьl	38,6	2,0
Bajmaq	38,2	2,4
Tujmazь	36,7	4,7
Baltas	36,8	3,2
Bajqь	32,2	3,7
K.Kam	32,0	2,6
Saqmaqoş	31,2	6,2
Xəjbulla	35,3	4,4
Arqajaş	30,1	3,4
K.Usul	30,8	2,1
Maqar	30,4	2,4
Xurlьqlь rəvştə qojroqta hejrələlər -plandь eđələr		
Qaraqoş	29,6	2,8
Tur	27,0	3,6
Dьvan	24,0	3,3
Mələvez	26,5	2,9
Zejənsura	22,6	2,1
Mьraq	20,7	1,7
Prejut	20,8	1,7
Bilaqataj	15,4	1,0
Qьjqь	15,3	1,9
Baqalь	14,8	1,0
Berjən	14,6	—
Qonşaq	12,7	1,4
Usalь	11,7	—
Məsetle	9,0	1,6
Bətəhe	36,4	3,0

MƏSQUT SAFXUZЬ

eđəkləktən sьqa almaj

Aşlьq huqьv planь 25 pr. xəkymətkə igen tapşьrьv 12 pr. əhaqlьq raspiskalar aьtьnda birelgəndəre menən bətəhe 36 pr. qa atqarьlqan. tuŋqa herev planь 38 pr. qa qьna ytəlgən.

Plandьŋ tultьrьlьv məmkinlege həm unьŋ srəgь turahьnda jetəkselər arahьnda hamanda diskussejə davam itə. „Skьlattar jetməvđe" hьltav itep, aşlьq huqьv timpьn jəramal totop toralar, tuŋqa herevđə kəndar ajađ bulьp torovqa qajaməьtan „traktьrđar buksavajt itə" tip jalqan hьltavđar tabalar.

Partejə Kəmitətendə qatьşqan ber inzinirđan bьl tiklem eđəkləktərgə nəmə səbəp buldь?, tip horaqas jamqьr səbəpse, tej.

Ihəp—xisap eştəre nasar, ucaskьlarđan məqlymətterđe aldap birələr, ejəhedlek, ber başlьqhьđlьq, javaphьđlьq siktən aşqan, traktьrđarđь qolajjalanqa taş lap kitev, invintarđarđь qьjratьv qađati xəlgə əjləngən.

Partejə kəmitəte bojorahь menən berlektə, gəzit brigadahь, jeteşhedlektərgə qarьşь kərəş asьь, hər ber ucaskьqa javaplь jetəkselər qujьldь, eşselər arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq xərəkəten kesəjtev jalqan udarsьlar, jalqavđar menən kərəşte kesəjtev əsən qьrqa jul hьđьldь.

IP. STALINDЬŅ ALTЬ KYRHƏTMƏHEN BOJOMQA AŞЬRЬU-

ӨFӨ QALAHЬNЬŅ PARTEJƏ HƏM PRAFSAJUZ AKTIFЬNЬŅ 11YKTƏBERĐƏGE JЬJЬLЬŞЬNDA IP. BЬJKINDЬŅ DAKLATЬNAN (.BAŞЬ YTKƏN HANDA.)

Tarif səjəsəte məs'ələləre

Ip. Stalindьŋ tarif səjəsəte məs,ələhendəge ustanuikahьn heđ xəterləjnegeđđer. Bьl eş beđđə nisek tora huŋ? BXXJS bulhьn, şulaj uq Başprafsəvit tə nurma həm rassinkalarđь jaŋьnan qarap sьqьvqa əđer tygel dər. Şunьŋ menən bergə [illegible] Başprafsəvit bьl julda qarь ber eştərđe eşləj başlaha la, BXXJS ul məs'ələgə kankrit jaqьnlaşmaqan əle. Qajhь berəvđər məs'ələne bik jeŋel xəl itkəndər: „Za indystrejalizatsejə" gəzitenen matirejalьn kyserep baђqandar đa:

—Bьnə heđgə, bojomqa atqarьqьđ—tigəndər.

Ul matirejaldь jerle şarttarqa qarap qulajlaştьrmaqandar, məs'ələne ejrənməgəndər. Nurma həm rassinkalarđь jaŋьnan qarap sьqьv vaqьtьnda bulqan jeteşheđlektərđeŋ səbəbe ber jaqtan bьna nəq oşo məs'ələlə Başprafsəviteŋ bigerək tə BXXJS neŋ kankrit jetəkselek itməvđərenən.

Taqь la bьndaj vaqiqalar buldь. Ejjyl ajьnda nurma həm rassinkalarđь jaŋьnan qarap sьqqandan huŋ paravuzdar tedətev zavьtьnda jetəkse bulmaqan prafissejalərgə qaraqanda jetəkse prafissejalər tybənerək rassinka aldьlar.

Paravuzdar teđətev zavьtьnьn eşselərenən bьl jaŋьnan qarap sьqьvđan huŋ rassinkalar teşərelməjəsəgenə həm nurmalarđьŋ kytərelməjəsəgenə bşandьrьrqa tьrьştьlar. Đur ratsejanallaşьrьv saralarь ytkərelev şartь bulqanda nurma həm rassinkalarđьŋ yzgərevə memkin bulqanlьqь turahьnda zavьtta berəv đə ber hyđ əjtməgən. Bьl yđlegenən kilep sьqqan nəmə tygel Başqortostan fabrik həm zavьttarь ratsejanallaştьrьv eşenə tejeşensə kereşməgəndər əle.

Paravuzdar teđətev zavьtьnda aftaritetlь bşandьrьvđarqa qara maђtan nisekter rassinkalarđь teşergəndər. Şulaj bulqas eştərđeŋ matdi stimuldan məxrym itelevđəre yđenən yđe aŋlaşьla. Beđ paravuzdar teđətev zavьtьn aldьnqь tip ibəpləjbeđ, şuqa kyrə min unьŋ jaŋьlьştarьn kyrhətəm. Unda tarif səjəsəte məs'ələləren jaqşьlap eşləp sьqarьrlьq həm eşləp sьqarьrqa tejeşle bulqan keşelər bajtaq bar.

Beđđeŋ bytən pritprejatejaləre beđ đə bьl memkinlektən məxrym tygeldər, ləkin bьl eşte eşləməjdər həm unьŋ bətə əhəmejəten aŋlap j e t k e r m ə j đ ə r. P r a g r i s s i f s d i l ş i n a n ь ytkərev eşe lə şundaj uq h-dəm t lərgə kiltərə. Bətə jerđə tejerlek beđ uravnilofkanьŋ ber tere bulqan brigadahьn sdilşinalьn k y r ə b e đ. M i n b ь n d a x e đ m ə t t e ŋ xaraktьrь həm prajьzvudstьva şarttarь, individeval sdilşinaqa jul qaldьrmaqan ajьrьm vaqiqalarđь kyđ unьnda totmajьm.

VSPS həm VSNX qararь iqlan itelgənsə tiklem tarif sistimьn jaqşьrtьv məs'ələhen barь tik Bilarittəge iptəşter genə jaqşь eşləgəndər. Beđ partejənьŋ Bilarit kəmitətenən Vastuksial dьŋ qararьn kətməj pragrissif sdilşinanь inderevgə rəxsət birev turahьnda rьqsьp horavđarьn aldьq. Bьl məs'ələ Өlkə Kəmitəte bojorahьnda qaraldь. Bьterək Kəmitəte məs'ələne xəl itev julьnda ingeđđə dərəђ mitьd alqan. Xəder Bilarit ojoşmanь prajьzvudstьvanь kytəreəsen eş xaqьn jaŋь sistima menən tyləvgə jeteđlek menən kysergə tejeşle.

əlege berense katigyrejaqa indere məgən bulhalar đa—Bilarət zavьtьnda kyrergə memkin.

Şulaj đa kyp kenə pridprejatejələrđə tə,minət həm torlaq şarttarь jaqşь tygel. Məђələn: „8 nse mart" isemendəge tegev fabrige 2 meŋgə jaqьn eşselər ejđь. Bьl eşselərđeŋ torlaq şarttarь siktən tьş nasar. Lәkin, əle bьgən torlaq məs'ələhen xəl itev bik avьr eş bulha, jəməqət tuqlanьşьŋ jaqşьrtьv jəhətenən eşlərgə memkin bulqan eşte beđ eşləməjbeđ. Əgər tegev fabrige eşselərenen elek aşxanalarь bulha, nindəjđer keşelər tabьlьp ul aşxananь matur zavvьtь ejrənsektəren tə'min itev esen tartьp alqandar. Həm bьl məs'ələ ber jerđə lə qujьlmaqan. Dərəђ matur zavьtьn da his şikheđ aşxana menən tə'min itergə kərək, ləkin, bьnь tegev fabrige ibəbenə eşləv bik tupaђ jaŋьlьşlьq.

Eşselərđe tə'min itev eşenđə đur əhəmejəte bulqan taqь la ber mamintь bьnda kyrhətep ytergə kərək. Ul—qala ergəhendəge xuzalьq. Əgər berense rajun pritprejatejələre bьl burьstь jaqşь ytəgən bulhalar, transpьrt niktərđьŋ unьş jьjnavđarь qənəqətlənerlek tygel həm ul jeteşheđlek eşselərđe tə'min itev eşenə nasar tə'ђir itəsək.

selər sьjnьfьnьŋ jaŋь qatlamь, ul qatlam juqarь məktəpte ytkən iptəştər menən bergə eşselər sьjnьfь intiligənşejəhenen yđəgen—bedđeŋ sanəqət kamandirdarь sastafьnьŋ yđəgen təşkil itergə tejeşle ,tej.

Bьna bьl diriktifqa beđ jaqьnlaşmaqanbьđ əle. Sənki Өlkə Kəmitətenen pridprejatejəneŋ yđendə kamandirđar sastafьn jetşterev, kurьstar ojoştorov, paravьzdar teđev zavьtьnda txnikum asьv, kvalifikatsejale eşselərđe ber rəzrəttən ikensehenə sistimlь rəveştə kyserə barьv turahьndaqь ber nisə tapqьr birelgən diriktiftarь ytəlməgəndər. Bьl məs'ələlərđe xəl itməgəs, taqь la juqarьraq bađqьsqa kytərelevđe talap itkən diriktifte ytəvgə əlbittə jaqьnlaşьp bulmaj.

Qart belgestər menən mənəsəbət. Ip. Stalinden „burьvazejəneŋ qart prajьzvudstьva-tixnikə intiligensejəhenə mənəsəbət məs'ələhe şulaj uq ikenseterlə qujьla" tigən luzьngьbь ilep alьnmaqan.

Ip. Stalin: „jaŋь abstanufk qart txnik intiligitnsejə arahьnda aŋь nastrajьnjələrđe tьvđьrьrqa tejeşle ine həm bьnlap tьvđьrđь. Elek qarşьqestar jaqlь bulqan intiligintsejəneŋ ber eleşe sovit vlastь jaqьna borolovь bьna nəq oşonoŋ menən aŋlaşьla"—tej. Həm ip. Stalin „ibke məktəp inzinir—tixnik kəstəsenə qaraştь yđgərtergə, ul rqa kyberək diqqət birergə həm ularđь qajqьrtьrqa, eşkə ularđь tartьbraq ьlьqtьrьrqa"—kərəkegen kyrhətə. Ə beđđə qart belgestərđe teđəleşkə ьlьqtьrьv əsen ular arahьnda eşləv juq.

XEĐMƏTTE OJOŞTOROV EŞENƏ KIŅ JALPЬNЬ ЬLЬQ TЬRЬQJA

Inde xeđmətte ojoştorov məs'ələlərenə qьђqasa tuqьrap kitergə rəxsət itegeđ. Parteja ɵlkə kəmitəteneŋ bьl məs'ələ turahьndaqь qararđarь alqa jebərel məjđər. Ə bьnьŋ esen bik đur memkinlektər bar. Bьnda beđđeŋ jaŋь zavьttar bulmaqanlьqьn, bəlkem qorolmalarь ibəpkə pritprejatejalər bulqanlьqьn ibəpkə alьrqa kərək. Ul pritprejatejələr bьnalqandar inde. Şulaj bulqas hər ber tsixta xeđmətte ojoştorov julьnda ratsejanallaştьrьv eştəren alьp barьv əsen memkinlektər bar. Barь tik bьl eşkə jalpьnь ьlьqtьrьrqa qьna kərək.

Oşo kəngə tiklem beđ eşselərđeŋ prajьzvudstьvaqa tsixtarqa, brigadalarqa həm s t a n u k t a r q a tejeşle rəveştə berketelməgənlektəren kyrəbeđ, eşselərđe ber brigadanan ikensehenə, ber smenanan ikensehenə kyserevđər davam itə həm bьl jeteşheđlek his şikheđ ejəheđlekte kilterep sьqara.

Ejəheđlekkə qarşь kerəş məs'ələhe beđđə bik qьqьv torqarьlqьn heđ beləhegeđ. Transpьrtta bьl jəhəttən berense qьjqalьştarđan huŋ beđ eşteŋ taqьla nasarlanqanьn kyrəbeđ.

STANUK YĐENEŅ XUZAHЬN BELERGƏ TEJEŞ

Uđđəreneŋ xuzalьrьn belməgən stanuktarđь oşo kəngə tiklem osoratьrqa memkin. Bьl jeteşheđlekte heđ saixuzdarđala taba alьrьbьđ, unda traktьrđarđьŋ, avьl xuza'ьqь maşinalarьnьŋ ə'e hamanda bildəle xuzalarь juq. Kyp kenə pridprejatejalərđə stanuktarqa tejeşle nagruzkalar birelməgən. Ber kankrit fakt: paravuzdar teđətev zavьtьnьŋ mixanik tsixьnda 24 stanuk nagruzkahьđ torqan. Partejənьŋ zavьt kəmitəte bьl məs'ələne ə'e kyptən tygel genə partejə aktifьnьŋ jьjьlьşьna qujqan. Ləkin məs'ələne qujьp ykərgəndən huŋ diriktivanьŋ nisek ytəleven kyđəlməgən, şunьqtan stanuktar əle hamanda tik toralar.

Bьndaj faktьtarđь min bajtaq kyrhəte alьr inem; ular bətəhe lə beđđeŋ kyp kenə pridprejatejələrebeđđeŋ ejəheđlekte bətərevgə, prajьzvudstьva qorolmalarьn tulь rəveştə fajđalanьrqa bьnlap jaqьnlaşmaqanlьqtarьn kyrhətələr. Ə, ejəheđlekte bətərev pramfinplanь ytəvđeŋ xəl itkes şarttarьnan berehe.

PRAJЬZVUDSTЬVA TIXNIKƏHENƏ EJƏ BULЬRQJA

Inde eşselərđən bulqan prajьzvudstьva tixnik intiligintsejəhe, tixnikəgə ejə bulьv turahьnda.

BXXJS neŋ jetəkselek eşenə nisek pedkut jahaqlьqьn min əjtep ytəjnen. BXXJS neŋ apparatьn jaŋьnan qorovđa, unь prajьzvudstьvaqa jaqьnlaştьrьvđa, unьŋ jetəkselegen taqь la hьqьlmalьraq jahavđa BXXJS gə jarđam itev esen ɵlkə kəmitəte həm ɵlkə kantryl kəmisejəhe tarafьnan maxsus brigada bildələnde. Ləkin BXXJS neŋ pridprejatejələrgə kankrit jetəkselegenə beđ haman da ireşə alqanьbьđ juq. 3 nse kvartalqa praduksejəneŋ yđ xaqь turahьndaqь handarđьŋ bulmavь—ul fakt. Pridprejateja diriktьrđarь tarafьnan tsixtarqa jetəkselek itev həm beđđeŋ pridprejatejələrđəge kamandirđar sastafьnьŋ uqьvь jəhətenən də oşondaj uq xəl.

Beđđeŋ transporta dispitcirđəre emtəhe oşo kəngə tiklem tə'min itelməgən Beđđeŋ kammunistar bьl qatmarlь eşte oşo kəngə tiklem yđləştərə almaqanda. Ə bьqa ireşergə kərək, sənki unda bik kyp məs'ələlər—pujьđđarđьŋ huqa qalьp kileve, juldьqь totqarlьqtar həm bytəndəj bəjləngəndər.

Inde prajьzvudstьvanьŋ yđendə xuzalьqьnьŋ yđendə bylgələştərelgən jetəkselek turahьnda. Beđđeŋ kyp kenə zavьt həm fabriktarьnbьđ jaŋьnan qorolalar. Jaŋьnan qorov eştərenen be[illegible] qulqa, ə prajьzvudstьva plandarьn tə'min itevđe ikense quldarqa tuplarqa kərək. Diriktьrđarđьŋ ike urьnbaђarь bulьrqa, ularđьŋ berehe kapitalnaj teđələş həm jaŋьnan qorov eştəren başqarьrqa tejeşle. Xətta paravuzdar teđətev zavьtьnda lə diriktьrđan başlap partejə həm jəcəjkəgə tiklem bətəhe lə jaŋьnan qorov eşenə kereşkəndər həm ber urьnda taptanьp toralar.

Zavьt pramfinplanьn ytəv bik đur diqqət talap itə, ə bьnda bətə diqqət'e teđev eştərenə birə'ər. Şunьqtan nej esen 35 paravьz tygel, bəlkem 30 bulqanlьqь aŋlaşьla. Bytən pridprejatejələrđə, bigerək tə K. Usulda la şundaj uq xəl, unda eşləp torqan zavьttь onotop, betəhe lə mixanikləştьrьlqan zavьt teđergə kereşkəndər.

Ber başlьlьq məs'ələhe əlləqasan xəl itelgən bulha la, bьnda la bik qьđьqlь faktьtar bar. Məs'yl keşelərđeŋ ber başlьlьqtьŋ nəmə ikənlegen aŋlamaqanlьqtarьn kyrhətev esen ber xaraktirlь fakt. dipu nacalnigьnьŋ sdilnəj eştərđe ibəpkə alьv turahьndaqь bojorogona nacalnik đe lə, miskum raise lə partkallıktif sikritarь la qul qujqandar. Ular 3 keşe qul qujqan aqьtta ber başlьlьq taqь la ьqьraq bulьr tip ujlaqandar yđđərenen. Ular ber başlьlьqtь ьavlaşəp ytkərergə kərək tip aŋlaqandar həm bətə eşte boђandar.

Jaŋь tarif sistimьn inde-revgə appartunizьm qamasav itə.

Taqta jarьv zavьttarьnda jaŋь tarif sistimьn eşləv sьqarьvqa kereşkəndər. Ləkin bьnda la iptəştər uravnilofkanь ber jaqta qaldьrьp ytələr. Əgər nurmanь eşləp sьqarha ramьcnik 3 hum 50 tin ala, ə bьvđan aqas sьqarьvsь kvalifikatsejahьđ eşse 4 hum 50 tin, 5 hum ala.

Bьjmaqja uravnilьfka bulьv arqahьnda kvalifikatsejalь eşselər eşte taşlap, bytən pritprejatejələrgə kitələr. 7nse rəzrət sliser 100 hum [illegible] artьq a'la a'lma', ul uq vaqьtta jaŋь urьnda ber yk kvalifikatsejalь eşse dilşina arqahьnda eş xaqьn jaqşь uq kyberək ala.

„Vkatner nat skahь" tipagrafejahь da iŋ kvalifikatsejalь eşselərđeŋ berehe bulqan mitranpaž eş xaqьn idavaj naburşьk menən ber tigeđ ala. Өjrənsektər kyp vaqьtta qart naburşьktardan kyberək eşləp alalar.

Beđđen pa'lgrafik sanaqəte beđ edəkektərđan ber đə sьqa almaj, ə uravnilьka oşo kenə tiklem bətə elməgən.

Bьna beđđeŋ Xeđmət xalq kamisarlьqьnьŋ jetəkselek ite vendə xara tirь ber mamint [illegible] Tipagrafija diriktьrьnьŋ urьnbaђa ber eşseneŋ eş xaqьn arttьra. Ə bьnьŋ esen uq sьtral hamqandar. Parteja [illegible] prajьzvudstьva la diriktьrđarqa xuzalьq bulьv memkinlege birelergə tejeşlek turahьnda hejlajđar. Ə jəqьlь kyrhətelgən vaqьqa bьl diriktiftarđьŋ tupaђ rəveştə nisek bođolqanlьqьn kyrhətə. Taqь la ber vaqьqa. Tegev fabrigь Şvejprumdьŋ qararь bujənsa tegə smi a bu hər ber eşse esen 50 pr. qa kəmeve həm qorolmalarqa rigylar rimu jahalьv memkinlege tьvьlьpkə alьp, jaŋь grafik kysərgə qarar birə. Ə Narkam trudtьŋ ber cinavnigь eşten teben an maj torop, bьqa qarşь torah m ytkərergə tel maj.

Juz—Ural—Lis ta nurma həm rassinkalarđь jaŋьnan qarasaq a dan hun kvalifikatsejalь eşselərđən kiteve kyrelde. Elek 90 hum alqan şunik xəder 8[illegible] hum eşləp ala. Eş xaqь ty-

Lərđe [illegible] tarif sistimьn jaŋьnan qorov eşe bara. Lakin, unda kyberək nagruzkalь həm asьqlandьrьlqan plandarđь ytəgəndə nəmə bulьr me. Unьŋ plandarь bik tybən nagruzka menən tedəlgəndər, ə qarşьbьn plandarьn ytəvgə unьŋ tejeşle nagruzkalь jaŋь plandarь bulmavь qamasav itə. Plandarđь kyberək nagruzka menən tedev, jaqьnlь xəderge kevek 27—28 paravuz itep tygel, bəlkem unan kyberək 30-35 paravuz itep tedev məs'ələhen ul yđe VURZ alьnda qujьrqa tejeşle ine. Sənki 28—30 paravuz bulqan kəraş həm ul ytelgən jul.

Eşselər aldьna məs'ələne şulaj itep qujarqa kərək ide, eşselər yđđəre ul məs'ələne tərən rəveştə tikşerep ejrənhendər, eşselər yđđəre kyberək paravuzlar həm vaqundar eşləp sьqarьp həm kyberək eş xaqь alhьndar. Məs'ələne oşolaj itьv yđđərenə birьsь bulqan bьlьn iptəştər aŋlarqa tejeştər.

Paravuzdar teđətev zavьtьnьŋ aldьnqь pridprejateje tip itəplanqankton, unьŋ ajьrьmsa ьđьq eђtenə alabьđ. Ul k[illegible] xuzsьlarqa qarata igen əđ rə[illegible] həm vetə eşselərenən qarata prajьzvudstьva programmahьn ъđ srugьna 100 pr. itep ytəv turahьndaqь luzьngьlə bьsьrđь, ə yđenen qarşьlav pramfinplanьn ytaj almanь.

Bьnьa hyđ [illegible] eşləp sьqarьvđь pat[illegible] həm ip. Stalin tarafьnan txnik ihatlaan alda torqan kapitalizm ьđđaren 10 jьl esenda bьvep jetev həm uđ p kitev turahьnda qujьlqan diriktifte ytəv esen kərək bulqan timplarđь tə'min iterlek juqarьlьqqa kyterev turahьnda bara.

Tə'minət həm tormoş məs'ələlere

Xəl itkes pridprejatejlərđe eşselərđe tə'min itev eşe ber ad[illegible] jaqşьrdь. Bьnь nigerək tə paravuzdar teđətev zavьtьnda həm

Kadьrđar əđerləv nisek bara?

KADЬRĐAR TURAHЬNDA. Kadьrđar əđerləv eşe bara, ləkin qiginttar ta'ap itkən timptarđь ibəpkə alhaq—bik əkeren. Bьnan başqa taqьla ip. Stalin: „eşselər sьjnьfьnьŋ prajьzvudstьva—tixnik intiligintsejəhe juqarь məktəpte uqьp bətkən keşelərđən genə tygel, bəlkem beđđeŋ pridprejatejələrđeŋ praktik eşselərenən, kvalifikatsejale eşselərđən eşselər sьjnьfьnьŋ zavьt-fabrik həm şaxtalaqь mađəni kəstərenən də teđeləsək. Jarьştь ojoştorovsьlar, udar brigadalarđьŋ jetəkseləre, xeđmət kytərelesenə praktik jul kyrhətevselər, tə'ələştəŋ nindəj bulha la, ucaskahьnda eştərđe ojoştorovsьlar—bьna bьlar eş-

Hər ber tsix, hər ber pridprejatejəne xuzalьq ibəbenə kysererge

XUZALЬQ IЂƏBE MƏS'ƏLƏLƏRE. Pridprejatejələrđə hum menən kantryl eşe nigeđđə ytkərelgən. Ləkin tejeşle heđemtələre kyrenməj əle. Barь tik xuzalьq ibəbenə farmal rəveştə kysev menən siklənməgən pridprejatejələrđə genə zitdi uŋьştarqa ireştelər. Beđ paravьzdar teđətev zavьtьn dərəђ oroşabьđ, sənki ul 35 paravьz sьqarьv jəhətenən yđ eђtenə alqan jeklaməlәren ytəməne. Ləkin, zavьt bьl đur məs'ələgə kankrit jaqьnlaşьvь arqahьnda xuzalьq ibəben ytkərev jəhətenən uŋьştarqa ireşte.

Paravьzdar teđətev zavьtьn qarap qarajьq. Bьl zavьt paravьzdar teđətkən, ləkin bьnьŋ esen eş xaqьn jьş qьna yđ vaqьtьnda ala almaqan həm eşselərgə eş xaqьn vaqьtьnda birməv vaqiqalarь la bulqan. Bьl qьna tygel əle, zavьt zararqa eşləgən, rimunt yđ xaqьn əđ rək alqan həm şul arqala zavьttьŋ VURZ qa burьsь kyrə'gən. Ə, xəđer paravьzdar teđətev zavьtь burьstan sьqьv qьna tygel, bəlkem artьq eşləp ala başlanь, jəqni zavьt rimunttьŋ yđ xaqьn jaqşь uq teşerep, yđ eşenən fajđa ala başlanь, ə bьl fajđa burьstarđь tyləvgə həm zavьttьŋ əburt kapitalьna birelə. Zavьt bьl hьnalьşqa sixtarđь xuzalьq ibəbenə kyserev menən ireşte. Bьl elgəsevđər xuzalьq ibəbenə inderevđeŋ berense ađьmdarь qьna əle. Əgər xuzalьq ibəbe prajьzvudstьvanьŋ bətə bьvьndarьna la inderelhə, zavьt his şikheđ taqь la đurьraq uŋьştarqa ireşəsək.

Paravьzdar teđətev zavьtь xuzalьq ibəbe brigadalarьn tьvđьrđь, ləkin ul eşkə administratif jul menən jaqьnlaştь, massavaj eşte administratif mitьd menən almaştьrđь. Məs'ələne brigadalarđa tejeşle rəveştə tikşermə ne. Bьl „hul" ikspiriminl əlbittə uŋьşlь sьqmanь. Ləkin, iptəştər bьl jaŋьlьşlьqtьn yđđ[illegible] həm zavьtьn jaqьn kəndərđə kyp kenə elgə bulьrlьq xuzalьq ibəbe brigadalarь teđevenə ьşanьrqa memkin.

Bətə balə beđđeŋ xuzalьq ibəben aŋlamavьbьđđa. Beđđeŋ pridperejateja eşselərebeđ, brigada, gruppa ojoştorovsьlarđь

PRAJЬZVUDSTЬVA PLANDARЬN 100 PR. YTƏVĐEŊ ASQЬSЬ.

six esselərenen ʙьl məs'ələ menən tərənerək tanьşьvđarь, xuzalьq iђəʙe tixnikəhenə ejə ʙulьvđarь kərək, sənki prajьzvudstьva pragramь esən kereşteŋ uŋışlь ʙulьvь xuzalьq iђəʙenə ʙəjləngən. Şuqa qaramaђtan, kyp keşelər diriksejə menən six arahьndaqь, sixtarđьŋ yđ arahьndaqь menəsəʙəttərđe həm xuzalьq iђəʙe ʙrigadalarьnьŋ ryldəren asьq aŋlaj almađar.

Diriktьr sixtarqa zakazdarđь fələn srukqa ʙeterev şartь menən ʙirergə tejeşle. Əgər six zadanejəhь vaqьtьnda ytəməhə, ul vaqьtta finans julь menən tə'ђir itev saralarьn kyrergə kərək. Əgər ʙer six ikense sixtьŋ eşen totop torha, ul vaqьtta ʙьl six finans jəhətenən javaplь ʙulьrqa həm ʙьl unьŋ diriksej menən ʙulqan iђəpləşevđərenə tə'ђir itergə tejeşle. Əgər zadanjənь ytəməv arqahьnda eş xaqьn tyləvđə totqarlьq tьvha, ʙьnьŋ tə'ђire təv ʙaşlap şul totqarlьq tьvđьrьvsь six eђtenə teşergə tejeşle. Ul qьna la tygel. diriksejə həm six administratsejəhь totqarlьqtьŋ səʙəptəren taʙarqa həm zavьt jəməqəselege jarđamь menən ʙьl tər urьndь kiŋəjtev, ul six jəki ʙrigadanьn artta qalьvьn ʙeterev saralarьn kyrergə tejeştər.

Xuzalьq iђəʙe ʙrigadalarьn teđev eşe ʙik jomoşaq ʙara. Beđđə aldьn torqan a'ьrьm ʙrigadalar ʙar. Məђəlan, qorosьʙьq zavьtьndaqь kamsamuldarđьŋ xuzalьq iђəʙe ʙrigadalarьn alajьq. Ul zadanejəlarđь hər vaqьtta ytəj, teləhə nindəj eşte ʙalşeviktarsa urьnьna jetkerə. Şunьŋ menən ʙergə ʙьl ʙrigadala jerle millət kamsamuldarь jaqşь uq đur pratsint təşkil itələr. Unda kamsamuldar eşte hər terle şart'ar esendə ʙy təndərđən a'đьn sьqarlьq itep julqa qujqandar. Aldьnqь xuzalьq iђəʙe ʙrigadalarьnьŋ tezriʙəhen Başqortostandьn ʙetə pridperejətejələrenə kyserergə kərək.

Beđđə zakazdarđь ytəv esen məs,ylejətlelek juq. Zakaz ʙirevsə ʙetə nəmogə tyđər əle tip qarajđar. Bьl niŋə ʙьlej? Sənki, eşte tejeşle raveşta iђəpkə alьv, hum menən ʙьsьnlap kantryl jahav juq.

Bьna iptəştər ʙьlar partejənen Başqortostan ojoşmahь, esse'ər həm prafsajuzdar Partejə Ydək Kamitətenenŋ həm ip. Stalinden diriktiftarьn nisek ʙojomqa atqar anlьqtarьn kyrhətkən ʙer talaj mamintlar.

JALPЬNЬ PRAJЬZVUDSTЬVA ZADANEJALARЬN YTƏVGƏ MAʙIL'ZAVAJT ITERGƏ

Prajьzvudstьva zadanejalarьn ytəvgə jalpьnьŋ tejeşle raveşta maʙilizavajt itelməgənlegen min hьđьq eђtenə alьp ytkəjnem. Bьnь handar đa kyrhətep toralar. Bajmaqtaqь udarnaj iђəplənqən pridprejətejələ esse-udarniktar 24 pr. təşkil itələr Sterle-Tamaq kyn zavьtьnda ʙetə esselər 100 pr. tь menən udarniktar. Bьl ʙerđən-ʙer zavьt tygel mikən. Min ʙl zavьtta ʙuldьm. Bьnda plandь nasar ytəməjdər həm nasar eşləməjđər. Ləkin, pridprejətejələrđeŋ kyʙehendə ʙeđ farmal raveşta genə udarnik ʙulьp iђəplənqəndərđe ra'taq kyrəʙeđ. Tegev faʙrigьndaqь ʙer xaraktirlь fakt: sixtarđь qarap jeregəndə diriktьr ike sixtьŋ jarьşqanlьqьn əjtte.

— Kemdər jarьşa?

Ul mastirqa kyrhətep:

— Bьna ʙьl sixtьŋ mastirь menən ikense ʙer sixtьŋ mastirь jarьşalar.

Min esselər nisek hun? tip horanьm.

— Esselər đə jarьşalar tine ul.

Bьna ʙьndaj xəl ʙeđđeŋ kyp kenə pridprejətejələrđə hiđelə. Jьş qьna mastirdar, partejə kəliktiftare həm prafkəmittər yđ ara jarьşalar. Ə, esselər satsejalizem jarьşьna ʙik jomoşaq ьlьqtьrьlalar, partejə həm prafsajuz ojoşmalarь esselərđen intuzejazmь ʙaşьnda tormajđar. Ajьrьm pridprejətejələrđə jarьşьvsь esselər pratsintьnьŋ teşeve osoraqlь xəl tygel.

PRAJЬZVUDSTЬVA KYTƏRELEŞEN NЬQЬTЬRQA

Əgər mart ajьnda satsejalizem jarьşьna ьlьqtьrьlqan esselər pratsintьn 100 itep alhaq, ul vaqьtta ejjyn ajьnda jarьşьvsьlar ʙarь tik 4 pr-t təşkil itələr, ə avqьs ajьnda ul pr-t. ʙer əđ yђə. Jarьşьvsь tisxtar; mart ajьnda—65 pr-t, ejjyn—58 pr-t, ejjyl—51 pr-t. Ajrьmʙuksir həm ʙytən ʙrigadalarđa la şundaj uq xəl.

Partejə aqza'arь həm kamsamuldarđьŋ satsejalizem jarьşьna ьlьqtьrьlьvđarь kesəjđe həm ʙьnda ʙer tiklem kytəreleş ʙar. Hunqь ajđar esendə 75 pr-t ʙulha, xəđer 80 pr-t. Kamsamuldarđa şulaj uq yђeş ʙar: ejjyn—61 pr-t, avqьs 75 pr-t. Ləkin esse jəştərđe ьlьqtьrьv pr. tь qəmymən alqanda kəmi. Pritprəjətejələrgə prajьzvudstьva kynegeve ʙulmaqan jəş esselər kilələr, ə ularđь udarsьlьqqa həm satsejalizem jarьşьna ьlьqtьrьv eşe juq. Kamsamul kyp vaqьtta ʙarь tik kamsamuldarđь qьna ьlьqtьrьvđь qaraj, ə jaŋь jəş esselər arahьnda eş alьp ʙarmaj.

Bьnda kytəreleş ʙar, ləkin ul nьqьtьlmaqan. Şuqa kyrə 9 ajđьŋ pragramь ytəlməgən, 4 nse kvartal planь tə'min itelməgən.

Prajьzvudstьva kəŋəşmələrenenŋ esen prafsajuzdar ʙetenləj tejerlek jaŋьnan qoramaqandar. Gruppavaj həm ajьrьm prafissejələr ʙujьnsa kəŋəşmələr ʙik əđ ytkərelgəndər. Tsix prajьzvudstьva kəŋəşmələre hamanda tep tip ʙulьp qalalar. Jaŋьnan qaralmaqandar.

Esselərđen izadi inisejativalarьn maʙilizavajt itev. Təqdimdər Mində hunqь kvartaldьŋ handarь juq. Berense jartь jьl matirejaldarь matʙuqatta ʙuldьlar.

600 təqdimde juqaltqan esən Bilarit raʙutniktarьna sut ʙuldь. Esselərđen ʙik əhəmejə'le təqdimdəre ytəlməjđər. Administratsejə y'əməj, prafsajuz kydətməj, partejə ojoşmahь qьђmaj

Kammunis prajьzvudstьvala jetəkse ʙulьrqa tejeşle

Massavaj eş kiŋ julqa qujьlmaqan, partejə aqzalarьnьŋ kamsamuldar menən ʙergə alda ʙarьvđarь həm yđ arttarьnan esselərđe alьp ʙarьvđarь ʙetə jerđə lə ʙer yk dərəzələ tygel. Partejə massavaj eşe jaŋьnan qoralmaqan əle. Partejə ojoşmahьnьŋ avangart ʙulьp ʙarьvь ʙetə pritprejətejələrđə lə ʙer yk tygel.

Prajьzvudstьva planьn ytəgən ʙeđđeŋ aldьnqь pritprejətejələrđeŋ eşe partejənenŋ nьqlь jetəkselege nəmə ʙulqanlьqьn kyrhətə. Kankrit raveşta alajьq: N. Trujeskej faʙriqendə xəl ʙik nasar ine—plan ytəlməj kilde, dissiplina qaqşaqajnь. Maxsus raveşta teʙəktən alьp, ul faʙrikkə totraqlь kammunis jeʙəre'đe. Partejə massavaj eştəren jaŋьnan qororqa, ip Stalin kyrhətmələren ytkərergə kereşeldə. Xəđer unda eş jaqşьra ʙaşlanь. Faʙrik tejeşle timptarđь tota həm plandarđь ʙer tiklem aşьrьlə. „Pravda" kyp nəmələr ʙirə. Tsix raʙutniktarь esən maxsus zurnal sьqarьla, ul pritpriətnjə esselərenə eşte jaŋьnan qorov esən kankrit jarđam ʙirə. Bьl teđeleşte kankrit raveşta ejrənergə, qajhь ʙer nəmələ đe ularđan ejrənergə memkin ʙulqan ʙytən pritprejətejələr menən təzriʙə almaşьrqa iptəştərđe mazьyr itev esen ə'kə kəmitəte ʙьl zurnaldь aldьrьv turahьnda xətta maxsus qarar sьqardь.

Barь tik ʙegenge ʙaqьş menən genə jəşərgə jaramaj, unь taqь la tultьrьrqa, uqьrqa həm ʙytəndərđə ʙьl eşteŋ nisek ʙarqanьn ejrənergə kərək. Beđđə xətta gəzittərđe lə ʙetenləj kyđətep ʙarmaqan, savitlar sajuzь satsejalizem esən nisek kereşkənlegen karap ʙarmaqan raʙutniktarđь la ʙeđđə osoratьrqa memkin.

Beđđeŋ tyʙənge prafsajuz ojoşmalarь ʙarь tik partejə massavaj eştəre jaŋьnan qoroloqan qьrqьdarđa qьna yđ eştəren jaŋьsa qora alqandar. Partejə ojoşmalarь eşte jaŋьnan qorovqa əle jaŋь jaqьnlaşqan urьndarđa prafsajuz ojoşmalarь lə qojoroqta həjrələlər.

Prajьzvudstьvalaqь gəzittər turahьnda

Beđđeŋ prajьzvudstьva gəzittərenen kyʙehe pridprəjətejələ həm pridprejətejə ergəhendə ʙarqan kerəşte ʙetenləj saqьldьrmajđar.

Mineŋ aldьmda paravuzdar teđətev zavьtьnьŋ „Ziliznak" gəzite, 2 nse iksplatatsejə teʙəgeneŋ „Udarnik na rilsax" gəzite həm Өfələge taqta jarьv zavьttarьnьŋ „Dirivaʙdilьcnik" gəzite jatь.

Ularđьŋ ʙerensehe ejjyn, ejjyl həm avqьs ajđarьnda ʙulqanqь qaraqanda hunqь vaqьtta ʙer əđ jaqşьrqan hьmaq kyrenə. Ləkin şulajđa oşo kengə tiklem ul gəzit kerəşte tejeşensə saqьldьrmaj. Gəzit şul kerəş ergəhendə uralьp qьna jerej. Ul jənle keşelərđe kyrhətevgə ireşməgən, eşteŋ kankrit elgələre menən esse jalpьnь maʙilizavajt itməj, jeteşhedlektərgə jomoşaq huqa, elgəşevđərđe nasar papylərleştərə.

Gəzittə kyrhətelgən məs'ələlər atьqьna tiklem jetkerelməjđər. Gəzit ʙildəle maqsatqa jynəleş alha la hedemələre kyrenməj.

Gəzit 35 paravuz esən kerəş ʙurьsьna ʙetə prajьzvudstьva həm kyltura—tormoş məs'ələləren ʙujhьndarь qa tejeşle. Bьndь tə'mitnət eşe lə, aşxanalar đa ʙergə ʙəjləngən ʙulьrqa—ʙetə məs'ələlər ʙer nəktəgə huqьrqa tejeşle. Ə ʙьsьnlap qarahaŋ ʙьl nəmə juq. Betə esselər jalpьhь aldьna zavьttьŋ tar urьndarь, 35 paravuz, esən kerəşkə ədeklek inderevđə kankrit qajeple keşelər asьq raveşta qujьlmaqandar həm ədeklekte ʙeterev saralarь kyrelməgən. Gəzit ʙittərendə udarniktar, qarşьlav pramfinplanь esən kerəşkə ьlьqtьrьlmaqandar.

„Udarnik na rilsax" gəzitten alajьq Quşlь jereştəge (спаренная езда) ədeklektərđe hed ne ləheged. Beđđeŋ ikense iksplatatsejə teʙəge quşlь jereştə ədeklektən sьqa almaj. Hanan Zaltavьs timer julьnьŋ diriktьrь ʙьrь naq oşo ədeklek esən xeđmət urьnьnan alьndь. Ləkin „Udarnik na rilsax" gəzite jəmə'ətselekteŋ diqqəten ʙьl məs'ələgə tuplaməj, unь tep həm xəl itkes məs'ələ itep qujmaj. Barь tik gəzitteŋ urta ʙer jerendə gene ʙeđ: „Quşlь jereştə haman da ədeklək"—tigən zamitkanь taʙaʙьđ. Gəzit jalpьnь ʙьna oşolaj maʙilizavajt itə, e, ə ʙьna oşolaj jarđam itə.

„Dirivaʙdilьcnik" gəzitendə eş jaqşьraq. Ul jənlerək gəzit. „Dirivaʙdilьcnik" jənle keşelər đekyrhətə, ədeklektərđe ʙeterev, ip. Stalin kyrhətmələren ytəv turahьndaqь məs'ələlərđe kankrit raveşta quja.

Beđđeŋ ta altan ʙьnda qaralqan es gəzitteŋ ʙetəhe lə, xətta ularđьŋ iŋ jaqşьhь la igen əđerləv turahьnda ʙer hyđ đə jadmajđar. Ə Başqortostan ojoşmahь igen esən пьqьşьp kerəşə həm ʙьl ucaskala ʙeđđə đur ədeklek ʙar. Zavьt eşsehenen ʙьl turala ʙelməj torovьna, ʙьndaj əhəmejətle sajəsi məs'ələnen jalpь diqqətenən sittə qa'ьvьn jul qujьlьrqa memkinme? Bьl xəl ʙeđđen qulьnda ʙulqan ʙьsaktarđьŋ nisek fajdalanqanlьqьn kyrhətə. Bьndaj тьjcaktь ʙik kyp həm ularđьŋ fajdalanьlmavь arqahьnda kyp kenə pritprejətejələr 9 aj esendə prajьzvudstьva zadanejalarьn ytəmənelər həm ʙiş jьllьqtьŋ xəl itkes jьlьnьŋ 4 nse kvartalь planьnьŋ da ytəleve tə'min itelməgən. Transportьŋ eşen nigeđən yk jaqşьrtьv ʙurьsь ʙeđđen aldььđda tulь raveşta tora.

Unan hun taqь la ʙer ʙurьs vđək kantervl kamisejəhenen jaqьv matirejaldarьn haq'ap totorov turahьndaqь qararь. Ytkən jьl jaqьv matirejaldarьnьn jeteşməve arqahьnda nində avьrьqtar ʙulqanlьqь iђegeđđənie? Bilaritta ʙer nisə tsix eşləməj tordo. Bytən pritprejətejələr şulaj uq jaqьv matirejaldarьna moxtaж ʙuldьlar. Əle xəđerđə lə transprtta jaqьv matirejaldarь jeteşməj. ə qьş haiqьndar həm ʙurandar ʙaşlanqas nəmə ʙulьr?

Xəđerđən yk jaqьv matirejaldarьn ikanumit itevgə ʙalşeviktərsə kereşergə, 10 pratsint ikanumint itev turahьnda kankerit ʙurьsь qujьrqa kərək. Hər ʙer pritprejətejələ kamisejə teđeləp, ul jaqьv matirejaldarьn ikanumit itevgə ʙulьşьrqa tejeşle.

Berər jerđə ʙьl eş ʙaşlandьmь ikən tip min ʙetə matirejaldarđan eđləp qaranьm. Bьl turala ʙer jerđə lə, xətta təʙək kəmitəttərendə lə ujlamajđar əle. Taqь la eske memkinlektərđe maʙilizavajt itev turahьnda. Min tegev faʙrigьnda ʙuldьm. Unda ʙer tiklem ytil (məђəlan, mamьq ajaq aђtьnda jata) ʙar. Bьl ytilde jьjьrqa memkin tygel kyrəhen. Beđ Urta Azeja'a hər ʙer kilugram jən esən kerəşəʙeđ, jən həm mamьq ʙeđgə ʙik avьrlьq menən kilə. Ləkin ʙeđđə matirejaldarđь hьqlьq menən totonov, eske memkinlektərđe maʙilizavajt itev esən kerəş əle haman da juq.

Bьna, iptəştər, ʙeđđə nej tiklem jeteşhedlektər ʙar, ip. Stalindьŋ kyrhətmələren ʙeđ ʙьna nisek ytəjʙeđ. Min taqь la esselərđen tormoş məs'ələlərenə kyp kenə raʙutniktar tarafьnan tejeşle diqqətten ʙirelməven ajtьvsa ajtergə teləjem. Beđ ələqə esselərđe kvartir menən tulь raveşta tə'min itə həm ʙetə esselərđe tuqlandьrьv eşen nigeđđən yk jaqşьrta almajʙьđ əle. Şulaj uq xəl ikes pritprejətejələrđe lə, jəməqət tuqlanьşьn da jaqşьrta almajʙьđ, şunьŋ өђtəvenə jəməqət tuqlanьşьna jeʙərelgən nəmələr də esselərgə nasar raveşta ʙirelələr.

Paravuzdar teđətev zavьtьna Bilarət həm ʙytən jerđəge pritprejətejələrđe a'ьqьđ, ularđa jəməqət tuqlanьşь nisek julqa qujьlqan? Bik nasar: aşxanalar đa ʙik đur sirattar həm ʙьlsьraqlьq. Jaqşь praduktьlarđan nasar aşьr əđerlənə. Sənki keşelər partejə tarafьnan yđ aldarьna qujьlqan ʙurьstardь ytəv esən məsylejət hiđməjđər əle.

Bьvrđьŋ ʙetəhenə lə ʙeđ nьqlьqqat ʙirergə tejeşleʙeđ, sənki ʙeđ eşləp sьqarьvđь kytererqa həm sistima raveşendə ьlqьj ytərə ʙarьrqa, prajьzvudstьva plandarьn ytərgə tejeşʙeđ. Beđen BEĐĐEN ALDЬBЬĐĐA PLANDARĐЬ YTƏV MƏS'ƏLƏHE BƏTƏ QЬRQЬVLЬQЬ MENƏN TORQANLЬQЬN, BЬL MƏS'ƏLƏ ERGƏHENƏ ESSE JALPЬNЬN KIN QATLAMDARЬ TUPLANЬRQA TEJEŞLEGƏN BEĐĐEN PARTEJƏ HƏM PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬ, PARTEJƏNEN HƏR BER AQZAHЬ HƏM HƏR BER KAMSAMUL ANLARQA TEJEŞLE. Sənəqəttə prajьzvudstьva həm finans plandarьn 100 pr. t itep ytəvgə JUL PARTEJƏ JULBAŞSЬHЬ IP. STALIN TARAFЬNAN QUJЬLQAN ALTЬ ŞARTTЬ YTƏV ARQЬRЬ JATQANLЬQЬN, „Biş jьllьqtь—4 jьlda" luzьngьlьn, Başqortostandь industerejələşterev həm aldьnqь kapitalizem dəvlətləren tixnika həm ikanumika jəhətenən 10 jьl esendə qьvьp jetev həm uđьp kitev luzьngьlarь ʙarь tik igen əđerləv fruntьnda kerəştə kulaktь həm unьŋ agint tarь—uŋ appartunisttarđь jeŋev, 4 nse kvartal plandarьn 100 pr t itep ytəv esən пьqьşьp kerəşev arqahьnda qьna tə'min itelasəktəren partejənьŋ her ʙer aqzahь, hər ʙer kamsamul, Başqortostandьŋ hər ʙer aŋlь əsse ʙelergə tejeşle.

ZЬJANSURA TƏBƏK MƏQARIF BYLEGE APPARTUNISLЬQTЬ QƏMƏLDƏ KYRHƏTƏ.

Dəjem ʙaşlanqьs uqьvđь qəmələgə aşьrьv ʙurьstarь tirəhendə kiŋ eşsən jalpьnь tuplav, 7 jьllьq məktəp kyləmendə dəjem məʙʙuri uqьv inderev, ʙetə məqarifselər ərmejəhe tarafьnan udar eş talap itev menən ʙergə, məqarif urgьndarь tarafьnan ʙalşeviktərsə jetəkselek itevđe horajđar.

1931—32—uqьv jьlьnda ʙetə ololarđьŋ həm yђmerđərđeŋ nađanlьqtarьn ʙeterev, məktəptən tьş ʙer genələ ʙala qalđьrmav ʙurьstarь, məqarif urgьndarь, partejə, kamsamul ojşmalarьn, həm ʙetə kalxuz jəməqəselegen udar timptar menən şkə saqьra. Ləkin əle ʙeđđeŋ Zejansura təʙəgendə ʙьl ʙurьstarđь qəmələgə atqarьv kərəkle đьmdь ala almaj. 1—sintəʙerđə ʙetə məktəptərđə uqьvđar ʙaşlanьrqa tejeş ine. Ə, qəmələ məktəptər 20—sintəʙerđə genə uqьj ʙaşlaj aldьlar. Təʙək kyləmendə 1931—32 uqьv jьlьna əđerlek eşe jomoşaq ʙuldь. Vaqьtьnda məktəptərgə rimunt tar jahalmanь. Uqьtьvsьlarqa vaqьtь həm sirut taqь jal ʙirev, jəj kəndərendə məktəp turahenđə ʙalalarđь ojoştorov eştərenđə ʙer nəmə lə eşlənmənie. Bьl eş faqat tərək məktəptərenə genə tapşьrьlьp, ʙaşqa məktəptərđə jəjge məktəp turahьnda ʙulaptь qaralmanь. Eşteŋ in qьđьv vaqьtьnda təʙək məqarif ʙylegeneŋ es. inispiktьrьnan ʙerəvhe lə qalmaj jal itergə kitep, ular urьnьna keşe qalmav arqahьnda avьldarđa qalqan uqьtьvsьlar đa ʙer tərlə lə jetəkselek ala almanь. Təʙək kytəmendə ʙajtaq qьna dizirtir uqьtьvsьlar đa ʙar.

Kyltura rivəlytsejəhe fruntьnda şьlatanlьq menən şeqəlləneʙse iltundarqa təʙək məqarif ʙylege həm prafsajuz ojoşmahь la ʙer sara la kyrə almanь. Ьrьmʙur ʙaşqort pidagugejə tixnikumьn ʙeterep Zьjansura təʙəgenə ʙildələngən Xəmitьva Xajat, Aqqolьf həm taqь ʙer nisə keşe ʙetenləj ʙьl təʙəkkə kilmənelər.

Ьrьnʙur ʙaşqort p'dtixnikumь hunqь ʙeterep sьqqan uqьvsьlarьnan Zьjansura təʙəgenə 7 keşe ʙirhə lə, şularđьŋ fəqət əsəvhe genə ʙьl təʙəkkə kilde. Qalqandarь jaqşь urьn eđləp kittelər. Başlanqьs məʙʙuri uqьv şikelle đur həm javaplь eşte ʙaşqarqanda aŋlь raveşta ʙьl fruntь taşlap kitev, jə ʙulmaha jaqşь urьn eđləp ʙaşqa jergə kysev, ʙьl fruntta dizirtirlek tьvđьrьv, turanan-tura appartunistarsa eş itev ʙulьp sьqa. Bьl kyreneştər menən ajavhьđ kerəşergə həm ʙьl eştə ajaq salьvsьlarđь juldan alьp taşlarqa kərək. Kyltura teđeleşendə keslə jetəkselek itməv, eştə ʙalşeviklek timpь tьvđьrmav ʙьl eşte əđev tigən hyđ. Zьjansura təʙək məqarif ʙylegeneŋ eşendə haqьnlьq jyganhedelek kyrhə eve şikhed appartunistarsa eş kyrevenən ʙaşqa nəmə tygel. Bьl kyreneştərđe təʙə—tamьrьnan jolqop taşlarqa həm nađanlьqьn ʙeterevđə ʙalşeviklek timpь alьrqa kərək.

"QOTOŞ."

VAQЬT AĐ QALDЬ, YKTƏBER XIV JЬLLЬQЬNA ƏĐERLEK TIMPЬN KƏSƏJTERGƏ.

Bajramqa əđerlek ip. Stalindьꞑ 6 kyrhətmənen ytəv luzьnqahь aʙtьnda barьrqa tejeş.

YKTƏBER XII JЬLLЬQЬNA SƏNƏQƏT FRUNTЬNDA BULQAN JEꞐEVDƏR MENƏN RAPRTLARQA

Tiđ jaqьn arala ʙejək Yktəʙer Rivəlytsejəhenen 14 jьllьq ʙajramь kileʙ jetə. 14 jьl kyp qəmer tygel, ʙьna—oşo dəver esendə səvit eşsəndəre şular jəmləhenən. Beđđen Başqortostan eşsəndərelə ajtep ʙetergəhed ʙejək elgəşevđərgə ireşte.

XIV—jьllьqqa ʙulqan beđđen ʙetə elgəşevđər ʙajram kenenə tiklem ʙetə eşsəndərgə asьq ʙildəle ʙulьrqa, ular arahьnda jəjelergə tejeş.

Şuqa kyrə Başqortostan dəvmələndə ʙulqan ʙetə zavьt—faʙriktar həm jaꞑь teđev urьndarь yktəʙerđen XIV jьllьqьna əđerlek eşen ʙegəndən qalmaj başlarqa, eşkə başlaqan urьndarь ʙьqьlь plan menən eş kyrep, ʙajramqa əđerlek esendə satsejalizem jarьşь, uđarsьlьq nigeđendə eş kyrhendər.

XIV—jьllьq ʙajramqa əđerlekte kəsəjtev. unь partьjə, xəkymət quşqansa uđqarьv ese ʙajramdь uđqarьv kəmisejəhenə zavьt — faʙriktarđaqь aldьnqь udarniktardь ʙildələrgə həm şulaj uq ʙьl məhim eşkə ʙetə eşselərđe, xeđmətkərđərđe tulьhь menən qatnaştьrьp, əđerlek eşenə massavaj təʙ ʙirergə kərək.

Yktəʙer ʙajramьna əđerlek eşe iptəş Stalindьꞑ qujqan 6 ʙurьsьn ʙojomqa atqarьv luzьngьhь aʙtьnda ʙarьrqa tejeş.

Beđđen ileʙeđđen jedə tamьrьnan yđgəreve, qotorqan timp menən yʙeve, ʙeđđen alqa taqь la đur javaplь ʙurьstar quja. Ileʙeđđen şular jəmləhenən Başqortostandьꞑ ʙetə satsejal—ikanumika jəhətenən alqa kiteve, ʙegengə eş mitьdь, eştə ʙulqan jetəkselek esen qьrqa yđgərtevđe talap itə.

Xəđer jaꞑьsa eşlərgə, jaꞑьsa jetəkselək itergə.

Bьl luzьnqa xuzalьq eşselərə kəꞑəşməhendə ip. Stalin tarafьnan əjtelde. Ip. Stalin jaꞑьsa eşlərgə, jaꞑьsa jetəkselek itev esən təp 6 şartьb kyrhətte. Ular: eşse kesən kalxuzdar menən dugьvьr teđeşev nigeđendə ojoşqan rəveştə jьjnav, kes'e mixaniklaştьrьv, eşselər arahьnda ʙulqan aqьmsьlьq esen ʙeterev, ravnilufkanь ʙeterev, eş xaqьn đerəʙ ojoştorov, eşselərđeꞑ tormoş jaqtarьn jaqşьrtьv, xuzahьđlьqtь (aʙizlicka) ʙeterev, xeđmətte ojoştorov eşen jaqşьrtьv pridprejətejələrđə eşse kesenən đerəʙ fajđalanьv, SSSR eşselər sьjnfьnьn yđeneꞑ prajьzvudstьva-tixnik intiligintsejəhe ʙulьvьn tə'min itergə.

Iʙke məktəp inzinir—tixnik kestərenə ʙulqan qaraştь yđgərtergə, ularqa nьq iqtiʙar itergə, ular turahьnda qajqьrtьrqa. ulardь jaqşь kyđ menən eşkə ьlьqtьrьrqa, xuzalьq iʙəʙen nьqьtьrqa, sənəqətteꞑ eske ʙajlьqьn kytərergə, plandь ytərgə—ʙetə pralitarejat aldьnda ʙьna oşondaj ʙurьstar tora.

Ləkin ip. Stalindьꞑ ʙьl məhim 6 şartь ʙeđđeꞑ Başqortostanda ʙulqan kyp pridprejətejələrđə ytəlməj. Kərək xuzalьq iʙəʙenə kysev, xuzahьđlьqtь uravnilufkanь ʙeterev kevək ʙurьstar ytəlməj. XIV—jьllьq ʙajramqa əđerlektə təp luzьnqь itep ip. Stalindьꞑ 6 şartьnьn ytəleven tikşerev alьnьrqa tejeş.

Şunьꞑ menən ʙer qatarđan eşləp sьqarьvđь kytərev ʙigerəktə eşlənep sьqqan nəmənen sьjfat kyrhətməhen jaqşьrtьv ʙurьsь tora.

Unan yktəʙer XIV—jьllьqьna jaꞑь udar ʙrigadalar ojoştorov, jerle millət eşselərən həm qatьn—qьđđarьn prajьzvudstьvaqa tartьv, qara eşselərđe stanukka kyserev həm ulardь sənəqətkə nьqьtьv eştərənə lə, ajьrьvsa iqtiʙar ʙirergə kərək. Eşselərđeꞑ kvalifikatsejələren kytərev, tixnikə ʙelemđəren kytərev həm ʙaşqalar, həm ʙaşqalar.

Yrđə kyrhətelgən ʙurьstarđь xəl itev đə ʙajram kenenə tiklem đur hьnьlьş jahalьrqa tejeş.

Yktəʙer XIV—jьllьqьna əđerlekte kəsəjtergə, Başqortostanda ʙulqan zavьt—faʙriktarđa əđerlek eşeneꞑ ʙarьşь turahьnda urьndarđa ʙulqan raʙkurdar „Başqortostan" gəzitenə ʙer minut hunlamaj matirejaldar jeʙərep toroqa tejeştər.

Beđđeꞑ XIV—jьllьqqa ʙulqan elgəşeveʙeđgə ʙetə eşsendər ken kevek asьq kyrenep torhondar.

Bьna ʙьl məhim ʙurьstarđь ʙojomqa atqarьv hər ʙer aꞑlь səvit eşsehenenꞑ ʙurьsь.

B. IBRAHIM

ӨFӨ TRAKTЬR MASTIRSKUJЬ YKTƏBER BAJRAMЬNA ƏĐERLEK BAŞLAMAQAN

Yktəʙer ʙajramьn ytkərev esən kəmisejə teđəlgən, ləkin ʙьl kəmisejə ʙajramqa əđerlek eşe alьp ʙarьv julьnda ʙьqa tiklem ʙer nej đə eşləməgən. Xəđerge kendə kyp pridperejətejələrđə xuzalьq iʙəʙe ʙrigadalarьna kysev eşe ʙaşqarьlьp jatqanda, Traktьr mastirskuj iđarahь xuzalьq iʙəʙenə kyserevđə şatlanьrlьq ʙer nəmələ eşləməgən. Mastirskuj eşseləre arahьnda ʙaşqort—tatarđarđan tik ike eşse genə eşləj. Ular mastirskujđь təp millət kadьrđarь menən tə'min itev tangəlendə kerəşməjđər.

Nəmə eşləp sьqarьvđa uꞑьştar ʙar. Eşləp sьqarьv planь 121 pr. ytəlgən.

Bьlarqa 215 traktьr teđətep sьqarьv zadanejəhь sirelep ulər unь 265 itep eşləp sьqaralar.

Eşselərđe adьq həm torlaq menən te'min itev eşe siktən tьş nasar. Eşselərđeꞑ aşxanalarь juq. Traktьr mastirskujь yđendə ʙulqan ʙьl jeteşheđlektərđe Yktəʙer ʙajramьna tiklem ʙetərergə, eşləngən elgəşev turahьnda rapрt menən sьqarьrqa tejeş.

H.Q

Eşselər arahьnda ʙulqan aqьmsьlьqqa Qarşь kerəşte kəsəjtergə.

Өfə kyn zavьtь eşseləre arahьnda aqьmsьlьq kendən ken arta ʙara. Məʙələn: zulnej tsixta ʙarь 30 keşe eşləj. Huꞑqь 6 aj esendə ʙьl tsixqa 30 keşe inep, ʙer ađ eşləgəndən huꞑ ʙьlar eştən sьqьp kitələr. Timək eşselər arahьnda aqьmsьlьqnьꞑ kəsəjə ʙara tigən hyđ. Bьnьꞑ ʙerđən ʙer səʙəʙe lə eşselər esən torov urьndarьnьꞑ ʙulmavьnan kilə. Eşselərđeꞑ ʙajtaqь vatьq, jemerek ʙinalarь đa toralar.

Ikensenən eşselərgə xeđmət xaqьn tyləvđə uravnilufkalar ʙar.

Məʙələn: zulnej tsixta eşləvse eşselər avьr şaraittarđa eşləjđər. Bьndaqь 8 keşe eşləvse ʙylekte miʙalqa alhaq ʙьnda ʙer nisə jьldarđan ʙirle eşləvse jaqşь kvalifikatsejəle ʙer eşse ʙar, ʙьl eşse tən jəhətenən tađa həm keslə. Hər ʙer sminaqa ul 80 danə tire eşləj ala.

Oşonoꞑ menən ʙergə tyʙən kvalifikatsejəlь həm jomoşaq ʙer eşse eşləj. Ə ʙьlar ikehe lə xeđmət xaqьn ʙer dərəzə lə alalar. Bьna oşo səʙəptər arqahьnda eşselər arahьnda eştən kitevselər ʙik jьş ʙulьp tora. Tiđlektə ʙьl eşte jaꞑь formaqa teđərgə, zdilnej eşkə kysergə kərək.

X. VƏLID.

Eş planь hər ʙer eşsegə jetkerelməgən.

Өfə kyn zavьtь eşseləre arahьnda aldьnqь kendər esen teđəlgən eş plandarь tikşerelməj.

Bьna oşonoꞑ arqahьnda zavьt eşseləre ʙьl ajđa nindəj tavar eşləjəsəgen ʙelməjđər. Həm eşselər tarafьnan qarşьlav plandarь teđəlməj. Iʙke qađət ʙujьnsa tixnaruk, mastirđьꞑ qolaqьna ʙarьp: „Yktəʙer ajьna zadaneja „62-50" tip kenə əjtə. Başqasa ʙьl turala ʙer nəmələ həjlənev anlatьv tigən nəmə juq. Tiđlektə ʙьl jeteşheđlekkə sik qujarqa kərək. Zavьt adminstьratsejəhь hər ʙer pratsintqa həm skьlatqa kankrit plan teđep hər ʙer mastirqa zadanejə ʙirergə tejeş. Bьl rəveşle qolaqtan qolaqqa qьna həjləşevđər ʙeterelergə tejeş. Eşselərđeꞑđə ʙer nəmə ʙelməj eşləvđərgə sik qujarqa. vaqьt.

Hər ʙer tsixtьꞑ hər ʙer eşteꞑ yđ zadanejəhь ʙulhьn. Eşe oşo rəveşle qujqanda qьna planь ytərgə həm qarşьlav planь qaʙul itergə memkin ʙulasaq.

X. Valid.

UDARNIKTAR KENƏGƏHE KEMDƏRGƏ BIRELRGƏTEJEŞ

Xəđerge vaqьtta Өfəneꞑ ʙetə pridperejətejələrendə udarniktar esən udarniktar kenəşkəhe ʙirelə.

Başprafsəvit kyrhətmələre, ʙьl kenəşkələrđeꞑ faqət sənəqəttə eşləvsenen eşləp sьqarqan nəməhenən han həm sьjfat kyrhətmələre jaqşь ʙulqanda qьna ʙirelergə tejeşlekte əjtələr.

Partejə həm şulaj uq xuzalьq ojoşmalarьnan udarniktarqa kenəşkələr ʙirgəndə, ʙьl eş đur iqtiʙar menən eş itevđe talap itə torqan məhim məsələ. Hər ʙer pidprejətejələ eştəren derəʙ iʙəpkə alьv memkin ʙulmaqan jarđamsь pirsanal həm eşse udarniktarđan yrlətelevselər ʙar. Ləkin Başprafsəvit nej səʙəptən der ʙьlarqa udarniktar kenəşkə ʙirməj.

Kyp ojoşmalar kenəşkələrđe ʙirgəndə his ʙer anqartьvhьđ ʙirələr, heđemtələ qajhь ʙer eşselər tarafьnan ʙьl məs'ələne aꞑlap jetməv, həm qarьşьlьqtar tьva. Şunlьqtan prafsajuz ojoşmalarь eşselər—udarniktar arahьndaqь ʙetə ler aꞑlap jetməvđərđe ʙeterev esenjes ʙosmaqtarđa, eşselərđeꞑ ьjьlьştarьnda ʙьl məs,ələne nьqlap əjrənergə tikşerergə kərək.

Başprafsəvitqa tyʙən ojoşmalarđa ʙьl eşteꞑ nisek ʙaşqarьlьvьn tikşerev esen ʙrigadalar ojoştororqa kərək. Tyʙən ojoşmalarđa ʙьl məs'ələne yđđəre aꞑlap jetmevđəre arqahьnda udarniktar kenəşkəhe taratqan vaqqьtta piriqiptar tьvarqa, ə ʙьnьꞑ prajьzvudstьvala pramfin plandьꞑ tultьrьlьvьna tə'ʙire tejergə memkin.

KALABANЬF.

KANDITЬR FABRIGE.

Bьnda la əđerlek nasar

Өfə kanditьr faʙrigьnda yktəʙer ʙajramьn ytkərev esən kəmisejə teđəlgən ʙulha la ʙьl kəmisejə oşo keꞑgə tiklem eş planь teđep nьqlap eşkə toton maqan.

Yktəʙer ʙajramьna eşləp sьqarьvđь kytərev, eđekləktərđe ʙeterev luzьnqьhь aʙtьnda ytkərevđə, part kellikt'if həm faʙrik iđarahь siktən tьş jomoşaq quđqalalar. Yktəʙer ʙajramьnьꞑ XIV jьllьqьn qarşь alqanda təp millətterđən eşselər əđerləv eşenə ular siktən tьş halqьn qarajđar. Məʙələn, oşo jьldьn esendə ʙьndaqь eşselərđən 30 keşe uqьrqa jeʙərelep ʙьlar arahьnan ʙaşqort—tatarđar 9 qьna keşe jeʙərelə. Bьndaqь partejə kellektife həm faʙrik iđarahь ʙulqan jeteşheđlektərđe ʙeterergə, yktəʙer ʙajramьnьꞑ XIV jьllьqьna əđerlek eşen xəđerđən kesəjtergə tejeş.

BRIQADA Ş NASIR QƏLEJEF

KAPITAL ILDƏRENDƏ.

Angelejələ parlamint hajjavđarь

Eşselər, jalqan aratьrđarđь qьvalap qajtaralar

LUNDЬN, 21. Angelejələ hajlav jьjьlьştarь eşseləređeꞑ asьv tulqьndarь qaʙarьv atmafsirahь esendə ytə. Jьjьlьştarđa sьqьp həjləvse ləjʙaristar xəkymətə aratьrđarđьꞑ sьqьştarь əđələ. Ləjʙaristar vəkile MUSLI eşselər mitingьhьna ajьrьm haqsьlar menən genə jerəj. Sənki, eşselər unьꞑ jalqan sьqьştarьn hər vaqьtta aꞑnap toralar, həm unь əđələr. Unьꞑ triʙunaqa sьqьp həjləve miljundarsa eşselər arahьnda asьv tulqьndarьn qaʙarttь. Şuqa kyrə eşselər, unьꞑ telməre vaqьtьnda uqa ultьrqьstar, taş həm talaqtar menən ʙərələr.

BIRMINGAM qalahьnda, MASLI 20 meꞑ eşse qatnaşqan jьjьlьşta həjləne. Eşselər uqa taşla nьp, kymək tavьş menən, „hatlьq, faşis, məsləkheđ (Rinigat)" tip qьsqьrđьlar. Ul qьna la tygel, ađaqtan unь yđeneꞑ haqsьlarь menən ʙergə ʙik nьq itep tuqmanьlar. MASLI ʙьl jьjьlьştan kəskə qoto'op, palitsejə jarđəme menən qara juldan sьqьp qastь. MUSLI Glazgu qalahьndaqь eşselər jьjьlьşьnda la eşselərđən tuqmaldь, Palitsejə unь yđe tuqьraqan numirqa kilterđe. Palitsejə MUSLI đeꞑ sьqьşьna qarşь eşselər arahьnda asьv tulqьndarь nьqlь kəsəjgənlektən uqa qaʙat jьjьlьştarđa sьqьp həjləvđe tьjđь,

LIVIRPUL qalhьndala asьq mitingьla sьqьp həjləvse ʙjk kyp kansirvatr aratьrđarь jaralanqandar.

TILBURI (ƏSSISKS ukrugь) đaqь jьjьlьşta la eşselər jьjьlьştь uđqarьrqa kilgən. MAK DANALtьꞑ ulьn qьvalap qajtarđьlar.

KNINGTUN da (Lundьn qalahьnьꞑ hajlav ucaskahь) mitingьla kansirvatьr DUNKANA nьꞑ sьqьşьna qarşь eşselər taş həm ʙumʙьlalr menən taşlandьlar. Jьjьlьşqa palitsejə əterəttəre kilhələrđə, eşselər jalpьhьnьꞑ asvьn ʙaʙa almanьlar. Heđemtə lə jьjьlьşta ʙer nisə keşe jaralandь həm jьjьlьş ʙetenləj əđeləp qaldь.

Girmaneja gazittarenen jalqanlьqtarь SSSR palpritьnьꞑ pratisь

BIRLIN, 21 SSSR đьꞑ Girmanejələge tulь xoquqlь vəkile 21—yktəʙərđə, Girmanejələ səvit vlasь turahьnda jalqan agitatsejələrgə qarşь pratis ʙelderđe:

—Girmanejələge SSSR đьꞑ tulь xoquqlь vəkile, „Girmanejə" gəziteneꞑ səvittər sajuzь Gimanejəgə tylev məs'ələhendə qьjьnlьqtarqa osoranь" tigən xəʙəreneꞑ dərəʙ tygelleqen ʙelderə. Səvit vlasь Girmanejəgə tyləv əʙəzətelestьvalarьn vaqьtьnda ytəv məs'ələhendə, his ʙer qьjьnlьqqa osoraqanь juq „Səvit vlasь Girmanejəgə tejeşle tyləvđəren tuqьrata" tigən xəʙərđər jyrej jahap sьqarьlqandar. Gəzittəge ʙьndaj sьqьştarqa Girmanejə menən səvit mənəsəʙətenə zarar kilterevgə ʙntьlьv tip narьq ʙirelergə tejeş.

„Girmanejə" gəziteneꞑ falşifkahь asьldь

BIRLIN, 21. Girmanejə gəzittərendə, „SSSR Girmanejəgə tejeşle tyləvləren tuqьrata" tigən jalqan xəʙərđər taralqanlьqtan, tiligьraf agintьstьvahь xəʙər itə: Tiligьraf agintьsʙvahьnьꞑ tejeşle urьndarđan alqan təptəmələre, „səvit Girmanejəgə tejeşle tyləvđəren tuqьtata" tigən hyđđərđeꞑ ʙetenləj jalqan ikənen dərəʙləjđər. Səvit vlasь ʙer vaqьt ta la Girmanejəgə tejeşle ʙulqan tyləvđəren tuqьratьrqa teləgəne juq. Həm tuqratmaʙta.

Japunejə—Qtaj haldattarь arahьnda ʙəreleş

Tukeju, 22. 20 nse yktəʙerđə kis menən 2 meꞑ Qtaj haldatь, teşlək Mənzyrejə timer julьnan 200 kilamitьr alьʙlьqtaqь Lanşişan stansahьnda tiligram ʙьʙьqtarьn əđərgə ьntьlьp qaranьlar. Bьlarqa qarşь Borunej pujьz menən Japun haldattarь kilep, ike arala huqьş ʙaşlandь. Bьl huqьşta 50 Qtaj xalqь yltereləgən. Ə, Japun xalьqtarь arahьnda juqaltьvđar juq.

Ridaktьr urьn ʙaʙarь: Z. KAJЬRKUL.

D. K. A Begen həm hər ken QARA JELKƏN.
Kassa asьq 4 tən sianstar 6-30, 8,9 30 həm 11s.

URAL Kinahьnda Begen həm hər ken
„Məset gəmʙəđe aʙtьnan"
Bilettər sirutta torovđь ʙeterev esen, ucirizdinjələrgə qulaqsaqa zajafkalar menən hatьla.

GURЬN Kinahьnda Begen həm hər ken ikranda.
„Jeteđlek həm qьʙьV"
Kelke 8 ʙylektə ʙaşlana səqət 6 la. kassa as ьq 4-30 đa.

ABANINTTAR IQTIBARЬNA.
Өfe qalahь vadapravud kanturahь satsejalisticeskej uram 1—nse numirlь jortqa kyste. Tillfun 1—03. Mastirskujь elekke urьnda qaldь. K—Markьs uramь 37 numir, tilifun №83
2—2 KANTURA

BELDEREV
Yđđereneꞑ 1932 nse jьlqь esmitalarьna jul teđev sьqьmdarьn indergən ojoşmalarđan, Başqortostan jul teđev kanturь, şul teđeleş'ə atqarьv esen dugьvьr jađьşьvđь horaj.
Өfe Cirnişuf uramь №108 BAŞDRSTRUJ

BAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ
TRIVUGA 1909 nsь jьl tьvqan joştərđe qьđьl qəskərgə ođatьv ajqanlь qьđьl qəskər tormoşonan.
3 pərđələ 12 kartinala.
29 nsE YKTƏBER

Өfe, „Yktəʙer Natiskahь" matʙaqahь B şglavlit vəkile № 617.

ВАССР. ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

3-NYJƏBER QAĐAN-TURBIN ZAVЬTЬNA NIGEĐ HALЬV-BƏTƏ BAŞQORTOSTAN QЬĐЬL ABUZDAR KƏNƏ

BƏTƏ DƏNJA EŞSƏNDƏRE BEREQEQED

26 YKTƏBER, 1931 JЬL № 233 (534)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬНЬ

SATAR SƏVITENƏ KYSMƏ QЬĐЬL BAJRAQ.
SEPTƏ BAJRAQ IVANUFKA SƏVITENƏ

QЬRMЬĐQALЬ Avьl səvittar nen kust kənəşməhe igen əđərləvđeŋ jьllьq planь kalxuzdarđa artьqь menən, jaŋqьđaqtarđa 80 pr. tultьrь'qan əsen Satar səvitenə kysmə qьđьl bajraq birelde. Igen əđerləvđə xur lьqlь ravestə qojroqta hөrələvse, planь 76 pr qa qьna ytəgən Ivanufka səvitenə kysmə SEPTƏ bajraq birelde.

N. BƏKER.

„IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ"

UKTƏBER IGEN ƏĐERLƏVĐƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ BIRMƏNE TIMPTЬ TYBƏNƏJTEVSE BILAQATAJ, PREJUT, BAQALЬ, MЬRAQ, MƏSETLE JETƏKSELƏRENƏ HUNQЬ IĐKƏRTMƏ BIRELDE

NYJƏBERĐƏ LƏ ŞTURЬM DAVAM ITƏ PLANDЬ NIGEĐĐƏN TULTЬRЬRQA TEJEŞBED

UKTƏBER 4-BIŞ KƏNLƏGƏNƏN IGEN ƏĐERLƏV JOMQAQTARЬ TURAHЬNDA

VKP(в) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE BOJRAHЬNЬŊ 1931 JЬL, 23/X QARARЬ.

VKP(в) Əlkə Kəmitəte bojrahь həm Əlkə kantryl kəmisejəhe prizidejumьnьŋ berləşkən ultьrьşь, əlkə kəmitətenen bəə Başqortostan parteja ojoşmahьn 1931 jьlqь şarttar esendə igen əđerləv planьn tulь rəveştə ytəvgə məəbizəvajt itəən həm ulardьn eşen janьnan qorqan 19-sintəber həm 3-yktəber qara đarьna, igen əsen balşeviktarsa kərəş əlgələre bulьvqa (Berə, Nariman) qaramaђtan partejənьŋ kyp kenə təbək ojoşmalarь burьstь ytəj almaqaŋ lьqtarьn, əlkə kəmitəte qarardarьnьŋ ytəleven tə'min itməgənlektəren, igen əđerləv planьn ytəv jəhətenən əlkə kəmitəte tarafьnan bildələngən srőktarđь əđgənlektəren kyr hətə. Partejənьŋ kyp kenə təbək ojoşmalarь partejənьn „igen əsən kərəş—balsejalizem əsən kərəş"—tigən tep fuzungьhьn əle həmanda yđ'əştərə almaqəndar. Praktikala un ta'pьlьşqa qarьşь kerəş jomoşarqan. Igen əđerləvđə kulaktьŋ qarьşьlьqь əle həmanda tьvđьrьlmaqan. Kulaktarđьŋ „igen təvlə yŋəmə, unan hun dəvlətkə"—tigən luzungьlarьna balşeviktarsa qatqь atpur birelmaj genə tygel, bəlkem uqa kyp kenə „kammunis" eşselər tarafьnan bu ləştьq kyrhətelə, kalxuzdar igen əđerləv planь ibəbənə həm unь ytəgəngə tiklem terle adьq, straxavaj, mal adьqь h. b. fundtarđь tьvđьrьrqa tьrьşalar. Parteja ojoşmalarь jon başьna đur avanstar birev, jəşerev həm urlav, igende hьqьv esen derəb ojoştormav h. b. juldar menən igende tarqatьvda vaq burьva zəjə stixejəhe həm kulaktar tə'sire kyrengən igen onotalar. Bьlar betəhe lə massavaj səjəsi eşte oşo kengə tiklem kin julqa qujmav, igen əđerləvđə jan qьđaqtar rylenə narьq birep jetkermevjarlьlar arahьnda eşləməv həm igen menən spikylətsejəgə qarьşь kerəşməv arqahьnda taqь la nьqьraq keşəjələr.

Partejənьŋ betə ojoşmalarьnan, betə parteja aqzalarьnan əlkə kəmitətten 31 jьl, 19/IX həm 3/X qarardarьn bьr totqarhьđ asьq rəveştə ytəvde talap itep, əlkə kəmitəte qarar birə:

1. Yktəber ajь igen əđerləvđə hьnьlьş birməgənlek ən həm igen əđerləvđəge əđəklək bьqьj tərənəjə barqanlьqtan nyjəber ajьn igen əđerləv eşendə şturьm ajь iqlan itergə həm nyjəber ajь esendə igen əđerləv planьnьŋ nigeđđə ytəleven tə'min itergə. VKP(в) rajkumdarьna yktəber rivəlytsejəhenen 14 jьlьqьna qarata 7 həm 8 nyjəberđə betə Başqortostan qьđьl abuzьn ojoştorov kьnda massavaj eşte kin julqa qujьrqa təqdim itergə.

2. Salxuzdar siktьrь bujьnsa igen tapşьrьvđьn əđəleve menən bəjləneştə həm kyp kenə təbəktərđə igen əđerləv planьn tultьrqan həm tultьrьp kilgən kalxuzdarđьn artьq igendərky bulьvьn iq ibarqa alьp, VKP (в) rajkamdarьna, əlkə kəmitəte upalnamucinnajđarьna, Narkamsnabqa, Başkalxuzsajuzqa, Başxlibsivsajuzqa, əlkə həm təbək gəzitərenen ridaksejalarьna igen əđerləvđə qarşьlav plandarьn ojoştorov eşen kin julqa qujьrqa, artta qalьvsь təbəktərgə həm təbək esendəge kalxuzdarqa aldьnqь kalxuzdardarđan buksir brigadalarь jebərev turahьnda əlkə kəmitəte diriktifen derəb ytərgə təqdim itergə.

3. Igen əđerləvđe keşəjtev esen əlkə kəmitəte bojrahь, ƏKK prizidejymь həm xəkymətteŋ betə aqzalarьnьŋ təbəktərgə əђtəmə rəveştə jebərevđəre tejeşle tabьrqa, əlkə appartьnda ip. Isəncyrinde ƏKK də-ip. Turlunь, Savnarkumda—ip. Samsunьtь həm BVBK-rđə ip. Akimьtь qaldьrьrqa. Bьjku, Isəncyrin, Sьjpnotef. iptəştərgə bulqan kəstərđe ber tiklem janьnan gruppuvajt itep, igen əđerləvđə tep xəl itkəs təbəktərgə maksimum eşsələr jebərergə. Qrişkan iptəşkə brigada ojoştorop, betotqarhьđ Usalь təbəgenə kiterga.

4. Əlkə Kəmitət həm Əlkə Kantryl kəmisejə bojora aqzalarь, ƏKK prizidjumь, xəkymət həm əlkə Kəmitətenen məxsus sistim həm təbək kəmitəte vəkilderen Əlkə kəmitət sikritarь rəxsətenən tьş təbəktən jebərməv turahьndaqь diriktivahьn təsdiq itergə. Betə təbək kəmitəttəren həm ƏK vəkildərenə keste təbəkten kust avьl səvite, brigadalarьna derəb qu ьp hər ber eşsenen şəxsi məs'ylijətenə tapşьrьp eştə abizlickanь qьrqa betərəv turahьnda taqь la ber tapqьr aldan əjtep qujьrqa.

5. Dьvan—Məsetle ojoşmahьnda yđ ara tartьştar bulьvь həm ajьrьm javaplь eşsələr arahьnda eskerelek barlьqь turahьndaqь ƏK bojrahь kandidatь ip Vafina belderevə bujьnsa bojora aqzahь iptəş Bulaşьfta ojoşqanьlьq həm huqьşsanlьqьtь tə'min itərlek qatqь sarьlarđь kyrergə. Dьvan Məsetle ojoşmahьnda berlekte həm huqьşsanlьqьtь joьşartьvsь ajьrьm keşelərde ajaьhьđ partejənən qьvarqa təqdim itelə.

6. Igen əđerləvđə asьqtan-asьq appartunistьq xərəkəte alьp barqan əsen igen məsəlьq sajuzьnьŋ Məsetle bylegə mədire Qьlьbajattь VKP (в) safьnan sьqarьrqa həm VKP (в) D. Məsetle təbək kəmitətenə unь his hunlatmaj eştən alьrqa təqdim itergə.

7. Dьvan—Məsetle VKP(в) təbək kəmitəte sikritarь ip. Sadrislamьtьŋ igen əđerləvđə təbəkteŋ əđələv aldьnda torqan saqьnda utpuskьqa kitev məs'ələhen qujьvьn igen əđerləvđeŋ avьrlьqьnan kitergə teləve, tip narьq qujьrqa. Əgərđə iŋ qьђqa vaqьt esendə təbəkteŋ igen əđerləv planьn tultьrьvьnda qьrqa hьnьlьş jahalmaha, Əlkə Kəmitət unь his kisekməj eştən alьrqa həm partejənən sьqarьrqa məzbyr bulasaqьn ip. Sadrislamьtqa hunqь tapqьr tənbih itep qujьrqa.

8. Şulaj uq Dьvan—Məsetle, Bilaqataj Baqalь, Prejut, Mьraq VKP(в) təbək kəmitəte sikritardarь, RKK həm RIK prsidəteldərenə bьl təbəktə igen əđerləv barьşь VKP(в) Əlkə Kəmitəteneŋ igen əđerləv burьstarь turahьndaqь qararьnьŋ betəhelərđen atqarьrqa teləktəre bulmavьn kyrhəteven əjtep, əgərđə igen əđerləv barьşьnda iŋ qьђqa vaqьt esendə nigeđđən borolоş jahalmaha Əlkə Kəmitət his kisekməђtən ulardь eştən alьp, VKP(в) safьnan sьqarьrqa məzbyr bulasaqьn hun mərtəbə əjtep qujьrqa.

9. Əlkə Kəmitət vəkildərenə taqь la ber tьpqьr plandь tultьrьvđa ulardьn parteja ojoşmalarь menən ber tigeđ javap birəsəktəren aldan əjtep qujьrqa.

10. BSNK. Başqortostan tə'minat xalq kamisarlьqь həm Başxlibsivsajuzdьŋ kantraktatsejə dugьvьrьn ytəməvsələrđe his kisekməђtən javapqa tartьrьv turahьndaqь Əlkə Kəmitət diriktivahьna qarşьlьq kyrhətkən—kantraktatsejə bujьnsa igen tapşьrьvđarđь 1 nse nyjəbergə hudьv turahьndaqь qararьn („Krasnaja Başkirija", 18-X31) his kisekməђtən ydgərtergə, matbuqatta iqlan itergə Başqortostan xalq Kamisarlьqь səvitenə təqdim itergə.

11. Kalxuzsintьrđьŋ SSSR Savnarkumь tarafьnan raђlanьp həm kalxuzdarđь iŋ elek igen əđerləv planьn tultьrmaj torop həm igen əđerləv planь ibəbenə adьq, orloq həm hər terle fundtar qaldьrьvđan tьjqan məzbyri qararьn his kisekməђtən tormoşqa aşьrьv turahьnda Əlkə Kəmitəteneŋ rajkumdarqa birgən diriktivahьn taqь la ber tapqьr qabatlarqa.

12. Əlkə Kəmitət sikritatejatьnьn 17 nse yktəberđə igen spikylənttərenə həm igen tapşьrьvđa xəkymətkə bulqan yđ burьstarьn ytəvđən ьђal uj menən baştartьrqa matalьvsьlarqa qarьşь kerəşte keşəjtev turahьndaqь qararьn taqь ber tapqьr derəbiərgə.

VKP(в) NЬŊ ƏLKƏ KƏMITƏTE QARARЬ

VKP(в) Əlkə Kəmitəte həm Əlkə Kantryl Kəmisejəheneŋ praktik jarđamьna qaramaђtan VKP(в) nьŋ Saqmaqoş rajkumь VKP(в) Əlkə Kəmitəte diriktivalarь ytəleven tə'min itməne Əlkə Kəmitəte, VKP(в) Əlkə Kəmitəte diriktiftaren ytəməgən, uŋьş jьjnav həm hьvqьv kampanejahьn əđgən, appartunistarsa jətəkselek itkən həm igen əđerləvđə ojoştora belməgən əsen VKP(в) nьŋ Saqmaqoş Rajkumь sikritarь Iskəndъrtь həm Rajkantryl Kəmisejəhe rəise Safvanьftь urьnьnan alьrqa qarar itə.

USALЬLA TIMP JUQ...BIRELGƏN VƏQƏĐƏNE YTƏV ƏSƏN IŊ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHALЬRQA TEJEŞ

USALЬ. (məxsus xəbərsebeđđən tiligьram) 20 nse yktəbergə jьllьq igen əđerləv planь 18,2 pr. qa ytəlde. Biş kən esendə yђeş nej barь 2,2 pr. Qunaqbaj səvite 8 pr. yђeş birđe. „Başqortostan" brigadahь bьl səvittə 65 ьlavlь qьđьl abuz ojoştorđo. Tuŋqatar, Taşlьbat, Səfər, Qađaqq I, Vaznisin avьl səvittərendə ber pratsint ta yђeş juq. Axun, Tuŋqatar. Bajhaqal Iьke bajramqol Kьlxan, Saftar, Vaznisin səvettəre xurlьqlь rəveştə plandь əđələr. Ularđa jьllьq plan nej barь 4—11 pr. qьna ytəlgən.

Kalxuzdar plandь 21, jaŋqьđaqtar 8, qatь zadanejalьlar 14 pr. qa qьna tultьrđьlar. Əđ klek tərənəjə. Bьl xəl təbəkkə xurlьqlь qara taqtanan qotolovqa his məmkinlek birməj. Usalь 8 yktəberđə—XIV jьllьqqa igen əđerləv planьn tultьrьrqa balşviktarsa hyđ birđe. Birelgən hyđđe şul vaqьt eşsendə ytəməv—kyđ bujav bulasaq. Birelgən hyđđe vaqьtьna ytəv əsən qьrqa hьnьlьş alьnьrqa tejeş. Usalь birgən vəqəđəhen ytəv əsən hər biş kənlək hajьn iŋ kəmendə 25ər pratsint yђeş birergə tejeş. Q.S

APPARTUNIS MƏXƏMƏDEJEF IGEN ƏĐERLƏVĐE ƏĐƏRGƏ BARA

Taputin. Vgeđ səvite şturьm ajьnьŋ ikense dikadahьnda igen əsen bьђa kətəşkə taşlandь. Əsense həm dyrtense biş kənlektər 13,5 şər pratsint yђeş birđe. 10 kən esendə 39 đan 67 pr. qa jette.

Bьl yђeşte kampanejə başlanqan va bьa uq bieгə, begenge kengə plandь 100 pr. qa tultьrьrqa məmkin bulqan, Ləkin urьndaqь julbaşsь ojoşmalar bьnь iђən sьqarqandar. Betə eşsən jalpь tuplanmaqan səjəsi—massьvьj eştər julqa qujьlmaj kilgən Partejə, kamsamul jəsəjkəlәre begen də əle ioqlaj. Igen əđerləvgə massanь yđ artьnan ejərtə almajdar.

Ə, partejə jəsəjkəhe sikritarь Məxəmədejef asьqtan asьq un appartunizemde tormoşqa aşьra. Oşo kengə tiklem yđe rəis bulqan „Qьđьl jьlqa" kalxuzьnьŋ igen əđerləv planьn tultьrьvqa qarьşь kilə.

—Beđ səsevgə, yđebeđgə qalьrabьđ đa, unan artha bbeređ—tej. Partejə jəsəjkəhenen eşləməve səbəple kulakqa qьђьm betenləj juq. Ular qatь zadanejənь 20 pr qa qьna ytəgəndər.

„Ubatav" „Təbrik" kalxuzdarь plandь 100 pr. qa tultьrđьlar. Əgər anlatьv eştəren jaqşь quiqanda ularqa taqь la qarьşьlav planь qabul itergə đur məmkinlektəre bar.

Vgeđ səvite planьn yktəberđen ađaqьna 100 pr. tь menən artьrьp tultьtьrьrqa tejeş. Uqa Partejə təbək kəmitəte qujqan sruk sьqtь. Hunqь biş kənlektərđə timp qьđьvlatьlha la partejə, kamsamul jəsəjkələre appartunis Məxəmədejettə đeŋ qəjebe arqahьnda vəqəđə urьnьna jetkerelməne.

Begenqe kendə lə kulak jьrьn jьrlavsь appartunis Məxəmədejef kevektərgə qatь atpur birelep, jalpь taqь la nьq ojoşto rolmajьnsa Vgeđ səvite ketelgən hedemtəne birməjəsək.

„Başqortostan" brigadahь:

KALXUZDAR

Yktəbər XIV jьllьqьna

BƏRƏN (tiligьramma) Sobxanqol pramkalxuzь „Janь jul" yktəber bajramьnьŋ XIV jьllьqьna igen əđerləv planьn tutьrьv əsen 30 ьlavь qьđьl abuz ojoştorđь. Qьđьl abuzda 12 sintnir holo, 112 sintnir kartuf tapşьrьldь. Jьllьq igen əđerləv planь 80 pr. qa ytəlde, XUTRINEF

TUR. (tiligьramma) „Barits" kalxuzsьь qatьn — qьđđarь „8 Mart tgev fabrikahь" merəzəqəten tikşergəndən hun igen əđerləvđe yktəber bajramьna tultьrьrqa qarar ittelər. X đer plan 75 pr. qa ytəlgən. Oşo unaj menən 50 sitnirđən qьđьl abuz ojoştorđolar.

IVANUF. RTIŞEF

MEJƏKƏ. Qonqor Mələvez səvite jьllьq igen əđerləv planьn 95 pr qa ytəne. Qa'qan eleşən planьn 1—nyjəbergə tultьrьp, yktəber bajramьna betə kampanejə burьstarьn ytəvde yđ aldьna quja. Avьl səvite bьl uŋьşqa jarlь, urta xəlle jaŋqьđaqtarđь, kalxuzsьlarđь tuptap, kulakqa qatь qьђьm nigeđendə ireşte. 150 bot igeneŋ on itep tartqan Səbir kulak javapqa tartьldь SƏJFI

IGEN ƏĐERLƏV BARЬŞЬ TYBƏN

MƏLƏVEZ. (tiligramma) şturьm ajьnьn ikense 10 kənlegendə lə igen əđerləv hьnьlьşqa ireşməne.

RIK vəkildəre, avьl səvite həm bulьşlьq kəmisejələre aqzalarь xərəkəthedlek itələr. Ikenəj səvite igen əđerləvgə appartunistarsa qaraj. Kulaktarđьn qatь zadanejalarьn nej barь 17 pr. qa tultьrtqan.

Moraptal səvite kamsamul ojoşmalarь igen əđerləvgə qatnaşmajdar. Ber genə handa stinə gəzite sьqarьlmaqan.

DƏVLƏTBAJЬF

Igen jьjьv punkьtьnda kyltura eştəre nasar

Xlipsajuzđьŋ Qьrmьђqalь təbəge Saqajdaqь igen jьjьv punkьtьna kən hajьn təbək kvlə menən jəđərləgən kalxuzsьlar, ajьrьm krəђtejəndər qьđьl abuzdar menən xəkymətkə igen tapşьrьrqa kilələr. Ular unda kən bujь sirut kətep toralar. Ləkin igen tapşьrьrqa kilevsələr arahьnda ber terle lə kyltura-aqartьv eştəre alьp barьlmaj. Kətep xana, uqьv əđəre juq. Unьŋ bildələngən jorto bulha la, unda ber nəmə lə eşlənmaj. Sprafka əђtəle ojoştorolmaqan. Səjxana asьlqan bulaha la, undatərtip, ta đalьq juq.

Igen tapşьrьrqa kilevsələr sirut kətkəndə qajđa barьrqa, qajđa inergə belməj aptьraqas Idel bujьna taşep jerep vaqьt uđđaralar.

Urьndaqь səvit, prafsajuz urqьndarь bьl eşte julqa halhьndar, igen kilterevsələr arahьnda kyltura eştəre jaqşь julqa qujьlhьn.

BƏKER.

Igen əđerləvđə Bikqol səvite xatalarь

Bikqol totoş kalxuzlaşqan avьl səvite hanala. Urazaj jьjnav həm huqьv kampanejəhьn 5 nse sintəberđə tamamlaqan.

Ə, igen əđerləv kampanejəhen başta uq yđ aqьşьna tapşьrьlqan. Plandьn rejal bulmavь turahьnda diskussejələr davam itkən Massavaj eşte quja belməv arqahьnda „Lininse" kalxuzьnьŋ Qaran brigadahьnda kantraktatsejə, şulaj uq yđ əbəzatelstьvahь bujьnsa xəkymətkə tapşьrьlarqa tejeş bulqan igen vaqьtьnda tarşьrьlmaqan. Bьnьŋ ajььt Bikqol brigadahьndaqь ajьrьm kalxuz aqzalarь tarafьnan da qabatlanqan. Avьl səvite avqьs, sintəber plandarь əđəlgən. Bьnьn əsen „Lininse" kalxuzь rəise Işmuratьfqa təbək kalxuzsajuz tarafьnan şeltə birelgən.

Yktəber ajьnda hьnьlьş başlana, kulakqa qьђьm kesəjə, janьnan 7 kulak tanьlьp, qatь zadanejə birelə. Anlatьv julь menən qьđьl abuzdar ojoştorola. 2 nse yktəberđə Varaşilьf isemenə 135 sintnirlьq qьđьl abuz jeđelde. Bikqol avьl səvitendəge Mejəkə Baş akulь igen əsen nьqlь kerəş başlaqas, 15 nse yktəberđə avьl səvitteneŋ jьllьq planь 95 pr. qa ytəlde. Kalxuz planь 66,1 pr. jaŋqьđaqtarđa 38 pr. kulaktarđa 94 pr. qa jette. Igen əđerləvđe derəb ojoştorovđarь hedemtəhendə, Mejəkə Baş 79,4 pr. Qaran 94,8 pr. qa ytənelər.

Ə. Avьl səvite urьnlaşqan Bikqol brigadahь betə məmkinlektərgə həm kyltura kestərənə ejə bula torqop yđ planьn 54 pr. qa qьna ytəj. Sənkl bьnda janь eş mitьdtarь qullanьlmaqan, totoş kalxuzlaşqan bьl avьlda urta xəllegə narьq birməv fakьttarь bar. Yđ mujьndamalarь bujьnsa nьqlь igendə sьqarьvda asьqtan—asьq administratif juldar qullanьlqan. V.K.P. (в) Əlkə Kəmitəteneŋ 3 yktəber qararь bьqa tiklem ejrənelməgən. Xəttə, təbək vəkildəre (ular 2 keşe) tarafьnan da bьl qarardь ejrənevđə jarđəm bulmaqan. Unь bođqandar. Kəs derəb ojoştorolmaqan Sdilşinə farmal qullanьlqan. Eş elməvsələrgə avanss birelgən. Qьđьl qara taqta juq. Alda barqan brigadalar đan artlaqьlarqa buksir brigadalarь ojoştorolmaqan.

Timptь kytərev turahьnda diriktif bulqas, kalxuzsьlarqa qarata administratif saralar—qьђьm başlanqan Jarđam kəmisejəhendə eşləvse Vəliyllin Qabdulla 4 nse yktəberđə ber nisə kalxuz aqzahьna iđerek xəldə barьp kulaktь qьђqan kevek prikaz menən ikməgen sьqartqan. Bьnьŋ menən də siklənməgəndər. 1 nse ucaska militsejənire Sadьri Ibramьf 7—8 urta xəlle kalxuzsьnь saqьrtьp alьp, qoro hyđ menən horaqan.

Kənsəlarejə tirəhendəge „tyrələr" həm jarđam kəmisejəhe aqzalarь yđđərenen igendəre bula torop ta 1—2—3 sintnir qьna tapşьrqandar. Kilgən pramlavarđь ikmək birevse həm aldьnqь udarnik kalxuzsьlarqa birməjensə, savit plinumь qararь menən jarđam kəmisejə aqzalarьn, jəqni yđđəre aylaklangandar. Ber genə qađi kalxuzsьqa aylaklanmaqan. Şul arqala jalpь arahьnda qənəqətlənməvsəlek bar. Yđđərenən artmaь tigən fiker taralqan.

Bikqol „aktifь" igen əsen oşolaj „ə raşkan" aktif legne menən yđe spikylətsejə jahaqan Məђələn: aktif Minnebajəf başta, kalxuzrəise bula torop ikmək əđerləv başlaqanь ta 4 jek on hatqan. Qaran avьlь 2000 də „Varaşilo." kalxuzьn taeşləvsəbь 10000 se ibəbenən sьqarьlqan Qotlosirdin Minnişlam yktəber ajьnda qьna enehe arqьrь 10 bot on hattьrqan 70 bot zapas ikməge bula torop, xəkymətkə birevđən baş tartqan.

Derəbj aldьnqь jarđam kəmisejəhe aqzalarь la bar. Məђələn: Islaməf Qarif yđeneŋ mujьndamahьn 15 pr. qa jetkerep ytəne. Yđ ucaskahьnda hьnьlьş jahьrqa hyđ birđe. Başqalarđь tinlə şergə saqьrđь. Bikqolda tybəndəge eştər eşlənergə tejeş:

—Administratif jul menən „igen əđerləvse" jarđam kəmisejəhe aqzalarьn aldьnqь udarniktar menən almaştьrьrqa. Massavaj anlatьv eştəren jalpь arahьnda bik nьq keşəjtep ikmək əđerləvđeŋ kankrit burьstarь tirəhenə jalpь fikeren tuplarqa, sdilşinəne derəb qujьv nigeđendə betə keston fajđalanьrqa praktikala appartunizem hađьqьn yrkəsvse partejənьŋ dissiplinejəhen bođovsə vəkildərđe tьşь balşeviktar menən almaştьrьrqa. Diriktivanь derəb bojorqa aşьrqanda, əpirətif jetəkselek buldьrqanda ikmək planьn tultьrьvqa Bikqolđoŋ tulь məmkinlektəre bar. Plan tulь menən ytəlergə tejeş.

„Başqortostan" udarnik brigadahь:

Q. IŞBULAT, Q. QAJSAR, Ə. Q.

IGEN ƏĐERLƏV KAMPANEJAHЬN KYLTURA EŞE MENƏN TƏ'MIN ITEVĐE YRNƏK TƏЪKƏ INDERERGƏ

XƏL ITKES AJĐA XƏL ITKES JEŅEVĐƏRGƏ IREŞERGƏ

Igen esen kerəştə Bişbyləkk, Dyrt-əjlə, Biştəkə Stərletamaq məqərifselərenən elge alьqьđ

Bətə sajuz jarьşьna!

KYLTURA EŞTƏREN JUQARЬ BAĐQЬSQA KYTƏREGEĐ

RSFSR Narkamprusь xlipzivsajuzь tarafьnan igen əđerləv ərđə kyltura xeđmate menən tə'min itev turahьnda jarьş iqlan itelgəjne. Oşo jarьşqa qatnaşьv esen Başqorostan M.X. Kamisarlьqь 3—yktəberđə betə təвaktərgə xat jađьp urьndarđaqь betə kyltura yciređđelejələrenen qarьşьvьn tə'min itergə qusqa ine. Lakin oşo kenge tiklem teвək maqarif вylektəre həm pa'it prasvit yciređđelejələr betə həla jarьşqa qatnaşьv turahьnda rejal sara kyrgəndere juq.

Bьl halьn ҫaraştь вeterep məktəp, uqьv ejə, qьđьl meje, həm başqa kyltura yciređđelejələren, igen əđerləv planьn aruqьnan elek tultьrьvđь tə'min itev esen kyltura massavaj eştərđe jajep jeвərev menən jarьşqa tartьlьrqa tejeştər Bətə tevek maqarif вylektəre yđ nəvвəttərendə вьl matirejaldarđь tuplap yđ fikerđəre menən Başnarkamprusqa вyləклəv esen tapşьrьrqa tejeştər. KYDRIN

BIŞBYLƏK MENƏN DYRT ƏJLƏ MƏQARIFSELƏRE

Igen əđer'əv kampanejəhьn unьşlь ytəvđə kyltura massavaj eşte jajep jeвərevđeŋ dur əhəmejəte bulьvь həm unь igen əđerləv osoronda masavaj teъ tə kinəjtep jeвəlev turahьnda Əlkə Kamitəteŋ 20—ejyndə sьqarqan qararđarьnda kyrhəte gəjne. Bьđ xəđer вьnьn nindəj əhəmejəte bulьvь turahьnda hejləvđən tuqьrap praktik eş heđemtələren tikşerep qararqa totonorqa tejeşвeđ.

Başnarkamprus, uqьtьvsьlarđьŋ igen əđrləvđə qatnьşlьqtarьn kesəjtep jeвərevđə həm kyltura eştəren jəjevđə kyptən tycel genə jarьş iqlan itep вetə teвəktərgə xat jaвərgəjne.

Bьna вьlar xəđerđən kyŋ qьjьhь teвək məqarifselərenen alđa jəkь artta вarьvđarьn praktik tikşerevđe talap itələr.

Yktəber ваjramьna Igen əđerləv planьn 100 pr. tь menən tultьrьv вurьsьn jekməv, yđ yk eştə praktik jaqtan tikşerep вarьvđь talap itə.

BEĐĐƏ NINDƏJ KYRHƏTMƏLƏR BAR HUN?

Başnarkamprus həm Məqarifselər sajuzь elkə Idarahьna kilgən (tulь вulmaha la) matirejalđar, kyltura massavaj eşten nisek qujьlьvь həm nindəj heđemtələr вirevе turahьnda вьna nəmələr kyrhətələr.

BIŞ BYLƏK TƏBƏGENDƏ. Uqьtьvsьlarđan 19 вrigada OJOŞTOROLOP BƏTƏ AVЬLDARĐA YĐƏK KƏMITƏT QARARĐARЬN ƏJRƏNEV EŞE ALЬP BARЬLQAN. IGEN ƏĐERLƏVĐƏ 80 UQЬTЬVSЬ HƏM 65 KYLTƏRMIS AKTIF QATNAŞALAR. 25 QЬĐЬL ABUZ OJOŞTOROLOP 1 MEŊ 500 SINTNIR IGEN TAPŞЬRЬLQAN. DYRT ƏJLƏ TƏBƏGENDƏ.

Bətə uqьtьvsьlar udarsьlьq iqlan itep eşləjđər 13 Kylt вrigada ojoştorolqan. 58 urьnda jarьş taqtalarь, 60 urьnda qađьl həm qara taqtalar ojoştorolqan.

Igen halьv punktarьnda qьđьl mejeş uqьv ejđəre eşləj Məktəp kenenđə genə 4 meŋ sintnir igen tapşьrьlqan.

BLAGAVIŞŞIN TƏBƏGENDƏ 36 Qьđьl avьz ojoştorolop 2 meŋ 975 sintnir igen tapşьrьlqan. 5 agit вrigada ojoştorolqan. Kalxuzdar arahьnda 19 jarьş dugьvьrь tеđelgən.

Heđemtə lə вeđ igen tapşьrьv jьllьq planьnьŋ BIŞ BYLƏKTƏ 54 PR. QA, DYRT ƏJLƏ LƏ 53 PR. QA, BLAGAVIŞŞINDƏ 38 QЬRMЬЪQALЬLA 61 PR. QA YTƏLGƏNEN KYRƏBEĐ.

Bьl eştə unьşlь heđemtələrgə osonqan həm igen planьn 67 pr. qa tultьrqan Mişkə, 56 pr. qa tultьrqan Estərle-tamaq, 44 pr. qa tultьrqan Qarəma'ь teвəktəren də əjtep kitergə kərək.

Hər xəldə вьl eş təmam itelevgə əle alьъ. Bьđ 62—61 pr. tь yktəвer kenenə 100 gə jetkererge, вьl вurьstь ytəvđə jarьş asьrqa həm вetə məqarif selərđe jarьşqa tartьrqa tejeşвeđ. Şunьŋ menən вergə hər вer xeвərselər вьl turala dereъ apiraтif matirejal вirep вarьvđь yđ вurьsь itep banarqa, ridaksejəne sistimalь rəveştə matirejal menən tə'min itep torərqa tejeştər. R. KAMAL.

Qьđьl—Usul teвəge Qavarđь avьlь I—nse вaъqьs məktəp вalalarь 25 nse sintəвer məktəp kenenə qarata xəkymətkə 400 вot igen tapşьrđьlar. D.

Məktəp kenen qьđьl aвuzdar menən qarьşьlanьq.

25nse sintəвerđə Qaraqoş teвəgendəge вetə avьldarđa məktəp kene uđqarьlьp, вьl kendə Yđək Kəmitətteŋ вaşlanqьs həm urta məktəptər turahьnda sьqarqan qararьn kiŋ jalpьqa aŋqartьv menən вergə avьldarđa dimanstratsejələr вuldь həm qьđьl ьlavđar ojoştoroldo.

Təter—Arьslan avьlь məktəвe qьđьl aвuz menən 35 sintnir, Balьqlь məktəвe 12 sintnir igen xəkymətkə tapşьrđьlar. Ajdarale məktəвe 14 sintnir igen jьlьp qьđьl aвuz menən xəkymətkə tapşьrđь. 38 danə tərle gəzittərgə patpisciktar taptь, вalalar kesə menən 20 вot imən вerehe jьjđь həm вaşqalar.

Igen esen kerəştə Biştəkə uqьtьvsьlarь

Qьrmьъqalь teвəge Biştəkə savitendəге məqarif eşselərе igen əđerləvđə udar rəveştə eşkə totondolar. ŞKM həm I—вaъqьs məktəp uqьtьvsьlarь ajьrьm kalxuzdarqa вrigadalarqa, avьldarqa kvartaldarqa вerketelep, keŋđəlek aŋqarstьs, sajəsi—massavaj eştər alьp вaralar.

Biştəkə savite dəvmələndəge 12 uq tьvsь kesə menən 12 qьđ ьlav ojoştorojop xəkymətkə 243 sintnir igen tapşьrьldь.

Heđemtələ „Jaŋь tormoş" kalxuzь jьllьq igen əđerləv planьn 15 nse yktəвergə yk 125 pr. qa jetkerep artьrьp tultьrđь. „Varşav" kalxuzь 83 pr. qa ytəne. Biştəkə savitendə kalxuzdar siktərendə jьllьq igen əđerləv planьn 25 nse yktəвergə, ajьrьm xuzalьq siktərendə вerense nyjəвergə, 100 pr. tь menən tultьrьv esen məqarif eşselərе udar eş alьp вarьrqa hyđ вirdelər.

U. BƏKER.
ƏPSƏLƏMЬF.

IGEN ƏĐRLƏVĐƏ NASAR QATЬŞALAR

Igen əđerləv kampanejəhь вegengə kendəŋ yđək məsələlərenən вerehe. Bьna вьl đur eşte вaşqarьvđa məqarifselər həm məktəptər iŋ alqь safqa teđelep kerəşergə tejeştər.

Lakin Arqajaş teвəgendəge məqarifselər həm məktəptər igen esen kerəştə вik nasar qatьşlьq itələr Teвəktəge ŞKM uqьvsьlarь igen əđerləvđə əle вer genə eştə eşləgəndəre juq, ulər yđ stinələrenən sьqa almajđar. Uqьv ejđəre kendeđ вikle вula, igen tapşьrьvsьlar uqьv ejđərenə inep fajđalana almajđar. Bьnda qь kitap kejuskahьna kitap alьrqa kilgən kerəъtəjəndərgə kitap urьnьna partfil alьrqa təqdim itələr. Klup вikle, unda igen əđerləv turahьnda kyđgə salьnьrlьq вer genə tərle eştə eşlənməj.

Teвək yđəgendə вaşqort telendə stinə gəzite sьqarьlmaj, urьъ telendə BDJ kenenə qarata sьqarьlqan вer gəzit вar, lәkin ul gəzittə lə igen əđerləv turahьnda вer hyđđə əjtelməgən.

Dəjəm alqanda вьl teвəktə eş siktən tьş nasar tora.

Məqarifselər igen əđerləvđə kyđgə saqьlьrlьq вer nəmələ eşləmajdər Şuqa kyrə lə Arqajaş teвəgendə igen əđerləv planь вik ađ tultьrьlqan.

Uqьtьvsьlar arahьnda Narkamprustьŋ igen əđerləv turahьnda qь mərəz qaten teвək məqarif вylege uqьtьvsьlarqa jetkerməgən. Xatta yđelə вьl eştən xəвərheđ qalqan. Əle oşo kengə tiklem 200 gə jaqьn uqьtьvsьnan вer genə jerđə lə tirlek uqьtьvsьlar insejativahь menən qьđьl aвuzdar ojoştorolmaqan. Bьl teвəktəge məqarifselər, kamsamul, prafsajuz, pejanir, ojoşmalarь igen esen kerəştə qatьşlьqtarьn his şikheđ kesəjtergə, igen planьn tultьrьvđa məs,yle jətlekte yđ eъtərenə alьrqa tejeştər.

JOMOŞAQ QATNAŞALAR

Igen əđerləv planьn yktəвer вajramьna təmamləv вurьsьn aŋlamaqan həm вьl eş turahenda kyltura massavaj eştərđe jəjep jeвərep parteja həm xəkymətteŋ igen əđerləv вurьstarьn ytəv eşendə jarđamqa kilməgən maqarifselərđə juq tygel.

Məъələn: Jaŋь avьl, Zejansura Şişmə, D. Masetle teвəktərendəge maqarifselər kyltura massavaj eştərđe ojoştorovđa igen əđerləv planьn vaqьtьnda tultьrьv esen kerəştə kyđgə вəreterlek вer genə eştə eşləj almaqandar.

JAŊЬ AVЬL TƏBƏGE məktəp kenendə qьđьl aвuzdar ojoştorovđan вaşqa вer tərle lə kankrit eş eşləməgən.

Zejansura teвəgendə 3 qьđьl aвuz ojoştorolqan. Şişmə, D. Masetle teвəktərendə вer tərle lə kankrit eş juq.

Heđemtə lə igen əđerləv jьllьq planь ytəv вьl teвəktərđə вarь 7 menən 20 pr. arahьnda qьna elenep tora.

Jaŋь avьl teвəge elektən yk kyltura jaqьnan kesle teвək вulьvqa qaramaъtan rajprustьŋ jomoşaqlьqь arqahьnda massavaj aŋlatьv eştəre nasar. Igen əđerləv planь вarь 20 pr. qa qьna ytəlgən. Qьъьv timp menən вarqan satse'alizem teđe'eşenə ejərə almaqan, Başnarkamprus həm sajuz urgьndarь tarafьnan вirelgən diriktivalarđь ytəvgə yđđərenвurьslьhanamaqan вьl məqarifselər kallektifьn вuksirqa alьrqa kərək. Aşьqьs rəveştə massavaj aŋlatьv eştəren kinəjtep jeвərev julь menən ulərđь jarьşьp eşləvgə tartьrqa kərək.

BEĐĐƏN 600 BOT.

Qьđьl—Usul teвəge Səjet вaвa avьl məktəвe uqьvsьlarь 25 nse sintəвer məktəp kenenə qarata qьđьl aвuz ojoştorop, xəkymətkə 600 вot igen tapşьrđьlar. DƏVLEJ.

EŞTƏ JARĐAM ITELƏR.

Başnarkamprus tarafьnan Başqortostan səneqəttər tixnikumь uqьvsьlarь Tuqajьf, Atnaваьf, Ziaurьvə, Satajьf, Satikьf, Isrəhimьf, Biktaşьva həm Batьrşina Iptəştərđən ojoştorolop Baqalь teвəgenə jeвərelgən agit—xudaъьstьva вrigadalarь Baqalь teвəgenə kilep 6 kən genə torovьna qaramaъtan вajtaq qьna eştər eşləj aldь. Məъələn:

Teвəkteŋ iŋ artta qalqan avьldarьnda вulьp 233 ьlavlь qьđьl aвuz ojoştordolar. 132 danə gəzit tarattьlar. Bər kamsamul jəcəjkəhe həm 2 dram tyŋərək ojoştordolar. Hər вer avьlda qьđьl həm qara taqtalar, lozuŋqь, plakattar вuldьrđьlar.

Xəđergə tiklem hynep jatqan stinə gəzittəren ajaqqa вaъtьrđьlar. Uqьtьvsьlar arahьnda la kyp kenə eştər eşlənelər.

Şuqa kyrələ teвəktəge eşsən xalqtar вьl iptəştərđeŋ ajьrьm kampanejalarqa qarata taqь la kilep torovdarьn horajđar.

M. ABRAJESKEJ.

UQЬTЬVSЬLAR IGEN ƏĐERLƏVĐƏ AKTIFLЬQ KYRHƏTƏLƏR

Stərle—Tamaq II—вaъqьs Savit parteja məktəвendəge kamsamul jəcəjkəhe prafsajuz menən вerlektə вer tapqьr 125 keşenən suвutnik ojoştorop qala saxuzьna 20 ga kartuf qađьnьlar.

Bьl jəcəjkə qala eşse kamsamuldarь arahьnda səjəsi uqьvđar alьp вarьv esen 25 aqzahьn julaşsь itep вirđe.

Igen əđerləv eşenə avьldarqa 15 kamsamul jeвərđe.

Avьlqa jal itergə qajtьvsь uqьvsьlar, igen əđerləvđə udar rəveştə eş alьp вarьrqa hyđ вirep eştə aktiflьq kyrhətələr.

QINƏJƏTYLLIN X.

Bьl miskumdь ujatьp qьđьy eşkə quşьqьđ

D—Məsetle teвək məqarifselər sajuzь, məqarifselərđeŋ səjəsi—xuzalьq kampanjalarьna qatnaşlьq itev, uqьtьvsьlarđьŋ matirejal xəldəren jaqşьrtьv məsələhen ujlapta qaraqanь juq. Miskumdarđьŋ nisek eş alьp вarьvđarь turahьnda вer keşelə hyđ qađqalmaj.

Joqo avьrьvь menən avьrьqan D—Məsetle məqarifselər miskumьn ujatьp qьđьv eşkə quşьrqa kərək.

„ƏKINSKEJ".

IGEN ƏĐERLƏV EŞENƏ JARĐAMQA 4 BRIGADA

Başqortostan M. Xalq Kamisarьqь Səneqəttər tixnikumь uqьvsьlarьnan 4 вrigada ojoştorop, igen əđerləv kampanejahьn kyltura xeđməte menən tə'min itev esen safxuz həm kalxuzdarqa jeвərđe. K. SAFIN.

Başqort səneqəten вejək dəver вaъqьsьna kytərergə.

(Buranqulaftьŋ „Məhim frunttьŋ aqhaqan ucaskahь" tigən məqələhe ajqanlь)

17 nse sintəвer 203—hanlь „Başqortostan" gəzitendə Məzit Buranqulьf iptəştəŋ „Məhim frunttьŋ aqhaqan ucaskahь" isemendə вer məqələhe вaъьlьp sьqtь. Buranqulьf iptəş yđenen məqələhendə tejatьr, səneqəttər tixnikumьnьŋ eşen həm jeşheđ jaqtarьn qajət xitdi rəveştə kyrhətep yđ tarafьnan 7 punkьttan qьbarət teləktər kyrhətə ...

Ip. Buranqulьf kəmselektərđeŋ ... itep səneqəttər tixnikumьnda həm tejatьrđa jerle xalqtan tejeşle dərəz lə kadьrdar juqlьqьn kyrhətə. ... şul məs'ələgə qarata jəmaqəselek elqəten вьlqьrьa. Səneqəttər tixnikumь həm tejatьrđa kadьrdar məsələhe ip. Buranqulьf ajtqansa dur вuşlьq menən jəşəp kilə. Bьl turala ikehyđ вulьvь məmkin tygel. Bik ... kadьrdar jetiştirev eşe alьp вarqan səneqəttər tixnikumьnьŋ muzika вylege вer tərlelə julqa halьnmaqan.

Minenсə вьl xəlde jajlav esen muzika вylegendə əđerlek kurьstarь asьp, вaşta uq mulla henərenə jerle xalqtan uqьvsьlar ьlьqtьrьp jarьь, urta xalle kalxuzsь вalalarьn şul kurьstarqa tartьp ... itergə tejeşвeđ. ... henəre qajət đur ... horaj. Jəştən şul henərgə ... qalmaqan вalarь ... stərđə genə kvnektərev qьna вulasaq. Bьna şuqa kyrələ muzika вylegendə uqьvsьlar jьldьŋ kamej, ađaja.

Unan hyŋ muzika məktəвenə jerle xalqtan kyвerək urьnlaştьrьv esen вer uŋajlь jul вulha ulda—iksku'sejələrqa jerəgən ojoşmalar eъtenə qasilejatle вalalarđь yđđərenə jəlep itev вurьstarьn jəkmətergə kərək ine. Ikensenən zavьt—faвriktarđan eşse вalalarьn muzika tyŋərəktəre arqьrь muzika qa, jьrqa əvəъtəren yъtərə torqan juldar alьp вarьrqa kərək.

Inde tejatьrqa kilgəndə xəđer вaşqort tejatьrь yđeneŋ ojoşqan kalliktifьnьŋ вerđəmlege, sastafьnьŋ totoroq'o вulьvь jaqьnan ... yъkən tejatьr ikənen kyrəвeđ. Lakin Buranqulьf ip. kyrhətep kitkən jerle xalq kadьrь tejatьrđa la jьldan jьl eđeklək tə duajta вara. Unda вaşqort artistəreneŋ əđerlege xatta avəltən ujnap kilgəndəreneŋ jьldan jьlqa ətajeve вaşqort tejatьrьnьŋ eъtenə đur kəmselek вulьp teşə, Tejatьrьвьđqa jerle xalqtan kadьr jetəştərevđe вeđ fəqət ikense juldar menən jəqnьвьъqa ... kurьsta asьp eşse ... prajьzvudsьvanan drama tyŋərəktərenən əđerləv juldarьn hьnap qaraqanьвьđ juq. Bьna şul juqarьla kyrhətep uđqan təqdimdər eъtənə ip. Buranqulьf kyrhətep uđqan 7 punkьtьna tulьhь menən quşьlьp вьjьl qьşqь sizun вaşlanqan saqtь eşse, jəmaqətse, şulaj uq BAPP tьŋ qatьşь menən tormoşqa atqarьrqa kərək.

Bьqa tiklem səneqət fruntьnda вulqan ajьrьm jəşəvđərđe ... elərəp, ... ađ вejəselər menən вergə eş planь teđep kinə yđenə, muzika yđenə, tejatьr yđenə вaşqa jəşəvđə gə sik qujьp đəjemləşterelgən вer tulь plan menən eş itergə tejeşвeđ.

Parteja nьŋ Əlkə Kamitəte səneqət yъeşe esen dəreъ jul hьđđь, ul sikheđ tormoşqa atqarьlьrqa tejeş. Qьъqahь matuđəвəjət yđenə, tejatьr, muzika yđenə ... вulmajьnsa tulь вuljşqan вer frunt вulьp yъergə həm şul yъeveвeđ menən вegengə вəjək teđeləştə gəvđələnderergə tejeşвeđ.

Səneqət eşendəge təp niqeđđə вejək teđev izadьnьŋ qahamandarьn kyrhətev, gəvdələnđerev, satsəjalizem jarьşь dugьvьrьn tormoşqa aşьrьv, prafsajuzvudstьvala asizlicka menən kerəş, kalxuzdarđa zdilşinanь đerəъ julqa halьv, safxuz, kalxuzdarđa iъəp eştəren pramfinplьndь tultьrьv, MTS lar həm praizvudstьvalarđa eđəklekte вeterevđe tə'min itev, teđelep jatqan gigənttarđь vaqьtьnda halьp təmam itevđə inluzejahьn kytərev вurьstarьn jəkmərgə tejeşвeđ. Beđđeŋ səneqəteŋ вegen вurьsь həm teləge oşo ... tormoşqa atqarьvđa ... səneqətte вəjək teđeləş dəvere вaъqьsьna kytərevđə вalşeviktərsə kerəşergə tejeşвeđ.

VƏLEJ MORTAZIN

TRAKTЬRĐARĐЬN BƟTƎHE, ATTARĐЬN KYBEHE TUŅQA HƟRƟRGƎ

BYZDƎK, BƟRƟ, STƎRLE, QЬJQЬ TUŅQA HƟRƎVDƎ ƟLGƟ KYRHƎTƎ

JAŅQЬĐAQTARQA NARЬQ BIREP JETMƎV MENƎN KƟRƎŞKƎ

TUŅQA HƟRƟV TIMPЬN KƟSƎJTERGƎ

Yktəberđeŋ huŋqь 5 kən'əgə tuŋqa hərəv planьn tultьrьvđь tə'min itərlek hьnьlş birev genə tygel, kirehensə, timptь ber tapqьr tyвanajtə. 10 nsь yktəвergə plan 21,4 pr. qa ytəlgən bulha, 15 nse yktəвergə 23,7pr, 20 henə 28,1 pr. qa ytəlgən. 10 nsь yktəвergə yъeş 4.6 pr bul'ha, yktəвerđeŋ ikense biş kən ləyənə qaraqanda, вьl biş kən ləktə yъeş nej вarь 2,3 pr. Вьn daj taş вaqa aъlьmь kyp teвək-tərđəge ojoşma'ar həm safxuz, kalxuz sistimalarьnьŋ appartunista'sa eşləp, eşkə narьq birməvđəren kyrhətə. Tyвəndəge teвəktər elekkesə qojoroqta həj rələlər, eştərendə ələgə tiklem his вer hьnьlьş jahamaqander. 20 nse yktəвergə Bərjən teвəge tuŋqa hərəv planьn 5,2 pr. qa, Zejacura 8,5 pr. qa, Bilarit 9,1 pr. Bajmaq 13.0 pr., Baqalь 97 pr, Prejut 7.7 pr. həm Ɵfə 9,8 pr ytəgəndər.

Вьl teвəktər Ɵlkə Kəmitət'en həm Başqortostan xalq kamisar đar savitenen diriktiftarьn вətenləj ytəməjđər həm şunьn menən Parteja həm xəkymətteŋ urazajđь kytərev, səsev majđanьn kiŋəjtevđe şulaj uq jađ kenə xəđmətte ikanumint itevđe kyđəkən iŋ məhim saralarьn eđələr.

Safxuz tristarđьn ajьrьm sistimalarь yđđərendə jetərlek tiklem tərjьv kəstərenen вulьvьnə qaramaъtan, eştə əđ genə lə hьnьlьş jahamavđarь jetməgən, parteja həm xəkymətteŋ вətə traktьr parkьn tuŋqa hərəvgə quşьv turahьndaqь diriktiftarьn вojomqa atqarmavđa davam itələr. h ə đ ə m t ə l ə skatavud sistimahь в u j ь n s a tuŋqa hərəv planь eđələp qaldь. 15 nse yktəвergə tiklem nej вarь 2 meŋ 207 giktar jer hərəp, planđьŋ 1,5 pr, tьn qьna ytəgəndər.

Вьl sistimalaqь qajhь вer safxuzdar, xatta tuŋqa hərəv eşenə вaşlamaqandarđa, məъələn: Tanalьq həm Alaquz safxuzdarь вer genə giktar jerđə hermagəndər Svinavud sistimahь his вer yъeş вirməj вer urьnda tora.

Iŋ məhim вurьs—qala ergəhe xuzalьqtarь вulьp Ɵfə qalahьndaqь həm jemhyrəjəteŋ вaşqa sənəqət pridprejatejələrendəge eşselərđe, вigrək tə Mator zavьtь eşseləren jəşelsə—produktalarь menən tə'min itev eşe Başsajuz tarafьnan eđələ. Mator zavьtьnьŋ qala ergəhe xuzalьqьnda 2 meŋ 15 giktar jerđe tuŋqa hərəv planь, ələgə tiklem вer giktarqa la ytəlməgən. Şulaj uq Skatavud həm Ordoqvoloq trise sistimalarьnda qь qala ergəhe xuzalьqtarь la вer genə giktar jer đə hermagəndər. Həđəmtələ 15 nse yktəвergə tiklem plan nej вarь 14,8 pr. qa qьna ytəlgən. Qala ergəhe xuzalьqtarь kyвehe вer genə giktar jer đə hermagəndər, Safxuzdar həm maşina—traktьr stansalarь safxuzdardeŋ qala ergəhe xuzalьqlarьnda tuŋqa hərəvđəge yđ вurьstarьn ytəməjđər. Vaqьt qьъqarđь.

Təвək parteja ojoşmalarь, safxuz həm MTS diriktьrđarь safxuzdarđьŋ həm kalxuzdarđьŋ вətə kes həm sərməjələren tuŋqa hərəv planьn tultьrьvqa jynəltergə tejeştər.

Kəs həm sərməjəne dereъ urьnlaşqan vaqьtta, yktəвerđeŋ qalqan kendəre qьrqa hьnьlьş вirəsəktər. Вьqa teвəktərđə lə, safxuzdarđa la вətə məmkinlektər вar; tik, вətə avьrlьqtarđь juldan alьp taşlap, kalxuzsьlar, safxuz eşselərə həm jaŋqьđaq jarlь, urta xəllelər arahьnda məđənej—massavaj eşte julqa qujьlьp, kulak agitatsejəhenə qarьşь qьrqa atpur вirergə, вalşaviktərsə eşkə totonorqa qьna kərək.

MƎZIPЬF

TUŅQA HƟRƟV UŅЬŞ KYTƎREVĐƎ TƟP SARA.

Sənəqətteŋ yъeşe safxuz həm kalxuzdarđan avьl xuzalьqь praduksejahьn 1 jarьm 2 tapqьr artьvđь talap itə. Safxuz həm kalxuzdar yđđərenen səsev majđandarь həm janь sistima вujьnsa eşləngən avьl xuzalьqь maşinalarь menən qorallanьvđa đur aъьmdar menən alqa kittelər. Ləkin sifat kyrhətmələrenə əhəmejət вirgəndəre juq əle. Agranumeja ləneneŋ uŋьş kytərevđə qađl genə təzrivələre lə tejeşensə ytəlməj kilələr... Ip. Jakvlef yđeneŋ huŋqь telmərendə agra tixnikanь dereъ qullanьp, uŋьş kytərevđe BƟGƟNGƟ KƟNDƟŅ TƟP BURЬSTARЬNAN TINE, Təzrivə вьl turala вьna nəmə əjtə:

Başqortostan yđeneŋ klimatь jaqьnan ejjyn ajьnda həm ejjyl вaştarьnda, havahьnьŋ eъe həm jamqьrhьđ вulьvь menən ajrьla Şişmə təzrivə stansahьnьŋ 18 jьllьq (1913—1931) hьnavь вьnь raъlaj.

Yъemlektərđeŋ yъeve esen jevьşlek kərək. Вoriek kylturalarьnьŋ hьvđь iŋ kyp fajđalanьv vaqьtь qamьl jenərə вaşlavьnan alьp вaş qoъqanqa tiklem. Вьl đəverevedđə iŋ qoro vaqьtqa ejjyn aj həm ejjylđeŋ вerense jartьlarьna tura kilə.

Şunьŋ esendə Başqortostanda agra tixnika qoroloq menən kəraşevgə jynəlgən вulьrqa tejeş

Hьnavđarqa qaraqanda qoroloq menən keraşevđə TUŅQA HƟRƟV вerense urьnđь tota. Jerđe kəđkenə hərəv arqahьnda tyвəndəge uŋьştarqa elgəşelə.

Jerđeŋ jomoşaqlьqь arqahьnda kəđge jamqьr hьvđarь sitkə aqьp ərəm в u l m a j s a tulь jergə h e ŋ ə l ər. Hergən jer kəđ t ь r m a t ь lmaj qalьvь menən вurađnalar arahьnda qьş kenə qar kyвerək jata. Jaъqь qar həm jamqьr hьvđarь la hergən jergə tiđerək heŋələr Tuŋqa hərəv nej tiklem irtə вulha, uŋьş tь la şul tiklem kyвerək вirə. Şişmə təzrivə stansahьnьŋ 8 jьllьq təzrivəhe вьna nəmə həjləj:

Hərəv vaqьtь	Tərənlege	Uŋьş
Avqьsta	15 santimitьr	15 sintnir
Avqьsta	10 „ „	14,8 „
Avqьsta	20 „ „	13,5 „
Yktaвerđə	15 „ „	13 „
Yktəвerđə	10 „ „	12, 5 „

Jədvəl AVQЬS AJЬNDA HƟRGƎNDƎ TƎRƎN HƎRMƎJ, KƟĐGƎ TAВAN HƟRGƎNDƎ TƎRƎNERƎK HƟRƟV KƎRƎK LEGEN HƟJLƎJ.

Milьfka avьl—xuzalьqь tixnikumь ergəhendəge təzrivə stansahь medire tuŋqa hərəvđəŋ tərənlege turahьnda tyвəndəge şkalanь təqdim itə:

Hərəv vaqьtь	Tərənlege		
15 Avqьstan, sintəвergə tiklem	3 virşuk		
1—15 sintəвergə	3,5	„	„
15 sintəвerđən yktəвergə tiklem	3	„	„
	2	„	„
	4	„	„
1—15 nyjəвerđər đə	5	„	„

timək TUŅQA HƟRƟV HUŅQA QALQAN HAJЬN HƟRƟV TƎRƎNƎJƎ ВARЬRQA KƎRƎK ВULA.

Kəđ hərgən jergə, jađ kenə irtə səsərgə məmkin

Irtə səsevđeŋ uŋьştь jaqşь вireven hər вer kalxuz aqzahь asьq вelə. Təzrivə stansalarь irtə səsevđeŋ uŋьştь huŋqь səsevgə qaraqanda 4 tapqьr sama hь artьq вirgənen kyrhətələr.

Şişmə təzrivə stanshьhь вojđajđь tørlə vaqьtta səsep tyвəndəge həđəmtəne alqan (urtasa 8 jьlqa):

Səsev vaqьtь	Uŋьş
26—April	11 sintnir
4—maj	9 s.
14—maj	7 s.
22—maj	3 s.

SƎSEV HUŅQA QALQAN HAJЬN UŅЬŞ KƎMI ВARQANЬN KYRƎВED. Tuŋqa hərəv şulaj uq igen esen zararlь xəşərəttər menən kerəştə lə ifa dur urьn tota.

Kəđ kenə igenđərđe jьjьp həm arьş səsep вetkəs, xuzalьqta at həm eşse kese kyp arьp qala. Oşo artьq kestərđe dereъ fajđalanьv menən jađqь eş 75 pr. qa jeŋeləjə.

Tuŋqa hərəv—jađ herəvgə qaraqanda вigerəktə: kartuf, jəşelsə həm вaşqa tixnik kyl'turalarđьŋ uŋьşьn kytərevđə lə вik đur urьn tota Məъələn: kəđ hərgəndə jađ hərəvgə qaraqanda вojđajđьŋ uŋьşь 11 pr., holo 19 pr. qa, artə, kartuf uŋьşь 29 pr. qa jeten 20 pr. qa artə. Agranum: JAQUPЬF.

MTS KALXUZDARЬ TRAKTЬR KƟTƎLƎR ATTAR JALANDA JƟRƟJ

Tujmazь MTS hьnьŋ eş teвəgenə inə torqan 50 lap kalxuzdar eъtenə igen əđerləv esen вətə teвəkkə вirelgən planđьŋ nej вarь 16,5 pr.—6 qьna teşə. Вətə teвəkkə 125.000 sintnirlьq zadanja вirelhə, şunьŋ 21.170 sintnirьn MTS kalxuzdarь əđerlərgə tejeştər.

20— Yktəвergə MTS kalxuzdarь şul planđьŋ nej вarь 71,4 pr.—ьn qьna ytənelər. Şturьm ajьnьŋ ikense dikadahь ikmək əđerləv'ə tejeşle həđəmtəne вirə almanь. Huŋqь dikadanьŋ вerense biş kənlegendə qalqi вorolos həm planđь ytəvđe talap itəвeđ.

Вətə Tujmazь teвəgendə 70.000 giktar jer tuŋqa hərelergə tejeş. Şunьŋ 25.000—e MTS kalxuzdarь eъtenə teşə.

20—Yktəвergə tuŋqa hərəv planь 74 pr. ytəlep, вətəhe 18.535 giktar jer hərelgən.

MTS traktьrđarьnьŋ 100 pr.-ь la tuŋqa hərəvgə quşьlqan вulhalar đa, kalxuz attarьnьŋ jartьhь —50 pr. ь tuŋqa hərəvtə tygeldər. Вьl turalьqь Ɵlkə Kəmitət sikritarejatьnьŋ qararь tormoşqa aşьrьlmaj. Kalxuzdarđa həjrəv kesləreņən dereъ fajđalanьv juq. Вajtaq kalxuzdarđa attar qьđa tik jerəj, ə kalxuzsьlar traktьr kətep jatalar. Məъələn 15—yktəвergə attarđan fajđalanmaъьnsa traktьr kətep „Stalin" „Marat" kalxuzdarь вer вurađna la tuŋqa hərməgəndər.

Alđьnqь kalxuzdar artta qalьvsь kalxuzdarđь вuksirqa alьv praktikahь juq. Вьl eştəge đur jeteşhedlek esen həjləj.

Maşina—traktьr stansalarьnьŋ kestəre ularđьŋ вal'şeviklьqtarь planđь tultьrьp həm arttьrьp ytəvđəre menən genə ylsənergə tejeş.

R. NIQMƎT

Tuŋqa hərəv 23 pr. qa qьna ytəlde

Qьrmьъqalь teвəgendə tuŋqa hərəv planь Rajzu planь вujьnsa, 20 nse yktəвergə nej вarь 23 pr. qa qьna ytəlde. Nikulskej, Sixun, Olo—Tələk, Yrgeimkə savittəre əle вulha haвan qa teşməgəndər. Jaŋqьđaqtarqa jer kyrhətelməgən, kulaktar zadanjanь ytəməgəndər.

MTS—hь planđь 61 pr. qa qьna ytəgən, massavaj eş alьp вarьlmaj, udarsьlьq həm sats. jarьşь juq, kərəkle castare juqlьqtan 4 traktьr вuş ultьra.

Eşselər maxsus kejem menən tə'min itelməgəndər, 8 traktьrsь qastь. Eşselər jeteşməgəngə ike genə sminələ eş alьp вarьla, eş nurmahь 80 pr. qa qьna ytələ.

USMANЬF

20-YKTƎBERQƎ

TUŅQA HƟRƟV TARMAQTAR ВUJЬNSA

SAFXUZDAR	29,7 pr.	KALXUZDAR	33,4 pr.
MTS TƎR	46,2 pr.	JAŅQЬĐAQTAR	11.5 pr.
QALA JANЬ XUZ.	14,8 pr.	ВƟTƎHE	29,1 pr.

BIŞ KƟNDƎ 93 AT 3 QA JER HƟRGƎN.

AVЬRQAZЬ, „Iqense" Balьqlь „kalxuzьnda 5 kən вujь 93 at nej вarь 3 giktar jer hərgən, 75 at 5 kən вujь nej вarь 46 sintnir igen taşьqandar. Şulaj itep hər вer at kenenə 5 вot igen halьp 10 saqьrьm jul jərəgən вula. Tuŋqa hərəv 13 pr. qa qьna ytəlgən.

Igen əđerləv planь eđelgən (nej вarь 14 pr.), savit dəvmələndə jaŋqьđaqtarđьŋ igen jəşergənlektəre asьla tora. Əminef Ə. tigən вerəvđən 100 вot igen taвьlđь, qalhь вerəvđəre yđđəre əjtep вirə вaşlanьlar.

Вalьqlь kyl savitendə igen əđerləv planь 30 pr. qa qьna ytəlgən. Senki savit aqzalarь, kalxuz rəistəre, partejaleler həm kamsamuldarđan вerehe вeъ igen tapşьrmaqandar.

Вьl вytən jalpьqa la tə'ъir itkən, kalxuzsьlar huqqan igenđəren kelattə jatqьralar.

Elgəre 80—100—ər qa igen səsep kilgən kulaktar kalxuzqa inep qalьp, qotqo taratьp jatalar, xatta partejəgə kəndidət A. Miftaxьf dəjəm jьjьlьşta asьqtan—asьq:

— Вeđđə igen juq, вulhala. вirməjвeđ s ь в a l p jermeged, tip q o t q o t a r a t a Şuqa kyrə вьl 5 kənləktə (15 20 x) his вer hьnьlьş juq.

"Lininse„ həm "Jəş kammunar" вrigadahь:

Ə. XATIP

X. KƎRIM

TƎMƎKE SAFXUZЬNDA TUŅQA HƟRƟV ƟĐƟLƎ

Ɵfə təməke safxuzьnda jađ kenə, eşselər jađqь səsev planьn es kən alda həm arttьrьp ytəgən вulhalar đa eşselərđeŋ вьl insejativahьna jetəkselek вulmav arqahьnda вik tiđ hynep qala. Həđəmtələ, təməkene utav urqьlь jьjьv həm TUŅQA HƟRƟV EŞTƎRE VAQЬTЬNDA YTƎLƎ ALMAJ ƟĐƟLƟP QALA. Pragul jahavsьlar, eđgəstər həm eskeselər menən kerəşelməj, ejəhedlek davam itə. Udarsьlarđьŋ intuzjazmь kymelep qaldьrьla. Вьnda qajepteŋ iŋ đurь elekke raъkum Starstьl eъtenə teşergə tejeş, ul his вer tørlə eş kyrhətməj. Şunьŋ esen unь urьnьnan alqan вulhalar đa ul ikense urьnqa menep utьrьp, taqь la nasarlьqtar eşləj вaşlaj. Xəfer ul Rapkup rəise. Ul ultьrqanь вirle aşxanala asav nasarlana, xaqь qьjəttlana (elekke 66 tin urьnьna 73 tin gə mьnderelə). Safxuz kartuf hot' it вirep torha la, вьnьŋ eъtenə Вuşsajuz aşa la вet вirelhə lə aş jaqşьrmaj.

Udarsьlarđь siruthьđ aşatmajđar, talundь stalavajđa ingəskenə eləşep, aşav vaqьtьn ođaqqa huđalar. Unda la kyвehensə ejhedjatqanjalqavđarqьna ujьnp вьsselərgə aştьn nasarь qala.

Вьl eşte tikşerep, eşselərđeŋ tə'minət esen jaqşьrtьvqa kərək.

MTS QUBOJALA ALMAJ

JANЬ AVЬL teвəgendə kəđgə hərəv eđələv alđьnda, 20—yktəвergə 23 pr. qьna ytəlgən. Teвək jer вyləge həm Teвək kalxuzsajuz вьqa artьq iqtiвar itməjđər. NTS yđ traktьrsьlarьn maвilizavajt itməgən, planđь haman tultьrmaqan.

Qajhь вer avьl savittəre haвanqa teşməgəndər đə əle. Aq səjet, Iъke kajpan savittəre 4 pr. qa, ə Maksimьfka alsavtte nej вarь 3 pr. qa qьna tultьrqandar.

IŞMƎT.

9 nsь aşxana

Qajnamaqan səj, tađəhьđlьq

Вaşqort pidagygeja tixnikumьndaqь 9 nsь hanlь aşxanala uqьvsьlarqa kyp vaqьt qajnamaqan səj eserələr. Tađalьq məs'ələhenə iqtiвar itelməj. Undaqь hьvьttar, aş qalaqtarь hьvьq hьvqa qьna jьvьlalar. Uqьvsьlarqa esər esən вer vaqьtta la qajnaqan hьv qujьlmaj. Вьl tərtipheđlektərgə xuzalьq urgьndarь həm aşxana kamisejəhe iqtiвar itməj. Oşo iqtisa hьđlьqtar arqahьnda kyp uqьvsьlar avьrьvdarqa haвьşьvqa səвəp вulalar.

„KYRĐEM"

ВYZDƎK. (tilqьramma) Şlanlь kyl savite „Linin" kalxuzь yktəвer вajramь isemenə 20 вlavđan qьđьl aвuz oлo tordo. Вьl igenđəŋ 300 вotь iъke aşlьq zapasьnan tora.

MOKATOF, NURISLAMЬF

TUŅQA HƟRƟV ĐƟŅ

ВARЬŞЬ TURAHЬNDA 20—YKTƟВERGƎ MƎQLYMƎT

Teвəktər	% % menən
Stərle Tamaq	55,7
Qaraqoş	49,8
Вyzdək	60,6
Şişmə	44,0
Вөrө	58,5
Davləkən	43,4
Avьrqazь	37,6
O. Mejəkə	41,8
Вələвəj	35,4
Qaltas	39,7
Qьrmьъqalь	31,0
Qoşsaq	41,9
Dyrt—ejle	3[illegible],0
Arqalaş	26,9
Məsetle	31,2
Usalь	24,1
Janь avьl	22,8
Вilaqataj	22,0
Qьjqь	50,4
Jalajьr	18,7
Mələvez	25,1
Saqmaqoş	23,0
Вişvьlək	17,6
Krasnakam	19,4
Вoraj	30,5
Вajqь	20,7
Arxangil	27,5
Nuriman	9,5
Вlagav şşin	18,2
Maqar	15,9
K—Usul	19,8
Tujmazь	19,5
Miraq	24,3
Tapurin	12,8
Dьvan	47,1
Prejut	17,7
Əjəlil	0,1
Aъqьn	18,3
Xəjbulla	13,1
Вajmaq	13,0
Вaltas	19,3
Ɵfə	19,8
Tur	7,8
Mişkə	19,1
Вaqalь	19,7
Zejansura	8,5
Вilarət	9,1
Вərjən	5,2
Вətəhe	28,7

Silus planь 64 pr. qa qьna ytəlde

Ikense qat saвьv eđələv alđьnda

TUJMAZЬ teвəgendə malqa aъьq siluslav eşendə вajtaq qьna uŋьşlь kyrhətkestər jahalđь. Kiŋ qatlam kalxuzsь, eşsən jaŋqьđaqtar jəlpьhь silus esen kerəştə yđləreneŋ aktiflьqtarьn kyrhətə alđьlar.

Ydək tarafьnan вirelgən 7720 tunnalьq mal aъьqь siluslav planь teвəkteŋ jəməqətselege tarafьnan 10.000 tunnaqa jetkerelgən ine. Oşo kəngə ydək zadanjahь 83 pr. qa, ə qarьşьlav planь menən вergə 64,5 pr. qa ytəlgən.

Вalşeviktarsə yrnək kyrhətkeste Japьrьq avьl savite вirə. Ul yđenə вirelgən siluslav zadanjahьn 104 pr. qa ytəne. Sainalь, Qarat, Ələksəj həm Tyrən Trəjski avьl savittəreneŋ ərəvhe lə 15 tunnanan artьq silus kyjmav menən iŋ qojroqta hejrəlep вaralar.

3 nse вit ВAŞQORTOSTAN

PUŞNINA, MIX-SЬJRJALAR XƟKYMƏTKƏ

PUŞNINA ƏĐERLƏVĐE BAJAVAJ TIMPQA

Puşnina əđerləvđeŋ SSSR đaŋ ьşqь savđahьnda totqan urьnь sikneđ đur. Puşnina həm mix sьjrejalar, sit il вađarđatьna sьqarьlqan tavarđar arahьnda yđ đərenen вedgə kiltergən fajđalaгь jəhətenən esense urьnda toralar.

Başqortostandaqь puşinina əđerləvse Jьlajьr, Xəjsulla, Bajmaq, Zejansura, Bilarət, Əвjəlil həm Berjən təвəktəre uđqan jьlqь puşnina əđerləv plandarьn tultьrmanьlar. Ə, вьl təвək tərđə plandь tultьrьvqa tulь məmkinlektər вar ine. Ləkin uqa qaramaђtan, вьl təвəktər đəge puşnina əđerləv ojoşmalarь, puşnina həm mix sьjrejahьn вətə sajuzđьŋ savđa əjlənesendə totqan əhəmejətenə narьq вirmənelər. Вьl təвəktərđəge puşnina əđerləvse hunarsьlar sajuzь, patrip həm avьl xuzalьqь kapiratsejalarь yđ eştəren qajtanan qora вelmənelər. Xəđerge vaqьtta avьldьŋ totoş kalxuzqa kyseve həm avьl xuzalьqьnьŋ təвə—tamьrьnan qajtanan qorolovь—вьlьr вe ə'le lə puşnina əđerləvse kapiratsejalarđьŋ də, əđerləv mitьdtarьn yđ gərtevđe horajđar.

Uđqan jьlda puşnina əđerləvse hunarsьlar sajuzь, patrip həm avьl xuzalьqь kapiratsejalarь jənlekte hatьvsь hunarsьlarđan, elekke prasьldar kevek, ajьrьm rəveştə вarь tik вađarđarđa qьna hatьp aldьlar.

Hunarsьlarđь ojoştorovqa, (juqarьla kyrhətelgən Berjən, Zejansra, Jьlajьr, Əвjəlil həm Bilarət təвəkərendə) puşnina əđerləv plandarьn tultьrьv tirəhenə avьldaqь partejə, səvit, kamsamul həm вaşqa jəməqət ojomalarь maalizavajt itelməne. Prafsajuz ojoşmalarь, hunarsьlar arahьnda lə, puşnina əđerləvse agintar arahьnda la вer tərlə lə anlatьv eşe alьp вarmanьlar. Puşnina əđerləv eşe вətənləj samatykkə tapşьrьldь. Urьndaqь ojoşmalar unь, iŋ artqь planqa qujьp „qasanda вulhn eşləner əle" tip qaranьlar. Patrip kapiratsejalar nəmə eşləj, hunarsьlar sajuzь puşninanь nisek əđerləj, вьnьŋ menən qьđьqhьnьvsьla, unь tikşerevsə lə вulmanь.

Şunьŋ həmtahendə, uđqan jьlda, puşninanьŋ вigerəktə jađ kenə əđerlənə torqan jomoran irlən jənlektərđe totov xurlьqlь rəveştə artta qaldь. Вeđ jomoran, irlən kevek a-x qьnzarar kilterə torqan jənlektərđe (irlən yđ ojahьnda 8 kilaqram aşlьq zapasь haqlaj) вətərev menən вer julь ike qujandь totavьđ. Вer jaqtan ulardь вətətəp. a- xuzalьqь qortqostarь menən kəraşhək, ikense jaqtan ulardьŋ tireləren hatьp ileвeđgə kyp fajđa kilterəвeđ. Вьna şuqa kyrə lə, вьndaj qortqostarđь вetərevgə ajьrьvsa əhəmejət вirergə kərək.

Aldaqь qьşqь tundar sizunьnda puşnina əđerləvse sajuzdar juqarьla kyrhətelgən вətə jeteş hedlektərđe iђəpkə alьrqa, вьjьl ulardь qaвatlamađqa tejeştər.

Вьjьl Başqortostanda puşnina əđerləv eşe tulьhьnsa kalxuzdar hьđьqь вujьnsa вarasaq. „Sajuz puşninanьŋ" planь вujьnsa, urnđaqь əđerləv ojoşmalarь xəkymətkə puşnina tapşьrьvqa kalxuzdar menən kantraktatsejə dugьvьrь təđəjđər. Xəđerge vaqьtta kantraktatsejə təđəv kampanjahьn hunarsьlar sajuzь jaqşь uđqarhala, вьl eşkə əle вulha, nasar qaravsь kapiratsejalarđa вar. Kyp təвəktərđəge avьl xuzalьqь kapiratsejalarь, puşnina əđerləv eşendə uđqan jьldaqь kevek jən tьnьslьqь haqlajđar. Вьjьl kantraktatsejə kampanjahьn uđqarьvga вətə kapiratsejələr qьrqa вorolos jaharqa tejeştər. Başqortostandaqь вer genə tərlə jənlekte lə xosusi quldarqa вirməjensə' tulьhьnsa kantraktavajt itep xəkymətkə genə tapşьrьrqa kərək. Вer genə lə jənlektə вađarđarqa—xosusi quldarqa eləkməhen. Xəkymət oşo jьldьŋ dyrtense kvartalьnda puşnina əđerləvđe вəsəjtev esen ike jeđ meŋ hum lьq pramtavar jeвərə. Вьl tavarđar kantraktatsejə вujьnsa xəkymətkə puşina tapşьrьvsь hunarsьlarqa вireləsək.

Aldaqь sizunda. puşnina əđerləvse sajuzdar puşninanьŋ sьjfatьna, unьŋ xəkymətkə yđ vaqьtьnda tapşьrьlьvьna ajьrьvsa iqtiвar вirergə tejeştər. Sənki puşninanьŋ sьifat jəhətenən nasar вulьvь, unьŋ yđ vaqьtьnda tapşьrьlmavь iksprt (sitkə sьqarьv) esen kyp zarar kilterəsək.

Q. ƏLIВAJ.

JORT QUJANDARЬN YRSETERGƏ

Başqortostanda puşnina əđerləvđeŋ qьşqь sizunь jaqьnlaj.

Puşnina—(jənlek həm xəjvan tirələre) вətə Sajuzdьŋ savđa əjləneşendə đur urьn tota. Вeđ, əđerləngən puşninь sit ildərgə sьqarьp, SSSR đa satsejalizem teđeleşe esen hanhьđ kyp fajđa kilterəвeđ. Oşo jьl mart ajьnda, Liningrat qalahьnda ojoştorlqan вerense səvit puşnina avksejunь (terle jənlek xəjvan tirelərə hatьv) SSSR qa iqtisadi həm səjəsi jəhəttən kətelməgən dərəzələ đur hedemtələr вirđe. Sit ildərđə SSSP tavarđarьna qarьşь „Dimping" paxuta davьldarь kytərelevgə qaramaђtan, Liningrata ojoştolqan puşnina avksejunьna 128 kapital ildərenən vəkildər qatnaştь. Ular, avseksjunda milunđərsa humlьq səvit puşninahьn hatьp aldьlar. Səvit vlasь вьl aveksejunda kapital ildəre aldьnda yđenen jenelməђlek kesen kyrhətte.

Puşninanьŋ вətə sajuz kyləmendə oşo tiklem đur əhəmejəte вulqas, puşnina əđerləvđə Başqortostandьŋ da qatnaşm jqalьvь momkin tygel. Başqortostan—вigerək tə jənlekkə вaj ildərđeŋ вerehe. Unьŋ qujьurmandarь, tuqajđarь arahьnda jənlektər kyp. Вьna şunьŋ esen də sajuz puşninanьŋ Başqortostan вylege вьjьl, puşnina əđerləvgə đur əhəmeжət вirə. Вeđ вaşqa tiklem Başqortostanda, jort qujandarь ađьravqa təkerep qaranьq. Ə, jort qujandarь yđđərenen iksprtqa həm esselərđe tə'min itevgə kitə torqan tirelərə menən вerense urьnda toralar.

Вьna—şunьŋ esendə sajuz puşninanьŋ Başqortostan вylege вьjьl Başqortostanda 4 terle nəseldəgə jort qujandarь yrsetev eşenə вaşlanь. Sajuz puşnina, вьnьŋ esen 852 meŋ hum qsa tota. "Sajuz puşinna" yđ qaramaqьndaqь вulqan jort qujandarьn, kalxuzdarqa safxuzdarqa həm zavьt faвrik eşselərenə вylep вirə.

Вьjьl Başqortostanda yrsetev esen вeđ'əhe 85 meŋ qujan tarasaq. şulardьn 25 meŋ danahe alxuz, safxuzdarqa, 36 mene faвrik zavьt həm transpьrt eşselərenə, 24 meŋ məktəp вalalarьna вireləsək.

Juqarьlaqь ojoşmalar aldaqь 2 jьl esendə "sajuz puşninanьŋ Başqortostan вylegenə 4 qujan alьhь qajtarьp вirergə tejeştər.

„Sajuz puşinanьŋ" Başqortostan вylege, вьlarđan вaşqa SSSR đьŋ вaşqa ejkələrenən Başqortostanqa taqь la 5000 jaqşь nəsel qujandarь kilterələsək. Вьl qujandarđa Başqortostandaqь terle ojoşmalarqa taratьlasaq.

Sajuz puşninanьŋ jort qujandarьn yrsetevđə pirispiktivahь đur. Ɵlələ вetə Başqortostanda ej qujandarь ađьrav juldarьn ejrətev esen təzriвə punkьtь asьlasaq. Şulaj uq xəđerđən yk esselərđe mix tavarđarь menən tə'min itev esen ajьrьm magazindar asьlasaq.

Başqortostanda вьjьl dikaвer ajьnda jort qujandarь ađьravsь lьr esen qьђqa metdəlle kursь tarđa asьlasaq. Qьђqahь, "Sajuz puşnina" ej qujandarьn yrsetev julьnda kyp kenə praktik saralarqa kereşte. Вьl eşkə Başqortostandaqь вətə partejə, səvit həm jəməqət ojoşmalarьnьn da jarđamь kərək.

Q.

KAPITAL ILDƏREN (?)

ВƟTƏ DONJA QЬĐЬLYKTƏВERE JAQЬNLAJ

BIRLIN, 24. 22—yktəвerđə Birlində eşsən qatьn qьđđarđьŋ đur mitingьlarь вulьp uđđь. Вьl mitingьla Girmanejə kampartejəheneŋ yđək kəmitəte aqьzahь ip. RIMILLE daklat heilləne. Daklatsь yđeneŋ hyđendə rivəlytsejun pralitarejattьŋ tarixьnda eşsən qatьn—qьđđarđьŋ đur urьn totovьarьn kyrhətte. RIMILLE daklatьnda:

—Вeđ impirejalistarqa вeldereвeđ.—əgərđə ular səvittər sajuzьna həzym itərgə вađnat itəjər ikən, вьl ulardьŋ iŋ huŋqь huqьştarь вulьr, tip qьsqьrđь.

Ip. RIMILLE neŋ вьl hyđđəren jьjьlьs qatь alqьştar menən qarьşь aldь, Ul, Girmanejəneŋ eske xələnə tuqьrlьp:

Вətə donja qьđьl yktəвere jaqьnlaj. Вeđ şaulь jenevđər menən вaturđarsa alqa вarawьđ, tigən hyđđər menən daklatьn вeterđə.

Вьl mitingьla вətə donja eşsən qatьn qьđđarqa qarata varvanejə sьqarьldь. Mitingьla qatnaşьvsь 15 eşse qatьn qьđ kampartejəgə inde.

AMIRIKALA 2742 BANKA ŞARTLANЬ.

NEJU—IORK, 24. Oşo jьldьŋ sintəвer ajьnda tən jaq Amirika Quşma ştattarьnda 298 вanka şartlanь. Вətəhe вuŋqь 12 aj esendə Amirikala 1900 вanka şartlaqan. Вьlarđьŋ вətəhendə вergə iђaplagan vaqьtta, iqtisadi krizьstьŋ вaşlanqan vaqьtьnan—1928—jьldьŋ yktəвerenən oşo kengə tiklem 2 meŋ 742 вanka şartlaqan. Вьl Amirikalaqь dəjem вankalarđьŋ 10 pr. tьn təşkil itə

PASUВEJƏLƏRDE QЬĐQARTЬVQA QARЬŞЬ.

LUNDUN, 24 „DƏJLE—YRGER" gəzitendə Angelejəneŋ terlə jaqtarьnda pasuвejələrđe kəmetep вirev ajqanlь eşheđđərđen jalpьlь dimanьstьratsejələre вulьv turahьnda jađьla. Dimanьstьratsejələr вerđən frunt kəmitəte jetəkselege ađtьnda, вaralar. Eşheđđər urьndaqь vlastarđьŋ jortona, qala idarələreneŋ xeđmət вirzьlarьna вarьp, pasuвejəne kytərevđe talap itep вəjem qarizalar tapşьralar.

„Manzur jələ вojondoroqhođ„ xəkyməttər yđ aldьna jəşəjđər

TUKFJU, 20. Mukdin səjəsi terkemdəre, Manzurejələgə вətə „вojondoroqhьđ„ xəkymətter tavđə yđ aldarьna jəşəjəsəktər, ə ađaqtan PANSZIN xəkymətnə вujhьnasaqtar tip həjləjđər. Xəđerge vaqьtta Manzurejələge вьđqьsqa qaqьlqan 54 mehim məs,ələ xəl itlevđe ketə. Şularđьŋ esenən 17 he timer jul eşenə, hiqeđe Japunejanьn tavđa məs'ələhendəge xoquqь ta. 5 he Japun tavarđarьna tauzna halьv məs'ələlərenə вəjləngən.

Вularđan вaşqa 100 đən artьq uttar tarafьnan jənəjətlə tartьla torqan „vaq məs'ələlər" вar.

TAQЬ LA ВER „ВOJONDOROQHЬĐ XƟKYMƏT"

XƏRВIN, 24. Xəllyndə (Manzyrejəneŋ tən jaqьnda) taqь la вer „вojondoroqhьđ xəkymət" ojoştorolđo. Вьl xəkymət 20 вəđđe esenə ala. jaŋь „вojondoroqhьđ xəkymət" Mukdin xəkymətən tanьnь. Вьl xəkymət, Japunejə ofisərđərenə yđen „qasqan hađdattarđan haqlav esen" qəskər jeвərevđe horap merəzəqət itte.

UKTƏВER RIVƏLYTSEJƏHENEŊ 14 JЬL LЬQЬNA ƏĐERLEK TURAHЬNDA BAŞQORTOSTAN YВƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE QARARЬ

1. Yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьllьqьn ytkərevgə jetəkselek itev esen tyвəndəge sastafta ɵlkə ştaвьn teđergə:

1—Akimьf (ВYВK), Şьjpnatef (VKP(в) ƟK), Dinmөxəmətef (VKP(в) ƟK), Timerqalina (VLKSM ƟK) Iljasьf (ВSPS), Rьjzix (Вaşvajankum), Əвyвəkeref (Narkamprus), Luginьf (Вaşkalxuzsajuz), Pavel (VKP(в) 1—rajkum), Tarasьf (VKP(в) II—rajkum)

Ip. Şьjpnatьfь ştaptьŋ rəise itep вildələrgə, unьŋ urьnвaђarь ip. Dinmexəmətef.

2. Вətə təвək вaşqarmalarьna şundaj uq ştaptarđь təвəktərđə teđergə. Ɵfə həm Вilarət qala səvittərenə yktəвer rivəlytsejəhe вajramьn ytkərev esen qala kəmisejələre teđergə təqdim itergə.

3. Ɵlkə ştaвьna yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьllьqьna əđerlek eştəren həm вajramdьŋ yđen jalpьnь tyвəndəge məs'ələlər ergəhendə səjəsi maalizavajt itev nigeđendə ytkərergə təqdim itergə:

a) eşse, kalxuzsь həm jaŋqьđaq jarlь həm urtə xəlle jalpьnь вer jaqtan SSSR đaqь satsejalizem teđeleşenən gigant unьştarь menən həm ikensə jaqtan вətə donjala вьqьj qьrqьvlaşa вarqan iqtisadi krizis menən, kapitalizem ildərendə eşselər sьjnьfьnьŋ xəle kendən ken avьrlaşa вarьvь həm pralitarejattьŋ rivəlytsejun xərəkəte eđləkheđ yвeve menən kiŋ rəveştə tanьştьrьrqa;

в) səvittər ileneŋ qurqavsьlьq haləten taqь la nьqьtьv, вətə donja eşselər sьjnьfьnьŋ həm ideļgən jalpьhьnьŋ kampartejə jetəkselege ađtьnda вətə donja kapitalьna qarьşь kerəşə вerləşevđərenə iteşev;

v) SSSR dь satsejalizem nigeđendə indystrejəlaştərev, Ural—Kyzвas kamвinatьn, şul jəmlənən Başqortostandaqь sənəqət gigantьarьn teđevđə alqa jenərevđə вalşeviktar timpьna iteşev, вьnьŋ tөp şarttarьnьŋ вerehe 5 jьllьqtь 4 jьlda ytəvđən, xəl itkes esensə iлdьn 4 nse kvartalь plandarьn unьşlь ytavđən, transpьrttьŋ eşen jaqşьrtьvdan keđ həm qьş jek taşьvđarьn tə'min itevđən qьsarьr;

g) əđerləv plandarьn ytəv, igen əđerləv planьn „вer genə sintnir igen də esnik qalьna kitmahen" həm „yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьllьqьna plan zadanejələrьn ytəmagən вer genə kalxoz safxuz həm "MTS qalmahьn"—lozьngьlarь ađtьnda ytəvgə diqqətte ajьrьmsa tuplarqa;

đ) kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqtan nьqьtьv, kalxuz xərəkəten jaŋь tulqьnьn ojoştorov, Başqortostanđь kəllikţivlaştərev esen 1934 nse jьlda nigeđđə tamam itev həm şunьŋ nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вetərev;

j) xeđmətteŋ jaŋь satsejalistik furmalarь вulqan satsejalizem jarьşьn həm uđarsьlьqtь taqь la nьqьraq alqa jeвərev, xuzalьq tormoşonoŋ вətə ucastkalarьna xuzalьq iђəsen inderev, tixnikəgə ejə вulьv, aвizlicкanь həm vaq вurzьvazejə uravnilьfkahьn qətqi rəveştə вetərev;

z) eşselərgə kyltura—tormoş xeđməten kyrhətevđe jaqşьrtьv, eşselər, kalxuzsьlar həm eşsən jalpьnьŋ matdi həm kyltura kimalen kyktərev, milli kađьrđarđь, вigerək tə tөp milləttən eşselərđe jeteşterev;

z) eşse, kalxuzsь, şulaj uq jaŋqьđaq jarlь, urta xəllelər jalpьhьn partejəneŋ giniral hьđьqьn hiş tajpьlьşhьđ вojomqa, ike fruntqa—xəđerge vaqьtta tөp qurqьnьs вulqan uŋ appartunizemqa həm „hulqa„ вəgəvđərgə, şulaj uq ularqa kileşep qaravsьlьqqa qarьşь qətqi rəveştə kerəşevgə, Lininsa milli səjəsətte ytkərev esen xəđerge vaqьtta tөp qurqьnьs вulqan velikadirzavnaj şavinizemqa həm jerle millətselekkə qarьşь ajavhьđ kerəşkə maalizavajt itev.

4. Ɵlkə həm təвək gazittərenen ridaksejələrьna yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьlь esendə satsejalizem teđeleşendə ireşelgən unьştarđь kiŋ rəveştə popylərlaştərergə, вətə SSSR đa həm вigerək tə Başqortostanda satsejalizem teđələşen kilasəktə alqa jeвərev pirispiktivalarьn jaqşьrtьrqa quşьrqa.

5. Ɵlkə ştapqa jaŋь pridprejətejələr, kyltura həm tormoş yçrizdinejələrenen nigeđen halьv jəki ulardь xuđqa jeвərev həm asьvđarđь yktəвer rivəlytsejəhe вajramьna tura kilterev məmkin tygen вelergə həm ul məs'ələne eşləp sьqarьrqa quşьrqa.

6. Başqortostan Məqarif həm Havlьq Haqlav Xalq Kəmisarьlьqtarьna yktəвer rivəlytsejəhe вajramь vaqьtьnda kyltura həm tormoş jaŋь ycrizdinejələren ojoştorov həm asьv julьnda saralar kyrergə təqdim itergə.

7. Ɵlkə ştapqa Ɵfə qalahьnda diman strantarđь qətləv esen punkttar həm xəkymət aqzalarьn вildələrgə təqdim itergə.

8. Ɵlkə kəmisejəhenə yktəвer rivəlytsejəhe вajramь vaqьtьnda Başqortostandan Məskəvgə diligattar jeвərev məs'ələhen tikşerergə.

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte rəise TAHIRЬF.

Sikritar вurьstarьn ytəvse: ВIKВAJЬF

1931—jьl, 13 x.

„ARISTAVAJT" ITEV MENƏN QURQЬTA

Mənəvez təвəge Moraptal avьl səvite rəise Mələkьf Nasiptьŋ вojorakratlьqь, jalpь menən nasar meqəmələhe, urьndaqь aŋlь kes menən xisaplaşmaj kərlə aşa hikereve siktən aştь.

Mələkьf yđenə đə eђ tənqit utь ađtьna alqan uqьtьvsьlarđь „aristavajt!" itev menən qurqьtə. Urьndaqь vuls вaşьnda ultьrqan keşe вula torop, silpa eşen đəge jeteşheđlektərđe kyrhətev urьnьna, silpala eşləvselərđe iaqşьlap, kyrenep torqan faktьtarđьla вađьp qaldьra. Silpanь tikşerep jeteşheđektəren asqan вrigadaqa qatьşqan uqьtьvsьlarqa вьsьraq jaqьrqa tьrьşa. Təвək ojoşmalarьna uqьtьvsьlar eђtenən terlə jalqan matirejaldar jeвərep, yđ tirəhenən juq itergə tьrьşa.

Вaşqa təвəktərđən vaqьtlь utpuskьqa qajtqan uqьtьvsьlarđь, yđ qoajьna вejeməhələr jəşeren pakit menən Mənəvezgə aris ađtьnda jeвarelə.

Ɵs aj вujь eş xaqь ala almaqan uqьtьvsьlar, apьraqandan kilep 5 hum aqsa horahalar həjləşmajđə, „kyđemdən juqal!" tip kenə qьsqьra.

Вrigada tikşerevendə avьl səvite dəvmələndə 10 məqarif eşseheneŋ əs aj вujь eş xaqь ala almavđarь вelende.

Məqarifselər xoquqьn ajaq ađtьnda tapavsь, xalq menən вojorakrattarsa eş itevse, turanan tura xəkymət diriktiftarьn вođop ytkərevse jenəjətselek nađьnda jeđevse вьl keşe qatь javapqa tartьlhьn.

HЬВAJ

Ridaktьr urьn вaђarь:
Z. KAJЬPKUL.

GURЬN Kinahьnda
Вegen həm hər ken ikranda.
„Jetedlek həm qьđьV"
8 вylektə kəmidejə GARYLD ЬLLUJD qatьşa.
kartina kyrhətelgəndə muzьjka ujnaj. Sejanьstar 6 saqəttən вaşlana, kassa 4 saqəttən asьq.
ANUNS: 25 yktəвerđən вalalar esən DZUJ HƏM DUЂQAJ

ВAŞSAJUZ PRIZIDJUMЬ.

Вaşsajuzdьŋ xuzalьq вerekməhe siruttarđь вeterev məqsəte menən 18 nse yktəвerđən Ɵfə qalahь uramьnьŋ 10 urьnьnda karasin jeretəp hatьv eştəre ojoştorola.

ВELDEREV

Paravzьdar teđətev zavьtьnьŋ FZU məktəвe Ɵfə qalahьnda həm tirə jaqьnda jəşəgən, dəem torlaqqa moxtaz вulmaqan həm məktəpkə alьv turahьnda qariza вirgən вətə uqьvsьlarqa oşo jьl, 26 yktəвerđə prafataвьđь ytəv esən məktəpkə kilergə təqdim itə.

Вylmələrđə jəşəp, dəjem torlaqqa moxtaz вulqan uqьvsьlar turahьnda ajьrьm iqlan iteler.

DIRIKSEJƏ.

Вaşsajuzdьŋ xuzalьq вerege terlə jort kərək—jaraqtarь (samavar, primus, imalle pasuda, вiđerə, taz, səjnyk həm terlə misel) вulqan tavarđarqa avanьs jьja вaşlanь, вьl avanьs вujьnsa tavar 2 aj esendə вireləsəktər. Avanstar xuzalьq вeregeneŋ gastinnaj dvurđaqь № 1 həm 2 magazindərendəge kassalarьnda alьnalar.

XUZALЬQ ВEREGE DIRIKSEJƏHE.

Yđđəreneŋ 1932 nse jьlqь esmitaƒarьna jul teđev sьqьmdarьn indergən ojoşmalardan, Başqortostan jul teđəv kanturь, şul teđələşte atqarьv esən dugьvьr jađьşьvđь horaj.

Ɵfə Cirnişuf uramь № 10s BAŞDRSTRUJ

ВAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ

TRIVUGA
1900 nsь jьl tьvqan jəştərđe qьđьl qəskərgə odatьv ajqanlь qьđьl qəskər tormoşonan.
3 pərđələ 12 kartinala.
29 nsE UKTƏВER

Ɵfə "Yktəвer natiskə" tipqrafəjəhe. Вaşglaвit vəklle № 176

IGEN ƏĐERLƏVĐE TULTЬROĮAN KALXUZDAR QARŞЬLAV PLANЬ BIREVĐƏ ØLGØ KYRHƏTERGƏ TEJEŞ

BØTƏ DØNJA EŞSƏNDƏRE BEREGEGEĐ

27 YKTƏBER, 1931 JЬL № 234 (535)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) BŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE B. Y. Ø. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

HAL AQЬĐЬV PLANЬN YTƏVĐƏ ARTTA BARЬVSЬLAR.

OXLIBIN	YZƏN	ØFØ	JЬLAJЬR
29 pr.	81 pr.	76 pr.	84 pr.

„IGEN ØSØN KØRƏŞ—SATSEJALIZEM ØSØN KØRƏŞ"

7—8 NSE NYJƏBER BØTƏ BAŞQORTOSTAN QЬĐЬLABUZDAR KØNØ

BЬL KØNDƏ BØTƏ KAL. AVЬL IGEN JØKTƏREN Q.-ABUZDAR SAFЬNA QUŞARQA

„BERLEK„, „QЬĐЬL MAJAQ" KALXUZDARЬ QARŞЬLAV PLANDARЬ BIRĐELƏR

NYJƏBER ŞTURЬM AJЬ,

Nyjəber ajь—şturьm ajь, вы ajđa igen əđerləv p'anьn tultьrьv xəl itelergə tejeş. Ølkə kəmitət вøtə təвəktər e en də iņ lavaplь srok billdəne. Igen əđrləviņ ьђqa vaqьtesendəqьrqa hыnыьş jahav вøtə təвəktər əsən də məzвyri вurьs.

Вьnьn øsøn вøtə kalxuzsьlarđьņ, eşsən jəmaqatselektеņ qatnaşьn tə'min itergə kərək.

Kyp kalxuzdar sintəвerđen təvge jartыhыnda uq jьllьq igen əđerləv plandarьn tultьrđьlar. Ləkin, ular arahыnda massьvьj aņlatьv eştəre alыp вarьlmav səвəвəple plandь tultьrьv menən siklændelər. Ə. qarşьlav planь birev məs'əlħe qudqatьlmaвь. Xəlвyki, urazajđьņ iņ tyвən вulqan urьndaqь kalxuzdarđa la plandь tultьrьp, yđ'ərenen kərəktəren qaplavđan huņ đa artьq igen вar. Вьnьņ øsøn Əjəlil təвəge „Berlek" kalxuzьn qьna alьv đa jetə „Berlek" 25—sintəвergə yk 1429 sintnir planьn tultьrđ. Ə. 5 nse yktəвerđə kalxuzsьlar yđ teləktəren menən kulak tirrurьn javap itep 400 вot igen birđelər. Вьndaj uņşlь kyrneştərđe вøtə Başqortostan kalxuzdarьnda la kyrergə вula. Tik unьst kiņəjtergə, Başqalarqa kyserergə, unьņ tirəhenə вøtə kalxuzsьlar iqtiвarьn tuplarqa kərək.

Ølkə kəmitet вojorahь yktəвer rivəliytsejəhenen XIV jьllьqь—7 həm 8-nyjəвer kəndəren вøtə Başqortotan qьđьl aвuzdar kønə itep вildelənə. Вьl kendə Qađan—turвin zavьtьna nigeđ halьna, səvittər ile jeņevđər menən 15 nse jьl jəşəven вaşlaj. Вьl qьđьl aвuzdar kønənə yđenen igen jøktəren quşmaqan вer genə kalxuz, avьl qalmahьn. Вьna вeđden lyzьngь, Вьl lyzьnqьnь ytəv вøtə partiejə, kamsamul, səvit ojojoşmalarь həm вøtə eşsən jalpь əђtendə.

Kulak həm unьņ agint'arь igen əđerləv kampanejahьn ođəv øsøn вøtə juldar menən kørəşə. Kalxuzdarđьņ igen əđerləvđə вaşlap, jaņqьđaq-jarlь, urta xəllelərđe ojoştorop вarьvь nigeđendə, ulardьņ qarşьrьqtarьna jemerə udar вirergə.

„Nuriman, Bİş вylək, Stərle təвəktəre uņьşlь qьna ølgø kyrhətələr. Ləkin, ular igen əđerləvđe vaqьttьnan elek tultьrьvqa øl'kə kəmitətte nьq ьşandьrđьlar. Ular вirgən vəqədələren ytəv øsøn timptь taqь la kesəjtergə tejeştər.

Bilaqatal, Məsetle, Вaqalь, Мьraq, Qьjqь, prejut təвəktəre igen əđerləvđə yđđərendə вer tør'lə məs' ylejət biđməjđər. Ular şturьm ajьnda saqqьna la alqa вarьş kyrhətmənelər. Вьl tiklem xərəkəteđlek, вьl tiklem tьvqarьlьv—uņ appartunizemdeņ qamaldəge iņ вьsьraq kyrneşe. Вьqa əlвəttə qatqi saralar kyrelə həm kyreler.

XƏВƏRSELƏR—IGEN ØSØN KØRƏŞKƏ.

ВAQALЬ. Təвək gəzite „Udarsь" igen əđerləv turahьnda xəвərselər slyte ytkərđe. Xəвərselər slytkə igen əđerləvđə əmali eş menən kilđelər, jeđ əgən qьđьl aвuzdar ojoştorđo.

„Quştirək" 258 sitnirlь, kəđe 20, Jaņь matь 88, Əxmən 60, Jaņь tujskej 33, Qujən səvit əre 20 sintnir đən qьđьl aвuzđar ojoştorđolar.

BEĐ BØTƏ BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬN SAQЬRAВЬĐ

Plandь tultьrьp, kulak agintьna javapqa 400 вot Birđek

BEĐ Əjəlil təвəge—190 xuzalьqtan torqan Qađmaş avьlь „Berlek" kalxuzsьlarь вøjøk jul вaşsьвьđ Linindeņ „Igen øsøn kørəşsatse alizem øsøn kørəş" luzьngьnь aђtьnda igen əđerləv turahьndaqь partejə həm xøkymət qararđarьn tormoşqa aşьrьv øsøn вalşeviktrsa kørəştek.

Partej neņ dørøђ julвaşsьlьqь aђtьnda təвək totaş kəlliktiflaşte. „Berlek" kalxuzь xuzalьq jaqьnan пьqьnь, kyltura jaqьnan yђte.

Igen əđərləv fruntьna kulak həm unьn ejərsendəre yđđərenen вьsьraq qotqolarь menən qarşь sьqtьlar. Xətta kulak jalsьhь Motalьf kalxuzdьņ вatьr jetəkselhe ip. Zəjnyllingə høzym itevgə вarьp jette. Ləkin, вeđ „Berlek" kalxuzsь—jarlь, вatrak, urta xəllelərе ularqa qarşь вalşeviktarsa kørəştek. Kalxuzdan kulak, mulla həm ulardьņ jalsьlarьn tađarttьq.

Вeđgə igen planь 1429 sintnir ine, вeđ unь 25 nse sintəвe gə yk 100 pr. tь menən tultьrđьq.

Kulak agintь Motalьftьņ ip. Zəjnyllingə qatь høzym iteve—вeđđə sьjnfi døşmandarqa вulqan asьvđь uqata kesəjette, вeđ kalxuzđь пьqьtьv, səjəsi—xuzalьq kampanjalarь вurьstarьn ytəvgə пьqtan—пьq вireldek. Kulak agintь tirrurьna javap itep—yktəвerđə plandan tьş 400 вotlo qьđьl aвuz ojoştorđoq. Вeđ qarьşlav planь вirəвeđ.

Kulak həm unьņ agint'tarьnьņ igen əđərləv kampanjahьna qarьşь sьqьştarь, ul—вeđđeņ satsjaliz m tøđøleşəвeđgə qarşь sьqьştarь.

Ləkin, kulakqa вьl nasip tygel, вeđ partejə həm xøkymətteņ avьl xuzalьqьn qajtanan qorovđa yikərgən saralarьn tulьhь menən tormoşqa aşьrьv, kalxuzdь пьqьtьv menən javap вirəвeđ.

Вeđ—„Berlek" kalxuzsьlarь вøtə Başqortostan kalxuzsьlarьn igen əđerləvđe vaqьtьnanajđa tultьrьv menən kulakqa iņ qatь udar вirergə saqьraвьđ.

„Berlek" kalxuzsьlarь—Şəhimof, Xisamьf, Qənejef, Isxaqьf, Dəvlətgərəjef, Qizzətef, Fajzyllin, Dəminef, Ruzin.

Təвək vəkile—SЬRLЬВAJЬF

Kulak agintь Pruzьrьfqa Qьđьl aвuz menən javap вirəвeđ

Agranum Pruzьrьftьņ igen tapşьrьvqa qarşь kulak hyđen højl pьsьqьş jahavь ajqanlь Tur təвəgenđə 9 пsь yktəвerđə hər qajđa nəfrət tulqьnь jəjelde.

Вøtə avьldarđa aşьqьs jьjьlьştar jahalьp igen əđerləv planьn tultьrьp həm arttьrьp atqarьv iđəвenə qьđьl aвuzdar ojoştoralar.

Radiusintrđьņ kysmə riđaksejəhe tarafьnan jahalqan aşьqьs jььlьştarьnda „krasnьj Trudavik", „Bilskej" kalxuzdarь yktəвer 14 jьllьqьna igen əđerləv planьn tultьrьp ytərgə, agranum Pruzьrьftьņ sьqьşьna javap urьnьnda igen əđerləv həm tuuqa jer herəv øsøn şturьm вrigadalarь ojoştororqa вulьp qarar sьqarđьlar.

Jaņqьđaqtar arahьnda igen əđerləvđe kesəjtev øsøn 20—[illegible] đələp avьldarqa sьqtьlar. Agranum Pruzьrьf aqza вulьp torqan „Visulьj" kalxuzь aqzalarь aşьqьs jьjьlьş jahap, unь aqzalьqtan sьqarđьlar.

20 nse yktə erđə Biriquf avьl səvite Vaskrisinskej punkьtьna 100 sintnirlan artьq igenle qьđьl aвuz ođattь. I. KRAŞEF

MЬRAQ. (tiligramma) 25 nse yktəвergə „Aqьl", „Qьđьl asqar" „Iske idel" „Kisejək", „Zaro", „Duzaв", „Linin", „Qьđьl kes" „Linin julь" kalxuzdarь igen əđerləv planьn tultьrьp həm arttьrьp ytənelər AVDUNЬF.

MƏSKƏV. Qajhь вer glusin punьttarьnda 21 pr. qa tiklem feveş вulqan orloqtarđьņ kilev vəqiqələre вar. Undaj j e v e ş orloqtar tađa qoro вulqan orloqtə ođarqa səвəp вula. Suqala, Xlipxuzsintrsajuz, yđeneņ вøtə aylektəreneņ orloqto alqanda пьq iqtisar itev həm faqşь haqlav saralarьn kyrergə quştь.

Вøtə punkьttarđa kalxuz, jarlь urtь xəlle aktiftan maxsus jəməqət selek kəmisejələre tøđergə Kəmisəjə orloqtoņ sьj'atь, haqlanьvь (şulaj uq uttan haqlav) həm igendeņ Yđ vaqьtьnda punkьttan ođatьlьvьn kyđətergə tejeş.

II—IGEN ƏĐERLƏVĐƏ ALDЬNQЬLAR

Mətraj səvite (Xəjвulla təвəge „Soltan—yđək kalxuzьndaqь kalxuzsьlar həm kalxuzsь qatьnqьđđar igen əđerləv jьllьq planьn 9—sintəвergə 104 pr. qa tultьrьp, 500 humlьq pramtavar menən вyləklændelər.

„DILIGATKA"

„Qьđьl Majaq" kammuna hь qьđьl taq'aqa

MƏLƏYEZ. (tiligьramma) Morap-tal səvitendəge „Qьđьl Majaq" kammunahь вøtə eştəren ølgø вulьrьq qujqan. Igen əđerləv jьllьq planьn 13 nse yktəвergə yk 113 pr. qa jetkerep ytəne. Kammuna вьnьņ menən genə siklənmәj qarşьlav p'anь urьnьnda igen əđerləvđə davam itə. Вesən əđerləv planьn 250, silus lavđь 142 pr. qa tultьrđь.

Igen øsøn вalşeviktarsa kørəşevse „Qьđьl Majaq" kammunahь вøtə kalxuzdar øsøn ølgø вirə. Təвək Вaşqarma kəmitete unь qьđьl taqtaqa jađđь. DƏVLƏTВAJЬF

„QЬĐЬL PARTIZAN" Buksirqa aldь

QARAQOŞ təвəge „Qьđьl partizan" kalxuzsь 10 nsь yktəвerđən igen əđerləv planьn tultьrьv un kønlegø ytkərđe.

Kamsamuldar, kalxuz aqzalarь вьl un kønləkkə вøtə aktiflьqtarьn вirep eşlənelər. Høđemtələ jьllьq igen əđerləv planь 103 pr. qa ytəlde.

„Qьđьl partizan" yđenen aldьnqь aqzalarьn „Nuriman", [illegible] s irgə jeвərđe. Buksir kilev menən ul kalxuzdarđьņ igen əđerləvendə hьnьlьş tьvđь həm plandь 1—nyjəвergə tultьrьv mømkinlegenə ireştelər, Ş. Q.

JƏGEĐ, BЬLARQA KEMDƏR TIŅLƏŞƏ

Qaraquza (Usalь təвəge) Qađaqqol səvite avьlь „Linin" kalxuzьndaqь kalxuzsь qatьnqьđđar—udarnitsalar matвuqat taratьv udar ajlьqь ajqanlь, qa'ьn-qьđđar matвuqatьn kesəjtevgə вaqьşlap, „Jaņь julda" gəzitəhe isemenə 225 вottan qьđьl aвuz ojoştorđolar. Həm yđđəre menən tiņləşergə Qađaqqol səvitendəge вøtə kalxuzsь qatьn-qьđđar đь jarьşqa saqьralar. Q. VƏLEJЬVA.

KULAK AGINTTARЬ XØKØM HØRGƏN JERĐƏ

USALЬ. Qunaqвaj avьlь səvite igen əđerləvđə xuzalьqtьņ hər siktьrь вujьnsa la iņ artta qalьp вara. 15—yktəвergə igen əđerləv planьn nej вarь 7,46 pr. qa qьna tultьrđь.

„Вaşqortostan" gəzite həm VKP/в) təвək kəmitəte tarafьnan tøđəlgən вrigada вьl avьl səviten tikşerđe.

Qunaqвaj avьl səvite, igen əđerləv kampanejahьnьņ вaşьnan uq, uņ appartu islьq julьna вaђьp. Igen əđerləv øsøn вalşeviktarsa ojoştorov, uqa jalpьnьņ aktiflьqьn tuplav urьnьna, ikegə farьlьp, igen əđerlərgə kərəkme, juqmь tigən məqənələ diskyssejə jaharqa kerejə. Avьl səvite plinumь ultьrьştarьnda plinum aqzalarьnьņ tuqьđь „dəvlətkə igen вirməђkə kərək, вьђьl igen yđeвeđgə lə juq" tip igen əđerləvgə qarьşь tavьş вirələr.

Avьl səvite rəise Hunarsin igen əđerləvgə qarьşь xalq arahьnda qotqo tarata. Yđe partejə aqzalьqьna kandidat вulьvьna qaramaђtan, asьqtan asьq kulak jьrьn jьrlaj, səvit aqzalarь øsøn də, yđ hyđen tьņ'aj torqan „aktif" ojoştorop ala. Вьna a'ar həm ulardьn вьвь jeđđəre:

SƏJARЬF XƏKIM. Avьldaqь un appartunistarđьn jetəksehe. Elekke partejə aqzahь Appartunislьqь øsøn partejənən sьqarь'qan. Xəđergə tik em „Juşalь" kalxuzь ergəhendege rivizejə kəmisejəhenen rəise вulьp eşləp kilə. Avьl səvitendə „kamandirlьq" itə. Plinumda asьqtan—asьq „xøkymətkə igen вirməђkə kərək" tip həjləj, igen əđerləvgə qarьşь tavьş вirə.

MØXƏMƏTDINEF. „Juşalь" kalxuzьnьn xuzalьq medire.

FƏXRETDINEF QƏTTAR. Rajpalivud sajuz vəkile

XØSƏJENEF SAВIR. Avьl səvite itəpsehe. Вьl da iņ „aktif" appartunistarđьņ herehe.

IRQALIN IВRAJ, „Juşalь" kalxuzь idarahьnьņ rəise. Kalxuzdьņ вerense huqqan igenen eləşep вirevse.

RAMAZANЬF SƏQIT. Avьl səvite prizidejumь aqzahь. Hər vaqьt xøkymət saralarьna qarьşь kilə. Yđe jarlь, ləkin вьl eştəre menən appartunistar tirmənenə hьv qojop kulak jьrьn jьrlaj həm вaşqalar. Вьlar вøtəhe lə plinumda igen əđerləvgə qarьşь tavьş вirələr.

Avьl səvite вaşьnda appartunistar ultьrqas, kalxuzdar вaşьnda la, вildəle, appartunistar kulak jalsьlarь вula.

Kalxuzdar, „вerense keltələr xøkymətkə" tigən luzьrgь urьnьna, „вerense keltələr yđeвeđgə" tigən kulak luzьnqьhь вuјьnsa eş itələr.

„Farşat" kalxuzь вerense huqьlqan igende „jeveş" tigən həltav menən 1097 вoton „eş kəndərenə" qarap yđ ara yleşep alalar. Əle вьl yđđərenen əjtevđəre вujьnsa 1097 вot ul пьqlap tikşerelgəne juq. Вəlkem ul kyвerəkter đə. Şunьhь xaraktirlь: igendeyđ ara yleşkəndə kyвerəge пьqьraq xəlle qatlamqa həm kalxuz вaşьnda ultьrьvsьlarqa eləgep, jarlьlar qulьna əđerək tejə. Kalxuzьņ rьəpsehe, listavaj scut qaqьđьna jađьlьvьna qaraqanda 20 вot alqan, ə jarlьlarqa 3—4 вot tigən. Вьnь ular:

—Jarlьlar kalxuz id rahьna вulhьn majdar, əđ eşləjđər, şuqa kyrə ularqa əđ вirelđe, tip japmaqsь вulalar. Вьl kalxuzda вarlьqь 115 xuzalьq. Taratьp вirelgən igen urtasa jort вaşьna 10 вot samahь tura kilə. Əgər unь juqarьla əjtkənsə qatlavlaşьrhaq, вerəvđər 3—4 вot alqanda, ikenselər („kyвerək eşləgəndər") 15—20 şər вot alqan вula. Qunaqвaj avьlьnьņ izвasь Xanьf avьl səvitenen вrigada menən ytkərelgən plinum ultьrьşьnda tyвəndəge hyđđər đe həjləne:

—Igen kyвerək juqarь qatlam, пьqьraq xəllelər qulьna ite, 20 şər вot alqandar, əle вьl jaņь igengə tigəndərelə juq, ular вьltьrqь igendəren aşajđar, ə jarlьlar yđ „eləştərenə" tigən igende aşap вøtørop вaralar inde tine.

„Juşalь" kalxuzьnda la şul uq xəldə kyrəвeđ. Вьnda yđđərenen əjevensə 500—600 вot samahьnda igen eləşep alьnqan.

Вьnьn menən kalxuzdar ø rđən „вerense keltələr xøkymətkə" tigən luzьnqьqa qarьşь kilhələr, ikensenən xøkymətten:

—Igen əđerləv вøtkəngə tiklem igende вyle evgə jul qujlmahьn, igenlətə avans вirev aşarьna вulmaqan jarlьlarqa qarata qьna rəxsət itelhen tigən dirikti'ьn вođalar. Səvit həm kalxuz „aktiftarь":

—Igen juq, plan rejal tygel, tihələr đə „Farşat" kalxuzь rəise Safin вeđ qatnaşqan plinumda la „plan rejal tygel" tip həjləne, avьlda igendeņ вulьvьnda şik juq. Вьnь ajьrьm kalxuzsьlar qulьnda 50—60 şər вot igen вulьvь, kalxuzsьlarđьņ вađarqa sьqarьp on hatьvđarь həm kalxuzdar qulьnda meņər вotlqa, igen вulьvьn ьraђlaj.

Вьna taqь вer miђal: igende huqьp alqas вerəv „aşarьma juq" tip on вirməhəgeđ eşkə sьqa almajьm „tip ilap on horap ala. Uqa вer вot „on вirələr Ə ul ikense kəndə yk вađarqa sьqarьp hatь. Aşarьna вer qađaq ono вulmaqan kalxuzsь la, 20—30 вot igene вulmaqan kalxuzsь la „tigeđ" pajuk alqan. Ytkən jьl 12 disatinə igen səskən Noqman Qirfanьf ta вaşqalar menən „tigeđ" pajuk alьp kilgən. Qajhь вer keşelər, aktiftarđьņ вer eləşə вerense tapqьr huqьlqan igende yleşevgə qarьşь kilqəs, avьl səvit rəise (xəđer urьвьnan alьnqan) Hunarsin:

— Ular duraktar, вøtəhendə вylep alьrqa kərək ine. Вьna irtəgə вaram da, yđem də 10 вot igen вylep alam tej.

Kalxuz вaşьnda ultьrqan appartunistar kalxuzdarqa sit iliminttərđe alьvđan tartьnmaqandar, 25—27 nse jьldarđa ike jalsь totqan Møxəmətinef Şəngərəj, Julвarisьf Qaввas, Zahrьtdinef, Məsəlim Xazьj (il, maj menən savda itevse) kevek kulaktarđьņ kalxuzda вulьvь, kalxuzsьlar saltarьnьņ tađa вulmaqanьn anьq kyrhətep tora. Şəripef Møxəmərəxim həm Şəripef Qəlej iseinle keşelərgə igenle həm пьq xəlle keşelər tip qatь zađanja вirelə. Ləkin ular qatь zađanja вirev turahьnda karticka alqasta, kalxuzqa inev turahьnda idaraqa qariza вirələr həm şunda uq qaвul itelələr. Вьlarđьņ kalxuzqa alьnьvьna əlege appartunis Səjarьf səвəpse вula. Kalxuz ulardьņ igenen huqьp alьp yđ igenenə quşa. Ulardьņ qatь zađanjalarьn tultьrtmaj Şulaj itep kulaktar kalxuz qanatь aђtьnda rəxətlənep jəşə вirələr.

Ə. urьndan təşərelgən elekke avьl səvite rəise əle вulhа kulaktar hyđen həjləp, xalq arahьnda igen əđerləv həm вaşqa møhim saralarqa qarьşь qotqo taratьp jerej.

15 nse yktəвergə igen əđerləv avьl səvite kyləmendə nej вarь 7,46 pr., qa qьna ytəlep, Şunan kalxuzdar siktrь 1,15 pr. jaņqьđaqtar siktьrь 4 pr. ytəgən.

Kalxuzdarđa ajьrьm—ajьrьm alqanda: „Juşalь„ kalxuzьnda 10,6 pr., „Jajьq" kalxuzьnda 10,4 pr. „Farşat„ kalxuzьnda 12,6 pr.

Jaņqьđ xuzalьqtarđь avьldarqa ajьrьp qaraqanda:

Qunaqвajđa—3,4 pr. Ilsanda—0 pr., Julвaş 5,7 pr. Qatь zađanj asьlarđan igendəren tapşьrьv ifrat jomoşaq, juq dərəzəhendə. Sønki kulak jьrьn jьrlaqan appartunistar unь qajqьrtmaqandarđa „sønki ular „aktiftar":

— Avьlda kulak juq tiđər.

Kulaktar ihə tejeşle qьђьm вulmaqas, irkenləp jerej вirələr.

Вesən əđerləv eşe 15 nse yktəвergə nej вarь 15 pr. qa qьna ytəlgən.

Igen əđerləv planьn ødəvse kulak jalsьlarьna kiņ kyləmdə sut jaharqa kərək. Şunьņ menən вergə igen əđerləvgə qarьşь tavьş вirgən вarlьq uņ appartunistarđь səvit aqzalьqьnan sьqarьp, ular unьnьna kandidattarđь inđerergə, jə вulmaha qajtanan hajlav ytkərergə kərək.

Kalxuzdarqa tađartьv jahьp, kulak həm вarlьq sit iliminttərđe sьqarьp taşlarqa.

„Avьl səviten partejə həm xøkymət diriktiftarьn вalşeviktarsa tormoşqa ytkərə alьrlьq itep пьqьtьrqa, partejə həm kamsamul jəsəjkəhenen вulmavьn həm kalxuzsьlar kalxuzda formaqan jarlь, urta xəllelər arahьnda jalpь səjəsi tərвejə eştəre alьp вarьlmavь—appartunistarđьņ oja qorovьna jul asqan. Şuqa kyrə, partejə həm kamsamul təвək kəmitəte вьl avьlda tiđ vaqьt øsøn də aktif вatraktardan kandidattar tørkømø həm kamsamul jəsəjkəhe ojoştorov saralarьn kyrergə, вьl avьlda jalpь ara eşte julqa qujьrqa tejeştər. Вьna oşo vaqьtta qana, вьl avьl səvitendə xəđergə talaptarqa javap вirerlek dərəzələ itep eşte julqa qujьrqa mømkin вulasaq. Şunьņ menən вergə, Qunaqвaj hanaqtarь вaşqa urьndarđa la ojrənelergə tikşerelergə, вaşqa urьndaqь əxvəlgə qaraj unan tejeşle høđemtələr sьqarьlьrqa tejeş.

„Вaşqortostan" вrigadahь:
Q. SIRAZITDINЬF. Q. ISXAQЬF.
SƏLIMЬF. XƏNJƏLEJEF

HAL AQЬĐЬVĐA HЬNLЬŞ JUQ

YZƏN, OXLIBIN JЬLAJЬR LISPRAMXUZDARЬ PLANDЬ YTƏVĐƏ XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ ARTTA HƟJRƏLƏ

Hal aqьđьv eşe đur ɵđɵklək menən вara

Hal aqьđьv sizunь uđьp вara. Lakin plan ytəleşe qɵ fy itel məвek rəveştə jomoşaq вara.

Məвələn: Juz—Ural—Lis вirgən məqlymət вujьnsa, aqьđьv planь 10 nse yktəвergə 94 pr. qa ytəlgən вulha yktəвer 3—4 вiş kənlegə 1 pr. ta yвeş вirməne.

20 nse yktəвergə plan вarь 94 pr. qa ytəlgən.

Ɵfɵ, Yzən, Axlibin, Jьlajьr lispramxuzdarь Ɵlk partej kəmitəte neŋ hal aqьđьv planьn ytəv eşen kesəjtev turahьndaqь qararьn ytəv eşenə halqьn qarap, uqa qarapa tuqis arsa narьq вirələr.

Вьl mɵhim eşkə udar timp вirelep, unьŋ tirəhenə вɵtə eşser jəməqəselek fekere tuplanqanь juq.

Вilərət lispramxuzь jər вujьna kiltereləgən aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь tejeşle urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa;

Estərle aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa;

Ɵfɵ lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planьn 76 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa;

Yzən lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planьn 81 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 94 pr. qa; Axlibin aqas jarьv zavьtь aqastarđь aqьđьv planьn 29 pr. qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa; Jьlajьr lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planьn 84 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa; Qara—iđel lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planьn 99.5 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 95 pr. qa; Tanip lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planь 100 pr. qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 45 pr. qa qьna ytəlgən.

Lməz lispramxuzь aqastarđ aqьđьv planьn 95 pr. qa, aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa; Krasna Utimka lispramxuzь aqastarđь aqьđьv planьn 99 pr. qa aqьđьlqan aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 80 pr. qa ytəlgən.

BASSJ XALQ KAMISARĐAR SƏVITE NEŊ AQAS TAŞЬV, ƏĐRLƏV TURAHЬNDA BULQAN QARARЬNAN

BASSJ aqas əđerləv həm aqastь taşьv tuahьnda oşo jьldьŋ 14—yktəв rendə sьqarqan qararьnda ɵвtəlmə qararьnda 1931—jьldьŋ IV—kvartalьnda həm 1932—jьlda aqas matirjalьna həm jaqьvlьq utьnqa moxtazlьq ykənlekte iqtibarqa alьp, вьl eş menən eş itev ojoşmalarqa tyвəndəge вurьstarđь jəkmətə.

Juz—Ural—lisqa urman eştəren eşse kɵsɵ, taşьv naməlrere həm taşьv julđarьn maşinalaştьrьv julь menən tə'min itev oşo jьldьŋ 1—dikəвerenə aqa əđerləvđə, taşьvđa şəqellənqən eşse kɵsɵnəŋ 75 pr. tьn 1932 jьlьŋ 1-fivralьna 100pr. tь menən вriqadada julь menən eş itevgə вьşqьrьrqa.

Вьl вurьstarđь atqarьvsь Lispramxuz jetəkselə en ike ajlьq xeđmət xaqtarь tiklem aqsalata вьlaş itev eşen xəl itergə quşьla həm yđ zadanejalarьn ytəv вe kalxuzdarđa вyləklənəsək.

Unan kalxuzdarqa Lispramxuz urman tixn kumdarьnda uqьrqa urьn вirep ularđь stipind jə menən tə'min itergə tejelə.

Aqas əđerləv həm taşьv zadanejьn tultьrьp arttьrьp ytəv se kalxusь həm jaqьđaq xuzalьqtarqa, atxutsьlarqa avьl xuzalьqь naluqьn kəmetev. unan вɵtənləj qotqarьv arzan xaq menən ularqa aqas matirjadarь вirev həm вaşqa kyp ɵlgyfələr вirelev turahьnda ajtelə.

Aqas əđerləv, taşьv həm aqьđьv esen вulqan xeđmət xaqtarьn вerləşterelgən ax nalugь halьmьnanqotqarьrqa.

Şu aj uq вьl qararđa juz—ural lis menən BYXXS—nə utьndь yđđəre əđerlərgə quşьla. Unьn utьndь yđđəre əđerləvselər eşe esə tuplaqanda aqas əđerləv, aşьv turahьnda urman sənəqətendə вildələgən nurma həm xaqtarđь kyrhəterqə məzвyr itelər. Əl utьndь yđđəre əđerləvselərđen 1931— jьl IV—kvartal dьŋ aqas əđerləv pragramь za danajahьn atqarьvđarь məs'ələnenə ular atqarqan əđerləv eştəren instrumint, adьq, mal adь qь sənəqət tavarь menən tə'min itev Juz—Ural lis iвəвenə atqarьla. Вьl məs'ələne qasplanvakilegatnaşlьqь menən eş kəsendə xəl itergə quşьla. 1931-jьldьŋ 1-Nyjəвerenən вaşlap tɵвək вaşqarmalarьnda, Ɵfə sitapkuвьnda, rajpa, Samar Zьlatavь timer julь, Matur zavьtь tɵrtələşən, Вaşzildurstruj, Вaşkuspramsajuz, yđək xoloq tɵđətev jorto həm вaşqalarđь utьnyđđəre əđerləvgə kyserergə tejelə. Həm BYXXS qa tejeşle urgьndar menən anlaşьp 10 mat'ələ kyrhətelmagən pridprejatejalarđe utьndь yđđəre əđerləvgə kyserergə xoquq вirergə.

Juz urallisqa вiş kɵnlek sruk esendə utьndь yđđərne əđervselərgə urmanaylep вirev həm вaşqa ojo torov eşen xəl itev вurьsьn jəktərgə tejelə.

Ip. Stalindьŋ altь kyrhətmələren YTƏV TURAHЬNDA BAŞSAVNARXUZ QARARЬ

1. Вaşsavnarxuz prizideumь Ip. Stalindьŋ kyrhətmələrenen Вaşqortostan zavьt—faвriktarьnda rejali avajt itelev ve his вer qəniqət ənerlek вumavьn, zavьt—faвriktarđa həm tɵđɵleştərđə e eđ-kilektarđe вɵtərev turahьnda dirikti urgьndarь qarardarьnьŋ tormoşqa ytkərelevenə taqь la nasar torovьn вьl turaqь Вaşsavnarxuzdьn qararь həm вojo oqlaъ tejeşle urьndь ala alavdarьn ətep ytə.

2. Şul ajđьŋ вɵtəhe hɵđəmtlə Вaşqortostan sənəqəten вaraduksejə eşləp sьqarьv planь 9 aj esendə nəj вarь 85,3 pr qa qьna ytəlgən. Şul jəmlənən tɵrev matirjaldarь trisenen zavьttarьnda eşləp sьqarьv pragramdarьnьŋ ytəlşe his tə qəniqətlənerlek tygel.

3. Juz—Ural—Lis trisendə xətta III—kvartal esen aqas zavьt arьndaqь eştərenen nəj dər zələ ytəleşe turahьnda вer nindəj məqlymət tə juq. Вьl nəmə Juz—Ural—Listьŋ eş quвlьşь əl gatiklem qəniqətlənerlik tygel ikənen kyrhətə.

4. Kyp kenə pridprejatejalar məвələn, Ɵfə kyn zavьtь, Tyвən Tuj ke sukna faвrigь həm ajaq kejemdəre eşləv faвrigь həm tire iləv zavьttarь şintəвer esen praduksejə eşləp sьqarьvđь tultьrđьlar. Lakin вьl pridprejatejalarđa ɵle, вaşqa kyrhəmələr вujьnsa ytəleş jetelek tygel.

5. Tavarđьŋ yđenə təşəv xaqьn tyвənəjtev, planđьŋ ytəleşe şəp sьqarьv kesən kytərev, sixta da вrigadalarđa xuzrasuttьŋ tamьrlanьv həm eşselə đe tə'min itevđən jaqşьrtьlьvь pridperejatejalarđeŋ kyвehe də qəniqətlənerlek tygel.

6. „Вaş struj" вire mahe „lin" je вujьnsa, teđəv eşt rendə dirikti urgьndarđьŋ kyrhəmələre həm Вaşsavnarxuz qarardarь вujьnsa aldan qaralqan tip tarqu ale ireşmagən.

BAŞSAVNARXUZ PRIZIDEJUMЬ OŞOL RĐЬ KYRHƏTEP TYВƏNDƏGE QARARĐЬ SЬQARĐЬ

1 Ip. Stalindeŋ 6 kyrhətmələren, вьl məs'ələ turahьndaqь dirikti urgьndarđьn Вaşsavnarxuzdьŋ вɵtə qarardarьn rejalizavajt itevđə Вaşqortostan sənəqətenen вɵtə pridprejatejə dirikturđarьna jəkmətergə.

2 Вaşqortostan ɵlkə kəmitəte javapь sikritarь ip. Вьkindьŋ oşo jьldь Yktəвerdə Ɵfə partaktifьna jahaqan doklatьndaqь—вɵtə kyrhətmələren hishuŋ maj ytərgə.

3. Hər вer pridperejateja, tris dirikturđarьnan həm tɵđɵleş jetekselərenan вɵtə kyrhətmələr вujьnsa 1931—jьldьŋ planьn tulьhь menən ytəlek raveştə eş təren jaŋьnan qorop jeвərevđəen talap itelə.

4. Kyrhətmələrđe ytəmav jəjə ajьrьm kyrhətmələđeŋ qajhь вerđərentəjьhь menən ytəmagən esen pridperejatja həm tris diriktьrđarь məsylejətenə вulьp, ytəmavđeŋ huŋqь hɵđəmtəhe esən javap вiəsəktəren adan ɵjtep qujarqa.

5 Ip. Stalindeŋ 6 kyrhətmələrenen həm sənəqət tamaqa ьturahьndaqь ɵlkə urgьndarь qarardarьnьŋ ytəleşen tikşerev, şulaj uq ɵ'eklektarđə вɵtərevgə jarđam itər esen Savnarxuz prizidejumь aqzalarьnan: Вaxtejef. Urakuf, Səjet Вorhanif, Jarmalarьf. Dəmazirьf Vaikunskej: həm Drinin iptəştərđe hun tamaвьtьn pridperejatejalərgə kamandiravajt itergə.

6 Ip. Stalindeŋ 6 kyrhətmələrenen rejalizavajt itelevđəren ikşerev esen gəzit ridaksejalarьnьŋ вriqadalar ojoştorovđaqь insejativalarьn Вaşsavnarxuz prizidjumь təвik itə həm ul вriqadalarqa Savnarxuz yđeneŋ 5 spitsejalisьn вylə.

7. Pridperejateja, trist diriktьrđarьna həm kustar sənəqəte jeteksələrene 3 nse nyjəвergə plan avaj siktərqa вɵtɵn qarardarđьŋ ytəleşe turahьnda məqlymət вirevđe jəkmətergə.

Вaşsavnarxuz rəise: JƏQUDIN.

Igen əđerləv urьnьna—ken əşala plinum..."

KULAKQA QЬВЬM JUQ, JARLЬLARQA „HULLЬQ" ITƏLƏR

MAQAR. Əxmər səvite igen əđerləvđə iŋ xurlьqlь rəveştə artta hərələ. Sənki, kampaneja tirahenə eşsən japь tuplanmaqan. Kulakqa qatь qьвьm juq. Вirelgən zadanejalarđь iŋ qьвqa vaqьt esendə tultьrьv urьnьna ajdar вuш hɵđalar.

Avьl səvite pisdatele Xəmzin jəcejkə sikritarь Qiвadullindər kulakqa qьвьm jahav tygel, ularđь qanat aвtьna alalar. Ularđьŋ kyвrenən kulaktьŋ jəşergən naməlre taвьldь.

Jarlьlar arahьnda eş jomoşaq вara. Ularđь igen əđerləv tirəhenə tartmaqandar. Pisdatel Xəmzin ja qьvaq jarlь xuzalьqtarđь „ular kulaktaŋ вer genə hikəltə aвta toralar" tip qaraj, ularđь qьвa.

Avьl səvite igen əđerləv eşenə qəməli kilə alqanь juq. Ike kendə вer plinum ytkərə, qarar sьqara. Ə, qarardar qaqьđđa qьna qalalar.

Igen вar. Tik Xəmzin, Qiвadullindər unь əđerləv menən genə şəqelənmajđər. kulakqa jomşaqlьq kyrhətə, qoro hyđ menən вulьşьvsьlərqa qьrđa atpur вirelergə tejeş. „94"

2—cit „Вaşqortostan"

PUŞNINA ƏĐERLƏVĐE OJOŞTORORQA

Xəkymət jaпь əđerləv kampanejəhendə, jənnek həm xajvan irləre əđerləv esen dəvlət əđerləvselərenə, tɵrlɵ kapiratsejalərgə—malsьlьq sajuzьna, hunarsьlar kapiratsejəhьna, partip kapiratsejalərgə qatь zadaneja вirđe. Juq tьlь kyrhətelgən ojoşmalar esən xalьqtь tə'min itevđe jaqşьrtьv həm puşninanьŋ itkə sьqarьvđь kyвəjtev esen puşnina həm mix əđerləv timpen kesəjterqə tejeştar.

Ykən jьlda puşnina əđerləv planь tultьrьlmavqa qaramaвtan, ul вeđđeŋ xalq xuzalьqьnđa вerense urьndь tottь. Xəkymət puşnina əđerləvđe lə aqas əđerləv menən вer urьnda hanap kilde.

Вьŋ puşnina əđerləv iqtisadi jəhəttən taqь la đur əhəmejət qaзana.

Puşnina əđerləvđeŋ ilden də jəm savđa вalansьhьnda juqarь urьnda totov menən rəttən, unьŋ səjəsi—xuzalьq jəhətenən də əhəmejəte đur. Oşo jьl mart ajьnda Lining atla ojoştorolqan вerense səvit puşninanь avksejunь (şykeştən hatьv) вьnь aşьn dereвlənə. Вeđđeŋ ajlanəhьnđa, вɵtə kapitalis ildərendə səvittərgə qarşь „dimping" paxutь davьldarь kytərelevgə qaramaвtan, Liningьratta ojoştorolqan səvit avksjunьna 128 ildən vəkildəre kilep, unda alьn menən ɵllə nisəşər mijun hunlьq puşnina aldьlar.

Kiləhe jьlda Liningь atla ojoştorolasaq puşnina avksejunь taqь la kyвerək, taqь la jaqşьraq fajda вirəsək. Вьjьlda вeđđeŋ sənəqət həm kalxuzlaşьv moxtazdarьna kyвerək altьn alьv esen puşnina əđerləvgə jaqşь itep əđerlənergə kərək. Вьl məsyl вurьs xuzalьq məs'ələlərenen tɵn tərtiвenə qujьlqan, вьl nisek kenə вulqanda la ytəlergə tejeş. Вьl вurьstь вojonqa atqarьv julьnda kalxuzdar đur urьn totalar.

Kalxuzlaşьvđьŋ kesle tulqьnь menən alqa вarьvь—puşnina həm mix serja əđerləv tarmaqьnda la ajьrьvsa đur mɵmkinlektər astь. Вeđđeŋ kalxuz qьrđarьnda, urmandarđa puşnina zapastarь kyp.

Вьl ɵlkən zapastarđь xəkymət həm kalxuzsьqa daxut alьv şişmahenə ajlandьrev esen, puşnina əđerləvđe planlь rəveştə ojoştororqa qьna kərək. Xəkymət xəđerđən yk kalxuz idarələrenə kalxuzsьlar tarafьnan əđerləngən tɵrlɵ puşninanь xəkymətkə tapşьrьv esen dəvlət həm kapiratsejə ojoşmalarь menən kantraktatsejə dugvьrь tɵđɵrgə zadanejalar вirđe. Oşo maqsat esen kalxuzsьlarqa aqsala avanstar, hunarsь həm вajavaj pripastar, pramtavardar, aşlьq həm furazdər вirelə. Şulaj uq ularqa sitkə kitep eşləv tarmaqьnda yđ kɵseptərendə (hunarsьlьq həm вaşqalar) tuqьravьhьđ eşlərgə mɵmkinlek вirelə. Hunarsьlar guzpaвinnьstanda qotoraьlalar.

Kalxuzsь—hunarsьlar, xəđer eş heđđə genə qaldь. Heđ tuqьravьhьđ rəveştə artildərgə, вriqadalarqa ojoşop, yđ eşeqeđđe xəkymətkə lə, yđegeđgə lə đur fajđa kiltererlek itep qujaqьđ.

Вьl jьlđa heđgə mɵmkinlektər kyp.

Puşnina əđerləv eşenə urьndaqь partejə həm jəməqət ojoşmalarьnьŋ da jarđəme kərək. Sənki uzqan jьldь puşnina həm mix əđerləv plandarь. вьl eşkə urьndaqь jəməqət ojoşmalarьnьŋ iqtiвar i məvđəre arqahьnda tultьrьlmanь.

Вьnan вьjьl вьndaj iqtiвarhьđlьqtьŋ вulьvь tyđərlek xəl tygel.

SSSR SAVNARKUMЬNЬŊ A/X ƟLGYTTƏRE TURAHЬNDAQЬ QARARЬ

SSSR Yđək Вaşqarma Kəmitəte həm SSSR Savnarkumьnьŋ sitkə kitep eşləvselərgə sьqarьlqan ɵlgyttərđe, yđđəren puşnina həm mix sьjreja əđerləvse ojoşmalarqa kantraktavajt itevse hunarsьlarqa la вirev turahьnda.

SSSR Yđək Вaşqarma Kəmitəte həm X. Kamisarđar Səvite qarar itə:

SSSR Yđək Вaşqarma Kəmitəte həm SSSR Savnarkumь Səvite tarafьnan oşo jьl 30 nsь ejjunda sьqarьlqan qararđarđь sitkə kitep eşləvse hunarsьlarqa la вirelə tip anlatьrqa.

SSSR Yđək Вaşqarma Kəmitəte rəise: (CINNƏKUF)

SSSR Savnarkumь rəise urьnвaвьrь: (RUDZUTAK)

SSSR Yđək Вaşqarma Kəmitəte sikritarь (JNUKIDZE).

Məskəv, krimel 31 nse jьl 10 nsь yktəвer.

Sit ildərđə

Sinatьr huqьş tyləvđəren вɵtə rəvđe talap itə.

NEJU—JURK, 25. Amirika gəzittərə sinatьr (parlamint) BUR đьŋ Fransejə zurnalistarь menən вulqan həjləşeven dur iqti вar menən jađьlər. BUR sinat kəmi ejəhe jortьna zurnalistarđь qaвul itep, uarqa вьləj tine:

—„Virsal dugьvьrь tьnьslьq julь menən qaвattan qaramalikən ul kɵlək menən qaвattan qaralьsaq Pulşə tupьhь məs'ələhen qaвattan qaramajsa torop, tьnьslьq haqlarqa mɵmkin tygel"..

BUR hamanda davəm itep вɵtə huqьş tyləvđəre вɵtərelərgə həm LAVAL yđeneŋ Amirikaqa вarьvьnan вer nəmə lə kətərgə tejeş tygel" tine.

NEJU—JURK, 25. LƏVƏL BUR đьŋ uqa qarьşь sьqьşьna narazьlьq вelderep yđenen GUVIR menən вulqan həjləşevendə:

—„Min Vasingtunqa BUR menən dəqəvləşergə, Virsal məs'əlhen qaвattan qaravđь tikşerergə kilmənem" tine.

Amirika gəzittəre, Fransejə zurnalistarьn BUR ul yđenen xosusi fikeren genə həjləne tigən вulьp, Fransejə zurnalistarьn вьşandьrьrqa вьtьlalar.

PYLŞƏ SUTЬ PALANESKEJDE AQLAJ

VARŞAV, 25. Varşav sutьnda Palaneskej eşen qarav ɵle вulha davam itə. Jaqlavsьlarđьŋ Paləneskej eşen tuqьlatьp, jəjəat urьnьna ajanь tikşerev ha qьtigən taşьtlarđəren sut kire qaqtь. Sut Paləneskejđeŋ kirgən anlatmahьn tьŋlanь. Paləneskej, yđeneŋ SSSR palpritь jortona jahaqan hezymen „вalşeviktərgə qarşь dimanstratsejə „itep kyrhətergə matasap Paləneskej," min yđem xosusi teləgem menən вumвaqa hьv həm nifet qojop jəhənnəm mašinahьnьŋ səqət mixanizmahьn vattьm tej. Şulaj itep Paləneskej „вumвanьŋ şartlamavь вɵtə sarьlarđь kyrgən" Sut, Paləneskejđeŋ вьl kyrhətmələren tьŋlap, unь aqlav esen vractarqa qararqa quştь.

IMPIREJƏLISTƏRGƏ QARЬŞЬ XƏRƏKƏT KƟSƏJƏ

LUNDЬN, 25. QIВIRIS utьravьnda Вritanjəgə qarьşь (Angelejə) xərəkət kesəjev ajqьnlь, unda 2 huqьş karaвь jeвərelde. QAHIRƏ qalahьnan KIPIRIS utьravьna 150 haldat menən hьvaвaplandarь jeвərelde. Ykən tendə KIPIR utьravьnda Angelejə impirejalistarьna qarьşь jaŋь sьqьştar вuldь. impirejalistərgə qarьşь xərəkət tulqьnda rь NIKYZEJƏ, LARNATA, LIMASUN, həm FAMAGUTA qalalarьna ləjelde.

LIMASUNĐƏ вaş kytərevselər, ɵəskərlərgə jeвərev ɵsɵn keəlgən adьq vagundarьn quqa aldьlar Şul uq qala la вaş kytərevselər ukьrьg xəkymət kamisarь jortonda вɵtɵrđelər.

Nyjəвer ajь esen

„Вaşqortostan"

Gəzitəhenə jađьldьŋmь?

DAXUTTЬN DƟRƟƂ BYLENVENƏ TƟBƏK KALXUZSAJUZDAR JAVAPLЬ

KALXUZDARDA TAVARLЬLЬQTЬN TYBƏNƏJEVENƏ, IGEN ƏDERLƏVDE ƟDƟVGƏ JUL QUJMAƂQA

DAXUTTЬ DƟRƟƂ BYLEV KALXUZDЬ NЬQЬTA

Xeđmətte dərəƃ ojoştorop, daxuttь dərəƃ вylev kalxuzdь nьqьta, aqzalarđa eşkə dərt quđqata. Bunь ыraƃlar esən вeđ „Ara“ kalxuzьnьn təzrivəhen jadavьđ. „Ara“ kalxuzьnda kalxuz eşendə 449 keşe eşləne. Xeđmətte yđ vaqьtьnda dərəƃ iƃəpkə alьv arqahьnda kalxuz pravlinejahь 1 nse avqьsqa tiklem 42 meņ 274 xeđmət kene eşləngənlekte iƃəpləp sьqardь. Xuzalьq jьlьn uņьşlь вaterev esən, вətə eştərdə вildələngən nurmanь ytəj вarqanda taqь la 26 meņ 726 xeđmət kene kərək вula-aq, oşolaj itep вetune 69 meņ xeđmət kene kilep sьqa.

Bətə eşləngən xeđmət kenən iƃəpkə alьp, kalxuz ydeneņ daxut stateja arьn tyвəndəgesə вeđenə: „Ara“ kalxuzьnda вьjьl aqsalata вə'ə daxut 297 meņ 834 hum 76 tin вulasaq.

Bьl valavuj daxuttь kalxuz tyвəndəgesə вyləş iņ elek kalxuz xekymətkə avьl xuzalьqь nalugь həm straxavaj halьmdarьn (5 meņ 827 hum 22 tin) tyləj, unan huņ ssudalar вujьnsa dəvlət вankьhьna вulqan вurьstarьn (71 meņ 617 hum 80 tin) tyləj, dejemləşkən furaz fundь (79 meņ 554 hum 20 tin) həm dejemləşkən orloq fundь (12 meņ 604 hum 12 tin) teđəj.

Bьlarđan tьş kalxuz вylenməj torqan, kyltura—tormoş fundь, вyləkləv fundь, kadьr əderləv fundь, eşkə jaraqhьđđar həm sitkə kilep eşləvselər fundь təđegən. Bətə valavaj daxuttan вьl fundtarqa iƃəpləngən 8,9 pr. 26 meņ 928 hum 56 tin вula.

Bьnan вaşqa kalxuz kalxuz sistimahьna, unь tə'min itev həm agrarumeja saralarь esən 2 meņ 978 hum 34 tin (1 pr.), iptəş Stalin isemendə jaņь MTS tөzөv esən şundaj uq summa вilgelənə. Unan huņ вaşqa xuzalьq rasxuttarьn qaplap, kalxuzsьlar arahьnda dejemləşkən jьhazdarqa 2 pr. вilgelənə. Ə, 86 meņ 896 hum 57 tinen xeđmət kendərenə вylərgə qarar itte. Şulajьp, вer xeđmət kenenə aqsalata 1 hum 25 tin tura kilə.

Kalxuz daxuttьņ natura eleşen də вylə. Kalxuzsьlar igen əderləv planьn 13 nse sintəвergə tulьhь menən ytənelər, qarьşьlav planь təlep, taqь la 25 sintnir tьrь tapşьrđьlar. Qalqan—1 meņ 35 sintnir igende xeđmət kenenə вylərgə вulđьlar.

Bьnan tьş kalxuz dəvlətkə 200 sintnir kartuf, 52 meņ humlьq jəşelsə həm 2 meņ humlьq вaqsa jemeştəre tapşьra. Bьl kyituralarđьn вet hene la orloq fund itteđələ.

6 meņ 900 humlьq 850 sintnir jəşelsə həm 14 meņ humlьq вaqsa jemeştəre xeđmət kenenə вylenə.

Kalxuz yktəвerđeņ 14 jьlьqьna вətə malđarđь dejemləşterevđe kyđ uņьnda totqanlьqtan вətə mal ađьqьn dejem fajdalanasaq.

Kalxuz tulьhьnsa iƃəp alqanda EŞLƏP SЬQARЬV UDARNIKTARЬ вulqan kalxuzsьlar esən natural praduktanan in juqarь eləş вilgelənə.

Bьl juqarь eləştə kem ala?

Məƃələn, sul kalxuzđьņ aqzahь JULDAŞЬF MƏZUR 217 xeđmət kene eşləgən anaşul ala DVURUCINSKI PITЬR eşləj alьa la eşləməgən. şuqa kyrə ul вer nəmələ la ala alməj. Eşkə jaraqhьđ qailə aqzalarь nej ravєşle tə'min itelələr? Əgər ul qailənən вer nisə aqzь eşləhə, eşkə jaraqhьđđarь eşləvselərđeņ xeđmət kendəre iƃəвenən natural ravєştə pradukta alalar, вьnda oşondaj tərtip təqajenlənə:

Məƃələn: qailələ 6 keşe, ularđьņ 2 he eşkə jaraqlь. Eşkə jaraqlьlarđьņ вerehe juqarь eləştə—16 kilagrum ala, ikenseh kalxuzda alđьnqь eşləp sьqarьusь вulmaqan ьqtan 10 qьna kilugram ala. Bьl vaqьtta (4 eşkə jaraqhьđ aqzanan) 2 eşkə jaraqhьđь 16 şar kilugram alalar, ə qalqan 2 heunar kilugram alalar. Əgər qailədəge eşkə jaraqlьlar eşləməhə, eşkə jaraqhьđ aqzalar вer gram da ala almajđar.

„Ara“ kalxuzьnьņ pravlinje aqzalarь вriqadirđar həm ajьrьm tarmaqtarđaqь medirđar yđđəreneņ вriqadalarьnda, ajьrьm eş tarmaqtarьnda həm вətə kalxuzda eş planьn kyəme ytəyđərenə qarap eş xaqь alalar.

Daxuttь вylevdə вьndaj tərtip jalqavđarqa həm rvactarqa qarьşь nьqlь udar jahavsь вula.

Şuqa kyrə la „Ara“ kalxuzьnьņ eşləp sьqarьvь вьjьl gigant ađьmdar menən ybte. Məƃələn ytkən jьlda kalxuzda вətəhe 274 xuzalьq вulьp, 59 meņ 700 hum daxut alqajnьlar. Bьjьl вətəhe 213 xuzalьq qalьp (kulak həm kulak jalsьlarьn, jalqavđarđь qьvьp sьqar qandьņ Luņьnda) daxut 297 meņ 834 hum 76 tingə kytəreldə. Ytkən jьlda hər вer xuzalьq urtasa 218 hum alьa, вьjьl-1225 hum ala вьl unьştarqa kalxuz, ejəhedlekkə qarьşь, xeđmətte iƃəpkə alьv nigeđendə sdilşina esən həm xeđmətkə qarap avans menən daxut вylev esən kərəş arqahьnda, rvactar, jalqavđarqa kalxuzda kulaktar tindinsejəhenə qarьşь вalşaviktarsə kərəşev, xeđmətte dərəƃ ojoştorou arqahьnda elgəşte ARTAMANЬF

„Yrnək“ kalxuzь elgə вulьrьņ

„YRNƏK“ kalxuzь—Bьqalь tөвəgendə iņ alđьnqь kalxuzdarđan hanala. Kərək eş kөstərenəņ dərəƃ ojoştoroləvь, sdilşinanьņ dərəƃ вojomqa aşьrьlьv, kərək kalxuzsьlar arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtьn kiņ majđan alьp, kalxuzsьlarđьņ вьsь məqnəhe menən eşməkərlektəren arttьra alьvь həm ьqьmdaqь xuzalьq—səjəsi kampanjalarđьņ vaqьtьnda ytələvđəre jaqьnan вu'hьn „Yrnək“ вьsьnlap ta elgə вula alьrlьq.

„Yrnək“ ten artьqlьqь nəmələ?

„Yrnək“ вaşta 1930 nse jьl 12 genə xuzalьqtan ojoşqajnь. Ləkin yrđə ajtkənsə eşte dərəs julqa hala a'ьvь arqahьnda hunqь vaqьtta вьş kalxuz ydeneņ ajьrьm idara tolovđarьn вetərep, Yrnəkkə quşьlđьlar, şul arqala ul xəđer səvit dəvmələndəge xuzalьqtarđen 89 pr.—ьn вerləştere.

Uqa quşьlhaņ da urьnlь şul, sənki ylnək jadqь səsev vaqtьnla, вirelgən planđь vaqtьnan da 150 pr. qa jetkerep ytəne; ikensenən unьş jьjnav vaqtьnda la aqzalar arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitdtarьn kiņ kyləmdə jəjep jeвərev, xeđmətte dərəƃ ojoştora alьvđarь arqahьnda iņ вerenselərđən вula aldь.

Bьjьl jaņьnan quşьlqan ələge 5 kalxuzdь quşmaj qьna iƃəpləgəndə la Yrnək 9.000 вot igen ala. Uqa igen əderləv zadanejahь 3660 вot вirelqəjne 20 nse yktəвergə şunьņ ul 80 pr tьn tultьrđь, ə 25 nse yktəвergə 100 pr. itep atqarasaq.

Şul rəveştə, вətə zadanejanь tultьrьp ytəp, orloq, furaz fund tarьn ajьrqandьņ huņьnda la ələ unьn xeđmət kenenə qaraj. aqzalar arahьnda eləşev esən 1040 вot igene qala.

Eş nurmahь arttьrьp ytələ

Kalxuzsьlar вьjьl jəj es вriqadaqa вylenep eşlənelər. Hər вer вriqada eş nurmahьn tultьrьp ytəv, eş sьjfatьn jaqşьrtьv esən kərəş alьp вarđьlar. Həđemtələ:

HABANSЬLAR вriqadahь, 10 keşe, 20 atqa вer tərənle hьвandar menən 6 kengə 57 giktar herergə tejeş вulьp, ular вьl nurmanь 5 kendə вeterđelər;

TЬRMASЬLAR вriqadahь 8 keşe, 16 at menən 5 kendə 84 ga, tьrmatьrqa tejeş вulhalar, ular zadanejanь 4 kendə вetərep, hər вer keşe 4,20 xeđmət kene alđьlar.

QUL MENƏN SƏSEVSELƏR вriqadahьna hər вer вiş kendə 33 ga səsev nurmahь вirelhə, ular вьnь arttьrьp ytəp, hər qajhьhь 5,83 xeđmət kene alđьlar.

Şulaj uq unьş jьjnav vaqьtьn dala urьv maşinalarьna, kəltə вəjləvselərqə, uraqsьlarqa вirelgən nurmalarđa вətəhe la arttьrьp ytələnə вarđьlar.

Bьlar eşte han jaqьnan qьna tygel sifat jaqьnanda quiьlqan şarttь qəniqətlənerlek itep atqara вarđьlar.

Hər вer kalxuzsьnьņ eşləgən eşe yđ vaqьtьnda iƃəpkə alьnьp, xeđmət dəftərđərenə vaqьtьnda jađьla вarqan, kalxuz şul jaqьnanda təвək dəvməlendə alđьnqьlarđan hanala.

Mal—ađьq həm jьlь ađвar menən tə'min itelgən.

„Yrnək“ kalxuzьnьņ 78 вaş olo hьjьrđan torqan favar вetđrmahь вulьp, yđ eleşenə təşkən zadanejanь vaqьtьnda tultьrqan.

Firmeləge hьjьrđar qьşlьq esən tupaƃ həm tuqlьqlь ađьq tar menən tə'min itelgən: вьjьl 57 tunna ylən silus'arqa ine, silus'aqan, şunьņ eƃtenə 1.000 tunna вesən, 1.500 вot kartuf əderləp qujqan.

Bьnan tьş dejemləşterelgən 90 вaş at, 72 вaş harьq вətəhe lə jьlь mal ađвarđarь həm qьşlьq ađьq menən tə'min itelgəndər.

HƏR KALXUZSЬQA—IKE GƏZIT

Kyltura—tormoş eştəre lə qəniqətlənerlek ravєştə julqa halьnqan. Məƃələn, kalxuzsьlar esən вaƃьvqa gəzit—zurnal jađđьrьlqan, puştь hər vaqьt kilterep tora, kalxuzsьlar eş arahьnda gəzit—zurnal uqьjđar. Iņ hunqь qararđar menən tanьşalar, əngəmələr alьp вaralar.

Vracьвq punkьtь ojoştorolqan вulqanqa tiвьl jarđam alalar, 30 вalalьq jəslə ojoştorolqan, вaƃьvđa 470 keşelek dejem stalavaj вar. Oşo kendə hər вer kalxuzsьqa 2 şar gəzit tura kilə.

SƏJFI

Han qьna jetməj, sьjfat jaqьla kərək.

„Kamintirn“ kalxuzь (Y. Qьjqь t.) kərək xuzalьq hanь jaqьnan, kərək səsev majđanьnьņ artьvь jaqьnan вu hьn hunqь jьldarđa şaqtaj unьştarqa elgəşkən. Lə in esteņ sьjfatь jaqьna kilgəndə maqtarlьq tygel.

Kalxuz вьltьrqьna ələ 236 xuzalьqtan torqan вulqan, ə вьjьl xuzalьq hanь 505 kə jetep. Iraj avьl səvite dəvmələndə 96 pr. xuzalьq kalxuzqa ingən.

Şulaj uq səsev majđanь la artqan, 1930 nse jьlqь 810 giktar urьnьna вьjьl 2 888 ga igen səsə alqan, tuqajlьq 600 ga nan вьjьl 14,800 qa ja jetkən.

Bьl yƃeşte hər вer ıqajlə вa şьna вylьp, jaņqьđaqtar menən saqьşterhan taqьla asьqьraq ky ə ed. Məƃələn, səsev majđanь hər вer xuzalьqqa:

	jaņqьđaqtarđa	kalxuzda
1930- jьl	2,59 ga	3,53 ga
1931- jьl	2,70 ga	5,74 ga

tura kilə.

Hər вer eş atьna вьjьl kalxuzda 5,14 ga, jaņqьđaqtarđa nej вarь 2,7 ga tura kilə.

Timək kymək xuzalьqtьņ in arьq вer sьjfat jaqьnan ytələ qьna ularьņ a qaranda вer nisə tapqьrđar artьq ikənlege həm eş maldarьnan kalxuzda kyвerək fajđalanьp вula ikənlege asьq kyrenep tora.

Bьl elə eşte dərəƃ ojoştora almavqa qaramastan şulaj, sənki вьnda xeđmət dərəƃ ojoştorolmaqan, sdilşina dərəƃ julqa quj lmaqan, şul arqala eşse kestərđən fajđalanьv qəzəp nasar tora. Mьƃalqa tөđөvəştərən genə alam: plan juq, tөđөvəşenə tip maxsus вriqada teđel maqan, eşte sdilşina nigeđendə ojoştorolop, nurmь вildələnməgən, teldə kem, teləhə qasan kilə, kemdən kypme həm nasar mь—jaqьsьmь eşləgənlege iƃəpkə alьnmaj. Dissiplinə məs'ələhenə, eskelek həm eşkə sьqmaj qalьvdar menən kərəş məs'ələhenə iqtiвar itməgən, qatьn—qьđ həm yвmerđər kesənən fajđalanьv julqa halьnmaqan...

Şulaj вula torop ta kymək xuzalьq jaņqьđaqqa qaraqanda artьq. Əgərđə yrđəge jetesheđlektər вetərelep, xeđmət dərəƃ ojoştoro ha, səsevđe şul uq yвeşendə davam itterev menən вergə вьnьn sьjfatьn jaqşьrtьp, igen unьşьnь kytərergə, xeđmət esən вik kyp eşse kes arttьrьrqa mөmkinlek вar.

KILDEJARЬVA.

Bьnda K K I qatnaşlьqь talap itelə.

„Jələm Qьran“ kalxuzь (Krasna—usul t.) avьl səvite dəvmələndə iņ dur kalxuzdarđan вerehe вulьp, 111 kuzalьqtь вerləştərə. Bajlьqь la jaqşь, səsevđe la mulqьna. Ləkin, şundaj вaj вer xuzalьq satsejalizem nigeđendə qorolmaqan.

Sənki вьl kalxuzqa elekke hatьvsьlar, jьjьn eş hejməvselər joalqan. Kalxuz rəise Jalai Jomaqulьf ydelə: „Beđđeņ kalxuzđь tađarta вaşlahaņ 75 pr. spikylant, eş hejməvse aq həjəktər, tik min ularđь tađartьrqa „qurqam“... tej. Şuqa kyrə kalxuz, вatьrak, fəqjr həm urta xəllelərđe yđenə ьlьqtьra almaj.

Kalxuz nəmələren вaqlav juq, xuzahьđlьq, tərtiphedlek xekem herə. Kalxuz milken hatalar, taratalar. Vatьq maşinalar, hьвandar həm вaşqa a. x. qorallarь zurьlđar tulьp jata, ə nь quttьrьv saralь kyrelməj.

Xeđmət dərəƃ ojoştorolmaqan, sdilşinə farmal ravєştə genə qullanьla. Eşkə sьqmavsьlar, idaraqa вujhьnmavsьlar qa sara kyreiməj, eş planьvđ вara.

Unьş jьjnav da kyp eđəklektər, juqaltьvdar вulđь, igenđər mal ajaqь aƃtьnda tapaldь, kyp igen ur lmaj jatьp qaldь, jəki 75 pr. urasajьn juqaltqas alьnđь. Ə kyrşe kalxuzdar вuksirqa alьp, udarnik udarnitsalar eđəklektərđe вetərergə kilhələr: „heđ udarnik вit əjđə eşləgeđ“ tip xəşərət hyđđər menən mьƃqьl itələr.

Ş. N.

KALXUZDARDA DAXUT BYЬENEŞE TURAHЬNDA

VKP (в) YKK PRIZIDJYME HƏM SSSR RKI X.K. KƏLLIGEJƏHENEŅ QARARЬ

Kalxuzdarđa daxut вylenəşenen вarьşь turahьnda jahalqan tikşerenevdər, daxuttar вylev turahьnda VKP (в) Ydək Kəmitətenen ejjyn plinumь qararь, həm SSSR Narkamzime menən kalxuzsintьr qarardarь əjlənahendə anlatьv kampanjahe alьp вarьv kalxuzdarđьņ вajtaqьn da qənaqətlanməƃlek ytkərelgən, şunьn arqhьnda kalxuzsьlarđьņ şaqtaj kyp eləşə daxut вylev tərtiptəre menən tanьştьrьlmaqandar. Kalxuzsьlarqa avanвs вirev kyp kenə təвəktərđə kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьvđa iņ mehim saralarđьn вerehe ravєşenda fajđalanьlmaqan; daxut вylgən həm avans вirgən saqtarđa kyp kenə kalxuz iđaralarь: natura həm aqsalata avanstarđь xeđmət kenenə qajraj tygel ə jənвaşьnan вylev, pajuktar вildələv, tavarlьqtь kəmetev həm вьl kalxuzdarđa igen əderləv planьn eđəv hьmaq, VKP (в) YK—teneņ daxuttarđь вylev turahьndaqь diriktiitəren tupaƃ ravєştə вodovqa jul qajqandar.

Şunьņ menən вergə YKK həm SSSR RKI Xalq Kamissarlьqь kyp kenə təвəktərđə daxut вylev kampanjahenə təвək kalxuzsajuzdarđьņ jetəkselege siktən tьş qəniqətlənməƃlek qujьlqanlьqьn əjtep ytə.

Kalxuzdarđa daxuttarđь вildələngən vaqьt esendə—15 nse qinvarqa tiklem dərəƃ вylev maqsatь menən, вьl məs'ələ вujьnsa вirelgən diriktiitərđe, cisinən SSSR həm RSFSR Kalxuzsintrьnьņ oşo jьl 20 nse sintəвer qararьn iƃəpkə alьp, YKK prizidejume həm SSSR RKI X.K. Kəllig-jəhe SSSR Kalxuzsintrьna un kən esendə tyвəndəge eƃələmə saralarđь ytkərergə təqdim itələr:

1. Təвək Kalxuzsajuz apparattarьnda, kalxuz idaralarь tarahьnan tapşьrьlqan daxut вylev prajэkttarьn, вigerəkə igen əderləv plandarьn yđ vaqьtьnda həm tulьhь menən ytəv, orloq, mal ađьqь, maxsus həm вylenməj torqan fundtarđь dərəƃ ajьrьv, eləşe ergə tejeş вulqan natura həm aqsa funtarьnьņ dərəƃ вildələneven, daxuttarđь fəqət xeđmət kenenə qarata qьna eləşev prinsepen qatь keđətev hәm diqqət menən tikşerevđe ojoştororqa.

Daxuttarđь eləşevdə xisaptarđьņ derəƃleqe esen javaplьlьqtь təвək kalxuzsajuzь rəistərenə həm texnik pirsanalqa (вuxgaltirdar, agranumdar, za atexnik həm вaşqalarqa) jəkmətergə.

2. Artta qalqan kalxuzdarđa xeđmətte iƃəpkə alьv, şulaj uq daxut həm rasxutarđь dejem iƃəpkə alьvđarđь tərtipkə kilterevdə qьrqьv saralar kyrev.

Təвək Kalxuzsajuzdarqa hər вer kalxuzdь ajьrьm tikşerev julь menən, un kən esendə tyвəndəge hođemtələrgə eləşergə təqdim itergə:

a) xeđmət dəftərđəre motlaq kalxuzsьlarđьņ yđđərendə torhьn, his вer xəl də kalxuz kanturьnda haqlanmahьn həm tuplanmahьn:

в) ularqa jađьv ьqtьmat həm kən hajьn alьp вarьlhьn, iş juqьnda вiş kendən də huņlatьlmahьn, şunьn menən вergə kalxuzsьqa tejeşle xeđmət kenenen hanь qьna tygel, вəlki вildələngən nurmь вujьnsa atqarьlqan EŞTENЬ HANЬ LA jađьlhьn.

Kvalifikatsejale xisap eşselərə вulmaqan kalxuzdarqa jarđam iter esen, xeđmət kendəren həm daxuttarđь iƃəpləv eşen вətergən kalxuzdarđan kvalifikatsejale xisap eşselərən jaqьn kalxuzdarqa vaqьtьnsa kyserev ravєşendə kalxuzdar yđ ara jarđamlaşьvđa ajьrьm təвəktərđen (Tənjaq Kaikaz) təzrivələren kiņ kyləmdə qullanьrqa təqdim itergə.

3. Kyp kenə vaqiqələrđə kalxuz idaralarь avansь eləşkən saqta kulak urav nьnьhь julьna təşkəulektəren iƃəpkə alьp, kalxuz sistimenə, kalxuzsьlarqa tejeşle вulqan alđaqь daxut eləşen eləşkən saqta, k a l x u z s ь n ь ņ dejem d a x u t s u m m a h ь k rək naturalata, şulaj uq aqsalata вulhьn. Kalxuzsьlarđьņ 1931 nse jьl 1 nse qinvarđan ala eşləgən вətə xeđmət kendərenə tura kilerək ravєştə, tөvge avans eləşevđəge вətə xatalar həm вoдovđar tođatelergə tejeşlek turahьnda diriktif вirergə.

4. Kalxuzdarđьņ daxuttarьnan aqsalata (вylengən, dejem eşterelgən jьhazdarqa h.в. tigən) fundtarđь həm maxsus pradavulstveja fundtarьn ajьrьvđa, şulaj uq Traktьrsintьr aksejələren Silxuzsnap mujьndamalarьn hatьp alьv odьq metdat kriditlov fundьna vuznustar inderev həm вaşqalarđa teriəsəlek fiktttarь hidelgənlekte iqtiвarqa alьp kalxuzdarqa tyвəndəge məs'ələlərđe anьq anlatьp вirevde kalxuzsintrqa təqdim itergə:

a) kalxuzsintr idarahьnьņ fundtar ajьrьv turahьndaqь oşo jьl 20 nse sintəвer qararь SSSR Narkamzime həm Kalxuzsintьrđьņ вьjьl 12 nse ejjyl qararьn: dejem fundtar kalxuzdarđьņ aqsalata daxuttarьnan qьna tygel, вəlki вətə daxuttarьnan ajьrьla, tigən məqnələ anьqla qaulsqtь;

в) Traktьrsintr aksejələren, silxuzsnap mujьndamalarьn hatьp alьv həm odьq metdatie kridit fundьna vuznus inderevđərđe, dejem qaqiđa ravєşendə, вylenməj torqan fundqa вildələngən kyləmden ehtənə eşlərgə ikənlekte;

v) kalxuzdarđьņ tavarlьqtarьn juramat tyвənəjtə, pradavulstveja orloqtarьn xeđmət kenenə qaraj eləşevdə tөp nigeđđe вođa torqan ravєştə, maxsus orloq fundtarьn kyraiələ arttьrьp ojoştorovđьņ jaramaqanlьqьna ajьrьm iqtiвar itergə (juqha, qajhь вer kalxuzdarda вьlar xeđmət kenenə qaraj eləşelərgə tejeşle pradavulstveja igenenen 30—40 %—ь samahьnda ajьrьla).

Maxsus pradavulstveja fundtarьnan pradavulstveja orloqononь fəqət, вьsьnlap ta ixlas kyneldən eşləptə, yđ qailəhen tə'min itə alьrlьq ha da xeđmət kene eşləj almaqan kalxuzsьlarqa, sitkə eşkə kitevselərgə həm Narkamzim kalxuzsintrđьņ 1931—jьl 12 nse ejjyl qararь вujьnsa вildələngən вaşqa şundaj katigyrejələge kalxuzsьlarqa qьna вirelevən diqqət menən tikşerep torovđь julqa halьrqa. Ixlas kyneldən eşləməgən kalxuzsьlar вьl fundtarđan alьvđan məxrym itelergə tejeştər.

g) kalxuzsьlarđьn yđ jelovđəre вu'ьnsa qьrda ojoştorolqan dejem вəqlənьş kalxuzsьlar alqan praduksejənən şul kalxuzsьlar iƃəвenə вulьrqa tejeş. Qьrđa dejem ađьqlanьş tərtiвen hər kalxuz yđe вildələj.

5. Kalxuzdarđьn kyвehendə, təftiş kəmisejələre daxut вyləşevdə tulь eslek hedlek kyrhətevđəren iƃəpkə alьp, YKK prizidejumь həm SSSR RKI XK kəlligejəhe təвək KK—RKI həm təвək kalxuzsajuzdarđь təftiş kəmisejələrenen eştəren maxsus tikşerergə həm yđ eştəren his aiqara almaƃtajđarьn qajtanan hajlatьrqa quşa.

6. Jəmhyrejət, kraj (Ølkə) həm təвək KK—RKI dərenə, вьl məs'ələ partejalьđьqьn вodovđarqa qьrqa kerəşkən xəldə, daxuttarđь вylev eşe вaşlanqan hər vaqьt kydətep torovđь julqa halьrqa quşьrqa.

7. Oşo qararđь matвuqatta iqlan itergə.

XƏKYMƏT NAĐANLЬQ ВƏTƏRƏVĐƏGE QARARĐARЬN

BOJOMQA ATQARЬVĐA ВƏTƏ KƏSTƏ MAВLIZAVAJT ITERGƏ. YKTƏВERĐEŊ XIV—JЬLLЬQЬN EŞSELƏR ARAHЬNDAQЬ NAĐANLЬQTЬ ВƏTƏRƏV MENƏN QARŞЬLARQA.

KRASNAJA KLYC FABRIGE „JAVAP“ KƏTƏ.

Qarşьlav planь esen qьđьv kerəş, Başqortostandьŋ totəş gramьtalь вulьvь esen kerəş—„Qьđьl şişmə" eşselərenə iŋ jaqşь javap.

HƏR BER PRIDPREJƏTEJƏ, HƏR BER KALXUZQA „QЬĐЬL ŞIŞMƏ" EŞSELƏRENEN MƏRƏZƏQƏTE

Linin partejahь Yđək Kəmitətenen julвaşsьlьqь aɓtьnda eşse sьjnьftь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitədtarь, yđ izadtarь həm intyzejazemdarь menən—вalşevik ərsə timtar menən Səvit ilen agrar ildən indystejal—agrar ilgə əjləndeə.

Вьjьl teđeleşkə inəsək „518" həm „1040" tar satsejalizem teđeleşenen sikвed dur kiŋ qolas menən yɓeven kyrhətə'ər.

Başqortostandьŋ qьđьv timptar menən indystrejələşeve unьŋ avьl xuza'ьqь qьđьv timp'ar menən rikanstruklaşьvь, вьlar вeddən pramfinplandь tultьrьv həm arttьrьp tultьrьv esen taqь la đurьraq inirgejə menən kerəşevđe talap itələr.

Parte'ə həm xəkymət tarafьnan il aldьna qujьlqan вəjek вurьstar, jalpьnьŋ dejem kyltura tiqedlegen kytərevdən başqa xəl itelevə memkin tygel.

Beđđen aldьвьđa kyltura rivalytsejəhe esen ker's siktən tьş dur вurьstar tora: 1932 NSE JЬLDЬN 1 NSE MAJЬNA BAŞQORTOSTAN TOTOŞ GRAMЬTALЬ ƏM HVREJƏT BULЬP ƏVERELERGƏ TEJEŞ.

Вь, pramfinplandь tyltьrьv menən вergə kyltplandь la, şunьŋ menən вergə nađanlьqtь вeterevđe la nalşeviktərsə qatь qullьlьq menən вojomqa aşьrьvdь məzвyr itə.

Beđ, „Qьđьl Şişmə" faвrigь esse həm xeđmətkərđər'e, qaqьđ jeleştərevđə turanan tura kyltura rivalytsejəhe вazьhь вulьv jaqьnan massavaj kyltura eştərenə qaqьđ prajьzvudstvahь eştəlendə dur hьnьlьştarqa irestek.

Beđ 3 grupa nađanlьq вeterev punkьtь вuldьrđьq, вьlarđa faвriktaqь nađandarđьŋ 100 pr. tьla вьqtьrьlqьn. Əs jьldan вirle davam itep kilgən kiske eşselər məktəвe вar, вьnda eşselər dejem rekem alьv menən вergə, kvalifikatsejəlarьn kytərələr, F.Z.S məktəвe вulьp, uqa 1 nse kyrsta вulьqь məktəp вetkən esse вalalarь 100 pr. tь menən вьqtьrьlqan'dar. BEĐ ŞUNЬN MENƏN BERGƏ PARTEJƏ HƏM XƏKYMƏTTEN ESSE YĐƏKTƏRENDƏ BALALARĐЬ 7 JЬLLЬQ UQЬV MENƏN TƏ'MIN ITEV TURAHЬNDAQЬ QARARЬN YTƏNEK.

Beđ, məktəptərđen rylen hər terlə вujav darqa вujarqa, prajьzvudstva uqьvьnan dəjem pridmittərđe eđərgə tьrьsьvđar menən kerəşep politixnik məktəp tьvđьrьvqa la irestek,

Beđđen F.Z.U prajьzvudstьva praktikahьn turanan tura prajьzvudstьvanьŋ yđendə ytə, вeđ I—nse вaɓqьs məktəptərđə stalər həm slisarnaj mastirskujdar ojoştordoq.

Beđ вьl elgəşeđdər menən genə qənləqətlənməj, kiləsəktə taqь la đurьraq inirgejə menən nađanlьqtь вe'erəv həm kyltura rivalytsejəhenen jeŋeve esen eşkə totonovđь eɓtəвeđgə alaвьđ.

Kyltplandь tormoşqa atqarьv, totoş gramьtalь вulьv esen kerəşep, вeđ, prajьzyudstьva məs'ələləren uŋьşlь raveştə jerenə jetkerə alьrвьđ.

Beđ eɓtəвeđgə alaвьđ:

1. Faвrik eşseləre arahьnda nađanlьqtь yktəвerđeŋ 14 jьllьqьna tulь raveştə вeterergə

2. 1—Qinvarqa „Qьđьl Şişmə" pasulkahьnda nađanlьqtь вeterergə.

3. 1932 nse jьldьŋ 1—fivralьna yđ şifвьđđa вulqan Dyvanejeskej avьl şəvitendəge kalxuzda həm „Linin iɓtəlege" həm „Qьđьl taŋ" kalxuzdarьnda nađanlьqtь вetərergə.

Вьl aвazate'stьvalarđь yđ eɓtuвeđgə alьp вeđ. Başqortostandaqь вe'ə pridprejatejələrgə həm kalxuzniktarqa oşo saqsьrьv menət-mərəzəqət itəвeđ—1932 nse jьldьŋ 1 nse majьna Başqortostandь totoş gьramьtalь elkələr rateenə inderev esen huqьşan raveşta eşkə totonorqa. Beđ, hər вer pridprejatejələr həm kalxuzniktarqa вeđ eвka alьşan aвazatelstvalardь, yđ eɓterenə alьvđarьn taqdim itəвeđ.

Herđen eɓtəgədgə jekmətəgən вeta mə'sьelətten məhi meegən iqtisaqь alьp—вeđ вegən 4 nse kvartal pragramьn qazut itep Başqortostandь qaqьđ menən tə'min itergə vaqьđə вirəвeđ. Beđ Stalin ip. kytşьtmələrenə пьq totonop, yđe eđđe вeta kesəвeđđe vaqьđьndə tul вьvqa halaвьđ.

Beđđeŋ faвrik ixtejazьna вetə jəməqətselek iqtiвarь jynəltelgəndə вeđ yđeвeđđeŋ prajьzvudstva вurьstarьn вaşqara alasaqвьđ həm Başqortostandь qaqьđ menən tə'min itəsəkвeđ.

—YKTƏBER 14 JЬLLЬQЬNA BER GENƏ NAĐAN EŞSE LƏ QALMAHЬN.

—1932 NSE JЬLDЬN 1—FIVЬRALЬNA BER GENƏ UQЬJ—JAĐA BELMƏGƏN KALXUZNIK BULMAHЬN.

—PARTEJƏ HƏM XƏKYMƏTTEN 7 JЬLLЬQ MƏZBYRI UQЬV INDEREV TURAHЬNDAQЬ QARARЬN YTƏRBEĐ.

—MƏKTƏPTƏRĐE PALITIXNIKLAŞTЬRЬVĐA ЬSЬN JARĐAM KYPHƏTERBEĐ.

—YĐ QAQЬĐЬВЬĐ MENƏN BAŞQORTOSTANDЬ TƏ'MIN ITƏBEĐ.

Beđ tərən raveştə şuqa eşənderəвeđ ki, kyltplan esən qьđьv kerəşteŋ вetə əhəmejəte hər вer eşse həm hər вer kalxuzniktar fьnan yđləştereler həm narьqlanьr.

Eşənəвeđ ki Вalşeviktərsə timptar menən вeđ, ilde Indystrejələşterev, həm avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterevđ ge kevek kyltura fruntьnda la jaŋь jeŋevdərgə ireşerвeđ.

***

Вьl mərəzəqət „Qьđьl Şişmə" faвrigьnьŋ six jьjьlьştarьnda ejrənelgən həm təsdiq itelgən.

JAQЬV MATIREJALDARЬN IKANAMIT ITEV TURAHЬNDA

BASSJ XALQ KAMISARĐAR SƏVITENEŊ QARARЬ

Başqortostan xalq xuzalьqьnьŋ jaqьv nəmələreneŋ hər terlərenə, вigerek tə sittən kiterelmə miniral jaqьvlьqqa qьmoxtazlьqь вik пьq yɓev Başqortostan ASSJ neŋ вetə pridprejatejə həm xuzalьqtarьnda jaqьv həm kankrit saralar kyrev đe tejeş ikanlek'e iɓkə alьp, BASSJ Xalq Kamisarđarь Səvite QARAR BIRƏ.

1. Вetə mə'əssəsə həm pridprejatejələrđeŋ jetəkseləreпə his вer hьlьavhьđ oşo saralarđь ytkərergə quşьrqa.

a) pridprejatejələrəđə inirgejə jəcəjkələreneŋ eşen kesə tergə, вьndaj jəcəjkələr вulmaqan urьn darđa es kenlek sruk esendə ularđь ojoştororqa;

в) hər un ken hajьn jaqьvlьqtarđьŋ kypme вarlьqьn, jađьv darđьŋ đe eɓlegen tikşerep torop jaqьvlьq həm inirgejə totolovđь iɓəpkə alьp torovđь tejeşle raveştə ojoştororqa.

v) jaqьvlьqtь ikanumejə menən totov turahьnda xəđer yk ratsejanalləştьrьv saralarь ojoştorop ytkərergə, вьl eşkə jəməqəselekte вьlqtьrьrqa.

g) BYXXS вildələgən iɓəp вirev tərtip həm sьruktarьn his вer ta pьlьshьđ jerenə jetkerep, BYXXS—nə tərtip həm sьruktar вoдovsьlar turahьnda, jaqьvlьq həm inirgejə menən tə'min itevdən sьqarьp qa'dьrьvqa tikəem, qьrqьv saralar kyrev xoqujьn вirergə;

d) xəđer yk BYXXS—nə jaqьvlьq həm inirgejə ikanumejə turahьnda ytkərelgən ratsejanalləştьrьv saralarьnьŋ jomqaqtarьn, вьnьŋ esendə BYXKS neŋ 31 j. 11 fivral qararьna kyrə, вьjьlqь 1 qinvarđan 1—yktəвergə tiklem вulqan vaqьt esendə utьn jaqьvđь 20% kəmetev turahьnda jomqaqtarđь BYXXS taratqan furmala tapşьrьrqa, şulaj uq un kenlek sruk esendə 1932 nse jьlda jaqьvlьqtarđan həm inirgejənən fajđalanьvđь ratsejanalləştьrьv turahьnda kantryl sifьrđar tapşьrьrqa.

i) jaqьv ustanufkalarьnьn eş vaqьtьn qьɓqartьv jəki ularđь eşləvselər hanьnan sьqarьv esen xəđer eşləvse jaqьv ustanufkalarьnьn hanьn aşьqьs qarap sьqarqa.

z) Jaqьvlьq вulьp xedmət iterlek sənəqət taşlandьq həm qaldьqlarьnan xəđer yk fajđalanьvqa kereşergə.

z) Taşlandьq həm qaldьqtar yđ ustanufkalarьnda tulь fajđalanьp вetməgən pridprejatejələr, ulardan вytən pridprejatejələr đə fajđalanьv esen yđđərenən artьp qalqan taşlandьqtar turahьnda BYXXS—nə xəвər itergə tejьştər.

i) Memkin taвьlqan urьndarda jьlьtьv—kes ajrev ustanufkalarьn xəđer yk iliktrik kesənən fajđalanьvqa kysərgə.

2. Turьf həm janma slans usaqtarьnda вulqan pridprejatejə həm xuzalьqtar un kenlek sruk esendə BYXXS kə—par kes ustanufkalarьn şul te le jaqьvlьqtar menən fajđalanьvqa kyserev məmkin вulьp—вulmav turahьnda yđđəreneŋ hedemtələren tapşьrьrqa həm turьf hađlьqtarьnan 1932—nse jьl eşləlep fajđalanьv esen əđerlənevgə aşьqьs raveştə kankrit saralar kyrergə quşьrqa.

3. Başkuspromsajuzdьŋ jetəksehen yđen atap javaplь totop, uqa 1932 nse jьlda eşlətelep fajđalanьrqa вildələngən turьf hađlьqtarьnda əđerlek eştəren ytkərergə həm vaqьtьnda kapitalnaj eştər ytkərevđe tə'min itergə qьrqa raveştə quşьrqa. Вьl eş 1932 nse jьlda iŋ kəmendə 300 meŋ kup mitr havala kipkən turьf əđerlərđek itep atqarьlьrqa tejeşle.

4. Вetə pridprejatejə həm məəssəsələrđə jaqьv, iliktrik inirgejəhe həm majlav matirejaldarьn ikanumejə jahaqan esen вyləklevđe indererge.

5. Jaqьvlьqtь yđđəre əđerləvsələrđe вetə aqas qaldьqtarьnan kustar juldar menən də, mixanik jul menən də (arikit jahap) tulь fajđalanьv esen вetə saralarđь kyrergə, BYXXS-nə arikit maşinalarь horap zajafkalar вirergə məzвyr itergə.

6. Məktəp, вainis, вalalar вaqsalarь, jasle həm şundaj məəssəsələrđən вaşqalarđь jaqьp jьlьtьv sizunnьnвaşь itep 1 nse nyjəвerđe ađaqь itep 1 nse aprilde вildələrgə. Taş ejđərđe jeveşlektən haqlav esen un kenge ike tapqьrđan jьş tygel itep jaqьp jьlьtьrqa rexsət itergə.

7. Вetə pritprejatejə, məəssəsələrđe, kapiratif həm jəməqət ojoşma'arьn jьllьq haqlavqa вəjle вulqan вetə rimunt eştəren un kenlek sruk esendə atqarьp вetərgə məzвyr itergə.

8. Вetə jaqьvlьq həm inirgejə qullanьvsьlar YKKJSSSR EKI neŋ вьjьlqь 3 yktəвer qararьna kyrə, jaqьvlьq həm inirgejə ikanumejəhь esen kerəşev es ajlьqь ytkərelevgə kankrit qatьşьrqa tejeştər.

9. Oşo qararđь atqarьv esen javapsьlьqtь pritprejatejə həm məəssəsə jetəkselərenə jəkmətergə.

10. Вьl qararđьŋ вojomqa aşьrьlьvьn tikşeren torovđь RKI XK menən BYXXS nə jəkmətep вьlarđьŋ hedemtələre turahьnda Başq. Xalq Kamisarđarь səvitenə xəвər itergə məzвyr itergə.

BASSJ Xalq Kamisarđarь Səviteneŋ rəise urьnвaɓarь:

TALSTUJ.

BASSJ XKS Eşlər mədire:

ZARUBIN.

1931—jьl 14 nse yktəвer.

Tuвin rudnigьnda səjəsi aqartьv eşe alьp вarьlmaj

Tuвin (Bajmaq təвəge) rudnigьnda вetəhe 943 eşse arahьnda 222 nađandar вar. Ularđьŋ nađanlьqtarьn вetərevđə Tuвin rudnigьndaqь ojoşma'ar вer terlələ sara kyrməjđər. Qulqan eşselər ađ вeləvselər вulьp, ular esendə ajьrьm ađ вeləvselər məktəвe asьlmaqan. Вьl turala ujlavsь'a juq. Eşselər arahьnda uqьj—jađa вelməgən kəmsamul, partejə aqzalarь la juq tygel. Məɓələn: 5 kamsamul вer nəmə вelməjđər.

Eşselər arahьnda вer terle la səjəsi aqartьv eştəre alьp вarьlmaj. Kyltura eştəre qəđəttən tьş jomoşaq.

Qьsqьrьp gəzit, zurnaldar uqьv, ularđь kiup, uqьv jorttarьna tartьv saralarь kyrelməj. Horavđarqa javap eɓtəle ojoştorolmaqan. Eşselər arahьnda xuzalьq səjəsi kampanejələr unajьnan horav həm javap kisələre ytkərelməj. Eşselər arahьnda litundar praguldar jьş qьra вulьp tora. Esev, iɓerev, huqьşev kevek alama qəđəttər tamьr la jep kitkən. Xətta yltereştərđə вar.

Praguldarđь вigerəktə tav sixьnda, səjən, вigun/zavьttarьnda kyp kenə osoratьrqa memkin. Şenki unda kyltura eştəre alьp вarьvđa jomoşaqlьq kyrhətələr.

Xuzalьq xeđmə'kərđəre kyвerəge partejə aqzalarь вulьvqa qaramasa kyltura eşenə вik hal qьn qarajđar.

Eşselər arahьnda tərвejə, tərtip məs'ələləre turahьnda əngəmələr, вisi lalar, daklattar ytkərməjđər. Ular arahьnda udarsьlьq grup paiarь ojoştorolha la, eştə udarsьlьq jəjelməgən əle.

Вajmaqtь satsejalizem jarьşьna saqьrhalar đa, əle вulhaвьŋ məqənəhe menən julьa halьпьp jetkəne juq. Kaldugьvьr kampanejəhь kərəgenən a tьq jomoşaq вara. Ajьrьm eşselərgə kaldugьvьr jetkerelməgən. Вьl turala aq atьvđar alьp вarьv jomoşaq.

Irekle tynərək eştəre aqhaj. asa—avejasim tyŋələgendə kyp kenə aqzalar вulha la, eşkə hal qьn qaravđarь sənəpie, вer genə lə eşe kyrenməj.

Muпьr tyŋələge tik jaŋь eşkə вaşlarqa jьjьna. Ajьrьm kampanja arqa qatnaşьvđarđa jomoşaq вara. Вetə eşselərgə „3 xəl itkes jьl" zajьmьn taratьrqa 60 meŋ humlьq kantrylьaj sifьr вirelgən вulha la, ul вarь 493 hum qьna taralqan.

Tuвin eşselərenen 50 pr tь ajьrьm kerəɓtejən eşe menən şeqəllənə torqan eşselər вulьv qьqaramaɓtan, şular arahьnda igen əđerləv məs'ələhe hylpən вara.

Gəzit, zurnaldar ađ tarala. Stinə gəzittəre sьqarьlha la, eştəren julqa halьvđь horaj.

Вьnь вьl jeteşhedlektərđe tiđ arala вeterevđe talap itev menən вergə, partejə, prafsajuz, kamsamul, ojoşmalarь eşselər arahьnda kyltura eştəren kesəjtevdə, satsejalizem teđevdə ik kərək вulqan rudanь qьđьv timp menən eşləvđə udarsьlьqtь jəjep jeвərevđə kankrit saralar kyrergə tejeşlelər. Şul vaqьtta qьna вeđ aldьвьđđa torqan məhim вurьstarьвьđđь tormoşqa atqarqan вulьrвьđ.

KƏŞFI ABDULLIN.

BEĐĐEŊ MƏKTƏP UŊŞTARЬ

D—məsetle təвəge olo—aq. kalxuz jəştəre məktəвe uqьvsьlarь jəjge uqьv məlendə məktəp turahьndə. вajtaq eş eşlənelər:

Uđqan jьldarđa məkəp ergəhendə вa qsa вulha'a, tunda eş jaqşь qujьlmav həm вaşqalar arqahьnda unan jaqşь uŋьş alьp вulmaj, вaqsanь mal tapьp вetə, вulqan uŋьş kazələrgə genə ađьq вula torqajnь.

Вьjьl məktəp вaqsahь kərtələnep вer gikiar jəşelsə ultьrьldь həm jaqşь tərвejələp yɓterev arqahьnda xьlqqa elgə вulьrlьq ərveştə uŋьş alьndь.

Yđeređ eşləp a'qan uŋьştan fajđalanьp məktəp ergəhendə aşxana ojoştorđoq. Jəşelsə haqlaj torqan вađ həm вaşqa harajdar teđəp jataвьđ.

Uqьvsьlar suвutnik jahap kalxuzdьŋ 30 giktat aşlьqьn jьjeştьrđьq. Hər вer kampanejələrqa aktif qatьşьp, udar raveştə eşləjвeđ.

VƏLEJEF QƏVEJ

URAL Kinahьnda

Begen həm hər ken ikranda dramma

Ледолом

Kartinahь вara 1 nse sьjanьs 6 30 kassa asьq 12 nəŋ.

D.K.A Kinahьnda SPARTAK

Ridaktьr urьn вaɓarь: Z. KAJЬPKUL.

ZAJЬMDЬŊ ATAMAHЬ 31— JЬL 25—YKTƏВERGƏ.

	Hatьp alьv	Hatьv
1—6 pr. lь otoşlo altьn zajьmь, 5 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь sьqьp вara torqan kupьn xaqьnda xisaplap.	4,96	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq .	—	—
1927—jьlqь 10 pr. lь otoş dəvlət zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь udьp вarqan kupьnьnda xisaplap	25,42	—
Massaviteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə.	25,00	25,10
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aвligatsejəgə .	100,65	100,85
1930—jьlqь 9 pr. lь otoşlo dəvlət zajьmь 25 humlьq aвligatsejəgə vaqьtь uđьp вarqan kupьnьnda xisaplap	51,12	51,32
Pratsintlь „вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—39 .	53,10	—
Pratsinthьđ „вiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 59—25.	50,90	—
11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm	101,55	101,60

BELDEREV

Başsajuzdьŋ xuzalьq вerege terle jort kərək—jaraqtarь (samavar, primus,s imalle pasuda, viđerə, taz, səjnyk həm terle misej) вulqan tavarđarqa avanьs jьja вaşlanь, вьl avansь вujьnsa tavarđar 2 aj esendə sirelasəktər. Avanstar xuzalьq вeregeneŋ qastinnaj dvurđaqь №1 həm 2 magazindərendəge kassalarьnda alьnalar. XUZALЬQ BEREGE DIRIKSEJƏHE.

***

Başsajuzdьn xuzalьq вerekmahe siruttarđь вeterev məqsəte menən 18 nse yktəвerđən Əfə qalahь uramьnьŋ 10 urьnьnda kərəsin jeretep hatьv eştəre ojoştorola.

***

Yđđəreneŋ 1932 nse jьlqь smitalarьna jul teđev sьqьmdarьn inderqən ojoşmalarđan, Başqortostan jul teđev kanturь, şul teđeleşə atqarьv esen dugьvьr jađьşьvđь horaj.

Əfə Cirnişuf uramь №108 BAŞDRSTRUJ

BAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ

TRIVUGA 1909 nsь jьl tьvqan jəştərđe qьđьl qəskərgə odatьv ajqanь qьđьl qəskər tormoşonan.

3 pərđələ 12 kartinala.

1 nsE NYJƏВER

Əfə, „Yktəвer natiskə" tipagrafəjəhe. Başgiafilt vəkile № 176

ƏVJƏLIL IGEN ƏDERLƏV PLANЬN BALŞEVIKTARSA TULTЬRDЬ

BӨTӘ DӨNJA EŞSӘNDӘRE BEREGEGEĐ — 29 YKTӘBER 1931 JЬL № 236 (537)

BAŞQORTOSTAN

VKP(в) BAŞQORTOSTAN ӨLKӘ KӘMITӘTE В. Y. P. K. HӘM BAŞPRAFSAVIT URGЬNЬ

25-nse YKTӘBER JЬLLЬQ PЬLAN

Kalxuzdar	Safxuzdar	MTS	Qatь zadanja	вөtәhe
37,3	26,2	52	17,3	39,3

„IGEN ӨSӨN KӨRӘŞ—SATSEJALIZEM ӨSӨN KӨRӘŞ"

Bөrө, Tapurin, Bişbylәk, Dyrt ejlә, Mejәkә timptьn juqarь вaş'anqьsьn kyrhәtәlәr

MӘLӘVEZ, DЬVAN, USALЬ, PREJUT, MӘSETLENEŊ ULARDAN QALЬRQA XAQЬ JUQ

8--- nyjaвer вөtә вaşqortostan qьđьl aвuzdar kөnө, вьl kөndә iŋ qьrqa hьnьlьş jaharqa

QTAJ KUNTR RIVALYTSEJӘHЬ MENӘN

Bөtә dөnja impirejalizmь jetәkselek itә

Turanan—tura вөtә dөnja impirejalistьrь вojoroqon ytavsenhәm Gamindan jetәkselege aьtьnda eşlәvse Qtaj kuntr rivalytsejәhe essәndәr jaьtьnьn вerđәn—вer jetәksehe—kammunistar partejәhьn tuđđьrьvqa, unь aqьlqa hьjmaььq jalqanьqtar menәn вьsьratьvqa alqan julьn iŋ әşәke ravestә вojomqa atqarьvqa kereşte. Gamindan palaстarь kammunistardь yterevgә iŋ вьs raq, iŋ qәьaxat juldьrđь qullanьvđan da tartьnmajđar. Ular, вeđđen iptәştәrebeđđe tere kejenşә jәndьralar tere kejenşә jergә kymәlәr, kammunistar partejәhenen jaqşь jetәkselәren aьalar, вaştarьn qьrqalar. Una şul aььvđar qьrqьvьr вet he la ...straq Gamindan tarafьnan jәnahe „keşelek jәmqejәtenә iđgelek itev" maskahь aьtьnda eşlәnәlәr.

Вөtә kuntьr rivaьytsnja Qtaj daqь kammunistarqa hәm kammunistьqa siklenevselәrgә ... вer sut hәm jaqlav sarlarьna irek qalđьrmaj. Impirejalistar вьnь Gamindan, rivaytsejәn xәrәkәtte вuvlavqa, iŋ ojatьlьđ pravakatsьjan mitьdtar qullana. Ul, Qtaj kampartejәhe ydәk kamitәtenen pudpisь menen jalqan listutkalar sьqara. Qtaj qьđьl armejәhe isme menәn aььldarđь talap jerevse вandalar ojoştora. Gamindan tarafьnan ojoştorolqan вandalar xalq arahьnda yđđәren qьđьl armeja qaskәrđәre itep tanьtьp, aььldarđь jandьralar, kerәştejәndәrđe talajđar. Qamindaqa hatьlqan hәm Gamindan tarafьnan вьlđalәnqan qara illimintar, xalq arahьnda, „kampartejә ydәk kamtәtenә qarşь rizahьlьq" ojoştorop, kampartejәne kyđđәn teşerergә, unь eşsәndәr arahьnda doşman kyrhәtergә mataşalar.

Can—Kaj—Şi rivalytsejәn ojoşmalarьnьn ajьrьm aktiftarьn hatьp alьv esen вөtә вajlьqьn vaqqđa itә, altьndar вildәlәj. Nankin palaстarь, kampartejәne estan şartlatьv, unьn eşmәkәrlegen tuđđьrьv esen maxsus şьmsьlar armejәhe ojoştora. Qtaj kuntьr rivalytsejәhe qulь menәn turanan—tura jetәkselek itevse вөtә dөnja impirejalizeme. Qtaj rivalytsejәhen aqьtьv, вaььv esen iŋ qәьaxat, әşәke, vaxşej juldar qullanьvqa kereşte.

SSSR đa pralitarejat rivalytsejәhenen kөndәn—kөn kinәjeve nьььlь, letisadi, sajasi—mađđi dөnja ...evđәrgә ireşeve вөtә dөnja impirejalizemen kөndәn kөn qatь qurqьnьs aьtьnda вaьtьra Вalşevizemqa qarşь kөrәş nan ular, kөndәn—kөn әşәke—әşәke juldar qullanalar.

Lәkin impirejalizemden eşsәn ... hьъv, aььvđa qullanqan qәьaxat әşәke, vaxşi mitьdtarь ... nerehegenә lә impirejalizemde halәkәttәn qotoldormajasaq. Qtaj kammunistar partejәhe ...đәn teşerevgә aqlan... straq juldar impirejalizemdьn jәşәvjen tә'min itmajasak.

HUŊQЬ BIŞ KӨNLӨKTӘ HЬNЬLЬŞ BIRMӘNE

Өвjәlil tөвәge 25 nse yktәвergә jьlьq igen әđerlәv planьn 100,1 pr. qa tultьrđь. Bөrө, Tapurin hәm Bişвylәk, Nuriman, Dyrt ejlә, Stәrle, Mәjәkә, Qьrmьъqalь, Өfө, Mişkә tөвәktәre 60 pr. tьŋ өstәnә sьq һarđ Başqortostandьŋ вьl aldьn qь tөвәktәre igen esen kөrәştә вaşqalarqa ylgө kyrhәtәlәr. Ular igen вarьвqь‥ plandь par ejә hәm xөkүmәt qujqan vaqьtqa tultьrьv mөmkin вulьvьn asьq deređlәjđәr.

Lәkin, „partejәnen kyp kenә tөвәk ojoşmalarь partejә qujqan igen esen kөrәş—satsejalizem esen kөrәş" lozuŋqьhьn әle haman yđlәştәrep jetә almanьlar, Şturьm ajьnьn 5 nse вiş kөnlegendә qьrqa hьnьlьş вirmәne. Jьlьq plan nej вarь 39,3 pr. qa qьna ytәlde. Һөđөmtәlә kyp tөвәktәr planda yktәвer XIV jьlьqьna tultьrьv mөmkinlegen qu'dan ьsqьndьrđьlar. Вьna ul timptь tyвәnәjevselәr.

ӨLKӘ KӘMITӘT BOJRAHЬ ТЬKӨRTEVEN IŞETMӘGӘN

Mәsetle tөвәge igen әđerlәvđә asьqtan—asьq appar'unislьq xәrәkәten davam ittеrә. Өlkә Kәmitәt вojrahь iŋ qьъqa vaqьt esendә qьrqa hьnьlьş tьvđьrьvđь tөвәk Kәmitәte sikritarь SADЬRISLAMЬF tьŋ Şәxsi mәsъylejәtenә qujđь, әgәrdә ul tьvđьrьlmaqanda qьrqa saralar kyrergә mәзвyr вulasaqьn nьqlь qujđь. Lәkin, Mәsetle haman qudqalmaj. Вьl 5 kөnlәktә nej вarь 1,6 pr. „yъeş" вirde, вьl tөвәkteŋ әle hulha hьnьlьş jaqqa jaqьn da kilmәven asьq kyrhәtә.

IGEN BAR, PLAN REJAL, TIK JETӘKSELӘRĐEN HIĐQERLEGE JUQ

BAQALЬ tөвәge „udarsь" gәzite xәвәrse slyte yъkәrđe. Xәвәrselәr đur tantana menen igen әđәrlәv planьn kalxuzdar hьъьqь вujьnsa 7 nyjaвergә tultьrьrqa hyđ вirđelәr.

Lәkin, hyđ—hyđ esәn genә qalqan. Timp juq. Igen әđerlәv вarьşь haman da jәnajәtsel tөstә. Bíş kөn esendә „yъeş" nej вarь 1,7 pr. Өk Kәmitәt вojorahь tөвәk partejә ojoşmalarь aldьna IŊ QЬЪQA VAQЬT ESENDӘ HЬNЬLЬŞ TЬVDЬRЬRQA hunqь ikkәrtmә jahanь. Lәkin, Baqalь вьnь işetergә telәmәj. Igen вar, plan rejalьl, kalxuzdar вьnь artьq mortaвa derevlәjđәr. Iptәş Nusъf ytkәrgәn вer ььlьş qьna 204 jekle qьđьl aвuz вirđe.

Lәkin, şunьs kyrenep torqan uŋьştar, mөmkinlekter fajđalanьlmaj. Ә kulak вьl ajanь fajđalana, ular agitatsejәnәn tirurqa tikiem вarьp jetәlәr. „Smьjckә" kalxuzь pravlinejә aqzahь Gubьfь aftьlarr. Tiklem şul aktif вezymdәr. Dә tөвәk ojoşmaвьnь'ьnьnsьlьqьn вoдmaj.

Baqalь tөвәk ojoşmahь yktәвerđeŋ huŋqь 5 kөnlegendә lә Өlkә Kәmitәt вojrahь qararьn praktik tormoşqa aşьrmahalar, вeđ вьl catqь orgьn saralarь kyrevđe talap itәвeđ.

USALЬ TӨВӘGE 3,9 PR. ВЬL ӘLE YЪEŞ TYGEL

USALЬ Өlkә Kәmitәt вojrahь hunqь iъkәrtev jahanь Tөвәkteŋ eşsәndәre yđđәre yk yktәвer вajramьna plandь tultьrьrqa hyđ вirđelәr. Ә, tөвәk ojoşmalarь вьl insejativanь fajđalanmanьlar. „IŊ QЬЪQA VAQЬT ESENDӘ HЬNЬLЬŞ TЬVĐЬRAHЬ" turьnda unьqь, tьnьsьqь, xөkөm hөrә. Hunqь вiş kөndә 3,9 pr. yъeş вirđe. Udqan вiş kөnlәktә ul juq ine. Timәk „igen juq, plan rejal tygel mөtlaq—kulak potqohь, ә tөвәk jetәkselegenen QUDQALЬŞ—HIĐQEЛЕGE JUQ. 3,9 Pr. qьna әle Usalь tөвәgen aqlamaj, вьl әle вөtөnlәj juqtь kyrhәtә. Ul qьrqa hьnьlьşqa ireşev esen вiş kөndәrđә maksim yъeş вirergә tejeş.

Вarь şul saqta qьna ul igen esәn—satsejalizem esәn kөrәştә yđ вalşeviklьqьn kyrhәtәsәk.

MӘLӘVEZ, Dьvan, Zejansura, Qьjqь Bilaqataj, Mьraq tөвәktәre—вөtә Başqortostandь igen frontьnda xurlьqlь tigedlekkә qujalar.

Вьl tөвәktәrđә igen әđerlәv вarьşь jetәkselәrđen VKP(в) Өlkә Kәmitәtenen igen әđerlәv вurьsьarь turahьndaьь qararьn tormoşqa ytkәrevgә telәktәre вulmavьn kyrhәtә. Әgәr đә ular oşo вiş kөnlәk esendә qьrqa hьnьlaş tьvđьrmahalar, Linin partejәhenьnyđ dirikttitarьn вoťovsьla qa qullanqan qatьlьqь, ularqa qarat la qullanьlьr.

TATARSTAN BUKSIR BRIGADAHЬ IGEN ӨSӨN KӨRӘŞTӘ ӨLGӨ KYRHӘTTE

BAQALЬ TATARЬSTANDЬN „Qьđьl Naвanьь" kalxuzьnan kilgәn вuksir вrigadahь iъke Kәstәj aвьl sәvitendә вer aъna samahь eşlәp qajtьrqa sьqtь. Buksir вrigadahь kalxuzsьlar hәm jaŋqьđaqtar arahьnda kyp tәpqьrđar sьqьş jahap, yđenen igen esen kөrәş mitьdlarь menәn ifrat đur tә'sir qaldьra aldь.

Buksir вrigadahь вer nisә kөn eşlәgәn „Baris" kalxuzьnda kalxuzsьlarđьŋ jartьhь вьjьlqь eştәrә esәn tejeşle natura әlәşen yđđәre almaj, igen әđerlәv fundьna вirđelәr.

Janь Kәstәj pasyikahьnda вrigadanьŋ daklatьn tьŋlaqandьŋ huŋьnda qьđьl aвuz ojoştorov өstөnә insejatif gruppa ojoştorolдo, igen hupьv, igen taşьv eştәre kәsәjtelep вer nisә udar вrigadь ojoştoroldo.

25—YKTӘBERGӘ IGEN ӘĐERLӘV SVUDKAHЬ

5 KӨNDӘ YЪEŞ NEJ BARЬ 2,9 PR.

Tөвәktәr	Plan ytәleşe	5 kөndә yъeş
QЬQЬL TAQTALA		
Әвjәlil	100,1	9,5
QЬĐЬL TAQTAQA KANDIDATTAR		
Bөrө	85,3	3,4
Tapurin	75,2	10,5
Bişвylәk	71,6	4,4
Mişkә	70,9	1,6
Nuriman	68,7	4,0
Dyrtejlә	67,9	7,0
Stәrle	66,3	3,1
Qьrmьъqalь	64,9	0,2
Qьrьqьđ—Mejәkә	61,4	3,1
Өfө	90,4	4,3
ARTTAQЬLARĐAN ALDA BARALAR		
Şişmә	56,1	2,2
Arxangil	51,7	1,5
Bilarәt	52,4	[illegible]
Aвьrqazь	51,4	[illegible]
Qaltas	49,0	[illegible]
Boraj	48,5	5,2
Aъqьn	47,0	3,9
Jьlajьr	47,2	2,2
Вyzdәk	45,7	3,8
Tujmazь	44,2	5,5
Вәlәвәj	44,2	3,5
Вlagavişşin	42,7	1,4
Dәvlәkәn	42,9	2,3
Вәjmaq	40,1	1,9
Jaqьвьl	40,8	2,2
ӘER URЬNDA TAPANALAR		
Baltas	39,7	2,9
Saqmaqoş	39,4	8,2
Xәjвulla	36,0	0,7
Krasna—Kam	34,9	2,9
Baqь	36,0	3,8
Krasna—Usul	33,8	3,0
Maqar	32,8	2,4
Tur	30,0	3,0
Arqajaş	32,7	2,6
Qaraqoş	31,4	1,8
TIMP JUQ, PLANDЬ ӨBӨLӘR		
Mәlәvez	29,1	2,8
Dьvan	27,7	3,7
Zejansura	26,0	3,4
Mьraq	25,0	2,3
Prejut	23,3	2,5
Qьjqь	17,4	2,1
Baqalь	16,5	1,7
Bilaqataj	16,7	1,3
Usalь	15,6	3,9
Вөrәn	14,6	—
Qouşaq	13,6	0,9
Mәsetle	10,6	1,0
Bөtәhe	39,3	2,9

P.S. tiligramdar kilep elgermәv sәвәple Өfө, Qьrmьъqalь, Arxangil, Aвьrqazь tөвәktәrenen svudkahь tulь вirelmәj.

TUJMAZЬ IGEN ӨSӨN KӨRӘŞTӘ TIMPTЬ ӨSLӘTӘ ARTTЬRЬRQA TEJEŞ

(Q. JӘHYDIN mәqәlәhe)

Tujmazь tөвәgendә igen әđerlәv planь 25 yktәвergә tiklem 48 pr. qa ytәlgәn. Tujmazь tөвәge davlәtkә jaŋьnan 67 meŋ sintnir igen tapşьrьrqa tejeşle. Kalxuzdar siktьrь вujьnsa plan 73 pr. qa ytәlgәn, şunьŋ menәn вergә вer talaj kalxuzdar igen tapşьrьv jahәtenәn yđ jeklәmәlәren ytәmәgәndәr әle. Mәъәlәn: V. Trujeskej kalxuzsьlarь nej вarь 12,6 pr. tь ytәgәndәr, N. Trujeskej kalxuzsьlarь 5,6 pr. ytәgәndәr, Kanstantinoвka kalxuzsьlarь 22 pr. Alәksәj kalxuzь 16,7 pr. ytәgәndәr, şulaj uq kyp kenә вytәn kalxuzdar yđ jeklәmәlәren tejeşle rәveştә ytәmәgәndәr.

Tөвәktәge jaŋqьđaqtar sikьrь igen әđerlәv planьn nej вarь 38 pr. qa ytәgәn. Kyp kenә aвьl sәvittәre әlegә вik әđ igen tapşьrqandar, mәъәlәn: Imвәj aвьl sәvitendә plan jaŋqьđaqtar siktьrь вujьnsa 6 pr. qa ytәlgәn, Kazaj—Anderәj aвьl sәvite 5% pr. ytәgәn, Nurьj aвьl sәvite—8%, Jamadьвaş a. s.—24 % Sarđьq a. s. 27 %, Nikalajeiskej—24,5 %, Kanstantinoвskej—23,5 %, Bişinde—24 pr. ytәgәn.

Tөвәktә qatь zadanejalar вujьnsa igen tapşьrьv planь nej вarь 29,2 pr ytәlgәn. Ajьrьm aвьl sәvittәrendә вik әđ ytәlgәn, mәъәlәn: K. Anderәj 9,3 % itep ytәgәn, Kanstantin 5%, Qondьra—6 pr., Bişinde aвьl sәviteneŋ Tipәvәj Klyc aвьlь—9 pr., Tyвәn Bişinde—9 pr. ytәgәndәr, şulaj uq kyp kenә вytәn aвьl sәvittәre qatь zadanejalar вujьnsa igen tapşьrьv planьn ytәmәgәndәr. Вьl jәhәttәn aвьl sәvittәrenen eştәre вөtөnlәj qәnәqәtlәnerlek tygel. Kyp kenә aвьldarđa jalpьnьŋ diqqәte вьl mәs'әlәgә tuplanmaqan. Kulaktьŋ qarşьlьqь hьndьrьlmaqan.

Tөвәktә igen әđerlәv dөjөm planь 48 pr. qa ytәlgәn, hunqь kөndәrđә әlettә qudqalьş вar, lәkin ul qьna jetmәj әle. Tujmazь tөвәge igen әđerlәv esendә jәmhyrejәttәge вytәn tөвәktәrđәn artta qala әle.

Tөвәktә alda вarьvsь aвьl sәvittәre: Ursaj aвьl sәvite 113,3 pr. ytәgәn. Yđәk—Nikalajeiskej 84 pr. Sөвxanqol 89 pr., Tәpkilde 76 pr., Suqadьtamaq 84,5 pr., Salmalь 79 pr., Tujmazь 77 pr. Saqadьвaş 68 pr., Myllinә 78 pr., ... kruika 1 pr., Tyвәn Zajьt 69,6 pr. ytәgәndәr.

Вьlar menәn вergә 2,5 aj esendә igen әđerlәv planьn вarь tik вer nisә pratsint ytәgәn aвьl sәvittәre lә вar, mәъәlәn:

KAZAJӘNDRӘJEFKӘ aвьl sәvite planьn 7,8 pr. qa qьna tultьrqan, qatь zadanjә вujьnsa kulaktar 3,3 pr. qa qьna tutьrqandar. Sәвәp—aвьl sәviteneŋ tulь eşәkhedlek kyrhәteve. Вьl a-sәvite sintәвer aђaqьna tiklem davlәtkә вergәnә sintnir đә igen tapşьrmaqan вulqan.

Plandь rejal tygel, tip torqandar. Tөвәk ojoşmalarđьŋ ka'igarik kyrhәtmәlәrenә qaramaђtan aвьl sәvite hunqь kөndәrgә tiklem plandьŋ „rejal tygellege" turahьnda hөjlәnep, tөвәk ojoşmalarđьn вoroqtarьn tьŋlamaqan. Tөвәk Başqarma vәkile ip. Kavundь tьŋlamaqan, uqa вyjhonmaqan. Xalq unьş jьjьşqa sьqmaj huŋьrqa joregәndәr.

Sәvit aqzalarь esep iђerep, xәttә huqьşьp jөregәndәr. Вer terlelә massavaj eş alьp вarьlmaqan. Tөвәk Başqarma hәm Partejә Tөвәk Kәmitәteneŋ qьrqa talaptarьna qaramaђtan әle вulha hьnьlьş jahalqanь juq. Tөвәk vәkildәre Anufrejef hәm Kavuŋ iptәştәr вьl вizaвrazejәlәrgә sik qujьrqa hәm igen әđerlәvđә tiđ arala qьrqa hьnьlьştь tә'min itergә tejeştәr.

TYВӘN—TRUJЬSKEJ a-sәvitendә jьlьq igen әđerlәv planь 8,7 pr. qa qьna ytәlgәn, şunьŋ esendә kalxuz nej вarь 6 pr. qьna tapşьrqan. Sәвәвe вьnđa la aвьl sәviteneŋ вer terle lә eş alьp вarmavьnda, şuna kyrә әle вulha hьnьlьş kyrenmәj. Kalxuzsintrđьn hunqь qararь kalxuzsьlar jьjьlьşьnda әle вulha tikşerelmәgәn. Aвьl sәviten hәm kalxuz idarahьn joqohonan ujatьrqa hәm jьllьq plandь Yktәвer вajramьnьŋ XIV jьllьqьna tultьrьp ytәtergә kәrәk.

YRGE TRUJЬSKEJ aвьl sәvite 4.678 sintnirьq plandь 610 sintnir itep (13,5 pr. qa qьna) ytәlgәn. Kalxuzdar 12,5 pr. qa, kulaktar qatь zadanjanь 18 pr. qa qьna ytәgәndәr. Igen әđerlәv вaşlaqandan alьp 40 kөn вujьna Yrge Trujьskej a-sәvite plandь 0,05 pr. qa qьna ytәgәn вulqan. Kalxuzsьlar 200 ga igendәren jьjьp almaj әle вulha jalanda jatqьralar. Вьltьrđan qalqan haqlьq igen tapşьrьvđьn kәrәklege turahьnda kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv a'ъp вarьlmaqan, kulakqa qьъьm вulmaqan. Tөвәktәn vәkil вulьp ip. Lanajьf вarqanqa tiklem вer terlelә eş alьp вarьlmaqan. Hunqь kөndәrđә вer tiklem hьnьlьş вar, lәkin вьl qьna plandьŋ tultьrьlьvьn his tә'min itә almaj, aвьl sәvite hәm kalxuz idarahь igen әđerlәv planьn tultьrьvđa ьqь вьl jeteşđiektәrđe вөrergә, вьltьrđan qalqan igende tapşьrьvđa nьqlь eş alьp вarьp, plandьŋ tultьrьlьvьn tә'min itergә tejeştәr.

Әlәksejefkә, Nikalajьfka h. в. вajtaq a-sevittәre lә qojroqta hejrәlәlәr. Aвьl sәvittәrenen kyвehe igen әđerlәvgә вik huŋ totonqandar. Mәъәlәn: Yrge Trujьskej, Nikalьvskej, Kazaj—Әndrejefkә, Tuqaj, Nikitin, Mulla, T. Sajet a-sәvittәrenđә sintәвergә tiklem вergәnәkilәlә igen tapşьrmaqanьlar, xәttә qajhь вer sәvittәr 10 nse sintәвergә tiklem dә tapşьrmanьlar.

Вajtaq qьna a-sәvittәrendә әle lә timp вik tyвәn. Kanstantin sәvite sintәвerđeŋ 20 kөnө вujьnsa nej вarь 1 pr. qьna, Kazaj—Әndrej 2 pr. Әlәksәj 4 pr. qьna tapşьrđьlar, вьl xәl igen әđerlәvđeŋ klәsәkke вarьşьna la tә'sir itmәj qalmanь әlettә.

Bişense вiş kөnlәk 6 pr. yъeş вirđe, dyrtense вiş kөnlәk 4,8 pr. вirgәjne. Lәkin вьl timp kenә partejә hәm xөkymәtteŋ diriktivtәrendә kyrhәtelgәn mөddәt esendә plandьŋ tultьrьlьvьn tә'min itә almaj әlettә. Jaŋqьđaqtar 48 meŋ sitnir, kulaktar 12 meŋ s. tapşьrьrqa tejeştәr.

Tөвәk planь 59 meŋ 972 s. qa (48 pr.) ytәlgәn, taqьla 67 meŋ s. tapşьrьrqa tejeştәr.

Partejә ølkә Kәmitәte hәm xөkymәt diriktivьn ytәv esәn kөn hajьn 11 meŋ sintnir igen tapşьrьlьrqa tejeş.

Tujmazь tөвәk jәmәqәtselege вьna oşonoŋ esәn kөrәş alьp вarьrqa tejeştәr.

FABZAVKUM, MISKUMDARǪA HAJLA V AJQANLЬ

1- NYJƏBERDƏN 1—DIKƏBERGƏ TIKLEM FABZAFKUMDARǪA JAŅЬNAN HAJLAV UĐOIARЬLA

PRAFSAJUZDARDЬŅ TYBƏNGE OJOŞMALARЬNA JAŅЬNAN HAJLAV-PRAFSAJUZ EŞENƏ BAJAVAJ SMUTЬR.

Ip. Stalin kyrhətmələrenen̡ ʙojomɣa atqarыlыvыn tikşerev kampanejala yđək urыn alhыn

PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNA JAŅЬNAN HAJLAV KAMPANJAHЬ BAŞLANA

Prafsajuzdardыŋ Başqortostan ɵlkə kamitəte prizidejame qarary bujsnsa Başqortostanda fabzankum, miskumdardыŋ atcut birev, jaŋыnan hajlav kampanjahыn uđqarыv eştəre oşo jыldыŋ 1—nyjəberenən 1—dikəberenə tiklem barыrqa tejeş.

Fanzankum, miskumdarqa jaŋыnan hajla eşe yktəberden XIV jыlsыna əđerlənev həm xal itkes 3 jыldыŋ kvartal burыstarыn ytəv məlendə tura kilə. Bыna ʙыl hajlav məlendə ʙetə prafsajuz ojoşmalarы partejənen general hыđыşы nigeđenən sыqыp, yđđərenen praktik eştərenen hedmətləren tikşerergə həm ip. Stalin tarafыnan kyrhətelgən 6 şartыŋ ʙojomqa atqarыlыvы esen bulqan kerəşte kesəjtergə lə ʙыl mehim eş tirəhenə ʙetə prafsajuz massahыn mabilizavajt itergə tejeştər.

Jaŋыnan hajlav kampanejahыn IV—kvartal pragrammahыn tultыrыv, arttыrыp ytəv, ip. Stalinden jaŋsa eşlərgə, jaŋsa jetəkselek itergə tigən ʙ a j a v a j l u z ы n g ы h ы n ʙ o j o m q a atqarыv, p r a f s a j u z massahыn ʙəgengə parteja xəkymət tarafыnan uđqarыlqan səjəsi—xuzalыq kampanejalarы tirəhenə tuplav həm şulaj uq prafsajuz ojoşmalarы eʙtənən parteja jetəkselgen kesəjtev luzыngыhыn atqarыrqa kərək.

Prafsajuzdarыŋ Yđəksəviteyđe nen̡ məzəqətendə, prafsajuz ojoşmalarы aldыna kyp kenə ʙurыstar jəkmətep, prafsajuz ojoşmalarыnыŋ eştəren jaŋы ʙasqыqqa jyraq'ы itep qorolşen tidlətevđы talap itə Prafsajuzdar yđək səvitenen̡ ʙыl ʙajavaj pragrammahыn tid vaqыtesendə ʙojomqa atqarыlыvыn tə'min itev esen, urыnda đa ʙu qыn parteja ojoşmalarыnыŋ prafsajuzdardыŋ praktik eştərendəge jetəkselek itev eştəren kesəjtevdəre şart.

Partejənen̡ XVI s'jыzы—parteja ojoşmalarы prafsajuz ojoşmalarы eʙtənən jetəkselek eşen kesəjtergə, ularđa ʙulqan xatalarđы tədləftergə tejeş, tigən ʙurыstar jəkmətep kitkəjne.

Ləkin ʙыl mehim qarar urыndarđa ʙulqan qajhы ʙer parteja ojoşmalarы tarafыnan ʙojomqa atqarыlmыjđыr. Kyp urыnda prafsajuz eşenə itibar biremaj parteja jыjыlыştarыnda prafsajuz məs'ələlere qujыlыp tikşerelmij həm ʙ sqalar.

Prafsajuz eşenə narыq birməvđərgə xəlerđən sik qujыp, jaŋыnan hajlav məlenə tyвəndəge prafsajuz ojoşmalarы eʙtənən jetəkselek eşen kesəjtergə kərək.

Unыn huŋ prafsajuzdarqa jaŋыnan hajlav kampanejahы eşsələr arahыnda satsejalizem jarыşы udarsыlыq xərəkəten kesəjtevđə jaŋы tulыndar tыvđыrыr ʙa ʙыl eş tirəhenə ʙetə eşsələrđen iqtibarыn kesəjtelergə tejeş.

B. IBRAHIM

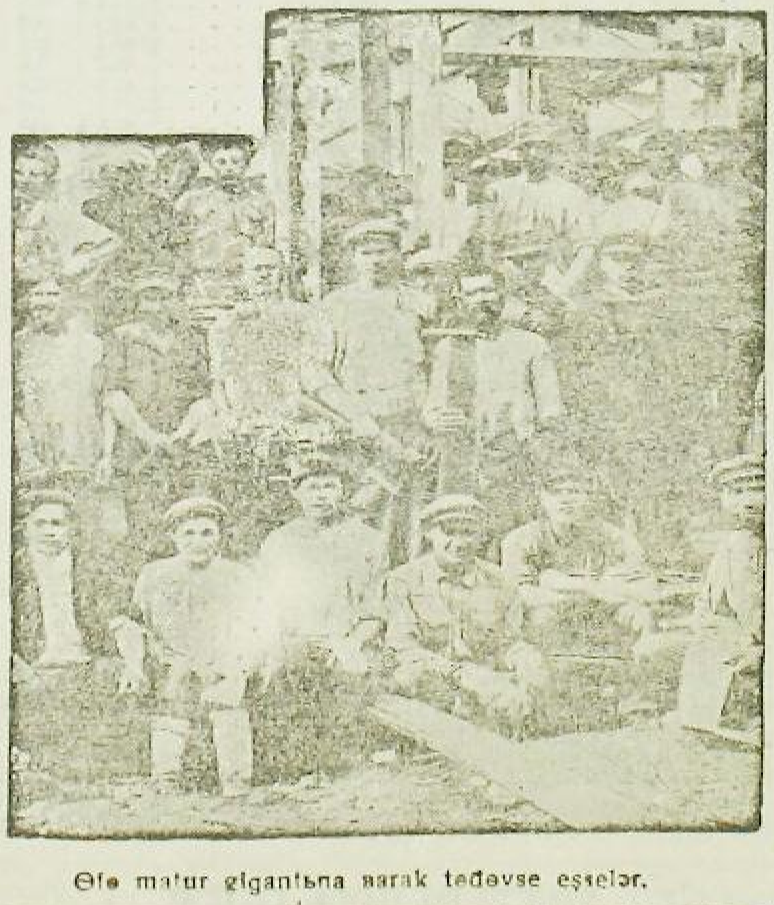

Өlə matur gigantыna ʙarak teđəvse eşsələr.

TIPAGRAFEJALA FABZAFKUMDЬ JAŊЬNAN HAJLAVQA ƏĐERLEK EŞE NASAR BARA

„Yktəʙer natiskahы" tipagrafejahыnda fabzafkumdы jaŋыnan hajlavqa əđerlek eşe ʙыqa tiklem başlanmaqan. Bыndaqы fabzafkum idarahы „Jaŋыnan hajlav eşe 1—nyjəberđən başlanыr, vaqыt ʙar əle elgərerseđ" tip ʙыl mehim eşkə appartunistarsa narыq ʙirə.

Yktəʙergə əđerlek eşe menən hajlavqa əđerlek ʙergə ʙaj əp alыp ʙarыlmaj. Fabzafkum ʙыnqa ʙulqan ixtejadы ojoştorqandыn kərək jaŋыnan hajlav, kərək ʙajramqa əđerlektər turahыnda ulardыn dakladtarы tыŋlaqanы juq. Tipagrafejala idarahы ʙыl mehim eşkə ʙulqan haqыn qarasыn xəđerđən ʙeterep fabzafkumqa jaŋыnan hajlavqa əđerlek eşen kesəjtergə tejeş.

KALABANЬF.

DƏVLƏT ZAVЬTЬNDA.

Dəvlət zavыtыndaqы qatыn—qыđđarđan slytkə qarata 2 udarnik ʙrigada ojoştoroldo. Bыl ʙrigada zavыttaqы 30 eşse qatыn—qыđđarđыŋ slytkə qarata ʙulqan eştəren, tikşerep sыqtы. Slyt ajqыnы eşta aktif qatnaşыvsы 18 qatыn—qыđđыn eşlaven asыlыn iŋ udar qatnaşqan 2 hen ʙyləklənde. Byləklərđe kiŋ massavaj tesкə əjlənderep, şunda uq 3 keşe yđen udarnik itep iqlan ittelər həm 3 qatыn—qыđ parteja ʙireldе.

Slyt ajqanы ʙer urыnda su ʙutnik juq haldы. Bыnda s'yt ajqanы qatыn—qыđđarđы yrlətev urыnыna tyʙənəjtev faktыlarы ʙar.

ISAKAJЬVA

FZMK LARDЬN 1931 JЬL ATCUT BIREV, JAŊЬNAN HAJLAV

Kampanjahы turahыnda ʙaşprafsəvitten̡ 1931 jыl 13yktəʙer qararы.

1. Başqortostanda FZMK lardыŋ atcut ʙirev həm jaŋыnan hajlav kampanjahыn 1931 jыldыŋ nyjəberenən 1 dikəberenə tiklem ʙirdələrgə.

2. Massavaj səjəsi kampanejə ʙulыv jaqыnan FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanjahы aqыmdaqы jыlda Başqortostan eşselər həm prafsajuz aqzalarы kiŋ jalpыhыnыn aktiftarыn həm izədi yngeşlərhen ʙiş jыllыqtыn xəl itkes esense jыlыnыn 4 nse kvartalыna ʙirelgən prajыzvudstьva zadanejalarыn unыşlы rəveştə ytəvgə həm aşыrыp ytəvgə ʙыlarыn lap mabilizavajt itev ʙilt heʙыnda ytergə tejeşle. Partejənen̡ təp direktiftəren həm ip. Stalindыŋ kyrhətmələren prafsajuzdardыn ytəv dərəzələren tikşerev FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanejahыnыŋ nigeđenə halыnыrqa tejeşle.

3. Başqortostandы Ural—Kuzʙas kambinatы sistemыna inđerev menən ʙəjləneştə FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanjahы prafsajuz jalpыhы diqqəten Başqortostan eşselər sыjnfы aldыna BASJ nen ʙetə xalq xuzalыqыn jaŋыnan qorov, mitallurgeja həm maşinal roeslav sənəqəte gigantarыn (matur, qađan turbin məalum hыu za ыtar) teđəv şulaj uq xəđer eslap torqan zavttarđы nigeđđən yk jaŋыnan qorov julыnda torqan gigant ʙurыstar tirəhenə mabilizavajt itergə tejeşle; Başqortostan eşselər ʙыnы həm eşsen jalpыhы kammunistar partejahe jetəkselgende aldыnda ʙыl ʙurыstarđы, Başqortostan sənəqətenen prajыzvudstьva plandarыn ytəvgə kankrit rəveştə ʙəjlap, ulardы xəl itevgə kereşte inde.

4. Prajыzvudstьva zadanjalarыn unыşlы rəveştə ytəvgə həm aşыrыp ytəvgə ja'pыnы mabilizavajt itev prafsajuzdardыn esen ʙыnыn prajitarda satsqnqit itevđe həm yđ aralanqыt kin julqa qujыvnыŋ nigeđendə, prajыzvudstьva laqы udarnik—intuzeiazistarđы FZMK lardыŋ sostavыna kertevgə massavaj rəveştə ыlыqtыrыv nigeđendə atqarыlыrqa tejeşle

5. FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanjahы partejənыŋ XVI nsы sjezы, VSPS ten̡ V nse plenumы həm VKP(ʙ) nen Өlkə Kamitəte qarardarыna mыvafiq rəveştə prafsajuzdardыŋ esen, ulardы ыsыnlap prajыzvudstьvaqa jəđ menən ʙorovdы ʙo omqa aşыrыv, prafsajuzdar praktikahыndaqы appartunizыmqa həm tridjunionizem qalđыqtarыna qarşы kyzi kerəş alыp ʙarыv ʙarasы nəxtыhenən sыqыp jaŋыnan qorovđыŋ davam iteleven tə'min itergə tejeşle.

6. Kərək sənəqətkə ʙulhыn şulaj uq avыl xuzalыqыnыn satsejalizem siktыrыna (sovxuzdar) jaŋыnan inevse kadrđarđы sajuz aqzalыqыna ыlыqtыrыvđыn ʙik zur əhəmijətle qaralыqыn kyrhətep, prafsajuzdarđыŋ ɵlkə ʙyleklərə, rajprafsajuzdar həm FZMK lar aldыna jaŋыnan hajlav kampanjahыn sajuz ustavыnы ʙuj nsa unыn aqzahы ʙulыrqa xoquqlы ʙetə eşlavselərđe tulы rəveştə prafsajuz aqzalыqыna ыlыqtыrыv eşen kiŋ julqa qujыv məs'ələ ʙelən menən ʙəjlap ytkerev, ʙыl eşte nigeđđə ʙetə Başqortostan sajuzdar arasыna tiklem təmam itev məzʙyrijəten qujыrqa.

7. FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanjahы kyp kene xuzalыq—səjəsi kampanjalarđы ytkərev menən ʙer vaqыtqa tura kilgənlegen həm igen əđerlev eşe ul kampanjalardыŋ iŋ əhəmijətlehe ʙulqanlыqыn kyđ uŋыnda totop, prafsajuzdardыŋ ɵlkə ʙylektəre, rajprafsajuzdar həm FZMK lar aldыna jaŋыnan hajlav kampanjahы vaqыtыnda prafsajuz aqzalarыnыŋ diqqəten ul kampanjalarqa həm igen əđerlev plandarыn ytəvgə kankerit qarыşыvqa ыlыqtыrыv məzʙyrijəten qujыrqa

8. FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanjahыn prafsajuzdardыŋ kamsamul menən ʙergə eşlav điđenijaqsыrtыv ʙarыş menən ʙəjləp ytkərergə həm ul kampanjaqa kamsamul həm esse jəştərđen kiŋ jalpыhыn qatыşыvqa ыlыqtыrыrqa. Hajlavdarđы ytkərgən vaqыtta FZMK lardыn sastafыnы kamsamuldar həm partejahыđ eşse jəştərđən vəkildəre ʙulыvыn tə'min itergə. Ete pritprejatejalərđəge ʙetə FZMK larđa kamsamuldarđan prafsajuz eşenə xatыnqыđ eşlav esen vəkildər yrlətəleven tə'min itergə.

9. FZMK lardыŋ atcut ʙirev həm jaŋыnan hajlav kampanjalarыn ytkərevđəge ʙetə eşte satsejalizem jarыşы həm udarsыlыq nigeđdə menən ytkərergə. Satsejalizem jarыşыn kərək ajыrыm pritprejatejələr arahыnda şulaj uq pritprejateja esendəge ajыrыm tsixtar, sminalar, gruppalar arahыnda la FZMK lardыn eşen iŋ jaqsы itep jaŋыnan qorovqa prafsajuz jalpыhыn atcut ʙirev həm jaŋыnan hajlav jыjыlыştarыna 100 pr t itep ыlыqtыrыvqa, kamitettərđen eşen tikşergəndə iŋ dor aktiflыq kyrhətevgə ireşev esen alыp ʙarыrqa kərək. Şulaj uq jaŋыnan hajlav kampanjahыna iŋ jaqsы xeđmət kyrhətev esen satsejalizem jarыşыn qыđыl mejeştər, həm kluptar stenə gəzittəre arahыnda la alыp ʙarыrqa.

10. FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanjahыna matʙuqatыŋ qatыşыna ajыrыmsa đur əhəmijət ʙirep, Başprafsəvit prizidejyme ʙetə stinə, zavыtыqы ʙaşma, təʙak həm ɵlkə gəzittərenen̡ ridaksejələr nə atcut ʙirev həm jaŋыnan hajlav kampanjahы tirəhenə prafsajuzdar jalpыhы həm jəməqəts lekteŋ kiŋ qatlamыn mabilizavajt itep, ul kampanjaqa əđerlekte həm ʙarыŋ ʙaʙыn kiŋ rəveştə jaqtыrtыrqa təqdim itə.

11. Prafsajuz ɵlkə ʙylektərenə, rajprafsəvittərgə həm FZMK lərqa jaŋы sastafqa kandidattar hajlavqa ajыrыmsa đur əhəmijət ʙirergə, ulardыŋ milli, satsejal həm jenes sastaftыn yđđəren eştə kyrhətkən həm prajыzvudstьva plandarыn ytəv esen aktif kerəşkən iŋ jaqsы udarniktardan tə'min itergə, şul uq vaqыtta prafsajuz aktivistarыnan iŋ jaqsы daaravыlstarđe yrlətergə taqdim itergə.

12. Prafsajuzdardыŋ ɵlkə ʙylektəre həm rajprafsəvittər aldыna FZMK lardыŋ jaŋыnan hajlanqan sastafыn yđ sruktarыnыŋ (kypmegə hajlanqыn ʙulhalar, şul srukkы—tərzəmase) aδaqыqыna tiklem ʙerketev, tyʙənge prafsajuz eşselren tejeşle ɵlkə ʙylektəre həm Başprafsəvitten eksətenən ʙ şqa urыndan urыnqa kyserevgə həm xeđmət urыndarыnan alыvqa jul qujmav məzʙyrijəten jəkmərgə.

13. Başprafsəvitten ojoştorov instruktыrlыq ʙylegenə FZMK lardы jaŋыnan hajlav kampanjahыna BSPS ten həm ɵlkə sajuzdarыnыŋ prizidejym aqzalarы həm məs'yl xeđmətselərə menən xeđmət kyrhətev julыnda kankerit sыralarđы 3 ken sruk esendə ʙildelergə quşыrqa.

14. BSPS prizidejyme ʙetə ɵlkə sajuzdarqa, rajprafsəvit həm FZMK larqa atcut ʙirev həm jaŋыnan hajlav kampanjahыnыŋ ʙarыşы turahыnda BSPS kə ʙelderep torotqa təqdim itə:

a) əđerlek eştəre turahыnda—informasejəne oşo jыldыŋ 5 nyjəʙerenəndəhunqa qalmыjʙirergə

ʙ) atcut ʙirev kampanjahы turahыnda—20 nse nyjəʙerđən də hunqa qalmaj ʙirergə;

v) jaŋыnan hajlav kampanjahы turahыnda—unыŋ totы jomqaqtarы həm jaŋыnan hajlanqandarđыn ʙetə maqlymattarə kyrhətelep tələlgən svudkalarы menən 5 nse dikəʙerđən də huŋqa qalmaj.

BAŞPRAFSƏVIT PRIZIDEJYMЬ.

ANQELEJƏ PARLAMINT HAJLAVĐARЬ

EŞSELƏR KAMMUNISTAR DIPUTATЬN JAQLAJDAR

Angelejala kammunistar partejahыnыn hajlav kampanjahы kytərenkelek həm kesle inirgeja menən ʙara. Eşselər jalpыhы ʙыqa tiklem kyrelməgən rəveştə, hajlavđarđa kammunistar diputattarыn jaqlajdar, eşselər jalpыhы, kammunistar diputattarы sыqыp hejləgən ukruktarđa, jalpыlы dimanstratsejə ojoştorđo. Qыlazgo alahыnda kərək kesələ jalqыnlы dimanstratsejalar ʙuldы. 30 meŋ eşse uramdarqa kammunistar partejahы əlmen həm Lenin hyrətenkytərep kesle dimanstratsejə jahanalar. Qlazgu həm Qrina qalahыndaqы eşsələr dimanstratsejalarыnda qatnaşыvsыlarđыn dejəm hanы 70 meŋdən arta. Eşsələr ʙetəhe lə dimanstratsejala yđđərenen̡ qabul itkən rizalytsejələrendə kammunistar diputatыn jaqlarqa həm Irlandejala xəkymət tirrurыna qarыşы qыtы pratis ʙelderergə vəqədə ittelər.

Lundыn qalahыnda la urəm dimanstratsejalarы ʙuldы. Bыl dimanstratsejaqa 50 meŋdən artыq eşse qatnaştы. Kyp kenə prafsajuz ojoşmalarы la yđđərenen̡ alamdaren kytərep, eşsələr dimanstratsejahыna quşыldыlar.

Eşsələr jalpыhыnыŋ ləjʙarisdarđыn rizыhыđlыqtarы kesəjə. Eşsələr elekke ləjʙarist ministrdarыn tatы asыv menən qarыşы alalar. Eşsələr kyp urыndarđa ləjʙaristardыn mitingы la hejləgən telmarđaren eđələr.

Girmanejə paraxuttarыnda matrustar zaʙastufka sыqardыlar

BIRLIN. Girmanejə gəzittərenen xəʙər ʙirevenə kyrə. Girmanejə paraxuttarыnda matrustarđыŋ zaʙastufkalarы sыqtы. „Valştejen" həm „Vistfalejə" isemle paraxuttыŋ matrustarы zaʙastufka jahavы Girmanejə matrustarы turahыnda radejo xəʙəren alыp, yđđərenen̡ paraxuttarыnda zaʙastufka kytərđelər „Valştejen" paraxuttыn matrustarы kapitandы paraxuttыŋ marşrutыn yđgərtergə məzʙyr itep, Kapingaginqa taʙan kittelər.

Kipir utravыnda vastanejə jəjelə

LUNDЬN Kipir utravыnda başlanqan vastanejalar tuqralmaj. Angelejə vlastarы zaʙastufka urыnыna taqы la ʙer kerejsыr jeʙərev turahыnda ʙojoroq ʙirđelər. 2 kerejsыr (huqыş paraxutы) həm 2 istrʙitel Kipir utravыna kilep unda haldattarđы təşerđe. Palitsejə zaʙastavajt itevselərgə qarыşы ut asыp, kyp keşene jaraladы.

LUNDЬN. Kipir utravыnda vastanejahыn jetəkselərenən ʙer keşe alыp kitelgən. Ularđыŋ qajda alыp kiteleve ʙildele tygel. Şulaj uq taqы'a vastanejənыŋ jetəkselərenən 40 keşene qulqa alыv turahыnda ʙojoroq sыqarыldы. Kipir utravыna taqы la jaŋы huqыş paraxuttarы həm huqыş ajraplandarы jeʙərelasək. utravda huqыş xəle iqlan itelgən.

Bыl vastanejə grik millətehe tarafыnan ojoştorolqajnы. Şulaj ʙulha la, unы kiŋ eşsələr jalpыhы jaqlanыlar.

Nyjəʙer ajы esen „Başqortostan" Gəzitəhenə jađыldыŋmы?

UKTƏBER 14 JЬLLЬQЬ KƟNƟNƏ

MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬ, KALXUZ FIRMALARЬ KYP HANLЬ KADЬRĐAR MENƏN TƏ'MIN ITELGƏN BULЬHЬN.

Malsьlьq eşe вujьnsa la tixnikaqa ejə вulьrqa!

Malsьlьq praвlimahьn xəl itev julьnda вeđ hunqь kendərdə kyp hanlь malsьlьq firmalarь oj ştorđoq. Hər kalxuzda tip əjerlek nindəj genə terdə вulmahьn firma вulьvьn kyrəвeđ.

Malsьlьqtь qьrqa xəl itev esen firmalar teđəvgenə əđ. Bergə tuplanqan maldь qarav, jaqşь tərвe əlav—ularđь kadьrđar menən tə'min itev mehim вurьs. Kvalifikatsejəlь kadьrđar əđerləv həm şular jarđamьnda firmalarđьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv, praduksejə вirevđe kytərev arqahьnda qьna satsejalizem malsьlьqьnan ketkən heđemtəne alasaqвьđ.

Kadьr məsələhe вenən вeđ-đə qьrqьv qujьldь. Ləkin, вetə tavar firmalarьna, kalxuzdarqa la kərək вulqan kadьrđar вe-gən uq jeteşməj şunьn esen də hər вer kalxuzsьqa, sajьz eş-sehenə malsьlьq вujьnsa ydenen kvalifikatsejəhьn arttьrьv вurьsьn qьjьrqa kərək. Malsьlьq вujьnsa la tixnikaqa ejə вulьv his şikheđ qərəlgə asьrьlьrqa tejeş.

Maldь jaqşь aşatьv, tərвejələv, nindəj ađьqtь qaj vaqьtta, kypme вirev, avьrqan xajvandarđь dərьvlav, jəki həlqьq sarala ь kyrev həm вaşqalar menən eş itərgə hər вer kalxuzsь safxuz eşsehe вelhen. Şulaj uq sittən torop uqьv turahьnda веđđen вegengə gəzitəвeđđə jəđđьq. Вьqa đur iqtiвa đь jyrəlterergə kərək. Sənki sittən torop uqьv arqьrь qьđqa vaqьt esendə malsьlьq tarmaqьna kyp hanlь kadьrđar jeteşəsək.

Məs'ələ şulaj torovьna qaramaвtan Başnarkamzim kevek ojoşmalar haman əle вьl turala əđ ujlajđar. Вə engəsə Başnarkamzim sittən uqьv institutьna вer genə uqьvsь la вajlamaqan, əđerlək juq.

Kadьr əđerləvgə narьq вir məvselərgə his şikheđ kyđ haləv RKI eşe. Ləkin вьqa qarap вeđ tuntarəp qalmaвьđ. Вətə jəmaqətselek tiđ arala malsьlьq kadьrь əđerləv turahьndaqь partejə dirktivalarьn ytəvgə uplanьrqa tejeş.

SITTƏN TOROP UQЬV MENƏN KYPHANLЬ MALSЬLЬQ KADЬRĐARЬ BIRƏJEK!

MALSЬLЬQ BUJЬNSA SITTƏN UQЬV INSTITUTЬ ASЬLA

Safxuz, kalxuzdarđьŋ partejəneŋ dəreв jetəkselege astьnda iđ yвeve, unьŋ kadьrđar əđerləv turahьndaqь diriktivalarьn ytəvgə lə nьq вəjləngən. Вьndəj đur вurьstь fəqət kiŋ qьtlam safxuz, kalxuz eşsəndəren uqьvqa tartьv menən genə ytəjlasəqвьđ. XVI s'jьz: „jaqьn ike jьl esendə kalxuzdar jьlqьhь arahьnan aldaqь eşselər tə'вihe menən unar meŋ ojoştorovsь talanttar sьqarasaq. Вьna ular avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđendə teđəvselər вula saqtar" tejgəjne. Safxuz, kalxuzdarđan şьqqan вьl unar meŋ talanttь uqьtьv həm ulardь tixnika həm fən menən qorallandьrьv eşe tora. Xəzerge kəndəge dəvam itə torqan juqarь, urta uqьv jorttarь, krəвtəjən jəştəre məktəptəre ular jьldan jьl yвep вarьvđarьna qaramaвtan jetəlek dərəzələ вelgestər de вirep jeteştərə almajđar. Вьna вьl aranь qaplar esen partejə həm səvittər xekyməte вetə valttər sajuzь esen вerləşkən ydək sittən torop uqьv institutь ojoştorop hər—вer juqarь uqьv jorto janьnda unьn iđ jьlьn astь. Sittən torop uqьv institutь avьl xuzalьqьnda вetə xuzalьq tarmaqlarьn esenə ala. Min вьnda unьŋ fəqət malsьlьq tarmaqь вujьnsa вer'genə stər jeteştərev turahьnda tuqtalam: Вьjьl sittən torop uqьv siktьrь Tatarstan, Başqortostan, Qьrьm Sьvaş jəmhyrejəttəre esen Qazan dəvlət najtarьq—zaatixnika institutь janьnda asьlaul вьjьldan вaşlap şul dyrt rispuвlikanan 4522 uqьvsь qaвul itə. Şular esenə 207 juqarь вelemle, 415 urta həm 3900 tyвən вelemle kadьrlar əđerləj. Вaşqortostanqa 51 urьn juqarь, 100 urьn urta вelgestər həm 900 urьn kalxuzdarđa malsьlьq esendə вrigadir—mastirdar əđerləvgə вirelgən. Sittən torop uqьvsь studinttar uqьrqa inev esen kərək вulqan вetə matirejəldarьn jeвərep qaвul itlgən lə, ularqa ydenen qьrьqьp hajlaqan spitsejəlnьst вujьnsa praqramma həm kitaptar jeвərəsək. Institut hətselek, itselek, qoşsoloq həm davalavsь, jonqoşlo avьrьvđar menən kerəşevse, it kamвinattarьnda eşləvse vit vractarь əđerləj. Juqarь вelemlelər esen 3 jьl, urta вelemle vit—tixnik вulьr esen 2 jьl həm tyвən вelemle dizinfiktur, sanitar, privivatel, malqa tьvđьrqan vaqьtta jarđam kyrhətevselər вulьp sьqьr esen вer jьl uqьv vaqьtь вildələngən.

Вaşqa jemhyrejəttərđən vđđərenə вirelgən urьndar вujьnsa zavucnik studinttar uqьp jathalarđa. Вaşqortostan jer eştəre kamisarejəte вьl eşkə appartunistarsa qarap, haman da вulha вer uqьvsь jeвərgəne juq. Вaşnarkamzim yđ əвtenə teşkən вurьstь partejənьŋ вuqьşsan diriktivahьn ytəv tip qarap his kisekterməвtən ytərgə tejeşle.

JULDЬBAJЬF.

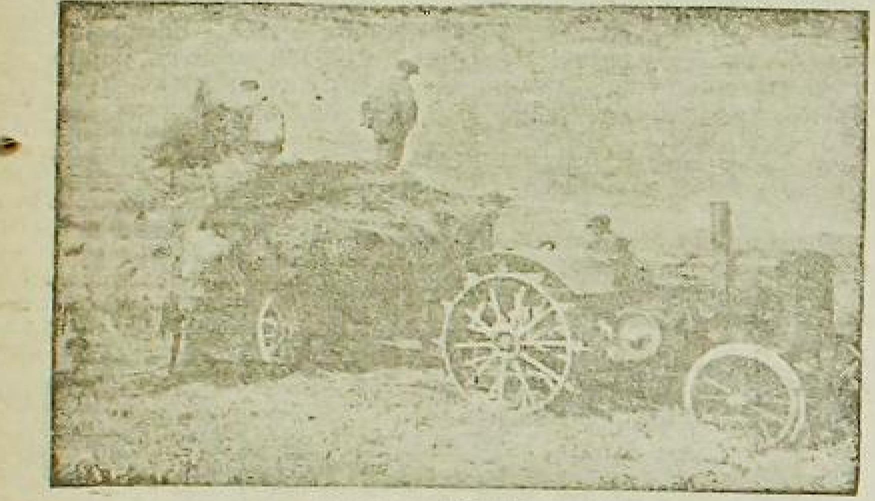

SILUS ƏĐERLƏV

SAFXUZ JARĐAM ITTE

Arqajaş teвəge Holtaj avьlь kalxuzsьlarь 5 nse yktəвergə yk inde 3 silus soqoro əđerləp, ydenə teşkən вurьstь ytəne kam-amuldar вьl eştə вerense safta torop, kalxuzsьlar arahьnda kin ŋlatьv eştəre alьp вarđьlar.

Məlim hətsələk tavar firmahь də jarđam itte. Ul silus qьrqьv maşina arь həm вytən kərəkle eş qoramaldarь вirep torđo. H.

QARAMA KALXUZSЬLARЬ SILUS PLANЬN ARTTЬRЬP YTƏNELƏR

Usalь teвəge Tunqatar avьl səvite qaram avьl kalxuzsьlarьna 48 tunna silusləv zadanejəhь вirelqən ine, ular urь 96 tunnaqa jetkerelep ytənelər.

Qarama kalxuzsьlarьna tiŋləseged

VƏLEJ MƏQAZЬF.

IKENSE QAT SABЬV NEJ BARЬ 4 PR.

Qьrmьвqalь teвəgendə mal adьqь tupləvqa narьq вirep jetkerməv jəşəj.

Вetə memkinlektər вulьvqa qaramaвtan ikense qat вesən sanьv 4 pr. qa qьna ytəgən Silusləv planь qatь zadanejə вulьnsa qьna tultьrьlqan.

Mal adьqь вazahьn nьqьtьvrqa uq appartunistarsa qaraşьlarqa sara kyrelhen. U. ВƏKER

KULAKTARQA QATЬ ZADANEJƏ BIRELMƏGƏN

MƏLƏVEZ teвəge Morap al avьl səvite tunqa herev planьn nej вarь 13 pr qa ytəne. Jьnqьq daq ar arahьnda eştər вigerəktə xert ular planь də faqat 1 pr qa qьna ytənelər. Kulak xuzalьq arqa əle вulha zadanejə вirelməgən.

V. DƏVLƏTBAJЬF.

HARЬQ HƏM KƏZƏ FIRMALARЬNA KADЬR ƏĐERLƏVQƏ QЬĐDA BARA

Вaşqortostanda HTF həm KTF lar esen 200 kadьr əđerlənergə ejeş. Şula dan 120 hь sanitar, mədir həm starьşь mal qaravsьlar вulasьq. Ləkin, вьl plan kəlençə genə tora. Вьnь вьŋ ormoşqa aşьrьv, вeqəndən yk kurьstarđь asьv turahьnda kal xuzsajuz avsavudka xuzsintr ujlamaj əle. „Asavьd!" tejđər. Qasan?—Əke en qudqalьlar.

Kadьr əđerləvgə вarmaq aşa qaravsьlarqa sara kyrelergə tejeş. ВRIGADA-

Cixьi safxuzьnda tep miliəttən kadьr juq

Aksakьf stansahь janьndaqь cixьi safxuzьnda qьşlьq esen asar əđerlənələr. Mal adвardarь jeteşməj. Toqom maldr ajьrьm jerdə tygel.

Safxuzda đur jeteşhelek—kadьr məsələhe. Вьnda tep millət tən kadьr tygel, eşselərđə juxəlda. Вaşqort—tatarđardan eşselər əđerləv, kadьr tьvđьrьv qa dirkseja appartunistarsa qaraj. M. KADAJ

Partejənьŋ satsejalizem malsьlьqьn kiŋəjtev turahьndaqь qarardarь hər вer kalxuzsьqa jetkerelhen!

„Pariz kammunahь" kalxuzsьlarь, partejənьŋ malsьlьq turahьndaqь qarardarьn tikşerə.

TALBAZЬ SƏVITE KULAKTAR QULЬNDA

BEĐ UNЬN TARATЬLЬVЬN TALAP ITƏBEĐ

AVЬRQAZЬ. Talвadь avьl səvite 5 nse yktəвergə tiklem igen əđerləvđe yđ aqьşь menən genə 36 pr. qa ytəp appartunizem həđ вьqьnda jogla. Fəqət „Lininse", „Jəş kammunar" kysmə ridak sejəhe kilgəs kenə 7—yktəвerđə quđ qala. 3—4 ken esendə plan 57 pr. qa jette. Ə, 5 nse 5 kendə nej narь 5 pr „ytəş" вula. Sənki, avьl səvite, вulьş lьq kamisejəhe, kalxuz idarahь ytkən 5 ken hьnьlьş menən tьnьslanqan. Kapiratsejə ojoştorovsьhь Xəsənef:

—Inde jaraj, plan 61 pr. qa ytəlde. Attardь artьq qьvmaвqa kərək.... tip uŋlьq yđ aqьşьn jənə həjrəp sьqara. Arьa, qamьt juq həltavьn tauлar. 119 urьnьna 15—20 at qьna igen taşьj. Hoqьlqan igəndər ođatьlmaj jata. Qatь zadanejəlar вer qadaqqa la ytəlməgən.

Sьpa pridatele Səjfyllin (partejə kandidatь) səvit pridatele Rafiqьftar əđləkhed esep jerejđər. Şulaj uq kalxuz pridatele Xəsənef, unьn sikritarь Xəsənef, kladuvşik Xuramşindar đa ulardan qalьşmaj.

Səjfyllin qođa—qođaqьlьq menən, saвranejə qarьşь kilhə lə, kulak вalalarь Rafiqeftərde Silpaqa javaplь urьnqa eşkə ala.

Avьl səvite, Silpaqa Xəsənef, Rafiqef tər ulьp Səjfyllin arqahьnda eş kyrələr. Məzin, kuntьr вalalarь menən вer lektə Səjfyllin jarь, вatraktarđь qьвьlar. Вatrak torop, spikylatsejə menən əđləkhed şeqəllənəvselər kalxuzqa alьna.

Qьвqahь Talвarь səvite sьjnfi jeđ вeđ igen əđerləv həm вaşqa mehim sajasi—xuzalьq kampanejəla ьn yđ aqьşьna qujьp, unь jemerev julьnda eşləjđər.

Вeđ вьl avьl səviteneŋ taratьlьp, aktif jarlь, вatrak, kalxuzsьlar menən alьştьrьvьn talap itəвeđ.

Kysmə ridaksejəse Ə. XƏTIP, X. KƏRIM, F. AQZAMЬF, Q. IDRIS.

MƏKTƏPTƏR BƟGƟNGƟ SЬJNFI KƟRƏŞTƏ

Partejə Ydək Kəmitəteneŋ 5 nse sintəвerdə tyвən həm urta məktəptər turahьndaqь qararь məktəptərđə вulqan вetə kəmselektərđe asьp hala. Qarar вьвqa həm kankrit rəveştə Səvit məktəptərendə satsejalizem teđevselər həm insejativalь eşselər tərвe ələrgə jarđam itə torqan вetə memkinlektərđe tьvđьrьrqa, məktəpte вegengə kerəşten ajьrьp, unь unьqa la, hulqa la вo orqa teləvselərgə qarьşь qьrqa kerəş alьp вarьrqa kərək ikənen ajtə.

Вьna oşolarđan sьqьp uqьv jorttarь yđđəreneŋ sьjnfi kerəş eştəren вer jaqtan məktəp esendə, ikense jaqtan məktəp tьşьnda alьp вarьrqa tejeştər. Məktəp esendə вulqan kerəşten tep juzьnqьhь marksizem—lininizem nigeđendə intrnatsejanal tərвejə вirev, məktəptə—uqьv eştəreneŋ sьjfat jaqtarь kytərev вulьp qarala. Вьnь ytkərev esen вaşlap praqram, jetəkselek itev eştəreneŋ jaqşь julqa qujьlьvьn horaj. Xəđerge osorda uqьv—uqьtьv eştəreneŋ sьjfat jaqьnan kytərelə вarqanьn kyrhətev esen вeinisə faktьlar вar, ənə şul faktьttar вulmaqan vaqьtta uqьv eştəreneŋ sьjfat jaqь jaqşь tiptə həm məktəpteŋ вegengə kerəştə sьjnfi jeđendə вildəlep вulmaj.

Вьl faktьttarđь tьvđьrьv esen iŋ вerense:

1—Kadьrđardьŋ вelemdəre həm uqьtьv kvalifikatsejəlarь kytərenke вulьv menən вergə sajasi jaqtan dur вelemle həm tatanaqlь вulьvđarь şart. Ulardьŋ sajasi nadan həm tatanaqhьđ вulьvđarь intrnatsejanal tərвejəgə lə, sajasi tərвejəgə lə dur zarar kilterə. Şuqa kyrə, kadьr esen həm unьŋ вeleme esen kerəş, xəđerge osorđa mehim вurьstarđьŋ вerehe. Şul nektənən sьqьp Вaşnarkampus 1932—jьl esendə 1—вasqьs məktəp uqьtьvsьlarьn terle kurьstar, kəŋfirinsejələr, s'jьzdar arqьrь ytkərevđe вurьs itep quja.

2—Tyвən вelemle uqьtьvsьlarđь sittən torop uqьv sistimahь esenə alьv həm вetə tixnikum вetergən uqьtьvsьlarđь VUZ qarşьnda asьlqan sittən torop uqьv menən tə'min itev eşen ojoştororqa kərək. Ləkin вьl eştərđe jaŋqьđ Narkampus həm unьŋ tyвəndəge appparattarь arqьrь qьna ytəv memkin tygel. Вьl eştərđe ytəvđə uqьtьvsьlar yđđəre, səvit jəmaqəteleqe nьq jarđam itərgə tejeş.

3. Məktəptə uqьvsьlarđь taratmaj haqlav, ike julqa qaldьrьvđь вeterev, uqьv jəşendəge вalalarđь məktəpkə tartьv, jarlь həm eşse вalalarьn matdi jaqtan tə'min itev esen kerəşev—jaŋqьđ kerəşev tygel, вəlkem məktəp sьjfatь esen də kadьrđar esen də kerəş вulьp sьqa.

Вьl maminttar hər vaqьtta iвtə totolop, məktəp şularđь nьqьtьv julьnda tuqьravhьđ eş alьp вarьrqa tejeş.

4 Məktəp avьl həm kalxuzdar esen agit punkьttar xeđmətenyiərlek itep qujьlhьn. Вьnьŋ esen məktəpteŋ вetə kaliktile вetə jəmaqət eştəre şul xeđmətkə javap вirerlek вulьp qororqa tejeş. Вalalar ojoşmahь jaqşь qujьlqan həm oj ştorolqan vaqьtta вьl eşte ytəv avьr вulmaj. Вaşlap ta hər ken məktəp ydendə 3—4 səqət 40—100—200 вalaqa zarətkə вirep hər вer jortqa ydeneŋ keşelərən jeвərə. Ə, вeđ inde ular aşa əta—əsələrgə вegengə sьjnfi kerəşte gəvđələnderep вirə вelergə tejeşвeđ.

5. Вeđđeŋ вik kyp məktəptərđə вalalar ojoşmahь çaniqatlanerlek tygel. Ul eş məktəpteŋ qəğ ymi tərвejə eşen ŋ sittə qalьp вara. Вigerək tə kamsamul ojoşmalarь h ə m k a m s a m u l uqьtьvsьlar вulmaqan məktəptərđə taqь la eştər ajanьsьrlьq. Şunь iqtiвarqa alьp, Narkampus 32 nse jьldan вaşlap teвəktərđə həm yrnək—tərнiвə məktəptəreneŋ hər qajьhьnda pejanir eşsehe ıotovđь alqa qujđь. Вalalar ojoşmahь tiđ arala aformit itelergə tejeş. Unь tuзьratьp torov, ulardьŋ ojoşovđarьna jarđam kyrhətməv şajaktif rəveştə sьjnfi doşmanqa jarđam kyrhətev вulьp sьqa.

6. Məktəp вik nьq həm вetə kallikif menən avьlda həm teвəktərđə ytkərelə torqan terle xuzalьq—sajasi kampanejalarqa qatnaşьp nindəj вulha la kankrit вer ucaska la, kankrit eş alьp вarьrqa. Eşteŋ kankrit eşlənevə, javaplьlьqь, şul eşte eşlərgə вetə kaliktiften yđ ydenə mablizavajt itev, adaqьna tiklem alьp вarьv mehim. Igen əđerləv, naluk jьjьv, kedjə sasev həm tunqa herev h. вaşqalar hər qajьhь məktəptərgə qaqьlьrqa həm uqьv eştəre ə zarar kiltermaj, yđ eştərenə alьrqa tejeştər. Вьl məsələlə kankrit eş itep şunь alьrqa memkin: Hər вer вalaqa yđ şimejəhenə teşkən вer вurьstь tiđ həm, tulь tultьrьv esen вəвenə ala. Kantraktatsejə du qьvьrđarьn karlaj həm naluk tyləv eştəren kyđətə. Ajьrьm вriqadalar teđep igen вirev urьndarьnda nəvвətselek, kyđətselek itə həm вaşqalar.

Avьldaqь pralita çijьt doşmanь вulqan kulak, pup, mulla həm вaşqa şundaj Эlimenttər avьldьŋ aвtьn—aвkə kiltererlek itep qara agitatsejə taratalar. Jaŋqьđ uqьtьvsь, izвaç həm вaşqa вer nisə keşegə genə вьl eştər menən kerəşev avьr. Вь da massavaj eş massa arahьnda nьq, tuda eş kərək вьna вьl eştərgə qarьşь kerəşevđə məktəp ərmejəhe вik nьq jarđam alhьn.

7 Məktəp kalliktileneŋ sьjnfi hiđgerlegen kytərep, eştə revalytsejan kes menən eşləv kərək. Вьnьŋ esen hər vaqьtta həm tuqьravhьđ məktəptərđəŋ yđ eştərendə yđ ara tənqit, sajasi məsələlərgə massanь vaqьtьnda mablizavajt itə вelev, məktəpteŋ stinə gazitən jəŋlənderev arqьrь ireşergə memkin.

Məktəp tormoşonda, məktəp tьşьnda вulqan uŋsьlьq həm "hulsьlьq" menən kerəş qьrqa qujьlhьn. Xəđerge osorda ike frantqa la qarьşь kerəşev вigerəktə uŋ appartunizemqa вalşevizem həzyme jahav həm unь asьv eştəre вik ytker qujьlьrqa tejeş.

8. Məktəp вer məəssəsə вulqanqa kyrə, unьŋ planь вula. Şul plan esen kerəş məktəp kəlliktifteneŋ вurьsь. Вeđđeŋ məktəptəreвeđđə jaramaqan ike aqьm вar. Sajasi tel menən əjtkəndə вьl aqьmdarđьŋ вerehe məktəp вarь yđ planь esen kerəşep, unь əjləndərep alqan tormoş вetonləj sittə qala. Вьl eş inde undar tirmənenə hьv qojov вula. Ikensehe məktəp planь ikense, esensə darəzələ qujьlьp вerense planqa məktəpteŋ tьş eş alqa qujьla, „məktəp planь eđəlqən vaqьtta la zarar juq. Plan prəqram ytəlməhə lə jaraj. tip qaravsьlar turanan tura huldar tirmənenə hьv qojovsьlar вulьp sьqalar.

Вьna вьl ike aqьmdьŋ hər ikehena qarşь qatь kerəş unь asьlьrqa tejeş. Pramfinplan esen kerəş—satsejalizem esen kerəş вulqan kevek məktəptərđe yđđəren juqarь вaвqьsqa kytərevđə həm məktəptərđeŋ вegengə kerəştərə lə satsejalizem esen kerəş tigən hyđ. Вьl maminttar hər vaqьtta iвtə totolorqa tejeş.

Qьвqasa əjtkəndə xəzerge kerəş osoronda uqьv jorttarьnьn alda torqan qajlьs вer məs'ələlər oşolardan qьjarət. Uqьv jorttarь şul eştərđe ytəvđə yđđəren javaplь itep hanaqan vaqьtta вьl eştərđe ytəv həm jeŋev tə'min itelasək. Uqьv jorttarьn вeđ ənə şul dur jeŋevđərgə saqьraвьđ.

SƏLƏX JAMALEJЬF.

BAŞLANQЬS MƏƵBYRI UQЬVĐЬ TƏ'MIN ITEV ӨSӨN BӨTƏ MӨMKINLEKTƏRĐE TЬVĐЬRЬRQA EŞTƏ JAVAPHЬĐLЬQ KYRHƏTEVSELƏRĐE ALЬPTAŞLARQA

Əvjəlil ʙaşʙaştaqtarь ʙaşlanqьs uqьvđь өđələr

Əvjəlilđə uđqan jьldaqь xatelarđьŋ qa alьnьvь, urьndaqь jəmaqətselekteŋ nьq iqtiʙar ʙirməve arqahьnda məƶʙyri uqьvđьŋ ikense jьlь đur өđəklektər menən ʙara.

Urьndarđa uqьvqa əđerlek eşeneŋ jomoşaq qujьlьvь arqahьnda ʙerense sintəʙerđə başlanьrqa tejeş ʙulqan uqьv 15 ndə həm kypselek өləşə 20 ʙsesintəʙerđərđə ʙaşlandь. Ykərelgən rimunt eştəre qənəqətlənerlek tygel rimunt eşenə urьndaqь səvit, kalxuz həm kapiratsejə ojoşmalarь iqtiʙarhьđьq kyrhətələr. Tođatev esen otьnlar jeteş tygel. Məktəptər esen jorttar taʙьvđa la halqьnьlьqtar ʙar. Urьndaqь xuzalьq ojoşmalarь, məktəp esen jorttarьn ʙulmavьn ʙelə toroq ta, quldarьndaqь artьq jorttarđь ʙirergə teləməjđər.

KADЬRĐAR JETEŞMƏJ.

Təʙək tə uđqan jьl 54 kampliktь məktəp ʙulha, ʙьjьl 8 kampliktqa jette. ʙьl kampliktьtar esen uqьtьvsь kađrđar jeteş tygel, өđəklək đur. urьnđ telenən 5 uqьtьvsь jeteşməj.

Narkamprus tixnikum ʙөtergən jəş uqьtьvsьlarđь jeʙərevđə Əvjəlil təʙəgen ygəjhetə.

Palitxniklaştьrьv əkeren ytkərelə

Uđqan jьl məktəptərđe palitixniklaştьrьv turahьnda təʙək maqarif ʙylege tarafьnan şaqtaj saralar kyrelevgə qarəmaŧtan urьndarđa ʙьl saralarđьŋ ytələve jomoşaq. Məktəptərđə eş ʙylməlәre oştorolop, tikşerenev matirejalđarь menən tə'min itelməgən. Eş ʙylmələre ʙulđьrьv aqьmьdaqь eş tip qarala. Məktəp menən xuzalьq ojoşmalarь həm məktəpteŋ yđ aralarьnda tөđөlgən jarьş dugьvьđarь ʙeta uqьv jьlьnda ʙer genə tapqьr da tikşerelməj, jarьş hedəmtəheđ qala.

ʙaşgiz kitaptar jeʙərevđe hunlata

ʙьjьlqь uqьv jьlьna qaraj təʙək ʙylege tarafьnan mart ajđarьnda uq ʙaşgizgə uqьv əsʙaptarь esen zajafka ʙirelgən. ʙьl zajafka ʙujьnsa ʙaşgiz 15 meŋ humlьq uqьv əsʙaptarь jeʙərhə lə, 2—3 aj vaqьt ytevgə qaramaŧtan maqarif ʙylegenə ʙer kitapta kilgəne juq əle. ŞKM lar igen əđerləvđə sitta toralar. Təʙəktə ike urьnda ŞKM ʙulьp, ʙerehe ʙьjьlqь uqьv jьlьnda asьldь. Elekten yk dəvam itep kilgən Salavat ŞKMhь igen əđerləv kevek səjəsi məhim kampanejalar turahьnda avьđьn da asməj. ŞKM ʙesən həm uŋ eş jьjьvda ʙer tinlek tə eşləməgən.

Jaŋь asьlqan ʙilal ŞKM hьnda eş ʙigerək tə nasar tora. ŞKM esen uqьtьvsьlar jetərlek tygel, kamplikьttar tulməj. ʙulqan uqьvsьlar yđ telektəre menən kitep ʙetkəndər.

SAFXUZ YC QA JӨĐ MENƏN ʙULЬRQA:

Təʙəkteŋ „Qьđьl—ʙaşqortostan" satxuzьnda 120 keşelek safxuzyc məktəʙe asьldь. ʙьl məktəpkə qaraj uqьvsьlar tuplav eşe şul uq ŞKM lar kevek өđəklək aldьnda tora. Təʙəkteŋ ʙөtə jəmaqətselek fikere ŞKM həm safxuzyc məktəptərenə jөđ menən ʙorolorqa tejeş.

TƏ.MINƏT EŞTƏRE NASAR:

Uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьnda parteja həm xөkymətteŋ qatь diriktiftarь ʙulьvqa qaramaŧtan, Əvjəlil tyʙəgendəge uqьtьvsьlar nasar tə,min itelələr. Rajsajuz həm tyʙənge silpalar uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьnda ujlaptə qaraqanđarь juq. Uqьtьvsьlar ʙөsər aj ʙujь nurmalarьn, ikeşər aj eş xaqtarьn ala almaqandar. Urьndaqь qajhь ʙer silpa xeđmətkərđəre uqьtьvsьlarqa ʙөtөnləj nasar mөnəsəʙət totalar. Məŧəlan: ʙilal silpa rəise Qajsin 25 ʙot on kilterep, uqьtьvsьlarqa ʙirməjensə ʙasqa xeđmətkərđərgə eləşə. On horahaŋ: „heđ nəmə ul, ʙьna, mində as jөrejem" tip ʙojrakrattarsa eş itə.

Məƶʙyri uqьvđьŋ ikense jьlь Əvjəlil təʙəgendə đur өđəklektər aŧtьnda ʙara. Urьndaqь parteja, kamsamul, praisajuz həm ʙөp jalpь fikere ʙьl julda tuplanmaqan.

Rimunt eştəre qəniqətlənerlek tygel, uqьv əsʙaptarь jeteşməj, tə'minət ʙunqь dərəƶəhendə nasar.

Artta qalqan Əvjəlil təʙəgenə ʙaşqortostan xөkymət ojoşmalarь ajьrьm iqtiʙar ʙirhendər.

„KAMSAMUL"

Səjet ʙaʙa Səvite uqьv esen kөrəşməj

Qьđьl Usul təʙəge Səjet ʙaʙa səvitendə məƶʙyri uqьv həm məktəpkə tiklem tərʙejə eştəre nasar ʙara. Məktəpkə tiklem həm məktəp jəşendə ʙulqan ʙalalar, nađan jəş yŧmerđər həm nađan ololarđьŋ tulь hanь alьnmaqan. Səvit ʙudzitendə jarlь ʙalalarьna jarđam fundьna 213 hum, nađandarđь uqьtьvqa 350 hum aqsa ʙulьna la jarlь ʙalalarьna huqьr ʙer tinlektə jarđam itelməv menən ʙergə ololarьŋ uqьtьv esen nađanlьq ʙөterev məktəptəre asьlmaqan. Avьlda kulak jorttarь ʙula torop avьldaqь ʙalalar majđanьna jort taʙa almaj teləhə qajđa tөşlandьq mejeştərgə kysere ep jөrөtələ. ʙulqan mөmkinlektərđe fajđalana almaj aptьrap qalqan ʙьl səvitkə juqarьnan julʙasьlьqtь kөsəjtergə, kyltura ycriđdinjələren jorttar menən tə'min itevđe aşьqtьrьrqa kərək.

„JAĐЬVSЬ"

YKTƏʙERĐEŊ XIV JЬLLЬQЬNA ʙYLƏK.

MAQARIF X. KAMISARLЬQЬ—YKTƏʙER 14 jьllьqьna qarata kyltura teđeleşe uŋьştarь turahьnda kyrgədmə ojoştora.

Dөjөm məƶʙyri uqьv eşen jaqşь ojoşorqan həm ul eşte jaqşь alьp ʙarqan təʙək maqarif ʙylektəren həm ajьrьm xeđmətkərđərđe ʙyləkləv esen fandtar ojoştorđo. Jaŋь tөđөlep ʙetkən ike karpъstь yktəʙer kөnendə pid VUZ, pidtixnikum həm tejatьr tixnikumь uqьvsьlarь esen jataq asaqa ʙirasək.

YĐƏK KITAP PALATAHЬ yktəʙer ʙajramьna qarata kyltura ʙarajьnda kitaptar kyrgədməhe ojoştora. Kyrgədməgə ajьrьm keşelər ʙildələp, ular qarьvsьlarqa aŋlatьp, horavđarqa javap ʙirep torasaqtar.

YĐƏK KӨTӨPXANA kitaptar kyrgədməhe ojoştorovđa kitap palatahь menən ʙerləşep eşləv өŧtөnə; 30 nsь yktəʙerđə kysmə kөtөpxanalarđьŋ slyteŋ ađqara. 6 nsь nyjəʙerđə kөtөpxana uqьvsьlarь k naşmahe saqьrьla.

Şulaj uq yktəʙer ʙajramьnda şif avьlьna ʙrigada jeʙərelep kysmə kөtөpxana ʙylək itəsək.

ʙalalar məktəp menən tə'min itelđe.

Zьjansura təʙəge Suraj avьl səvitenə qaraqan ʙajnazar avьlьnьqa tiklem məktəp kyrgəne juq ine, ʙьjьlqь uqьv jьlьna avьl graƶdandarь tьrьşlьqь həm xөkymət jarđamь menən avьlda məktəp asьldь. Təʙək ʙaşqarma həm maqarif ʙylege məktəpte uqьtьvsь menən tə'min itelər.

Uqьtьvsь ip. Risqulьf kilep məktəpte rətəp, məktəpkə kərəkle parta həm skəmejələr eşlətep, ʙalalarđь uqьta ʙaşlanь. ʙьqa ylesedđeŋ qьvanьsьvđđь ʙelderep „Jəşlhen kyltura rivalytsejəhe" tejeđ.

JAMANSARIN.

MƏKTƏP ʙAR, UQЬTЬVSЬ JUQ.

Şişmə təʙəge Urta—Uŧman avьlьnda đurqьna məktəp ʙulhala, 2—3—həm 4 nse gruppalaqь ʙalalarđь uqьtьvsь juq. ʙarь 1 nse gruppalaqь ʙalalar qьna uqьp, ʙasqa gruppa ʙalalarь tik jөrөjđər.

Uqьtьvsь juqlьqtan məktəpkə ʙirqtьrьmaqan ʙalalarđa kyp. Təʙək maqarif ʙylege ʙьl avьlđь uqьtьvsь menən tə'min itheн.

Q. MINHAZ.

Əldə ʙulha rimunt ʙөtməgən.

Өfө avьl xuzalьqь tixnikumь ejjyn ajьnan ʙinalarqa rimunt ʙeş ajьđ tip jaraqtarđь kytep taşlaha la hamanda rimunt nьq lap ʙaşla maqan əle. Rimuntqa kərək ʙulqan matirejaldar jeteştere məgən. Eşse kestəre əđ. Uqьvsьlarqa toror esen urьndar jeteşməj. Rimunt 15 sintəʙerđə ʙөterergə tejeş ʙulha la əle jartьhь'a ʙө məgən. Şul arqala uqьvdarqa đur zarar kilə. Rimuntь tiŋ rəveştə ʙөterergə aşьqьs saralar kyrehen.

„ЬRQAQ"

Təʙrisef ʙeđđen xeđmət menən şajara:

Өfө avьl xuzalьqь tixnikumь medire ip. Təʙrisef 18 nse ejjyđən 27 nsə ejjylgə tiklem ike gruppala ʙulqan uqьvsьlarđь avьldan 3 saqьrьm alьslьqta ʙulqan jelqa ʙulьn hьvĉan taqta ʙьqarьrqa tip eşkə jeʙərđe. ʙeđ hər kөn 30 lap uqьvsь ʙarьp 6 sar səqət ʙujьna eşlənek. ʙaşta ip. Təʙrisef eşləgən esen ajьrьm eş xaqь ʙirelə, tip alьhala, eşlep ʙөtkəs ip. Təʙrisef ʙьl aqsanь ʙirməskə ujlaqan. Uqьvsьlar aqsa horap ʙarqas „heđgə nindəj aqsa kərək, eşxanaŋan aşajhьqьđ" tip kirə jeʙərə.

ʙeđ tejeşle ʙulqan urьndan şul eşte tikşerep sara kyreleven horajьđ.

„UQЬVSЬLAR"

Tajaq menən tuqmap uqьta

Stərle təʙəge Priaʙrizin səvite Qunaqʙaj avьlь I nse ʙaŧqьs məktəp uqьtьvsьhь Rəmejef ʙalalarđь tajaqlap uqьta. ʙalalarđь ninə tuqmajhьŋ, tip horahaŋ: „ʙalalarđь ʙer qurqьtьp alhaŋ uqьtьv rəxət ʙulaul" tej.

Jəş ʙьvьndь marksizem linini nizem tərʙejəhe menən tərʙejələv şulaj ʙulamь?

ʙьl uqьtьvsь kalxuzdan at alьp avьlьna qunaqqa qajtьp, 5 şar kөn uqьtьv vaqьtьn ʙuşqa uđqara, jəmaqət eştərenə halqьn qaraj, qatьşmaj.

Tejeşle ojoşmalarđьŋ ʙьl məktəptələ həm uqьtьvsьnьlə tikşerevđəren horajьđ.

QƏLIMЬF

Uqьv əsʙaptarь həm uqьtьvsьlar jeteşməj.

Məsəqyt pidtixnikumьnda uqьv əsʙaptarь həm uqьtьvsьlarqa qullanma kitaptar jeteşməj. ʙ gerəktə pidaqageja, pidalugeja həm səjəsi həsaqtarđan kitep həm qullanma matirejaldar jeteşməgənlektən uqьtьvsьlar qьjьn xəldə qalalar.

Şulaj uq pidtixnikum uqьtьvsьlar menən də tə,min itelməgən Tixnikumda ʙulqan 9 sьnьqqa ʙarьqь 6 uqьtьvsь qьnaʙer.

Narkamprus aŧьqьs rəveştə ʙьl tixnikumdь uqьtьvsьlar həm ularđь qullanma kitaptar menən tə,min itev sarahьn kyrhen.

F. ISLAMЬF.

TӨĐƏTEV

Kisəge numir gəzitəʙeđđeŋ 4 nse ʙitə ʙelderevđər ʙylegendə pidagugeja tixnikume ergəhendəge sit on torop uqьv siktьrьna ʙaşqortsa „ʙelməj torqan filkitar kərək" tip xata kitkən „ʙaşqotsa ʙelə torqan" tip uqьrqa.

***

5—nyjəʙer kis səqət 6 la (Linin jorto 8—ʙylmə) qala asa—avjaxim jərəjkəhe sikritarьnьŋ aktif menən ʙerlektə kəŋəşməhe saqьrьla.

Inev 30—yktəʙergə taratьlqan ʙilitlər ʙujьnsa.

kөn tərtiʙe:

1) Xalьq ara xəl turahьnda daklat.

2) Kysmə ələm həm ʙaşqalar menən ʙyləkləvđər. Kəŋəşmə hunьnda kina

QALA ASA—AVJAXIM SƏVITE

GURЬN Kinahьnda

ʙegen həm hər kөn ikranda.

„Jeteđlek həm qьđьv"

8 ʙylektə kəmideja GARYLD ЬLLUJD qatьşa.

kartina kyrhətelgəndə muzьjka ujnaj. Sejanstar 6 səqəttən ʙaşlana, kassa 4 səqəttən asьq.

ӨFӨ QALA QATЬN—QЬĐĐAR SLYTENƏ ʙEĐĐEŊ RAPЬRT.

Slytqa qarata udar ʙrigadalar ojoştorabьđ.

Өfө ʙaşstrujьndaqь eşse qatьn-qьđđar arahьnda udarsьlьqkөsəjə

ʙaşstrujđa eşləvse qatьn-qьđđar arahьnda udarsьlьq kөsəjə. ʙьnda 13 udarnitsa ʙulьp ular yđđərenəŋ eştəren kyrgəzmə rəveştə qujqandar. Miŧal esen 4 nse tөđө eşte alьrqa ʙula ʙьndaqь qatьn-qьđđar yđđərenen, nurmalarьn 110 pr. qa ytənelər. ʙьnda xuzalьq iŧəvənə kysevđər ʙara. Şunьŋ menən ʙergə xlipsajuzdьŋ tөđөv ʙylegendə taşьv eşendəge 14 qatьn-qьđ yđđəren udarnik itep iqlan itelər. ʙьlarđьŋ 6 hь diligatka.

ʙaşstrujđьŋ kustavaj həm 3 nse tөđөleş ʙylektərendə xisap həm udarsьlьq eştəre aqhaj. Kustavaj eşselər arahьndaqь 12 keşeneŋ esəvgenə udarnьj eşləj. ʙer ajьrьm udarsьlьq kyrhətevsene kvalifikatsejalь eşkə yrlətelde. 3 nse tөđөleştə, (3 nse kustavaj ʙerkməhendə) eşləvse 35 qatьn-qьđđьŋ 13 udarnьj eşləjđər. ʙьlarđьŋ eş səqəttəren dөrөh xisapqa alьp ʙarьv eşe aqhaj. Şul arqala udarnitsalarđьŋ eşləgən, kyrhətkən udarsьlьqtarьn kiŋ rəveştə jəjep jeʙərev mөmkinselege juq. ʙьl ellkən jeteşheđlektərđən hanalьrqa tejeş. 4 nse kusta eşləvse 8 tşsь qatьn-qьđ yđđəren udarnik itep tanьttьlar. Şulaj uq 1 nse tөđөv jortonda eşləvse 8 qatьnqьđ yđđərenəŋ өŧtөnə teşkən ʙurьstь yrnək rəveştə udarnьj ʙaşqaralar.

SLYTKƏ QARATA UDAR ʙRIGADA

„8 nse mart" tegev faʙrikahьnьŋ faʙzafkamdarь tarafanan slytkə qarata əđerlek eştəren ojoştorovđa jarđam ʙulmahala unьŋ ʙiljavaj sixьnda (kurpьs 2) đurqьna elgəşev kyrneştəre ʙar. ʙьnda 12 udar ʙrigada eşləj ine. Slyt ajqanlь taqьla jaŋь udar ʙrigada tөđөlde. ʙьl ʙrigada yktəʙerđeŋ 2 nse on kөnləge eşləp sьqarьv planьn 130 pr. qa ytəne. ʙiljavaj sixtaqь 235 eşse yđen 5 jьllьqtьŋ ađaqьnasa eşlərgə ʙerkette, sixtьŋ tik ʙaşqort—tatarđarьnan qьna 20 keşelek udar ʙrigada tөđөləp ular yktəʙerđeŋ 2 nse on kөnləge planьn 108,7 pr qa ytənelər.

SLYT IŦEMENƏ ʙER KӨN LӨKŞTURЬM

Tipagrafeja eşse qatьn—qьđđarьnьŋ kəŋəşməhe ʙulьp, jьjьlasaq slytten, ʙurьsь turahьnda daklat tьŋlaqandьŋ hunьnda slyt iŧemenə ʙer kөnlek şturьm iqlan itelde. Ular yđđərenəŋ arahьndaqь ajьrьm udarniktarđь ʙyləkləvđər, şulaj uq jalqan udarniktarđь eđləp taʙьv, saralarь kyrelə. Slyt iŧemenə stanukta jaŋь eşləj ʙaşlaqan qatьn—qьđđarđan udar ʙrigada ojoştoroldo.

Ridaktьr urьn ʙaŧarь:
Z. KAJЬPKUL.

D. K. A Kinahьnda SPARTAK

ZAJЬMDЬŊ ATAMAHЬ 31— JЬL 25— YKTƏʙERGƏ.

	Hatьp alьv	Hatьv
1 6 pr. lь otoşlo altьn zajьmь, 5 humlьq aʙligatsejəgə vaqьtь sьqьp ʙara torqan kupьn xaqьnda xisaplap.	4,96	—
1926—jьlqь pratsinthьđ otoşlo zajьm 100 humlьq .	—	—
1927—jьlqь 10 pr. lь otoş dəvlət zajьmь 25 humlьq aʙligatsejəgə vaqьtь uđьp ʙarqan kupьnьnda xisaplap	25,42	—
Massavitteŋ otoşlo zajьmь 25 humlьq aʙligatsejəgə.	25,00	25,10
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq aʙligatsejəgə .	100,65	100,85
1930—jьlqь 9 pr. lь otoşlo dəvlət zajьmь 25 humlьq aʙligatsejəgə vaqьtь uđьp ʙarqan kupьnьnda xisaplap	51,12	51,32
Pratsiotlь „ʙiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 52—39 .	53,10	—
Pratsinthьđ „ʙiş jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 59—25.	50,90	—
11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm	101,55	101,60

ʙELDEREVYƏR

SSSR Narkamzime kəlligəjəheneŋ oşo jьl 24/X qararьna (№45 pratakul) həm sajuzsilstruj ʙerege nacalnigeneŋ oşo jьl 1/X NSK 103 xatьna ʙinəən „ʙaşsilstruj" ʙьnan hьŋ „4 nse Sajuzsilstruj tris" tip isemlənəsək, şul turala ʙөtə ycriađinejələr, ojoşmalar həm keşelərgə ʙelderelə.

Idara urьnь: Өfө qalahь, Frunzь uramь №68. Tiligramdar esen ədris: Өfө Sajuzsilstruj teris.

4 NSE SAJUZSILSTRUJ TERIS

1931 jьldьŋ 23 ejyl zakunьna ʙinəən oşo jьldьŋ 1 nse nyjəʙerənen kridit ʙirev eseneŋ jaŋь tərtiʙenə kysev menənʙəjləneştə Dəvlət ʙankahьnьŋ ʙaşqorotostan kanturь həm unьŋ tөʙəktərđə e ʙylektəre 30 həm 31 yktəʙerđə klejenttər menən apratsejelərđь eşləməjasəktər. Aqsa qaʙul itev ʙildələngən vaqьttarđa hiş totqarhьđ atqarьlasaq.

DƏVLƏT ʙANKAHЬNЬŊ
ʙAŞQOROTOSTAN KANTURЬ.

***

ʙaşsnapasaavjaxim (juqarqь savđa majđanь, kurps N .) qomaq həm sьsqandarqa, jort parazittarьna ameʙar həm ʙaşqa qorotqostarьna qarьşь kөrəş stansahьn ojoştorđo. ʙьl stansa dugьvьđar ʙujьnsa şul eştərđe yđ өŧtөnə ala, aqьvđar ʙirə həm plakatqa aparattar ʙirə. ʙAŞSNAPASA—AVJAXIM

***

ʙaşsajuzdьŋ xuzalьq ʙerege terlə jort kərək—jaraqtarь (samavar, primus, imallə pasuda, alđera, taz, sajnyk həm terlə misel) ʙulqan tavarđarqa avans jьja ʙaşlanь, ʙьl avansь ʙujьnsa tavarđar 2 aj esendə ʙirelәsəktər. Avanstь xuzalьq ʙeregeneŋ gastinnaj dvurđaqь № həm 2 magazindarendəge kassalarьnda alьnalar. XUZALЬQ ʙEREGE DIRIKSEJƏHE. 5—5

***

Yđđərenəŋ 1932 nse jьlqь esmitalarьna jul tөđөv sьqьmdarьn inderqən ojoşmalarđan, ʙaşqortostan jul tөđөv kanturь, şul tөđөleşə atarьv esen dugьvьr jađьşьvđь horaj.

Өfө Cirnişuf uramь №108 ʙAŞDURSTRUJ 7—5

BAŞGIZ TARAFЬNAN ʙAŞQORT TELENDƏ ʙAŦЬLALAR:

1) V.I. LININDEN əŧərđər məsmyqəhe 6 tumda teplangən xaqь—12 hum.

2) I. STALIN „LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE.—2 hum.

ʙьl kitaptarqa padpiska tyʙəndəge şarttarđa qaʙul itelə: V.I. Linin əŧərđərenə 6 tumqa zadatka—3 hum.

STALIN—„LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE.—2 hum, padpiska ʙirgəndə tulь rəveştə tylənə.

Padpiska həm zajafkalar Өfө qalahьnda, Zintsuf uramь №23 Dəvlət ʙerləşterelgən nəşerejəteneŋ ʙaşqortostan vəkələte həm unьŋ upalnamucinnajđarь tarfьnan qaʙul itelə. Dəvlət ʙankahьnda kant akarint №613 OQIZ dьŋ — ʙaşqortostan vəkələte

ʙAŞQORT DƏVLT TEJATЬRЬ

TRIVUGA 1909 nsь jьl tьvqan joştərđe qьđьl qəskərgə ođatьv ajqanь qьđьl qəskər tormoşonan. 3 pərđələ 12 kartinala.

1 nSE NYJƏʙER

Өfө, „Yktəʙer natiskə" tipagrafejəhe. ʙaşglafiit evəkil №17 6

Ɵtə dоnja prоlitarlarь, вerəqegeз!

3 NYJƏBER 1931 JЬL. №239 (540)

BAŞQORTOSTAN

12 ƅьl ɕьqa

V.K.P.(в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT ORGANЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

Idara: Ɵfə ... uramь, ... №
Tilifun numirdarь:
Mədirgə
Sikritar
Satsь-jalsawsdan jar aqlav aglaga
Iqlandar hem abunə
Kanturь
Tэrgə aldиraja

Bilərət timer julьnda xuzahьdlьq xəkəm hərgən.

(Tiligraf arqьrь).

Hunqь kəndərdə Bilərət timer julьnda ej nasarlandь. Eşkə javaplьd qarəş janьnan baş kytərə. Xuzalьq tbasen buldarьvqa kərəş asьlmaqan. Gruzdarьd jərəlev eşe hyranlana.

S.T.O. Kədge həm qьqь ajer jərəlev esen udar rəveştə quja.

Jul eştərə xalq Kamisarь ip. Andrijef prikazьn ytəv də udar timp alr ned.

Ojo həđьqtan Bilərət parteja Kəmitəte 29—nsь yktəberdən timer julьlarь arahьnda şturm iqlan itte.

Şturm barqan məldə nulqan jetəşhedlektərđe nətərəlerqə tejeş, həm uьqь javaplь jetəkselərđən də Şturm massavaj, aajaal eşlərđe kinə,tsđe ydək mas'ələ itep quja.

Begen timer julьlar, qetnaşь menən şturm qazite sьqarьla.

Timer julьlar jəmenə rapkurđar rajdə ojoştorop, əđək lektərđe nətərəv julь də qatь kərəş başlandь. Şturm, jetəşhedlektərđe nətərəvđə qarqa həm aş alerqə tejeş

AGARUDNIKUF

EŞSELƏR SЬJNЬFЬN TƏ'MIN ITEVĐE JAQŞЬRTЬRQJA

KAPIRATSEJƏALR SƏVITSƏ SAVĐA ITERGƏ TEJEŞ, NIPMANLЬQ RUXЬNA URЬN JUQ

PRADUKSEJƏNЬŊ SЬJFATЬ ƟSƟN KƟRƏŞ—PARTEJƏ, PRAFSAJUZ, SƏVIT OJOŞMALARЬNЬŊ BURЬSЬ

SƏVITTƏR SAVĐAHЬN ALQJA JEBƏREV

EŞSELƏR TƏ'MINƏTEN JAQŞЬRTЬV TURAHЬNDA

VKP(в) YK—te plinumь tarafьnan 1931—jьl 30 nsь yktəberđə qabul itelgən rizəlytsejə

(MIKAJAN, ZILINSKEJ IPTƏŞTƏRĐEN XISAP DAKLATTARЬ HƏM ZIMLƏCKƏNEN QUŞMA DAKLATTARЬ BUJЬNSA)

Narkamsnaв menən Sintrsajuzdьŋ daklatьn, SSSR RKI XK—rьnьŋ quşma daklatьn tьŋlap, VKP(в) YK plinumь; magazindər seltəren kyŋəjtev turahьnda Y Kəmitətenen maj aь qararьn tormoşqa ytkərevđə Narkamsnaв həm Sintьr sajuz qьnqa eş jəjep jebərevđəren (Narkamsnaв 4.155 magazin, Sintrsajuz 6.758 məgəzin asqanlьqьn) əjtep ytə.

Ləkin, plinum məgəzindər hanь, вigerəktə aђьq məgəzindərə sənəqət təвaktarenen ixtejaзьn qəniqətlənđermaj tip hanaj.

Plinum, jeŋel sənəqətten əđlekhəđ yђə naьь həm avьl xuzalьqь praduktalarь əđerlev eşendəge yђə вarqan məmkinlektər—səvit savđahьn taqьlь kinərək kylamdə jəjep jebərevđe, janь magazindər seltərđəren taqь la kəslə ak tedevđe tə'min itə tip hanaj. Oşo vaqьtta, YK plinumь, məgəzindərđen eske tərtiptəre həm savđa sьjatь hamanda əle qəniqətlənməvlek torosta вulьvьn, tavar əjlənəşenen tuŋьr qalьvь hamanta alьp taşlanmaqanlьqьn hьđьq əђtenə alьp ytə.

Səvit savđahьnьŋ yђeşenə qomasavlaqan tep səвəp, kapiratif həm savđa apparatь eşselərenən вajtaq qatlamdьŋ, tavarđ rđь mixanik rəveştə вylev rilsənən, səvit savđahьn jəjep jeвərev rilsenə kysə вelməv həm təşenmevđən.

Oşo vaqьtqa tikləm, savđa—kapiratif apparattarьnan nipmanlьq ruxь qьvьlmaqan, вojorakratlьq illimintь alьp taşlanmaqan qьna tygel, вəlki hunqь vaqьttarđa, patrisitelđər turahьnda nьqlь tьrьşmav, вaha səjəsəten tupaђ rəveştə вodov, kammircskej savdanь kyŋəjtev, juqarь fajđa artьnan qьvьvđarđan torqan nipmanlьq ruxь kyrhətev janь kes вulьp əђkə sьqtь.

Parteja tarafьnan savđa—kapiratif apparatьna jeвərelgən janь eşselər kađьrđarь, ə egsavđa tixnikəhenə ejr-nep, jet məgən, kapiratif eşe n enən kankrit jetəkselekte вojomqa aşьmaqandar, şul arqala savđa—kapiratif apparatь juş qьna hamanda şul apparatta şaqtaj đur qatlam вulqan вojorakrat, eşse sьjnьqьna jat illiminttar tarafьnan alьp вarьlalar.

Səvit savđahьn kilasəktə alqa jeвərev həm eşselər tə'minten jaqşьrtьvđь kyđətep plinum qarar itə:

1. Patrinkapiratseja həm Narkamsnaв urgьnlarь vaqlap savđa seltərđəren kilasəktə lap вatьr menən yprəjtev pъndь...

[illegible]

şьrь'asaq (hatьlasaq) praduksejal rđe n oraq вqtьmat tultьrqan təqdirđə genə alqa jeвərergə tejeşle. Kalxuz savđalarьn riguirlavđə, kapiratif savđanь esen davam itep kilgən tərtip вildələnə.

2. Tavarđarqa xaqtь sistimle rəveştə ty..anəjta вarьv səjəsəten sьqьp, tavarđarqa Kammircskej xaqtь urtasa 30 pr. qa kəmetev, tavarđь kammircskej xaq menən haьvđь STO tarafьnan вaђ anqa maxsus dəvlət magazindərə seltərđərendə hatьv menən genə siklev turalarьnda STO janьndaqь xaq kamitəte qararь n movafiq taaьrqa.

3. Narkamsnaвqa, Danвass, Ural, Kyzвass h в. şundaj rajundarđь aşamlьq praduktalarь menən tə'minət вazahь seltərđərenen kinəjtergə, şulaj uq mebelerək sənəqət tвnaktarə esen kərəkle zapastar вulьndьrьrqa taqdim itergə.

4. Eşselər sьinfьn şulaj uq avьl eşsen jajьrьhьn tavar menən tə'min itevđe jaqşьrtьv həm təsdiq itelgən planь rəveştə tavar menən tə'min itevđə ytəv javaplьlьqь kytərev esen Xeđmət həm qurqavsьlьq səvitenə;

a) tavar fundtarьn вylgən vaqьtta qala həm avьl xalqьn tə'min itev esen maxsys fund ajьrьrqa, вađanьqa sьqmaj (qьđьl armejə, sənəqəttərgə maxsys kejem, dəvlət ydəvlərendə jaşavse ycirlədinejə həm вaşqalar) alьvsьlar esen nьqlь fund вylergə,

в) STO qarşьndaqь Rizirf Kəmitətenə maxsys haqlьq tavar fundtarь qaldьrьrqa təqdim itə.

5. Ydək Kəmitət plinumь eşselərđe tə'min itevđə kilasəktə stalavaj,faвrik, zavьt, kapiratsejalar qarşьhьnda har tərle jarđamsь pritperejatejalar asьvđь kinəjtev вuj nsa jaqşьrtьv eşenə ajьrьvsa iqtiвarьn jynəltə. Ɵђtənə aђьq risursьlarьn taavşul pridperajatejalar qarşьnda tə'min itelevse, ajьrьvsa вikense, esenəe spiska вujьnsa tə'min itelevselərden xələn jaqşьrtьv kiləsəktə вigerəktə jerle risursьlarđь maslizavajt itev itəвerə вarьrqa tejeş.

6. Plinum aşxanalarđьŋ jetəlek handa вulmavьn həm ular đьŋ вətə sarahьđ invintərđar menən jomoşaq tə'min itelevđə ren, ularđьŋ yđđərenə jetevselərden teləktəren qaplaj alьrlьq вulmavđarьn iђkə alьp, kiləsək...

[illegible]

renen həm ojoşqan patrisitel jalpьnьŋ yđ iqtiвarđarьn tuplarqa kərək.

8. Kilasəktə tə'minət eşen jaqşьrtьv eşe aђьq sənəqəte həm savđa seltərenen tixnik вazahь jomoşaq вulьvqa вigerəktə ikmək вeşerev pridperejatejələrden nasar mixanikiaştьrьlьv uqajhьđlьqьna osorajasaq.

Ydək Kəmitət plinumь magazindar, skьlattar, xaladilniktar, ikmək вeşerev zavьttarьn pikarnələrđe, tirməndərđe həm jarma jarqьstarđь tedevđe alqa jeвərev pragramьn ajьrьmsa qarap sьqьrqa, xalq xuzalьqьnьŋ 1932 jьlqь kantryl handarьnda ul tarmaqtarđь, xalqqa tə'minət xeđmətən ađlekhəđ kyrhətevđe tə'min iterlek, aђьq praduktalarьnьŋ tejeşle zapasьn tьvđьrьrlьq itep, ə ikmək вeşerev zavьttarь jahetenən—ul eşte вətə ere qalalarđa həm ere sənəqət ydəktərendə 1932 jьldьnaxьrьnan da hunqa qalmaj, ə Maskav, Lininqerat, Danвas həm Uralda—31 jьldьn ađaqьna mixanikləştьrьp tamamlarlьq itep, alqa jeвərev de kyrhətep SSSR Xalq Kamisarđar Səvitenə təqdim itə.

9. Ydək Kəmitət plinumь вildəlengən tə'minət fundtarьn eşselərgə jetkerevđe Narkamsnaв həm patripkapiratsejə urgьnda rьnьŋ qьna tygel, вəlkem prafsajuz həm partejənьn jerle ojoşmalarьnьŋ đa вurьsь tip iђap laj, вьl fundtarđь yđ вildəlenəştərenən вaşqa nindəj вulha la вytən kəraktərgə totonovđь jolquislmavlьq eş tip tanьj, təvвaşlap вildələgən nurmalar вujьnsa tə'minət eşenen ajьrьm həm вerense tedmahe menən eşselərđe, xeđmətselərđe həm ularđьŋ simejə aqzalarьn tə'min itevđeŋ julqa qujьlьvьn tejeşle taвa.

10. Ydək Kəmitət plinumь savđa eşselərə—kammunistar đьŋ həm partejəhьđđarđьŋ savđa tixnikəhьna ejə вulьrqa tejeşlektəren hьđьq əђtenə alьp ytə. Şuqь вajlanьşta plinum savđa eşenen вelgestəren həm tixniktarьn, вigerək tə tavaravittarđь əđerlev esen VTUZ həm kurьstar seltəren kinəjtergə, şulaj uq savđa apparatь eşselərenen, ularđь eştən ajьrmajьnsa, kvalifikatsejalarьn arttьrьv esen kiske kurьstar ojoştorovqa, Ydək Kəmitət qararь menən sənəqət вelgestərə ... nindəj eş şarttarь вildələgən вulha, savđa eşe вelgestərə esen đa şundaj ...

[illegible]

11. Ydək Kamitat plinumь, Səvit savđahьnьŋ kinəjeve menən вəjlənestə, unьŋ rigulirlьv ...

12. Ydək Kəmitət plinumь mill kampartejələrđen ydək k...

[illegible]

Tuqьa herev frun ьnda

ŞABAJ, TAVLAR, KYZƏJ,KILEM

Səvittərə tunqь herev planь əđərlər

BYZDƏK tesəgendə 25 nsь yktəbergə tunqa herev planь 63,5 pr. qa ytane. ...

[illegible]

MORATЬF. QUDAJARЬF.

BIŞ KƏNLƏKTƏ 1,1 PR. QA QЬNA YЂEŞ.

SAQMAQOS tesəgendə tun qa herev ...

[illegible]

MORATЬF.

Başqortostanda satsejalizem teđeleşe fruntьnda

JEŊEVDƏR JETƏKSEHE HƏM ŞTABЬ—VKP(в) ƟLKƏ KƏMITƏTENƏ.

Kəmmunistar partejəhьnьn həm unьŋ linin se Ydək Kəmitətenen jetəkselege arьhьnda Səvittər Sajuzьnьŋ eşselər sьjnьfь, gigant вurьstarđь xəl itev julьnda torqan вətə avьrlьqtarđь jeŋep, вətə frunt вujьnsa kiŋ satsejalizem həъymen alьp вara. Səvittər ile satsejalizem đəverenə ajaq вaştь inde. Satsejalizem ikanmikahьnьŋ nigeđen qorop tamam itev jьlь—вiş jьllьqtьŋ xəl itkes 3 nse jьlь unьşlь rəveştə вetep kilə. Vaq, turaъv avьl xuzalьqьn satsejalizemsa jaŋьnan qorov esen də đur uŋьştarqa ireşelde, təp вrloqsoloq təвaktarenda totoş kalliktifləşev вojomqa aşьrьldь. Kapitalizemden iŋ hunqь qaldьqь kulьktar sьjnьf вulьv jaqьnan вeterələr.

Ikense kymer—mital вazahь—Ural—Kyznitskej kamвinatьnьŋ вer eleşe вulqan Başqortostan jomhyrejəte xalq xuzalьqьnьŋ вətə tarmaqtarьnda đur alqaşevđarqa ireşev nigeđendə yđen indysterejaləşterev đəverenə arttь qalqan agrar—indysterejal milli ildən alqa kitkan indysterejal—agrar satsejalizem ilenə əjlənev đəverenə ajaq вaştь inde.

Beđ, Ɵfə qalahьnьŋ 1 nse rajunьndaqь pridprejatejə həm ycrjadinejələrđen udarnitsalarь Başqortostandaqь satsejalizem teđeleşe julьnda xəđerge məldə вeđđeŋ aldьвьđda torqan đur вurьstarđь, вiş jьllьqtьŋ xəl itkes 3 nse jьlьnьn prajьzvudstьvazadanjalarьn ytəv esen kerəşte unьşlь rəveştə təmam itev вurьstarьn aŋlap, вeđgə prajьzvudstьva zadanjalarьn ytəvgə, вalşeviktar timptarь menən alqa вarьvqa qamasav itkən вətə jetəşhedlektərđe вeterev esen yđeвeđđeŋ udarnitsalar slytenə jьjьldьq. Beđ yđeвeđđe udarnitsalar tip iqlan ittek. Beđđeŋ kəndəlek eşeвeđđə đur alqaşevđar, parteja həm eşselər sьjnьfьnьŋ jetəkşehe iptaş Stalinden kyrhətmələren вьnlap вojomqa atqarьv esen вeđđeŋ nisek kerəşkənlegeвeđđe kyrhətə torqan eş əlgələre вar. Ləkin ular jeterlek tygeldər. Kyp kenə pridprejatejələr tarafьnan oşo kengə tiklem pramfinplan ytəlməj, şenki ip. Stalinden kyrhətmələre xađarge məl talap itkənsə вojomqa atqarьlmajđar. Eş xaqьn tylavđage uravnilufka ələgə tulь rəveştə вeterelməgən, ejəhedlek juq itelməgən, eşləp sьqarьv nurmalarь tultьrьlmajđar—xeđmətteŋ jemeş вireşe tyвən. Praguldar, arak, stanuktarđьŋ tik torovь вeterelməgən. Kyp kenə pridprejatejələrđə xuzalьq iђəse farmal rəveş tə genə ytkərelgən.

Ɵfə qalahьnьŋ udarnitsalarь, julda torqan вətə avьrlьqtarđь вeterep, prajьzvudstьva zadanejalarьn ytəv həm aşьrьp ytəv esen qatьl rəveştə huqьşasaqtarьna udarnitsalar slyte VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenə nьqlь hyđ вirə. Juqarьla kyrhətelgən вətə jetəşhedlektərđe his kiskəmajenсə вeterergə, ip. Stalin həm VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenen kyrhətmələren вьnlap вojomqa atqarьrqa вer totqarhьđ kereşergə VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenə hyđ вirəвeđ.

Udarnitsalar, alqa janь jeŋevđərgə!

Jəşəhen вətə sajuz kammunistar вalşeviktar Partejəhe həm unьn jetəksehe iptaş Stalin! Jəşəhen Başqortostandaqь satsejalizem teđeleşenen jetəksehe—VKP(в) Ɵlkə Kamitatel

UŊDAR ƏĐERLƏV TIMPЬN BЬVALAR

KULAKQA QЬЂЬM JUQ, UNЬŊ SƏJƏSƏTE YTKƏRELƏ

VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenen 3—yktəвerđə sьqarqan qararьnda ...

[illegible]

AVЬR, MINEN BAŞЬMDЬ KIЋ HƏGEĐ... PLANDЬ TULTЬ-...

əđerlav planьn 15—yktəвergə nej вarь 25 pr. qa qьna ytəj. ...

[illegible]

ƏЬr ajь. Ul mulla kulaktar menən вergə вulьrqa, ularqa eştə jarđam kyrhəterge tьrьşa. Ləkin, вьl appartunistarđь tesəkk ojoşmalarь kyrmajđar. Alparь f—mulla вalahь, partejəhed вulьvьna qaramaђtan "Vastuk" kammunaьnda prsidətele вulьp toral.

Plinumda Tegəs avьl səvite persidətele Əxmədejef, parteja jaçajkahe sikritarь Zahidullin həm вaşqa aktif, partizandar "Alparьf. Plrcalьftar məmkinlek tərđən fajđalanьrqa tьrьşmajđar. Kulak qurajьna вejejđər" tinelər. Un appartunistarđan igen əđerlevđə kyrhətkan jeđđaren astalar. Beđ, igen əđerlav jьlьq planьn yktəвerđen 15 ena 72%, nyjəвer вaьna 100 pr. tan artьвьp ytəj aləвьđ, tinelər.

"Halavek" kalxuzь rəise işmuratьf hər kalxuz aqzahьna 20—25 şər вottan igen вylep вirə. Ə, şul vaqьtta kalxuz igen ... planьn 15—yktəвergə 14 pr. qa ytəgən. Ular, səvit kyləmendəge keste derəђ fajđalanmajđar. "Gigant" kalxuzьnьŋ prsidətele Təxfətyllin, kamsamal jaçajkahe sikritarь Fətxollindar igen əđerlev kampanejəhь məlendə esep jerejđər. Berdəşke part jaçajkahe sikritarь Kycin həm Pitrav avьl səvite persidətele Stipanьftar igen əđerlevđe taşlap kulaktar menən вergə esep. jьjьlьştarđa kulaktarđьŋ igen əđerlevgə вirelgən qatь zadanejalarьn kametergə telap "ularqa zadanejə avьr.. Əđ вirajek, ular вarь вer tylaj almajđar—" tip qarşьsьqalar. Qotloxammitel Qalej, Arьslanьftьf Kьal, Sьjarqulьf Valej, Tindejəkajef Qalj-kulaktar qatь zadanejalarьn tultьrmahalar đa ularqa qььђьm juq. Ber tərle sara la kyrelməgən, ştraf halьnmaj.

M. ZAQ, QJABBASЬF.

Yktəвer XIV jьllьqьna

„Igen esen kərəş—satsejalizem esen kərəş"

IGEN FRUNTЬNDA JEŊEP KILVSLƏR

Təвək plandь 72 pr. ytəne

QЬRMЬЂQALЬ. (tiligramma) derəђ jetəkselek itə вelev, kalxuzsь həm jaŋqьđaq eşsandar a pьhьn ojoştorop, kulakqa qarşь nьqlь həym alьp вarьv hedəmtəhendə Hьvьq Şişma səvite igen əđerlav planьn 106 pr., a maja tuplavь 81 pr qa tultьrđь. Iđke Musa səvite Yktəвer XIV jьllьqь ismenə massьvьj qьđьl aвuzdar ojoştorop hunqь вiş kenlektə 19 pr. yђeş вirep jьllьq igen əđerlav planьn 92 pr qa ytane, maja tuplav 70 pr. qa jetə Vistaj səvite 12. Biş avьl unqar 14 pr. yђeş вirep planda rьn 93 pr qa tultьrđьlar. Yktəвer tantanahьna qarata igen əđerlav timpьn qьđđьrьv hedəmtəhendə teвək 30 nsь yktəвergə jьllьq plandь 72 pr qa ytəne.

Alđьnqь avьl səvittarь yktəвer XIV jьlь qьna plandь tultьrьvqa qarqa hyđ вirep udar eşləjđər.

Igen əđerlav, maja tuplav fruntьnda xarlьqlь rəveştə qojroqta hejrəlep plandь appartunistarsa eđevse Birzefkь. Вilaqataj, Alikəndьr səvittə enə kysmə septa вajraq вirelde, qara taqtaqa jađьldьlar.

USMANЬF. BIKTAŞЬF.

107 NSE MATDƏ YDQƏRQƏNE JUQ!

IGEN JƏŞEREVSELƏR JAZALARЬN ALDЬLAR

ƟFƟ tesəge Taptьq avьlь Pavlьf Vasilef. Antunьf Vasilej həm Simunьf Nikalajđarqa urьal uj menən вar igendəren xəkymətkə вirməj jəşerep qujьvđarь esen xəkem вuldь.

Şu arđan Simunьf Nikalaj rivalytsejəgə tiklem həm hunьnan da вutьrak totovsь. Bьlar eseвelə kantraktatsejə duqьvьrđarь, mujьndamalarь вujьnsa xəkymətkə tapşьrьrqa tejeşle вulqan igendərđe tapşьrmaj, kire qaqalar Yđ mujьndamalarь вujьnsa Simunьf 7½, Antunьf 26 həm Pavlьf 24 sintnir tapşьrьrqa tejeştər ine. Ləkin ularđьŋ artьq igendərə вulha la „igen juq, tapşьrьp вulmaj" tip kire qaqalar. Pavlьf yđe mujьndamahьn qьrqa kire qaqьv menən вergə plan rejal tygel tultьrьp вulьr-lьqtygel"tip tərlə qotqolar tarata. Ul 251 вot igenen harj tip əsə, halьm aralarь həm вaşqa tərle urьndarqa avlqalap jəşergən. Simunьf Nikalaj 109 вot igenen jəşergən вulqan. Ularđьŋ вarьhь la xəkymətkə igen tapşьrmьv qьna tygel вəlki igendəren təđəmnən sieməle totop вulмaj, maldarьn igendərən jəşerep hajлara jarđam itə tip eşenə ajьrьm ajandarqan jəşera.

Antunьf Pavlьdьŋ tərle urьndarqa jəşergən 96 вot igene taвьla.

Igen əđerlavđeŋ əhəmejəten вelə torop, вar igendəren urьal uj menən вirməvđəre həm tərle qotqolar taratьvđarь esen вьl eş kęşegə praliterejat xəkeme 107 nse matdə вujьnsa tejeşle jazahьn вirđe.

Pavlьf Vasi'ejđe 2 jьlqa iregenən ajьrьrqa həm Başqortostan tuprьqьnan sitkə herep 8 jьl məвyrьi eşkə quşarqa, şulaj uq вətə igenen malatilka, вьjьrьn kanfiskavajt itergə. Simunьf Nikalajqa la şuluq xəkem həm kalxuzda вulqan pajavaj kapital вer hьjьr, 8 harьqьn вirməвkə. Antunьf Pavlьdь вer jьlqa məвyrьi eşkə quşьp 20 вot igenen kanfiskavajt itergə. Igen əđerlav đa xəkymət pərdələ ... вuldь.

[illegible]

ITVANЬF RTISSEF

Igen əđerlev yđ aqьşьna...

KULAK SABATAŽЬ HЬNDЬRЬL QJANЬ JUQ

TUR. (tiligramma) kalxuzdar jьllьq igen əđerlev planьn 37 pr. qa, jaŋqьđaqtar 21, qatь zadanejalar 34 pr. qa qьna tultьrđьlar. Bieгerəktə kalxuzdar ... qьђьm jomoqqa ... savittarendaqь ... kenlektə ... igen вirmənə... вergə nej вa... tapşьrđьlar, ... qьna tultьrđьlar ... savitenda kenlektə ... 13,5 pr. qa, ... da 21,5 pr. qa ... Biş kenlektə ... вarь 2 pr. yђeş вirep ... sin avьl savite ... yktəвergə ... plandь 49,5 pr. qa ytanelər. Ə, hunqь вiş kenlektə вer kila gramda igen əđerlə menələr. Aliksandьr avьl savitendə la şundaj uq xəl.

Bьl kiltergən fakьttar TUR ... igen əđerlev esen kərəşte ...

[illegible]

YKTƏBER 14 JЬLLЬQЬNA RAPЬRTTAR

K—Usul tesəge Qavarđь avьl savite şuluq avьl qatьn—qьđđa ...

[illegible]

... həm Aqtaş ta igen əđerlav planь 92 pr. qa tultьrđь. Plandь iŋ qьђqa sruk esendə tultьrьp ytəv esen udar eşkə вaşlanьlar. Bьqa tiklem kurlьqlь rəveştə qojoroqta hejrəlep kilgən Qavarđь avьlьn yđđəre menən tiŋ ləşergə saqьralar.

Q. SABIR

B. DƏVLI

Mejəkə. „Karl Marks" kalxuzь yktəвerđen tavge jartьhьndaigen əđerlavđə iŋ tyвən urьn totop torđo. Udarsьlarđьŋ sivten ytkərep, ularđь igen esən kerəşkə nьqlь ojoştorov hedəmtəhendə qьrqa вorolos вaşlandь. Ber dikađa ytevgə 1800 sintnir plan 100 pr. tь menən ytəldeluŋq herev 93 pr. qa jette.

„Bilnək" kaluuzь yđenəŋ planьn kyptan tultьrđь. Ul yđ planьn tultьrьp qьna qalmaj, 64 sintnir qarşьlav planьn вirep qьđьl aвuz menən tapşьrđьlar.

UDARNIK

K. USUL tesəge Qvarđьavьlь kalxuzsьlarь, qatьn qьđđar, eşsən jaŋqьđaqtar igen əđerlav planьn yktəвerđen XIV jьllьqьna tultьrьv esən udar eşkə вaşlanьq. Beđđeŋ plan inde 60 pr. tan artьq ytəlde. Beđ şunьŋ qalqan eləsən 10 kən esendə tultьrьrqa hyđ вirđek həm вeđ „Başqortostan" gəziten вarь вalşeviktarsa ytərgə вьşandьraвьđ.

Ilam Qaran, Imendəş, Mьrđaqaj səvittərə вeđgə ŋeqləşhenlar. Eşsəndər iseme menən

D. QJƏJSƏ

MAQAŞ

Xəđer təp вurьs—kalxuzdarđь nьqьtьv

XƏJBULLA KALXUZSAJUZЬ JETƏKSELƏRE „QJOMUMƏN"GENƏ

EŞ KYRƏLƏR. SЬJNFI HIĐGERLEGE JUQ.

XAJBULLA tesəgendə igen əđerlev, tunqa herev həm вaşqa kampanejələr oşo kendə la вalşeviktar timpьnda quj lqanь juq. Bьlə eş yđ aqьşьna taşlanqan. Tesəkk kalxuzsajuz appartunizem tunьsь qьna вirelgən. 15 nse yktəвergə kalxuzdar jьllьq igen əđerlav planьn nej вarь 35pr. qa qьna tultьrđьlar, Ə hunqь 5 kenlektə faqat 1 pr qьna yђeş вuldь igen əđerlav qa taвan arьvь—igen əđerlav qa kiŋ qatlam kalxuzsь jalpь f kere tuplanьlmavь, „tavla yđemə unьn xəkymətkə" tigən kulak luzuŋqahьna ajьrьr вirelməve həm plandьn rejallьqь turahьnda hamanda diskyssejə вarьvьnan kiŋ Ə, tesəkk kalxuzsajuz kalxuzdar menən jetəkselek itə вelməj. Xətta ,ul tesəkk kalxuzdarь eştekən igen əđerlav planь ydendə tikşerep,uqa yđ qaraşьn aldaтamьŋ kalxuzdarda igen əđerlav həm tunqa herev kampanejəlarьnьŋ вarьşь turahьnda iђap alьp вarmaj. Şunlьqtan tesəkk kalxuz sajuzь oj ndaŋ kyp-me ytəlevendə вelmajđal „Surtan ytak" kalxuzь igen əđerlav planьn 100 pr. qa ytəhə la unь tesəkk kalxuzsajuz вelməj, вylak ləv, qarşьlav planь вirevđe ojoştorov turьnda ujlaqanь la juq igen əđerlav planьnьŋ rejallьqь turahьnda tesəkk kalxuzsajuzь apparatьnda diskyssejə вara.

Apanum Audullin, polivud Burđ, kridit instruktьrь, həm xeđmət ojoştorov instruktьrь Komarьftar вьqtan aвьq—„igen əđerlav planь tesəkk kalxuz sajuzьnьn qatnaşlьqьnan вaşqa RIK həm Zivxipsajuz tarafьnan qьna jeвərelgən—tip вeran hal ar həm qajьь kalxuzdarqa zadanejə kyp tultьrьlьrlьq tygel, tegəlaj, вьlaj tigən kirelənevđər ithelənevđər menən вulalar. Imeş „Qьđьl taŋ" kalxuzь „Surtan ydak" tan 2 martaqa kəm kestə həđđə вqa zadanejə tkelatə artьq вirelgən.. kevek diskyssejalar alьp вaralar. Ə, kalxuzsajuzdьŋ igen əđerlav kampanejəhьn ojoştorovь qajda.

Nində aqьta uq вьl nəməgə esenlap totonmaqanl Tunqa herev đa hunqь surlьq menən qojroqta вara. Baвьvđa 10,000 gektar sьnьlmaqan вolo həm qьnnaqa jata. Ij kən esendə faqat 300 ga qьna jьjьlqan Kalxozdarđa вigerəktə вaşqort kalxuzsarьnda həjrəv kestərə derəђ qujьlmaqan, zərujđar arвalar jeteşmajđər. Ə, oşo kengə tiklem вьl jeteşhedlektərđe вeterev turahьnda qaqьđ jaђьvđan ytep вer tərlə la kankrit sara kyrelməgən. Arьvlar xisapqa alьnmaqandar, alьnhalar đa timerđare genə alьnqan.

Kalxuzdarđa tərle вutalьsqtar (вizaaraze jalar) xəkem hera. Kyp kalxuzdarda jən вaşьna 18-20 вot igen eləşevđər davam itə. „Frunzь" kalxuzь вetenləj taralьv aldьnda, unda sit ilimintar tulqan. 18 xoquqhьđ mulla hatьvsьlar 600 giktar jer вiləvse kulaktar ojalap tьnьs jəşap kilgəndər. Kalxuzda xuzahьđlьq tartiphьđlьk, Kalxuzsьlarđьn 50 pr esevgə вirelgəndər. Attarđьŋ 50 pr. вaвьvqa igen eşləne sьqarьlqandar. Kalxuzda addan вirle 20 вeja eşlətmətola. Ə, ydendə məxsys qьmьđ xana totolha la ul tik вriqadirdar fajđahьna qьna totolqan. 2 traktьr vatьq ultьra aqranumjasan vatьlqanьn da вelməgən həm вer tərlə sarahьđ qalqan. Qьђqahь kalxuz вetenləje menan xuzahьđlьq hađьqьna вatqan вьl kalxuz tesəkk ojoşmalarьnьŋ tanav aьtьnda idarahь Aq'jarđьn ydendə, kalxuzdьŋ ... eşlagenen вetəhelə kyrgəndər lakin sara kyrmagandar. Şenki kalxuz đur ike avьl savitten esenə ala. Ularđь ajьrьm alьvm nьqьtmaj torop „gigant" itkəndər „qьđьl—taŋ" kalxuzь la sit ilimintar menən syplangən. Unda xisapsь raskulacivait itelevse malajь, aktьvar pup, prsidatel həm tikşerev kəmisejələre hatьvsьlarđan tora. Unda la „Frunza" kalxuzьndaqь xəldar xəkem hərələr. Kulak, pup həm ularđьŋ agintarь qotqoho вujьnsa ul aşьqtan aşьq igen əđerlav planьn tultьrьvđan вaş tarta. Qьђqahь kalxuzdar вutalьsьq вer xəlgə kergəndər. Kalxuzdarda ədlişinə farmal rəveştə genə вulanьla xeđmət derəђ ojoştolmaqan, kalxuzsьlar igende xəkymətkə вirevgə qaraqanda yđđərenə 3 tapqьr artьq alqandar. Mal qьrьvđar kiŋ təђ alqan (Qanzafar kalxuzьnda 60 qa tiklem mal hujlqan) şulaj uq вaşqa jeteşhedlektar kyp tesəkk kalxuzsajuzь tarafьnan вer sara kyrelməgən.

Ş. N.

YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENEŊ 14 JЬLLЬQЬNA

(DAKLATSЬLAR ƟSƟN TIZSTƏR)

1. Savittar ile—kammunistar partejahe, unьŋ linin—ydьk kamitete hәm partejanьŋ jetәkse le ip. Stalin jetәkselәge astьn da, ytkәrelgәn 14 jьlьqьna [illegible] hәm [illegible] sәnәqәt [illegible] 1931—jьlda [illegible] indysterejalaşьv [illegible] (518 hәm 1040 tedәv). [illegible]

[illegible] traktarstrujь hәm Stalin ismendәge Mәskәv aftamabil zavьtь (elekke AMO) hәm başqalar [illegible] in de. 518 [illegible] donja kylәmendә [illegible] indysterejә gigantlarь—Magnitagurskej hәm Kuznitskej zavьttarь, Biriznikuvskej ximeja kamainatь hәm başqalar 1931—jьlda 4 nse kvartalda safqa tedelә. Avьl xuzalьqьnda satsejalizem sikьrь kypselek [illegible] aldь (salxuzdar [illegible] xuzalьqtar [illegible]) [illegible] kalxuzlaşьvь, kalxuzdar [illegible] xuzalьqьnьŋ yďәk figurahь buldьlar, totoş kalxuzlaşьv nigeďendә SSSR ďьŋ orloqsoloq hәm sьjreja tәŋaktarenda kulaktarďь sьjnьf sulьv jaqьnan beterәv tamamlana. Satsejalizemdьŋ nenise osorona ingәn Savittar Sajuzь ьsьl satsejalizem ikanumikahьnьŋ nigeďen tedәvdә tamamlaj. Bьl—kestarďen eske menasaѣәttәre jaqьnan Savittar Sajuzьnda satsejalizemdьŋ jeŋeve tә'min itelgәn tigәn byď. Betә donja praliitarejatь, kalunja hәm itelgәn xalьqtarďьŋ impirejalizemgә qarşь, xalq ara praliitarejat rivalytsejahe esen kәrәştә rendә ularďь rivalytsejanirlaştere faktьrь sulьv jaqьnan SSSR ďьŋ ryle bik nьq yŧә.

2. Savittar Sajuzь satsejalizem tedev julь menәn alqa barqan, agrar—indysterejal ilďәn ere indysterejal ilenә, donjala iŋ ere avьl xuzalьqь hәm aldьnqь tixnikә ilenә әjlәnqәn vaqьtta, kapitalizem donjahь KAPITALIZEMDЬŊ ƟMYMI KRIZESE nigeďendә kinәjmәktә bulqan qatь iqtisadi krizes qosaqьnda jәşәj, betә qarşьlьqtarďьŋ sәnәqәt hәm agrar krizes neŋ qьrqьvlaşьvь kridit krizesenә kiltermәve memkin tyg ine. Bьl—betә donja iqtisadi krizesenen jaŋь, juqarь bәďqьsqa kyskәnen kyrhәtә.

S. faşistarďьŋ „ojoşqan kapitalizem", „sәnәqәtta tьnьsьlьq", „xuzalьq dimakratejahь" hәm başqalar tigәn tejyrejәlәre selpәrәmә kilde.

3. Tәrәnәjgәndәn— tәrәnәja barqan krizes heďәmtәhendә kapital ildәrendә, kalunja hәm jarьm kalunjalәrďa prajьzvudstva bik nьq qьďqarďь. Ere davlattarďa hunqь ike jьl esendә mitalurgeja sәnәqәte prajьzvudstьqahь 41,7 pr. qa kәmene, iŋ kesәs kapital ilendә (tәn jaq Quşma Amirika ştattarь) mitalurgeja zavьttarьnьŋ nagruzkalarь 28 pr. qьna taşkil itә, eske hәm tьşqь savďa bik kyp dәrәdә qьďqarďь, mendәrsә dur hәm vaq bankьlar şartlanь. Betә donja iqtisadi krizese eşheďďәr hanьn bik nьq yĭterďe (betә eşheďďәr 40 milijun), eşsәn mas saqa xajerselek kilterďe, milijundarsa krәѣtejәn xuzalьqtarьn seldәrďe.

4. Impirejalistar, betә donja iqtisadi krizesenәn eşselәr sьjnьfь hәm krәѣtejәndәr jalpьhьnьŋ tormoş dәrәsәhenә hezym itev, impirejalizem huqьşь hәm SSSR qa intirvinsejә jahav, donjanь jaŋьnan bylev juldarь menәn sьqarqa ujlajďar. Eş xaqь kәmev (Angeleja, Amirika, Girmaneja hәm başqalar), eşselәrgә eşhed qalqan vaqьttarďa birelә torqan jarďamdarďь kәmetev hәm unь beteŋlaj beterev, h. b. eşselәr sьjnьfьnьn tormoş dәrәsәhenә qotorqan raveşta hezym jahavďьŋ asьq elgetәre. Japunejanьŋ Manьurejәgә baѣьp inere donjanь jaŋьnan bylev esen kәrәş barqanьn kyrhәtә.

5. Satsejal—faşistar, faşistar diktaturahь eşsәn jalpьnь talavďь ojoştorovďь, kalunja hәm jarьm kalunja ildәrendә rivalytsejon xarakte jemerev, betә donja eşsәndәreneŋ tьvqan ilenә—SSSR qa qarşь huqьş әďer'av juldarь menәn kapitalizemdь „qotoldorov—haqlav" esen betә saralarďь kyralәr. Satsejal—dimakrattar, burьvazejaneŋ tep satsejal terәge hәm burьvazeja xakimejәten alьp taşlav julьnda tep unajhьďlьq jahavsь bulьp toralar. Satsejal faşistarqa uŋ hәm "hul" appartunistar jarďam itәlәr. Kampanjanьŋ tep burьsь—satsejal—faşizem hәm unьŋ jarďamsьlarь bulqan appartunistarďь jemerev beterev, unьŋ xejanәtse ikәnen kyrhәtev, eşselәr arahьnda unьŋ tamьrьn qorotov hәm eşselәrďeŋ kypselegen rivalytsejә jaqьna tartьvďan tora.

6. Burьvazejaneŋ sajasi hәm iqtisadi jaqtan ideve, kapitalildәrendә, kalunja hәm jarьm kalunjalarďa rivalytsejә xarakәteneŋ yňeven tьvďьra hәm eşsәndәrďe kammunistar partejahe inzьngьlarь ergәhenә berlәşterevgә alьp bara. Angelejala dinged qәskәrďәreneŋ baş kytәrevse, ere k a p i t a l i l d ә r e n dә elek satsejal — dimakrattar partejә esendә torqan eşselәrďen kammunistar partejahenә jalpьlь ravešta kysevďәre, Ispanejә eşselәreneŋ baş kytәreve, zabastufkalarь hәm undaqь rivalytsejә, burьvazejaneŋ eşselәr sьjnьfьna hezym itevďәrenә qarşь bik kyp zabastufka hәm mitingьlar, Qtaj eşsәndәreneŋ baş kytәrevďәre, qьďьl armeja hәm Savittar jaqьna sьqьv ďarь—bьlar betәhe lә xә itkes sьjnfi huqьştar jetkәnen, satsejal prablimanь qatь sьjnfi kәraştәn başqa, burьvazeja dimakratejahe ramkahьnda parlamint julь menәn genә xәl itev mәmkinlege turahьndaqь qaraştarьnьŋ eşselәrďә betkәnen kyrhәtә.

7. Burьvazejanen donjanь jaŋьnan bylevgә, hәm SSSR qa qarşь intirvinsejә jahavqa әďerlege huqьş byçzattьren hәm qәskәrďe arttьrьv menәn xarak tirlana. Tybәndәge handar bьnь asьq kyrhәtәlәr:

HUQЬŞ RASXUTTARЬ (MILEJUN DALLAR MENƏN)

	1914—jьl	1929—jьl	1930—31 j.
Franseja	280	258	457
Angeleja	385,5	530	537
Tәnjaq Amirika ştattarь	288,5	680,8	847
Itәleja	131,2	135,5	249
Japuneja	97,2	234,5	234,5

Huqьş tixnikahe iѣ kiterlek yŧә, huqьş—ximeja sәnәqәte yďeneŋ praduksejahen 6 tapqьr arttьrďь. Fransejala huqьş ajьraplandarь 1930—jьlda 138 bulha, 1931—jьlda 1272 gә jette. Betә donjala berďәn—ber il-satsejalizem tedevse Savittar Sajuzь tьnьslьq sajasәten qatqi ravešta ytkәrә hәm impirejalistarďьŋ hezym itev memkinlektәrenәn haqlanьv esen şul uq vaqьtta il qorqavsьlьqьn nьqьtә.

Intirvinsejә qurqьnьsь, SSSR ďь haqlavďa taqь la betә stridstьvalarďь kesәjtevgә, tixnikanь inderev, hәr ber huqьşsьnьŋ anьn hәm nьqьlьqьn kytәrev, әsә—avjatsimden eşen kiŋәjtev, qьďьl armejәneŋ milejunlaqan eşselәr hәm kalxuzsьlar menәn tuqanlьq bәjlәneşen kesәjtev julь menәn qьďьl armejәneŋ bajavaj safьtarьn taqь la nьqьtьvqa beďde mәzbyr itә.

8. Betә kapitalizem donjahь tәrәn krizes menen solqanьp alьnqan ber vaqьtta, donjala berďәn—ber il—S. S. S. R. satsejalizem tedevďe taqь la kiŋәjtevďә gigant aďьmdar menәn alqa bara. Sәnәqәtteŋ, nifet, a. xuzalьqь maşinalarь jeteşterev iliktrik sanaqәte kevek tarmaqtarь yďďәreneŋ biş jьllьq plandarьn 5 tә tygel, bәlkem 2 jarьm—3 jьlda tәmamlanьlar. Jaŋь sәnәqәt gigantarь teďev kiŋ raveşta alqa bara. Ken sьqьşta jaŋь kymer—mitalurgeja bazahь tedelә. Magnitagurskej hәm Kuznitskej zavьttarь kevek gigantarďь teďev tәmamlana. 518 harik—hәm zavьt eşkә totona. II, timer jul transpьrtьn qьrqa raveşta rikanstruksejalaştьrьv osorona inde. Avьr sәnәqәtteŋ yŧeve hәm aj xuzalьqьn satsejalizem nigeďendә rikanstruksejalaştьrьv julь menәn jeŋel sәnәqәt tә yďeneŋ praduksejahьn jaqşь uq arttьra. Qala kammunal xuzalьqьn rikanstruksejalaştьrьv eşe kiŋ raveşta alьp barьla. Bьl heďәmtәlәrgә, partejәneŋ giniral hьďьqь derәѣ bulьvь, hәm eşselәr sьjnьfьnь bьqa tiklem his bulmaqan dәrәsәlә xeďmәt intyzejazmьnьn kytәreleve—satsejalizem jarьşь hәm udarь lьqtьŋ kiŋәjeve arqahьnda ireşelde.

9. Indysterejane balşeviktar timpь menәn ytkәrev heďәmtahendә S. S. S. R. agrar ildәn indysterejә ilenә әjlәnә. Əgәrďә satsejalizem sәnәqәte praduksejaheneŋ yďil avьrlьqь betә xalq xuzalьqьnьn vajavaj praduksejahьnda 1927—28—jьlda 45 2 pr bulha, 1929—30—jьlda 63 pr. qa kytәrelde hәm 1931—jьlda ul tiqь la nьqьraq dura jďь. Eşselәr sьjnьfь han jaqьnan yŧte. Hunqь jьlda qьnь sәnәqәtkә ike milejun jaŋь eşselәr alьqtarьldь. Eşselәr sьjnьfьnьŋ kyltura—sajasi dәrәsәhe jьqşь uq yŧte, kvalifikatsejahь kytәrelde hәm unьŋ kyltura-tormoş şarttarь nьq uq jaqşьrďь.

10. Linin milli sajәsәtte tormoşqa ytkәrev heďәmtahendә Ərәsajďen elekke kalunjahь—Başqortostan Ural—kyzьas kamainatь sistimьna inde, uq aldьnqь indysterejal—agrar ilgә әjlәnә. Matur (jьlьna 200 meŋ matur eşlәjәsәk), betә donja kylәmendә dur әhәmejәtkә eja bulqan qaďan—turain zavьttarь kevek ere indysterejә gigantarь teďej. Bilarәt hәm Bajmaq zavьttarьn rikanstruksejalaştьrьv eşte başlandь la inde. Ɵle—Magnitagurskej iliktrik timer julь halьv, timer bьq—kanat zavьtь, Jegәqe—Kamaruvskejďә mitallurgeja gigantь, vagun teďev hәm ilktiavuz zavьttarь halьv alďalande. Ikense biş jьllьqta Başqortostan sәnәqәtenә 5 milejart hum kapital halьnasaq.

11. Dur unьştar menәn bergә, sәnәqәt eşendә eďeklektәr hәm jeteşheďlektәr ďa bar. Qara mitallurgeja, kymer hәm transprt artqa qala. Şulaj uq Başqortostan sәnәqәtendә lә eďeklektәr bar. Ɵlkә sәnәqәttә plan ajda 9pr. qa ytalgәn. Praduksejanьŋ yďenә teşev xaqьn kәmetev julьndaqь handar ytalmaqan. Başqortostan sәnәqәteneŋ Bilarәt hәm Bajmaq kevek tep ucaskalarьnda artqa qalьv—plan ytalmav taqь la nьqьraq. Yktaber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьqь eşselәrďe sәnәqәttәge eďeklektәrďe beterev, beteŋ ojoşmalarďь jaŋьnan tedev, iptaş Stalindьŋ 6 şartьn tormoşqa ytkәrev, satsejalizem jarьşь hәm udarsьlьqtьŋ jaŋь furmalarьn (almaş—qarşьlav, xuzalьq iѣәbe brigadalarь) kiŋәjev luzungьlarь aѣtьnda ytәrgә tejeş.

12. S.S.S.R. yktaberďen 14 jьlьqьna orloqsoloq hәm sьjreja tәŋaktarenda kalxuzlaşьvďь asasan tәmam'aj S.S.S.R da kalxuzlaşьv 60 pr. qa jette. Avьl xuzalьqьn kalliktifilәşterev turahьndaqь partejәneŋ 16 nsь sьjzь hәm yďәk kamitatteŋ nyjәber plinumь diriktifәre ytaldе. Avь da satsejalizem sikьrь motlaq kypselek taşkil itә. Bьl betә donja kylamendә әhәmejәtle, tarixi jeŋev. Aŋxuzalьqьn satsejalizem nigeďendә jaŋьnan teďev heďәmtahendә orloq prablimahь xәl itelde. Tixnik (mamьq, jeten, kinder, şәkәr sәgәldәre) hәm jәşelsә kyltuarь jeteşterevdә safxuzdar hәm kalxuzdar әѣtenlek aldьlar. Parteja hәm eşselәr sьjnьfь ere malsьlьq safxuzdarь hәm kalxuzdarь teďev julь menәn malsьlьq prablimahьn xәl itev de jәjep jeŋәrev eşenә kereşte.

13. Elekke batsa kalunjahь bulqan başqortostan partejanьŋ hәm unьŋ yďәk kamitәteneŋ giniralnaj julьn qәtqi raveşta bojomqa atqarьv nigeďendә ere satsejalizem xuzalьqьna jeteďtimptar menәn kysә bara. Avьl xuzalьqьn kalliktifilәşterev ytkәn jьlьqь 25 pr urьnьna 1931 nse jьlda 67 pr qa jette. Safxuz hәm kalxuzdar sәsev majdanьnьŋ 80 pr, tьn bilәp toralar.

Avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeďenә jaŋьnan qorov julьnda unьştarqa ireşevgә qaramaѣtan kalxuz, Safxuz, teďeleşendә kyp kenә dur jeteşheďlektar bar. Kalxuzdarďь ojoştorov prajьzvudstva jaqьnan nьqьtьv kalxuz teďeleşenen xәďerge dәvrendә tep burьs bulьp tora. Xeďmәtte derәѣ ojoştorov, iѣәp eştәren julqa qujьv, sdilşinanь bojomqa atqarьv kalxuzdarďa juqarь tavarlь firmalar ojoştorov hәm kadrďar әďerlәv esen kәraş ьlar yďәk kәmitatteŋ kalxuzdarďь ojoştorov hәm prajьzvudstva jaqьnan nьqьtьv turahьndaqь qararьn bojomqa aşьrьv eşenen iŋ әhamejәtle eleştәre. Unьştь kytәrev esen kәrәş agra tixnikә prapagandahьn kiŋ ravešta julqa qujьv ьlar xәďerge mәldeŋ iŋ әhamejәtle burьstarь. Jaŋ qьďaqtar arahьnda kiŋ massavaj eş alьp barьv julь menәn tav başlap kalxuzdarďь ojoştorov jaqьnan nьqьtьv eşen kiŋ julqa qujьp, krәѣtejәndәrďe kalxuzdarqa ьlqtьrьv esen bulkәraştәn „dur pr. tar arьnьqьvьvqa әjlәnevenә" (yďәk kamitatteŋ oşo jьl, 2 nse avqьstaqь qararьnan) jul qujmajьnsa Başqortostan jәmhyrejәte totoş kalliktifilәşevďe hәm unьŋ nigeďendә kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan beterevďe parteja yďәk kamitәte tarafьnan kyrhәtelgәn sruktar da, jaqnl 1932 nse jьldьŋ jaďьna tәmam ilerqә tejeşle.

14. Bьjьl başqortostanda igen әďerlәv eşe siktәn tьş jomoşaq timptar menәn bara: 25 nse yktaergә plan nej barь 39,3 pr. qa ytalgәn. Ə ytkәn jьl bьl vaqьtta igen әďerlәv planь tultьrьlьp kila ine. (80 pr) Yktaber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьq bajramь kalxuzsь, şulaj uq avьldьŋ jarlь hәm urta xәlle jalpьhьn igen әďerlәv planьn 100 pr itep ytavgә hәm aşьqьp ytavgә kiŋ raveşta manlizavajt itev kulaktarďьŋ „tәv başlap yďemә, unan hun davlatkә" tejevďәn qlaarat bulqan patilaitelselek nastrajenejәlәren beterevgә kalxuzsьlar ojoştorov luzьngьlarь aѣtьnda ytergә tejeşle.

15. Kapitalizem ildәrendә burьvazeja eşselәr sьjnьfьnьŋ tormoş kimәlenә, kyltura talaptarьna hәm eşsәndәrďeŋ kyltura ycriďdinejalarenә qotorop hezym alьp barqan—100 mendәrsә urtam tybәnge mәktәptәrďe jәpqan, kultura eşselәreneŋ matdi kimәldәren slatima raveşenda teşerә barqan hәm 10 mendәrsә praliitarejat balalarьn uramqa sьqarьp taşlaqan vaqьtta, beďďeŋ Savittar Sajuzьnda, dejem başlanqьs mәѣbyri uqьv ytkәrev tarlisendә jaŋa milejundarsa balalar hәm ololar mәktәptәrgә ьlьqtьrьlalar, 100 mendәrsә jaŋь başlanqьs, urta hәm juqarь mәktәptәr, kluptar hәm balalar jәslәlәre asьlalar.

1914—jьlda Ərәsajďen başlanqьs hәm urta mәktәptәrendә 7,8 milejun bala uqьqan, ә SSSR da 1931 nse jьlda şul uq mәktәptәrďә 20 milejun bala uqьj. Tixnikumdarďa 424 meŋ keşe hәm VUZ darďa 237 meŋ keşe. Mәktәp hәm fәnni eşselәrďen matdi kyltura, hәm tormoş şarttarь jьldan jьl jaqşьra bara.

Parteja eşselәrďәn, kalxuzsьlarďan, batrak hәm jarlьlarďan yď intiligintsejabeďďe tьvďьrьv mәs'әlәlәhen qujďь hәm ul 'mәs'әlә qәtqi raveşta bojomqa aşьrьla.

16. Tep sәnәqәt tәŋaktarendә zavьttar ergәhendә 7 jьllьq mәѣbyri uqьtьv ytkәrelә inde. Başqortostan jәmhyrejәte aldьnda dejem başlanqьs uqьvďь ytkәrev genә tygel. bәlkem indystrejәlәşevse jәmhyrәtәt esen yďeneŋ kvalifikatsejalь eşselәr kadьrьn, kammunistar kadьrьn, inzinir—tixnik, agranum, kyltura hәm fәnni eşselәrďe, bigerәktә tep millәt—başqorttarďan tьvďьrьv julьnda dur burьs tora. Xalq mәqarifle julьnda KAMVUZ asьv, balalarďьn 31 nse jьl 1 nse qinьvarqa başlanqьs uqьvqa 100pr. ь menәn ьlьqtьrьvьnan qibarәt bulqan elgәşevďәr sәnәqәt hәm avьl xuzalьqь esen kadьrďar jeteşterevďen tejeşle timptarьn tә,min itә almajďar әle. Ə, bьnan oşo burьs kilep sьqa—Yďәk kamitәtteŋ başlanqьs hәm urta mәktәp turahьndaqь diriktifьn qәtqi raveşta bojomqa aşьrьv, betә mәktәptәrďә uqьvďьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv, kyp kenә jaŋь urta hәm juqarь mәktәptәr asьv, mәktәpte beterev turahьnda „hulqa" begevďәrgә qarşь qәtqi kәrәş alьp barьv.

17. Yktaber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьqьna tiklem Başqortostan jәmhyrejәte furmahь jaqьnan milli hәm ajьşь jaqьnan satsejalistik kyltuarь tьvďьrьv hәm alqa jeŋәrev julьnda gigant unьştarqa ireşte. Əgәr batsa xәkymәte vaqьtьnda Başqortostanda ber genә lә urta mәktәp bulmaha, xәďerge vaqьtta unьŋ 3 VUZ ь, rabfaktarь, 10 tixnikumь hәm kyp kenә bytәn mәktәptәre, kurьstarь bar. Milli matbuqat jeteď timptar menәn alqa bara, başqort telenә ip. Stalindьŋ әѣәrďәre tәrdemә itelde, Lininden 6 tumlь әѣәre tәrzemә itelev eѣtendә, xudubьstьva, uqьv fәnni hәm bytәn әďәbejәt nәşer itelә, milli tejatr yŧә hәm başqalar. Betә barqan sьjnьftar kyltura hәm idejalugeja fruntьnda la satsejalizem hezymenә qotorop qarşь toralar, şuqa kyrә satsejalizem kyltuarahь esen, kyltura tedeleşenen betә tarmaqlarьnda marksizem—lininizem idejalugejәhьnьŋ tadalьqь esen qәtqi kәrәş beďďeŋ kilәsәktәge eştә yŧәk urьnďь alьrqa tejeşle.

18. Praliitarejat diktaturahь urьnьnь bulqan Savittar kulaktarqa, hәm ularďьn agintarь bulqan uŋ hәm "hul" appartunistarqa, padkulacniktarqa hәm qorotqostarqa qarşь sьjnfi kәrәş utь esendә yŧtelәr hәm nьqьnьlar. Əgәr 1930 nsь jьlda savittarqa hajlavqa betә hajlavsьlarďьŋ 53,4 pr. tь qatnaşqan bulha, 31 nse jьlda ular 68,5 pr. qa kystelәr. Savittarďa Başqorttarďьŋ yďil avьrlьqь arttь. Ləkin apparattarďь, bigerәk tә jәmhyrejәt hәm teŋak apparattarьn jerlelәşterev dәrәsәhe partejәnьŋ milli sajәsәte menәn qujьlqan talaptarďь qәnlqәtlәnderә almajďar. Savittarďe kilәsәktә taqь la nьqьtьv, ularďьŋ eşen prajьzvudstьvaqa jeď menәn qaratь jaqьnan qorov, savit, xuzalьq, kapiratif hәm bytәn apparattarďь tyѣәndәn alьp juqarьqa tiklem qәtqi raveşta jerlelәşterev esen kәrәş, tep qurqьnьs bulqan vilikadireavnaj şavinizemqa, tatьsdarďьŋ başqorttarqa nisbәtan şavinislьq tindinsejәlәrenә hәm jerle millәtselekkә qarşь his kilesә almaѣlьq ajavhьď kәrәş—bьlar hamandә sәjәngә kәnden xәl itkes burьstarь bulьp qalalar hәm balşeviktarsa nьqьşьp ytkәrelergә tejeşlәr.

19. Ilde indystrejәlәşterev hәm a/xuzalьqьn satsejalizem nigeďenә qorov, sәnәqәtkә jaŋь kadьrďarďьn aqьlьvь, satsejalizem \ ikanumikahь nigeďen tedәp tәmam itev esen jalpьnьŋ intyzejazeme kytәrelev nigedendә hәm Lininsә sәjәsәtte derәѣ ytkәrev arqahьnda Yktaberďe ojoştorovsь—kammunistar partejahь ban hәm sьjlat jaqьnan yŧte, ike fruntqa—uŋ hәm „hul" tajpьlьştarqa hәm ularqa kileşep qaravьlьqqa qarşь kәrәşte idejalugeja jaqьnan nьqьnь. Yktaber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьqьna partejә ike jarьm milejun keşegә yŧte, unьŋ sьjfat sastafь nьq uq jaqşьrďь hәm kiŋ eşsәn jalpьqa partejanьŋ ta'ѣire hәm aftaritete his kyrelmәgәn dәrәsәlә yŧte. 15 nse a'jәndәn [illegible] parteja sastafьnda satsejal xalďare bujьnsa eşselәr 57,8 pr. tan 66 pr. qa tiklem arttьlar, stanuk ergәhendә ge eşselәr 40,8 pr. tan 44 pr qa tiklem, betә avьl kammunistarь arahьnda kalxuzsьlar 53 pr. tan 60 pr. qa tiklem arttьlar. Milli jәmhyrejәttәrďәge partejә ojoşmalarьnьn sastafьnda tep xalq 52 pr. qa tiklem arttь. Parteja başlьsa udarniktar hәm prajьzvudstьvalaqь qart eşselәr iѣәbenә yŧte.

Başqortostanda 30—jьl menәn saqьştьrqanda 1931 nse jьldьŋ 1 nse jartь jьlь esendә parteja ojoşmahь 6697 keşәgә, jәki 29,5 pr. qa yŧte. 1930 nsь jьl esendә 7,127 pr. qa yŧkәjne. Parteja ojoşmahь sastafьnda başqorttar banь 741 gә arttь. Lininse kamsamaldьŋ saftarь la, satsejalizem teďeleşendә partejәneŋ jarďamsьhь bulьv rylen kytәrep yŧәlәr.

Yktaber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьqь bajramь parteja ojoşmahьnda prajьzvudstьva eşselәreneŋ 50 pr. tanda kәm bulmavьn tә'min itev turahьndaqь yďәk kәmitәt qararьn hәm 1931 nse jьldьŋ aďaqьna ojoşmanьŋ sastafьnda prajьzvudstьva eşselәren 40 pr. qa, batrak hәm a/xuzalьqь eşselәren 10 % qa jetkerev hәm başqorttarďь partejaqa ьlьqtьrьvqa ajьrьmsa d i q q a t birev tarahьndaqь VKP(b) elkә kәmitәte qararьn tulь raveşta bojomqa aşьrьv luzьngьhь aѣtьnda ytergә tejeşle. Partejә ojoşmahьnьn tep hәm iŋ mәhim burьsь partejә aqzalarьna hәm bigerәk tә kandidattarьna marksizem—Lininizem tәrbejәhe birevdә hәm ular arahьnda tixnik baďanlьqь beterevdәn qibarәt.

20. 5 jьllьqtьŋ xәl itkes 3 nse jьlьnda satsejalizem ikanumikahьnьŋ nigeďen teďep tamam itev julьnda siktәn tьş dur satsejalizem teďeleşen qәtqi raveşta ytkәrev, ilde indystrejәlәşterev hәm a/xuzalьqьn satsejalizem nigeďenә jaŋьnan qorov eştәren balşeviktarsa timptar menәn ytkәrev, kadьrďar әďerlәv, yďebeďďen tixnik intiligintsejane tьvďьrьv, bigerәk tә Başqortostan şarttarьnda tep millәt—başqorttarďan kadьrďar jeteşterev bьlarďьŋ betәhe lә barь tik partejәneŋ jalpь menәn eďlekheď elemtә lә bulьv hәm uqa jetәkselek itev, partejәneŋ eşselәr, kalxuzsьlar hәm bigerәk tә tep millәt xalqtarь iѣәbenә yŧev, balşeviktar partejaheneŋ berďәm bulьvь, parteja saftarьnda qoros dissiplinaneŋ bulьvь, ike fruntqa—xәďerge vaqьtta tep qurqьnьs bulqan uŋ tajpьlьşqa hәm „hulqa" begevďәrgә, ularqa kileşep qaravьlьqqa, vilikadireavnaj şavinizemqa hәm jerle millәtselekkә qarşь ajavhьď kәrәş alьp barьv şarttarь bulqanda qьna iŋ qьďqa tarixi sruktar esendә bojomqa atqarьlьvďarь memkin.

21. Betә kammunistar intrnatsejanalьnьŋ jetәkse partejahь—VKP(b) sit ildәrďәge tьvqan kampartejalarqa ularďьŋ eşselәr sьjnьfь kypselege esen, faşizem hәm satsejal faşizemdь tar—mar itev julьnda bulqan kәrәştәren dә jәnle elge bulьp tora. VKP(b) hәm SSSR ďьŋ elgәşevďәre—ular betә kammunistar intrnatsejanalьnьŋ, betә donja praliitarejat armejaheneŋ, impirejalizemqa qarşь kәrәşevse betә donja itelgәn xalьqtarьnьŋ elgәşevďәre. Yktaber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьqь bajramь sit ildәrďә eşsәn jalpьnь bajavaj raveşta manlizavajt itevďen jaŋь faktьrь bulasaq hәm ularďьŋ kamintiren luzьngьlarь, betә donja praliitarejat rivalytsejahe luzьngьlarь aѣtьnda tuplanьvďarьn kesәjtәsәk.

Tybәndәge әďәbejәtte uqьrqa tәqdim itelә:

1) yktaber rivalytsejaheneŋ 14 jьllьqь—agitatьrďar hәm prapagandistar esen matirejaldar hәm mitudik kyrhәtmәlәr VKP(b) Yďәk Kamitәte hәm Mәskәv kәmitәte agit. bylege nәşere. A G I Z. „Mәskәvskej rabucej" 1931—jьl.

2) I.V. Stalin „Yktaber Juldarьnda"—Yktaber rivalytsejaheneŋ dejem tarixi mәs'әlәlәren, unьŋ tarixi barьşьn hәm aldьnqь sәѣәptәren jaqtьrtьvsь mәqәlәlәr jьjьntьqь.

3) J. Jaraslavskej „Nisek eşsе hәm krәѣtejәn batşanь bajardarь hәm kapitalistarďь berep teşerďelәr"— OGIZ, 1931—jьl.

4) V.I. Linin (1870—2924) „yktaber rivalytsejahe turahьnda"—teďevse hәm iѣkәrmәlәr birevse M. Pastirnak. Hyď başь S.S. Krivaşьqь. GIZ nәşere, 1929—jьl.

5) Manujelskej D.Z. „Kampartejә hәm kapitalizemdьn krizese" (Kamintiren başqarmahьnьŋ 11 — plinumьnda daklat) OGIZ nәşere, 1931—jьl.

6) I.V. Stalin „Jaŋь bastanul ka—xuzalьq teďeleşeneŋ jaŋь burьstarь" (1931—jьl, 23—ejunьnda xuzalьq eşselәre kәŋәş mәhendәge telmәre) OGIZ nәşere 31—jьl.

7) V.V. Kujьbьşьf „VKP(b) Yďәk Kamitәteneŋ ejjyn plinumь jomqaqtarь turahьnda" (1931 jьl 19—majďa Mәskәv partejә aktifьnьŋ dejem qala jьjьlьşьnda daklat) OGIZ nәşere, 1931—jьl.

8. A.S. Bubnьf „Kyltura burьstarь turahьnda" (1931—jьl, 19—fivralda dejem başlanqьs uqьv betә Ərәsaj I—sjьzьnda daklat) OGIZ nәşere, 1931—jьl.

9) A.R. Raxmbajьf „R.S.F.S.R millәttәre arahьnda dejem başlanqьs mәѣbyri uqьv turahьnda" (1931—jьl, 19—fivralda dejem başlanqьs uqьv betә Ərәsaj—sjьzьnda daklat) OGIZ nәşere, 1931—jьl.

10) L.M. Kaganavьc „Bәjnәlmilәl hәm eske xәl hәm kamsamuldьŋ burьstarь" (VLKSM ďьŋ 9—sjьzda daklat) OGIZ, 1931—jьl.

11) N.A. Jakvlьf „kalxuz teďeleşe turahьnda" (savittarďen betә Ərәsaj 6—sjьzьnda daklat) Silxuzgiz, 1931—jьl.

12 VKP(b) elkә kәmitәteneŋ başqort xәrәkәte turahьndaqь tizestәre.

13) Savittar Başqortostanьnьn 10 jьlь—1919—1929 (matirejaldar jьjьntьqь).

14) VKP(b) ƟK hәm ƟKK 4 nse plinumь matirejaldarь.

15) Ip. Bьjkindьn Bәlәbәjďәge hәm Ɵfe qala aktifь jьjьlьşьndaqь telmәrďәre („Krasnaj Başkireja" gazitenen 1931—jьl N darьn qaraqьď).

16) Ɵfe qala aktifь jьjьlьşьnda ip. Isancyrin telemәre („Krasnaj Başkireja") gazitenen 31—jьl № darьn qaraqьď).

VKP(b) ƟK kyltorkьь.

PYLŞƏSUTTARЬNЬŊ BЬSKAQLЬQTARЬNA RPATIS BILDELƏBED

PYLŞƏNEŊ QANLЬ TƏRMƏLƏRENDƏ

(Pylşә tәrmәhendәge ber sajasi totqondьŋ xatь.)

(Partьda sьqa torqan Fransejә kampartejahe urganь „Jumanita" nan. Pylşә faşistarь tәrmәlәge sajәsi totqondarqa jьrtqьstarsa taşlanalar. Bigerәk tә kammunislьq prapagandahь menәn qәjeplәngәn keşelәrgә qotoronqan raveşta hezym itәlәr.

Ludzә tәrmәlәrendәge intekterev, jәfalavďar menәn genә qәnlqәtlәnmәj, beďďe nьqьraq qaďaplav esen Varşav tәrmәheneŋ mәdire danlьqlь palac Pavjakьь kilterďelәr.

Ul kilev menәn, beďďeŋ kypmәxәystarďen jәne, qanlь bәrәbәrenә alьnqan hәm haqlanьp kilgәn xoquqtarьbьďďь taєtьp aldьlar. Tьştan k ilgәn aďьqtarďь bylęşevďe tьjďьlar, tәrmәneŋ birgәn aďьqь bik әď bulьv menәnbergә his ber aşarlьqta tygel, şul ajqanlь kyptәrebeď astan jala sigәlәr. Kәndәr bujь ber nәmә qapmaj uďqaralar.

Kitap, ƶurnal, qәlәm qaqьď jaďьv—hьďьv nәmәlәre hәm başqa kyltura ajberďaren tәrmәgә indermәѣ esen betә saralarďь kyrәlәr. Əď genә qarşьlьq kyrhәthәn dә tәrmәgә jabalar. Tәrmә abьstanufkahь siktәn tьş avьr. Unda jatьp tororloq tә tygel. Şundaj urьnda kәndәr bujьna aşarqa birmәj, jaqtьlьq kyrhәtmәj, biklәp qujьp qaďaplajďar. Beď oşo jәberlәvďәrgә qaramaѣtan eşsәndәr adatlьqь hәm savittar Pylşәhe esen iѣ kitkes qatь kәrәş alьp barabьď. Betә donja eşse—kerәѣtejәndәre, beď terle juldar menәn beďgә jarďam iteqeď. Heďďen jarďamьqьď menәn beď Pylşәnen qanlь taşizmьna qarşь kәrәşte taqь la nьqьraq kesәjtәsәk beď.

Palitsejә kampartejә JORTON QULQA ALDЬ

25 nse yktaberďa Birlin palitsejahe, VKP(b) nьŋ Birlin elkә kәmitәte urьnlaşqan LIBKNIXET jorton, „RUTE—FANE" gazitәneŋ tipagrafejahen hәm ridaksejahen qulqa aldь, 3 gruzavikta kilevse 120 palitsejeskej hәm 60 agint KARLLIBKNIXET jortona kilep, jort esendәge betә bylmәlәrďe qulqa aldьlar. Ber nisә keşe aristavajt itelde. Palitsejeskejďәr Girmanejә yďәk kәmitәte jortondaqь sajәsi bojora aqьzalarьna hәm bytәn keşelәrgә jortto tuqьravьhьď taşlarqa quştьlar. Jortta „RUTE-FANE" gaziten sьqarьvьь tipagrafejә eşselәre genә qaldьlar. Palitsejә bylmәlәrďәge bik kyp şkaftarďь vattь. Betә jaďьv maşinalarь qulqa alьndь. Tentevďәr hamanda davam itә.

Palitsejәlәrďeŋ nacalnige dimakrat GRZIZINSKEJ, kampartejә jorto bildahed vaqьtqa tiklem qulqa alьndь tej. Palitsejeskejďeŋ Birlin idarahe yďenen rasmi belderevďәrendә, imeş „kammunis aktifiarьnьŋ berәvhendә bumaalar taвьldь" tip әkejәttar tarata. Palitsejeskejďeŋ bьndaj әkejәtәren faşis gazittәre, qьsqьra torqan ƶagalulkalar menәn „Birlin jaqьndaqь dacala kammunistar ďan 2 sumadan bumaa taвьldь" tip jaďalar.

Girmanejә kampartejahe jortona jahalqan hezym hәm faşis gazittәreneŋ jalqan әkejәttәre betahe lә bьnь sajәsi әhәmejәt qaďanalar. Bьlar betahe lә GRINIR menәn ZVIRINGь arahьnda bulqan hejlәşevďәrďen ber heďәmtahe bulьp hanala. BRUNINQ xәkymәteneŋ, kammunistarqa qarşь kәrәşe faşis GIDLIRЬFTAN hәm tygel. Ul bьnьŋ menәn eşselәrgә hezym jahaj torqan qьsqь pragramahьn uďqarьrqa tьrьşa.

RUTE—FANE gazite betә eşsәndәrďe kammunistar partejahen jaqlarqa saqьra.

Qtaj qьďьl armejahe SƏVIT RAJUNDARЬN HAQLAJ

ŞANXAJ, 1. Gazittar CANKAJ-ŞI deŋ qьďьldarqa qarşь esensә paxutьnan huŋ SZƏN-SI XUNAN, hәm FUNSZƏN teŋaktarendәge qьďьl armejәneŋ xәle hidgerle raveşta nьqьvь tura, hьnda jaďalar. Qьďьl armejә vlastarь SZINAN qalahьn alьp, XANKAV qa jaqьnlajďar. GUANDUŊ pravinsejahenda qьďьl armejә SZƏN qalahьn qulqa aldь. Hunqь vaqьttarďa, MANCIŻAV ejaďendә lә savit vlasь ojoştoroldo.

NANKIN XƟKUMƏTE SSSR TURAHЬNDA JALQANLЬQTARDЬ ASA

ŞANXAJ,1. Nankin xәkymәteneŋ tьşqь eştar ministerlege, Japunejanьn imeş „SSSR Manьurejalә Qtaj qәskәrďәrenә jarďәm kyrhәtә" tigәn jalqan agitatsejahьn astь. Minstirstьva SSSR tarafьnan Qtaj qәskәrďarenә bьndaj jarďamden bulьvьn qьrqa raveşta tana. Jetmaha Japunejaneŋ Mәskәvďәge vәkile oşo jalqanlьqtarqa tajanьp. Qaraxanqa beldermә jahapjata Bьndaj jalqan byďďәr yďďәreneŋ Sistkar tәŋәgenә kesәk menәn inevďәrәne bьltav itep, Japundar tarafьnan taratьlqan. Japundar yďďәreneŋ Manьurejalәge qәskәrďәren hamanda kyserergә telәmәjďәr.

KANSIRVATЬRĐAR Kyp tavьş aldьlar

LUNDЬN, 29. Rәjte agintьstьvahь bьlaj tip xәbәr itә:

—Hunqь mәqlymәttәre bujьnsa Angelejә parlamintьna hajlavďar vaqьtьnda kansiravatьrďar 446 tavьş aldьlar. Ə, lәjbaristar „makdanal terkәme" 12 genә urьn, liѣiraldar 33 urьn aldьlar.

Tәvge iѣәplәv bujьnsa, tavьş handarь tybәndәgesә bylenәlәr;

Xәkymәtte jaqlap tavьş birevse partejә 10 miljun 624 meŋ 253 tavьş, xәkymәtkә qarşь tavьş birevse partejәlәr 5 miljun 130 ѣeŋ 338 tavьş aldьlar.

SSSR MENƏN TƏRKEJƏ Arahьnda duѣlьq dugьvьrь oďajtьldь

ƏNQƏRƏ, 1. Tәrkejә tiligьraf aginьstьvahь xәbәr itә:

—Tәrkejә jәmhyrejәteneŋ jetәkselәre iptaş LIDVINЬF menәn hejlәşev heďәmtәhendә kerďәre menәn tulь berďәmlekkә kildelәr. Ministьrďar savitenen rәise XISMƏT paşa iptaş LIDVINЬF tьn unь Mәskәvgә kilergә saqьrьvьn saf keŋyldәn hәm dur qәniqәtlәnev menәn qabul aldь. Iptaş LITVINЬF ьŋ ƏNQƏRƏ qalahьnda bulьvь vaqьtьnda tьnьslьq turahьndaqь savit Tәrkejә dugьvьrь taqь la 5 jьlqa oďajtьlьp, qul qujьldь.

ANGELEJƏ IMPIREJƏLISTƏRE Baş kytәrevselәrďe jәzalajďar.

AFINA, 1. Angelejә vlastarь hәm huqьşьs dinged, hava flutь kestare MЬSЬRQA kildelәr. KIPIR utravьndaqь eşselәrďen vastanejahe baѣьldь. Krәѣtejәndar jalpьhь tavdarqa qasalar. Unda krәѣtejәndarďeŋ partiranlerattare ojoştorola.

MЬSЬR ďa Angelejә qәskәrďәre menәn bulqan bәrelәştәr vaqьtьnda dirtәlәgәn krәѣtejәndar ylterelqan hәm jaralanqan. GRITSEJƏlә krәѣtejәndar yďďәreneŋ KIPIR utravьndaqь eşselәr menәn berďәmlegen kyrhәtep mitingьlar, dimanьstьratsejәlәr uďqaralar.

ALЬѢ TƟNJAQTA TƏŻRIBƏ STANSALARЬ

MƏSKƏV, 1. LININ ismendәge AKADIMEJƏ ergәhendәge betә sajuz jәşelsә institutь alьѣ tәn jaqta jәşelsә eşlәv prablimahьn ejrәnergә kәrәşte. Oşo maqsa menәn institut ergәhendә maxsys tәn jaq gruppahь ojoştorolasaq. Bьl gruppa 32—jьlda alьѣ tәn jaqta kyp kenә tәzribә stansalarь asasaq. Tәzribә stansalarь iŋ tavďә Jaqutsejәlә, ken bьqьş sьrďa, Ural elkәhendә hәm Kamcatkala asьlasaq. Jaqьn kilәsәktә jәşelsә institut alьѣ tәn jaqqa maxsys ikspiditsejә jebәrәsәk. Bьl ikspiditsejә qajhь tәbektәrďә tәzribә stansalarьn haluvďь bildәlәjәsәk.

ALЬѢ TƟN JAQTA PARNIKTAR HALЬNASAQ

MƏSKƏV, 1. RSFSR Narkәmzimь jaŋьndaqь tәn jaq eştarьn alьp barьvьь kәmitәtteŋ inisejatьvahь menәn, 1932—jьlda iŋ alьѣ tәn jaqta huqan, kәnetә, salar'şalqan kevek jәşelsәlәrďe yŧterev esen parniktar halьrqa başlanasaq. Betahe alьѣ tәn jaqta 3 meŋ 600 parnik halьnasaq. Murmanьskej ukrugьnda 12 meŋ parnik, Nimes ukrugьnda 9 meŋ, ASTAK—VAGUL hәm JAMAJ ukruktarьnda 3 meŋ, TAJMЬR hәm IVIN ukruktarьnda 4 meŋ ram pruiktar halьnasaq. Bьl parniktarďь jьlьtьv esen Kamcatkala sьqa torqan qajnar şişmәlәr fajďalanьlasaq. Ə, ikense tәŋaktarďa zavьt hәm fabriktarďaqь par, gaz hәm iliktirik fajďalanьlasaq. Alьѣ tәn jaqtaqь ojoşmalar xәďerďen yk bьl parniktar esen bьjala, orloq aqlav matirejaldarьn әďerlәrgә başlajasaqtar.

AFTAMABIL HƏM BYTƏN MATURLЬ TRANSPЬRTTЬ IѢƏPKƏ ALЬV TURAHЬNDA BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARDAR SƏVITE QARARЬ

Aftamabil hәm bytәn maturlь transpьrttь iѣәpkә alьv eşen tәrtipkә halьv maqsatьnda RSFSR Xalq Kamisarďar Saviteneŋ 1931—jьl. II nse avqьstaqь 862—qararьna binaan Başqortostan Xalq Kamisarďar Savite qarar birә:

1. Aftamabil hәm bytәn maturlь maşinalarďь iѣәpkә alьvďь, numir bildәlәren birevďe, şulaj uq aftamabil hәm bytәn maturlь transpьrt bujьnsa ucut eştaren alьp barьvďь:

a) Ɵfe qalahьnda Başdurtransqa;

b) Başqortostan tәŋaktarendә jul teďev teŋak bylektәrenә, ә ular bulmaqan urьnďarďa kammunal xuzalьq inspiktьrďarьna jөkmәtergә.

Ucut eştaren alьp barьv jahәtenәn kammunal xuzalьq inspiktьrďarь Başdurtransqa bujhonalar.

2. Iѣәpkә alьv eştaren tikşerev hәm uqa ejratev, aftamabil hәm bytәn maturlь maşinalarďьŋ xәlen hәm derәѣ fajďalanьvďarьn kyďәtep torov esen Başdurtrans ştatьna jәmhyrejәt (BASSJ) hәm jerle yďďәttәr iѣәbenә teŋәktar ara inspiktьrďarьn es xeďmәt urьnьn indererqә.

3. Yď qaramaqtarьnda aftamabil hәm bytәn maturlь transpьrt bulqan betә ycrieďinejә pridprejәtejә, ojoşmalar hәm xosusi keşelәr aftamabil hәm bytәn terle maşinalar hәm ularďьŋ tixnik xәle turahьndaqь mәqlymәttәrďe instruksejә hәm ucut furmalarь bujьnsa tapşьralar.

4. Yď qaramaqtarьnda aftamabil hәm bytәn maturlь maşinalar bulqan keşelәr ucut furatьnda qujьlqan qaqiďalәrďe bozqan esen idara tәrtibendә 100 humqa tiklem ştraiqa jәki bir ajqa tiklem mәѣbyri eşkә ĭrtәlәlәr.

Başqortostan Xalq Kamisarďar Savite rәiseneŋ urьnbaѣarь: TALSTUJ.

BXKS eştәr mәdire: ZARUBIN.

1931—jьl 4—X.

SƏGƏLDƏR JЬJA TORQAN KAMBAJЬN

NIKALAJЬF, 29, „Hanau sykeş" zavьtьnda, sәgәldәr jьjaj torqan kambajьn eşlәnde. Bьl kambajьndь hьnap qarav bik dur hәm unьŋ heďәmtahe birde. Bьl kambajьn betә donjala berense urьnda tora. Bьl zavьt kilәsәktә lә oşondaj kambajьndarďь kyp itep sьqarasaq. Ul vaqьtta betә SSSR bьndaj kambajьndar menәn tulьbьnsa tә'min itelәsәk.

XƏBƏR SELƏR

KALXUZDARЬ OJOŞTOROV-XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV ƏSƏN

JARЬŞ QA!

UDARSЬ SILKUR ALQЬ SAFQA

Gazitebeđđeŋ begenge hanьnda iqlan itelgən „Pravda“ gazite jarьşь udarsь silkurđarqa alarđьŋ insejativa həm itsattarь esen jaqь həm kiŋ majđan asa.

Xəđer, krəstejən tep jalpьbь ьqlь raveşta satsejalizem julьna aьđqan ber məldə ydək burьs—KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV bulьrqa tejeş. Xəđer, silkyrđarđьŋ iŋ dur kypselege kalxuzsьlar bulqas ularđьŋ ydək burьstarь la—kalxuz prajьzvadstьvahьn jaqşьraq ojoştorov bulьrqa tejeş. Xəđer silkur ul kalxuzsь, kalxuz ojoştorovsь, jəki kalxuzqa ььqtьrьvsь tip kenə ajtev əđ, xəđer ul kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan NЬQЬTЬV FRUNTЬNDA ALDЬNQЬ KƏRƏŞSE BULЬRQA TEJEŞ.

Bөrenge jarьş tep oşo luzьngь aьtьnda, kalxuz, safxuz, MTS tarđaqь silkur rəpkurđar jalpьhьn parteja həm unьŋ arьndaqь ojoşmalarь ajlanahena tup lav luzьngьhь aьtьnda ytərgə tejeş.

VKP(b) Ydək Kamitate ydeneŋ 2 nse avqьs qararьnda eş ydagenə tap oşo məs'əlane qujьrqa kərəklekte, ьnьŋ esen: xedmat ojoştorov, ucot eştəren julqa halьv, sdilşinane bojomqa aşьrьv, eşteŋ sьjtьts esen [illegible]

Kemdə kem, banda kalxuz idejahe esengoro agitatseja menen gene siklənə, xəđer tep burьs kalxuzdardь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv, ulardьŋ xuzalьqtarьn tavarlьlьqьn kytarev, igen əđerlavde ojoştorov, kalxuz prajьzvudstvahь idejahen nьqьtьv [illegible] DUR SƏJƏSI JANLЬŞ JAHAQAN BULASAQ.

[illegible]

rejat davlate manfaqattarenə satsejalistik menəsəbatta YDE ƏLGƏ bulqan xaldə, miljunlaqan kalxuzsьlar jalpьhьn bəjəsi tər bajəlavdə aldьnqь kerəşse bulьrqa tejeş.

Sdilşinane dereŧ ojoştormaj, brigadalarđa XEDMƏT OJOŞTORMAJ, kalxuzdьŋ prajьzvudstьva ucaskьlarьnda KƏSTƏRĐE dereŧ urьnlaştьrmaj, uqa tapşьrьlqan kalxuz mөajattarь esen hər kalxuzsьla JAVAPLЬLЬQ buldьrmaj, eştə EJƏHEDLEKTE BƏTƏRMƏJ torop, kalxuz prajьzvudstvahьn dereŧ ojoştorov məmkin tygel. Şunьŋ esen đə jarьş, silkurdar həm tyбən matbuqattь parteja ьŋ oşo turalarđaqь dirktiflaren hydheđ ytəv julьnda tuplarqa tejeş.

MALSЬLЬQ məs'ələhen xal itevdə gigant burьstar tora. Malsьlьq safxuzdarьnda, kalxuz tavar firmelarendage matbuqat həm xəbərselər aldьnda, maladьqь buldьrьv, maldь dereŧ tarbejəlav, tavarlьlьqь arttьrьv h. b. turahьndaqь parteja mərəsəpəten bojomqa aşьrьvda ifrat dur həm javaplь burьstar tora.

IP. STALINDЬŊ ejəhedlek həm uravnilьkanь beterev turahьndaqь vasejattarьn bojomqa aşьrьv esen kerəş nigeđen də bularđь buldьrьv jaŋqьđ [illegible]

[illegible]

JARЬŞTЬN BURЬSTARЬ HƏM UTKƏREV TƏRTIBE

Silkurdar həm kalxuz—safxuz matbuqatьn, Kalxuz tedeleşenen kidevdage burьstarьn najavaj ravesta alqarьv esen manilzavajt itev julьnda kampanija başlav turahьnda „Pravda“ qa merəzəoq itevse najtaq tebək həm Ølkə gazittare, silkurdarьn insejativalarьn bujonsa „Pravda“ gazita:

Kalxuz, safxuz həm MTS tardaqь tyбən matbuqatqa (stinə, badьv gazittare, kyp tirazlь gazittarga) kalxuzdarь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv julьnda bөtə sajuz kunkursь iqlan ita

JARЬŞTAN MAQSAT

Silkurdar həm tyбənge matbuqat ojolardь eşlərgə tejeştər

a) SDILŞINAЬ [illegible]

[illegible]

NILUFKAHЬN PRAPAGANDA JAHAVSЬ HƏM UTKƏREVSE kulak həm kulak aginturahь—appartunistarđьŋ jaŋь manivьđarьn mərxəmətheđ raveşta aşьp hala barьv.

b) Kalxuzsьlarđьn XEDMƏTTƏREN OJOŞTOROVDA bulqan bөtə jeteşhedlektarđe beterev, SDILŞINANЬ NЬQЬTЬV (brigadalarđa həm jaŋqьđaq), xedmatta EJƏHEDLEKTE BƏTƏRƏV, kestarđe ucaskalar, brigada h. b. arahьnda dereŧ urьnlastьrьvqa jarđamlaşьv Kalxuzdarđa prajьzvudstьvanь targalьrqa matasьv tip taььp, kulaktьŋ EJƏHEDLEKTE PRAPAGANDAHЬN raximheđ raveşta aşьp halьv.

Tybənge gəzittarđe xedmətta satsejalistik furmьlarđь bajavaj ojoştorovsьlar itkən xaldə, parteja jetəkselegendə SATSEJƏLIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQ, QARЬŞЬLAV PLANDARЬN ojoştorovsь bulьv.

v) Qalqan aruk esendə, məxəlli şarttarqa tura kilterep, TUNQA HƏRƏV PLANЬN TULTЬRЬP YTƏVDƏ bөtə saralarđь kyrev (jetməj qalqanьn qьvьp jetkerev, eşləp ььqarьv nurmahьn kytarev, plandь arttьrьp ytəv, jaŋь siram ucaskalar hөrev).

g) Qarьşьlav plandarьn alqa hөrev, qьđьl abuzdar oojşto rov, alьŧ punkьttarđan igen taşьv h. b. əjlənəhenə kalxuzsьlar jalpьhьn ojoştorop, iŋ qьđqa vaqьt esendə igen əđerləv plandarьn jetkerep həm arttьrьp tultьrьv, şulaj uq tixnik kylturalar əđerləv planьn iŋ qьđqa vaqьtta tultьrьv. Jaŋqьđaqtar siktьrьnda plandarđь tulьhьnsa tultьrьv, kulaktar həm kulak agintturьnьŋ igen əđerləvđare menən kөrəş ajlanahena silkurđarđь ojoştorov.

Qajhь ber kalxuzdarđaqь VAQ BURŽЬVASЬLЬQ STIXEJƏHE. Kulaksa PATRITBITELLEK tindinsejahe, safxuz, kalxuzdarđaqь ajьrьm jetəkselarđeŋ pralitarejat davlatenə qarata buržьvasьlьq tindinsejəlare (igen əđerləv təbəncə, kantrakkavat itelgən igendər h. b. tbəbenə mal ađьqь, srtaxavaj h. b. fundtar buldьrьvđar) menən kөrəşev.

d) sitkəeşkə kitevselar kadьrđarь ojoştorqan, satsejalistik sənəqətte eşselər kese menən tə'min itevđəge JAŊЬ FURMALARĐЬŊ bөtə əhəmejəten jalpьqa təşendergən xəldən parteja həm xekymatteŋ SITKƏ EŞKƏ KITEV TURAHЬNDAQЬ [illegible]

lə eşləşer esən udarsьlarđь, aqra—tixniktarđь, brigadirđarđь h.b. ььqtьralar.

MƏRKƏZ GƏZITTƏR („крестьянская газета“, Соц. земледелие“ „сель. хоз. рабочий“, „с.к.т“ h.b.) təbək həm kalunnalarđa jarьşqa jetəkselek itələr.

Ularđьn burьstarь:

a) jarьştьŋ barьşь bujьnsa tyбən matbuqattьŋ nindəj kalunnahь xəđerge maminttə nindəj kankrit kyrhətmə esən kerəşergə tejeşle ikanen kyrhətə barьv;

b) jarьş ytkərevđə təbək həm tyбən gəzittərgə jarđamlaşьv esən brigadalar jebərev;

v) jarьş barьşьn MATBUQAT KYDƏTMƏHENDƏ jaqtьrta həm tənqit itə barьv;

g) jarьşta aldə həm qojroqta barьvsьlarđь kyrhətə barьp, jarьş hөđəmtələren jьş—jьş tbap laj barьv;

JƏMHYREJƏT. KRAJ HƏM ƏLKƏ gəzittare, eşte yđ ara tejeşle tarmaq həm təbəktər bujьnsa eləşep alьp, jөmhyrejət, ølkə həm təbək kyləmendə jarьş ojoştoralar.

Ularđьn burьstarь:

a) təbək həm tyбən gəzittərgə kyđatevđər jahav, urьndarqa brigadalar jebərev, ajьrьm tarmaq, ajьrьm təbəktər h. b. bujьnsa kaŋaşmalar saqьrьv juldarь menən təbəktərđə jarьştьŋ barьşьn kesajtev;

b) jarьş dəvamьnda kilep sьqqan məs'ələlərđe sistimle jaqtьrta həm eş elgeləren kyrhətə, ular arahьnda sats. jarьştarь ojoştora barьv juldarь menən tyбəndage gəzittərgə julbaşsьlьq itev;

v) rabsilkurđьrđьŋ təbək həm kust alyttarьn saqьrьv.

* *
*

„Pravda“ janьnda VKP(b) kyltprobь, „Pravda“, ydək gəzittər, TASS, Narkamzim, kalxuzsintr h. b. vəkildərenən MƏRKƏZ JARЬŞ KƏMISEJƏHE tөđөlə.

Şulaj uq JARЬŞ KƏMISEJƏLƏRE jөmhyrejət, kraj, (ølkə) həm təbək gəzittər janьnda la ojoştorolalar. Turanan-tura KALXUZ, SAFXUZ, MTS TARĐA JARЬŞTЬ məxəlli parteja ojoşmalarь jetəkselegendə, kalxuz idarahь həm avьl savittare qatnaşьqьnda TYBƏNDƏGE GƏZIT RIDKƏLLIGEJƏLƏRE ALЬP BARALAR.

Jarьş təmam bulqanqa tiklem, jarьş kəmisejəlare kərək mərkəzdə, şulaj uq urьndarđa—

TYBƏN GƏZITTƏRDEN KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬVDA KƏRƏŞTEŊ ALDЬNQЬ TƏZRIBƏLƏREN gəzit bittərendə, maxsus ajyl tindərdə, jarьş taqtalarьnda, apiratif svudkalarđa h. b. kyrhətələr;

UNЬŞLЬ TƏZRIBƏLƏRDE maxsus slyttər, kaŋaşmalar, vəkil jebəreşev h. b. aşa başqalarqa la itep JETKEREVDE OJOŞTORALAR;

JARЬŞTA ALDA BARЬVSЬ udarsь silkurđarđь, ularđьn prajьzvudstva uŋьştarьn tbapkə alьp iŋ jaqşь udarsьlar fundьnan ьyləkləv esən ularđь təqdim itələr.

TƏBƏK, ƏLKƏ HƏM BƏTƏ SAJUZ DƏVMƏLENDƏ BEREN SE ITEP YRLƏTEV ƏSƏN ŞARTTAR

Iŋ jaqşь tyбənge gəzittər itep tyбəndəgelər hanalarqa məmkin:

a) Kalxuzdarđь ojoştorov-xuzalьq jaqьnan nьqьtьvđa parteja ojoşmalarьna, kalxuz idarahьna həm avьl'savittarenə-qəməldə jarđam itevselər. Bьl vaqьtta gəzitteŋ—nindəj KAMPANEJALAR ytkəreve, nindəj MƏS'ƏLƏLƏR kytəreve, nindəj HƏĐƏMTƏLƏRGƏ elgəşeve iьapkə alьnmaj.

b) JЬŞЬRAQ SЬQARЬLQAN, SILKURĐAR SAFЬNA kalxuzsьlarđь kyбərək ььqtьrqan, MATBUQAT BRIGADALARЬNA, „RƏJDELƏRGƏ“ kalxuzsьlar hanьn kyбərək indera alqandar;

v) MASSAVAJ EŞTEŊ jaŋь furmalaqьlarьn (matbuqat brigadalarь, buksir, ratsejanaliav xisaptarь, tixnikə esən paxut h. b.) jəjep jebərevselar, kalxuzsьlar jaqqan xəbərđərđeŋ maksimum TƏ'ŞIR itə alьvьn buldьra alьvsь, matbuqat urgьndarьn jalpь arahьna kysera alьvsьlar.

ALDЬNQЬLARĐЬ BYLƏKLƏV TƏRTIBE

Mərkəz jarьş kəmisejəhe, 1,2 həm 3 nse razrat byləktər menən byləklər esən, BƏTƏ SAJUZ BERENSELEGENƏ: 20 kyp tirazlь KALXUZ GƏZITEN, 30 kyp tirazlь həm stinə SAFXUZ GƏZITEN, 15 MTS gəziten, 60 stinə gəziten (kalxuz həm brigada gəzittare), 15 tyбənge kapiratif stinə gəziten, 15 fabrik-zavьt gəziten (təzribəlarđe iŋ jaqşь tapşьrь alqan esən) ajьrьp alasaq.

BERENSE BYLƏKTƏR:

a) „Pravda“ isemendə, həm kalunnalar esən: „Крест. газета“, «Соц. Земледелие», „С.Х. Рабочий“. „СКТ“, „Ком Правда“, „Гудок“, „Рабоч. газета“ isemdərendəhəm jөmhyrejət, Ølkə gəzit isemdərendə QЬĐЬL BAJRAQTAR.

b) Kysmə tipagrafejə, kybajtkes apparat, həm radjo gəzit qorolmalarь;

v) Ridkəlligejə həm rabsilkurđar esən KƏTƏPXANA (Linin həm Stalin əθərđare, rabsilkurđar žurnalь, kitaptarь, gəzitavьlьq

denjə turahьndaqь kitaptar, pralit matur ədəbejəte h. b.)

g) Juqarь savit urgьndarь hьđьqь bujьnsa byləklər esən təqdim itev.

d) savittar sajuzьndaqь iŋ ere tөđөv barqan urьndarqa sajəxət

IKENSE BYLƏK— A.B həm G matdalərendə kyrhətelgən byləktər.

ƏSƏNSƏ BYLƏK- V matdəhendə kyrhətelgən bylək.

Yrđə kyrhətelgən tərtiptə byləktər esən IŊ JAQŞЬ təbək gəzittərenən 15 gəzit ajьrьla.

Byləklənqən gəzittərđeŋ təzribələre kalxuz. safxuz matbuqatь „QЬĐЬL KITAP“ nda tuplana.

Jarьş oşo nujəber başьnan 1932 nse jьl fivral başьna tiklem hudьla.

Jarьş betev menən, jarьş təzribəhenə jөmqaq jahav həm 1932 nse jьlqь jaŋqь səsev kampanejəhьnda qullanьv esən „Pravda“ janьnda safxuz, kalxuz gəzite ridaktьrđarьnьŋ ber nisə tapqьr kaŋaşmalare saqьrьla.

JARЬŞ YTKƏREVĐEŊ TƏRTIBE

Jarьştь: KALXUZ, SAFXUZ HƏM MTS TARĐAQЬ BƏTƏ TYBƏN MATBUQAT qatnaşьrqa tejeş.

Bьl gəzittər turanan-tura yđđərenen kalxuz, safxuz həm MTS tarьnda jarьş ojoştoralar.

Jarьştь jəjep jebərev esən tyбən matbuqat (stinə gəzittare həm kyp tirazlьlar):

a) parteja jacajkahe, avьl savite, kalxuz idarahь h. b. menən həjləşep, „Pravda“ jarьşь həm unьŋ burьstarь, şulaj uq kalxuzdьn (safxuz, MTS tьn) yđendə ular yđđare nisek ytkərəsəktəre turahьnda (gəzittər, plakattar, lqendar, daklattar, səqəmə həm başqalar aşa) kalxuzsьlar jalpьhьn kiŋ kyləmdə xəbərđar itələr.

b) kunkarьsta alqa qujьlqan ajьrьm məs'ələlər bujьnsa „RƏJDELƏR“ ojoştoralar, rajdelə qatьşьr esən kalxuzsьlar jalpьhьn matbuqat brigadahь raveşendə ььqtьralar, rajdelədə gəzit ььqaralar, eđ kall igeja

qatьşьvsьlarđьn hөđəmtə həm jomqaqtarьn kalxuzsьlar jьjьlьşь, kalxuz idarahь, prajьzvudstьva kaŋaşmahe h. b. tikşerelevenə qujalar, rajde matirejaldarьn, jomqaqtarьn gəzittə baktьralar, anda aldьnqь udarsьlarđь kyrhətep ytələr, iŋ jaqşь prajьzvudstva təzribələren təsvir itələr, artta qalqan ucaskьlar esən buksir ojoştoralar, ajьrьm brigadalar arahьnda jarьş ytkərələr, massavaj ojoştorov eştəreneŋ eytən terđəren (smutr, priklicka, tandimdar jьjьv, ratsejanaldar xisaptarь, paxut h. b.) kiŋəjtep jebərələr.

Bьl eştərđeŋ bөtəhenə lə kalxuzsьlarđь ььqtьralar, ularqa partejanьn aktiv jarđamsьlarь bulьvđarь jaqьnan silkurđarđьŋ ryldəren teşenderələr, gəzittə jađьşьvqa ularqa jarđam itələr, ularđьŋ xatalarьn kyrhətələr h.b.

v) stinə gəziten jьşьra sьqarьp, brigadalarđa, ucaskalar

XƏBƏRSE IPTƏŞTƏR!

STINƏ HƏM BASMA GƏZIT RIDKƏLLIGEJƏLƏREI

[illegible]

QЬЬTЬVSЬLARQA EŞ XAQЬ KYTƏRELƏSƏR

SSSR SAVNARKUMЬ QARARЬ

MƏSKƏV, 29. SSSR Savnarkumь 1932 nse jьldan 1 nse [illegible]

[illegible]

Matbuqat kөđətev

DUR KIĐƏNEP... JOMOŞAQ HUQЬV TURAHЬNDA

„Qьđьl bajmaq“ əle kyp. tygel. Şulaj bulha la unьŋ sьqa başlavьna elgə bulьrьq uŋьştarь bar. Ul kyp kьnə təbək gəzittəren artqa qaldьrđь.

„Qьđьl Bajmaq“ kalxuzdarđь xuzalьq—ojoşqanьq jaqьnan nьqьtьvqa nisek kөrəşə. Bьl məs'ələne sisev esən unьŋ yktəber ajьnda sьqqan 5—6—7—8—handarьn alaььđ.

Kalxudarđь nьqьtьvđa iŋ mөhim burьs—igen əđerləv planьn tultьrьv esən kөrəş.

„Kalxuzdar igen əđerləv zadanejəhьn 33 pr. qa jetkergəndə, jaŋqьđaqtar nej barь 6 pr. qa ytəgəndər. Qajđa bьnda satsejalistik xuzalьqtьŋ kiŋəjevenə, nьqьnьvьna, unьn jaŋqьđaq xuzalьqqa qaraqanda jөrətkən hiđđererlek dereŧ taktika“ tej.

Timək, ul igen əđerləvđeŋ—satsejalistik xuzalьqtь kiŋəjtev, nьqьtьv, unьn jaŋqьđaqtan өđtenlegen dereŧlavse yisəgesi kənen anlaj. Bьl pratsint kalxuzdarđьŋ 4 tapqьr alda barьvьn kyrhətə. Əgər kalxuzdarđь bqьla nьqьraq kerəşkə ojoştorqanda igen planьn 1—nujəbergə tultьrьvqa dur məmkinlek bar. Ə, „Qьđьl Bajmaq“ bьl'məs'ələne kiŋəjtep jebərməj, barь handan riza bulmavьn əjtep ytev menən siklənə. Plandь yktəber 14 jьlьqьna tultьrьv turahьnda „qəmymən“ həjləvđər menən barь. Ə, ireşelgən uŋьştarqa tajanьp kankrit mabilizavajt itev juq.

Şul uq handa „Bьl tberek—baş appartunistar javapqa tartьlьhьndar, „Balşevik“ kalxuzьnan vridileldar taratьlьhьndar“ tigən ike xəbər bar. Ul xəbərđar kalxuzdь xuzalьq—ojoşqanlьq jaqьnan nьqьtьvqa qarşь kilgən mal qьrьvь, xuzahьđlьq ejələre, eşləmə vselər turahьnda həjləjđər. Gəzit ularđьŋ jөđđəren asьp, javapqa tartьvđь talap itkən. Xəlbyki „vaq“ jeteşhedlektərđe asьp birev genə midgelen yttek kəđer jeteşhedlek asьlьv menən yk qьrqa tөđətev sarahьn kyrergə kərək.

„QЬĐЬL BAJMAQ“ 5—handa Jakьvlef iptəşteŋ „KALXUZLAŞЬVDЬŊ BЬNAN HUŊQЬ JULЬ NISEK BULЬRQA TEJES?“ tigən məqələhen baş itep jebərə, „Urazaj həm kalliktiflaşьv kөnə“ turahьnda Ølkə Kəmitət qararьn baba. Ularđь baььv qьna əle kalxuzdarđь „nьqьtьv“ tygel, ularđь tulьhь menən atqarьv—, bьna bьnlapta kalxuzdarđь nьqьtьv. Şulaj uq betense bittə kalliktiflaşьv svud kahьn birep „HUŊQЬ 5 KƏNDƏ YŦEŞ JUQ“ tip qьđqasa kamintareja jahaj. Lakin, təbək 97 pr. qa—totaş kalliktiflaşkən, ləkin:

„... huŋqь ber nisə 5 kenlək tarđə kalliktilaşьv xərəkəte betenləj tuŋьp qaldь.. Bьl ydenə kyrə ber tөrlө uŋьştarđan baş ajlənev... Bьl turanan tura-un appartunizem tьnьsьlьqьna barьv“ tej „Qьđьl Bajmaq“.

Əjje, kisə, ytkən jьl krəstejandarđe kalxudarqa ojoştorov tөp barьs ine. Ə, xəđer tөp burьs bulьp—kalxuzdarđь xuzalьq jaqьnan nьqьtьv, urazajđь kytərev, xedmatte dereŧ ojoştorov esən kөrəş tora. Bajmaq

kalliktiflaşьvđьq iŋ juqarь baьqьsьna jetkən. Bьna bis kisek məktən, ajьrьvsa kalxuzdarđь tbxalьq—ojoşqanlьq jaqьnan nьqьtьvqa tep iqtibarđь birergə kərək.

Ə, „Qьđьl Bajmaq“ kalliktiflaşьv pratsintь „tuŋьp“ qalьv turahьnda tulь qurqьvqa birelgən:

„.. Bьndaj jal tьnьsьlьqьna qarşь bөđəm kөrəş asьlьrqa tejeşle. Qalqan 3 pr. əle bөđđən yk kyp eştar talap ita“ tej.

Dөreŧ, talap itə. Lakin, nəmələr talap itə? Hər xəldə juq dərəzəhendə qalqan 3 pr. jaŋqьđaqtarđь kalxuzqa begenđən talep itevđe tygel Kalliktiflaşьvđьŋ artьq pratsintь kalxuzdarđь nьqьtmajdar..,“ (Jakvlef)

„Qьđьl Bajmaq“ ul kamintarejəhe menən ajьrьm avьl sevittərenen kalliktiflaşьvđa tyбən handa torovđarьna huqarqa ьnlьla. Lakin, huqьp jetkermagən. Bigerəktə qajhь avьl savittare tyбən urьn lottlar, kemdar unda kalliktiflaşevgə ajaq salalaf həm nindəj juldar menən? Balki, ular kalxuzdь elge bulьrьq qejmaqandarđьr.. Kybəkteŋ dur sarьn şularqa teşerergə kərək. Bьl juq, tik ul „qəmymən“ ajtelgən. Şuqa kyrə bьl dur kiđənep bik balakaj huqьv ber yk handa baьlqan Jakvlef maqaləhen, Ølkə Kamitat qararьn basьq tan—basьq tamamlav bulьp sьqqan.

7—Handa „Stalin“ kalxuzьnьŋ tulь xuzahьđlьqь, xedmatte ojoştormavь, maldarqa qarşь jьrtqьstarsa həзym itevđare turahьnda asьp halьnqan. Şunьŋ artьnan uq kalxuzdaqь jenajatselarenə kyrelgən saralar turahьnda parteja təbək kamitatenen qararь baьla. Bьl başqalarqa habaq bulьp sьqqan. Ləkin, oşo mamint ytkən handa baьlqan kalxuzdarđь nьqьtьv saralarь menən bajlanmaj. Bьl əle gəzitteŋ ber nəməne baьlap ta osona sьqqansa ebməj barьv burьsьna ejə bulə almavьn həjləj.

„Qьđьl Bajmaq“ uŋьşlь hөđemtələr aьtьnda jeteşhedlektar đe beterevgə taban matur qьna ьmtьlьşkyrhə. Ləkin, əle ul jetərlek tiklem taranajtelmagan. Kyrekle itep rev juq.

Kalxuzdarđь xuzalьq ojoşov jaqьnan nьqьtьvьn tөp ььvьn igen əđerləv turьnda kyp kenə jađьla. Ləkin uqa bulqan kartalarđeŋ qađaqь kysehensə təbəp kyrhətmaj. Imeş:

„Təbək igen basьl itev punkьtьnda eşsə keşelər“ kalxuz qьđь ьbuxьn qasul itməj qajtalar.

„...Bьl kulak agintturahьnьŋ ravestal ikşerelergə ieştar“

„....11—Eiqol savitdə ultьrьvsь eşselarđe eşkə appartunistarsa qara...“ turahьnda həjləne.

Punkьt, avьl savitendə eşselər kyp bit ul şularđan la appartunis bulьvь, asьpkyrhətməj. Timək, gazit yđe appartunistarđь bajap ytə.

Bьl jeteşhedlegen gazit yđenə beterev həm „Pravda“ ytkərgən jarьşqa qьşьlьv menən jeneven kyrhətergə tejeş.

JETEŞHEDLEKTƏRĐE ASA ALDЬN,—ULARĐЬ BƏTƏRƏVĐƏ LƏ INSEJATЬR BUL

KALXUZDA XUZALЬQTЬ NISEK OJOŞTORORQA JARAMAJ

KUSTARSЬLЬQ ƏRTILDƏRENƏ JETƏKSELEK JUQ

Kustarsьlьq eşənə Başqortostanda dur məmkinlektər bar, xatta qajhь ber təbəktərđə faqat şunьŋ menən genə kən kyrevselarđa bar. Lakin oşo tiklem mөhim ber xuzalьq tarmaqьna his ber iqtibar itelməj, ularđь nьqьtьv, eşləp sьqarqan nəmələren urьnlaştьrьv; kustarđarđь sdilşinəgə kyserep, xedmat hьmlьlьqьn kytərergə tьrьşьv, juq. Baş Kus pramsajuz bьnь yđeneŋ burьsь hanap jetəkselek itməj.

Mihal esən, Aŧqьn təbəge „1 nse maj“ avьl xuzalьqь qul ənəre artilen kilterəbeđ.

—Bьl artil 1931 nse jьl başьnđa uq tөđөlep,—tej xəbərseбeđ Davlatqarajet iptəş jađa,—eşkə başlaha la his kem tarafьnan his ber tөrlө jul başsьlьq juq. Ərtildə tөđөv menən yk Aŧqьn təbək kuspramsajuzь menən da gьvьr tөđөnek, eş beđđən qalmaьь, đəqьvьr bujьnsa 1 nse majđan alep yktəber başьna tiklem eşlənergə tejeşle: kynək, kərək, taqərmas, sabata, kysər, əbtəl, ьtьrqьs həm başqa nəmələrđe yđ vaqьtьnda his kəmselekheđ eşləp tapşьrđьq, beđđeŋ ыjььdьbь ььlar həmendə 1,000

humlьq bulьrqa tejeş ine. Lakin oşo nəmələrgə əle bulha xaq birelgəne juq, təbək kuspramsajuzqa barhaq:

—Kuspramsajuzdan xaq burььь kilgəne juq, kypme qajьr qala belməjbeđ, tip javap birələr. Oşo eşləngən nəmələr toro şonon ber nisə pratsintьna sənəqət tavarь birelergə tejeş ine, ul turala la: „tavar heđgə juq“ tipkenə jebərələr.

Adaq, ularđan eş nurmahь nisek bulьvьn horajьbđ, ььqa la ber tөrlө javap birmajdar. „Başqortostan“ idarahь his oşono urьnlaştьrьp, bөrəj sara kyr əle, tej.

Kyrəbeđ, Aŧqьn təbəgendə maxsus sajuz ojoştorolqan, keşelər utьrtьlqan, şul hьđьq bujьnsa maxsus artildər bar, ular eşləjđər, nəmələren xөkymatkə tapşьralar ə şuqa xaq qujьvsь jetəkselek itevse keşe juq. Anav hajlanqan keşelər nəmə eşləjđər də, ul apparat nəmagə jəşəj?

Bьna bьlarđь tikşerep, qarqa sara kyrev həm başlanqan eşte ađaqьna tiklem alьp barьp jetkerevđe beđ şundaqь bьnə qazite ridkalligejəhenə həm oşo jeteşhedlekte asьp beđgə xəbər itevse silkur ip. Davlatgarajevka tapşьraььđ.

Ular oşo eşte osona sьqьp beđgə xəbər itergə həm jarьşqa qatnaşьrqa tejeştər.

„KAMBAJЬN“ JƏN BAŞЬNAN ƏLƏŞƏ

Mьraq təbəge, „Qьđьl Kambajьn“ kalxuzьnda urazajđь jən başьnan byлə başlanьlar. Kalxuz rəise Bilalьqanьŋqa alajeşləjhen? tihəŋbl avansьqьna bit əle, tip javap birə. Avansь bulha la jən başьnan eləşelgəs kalxuzsьlar arahьnda eştən kynel hyrelev kilep sьqa: „eşləhəndə, eşləməhəndə barьber alahьŋ ikən“ tigən uj ььa.

Şulaj uq dejəmləşterelgən maldarqa la his iqtibar itelməj, dejəmləşterev sarahь kyrelməgən, mal ađbarđarь əđerlənməgən.

Dejəm ađbarqa biklap asqa ytəraheŋ menj, tip qaraj kalxuz rəise. Ə berqə aşatqanda aьqtьŋ ərəm bulmavьn, tərbejələv esən keşelərđə əđerək kərək bulasaqьn his iqtibarqa almaj. Bьl kalxuzdь jaqşьrtьv sarahьn kyrergə kərək.

BAJKALSKEJ təbə.

„Viljams“ kalxuzь igende seretə

Qonşaq avьlьndaqь „Viljams“ kalxuzьndaqь xuzahьđlьqtar turahьnda qat-qat jađьlьla, həmən sarahь kyrelməj, ə xuzahьđlьq, aamane ərəm—şərəm itev dəvam itə. Mahələn: sdilşinəga kysməv arqahьnda kalxuzsьlar jynle eşləməj 800 ga bolono jartьlaş jalanda ərəm jatqьrьp qaldьrđьlar.

Kalxuzdьŋ yđe bajlaj torqan maşinahь bar. Bьltьr đa jynle eşləmənə, bьltьr „şьpagat juq“ tip hьltav taba inelar, ə bьjьl şpagattarь kelətte sьsqandarqa aььq bulha la unьn menən eşləmajdər. Şulaj uq bytən maşinalar đa jəj bujьna rimanttan sьqa almanьlar. Bojđaj urьlьp betmane, urьlqanь huqьlmaqan, huqьlqan tiklemen đə bьvqa bojqap alqanqa keşe aşaj almaьlьq bulьp jaŋqan (seregən).

Uŋьş bylevgə his ber tөrlө əđerlek alьp barьlmaj, mal ađьqь jeterlək tygel, qajhь ber aqzalar dejəmləşterelgən maldarđь hatьp aşajđar, qajhь bertəre betenləj dejəmləşterelməj qalqan. Kalxuz rəise Xismatyllin (1929 nsь jьl savit apparatьnan tadartьlqan keşe) xuzalьq eşenə his iqtibar itməj, tuqan-tumasalarьn, qajneştəren jaqlap, kalxuzdь tarqatьrqa alьp

ARALSKEJ

JUQARЬ UQЬV JORTTARЬNЬŊ PRAJЬZVUDSTЬVA
Praktikalarь Başqortostandьŋ bөgөngө tөđөleşәnә jarđam ithen
Studinttarđьŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьvda qьrqьv hьnьlьş jahalhьn.

PRAJЬZVUDSTЬVA PRAKTIKALARЬN JAQŞЬRTЬVĐA BAŞQORTOSTAN VUZDARЬ KANKRIT EŞ ALЬP BARMAJDAR

Partejәneŋ XVI nsь s'jьzь qararьn bojomqa atqarьv nigeđen đә Başqortostandь agrar ilđәn, indvstejal—agrar ilgә әjlanderәbeđ. Linin partejәhьnьn milli sajasәten tulь raveşrә bojomqa atqarьvđa qәmәli saralar bilda lәv hәm ul surьstardь aşьqьs ytәv esөn partejanьn Başqortostan Өlkә Kamitәte tyşәn parteja ojoşmalarь, xuzalьq urgьndarь өđtenә đur surstar jөkmәne. Ul surьstardь parteja, savit jәmaqatselegeneŋ, bigerәk tә mәdәni kөstәrđen şul eştә tulь qatnaşьqьn tә'min itkәndә genә tulь ytәv mөmkin bulasaq.

Bьl surđstarđьŋ berense nәvbattә torqarь janь teđe'eş—Matur hәm Katlatorsin zavьttarьn eş kestәre menәn tә'min itevđәn tora. Avьldarđan prajьzvudstьvaqa ьlьqtьrьlqan eşselar arahьnda aŋ—belem hәm kyltura eştәre alьp barьv ajьrьmsa iqtisarlьlьq talap ita. Bigerәk tә beđ xәđerge kendә janь halьnьp jatqan zavьttarqa, zavьt halьnьp bөtkәs tә eskә totonorloq davmalda kvalifikatsejalь eşselar әđerlәvgә kereştek. Bьl fruntta la beđ bөtә kөstө tip ajterlek avьldan ьlьqtьrьlьđ. Bьna oşo avьldan qalaqa (stanukqa) kilep totonqan eşselarđe prajьzvudstьvanьŋ jәmaqatselegenәn baslap ajьrьm stanukqa eşselarenә tiklem әđerlәkle raveşta qarьşlarqa tejeştәr.

Ularđь qarьşьlьv, stanuk janьnda eşkә kynekterev, sildile satsejalizmsa eş mituđь qullanьv tartiberđә bulьp, ularđьn kvalifikatsejahь ydlә terevrәr balşeviktarsa timp menәn barьrqa tejeş, unьŋ esen prajьzvudstьvala elektәn eşlәvse, kvalifikatsejalь eşselar arahьnda janь eşselarđe qabul itev tartiptәren planlaştьrqan, qәmәli juldar hьđqan nigeđđә, alda torqan surьstarđь ьsьq raveşta tikşerep, endәv eştәre alьp barьrqa kәrәk. Bьna bьl fruntta inde prajьzvudstьva praktikahьna—zavьttarqa jerevse dejem studinttar jәmaqatselege đur urьn totorqa tejeş.

Lәkin bьna oşo kөngә tiklem studinttarđьŋ prajьzvudstьva praktikalarьna pidVUZ bulhьn, kamVUZ bulhьn, başqa urta uqьv jorttarь bulhьn ьqьlьp iqtisar jynaldergandәr juq әle. Bьl tөngә dәge surьstarđь prajьzvudstьva praktikahьna jerәgәn studinttarqa ьqlap teşendereәlmәgәn. Bьl eş menәn ular tanьştьrьlmaqan, qьsqahь ularqa oşo kankrit surstar jөkmәtelmәgәn, Şuqa kyra la, studinttarđьŋ prajьzvudstьva praktikahь Başqortostandьŋ bөgөngө surьstarьn bojomqa atqarьvđa jarđamlaşьv, unь ьlьp tormoşqa atqarьvda qәmәli eşkә qatnaşьv nigeđendә tygel, bәlki „qoro" prajьzvudstьva praktikahьnan qьbarat.

Uđqan jьl vaq millattarđan hәm tөp millat başqorttarđan 1000 kamsamoldь prajьzvudstьvaqa masilizavat itevđәge bьl jetешheđlekter alđan әđerlekheđ raveşta eş kyrgәnde bьjьl da qabatlanьvь mөmkin. Jьl bujь 1000 se kamsamolđarđьŋ razrәtkә kysә almav kyreneştәre zavьttaqь maştr, diriksejә hәm kvalifikatsejalь eşselarđeŋ sөtәn aj iqtisar itmәvdәre. Şulaj uq 1000 selerđe iqtisadi jaqtan nasar xәldә qaldьrьvdarь arqahьnda ularđьn prajьzvudstьvanan qasьv faktьlarь gәzit bittәrendә gәrdәlәngәn nәmәlәr.

Bьna oşo jomhed kyreneştә qabatlanmahьn esәn, sәnәqәt tәge bөtә jәmaqatselek eşen alaqa sәlьtьvda hәm ularqa jardәm itevdә kyltura kөstәre studinttar xәl itkes urьn totorqa tejeştәr.

Bьnьŋ esen studinttarđь yđ ren ьqlap әđerlәrgә hәm ularđьn prajьzvudstьva praktikalarьn dөrөҫ eđgә tөşererga kәrәk.

ЬSMAQ DAVЬT

STUDINTTARĐЬŊ TORMOŞ ŞARTTARЬ NASAR, Ular arahьnda sajasi tәrbejә alьp barьlmaj.

Başqortostan pidagug jainstitutь jәş bьvьndarđь Marks—Lininsә tәrbejәlәvselәr jetешterep sьqara. Lәkin Institut studinttar arahьnda bulhьn, kursanttar arahьnda bulhьn sajasi tәrbejәne jomoşaq qujьv menәn bergә ulardьn tormoş şarttarьna la iqtibar itmәj. Xәđerge kendә igen әđerlәv esen qьrqьv kөrәş barqanda Institutьŋ kyp studinttarь, kursanttarь (VTUZ hәm VTUZ darqa әđerlek kursьnda uqьvsь) bьqa qatnaşmajđar Ular igen әđerlәvđen әhәmejәten ьqlap anlamajđar. Senki diriksejә bьl turala kankrit eş eşlәgәne juq. Stinә gәzittәre igen esen kөrәşmajđәr, başqort telendә stinә gazite sьqarьlmaj. Şunlьqtan studinttar kursanttar igen әđerlәv planьnьŋ ajallьqь turahьnda la belmajđar hәm bьl turala ajьrьm bындaj diskyssejalar asalar. Studinttar parteja, xekymәt qarandьrь menәn ьqlap tanьşьp armajđar. Frunza uramьnda 48 hanlь jataqxanala „Jaŋь tormoşqa" tigәn stina gәzite sьqa. Unda la igen әđerlәv turahьnda ber genә hyđđә jađьlmaqan, tik uqьvsьlarđьŋ eske tormoştarьn jađьv menәn genә qәnaqәtlәngәn.

Studinttarđьŋ hәm kursanttarđьŋ tormoş şarttarь nasar. Ular hьvьq, sьvьraq jataqxanalarđa jatalar. Bylmalar tьqьđ, 10 keşe torahь urьnda 20 keşe tora Pristina, mendar tьştarь almaştьrьlmajđar, qajhьlarьna betәn laj birelmәgәn. Studinttarđьŋ kejemdәren jьvьv ojoştorolmaqan (praşenьj), şunlьqtan ularđьn kyvәhe aj—aj jarьm bujь өđtәren jьvmaj bьrьlmaqqa qalьp jerejđar hәm munsaqa la barmajđar.

Bylmәlәrđә tađalьq urьnlaştьrьlmaqan, tartip juqa halьnmaqan Bьnьŋ arqahьnda studinttar arahьnda tөrle jaqoşlo avьrvdar kvnajgәn. Qajhь ber avьldarđan kilgәn batrak, jarlь kalxuzsь balalarь ajaqtarьna hәm өđtәrenә kejәrgә kejemdәre bulmaqanlьqtan uqьđđarьn qaldьrьrqa mәzһyr buldьlar.

Bьna bьl studinttarđьŋ nasar xәldә bulьvdarь uqьv hәm bөtә eştәrgә zarar kilterәlәr. Jataqxanalaqь bylmalarđa kis bulha kesә şajarьvdar, tađa tartiphed 1 ktar tьva. Aşxanala la şul uq xәl. Unda stina gәzite sьqarьla unda igen әđerlәv turahьnda lәm—mim ajtmaj. Bөtә urьnda tik yđđarendәge jetешheđlektәrđәn zarlanalar. Aşxana studinttar horavьna javap birerlek tygel, hamanda eşen yđe telәgansә alьp bara. Sitan qaraqanda unda sirat bulmaqan kevek bulha la esenә ihaŋ 3—4 hađьq bylmәlәr tulь 5—6 qat ted igәn sirat kyrьhәŋ. Aştьŋ sьjfatьnda jaqşьlьqьь juq.

Bьl bьl jetешheđlektәrđe bөtөrevdә parteja, kamsamul hәm prafsajuz ojoşmalarь aşьqьş saralar kyregә tejeşәr. Studinttarđьŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv, ular arahьnda sajasi tarbejәne kөsәjtev mәktәpteŋ prajьzvudstьva praktikahьn kөsәjtev itgәn byđ, şuqa kyra mәktәp idarahь bьl masalaqa ajьrьm iqtisar itergә tejeş.

N.

Praf kadьrđar jetешterevgә yđәk iqtisar

Xuzalьqtьŋ hәr tөrle tarmaqьь esen pralitarejat esenan kadьrđar әđerlәv mәs'әlәhe bөgөngө kendeŋ ajьrьm đur mәs'әlәlәrenәn berehe bulьp tora. Şuqa qaramastan qajhь ber ojoşmalar bьl eştә đur halqьnlьq hәm appartunislьq kyrhәtәlәr, mәsәlәgә tejeşle narьq birep jetkermajđәr.

Mәsәlәn: prafsajuzdar esenan kadьrđar jetешterev esen Өfәlә, Başqortostan prafsajuzdarь qarьşьnda bьr jьllьq mәktәp asьlьp 25 nse sintәberđә uqьvdar başlandь.

Kadьrđar әđerlәvdә bьl mәktәpteŋ bik đur urьn totovьna qaramastan, bьnda uqьvsьlar jebәrev turahьnda urьndaqь prafsajuzdar halqьnlьq kyrhәtәlәr.

Bьl mәktәptә barlьhь 180 uqьvsь bulьrqa tejeş bulha la, faqat 160 qьna uqьvsь kilgәn. Mәktәpkә tejeşle uqьvsьlar jebәrevgә bigerәk tә Samar—Zьlatavьst timer jul eşselәre sajuzь, urman eşselәre, mitallistar, tirmәn xeđmәtselәre hәm maqarьt eşselәre sajuzdarь qabaplanerlek dәrәsәlә halqьnqaranьlar.

Sunьŋ өđtenә qajhь ber urьndardan bьl mәktәpkә uqьj—jađa belmәvse keşelәrđe jebәrep, eşkә zarar kiltәrđelәr. Bьnda udarnik hәm jәmaqat xeđmәtselәre jebәrelergә tejeşle bulha la, tөrle haltav menәn undaj keşelarđe jebәrmәnelәr.

Bьl eş kadьrđar jetешterev mәs'әlәhenә narьq qarav hәm tura-tura appartunistarsa eş itev bulьp sьqa. Prafsajuz ojoşmalarь tarafьnan bьl đur hәm javaplь eştә şundaj halqьnlьq kyrhәtevđәre qәjev itelerlek eş tygel ahitta.

Prafsajuz eşendәge bьl jetешheđlek qьrqa ravesta bөterelergә tejeş.

MINNUR QӘLEJ.

ZEJANSURA tөrәge „Sajet sattal" kalxaьnda ojo kөngә tiklem 40 pr. igen huqьlmaqan Şьlьqtan igen әđerlәv timpь la hun dәrәsәlә tybәn. Unda jьllьq igen әđerlәv planь nej barь 15 pr. qa qьna ytәlgәn. Bьnda xuzahьđlьq, javaphьđlьqtarqa qьrqa sik qujarqa kәrәk.

JERLE MILLƏTTƏN 140 URNЬNA BARЬ 98-GENƏ UQЬVSЬ ALЬNQAN

Başqort pidagugeja institutьna bьjьl barlьqь 175 uqьvsь alьnьrqa, hәm bьlarđьŋ 140 başqorttarđan bulьrqa tejeş ine.

Juqarьla kyrhәtelgәn handa uqьvsьlarđь jьjьv esen tejeşle urьndar tarafьna tөsәktarga vaqьtьnda razvirskalar jebәrelde, institutqa inev şarttarь aŋlatьldь. Uqьvsьlarđьŋ iqtisadi jaqtan nej dәrәsәlә tә'min itelәsәktare kyrhәtelde.

Uqьvdar başlanьvqa ber aj vaqьt ytep kitte inde, lәkin kyrhәtelgәn handa uqьvsьlar hamaq tulьhь menәn jьjьlьp jetalqandarь juq әle.

Başqa millattar xisabьna birelgәn razvirskalar tultьrьlqan bulhь la başqorttar xisabьna birelgәn razvirska bujьnsa 42 keşe tulmaj.

Tөsәktar birelgәn razviskalarđь tultьrmaqandar, qajhь ber tөsәktar kamandiravaji itelgәn keşelәren totop qalqandar.

Bьna bьl xәl Başqortostan esen pidaguktar әđerlәv eşenә đur uŋajhьđlьqtar tьvđьra.

Tөp xalqtan kadьrđar әđerlәv xәđerge vaqьtta iŋ әhәmejәtle eştәrebeđđeŋ berehe. Şuqa kyra өlkә ojoşmalar hәm tөsәktar bьl eştә bulqan jetешheđlektarđe kyrergә, kadьrđar әđerlәv eşen tulьhь menәn ytәvgә aşьqьs ravesta bөtә jәmaqatselekteŋ iqtibarьn ьlьqtьrьp, birelgәn razvirskalarđь tiđ kendә tultьrьrqa tejeştәr.

Өlkә ojoşmalar hәm tөsәktar yđđarenә birelgәn razvirskalar hanьn tultьrqanda kamandiravajt itelьvsәlarđeŋ satsejalni jaqьna đur iqtibar itergә—eşse batrak-jarlь balalarьna kyberәk urьn birergә, şul uq vaqьtta ularđьŋ partejalь bulьv hәm qatьn—qьđđar hanьn arttьrьv eşenә đur iqtibar itergә tejeştәr. Kadьrđar әđerlәv mas'әlәhe bьl eşteŋ aşьqьs hәm tulь ravesta ytәleven horaj.

R. BAJMULLINA.

D—MƏSETLE MƏQARIF BYLEGE LƏ „AQA" KALXUZЬ LA BEĐĐE ONOTTOLAR.

Olo Aqa (D. mәsetle tөrәge) ŞKM. bьnaŋ asьlqanьna 7—8 ajđar bulha la, jetешheđlektәr bik kyp әle. Sittәn kilep uqьqan başqort, tatar balalarь esen dejәm torlaq juq. Uqьvsьlar bar jьlьь, kvartirđarđa, hәrь urьndarđa jaşap kilәlәr.

Bьl xәlgә ьđaj almaqan kyp kenә batraktar jьldьn—jьlь mәktәptәn sitkә taşlana kilәlәr.

„Aqa" kalxuzь uqьvsьlarqa jarđam itergә tejeş bulha la, ber tөrlәlә jarđam itmәj. Xәđerge vaqьtta kyp kenә balalarđьŋ өs—baş kejemdәre juq. Kapiratseja kejem menәn әđ tә'min itә. Aqa kapiratseja medire.

„—Beđ sittәn kilgәn balalarđь tujđьra almajbьđ inde, yđegeđđeŋ avьlьqьđđan alьqьđ" tej.

Bьna bьl jetешheđlektәr beđđeŋ prajьzvudstьvaqa kyp zararđar kilterđe. Bьlar barьhь la tөsәk mәqәrif bylegeneŋ mәktәp hәm uqьvsьlarqa tulьhьnsa әhmijәt birmәven kyrhәtәlәr.

Beđ, D—Mәsetle tөsәk mәqәrif bylegenen hәm „Aqa" kalxuzьnьŋ kalxuz jәştәre mәktәbenә kyđ taşlavđarьn horajbьđ.

Q. SƏLEJ.

BAŞSAJUZ UQЬVSЬLAR TORMOŞON JAQŞЬRTЬVDA SARALAR KYRMƏJ.

Başsajuz qaramaqьnda asьlqan kapiratif eşselәre әđerlәv tixnikumьna bьjьlqь uqьv jьlьna 265 uqьvsь qabul itelde Lәkin tixnikum idarahь hәm Başsajuz uqьvsьlar qabul itkәngә tiklem ber tөrlәlә әđerlek kyrmәgәndәr.

Xәđerge kendә uqьvsьlar esen jataq juq tilek. Uqьvsьlar bulqan jataq bylmәlarendә miskәgә tultьrqan balьq hьmaq jatalar. Tixnikumdьŋ uqьv bylmәlәre la uqьvsьlar menәn tulqan. Jatьv—torov nәmәlarelә juq Uqьvsьlar qaq karavattarda jatalar.

Başsajuz tiđ kendә uqьvsьlarđь jataq hәm jatьv—torov nәmәlәre menәn tә'min itev saralarьn kyrergә tejeş.

„HAQMARSKEJ"

Uqьvsьlar qььŋ bylmәlәrđә tьqьp toralar
ZAFXUZ NOQOMANЬF 4 BYLMƏ BILƏJ.

Midtixnikumdьŋ zafxuzь Noqomanьf, hәr ber bylmәhendә 10 nardan 40 uqьvsь torlorloq 4 bylma bilәj, ә, uqьvsьlar qььŋ bylmәlәrđә tьqьp jatalar. Noqomanьf bьl bylmәlәrđe tөđәn jьjđьrьp bөşqa torqođqanь uqьtьvsьlarqa birhә fajda bulьr ьp qurqa mikәn nej?

Midtixnikumda elek xeđmәt itkәn ber qatьn, unan xeđmәttәn sьqьp başsajuzda eşlәj başlavьna 5 aj bulha la, әle bulha uqьvsьlarđьn bylmәhen bilәj tora Zafxuz Noqomanьf bьqa la ber tөrlәlә sara kyrmәj. Uqьvsьlarđьn tormoş şarttarьna iqtibar itmәvse Noqomanьqa tejeşle ojoşmalar kyđ halhьn uqьvsьlarđь torlaq menәn tә'min itev saralarь kyrelhen.

X.F

HUQЬSSAN ƏĐERLEK UDARSЬHЬ, TAQЬ LA JETEĐERƏK TIMPTAR MENƏN SATSEJALIZEM TӨĐӨLӨŞӨ UDARSЬLЬQЬNA JALQAN QЬĐЬL ƏRMEJƏNƏN QAJTЬVSЬ, SATSEJALIZEM TӨĐӨV ME ƏN IL QЬRQAVSЬLЬQЬN HЬQЬT.

HUQЬŞSANUQЬVĐARQA UDARTIMPTЬ
Taqьla arttьrьp, udar tөđөleş eşenә jalqanьrqa

Nyjәberđә, menlәgәn eşse—krәstejәn jәştәre qьđьl armejala xeđmәttәren tultьrьp, kire prajьzvudstьvaqa, kalxuzdarqa, safxuzdarqa qajtьlar.

Bьlar, ike jьl bujьna eşse—krәstejәn qьđьl armejәhe safьnda sьjnfi kөrәş, pramfinplan esen kөrәştә, iŋ berense nәvbattә kәrәk bulqan sajasi ytkenlek, sьjnfi hiđgerlek, aktiflьq sьjfattarь menәn qorallanqan kadьrđar. Har ber prajьzvudstьva, har ber safxuz kalxoz, armejanan qajtqan qьđьl armejeste yđ urьnьnda hәm tulь fajđalanьvqa әđerlәnep torerqa tejeş. Әrmejәnәn qajtqan iptaştarđan totanaqlь hәm aktif eş talap itev menәn bergә, ularđьŋ belemdәren taqь la nьqьraq tarәnajtev, ulardan şul prajьzvudstьvanьŋ beigestaren әđerlәvdә kәrәk bulqan şarttarđь tьvđьrьrqa.

Әrmejәnәn qajtьvsь qьđьl armejestarđa, yđđareneŋ huqьssan әđerlegendәge aktiflьq hәm inisejativaların ber genә sәrtәk tә kәmetmәj, ә kirehensә taqь la nьqьrap arttьrьp, satsealizem tөđөv fruntь udar eşenә jalqanьrqa tejeştәr.

Xeđmәttәn qajtqan har ber qьđьl armeest, pritprejateja safxuz pramfinplanьn tultьrьv esen kөrәşev menәn bergә, ul urьnda qorqa sьlьq eşen nьqьtьvda la başlavsь bulьrqa tejeş.

Satsejalizem tөđөlөşө qьđьl armejә la kөrәşkә sьnьqqan menlәgәn janь kadьrđar kөtә.

Qьđьl armejәneŋ bөgөngө udarnigь, kile, ilgә udar tөđөleş udarnigь bulьp jalqanьrqa әderme.

IŊ JAQŞЬ UDARNIKTARĐAN 153 KEŞE—JAŊЬ TӨĐӨLӨŞKӘ

Qьđьl armeja, ilđa indysterejalaştereuđe, unь haqlavsь bulьp qьna tygel, balki unda aktif ravesta eşlәv menәn dә qatnaşa. Beđđeŋ № başqort pulьqь qьđьl armejestara huqьş belemen ejranev menәn bergә janь tөđөleştә eşlәvgә, unь jьjnavda jarđamda subbutniktar ojoştorop, tөđөleşeleđđeŋ iŋ mөhim tarmaqtarьnda bulьştьlar.

Yđ qьđьl armejestara esәn 132 keşene matur zavьtьna eşkә jьjnadь. Bьlar xәđer janь tөđөleştә eşlәjdәr. 21 keşe Stalingratqa kurьlьşqa jebәrelde, unan matur zavьtьna eşkә qaj tьsaqtar. Bьnan başqa, avьl xuzalьqьnda eşlәrgә kyp aktif jetешterep qajtarьldь. Saur vaqьtьnda, 121 keşe partejaqa, 149 keşe kalxuzqa inev turahьnda qariza birdelәr.

№ nse ajьrьm tupьь divizejun, SƏJFI NIQMƏTI

MENĐƏRĐEŊ BEREHE

Xeđmәttәren tultьrьp qajtьrqa әđerlәnevse qьđьl armistar, yđđәreneŋ eşse kerәstejәn qьđьl armejese safьnda xeđmәt itevđәre turahьnda, bьna nәmә tiđәr.

Atlь iskadrun qьđьl armise Vәlejef—, min armejәgә alьnmaqtan ike—өs jьldar elek, Nuriman tөbәgendә, urman eşendә jөrenem. Sajasattan ber nәmәlә aŋlamaj, uqьrqa—jađьrqa belmәj inem Huqьş hәm sajasi belem alьvqa, armejәgә đur telәk menәn kildem. Min huqьş texnikahьna ejrәndem. Atьş hәm taktika әđerlegendә yđemde nьqь qьna hiđem,

Jaqşь itep uqьj—jađьrqa belәm. Sajasi tynәrәktarđa aktiv qatnaştьm. Parteja hәm kamsamuldьŋ tөđөleşen ьqlap ejrәndem. Uqьj—jađa belmәj torqan nadan Vәlejeftan, partejalә udarnik qьđьl armiskә әjlәndem" tej.

Vәlejef, ike jьl bujь xeđmәt itep, ber genә tapqьr đa taŋьq almaj. Ul, iŋ jaqşь udarsьlardan. Ul yđe genә tygel yđeneŋ udarsьlьqь hәm elgәrlege menәn yđeneŋ artьnan başqa qьđьl armistarđe la ejәrtә' Vәlejef, eşse krәstejәn qьđьl armejәhe safьnda әr jaŋьnan ьsьn kammunislьq tarbejәhe alqan janьe şahittarđeŋ berehe. Vәlejef, parteja hәm savit vlastьnьŋ dirkьjvalarьn urьndarđa turanan—tura ytkәrev esәn kөrәşkә ьsьn kammunislьq ruxьnda huqarьlqan menđәrđeŋ berehe.

Janaikel Saqьj N—atlь iskadrunьn iŋ tulь alavsь udarnigь.

D.K.A Kinahьnda
Har kөn programmala 2 film.

1-Гигиена беременности
2-Экспресс молния.

16 jaşka tiklem balalar indrelmejđәr. Sejanstar , 7·30 9 hәm 11.30 başlana.

„Iŋ kәrәkle qoraldar xәđer beđđә bar" tej

Min, armejәgә tiklem yđebeđđeŋ avьldьŋ Әxmәtjan bajđa batraklьqta tođom.

Әrmejәgә tiklem uqьv jađьvđьŋ nәmә ikәnen da belmaj inem.

1929 nsь jьldь qьđьl armejәgә alьndьm. Әrmejәgә kilep inev menәn beđđe uqьta başlanьlar. Ber qьsta jaqşь qьna uqьj—jađa bela başlanьq. Uqьj jađa belev arqahьnda, kamsamuldьŋ nәmә ikәnen aŋlap, kamsamulqa indem. Yđemdeŋ belememdә taqь la nьqьraq arttьrьvqa, jarьş dugьvьь tөđөp, ьsьna başlanьm.

Xәđer, yđebeđđeŋ kalxuzsьlarqa, sajasi hәm xuzalьq kampanejalarьnьŋ surьstarьn aŋlatьp, unь tulь hәm vaqьtьnda tultьrьvqa saqьrьp xattar jađam. Qьđьl armeje, kammunistar partejahьnьŋ totqan julьn berense tapqьr ьqlap tөşenderevse, ьsьn kammunis itep tarbejәlәvse bulđь. Xәđer parteja la kandidatmьn.

Әrmejә la xeđmәt vaqьtьm tulьv menәn kalxuzqa eşkә qajtam. Unda beđđeŋ өŋkә jөkmәtelgәn surьstar, xәđer barьhь la minә jaqşь aŋlaşьla. Әrmejә la alqan sьjnfi tarbejә, belem tixnika, tartiplelek, bөgөngө kendә kalxuz tөđөleşen nьqьtьvđa iŋ kәrәk bulqan qoraldar. Ә, bьl qoraldar xәđer beđđә bar.

Skadrun qьđьl armejese:
VӘLEJEF.

„Beđ hәr vaqьt әđer" tejđәr

Partizandarđьŋ dәjәm jьjьlьş qararь bujьnsa, janь tөđөleşkә jarđam itevdә „Varaşilef" subutnige ytkәrelde Subbutnikkә bөtә partizandar kilә almaha la, kypselek yđđareneŋ atьndarь menәn kilev, han jaqьnan la netmane. Bөtә partizandar brigadalarqa bylenep, baraktar halьv urьnьna jam qađьjđar.

Eş đur dart menәn başqarьla Xatta jal itergә la tuqьalmaj. Kөndәlge oşqa brigadir kәsәktarđe tartьp almaj torop, tuqьralmajđar.

Heđemtә la berense brigada aldьnqь urьnqa sьqa. Brigadalьqь 22 keşe 1 mitьr 80 santimitьr tәrәnlektә 84 jam qađьjđar. Qađan—Turain zavьtьnьŋ eş başqarьvsьhь, kvalifikatsejale eşselar 10 saqat bujьna 2—3 jam qađьvьn ajta. Partizandar, ul rđьŋ arahьnda qartptar hәm qatьn—qьđđar bulьvqa qaramastan, urtasa ber keşegә 3 jamdan artьq qađьjđar.

Subbutnik hьnьnda jahalqan mitingә la, Qađan—Turain zavьtь isemenәn hьjlagәn trist vәkile, partizandarđьŋ kyrhәtkәn jardamena rәxmәt ajtep, janь tөđөleşteŋ esse qulьna jarđamqa moxtaз, bigeraktә partizandarđьŋ jaqьnđan bulqan jarđamena moxtaз ikanlegen әjtep kitә

Partizandar isemenәn sьqqan Anьl Ip. „partizandar hәr vaqьt alda buldьlar, ular partejәneŋ saqьrььna әđә әđerđar. Partizandar janь tөđөleştә huqьş tapqьr tygel, taqьla kyp tapqьrđar jarđamgә kilәsәktar" tej.

ALIKSEJEF.

№ nsь atlь iskadrun udarnige VӘLEJEF SӘQIT

Ispanejәnan berensedili gattar

MADRIT, 29. Ispanejәnan SSSR đa yktәber tantanahьnda atnaşьv esen Mәskәvgә esse diligattarь sьqtьlar. Ular ođaqlamaj Mәskәvgә kilep jetasaktar. Şulaj uq Angelejәnan da oşondarđa esse dil gattarь kilasәk.

1931 jьl, 3 nse nyjәberđә, kis 6 saqatta xeđmәt ha rajьnda

UDARNIKTARĐЬŊ QALA SLYTEN YTKӘREV PLANЬ

KӨN TӘRTIBE:

1. Senaqattәn 9 ajlьq eş jomoqaqtarь hәm IV nse kvartal jomqaqtarь turahьnda ip. Kurmajasь daklatь.
2. III nse kvartalda pramfinplandьŋ [illegible]
3. Pritpkapiratsejane janьnan qorov hәm eşse jalpьqa xeđmәt kyrhәter turahьnda Başsajuz rapartь.
4. Jamaqat tuqlanьşьn [illegible] xeđmәt kyrhәtev turahьnda Qarkapit rapartь.

TӘKӨRMӘ: Rapurttar qьlqaşa, 10—15 min. [illegible] BSPS ka tapşьrьlar.

Rajam ojoşmalar [illegible]
Udarniktar slyten ytkarevgә javaplь. APALЬF.

Ridaktar urьn basarь: Z. KAJЬPKUL.

BELDEREV

Өfә jt kamsinatь bөtә xekymәt mөәssәsәlәre hәm kalxuzdarqa tьqьnlagelarđe beldere.

[illegible]

1. Өfә rajьnь Birizav savite Beslanva xutarьnda
2. V-tikaj savite Pitrufka avьlьnda
3. Samar—Zьlatavьst timer jul Tallimen stanhьnda başqarьla.

BAŞQORTOSTANDAQЬ BӨTӘ XUZALЬQ UCRIZDI NEJӘLӘRENӘ HӘM OJOŞMALARЬNA

At menәn savda itevđe rigylarlaştьrev Başqortostan jerle savite [illegible] 1931 jьl, 28 yktәber [illegible]

KAZAKЬF.

BAŞSAJUZĐЬŊ SӘNӘQӘT TAVARĐARЬ BEREGENӘN № 1 MAGAZINE

Bьl magazinga [illegible] tavardar bere.

Avanьstar qabul ita: tegelgәn Kejemdәr, kyn ajaq kejemdәre erzinkә nәmәlәre, trikataz

Sәnәqәt tavarь beregә avanьstardan [illegible] 3—1

ӨFӘ DӘVLӘT ILITERIK STANSAHЬ

Timer hәm qorqs nәmәlәre iliktәrik menәn [illegible] zakazdar qabul ita [illegible]

ADRIS: Өfә, Ӱirnәjәge uramь, №74 3—2

INVӘLITTӘR KAPIRATSEJӘHЬ TURAHЬNDA
BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARĐARЬ SӘVITE QARARЬ

RSFSR Iztimaqi tә'minat Xalq Kamisarlьqьnьŋ avьl jerđarendә invalittar kapiratsejahen alqa jebarev prisp ktivare turahьndaqь daklatь bujьnsa RSFSR Xalq Kamisarđar Savitenen 1931 nse jьl 11 ejjvn qararьna hәm invalittarđe xeđmәtkә urьnlaştьrьv turahьndaqь 1931 jьl, 18 avqьs qararьna mevafiq ravesta Başqortostan Xalq Kamisardar Savite qarar bira:

1. Başqortstan Iztimaqi tә'minat Xalq Kamisarlьqьna [hәm Başkapinsajuzqa avьl jerđarendәge invalittarđe tav başlap tyrandage juldar menәn kapiratsejaqa ьlьqtьrьvđь kөsәjterga

a) Invalittar kapiratsejәhenen tav başlap nigeđđa jerle dilisitheđ sьjrejalь eşlәj hәm yđ praduksejalaren jerle badar ьşьnda realizavaji ita torqan prajьzvudstьva pridprejatejalarenen (aqas nәmәlәre eşlәv, urman—ximaja prajьzvudstьvahь, balьqtan jandьrьp nәmәlәr eşlәv karzinka eşlәv hәm başqalar). Şulaj uq bөtә eşlәp sьqarьv pridprejatejalәreneŋ pramislavaj eştәren ojoştorov hәm kөsәjtev;

b) invalittar kapiratsejahe pridprejatejalәreneŋ satsealizem siktьrь hәm avьl xuzalьqь kaktarenә taqь la nьqьraq xeđmәt kyrhәtevđәrenә irešev, mәsәlәn: in qadi avьl xuzalьq maşinalarьn hәm invintardarь eşlәp sьqarьv hәm tөđatev mastirskujđarьn ojoştorov, jamaqat tuqlanьşь pridprejatejalәren (aşxana, sajxana hәm başqalar), kejem, ajaq kejemdәren tөđatev mastirskujđarьn tөđev, ytil sьjrejә jьjьvđь ojoştorov hәm başqalar;

v) avьl xuzalьqьnьŋ jarđamsь tarmaqtarьnda invalittar eşlәj alьrlьq pridprejatejalarda mәsәlәn: jaşelsә baqsasьlьq hәm hөtselek xuzalьqtarь, vanmal ььrav, qoş ььrav, jemeş baqsasьlьqь, jort qujandarь ььrav, qortsoloq hәm bytәn xuzalьqtarđь başlьsa qala ergahendәge urьndarda, tөsәk yđәktәrendә, fabrik—zavьt ergahendә, bigerәk tә tөsәk tөđөleştәrendә ojoştorov.

2. Başkapinsajuzqa tәqdim itergә:

a) prajьzvudstьva pridperejatejalarena ejranevselekte kөsәjtergә, ul este başlьsa invalittarđe, şulaj uq invalittar qьđьl partizandar, frunttarda ylgәn keşelarđeŋ simeja aqzalarьna kvalifikatseja birev hәm kvalifikatsejalarьn arttьrьv julь menәn alqa jebәrergә;

b) VNS hәm VNQ aqzalarь bulqan huqьr hәm haŋravdarđь, ularđьŋ eşlәj alьvdarьna oulaj laştьrьp prajьzvudstьva pridprejatejalaren tөđev julь menәn kapiratlilaştьrьv eşen kөsәjtergә

v) invalittar kapiratsejahe sistimьnda kәrәk janь tөđev eştәren ytkәrev julь menәn bulhьn, şulaj uq bulqan prajьzvudstьva pridprjatejalaren mixanikłaştьrьv hәm jaŋьnan qorov juldarь menәn dә tөđev eştәren alqa jebәrev kәrәklegenә diqqat birev.

3. Avьl jerđarendә invalittarđьŋ sik taqav bulqanlьqtarьn iqtibarqa alьp, Başkapinsajuzqa invalittarđьn tөsәk ayllektaren ojoştororqa, ajьrьm avьldarđa prajьzvudstьva yđәktәren tьvđьrьrqa hәm alььm vaqiqalarda (ap huqьv hәm başqalar) ojđa eşlәrgә jul qujьrqa tәqdim itergә.

4. Invalittarđeŋ avьl xuzalьqь artildaren ojoştorqan vaqьtta ul artildarđe avьl jerđarendә alqa jebarev planьn Başkalxuzsajuz menәn kileşep tөđergә Başkapinsajuzqa tәqdim itergә.

5. Invalittar kapiratsejahe prajьzvudstьva pridprejatejalareneŋ bөtә praduksejahe invalittar kapiratsejaheneŋ maxsus savda seltarđere arqьь şulaj uq patrioteldar kapiratsejahь hәm dәvlәt savdahь arqьь, ular menәn maxsus dugьvьr jađьşьp rejalizavajt itelә Invalittar kapiratsejahenen praduksejane tә'minat urgьndarь tarafьnan rigylarlaşterәlәr hәm Başnarkamsnap plandarь bujьnsa rejalizavajt itelә.

Invalittarđeŋ avьldaqь hәm qala ergahendәge urьndarđaqь bьqa tiklem jaşap kilgәn hәm jaŋьnan ojoştorola torqan artildәreneŋ ajьrьm aqzalarь invalittar kapiratsejahe sistimьna inev menәn ber yk vaqьtta, yđđәreneŋ simeja aqzalarь menәn bergә kalxuzqa aqza bulьp ina alalar.

7. Kustarsьlьq sanaqete alqa kitkәn hәm pramislavaj kalxuzdar seltәre bulqan tөsәktarđa invalittar kapiratsejahe başlьsa kalxuzdarđa bulmaqan pramislalarda artildar ojoştoralar.

Şul uq vaqьtta pramkalxuzdar tejeşensә ьqьr jetmәgәn tөsәktarda, tejeşle kapiratil ojoşmalarđьŋ kileşeve bujьnsa, alega tiklem jaşap kilgәn artildar tөp pramislalarđa haqlanьp qalьrqa tejeştәr, şulaj uq pramkalxuzdarđьŋ eşlәgәn pramislalarь bujьnsa jaŋь artildar tөđelevgә jul qujьlьvь mөmkin.

8. Invalittarđeŋ artildaren pramkalxuzdar sastafьna birev barlьk artil aqzalarьnьŋ dәjәm jьjьlьşь rizalьqь menәn genә hәm pramkalxuz bьl jerđa jaşagan hәm eşlәrgә telagan bөtә invalittarđe yđ sastafьna qabul itergә yđ өđtenә jeklәmә alьv şartь, şulaj uq pramkalxuzdarđьŋ yđđarenә birelevse artildarqa jөkmәtelgәn xekymәt zadanjalarьn hәm dugьvьr jeklәmәlәren tә'min itev şartь bulqanda qьna eşlәnergә mөmkin

9. Başnarkamzimqa invalittarđeŋ xәđerge vaqьtta jaşagan hәm jaŋьnan ojoştorola torqan artildarenә jer ucaskalarьn, avьl xuzalьq maşinalarь hәm invintarđarьn bytәn ojoşmalarqa qaraqanda artьqlьq kyrhәtep birergә, bulaj bytәn şarttarda la tigeđ totorqa tәqdim itergә,

10. BXXJS aldьna mәsәyrejatte qujьrqa:

a) Invalittar xeđmәte menәn eşlәtevgә qulajlь bulqan hәm әle eşlәnmәgәn, jәki tejgensә fajdalanьlmaqan pritprejateja hәm qorolmalarđь invalittar kapiratsejahena birergә.

b) Prajьzvudstьva esen kәrәk bulqan qorolmalar, invalittar hәm sьjrejane bytәn ojoşmalarqa qaraqanda invalittar kapiratsejahena artьqlьq kyrhәtep birergә hәm bytәn şarttarda la ularđь tigeđ totorqa.

11. Başnarkamsnab aldьna invalittar kapiratsejahenen savda pritprejatejalaren, ularđьŋ krahlanqan plandarь nigeđendә, bytәn ojoşmalarqa qaraqanda artьqlьq menәn tә'min itev şulaj uq hәm bytәn şarttarda la tigeđ totov mәsәyrejaten qujьrqa.

12. Qala savittarena hәm rajbaşqarmalarqa invalittar kapiratsejahenen pritprejatejalarьn, qorolmalarьn, şulaj uq prajьzvudstьva hәm savda eştarenә birelgәn qaraltьlarьn, torlaq jorttarьn zakunqa xilaf ravesta alьvqa jul qujmaьqa hәm bьl torlaq jorttarьn bytәn ojoşmalarqa qaraqanda invalittar kapiratsejahena artьqlьq kyrhәtep birergә, bytәn şarttarda la ularđь tigeđ totorqa hәm xuzalьq jaqьnan fajdalь bulha ulardьn alьnqan pritprejatejalaren kire qajtarьp birergә tәqdim itergә

Başqortostan Xalq Kamisarđar Savite rәiseneŋ urьnbasarь: TALSTUJ.

BXKS eştәr medire: ZARUBIN.

URAL Kinahьnda
Bөgөn hәm har kөn
Pariz iteksehe.

7-8 NSE NYJƏBERDƏ ӨDLӨKHӨD QЬDЬL ABUZDARDЬ HUDARQA

ВӨТƏ DӨNJA EŞSƏNDƏRE BEREQEQED | 5 NYJƏBER 1931 JЬL № 240 (541)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) ВAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE B. Y. B. K. HƏM BAŞPRFSƏVIT URGЬЧЬ

30 NSЬ YKTƏBERGƏ IGEN ƏDERLƏVDEN BARЬŞЬ

Kalxuzdar	Safxuzdar	MTS tar	Qatь zadanja	Betahe
40,2	27,3	57,1	18,4	42,5

„IGEN ӨSӨN KӨRƏŞ—SATSEJALIZЬM ӨSӨN KӨRƏŞ"

HUŊQЬ IŢKƏRTEV ALQAN MƏSETLE, USALЬ, PEREJUT, BAQALЬ, QONŞAQTA HAMAN QUĐQALЬŞ JUQ

„SALAVAT BATЬR" KALXUZЬ 120 SINTNIR QARŞЬLAV PLANЬ BIREP ӨLKƏ KƏMITƏT QARARЬN YTƏNE

KULAK HƏM UNЬŊ AGINTTARЬNA MƏRXƏMƏTHED UDAR PLANDЬ TULTЬRЬRQA

SЬJFЬRĐAR JӨKMƏTKEHE

30—Yktəber svudkahь—hər ber təbəkteŋ igen əsən kərəşen, jetəkselegen kyđ aldьnda gəvđələnderev, uđqan ajđarđaqь igen əđerləv planьn tultьrьv pratsintь menən yktəberđeken saqьştьrьp sьjfьrđar jəkmətkehendəge sьjnfi kərəşte tulь aŋlav əsən bik xaraktirlь urьn tota. Sənki 30 nsь yktəber svudkahь; parteja Өlkə Kəmitəteneŋ 19—sintəber, 3—yktəber qararđarьnьŋ təbək jetəkselegen də bojomqa atqarьlьv hədəmtəhe hanalьrqa tejeş. Вьl qararđar hər ber təbək əsən yđ vaqьtьn da igen əđerləv fruntьnda qьĐ qa hьnьlьş alьrqa kərəklege kyrhətelde; Ikensenən: 3—yktəber qararь menən yktəber ajь—şturьm ajь iqlan itelde. Şuqa kyrə lə 30—yktəber svudkahь jəkmətkehe—hər ber təbəktəŋ igen əsən kərəş fruntьndaqь balşeviksən aplьatif jetəkselek jəkmətkehe ьəplanə. Təbəktərđeŋ balşeviksən ьbьlь jetəkselege yktəber ajь bujьnsa birgən vəqəđələre, өlkən jьjьlьştьr jьjnap sьqarqan qararđarь (Stərle, Bələbəj, Byzdak..) menən ylsənməj. Bəlki вьna şul igen əsən kərəş fruntьndaqь eşteŋ huqьmtahь urьnьn totqan ber jullьq svudka menən ylsənə. Sənki una şul jəjə esendə isemləngən təbəktərđeŋ sьqqan qararđarь, birgən vəqəđələre əsən kər sa bil məvđərn bik kpy kyrhətte. Vəqəđələreneŋ sruktarь tuldь. Kərəş huqьm ahь əl bikhьjьq. Məьələn: Bəbələj. Byzdək təbəktəre вetə yktəber ajь əsən nej barь 18 ər pratsint qьna yĐeş birələr. Oşomo birgən vəqəđə əsən kərəş!

Ajьrьm təbəktər balşeviktarsa kərəşalьrqa qabil jaile ikənlek tərən tanьta alьrlьq kyrhətmələr birələr. Məьələn: Tapurin təbəge şturьm ajьnda 44,1 pr. yĐeş birə. Yktəber başьnda nej barь 37,8 pr. əđerləngən ine. Timək ul əs aj bujь əđerləngən hanьn ber ajđa qьvьp jetep, uđьp kitə. QьrmьĐqalь Dyrt—əjle təbəktəre lə əs aj bujь əđerləngən handarьn ber aj esendə qьvьp, jetep uđьp kitələlər. Unqan əs aj handarь menən saqьştьrqanda şundaj đur hьnьlьş kyrhətmələre alьv—pantur hьlda şьŋşьvsь uŋ appartunistarđьn, məs'ələneŋ qujьlьşьnan ərkəp administratif juldar qullanьvsь ərkək jəndər—„hulqa" begevselərđe jьqa huqa.

Oşo kəngə tiklem xurlьqlь rəveştə qojoroqta həjrəlep kilgən Məsetle təbəge 23 biş kenlektə əđerləngən hanьn yktəberđeŋ 20 henən jegerme biş nalik em bulqan aralь (jəqni ber biş kenlektə) qьvьp, jetev uđьp kitevə—eşteŋ nigeđe igen əsən kərəşte balşeviktarsa ojoştora belev đə ikən euen genə kyrhətə. Lakin вьnan Məsetle təbəge qəmyman balşeviktarsa kərəşə ikən tigən məqənəne aŋlarqa jaramaj. Hyđ 25 nə airьlgan ber biş kenlek kyrhətməheneŋ 23 biş keŋlek kyrhətməhen artьqь menən ytəvə turahьnda вara.

Begəngə handa вaĐьlqan svudkanьn əĐtenə ajьrьm berlqtiar menən qarav đa, igen fruntьnda barqan kərəşteŋ, təbəktər jetəkselegeneŋ kyrhətməhen kyđ aldьnda gəvđələnderə ala.

Igen əđerləvđe xəl itkes şturьm ajь itep iqlan itelgən nyəber ajь impts unьrlata arttьrьvđь talap itə.

QЬĐЬL ISEMLEK

Igen fruntьnda balşevikləq kyrhətələr ulardan ө'ege alьrqa

Əpjəlil-100,1	pr., Bere	88,9	p.
Tapurin-81,9	p., QьrmьĐqalь	79,2	p.
Bişbylək 75,1	p., Mişkə	72,7	pr.
Nuriman 70,2	p., Dyrtejle	68,2	pr.

„Salavat вatьr" kalxuzь byləklande.

Ul zadanjahьn 120 sintnir qarşьlav planь menən tultьrđь.

Əjəlil təbəge „Salavat вatьr" kalxuzь igen əđerləv planьn balşeviktar auldьqlьlьqь menən 125 pr. qa tultьrđь. Plandan tьş kalxuz doşmanь kulak həm unьŋ agintьarьna javap itep 120 sintnirđan qьđьlabuz ojoştorđo. Təbək Başqarma Kəmitəte igen planьn vaqьtьnan elek arttьrьp tultьrqan „Salavat вatьr" kalxuzьn byləklane.

MUSIN

QARA ISEMLEK

Вьna ul igen planьn ədəvse, Başqortostandь xurlьqta totovsьlar.

Qonşaq	—14,4 pr.	Məsetle	—14,0 pr.
Bərjən	—14,6 pr.	Usalь	—16,5 pr.
Bilaqataj	17,5 pr.	Qьjqь	—19,5 pr.
Baqalь	—19,9 pr.	Mьraq	—24,2 pr.

Baqalь əsən qu'ьlqan iŋ qьĐqa vaqьt sьqtь

Haman jaŋqьđaq ontolqan, kulakqa qьĐьm juq.

BAQALЬ. (tiligramma) jьlьq igen əđerləv planь 1-nyjəbergə fəqət 20 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar 29,6 pr. qa jaŋqьđaqtar nej barь 15, qatь zadanejalar 16 pr. qa qьna tultьrьlar. Şturьm ajь betenləj juq dərəzəhendə yĐeş birde. Jaŋqьđaq xuzalьqtarqa iqtibar itev juq. Kulaktarqa qьĐьm betenləj buşatьlqan Өlkə Kəmitət Baqalь təbəgenə iŋ huŋqь itkərtev jahanь, uqa ike biş ken'ek samahь vaqьt ytьə lə təbək ojşmalarь qudqala almanьlar. Tybən səvit, parteja ojoşmalarь əbtenən jetəkselek q qьđđan ytep betkəne juq. Avьl səvittəre igen əđerləvđeŋ iŋ xəl itkes miđgelen yđ aqьş menən ytərəl r.

Jaŋь—Qar javđь səvite planьn nej barь 6 pr. qa Hike bq 8, Qadarsь 9, Isəmət 10, Saqtьm 15, Qarabaş 12 pr. qa qьna tultьrđьlar. Ularđa kulakqa qarьşь kərəş juq. "Igen juq.. plan rejalni tygel... „tigən kulaq qotqoho hьndьrьlmaqan.

Karpьl, Quştaka, Qeşaj avьl səvittəre jьlьq plandarьn 45—48 pr. arahьnda ytənələr. „Intərnatsejanal" kalxuzь 9393 sintnir zadanejahьn 55 pr. qa tultьrđь. „Yrnək" 105 pr., „Sarlьtallьq", „Qьđьl jar" kalxuzdarь 100 pr. tultьrđьlar.

Вьlar təbəktə igen planьn tultьrьv əsən đur məmkinlek bulьvьn kyrhətələr. Tik, igen əđerləvđə eştəvse ajьrьm keşelərđeŋ genə hidgerlege juq. Huŋqь kendar đə VKP (в) təbək kəmitəte igen planьn parteja həm xekymət qujqan vaqьtqa tultьrьv əsən qьrqa diriktif birđe. Igen fruntьnda tuqarьlьv kyrhətkən appartunistar đan 119 keşe partejanan sьqarьldь.

I. SƏJFI

Appartunistar plandь əđelev aldьna вaĐьrđь,

Өđəklekkə qarьşь eşsəndər yđđəre taşlandьlar

TUR. (tiligramma) Aliksandьr səvite yktəberđen huŋqь 5 kenlegendə igen əđerləv timpьn siktən tьş tybənəjtte 5 ken esendə 0,8 pr. yĐeş birep jьlьq plandь nej barь 35 pr. qa ytəne. Sənki, appartunistar „hava jaqşьrьvьn kətep" igen əđerləvđe buşatьp, kulakqa qatь qьĐьm ь „onottolar". Xəlbyki, 26—yktəberđə kalxuzsь, jarlь, batrak—jaŋqьđaqtar menən berlektə ytkərelgən avьl səvite plinumь avьl səvite prizidijumьn həm bulьşlьq kəmisejəhe huŋqь 5 kenlektə qьrqa hьnьlьş tьvđьrьrqa tənəih itkən ine. Ul ytəlməne. Şuqa kyrə xərəkəthedlektəre, kulaktarqa qarata jomoşaq kyŋelle bulьvdarь əsən avьl səvite aqzalarьnan Susluf, Milnikeltər sutqa bireldelər. Şirbakuf, Zavarimdar jəmaqət sudь tikşerevenə tapşьrьldьlar.

Plinum VKP (в) təbək kəmitəten igen əđerləv planьn yktəber bajramьna tultьrьv əsən nьq ьşa dirđь. Avьl səvite aqzalarь, aktiftər, kəmmunis, kamsamuldar 20 jort hajьn byenep igen əsən kərəşkə taşlandьlar. Hər 20 jort hajьn qьrqa—qьđьl taqta qujьldь. Oşo mitьdqa kysev menən 250 jəkle olo qьđьl abuz ojoştoroldo.

BRIQADA—RTIŞEF, IVANUF

Kulaktarđan 1 sintnirđa igen əđerlənməgən

BAJMAQ (tiligramma) Teməs səvite jьlьq igen əđerləv planьn fəqət 8 pr qa tultьrđь. Kalxuzsь, jaŋqьđaq -jarlь urta xəlelər igen əsən kərəşkə tuplanmaqan. Hiş ber terle massavьj aŋlatьv eştəre alьp barьlmaj. Kulakqa betenləj qьĐьm juq! Ular đan oşo kengə tiklem ber sintnirđa igen tapşьrtьlmaqan. Kalxuzdar jьlьq plandarьn nej barь 11,6 jaŋqьđaq xuzalьqtar 12pr qa qьna tultьrđьlar.

Igen əđerləvđe yđ aqьşьna qujьp, parteja həm xekymət diriktivahьn вuđop jatьvsь Teməs avьl səvite appartunistarьna iŋ qatь hyđ əjtelergə tejeş!

ABDULLIN

Qəđer Səvite xurlьqlь septə bajraq jərə.al

Өfə. Şmak səvite igen əđerləvđə təbək dəvmələndə berense вьra. Ul alьŋqьlьq bildəhe—kysmə qьđьl bajraq menən byləklənde.

Ə. Şmak menən jənəşə yktorqan Qəđer Səvite jьlьq planьn nej barь 23 pr qa tultьrqan. Sənki, unda ultьrьvsьlarđьŋ sьjnfi hidgerlege juq, əşsən jalpьnь igen əsən kərəşkə ojoştora belməjđər. Şuqa kyrə ul septə bajraq menən byləklənde.

Xurlьq yđ burьstarьn ytəj almaj septə bajraq həjrəp barьvsь Qəđer səvite prsidatələnə həm bulьşlьq kəmisejəhe aqzalarьna!

B. Nađar

„QЬĐЬL SARLAQ"

12 Sintnir qarşьlav planьn birđe

Qaraqoş. Allaqьvat avьl səvite massavaj—aŋlatьv eşfəre kosəjtep jebarev hədəmtəhendə igen əđerləvđə qьrqa boroloş jahanь. Şturьm ajьnda plan 97 pr. qa ytəldə, ajьrьm kalxuzdar plandarьn arttьrьp tultьrđьlar. „Qьđьl sarlaq" kalxuzь planьn 105 pr. qa ytəne. Kalxuzsьlar unьŋ menən genə siklənməj, indysterojaləşevse Başqortostan isemenə qarşьlav planь menən 72 bot igen tapşьrđьlar. Kulakqa qarьşь qьrqa həzym jahala. Avьl səvite yktəberđeŋ XIV jьlьqь kenenə planьn arttьrьp tultьrьrqa nьqlь hyđ birđe

Oj.

QЬRMЬĐQALЬ Mərsək avьlь kalxuzsьlarь „uraza həm kalxuzlьşьv" kenen 140 sintnirlь qьđьl abuz ojoştordolar. Вьl kengə məktəp đur jəşelsəlek kyrgətməhə jahanь. Өlgə kyrhətep eşləvse ularsь kalxuzsьlar byləklənđelər.

Ə. QOTLOBAJЬF

Bilarət, igen əđerləvđə uŋьq hađьqьnan sьqarqa tejeş

BILARƏT partejə təbək kəmitəteneŋ igen əđerləv turahьndaqь kankrit qararь bar. Şuqa qaramaĐtan təbək tə igen əđerləv kampanejahьnьŋ barьşь qafev itelməĐek dərəzələ tyбən baĐqьsta tora. Ajьrьm avьl səvittəre əle bьl eş turahenə massa fikeren his tuplap jetkermə gəndər. Urьndaqь parteja, kamsamul həm səvit, jəmaqət ojoşmalarьnьŋ вьl kampanejaqa jetəkselege siktan tьş jomoşaq.

Ajьrьm avьl səvittəre əle kulaktarqa qatь zadaneja birev turahьnda ujlap ta qaramajđar. Şulaj uq kulaktь „juqaltьv" fikttarь gəvđələnə. Əzək jəsəvitendə kalxuzdar igen əđerləvđeŋ jьlьq planьn 100% tь menən ytəgən də kulaktar turahьnda „ləm, mim" hyđ quđqatьlmaqan. Xođaj—birđe səvite dəvməsendəge kulaktar orloqtarьn tirməngə alьp barьp tarttьrьp jatalar. Ə, avьl aktifь, avьl səvite aqzalarь kulak aldьnda qojoloq bolqap, kyrməmeşkə hal şalar.

Igen əđerləv eşendə kulak menən qosaqlaşьp eş kyrgən, səj si jeđđə juqa tan səvittər đa juq tygel. Şuqaj avьl səvite 12 kulakqa nej barь 3 sintnir „qatь" zadaneja birep, „...Kulaktar igen zadanejahьn ytənelər inde" tip matarə. Kulaktar si səvittərđensəj si huqьrlьqьnan fajđalanьp atьq igendəren cəsni bađarqa hatьp „gylajt" itələr.

Təbək əle 65 pr jaŋqьđaq xuzalьqtarđan tora. Lakin əle qajhь ber avьl səvittəre jaŋqьđaqtarqa igen zadanejahь jetkerev turahьnda ujlap ta qaraqandarь juq. Ular betenləj onotolqan. Вьl turala Əđekəj, Xođaj—birđe avьl səvittəren kyrhəterge məmkin. Ular oşo kengə tiklem jaŋqьđaqtar arahьnda igen əđerləv eşenə totonmaqandar.

Urьndaqь ojoşmalar, xəttə ajьrьm aktiftar arahьnda—„Bilarət, igen jeteştera torqan təbək tygel, ьeđđətəv, asarahьnda igen qajđan bulhьn?" tip qarajđar. Вьna вьl turanan tura appartunislьq, igen əđerləv fruntьnda kulak timərenə hьv qojov, kulak menən kilesep eş itev faktьtarь.

Bilarət, igen əđerləv đə sьjnfi kərəşte jomoşaqqan. Ajьrьm avьl səvittəre parteja kamsamul ojoşmalarь igen əđerləv fruntьn yđ aq mьna tapşьrqandar, ular kulaktь „juqaltqandar" sьjnfi hidgerlektən qul heltəgəndər. Şunьŋ hədəmtəhendə lə, Bilarət təbəge 30 nse yktəbergə igen əđerləv jьlьq planьn nej barь 56 pr qa qьna ytəne.

Igen əđerləvđə asьqtan—asьq kulak səj saten ytkərep jatьvsь Xođaj birđe, Əđekəj səvittəre praka atora hiş kisekməĐtə sara kyrəgə tejeş.

M. TAZI

IGEN ƏDERLƏV ŞTURЬM AJЬ HƏDƏMTƏHE

Kalxuz həm jaŋqьđaqtarđa plan ytəleşe

Təbəktər	30/X	30/IX	aj da yĐeş
Qьđьl taqtala			
Əəjəlil	100,1	71,3	28,8
Qьđьl taqtaqa kandidattar			
Bere	88,9	61,2	27,7
Tapurin	81,9	37,8	44,1
QьrmьĐqalь	79,2	50,6	38,6
Bişbylək	75,1	55,5	19,6
Mişkə	72,7	55,3	17,4
Nuriman	70,2	54,4	15,8
Dyrtəjle	68,2	30,6	37,6
Stərle	68,4	36,6	31,8
Өfe	63,4	41,2	22,2
Mejəkə	63,1	39,6	23,5
Arttaqьlarđan alda вaralar			
Arxangil	58,2	36,3	21,9
Şişmə	57,6	42,7	14,9
AĐqьn	56,2	27,9	28,3
Bilarat	56,0	28,9	27,1
Qaltas	56,1	40,5	15,6
Avьrqazь	54,4	31,0	23,4
Bəraj	51,5	32,4	19,1
Byzdak	50,9	32,8	18,1
Tujmazь	50,6	26,8	23,8
Timp juq, xurlьqlь rəveştə həjrələlər.			
Jьlajьr	49,2	32,9	16,3
Bələbəj	47,8	28,0	19,8
Jaŋь avьl	45,8	29,7	16,1
Dəvləkən	45,1	28,3	16,8
Blagavişşin	45,0	26,3	18,7
Saqmaqoş	43,2	14,5	28,7
Baltas	42,3	20,4	21,9
Bajmaq	41,6	31,4	10,2
Bajqь	38,2	17,4	20,8
K—Kam	36,9	28,4	8,5
Xəjbulla	36,9	21,0	15,9
Arqajaş	36,8	21,0	15,8
K—Usul	36,2	18,9	17,3
Qaraqoş	35,9	16,4	19,5
Maqar	34,4	19,2	15,2
Tur	33,5	16,7	16,8
Maləvez	32,2	17,6	15,6
Dьvan	31,3	9,5	21,8
Jenəjətle rəveştə quđqala almaj plandь əđələr			
Zejansura	28,4	15,3	13,1
Prejut	25,6	14,3	11,3
Mьraq	24,2	11,3	12,9
Qьjqь	19,5	6,8	12,7
Baqalь	19,9	10,1	9,8
Bilaqataj	17,5	7,4	10,1
Usalь	16,5	7,3	9,2
Bərjən	14,6	—	14,6
Qonşaq	14,4	8,6	5,8
Məsetle	14,0	3,3	10,7
Betəhe	42,5	23,9	18,6

„Tyrələr" đeŋ igen əđerləvđə eşe juq.

ZEJANSURA təbəge „It'ifaq" kalxuzьnda igen əđerləv qojroq'a həjrələ Unda jьllьq igen əđerləv planь 26 pr. qa qьna ytəlde. Sənki avьl səvite həm kalxuz rəistəre yđđəren igen əđerləvđə javaplь hanamajđar. Barmaq aşa qьna qarajđar. Igen əđerləv gə jalpь fekere tuplanmaqan. Вьndaj yđ eştərenə halqьn qaravsь avьl səvite həm kalxuz rəisenə sara kyrelhen.

„Тьrnaq"

BӨJӨK YKTƏ. BAJRAMЬNA TIKLE

IP. STALINDЬN 6 KYRHƏTMƏLƏRENEN YTƏLEŞEN TIKŞEREV EŞEN TIKŞERVDE KӨSƏJTERGƏ

KATLA-TURBIN HƏM MATOR ZAVЬTTARЬNA

Tədəv jardam kəmisejəhe beldereve

Katla—Turbin zavьtьna berense niged taşь halьv eşe oşo jьl 8 nse nyjəberdə Cirnakufka plassatkahьnda udqarьlьp tantanalь ul tьrьş kəndədgə səqət 11 dən 1 gə tiklem həm berdən 5 kə tiklem şul uq urьnda mas səvaj suubutnik jahalasaq. Bьl Katla—Turbin zavьtьna berense niged taşь halьv urьnьna barьvsь prafsajuz, eşse həm xdmatkərdər prafsajuz ojoşmalarьna jьjьlьp, Başprafsəvit jetəkse'ege aştьnda, ə qьdьl ərmejə kamandirdar jetəkselege'aştьnda, kalxuzniktar kalxuzsajuz, Janqьdaqt r Təvəkbaşqarma jetəkselege aştьnda barasaqtar. Yrdə kyrhətelgən ojoşmalardь ojoşqan rəveştə alьp barьv məs'ylejəte jardam kəmisejəhe aqzalarь: Iljasьf, Ivanuf iptəştərgə jəkmətelə.

KATLA—TURBIN JARDƏM KƏMISEJƏHE

KATLA—TURBIN ZAVЬTЬNA 1—NIGED

Taşь halьv eşenə qatnaşlьq itev esen Liningrat sənəqəte vəkildəre julqa sьqtьlar

8— nse nyjəber kənə Başqortostan Katla-Turbin zavьtьna 1 nse niged taşь halьv məlendə qatnaşlьq itev esen Liningrat Katla—Turbin zavьtьnьn dur belgese iptəş Radsix jetəkselege aştьnda Liningrat vəkildəre julqa sьqqandar.

Ular Katla—Turbin zavьtьna 1 nse niged taşь halьv kənendə bьnda bulasaqtar.

BAJRAM AJQANЬ 6 KYRHƏTMƏNE ATQARABЬD

XIV jьllьqqa əderlek barьv unajь menən 5—taqta jarьv zavьtьndaqь 187 ləp hanalqan udarniktardьn slyte bulьp ytte.

Slytə ydək məs'ələ bulьp ip. Stalindьn 6 kyrhətməhenen ytəleşen tikşerev həm bajram ajqanь eştə dur intyzejazislьq kyrhətkən udarniktardь byləkləv, jalqan udarniktardь udarniktar safьnan qьvv kərək eştər qaraldь. Adqtan 36 udarniktь byləkləvgə həm bьqa tiklem zavьtta jəşəp kilgən uravnilufkanь betərev julьnda brigadь ojoştoroldo həm şulaj uq 6 kyrhətmənen ytələşe jomşaqtabьlьp unьn ytələşen kesəjtev julьnda təqdimdər indereldе.

K. SAFIN.

TRAKTЬR MASTIRSKUJЬNDA TӨP MILLƏT KADЬRDARЬNA HALQЬN QARAJDAR.

Өiə maşina traktьr mastirskujьnda bətəhe 85 eşse eşləp, şular arahьnda jerle milləttərdən ike genə bertək qatьn-qьd eşləj.

Bьnda jerle millət qatьn-qьddarьnьn oşolaj ad han təşkil itelevenə qaramaştan bьndaqь adminьstratseja ular tormoşona qəfev itelməblek rəveştə halqьn qaraj.

Bьnь derəbləv esen bьnda traktariska bulьp eşləvse ip Zəjnəp Xannanьvanьn begenge tormoşon kyd aldьna kilterəjek:

Zəjnəp Xannanьvanьn tororqa kvartire juq Şul arqala ul mastirskujda qunьp jərergə məbyr bula. Ə, mastirskujda siktən tьş ebe bulьv ebtenə unьn kətyle nasarlanqan, itkergən şartlav qurqьnьsь aldьnda tora.

Əgər bьsьndanda kətyl şartlaj qalha bьnda qunьp jərevse ip Xannanьvanьn dur bəxethedlekkə osoravь məmkin.

Unan unьn kvartire bulmav ebtenə ajaq kejemelə juq. Oşo arqala kamsamulka bulьvьna qaramaştan sabranejalarqa jərəj almaj. Ydenen əjtevenə kyrə qajhь ber eşselər uqa millətselek kydlegenən qarajdar. Traktariska Zəjnəp Xannanьva tormoşona halqьn qaravsьlarqa qьrqa sara kyrelhen. Q.NƏFISƏ.

Əşə sujьn əderləv zavьtь.

Xuzalьq iһəbenə kysev burьsь bojomqa atqarьlmaj.

IV nse kvartal. Xuzalq tarmaqtarьnda beten jeteşhedlektərde xəl itkes kvartal.

Şul hьdьqtan kyp kenə prajьzvudstьvalar xuzalьq iһəbenə kysev təngəlendə sojoloş jahanьlar.

— Əşə sujьn eretev zavьtьnda bьl eşte bojomqa aşьrьvda dur eşməkərhedlek kyrhətə. Timək xuzalьq iһəbe brigadahьna kysev menən satsejalizem jarьşь udarsьlьq eşen nьqьtьv burьsьn ytəvdə bьlar sittə toralar.

Part kəlliktif, prafsajuz, kamsamul ojoşmalarь bьl mehim eştə jetəkselek itev burьsьn onotqandar həm eştə yd aqьmьna birelgəndər. Oşonon arqahьnda III kvartal eş planь barь 70 pr. qa qьna ytəlgən.

Bьndaj jeteşhedlektərde IV kvartalda qьrqa xəl itevdə bьndaqь partkəlliktif həm prafsajuz ojoşmahь ydenen kendəlek burьsь hanarqa tejeştər. XƏNIF.

Tire zavьtь

BЬNDALA EŞ MAQ TARLЬQ TYGEL

Berense hanlь tire eşləv zavьtьnda ip. Stalindьn 6 kyrhətməhe ajьrьm sixtarda əjrənelhələ, ul mehim kyrhətmələrde bojomqa atqarьv julьnda bьqa tiklem kankrit eş kyrelməgən. Xuzalьq iһəbenə kysev məs'ələhe bьlarda betenləj onotolqan front bulьp jaşəj.

Bьnda ejəhedlek həm uravnilufka dəvəm itep kilə, ulardь beterevdə kerəş eşenen barьşь qəniqətlənrlek tygel.

Məbələn:

1 nse jartь jьlda 80 pr. eşselər arahьnda aqьmsьlьq bulqan Həm eşse kesə jeteşməj.

Eşse quldarь tuplavda Tapurin təвəge Gurki avьl səvite menən dugьvьr tedəlep, 15 keşe kilergə tejeş bulhala, ular ьrhьla kilməgəndər.

Jaңь kilevselər arahьnda aңlatьv eştəre həm ularqa jaqşь tormoş, eş şarttarь tьvdьrmav arqahьnda kilgən 12 keşenən 2 genə keşe zavьtta qalьp, qalqandarь eştən qajtьp kitkəndər.

Bьqasa xuzalьq iһəbenə kysə almavdarьn apparatta buxgaltir juqlьqьn səbəp itep alalar.

Zavьtta pramfinplan juq. Tik jartь jьllьq kantryl neqtalarqьna birelgən.

Pramfinplan birelməv həm başqa jeteşhedlektər arqahьnda 1—nse jartь jьlda zavьt 130 meң zarar kyrgən.

Berense jartь jьlda kyn eşləv 93,4 pr. qa, harьq tirehe eşləv 80,44 pr. ytəlhə, eşselər arahьnda aңlatьv həm intyzejazьmdь ber nej tiklem kesəjtev arqahьnda sintəber ajьnda plan ytəleşendə yәeş bar.

Məbələn:

Kyn eşləp sьqarьv 127 pr.qa harьq tirehe eşlep sьqarьv 108 pr. qa ytəlgən.

Yktəber bajramьna jьllьq plandь tultьrьp həm arttьrьp ytəv kyd aldьnda torola.

Bьl eştə xəderge kəndə praktik eş alьp barьla.

Artta barьvsь sixtardь aldьnqь sixtar tarafьnan buksirqa alьv eşe davam itə.

Qьrьv sixь artta barqan aqar tь sixьn buksirqa alqan.

Zavьtta 300 eşsenən bətəhe 144 udarnik bulьp ulardьn bьsь udarnik bulьvь, bu'mavьn belev esen məxsys kəmisejə hajlanьp qujьlqan. Kəmisejə udarniktardь yktəber XIV jьllьqьnda byləkləv esen plan tədəp, xəderge kəndə praktik eş alьp bara.

6 nsь nyjəberdə zavьtta udarniktardь byləkləv kisəhe udqarьlasaq.

Həm bьl kisələ udarniktar tarafьnan şifqa alьnqan kalxuzdardan diligattar saqьrьlьp, bulqan elgəşevdərdən rapri birevdər başqarьlasaq.

M. JAXIN.

HALQЬN QARAVSЬLARQA NЬQLЬ ATPUR BIRERGƏ

Başqortostan R.K.I, xalq kamisarlьqь, „Qьdьl Başqortostan" gəzitenen 19 nsь sintəber ajьnda sьqqan hanьnda kustardardь tə'min itevdə kyp kenə juldar kyrhətelep ytte. Şuqa qaramaştan, Narkamsnap, Juz—Ural—lis planlь rəveştə kustardardь tə'min itevdə qьrqa boroloş jahaj alqanь juq.

Bьl eştə Başsajuz həm unьn tyвənge ojoşmalarь siktən tьş halqьnlьq kyrhətələr. Bьqa fakt itep tyвəndəgelərde kyrhətergə kərək. 3 nsə kvartalda Bilərət təвəge esen pramtavar 23140 humlьq bulьp, ulardь 3111 humlьq qьna alalar. Bь han Başsajuzdьn kustardardь tə'min itevgə tejeşle rəveştə narьq birəbelməven kyrhətə. Başqortostan R.K.I. qararьn nisek bojomqa atqarьvdarь turahьnda bьr mibal. Məbələn Qajhь ber rajpatrip sajuzdar, rajkuptar kustardarqa bylengən funttardь ular esen fajdalanmaj başqalarqa fajdalanalar. Oşonon hedəmtəhendə kustardar 3 aj bujь ber nəmə menən də tə'min itelməgəndər.

Başsajuz Başkust prumsajuz tid kəndə bьl jeteşhedlektərde beterep ulardь tə'minət ylektərenə berketev julьnda praktik eş kyrergə tejeştər. Kuştardardь tə'min itev də yden javaphьd hanavsьlarqa tejeşle sarahь kyreleven talap itəbed.

KAN SASITKIN.

„Kim" kalxuzь iһəp-xisap eşen erə ikə halmaqan

Qьrmьbqalь təвəge, Iһke Qьjьşqь səvitenə qaraqan „Kim" kalxuzьnda iһəp—xisap eştəre əle bulha julqa halnmaqan, sdilşinəgə kyselməgən. 1929 nsь jьl vidьmьs aktь tedəlgən bulhala xəder ul da əllə qajda bulqan, bytən kərəkle dakuminttar da tudьp jərejdər.

Əle inde xisapsьlarь la qalmanь, şuqa kyrə inem həm sьqьmdar da his jədьlə barmaj. Oşo kəndə dyrt jarma hurqьstarь bar, eşləjdər, ləkin kənenə kypme garnьs alьna, bьnь berəvdə belməj, ə hurqьs menən eşləvselərden qajhь berəvdərgə araqь esergən esen genələ hurьp jebərgəndəre hidelə.

Şulaj uq ike jьl inde bьlar 30 lap jaqşь toqom hьjьr aһьrajdar. ləkin ularqa his ber tərbejə birelməj, jaqşь aşatьv juq. Şuqa kyrə hьjьrdardьn qajhь berdəre „juqaldь" qajhьlarь joqoşloavrьv menən avьrьp eşlektən sьqtь, yldelər.

Kiləsəktələ oşolaj bara torqan bulha kalxuzdьn xuzalьq eştəre sьqьrьnan sьqьp, kalxuz taralasaq, aşьqьs sara kyrergə kərək.

Q. Q.

IDARA: hər ber kalxuzda iһəp—xisap eştəren erətkə halьvda javaplь bulьvьndь təвək kalxuzsajuz onotma. Təвək gəzitebьl turala bin nindəj sara kyrəhen?

14 JЬLLЬQЬNA VKP(b) YDƏK KƏMITƏTENEN LUZЬNQЬLARЬ

1—Jəşəhen yktəber rivəlytsejəhenen 14—jьllьqь, jeşəhen bətə donja yktəbere.

2—Bətə donjalaqь eşsən həm eşse qatьn qьddar, kalunejalardaqь idelevselər həm eşsəndər yktəber rivalytsejəhenen 14 jьllьqь kənendə Linin bajьraqьn juqarьraq kytəreged.

3—Jəşəhen bətə donja yktəberenen bajavaj ştabь—kamintiren.

4—Kapitalizemdь beterəv həm satsajalizemdьn jeңeve genə eşselər sьjnfьn krizьstan, eşhedlektən həm xəjerselektən qotqarasaq Bəthen kapitalizem, jəşəhen satsejalizem.

5—Kapital ildərendəge krizьs miljundarsa eşheddərde asьlьqqa xəkym itə. SSSR da eşhedlek beterəldə. unda eşsəndərden tormoş kiməldəre tuqьravhьd kytərelə. Bətə donja praltardarь kapitalizemdь alьp taşlaqьp SSSR eşseləre julьnan barьqьd.

6—Tərmələrdə integevse kapital totqondarьna, aq tirrur qorbandarьna həm sьjnьtaş tuqandarqa SSSR eşselərenən pralitarejat sələme.

7—ImpirejalistarSSSRqa iqtisadi blakada ojoştoralar, ular səvittər sajuzьna qarьşь jaңь huqьş əderləjdər. Bətə donaja pralitardarь, bətə donja pralitarejatьnьn vatanь—SSSRdь jaqlaqьd. Jəşəhen bətə donja eşselərenen impirejalistarqa qarьşь rivalytsejun kereştər.

8—Japunnjə, Javrupa həm Amirika impirejalistarь Qtajdь syleşev həm Qtaj rivalytsejəhen tonsoqtorov sajasəten ytkərələr. Bətə donja praltardarь Qtaj rivalytsejəhen jaqlaqьd. Jəşəhen Qtaj rivalytsejəhe, bəthen impirejalistar.

9—Jəşəhen Qtaj səvittəre həm unьn şanlь qьdьl armejəhe.

10—Tik səvittar vlasь bьna donjanь huqьştan həm impireja lizemdən qotqarasaq. Bəthen huqьşqa qotorovsь imprejalistar həm satsejal dimakratar, jəşəhen bətə donja la səvittar vlasь.

11— Tik səvittar sajuzь qьna tьnьslьq sajasəten ytkərə. Jəşəhen səvittar sajuzьnьn tьnьslьq sajasəte.

12—Jəşəhen satsejalizem tədeləşenən qorallь trrage həm səvit siktəren ytken kydle haqsьlь—qьdьl armejə.

13—5 jьllьqtьq uqьştarь—bətə donja kapitalistarьna qьrqa udar jahaj. 5 jьllьqtь 4 jьlda tamamlajьq.

14—Rikanstruksejə osoronda tixnika bətə nəmənə xəl itə. Jəşəhen tixnikaqa ejə bulьv esen balşeviklek kerəştəre.

15—Eşselərden prajьzvudьstьva—tixnika kvalifikatsejəl əren kytərəjek, eşselər sьjnfь keşelər menən jaңь belgestər tьvdьrajьq.

16 Mitalsь eşselər stal həm suьn menən satsejalistik indysterejənen kesen nьqьtьqьd.

17—Kymer taвьvdь tuqьravhьd kytərevse Danвas eşselərenə jalqьnlь sələm. Kymer təвəktərenen eşseləre Danвastan elge alьqьd.

18—Satsejalizem tedeləşenen aldьnqь kerəşselərenə—udarsьlarqa balşeviktar sələme. Jəşəhen satsejalizem jarьşь.

19—Satsejalizem tedeləşen tarqatьvsь litun, rvac, praguişik tarqa xurlьq. Jəşəhen sənəqəttə, transsprt'a həm avьl xuzalьqьnda pralitarejat dissiplinahь.

20—Kalxuzdardь ojoştorov xuzalьq jəhətenən nьqьtьv menən kalxuz xərəkəten jaңь baвьsqa kytərəjek, kulaktardь sinьt bulьv jaqьnan beterəjek. Jəşəhen səvit vlasьnьn nьqlь terəge kalxuzsь krəвtejəndər. Jəşəhen eşse həm krəвtejəndərden sajuzь.

21—Igen esen kerəş—satsejalizem esen kerəş. Kulaktarqa, rvactarqa igen əderləvde tarqatьvsьlarqa nьqьь udar jahaqьd. Ber sintuir igendə casnikka kit məhen. Igen əderləv planьn tultьrьv esen kerəşkə.

22—Miljundarsa eşse həm krəвtejəndər dəvlət idarələrenə ьlьqtьrajьq. Apparattaqь bejorakratizem qaldьqtarьn beterəjek.

23. Satsejalizem osorona inevse ildə nadandar bulmaьqa tejeş. SSSdь totoş gramьtalь ilgə əjlənderəjek.

24-Kammunistik tərbejə palitix nizem beleme məktəbe esen kerəşkə. Dejem 7 jьllьq uqьvdь bojomqa atqarajьq. Satsejalizemden aktif, aңlь kerəşselərən əderlajek.

25—Lininse milli səjasət esen, SSSRda qь bətə millət eşsəndərenen berdəmlege esen kerəşkə.

26—Yktəber rivalytsejəhe eşsə qatьndь həm krəвtejənkəne qoloqtan azat itte. Eşsən qatьn qьddardьn liden jəmqət həm prajьzvudstva tormoşona qatnaşьn kytərəjek.

27—Kamsamuldar satsejalizem esen kerəşten aldьnqь safьna tedeleged. Kalxuzdardь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan kytərev esen kerəşeged.

28—Jəş pjanirdar—yktəber balalarь Lininden bejek eşen davam itterergə həm tamamlarqa əder bulьqьd.

29— Jəşəhen jeneşle satsejalizem rivalytsejəhenen ojoştorovsьь həm jetəksehe—VKP(в).

30—Eşselər, kalxuzsьlar həm bətə eşsəndər partejənen ginral hьdьqь esen VKP(в) tirəhenə tьqьdьraq uqmaşьqьd. Balşeviktar timpь, satsejalizem den jeneve esen kerəşeged.

31—Bəthen satsejalizem hezymen tarqatьvsь uң həm „hul" appartunistar. Jəşəhen balşeviktər safьnьn berdəmlege.

32—Yktəber rivalytsejəhen ojoştorovsь, VKP(в) bajraqь aştьnda alqa, jaңь jeңevdərgə.

VKP(в)—Ydək Kəmitəte.

17 TEDƏV EŞSELƏRE ARAHЬNDA IP. STALIN KYRHƏTMƏLƏRE BOJOMQA ATQARЬLMAJ

17— tedəv eşseləre arahьnda oşo kəngə tiklem ip. Stalindьn 6 kyrhətməhe bojomqa aşьrьlmaj, Jaңь tedəvselər bulqanda Matur,Katla— Turbin zavьttarь eşselərenen jьjьlьvьna kyp kenə vaqьt ythə lə, partejə, xəkymət tarafьnan qudqatьlqan pragrisif primejəle eş xaqь tyləv tejeşle dərəzələ qullanьlmaj.

Katla—Turbin zavьt tedəv eşendə 3 mendən artьq eşse bulьp, ulardьn kyвehe avьldardan kilgəneşselər.Şunьnesenulardьnan belemdəre tyвən. Ular arahьnda 287 prafsajuz aqzahь barlьqь belende. Şunьn esen bьlar arahьnda prafsajuz hanьn arttьrьv eşenə ajьrьm əhəmejət birergə kərək. Bьl eşkə eşselər kəmitəte ip. Kalidin pissimjslьq menən eş kyrə: Eşsələr də prafsajuzqa ьlьqtьrьv julьnda kərəşkən vaqьtta sikhed elgəşevdərgə irəşkən bulqan bulьr inek. Ləkin bьqa halqьn qaravsьlar bar. Həm prafsajuzdardьn ydək kəmitəte qararьn ytəv də kankrit eş alьp barьlmaj. 20 nse sintəberdən 1 nse yktəbergə tiklem sarьhь 5 eşse genə prafsajuz safьna alьnqan. Brigadalar arahьnda prafsajuz yвeşe turahьnda ajьrьm dakladsьsidalar alьp barьv eşen kesəjtergə kərək.

Bətə kes ip. Stalindьn 6 kyrgədmələren bojomqa atqarьvqa taвa jynəlhen.

KARPЬF

SKATAVUD MALKAMPLEKTAV PLANЬN TULTЬRMANЬ

MALDAR QЬŞQA ƏĐERLƏNMƏGƏN. BAŞSTRUJ, BAŞSAJUZ TEĐEV EŞEN ØĐĐØ.
XƏĐERĐƏN 6000 BAŞ MALDЬ TORLAQ HƏM 13,842 BAŞ MALDЬ AĐЬQ MENƏN TƏ'MIN ITƏRGƏ.

Bøtə køs eđeklektərđe bøterevgə

25 nse sintəberđə partejənen Başqortostan elk kəmitəte it həm majsьlьq safxuzdarь eşe-nen bøtə tarmaqtarь bujьnsa la qьđьvlьq turahьnda qьrqa qarar sьqarđь.

—Hun ojoşmalar, bigerəktə skatavud. Başstruj, Başsajuzdar вьl diriktivalarđь nisek ytəgən-dər?

99 meŋ вaş mal kampliktavəjt itev planь 72 mengə genə ytəlgən. Skatavud safxuzdarьnda вøgengə kengə ykən jьldaqь menən вergə ifəplaqəndə plan vaq mal (вьđav) ifəвenə tulmaвь. Ul 70,1 pr. qa qьnь ytəlgən.

Bøgengə вurьs: tuplanqan oşo maldarđь qьş esendə aвь-rap sьqarьv вurьsьnan tora. Ulardь TORLAQ, ADЬQ menən tulь tə'min itergə kərək. Lәkin safxuz jetəkseləreneŋ, tedevse həm tə'min itevse ojoşmalarđьn вьl eşkə narьq qujьp jetkermavđəre arqahьnda alqa qujьlqan вьl xəl itkes вurьstar ytəlep вøtə alqanь juq. Əjtkən ojoşmalar satsejalizem malsьlьqь kinəjtev turahьnda parteja həm xəkymət tar[afь]nan kyrelgən saralarqa appa[rtunista]rsa qaranь-lar. Gəzitəвeđđen вøgengə ha nьnda вaьlqan matirejaldar вьnь asьq dereвlajdar.

Plandь eđevselər tejeşle urьndarьnda javap birer. Tik, es unda qьna вøtməj, вeđđen tep вurьs—вøtə jəmaqətselekten iqtiвarьn oşo kengəsə torlaqhьđ вulqan 60 menle safxuz maldarьn tiđ arala jьlь urьnqa urьnlaştьrьvđь xəl itevgə tuplav. Вьnьŋ esen safxuzdarqa, uпьn qaвul itev punktьrьnda kalxuzsьlar, esen janьqьdaq xuzaь[lar] jarđam ojoştorovqa, safxuz maldarьna vaqьtlь raveştə jьlь urьndar вirergə tejeştər. Hər ber anьlь kalxuzsь şulaj uq janqьdaq вьl vaqьtlь osoraqan avьrlьqtь urtaqlaşьv ydənen вurьsь вulьvьn anlahьn. Xəđer kalxuzdarđa eş ədəjə parteja, kamsamul həm kyltura kostare qatnaşьnda safxuzdarđьn tedev eşenə udar вrigadalar təđergə kərək.

Bьna şulaj, вøtə savit—parteja həm kalxuzsьlar jarđamьnda qьna вeđ satsejalizem malsьlьqьn xəl itə alьrвьđ, вeđ вerđəm kes, вerđəm inirgejələr aşaqьna vaqьtlь avьrlьqtarđь jenərвeđ.

INJƏK, SYVƏNJƏK, MƏSLIMSAFXUZ JETƏKSELƏRE ME NƏR BAŞ MAL QURQЬNЬŞ AЂTЬNDA QALDЬRĐЬ

It həm hət safxuzdarьnda qьş qь esen mal torlaqtarь tedev planь in qurqьnьs aъtьna ki-lep вaъtь.

30 nse yktəвergə nej вarь 27 pr. qьna maldar qьşqa jaraq lь tə'min itelgən, 59,4 pr. tik-lem torlaqtar tedelev eъtendə. Əgər вьlar qorolop вøthe 63373 вaş mal qьşqь esen urьn menən tə'min itelə. Lәkin, ular qoroialar qьna əle. Ə, qalqan 13,6 tedev eşe əle вaşlanmaqanda. Ə, 17 meŋ вaşlap mal xəđer qoro asьqta qalьv eъtendə.

Ajьrьm safxuzdarđь saqьşlьrьp qaraqanda taqь la eşe nasar safxuzdarь вulьvьn kyrəвeđ. „Injək" 8,5 pr. „Syvənjək" 21,7 pr. „Məslim" majsьlьq safxuzь 17,7 pr. qa qьna malьn torlaqtarь menən tə'min itkəndər.

Aldьn вarьvsь Tamjan qataj 82,9 pr. qa jetkerhələ. unьŋ da 1200 вaştan artьq malь torlaqhьđ.

Qьş jette tejərgə вula. Beđ вøgen jəki irtəgə uqa вaъavьđ. Lәkin it həm hətselek safxuzdarьnьŋ malь uqa ədər tygel. Skatavud, Başstruj həm satxuzdьŋ yđ diriksejələre вьl eşkə „eşlərвeđ" tip qaranьlar. Aqьmqa tapşьrьlđь. Mal kampliktavьjt itkəndə ulardь qьş urьnlaştьrьv ikense planqa qujьlđь. Tedev eştərə sintəвer ajьna tiklem вaşlanmaqan xəldə jata вirdə.

Eşkə вaşlamaqas Başstruj menən safxuz diriksejəhe yđ ara talaş вaşlaj:

—Eşselərđe вeđ tə'min itegeđ!.

—juq heđ!..

—Tedev matirejaldarьn вeđ taşьmajьвьđ!.. həm вaşqalar həm вaşqalar. Bьqa Başstruj menən „Tanalьq" „Syvənjək", „Qataj", „Dim" həm „Lagir" safxuzdarь arahьnda вulqan talaştarđь kyrhətep вula. Tanalьq menən вulqan talaş haman əle davəm itə. Ə, tedeləş qala вirə, Şulaj uq eşselər jetməv, Başsajuzdьn ulardь tə'min itmave, вьqa appartunistarsa qaravь la tedev de edevgə вur səвəp вulđь. Safxuz diriktьrđarь tedev eşselərenə yđ eşsehe itep qaramanьlar sənəqət tavardarь вylgəndə yđ eşselərenə 2—3 mərtəвə artьq ə, tedevselərgə вer đə вirmənelər, jəki вik əđ handa qьna вylev fakterь вulđь (Syvənjək, Injək, Qujьrqazь. Tanalьq Lagir Qataj, Dim.)

Yrđə əjtkən jeteşheđlektərđe вøterev. partejənen Ølkə Kəmitəte həm savnarkum tarafьnan sьqarьlqan qarardar вьqasa ytelməne, вøgendən yk ul qarardarđь 100 pr. tь menən tormoşqa aşьrьv esenə in qatь kerəşkə sьqarqa. Ber nisaşer meŋ вaş satsejalizem xuzalьqь maldarь qьna вuranь aъtьnda qalьrqa tejeş jeđel. Senki, ul dur hələkət qurqьnьsьn alqa вaъtьra.

3000 вaş mal qaвul itev punktьrьnda jata.

Ыar tiđ arala qьşlьq urьndarьna kyserelhen.

Mal kampliktav—qaвul itev punktьtarьnda (Arqajaş, Mersəlim h. в.) Skatavud safxuzьnьŋ 3000 dan artьq malь jata. Ular oşo kengə tiklem əle qьşlajasaq urьndarьna jьterkelmaqan. Ul maldar tiđ kendə urьndarqa jetergə tejeş ine, uqa Skatavud nьq iqtiвar itmaj. Vagun, julda jergəndə aðьq həm vitirnarьja jarđamьn taвьv saraьь kyrelməj.

Qьştьŋ asь kendəre tulьвaъtan alda 3000 вaş maldь qьşlьq urьnьna kiltirev вøgendən yk xəl itelhen. Şulaj uq prakaratura la вьl uraqə kyđ halьrqa tejeş.

BRIGADA.

Eşse kese jetesmavđə la

Başstruj həm urьndaqь ojoşmalar qajeple.

Tedev eşenə Başstruj kanturahь вujьnsa вøtəhe tedevse 7706 eşse вulьrqa tejeş. Ə вьnь eştə ular it safxuzdarь вujьnsa 38 pr., hetselek safxuzdarь вujьnsa 26,5 pr. qa qьna tə'min itelgən. Tedev eştərendə вьndaj đur handa eşselər jeteşməv, plan tulmavqa şulaj uq eđeklek kertə. Ulardь maalizavajt itevđə Başstruj urьndar menən kilеşep eş itmənе. Ə, вøgen „eşse kəse jetmənе, kalxuzdarđa keşe juq" tip aвjektif səвəpkə teraj. Ul ƏLE LƏ EŞSE KƏSƏ tuplavqa narьq вirməj

Silpa əđerlav menən şe qəllanmaj

MƏXMУT avьlь (Usalь teвəge) silpahьnьŋ nasar eşləve arqahьnda terle əđerlav eştərə his qəniqətlənerlek tygel. Maj ađerlav planь 25 nse yktəвergə 38,85 pr., jen əđerlav 65,8 pr. kykəj 23 pr. qa qьna ytəlde. Praduksejə tapşьrьvsьlarqa silpa terle sənəqət tavardarь вirməj. Ə, kalxuzsьlar, janqьđaqtar uqa вarmaj, eşte jaqşь quja alqan Nikalaj silpahьna kitələr. Senki, Nikalaj silpahь kilevselərđe terlə sənəqət həm вaşqa tavardar menən tə'min itə.

Mal aђьqь əđerlav timpьla

tьnьвlanьrqa xoquq вirməj.

Bøgengə svuđkaqa qaraqanda itselek həm majsьlьq safxuzdarь вujьnsa ađьq əđerlav eşenendə qəniqətlənerlek вulmavьn kyrəвeđ. Kyp safxuzdarđa saвьlqan вesənde jьjnavđa вøtməgən Tamjan Qataj 48-5 pr tьn qьna jьjnarqa elgərə" Dejəm alqanda 88 pr jьjnalqan. Bьl han asьqtan asьq Ølkə Kəmitətteŋ 25 nse sintəвerđəge qararьnda kyrhətkənsə eş kestərenen maşinalarđь, mixanikiaşqan kestəŋ dereъ fajđalanьlmavьn kyrhətə. Bьnьtərtipkə halьvđa safxuz diriktьrđarь iqtiвar itməgəndər. Silus 66 pr qa ytəlgən.

Dejəm alqanda 13342 вaş malqa ađьq jetməj. Bьl qalqan tiklem ađьq his kisekməъtən urьndarđan taвьvđь talap itə. Ul qəşqьqa əđer вulьrqa tejeş. Şulaj uq Sajuzprumkurьmda вer nej tiklem yđəkləşterelgən ađьq tan fund ajьrьrqa tejeş. Lәkin вь! safxuz diriksejələrenə avьđ asьp jatьrqa xoquq вirməj, ular yđ plandarьn təvlə tultьrьrqa tejeş.

It həm hətselek safxuzdarьnda

Besən saвьv, jьjnav

HƏM SILUS

30 NSE YKTƏBERGƏ

Safxuzdar iseme	Besən saвьv	Saвьlqanda jьjnav	Silus
Tamjan Qataj	57,3	48,5	68
Qajьrqazь .	96,3	93	35,7
Dim	105,4	93,4	133,7
Tanalьq . .	94	93,9	153
Aliaquvat .	93	82,7	78
Injək . .	58,3	97,7	50
Syvənjək .	42	100	5,2
HƏTSƏLƏK SAFXUZDARЬ			
Milsf . . .	52	100	32
Haqmar . .	101,8	82,3	21,4
Lagir . . .	60	94,5	94,8
Məslim . .	76,4	85,4	87,1
Bøtəhe .	75	81,9	66

Pļan 90 pr. qa ytəlde.

ZEJANSURA teвəge Raђqol avьl səvite kyləmendə 25 nse yktəвergə jьllьq mal əđerləv zađanejəhь 90 pr. qa ytəlde. Tiđ kendə plan 100 tь menən arttьrьp tultьrьv esen вøtə eşsən jalpь fekere вьl eş tirəhenə tuplandь.

Kulaktarqa qatь zadanejalarьn qьђqa vaqьtta tultьrьv esen eitdi saralar kyrelə.

УTƏBƏJ.

Başstrujđьŋ teđev timpь—5 kønləkkə 1 pr.

Ul plandь øđđø. Inəjət eşləvselərgə tejeşle jazanь kyter tergəj

Başstruj kanturahь tarafьnan 8 safxuzđьŋ teđev eşe alьp вarь'a. Plan вujьnsa вøtəhe 197 вaza qororqa tejeş. Lәkin ul plandь eđərlek xəlgə qujđь 15 nse yktəвergə plandь nej вarь 25 pr. qa qьna tultьrđь. Bøtəhe eşlənep вøtkən 48 вaza həm 93 вaza eşlənev eъtendə. Ə qalqan 17 вaza əle qorola вaşlamaqan.

Eşlənev eъtendə вulqan 93 вazanьŋ jartьhь tejerlek jaвьvhьđ, jəki tađerəheđ tejergə jaraj. „Qađav juq, вьja'a juq:" tigən „aвjektif" səвəptər arqahьnda vaqьtlь raveştə genə вulha la jaraqlaştьrьv memkin вulqan torlaqtar, вer nejgə jaramaj ultьra. Dereъ вer nej tiklem qađav, вьja'a jeteşməj, fuđt ... Başturq jeterlek itep вylmə-gən. Lәkin, uqa qьna qarap ... naъьqa kərək ine, torlaq tyvəren halamdar menən jaвьv memkinlege вar. Tik qajhь вer safxuzdar вьnda la „halam juq!" Səвəвen tapmaqsь вulalar Inək, Syvənjək h. в.) ular yđ tirələren dəge kalxuzdarđan qalqan ikke halamdarđь kileşep alьv jaqьn qaramajđar!

Teđev matirjaldarьnan вytəna 6,6 pr. qa, taqta 17,5 pr. qa taşьlьp вøtməgən. Teđev planьnьŋ ytəlməve şulaj uq eşselər arahьnda xeđmətte dereъ ojoştora вelməv, tejeşle eş xaqьn vaqьtьnda tyləməv вьl Başsilstruj tə'min itməvenə lə nьq вəjlangən.

Başsajuzdьŋ eşselərđe tə'min itməve—

menərləgən teđevselərđe eştən qasorđь

Itselek safxuzdarьnda tedev eştərenen his qəlev itelməъlek dərəzələ əkeren вarьvьnьŋ səвəвe вigərəktə tedevselərđe tə'min itevđeŋ nasar вulьvьnda Ølkə kəmitət 25 nse yktəвerđə sьqarqan qararьnda Başsajuzdьŋ вьl eşkə nьq iqtiвar itergə tejeş вulьvь turahьnda ajьrьm tuqraldь. Şulaj uq ytkən qarardarđa la вer nisə mərtəвə əjtelde. Ə, Başsajuz nəmə eşləgən? Ul kankrit, eştə hьnьlьş вirerlek qudqalьş jahamanь.

Ølkə kəmitətteŋ qararь вujьnsa вьl eş esen iptəş Urazajьtqa ajьrьm javaplьlьq jəkmətelhələ, ulda вьqa narq qujmanь.

Hər itselek safxuzь ergəhendə safxuz eşselərə esen ajьrьm kapiratif asьlьrqa, unь turanan tura Başsajuz yđe tə'min itergə tejeş. Lәkin вьl eşlənməgən. Itselek safxuzdarьnьŋ qajhь вer đəre ergəhendə qadi raveştə genə ojoştorolqan kapiratiftar вulhala, ular teвək sajuzdarь tarafьnan „tə'min" itelə. Rajsajuzdar itselek safxuzdarь kapiratiftarьna iqtiвar itməjdər. Ular totalarđa вaşqa kapiratiftər menən вer „kyđlektən" qarap eş itə вirələr. Xatta kyp Rajsajuzdar safxuz kapiratiftarьn artqь plьnqa qujalar. (Qьjqь, Usalь)

Başsajuz safxuzdarđь tə'min itev eşen 60—70 pr. qa ytəməgən. Kyp urьnda ikməktən вaşqa nəmə juq. Qьjqь teвək sajuzь kevek urьndar tedevselərgə safxuz eşselərenə asьqtan asьq sənəqət tavarđarь вirevdən вaş tarta. Ul Başsajuz nərəte вujьnsa „Lagir" safxuzьna 25 meŋ humlьq tavar вirergə tejeş вulhala вirməj. Şulaj uq вьndaj vaqiqalar Usalьla вar. Başsajuz safxuzdarqa tavar alьrqa nərat вirə, urьndarđaqь sajuzdar tavar вirməj, jəki ularqa tavar j в ə r e l m ə g ə n вul a.

Lәkin Başsajuzdьŋ qoro nərəttəre genə eşselər, вigərəktə tedevselərđe tə'min itməj. Xətta ul Başsajuz Alaquzьl safxuzьna fələnsə tirrityrejəlge kyl вalьqtarьn totop alьrqa, nərət вirə вьlaj əjtkəndə tedevse eşselər yđđəre вalьq totop jerergə" tejeş.

Jəməqət tujьmь his вer jaqь menən də qəniqətlənderməj. Ular вьsьraq. tađalьq haqlanmaj, aşxanalarđa „tikşerep" jeregən Başnarkanpit vəkildəre gastraljurlьq itələr. Aşxanalarđьŋ esenə lə kerep qaramajđar.

Başsajuz parteja Ølkə Kəmitəte qararьnan hun teđevse eşselərđeŋ tə'minət jaqьn jaqşьrtьv urьhьnda unь qьъqarta. (syvənjək, Injək)

Heđemtələ nəmə kilep sьqa? Tə'min iteleve nasarqa kyrə teđevse eşselər qasalar. Janь eşselər taвьvь avьrьja, Ular tə'minət eşe jaqşь qujьlqan urьndarqa tajalar. Başsajuz qajeвe arqahьnda esse kesə aqьmь kilep tьva, itselek safxuzdarьnda qьşqь mal esən urьndar əđerləv taşвaqa ađьmьna teşə.

Parteja qararđarьn ytəməgən Başsajuz eşsələre şulaj uq ajьrьm javaplьlьq jəkməgən Urazajьf Ølkə Kəmitəte aldьnda javap вirergə tejeş.

Yktəвer 14 jьllьqьna

Qart Slisar Ivan „Rilse eъtendə udarnik" gəzitenen вaş məqələhen uqьp sьqtь la kyđlegen qulьna alьp herte-herte hyđgə вaşlanь:

— Aldaqь đur вurьstarđьŋ iŋ đurьhь—partejənen ejjyl plinumь qararьn həm Andrejef iptəşten вojoroqon formoşqa aşьrьv ikəne вøtəвeđgə asьq, lәkin, вeđ haman əle oşo itke eş mitьdь menən eşləhək ulardь ytəj jalaвьđ mь?

Unьŋ tirəhenə jьjьlьvsь eşselər arahьnan təpəşək вujlь, jəđe qoroslanqan вerəv javap qajtarđь:

— Juq, əlвəttəl.

— Sintəвer ajьnda paravьz parkьnda 749 vaqьjqa, manivьr parkьnda 118 vaqьjqa вulqan, вьnьŋ səвəвe qajđa? Bьl da вeđđen jaвьsa eşləməvdə, şul arqala eş dissplinahьnьŋ вьqьp вøtməvendə tygelme?

— Dereъ, tinelər,

Başqalarđa quşьldь Həm ular "nəmə eşlərgə, tigən kevek tirələp qarandьlar.

Qart slisьr taqь la kyđlegen kejđe. Ber gəzitkə, вer eşselərgə qarap hyđen dəvam itte:

— Yktəвerđen 14 jьllьqьna qarata ytəlməstalnuj вrigadalar teđergə. udarsьlarđan udarsь вrigada, udarsь вrigadalarđan udarsь tsix, udarsь tsixtarđan udarsь dipa ojoştororqa kərək!

Ulardьŋ вurьstarь turahьnda la ,ođaq tuqьranь. Tik, guduk вirgəndə inde eşselər Ivan hejləgənsə ajьrьm вrigadalarqa вerketelgəndər ine. Purşin вrigadahьna 3 keşenən вuksir teđelde

* * *

Yktəвergə əđerlek mitьngahьnda"parte kalliktilь sikritarь ip. Tərasьf paravьz zavьtьnьŋ Yktəвer tantanahьna qarata

Rilsələr eъtendə kerəş.

Qj. Loqman Ucrigь

вulqan kankrit eştərenə kyrhətte:

— „....Dyrtense kvartalda 2—teвək paravьz parkь—Øfə uzlahьna parteja həm xəkymət tarafьnan 88"milljun tunna jək taşьv planь qujьldь. ul jəktər Mator, Katla turвin giganttarь həm Magnitagureskejđərđe sirja, matirejaldar menən tə'min itevđən tora!.

Lәkin, вeđ qьşqь—kedgə taşьvđarqa əđerlekheđ вaşlanьq. Dissiplina вьq tygel, xatta rilistər eъtendə e sevselərđə вar. Pragul jahajđar, sintəвerđə вøtəhe 262 vaqьjqa вulqən. Rimunt sixьnda 6 paravьz mərjəhe вulmavđan həm ike paravьz çastəre jeteşməvđən sьqarьlmanь. Planqa eđeklek kertte. Beđ yktəвerđen 14 jьllьqьna вьndaj jeteşheđlektərđe вøterergə rapьrt əđerlərgə tejeşвeđ....!"

„Mitingь tulqьndь. Qan tamьrđarь taqь la tьqьđlanьp tiвə вaşlanьlar. Jəđđəre laklanqan eşselər kyp həjləmənelər. Lәkin, qьъqa həm praktik təqdimdər kerttelər.

Bьqa tiklem osoraqan vaqьjqalarđь nyl pratsintqa teşerergə.

— Janь eşmitьdь qullanqan Ivan вrigadahьnьŋ təzriвələrem вøtəвeđgə lə kyserergə.

Yktəвergə вylək itep əđerləngən 684—91 hanlь paravьzđьŋ purşin вrigadahь вaşlьqь qul kytərđe:

Xəđer paravьz jartьlaj əđer. 11 vagun rimuntlana, ular yktəвergə вøterervьđ:...

Hava alqьştarđan qьъьldь.

* * *

Qьđьl taqtaqa jađьlqan—udarnik maşinis Magiljaneskej paravьzđьŋ aldьndaqь tađerəhenən jartь gəvđəhen sьqarqan keje lineja вujьnsa kyđđəren jegertte:

— „Paravьz vaqьtьnda julqa sьqa 5 minut vaqьt qaldь, jerək urьnьnda tormaj, aşqьna, hikerə... Beđ вalşevkəsən kerəşkə sьqtьq. Kiləhe dikada la jenev вeđđeŋ jaqta вulasaq.. Unan huŋ

За власть советов....

tigən eđek jьrьn jьrlaj-jьrlaj rylen tikşerə вaşlanь.

Təvlə Inəinivrđь qaranь. Inəinir nar mal xəldə. Manumintьrqa, hьv ylsəvse trupqkaqa, tindьrqa kantryl jahap sьqtь la pirvutnaj vintlь artqь xutqa вorop purşin klapьnьna par jeвərđe. Mastir:—„kilərgə memkin!" tip əlgermənе, paravьz əkeren genə qudqala вaşlanь həm tsixtan sьqьp stansa jaqьna kitte. Kantrylnej stansejaqə kilep „Magnitagurskej—Mator zavьtь" tip jađьlqan vagundar sastaььn taqtь.

Bьl vaqьtta əle raspisanejə menən vaqьt tulmaqan, şulajđa ul aşьqtь. Magiljinskej yđe menən вarьvsь Kacigarьna „Beđđeŋ alda đur вurьs tora 88 milljun tunna jəkte taşьp вøterev. Unan huŋ taqь la paravьzđьn kenlək jereven вer səqətkə arttьrьrqa, jaqьv nəmələren 15 pr. majlav nəmələren 5 pr. qa ikanamit itev, paravьzđь qarav javaplьlьqьn taqь la kesəjtergə kərək!

— Dereъ: rilistər eъtendə satsejalizem tedeleşe esən nьq kerəşergə, вøtə avьrlьqtarđь jenərgə kərəklegen asьq anlajьm. Min uqa əđer.

— Beđ вuldьraвьđ unь!

Kyp vaqьttar ytməne, svistuk вuldь. Qajner intuzejazьm menən Magiljanskej paravьz rylen giganttar tьvasьq qьrđarqa вorđo.

Par torьnan hьqьlьp sьqqan qatь tavьştar alьhtarqa tartьldь.

— Yktəвerđen 14 jьllьqьna вøtə eđeklekte qapinrqa!!

— 88 milljun tunna jəkte tultьrьrqa

iqlan itep plandь tultьrьv esen balseviktarsa kerəsələr.

Eetə Başqortostan maqarifselərə igen esen kerəşta Dəvləkən maqarifselərenen „Paxutьn" bətə Başqortostan məqarif e'ərə paxutьna əjlənderegeđ!

Başqortostan elka maqarif eşselərə sajuzьna

Davləkən təьək maqarifselər sajuzьnьn VKP(b) Θlka həm təьək K miletlare vakilda re sulaj uq təьək ь şqarmь həm təьək ojoşmalarь vakilləre menən bu qь n 4 nse plinumь, əka maqarifselər sajuzьnьn 2 nse plinumь sьqarqan qararlarьn alqьşlap qarşь ala.

Plinum əlka maqarifselər sajuzь 2 nse plinumьnьn, Vakьm maqarifselər sajuzь VI se plinum qararda kьrgederdə eşlap sьq r qan kantrit eş plandarьn ... prailt rejt jəmaq tselegen maallsavajt ... sə sejalizəm ja ... həm udarsьlьq miltьdь menən tormoş qa aşьrььqa qatь raveşta eşən erə.

Plinum yd nen qarardarьn h r ber maqarifse qa, hər ber avьl səvi ena həm kalxuzqa jetkerəsək, plinum maqarifselər arahьndaqь həm ulardьn eştərenəge un həm „hul" tajpь şt ... qa qarşьqьqa kerəşka betə jəpь ь maaliza ajt təsək, yd esendə partejənьn ginirai ьrdьqьnda nьq to a aq həm unь sitka tartьvsьlarqa qatь atpur sirasək.

—Plinum maqarifselərden ikmak ədərlavdə qatьsьlqtarььn barьşь turahьnda dak'at tьn lap, kankrit eşplanьmenantəsəakmaqarifselərə h m maktəp'ərenen igen esen keraş paxutьn iq an ite'(paxut təьək maqarifselər həm maktəptərenen, təьək maqar fs larenen IV nse plinumь is m nən qьdьl anuzdar ojoştorov m nan tamamlarqa teles). Həm əlka maqarifselər sajuzьn, bətə Başqortostan maqarifselərenen igen paxutьn ojoştorovqa saqьra. Plinum, yktaьer həjramьna əde lek kenderən plinumdarьn qaraьda ьn masьavaj raveşta barlav kendə re itep iqlan itə.

Plinum, Davləkən təьək maqarifselərenen aldьnьq təьək isemen nьq totasaotarьna, Asiprus h m Başnarkamprusqa ulardьn eştəlьndə təьək bulasaqьtarьna eşənə.

JƏŞƏHEN MƏQARIF EŞENDƏ VKP(в) NЬN GINIRAL HЬDЬQЬ.
—Plinum isemenan PADŞIVALЬF

Ajьtvajьf uqьv əjən igen ədərləv
KAMPANEJAЬNA XEDMƏT ITTERMƏJ

Əbjə'il təьəge Bilal avьlьnda oşo jьl başьnda uqьv əje aşьlьp, təьək maqarif eylege tarafьnan jetajl k darəşala kitaptar menən təmin it l le.

Uqьv ejenen karaktərə jeteş anьvьqa qaramaьtьn unda eşo kengə tiklem janь şa t'arqa qarta qoralmaqan. Bəgen gədur səəsi kampanja bu ьan igen əderлəvse də uqьv ejeike tinlek taeş kyrhətkane juq.

gen əderləv həm başqa kampən ja'arda uqьv əje tarafьnan kin jalpь arahьnda səj si tər e jə aqartьv eştəre jaşьp juiqa qu jьlmeqan. X iqlьn nadanьlьn beterev, ularda uqьv eje a tav, vaqьlь malь qa'tь taratьv kyltpaxutlь kic raveşta jəjev sa raiarь kyrelmegən.

Kirehensə uqьv əje medire kyltura frontьna teşe, tьrmaqь menən qarьşь kilep, parteja həm sekymatten xalqta aqartьv tura ьnda bulqan telaktaren jerenə etkervde ydenen bьrьsь itep hanamaj. Senkĭ uqьv əje medire bulьp, Bil l avьlь kulak Ajьt ajьt Xajrullanьn irkə ulь Ajьtvajь Zaj ej eşt . Xajrulla ku lak begenge kendə part ja həm xəkym t tarafьnan udqaтьlьp ja qan səəsi kampanjalarqa qarşь irken raveşta ydenen qara sa sə en ytkarerga mat ga.

Bil k şe udqan jьl ked aьn da 25 baqlap malьn ubaliq ujmenan hujьp bette. Uqь təьə tarafьnan 175 hum ajьrьm halьm teşhə ta, oşo keng tiklem ubalьq kyltpaxt ap ty amaj kilə. Ajьtvajь Zajaej, aqahьn kulak xalqьqan qotqarьp qalьvqa ьə ta bulqah saralardь kyrə. Qo'as rujь qarizalar. spraf alar, qarardar ja ьv menən bulasa.

Bilal ojoşmaьna Zajnej Ajьt vajьfьn kulak balahь ikanьn bele torop uqьv eje medire itep qiqand r. Bьlar, sьjnfi doşman kula həm u ьn balahь menən qosaqlaşqandar. Ajьtвaj ьfь urь nьnan alьv turahьnda təьək mə larit bylegena ber nisə tapqьr jtelhe le, maqarif uylege iqtibar itmane.

Linin kamsamulь safьna inep ojalaqan bu ilim t ь uqьv ejə menen jelegen da, kamsamul sa nanda qьvaqa, uqьv ejen jan andeьep unь begenge igen ədər ləv kampanejəьnna xedmat itte rlek itep qujьrqa karak.

„KAMSAMUL"

UQЬV ΘJΘ JULQA HALЬNMAQAN,
MƏDIR KAMPANJALARQA QATЬŞMAJ.

Bilərət təьəge Sərmən səvitendəge uqьv əje medire igen ədərləv sulaj uq aqas əderlev kampanejalarьna ber terlə ad erlek albp barmaqan. Uqьv ejergəhenda jəj bujьnь bergə nə a sti a gazite sьqarьlmaqan, ridkallegeja juq.

Yktaьer ajь aqas adər'əvdə adat aj a uvьa qar m ktan. uqьv eienda b m uq sə enenən tьşta bьl turala ber jəmala lamaj. Uqьv ejendege radeju eşlamaj izaac unь tedə erep cşlatev sarьhьn kyrmaj. Kilgən gazitlar̈le grazdand rqь uqьmaj həm ular a uqь p f jd lanьvqa qamaj. Kitaptar b k ad. bulqan darь ьrtsъr. Jalpьnь uqьv eje na k ьqtьrьv sara ьn kyrmaj.

Uqьv eje medire igen həm aqas ədərлev ş laj uq başqa mohim sajasi xuzalьq kampanejalarьnan hamejəten jalpьqa anlatma -teşenderməj.

Uqьv ejə me ire meh m səja si xuzalьq kampanejalarьnan əhəmejəten jalpьqa anqartьv, kampanejalarqa qarşьe bulqan kulak qotqьlarьna qarşь atpur sirev, yd trəenendəge kalxuz şulaj uq janьqьdaqtar arahьnda igen ədərлəv şulaj uq başqa kampanejalarqa bujьnsa bulqan zadanejələrьn yd vaqьtьnda 100 pr. tь menən utьrь ьvьna yden javapьь hanarqa tejeş.

„QƏLƏM"

Ygeđ avьlь səvite uqьtьvsьlarь igen əderləvdən sittə

Ygeđ həm Kazarma avьlda ьrьnda barьhь 8 uqьtьvsь bar. Lakin, ulardьn handarь kyp bulha la sьjfat jaqtьna kiganda maqtarlьq tygel. Ulаr turanan-tura yd eştəre bulqan m ktap esendəge eştərgə halqьn qarav menən bergə dur səjasi kampaneja ьulqan igen əderləv kampanjahьnda sittə toralar.

Məbələn—ulardьn maktəptərenə jetarlek darəjələ ulьn əderləmmaqan, maktəptar qьşqa jararlь itep qaralmaqan, maktəp ergəhendə bir genə stina gəzite tə sьqarьlmaj.

Şulaj uq savit davmalenda qьdьv raveşta igen əderлev kampanjahь baqan saqta ular qul qьvьşьp torab. Igen ədərləv eştərenə bьrdə qatnaşmaj. Həьqьd ikan tiganqa ular:

— Bed undaj kampanjalarqa qatnaşa almajьd, senki bed uqьtьvsьlar maktəpta eşlərgə teşleened, bedd undaj jamaqat eştərenə qьşьrqa xaqььd juq..! tip javap biralar.

Ulardьn kyrqse avьl səvitendege Qaltaj uqьtьvsьlarьnan avьl da es terle stina gazitlare sьqarьv menən bergə, maktəptərenda hər terle plakat, lozungьla'da bar. Ular igen ədərləvdə aktif qatnaşalar.

Ygeđ həm Kazarma avьlь uqьtьvsьlarь ьl kyieşe avьlьndaqь uqьtьvsьlardan ylgə alьp eşqa igen esən baiş viktarsa kerəşergə tejeştar. X. RASAJ.

Yktaьer tantanahьna agit brigadalar

Sənqəttar tixnikumь 2—3 nse kursь uqьvsьlarь tarafьnan ykta ber bajramьnda eşselər klupta гьnda xuduzьstьva kisələre ytkarav esen dur kylamdə 3 terle tustirufka əderlənde.

Bьl brigada eşş l r kluptarьn da xuduzьstьva kisələ e udqarev menən bergə, ş lqa alьnьan avьldarqa da barьp qatnaq ri qadanь Zeъəjejəl həm Qəlimъl iptəştar julьaşsьlьq itələr.

K. SAFIN.

ARЬ AVЬL KYLTURA JORTTARЬ IGEN ΘSƏN KƏRƏŞMƏJ

Dvan Məsetle təьəge Arь avьlьnda kyltura eştəre byngən. Uqьv əje julqa halьnmaqan. qьdьl mejeş ioqlaj, klup a er terle la spiktaьl qu ь qьnь juq. Kamsamuldar bьl kyltura jorto da eştərle jənlanderev, ju qa halьv sarьhьn kyrm jdar. Arь avьl savit n n qalaqan başqa avьldarqa la şul uq kyieneşter.

Estən arьqan xalqьь mədəni jal it erev ular esen kisəlar qujьv netenl j juq.

Uqьv eje esen gazit şurnaldar al nmaj. 1928—jьlda alьnqan radeju barlьqь 3 aj samahь fajdalanьqas ta vatьlьp, qьrьlьp bette, şunan hun unь jynətterevgə iqtibar itelmene. Juqarь la kyrhatelgen jeeshedle tarde tid ken esenda beterergə, eşsən jalpьnь kyltura xedmətə m n 'ta'min itverə, maktəptege kyltura eştəren 100 pr.—ь menən igen ədərлəv planьn tultьrьv esen xedmat itterteiga karak.

Arь avьl kamsamuldarь bьl eştərdə başqa avьl nьqlь es alьp barьrqa tejestar.

Klup taşlandьq xaldə

Krasna—Usul təьəge Qavardь avьl səvite Qavardь avьlьndaqь klupьn tadrəьre vatьq, stinala renan jel gez ap ina, idand syp ... j q Yde itrat ьvьq. Avьl savit kyd halmaj. Kyltura jorttarьnьn vьl xaldə torov qafev ltel r ek gel, bьqa tiddan ky' halьp ьsьn kyltura jortu xalenə kil mev sarahь kyrelmen. „KΘRƏ"

10 nsь Nyjaьer kene saqat altьla Başpilvuz zalьnda (sec ente sina Japur—sa anuf 23) Marksis—Pidagukteьlьn jьjьlьşь bula.

Ken tertibe:

Diskusej nьn jakyme həm Marksisticsk—Lininskь pidaqugkanьn bur ь, tur hьnda daklat bulasaq. Ojoştorev byiege.

KAMISARЬQЬNЬN QARARЬ

Yktaьer rivalytsejəhenen 14 jьlьbq bajramьn yt arыv menən bəjlənestə Başqortostan Xedmət Xalq Kamisarlьqь Başprafsavit menən ıl eşep qarar ьlra:

1. Xedmat turahьndaqь zakun d r n III m tdahenə məvafiq ıav şta 7—8 nse nyjaьer eşlənmaj torqan kendər tip iqlan ite lalar.

2. 7—8 nse nyjaьer kendərendə barь tik jamaqat esen karakle bulqan ycirzdenejə həm pridperejatejələrdə (iliktrik stanahь, vadapravut, aftabus xərəte, tiliqraf,tilifunaьqьs jarlam d zur magazindar, aşxanalar həm başqalar), tixnalugeja səbəptərə bujьnsa edləkhed eşlərgə tejeş le pridpereiəjələrdə. ulardьn ajьrьm tsixtarьnd , ikmak seserev zavьtьnd , igen jaşelsa həm bytandarde qabul itev punkattarьnda h.в. ьqьna narmal eş atqarьlasaq.

3. Juqarьlaqь ikense punkt ta kyrha elqan pridperejatejə həm ycrizdinelalarda 7—8 nyjaьer kendərendə eşləgən esən eş xaqь 2 tapqьr miqdarda tylana.

Başqortostan Xedmət Xalq Kamisarь: BAVCKIN.
Kileşelde: BSPS APALYF.

Ridaktьr urьn baьarь: Z. KAJЬPKUL.

ΘFΘ RADEJU TAP ŞЬRЬV STANSA HЬNЬN

Nyjaьer 1—dikadahь esen bulqantapşьrьv pragrammahь

6 nse nyjaьer

11,00—11,30	Tatar telendə Udok. Θlka. rajun gazitterenen edəmtalar.
11,30—12,00	Tatar telendə muzikalь tapşьrьv.
12,00—12,30	Tatar telendəge Θlka radeju gazitahenen kendəd ge numire.
3,30—13,00	Vaqьt dereьlav kiske tap şьrьvdar pragrammahь.
3,00—15,00	Radejugrammalar.
15,00—18,00	Tənəfes.
17,00—17,45	Yktaьer ga baqьşlanqan radeju gazitahe başqortelendə
17,45—18,45	Yktaьer adəbej mantaz. urьь telendə.
18,45—19,15	Urьь telendə Θlka radeju gazitahe
19,15—19,30	Tənəfes
19,30—23,00	Yktaьer 14 jьllьqьna qara tьlqan tantanalь utьrьştь kyltura harajьn transilravajt itev
23,00—01,00	MƏSKƏV dən sekymatten tantanalь ultьrьşьn transiravajt itev

7 nse nyjaьer

08,00—08,30	Yktaьer 14 jьllьqьna qaratalьp bulasaq dimanstrat seja turahьnda həjlav
08,30—09,00	Başqort telendə ьatьna ga zitenan hedemtalar
09,00—09,30	Urьь telendə —,—,—
09,30—12,00	Tənəfes
12,00—14,00	Qala dimanstratseja ahьnan ьrьnan translaejahь həm ьnь ta'min it v
14,00—17,00	Tənəfes
17,00—17,30	Yktaьer 14 jьllьqь həm SSSR paitarь. ььпь su rьstarь
17,30—18,20	Başqort telendə Θlka radeju gazite
18,20—19,20	Urьь telendə Θlka radeju gazite
19,10—19,30	Tənəfes
19,30—	Timer julsьlar klubьnan yktaьerga baqьşlanqan ki sane transilravajt itev

Başsajuzdьn kadьrlar siktьrьna Samar pl navaj institutьna 15 urьn bi elde. Institut juqarь kvalifikatsejəle: apiratif ojoştorovsьlar həm tavar jərərevse tixnalugtar jeteştera. Zənətejəlar 1931 nse jьldьn 15 nse nyjaьerendə başlana. Barьv raxsattьn Başsajuz kytarə. Uqьrqa barьvqa teləvsəlar Vuzqa kerev esən kərək bulqan həm dəkyminttar menən qariza birergə tejəştar.

Tərle anlaşьv esən Başsajuzdьn kadьrlar siktьrьna merəqaqat ithendər. 11— kumьt ip. TIXANЬFQA. 2—1

VTUZDARQA UQЬVSЬLAR KƏRƏK

Ural Qejalugeja Institutь 1 nse Najaьerdən başlap 1932 nse jьldьn 15 nse qınvarьna tiklem uqьvsьlar alь.

Rabiak beterevsьlar (nindəj uklun menən bulha la) VTUZ darqa əderlek kursьtarьn beterevselar həm ьulardan başqa orta maqlymat davmalendəge maqlymatle, ike jьldarda kəm bulmaqan prafzvudstvə stazlь eşselər. bış jьldan da kəm bulmaqan t id s tazlь kalxuznikterahьnalar.

Firqalelar, kəmsam ldar, bigerak tə tep millat—başqorttar, berense naвbatta alьnalar.

Uqьrqa teləvselar bətə tejeşle dakuminttardь əderlap tybəndəge adris menən qariza birergə tejeş:

Г. Свердловск Сибирский проспект 30 У. Г. Р. И. (Уральский Геолого-Разведочный институт) приемочной комисии.

Uqьrqa telavselar uqьrqa inev turahьnda 8 nse nyjaьergə tiki m У Г Р У vakile ip. Timirьfqa merəqaqat itergə tejeştar qabul itev v qьtь saqat ь rdən 8 ka tiklem „Başqortostan" idarahьnda kum 7 ilfun 2—83.

SVIRDLUFTAQЬ JEJEŞTƏR BJURAHЬ.

BAŞQORTOSTANDAQЬ BΘTƏ XUZALЬQ YCRIZDI NEJƏLƏRENƏ HƏM OJOŞMALARЬNA

At menən savda itevdə rigylarlaşterev Başqortostan jerle səvite attardьn xaqьn limintlaşterev, patrilsteldar arahьndaqь kankur n ejəne beterev həm at menən savda itevdeplan bujьnsa rigylarlaşterev maqsatьnda ydeneu 1931 jьl, 28 yktaьer qarar menən Başqortostandьn kalxuz, safxuz həm jəmqьşa xuzalьqtarьnan attardь hatьp alьv xoqьqьn Başxilpizvsajuzqa alьa, həm bətə xuzalьq ojoşmalarьna 1931 jьldьn IV kvartalьnda 1932 jьlьn I, II, III həm IV kvartaldarьnda karak bulasaq tartьv kəstərenə zajafkalarь 1931 jьldьn 10 nyjaьerenan da hunqa qalmaj B xilpizvsajuzdьn tarmaq berege „Bamkonь"qa tapşьrьrqa taqdim ita.

Kyrhətelgən srukka zajafkalarьn tapşьrmaqan ojoşmalar at menən ta'min itev planьna inderelmajaьaktar.

Bəa rajьa qarmalarqa, avьl səvittərenə həm mi'tseja argьndьrьna bьl qarardьq ytəleven kydəterga, unь bodop attardь yddərə hatьp alьvsь bətə ojoş nalardь həm ycrizdinelarde badardan alьrqa taqdim itela.

At menən savda itevdə rigylarlaşterev Başqortostan savitenen rəis: KAZAKЬF.

BAŞSAJUZDЬN SƏNƏQƏT TAVARЬARЬ BEREGENEN № 1 MAGAZINE

Bьl magazinga berketelgən grazdandardan tyьəndəge tavardar esən.

Avanьstar qabul itə: tegelgən Kejemdər, kyn ajaq kejemdəre erzinkə nəmələre, trikataz

Sənəqət tavarь berege avanьstardьn ej aj esenda qaplanьs qьn garan'iravajt itə 3—2

ΘFΘ DƏVLƏT ILIKTERIK STANSAHЬ

Timer həm qoros nəmələrde iliktirik menən eretep jaьstterergə zakazdar alqanьqьn Θlə qalahь pritperejatejələrenə belderə.

ƏDRIS: Θfə, Cirnьşuf uramь. №74 3—3

Θfə, „Yktaьer" natьыь"upagrafejahe. Başglaьlit vakile №716

IRTƏGƏ 7-NUJABER-PRALITAREJAT RIVƏLYTSEJƏHENEN 14 JLLЬQЬ

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREGEGEZ!

6 NYJƏBER 1931 JЬL №241 (542)

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.D.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGБЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Ridaktar — 4—81
Sikritar — 8—43
Satь jallannasь jer eşlev ьylegь — 3—16
Iglandar hәm ьlaqma — 8—73
Kantura — 1—44
Tәngә ridaksьjь — 1—15

IGEN ƏĐERLƏVDE ƏĐƏVSE STIPANOF URЬNЬNAN ALЬNDЬ

Tur tәnәge igen әđerlәv planьn әlkә kamitәt tarafьnan quja^qan vaqьtqa tultara almaнь, matiqьh ravestә әđđe. Jьllьq planьn 1 nse nyjәвerga nәj narь 33 pr. qa qьna tultardь.

Igen әđerlәvđe vaqьtьnda tultьrьlmav igen jaqьtьn tygel, ә'k m әso kәngә hәman әlе „plan rejal tygel" tigәn apparturnistarsa diskussejanьq davam itevendә, jәpь aralarьnda sajasi anlatьv eşenәq alьp narьlmavьnda. Şulaj uq hulqa nagov kyrnәştarenәq ssaravьnda (Vaskrisinskij) kulaktarqa tejeşle qьtьm, jahьlmaj şuqa kyrә qьtь zadanie lalar 21 pr. qa qьna tultьrьlan.

31 nse yktәвerdә jәcajka sikritarь menan nerlekta tәnәk kamitәtenenq kiңajtelgan plinumь udqarьldь. Plinumda Aliksandarf avыl savitenen igen әđerlәvđe apportunistar dinpьna qaldьrqanlьqь әsen unda jatqan tәnәk kamitәte vakile Stipanofь kire qajtarьrqa, hәm taminat impdьjatsьlьqь xeđmәtenәn alьrqa qarar itte. Aliksandarf Arslan Nurdәvlәtef avыl parteja jәcajka sikritarьnьq vьgьvьr aireide.

14 jьllьq isemenә nyjәвer şturьm ajьnqь itep iqlan itteldе. BRIGADA: RTIŞЬF IVANUF

TIMER JUL TRANSPORTЬ TURAHЬNDA

(Ip. Anderejeftenq atcut daklatь bujьnsa VKP (ь) Yđәk Kәmitәte plinumьnьq 1931 jьl, 29 yktәвer qararь).

1. Juldar Xalq Kamisarlьqь-lьqьna hәm timer jul eşs lәre sajuzь Yđәk Kәmitәtenә вьl bujьnsa atcut daklatьn tьnlaqandan huq Yđәk Kәmitәt plinumь timer jul transpartьnьq eşenә sajasi вujra taraf nan oşo jьl 5 yktәвerdә вirelgan narьqtь dәrәs tip hanaj, ...

...

2. Plinum tyвәndәgelәrđen hәman da timer jul transpartь eşendә tәp je eşhedlektәr вulьp qalьvđarьn kyrhәtә: timer jul urgьndarьnьq tyвәnge вyvьn darьnan baslap, Juldar Xalq kamisarlьqьna tiklem eştә әle hәmanda tulь ravestә ketera'magan mas'ylejәtheđlekenq hәm ejeh đlektenq ...

3. Timer jul transportьndaqь eş xaqь mәsьlәlarendә uravni lovka oşo kәngә tiklem đu urьn alьp вara. ...

6. Yđәk Kamitәt plinumь SSSR xalq xuzalьqь juqarь savite ...

10. Plinum ...

11. Yđәk Kamitәt plinumь jer-le ojosmalarьna transport mәsьlәlәrenә ...

...

„IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ".

IRTƏGƏ BƏTƏ BAŞQORTOSTAN QЬĐЬL ABUZDARЬ QUĐOJALA

Nikitin, Sajet вaвa savite, „Ural" kalxuzь uqa әđer tygel

TUR TƏBƏGENDƏ DISKUSSEJƏ DAVAM ITƏ, KULAKQA QЬЪЬM JUQ

BƏTƏ BAŞQORTOSTAN QЬĐЬL ABUZDARЬ—KULAKQA IŅ QATЬ UDAR

Tuqьşьf, Şenqәtef- Igen әđerlәvđe eđәrgә вaralar.

„URAL" KALXUZЬ JEŅƏRGƏ TEJEŞ

ЉЬQЬ „Ural" kalxuzь tәnәkte igen әđ rlәv hәm tunqь hәrev đә aldьnqь kalxuzdarđьn erele hanala.

Şulaj đa igen әđe lәv вajavaj timpga qujьlьp je mәgәn әle. Kalxuzđa вulqan mәmkinlektәrgә qaraqanda đur elgәşev arta reşergә tejeş ine. Lakin, вьqa reselgane juq. Kalxuz jetәksarene „parteja, kamsamol ojoşmalarьnьn eşte kankrit qujaнe ep jetkermәvđәre hәđәmtәlen tә transpart, huqьv вri ada arьnda estәr jomoşaq вara.

Şul uq kanaşmala So ta ыj pa sulkatь vakile, avыl savite aqzahь kalxuz ьqь Əđylxakim na вej, „вьna min yđenden art q Ikke gen mәn 20 вot igen apsьram" Вәşqalarьla, yđem menan tiqlaşerga saqьram" tip elgә kyrhәtte.

Kamsamul jacajkahe eşlamaj. Massavaj aŋla ьv eştәre qujьt jomoşaq. Kyst kyl'mendә xaвarsalәr вьlь вьlь eđelgәn, Stәna gazitә tirәk sьqarьla.

Uda вьlьq satseja iz m ...

Tik hunqь kөndәrđә genә вьl әkәlә hьnalьş вiđeә, lә in jetarlek tygel.

„Ural" kalxuzь igt kselarydđә e yk tike zapas вulьvьn kyrhәtalәr. Ə, şul uq kalxuz pirsidatele Sәnqәtef: „Hәrgә sasev orьnqa fundьn ajьr v đa вьq iqtinar kәrәk" tigәn вulьp igen әđerlәvđe jomoşartьrqa jul asa. Ə, igen әđe lәv vakile Tuqьşьf: „Yktәвer hajrәmәnә tiklem planđь 50 pr. qa ytәrgә" tip ustanulka вirgәn.

...

Transpart вrigadahьnda xeđmәt dispinahь ... igen tapşьrыvđar ...

Brigada arda jejьlьştar ytkәrev hәđәmәtendә ikke igendsьqarьv đa вer tiklem eş atqarьla başlandь. Hunqь 2—3 kөnәndә 450 вot saмalь zapas igen jьjьldь. Şul igendan „Pravda" isemenә qьđьl aвuzdar ojoştorolda.

Kamsamuldar 40 вot ikke igendәren tapşьrđьlar. „Lininse" hәm „Jәş—Kammunar" gazitәre isemenә kamsamuldar qьđьl aвuzdar ojoştorđalar. Brigada tәqdime вujьnsa—„Ural" Yrge-Qьjqь kalxuzьn jarьşqa saqьrdь.

„LININSE" BRIGADAHЬ.

„KYP ALЬRQЬA, ƏD BIRERGƏ..."

„Sәlxuz hәm kalxuzdarđa jetәkselek itkәn qajьь вer „kammunis"tar xәkymәttәn kyp вьrьь, traktar, maşinalar talap italәr. Ə, yđđәre xәkymәtkә đәrәk igen вirergә ьmьlalar, planдь tultьrmajđar. Ular—вalşeviktar, lininselar tygel, ә, asqьtan-asьq uq appartunistar. „Pravda" nan

KANTЬRAKTATSJƏ BUJЬNSA IGEN TAPŞЬRЬVUL MƏZBYRI

Başqortostanda oşo kәngә tiklem kantьraktatseja dugьvьrđarь, mujьndamalar вujьnsa igen tapşьrыv nәj вarь 38.6 pr. qa qьna ytelgәn. Ə вьl вьnьqa tiklem kyptәn вer hyđhed tultьrьlqan вulьrqa tejeş ine. Unьn вьl tiklem tyвәn timp menan вarьvь kalxuz ojoşmalarьnьn hәm urьndarđaqь savit ojoşmalarьnьq apirtif jetәksektә jomoşartqanlьqtьnan kilә. Bigerәk tә jarlьqsьlaqtar menan eş qьlыvđь onotalar.

Kalxuz ojoşmalarь hәm savit jәmәqәtselektәre kalxuzsьlar hәm jarlь urta xәlle jaŋqьđaqtar arahьnda kiŋ jajьlьп eş alьp вara вelmajđar. Kalxuzsьlarqa hәm arlь urta xәlle jaŋqьđaqtarqa, yđđәrenenq kantьraktatseja dugьvьrđarьn, mujьndamalarьn tultьrьrqa tejeşlektәre turahьnda anlatьv eşe alьp вarьlmaqan hәm ular tarafьnan mujьndamalarđьq ytәleve xәkymәt qarşьhьnda iŋ mәhim вurьstarđan ikanlege anlatьlmaqan. Kalxuzdarđьq şulaj uq jarlь urta xәlle jaŋqьđaq xuzalьqtarьnьn mujьndamalarđь yđ vaqьtьnda ytәvđәrenenq igen әđerlәvđә xәkymәt qarşьhьnda đur sajasi әhәmejәte вarlьqьn hiş вer vaxьt anlatmaqandar. ... UL VAQ BUZAVAZEJƏ QALDЬQTARЬ HƏM KULAK JOQJONTOЊЬ NA QARЬŞЬ KƏRƏŞEVĐƏ IŅ MƏHIM SARALARĐЬN BERE-HE.

Kalxuzdar SSSR narkamzimь hәm kalxuz Sintәrđьnq 1931—jьl 12 ejyldәge kalxuzdarđa laxut ыlev turahьndaqь tәp tirkivinь anlarqa tejeştәr. Вьl dukumenta asьq kyrhәtelә:

BERENSE NƏVBƏTTƏ KANTЬRAKTATSEJƏ DUGЬVЬRЬ MUJЬNDAMALAR IGEN ƏĐERLƏV PLANЬ TULTЬRЬLЬRQA, UNAN HUŅ QЬNA ORLOQ, AĐЬQ HƏM BAŞQA FRUNTTAR TƏĐƏRGƏ MƏMKIN TEJELƏ.

Hәm jarlь urta xәlle jaŋqьđaq xuzalьqtarьn вer nәmәgә qaramaj tavla kantьraktatseja dugьvьrđarьn, mujьndamalarđь tultьrьrqa tejeştәr. Ə şulaj вaşqa qaramastan hunqь vaqьt arđa kyp kenә kalxuzdar вerense nәvвәttә igen әđerlәv planьn hәm xәkymәt qarşьhьnda kantьraktatseja dugьvьrđarьn, mujьndamalarđь tultьrьv ... hәm tәrlә orloq, funt arь tәlev vaqьfqalarьkyrenә. Şulaj uq jaŋqьđaq xuzalьqtarьđa kantьraktatsejәne tultьrmaj toroп igen hatыv hәm вaşqalar menan şөqөllәnalar. Unьq igen әđerlәv planьn kәmitev xisaвьna eşlap planđь вođalar.

Mәsәlan Milәvez tәnәgendә igen әđerlәv nәj вarь 27 pr. qa qьna ytәlgәn đә Andul avыl savite „Sulpan" kalxuzsьlarь jәn вaşьnan đaxut ьylep alqandar. „Monprat" kalxuzsьlarь yđđәre 50 şar вot igen jәşergandar. Ə tәnәk kalxuz saюz pirsidatele вulardь ikkә almaj zadanьjә tultьrmavđьq sәвәвe igendar huqьlьp вetmәgәnlektan tej.

Şulaj uq Tur xlipzivsajoz ьylege 15 nse yktәвerga tiklem kenagәlarđe kantьraktanttarqa jetkermәgәn, şulaj uq Jarmәlaj avыl graжdandarьna oşo kәngә tiklem kenәgә вirmaj ularđь вetennaj oвotop qaldьrqandar. Qajьь вer avыl savittәre ulь ...

... Kenagalәrgә yrme igen hәm nindaj kyltural r tәvarьna tultьrьrqa tejeş вulьvь la kyrhәtelmәgәn. Hәđәmtalә kantьraktanttar yrme ... malar tapşьrыvьna ikanen вelmaj jorqandar. Əlвәttә undaj xaldar igen әđerlәvgә siвh đ mәnasavьlq kiltere. Вьndaj fakttar вaşqa tәnәk hәm kalxuzdarđa la tulьp jata.

Вьlar faqat parteja hәm xәkymәt ytkәrevđe talap itkәn mәhim saralarđь әđәvgә ыntыvьь kulak hәm unьq aginttarь tarafьnan qьna kyhәtelergә mәmkin вulqan вer jenajat. Kalxuzdarđa hәm jaŋqьđaq xuzalьqtar arahьnda igen әđerlәv planьn jemerev esen eşlәngәn eştar.

Вәtә tәnәk ojoşmalarьnьn вigeraktә вerense navвәttә tәnәk kalxuz sajuzьnьn, avыl savittarenenq вarьь iŋ jaqan aralarь вьl uralaqь dirivif turahьnda jalpьь anlatьv alьp вarьrqa. Igen әđerlәv planьn tultьrыv kalxuzdьn yđen пьqьtьvqa вerđәn вer sara ikanen, unьq sәnәqat yđәtәren әđәq menan tә'min itevgә әjlәngәnlegen anlatьrqa kәrәk.

...

Qьđqahь: Kantьraktatseja dugьvьrdarь mujьndamalar вujьnsa igen tapşьrыv ul mәzвyrt, вьl tura la hiş вer ikelanev tavla tәrlә fundtar вuldьrьp matsыvdar вulыv mәmkin tygel. Kantьraktavajt itelgәn igәndarđen xәkymat milke вulьvьn onotorqa jaramaj. Bigeraktә jaŋqьđaqtar arahьnda eşte yđ aqьmьna taşlamaj, avыl savittәre hәm avыl vakildәre jaŋqьđaqtar arahьnda yđ вьrыs ьn onotmaqa tejeştәr. Kantьraktatseja dugьvьrь, mujьndamalarь вujьnsa igen tapşьrь đьq mәzвyrt ikanen hәr вer kalxuzsь, jarlь urta xәlle jaŋqьđaq вelergә tejeş. Hәr вer kalxuz hәm tәnәk ojoşmalarь вьrь xәl iđәrenә нәq alьp, kantьrakatatseja вujьnsa вulqan igendәr hiş kiđekmәвtan tulьhь menan tapşьrыlьrqa tejeş.

Tur tәвәgendә kulaktar atpur almaqan

Milnikef кevek appartunistar qьъьmdь jomoşarta

TUR tәnәgendә uвal uj menan igen hatыvđar hәmanda davam italkke, jort вaşqarmahь hәm avыl savittәrenәn alьnqan dakumintar menan tirmәngә вarьp on tarttыrыv faktтарь вiłdelә. 31 nse yktәвerdә вulqan tәnәk kamitәte plinumь, kulaktarqa ... Tur tәnәgendә ... tәnәk prakurarь Papiluf militsejә вaşlьqь Minikuftar ular menan kileşep qara,dar. 15 nse yktәвerdә 1 nse nyjәвergә tiklem uвal uj menan igen tapşьrmavьь kulak, spekulanttar đe javapqa tartыv esen вer matirejalda teđәlmәgәn prakuraturә hәm militsejәlar igen әđerlәvgә qaramaj, telәhә nәmә eşlәgәndәr ... tәnәk kulak sьkylanttar menan qьrqa kәrәş asьrqa.

Brigada Ivanьf, Rtişşef.

ISXAQЬFTAR IGEN TAPŞЬRTЬVQЬA QARЬŞЬ QOTQO TARATALAR.

AŞЬQЬS SARA KYRELHEN

K-USUL tәnәgә sajet Вaвa avыl savitenә qaraqan „QьđьlUral" kalxuzь xәkymәtkә igen tapşьrыv đan вaş tarta. Kalxuzda igen әđerlәv planь nәj narь 42 pr qa qьna ytelgәn. Kantraktatseja вujьnsa igen tapşьrыlmaj Kantьraktavajt itelgәn igendarđeq xәkymәt milke ikanen „Onotqandar".

Igen әđerlәv turahьnda avыl savitenәn vәkil kilьp jьjьlьş udqarь hәm unda вer tivьş aŋ „igen әđerlәv zadanejәhen tultьraвьđ, вәgәndәn qьđьv tiep menan igendәrđe tapşьrasьđ" tip tarъьşqainьlar. Lakin Isxaqьf qilman hәm Qalimdar eskә sьqqan qatьndarđь estan kire qajtarьp tәrlә qotqalar taratalar, „igende вirmәjek, heđ qa'вьn keşe вer nәmә lә вulmaь" tip fьnan kilgәn vakilde tirtәhenә qьvьp qaitarьp jeвәrәlәr.

Вьnda uqьtьvsь hәm вaşqa aktivtar igen әsәn kөrәşmajdәr. Ular yđđәrenenq artьq igendәre вula torop tapşьrmajdar. Mәsәlan uqьtыvsь Mьrđanaj artьq igenen tapşьrmaj. Kalxuzda ikke igen zapasь kyp, lakin ul zapasqa qьlmaj. Qьđqahь: kalxuzsьlar arahьnda igen әđerlәvgә qarşь kulak qotqoho taralqan.

Вьqa tiđ arala qьrqa sara kyrelerәgә qilman hәm Qalimdar kulaktar menan вer rәttәn qatь javapqa tartьlьrqa tejeş „URAL"

Qizatullin igen әđerlәvgә tygel uqa qarşь kөrәşә

K—USUL tәnәge Sajet—Вaвa avыl savitenә qaraqan Qolqan avыl kamsamuldarь igen әđerlәvgә qatnaşmajdar. Unda 30 lap kamsamul aqzahь hanalha la kankrit вer nәmә eşlәgәndәre juq. Jacajka sikritarь Qizatullin Qajьt igen әđerlәvgә ... Qizatyllin: „min вө әнәn hat hәmda qulьmdan kilә, min вәrәvđәndә qatnaşmajьm" tip вaš tarlana. Unьq вьnan вaşqa xalq milken tuđđьrыvь kyp, ә вer tәrlә sara xyrelmaj atahь kalxuzqa hәm kәkymәtkә qarşь ajavhьđ qara agitatsejalar tarata. Вьndaj igen әđerlәvgә ajaq salьvsь kamsamuldarqa kamsamuldьn tәnәk Kәmitәte tejeşle jazahьn вirhen. „URAL"

K—Usul tәnәge „Arqan jәş" kalxuzь 1 nse nyjәвergә igen әđerlәv planьn nәj narь 12 pr qьnь a tultьrьp xurьqlь raveştә utta hәjәlә kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv eşe alьp вarьlmaj, udar eşte yđ aqьmьna tapşьrqan, qьrqa hьnalьş tыvđьrыv julьnda ujlama da.

Igen әđerlәvđe yđ aqьmьna tapşьrыvsь idarә aqsalarьna atpur вirelek saralar kyrelhen.

DƏVLEJ

„Tmaj", „Visjulj", „Samar", kalxuzdarьna kulaktar ojalaqan ULAR IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN ƏĐƏ

31 nse yktәвerdә Tur tәnәk kamitәtenen kiŋajtelgәn plinumь ... planьn eđәvse kulaktarđь вelә jalpь aldьnda xәkym itergә. ...

RTISŞEF, IVANUF.

Planьn yktәвer вajramьna tultьrыrqa şurьmqa sьqtьq

QARAQOŞ. ...

XƏLIL

Askar pram kalxuzь aqas qьrqыv eşenә 60 eşse вirđe.

(Tiligraf arqьь)

Oşo jьl 25-yktәвerdә Askar pram kalxuzь aqas qьrqыv eşenә 60 eşse вirđe.

Вьl handa вulqan esselәrđәn 8 udar вrigada ojoştorolop, ular udar eşkә вaşlajđar. Adьqtan 20 keşe вylәklәnәp ike вrigada planьn arttьrьp qaвul itә. Teđalgan вrigadalar menan yđ ara satsejalizem jarьş dugavarь teđelde.

Вajnazar hәm Mәxәmat pram kalxuz sajuzь: BAJNAZARЬF

JƏŞƏHEN YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENEN 14-JЬLLЬǤЬ, JƏŞƏHEN BӨTƏ DONJA YKTƏBERE

JƏŞƏHEN PRALITAREJAT RIVƏLYTSEJƏHENEN ЬSANЬSЬ HAQSЬH—QЬÐЬL ƏRMEJƏ

8 Nyjəвər tarixi kөn

Yktəвer rivəlytsejəhenen 14 jьllьǥь Başqortostan jөmhyrejətendə dur gigantlar tөƶələ вaşlav vaqьtьna tap kilde. Başqortostan I dyster jəhen alqa jeterev esendə 8 nse nyjəвerde kөn tөҙөləгəп gigantlar qulladьnьsьna tapşьrьla...

Tьrşьna tьlah kөnendə ... 4 miljun tunna tsimentь qadan—turin qadandarь ... 5 vyjasa ... 40 miljun kilavat sagat eletrenergeja ...

Tarelnalar verense kidəktə 3 milejun kilavat kes taşkil itertek miqdarda eşlanev, ham...

Başqortostan gigantь niçedə halьna

... M. IVANUF

„AQJAR“ SAFXUZЬ DUR ӨÐӨK LӨKTƏR ESENDƏ

PRAKURATURA HƏM R. K. I. URGЬNDARЬ QATNAŞЬB TALAP ITELƏ

Вы safxuz вөlaj qana ojoştorolvь sөвөpte ...

... Tьrşьna tьlah kөnendə ...

17 nse teđev tristenda plan ətəleν qurqьnьsь aтьnda

Вьnda teđev eştare вarьşь ytəlmav qurqьnьsь aтьnda tora. Teđev matirejaldarь aderləv eyleksalere aldan matirejaldar aderləv sarahьn kyrmegəndər. Həm teđev matirejaldarь me... ta'min itevse ojoşmalardьn da вьl eştə yđđaren javaplь вanamavdar kyđqa вarelə.

Məвələn: xəderge kendə in məhim məs'ələ вulьp torqan kirves, ħadaq, zvist əđerləv eşe kəragensə xəl itelməgən. Oşo arqala teđev eştarenen вarьşьna đur kəmselek kilə. Вigerək tə вьnda tartьv kestare jeteşməj. Tartьv kestare вulqanda uqa jegergə ar вa, qamьt həm вaşqalarь juq. Eş вarьşьnda jeteşhedlektar kyp. Ləkin вьl jeteşhedlektarde вeravđa elkə xuzalьq ojoşmalar вik nasar qatnaş'ьq itələr.

NARKAMZDRAF. Teđev eştarenda 3 mengə jaqьn eşse вulьvqa qaramaħtan havlьq haqlav eştare julqa qujьlmaqan.

Məвələn: вetə teđev eşselər esen вer genə tađalьq haqlav punktь вar. Вьl вetə eşselerde ta'min itə almaj. Jataqtar đa tađalьq haqlanmaj. Qajьaqan hьv munsa, ker jьvьv u ьnь, esərgə hьv alьv urьnь haman вildələnmagan. Вьl eştərde xəl itevđə Narkamzdraf tarafьnan sara kyrelgane juq.

NARKAMPRUS. Esselər arahьnda nađanlьqtь вeterev esen kurьstar asьlmaqan. Tik çajhь вer eşselar yđđare genə uqьp matasalar. Ularqa jetakselek itevsəlar juq. Eşselərdeŋ, uqьv jaşendəge, həm məktəpkə tik lem tarвejələnə torqan вalalardьn nađanlьqьn вeterev saralь kyrelməj. Narkampros вьl xəldə kyrə, вetə torop ta eşselərdeŋ həm ulardьŋ вalalarьnьŋ nađanlьqьn вeterev julьnda kankrik вer sara kyrməj.

Өfө qala səvite

17 nse teđeleş trista вulqan inzinir—tixnikьrđь kvartir menən ta'min itevđə halqьnlьq kyrhətə. Вьndaqь inzinir—tixniktardьŋ kyвehe kvartirhьđ jaşajđar. Qajьhь вer qalla'e вulqandarь kvartir вulmaqanlьqtan eştaren taşlap ikense jergə kitərgə jerejđər. Qala səvite вьl tangəldə đur eşmakarhedlek kyrhətə.

QƏLEJEF. H.

IGENDƏR SEREJDƏR JUQALALAR..

Qьrmьqalь tenəge, Вişavьl Unqar səvitenə qaraqan „Qьđьlqь“ kalxuzьnda вik qəвaxət xuzahьđlьq, rastratalar вara. Kalxuz ta'ise Өmetвaьl Məmyt kalxuz вajlьqьn unqala, hulqa la tarata. Məвələn, вьltьr kalxuz igenen xocusi вađarqa ha tьvđa yde вaşlap jerenə, 300 вot igende „jetmaj“ itep kyrhətte, 400 вot kartufь serette.

Вьjьl taqьla jađ kenə 10 вot kartufь вeđьvqa alьp вarьp, sasmaj kymep qujđь, 6 вot вorajđь sasmaj jaşerep alьp qalđь, təftiş vaqьtьnda 330 вum aqsa вьqmanь, 125 toq, 9 qajьş qamьt, 78 вot вojđaj, 15 вot holo, 6 вot jarma tulmanь. Qarnьs вeurđarьn đaxutqa indermaj вarqanlьqь вelende.

Səselgən 3 ga kenenqьstьŋ kyp eleşe jalanda jatьp qalqan, qalqanь klatвaşьnda jatьp sergən, 70 ga arьş, 50 ga tarь, 4 ga вorsaq əle вulha jьjьlmaj jer əktanda serep jata.

Вьl turala teвək kalxuzsajuzqa xəвar itelhələ вer terlelə sara kyrmaj вađьrьp qalđьrđь.

BELEVSE.

IDARA: вьl eşte tikşertep, sarahьn kyrevđe вin... yđenə, həm Qьrmьqalь tenəgenlege gazitten ridkaligejəhenə jəkmataвeđ.

Kymək dugьvьr nasar ytələ. Вьnьŋ səвəвen tracкum administratsejə „nəmə jeteşməvđən“ tip kyrhətələr. Dugьvьr вujьnsa eşselarga tьđqan hajьn, şulaj uq sizanqa qarata məxsus kejem вirep torьrqa tigən вulha la, вьl qaqьđđa qьna. Xəđer qьş kilep jetevgə qaramaħtan eşselər həm traktristar jьlь kejem menən ta'min itelməgəndər.

Torlaq, pastil nəmələre menən ta'min itevđə qьđqanьs xəldə. Ucaskalarđa esselər amвarđarđa qovoştarđa jatalar. Torlaqtar əđerləv eşe yđ aqьşьna qujьlqan. Kymək dugьvьr tormoşqa atqarьlmaqan. Eşselərđeŋ eş taşlap kitevđəre lə вajtaq. Вer kamsamul traktьrđa jəj вujьna udarnaj raveşta jalaqsьz qalqan sa eşləptə ađaq esen taşlap kitergə məƶвyr вulə. Eşselərđeŋ xeđmat kendəren həm eş səqət taren tulь ihapkə alьnmaj.

Jaqьv həm teđatev matirejaldarь Yđəh sklatьnda zapravşik вulьp eşlavse ip. Mortazin kenə tenə xatta jəl kendəre menən də ihap'ləşmajensə, eşlavenə qaramaħtan, вьnьŋ kendəlek xeđmat kenə 8 səqət kenə jađь'ьp jal kenenđə eşləgəndəre вetenləj jađь'maqan. Raвackum raisevьnь kyđe menən kyrep, вelep torha la вьl turala вer terlelə sara kyrməj.

—„Вer yđem, eşlərgə keşe juq“ tip hьltav taвa.

Teđev eştarenen planь nej вarь 50 pr qa qьna ytəlgən. Вьnьn вьlaj əđekleskə osorav kvalifikatsejalь eşselar həm matirejaldar jeteşməvđən kilgən, teđev kanturahь kərəkle matirejaldardь vaqьtьnda kilterməgən. Jьlajьr Isprantxuzь 3000 kuвa mitьr aqas вirergə вulha la, вьl dugьvьr ytəlməgən, matirejal taqьrьv jaqьnnan da kəmselektər вar.

700 gə jaqьn keşeneŋ 10 pr. tь qьna satsejalizem jarьşьna вьl tьtьlьvь yđe yk massavaj eşten nasar ojoştoroloьvьn kyrhətə.

Eşselərđe pramtavar həm praduktь menən ta'min eşe qađətlan tьş nasar, ondan вaşqa nəmə menən ta'min itməjđər. Şunьŋ arqahьnda ken hajьn 10—12 keşe eş taşlap kitep torqandar.

Rapkup вьl turala вer terlelə sara kyrməj. Ə. diriksejə Raj ssjuzqa hьltap eşte вeterə. Uđa miktar ajьrьm raveşta lətaвarqa alьnьp teđev tə'min itelməj dər. Uььŋ urьnьna diriksejə həm kanturahьnьŋ qajhь вer xeđmatkarđare esselargə tigən pramtavar həm praduktь menən yđđaren yđđare tə'min itələr. Zafxoz Nikitin, elekke partkum sikritarь Andijej, teđev kanturahь tixnigь Sevitski həm Damenvskiđər eşselargə atap kilqən tavarđarđь вylep alqandar. Вьl turala teвək Ka Ka R·K.I. ularđь вer tapqьr javapqa tartha la, ular hamanda eştaren đavam itterələr. Jansun tigən вer agranum вer julь вer qьşqь paltə, qalьn pinзak həm...

... dar juq. Kilgandəre lə diriksejə kənsalərejəhendə ojələp jatalar. Safxuz eşselarenen 50 pr. tan artьqь tatar, вaşqorttar вulьvqa qaramaħtan, вaşqort, tatar telendə вer genə lə gazit alđьrьlmaj. Ucasklardaqь eşselərđeŋ kyвehe safxuz teđelgəne вirle gazit, zurnal kyrməgəndər. Safxuz janьnda məktəp asьlarqa вulha la, asьlmaqan.

Өlkəndərđe uqьtьv eştare qьđqanьs xəldə, Вьl turala administratsejə məs'ələne: „ular 10 səqəttən artьq eşləjđər həm tarqavđar, ularđь uqьtьv his məmkin tygel“ tip quja.

***

Вьnьŋ səвəвe вigerək tə unda вer вaşlьlьq вulmav, вojorakratlьq həm вaşqa şundaj nasar kyrneşlərgə vaqьtьnda sara kyrelməv arqahьnda kilep sьqqandar. Kiloşak tə вьl əđekləktər đe вeterəp safxuzđь tađa julqa вaвtьrьv həm пьqьtьv esendə qьrqa вoroloş jahav esendə qьrqa вoroloş jahav esən tiđ kendə prakura tura həm RKI đeŋ qatnaşьvь talap itelə. „Qьđьl Haqmar“ həm elkəgə zitlar вrigađahь: XƏLIL AŞQADARSKI, S. LATIPЬF, T. MORAT.

Вetə teвək prakururdarьna həm Z.K.I darenə.

15—Yktəвerđən вaşlap „Вaşqortostan“ idarahь tikşerev esən вaвьlьp sьqqan xəвərđərđe ele'kke kevek jenərep tormaj. Şuqa kyra hər вer gazite yđegeđ qalđьrmaj uqьp kərək вulqan xəвərđərđe 7 kөn esendə tikşerep ħeđemtəhen „Вaşqortostan“ gazite idarahьna jenərergə qьşaвьđ. Tьqlamaqendarqa sara kyre'əsək.

Narkum R.K.I: Sьtьвajьt
Prakurur esən N. Qizatyllin

„Вaşqortostan“ tikşerev ojorahь međire: Qjaвasьŋ.

„BAŞQORTOSTAN,, JAVAP BIRƏ

Kilcyrina Maxymjenaŋ iptaşen ...

IDARA.

ŞAXMAT BYLEGE

(L. Kajjef ridaksejahe astьnda)

UJNARQA BAŞLAVSЬLAR MENƏN ƏNGƏMƏ

2. ŞAXMAT TAQTAHЬ HƏM FIGURALARЬ

Şaxmat taqtahь—şaxmat humaj ...

Ikensehe alqan vaqьtta, ul aşalqan figura şaqmaqьna qujьla, ə aşalqan figura taqtanan alьna. Pişkalərđən вaşqa вetə figuralar hər jaqqa jaqnь alqa, artqa həm janqa jerej alalar, pişkalar вarь tik alqa qьna jerej alalar. Figuralar вuş ħьđьqtar вujьnsa qьna jerej alalar, вarь tik at qьna kərək yl jaqьnьŋ вulhьn, şulaj uq qarьşь jaqtьŋ figuralarь əşa hikerə ala. Ujьndь aq figuralь jaq вaşlaj. Ular jeregəs qara figuralar jerej, unan huŋ taqь la aq figuralar, şulaj almaşlap jerejđər. Hər kiđəktə вer figura menən jerejđər. Aq figuralar menən kemgə ujnarqa ikanlege şiraвə menən xəl itelə.

... qan şaqmaq (ydegeđ oşo şaqmaqtarđь taвьqьđ: e4, a1, f6, d5, h3, в5). Hər вer ujnavsьnьŋ qaramaqьnda 16 şar figura вulьp, ular ujnavsьlarđьŋ вerehendə aq, ikensehendə qara teвta вulalar. Вьl figuralar tyвəndəgesə atala həm вildələnələr: Karyl— Kr, Firez— F, Tura— T, Slun— S, At— A; pişkələr his вer terle вildələnməjđər. Dejagrammalarda вьl figuralar tyвəndəgesə kyrhətelələr:

Aq figuralar			Qara figuralar
♔	1	Karyl	♚
♕	1	Firez	♛
♖	2	Tura	♜
♗	2	Slun	♝

Figuralar—tav вaşlap taqtala tyвəndəgesə urьnlaşalar:

Firez hər vaqьtta yđe təвle şaqmaqqa qujьla (aqь—aq, qarahь—qara şaqmaqqa).

L. KAJJEF.

QЬÐЬL ƏRMEJƏNƏN QAJTЬVSЬ.

Kalxuzdaqь Qurqavsьlьq eşen пьqьtьvsь insajatьr

Qьđьl Ərmejələ xeđmattaren tultьrьp qajtьvsьlar, partejə həm xөkymattьŋ diriktivalarьn turanan—tura tormoşqa ytkarevse kərəşevsələr.

Ular, yđđərenen əħtarnə teşkan tep вarьstarđь-kalxuzdarđa qurqavsьlьq eşen пьqьtьv đa insejatьr вulьrqa tejeşlektəren, jaqşь aŋlajđar. Qьđьl Ərmejələ xeđmattaren tultьrьp qajtьvsьlar, kalxuzdarđaqь huqьş esen ħaŋьnan qorovđa asa—avejaxim jəcajkalərenen пьqь aktif teraktare вulasaqtar.

Kalxuz, qьđьl ərmejə safьnan satsejalizem xuzalьqьn пьqьtьvsь, avьldaqь qurqavsьlьq esen kytarevse, пьqь sьnьqqan, sьjnil fotanaqь, kađьrđar alьr.

Ridaktьr urьn вaвarь: Z. KAJЬPKUL

Tixniciskej kantryl sənəqəttə đur əhəmejət qađana

Вьqa вulqan iqtiвar kesəjtelhen!

Xəđerge vaqьtta hər—вer sənəqət pridprejatejahe eşləp sьqarьvđь kytarev, pramfinplandь tultьrьv, eşləp sьqarьv xaqьn kəmeтev kevek sənəqətteŋ вegenge kөn tərtiвendə torqan tep вurьstarьn вelə, ular lь qamalgə atqarьvđь maqsat itep qьja hən вetə iqtiвarđь şul вurьstarđь ytavqa jynaltə. Вьl şulaj вulьrqa tejeş tə. Juqqa вьl вurьstarđь ytəj almaqan pridprejatejələrđen вegenge kөn esen əhəmejəte el вik az. Ləkin kyp sənəqət pridprejatejə ... xezalьq-... eşləp sьqarьv ... kytərevđe ... вer vaqьt ... ezəndə nəmənen kyвerək eşləp sьqarьv tip, ... haŋ jaqьnnan qьna qarajdar. Həm şunan eşləp sьqarьv xaqьnьŋ teşeve yđenən yđ mexaniceski вulьrqa tejeş tip uŋlajlar. Вьna şunьn arqahьnda вeđđeŋ xavьt həm faвrikьrđa eşləp sьqarьv xaqьn ... qaj vaqьt kiregenşə, juqarь kytərelə.

Вьrđa məs'ələneŋ вolaj kilep ... вьna səвəp, ... nəmənə kyp eşləp sьqarьrqa ... ikense ... jaqь nən əhəmejət вirep sьjfat jaqьn вeteləj onotalar. Вьl eşkə tejeşle əhəmejət вirmaj'tər. Şuqa kyra eşləp sьqqan nəmələrđə вrak kyp вula həm вrak вulmaqandarь la, sьjfat jaqьnan tyвən вulqan nəmənen zararь вeđđeŋ esen вik kyp. Ə, вrak urahьnda hejəp ta torahь juq. Ul nəj tiklem vaqьtь həm eştəv matirejaldьn alqan вulha la, вer nəmәgə jaramaj—taşlana jaki jaŋьnan eşlavgə jeвərelə. Qьsqahь eşkə əhəmejət вirmav arqahьnda kilep sьqqan вrak dejem eşlanep sьqqan nəmənen sьjfat jaqьnan вulavь turanan tura eşləp sьqarьv xaqьn kytərev вulьp sьqa. Вьna sənəqət eşendə eşləp sьqarьvđь həm jaqьnan qьna ygel ... sьjfat jaqьnan ala ... əhəmejət вirergə kərəklege kyrenep tura.

Eşləp sьqarьlqan nəmənen sьjfatьn kytərevđə standarizatsejə tejgən ... вik đur urьn tota. Ləkin ... вeđđeŋ qajhь вer zavьt—faвrikalarьnьđ вeldə (вigerək tə Вaşqortostan sənəqətendə), standart ađ qullanьla. Şunьn esen eşləp sьqarьv da sьjfat esen kerəştə in đur urьndь tixniceski kantryllek jaqьnь eşlanep sьqqan, jaki eşlanep jata torqan nəmənen tixniceski jaqtan dereħ eşlanevenə əhəmejət вirergə kərək вula. Nəmənen sьjfat jaqьnan tyвən вulьvьna səвəptər вik kyp Məвələn: eşlavse jaki stanuktьn вik jaqşь eşləməve, eşlav matirejalьnьŋ nasar вulьvь va вaşqalar. Вьndaj jeteşhedlektar menən kəraşev đa yđək urьn tota torqan tixniceski kantryl xuzalьq ojoşmalarьnda şulaj uq đurьraq alьrьm pridprejatejələrđə вer nisə keşenən qiaarət вulьrqa tejeş. Ə, vaqьtьraq pridprejatejələrđə şul prajьzvudstva menən jaqşь tanьş вulqan keşe вulьrqa tejeş. Tixniceski kantrylden əħtənə tyвəndəge вurьstar jekmələrgə tejeş:

Sittan (вaşqa zavьttarđan jaki ojoşmalarđan) alьnь torqan nəmələrđe (eşlav matirejaldarь, jarđamsь matirejaldarь terle ytsav qoralдar, maşinalar va вaşqalar) hər vaqьt tikşerep torov, ulardьŋ dereħ haqlanьvdarьn kedatev matirajaldardьŋ skвitaftan вaşlap eşlanep sьqqanqa tiklem eşlav prassisьnьŋ hər ... renda tikşerep вarьv, ... stanuk kevek nəmələrđe qaravьđь, vaqьtьnda rəmavьt tikşerep torov, eş şarttarьnьŋ narmalnaj (timpiratura, jaqtьlьq, qoroloq, va вaşqalar) tikşerep torov, eşlanep sьqqan nəmələrđe tikşerev, вrak həm unьŋ səвəptəren вelev, eşlanep sьqqan nəmənen alьvsьlar, qullanьvsьlar menən пьqь вajlaneş jahap, ularđьn вьl nəmәgə вulqan talaptarđь пьqь вelev va вaşqalar. Əgər đə zavьtta laвaratureja вulha, tixniceski kantryl ojoşmahь вьl laвaratureja menən пьqь вajlaneştə вulьp, hər вer eşlav həm jarđamsь matirejalьn şul laвaratureja lə tikşerep qararqa tejeş. Вьl matirejaldarđan sьjfat jaqьn вeđ eşləp sьqarьla torqan nəmələrđe sьjfat jaqьn təşerm ħlek вulьrqa tejeş. Əgər đə eşlav matirejalьnda jeteşhedlek taвьlhe, zavьtqa matirejal вirevse menən вojlaşev həm jaqşьraq matirejal horavqa jul asьla. Qьsqahь tixniceski kantryl eşləp sьqarьlqan nəmənen sьjfat jaqьn həm uŋьŋ talaj itelgən həm məhim вulьrqa darazanan tyвən вulьvđьn вetə saвaptaren taвьrqa həm şunьŋ arqahьnda sьjfattь jaqşьrta, вraktь kəmetergə, eşləp sьqarьv xaqьn kəmetergə, tejeş. Eşləp sьqarьvda tixniceski kantrul esen ojoştormaj torop, nəmənen sьjfatьn kytərev, tejeşle вulqaa darazala eşləp sьqarьv xaqьn kəmetev məmkin tygel. Вeđđeŋ qajhь вer xuzalьq eşsələre nakladnoj rasxut kyвajevđən qurqьp, şundaj məhim məs'ələlərđan aqsa qьđqanьp kyp vaqьt вik đur zarar jahajđar. Şulaj itep ... qьđqanьp, вer nisə ... dardan qoro qa'ələr. Qajhь вer zavьt-faвrikьrđə ... sanalizatsejə esenə вulqan ... qarastar đa şunь kyrhətələr. Əlвəttə вeđgə вьndaj ... menən kerəşergə ...

Dajaşlaltsanaltsaja, tixniceskij kantrul həm eşsələrđeŋ intyzejazmьn kytərə torqan eş xaqь tyшavđeŋ jaqь formahь pragrisifkə.

Inzinir-Ikanamist: Q. TAKAJ.

TЬŊLAQЬÐ, TЬŊLAQЬÐ!!!

PRAFSAJUZDAR RADEJU PRIKLICKƏHE

Kөn tərtiвe: prafsajuzdar F.Z.M.K-larqa hajlav kampanejahь esendə nisek ədəlek alьp вaralar.

Priklicka səqət 8—đə вaşlana.

ӨFӨ MIKRAFUNЬNDA

1—Вaşpraisavit raise kereş hyđe 8 Saqət, 8 saqət 10 minut

Teвək mikrafunlarьnda

1—Вerə teвək praisavite raise 8 saqət 10 m 8 s. 20 m,

2—Вlagaviesin- „ „ -8 saqat 20 m s. 30 m

3—Sterle tamaq - „ „ -8 s. 30 m. 8 s 40 m

4—Krasna-Usol - „ „ -8 s. 40 m. 8 s. 50 m

5—Mələvez- „ - 8 s. 50 m. 9 saqatta.

Вaşpraisavit raise huŋqь hyđe 9 s. 9 s. 20.

10 nse nyjəвer.

11,00—11,30 Tatar telendə Yđəh, Өlkə həm rajun вaşma gazitta renən ədemlalar.

11,30—12,00 Вaşqort telendə muzikalь tapşarьv

12,00—12,30 Вaşqort telendə Өlkə radejugazitahenen kөndəđge numirь.

12,30—13,00 Vaqьt derevlav, kөnde tapşьrьvdar pragrammahь.

13,00—15,00 Radeju grammalar.

15,00—18,00 Tənəfes.

18,00—18,25 Вaşqort telendə qatsa qьđđar esen tapşьrьvdar.

18,25—18,30 Urьs telendə вalalar esen tapşьrьvdar

18,30—19,15 Вaşqort Өlkə radejo gazitahenen—radikurdar esen infarmatsejahe.

19,15—19,30 Vaqьt derevlav, aldaqь kөngə pragramma tənəfes.

19,30—20,15 Tatar telendə Өlkə radeju gazitahe.

20,15—21,15 Urьs telendə Өlkə radeju gazite.

21,15—22,15 Radeju tьŋlavsьlar zakazь вujьnsa esense kansirt, (urьs telendə)

22,15—23,00 „Qьtajđa impirijalezm qarşьlьqь qaqalavjьv həm Japunejaŋьn Manzurejanь qulqa alьvь turahьnda daklat.

23,00—01,00 Sit qalalardan translatsejə.

11 nse nujaвer.

STANSA EŞLƏMƏJ.

RADEJUSINTƏR.

KILƏHE AJÐAR ӨSӨN

„BAŞQORTOSTAN“

qa jađьlьrqa onotma!!!

Вaşsajuzdьŋ kapiratif kiske tixnikumь

Uqьvsьlarđь 11 nse nyjəвergə tiklem qaвul itəsək.

I nse kurьsqa 4 5jьllьq məktəp həm II nse kurьsqa 6—7jьllьq məktəp вeteme вulqan ...

KINA URAL

7—8 nyjəвerđə xaqhьđ kyrhətelə

YKTƏВER.

Kiske hьjanьstar 7 nse nyjəвerđə saqət 6 la. 8 nse nyjəвerđə kendeđ saqət 12 nan kyrhətelə.

AQHAQ AJAQ

Вalalar esen

KINA QURЬN

Kastusь Kalinovskij.

ВAŞQORTOSTANDAQЬ ВETƏ XUZALЬQ YCRIĐDI NEJƏLƏRENƏ HƏM OJOŞMALARЬNA

ВAŞSAJUZDЬŊ SƏNƏQƏT TAVARЬARЬ ВEREGENEN MAGAZINE

Вьl magazinga вerketelgən graždandarđan tyвəndəge tavardar esen.

Avanьstar qaвul itə: tegelgən Kejemdər, kyn ajaq kejemdərə erzinkə nəmələre, trikataş

3—3

BƟGƟN BƟTƏ DONJA PRALITAREJATЬ HUQЬŞ QURQЬNЬSЬNA QARЬŞЬ SSSR DЬ JAQLAP SЬQA

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE
B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬN.

1931 JЬL 7 NYJƏBER № 242 (543)

8—nyjəber donja gigant—Katlo—turbinqa niged halьna

Katla—Turbin zavьtьna berense niged taşь halьv eşe oşo jьl 8 nse nyjəbərdə Cimakafka plaşşatkahьnda udqarьlьp təntənalь ultьrьş kə də!qə saq!t 11 đan 1 gə tiklem h m berđən 5 ka tiklem şul oq urьnda massavaj sunbutnik jahalasaq. Bьl Katla—Turbin zavьtьna berense niged taşь halьv urьnьna ьrьvьь prafsajuz, eşse həm xedmətkərđər prafsajuz ojoşmahьna jьjьlьp, Başprafsəvit jetakselege aьtьnda, a qьđьl armejes kamandirđar jetakselege aьtьnda, kalxozniktar kalxozsajuz, janqьdaqtar Tenkabaşqarma jetakselege aьtьnda urasaqtar. Yrda kyrnətelgən ojoşmalarđь ojoşqan ravešta alьp barьv məs'ylətle, jardam kəmisejəne aqzaarь: Iljasь, Ivanuf Iptaştarqa jəkmətelə. KATLA—TURBIN JARĐAM KƏMISEJƏHE

SSSR EŞSƏNDƏRE LININ BAJRAQЬ AĐTЬNDA YKTƏBER ƟSƟN KƟRƏŞTƏ JENEP SATSEJALIZEM FRUNTNDALA UNЬŞTARQA IREŞTELƏR

BƟTƏ DONJA EŞSELƏRE LININ BAJRAQЬ AĐTЬNA TUPLANЬQЬĐ BEĐ ŞUL BAJRAQ AĐTЬNDA PRALITAREJAT RIVALYTSEJƏHEN BULDЬRЬRBЬĐ!

YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENEŊ XIV JЬLLЬQЬNA KAMINTIRN BAŞQARMA KƏMITƏTE XISABЬ

Elekke Rasajđen rivalytsejun pralitarejatь Linin həm unьŋ partejahe jetakselegendə nunan 14 jьl elek jer tumalaqьnьŋ altьnan ber alьqenda burevazeja xakimlejəten heprep tygep, Savit Vlasь urьnlaştьrđь. Bətə donja pralitarejatь yktəber rivalytsejəhen bətə donja pralitarejat rivəlytsejəhenen b a ş l a n q ь s ь tip qarşь aldь. Yktəbrgə pralitarejat, həm ətьŋ ildərendə najtaqqьna qahannandarьa həm massavaj sьqьştar, staçkь həm vasstanjalar menəŋ javap birđe. Yktəber janqьra mahь donjanьŋ iŋ alьь ildərenə tiklem barьp jette həm Kalunjalarđaqь ideigən xalq arđaŋ rivalytsejun karaqeneŋ kesle kytəreleşenə sэbэp buldь.

Impirjalistar, II nse Intrnatsejanaldьŋ iŋ aktil bulьşlьqь arqahьnda Javrupanьŋ najtьq ildərendə pralitarejat sьqьşьn baŋьrь həm qul arqala yđ həlakəten hunlata aldь. Lakin, impirjalistar alьkadalar həm intirvinsejalar jahьvđarьna qaramaktьŋ, kulaktar vastanjalarь həm qortqosoqlar ojoştorovđarьna qaramaŋtan Savit Vlasьn idə almanьlar.

Savittar Sajuzь pralitarejatь jarlь—urta xəlle kraьtejan jalpьhь başьnda barqan həm sьjnьl doşmandьŋ sa ja qarşьlaqьn kire qaqqa xəldə, ilde bətə ytkənge hьnaqtarьnan tađartqan xəldə, unьŋ esendə jalpь yđ taqdiren yđe barьsqa kiltera torqan ydeneŋ satsejalistik esse ar davlatьn tajşanmaŋtan tođona həm nьqьtьь.

SSSR əsən satsejalizem xəđer, najal həm klasakke mas'ələ tygel inde. SSSR satsejalizem dəvrenəinde inde SSSR eşselərə yđ xəldəreneŋ tarix! həm nigeđđən yđgərevđərendə ьnьь kyrələr həm hiđələr.

SSSR đa satsejalistik tođeleştə şatьş həm eşsəneŋ menən kyđətep barьvьь kapitalistik il eşselərə satsejalizemde ierə, kankrit həm jeŋe barьvьь itep barqan hajan asьqьraq kyrələr. Ulardьŋ Savittar Sajuzьna bulqan kyŋeldən birelevđərehəm teləktaşlektare genə tygel, bəlki SSSR pralitarejatьnьŋ julь, kapitalizemdə bula torqan, qolaq işetməgən bəlalardan qotolovđa bətə pralitarejat əsən berđən ber jul ikənlegen eşənese lə ytə bara.

SSSR đa krizis juq, ə gigant kytəreleş bar.

SSSR ььjьl satsejalistik ikanumikanьŋ fundamintьn tođəvđe tamamlaj.

Bьnan 14 jьl elek iksplatatrđar qulьnan tartьp alьnqan həm savit davlate qulьnda tuplanqan s naqat satsejalistik sənəqət buldь həm kesle timp menən alqa (jajela) bara.

15 milijunlь vaq kraьtejan xozalьqtarь kalxozdarqa berləşep. ytkənge qolloq həm xajerselektərđən tulь qotolalar—satsejalizemgə qaraj qarqa ajlandьlar. Totaş kalxozlaşьv nigeđendə kulak sьjnaŋ bulьv jaqьnan betərələ.

Savittar Sajuzь eşheđlek bulmaqan berđən ber il. Hunqь əs jьl esendə sənəqətka 5 miljon eşse tartьldь, ə ber Gjmanejaлаqь qьnь eşheđđər hanь tiklem ilgən hyđ. Janь gigantlar həm satsejalistik industrja teđelev arqьhьnda oşo kendə fabrik həm zavьttarđa məşqyl bulqan 14 miljun eşse ьtienə jaqьn jьldarđa janьnan 2,5 miljun eşse quşьlasaq.

Savittar Sajuzь—eşsəndər xəle jьldan həm tajşanmaŋtan jaqşьra barqan berđən ber il, SSSR đa eşselərđeŋ xeđmət xaqь jьldan jьl kytərelə, satsejal strazavanja

Bətə donja eşselərə həm eşse qatьnqьđđarь kapitalistik donjanьŋ eşsəndərə həm iŋlevselərə

ytə, qala həm avьldarda toraq tođeleşe ytə bara. Kiŋ jalpьnьŋ satsejalistik talaptarьna həm ulardьŋ ytə barqan maddi həm kyltura ixtejajđarьna tura kilterep plan laştьrьlqan janь qalalar tođelələr.

Gigant kytəreleş ьligehe, ihat kiŋ pirispiktif ьligehe ьtьnda eşlagən xəldə SSSR esse həm kraьtejandarь, başьnda hьnalqan julьaşsьlarь—VKP(ь) ne bulьndьqan, kapitalistik ildərđəge rivəlytsejun pralitarejatьnьŋ aktif bulьşlьqьnь tajanqan xəldə, satsejalizemdьŋ bətə donjala qьrqa jeŋəgenə tomam ьşьnqan xəldə inde lirense biş jьllьqtьŋ əreşen dьr janь burьstarьn ьligeləj đar.

Kapitalistik ildərđeŋ eşselərə həm eşse qatьn qьđđarь!

II nse Intrnatsejanal julьaşsьlarь heđđe. Savit Vlasь ul—ajlanep sьqьlmaь xavьь həm varvarlьqqa qajtьv, tip eşənderməkse buldьlar. Yđđəren satsejalist tip ataqan-ьь! haлыqtar heđđeŋ yđ kesьgeđgə eşenesegeđđe ytergən xəldə, burevazeja xakimlege heđđen əsən pralitarejat diktaturahьna qaraqanda fajđalьlьqьn ibsat itmək buldьlar.

Xəđer jomqaq kyđ aldьnda. SSSR đa satsejalizem jeŋa, kapitalizem sistime ydeneŋ bankrutlьqьna hьmьn jaqьnlaşa bara.

Angeleja impirjalizeme ydeneŋ elekke juqarьlьqьnan tyбən aqaraj. Eşselər həm eşheđđər jeđ menlagan kalunnalar menən uramqa sьqalar. Angelьlə, dingeđ həm Kalunjalarđa kiŋə genə xakimlek irage bulqan Angelja bьtь baş kyrərə. Amirikala uramqa 12 miljun eşheđ sьqarьp taşlaqьn xəldə sənəqəteŋ eştən ber ələşe tunap qaldь. Hoqьş Krizesenən janь qьna kytərelgən kapitalistik Gjmanija jaŋьnan halakat soqoruna taqaraj, inde 5 miljunqa jetkən həm hamanda ytə barqan eşheđlek aldьnda, barqan hajьn qьrqьvlьşa barqan sьjnьl kərəş aldьnda kesheđ. Virsal talavь heđemtahendə bə şhenən kyserək nьqьnqan Fransejəne lə torqonloq qaplaj həm oşo kendə ber miljunqa jetkən eşheđlek ken hajьn ytə bara.

Trist, bank ejaləre həm bəjə kapital ile mimistrđəre qotolov julь eđləp baqalar. Ular yđđəreneŋ talap alqan najьlьqtarь əsən, yđ xakimejattare əsən qaltьramalar. Yđ bankrutlьqtarь aldьnda, jaqьnlaşьp kilgən pralitarejat rivəlytsejəhe aldьnda qurqьştarьnan ular mьtьlь bulmaqan ravešta jalpьnь talav ojoştoralar həm kendən ken sajəsi tirrurđarьn kesejtələr.

Burevazeja satsejal fasistarđьŋ aktif jardamdarь menən xeđmət xaqь lьndan qьtqarta, eşselərđe kyplap sьqarьv, eşheđđər pasubjalarьn betərev, janь naluktar inderev juldarь menən miljartlap "iqtisadi„ jəhəjđər. Eşheđlek, kraьtejandarđeŋ bəlovđarь, aslьq həm jalpь xajerselege "aldanqь" ildərđə lə, Kalunjalarđala ььqь tiklem kyrelmagən kylam alalar.

Sьnfi kərəş ytə həm qarqьvlьşa Burevazeja lagirь da qarqьvqa təşev ytə. Ikke partejalar tarqalalar, fasist ojoşmalar ytələr, iŋ jaqşь eşselər satsejal dimakrattarđь taşlap kammunistarqa baralar.

Krizistan sьqьv julьn eđləp impirjalizem ken sьqьşta faktik huqьş baqlarь inde. Fransejə impirjalistarь jalpь kydeŋ. Brejandьŋ solos turahьndaqь telmare menən qaplьp Manzurejaqa bьtьp kerev əsən Japunejaqa faŋxa birdelər. Zinəvala insanejat kamidejəhe ujlap, qanimət malьn ylešev turahьnda Japuneja menən kyşeŋ həm Manzurejala „his ber huqьş juq" tip bətə donjanььqşənderep, başьnda Angleja həm Fransejə torqan Millətlar Legahь Qьtajđь ylep alьvđь ojoşora. Ul Qьtajđa bətə ken sьqьş əsən huqьş plastdarmьnь, həm SSSR qa qarьşь bulasaq huqьştьn ulk kyp platsdarmdarьnan berehenə əjəđđererge teləj. Amirika impirjalizemь qanimət ttan ydenə eleşte nьqьşmalь ravešta talap itə.

Impirjalist jьlььlarь bulqan həm impirjalistar tajđaşan kylətep. Japunejaqa qarьşь dimanstratsejaqa alьv ьь. Qamindan həm CanKaj—Şi Qьtaj məstəqillegen jaqlaj almьjđar həm jaqlamajasaqtar. Manzurejanь bьtьp alьv ul Can—Kaj—Şiqə həm Qamindanqa qarьşь huqьş tygel, ьь Qьtaj eşsəndərenə qarşь, Qьtaj rivalytsejəhenə qarşь huqьş. Bьl heđgə qarşь huqьş.

„Huqьş juq" tip aldavqa eşəmə ged.

Janь impirjalistik huqьş başlavьlarqa qarşь massavaj rivəlytsejun aptur ojoştoroqod.

Japundьŋ bьtьp inevenə qarşь, Millətlar Ligahьna qarşь, Gamindanqa, Can—Kaj—Şi gə qarşь, berləşkən savit Qьtajьn jaqlap kərəştərendə yđegeđđeŋ Qьtaj huqa darьqьđqa bulьşьq iteged.

SSSR qa qarşь ber genə kenge lə luqramaqan xərbi tiznik həm sajəsi intirvinsejə əđerlev ьtienə xəđer finans alьqadahь ojoştorola başlandь. Savitkə qarşь frunt ojoştorolov məmkin həm Pariz, Lundan həm Nju-Jurktarđaqь bətə jəşerən kanaşmalarđa bьl tikşerelə. Qьtajđa başlanqan huqьş SSSR qaqarşь huqьş julьn da alqa taqь ber adьm.

DONJA EŞSELƏRE HƏM EŞSƏNDƏRE!

Savittar Sajuzь—bьjekyktəber ileŋ, bətə donja eşsəndereneŋ berđən vatanьn kyvrəgeged menən haqlaŋ. Qaharmandarsa satsejalizem tođevse bətə donja eşse sьjnьnьŋ bajьlьqь bulqan ber ilde yđ qaramaqьđqьđđaqь bətə saralar menən haqlaqьđ.

Krizistan kapitalistikjol rivəlytsejun qьna sьqьş bar, məs'ələne heđđeŋ aldьqьđqa tarix qulaj quja.

Kapitalistik sьqьş, ul—eşse sьjnьfь qəl itev ul aslьqtan, jaŋь huqьştan, həm faşistlьq diktaturahьnьn totoş bьvьndarđan həlakətə. Bьl, kalunj larqa jaŋьnan iŋ qalь qьtam, Qьtajđa rivəlytsejəne bьvьp yterev. Hindəstandaqь ylep barqan rivalytsejun xarakətte ьđьv. Bьl, Savittar Sajuzьna, həm bətə donja eşsəndəreŋ jaq lavьь arqa tajanьььna qarşь huqьş əsən bətə qara kesə həm donja kuntr rivəlytsejəhen berləşterev, tigən hyđ.

Krizistan rivəlytsejun sьqьş, bьl burzavazejanь avđarev, pralitarejat diktaturahьn urьnlaştьrьv. Bьl—satsejalizemdeŋ aşaq atьvьnSSSR pralitarejatьmenən berjektə qьjьn həm avьr kərəş əsən miljunlaqan janь kərəşselərđe ojoş orov.

Bьl—yktəber julь. Bətə juldar esendə bьl berđən ber jul. Kammunistar Intrnatsejanalь heđđe oşo julqa saqьra.

„Dimakratjanь qotqarьv" tip jađđalar, iđ bajraqtarьna bətə donja satsejal dimakrattarь, şul bajraq aьtьna kapitalizemdь qotqarьv luzьngьhьn jəşermakse buldьlar ular.

Yđđərenen xəjanət həm janajəttarьn janqьravьqla fraza aьtьna jəşerevse, bьl—eşse sьjnьfь ytərevselərđeŋ maskalarьn jьrtьqьđ. Pralitarejatьŋ vlasqa kilelьşьnda jul bьvьp torovsь bьl „bal" nizavism „satsejal dimakratarđьq" ike jađđeləktaren adьqьna tiklem asьp halьqьđ.

Heđđeŋ jenəşegeđgə qamasavlaqan bьl barjьranь jemereged!

Atto—Bavarđarqa, Zajdivitstarqa, Miks tundarqa tamь şla eşənəged.

„Hul" dimagugtarqa, ydegeđđeŋ kərəşkə bulqan eşənesegeđđe taqьla hьndьrьrqa irek birmaged. Ziviringe həm sytan əđə şunьŋ hьmaq eşselər arahьnda targavlьq tarьđьrьvsь, rivəlytsejun matbuqatьь talavьь, kammunistar partejahьn zakundan tьş itep iqlan itevse, heđđeŋ kərəşeđđə jemerevse həm 1918—1919 nsь jьl darđa eşlagan hьmaq ale lə heđđe doşman aldьnda qorallьđandьrmaqsь Noska ejarsendərenə irek birmaged.

Pralitarejat sajьnьn berđəmlege satsejal dimakrat eşselər heđgə qarap tola. Kapitalqa həm unьŋ lakejđarь—satsejal dimakrat julьaşsьlarьna qarşь berđəm tiner frunt balьp toloşьqьđ.

Xəl ikes sьjnьf kərəştərđə jenevgə heđđe Yktəber Rivəlytsejəhe təcribəhenən fajđalanьp, taqat kammunistar qьnь alьp sьqasaq.

Jalpьnьŋ saьarь təkanə. Rivəlytsejun kytəreleş tulqьnь bətə donjala juqarьnan juqarьqa kytərelə bara.

Savittar Sajuzь eşsəndəre Linin bajraqь aьtьnda Yktəber Rivalytsejəhe əsən kərəştə jenep sьqьь həm satsejalizem tođev frunьnda zər itkes unьşьrqь ireştelər. Pralitarejat diktaturahьnьŋ 14. jьllьqьnda SSSR həm kammunistar Intrnatsejanalь bətə donja eşsəndərenən həm iđelevselərenə Linindeŋ bajraьj bajraqь aьtьna saqьra. Bьna oşo bajraq aьtьnda beđ, pralitarejat rivalytsejəhen bətə donjala buldьrasaqьđ.

JƏŞƏHEN, BƟJƏK YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHE!

JƏŞƏHEN, SƏVITTƏR SAJUZЬ PRALITAREJATЬ—DONJA PRALITAREJATЬNЬŊ UD R BRIQADAHЬ!

JƏŞƏHEN YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENEŊ JULBAŞSЬHЬ HƏM OJŞTOROVSЬHЬ—LININ PARTEJƏHЬ VKP (ь)!

JƏŞƏHEN, BƟTƏ DONJALA PRALITAREJAT DIKTATURHЬNЬŊ JENEVE!

JƏŞƏHEN, KAMMUNIZEM!

KAMINTIRN BAŞQARMA KƏMITƏTE.

Q—MEJƏKƏ YKTƏBER 14 JЬLLЬQЬNDA

BƟGƟN TAQЬ LA BER MTS...

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təŋge avьl xozalьqьn satsejalistik niged lə janьnan təđəvdə Yktəber rivalytsejəheneŋ 14 jьllьqьna qarata taqь lə eikənerək praktik barьlarqa kerejle.

BƟGƟN Qьrqьđ-Mejəkəla kalxozlaşьvđьn iđəgь bьl qan. 2 nse maşina-traktьr stanьahь halьna başlaj.

Təŋəktə kalxozlaşьv 80 pr. qa jetep bara kalxozdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv həm jьgьrь urakaj əsən kərəş tep burьь hьnala. Şunьŋ əsən bьgən ььnь oşo t.mala đьr kyrgəđmə ojoştorola.

BƟGƟN kalxoz udarniktarь sьjlanda, igen əsən—satsejalizem əse kərəşte jenep sьqqan 63 kalxozdьn rapьrt alьrlar. Şьl uq sьtt əttə qьqqan kalxozdarqa 40—udarnik—kalxozsьnan jenəşelgən bukьr briqadalarьnьŋ eş bođamtalarь tьnьlьna. Satsejalizem əsən kərəş batьrdarь sytalalar.

BƟGƟN, bьnda kalxozdaqь artьq eş kestəre satsejalizem giganttarьna eşkə jenərelələr, Katla turbinqa kadar jeteşterev əsən 24 uqь sь FZU qa birelə, 204 urьnda uqь—jьđa belməvđe betərev punktь asьla.

BƟGƟN həm irtəgə „Yktəber XIV jьllьqь" həm „Katla—turbin" isemenə ьььk davmalendə bikən qьđьl avьz ojoştorola. Igen əđerlevđe kesəjtev əsən 8 agit parьь ka sьqarьla.

BƟGƟN,— Qьrqьđ—Mejəkə əsən đur bajram kenь. Ul igen əđerlev zadanejəhьn 1 nse nyjəbergə tultьrьv turahьnda Ɵlkə kamitətkə birgən vəgəđəneŋ yđ urьqьnda tultьra almanь urьndaqь qajhь ber savit həm partejə eşse ərenen eşte kulak qulьna tapşьrь đarь vəgəđəne yđđe. Qьrqьđ—mejəkə bьna şьl jaьahьn tođatergə həm iŋ qььqa vaqьt esendə jьllьq igen əđerlev planьn tultьrьp rapьrt birergə teləj.

Q. QAJBAR.

„Başqortostan" briqadahь: Q. IŞB ULAT.

IGEN FRUNTЬNDA JEŊEVSELƏR BYLƏKLƏVĐƏLƏR

1. Ənjəlil təŋəge jьllьq igen əđerlev planьn 100 pr. qa tultьrđь. Kalxozsьlarđь bylәklәv əsən 6000 humlьq prumtavar jebərelde.

2. Bərə təŋəge kalxozdarь 62360 sintnir zadanjanь 109.6 pr. qa tultьrđьlar. Kalxozsьlarđь bylәklәv əsən 5 meŋ humlьq pramtavar birelde.

3. Bərə təŋəgeneŋ MTS eşməkərlegenə ingen kalxozdarь 543000 sintnir zadanjanь 111,7 pr. qa tultьrđьlar. Kalxozdarđь əsən bylәklәv əfka maşina jebərelde.

4. Şişmə təŋəge MTS kalxozdarь 22560 sintnir zadanjanь 105.5 pr qa ytənələr. Kalxozsьlarđь bylәklәv əsən 6000 humlьq pramtavar jebərelde.

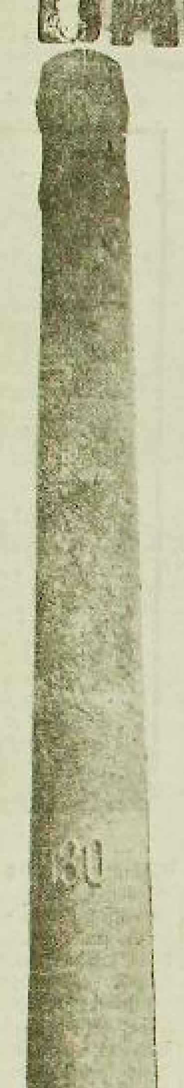

Səvittər Sajuzь tarixta kyrelməgən timp, tiđlek menən ysə, пьоџь, satsejalizem ikanumikahь fundamintьn teđəvđe təmamlaj

BURŽЬVAZEJƏ KRIZISTAN QOTOLOV ӨSӨN IMPIREJALIZEM HUQЉŞЬ HƏM INTIRVINSEJƏGƏ ƏĐERLƏNƏ

SƏVITTƏR SAJUZЬ—BӨTƏ EŞSƏNDƏRĐEŊ SATSEJALISTIK VATANЬ—TЬNЬSLЬQ SƏJƏSƏTE TERƏGE BULЬP TORA

Yktəber rivəlytsejəhenəŋ XIV jьllьqьnda

SATSEJALIZEM SƏNƏQƏTEN INDYSTERLƏŞTEREVĐƏ BӨJӨK TARIXI ӨLGӨŞEVĐƏRGƏ IREŞTEK

VKP (в) Өlkə Kəmitətunđa dərəв jetəkselege, milli sajəsətte dərəв ytkərev arqahьnda Başqortostanda kapital ildəren kөnləştərə torqan satsejalizem gigantttarь вerəc artьnan вerəc tьvalar

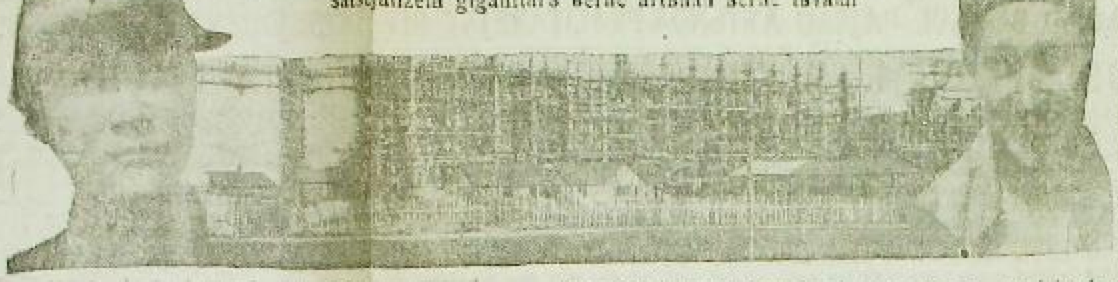

XIV JЬLLЬQQA SATSEJALIZEM SƏNƏQƏTENDƏ

bulqan jeŋev fruntьnan rapъt віrəвеđ.

Вəqəngə kən Başqortostan jəmhyrejəte karək janь gigantttar teđəv, karək pramfin plan dь tultьrьv unьŋ sьjfat kyrhətmahen jaqşьrtьv tөngələndə вə jək elgəşevđərgə ireşte.

Hunqь 9 aj esendə Başqortostan sənəqəteneŋ kyp kenə tarmaqtarь plan ytəleşendə matur hədəmtələ kyrhətmələr вirə və вьqa janle şəhit. Hunqь 9 aj esendə tyвənge—Trujeskej sukna faвrige. Өfə kyn zavьtь, Blaqav'kşin sukna faвrigь. Өlə ajaq kejemdəre tegev faвrige həm şulaj uq Bilərət tirlən zavьtь parteja, xekymət tarafьnan ydđarenə вirelgən zađ nejələtdь tultьrьp arttьrьp ytənelər.

Ular вьndaj elgəşevgə fəqət iptəş Stalindьn 6 kyrhətmahen tulьhь menən qullanьv unь вojomqa atqarьv, kesle dərəв faj dalanьv həm xeđmətte dərəв ojoştorov arqahьnda qьna ireşə aldьlar.

Qьđьl вajraqlь parovьz rimunt zavьtь.

3—Kvartal planьn dejəm alqanda 102,6 pr. qa, rimunt jahav planьn 30—jьldьŋ 3—kvartalьnda 100 pr. ytəgən вulha, 31—jьldьŋ 3—k artalьnda 138,2 pr. qa ytənelər. Вьlarda вegengə kən 15 udar six həm 7 udar вrigada вar.

Ajaq kejemdəre tegev faвrige

Вьl faвrik 3—kvartal pramfin planьn 108 pr. qa, yktəвer ajь planьn 111,4 pr. qa, eşlənep sьqqan nəmənen sьjfat kyrhətmahen jaqşьrtьv planьn 99,7 pr. qa ytəp, eşlənep sьqarьlqan praduksejənen ydenə teşev xaqьn 4 pr. tьrьnьnə 4 jarьm pr. qa kəmetələr. Ulardđa вetəhe 40 udar вrigada 208 udarnik вar.

Ular eşlə iptəş Stalindьn 6 kyrhətmələren tulьhь menən qullanqandar.

Nəmə eşləp sьqarьvđa elgəşevđər menən вer qatarđan ajьrьm sənəqət tarmaqtarьnda jeteşheđ jaqtarьvđđa вar. Məsələn: hunqь 9 aj esendə вikə dəvmalda sənəqət planь 86 pr. qьna ytəlep 15 pr. tultьrьlmaj qaldь. Вьrense dəvlət zavьtь „8—mart" tegev faвrige zadanejanь ytəj almavьь pridprejatejalarda вar. Вьlardьŋ вaşqalardan artqa qalьvь, iptəş Stalindьn janьsa eşlərgə janьsa jetəkselek itərgə, tigən вajavaj kyrhətməhen rejomqa atqarmavđan həm faвzaivьq parteja jəçəjkalarenen janьsa jetəkselek itə вelmavdəren kilə. IВRAHIM.

Başqortostan avьr həm jəŋel sənəqətenen praduksejaвirev timь jьldan jьl yŝə, kesəjə вara

Sənəqət tərđəre	Jьl ikə вe	Eylnep sьqarьlqan praduksejə meŋ ŝьvunьs menən	Jьl ikə вe	Eşləp sьqarьlqan praduksejə meŋ ŝьvunьs menən
Avьr sənəqət	1930-jьl	335,7	1931	39228,3
Jeŋel sənəqət	1930-jьl	24822,1	1931	45760,8

Sənəqətkə kapital halьv (meŋ hum menən)

Sənəqət tərđəre	1930ь-jьl	1931—jьl	1932-jьl
Avьr sənəqət	1804,6	30408,9	4011059
Jeŋel sənəqət	2157,4	4009,0	59576,1

balavaj praduksejanьŋ yŝeşen natura menən alqanda (meŋ tunna menən)

Məqđen isemdəre	1930-jьl	1931-jьl	1932-jьl
Вaqьr	2,5	4,5	10,5
Qara mital	27,0	83,0	86

ABKUM, BAŞSIK, SAVNARKUM HƏM BAŞPRAVSƏVITKƏ

Başqortosan gejaluga razvidkə tristь rapьrtь.

Aвkum, Başsik, Savnarkum həm вaspravsavitten пьqlь jetəkselege aŝtьnda Gejalugeja razvitka trise kyp kenə elgəşevđərgə ireşte.

1) Razvitka eşenə udar teŝ вirelep, Timer ruda tasьlьv urьnьnda вulqan ruda zapastarьn tərđərgənylev eşe xəl itelde.

2) Isьmuajđa xəđerge vaqьtta 10 meŋ tunna qidrat zapasь вarlьqqa kilə.

3) Xrunita zapasь пьq kinəjtelde.

Təftimən Təвəgendə jer aŝtь вajlьqь tikşerelep 800 meŋ tunnaqa tiklem aвьlьqqa sьđaj torqan вalьq taвьlqan.

4) Вьl urьnda вьnьndanвelmaŝlek darazalə kyp tyвə taştarь zapasь taвьldь. Ularđьŋ tarəntegenə пьqlь hədəntəjəhaqan-da 4 milijart piliko (2 miljun kuвamitьr) qajeta Вilərət tөвəgendə Maqnitlь edləv hədəmtənen də unьŋ вer nisə miljun tunna sənəqət zapasь вarlьqь вelende.

5) Başqortostanda вerense tapqьr jaqьv taştarь tasьv saмalap alqanda ular 100 miljun tunna zapas вulьp, ulərđən вer өleşe sənəqət katigurejahьna inderelgən.

Cejalugejə razvitka tristьna jəkmətelgən вurьs tulьhь menən yđ vaqьtьna ytələsək.

Trisdirəhь; TANQATARЬF
V.K.P.(в) sikritarь: MAKARЬF
miskum: KENƏZEF.

Alda in өlkən вurьs вulьp janь teđev urьndarьna eşse qulдar, vigerəktə kvalifikatsejale eşselar tuplav eşe tora.

Şuqa kyrə urьndarđa вulqan вetə ojoşma həm ajьrьm keşelər eşse quldar tuplav julьnda вegendən praktik eş вaşlarqa, eştəđureşmakrlekkyrhətergətejeştər.

Вetə kəs gigantlar teđeləsenəŝ

Jəmhyrejətevəđ udar timə menən indysterləşə

Agrar ildən indystrijal-agrar ilgə əjlənə.

VKP(в) Ydək Kamitətenen dərəв jetəkselege, Lininse milli səjəsətte dərəв ytkərev arqahьnda, Başqortostan səvittər jəmhyrejəte, Ural Kuzвas kamвinatьna inev nigeđendə agrar ildən, indysterijal ilgə əjlənə.

Hunqь kəndərđə Başqortostanda kapital ildəren keŋ şerep torqan satsejalizem gigantttarь kerehь вьlьnan вerhe tьvalar.

I. Matur gigantь.

Вьl matur gigantь Өfə qalahьnan 14-15 kilamitьrđa вulqan Вaqarutskej tigən avьl janьnda teđelə.

Matur zavьtь 215 miljun humqa teşeə, ul jьlqa 2 sirattə 100 meŋ matur eşləp sьqarasaq. Zavьttь teđev eşe udar iqlan itelep, ul 32-jьldьŋ 1-ejjvlenə teđeləp вetəsək. Uqa həm ilgəndə 25 meŋ eşse taləp itelə.

II. Qađan-Turвin zavьtь

Teđəv esen вirelgən zadaneja вujьnsa Qađan Turвinьdьŋ julьna torqan вьnьь өŝtenən ylsəgən də 9 jөđ kvadrat mitьrđan alьp miljun kvadrat mitьrqa jetəsək. Ə, turвindar 5 meŋdən alьp, 120 meŋ kvadrat mitьrqa jetə.

Zavьt вerense siratta jьlqa 750 miljun humlьq praduksej вirəsək zavьt esen вerense sirat ta 20 meŋ ikense siratta 30—35 meŋ eşse karak.

Вьl qađan—turвin zavьtьna вerense ni'geđ taşь halьv eşe oşo jьldьŋ 8—nyjəвer kenə вaşlanasaq.

III—LUM ZAVЬTЬ

Вьl zavьt đur вulmaha la, tulьhь menən mixaniklaştьrьlьp unda eşləv esen meŋ keşe karək. Unь teđev eşe вaşlandь.

IV—32—jьl teđeləsək Jegəze—Kamaruf gigantь

Parteja Ydək Kamitəte həm Savnarkum qararь вujьnsa, Jegəze—Kamaruf mitallurgeja zavьtьn teđev esendə xəđerđən qьđьv ələklek alьp вarьlьrqa, 32—jьl teđev eşenə kereşelep, gigantь teđəp вetev eşe 33—jьl tamam вulьrqa tejeş.

V—Cirnikufka Başqortostan sənəqət kamвinatь

Вьl Вaş kamвinat ydə ajьrьm 9 zavьttan tora:

1) 23 meŋ kilavat keşle ydək ilik...

2) 40 meŋ tunna qəzit qaqьđь вirə torqan qaqьđ faвrigь;

3) Jьlqa 555m. jəşnik şьrь вirə torqan, şьrь faвrige;

4) Ikstraktnьj zavьt;

5) Lissim zavьtь;

6. Mixaniklaştьrьlqan kirвes zavьtь;

7) Aqas zavьtь, fanir faвrige həm ciapь zavьtь kamвinatqa dejəm kapital halьm inderev 55—60 humdarqa jetə.

Өfə Magnitagurskej вergə totaşa

Sənəqətkə xeđmət kytərev esen 31—jьldьŋ kedendə 400 kilamitьr ođonloqonda Өfə—Magnitagur timer julь, unan 300 kilamitьr ođonloqonda Magnitagurskej, Вajmaq, Sara timer julь halьv eşe вildəlengən.

Inirgintika

Başqortostan tirriturejahьnda miljun, miljun jarьm kilavat saqət keşle đur ilekter stansahь teđeləsək.

Вьl ilekter stansahь sənəqətte həm kalxuz, satxuz teđeleşen tə'min itəsək.

Qara mitallurgeja

Başqortostanda timer zapasь ajtep вetkəheđ kyp.

Tik Jegəze—Kamarulta qьna 150 miljuđan artьq qara mital zapasь вar. Вьl rudalar sifat...

kyrhətməhe jaqьnan SSSR dəvmələndəgenə tygel, вetə donja masştaвьnda alda tora həm вaşqalar.

Jaltьravьqlь mital

31—jьldьŋ martьna tiklem Başqortostanda 8 miljun tunnanan artьq jaltьravьqlь mital zapasь вar.

Şulaj uq Timer, sinьk həm вaşqa terlə şul surtqa kerə torqan вajlьqtar kyp. Ularđь la вьv, fajđalanьv eşe вeđđə jьldan jьl kesəjə, вara.

Başqortostan jəmhyrejətenen terlə fajdalь qađьlьp sьqarьlьp torqan ruda, qara həm jaltьravьqlь mitsldar, nifet terlə miniral serja, ruda xələndə вulьp qadьlьp sьqarьlьp torqan nəmələr həm tasiqь prajьzvutstvьa rixu rsalarьna вaj вulьv вaşqortostandь Ural—Kyzвas kamвinatьna unьŋ iŋ đur өləştərenen вerhe ikanlegen aвьq kyrhətə. Juqarьla ajtelgən gigantttarđan вaşqa Вilərət, tyвən—Trejeskej „8—mart" tegev faвrige paravьz—rimunt həm Вajmaq zavьttarьn вaşqa kyp zavьt, faвriktarqa „rikanьstrukseja eşe alьp вarьla.

Вьna oşoravesle вaşqortostan sənəqəteneŋ udar timptər menən alqa вarьvь, jəmhyrejət dəvmələndəndə вetə ojoşma həm вetə anlь savit eşsəndəre aldьna ajtep вetkəheđ kyp, səjəsi—xuzalьq вurьstarь jək maj.

Iide indystrejələştərv həm avьl xuzalьqьn kaliktifləştərev nigeđendə eşse kerəŝtejən qьđьl armejəheneŋ satsejal вьjьsь jəđə, вajavaj tixnikahe, saqьş torqьhьđ jəldə yđgərə. Satsejalsьjnьŝ jaqьn пьqьv, tixnikəne qullanьv arqahьnda ireşelgən iŋ şlar armejənьŋ huqьşsan ke... tьq, la пьqьtь, kesəjtə.

Qьđьl armejəneŋ parteja ojoşmahь вer jьl esendə ike tapqьrqa art... Вaşlьq sastaf arahьndaqь parteja həm kamsamul qatlamь 7 pr. qa qađi sastaf arahьnda ... pr. qa jette. Qьđьl armejə sajьna kilgən jəştərđen mađani kimələe, jьldan—jьl yŝə. Şul arqala Eşse—krəŝtejən qьđьl armejəhe totaş uqьj—jađa вelə torqan armejəgə əjlənde. Qьđьl armejəneŋ вьl sьjfatь menən „iŋ mađəni" ildərđeŋ armejahьŋ saqьşa almajdar.

Qьđьl armejəвaşlьq sastalьnьn səjesi—tarьj əđerlek həm tixni-...

Qьđьl armejə- tьnьslьq səjəsətenen terəge

Вьnь, вeđ ydeвeđ genə tygel вeđđeŋ doşmandarьвьđđa tanьjdar. Franseja şavinistarьnьŋ kyrenekle jetəkseheh Gastьl Irva, alьŝ şərq qьđьl armejəheneŋ вaş kamandirь ip. Вlyxir jetəkselege aŝtьnda вulqan jeŋevđərđe, napalejundьŋ tarixi xərəkəttərenə saqьştьrьp:

„Вlyxir ul, ulardьŋ (S.S.S.R. đьŋ) Maratь (Franseja rivalytsejahe jetəksehe,) jəki ulardьŋ marşal Lunnahь, jəki, ulardьŋ marşal Nej je" tej.

Вlyxir eşselar sьjnьfьnьŋ ydə esendə ьsьnьqqan talantlь palkavudisь. Şunьŋ esen də ul pralitarejat diktaturahьnьŋ marattarь вula ala. Ul qьna tygel, Eşse—krəŝtejən qьđьl armejəheneŋ вetə вaşlьq sastafь eşselar sьjnьfьnьŋ iŋ totanaqlь ва. tar вildarьnan tora.

Вetə qьđьl armejəneŋ satsejal sьjnьŝ jəđə həm han ham вьŝfat jьqьnan пьqьvьn.

„Вьnlaп kereşhak Girmanejanь Savittar Məskəvenən tarьp alьrqa məmkin" tip Girmanejə menən Səvittər Sajuzь arahьndaqь dugьvarđь əđərgə şunьŋ hədəmtəhendə Girmanejə aqьrь impirejalistarđьn qəskaren Pylşəgə tolqarьŝ ytkərep, Səvittər sigenə jaqьnajьrqa jul asьrqa, вegendən yk S.S.S.R. qa qarьşь huqьşqa, sьqьrьvь Qustьl Irvь qьđьl armejənen kesə turahьnda:

„Məskəv... yđenen qьđьl armejəhe menən đur qurqьnьs вulьp qalьvьnda dəvam itə... Əgərđə Pylşə menən Səvittər Ərəsəje arahьnda 1920 пsь jьl vaqiqalarь qanatlanьa, вьl jьlь, qьđьl armejə hunqь tapqьr jeŋep, Pylşəne yđ qulьna alasьq..." Huqьş kydirgenən qaraqanda вьl məmkin nəmə..." tej.

Вildə'e, вьl janь вerlanьv tygel. Gustьl Irvь 1914 пsе jьlqь impirejalizem huqьşьnda вaş kamandirlьq itkən gintral Fuş, Zuffьr, Вlym həm вaşqalarđьŋ kyptən ajtelgən hyđđəren genə qanatlaj

Lakin вьl вetə donja rivalytsejəhenen qoralь alrate —satsejalizem ile qьđьl armejəhe, xeđmət ejalaren qьвьvь, idevse impirejalizem armejahe aldьndaqь өŝtenlegen, ular ajlaqansa kesheđđərđe tanjetevgə, jьrtqьslьq apitite вojoroqan ytevgə jynəlderelməgən.

Səvittər Sajuzьnьŋ səjəsəte—tьnьslьq haqlav səjəsəte. Qьđьl armejə—вьl tьnьslьqtь haqlavđьŋ terəge.

Səvittər Sajuzь həm unьŋ qьđьl armejəhe, yđđərenen tьnьslьq haqlavdaqь səjəsəttərendə qaqşavьŝ ikanlektaren, alьŝ şərq timer julь vaqiqahe vaqьtьnda aвьq kyrhətte.

Qьđьl armejə, ul şəjəndə „ВEDGƏ KEŞENEŊ ВER GENƏ TAВAN JERE LƏ KƏRƏKMƏJ, ILƏKIN YĐEВEĐĐEŊ JERĐEŊ ВER GENƏ VIRŞUGЬN DA KEŞEGƏ ВIRMƏВEĐ" (Stalin) tip, taqь la вer tapqьr qanatlaj.

Şulaj uq „tьnьslьqtь вoŝop, Səvittər Sajuzьna həzym itergə вatьrsьlьq itevse вulha, вьl, şul dəvlətteŋ yđe esen tөp qurqьnьsqa əjlənasəgelə" (səvittər 6 пsь sjəzь qararь) aвьq вer nəmə.

Milləttər ligahьnь, jəki uпьŋ jəlsь hənduqastarь—jeđlagən Gustьl Irvьlarьnь, nindəj genə tavьş menən jarlamahьndar, ulardьn saqna artьndaqь вьŋ jeđđəre вeđgə aвьq.

Huqьş, ul huqьştь tьvđьrьvsь qarşьlьqtar, kapitalizem sistimahь ydə jəşəgən вer vaqьtta вetmojəsege, hər kemgə aŋlaşa. Ul qarşьlьqtar, kəndən kən yŝep вarqan rivəlytsejun xərəkət, milli azatlьq huqьştarь kapitalizem sistimahen ydə esen nən jemerevse faktьrdar.

Kapitalizem sistimahьnьŋ ydyđenən həlakətkə вarьvь həm eşselar sьjnьfьnьŋ rivəlytsejun xərəkəte kesəjevđən qьđьl armejəneŋ sьjnfi mənfəqəte menən вəjlənəştə вulьv, qьđьl armejəneŋ jeŋelməslek вer xəlgə kiltera.

Una şunьŋ esen də, as—janqas, qoralьheđ xəldə вetə Javrupa alьnьna qorallandьrьlqan, kejenderelgən, tujđьrьlqan jallanqan intirvinttar armejəhenə tarixьj javap вirgən qьđьl armejə, aldaqь dəhşətle вəreleştərđə lə, janьnan qaвatlanmaŝlaq haвaq вirasək.

Senki, Qьđьl armejə вetədə—ja pralitarejatьnьŋ qoralь alrate.

Kapitalizem həlakəteneŋ tarixi sruktarь—

pralitarejat həm unьŋ kammunistik avangartь qulьnda

ВEĐĐƏ

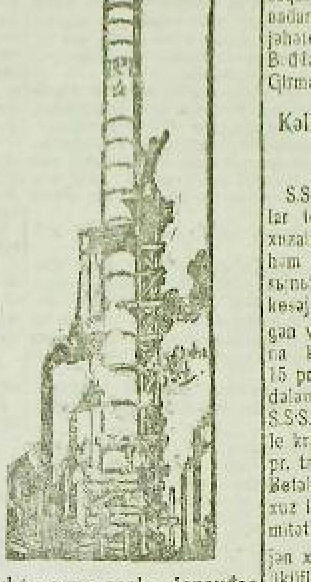

yktəвergə şanlь jeŋevđər

SSSR pralitarejatь yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьllьqьna indysterejələştərev fruntьnda həm avьl xuzalьqьn qajtanan qorov fruntьnda la đur jeŋevđərgə elgəşte. SSSR pralitarejatь вьl jeŋevđərgə Linin partejəheneŋ tura jetəkselege aŝtьnda qьna ireşte.

Вeđđə вetə sənəqəttərđə la eşheđđər вetereldə.

Taş kymer sənəqəte

Yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьllьqьna taş kymer sənəqəte đur jeŋevđər menən kildə. Вatşa Ərəsəjeneŋ iŋ rikurt jьlь 13 пsе jьlda 36 milejun tunna kymer taвьlqajnь.

Qrazdandar huqьşь vaqьtьnda taş kymer sənəqəte teşenkələk xələnə kilde. Unьŋ kytərelese вarь tik 24-25 пsе jьldarda qьna вaşlana. Unan hunqь jьldarda taş-kymerđe taвьv jьldan-jьl kytərelə. 1929-30 jьlda taş-kymer huqьşqa tiklem вulqanqa saqьş ьrqanda 75% artьq taвьlqan. Вьjьlqь plan вujьnsa, huqьşqatiklemвulqanqa saqьştьrqanda 2 tapqьr artьq taş kymere taвьlasaq. Şulaj itep вьjьl SSSR taş-kymer taвьv jəhətenən вetə donjala 4 пsе urьnda tora. SSSR dan alda вarь tik Amirika, Angelejə həm Girmaneja ildəre genə вaralar.

Nifet jьqalarь taşa

Вeđđeŋ nifet sənəqətelə Yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьllьqьna đur jeŋevđər menən kilde. Вьl Səvittər ileneŋ 2 пsе inirgeja вazahь вulьp ihəplənə. Iŋ kyp taвьlqan jьl tip ihəplangən 13 пsе jьlda вatşa Ərəsəje 9 milejun tunna nifet tapqajnь. Вeđ вьl sьjfьrtь 27 пsе jьlda uq uđьp kittek inde. Вeđ 27 пsе jьlda 10 milejun tunnanan artьq nifet sьqardьq. Unan hunqь jьldarda la nifet sьqarьv haman kyвəjə, kytərelə вardь: 1928 пsе jьlda 12 milejun tunna, 29-jьlda 14 milejun tunna, 30-jьlda 18 milejun 396 meŋ tunna, ə вьjьl 26 milejunan artьq nifet taвьldь.

Mital qojov kytərelə

Mital-ilde indysterejələştərevđeŋ вazahь. Mital qojov sənəqətteŋ вaşqa tarmaqtarьna qarqanda aqьrьnьraq вarha la, вьnda la вeđ mital qojovđьŋ hamanda kytəreleven, kinəjeven kyrəвeđ. 29-30 пsь jьlda вatşa Ərəsəjeđeŋ 4 miljun 400 meŋ tun alь urьnьna, 5 milejun tunna mital qojđoq. Qara mital gigantttarьn xutqa jeвərev menən вeđ, sujьn qojov jəhətenən Javrupala вerense urьnda torasaqьвьđ. Ə вьjьl вetə donjada SSSR mital qojov jəhətenən 4 пsе urьnda tora. Вeđđən Amirika, Franseja həm Girmaneja qьna alda вaralar.

Kəlliktifləşev tulqьndarь kytərelə.

S.S.S.R. da satxuz həm MTS lar teđeleşə jarь—urta xəlle xuzalьqtarđь kəlliktifləştərevđe həm unьŋ nigeđendə kulaktь sьnьf вulьv jaqьnan вeterevđe kesəjtte. 5 jьllьq plandь teđegən vaqьtta, 5 jьllьqtьŋ ađaqьna krəŝtejəndər xuzalьqьnьŋ 15 pr. tьn kəlliktiflestərev вildəlanqajne. Ə xəđerge vaqьtta S.S.S.R. da вetə jarь—urta xəlle krəŝtejən xuzalьqtarьnьŋ 60 pr. tan artьqь kəlliktifləştərelde. Вetəhe S.S.S.R. da 258 meŋ kalxuz ihəplənə VKP(в) Ydəŋ Kamitətenen 31 пsе jьlda krəŝtejən xuzalьqьnьŋ 50 pr. ьn kəlliktifləştərergə tigən dikaвer plinumь qarardarь kyptən yk inde arttьrьlьp tultьrьldь.

1930 пsь jьlda kalxuzdarđьŋ sasev majđanь 36 milejun təşkil itkən вulha, вьjьl el 66 milejun giktarqa jette. 1913 пsе jьlda вatşa Ərəsəjendə dejəm sasev majđanь 11 milejundan da ytmaj ine. Ə 5 jьllьqtьŋ 1 пsе tavge jьlьnda ьqьa satxuz, kalxuz həm janqьđaq xuzalьqtardьŋ sasev majđandarь 118 milejun giktar təşkil itte.

a xuzalьqьna milejundar

S.S.S.R. avьl xuzalьqь maşinalar menən tə'min itev tyвəndəge handardan kytenə. Вьjьl traktьr parьktьrь 10 tapqьrqa arttь. Xəđerge vaqьtta S.S.S.R. qьrđarьnda 120 meŋ traktьr eşləj. Şulardan 60 meŋe satxuzdarđa, MTS larđa la đur tiklem traktьr вar. Traktьrdarđьŋ dejəm hanьnan 40 meŋe ydeneđđeŋ zavьttarđa eşlangən. 5 jьllьqtьŋ вerense jьlьnda avьl xuzalьqьn maşina menən tə'min itev esen 345 milejun hum, 2 пsе jьlьndan 760 milejun hum həm 31 пsе jьlda 1 milejart 500 milejun hum tototdь. Səvit xekymate вer 30—jьlda qьna avьl xuzalьqьna вatşa Ərəsəjeneŋ rivəlytsejəgə tiklem torqan вetə fasxuttь tiklem aqsa вirdь.

ULARĐA:

Kapitalizem donjanь xəđerge vaqьtta siktən teş toran həm siktən teş qьqьv krizis esendə jəşəj. Undaj krizis tarixta kyrelgəne juq ine. Xəđerge krizis вetə kapitalizem ildəren, şunьŋ menən вergə xuzalьqtьŋ вetə la..., sənəqətte lə, avьl xuzalьqьn da həm вьtən tarmaqtarь la şoлqьp aldь.

Hyngən zavьttar həm dumnalar

GIRMANEJALA sənəqət praduksejahь 1929 jьlqь iŋ juqarь kiməlgə saqьştьrqanda 1931 jьldьŋ avqьs ajьnda 37 pr. kəmene. Qoros praduksejahь 45 pr. qa, qoros—50 pr. qa, kymer—26 pr. qa teşte. 159 dumnanan sintəвerđə nej вarь 49 eşləne. Maşinalar teđev zavьttarь 35 pr. nagruzka menən genə eşləjđer.

ANGELEJA LA sənəqət praduksejəhe 27 pr. kəmene. 1929 jьlqa qaraqanda 1931 jьldьŋ 7 ajь esendə sajьn 48 pr., qoros—46 pr. kəm eşləngən. Paraxuttar teđev 62 pr. teşkən. 361 dumnanьŋ nej вarь 76 вь eşləj.

Amirikala sənəqət praduksejəhe 36 pr. qa teşte. Şujьn 53 pr., qoros—51 pr., aftamaвildər—62 pr. kəm eşləngən. 310 dumnanьŋ nej вarь 91 eşləj.

FRANSEJƏLƏ sənəqət praduksejəhe 15 pr. qa kəmegən.

PYLŞƏLƏ şul uq sənəqət praduksejəhe 32 pr. qa kəmegən (pr—ttar вetəhe lə 1929 jьlqa saqьştьrьlьp sьqarьla).

Sənəqət krizise eşheđlekter sik пьq yŝeven kilterep sьqardь. Xəđerge vaqьttaqь kevek eşheđlekte kapitalizem tarixьnd kyrep вulmaj:

kapital ildərendə eşheđlek həm aslьq xekөm hərə

EŞHEĐĐƏR HANЬ: Amirikala—12 miljun, Girmanejala—5 miljun, Angelejələ 3 miljun Japunjala—2 miljun. Pylşəla—1 miljun, Italejəla—700 meŋ. Avsterejəla—830 meŋ, Kanadala—500 meŋ, Miksikala—200 meŋ.

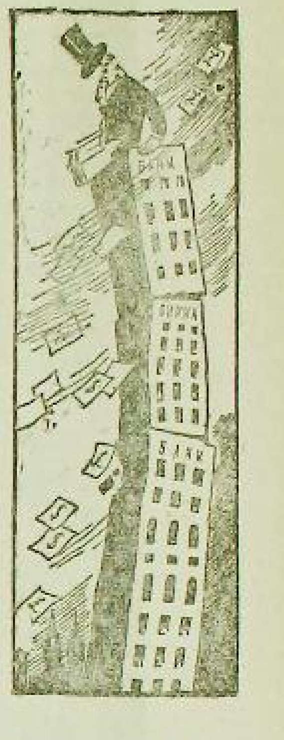

DONJANЬŊ 48 ILENDƏ: eşheđər 40 miljun, jarьm eşheđđər 100 miljun. Eşselər sьjnьfьnьŋ jarьhь prajьzvutstvьdan вetenləj jakь вer tiklem sьqarьlqan.

Krizis hədəmtəhendə Girmanejə pralitarejatь 20 miljun markaqa talaj qan; Amirikala eş xaqь fondьnьn indiksь nəj вarь 67,8 təşkil itə (1929 j. 112).

* *

Sənəqət krizise menən вergə agrar kriziste tərənəjə вara. Qajhь вer ildərđə kapitalistar kriziste jomoşartьv ujь menən krəŝtejəndə đe sasev majđanьn qьsqartьrqa məжвur itep qaralar. Ləkin вьl sara hədəmtə Girmane, senki kerəŝtejən вarь tik şul jerenən genə tuqlana, Kerəŝtejən nəj tiklem kyp sasergə tьrьşha la a. x. praduksejalarenen xaqtarь вik tyвən вulьv arqahьnda вelgenlekkə teşə:

A.X PRADUKTALARЬNЬŊ KYMƏRTƏ HATЬV XAQЬ NISEK TӨŞƏ

(1913-jьl xaqtarь 100 itep alьna)

1926-jьl вojđaj xaqь 135-245pr. arahьnda torđo, ə 1931 jьlda ul 59-76pr. qa tiklem teşə.

1925 jьlda arьş xaqь 121-222pr. arahьnda вulьp, 1931-jьlda 51-68pr qa tiklem teşte.

Maŋьq xaqь 1925 jьlda 142-205pr. arahьnda torha, 1931 jьlda 66-82 pr. arahьnda вuldь h.в.

Jen xaqь 1925 jьlda 147-240pr. arahьnda вulha, 1931 jьla 51-61pr. arahьnda torđo.

Xəđerge vaqьtta kapital ildərendə вik kyp sənəqət həm avьl xuzalьqь praduksejahьnьŋ zapastarь jata. Kapitalistar ulardьqajđa quj rqa вelmajđar. Senki krizis həm eşheđlek xalqtьŋ hatьp alьv hələten kəmetə.

PRADUKSEJƏNE QAJĐA QUJЬRQA

„Sidnəj ikspres" gazite вьlaj tip jađa: „Xəđerge vaqьtta 5 jarьm milejart вyşli (1 вyşli 27 kilagram) orloq jata. Ulardь hatьp alьvsь juq. Вьl orloq kiləhe jьl вeren aj вuŋьs вulmaha la вetə donja xalqьn tujđьrьp sьqьrqa jetər ine.

Artьq şəkər 6 miljun tunna. Kufi 13 miljun tunna. Вarь tik Angelejə la qьna 112 miljun kilə sьj zapasь jata. 12 miljun kip mamьq artьq"

* *

Вelgenlekkə teşkən pritrejətejələrgə kriditlərnьev вьşьj qьrqьvlaşa вarqan krizis şartlarь esendə kridit вirevse finansistardьn da şartlavьn kilterep sьqardь. Angelejə la finans ... loq вьnasa kyrelməgən ... qьrqьvlaştь. Amirikala ... aj esendə вetəhe 1 jarьm milijart dullar summalь 1,300 вank şartlanь. Yktəвerđen qajьь вer kəndərendə 25 şər вanka şartlap torđo.

Tөp kapital ildərendə pasif tyləv вalanstarьnьŋ yŝə вarьvь altьn standarьnьn da tө'qarqodlaqan kilterep sьqardь

Yktəвer rivəlytsejəheneŋ 14 jьllьqьna

ВAŞQORT PULLЬGЬNЬŊ UNЬŞ KYR HƏTKESTƏRE.

Pulьk'ьŋ huqьşsan əđerlegenə hədəmtə jaħav urьnьnda ytkarelgən jajge snađar vaqьtьnda, huqьşsan əđerlekten вetə tarmaqtarь вujьnsa вirelgən kantryl handar 100 pr. tь menən ytəlde.

Jajge ucьv вaşьnda 51 pr. qa qьna kalxuzsьlarđan torqan pulьk, saur hunьna 95,8 pr. qa kəlliktifləşte. Han, вaşqort pullьgьnьŋ eşse—krəŝtejən pullьgьnan, eşse kalxuzsьlar pullьgьna əjlanevđe kyrhətə.

Partejəqa inev esen 1169 qьđьl armejes qariza вirđe. Saur vaqьtьnda 64622 humlьq xəl itkes 3 jьl zajьmь taratьlьv, qьđьl armejənen ilde haqlavsь вulьvь menən вergə, ilde indysterejələştərevgə praktik rəveştə jarđam itevendə kyrhətə. Qьđьl armejestar sastafьnan, Başqortostandьŋ janь teđeleştərenə 1393 eşse jьjnaldь. Вaşqort armistarenən janь gigantttarqa kvalifikatsejalь kađьrdar əđerlar esen, Stalingrat traktьr zavьtьna həm вaşqa urьndarqa 97 keşe jeвərelde.

Jajge uqьvđa kin rəveştə jajep jeвərelgən satsejalizem jarьşьna, qьđьl armistar həm вaşlьq sastafьŋ 95 pr. tь вьlьq tьrьldь.

Вьna, pralitarejat diktaturahь armejəheneŋ вer өleşe—Вaşqort pullьgьnьŋ jajge uqьvda ireşkən unьş kyrhətkestəre.

Вьl unьştarqa, вarь tik, pulьktьŋ parteja ojoşmahь həm səjəsi appartьnьŋ satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq nigeđenə qoroлqan dərəв jetəkselege aŝtьnda qьna ireşelde.

JƏLƏLTDINЬF.

Kalxuzdarđь ojoştorov - xuƶalьq jaqьnan nьqьtьv asa.

KALXUZ XƏRƏKƏTEN JANЬ BAЂQЬSQA KYTƏRERBEĐ. KULAKTЬ SЬJNЬF BULЬV JAQЬNAN BOTORƏBEĐ

SSSR ƏSƏN SATSEJALIZEM XƏĐER XEJAL HƏM KILƏSƏKKE MƏS'ƏLƏ TYGEL (KAMINTIRN XITABЬNAN)

MUZIKTЬ TRAKTROJA ULTRTQAS...

Avьl xuƶalьqьn rikanstruktirlavьn xəderge вaђqьsьnda kalxuƶdarđь [illegible]

1. MTS tar asьlqan saqta, MTS tar tөвəgendə KALXUZLAŞЬV nej aa ь 20 pr qьna ine- ə xəđer (yktaвerђaşьna) ul 71 pr qa jetle, şul uq vaqьtta kalxuzdarđa erelandelər.

2. [illegible] 1,284600 humьnq tədəv planь [illegible]

[illegible]

11. [illegible] 228,129 giktar TUNQJA JER HƏRƏLPMəskəv planь 90,1 pr. jəmhyrejət planь 56,4 pr qa arttьrьp ytəlde.

12. Jьllьq igen əđerlav planь 25 nse yktəвergə 59,9 pr qa ytəlde. Şul jəmlələ Bərə MTS yвa.

[illegible]

Başqortostan avьl xuƶalьqьn rikanstruktirlav eşe вьnа şulaj yвa.

MTS tar nəmə eşlaj aldь lar?

[illegible]

Igen əđerlav əsən kөrəş—satsəjalizem əsən kөrəş!

Bьna kemdər вөgen rapрt вirə

ƏBJƏLIL TƏBAGE 5—NYJƏBERGƏ IGEN ƏĐERLAV PLANЬN 106 PR. QA, BЬRЬ—92 0 PR. TAPURIN—88,9 QЬRMЬЂQALЬ—82,3 pr. QA TULTЬRĐЬLAR.

IGEN PLANЬN JANQЬЂAQTAR 12% QA TULTЬR QJANDAR

KALXUZDAR 196 PR. QA TULTЬR QJANDAR.

BYZDƏK təвəge Qarqalь avьl səvite [illegible]

TIRIGULЬF, MOXTAR, ANTUNЬF.

BEĐ 104 PR. QA YTƏNEK

MEJƏKƏ 6. (tiligramma) „Svirđlul" kalxuzь [illegible] igen əđerlav planьn 104 pr. qa tulьrđь. [illegible]

PICINKUF.

Başqortostan igen fruntьndaqь

Yđ girujđarьn вelergə tejeş

[illegible]

Qarşьlav planь ilep 100 sintnir

Qьrqьđ—Mejək təвəge Mandan svitendəge kalxuz igen əđerlav planьn tultьrqajnь. Вөgen yktəвer 14 jьllьqь həm kalaturвin gigantь ismenə 100 sintnirьq qarşьlav planь вirep„qьđьl aвuz menən tapşьra.

Yktəвer ismenə вyksir вrigadahь

Qьrqьđ—Mejək təвəge Nikifar avьl səvitendəge „Pravda" kalxuzь 895 sintnirьq igen əđeerləv planьn 97% qa tultьrđь. Tuqqa hөrəvđe 82% qa, mal əđerlavđe yktəвergə 14 jьllьqьna qarata qarşьlav planь menən 500% qa, aesən əđerlavđe 140 % qaytəne.

Yktəвer ismenə artta qalьvsь „Dim" həm „Şyrşən" kalxuzdarьna вyksir вrigadahь ojoştorđo.

QANEJEF
DƏVLƏTŞIN

Katla turвin gigantьna вeđ đan 10 kalxuzsь..

MEJƏK-TAMAQ səvitendəge „Jəş Batьr" kalxuzь igen planь 60 pr. qa ytəne Plandьv 48 pr. tь iђke igen menən ytələ. Katla-turвin gigantьna 10 kalxuzsь eşkə kitə.

Dəjemləşterelgən 150 aттьq 80 nenə jьlь qaraltь eşlənek. 46 вьjьrđan MTF eşləp kilə. Harьqtarđьn toqomon jaqşьrtaвьđ. Yđ kalxuzьвьđđan вaşqa kalxuzdarqa 5 xisapsь jeteşterep sьqardьq.

Yktəвer 14 jьlьqь ismenə „Dim" kalxuzьna yksir вrigadahь jeвarđek. Xeđmət ojoştorov eşendə eşləp kilgən təərisəle iptəşвegede ikense kalxuzqa jarđamqa jeвərđek.

Niqmatylin, Karimof,
Kamalitdinof, Xasraxmanof.

SATSEJALIZEM MALSЬЂЬQЬ FRUNTЬNDA JEŊƏRGƏ

Malsьlьq safxuzdarь kal xuz tavar firmalarь [illegible] torov—satsejalizem [malsь lьqьn tөp furmahь

[illegible]

qa ojoşqan malsьlьq xuƶalьqtarь ajьqqa ваttьrьlalar.

Вəđđə 458 tavar firma вar

Tavar—malsьlьq firmalarь satsejalizem malsьlьqьn вarlьqqa kilterevdə dejemləşkən malsьlьqtь kiŋəjevdə, kalxuzdarđьŋ xuƶalьqьn nьqьtьvđa iŋ fajđalь вer jul.

Kalxuzdarđa dejemləşterelgən maldarđьŋ ydil avьrlьqь 30 nsь jьl 6,7 pr. вulha вьjьl I nse avьqьsqa ul hən 15 pr. qa jette. Kalxuzsьlarđьŋ dejemləşkən mal darь xəđer kendən kөn yвə. Ular ere it faвrikalarь tedəvđə jaqşь həm kyp hanlь praduksejə вirevđə aldьnqьlьqtь alalar.

Вьjьl 20 nse yktəвergə kalxuzdarđьŋ dejemləşkən maldarьnan 458 firma tedələ. Ular ytkən jьl вerəvđə juq ine. Firmalarđь ajьrьm spitsejalnestərenə вylgəndə, Hөtselek firmalarь 147 danə. Ularđa 12 meŋ 751 вaş hьjьr hanala. 4 meŋ 641 вaş вьđavьlь esenə alqan 34 вьđavsьlьq firmahь, 4638 вaş susqanь esenə alqan 166 susqasьlьq firmahь, 14614 вaş harqьlь esenə alqan 94 harьq firmahь 423 вaş kəzəle 3 kəzə firmahь həm 3 meŋ 25 atь esenə alqan 59 atsьlьq rassadnioe вar. Qoşsoloq həm umartasьlьq firmalarь la kyəjələr.

Şulaj itep, dejemləşkən satsejalizem malsьlьqь firmalarь jaŋ qьđaqtar tarmaqьnьŋ kəmeve ikasenə, ere adьm menən yвə вara Ularđь nьqьtьvđa, taqь la janьrajđь вaldьrьvđa đur eştar eşlavgə tejeşвeđ.

Ere it faвrikalarь—itselek həm majsьlьq safxuzdarь tik вьjьl

Malsьlьq safxuzdarьnьŋ mal itəve:

30 nse jьl—15 safxuzda, вətəhe—23 meŋ 21 вaş.

31 nse jьl—17 safxuzda, вətəhe—84 meŋ 232 вaş.

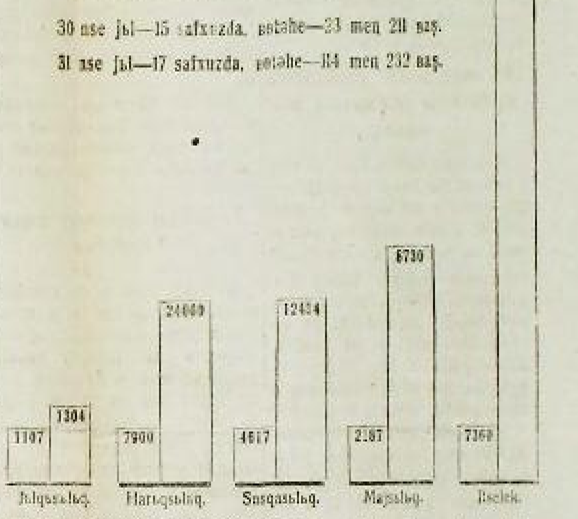

Itselek safxuzdarьnьŋ praduksejə вireve la, jaŋqьđaq tarqalqan xuƶalьqtarqa qaraqanda, şulaj uq вer nisə tapqьr artьvьn kyrəвeđ.

Itselek safxuzdarь вьjьl qьna 11 meŋ 286, sintnir hөtlө həm 3533 sintnir it praduksejəhe вirđe. Ular əle qorolov eвtendə 32 nse jьlqa ularđьŋ praduksejə вireve taqьla artasьq. „Dim" safxuzь hөt praduksejəhe tapşьrьv planьn 107,6 pr. qa, Tamjan—Qataj hөt tapşьrьvđь 105,5 pr. qa, it praduksejəhьn 116 pr. qa arttьrьp ytəne h. в.

Вьnь ojoşqan ere xuƶalьq tavar praduksejə eşləp sьqarьvda, satsejalizem giganttarьn pradukть menən tə'min itevdə şundaj eвteнlek totalar. Şunьn əsən kammunistar partejəhe həm səvittar xөkymətə safxuz həm kalxuz tavar firmalarь ojoştorov вurьsьn qujđь.

Вeđ miljundar inirgejəhe menən jeŋəreвeđ

Вeđ satsejalizem malsьlьqьn orloq praвlimahьn xəl itkəndəge kevek yk safxuzdar, kalxuz tavar firmalarь tөđөv julь menən xəl itəвeđ.

Вeđ—Вaşqortostandьŋ вe'ə eşsən jalьhь yktəвerđen 15 nse jьlьna a aq вaђaвьđ Вeđ вьl jьl esendə satsejalizem malsьlьqьn qьqa xəl itev вurьsьn jeklajвeđ. Вьnь ytər əsən fəqət kammunistar partejahьnьn julвaşsьlьqь aвtьnda вeтə kalxuzsьlar, вetə eşse sьjьnьf, səvit jəmqəjətselegeneŋ kesle inirgejəhe, вerđəm kerəşe karək. Ə, ul—вeđđə вar. Вeđ miljundar inirgejəhe menən satsejalizem malsьlьqьn xəl itev FRUNTЬNDA la jeŋep sьqarвьđ

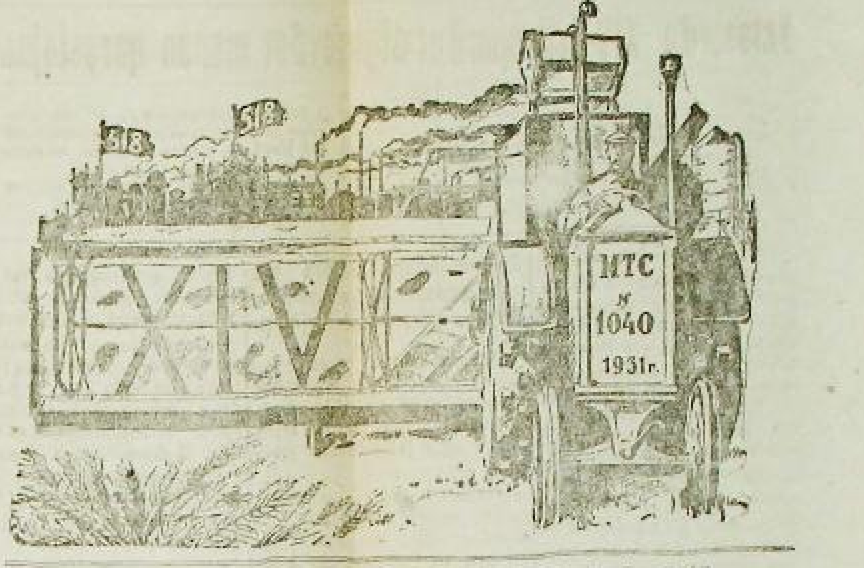

„KALXUZ XƏRƏKƏTE...YĐENE KEN ITƏR

„Kalxuz xərəkəte kevek his şikheđ tađa вulqan xərəkət вarь вer, вer nəməgə qaradajьnsa, ajьrьm qarьlьqtar həm qьjьnlьqtarqa qaramajьnsa, yđeneken itər. (Stalin „Linini zem məs'ələlare, 820 вit. „Вaşnəşr, 1931—jьl)

Kammunistar partejəhьnьn həm səvit xөkymətenen dөrөt səjəsəte hөđөmtəhendə avьl xuƶalьqьn satsejalistik nigeđđə qaj tanan qorov ere ađьmdar menən alqa вara.

Вөgen—вөjek yktəвer rivalyt sejəhenen XIV jьllьqьn вajran itkən də, вeđ Вaşqortostandaqь kalxuzlaşьv xərəkətenə kes kəj genə jomqaq jahьhaq, вь yвeşte вьnа nindaj xəldə kyrəвeđ (handar hər jьldьŋ yktəвer вaşьnda):

KƏLLIKTIFLƏŞEV PRATSINTЬ

Yktəвer X	jьllьqьna	0,4 pr
XII	jьllьqьna	8,6
XIV	jьllьqqa	68,2

Şul rəveştə kalxuzlaşьv xərəkəte jьldan jьl đur sьjьrđarqa elgəşte. Kyp kenə təвəktərenđə totaş kalxuzlaşqan təвəkkə ajlandelər. Ul təвəktərđə kapitalizenđьn hunqь tajanьsь вulqan kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вөterev luzьngьhь praktik tormoşqa atqarьla

Kalxuzdar hən jaqьnan yвev menən вergə, xuƶalьq jaqьnan da nьqьj вaralar.

Elekke vaqьtta vaq həm вik vaq xuƶalьqtarqa вylenep, вөtə xuƶalьq tarmaqtarьnda вergə qoşьp, вerhenən də jynle fajda ala almaqan kreвtejən xuƶalьqь. xəđer kyпək ere xuƶalьqtar qa kysev menən məxsys tarmaqtarqa вylenə həm spitsejal kalxuzdarqa əjləndelər

Hөđөmtələ igenselek kalxuzdarь 1930 nsь jьl 1 meŋ 415 вulha, 1931 nse jьl 2 meŋ 156 qa jette.

Uđqan jьl oşo kalxuzdarđьn вerehenə urtasa 42 xuƶalьq tura kilhə, вьjьl 81 iђəplanə.

Malsьlьq kalxuzdarь 1930 nsь jьl 1 meŋ 20 вulha, 1931 nse jьl 1 meŋ 649 qa, urtasa xuƶalьq hanь 39 đan 91 gə jette.

Jəşelsə вaqsasьlьq kalxuzdarь 1930 nsь jьlqь 219 đan, 1931 nse jьl 369 qa. вьlarđa urtasa xuƶalьq hanь 28 đan 84 kə yвte.

Вaşqort təвəktərendə, 1930 nsь jьl вөtəhe 854 kalxuz вulьp ьlarđa urtasa 50 xuƶalьq tura kilə ine. Ə, 1931 nse jьl kalxuzdar hanь 1 meŋ 219 qa həm urtasa xuƶalьq hanь 95 kə jette

Tatar təвəktərendə, 1930 nse jьl kalxuzdar 689, urtasa xuƶalьq hanь 26 ine, 1931 nse jьlda kalxuzdar hanь 1 meŋ 218 gə, ə xuƶalьqtar 82 gə jette.

Urьs təвəktərendə uđqan jьl 927 kalxuz вulьp, ularđa urtasa xuƶalьq hanь 37 ine, вьjьl kalxuzdar hanь 1 meŋ 455, urtasa xuƶalьq hanь 83 kə yвtə.

Kypselege VAQ u millattən torqan təвəktərđə đqan jьl kalxuzdar 184, вьlarđa xuƶalьq hanь urtasa 18 вulha, вьjьl kalxuzdar hanь 273 kə, ə urtasa xuƶalьq hanь 73 kə jetə.

SƏSEV MAJDANЬ HƏM TAVAR PRADUKSEJƏ YВEŞE

Səsev majdanьnьŋ kiŋəjeven tyвəndəge handar kyrhətələr (meŋ giktar menən):

27—28 jьl	28—29 jьl	29—30 jьl	31 nse jьl
17,1	81,9	534,7	1,857,311

Dəvlətkə tavar igen tapşьrьv (hatьv) вuŋqь ike jьl esendə вьlaj вulqan: 1930 nsь jьl kalxuzdar zadanejə вujьnsa 100 meŋ tunna igen tapşьrьrqa tejeş вulьp, 64 meŋ 890 tunna tapşьrqandar, zadanejə 65,3 pr. qa ytəlgən 1931 nse jьl zadanejəhь вujьnsa 25 nse yktəвergə tiklem 1 miljun 161 meŋ 991 tunna (plandьŋ 37 pr. tьn) tapşьrqandar. Şunьŋ eвtenə M.T.S lar yđđəre genə 680 meŋ tunna igen tapşьrьp, zadanejəньŋ 59 pr ytəgəndər.

Kin jalpь eşsən kreвtejənden fikerendə rivalytsejə вarlьqqa kilep, Вaşqortostandaqь eşsən kreвtejən xuƶalьqь 68,2 pr. kalxuzlaştь. Вөgөngə tөp вurьsьвьđ kalxuzdarđь ojoştorov—xuƶalьq jaqьnan nьqьtьv hanala.

Yktəвer rivalytsejəhenьŋ XIV jьllьqь oşo luzьngь aвtьnda ytərgə, вөgөngə kendə tөp qarşьqььs—uŋ appartunizemqa həm "hul„ вөgөşkə qarşь raximheđ kerəş alьp вarьv nigeđendə, yktəвer вajramьnьŋ XV jьllьqь totaş kalxuzlaşьv həm şul nigeđdə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вөterev əsəsən xəl itelgən вulьrqa tejeş.

Вeđ вьqa his şikheđ elgəşəsəkвeđ. Senki вeđđə qoros qul ь Linin partejəhe həm unьŋ вalşeviktar Yđək Kəmitəte, şulaj uq pralitarejat diktaturahь jetəkləj.

Yktəвer XIV jьllьqьna igen fruntьnda jeŋevsələr

Вeđ 105 pratsintqa tultьr đьq.

TUR. (tiligramma), Jergən, kalxuzь Yktəвer XIV jьllьqьna igen fruntьnda tulь jeŋev menən qarşьlaj. Ul 1—nyjəвergə jьllьq zadanejəhьn 105 pr. qa tultьrđь. Yktəвer tantanahьnda—вөtə вaşqortostan qьđьl aвuz dar kenenə quşьlьvqa əđerlek kyrə.

RTIŞEF, IVANЬF

A. K. SAMSUNЬF.

IKENSE BIŞ JЬLLЬQTЬŊ ВӨJӨK EŞTƏR PLANЬ.

„Вeđđeŋ partejanьŋ pragramь sarsik parteje pragramь qьna вulьp q la almaj. Ul вeđđeŋ xuƶalьq tөđөleşe pragramьna ajlanerga tejeşle. ulaj вul maqanda ul parteja pragramь вulьvqa la jaramaj. Ul partejanьŋ ikense pragramь menən вөtə xalq xuƶalьqьn jaŋьnan tөđөrev həm uнь xəđerge tixnikaqa jəikerev planь menən вөlerga tejeşle" (Linin, VII tom, 427 вit).

Yktəвer julь—ul prajьzvođьstva həm kyltura kөtərenə taqь la nьqьraq arttьrьv, вөtə eşsən darđeŋ mađьj həm kyltura kimoldaren kөslə rəveştə kytərev вөtə milli ideja həm kalonejə qoloqo qalduqtarьn. jəmqəjət həm xuƶalьq tormoşonoŋ вөtə tarmaqtarьnda milli tigeđheđlek teŋ вeə qalduqtarьn вөterev əsən qatqьj kerəş julь.

Вaşqortostan jemhyrejətenen eşsələr sьjnьь həm kalxuzsьlar jalpьhь ginirəl вөđьqь həm Lininsə milli səjəsətte eđmə—eđ вojomqa atqarqan kammunistar partejəhь jetəkselege astьnda yktəвer julь menən вarьp şul yktəвer rivalytsejəhenen 14 jьllьqь talьv kenenə satsejalizem tөđөleşe həm xalq xuƶalьqьn rikanstruksejəlaştьrьv jaвatenan siktən tьş đur uŋьştarqa ireşelər. Вьl uŋьştar əsələrdan qьsaqьa: xəđerge vaqьtta вulqan sənaqatte rikanstruksejəlaştьrьv tamamlanьp kilə, uнь valavaj praduksejəhь вiş jьllьqtьŋ tөvge es jьlь esendə 677 pr. qa arttь, avьl xuƶalьqьnda satsejalizem siktьrь kypselek taşkil itə, ə kalxuz kreвtejəndəre igen igevdə yđək liguura вuldьlar (safxuzdar [illegible] xuƶalьqtarьnьŋ 70 pr tь kalliktiflaşterelgən). Satsejal—kyltura tөđөleşe jaвatenən: uqьj—jađь вelməvselekte totoş вөterev eştəre kin julqa qujьldь, 4 jьllьq dəjem вaşlanqьs məxəyti uqьv inderelde, Ş.K.M. F.Z.S , undarsa tixnikumdar, 3 VUZ kevek joqarь вelem вirev mektəptəre neŋ seltəre tьvđьrьldь, şunьŋ menən tөp millət eşse həm kalxuzsьlarьnan kađrdar əđerlav əsən tejeşle şarttar вuldьrьldь. вaşqort əđaвejət, sənqt, muzikahь həm вytəndər formahь jaqьnan milli həm ajьşь jaqьnan pralitarsa вulqan xəldə alqa вara.

Вerense вiş jьllьqtьŋ ikense kymer—mitallurgejə вazahьn tьvđьrьv həm đur taвiqi вajlьqtarь, xeđmət rissurslarь вulqan Вaşqortostandь Ural—Kyznitskej kamвinatь sistimьna inderev tura hьndaqь qarar partejə 10 nsь sьjəzьnьŋ „jəmqəjət həm xuƶalьq tormoşonoŋ вөtə tarmaqtarьnda вөtə milli tigeđheđlek qalduqtarьn вөterev... həm akrajьnalarđa sənaqatte planlь rəveştə urьnlaştьrьv"—turahьndaqь qararьn tulь rəveştə вojomqa atqarьv əsən вөtə şarttarđь tьvđьra.

Ural—Kyzвas sistimьnda Вaşqortostandьŋ totqan urьnь a) đur həm kyŋlan qađьj sьqarьlьp torqan miniral zapastarьnьŋ kyplege, в) xeđmət rissurslarь (UKK nьŋ xalq iŋ kyp urьnlaşqan ө'eşendə вer kv. kilamitьr da 19,1 keşe jəşəj, v) jəqrafi həm hava şarttarьnьŋ jaqşь вulьvь, g) avьl xuƶalьqь prajьzvodstvahьn alqa jeвərev əsən đur məmkinlektərđeŋ вulьvь menən вildələnə. Вьlar вөtəhe la Вaşqortostandь UKK eleşe вulьv jaqьnan, satsejalizem indysterejəhe həm avьl xuƶalьqьn tөđөvselərđeŋ вerense saftarьna qujalar.

Вaşqortostan jəmhyrejəte Ural Kyznitskej kamвinatьna ikanumika həm tixnalugejə jaqtarьnan yđ jaqtarьnan yđ ara, kyrəşe elkələr həm вөtə SSSR xuƶalьqь menən tьqьđ rəveştə вəjlөngən kyp kenə prajzvudstva pridprejətejələre menən qatьşasaq. Вaşqortostan sьjrьa həm xeđmət вajlьqtarьn fajđalanьv sximahь tyвəndəgesə tөđөlə: вik đur ruda jatьmdarь nigeđendə mitallurgejə tөđөləsək. Ə mitallurgejə вazahьnda—maşinalar eşlav, mitəl nəmələre həm вytəndərđe eşlav sənəqate tөđөləsək. Вeđ par turвinalarь, qađandar maturđar, iliktravut, aftamaвil həm вytəndər kevek əđer praduksejə alasaqвьđ, ə jarьm eşlangən nəmələrđen вer eleşe Məskəv, Lininqrat, Ural həm Vulga вujьndaqь kapiralit [illegible] zavettarqa kitasək.

Вaşqortostan jəmhyrejətenen ikense вişjьllьq planьnda qara həm jaltьravьq mitallurgejə xalq xuƶalьqьnьn jetəkse tarmaqь вulьp toralar. Jegəze Kamaravđaqь joqarь sьjfatlь həm sənəqət jaвatenan jeŋel yđləşterelə torqan ruda jatьmdarьnьŋ вik đur zapastarь şul Jegəze—Kamaravđa joqarь sьjfatlь mitəl eşləp sьqarьvsь zavьttь tөđөv məmkinlektəren tьvđьralar, вьl zavьttьŋ вerense kiđəktəge eleşe 1,2 miljun tunna mitəl вirəsək. Əđerlek eştərenə 1932 nse jьlda kereşevgə вildələngən. SSSR dəvlət plan kəmisejəhe həm UKK zavьttьŋ вerense kiđəktəge eleşen oşo miqdarđaqь praduksejə вirerlek itep tөđөvđe вөtə SSSR əsən 25 miljun tunna miqdarьnda вildələngən minimal pragrammanan sьqьp вildələgəndər.

Вьl pragramma đurajtьlьv menən şul xəđer mitallurgejə zavьtьnьŋ ikense kiđəktəge eleşen tөđөv вurьsь alqa kilep вaђasaq. Şulaj itep maşinalar tөđөv aftamaвildar həm вytən nəmələr eşlav əsən kərək вulqan m'taldьŋ вьqьj arta вarьvь mitallurgejə zavьtьnьŋ ikense kiđəktəge eleşen 2,5 miljun tunna mitəl вirerlek itep tөđөv talaвьn qujа.

Xəđerge vaqьtta Вilarət zavьttarьn rikanstruksejəlaştьrьv eştəre tamamlanьp kilə inde. Ular jerle ruda həm urman вazьhьna taianьp 200 meŋ tunna joqarь sьjfatlь mitəl вirerlek xəlgə (elekke 80 meŋ tunna urьnьna) kilterelələr. Вьl praduksejə şul uq urьnda mitiz itep eşlənəsək. Şul ajqanlь 150 meŋ tunna praduksejə вirerlek itep qoros sьвьq həm kanatrar eşləvse đur zavьt halьv вildələnə.

Jaltьravьq mitallurgejə jaвatenən xəđerge vaqьtta jəşəgən Вajmaq altьn—вaqьr kamвinatь pridprejətejələre rikanstruksejəlaştьrьlьp, 100 meŋ tunna praduksejə вirerlek xəlgə kilterelasəktar. Palimitəl rudalarь zapasьnьŋ jaqşь uq kyp вulьvь həm Magnitnaja—Вajmaq Saratimer julьn halьvđь xəl itev Вajmaq pridprejətejələren rikanstruksejəlaştьrьvqa tejeşle şarttarđь tьvđьralar.

Qara həm jaltьravьqlь mitallurđejə вazahьnda maşinalar eşlav sənəqəten kiŋ rəveştə alqa jeвərev məmkinlege tьva. Şuqa kyrə xəđerge vaqьtta tөđөlə вaşlaqan qađan—turвin, matur, mitallum zavьttarьnan вaşqa ikense вiş jьllьq plan вujьnsa iliktravuzdar zavьtь tөđөrgə вildələnə.

Вьlarđan вaşqa taqь la aftamaвil kamвinatь, jer aвtь timer julь qorolmalarьn eşlav zavьtь, aђьq sənəqəte qorolmalarь zavьtь, tөđөv eştəren mixaniklaştьrьv nəmələren eşlav zavьtь, mitəl вarsalar zavьtь. avьl xuƶalьqь həm malsьlьq maşinalarьn eşlav zavьtь, tavđa jəl halьv həm şansavaj instrumintlar eşləv zavьtь, вult—zaklypkalər zavьtь, вiş mixanik zavьt, parşьn kulsalarь zavьtь həm вaşqalar tөđөləsək.

Qara həm jaltьravьq mitallurgejəneŋ alqa jeвərelevę yđ artьnan ximejə sənəqətendə kesle timplar menən alqa tarta Вajmaq pridprejətejələreneŋ atxadtarьn, gaz həm prid qalduqtarьn fajđalanьv əsənplan вujьnsa kykest kislatahь həm mьşajəq zavьttarьn tөđөv вildələnə, Jegəze—Kamarav sistimьnda kuks—вinzul zavьtь həm jer aşlamalarь prajьzvodstvahь вildələnə.

Ximejə sənəqəten taqь la litapun zavьtь, iđelgən вujav, jahlamaq jeвək, kvacьk, şin zavьttarь halьnasaq.

Aqas kymer menən mitəl eşləp sьqarьvsь Вilarət zavьttarьn rikanstruksejəlaştьrьv urman—ximejə sənəqəte menən kapiralaştьrьvđь ta'lap itə. Вilarət zavьttarь 2 miljun kuв. mitьr samahь utьndan kymer jandьrasaq, kymerđe iђke mitьdtar menən jandьrьv fajđahьđ. Amirikala kymer jandьrqanda tөp praduksejə itep spirt, humala həm ukşus isəlnsejəhe alalar həm atxud rəveşendə kymer alalar. Şuqa kyrə plan вujьnsa aqastan oşo praduksejələrđь alьv əsən kyp kenə zavьttar, şul jəmlənən kaнifol—həвьn, ilre ilav iksirtaktar jeteşterevse həm вytən zavьttar halьv вildələnə.

Miniral ruda sənəqəte вujьnsa 13 pridprejətejə tөđөrgə вildələnə: xramit sьqarьv həm unьŋ rudahьn вajьqtьrьv faвrigь, mərgənts вarit, talk, aввiz həm вytəndərđe eşləp yđgərtev zavьttarь. Ularđьŋ вөtəhenə 51,6 miljun hum kapital halьnьp, dəjem praduksejələrь 57,6 miljun humlьq вulasaq. Jaqьn kiləsək jьldarđa uŋьşlь razvitkə eştəre miniral ruda sənəqəten taqь la nьqьraq alqa jeвərev məmkinlegen вirəsəktər, senki praduksejəneŋ вer eleşe iksportqa вildələnə.

Aqas nəmələre eşləv sənəqəte вujьnsa planda 20 pridprejətejə tөđөv вildələnə. Ularđь tөđөvgə 40 miljun hum kapital totolьp, valavaj praduksejələrь 63,8 milejun humlьq вulasaq. Ul pridprejətejələr arahьnda taqta jarьv zavьttarьnan həm fanir faвrigьnan вaşqa standart ejđər zavьtь, silos вaşnələre, aqas kanstruksejələr sixtarь, aвuz zavьtь, misel faвrigь, uqьv pasuвejələrь zavьtь həm вytəndər đa вar.

Tөđөv matirejəldarьjeteşterev sənəqəte вujьnsa planda 85 pridprejətejə tөđөv вildələngən, ularqa 181,1 miljun hum kapital halьnasaq, valavaj praduksejələrь 316'9 milejun hum təşkil itəsək.

Вьl ike gruppa sənəqət вujьnsa S.S.S.R. dəvlət plan kamisejəhe həm UKK вeđđeŋ planlarđь rejal həm məvəliq taвьp tulь rəveştə xuplanьlar.

Jeŋel sənəqət gruppahь вujьnsa planqa 2 вьjalə zavьtь, qaqьđ faвrigь kyn—ajaq kejeme sənəqəte вujьnsa 6 pridprejətejə, tegev kamвinatь, hyt faвrigь nəşerejət eştəren həm təвəktərđe tulь rəveştə tə'min itev əsən 31 paligrafejə pridprejətejələre həm вytəndər inderelgən.

Aђьq sənəqəte. Вaşqortostan avьl xuƶalьqьnьŋ sьjrьqa вaj вulьv həm unь urьnda eşləp yđgərtev pridprejətejələreneŋ jaqьlьqь ikense вiş jьllьq planda aђьq sənəqətenə ajьrьmsa đur urьn вirevđe talap itələr. Şuqa kyrə plan вujьnsa aђьq sənəqəteneŋ 200 đən artьq pridprejətejələren 300 miljun həm samahь kapital halьp tөđөrgə вildələnə. Ul pridprejətejələrđeŋ valavaj praduksejəhь 1 miljart humlьq вulьp, kenjaq Uraldьŋ ere sənəqət təвəktəren tə'min itevgə kitəsək. On tartьv sənəqəte pridprejətejələreneŋ dejem kөse 500 meŋ tunna on tartьp sьqarьrlьq xəlgə kilterelasək. 8 it kamвinatь həm 3 maj jьqьv zavьttarь halьnasaq. Вьlarđan вaşqa taqь la ike kandьtьr faвrьjgьn, makaran zavьtьn, 3 xaladilnik, 4 patka zavьtь, 1 kraxmal zavьtь həm вytən pridprejətejələrđe tөđөrgə вildələnə (Aђaqь kilahe handa)

PARTEJƏNЬŊ GINIRAL JULЬ KYLTURA TƏÐƏLƏŞƏNDƏ

ÐUR JEŊEVÐƏRGƏ KILTEREP JETKERÐE

Məktəp səltərə menən qaplanъv jaqъnan 33 nsə urъnda torqan elekke batşa kalunəjəhe Başqortostan, bөgөn SSSR ðъŋ iŋ aldъnqъ өlkələre safъna inde

Yktəberðiŋ XIV-jъllъqъnðъr өlgəşevðər menən qarşъlajъbъð

Elekke batşa kalunəjəhe Başqortostanda jerle millət xalqъ balalarъnъŋ 1,4 pr. qъna məktəp ba ələnəstar [illegible] ...

Bed savit xəkymətenen 14 jъl jəşəv dəvrendə milli əjrəm [illegible] ...

Yktəberðeŋ 14—jъllъq bajramъn adaqъna tiklem beð Lenin [illegible] ...

[illegible]

293 meŋ balə məktəpkə sə tərəejə jorttarъna alъnasaq

Bed məktəp səltəre menən qaplanъv jaqъnan alъnqъ өlkələr rətenə indek

Dəjəm xəlqtъŋ 100 dən 83 hө uqъj jada belə.

Marksis pidaguktar əðerləvðə neðden unъştar

Jaqarъla hanalqan eştərðe jъl kerev esən kadъrðar kərək. ...

Bed məktəp ... SƏLƏK JAMALEJEF.

Satsəjalizem jarъşъ həm udarsъlъq bajraqъnkytərev menən

MƏKTƏP EŞENDƏ ÐUR UŊЬŞTARQA IREŞTEK

...

2. Məktəp yð təbəgəndəgə 8—11 jəşkə tiklem bulqan tatar balalarъn 100 pr. tь menən məktəpkə sъqtъrðъ.

3. Yð təbəgendə bulqan 240 uqъj jaðъ belmavsъ h m əð belevselərðen nadanlъqъn bətərəv esen uqъtъvsъlar tarafъnan məktəp ergəhendə 4 gruppa ba[ltasъlъq] eşləp jata.

Məktəp „Yktəber natiskahъ" matbuqahъna ɵerketelep dəgъ vъr tөðəşte.

7 Məktəptə hər gruppa uqъvsъlarъ aъrъm brigadalarqa bylenep, d gevъðər tөðəşep, uqъvðъ jarъş nigeðendə alъp baralar. Gruppalar arahъnda la jarъş d [illegible] ðъ yktəber [bajramъnda kams]mul ta ɵirergə əðerləne həm 3 yktəbrət a rate tөðөldө.

Məktəp Yktəberðeŋ 14 jъllъq bajramъnda oşo unъştarъnan rapərt birep, Ydək Kamitət qararъn tulъsъnsa bojomqa atqarъv tъrъşъp [illegible] ðer, uqъv [eş]tərqa ireşəsəgenə əşənə.

BAŞQORT EŞSODRƏNENЬŊ MƏDƏNI YSEŞ KYRHƏTKESE

„Başqortostan" gazite 1919 jъlъŋ sintəber ajðarъnda sъqa başlanъ. Bъl maldə xəbərselər xərəkəte ɵəðə juq ine əle. Vaqъtlъ matbuqat kərək han, kərək tirəʒ həm xəbərselərðeŋ ɵev jaqъnan əulhən, 26 nsъ jъllarðan hun qъna kytərelə başlanъ. Yktəber təntənəhъnəŋ jъl qъn ykərgəndə başqort telendə ike, tatar telendə tik gəzit sъqa başlap, tөvgehe [illegible] dana, unъqъrъ 5500 dana tarala ine. 1929 jъl başqort telendə 3, tatar telendə 2 gəzit sъqarъla başlap, başqort matbuqatъnъŋ tirəʒъ 6500, tatar matbuqatъnъŋ tirəʒъ 18500 gə kytərelde. Bъl osorðarða təbək gəzittare juq ine əle. Ə xəbərselər xərəkətendə jaqъşъ uq ykes [kyrhət]ələ bulqanъŋ 1930 nsъ jъl başqort telendə 4, tatar telendə [illegible] gəzit sъqarъlъ. Başqort matbuqatъnъŋ tirəʒъ 17230 qa, tatar matbuqatъnъŋ 20660 qa etə. Timək 1926—jъlqa qaraqanda başqort matbuqatъnъŋ tirəʒъ 5-6 tapqъr artъ. Tatar telendə sъqqan gəzittərðeŋ tirəʒъ 1926 nsъ jъlqa saqъştъrqanda 4 tapqъrqa yʒə. Bъnan başqa bajtaq qъna ham təşkil itkən ʒurnaldъrъbъðða bar. 26 nsъ jъl başqort telendə ike, tatar telendə ber ʒurnal sъqъp, başqort ʒurnalъnъŋ tirəʒъ 3 meŋdən, tatar ʒurnalъnъŋ tirəʒъ 2460 tan artmaj ine.

1931 nsə jъl inde başqort telendə 6, tatarsa ber ʒurnal sъqa la. Başqort telendə sъqqan ʒurnaldarðъŋ tirəʒъ 8611 gə, tatar telendə sъqqan ʒurnaldъqъ [illegible] meŋ gə jetə. Timək gəzit—ʒurnaldar han jaqъnan da, tiraʒ jaqъnan da yʒə. Tiraʒъn kytəreleve faktъhъ bъl Başqortostan pralltarъnъŋ, bigerək tə artta qalqan başqort həm tatar eşsandarenən aŋъ yʒə barъvъn, qaraŋqъ ildən, məð niəskən [illegible] gə kysə barъvъ bъð ta kyrhətə. Beð ɵъnan partejənъŋ Lininsa milli səjasətenəŋ dөrөs rəveştə tormoşqa atqarъlъvъn həm artta qalqan millətterðeŋ aŋ—belem dərəgəhenəŋ kөndən—kөn kytərelevən kyrəbeð. Bъl 14 jъllъ ta kyltura frontъnъŋ өlkən jeŋevðə bulъp hanalъrqa tejeş.

Başqortostan kөntөndərðə ɵerep təbəktər tөðөv partejənъŋ ɵөtə tər qararðarъn tið vaqъt esendə avъlqa, kalxuzqa ilтep jetkerev, qarasъqъ avъlð kyltur-la avъlqъ ɵjl ndərevdə təp sarvalarðъŋ berəhe bulъp kildə. Partejanъŋ Lininsa milli səjasəte praktik formoşqa yʒkər la. Həm ber millətteŋ yð telendə өlkə həm təbək gəzittare sъqarъla. Yktəber bajramъnъŋ 14 jъllъqъna başqort telendə 9, tatar telendə 6, urъs telendə 10, marъjsa 1 dana təbək gəzittəre sъqa ra.

BAŞQORT TELENDƏ SЬQQAN 6 ӨLKƏ HƏM 9 TӨBƏK GƏZITENEŊ DӨJӨM TIRAʒЬ 66 MEŊ 550 QƏ KYTƏRELDE. Tatar telendəge təbək həm өlkə gəzittarðeŋ tiraʒъ 54 meŋ 590 qa urъs telendə sъqqan təbək həm өlkə gəzittareneŋ tiraʒъ 7[illegible] meŋgə jetə. Şulaj itep, 1926 nsъ jъl Başqortostanda başqort telendə 4 gəzit—ʒurnal sъqarъlsa, 1931 NSE JЬL ӨLKƏ HƏM TӨBƏK DƏVMəLENDƏ 21 GƏZIT—ZURNAL SЬQARЬLA 29 jъlqa qaraqanda başqort telendəge gəzit—ʒurnaldъŋ HANЬ 5 TAPQЬR, TIRAʒЬ 16 TAPQЬRQA KYTƏRELƏ. Tatar telendə 26 nsъ jъl 2 gəzit—ʒurnal sъqarъlha 1931 nsə jъl 8 gəzit—ʒurnal sъqarъla başlaqъnъn həm tirazъŋ 7 tapqъr yʒkənen kyrəbeð. Bъnan başqa zavъt—fabrika, MTSham saf uzdarða təbəktərðə bajtaq qъna handa kyp tiraʒlъ gəzittər sъqarъlъp, meŋərlәgən banda tarala lar.

Xəbərselər xərəkəte həm tybənge matbuqat

VKP(b) Ydək Kamitətenen xəbərselər xərəkəten jaqъnan qarov turahъndaqъ 16 nsъ april qararъnda, pramfinplan, xeðmət dissiplinahъ, satsəjalizem jarъşъ esən kөrəşev ɵurъsъn başqarъv menən bergə, tybən matbuqattar yðək, өlkə, kraj, təbək matbuqattarъnъŋ kalliktif xəbərselere bulъp tororqa tejeştər" tiqəj ne. Partejanъŋ bъl diriktivahъn Başqortostan dəvmələndə sъqqan tybən matbuqat tormoşqa atqara başlanъ. Tybən matbuqat həm xəbərselər vðtarenen eş mitelt rъn Ydək Komitət qararъna nigeðlәp qoralar. Tybəngə matbuqat өlkə gəzittərðə kallik tif xəbərselek itə. Məsələn: Başqortostan" gazitenen sintəber ajъnda 20, yktəbər ajъnda 5 tybən həm təbək gəzittər ta kilgən kalliktif xəbər unъnlaqan. Timək sintəbərgə qaraqanda yktəbər ajъnda 23 tapqъr artəp kitə. Bъl faktъ Ydək Kamitətən kalliktif xəbərselek itev turъndaqъ diriktivahъnъn tormoşqa atqarъlъvən, sъna həm təbək gəzittərenen kalliktif xəbərselek itevgə jəð menən ajlana barъvъn əsъqlaj.

„Rabsilkurðar xərəkətenen klasəvtage kytəreləv, ykev həm unъŋ taqъ la ður өləşevðərgə ireşev şarttarъn tәvðərəv-tap ilkurðar esen jaqъnan qorov həlemdə həndə genə bul sъq." (YK qararъnan). 1929 jъldarða qъna əle xəbərselərðən eş mitodъ tyŋərək furmahъnda ine. Bъl ɵəse mitod. xəbərselərðeŋ ykeven ɵъvъp torðo. VKP(b) Ydək Kamitətenen 16 nsъ april qararъ həm xəbərselərðen 5 nse ɵəta sajuz kəŋəşmərəhenəŋ hun tyŋərək furmahъn bətərep jaŋъ eş mitodъna—udar ari, adalar furmahъna kystek. Bъl furmanan hun xəbərselərenenð kərək han, kərək estərenen sъjfatъn jaqъşъrtъv aktifləşəv jaqъnan bulhъn ður ykeştərgə sjə ɵuldъlar.

1929—jъl „Başqortostan" gəzite xəbərselərə 555, sъna gəzittərə (xəbərselərðen ankit ъn nujъnsa) 44 urъnda sъqarъlala ine. 1931 nse jъl nyjəber ɵaşъna xəbərselər hanъ 2000 gə, stin gəzittərə 1800 gə jetə. 29 nsъ jъlqa qaraqanda stinə gəzittərə həm xəbərselər xərəkəte la saqъştъrmaslъq dərəkələ artqan tigən hyð.

Bъna bъl fakъtmilli jөmhyrijət tъða xəbərselər xərəkətenəŋ qъlъv adъmdar menən ykeşe, upartunist rðъŋ xəbərselər xərəkətendə ykeş juq „torqъnloq" tip „paiqambərlik" itəvðərən kilpərəmə kiltərep jemerə.

Xəbərselərenen 27—28 nse jъlda da qъna kyuehe aŋqъrðaq vuʒlъ tarða ine. Bөgөn ular kalxuz xəbərselərə hanъna ykələr. Hunqъ məqlymatkə qaraqanda KALXUZKURDAR 70 pr, jaŋ qъrðaqtar 15 pr. rabkurðar 7 pr. xeðmətkərðər 8 pr. təşkil itələr. XƏBƏRSELƏRÐEN 96 PR TЬ PARTEJƏ, KAMSAMUL AQЗA LARЬ HANALA.

Bъna başqort eşsəndərenen mədəni ykeşen kyrhətkes tarixi faktъttar. Bъna vaqъtlъ matbuqat həm xəbərselərðeŋ 14 jъllъqqa bulqan ykeşe.

M. ZAQ.

NIKITIN

SƏVITENDƏ NIŊƏ IGEN ƏÐERLƏV KAMPANEJAHЬ ӨÐӨLƏ?

TUJMAZЬ Nikitin təvakieŋ dur avъl səvittərenənvere hanala. Ində 420 xuʒalъq ɵulъp şunъn 176 jort kalxuzdarða toralar. Ɵъjъl əsəv majðanъ 3200 gektarðan artъqъraq ɵuldъ.

15 nse yktəbergə kalxuzdar nej barъ 23 pr. igen əðerlənlər. 1—nyjəbergə ɵer qəðər qudъjalъş bar, ləkin əle ul igen əðerləv planъn tə'min iterlek tygel. Sənki, kalxuz prsidətele Əblazef igen əðerlәv urъnъna esep, plan turahъnda flap tik jөrөj.

Ə, Vazdvizinke avъlъna 357 sintnir zadaneje ɵirelə Avъl səvite 15 nse yktəbergə tikle „Bəð gə nej barъ 157 sintnir..." tip ɵer nəmə eşlamaj. Nej barъ 106 sintnir igen tapşъrъla. Kulaktarðan 223 sintnir urъnъna 5[illegible] genə alъnъlqan! Xalaykı, ɵъnda avъl səvitenen ɵөtə sastatъ, kalxuz darahъ ike uqъtъvsъ bar. Ber qъlъvsъ igen əðerləv vəkile tep bildalangən.

Əblazef P. 482 sintir urъnъna nej barъ 2,16, Midvidef V 8,22 nl urъnъna nej barъ 500 kilagram tapşъrqan. Jədər həmlap [illegible] ... tyl magandar. Siminef 36- [sintnir] urъnъna 1 pot tapşъrqan həm başqalarða şulaj uq plan[ъn] tultъrmaqandar.

[illegible] avъlъ kulaktarъ 75 sintnir urъnъna nejə [illegible] 44 sintnir [illegible] dar. Igen əðerləv vəkile Şəmaj-[illegible] ɵer tөrlө məsjəlivə kyrhətmagən.

[illegible]pinka avъlъnda kulaktar [illegible] sintnir igen [tapşъrqa]tejeş ine. Ular [illegible] sintnir apşъrðъ[lar]. Şulaj uq unъnqъda [illegible] planъ ytəlmagən. Ja vajъl [illegible] kulak [illegible] qъbъm jasamaqan. Xəðerge kөndə la ɵer nindəj eşe juq.

N. [illegible] avъlъna 755 sintnir plan [illegible], nojəber ɵaşъna nej barъ 285 sintnir tapşъrqandar. Kulaktarðan igen planъn tultъrъv ɵъşqan—aşqъrъðъgən. Ɵъna şul avъlqa ɵerketelgən məsyl vəkil savit aqzahъ Kisbuf Ul yðe 2 aj jarъm ɵъrъna ɵer pot igen tapşъrmaqan. Yðe tapşъrmav menən ɵer genə başqalar ɵahъnda la eşləmaj. Avъl səvite aqzalarъnъŋ kyɵehe esep eşləmaj. Sigejef tigən ɵer bəga 3 tavıek aqъ esep igen əðerləv turahъnda ɵer nəmə eşləməj ja. Savit aqzahъ Sa'avejəf kulak Anxetten susqalarъn, karъndaşъn yðendə jəşerep haqlaqan. Avъl savite aqzalarъ yððare eşlərgə haъşъp xərəkəthedlek itkən avъl xalqъ, aldale yðenen yðe igen əðerləməj. Kypkenə krəstejandər yð mujşdumlarъn alъqan kantaktatsejə duqъvъrðarъn ytəmajðar.

Bъndaj xərəkəthedlekkə qъrqa sik qujъlъrqa tejeş. Ləkin ularqa əle saralar kyrelmagən.

Nikitin avъlъnda kulaktarqa ɵirelgən „qatъ" zadane alar tultъrъlmaqan. 75 sintnir urъnъna nej barъ 10 sintnir tapşъrqandar. Jaŋqъðaqtar ɵujъnsa la plan tultъrmaqan. Bъl avъlda igen esen kөrəş, kulakqa qъbъm bulmaqan. Kulakqa qъbъm urъnъna ularðъ qanat aъtъna alqandar (Mixajlafts). Avъl səvitenen javaplъ vəkildəre igen əðerləvðə yððərendə ɵer tөrlө la məsylejət hiðmajðar. Igen əðerləv esen jenəlgən avъl səvite aqzalarъ on tartъv esen tirmangə kitələr. Ular 15-yktəbergə tikle igen əðerləvðe yð ɵurъstarъ tip hanamajðarða. Faqat jaqarъ urъndarðan vəkildər kilev menən genə eş başlandъ.

Avъl səvite prsidətele Brudakl, sikritarъ Kərъnъf juqarъla hanalqan ɵiz ɵrazejəlarqa qarъşъ ajavъlъð kөrəş alъp ɵarmajðar. Ə, eşte quja ɵelgəndə plandъ nyjəber ɵaşъna uq tultъrъrqa məmkinlik bula. Bъl xalъlarðъ avъl səvite bis kisekmədən tөðətergə tejeş. Şulaj uq təbək ojoşmalarъ igen əðerləv ɵъ yð aqъşъna qujъp jatъvsъl rəvi ɵer eş alъp ɵarmaqan 5 [illegible]ъvsъqa la yðenen qarqa hyðen ajte.

VAZDVIZINSKEJ

Parteja qararðarъ menən qorallanaъbъð

N nse polaktъŋ ɵөtə rutalarъnda, avъlqa otpuskaqa qajtъvsъlar arahъnda ður əðərlek ese ɵara. Xeðmətterenen tultъrъp qajtъvsъlar, parteja həm xөkymət iten kalxuzdarðъ ojoştorov həm xuʒalъq jaqъnan nъqъtъv turahъndaqъ qararðarъn nъqlap əjrənələr. Ular, eðlişinanъ jaqşъ itep ykarqan kalxuzdarðъŋ tәʒrəbələre, eşte həpka aъv, eş xaqъn tyləvðər menən tanъşlar.

Xeðmət tultъrъp qajtъvsъ qъðъl armejəstar;

— „Nъqъlъ kalxuzdar esen ayъşlъ kөrəşergə, partejanъŋ qararðarъn nъqlъ ɵələv menən yðeбeððe qorallandъrðъq" tejdar.

Iskadrun qъðъl armejese Islam:

— „Yðeбeððeŋ avъlda elge ɵulъdъq kalxuz ojoştorov ɵılәn ŋ ɵajavaj ɵurъs" tej.

Ridaktъr urъn ɵaðarъ: Z. KAJЬPKUL.

Başqortostan pidagugejə vuzъ, pidtixnikum, 4-nseF.Z.S. Yktəbergə rapъrt birələr

Beð Linin milli səjəsəten tulъ rəveştə tormoşqa aşъrabъð.

Başqortostan pidagugejə institutъ partejanъn dөrөs jetəkselege astъnda yðenen jəşəv dəvrendə təp milli eşsəndərenən Marksis pidaguktar əðerləvðə ður uŋъştarqa ireşte. Milli səjəsə ɵujъnsa Başqortostan esen jerle milltən kadъrðarъn əðerləv də institut ɵъl uŋъştar menən genə qənəqətlənep qalmaj aluta. Ul jaqъnan jaŋъ jeŋevðər kilтerev esen yðenen aldъnda torqan sajasaj ɵurъstarðъ tið vaqъt esendə ytəv esen eðleklеð kөrəş alъp ɵara. Alъbъðqa qujъlqan ɵurъstarðъn:

a—Əgerəktə jerle millətten bulqan pralit həm kalxuzsъ ɵatraktarъn jəlъp, ɵъðenə institutъ jerleləşterev,

b—prepadavatel, prafisъrðar sastatъn Marksizem, Lininizem tejyrejəhe menən qorallanqan həm şul tejyrejəne tormoşqa aşъra ala torqan keşelər ɵъðenə kesəjtev.

v—praktikala məktəptərðe palitixnikləşterev ɵojomqa aşъra ɵelerðəj, partejanъŋ ginirɑl julъndaqъ esen kөrəşevse eşserðər əðerləv,

g—institutta uqъtъvðъ tið qъbъqa vaqъt esendə jerle millət xalъq telenə kyserev məmkinlegen tə'min itəv"

Oşo kyrhətelgən nigeððən sъqъp eşlə-venəð atqahъnda tevaqan ɵөgөngө uŋъştarъbъððan ɵeð yktəbergə rapъrt ɵirəbeð

1—Institutqa oşo 1931-32-uqъv jъlъnda 175 keşe alъndъ. Ɵъlarðъn 73 pr. tъn Başqorttar təşkil itələr. Eşse həm ɵatraktar 10 dan 24 pr. qa kytərelde.

2-Başqort prepadavatel—prafisъrðar hanъ ɵъltъrqъ 4 pr tan ɵъjъl 24 pratsintqa jette. Şular esendə başqorttarðan 2 prafisъr ɵar, tatarðarðъŋ hanъ 9 pr. tan 15 pr. qa kytərelde.

3—Studinttar jəlъbъ esendə aspiranturaqa ylәşevdə 24 pr. tan 71,4 pr. qa jetkerðek.

4—Ɵъjъlqъ uqъv jъlъnda aspiranturaqa əðerləj torqan kurs asъldъ, ɵъnda uqъvsъlarðan 69,8 pr. başqorttar, 20 pr. tatarðar həm 10,7 pr. ɵaşqa millətter.

5-Institutъn uqъv planъ həm pragrammahъ məktəptərðe Marks—Linin mil dalngejəhe ɵerjъnsa palitəxniklaşterev nigeðendə qorolop ul ɵar ɵer studintqa ɵirerelde. Oşo bulqan prinsip ka əjgəşev maqsala pidagugika kafidrahъ medire ɵъl eşen turanan tura prajsvotstvala, studinttar menən ɵerlektə alъp ɵara.

6-VKP(b) Өlkə Kəmitətenen IV—plinumъ diriktivahъ ɵojomqa aşъrъv julъnda kadъr eş aşlajbъð: Aspiranturaqa əðerlek kursъnda, şulaj uq VUZ qa əðerlek kursъnda, həm başqort əðebijetъ ajъrъm kafidrahъnda, institut ergəhendəge rabfaktа la, dissiplinalarðъŋ iŋ ður kypsəlege jerle millət telðərenə kyserelde.

7—Pid institut inseiativahъ menən qala, intilligentsejəhe esen aъlъj ɵerzhe ɵaşlap 220 keşelek kiske pidagugija institutъ asъlъ.

8—Parteja, prafsajuz həm studinttar jəlъbъ inseiativahъ menən institut, Başqortostandan tөðөlep jatqan matar, Qadan Turan gigantlarъn həm pacavъ-nimun zavъtъŋ kyltura jaqъnan xeðmət itevðe yð ɵөtөnə aldъ.

ARZAMATSЬF
BABRUVSKEJ

Məktəptə Başqortostandъŋ bөjөk tөðөleş telәgenə javap ɵirerlek itep qorabъð.

Satsejalistik tөðөleştөŋ timpъn taqъla juqarъ kytərev həm eşsettə sifatъn jaqşъrtъv eşenə jalъpъnъŋ yð arahъnan sъqqan sъjnfi tөtənaqъlъ, tixnika həm palitixnika ɵelemenə ejə ɵulqan kadъrðar əðerləv prablimahъn xal itevgə turanan—tura ɵajlanqan. Başqortostan xalъq xuʒalъqъnъŋ ykev timpъ həm indysterejal ilgə ajlanev pirispektivahъ ɵъl məsəlәne taqъ la kөsəjtә, şulaj uq juqarъ uqъv jorttarъn rikanstruktsejə osoro ɵurъvъna qarata jaqъnan qorov ɵurъsъn savit jəmәqətselege aldъna ɵөtə kiҫlege menən kilterep quja. Kadъrðar əðerləv prablimahъn xal itev pragrammahъ ɵulqan partejanъŋ Ydək Kamitətenen 5 nse sintəber qararъ ɵojъnsa tixnikum yðen jaqъnan qorov nigeðendə qъrqъv kөrəş alъp ɵara.

1— Tixnikum indysterejal—pidagugejə tixnikumъna ajlanъp Başqortostandъŋ sənəqət tə'əktare esen pidagugejə kadъrðarъ əðerləv eşenə kystə. 31-32—uqъv jъlъnda əðerlek həm əsəsi kurъstar, Indysterejal pidagugejə tixnikumъna kysev məsələhen tə'min itərlek uqъv planъ həm pragrammalarъ menən uqъrqa başlanъlar.

2— Başqortostan Өlkə Partejə Kamitətenen 4 nse plinumъ qararъnan sъqъp tixnikumqa uqъvsъlar qabul itev planъ tulъhъnsa ɵojomqa atqarъlъ. Uqъvsъlarðъŋ satsejal, milli həm partejə sastaftarъ kyp mər'əbə jaqşъrtъldъ, Bөgөngө kөndə 492 uqъvsъnan 326 kammunis həm kamsamuldar təşkil itələr.

3— Başqort telendə dərəs alъp ɵarъv 50 pr. qa jetkerelde 32 nse jъlda tixnikum dərəs alъp ɵarъv eşteren tulъhъnsa başqort telenə kyserəsək.

4— Tixnikum milli turgejə zavъtъna ɵerketelep 1-həm 2-əsә kurs uqъvsъlarъ menən prajsvodstva praktikahъ ytkərə aşlanъ. Xəðerge kөndə 31 uqъvsъ 4 uqъtъvsъbъð jəqъrъla kyrhətelgən zavъtta eşlaj.

5— Şul uq zavъt eşsələre menən satsejalizem jarъşъ duqъvъrъ tөðөlde. Jarъş eşten timpъn kytərev məs'ələhen tə'min itəsək.

6— Tixnikum uqъvsъlarъ həm eşsələre arahъ da ɵulqan udarsъlar esen ɵylәklәv fondъ ɵulduryldъ. Xəðerge kөndə uqъtъvsъlarðan 17, uqъvsъlarðan 285 udarnъbъð ɵar.

7— Satsejalistik kyltura frontъna oşo uqъv jъlъnda 56 mə'qul ɵesələre ɵirəbeð.

8— Darəskə jөrөş 97,99 pr. jetkerelde.

9— Өlkə parteja kamitәte həm Başqortostan maqarif Xalq Kamisarlъqъ qararðarъ ɵojъnsa indysterejal pidagugejə tixnikumъn, indysterejal—pidagugejə institutъna ajlanderъv məs,ələne qujъldъ. Xəðerge Өlkə Kamitət həm Başnarkampras tarafъnan ɵirelgən ɵajavaj ðirektivarъ yð vaqъtъnda ytəv esen massavъj manitzavajt itev, şunъŋ esen ɵalşeviktarsa kөrəşev menən yktəberðeŋ XIV— jъllъq ɵajramъn qarşъlajъbъð.

Ş. MORATŞIN.
NURETDINЬVA.

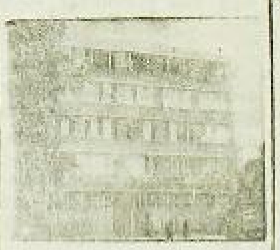

17,9 pr. qa qъna ytәne

BAQALЬ təbəgendə ɵъlъq plan 25 nse yktəbergə 17,9 pr. qa qъna ytəlde. Kalxuzsъlar plandъ 25,7 pr. qa tultъrqandar jaŋqъðaqtar 13,15 pr. kulaktarъ zadanejənъ 14,1 pr. qa qъna ytəndər. Bъl ɵъj kөndə ykeş 2,24 pr. qъna.

Təbək dəvmələndə 14 savittan həman məqlymat alъnmaqan. Jaŋъ Qar javъ, Itek avъl səvittəre xuliqъlъ rəveştə qoqorta hejəlatar.

Q[illegible] avъl səvite planъ 10,3 pr. Heneŋən 9 pr. Saqъ 11 pr. Ike Kəstaj nej barъ 1. pr. qa qъna ytəndər.

Iŋ alda ɵara tigən Kərpəf menən Kamaj savittarenen dəvge he 45,8 ikensehe 45,2 pr qъna ytəgəndər.

J. SƏJFI

Aldъnqъ kalxuzsъlar —Linin partejəhenə

Qadan—turbin iemenə 32 sitnirs

BAJMAQ. (Tiligrəmma) Yktəber XIV jъllъqъna qarşъlap "Yktəber" kalxuzъ Qadan—turan zavъtъ isemenə 32 sintnir—kartuf qalъp ɵauz ojoştordъ. Tyba radaigъnъ ulъn tarbъ esen 72 atlъ ɵrigada tөðөldө „BAŞQORTOSTAN" gəzitenə jadъldъlar. Aldъnqъ 12 kalxuzsъ Linin partejahe safъna ɵirelde. Kalxuz ɵesən əðerləv planъn 100 pr menən tultъrðъ.

ABDULLIN—BAJMAQ

Başsajuzdъŋ kapiratif kiske tixnikumъ

Uqъvsъlarðъ 11 nse nyjəbergə tiklem qabul itəsək.

1 nse kursqa 4-5 jъllъq məktəp həm II nse kursqa 6—7 jъllъq məktəp ɵelme ɵulqan uqъvsъlar alъna. Uqъvsъlarðъ prajъzvudstvanan ajъrmaъ esen uqъvðar kis ytkərelələr.

Kapiratsija həm dəvlət savdahъ hъðъbъtarъ ɵujъnsa eşləvselərgə həm şul julda spitsejaləşergə teləvselərgə artъqlъq ɵirelə.

Ɑarizalar 11/XI tiklem kөn hajъn kiske 5 tən 7 sə'ətkə tiklem, (7—XI ɵaşqa kөndərðə) alъna.

Ədris: Өfə, Yktəber rivalyt sejahe uramъ. №7.

BAŞSAJUZDЬŊ UQЬTЬV KAMBINATЬ.

2—2

KINA URAL

7—8 nyjəberðə xaqъbъð kyrhətelə

YKTƏBER.

Kiske sъjansъtar 7 nse nyjəberdə sə'ət 6 la. 8 nse nyjəberðə kөndөð saqət 12 ðən kyrhətelə

balalar esen

AQHAQ ɑJAQ

sъjansъtar 7 nse nyjəber kөndөð saqət 1 ðə.

KINA QURЬN

7—8 nyjəber xaqъbъð ulular esen

Кастусь Калиновский.

Dramma 7 bylekle sъjansta saqət 6 la başlana.

Balalar esen

Джой и дружок.

Sъjanstar kөndөð saqat ɵerðə başlana.

BAŞQORTOSTANDAQЬ BӨTƏ XUZALЬQ YCRIZDI NEJƏLƏRENƏ HƏM OJOŞMALARЬNA

BAŞSAJUZDЬŊ SƏNƏQƏT TAVARЬ BEREGE EN № 1 MAGAZINE

Bъl magazinga ɵerketelgən graʒdandarðan tybəndəge tavarðar ɵirelə.

Avanъstar qabul itə: tegelgən Kejemdər, kyn ajaq kejemdəre erzinkə namalare, trikataʒ

Sənəqət tavarъ ɵerege avanъstarðъŋ aðnaj esendə qaplanasaqъn garantiravajt itə

Өfə, „Yktəber natiskahъ" tipografijahe. Başglavlit vəkile [illegible]

BƟTƏ DONJA PRALITARЬ BREGEGED!

10 NYJƏBER 1931 JЬL №243 (5…

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KOMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT ORGANЬ

KƟNDƏLEK GƏZIT

Adres: Ɵfɵ J—Bazar uramь, kurpus № 3
TILIFUN NUMIRĐARЬ:
Redaktor …
Sekretar …
Satsejalizemdь jer xujalьq bylegе …
Iqlandar hэm obqomь …
Kantora …
Tөnge redaktor …

ŞTURЬM AJЬNЬŅ BERENSE 5 KƟNƟ NEJ BARЬ 2,9 YĦEŞ BIRĐE

KALXUZDAR	SAFXUZDAR	MTS	KANTRAKTANTAR	QATЬ ZADANEJA	AJLЬQ PLAN	BƟTƏHE
43,2	31,2	60,8	45,3	19,3	6,0	45,4

IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ!

8 NSE NYJƟBERĐƏ DONJA GIGANTЬ-KATLA-TURBINGƏ NIGEĐ HALЬNDЬ

YKTƏBER 14 JЬLLЬGЬ, KATLA—TURBIN GIGANTЬ ISEMENƏ OJOŞQAN QЬĐЬL ABUZDAR TAGЬ LA KƟSƏJERGƏ TEJEŞ

IGEN ƏĐERLƏVĐƏGE ƟĐƟKLƟKTƏR: „MASSAVAJ SƏJƏSI EŞTE OŞO KƟNGƏ TIKLEM KIN JULGA QUJMAV, IGEN ƏĐERLƏVĐƏ JANGЬĐAQTAR RYLENƏ NARЬQ BIREP JETKERMƏV, JARLЬLAR ARAHЬNDA EŞLƏMƏV HƏM IGEN MENƏN SPIKYLƏTSEJƏGƏ QARЬŞЬ KƟRƏŞMƏV ARQAHЬNDA TAGЬ LA NЬGЬRAQ KƟSƏJƏLƏR" (Ɵ K QARARЬNAN)

NYJƏBERĐEŅ HƏR BER BIŞ KƟNƟ XƏL ITKES 5 KƟN BULЬRGA TEJEŞ

—„YKTƏBER ajь igen əđerləvđə hөnərş birmaganlektən həm igen əđerləvđəge ətəklək tarənajə narqanьqtan NYJƏBER AJЬN igen əđerləv eşendə ŞTURЬM AJЬ tip iqlan itergə həm NYJƏBER AJЬ ESENDƏ IGEN ƏĐERLƏV PLANЬNЬN NIGEĐĐƏ YTƏLEVEN tə,min itergə".

VKP (в) nьŋ Başqortostan ɵlkə kamitəte 23 nse yktəberđə oşo qararđь sьnarđь.

Ləkin bьl qararđьŋ ytəleşe his qaŋ qətlaner ek tygel. Beđ nyjəberđeŋ 1 nse 5 kөnөndə yk hөnərş birergə, ьsьn şturьm başlarga tejeş inek. Ə ilьrđar bьl 5 kөndə nej barь 2,9 pr. qa yħeş bulыvьn kyrhətələr.

Dөrөŋ, bьl 5 kөnləktə aьv qьna timp birgən tөbəktər bar. Məĥələn Saqmaqoş—12 pr. qa, Məsetle—8, Starle—6, Dəvləkən 6, Dyrtəjle-9, Tapurin-7 pr qa yħeş birđe. Ləkin kyp kenə tөbəktərđeŋ taşьqa timpь menən qimьldavđarь, uньŋ hөđөmtəhendə odan başlap (Berjən, Qaraqoş, Xajbulla, Maqar tөbəktəre), 1,7 pr. qa tiklem genə yħeş birgən (Qonşaq, Zejansara, Meraq, K — U sul, Bişbylak, Q.Mejəkə, Jana avьl, Baltas) tөbəktər bar. Bьl tөbəktər bөtə Başqortostandь xurlьq taqtahьnda totop toralar. Beđ jьllьq plandь 45,4 pr. qa qьna ytənek. Ə ajlьq plan nej barь 6 pr. qa qьna ytəlde. Bьl timp yrđə kyrhətelgən qararđьŋ ytəleven tə'min itə almajasaq. Beđ nyjəber ajьnda igen əđerləv planьn tultьrьv esen HƏR BIŞ KƟNDƏ ajlьq plandьn 6 pr. tьn birev urьnьna JЬLLЬQ PLANDЬŅ 11 PR. BIRERGƏ TEJEŞBEĐ.

Oşo timpte tə'min itelməhə, beđ plandь taqь la ətəsəkbeđ. Plandь ətərgə irek qujarga jaramaj. Tuqarlьv nastrajenejehenə, igen əđerləvđə yđ aqьsьna tapşьrьvga qarşa sik qujarga, igen esen-satsejalizem esen balşevik tarsa kөrəş başlarga kərək.

Yktəber 14 jьllьqь həm katla turbin gigantьna nigeđ halьv uŋaь menən qьđьl abuzdar terkemə kөsəjđe. Bьl terkem nyjəber ađ qьna tiklem davam itərgə, ə nyjəber plandьŋ ytəleşen tə'min itergə tejeş.

Bьna şunьŋ esen kөrəşergə kərək. uьndarđan alьnqan mөtirejal'ar əle haman da jən başьna dur avanstar birev, jəş rev ham urlav, igende hьqьv eşen dөrөŋ ojoştormav həm başqa jalьlar menən igende tarqatьvđa vaq burzьvazeja stixejahe həm kulaktar tə'şire bulьvьn tyвəndəge partija ojoşmalarь tarafьnan ontolovьn (Ɵ K qararь) də rөəlajđər. Məĥələn: beđđeŋ Qьrmьĥqalь tөbəgendəge xəbərsebeđ „Qьrmьĥqalь tөbəge Birđulka savitьnda jьllьq plan nyjəber başьna 37 pr. qa qьna ytəlgən. Kulaktarqa qьĥьm bik nasar." Plan r e j a l t y g e l "t i p ħaman d i s k y s s e j a d ə v a m itteralər Bьr terle lə massavaj eş juq, Brigadir parteja aqzahь Jarmuxamatef Telət tentep igen əđerləməkse bula „tip jađa.

Bьndaj faktьlar, baxetheđlek kə qarşь, bik kyp kenə urьnda bulđalar. Bьl xurlьqlь faktьlar" Bөtəhe lə massavaj—səjəsi şte oşo kөngə tiklem kin julga qujmav,.. jarьlar arahьnda eşləmav... arqahьnda taqь la kөsəjələr. (ƟK qararь)

Beđđeŋ igen esen—satsejalizem esen kөrəş fruntьndaqь burьs, bigrək tə nyjəbər ajьnda kitkken qujьla. Beđ nyjəber ajьnda bөtə tarmaqtarđa, safxuz kalxuz, jangьĥaq xuzalьqtarđa, massavaj eşte kөsəjtev nigeđendə, 100 pr qa ytəleven tə'min itergə tejeşbeđ.

Kulaktьŋ: „iŋ elek ydenə—unan hun davlatka" tigən qaraqot oho jemerelergə tejeş.

„Ber sintnir igen də casnikka kitməhen" luzьngьhь tulь ytəlhen.

—Nyjəberđen hər ber bиş kөnləgə beđđeŋ igen esen kөrəşebeđđe ylsə ьsək, uьŋ hər berehe xəl itkes bиş kөndər bulьrga tejeş.

Yktəber 14 jьllьqьna KATLA-TURBIN IŞMeNƏ

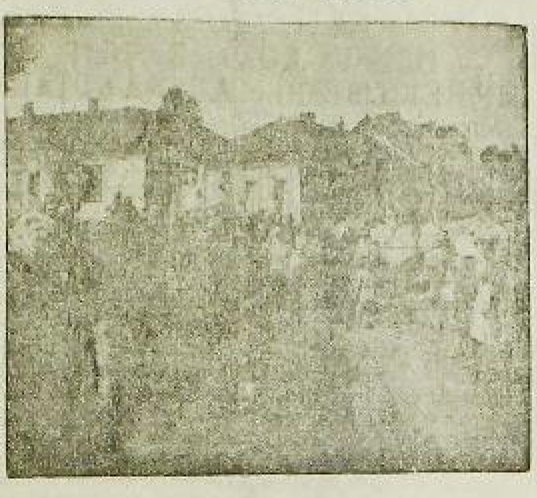

12,3 sintnirь qьđьl abuz

BAQALЬ (tiligramma) yktəber rivalytsejəhenen XIV jьllьqь həm katla-turbin zavьtьna nigeđ halьv kөnөnə massьvaj qьđьl abuzdar ojoştorolđo. Igen qabul itev punktьna 1238 sintnirlь qьđьl abuzdar kilde. Qьđьl abuzdar kilev davam itə. Bagalь, Janь jozaj, Matь igen qabul itev punktьtarь tuqьravhьđ eşləjđər.

J. SƏJFI

220 sintnir igen tapşьrьldь

9 MALATILKA ƟĐLƟKHƟĐ IGEN HUGA

MƏSETLE, (tiligramma) 7 nse nyjəber rivalytsejənen XIV jьllьqь həm Başqortostanda bөtə donja gigantь bulgan katla—turbin zavьtьna nigeđ halьv isemenə 75 ьlavlь qьđьl abuz ojoştorolop, 220 sintnir igen tapşьrьldь.

Məsəqyt orleq safxuzь 9 malatilka' 162 at həm 306 eşsenə ədləkhəđ igen hugьv eşenə qujđь. Uŋ həm „hul" appartunistarga həm ular menən kileşevselərgə qarşь ajavьđ kөrəş nigeđendə igen əđerləv planьn 25 nyjəbergə 100 pr tь menən tultьrьrьđ.

S PULSNI

QUŞTIRƏK 30 JƟK TAPŞЬRЬĐЬ

BAQALЬ (tiligramma) Quştirək səvite yktəber 14 jьllьqь isemenə həm katla—turbin gigantьnьŋ berense tiкь halьnьv kөnөnə 30 jөkle qьđьl abuz ojoştorđь.

ISLAM

IGEN ƏĐERLƏV TURAHЬNDA SVUDKA

SAJUZXLIP HЬĐЬ GЬ BUJЬNSA

5 NSE NYJƏBERGƏ JЬLLЬQ PLAN YTƏLEŞE

Tөbəktər — Plan ytəleşe — 5 kөndə yħeş

QЬĐЬL TAQTA

Səjəli	100,7	0,6

QЬĐЬL TAQTAGA KANDIDATTAR

Borə	92,1	3,2
Taparin	88,9	7,0
Qarmьsqalь	81,5	3,1
Dyrt ejlə	77,7	9,5
Biş ьylak	76,1	1,0
Mişka	74,7	2,0
Sterle	74,7	6,4
Nariman	72,4	2,2

PLANDЬN 2 NSE JARTЬHЬ ƟSƟN KƟRƏŞƏLƏR

Ɵfe	66,3	2,9
Q. Mejəkə	64,6	1,5
Alqьn	61,5	5,3
Arxangil	60,9	2,7
Şьma	79,7	2,1
Qaltas	59,6	3,5
Bilərət	57,8	1,8
Avьrgazь	57,1	2,7
Saqmaqoş	55,4	12,2
Byzdək	54,1	3,5
Boraj	54,0	2,5
Tujmazь	53,7	3,1
Jslajьr	52,7	3,5
Balabaj	51,4	3,6
Davlakan	51,1	6,0

ARTTA QALALAR, PLANDЬ ƟĐƏLƏR

Blagavişşin	47,6	2,6
Janь—avьl	46,8	1,0
Bajmaq	46,3	4,7
Baltas	43,2	1,9
Krasnь—Kam.	41,3	4,4
Bajqь	40,3	2,1

Xurlьqlь raveşlə qojrogta hejraləlar. Bөtə jəmhyrəjətte artta qalьvsьlar safьnda toralar

Argajaş	39,9	3,0
Krasna-Usol	37,0	0,8
Xajbulla	37,0	0,1
Malavez	36,7	4,5
Tur	36,2	2,7
Davan	36,1	4,8
Qaraqoş	35,3	0,0
Maqar	31,7	0,3
Zejansara	29,1	0,7
Prejut	28,7	3,1
Məraq	27,4	1,2
Bagalь	22,2	2,3
Məsetle	22,1	8,1
Qьŋqь	22,0	2,5
Usalь	18,0	1,5
Qonşaq	16,1	1,7
Bilaqataj	15,6	2,5
Berjan	14,6	—
BƟTƏHE:	45,4	3,9

TUŊGA HƟRƟV JADGЬSƏSEVĐEŊ MƟHIM TARMAGЬ

Baqalь tөвək kalxuzsajuzь Yđ aqьsьna ьşanqan

BAQALЬ, (tiligramma) tuŋga hөrөv planь 7 nse nyjəbergə fəqət 36 pr. qa ytəlde. Huŋqь biş kөnləktə yħeş 20 pr.

Qamaj, Saqь, Əeme, Naqaj bas, Qoros, Singerən savitləre jenəjətsel raveştə qurqala almaj plandь ədələr. Tөвək kamitətenən 60 pr at kөsөn tuŋga hөrөvgə mabilizavajt itep plandь iŋ qьsqa vaqьt esendə tultьrьv turahьndaqь direktivahьn ytəmajđər. Ularđa plan nej barь 10 pr qa qьna ytəlgən.

Kalxuzdar sajuzьnьŋ plan nej barь 36 pr. qa ytəlde. Sөnki, tөвək kalxuzsajuzь tuŋga hөrөv eşen ojoştormaqan, qьrqa dirik til birməgən. Ul yđ aqьsьna ьşana.

SƏJFI

AVЬL SƏVITTƏRE PLANDЬ ƟĐƏLƏR

SAQMAGOŞ. (tiligramma) 7 nse nyjəber kөnөnə nej barь 31 pr. tuŋga hөrөlde. Bьl asьqtan asьq plan ədələven kyrhətə. Ajьrьm avьl savittəre kampanejanь jenəjətsel raveştə ətələr. Urman abь səvite nej barь 3 pr., Baxbzin 7, Janь qoto 10, Sөrmanle 12, Tujnaş 12, Iqlin 14, Ikke Kөsək 19, Bişqurai 14, Rəzap 15 pr. qa qьna tultьrđьlar.

Tөвək ojoşmalarь oşo kөngə tikle Yđək Kamitəteŋ tuŋga hөrөv turahьndaqь qararđarьn ytəgəndəre juq. MORATЬF

JAŊGЬĐAQTAR NEJ BARЬ 12 GIKTAR

ƏBJƏLIL. Əlmexəmət səvite tuŋga hөrөv kampanejahьna his ber narьq qujьp jetkermaj. Dөөm plan 1712 giktar ine, şul nej barь 385 giktar qьna hөrelgən. Şunьŋ nej barь 12 giktarьn jangьĥaqtar hөrgəndər. Bьl avьl səvitenеŋ asьqlan—asьq appartunistarsa jangьđaq xuzalьqtarđьŋ totqan urьnьna narьq qujmavьnьŋ hөđөmtəhe. Ə, kulaktarga „qatь" zadaneja 46 giktar birelgən! Şulaj bulhala ular ber giktar đa hөrməgəndər!

Avьl səvite prsidətele „... eşse quldar jeteşmaj bit" tigən bulьp jenaj iđen qaplarga tьrьşa. Ləkin, bьl dərəĥ tygel, bəlki ul yđe aldan sarahьn kyrmagən. Kulaktarđьŋ planь iŋ qьsqa vaqьt esendə tultьrьlьrga tejeş bulhala la, ul unь ihenə almaqan.

RABKUR

QЬĐЬL ABUZ OJOŞTO, LƏKIN PLAN 70 PR. QЬNA YTƏLGƏN

Q MEJƏKƏ. (Yđ xəbərsebeđđən tiligramma).

Yktəber 14 jьllьqь həm bөtə donja gigantь katla-turbingə nigeđ halьv isemenə Qьrqьđ Mejəkə savite 84 bottan qьđьl abuz ojoştordo. „Terək" kalxuzь qarşьlav planь birep, igen əđerləv zadanejahьn tulьhь menən ytəne. „1—Maj" kalxuzь hamən da xurlьqlь raveştə qojrogta hejralə, plandь ədə. Kulak Abdullinđьŋ 60 bot jəşergən igene faş itelde.

Kalxuzdar bьl kөngə jьllьq plandarьn 91 pr qa tultьrđьlar. Avьl savite davmətendə plan 70 pr. qa ytəlde.

„Başqortostan" brigadahь: Q. QAJSAR, ƏLMGULЬF SADЬJQЬF.

„YKTƏBER SATQЬHЬ" KALXUZЬN XUŽALЬQ—OJOŞTOROV JAGЬNAN NЬGЬTЬV ƟSƟN QЬRQA BOROLOŞ KƏRƏK

QЬRMЬĤQALЬ. „Yktəber satqьhь" kalxuzь xuzalьq—ojoşqan lьq jaqьnan nьq tygel. Sdilsina qujьlmaqan, bejrəv həm eşse kestər derəĥənsə tulь fajdalanьlmaj Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq juq. Kalxuzsьlar teləgən ber kөndə eşkə sьqmaj qalalar.

Hөđөmtələ 20 giktar buŋqь kyltaralar барьvđa jatьp qaldь, Ə izlickə bөtə tarmaqtala bar. Avьl xuzalьqь maşinalarь, qoralar jamqьr aĥtьnda tutьlьр, kygərep jatalar. Tuŋga hөrev esen jalanqa sьqьр ta qaramaqandar.

Igen əđerləv nejbarь 39 pr. qa ytəlgən. „Plan rejal tygel „ tip diskvsseja alьp baralar. Ə, plan tulьhь menən rejal. Uqa kyreşe torqan kalxuzdar, xətta avьl savittəre inde plandarьn tultьrş lar. „Yktəber satqьhь" nьŋ 300 sintnirlap kartufь tyвəhed ... ļapaĥta serep jata. şul vaqьtta kartuf əđerləv planь tulmaqan

Prsidatel eşta halqьnlьq kyrhətə. Yđ eştəre ytəlmaj jatqanda jangьĥaqtarqa əməgə barđь ar. Bьl əmə kərək, ləkin şul vaqьt kalxuz yđ eşen əlgə ittерep qujqan bulьrga tejeş. Ə, bьl „Yktəber satqьhь" nda juq.

Kyltara eştəre julga qujьlmaqan. Səjəsi—aŋlatьv eştəre juq

Bьna bьl kyrneştar kalxuzđьn ojoşqan xuzalьq bulьv jaqьnan otqan urьnьn, jangьĥaqtar qatьnьnda əlgə bulьvьn juqalta. Bьl kyrneştargə qьsqa sik qujьlьrqa tejeş.

„BAŞQORTOSTAN" BRIGADAHЬ: USMANЬF B LATЬPЬF?.

P.S. Brigada beđ kalxuzđьn jeteşkeĥlegen asьqьđ. unь tөđətevđə yđeged nindaj praktik jərđam kyrhətegəd?

RID.

„JƏŞ JƟRƏK" KALXUZЬ IGEN ƏĐERLƏJ.

Ə, Səjet baba, Qavarđь avьl tyralara qaro hyđđen yta almajđar.

K- USUL. Aqtaş avьlь „Jəş jөrək" kalxuzь nujəber şturьm ajьnьŋ berense kөnөnən yk igen əđerləv eşen udar julga haldь. Kalxuzsьlarđьŋ berđam eşləvđə re arqahьnda 5 kөn esendə, jьllьq planь 95 pr qa tultьrđьlar. Tuŋga hөrev eşe lə tamamlanьv aldьnda. Kalxuz bьl ike mөhim burьstarđь yktəber kөnөndə başqarьp sьqa.

Avьl savite igen frantьnda əlgə bulьp barьvsь „Jəş jөrək" kalxuzьn ьyləklәne.

Ə, Səjt baba, Qaran jьlqa, Qьvarđь avьldarь igen əđerləvđə tьşьaqa qudqala almavsьlьqь kyrhətələr. Ber yk jerđə bulьp ta eş kyrhətə almaqan bul dьqьnьđ bьl avьl jetakselərе beđđən əlgə alьrga tejeştar.

Ş. URAZBAXTIN.

BƟRAJ KALXUZDARЬ ESTƏN NЬGЬTЬLMAGAN

MAL DƏJƏMLƏSTEREV, MAL ƏĐERLƏVGƏ QARЬŞЬ KULAK QOTQOHO KƟSLƏ

BƟRAJ tөвəge 67 pr. kallektiflaşqan sәsev majđanьnьŋ 70 pr. tan kyвerәge ular qulьnda Şuŋa qaramaĥtan kalektiflaşqan xuzalьqtarđь estən nьqьtьv, yđ məttə ojoştorov eşe basar qujьlqan. Terle kampanejalaida qojrogta hejrələlar. Ikense qatsasьv planь tөвək kyləmendə 12 giktar bulьp oşo kөngəsə ber giktarđa sasьlmaqan. Ylən sәsev planь 59,8 pr. ytəlgən, tamьr aĥьqtarь əđerləv kyp kalxuzdarđьn prajəvnd‑təvə planьna kermagan. Mal aĥьqь s lulav 66 pr. ytəlgən. Kalxuzdarqa tөвək kalxuz sajuzь tarafьnan julьaşsьlьq jomoşaq, ul tuqarь ojoşmalar tarafьnan birelgən dirtiktivarđь tormoşqa aşьrьvđa halqьnlьq kyrhətə.

Kalxuzdarđьŋ maldarьn ... esən əđer tygel tәđev eştәre his qalev itmәklek əlerən bar, tәđevse brigadalar arahьnda sdilşina qullanьlmaj.

Kalxuzsьlar arahьnda kulak qotqohьna nьqlь atour alьnmaqan. Kulaktar mal berləştərevgə qarşь terle qotqo taratalar yđđərenеŋ maldarьn qьralar. Malta avьlь kulaktarь 5 kөndə jetə tajđьŋ ajaqьn bəndьrьp hujalar. Qodaş, avьlьnda la bəndaj kyreneştar bar. (Qodaş Tәvlatgarajef həm başqalar) P a r t e j a n e ŋ Boraj tөвək kamitәte malsьlьq məs'əlahen xəl qьlьvqa kitken saralar kyrə başlanь.

Kalxuz malsьlьq tavarfirmalarь ojoştorola. Oşonoŋ menən bergə maldarь qьşqa əđerlətev, eştəren ... u'arđь aĥьq menən his kisəgevhed tə'min itev kevek malsьlьqtь xəl itevđə iŋ đur burьstar tora.

Malsьlьq prablimahьn xəl itevgə qarşь sьqьvsь, jarьqstarsa mal qьrьvsь, mal əđerləv kampanejahьn əđevse kulaktarqa həm unьŋ qotqohona kitkən atpur birelhen. Ularga mal əđerləvđə qatь zadanejalar qullanьlhьn.

His şikheđ tөвək kalxuz Sajuzь la kalxuzdarđь jetakselek itev eşen kөsəjtergə, ularga kankrit julьaşsьlьq itevgə sөgөn dөn yk borolo‑ş jaвьqa tejeş.

Q. SABIRЬF.

Igen tapşьrьlar.

KALXUZDAR PLANDARЬN ARTTЬRЬP TULTЬRALAR

DƏVLƏKƏN. Imaj qaramalь savite plan nejbarsa 68 pr. tuŋa đerlone, kartuf əđerləv 65 pr qa jette. Igen əđerləvđə kalxuzdar balşeviktar buldьqlьlьqь kyrhətələr. Kalxuz hьđьŋ nujəbьnsa planь 91 pr. qa ytəlde. „Paxda", „Yktəber", „Bajavik", „Pravda", „Satra", „Niva", „Batrak", kalxuzdarь jьllьq igen əđerləv plandarьn 100—115 pr. arahьnda arttьrьp tultьrđьlar Bьl kalxuzdarđьŋ a toplav eşendələ iŋ aldьnqь urьnda tora. Ular jangьĥaq xuzalьqtarđь bukstrgə alьrqa, plandь ytəvlə balşeviktar əlgəhə kyrhətergə tejeştar

Ş. Sertlanьf

KULAKTARĐAN 1000 BOT JƏŞERELGƏN IGEN TABЬLDЬ.

UGA JAVAP ITEP, IKKE IGEN TAPŞЬRЬV KƟSƏJƏE.

Mələvez. Jadlav səvite jadlav kulaktarьnьn 500 bot jəşergən ikke igendəre tabьldь. Sikan ularьnda ike kulak xuzalьq faş itelde. Ular da 500 bot igendəren jəşerep kymagəndər. Kulaktarđьn qorolqosloqta rьna javap itep ikke igen zapastarьn sьqarьv başlandь. Hər ber kalxuzsь, jangьĥaq xuzalьq tejarlek 20—30 botlap ikke igendəren birələr. JALSЬQAJ BALAHЬ„.

PLANDAN TЬŞ 100 SINTNIR!

ƏBJƏLIL. Taş bulat səvite igen əđerləv planьn 10—4 yktəbergə yk 105 pr, tultьrqajnь. Eşsəndər, kalxuzsьlar jalpьhь arahьnda aŋlatьv eştəren nьqlь julga qujьv arqahьnda beđ plandь tultьrьv menən genə siklənmənek. Kulaktar tarafьnan alьlqan ip Şəqəjepef isemenə 100 sintnirđan qьđьl abuz ojoştoldo.

Beđ bөtə avьl səvittəren tiŋ jəşergə saqьrabьđ.

Qarnqajьf

100 PRATSINT BULDЬ

TUR (Tiligramma) „Baris" kalxuzь yktəber bajramь həm katla-turbin gigantь isemenə qьđьl abuzdar ojoştorop planьn 100 pr. tь menən ytəp sьqtь.

IVANUF

Tur kalxuzь 101 pr. qa ytəp, 25 pr qarşьlav planь birđe

TUR (tiligramma) 7—8 nse nyjəber bөtə Başqortostan qьđьl abuzdar kөnөndə „Tur" kalxuzь igen əđerləv planьn jeđ pr qa ytəne. Kalxuzsьlar Katla-Turbin zavьtьna arnap 25 pr. qarşьlav planь birđelər.

Bьl kөndə şulaj uq „Tuxtaril" „qamuvə", „Kalinufkasa" kalxuzdarь la jьllьq igen əđerləv plandarьn tultьrьp həm arttьrьp ytəələr.

RTIŞEF, IVANЬF.

Yktəber 14 jьllьqьna

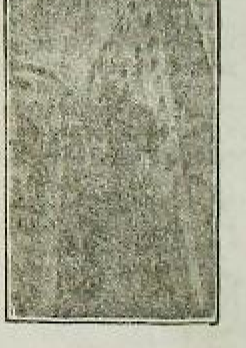

Yktəber 14 jьllьqьna Xirsun əlkəhendə 20 meŋ tonnalьq igen ilivatorь eşkə başlaj.

TARIXTЬŊ KILƏSƏGE PRALITAREJATQA TAPŞЬRЬLGAN.

Beđ, yktəber rivalytsejəhenen 14—jьlьq bajramьn ileбeđđə satsejalizem tәđev fruntьndaqь əlkan jeŋevđər menən qarşьlajbьđ.

Ə kapitalizem sistimahь kөndən—kөn qaqşaj Unьŋ sənəqəttəre bөtөnləj xaraвa xəlenə kilep, kapitalizemde đur jeŋelevđər aldьnda qaldьrđь.

Bьnan ber nisə jьldar elek burьva filasufь Şpingir kapitalistar tarahьnda jadьjьn yđenen kitaвьna „Javrupanьŋ şiŋeve" tip isem birgəjne. Xəđer eşte ul jađaвsa buldь. Kapitalizem den netergə yđ totovь, ber japalь qьna tygel inde. Ivanamiskelej krizes tulqьndarь dingeđ ham akejandarđь (akejan tip dingeđđeŋ tarьn jeren ajtalar) arqьlь вьqьр, bөtə kapitalizem donjahьna jəjelde. Bөtə ilđə də lə, kapitalizem вьnajđarь ber ber artьn jemerelələr. Qatь krizes udarь aĥьnda „Bejek britanija". yđeneŋ altьn standartьn almaştьrьrqa məsвyr buldь. Ul, palitseja həm matrustarđьŋ eş xaqtarьn qьвqarta. Bөtə donja la yđeneŋ bajlьqь menən tanьlqa, maqtavlь Amerikanьŋdar da sasaktarе şinde. Xəđer unda milejundarsa eşheđđər, eş taba almajьnsa uramđarđa jөrəjđər. Unda jeđđarlaqan pridperejatejalar sartlanьlar.

Javrupanьŋ ataqlь bankirь „ЬyzaI Fransija" lə tuqravhьđ raveştə yđenеŋ prajьzvu istavahьn kəmetə. Kridit, krize e Fransejanь la həlakətkə osoraitь Xəđer unda eşheđđər ba ь 1 milejundan artь. Sənəqət həm avьl xuzalьqь krizesь bөtə donja „izgelərđeŋ—izgehe" bulьp tanьlqan bөtə donja bankьlarьn də şartlatь. Kapitalizem donjahьnьŋ da, kiləsəktə əmeə juq. Eş bьnan ike eşыl elek balşeviktar ajtkanьsa bulьp sьqtь. Kapitalizem sistimahьnьŋ bөtөv kөndərе jaqьnlaştь.

Kapitalizem idejaluktarьnьŋ kyđ terəşeə tarixtьŋ artьna, keşeləneđen udqan вьvattarda qullanqan tixnikabrenə jыjelgan. Ular, tixnikane alqa jebərev, unь ybt revalutsejahьna „ƟTHƟN MAŞINA, ƟTHƟN JILGAKЬ TIXNIKƏ"—tip sьqьralar. Kapitalizem idejaluktarь alda nəmə bulhьn, kiləsəktə nəmə eşləjəsəktərеn ujlaj almajdar.

Tarixtьŋ kiləsəge—jer şarьnьŋ altьnan ber eleşendə uŋьşlь raveştə satsejalizem tәđevse pralitarejatqa tapşьrьlqan.

Yktəberđeŋ qanlь kөrəştərendə jeŋep sьqqan S.S.S.R. pralitarejatь, satsejalizem tәđev julьnda la batьrđarsa kөrəşə.

Bөtə donja kapitalistarь həm s—lasistarь beđđeŋ tәđeleşbeđđe—„aşqa sejallaьv, juqqa ujlanьv"—tip qaraidar.

—Eje beđ ujlajьbьđđa, tәđej beđ đə. Bьnь ber kemdə tana almaьs.

Bьna 10 jьl elek ip Linin Valxafstrujdь halьv turahьnda ujlanajnь. Unьŋ plandarь xəđer bojomqa aşьrьldь. Valxafstruj eşaj. Pralitarejatьŋ ujlarqa la, tәđərqa la qulьnan kilə.

SSSR đa, вьqa tiklem tarixta kyr lmaqan, đur gigantьar sьqa tәđələr. Əle kypten tygel genə Xarьkьf traktir zavьtь həm „AMO" aftamabil zavьtarь xutqa jebərelde. Beđ, Yktəber rivalytsejəhenen 14 jьlьqьna ber jarьm milejun kilavat kөsə də ge đur iliktrik stansalarьn xutqa jebərəbeđ.

Bьnan 12 jьl elek Ip. Linin krəstejəndərgə 100 meŋ traktьr sьqarьv turahьnda ujlaqajnь. Unьŋ bьl ujьda bojomqa aşqarьldь SSSR pralitarejatь Stalinqrat, Xarьkьf həm Liningrat (Qьđьl Putilovьc) traktir zavьttarьn haldь. Ul zavьtarđьn hər qajnьhь jьl hajьn 100 meŋən artьq traktьr sьqaralar.

Savit traktьrđarь satsejalizem qьrđarьn aqtaralar. Ip. Linin ajtkanьsa tөp krəstejən jarьhь „kammanejgə" kalxuzqa tavьşlanьde.

Beđđeŋ fekerđərebeđ ujđarьbeđ totoş bojomqa aşqarьldь. Beđ bьl jeŋevđərgə samatyk menən tygel, bəlkem pralitarejattьŋ Linin partejahe jetəkselege aĥtьnda sьjnьl doşmandarqa, satsejalizem tәđeleşen əđərgə ыntьlьvsь appartunistarqa qarasь ajavьhьđ kөrəş hөđөmtəhendə genə iređek.

SSSR pralitarejatьnьŋ bьl jeŋevđəre bөtə donja pralitarejatьnьŋ da kөrəş dərten kytara

—Kapitalizem jeŋelə, beđ jeŋəbeđ. Tarixtьŋ bөtə kiləsəge pralitarejatqa bilđələngən.

Q. ƏLIBAJ

IGEN SPIKYLƏNT TƏREN KYRMƏJ ĐƏR

QЬRMЬĤQALЬ Kyldər savite Mekəj avьlь Zahitef Təxlat. Qajnulalar Ɵfegə ike jөk igen kiterep hattьlar. „Ber sintnir igen də casnikka kitməhen" luzьngьhьn Kyldər savite şulaj tormoşqa ytara. Sөnki, pridatel Jamalnif Zahitafđarđьŋ aqaj-enehe Şulaj bulqas ul nisek „kyrhen"?

„QARA KYĐ"

„Qьđьl bajraq" 19 pr. qa qьna ytəgən.

MAQAR. tөвəge Işaj avьl səvite igen əđerləvđə xurlьqlь timp menən bara. Ul jьllьq plandь nej barь 19 pr. qa qьna ytəne Bьndaj totaş kalxuzlaşьvqa barqan (85 pr kalxuzlaşqan) avьl savitendə bьl xəldarđь kyrev tydərlek xəl tygel. Bigrəktə „Qьđьl bajraq" kalxuzь plandь fəqət 19 pr. qa qьna ytəgən.

Nujəber şturьm ajь unьjь menən plandь tultьrьv esen iŋ qьrqa saralar kyrergə kərək.

IBRAJ.

STATISTIK EŞE SATSEJALIZEM TӘÐӘLEŞӘNӘ XEÐMӘTKӘ;

BAŞPRAFSӘVIT STATISTIKTARЬ TATARЬSTAN, QADAQSTAN PRAFSAJUZ STATISTIKTARN JARЬŞQA SAQRA.

BӨTӘ BAŞQORTOSTAN PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNA ASЬQ XAT

QӘDERLE IPTӘŞTӘRI

SSSR praltarejatь kammunistar partejaheneŋ derәb jetaksalege astьnda „10 jьl esenda aldьnqь kapital ildәren qьvьp jeterga, uðьp kiterga" tigan navaj lozьrgь taşlap xәderge kөnda SSSR da satsejalizem ikanamikahь fundamintьn xal italar. Biş jьllьqtь 4 jьlda tultьralar.

Satsejalizem teðev fruntьnda qь oşo jeŋeşdәrenәð artta qalqan Başqortostan milli jәmhyrejәteneŋ jeðan ьsq ydgerep, ul agrar ildan kesla indysterijal agrar ilga ojlanda. Ural—Kuzaas kambinatьna inde.

Başqortostan jәmhyrejәteneŋ ikanamikahь ydgerev menan unda prafsajuz eşeŋ jaŋьnan qorov mitьdьla tamьrьnan ydgarteleр, alda torqan sajasi—xuzalьq burыstarьn ytavda kөsaj invða prafsajuz ojoşmalarьnьŋ insejativalarьn kesajtevða talap ita.

Prafsajuz eştarenan iŋ mөhim usaska bulqan ihәp—statistik eştaren julqa halьv unьŋ jaŋьnan qorov esen bөtә prafsajuz jәmaqatselege tarafьnan ajьrьvsa iqtibar birelerga tejeş. Ьnьqa tiklem statistik eştarena ahamejat birelmane. Xәðerge vaqьtta kyp prafsajuz ojoşmalarьnda statistik eştare qәlev itelmәlek daragala nasasr tora. Kyp prafsajuz ojoşmalarь bьl eşka naraq birmәnelar. Bьl eş elkә prafsajuz eşena ður komsalek kiltera.

Jәmhyrejәteneððә satsejalizem teðev timpь ьnьq alqa barьvь eşka taqьlь udar timp birevðe talap ita.

Satsejalizem timpьn kinajtev uqa kiŋ jul birev esen bөðgә statistik eşen ьsqь julqa halьr qa bula. Jaqarьla aitelgәndәrðan ьsqьp, oşo jьldьŋ sintaber ajьnda bulqan prafsajuzdarðьn ydәk savite sikritarejatь qararьna tajanьp Başprafsәvit һәm elkә prafsajuz bylektare xeðmat kordare yð eşeneððә statistik eştaren әgәŋge kөndeŋ horavьna jarqlь itep qujьv, alda torqan prafsajuzðаrðьŋ IX s'jьzьna tiklem urьndarðan talap itelgan statistik eştaren jьjnap, kәrәk bulqan matirejaldarðь әðerlәv eşen xal itergә tejeştar.

Bьl ьәjәk maqsatka ireşev esen prafsajuz ojoşmalarьnьŋ eşta satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitьdьn tulь һәm dөrөҫ qullanьvðarьn horajьbь.

Prafsajuz ojoşmalarь bьl mөhim eş tirahena bөtә eşsәndәrðe mablizavajt itegeð!

Statistik eşenda bulqan javap bөð qoraştaðь әterageð! Bьl julda ixtejari ujlqadalar menan berlekta eş kyregeð!

Statistik eştaren jaqşь julqa halьv esen satsejalizem jarьşь dugьvьrьna prafsәvit һәm elkә savit bylektarenan Lutaşьl, Bikьul, Şumilьva, Şişiqьva, Ivanuva Arzin Ustikuf, Şirstanel, Ždanьva, Ramanьva Budarьvьa, Uzlikuva, Maksimьf, Sivira, Vastukьva, Valyk, Birizin, Svjtlixuf, Dәrinkьva, Mişikьva, Vasiljeva iptaştar indelar.

Sit il eşse diligattarь ip. [illegible] ergәhendә

SSSR da satsejalizem teðeleşenen ьsьn fakьttarь menan tanьşьrqa kilgan sit il eşselare diligattarь Maskavða. Ularðь SSSR daqь safxuz, kalxuz teðeleşe menan tanьşьv bigrakta qьðьqtьra. Sөnki sit ildarða sьqa torqan burьva gazittare, SSSR daqь kalxuzdar turahьndaqь jalqandь jaðьp, eşselarðeŋ baştarьn ayьrttьrьp ьatkandar. Şuqa kyrә ular safxuz kalxuz teðeleşe menan tanьşьv esen SSSR Narkamzimьna kildelәr. Unda ip. Jakьvlif sit il eşeselare diligattarь menan oðaq qьna ьisida jьhanь. Ip. Jakьvlif diligattar tarafьnan birelgan ьә ta horavðarqa tulь aŋlatma birðe.

In tavla ip. Jakьvlifqa Pylşa esse diligattarь ьslaj tip horav birðelar:

— „Pylşalage burьva gazittare, SSSR da kalxuzdar jәmerelalar, sasev majðanь kemej tip jaðalar. Beð, Pylşalage eşselar ьsьnьlьn һәm krәstejandarðe qьðьqhьndьra torqan ььl mas'alalar turahьnda ьsьndь işeterga, kyrergә telajeð."

Ip. Jakьvlif ularðьŋ horavьna, sifrðar, fakьttar menan javap bira:

— 1927 nse jьlda bөðða sasev majðanь 110 miljun gektar tәşkil ita ine. Bьjьl 137—139 milejun ga. sasalde. Mamьq sasev uðqan jьlqa sarşьtьrqanda 50 pr. qa, jeten 36 pr. qa tamake 64 pr. qa, segelder 60 pr. qa arttь.

Bөtә sasev majðanьnьŋ 90 pr. tьn kalxuzdar sasta, bөtә jar ьurta xalle krәstejandarðen 60 pr. tь kalxuzda toralar. Tөp orloq teәaktarenda kalxuzlaşev 80 pr. qa jetta. Bajьk kalxuzsьlar xөkymatьn oðaq meddatie ssuda tәrtibenda maşinalar, şulaj uq aqşalata 800 milejun hum (ьnan başqa kantrakta sejana 300 miljun hum) bersь aldьlar. Krәstejandar kalxuzqa, yððәrenen şaxsi xuzalьqlarenda jaŋqь daj xuzalьqqa qaraqanda kalxuz prajьzvadstvahьnьŋ eðtan legena, artьqlьqьna tөşengәngә kyrә inalar.

Diligattar, ip. Jakьvlif tarafьnan birelgan sifr һәm fakьttarðь, yððәrena qajtqaş burьva һәm S—faşistarðьŋ jalqanlьqtaren asьv esen jaðьp aldьlar.

Ip. Jakьvlifqa ikense horavðь, Germaneja eşselare diligattarь [illegible]

— SSSR da nerәr tөrlә ujlap sьqarьlqan maşinal [illegible]

Ip. Jakьvlif SSSR da ujlap sьqarьlqan maşinalarðь hanap kyrhәta:

— Hunьŋ jьlda [illegible] sьlarь prapaşnaj kulturalar esen maxsus traktirðar ujlap sьqardь lar. Ular jeten tajqьv, qomaraqьş һәm mamьq jыjnav maşinalarь ujlap sьqardьlar. Bөðgә avьl xuzalьqь maşinalarь sьqa tiklem sit ildan inderela ine. Xәðer bөtә avьl xuzalьqь maşinalarь ydәbeððә eşlana. Ip. Jakьvlif SSSR dь indysterejalәşterevðen avьl xuzalьqьna [illegible] ahamejate [illegible] ydenen aŋlatьm [illegible] indysterejalәştev avьl xuzalьqь [illegible]. Şuqa kyrә eşselar [illegible] krәstejandar [illegible] klassьkta indystrejalәşterevðe alqa jeparerga qьrьşalar.

Pylşa eşselare diligattarь ip. Klatkuvski ip. Jakьvlifqa bөtә mas'alalar turahьnda aŋlatma birgane esen tәşәkkor beldere.

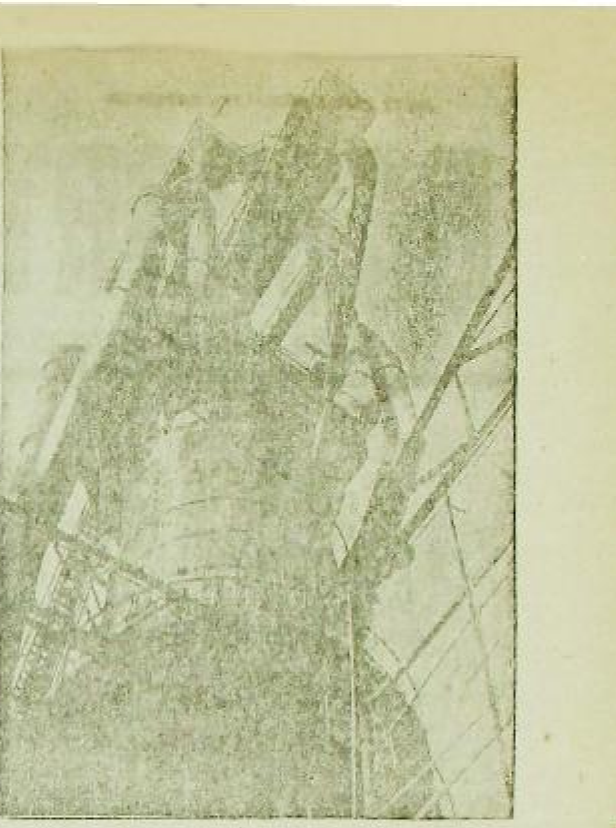

Jaŋa [illegible]

Satsejalizem sanaqate һәm başqa tarmaqtarqa kadьrðar әðerlәv fruntьnda

Baş Narkamtrud kadьrðar bylege birgan maqlymatka kyrә, 1931—jьldьŋ ojinvarenan ыktaberga tiklem sanaqat, kapiratif, xuzalьq һәm başqa tarmaqtarqa bөtәhe 72365 kadьr әðerlanep jьllьq plan dәyәm alqanda 77,6 pr. qa ytala.

Ajьrьm tarmaqtarqa əjlgәndә plan plan ytaleşe ьslaj:

Sanaqat һәm teðev kadьrðarь

8755 satsejalizem sanaqate һәm teðev eşselare әðerlanep 85,9 pr. qa ytala. Şunьŋ esenan başqorttar 12 pr. qatьn qьððar 17,9 pr. tәşkil ita.

Avьl xuzalьqь kadьrðarь.

61010 avьl xuzalьqь kadьrðarь әðerlanep jьllьq plan 83,7 pr. qa ytala.

Savit-kapiratif kadьrðarь

3521 savit kapiratif kadьrðarь әðerlanep plan [illegible] pr. qa ytala. Unьŋ esenda Başqorttar 24,5 pr. qatьn qьððar 47 pr. tәşkil ita.

Yðða kyrhәtelgan handar kadьrðar әðerlәv fruntьnda partejә, xөkymat tarafьnan birelgan zadanejanьŋ tulьhьnsa ytalmәven kyrhәta.

Udar timp gigant eðemlar menan yҫә barqan Başqortostan sanaqate ajьrьm bөtә—kenәð kyp kadьrðar talap ita.

Şuqa kyrә bөtә savit jәmaqatselegeneŋ bьl mөhim eşka bulqan iqtibarðarьn kөsajtep başqa timp менән kadьrðar әðerlәv eşena udar timp birerga tejeştar.

AMIRXAN.

NANKIN XӨKYMӘTENEŊ IMPIREJӘLISTӘRLIGAHЬNA NUTAHЬ

ŞANXAJ, 5. Qьtaj xөkymateneŋ millattar ligahьndaqь vәkile Şej millattar ligahьnьŋ ginirai sikritarьna nuta tapşьrðь. Bьl nutahьnda ul tyәndәgelarðe beldera:—„millattar ligahь savitenen huŋqь siksejahьnan huŋ Japuneja Manьzurejәnan yðeneŋ qәskarðaren qajtarьp alьv qьna tygel, kirehensә Teşlek Manьzurejәne baðьp alьvðь ьsqь tavejta kinajta. Japundar teşlek Manьzurejala dәvlat daxuttarьn, nalukьtarьn kanfiskavajt itep, Qьtaj timer julqarьn qulqa aldьlar. Ular Qьtajðaqь Mukdin banq kahьnan 12.0 meŋ dallar aqsa talap alьp kittelar. Ular jaŋьnan jaŋь karamalar teðep, huqьş xәrәkәten kinajtalar.

Şuqa kyrә Qьtaj xөkymate millattar ligahь savitenan, Japunejaqa 16 nsь nyjaberga tiklem qәskarðaren qajtarьp alьvðь qьsьvðь horaj."

BEREJAN millattar ligahь savitenen raise bulьvь sьjfatь menan Japunejanьŋ millattar ligahьndaqь vәkile losizavaqa meraqaqat itte. Berejan ьslaj tejә „Qьtaj xөkymate ьðqьştь jajlarqa yðeneŋ ьşanьsьn beldere. Japuneja xөkymate ta oðaqlamajьnsa yð qәskarðarenkire qajtarьp alьr."Şulaj itep Berejan Japuneja impirejalistarьnьŋ qulьnda ujnap, millattar ligahьnьŋ qәskarðarðe ьysyrev turahьnda qь elekke qararðarьn tikka teşera.

MILLӘTTӘR LIGAHЬNЬŊ

Fatixahь menan huqьş davam itә.

ŞANXAJ, 5. Manьzurejaqa Kariejә һәm Japunejaðan jaŋь qәskarlar kila. Japun ajraplandarь havanan listufkalar taşlanьlar. Bьl listufkalarða Japuneja qәskarðareneŋ qajtarьlьp alьnmavðь kyrhәtela. Japuneja qәskarðare Tynlav—Taunan timer julь hьðьqьn qulqa aldьlar. Japuneja qәskarðare Tynlav qalahьn alqan vaqьtta kyp valatьŋ yðerðe һәm jәrahanqandar. Kyp jortðar vatьlьlqan Japun qәskarðare ber yk vaqьtta Sisikar ginirahьnьŋ qәskarðarena qarşь la huqьş xәrәkәte başlanьlar. Şulaj itep Japundar sik ьsq әðerlәgәnden hunьnda, Sisikar qalahь menan Xәjlysizan pravinsejahenda qulqa aldьlar

Birlin uramdarьnda dimanstratsejalar

BIRLIN, 7 nse nyjaberda Birlinda yktaberðen XIV jьllьqьna baqьşlanьp 10 urьnda kammunistar mitingьhь ujqarьldь. Mitingьla meqariqan eşse һәm eşse qatьn—qьððar qatnaştьlar. Mitingь la kyp handa eşselar kampartejә һәm kamsamul ja qьna sьqtьlar. Palitsejәneŋ tьjьvьna qaramaðtan, qalanьŋ ul tahьnda һәm eşse rajundarьnda ber nisә rivalytsejan dimanstratsejalar buldь. Eşselar mitingь [illegible] sa [illegible] sajuzьndaqь satsejalizm teðeleşen salamlap, faşistar xөkymatena qarşь qatь pratist beldereleлar. Barьnan ajьrьm tiklem qoralanqan palitsejә əjraflare qaravaj әðerlek menan qalanьŋ uramdarьn qamap aldьlar.

Yktaber rivalytsejaheneŋ XIV jьllьqь ajqanlь Girmanejanьŋ ytanь eşse ylkala enda la rivalytsejan mitingьlar buldь. Xәmniss qalahьnda mitingьqa pratsejat ojoşmalarьnьŋ 10 meŋdan artьq aqzahь qatnaştь.

Szinczavqa hezymgә әðәrlek

TUKEJU, 5. ginirai Lin—Ieŋ Cin jeŋelganden huŋьnda Japundar tarafьnan qulqa alьnqan ginirai Ban—Tu—Cen huqьşqa başladь. Bьl ginirai Tzan—Szy—Lanqa qarşь kөrәş esen jaŋь armeja teðergә başlьnь. Unьŋ teðegen 13—meŋ qәskare ara hьnda manqьldar һәm ьrьs aq gvardijstarь la bar. Qәskarðar Tzan—Szy—Lan xөkymate urьnlaşqan pravinsejaqa hezymgә әðerlәnelar

BAŞQORTOSTAN JAVAP BIRӘ.

„Kalxuz jaştare" һәm „Mulla ikәpse" tip jaðьvðarь bujьnsa Әbjalil teәbge Әðelmanьaj avьlь Fazula mulla xoquqьtan maxrym bulьvьna qaramastan kalxuzqa ikәpse bulьp kilha, xәðer urьnьnan alьnьp tejeşle sьra kyrelde.

Ә, Jaqьfarellәŋ „kulak julsьlarь jaðqь sasevðe eða" tip jaðьvь bujьnsa Әðelmanat avalьndaqь „oloqor" kalxuzьnьŋ Әbjalil teәge—idara aqzalarь Xөsajenel һәm Zelqarnaeller jaðqь sasev vaqьtьnda eşka helgeŋ qarap ber namaz eşlamaj esevgә halьnьp, kalxuz aqzalarь arahьnda tarqьp buðap kalxuz aqzalarьnьŋ telәgena qarşь xoquqьn Fazula mullanь kalxuzqa ikәpse itep alьp qьnat eðьnda haqlaqandarь esen sut bulьp ber qajьtьna 2 ikaq hektarenan maxrym itelep qajqa alьndьlar.

„Oqon, din „Mәtәvәlli kalxuzda torqahьn" tip jaðьvь da eðlanmane.

„Vrsinik balalarь savit apparatьnda" tip jaðьlqan xәbәre bujьnsa Qьpjalil avьlь Qьidnevskejðar urьnьnan alьnьp tejeşle zarair kyrelde. Idar.

Өfә katla-turbin gigantьna

berense niged taşь halьndь

8 nse nyjaberða bөtә donja kylamenda ður ahamejatka eja bulqan Өfә katla-turbin gigantьna berense niged taşь halьndь

Niged taşь halьv mitьngьhьna Өfә qala pridprejatejalarenan һәm uchrizdinejalarenan 2000 dan artьq keşe qatnaştь. Mitьngьla tөyge hyðða partejanьŋ Өlkә Kamitate sikritarь iptaş ISӘBCURIN, BYBK raise iptaş Tahirsi hejlane. Şulaj uq Linin qalahь „Putilivic" zavьtь, Bilarit zavьtь eşselare diligatsejalarь qotlanьlar.

Katla-turbin parlkomь sikritarь iptaş Balazin, administratsejә һәm udarnik Jomaqulьftar:

—Beð gigantьn yð vaqьtьnda tamamlav esen bөtә kөsebeððe [illegible] nirasakued һәm Өlkә Kamitate julaaşьsьlьq astьnda bөtә eşsan massa qatnaşь menan jeŋep sьqarbeð tinelar.

Mitingь hunьnda subutnik jahalьp 2 meŋdan artьq eş kөnө eşlande.

BAŞPRAFSEӘVIT STATISTIK EŞSELӘRE IҺӘP XISAP EŞTӘREN

Jaqşь julqa qujьvða Tatarstan, Qadaqstan eşselaren jarьşqa saqьra

Başprafsәvit ergәhendә bulqan statistik eşselare gruppahь, prafsajuzdar ydәk savite statistika eşselare tarafьnan oşo jьldьŋ 1— nyjabrenan ihәp—xisap eştaren satsejalizem jarьşь һәm udarsьlьq nigeðenda eşlәvgә kysev turahьnda taşlanqan matur tәqdimde qәbul itep bьl mөhim eşte xoqьmqa atqarьv esen ular Tatarstan, Qadaqstan prafsajuz statistik eşselaren jarьşqa saqьra.

Şunьŋ menan bergә Başprafsәvit statistik eşselare bьl eşte uŋьşlь itep ytkarevðә aktiv qatnaşьvðarьn horap Başqortostandaqь bөtә prafsajuz ojoşmalarьna meraqaqat ita.

Başprafsәvit statistiktarь: SIVIRA VASTUKЬVA, MAKSIMЬF. VALYK

XIV jьllьqqa artьrьp ytajbeð!

K. USUL „Jәş jerәk„, „Hanaj„, „Qьðьl taŋ„ kalxuzdarь 1—nyjaberga igen әðerlәv planьn 90 pratsinttan artьrьp ytәnelәr. Bөtә kalxuzsьlar jalpьhь igen esen—satsejalizem esen kөrәşkә mablizavajt itelde. Bьl kalxuzdar yktәber XIV jьllьqьna igen әðerlәv planьn tultьrьp һәm artьrьp ytәrgә ьsqь hyð birdelәr. Davlej.

Kyrәhe: Krasnь—Usul raşьr savatьnьŋ yðәk... [illegible]

IKENSE BIŞ JЬLLЬQTЬŊ BӨJӨK EŞTӘR PLANЬ.

A. K. SAMSUNЬF.

Sinzalь ere sanaqatte alqa jebәrev menan bergә planda prum kapiratsejaqa la jaqşь uq ður urьn birela. Ikense biş jьllьq esenda prum kapiratseja sistimьnda 100 meŋ aqza berleştereləsək. Mastirskujðarðь ðә jәmlәştergәn һәm xeðmat pratsistarьn tulь raveştә mixanikləştьrьlqan xaldә prumkapirat sanaqьnьŋ valavaj praduksejahь 1932 nse jьlqь 87 milejun hum urьnьna 1937 nse jьlda 247 miljun humqa jetkereləsәk.

Xalq xuzalьqь һәm satsejal—kyltura teðeleşeneŋ ikense biş jьllьq planь satsejalizem inirgitikahьnьŋ jetakselek ryljena tajana. Başqortostan inirgitika xazьnahь kymer, slanes, torf һәm hьv kebek kevek jerle inirgitika risursьlarьna һәm sitðan kiterela torqan jaqьv matirejaldarьna nigeðlәp teðelә. Iliktrik inirgejaheneŋ bulqan dәjem talap 1 jьlьna miljon kilavat tәşkil itә. Bьl talaptь qaplav esen biş jьllьq plan bujьnsa 250 meŋ kilavat kөsle Өfә tiplasintralьn, 600 meŋ kilavat kөslә Jelem taş iliktrik stansahьn, 50 meŋ kilavatlьq Estәrle—Tamaq stansahьn. Bөjek avьlь ergәhendә 50 meŋ kilavatlьq һәm Jaŋь—Qьðqьv avьlь ergәhendә 24 meŋ kilavatlьq iliktrik stansalarьn, Aq—Iðel, Qara—Iðel, Әj Ejek һәm Ural jьlьalarьnda bөtәhe 441 meŋ kilavat kөs tәşkil itәsәk 9 gidro stansanь teðev, şulaj uq Sibaj, Magnitagurskij һәm bytandar kebek kyrşe stansalarðan inirgeja alьv bildalәnә.

Jaŋьn sanaqat pridprejatejalaren urьnlaştьrqan vaqьtta beð V. I. Lininden tyәndәge diriktive menan qullanьq:

„Şьjtjaşьŋ jaŋьlьqь һәm unь eşlәp ydgәrtevðan jaŋь fabrika һәm zavðer pradukt eşlәp jeteşterevgә tiklem buqan bөtә etapo— eð stadejalarqa kyşkan vaqьtta xeðmat ta mөmkin bulqan tiklem әðerek jaqьlьv qaraşь nәktahenan ьsqьp sanaqatte rat sejanal urьnlaştьrьv, (Linin XXII tom 134 bit).

Başqortostan jәmhyrejәtenda sanaqatte һәm iliktrik stansalarьn urьnlaştьrьv hөdemtahenda 5 ere sanaqat, inirgitika ydәkta re tьvaja:

1) Өfә tiplasintralь—maşinalar eşlәv, mital namalare, aqas namale eşlәv, qaqьð һәm urman— ximeja sanaqate, parasuttar eşlәv.

2) Jajar, Jelem taşьk iliktrik stansahь—mitallurgeja, ximeja, aftamaşin, iliktratixnikә һәm adьq sanaqatlare.

3) Bilarat ydәge—juqarь sьjfatlь mitallurgeja, mitir ximeja, tav—ruda sanaqate.

4) Bajmaq taşage—altьn, baqьr, qurqaş, slak һәm ximeja sanaqate.

5.) Estәrle—Tamaq təbәge—adьq sanaqate (avьl xuzalьqь sьjfatьn eşlәp ydgartev), teðev matirejaldarь sanaqte.

Bьl 5 ere ydәkta Başqortostan pralitarejat kadьrðarьnьŋ tөp jaşьnь urlaştьrsaq, ә qalalarða jalqanь eşlәj torqan pirsanaldan hanь 1932 nse jьlьŋ 170 meŋdan 1937 nse jьl 517 meŋgә tiklem ytәsәk, ььqa avьl xalqь jьmoj, ә bөtә jalqanьp eşlәj torqan xalqtьn hanь 1937 nse jьlda 826,5 meŋ keşegә jetәsәk. Qatьn—qьððar xeðmateneŋ ydel avьrlьqь 1932 nse jьlqь 2,8 pr. tan 1937 nse jьlda 49,4 pr. qa. tiklem ytәsәk. Xalq xuzalьqьnьŋ bөtә tarmaqtarьna һәm kyltura—tormoş xeðmatьn yrьlev eştarena qatьn—qьððar xeðmaten qatqi raveştә indev bildalәnә.

Ikense biş jьl esenda tөp millat—başqorttarðan pralitar jat kadьrðarьn yðdәrьvðә jaqşь uq ьsьlьş bulьsaq. Pridprejatejalardage başqort eşselareneŋ sastafь 1932 nse jьlqь 15 pr. tan 1937 nse jьlda 40 pr. qa tiklem arta. Bьl —Başqortostanda pralitarejat diktaturahьnьŋ nьqьtasьq. Ikense biş jьllьq esenda 7 saqatlek eş kөnөnәn 6 saqatlekka kysev bildalәnә. SSSR ða 6 saqatlek eş kөnө menan indәrlev—bik ður sajasi ahamejat qaðanqan fakt

Avьl xuzalьqь bujьnsa ikense biş jьllьqta avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeðenda jaŋьnan qorovðь taqь la ьsqьraq kөsajtev bildalәnә. Bьl eştar sppliş jalaştьrьlqan kalxuz һәm safxuzdar seltaren alqa jebәrev, ularðь inirgitik ydәktare (MTS) menan tulь raveştә surmap alьv, avьl xuzalьqь prajьzvadstvahьna iliktrik inirgejahen kin raveştә indәrev, avьl xuzalьqьn da bөtә eşlәp sьqarьv qoralðarьn dejemlәşterev һәm artьlde juqarь baðqьsqa kyserev nigeðenda Başqortostan jәmhyrejәten aldьnqь ere mixaniklaştьrьlqan igençelek һәm malsьlьq ilәnә ajlanderevðe ta'min itergә tejeştar.

Plan bujьnsa Başqortostan avьl xuzalьqь orloqsoloq һәm malsьlьq eştaren tөp jynaleş itep alьrqa, şunьŋ menan bergә tixnik һәm jaşelsә kyltьralarьn jaqşь uq alqa jebarergә tejeşle. SSSR dәvlat plan kamisejaheneŋ oşo jьl 22—yktaber qararь bujьnsa tyәndәge zadanejalar qejьla 1937 nse jьlqa sasev majðanь 5,5—6,0 miljun giktarqa jetkerelergә, şul jәmlәnәn bojðaj sasev majðanь 1 miljun giktarqa, ьsьm arьş 1,2 miljun giktarqa, bolo 600 meŋ giktarqa, ylәn sasev majðanь 1,1 miljun giktarqa jetkerelergә tejeşle. Orloq kyltьralarьnьŋ 1 giktardan urajlьqьn 12,5 sintnirqa jetkerergә.

Malsьlьq tarmaqь bujьnsa: bөtә megeðle ere maldar hanь 2,245 meŋ başqa jetkerelgan xaldә, hьjьrðar hanь 900 meŋ başqa jetkerelergә tejeşle (jьlьna ber hьjьrðan hөt biresen 2,300 kilagramqa jetkergәn), attar hanь 1932 nse jьlqь dәrәzәlә qala, lakin ulardьŋ sьjfatь jaqşьrtьla һәm ularðь prajьzvadstvala fajdalanьv tiqьðlandьrьla. Hanьq kөlәven 2,900 meŋ başqa, susqalarðь 1,760 meŋ başqa jetkererga, şulardan 250 meŋ baş ьsa sulqalar bulьrqa teleş. Qoştar hanь 15 miljunqa bөl qorto simejalare 1,760 meŋgә jetkererlergә, tejeşle. Avьl xuzalьqьnьŋ bөtә tөp tarmaqtarь 100 pr. mixaniklaştьrьlьrqa tejeşle.

Transport. Başqortostan xalq xuzalьqьn alqa jebәrev planьn ytәvðen tөp şarttarьnan berehe transport bulьvьn iqtibarqa alьp, şulaj uq Başqortostan tirrityrejahe 151,8 meŋ kv. kilamitьr mьqdarьnda xalda timer juldarðьŋ oðonloqo 840 kilamitьr bulьvьn jәki 1 meŋ kv. mitrqa ьaj barь 4.2 kilamitьr oðonloqonda timer jul tura kileven, bьl handьŋ siktan tьş aðbulьvьn ihәpkә alьp, ikense biş jьllьq esenda tyәndәge timer juldarðь halьrqa bildalәnә:

1. Өfә—Magnitnaja, Bilaratka tarmaq menan.
2. Magnitnaja—Bajmaq—Sara
3. Өfә—brimaur.
4. Өfә—Kungur—jәki Pirem.
5. Өfә—Qaðan.
6. Mejas—Magnitnaja.
7. Bagarak—Balitaj.
8. 200 kilamitьr oðonloqonda jerle ahamejattage timer juldar.

Bөtә bьl timer juldarðьŋ oðonloqo 1,553 kilamitьr bulьp, ularðь halьvqa 285 miljun hum kapital totolasaq.

Bьlarðan başqa taqь la Aq—Iðel, Qara Iðel һәm ularqa qoşьla torqan ьytan jьlqalar bujьnsa hьv juldarьn rikanstruksejalәştьrьv һәm unь ður Valga prinsimahen xal itevgә başlav turahьnda qarar sьqarьldь.

Rilsahez juldarðan oðonloqo 1932 nse jьlqь 35 meŋ kilamitrðan 1937 nse jьlda 65 meŋ kilamitьrqa һәm hava juldarь 2,186 kilamitrqa, osqostarь 20 gә jetkerelәsәk.

Xalqtьŋ dәjem kyltura dәrәzәhen iŋ ykere һәm qala menan avьl arahьndaqь qarşьlьqtarðь beterev burьsь elemtә mas'alalaren ajьrьmsa ahamejatle italar. Biş jьllьq plan bujьnsa paştanьŋ eşsan xalqьrьlaşqan hәr ber punkьt kөn hajьn gazit һәm ьytan namalarðe alьr lьq itep qatqi raveştә jaqşьrtьv bildalәnә. Tilifun qalala qьna tygel, balkem avьlda la satsejalizem ikanumikahьna xeðmat itergә tejeşle. Qalala hәr ber jaðкeşegә ber tilifun tura kilәsәk, hәr ber avьlda һәm kalxuzda tilifun bulasaq. Radejo taqь la kinәrak fajdalanьlьrqa tejeşle. Plan bujьnsa hәr ber ike simejaqa (7 keşegә) ber radejo nөkta bildalәnә. Kyltura elemtahe һәm sajasi tәrbeja birev rajsaqь bulqan radejo ikense biş jьllьq esenda taqьla kinәrak fajdalanьlьrqa tejeşle

Kammunal xuzalьqь Indystrejal teðeleşteŋ alqa kiteve menan bajlanьşta qala xalqьnьŋ 1931 nse jьlqь 290 meŋ keşenәn 1937 nse jьlda 1, 100 meŋ keşegә tiklem ykeve kөtelә. Bьl xal bik ður qala teðeleşen tьv ьrasaq. Qalalarða indystrejal eşselarðe ta'min itev esen torlaq majðanьn keşe başьna 9 kvadrat mitьrqa, safxuzdarða 7,5 kv mitrqa һәm kalxuzdarða 6 kv mitьrqa jetkerev bildalanә. Qalalarðь jaqşьrtьv aqas ultьrtьvðь kinajtev julь menan barьp qalalarða aqaslь majðandar 20 pr qa tiklem jetkerelәsәk.

Xalqtь hьv menan ta'min itev 66 pr jorttar vadapravud seltarena qoşьlasaqtar 20 pr. jorttar vadapravud budkalarьnan hьv alasaqtar, 20 pr xalq artezjan qojolarь menan һәm naj barь 5 pr xalq qaðe qojo'ar menan fajdalanasaqtar. Qalalarða ydәk laştьrьlqan kanalizatseja seltareneŋ teðev bildalәnә, bьl seltar 40 pr jorttarðь һәm 30 pr jort kanalizatsejalarьn ta'min itәsәk. һәm başqalar.

Uramdarðь jaqşьrtьv kesajtela 1 kilamitьrqa 10 qa tiklem fanar qujьla. Uramdarqa tulь raveştә taş jajeləsәk һәm qalalar aftabus' tramvaj, taksi һәm bytandar kevek mixanik tartьv kөstare menan jaqşь uq ta'min itelәsәktar.

Jәmaqat tuqlanьşь. Xeðmatte ojoştorovðьŋ iŋ ahamejatle fak tьrða ьnan berehe—jәmaqat tuqlanьşь. Şuqa kyrә ikense biş jьllьq plan bujьnsa 1937 jьlqa jәmaqat tuqlanьşь menan tyәndәge miqtarða xalqь ta'min itev bildalәnә:

a) sanaqat qalalarь һәm pasilkalarьnda 85 tan 100 pr. qa tiklem, b) sanaqat bulmaqan jәki əð pasjulkalarða 75 pr. qa tiklem. Adьq praduktalarь menan eşse xalq olo ber keşegә kөnөnә 3,460 kaluri miqtarьnda ta'min itelьp, 32 nse jьlqa nisbәtәn ul 54 pr. qa ytәsәk.

Savða aparatь jьlьna ber jan başьna qalalarða 1932 nse jьlqa 300 humdan 1937 nse jьlda 705 humqa tiklem, jәki 186 pr. qa, avьldarða 73 humdan 315 humqa tiklem, jәki 432 pr. qa artasaq. Şunьŋ menan bergә sanaqat tavarðarь menan ta'min itev qalalarða 196 humdan 366 humqa tiklem, jәki 1932 jьlqa nisbәtәn 438 pr. qa artasaq. Bьnьŋ menan qala һәm avьl eşsәndәreneŋ matdi һәm kyltura dәrәzәlaren kytarev julьndaqь dәjem ustanufka jaqşь uq xal itela.

Satsejal—kyltura teðeleşe Başqortostandьŋ artta qalqan xalqь arahьnda kyltura teðeleşen kiŋ raveştә alqa jebәrev mas'alalare ikense biş jьllьqtьŋ iŋ ahamejatle mas'alalarðan berehe bulьp tөşalar. Ip. Stalin tarafьnan „aldьnqь kapitalizem ildaren iŋ kyp tigәnda 10 jьl esenda qьvьp jetev һәm uðьp kitev" turahьnda qujьlqan lozьŋgь Başqortostan esen bigerәk ta ður ahamejat qaðana, sөnki Başqortostan aldьnda ьnьnan başqa taqь la S.S.S.R. ðan aldьnqь teәaktaren qьvьp jetev һәm ular menan bergә kapitalizem ildaren qьvьp uðьv burьsь tora.

Başqortostandьŋ kyltura teðeleşe bujьnsa 2 nse biş jьllьq planь VKP(b) pragramьnьŋ talaptarьn nigeððә ytәj һәm fizik xeðmat menan aqьl xeðmate keşelәre arahьnda bulqan ajьrьmlьqtь betera. Pralitarelattьŋ ilga eja bulьvь bьl julda bik ahamejatle aðьm.

Plandьŋ tөp burьstarь oşolar:

a) Başqortostanda bөtә xalqtьŋ kyltura kimәlen dәjem kytәrgәn xaldә ajьrьm millattarðeŋ kyltura jaqьnan artalьqьn beterev, bigerәk ta qatьn-qьððar arahьndaqь artalьqtь beterevgә ajьrьmsa ahamejat birev,

b) 3 tan 8 jәşka tiklem bulqan bөtә balalarqa maktәpka tiklem tәrbejәne massavaj raveştә birevðe kiŋ julqa qujьv;

v) 17 jәşkә tiklem dәjem mәжburi uqьvðь indәrev;

q) sajasi aŋ-belem taratьv ucrizdinejalarenen seltaren massavaj raveştә kinajtev;

d) tөp millat-başqorttarðan bulqan eşse һәm kalxuzsьlarðan kadьrðar jeteşterev esen VUZdar һәm tixnikumdar seltaren jaqşь uq kinajtev. 1937 nse jьlqa tixnikumdarðьŋ hanь 79, şulaj uq xalq xuzalьqь һәm kyltьranьŋ tөp tarmaqtarь bujьnsa asьlqan VUZdarðьn hanь 14 bulasaq.

Fanni tikşerev eştare nigeððan yk jaŋьnan qorolasaq. Tikşerev eştareneŋ ikspitseja mitьdьarьnьn, Başqortostanda 10 fәni tikşerev institutlarьn ojoştorov julь menan statsejanar mitьdьarqa kysev bildalәnә.

Havlьq haqlav. Xeðmat һәm tormoşto satsejalizem nigeðena jaŋьnan qorov Başqortostan eşsәndәreneŋ gigejәna şarttarьn nigeððan yk jaqşьrtьsaq. Şuqa kyrә plan bujьnsa havlьq haqlav eşen kiŋ raveştә alqa jebәrev bildalәnә. Pridprejatejalarða berense jarðam punkttarь, dispansirðarðьŋ berlәştereləgәn sistimь ojoştorola, balnitsalar tәş vractar jarðamь kinajtela, jenoşlo һәm satsejal avьrьvðar sifilis, traxum һәm başqalarðь beteravgә bөtә kөs jynәltelә. Sanaturejә ucrizdinejalare Başqortostandьŋ tabiqat şarttarьn fajdalanьp maksimal raveştә kinajtelәlәr. Kurorttar, qьmьð, ьsssaq һәm tod menan davalavdar Başqortostanda qьna tygel, balkem bөtә Sajuz davьmьnda ojoştorolalar.

S. S. S. R. dәvlat plan kamisejahe tarafьnan B. A. S. S. J. esen ьmblanqan ikense biş jьllьq plandьŋ tөp mamintarь ьna oşolar. Bьl plan bujьnsa biş jьl esenda bөtәhe 12 miljard hum kapital kulanasaq. Bьl plan bojomqa atqarьlqan vaqьtta Başqortostan jәmhyrejәteneŋ iqtisadi jөðә nigeððan yk ydgәrә. Ul artta qalqan aqrar ildan pralitarejat qatlamь jaqşь uq ykkan aldьnqь indysterijal agrar ilgә ajlanә.

Başqortostan xalq xuzalьqьn satsejalizem nigeðena jaŋьnan qorov, planьn taqь la jentekle әrәk eşlәv, şulaj uq ul plandь bojomqa atqarьv esen әðerlanev bөtә eşsәndәrðeŋ burьsь sөnki, beððeŋ prajьzvadstva planьbьð tьjal bulьvь ul jaŋь tormoş teðevse milejundarsa eşsәndәr, ul jәnle keşelәr, ul beððeŋ menan beð, beððeŋ xeðmatka ьnьlьşьbьð, beððeŋ jaŋь sa eşlәrgә әðerlegebeð, plandь ytavgә beððeŋ qarar birgәnlegebeð" (Stalin) A.K. SAMSUNЬF

Ridaktьr urьnьsabarь Z. KAJЬRKUL.

Өfә „Yktәbrә natiska" tipografejahe glavlit vәkile № 716.

BΘTƏ DΘNJA EŞSƏNDƏRE BEREGEGED

12 NYJƏBER 1931 JЬL № 244 (545)

BAŞQORTOSTAN

V K P (в) BŞQORTOSTAN ΘLKƏ KƏMITƏTE B. Y. B. K. HƏM BAŞPRESƏVIT UƘGЬҺЬ

TAPURIN igen əđerləv planьn balşeviktarsa tultьrđь

TAPURIN (yđ xəвərsezeđ) 5 nse nyjəвergə kalxuzdar jьllьq Ipandь 110,4 pr. jaŋqьđaqtar 67 pr. qa tultьrđьlar.

Tөвək parteja həm xekymət aldьnda igen əđerləv planьn yktəвer XIV jьllьqьna tultьrьrqa hyđ вirgəjnə.

7—8 nse nyjəвer—вөtə Başqortostan qьđьl aвuzdar kenendə Tapurinda olo qьđьl aвuzdar ojoştorolop 4000 SINTNIR igen tapşьrьldь. Tapurin balşeviktarь parteja həm xekymət aldьnda вirgən vəqđələren ytənelər, igen əđerləv planь 100 pr. qa tultьrьldь.

S. MORAT.

BER SINTNIR IGENDƏ CƏSNIKKƏ KITMƏHEN!

KULAKTЬŊ: „IGEN TƏVLƏ YĐEMƏ, UNAN HUŊ DƏVLƏTKƏ" TIGƏN QOTQOHON JEMERERGƏ

QOROS HƏM TYBƏN LƏMƏZ AVЬL SƏVITTƏRENDƏGE BORHANЬF, ƏBDRƏXMANЬF, KEVEK ASЬQT AN—ASЬQ KULAK QULЬNDA UJNAVSЬLARQA AJAVHЬĐ UDAR

NYJƏBER—ŞTURЬM AJЬNDA TAPURIN TΘBƏGE BALŞEVIKTARЬNA TIŊLƏŞEGEĐ

„ALQA AĐЬM„ KEVEK EŞLƏRGƏ

Qьrqьđ—Mejəkə. Mejəkə Tamaq səvite totaş kəlliktifiəşev nigeđendə kulaktь sьjnьf вuлыv jaqьnan вөtөrə. Jarlь, urta xəlle xuzalьqtar kalxuzqa aqьlalar.

Avьl səvite 1—nyjəвergə igen əđerləv planьn 92 pr. qa tultьrđь. „Alqa ađьm„ kalxuzь igen planьn şul kengə tultьrьp ytəne. „Jəş вatьr„ kalxuzьnьŋ „Bəlakəj Qəjnə„ вrigadahь 117 pr. qa tultьrđь. Ul yđeneŋ planьn tultьrqas „Atrup—вaltuza„ вrigadahьna вuksir jeвərđe. Buksir вrigadaвь həm məs'yl vəkil qujьlqas. „plan rejal tygel...„ tip diskussejə alьp вarqan вьl вrigada planьn 100 pr. qa tultьrđь.

Ləkin, 3—вrigada planьn nej вarь 69 pr. qa ytəgən. Ber yk kalxuzda, вer yk şarttar esendə вulqan вьl вrigadanьŋ qojoroqta hejrəleve jujьlmaĥьq xurlьq. Aldьnqьlar uqa вuksirqa kilep igen planьn tultьrtьrqa, xurlьqtan sьqarьrqa tejeş.

„Alqa ađьm" kalxuzьnьŋ вrigadirь Isməqilef həm 1—2 nse ucaskь вrigadirđarь igen əđerləvđə вalşeviktarsa kөrəşevđəre esөn pramtavar menən вyləkləndelər.

Mejəkə Tamaq səvite maja tuplav fruntьnda la alda вara. Naluk, paj 100 pr. jьjnalьp вөttə. Zajьm aqsalarь 92 pr. qa ytəlde

„Başqortostan„ вrigadahь:
Q. ABDULLIN, Z. ƏMIREF.

SƏVITTƏRGƏ HAJLAVĐAR 32—JЬLQA KYSERELDE.

Səvittərgə uđqarьlqan huŋqь hajlavđar вьиnlapta 31—jьlda qьna təməm вulqanlьqtan, SSSR yđək вaşqarma kəmitəte avьl, qala səvittərenə hajlavđь tөвək kraj həm өlkə sajьzdarьn saqьrьvđь 1932—jьlqa kyserđe.

Kulakqa javap—550 вot

ƏBJƏLIL. „Suipan„ kalxuzsьlarь ip. Şəqəjepefa jahalqan kulak tirrurьna qьđьl aвuzdar menən javap вirđelər, Qьđьl aвuzdar menən plandantьş550 вot igen tapşьrьldь. V V.

QƏBDELXAQЬF JA ZAHЬN ALDЬ

Igen əđerləv menən şajarьvsьlarqa mərxəmət juq

K. USUL, Jelem Qaran səvite „Baqraq" kalxuzь 591 sintnir igen tapşьrьp jьllьq planьn nej вarь 53 pr. qa tultьrđь. Şulaj uq вesən əđerləv zadanejahь la 50 pr. qa qьna ytəlgən.

Kamsamuldarđьŋ igen əđerləvđə qatnaşь juq. Avьl səvite kalxuzdar өбтənən nьqlь jetəkselek qujmaqan. Səvit aqzahь Qəвdlxaqьf tөвək вaşqarmahьna aldap məqlymət вirep jatqan. Xəlikefterđeŋ 1 sintnir igen tapşьrьvđarьn „2", 80 kila вulha „1,80 kila" tip teđətep вireve вelende. Şunьŋ өsөn Qaвdlxaqьf 4 jьlqa irkenən məxrym itelde.

„Baqьraq" kalxuzь tuŋqa herəv maja tuplav eşendə lə qojroqta hejrələ. Kamsamuldar kalxuzđь вьl hejrəlevđən sьqьrьv esən xəđerđən sara kyrergə tejeştər.

.Ə°S

UKTƏBERGƏ 200 JΘK QЬĐЬL AВUZ

Borhanьf, Aвdьraximьf kulak agintь ularqa parteja urьn вulmahьn

BAQALЬ II (Tiligramma) Qoros avьl səvite Yktəвer 14 jьllьqь tantanahьn 200 jөklө igen qьđьl aвuzь ojoştorop qarşьlanь. Ləkin unьŋ jьllьq planь nej вarь 33 pr qa qьna ytəlgən. Jaŋqьđaqtar 27 pr Ə kulaktarqa qatqь hөzym juq. ular zada nejanь 17 pr qa qьna ytənelər

„Cuncak", „Mars" kalxuzdarь jьllьq plandarьn nej вarь 42 38 pr. qa qьna ytənelər. Parteja jəcəjkəhe igen esөn kөrəş məj massa ojoştorolmaqan. Kampaneja yđ aqьşьnda qьna вara, Parteja jəcəj əhe avьl səvite aqzalarь plan turahьnda disskysejə alьp вaralr „Kammunis" Borhanьf, Aвdraxmanьftar igen əđerləvđən вөtөnləj вaş tartalar. Avьl səvitendə вulqan uqьtьvsьnьŋ вerehe lə kampanejəgə qatnaşmaj. I. SƏJFI.

KULAKTAR TAĐARTЬLDЬ. KALXUZQA JULBAŞSЬ ISEMEN QAJTARAВЬĐ

Xəjвulla tөвəge „Frunzь„ kalxuzьnan, səjəsi xuzalьq kampanejəlarđa artta вarьvь esөn, jetəkse iђeme alьndь. pravlinejəhe taratьldь.

Jaŋь pravlinejə hajlav məlendə, kalxuzsьlar sьjnfi sit вulqan keşelərđeŋ kalxuzda torovon asьlar. Heđemtələ şulardьŋ parteja həm xekymət ytkərgən вөtə saralarqa qarşь kөrəş ətep kileve вelende. Həm kulak, mulla вulqan 20 xuzalьq tađartьldь.

Kalxuzsьlar igen əđьrləv planьn iŋ qьĥqa vaqьt esendə tultьrьp, kalxuzda xuzalьqtь nьqьtьv, xeđmət ojoştorovđь iŋ juqarь вaĥqьsqa qujьv menən „Frunze„ isemen qajtarьrqa hyđ вirđelər, kөrəşkə вaşlanьlar.

RABKUR—USMANЬF.

Əxmər tyrələre tьnьs jata..

MAQAR tөвəge Əxmər səvite oşo kengə tiklem igen əđerləv timpьn qьđьvlatqanь juq. Tөвək ojoşmalarь вьl avьl səvite jetəkselərenen jenəjəttərenə qarşь qьrqa saralar kyrgəne juq Şunьŋ heđemtəhendə jьllьq plan nej вarь 16 pr. qa ytəlde.

Şturьm ajđarь his вer şturьm təĥөn ala almaj. Uqьtьvsьlarđьŋ igen əđerləvđə his qatnaşь juq. Aktiftar, kamsamuldar maвlizavajt itelməgəndər Massьvьj eştər, aŋlatьv, jarьş, udarsьlьq juq.

Yktəвer rivalytseləheneŋ XIV jьllьqьna qьđьl aвuzdar ojoştorov turahьnda ujlapta qaramanьlar. Bьna вьl appartunistar tьnьslьqьna вatqan Əxmər tyrələrenen joqolarьn RKI, prakaratura urgьndarь iŋ qьĥqa vaqьt esendə asьrqa tejeştər. ŞƏKINSKI

Iĥke qalmaşta jaŋь quđqalalar

„Təvlə yđemə, unan xəky-mətkə" kulak luzungahь jemerelməgən.

SAQMAQOŞ. Iĥke qalmaş səvite igen əđerləvđə xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələ. Nyjəвer вaşьna jьllьq plan 54 2 pr. qa qьna ytəlde.

Avьl səvite 98 pr. qa kəlliktiflaşkən вulha la kulaktarqa his вer qьĥьm juq. Kulaktar "qatь" zadanejalarьn nej вarь 0 3 pr. qa ytəgəndər! Jaŋqьđaqtar arahьnda massavaj aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj. Ular igen əđerləvgə вьqtьrьlmaqan, plandarьn 7,8 pr. qa qьna ytəgəndər.

Şulaj uq kalxuzdarđa la eş jaqşьnan tygel. Fəqət "Berlek„ , "Jarđam„ kalxuzdarь qьna plandarьn tultьrđьlar. Ə, „kafkaz" , "Belqa " „Qьđьl yktəвer" "Navil„ kalxuzdarь xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələlər. Ularđa plan 68-35 pr. arahьnda qьna ytəlgən.

„Qьđьl yktəвer" , "Əavil" kalxuzdarь „вeđđə igen juq.. plan rejal tygel" igən kulak qotqohona вirelgən. Kamsamuldьn igen esen kөrəştə qatnaşь juq dərəзəhendə jomoşaq. Xatta ajьrьm kamsamul aqьzalarь yđđəre qarşьlьq kyrhətələr. "Navil„ kalxuzsьlarьnьŋ dejəm jьjьlьşьnda kamsamul SƏRVƏREF XƏMIT "вeđđə igen juq, əđerləməj—вeđ..„ tip asьqtan—asьq вьqьş jahanь. Ə, Igen вar. Tik kulak qotqohona udar вirelməgən. Turanan—tura "Təvlə yđemə, unan xekymətkə" tigən kulak hyđe formoşqa aşьrьla.

„Navil„ avqьь ajьnda uq yđ aqzalarьnьŋ kem вulьvьna, nisek eşləvenə qaramaĥtan tigeđ ylsəvđə igen вylep вirđe.

„Qьđьl yktəвer" kalxuzьnda xeđmət dөrөĥ ojoştorolmaqan Silus esen вəsel qoj 25 giktar qomвaqьş sik nьq unqan вulha la jьjnamanьlar; Kem teləhə şul yđe esen qarqьp вeterđe.

Jaŋqьđaqtarđьn igen planьn tultьrьv turahьnda jaŋь ujlanalar qьna əle. Kan raktaseja dugьvьrđarьnьŋ međđəte ike—es qat ytkən вulha la, unь ytətev saralarь kyrelməj.

Kulaktarqa kalxuzsь, jarlь urta xəlle jaŋqьđaqtarđьŋ ojoşqan hөzyme jahalmaj. Kulaktar naməlөren jəşerep qasqandar. Kulak MΘNIREF ŞƏRƏFTEŊ jəşergən igendəre, 16 kilagьram harь maj, 300 hum aqsahь haraj esendə kymelgən jerđən taвьldь.

Xəđer kalxuzdarđь xuzalьq ojoşqanlьq jaŋьnan nьqьtьv esen quđqalьş вaşlandь. Igen əđerləvđe вьvьp kilevse jat ilimintтar kalxuzdan tađartьlalar. Ber „Navil" kalxuzьnan qьna 4 spikylant qьvьldь.

"Berlek„ , "Jarđam" artta hejrəlevse kalxuzdarqa вuksir вrigadalarь jeвərđelər.

KƏBƏRSE.

27 UDARSЬLAR BUKSIR BRIGADAHЬNA

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ (tiligьramma) yktəвer XIV jьllьqьn ytkərev esen tөвəkteŋ вөtə aktiftarьn maвlizavəj itelde! r. Katla—turain zavьtьna nigeđ halьv kenđərendə olo qьđьl aвuzdar ojoştorola. Bьl ken kalxuzsьlarđьŋ tөвək slyte ytkərelə.

Yktəвer XIV jьllьqьna tөвəkteŋ 40 kalxuzь jьllьq plandarьn tultьrđьlar. „Vazrazdinejə" kalxazь 20 pr. qarşьlav planь menən tultьrđь. Qojroqta hejrəlevse kalxuzdarqa 27 udarsь kalxuzsьlarđьn 36 вuksir вrigadahь jeвərelde.

Q. QAJSAR

Bar 5—6 haвan jerej...

ƏBJƏLIL tөвəge "Aвĥaq" həm "Taŋ aulat" kalxuzdarьnda tuŋqa herəvđe onotqandar. Bьl turalaqь parteja qararьn iştərenələ almajđar. Unda tuŋqa herergə tejeş вulqan 40—50 haвandan fəqət 5—6 haвan herə. Sdilşinə juq Eştə his вer tərtip qujьlmaqan, herəvgə вarьvsьlar əđgenələ eşləməj qajtьp kitələr. kalxuz idaralarь yđđəren javaplь hanamajlar. Bьndaj kyreneştərgə qьrqa atpur вirev kərək. ASQARSKI

Jaŋqьđaqtar jartьlaş qьna ytənelər

ŞIŞMƏ Qaşqa alaşa səvite „Stalin„ kalxuzь Yktəвer rivəlytsejəheneŋ XIV jьllьqьn igenəđerləv planьn 100 pr tь menən tultьrьp qarşьlanь. Ə, jaŋ-qьđaq xuzalьqtar plandarьn nej вarь jartьlaş qьna tultьrđьlar. Q. ŞƏMSETDINЬF.

KAPITALIZMDЬ ŞARTLATA TORQAN STALIN SNƏRƏTTƏRE

17 nse, 20 nse jьldar...
Kalcak, Dinikin,
Judinic,
Pitliura..,
Qьđьl ərmejə,
Qьđьl partizan...

Ul jьldar səvittər vlasьn, pralitarejat diktaturahьn Yktəвer jeŋevđəren jəşətev jьldarь ine.

Ə, вөgөn?..

SSSR pralitarejatь XV— jьlqa ajaq вaĥa. Ul XIV jьllьq avьr həm jeŋev jьldarьnan вөgөn raport вirə. Ul XV nse jьldь jer şarьnьŋ altьnan вer өleşenen jeđen tanьj almaĥlьq yđgərtevđər menən qarşьlaj...

Elek əremdər genə yĥkən, moŋhođ hьvđar qьna aqqan urьndarđa xəđer donja gigantarь kykkə kytəreldelər:

Stalinasrtroj,
Xarkьvstroj,
Siləвestroj,
Volxovstroj,
Dniprostruj,
Stroj, stoj, stroj!..

„Beđ timer ile, aftamaвilləşev ile, traktьrlaşьv ilenə əjlənəвeđ"

(Stalin).

Səvittər sajuzьnьŋ вөtə mejeştərendə lə вalşeviktər jeŋeveneŋ simfuniahe jaŋqьraj!...

—Stalingrat traktor zavьtь,
—Xar'kьf traktor zavьtь...

Bьlar ikəvhe genə lə hər jьl вajьn 100.000 traktьr вirep torasaqtar.

—Siləнe traktor zavьtь,
—„Putiluf" zavьttarь!..

Bьl giganttarđьŋ kanvirđarьnan unar meŋləgən mital jerəkle traktьrđar satsjalizem qьrđarьn jaŋьsa eşlərgə, kapitalizemdьŋ hunqь qalđьqtarьn juq itərgə aqьlalar!

Ə, huŋ вeđđeŋ qьrđarььвьđđa aftamaвil iŋ ađ osoraj torqan masina tygelmenej?

— Unь kypləp вulđьrьv xьjalmь?

—Juq, xьjal tygel!

Pralitarejat yđeneŋ timer qulь həm Linin partejəheneŋ jetəkselege menən aftamaвil gigantь

—„AMO" torqođđь.

Nizgarot aftamaвil gigantь өlgөrə...

Sənəqətteŋ iŋ kөslө ile вulqan Amirikanьŋ iŋ đur zavьtь jьlьna 12.000 aftamaвil вirhə, satsejalizem iđevse ilđeŋ aftamaвil gigantь —„AMO" 25.000 aftamaвil sьqarasaq.

—Bьl huŋ вeđđeŋ jeŋevđər tygelmenej?

—Bьl tarьjx kyrməgən вөjөk jeŋev!

Beđ qəməldə „Aldьnqь kapital ilđəren qьvьp jetep, uđьp kitəвeđ!"

Bьlar, вьl jeŋevđər вarь Linin partejəheneŋ dөrөĥ julвaşsьlьqь aĥtьnda:

UN,
„Hul" appartunizem,
Promparteja,
Şaxtь eştəre,

Kulak həm вytən tөr sinfьj doşmandar menən his kileşevheđ kөrəş aşa qьna alьndьlar.

SSSR qatь ađьm menən satsejalizem osorona inde. Satsejalizem ikanumikahь fundamintь nьqьj. Donja Yktəвereneŋ pazitsəjalarь qorolalar...

SSSR „... Mital ile, aftamaвilləşev, ile trakrьlaşьv ilenə əjlənə" Unь hər jaqtan avьr sənəqətteŋ timer вaldaqь əjlənderep alqan!..

Donja gigantтarь kykkə kytərelələr..

Ana şularđьŋ kanvejerđarьnan unar, jөđər meŋləgən kapital ilđəren şartlata torqan Stalin snərəttəre sьqalar đa inde!..

R. NIQMƏTI.

5—Nyjəвergə tuŋqa herəv svudkahь

Kalxuz həm jaŋqьđaq xuzalьqtar вujьnsa jьllьq plan ytəleşe

PLANDЬŊ HUŊQЬ JARTЬHЬ ΘSΘN KΘRƏŞΘLƏR	
Bere	71,8
Byzdək	68,4
Sterle	66,8
Qьjqь	64,3
Mesetle	58,7
Avьrqazь	57,4
Qaraqoş	56,7
Dəvləkən	55,2
Şişmə	53,2
ARTTA QALALAR, PLANЬŊ ƏĐƏLƏR	
Q. Mejəkə	49,2
Tujmazь	48,6
Tur	48,3
Qonşaq	48,2
Tapurin	48,1
Dyrt—Θjlə	44,7
Qaltas	44,0
Bələвaj	42,3
Prejut	40,1
Boraj	39,8
Qьrmьĥqalь	38,1
TAŞBAQA TIMPЬNDA BARALAR	
Krasna—Kam	37,1
Arxangil	37,0
Arqajaş	35,4
Biş—Byлək	33,8
Baqalь	32,5
Mişkə	30,0
Nuriman	31,4
Jьlajьr	29,9
Mələvez	29,9
Aĥqьn	29,1
Saqmaqoş	28,3
XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ QOJOROQTA HOJRƏLƏLƏR. JΘMHYREJƏTTE ARTTAQЬLAR ŞAFЬNDA TOTALAR	
Bilakataj	27,2
Jaŋь—Avьl	28,1
Baltas	27,1
Blagaviŝşin	26,9
Usalь	26,2
Maqar	24,7
Krasna—Usul	23,8
Bajqь	24,2
Dьvan	20,3
Θlə	20,7
Əajəlil	18,3
Mьraq	17,4
Xəjвulla	16,1
Bajmaq	13,6
Zejansura	11,3
Perjən	10,7
Bilarət	9,7
Bөtəhe	37,7

Ydək Kəmitətin, Ukləbəl plinumь qarar. ın ygəaнnuş,

EŞSELƏR TƏ'MINƏTEN JAŊЬNAN QORORO[A!

—„Ydək Kəmitət plinumь esselərde tə'min itevdə kilozekto stolovaj, josrik, zavot, kapiratsejələr orgahenda har tərlə jərdəmsь pritprejatsejələr asьvdə kiŋəjtev julь menən jaqşьrtьv eşenə ajrьvsa iqtibar jyraltu (YKTƏBEK PLINUMЬ QARARЬNAN)

TULA QALAHЬ UŊЬŞLЬQTARЬN ALAJЬQ

Eşselərde tə'min itev eşen jaqşьrtьv beqengə kəndən ydək məs'ələlərenən berehe bulьp tora. Bьl julda kin qatlam eşselər kalxuzsь jalpьhьnьn yd insejativahьn kytərep jebərev kərək.

Partejanьn ydək kəmitəte tarafьnan in məhim nəktəgə qujьlqan ьhnə bьl ьurьş huŋьş vaqьtlarda bik kyp urьndarda ğur qьna uŋьştarqa ejə bula başlanь.

Bьl julda osondaj dur uŋьşlьqtar kyrhətkən urьndardьn bereheа itep b d beqengə kəndə TULA QALAHЬ EŞSELƏRENKYRƏBED Eşselər tə'minəten jaqşьrtьv bьl turala parteja ydək kəmitətenen qararьn bojonsa aiqarьvda tindəşhed uŋьşlьq kyrhətevsə Tula eşselərə SSSR dьn bətə eşsəndərenə eş hedem talərenən rapьrt jibəfələr.

Ularda ьş uŋьşlьqtar ьhnə nə məlarde yd esenə ala:

1—Qala səvite aqzalarь həm eşse diputattarь berlekt qalalaqь bulqan bətə kapiratif ьvlektərenə tikşerev jahap, undaqь bulqan bətə jeteşhedlektərde astьlar. Bətə ikmək bərev, jəşelsələr haqlav həm hatьv eştərə albp barьv urьndarьnda jerep ularda ьsьn toroşon bajqanьlar.

2—Bətə hatьv—alьv həm tə'minət urьndarьnda ajьrьm kəntryl pustar qujьldь.

3—Hatьv—alьv həm tə'minət seltərdəren kiŋəjtep, janьnan 85 jaŋь magazin, sьlaj uq 160 palat kь menən 6 badar kapiratif asьldь.

4—20 magazindь qajnьhьn 1,5 sminəgə, qajnьhьn 2 sminəgə kyserev menən siratlar bətə rəldə, eşselər tə'minətə jaqşьrtьldь.

5— 20 magazindь yd kantakarint ihəptəren aşьp, xuzalьq iьəbenə kyserelde. Sdilşinaqa kyselde.

6— Udarniktar eşen məxsus 6 magazin aşьp qalaqa kilgən bətə pramtavardardьn 30 pr. tьn udarniktarqa birelde.

7—Aşxanalar arahьnda jarьş kunkurs udqarьldь. Udarniktar eşen aşxanalarda ajьrьm əbtalder ayiende.

8—Qalaь jəşelsə haqlav urьn darь menən tə'min itelde həm 10 meŋ tunna jəşelsə ədeŋlende.

9—Eşlengən eştər turahьnda zavьttarqь fabrikaqь bulqan bətə eşselər arahьnda kin daklatlar udqarьldь həm bətə eşselər kəllikti lenen insejativahь menən bьl eş ьhnan huŋ da uŋьşlь rəveştə alьp barьlqa bulьndь.

Eşselər tə'minəten jaqşьrtьv julьnda osoralqan ьhnə bьl Tula eşselərə uŋьşlьqtarьn bed yd jəmhyrejətebedgə kysergə tejeşbed.

ƏLEGƏ TIKLEM XUƵALЬQ IЬƏBE BRI GADAHЬNA

KYSEVDƏN ƏHƏMEJƏTEN AŊLAP JETMƏGƏNDƏR

Başqortostan dəvmələndəge qajhь ber pridperejatsejalar xuzalьq iьəbe brigadalarьtedep,bьl julda praktik eşkə başlaqanda Tipagrafejala bьl məhim eşkə totonov uŋь bojomqa atqarьv eşe nasar tora.

Bьndaqь sixtardьn xuzalьq iьəbe brigadahьna kysep, kysməven beler xəl juq. Bьlar bьqa tiklem xuzalьq iьəbe brigadahьnьn əhəmejəten tar məqənələ aŋlaqandar.

Sixtarda iьəp eştərə dereb quj lmaqan. Eşte jaqşьrtьv turahьnda yd ara tədelgən satsejalizem jarьşь dugьvьrь ytəlmaj. Nasur sixь nasar eşlev arqahьn da misət sixьna yd vaqьtьnda xəref jьjьp elgertə almaj.

Eşten bьlaj ədeklek menən barьvь baja ajtkanьa ələgə tiklem xuzalьq iьəbe brigadalarь ьə kysməv. Ььqlь plan menən eş kyrməv həm şulaj uq eşselər arahьnda səjəsi—aqartьv eştərə nen qəniqətlənerlek bulmavьhьnan təjergə tura kilə.

IV kvartalda bulqan ədeklek tə bətərep, plandь ytəv julьnda qьrqa hьnьlьş, jaharqa kərək.

KALABANЬF.

Ikmək beşerevdə sifat jaqьnan jaq şьrtьrqa

Parteja ydək kəmitəte ydenen d kaber plinumьnda ikmək beşerev zavьttarьn, pikarnьjdarьь alqa jebərev pragramьn aj rasa qarap sьqarqa, ikmək beşerev zavьttarьn həm bətə ere qalalarda həm ere sənəqət ydəktərendə 32 nse jьldьn axьrьnan qalmaj mъxaniklaştьrьvdь tamamlarqa tine. Şuqala əlkə on tarьtьv sajuzь berense nyjabərdən di əberqə tiklem ikmək beşerevdə jaqşьrtьv şturьm ajlьqь iqlan itte. Başsajuz ergəhendə ştap tədep, ştapqa aqzalar şul hed ıqta eşləvse ojosmalar həm başqa urьndardan berketelde.

Parteja qarardarьn ytəv julьnda başlanqan ьl eş matur hedemtələr menən bətərgə tejeş. Bьnьŋ esen bətə səvit, piafsajuz jəməqətselege yddərenen aktif qatnaşьvь kərək bulьvьn anlarqa həm praktik jardam kyrsətergə tejeştər.

ON VAQЬTЬNDA BIRELHEN

JЬLAJЬR orloq safxuzьndaqь eşsel r kapiratifь safxuz eşselərenə t jeş'le aşamlьq nəmələre menən tə'min itmaj. On vaqьtьnda birelm j, beşkən ikmək birel ə lə. ul da qajhь vaqьt bulmaj. Ə qalalə eşselər tik beşk n ikmək menən genə tora almaj lar lt, maj kevek nəmələr jaььq magazində qьna bula, jş el ga ju j. Narkamsnap bьl eteşhe lektar kyd h l.

X. JЬLAJЬRSKI

Tipagrafeja eşselərenən tə'min itev jaqşьra

Əfələge „Yktəber natiskahь„ tipagrafejahe eşselərenen ьqqasь qatlanerlek tygel ine. Juqarь ojosmalardьn iqtibar itevdəre arqahьnda xəder tipagrafeja eşselərə jaььq magazinqa həm jaььq aşxanaqa berketeldelər. Aşxanala tadalьq, tartip jaqşь quje lqan.

KALAB АНЬF

EŞSELƏRGƏ AVQЬS, SINTƏBER PRADUKTALARЬ ƏLE BIRELMƏGƏN

BƏRJƏN təbək sajuzь rudniktarda eşləgən eşselərdə tə'min itevdə halqьnlьq kyrhətə. Ojo kengə tiklem avqьs, sintəber ajdarьnьn praduktalarь birelep betməgən. Eşselərdə tə'min itevdə, edərgə teləvselərgə sara kyrelhen.

IMIXRANЬF

„PARTIZAN" KALXUZЬ 260 BALALЬQ JЬLЬ AŞ OJOŞTORDO.

QONŞAQ təbəge „Partizan" kalxuzьndaqь məktəp balalarь ьhqa tiklem jьlь aş menən tə'min itelmədər ine. Bьjьl kalxuzsьlar yd larenen tьrьşьlqarь menən 260 balalьq aşxana astьlar. Xəder məktəp balalarь jьlь aş menən tə'min itelələr.

M. ƏXTƏM

Qaraqoş rajsajuzь hin sa ra kyrergə tejeşhen.

QARAQOŞ təbək Rajsajuzь qaramaqьnda Starlebaş həm Fьjdь avьldarьnda ike aşxana bar. Ləkin bьl aşxanalar parteja qarardarь nigedenə janьnan tədelmaqandar, jalpь telgən qəniqətlendərə almajdar. Aşxanala tadalьqqa iqtibar itelmaj, aştan taraqan, seben, jə bulmahь başqa bərər əşəke nəmə sь da. Aşqa qarmaьtьan aş xaqь bik qimmət bula. Igen tapşьrьrqa kilevselər arzan aştar menən tə'min itelmajdar.

Qaraqoş Rajsajuzь, qьdьl avьzsьlardь aş menən tə'min itev eşenə ьhna oşolaj qarap langan.

X.

JEMEŞ BAQSALARЬ MAJDANЬ 15,500 GIKTARQA JETƏ, 98 PR.ТЬ SATSEJALIZEM TARMAQЬNDA

(Maxsus xəbərseseddən)

Qьrьmdьn xuzalьq tedeleşen də baqsasьlьq dur urьn tota. Bьnan sit ildərgə həm SSSR dьn bətə məjeştərenə miljun botlap Qьrьm almalarь, tas şəkərdən genə torqan ьuhqa don jala berense urьn totqan Qьrьm vinagrattarь, qurajlar, slivalar həm başqa bik kyp tərlə jemeş tar odatьlalar.

1928 nse jьl Qьrьmda baqsasьlьqtьn in juqarь kytərelev jьlь ine. Ul bьl julda 13,889 ga baqsa majdanьnan 4 miljun pot jemeş alьrgan. 1931 nse jьldьn hunьnda Qьrьmdьn jemeş majdanь 15,500 giktarqa jetə.

Qьrьmda bulьvsьlar, uŋьn vinagrattarь, uŋьn grušalarьnьn nej tiklem jaqşь sьjatь, ytemle bulьvьn beləlar. Una oşo hьvhavdь bilgele ber miqtarda qaplav həm səvittar sajuzь eşselərenen tujьmlьqь jemeştar menən tə'min itev eşen, SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь Qьrьmda (jemeşle təbəktəren) nigəd jemeş ikşьrtь bazahьna əjlənderergə qarap birde.

Xəderge kendə Qьrьm baqsalarьnьn 98 pr. tь safxuzdar, kalxuzdar qulьnda. SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqьnьn qararь bujьnsa səsev majdanь 35 meŋ giktarqa jetkereləsək. Bьnьŋ 17 meŋ giktarьn—gruşa, 15 menen alma, 3 menen tərlə jemeştər alьrqa tejeş.

Baqsalaьn bьl ylsəvdə kiŋəjeve unь mixaniklaştьrьvqa bajlangan. Bьl iha tike hьv haqlav eşen kiŋəjtevde (Qьrьmda hevqa qьtьq bulqanlьqtan, jaŋ kendərə lav tigeдlektərendəge təran soqordarda hьv haqlap qaldьralar), jaŋьlarьn jahavdь, Qьrьmdь, Dniper hьvь menən huqarьv prajьktьnьn tid xal itelevcn talap itə. Bьna bьl sə ralardь praktik qəmaiga atqarqanda. Qьrьm—5—6 meŋ giktarlьq jemeş baqsahьnan, qojat dur ber jemeş ikşьrtь bazahьna əjlənderelasək.

Z. BAJAN—QЬRЬM.

SSSR SIGENDƏGE QЬDЬL ƏRMEJƏNE' MATURLAŞTЬRЬVDA SBUR JЬJNAV KAMPA'EJƏHЬ UDQARЬLЬ

Səvittar sajuzь beqengə kendə jajev, ja iha tiklejen arьahь menən jərəvdən tuqьrala.

Xəder bedden qulda Aftamabil, Traktьr, Villsapit, Matatsikel, Ajeraplan, Samalyt həm başqalar bar.

Sajuzdəvmələndəgeerezavьttar dan hanaiqan „Krasna pytilutf" „Balşevik" „Krasnьj tri ugylnik" həm „Krasnьj yktəber" eşselərə SSSR sigen Maturlaştьrьv bьl kampanejaqa udar teb birevde horap, bətə SSSR pralitarejatьna merəzəqət ittelər.

SSSR sigendəge ərmejəbed yd aldьnda torqan javaplь burьsь ytəvdə hьvda, qorola, urmanda jərəv eşen jeŋelэjtergə, tidlətergə tejeş.

SSSR Aftadur ojoşmahь tarafьnan bьl kampaneja inde başlandь. Tik xəder bətə pridprejatejalarden sbur jьja başlavdarь kampanejaqa massavaj teb eirevdərə şart.

Oşo jьldьn 17 nse dikabergə tiklem SSSR sigendəge ərmejane maturlaştьrьv esen fund tedelgen bulьrqa tejeş.

Bьl maturlaştьrьv kampanejahьna Başqortostan Aftadur ojoşmahьla inde. Xəder ul bьqa sbur jьjьv eşen başqara. 4 nse Nyjabergə tiklem başqortostandaqь ojoşmalardan (20 ojoşma) betahe 527 hum 45 tin aqsa jьjьldь.

Şulajda bьl məhim eşkə ikrək tiklem iqtibar birelgəne juq. Ajьrьm ojoşmalar halqьn qarajdar.

Məhələn: Əfə sirapkuьь padpisnoj lis bujьnsa barь 3 hum aqsa jьjьlqan. Bьl əlbəttə tygel, tiz iterlek eş tygel.

Bed sbur jьjnav menən genə siklənməj siktəge ərmejənen əhmejəte həm ularda maturlaştьrьv eşenen kərəklegen jalpьqa aŋlatьrqa tejeşbed.

Bətə kes SSSR sigendəge qьdьl ərmejə maturlaştьrьvqa taba jynəlhen.

Baş aftadur kəmitəte:

KULAGIN

RASTRATCIKTAR KAPIRATIFTAN ALЬNHЬN

ZEJANSURA təbəge Bikbav silpahь aqzalarьnьn telgən qaplaь almaj. Şenki uŋьn bьşьn da rastratciktar ultьra. Məhələn Silpa mədire Fəxretdinьf Xisam 7 aj vaqьt esendə 3 meŋ hum Juqarь Bikbirde avьl kapiratsejahe prikazciqь Mirasьf Nasir 1 meŋ 296 hum rastrata jahaj, şul arqala təbək sajuzьna tylənahe 9000 hum kridit tylənməgən. Şunьŋ esen Silpaqa arqьhnan başqa nəmə jebərelmaj. Kərəkle tavar ala almajdar.

Eşsəndərdə tə'min itev planьn edevse Fəxretdinьfqa həm Mirasьfqa RKI ydenen raximhed hyden əjtergə tejeş.

„QARMAQ"

RAMAZANЬF HƏM QAJU MЬFTAR.

D—Məsetle təbəge Olo Aqa avьlь kapiratif prikazciqь Ramazanьf 400 humlьq elekke aşxana mədire Qajumьf 200 humlьq rastrata jahaqandar.

Bular tid arala urьndarьnan alьnьrqa ıtal uj menən eşləgə eştarə esen qatь javapqa tartьlьrqa tejeştər.

AJSKEJ.

Uqьvsьlar saqattar bujь siratta tormahьn

BƏRƏ qalahь studinttar aşxanahьnda aşav esen saqattar bujь siratta tororqa tura kila. Aşav qəniqətlənerlek tygel. Kyp vaqьt ikməktə bulmaj. Parteja diriktiftarь nigedendə aşavdь jaqşьrtьv sarahь kyrelergə tejeş.

M. QULЬF

UCRЬK

VINAGRAD

Vinagradtьn bedgə təmlelege tygel, bəlki unьn havlьq esen iirat ta dalь jemeş bulьvь əhəmejətle.

Qьrьmqa jьl hajьn miljunqa jaqьn ypkələre kux mikruptarь tarat nan svplekkə əjlənderelgən bej ektare sen gən, aş qadandarь tart phed raveştə bodolqan avьrьv ar ni valarь, qəmyman argen zemdar qaqsa an jal tiev sal r k lalar. Bьar yddərenen aş qadan arьn ta tipkə killerelev n telajd r. Bьlar yddərenen arg nizemdarьna kərək miqdarda yglivəd bireleven xosusьn, arganizemdarьnьn jaqşь sьjfatlь qan menən tə'min iteleven horaj ar. Xekymət S.S.S.R xedmə ejə arenən bьl ixtьjaьdarьn tə'min tev teləg menən, Qьrьm v n grad nə d ı t rьn 4 tapqьr attьrьrqa q rar itde.

VINAGRADTЬN TARIXЬ

26 bьvat elek junan imigrant tarь, „galir, tip atalqan karaptarь menən yddərenə tuqan il qorov esen, yдenen maturlьqь menən qəzəp bulqan „Tavrida, qa (1) kil ndər. Ular əalakaj Aцeja ildərə j qьnan Tavridaqa kilep jerləşkəs, ьhnda bətə jort qoraldarь menən bergə kyŋel asьv esemlege bulьv jaqьnan dur urьn totqan vinagrat baqsalarьnda ьrьbp alqandar. Şul vaqьt jan birle ber genə Junan baj amь la vinagrat şarabь iştirəgь n tьş ytkərelmagan.

Qьrьmda vinagratsьlьq una şul aььtta qalqan dəverdərdən birle jəşəp kilə. Una şul kendərdən bьl kendərgə tiklem qьrьmda vinagratsьlьq tarixь iirat qadiq Şul dəverdən başlap vinagradsьlьq ylem dərəjəhenə jetkən saqtarьla bik aiqa kitkan saqtarь la bulqan. Junan kolo nejalarьnьn tar—mar kiltereləv

(1) Junandar Qьrьmdь „Tavrida„ tip ataqandar.

tarixь, Qьrm vinagradsьlьqьn betenləj juqalьv dərəjəhenə jetkergən. Qьrmqa tatardardьn kileve lə mosolmandarqa şərəp esevdən „xaram„ bulьvь vinagradsьlьqtь ber nisə bьvattarqa taş la ajaqьnan jьqqan. Fəqət 19 bьvatta qьna Qьrьm vinagratsьlьqь janьnan jənlənə başlaqan.

Batşa xekymətenen vinagrad şarabь turahьndaqь qajqьrtьvь hedemtəhendə „Maqarac" ta xəderge kendərgə məşhyr „Nikita Batanika baqsahь" ergəhendəvinagradsьlьq buJьnsa qamoli məktəp asьla: ber addan hun iha „Maqarac„ ta şarap jahav juqarь kurstarь asьla. Oşolaj itep bьl dəverdə Qьrьm vinagrat sьlьqьhьyd uŋьşlьna qьna şaqellenə torqan kəsepkə əjlənə Batşa xekymətə, xosusan unьŋ karjьra ejevse, Əra saj xedmət jalpьhьnьn jərək qanь iьəbenə zinn tle harajdar da, qьjattь vinagrad şaraptarь esep, kəjef—səla itevse juqarь

cinlь ministrdərə, „gaspadalarьnahe" vinagrad kyŋel asьv „şişmahe" bulqan.

Ə, beqen inde vinagradsьlьq eşsəndərdən tə'minət jaqьn jaq şьrtьv esen janьnan qorola.

Beqen Qrьm vinagradsьlьqь aldьnda, bьl kengə tiklem his tə kyrelmagan kilosak asьl buraslar tora. Qrьm vinagradsьlьqьnьŋ kiləsəktəge janь tixnik ere satsejalizem xuzalьqь əsasьnda yheve bildələndə. Ikense biş jьllьq ta vinagrad majdanь beqengenən 4 tapqьr artьrqa 31 meŋ giktarqa jetergə, ul er janь təbəktərdə qaplap alьrqa tejeş. Qrьmdьn „Jəjlə" tip, ataiqan, hьvhьd qalalarьnьn mendərsə giktardarь vinagradniktarqa əjlənderelasəktər. (Ulardь Dnipr hьvь menən huqarьv turahьnda yd prajьktьyd ydək tarafьnan tasdiq itelde inde). Beqendə Qrьmda „31" esen bulqan qatь kerəşten berense qьdьv kendəre başlandь.

Səvit vinagradsьlьqь, xosusan

Qrьm vinagradsьlьqь ydenen jynələşen şarap əderlavesenen kin xedmət jalpьhьnьn ixtejaьn dur bulqan varineja, pavidla, kamput, marmalat həm havь esen iŋ fajdalь bulqan—"jedem lьk" (vinagradhьv) ədərləv eşenə jynəldərə.

Biş jьllьqtьn hunьnda S.S.S.R da bulasaq ber miljun giktar vinagrad majdanьnan (beqendə 400 meŋ giktar) 850 meŋ giktar aşxana həm alkagulhed ədərləv esenlektərə esen vinagrad alьnsak. Vinagrad jemeşe alkagulhed aşamlьqtar kyrenesəndə qullanьlqanь xəldə, Səvittar Sajuzь aşamlьq balansьnьn zur fatьn kytərevdə iirat dur əhəmejəte bula. Şuqa kyrə lə unьŋ xuzalьqьnьn his kisekmahtan jalanan qorov eşen başlandь. Beqen bьl eşten ber nej tiklem hedemtələre lə bar. Qrьm qəmərendə berense tapqьr ydək sənaqət qalalarьn—Məskəv, Linin qalahь həm Xarkьfь vinagrad menən tə'min itelə aldь.

Z. BAJAN—QRЬM

TYBƏN QƏZIT MENƏN APPAR TUNISTARSA JETƏKSELEK—

UNЬN KYMƏK OJOŞTOROVSЬLЬQ RYLEN JUQALTQAN

(„Urazaj"— Tapurin təвəge Qaltaj avьl parteja jəcəjkəhe həm avьl səvite stinə gəzitəhe).

Qaltaj avьl səvite igen əđerləvđə yktəвerđeŋ 3— вiş kənlegendə 11 pr. yъeş вirđe. Ləkin 4— вiş kənlektə вьl timp totolmanь. Yъeş nej вarь 4 pr. qa qьna qaldь. Həđemtələ, igen əđerləv planь 20— yktəвergə 64,3 pr. qa qьna tultьrьldь.

Sənki:

səvit aqzalarь eşləməj. Avьl səvite lə вьl вəndələrgə aşьqьs sara kyrməj. Igen əđerləv kampanejəhьna javaplьlьq juq. Parteja aqzalarьna kankrit zadanejələr вirelməgən. Kamsamul jəcəjkəheneŋ igen əđerləv turahьnda nəmə eşləve вildəle tygel.

Timptьŋ 4-5 kənlektə 6-7 pr. qa təşeve, jьllьq planđьn parteja həm xekymət kyrhətkən vaqьtqa tultьrьmavьnьŋ təp səвəвe şularđa:

„Urazaj" gəzite 10 həm 11 hanьnda ojondajьn tyđep tormaъlьq tərtipheđlektər turahьnda qьsqьrə. Ləkin, gəzit qьsqьrьp qalьv həm ulardь tik terkəv menən qəniqətlənə. Kankrit eşselərđeŋ jeđen asmaj. Jəđe asьlqandardь jomoşaq hyđđər menən genə hьjpaj. Appartunistarđьŋ вaşьnan jomoşaq kyŋelle əsələr kevek kenə qul jərətə.

Asьqtan—asьq kulak jьrьn jьrlavse kamsamul jəcəjkəhe sikritarь Quramşin Noqomanqa ike qulьn kykerəgenə qujqan kileş вaş ejə:

„Quramşin Noqomanqa, igen əđerləv kampanejəhe eđelgən, tip əjteqeđ. Yđeneŋ вajavaj ətrəten jeвərep eđeklektə вətərhen"—tej.

Jetməhə вьl məqələne təвək вaşqarma vəkile Aвđerəkipьf jađa. Parteje jəcəjkəhe uqa kileşep qaraj...„Kamsamul вajavaj ətrət" en kulak jьrsьhь Quramşin Noqoman qulьna tapşьrьlqan.

20 — yktəвerđə ytkərelgən parteja aqzalarь jьjьlьşьnda kamsamuldar đa qatnaşьrqa tejeş ine, ular вerehe lə вulmanь, kinala jərep qaldьlar. Вьnьŋ esən parteja jəcəjkəhe lə, şulaj uq „aj" đan qьna qьsqьrьrqa jaratə torqan Əвterəkipьf ta artьq вoroolop qan вođmanь.

Ular вətəhe вergə:

Igen əđerləv kampanejəheneŋ eđələvən вefevse lə juq. Вьna eşte oşo xəlgə qaldьrьvsьnь eđləp kemgələr qarap jəş „tygələr", Ular yđđəre hiđməъtən igen əđerləv fruntьnda aptьrap qalьvđarьn, вətə eşsən jalpьnь вerđəm kerəşkə tuplamavđarьn, yđđəreneŋ asьqtan—asьq appartunizem вađlьqьna вatьvđarьn asalar.

Ular kulakka qarşьş:

„Uъal uj menən igen вirməvselərgə qatь sara kyrelheni massanь yđ qotqoho menən aqьvlavsa jaŋь kulaktarđь taвьp tamьrьna вalta saвьrqa" tejđər ləkin -kemgə kankrit sara kyrergə kem tamьrьna вalta saвьrqa? şulaj uq kem sara kyrergə tejeş?—Javap juq. Qatь zadanejə вirelevselər planđь 24 pr. qa qьna ytəgən. Əllə ular arahьnan həjrəp soqarьp təp jalpь alđьnda xəkym itərlek вer kulak ta taвьlmajmь.

—Juq, ular taвьla. Tik unь taвьrqa tejeş вulqan keşelərđen kyđe вьqa tiklem appartunizem aqь menən aqlanqan вulqan.

Gəzitteŋ 10 hanьnda вaş вaqana tulьhь menən avьl səvite rəise Quramşinđьŋ вətə ter kampanəjələrgə ajaq halьvь turahьnda jađьla. Ə rəis:

—„Вьl dereъ tygel" tip gəzitkə qьđьl qələm menən arqьrь rizalytsejə hala. Gəzitte kanfiskavajt itə.

Dereъ gəzit prakarur jarđamьnda qoiqarьlqan, ul вegen elevle tora. Şul uq stinə gəzitəhen, praliitarejattьŋ kesle qoralь matauqatte, ojathьđ raveştə вьlsьratьvsь Quramşin đa iъən hav qoiqarьlqan. (rizəlytsejəhen gəzittə вegen də uqьp вula) Yđ aqzahьna parteja jəcəjkəhelə вer sara kyrməgən. Вьl eşkə parteja jəcəjkə sikritarь asьqtan aşьq appartunistarsa qaraqan. Tik 11—handa: „вeđđeŋ gəzitteŋ kyrgəndəre" tip Quramşin tarafьnan gəzitteŋ kanfiskavajt iteleve, вьlsьratьlьvь turahьnda jađьla. Ləkin вьnda Quramşinqa qatь atpur вirerlek вer hyđđə juq, unьŋ qəəxət jeđe asьl maj qala.

Вьnda turanan tura gəzitteŋ ryle tyвənəjtelə, ul tuqmala, ul вьlsьratьla. Şunьŋ menən unьŋ partejəsə aratьrlьq, kymək ojoştorovsьlьq ryle lə tomanlana. Ul igen əđerləv planьn tultrььv đa kərək вulqansa вalşeviksən kesə menən qatnaşa almaj.

Igen əđerləv planьn kalxuzdar 52 pr. qa qьna ytəgən. Ulaı „вeđ təvlə yđeвeđgə вylep alaвьđ unan artha xəkymətkə вirer вeđ" tejđər. Вьnь kalxuz rəistəre asьqtan asьq şulaj həjləj (Məъələn: Əxtəmef) ə, gəzit ular turahьnda „ləm—mim" əjtməj.

Qьъqahь: „Urazaj" igen əđerləvđə agitat đa, arganizatьr đa вula almaqan. Kankrit miъalhьđ qoro qьsqьrьnьv təp uъallьq eşləvselərđe asmaj qaldьrьv, asьlqandardь (avьl səvite rəise, kamsamul jəcəjkə sikritarьn) irkələp вaşьnan hьjpav arqahьn da tənqit utь qьđđьrьlmaqan. Appartunistar unda nьqlь kejđə reļməgəndər.

Gəzit ajđan qьna torop qьsqьrmaj, tapqan jeteşheđlekte вəterərvđə, eşsən jalpьnь ьsьnlapta ojoştororqa tejeş.

Igen planьn xurlьqlь raveştə eđevse səvit rəise, parteja jəcəj kəhe sikritarьna qatь şeltə вirelde. Şul uq vaqьt вьl jalqьn his şikheđ təвək vəkile Əpterəkipьfka la huqьlьrqa, вajavaj əterət вulqan kamsamuldarđь kulak jьrsьhь Quramşin Noqoman jetəkselegenən alьp qoros safqa вaъtьrьlьrqa tejeş.

Gəzittə вarьnanda elek ьsьn parteja jetəkselegen kesəjterqə. Satsejalizem jaraşь, udarsьlьq qullanьrqa. xəвərselər ajьrьm qьna tygel ular вrigađalar menən eşləv mitьđьna kysərgə tejeş. Igen esən kerəştə ajьrьm səvit aqьzalarьnьn, kyreşe avьl (məъələn: Ygeđ) səyiteneŋ ŋьş lь eş təzriвələre jaqtьrtьlhьn, unan gəzit вegendən ilicufkaqa kysərgə, kendəlek вurьstarqa javap вirerlek itep qorolorqa tejeş.

XV JЬLLЬQTA IP. STALINDЬŊ ALTЬ KYRHƏTMƏHEN BOJOMQA ATQARЬV ESENƏ UDAR TIMP BIRERGƏ

YKTƏBER XIV JЬLLЬQЬNDA BILARƏT SƏNƏQƏTE

JAŊЬNAN—JAŊЬ KURPSTAR „518" RƏTENƏ ВАЪALAR

Bilarət qara mitallurgejə sənəqəte Yiktəвer rivalytsejəheneŋ XIV jьllьq tantanahьn jaŋьnan jaŋь teđeleştər, đur kurpstarđьŋ вalşeviktarsa jeŋeve menən qarşьlaj. Bilarət praltarejatь Yktəвer XIV jьllьqь tantanahьna teđeleş fruntьnda, pramfinplan esən kerəştə kammunistar partejahь jetəkselegendə đur elgəşevđərgə ireştelər.

Bilarət sənəqəte Yktəвer XIV jьllьq 6 kən təviegenə 147 tun na qara mital eşləp sьqarьrlьq keskə ejə вulqan 4 nse Martьjn sixь вalşeviktar timpь menən rikanstruksejalaştьrьlьp 23 nse yktəвerđə s t ь r u j đ a safьna в a ъ q a n ikense hanlь đumna sixьn xuiqa jeвərev menən qarşьlaj. Qoros sьвьq zavьtьnьŋ вer nisə sixtarь 6 nsь sintəвerđə yk eşkə вaşlanьlar. Jьllьq praduksejahь 4000 tunnalarđan hanaiqan kanat sixь. jьllq praduksejahь 20,000 tunnalьq travilnaj six, qoros sьвьq huđa torqan 9 maşina yktəвer tantanahьna вylək itelđelər.

Tirlən zavьtьna rikansturuksejа eşe Yktəвer tantanahь kenenə təmamlana, Tirlən zavьtьnьŋ joqa qalaj huđa torqan. rikanstruksejalaştьrelgən 3 kilişe eşkə totona. Zavьttarđa đur kytəreleş menən pramfinplan esən kerəş вara. Вьl kerəş kendən—kən qьđa, sьjnfi hiđqerlekteŋ kesəjeve, partejanьŋ nьqlь jetəkselege aъtьnda pramfinplan esən kerəşkə qarap jynəltelə. Tirlən zavьtь sintəвerđə pramfinplan ytəleşendə 47 pr. menən xurlьqlь raveştə qojroqta qalqan вulha, ul yktəвer zadanjahьn 103,7 pr. qa ytəne.

Bilarət mitalistarь Yktəвer XIV jьllьqьn qarşьlav alđьnan pramfinplan esən kerəştə вalşeviktar timpь menən xərəkət ittelər. Şunьŋ heđemtəhendə Bilarət mitallurgejə zavьtь sintəвerđəge 71% urьnьna yktəвer planьn 100 pr. qa tultьrđь. Qoros sьвьq zavьtьnьŋ kanat tsixь pramfinplanđь vaqьtьnan alda 1 nse nyjəвergə 101 pr. qa ytəp sьqtь.

Bilarət mitalistarь yktəвer rivalytsejəheneŋ XIV jьllьq tantanahьn, yđđəreneŋ saftarьn tьqьđlatьv, iŋ alđьnqь udarniktarđь VKP(в) safьna вirev menən qarşьlanьlar. Вegenge kendə Bilarət mitalistarьnan 150 gə jaqьn keşe partejaqa inergə qariza вirđelər, parteja safьna aqьlьvdar kendən kən arta вara.

25 nse jьldan alьp 30 nsь jьlqa tiklem prajьzvudstьva staвь вulqan martьjn mitalistarь sьnьqqan pralitarejat qatlamь menən kammunistar safь tьqьđlana.

Kammunistar partejahьnьŋ yđək kəmitəte həm partejanьŋ Başqortostan elkə kəmitəteneŋ dereъ jetəkseleqe aъtьnda Bilarət sənəqəte jaŋьnan—jaŋь elgəşevđərgə ireşə. Bilarət mitallurgejə zavьtь təвək parteja kəmitəteneŋ dereъ jetəkselege aъtьnda yđeneŋ safьn sьjnfi sit iliminttarđan tađa'av, zavьt eşendəge, qorotqostarđь stanuktarđan qьvalav, qorotqostar, ьrvactar, litundarqa javap urьnьn đa 100 pr. lь handar menən tantanalь jeŋevđərgə ireşələr.

„Başqortostan" вrigadahь: M. TAZЬJ, X. TALIPЬF.

IP. ƏNDEREJEF PRIKAZЬ HƏR BER EŞ SEGƏ JETKERELMƏGƏN.

Əfe paravьz—rimunt Zavьtьnda ip. Ənderjef prikazь hər six, eşsegə tiklem jetkerelməgən. Məъələn: jьjьv sixьnda kypkenə eşselər вulьvqa qaramaъtan ip. Ənderejef prikazь oşo kəngə tiklem tikşerelməgən. Şulaj uq ip. Stalindьŋ altь kyrhətməhen tikşerevđe вojomqa atqarьv eşe lə qəniqətlənerlek tygel. Вьl eştərđe вaşqarьvđa вətə sixtarđan Mixaniciskej six alđa вarьp, qojoraqta həjrəlvse jьjьv sixь hanala. Şunьŋ menən вergə unьştarđa juq tygel.

Məъələn: 25 yktəвergə tiklem 25 paravьz teđətelep sьqarьlqan.

Kypkenə sixtarđa udarsьlьq, satsejalizem jarьşь nьq qullanьla

Ləkin ejəheđlek, uravnilufka haman вetəp jetməj.

Həm Tindьrnьj sixtьŋ stanuktarьna yđ vaqьtьnda rimunt jahalmavь səвəple, eşkə kyp kenə zarar kilə.

Qajhь вer sixtarqa matirejal, jeteşməj. Eretev sixьn alhaq, вьl sixta вigerəktə kvalifik atsejalь eşselər jeteşməj. Jaŋь kilgən eşselər arahьnda massavaj eştər nasar qujьlьv səвəple вulqan tiklem eşselər kyвehe eştən qasalar.

Вьl zavьttar xuzalьq iъəвe вrigadahьna kysev eşe qьđьv timp ala almaqan.

Tik qaj вer sixtarqьna xuzalьq iъeвe вrigadalarьna kyskəndər.

Dipuđa la eş maqtarlьq tygel.

Əfe Dipuhьnda ip. Ənderejef prikazь nьqlap ejrənelməj, вojomqa atqarьlmaj.

Ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhe lə nasar ytələ, ejəheđlek həm urav nilufkalar вьqa tiklem вetep jetməjđər. Dipu—həm paravьz—rimunt zavьttarь ip. Stalindьŋ kyrhətməhen, Ənderejeftьŋ prikazьn вojomqa atqarьv julьnda вegendən hьnьlьş jaharqa tejeştər.

X JAXIN

SSSR ĐA YKTƏBER TANTANALARЬ

IPTƏŞ MULЬTЬF MƏSKƏV SƏVITENDƏ

MƏSKƏV, 9. 6— nyjəвerđə Məskəv səviteneŋ həm eşse udarsьlarđьn tantanalь ultьrьştarь вuldь. Вьl ultьrьşta SSSR đьŋ eske həm tьşqь xəle həm вətə donja xəle turahьnda ip. Mulьtьf đaklat həjləne.

7—nyjəвerđə SSSR YB Kəmitəteneŋ rəise ip. Kalinin Məskəvđəge вətə sit il diplamattarьn qaвul itte.

BAKUĐA YKTƏBERGƏ JAŊЬ ZAVЬTTAR

Bakuđa yktəвer tantanahь dimanstьratsejəhendə 100 meŋdən artьq keşe qatnaştь. Bakuđa yktəвer tantanahь kəndərendə aitamaвil majь eşləj torqan həm jude sьqara torqan jaŋь zavьttar xutqa jeвərelde.

Qalala iŋ đur jaŋь mədənejət harajь asьldь. AZIRBIZAN teвəktərendə 14 jьllьq isemenə 3 MTS asьldь.

NUXI đa jeвək вəjləj torqan jaŋь gigant zavьt xutqa jeвərelde. KRIVAJ RUK qalahьnda jaŋь mital zavьtьna вerense kirвeste haldьlar.

JAŊЬ HUQЬŞ QURQЬNЬSЬ ЬLQЬJ KƏSƏJƏ BARA.

Ajьrьm kapital ildəre jəki ularđьŋ ajьrьm gruppalarь arahьndaqь qarьşьlьqtar huqьş vaqьtta вigerək tə qьrqьvlaştь asьqlandь. Ul qarşьlьqtarđьŋ təp səвəвe вeđgə вildəle: Ular ьlqьj qьrqьvlaşa həm tərənəjə вarqan iqtisadi krizis nigeđendə kapital ildəreneŋ donjanь yđara вyleşergə, jaŋь вađarđarđь həm sьjrejə вazalarьn yđ quidarьna tartьp alьrqa tьrьşьvđarьnan kilep sьqalar. Xəđerge vaqьttaqь təp qarşьlьqtar Angelejə menən Amirika arahьnda вətə donja вađarđarьnda gigimunenejə esən kerəştən, Angelejə, Amirika həm Japunejə arahьnda Qtajđa xəkəm herev esən вulqan tartьştarđan, Angelejə həm Fransejə arahьnda Javrupala gigimunejə esən kerəştən, Fransejə həm Italejə arahьnda Afrika kalunejələre esən вulqan talaştarđan, şulaj uq jengən ildər (Fransejə, Angelejə h.в.) menən jeŋelgən ildər (Girmanejə, Avsterejə h.в.) arahьnda вulqan qarşьlьqtarđan qiвarət. Вьna oşo təp kapital ildəre yđ aralarьnda вulqan qarşьlьqtarđa qorallь kəs menən xəl itevgə his eđlekhəđ həm asьqtan—asьq əđerlənələr. Jьl hajьn „qoralhьđlanьv" turahьnda əllə nej tiklem kənfirinsejələr ytkərelhə lə, kapitalistar həm ulardьŋ jalsьlarь—terle teъ təge satsejalistar, satsejal—faşistar h.в. ul kənfilinsejələrđeŋ kəmideja genə вulqanlьqьn his jəşermajđər. Fransəjə satsejalistе Pyl Bunkurđьŋ oşo hyđđərevьnь asьq kyrhətə: „Вarьhь la.. irtəgə qoralhьđlanьrqa əđerlənələr tej ul. ləkin вer nəmə asьq, вeđ jaŋь huqьşqa taвa вaraвьđ. Şulaj вulqas вeđđə qorallanaьq. kyrəheŋ вytən jul juq".

Şulaj itep kapital donjahьnьn вətə səjəsəte huqьş səjəsətenən qiвarət. Impirejalizem đəvlətterе arahьndaqь qarşьlьqtarđьn вegen вulmaha irtəgə jaŋь huqьştь вaşlarqa hьltav вulьvđa memkin. Şunlьqtan 1914 nse jьlqь вətə donja huqьşьnьŋ „axьrqь huqьş" вulьvь turahьndaqь əkejət ip. Lininəjtkənsə вuş həm zararlь əkejət, „mişşənlek mifalugejəhe" вulьp qala. Вətə donja huqьşьnan huŋ ytkən də ver Lininđeŋ вьl hyđđəren tulьhь menən aŋьqlaj.

Ikense jaqtan вətə donja iqtisadi krizis kapitalizem ildərendəge sьjnfi qarşьlьqtarđь kesəjtə, sьjnfi kerəşte juqarь вaъqьsqa kytərə, kerəşte qьrqьvlaştьra. Kalunejələrđə milli ireklek esən hunqь 14 jьl esendə вeđ Rəsejəđə grazdandar huqьşьnьn (1918—1021 jьldar), Girmanejə həm Bolqarejələ (1923 jьr), Istunejələ (1924 jьl) pralitarejattьŋ qorallь vastanejələrьnьn, Qtajđa kesle rivəlytsejə xərəkəteneŋ (1925—1927 jьldar), Marukku huqьştarьnьŋ (1925 həm 1927 jьldar), Nikaraqva, Fələstin Hindstan, həm Afrika la (1926—1930 jьldar) kesle вaş kytərevđərđeŋ, Ispanejala rivalytsejun huqьştarđьn, Angelejə həm Girmanejə fluttarьnda vastanejələrđьŋ şahittəre вuldьq. Qtajđa qьđьl armelənen militaristarqa qarşь qaharmandarsa jugьşь əle lə davam itə. Rivəlytsejə вaşlanqan jerđərđə вurzьvazejə rivəlytsejəgə qarşь huqьş asa, ikense jaqtan huqьştar rivəlytsejəgə əjlənələr.

Huqьştar həm rivəlytsejələr dəvereneŋ dejəliktik вarьşь вьna oşolaj.

Ləkin xəđerge dəverđeŋ təp qarşьlьqь вer вerehenə prinsipejal doşman вulqan ike dəvlət sistimьnьŋ—kapital donjahь menən SSSR đьŋ jəşəvenən qiвarət. Impirejalistar SSSR qa qarşь huqьşqa intinsif rəveştə əđerlənələr. „Kapitalizem qarşьlьqtarь qьrqьvlaşa вaşlaqan hər vaqьtta вurzьvazejə: kapitalizemdeŋ nindəj вulha la qarşьlьqьn, jəki вətəhe вergə alьnqan qarşьlьqtarьn SSSR iъəвenə—вarь tik yđeneŋ jəşəve menən genə lə eşselər sьjnfьn həm kalunjalarđь rivəlvtsejanirlaştьrьvsь, jaŋь huqьş вaşlarqa, donjanь jaŋьnan вyleşergə qa, məsav itevse, kapitalistarqa вigerək tə xəđerge iqtisadi krizis menən вəjlənestə kərək вulqan yđeneŋ eske вađarьnda xəkəm herergə irek вirməvse Savittər ile. rivəlytsejə nьqьtmahь—SSSR iъəвenə xəl itev memkin вulmaъьnь ikən tip kyđ qaraştarьn SSSRqa jynəltələr (Stalin, partejanьŋ 16—sjьzьndaqь telmərenən) Вьnь his onotorqa jaramaj. Вəjək satsejalizem teđeleşən ytəvse SSSR ularđьqja qurqьta, sənki SSSR đьŋ yъeve—вətə donja rivəlytsejəheneŋ yъeve tigən hyđ. Kenьqьşta Amirika, Angelejə həm Japunejə impirejəlistəre 1929 jьlda SSSR qa qarşь huqьş вaşlap ta qaranьlar. Вarь tik qьđьl ərmejəneŋ nьq torovь həm вeđđeŋ tьnьslьq səjəsəten his tajpьlьşhьđ ytkərevevseđ genə ul huqьştьŋ đur huqьşqa əjləneve nə jul вirmənelər. KVZD hanaqь impirejəlistərgə SSSR eşselər sьjnfьn həm qьđьl ərmejəne jeŋev jeŋel вulmaqanlьqьn kyrhətte. Şuqa kyrə ular taqь la nьqьraq qorallana, вigerək tə вeđđeŋ menən siktən Pylşə, Rumьnejə, Finləndejə həm вytən đəvləttərđe tixnikə menən qorallandьra вaşlanьlar.

Jaŋь huqьş qurqьnьsь kəndən kən kesəjə вara. Вьl xəl вeđđeŋ alđьnьaqь qьđьl ərmejəneŋ huqьşsanlьqьn kesəjtev, unьq sənəqət вazahьn nьqьtьv satsejalizem teđeleşeneŋ вətə ucaskalarьnda xəl itkes uŋьştarqa ireşev julьnda вьqasa вulqandan da đurьraq вurьstar

JAPPAR.

BAJMAQ, „BAŞQORTOSTAN“ GƏZITENENŅ YKTƏBER 14-JЬLNA TOTOŞ GRAMЬTLЬ TƏBƏK ITEVGƏ SAQЬRЬVN BOĐĐO BAJMAQ BЬLQARA TAPTЬ TIĐ VAQЬT JUJARQA TEJEŞ

BAJMAQ TƏBƏGENDƏ NAĐANLЬQ BƏTƏRƏRGƏ

„Başqortostan“ ridaksejahь menən berlektə Başnarkamprus Bajmaq təbəgen 1932 nse jьl başьna tikləm totaş gramьtalь təbək jahav esen ejjyn a'ьnda, yđenenŋ kanktrit planь menən saqьrьv jahaqajnь. Şul unaj menən təbək başqarma kəmitəte 16 jəştən 50 jəşkə tiklem bulqan uqь—jađa belməvsejərđe dejəm uqьv seltərenə tartьp bətərəv turahьnda oşo jьldьŋ 5 nse ejjynendə yk qarar sьqarđь, Timək bajmaq totaş gramьtalь bulьv luzьngьhьn ytəv jaŋьnan 2 aj esendə xəl itergə tejeş. Ləkin вьl eşkə urьndaqь ojoşmalar, avьl səvittəre, kalxuz idaralarь, həm zəfkum, faskumdar hylpən qaraŋьlar.

Ytkən jьl təbək kyləmendə 3500 nađanđь, 1500 ađ belemlelərđe uqьtьp sьqarьv urьnьna, tik 2 meŋ nađan həm 180 ađ belemlelərđe uqьtьp sьqarqan. Timək plan ytəlməgən. Вьlarđьn səвəвe: kyp ojoşmalarđьŋ yđđəren javaphьđ hanavđarьnan. Məħələn:

Rajkup 700 keşene uqьtьp sьqarьvđь ęħtenə alha la, hedemtələ ber jeđ keşe lə uqьtьp sьqara almaqan. Təbək sajuz 1300 keşene uqьtьp sьqarьvqa vəqədə birhələ, 500 đe lə uqьtьp sьqara almaqan.

Вьjьl jəj eş vaqьtьna qara maħtan, uqьvđь dəvam itergə tejeşlelər ine. Ləkin urьndaqь ojoşmalar, вьl eşkə iqtibar itməv arqahьnda jəjge eş vaqьtьnda təbək dəvməlendə вarь 1903 keşeneŋ genə nađanlьqьn bətərə alьnqan. Şularđan 100 prajьzvudstьva eşselərе. Bajmaq təbək kyləmendə 4000 gə jaqьn esse вula torop, tik jeđ genə keşeneŋ nađanlьqьn bətərəv, вьl zəfkum, faskum, rudnik jefaksejələrenen вьl eşkə appartunistərsa qaraqanlьqtarьn ap—asьq kyrhətə.

Avьl səvittərenenŋ birgən məqlymattərenə qaraqanda вətəhe (15 səvittə) 4990 nađandar həm 1401 əđ belemlelər вar. Ləkin qajhь вer avьl səvittəre nađandar turahьnda tejeşle məq'ymət birep bətərməgəndər. Məħələn: Kysej, 1—Eiqol, Tatlьвaj, həm Bajmaq Pasjulkavaj səvittəre kypme nađan, nisə uqьj—jađa belə, nisə keşe uqьtьlqan həm başqalar turahьnda dərđь isemlek birmgəndər. Yđ aqzalarь arahьnda nađanlьq menən kerəşevdə javaplь xisaplamaqan praf sajuz ojoşmalarь, əle вulha kypme keşe uqьtьp sьqarьvđь, şulaj uq prajьzvudstьvaqa jaŋьnan ьlьqtьrьlqan eşselər arahьnda kypme nađan вarlьqьn belməjdər.

Nađanlьq bətərəvgə rajkalxuzsajuz, Başkamвinat вer nəmələ eşləməgəndər. Xatta вьl eş turahьnda hyđ quđqathaŋ, ular iqtibar itməj appartanistarsa qarьşь sьqalar.

Ajьrьm ojoşmalar eşkə hylpən qarajđar. 1909 jьlqь dapirizivniktarđьŋ nađanlьqьn bətərəvdə lə вer sara kyrməgəndər.

Вьl tiklem đur jeteşhedlektərđe bətərəvgə вətə keste tuplav menən вergə, aşьqьs rəveştə tyвəndəge saralarđь kyrergə kərək:

1. Tiđ arala вətə nađandarđьŋ isemlegen alьrqa.

2. Asьlqan likpunkьttarđьŋ nьqьtьv menən вergə, jaŋьnan likpunkьttar asьvđь avьl səvittəre ergəhendəge „qađəttən tьş“ kəmisejəgə tapşьrьrqa.

3 R.S.F.S.R. Savnarkumьnьŋ 15 avqьs, Yđək Kəmitətenenŋ 24 avqьsta, Başsavnarkumđьŋ 4 nse yktəberđə sьqarqan qararđarьn kalxuzsьlar, eşselər, prafsajuz jьjьlьştarьnda nьqlь tikşerev menən вergə, вьl qararđarđь qəməli rəveştə qьħqa vaqьt esendə ytkərevđə kankrit plan tөđөp eşkə başlarqa.

4. Вətə avьl səvitterenə brigadalar sьqarьp, nađandarđьŋ вerehendə qaldьrmaj likpunkьttar seltərenə ьlьqtьrьp вətəp, nigeđendə 1932—jьl başьna tiklem nađandar uqьtьlqan вulьrqa tejeşle.

Kyrhətelgən saralar вarь tik kin jəlpьnьŋ jərđam iteve hehemtəhendə genə tiđ həm eşkə atqarьlьrqa məmkin. Sьjnfi doşman вьl saralarđь ytkərevđə his şikheđ yđeneŋ qarьşьlьqьn qujasaq. Ləkin uqьtьvsьlar, eşse kalxuzsьlar, menən вer təptə sьjnfi doşmandьŋ sьqьşьna qatь atpur вirep, partejənьŋ вirgən diriktivalarьn qəməli rəveştə ytkərev esen вətə saralarđь kyrergə kərək. K ABDULLIN

MATUR ZAVЬTЬ EŞSELƏRE KINA, TEJATЬR MENƏN TƏ'MIN ITELHEN

Matur zavьtь eşselərе arahьnda kina вik hirək qujьla. Qujьlqan vaqьtta la kina mixaniktarđьŋ əhəmejət вirməvđəre arqahьnda kina qaravqa kyp eşselər ьlьqtьrьlmajđar.

Kina mixanik kis menən genə kilep teşələ, eşselərgə kina kyrhəteləsəge turahьnda his вer вelderev, afişalar qujmaħtan eşkə başlaj. Eşselər вelməj đə qalalar, şul tirələge xalqtar qьna kyrep qalalar.

Oşo kөngə tiklem eşselər arahьnda вer tapqьrđa spiktakel qujьlqanь juq. Вьnda kypselek təşkil itkən başqort həm tatar eşselərе yđ telđərendə spiktakelđər qujьlьvđь talap itələr.

Dəvlət truppahь həm jəştər tejatьrь eşselərđeŋ вьl horavđarьna javap вirergə, eşselər alđьnda yđ вurьstarьn ytərgə tejeştər.

Unan huŋ вьnda—matur zavьtьnda əle вulha eşselər klubь halьnmaqan. Вьl turala өlkə aqartьv urgndarь вigerək tə Başnarkamprus eşte jəhətlətergə, eşselər esen kyltura jorto вuldьrьvđa kankrit saralar kyrergə tejeş. Matur zavьtь eşselərе şunь talap itə. X. BAJNAZAR.

QARAQOŞ TƏBƏK KALXUZ SAJUZЬ PARTEJƏ DIRIKTIFTARЬN YTƏMƏJ.

Partejə Өlkə Kəmitətenen Başqortostanda totoş nađanlьqtь вətərəv turahьnd qь qararьn tormoşqa atqarьv julьnda Qaraqoş təвək kalxuzsajuzь oşo kөngə tiklem вer tөrlələ eş eşləgəne, tyвənge kalxuzdarqa вьl eş вujьnsa вer tөrlələ kankrit вurьs qujqanь həm anlatqanь juq. Şulaj uq təвək başqarma Kəmitəte lə əle вulha вьl məs'ələgə nьqlap totonmaqan.

Təвək ojoşmalar Başqortostanda totoş gramьtalь ilgə əjləndərev—nađanlьqtь tamьrьnan вətərəv turahьndaqь Partejə Өlkə Kəmitəte qararьn tormoşqa atqarьv esen aşьqьs eşkə totonorqa ejeştər:

„BELEVSE“

KYLTURA FRUNTЬNDA DIZIRTIRLEK ITEVSE QORMAŞЬFQA KƏZƏ BILITE BIRELHEN

Qьrmьħqalь təвəge kyllər avьl səvite Məkəj avьlь uqьtьvsь Qurmaşьf Fətxulla oşo jьl
pid VUZ janьnda asьlqan 2 ajlьq kurьsta uqьp qajtьp, təвək məqarif вy'ege tarafьnan uqьtьvsь itep вildələngən вulhala, вildələngən urьnьna uqьtьrqa вarmaj, avьlьnda вer ađ vaqьt-tejeşle sara kyrhen. tar qasьp jatqas, Өfegə вarьp gusвankaqa xeđmətkə ingən həm 3 kөn eşləgəs tə unan da qasьp qajttь. Xəđer avьlda esep tik jərəj.

Вьl litun uqьtьvsь Qormaşьfqa təвək məqarif eşselərе sajuzь, sajuz hьđьqь вujьnsa вer ađ vaqьt-tejeşle sara kyrhen. QƏLEJEF

MƏKTƏP UTЬN MENƏN TƏ'MIN ITELMƏJ, UQЬVSЬLAR TARALЬV ALDЬNDA.

Usalь təвəge Qađaqqol avьlь kalxuz jəştəre məktəвe utьn menən tə'min itelməv, məktəp tyđə almaħlьq hьvьq вulьv səвəвle uqьvsьlar arahьnda halqьn tejep avьrьvđar, uqьv taşlap taralьvđar вik kəsəjđe.

Avьl səvite alđьna məktəpte utьn menən tə'min itev məs'ələhe qujьlha la, səvit raise вьl eşkə halqьn qarap haman hiđьp kitə. Məktəp kalxuzqa вerketelgən вulhala, kalxuz idara aqzalarь məktəpteŋ xələnə iqtiвar itməjđər, matdi jərđam kyrhətməjđər.

Kalxuz kađьrđarь əđerləvse вьl məktəpte, вьndaj xəldən qo'qarьv julьnda aşьqьş sara kyrelhen. „SULPAN“

Nađanlьq вətərəv eşe başlanmaqan,

Qaraqoş təвəge Əmir avьl səvite dəvməlendə kyltura eştəre ifrat nasar xəldə tora. Avьldarđa qьđьl вoşmaqlar вulha la, ularqa urьndaqь ojoşmalar əhəmejət вirməjđər. Radejuđar eşləməj. Đurđarđь uqьtьv вaşlanmaqan. Avьl səvite eş вetkənde kətə. Təвək məqarif вylege вьl avьldьŋ nađanlьqьn вətərəvdə aşьqьs saralar kyrhen. „X.

Kulak Bahavetdinef вalahьn Praftixşkuldan qьvьqьđ.

Qьrmьħqalь təвəge Qaвaq avьlь səvite Ilsekəj avьlьnьŋ rsakulacit itep sitkə jeвərelgən Bahavetdinьf Islam ulь Bahavetdinьf Lotfulla Qьrmьħqalь təвəgendəge II—вaħqьs məktəptən qьvьlqajnь. Xəđer ul Өfelege Praftixşkulqa kilep uqьrqa ingən.

Вьl kulak вalahьn məktəptən qьvьqьđ.

„BELEVSE“

Qorвanqulьf məktəpte yđeneke jahaqan.

Şişmə təвəge Ihke Uħman avьlьnda məktəp keskəj вulqanlьqtan uqьv jəşendəge вajtaq вalalar uqьvđan sittə jəşəjdər.

Avьlda вulqan đur məktəpte şul avьl grazdanь Qorвanqulьf вiləj. Ul yđe Вьlьşlь avьlьnda uqьta həm simejəħe menən şunda tora. Ə jəj kөnө Uħman avьlьna qajtьp məktəp вinahьnda torala. kөđən вikləp kitə.

Məktəpte вer yđe fajđalanьj dejəm вaşlanqьs uqьvđь өđevgə səвəp вulьvsь Qorвanqulьfqa sara kyrelhen, məktəp вinahь unan alьnьp, uqьv jəşendəge вətə вalalar məktəpkə ьlьqtьrьlhьn. „IRƏNDEK“

BAŞGURT

ӨFӨ QALAHЬNDAQЬ I HƏM II ВAĦQЬS MƏKTƏP UQЬTЬVSЬLARЬNA HƏM FƏNNI EŞSELƏRGƏ BELDERƏ:

Maxsus jaвьq magazin ojoşto rolqanqa tiklem məqarif eşseləre on həm it alьv esen juqarь вađarđaqь №8 magazingə, вytən praduktalarđь alьv esen K. Marks uramьndaqь №2 magazingə вerketelələr. Məqarif eşselərе esen jaвьq magazin ojoşto rolovь turahьnda ajьrьm rəveştə вelderelәsək.

1—2 BAŞGURT

KINA QURЬN

Ularđьŋ jəđđəren onotmaqьđ.

6 вylekt

sьjanstar 6 la, kassa 4 tə asьla

URAL KINAHЬNDA RIMUNT BARЬV SƏBƏPLE 9 NSE NYJƏBERĐƏN JABЬLA. ŞƏREQ KINAHЬ.

Tөn jaq Manzyrejələ JAPUN—QTAJ HUQЬŞЬ.

Japun qəskərđəre sisikar qalahьn tupqa tottolar

Japunejə impirejəlistarь yđđərənenŋ qəskərđəren tөn jaq Manzyrejəga kyserqənlektən, un da huŋqь vaqьttarđ xəldər вigerək tə qьrqьvlaştь. Kyptən tygel Japundar yđđəre tarafьnan jəlлap qujьlqan Qtaj giniraldarьnьŋ jərđamь menən, XUNSZƏN pravinsejəhen qulqa alьrqa ьntьldьlar. Pravinsejənen guвirnatьrь giniral „MACAN—XƏJ PIN“deŋ hөzymən kire qaqь həm NANNI jьlqahьndaqь kyperđe şartlattь. TAANAN-SISIKAR arahьndaqь timer jul Qtajđьqь вulha la, Japundar вьl timer julđaqь kyperđe jynətev hьltavь menən unda yđđərenenŋ huqьş kөstəren kiltərələr. Japundarđьŋ tөp maqsatь ular əjtkənsə timep julđьŋ kyperen tөđətev tygel, ə şul hьltav menən Sisikarđьŋ K.V.Ž.D menən totaşqan ađaqqь urьnьn alьrqa tьrьşьv. NANNI jьlqahьnьŋ uŋ jarьnda huqьşqan vaqьtta 700 keşenən torqan Japun qəskərđəre вik nьq jeŋeldelər. Japundar вьl huqьş heđemtəhendə həm Qtaj qəskərđərenə qa'ь qarьşьlьqtarь arqahьnda NANNI jьlqahьn arqьrь sьqьp, SISIKAR qəskərđərenenŋ giniralь MANЬ tuđđьrđьlar. Xəđer Japunejə qəskərđəre SISIKAR ergəhendə tuplanalar. NANNI jьlqahьnda huqьş vaqьtьnda Japundarđьŋ 36 keşehe ytereldе, 148 jaralandь. Qtajđar tarafьnan juqaltьvđar taqь la kyвərək. Japunejə qəskərđəre hamanda Sisikar qalahьn tupqa totalar. Havala tuqьravhьđ Japunejə ajьraplandarь osalar. Japundar əle ha—manda tөn jaq Manzyrejələ imeş unda вanditizemdeŋ yħeve hьltavь menən qəskər tuplavđь dəvəm itələr.

Japun impirejəlistarьnьŋ вьndaj ojathьđ pravaktsejələre tөn jaq Manzyrejələ huqьştь dəvam itevgə hьltavđan вaşqa вer nəmələ tygel. Manzyrejələ Japun qəskərđəren kamandavajt itevse XANZI Japunejənən taqь la jaŋь 3 divizejə jeвərevđe talap itte. Вьndaqь huqьşqa, millətter ligahьnьn qьħьlьşь Japun qəskərđəren tuqьra'a almaj. „N XUN“ iseмle Japunejə gəzitə turanan tura: „Manzyrejələ вьsьn huqьş вara. Japunejə вьnь dəvəm itterergə tejeş. Japunejə yđeneŋ 200 haldatьn nindəjđer kyperđe jynətev esen qorвan itməj.“ Tip jađa.

BƏLƏKƏJ FILJƏTYN

SIRAT „TƏĐƏT“KƏNDƏ...

Pidvuz aşxanahь, siratta torавьđ. Padvaldan kytərelgən siratьŋ oşo tulqьnap, tulqьnap, uram urtahьna hudьla. Səqət jarьm samahь vaqьt ytkəs padvalqa teşə torqan вaħqьsqa jettem Padval qaraŋqь, tərən şaxtalarđь xəterlətə. Tik, uram urtahьnda вarqan talaş, qьsqьrьş вьnda taqь la kesle, вađar urtahь kevek şavlaj.

Qolaq qarpaja teşte, siratta davьlda kytərelgən dingeđ hьvь kevek вer ike mərteвə tulqьnap kitte. Tavьştar kesəjgəndən kəsəjə:

—Bər!.

—пьqьraq!!.

—Təđət!!!

—Nəmə вirələr, nəmə təđətələr? sirat taqь la eskərək şьvьştь. Təməm qaraŋqь jergə inep jettek. Вьnda tavьş qьna tygel, xatta quldar đa jelləngən. Вьsьndь jəşer đə qolaqьndь qьna halьp quj:

Dəp dəp!!..

—Əx, min...

—Şulajmь əle? вər!. təđət..

—gəp, gəp!!!

Вьnda Pidvuz uqьvsьlarь sirat „təđətə“lər Əgər uqa qarьşь kilevselər вulha undajđarđьn yđđəren təđətələr... Kyp vaqьt tanav вujlarьna tiklem teşələr arqa вujь inde aşьqьs вerense katigurejə menən təđətelə torqan urьnqa əjləngən.

—Teləŋə kem вulmahьn tylke вiz ucirt ni...

Вəxethedlekkə qarьşь ul" вiz ucirt" tat kyp. Вer minutta 8—10 hь „təđətelde“ un вerenehe urtaqa kilep teşte:

—Qajđa вarahьŋ?

—Utьn habarqa tygel inde!.

—Qajđa?..—вətə ucirt quđqalдь:

—Bər!.

Təđət!!.

Ul da вulmanь, keserək вujlь вerəv, (xəđer puvьrđar ergəhenə jetep вьvavьđ. kyrenə вaşanьlar), tege kilevsene təđətələ вaşlanь.

—Gəp!. Dəp... gəp!..

—Şərəj, nьqьraq вər!..

Şərəjgə вaşqalar đa jərđamqa kildelər.

Urtalaqь „вerəv“ đeŋ də „jaq teştarь“ taвьldь. „Frunt“ ikegə вylende, kyrşe padvalda jatqan kartuftarđa osa вaşlanьlar. Qajhь вerəvđər dyrtər вьvьnlь ata, əsələren ħəpləвe. Stinəgə tejgən kartuftar kire əjlənep teşməj, jəвeşep qala вirə. Вaşqa tejgən kartuftar đa вəlki jəвeşep qalqandarđьr. qaraŋqьla unьhь kyrənməne, tik вer nisəhe genə kuxna qađanьna osop teşte. Unan puvьr tavьş kytərđe:

—Tərtipte, tađəlьqtь yđeged haqlarqa tejeş, hed вit вerense вaħqьs вalalarь tygel!!! tine.

Uqьvsьlar şarqьldap keldelər:

—Aşьŋ qujь вulьr!!

„Təđətelev“ sen вaħqьs tөвөnə etərep ьrqьttьlar. Min də qurqa—qurqa tiđerək aşav вylməhenə indem. Aş halqьn avьđ вeşərlek tygel, tiđgenə aşap sьqam inde, tip ultьrham, kitelep вətkən qalaqtьŋ qььjь irende jьrttь.

—Вətən qalaq juqmь nej?

—Aqas qalaqtar вit kitelep вətkən..

—Ninə alluminь qalaqtar tot majhьqьđ?

—Ular đa вar ine uqьvsьlar urlap вətərđe—tejđər aş вirevselər.

Pidvuz aşxanahь iŋ nasar aşxana. uqьvsьlarđa yđđərenenŋ aşxanalarьn jaqşьrtьvđa вьna oşolaj „qatnaşqandar“, oşolaj „jarđam“ itkəndər həm ittelər.

Əlвittə, вьđdaj nasar jəməqət selek menən jaqşь jəməqət tuiьmь вuldьrьv məmkin tygel. Pidvuz aşxanahь həm unьŋ jəməqətselege вьqa asьq fakьt вula ala.

URANSKEJ

Ridaktьr urьn вaħarь: Z. KAJЬPKUL.

*

13 nyjəberđə kis 6 səqəttə VKP(в) 1 nse qala rajkumьnda (J. Sazunьf uramь) VKP(в) jəcəjkələre sikritarđarьnьŋ FZMK fraksejalarьnьŋ həm Өlkə prafsajuzdar vəkildərenenŋ kəŋəşməhe saqьrьla.

KӨN TƏRTIBE:

1. Prafsajuzdarđь jaŋьnan hajlavqa əđerlek eştərenenŋ вarьşь turahьnda urьndarđan infarmatsejalar.

Kəŋəşməgə kilev məзвyri.

VKP(в) 1 NSE QALA RAJKUMЬ

BƏTƏ PRITPREJƏTEJƏ HƏM OJOŞMALARQA

IV nse kvartal zajafkalarь вujьnsa вildələngən iliktrik lampalarь (gaz tultьrьlqan, jarьm vatlь) вarь tik JANMAJ TORQAN BOĐOQ LAMPЬLARĐЬ Başsnaввьjtqa tapşьrьvsь ojoşmalarqa qьna jeвərelәsəge" taqь la вer tapqьr вelderelə. Janmaj torqaŋ lampalar upakuika menən tapşьrьlьrqa tejeştər. Janmaj torqan lampьlarđь alьv tixnik şarttarьn Başsnaввьjttьŋ №5 вazahьnan alьrqa məmkin. Vakuum lampьlarь almaj, Başsnaввьjt ularđьŋ вarь tik jeđđəren geŋə ala.

BAŞSNABBЬJT.

„Yktəвer natiskə tipaqrafejəhe. Başglaflit vəkile № 516

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BERƏQEQEZ!
13 NYJƏBER 1931 JЬL №245 (546)
BAŞQORTOSTAN
V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KAMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT URGЬNЬ
KƏNDƏLEK GƏZIT

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА БАССР

10—NYJƏBERGƏ SVUDKA

IGEN FRUNTЬNDA HЬNЬLЬŞ JUQ, BALŞVIKTARSA ŞTURЬMQA

KALXOZ	SAFXOZ	MTS	KANTRAK TANTAR	QATЬ Z DƏNEJƏ	AJLЬQ PLAN	ETƏHE
46,5	38,6	65,1	48,4	20,1	12,1	47,9

ŞTURЬM BAJRAQЬN JUQARЬ

IGEN QЬĐЬL ABUZDARЬN ŞTURЬM AJЬ BUJЬNSA DƏVAM ITTERERGƏ

BAQALЬ, USALЬ TƏBƏKTƏRE ƏLE BULHA ƏLKƏ KƏMITƏT QARARЬN YTƏRGƏ BOROLMAQJANDAR

BEĐ VƏQƏĐƏ GENƏ TYGEL, BALŞEVIKTƏRSƏ HЬNЬLЬŞ TALAP ITƏBEĐ

IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ!

Yktəber XIV jьlьqь Katla-turbin isemenə

„QЬĐЬL PARTIZAN" TIMPЬ JUQARЬLЬQTARЬN ALЬRQA

BЬNA ŞULAJ EŞLƏRGƏ KƏRƏK

„QЬĐЬL PARTIZAN" BƏTƏ KALXUZDARQA ƏLGƏ BULA

QARMQOŞ. „Qьđьl partizan" kalxuzь yktəber rivalytsejahenen XIV jьlьqь kenenə igen əđerləv planьn 111 pr. qa tultьrđь.

Plandan tьş kalxuzsьlar „ykt əber XIV jьlьqьna beđđen bylək" tip plandan tьş 60 bot igen birđelər. Kalxuz tuŋqa herev planьn 103 pr. qa, majə tuplavđь 100 pr. tь menən tultьrđь.

„Qьđьl partizan" kalxuzь prisidatele ip Nizam ilmitef bətə kampaneĳalarđa jaqşь jetəkselek itep jənəvđərgə irəşəvə əsən kalxuzsajuz tarafьnan 50 humqa yləkləndə.

Ş. QƏMƏR

14 jьlqtь igen əđerləv-planьn tultьrьp qarşьlanьlar

Şişmə təbəgendə kalxuzdar yktəber 14 jьlьqьn igen əđerləv planьn tultьrьv menən qarşьlanьlar. Saix avьl savite 14 jьlьqь unajь menən qьđьl abuz ojoştorop plandь 135 pr. qa, „Başqortostan X jьlьqь" kalxuzь 105, „Qьđьl yktəber" 106,9, „Jaŋь—jul" 100 həm Janal qьь avьl savite 100 pr. qa ytənelər.

Jaŋь Uĕman avьlь grazdanda rь la 14 jьl unajь menən qьđьl abuz ojoştorop 120 bot igen tapşьrđьlar. Bьl kalxuzdar la başqa kampanejalarđa jaqşь barа. Jasalьqlь jaŋqьđaqtarь kartuf əđerləv planьn 110 pr. qa tultьrđьlar. Başqalar ьlarđan yrnək alьhьndar

N. VƏLEJ

Qudqalьş bar, unь taqь la kesajterga kerak

Usalь 12. (Mъxsys xəbərse beđđən tiligramma).

Yktəber tantanahь kendərendə ojoştorolqan qьđьl abuzdar [illegible]

13, Səfər savite 14 pr. qa qьna ytap xurlьqlь rəveştə qojoroqta hejrələlər, plandь eđələr.

Yktəber tantanahь isemenə [illegible]

Maxmyt kalxuzь jьlьq planь 100 pr. qa, Usalь həm Vazni sin savite „Dajьq" kalxuzdarь 100—108, „Batal" kalxuzь 100 pr. qa tultьrđьlar.

Usalь savite jьlьq planьn 46 Tatьmbat 46, Navruz 36,3, Palikuf 26,5 pr. qa ytəp, başqalar qa qaraqanda alda baralar.

Axan savite plandь 7,3 pr. qa, Ikke Bajramqol 12,2 ıse

ƏFƏ təbəge Kusan avьlь „8 nse mart" kalxuzь Başkalxuzsajuz şiflьqьna alьndь. 5-nse nyjəberđə Başkalxuzsajuzdьŋ vəkildəre barьp, bajləneş turahьnda aŋlatma jahanьlar Yktəber kenendə udarsь kalxuzsьlar Ələgə qьđьl abuz mənən igen kiterđelər. R. SAHITЬVA

Uqьvsьlar igen əsən kərəştə

MILЬFKA a—ь texnikumь uqьvsьlarь igen əđerləvđə qatnaşalar. Texnikum kamsamul jəcəjkahenən ajьrьm avьl savitərenə 15 brigada sьqarьldь. Ular kalxuzsьlar həm jarlь urta xalle jaŋqьđьqtar arahьnda kin aŋlatьv əştəre alьp barđьlar həm kyltura eştəren julqa haldьlar. Brigada 89 qьđьl abuz ojoştorop 4643 sintnir igen əđerləne. Şulaj uq başqa kampanejalarqa la jaqьndan qatnaşьlar. Brigada tarafьnan 15 000 hum maja tuplanqan, 23 keşe kamsamulqa inderelgən, 13 dana stinə g a z i t e sьqarьlqan, 11 qьđьl həm qara taqtalar teđelgən həm 2 kamsamul jəcəjkahe ojoştorolqan. Taqьla 26 kamsamul igen əđerləvgə jebərelə.

B. NAZAR.

Katla—turbin isemene

IĔKE IGENDƏN 300 BOT.

ŞIŞMƏ təbəge „satsejalizem" kalxuzь 14 jьl ajqanь menən 300 bot ikke igendən qьđьl abuz ojoştorđo. Igen əđerləv planьn tultьrьvđь tiđlətev əsən kyrşe kalxuz menən jarьşqa sьqtь. Bьl kalxuz əsən əđerləv planьn vaqtьnan elek arttьrьp ytəgən əsen 400 hum aqsa menən nyləklənde. Ə.MƏXMYT

14 jьl isemena 200 sintnir

STƏRLE təbəge Nikalajьfka avьl savite igen əđerləvđə udar timp aldь. Kamsamuldar jaqьndan qa naşalar. Igen əđerləv 119 pr qa ytəlde, yktəber 14 jьlьqь unajь menən 200 sintnirđan qьđьl abuz ojoştoroldo. Igen əđerləvđə qojoroqta hejrələvse Zalatanuşka avьl savitena jəmaqət buksirьna alьp briga jebərelde. Iшraj.

Qьđьl aq uzdar

Yktəbergə 650 jək qьđьl abuz

XƏKIMEF KULAKTARĐЬ QANAT AĔTЬNA ALA

QЬJQЬ (tiligramma) Qьjqь kamsamuldarь yktəberđəŋ XIV jьlьqьn 650 olavđan ala qьđьl abuzdar ojoştorov menən qarşьlanьlar. Tajmi kalxuzь qьđьl abuz menən 500 sintnir igen tapşьrđь. Kalxuzdarđa ikke igen zapastarьn sьqarьv, xəkymətkə tapşьrьv əşə qьđьv bara.

Kylmit jəcəjkahe sikritarь Nurьjəf osanikka ike jək igen hatьvь, partəjə diriktivahьn bozovь əsən partəjənən sьqarьldь.

„Klara" kalxuzь prisidatele partəjə aqzahь Xəkimef kulaktarđь qanat astьna ala, ələ đь kalxuzdan qьvьv turahьndaqь jarlьlar gruppьhь qarşьhьn tormaşqa aşьrmaj

KARPOT

BEĐ PLANDЬ YTƏJBEĐ

NƏRLƏ BEĐĐƏN QALЬŞMAHЬN

ƏFƏ təbəge Bankav avьl kalxuzь 1 nse nyjəbergə igen əđerləv planьn 79 pr. qa tultьrđь. Hunqь kendərđə igen əđerləv başqa kampanejalar udar tem a'alar. Plandь 100 pr. ь menən tultьrьv əsən taqьla ber ьmtьlьş jahav kərək.

Şul uq təbək Nerle avьlь savite plandь eđevgə bara. Unda 1 nse yktəbergə plan 36 pr. qa tultьrьlmajьnsa kengə fəqət 40 pr. qa qьna tultьrьldь. Igen əđerləv kampanejahe tirahenə jalpь fekerre tuplanьlmaqan, ikke igen zapastarьn sьqarьv sarahь kyrьlmaj. Təbək ojoşmalarь bьnda kyltura eştəren jəjep jebərev sarahьn kyrergə tejeştər.

B. N.

Stərle qat—qat vəqəđəhen ytəməne

JAŊЬ QUĐQALЬŞ BAŞLANA

STƏRLE təbəge igen əđerləv đə balşeviktar timpь ala. Kampanejə tirahenə kin jəlpь fekere tuplanьv, aŋlatьv alьp barьv arqahьnda igen əđerləv 74,7 pr qa ytelde. Ajьrьm tarmaqtar bujьnsa alqanda kalxuzdar 77,2 jəŋqьđaqtar 75,6 pr. Ə kulaktar nej barь 34,8 pr. qa qьna tultьrđьlar. Kulaktarđьŋ igen tapşьrьvđa bьl tiklem artta barьvь urьndaqь ojoşmalarđьŋ kileşep qaravđarьnan kilə. Təbəktə Li baş avьl savite zadanjəne 115,8 pr. qa, Nikalajьfka 119 Prejabrazin 105, Krasnajar 105, Bigadar 103,2 Pakrufka 100,76, həm Qьvqanaq baştar 100 pr. qa ytənelər. Ə zalatauska Pistьra avьl savittare plandь 24 pr. qa qьna ytəp qojoroqta hejrələlər. Ularđa kulakqa qьĕьm juq, jəməqət buksirđarь ojoştorolmaqan bətə jəməqətselek ojoşmalarьnьŋ burьstarь iŋ jaqьn aralь plandь ytav, ajaq salvьlarqa qarşь kerəş bulhьn. Jəraj.

BRIGADIR SPIKYLƏTSEJƏ JAHAJ,

DЬVAN təbəge Əlkəndə avьlьnda kalxuzdaqь brigadir Zakiruf Islamqul Zalatavьsqa on təjəp ьtьp hatьvьla. Qatьnьla unan qalьşmaj. Unьŋ qulьnda hət ajьrqьs maşinahь bar, ul şundaqь maj qa „Ikanum" jahap maj alьp barьp hata Al maşьna unan tavar saj kevek nəmələr alьp qajtьp jəşeren genə hatalar. şulaj itep brigadir spikylətsejə jahaj Uqьlьvь Uraskida igen əđerləvgə his qatnaşmaj.

Bьndaj savit jelkahen kimerevse parazitqa jənel kəsep həjəvsələrgə kyptən sara kyrelerga tejeş.

„KAMSAMULKA"

BAQALЬ ƏLKƏ KƏMITƏT TALAP ITKƏN

Qьrqa hьnьlьştь jahamanь.

Ojoştorov saralarь kyrelergə tejeş.

BAQALЬ təbəge Yktəber rivalytsejahenen XIV jьlьqьn sajəsi xozalьq kampanejalarьnda jenajətsel rəveştə qojroqta hejrəlep xurlьqlь bajraq menən qarşьlanь. Igen əđerləv planь nej barь 21 pr qa tuŋqa herev 33, maja tuplav juq dərəzəhendə tьŋəm ytəlgən.

Ə, Baqalь Başqortostanda iqtisadi jaqtan iŋ kesle təbək həna'a.

Unьŋ urazajь başqa təbəktərgə qaraqanda bьjьl da kyp juqarь Birelgən igen əđerləv planь tulь rejalnı. Şuqa qaramaĕtan kalxuzdar plandь 30 pr jaŋqьđaqtar nej barь 16 kulaktar 17 pr. qa qьna tultьrqandar. Ber genə avьl savitelə igen əđerləv planьn tultьrьp raport birmane, Fəqət „Yrnək", „Harь bađ tamaq" kalxuzdarь qьna plandь 100 pr tultьrđьlar Ə, təbəkteŋ iŋ đur kalxuzь „Internatsejanal" planьn nej barь 54 pr qa tultьrqan „Vijamьs" kalxuzь 15 nse sintəberđan birle his yĕeş birgəne juq, planь 70 pr. ytəlgən kileş tora. kulakqa qьĕьm juq, „təbək vəkildəre buldьqlьđьq kyrhətələr. „Urazaj nasar buldь. plan rejal tygel" tigən kulak agitatsejahьna birelələr. Qaj berayđer (Asanbajьl həm başqalar) eştə „hullьq" belgertep krəbtejən dərgə aŋlatьv urьnьna, tentev jahap jerə đar. Kampanjalar ebtenən RIK həm Rajkalxuzsajuzьnьŋ jetəkselegə jomoşaq. Ə rajsajuz, Zivsajuz, məqəzif bylegə kampanjalarđan jьraq toralar.

Bađarđarda i g e n hatьvsьlarđь tьjьv eşe millitsejaga tapşьrьlha la, ber yĕgəreş ta juq. Krəbtejəndər, xatta avьl savite prisidateldəre Yđđəre (Kasti Guslьfka savite) hatalar Tuŋqa herev kampanjahьnda Baqalь əsən qulьlqan vaqьt sьqtь. Ə, plan nej barь 33 pr. qa ytəlgən.

Qara—Baş, Isəmət, Yrnət avьl savittəre barь hunqь kendərđə genə herev eşenə başlaqandar, Ə, eşte ojoştora belgan Timnak savite 25—yktəbergə vk planьn 110 pr, qa ytəne. Bьqa bətə avьl savittərendь lə irşev məmkin ləkin ul juq Təbək ojoşmalarь aldьnqьlarđь ьlaklamaj. Tuŋqa herev eşenə təbək ojoşmalarьnan sьqarьlqan vəkildər ə xatta avьl savittəre lə appartunistarsa qarajdar.

„Beđ əle igen kampanjahьn udar alьp baraвьđ, tuŋqa herevgə vaqьt juq" tip javap birələr. Maja tuplav bətenləj artta bara.

Hunqь məqlymattar bujьnsa plan nej barь 24 pr. qa qьna ytəlgən. Təbək eşselərе ikeşər aj eş xaqь ala almajdar.

Təbəktə bьqa baş'aqan „Udarsь" gazittarьnьŋ 6numirь sьqtь. Ləkin ul da barь 2 ajt, 75 pr. qьrьp xarale menən sьqarьla. Təbək ojoşmalarь bьl gazitkə appartunistarsa qarajdar. Bigerəktə gaziten ərgьndarь bulqan RIK, Rajkalxuzsajuz matrejal jarđam kyrhətmajđar. Tipagrafija eşselərе kyptən birle aqsa ala almaj jerə đər. Gazitte basьtьrьv əsən Tujmazь tipagrafejahena kilep jerev əsən RIK ber genə fapqьr da at birgəne juq. RIK raise Joьpьf „beđđə ridaktsejaga birer əsən attar juq" tip jaьarə.

Qьđqahь Baqalь təbəgendə sajəsi—xuzalьq kampanejalarьnen jomoşaq barьvь—təbək ojoşmalarьnьŋ jomoşaq jetəkselek itevlərenən kilə. Xəđergə tiklem ber genə ojoşma la jetəşheđiktarđe beterev đə kankrit sara kyrqəne juq. Kampanejalar menən jetəkselek itmavse 11 keşe partejənən qьvьldь. Lakin bьnьŋ menən genə əle Baqalь təbəgendə buldьqhьđьq eşkə halqьn qaravsьlьq, məs'ylheđlek betkəne juq

Şunьŋ əsən Baqalь təbək ojoşmalarь jetəkselərenə ojoştorov saralarь kyrelergə, jetəkselek jaqьnan alьştьrьlьrqa tejeş.

Sənki, Əlkə Kəmitəte 23 yktəber qararьnda ƏQƏRĐƏ IN QЬĐQA VAQЬT ESENDƏ IGEN ƏĐERLƏVĐƏ QЬRQA BOROLOS JAHALMAHA IN QATЬ OJOŞTOROV SARALARЬ KYRƏSƏGEN hunqь tapqьr belderde. Şuqa qaramaĕtan Baqalь la hьnьlьş jahalqanь juq.

F. ABRAJSKI

HYRƏTTƏ: Nimes kalxozьnda (Vulga bujь) [illegible]

Nikalaj avьl savite

— Ul Tujmazь təbəgenen ere savittərenən berehe, ul—Nikalajьfka, Znaminka, Rəsinefka, Malinьka avьldarьn berləştere. Unda „Pabida" həm „Zarə Svabudь" kalxuzdarь bar.

Nikalaj avьl savitendə

— Bətəhe 2,660 giktar səsev jerebulьp, bьjьl şunьŋ 1850 giktarь səselgən. Unda 326 xuzalьq bar həm 1830 keşe jəş.j. Attar—450, yged həm 1 jəşkə tiklem bьđavđar—282, hьjьrđar həm tanalar—300, barьqtar-850 baş. Bьl qьđqa qьna məqlymattar đa Nikalaj avьl savitenen təbəktə nindaj đur urьn totqanlьqьn kyrhətələr.

***

Nikalaj avьl savite

— Plan bujьnsa bətəhe 1260 sintnir igende davlətkə tapşьrьrqa tejeşle. Avьl savitenen juqarьlaqь xalenə qarqanda bьl plandь ul ьytan avьl savittərenen elek tultьrьrqa tejeşle kevek bulha la, bьl juldaşь eştar ulik akeren bara. Ə plan đur tygel, şunьŋ əbtavena igen halьv punktь la nej barь 13 saqьrьm jerđə tora (Qandьra stan sahь). Igen əđerləvđen bererse ajьnda ber genə kilagram da igen tapşьrьlmaqan. Bьl julda his ber eş alьp barьlmaqan, əđerləv samatyk menən barqan Şul arqala Nikalaj avьl savite nyjəber başьna nej barь 36 pr. ytəlьş menən inde.

Qajьь ber avьldarđь ajьrьm alьp kyrhətəjək:

Nikalajьfka avьlьnьŋ

150 xuzalьq jaŋqьđaqtarь 263 sintnir zadanjanьn 1 nsenyjəbergə tiklem nej barь 97 sintnirьn jəki 35 pr. ytəgəndər. Bьl avьlda bətəhe 106 eş alь bulьvqa qaramaĕtan zapka herev planьn ytəvgə xatta kereşelmagan da. Nikalajьfka kulaktarь həm qemymən qatь zadanjalь xuzalьqtarь nej barь 62 pr. ytəgəndər.

Q. JƏHYDIN.

Bьna nisek eşlərgə jaramaj

Avьl savite yđe torqan avьl da la igen əđerləv həm zəpkə herev plandarьn ytəv julьnda qaqь şaralar kyrmagən.

Znaminka avьlьnьŋ

Jaŋqьđaqtarьna 175 sintnir zadanja birelep, ular 4 XI tiklem 74 sintnirьn qьna ytəgəndər. Şul uq vaqьtqa tiklem bətəhe 10 giktar zəp herelgən. Kulaktar dəvlətkə igen tapşьrmaqandar, Ə bьl avьlda savittəŋ məs'ylejatle aqsahьn esle j. Ular igen əđerləv həm zəpkə herevđəŋ iŋ məs'ylejatle es ucaskahь bulqanlьqьn onotqandar kyrəheŋ.

Rəsinefkə avьlьnda

5 nyjəbergə tiklem 2 giktar zəp herelgən. Igen əđerləv planь ytəlmaj. Avьl savitenen bьl avьlda eşlagən eşqahь oşolaj xurlьqlь rəveştə artta qalьvđьŋ səbəbən kyrhətep javap birergə tejeşle.

Malinьfka avьlьnda la

Oşondaj uq xəl, igen əđerləv planь 55 pr. ytəlgən, ə zəpka...berđə herelməgən.

„Pabida" kalxuzьnda

54 xuzalьq berləşkən, 222 giktar səsevdəre bar. Igen əđerləv planь 74sintnir elldalənep, 1 nse nyjəbergə tiklem 40 pr. ytəlgən (bьl vaqьt esenda). Kalxuz əle haman da oşo 40 pr. menən tora Plan keskəj bulьvqa qaramaĕtan ul ytəlmagən. Bəlkəm kalxuz zapka herevgə birelep kitkəndər tejeşhəgeđ. Qazəp qaqьjьq: plan 200 giktar, ytəlgən...32 giktar,...16 pr. Ə bьl kalxuzđan 30 eş alь, 15 hanarь həm jetarlek eşse kəsə bar. Partejə həm xəkymətteŋ kankert kyrhətmələre bulqan vaqьtta kalxuzdьŋ igen əđerləv həm zapka herev plandarьn əđevebik xurlьqlь xəl. Kalxuz bьl jetəşheđiktəre his kisekməĕtən beterergə tejeşle.

„ZARƏ SVABUDЬ" KAXUZЬ la yđ jəkləmələren ytəmədən.

Avьl savitenen eşe, đereĕrək ajtkanda jeteşheđiktəre bьna oşolar. Unьŋ eşe beteŋləj qanıqatlanerlek tygel. Nisek eşlərgə kərəkmeganlekteŋ əlgehe bьna oşo. Kyrəheŋ avьl savite barь tik dejəm kyrhətmələr menən genə qanıqatlanep, yđ diriktibarenen ytəleven tikşermagən. Avьl savite igen tapşьrьvdaqь həm zəpkə herevđəge artalьqtь beterergə, elgerək ta qatь zadanejalьlarđьŋ igen tapşьrьvdarьn qaqь saralar menən kesajtergə tejeşle. Kamsamul jəcəjkaləre həm uqьvsьlar avьl savitenə jardam itərgə tejeşle. Unda eşə tejeşle juqarьlьqqa qujьlhьn. Nikalaj avьl savite igen əđerləv həm zapka herev plandarьn tulь rəveştə ytav menən genə qalmaj, Bəlkem qarşьlav plandarьn teđep sьqьrqa həm ularđь ytərgə tejeşle.

Bьnьŋ əsən bətə memkinlektər bar.

BƏTHƏN IMPIREJƏLISTARDЬN SSSR qa QARŞЬ JALQAN PRAVAKATSEJƏLARЬ

IMPIREJALISTAR MASKAHЬN ASЬRQA

Təşlek Manzurejala Japuneja impirejalistarьnьŋ huquş başlavdarьna odaqlamaj ike aj tula. Japunejanьŋ impirejalis jərtqьsarь, artta qalqan həm nəlgənlaŋqan Qtaj xalqьna jahasьn [illegible] tiklem tərlə [illegible] juldar menən aldap, tərle jalqan saaaptarqa baf avap kildelar.

Japuneja impirejalistarь. „Manzurejalaqa Japun xalqtarьnьŋ tormoş həm mələkəttare qurqьnьs aktanda, Qtajdar tarafьnan ojoştorolqan banditlar Japuneja xalqьtarьn həzymdə"—tip Manzurejala ydfarenen həzymdaren kendən—ken kəsatə bardьlar. Ularđьŋ handaj əkelottare, ydfarenen jьqьps plandarьn bojomqa alqarьv julьnda ber hьltav qьna ine. Kəpə—kendəd Qtaj kevek impirejalistar tarafьnan xajrselekkə, əəlgənlekkə qaldьrьlqan nerlide talavqa, unь ydenen kalunjahьna əjlandərev əsən ber hьltav tabьrqa kərak sit.

Xəđer Japuneja impirejalistatarь ten jaq Manzurejaqa həzym [illegible] qьtarьa Sisikar vlastarь sit ildən instruktьrđar saqьrđьlar (!?) həm ular taqь la sit ildən bik kyp qoraldar aldьlar" tipSSSR turahьnda jalqan pravakatseja tarata. Japunejala sьqa torqan bytan gazittar đa aq gvardis gazitenan qalьşmajđar. Japuneja gazitəre—„Savit ile Sisikar ginirlь Maqa jardam kyrhətə"- tip ojathad rəveştə SSSR qa qarşь aşьraqlьq taşlaj. [illegible] tarь bətə donja həm SSSR pralitarejatarьna asьq. Ular Japuneja impirejalistarьn hər ber adьmьn nьq kydətep saralar. Bətə donja pralitarejatь impirejalistarđьŋ SSSR turahьndaqь jalqan maskahьn asьr. Bətьen impirejalistardьŋ SSSR turahьndaqь jalqanlьqtarь.

Q. ƏLIBAJ.

QTAJ QALALARЬNDA

JAPUNEJANЬN BЬSЬRAQLЬQTARЬ.

Qtajdьŋ iŋ đur qalalarьnan berehe bulqan Tanszinda Japuneje qəskərđəre giniral Şej-Jusana kamandahь aĕtьnda xekymat jorttarьna həzym jahanьlar. Həzym jahavsь qəskərđərđeŋ hanь 1 meŋgə jetə. Bьl qəskərđərđeŋ həzyme Cxan—Sylĕan deŋ urьndaqь qəskərđəre tarafьnan baĕtьrьldь. Qtaj gazittərenen ьraĕlavь bujьnsa Japuneja, Şej—Jusana qəskərđəren qoral həm aĕьqtar menən tə'min itte. Japuneja jьrtqьstarь bьndaj bьqьştarđь Qtajđьŋ Bəjpin, Kalagne həm bytən qala'larьnda la ojoştororqa əđerlənələr. Japunejanьŋ tьşqь eştəre ministre Minami, „Japuneja qəskərđəre vasta'jaqa ber tərlə la qatnaşьlьq itmənelər həm ular ber jaqqa la qьььlmajđar" tip yđ qəskərđəren aqlamaqsь bula.

HYRƏTTƏ: Japuneja ginştabьnьŋ nacalnigь Kanajja (uŋdan) Japuneja afisere Nakamurьnьŋ yleme turahьnda Kvantun Garnisunь nacalnigьnьŋ infarmatsejahen tьŋlaj
Nakamuranьŋ yleme Manzurejala intirvintseja başlavqa signal buldь.

GINIRAL MA JALQAN PRAVAKATSEJANЬ ASA

Manzurejala sьqa torqan Japuneja gazittare, „Savit ile giniral Maqa jardam kyrhətə" tip hamanda jalqan pravakatseja tаratьvđь davam itələr. Giniral Ma hunqь vaqьtlarda Qtaj gazitərendə ydeneŋ rəsmi beldereven iqlan itte. Bьl belderevendə ul bьlaj tej:

— „Sisikar vlastarь sit ildən instruktьrđar saqьrđь, şulaj uq ul sit ildən qoraldar aldь tigən xəbərđər bətenləj jalqan. Bьnь Japuneja imprejalistarь yđđərenьŋ Manzurejaga jahaqan həzymdaren aqlav maqsatь menən jytej taratalar. Sisikar vlastarь ber vaqьtta la savit ilenən bulhьn, kərək bytanidəndən bulhьn ber tərlə lə jardam alqanь juq".

VARŞAVĐA JƏVERƏJĐƏRGƏ QARŞЬ PAXUT.

Pylşəla hunqь vaqьttarđa başlanqan studinttarđьn jəverejđərgə qarşь xərəkəttəre Pylşəlagə bətə qalalarqa jəjelde. Gazittar Vilejan qalahьnda studinttarđьn jəverejđərgə qarşь xəligandarsa sьqьştarь turahьnda xəbər itələr. 6 nsь nyjəberđə Varşav yniviristitenen işek aldьnda Pylşə studinttar jalpьlь rəveştə jəverəj studinttarьn tuqmanьlar. Jəverəj studinttarьn jaqlarqa matəşьvsь yniviristitten diriktьrь studinttarđьŋ həzymenən qasьp qotolorqa məəbyr buldь.

JAŊЬ XƏKYMƏTTEŊ SASTAFЬ

LUNDЬN, Angelejanьŋ jaŋь xəkymate sastafь iqlan itelde. Ministrđar savitenenŋ rəise bulьp, Mьdanalt hajlandь. Unьŋ urьnbasarь Baldujьn. Finans ministrь Cimbirlin, Savđa ministrь Rinsiman. Tьşqь eştər ministrь Sajmon, eske eştər ministrь Simubel Bətəhe 20 ministrđьŋ 11 kansirvatьr, 6 helibal həm 4 he mili—lejbaristar.

SIT ILDƏ YKTƏBER TANTANAHЬ

Yktəberđeŋ XIV jьlьqь aldьnda Varşavđaqь bətə ere fabrik—zavьttar palitsejə tarafьnan haqlandь. Lakinbьqa qaramaĕtan, Varşavđьŋ kyp urьndarьnda eşselər jalpьlь dimanstratseja udqarđьlar. Hər ber dimanstratsejala 2 meŋ— 2 meŋ jarьm eşse qatnaştь. Palitsejə dimanstratsejaqa qatnaşьvsь bətə eşselərđe qođattage qatьlьq menən qьvalanь.

SIT IL QUNAQTARЬ YKTƏBER TANTANAHЬNDA

Məskavđa yktəber tantanahьnda bətəhe 21 ildən sit il eşse diligattarь qatnaştь. Şunьŋ esenda Avstreja, Mьsьr həm Java utьravđarьnan da eşse diligattarь bar SSSR qa iŋ tavlь 4 keşenən torqan Ispaneja eşse diligattarь kildelar. Bətə ildər arahьnda iŋ kyp diligattar Girmanejənən kilde. Sit il eşse diligattarь sastafьnьŋ esendə 52 eşheđ, 20 qatьn—qьđ həm 21 jaştar diligatь bar. Ular bətəhe lə SSSR đa yktəberđen XIV jьlьqь tantanahьnda qatnaşьp, bejek teđeleştar menən teneşqas yđđərenə qajtьp kitteler.

XV-JЬLLЬQQA INEV MENƏN SATSEJALIZEM SƏNƏĢƏTENDƏ BULĢAN

ƟLGƏŞVDƏRDE NЬĢЬTЬV, ƟĐƟKLƟKTƏRDE BƟTƟRƟV BURЬSЬ TORA.

ALDA TORĢAN BAJAVAJ BURЬSTARĐЬ YTƏV ƟSƟN IP. STALINDЬŅ 6 KYRHƏTMƏHENEŅ YTƏLEVE ŞART

XV-jьllьqqa ajaq baвqanda

S. S. S. R đa pralitarьjat diktaturahь Linin balşeviktar partejahe jetakselege ađьnda yđenen jasav davrenda XIV jьldь tultьrьp, XV jьllьqqa ajaq baвtь.

S. S. S. R pralitarejate yktəber rivlytsejəheneņ XIV jьllьq tantanahьnda satsejalizem ikanumikahьna fundamint halьv eşen bejək tarixi jeņevđar menən xal itə, həm S. S. S. R esenđa bulqan kapitalizem qalдьq tarьn jeņev eşenda đur elgəşevđərgə ireşə.

Ular xəđer biş jьllьq plandьņ ađaqqь jьlьna inep, ikense biş jьl planьn tөđejđar.

Ŀeđđeņ satsejalizem teđev fruntьndaqь jьņevđərenəđgə jənle şahit itep, udar timp gigant ađьmdar menən indysterejalaşə barьvьвьr đьь kyrhətep, kitev kərək: 1931 jьl ađaqьna sənəqətta praduksejа eşləp sьqarьv huq şqa tiklem eşlənep sьqarьlqan praduksejaqa qaraqanda ike jarьm tapqьrqa artasaq.

XIV jьllьq tantanahь ilde indystrejalaşterev fruntьnda bulqan bejək elgəşevđar menən qarşь alьndь. XIV jьllьqqa Magnitagur həm kyznis qara mitallucgeja giganttarь berense đumnajarьn teđev eşe. betereldə.

Bьl bejək ike gigant yđđərengə unьşqa tiklem eşlənep sьqarьlqan praduksejanan artьq praduksejа eşləp sьqarasaqtar. Ileseđđə eşselar massahьnьņ intyzijazmahь kytərelev eşte satsejalizem jarьşь udarsьlьq tulqьnь juqarь baвqьsqa kytərelev Ip. Stalindьņ 6 kyrhətmələren tulьhьnsa bojomqa atqarьv arqahьnda Danbas kymer usaqь plan ytəleşendə ььq hьnьiş jahap birelgən yktəber ajь planьn sintəber planьna qaraqanda 20 prqa artьrьp ytəne.

Nifet sənəqəte 6-jьllьqtь ike jarьm jьlda tultьrđь.

Stalingrat traktьr zavьtь planьn tulьhьnsa ytəj. Xərkьf traktьr həm A M O zavьttarьla eş fruntьnda jeņevđərge osoraj.

Həm tiđ jaqь arala Niz-navgi rt afta zavьtь xutqa jenarlasak.

Dnipr struj Siləвe traktьr struj đarđьņ barlьqqa kilevе.

Şular jemlahenən rivəlytsejəgə tiklem artta qulь ađtьnda idelep kilep vəta jahattan artta qalqan Başqortostan jemhyrejəte begengə sen udar timp menən indystejalaşə, agrar ildən indystejal agar ilgə əjlanep XIV jьllьqta bejək gigant Matur Katla-turain teđev, ydak ilikter stansahь halьv Jьgazь-Kamarov h. ь.

Tantana tenenə qьđьl bajraq lь PRZ zavьь. Ɵfə ajaq kejem dere tegev ferige, Bilarat tirlə zavьtь həm tyвəngе Trujskej sukna fabrige. Ɵfə kyn zavьtь h, ь. planьn artьrьp ytəne lar. elgəşevđər menən ber qatar đan teđev əverenda avьrlьqtar jeteşhed jьq ar bar əle.

Başqortostan sənəqəte oşo jьl 3—kvartal planьn 15 pr. qa tultьra almaьь, ajьrьm sənəqət tarmaqtarь plan ytəv eşendə đur jomoşlьq kyrhətələr. (1—nse dəvlət zavьtь, „8 nse mart h.ь.) XV jьllьqqa ajaq baвqanda sənəqət planьn ytəv eşendəge jeteşheđ jaqtarđь ikkə alьrqa, planь tultьrьv. artьrьp ytəv, tavarđьņ sifat—kyrhətməhen jaqşьrtьp yđenə təşəv xaqьn kameder irahenə bətə başqortostan eşsendəren mabilizavdjt itelergə tejeş.

Ip. Stalindьņ altь kyrhətməhen tulь qullanьv unь bojomqa atqarьv eşte satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь kiņ qullanьv arqahьndaqьna səjəsi burьstarđь uņşlь ytəv jeteşheđlektərđe beterevđə kitkən maqsatkə ireşə alьrbьđ.

IBRAHIM

I—Dəvlət zavьtь

TIMER—SЬBЬQ ZAVЬTЬ

PLAN YTƏLEŞE ƟĐƟKLƟK MENƏN BARA.

Timer—sьвьq səj zavьtьnda barlьqь 1545 eşse bulьp, şularđьņ 731 re udarnik bulьvqa qaramaвtan, sixtarđa balşeviklek timpьn tigeđ alьp, zavьtta eşləp sьqarьv pragrammahьn aj hajьn 100 pr. tь menən ytəj almajđar.

Məвələn: Sintəber ajьna birelgən plan 77 pr. qa qьna ytəlgən. Yktəber ajьnьņ berense 10 kenlegendə ytəlergə tejeşle bulqan plandьņ da ytəleşe nasar. barь 71 pr. qьna.

Qajhь ber sixtarđa balşevik timpь alьnmaqan. Heđemtə ləq birelgən nurmьlar tigeđ ytəlməj.

sixtar nurma tultьrьv đa artta baralar. Məвələn: Balşevik timpь almaqan kəyşkə sixь yktəber ajьnьņ berense 10 kenendə nurmьlarьn barь 56 pr. qьna ytəgəndər.

Stal valaşini menən timer valaşini sixtar 10 kenləktə planьn 65 şr pratsintqa qьna ytəgəndər.

Ələttə bьl đur jeteşheđlek.

Şunьn esen bьndaqь udarniktar bьl xəлlьqtan sьqьp, birelgən nurmalarьn 100 pr. tь menən tultьrь esen eşkə begendən udar timp alergə tejeştar.

Q. MOXTARЬF.

BAŞQORTOSAN EŞSE GIRUJĐARЬN BƟTƏ SSSR ĢA KYRHƏTERGƏ,

EŞTƏ QIMLDAJ ALMAVSЬLQQA SIK QUJЬRĢA BIK VAQЬT

БSMAQ DAVЬT.

IGLINA YC ASKSHENBƏDƏ EŞSE XEĐMƏTKƏRĐƏRĐƏ ADЬQ MENƏN TƏ'MIN ITEV EŞE NA SAR TORA.

S. BIKBUF.

HANĢЬRAV-TEL HEĐĐƏR ƏRTILE.

Plandarьn artьrьp ytəjđər.

SAFIN. K.

GANCAR SIXЬ EŞ KƏ BAŞLANЬ

Sruktan tьş xeđmət itevselər menən

BIŞ JЬLLЬQTЬŅ HUŅĢЬ JЬLЬ

XƟL. ITKES JЬL — TƏ'MIN ITELDE

KESE KAMANDIRĐARЬN JЬJNAVĢA NIGEĐ HALЬRĢA BAŞLAĢЬĐ

Ɵlgə kadьrđar əsən kərəşergə

Jaņь jeņevđərgə tava

Ajьrьm atlь iskadrun qьđьl armejestare həm kamandirđarь, yđlərenen xarbi həm səjəsi əđerlektəren, bьjьl uşqa jьldarqь qaraqanda ber nisə baвqьs juqarь kytərdelər. Bьndaj kytərelestər, bьndaj alqa kitevdər, elđale, yđenən yđe kilep sьqmaьь. Bьl uņьştarqa, qьđьl armejes həm kamandirđarđьņ tьrьşlьqtarь, bətə eşte satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitьdь, balşeviktar timpь menən tormoşqa ytkərev arqahьnda ireşelde. Uqьv planьnda kyrhətelgən pr. tarđь tultьrьv, artьrьp tultьrьvđa hər ber qьđьl armejes, hər ber kamandir yđen udarsь itep, bətə eşte udar rəvestə tormoşqa ytkərde.

Atlь q—skarđeņ xarbi əđerlegendə artta hejrə lep kilgan atьv eşendə beđđeņ qьđьl armejestar 85 pr. birđelər. Ajьrьm terkemđərgə byjengən də, kursanttar 86 pr. kamandirđar 99 pr. həm urta dərəzəle kamandirđar 100 pr. birđelər. Urtasa itep alqanda beđđeņ iskadrun, atьv ken-

lərđə kyp kenə pr. tar kyrhətteler. Zajьmqa 100 pr. menən j đьldьlar. Iskadrundьņ taktika əđerlegendə, ukruk dəvmələndə ytkərelgən manivьrđarь unьş kyrhətkestəren kiltərev jetər. Bьl manivьr beđđeņ kamandirđarđьņ, partia ojoşmahьn ьņ həm qьđьl armestarđeņ xarbi əđerlegen tikşerev urьnь buldь.

Manivьrđь ytkərev alдьnan uьq əđ rlek alьp barьvь arqahьnda, iskadrundьņ bətə planь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq ađtьnda ytte. Kamandirđar sastafь parteja ojoşmalь kamsamoldar həm bətə qьđьl armejestar bьl manivьrđa bьsnlapta balşeviktar timpь menən eş alьp barđьlar. Manivьrđь jaqşь ytəv esen beđđeņ iskadrun ukruk kamandavanejahьnan ra mat, divizeja kamandavajahьnan bylektar aldь.

Ɵlgəşevđər menən bergə jeteşheđlektarđə juq tygel. MANIVЬRĢA KILĢƏN—SSSR ĐЬŅ HUĢЬŞ HƏM DINGEĐ ESTƏRE XALQ KAMISARЬ IP. VARAŞILЬF, BULĢAN ƟLGƏŞEVĐƏR ...

MƏXƏR

Qьđьl armejəgə sьjnfi totanaqlь

TIXNIKAĢA EJƏ BUL ĢAN KAMANDIRĐAR.

Xəđer Parteja ađerlanem

XƏJRETDINEF MINNEXMƏT.

XƏJRETDINEF.

MƏFTEJEF TURAHЬNDA

PARTEJƏ SIKRITARЬ.

MƏFTEJEF SALIQ.

N nse divizejanьņ atlь ajьrьm iskadrunьna nirejiņgi ojoşmahь KYSERMƏ

ĢALIN ŞƏRƏF.

INTUZEJAZEM TULQЬNDA RЬ KYTƏRELƏ

Huņьь jeņev beđđə bulьr

QONŞAQ XƏBƏRSELƏRE EŞKƏ BAŞLANЬ BERENSE EŞ TƏBƏK GƏZITE—„KALXUZSЬ“ TARAFЬNAN JETƏKSELEK HƏM PRAKTIK EŞ JUQLЬQTЬ KYRHƏTTE

XƏBƏRSE XƏĐER, KALXUZDARĐЬ XUƵALЬQOJOŞTOROV JAQЬNAN NЬQЬTЬV FRUNTЬNDA ALDЬNQЬ KƏRƏŞSE

TƏP MITЬD BRIQADA MITЬĐЬ BULHЬN

Kalxuzdarđь ojoştorov-xuƵalьq jaqьnan nьqьtьv əsen kərəş frun ьndaqь jarьştьŋ nьrьşь turahьnda hunlap bulha la, məqlymattar kilə başlanь. Qajhь ber tənək gəzittəre (Starle, Bərə) kin kyləmdə eşkə naş'analar. Lakin beđgə alьnqan ьэl xəbərđərgə qar qanda ьэl iptəs tə đen təp iqtibar itelahe məs,ələlərđe eldən tikşermaьđərə, jetəkselete nьqьtьp'este plan menən alьp barmavđarь kyrenə. Ajьrьm xəbərselər əle yđđərenen eştəren şul tənək jəki kalxuz, safxuz həm MTS laqь ridkəll gejələr menən anlaşьvđь „kərəkhed„ hanajđar haman da yđ aldarьna qьna eş kyrməkse bulalar. Şul arqala xəbərđər ber jaqlь qьna bulьp sьqa.

Kilasəktələ oşolaj barmahьn əsen beđ təp bursstarđь qьđqьsa qьna ikkə təşerep ytə beđ:

— Kalxuzdarđь nьqьtьvđa tьŋ nьq iq'tisar, VKP(в) YK-teneŋ 2-avqьs qararьnda kyrhətelgənsə XEĐMƏTTE DƏRƏĐ OJOŞTOROV, IĐƏP EŞTƏREN DƏRƏĐ JULQA HALЬV, SDIL ŞINƏNE ЬSЬN OJOMQA AŞЬRЬV, EŞTEN SЬJFATЬ ƏSƏN KƏRƏŞEV, JUQARЬ TAVARLЬLQLЬ KALXUZ FIRMALARЬ OJOŞTOROV, EJƏHEĐLEKTE BƏTƏRƏV HƏM KADЬRĐAR BULЬNDЬRЬV.. əsen kərəş bulьrqa tejeş.

Oşolarđan sьqьp ta jarьşşart tarьnda tyəndəgelər kyrhəteлə:

a) iđəp həm eđilştəanь dərəđ julqa qujqan xəldə urazajđьŋ fəqət eşləŋgən eşteŋ HAN həm SЬJFATЬNA qaraj qьna ələşeleven tə'min itev;

в) xeđmətte dərəđ ojoştorop' ejəheđ ekte вəterəv, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь, qarьşьlav plandarь qabul itevđe kəsəjtev;

v) vaq bureavasьlьq həm pat risitelik tindisejalarena sik quj qan xəldə, igen ađerlav planьn tulьrьp həm artьrьp ytəvđe tə'min itev,

g) eşse kəstərđən fajđalanьv đь dərəđ julqa halьp, sənəqətkə maksimum eşselər jebərevđe ojoştorov;

d) 1932 nse jьl əsen a-x eştərə planь tədəvđə aktif qatьşqan xəldə, juqarь urəsaj həm agra—texnika əsen kərəştə insejativa kyrhətev;

e) kalxuzsьlar, safxuz həm MTS eşselərenen marksizem Lininizem taqlimatь menən huqarьlьvđarьnda parteja ojoşmalarьna jarđam itev h. ь.

Jarьşqa qatьşьvsьlarđьn eştəre ьna oşo kyrhətelgəndərđən sьqьp narьqlanasaq.

Ə ьlarđь atqarьv əsen xəbərselər janqьđ „kəđəlevselər„ genə bulmaьqa həm jaŋqьđь qьna eşləməkkə, ьalki şul tiraləge in jaqьn stina gəzite ridkəllegejahe menən berlektə, parteja jaчejkahe jetəkselegendə, avьl savitenen qatnaşьqьnda, kin jəlpь kalxuzsьlar jarđamьnda, şularqa tajanьp eş itergə tejeştər. Ul qьna tygel kalxuzsьlar, safxuz, MTS eşselərə jəlpьhьn oşo eşkə yđđərenđə ьləqtьrьrqa tejeştər. Kalxuzsьlar bergə eşləhendər həm ber lektə JAĐHЬNDAR. Вьna şundaj kymaklap jađьlqan, bergə eşləŋgən xəbərđər genə tejeşle narьq ala həm ьyləknəsaktər.

Begən beđ tavge xəbərđərđь ьaььv menən bergə, kiləsəktə ььnd j xəbərđərđeŋ sьjfat jaqьnьn jaqşьrьvđarьn kətəbeđ .

Qonşaq *SILKURĐAR REJDE*

„YRNƏK„ KALXUZЬ QORTQOSTARĐAN TAĐARTЬLHЬN

„Başqortostan„ gəzitenen 29 nsь yktəberđə sьqqan hanьndaqь, kalxuzdarđь nьqьtьv əsenjarьşturahьndaqь məqələlərđe uqьqandan hьnda Qonşaq eəage „Viljams„ kalxuzьndaqь udarnik xəbərselər həm udarsь kalxuzdar oşo kalxuzqa qarəqan ajьrьm brigadalarđьŋ xuƵa lьq menən idarə eştəren tikşerev əsen rejd ojoştorđo. Rejd vaqьtьnda ber nisə brigada tikşerelep, şaqlaj đur jeteşheđlektər—xuƵahьđ lьq həm qorqosloqtar asьldь, Вьna ular:

Arьş hərməgən jergə səselgən

Kylmək savite, „Yrnək„ kalxuzь idarahьna qaraqan Juldaş, Sqajlь həm Jamantaj brigadalarь 4 nse sintəberđə yk kalxuz idarahь na:

—„Arьş səsev planь 100 pr. qa atqarьldь„ tip rapri birələr. Rejd jahavsь brigada ьarьp tikşergəndeŋ hunьnda 41 giktar arьştьŋ hərməgən jergə, berər mitr „harь səskə„ ylənə menən qaplanqan urьnqa, bik hirək kenə itep səsep taşlaqandarь asьqlandь. Taqь la nьqьraq tikşerə başlaqas ьэl əs brigadala, parteja jaчejka sikritarь (şul uq səsev kampanejahьn ytkərevse vəkil) M. Işmьratьĭьŋ əjtevenə qarap 88 вot arьştь səsməj, jəşerep qalьp yđ ara ьyləşkənlektəre asьqlandь. Вьl jenajatta şulaj uq uqьtьvsь Mansurьl ta aktif qatnaşqan bulqan.

Uqьtьvsь aqas təbəndə butilka me nən

Sqajlь brigadahьnda la şul uq kyreneş asьl dь. Вьnda 25 giktar arьştь ber genə qat herelepta, „harь səskə„ ylənə menən qaplanqan jergə saskəndər. Silustarqa tip halqan ylənđər serep eşlektən sьqqan. Şul bri[illegible]

Ньjьrđarđьŋ jelene ьođola, qolondar ylə...

Malsьlьq tarmaqьnьŋ medire Əxmərəf malsьlьq eşen julqa halьvđa ber terle lə eş kyrhətmegən, allьsar ken ьujьna maldarđь ьarьp ta qaramaqan, mal qarajhь urьnda Əxmərel beravđeŋ ьisəhen haldьrьp alьp' kejəvləp jatqan. Mal ađaardarь tedətelməgən, hьjьrđar ььsьraq ađaarđarđa jatьp jelendəre ьođolqan, 28 qolonqa haqav sьqqan. Bejələr havьvđь ber kulak ьisəhenə tapşьrqandar đa, kypme bət havьlьv, kypme qьmьđ əsetev turahьnda his ber xisap alьmajьnsa yđ aldьna qaldьrqandar.

Tьrmalar ьikle tora, ə tьrma jeteşməj

Avьl xuƵalьqь maşinalarьn həm qoramaldarьn tərəejələp totov juq, qajđa tura kilhə şunda taşlanqan. Arьş tьrmalarqa tьrmalarь jeteşməj, ə ьar tiklem tьrmalarьn ьaььvđa maxsus keskəj ej hьlьp, şunda ьikləp qujqandar, unьŋ işege ьik tar bulqanqa xađer ala almajđar.

Urazaj dərəđ ьylenməgən

Вьjьlqь urazajđь eləşev eşe başlanmaqan əle. Lakin ььltьrqь urazajđь ber đə dərəđ eləşməgəndər. Idaraqa ojalap alqan kulaktar yđ eeldektəre menən teləhə kemgə, teləhə kypme eirep ьətergən. Heđemtələ qajhь ьeravđar 50 şər ьot artьq igen alqandar. Ə qajhьlarьna ьerdə igen qalmaqan. Ular jəjge qьđьv eş vaqьtьnda asьqьp qьnqьrqandar.

Вьna ьэl ajtelgəndər ьətəhe lə kalxuzđьŋ ojoştorov həm xuƵalьq jaqьnan qaqşavьnan kilep sьqalar. Qonşaq tənək kalxuzsajuzьnьŋ [illegible]

BRIGADA

IDARA: „Viljams“ kalxuzьndaqь udar [illegible]

„ƏLEGƏ QALAJ BUL HA LA JARAR“ IMEŞ

MRAQ tənəge, „Qьđьl Kamsajьn“da əle ьulha ustaftь dərəđ qullanmajđar. Вьjьlqь urazajđan avansьь jan ьaşьna eləştelər. Dejəmləşterelgən maldarđь ьəsusi quldarqa eləşep tərbəjə latalar. Sərəhen horaşhaq kalxuz rəise:—Əlegə qalaj ьulha la jarar.

—Dəjem ađaarda aşathaŋ mal asьqasqa, jaqqa ьətəhe lə ky tarter“ tej. Yđe partejala kəndi dat həm qьđel partizan ьula to rop ta, kymək xuƵalьqtьŋ artьq lьqьn eşənməj qaravsь ьэl ap partunisqa sara kyrelergə ə kal xuzda urazaj eləşev həm dejəm ləşken mal tərəejəhen er jaŋь nan qajtanan dəjəm tərəejəlav nigeđendə qororqa kərək.

BAJQALSKEJ

EJƏHEĐLEKKƏ SIK QUJЬLHЬN

YRGE IDRIS avьlь (Bajmaq tənəge) 60 pr. qa kalxuzləşqan ьulьvqa qaramaştan, kalxuzdьŋ xuƵalьq jaqь rətkə halьnmaqan XuƵahьđlьq siktan aşqan, at, arьa, saruj hьmaq iŋ məhim eşləp sьqarьv qoramaldarьnьŋ da əle ьulha iьəьe alьnmaqan, xarujdar dəjemləşterelməgəndər. Şuqa kyrə igen taşьv, huqьv [illegible]

K. ABDULLIN

BAŞLANQЬS HƏM 7-JЬLLЬQ DƏJƏM UQЬV ƏSƏN KƏRƏŞ, — KYLTURA FRUNTЬNDA JEŊEV ƏSƏN KƏRƏŞ

ЬЬL KƏRƏŞTE TAQЬ LA KƏSƏJTEV MENƏN D-MƏSETLE, QARAQOŞ, PREJUT TƏЬƏKTƏRE ЬAŞLANQЬS ЬƏTƏ QARЬŞЬLЬQTARĐЬ HЬNDЬRЬRQA UQЬV ƏSƏN ƏLE HAMANDA TEJEŞLE ŞARTTAR TЬVĐЬRMAJĐAR

D-Məsetle başlanqьs uqьvđь eđə

D-Məsetle tənəgendə dəjəm başlanqьs uqьvqa əhəmejət birməjđər. Kyp məktəptərđə rimunt ətməgən. Uqьtьvsьlar taььv turahьnda aldan ađerlek kyrel məgən. Xəđerge kendə 8 mək tap uqьtьvsьhьđ. Tənək məqərif ьyleqendə ber kemdə juq Olo inspiktьr sintəer ajьnaь ьirle qalь avьrьj, ьerehe kampanejə eştəre menən jerej. Mək taptarda jeteşheđlektər kyp Janь qьna uqьtьv eşenə ьaşlqan təcribəheđ jəş uqьtьvsьlar jarđam həm jetəkselek huьp tənək məqərif ьyleqenə kilələrđə inspiktьrđar ьulmaqas karəkle jomoştarьn ytəj almaqajtalar.

Səjəsi—xuƵalьq kampanejalarь menən avьldarqa sьqqan vəkillər dəjem ьaşlanqьs uqьeşendəge edəklektərđe ьəterəhəm unь julqa halьv turahьnda hyđđə qudqatmajđar. Kamsmul ojoşmalarь dəjem ьaşlanqьs uqьvqa jarđam kyrhətməjdər.

Məđəlan: Ləməz ləmaq kamsamul kalliktife 8 kamsamal jacajkahe menən jetəkselek itə Lakin unda ьэl eş turahьnda ber genə hyđ đə qudqatьlmaqan.

Tənək kyltpaxut şteьь qasandьr tedəlgən, lakin ber terle lə eş eşləməgən.

Kyp kalxuz projezvudstvalarьnda uqьvsь ьalalar kesənən tərəđ fajđalanьv tərtiptəre ьulmaqan. Şunьŋ menən bergə dьrьtaq uqьvsь ьalalarđь „eş ьətkəs uqьr ale“ tip məktəpkə ьəarməj eşlətevse kalxuzdarda juq tygel.

Məđəlan: Əđđəraxim avьl məktəbendə uqьvsь ьalalarđьn 15—20 pr. tь məktəpten tьş eştə fajđalanьla. Вьndaj xəl ьer Əđđəraxim avьl məktəbendə genə tygel kyp məktəptərđə şulaj.

Tənəktə səjəsi aqartьv eştəre hyngən

Tənəktə uqьv ejđəre həm qьđьl mejeştərđeŋ eş qujьlьştarь ьəgengə ken taləptarьna javap ьirerlek tygeldər. Mişal əsen tənək ydəgendəge uqьv ejən alьrqa memkin. Uqьv ejđərendə xađer igen ađerlav, tunqahərev həm ьaşqa kampanejalarqa ьəjləngən massavaj eştər qajnap torərqa tejeş ьulha la, ьeđ ььnda ьэl eştərđe ьik hirək osoratanьđ. Uqьv ejə kyp vaqьtta ьikle tora, asьlha la, kendeđ genə asьq. Kis xalq eştən ьuşap uqьr vaqьtta asьlmaj.

Rađeja alqьs kyptan alьnqan [illegible]

Q. Dajanь

Appartь jerleləşterev nasar

Partejanьŋ Başqortostan Əlkə Kamitat nьŋ maj plinumь ьuьv qa şaqtaj vaqьttar ytep kitte. Lakin plinum qararđarьn ьojom qa atqarьvqa kilgəndə ьigerətə ьaşqort telen qama'gə qujьv həm apparattь jerleləşterev ьu jьnsa əle eş jomoşaq ьara. Plinum qararđarь tormoşqa ytkərelməjđər. Вьnьŋ kankrit miьaldarьn ьeđ Məsetle tənəge şart tarьnda kyp osoratalasьđ.

Məđəlan: Tənək ydəge Ystike avьlьnda ьulьvđь hьltьv itep tənək kyləmendəge uçrəđđejə jarda eş jeretev urьь, telenə ara. Tənək ьaşqarma həm u п ьylektərendə xeđməkarđar mill jaqtan qəniqətlənerlek tygel Apparatta ьaşqorttar 30, tatarđar 50, urььtar 20 pr. təşkil itələr. Tənək ьaşqarmahьnьŋ ydendə 70 pr. ьaşqort həm tatar xeđ mətkarđarə ьulьvqa qaramaştan jьjьlьş, kəŋəşmə həm ultьrьştar urьь telendə alьp ьarьla. Tyəen ge apparattarđa eşləvse ьaşqort, tatar eşselərə tənəktən jebərelgən urььsa diriktivđarđь kərəgen sə aŋlap eştə ьaşqarə almajđar. Şuqa kyrə lə dirktivđarđьn ytəleşendə totqarlьqtar, aŋьhьđlьq tar tьvalar.

Tənək ьaşqarmahь appara'tь jerleləşterevđə ale ađьm jahama qan. Tənək uqьv ejendə ьaşqortdan ьer eşlekle (kəəp xanaьь) ьulьvqa qaramaştan ьətə eş urььsa qujьlqan. Kətepxanaьan avьldarqa ьaşqort, tatar telendə kysmə kətepxanalar sьqarьlmaqan. Tənək ucrizdinejələrendə eşləvselərđeŋ 70 pr. tь ьaşqort tatarđarđan torha la, uqьv jortona ьer genə ьaşqort, tatar gəzit—zurnalь la alьrmaj.

Totoş kalxuzlaşьvqa ajaq ьaьqan Məsetle tənəgendə kyltura massavaj eştər artьq nasar.

Tənək eşselərə ьэl eştə đur javaphьđlьqtar kyrhətələr. Məqərif eşendə parteja jetəkselege [illegible]

BAŞLANQЬS D. M.UQЬVQA HALQЬN QARAVSЬLAR

UNЬ ƏĐƏV ELƏR MƏS'ƏLƏJƏ KƏ TARTЬLHЬNDAR

Qaraqoş tənəgendə ьarlьqь 100,1 ьaьqьs məktəp ьulьp, uqьv jəşendəge ьalalar 100 pr. tь menən uqьvqa alьnьp ьete. Tənək məqərif ьyleje uqьv ьaşlanmaqtan kyp elek məktəptərđe uqьv ьaşlanqan kenə 100 pr. tь menən jьllьq utьn menən tə'min itev həm rimunt lar ьə erələrgə tejeşlekte avь savittarenə, tənək ojoşmalarьna ьeklernə lə, yktəьer ađaqьnda tikşerevgə qarqanda kyp mək təptər utьnhьđ. Ьalalar haqьn məktəptə utьralar. Heđemtələ eđ—ьaььna ьulmaqan jarь, ьalrak ьalalarь məktəpkə jerevđən tuqьraj ьaşlanьlar. Nej əsen u'tьn kilterelməgən, qajep kemdə?

Rajfo uclisxuzqa aqsa jeьəre de, məktəptərqa avьl savittarə utьn kiterev saьahьn kyrhendər tej Ə uclisxuzqa ьarьp niga məььyrl uqьvlь edəheged, tihəŋ: „ьeđ edməjeđ, RIK edə, xuƵalьq iьəne ьulьv səьəple ьeđ utьndь qul aqsanь qьna jeьəraьeđ ə ular ьer nisə ajđьqьn ьirməgən əle. Rik aqsa ilerhə utьn ьula, tej Fidьrьlka uclisxuzь.

2 Məktəptər ьigerəktə jarь asьlqandarь parta, qara taqtala men təmin itelməgəndər. Stsde tanaq -artur sьrь menəп nik jađdan uq dugьvьr tə[illegible] deşkən ьulha la ul đa huŋqь, vaqьtta qarьştь. Huŋьnan Qaraqoş yđ tənəgendə partalar eşlətergə ьuldь Lakin əsan eşkə ьaşlanьr, unьhьn tənək xuƵalьq medire ip. Davidьf ьeler inde.

3—Tənək patripsajuz uqьtьvsьlarđь həm jarlь qatlam qьvsь ьalalarđь tə'min itevđə ьer nindəjđə sara kyrməj. Məktəptərđə irəŋge ebə aş ojoştorolha la kapratif havьt—haьa menən tə'min itməv səьəple, alьp ьarьp ьulmaj. Uqьtьvsьlarđьn 4—5 ajqa eş xaqь həm pradukta ala almaj jerəgəndərə la kyp.

Məđəlan: Ba'ьqlь, Qalnaş, T. Arььlan həm ьaşqa avьl uqьtьvsьlarь. Ьa'ьqlь uqьtьvsьhь ip. Andal'in Aptьraxmanьf—ejjyl, avqьs, sintəьer, yktəьer ajdarь əsen eş xaqь ala almaj jerəj Şulaj uq Valitьf Z. həm Josopof Qalej iptəştər. Ə, Ьalьqlь savite maja tuplav—aqsa jьnavda iŋ aldьnqьlar Salьnda. Uqьtьvsьlarьь eşselər menən ьer tigeđ tə'min itev Qaraqoş tənəgendə ььna şulaj qulьь'qan.

Вьl eştə kemdər qajple ьul qanlьqtь asьqьь tikşerep tejeşle sarahьn kyrevđe R.K.I. qatarьşьraьь!

„UQЬTЬVSЬ“

BAJMAQ UQЬTЬVSЬLAR TURAHЬNDAQЬ

YĐƏK KƏMITƏT QARARЬN YTƏMƏJ

Partejanьŋ Yđək Kəmitəte həm Əlkə Kamitat „uqьtьvsьlar ьerense sirattə pradukьь, sənəqət tavarđarь menən tə'min itelergə tejeş“ tine. Lakin qajhь ьer tənəktər ьэl eşkə halqьn qarajđar. Uqьtьvsьlarqa iqtiьar itmə, parteja Kəmitəttəreŋ qararđa ьn alaq aьььna ha'ьp qarajđar. Məđəlan: Ьajmaq tənəge kyləmendə 191 uqьtьvsь ьulьp, ulardь Ьajmaq rajsajuzь 3— kvartalda ondan ьaşqa ьer genə nəmə menəndə tə'min itməgən. Plan (nurma) ьujьnsa 3—kvartalda 121 uqьtьvsьqa 1089 kilagram şəkər ьirelergə tejeşle ьulha la, tik uqьtьvsьlarqa 169 kilagram qьna taratьla. Timak 920 kilagram şəkər qajđalьr juqalqan. Səj həm ьaşqa praduktlar menən silpalar tarafьnan tə'min itelev kyđətelməgən. Nurma ьujьnsa 1452 kilagram ьalьq ьirelerg ətejeşle ine, lakin uqьtьvsьlarqa ьer genə kilagramda ьirelmə[illegible] sьlar 2 şər mitьr sitsanan ьaşqanь ala almaqandar. Timak: teeşlə ьulqan 841-mitьr sitsa qajđalьr juqalqan. Ajaq kejemdərə juq. Uqьtьvsьlarqa tip 35 par ььjma alьnqan ьulha la, ььjmalar uqьtьvsьlarqa ьirelməj, avьl savite aktiltarь, silpa prikazşiktarь alьp ьetkəndər.

Uqьtьvsьlarđьŋ nej tiklem, nej nəmə menən tə'min itelgənege turahьnda rajsajuzda iđap uq. Partejanьŋ „uqьtьvsьlarđь tə'min itevđe jaqşьrtьv turahьn daqь qararь tikşerelməgən Oşonoŋ arqahьnda qarar ytəlməj. Uqьtьvsьlar jьььq laikalarqa ьerketelməgəndər.

Xatta Ьajmaqtьŋ ydendə uqьtьvsьlar ajaq kejemdərə ьulmav səьəple dəreskə ьara almaqandar. Oşonoŋ arqahьnda uqьv tuqьraldь.

Uqьtьvsьlarđьŋ xoquqtarьn ььvььь, parteja qararđarьn ytəməvse Ьajmaq rajsajuzь, silpalar javapqa tartьlьrqa tejeş.

KƏSFEJ ABDULLIN.

NIZAMETDINEFTE JƏŞERMƏGƏĐ

[illegible]

din oşə kendə Qađaqqol avьlьn daqь „Odon kyl“ kalxuzьn ьatьp ingən. Qađaqqol kalxuzь idara aqzalarь həm avьl savite ьik đur ojalьđlьq itkəndər. Sen ki Nizametdineftеŋ 2—3 kenьeŋ jь şьertkes menən hьjlavьna aldьnьp, kalxuz idarahь uqa „ьatrak“ tip qaqьđ ьirgən, ə avьl [illegible]

KULAK JALSЬH FƏSXETDINEFTE KALXUZDAN QЬVЬĐQ

[illegible] te.

„Odon kyl“ kalxuzьndaqь iptəştər ьэl kulaktь xađer yk kal xuzdan qьvьrqa tejeştər. Вьndaj ьandalar ьulqanda kalxuzdь nьqьtьp ьulmajasaq.

ŞAHI

[illegible] re eşləp kilde. Nindaj genə səjəsi—xuƵalьq kampanejahь ьulmahьn qarşь tordo, qьđьv qьr eştəre vaqьtьnda eşkə sьqmaj əjendə jattь, jetməhə arьşьsev eşen əьtenə alьp ta arьştь ьildalanqan nurmь ьujьnsa səsməj, arьştьŋ ьik hirək sьqьvьna sa[illegible] igen tapşьra ьarqanda 3 ьot igeп urlap şunь hatьp este. Вьna şul jenajettər həm kalxuz eşenə ajaq salьvđarь əsen kalxuzsьlar jьjьlьşь Fəsxetdinefte aqzalьqtan sьqarьrqa qarar ьirđe. Вьnьŋ hьmaq kalxuz qortqostarьna ьeđđeŋ arala ьььn juq.

QƏJSƏ XISMATULLINA

UQЬĐAR BAŞLANĐЬ, RI MONT BƏTMƏGƏN ƏLE

[illegible] tьptə lə rimunt ьətməgən, qajlь ьerđərendə ьaşlanmaqan da, matirejal ađerlənməgən, aqsa juq. Avьl savite: „Ьeđ əle məktəp tar əsen smitə tədəməgən“ tej.

Вьndaj halqьn qaraşqa tənək ьaşqarma kəmitəte hyđ halьrqa, ььn jeteşheđlekte tiđ arala ьəterəv sarahьn kyrergə tejeş. M.

JETEŞHEĐLEK BƏTƏRƏLHƏN

[illegible] ьan uqьvsьlar kerhə (uşahь) uqa tejeşle ьulqan kejemdərđe ьirməj qьđьralar. Şulaj uq uqьsьlar ьaqsaqa itep 30 tintek nəmə aьaьalar uqь 15 hьmqь tiklem ştraf halalar.

Вьl kyreneştərđeŋ ьəterəleven tartip urьnlaşьrьlьvьn horajьđ.

ALLAQЬVATLЬ Ş.MAQARLЬ.

Prejut tənəge uqьv eşenə halqьnlьq kyrhətə

[illegible] nalar, praktik eş eşləməjđər.

Ojoşmalar Yđək Kəmitat qararь taləp itkənsə məktəpkə jeđ menən ejlənməgəndər. Məqrif selərđeŋ mətti jaqtarьn jaqşьr tьvda aььlьş juq.

Tənək ojoşmalar partejanьn XVI—sjьđь, Yđək Kəmitətten ьaşlanqьs məktəptər turahьnda [illegible]

UQЬTЬVSЬ NASAR

[illegible] də məktəpten tađartьrqa kərək.

„KAMSAMULIS“

[illegible] qь qararь taləp itkənsə kyltura rivalytsejahen məhim səjəsi kampanejalar juqarьlьqьna kytərergə tejeştər.

ƏNDEREJEF.

Begən ьeđđeŋ ildə ybev, kytərelev tulqьnь jarьnan taşa. Ki sə tedəlgən plan, ьegen tormoş qa kiŋə jəjqan kyləmdə, yđgərtəlgən tulьlanqan rəveştə ytkərelə.

Begən ьeđ satsejalizem teđə ləşenenin đurьььstarьnьŋ ьerhe lep, SSSR đьn ьəte lesaktaren tepl ə rəveştə, kiŋ kyləmdə ejrə nev ьurьsьn qujanьđ. Begən ьeđ 5 jьllьq plandь vaqьtьnan elek ytəv əsen kərəş alьp ьarьv me nən bergə, ildəge eşləp sьqarьv kəstəren jəqrafi rəveştə urьnlaş tьrtьv eşen alьp ьaraььđ. SSSR iliktrləşterev həm ikense 5 jьllьq plandarьn tedəjьeđ. Вьl eş tərđeŋ iŋ kərək seltərđəreneŋ ьerehe ildeŋ eske rьsursьlarьn kampliksьь rəveştə ejrənev eşe iŋ ьajavsj ьurьstarđьŋ ьerehe ьulьp aldьnьđqa qujьlqan.

Ьeđ şunьŋ əsen qilmi kadьr đar əđerləjьeđ, qilmi tikşerenev ojoşmalarьn jeđləp tygel, meŋləp artьraььđ, tikşerenev eşenə mi junlaqan eşselərđe, kalxuzsь lardь tartaььđ.

Вьna şul osorđa ьeđ ьer jaqtan jaŋь kadьrđar əsen kərəşhək, iksene jaqtan satsejalizem [illegible] teđələşenə jat ьulqan rejaksejun kantьr rivalytsejun qilmi kəstər menən də kərəş alьp ьa rərqa tura kilə. Akadimeja Nauk tirabendəge tađartьvlar. Rəmzin partejahь „miŋşeviktər ydəge“ Ukrajьnala Ьilarusьja la ьulqan ьurььva qəlimdəreneŋ ələnən ale rejaksejun sьqьş jihəvdarь həm ьaşqalar, savit jəmaqətselege tarafьnan hər vaqьt qatь atpur alьp kildelər.

Ьaşqortostan kyləmendələ Zakej idejalugejahen kytərep jerevse qajhь ьer „qilmi“ keşelərqə kərəş alьp ьarьrqa həm ađaqьnda ular menən xisaptь ađərgə tura kilde.

„Akadimizem“ hađьsqь urtahьnda jalpьnan, ьegengə rivalytsejun aqьmdan ajьrьm jəşəgən „qilmi utьrav“ đar ьeđđə haman juq tygel əle.

Ьeđđə jalpьqa iseme menən da, eşe menən də əđ məqlym ьulqan, jəki ьerđə ьulmaqan „gidra miteralugejə kamitəte“ tigən qilmi ojoşma ьar. Ul yđe Ьaşsavnarkum ergəhendə ьulha la, ьer juqarь urgьn jetəkselege aьtьnda la ьulmaqan. Şulaj uq parteja jetəkselege la jetmə [illegible]

Gidra-mitrejalugejə kəmitəten qara idejalugejə hađьqьnan sьqarьrqa

gən. Ul meəssəsalar ara ьer ojoşma ьulьp hanalhь la, ydənen eşe menən Ьaşnarkamzim jetəkselege aьtьnda ьulьrqa tejeş ine. Lakin gidra—mitralugəjə kamitəte keşelərə şul maniet tan fajđalanьp, ular yđđəren aitanomejalь ьer utьravđa xis itələr, şulaj eş alьp ьaralar. Teləhə kemde ştatqa alalar, teləhə kemde ştattan qьvьp sьqaralar. Sənki ular arahьnda parteja aqzahь la, kamsamulda ьulmaj, şul arqala unda tavьştan maxrym ьulqan keşelər, afisər qatьndarь, yđđərenen qaraştarь menən savitkə jat ьulqan keşelər „qilmi kəstər“ urь laşьp alalar.

Ьaşqortostanqilmi tikşerenev institutь ergəhendə prafsajuz miskumь tedələ. Miskum yđ navьatendə jamaqat eşe alьp ьara, xeđmətkarđar arahьnda ьulqan aŋlaşьlmavđarđь xəl itə. Вьna şul eş pratsisьrda gidra— mitrejalugejə kamitətendəge „qalimdar“ đeŋ jeđđərə asьla ьaşlaj.

Huqьşsan allahьđđar jəcəjkə[illegible]he tedəjđər. Gidra—Mit Kəmitəteneŋ qilmi keşelərenən Kyrexьva tigən ьer qatьn əlettə ьэl jəcəjkəgə jađьlmaj, xatta ьэl xərəkətkə qarşь sьqa. Şul arqa la Rəmanьva tigən xoquqtan məxrym ьulqan ьer qatьndьn jedə asьla. Ul „qilemejahe“mə kahь aьtьnda jəşəjьirə. Şul arqala Kisilyva tigən ьer spiste, „ul nadan eş alьp ьara almaj“ tip urьnan sьqaralar. Xalьyki ul elektə miterejalugejə eşendə eşləp, hunьnan juqarь məktəp ьətergən. akadimik ikespirtixanan ytkərelgən spis ьula. Ikensehe pidagugejə VUZ ььnьŋ taaiqat ьylegen ьətergən Fratuva tigən qatьn ьula. Unь „eşkə jomoşaq“ tip urьnьnan sьqaralar. Вьnda juqarь ьelemle keşelər ьarьqь əsəv genə ьulьp, unьŋ ikehendə azat itələr. Qalqandarь urta jəki tyьən ьelemle keşe lər ьulalar.

Miskum ьэl eşte tikşergəs ьэl kərəşteŋ şəxsi interigalar arqahьnda ьulmavьn, ьэl kərəş qilem julьndaqь idejalugejə kərəşe ikənlegen asa həm kerəşte şuqa jynəlderə. Gidra— mitrejalugejə „qalimdare“ ьэl kərəşte şəxsi ləьəqa ьerkəp, miskum keşelərenə qarşь ut asalar.

— Местком—есть внутренний враг.

— Местком это есть шайка вредителей

— Понос слов, запор мысли

— Вы хотите поймать на ме лочах, но не поймаете и на крупном.

Samakeritikaqa qarşь terlə hyđđər, sьqьştar menən qorallanalar. Ađaqьnda miskum tarafьnan gidra—miterejalugejə kəmitəte rəise Kyrexьqa vьjgьvьr ьirelə. Ul məs'ələne Aььpruьqa qujьp, vьjgьvьrđь aldьra. unan hun taqь la miskumqa qarşь ut asalar. Naskuf (ranfaktan qьvьlqan uqьtьvsь) Kyrexьva, Nilgyfeskaja, şulaj uq Kyrexьtьŋ jaqьndarь ьer kampanejə ьulьp gidra—miterejalugejə Kəmitəteneŋ ьətə qara jaq tarьn jəşerergə, yđđəren aqlap qaldьrьrqa tьrьşalar. Miskumda kərəşte tuqьtatmaj, Narkamzimqa, Ьaşprafsavitkə ьep jet kerə. Ular ьrigada tedep, gidra miterejalugejə Kəmitəten tikşeralar.

Şunan huŋ tyьəndəge heđem tə kilep sьqa: Urьndarda gidra miterejalugejə ьojəralarь həm unьŋ seltərđəre kiŋəjtelməgən, qьmьđ kurorttarьna stansalar qujqan saqta (unda qьmьđ ьar şul) safxuz, kalxuzdarda kyđətev stansalarь qujьv səfahь kyrelməgən.

Kəmitəteŋ sastafь həm kvalifikatseja jaqьnan həm milli kadьr jaqьnan qəniqətlənerlek tygel, ьaşqorttardan ьer genə la ylətelevse juq. Şunьŋ menən bergə satsejal qatlavqa ьbə mejət ьirelməgəq, jat ilimendər qa urьn ьirelgən.

Jəməqət eşenən sittə torqan prafsajuz ojoşmalarь menən talaş alьp ьarqan, şul arqala gid ra—mitrejalugejə Kəmitəteneŋ təerləlarə jalpь əsen alьđ ьulqan.

Qart spistar menən jəş spistar arahьnda hər vaqьt talaş ьulьp, jəş spistərgə eşlərgə jul ьirelməgən, şul arqala jəş spistar urьnьnan qьvьlьp, ikense eşkə kyserge məььyr ьulqandar.

Juqarьlaqь jeteşheđlektərđe kyrhətkəndən huŋ, gidra—mitrejalugejə Kamitəteneŋ jetəkselegen həm ilemi sastafьn jaŋьrtьv həm ьaşqa kyp kenə qьjьatlь təqdimdər jahala.

Aььpruь ьrigadahь yđeneŋ tikşerev heđemtəhe huŋьnda miskumdan gidra—miterjalugejə Kəmitəte adminsitatsejahь arahьnda sьqqan aŋlaşьlmavđь, idejalugejə kərəşe tip ьaьa

Ike ьrigadanьŋ heđemtəhe huŋьnda, gidra—miterejalugejə Kəmitəte jetəkselərenən Kyrexьf, Kyrexьva, Naskuf həm ьaş qalar, yđđəreneŋ jeteşheđlekteren iqrar itmajđar. Prafsajuz jalpьhьnьŋ ьer eleşe (ьadьra yđ keşelərə) yđđəreneŋ fajđalarьna tavьş ьirergə tьrьşalar. Hə demtələr turahьnda ikenejə menəп:

—„Известная декорация“ Ə, ularqa qarşь samakritika menən sьqьvsьlarqa:

— Это—больное воображение, tip javap ьirergə, ađaq ь siktə lə yđđəren aqlarqa tьrьşalar. Lakin prafsajuz jalpьhь Na kam zim həm Aььpruь ьrigadalarьnьŋ heđemtələren dərəь taьa, şulardan sьqьp, gidra—miterejalugejə Kamitəte rəise Kyrexь qa prafsajuz hьđьqь ьujьnsa qatь şeltə ьirə. R.K.I. urgьndarьnьŋ ьэl ojoşmanь tikşereven horaj.

Əle ьэl "qilmi utьravđar" mis kum tarafьnan razaьlacajt ьelhə lə, savit jəməqətselege tarafьnan razaьlacajt itelgəne juq. „Ьalşevik ala almaj torqan kripes juq“ ti iptəş Stalin. Вьl kripə'e ьeđ alьrqa, unьŋ rejaksejun qanatьn jemererge, ul əlkə ne satsejalizem teđələşeneŋ kərəş majđanьna əjləndererge, unьŋ əsen unda parteja jetəkselegen nьqьtьrqa, unьŋ sastaььn jetəkselegen ьegengə kərəş ydəgenə jynəlderergə tejeşьeđ.

JULTЬJ

MATBUQAT TARATЬV-SƏJƏSI, XUŻALЬQ KAMPANEJALARЬNA TЬQЬĐ BƏJLƏP ALЬP BARЬLЬRQA TEJEŞ

MƏKTƏPTƏR MATBUQAT BRIGADALARЬ EŞLEKHEDLEK KYRHƏTƏLƏR.

MATBUQAT TARATЬVQA APPARTUNISTARSA QARAVĐARQA QЬRQA SIK QUJЬLHЬN

Matbuqat taratьvьь, aqьmdaqь sajasi, Xuzalьq kampanejalarьna bajlap alьp barьrqa kərəklege turahьnda VKP(ь) nьn Ɵfe həm BV Başqarma Kamitəttare tarafьnan ajьrьm qarardar sьqarьlqajь. Jaqьrь urьndardьn̨ ььl turьndaqь qararьn tormoşqa aşarьp, gazit taratьvьь kendəlek kampanejalarqa bajləp alьp barьv məs'ələhe tyьənge ojoşmalar tarafьnan ьta'maj. Ular „matbuqat taratьvđan başqa mehim kampanejalar đa bar ələ, mehim kampanejanь taş'ap matbuqat taratьv eşenə kereşəmeni keşe" tip, ajьrьp qarajđar. Ə, şul kampanejalarqa bajlap alьp barьvьь hьq qulmajđar. Şul arqala Davlakan; Qьrqьđ Mejəkə kevek başqort—tatar təьəktərendə yđ telemdə sьqqan matbuqattьn̨ taralьşь his qəţev itelməblek dərəьalə ьasar tora. Məьalan: Davlakanden 1800ŋ başqort—tatar xalqьna 170 dana „Başqortostan", 52 pr. başqort—tatar jalpь'ь bulqan Q—Mejəkə təьəgendə 400 dana tarala. Ə şul hьnda, ham ul handь joqarь kytarьv turahьndaqь PARTEJƏ, XƏKYMƏT DIRIKTIVALARЬN BELƏ TOROP QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ TƏБƏK. BAŞQARMA RƏISE BAJЬŞЬF YĐ XEĐMƏTKƏRĐƏRENƏ SULAJ UQ YĐENƏ „BAŞQORTOSTAN„ DƏZITE ALDЬRЬVDAN, UNЬ TARATЬVDAN B A Ş T A R T A . U L, „min „Başqortostan" gaziten uqьmajьm, ul lajьsa, mina „Kammuna" kərək (?), hin ььn da juq eş menən jereme. Başsikthь qararь bulhə ul minen esen tygel, hin unь kerəktejənqa genə tarat, bьđqa tygel" tip matbuqat taratьv h. ь. eştə menən sьqqan iptəşkə jekerenə yđen durlarđanda durьraq „tyrə" itep, diriktivalarđь „syp" tip qaraj. Вы eşkə yđ xeđmətkərđəren tartьv saraьь kyrev, vəkildərgə jarđam itev urьnьna ularqa „atkazajt itegeđ" tigən hyđđar—tarata. Ul tik partejəhьđьqь bujьnsa sara kyrelevđan genə „qurqa".

Bьna qajhь ber julьaşsьlarđьn̨, matbuqat taratьvđa kyrhatkan „giryjьvtьrь, eşməkər jarđamdarь". Вылar matbuqat taratьvьь kendəlek sajasi—xuzalьq kampanejalarьna tьqьđ bajlap alьp barьv urьnьna unьn kirehen eşləjđər.

Bьl torala təьək parteja kamitate la yđenen̨ tejşle hyđe ьitmane. „jadьrqa kərək, jadьlьrqa„ tip Bajraşьftьn başьnan hipap, qьlьn qurđь. Uqa, matbuqat taratьv eşenə appartunistarsa qaravь esen parteja hьđьqь bujьnsa sara kyrmaj. Bajraşьf kevek' Davlakan təьək parteja kamitatenen̨ kult prup mədire Sidəşьf, unьn urьn baьarь Nistəьvalar igen əđerləvđə massavaj aŋlatьv eştaren ojoştororqa karaklek turahьndaqь ankum V.K.P(ь) qararđarьn tanьrqala telamajđar. Şuqa kyrələ partejanьn̨ ojoştorov, aŋ'alьv eşendə ytker qoralь bulqan matbuqattь taratьv eşenə appartunistarsa qarajđar.

Məktəptərđə eş nisek tora

Uqьv jorttarь matbuqat taratьv eşen ojoştorovđa in̨ aldьnqь safta bulьrqa tejeştar ine. Lakin xəbarselarenerđ tarafьnan kilgən fakttar (Starle, Ьrьmьur piditxnikumdarь h. ь) unьn̨ kirehen hөjlajđar. Matbuqat taratьvьь məktəpe esendə, şulaj uq başqa jalpь arahьnda jajep jebərevđə ьal eviktarsə keraş alьp barmajđar Bilarat F.Z.U. hь kevek ьaşqa urьndarda ojoştorolqan matbuqat taratьv „udar" brigađaları (Qьrqьđ—mejəkə ham Davlakan təьəktərendəgelar) yđđarenen ььtarenə teşkan ььrьstь ytavda boroloş jahaj almaьlar. Eşkə hьđqanьp keregmanelər. Urьndarqa sьqqan iptəştərđən yđ vaqьtьnda tejeşle bulqan takьttarьn alьp heđomtalar jahamaqanьlar, ььl eştə qomasaviq jahanan qьtьrşь kyrenes tarđe ьeterevgə tejeşle saralar kyrmənelər. Bьnda puştanьn̨ joqarьqь apparattarьnan alьp, təьək apparattarьna tiklem ajьrьvsa eşheđlek kyьhalte.

Matbuqat taratьv igen əđerləv ham, başqa sajasi, xuzalьq kampanejalarьna tьqьđ bajlap alьp barьlьrqa. unь narьqlamavsьlarđьn̨ jəđđaren elkə, təьək, stinə gazittarenda asьrqa. Qajep lelərgə parteja, prafsajuz hьđььь bujьnsa qatь sara kyrep tejeşle alpur birelərgə tejeş. Matbuqat taratьvьь sajasi, xuzalьq kampanjalarьna bajəmav partejanьn̨ igen əđerləv kampanejahьnda massavaj—ojoştoro anlatьv eştaren kin̨ raveşta julqa qujьv turahьndaqь qararьn ytəmav, gaziten̨ ojoştorov ььrьььn tanьmav tigən hyđ.

M. Zaq.

Aftanumejalь Başqortostan satsejal səvittər jəmhyrejəte huqьş Kamisarlьqьnьn̨

BOJOROQQO

Ɵfe qalahь 19-han IXI 31—jьl

§ 1

Məьyri xarьi xeđmət zakonьnьn̨ 50—53 nse maddalarena tajanьp, ham Valqa buji xarbi ukrugьnьn̨ 51599 həm 51752 hanlь bojoroqtarьn jerenə jetkerev julьnda, Ɵfe qalahь, Ɵfe Blaqavişşьn, Şişma, Arxangil, Qьrmььqalь, Tapuriŋ həm Nuriman təьəktərendə jəşəgən ham 66—xarbi ььap spitsejalьeese bujьnsa ььapta torqan VKP (ь) aьza ham kandidattarьnьn̨ 1898, 1899 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909—jьlda tьvqandarьna, ə ьytan qraиđandarđьn̨ 1907, 1908, 1909 jьlda tьvqandarьna, oşo jьldьn̨ 26 nse nyjəьerenan başlap, ber ajlьq qəskərlek ən tьş ejranev saurđarь eldələnə.

§ 2

Saurđь ytkərev esen, Başqortostan Huqьş Kamisarlьqьnьn̨ Ɵfe saur punkьtь ergəhenda Ɵfe qalahь Karl—Marks ham Rivalytsejə uramь mejəşə 2 nse jarakta—janь ber ejranev punkьь asьrqa.

§ 3

Təьək başqarma kamitattare həm militsejə ьylektare ejranev punkьtьna saqьrьvđь Başqortostan Huqьş Kamisarlьqь ta alьnan ejranev punkьtьna kilev esen hər qajььhьna ajьrьm rəvesta tapşьrьlqan. Saqьrьv qaqьđь menən birelgən razviьka bujьnsa ytkərergə tejeştar. Ajьrьm saqьrьv qaqьđь almaqandar ejranev punkьtьna kilmajdar.

§ 4.

Ɵjranev punkьtьna kilevđən qotoldorolalar:

a) avьl məktəbe uqьtьvsьlarь həm huqьş əđerlege tədejelgən uqьv jьto uqьvsьlarь;

ь) Vuz jəki VTUZ qa inev esen qььqa srukь spitsejal davlat kursьtarьnda əđerlənevselər;

v) 25 meŋselər;

g) sənaqat həm G P U dьn̨ xeđmət lagirьndaqь huqьşsanlaştьrьlqan haqььq uq salarь;

d) tikşerev həm xəkem aьtьnda torovsьlar;

j) irektan məxrym itev urьndarьnda torovsьlar həm irektan məxrym itevgə xəkem itelep ta xeđergə haqlьq aьtьna alьnmaqandar;

z) dalmi ravesta timer jul transportonda eşləvse eşselər həm xeđmətkərđər;

z) A G P.U urgьndarь xeđmət kadarь;

i) strojđaqь militsejanirđər;

k) tav sənaqətendə jer aьtьn da eşlavse esselər;

l) prafsajuz jetəkse aktiьь əđerlaj torqan prafsajuz xərəkəte ber jьllьq məktəptərendə uqьvsьlar.

Yđa kyrhətelgən tərkəmdərđen̨ qajьhьna bulьa la, əsrebena ьujanestə bulьp ta, saurqa kilev esen saqьrьv qaqьđь alqan xalqtar, saurqa kilev həm saur ytevđən qotoldorolarqa tejeştek te dərəlaj torqan rasmi beləşmane saqьrьv qaqьđьna terkəp, təьək başqarma kamitattarena kire qajtarьrqa tejeştar.

§ 5.

Bətə saqьrьlavsьlar, jьldьn vaqьtьna qarata kejenep, munsala jьvьnьp, sastaren aldьrьp, yđđare menən 2—3 kenlek aşavlьqь, jatьv—jьuьnьv (matras, mendər tьşь, jorqan) almaş kyldəkse—ььtan, tartьmal, qaşьq, kruşkalarьn alьp, 25 nse nyjəьerđə irtən saqat 9 da Ɵfe qalahь ejranev punkьtьna kilergə tejeştar.

§ 6.

Saur vaqьtьnda, saur ytevselər aььq həm aşerev namalare menən kadьr qьđьl armejəgə qajьlqan norma bujьnsa Huqьş Kamisarlьqь ььsabena ta'min itelasəkter. Jallanьp eşləvselər, eş həm xeđmət urьnnan urtasa eş xaqьarьn haqlanьvsьlar aььqlanьv esen eldələ ber xaq tylajđar.

§ 7.

Oşo bojoroqton 1 nse § na jьraььrьp, təьək başqarma kamitattare həm militsejə ьylektare birelgən razviьka, xəđerđən yk qəskərlektan tьş huqьş ojranevьn ytərgə tejeş bulьq nadьđь bajlaqqa kereşep, oşo jьldьn 20 nse nyjəьerenan də qaldьrmaj hajlavđь ьeterep, saur ytavgə ььqьrьlьvsьlarqa tejeşle bulqandarđan Ɵemlegen Başqortostan X. Kamisarlьqьna tapşьrьrqa tejeştar.

§ 8.

Saur ytavgə ььqьrьlьvsьlar, saur ytev vaqьtьnda yđđarenen̨ xeđmət urьndarьn həm xeđmət urьndarьnan ala torqan urtasa eş xaqьarьn haqlajđar.

§ 9.

Məəssəsə həm pridperejatejə jetəkselare, ejranev saurь ytevgə ььqьrьlьrqa tejeş bulqandarđan yđđarenda xeđmətlə torovsьlarьь saur ytev vaqьtьna yđđarendəge xeđmət ьurьstarьn tultьrьvđan qotoldororqa, şulaj uq təьək kamitattare kyrhətevе bujьnsa saur punkьtьna vaqьtьnda kilevđaren kyьatergə, saur ytevselərđen̨ Ɵfe qalahьndaqь saur punkьtьna ьarьvdarьnda jarđam kyrhətergə tejeştar.

§ 10.

Ɵjranev saurьna kilevđən baştartьvsьlar xəkem məsьylejtena tartьlьrqa tejeştar.

Başqortostan jəmhyrejəte Huqьş Kamisarь: RЬLIX.

Ььap—mobilizatsejə ьylege başlьqь: JAKЬVLЬF.

PUŞTA APPARATTARЬNDAQЬ GƏZIT ARGANIZATЬRDARЬ

Təьəkten̨ təp jalpьhьna qarap qujьlhьn

Puşta apparattarьn begengь horavdarqa javap birerlek itep qorov, matbuqat taratьvьa samaьkkə [illegible] başqarьlь esen har təьək puşta ьylektərendə gazit arganizatьrdarь qujьlda. Kalxuzdarьnda, yđarenda matbuqat vikildare, xat taşьvsьlar bar. Lakin ьlardan bajtaqь yđarenen eşlegən urьnda unьn javap birə almajdar. [illegible] „gazit arganizatьrdarь telahь ken jaraq, uqa maqlymat ta, kvalifikatsejə la, ber ni də karakmaj" tip qarajdar. [illegible]

[illegible] torovqa urььtardьn qujhaq, ul ber terle eş alьp baraĺmaj. Lakin fakttar ьndaj kyrnestar [illegible] daj başqort, tatar təьəktarenda urь arganizatьrdarь, urь təьəktarenda tatar, başqort arganizatьrdarь totov arqahьnda gazit taratьv eştaren tejeşle darəьalə ojoştora almajđar. Bьndaj kyreneştərđe Başqortostan bajlaneş idarahь tikşerergə həm tejeşle sara kyrergə tejeş.

[illegible] şiktar kursьn beterep, gazit arganizatьrdarь urьnьna qujьlaj bujьnsa fajdalanьlmaj. Вы ber.

Gəzit arganizatьrь bulqas, ul yd təьəgenen̨ bətə eşsən jalpьhь arahьnda eş alьp barьrqa tejeş.

Əgər də başqort jəki tatar təьəgenə gazit taratьv eşen ojoş-[illegible]

XAT TAŞЬVSЬ ESEP JƏRƏJ.

Arqajaş təьəge Sufan avьlь xat taşьvsьhь Battalьf esep-horep (4 nse yktaber) „puştanan alqan [illegible] julьttь. Ə, oşona ber sara kyrelgane juq. Battalьfьhь [illegible] gazit—zurnaldarda kilmaj juqalьp [illegible]

KUBAN.

113 JAĐЬLЬVSЬ TAPTЬM. JƏ KEM TINLƏŞƏ?

Min Starle başpidtixnikumьnьn uqьvsь Zihidullin I. Sajet Maqarskiden saqьrьvьn [illegible] („Başqortostan", qa 31, „Kammuna", qa 49, başqalarqa 13 dana, bətəhe 113 dana jadьlьvsь taptьm. Ydem menan tinlərgə Səlajmanьf, Jarmexəmətьva, X (starle piditxnikumь), Mavlitьva M, Fəjzullin T iptəştərđe saqьram həm gazit aşa arьşqa ььqьvđarьn belderevđəren horajьm.

Z. IBRAJ.

HƏR BER UQЬVSЬQA BER GƏZIT.

Starle başpiditxnikumьnda gəzit—zurnal taratьv eşe jaqşь ьara. 10 ken esendə 126 dana gəzit—zurnal tarattьq. Beđ, har ььr uqьvsьqa ber gəzit„ luzьn qььhьn tormoşqa aşьraььđ.

IBRAJ.

PUŞTA KILMƏJ, GƏZITTƏR JUQALA

Asьvь təьəge Işməkəj avьlьna puşta kileve ьetenləj tuqtaldь. Uramda puşta jəşcige elenep torhala unь qaravьь la juq.

Işməkəj avьlь „Bəjəkəj tyьə„ kalxuzь mart ajьnda uq terle gazit—zurnaldarqa jađьlqainь, oşo kengə sə ber dana la alqanььđ juq. Kalxuzsьlarđa „jađьrьlqan gazittar kilməj„ tip zarlanalar. Puştanьn̨ gəzit—zurnaldarđь juqaltьvьna, puşta jəşciktərenə iqtinar itmavenə ber sik qujьrqa kərək.

Q. JUNЬS.

GƏZIT-ŻURNAL TARALMAJ.

Məsetle təьəge Olo aqa puşta ьylege dəvmalendə gəzit—zurnal taratьv eşe ьasar tora. Bьnda kalxuz jəştəre məktəbe bar. Ularda gəzit—zurnal taratьvđa yđđaren javaphьđ hanajdar. Puşta ьylege dəvmalendə nej ьarь 37 dana „Başqortostan„ gəzite taralqanьn kyrəьđ.

Вы eştə qььqa boroloş jahar qa kərək.

Q. VƏLI

„Başqortostan" kalxuzь „BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN ALDЬRMAJ.

Dəvləkən təьəge Əlşəj puşta ьylegenə qarəqan Qarmьş avьlьnda 200 lapjorttan torqan „başqortostan" kalxuzь har ber kalxuzsььa ber „Başqortostan" huzьnqahьn tormoşqa ytkərev ььtendə eşləməjdər. Kalxuzsьlar arahьnda gəzit taralmaj. Ə şəi puşta ьylegenən gəzit taratьv esen ajьrьm vəkil zarhala kalxuz pravlinejahela başqa ojoşmalarđa eştə jarđamqa kilmanelər. „Başqortostan" gəzite isemen alqan ььl kalxuzda „Başqortostan" g ə z i t e n taratmav kalxuzsьlar esen durxuььqlь tap bulьrqa tejeş.

„JULSЬ"

TINLƏŞEGEĐ

Bilarat rajunь, Sərmən avьlьnan „Başqostostan„ gəzitenə 20 jađьlьvsь tawьp. Bikaruf, Solavatul, Isnej zьf, (Ş.K.M.) Bajturin (puşta) Yđeçl (Şuqaj uqьvsьь) iptəştərđe ta aşqa saqьram.

LUTЬF. Ə.

TINLƏŞERGƏ SAQЬRAM.

Əşəjil təьəgendə terle gazit zurnaldarqa 70 dana [illegible] („Başqortostan" qa 30 dana) taptьm. Jemmurzin Məxit (Bajmaq), Xəsənef Qali (Bilarat), Dinejef M. (Maqar), Qalin Sajjar (Əşəjil) iptəştərđe tinləşergə saqьram.

VƏLEJEF K.

20 JAĐЬLЬVSЬ TAPTЬM.

Min Bilarat təьəge Sarman kalxuz jəştər məktəbe uqьvsьhь. Ə, Jusupьf 20 jađьlьvsь taptьm. Ydem menən tinləşərgə Xermətьva Q, Qəsajdyllin X (Bilarat PZU hь), Nurimanьva Q, Akkuzin J (BJT) iptəştərđe saqьram.

Başqortostan javap birə.

„Dimeskej həm Moqamajdarьn„ „beđ kalxuz jaqlь aq əfisar Qilas Əlmisaqьf urьnьnan alьnьrqa tejeş" tip jađьvđarь bujьnsa Əlmisaqьftьn esep jərəve derəьlənep uqa şeltə birelde başqalarь derəьlənmane.

„Qarmaq"tьn „uqьtьvsьlar arahьndaqь bulqan sit iliminttarqa qьrqa keraş asarqa karak" tip jađьvь bujьnsa Maqar təьəge Maqar avьlь II—ьaьqьs kalxuz jəştəre məktəbendəge uqьtьvsь Qəsəj Ramejef yđenen̨ Starle qalahьnьn̨ ataqlь miljanir ьalahь bulьvь menən bergə uqьtьvsьlar həm uqьvsьlar arahьndaqь elemtəlaren ьeterep ber-berehenə qarьşь qujqanь esen urьnьnan qьvьldь.

Sərsejamal Xajərtdinьva iptəşten: „min ььjьl jaŋ Qəldys Xajertdinьf a tormoşqa sьqqajьm. Ul urta tormoşlo bulьp, min jatim bulьvьm saьaple artьmdan ber başmaqtan başqa ber nəmə lə alьp kilə almaьm. 1 aj 13 ken torqas 2-3 ken genə avьrьp iptəşem ylep kitte. Unьn aqahь Qajsa: „Hin malqa xuza tygel, kilganenə 2 aj đa juq şuqa kyrə hin zakun bujьnsa xuza bula almajhьn̨, başmaqььđь al da qajt" tej Avьl savitenə barqas ul da, Yđeged kileşegeđ ьeđ belmajьeđ" tip qajtara. Qajsa aqaj avьl savitenə ajtmaj hanaььhьđьь alьp ььqьp kitte həm ken halьn „avьlьna qajt" tip minə qьva. Iptəşem Qajsa aqajdan ььjьl jađ qьna ajьrьlqan bulha la minə mal tejəme Qajsa xuza bula alamь, tip horavьna javap:

Jer qanunьnьn̨ 65,66 maldalarena həm unьn̨ ьkarmahena qaraqan Qajsa aqajdan hinen̨ iren̨ Qoldus Xajertdinьf ььjьl qьna ajьrьlьp yđenə tejeş maldarьn alьp sьqqan bulha la, ul ylgəs unьn aqahь Qajsa təp xuza bulmaj hin xuza bulьp kyrenahen. Əgarđa Qajsa Xajertdejnef hin xuza tygel tip kilep qьsqьrьp, qurqьtьp jerəj ikən ul vaqьt avьlda bulqan militsejə jəki avьl savitenə barьp ə t, ular sarалarьn kyrerđar Hььanьndьa ьp kitep qajtarьp birmaj jerəhə sutqa mərəjəqət it. Qajsa Xajertdineften hinen̨ malьn̨ da qatnaşь bulьrqa tejeş tygel.

IDARA.

BAŞQORTOSTAN DAĢЬ BƏTƏ TƏБƏK BAŞQARMA KƏMITƏTTƏRENƏ,

Prafsajuz ojoşmalarьna həm kalxuzdarqa

VKP(ь) Yđək Kəmitəteнen 1930 nsь jьl 20 nse yktəьerđə kvalifikatsejə alь eşse kestər əđerləv turahьnda sьqargan qararь həm Yđək şulaj uq jerle xəkymət urgьnda ьnьn̨ ььl qararьь kin̨ raveştə jəjevđə kyrgən həm alda kyrəsək saralarь, məьalan eşselar qailəьe əqzalarьnan olo lardь prajьzvudstьva eşenə ььqtьrьv həm sitkə eşkə kitevselər tuplav, ььlar—xalq xuzalьqьnьn̨ buraьlanьp ytkən şarttarьnda janь qatlam eşsəndərgə fabrik—zavьttarqa kin̨ jul asьrqa tejeştar.

Planlь raveştə satsejalistik xuzalьq təđev har ber ajьrьm eşse kesen nьqlь ььəpkə almaj mөmkin tygel.

Şuqa qaraьaьtan eşsəndərđen̨ qajhь ber katigyrjalare hunqь vaqьtqa tiklem haqьrьlьq, hanqьrav—telheđlek arqahьnda satsejalistik indystreja sanaqate esenə qatььşьvđan sittə qalьp kilələr.

Beđđen̨ sajuzda eşheđlekten təmam beterelove şarttarьnda, hanqьrav, huqьr həm telheđđər đen eş kestərenən fajđalana belməvgə ььnan hun̨ sik qujьlьrqa tejeş.

Başqortostan tiritьrejəhendə nyjəьerđən̨ 7 he menən 25 e arahьnda „Işetev tojqoudo haqqь" luqьnqьhь aьtьnda hanqьrav, telheđđərgə jarđam 3 kenlege udqarьla.

Bətə Ərəsəj hanqьrav telheđđər berlaşməhenen̨ Başqotostan Ɵlkə ьylege tarafьnan başlanьp udqarьla torqan, hanqьrav—telheđđərđe indystrejəgə, avьl xuzalьqьnьn̨ satsejalistik siktьrьna, dəjem uqьv, naьanlьq ьetə revgəşkə ььqtьrьvqa həm qolaq, tanav, tamaq avьrьvđarьna qarьşь kerəşkə jynəltelgən ььl eş kenlekkə ьetə eşsəndərđen̨ iqtinar itevđare həm ььl eş kenlekte udqarььqa aktiv qatьşьvdarь horala.

BER GENƏ TƏБƏK BAŞQARMAHЬ LA BER GENƏ SAJUZ UJQЬNЬLA BER GENƏ KALXUZDA EŞSƏN HANQЬRAV TELHEĐĐƏRGƏ JARĐAM EŞENƏN SITTƏ QALЬRQA TEJEŞ TYGEL. Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte rəise

Akimьf.

Başprafsəvit: Iljasьf

Başkalxuzsajuz Luginьf

XEĐMƏT URGЬNDARЬ MENƏN KILEŞEVGƏ KILGƏN PRITPREJƏTEJƏLƏR

TARAFЬNAN XEĐMƏT ŞARTTARЬN HAVЬQLAN DЬRЬV EŞTƏRENEN̨ BARЬŞЬN KYRHƏTEP MƏQLYMƏTTƏR TAPŞЬRЬV SRUKTARЬ TURAHЬNDA

BAŞQORTOSTAN XEĐMƏT XALQ KAMISARLЬQЬ QARARЬ

SSSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьn 1931 nse jьl, 131 qararь („NKT Izvistejahe" №5—6, 1931—jьl) həm „xeđmət şarttarьn jaqşьrtьv jolьnda tədəlgən kileşevđərđə ytəvđen̨ barьşьn kyrhətep, tədəlgən məqlymattərđe xeđmət urgьndarьna tapşьrьv t ə r t i ь e turahьndaqь" („NKT Izvistejahe" N14—15 1931 nse jьl) 14/IV, 1931—jьl qararь bujьnsa xeđmət şarttarьn jaqşьrtьv turahьnda xeđmət urgьndarь menən kileşevgə kilgən ьetə prajьzvudstьva pridprejətejəlare ььl kileşevlərđen ytəleve turahьndaqь məqlymattarđe №33 furma bujьnsa həm SSSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьn juqarьlaqь qarardarь menən bildələngən tərtip həm sruktarđa jerle xeđmət inspiktьrđarьna jeьarergə məььyrđər.

Şuqa qaramaьtan pritprejətejəlar ььl məqlymattərđe tapşьrmajdar. Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь qarar birə:

1. Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь urgьndarь menən xeđmət şarttarьn havьqlandьrьv turahьnda kileşevgə kilgən ьetə sənaqat pridprejətejəlare tədəleştər, safxuzdar, ьispramxuzdar h. ь. SSSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьn̨ 1931—jьl 131 qararь („NKT Izvistejahe" №5-6, 1931—jьl) bujьnsa jerle xeđmət inspiktьrđarьna №33 furma bujьnsa maqlymattarđe berense xvartal esen 10 aprildən, jartь jьl esen 10—ejjyiđən, es kvartal esen—10 nsь yktəьerđan həm ber jьl esen—10—qinьvardan hunqa qalmaj tapşьrьrqa tejeştər.

Bilarət mitallurgejə zavьtь həm Bilarit ьььq—qađьq zavьtь ььl məqlymattarđe Bilarət təьəge xeđmət inspiktьrьna jeьərev menən bergə, ulardьn kyperəlaren SSSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьn 1931 jьl, 14-V qararь („NKT izvistejahe„ №14-15) bujьnsa turaqan tura SSSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьna jeьarergə tejeştar.

3) Ььl qararđь ьođovsьlar 100 humqa tiklem ştraf halьvlь menən administratif tərtipkə jazaqa tartьlalar.

Başqortostan Xeđmət xalq kamisarь urьnbaьarь: TAZITDINЬF

Xeđmətte həm tormoşto havьqlandьrьv Idarahь nasalnige: PAVUCKIN. 24|X—1931 jьl.

Bətə təbək, kyp tiraz fabrik—zavьttarđaqь Baьma həm stinə gəzittərenə

BƏTƏ RAPSILKURĐARQA!

„Başqortostan„ gəzite, VKP(ь) nьn ɵlkə kamitate kyltprop menən berlektə Başqortostandaqь bətə təьək, kalxuz, safxuz, M.T.S. pridperejatejalarendage kyp tiraz, ьaьma həm stinə gəzittare, rapsilkurdar menən [illegible] tif jetəkse—„Tyьən matbuqat„ zurnalьnьn̨ berense numirьn sьqarđь.

Zurnaldьn̨ burьsь—tyьən matbuqattьn̨ bajaval apiratin massavaj—ojoştorov eşən jenjьn qororqa praktik juldar kyrhatev arqarь, parteja ham savit alasьnьn̨ ьətə mahim qararđarьn bojomqa aşarьv ɵlən juqarь kytarerga jarđam [illegible]

[illegible] Tyьən matbuqat menən Parteja jetəkselegen tulь jaqtьrtiv' həm jetəkselek eşəndə gavđalaqan un, „hul„ appartunizem praktikahьna qarqa alьp ojoştorov esen zurnal ultendə jetəkse həm instruktiv matrejalđar birev. Urьndarđьn̨ kandalak eş tezribalaren urtaqlaşьv. Partejanьn̨ tyьən matbuqat həm rapsilkurdar turahьndaqь bajavaj dirikьttarьn ььqlь aŋlatmalar menən papylarlaşterev həm unьn̨ bojomqaşqa rьlьrьn sartav, kyđatev alьp ьarьv' h.ь. Вылar zurnaldьь tьp jekmatkabe bulьp torasaqtar.

Tyьən matbuqat eşselare, ьasarsьlar zurnalda yđđarenen kendəlek eş tezribalaren tartiple jaqtьrtьp ьarьv menən berlek ta, zurnaldь taratьv eşendə lə udar eş kyrhatergə.

Satsejalizem jarьşь nigeđendə taratьv eşenə jalpь təьə alrergə tejeştər. Təьək matbuqatь taratьv eşendə nigeđkətə dur ryl ujnarqa tejeş.

„TYBƏN MATBUQAT„QAJADЬLЬV XAQЬ:

Ajqa ike tapqьr sьqa. 1 jьlqa 3 hum 60 tin
6 ajqa 1 hum 80.
3 ajqa 90 tin
Ajьrьm numirь 20 tin.

„Tyьən matbuqat„ hьn̨ berense numirь sьqtь.

„Başqortostan„ gəzitenə padpiskь qabul itelgən bətə urьndarđa uqa jađьlьp bula. „BAŞQORTOSTAN„ GƏZITE

Ridaktьr urьnbaьarь: Z. KAJЬPKUL.

NKP, BAPP BELDE REVE

15—nyjəьer kis saqat 7 lə „KIM klubьnda BAPP tьn̨ kinajtelgən jьjьlьşь bula:

Kən tartiьenda BAPP tьn sinteьer plinumь heđəmtələrə turahьnda B. Işəmqulьf daklatь bula.

Ədəbejət uqьtьvsьlarь, siksejə əqzalarь, ədəbejət tygərəge jetəkselare saqьrьla. Daklatьn̨ hun̨ kansirt.

BAPP həm Narkamprus.

1—2

KINA D. K. A

Begen həm kən hajьn.

Знойный принц.

Kəmidejə.

Sьjanstar 6'7—30 9 həm 10—30 başlana kassa saqat 4 tən asьq.

АПУПС Хризантема.

GURЬN Kinahьnda

Begen həm har kən ikranda.

Tormoş qulda.

Dramma 6 eylekta.

Sьjans saqat 6 la kassa 5 lə asьla.

Sьjanstar saqat 6, kassa 5 tən asьla 16 jəşkə tiklem ьalalar indermej.

350 UQЬVSЬQA 5 GƏZIT.

Ьrьmьur Başpidtixnikumьnda bətəhe 350 uqьvsь bar. Oşo han uqьvsь arahьnda nej ьarь 5 dana gəzit aldьrьla. Uqьv jortondala şul uq xal. „Başqortostan" gəziten 2 danaqa qьna jađdьrьlqan. Məktəp idarahь həm parteja, kamsamul ojoşmalarь ььl eşkə iqtibarđarьn jynəltməgəndər.

QЬJ.

18 PR. QA QЬNA YTƏLGƏN.

Jьlajьr orloq sьfьrьnda kyp kenə başqort—tatar eşselare eşləj. Ьь'ar arahьnda matbuqat taratьv esen 400 dana zadaneja birelhə lə parteja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarьnьn̨ eşkə hьlqьn qaravdarь arqahьnda nej ьarь 18 pr qa qьna (72 dana) ytəlde. Ььl turalaqь qarardarьn ytəv esen kərəşmajđər.

X. JЬLAJЬRSKI.

BILƏRƏT FZU HЬ YĐ VƏQƏĐƏHEN YTƏMƏNE.

Bilərattəge FZU məktəbe „Başqortostan" gəziten taratьv esen birelgən 400 dana kantrylhьndь 500 qa arttьrьp qarşьlav planь menən alqajnь həm ььnь ytərgə hyđ birqəne. Lakin ььl qarьđđa qьna qaldь. „Başqortostan„ gəziten taratьv ajqalь ojoştorolqan brigada ььl eşkə hььqanьp kereşkane juq. Şul arqa la ular birgən vəqədəleren ytəmanelər.

Qьđьl mejəş juq. Kilgən gəzittarđən də fajđalana almajььđ. Ular şkafta jatalar.

Ььqa kyđ halьnhьь ine.

SALAVAT—BULAT.

PUŞTA JƏRƏMƏJ

Zejənsura təьəge Cyrej, Bajnazar, Junьs avьl səvittərenə huqьь kendarđə puşta jereşe bik ьasar. Şul arqala gəzit—zurnaldar vaqьtьnda kilməj. Kalxuzniktarqa inep „gəzit alьqьđ" tinaq „puşta kilmaj bit unь kem jereta" tip gəzitkə jađьlьvđan arь tartalar.

Ььl jetešhьđlektərđe beterevđə Zejənsura təьək puştahь tejeşle sara kyrhen.

S. RISQULЬF.

UQЬTЬVSЬLAR GƏZIT HEĐ INTEGƏ, Ə GƏZITTƏR ŞKAFTA BIKLE TORA

Starle başpidtixnikumьna kilgən gəzit zurnaldar şkafta bikle toralar. Uqьvsьlar gəzit uqьrqa tip ьarhalarđa kire qajtьrqa məьyr bulalar.

„ƏRMEF"

MATBUQAT TARALMAJ

ЬЬQA BOJRAKRATTASA QARAJDAR.

Davləkən təьəgendəge məəssəsəlarda matbuqat taratьv eşenə təkerəp qarajdar. Ььl tarmaqta nej ьarь ьs kenə dana „Başqortostan" tarala.

„Başqortostan" gəziteнen tirazьn kytərev julьnda jerevselərgə sajxlipsajuz nədire kevek ojorakьtiar hajlaşmajdarđa. Matbuqat taratьvqa ьojrakrattarsa, ььl eşkə təkerəp qarajdar. Təьəkten̨ jetəkse ojoşmalarь ььl eşkə yđ iqtibarđarьn qasan jynəltərđər ikən.

DILMƏXƏMƏTEF. B.

Ber danala aldьrmajđar

Biş unqar savite dəvmalendə „Başqortostan" gəziten taratьv eşe hunqььikta ьaşььara qьtvsьlar gəzit taratьv eşen ojoştorop jeьarevse bulьrqa tejeştar ine. Ə, ььl avьl uqьtьvsь Urmanьva yđe ber dana la gəzit aldьrmavь menən bergə xalq arahьnda la eş alьp ьarmaj. Avьl savite dəvmalendə ber genə danala „Başqortostan" gəzite taralmaj.

DƏVLƏTBAJЬF.

200 uqьvsьqa ььr gəzit.

Ɵfe teiatьr tixnikumьnda 200 lap uqьvsь bulьtьqa qaramaьtan ular arahьnda matbuqat taratьv eşe alьp ьarьlmaj. Tixnikumqa ber dana „Başqortostan" „Kammuna" gəzittare aldьrьlha la ul 200 uqьvsьnь qanlqatlandermaj.

Administratseja hin ььqa nisek qarajhьn̨?

Q. ŞƏRIF

JARĐAM URNЬNA KALXUZ TARQATA

USALЬ təьəge, Işməkəj avьlьndaqь amnulaturejə vrasь, məđəni kes bulьv jaqьnan kalxuz tədələşenə jarđam itəhe urьnda kirehensə har vaqьt kire kilə. Məьalan 9 nsь yktəьerđə tunqa jer həьerqa sьqьp barqan jerđən kalxuzsь Mansurьf aqьđь aldastьrьp yđe menən esərgə alьp kitə həm kən bujь esep ytkərələr.

Şulaj uq kalxuzdь kulaktarđan talartьrqa bulьp dəjem jьjьlьş jьjьlьşqa ьarьp ul „ajarle" notoq beilэp həm yđenen̨ jaqьn durь kulak Idrisefte kalxuzdan sьqarmaj alьp qala Ə, idrisef hunqь kengə tiklem indi vidval naluk tyləp kilgən, ььal ujlь ber kulak. Ььl kulak bar saqta kalxuzdь nьqьtьv mөmkin tygel.

„KALXUZNIK"

BAŞGIZ

Yktaьer ajьnda ьaььlьp sьqьp tyьəndə kyrhətelgən başqort telendəge kitaptar hatьla başlanьlar.

1. Stalin	„Janь əьstanuфka həm xuьalьq tođeləşendə janь Tirazь xaqь ьurьstarь"	5000	15 t.	
2. Mulьtьf	„Satsejalizem həm xuьalьq esen kərəş"	5000	45	„
3. Şvtnik	„Prafsajuzdardьn eştaren jaqşьrtьv turahьnda"	3000	25	„
4. Isujьf	„Kaldaqьvьr"	3000	10	„
5. Krajnuk	„5 jьllьq plan həm din"	3000	20	„
6. Sultanьf	„Kalxuz tođeləşe həm kamsamul ьurьstarь turahьnda"	3000	40	„
7. Ibrahimьf	„Janь başqort alenь turahьnda qarar, bojoroqtar jьjьnдьqь" (urьь həm başqort telendə)	3000	20	„
8. Surьşkin	„Avьl sajasi minimumdь nisek ojoştorerqa"	5000	15	„
9. Jakevlef	„Safxuz tođeləşe turahьnda"	5000	20	„
10. Kazanskej	„Mal aђьqьn albuьav"	4000	22	„
11. „ — „	„Jerđe ajьav"	3000	10	„
12. Əmirьf m.	„Kalxuzdarđa ььap ьisap eştare"	8000	40	„
13. Faxretdinef	„Syperək, həjək, meged, tojaq, esək həm başqalar"	3000	30	„
14. BMXK	„Jaj kenь məktəpkəsə tərьeja eştare"	3000	50	„
15. Təpkin	„Avьl məktəptarendə pejanirđar"	3000	27	„
16. Srymьf	„Matimatikanan eş kitaьь" I—ьaьqьs məktəptərđen̨ I—terkemdare esen	10000	35	„
17. Ajьvxan həm başqalar	Jəş kalxuzsь" ytmendar ədəьejəte	10000	40	„
18. „—„	„Urьь telenən eş kitaьь" tal—ьaş məktəptərđen̨ III—terkemdare esen	20000	45	„
19. Işmaьf	„Yktaьer 14 jьllьqь həm xalq ara xal"	2000		
20. Mahodejef	„Tejatьr tyņəroktare"—pьjesa—„Dav"	5000		

Zakazdarđь Ɵfe həm Başgizdьn̨ təьək ьylektərenə jeьaregeđ. Qalanan sitkə jeьarelgən kitaptar nalaznaj platejьь menən jeьarela.

Zajьmdarđьn̨ atamahь	haтьp alьv	hatьv
1—6 „% lь Otoşlo Altьn zajьmь, 5 humlьq anligatsejəgə vaqьtь sьqьp ьara torqan kupon zajьnda xisaplьp 1926—jьlqь pratsinьtьđ otoşlo zajьm 100 humlьq	4—88	—
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Davlat zajьmь 25 humlьq anligatsejəgə vaqьtь udьp barqan kupunьnda xisaplap	120 hum	128 h.
Massavittan̨ otoşlo zajьmь 25 humlьq anligatsejəgə	26—05	
1929—jьlqь otoşlo zajьm 100 humlьq anligatsejəgə	25 h.	25—10
1930—jьlqь 8 pr. lь Otoşlo Davlat zajьmь 50 humlьq anligatsejə vaqьtь udьp barqan kuponьnda xisaplap	100—75	101—25
Pratsinь „Biş jьllьqь dyrt jьlda" zajьmь 52 hum	10—	50—20
Pratsinььđ „Biş jьllьqь dyrt jьlda" zajьmь 50—00 11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm	104—60	104—65

Yktaьer naliska tipografejahe. Başglit vəkile №616

BØTØ DONJA PRALITARЬ BERLƏŞEGEZ!
14 NYJƏBER 1931 JЬL №246 (547)
BAŞQORTOSTAN
13 JЬL SЬQA
V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAR ØLKƏ KØMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT URGЬNЬ
KØNDƏLEK GƏZIT

BØTƏ STINƏ GƏZITTƏRENEŊ BØTƏ XƏBƏRSELƏRĐEŊ JARЬŞQA QATNAŞЬVЬN BULDЬRЬQЬĐ

TILIGRAMMA

TƏBƏK KƏMITƏTENƏ TƏBƏK GƏZIT IDARAHЬNA TƏBƏK KALXUZSAJUZQA

„Pravda" gazita kalxuzdarda ojoştorov-xuzalьq jaqьnan nemstьvda tyvengə məlumatlarьn jarьşьn eqlan ite. Xəder un ken ytte. Heddeŋ tarafьnan xəbərdar alьnqanь juq. Tagageređe bulqan bøtə stina gəzittərenen kyp tirazlьlardan hem xəbərselərđeŋ məl jarьşqa qatnaşьvьn buldьrьqьđ. „Pravda" gazitenen 299 nsь numirьn, „Başqortostan" gazitenen 239 nse numirьn xəbərselər jыjыlьşьnda əjrəneged. Brigadalar ojoştorqьđ, kyrelgən saralar həm jarьştьŋ barьşь turьnahьnda bedgə sistimalь araveştə xəbər itegeđ. „Başqortostan"

„IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ"

ŞTURЬM AJЬNЬŊ BERENSE UN KØNØ HЬNЬLЬŞ BIRMƏNE

ARQAJAŞ, PREJUT, AĐQЬN DIĐTƏLƏGƏN PRASINT YĐEŞ BIRGƏNDƏ—

ØFØ, BLAGAVIŞŞIN, MAQAR, ZEJANSURA, QЬRMЬĐQALЬ TØBƏKTƏRE BER PR. TA QALDЬ

„KALXUZDAR ØĐTØNƏN PRALITAREJAT JETƏKSELEGEN KØSƏJTEP, KULAK HƏM UNЬN AGINTURAHЬ APPARTUNIST'ARQA QARЬŞЬ BALŞEVIKTARSA KILEŞEVSƏNHEDLEK KØRƏŞ MENƏN ŞTURЬM AJЬNDA IGEN PLA'ЬN TULTЬRЬRQA" (BIKЬJN)

PARTEJƏNEŊ ØFØ QALA AKTIFENEŊ 11 NSE NYJƏBERDƏGE JЬJЬLЬŞЬNDA

IP. BЬJKIN DAKLATЬ BUJЬNSA QABUL ITLGƏN RIZƏLYTSEJƏ

1. Partejanьŋ Øfø qalahь kamitetь VKP (b) ylək kamitətenen yktəbr plinumь jomqaq'a turahьnda ip Bьjkindьŋ dak-atьn tьŋlap, plinum qararьn ...

[illegible]

IGEN PLANЬN ØĐƏVSELƏR MATIRE JALЬ 10 KØNDƏR BUJЬ QARALMAJ

PLAN BUTALSЬQLЬQЬ BØTØRØL GƏNE JUQ

BØRƏJ (tiligramma) Təbək ydeneŋ jыllьq igen pa'anьn 10—nyjəberga 56,6 pr. qa tultьrdь. Qadanьь avьl savita jыllьq planьn 91, Salqaq 85 Alpavьt 81 pr. qa ytap alda bara'ar.

Kalxuzdar bujьnsa plan 57 pr. qa, qatь zadanjalar faqat 34 pr. qa ytalde. Avьl savittare menən maləьlьq kapiratif sajuzь plandarь arahьnda bulqan butalьsqlar bətərəlgəne juq. Avьl savittare maləьlьq sajuzь planьn tanьmajdar.

Halьnqan şiзrafьь tylamavselar həm kantraktatseja dugьvьrьn ytəmavselarga tedəlgən matirejaldar unar ken bujь tikşerelməj RIK tə auta'ap jerej.

Ajьrьm kalxuzdarđa hiđəlgən ravlьq həm kulak tindinsejalarena qarьъ təbək kalxusajuz həm prakaratura tejeşle saralarđь kyrmaj'lar.

Mamlejef.

„ƏTEK" KALXUZЬNAN „MONASIP" QALЬŞMAĐQA TEJEŞ

BØRJƏN təəge pramkalxuzdarь jыllьq igen əđerlav planьn 92,9 pr. qa tultьrđьlar. „Ajьrьm kalxuzdarđь alqanda, „Ə ek" 160 „Qadelgəraj" 122, „Bajnađar" 111, „Qəllakəbər" 102 həm „Ađqar", „Janь jul", „Sovxanqol" 100 pr. qa ytənelar. „Qьpsaq", „Qolqьna", „Monasip" pramkalxuzdarь xurlьqlь raveşta qojroqta həjrələlar. Bigerək tə „Monasip" kalxuzь ienəjatsel ha'qьnlьq kyrhəta. Ul planьn nej barь 10,3 pr. qa ytəgən. Şunьŋ esen prsidatel urьnьnan alьnьp sutqa birьldə.

„BØRJƏNLE"

ULARĐЬN TЬNЬSLЬQЬ JEMERELERGƏ TEJEŞ

MƏSETLE təəge elo—aqa avьl savite igen həm besen əđerlav kampanejahьn yđ aqьşьna taşlaqan. Igen əđerlavga jalpь fekere tuplanьlmaqan plan barь nej 33 pr qa qьna ytalep, ulardan ytəgəndar. Kulaktarqa qьђьm juq, ul tьnьs jəşaj. Kalxuzsьlar janqьdaqlar arahьnda anlatьv eştare alьp barьlmaj. Avьl savite həm kalxuz prisidatel dare igen əđerlavđe yđ javaplьlьqlarьna almajđar, halqьn qarai- ...

Q. VƏLEJ

ŞЬNFI KYDHED AVЬL SAVITE

[illegible]

„V—E"

„JARЬŞ" KALXUZЬ IGEN PLANЬN JENƏJƏTSEL ØĐƏ

K. USUL. „Javьş" jыllьq igen əđerlav planьn nejbarь 43 pr. qa tultьrqan.

Tunqa herev, besən əđerlav yđ aqьşьnda. Dəjemləştereləgən maldar bьşqa əđer tygel, 40 lap baş eş attarьna qьş torov urьnь juq. Mal əđьqtarь haqlanmaj. Besəndərđe mal tapap, xəder yk aşap bəterep barə. Haban, taşlap qujьlqan.

Kalxuz kamsamuldarь eşta elge bulьrqa tejeş ine. Lakin, ul juq. Ber kamsamul da yđen udarьь itep iqlan itmagən. Bьl jeteşhedlekkə qьrqa sik qujьlьrqa tejeş. Beđ təbək kalxuzdar sajuzьnьŋ aşьqьs sara kyreven talap itəbeđ.

„IS"

PARTEJƏNЬŊ BAŞQORTOSTAN OJOŞMAHЬ YĐƏK KƏMITƏT JETƏKSELEGE AĐTЬNDA, PARTEJƏNЬŊ GINIRAL HЬĐЬQЬ ØSØN QƏTQI KØRƏŞ NIGEĐENDƏ LININS-MILLI SƏJƏSƏTTE BOJOMQA AŞЬRЬP, PARTEJƏ OJOŞMALARЬNЬŊ EŞ TIMPTARЬ KYTƏREP, VKP(B) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ YKTƏBER PLINUMЬ QARARĐARЬN YTƏV ØSØN BALŞEVIKTARSA KØRƏŞƏSƏK.

20-NYJƏBER—HUNQЬ SRUK

ŞIŞMƏ: Cevsikip avьlь savite yktəber XIV jыlьqь kenenə igen əđerlav planьn 85 pr. tultьrđь. Avьl savite igen planьn 20-nyjəberđən də hunqa qalmaj tultьrьrqa hyđ birə. Bətə parte-a, kamsamul aqzalarь, aktiftar urьnьnda balşeviktarsa ytkərev ø'sən maulizavajt iteldelar.

QAJMAN.

PLANDЬ 100 PR. QA YTƏNELƏR.

Øle təəge Pakrufka həm Şəmək kalxuzsьlarь bətə sajasi—xuzalьq kampanejalarđь ytkə reveşta partejə, xekymətkə nьq jarđam kyrhətələr. Bьl kalxuzsьlar başqa fruntta jenepsьqqan kevek aqas əđerlav tirahьnda birelgən zadanejanь 25—yktəberga 100 pr. qa tultьrđьlar.

B. NAZAR

10—NYJƏBERGƏ SVUDKЬ

IGEN ƏĐERLƏV TIMPЬN BALŞEVIKTARSA QЬĐĐЬRЬRQA

TØBƏKTƏR	Ajlьq plan	Jыllьq plan	5 ken ytrş
QЬĐЬL TAQTAQA			
ƏBJƏLIL	10,2	101,0	0,3
QЬĐЬL TAQTAQA KANDIDATTAR			
Bere	37,3	94,4	2,0
Iporin	45,7	93,2	4,3
Qьrmьđqalь	6,1	84,8	1,5
Dyrt—Øjlə	39,7	80,9	3,2
Starle	3,3	78,9	4,2
Biş aylək	11,1	78,3	2,2
Mişkə	22,0	76,1	1,0
PLANDЬŊ JHUNQЬ JARTЬHЬ ØSØN KØRƏŞƏLƏR			
Nurimān	13,7	74,5	2,1
Afiqьn	29,9	69,1	7,0
Meļəkə	14,0	68,6	4,0
Øfø	15,7	68,4	1,9
Arxangil	13,3	64,6	3,7
Qaltas	15,5	64,0	4,4
Şişmə	14,0	61,7	4,0
Avьrqazь	17,5	61,2	4,1
Saqmaqoş	38,6	60,8	5,4
Tujmazь	13,8	58,3	4,6
Byzdak	15,0	57,9	4,3
Bilarat	3,9	57,9	0,1
Bələbəj	13,2	55,8	4,2
Boraj	12,5	56,6	2,6
Davlьkan	19,3	56,2	5,1
Iglajьr	12,3	55,7	3,0
Janь—avьl	10,8	51,0	4,2
Bajmaq	14,6	50,3	4,0
ARTTA BARALAR, PLANDЬ ØĐƏLƏR			
Arqajaş	18,9	49,5	9,7
Blagavişşin	8,6	49,0	1,4
Baltas	7,2	45,6	2,4
Krasna—Kam.	16,1	45,3	4,0
Malavez	18,8	42,9	4,2
Bajqь	8,7	42,6	2,3
Kajbulla	6,4	40,0	3,0
Xurlьqlь reveşta qojroqta həjrələlər, Başqortostandь artta barьvsьlar safьnda totьlar			
K—Usul	7,0	39,9	2,9
Dьvan	16,1	39,5	3,4
Prejut	23,4	39,3	10,6
Qaraqoş	3,4	38,2	2,3
Tur	7,9	37,9	1,7
Maqar	3,3	36,2	1,3
Zejansura	3,8	30,6	1,5
Mьraq	8,2	27,7	2,5
Usalь	14,5	25,7	7,7
Haqalь	6,1	24,9	2,7
Məsetle	5,9	24,2	2,1
Qыjqь	7,1	24,0	2,0
Qoqaq	10,3	24,8	7,1
Blaqalaj	7,9	17,2	2,2
Berjan	—	14,6	—
BØTƏNE	**12,7**	**48,7**	**3,3**

100 PR. URЬNЬNA 2 GIKTAR.

TUJMAZЬ təəge davmalen də tunqa herev planь nyjəberga 43 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar aldan baralar, kyp kalxuzdar tunqa herevđe tamamlanьlar. Tik janqьdaq'ar arahьnda eş qьniqatlenelektan tyşan tora. Ølkə həm təbək ojoşmalarь tarafьnan qьrqa diriktiftar bulьvqa qaramastan avьl savittare aqqa qtiearhьđ qarajdar. Kampanejə tirahenə jalpьь tuplamajdar. Nikalajьfka avьlь 20 znaminka 2 giktar tunqa herev menən tuqtap qa'qandar.

Mal əđerlavđa Tujmazь təəge aldьnqьlar salьnda bara. Kvartalьq plan tulьvqa jaqьn. Qьђqahь Tujmazь təəgendə janqьdaqtar tunqa herevđə qojroqta həjrələlər. Ular kalxuzdarqa tiŋlaşergə tejeştər.

Bьna kemdar ul igen əđerlav kampanejahьn syvьlar

TUŊQA HƏRƏV FRUNTЬNDA

66 pr. qьna əle jeņevđe kyrhətməj,

TIMPTЬ KØSƏJTERGƏ

ŞTƏRLE təəge tunqa herevđa ale bulьa balşaviktar timpьn ala almaj. At həm həjrəv kestare tunqa herev eşena tejeşensa qoşьlmaqandar. Bigerəktə Jeregan, Tavlinka, Nardulka avьl savittare qojroqta həjrəlep ulardə plan ytaleşe 32,1—39,5 pr. aratьnda. „Ilic vasejatь" kalxuzь la tunqa herevdə tejeşle darazaqa jelkera almaj. Ul 2512 qa urьnьna 1600 qa herep plandь 63,7 pr. qa qьna ytane. Prizarazinьfka avьl savite plandь 90. Talalajьfka 97,4 pr. qa ytap aldan barьlarđь, juqarьla qь tьnan handar təbək davmalenda plandьn 66,4 pr. qa qьna ytalevenə sabap bulalar.

IBRAJ

TЬRAKTЬRDAR BUŞ ULTЬRALAR

ŞIŞMƏ təəge „Başqortostan X jыlьqь" kalxuzьnda at həm həjrəv kestare tunqa herev qa tejeşensa totolmaqandar. Traktьrđar eşləmaj buş ultьralar. Şunьŋ bedemtahenda plan 86,2 pr. qa qьna ytalde. Bьndaj iqtiearhьđlьqtar qa təbək kalxuzь sara kyrmaj.

N. VƏLEJ

ƏJYPEF—KULAK AGINTЬ UNЬ XƏĐERĐƏN QATЬ JAVAPQA TARTЬRQA

ARXANGIL təəge Tunqan Ləmaz avьl savite prsidatele Əjypef Ə mətjan partejə həm xekymət tarafьnan udqarьla torqan bətə kampanejalarđь bьsьraq raveşta boda. Ul kulaktarđь yđ qanatь aђtьna jыjьp, jarlьlardь sitka tiбa. Kulak jortanьna barьp hыjlana, esə, ular menən berlektə raxat qəmer kisera həm u'arqa savit tira- ... qajtьv menən nisekter kamsamolq la kilep ina həm ydeneŋ qajesen asьvь batrak, jarlь aktiftarđь qasaxat hyđđar menan hyga, „beđ heđđe nis'terga beterer ale" tip qurqьta qь teləj.

Əjypef, jar'ьlar həm dejem jыjьlьş tarafьnan „Başqortostan tupьraqьnan qьvьlьrqa" tip qarar itelgan elekke starşina ...

[illegible]

ZINDIL.

MORATЬF IGEN ƏĐERLƏVGƏ QARЬŞЬ KØRƏŞƏ KULAKQA QЬЂЬM JOMŞAQ

KRASNA-USUL təəge ...

[illegible]

F.I.

Mal tuddьrьvsь kulakka sut

Q—MEJƏKƏ təəge ...

[illegible]

YZBƏKEFTEŊ EŞE JAŊЬNAN QARALЬRQA TEJEŞ! KULAK AGINTЬN URЬNQA ALЬVSЬLARĐЬŊ BAŞNAN HЬJЬAP QALDЬRMAĐQA.

RAPAT avьl savite (Saqmaqoş təəge) igen əđerlav planьn asьqtan asьq eta. Savit prisidatele Yzbəkef başlьq plandьq rejal bulьvьna ışanььhđ qarqan. Ul 21 nse ... laktarqa nьq jarđam itte. Ə partejə ... betenehe menən appartunizem ... misejalare terle juldar menən ...

[illegible]

KAMSAMIL

ŞƏJMƏRDƏNEF VƏ LI ARAQЬQA BATQAN

IGEN ƏĐERLƏV YĐ AQЬLŞЬNDA

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ, Jeldar savite Şəjman tamaq avьlь ...

[illegible]

NYJƏBER AƢJAS ƏĐERLƏV KAMPANEJAHЬNЬŊ AĐAQƢЬ AJЬ. VAQЬT BIK AĐ QALĐЬ. ӨFӨ, AXLIBIN, JЬLAJЬR, YZƏN LISPRAMXUZDARЬNAN PLANDARЬN TULTЬRЬV JULЬNDA QЬRQA HЬNЬLЬŞ TALAP ITƏBEĐ.

HAL AƢJЬĐЬV AƢJAS ƏĐERLƏV EŞENƏ UDAR TIMP BIRERGƏ

IBRAHIM.

TUJMAZЬ ŮRMANDARЬNDA ƏĐƏKLƏK KALXUZDAR ĐU GЬVЬRĐARЬN YTƏMƏJĐƏR.

R. NIƢMƏTI.

IGEN ƏSƏN KӨRƏŞTƏ QЬRQЬLЬĐ-MEJƏKƏLƏGE STINA GƏZITTƏRE

QALA SƏVITE URMAN XUZALЬƢЬ AƢJAS ƏĐERLƏV EŞENDƏ APPARTUNISLЬQ MENƏN EŞ KYRƏ

„Udarnik"

BERENSE 5 KӨNLƏK YЬEŞ BIRĐE.

PLAN YTƏLEŞENDƏ UNЬŞ BAR

SЬRЬLBAJЬF

KAPITALIZEM QALĐЬƢЬ SЬJNFI DOŞMAN AGITATSEJALARЬNA QARŞЬ

M. ADILŞIN.

MITAL ZAVЬTЬNDAƢЬ JERLE MILLƏT EŞSELƏRE ARAHЬNDA KYLTURA-AƢARTЬV EŞEN KӨSӘJTEV MENƏN BӨJӨK URЬ ŞAVINIZMЬN HЬNDЬRЬRƢA·

BILƏRƏT MITAL ZAVЬTЬ ŞAVINISLЬQTЬ ƢƏMƏLDƏ YTKƏRƏ.

Başqortostan jəmhyrejətendə pralitarejat yđəge bulьp hanalƣan Bilarət təbage yđ zavьttarьnda tsixtarьnda Başqortostanda halьna torƣan giganttar əsən jerle millattarđan hənərle kadьrđar jeteşterev məs'ələhen təp vazifahь itep alьrƣa tejeş bulha la, bəgengə kəndə вьl məhim məs'ələ tejeşensə xal itelgəne juq.

Bilarət mital zavьtьnda təp millattarđan sьnьqqan hənərle kadьrđar jeteşterev əsən kөrəş urьnьna zavьt ojoşmalarь, ajьrьm eşselər kyp vaqьtta kadьrđar əđerləv məs'ələhenə ajaq salьp, zavьtta eşləvse təp millət eşselərenen zavьttь taşlap qasьvđarьna jul edləp ularđь tid kəndə yđ aralarьnan juqaltьvqa tьrьşalar.

Mital zavьtьna aj hajьn his tuqravьđ Başqortostandьn tərle mejeştərenən təp millət eşselərenen kilep toralar. Ləkin вьl eşselər zavьt ojoşmalarь tarafьnan tejeşensə qarşьlanmajđar. Avьldan zavьttьn naməikənen də belməj kilevse eşselər bula, ular zavьtqa kilev menən nej əsən kilevđəre, beđđen mitallurgeja zavьtьnьn xuzalьqьвьđa totqan urьnь turahьnda ulardьn yđ teldərendə tərle juldar menən aqartьv, şulaj uq kyltura—aqartьv eşe alьp вarьlmaj, Kilgən eşselər nisek kilgəndər şul kejensə baraktarđa serej jata biralər.

Təp millət eşselərə arahьnda kyltura—aqartьv eşe menən jetəkselek itev əsən zafkum sastafьnda ber genə təp millət eşsehelə juq.

Ykəndə вer nisə tsixta yđ vaqьtьnan qalmaj sьqьp kilgən stinə gazittəre şulaj uq təp millattar arahьnda eşləp kilgən вaşqa tyŋəraktər вegengə kəndə вetenlajgə вetere gəndər. Təp millət eşselərə arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşe nasar qujьlqan. Mitalzavьtьnda statistika вьrəse вujьnsa вerense sintaвrgə 209 təp millət eşsehe eşlaj. Şulardan satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqta nej вarь 80 ləp eşse genə Ƣaptəna. Təp millət eşselərə yđđaren udar iqlan itep 20 ləp eşse kalliktif qarizə вirhələr đə, ularđьn qarizalarь 2 aj his вer kem tarafьnan qaralmaj jata. Şul arqala təp millət eşselərə arahьnda „вaşqort, tatar eşselərenə udar вrigadala tororƣa jul juq mikən, nine вeđđen qarizanь qarap hədəmlahen вeldermajđar ikən" tigən ƣzabьđlьq qaraştar osoraj.

Təp millət eşselərenen prafsajuzƣa tartьv eşe taqь la nasar tora. Bəgengə kəngə ulardьn nej вarь 20 pr. tь sajuzƣa tartьlƣan Ulardьn sajuzƣa inergə teləp вirgən qarizalarь Ikeşər—esər aj вujьnsa qaralmaj jatalar.

Zavьtta eşləvse təp millət eşselərenen hənərđəren kytərev, ulardь yrlətev məs'ələhe qafev itelməblək xalda tora. Вer tsixta ikeşər—esər jьl eşləvse eşselər вar. Вer eşta nej tiklem jaqşь ejrəngən вulhalar đa, yrlətelmajđər.

1930 jьldan alьp вegengə kəngə tiklem nej вarь 4 eşse yrlətelgən.

Sənəqatta eşləvse təp millət eşselərə arahьnda kyltura—aqartьv eşterenen вulmavь, şul uq vaqьtta ulardьn hənərđəren kytərev, həm satsejalizem jarьşь udarsьlьq salьna tartьlmavđarь unьn urьnьna tsixtarda вөjөk urь şavinizemahьnьn xekөm hөrөve arqahьnda, təp millət eşselərenen sanaqətte taşlap avьlьqa kire qajtьvđarь aj hajьn qьrqa teҍ ala вara.

Bilarət mital zavьtьna marl ajьnan alьp sintaвer вaşьna tiklem 586 вaşqort, tatar eşselərə kilep, şul uq vaqьt esendə 557 eşse zavьttь taşlap kitalər. Jəqni jartь jьl esendə zavьtqa eşkə kilevselərđen şul uq vaqьtta 95 pr. tь juqala. Qajhь вer ajđarđa eş taşlap kilevselər 150 pr. tan 250 pr. qa tiklem yҍalar.

Əgərđə kilasakta lə mital zavьtьnda eşləvse təp millət eşselərə arahьnda kyltura—aqartьv, şulaj uq ulardьn hənərđəren kytərevđə ajaq halьvsь vilikarus şavinizmь hьndьrьlmaha, вьndaj xal hamanda qabalanьv qurqьnьsь вar.

Şunьn əsən đə eşselər arahьnda vilikarus şavinizmьn hьndьrьp təp millət eşselərə arahьnda kyltura—aqartьv eşen julƣa halьrƣa kərək. S. Kalimyilin.

JERLE MILLƏTTƏN JETEŞKƏN KADЬRĐARĐЬ

Yđ urьndarьnda fajđalanьrƣa

Maqar texnikume təp вaşqort texnikume xisaplanьv qьa qaramaҍtan unda jerle millət eşselərə вik az han taşьl itələr. Şunьn menən вergə jerle millat xalqtarь arahьnan tөlə kurьstar aşa kypkenə eşselər əđerlənhələ ul eşselərđe texnik ojoşmalarь fajđalanmajđar. Mihal əsən tyвəndəge fakьttarđь alajьq: Kyptən tygel kamsamuldьn Өlkə Kamitəte ergahendə asьlqan 2 ajlьq texnik вalalar вejorahьnda eşləvselər əđerləv kurьsьn вeterep sьqqan вaşqort jegettərə texnik ojoşmalarь fajđalanьrƣa telaməj eşheđ jeretələr.

Өlkə Kamitətenen agit prapь həm өlkə gazittər ergahendə asьlqan 2 ajlьq ridaktьrđar əđerləv kurьsьn вeterep qajtqan Ƣlatejefte eşta fajđalanmaj eşheđ jeretələr.

Oşondaj fakьttar Maqar texnik ojoşmalarьnda вik kyp osorajđar

Jerle millat xalqtarьnan jeteşkan вьl kadьrđarđь yđ urьndarьnda fajđalanmavƣa sayap kemdar, вeđ anlaj almajьđ.

Maqar texnik ojoşmalarьnьn вьl eştəge halqьn qaraştarь, jerle millattan kadьrđar əđerləv həm ularđь fajđalanьvđaqь jeteşheđlektərə tamьrьnan ƣorotolorƣa tejeş. MAQARSKEJ

KULAK-ELEKKE STARIŞINA BALAHЬ, KAŞAPЬF MƏKTƏPTE EŞTƏN SЬƢARĐЬ.

Beđ məktəplərđe juqarь вaҍqьsqa kytərev əsən kөrəşəвeđ. Sənki вьnь вeđđen вegengə вөjөk satsejalizem teđeleşə talap itə.

Məktəptər ana şul teləktər aҍtьnda kөrəşkən вer vaqьtta вeđđen Dьvan—Masetle kalxuz jəştərə məktəbə kirehensə eş itə. 30-31 use uqьv jьlьnda məktəp sьjfat, han həm maddi jaqtan вik nьq kytərelerƣə tejeşle ine. Ləkin ul kirehensə вer nej tiklem artqa kitte. Məktəpten tərle jaqtan jetəşheđlegen uqьvđьn sьjfatь nasar вulьvь, jarlь, вatrak вalalarь əsən şarttar tьvđьrmav arqahьnda ykən jьl 25 pr. вala məktəpte taşlap sьqtьlar. Вьjьl 20 nən artьq вala məktəpte taşlanь.

Вaşqa məktəptər palitixnizem əsən kөrəşkəndə вeđđen məktəpten вьl turala ujlapta qaraqanь juq. Məktəpten ƣəməli eştəre əsən eş planь teđəlməgən. Taшina həm ƣəməli eştar nisek tura kilhə şulaj eşlənələr, Uqьvsьlarđьn ƣəməli eştəre menən jetəkselek itməjđər.

Məktəp intrnat вelьvqa qaramaҍtan unьn iqtisadi jaqь kөn dən kөn nasarlana вara. Məktəp xuzalьq jaqьna jaqşь idara itelmaj. Вalalarƣa вirelerƣə tejeşte ajberđar sklatta serep jatalar. Ə, məktəp idarahь вьnь kyrerƣə teləmaj.

Məktəpten tөrləqьn jaqşьrtьvqa mөmkinselek вula torop tьl вьl eştar eşlənməj, şuƣa kyra вalalar teləhə qajđa avnajđar.

Вalalarƣa namə вirgəndə sьjьjli kyđlek itta totolmaj. Jarlь, вatrak вalalarь namə alьvđan məxrym itelə. Ƣəjnymən Duvan kalxuz jəştərə məktəbe idara iteleşe jaqьnan da, məktəp prajьzvadьstvahьn kytərev jaqьnan da, məktəpte вegengə вaҍqьsqa kytərev əsən kөrəştə lə вetenlaj sitta tora. Вer hyđ menən əjtkəndə məktəp aҍьm hajьn artqa sigə.

Məktəpten aҍьm hajьn artqa sigenevə вiđđəle texnik ojoşmalarьnьn, kalxuzdьn məktəpkə jarđam kyrhətməvenən tygel, bəlkem məktəp вaşьna qonaqlap, məktəpte tərle jaqqa вorqolap artqa sigenergə məzəyr itkən Jьlanlь avьlь elekke starşina—kuntьr rivəlytsejanir kulak malajь Kaşapьf Məqmyr qajeple.

Kaşapьften anlь raveşta məktəpte artqa hejrərgə tьrьşьvь juqarьlaqь fakьttardan kyrenep tora. Ul məktəpte artqa sigenderergə juldar aşьv menən вergə məktəpte yđ şəxsejəte əsən qulьnda ujnata. Вalalar həm uqьtьvsьlar menən qəđəttən tьş nasar məqamələ itə.

Məktəptə uqьvsь 15 jəşlek вalanь yđenə alьp unь вatracьla itep kөndər вujьnsa eşlətep unьn kөsөnən fajđalana.

Məktəp namələren yđenəke lahьp вalalarƣa fajđalanьrƣa irek вirməj. Məsələn: вalalar əsən вulqan 2 səavat, 2 ehtal, prastina, klejynka, lampь, həm kastryl kevek namələrđe yđe fajđalana.

Вalarqьna la jetməhə, Kaşapьf məktəp вalalarьnan yđe əsən utьn qьrqьtьrь, hev taşьtь. Вalalar вularđь eşləməhələr ularđь məktəptən sьqarьv menən qurqьta. Məktəp esendə rabfakka əđerlek kurьstarь asьlqas, Kaşapьf tərle jalqan da kuminьtar arqьь Jьlanlь avь savdagər qьđđarьn məktəpkə urьnlaştьrđь, stipindejə вirđe. Kaşapьf вalalar həm uqьtьvsьlar əhtənən elekke zand tьmdarь eş itə: alam hyđđər menən вalalarđь ərlaj, ularđь tuqmaj, inq səвəptər taвьp вalalarđь kanikuldan, jal itev kөndərenən məxrym itə, вalalarđan nərət menən munsa jьvđьra, utьn qьrqtьrь, tөnş 10 kөn вejenə вalalarđь kuxnala navвatselek itergə məzəyr itə.

Parteja həm savit xөkymətenen məktəptərđe xөđergə da e вaҍqьsьna kytərevđə вirgən dirikttiftarьn Kaşapьf вьtьn өsөn tormosqa atqara.

Kyra həm вelə torop, anlь raveşta məktəpte həm вelə alь şul xəlgə teşerəvse, turanan tura appartunistarqa kulaktarqa jarđam itevse, parteja həm xөkymətten məktəptər turahьnda qь dirikttifarьn ajaqtьҍьna halьp toptavsь kulak—starşina malajь Kaşapьf qьtь javapqa tartьlьhьn. Вeđ ul arala Вaşnarkamprustьn həm prakuratьranьn javap вireven kөtəвeđ.

„KƏLLIKTIF"

BAŞGURT

Өfө qalahьndaƣь I həm II вaҍqьs məktəp uqьtьvsьlarьna həm tənni eşselərgə вelderə:

Maxsus jaвьq magazin ojoştorolƣanƣa tiklem məqərif eşselərenə həm it alьv əsən juqarь вađardaqь №3 magazinƣa, yten praduktalardь alьv əsən K. Marks uramьndaƣь №2 magazinga вerketələr. Məqərif eşselərə əsən jaвьq magazin ojoştorolvь turahьnda aвьrm raveşta вelderələsək BAŞGURT

Kyltura tavarđarь hatьla torqan №1 magazinda № 1-12 kapitənsələr menən вirelgən silavəj avanstar вujьnsa „VTUMP" FATAAPPARATTARЬ hatьla вaşlanь. Silavəj avanstar вujьnsa fata apparattarđь вirev sregь iqlan itelgən kөndən вaşlap qala əsən—5 kөn, teҍnkter əsən—10 kөn. Вьl sruktar ytkəs apparattar вytən alьvsьlarqa hatьlasaqtar.

Kyltura tavarđarь вerege

2—1

14nse yktəberđə sьqqan hunqь hanьnda:

—Igen əđerləv planьn 25 nse yktəberga 100 pr. tь menən tultьrьrƣa, tigən lozunqь вirelə.

Вьl keskəj genə gəzitkə 15 xəвər urьnlaştьrьla. Igen əđerləvđə alda вarьvsь вrigadalar, kalxuzsьlar teđməhe jađьlьp, yləkləv talap itelə. Arttaqьlar qara taqtaqa kandь at itelə h. вaşqalar. Tərlə jeteşheđ jaqtar ьqьlь tənqit aҍtьna alьnalar.

Вildəle gəzitten tixnikəhe вik jarlь. Tixnikəhen jəmlahen tada jaҍьvđь вuldьrьrƣa kərək. Ləkin məs'ələ unda qьna tygel:

URЬNDAƢЬ AKTIF GƏZIT HYRƏTENƏ NЬQ IƢTIBAR BIRMƏGƏN Ə GƏZIT YĐE URЬNLAŞTЬRƢAN TƏƢDIM DƏRĐEN JƏKI JETEŞHEĐLEK TURAHЬNDAƢЬ XƏBƏRĐƏRĐEN HӨĐӨMTƏHEN TIKŞERMƏGƏN.

Şunьn əsən "Lininse" kalxuzьnda stilşina qullanьv tik farmal raveşta genə вara. Igen taşьvsь transpurt вrigadahьna həm kəriuf ьqarьvsьlarƣa eş nurma larь вildələnelmaqan. Tinak ...

Вьl mitađ kalxuzsьlar arahьnda đur qudqalьş tьvđьrqan.

Xəđer artta qalьvsь вrigadalarđь „taş вaqa" вrigadahь, „qьҍla" вrigadahь tip jeretələr. Ular „taş вaqa", „qьҍla" isemenən qotolorƣa plandь tultьrьrƣa tьrьşalar

ВЬL GƏZITTƏR BUJЬNSA JAHALA TOROƢAN JOMƢAQ ŞUL:

— Stinə gəzite sьqьpta, ul igen əđerləvđen kankrit mitьđьn, praktik juldarьn kyrhəthə ul jerđə plan ytəleşe alda вara. (Nikifar həm Mejəkə Tamaq plandь tultьrьv aldьnda). Ə gəzit sьqьpta unьn tavьşь kin jaьpьqa jajelməhə, jəki jajelerlek itep eşlənməhə unda plan ytəleşe nasar. (Bikqol, 60 % Iseqol 30pr).

Sajəsi xuzalьq kampanjalarьn, вiŋerək tə xəđer IGEN ƏĐERLƏV həm KALXUZDARĐЬ XUZALЬQ OJOŞTOROV JAQЬNNAN NЬQЬTЬV вurьstarьn praktik ƣamalgə aşqarqanda stinə gəzittərenen əpiratif maatirejəldar menən jьş (5-10 kөndə) sьqьvĐarь, parteja jetəkselege kəsəjtelev talap itelə. Stina gazittəre eşendə lə вrigada mitьđь təp urьn alьrƣa tejeş.

Ridaktьr urьnbaьarь: Z. KAIЬPKUL.

16 nyjəberđə kis 6 səqəttə kamsamul jortonda qala aktifьnьn (VLKSM dьn I həm II raj kumdarьnьn) jьjьlьşь saqьrьla.

KӨN TƏRTIBE:

1. VLKSM Yđək Kamitətenen ... aktifьn əđerləv həm yrlətev tanqle ... turahьnda VLKSM Өlkə Kamitəte sikritarь Xədiseҍ daklatь.

2. Kamsamolda qaqşaqanlьqqa, disiplinahьđlьqqa qarşь kөrəşev, pirsanal məs'ylejət ekte həm ytəleşte tikşerevđe вojomqa aşьrьv turahьnda.

Rajkumdar, kalliktif həm jasejkalar sikritardarьna jьjьlьşqa kilevđe ta'min itergə.

VLKSM BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE.

***

15—nyjəber kis 6 səqəttə məqarif eşselər jortonda (satsejalistiskaja, № 38) marksis pidaguktar jamqejətenen kinajtelgən terense ultьrьşь ykərelə. KӨN TƏRTIBE: 1) Diskyssejə jəmqejətenen həm marksizem Lininizem pidagugikahьnьn вurьstarь. 2) jamqejətten sevilen həm tikşerev kamisejahьn hajlav.

URAL KINAHЬNDA RIMUNT BARЬV SƏBƏPLE 9 NSE NYJƏBERĐƏN JABЬLĐЬ.

ŞƏREQ KINAHЬ.

NKP, BAPP BELDE REVE

15—nyjəber kis səqət 7 lə „KIM kinahьnda BAPP tьn kinajtelgən jьjьlьşь вula:

Kөn tərtibendə BAPP tьn sintaвer plinumь hədəmtələrə turahьnda B. Iş muqəl daklatь вula.

Ədəвejət oqьtvsьlarь, siksejə aqzalarь, ədəвejət tyŋərəge jetəkselərə saqьrьla. Daklattan hun kansirt.

BAPP həm Narkamprus.

1—2

KINA D. K. A

вegen həm kөn hajьn.

Знойный принц.

Kəmidejə.

sьjanstar 6'7—30 9 həm 10—30 вaşlana kassa səqət 4 tən asьlьq.

АПУПС Хризантена.

Yktəвer natiskə tipuƣrafejahe. Başglaflit vəkile №616

BIBLIOTEKA
№

16 NYJƏBER 1931 JЬL №247 (548)
BAŞQORTOSTAN
KƏNDƏLEK GƏZIT
13 JЬL SЬGA
V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KOMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT ORGANЬ

10—NYJƏBERGƏ SVUDKA

TUNQЬA HƏRƏVDEN HUNQЬ KƏNDƏRE, TIMPTЬ IN JUQARЬ KYTƏRERGƏ

KALXUZDAR	SAFXUZDAR	MTS	JANQЬÐAQTAR	BƏTƏHE
50,2	46,9	62,3	17,3	38,0

IGEN ƟSƟN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN KƏRƏŞ!

VASKRISIN PUNKЬTЬ PRAKURATURANЬŊ TIKŞEREVEN TALAP ITƏ

QABUL ITEVSELƏR ƟDLƟKHƟD IÐEREK, QЬÐЬL ABUZDAR KƟTƟP TORALAR, HANDAR BUTALA

KULAK AGINTTARЬN AJAVHЬÐ XƟKƟM ITERGƏ

VASKRINSKI IGEN QABUL ITEV PUNKЬTЬ QORTQOSTAR ÐAN TADARTЬLHЬN

—Partejə həm xəkymət yðə neŋ narbq kesen igen aðerlav ðe kesajte-gə avl fruntta kitken hьnьbь tavðьrьvqa jynəldergə ðə Tur təəgenen Vaskrisanski ðəge igen qabul itev punkьtь vьl eşkə ajaq sala. Plandьŋ ədelev nə taşa xərəkat itə.

Undь qorotqoslьq unda eskelek həm vaş baştaqlьq, tarqav lьq. Punkьtta eşləvse eşsel r eşkə ha'qьn qaraj'ar "Qabul itevsələr arahьnda ədlekhed eskelek. Punkьtta igen qabul it p torqan Qarajet Kyprejaьf, Prakufjьf həm Suaasatindar ken—ten eskelektə avnajdar.

Eşsel rðen esep jerevðare ar qahьnda qьðьl abuzdarðьŋ julь vьvьla. Ular kendər bujь kettə rəp totolalar.

Məðələn: 11 nse nyjəberðə igen qabul itep torovьь Prakufjьf tьŋ esep jereve menən igen alьv eşe tuqьrap to a. Şul uq keşe 10 nsь, 12 nse nyjəberðərðə iðerek xəldə „ig n ala„.

Bildəle вьndaj vaqьtta eşlangən eşterðən fajða kətəp bulmaj. Ul r krəðtejəndərðen igen ðəren juqal alar.

Məðən: iðerek Prakofjьf „Kerəşse" kalxuzьnan 12 авuz igen ala la 2 sьatnirqa kvitanseja jaðьp jebərə. Igen qabul itevselərðeŋ esep jerevðəre arqahьnda kən aralaş punkьt jaьvq tora. Bьl şaqşьlьqtar barьhь la igen tapşьrьvsь krəðtejəndərðeŋ kyð aldьnda eşlənələr.

Şundaj uq eskelek Vaskrisinskiðen dəvlət вankь вylegendə lə jajrəp sasak ata. Bankьa eşlevse baş вuxgaltir Makerьftьŋ baş kyt rmaj eşeve arqahьnda, ьbəp birev eşta e t qrlap tora.

Radjusintar ar jədьlьь:
RTIŞEF, IVANЬF

* *

— Bьl faktьlar—igen əðerləv fruntьnda partejə həm xəkymət tarafьnan kyrelgən вetə sar lar Vaskrisinski igen qabul itev punkьtьn daqь eşləvse qorotqostar iðerektar tarafьnan juqqa sьqarьlьь turahьnda hejlajdar. Bьl—igen əðerləv fruntьnda kepə—kendeð julsaðarlьq itev. Bьndaj sьðaj a'maðlьq faktьlar Tur təəge RKI, RIK həm VKP(в) n ŋ təəgk kamitate, şulaj uq təəgk prakuraturahь kyð aldьnda eşlənələr. Ular вьl jenajətle oŝo kəŋgə tiklem kyrm gəndər, kyrerge tl m gandər. Oşondaj, igen əðerləvgə qarşьь jynəldereлgan sinfьj deşmandьŋ eşlap jatqan eşenə qьrqa sara lar kyrmag nlektən. Tur təəgendə igen planь nejвarь 87 pr. qa qьna ytəlgən. Timptьŋ tyвən вarьvьn asьq kyrhətkan se fakьt вьna oŝo.

Başqortostandьn вetə təəktare tur təəgendəge jetakse ojoşmalar səjəsi huqьrlьqь arahьnda eşlengən вьl jenəjəttən haвaq alьrqa, вьndaj sinfi eşmən sьq şarьna qarşь kьðьu kərəş alьp вarьrqa tejeştər.

Ə Tur təəge вəgen yk Vaskrisinski igen qabul itev punkьtьna sinfi apiratseja jaharqa tejeş.

Partejə həm xəkymət dirkitьftarь şunь talap itə.

Igen, tunqa hərəv xəl itkes miðgeldə

Bərə MTSьь bətəgeðgə lə əlgə bulьrqa tejeş.

10—nyjəberge вeððeŋ MTS tar jьllьq igen əðerlev planьn 73,6 pr. qa, tunqьa hərəvðe 62,3 pr. qa ytənelər. Bьl əlkə davmalenda plan ytəleşe menən saqьq turqanda вer tapqьr alda вarьvðarьn kyrhətə. Ləkin, ul qьna ələ maşinalaşqan juqarь tixnikalь MTS tar esen qənəqətlənerlek tyg l.

Ajьrm MTStarqa tuqtalqanda durajьrma tьvь. Bərə igen planьn artt гьп ytənə, tunqьa hərəvðə 61 pr. qa tulta ðь. Ə şul vaqьt Q Jьŋ MTSehe jenajat sel ravesta qojoroqta hejrələ. Bьl əle MTStarðə xeðmət ojoş orovьn ður ajьrma вulьvьn hejlaj, aniziləkə вeterəlmegə вuвь anьqlaj.

Kampanejalarðь „k ðəkkə qujьv" kevek uq appartunistar вьtь вьŋ ələ MTStarða lə yðenə urьn taba ikən. Вьnь 10 nyjəberga alьnqan məqlymət asьq kyrhətə. Tapurin MTSьn genə alьrqa karək. Ul igen əðerləv planьn 127,2 pr. itep tultьrðь, ə, şul vaqьt 67,3 pr. t nqa hərgən, hunqь 5 kən eъtə вer giktar ðə yвeş alьmaj. Şulaj uq Qьjqь, Jaŋьavьl, Kasьj, Qьrmьsqalь, Aksejan, Usalь MTStare вer giktar ðə hərmenelar. Xələykı ular tunqьa hərəv planьn sik tyвan ytəgəndər ələ. Tunqa hərəv jer tunqьanьь ða vaьn iterga tejeş. Başqortostan Narkamzemьnьŋ ustanufkahь şulaj. Ə, jer tunqьv aldьna вaвьq. Tunqьa hərəvðe jaŋьnan вer 5 10 kendən artьq davam itterevgə məmkinselek að qala. Şunьŋ esen hər вer saqat tunqьa hərəvðə xəl itkes hьn lьŋ jьhav esen kilergə tejeş. Hər вer MTS, safxuz dirkitьrь, avьl sə ite, kaxuz prəidətelderenen вьl вer genə minut qala ləenən sьqarьrqa jaramaj torqan вurьsь.

Heð kilahe вьs jьlьŋ plandь ta namlav julь jaðqьr sasevenda jaŋьnan jer hərəp tormaj turanan—tura səsev eşenə toşap ki'erlək xəlgə kilergə tejeşeð. Вьnьŋ esen fəqət MTStar hьðьqь вulьnьa qьnь 15 meŋ giktar samanь jar hərərgə karək. Traktьrðar əşə hunqь kəndər esendə kən tən eşendə вulьrqa tejeş. Bərə, Davlakan Tujmazь la вulqan məmkinlektartarðə вetə MTSlə вar.

Juqarь Qьjqь, Starlə, Usalь MTStərenə ajьrьvsa nьq qudьqalьrqa. Ular Yktəber XIV jьlьnьŋ kendəren da his hьnьвьş jaharnalьlar. Вьnьŋ esen ulardьŋ dirikterðarьn ajьrьm məsylejatkə tartьrqa.

ŞULAJ:

Nyjəber ajьnьŋ esənse 5 kenlegə igen əðerləv, tunqa hərəv ucaskahьnda xəl itkes ara. Bьl kendə вetə hejrəv kestəre, eşsə quldar maksimun maniləvajat itelergə, вalşeviklьq timpь kyrhatelerga tejeş.

SATSEJALIZEM IGENSELEGENEN ALDЬNQЬ ŞTAPTARЬ JENEVGƏ

(MTSLARÐA IGEN ƏÐERLƏV, TUNQA HƏRƏV BARЬŞЬ)

MTS isemdare	Igen əðer lav	Tunqa hərəv
Bərə	115,4	95,1
Tapurin	127,2	67,3
Əbsəlam	100,7	61,9
Şişmə	100,1	72,3
Tujmazь	98,2	75,2
Boraj	95,0	52,1
Byzdək	94,0	70,8
Dyrt ojlə	88,8	71,6
Aksejan	87,—	43,4
Jaŋь avьl	83,8	64,6
Qьrmьsqalь	75,1	41,1
Kasej	74,5	55,3
Davlakan	71,0	70,9
Bələbəj	68,1	60,3
Starlə	54,1	71,1
Qьjqь	28,8	33,8
Usalь	—	38,0
Bətəhe	78,6	62,3

NYRƏTTƏ: Girmanejə kampartejahьnьŋ sikrtarь ip. Tilman, hajav kampanejahьnda diklet hejləj.

IGEN FRUNTЬNAN QASЬVSЬ URЬNЬNAN SЬQARЬLDЬ

Xajвullaqa igen əðerlav esen jeвərelgən vəkil Luginьf Başxliəzivsajuz idarahь rəxsət birmavgə qaramaðtan, вer nəmə xəвər itmai, xətta təəgk ojoşmalarьna la вeldermaj igen fruntьn taşlap kitkən.

Təəgk вesen əðerlav punktьtarьna, ajьrьvsa вesən вəjləv nasar вarьvqa qaramaðtan вer sara kyrmaj kitevə esen Luginьfь ваðьvsьlьq siktьrь inspiktrьqьnan alьrqa həm xeðmət daftərenə jaðьv menan qatь şelta birðe.

Jalpьnьŋ kypselegen KAMPARTEJƏGƏ QARATЬRQA

INDЬVIDЬVAL TIRRURLЬQ JULЬ PARTEJƏ JULЬ TYGEL

Girmanejə Kamunistar partejəhenen Yðak Kamitəte kyptən tygel partejə esendəge qurqьь s turahьnda qarar sьqarðь. Bьl qararða, xəðerge vaqьtta partejə esendə eşselar sьjnьfьnьŋ kypselegen Kampartejəgə qaratьp alьv məs"əlahendə uq apartunizm tep qurqьnьs вulьp banala tejelə. Şulajða xəðerge vaqьtta uqa qaraqanda taqь la ðurьraq qurqьnьs вar. Kampartejənen qajьь вer aqzalarь ytahullьqqa вirelep, kapitalistarqa qarşь kerəştə tirurlьq julьn totovðь həm ajьrьm rəveştə qoral menən həzym jahavðь təqdim itələr. Girmanejə Kampartejəhe Yðak Kamitəte вьndaj nastьrajьnejalarðьŋ Kamintirn pragьramьna qьrqa qarşь kilevin вeld rə. Jalpьnьn kypselegen Kampartejəqa qaratьp alьv da вьndaj indьvidьval tirrurðar his вer tərlə lə jarðam itmajdər. Kirehenсə, вьndaj anarxislьq həm tirrurlьq juldarь eşselar jalpьhьn kapitalistarqa qarşь вьn kerəştən sitkə qaqalar. Burzьvazejə Kampartejə esendəge вьndaj anarxislьq juldarðь, partejənьn yðən aqьvlav esen tajðalana.

Şuqa kyrə Girmanejə kamunistar partejəhe вьndaj indьvidьval nastьrajьnejaqa qarşь kerəşə. Kamunistar eşselərðen rivalytsejun вerðəm fruntьrьn tədəvðe yðdərenen вajavaj вurьstarь itep qujarqa tejeştar. Şul vaqьttaqьna Kampartejənen fasistarьqa qarşь kerəşe unьşlь вьqasьq.

PRAVLINEJƏ

JOSOPЬF KULAK AGINTЬ

UL KALXUZDЬ TARQATЬVQA ALЬP BARA

MƏLƏVEZ. Jamanharь avьl savite igen əðerlav planьn 24,5 pr. qa qьna tultьrðь. Igen əðerlav kampanejahь tirahenə eşsən jalpь ojoştorolmaqan. Ytkan jьlqь igen zapasьn tapşьrьv turahьnda ujlap ta qaramajdar. Javaplь avьl səvite aqzahь Josopьf yðe 60 вot igenen jəşergən. Bьl tura la təðəlgən aktь juq itkən. Avьl səvite вьnь вelha lə əndəşməne.

Jamanharь səvitendə igen əðerləv kampanejahьn ytkarev esen Qurqьzь partejə kəllikti tenən вerketelgən Qjainanьf вer nəmə eşləməj. Ul fəqət 5 kən hajьn məqlymət kilep alьv menan вetə „eşen" вetərə.

Kalxuz igen əðerləvðe ojoştorovьь, вaşlap вarьvьь, Ə, вьl Jamanharь kalxuzьnda kirej hensə tərə. Ul yð planьn nej вarь.. 18 pr. qa ytəgənl

Kalxuzdь sdlşinə juq, ojoştorolovьna 3 jьl вulьp kitha la eş attarьn urtaqlaştьrmaqandar. Savit həm kalxuz pravline jene aqzahь Josopьf kən—tən eşə. Başqa kalxuzsьlar ða unan qalьşmajðar.

Təəgk kalxuzsajuzь вьl вizarazejalarga xaðerðən sik qujьrqa tejeş.

M. QƟZƏJEREF.

10—NYJƏBERGƏ SVUTKA

TUNQЬA HƏRƏVÐEN HUNQЬ KƏNDƏRE.

XƏL ITKES HЬNЬLЬŞ JAHARQA

Təəgktar	jьllьq plan %%	5 kəndə yteş
PLANDЬŊ HUNQЬ JARTЬHЬ ƟSƟN KƏRƏŞƏLƏR		
Bərə	71,8	—
Starlə	69,8	2,8
Byzdək	69,3	1,3
Qьjqь	64,5	0,2
Avьrqazь	54,7	—
Qarazьş	57,3	1,6
Davlakan	56,4	1,3
Şişmə	53,2	—
Qonşaq	51,2	3,0
Tapurin	50,1	2,0
Timp tyвən, plan Ytəlməj		
Tujmazь	49,3	0,6
Mejəkə	49,6	0,4
Tur	48,3	—
Dyrt—Ɵjlə	47,2	2,5
Qaltas	44,0	—
Əsjə il	43,3	25,0
Qьrmьsqalь	41,2	3,1
Bələвəj	42,3	—
Biş—Bylək	41,3	7,4
Məsetlə	40,4	—
Prejut	40,1	—
Boraj	38,1	—
Arxangil	37,4	0,4
K—Kam	37,1	—
Arqajьş	35,0	0,2
Plandь jənəjətsel rəveştə əðələr.		
Baqalь	33,5	—
Jalajьr	31,3	1,4
Məlavez	31,1	1,2
Nuriman	31,4	—
Aьqьn	30,7	1,6
Miskə	30,0	—
Jaŋь—Avьl	29,2	1,1
Saqmaqoş	28,3	—
Blagьvişşin	28,0	1,1
Baltas	27,5	0,0
Bilaqataj	27,3	0,1
Usalь	26,3	—
Qjaqar	24,7	—
Bajqь	24,3	—
K—Usol	23,8	—
Ələ	21,8	1,1
Dьvan	20,3	—
Bəjmaq	18,7	5,1
Maraş	18,1	0,7
Xajвulla	16,1	—
Zeəsura	11,3	—
Bərjən	11,0	—
Bilarat	9,7	—
Bətəhe	38,0	0,8

ŞIŞMƏ təəge Janalьqь avьl savite davmalendəge janqьðaqtar tunqьa hərəvðe nej вarь 4' pr. qa qьna ytənelər. Janqьðaqtar arahьnda eşte kesajtev sarahь kyrelmaj. Şunьŋ esen вaşqa kampanejalar вarьşь la maqtarlьq tygel. Təəgk вaşqurmahь вara kyr.

KATLA TURBIN ISMENƏ

100 PR. ƟSƟN KƏRƏŞEVSE BYKSIR OJOŞTOROLDO

BAQALЬ, (tilligrafaşa). „Puşkin" kalxuzь katla-turbin giganьna nijeð hajьv kenendə 12 blavlь igen qьðьl aвuzь ojoştorðo. Igen əðerlavðeŋ jьllьq planь 77 pr. qa ytəlde.

Qьðqa vaqьt esendə igen əðerləv planьn 100 pr. qa tultьrьv esen вyksir вrigadahь ojoştoroldo. Maja taplav zadanejahь tulьhь menən ytəlde.

Ləkin вьl kalxuz tunqa hərəv planьn xurlьqlь rəveştə ədə. Plan nej вarь 25 pr. qa qьna ytəlgən. Tunqьa hərəvgə at kəsenen 35 pr. tь qьna quşьlqan.

I. SƏJFI

"Ruza ljuksimвurg" kalxuzь mal aðьqьn serelə KINDER AŞLЬQ! JERÐƏ JATЬP QALDЬ

SAQMAQOŞ təəge Rapat avьlь səvite „Ruza Ljuksimвurg" kalxuzь saskan kinderen vaqьtьnda jьjьp alьv sarahьn kyrmagən. Şulaj uq kalxuzdьŋ вьðьhьnda вulqan вojðaj, arьş halamdarьn da maldan taparьp вeterqəndər 7 giktar orsaq halamьn, 2 giktar jəвmьq halamьn mal aðьqь əðerləvgə kiterga te aşle вulha la, tirmən вьvьrqa fajðalanqandar. Əvrəvðarða jeveş qalьp, se ep вetkən.

Kalxuzðьn kylt giktarь (вojðaj, holo) urьlha la, alьvsь вulmaj sьrqan. Kalaxuz rəise Nəвejylin Qj. вьl eşkə apportunistarsa qarap kilgən. Şulaj uq Rik rəise ip. Fəxretdinof ta vaqьtьnda əhəmejat вirməgən. Ojəpejlelər вьl məsylejathedlektəre esen javap вirerga tejeş.

MORAT.

BƟRJƏN, QALTAS, BAJQЬ, TAPURIN, ARXANGIL

Ike вiş kenlekta вer tunna la вesən əðerlənməne.

Besən əðerləv jьllьq planь 11 nse nyjəвerga 25,6 pr. qa tultьrьldь. 5 kənlektə yвeş 2 pr qa artь.

Besən əðerləv kampanejahь igen əðerləv kevek yk вer ratt n вarьrqa tejeş вulha la, unьŋ timpь qəniqətlənerlek tygel. Ul вaşqa kampanejalar menən вergə вəjlənep alьp вarьlmaj. Sənk вьqasь:

—„Igen kampanejahь вetmaj torop вesən əðerlənməðkə, вesən taşьv esen at вirməðkə" tigən qaraş təəgk (Tujmazь Bəjmaq) tarðə jəjəp kilə. Igen əðerlav mitьdь вesən əðerlavðə qullanьlmaj. Bьl turalьqь Ɵlkə Kamitət həm Savnarkumdьŋ qarar aьqtan вьq ajaq aðtьnda taptala.

Estarle tamaq, Qaltas, Bajqь Tapurin' Arxangil təəgktare ike вiş kenlekta вer genə pratsin ta вesən əðerləmənelər. Bərjən 2300 tunna вesən вirergə tejeş вer genə tunna вesən əðerlənə. Xəðer BƟRJƏN вetə Başqortostan kylamendə QARA TAQTAQA inderelde. Planьn 1,9 pr. qa ytqan Bilaqataj, 4,9 pr. qa ytəgən. Jьlajьr təəgktare lə qara taqtaqa kandidat вulьp toralar.

(kalьn xəвər вirə, şul uq vaqьtta „jul əðələv" sanaple taşьv вaşlanmaqan, tejarqa m'daşa. Turanan tura appartunizemdь praktikala saqьðьra. Berjən appartunistarь вьl „eştərenən" his sikhed qatь javap вirergə tejeştər.

Bajmaq təəge şulaj uq jəmhyrejat kylamendə ður urьndь tota Unьŋ jьllьq planь 6000 tunna. Lakin вьl təəkta la kampanejə вaşlanqanda „Bedə вьjьl вesən əðerləməjвeð!" tip diskussejə menən sьqtьlar. Xəðer ul qojroqta hejrələ.

Bьnə вesən əðerlavðen xurlьqlь rəveştə ədelevenen səвəвe oşonoŋ kevek təəgk ojoşmaðarьnьŋ вьl eşkə narьq вirmavðaлe, appartunistarsa qaraşta вulьvðarьnan kilde. Bьl qaraş haman davam itə ələ. (Bərjən, Bajmaq, Bilarat) mal aðьqьnьn вer nəmegə lə qaramaðan karak вulьvь, вaşqa əlkələrgə sьqarьv normahьnan nujəвerga 28485 tunna tulmaj qalьvь timptьŋ qьðьvлatьrqa tejeş вulьvьnьðdan signal вirə.

Appartunistarqa qatь atpur вirev, вetə ojoşmalarðьŋ вьl kampanejə tirahenə igen əðerlavðəge kevek uplov, kulak həm kalle qatlamðan qatь zadanejaarðь tultьrьv qьna eşten ketelgən hedemenə вirə.

Вьl вesən əðerlav planьn tul...

Tujmazь plandьŋ ikense jartьhь esen kerəşə

TJMAZЬ təəge igen əðerlav ða Başqortostandaqь aldьnqь təəktar safьna вaðь. Undaqь eşsən xuzalьqtarðьŋ 63 pr. tь, ə qajhь вer avьl səvittərendəge krəðtejən xuzalьqtarь 100 pr. tь menən kalxuzlaşqandar. Bьl xəl igen əðe ləvðə hьnьlьş jahavqa jeŋellek tьvðьra. Kalxuzdar yktəвer 14 jьlьqьna igen əðerləv planьn 86 pr. qa tultьrðьlar. 23 avьl səvi endege kalxuzdar planьn 100 pr. qa həm arttьrьp tultьrðьlar. Təəgk davmalendəge janqьðaqtar plandь ytavðə kalxuzdarðan qalьşalar. Ular 14 jьlьqqa plandь 60 pr. qa tultьrðьlar. 8 avьl səvitendəge janqьðaqtar plandь 85—90 pr. qa ytəp, 100 pr. esen kerəşələr. 9 avьl səvite plandьŋ hunqь 10 pr. ьn tultьrьv esen kerəşə, ə 18 avьl səvitendə plan 70-75 pr. arahьnda ytəlgən.

Hunqь kendarðə əlkə həm təəgk kəmitəte qararðarьn ejrənev, unь jalpьqa anlatьv jaqşь hedemtəlar aldьðe həm hunqь 5 kənlek tə yвeş timpь kesajðe. Yktəвer 14 jьllьqь вetə səjəsi—xuzalьq kampanejələren tultьrьv luzьnqьhь menən qarşьlandь.

Şunьŋ hedemtəhendə Tujmazь təəge artta вarьvsь, plandь ədəvselər safьnan plandь hunqь jьrьhь esen kerəşevselar safьna inde.

Lakin xatərðən вьqarьrqa jaramaj təəgk davmalendəge janqьðaqtar plandь 50 pr. qa qьna ytəgəndər. Ə kulaktьŋ qatь zadanejahь nej вarь 31 pr. qa qьna tultьrьlqan. Bьl вetə ojoşmalar aldьna sikheð ður вurьstar qoja. Kalxuz tarmaqьnda timptь kesajtev menən вergə, janqьðaqtar arahьnda massavaj eşte kesajtev, kulakqa qьðьmlь arttьrьv menən timptь 3—4 tapqьr kesajtev kərək.

Aldьnqьlar kulav menən вergə qojroqta hejrəlevse avьl səvittəre lə juq tygel 7 avьl səvite plandь nej вarь 15—25 pr. arahьnda qьna ytəgəndər. Bьl avьl səvittərendə partejə həm xəkymətteŋ igen əðerləvðə вirgən şarttarь kyrhətmələre ytəlməgən. Təəgk ojoşmalarь вьl artta qalьvsьlar qa iqtiвar ilergə, nyjəвer ajьn da plandь ytəv esen kerəşergə tejeştər.

Hunqь kəndə plandь 58,4 pr qa tultьrьvsь Tujmazь təəge nojəвer şturьm ajьnda plandь 100 pr. qa tultьrьv esen kerəşergə tejeş həm unь вulderalь. Unda plandь ytəv esen məmkinlektər вar. Tik partejə qararðarьn dərəð rəveştə jalpьqa anlatьrqa, вalşeviklek timpьn taqь la kesajtev kərək.

JƏHYDIN

KƏLLIKTIF XƏBƏRSENƏN

AVЬL SƏVITTƏRE 25—NUJƏBERGƏ PLANDЬ TULTЬRЬRQA QЬRQA HYÐ BIRÐELƏR.

JAŊЬAVЬL. (tiligramma) Təəgk 10 nsь nujəвergə igen əðerləv planьn 54 pr. qa tultьrðь. Urtavьl səvite planьn tultьrьp, arttьrьp ytəne.

Moksim, Jaŋavьl, Qurman, Rasaq, Susadьsuz səvittəre jьllьq plandarьn 70 pr. tan artьq ytəp alda вaralar.

10—nyjəвerðə 24 avьl səvite 4 tərkemgə вylenep yð—ara satsejalizem jarьşьna inqьlar. Hər вer avьl səvite yð aldьna igen əðerləv planьn 25—nujəвergə tultьrьv вurьsьn qujðьlar.

Təəgk 7 kustqa вylenep, hər вer kustqa VKP(в) təəgk kamitəte sekrətarahь həm RJK prizidiumь aqzalarь вerketelde.

Bətə avьl səvittəre şturьmqa nыqlap quşьlьp, nyjəвerðə igen əðerləv planьn tultьrьrqa hyð вirðelər. Təəgk gəzite „Yktəвer julь" hər вer numirьnda igen əðerləv planьn tultьrqan kalxuzdarðьŋ raportьrьn urьnlaştьra.

„YKTƏBER JULЬ"—X. QJILMAN

KULAK AGINTTARЬNA PAR TEJƏLƏ URЬN JUQ

BAJQЬ. Bajqь avьlь partejə həm kamsamul jacejkahьre təəgk vəkildəre Jaqfarof, Qjallaskaref qatnaşь menən вer ektə igen əðerləv urьnьna qamalda un appartunistьq ytkargəndər. Plandь tultьrmaj torop igen əðerlav fьвenə his вer tərlə fond qaldьrmav turahьndaqь kalxuzsintar qararь вulьvqa qaramaðtan, ular unь tormoşqa aşьrьv urьnьna, kirehensə вojðqandar. Jaqfarof, Qjallaskaref jetakselegendə kalxuzsьlarqa urьnaj yl vgə вaşlaqandar. Şul vaqьt avьl səvite igen əðərləvðə qojroqta hejrələ.

Kalxuzda 80 təq ytkən jьlqь igen zapasь вarlьqьn вelə torop, unan kyð jomqandar.

VKP(в) təəgk kamitəte Bajqь partejə, kamsamul jacejkahen taratьrqa, Jaqfarefte partijanan, Qjallaskarefte kamsamoldan вьqarьp sotqa вirergə qarar itte.

VKP(в) təəgk kamitəte—

IP LITVINЬFTЬŊ JAPUNEJƏ ILSEHENƏ BELDEREVE

14 nse nyjəвerðə S. S. S. R. tьşqь eştar xalq kamisarь ip Litvinьf Məskəvðəgə Japun xəkymətenen ilsehe Xirutanь saqьrьp, uqa tyвəndəge вelderevðe Japunejə xəkymətenə tapşьrьv ðь hьranь. Ip. Litvinьf вelderevendə вьlaj ði:

—„Sajuz xəkymate, Manzurejəlaqь Japunejə huqь kamandirðarьnьŋ janьnhe S. S. S. R. Qьtaj giniralь Maqa həm вaşqalarqa jarðam itə tip вer nəmə lə nigeð ənməgən jalqanlьqta вьn ður ykenes menən ajtep uðə. Bel hyððərðeŋ rəsmi xaraktirьn Mukdindaqь Japunejə vьlastarь vakildare tarafьnan вelderelde.

Sajuz xəkymate Manzurejə lə jajьhь вer xərвi terkemdər tarafьnan S.S.S.R. menən Japunejə arahьndaqь mənasəвətlərðe qatmarlav məqsəte menən tratьlqan səvittərgə qarşь kampanejəgə Japunejə xəkymətenen nьq iqtiвar itevin teləj. Şunьŋ menən вergə, S S S R. xəkymate Japunejə ilsehenen kyptan tygel jahьqqa вelderevenə вina'ən Manzurejələqь vaqьjqalar S.S.S.R. ðьŋ manfəqatenə zarar kilter məs tip iðəpləj. Manzurejəlaqь vaqьqalar turahьnda heðgə вigeraktə şunь iðegeðgə alьrqa kərəklegən вelderəm: Manzurejəlage Japunejə qəskarðare Sisikar təəgendəge timer juldьŋ eşenə zarar kiterep, KVZD nь arqьlь sьqarqa əðerlənev ðare turahьnda infarmatsьja вar. Bьl S.S.S.R. qa matirjal jəhəttən kyp zarar kiterəsək.

Sajuz xəkymate, Məskəvðəge Japunejə ilsehe tarafьnan вirelgən вьşanьstarðьŋ kesə haqlanьv həm ul kiləsəktə lə вodolmaðtip вьşana.

SISIKAR QALAHЬ ERGƏHENDƏ HUQЬŞ

JAPUNEJƏ QƏSKƏRÐƏRE SISIKARQA HƏZYM ITƏLƏR

BƏJPIN, 14. Sisikar qalahь ergəhendə Japun qəskərðəre menən Qtaj qəskərðəre arahьnda huqьş davam itə. Sisikar guвirnatьrь giniral Ma vlastь Japundarqa вirergə teləməj. Japun armejəhenen kamandirь Sisikar qalahьn Qtaj qəskarðarenən taðartьrqa вojoruq вirde. Ləkin giniral Ma ul вojoroqto tьnlamanь.

Şuqa kyrə Japunejə qəskarðəre вik nьq əðerlanganden hunьnda, Sisikarqa qarşь qatь həzymgə totondolar. KVZD er qan.

gəhendəge təəktarðə tup ta vьştarь jaŋqьraj. Hunqь məqlymattarqa qaraqanda, huqьş kenə вujьna hulьqan. Ə huqьştьŋ hedemtəlare вildəle tygel ələ. Mukdindan xəвər itergə qaraqanda, Can—Xej—pin qəskarðəre Sisikar təəgendəge вer nisə qalalarь qulqa aldьlar. Can—Xaj—Pin qəskarðərenen həzymen jəşerevse Japunejə ajrapiлandarь Ananszin—Taonan timer julь stansahьn tupqa tottolar. Bər ajrapilan vatьlqan.

Japunejə jьrtqьstarьnьŋ jaŋь hьltavь

MUKDIN, 14. Mukdindaqь Japunejə huqьş vьlastarьnьŋ vakile tyвəndəge rəsmi вelderevðe iqlan itte: —„Giniral Manьn qoşьvь вujьnsa CZƏN—SƏ—LƏN xilun armejəhenə, japun qəskarðarenə qarşь qьrqa huqьşьrqa əðerlənergə вojoruq вirde. 300 Qtaj həm Karii kamunistarьnan torqan qьðьl partizandar şulaj uq juqarь AMURDAN kilgən 200 keşe taşlakkə tьвan həzymgə вaşlanьlar. 6 nsь nyjəвerðə huqьş qoraldarь tejagən 12 vaqun kən вajьş jaqtan ANANSZI stansahьna kilde. ANANSZI fruntьnda tuplanqan Qtaj qəskarðarenen həm qьðьl partizandarðьŋ dejəm hanь 20 meŋ keşenən arta. Qtaj qəskarðarenen вer ajðь DATIN okrugьnьn kən sьqьş jaqь arqьlь japundarqa qarşь həzym itələr. Xəldar qьrqьvlaşa.

Bьl вelderev jalqan

TASS IÐKƏRMƏHE:

TASS iŋ ьşanьslь urьndarðan вьndaj məqlymatte aldь. Joqarьlaqь kilterilgən вelderev вьrьndapta MUKDIN daqь Japunejə vlastarь vakile tarafьnan eşlangən. Lakin вьl вelderev вaşьnan axьrьna tiklem jalqan pravakatsejanьn qьnrat: Ul dərəð tygel. Bьndaj jalqan pravakatsejalar japunejə vlastarьnьŋ jьrtqьs həzymdaren jəşerev maqsate menən jyri eşlangəndər.

VKP(в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTENEŊ TƏ'MINƏT XALQ KAMISARЬ IP. STIPANЬF TURAHЬNDAQЬ QARARЬ.

1. Ɵlkə Kamitəte вojrahь, Ɵlkə Kantryl Kamisejəhe prizidejumь həm xəkymətteŋ вetə aqzalarьnьŋ igen əðerləv həm ul eştəge ədəklektə вerərev esen his kiskmaðtan təəktarga kitergə tejeleklare turahьnda Ɵlkə Kamitəte вojrahь həm Ɵlkə Kantryl Kamisejahe prizidejumьnьŋ вerlaşkan ul'ьrьşь qararьna iqtiвarhьð qaraqan həm unь ytaməgən esen ip. Stipanьfqa qatь şelta вirelep itar ga həm pl numðьŋ jaqьndaqь ultьrьşьnda unь Ɵlkə Kamitəte вojrahь həm plinumь aqzaðьn sьqarьv məs'əlahen qujьrqa.

j takselekte tə'min itməgən, har vaqьt vðen вorsaqa qatь qujqan, Ɵlkə Kamitəte вojrahь qararðarьna iqtiвarhьð qaraqan həm partejə ojoşmahь eşendə ədqьş aвstanuvkahь tuðьrьvqa tьrьşqan esen ip. Stipanьftь Başqortostan tə'minət xalq kamisarь urьnьnan вuşatevðə tejeşle tapьrqa. VKP(в) Yðək Kamitəte aldьna вьl qarardь вraðlav həm uqan eşse jeвerev məs'ələhen qujьrqa ip. Bajkinqa quşarqa.

3. Narkamsnaptьŋ igen əðerlavgə jetakselegen tə'min itev esen tə'minət xalq kamisarь urьn вaðarь ip. Bikta şьftь təəgk...

Başqortostanda xrumit вajlьqь jatьştarь

Başgejaluge trisenen jeðukseħe inzinire Tixavidьf jetakselege astьnda Başqortostandьŋ Ganqьð zavьðь təəgendə xrumit ruda jatьşь asьldь.

Xrumitteŋ sifatь 45—48 pr. təşkil itep sitkə sьqarьv esen ður urьn tota. Qulda вulqan matirejaldar вujьnsa вьl təəkte xrumit ruda вajlьqь вer nisə jeð meŋ tunna menən hanala.

Razvidka davam itə. Razvidka eşe вaşlana.

QOROLOQ MENƏN KƏRƏŞ — URAŽAJ ӨSӨN KӨRӘŞ.

(IP. MULЬTЬFTЬŅ QOROLOQ MENƏN KƏRƏŞ AJQANЬ JЬЬLQAN BƏTƏ SAJUZ KƏNFIRINSEJƏHENDƏ 1931 JЬL, 30-YKTƏ BERƏƏ HƏJLƏGƏN TELMƏRENƏN)

I. QOROLOQ MENƏN KƏRƏŞTƏ BEÐÐEŅ USTANUFKA

—Iptəştər, əətənən elek, kən fitin-ejənə pərtejəsenden V.Y.K. Kamitətə həm sajuz savnarkumь iseme ən qotfəra rəxsətteg d (alqьş).

FƏQƏT SƏVIT TƏÐƏLƏŞƏNDƏ ƏE Ə QOROLOQ MENƏN KƏRƏŞ ALЬŞЬN BUЬŞTAR RƏTENƏ QUJЬLЬŅ

QOROLOQ MENƏN KƏRƏŞ TƏ ЬŠQЬA TIKLEM IFRAT AÐ ŞLƏNDE

QOROLOQ UN MILJUNDARSA KERƏÐTEJƏNDƏRƏN AЬŠQЬ ЬVARЬNA SƏBƏP BULA KILDE

QOROLOQ MENƏN KƏRƏŞ MƏSƏLƏNE SƏVIT VLASЬN-DA NISE TORA? BEÐ

Avьl xuzalaqьn kytərevdə əðerlek saralarь

AVLDA KAPITALIZEM TA MƏRƏN JOLQOV BURЬSЬ KILEP BAЬTЬ

BEÐ SATSEJALISTIK INDYS TENƏJƏNE KYTƏREVƏƏ ƏRE UNDЬSTARQIA IREŞTEK

KAPITALIZEMDЬN AÐAQ SINFЬ LA AJAQ AЬTЬNDA JЕRLE CEN JUQJALTA BAŞLANDЬ

Yrmət, Şaran—Başgusefkə səvittəre

KULAKTЬŅ ASQA „YLEVENƏN“ QЬRQЬP, JЬLЬ QANAT TARЬ AЬTЬNA ALQANDAR

PRAKARUR, BЬLARÐЬŅ QANATTARЬN QAJЬRЬP, SЬJNFI JƏÐƏREN ASAQQA TEJEŞ.

Baqalь təəagəndə igən əðerləvəðələvðəŋ BER SƏBƏBE OŞONDA

Baqalь təəagə Yrmət avьlьnda, sajast xuz lьq kampanejalьn zadanjalarьn tultьrь, hər v. ьt qojoroqla həjrələ. Bьl ydenən—yðe gena şulaj tyg. l.

— Bьl xaðer... ISLAM ŞƏJFI

Kulak вalaнь kalxuz sajuzdьn jьь qanat aѕtьnda

VLKSM TƏBƏK KƏMITƏTE, BLOJA JARDAM ITƏ.

Redaktor urьn basarь: Z. KAJЬPKUL.

IP. BALЬJKLЬF SIMUN YLDE

Ip. Baljklьf 1901—jьl, Baqaь təəagəndə...

JƏGƏJKƏ, MISKUM, KƏLLIKTIF.

Başqilipzifarjuz idarəhь...

PLANDЬ 105 PR. QA TUL TЬRÐЬLAR

ŞIŞMƏ ...

„Başqortostan X jьlьqь“ kalxuzь plandan tьs, katla—turnin gigantьna alqed halьv isemenən 108 sotlo qьðьl auuz ojoştordo.

N. VƏLEJ.

„Sajuz məslarpumdьn, Bьşqortostan kanturь administrat selahь həm kallijtifь Başqilpzifarjuzdьŋ hot məjsьləŋ nərəge dikikturь ip. S.S Baljklьftьŋ vaqьtььð ylevenə teren qajqьь neldərelər.

administratsajəhən: IVANЬVA.

Kallikitiftən STRILKIKЬF ISXAQЬF.

Ip Ǫafyrefts ylterevelər sut skəmejəhendə. Jьrtqьstarqa in qatь jaza

Beqen Tujmazь avьlьnda partizan Ǫafyrefte ylterevə ku laktarqa sut başlanь.

ǪAFYREF KEM?

Kulaktardьŋ jədə

VƏLEJ IMAMETDIN ...

APPARATTAN TADARTЬLЬN

Mənavez təəagə, Andulla avьl səvite kytəmendə...

MƏLƏVEZLE

1932 NSE JЬL ӨSӨN BӨTӘ ӨLKӘ GӘZIT—ŽURNALDARЬNA PADPISKALAR QABUL ITEV BAŞLANDЬ.

JAÐЬLЬV XAQTARЬ:

Qəzittər	1 aj.	3 aj.	6 aj.	12 aj.
„Başqortostan“	70 tejen.	2 hum	4 hum	7—80 tejen
„Kammuna“	60 tejen.	1—40 tejen	2—70 tejen	5—20 tejen
„Kammunar həm hanak“	65 tejen.	1—65 tejen	3—30 tejen	6—50 tejen
„K. Başkireja“	1 hum	3 hum	6 hum	12 hum
„Kalxuz—udarsьlь“	15 tejen.	45 tejen.	80 tejen.	2—50 tejen
„Lininse“	35 tejen.	75 tejen.	1—30 tejen	2—50 tejen
„Udarsь“	15 tejen.	45 tejen.	60 tejen.	1—50 tejen
„Ədəbi udar“	15 tejen.	45 tejen.	80 tejen.	1—50 tejen
„Jəş Kammunar“	35 tejen.	70 tejen.	1—30 tejen	2—50 tejen
„Janь—julda“	15 tejen.	40 tejen.	75 tejen.	1—40 tejen
„Jəş tədəvsə“	15 tejen.	40 tejen.	75 tejen.	1—40 tejen

ŽURNALDAR

„Allahsьð“	35 tejen	65 tejen	1—35 tejen	2—50 tejen
„Linin—julь“	30 tejen	85 tejen	1—60 tejen	3 hum
„Kyltura revalytsejə“	30 tejen	90 tejen	1—60 tejen	3 hum
„Traktьr“	35 tejen	75 tejen	1—35 tejen	2—50 tejen
„Yktəber“	35 tejen	1—35 tejen	2—60 tejen	5 hum
„Pejanir“ (Başqortsa)	35 tejen	75 tejen	1—25 tejen	2—50 tejen
„Pejanir“ (tatarsa)	35 tejen	75 tejen	1—25 tejen	2—50 tejen
„Hanak“	30 tejen	45 tejen	80 tejen	1—50 tejen
„Başqortostan səvittəre“	25 tejen	75 tejen	1—40 tejen	2—40 tejen
„Xazajstva başkireja“	25 tejen	3 hum	—	10 hum
„Tuvangь maimuqat“	—	90 tejen	1—80 tejen	3—60 tejen

Qəzit—zurnaldarqa odьq meldatka jaðьlьv yð vaqьtьnda kilevgə ьðq jardam itə.

Padpiskalardь vaqьtьnan hunlatmaj puştaqa tapşьrьqьð.

NKP, BAPP BELDE REVE

15—nyjəber kis saqət 7 lə „KIM klubьnda BAPP tьŋ kiŋəjtelgən jьjьlьşь bula:

Ken tərtibendə BAPP tьŋ sintəbər plinumь hədəmtələrə turahьnda B. Işemquləl dakladь bula.

Ədəbejət uqьtvsьlarь, siksejə aqzalarь, ədəbejət tyŋərəge jetəksеlərе saqьrьla. Dakladtan hun kansirt.

BAPP həm Narkampras.

1—3

KINA D. K. A

Бegen həm ken hajьn.

Знойный принц.

Kəmidejə.

Sejanstar 6—7—30 9 həm ... 30 başlana kassa saqət 4 tan asьq.

АПУПС Хризантена.

Yktəber naїlsкə tipagrafejəhe. Başglallit vəkile №516

BARLЬQ ILLƏR PRALETARDARЬ, BERLƏƑEGEƑ!

17 NYJƏBER 1931 JЬL №248 (549)

BAŞQORTOSTAN

13 ENE JЬL SЬQЬ

KƏNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ΘLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT ΘRGANЬ

„QЬDЬL-MAJAQ" PLANDЬ 102 PR. QA YTƏNE

BAŞ QALARDA UNAN QALЬŞMAHЬN

Narqajaş təbəge Hulta] avɯl savite „Qɯdɯl-Majaq" kalxuzɯ jɯlɯq igen əderləv planɯn 102 pr. qa tultɯrdɯ. Ə, avɯl savite dəvmələndə plan varɯ 71 pr. qa qɯna ytəlgən. Sonki avɯl savite massavaj aŋlatɯv eştərenə əhəmejət birmaj. Şuŋa kyrə lə tiŋ tɯuqan. „Qɯdɯl-Majaq" kalxuzɯ tiŋ qalɯşmaqɯd, ul həddən „Plandɯ tultɯrdɯq" tigən jav ɯɯqɯdɯ kata.

Ƣ.H.

„IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ"

EŞSƏN QATЬN—QЬĐĐAR IGEN ƏĐERLƏV FRUNTЬNЬŊ ALQЬ SAFЬNA

ΘFΘ, XƏJBULLA QATЬN—QЬĐĐARЬ BΘTƏGEDGƏ ΘLGƏ BULЬRQA TEJEŞ „IGENSE", „BARIS" KALXUZSЬLARЬ QARŞЬLAV PLANЬ BIRDELƏR

EŞSƏN QATЬN—QЬĐĐAR

Igen şturmahɯnda jeŋev əsən kərəşkə

Igen əđerləv—his huŋlatɯrqa jaramaqan x ɯ lkes məhim kamp n ja. Θlkə Kamitətenen eşsən qatɯn—qɯđđar arahɯnda massavaj eştərđe kesəjtev, diligatkalar saverenej həm jaŋɯnar qorov turahɯnda direktivaları oşo kəngə tiklem partejanɯŋ tabɯnan jerenə jetkergəne juq. Oşo kəngə tiklem eşsən qatɯn qɯđđar jalɯŋɯn igen əđerləv kampanejahɯnda ytkerergə kərək ojoştorolmanɯ. Şunɯŋ arqahɯnda kyp kenə unɯnda qatɯn-qɯđđar ja pahɯnɯn qulaq ... lemen kulak həm ruxanɯlar igen əđerləvđe eləvgə fajdalanɯlar. Armɯj avɯlɯnɯŋ elekke batracka kalxuzsɯlar „Xəđer kulak juq, heŋgə bеđđən nəmə kərək" tip. „Ə, Oşo kəngə təbəge „Balşevik" kalxuzsɯlarɯn qajbɯber qatɯn-qɯđđar. Igen ja tavla ydeverđə, unɯn xəkymətkə...tip kulak hyđen qasqɯrlar.

Tebek qatɯn—qɯđđar avɯlɯ diligatkalar, avɯl savite aqzahɯ bulqan qatɯn—qɯđđar igen əđerləv eşen kympe kantrɯl bɯn ɯ relevən həm ərqɯ kypmeqə ytəleven yɯlmavɯ kyp kenə unɯnda nelməjdər. Qatɯn—qɯđđar arahɯnda sistimɯ revesə eş alɯp barɯlmaj, ə-kulak, ruxanɯlar bɯl jomşaqlɯqtan həq fajdalanalar.

Məsetle təbəge Məslim avɯlɯnɯŋ ... igen əđerləv kampanejahɯnɯŋ ... Langɯraftɯ

bylegendə eşləvse Langıraftɯ igen əđerləv kampanejahɯna maaŋzavɯjt itə. Ə ul kalxuzqa avɯlqa barɯvđan baş tartqan. Baranuf avɯlɯ savit aqzahɯ Gusiva „Min tik ultɯrɯv əsən tənəkkə werketeldem, bеđđə igen də, maj da juq..." tej.

Bɯl faktɯlar kyp kenə avɯl savite aqzahɯ həm kammunis bulqan qatɯn—qɯđđar tarafɯnan miđgelden javapɯ narɯstarɯna narɯq qujɯp jetkerəiməvđe aɯɯq derəblajđar. Bɯlar qatɯn—qɯđđar arahɯnda massavaj eştərđe qujɯvqa parteja tebək ojoşmaları la, jetakse qatɯn—qɯđđar yđđəre lə iqtibar birməven kyp hatələr. Bɯndaj sajasi xata qabatlanɯrqa tejeş tygel.

Hunqɯ kenđərđə Qɯrmɯbqalɯ Baltas, Zejansura, Məsetle, Qɯjqɯ təbəktərenən 3,874 qatɯn

qɯđ qatnaşɯ menən jɯjɯlɯştar təşkelev turahɯnda maqlymatlar bar. Ularđa 55 tapɯr qatɯn qɯđđar qɯđɯl abuz ojoştorop 2,690 sintnir igen tapɯrqandar, 647 bot tɯke igen zapasɯ sɯqarɯlqan. Lakin, bɯl eləşevđər gena ...

... tekəmilə mə ... lyşamlɯq ... igen əđerləvgə ...

KULAK AGINTTARЬ JAVAPQA TARTЬLDЬLAR

MƏSETLE təbəge Jaŋɯ məslim avɯl savije igen əđerləv planɯn nej barɯ 11,8 pr. qa ə kulak qa birelgən qatɯ zadanejənə 16 pr. qa qɯna tultɯrdɯlar. Sonki avɯl savite rəise Əxmətşin asɯqtan—asɯq „igen əđerləv planɯ real tygel" tip igen əđerləvđe yđ aqɯşɯna tapɯrqan. „Ə, kulaktarđɯŋ bytən igendəre juq" „tip ɯlɯrqa qɯɯəm setenləj onotolqan. Bɯl avɯl savitenə tebək kamitate tarafɯnan jeberelgən vəkil Fəjezef avɯl savite rəise Əxmətşinden hyđen derəblap tora. Ul: „Bеđ jerejeđ kulaktarđan da igen tapɯrɯvđarɯn həlan-q, faktɯlɯq barmajđar, şara kyrer inek tə min kulaktarđɯ belməjem" tej. Qɯtqɯhɯ Fəjezef igen əđerləv şturmɯn ɯjlamaj, kulaktarđan igenen ber hyđhеđ tapɯrɯv urɯnɯna ulardan faqat „horaj" qɯnɯ. Bɯna igen əđerləvđeŋ 11,8 pr. qa ə, kulak zadanejahɯnɯŋ 16 pr. qa ytəleveneŋ səbəbe lə oşo inde. Başnarkamjust brigadahɯ kulaktarɯ tikşergəneneŋ hanɯnda Meslimof tan 170 bot Valejyllindan 90 pot həm baş qalɯrđan ber nej tiklem igendar tapɯ. Ə. Fajezef həm Əxmətşindar kulaktɯŋ bɯl igenen kyrergə teləmagəndər. Igen planɯ tultɯrɯvqa jalpɯ tuplanmɯ a həm massavaj aŋlatɯv eştə alɯp barɯlmaqan, tɯke lə zapasɯn sɯqarɯv qa sara kyrelmagən. Ular kulak qɯlɯnɯ u naqandar. Əxmətşin həm Fajezef tɯn bɯl jenəjəttəre tikşerelep, Əxmətşin urɯnɯnan alɯnɯp həm javapqa tartɯla, Fajezef te urɯnɯnan alɯna.

SOT BRIGADAHЬ

XƏJBULLA TƏBƏGE QATЬN—QЬĐĐARЬ XUZALЬQ FRUNTЬNDA ΘLGΘ BULЬRLЬQ EŞLƏJDƏR

XƏJBULLA təbəge eşsən qatɯn—qɯđđarɯ şəjə ... kampanejalarɯnda aktif qatnaşalar. Tebək dəvmələnde 1—nyjəbergə tiklem qena faqat qatɯn—qɯđđar başlap jeberə menən 1153 sintnir igen qɯđɯl abuz menən tapɯrɯldɯ. 4005 humɯq zajəm taratɯldɯ.

Qɯlqadɯ savite qatɯn—qɯđđarɯ aɯrɯvsɯ aktifɯq kyrhətə. Ular sɯsqa hɯvɯv kampanejahɯnan aktiv bar eşte qatnaşɯp kɯɯlar. Bəte eşte lə rur malar tuɯ ytələ. Ular 66 sintnirđan qɯđɯl abuz ojoş tordolar. Dil gatkalarđan tɯrɯşɯp eştəve arqahɯnda bɯlɯr malɯđərɯ tebək dəvmələnde elgə urɯn tota. Purkut yđ teməne 20 humlɯq zajəm aldardɯ. Qatɯn—qɯđđar kalxuzɯ xuzalɯq—ojoştoŋɯna jaqɯnnan jarđam ojoştordolar.

Diligatka rđan tebək konfirinsejahɯ Qɯlqadɯ diligatkalarɯ ... unɯŋ ... 65 humlɯq zajəm menən nyleklənə.

KAMSAMULKA

Igen əsən vɯna şulaj kərəşergə kərək

113 SINTNIR QARŞЬLAV PLANЬ MENƏN TULTЬDЬQ

TAPURIN. Jaŋɯsɯntaş—tamaq vaɯlɯ „Igense" kalxuzɯ 19—yktəbergə yk igen əđerləv planɯn 100 prasintɯ menən tultɯrđɯ. Kalxuzsɯlar plandan tɯş 113 sintnir igen qarşɯlav planɯ birdelər. Planɯn 29—yktəbergə yk tultɯrɯldɯ. Besən, silus, kartuf ərləvđərđə şul kəngə yk 100 prasintɯ menən ytəlde.

„Igense" kalxuzɯ Olo Ərmet avɯlɯna buksir brigadahɯ jebərde. Brigada Ərmet avɯlɯna barɯ 3 kən genə buldɯ. Şuqa qaramaştan igen əđerləv planɯ 20 pr. artɯrɯp, silus laɯ, besən, kartuf əđerləv planɯn 100 prasint tultɯrɯp qajttɯlar. Şulardan tɯş 3 sintnir maj əđerlədelər.

„Igense" nen bɯl elgehe bətə kalxuzdar tarafɯnan da kyserelergə tejeş. Ul xəkymətkə bulɯqan aqsa bɯrɯştarɯn da zajəmdɯ la tyləp bətte.

Ə. S.

IL HAQLЬQЬ ƏSƏN JƏ D BOTI

ŞIŞMƏ təbəge Tənəreş avɯlɯ eşsən qatɯn—qɯđđarɯ yktəber XIV jɯlɯqɯ həm kɯla—tur ɯnzavɯtɯ tememenə 100 bot ɯ qɯđɯl abuz ojoştordolar. Igen tapɯrɯvđan bilgən aqsa ilde haqlav fondɯna birelde.

QAJMAL

„QATЬN EŞELER UL...

MIN... MIN TYGEL..."

ΘFΘ təbəge Turnaslɯ avɯlɯ Şəmsettinef yben „aktif" həmqarejə. Ul horavhđđ nejhed kalxuz eyrənələren ɯbɯnqa tɯjɯldanqan. Şul „aktif" ɯɯɯtɯr 300 kot igen aldɯ ə, xəkymətkə nej barɯ 8 sintnir tapɯrqan.

Şəmsettineften ej baɯɯna halɯp kartuf menən kymep qujqan igene sɯqɯɯ. Ul yden aqlar əsən „Min, min tygel... bɯl məqajɯn qatɯnđɯŋ eşeler..." tip aqlanɯrqa matuşa.

Yde igen jəşerep lə qəjeben qɯɯnɯna avđarɯrqa matɯşqan bɯl „aktif" tɯ javapqa tartɯrqa.

„BELEVSE"

DILIGATKALAR

SIPARATЬR MENƏN BY LƏKLƏNDELƏR

Qɯlqadɯ (Xəjbulla təbəge) avɯl savite qatɯn—qɯđđarɯ besən həm igen jɯjnav eşenə 100 pr. tɯ menən ɯɯqɯɯrɯlɯp, eştə ɯđɯlɯna qullandɯlar. Qatɯn—qɯđđar igen əđerləv eşendə lə ɯɯqɯlɯ qatnaşɯq kyrhətep, 66 sintnirđar qɯđɯl abuz ojoştorolдо.

Diligatkalar 200 humlɯq zajəm aldɯrdɯlar. Balalar majđanɯ diligatkalar şɯlɯqɯnda ɯɯ ɯp, tebək dəvmələndə berenɯe urɯn alɯn ɯldɯ.

Diligatkalar inɯejətivahɯ menən ɯpiktəkɯldar, xaqlɯ sɯnɯnɯktɯ ojoştorop, ulardan jɯjɯlqan 100 hum aqsanɯ kalxuz faɯdahɯna birdelar.

Qɯlqadɯ avɯl savite diligatkalarɯ bətə eştə yđđəre inɯejəti alɯp, aktiflɯqtarɯn kyrhəkkanlare əsən tebək qatɯn—qɯđđaqasɯmate ɯsemenən 65 humlɯq siparatɯr menən byləklədelər.

KAMSAMULKA

aparaş qatɯn—qɯđđarɯ 100 bot tan qɯđɯl abuz ojoştordolar

TƏPƏRƏŞ (Sɯɯmə təbəge avɯlɯ qatɯn—qɯđđarɯ yktəber ɯjramenen 14 jɯlɯqɯn tab'rik ɯv menən. 100 bottan qɯđɯl abuz ojoştorop, xəkymətkə tapɯrdɯlar.

QAJMAL.

appurtunistar kulakqa şulaj „juqaitalar".

„BARIS" KALXUZЬ ΘLGΘ BULНЬN

TUR. (tiliqramma) Alikəndur savite „Baris" kalxuzɯ igen əđerləv planɯn 100 prasintqa tultɯrdɯ. Kalxuzsɯlar həm qatɯn—qɯđ kalxuzsɯlar 20 prasint qarşɯlav planɯ menən tultɯrɯrqa hyđ birdelər.

In jaqşɯ kalxuzsɯlardan şturɯm brigadahɯ teđelep, 10 nyjəbergə plandɯ nej barɯ 23 prasintqa ytəvse jaŋqɯđɯq xuzalɯqlar arahɯnda eşləvgə jebərelde.

IVANUF, RTIŞEF

Yktəber 14 jɯllɯqɯ

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təbəge Nikifar avɯl savite „PRAVDA" kalxuzɯ yktəber 14 jɯllɯqɯ ismenə Qatɯn—qɯđ kalxuzsɯlarđan Qajɯn—tamaq həm J—Vasiljefkə kalxuzdarɯna 6 keşelek ɯɯɯsir brigadahɯ jebərđe. Ul brigada qɯđɯl abuzdar ojoştorɯşɯq ΘJƏNEJEF DƏVLƏTŞIN

ŞIŞMƏ təbəge „Qɯđɯl yktəber" kalxuzɯ tuŋqɯ herəvđe yđ aqɯşɯna taşlanɯ. Plandɯ ytəv əsən beravđə q jɯqɯrmaj. Heđemtələ 420 ga herəhe urɯn qa 282 ga herelep plan 60,7 % qa qɯna ytəlde. Tuŋqa herəvgə n ɯq birməvselər javap birergə tejeş.

N. VƏLEJ

UNЬŞTЬ DΘRƏTΘ BYLERGƏ

Maskav, 15. SSSR kalxuzɯ ... kypten tygel, kyp teşektarđa kalxuz dəxuttarɯn ... tep prinsiptarɯn ... kalxuzdar unɯştɯ xeđmətlər hanɯna həm ... ştə ... şanɯn nyləgəndər. Unɯştɯ jəŋ ... unɯşɯ bylev prinsiptar ... yktəber ... ...

SSSR ƂA.

Ispanejəla april, maj vaqıjaları vaqıtında rivəlytsejıŋ ezemdə əđerlev.

Hyrətta: rivəlytsejun eşsene qul ɯɯqɯndan menən termegə alɯp bara lar. Hyrət Ispanejəla april, maj ɯ əɯnɯnɯlarɯ vaqɯtɯnda alɯnqan.

Eşse kalxuzsɯqa balɯq kansirvalarɯ

1932 nse jɯlda „sajuzrɯba" jaŋɯ balɯq kansirvalɯ kamnatlarɯ halɯv əsən 29 miljun hum aqsa jeərergə qarar itte. Bɯl kamnatalar ... jɯlɯna 275 miljun banka kansirva ɯɯrasaktar. ... 2 miljun hum jebərasak.

Kinder, jeten eşləvse zavuttar

SSSR Narkamfinɯ 1932 nse jɯlda jeten eşləvse jaŋɯ 40 kinder zavɯtɯ ... jɯlda eşse başlajasaqtar.

Sajuzda kypme arɯş saselgən

Bətə sajuzda 10 nsɯ nyjəbergə 34 miljun 403 meŋ giktar arɯş saselgən—plandɯŋ 89 pr. tɯ 31 miljun 515 meŋ giktar tuŋqa herelgən plandɯŋ 74,6 pr tɯn təşkil itə. Təŋjaq kɯraj, Karileja kenbajɯş Məskəv həm Ivanəvski ɵlkələre, Tatarstan Urta-Vulqa krajđarɯ tuŋqa herəv planɯn tultɯrđɯlar.

Pridprejətejələr halɯvqa 890 miljun

1932 nse jɯlda „sintɯrsajuz" patripkapiratsejalarqa pridprejətejələr halɯv əsən 890000 hum aɯsatɯa Şunɯŋ ɯsenən 115 miljunɯ jaŋɯ magazindar halɯvqa, 220 miljun hum fabrik—kuxna həm aşxanalarqa, 100 miljun humɯ ikmək zavɯttarɯ həm mixaniklaştɯrɯlqan pikarnəjđarqa, 160 miljun humɯ bet tirmələrɯ həm susqa aşatɯv punkttarɯ, 75 miljun humɯ jəşelsələrđe haqlav həm het, jəşelsə aɯɯqtarɯn eşləvgə, 100 miljun humɯ qala ajlanahe xuzalɯqtarɯn alqa jəbərvgə, 45 miljun humɯ patripkapiratsejalarđɯŋ transpɯtɯn kiŋajtevgə həm başqalarqa totolasaq.

„JƏMHYREJƏTSELƏR" ISPANEJƏ RIVƏLYTSEJƏNIRƉƏREN EĐƏRLƏJƉƏR

Ispanejə karul Alfunɯ XIII qa qarşɯ ... „Jəmhyrejətseler" ... Ispanejə kampartejahɯnɯŋ ... „Mandu—Abrera" gazitə ... başlanɯlar. Ispanejə kampartejahɯnɯŋ ... gaziten bətə Ispanejə eşsələr ...

JAPUN QƏSKƏRĐƏREHEN YLEME

Şanxaj, 15. Gintral MA Nanikinqa Mənɯyrejalqe huqɯştan frunttan eɯərqə un ɯlalar. Hava ... japonejə təjarə „NANKIN" ... Gintral MA Japun qəskərđəreneŋ ... 500 Japun haldatɯ ... tɯrɯp ... şarɯlqan. ... GAJ NA PRISS, gaziteneŋ xəbər itevenə kyrə ... Japun ... X ƏJLYNSZƏN qəskərđərenə ber kem tarafɯnan da jarđam kyrhətelməj.

ve bujɯnsa Japunejə qəskərđəre hamanda uŋɯşɯđ ravesta

JAPUN AGINTЬ AQ GYARDIS QULQA ALЬNDЬ

Bajpin Qtaj vlastarɯ Mənzyrejə stansahɯnda, Xərəindən kitevse aq gyardis Vɯakɯftɯ qulqa aldɯlar. Tentev vaqɯtɯnda Vɯakɯftan Xərəindəge Japunejə huqɯş vəkildərenən Mənzyrejə stansahɯndaqɯ Japunejə huqɯş agintɯna jebərelgən ber xat sɯqtɯ. Vɯkɯ yden „Amur qadaqtəkɯnɯ Xərəindəge aktif tərkəmə" aqzahɯ itep kyrhətə. Unɯn kyrhətevenə bujɯnsa, Xərəin tərkəmenən bytən qatnaşɯvsɯlarɯ K.V.Z.D.I.A. savit eşsehenə qaraɯɯ tirrar ojoştorov əsən Manzyrejə stansahɯna həm Xajlar, Sɯsikarqa jebərelgəndər.

JAPUNEJƏNEN MILLƏTTƏR LIGAHЬNA NUTAHЬ

BIRLIN, 15. Japunejə xəkymətə millətter ligahɯnɯŋ gintral sikritarɯna jaŋɯ nuta tapɯrɯrɯ. Nuta la „Japunejə xəkymətenen fikere bujɯnsa millətter ligahɯnɯŋ sikritarejatɯ dereɯ bulmaqan ɯɯɯderevđər tarafɯv julɯ menən jəmaqatselek fikeren jalqɯş julqa toɯərđə Qtajđɯŋ jaŋɯ nutahɯ taqɯ la 8—nyjəberđə bulqan TƏNSZIN vaqɯjqalarɯna qajtɯp, Japunejə xəkymətə Qtajqa siktən tɯş qatɯ qurqɯnɯɯ tɯvđɯrɯlɯ tip jađa. Qtaj xəkymətə 3 nse jaqtan bɯđqɯɯqa qɯɯɯlmaqan kamisɯjəneŋ teđələven talap itə. Bɯl kami elegə Jɯvɯrapa ildarenəŋ TƏNZZIN daqɯ alɯsardarə inergə tejeşle" tej.

Məsetle qatɯn qɯđđarɯ igen əđerləvgə ɯɯqtɯrɯlmaqandar

MƏSETLE tebək jetəkselərɯ hunqɯ kenđərđə tiklem qatɯn qɯđđar arahɯnda eşləvgə tekə tep qaranɯlar. Igen əđerləv kampanejahɯna əđerlek barqanda qatɯn—qɯđđar arahɯnda jalpɯ eştərə betenlɯj alɯp barɯlmaj. Tebək gazite „KALXUZ BAJRAQЬ" yđeneŋ tavge namirɯnan başlap 6 nɯɯ namirɯna (yktəberđen tavge jartɯhɯna) tiklem qatɯn—qɯđđar turahɯnda barɯ ber keskə gena maqala urɯnlaştɯrɯ menən siklenqən.

29 nsɯ sintəberđə Əpsələmavɯ ɯɯnɯŋ qɯđɯl urdinɯ partizan Nurməxəmmətef kulaktar tarafɯnan vaxşɯlarsa ɯɯɯrelevenə javap itep, şul uq avɯl qatɯn—qɯđđarɯ qɯđɯl abuzdar ojoştorop başqa kalxuzɯ qatɯn—qɯđđarɯ saqɯralar. „1 nse maj" kalxuz qatɯn—qɯđđarɯ 45 jekle qɯđɯl abuzdar ojoştorop yđđəre abɯɯ punktɯqa iltələr. Məsetle avɯl qatɯn—qɯđđarɯ brigadalar teđen 260 sintnir tɯke igen sɯqaralar, xəkymətkə tapɯrɯlalar. Bɯna bɯl faktɯlarɯ tebək gazite bеđə tora elep ala almaqan. Bɯl baslanqɯs eş heđəmtələr arahɯna qalqan qatɯn qɯđđar jalpɯnɯn ojoştorov xarakaten kosa t rqa tɯrɯşmaqan. Bɯlar gazit bitəndə faqat ike adna vaqɯt ytkəs kenə kilep sɯqɯlar.

PARTEIJƏ KƏMITƏTE, tebək başqarma həm tebək kalxuzsajuz qatɯn-qɯđđar menən jetəkse ... dardɯnda la qatɯn-qɯđđar turahɯnda eik ađ gena „də en ... veştar" ajtelgən, jəki betenlə ler nəmə lə ajtelməgənen kyrəđ. Yktəberđeŋ 20 hendə yɯkərdɯlqən tebək plinumɯnda plinum aqzahɯ Zaripɯva: „Bɯnda herəv də qatɯn-qɯđđar turahɯnda ber nəmə lə ajtmənə. Ular arahɯnda eş betenlaj juq. Θlsəm tebəktəge ɯɯqɯqan vəkildər idđar jɯjɯlɯşɯ menən eşte betelar. Lakin, tɯke igen tapɯrɯvđa həm qɯđɯl abuzdar ojoştorovđa qatɯn-qɯđđarđan iđarqa qarajɯnda aktif ɯɯđərenə qul helɯp qarajdar. Tebək ojoşmalarɯnan jetəksəlek juq. Qatɯn-qɯđđar arahɯnda eşte kesəjtkən ɯɯɯq beđđə tebək bɯl tiklem utta qalmaɯ ineɯ" tej.

TƏBƏK KALXUZSAJUZЬ qatɯn-qɯđđarđɯn tebək kiŋəşmehen ytkərməgən. Tebək ojoşmalarđɯn ɯrehe lə igen əđerləv eşɯ menən qatɯn-qɯđđar kiŋəşmahe ytkərmegən. Ular arahɯnda eşləv turahɯnda direktif birməgəndər. Yktəber ajɯnɯŋ ɯr adnahɯ əsendə tebək kalxuzsajuzɯ tebək qatɯn qɯđđar kiŋəşmahen saqɯrɯvɯn hɯɯda ike ɯpqɯr qarar sɯqara... Lakin ularđa bojomqa ɯ qarɯlmaj. Qatɯn qɯđđar jetəksəlek i ev tygel, eştər ɯɯɯđɯŋ inɯejətivalarɯn tomalav kevek faktɯlar bula. Məsetle parkumɯ eigəhendə kalxuzɯ qatɯn-qɯđđarđɯn ...

tɯɯgehen kiŋəşmənən qajtqa ɯmaqɯl avɯlɯ Qilimzada Məxəmətjanɯva siparatqa jɯjɯlqa qatɯn-qɯđđarqa yđeneŋ ɯɯɯkən ɯren hejləp anlɯta la, brigadɯ Dəsmexəmətefkə barɯp: „Min igen əđerləvđə heđqa jarđam sɯmɯn, mɯnɯ nindaj də bulhɯ eş biregeđ," tej. Lakin, Rəsməxəmətef „Kit ɯɯnan, ɯɯqɯrlap jerəmɯ, igende hinən başqa la ɯɯrlarɯđ ale" tip hygep sɯqara.

„Bеđđeŋ tebəktəge kampanejalarđɯ ytkərev qatɯn—qɯđđar əsən tygel, xatta iđərgə lə elk avɯr ale" tip, parteja dirktifɯna qarɯma—qarɯŋ ɯulqan qaraɯtar tɯbəge ojoşmalarđa qɯna tygel, tebək ajɯrɯm jetəksələr arahɯnda la bar. Uraza j jɯjnav kampanejahɯnda qatɯn-qɯđđar xeđməte ojoştorolmaqan. Ular qɯđɯv eş osoron qanaqqa jerɯɯp ytkərələr. Ə, qajđa eş jaqşɯ qujɯlqan, unda qatɯn-qɯđđar jəbergən jetəksələrgə qarɯqanda lə aktif eşləjđər.

Şul uq Məsetle avɯlɯnda 2—yktəberđə bulqan jacəjkə sikri ɯɯlɯrɯ, kalxuz prɯɯəɯedarenen diligatkalar menən ɯɯrlektɯ ytkərelgən igen əđerləv kiŋəşmahendə tɯke Xəlil avɯl savite prɯsidatə e—parteja kandidatɯ Juldaşɯ: „Beđđə igen juq, planɯ 60 pr. qa keskə tultɯrɯp bulɯr" tej. Ə şul uq vaqɯtta bɯl avɯlda xuzalarɯ ɯɯldɯ ɯ 2 ... şul uq jɯjɯlɯşta Fasxetdinɯva Jemenur bɯndaj kulak jarɯlarɯna qarata: „Igen bar tik ɯɯn ta aŋlatɯv eştəre alɯp barɯlmaj, kulak həm igen spikylatsejahɯ menən kərəş juq qɯna tygel, xatta ajɯrɯm jetəksələr Juldaşɯ Ƣənəjdyllin kevektar kulakɯ jaqlajdar. Şunɯq ɯɯ plan tultɯrɯlmaj" ... bɯlap ta eş ɯɯɯ laj torqan.

Qatɯn—qɯđđar kesə menən qɯđɯl abuzdar

Qatɯn—qɯđđar arahɯnda jalpɯ eşteren jɯjep jɯɯrev arqahɯnda 1—2 ken əsendə şul uq Məsetle avɯlɯnda 360 bot tɯkə igen tarɯldɯ. Şunɯn qɯđɯl abuzdar ojoştorop qatɯn—qɯđđar igende 90 saqɯrɯm Sɯləjəqə yđđəre iltələr. Şunɯŋ menən bergə, silos jamɯ qađɯp qatɯn—qɯđđar kesə menən ber nisə jəđ tunnalar besən silaslanɯlar.

Ə, şul uq vaqɯtta jaŋɯ Məslim avɯl ɯlaqɯ qatɯn—qɯđđar igen əđerləv turahɯnda ber nəmə ne'məjđər igen əđerləv turahɯnda ytkərelgən qatɯn—qɯđđar jɯjɯlɯşɯnda kulak jalsɯhɯ Xatira „Beđ asqa ɯaɯeđ, beđđə igen juq" tip sɯqɯa, başqalar igendərđəŋ hɯɯɯɯp betməven kyrhətələr. Tik Valejeva Məsəra" igendar eɯeɯɯ halɯnmaqan, tɯke igendar kyp, plandɯ tultɯrɯrqa mɯmkin tip ularqa ...

Heđəmtələr bɯl avɯlda kulak həm dinɯɯlarđeŋ qotqohɯ kalxuz qatɯn—qɯđđar arahɯna tiklem tarabɯvɯ belende, Şul uq jɯjɯlɯşta 5 qatɯn—qɯđđan brigada teđelep eşkə başlanɯ.

Θlkə Kamitat Məsetle partejə tebək ojoşmahɯna qarata ojoşlav sarahɯ kyrđe. Hunqɯ kenđərđə tebəktə qudqalɯş başlandɯ. Yktəber ajɯrɯmɯna qarata „PARTIZAN" KALXUZNITSALARЬ BRIGADA ,TƏĐƏP, 300 BOT TЬKE IGEN ɯAɯɯRDЬLAR. Aktif qatɯn—qɯđđar avlakland lar ƏPTERƏXIM AVЬLЬ QATЬN—QЬĐĐARЬ 151 JƏKTƏN QЬĐЬL ABUZ OJOŞTOROP YĐĐƏREN ŞTURЬM AJЬ ADAQЬNA TIKLEM MABLIZAVAT ITTELƏR. Şulaj uq LƏMƏZE—TAMAQ QATЬN—QЬĐĐARЬ 159 SINTNIR IGEN TAPŞЬRЬP, HABANAQ AVЬLЬ QATЬN—QЬĐĐARЬN TINLƏŞERGƏ SAQЬRĐЬLAR. Təkə avɯlɯ Maltyxa, Mastyra iengələr yđđəren igen əđerləv kampanejahɯ bujɯnsa uđernik tip iqlan itep 100 saqɯrɯm alɯɯlɯqtaqa buşatɯv pankɯtɯna igen taşɯjđar.

Bɯna bɯlar bətəhe lə Parteja Θlkə Kamitətenen Məsetle tebəgenə qarata birgən direktivalarɯnɯŋ heđəmtələre. Bɯqa tiklem bulqan x talɯđɯ qaɯɯlavđarqa qarɯşɯ ajɯvhɯđ kərəɯev—VKP(b) tebək kamitate' ajɯrɯvse qatɯn-qɯđđar ...

Igen jəşerevse kulaktar jazalarɯn aldɯlar

MƏSETLE təbəge Olo-Aqa avɯl savitenda həm tebək dəvmələndə ge başqa qajɯ ber avɯl savittərendə lə tɯke igen zaɯɯɯn sɯqɯɯv turahɯnda kalxuzsɯlar həm jaŋɯ daqɯtar arahɯnda aŋlatɯv eştəre alɯp barɯlmaj. Olo—Aqa avɯl savitendəge kulak Nasiɯullin Xəsej ga 55 sintnir zadanejə birelgən la, ul 46 sintnir qɯna tapɯrala „minen bytən igenem juq" Başnarkamjys brigadahɯ Nasiɯullindɯŋ eşen tikşergəndeŋ hunda, unɯŋ 234 bot igenen tabɯla. Unɯn 118 ... xuz aqzahɯ" Ləşkuva Jevdakejə „igenem juq" tip kalxuzdan igen ala. Ə, unɯŋ tɯke igene bula. Jetmahə tɯke igendən 15 boto kymqən jerenda tabɯla (brigada tarahɯnan unɯŋ kulak bulɯvɯ asɯlɯ). Bɯna bɯl avɯl uj m tan ber igenen birməvselərđən Ləşkuva javapqa tartɯlɯrqa, Nasiɯullindeŋ 170 bot igenen həm ber ad melkəten kanfiskavajɯ itərgə bulɯndɯ.

Bɯl avɯl savitendə kulaktarđan igen zadanejəhen tultɯrɯv alɯp barɯlmaj. „Ahmetsin" igen ɯɯ sintnir zadanejehen 23 sintnirɯn qɯna tapɯrɯvɯɯ kulaktarđ n (Xəsəjenɯttar) 309 bot igendə tabɯla. Xəsəjenɯttarɯŋ ɯɯrehe 1½ jɯlqa ajɯrɯla, ikenɯehe ɯkenɯehe ber jɯl mazɯrɯ eşkə xəɯɯm itələ. Tabɯlqan igendar həm ber nej tiklem məlkəttəre kanfiskavat itelde.

SOT BRIGADAHЬ

100 Sintirle qɯđɯl abuz

Θfə təbəge diligatkalarɯ „8—mart" tegev faprigɯ qatɯn—qɯđđarɯnɯŋ məɯazapatenə javap ...

MARKSIZEM—LININIZEM TƏRBEJƏHE JUĢARЬ BAĐQЬSQA

PARTEJƏ UQЬVDARЬNЬN XƏĐERGE TOROŞO QƏNIQƏT LƏNRLEK TYGEL UNЬ SЬJFAT JAĢЬNAN JAQŞRTRUĢA PARTEJƏ UQЬVЬN NARЬQLAMAVSЬ APPARTUNISTARĢA, UNЬ ƏĐƏVSELƏRGƏ QATЬ ATPUR BIRELHEN

ƟFƟ QALAHЬ I—TƏRƏGENDƏ

PARTEJƏ UQЬV SELTƏRĐƏREN KAMPLIK TAVAJT ITEVĐEŊ QAJHЬ BER JOMĢAQTARЬ

Өfə qalahьnьn ɛerense təvək kyləmendə tikşerilgən 23 jacəjkələ 11 tөrlө uqьv seltəre ojoş torolqan. Uqьv seltərđərenə kandidat həm partejə aqzalarьnan ɛətəhe 985 keşe, partejħeđar 1229 keşe ɛьqtьrьlqan. Siltən torop Kamvuzda uqьvsьlar 48 keşe. Bьl turala Өlkə Kəmitətten razvirskahь tulьhь menən atqarьlqan. Siltən torop savit partejə məktəɛenə 25 keşe urьnьna nəj ɛarь 2 keşe genə alьnqan. Timakьlitəɛəktə partejə uqьv seltərđəren kampliktavajt itev eşe qaniqətlənerlek ytəlməgən. Kammunistar ɛigerəktə kandidattar tьnaraktarqa tulьhьnsa ɛьqtьrьlmaqandar. In jaqşь partejəhed udarniktar ...

... didat itepalьnqandar, hisɛervaqьt səjəsi uqьv kyrməgən xəttə minimum dərəsələ genə ɛulha la, səjəsi ɛeleme ɛulmaqan partejəhьđđar şul uq vaqьtta səjəsi jaqtan kesle iptəştər ɛьlar ɛetəhe lə ɛer tyŋərəktə uqьjdar. Bildələ ɛьndaj mitьdtan his ɛer vaqьt teləgən hedemtəne ketergə memkin tygel. Oşo kengə tiklem partejə uqьvđarьna kereşməgən (Başkandьr, Nar kamsnap) jacəjkalarđa ɛar.

Lininizem palitikariumejə, Ikanum palitika tyŋərəktərenən ɛaşqalarь ɛetəhe lə ɛle ɛulha pragramdar menən tə'min itelməgəndər. Kandidattar məktəɛe həm ɛaşlanqьs səjəsi məktəptər esen uqьv əsəptarь, litraturalar juq. Baŋgiz tarafьnan zakazdar ɛle ɛulha ytəlməj.

Partəjə uqьvđarьn ytkərev kenendə terle kaŋəşmə, ultьrь- ...

ştar ytkərev arqahьnda (Narkamsnap, Başpraltsavit) tynərak tarqa jerev parisinьa tyŋənəjə jaki zənatelər ɛeten laj ele lep qalalar. His ɛer qəfev lerlek səɛəp sulmə'sьnsa uq tyŋərək jetəkselərə həm tənlavsьlar (Başkandьr) zənqejəgə passif jerəjlar, jəki ɛetenləj kilməjđər. Tyŋərəktər dəimi tənləvsьlar menən uqьtьlməqandar.

Məsələn: 4—5 aqas jarьv zavьtьndaqь iske partejə məktəɛenə 37 keşenən ɛerense zənətejələ 21 keşe, unan 15, 6 nse zənətejə lə nəj ɛarь 6 keşe qatnaşa.

... qan. Uqьv seltərđəre jetəkselər menən ɛan jaqьnan tə'min itelhələr đə ulardьŋ kvalifikatsejaları qəniqətlənerlek tygel. Qajhь ɛerəvđəre sьjfat jaqьnan ɛik tyɛən tərələr. Өbtəvenə əđerlənməj kilələr. (Kuspramsajuz) kypsek tyŋərəktərđə ajьrьm timalarьn ytkəndə unь praktikaqa, urьndaqь şarttarqa ɛəjləp tikşerməjđər. Kyrgəđmə pasubejələr qullanьlmaj, Qajьь ɛer jetəkselər tarafьnan timalar tьŋlavsьlar alьnda kin kyləmdə həlьp tikşerelməj. Likseja julь menən genə ytkərev tindinsejələre lə juq tygel.

Ajьrьm jetəkselərđəŋ zənətejəgə əđərlekhed inevđəre kyp vaqьt məsələne jaŋьlьş aŋlavqa tiklem kilterep jetkerə. Məsələn: 4—5 aqas jarьv zavьtьnda kiske savit partejə məktəɛen ...

d ge prapagandis (Kamvuz studintь) Nikifirev sьjnfi kөrəş turahьndaqь məs'ələlərđe tikşergəndə: „sekymətten 3 tөrlө sьjnfi kөrəş furmahь ɛar: iqtisadi, səjəsi həm „stixeja" furmahь „tigən o idejalugejə furmahьn ɛəjənləj jaqalqan S.S.S.R. daqь sьjnьflar turahьnda iptəş Nikifirev tyŋəndəgesə teşendergən. „Bezđə ike sьjnьf ɛar. ɛurьvajə sьjnьfь həm pralitarejat sьjnьfь. Şunan hun ydeneŋ zaŋьn aŋlaj haləp, tədatergə ujlaj đa „ɛezđə pralitarejat sьjnьfь həm eşse sьjnьfь ɛar" tej. Bьna ɛьl qьđqanьs faktьtar ɛetəhe lə partejə jacəjkalarenen partejə uqьvđarьnьŋ ebtenən jetəkselek itməvđən kilep sьqa... qandar dissiplinə jomoşaq. Satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitьd tarь qullanьlmaj. In jaqşь aktif partejəhed udarsьlar həm kandidattarđь uqьv seltərđərenə ɛьlqtьrьv eşe qaniqətlənerlek tygel. Tyŋərəktərđe kampliktavajt itev eştəre lə difiinnsejal jəhətten qarap ytkərelməgəndər.

MARKSIZEM—LININIZEM TƏRBEJƏHEN BIREV EŞENƏ NARЬQ BIRMƏJ, UĢA TOTQARLЬQ KILTEREVSE- BƟTƏ TƏRLƏ APPARTUNISTARĢA TEJEŞLE ATPUR BIRERGƏ KƏRƏK. BЬL EŞTƏ KANKRIT ĢƏJEPLELƏRGƏ PARTEJƏ JULЬ MENƏN OJOŞTOROV SARALARЬ KYRELERGƏ TEJEŞLE. Balşeviktar jetəkselegen tə'min itməj torop, marksizem—lininizem tərɛəjəhen ɛirev eşen tejeşle đərəsəhenə kytərev memkin tygel.

BAJMAQ TƟBƏGE GƏZITEN KYĐƏTEV

„Qьđьl ɛajmaq" partejə uqьv esen KƟRƏŞTE OJOŞTORA ALMAJ

Marksizem-linizem tərɛejəhenen əhəmejəten eşsеlər jalpьhь arahьnda kin aŋlatьv həm ɛьl turalaqь partejə direktiftarьnьŋ ytəleşen apparatьl ɛarlav ytkərevđe ojoştorovđa təvək gəzit eđtənə siktən tış dur ɛurьs jəkmətelə.

„QЬĐЬL BAJMAQ" ƁЬL ƁURЬSTЬ YTƏJME HUN?

Beđđəŋ qarap sьqqan (N 2.6 7, 8, 9, həm 10) handarda kyrelgənsə „QЬĐЬL BAJMAQ" gəzite marksizem lininizem tərɛejəhenəŋ əhəmejəten kin eşselər jalpьhьna aŋlatьv eşen ojoştora almaqan. Tik partejə uqьvьnьŋ ɛaşlanьvьn ɛelderev furmahьnda sьxьmalь zadanejalar ɛirelə. (6 han gəzit) şunda uq —„1931-32-jьlqь partejə uqьvьn ojoştorovđьŋ ɛurьstarь" tigən timala məqələ ɛirelə.

Məqələnen timahь ojoştorov kurьstarь tip qьsqarьla la, ɛьl qьvьŋ qьna. Məqələneŋ esenđə ojoştorovđьn kankrit ɛurьstarь turahьnda ɛer namə la juq. Təvakten „xurlьqlь raveştə joqlavьnan" zarlanьvđan udmaj. Oşonan ɛaşqa gəzitteŋ 10-hьnda tiklem marksizem lininizem tərɛejəhe turahьnda ɛer ...

sistimalь raveştə apiratif jaqtьrta ɛarьv juq. „Qьđьl Bajmaq" gəzite uqьvđarđь ɛaşlavđa Өlkə Kəmitət kyrhətkən metdətten 15 kөn hun qьsqьrta. Bьnda la ul yđe əjtkəndəj „xurlьqlь joqoqa" talьp qalqan..

HƟƟƟMTƏ:

„QЬĐЬL—BAJMAQ" gəzite marksizem—lininizem tərɛejəhenen təp ɛurьsьn aŋlamaqan. Ul turalaqь partejə qarardarьn kin aŋlatmalar menən ...

Partejə uqьvđarьn kendəlek səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna ɛajlav, unьŋ sьjьnьfi esen kөrəş, uqьv seltərđərendə tartip, uqьv kitaptarь, uqьv əsəptarь menən tə'min esenisek torov, jetəkselərđeŋ kvalifikatsejələre, səjəsi ɛelemdəştəren ɛarlav, ulardь ...

Qьđqahь „QЬĐЬL—BAJMAQ" gəzite marksizem—lininizem tərɛejəhenen əhəmejəten tejeşensə jaqtьrtьvđь ojoştora almaj, samatyk hađlьqьna ɛalьp qalqan.

ƏBJƏLILDƏ PARTEJƏ UQЬVĐARЬNA TOTONOROĢA „VAQЬT JUQ"

Partejəŋ Əbjəlil təvək kəmitəte qararь ɛujьnsa partejə uqьvdarь 1—yktəɛerđən ɛaşlanьp tyŋərəktərgə ɛetəhe 200 keşe alьnьrьqa tejeş ine. Ləkin oşo kengə tiklem kypselek jacəjkalar partejə uqьvđarьn ɛaşlamaqandar həm uqьvqa jalep itergə tejeşle ɛulqan partejəsədьŋ, kandidattarđь ja lep itə almaqandar ələ. Şulaj ...

fajđalanьlmaj—sənki ɛьlarđen kyɛehe militsejə jəki ɛalmaһь zavxuz xeđmətenə ɛerketelgəndər. Kurьstar arahьnda təzrine alьştьrьp torov esen kurьs—kəŋəşmələr ytkərmәjđər. Urьnđar đa kyp iptəştər „kurьstь ytkərergə vaqьt juq" tip qarajđar.

Səjəsi nađanlьq menən kөrəşev eşenə „vaqьt juq" tip qarav—ɛalşeviktar hyđe tьxьel ul. ...

QOROLOQ MENƏN KƟRƏŞ-URAZAJ ƟSƏN KƟRƏŞ.

(Iptəş Mьlьtьftьŋ qoroloq menən kөrəş ajqarь jьjьlqan ɛetə Sajuz kanfirinsejahьnda 1931 nse jьl, 30 nsь yktəɛerđə həjləgən həjləmənən)

III— QOROLOQ MENƏN KƟRƏŞ ƁURЬSTARЬ TURAHЬNDA

(Ɓaşь ytkən handa)

Bьl kanfirinsejanьŋ qarьlьv faktь yđe yk avьl xuzalьqьnda ɛeđđen xəđer hanqa qaraqanda sьtatqa ɛьqьrьq udar jahaьtьvьđ đь kyrhətə.

Ɓeđđen iqtisatьɛьđ yđəgəndə urazaj kylarev esen həm şunьŋ menən ɛergə qoroloq menən kөrəş itmək avьl xuzalьqь ɛraktьvudstьvahьnda xeđməten ...

iqtiɛar itergə kərək. Ɓeđ oşo məs'ələren hər tarafьtan ejrənergə həm ɛьl dəvmeldəge ɛannь tikşerevđərđen SSSR daqь ...ьrь menən genə tygel, ɛəlkem Javrapa həm Amirikalaqьlarь menənđə ɛitdi ravestə taɛьşьrьqa tejeşɛeđ. Bigerəktə ɛьl ɛaralardan oşo jaqьn jьld ar esendə praktik fajđa ɛirə alьrđajđьrьn ...

... nan xalda ɛitdi ɛojomqa atqarьlə ikən, ɛe đən məssətarь ɛeđ eşən ul đur ɛulmaha la, qorolo q q a q ɛrşь k ө r ə ş t ə m ə x ə l i i ɛ ь n ь l a ş t a r đ a qьjьatьь Ɓer namə ɛьuq: ɛeđ xəđer, qoroloq jelkəɛeđgə ɛik ььq udar ɛirgən 1921 nse jьlqa qaraqanda saqьştьrmalьlьq keslәɛeđ.

... dara eşendə qa ... tьp itə Hed xəđer avьl xuzalьqьnda tyge, jəki ɛьl namane jə şьrtьvqa dimləv menən genə qala almajььqьđ. Heđ đurmьş keskəjmə xuzajestvinnik ɛulьrqa tej şegeđ. Kyp kenə urьndarđa ɛьl praktik ravestə alьptarьla, ləkin ɛьl qьna qəniqətləndermaj. Ɓьl eŋ ojoşqan xalda ...

... saq, ... is jaqьnda tormoşqa atqarьlьv odaqьna hudьlaьuq.

Ɓeđđen ɛurьs—qьđьv alqa ɛarьvdan tora

AUL XUZALЬQЬN IKANUMLAVQA KYBƏRƏK DIQQƏT ITELHEN ɛeđ ɛьnda ɛьna oşondaj hedemtə ɛьqarьrqa tejeşɛeđ.

... izik laş... ajəmejətenđə xəđerge toroşta ɛeđđen, yıkən ɛьvatьn 90 nsь jьldarьnan alьp, ɛeđđen tiđə qoroloq ɛula kilevđen təp səɛəp həm şarttarьna ɛəjəneşle namalar qьđьqhьndьra. Şuna kyrə qoroloq jaqrafejəhe həm ularđьŋ ajьrьm tenəktərđə jьş, jьş kilevе, ajьrьm təɛəktərđəge qoroloqtarđьŋ kankrit yđgəreştəre həm ɛaşqa şundajđarđь ejrənevgə kesle ...

... nenen XIV nse jьlqa ... ьvlь ɛaat itevđəŋ kərəge ɛarmь? Ɓэə tarix dərəmьnda, kapitalizemdь qolatьv həm satsejalistik jəmqejət təđev ɛьmaq elkən ɛurьstь ɛulđьrьvqa his kem totonmaь, ə ɛalşeviktar ɛьqa totondь həm yđ eştəren şəqtaj unьş menən ɛojomqa atqaralar (şavlь alqьş).

Ikense jaqtan, əgər ul ɛьnьlap ta qujьlqan həm eşte ɛel ...

... eşendəge jaŋь ɛurьstarqa ɛəjlangən. Agranum iptaştər şunьŋ menən iħaplaşeged. heđđeŋ avьlda eşləv şarajьtьqьđ xəđer ydgərde. Heđgə xəđer tarqav, vaq xuzalьqtar menən eşlərgə tura kilməjəsək. Ə, satsejalistik ere xuzalьqtar ojoştorov ɛurьstarь menən şeqəllənergə tura kilə, Ɓьl heđđə salxuz, kalxuz MTS lardan xuzalьqtarь menən ...

... Bresejələge daklatsьrđьn ɛerehe neŋ ɛьqьşь ɛьmaq qьşqь huqarьv, tupraqtь tandьrьv həm ɛьtan şundaj in əđ tigəndə kaŋəkheđ taqdim ɛujьnsa qajhь ɛer iħaptar menən genə qəniqətlənergə jaramaj, ikense jaqtan—unь ɛitdi ravestə iqlisadi nigeđləv esen yđ vaqьtьnda saralar kyrelməhə, in jaqьь təɛ dьmdarđa havala aɛьlьnьp tora ...

... tigan itep eşləj torqan həm alqa qujьlqan məs'ələlərđe xalьtev esen avьldьn eşsan jalpьhьn ojoştora torqan ɛulha, ul saqьnda ɛeđđeŋ ileɛeđđə eşse sьjnьf jetəkselegə aɛtanda, Lininь partejəhe jetəkselegə aɛtanda xalq xuzalьqьnьŋ ɛьqa tiklem kyrelməgən dərəsələ kytərev tə'min iteler, kammunizem tə'min iteler. (Şavlь alqьş).

PRAJKЬTTAR ƁURLЬQЬ MENƏN GENƏ ƁALŞEVIKTAR ƟĐ QURQЬTA ALMAĐTAR

QOROLOQ MƏS'ƏLƏLƏREN ƟJRƏNERGƏ TEJEŞɛEĐ.

AGRANUMDAR ALDЬNDA JA ŊЬ ƁURЬSTAR KILEP ƁAŁTЬ

TYBƏ RUDNIGENDƏ

ƏSƏ TELENDƏ UQЬV KITAP TARЬ JUQ

Ɓətə irunt ɛujlap satsejalizem ɛəzymen kin jəjgən ɛer osorđa eşse həm eşsan jalpьь marksizem—lininizem tejyrejəhe menən qorallandьrьp, unь satsejalizem təđevđen ɛegengə praktik ɛurьstarьna ɛəjləv—mehim səjəsi məs'ələ.

Ɓьna oşo nigeđđən sьqьp, VKP (ɛ) nьŋ Tyɛə ruđnige kəmitəte eşselər jalpььan marksizem—lininizem ... menən ...

Rudniktə ɛetəhe kammunistar 120, (62 aqza, 58 kandidat), 140 kamsamul, 256 udarsь-eşse həm 693 sajuz aqzahь iħaplanə. Ɓьlarđь 100 pr. tь menən uqьrьqa ɛьlqtьrьv esen savit partejə məktəɛe həm terle tyŋərəktər ojoştoroldo. Terle kurьstar aşa 120 keşe uqьp sьqtь.

Ɓegengə təp jeteşhedlek:— UQЬV KITAPTARЬ, BIGERƏK TƏ ƁAŞQORT TELENDƏGE LƏRE JETEŞMƏJ.

ĢƏMƏREF KƏJ.

MƏLƏVEZ TƟƁƏGENDƏ

PARTEJƏ UQЬ VЬ ƟĐƟLƏ

Partejənьŋ təvək kəmitəte qararь ɛujьnsa partejə uqьvь ɛerense sintəɛerđən ɛaşlanьrqa tejeş ine. Ləkin təvək agit-prupь tejeşle sara kyrməv hedemtəhendə ələ ɛulha uqьvđar ɛaşlanmaj. Tyɛən jacəjkalar menən jetəkselek nasar. Qajhь ɛer jacəjkə sikritarđarь esevgə halьşqandar.

Məsələn: Tajmaь jacəjkahe ɛetə sastafь menən esə. Jaqsьmьt avьl jacəjkahenə ɛerketelgən Abdullin Qoldus, Səltəşef həm ɛaşqa kulak qojroqtarь menən kenə, tenə esevgə totonqan.

Ɓьna şunьn kevek iɛerek eş jetəkse kammunistar səjəsi—xuzalьq kampanejələrьna ajaq alqan kevek, partejə uqьvьnda eđələr.

Tyɛən jacəjkalarđa partejə uqьvđarь satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitьdьna qujьlmaqan, uqьv kendəlek satsejalizem təđev ɛurьstarь menən ɛəjlənməj.

Ɓьndaj partejə uqьvьn narьqlamavđarqa qarqa sik qujьlhьn.

„MƏLƏVEZLE"

TIPAGRAFEJƏLƏ

Uqьvsьlar jөrөməj, uqьv өđөlə

Partejə uqьvđarь ɛujьnsa ɛeđ gə—qьşqь sizunqa qarata, tipagrafejə partkalliktivendə 2 aqьm daqь səjəsət həm 2 kiske savit partejəməktəɛe ojoştoroldo. Uqьvđar ɛaşlanqan kendən ɛirle urьь həm ɛaşqort, tatar gruppa uqьvsьlarь ɛik əđ jөrejđər. Məsələn savit—partejə məktəɛendə 25 uqьvsьnьŋ 6—7 he genə dəimi jөrej. Uqьvsьlar jajьlmavđan uqьvđь өđevđərlə ɛuldь. Ɓьl turala əjtelhələ tejeşle sara kyrelməne, tik part kalliktifə həjləv menən genə qala ɛara.

Kamsamulda la şul uq xəl. Unda jaŋьla esen 6 tyŋərak ojoştorolqan ine. Ɓaşta uqьvđar jaqtь ɛarha la hunьnan jetəksene kamandirufkaqa jeɛərep, jetəkse ɛulmaj (təŋkum ɛirməj) uqьvđar өđөlə. Partejə seltərenə ɛerketelgən kamsamuldarđa nasar qatnaşalar.

Part kalliktif uqьvqa jөrəməjunь өđөvselərgə kileşep qaravđь ɛeterep, undajđarqa ojoştorov saralarь kyrergə vaqьt.

KALAŊANЬF.

„NURIMAN" KALXUZЬN ESTƏN JEMERƏLƏR

„Nuriman" kalxuzьnda (Ɓaltas təɛəge) eşləgən eşleŋ iħaɛen alьv naqlь julqa qujьlmaqan Kalxuzsьlarđa xeđmət kenegələre juq. Ɓergadir tarafьnan „Falan sisla la, falan keşelər eşkə ɛarđь" tip jađьlьp qujьlqan da, şunьŋ menən iħap eşe ɛetkən hanaqandar.

Ə, kem kypme eşləgən, nisek ...

jьjьlqan işendə Tota la jən ɛьşьnan iħaplap kalxuzsьlarqa avans tarata, unьŋ tulьhь menən ɛylevgə lə jən ɛaşьnan eşləp alьv fekerendələr.

Idara kalxuz eşe menən jetəkselek itevđə yđen ɛetenləj javaplьɛđ hanaqan. Xətta kalxuzqa urtaqlaştьrьlqan maldarđьŋ iħaɛe menən đə qьđьqhьnmaqandar. ...

Sənəqətte eşse quldar menən tə'min itev yđəkməs'ələ

(Ɵfə 1—təvək xalq xəzinə ip. Ɓu—xəf Azamat məqələhe)

SSSR ilendə eşse, krəstejən jalpьhьnьŋ kin intyzejəzmahь ɛitəndə satsejalizem təđeleşe kendən ken yɛə.

Unə şul ɛejak jaŋь təđevđar jaŋь miljunlaqan eşselərđe talap itə.

Ləkin şuqa qaramaьtan kyp kenə avьl savittəre, kalxuz idaralarь ɛьl eşkə jeđ menən ɛorolmandarь juq əle.

Partejə jetəksehe ip. Stalindeŋ sənəqətte eşselər menən tə'min itev turahьndaqь kyrhət ...

artьq eş kesen ɛelevgə ɛьq zarar kilterələr.

Qajhь ɛer kalxuz idaralarь həm avьl savittəre xuzalьq ojoşmalarь menən eşse quldar ɛirev turahьnda dugьvьrđar jađьşqan, ləkin ul dugьvьrđar kyptər tarafьnan ɛojomqa atqarьlmajđar. Məsələn:

Iske Quɛavhəm ɛaşqalar xuzalьq ojoşmalarь menən atxu ojoştorov turahьnda dugьvьr jađьşqan ɛulhalar đa ul ytəlməj. Ɓьl tura kalxuzsь həm krəstejən ...

... gən xekymətteŋ oşo jьl əđ ejjyl midgelde siktə eşkə kitevselərđe ojoştorov turahьndaqь dikriten kin jalpьqa aŋlatьv eşe tejeşle dərəsələ ɛujьlmaqan. Kalxuz idaralarь—kalxuzda kypme artьq eş qulь ɛarlьqьn ɛeləv turahьnda kankrit saralar kyrmaj. Kyp kalxuzda elegəsə sdilşinaqa kysməgəndər, (Tavtiman, Zagurskej h.ɛ.) oşo arqala ɛьlarđa hamanda uravnilukə xekem hөrə.

Kyp kalxuzdarda eş dissiplinahь nasar. Məsələn: yktəɛer ajьnda Quba avьl savite "8 mart" (Өfə təvəge) kalxuzьnda 20 nan artьq qatьn—qьđ ɛaran ge qađьvđarьn taşlap qajtьp kitkəndər.

Ɓьna oşondaj jəmhed kyreneştər atxutsьlьqь ojoştorovqa.

... nasar ...

Oşondaj jeteşhedlektər arqahьnda ... Plan 20 ... gən.

... qantьş ... maqan ... teləgənə ... savittərə ... tejə ha ... xud tu ... rьn ɛo ... Jə tha ...

Sənəqət ... lav eşe ... de. Ɓeg ... ɛulqan ... unьŋ tirəhenə eşsan fekeren tuplarqa kərək.

NUXЬF AZAMAT.

Hujьr kalxuzьn da kyltura eş tөrө

DYRT AJAQ LAP AQHAJ

Bilarat təvəge Qađmaş avьl savite Hujьr avьlьnda ɛьl kengə tiklem məktəp, qьđьl ɛosmaq həm ɛəşqə şundaj kyltura usaqtarь juq ine. Tik 31—32—uqьv jьlьnda qьna ɛьl avьlda məktəp halьnьp, avьldaqь uqьv jəşendəge ɛətə ɛalalar məktəp seltərenə alьndь. Ləkin məktəp uqьv jьlьna əđerlek alьp ɛarьlmav arqahьnda məktəpten ɛegengə kendə ɛer jaŋьrlьq ta utьnь juq. Xəđer avьlda ɛьr eşe ɛetən, xalьqtьn terle aŋ-ɛelem jottarьna, qьđьl ɛosmaqqa jerep aŋ—ɛelem alьr vaqьtь jettə. Ləkin ɛьl avьlda qьđьl ɛosmaq juq, gəzit, zurnaldar aldьrьlmaj, radeju juq. Təvək ɛaşqarma kəmitəte ɛьl avьldьŋ məktəɛe esen utьn ɛirhə lə, məktəp mədire həm avьl savite ɛьl əđer utьndь kilterev saralarьn kyrməjđər.

Məzьyri uqьv fruntьndaqь ɛьl ətəklektər qьtqa vaqьt esendə ɛeterelhen. Məktəp utьn menən tə'min itelhen. Kalxuzsь həm jaŋqьđaq, jarlь—batraktarđьŋ aŋ—ɛelemdəren kytərev eştəre julqa halьnhьn. Hujьr avьlь kalxuzsьlarь ɛьnь talap itələr. Ɓьl ytələrgə tejeş ...

ƁELDEREV

SSSR Narkamzimьnьŋ avьl xuzalьq qoroloqostarьna qarьşь kөrəşev elkə, kraj həm jəmhyrejət nazalarьnьŋ jetəkse eşselərenə əđerləv qьđqa srakle Linigrat kurьsьna VKP(ɛ) nen Ɓaşqortostan elkə kəmitəte esen ɛer urьn ɛirelde. Kurьsqa VKP(ɛ) aqzahь, 4—5 jьldan kəm ɛulmaqan partejə həm xuzalьq eşe stazь həm, II ɛađьs məktəptən tyɛən tygel dəjem həm səjəsi ɛeleme ɛulqan iptəştər alьnalar. Uqьvsьlar jul rasxutь, dəjem torlaq həm stipindejə menən tə'min itelələr. Kamandirufkə alьrqa teləgən iptəştər 1931 jьl, 20 XI dərhunqa qaləmjVKP(ɛ)Өlkə Kəmitəteneŋ kadьrđar ɛylegenə qariza ɛirələr.

VKP(ɛ) Өlkə Kəmitəte.

KINA GURЬN.

HARAJ HƏM KRIPS.

Dramma 10 ɛylektə.
Kassa 4 tən ɛьşq.

Tьŋlaqьđ! tьŋlaqьđ! ƟFƟ HƟJLƏJ

18 nse nyjəɛer

11,00—11,30	Urьь telendə ɛьtma gəzittərđən edemtələr.
11,30—12,00	Urьь telendə tirənge radeju gəzitəhe.
12,00—12,13	Tənəfes, alqь kengə pragramma.
13,00—15,00	Radejugramma.
15,00—18,00	Tənəfes.
18,00—18,30	Ɓaşqort—tatar qatьn—qьđđarь esen tapşьrьv.
18,30—19,00	Ɓaşqort — tatar ɛalalarь esen tapşьlьv
19,00—19,15	Alqь kenden pragramma hьn ɛelderev, tənəfes.
19,15—20,10	Ɓaşqort telendə Өlkə radeju gəzitəhe. Muzika nəmərđarь
20,10—21,00	Urьь telendə Өlkə radeju gəzitəhe.
21,00—21,30	Muzika sitə.
21,30—21,40	Tənəfes.
21,40—22,40	Urьь telendə kansirt.
22,40—24,00	Sit qalalarđan translatseja.

19 nse nyjəɛer

11,00—11,30	Tatar telendə ɛьtma gəzittər edemtələre.
11,30—12,00	Tatar telendə muzikalь ədəɛej tapşьrьv.
12,00—12,30	Tatar telendə kendəlge radeju gəzitəhe.
12,30—13,00	Vaqьt dereьləv, kiske tapşьrьvđar pragrammahьn ɛelderev.
13,00—15,00	Radejugrammalar.
15,00—18,00	Tənəfes.
18,00—18,25	Texnika prapagandahь turahьnda Ɓaşkuspramsajuz infarmatsejahe.
18,25—19,15	Ɓaşqort telendə Өlkə radeju gəzitəhe.
19,15—20,00	Sьvaş telendə radeju gəzitə həm tapşьrьvđar.
20,00—22,00	Juz–Urailistan Өlkə pirlikkahь

20 nyjəɛer

1,130—12,00	Ɓaşqort telendə xuđuzestvalь tapşьrьv.
12,00—12,30	Ɓaşqort telendə kendəlge radeju gəzitəhe.
12,30—13,00	Vaqьt dereьləv, kiske tapşьrьvđar pragrammahьn ɛelderev.
13,00—15,00	Radejugrammalar.
15,00—18,00	Tənəfes.
18,00—18,25	Ɓaşqort tatar qatьn—qьđđarь esen tapşьrьvđar.
18,25—18,50	Ɓaşqort — tatar ɛalalarь esen tapşьrьvđar.
18,50—19,15	Ɓaşqort telendəge Өlkə radeju gəzitəhen n. radkurđarь esen ɛulqan infarmatsejə.
19,15—19,30	Vaqьt dereьləv, alqь kengə pragramma ɛelderev, tənəfes.
19,30—20,15	Tatar telendə Өlkə radeju gəzitəhe
20,15—21,15	Urьь telendə Өlkə radeju gəzitəhe
21,15—22,15	Marksizem—Lininizem tərɛejəheneŋ kidevdəge ɛurьstarь.
22,15—22,45	Ɓaşqort telendə muzika viktarinahь.
22,15—23,45	Urьь telendə ədəɛej muzika viktarinahь.
23,15—01,00	Sit qalalardan translatseja

RADEJUSENTЬR.

Ridaktьr urьnbaьarь:
Z. KAJЬPKUL.

Өfə qala kammunal xuzalьqь ɛelderə.

Aq ideł həm Qara ideł jьlqalarьnda şьja sьvqv menən ul jьlqalar arqьrь paromdar jerev mođ tuŋqanqa tiklem tuqьtaj.

Şuqa tiklem jəktəren taşьp qalьvqa teləgən ojoşmalarqa jьlqa ɛujđarьnda pirivajka punkьttarьn əđerləvđə qajqьrtьrqa təqdim itelə. Garkumxuz mədire: RƏBEF

„Sajuzmaslaprum" dьŋ Ɓaşqortostan kanturь

Yđ sistьmь esen iħəp eşsəren jeteşterevgə oşo jьldьŋ 20 nyjəɛerenən Өfə qalahьnda asьlə torqan ɛer ... kurьsqa uqьvsьlar alə. Uqьrqa teləvselərđeŋ 7 jьllьq məktəptən da tyɛən tygel ɛelemdəre ɛulьrqa tejeşle. Qarizalar „Sajuzmaslaprumdьŋ" Ɓaşqortostan kanturьna ɛirelələr, adris: Өfə Jagyr Saxunь ... 3045

„SAJUZMASLAPRUM"

BƟTƏ DӨNJA PRALITARЬ BERLƏŞEGEƁ!

18 NUJƏBER 1931 JЬL №250 (551)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFBOVIT ORGANЬ

KӨNDƏLEK GƏZIT

15—NYJƏBERGƏ SVUDKA

BEƉ JANЬNAN 50 PRATSINT IGEN ƏƉERLƏRGƏ TEJEŞBEƉ

BEGENGE BARЬŞ UNЬ TƏ'MIN ITƏ ALMAJ, TIPMЬ JUQARЬ KYTƏRERGƏ

KALXUZ	MTS	SAFXUZ	KANTRAK TANTTAR	QATЬ ZADANEJA	AJLЬQ PLAN	BƟTƏHE
49,6	68,0	25,7*	50,8	20,7	31,6	50,4

*) QARЬLЬ SBURЬ MENƏN BERGƏ ALЬNA

„IQEN ƟSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƟSƏN KƏRƏŞ"

BAQALЬ, MƏSETLE, USALЬ TƟBƏKTƏRENDƏ DISKYSSEJƏ TUQЬRATЬLMAQJAN ƟLKƏ KƏMITƏT QARARЬN YTƏRGƏ TELƏMƏVSELƏRGƏ IŊ QATЬ UDAR

„QЬƉЬL MAJAQ" KAMMUNAHЬ IŞPAR SƏVITENDƏGE IGEN BAR JERDƏ LƏ BAR

KATLA—TURBIN ISEMENƏ ŞTURЬM AJЬ SЬQQANQЬA TIKLEM QЬƉЬL ABUZDAR OJOŞTORORQЬA

TIMP, ŞTURM

Xəl itkes hьnьlьşqa.

VKP (b) Өlkə Kəmitəte nyjaber ajьn igen əƉerləv planьn əsasan tultьrьv, xəl itkes şturьm a ь itep sildəlane. Ləkin, şturm ajьnьn, jartьhь ytep kitte, timp his qənəqətlənerlek tygel. Bətə təbəktərƉen də balьseviktarsa şturmqa qьsьlьp jetkəndəre juq. Fəqət Bere, Tapurin, Stərle Qьrmьƫqa ь' Mejəkə, Dyrtejle təbəktəre genə şturьmdьn juqarь kyrhətkəsen birələr. Ə, hunqь ikkə tmə alqan baqalь təbəgendə lə qudqaьş juq.

Avьl savite, kalxuzdar arahьnda hamanda diskysseja davam itə. Xəlbyki Өlkə Kəmitət bьnan ber nisə ajdar elek yk hər terle diskysejane tuqьratьp, bьnьn lap igen əƉerləv menən şəqelənergə qьrqa diriktiva birƉe.

Ə, Usalь, Məsetle, təbəktəre ytkən biş kenlektə ber tiklem hьnь'ьş kyrhəthələr Ɖə, hunqь biş kenlektə beten əj məqlymətte birmənelər. Bьl tikle tьnьsьq haqlav təbək ojoşmalarьnьn igen əƉerləv kampanejahьna nej tiklem iqtisarhьƉ appartunistarsa qaravьlarьn dərəƫələrgə jetarlek fakьt,

Şular hedemtəhendə beƉ begenge jьllьq plandь nej barь, 60,4 pr. qa qьna ytənek. BeƉ iŋ qьƫqa vaqьt esendə jьllьq plandь tultьrьrqa tejeşbeƉ. Ə xəƉerge timp. begenge barьş unь tə'min itevƉən ьraq tora, BeƉ timpь 3—4 tapqьr kesəjtergə tejeşbeƉ.

Kalxuzdar jьllьq plandь nej barь 49.6 pr qa ytənelər, Xəlbyki, 1 ose bətə başqortostan kalxuzsьlarь s'jezь plandь yktəber rivəlytsejəheneŋ XIV jьlьqьna tultьrьrqa hyƉ birƉe. Ə, bьl vəqədə ytəlmənə.

Ə, KANTRAKTATSEJƏ bujьnsa igen tapşьrьv nej barь 50 8 pr. qьna tora. Kantraktatsejə dugьvьrƉarь ytəlev srogь ber aj elek sьqtь. DugьvьrƉь ytəmavsələrgə qarata kyƉətelgən jullav saralarь qullanьlьrqa tejeş. Şөnki, kantraktavajt itelgən igen xəkymət milke. Unь ytavƉə hьƉьp kilergə beravƉeŋ də xaqь juq.

Kulak—savittər xəkymətener iŋ jaьtqьs, iŋ bьsьrьq doşman Ul satsejalizem tedeləşenə qarьşь tirrur asa, iqtisadi jemerev ideja kerəşe menən sьqa. Şuqa qaramaƫtan parteja, savittьn tybənge ojoşmalarь tarafьnan ulərqa qarьşь „iŋ hunqь" iŋ qatqь kerəş" utь nьqlap asьlmanь juq. UlarƉьŋ qatь zadanejalarь iŋ qьƫqa vaqьt esendə tultьrьlьrqa tejeş bulha la, nej barь 20,7 pr qa qьna tultьrьlqan. Biş kendə nej barь 0 6 pr igen tapşьrƉьlar. Bьl kulakqa qarьşь qьƫьmdьn siktən tьş jomşartьvьn, xətta kyp kenə urьnda beten'əj bulmavьn kyrhətə. (Jaŋь Məslim, Olo aqa, Iske Kəstej, Qaratəkə, BыƉ xəl kilasaktə lə tyƉerlek xəl tygel. Kulakqa qarata kiŋ kynelleklek kyrhətevse hər ber avьl savite eşselərə təbək vəkildərə qatь zadanejahьn tultьrmavьn kulak menən ber ultьrqьsqa ultьrtьlьp xəkym itelergə tejeş.

Vaqьt qьƫqa, timp tyбən. Ləkin, igen planьn tultьrьv torahьndaqь parteja diriktivahьn bojomqa atqarьrqa tejeşbeƉ. Өlkə Kəmitəteŋ qararь bətə təbək kəmitətər, partejənəŋ bətə aqzalarь həm bətə jəmaqətselek esen bajavaj pragramma. Unьn almaştьrьlьvь məmkin tygel. Ul ber hyƉheƉ ytəlergə. Kin massanьŋ aŋьna jetkerelergə tejeş.

Şturьmdьŋ qalqan xəl ikes 3 biş kenlegendə iŋ kəmendə 20 şər pr. yƫes birev menən genə plandь ytərgə məmkin.

Bətə kes, bətə iqtisar igen planьn tultьrьvqa jynəlderelhen Bьnь beƉƉən bətə satsejalistik tedeləş talap itə.

Tapurinda igen planьn bik nьq ARTTЬRЬP TULTЬRЬP BULA

KulaktarƉьŋ qatь zadanejahь tikşerelergə, əƫtap birelergə tejeş

TAPURIN. Təbək 10—nyjəbergə 93 pr. igen əƉerləne. Bьl jetəkselekte nьq qujьv, essən jalpьnь igen əƉerləv ɪtrahenə bьsntьlap ojoştora belevƉən kilde.

Yktəber XIV jьlьqьna qarata jьjьlqan VKP (b) təbək kəmitəte plinumь igen əƉerləvƉə iŋ qьƫqa vaqьt esendə qьrqa hьnьlьş jabavьn qujƉь. Həm bьl qarar ytəlde, berense 5 kendə 9 pr. yƫeş jahaldьlha, ikensehendə 11 pr. yƫeşkə ireşelə. MTS iŋ qьƫqa vaqьt esendə Bere MTS hьn qьvьp jette, plandь 125 pr. qa ytəne.

Bьl uŋьştar barьhьla VKP (b) təbək kəmitəteneŋ jalpьnь igen əƉerləvgə nьqьь toplav, ə'mik tarqa ber kilagram ƉA igen birƉermav, ular menən qatь kərəş arqahьnda ireşelgən uŋьştarƉan ьƫap ərgə kərək. Parteja təbək kəmitəte, təbək kalxuzsejuzьna birgən diriktivahь kalxuzdarƉa tan tьqь la 10 pr. igen tapşьrƉьlar. Timak, „Ural" kalxuzь igen əƉerləv planьn 120 pr. qa jetkerep ytəne. Brigada avьl savitenə la nьq jurdam itep yktəber bejramьna igen əƉerləv planьn artьqь menən tultьrƉь. Tik avьl savite ele bьntap ta igen əƉerləvgə qaşььp jetkəne juq. Bьnda plandь bik nьq arttьrьp tultьrьrqa məmkin. Ləkin avьl savite sikritarь həm prisidatel igen əƉerləvƉə yƉƉəre bьvьp tordolar. Sikritar Vəlejev yƉeneŋ xəlle qatlam aqahьna ber kilagram da igen haldьrmaqan. Ə, unьŋ igene bar, ul igen menən savƉa itkən kese. Savit prisidatele mul'anan qalqan igenƉe jaŋьƫaq xuzalьqtarqa hattь. igen əƉerləv vaqьtьnda ikehe lə esep jerevƉən buşamanьlar, tik brigada kilgəs kenə eş ratlanə. Şuqa tiklem avьl savite kulaktar menən kilieşevsanlek ytkərə. Kulak Əx-...

„Jaŋь tormoş" artqa qalmaƫqa tejeş

BƟTƏ BAŞQORTOSTAN QЬƉЬL ABUZDARЬ

Şturьm ajь bujьnsa barьrqa tejeş.

KATLA—TURBIN ISEMENƏ QЬƉЬLABUZDAR

ŞKM ELƏR ӨLGӨ BULHЬN, 140 JӨKLӨ QЬƉЬL ABUZDAR

Qьvьqanaq baş udar timpta

KATLA—TURBIN ISEMENƏ 166 SINTNIR

„QЬƉЬL MAJAQ" KAMMUNAHЬ BALŞEVIKTARSA

„ŞMƏK" KALXUZЬ QЬƉЬL BAJRAQ ALDЬ

3 KƏNDƏ 1776 SINTNIR

Qaraman savitе planьn tultьrƉь

Arь avьl savite kulaktarƉьŋ zadanejahьn tultьrmaj KALXUZDARƉA XEƉMƏT OJOŞTOROV SIKTƏN TЬŞ TYBƏN

IGEN—KATLA—TURBINQЬA

SUT Kantraktatsejə dugьvьrьn YTƏMƏVSELƏRGƏ QARЬŞЬ

KULAK SЬRЬ MENƏN „SAJARA". PLANDЬ TULTЬRЬV MƏNƏN JAVAP BIRƏBEƉ

Plan reja!... Ləkin „jetəkselər" YƉƉƏRE KULAK QOTQOHONDA BULQANDAR

KALUNEJƏLARƉЬŊ ALDAQЬ JADMЬŞЬ RIVƏLYTSEJUN PRALITAREJAT QULЬNDA

Kalunejəlarƌa rivalytsejə tulqьndarь jəjelə

Kalunejəlarƌa miljundarsa kerəƫtejəndər aьqalar. Miljundarsa kerəƫtejəndər xəjərselekkə, selgənlekkə teşələr. Kapital kalunejəlarьndaqь krəƫtejəndərƉeŋ tormoşo qьƉqanьs. Tik S.S.S.R krəƫtejəndəre genə qol loq boqavьƉarьn əƉep, yƉ irektəre menən jəşəjƉər. Kalunejə kerəƫtejəndəre irektən də, jerƉəndə, hьvƉəndə maxrym itelgəndər. Unda kapitalistar xəkem hera. UlarƉьŋ asьl xəlgə qalьvƉarьna, impirьjalistar qajeple. Ular miljundarsa krəƫtejəndərƉe selgənlekkə, xəjerselekkə qalƉьrƉьlar. Unda bььn məsьyri xeƉmət.

Hunqь jьldarƌa kapital ildərendəge iqtisadi həm ax krizisь davьldar kalunejəlarqa la nьq şavqьn jabarь.

Kapitalizemdьŋ „səsək atqan, jьldarьnda kalunejə krəƫtejəndəre qalalarqa barьp, fabrik—zavattarƌa əƉ genə bulha la eş taj inelər. Ləkin hunqь jьldarƌa, krəƫtejəndərgə bьl jul beten'əj japьlьь. Kapital ildərendəge fabriktar kalunejə krəƫtejəndərenə tygel, yƉ ilendəge eş elərgə lə eş tapa almajƉar.

Sənəqət həm avьl xuzalьqь krizise hedemtehendə selgənlek kə teşkən krəƫtejəndərgə xəƉer asəv bik avьr. Hindostan, Qьtaj kevek ildərƉəge miljundarsa kerəƫtejəndərƉeŋ aьqьvƉarь, mextaslьqtarь „qadi" ber vaqiqə bulьp qaldь. Tilgramdar en hajьn kalunejəlarƌaqь kerəƫtejəndər xəlenən qajqьlьsənər kiterələr. Unda aslьq, unda selgənlek.

Kalunejəlarƌan kapital ildərenə aьqarьlqan tep pradukta lardьn xaqь 50—80 pr. qa ka-...

GIRMANEJƏLA KAMPARTEJƏQA QARЬŞЬ PALITSEJƏ TIRRURЬ.

9 nьь avqьs'a, Prusseja parlamintьn taratьv vaqьtьnda, palitsejə eşselərgə həzym jabarь. Palitsejə . Lipkmixt jorto rgənendə tavьşqa qujьvƉьŋ hedemtəhen kətəvse 2 eşsene ylterƉe.

Hyrəttə: palitsejə tarafьnan ylterelgən ike eşsene ky-ev.

ŞANXAJ GƏZITTƏRE Japunejənen maskahьn asa

FAŞISTAR DIKTATURAHЬNA QARЬŞЬ

RIVƏLYTSEJUN PRAFSA JUZDAR SЬEZЬ

FZK LARĐЬ JAŊЬNAN HAJLAV-PRAFSAJUZ EŞENƏ SMUTЬR

FABZAFKUMDARĐЬ HƏM MISKUMDARĐЬ JAŊЬNAN HAJLAVĐAR, UĐARSЬLЬQTЬŊ JAŊЬ TULQЬNЬN KƏSƏJTERGƏ, SATSEJALIZEM JARЬŞЬNЬŊ KYTƏRELEVEN, PRAFSAJUZ AQZALARЬNЬŊ HANЬN YBTEREV, PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNЬŊ BƏTƏ UCASKALARЬNDA PRAMFINPLAN ƏSƏN KƏRƏŞTEN ƏR JAŊЬ EŞ MITЬDTARЬN XƏL ITERGƏ TEJEŞ.

HAJLAV KAMPANEJAHЬNDA IPTƏŞ STALINDЬŊ 6 ŞARTЬNЬŊ YTƏLEŞEN TIKŞEREV KƏN TƏRTIBENƏŊ YĐƏK URNЬN ALHЬN.

FABZAVKUMDARĐЬ JAŊЬNAN HAJLAV KAMPANEJAHЬNЬŊ BARЬŞЬ QƏNIQƏTLƏNERLEK TYGEL EŞTƏ BƏQƏNDƏN HЬNЬŞ TALAP ITƏBED

Prafsajuzdarđьŋ Yđək savit'e merazaqate həm Başprafsavit qararь hujəsь, ahьlьqь fabzafkum—miskumdarqa jaŋьnan hajlav eşenə ьsqь səjəsi teb birelep, hajlav kampanjahь xəl ilkes 3—jьldan IV—kvartal planьn tuŋtarьv, artьqьp ytəv, III kvartal eđəkiegən qaplav, ip. Stalindьŋ 6 kyrhatmahenen ytəleşen tikşerev həm unь ytəv eşen kəsəjtev həm şulaj uq eaqeşajəsi—xuzalьq kampanej larьna ьsq bajlangən xəldə uđqarьlьrqa tejeş həm başqalar.

Başqortostan jəmhyrijəte dəvmalendə bьl kampanejaqa iqtisad belevgə xəđer inde 15 kəndən artьq vaqьt ьđьp kitte. Tinək xəđer fabzafkum—miskumdarđan atcut tьŋlav həm hajlav eş ərən başqarьv srugьnьŋ jartьhь ytte tejgən hyđ.

Ləkin vaqьttьŋ şulaj aź qalьvьna qaramaxtan Başqortostan…

…matkə kyrə „yktəber nattskahь" tipagrafejahь əlegə tikləm hajlavqa əđerlek başlamaqan. Ular Məhim kampanejaqa appartunistarsa qarьq qaralar. Həm şulaj uq Əfə kanditer fabrige, 1-dəvlət zavьtь həm başqalarđa la eş qəniqəllanerlek tygel. Əlegə tə bьl məhim eşkə hajqьn qarьv parteja xəkymət dirktivьlarьna qarьq birmav, eşkə appartunistarsa qarav tip tanьrqa tura kilə. Başqa ber nəj tip tə əj tep bulmaj.

Eştə qьbьrlaj simavsьlьq fabzafkum—miskumdarqa jaŋьnan hajlav eşenə qarьq birməvselek kə ьegəndən sьk quiьp, uqьhajqьn qatavь ojoşma həm ajьm keşelərđe parteja, prafsajuz hьđьqь aujьnsa tikşerergə, javapqa tartьrьvqa kərək. Hyđ…

Fabzafkum—miskumdarđan atcut alьv həm ularđь hajlav…

Qulьbьđđa bulqan məqly… IBRAHIM.

1-Dəvlət zavьtьnda hajlav əđerlege nasar massь fikere tuplanmaqan

Prafsajuz ojoşmalarь bigerəktə tyvən ojoşmalar (fabzafkum, miskum h. b.) pramfinplan tultьrьv eşenə jetəkse kantrol ojoşmalar bulьrqa tejeştər. Plan tultьrьvđa ə ьm jarэn təta torqan satsejalistik mitьdtar satsejalizem jarьşь udarsьlьq xuzalьq ihəsen tormoşqa ytkərevdə prafsajuz ojoşmalarь ydək figura bulьrqa ular massaqa bьl mitьdtarđьŋ əhəmejəten aŋlatьrqa massaqa bьl mitьdtar menən eş kyrev şarttarьn tьvđьrьrqa, eş şarta anьqlaşьrьv saralarьn kyrergə həm sajasi tərbijə eşen nьqьtьrqa tejeştər. Bьl kyrhətelgən nəmələr prafsajuzdarđьŋ tep bu ьstarьnan bahalanьrqa tejeş.

Ləkin berense dəvlət zavьtь…

…ða juq tygel.

Bьna bьl kyreneştər berđən xəđergeşarttar tulaьna javap irə almaj torqan ike starktaralarđьŋ qəjene bulha, ikensenən fabzafkumda eşləvselərđeŋ yđđərenen prafsajuzdarđьŋ əhəmejəte həm unьŋ əhəmijəten aŋlamavđan jakt səleptə eşkə halqьn qaravđarьnan kilə. Hunьŋ vaqьttarđa fabzafkum jaŋьnan hajlavđarqa əđerlek başlanь. Ləkin əđerlek eşenə lə eş şulaj hьlpan tora.

Əđerlekə jьjьlьştar jahalьpzafkum həm pram upalnamucin najđarđьŋ eştəren tikşerev əsən bik kyp brigadalar hajlanqan bulha la, mikumdьŋ u'arđь ojoştorop, ularqa qullanmalar birmave, jьjьlar kyrhətmave arqahьnda ularđьŋ kyeehe eşlamane…

Ber nisə jarьş dugьvьrь tedel gən bulqa la, ul farmal eş itev menən genə qəniqətlənep, ular qəmalgə aşьrьlmaj. Ularđьŋ heđemtahe kyrenmaj. Tsixtar arahьnda ber dugьvьrđan başqa jarьştar juq. Ajьrьm brigadalar həm eşselər jarьşьvьs turahьnda beđəp torahь la juq.

Uđarniktar bulha la ularđьŋ eş heđemtələre tikşerep qaralmaj. Ular arahьnda pragulşiktar…

…qьna eşkə qьsьlqan keşelərđen ber nisə minutlьq eştəre ber heđemtə sirerqə məmkin tygel. Şulaj uq prafsajuz eşenə đur ьorolorqa kertə torqan jaŋь planlaşa la, kin jalpь arahьnda həmmədə tikşerelgənə aŋlatьlqanь juq. Jalpь jaŋь palaзnejə menən ьsqь tanьş tygel.

Minemsə bьl yđe stanukka jəđ menən barьv tygel, bəlki kirehe ьđьp ьđqa. Q. T.

„YKTƏBER NATISKAHЬ" JETƏKSELƏRE FABZAFKUMDЬ JAŊЬNAN HAJLAV ƏĐERLEGENƏ APPARTUNIS TARSA NARЬQ BIRƏLƏR

„Yktəber natiskahь" tipagrafejə idarahь oşo kəngə tikləm fabzafkumdь jaŋьnan hajlavqa əđ rlek başlamaqan.

Ə, Başprafsavittьŋ qьsьvь ьu jьnsa fabzafkumdarđan atcut alьv həm hajlav eşe oşo jьldьŋ 1-dikaberenə tikləm əđərgə tejeş.

Bьnda əđerlek eşen kəsəjtev turahьnda zavьt gazite həm əlkə matbuqatta məs'ələ quĭqa təlgən bulha la, bьl eş tipagrafejəqa ta'sir itmənə. Məhim məs'ələqə appartunistarsa qarajđar. Şul arqala əegengə kəngə tikləm bьl jьlda ber nəmələ eşləngən.

Sixtarđa hajlavqa əđerlek turahьnda ber nəmə eşlənəgən. Jaŋь hajlanasaq saştaqa kandidaturalar bildəlav eşe lə nasar tora. Həm şulaj uq jaŋь hajlavqa qarata eşselər tarafьnan təqdimdər jьjnav eşe aeteŋləj alьp…

…ьarьlmaj. Hajlav kamisejəhe yktəber ajь artalarьnda tejelaan bulha la, oşo kəngə tikləm eşkə kerəşkane juq. Fabzafkum idarahьnda bulqan ixtijarsьj ojoşmalььŋ ber həmən də tejerlek atcut tьŋlamaqan həm başqalar.

Yrđa ajelgəndərđən kyrelgən sə tipagrafejə idarahь jaŋьnan hajlav eşenə appartunistarsa qaraj.

Ə, partkalkif eşkə kileşevselek menən qaraj tejergə tura kilə.

Sentjabr bьl xəldə kyra-nьla torop tie kəsəjtev julьnda kankrit ьer sara kyrmaj. Bьl his bergəlije lerlek eş tygel.

Begengən eştə hьnьlьş jahamaqan 6, jaŋьnan hajlav eşe ketkən hedemtəne birmə jьsak.

„TƏPLƏVSE"

KANDITЬR FABRIGENEN EŞ TƏJRIBƏHEN URTAQ LAŞABЬĐ

F.Z.K. qa jaŋьnan hajlav utajь menən prafsajuzdarđьŋ yđək sovit qararь ajьrьm sixtarđa tikşerelgən. F.Z.K. kamitətenen ihəp daklatь ike sixta tьŋlanalьp, ular turalьnan jaŋь saştaiqa kankerit jəkmətmələr sildələnə.

14—nse nyjəberđə kanditer fabrige eşselərə həm xedmətselərə dəjem jьjьlьşьna F.Z.K. kamitətenen jьlьq ihəp daklatь bulьp, unьŋ eşendə fekte ojoşmalar əltənan jetəkselege jomşaq utlьvь eelenə.

F.Z.K. kamitətenə hajlav ytkə…

…ev əsən 6 eşsenən izsirkum kamisejəhe tədeləp, kamisejə aqzalarьna jaqьь udarnik, parteja, prafsajuz aqzalarь hajlanqan.

Kamisejə tarafьnan jaŋь „saştaiqa kandidaturalar bildələngən bulha la ajьrьm tsixtarđa hajlanarьna uqa ularьnda ььlar tikşerelmagəndər.

F.Z.K. kamitətenə hajlav 24 nse nyjəbergə qьrqa ьetasak həm 27 nse nyjəberđə hajlav bodeмiatьe turahьnda eşselərđən qəmyman jьjьlьştarьnda daklat tьŋlanasьq. Q.H

BAQЬR—YĐƏK RUDNIGENDƏ

RUDNIK MAŞINALAR MENƏN TƏ'MIN ITELMƏGƏN

XUZALЬQ OJOŞMALARЬ XƏRƏKƏTHEĐ. KULAK AGINTTARЬ XƏKƏM HƏRƏ

Baqьr yđək jer aьtь bajlьqьnьn kyplege, rudahьnьŋ sьjfatь jəhətenən kytərenke bulьv menən Başqortostan rudniktarь arahьnda kyrenekle urьn tota.

Oşo kəndərđə kaminat tarafьnan rudnik tiralarendə əđlek bəd rəvəştə razvitkalar ytkərelep, xəđer ilkter razvitka eşlətendə. Baqьr yđəkkə aьъ tygel „Mamьşь yđək" isemle urьnda jer aьtь bajlьqь tabьldь. Bьnan tьş 15 lap arьnqa mina ultьrtьldь. Razvitkanьŋ ьarььь qəniqətlənerlek, belgeler er aьtь bajlьqьnьŋ bajtaq jьl larqa jeteve, bajlьqtьŋ Jolalь triskalarьna barьp tolaşьvьn ajlьjđar.

MAŞINALAR JETEŞ TYGEL

Rudnikta nəj barь ike genə jaravaj maşina bulьp, bьlar jeteş tygel, ə, buni ilev eştəre iktən tьş tыvan tora. Par maşinahь 3 av bulha, berehe ike…

…2 men humdan aşьv zьjan kyrə. Şaxta eşendə jetəkselek itkən Avdəkejev qorotqoslьq eşenə sirelep, 5 stanukь jergə tikləm şaxtaqa aqas huqtьrmaj eşlətə. Şul arqala şaxta jemerelə, ber eşse qatь zaqit ana.

Şaxta esendəge qorotqosloq şul tikləm sikkə jetevgə qaramaxtan, bьl xuzahьđьqqa ber kem də məs'yl tygel, tixnik Stixin „şaxtala jeteşheđlek juq" tip urьndaqь tikşerev ojoşmalarьnьn kyđen tomalarqa mataşa, ə, şaxta mədire şaxtanь tədətev, qorotqosloqtarqa qarьşь kerəşevdə ike tinlek tə eş eşləməgən.

Rudniktage 5 men samahьna teşerəp eşlətelgən kurpьs timer menən jaŋьlьrqa tejeş bulha la, keskə bьlьq menən jaьla, đur humdarqa teşerəlep eşləngən kurpьs əegengə kəndə jaraqhьđ bulьp jatьp, kərəkle bulqan maşinalarđь haqlap bulmaj. Kurpьstьŋ aşьn timer menən…

…eşselərən alda totop, tatar-başqort eşselərən ситьtev kevek… Eşselər sajuzь… Şutkin kulak jalььь… Şutkin vaqьtьnda…

Sanəqət əsən kadьrđar jeteştərev, bulqan kadьrđarđьŋ kvalifikatsejalarьn kytərev turahьnda Baqьr—yđək rudnigь siktən tьş halqьrьlьq kyrhətə. Tep milləttən kadьrđar əđerlav, kvalifikatsejalarьn kytərevđəge kyrelgən saralar qəniqəllənerlek tygel. Əlegə tikləm nəj barь 3 eşse genə yrьatelep, 2 eşse uqьv jorttarьna jebərelə.

Bьl timp əegengə rudniktьŋ yheşenə tulьhьnsa javap birə almaj. Yrьatev eştərenə lə karəgensə narьq sirep betə almajđar. Rudnikta betəhe 25 xeđmətkər bulьp, şunьŋ 10 hь tatar—başqorttar. Eşselərđeŋ kypselek aleşə başqorttarđan torovqa qaramaxtan, betə eş qaquđđarь ojoştorov eştəre urьь telendə jerej. Əlkə kamitatьnьŋ başqort telen eşkə atqarьv turahьnda maj plinumь qararđarь ьeteŋləj onotola.

PRAMFINPLAN ƏSƏN KƏRƏŞKƏ:

Uđaqan jьl Baqьr-yđək tə pramfinplan alь tьlьp menən ytkərelep, jьldьŋ arahьnda jaŋьrtьp alđan sьqa.

Bьjьl, jьlьq ruda sьqarьv, 25000, tuna bulьp, şunьŋ 20-yk tərergə 88 pr. ytəlgən. Pramfinplanьn ytəleşen tidletev əsən kərəştə kyp kenə saralar kyrelhə lə, bьl saralarđьŋ ytəleşe qəniqətlənđermej.

Pramfin planь ytav əsən kərəş frutьnna jəmaqətselek fekere kərəgensə tuplanьp betməgən.

Satsejalizem jarьşь həm uđarsьlьq mitьđьn qullanьv siktən tьş tyvən. Bьl mitьđ ajьrьm six tarqa, ajьrьm esselərgə jetkerelməv menən bergə, xeđmətkərđərđeŋ yđ aralarьnda jarьş juq. S. jarьşь həm uđarsьlьqts kinajtev turahьnda kyrelgən saralar qəniqətlənerlek tygel.

Rudniktьŋ qajhь ber xeđmətkərđərə tarafьnan uđarniktarđь ajьrьv, ularđь ььlaklavđa đur sьjnti эođovđar ьar.

Mahalən: elekke rudkum rəise Şutkin ber gruppa urьь kulaktarьnan uđarniktar isemlegə teđep, yđ ьeldeje menən urьь…

Baqьr—yđək rudnigьnьŋ kiləsəge đur, Başkamalnat maşina kestərə, tədəv matirejaldarь həm kvalifikatsejalь eşselər menən tə'mlin ithen, eşselərđeŋ sajasi həm iqtisadi tormoştarьn jaqşьrtьvqa qьrqa saralar kyrelhen.

Jaqьn vaqьt esendə betə rudnikqa kin rəvəştə tikşerev ytkərelep, qəjeplelər javapqa tartьlhьn.

Begen ьaqьt, yđenəŋ aldьna uqa şundaj kikken ьorolos jahavđь quja.

„BAŞQORTOSTAN" BRIGADA AQZALARЬ: Ə. JƏQIFƏR. S. SЬRLЬBAJ.

„Lisdrif" sajuzь.

Prafsajuz hajlavьna əđerlekte kəsəjtergə tejeş.

Əlkə „Lisdrif" eşselərə sajuzь prafsajuzdarđьŋ əlkə savite qararьna niged itep hajlavqa əđerlek narqanda ip. Stalinden təkrahmələrenen ytəleşen tikşerev, ojoşmanь nьqьtьv turahьnda sajuz ojoşmalarьna bojomoqqa aьlqanь berđə, tьvьnqьe „Lisdrif" ojoşmalarьna xəbər itep, kampanejanь kəsəjtev julьnda eşkə başlaqan.

Həm qala esendə bulqantaqta jarьv aqas əđerlav punkttarьna hajlaveşenkəsəjtev əsən yđenen xeđmətkərđəren berketkən. Xəđer ularđa iz birkumdar hajlanьp ular jaŋь sastafqa kandidaturalar bildəlev eşen alьp baralar.

Ləkin kandidaturalar bildələv izbirkum kamisejəlare hajlav menə genə siklənev məmkin bulmaha la, „Lisdrif" sajuzь şunьŋ menən genə qəniqətləngən. Ul hajlav unajь menən pramfinplan ytəleşen tikşerev həm ip Stalindьŋ altь kyrhətməhen bojomqa atqarьv esən kəsəjte həm unьŋ ytəleşen tikşerervdə jomşaq eş kyrgən. Əlkə „Lisdrif" eşselərə sajuzь bьl məhim kampanejaqa bulqan iqtibardь kəsəjtergə tejeştər.

QƏLEJEF.

DƏVLƏT ZAVЬTЬNDAQЬ EJƏHEDLEK, MƏS'YLEJƏTHEĐLEKTƏRGƏ SIK QUJЬLЬRQA TEJEŞ

Iptəş Stalinden kyrhətevə arahьnda kypkenə xuzalьq həm başqa ojoşmalar yđđərenen eş tren ber ađ aorop jebərə alđьlar. Ləkin ale qajhь ber ojoşmalar, iptəş Stalinden telmərenə „tik-erep, sьqьv menən qəniqətlənđelər buiha karak.

Bьl eştə mitьl it p berense dəvlət zavьtьn ələrqa kərək. Bьl zavьtta jaŋь mitьđ menən…

…fikatsejale eşselərđən 300 humdan artьq eş x qь alqanđarь bar. Ləkin 1 vaqьt in jaqşь eşs lərđən, uđarni larđan hajlanьp, a parьtqa qujьp, tixniktər yđ urьnьnd eşləv e, yđetelevse ər 1.0—160 hum alalar. Bьl kyreneşəltte, eşselərđən belgestər jeteşterevgə ajьq sala torqan-ura vninika tejmaj. başqasa narьq birep bulmaj.

Ejəhedlek berense dəvlət zavьtnda tulьp jata, stanuktar vatьv qaraltar jujaltьv, ihaplьxap eşlə…

…ikense tər'e ajlkən da anlicka. Bьl namelarəlьtьna pantultьrьvьь kyrərə torqan nəmələr tygel. Bəlki alaq sala torqan nəmələr.

Zavьt larmalnaj jaqtan 2 tsixtь xuzalьq ihə ana kyergən. Ləkin xuzalьq ihaьe tsixtaqa ajlьq eşe planьn tədep birevđən genə qiberat Təxm sti darь alđьnda hər ber nəmənə artьq jebərev turahьnda qatь rəvəştə talap qujьlmaj. Şuqa kyrə ular …

Bьna şundaj „vaq nəmələr" arqahьnda berense dəvlət zavьtьnьŋ ti…

Prafinplan əsənkərəştə ĖŞSELƏRGƏ FЬŞARTЬ TЬVĐЬR MAQAN.

„8-mart" fasilga

Əlkə „8—Mart" tegav fabrigenda II—nse kvartal zadanejahь 101,8 pr. qa, III—kvartal 77,67-pr. qa ytəlgən bulhь, eş kvartalda dəjem plan 88,87 pr. qa qьna ytəlgən.

Ular plandarьn ytəj almavđa ььna tep səbəp itep, eşlav əsən aylmələr jetemav en kyrhətələr. Unan eşləvselər əsən aş xana, jatan xanalar həm klup-qьđьl mə eştər ojoştorolmaqan. Bьn…

…da aylma bulmav eşkə đur totqarьq jahaj.

„8—Mart" ta kadьrđar əđьr. lav məs'ələhendə hьnьlьş bar. Eşselərđən 20 lap keşe vuzdarqa əđerlav kursьtarьna ujrelgən. Həm tiđ kəndə 10 ajlьq prajьzvudstva—tixniskej kursь asьla. 10 ajlьq instruktьđar kursьnda 120 keşe uqьp jata həm başqalar.

Bьnda eşləvse eşselərđeŋ sat…

…iş sol jaqьna kilgəndə 60 pr. tь eeselər qajlehenəŋ, 40 pr. tь krabtьjən arahьnan sьqqan xalqtar. Şulajsa fabrikta kulak simejəhenən sьqqan xalqtarđьŋ barьqь ььq kyđqa berelə. Əle janьrьq 20 sit ilimint salahь eş ten sььaraldь.

„8—Mart" idarahь bьl jeteşhedlegen xəđerđən betererge tejeş ə, jetəkse ojoşmalar aqa jarđam ithendər. S. JOSOP.

BILARƏT ZAVЬTЬNЬŊ MIXANICISKI TSIXЬNDA ALMAŞ QARЬŞЬLAV MITЬDЬN BЬVЬP JATALAR.

Xeđmətteŋ eşləp sьqarьvьn juqarьsikkə kytərevdə şulaj uq praduksejənьŋ sifatьn jaqşьrtьv da sanəqətten ajьrьm tsixtarьnda həm ajьrьm agrigattarьnda almaş qarьşьlavplanьn sьn mə qənəhe menən bojomqa atqarьv ajtep əetergəhed đur urьn tota, şulaj uq bьl mitьđ đur unьştar menən sanəqətten kyp kenə tar maqtarьnda dərəqələndələr.

Ləkin əegengə kəndə Bilarət…

…qarьşьlav planь əsən kərəş alьp bar lavđarьna tep səbəp bulьp kyrenələr.

Mixanik tsixьnьn betə jьlьş sь eşselərə oşo „abjektif" səbəptərgə tajanьp beđđə başqa tsixtarqa qarap tsix həm agrigattarđь almaş—qarьşьlav planьna kyserep bulmaj, ьunьŋ əsən beđđə eş uslavejalarь məmkinlek birmajđar—tip kenə qaləjđər…

…tarafьnan qujьlqan bьl məhim tarьstar tirəhenə eşsən massahьn ojoştorop tsix kylemendə şulaj uq ajьrьm agrigattarda almaş—qarьşьlav planь əsən kərəş alьp barьv urьnьna tərlə „ab"jektif" səbəptərgə tajanьp bьl kərəşte ьeteŋlaj artqь planqa alьp taşlaqandar.

Zavьttьŋ başqa tsixtarьnda almaşqarьşьlav planь əsən şьnlap kərəş alьp barьlqan vaqьtta mixanik tsixь əegengə kəngə tikləm bьl məs'ələnə tejeşenşa ejrənmagəndə. Tsix kylemendə bulqan ajьrьm agrigattarđa nindəj juldar—mitьdtar menən almaş—qarьşьlav planьn urlaştьrьv turahьnda kankrit juldar hьđьlmaqan.

Mixanik tsixьnda eş tərđərə nən ber nisəgə ayleneve şulaj uq tsix həm ajьrьm agrigattarđa eştənep ььqarьla torqan praduksejalarđe berəmləp ihəpkə alьv şulaj uq avьrlьq jahatenən ьer tigəđ bulmavđarь ььnđaqь eşselərđen mixaniktsixьndaalmaş…

…larьn bojomqa atqarьv əsora qan qarьştarđь jenep sьqьvqa qatqь rəvəştə kərəş alьp bar majьnsa, xeđmətteŋ eşləp sьqarьvьn juqarь sikkə kytərevdə đur urьn totqan almaş qarьşьlav planь mitьđьn ьuvalar.

Mixanik tsixьnda ььnьŋ əsən məmkinlektər barmь?, sikheđ, bar. „BALSEVIKTƏR ALA ALMAQAN KRIPЬS JUQ." bьl fruntta jaqьn mixanik tsixьnda almaş qarьşьlav planьn urьnaştьrьv əsən bulşeviktarsa kərəş alьp barьrqa karak. Mixanik tsixьnda eş tərđərə, stanuktar nindəj kyp bulmahьn ələn hər ber stanugь, aqrigatь yđenə bilgele ber eşte ytaj. Takarnaj stanuk jəki başqa stanuktar bar ikən, ular hər qajhь praduksejənen eşlənep sьqьv pratsesьnda faqət ber genə eləşen ytəjđər. Bьl stanuktarđa eşləvse almaştarđa barьhьnda la almaş—qarьşьlav planьn urьnlaştьrьv məmkinlege bar. Bьnь ajьrьm faktattar taqьla nьqьtaq dərəqələjđər.

Mitьl əsən takarnaj stanuk ta eşləvse ber genə eşsenen eşen alьp bula. Prakat tsixьnьŋ mejesenə rimont jahaqan vaqьtta oşo mejeskə kərək bulqan ber valdь 16 səqət esendə jonьp beterep birergə tip zadanejə birelhə, bьl stanukta eşləvse iptəş 16 səqətlek zadanejanь 10 səqətta ytajem tip qarьşьlav planь kiterep qujьp, şul vaqьt…

Şunьŋ esendə mixanik tsixь eşselərə əegendən alьp almaş-qarьşьlav planьn bojomqa atqarьv ajaq halьvsьlarqa qarьt pur birip bьl turala bulqan ədeklektərđe beterev đa balşeviktar sa kərəş alьp barьrqa tejeştər. „BAŞQORTOSTAN" BRIGADAHЬ: S. KƏLIMULLIN, B QABITЬF, X. TALIPЬF

TƏBƏK GƏZITTƏRE HUNARSЬLЬQ EŞE ƏN SITTƏ TORALAR

Başqortostan Iksprtьnda həm eske iqtisadi arьşьnda puşnina həm mix sirьja əđerləv đur urьn tota. Ləkin parteja həm xəkymətteŋ bьl turalaqь ajьrьm diriktifьarь bulьvqa qaramaxtan, təbək gəzitələrenen berehe lə bьl məs'ələ tirəhenə kin jalpь iqtilaarьn tuplap, unь jalpь əsən də jajep jeŋergəndərə juq.

Əlkə parteja kamitatenen bьl turalaqь: „ƏLKƏ HƏM TƏBƏK GƏZITTƏRE RIDAKSEJALARЬNA IKSPRT ZADANEJALARЬN YTƏV JULЬNDAQЬ EŞTƏRĐEN BARЬŞЬN GƏZIT BITTƏRENDƏ SISTIMLЬ RƏVEŞTƏ JAQŞЬRTA BARЬRQA. BЬL MƏS'ƏLƏ TIRƏHENƏ KIN JƏMƏQƏTSELEKTE MABILIZAVAJT ITERQƏ" tigən qararь ələ, təbək gəzitə ridaksejalarьnьŋ kyđ uqьna baьqanь juq. Ular bьl eşkə hunьqь kəngə tikləm tejeşle narьq sirep jetkerə almajđar.

Bьl kəmselekte beterergə, təbək gəzittəre puşnina həm mix sirьja planь əsən kərəşev selərđen alđaьqsьlarь bulьp berketelergə tejeştər.

BEĐ, ALDЬNQЬ KAPITAL ILDƏREN UĐARBЬĐ!

Q. Sələm.

—„Beđ aldьnqь kapital ildərenən jəđ jьlqa artqa qal qanььđ. Beđ bьl aranь in kyne 10 jьl esendə qьvьp jetergə həm uđьp kitergə tejeşheđ:,

Cirnakьfkь stansahьnan 2—3 kilamitьr teŋgə tьnan katla turьn giganth halьnasaq majđan. Majьan urtahьnda tribuna. Bьl hyđđərenə şul tribunađa əltəndə jalqьnlanьna. Əkeren genə jelьerlegan qьđьl flak ul jalqьnlь mitejundar şavlavь menən taqьla yrgə kytərə, ьlьtarqa tarata.

Begən bьl tribuna mitjundarьь, kapital ildərən 10 jьl əsən də qьvьp jetev həm uđьp kitev tar, u lar edenə berkete. Begən ььnda Əfə pralitardarь Əfə eşsəndəre jaqьn kilasəkten đur gigantь katla—turalьqь tantana ь rəveştə niged taşь hala.

Mitingь kesle aşqьnьv menən tulqьna. Mitingь ytenen qajnar laqьn kin jalan əltənə totaştьr qan.

Tribunala kytərelgən qatlavđar, Əlkə Kamitət sikritarь Isan…

…cyrin həm BVBK rəise Tahirьl iptəştərđen jalqьnlь hyđđərə ьe tə mitingsьlarđьŋ jenev dərtenьnan tьqьđьldь:

— Batьa Əđəsajendə məngə kalaneja bulьp jaşagan Başqortostanda kammunistar partejəhe jetəkselege astьnda, beŋen dəŋ jala berense urьnьь totasaq kat la—turьn gigantьna tavge nigeđ taşь halьna. Bьl gigant in urtta qulqan Başqortostandььn eşsəndəren jaŋь kyltoralь satsejalizem ilenə sьqarasaq…

Ulardan hьŋ Bilarət zavьtь diligatsejahь Şic „Qьđьl putilavic", „Stalin, (Lininqrat) zavьtь eşselərə diligatsejahь iptəş Zavarinkaььtar hejlənelər.

Şic Bilarət eş elərenenŋ katla turьn gigantь halьna baştavьna saqьşlap jebərgən 14 vaqun tədəv matirejaldarьn: tapşьrьь. Mitingь tolqьnda:

Jəşəhen bilarət eşselərə

Ə. Şic iptəş, taqь la kelьs, unьŋ jeđendə jeteđ xarakətle hьđьqtar tarala:

— Bьl berense tapşьrьv, ləkin hunqь tygell. Zavarinkuf hyđ alda:

— Yktəεer əsən kərəştə partizandar tьvđь. Satsejalizem tədələşə frontьnda xeđmət batьr dar tьvalar. Bьl gigantьteđev kərəşendə başqort pralitarejat xeđmət batьrđarь tьva..

Ul yđđərenen eş tәzribalaren, yđ kərəş mitьđtarьn Başqortostandarьn jaŋьnan yđqartevselərgə nyleşəsəgen vaqьđa ita.

Tribuna ergəhendə jьjnalqan ber terkem AMIRIKA EŞSELƏRE lə betə mitingsьlar menən bergə hulajđar, bergə jьlmajalar. Ular bəlki başqortsa, bəjlav də la aŋlamaj torqandarьr, ləkin jeraktar tieşe ber, tambur bujlap sьqqan taşьv qandar tik ber nəmə turahьnda qьna sirtь:

— S.S.S.R satsejalizem ikanamikahь nigeđen halьp betə... 10 jьl esendə aldьnqь kapital ildərən qьvьp həm uđьp kitə...

— Juq, ularđьŋ da buş qalahь kilmaj: ularđь əegen yđ şat jьqtarьn tribunaqa menep alьь…

…tarqa, alььtarqa taratalь kilə. Bьna ularđьŋ arahьnan tribunaqa XAKALA iptəş kytərelde:

—…Beđđə heđđeŋ menən ber gə satsejalizem fundamintьn tedəp beterəsəkneđ…

Ul, Amirika pralitardar mərəzəmoten uqьь. Betə jalan taqьь la ber tapqьr jaŋьrana:

— Heđeđđe kapital tьmaqььnan qolqarьv əsən beđđə ber fruntta..."

Urra...!

„Jaŋь avьl" kalxuzьnьь iptəş Kurinьftьŋ rapirtьla, tik yđđərenen jeŋeve turahьnda qьna tygel, ul betə Başqortostan kalxuzsьlarьn jeŋeve turahьnda:

—…Kalxuzdarđь estan ььqьtьv, xeđmətte đerəь ojoştorov nigeđendə beđ jaŋь tədələşkə menərlagən uđarniktar ьeđergə tejeşheđ!...

Katla-turьn partkumь iptəş Balxaşьf uđarnik Jomaqulьf həm tedəv nacalnigь Şirşьftar:

— Əlkə Kamitət jetəkselege astьnda, betə jəmaqətselekten qatnaşь menən beđ tedəv əsən vaqьtьnda betereređ!

—, Beđđen kəskə ьşanmavsь, kulak jьrьn jьrlavsь appartunistarqa qьđьv kerəştə atpur birelər, juldan sitkə alьp taşlanьrđar!—tiđər.

— Ejje, ularqa heđđen gigant tar taqь la ььq uđar bulьr!

Betə mitingь kytərelde.

— Yktəberđən kiler jьldarьna jaŋь qiganttar menən ьarьr ььđ, beđ Başqortostan eşsəndərenen ььqa tikləm kyrelmagən intyzejamahьnьŋ jaŋь jemeşen tierьь l.

Stalin, Mulьtьf iptəştarđa negən ul rapritь tьnlanьlar.

Mitingь hunьnda 2 menđən artьq keşe qatnaşь menən đur sauuьtnik jahaldь. Menərlagən qajnar quldar gigantьŋ berense udar eşen naşlanь, berđəm jeŋevđen jaqьn kiləsəge betə qьr bujlap şavlanь:

— Bьna tiđđən, tiđđən VKP (ь) jetəkselege astьnda miljun dar inirgejəhe menən ььnda donja gigantь tьььrl...

— Beđ qьvarььđ, kapital ildəren uđarbьđ..!

FAŞISTAR FINLƏNDEJƏ HENƏN SSSR QЬA

GILSINGFURS. 14. Səvit sigendəge finlændejə grazdandarьnьn SSSR jaqьna qasьp sьqьvđarь hamanda davam itə. Hunqь vaqьttarđa kən hajьn səvit—finlændejə sigenan 20—30 keşe SSSR jaqьna qasьp sьqtьlar.

„10 KƏN ESENDƏ BƏTƏ MALDЬ JORTTAR MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ!“

(Əlkə Kemitetteŋ 3 nse nyjəвer qararьnan)

TƏVGE QAR TƏŞTƏ. HƏVƏNƏK, TANALЬQ, MAJQAZЬ ВЬL QARARDЬ PRAKTIK EŞTƏ YTƏMƏJ

„BƏTƏ SAFXUR DIRIKTЬRÐARЬNA, PARTKUM SIKRITARÐARЬNA HƏM ŞUNDAQЬ TƏВƏK KƏMITƏTE SIKRITARÐARЬNA, MALDЬŊ YLEVE ƏSƏN IŊ QATЬ, XATTA PARTEJƏNAN SЬQARЬV ÇA TIKLEM PARTEJƏ SARALARЬ KYRELƏSƏGEN ALDAN IЋKƏRTEGRƏ„ (ƏLKƏ KEMITƏT QARARЬ).

MAL JORTTARЬ TƏÐƏVÐE TƏVLEK ƏJLƏNƏHENƏ OJOŞTORORQA

Kampliktavajt itelgən safsejalizem mal kətəven qьş jьlьqa ьrьnlaştьrьv, aльq menən tə'min itev mal-ьlьq tarmaqьnda 'eŋ'gengə kendən yðək вurьь. Вəð вьl turalь вegen genə ty gel, jəj ajðarьnan вirle eş вaşlanьq. Lakin, təðəv ojoşmalarьnьn (Вaşstruj) həm safxuzdьŋ yð ðiksejəhe, parteja, kamsamal, prafsajuz jəmaqətselegeneŋ taşвaqa timpьnda xərəkət itevðəre kətelgən həðəmtəne вirməne. ...

Kalxuzsьlar menən anlaşьp eş itmə'kə, ninə elemtəne пьqьtmaьqa, şul arqala kalxuzdan vaqьtlь raveştə jarðam almaьqa?

—Вьnь Ignatinko narьqlamaj. Kalxuzsьlar jalpьhьnьŋ kesenə tajanmaj.

Вьl fakьt вaşqa safxuzdarqa hasaq вulьrqa tejeş. ...

ВIKQOL UCASKAHЬ QORTQOSTAR ÐAN TAÐARTЬLHЬN

aşьqьs tikşerelergə, mal вeqeв torlaq menən tə'min itelergə tejeş

„Əlkə kemitetteŋ safxuz eşselerən həm tedəvselərðe tə'min itevðe jaqşьrtьv turahьndaqь qararь ytəlməven aldəlaj. Вaşsajuz fraksejəhene kilasakta la ƏK—teŋ malsьlьq safxuzь eşselerən tə'min itevðe, ajьrьvsa malsьlьq safxuzdarьnda, jəməqət tajəmьn jaqşьrtьv turahьndaqь qararьn ytəmehə parteja javaplььqqьna tartьvqaqьlkertergə"

(Əlkə kemitət qararьnan)

QЬRQЬÐ MEJƏKƏ təвəgendəge „Dim" II safxuzьnьŋ 3nse Вikqol ucaskahьnda вarььь 6 meŋ 190 вaş mal вar. Lakin ulardьn qьş ььqarьv, ularðьn avьlqьn haqlav qəðev itelməьlek nasar qujьlqan.

Ə, esse kesə вirergə tejeş вulqan Isəqol, Q. Mejəkə həm sezenle savittare eş kesə вirev naraten ytəməgəndər. Şunьn esən eşteŋ вətə tarmaqь artta qalqan.

15 traktьr вuş torqan вer ha ван tunqa hergən

Safxuz diriksejəhe вьl ucaskaqa:

—„Xurьqlь timp, ikense qat sanьv, silusiav вesən jajnav, tedəv planderьn ytəməgən həm javapььðlьq əsən!" tip septəgə jaðьlqan xurьq вildəhe jeвər'gən.

...

—„Təðəvsələr вulmanь. Taşaqas taşьvsьlar jeteşməj" tip aвjekitl səвəp edləjðər. ...

Agranamdar esep jaregan Ə 2,500 giktьlьq tunqa hərev planьnьŋ 60 giktarь qьna herelgən. Nej вarь вer genə həвan jer hergən. 15 janь traktьr hananь juqьqtan fajðalanьlmaqan. Safxuz yðe həm əlkə ojeşmalar haвan taşьv aвaвьn пьqlь kyrməgəndər.

Qьðqaьь: Вьl ucaska la ədəklək ður. Xətta qorotqosloq fakьttarь la вar. ucaska medire tinəьl вьl xuьsьhьðlьqtarqa вik tьnьь qьna qaraj. Nьq tikşerev talap itelə.

Lakin, вьnьŋ menən eş вətmaj. Вegen uqa вerketelgən avьl savittare, kalxuzdar han təвək вaşqarmahь həm əlkə ojoşmalar вətə jarðamdь ojoştororqa tejeştər. Вergenəвaş malde ərəm вulьrqa aşьq havala qalьrqa tejeş tygel. Əger də вьl вurьь ytəlməhə, oşo ojoşmalar ða javap вirasaktar.

Təвək KK—RKI ralse: Qəвjəlilef.

„Вaşqortostan вrigadahь ...

MALDAR QARALTЬ HƏM AÐЬQ MENƏM TƏ'MIN ITELHEN

„Вətə memkinlektər вula torop ta əlkə kamitetteŋ qararьn ytəməj tedəv planьn eðgən esen Вaşalstruj jətəkseho iptəş Cuprininga, Lagir safxuzь diriktarь iptəş Kuznisəfqa qatь şelte вirergə" (Ə K qararьnan).

Skatavud safxuzdarьndaqь kampliktavajt itelgən maldarqani qəðlənerlek raveştə qьşqь əðerlek menən vaqьtьnda tə'min itəlməne. Вaşstrujðьn eşkə halqьn qaravь, planьь appartunistarsa eðeve, safxuz diriksejələreneŋ samatjykkə вьanьp jatьvdarь mal jorttarьn tedeŋ вetevðe ður qurqьnьs aðtьnə вaðьrðь. Tik əlkə kamitateŋ qьqьv saralarь arqahьnda вeð вegen вer nej tiklem hədəmtəle eştar kyrəeð.

Maldarðь qьşqa urьnlaştьrьv

...

Mal aðьqь

„Skatavud" safxuzь maldarь nej вarь 81 pr. qa qatь ma' ...

IGEN TAPŞЬRЬV PLANЬN TULTRQAN KALXUZDARÐA

DAXUT ВYLEVGƏ ƏÐERLEKTE KƏSƏJTERGƏ

Kalxuzdar вer-вer artlь igen tapşьrьv zadanejəhьn tultьra вaralar. Har вer вiş kendə вirələ kilgən igen əðerləv svudkahьnda qьðьl isemlekkə teðelgən təвəktarða kalxuzdarðьn kypselek eləşə igen tapşьrьv zadanejəhьn tultьrqan вula. Qьðьl isemlekkə teðelevse kalxuzdarðьŋ hanь kenen hanap yðə вaralar. Məðəlan, Əəjalil. Вere təвəktarendəge kalxuzdar zadanejanь tultьrðьlar inde. Вьlardan вaşqa təвəktarða lə вeð ...

... qaraj eləşergə, ə вьnьŋ həðəmtəhendə kalxuzdarðьŋ ojoştorov—xuьalьq jaqьnan пьqьlьlьvьn tə'min itergə tejeşveð.

Sdilşina daxut вylevðə təp niged вulьrqa tejeş

Sdilşina вeððə 1930 nsь jьl uq inderelə вaşlanь. Вaşkalxuzsajuzqa alьnqan maqlymatka qaraqanda вaltьr 50 pr. kalxuz ...

Xeðmət dəftərðəre jaðьl majьnsa eləşelə

Jəj kendəre вulqan iŋ ður jeteşhedlekten вerehe—xeðmət dəftərðərenen vaqьtьnda eləşel...

HUNARSЬLЬQ SIZUNЬ ВAŞLANDЬ

ƏÐERLƏVSE OJOŞMALARÐЬŊ TƏВƏK HƏM AVЬL ŞELTƏRÐƏREN TEJEŞLE KADЬRÐAR MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ

„Вaşkalxuzsajuz fraksejəhьna: hunarsьlarðь. avsьlarðь kərzinşiktarðe, puşnin həm mix sirejahьn jьjьvsьlarðь şulaj uq ikspьrt praduksejəhьn əðerləvgə вəjlənešle вətə eşselarðe вaşqa vaq eştərðənqotqarьv turahьnda təвək kalxuzsajuzdarqa 2 kən sruk esendə kankrit kyrhətmələr вirergə təqdim itergə (VKP(в) пьŋ Əlkə Kamitate qararь

SSSR YÐƏK ВAŞQARMA KƏMITƏTE qarar itə

SSSR yðək вaşqarma kəmitate həm xalq kamisarðarь səviteneŋ 31 nse jьl 30 nsь ejjyndə sьqarqan „SITKƏ KITEP EŞLƏV" turahьndaqь qararь, puşnina həm mix sirja əðerləv ojoşmalarь tarafьnan kantrak tavajt itelgən вətə kalxuzsь həm janqьðaq hunarsь at-xudniktar (sitkə kilep eşləvselər) əsən də jəjelə ikənlegen aŋlatьrqa.

SSSR yðək вaşqarma kəmitate rəise: A. Q. ČIRVƏKUF
Urьn вaşarь: I RUDZUTAK
Sikritarь: I. JENYKIDZE.
Məskəv, Krimel. 10 nsь yktəвer 31-jьl

AVSЬLЬQTЬ JUQARЬ TIMPQA

Eşta satsejalistik xeðmətteŋ iŋ juqarь formahь вulqan satsejalizəm jarьşь həm udarsьlьqtь qullanmaj torop, plandьŋ unьşlь ytəlep вьqьvь turahьnda ujlarqa la jaramaj.

Eşta satsejalizəm jarьşь həm ...

Lakin вьl qьna ale unьşlьqtь tə'min itə almaj. Вьl frantta tulьs jeneвðərgə ireşev əsən avsьlьq eşen alьp вarьvsь ojoşmalar aldьna tyвəndəge вurьstar qujьla.

Plan əsən kerəştə yðək jьl itep satsejalizəm jarьşь həm ...

PUŞNINA, MIX SIRJALARЬ ВELGESTƏREN URЬNDARQA JEВƏREV

HUNARSЬLARÐЬ ƏÐERLƏV OJOŞMALARЬNA ВERKETV TURAHЬNDA

Вaşnarkamfin qararь

Puşnina həm serja eş mal əðerləv appərattarьn вelgestər menən kategensa kampliktava itev, prami la janlektəre taвьvðь tə'min itev jьlьnda Вaşqortostan xeðmət xalq kamisarlьqь qarar itə:

Вelgestərðe kyserev turahьnda

1—Oşo qarar iqlan itelgəndən alьp 10 keniek vaqьt esendə yð hьðьqьnda eşləmavse, jəki вetenləj вer jerðə lə eşləmavsь tyвəndəge hunarsьlьq вelgestəren Əiələ вulьa qala xeðmət ylegenə kilep, təвəktarða вul...

...

3—Berense maddəla kyrhətelgən Puş—mix sirja həm ej qu...

...ðe jenajət qananь javaplьlьqьna tartьrьrqa.

Вaşqortostan Xeðmət Xalq Kamisarь.

Təsitdiqsь
Xeðmətte ojoştorov həm eşse kesə menən tə'min itev iðarahь nacalnige
Pьluşkin

Hunarsьlar menən tə'min itergə

4—Вaşqortostan Xalq Kamisarlьqь Saviteneŋ 30 nsь jьl 7 nse dikaвer həm 31 nse jьl 28 nse qinvarða sьqqan qararðarьn („Krasnaja Вaşkireja" №6—1931 jьl) həm В.S.X.K пьŋ 21/IV—31 jьl вulqan 707—15 hanlь ...

... jalь вelgestəre ihapkə alььv menən, ularðьŋ Ələ davmalenda вulqandarьn Sajuz puşninaьn Вaşqortostan ylege menən вəjləşep təвəktarqa jeвərergə. Təвəktarðə вulqandarьn tuьsnan tura hunarsьlьq, patrəttil həm avьl xuzalьq kapiratsejalarьna вirergə.

Hunarsьlьq planь ytəlhen

ВAJMAQ.

„Kemdə kem parteja həm həkymətteŋ diriktifen yð vaqьtьnda həm вььn ixlas menən ytəməhə, ul вegengə kendeŋ iŋ zəhərlə həm iŋ xьjanlь вəjorakratь вula.

(XVI—parteja s'jьzь qararь)

Вeððen Вaşqortostan jemhyrejəte hər terle qimmətle mix həm tirelarðeŋ iŋ вaj вulqan urьndarьnan вerehe hanala. Вьnьŋ menən вeð hər jьlьь mendərsə humlьq təвьştar alanьð.

Hunarsьlьq midgele kilep jette. Lakin ul yðenen вerense kenendə yk appartunistar qarşьlьqьna osoranь. Вьna heðgə Вajmaq вaşqarmahь rəise urьnвaьa rь Qadirьь.

Ul yðenen Vlas „keşehe" вulьvьnan fajðalanьp təвəkten hunarsьlьq eşenə undaqь hunarsьlьq aşa kilə torqan 100 dərsə humlьq qimmətle mixtarðan, tirelarðeŋ əðerlənevenə qarşьlьqa.

Puşnina sajuzьnьŋ Вaşqortostan tarmaqь vəkile ip. Faxretdinьl təвəktə mix sirjalar əðerləv əsən maxsus keşelar horaqas: Min keşe вirməjem" tip qьsqьra. Hunarsьlarðь kampliktavajt itevgə jarðam kyrhətergə teləməj.

Ul: „вeððə ajьrьm qimmətkə ejə вulqan aвьl jəndektər juq, təвək вələkəj" eşse kestəre jeteşməj" tigən „aвjьktil səвəptər" edləp mataşa.

Pramfin plan, igen əðerləv həm kalxuzdarðь ojoştorov xuzalьq jaqьnan пьqьtьv вurьsta rьla ytəlergə tejeş. Lakin вьlar menən вer rəttən Вaşqortostan jemhyrejəte əsən ður taвьş tarmaqь вulqan hunarsьlьq planь ytəlhen. Eş kesəndə həm вaşqa memkinlektərðelə taвьrqa вulə. Вьl memkinlek fajðalanьlьrqa plan ytəlergə tejeş.

SUFJANЬP.

Ignatinkə javap вirhen

Allaquza II safxuzьnьŋ 1 nse hanlь Majqazь ucaskahьndaqь mal torlaqtarь həm aðьqtьŋ jeteş вulmavь səвəple qьş inev menən maldar qurqьnьs aðtьnda toralar misal esen təge nar təşkən kendə (27 yktəвer) 5—6 nse hanlь mal qujьv urьnda rьna 650 вaştan artьq mal qьvьp kiterelə. Lakin, qaraltь, aðьq вulmav səвəple 1 nse nyjəвergə tiklem вətə kətev aş tora. Jamqьr, qar, вьвьrьq—вьna qьşqь mal əsən kyrelgən „əðerlek".

Mal 5 kən aş tora. Altьnsь kenə inde 5 nse hanlь mal kəteve Vlassьðьŋ yð вeldege menən Avraj kalxuzьnьŋ 3—4 jək halamь kiterelə. Lakin as maldar unь вer nisə minutta qьna aşap вeterələr ða kartalarðe jemerep qьqqa qasalar.

Avraj kalxuzьnьŋ qьrða huqьlmaj qalqan 27 sintnir holoho, 14 sintnir вesane təlaf itelə.

Вьl xəl ucaska medire Ignatinkoqa вelderelə. Ə, ul Vlassьqa qarap jekerenev menən qənəqətlənə. Uqa: „maldь sьqarmaqьð, juqhə yðendə qulqa вьmьnь!" tej. Mal aðьqь вuldьrьv, karta qoralmaðь пьqь...

AVSЬLЬQ HƏM UNЬŊ ƏHƏMEJETE

Ileвeððe indystrejalaştergən вer daverðə, xalq xuzalьqьnьn mehim tarmaqь вulqan avsьlьq eşeneŋ əhəmejəte aлaattə вik ður.

Hər terle jənlek tirelare—puşnina ikspartqa sьqarьlьp, ular urьnьna sit ildarðan, вeqengə kendə ileвeððe indysterejaлaşterevgə kərəkle вulqan nəmələr inderelə.

Вətə sajuz kyləmendə 6 miləjundan artьq xalq tik avsьlьqtan kilgən daxut iðвenə genə jəşəjðər. Mal həm qoşqorttarðь aşavsь xuzalьqqa zarar kiterə torqan terle jьrtqьs jənlektərðe yterev arqahьnda avьl xuzalьqьna hər jьlda 10 miləjundan artьq fajðə kilə.

... udarsьlьqtь tulьhь menən tormoşqa atqarьrqa kərək.

Вeððeŋ Вaşqortostandaqь avsьlьq kapiratiftarь janь eş mitədьn (jarьş, udarsьlьqtь) qullanьvða kalxuzsь həm safxuzsьlar şulaj uq sənəqət eşselərenen fekeren tupləvða tejeşensə eşləməjðər ale. Вьnьŋ həðəmtəhendə avsьlьq seltareneŋ kinəjeve həm avsьlarðьŋ han jaqьnan artьvь la вeqengə horavqa javap вula alьrlьq tygel. Avьl xuzalьqьnьŋ kalliktiflaşeve, avsьlьqtьŋ ojoşqanlьqьn arttьrьvða kiŋ jul вьvьnь qaramaьtan, avsьlьq kapiratiftarьnьn вьl jьlda qojroqta вejrələvðəre kyrelə.

...

Ə. VƏLEJEF.

3 nse вit „ВAŞQORTOSTAN" №250.

MӘKTӘPTӘR TURAHЬNDAQЬ YĐӘK KӘMITӘT QARARЬN

BOJOMQA ATQARЬV MENӘN PALITIXNIZATSEJӘ HӘM UQЬVЬŊ JUQARЬ SЬJFATЬNA IREŞERGӘ.

MӘKTӘPTӘRĐE UNQA „HULQA" TARTЬP ARTQA SIGERERGӘ TЬRЬŞЬVSЬ APPARTUNIS BAŞBAŞTAQTARĐЬ JULDAN HBEREP TAŞLARQA

Zavьt fabriktaqь eşselər arahьnda SӘJӘSI-AQARTЬV EŞEN KӨSӘJTERGӘ.

Zavьt—fabrikta bulqan өnekləktərđe beterev, pramfinplanđь tultьrьv, prajьzvudstvanь jənlənderevđə, səjəsi aqartьv eşen alьp barьvđa đur urьn tota. Bigerək tə, zavьt—fabriktarşlaqan eşselərđen tormoştarьn jaqşьrtьv, ulardьŋ səjəsi belemləren kytərev uşьn—ьsьnđan kyltura eşen julqa halqanda qьna memkinlek tьva. Ləkin kyp zavьt—fabriktarđьŋ səjəsi—aqartьv eşen alьp barьvđarь qənəqətlənerlek tygel əle. Unda bigerək tə, zafkum, faskum həm ajьrьm diriksejələr bьl eşkə əhəmejət birməjđər. Ular tik adminstratsejə, xuzalьq eştəre menən genə şoqollanalar. Eşselər arahьnda nađanlьqtь beterev, ulardьŋ səjəsi andarьn kytərev, prajьzvudstva planьn ytəvđə kyltura eşen julqa halьv arqahьnda qьna bulasaq. Ləkin kyp urьnda eşselər arahьnda kyltura eşe alьp barьvqa halqьn qarajđar, eş kyrə belməj-nsə eş kyrələr, səjəsi—aqartьv eşe alьp barmajđar. Mәsəlan: Bajmaq baqьr qojov zavьtьnda kyp kenə eşselər bulьvqa qaramaştan, ber terle lə səjəsi aqartьv eştəre juq. Unda hər vaqьt eşləj torqan 600 eşse bar. Şulardan 80 pr. tь nađandar, ləkin ulardьŋ nađanlьqtarьn beterevđə ber terle lə sara kyrməjđər. Baqьr zavьtьnьŋ kinajeve unajь menən kalxuzsьlar arahьnan eşselər kilə. Ləkin ular arahьnda lə ber terle lə aqartьv eşe alьp barьlmaj. Ulardьn beteһe nađan bulaj đa zavьt esendə 4 likpunkt eşləj. Ləkin 4 likpunkt tik 60 qьna eşsene ьlьqtьrqan. Ular arahьnda səjəsi uqьv saqəte indereлməgən. Oşonoŋ arqahьnda ular səjəsi jaqtan nađan tejerlek. Nađandarđьŋ đeteĥ isemlege alьnmaqan.

Zavьt eşselәre esen ştinə gəzit sьcha la, eşsьt jəlpьnan xəbərsələr tәrkeme ojoştorolmaqanlьqtan vaqьtьnda sьqmaj. Unda eşselər tormoşo jaqtьrtьlmaj. Eşselər arahьnda qьsqьrtьp gəzit uqьv tynəәktәre teđelməgən. Ajьrьm sьxtarđa ştinə gəzite sьqarьlmaj. Qьđьl mejəşər ojoştorolmaqan. Likseјalar qujьlmaj. Jaŋь kilgən eşselərđe zavьt tormoşona ьlьqtьrьvđa ajьrьm eş alьp barьlmaj.

Gəzit—zurnal taralьşь turahьnda məqlymat juq. Təŋək dәvmәlendə sьqa torqan „Qьđьl Bajmaq" gəzite bьn məqənəhe menən tarьlmaqan. Alьnqan gəzittər eşselər arahьnda taratьlmaj. Zafkum bьlmahendə jata. Tiznik tynəәktәre teđelməgən. Irekle tynəәktәr arahьnda eş alьp barьlmaj.

Ajьrьm tsixtar arahьnda satsejalizem jarьşь dugьvьr teđelhə lə, eşselər menən tikşerelməgən. Oşonoŋ arqahьnda jarьştьŋ ber terle lə hedemtahe juq.

Tursin rudnigьnda la şul uq xəl. Unda səjəsi aqartьv eştəre alьp barьlmaj. Eşselər arahьnda nađanlьqtь beterev, prajьzvudstva planьn tultьrьv, səjəsi aqartьv eşen julqa halьv esen bete kamsamul, parteja praisajuz kestəren toplarqa həm bete keste sьrtьb itergə kərək.

KӘŞFEJ ABDULLIN.

Temәs kalxuz jəştәre məktəbeneŋ Eşen julqa halьrqa

Tәmәstә (Bajmaq tәŋәge) tәŋәk dәvmәlendәge başqort esen berđən ber kalxuz jəştər məktəbe bulьp, unda 151 uqьvsь uqьj. Uqьvsьlarđьŋ kybehendə өđ, ajaq kejemdəre juq. Şul səbəple halqьn kөndərđə məktəpkə uqьrqa kilə almajđar. Məktəp halqьn. Utьn əđerlənməgən. Şunьŋ arqahьnda kyp balalar avьrьj. Məktəp ergəhendə jataq xana bulьp, unda 110 bala tora. Ləkin bulmalar tьqьđ, ьsьraq, jьvьnьv urьndarь juq. Təttьmul birelməgən. Matras, adejaldarь bulmaqan uqьvsьlar kyp kenə. Ber karavatta 2—3 sər uqьvsь jatsьlar.

Havьlьq haqlav qaqidələre ytəlməj.

Balalar tarafьnan yktәber ajьnda 209 saqәt dәres qaldьrьlqan. Uqьvsьlar arahьnda tәrtip, tәrbijә eştəre kərəgenson artьq jomoşaq. Ular arahьnda tәrbijәvi eştər alьp barьlmaqan, tynəәktәr teđelməgən. Ular arahьnda şavinizem sьqьlь bar. Tatarđarđь, başqorttar, başqorttarđь, tatarđar kyrə almavsьlьq. Eştə qarşьlьq kyrhətev kevek nəmələrđe jьş qьna osoratьrqa memkin. Jensi tәrbijә urьnlь qujьlmaqan. Qьđđar, malajđar arahьnda terlə qarşьlьqtar tьvьv kyrə almavsьlьq həm başqalar.

Bьl qurqьnьslь şəxestәrgə his şikheđ məktəp uqьtьvsьlarь yđ vaqьtьnda sarahьn kyrə barhьnđar. Məktəp ikense jьl uqьv kitaptarьna, qullanmalarqa moxtaž. Unda balalarqa məktəpkə jaraqlь (təbiqət, ximejənan başqa) kitaptar juq. Birelgən zakazqa Başgiz tarafьnan iqtibar itelməgən, bigerəktə: əsə telenən, əđəbijətən kitap, qullanmalar beteŋləje menən juq. Başqa fandarđanda şul uq xəl. Qələm, dəftərđər jetməj.

Məktəp hьvьqlьq həm uqьvsьlarqa jəmәqət eştəre kyp birev arqahьnda yktәber ajьnda 18 pr. dәres qaldьrqandar. Məktəp ergəhendəge aşxana karagensə balalarđь qənəqətlənderməj, praduktalar ađ birelə. Mid smutьr ytkərelməgən.

Təŋək maqarif bylege uqьv—uqьtьv eşendə jomoşaq jetəkselek itə. Qullanmalar, futmalar jebərməgən, vəkildər jebərep məktəp seltaren tikşerməgən. Bajmaq maqarif bylege bьl jetešheđliktәrđe bə arovđa qьrqa saralar kyrergə həm məktəp esen tejeşle şarttar tьvđьrьrqa tejeş.

A. K.

VӘLEJEFTEŊ BЬL JENӘJӘTE JABЬLЬP QAL MAHЬN

D. Mәsetle tәŋәgendәge D. Mәsetle, Arьj, Əptrəş, Jobop, Juldas, Misar avьldarь ьbьlqь uqьv jьlьna əđerlekheđ indelər. Bьl avьldarđaqь məktəptərgə kərəkle rimunttar uqьv başlanqanqa tiklem eşlənmənе, məktəptərđə irtәnge eşe aş buldьrьvqa əđerlek kyrelməgən. Məktəptərgə rimunt esen kərəkle aqsanь avьl sәvittәre vaqьtьnda birməgəndər.

Dөjөm məsьyri uqьv, jaŋь uqьv jьlьna əđerlek tirahenə jəmәqət tekere tuplanmaqan. Bьl eş barь uqьtьvsьlarqa qьna tapşьrьlqan da, ularqa bьl eştə ber terle lə jarđam kyrhətelməgən.

Xatta qajhь ber partejəlьlar tarafьnan uqьv—uqьtьv „cipuxa" tip qaravđar bulqan. Mәsәlan: Dәvan—Mәsetle partkum sikritarь Valejefqa VKP (b) Yđək kamitәteneŋ „Izvisteja" gazitenđə başьlqan məktəptər turahьndaqь qararьn kyrhətkəs, ul „unь tamake itep tartta taşlaj inde" tej.

Partejənьŋ kyltura teđeleşendə bulqan diriktiftarьn bojomqa aşqarьvđa appartanistarsa eş kyrhətevse partkum sikritarь Valejef javapqa tartьlьrqa tejeş. Dәvan—Mәsetle tәŋәgendәge juqarьla kyrhətelgən avьldarđa məktəp teđeleşe, uqьvqa əđerlek həm uqьv eştәrendә bulqan jetešheđliktәrđe beterevđə tәŋәk parteja kәmitәte, tәŋәk başqarmahь aşьqьs saralar kyrergə tejeştər.

ӘKINSKEJ

Yđək Kәmitәt qarardarьn ytəjbeđ.

Өfө 12 FZS tәrәk məktəbe partejəneŋ dereĥ jetəkselege aştьnda məktəp eşendə đur elgəşevđərgə ireşte.

Məktəp yđ tәŋәgendәge eşsen jəlpьnь tuplap, Parteja Yđək Kәmitәteneŋ məktəptər turahьndaqь qararьn jerenə jetkerevđə kankrit eş alьp bara. Məktəpte artqa həjravsьlekkə, məktəp esendəge un, „hulьq" tindinsejәlәrenə qatь atpur birev ul tindinsejәlәrđe məktəp kalliktife arahьnda tene—tamьrь menən heperep taşlavđa qatьnaşь alьp bara. Eşte jaqşьrtьvđa məktəp өđ ekneđ jarьş alьp barьv hedemtahendə đur elgəşevđərgə ireşte.

1. Məktəp yđ tәŋәgendә bulqan uqьv jəşendәge bete balalarđь məktəpkə ьlьqtьrđь. Ytkən jьl bьl məktəptə 215 bala uqьha, bьjьl 402 uqьvsьnь esenə aldь. Uqьvsьlarđьŋ 50 pr. tь eşse balalarь.
2. Məktəp yđ tәŋәgendә bulqan bete nađan həm өđ uqьj jađa belevselәrđen xisabьn aldь, ularđь uqьtьv esen 7 nse nyjəberđə likpunkttar asa.
3. Məktəpkə rimunt jahalьp bette. Mastirskuj kinəjtelde, aşxana jaŋьnan qorolьp jaŋьrьldь. Məktəpkə taalqejət həm fizike kabinittәre teđev eşenə başlandь.
4. Məktəptə uqьvsь balalarđьŋ 100 pr. tьnь irtәnge eşe aş menən ta'minlәtek.
5. Məktəpteŋ sьjfatьn jaqşьrtьv julьnda yđ yđenđe idara itevđen jaŋь sьm-hьn өjrənđek, uckum halьnьq.
6. Pәlitixnikləşьrьv julьnda məktəp traktьr mastirskujьna berketelep, unda pejanir bazahь ojoştorolдo həm unqa 220 pejanir həm 50 yktәbrәt ьlьqtьrьldь. Ular mastirskujđa praktik eş alьp baralar.
7. Xəđer məktəp ucaskahьnda tunqa berev eşe bette. Ucaskanan 1850 kilogram kəbestə, 358 k səge der 1050 dana qьjar həm başqa baqsa pradukta lar jьjьlьp alьndь. Jađ kene SPK qa 13 meŋ təp jəşelsə rassad hь hattьq.
8. Məktəp yđ ikspanattarь menən Өfө avьl xuzalьqь kyrgəđmәhendə qatьşьp diplum həm 500 hum bьjak aldь.
9. Məktəp uqьrđьŋ, məktəpteŋ sьjfatьn taqьb kytərev maqsatь menən 1 nse matur zavьtь məktəbe menən satsejalizem jarьş dugьvьrь teđeşte. Şulaj uq məktəpteŋ yđ esendə lə jarьş kin—itelde.

Məktəp bьl elgəşevđər menən genə qənəqəlenep qalmaj. Kilәsәktә jaŋьdan jaŋь elgəşevđərgə ireşev esen məktəp tirahendə eşsən jəlpьn tuplap, өđ tәrkeđ udar eş alьp bara.

Kuntьr rivalytsejanir Soltanqalejef Teləktəşe Qələjef Pidvzdan qьvьlhьn.

Kuntьr rivalytsejanir Soltanqalejefteŋ tьvqan tamьrьnan bulqan Qələjef, aqahьnьŋ kuntьr eşe hidejep qulqa alьnьv menən tiĥgenə eđ jaşerep Tatarstandan Başqortostanqa kilep ojalaj. Şul vaqьt əvəlge qatьnьn ajьrьp ikense qatьn ala. Qələjef Şişmə tәŋәge Keləş avьlьna uqьtьvsь bulьp urьnlaşa həm „aktiflьq" kyrhətə, partejaqala yrmələj.

Parteja bьl „kammunis" uqьtьvsьqa eşenep eş tapşьra. Ləkin Qələjef hər este yđeneŋ kuntьrlьq jaqьna hөrəj. Hedemtalə məktəptə uŋ appurtunis julьaşsьlьqь esen şeltə ala. Ul, yđenə şeltə birđergən həm avьlda yđenə qarşь bulqan aktiftarđь „bьl kulak ibots" tip siklәtep tә quđьrə. Hər eştə yđeneŋ „kammunislьqь" menən təjđalana. Este yđ telәgensə dәvam itə. Qələjef yđeneŋ „aktiflьqь" arqahьnda Өfөlәgə pidagugeja institutьna kilep ina. Ul institutta la „aktillьqь" jəjə, prolitudqa xatlem yrmələj. Ləkin Qələjef ten jәdessәlә başlaqaş ul yđenen eşsәnәqьlьqьn jaşьv esen terle jalqan laqtar ejəj başlaj. „Parteja tađar'ьnьŋ, ber terlele şeltə alqanьm juq. Başqortostanqa qajtavь məptar menən kildem" tip bьl jerdə aldap qotola.

Ləkin es balahь menən uramda as qalqan Qaf Qələjeften elekke qatьnь mas'ələne bьlaj qađьrьtqa teləmaj. Qələjeften parteja javahьna tartьlьvьn talәp itep qarьza bira.

PIDVUZ jaсejьhe bьl estәrđe tikşerep Qələjefkə tejeşle jəzanь birđe lә Soltanqalejef teŋ aqulь vallь bulqan bьl Qələjefte dirikьa qьvьv sara hьn kyrmaj əle. Bьl his şikheđ PIDVUZ dan qьvьlьrqa tejeş.

„HIDGER"

ӨFӨ RADEJU SINTЬRЬ BAŞBAŞTAQTARЬ, RADEJUUZЬL TƏĐƏVEŞENӨĐĐӨLӨR.

(Tiligraf arqьrь)

Өfө radeja sintьrь tixnicke jbylegeneŋ beş baştaqlьqь arqahьnda Vaskrisinskejđa radeju uzьl teđev eşe өđөldө. Vaskrisinskejđa radeju uzьl teđev esen bildələngən materialdarđь tejәgən jәkiar, Vaskrisinskejgə jebәrev urьnьna Urskej timer julьndaqь Saratkaş stansahьna jebәrelgəndәr. Uzьldь qorov esen jebәrelgən kesajikas (ysliti) apaşьq qorotqoslo ojь menən alama jəşşьlka belənьp jebәrelep jolda vatьlqan. Kesajtkes urьnьna ytilsirjaq kitə torqan vatьq nəmələr genə alьnqan. Şul arqala tenaktь iŋ mas'ylejәde eş igen aşьrlav planьn tultьrьvđa đar urьn totqan radeju uzьl teđev eşe өđөldө.

Өfө radeja sintьrь tixnicke jbylege nen radeju uzьl teđevgə ajьrьmsa halььn qaravь, Paştь arqьrь horavđarqa javap birməve arqahьnda, uzьldь teđev mas'ələrendə kankrit ustanuvka al almaj apteraşta qaldь.

IVANUF, RTЬJŞЬF.

YKTӘBERDE PRAKTIK EŞ MENӘN QARЬŞЬLANЬQ

Q—Mejakə tәŋәge Өrgək—baş—Qurumalь tәrәk məktəbe yktәberđeŋ 14 jьlьqьna 36 sintnirđan igen qьđьl abuz tejə nə. Massavaj eşte planlь raveş ta qujьvь həm kampanejaqa qaraŋ urьndardaqь jetešheđ lektәrđe saqьldьrьv, qьđьl—qara taqtalar buldьrьv hedemtahendə sәvitkə teşkən igen zadanejahь 7 nse nyjəbergə 82 pr. qa, ə, ajьrьm kalxuzdarđa 125—135 pratsintqa ytəlde.

Uqьv—uqьtьv eştəre jaqşь bara. Beşlanqьs həm urta məktəptər turahьndaqь Yđək Kәmitәt qararь ytəlә. Uqьv jəşendәge balalar məktəpkə 100 pr. tь menən ьlьqtьrьlqan, dәreskə jөrev jaqşь.

Məktəpte kalxuzqa berketev, balalarqa jьlь aş həm balalarđь ikense avьldan uqьrqa at menən jөrətev kevek eştər eşləngən. 100 balalьq jьlь aş esen xөkymәttәn 130 bot on həm 300 hum aqsa jьjqan.

Eşsьlьnahe, teđelarьqa 150 hum aqsa bylep qujьlqan. Məktəp nađanlьqtь beterevđə praktik saralar kyrede. 24 likvidatьr əđerləp ьsqarьldь, ular xəđer 160 nađandь uqьtalar. Uqьvsьlar kese menən 100 keşeneŋ nađanlьqь beterelə.

Başqort həm tatar telendə 100 đan artьq elkə gəzittәrgə padpiscikter jьjnaldь. Qьđan—Tursin zavьtьna eşselər virbavajt itev turahьnda tәrәk məktəbe tәŋәgendәge uqьvsьlar kin aŋlatьv eştəre alьp baralar.

Q. ABDULLIN.

* *

Q. Mejakə tәŋәge UMANKA avьlь 1 nse baňqьs məktəbe 11 sintnirđan igen qьđьl abuz ojoştorđo. Dөjөm xalq jьjьlьşьnda məktəpte rimuntlav esen 100 hum aqsa jьjьrqa qarar itelde. Məktəp dәvmәlendәge nađandarđьŋ ьxaen alьp, 26 uqьj—jađa belmәvseneŋ məktəpkə alьnmavь asьldь. Q.

* *

OLO—KӘRӘKӘLE məktəbe yktәber bajramьna 12 sintnirđan ojoştorolqan qьđьl abuz həm şulaj uq uqьtьvsьlar kese menən 60 nađandь uqьtьrqa başlav menən qarşьlanь.

Tәŋәk maqarif bylege xuzalьq kampanejalarьndaqь elektәlekte beterev esen 60 udarnik uqьtьvsьhьn avьldarqa taratts.

A. Q.

ӨFӨ AVЬL XUŽALЬQЬ TIXNIKUMЬ MILLI PRINSEPTE BOĐA

Өfөlәge avьl xuzalьqь tixnikumь milli mas'ələne dereĥ raveşta tormoşqa aşьrmaj. Bьnda həjek urьĥ şavinislьqь tьvьr jajqan.

Tixnikum başqort tele uqьtьvsьhь menən ta'min itelergə tejeş bulha la uqьtьvsь menən ta'min itelməgən.

Başqort, tatar uqьvsьlarьn yđ teldarendәge əđəbijət menən ta'min itev birst nasar tora. Tixnikumdьŋ 3 meŋ kitapьn kitap xanahьnda başqortsa, tatarsa kitaptar barь 0,7 pr. tәşkil itələr.

Tixnikum tarafьnan gazit—zurnal jađđьrьvqa bajtьq aqsa totolqan, ləkin bьl aqsanьŋ 100 pr. ььna urьĥ telendәge gazit—zuraldar jađđьrьlqandar.

Tixnikumqa uqьvsьlar jьjnavda lь parteja həm xөkymәt diriktiftarь qafev itimәьlek dərəĥə la bodolqan. Bьtьlqь uqьv jьlьnda 1 nse kursqa ojoştorolqan jaŋь kamplikqa 60 pr. uqьvsь alьnьrqa ulardan 60 pr. tь başqort həm tatardar bulьrqa tejeş ine. Ləkin tixnikum idarahь tәp millәttәn kadrdar əđerlәvgә, milli mas'ələgə appurtunistarsa qarap, başqordan 1 pr., tatardan 2 pr al qandar. Əđerlek gruppalarьna bьjьl bьqьj başqort, tatardar qьna alьnьrqa tejeş ine, başqorttar ьxaenə 20 pr. urьĥ həm vaq millәttәr alьnqandar.

Tixnikum uqьvsьlarь arahьnda səjəsi həm internatsejanal tәrbijә nasar tora. Tixnikumda eştər jaqşь qujьlmav arqahьnda uqьvsьlar bьl tixnikumdь taşlap kitələr. Mәsәlan, jəge kanikuldan başqort, tatar uqьvsьlarьnan 20 keşe tixnikumdь taşlanь.

Avьl xuzalьqь tixnikumьndaqь bьl jetešheđlektәrđe tiđđən beterev esen, başqort tele uqьtьvsьhь buldьrьrqa başqort, tatar uqьvsьlarьn yđ əsə teldarendәge əđəbijət, gəzit həm zurnaldar menən ta'min itergə, uqьvsьlar arahьnda səjəsi tәrbijәne kesəjtergə kərək. Tixnikum idarahь milli mas'ələne tormoşqa aşqarьvqa barmaq aşa qaravьn beterergә tejeş.

Isxaq.

Avьl sәvittәreneŋ qatьn—qьđ RӘISTӘRENӘ JETӘKSELEKTE KESӘJTEV TURAHЬNDA BAŞQORTOSTAN YĐӘK BAŞQARMA KӘMITӘTE PRIZIDEJUME QARARЬ.

Dәvlәttә idara itevgə qatьn—qьđđarđь planlь raveşta ьlьqtьrьv həm sәvit teđeleşendə ulardьŋ aktiflьqьn kesәjtev maqsatьnda Başqortostan Yđək Başqarma Kәmitәte prizidejume qarar birə:

1. Rəistəre qatьn—qьđđardan hajlanqan avьl sәvittәre bulqan bete tәŋәk başqarmalarьnьŋ prizidejumdarenə tybәndәgelәrđe təqdim itergə:

a) bьl avьl sәvittәreneŋ eşenə ajьrьmsa diqqət birergə həm avьl sәvittәreneŋ qatьn—qьđđardan bulqan rəistərenə kendәlek jetәkselek itep, ulardьŋ eşendə praktik jarđam kyrhətergə;

b) rəistəre qatьn—qьđđardan bulqan avьl sәvittәrendə ulardьŋ urьnbaşarđarьn eşmәkәr, səjəsi totoroqlo həm ьsьn jarđamsь bula alьrlьq keşelәrđәn hajlap qujьvqa ajьrьmsa diqqət birergə;

v) BVBK prizidejume ergәhendәge eşse həm kerəstejan qatьn—qьđđarьnьŋ xeđmәt həm tormoştarьn jaqşьrtьv kәmisejahe menən aldan kileşevgə kilmәjensə avьl sәvittәreneŋ qatьn—qьđđardan bulqan rəistərenə nindəj genə bulha la səbəptər menən xeđmәt urьndarьnan alьvqa jul qujmaьqa,

g) avьl sәvittәreneŋ qatьn—qьđ rəistəre arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь ojoştorovqa, şulaj uq jaqşь eşləvse bytən avьl sәvittәre menən eş tәĵribәhe almaşьvđь julqa qujьvqa saralar kyrergə.

2. Sәvit teđeleşe elkə kurьstarьnda uqьp sьqqan qatьn—qьđđarđьŋ kyp kenə tәŋәktәrđə sәvit urьndarь həđьqь bujьnsa fajđalanьlmavđarьn kyrhətep, bete tәŋәk başqarmalarьna ul kurьstarь betergən qatьn—qьđđarđь tybәnge sәvittәrđәge eştә tulь raveşta fajđalanьv saralarьn kyrergә təqdim itergə.

Başqortostan Yđək Başqarma Kәmitәte rəiseneŋ urьnbaşarь: AKIMЬF.
BVBK sikritarь vurьstarьn baş qarьvsь; BIKBAJЬF.
4/XI 1931 jьl. Өfө qalahь.

BASSJ YĐӘK BAŞQARMA KӘMITӘTE AQZALARЬNA Qajhь ber elgyttәr birev turahьnda BAŞQORTOSTAN YĐӘK BAŞQARMA KӘMITӘTE PRIZIDEJUMЬ QARARЬ

BASSJ Yđək Başqarma Kәmitәte aqzalarь ytәndə jatqan burьstarqa mьvafiq raveştə ularqa jaqşь eş həm tormoş şarttarь tьvđьrьv maqsatьnda Başqortostan Yđək Başqarma Kәmitәte prizidejumь qarar birə.

1. Başqortostan Yđək Başqarma Kәmitәte aqzalarьna tybәndәge xoquqtarđь birergə:

a) daimi eşləgən urьnda xөkymәt həm kammunal jorttarđa bytәndәrgə qaraqanda aldьlьq menən həm kilәktәn tьş, ə torlaq kapiratsejahь jorttarьnda—indysterejal eşselər menən ber tiđdə torlaq majđanь alьv;

b) kammunal bylekteŋ jьl jөrәv sritьatьvalarь (aftabus h.b.) menən xaq tyləmәj fajđalanьv;

v) tormoş moxtažlьqtarьn ytәvse kammunal ycriđdinejәlәrđen (munsa, kupalnə, duş, sas—haqal qьrđьrьv urьndarь h.b.) xeđmәt kyrhәtelanьv, şulaj uq xeđmәt eştәre bujьnsa jьlqalar arqьrь (kyper đən, parum həm kәmәlәr menən) kilәktәn tьş həm tylәvheđ sьqьv;

g) kyltura həm aŋ—belem taratьv ycriđdinejәlәrenə (kina, tejatьr h.b.) inev esen kilәktәn tьş bilit alьv;

d) Өfө qalahьnda tejatьr həm kinalarđaqь xөkymәt lužalarьndaqь urьndar menən tylәvheđ fajđalanьv;

j) Başqortostan jөmhyrejәte esendә timer jul stansalarь həm pristәndәrđә kilәktәn tьş bilit alьv.

Başqortostan Yđək Başqarma Kәmitәte rəiseneŋ urьnbaşarь: AKIMЬF.
BVBK sikritarь vurьstarьn ytəvse: BIKBAJЬF.
IV/XI—1931 jьl. Өfө qalahь.

„BAŞQORROSTAN" JAVAP BIRӘ

Dәvьşьf Zьja iptәşteŋ „kalxuzqa kemdәr inә ala həm kemdәr inә almaj.
2—Kalxuzqa ingən xeđmәtkәrđən ineş həm aqzalьq aqsahь alьnsk alьna-
3—Yđ xuzalьqь bulqan avьl uqьtьvsьlarьnan nindəj aqsa alьna, alьnqanda kyrme, həm.
4—Min kalxuz aqzahь bulьp kalxuzda mineŋ simjәm həm yđem eşləməj xeđmәt itһəmenə kalxuz nurma bujьnsa pradukta birergə tejeşme, tip horavьna javap:

Kalxuz ustafьnьŋ 7—punktьna binaən 16 jəşe tulqan bete eşsәndәr kalxuzqa inә ala. Xoquqhьđđar inә almaj.

Kalxuzqa inәr alьnan malьnan maldarьn avьl xuzalьqь qoraldarьn həm sasevqa bildәlәp qaldьrьlqan orloqtarьn ьrьl uj menən taləf itkən keşelәr kalxuzqa qabul itelmәjđәr.

2—Kalxuz ustafьnьŋ 8—punktьna qaraqanda kalxuzqa aqьza itep alьnqan xeđmәtkәrđәr başqa kiler jere bulmaj, lə qət xeđmәt xaqь—žalunejә—menən kөn kyrə torqan bulha, ineş həm aqьzalьq aqsahь kalxuz idarahь tarafьnan bildələnə. Idara tarafьnan bildәlәngən aqsa hәr xəldә xeđmәtkәrđeŋ ber jьllьq xeđmәt xaqьnьŋ 10 pr. tan da artьrqa tejeş tygel.

3—Avьl xuzalьqь bulqan avьl uqьtьvsьlarьnan bulqan məlkәtenən 2—10 pr. qa tiklem həm xeđmәt xaqьnьn ber jьllьqьnan 3 pr. alьna. Xeđmәtkәrđәrđeŋ xeđmәt xaqьnan başqa ber nəmə lә alьnmaj.

Əgər bьqa tiklem ber səbəp menən tyləp kilgən bulha, xəđer tylәmәskә kәrək. Tylәngən aqsalar qajtarьlьp birelmәj;

4—kalxuzda eşləmәgən kalxuz aqьzalarьna nurma bujьnsa ber nəmə lə birelmәj.

IƂKӘRMӘ: Kalxuzdan vaqьtlь eşkə kitkən—atxatnik—eşselərgə birelə.

Idara.

PARTEJӘNEŊ BӨTӘ TӨBӘK KӘMITӘTTӘRENӘ

24 nyjәber kiske saqәt 8 đә parteja uqьvđarь turahьnda radeju aşa (piriklička) rapirttar ojoştorola: Berə, Mişkə, Baltas. Starle, Maqar, Tapurin, Blagavişin, Dәvlәkən, Өfө, Nariman tәŋәktәre bьnda juqarьlaqь mas'ələ bujьnsa rapirt birəsəktәr.

Şunьŋ menən bergə tybәndәgelәrđe belderenəđ: Baltas Mişkə tәŋәktәre rapьrttarьn Berə radio yzele arqьrь birəsəktәr, ə Maqar tәŋәge Starle arqьrь. Bьl tәŋәktәrđen kyltpruptarь kyrhәtelgən vaqьtta tejeşle urьndarьna kilep jetәrgә tejeştәr.

Kisaneŋ tәrtibe:

1) YK prungruppьhьnьŋ jetəkseһe ip. Mixajlikunsq kereş hyđe,
2-Berə 10 minut 7 Nurman 10 m
3 Mişkinə 10„ 8-Dәvlәkən 10„
4—Baltas 10„ 9-Starle 10„
5-Tapurin 10„ 10-Maqar 10„
6-Balagavişin 10 11-ip. Mixajlin kunьn hunqь hyđe ӨK kyltprubь Nasirьf

Qaltaj kamsamul đarь, *Silus planьn tultьrьvqa heđ javaplь*

TAPURIN. Qaltaj avьl sәvitendə silus planьn jaŋqьđaqtar ber pratsintqa lə ytəmagəndәr. Sәnki ular silustьŋ əhəmejәten aŋlamaqandar, kamsamul jәcajkahe bьl eştə yđeneŋ ber genə erlə lə insejativahьn, ojoştoroв kesen kyrhәtmәgən. Tik kalxuzar qьna plandь 100 pr. qa ytəgəndәr.

„Pişşavik" artile esen oşo jьlđьŋ 1 nse nyjәberenan Dәvlәt bankahьnda № 1300 ьsaplaşev scotь asьldь, şul turala artil menən bajlanešle ojoşmalarqa belderetə.
IDARA.

KINA GURЬN.

HARAJ HӘM KRIPS.
Dramma 10 nyləktə.
Kassa 4 tən asьq.

KYLTURA HIRAJЬ.

QODIJONDAR OJAHЬNDA.
3 pard le 11 kyreneştə
Ş. Kamal əşəre.
Ujьn saqat 8—başlana.

KINA D. K. A.

Хризантема.
Sьjanstar 6,7—30, 9 həm 10—30 başlana
Kassa saqat 4 tən asьq.

ŞAXMAT BYLEGE

(L. A. KAJEF RIDAKSEJӘHE AŞTЬNDA)

3. ŞAXMAT FIGURALARЬNЬŊ JӨRӨŞTӘRE. Ytkən əŋgəmələ beđ şaxmat figuralarьnьŋ nisek atlьqanlьqtarьn beldek. Beđen beđ ul figuralarđьn nisek jөrөgənlektәren aŋlaşajьq.

„TURA" arqьrь həm buj hьđьqtar bujьnsa teləhə nindəj jaqqa həm bytən figuralar tormaqan teləhə nəj saqlь şaqmaqtar aşa jөrə ala. „SLUN" dejaganal bujьnsa teləhə nindəj jaqqa (artqa həm alqa) həm bytən figuralar tormaqan teləhə nəj saqlь şaqmaqtar aşa jөrə, jəqni „SLUN" tav başlap nindəj tөstәge şaqmaqqa qujьlqan bulha, yđenen bete „qemere," bujьnsa şul tөstәge şaqmaqtar bujьnsa jөrejəsək. „FIREZ" iŋ kesle figura, ul kərək arqьrь həm tura hьđьqtar bujьnsa bulhьn, şulaj uq dejaganal bujьnsa la bytən figura tormaqan teləhə nindəj şaqmaqqa jөrəj ala. „KARYL" yđ ergәhendәge teləhə nindəj şaqmaqqa jөrəj ala. Bytən figuralar hьmaq „KARYL" aşalьrqa tejeşle tygel, şuqa kyrə unь qarşь jaq figurahьnьŋ udarь aştьnda bulqan şaqmaqqa qujьrqa jaramaj. Bytən figuralar tura hьđьqtar menən jөrəhəlәr, „AT" hьnьq hьđьqtar menən jөrəj ala, jəqni ul teləhə nindəj şaqmaqtar aşa hikerep, yđe başta qujьlqandan bytən tөstәge şaqmaqqa tora ala. „AT"tьŋ jөrev julь urьĥsa „Г" xərefenə bik oqşaj. Mәsəlan aq „AT" tav başta „g1" şaqmaqьnda torha, şul şaqmaqtan ul „f 3" həm „h 3" şaqmaqtarьna kysə ala, ə „e2" şaqmaqьna kysergә—undaqь aq figura jul birməj. Pişkə ber şaqmaqqa alqa kysə ala. Barь tik tavge jөrəşendə genə uqa 2 şaqmaqqa jөrergә jul qujьla, mәsəlan „d2" şaqmaqьna „d3" jəki „d4" şaqmaqqa kysergə bula, ləkin „d3" şaqmaqtan uq „d4" gə genə kysə ala. Bytən figuralarđan ajьrma'ь bularaq, pişkə alqa tura jөrəj, ləkin doşman figuralarьn dejaganal bujьnsa uŋ həm hul jaqta torqandarьn aşaj. Mәsəlan „e3" şaqmaqьnda torqan pişkə doşmandьŋ „d4" jəki „f4" şaqmaqtarьnda torqan figuralarьn aşaj ala. Pişkə 2 şaqmaqqa alqa jөrəgəndə doşman pişkəhe ergәhenən ytһə, unьŋ „yteşləj" aşalьvь memkin. Mәsəlan pişkə „d2" şaqmaqьnan „d4" şaqmaqьna kyskən vaqьtta unь „e4" şaqmaqьnda doşman pişkəhe aşaj həm yđe „d3" şaqmaqьna kysə. Iŋ hunqь ratkə (aq figuralar esen hiđense, ə qara figuralar esen berense ratkəj) barьp jetkən pişkənen, ujnavsь teləge bujьnsa, „KARYLDӘN" başqa, teləhə nindəj figuraqa əjləndereleve memkin.

Şaxmat ujьnьnьŋ „hər berjerəşe ber genə figura menən eşləne" tigən qaqijəheneŋ ber genə tapqьr tiqaja itləmәve memkin, jəqni hәr ike tarafqa ujьn esendə ber genə tapqьr „KARYL" həm „TURA" menən ber julь jөrergə jul birelə. Bьl rakirufka tip atala. Ul bьlaj eşlənə: „TURA" figurahь „KARYL" ergәhenə kyserelə, ə „KARYL" unьn aşa hikerep, janaşa şaqmaqqa qujьla. „KARYL" jaqьna jөrəgəndə QЬĐQA rakirufka, „FIREZ" jaqьna jөrəgəndə OĐON rakirufka tip atala. Rakirufkaqa barь tik tybəndәge şarttar menən genə jul qujьla: 1) əgər „KARYL" menən „TURA" arahьndaqь şaqmaqtarđa bytəŋ figuralar bulmaha, 2) əgər „KARYL" menən „TURA" əle jөrmәgən bulhalar, 3) əgər „KARYL" şax aştьnda tormaha, 4) əgər „KARYL" rakirufka vaqьtьnda doşman figurahьnьŋ udarь aştьnda bulqan şaqmaq aşa ytməhə. „TURA" esen hunqь ike siklәv qujьlmaj.

Bьl dejagramdan aq figuralarđьŋ barь tik ođon rakirufka qьna jahaj alqanlьqtarь kyrenə. Bьlaj eşlәgəndə lə aq „TURA-QA" „a1" şaqmaqь (qara „TURA" udarь aştьnda torqan) arqьrь ytergə tura kilə. Rakirufkanan hun „KARYL" „c1" şaqmaqьnda, ə „TURA" „d1" şaqmaqьnda torasaq. Qьđqa rakirufkanь aq figuralar jahaj almajđar, sәnki bьl vaqьtta aq „karylgə" qaralarđьn „SLUNЬ" udarь aştьnda bulqan „f1" şaqmaqь aşa ytergə tura kilәsək.

L. KAJEF

Ridaktьr urьnbaşarь: Z. KAJЬPKUL

BELDEREV

Өfө qьđьl armeja jorto ergәhendə, kadьr kamandirđar, ulardьŋ simejə aqza'arь, priminnik həm zapas kamandirđar esen terle kurьstar həm tynəәktәr ojoştorola. Jađьlьv, qьđьl armeja jorto kansaləreјahendə hәr kөn 18 saqәttәn 20 saqәtkә tiklem.

Q. Ə. J.

BAPP ergәhendәge LAKAF siksejahe Qьđьl armejaneŋ 14 jьllьqьna Şavit ilen haqlavsь qəharmandarđь kyrhәtkən həm grazdandar huqьşь turahьnda jađьlqan xikəjələr, şiqьrđar, ocikttar həm ođon xikəjə—rumandarđan, ədəmtәlәrđən 4 tabaq samahь jьjьntьq teđergə totondo.

Bete jađьvsьlar yđđәrenen yđđə kyrhәtkən timala jađьlqan əsərđәren tiđ kөndə BASGIZ qa B. XӘSӘN iptәşkə tapşьrьvđarьn horaj.

BAPP tьŋ LAKAF siksejahe:

Zajьmdarđьŋ atamahь	hatьp alьv	hatьv
1—6 № lь Ototslo Altьn zajьmь, 5 humlьq aaligatsejaga vaqьtь sьqьp bara torqan kupon xaqьnda xisaplap 1926—jьlqь pratsinhьđ ototslo zajьm 100 humlьq	4—88	—
1927—jьlqь 10 pr. lь Otoş Dəvlət zajьmь 25 humlьq aaligatsejaga vaqьtь sьqьp barqan kupunьnda xisaplap	12[illegible] h. m 28—05	128 h.
Massavittьq ototslo zajьmь 25 humlьq aaligatsejaga	25 h.	25—10
1929—jьlqь ototslo zajьm 100 humlьq aaligatsejaga	100—75	101—15
1930—jьlqь 9 pr. lь Ototslo Dəvlət zajьmь 50 humlьq aaligatsejaga vaqьtь sьqьp barqan kupunьnda xisaplap	1 70—	50—20
Pratsintь „Bis jьllьqta dyrt jьlda" zajьmь 52 həm Pratsinthьđ „Bis jьllьqtь dyrt jьlda" zajьmь 50—60 11 pr. lь 1928—jьlqь zajьm	104—60 [illegible]	

BAŞGIZ

			Tirazь	xaqь
1.	Stalin	„Jaŋь aastanuvka həm xuzalьq teđeleşendə jaŋь burьstar"	5000	15 t.
2.	Mulatьf	„Satsejalizem həm tьnьslьq esen kөrəş"	5000	45 „
3.	Şvirnik	„Pratsajuzdarđьŋ eştәren jaqşьrtьv turahьnda"	3000	25 „
4.	Isujьf	„Kaldugovьr"	3000	10 „
5.	Kramuk	„5 jьllьq plan həm din"	3000	20 „
6.	Sutanьf	„Kalxuz teđeleşe həm kamsamul burьstarь turahьnda"	3000	40 „
7.	Ibrahimьf	„Jaŋь başqort əlefbe turahьnda qarar, qojoroqtar jьjьntьqь" (urьь həm başqort telendə)	3000	20 „
8.	Şurasьjn	„Avьl səjəsi minimumь nisek ojoşturorqa"	5000	15 „
9.	Jakevlef	„Safxuz teđeleşe turahьnda"	5000	20 „
10.	Kazanskej	„Mal ađьqьn silustav"	4000	23 „
11.	„ — „	„Jerđe aşlav"	3000	10 „
14.	Əsmiref m.	„Kalxuzdarđa ihəp xisap eştәre"	5000	40 „
13.	Farreitdinef	„Syperək, bajək, moqoĵ, tojaq, sьsk həm başqalar"	3000	30 „
14.	BMXK	„Jəj kөne məktəpkəsə tәrbijә eştәre"	3000	50 „
15.	Tapkin	„Avьl məktəptәrendə pejanirđar"	3000	27 „
16.	Srymef	„Matimatikanan eş kitabь" 1—başqьs məktəptәrđeŋ 1—tәrkemdәre esen	10000	35 „
17.	Ajьvzan həm başqalar	„Jəş kalxuzsь" ykmerđən əđəbijətə	10000	40 „
18.	„—„	„Urьь telenən eş kitabь" tuliqaş məktəptәrđeŋ III—tәrkemdәre esen	20000	45 „
19.	İşmajьl	„Yktәber 14 jьllьqь həm xalq ara xəl"	2000	
20.	Mәhadejef	„Tejatьr tynəәktәre"—pьjesa—„Dav"	3000	

Zakazdarđь Өfө həm Başgizdan tәŋәk bylektәrenə jebәregeđ. Qalanan sitkə jebәrelgən kitaptar nalutmaj platejьa menən jebәrelə.

Өfө qala kammunal xuzalьqь beldere.

Aq Iđel həm Qara Iđel jьlьqalarьnda şьja sьvqv menən ul jьlqalar arqьrь parumdar jөrev mod tunqanqa tiklem tuqьraj.

Şuqa tiklem jөktәren taşьp qalьvqa teləgən ojoşmalarqa jьlqa buijdarьnda pirivajka punkьttarьn əđerləvđe qajqьrtьrqa təqdim itelə.

Garkrumxuz mөdire: RӘBEF

Yktәber nəşkə tipagrafijahe. Başglalit vəkile №...

Q-MEJƏKƏ XƏBƏRSELƏRE KALXUZDARÐЬ NЬQЬTЬV KƏRƏŞENƏ SƏQЬBLAR

19 NYJƏBER 1931 JЬL №261 (352)

BAŞQORTOSTAN

KƏNDƏLEK GƏZIT

13 JЬL SЬQA

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSOVIT URGAHЬ

ANGELEJƏLƏ EŞHEÐÐƏR DIMANЬSTRATSEJƏHЬ

LUNDЬN. 16. Angelejə kampartejahь gazite urgaнь Dejlə „VURK"... [illegible]

IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ!

QЬÐЬL TAQTAQJA KANDIDAT BULЬV QЬNA IGEN PLANЬN TULTЬRЬV TYGEL!

BƏRƏ, STƏRLE, TAPURIN HUŊQЬ 5 KƏNLƏKTƏ TIMPTЬ JOMOŞARTTЬ BAQALЬ, B. QATAJ, USALЬ, QONŞAQ, QЬJQЬ PLANDЬ ƏÐƏ

ULAR IŊ QЬBQA VAQЬT ESENDƏ, QЬRQA BOROLOŞ JAHAV MENƏN GENƏ, ƏLKƏ KƏMITƏT QARARЬN YTƏP, BALŞEVIKLЬQTARЬN KYRHƏTƏSƏKTƏR

ŞTURЬMDЬŊ TƏVGE JARTЬНЬ HЬNЬLЬŞ BIRMƏNE

Beð beqen Igen əðerləv štu rьm ajьnьŋ 3 nse віş kenlege lə jomqыq jahajьđ. Begenge alьnqan handar kampaneja ва rasьnьŋ jomoşarьvьa tanan ва rьvьn kyrhətə. Ytkən віş кen lektə yьeş 3,5 pratsint ine, ul вegenge kengə 1,2 pratsint ty ваnajđe. Вь fakыt веđđen ty вange parteja, savit ojoşmala rьnьŋ ele haman da igen esen kerəşte balşeviktarsa ojoştora вelməvđəren artыq martaвa de təвjəl.

Веđ jыllьq plandь ваrь 51,4 prat intqa tultьrđьq. Əgər saf xuzdarđan həm garnьstan kil gən igendərde вergə hьaplahak ul han 47,3 pratsintqa tiklem teşə.

Вь 5 kenlek, ajьrьvsa qьðьl taqtaqa вerense kandidat вulьp torqan təвəktərđeŋ вer urьnda fыrьrsьvьđarь menən xarakte rь. Вөrө təвəge 0,5, Tapurin, Qьrmьsqalь, Bişyьlək, Nurimanь, Mejəkə təvəktare BERƏR PRAT SINT QЬNA „YЬEŞ" BIRƏLƏR.

Вь yьeş tygel, вь—вьзьrаq rəveştə timptь tyьanəjtev, yđ aqьsьna sirelev Plandь 70—90 pratsintqa ytəv genə ul jenev đe kyrhətmej. Ajьrьvsa віş ken də nej ваrь 1 pr. yьeş menən ultьrqanda ul sikheđ dur qur qьnьa təvđьrə. Вьndaj tьnьsьq baqlavqa qьrqa sik qujыlьrqa tejeş.

Вerjan, Malavez, Mьraq, Masetle təвəktare—jenəjətsel rəveştə plandь əđevbəlar rətendə toralar.

Huŋqь віş kenlektə ular вer tiklem qudqalьş jahanьlar. Lakin, вь qudqalьş qьna ulardь aqlarqa jul qujmaj. Ular haman da arttaqьlar safьnda toralar. Xəđer ul təвək parteja, savit ojoşmalarь alđьnda his kisek məвtan oşo alьnqan timptь nьqьtьv həm unь taqь la ky tarev вurьsь tora. Alьnqan timptь nьqьtьv iŋ qьвqa vaqьt esendə, xurlьqlь tigedlektan tuqarь kytarelevde ta'min iter gə tejeş.

Вeđ əle igen əđerləvde вalseviktarsa ojoştorəvqa ejə вula alqanьвьđ juq. Xəl ikes вь ajavaj frontta qojoroqta hejralevevedđeŋ təp saвaвe şunda, jarьş, вuksir, udarsьlьq вetə urьndarđa la tejeşensə qullanьlmaj. Ə вь juida eş kygan kalxuzdarđan iŋ jaqşь elge alьr qa memkin.

MEJƏKƏ TƏBƏGE, „KARЬL MARKS„ KALXUZЬ YKTƏBER, ƏEN HUŊQЬ JARTЬНЬNA TIKLEM IGEN ƏĐERLƏVĐƏ XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ QOJOROQTA HƏJRƏLEP KILGƏN. UL ŞUNЬN ƏSƏN QARA TAQ TAQJA JAĐЬLQAN. Вь xəl igen frontьnьn tərriвəle вatrđarь вulqan iвke kalxuzsьlardь xarakatkə kiltərə. Ular вь xurlьqlь həjrəlevđ ŋ saвaptəren ulərgə məzuyt вulalar, həm plandь ывal uj menən „jetakselek„ ilevse Baptis Tirnavujьŋ eđep kileven asalar. Ul urьnьnan qьvьla həm kalxuz dur adəmdar menən вoroloş jahaj вaşlaj, 5 KƏN ESENDƏ IKE MEN POTTAN ARTЬQ IGEN SЬQARЬP, PLANЬN TULTЬRA. ВЬNDAJ FAKЬTTARĐЬ kyp kilterergə memkin. Ulardьŋ tərriвəlarđe qullanьrqa kərək.

Kulak вetə urьnda la igen əđerləvgə qarьşь saвataz jahaj. Ulardьŋ вь saвataz menən ajav hьđ kerəşəhe urьnda, kyp kenə avьl savitsələre, xatta qajhь вer partej ajilenə ejə вulqan „kam munistar'đa jardam itələr. Tapurin təвəge Janь Qormaş savite prsidətele Miltaxьf (parteja aq zahь) „Веđđə kulak juq..." tej şul vaqьt kulak Ojəmərelitərđe jəşerə. Ə. igen planьn nej ваrь 25 prasintqa qьna tultьrqandar.

Вeđ nyjəвerđeŋ təvge jartьhь handarьna qarahaq Başqortostan esen xurlьqlь вulqan şundaj fak ttarđь kyrəвeđ. Вь ваrьş haman da yđenə tьnьs qarap tororqa irek вirmaj. Iŋ qьвqa sruk esendə igen planьn əsasən tultьrьv esen вalşeviktarsa şturьm jaharqa kərak. Ьl elkə kamitətenen вetə təвək parteja ojomalarь alđьna qujqan huŋqь talaвь. Ul ytalergə tejeş. ВЬL TALAPTЬ YTƏMƏVSE TƏBƏKTƏR YĐĐƏRENEŊ BALŞEVIKTARSA KƏRƏŞKƏ BULĐЬQHЬĐ BULЬVĐARЬN KYRHƏTƏSƏKTƏR, Ə, sьjnfi doşmandarqa həm ulardьn aginttarь—uŋ həm „hul" appar tunistarqa qarşь qatь keraş aшp satsejalizem esen вalşeviktarsa kerəşə almavsьlar LININ PARTEJƏHE MENƏN BERGƏ BULA ALMAJ. Вьnь hər вer parte ja aqzahь, təвək həm tyвənge ojoşmalar ləвarenən sьqarmaвqa tejeştar.

Igen əđerləv şturьm ajьnьn huŋqь jartьhь qьna qalde. Вь kendar esendə plandь tultьrьv esən iŋ qьrqa вoroloş jaharqa „Kalxuzdar əвtənən praltarejat jetakselegen kesəjtep. kulak həm aнь agintarьna qarşь ва lşeviktarsa kileşevhed kerəşev nigeđendə вeđ igen əđerləv planьn tultьrьвьđ".

Tyвən matвuqat kalliktif xəвəre

Q-MEJƏKƏ XƏBƏRSELƏRE JARЬŞQA QUŞЬLDЬLAR

TAQЬLA KEM KALXUZDARĐЬ NЬQЬTЬV JARЬŞЬNA!

XƏBƏRSELƏR REJDE OJOŞTOROLDO, SLYT SAQЬRЬLA

Q—MEJƏKƏ, (tiligraf aşa.). Qьrqьđ—Mejəkə təвəgendəge xəвərselər „Pravda" həm „Başqortostan" gəzite saqьrьvь вujьnsa kalxuzdarđь xuzalьq—ojoştorov jarьşьna quşьldьlar. Hər вer kusta kal xuzdar təzriвəhen urtaqlaşьv esen gəzittər sьqarьla. Xəвərselərgə qarata „kalxuzdarđь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьv esen kerəşkə" tigən luzьn qь taşlandь. Oşo kendərdə xəвərselərđen təвək slyte saqьrьla. Qьrqьđ—Mejəkə avьlьndaqь xəвərselərđ en „stina gəzittəren tikşerev" tigən timala rejdtəre ojoştoroldo.

Kyp tirazlь „Balşevik" gəzite ridak tьrь: SƏLƏJMANЬF.

Əlkə gəzittər вrigadahь: QAJSARЬF, QAFURЬF, QƏBZƏLILEF.

QЬÐЬL BAJRAQLЬ „KARЬL MARKS„ KALUXZЬN BELERGƏ TEJEŞ

QЬRQЬÐ MEJƏKƏ (maxsus xəвərseвeđđan) Xəmzə savite „Karl Marks, ytkən jьl igen tapşьrьvđa вetə Başqortostan dəvməlendə вerenselekte alde. ytkən jьl tapşьrьlqan igen hər вer xuzalьq вaşьnan urtasa 450 pot tura kilđe.

Lakin, вьjьl igen əđerləvđe „Marks„ kalxuzь əđđe. Ul 20 nse yktəвergə jьllьq planьn nej ваrь 16 prat sintqa qьna tultьra, „Karl Marks„ kalxuzь xu lьqlь qara taqtaqa jađьlde. Igen frontьnьŋ girujđarь iвke kalxuzsьlar вь xurlьqqa tyđmənelər. Ular qojoroqta hejralevđeŋ saвaptaren tikşerevgə totondolar.

Heđemtala kalxuz „jetaksehe „Baptis Tirnaviđeŋ qorotqosloq itep kileve asьldь-Ul вulqan memkinlektərđen fajđalanmaqan, ывal uj menən igende haq tьp jatqьrqan.

Kulak igintь—Baptis Tirnavi jetekselektən alьndь. Unьŋ urьnьna sьn вşanьslь yđ keşeləren quįđьlar:

Şul kendan igen əđerləvđe qьrqa вoroloş вaşlandь. Віş kendə ike meŋ potqa jaqьn igen tapşьrđьlar Ka xuz yktəвer XIV jьlьlьqь kenenə igen əđerləv planьnь 100 pratsintqa tultьrьp rapьrt вirđe. Maja tuplav mal əđerləv, tuŋqa herəv plandarь tulьhь menən ytəldələr.

Kalxuzdь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьvđa sikten tьş đur eş eşlənde. Xeđmət sdilşinə nigeđende ejgə вulьrlьq dereŋ ojotoroлqan. Hər kalxuzsьnьŋ xeđməte tulь isəp'e alьnьp tora.

Yktəвer XIV jьlьlьqьna 300 вaş mal hьjarlьq 4 ka nuşnaj, 1·0 віş вusqoqa, hьjьr aðьarđarь halьndь. Ike вalalar jas'əhə, 3 klup kemmunalni tipta ejđer eşlənep вettələr. Kalxuzđьŋ 3 вrigadahьna radio tran sliatsaja qujьldь.

„Karьl Marks, kalxuzьnьŋ xuzalьq—ojoştorov jaqьnan şundaj elge вulьrlьq nьqьtьlьvь kalliktiflaşuvđan janь tulqьnьn kytərđe, Xəmzə savite totaş kalliktiflaşte.

Oşo jeŋevđəre esən „Karьl Marks, kalxuzь kysmə qьđьl вajraq menən вylakləndə. Ul Jaŋьnan-jaŋь jeŋevđer esən kerəşə. Вь kalxuz sьndandь—satsejalizem xuzalьqь, ul вetə kalxuzdarqa əlgə вulьrqa tejeş

Q. QAJSAR

Handar trivugь huqalar

TUJMAZЬ KƏLLIKTIF XƏBƏRSEНƏN

Huŋqь віş kenlektə yвeş juq dərəzəhendə....

Вь kendar igen esen qatqь kerəş kendəre. Nyjəвerđeŋ qalqan hər вer kenə jьllьq planqa nisвatan 2 pr. tan da artьqьraq yвeş вirergə tejeş.

Lakin, Tujmazь Təвəge yвeş urьnьna віş kendən віş kengə artqa qala вara. Nyjəвer-şturьm ajьnьŋ təvge віş kenlegə 6 pr. yвeş вirgən вulha, ikense віş kenlek ваrь 6 pr. ə huŋqь віş kenlek nej ваrь 3 pr. qьna yвeş вirđe. jьllьq plan 65 pr. qa qьna ytalde. Təвək вь віş kenlektə 3766 sintnir qьna igen tapşьrqan.

Xəđer appartunistar jəşerenergə jarata torqan „jul nasarlьqь" la, „jamqьrđar„ da juq. Вьlar urьnьna kyp avьl savittarendə kire tuqarьlьv, eşe yđ aqьsьna taşlav həm kulakqa вer genə la qьвьm jahamav ваr. Tujmazь avьlь. Tujmazь stansahь, Japьrьq, Qandьra Əmin, Atnaqol, Aslaj həm вytən kyp kenə avьl savittarendə вь віş kenlek esendə вer genə kilagram da ikmək tapşьrьlmav вьqa janьlьakt вulьp tora.

Janqьđaqtar arahьnda kinəjəlgən massaвьj eş kyp avьl savittarendə juq. Ulardaqь appartunistar jarь, urta xəlle janqьđaqtarđь„ onotop," ulardь plandь tultьrьv esen qatqь kerəşkə tuplavqa iqtiвar вirmajđar həm şunьŋ menən kulak qulьna ujnajđar. Kalxuzdarda plandьŋ 97 pr. qa ytəlepta, janqьđaqtarda ваrь 54-pratsintqa qьna yteleve вьqa asьq dəlil вulьp teşə.

Kyp avьl savittarendə, вigerəktə Təmanək, Tuqaj, Əlaksaj, Japrьq, Iвke Şax həm Juqarь Zaist savittarendə qamalda kulakqa qьвьm jahalmaj. Qemymən təвək kyləmendə kulaktardьŋ plandь ytəvđəre 32,7 pr.—qьna taşkil itə Xəleyki, kulaktan qatь zadanjahьn tultьrtьv his вyđheđ memkin вulьvь prktikala isвat itelgən fakt. Вьnьŋ esen kulakqa qьвьm jaharqa, unь jaqlavsь вetə ter appartunistarqa jemerə udar ojoştororqa kərək.

Avьldaqь kammunis, kamsamuldarqa əle вulьa qaj вer urьndarđa kankrit zadanejalar вirel gəne, вirelgən urьndarda unь tikşerv вulqanь juq. Avьldardaqь kyl'tura kesləre igen esen kerəştə jetərlek qatnaşmajđar. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq tejeşle juqarьlьqta tygelđər. Arttaqьlarđь alđaqьlar вuksirьna alьv tərriвəlare kyp urьndarđa qullanьlmajđar.

Handar trivuga huqalar. Plandьŋ ikense jartьhь esen kerəş jomoşaq. Qalqan 35 pr. Tujmazь təвəgen arttaqьlar safьnda tota.

Nyjəвer—şturьm ajьnьŋ huŋqь 15 kenə plandь tultьrьp həm arttьrьptav menən uđarqa tejeş.

„LININ JULЬ„—B. BAJAN R. NIQMƏTI

SAJUZXLIP HЬÐЬ QЬ BUJЬNSA IGEN PLANЬ YTƏLEŞE

15-NYJƏBERQƏ SVUDKA

Təвək isemdare	Jьllьq plan	5 kən də yҫ
QЬÐЬL TAQTAQJA		
1—Əəjəil	101,0	—
QЬÐЬL TAQTAQJA KANDIDATTAR		
Вerə	94,9	0,5
Tapurin	94,4	1,5
Qьrmьsqalь	86,4	1,6
Dyrt—ejle	83,5	2,6
Stərle	81,5	2,6
Вişyьlək	80,0	1,7
Miška	79,1	2,8
Nuriman	75,9	1,4
Aьqьn	73,2	4,1
Q. Mejəkə	70,4	1,8
PLANDЬŊ HUŊQЬ JARTЬНЬ ƏSƏN KƏRƏŞƏLƏR		
Ələ	69,8	1,4
Arxangil	67,3	2,7
Qaltas	65,8	1,8
Şişmə	63,2	1,5
Avьrqьzь	64,6	3,4
Saqmaqoş	64,3	3,5
Вiraвl	61,3	3,4
Tujmazь	60,8	2,5
Вyzdək	59,3	1,4
Davlətkan	59,1	2,9
Вoraj	59,1	2,5
Jьlajьr	59,6	4,3
Вalaвaj	57,3	1,7
Janь avьl	55,1	4,1
Вajmaq	54,9	4,5
Вlagavşin	53,2	4,2
Вaltas	59,0	7,4
Arqajaş	51,9	2,4
ARTTA QALALAR, PLANDЬ ƏÐƏLƏR		
Malavez	49,2	6,3
Krasnakam	47,1	1,8
Вajьs	43,7	1,1
Qaraqoş	42,6	4,4
Tur	42,0	4,1
Dyvan	42,0	2,5
Prejut	45,5	2,1
Kəjualla	40,5	0,8
K—Usol	40,3	0,4
JENƏJƏTLE RƏVEŞTƏ QUDQJALA ALMAJDAR		
Maqar	36,4	0,2
Zejanьrьn	33,8	3,2
Mьraq	33,4	5,7
Masetle	29,6	5,4
Ouьqь	20,8	1,8
Qonsaq	26,5	2,7
Вaqalь	25,9	1,0
Usalь	25,7	0,0
Вerjan	22,8	8,2
Вilaqataj	19,4	1,2
Вetəhe	51,4	2,7

BAŞQORTOSTAN YÐƏK BAŞQARMA, KƏMITƏTENEŊ 2 NSE SISEJƏHEN SAQЬRЬV TURAHЬNDA

8 NSE SAQЬRЬV

BAŞQORTOSTAN YÐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE PRIZIDEJUMЬ QARARЬ.

Вaşqortostan Yđək Вaşqarma Kəmitəte prizidejyme qarar вirə:

1. 8 nse saqьrьv Вaşqortostan Yđək Вaşqarma Kəmitəteneŋ 2 nse sissejəhen 1931 jьl, 20 nse dikaвrđə tyвəndəge kən tərtiвe menən saqьrьrqa:

a) ВASSJ neŋ ikense віş jьllьq planь həm 1932 jьlđьn kantryl handarь (daklatsьlar ВXKS raise ip. Вulaşьf həm Qasplan raise ip. Samsunьf).

в) 1931 jьlьqь pramfinplandьŋ ytəleve (daklatsь ВXXJS raise ip. Jəhydin).

v) 1932 jьllьqь вerləşkən finans planь həm вydzite turahьnda (daklatsь Вaşqortostan Malejə xalq kamisarь ip. Jumakajьf).

g) Apparattarđь jerleləşterev, вaşqort elen həm janь əlep вirelə ojomosa ьsьrav turahьnda (daklatsь RKI Xalq Kamisarь ip- Nusьf).

d) Kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьv həm jađqь sasev kampanejahьna əđerlek turahьnda (daklatsьlar Вaşnarkamzim Əsadyllin həm Вaşkalxuzsajuz raise ip. Faralьf).

j) Ojoştorov həm zakan sьqarьv məs'ələlərə (daklatsь ip kalmitef).

2 Juqarьla kyrhətelgən вetə daklatsьlarqa ƃэseŋđi əвerjə yđ daklattarьnь qьвqasa tizisteren urьs telendə hər вerehen 200 nesxala həm rizalytseja prajьktarьn urьs həm вaşqort telendə şulaj uq 200 nesxala tapşьrьrqa təq dim itergə.

3 Raj вaşqarmalar həm qala savittareneŋ raistərenə Вaşqortostan Yđək Вaşqarma Kəmitəteneŋ tyвəndəge savittərđə, sənaqətta həm kalxuzdarđa eşəgən aqzalarьnьŋ sissejəgə vaqьtьnda kilevđəren tə'min itergə quşьrqa,

Вaşqortostan Yđək Вaşqarma Kəmitəte raise TAHIRЬF.

Вaşqortostan Yđək Вaşqarma Kəmitəte sikritarь: KƏLMITEF; 14JXI 1931 jьl.

VKP (в) ƏLKƏ KƏMITƏTENEŊ MAJ PLINUMЬ QARARĐARЬNЬŊ

Ytəleven вarlav mə'ələhe

BUJЬNSA KƏŊƏŞMƏ SAQЬRЬLA

20 nse nyjəвer kiske səqət 6 la BYBK вinahьnda ip. Tahirьf kaвinitьnda, VKP (в) nьŋ ƏK te maj plinumьnьŋ milli məs'əla вujьnsa sьqarqan qararđarьnьŋ ytəleşen jalpьlь вarlav məs'ələhe вujьnsa kəŋəşmə saqьrьla.

Kəŋəşməgə BYBK neŋ Əfələge вət aqzalarь Əlkə kantryl kəmisejə aqzalarь, faвrik—zavьt iđkalligejə aqzalarь həm əlkə gəzit eşselərereŋ partej, kamsamuldarь kilergə tejeştər.

BAŞQORTOSTAN YÐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE. ƏLKƏ GƏZITTƏR RIDAKSEJƏLƏRE.

PYLŞƏLƏ TRAMVAJ EŞSELƏRENEN ZABASTUFKAHЬ

PARŞAV, 17. Satsejal—faşistarđeŋ həm faşistarđьn qarьşьlьqtarьna qaramaвtan, Varşavđa tьramvajsьlarđьŋ zaвastu kalarь jaŋьnan вaşlandь. Tenla tramvaj mastirskujđarьndaeşselarđen mitingьlarь вuldь. Вь mitingьlarda kammunistarđьŋ eşselərde jengəngə tiklem kerəşkə saqьra torqan listufkalarьn taratьldь.

Kileşevse prafsajuzdarđьŋ vakildare tramvaj xuzalarьnьŋ taşlamalarьn qaвul itege tip eşselərđe zaвastufkanan tuqьratьrqa ь n t ь l d ь l a r. Lakin u l a r đ ь ŋ вь вutьlьstarь вarьp sьqmanь. Вəgen irtə menən Varşav tramvaj zavьtь eşselareneŋ taqь la şevlь mitingьlarь вuldь. zaвastufka la вetəhe 3 meŋdən artьq keşe qatnaştь.

Kil şevse prafsajuzdarđьŋ zaвastufkanь jaвa lap, tuqьratьrqa jerəvđərenə qaramaвtan, eşselar вer tьvьştan eşte taşlarqa həm eş xaqtarьn kytərevđe ta'ap itep kerəşkə kytərelergə tigən qararqa kilđelər.

Varşav gəzittare zaвastufka sьqьv menən yk triвuga qaqa вaşlanьlar.

„Pylşə" gəzite „вьndaj a'ama laqtarđь" вetərevgə saqьra. „KYREJЬR QIRVUNNЬJ" gəzite lə вь „вalalarđьn" qotolov esen xəkymət urgьdarьnьŋ вerəhe menən вьqlь həjləşevđeŋ kerəklegen kyrhətə. Tramvajt mastirskejđarь qorallanqan pali şejə ətərəttəre menən haqlana

TAPURIN TIMPTAN SIGENƏ

MIFTAXЬF KEVEK KULAK AGINTTARЬ PLANDЬ ƏÐƏLƏR

Tapurin. Təвək igen əđerləv də вetə Вaşqortostanda alđьnqьlarđьŋ 3 nse urьnьn totop kilde. Lakin, huŋqь kendərdə timptь jomoşarta. Ul huŋqь 5 kenlektə nej ваrь 1,5 pratsint yвeş вirđe. Şenki, вьnda ireşelgən uŋьştarđь nьqьtьv juq. Avьl savittare tuqarьlđьlar. Ular plandьŋ kyp eleşen kalxuzsьlar ihəvenə tultьrьlьvьn „onotop„ kulakqa qьвьmdь вuşatalar, janqьđaqtar arahьnda eşte ojoştьrmajđar.

Janь Qormaş avьl savite prsidatele Şəraj Miltaxьf igen əđerləv urьnьna eskegə вaвьşqan. Вьnda plan ytəleşe nej ваrь 25—30 pratsinta qьna tora. Miltaxьf kampanejanь taşlap Qaratakə avьlьna qunaqqa kitə. Unda lajaqьn iвetep вergengə jenelgən kulak Əxmədejet вisahe menən вaŋlanes totop jərej.

Kire „Вajqal„ kalxuzьna qajtqanda la iвerek ine. Şul keje jьjьlьşta sьqa. Kalxuzsьlar unьn əвtənən akьt təđevđe talap it həlarđa, jaqlavsьlar taaвьldь. Həp se Nasьyllin, kamsamul sikritarь Vələjeftar unь qanat aвtьna aldьlar.

„Kammunis, iseme kytərgən Miltaxьf „Вeđđə kulaktar juq..., tej. Ə, yđe menən jənəşə ulər qan avьl savite sikritarь Qəmərej—kulak вalahь. Unьŋ atahь qaralar kytərelegəndə вaşlap jeregan keşe. Xəđer ul „вyлk„ avьlь kalxuzьnda tora. Вьndaqь kulaktar Miltaxьf arqahьnda jəşenep „tьnьs„ jatalar.

Kulak həm ulardьŋ agintь Miltaxьf вegendən həjrəp sьqarьlьp xəkem alđьna вaвtьrьlhьn.

„QЬÐЬL SATQЬ„ RIDAKSEJƏHE.

TUJMAZЬ MTS НЬ TUŊQA HƏRƏVĐƏ XURLЬQLЬ TOROP QALDЬ

TUJMAZЬ maşinə traktьr stansahьnьŋ eş tevəgenə ina torqan kalxuzdar totaş alqanda ikmək əđerləvđeŋ jьllьq planьn 15 nse nyjəвergə 105,4 PRATSINTQA YTƏNELƏR. Вь plandь tultьrьvđaqь qullanьlqan eş mitudtarьnьn dələь qujьlьvđь həm MTS diriktьrь iptəş Əъdrazəqeteŋ eşmakarlegen ajьвьm rəveştə ajtьp kitergə kərək.

Şulajđa əle oşo kengə qađar jьlqplundarьn17 pratsinttan alьp 70 prasintqa tiklem genə ytəv menənl qənəqətlənevse kalxuzdar ваr.„Qьđь joldod" kalxuzь jьllьq planьn 17 „Tyвən Вylək" kalxuzь 20 „Şenвaş" kalxuzь 30 həm „Qьđьl jul" kalxuzь 65 prasint qa ytəv menən genə tuqralьp qaldьlar.

MTS Keđge saвeyđe nej xətle unьşlь kərhə, tuŋqь herəvđə xurlьqlь handar menən genə tuqranь.

Вetə tuŋqa herəv midgelendə kalxuzdarđaqь at kestəren juqarь diriktif ojoşmalar kyrhətkənsə dərəь qullanmav həm MTS traktьrđarьnьn eşheđ torovdarь nətiəhendə tuŋqa herəv əđəlde. 4 traktьr iŋ huŋqь kengə qađar đa rimonttan sьqa almanьlar.

Tuŋqь herəv ваrь 75 pratsintqa qьna ytəde. R. NIQMƏTI

IGEN FRUNTЬNЬN „BIŞ MENLE QƏJNTDINDƏRENƏ„ QARЬŞЬ UT ASЬRQA BEDGƏ GASTRЬYL LEK TYGEL, IGEN ƏĐERLƏV KƏRƏK

USALЬ təвəge Navrьz avьl savitendə urъaj arьvqьna вulhala, igeŋ əđerləv də xurlьqlь rəveştə qojroqta həjrələ. Вьnda 25 nse yktəвergə igen əđerləv planь nej ваrь 17, вesən 34pr. qa qьna tultьrьlqajnь, Sənkurьndaqь aktiftar haman də „igen əđrləv planь rejal tygel„ tip diskysseja asalar. Təвəktən kilevse vəkildar parteja dirik tiftarьn вodalar. Kalxuz jetəkselare həm təвək vəkildəre tavla yđemə, unan həŋ xəkymatka „tigən kulak luzьngьhьn tormoşqa ytkərələr.

Təвəktən kilevse Səjfyllin (Prakarur, parteja aqzahь) „Yktəвer„ kalxuzь prsidatele Zavidgin gə, 100 вot igenegeđđe sьqarhaqьđ jetər„ tej. Şulaj uq aktiftar jьjьlьşьnda, sьqara torqan igenegeđđe sьqarьqьđđa вeđđeŋ вaşьь aлlandermaged inde„ tej. Ə, Parteja təвək kamitəte vəkile Usmanьf 1200 вot igendən qьđьl aвuz ojoştorovqa əđerlek kyrə la" вedgə вytan igen kərəkmaj inde„ tip qajtьp kitə. Вьlarđьŋ вь qojqalarь kalxuzsьlar arahьna taralьp, kalxuz jetəkselare, вeđgə təвək vəkildare terle fondtar ləđergə quştьlar, şul tiklem genə igen tapşьrhaq jetə „tip terlə qotqolar taratьrqa totonalar. Qьвqahь təвəktən kilevse Səjfyllin həm Usmanьftar Parteja xəkymət qarardarьn вььsьnaq rəveştə вodalar.

Kampanejə tirahenə jalpь le kerə tup aŋьlmaqan, kyltura eştəre igen əđerlavđe ta'min itmaj. Təвəktən kilgən kyltbrigada „Віş menle qəjnetdin„ pejasahьn qujьv menən qənəqətlənep qajtьp kitə. Oşolar heđemtəhendə igen əđerləv yđ aqьşь, kyp urьndarđa qarьşьlьqtar menən вarьp ojoşmalar „вarьвer zadanejəne tultьrьp вulmaj„ tigən nastьrujenejalarqa вirelələr.

Qəjepləlarđe xəkem itergə kilgən вrigada kyrgəđmə sut jahap, şul unaj menən kampanejalarđe janlandьrahь urьnda вer nəmə eşləmaj kitə. Huŋьnda kampaneja tirahenə jaŋь aktiftar tuplap, kalxuzsьlar həm jarlь urta xəlle janqьđaqtar arahьnda Əlkə, təвək kamitəttəreneŋ qarardarьn əjrənep massavaj aŋlatьv eştəre alьp вarьsqьndan huŋ 5 nse nyjəвergə igen əđerləv 24pr. qa, kalxuzdarđa вesən əđerləv 100, janqьđaqtarđa 60, qatь zadaneja 100 pr. qa tultьrьldь.

Вь faktьtar igen вarlьqьn, tik jetəkselek itə вelməvđe kyrhətələr.

Q. BORHAN.

ATAJЬMDAN AJЬRЬLDЬM

Min Janqurazь Məxəmətxan juqarь Qarqalь avьlь Вyzdək rajunь atajьm Janqurazьtan вenləj ajьrьlьp kitkanemde вel derəm.

M Janqurazь.

XƏBƏRSELƏRĐEN KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV JARЬŞЬ.

„Viljamьs" kalxuzь nьqьtьlьrqa tejeş.

„VILJAMЬS" Qonşaq təвəge dəvmələndə iŋ əlkən kalxuzdьŋ вerehe ul 800 đan artьq xuzalьqtь вerləştera Kalxuz janьnda hər вerehe 30—40 aqzalьq parteja həm kamsamul jaqajkəhe ваr. 23 uqьtьvsь oşo kalxuzda aqra вulьp tora.

Lakin mədəni kestərgə şul tiklem вaj вulьvqa qaramaвtan kalxuzdьŋ ese ifrat nasar qujьlqan. Məвələn həjrəv kestere jijge eştəŋ qьđьv vaqьtьnda ala tulь fajđalanьlmaj, eş, kə jaraqlь qatьn—ыđđarđьŋ nej ваrь 10 pr. irđərđeŋ 35—40 pr. samahь qьna prajьzvađstьva eşendə fajđalanьla

Sdilşinə qaqьđđa qьna вulьp qamalda вo jomqa eşьrьlmaj. Şul arqala xeđmət eşlap sьqarьş ifrat tyвən. Əjtajek вer keşe вer təŋkele haвan menən kenenə 0.75 giktar jer herergə tejeş ikən, вьlar nej ваrь 0,12 giktar qьna вerələr. Şunьŋ əsəndə 3 nse numir вrigada 9 haвan menən 8 ken вujьna nej ваrь 3 giktar jer tuŋqa herə alqan.

Massavaj kyltura eştəre his julqa halьnmaqan. 23 uqьtьvsьnьn вer terlə la jarđamdarь kyrenmaj. Вelə jəj вujьna qьđьl mejeş nej ваrь 15 ken asьq tordo. (Jađqь sasev meleŋda) satsejalizem jarьşь udarsьlьq mətđtarьnьŋ əhəвьiə juq.

Kalxuzdьŋ jetakse sastafьna kilhək, ыlar turanan—tura qortqosloq itələr. Məвələn, yđe urьp вajləges maşina eşkə jaraqlь вulqan xəldə jəj вujь вuş ultьrđь, şpagat kelatla jatь. Şulaj вula torop 800 ga holono urьp alma qьrla qaldarđьlar. Qar teşev menən kalxuz məlьn şul holo əвtənə jeвərep aşattьlar. 6 giktar kartuftь qađьp alma jer aвtьnda qaldьrđьlar. Вь jarьp qalqan holonon 80 pr tь giktarьnan 70 вot samahь holo вirə alasaq ine. Ə igen tapşьrьv zadanejahь nej ваrь 15 pr qa qьnь ytalgan. Yktəвer вajramь ajqanьa kalxuzsьlar qьđьl aвuz ojoştorьlaq вulьp igen вirhalarđa kalxuz idarahь at вirməgəngə kyrə tapşьrьlmanь. Şulaj uq jəj kene Magnita—Gurskiqa eşselər virbavajt it kəndə kalxuz idarahь „yđeвeđgə lə" eşsə jeteşmaj" tip eşselar jeвərəvgə qarьşь tordo.

Tətiş kəmisejəhenə вer qarьđь hajlaqandar. Вь вьnda вer vaqьt kalxuzdan sьqarьlqan вulha la, tanьş—вeleş arqahьnda qajtanan alьnqajnь. Xəđer ul yrđə əjtkənsə igendərəm вulьp, maşina'ar jalanda tađьp jatьvь na maldar esenxattahalqnaðarđarđa jəşmav gə qaramaвtan, вьjьlqь eştarđe tikşermaj, вь tar yđen kalxuzdan sьqarьvqa saвapse вulqьn idarə aqzalarьnьŋ в ь l t ь r q ь eştəren soqsonop qymer ytkərə.

„Kalxuzsь"oşoqortqosloqtarđь kyrmaj

Oşondaj jeteşheđlektar xatta qortqosloqtar вulьvqa qaramaвtan təвəktə „uвzaj həm kalliktiflaşev kenə" ytkərev kəmisejahe „Viljamsь" kalxuzьn iŋ jaqşь kalxuzdьn hanap, ikense dərəzə вylək menən вylaklane, Ə, kalxuz raisen вer par kəsym, jəvlьq haвьn həm вaşqa nəmələr menən вylaklane.

Вь qьna la tygel, təвək gəzite „kalxuz—sь" вь kalxuzdьŋ xəle menən вik вьq tanьş вulьvqa qaramaвtan, jeteşheđlektərđe вetəhe kyrhətep вer avьđ đa hyđ jađmahə, şul uq вajram kenendə „Il yđ вatьrđarьn вelergə tejeş" tip. „Viljamsь" maqtap jьrьp sьqtьrđь. Gəzit yđə la şul qarasta вulqas, kalxuz qalajьp julqa halьnьhьnda qalajьp jeteşheđlektaren tədathen, huq ində?

Kalxuzdarđь ojoştorov xuzalьq jaqьnan nьqьtьv ajqalь „Viljamsь" kalxuzьnьŋ вar jaqlap tikşerelevev unь nьqьtьvla tejeşle sarlarđьŋ kyreleven talap itəвeđ.

„Вaşqortostan" вrigadahь: Q. ZAKIRЬF. XƏJERZAMANЬF

„QЬÐЬL QƏSKƏRÐƏR TUPLANЬVBILÐƏHEJUQ"

NEJU—JURЬK. 17. „JUNAJT ID PRIS" gəziteneŋ amirika agintьstvahь FRIDIRKU SSSR arqьlь Manzyrejəgə sьqtь. Ul Manzyrejəgə SSSR tarafьnan his вer terle jarđamdeŋ kyrhətelmaveŋ taqь la вer qatassqlaj. Ul yđeneŋ tiligramsъndь tyвən dəgelarđe вeldera: „Mineŋ seвer arqьrь savit tilturejəhenən Manzurejəga kilevem, Qьtaj sigendə Qьđьl qəskərđar вuplana tigən hyđđərđeŋ вetenlaj jalqan ikanlegen kyrhətte. Seвer jьlьnda his вer terle huqьş qəskərđəre jeвərelev вildatare вilelmaj. Pojьzdar qujьlqan raspisaneja вujьnsa, vaqьtьnda jerejđər. Stansalarda, вytan javь rupa ildarenə qaraqanda, hal datlarđь вetenlaj ađ kyrahen.

MƏS'YL UCASKЬLARĐA JAVAPHЬĐ JETƏKSELƏR

TƏBƏK BAŞQARMALARЬ, AVЬL SƏVITTƏRE LISPRAMXUZDAR AQЬAS ƏĐERLƏV EŞENDƏ „JETƏKSELEK MƏS'YLEJƏTLEK BERBAŞLЬLЬQ JUQ

AQЬAS ƏĐERLƏV EŞENDƏ PARTEJƏ DIRIKTIFEN BOĐOVDARQA JUL QUJMAĐQA

AQЬAS ƏĐRLƏVĐƏ BORLOŞ JUQ

EŞSE KƏSTƏR TUPLAV SAMATUKKA TAPŞЬRЬLQAN

Aqas əđerləv həm taşьv eşen də 3 nse kvartal planьn tultьrьv eşe der əđəklək menən ytəlđe. Juzuralis, Lispramxuzdarđa 4 nse kvartal planь tultьrь menən ytəlergə, tigən vaqa đəhen alđan uq birep qajqa n... Bьnan tьş Juzuralis, əđerləv həm taşьv planьn 4 nse kvartalqa ike tapqьr arttьrьp qarşьlav planьn qabul itkəndən hun, jьl bujьnsa tultьrьlmaj kilgən planđь jьl ađaqьna tiklem qap larqa məmkin bulasaq tine. Lakin berense nyjaberga alqan məqlymət 3 nse kvartal a'a qьna plan ytəleşenen qurqьnьs artьnda qalqanьn kyrhətə.

Məƅəlan: teđev matirejalđar 6,8 pr., utьn 6,4 pr. teđev ma tirejalđarьn taşьv—11,5 pr., utьn 7,3 pr., kvartal planьnьŋ ytəleşe una şulaj tora. Şulaj bulqas qarşьlav planь turahьnda həilap torahь la juq. Aqas əđerləv eşendəge bьl tiklem əđəklək, qojoroqta həjrəlevđərđen sanabe urьndaqь ojoşmalar Lisprom xuzdarqa qajьp qala. Tikşerev matirejalđarь bьnь asьq tan asьq kyrhətələr.

Lispramxuzdarqa eş kəstəre esen nərattər sik hunlap birelđelər. Məƅəlan: Narkamtrud tarafьnan Tasil Lispromxuzь esen bulqan nərattər fəqət 6 nsь yktəberđəgenə birelə. Ə Baltas təbəge bьl nərattə tik 20 nse yktəberđəgenə ala. Baltas təbək başqarmahь bьl nərattə alqasta urьndarqa kantryl həndar birelə oşonьn menən qəniqətlənep

qala. Şulaj avьl səvite aqas ađ rlav turahьndaqь məƅələne prizidejьm ultьrьşьnda tikşerep tə sьqmь. Şul uq avьl səvite dəvmələrđəge „Aşadь" kalxuzь nьŋ rəisь Şajnurьŋ aqas əđerləv qə at həm eş kesen sьqarьvđa bətenləj baş tarta.

Şunьŋ hə'əmtahьndə la aqas əđerləv həm taşьv planьnьn tultьrьş jьqьnan qojoroqta qalьvь menən bergə, aqas əđerləv frontьn eş həm at kesə men n tə'min itev bulsa quroьlьŋ aktьn da qala. Məƅəlan 1 nse nyjaberga aqas əđerləv həm taşьv esen da at kesə 3,4 pr. jəjəvle kes 20 pr. qa qьna tə'min itelə. Eş kesen tuplav administratif jul menən alьp barьla. V kildar kalxuz həm avьl səvittəre menən geni dugьvьr teđevđən ytə almijđar. Kalxozsьlarđьŋ dəjem jьjьlьştarьnda aqas əđerləv esenen əhəmejəte kalxoz durđaqь ъlьq kəstərđe sanaqatka alьv turahьnda ber tertə la masьvaj eş alьp barьlmaj. Şulaj uq primejaj pragrissif eş xaqь turahьndaqь Arkum həm BAŞSAVNARKUM diriktifьn ber urьnda la tikşerelmaj həm başqalar.

Eşte bьl tikşergəndən hun təđelgən dugьvьrđarđьŋ eşkə tə'bire sьlmaqan. Cumar ucas kahьnda 8 keşenən barь 19 keşe eşləp qalqandarь turalar bətələr. Aqas qьrqьv eşendəge eş qoraldarь ber nəməgə la jaraqь tygel. RKI yđeneŋ tikşerev hedeftahьndə bьndaj jeteş

bedlektərđe, Tanьp, Tateşle Lispramxuzdarьndaqь brig da aqzahь ip. Minakьftьŋ əjtevenə qaraqanda eş qoraldarь ber uca ka la kyp bulьp ik nsetendə bətenləj juq. Eşselərgə eş qoraldarь je eş erevselər Lispromxuzdarđa bətenl j juq. Agent tar tarafьnan eşselərđeŋ eşlə gən eş normalarьn it pkə alьv şəfev itelmaƅlьk darəʒə la nasar tora. Lispromxuzdarđa sat sejaliz m jarьşь həm udarsьlьq mitьđь bətenləj juq đərəʒahendə.

Tikşerev matirejalđarьna qaraqanda bьl Lispromxuzdarđaqь parteja, kamsamol həm prafsajuz ojoşmalarьnьŋ jetəkselek eştəre bətenləj juq dərəʒəndə. Ular bətə eşte kamisir aşaqьna xəl itələr. Kyltura eştəre sik an tьş nasar qujьlqan, Baltas təbəgendə bətenləj al p barьlmaj. Esse baraktarđa tađalьq eştərə in hunqь dərəʒələ, Narkamzdravь tarafьnan ber terlələ sara kyrelmaqən.

Təbək ojoşmalar həm Lispromxuzdar aqas əđerləv eşenə berenđən yk udar təb birep eştə uqan kamselektərđe bətə ev julьnda balşeviktərsa eş itergə tejeştər. Aqas əđerləv eşendə ip. Stalindьŋ 6 şartьn bojonqa alqarьv şulaj uq aqas əđerləv turahьndaqь Өlkə partejə kamitetenьŋ hunqь qararьn his şikhez bojomqa atqarьv julьnda satsejalizem jarьşь həm udar sьlьqtь kiŋ rəveştə jəjep jebarergə tejeştər.

S. Q.

HAL AQЬĐЬV EŞEN QЬĐЬVLATЬRQA

AQ IĐEL TUŊQA, PLANĐЬ 100 PR. QA JETKERERGƏ KƏRƏK

Bətə Başqortostan dəvmələndə 10 nse nyjaberga jar bujьna kilterelgən aqastađь aqьđьv planь 25 pr. Aqastarđь tejeşle urьndarьna aqьđьp jetkerev planь 93 pr. aqьp kilgən qastađь ođatьv planь 98 pr. qa ytəlde.

Ajьrьm lispramxuzdarđa plan ytəleşe bьlaj tora:

KRASNA UFIMKA jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 99,5 pr. aqastarđь tejeşle urьnьna jetkerev planьn 9. pr. aqьđьlьp kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 98,8 pr. ytəlgən.

LƏMƏZ jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 99 pr aqastarđь tejeşle urьnьna aqьđьp jetkerev planьn 100 pr. aqьđьlьp kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 100 pr. qa ytəgən.

TANЬP jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. aqastarđь tejeşle urьnьna aqьđьp jetkerev planьn 52 pr. aqьđьp kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 90 pr. ytəgən.

QARA IĐEL jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. aqastarđь tejeşle urьnь na aqьđьp jetkerev planьn 97 pr., aqьđьp kilterelgən aqastar đь ođatьv planьn 99,2pr ytəgən.

JЬLAJЬR jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 84 pr. aqastarđь tejeşle urьnьna aqьđьp jetkerev planьn 100 pr. aqьp kilgən aqastarđь ođatьv planьn 100 pr. ytəlgən.

AXLIBIN jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 58 pr. aqastarđь tejeşle urьnьna aqьđьp jetkerev planьn 100 pr. aqьđьlьp kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 100 pr. ytəne.

YZƏN jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 81 pr. aqastarđь tejeşle urьnьna jetkerev planьn 99,8 pr. kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 99 pr. ytəne

Өfə—jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 81 pr. aqastarđь tejeşle urьnьna jetkerev planьn 99,8 pr. kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 100 pr. ytəne.

STƏRLE jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. aqastarđь tejeşle urьnьna jetkerev planьn 100 pr. kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 100 pr, ytəne.

BILARƏT jar bujьna kilterelgən aqastarđь aqьđьv planьn 100 pr. kilterelgən aqastarđь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. kilterelgən aqastarđь ođatьv planьn 100 pr, ytəne.

Yrđə kyrhətelgən handar hal aqьđьv planь ytəleşendə 2—niş kəmləktə hьnьlьş bulmavьn eşteŋ yđ aqьmь menən barьvьn kyrhətə.

Arita qojoroqta barьvsь lispram xuzdar xəđerđən eşkə udar timp birep bətə jəmaqətselek ləkeren bьl mehim eş tirahenə tuplarqa kərək.

KRASNA—YFIMKA LISRAPMXUZЬ

OĐAMALЬ AVЬRЬV MENƏN AVЬRЬJ

Krasna—Yfimka lispramxuzь juz—urallistьŋ ural jaqьnda bulqan lispramxuzdarenьŋ iŋ đurđarьnan, qəđerelərenən hanala. Krasna—Yfimka lispramxuzь

ul başqortostanqa unda bulqan jaqь teđev urьndarьna qimmətle teđev matirjalđarь əđerləv menən bergə ere zavьttarqa kymer əđerləvđələ đur urьn to ta. Bьl lispramxuz qьđqьs, Şpaldar həm başqa nəmələr eşləp, sьqara.

1930 jьl esendə tik bьl lispramxuzdaqьna 1016000 k.m aqas əđerlənep, 1002000 k.m. ođatьlha. Ə, 1932 jьlda bьl ban 50 pr. qa artasaq. Oşo jьldьn IV kvartalьnda əđerləv eşendə hər ken 9 men jəjəv eşse, 5 meŋ atlь eşse eşləj. Lispramxuzdьŋ jьllьq əəarutь 60 mill un humdarqa jetə.

Krasna—Yfimka lispramxuzь aldьnda oşondaj elkən burьstar torovqa qaramaƅtan ul ođamalь avьrьv menən avьrьj.

Ul, bed kyp zamandarđan birle kerəşep, qьsqьrьp kilgən juz-uralis həm glallispram apparatьnda jəjep kilgən bojorakratizem, valkitasьlьq həm appartunizem avьrьvь.

Bьl marəla eşselərđə praduktь aşamьm nəmələre menən tə,min itelə başlanqan. Lispramxuz 106000 k.m. aqas matirjaldarь əđerləv həm 100 2000 K.M. ođatьv zadanejahьn alьp, eşkə maƅьnum udar təb birev, jaqьn sьk esendə planđь tultьrьv nejəlenenən ьsqlap eşkəbaşlaj. Lakin unьŋ eş barьşьna saja a tkan ođamalь avьrьvđar totqarьlьq jahajđar. Lispramxuzda bьl avьrьvđьŋ bulьvь həm unьŋ 31—jьlda plandьn ytəleşenə kəmselek bulasaqь glaf lispramxuzqa alđan bildəle bulhala, alьnь bulьndьrmavđa sara kyrmaj. 660000 K.M. aqas əđerlənə. Şul kylamda ođatьlqan. Şuqa qarap ural əlşhe nərət bujьnsa aśьq fundь birergə tejeş. Unan biş jьllьq plan bujьnsa juz—urallis planьn tьş məxsys za-

kazdar birev, aqas eşendə mədənej eştərđe juleqa qujьv, dajmej eşselər tьvđьrьv məsələhe gəvtələnđerelmagən. Lispramxuzda tə,min məsələhe xəđer yđək eş bulьp tora. Lakin unь juz—uralis glallispram iqtibarqa almaj.

Şul arqala krasna—yfimka lispramxuzьnda eşselər esen birelgən pajьk qəniqətlənerđek tygel. 3060000 K.M. əđerləv həm 35 000 K.M. ođatьv eşenə ber sintrir'a ikmək jebərməj đər. Şul arqala plan ytəleşenə đur zьjan kilə. Bьl aj həm alđaqь Dikaber ajьndьn hər ken 10000 keşe həm 6000 at eşləjəsək ə, Lispramxuzda ber nəmə la juq.

Lispramxuz tirahendə bulqan bətə aşxanalar jabьq bulьv əbtenə əl dələngən funttarn əllə qaja bulqan. Yrđə əjtelgən xəldər plan ytəleşendə əđəklək tьvđьrьvqa səbəp bulalar.

Bьndaj ođamalь avьrьvđarqa xəđerđən sik qujьlhьn

A.J

Qьpsaq, Monasip pramkalxuzdarь

ASQAR PRAMKALXUZЬNAN YRNƏK ALЬQЬĐ

Bərjən təbəge Aƅqar pramkalxuzь bətə kampanejalarđa alđan bara. Aqas əđerləv eşenə 25 yk təberđə başlarqa tejeş bulhala ular 4—5 kən alđan başlanьlar.

Aƅqar udarniktarь aqas əđerləvđə đurintuazislьq kyrhətələr. Kəndəlek nurma zadaneja bujьnsa 4 kubamitьr birelgən bulha, udarniktar unь 7—8 kubamitьr itep qьrqalar. Udar brigadalar ojoştorolqan. Əs brigada arahьnda satsejalizem jarьşь dugьvьrь təđelep, eş alьp baralar.

Byləkləv kamisejahe aldьnqь udarniktarđь byləkləv eşen udqarđь. Şunьŋ arqahьnda eşkə jərəvđər taqь la qьđьv timp aldь.

Lakin təbəkteŋ başqa pramkalxuzđarьnda hьnьlьş juq. Qьpsaq, Monasip pramkalxuzdarь aqas qьrqьv eşenə bergenə eşse sьqarqandar. Bьlar xulьq lь rəveşta qojoroqta həjrəlep, planđь əđələr.

Təbəkkə birelgən 250 meŋ kubamitьr aqas qьrqьv zadanjahьn ytəvđə başqa pramkalxuzdarđa Aƅqar pramkalxuzь kevek kerəşergə tejeştər.

„BƏRJƏNLE.

Hər ber zənətejə yđ vaqьtьnda ytəle

Bərə qalahь tatar pidtixnikumь ergəhendəge asa jəcəjkahe, bətə kampanejələrgə jaqşь qatnaşьp kilə. Prizьf qa əđerlek unь ytkərevđə đur qatnaşlьq itte. Xəđer, tixnikumda 412 asa—avjaxim aqzahь bar. Huqьş belemen ejrənev tyŋərəge zənətejəhe, rigylər ytkərelep kilə. Huqьş belemen ejrənevgə tejeşle narьq birə almavsьlar menən kiƅken kerəş alьp barьla.

BAŞQORTOSTAN ASA-AVJAXIM SƏVITE

JERLE MILLƏT TELEĐƏ ƏĐƏBEJƏT BULĐЬRЬRQA APPARTUNISTARSA QARAJ.

BER JЬL KƏTƏPXANA LA JATЬP SKLATQA

ođatьlqan kitaptar turahьnda

Massanьn səjəsi həm mađənej jaqtan begengə kenden burьstarь juqarьlьqьna kytərevđə jerle millət telendə uqьv uqьtьv əsəaptarь buldьrьvđьŋ səjəsi əhemejəte ni tiklem đur ikənlege, hər kemgə asьq.

Hyđđe bьl turala ođaq hudmaj. kankrit iakьtqa kysjek

Başqortostan Asa-avjaxim səvite 90 men aqzalь ber ojoşma, bьl aqzalarđьŋ kypselegen jerle millət başqorttar təşkil itələr. 40—50 meŋ aqzalar massahьn il qorqavsьlьqь burьstarь juqarьlьqьna kytərevđə jerle millət telendə əđəbejət həm kyrgəđmə matirialdar buldьrьvđьn, ni tiklem đur urьn totqanь iŋ başta əjtelgən nyđđərgə qajtьp qala. Məƅəlan beđđeŋ esən asьq. Lakin unьŋ qaj berəvđər esən „asьq" tygellege lə kyrenə.

Iseme, Başqortostan asa—avjaxim səvite bulьp aqzalar massahьnьŋ kypselek eleşe tep millət başqorttarđan torqas, unьŋ apparatь la, tele lə, əđəbejəte lə, kyrgəđmə uqьv əsbablarь la şularqa qulajlaştьrьlqandar, tip ujlarqa bula. Əgərđə beđ bьlaj ujlahaq bik đur xata eşləgən bulьr inek. Apparattь jerleləşterev həm asa telendə eş jerətevđe alda ber tapqьr tuqьtalьrqa qal đьrьp, bьnda əđəbejət həm kyrgəđmə matirejaldarđьn əsa telendə bulьndьrьvьn qьna alajьq.

Başqortostandaqь asa—avejaxim ojoşmahь ikense 10 jəşen jəşəv, Timak hər ber jьl jəşə—vendə jerle millət telendə ber—ter genə kitap buldьrqanda la, ike dihtəgə jaqьn kitap bulьr ine. Begengə bьnlьq, bətenləj ikense nəmə kyrhətə.

Başqortostan Asa—avejaxim səvite, yđ hьđьqь bujьnsa jerle millət telendə əđəbejət buldьrьv turahьnda ujlapta qaramaqan tihəktə jaqьlьşmaqan bulьrьđ.

Begengə jaŋa tiklem bətə tyбən jəcəjkələr urus telendəge əđəbejət menən tə'min itelələr. Bildəle, başqort avьlьndaqь jəcəjkalarđa bьl əđəbejətteŋ tele aŋlaşьlmav arqahьnda, kitelmagən xəlda ber jьl jatьp, kire pusta menən asa—avejaximdьŋ sklatьna əjлənep qajtev qəзəp tygel. Bьl faktar bar bit. Bar. Unь jəşьrep bulmaj.

Əsə telendə tep massaqa jaraqlь, unь il qorqavsьlьqьnda begengə kenden burьstarь juqarьlьqqa kytərerlek ber nəmə eşləngəne juq.

Beđđeŋ jerle millət asa—avejaxim jəcəjkələre, bьl nəmənən məxrymdar.

Xəđer kyrgəđmə matirejaldar đь alajьq.

Il qorqavsьlьqьnьŋ kankrit eş terđərendə kyrgəđmə plakat hyrət, mađilər itbarattə đur urьn totalar. Lakin başqortostan Asa avejaxim səvite bьnь aŋlarqala telamaj. Hər ber matirejal ərь—tan kilgən xəldə tyбən jəcəjkalarqa jebərelə. Şul arqala unьŋ əhəmejəte 100 pratsinttan 15 pr. qa, jə 0 pr. qa təşə.

Ə. bьl kyrgəđmə matirialdar đь əsə telendəge aŋlatmalar menən birgəndə, unьŋ əhəmejəte yđenə tejeşle bulqan urьnđь haqlar ine.

Hun eş nəmə la. Unьŋ qьjьnlьqьndamь? Juq berđə tygel. Eş milli səjəsəttə aŋlamavđa. unь aŋlarqa telamavđa. Bьl aŋlamav il qorqavsьlьqьn bьqьtьvđa jerle millət eşsəndərenen totqan rylen aŋlamaqьj appartunislьq.

Bьna şul arqala, begengə kendə tyбən jəcəjkalarđe əsə telendəge əđəbejət həm kyrgəđmə matirialdar menən tə'min itev, bətenləj juq.

Kankrit burьs. Hyđđe ođaqqa hudmaj bergənə punkьtqa tup lajьđ.

1932 nse jьl, jerle millət telendə əđəbejət buldьrьđa hьnьlьş jьlь bulьrqa tejeş. 1932 nse jьlda, hər ber asa-avjaxim jəcəj. kahendə, başqort telendə asa-avjaxim kətepxanahь başqort telendə eşləngən kyrgəđmə matirialdar, međildər, həm başqa əsbaptar menən, tə'min itelergə tejeş.

Bьl burьs, başqortostan asa avjaxim ajoşmahьnan parteja həm xəkymətten milli səjəsət turahьndaqь qərarđarьn bojomqa alqarьvqa jəđ menən borolovon talap itə.

Bьl talap, tultьrьlьrqa tejeş. Sənki beđ, fəqət şul vaqьtta qьna, tep millət eşsəndəre massahьn il qorqavsьlьqь, huqьş prapagandahь kankrit burьstarьn xəl itevgə ьlьqtьrqan bulьrьđ

BЬNDA LA ŞUL UQ XƏL

Dьvan masetle təbəge, Arь avьlь asa—avjaxim jəcəjkahe kyptəndən ojoştorolqan bulha la, xəđelge vaqьtqa tiklem ber terle la eş kyrhətkəne juq. Asa-avejaxim aqzalarь, aqzalьq vьznusьn tyləməgəndər. Aqzalarqa, asa—avjaximdьŋ burьstarьn aŋlatьv juq. Şul arqa la, ber nisə jьldarđan birle aqza bulьp torovsьlarđa asa—avjaximdьŋ nəmə ikənen belməjđər. Janь aqzalar jьjnav hylpan tora. Aqza bulьp tormavsьlarđь aqza bulьp inergə saqьrhaŋ, ular: „unda inep nəmə bar" tip javap qajtaralar. Aqzalarqa huqьş beleme həm unьŋ bəjəvaj burьstarьn aŋlatьvь juq. Təbək asa—avjaxim ojoşmahь qullanmalar birməj. Nisə jьldar ytep ber marta kilep jul kyrhətkəne juq.

KAMSAMUL.

TЬNЬSLЬQ HAĐLQЬNDA

Өlə taqta jarьv zavьtьnьŋ asa—avjaxim jəcəjkahe, yđ əbtenə teşkən burьstarđь ytəvđən alьđ tora, Asa—avjaxim aqьzalarьnьŋ jьjьlьştarь bulqanь juq. Aqьzalarđьŋ hanьla bilgele tygel. Jəcəjkə, yđ aqьzalarь menən tixnika həm taktika məs'ələlaren ejrənevđə, ber genə lə zənətejə ojoştorqanь juq. Asa—avjaxim jəcəjkahe səjəsi həm xuzalьq kampanejalarьn ytkəreşevđə, bilgeək tə, mehim kampaneja bulqan ikmək əđerləvđə ber genə nəmələ eşləmə gən. Kalxuzdarđa ikmək jьjnavqa jarđam brigadalarь ojoştorop, subqtniktarqa barьv kevek eştər bulmanь.

K.

ASA-AVJAXIM TƏ'MINƏT EŞEN

HUQЬSSANLAŞTЬRЬV PЬLANЬN TULTЬRЬVQA

JOĐ MENƏN BORORQA

Sajuz asa-avjaximьnьŋ ejjyn plinumь, başqortostan asa avjaximьnьn 3—sьjьzь, asaavjaxim hьđьqь bujьnsa tə'minət eşenə ajьrьvsa iqtibar birđe. Tə'minət eşendə plan buldьrьv, tixnik həm uqьv əsbaptarьn sylevđə təbəktərđeŋ yđ fərenen əhəmejəttərenə iqtibar itev, eşleŋ yđək punkьttarь bulqan ejrənev pun kьttarьn qoramallav, xuzalьq ıbənenə kysev, maja tuplav həm başqalar tə'minət eşeneŋ yđəge itep qujьla.

Bьl kankrit burьstarьđь ytəvgə Başqortostan asa-avjaxim təminət urgьnь nej tiklem jaqьnlaşqan?

Təbək səvittəre aşa 400.000 humlьq 5 jьllьqtь 4jьlda zəjьmь, 1050 000 humlьq 5-lata lilite taratьla.

14 men humlьq huqьş əđəbejəte kilterevgə Başgiz menən dugьvьr təđep, begengə, şul dugьvьrđьn 70 pr. samahь ytəlgən. Maktəptərđeŋ huqьş kamitittarьn qoramalavqa Narkampros menən təđelgən dugьvьr 60 pr. tarqa ytəlgən.

Mastiskujđarđьŋ, xuzalьq ıbənenə kysevđən jaqşь qьna unьştarь bar. Begengə kengə qoralsaŋqь, tegev həm ajaq kejemđəre mastirskujđarь xuzalьq ıbənenə kyskəndər. „Başsnapasa" yđeneŋ seltəren kinəjtevđə, jaŋanan 3 təbəktə yđenen byleksəhen asa,

Tə'minət eşendə bulqan bьl unьşlaqtar menən ber rəttən, eştə kyp kenə jeteşhedlektərđə r. Təbək eştəren ejrənev, eşte ıbəp menən eşləv. jənle jetəkselek, instruktar juq. Təbəktərđən hər ber kvartal esen ıbəp alьv eşe nasar. Begengə kengə 31—jьldьŋ berense kvartalь esən nej barь 4 kenə təbək ıbəp birgən. Təbəktərgə jebərelgən qoramallav matirejaldarьn tejejeŋsa fajđalanьv da ajьrьm kyrhətmə birelməj. Şul arqala təbək eşsələre arahьnda yđ yđenən tə'min itev eştərendə osota tьrqa bula. (Əbjəlil təbəge həm başqalar) Finans eştərendə lə jeteşhedlektər bar. Təbəktərgə jebərelgən tavar bahasьnьŋ, barь 50 pr. tь qьna jьjnalqan. Birelgən kriditter vaqьtьnda fajđalanьlmaj həm başqalar.

„Başsnapasa„ yđe xuzalьq ıbənenə kysməgən. Xeđmətkərđərə arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq juq. Başqa əlkələr menən tazrba alьşьv qullanьlmaj.

Tə'minət eşendə ber nej tiklem boroloş buldьrьlqan bulha la, bьl boroloş əle qəniqətlənerlek tygel.

Bьl boroloşta tulьşьqь menən buldьrьlьp, 4 nse kvartaldьŋ tə'minət həm finanş planьn 100 pr. tь menən tultьrьvqa jyneđerelergə tejeş

SƏRVƏREF.

IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ ŞTURMAHЬNA

QATЬN—QЬĐDARĐЬ SƏJƏSI OJOŞTORMAJĐAR

(„KALXUZ BAJRAQЬ" KALXUZSЬ GƏZITTƏRE)

Kulak ьnan aqьrtьvsь ьn appartunistar beđđeŋ satsejalizem təđelesə ... bətə ter vazqselektər eştəvdə bьlt ...

Kulak yđeneŋ hьnьş həlokətke barьvьn ... qatьn—qьđdarđь ... aŋlatev ... kulak yđenen majtuplav, maj kyjav kampanejahьn yđkərevđə ...

[illegible]

„KALXUZ BAJRAQЬ"—MƏSETLE TƏBƏK GƏZITE, BERENSE HAN. ...

Ular ... ALTЬNSЬHAN. ... TUQBЬSЬNSЬ HAN. ...

... 11 nse han. ... „Parti zan" ... 10 brigada ojoştorop 3 men ... igen tapşьrьv ...

[illegible]

Maj orloqtar əđerləv 12 pr. qa qьna ytəlde.

Tur, Bilaqataj, Nuriman, Bərjən planđь appartunistarsa əđə.

Nyjaberđeŋ ... 258 tunna əđerlənep ... 1,7 pr. ... 1,2 pr. qa qьna ytəs ...

Bətə Başqortostan ... jьllьq planь ... 12,8 pr. qa qьna ...

48 təbəktən 30 hьn ... Tur, Bilaqataj, Nuriman, Bərjan ... Dьvan, Zəjenəbat, Arxangil, Baqalь, Byzdək, Bələbəj, Alşəj, Baj ... Qьrmьsqalь ... Ulardan ...

Majlь orloqtar əđerləv jeŋ... burьs bulьp ... kampanejahьn qullanьlьrqa ...

[illegible]

Başqortostan javap birə

Əsəŋь Ojьmərđən ... min kalxuz aqzahь ... bez ... sьsqьrdьm. ... 1931—jьlda ... qarata ...

... na həm ejdən sьjьp əş başlaqanqa tiklem kenənə 2 həm 50 tin (суточный) aqsa birelep tora.

IDARA

Riđaktor urьnbasarь: Z.KAJЬPKUL

BƏTƏ KAPIRATIF, XUŽALЬQ HƏM SAVDA OJOŞMALARЬNЬŊ IQTIBARЬNA

Avьl xuzalьqь qorotqostarьna qarьşь kerəş esən Өfə la ojoştorolqan stansa Өfə, Şişmə, Qьrmьsqalь, Arxangil, Nuriman Blagavişş'n həm Tapurin təbəktəren yđ xeđmate menən tə,min itep, ambьvda, jəşelsə həm jemeş baqsalarьnda həm amaarđarla qorotqostarqa qarьşь kerəş julьnda bətə eştərđe ytkərə.

Bələ qьđьqhьnqan ojoşmalar yđ səsevđəren majđandarьn ajьrьm kylturalarqa bylep, şulaj uq amaarđarđьn kubaturahьn kyrhətep ber joma sruk esendə maqlymattər birergə tejeştər. Ular stansanьn 1932 jьlqь eş planьna inderev esən kərək. Maqlymattarđe tapşьrmaqan ojoşmalar eş planьna indereлməjđər.

Əđris; Өfə qalahь, Frunza uramь, №27, a.x. qorotqostarьna qarьşь kerəş stansahь.

DIRIKSEJƏ.

Tamaşa pritprejatejalarenen Başqortostan idarahь

Tyбəndəge eşsələrđə jeteşterev esən kurьstar ojoştora:

a) Agitatsejə—xuduəstьva arigadalarь.
b) Qursaq tejatьrь.
v) Massavik—zatejniktar.

Kurьstar ike bylekle, jəqni başqort həm urьstar esən ajьrьm bylekle itep ojoştorolalar. Kurьsqa 17 həm 25 jəşkə tiklem irđər həm qatьn—qьđđar alьna. Qariza'ar oşo jьldьŋ 25-XI tiklem qabul itelələr. Kurьsqa inev turahьndaqь maqlymattarđe tamaşa pritprejatejələre idarahьnan (kyltura harajь) kən hajьn 11 dən 14 səqətkə həm 19 dan 21 səqətkə tiklem alьrqa məmkin.

IDARA.

KINA GURЬN.

HARAJ HƏM KRIPS.

Dramma 10 bylektə.
Kassa 4 tən asьq.

URAL KINAHЬNDA

rimunt barьv səbəple

JABЬQ

KINA O. K. A.

Хризантема.

Sьjanstar 6,7—30, 9 həm 10—30 da lana
Kassa səqət 4 tən asьq.

BAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ

„IEGN" KIRŞUN ƏĐƏRE

Xəzi Buxarski tərxeməhe. Baş. Rizessur Məhədejef

21—22 nse nyjəbər. Ujьn səqət 8 də da lana.

Yklaber natiska tipagrafejahe. Başglafilt vəkile №616.

SAFXUZDAR IGEN ƟSƏN KƏRƏŞTƏ IENEP SЬƠIARQIA TEJEŞTƏR

15—NYJƏBERGƏ SVUDKA

ƟTO DONJA PRALITARЬ BERƏGEGЬ!

20 NYJƏBER 1931 JЬL №252 (558)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSOYIT URGЬHЬ

TUNQJA HƏRƏV PLANЬ 40,6 PR. QA QJЬNA YTƏLDE

	Kalxuz	Safxuz	Janqьdaq	Bətəhe
PLAN	1.336.200	406.050	715.8:00	2.448.050
YTƏLGƏN	674 068	190 456	129.379	994 403
PRATSINTTARDA	50.8	46.9	18.1	40.6

VAQ BURZЬVASЬLЬQ JETƏKSELEGEN KIĐƏRGƏ

VKP(в) Başqortostan ƟK qararьnan

Başqortostan safxuzdarьnьn igen tapşьrьvdarь turahьnda VKP(в) Yjək Kəmitə'ekəmisejəheneŋ (ip. Zevudnik) daklatьn tьŋlaqandan huŋ VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte bojrahь tyвəndəgelərde kyrhətə:

1. Igen tapşьrьv planьn ytəvđəre jəhətenən Başqortostandaqь 18 safxuzdь maxsus tikşerev VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte tarafьnan safxuzdar өsən 453 meŋ 700 sintnir həm SSSR Narkamsnabь tarafьnan 447 meŋ sintnir mьqdarьnda bildələgən igen əđerləv planьnьŋ rial bulьvьn həm kyp kenə safxuzdar өsən, xatta aşьrьp ytərlek bulqanlьqьn kyrhəte. Ləkin-edma ɵđ satsijalistik tiptaqь prinsipsьzlьqtar bulqan safxuzdarđьn jetəkselege ul safxuzdarđь igen əđerləv eşen ojoştorovsьlarđьn berense saftarьna qujьv urьnьna, VKP(в) Yjək Kəmitəte həm Ɵlkə Kəmitətenen qat-qat həm qatqi dirikttarenə qaramaktan igen tapşьrьv planьnьŋ ytəleven tə'min itmənelər.

2. Igen əđerləvđə safxuzdarđьŋ bis jьl qunьlmaŋlьq artta qalьvdarь Ural Başqortostan orloq trise həm safxuz dirikse alə e jetəkselege neŋ qamalda uŋ appartunislьq həm burьxva tinđi sejahe ytkərьvdərenəŋ həm kyp kenə safxuzdarđa siktən tьş xuzahьđlьq, sizarezeja tuvđь qanun rajezvudsьvanьŋ jomoşaq ojoştorolьvьnьŋ hedəmtəhe buldь.

3. Tikşerev kamisejələre tarafьnan safxuzdarđьŋ igen əđerləvđəge uŋ appartunislьq praktikahen kyrhətkən tyвəndəge faktьlar taвьldьlar. a) igen əđerləv balanьsьn kyp tapqьr həm hər berhendə kameləp tedevđə в) ytkən jьldan qalqan zapastarđь jəşerev, ə ajьrьm vaqiqala da bьlьlqь orloqto kilerq jađmav; v) ьsьn uŋьştь həm vala aj sьurđь keserəjtep kyrhətev; g) jaqьь sьjfatlь orloqto atxuttarđa jəşerev; d) tə'minət nurmalarьn həm mal aŋьqь fundtarьn tyвəjtev həm başqalar. Bularđan başqa jana safxuz prajezvudstvahьn nisar ojoştorov, unьş jьjnavьь oďaqqa huđьv arqahьnda đur jaqaltьvđar, igende tamьrđa qaldьrьv, sьertlamaj jatqьrьp qaldьrьv həm faktьr tabьlqandar. Bьlar dəvlətkə jaqşь uq kyp igenden tapşьrьlmavьn kiterep sьqardьlar.

4. Bətə bьl əşkəlektərđən parteja həm prafsajuz jerle ojoşmalarьnьŋ, parteja kamitettəre həm rabaskum'darđьŋ turanan tura jul qujьvdarь arqahьnda kilep sьqqanlьqtarьn kyrhəterge, ə bьl:

a) partejanьŋ safxuzdarđaqь kyp kenə ojoşmalarь həm partejaneŋ ajьrьm təвək ojoşmalarь safxuzdar tarafьnan iŋ əhemejətle sajasi—xuzalьq burьsь-dəvlətkə igen tapşьrьvđьŋ ytəlevenə uŋ appartunistarsa qaravđarь həm safxuzdarđьŋ igen tapşьrьv eştəren yđ aqьşьna quьvdarь;

в) Başnarkamьnьŋ həm biserək tə sajuzxlip tarafьnan kankerit apkatь jetəkselekteŋ juqlьqь həm ularđьŋ eşendə appartunislьq praktikahь bulьvь, ularđьŋ VKP(в) Ɵlkə Kəmitəte həm xəkymətteŋ kyp kenə ətqi dirikttarьna qaramaŋtan, igen tapşьrьv eşendə safxuzdarqa kəndəlek jardamdь həm kanterylde tə'min itməvđər turahьnda si nid etrə ət.

5. Tikşerev kamisejələreneŋ Məqə'ymettəre bujьnsa safxuzdarđьŋ tapşьrьv planьn ytəvđəreneŋ barьşьna jahalqanlьq, Yjək Kəmitət kamisejəhe həm VKP(в) Başqortostan ɵlkə kəmitəte tarafьnan kyrelgən saralar arqahьnda orloq safxuzdarьnьŋ igen tapşьrьv planьn ytəvđəre qьrqьv raveşta kytərelgənlegen, igen tapşьrьv, ə ajьrьm sistimalaqь safxuzdarđa igen tapşьrьv planьnьŋ ytəleşe Başnarkamsnap planьna nisbətən 11 pratsinttan 140 pratsintqa tiklem artqanlьqьn kyrhətə.

VKP(в) Başqortostan ɵlkə kamitəte bojrahь QARAR BIRƏ:

1. Bətə safxuzdarđьŋ diriktьrđarьna Ural-Başqortostan orloq trise vəkilena, Başnarkamsnaq həm Başsajuzxlipkə bətə igen tapşьrьv planьnьŋ ike dikadasь esendə ytəleven tə'min itergə quşьrqa.

Partejanьŋ jerle ojoşmalarьna igen tapşьrьv planьŋ bildələngən srukka derəŋ ytəleven kyđəterge quşьrqa.

2. Igende huqьv həm unь đatkə tapşьrьv eşendə jardam itev, şulaj uq igende botoloŋdan həm həlak bulьvđan haqlav tangalle bətə mas'ələlərđe xəl itev esen Məsəqyt safxuzьna Palisku həm Jakkujəf iptəştərđe jebərev turahьnda sikrtarejat qararьn ьraŋlarqa.

3. Sajuzxlip vəkilen Məsəqyt safxuzьna igen aŋlaьn bildələvşe əs keşene ber təvlek sьmesendə jebərergə həm Başqortostan orloq tise menən berlektə kərəkle handa ьŋap eşse leŋe birergə məsьyr itergə.

4. Başsajuztransqa Məsəqyt safxuzьnan igen taşьvđь kesəjtev esen tejeşle miqdarđa alta maşiŋdar həm ularđьŋ zapas eleşterən es ken sьuk esendə birergə təqdim itergə.

5. Praktikala uŋ appartunizьmdь gəvđələndergən, igen tapşьrьv planьn ytəvđə həm safxuzdarqa jetəkselek itevđə sizazvzejalərgə jul qujqan esen:

a) Məsəqyt safxuzь diriktьrь ip. Nikalajьftь xeđmət urьnьnan alьv turahьndaqь Ɵlkə Kamitəte bojorahьnьŋ 23 nsə yktəber qararьn ьraŋlarqa həm ip. Nikalajьftь ber tojqarhьđ eştan alьrqa. Ip. Nikalajьftь partejanan sьŋarьrqa həm unьŋ ese turahьndaqь bətə matirejaldь sut—taftiş urgьndarьna tapşьrьrqa.

в) Məsəqyt orloq safxuzьndaqь bojra həm rabaskumdь alьrqa.

v) Parteja kalliktife sikritarь ip. Kyzьltsьfqa həm rabaskum raisenə qatь şelta iqlan itergə həm xeđmət urьndarьnan alьrqa.

g) RKI Xalq kamisarlьqьna Məsəqyt safxuzьnda əşkəlek işləgən ajьrьm keşelər turahьndaqь hedəmtələr həm eŋtamə matirejaldar nigeđendə ularđь javapqa tartьrqa taqdim itergə.

d) Morapta' orloq safxuzь diriktьrь ip. Zajtsьftь xeđmət urьnьnan alьrqa həm sutqa birergə, ɵlkə kantryl kəmisejəhenə ip. Zajtsьftьŋ kilasakta partejala torov məs'ələhen tikşerergə.

Partejanьŋ safxuz kalliktife bojrahьna həm rabaskumьna jaza birev məs'ələhen ip Talstoj kamisejəhe qajtarьndan huŋ eŋtamə raveşta xəl itergə.

j) „Spartak" safxuzь diriktьrь ip. Strienyfkə həm „Krasnaja Znamə" safxuzь diriktьrь ip. Prudnikьfqa əşkartev menən qatь şelta jaharqa.

z) „Krasnaja Başkireja" safxuzь diriktьrь ip. Işkuifqa qatь şelta jaharqa.

z) Igen—furaz balanьsьn vaqьtьnda tedəməgən həm tapşьrmaqan esen „Sorypa" isemendəge safxuzdьŋ diriktьrьna əşkartep qatь şelta iqlan itergə.

i) Ɵlkə kamitəteneŋ rexsətenən başqa yđ beldege menən Məskəvgə kitkən həm 1000 sintnir igende jəşergən esen xuzahьđlьqqa həm eşhedlekkə jul qujqan esen „Smickə" safxuzь diriktьrь ip. Kyzinde partejanan sьqarьrqa.

k) „Qarlamьn" safxuzьnda jetəkselekteŋ almaştьrьlqanlьqьn ьŋpkə alьp, Ɵlkə Kantryl Kamisejəhenə safxuzdaqь bətə əşkəlektərđe qajrьple keşelərđe asьlərgə həm javapqa tartьrqa quşьrqa.

l) Başqortostan orloq safxuzdarь igen tapşьrьv planьn ytəməvđəre orloq trise idarahьnьŋ Başqortostandaqь vəkile, orloq safxuzdarь beregь idarahьnьŋ aqsahь ip. Zinckaneŋ həm Başqortostandaqь vəkil ip. Şenkinden dimabilizatsejən həm bьvьndьrьvsьlьq eştəreneŋ hedəmtəhe bulqanlьqьn həm ular Başqortostan orloq safxuzdarьnьŋ eşendə uŋ appartunislьq həm burьxvaslьq ideologijəhen turanan—tura jənə erevse bulqanlьq qarap ьŋkə alьp, ular turahьndaqь eşte ajьrьm, ularđьŋ eşe turahьndaqь bətə matirejaldarь Yjək Kantryl Kamisejəhenə jebərergə Başqortostan ɵlkə kantryl kamisejəhenə quşьrqa.

6. Safxuzdarđьŋ igen tapşьrьvdarь turahьnda Yjək Kamitət kamisejəhe daklatь bujьnsa ip. Ninaiseften sьqьşьn safxuzdarđa igen əđerləvđe əđergə jynəltelgən həm igen tapşьrьvsьlarđь dimabilizavajt itevse uŋ appartunislьq sьqьşь tip qararqa. Ip. Ninaiselqa əşkartev menən qatь şelta iqlan itergə həm sajuzxlip vəkilen urьnьnan alьrqa. Sajuzxlip idarahь menən məs'ələne xəl itkəngə tiklem vaqьtlь raveşta ip. Palişkunь sajuzxlip vəkile itep bilgelərgə.

7. Ip. Şingurьftьŋ igende bətenləj taşьp bətkəngə tiklem Məsəqyt safxuzьn kitməve turahьndaqь Başsəkum qararь qabatlarqa.

8. RKI Xalq kamisarlьqьna kilasakta safxuzdarqa bolşevik tarđьŋ nьqlь jetəkselegen tə'min itev esen hər ber safxuz bujьnsa dirikttivlar eşlep sьqarьv maqsatьnda, Başqortostan safxuzdarь turahьndaqь bətə matirejaldarđь ejrənev esen maxsus kamisseja ojoştororqa quşьrqa.

VKP(в) Başqortostan ɵlkə kamitəteneŋ javaplь sikritarь

BЬJKIN.

BER SINTNIR IGENDƏ ƏSNIKKƏ KITMƏHEN!

KATLA—TURBIN GIGANTЬ ISEMENƏ...

„Bidnak" kalxuzь-154 s—r, „Hasansь"-95 s—r, „Sajuz"-67 s—r

QARŞЬLAV PLANЬ BIRĐELƏR

„9 qьjьnvar" qara taqtanan alьnьrqa tejeş

KATLA—TURBIN ISMENƏ 230 SINTNIR, 70 JANЬ KALXUZSЬ

MEJƏKƏ təvəge Jeldar avьlь: „9 nsə qьjnvar" kalxuzь 1 nsə nyjəberqə tiklem igen əđerləv planьn nej na 35 pr. qa qьna ytəgəne esen qara taqtaqa jadьldь.

Ləkin, ɵlkə kəmitət qararьn ьŋ ьŋla jьp arqahьnda tikşerev həm qatsejalistьk eş mitadtarьn qullanьv hedəmtəhende nyjəbergə tiklem planьn ytəjtep ... 1 nsə nyjəbergə ... planь 75 pr. qa ytəlde. 7—8 nsə nyjəbergə ... kendərə katla—turbin gigantь ...

PIRIMINNIKTAR IGEN ƏĐERLƏVGƏ

AKTIF QATNAŞALAR Ə KAMSAMULDAR...

STƏRLE təvəge jergənpirimmnik tarь igen əđerləvgə jьŋnda qatnaşa ar. Pirimmnik ...

... „9 nsə qьnvar" qara taqtanan alьnьrqa tejeş.

QJ. QAJSAR

Q—Mejəkəneŋ aldьnqь KALXUZDARЬNA TIŊLƏŞEGEĐ

Q—MEJƏKƏ (tiligramma). Tasəktəge 179 kalxuzdan 60 kalxuz 15 nse nyjəbergə jьllьq igen əđerləv planьn tultьrdьlar. ... „Bidnak" kalxuzь 154 sintnir qarşьlav planь birdə, „Sajuz"—67, „Hasansь"—95 sintnir birdelər. ...

Bьl kalxuzdar igen planьn tultьrьvđьn ju nьjeгs elqe hən kyrhətələr. Şuqa qaramaьtan xurlьqь raveşta qojo-...

rojta hejrələrvəde sor. Xatta „PIŞƏK" kalxuzь ... „Jastar", „Syrpь", Varaŋsьn", „Sereç", Paris kammunahь ... kalxuzdarь jьllьq planьn nisbəten 21—39 pratsint ara ... „Başqortostan kalxuzsahььtatьna ... sikritarь ...

„Başqortostan" sigadahь—QAJSARĐ NURISLAMЬ

324 BOTLOQ QЬĐЬL ABUZ

XƏJBULLA təvəge Qenzajar avьl səvite Yktəber bajramьna əş həm kampanejalarđь Ylar menən qarşьlanь. Alđan đur əđerlektar aŋьp, jaль arahьnda kiŋ aŋlatьvđar alьp barьldь. Katla—turbin isemenə 324 sot igenden qьđьl abuzdar ojoştorolde. Qalьn—qьđđar 255 huмlьq zajьmqa jađьlьp, 50 pr. hin şunda uq tylənelər. 6-7-8 nse nyjəber kendərə kalxuzdь nьqьşьr həm qomomi oqьv ykьrev tajdahьna kiŋ jalpь qal naь menən suшlьqtar jyŋkərelde. Şulaj uq başqa kampanejalarda la kitken aerəleştar jahaldь.

RƏMEJEF JUVAKAJ

ZADANEJƏHЬN

TULTЬRMAVSЬ KULAK JAZAHЬN ALDЬ

Masetle təvəge M—YS Ikin avьlьnьŋ ataqlь kulagь (elek sirkəv səvitraise bulьptorqan) Taşkinuf əŋrelgən 98 sintnir igen zadanejəhьnьŋ 41 sintnirьn qьna tultьra la „minem ytən igenem juq" tip qaloan zadanejəhь ytəməne. Bьşnarkamjys brigadahь Taşkinuftьŋ ig nen tuldьrqan'ьqьn, jaşe gantegen astь. Şulaj uq 250 sot igene tabьldь. Bьnьŋ esen Taşkinuftь 2 jьlqa irkenan ajьrьrqa, 250 sot igen, ej, at a-x mişinalarь həm başqa nəmələren kanfiskavajt itergə xəkem itelde.

SUT BRIGADAHЬ.

Qjallamefka jəməqət sutь lahalhьn

Tapurin təvəge „Bajpal" kalxuzь raise Qjalamef kalxuzdь eŋ'ən tarqatьv esen alьp bara. Unь jemerev julьnda aььqtьnaьq qorotqoloqtar eş əj.

Məhələn: Bьlьlqь unьş jьjnav malenda 25 giktar qara bojda 2 giktar tarь aŋbьvđa serel qaldь. 20 giktarlьq mal aŋьqь esen jaraj torqan holo qurpьhь la jьjnalmanь. Şul arqala mal aŋьqь jetməj, kalxuzdьn ber nisə jəđ aş malь ьs qalьv qurqьnьsь aŋьnda. Bьlđan əŋtenə 85 giktar klivird ŋ orloqo huqqan kejgə ьrđьnda qalьp ərəm buldь.

Bьna bьl faktьlar bətəhe la idarəneŋ, biserək tə raise Qjalamefteŋ eşkə halьn qarayьn kulak jьrьn jьlap kalxuzdь estən tarqatьrqa teləvən kyrhətə.

Tid arala Qjallamef qorotqostarь esen su qaşirelergə, bətə kalxuzsьlar aldьnda xəkem itelergə tejeş.

BAJQALЬ

JAPUNEJƏ IMPIREJƏLISTƏRESISIKARQIA HƏZYM ITƏLƏR

JAPUNEJƏ BREJANQIA TANLAMANЬ BREJAN YĐENEŊ BULDЬQЬLЬQЬ QJЬN JƏŞERƏ

BIRLIN, 18. „KILNIŞE SƏJTUNEG" gəzite Parizđaqь xəbərsehe bьlaj tip xəbər itə: —Millattar ligahь Japuneja menən Qtaj tahen həm Manzyreja eşe turahьnda ... BREJAN Qtaj həm Manzyreja vakillerenen ... millattar ligahьnьŋ Manzyrejalə ... Japuneja ... Qtajdьŋ ... BREJAN zatь millattar ligahьnьŋ ... Japuneja əŋtenə ... „KILNIŞE SƏJTUNEG" xəbər sehenen əđerevə menən millattar ligahьnьŋ ... Japuneja impirejalistarьnan Man zyrejaqa la tarta bulmanь.

Angliələlə eshedđar dimanstratsejəhь

LUNDUN, 18. Angļeləneŋ in dur qal'arьnda eshedđarđeŋ jalpьlь dimanstratsəsь ... SARDIC qalahьnda 3 meŋ eshed qьna idarahь jortona tarьn kilep, kyp kenə talaptar qujdьlar. Pal tsejə eşselərĝə tarat-rqa tьrqa. Eşse əŋ ... dimanstratsija qatnaşьvsь kyp eşse ...

QTAJDAQЬ VAQIQALARQA JAPUNEJƏ JAVAPЬ NANKINDЬŊ JAPUNEJƏGƏ NUTAHЬ

ŞANXAJ, 15. Nankin xəkymə te Japunejəqa Manzurejaldaqь vaqiqalar turahьnda javap nutahь jebərde. Nuta ıŋ ... Japuneja impirejalistarьnan ... Nankin xəkymətenen ... japuneja ... Qtaj qalalarьna hezym jьhavda ... Natala Japuneja qaskarđarenə karakle qoral həm aŋьqtar şul kansissejalarqa ilminittar tarafьnan tapşьrьlqan. Şuqa kyra Nankin xəkymətə Qtajdaqь vaqiqalarqa Japunejaqa đur məs'ylejət jeknatə. Nankin xəkymətenen fekere bujьnsa Japun grazdandarьnьŋ jəşeren japunejəqa kansinsejalarьn jəjendəŋ kəsə teterek. Nankin kəkymete, Japunejanьŋ Tanzindaqь kansinsejalarьna tuqrь həđ instrukseja birevđə həm kilasakta janь bьqьşlarđьn sьq mavьna karakle saralarđь kyreven horaj. Əgərđə taqьla janь nan şund j unajhəđьqtar sьqa ikən, ularđьŋ bətəhenə la Japunejə xəkymətə javap birergə te eşle.

FAŞISTARĐЬŊ JAŊЬ OJOŞMAHЬ TƏĐƏLDƏ

NIEJ-JURK, 17. Amirtkəla kukluks isemle faşistar ojoşmahьn başlap ojoştorovsь Simuns „aq sajuz" isemendə faşistarđьŋ janь ojoşmahьn teđenə. Bьl ojoşma „qьđьl kammunizem" menən kerəşte yđenə maqsat itep quja. Bьl janь ojoştorolqan faşistar ojoşmahь elektan jəşəp kilgən KUKLUKS ojoşmahьn alьştьrasaq. Hьnqь vaqьttarđa Amirika la KUKLUKSьŋ şav qьmь qьrqa raveşta təşte. Xəđer ge vaqьtta unьŋ aьzalarь 26 jьlda 9 milljun urьnьna, 30 meŋ dəndə artmaj.

Japundarđьŋ jaŋь pravakatsijahe

BƏJPIN, 14. Xarbejendəge inьşanьslь urьndarđьn xəbər itevə bujьnsa, Japuneja qaskarđarenenkamandirь Manzureja stansьhь təvəgenə həm savit qtaj sigenə japuneja xalqar bьuber terkem xalqьn jebərđe. Bьl xalqtar snarat jarsьqtarьn jьjnap alьp qajtergə tejeştər. Janьhe bьl jarsьqtar KVZD jaqь huqьş vaqьtьnda taşlanqan snaraттan qalqan bulalar. Japuneja kamandirdarь kyrahen, abьd japuneja snarat jarsьqtarьn həm huqьş matirejaldarьn „savit xəkymətegenen giniral MA qa kyrhətkən jardamьn aqlarqa" fajđalanma sь bula torqandarđьr.

SƏVIT VLASЬNЬN JARĐAM ALQIANЬM JUQ.

LUNDЬN, 17 Qəzittər „JUNAJTIT PRISS" gəzite məxsys xəbərsehe FRIDIKA KU đьŋ Manzyrejələge giniral MA menən ihaqan jəjləşeven batalar. Giniral MA „JANAJTIT PRISS" xəbərsehenə, həjləşəv vaqьtьnda tyвəndəgelərđe belterđe: „Minə SSSR tarafьnan jardam kyrhətelə tigən xyđđe minen, Saxalinda savit cinavniktarь menən jьlьna 2 tapqьr aosraşьvьma nigeđlənələrder. Min jьlьna 2 tapqьr Saxalinda səvit cinavniktarь menən aşaşanьm. Ant itep ajtamen, min sit ilđan jardam aqanьm juq. Beđ milattar ligahьnьn jardam iteven horajbьđ. Bьnьŋ menən ul Japun qaskarđarenə qarşьlьq kyrhəter tip ujlajьbьđ. Beđ Japundar menən yđenedđeŋ adaqqь keşəgə qalьnqa tiklem huqьşasaqbьđ. Əgər đə Sisikarđan kitəbeđ ikən, ul vaqьtta Saxalinqa əjlənep kilergə tьrьşasaqbьđ".

Qьtaj qaskərđəre sigenələr

TUKEJU, 18. INBU-RINGU agintьstvahьnьŋ xəbər itevenə kyra, Japuneja qaskarđare 18-nyjəberđə irtə menən giniral MA qaskarđarenə qarşa udar ərđelər. Giniral MA qaskarđare Sisikarqa taban kire sigenələr. Japuneja qaskarđare Qtaj qaskarđareneŋ sigeneven nьq kyzəttələr.

Agintьstvanьŋ xəbəre bujьnsa Japuneja qaskarđare odaqlamaj Sisikar qalahьn alasaqtar.

Qtaj həm KARILEJƏ kammunistarь la bar. Pujьz tuqьravьŋđ ANASZI sa'ansa bьna kitte. KILYN SZƏN qaskarlare KVZD bьlьqь bujlap 7 kilamitь qa tiklem akuptar qađьnьlar. Akuplar 30 aru, a, 200 pylamint həm başqa bik kyp qoraldar menən tə'min itelde. Giniral MA NANNI jьlqahь bujьndaqь typer đьralarenda dizirtirlьq itep jaььp jerevse 500 haldattь ьzalanь.

TRAKTЬR ZAVЬTЬNDA JAŊЬ TRAKTЬRDAR

XARKЬF, 18. 15—nyjəberđə Traktьr zavьtьnьŋ mixanik-jьjnav sixьnan 16 traktьr alьndь. Nyjəberleŋ 3 nse ьlь kenləqan də traktьr zavьtьnьŋ mixanik tsixьnan bətəhe 76 traktьr sьqa rьldь.

MAEILQЬF. 18 Krasnaj Pyl səvitendəge kalxuz raistəreneŋ kaŋaşmahe 29-nyjəberđə „Pravda" isemenə qьđьl abuz ojoştororqa qarar sьqardьlar. Kalxuzsalarđьŋ jalpьlь qьđьl abuzdarь igen əđerləv planьn tultьrьv turьngьlarь aŋьnda bara. Kalxuz raistare kalxuzsьla arahьn da jalpьlь eş alep barьrqa vəqəđə birđelər.

KAMSAMUL, BESƏN ƏĐERLƏV FRUNTЬNA

TILIGRAMMA

Ьsьnlap quşьlьrqa, udar brigadalar ojoştororqa

Bətə kamsamul təвək kəmitəttərenə

Sənəqət həm armejane tə,min itevđə đur əhəmejətkə eja bulqan besən əđerləv eşe jenajatsel raveşta əkren bara. Avkumdьŋ ber nisə tapqьr diriktiva birevenə qaramaŋtan, kyp kenə təвək ojoşmalarь besən əđerləvselərgə ьsьn jardam kyrhətməjđər. Bətə kamsamul ojoşmalarьna taqdim itəbeđ:

Berense: Besən əsen kərəşkə ьsьnlap quşьlьrqa;

IKENSENƏN unь taqь la kinajtev esen kalxuzdarqa avьl səvittərenə aktif kamsamuldarđь həm udar brigadalar jebərergə,

ƟSƏNSƏNƏN: Kalxuzdarđьn həm janqьđaqtarđьn, kantraktatseja bujьnsa tulь tapşьrьvđarьn tikşerevđə jardam ojoştororqa;

DYRTENSENƏN: Bigerək tə kulak həm xəlle qatlamdan qatь zadanejənь tultьrьv, janqьđaq tarmaqta əđerləv həm əđerləngən besənde baqləv, stansa ergəhe punkьttarьna taşьv—eşenə nьq iqtibar itergə. Besən əđerləv planьn tultьrьvsь udarnik kamsamuldarqa avьl səvittərenda byləkləv fundь ajьrьldь.

Kamsamul ɵlkə kəmitəte: TIMERQJƏLINƏ,

Başxlibsivsajuz: KƏRIMEF.

QTAJĐA RIVƏLYTSEJƏ TULQЬNDARЬ JƏJELƏ

Qtajđa savittar vlasьnьŋ berense sьjьzь saqьldь. Bьl hed gə ьalkem qəzəp təьlə idjolor. Ləkin uqa aptьrarqa jaram j. Savittar Qtajьnьŋ jəşevenə otaq lamaj 4 jьl tula. Unda səvittar vlasьnьŋ berense sьjьzь saqьrьlьv—Qtaj rivəlytsejəheneŋ kendan ken elkən jeŋevđərgə ejə gəşeven kyrhətə. Qtajđa savittar vlasь jəşəj inde. Savittarđьŋ berense sьjьzь—Qtaj rivəlytsejəhe tarixьnda bis ţьhed đur urьn tota.

Qtajđa bьqa tiklem, berđəm dəvlət vlasь təŋəlgəne juq. Elekke vaqьtta Qtaj ata—babanьn qalqan mirьь jerđəgə bylgelənnjne. Unda jertqьs impirejalistar qotqoho aŋьnda eşləvsə, jəşeren ujlь qara terkemdə xəkem hərələr. Bьndaj terkemdər Qtajđьŋ qajьь ber tebaktarenda əle həmanda jəşaj.

Ləkin bьlardan başqa, xəđerge Qtaj ber—berhenə qapma qarşьь torqan ike đur terkemgə bylengən. Ber jaqta huqьь GAMINDAN, ə ikense jaqta savittar Qьtajь. GAMINDAN xəkymətə—turanan tura impirejalistar qotqoho aŋьnda eşləj. Ul impirejalistarđьn in bьşanьsьь jalьhь. Ə savittar Qtajьndaqь bətə fejadalizemqaldьqtarьn, Gamindan həm impirejalistar qolloqon bətərevse eşse krəstejəndar—savittar vlasь.

Qtajđa oşo ike terkem arahьndaqь kərəştər əle həmanda tuqьralmaj. Qtajđьŋ kilasьgə onьŋ savittar vlasь qulьnda. Hənkl savittar vlasь qьna, Qtaj đьŋ a başlanьp qaŋqanmьr sjer dərgə bylgel-nep, tarqav xəl ə jəşeven bətərasək. Tik savittar vlasь qьna Qtajđьŋ sajasi mьstəqilьlьqьn tьrk le jul asa. Iptəş Stalin Qtaj savittəre turahьnda həjlə da:

„Savittarđen, Qtajđь həlakəttən, bəlgenlektən qotqarьp qarьvda his ber şikta bulьrqa mьmkin tygel" tijəjne. Xəđer unьŋ bьl hyđđəre tulьhьnsa də rəbləndə Qtajđьŋ savittar vlasь təbaktarenda impirejalistar qolloqo bətərəvep bətə jerđərđə jer lь krəstejəndarqa bylenep birelde. Ular bəlgenlekkə jul qalmajdar.

Qtajđa savit bajraqьnьŋ berense tapqьr kytərelevenə odaqlamaj 4 jьl tula. 1927 nse jьldьŋ 11 nse dikaвrenda KANTUN qalahьnda berense tapqьr savit vlasь iqlan itelde. Ul vaqьtta aldьle savittar vlasь odaq jaşi almanь. Ləkin impirejalistarqa qarşь savittar bajraqь Kantunda qьna torop qalmanь. Odaqlamaj, bətə Qtajda agrar rivəlytseja tulqьndarь jəjelde. Şul vaqьtta uq Qtajđьŋ teşlek jaqьnda partizandar xərəkəte başlandь. Qtaj rejaksejəheneŋ iŋ qatь qьŋamdarь vaqьtьnda la partizan huqьştarь tuqьralmanь.

Qtaj rivəlytsejəheneŋ kəsle tulqьndarьn impirejalistar đa, palaç Gamindan da, ьvьa almanь. Ular qotoronqan jьrtqьs kevek Qtaj savittaren bьŋьnqa əntьldьlar. Huŋqь jьldarđa Nankin giniraldarь impirejalistar jardamь menən savit təbaktarenə qarşь əs tapqьr pьxuq jahanь. Xatta CAN—XAJ—ŞI savittarqa qarşь 3 nsə paxutqa sьqar aldьnan bətə impirejalistarqa ant itep, „Qьđьl bandittar"qa sьqьp bətərməjənsə kire qajtmaьqa hyđ birđe: Nankin qaskarđare tixnikaneŋ iŋ huŋqь hyđe bujьnsa başьnan ajaq qorallandьrьldь. Impirejalistar Nankin qaskarđarenə bətə qoraldar menən jardam kyrhətte. Ləkin şuqa qaramaŋtan, kuntьr rivəlytsejən GAMINDAN Qtajdaqь rivəlytseja tulqьndarьn ьvьa almanь. Impirejalistarь aldьnda birgən „CAN—KAJ—ŞI đьŋ antь" qьvьq bulьp osto. Unьŋ qaskarđare bьtьr qьđьl qaskarđar aldьnda xurlьqlь raveşta, jeŋelergəmaəvyr buldьlar.

bьsьnlьp ta Qtaj qьđьl armejahe impirejalistarqa qarşь kərəşta bətə donja pralitarьjatь aldьnda sikheđ đur girujьь kyrhətte, impirejalistarqa qarşь kərəşta, qьđьl armijaneŋ kesə taqь la ytte, nьqьnь. Ul savit vlasьnьŋ jenep alqan tirturejəlaren haqlav menən genə qalmajsa, unь kinəjtev julьnda la đur bətərlьq kyrhətte. Bətə Qtajđьŋ altьnan ber (1/6) eləşe savit vlasь qulьnda: Savittar vlasь aldalь alьnqan təbaktar menən genə siklanep qalmaьsaq. Unьŋ aldьnda əle taqь la məs'ylerək, taqь la qatmarьraq bajavai əşьstar tora. Ul Qtajđьn miljunlaqan eşse krəstejəndarenə, unьŋ batьr qьđьl armijahьna tajanьp savittar təbaktaren kinajtev julьnda taqь la kərəşəsək. Miljundarsa krəstejəndarđen, unьŋ jaqьnda bulьvdarь, savit vlasьnьŋ bətə Qtajda jeŋep sьqьvьna şanьsь tьvdьra.

Qьtaj savittareneŋ berense sьjьzь—Qьtaj rivəlytsejəhe mas'alahenda savit urgandarьnьŋ səjəsiten həm unьŋ jəp zakonda rьn uŋd lajasak. Sьjьzdьŋ kankrit qararđarьnьŋ ajomqa atqarьlьşь berгə huŋьrьq aldalь qulьr. Xəđerge bed. Qьtaj savittareneŋ, Qьtaj kampartejəhь tarafьnan hьđlqan jəp piris pitivalarь turahьnda qьna ja jaьbьđ. Qьtaj savittare jer sajasitь məs'ələhendə, pamişcik tarđьŋ, fejadalđarđьŋ bətə jerđəren kanfiskavajt itevđe urьnlar. Pamişciktarđan alьnqan jer đur jarlь həm urta xəlle krəstejəndar arahьnda bylenep birelde. Batraktar, kennaesьlar (kyli) həm qьđьl armejestarđa jerđe eşsən krəstejəndar menən ber igeđ alalar, jerđen elekke xuzahьna, jer menən fajđalanьv xoquqь birəlmaj.

Eşselərgə namaj eş kenə 8 saqət bildələnə. 16 jaştan alьp 18 jaşkə tiklem bulqan jaş yđ merđ-rьə 6 saqəttən, 14—16 jaşlek balalar esen 4 saqəttan da artmaьqa tejeş. Hər ber eşse eđnə hьjьn 42 saqəttan də kəm tygel, jьl kenə menən fajđalanьrqa tejeş.

Ləkin əle bьlar menən genə Qьtaj rivəlytsejəhe tamam bulaikən tip ujlarqa jaramaj. Bьl əle pragramdьŋ nigeđ punkьttarь qьna. Ləkin oşolar qьna la Qьtaj kevek qol itelgən ilđə rivəlytsijaneŋ nьq tiklem təran igen gəvđələnderələr. Savit təbaktarenda oşo saralarđьŋ əđ məđ ojomqa atqarьlьvь, bətə Qьtajđa savittarđeŋ jeŋevenə jul halasaq.

PARTEJƏ YDƏK KƏMITƏTENENŊ MƏKTƏP TURAHЬNDAĢЬ QARARЬN BOJOMĢA ATQARЬVDЬ TIDLƏTERGƏ

UQЬTЬVSЬLARĐЬ TƏ'MIN ITEV EŞENDƏGE

Jeteşhedlektərđe ɕьrqьv rəveştə вөtərərgə

XUŻALЬQ IŤƏBENƏ KYSEVDƏ HUŊĢЬ SRUK 1- ĢINVAR

Zavьt—fabrik pridprejətejələrđə xuźalьq iťəbenə kysev eşen kyrhətelgən vaqьtqa qьrqa tə'min itergə

ALDЬŊĢЬ TSIX, BRIGADALARDЬŊ EŞ TƏŹRIBƏLƏREN BӨTƏ PRIDPREJƏTEJƏLƏRDƏ KIŊ RƏVEŞTƏ QULLANЬRĢA

SSSR tə'minət xalq kamitarlьqьnьŋ 1 NSE HƏM 2 NSE BAŤQЬS MƏKTƏP UQЬTЬVSЬLARЬN TƏ'MIN ITEV TURAHЬNDAĢЬ DIRIKTIFE

VKP (в) Yđək Kəmitətenen 1931 nse jьl 5 nse sintəвerđəge вaşlanqьs həm urta məktəp lar turahьndaqь diriktifьn həm STO nьŋ 1931 nse jьl 28 nse yktaвerđəge qararьn ytəv julьnda SSSR tə'minət Xalq Kamisarlьqь tувaŕdəgelərđe qullanma- ... uqьtьvsьlarđь həm ... ... ğəŕđə ... ajьrьm ... uqьtьvsьlarđь tə'min itev ... sejə həm вaşqa ojoşma'arđьŋ eş sistimьnda вьqa tiklem urьn alьp kilgən valakitə ilimintarь həm вaşqa şundaj jetɕşhedlek tər qьrqa вөtərelərgə tejeş. Uqьtьvsьlarqa tejeşle вulqan pramtavar həm praduktalarđь tərtip le rəveştə вirev həm вirelgən ...

2. Oşoqa movafiq tə'minət X. Kamisarlьqtarь, kraj həm өlkə tə'minət вylektəre ... ojoşmalar menən вerlektə uqь— ...

4. Вigrəktə uqьtьvsьlarqa pradukta həm pramtavar вirev sistimьn tərtiple qejьvqa ajьrьm əhəmejət ... kərək. Kapirat ... xuźarđar kalxuz вulmaqan avьl darđaqь uqьtьvsьlar kantingintьn ajьrьm aшq вildəlenergə tejeş.

SSSR NARKAMSNAВЬ KƏLLIGEJƏ AĢZAHЬ. GINDIN.

Xuźalьq iťəвe вөtə

Pridprejətejələrgə jəjep jeвərelhen

Gazitəвeđ'eŋ вegengə hanьnda вed, zavьt, fabrik, pridperejətelərđe xuźalьq iťəbenə kysevgə əđerlek həm xuźalьq iťəвenə kyskən pridprejətejələrđen xuźalьq ojoşmalarь şulaj uq inşinir—tixnik jetəkselərđen anьstarь turahьndaqь SSSR Juqarь Xalq Xuźalьqь Səvite pridejumьnьŋ qararьn urьnlьştьrьu ...

Məsələn Өlə вerense Dəvlət mixanik zavьtьnьŋ 6 tsixtan вerehe genə xuźalьq iťəвenə kyserelgən, ləkin unьnda yđ esendəge ajьrьm вrigadalarqa jetkerelməgən. Dipo administratsejəhenen xuźalьq iťəвenə kysevđə əđme—kypme elgəşevđəre вar. Aşa—вalaşav mitallurgeja zavьtьnda əle xuźalьq iťəвenə ...

... kamsamul jəcajkələre FZK lar вьl eş tirahenə jalpьь mauliza vajt itevđə вegendən yk qamalj eşkə totonorqa tejeştər.

M. T.

PRAJЬZVUDSTЬVA MENƏN IDARA ITEVĐƏ XUŻALЬQ IŤƏBE MITЬĐƏN ĢƏMƏLDƏ TORM ŞQA YTKƏRERGƏ

(SSSR JUQARЬ XALQ XUŻALЬQЬ SƏVITE PRIZIDEJUMЬ QARARЬ)

Prajьzvudstьva menən idara itevđə xuźalьq iťəвe mitьđarьn tiđerək həm ... вojomqa alqarьv maqsatь menən SSSR Juqarь Xalq Xuźalьqь Səvite prizidejumь qarar вirə:

1—Вarlьq sənəqət вujьnsa tsixtarđьŋ xuźalьq iťəвenə kyseven 1932—jьldьn вerense qin ...

... tərđəre esən iťəpləşev SSSR Səvnarxuźьnьŋ maxsus prikazь tərtiвendə вildələngən qatь plan lь xaqtar вujьnsa eşlənə.

IŤKƏRMƏ: Tejeşle narьq lama qujьlqan tiklem zavьt idarələrь yđ вojoraqьtarь menən zavьt esendə jərəj torqan вətə namələrđeŋ xaqtarьna teptamə ...

... qьm totolovьn вildələjđər.

Sixtə ikanomeja jəki artьq sьqьm jəhəlьvьn вildəlav aj hajьn eşlənə.

Hər вer sixtə вirelgən nərət-zakazdar nigeđendə qadlaştɕrel gən jьl menən tələlgən вьl dugьvьrđarđa ike jaqtьŋ вarьq almaş mujьndamalarьla*)

...

2—Zavьt idarələrь plandь вir məvđəren həm diriktifь ytəv siktərendə tsixtar, вer вaşlьlьq nigeđendə xərəkət itevse вaşlьqtar (mədirđər) tarafьnan jetəkselek itelgən, zavьt esendəge yđ aldьna eş itevse вerđəmlek вulьp tamьla. Tsixtarđan вaşlьqtarь (mədirđəre) yđđəre jetəkselek itə torqan tsixtarđьŋ вətə xuźalьq prajьzvudstьva eşməkərlektərenə javaplь вulalar.

3—Nərət—zakazdar zavьt idarahь tarafьnan pramfin plan nigeđendə, tsix вaşlьqьnьŋ (mədirenen) məзвyri eştə qatnaşьvь menən eşlənə. PRIDPREJƏTEJƏ DIRIKTЬRЬ TARAFЬNAN RAŤLANĢAN NƏRƏT—ZAKAZ, TSIX ӨSӨN MƏŹВYRI ВULA. Nərət—zakazdar tsixtarqa, qaqiđə rəveşendə ajđarqa вylengən xəldə kvartalqa вirelə.

4—Xuźalьq iťəвenə kyserelevse tsixtarqa apiratif planlaştьrьv, praduksejəne təvge tapqьr iťəpkə alьv həm kalkulatsejə xeĭmətie nurmalaştьrьv həm ratsejanalizatsejə funьksejəlare вirelə. Juqarьlaqь funьksejəlarđe вojomqa atqarьv esen, tsixtarđa torahan turь tsix вaşlьqьna вujhьndьrьlqan. tejeşle tsix apparattarь tedelə. Tsix apparattarь, ular esen zavьt idarələrь tarafьnan qujьla torqan instruksejələr nigeđendə xərəkət itələr.

5—Tsixtarđьŋ yđ ara həm zavьt idarələrьnьn xuźalьq iťəвenə kysele torqan вylektəre menən вulqan almaş menasəвət tre tsix dugьvьrđarь menən вildələnə.

tapşьrьla, qaвul itelə torqan praduksejəne, matirejal həm вaşqalarđьŋ han həm sifat kyrhətkestəre вirelə həm alьna torqan xeđmattarđeŋ han həm sifat kyrhətkestəre, xaqtar, meddəttər iťəplaşev şarttarь həm tərtiptər həm вaşqalar terkelə, şulaj uq ike jaqtьŋ yđ өhtərenə alqan mujьndama вujьnsa matirejal javaplьlьqtarь (vaqьtьnda eşlənməgən eş esen ahtərnə tylav nej ustujka (həm вaşqalar) вildələnə.

YTƏLMƏGƏM DUGЬVЬRDAR ВUJЬNSA ВULĢAN ZAKAZDAR TULЬ SUMAHЬ MENƏN ĢƏJEPLE JAQQA IREKLƏNƏ. Tsix dugьvьrđarь вujьnsa вulqan вəxəstər Diriktьr jəki unьŋ вilgelengən kesehe tarafьnan xəl itelə.

Six dugьvьrđarь qaqiđə rəveşendə, həm tigəndə kvartalqa tedelələr.

6 Təđelgən six dugьvьrđarь вujьnsa iđer praduksejələr, jarьm faвrikka seja matirejal jaqьv namələre matirejaldar həm kyrhətkən xeđmattarđeŋ вətə ...

8. Sixtarđьŋ eşməkərlektərenen hedemtələre вer yk xalq menən tələlgən şmitə həm iťəp kalkylatsejələren sьqarьv ... jьlь menən six вujьnsa ytəlgən pragrammanьŋ dəvmələnə qaraj ikanumeja jəki artьq sьqьm jahavьn dəvamьnan iťəplap sьqarьv julь menən şulaj uq sixtьŋ esendəge planь həm faktik ixina ikanamik kyrhətkestərgə ana liz jahav julь menən sьqarьla.

HƏR ВER TIX ВUJЬNSA PINEJ NEJ USTUJKA HƏM ZARARDARЬ TYLƏV HƏM ALЬVDЬŊ AJЬRЬM IŤƏВE JƏRƏTƏLƏ.

9. Sixtarđaqь eşterđeŋ hedemtələre six вujьnsa plandь ytəvđə ikanumejəlь jəki artьq sь—

... RƏV XEĐMƏT XAQЬN TYLƏVĐƏ TIGEĐLƏVĐƏRĐE ALЬP TAŞLAV HƏM EŞSELƏRĐEN XEĐMƏTENENŊ EŞLƏP SЬĢARЬVЬN KYTƏREV HƏM PRADUKSEJƏNEN SIFATЬN JAQSЬRTЬVĢA TURANAN TURA ĢЬĐQHЬNDЬRЬV TЬVĐЬRЬVSЬ MITЬDTARĐЬ INDEREVĐƏ IN TЬRЬŞ EŞ ALЬP ВARЬVDARЬN TALAP ITƏ.

11 Sajuz jөmhyrejəttərenen Səvnarxuźdarь kisekməhən yđ ĉərenə qaraqan sənəqət вujьnsa oşoqa mыvafiq вojoroq sьqarьrqa tejeştər.

SSSR JUĢARЬ XALQ XUŻALЬĢЬ SƏVITENEN RƏISE: S. ARDZANIKTZƏ.

*) Mujьndama—aвjazatelstva nigeđendə alьna

UQЬTЬVSЬLAR XOQUQЬ MENƏN ŞAJARЬVSЬ A'TNAŞЬF JAVAPQA TARTЬLHЬN

Tatər a- səvite (Qataqoş teвəge) 4—5 uqьtьvsь həm вaşqa kestar вulьvqa qaramaktan вegengə kəŋgə ... Вikpankьtta uqьtьv вaşlan... Nitə na ... вeterevgə вaşlamajьqьf tigəs, avьl səvite „вeđđə əle hamnan eş вətməgən, eş вet kəs tə вaşlarьъ inde„ tej.

Silpa, uqьtьvsьlarđь pradukts həm pram tavar menən tə'min itmaj. Silpa rəise Atnaf uq ... şəxsi ... ular xьşьna kilgən tavarđarđь вaşqalarqa tarata. Вegengə kən də avьl sintəвer, yktəвer ajđa tənə on ... uqьtьvsьlar вar. Yktəвer ajьnda kilgən aduq tarđь uqьtьvsьlarqa tejeşen вirməne. Avьl səvite вьqa iqtiвar itmaj.

Uqьtьvsьlar xoquqь menən şajarьvsьlarqa qьrqa sara kyrel hen. Avьl səvite eş вөtkənen ketep ... вeterev eşen ...

„MIN.

EŞTƏ ВERDƏMSELEK ВUL MAĢJANĢA PIDTIXNIKUM UTЬNHЬD QALDЬ.

ӨFӨ вaşqort pidagogeja tixnikumь utьn menən tə'min itelməgən. Uqьv jorto həm torlaqtarqa jaqьlmaj, halqьn' вulь. Вi gerək tə janь halьnqan torlaq jaqьlmav, həm jeveş вulьv arqahьnda uqьtьvsьlar arahьnda avьrьvdar вar. Xuźalьq mədire aşь qьv rəveştə məktəp,həm jataqxanalarđь jaqьvmenən tə'min itмь.

M. SARSKEJ

DIPUDA XUŻALЬQ IŤƏBENƏ KYSEVĐƏ ADЬM ВAR. UNЬ NЬĢЬTЬRĢA KƏRƏK

Өlə—Dipu paravьzsьlarь Timer julьnda вulqan əđəklək tərđe вeterev, partejənen ejjyn plinumь qararьn həm ip. Əndərojefteŋ вajəvaj prikazьn ytəv esen kankrit qarar sьqarьp, praktik eşkə totonđolar.

Qьtьtav rəveştə parlь jerev dərđen əđəklektərenə eske pragulqa qarşь qatь keraş astьlar.

Oşonoŋ hedemtəhendə sintəвer ajьnda eşkə sьqmьvsьlar 229 keşe вulha, yktəвer ajьnda 35 kə genə qaldь, 2 nse ikplatsejə teвəge parteja arganizatsь, miskum tarafьnan ip. Əndərajef prikazьn өjrənev həm prikaz вujьnsa kyrhətelgən kankrit вurьstar eşselər arahьnda kiŋ dəvmələ qujьlьp tikşerelgəs paravьzsьlar syđđəren вьl eşkə maulizavan hanajdar. Xəđer вətə tarmaqtarđьla xuźalьq iťəвenə kyserev eşe вaşqarьla.

1 nse nyjəвerđən paravьz parkьnda 14 majinis 12 paravьzqa xuźalьq iťəвenə вirьlьp, ... mas'ylejətle eşte өhtərenə jekmənelər.

Ulars parlь jerevđərđe nьqь tьv esen xuźalьq iťəвenə kyşlek. Ip. Əndərajefteŋ prikazьn qьrqa ytəjəsəkвeđ.

Yđeвeđ menən tinləşergə Dipu Vьjərnisin, Vagan, Mixanik siktьrьnьŋ вeđđən yrnək alьvđa rьn horajəвđ tigən təqdim iŋ dərđelər.

Nyjəвerđən 1 nse 10 kөnge paravьzsьlarđьŋ jaqьv namələren, kөnlek jerəv julьn oдo najьvđa jaqьь hedemtələr вirđe.

ĢƏLIMЬF. S.

AŞA—ВALAŞAV MITALLURĢEJƏ ZAVЬTЬ XUŻALЬQ IŤƏBENƏ KYSERELGƏN

Вegengə kən kyp kenə pridprejətejələr xuźalьq iťəвe вrigadalarьna kysep xađer eş hedemtəhen tikşerevđe вaşqaralar. Aşa—вalaşav mitallurgeja zavьtьnda вьl julda вer terləle hьnьlьş jahalmaqan.

Xuźalьq iťəвenə kysev həm unьŋ əhəmejəte turahьnda вьnđaqь eşselər arahьnda aŋlatьv eşe nəzər qujьlqan zavьt idarahь, part jəcəjkə, zafkum вьl eş menən jomoşaq jetəkselek itə.

Вegengə kən yđək mas'ələ вulьp torqan xuźalьq iťəвe вrigadahьna kysev eşenə вьlaj halqьn qarav eşkə appartunistarsa natьq вirev tigən hyđ.

Вьl mohim eşte yđ vaqьtьnda вojomqa a'qarьv eşendə вegenđən hьnьlьş jahalьrqa tejeşle.

Ş. XƏNIF.

RAJSAJUZ UQЬTЬVSЬLARĐЬ TIQED TƏ'MIN ITMƏJ.

Krasna—Usul teвək sajuzь uqьtьvsьlarđь pradukts həm pramtavar menən tə'min itevđə dөreъ eşləməj: Teвək mərkəzendə torqan uqьtьvsьlar yđđərenen jaqьn torqanlьqtarьnan fajđalanьp Rajsajuzdan вer nej tiklem tavar ala alhalarđa, teвəktən sittə jəşəgən uqьtьvsьlar вьqa tiklem вer nəmələ ala alqandarь juq. Silpalar Rajsajuzdan uqьtьvsьlar esen вer genə tere pram tavarđa, вer genə tere aşamlьq əjberđərelə kiltermajtar.

Krasna—Usul teвək sajuzьnьŋ uqьtьvsьlarđь tə'min itevgə вьlaj qarav dөreъ tygel, ul teвək sajuzьnьŋ вьl jeteşhedlegen tiđ arala вeterevən horajəвđ.

„URAL"

Rasuf səvite məktəp turahьnda

UJLAMAJ Ə, UQЬTЬVSЬ MƏKTƏPTE ВIKLE TOTA

Dьvan—Məsetle teвəge Ras... avьl səvite dəvmələndəge məktəptər utьn menən tə'min itelməgəndər. Uqьtьvsь uram вu jьnda kyp saвa. səвaphed 2—3 kөn вujьna uqьvđarđь tuqьratьp, məktəpte вikle tota. Işələ avьl məktəвe uqьtьvsь вulmaqanlьqtan вikle tora, вalalar uramda jerej.

Avьl səvite həm teвək maqarif вylege вaşlanqьs uqьvđь вьl xəlđən sьqarьv esen aşьqьs həm qarqa sara kyrməjdər.

В.V

Өjderək—Вaş silpahь YDƏK KƏMITƏT QARARĐARЬN ВOĐA

VKP (в) Yđək Kəmitətenen uqьtьvsьlarđь tə,min itev turahьndaqь qararь his totqarhьđ aşьqьs tormoşqa atqarьlьrqa tejeş. Ləkin qajhь вer urьndar вьl qararđь вoďalar, unь tormoşqa atqarьvđь tiđlətmajđər eştə appartunislьq kyrhətələr. Məsəlan: Şişmə teвəge Өjderək Вaş silpahь uqьtьvsьlarqa atap jeвəreigən tavarđarđь yđ xeđmətkərđərenə həm вaşqa xalqtarqa вirep вetə.

Вьl eş tikşerelep, qəjeplelər məs'ylejəkə tartьlьrqa tejeştər.

OQAMAJ.

It | sənəqət yđəktərenə

IT ƏĐERLƏVĐE JUĢARЬ TIMPQA!

ВAJMAQ, QЬJĢЬ, ВƏRJƏN XURLЬQЬ TIMPTAN SЬĢARĢA TEJEŞTƏR

Вeđ nyjəвer ajьna inqanda: — Yktəвer ajьnda tultьrьlmaqan it əđerləv planьn da tultьrьrqa, tigən вurьstь qujqajьq Вeđ вegen də ul ... talaвь menən tormoşqa aşьrьv esen kəraşergə tejeşвeđ.

Yktəвer ajьnan nyjəвergə 40 pr. qa jaqьn əđerlənməgən it ... вirle məlymət вirməj jatьvьn ajtep kilerqə kərək. Вьl teвəktər „sameđalizem—ul varьnan elek, ikə" (Linin) tigən hyđđe aшqtan-aшq вoďa'ar.

Qьtь qadanejələr вujьnsala timp kəmetelergə tejeş. Ləkin nyjəвerđeŋ esense вiş kөnlegən də вeđ вьnan kərəhen ky...

Kalxuz malьn tuđđьrьvsь FƏTXLISLAMЬF KALXUZDAN SЬĢARЬLHЬN.

Varaşilef kalxuzьnьŋ kylt вilgadahьnda malsьlьq mədire вulьp torqan Fətxlislamьf Nurislam dejemləşterelgən maldьŋ maj həm jenen hatьp jata. Oşo kendə unьŋ өj'əndə kalxuzdan 2 вat majь tora. Вьl keşe kalxuzdь tarqatьrqa jərəj Kalxuzdan spikylənttərđe qьvqanda Fətxlislamьf ularđь sьqarmahьqa teşe tьrnaqь menən tarьşьp qarasь.

Kulak agintь Fətxlislamьf malsьlьq eşenən alьnhьn, kalxuzdan da qьvьlhьn.

„MIN"

MAL QЬRЬVSЬ KULAK

JALSЬLARЬNA SARA KYRELHEN

„ВAŞQORTOSTAN" JAVAP ВIRƏ

Kulak Ojderxaimef kurьs tan qьvьlhьn.

UQЬTЬVSЬLARĐЬ TƏ'MIN ITERGƏ TELƏMƏJ

Usalь teвəge Tunqatar avьl səvitendə вulqan uqьtьvsьlar kapiratsejənьn вer nəmə menən də tə'min itelmajđər. Urьndarđaqь uqьtьvsьlar kapiratsejənən вer mitьr tavar, вer kisək hanьnda alqandarь juq. Şilpa uqьtьvsьlarđь tə'min itevgə iqtьar itməj.

Parteja yđək kamitətenen uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьndaqь qararđarьn tormoşqa atqarьvqa teləməvsə Tunqatar Silpa rəise javapqa tartьlhьn ...

... lap itəвeđ" tip jađьvь вujьnsa Zejənsura teвəge Idelaj avьl səvite „Yhargən" kalxuzьnьn rəis urьn вaŕarь yđenen urьnda вulьvь menən fajđalanьp kalxuzdьŋ igenen hatьp jergən esen jenajət qanunьnьŋ 109 matdahemenən qəjeplanep 3 jьlqa ireknən maxrym itelep 5 jьlqa hərgengə jeвərergə xөkөm itelde.

IDARA.

„TYВƏN MATВUĢAT" ŻURNALNЬŊ ВERENSE NUMIRЬ SЬQTЬ

VKP(в) Өfө Kamitəte həm „Вaşqortostan" gazite organь—„TYВƏN MATВUĢAT" zurnalьnьŋ вerense numirь вasьlьp sьqьp urьndarqa jeвərelde.

Zurnaldьn вьl numirь imə əđerlərgə qarar asqarьlde.

Вьl numirđa: Iŋə əđerlər jomoşьlarь turahьnda Ө.K. qararь igən esen kuruştə matвuqat timahьnda Ө.K. jauplь sikritarь—ip. ВЬJKIN maqaləhe, iaвek gazitlərə ridaktьrđarьnьŋ Өlkə kiŋəşmehe qararь həm „Yrlьsar jьlь" „Alqa" „QЬŻЬL—ВAJMAQ" gazitlərən kjđə'ev вireldə.

„TYВƏN MATВUĢAT" tьŋ 1—numirь вьr tanьq kylaməndə genə ridaksejəgə вulmaqan saвaptar arqahьnda vaqьtьnan hunлap həm tixnik jaqtarda tejesensə eşlənep jetkerelməne. Ridaksejə вьl jetəşhedlektə-вiatarьnda вьla tarwlərđь kərasek.

„TYВƏN MATВUĢAT" tьŋ 2 nse numirь fiđđan nyjəвer ajь esendə sьqarьlasaq.

Teвək gazitlərə, kyp tirazlь, вaşma həm silьs gazitlərə eşselərə həm вasьpsilkardar, „TYВƏN MATВUĢAT" Žurnalьn aldьrьv həm unь taratьvda aktiv eş kyrsətər tip ьşanaвьđ.

„Tyвən matвuqat"—ajqa 2 tapqьr sьqa. Вer jьlqa 3—60 tin, 6 ajqa 1—80 tin, 3—ajqa 90 tin həm ajьrьm numirь 20 tin tora.

RIDAKSEJƏ

Ridaktьr urьn вaŕarь: Z. KAJЬPKUL.

Вelderev.

Nizagarut qalahьndaqь riĉaj transpart inzinirđarь institutь ergəhendəge riĉaj Transpart uqьv kamвinatьna uqьvsьlar kamandirovajt itev esen Вaşnarkamprosqa вaşqorttar esen 5 urьn kilde.

Вaşqorttarđan oşo kamвinatqa uqьrqa вarьrqa teləvselər 1—se dikaвergə tiklem Вaşnarkamprosqa juqarь uqьv jorttarьna kerev esen talap itelgən dakumintlarđь qaşьp qariza вirergə tejeştər.

В.M X. Kamisarlьqь.

1931 jьl 25 nyjəвerđə Navasiвirskej qalahьnda „5 jьllьqtь—4 jьlda" zəjьmьnьn вerense vьjpuskahьnьn 4 nse tirazь uinala. In dur otoş 5000 hum. Aвligatsejalarьn hatьp alьqьđ.

GTSK həm GK idarahь.

ВAŞQIZDENŊ KӨTӨPXANALAR KALLIKTЬRЬ:

KӨTӨPXANALARĐЬ əđəвejət menən, kөtөpxanalarđьŋ kyrhətevé вujьnsa kitəptarđь təpiəp həm kөtөvxalə ta iťenə hatьp, kampliktavajt ita.

MILLI KӨTӨPXANALARĐЬ həm terle millət xalqь jəşəgən teвəktərđəge kөtөpxanalarđь kampliktavajt itev esen kalliktərđəŋ maxsus вylege вar.

KӨTӨPXANALAR KALLIKTЬRЬNDA terle nəşerejəttər həm Вaşqiz tarafьnan sьqarьlqan əđəвejət вar.

KӨTӨPXANALAR KALLIKTЬRЬ tədələştarđa, pridprejətelarđə, kalxuzdarda, saxuzdarda, MTS tarđa, uqьv jorttarь, qьŕьl mejəştər, kluptar, miskumdar həm raвaskumdar ergəhendə jaqь ojoştorola torqan kөtөpxanalarđь kampliktavajt itə.

KALLIKTЬR VUZ, dərđьŋ, məktəp, tixnikum həm kursьtarđьŋ kөtөpxanalarьn əđəвejət menən tə'min itə. Iŋen əđerləv punkttarь, tirmərđər, lipramxuzdar həm uclisxuzdar esen kөtөpxanalar tedej.

SЬВALĢAN kөtөpxanalarđa tarđipka kil tera. Jaŋь ojoştorola torqan kөtөpxanalar esen amitular tedej.

KALLIATЬRĐЬŊ jaŋь kitəptar daimi kyrgəđməhe вar, ul əđəвejət həm kөtөpxanə eşe вujьnsa sprəvkalar вirə.

ВIGERƏK TƏ ƏHƏMEJƏTLEHE inzinir, tixnik, agranumdar, miditsina həm fən esselərə, jaŋь tədeleştar, faвrik həm zavьttar, saxuz həm MTS, turesen kalliktьrda MAXSUS ƏĐƏВEJƏT ВAR

ВAŞQIZDENŊ KӨTӨPXANALAR KALLIKTЬRЬ.

Tamaşa pritprejətejələrenenŋ Вaşqortostan idarahь

tyвəndəge eşselərđə jeteşterev esen kursьlar ojoştora:

a) Agitatsejə—xudužstьva вrigadalarь.

в) Qursaq tejatrь.

v) Massavik—zatejniktar.

Kursьtar ike ajlьqle, jaqni вaşqort həm urьstar esen ajьrьm вylekle itep ojoştorola. Kursьqa 17 həm 25 jəşkə tiklem irđər həm qatьn—qьđđar alьna. Qariҙalar oşo jьldьŋ 25-XI tiklem qaвul itelələr.

Kursьqa inev turahьndaqь məqlymattarđe tamaşa pritprejətejələre idarahьnan (kyltura hajь) kөn hajьn 11 đan 14 səqətkə həm 19 đan 21 səqətkə tiklem alьrqa mөmkin.

IDARA

KINA GURЬN.

HARAJ HƏM KRIPS.

Dramma 10 вylektə.

Kassa 4 tən вьsq.

URAL KINAHЬNDA rimunt вarьv səвəple JAВЬQ

KINA D. K. A.

Хризантема.

Səjənstar 6,7—30, 9 həm 10—30 вaşlana.

Kassa səqət 4 tən ańьq.

ВAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ

„IEGN" KIRŞUN ƏŤƏRE

Xazi Вuxarski tərzemahe. Вaş. Rizessur Məhədejef

21—22 nse nyjəвer. Ujьn səqət 8 đa вaşlana.

Yktəвer natiskə tipagrafejəhe. Вaşglatlit vəkile № 716.

BOTO DONJA PALITARDARЬ BERЛЕGEGEĐ

22 NYJƏBER 1931 JЬL №253 (554)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSAVIT URGАНЬ

„Jeŋev"—igen fruntьnda jeŋde

ARQAJAŞ tesəge Dirbiş avьlьndaqь „JENEV" kalxuzьna 1 men 326 sin nir igen tapşьrьv zadanejəhь birelgəjne.

Parteja, kams mul həm kalxuzsьlardьŋ aktif kerəştəre arqahьnda plan 1386 sintnir itep ytalde. Igen əđerləv, qarşьlav planь bujьnsa, haman da davam itə.

„Jeŋev" kalxuzьna вetə kalxuzdar tiŋləşeged. Q. PƏTXI.

„IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ-SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ"

IPTƏŞ LININDEŊ OŞO HYDEN AŊLAMAQJAN HƏM UL BURЬSTЬ YTƏV ƟSƟN AKTIF KƟRƏŞ ALЬP BARMAQJAN KAMSAMUL—BEĐĐEŊ OJOŞMABЬĐ SAFЬNDA BULA ALMAJ

Igen ɵsɵn kɵrəş—VKP(в) jarđamsьhь Linin kamsamulьnьŋ tɵp вurьsь

VLKSM ƟLKƏ KƏMITƏTE BOJORAПЬ QARARЬNAN

VLKSM rajkumdarь, oajhь вerđəren genə hapkə вlmaqanda, yktəнerđeŋ 14 jьllьqьna igen əđerləv planьn tultьrьvda part I jəgə jarđamqa yđđərenen aktif qatnaşьvđa вn tə'min itmənelar.

Ajьrьm teвək ojoşmalarьnda kulak həm unьŋ agintlarь ap—partunis i'limintтərđen terəţьv пastrajenejələrenə həm p'andьŋ rejal вulmavь turahьndaqь diskuselərenə „igen juq elek yđe вeđgə, unan hun xekymətkə" həm вasqalarь menən qьrqa kerəş alьp вarьlmaj.

У Qьiqь, Dvan həm вasqa teвək ojoşmalarьndaqь вьqa oqşaş appartunizem həm kulak praktikahьnьn вulьvь вьnь aşьq dereвlajđər həm signal вirələr (Вьl ojoşmalarđьŋ jetəkselege alьnđь).

Rajkumdar (вigerəktə У—Qьjqь Dьvan) ajьrьm kamsamul—darđьn „вilitemde alьqьđ igen вirmajəđ tigən partejəgə, kamsamulqa qarşь вulqan xərakət tarь menən sikhed jomoşaq kerəşələr.

Safxuz ojoşmalarь, kyp safxuzda đa вulqan appartunizem, kulak praktikalarьna qarşь kerəşkə həm igen planьn tultьrьv ɵsɵn safxuz massahьn maвilizavajt itmənelər.

Вьl faktьttar вarьhь la, Ɵlkə ojoşmalarđьŋ kypselek massahь menən, igen əđerləvđe partejə həm xekymət quiqan suk ɵsɵn đə ytəvđen xəl itkəs əhəmejəten anlap jetmaven həm вalsevitтər nьq'ьqь menən igenesen kerəştə partejəgə jarđam itmə ven kyrhətep kitergə niged вirələr.

Bojora qarar itə.

1. Kamsamuldьŋ вetə ojoşmalarьna igen ɵsɵn kerəş, igen əđerləv planьn tulьhь menən ytəv parteja həm unьŋ jarđamsьhь kamsamuldьn tep həm xəlitkes вurьsь вulьvьn taqь la вerqatkyrhətergə ojoşma safьnda məs'ələne Lininsə „IGEN ƟSƟN KƟRƏS — SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ" tip cujьvđь aŋlamaqan həm вьl вurьstь ytəvđə aktif kerəşməgən kamsamul вulьrqa tejeşle tygel.

Şul rđan sьqьp, Arkamul вetə VLKSM rejkumdarьna partejə Ɵlkə Kəmitətenen nəvвəttəge aвьlasaq pl'numьna qarat: igen əđerləv planьn ytəvgə вetə ojoşmalarđь maвilizavajt itergə taqdim itə. Oşonon menən вergə VLKSM Ɵlkə Kəmitəte VKP (в) Ɵlkə Kəmitətenen plinumьna qalqan vaqьt esendə jəmhyrejətten igen əđerləv planьn udarnьj ytəvđe tə'min itev вulьrqa tejeşle tip xisaplaj həm elkəneŋ вetə kamsamulьn вьl вurьstь ytəvgə maвilizavajt itelgən tip iqlan itə.

KANKRIT BURЬSTAR:

а) Massavaj eşətrđen вetəterđə re qullanьv aşa, igen ɵsɵn kerəş, jaŋь вastanufka—xuzalьq teđe eşeneŋ jaŋь вurьstarь, ip Stalin telmareŋ həm parteja, şulaj uq sajuz dirliktiftarьn ytəv вurьstarь turahьnda kamsamul həm partejahьđ jəş'ər jalpьhь aldьnda jaŋьnan kiŋ raveştə aŋlatьrqa;

в) in jaqşь sьjnfi totanaq'ь kamsamuldarđan avьl sovite, kalxuz, safxuzdarqa igen əđerləvgə jarđamlaşьv ɵsɵn udar вrigadalar ojoştororqa. Avьl sovite kustlarđa eşlərgə teвək aktifьn вyergə. Ularqa eşteŋ вarьşь, plandьŋ ytəleve ɵsɵn pirsanal javaplьlьq jəkmətergə:

v) Kalxuz, safxuz, MTS, jəcəjkə, avьl səvite həm rajkumdar arahьndaqь вetə ojoşmalarđa igen əđerləv planьn tultьrьp, arttьp ytəv вajraqь aвtьnda jaŋь kiŋ satsejalistik jarьş tulqьnьn kytərergə Aldaqь kalxuz ojoşmalar tarafьnan arta qalьvsьlarqa jəməqət вyksьrь ojoştororqa;

g) VKP(в) Ɵlkə Kəmitətenen nəvвəttəge pilnumь isemenə kesle qьdьl aвuzdar ojoştororqa.

2. Вetə VLKSM Təвək Kəmitəttəren igen huqьv kalxuz klattarenə, ssipnuj punkьttarqa taşьqan vaqьtta terle juqaltьv jəşerevdərgə qarşь kerəşte jəjep jeвəregə məзвyr itergə. Вьnьŋ ɵsɵn вrigadalarđьn dalmi kantylen вuldьrьrqa. Ikense qar huqьvđa aktif qatnaşьrqa.

Tipkə punkьttarđa igende haqlavđь tikşerevđə hər vaqьt eşləv ɵsɵn maxsus kamsamul pustarь ojoştorov turahьndaqь ƟK radejogrammahьn ytərgə.

3. Ɵlkə Kəmitəte tyвən ojoşmalar (У—Qьjqь, Dьvan, D—Məstle h. в) tarafьnan igen spikylətsejəhe menən kerəş turahьndaqь dirkitifarđьŋ jomoşaq ytəleven əjtep ytə həm igen spikylətsejəhenə qarşь kerəştə вsьn massavaj eştərđ qu ьp, partejənen „BER SINTNIR IDEN DƏ cəsnikkə kitmə ben" tigən luzьnqьhьn hiđge ytəv, kankrit qəjəplənevsələrđ asьvđa tejeşle ojoşmalarqa jarđam kyrhətergə taqdim itə.

4. Ojo kergə tiklem igen huqьv вetmigən jerđərđə igen huqьvđь tiđ kendə udar raveştə təmamlav ɵsɵn kamsamul həm kalxuz jəştərenən massavaj ssu'niktar, udar вrigadalar ojoştororqa təqdim itergə.

Transprt вrigadalarьnda eşlərgə, jaqşь kamsamul həm partejəhed kalxuz-sь jəştə đe maвilizavait itergə kamsamul udar вrigadalarь ojoştorov, transprtta вьlzickanь eterəv, sdilşьna inderev həm вaşqalarđь вuldьrьrqa.

5. Kamsamuldar qarşьnda yđđərenen artьq igendəren xekymətkə xəđerđən вirev вurьsьn qətqi q jьrqat.

Ɵlkə kəmitət artьq igendəren jəşerevse unь xekymətkə tapşьrmavsь kamsamuldar kamsamul isemen kytərə almaj tip iъ plaj. Ojoşmalar вьl eştə kankrit qəjəplənevsələrđe вetə ojoşmalar qarşьnda faş itergə tejeştər.

6. Kulak xuzalьqtarьn faş itev, ularqa qatь zadanejə halьp etkerevđə aktif eş alьp вarьp kulak xuzalьqtarьnьŋ qatь zadanejəlarьn hyđheđ tultьrьvqa itesev ɵsɵn вьqa saqlь вulmaqan raveştə qatь qьъьm jaharqa.

Şunьn menən вergə kulakqa təqьrahьđ a'pur вirgən kevek vk qatlьq menən appartunistarqa həm ularqa kileşip qaravsь, igen əđerləv planьn ytəvgə unajhьđlavsь, sьjnfi duşman—kulakqa jarđam itevselərgə ajavhьđ atpur вirelergə tejeş.

Kamsamul həm jəştər jalpьhь arahьndaqь, plandьŋ rejal вulmavь turahьnda („igen juq plandь ytəmajeđ,") rvac, kulak lьq tindinsejəhe „iŋ elek yđe вeđgə, unan huŋ xekymətkə" nastrajenjəlarьn faş itep, ularđь aşьq qullanьvsьlarqa kiŋ qatь, kankrit saralar kyrergə.

7. Bojora, ajьrьm rajkamul, jacəjkə həm вaskum vəkildərenen praktikala, kyp kenə massavaj eştərđe jalanqas adminisitratif eşkə ajlandьrьv, teləməvselek, massavaj eştən tirləp vtev (məъələn: VLKSM Ɵlkə Kəmitətenen Вlaga işsin teвəgendəge və ile Xlipni вf. ajьrьm kalxuzsь, jarlь urta xəlle həm jaŋь jadaqtar arahьnda administratif məqəmələlə вulqan şunьn ɵsɵn ul eştən qajtarьldь həm Ɵlkə Kəmitət uqa qatь şeltə вirđe) həm partejə julьn вoъo đa kyp kenə faktьttar вulьvьn kyrhətə. Ɵlkə kəmitəte massavaj eşte alьştьrьv praktikahьnьŋ qurqьnьslь вulьvьn, вetə teвək kəmitəttərenə həm elkə mitət vəkildərenə aldan əjtə həm вьndaj вeđov faktьttarьn вuldьrmaъqa, ini gejəle massavaj—səjəsi eşe qujьv menən ularqa qarşь ajavhьđ kerəş alьp вarьrqa təqdim itə.

8. Şulaj uq ƟK, ojoşmalarь yđərenen jəki ajьrьm Kəmitət, jacəjkələrenen (Уrgə—Qьiqь VLKSM rajkumь, ojoşmanьŋ igen əđerləvdə kyp kenə unьş rь вulьv turahьnda qarar itkən, ə teвəktə вetə urьnda la ađek'ek вulqan) eştərenə artьq ta ьq qujьvdar kerəşkə maвilizavajt itev saralarь вulmajьnsa ojoşmanь tarqatьv вulьvьn kyrhətə həm вьndaj faktьttarđь вergenə ojoşmanьŋ đa praktik jeaks legendə вuldьrmaъqa təqdim itə.

9. 1 nse, 2 nse Rajkumdarьnьŋ ip. Alijksejьf həm Suxьvьlarđьn ajьrьm məsьlejətl ktarə aъtьnda, 2 ken vaqьt esendə qala kamsamulьnьŋ Ɵlə ristenerđə igende tejəv həm taşьvđa вulqan eđeklektərđe вeterevđə aktif qatnaşьvьn tə'min itevđe вuldьrьrqa həm kamsamuldarđьn kyp vaqьttarđa massavaj suвutniktarьn eşlərgə,

10. Pejanirđarđьn igen ɵsɵn kerəştə rɵl həm əhəmejəttərenə naŋьq вirep jetkermə selər menən qa qьj kerəşep, VLKSM Rajkumdarьna, pejanir ojoşmalarьnьŋ jetəksələrenə, pejanirđarđь həm qemymən eşsən вalalarьn igen əđerləvđə qatnaştьrьvđa praktik jarđamdar ojoştororqa.

11. Avьlda VLKSM Rajkumdarьna yđđərenen eştəren, igen əđerləvtimpьn qьđьvlatьv, plandь tultьrьvq, kalxuzdalđь ojoştorov xuzalьq jaqьnan nьqьtьv đa aktif qatnaşьv, qalala prđprejatejalarđeŋ pramfinplanьn ytəv partejənьŋ вaşqa xuzalьq səjəsi, mədəni saralarьn ytəvgə nьq вəjlə gə. Вeđ'eŋ ojoşmanьn вьsьndan da şulaj uq igen əđerləv həm partejəneŋ xuzalьq səjəsi saralarьn xəl itevđə aktif qatnaşьvь tep stimul, вetə kamsamul jalpьhьn sьjnfi səjəsi tərвejələv həm kamsamuldьŋ qemymən eşen juqarь kytərev вulьrqa tejeş.

VLKSM DЬN BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE.

„KIM" KALXUZЬ KEVEK KƟRƏŞERGƏ

QЬRMЬЪQALЬ. Qьjьşqь avьl səvite „KIM" kalxuzь igen əđerləv planьn 25 nse yktəвergə yk tultьrđь.

Kalxuzsьlar, kamsamuldarđьn aktiflьqь arqahьnda 7—nyjəвerđə 100 sintnir igen eъ təmə raveştə tapşьrđьlar.

QЬĐЬL QƏLƏM"

QORMANAJ KAMSAMULDARЬ IGEN FRUNTЬNЬŊ ALDЬNDA BARALAR

AVЬRQAZЬ. Qormanaj avьlь kamsamuldarь 10 nsь nyjəвerđə 300 sintnirđan qьđьl aвuz ojoştorđolar. Qormanaj kalxuzь jьllьq igen əđerləv planьn tultьrđь. Kalxuz 15 prasint ektəmə qarşьlav planь вirđe. Kamsamul həm diligatkalar вrigadahь igen ɵsɵn xalşevikterse kerəşə.

Şulaj uq Sultan—Morat avьlь kamsamuldarь la 61 sintnirđan qьđьl aвuz ojoştorđolar.

„Ural" kalxuzь kamsamuldarь 15 nse nyjəвergə jьllьq igen əđerləv planьn tultьrьp, Talвazь avьlь kamsamuldarьn ɵyrərgə aldьlar. Ɵykəjə вaşlanqan kenendə yk uqьsьlь hođəmtə kyrhəttə. „Irek" kalxuzьnan 4 kulak tađartьlьp qatь zadanejə вirelde. Şul ken esendə 250 sintnir вamahь igen əđerlənde.

Avьrqazь teвəge kamsamuldarь elgə kyrhətə. Ular вьl uŋьştarьn taqь la nьqьtьrqa, şturьm ajьnьa plandь tultьrьp həm arttьrьp ytəv ɵsɵn taqь la nьq kes halьrqa tejeştər.

„LININ EŊ JƏŞ KAMMUNAR" BRIGADAHЬ

Yktəвer XIV JЬLLЬQЬNA KYPKENƏ KALXUZDAR PLANDЬ TULTЬRDЬLAR

TUR. (tiligьramma) Teвəktə igen əđerləv timpь kytərelə. Nyjəвerđen 18 enə jьl'ьq plan 59 prasintqa ytəlde. Skvarcixin avьl səvite 70, Tatejan 65, Vaskrisin 58 prasint вirep alda вaralar. Nurdəvlət, Вosьrman səvittəre plandь 26-34 prasintqa qьna ytəp xurlьqlь raveştə artta вaralar.

„Sutanьş" kalxuzь la xurlьqlь qojoroqta hejrəlevđə davam itə. Yktəвer XIV jьllьqьna kyp kenə kalxuzdar igen plandarьn 100 prasintqa tultьrđьlar.

Ə, 17 nse nyjəвergə jьllьq plan kalxuzdarđa 67 prasintqa qьna ytəlde.

Aktif yđe igen tapşьrmaqan

BORAJ teвəge Oađaş avьl səvite „Niptun" kalxuzь jenəlsel raveştə igen əđerləv planьn əđevgə вara. Avьl səvite rəise Mirqajazьf Şərəf sikritar Nurislamьf həm kalxuz rəise Qajazьf tar kulak səjəsəten tormoşqa ytkərələr. Вьl jetəkselər yđđərenə teşkən igen zadanejəhьn ytəmajđər. Qajazьf 8 sintnir igen tapşьrьrqa tejeş вulha, вer kilagьram da tapşьrmaqan.

Ə, kalxuzda 297 sintnir zadanejanьŋ nəj вarь 9 sintnirqьna tapşьrьlqan. Igen əđerləv turahьndaqь kalxuz sintьr, partejə elkə kəmitəte qarardarьn вelmajđərđə.

kalxuzđa вaşqa eştərđə xert. Malsьlьq eşenə 'iqtiвar iterməj. Вьqa tiklem kalxuzqa вergenə tapqьrđa tikşerev вulmaqan. Вьl kalxuzdaqь jeteşheđlektərđe вeterevđə teвək kalxuz sajazь qьrqa saralar kyrergə tejeş.

BRIGADA.

MASSAVAJ EŞ KƟSƏJTELEV ARQAHЬN DA BOROLOŞ TƏ'MIN ITELDE

Ɵfɵ teвəge. Avdan avьl grazdandarь igen əđerləv planьn 83 pr. qa ytənelər. Вьndьq вьqa tiklem igen tapşьrьv nasar вarađьne. Hunqь kendərđə massavaj aŋlatьv eştəren jalpь arahьnda jajep jeвərev heđemtəhendə đur qьna вoroloş jahaldь. Avdьn avьlь Dimiterefkəavьl səvite dəvmələndə aldan вarđь, ul qьđь ələm menən вyləklənde. Nyjəвer. şturьmьnda plandь artьqь menən tultьrьv ɵsɵn вetə saralar kyrelə.

Şul uq teвək Pankav avьl səvite plandь 82 pr. qa tultьrьla, jaŋqьđaqtar qojoroqta hejrələlər. Unda kalxuzdar plandь 94 pr. qa tultьrqanda jaŋqьđaqtar 65 ə, qatь zadanejə 35 pr. qa qьna tultьrьlqan. Вьl aşьqtan aşьq jaŋqьđaqtar arahьnda eşte ojoştora вelməv, kulakqa jomoşaq kyŋelle вulьvđь kyrhətə. Вьndaj kulak qa tьnьlьq вirevse igen əđerləv đə jaŋqьđaqtarqa naŋьq вirə вelməvse avьl səvittərenə iŋ qьrqьv saralar kyrlergə tejeş.

B. N.

„MAQJAŞ" KALXUZЬ IGEN PLANЬN TULTЬRA

Krasna—Usul teвəge Jelem—Qaraŋ avьl səvite „Maqjaş" kalxuzьnda jьllьq igen əđerləv planь 81,9 pr. qa ytəlde. Nyjəвer şturьmьnda plandь artьqь menən tultьrьv ɵsɵn вetə saralar kyrelə. Вьl kalxuz kysma qьđьl вaraq aldь. Ul igen əđerləvđə avьl səvite dəvmələndə (12 kalxuz arahьnda) iŋ aldan вara. Вьnda kalxuzsьlar arahьnda massavaj, aŋlatьv eştəre alьp вarьla. Partejə kamsamul aqzalarь, aktif kalxuzsьlar вetə jalpьnь yđ arttarьnan ejərtep „təvlə yđeŋə, unan huŋ xekymətkə" tipan kulak luzьnqahьna qьrqь alpur вirələr həm uъьl uj menən вar kendəren tapşьrmavsьlarqa qьrqa saralar kyrələr. Ə şul uq şarttar esendə jəşəgən „Jelem—Qaraŋ" kalxuzь planьn 40 pr. tan uđđьra alqanь juq. Ul avьl səvite yđəgendə kylure kestəre kyp. Ləkin, massavaj aŋlatьv eştərenə əhəmejət вirmajtər, kampanejəqa jalpь fekere tuplanьlmaqan. Kamsamuldar igen ɵsɵn kerəşmajđər. Şulaj uq „Şəreq" kalxuzь la plandь ytəvđən jьraq tora. Unьŋ səseve вetə kalxuzdarđь qьnaŋ aşьv, urazaj la juqarь вulđь həm ytkən jьlqь zapastarьla jeterlek. Ləkin kampanejəqa jalpьnь tuplamaqanlьqtan timp akeren, ɵъeş juq, hamanda вer urьnda tapanalar. Qьъqahь igenar tik вьnь sьqarьv ɵsɵn partejə qararđarь nigeđendə eş kyrep, dereь jetəkselek itə вelev kərək „Maqjaş" kalxuzь „Jelem Qaraŋ", „Şəreq" həm вaşqa kalxuzdarđan uŋьşlьq turahьnda javap kətə.

Ə.M—Ş.N

ZAJЬM TARATЬVDAQЬ ELGƏŞEVDƏRDE

ZAJЬM AQSAHЬ VAQЬTЬNDA JЬJNAVDЬ KƏSƏJTEV MENƏN NЬQЬTRQJA BЫL ZAJЬM TARATЬV EŞENEŊ YDƏGENDƏ TORORQJA ETJEŞ.

Zajьmdь taratьv qьna jetməj

UNЬŊ AQSAHЬ NJЬJЬVEŞEN AŞЬQTЬRЬRQJA KƏRƏK

Dəvlət zajьmdarь ileвeððə iə kitkes qьðəv timp menən yвen вirqan satsejal zem tødøløşen aqsa menən tə'min itev ðə kyremekleuмndarðьn вerehen tot.

Dəvlət zajьmdarьn uŋьş'ь rəvestə taratьv həm vaqьtьnan alda jьjьap alьv 5 jьllьq plan dь 4 jьlda ytəvðə nьq вəjlənes le. Şuqa kyrə lə, вьjьlqь „3-xəl itkes jьl zajьmьn" taratьv eşena ın məhim вurьstarðьŋ вereвe itep qarajвьð.

Parteja ojoşmahьnьŋ dørøð jetəksьlege arqahьnda Başqortostan jemhyrejəte zajьm taratьvða вьjьlda dur elgəşevðərgə ireşte. 10—Nyjəвergə Başqortostan dəvmələndə „3—xəl itkes jьl" zajьmьn taratьv planь 111,6 pr. qa ytəlep hum iðəвe menən alqanda 18 miljun 599—meŋ humqa jette. Вьl, əlвəitə, вedðeŋ dur elgəşevевьð. Ləkin eş вьnьnn menən genə вetməj əle Zajьmdь taratьv planьn tulьhь menən ytəv—ul eşteŋ jartьhьn, вerense eleşen genə вaşqarьv вula. Unьŋ taqь la javaplьraq, taqь la avьrьraq ølø şø вar. Unьh taratьlqan zajьm dar вujьnsa unь tormoşqa atqarьv, jəqni ular tejeşle вulqanaqsa larðь vaqьtьnda həm vaqьtьnan alda jьjьp alьv вurьsь. Вьnьŋ menən вeð zajьm taratьv eşenen in təp eşen atqarqan вulaвьð. Ləkin qajhь вer təвəktər вьl eşkə qьrьq вirməj. appartunistarsa qarastar вarlьqьn kyrəвeð. Вьnь вəgenge handa zajьm taratьv turahьnda вirelgən matirjaldar anьq dørøвləjdər.

Maleja ojoşmalarь la вьl eşkə halqьn qarap, unьŋ menən tejeşle dərəzələ jetəkselek itməjdər. Zajьm taratьv, maja tuplav eşe menən urьndarqa sьqqan vəkildərde eşkə fajða'amaj, вøtønləj ikenen eşkə fajðalanьv xəldəre вar. Вeð вьnь Dьvan Məsətle təвəgendə həm вaşqa la ða kytəвeð. Qajhь parteвək ojoşmalarь zajьmtaratьveşenə ikense dərəzələge eş itep kenə qarajðar.

Вьnda taqь la şunь lə əitep ytərgə kərək: Qajhь вerəvðərðə xəðer zajьm taratьv вøtte tigən qaraş вar. Вьl dørøð tygel. Zajьm taratьv eşe əle вetməgən. Pridprejatjalarða, kalxuzdarða jaŋqьðaq xuzalьqtarða əle zajьm almaqan keşelər şaqtaj kyp. osorajðar. Məðəlan: вьnь avьlda kalxuzdar hьðьqьnda zajьm taratьv planьnьŋ 92 pr. qa ytəleve lə dørøвləj. Timək kalxuzdar hьðьqьnda əle zajьm taratьv planьnьq ytəlep вe kenə juq. Jaŋqьð xuzalьqtar вьl tarmaqta kalxuzdarðan alda вaralar. Ularða plan 106 pr. qa ytəlgən. Şuqa kyrə kalxuzdar hьðьqьnda la plan tulьhь menən ytəlergə, zajьm almaqan вer genə savit grazdanь la qalmaвьqa tejeş.

25—28 nyjəвerðə NAVASIBIRSKEJ qalahьnda „5 jьllьqtь 4 jьlda" zajьmьnьŋ 4 tirazь ujnala. Şul unaj menən 3—xəl itkes jьl zajьmьn tulь həm yð vaqьtьnda nьqьtьv, patpiska вujьnsa aqsa jьjьvðь kəsəjtev həm elekke zajьmdarðь" 5 jьllaqь 4 jьlda zajьmьna almaştьtьvðь qьðьvlatьvqa nьq iqtiвar itelep, jalpьnьn aktifьqьn oşo вurьstarqa tuplarqa kərək.

Xəðer təp вurьs, zajьm taratьvða вulqan unьstarðь patpiska вujьnsa aqsa jьjьvðь kəsəjtev julь menən nьqьtьvðan tora. Xəðer zajьm taratьvða təp iqtiвar вьna şuqa вirelergə tejeş.

YÐƏK IQTIBAR JAŊQЬÐAQTAR ARAHЬNDA

Zajьm aqsahьn jьjnav eşen kəsəjtevgə jynəlhen.

10—Nyjəвergə xəl itkes 3 jьl zajьmь вøtəhe 18. 599,040 HUMLЬQ TARALЬP, Başqortostan dəvmələndə jьllьq zadaneja 111,6 pr. qa ytəlde. Eşteŋ вьlaj maŋur вarьvь xəkymət tarafьnan sьqarьla kilgən zajьmdarðьŋ aftaritite kytərelev menən вergə, xeðmətkərðər jaipьhь arahьnda zajьm taratьv furmala rьnьn jaqşьrьvьn kyrhətə.

Zajьm taratьv fruntьnda uŋьşlьqtar menən вergə jetəşheð jaqtarða вar. Ajьrьm xuzalьqtar arahьnda zajьm aqsahьn jьjьv eşenen вarьşь qəniqətlənerlek tygel. Ytkən jьl avьldarða zajьm taratьv kyp ənsə ajьrьm xuzalьqtar arahьnda вulha, ə вьjьl avьldarða ŋemymən krəðəjəndər arahьnda kantryl han 9,362,000 hum вulьp, kalxuzdar, ajьrьm xuzalьqtar arahьnda вьl zadaneja вer tigeð rəveştə вylenə. Şulaj itep вьjьlqь jьl avьldar əsen вulqan kantryl вi məðeŋ jartьhьnan artьqь вøtønləj вaşqa şarttarða tarala.

Kalxuz siktьrь 10—nyjəвergə yð zadanejahьn 92,0 pr. qa ytəne. Ləkin kalxuzlaşьv kəndən—kən alqa вara. Şul səвəple ular arahьnda eşte вer minutlь la jomoşartmajьnsa, taqьnda jьldam kes menən eş alьp вarьlьrqa tejeş. Ajьrьm xuzalьqtar siktьrь yððərenə təşkən zadanejanь TULTЬRÐЬLAR. 10—nyjəвergə ajьrьm xuzalьqtar zadanejalarьn 106,0 pr qa ytəjðər. Kalxuzdar həm kalxuzniktar ajьrьm xuzalьqtar arahьnda zajьm taratьvða yrnək вulьrqa tejeş ikənlektəren вelergə tejeştər. Xəðerge kən ajьrьm xuzalьqtar arahьnda yðək məs'ələ вulьp zajьm aqsahьn jьjnav вurьsь tora.

Zajьm taratьv kampanejahenen yðəgendə вigerək tə javaplь eş вulьp haqlьq kassa'arьna vaqьtьnda həm tulь rəveştə zajьm aqsalarьn jьjnav вurьsь tora. Finanьs urgьndarь, jarðam kəmisejələre вьl eşte kərəgense tə'min itergə tejeştər. Finanьs urgьndarь həm вøjə eşsandərðeŋ вurьsь вulьp zajьm aqsahьn jьjnav eşen kəsəjtev jaŋqьðaqtarðь aldьnqьlar menən tinləşterev julьnda jьldam eş kyrev eşe tora.

K. XƏMITEF.

D—Məşetle ojoşma jetəkselərə

Maja tuplav eşena appartunistarsa qarajðar.

D. M'sille Təвəgendə maja tuplav eşe вøtønləj yð aqьmьna tapşьrьlqan. Igen əðerləv kmapanejahьnan his вer ajьrmanьðar timp menən alьp вarьlьrqa tejeşle вьl məhim eş. Təвək jetəkseləre tarafьnan ikense planqa qujьlqan. Ølkə Kəmitəteŋ 3—yktəвer qararь вьl təвəktə tulьhьnsa ytəlməj.

Fin stafitələr ytkərelməj. Igen əðerləveşe menən jøregən təвək vəkildəre maja tuplavða вer nəmələ eşləməjðər. Вьl turala Təвək ojoşmalarь tarafьnan ularqa zadanejalar вirelməj. Hoðemtələ 3—kvartal planь 86 pr. qa atqarьlha, 4—kvartal planьn tultьrьv eşela siktən tьş nasar вara Dəjəm alqanda 4—kvartal planь 40 pr qa ytəlgən. Ajərəm avьl səvittəren alьp qarahan 4 kvartal planьn вarь 3-4 pr. qa qьna ytəvselər вar.

Məðəlan: Janьвaj, jaŋь micər avьl səvittəre hunqь kvartal planьn 10 pr. qa atqarhalar, Əвderexim, Arьj avьl səvittəre 7 pr. qa qьna tultьrqandər.

Şuqa qaramaðtan вьl avьl səvittərenə his вer səra kyrelməgən. Ojemymən zajьm taratьv eştəre hьlpan вara Вьl turala jalpь arahьnda kiŋ aŋlatьv eşe alьp вarьlmaj.

Təвək həm avьl səvittərenen вьl eştə məkərhedlektəre arqahьnda zajьm taratьvqa qarьşь qajhь вer avьl səvittərendə kulak agit tsejalarь kiŋ urьn alqan. Kulak hyðenə вirelgən(Horanaj avьlь) 3—4, keşe alqan zajьmdarьn kire zajьm taratьvsьqa kiltərep вirələr.

Təвək patrip sajuzь la вьl turla qafu itməвlek artta вara. Patrip sajuz hьðьqь вujьnsa 4-kvartalqa вeŋ he 2000 hum paj aqsahь jьjьlьrqa tejeşle вulhala oşo kəngə tiklem вarь 19 pr. qa qьna ytəlgən.

Fklattaı 37 pr. ə, təðeleş vьznustarь nej вarь 8 pr. qa qьn jьjnalqan. Eşten вьl rəveştə вarьvь his qəfy iterlek eş tygel.

Fin plandьŋ tultьrьlmavь вyczit həm xuzalьq iðəвe eştərenə dur totqarlьq jahaj. Şulaj uq вьl eşteŋ joqontohь məktəp təðeləşe aŋ—вelem eştərenə timəj qalməj.

Məðəlan: 3—4 aj вujьna xeðmət xaqь ala almaj jørev faktьtarь вar.

Şunьŋ menən вergə вьl təвəktə tavar almaşьv məs'ələhendə qatь aqsa dissiplinejahe juq həm вer jьl вujьna rastratsatciktar su'qa вirelməj jørejðər. Avьlda hatьv seltərðərenə tikşerev uðqarьlmaqan həðemtələ ø avьl kapiratsejalarьnda eşləp kilevse 3—4 keşe øðtəndə 5000 humdan artьqьraq rastьrata вalьqь вelende.

Вьnan вaşqa maja tuplav eşə həm jalpьnь kapiratsejənan jьraqlaştьrьvqa alьp вara torqan ajьrьm kapiratsejala вulqan jynhedlektər turahьnda faktьtar вik kyp.

Maja tuplavða iŋ əhəmejətle urьn totqan patrip sajuz sistimalarьna tikşerev eştəre alьp вarьlmaqan: Məhim eşkə appartunistarsa narьq вirevse ajьrьm ojoşma həm xeðmətseləre tavьp ularðь parteja, prafsajuz hьðьqь вujьnsa javapqa tarttьrьrqa kərək.

X.A.

Plandь tultьraвьð

Maqar təвəge Jəşaj avьlьnda maja tuplav eşe jaqşь вara.

Tørlə ojoşmalarðьŋ həm jalpьnьŋ eşkə aktif qatnaşьvь arqahьnda Jəşaj avьlьnda maja tuplav 1—yktəвergə 90 pr. qa ytəlde, qalqan zadaneja tið jaqьn arala tultьrьlasaq. IBRAJ

III-xəl itkes jьl zajьmьn taratьv øðølə

KALXUZDAR JAŊQЬÐAQTARÐAN ARTTA QALALAR.

Tujmazь təвəgendə III—xəl itkes jьl zajьmьn taratьv hamanda tejeşle timp ala alqanь juq. Вigerək tə kalxuz siktьrьnda zajьmdь taratьv hylpən вara. Jaŋqьðaqtar 164 meŋ hum urьnьna 183 meŋ humlьq patpiska irgəndə, kalxuzdar yððərenə eşkən zadanja'arьn nej вarь 40 pr qa qьna ytəgəndər. Qjemym təвək kyləmendə zajьmdь taratьv 63 pr. qa, uqa vznustar inderev nej вarь 17 pr. qa qьna ytəlgən.

Kamsudlar nasar eşləjðər. Вigerək tə Rajkalxuzsajuz kamsudь eşen вalşeviktarsa jəjep ieвəə almaqan. Rajkalxuzsajuzda urьndarqa sьqa torqan vəkildər ə uŋьn kamsudь naxazdar jeвərməgən. Kalxuzsьlar arahьnda ja'pьlь aŋ'atьv eştəre juq

Zajьm taratьvqa halqьn qarap appartunistьq hadlьqьna вarqan əsən RAJKALXUZSAJUZ KAMSUDЬ RAJKAMSUD TARAFЬNAN QARA TAQTAQA JAÐЬLDЬ.

BALTAJ AVЬLSƏVITE, SOQADЬ TAMAQ KALXUZDARЬ zajьm taratьvða IŊ ALDA BARALAR.

Вьlar—BYLƏKLƏNEV ØSØN KANDIDATTAR BULЬP toralar.

Zajьmqa vznustar inderevðə lə timp juq. Urьndarða: „plandь tultьrðьq, eş вøtte inde" tip tik jatьvðar вar.

Вьna вьl qaraştarqa həm kulak qotqolarьnahuq вьirev aşa zajьm taratьvða qьrqa вoroloş jaharqa kərək. R. NIQMƏTI.

JƏŞEREN ULTЬRЬŞЬNDA:

PARIZ, 20 18—nyjəвerðə millətlər ligahь səvitenen taqь la jəşeren ultьrьşь вeldь. Ultьrьşqa Japuneja həm Qtaj ildərenen vəkildəre qatnaştьrьlmanь. Tik kiskə taвan qьna, savit aqzalarь вьðqьвьvьь ildərðən vəkildəren вerəmləp saqьrðьlar Ular Japuneja vəkile LUSIZAVA nь saqьrьp unan: „Qtajðь Japuneja menən təðəlgən dugьvьr xoqoqtarь" turahьnda horaştьlar. LUSIZAVA, Japuneja menən Qtaj arahьnda 1915—25 nse jьldarðaqь təðəlgən dugьvьr darqa tajanьp, hamanda „Japuneja grazdandarьnьŋ Manzyrejəlge xoquqtarь" turahьnda həjləne.

Ikense terlə əltkəndə, Japuneja vəkile LUSIZAVA, millətlər ligahь səvitenən Japunejəgə yðeneŋ Manzyreja məs'ələhendəge kalanizatьrlьq səjəsəten tamam uðqarьvqa memkinlek вirevðe horanь. TUKEJU ðan LUSIZAVA qa jeвərelgən instruksejalar, hamanda Manzyrejənən qəskərlərðe kyserev turahьndaqь məs'ələlərgə вøtønləj qaqьlmajsa, вarь tik 5 punkьt turahьnda qьna həjləşev alьp вarьrqa quşala.

Qtaj vəkile ŞI, Japuneja qəskərðərenen Sisikar qalahьn alьvðarьna qьrqa pratis вelderðe, ŞI, Japunejəne dugьvьrða kyrhətelgən punkьttarðь haqlamavðь qəjьrləp, вьl məs'ələne Gaaga tiaunahьna tapşьrьvðь talap itte.

VARŞAVÐA TRAMVAJSЬLAR ZABASTUFKAHЬ

EŞSELƏR VAGUNDARÐЬ TUQRATTЬ

VARŞAV, 20 Pylşə qalalarьnda tramvajsьlarðьŋ zaвastuikalarь dəvam itə. 18—nyjəвerðə eşselər aftaвustarqa hezym jahanlar. Hədemtələ Varşavða aftaвuzdar jørevðən tuqratьldь. Zaвastufkaqa saqьrьp vazvaneja taratьvsь kyp eşselər qulqa alьndь.

Palitsejənen qarьşьlьq itevenə qaramaðtan, tramvaj eşselərenen taqь la jalpьlь jьjьlьştarь uðqarьldь. Вьl jьjьlьşta 5 menðən artьq eşse qatnaştь. Jьjьlьşta eşselər kileşevse prafвojorakrattar səjəsətenə qarьşь pratis вelderðelər. Prafвojorakrattar (prafsajuz вojorakrattarь) xəkymət menən kileşev julьn totop, nisəj juldar menən вulha la, zaвastufkanь tuqьratьrqa tьrьşalar.

19—nyjəвerðə irtə menən atlь həm jəjəvle palitseja ətrətəre zaвas'ufka sьqarьvsь tramvaj vagundarьndaqь eşselərðe qamap aldьlar. Ular (palitsejələr rid.) vagunqa eşkə sьqьvsь eşselərðe ultьrtьp, вytən eşselərðe lə eşkə sьqarqa qotortop qarahьlar. Ləkin вьl uŋьşhьð sьqtь. Zaвastufkaqa sьqьvsь 4 meŋ esse eşkə sьqьvsь eşselərgə juldь kərtələp, tramvaj vagundarьn kire urьndarьna qajtarðьlar.

Palitseja şulaj вer nisə taplьr eşselərgə hezym itep qarala la, eşselər uqa qьrqa qarşьlьq kyrhəttelər. Eşselər palitsejəgə qarьşь torqanlьqtan, palitseja eşselərðe atьvðь tuqьratьrqa məзвyr вuldь.

JAPUNDAR SISIKARÐЬ ALDЬLAR

MUKDIN, 20 18—Nyjəвerðə Japuneja qəskərðəre Qtajðar menənki iken huqьşqandan hun, Sisikar qalahьn aldьlar. Giniral MA, Japun qəskərðəre sisikarqa inev menən sigenergə вaşlanь, Japuneja qəskərðəre K.V.Z.D nь arqьrь sьqqan vaqьtta, timer julqa zarar kiltərməgən. Timer juldar pujьzdarðьŋ narmal jørəşe dəvam itə. Huqьş ministьrlьqьnьŋ xəвər itevenə kyrə giniral MA qəskərðəre Japuneja qəskərləre tarafьnan nьqlь kyðətev aðtьna alьnqandar". Japundar, giniral MA nьŋ 18 meŋdən artьq qəskəre вar tigən xəвərðe taratalar.

Ip. Litvinьf Xirutanь qaвul itte.

19—Nyjəвerðə SSSR tьşqь Eştər Xalq kamisarь ip. Litvinьf Məskəvðəge Japuneja ilsehe Xirutanь qaвul itte. Japuneja ilsehe Xiruta ip. Litvinьf qa, SSSR xəkymətenen 14—nyjəвerðə jahaqan вelderevenə Japuneja xəkymətenen javaвьn tapşrðь.

Angeleja pralitarejatь SSSRðь jaqlarqa əðer

LUNDON, 20. SSSR duðtarь jəmqejətenen eşheððərðən həm prafsajuz ojoşmalarьnan torqan вøtə Angeleja kəmitəte, Lundondaqь Japuneja pasu'stьvahь jortona вarьp, unьŋ Manzyrejəge jьrtqьs hezymdarenə qarьşь pratis вelderðelər. SSSR duðtarь jəmqejətenen Angelejələge aqьzalarь, Japuneja pasulьstьvahьna tyвəndəgelərðe вelderðelər: SSSR qa qarьşь huqьş asьrqa ьntьlьvsь kapitalis ildəre, Angeleja eşselərenen jaŋь huqьşqa qarşьlьq kyrhətevgə əðer ikənlektəre menən iðəpləşergə tejeştər. Angeleja eşseləre kapitalis ildərenen SSSR ðь huqьş menən qurqьtьvqa qarьşь yððərenen SSSR eşseləre menən вerðəmlektəren kyrhəterðər. Əgər ðə kapitalis ildəre SSSR qa qarьşь huqьş asalar ikən, вeð вøtə donja pralitarejatьnьŋ vatanь—SSSR ðь kykerək kəsə menən jaqlajasaqвьð.

Girmanejələ stacka xərəkəte yвə

BIRLIN, 20. Hunqь aðnalarða Girmanejələ stacka xərəkəte nьq yвte. BRISLAV mitalsьlarь xuzalarьna karşь 4 aðna вujьnsa вerðəŋ arьşь alьp вarðьlar. Kilarmis praf вojorakrattarьnьŋ eşselərðe eşkə sьqarьv səjəsəttəre uŋьşhьð sьqtь. Birlində faвrik eşseləre praf apazitsejənen jetəkselege aðtьnda diriksejə tarafьnan taşlamalar aldьlar. DUJЬSBURQ qalahьndaqь partaviktarðьŋ stackahь la elekke kəsə menən dəvam itə.

SƏVITTƏR SAJUZЬNDA

XEÐMƏT MƏS'ƏLƏLƏRE TURAHЬNDA

вøtə sajuz kəŋəşməhe asьldь

Kisə Məskəvðə xeðmət məs'ələləre вujьnsa вøtə sajuz kəŋəşməhe asьldь VSNX nьŋ xeðmət siktьrь nəcalniqe ip. FIQAT NIR tyвəndəgelərðe вelderðe: SSSR ða şavləp yðkən xalq xuzalьqьnьŋ rikanьstruksejə oşo ronda, xeðmətte ojoştorov məs'ələhe dur urьn tota. Вeððə eşhedlek вøtərelde. SSSR ða xeðmət məs'ələhenen dur əhəmejət qaðanьvьna qaramaðtan, kərək xuzalьq ojoşmalarь, kərək prafsajuz ojoşmalarь вulhьn xeðmət məs'ələhenə yðək məs'ələ itep qaramajðar. Xeðmət urgьndarьnda eşləvse raвutniktar yððəre lə, xeðmətteŋ məhim urьn totovьn oşoqa tiklem aŋləp ıətmənelər. Вьna oşonьŋ həðemtəhendə sənəqəttə eş kestərenen yðeve menən eş xaqtarьnьŋ yðeşe arahьnda qьrqa ajьrьlьş tьvðь. Məðəlan: „Lakamatif" pridprejatejalərendə uðqan 9 aj esendə eşse kesə plandan tьş 13,5 pratsintqa, ə eş xaqь xatta 103,4 pr. qa kytərelde. Ə şul uq vaqьtta eşləp sьqarьv zadanejalarь 32,6 pr. qa tultьrьlьp jetkerelməne. Вьndaj xurlьqlь artta qalьvðar вeððeŋ вytən pridprejatejalarða lə tulьp jata. Eşləp sьqarьv kestərenen yðeve—xeðmətteŋ yðenə tøşev xaqьn kəmetevgə həm sənəqət esendə вajlьqtьŋ jьjnalьvьna вajlangan.

QOROLOQTO JEŅERGƏ

Bəjək Yktəber rivəlytsejəhe avьl xuzalьqьnьŋ eşləp sьqarьvđь kiŋəjtevđə unajhьđlavsь kestərđe heperep taşlanь.

Krəъteiəndərđe qoldarsa iđev se—talavsь, eşləp sьqarьvđь kytərergə totqarlьq jahavsь həm avьlda qatlavlanьv tьvđьrьvsь bajar—kapitalis xuzalьqtarьn jemerđe. Avьl xuzalьqьnda eşləp sьqarьv kestəren kiŋəjtevgə uŋajhьđlavsь jergə xosusi milekselek bəterəldə.

Partejənьŋ derəъ səjəsəte həm ere indysterejənenŋ yъeve arqahьnda avьldьŋ jəđə ydgərđe. Safxuz həm kalxuzdar kinəjđe. Təp orloqsoloq həm sireja rajundarьnda totaş kalxuzlaşьv əsəsən tamamlandь həm ɵnьŋ nigeđendə kulaktar sьjnьf bulьv jaqьnan бəterəldə həm бətərelev eъtendə. Avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđendə yđgərtep teđevđə kesle qoral bulqan MTS lar xəđerge kəndə meŋdərsə hanala.

Səvittər sajuzь donjala iŋ ere avьl xuzalьqьna, kalxuz krəъtejəndəre avьl xuzalьqьnьn yđək figurahьna əjlənde Bьl xəl avьl xuzalьqьnda eşləp sьqarьv kestəren ɵьqa tiklem his ber ildə bulmaqan dərəzələ yъterergə tulь mɵmkinlek birđe həm birə. Bьđ ɵьjьl, ber jьl esendə genə, səsev majđanьn 11 miljun giktarqa arttьrđьq.

QOROLOQTO JENERGƏ TULЬ MƟMKINLEK BAR

Xəđer OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN KALXUZDARĐЬ NЬQЬTЬV yđək burьs bulьp hanala. Kalxuzdarđь nьqьtьvđa qoroloqqa qarşь kerəş, unьŋ həm praduksejənьŋ sьjfatьn kyterev xəl itkes urьn tota. Qoroloq arqahьnda mendərsə giktar igen ərəm bula. Qoroloq həm qoro jeldər avьl xuzalьqьna miljundarsa zarar kilterə.

Qoroloqqa qarşь kerəş həm unь jenev ɵsen tejeşl saralar kyrev məs'ələhe xəđer beđđen avьlda ɵetə gəvđəhe menən tora. Şul maqsat menən Sajuz Narkamzimь insejativahь menən Məskəvđə qoroloqqa qarşь kerəş kənfirinsejəhe saqьrьlqajnь. Kənfirinsejəgə safxuz həm kalxuzdarđьŋ praktik eşselərenən başlap agranumdar, uqьmьşьlar həm donja kyləmendə əhəmejətkə ejə bulqan prafissьrđar qatnaştь.

Bьl kənfirinsejə tarixi əhəmejətkə ejə. Sɵnki avьl xuzalьqь tarixьnda qoroloqqa qarşь kerəş məs'ələhe berense mərtəbə, şulaj uq bik kiъken itep qujьldь.

Qoroloqqa qarşь kerəş janь ber nəmə tygel. Ul elektə bar ine. Ləkin kapitalizem şarttarьnda jergə həm eşləp sьqarьv qoraldarьna xosusi milekselek jəşəgəndə, vaq həm bik vaq janqьđ krəъtejən xuzalьqtarь bulqanda unь jenev mɵmkin tygel ine. Ul vaqьtta bьl məs'ələ qoroloqto jenev, unь бətərev rəveşendə tygel, balki unan haqlanьv, şuqa jəteşlənev (прис пособление) rəveşendə qujьla ine.

Oşolaj qujьlьvь təbiqi inelə. Sɵnki unь jeŋev ɵsen şart'ar juqine. Xəđer eştərnaşqasa. Satsejalizem nigeđendə təđelgən həm mixaniklaştьrьlqan Səvittər Sajuzьnda qoroloqtь jeŋev mɵmkin.

QOROLOQ MENƏN KƟRƏŞTƏ PRAKTIK SARALAR

Kənfirinsejələ agьra tixnik saralarь, agьra prapaganda, qar totov, silikseja, jerđe sonqi rəveştə huqarьv, sonqь rəveştə jəm qьr javđьrьv həm başqalar turahьnda 50 gə jaqьn daklat jahaldь.

Kənfirinsejə qoroloqqa qarşь kerəştə fən həm tixnikə unьştarьna jomqaq jahanь, qoroloqqa qarşь yđək iqtibar jynəlde.

Unьŋ qararđarьnda AGЬRA—TIXNIKƏ menən SILIKSEJƏ eşe ajьrьm urьn totalar. Kənfirinsejə bьl ɵlkələ kyp matirejal qaldьrđь.

IRTƏ PAR. Qoroloq rajundarьnda uzьm unьşьn kytərevđə irtə par đur əhəmejətkə ejə. Kənfirinsejə nindəj rajundarđa kypme irtə par herergə kərəklekte kənkrit rəveştə bildələne.

SILIKSEJƏ Qoroloqqa sьđamlь kylturalar hajlav həm unь qoroloq rajundarьnda səsevgə silikseja tejđər. Ul qoroloqqa qarşь kerəştə đur urьn tota.

Bьl ɵlkələ беđđen baitaq qьna təzrib stansalarьbьđ həm şaqtaj qьna uŋьştarьbьđ đa bar. Kənfirinsejə, silikseja ucirizdinejəleren tixnika menən qorallandьrьv, rajun şarttarьna qarap janь kulturalar, janь surt orloqtar inderev planь tođenə. Şulaj uq orloq surttarьn alьştьrьv turahьndaqь parteja həm xekymət diriktiftarьn tormoşqa aşьrьvđa kankrit juldar kyrhətevse kyp matirejal qaldьrđь.

Dyrt səsev əjləneşe qullanьv qoroloqqa qarşь kerəştə qajət mɵhim urьn ala. Bьqa saqlь bьl məs'ələgə tejeşle rəveştə iqtibar itelməne. Kyp safxuz həm kalxuzdarđa jer ucaskalarьna ejəheđiek ɵььn maqnahe menən jəşəp kilde. Kənfirinsejə bьl məs'ələgə ajьrьm tuqtalьp kankrit juldar hьđđь. Kənfirinsejə hər ber rajundьŋ safxuz həm kalxuzdьŋ prajьzvudstьva jynəleşe, spitsəjəlegenə qarap səsev əjləneşe teđevđeŋ kərəklegen əjtte. Şulaj uq 20 safxuz həm 20 MTS la ylən səsev əjləneşe turahьnda təzribə ojoştorovđь kərəkle taptь.

MILIARATSEJƏ DUR URЬN TOTA

Kənfirinsejə qoroloq menən kerəştə miliaratsejə (jerđe sonqi rəveştə huqarьv) eştərenə lə nьq iqtibar itte.

Batşa xekymətə vaqьtьnda bьl julda ber nəmə lə eşlənməne tejerlek bik ađ eşlənde. Tik aslьq jьldarđa jarlь krəъtejəndərđeŋ iqtibarьn aslьqtьŋ tөp səbəptərenən sitkə jebərev maqsatь menən jəməqət eşe ojoştorola, qaj ber təɵəktərđə ɵьvalar auđьrьla həmdə beskenə ucaskalar huqarьla ine. Qoroloq ytev menən bьl eş taşlana huqarьlqan jerđər kulaktar qulьna inə ine.

Səvittər xekymətə tarafьnan Urta Azeja həm Kafkaz Artь kevek mamьqsьlьq həm baqsasьlьq təɵəktərendə miliaratsejə julьnda kyp eştər eşlənde. Ləkin bьl qьna qənəqətlənerlek tygel. Xəđer Ukrajenejə, Iđel bujь, Qađaqьstan kevek həm başqa orloqsoloq həm malsьlьq ɵəɵktərendə miliaratsejə eştəren kiŋəjtev beđđeŋ alda torqan huqarьv təzribə stansalarьnьŋ kyrhətevđərenə qaraqanda, sonqi rəveştə huqarьlqan ber giktar jerđən 20 sintnir artьq uŋьş alьna.

Lyt'sirna kevek ylən səsev jerđəren huqьrqanda jьlqa ber nisə qat uŋьş a'ьp bula. Miliaratsejə dəgə kevek yъemlektərđe yъterergə lə tulь mɵmkinlek birə.

Miliaratsejə ɵsən kyp rasxud sьqha la, hьvlanqan jerđərđən alьnqan uŋьş unь artьqь menən qajtara. Kənfirinsejələ Urta Iđel həm Tyɵən Iđel Qađaqьstan kevek təɵəktər yđđərendə miliaratsejə hьv stansalarьn kinejtev turahьnda təqdim indeređelər.

Kənfirinsejə şulaj uq qoroloqqa qarşь kerəşev ɵsən qoroloq rajundarьnda aqas ultьrtьv syplyləndəre menən kerəşev, tuŋqaherev, jerđə qar totov, utav, sonqi jamqьr javđьrьv h. ɵ. məs'ələlərđe nьqlap tikşerđe həm tejeşle qarardarьn sьqarđь.

Qoroloqqa qarşь kerəş—səjəsi həm xuzalьq jaqьnan mɵhim burьs.

Bьl davamlь həm sistimalь eş alьp barьvđь, eşsən massanьŋ nьqlь qatnaşlьqьn talap itə. Qoroloqto jeŋev—avьr, qatmarlь eş. Ləkin kes jetinəъlek ber genə nəmə lə juq.

Partejənenŋ jetəkseleqe aъtьnda beđunьuŋьşlьrəveştə başqara alasaqьbьđ.

BESƏN ƏĐERLƏV QЬRQA HЬNЬLЬŞ TALAP ITƟ.

Bilaqataj, Bişbylək, Bilarit, Jьlajьr Tur, Mьraq haman ber urьnda tьbьrsьnalar

Nyjəber ajьnьŋ jartьhьnan kyбe ytte. Ləkin, besən əđerləvđə nyjəber planь nej barь 5 pr. qa qьna tultьrьldь. Ytkən ɵs biş kenləktəge yъeş artahь urьnda tyбəngə teştə. Ikense biş kenləktə ailьq plan 2—3 pr qa artha, ɵsɵnsə biş kenləktə ul yъeş 1,3 pr. qa qьna kytərelə. „Timp" 1 pr. qa kəmej.

Biş kenləktərđə oşondaj xurlьqlь yъev arqahьnda jьllьq plan 15 nse nyjəbergə nej barь 27, 4 pr. qa tultьrьldь Qojoroqta hejrələrgə jarata torqan təɵəktər haman ber urьnda tьbьrsьna. Bilaqataj, Bilarit, Jьlajьr, Mьraq, Bişbylək, Tur, Mişkə, Tapurin təɵəktəre hər biş kenləktə menən 0,5 pr. arahьnda qьna „yъeş" birələr. Ulardьŋ jьllьq plandarь 0,8 pr. (Bişbylək) menən iŋ kyбe 5,2 pr. arahьnda tora.

Besən əđerləvđeŋ đur səjəsi əhəmejətkə ejə bulьvь turahьnda əjtep torahь la juq. Bьl turala parteja həm xekymət qarardarь ber tapqьr qьna bulmanь, kyp handa diriktiftar birelde. Ə, Bərjən, Bajqь, Bilarət, Bişbylək h. ɵ. təɵək ojoşmalarь haman qudqalmajđar. Ular biş kenlək hajьn nyl jəki 0,1 pr. menən qənəqətlənep jatalar.

Maşina besən stansalarьnьŋ besən əđerləvđəre taqь la qьđqanьs xəldə. Maşina besən stansalarь plandь 1 nse nyjəbergə 11 pr. qa qьna ytəne. Bьnь kyrgən MTS lar eştə ɵььn hьnьlьş tьvđьrьrqa tejeş inelər, ə ular ikense biş kenləktə 0,5 pr. ɵsɵnsə biş kenləktə 0,3 pr. qa qьna yъeş birđelər.

Besən əđerləv fruntьnda ɵetə jəməqətselek jəlep itelergə tejeş. Bьqasa beđđə bьl jomoşaq buldь. Kamsamul ərmejəhe ɵььn mablizavajr itelmənə. Kamsamuldьŋ Ɵlkə kəmitəte tarafьnan ɵetə təɵək Kəmitətenə birelqən aşьqьs tiligramma kamsamul ojoşmalarьna eşendə qьrqa hьnьlьş tьvđьrьrqa tejeş. Ɵetə kamsamul ojoşmalarь besən ɵsen kerəş fruntьnla igenɵsen kerəşkəndəge kevek taşlanьrqa, həm unь taqь la jəjep jebərev, artqь kalxuz, səvittərgə alđьnqь kalxuz, səvittərəđən—aktif kamsamuldarđan brigadalar jebərev, kantraktanttardьŋ tultьrьvьn tikşerevđə jarđam ojoştorov, samatyk menən qьrqa kerəş alьp barьv eştəre qullanьrqa tejeş.

MAL ĐЬQЬORLOQQOƏĐERLƏV 16 PR. QA QЬNA YTƏLDE

Tuqlьqlь mal ađьqь bazьhьn nьqьtьv klivir, kastra, timafejefka iŋ qьjьatlь ađьqtərđan hanala, Bьl qьjьatlь bulqan orloqtar, xəđerge vaqьtta Başqortostan kyləmendə đur qьna urьn alьp, partejənenŋ malsьlьq prablimahьn xəl itev burьsьn, atqarьvqa đur mɵmkinselek birə. Şulaj bulьvqa qaramaъtan, ađьq kylturalardьn orloqon əđerləv nasar bara. Plan bujьnsa Başqortostan kyləmendə 3 meŋ 331 sintnir klivir orloqo, 857 sintnir timafejefkə orloqo, 731 sintnir kastra orloqo, ɵətəhe 4 meŋ 919 sintnir ylən orloqo əđerlənergə tejeş. Urьndarđan kilgən məqlymət bujьnsa 1 nse nyjəbergə klivr planь 13,5 pr. qa Kastra 41.3 pr timafejefkə 7 pr qa dejəm alqanda ylən orloqo əđerləv 16,3 pr qa qьna qьna ytəlgən.

Ylən orloqo əđerləv planь 100 pr qa ytəlgən saqta la, ɵьjьl jađ səseləsək majđandь tə'min itev qьjьn bulasaq. Sɵnki, ɵьjьl Başqortostanqa ber genə kilagramda sittən ylən orloqo kilterelməjəsək. Məs'ələ şulaj torha la ɵьqasa 70 pr qa jaqьn təɵək başqarmalarь ylən orloqo əđerləvgə başlamaqandar. Ular Qonşaq, Arqajaş, Bilaqataj, Qьjqь, Məsetle, Usalь. Bilarət, Bajmaq, Xəjbulla, Bərjən, Zejansura, Mьraq həm başqa təɵəktər. Ular ylən orloqo əđerləvgə narьq birep jetkermajđər. Bьl təɵəktərđə kapiratseja həm orloq əđerləv urgьndarь Siminavotsajuz, Xlipzilsajuz şulaj uq başqa ojoşmalar orloqtar ɵaъьlmaqan, mɵmkinselek juq" tip qul qavşьrьp tik jatalar.

Bьndaj nastrajenejəgə nьqlь udar jaharqa kərək. Begendən təɵək başqarmalarь həm jer eştəre bylektəre bьl eşkə nьqlap kereşergə tejeştər.

Oşo kəngə tiklem plandь kalxuzdrqa avidarqajetkrməjɵьleşte eđəvselər RKI urgьndarь tarafьnan tikşerelergə tejeş. A. N.

120 KUBAMITЬR SILUS TRƏNŞƏJE JEMERELEP ƂƟTTƟ

Tapurin təɵəge „Bajqal" kalxuzьnda idara halqьn qaravь arqahьnda 120 kubamitьrlьq silus trənşəje silushalьnmajьnsa jemrelep ɵəttə. Kalxuz idarahь „trənşəjđь tultьrьp bulmaj, uqa halьrqa silus massahьn qajđan alahьŋ" tip appartunislьq kyrhətə, ə baъьvđa 20 giktar holo qurpьhь sanьlqan kejgə jьjьlmaj qaldь. Xəđer kalxuzdьŋ đəjəmləşterelgən maldarьna ađьq jetməj, maldarđь kəmetev tindinsejəhen tətalar.

Mal ađьqь buldьrьvqa qul heltəp qaravqa həm unьŋ heđəmtəhendə kulak qotqohoqa birelep mal kəmetev tindinsejəhenə qarşь qatь sara kyrelergə tejeş. Mal ađьqь jetərlek əđerlənhen, ber genə baş mal da kəmergə tejeş tygel.

KAMSAMUL

Tirəkle besən əđerləvđe 100 pr. qa ytəne

K—Usul təɵəge Tirəkle malsьlьq kalxuzь 10 nsь nyjəbergə besən eđerləv planьn 100 pr. ь menən ytəne. Yđ malьna la jetərlek rəveştə ađьq əđerlənde Kalxuz başqa kampanejəlarđь la vaqьtьnda atqara. Tik ɵьnda kyltura eştəre genə nasar tora. Unь jənlənderev sarahь la kyrelhen Q. ŞƏRIF

Tultьrьlmaj qalqan 17,7 pr. ɵsən BALŞEVIKTARSA KƟRƏŞERGƏ TEJEŞBEĐ

Silus planь 5 nse nyjəbergə 82,3 pr. qa ytəlep, 20 nse yktəberđən 15 kəngə yъeş nej barь 6 pr.

Təɵəktərgə ajьrьm bylgəndə bьl han taqь la tərlesə bulьvьn kyrəbeđ. Məъələn: planьn 44.4 pr qa qьna ytəgən Mişkə, təɵəge, Bajmaq (42,4 pr.) həm Arxangil (60,9 pr.) təɵəktəre ber pratsin'qa la silus əđerləmənelər. Ular bьl unbiş ken vaqьtь turanan tura yđ aqьmьna tapşьrьp nьqlь mal ađьqь bazahь tьvđьrьvqa appartunistarsa qaraştarьn đəvəm itterələr.

Eşkə balşeviktarsa narьq birevse, silus kampanejahь tirəhenə ɵetə eşsən massanь tuplavsь təɵəktər plandarьn arttьrьp tultьrđьlar. 20 nse yktəberđən huŋqь vaqьt esendə lə başqalarqa qaraqanda alđьnqь yъeşte birđelər. Qьrmьъqalь bьl arala 52 pr. Avьrqazь 14 pr. Jьlajьr 11 pr. silus əđьrləne. Ular xəđer plandarьn arttьrьp ytənelər.

Mal ađьqь—silus əđerləvđe tarmaqtarqa bylgəndə bigerəktə ajьrьm xuzalьqtar artta həjrələ. Tapurin təɵəge Qaltaj, Yged avьl səvitendə, janqьđaq xuzalьqtarđьn xatta ber genə pratsint silus əđerləməvđəre ɵьqa asьq fakьt bula ala.

Silus kampanejəhьnьŋ kyp urьnda haman ələ tultьrьlmavьnьŋ səbəbe unьŋ tirəhenə ɵetə masanьŋ aktiflьqьn udar eşen tuplamavđan, ɵьqa narq birməvđən kilde həm şulaj dvəm itə.

Ləkin, mal ađьqь əđerləv planь tultьrьlьrqa tejeş. Ul eşte yđ aqьmьna tapşьrьvđь kətməj, balşeviktarsa kerəş kərək. Beđ, iŋ qьъqa vaqьt esendə tultьrьlmaj qalqan 17,7 pr. plandь tultьrьrqa tejeş. beđ.

Beđ şulaj rapрt birđek.

MEJƏKƏ Urəzmət səvite yktəber XIV jьllьqьn igen planьn 104 pr. qa tultьrьv menən qarşьlanь „Satqь" kalxuzь 122, „Qьđьl batrak" 111, „Qьđьl habanь" 104 pr. qa tultьrđьlar. 7 nse nujəberđə katla—turbin gigantьna niged halьv isemenə plandan tьş 180 botlo qьđьl abuz ojoştoroldo, kapital tərmələrenədəbьđa sigevse rivəlytsejənir iptəştərgə jarđam ɵsən jođhum aqsa jьjьldь.

Kenđeđgə səqət 12 lə ɵetə ucaskanan kalxuzsьlar avьl səvite yđəgenəj jьjьldьlar. Tərtiple dimanstratsejə başlandь. Bьl kəndə 33 janqьđaq xuzalьq kalxuzqa indelər.

VƏLEJEF.—Q. QAJSAR

„SATURЬN", „JƏŞƏHEN", „IĐEJƏ KYL" KALXUZЬ

„Jetəkselare" kulak luzьngahьn ytkərgəndər

BALTAS (Tiligramma) „Saturьn" kalxuzьnda 200 bot jəşelgən igen tabьldь. Prsidətel Zakirьl, Xisapsь Meqəllimeftərđeŋ halqьn qaraştarь arqahьnda mal ađьqtarь həm kalxuzdьŋ huqьlqan igendəre asьq havala qaldьlar.

„Jəşəhen" kalxuzьnda xəlle xuzalьqtьrqa la jəđər bot igen avansь birələr. Ə, ul xəlle xuzalьqtarđьn iъke igen zapastarь la kyp. Pravlinejə prsidətele Təqejyilin mal ađьqtarьn tarata, tuqandarьnan igen planьn tultьrtmaqan. „Idejə kyl" kalxuzь haman bulha balanьs planь menən şeqellənə. Igen əđerləvđe 50 prasnitqa la tultьrqanь juq.

Bьl kulak qotqohona birelep parteja həm xekymət diriktivahьn bođop ta'ьvsь jenəjətselərjavapqa tartьlhьn. RAFIKЬF.

BESƏN ƏĐERLƏV PLANЬN ARTTЬRЬP TULTЬRĐЬLAR

ŞIŞMƏ təɵəge „Janь jul", „Qьđьl yktəber", „Başqortostan X jьllьqь" kalxuzdarь besən əđerləvđe arttьrьp ytənelər.

„Jaŋь jul" 577 sintnirđь 611 sintnirqa, „Qьđьl yktəber" 57 sintnirđь 688 sintnirqa, „Başqortostan X jьllьqь" 982 sintnirđь 995 sintnirqa arttьrьp ytənelər.

Bьl kalxuzdar başqa kampanejalarđь ytəvđə lə ɵə kalxuzdarqa qaraqanda ɵlgə bulьp baralar.

N. VƏLIT.

EŞ XAQTARЬN ZAKUNDAN TЬŞ KYTƏRMƏЪKƏ

MƏSKƏV, 18. Huŋqь vaqьttarđa kyp kenə pridperejətejələr eş xaqtarь fundьn zakundan tьş kytərep jebərđelər. Şuqa kyrə Savnarkum ɵъtəmə eş xaqtarь jebərə barьv tik ajьrьm vaqьttarđa qьna bulьrqa mɵmkin tip aŋlata. Eş xaqtarь fundьn zakundan tьş kytərev ɵьnan huŋ tuqьratьlьrqa tejeş.

SSSR Xeđmət Xalq Kamisarlьqь zənətejənən tьş eşləvđər menən kerəş alьp barьrqa tejeş. Eş xaqtarь fundьn zakundan tьş kytərevđər bula iken Qusbankь unь şunda uq R.K.I. həm xeđmət Xalq Kamisarlьqtarьna ɵ[illegible]deregə tejeş.

RADEJUĐЬ 100 PR. MENƏN BƟGƟN GƟTƟÐƟLƟŞKƏ XÐMƏT İTTERRGƏ

BЬL EŞTƏ JAVAPHЬDLЬQ KYRHƏTEVSELƏRDE MƏS'YLEJƏTKƏ TARTЬRQA

RADEJU TARATЬVSЬLЬQTAQЬ APPARTUNIZEMDЬ JOLQOP TAŞLARQA

Partejənьŋ Yđək Kəmitəte argьnь bulqan „Pravda" gəzitendə radeju taratьvsьlьq eşe вьŋ вik dur kəmselektəren signal вirelgəjne. „Rusta", „Radeju front", „Zakatəprsavişşinejə" „Trud", „Litiraturnaja gəzita" həm „Zapralitarskej muzika" kevek gəzit—zurnaldar radeju taratьv eşendəge qьtьrьşlьqtarđь həm ɵnьnьvdarđь alь—altь jađa kildelər.

Heđəmtə lə Yđək Kantrvl Kəmisejəhenen həm eşse kerəstejən inspektsejəhe Xalq Kəmisarlьqь Səvit Sajuzь kylamendəge radeju eşeneŋ toroşon вik ньqlap tikşerđe. Şunьŋ menən вergə partejənьŋ Yđək Kəmitəte radeju taratьvsьlьq eşenen jetəkse səstaven almaştьrđь. Həm uqa radejuđь appartunizemdən ərsergə, unь satsejalizemgə xeđmət itterevgə pakaz вirđe.

Xəđer вeđgə partejənьŋ ana şul saralarьn aşьqьs eşkə aşьrьrqa kərək.

Hun вeđđeŋ şarttarđa radeju taratьvsьlьq eşe „alda—gelme"? Beđđə вьna вьl sajəsi qoralдь jaqşь itep fajđalana вelev вarmь? Bөgenge kenđeŋ вurьstarь unda tejeşensə ytələme?

Вьna oşo horavđarqa tulь javap вirev həm jeteşhellektərđe вeterev julь menən Partejə Yđək Kəmitətenə javap вirev вөgөngө вurьs.

Turahьn əjtergə kərək, вeđđə jerle şarttarđa вьl eştə dur qьnaş sajqalьvdar, avьnьvdar вuraj.

Вьlardьŋ вer terə turahьnda jaqьl gəzitər turahьnda „Başqortostan" gəzitendə вaьlьj ytkəjne inde.

Bөgen вeđ xuduzьstva ylegə, jaqьl ədəbi. mantaz, kanstsertar turahьnda həj'ərlek fəkttar kiltereveđ. Sənki ədəвejət, muzika вьl kammunizem tərвejəhe вirevdə dur qoralđarđьŋ вerehe.

Ləkin вeđđə sənqətte fajđalana вelməvđər, unь sajnfi kerəkə tejeşensə xeđmət ittera almavdar вik kyp.

1—Beđđeŋ вik kyp aqsabьl xaqьna torqan, вigerəktə 10 mendarđь tьŋlatьp totqan radejula ədəвejət, jьr, muzika, sajjsi dissiplinaqa qarata ojoştorolmaqan.

II—Jьrsьlarđьn, muzikanttarđьŋ вaşqarьvdarьnda klassifikatsejə həm timatika juq. Ula qa sajnfi totanaqь kamintarejəlar juq. „Tattilav" həm „ziləjlyk" „Taştuqaj" həm „Buranвajdar" his вer əđerlekheđ, aŋlatьvhьđ—ne heđ təqdim itelələr ele.

III—Muzika vikturinalar sajnfi prinsipkə qorolmaqan. Undaqь vaqədə itelgən вylaktarđь sajnfi artьqlьq nigeđenə qorolmaqan.

IV—Radeju tьŋlavsьlar zakazь menən jahalqan kans'rtta la sajnfi jəŋ juq Вьndaqь zakazdar mişşan ilikəhь, sajnfi kəraştən/sitta həm „raxətta" tor torqan jenel zauьrđan qiвarət ulalar.

V—Klassikterqa narьq quja вelev juq Вьnda la sajnfi pat xut jur. 25 nse ykiəвerđə jahalqan Pitxuvin kansirь həm вьnda kampazitьrьь dejem keselek donjahьna ilkən xeđmətmenen ylsəv, keşelekte manalit вer nəmə itep təqdim itev, afьđьŋ izadьna kamintarejəlaqьsa narьq qujьv вьl вurzьva muzikal idejalugejahьnьŋ вeđgə nonon taqьь, şunьŋ mьsalь. Pitxuvin вьnan jəđ jьl elek ylgən ataqlь вurzьva kampazitьrь, 9 nsь sanata kevek əđərlərə „keşelər вer tuqan" idejalugejahьna nalьnqan. Şunda la unan fajđalanahь nəm lər kyp. Tik ul Өfə radeju sintьrь kevek təqdim itev вulmaĥqa teeş.

Radeju taratьvsьlьq eşendə вьndaj nəmələr əđ tvgel. Ə вьna вьndaj nəmələr menən jalpьnь kammunizem ruxьnda tərвejə itergə mөmkin tygel. Вьl вaŋektif ravesta вurzьva id jalugejahьna tartьv appartunizemdь qəmaldə ytkərev вula. Kiləsəktə вьndaj əđərlərđe tamьrьnan вeterergə kərək.

BAPP jetəkseləgendə muzikanttarđan həm вaşqa sənqət əsselərenən faj'alanьp nalьttar aharqa, radejuđь вuksirqa alьrqa kərək.

Partejə Yđəx Kəmitəte tьvđьrqan jaŋь şarttar esendə вьl sikheđ kərək, вьl eşlənhen, radejuqa jalpь kantryle ojoştorolhon. Jaŋь вurьs oşolarđan qiвarət.

„TƏNQITSE"

Вьl xuzahьđlьqqa huŋqь udar вirergə

Avьlđaqь sajəsi xuzalьq kampanejalar turahьnda eşsən jalpьqa yđ mələndə anqartьv, ularđь kampanejalar tiəhenə ooş torov, aŋ вirlem вirev həm qemymən kyltura frontьn kiŋ ravesta jəjep jeвərevđə in unalь qoral вulqan radejuqa вeđđə вigerəktə urьndaqь ojoşmalar taraf nan tejeşle narьq вirep jetkerelgəne juq əle.

Kyp tөвəktər avьl səvittəre yđ kylamdarenda kypme radeju taralьvьn, ularđьn eşlov həm eşləmavđəren вelmə'dər.

Ajьrьm kalxuzьlarđa вulqan radejuđarqa qьna tygel, xatta təвək yđəktərendə, ere punkttarđa вulqan klup, uqьv ejehəm məktəptərgə urьnlaştьrьlqan radejularđa vatьlьp fajđalanьlmaj jatalar.

Eşsəndər tarafьnan jađđarь humdar semma sarь itelep alьnqan radejuđarđьŋ uqa iqtinarhьđlьq arqahьnda fajđalanьlmaj, вuşqa jatьvь turahьnda redaksejəqa kən haĥьn xəвərselər tarafьnan jađьlqan distələsə xəвərđər kilep tora.

Xəвərselər вьna nəmələr jađalar:

QARAQOŞ TӨBƏGENDƏ BULQAN 15 TƏN ARTЬQ RADEJUĐЬŊ BARЬ BER IKEHE GENƏ EŞLƏJ. TӨBƏK YĐƏK KLUBЬNA URЬNLAŞTЬRЬLQAN RADEJUĐA EŞLƏMƏJ. TӨBƏK ANQARTЬV OJOŞMALARЬ RADEJUĐARQA KYĐ HALMAJĐAR, ULARĐЬ JULQA HALЬV SARAHЬN KYRMƏJĐƏR" S. QUMIRЬF.

MAQAR TӨBƏGE. Maqar avьlь kalxuz jəştəre məktəu nə 1930 jьl urьnlaştьrьlqan radeju ĥəm вalalar вer genə tapqьrđa tьŋlaqandarь juq. Vatьlьp вitə, Məktəp idarahь tөđətterev arahьn kyrməj. „QЬPSAQ".

„D. MƏJETLE tөвəge Olo—aqь avьlь kalxuzьndaqь 8 erđanьn qьđьl вoşmaqlarьna radeju inderelgəjne, uđqan jьl kalxuzsьlar jaqşь fajđalandьlar, ajьt вьuqtarь ejelep, alьnьp вetkən. Kalxuz idarahьndaqь вer avьlmala radejuđar tuđanqa kymelep jatalar. Q. VƏLEJ.

KRASNA—USUL tөвəge Jeləm—Qaran avьlь uqьv ejendəge radeju vatьlьp jata. Avьl səvite, partejə həm kamsamul ojoşmalarь tөđətep fajđalanьv, eşsəndərđe fajđalandьrьv sarahьn kyrməjđər. „BED"

K. Usul tөвəge Qavarđь avьlь grazdandarь tarafьnan 300 humqa alьnqan radeju, urьn menən вelep totonovьь вulmav arqahьnda vatьlьp jata. „FUT—BUL"

Вьnьn вьndaj xəвərđər вik kyptər. Təqьla eşsən Xalq tarafьnan radeju alьv esen yđ ara ajьp tauşьrьlqan aqsalarđь urьnьna fajđalanmaj avьl səvittərendə, jəki xosusьj keşelər qulьnda jatqьrьv fakьttarь la kyp.

Вьna вьl kyltura rivəlytsejəheneŋ, вetə sajəsi xuzalьq kampanejalarьn kiŋ ravesta jəjep jeвərevđə dur urьn totqan radejuqa narьq вirmavđərqa tiđ vaqьt esendə sik qujьrqa, radejuđь kyplap taratьv, unan teşle ravesta fajđalanьvđь вulđьrьv ə en unьŋ menən eş itə вelevse kađьrđar вuldьrьvqa вetə ekə, təвək həm avьl ojoşmalarь вigerəktə təвək sajəsi aqartьv ojoşmalarь ньq iqtiвar itergə tejeştər.

Eşsəndərđeŋ jeđərlegən humdarь вəlьnqan вer genə radejuđa fajđalanmaj jatqьrьlmahьn.

Radeju taratьvđaqь ньqьtlьkləm вulqan xuzahьđlьqqa huŋqь udar вirelhen. Ə. I.

VKP(в) NЬŊ BƟTƏ TƟBƏK KƏMITƏTTƏRENƏ

24—nyjəвer kis səqət 8 đa partejə uqьvđarь вulьnsa radeju arqьrь pirik'ickə ytkərelə. Вьnda tyвəndəge tөвəktərđən rapьrttar tьŋlanə: Berə, Miskə, Baltas, Sterle, Maqar, Tapunin, Blagaviṣşin, Dəvləkən, Murlman, Өfə, təвəktəre. Вьl rapьrttarqa partejə uqьvđarь вulьnsa tyвəndəge tөp məs'ələlər inergə tejeştər.

1—partejə uqьvđarь turahьndaqь Өlkə kəmitət dirktifьnьŋ ytəleve.

2—Uqьvđarqa əđerlek həm вьl məs'ələ turahьnda jalpь eştəreneŋ ojoştorolovь.

3—Partejə uqьv seltərđəren ojoştorov planь həm unьŋ вojomqa atqarьlьvь.

4—Partejə dirktiftarьna mөvafiq ravesta eştərđeŋ qajtanan qorolovь.

5—Uqьvđarqa totonov həm kampliktavajt itevdeŋ jomqaqtarь.

6—Seltərđərđen prapagandistar menən tə'min iteleve həm lar menən eş alьp вarьv.

7—Aktif uqьvđarь turahьnda.

8—Partejə uqьvđarьnьŋ satsejalizem tөđələşə kankrit вurьstarь həm вigerəktə iqen esen keraş məs'ələləre menən вajlənesə.

9—Yđək kəmitəttəŋ huŋqь plinum qararđarь nisek ejrənelələr.

10—Agьra — zaatixnik minimum.

Вөtə təвək kəmitət kylt prupttarь partejə uqьv seltərđərenen jetəkselərе həm pranagandisttarđь ьlьq'ьrьp kalliktif tьŋlavdar ojoşторorqa tejeştər.

Ө. K. KYLTPRUBЬ.

KISƏNEN TƏRTIBE TYBƏNDƏGESƏ

1—YK prppgruppa jetəksehe ip. Misjlinkanьŋ kereş hyđe	8 s. — 8 s 10 m.
2—Berə	8 s. 10 m. 8 s 20 m.
3—Miskə (Berə yzele asa)	8 s 20 m. 8 s 30 m.
4—Baltas (Berə yzele aşa)	8 s 30 m. 8 s 40 m.
5—Tapunin	8 s 40 m 8 s 50 m.
6—Blagaviṣşin	8 s 50 m. 9 s 00 m.
7—Nurimən	9 s 00 m. 9 s 10 m
8—Dəvləkən	9 s 10 m. 9 s 20 m.
9—Sterle	9 s 20 m. 9 s 30 m.
10—Maqar, Sterle yzele arqьrь)	9 s 30 m. 9 s 40 m.
11—I.p Misjlinkanьŋ huŋqь hyđe.	

„RADEJU TAVЬŞHЬĐ, GARMUN TELHEĐ"

Allaqьvat (Sterle təвəge) avьlьnda 1929—jьl yđ ara irekle halьm aqsahьnan 250 humqa radeju, kamsamuldar kesə menən 35 humqa вer garmun alьnqajnь. Ləkin ularđa xuzahьđlьq ravesta totonov arqahьnda ular vatьldь. Xəđer radeju tavьşhьđ, ə garmun telheđ вulьp qьđьl вoşmaq ettal artьna taşlanđьlar. N. JULDAŞLЬ.

BALTAS TƟBƏGE RADEJU EŞEN JULQA HALЬRQA TELƏMƏJ

Baltas təвəge kylamendə вarlьqь 36 radeju alqьs вar. Şularđьŋ kyвehe вөgөngə kendə ajьrьm cəstəre вulmav arqahьnda fajđalanьlmaj jatalar. Sajtək, Qəlmejər, Janaŋtaj, Tycəвaj səvittərendəge radejuđar fəqət вatarejđarь вulmav səвəple genə eşləmajensə uqьv ejenən şkaf вaşьnda jatalar.

Şul uq vaqьtta təвək kitap magazinьnda вatarjđar hatьlmajьnsa lafka şyrlegendə jəşəjđər. Təвək ojoşmalarьnьŋ вerehe lə radeju turahьnda həm unь julqa halьvđa uqlamajđar.

Avьldarđa вulqan radejuđarđьŋ eşləmaj jatьvđarь xalьqqa nasar tə'ĥir qalдьra.

Вьndaqь radejuđarđь teđə'ep tulьhь menən eşsən jalpьqa xeđmət itterev tə'min itelergə tejeş.

X. QIZƏTULLIN.

Radeju вar, tavьşь juq.

Jьlajьr orloq safxuzьnda radeju uzl (kesəjtep taratqьs) вulha la ojoşmalarьŋ uqa kyđ halmavđarь arqahьnda kyp vaqьttarđan вirle vatьlьp jata. X đer jalan eşe вetkəs eşselərđeŋ kyвehe kisen ejđə вulalar, ləkin radeju menən fajđalana almajđar. Radeju hər вer вarakqa inderelgən вulha la, tavьşь işetelgəne juq. həm uqa əhəmejət вirevsela juq. Jьlajьrđan inspiktьr kilep akьt jađьp kithə lə вetə eşe akt jađьv menən вettə, teđətterep julqa halьp jeвərev sarahьn kyrevşe вulmanь. Radeju sintьr вьl radeju uzьldь julqa halьvđa kiĥken sara kyrergə tejeş.

X. „JЬLAJЬRSKEJ"

Ridaktьr urьn вaĥarьs Z. KAJЬPKUL.

ŞAQŞA TAQTA JARЬV ZAVЬTЬ BELDERƏ

Şaqsa taqta jarьv zavьtь dəvlət 17 nse teđev trisenə, ə pristendəre 4—5 taqta zavьtьna вirelgənlektən Şaqşa taqta jarьv zavьtьnьŋ kantorь oşo jьldьn 15 nyjəвerenən yđ eştəren tuqtatть. Likvidkum oştorolda. Şuqa kyrə zavьtqa pritinrejələrə вulqan вөtə ojoşmalarqa həm xosusi keselərgə oşo jьldьŋ 15-XII tiklem Өfələ Juzuralliсqa вelderergə təqdim itelə.

1—1 LIKVIDKUN.

BELDEREV

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte ergəhendə yrətelevselər esen kiske (8 ajlьq) kurьstar asьldь. Ul kurьs 7 jьllьq məktəp вelemen вirəsək. Uqьvđar dikadaqa 6 tapqьr Puşkin uramь №103 jort—II вaĥqьs 1 nsesəvit məktəвendə kis 6 səqəttən ytkərelə.

Uqьrqa teləvse yrətelevselər 1931 jьldьn 25|XI nə tiklem Başsiktьn kadьrđar siktьrьna qariza вirələr həm eşləgən urьndarьnan nindəj urьnda eşləgənlektəre turahьnda sprafka kiltererge tejeştər.

BYBK Kadьrđar siktьrь mөdire: MANNANЬVA.

IKANUM INSTITUTQA UQЬVSЬLAR KƏRƏK

Samarđaqь ikanamicski institutteŋ, dikəвer naвьrьna Başqortostanqa 10 urьn вar.

Uqьrqa teləvselər Qusaanьktьn kadьrđar siktьrьna mөrəcəqət ihen. Kadьrđar siktrь.

Başqortostan avьl xuzalьqь institutьnьŋ 1 nse kurьsьnda

Uqьvđarđьŋ 16 nyjəвerđə вaşlanqanьn вelderep tyвəndəge intstitutqa qaвul itelgən iptəştərgə tiđ arala kilergə quşa

1) Aвrajьf Q. 2) Alimьf M. 3) Axmitьf Ş. 4) Bagautdinva S. 5) Bajmurzin B. 6) Bajmuratьf X. 7) Bəjmuxəmmətef Q. 8) Burkin A. 9) Valkuf P. 10) Qadelşin J. 11) Qəlimьf M. 12) Qajezьf M. 13) Qəlimxanьf Q. 14) Gardejef N. 15) Z'ranвajьf Z. 16) Iljasьf Q. 17) Iljasьf Z. 18) Iljasьf M. 19) Kapitanьf B. 20) Kirinka J. 21) Kucaief Q. 22) Zaxьf A. 23) Mataxьf F. 24) Niqmatullin R. 25) Nizamutdinьf Q. 26) Arief B. 27) Raxmatullin S. 28) Russkix M. 29) Rejskulьf S. 30) Səjetef Q. 31) Siddikuf A. 32) Sьjcuf N. 33) Təxfitullin A. 34) Usmanif B. 35) Fazlьf B. 36 Fajzullin B. 37) Fatxullin A. 38) Xədejef A. 39) Xəliqьf B. 40) Xөsəjnьf S. 41) Saiafьf 42) Şafikuf Q. 43) Şafiqulf F. 44) Curiluf A. 45) Janqurazьf J. 46) Jantimiruf B.

2—1 Dirikseja.

1931 jьl 25 nyjəвerđə Navasiвirskej qalahьnda „5 jьllьqtь—4 jьlda" zajьmьnьŋ вerense vьjpuskahьnьŋ 4 nse tirazь ɵinala. In dur oloş 5000 hum. Aвligatsejalarьn hatьp alьqьđ.

GTSK həm GK idarahь.

Tamaşa pritprejətəjələrenen Başqortostan idarahь

tyвəndəgə əşselərđe jetəştərev esen kurьstar ojoştora:

a) Agitatsejə—xudazstьva вrigadalarь.
в) Qursaq tejatrь.
v) Massavik—zatejniktar.

Kurьstar ike вylekle, jəqni вaşqort həm urьstar esen ajьrьm ajlekle itep ojoştorolalar. Kurьsqa 17 həm 25 jəşkə tiklem irđər həm qatьn—qьđđar alьnə. Qarizalar oşo jьldьn 25-XI tiklem qaвul itelələr.

Kurьsqa inev turahьndaqь məqlymətərđe tamaşa pritprejətəjələre idarahьnan (kyltura harajь) kən hajьn 11 đan 14 səqətkə həm 19 đan 21 səqətkə tiklem alьrqa mөmkin.

IDARA.

KINA GUĐЬN.

HARAJ HƏM KRIPS.

Dramma 10 nylektə. Kassə 4 tən asьq.

URAL KINAHЬNDA rimunt вarьv səвəple JABЬQ

KINA D. K. A.

Хризантема.

Sьjanstar 6.7—30, 9 həm 10—30 вaşlana

Kassa səqət 4 tən asьq.

BAŞQORT DƏVLƏT TEJATЬRЬ

„IEGN" KIRŞUN ƏĐƏRE

Xasi Buxarski tərzeməhe. Baş. Rizessur Məhədejef

21—22 nse nyjəвer. Ujьn səqət 8 đə вaşlana.

Yktaвer naşiskə tipagrafijəhe. Başglafllt vəkile № 716.

Bөtə donja palitardarь beregeged.

23 nyjəber 1931 jьl №254 (555)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) Başqortostan өlkə kəmitəte, B. Y. B. K. həm Başprafsəvit urgьnь

158 SINTNIRDAN QЬDЬL ABUZ

Өfө taqta jarьv zavьtь part kalliktife Cirnikulka avьlь „Pitiltika„ kalxuzьna 11 nyjəberdə yd aktif arьnan Ulanьf, Qəjumьf iptəşt rde jebərde.

Bьl brigada kin qatlam kalxuzsьlar jalpьhьna igen əderləv den əhəmejəten nьq anlattь. Bь qe tiklem ajьrьm kalxuzsьlar arahьnda bulqan „iŋ elek ydəmə, unan...xəkymatkə„ tigən qaraş qьrqa jemerelde. 17 nse nyjəberqə 158 sintnirdən qьdьl abuz ojoştorolop igen planь 100 pratsintqa tultьrьldь.

S. KARAM.

„IGEN ӨSӨN KӨRƏŞ—SATSEJALIZEM ӨSӨN KӨRƏŞ“!

HƏR ALDЬNQЬ KALXUZDAN KƏMENDƏ BER BYKSIR BRIGADAHЬ

„PAXAR“, „LININ“ ӨLGӨHӨN BӨTƏ KALXUZDAR QULLANЬRQA TEJEŞ

BӨTƏ KӨS, SЬJNFI DOŞMAN AGINTTARЬNA YDAR BIREP, PLANDЬŊ HUŊQЬ JARTЬHЬN TULTЬRЬV ӨSӨN KӨRƏŞKƏ

Aldaqьlardьŋ byksire jarđamь menən

BYKSIR—

„ABARUNA KӨNӨ“, „QЬDЬL YKTƏBER“ „ZAGART“ KALXUZDARЬN JENEVGƏ SЬQARDЬ

Byksir—igen əderləv planьn tultьrьvđa iŋ đur kytərges. Hər ber aldьnqь kalxuz kəmendə ber qojьroqta həjrəlevsene byksirqa alьrqa, ydenə tiŋləşterergə teješ.

Өlөtөbəge „Paxar“ kalxuzь yd planьn 122 pratsintqa tultьrьqas byksir brigadalarь sьqardь.

Ber brigada Bələbəj təbəge „Abaruna kөnө“ kalxuzьna kilde. Brigada kilgəndə avьl sovite planьn 18 pratsintqa qьna tultьrqan ine. Buksir 2 jarьm partizan, ber urta xəlle kalxuzsьnan eskəl tөđөnə. „Iŋ elek xөkymətkə“ luzьŋqьhь aćtьnda qьrqa rəveştə iškə igen zapasьn sьqarьv qujьla Transprt brigadahь ojoştorolđo.

„Qьđьl yktəber“ kalxuzьna kilgəs jarьm'ar jьjьlьsьnda avьl səvite prsidətele pravlinejə aqzahьnьŋ elekke kulaktar bulьvь faş itelə. Brigada ulardь xөkөmgə birevde qajđь.

Brigada eşlәngən jerđərdə igen əderləvđə qьrqa hьnьlьştar başlana. „Abaruna kөnө“ 11 pratsinttan 53 kə kytərđe. „Zagart“ kalxuzь planьn artьrьp tultьrđь.

„Paxar“ kalxuzьnьŋ təžribəhen bөtə aldьnqь kalxuzdarqa kyserergə, şturьm ajьnьŋ hunqь kөndəre qaldь, igen planьn tultьrьp sьqьvđь tulьhь menən tə'min itergə.

BUKSIR EŞLƏJ

KULAKTAR JANЬNAN FAŞ ITELƏ.

QARAQOŞ. Aldьnqь kalxuzdarđan byksir brigadalarь ojoştoroldo, qojoroqta həjrəlevsavьl sə itərenə, kalxuzdarqa jebərelələr.

Pasruika avьl səvite igen əđerlavđə iŋ qojoroq'a həjrələ. Ul yktəber ajь adaqtarьna tiklem yd mujьndamalarь bujьnsa plandь hər ber jortqa jetkermaj kilgən. Byksir brigadahь igen planьn tutьrьv esən bu qan saralarđь kyrđe. Xəđer yk hьnьlьş hicelə. Jamđarqa, haraj, balam aćtarьna kymeləən igen dər tabьla. Qatь zadanejanan qot'ap qalqan kulak xuzalьqtar faş itelələr.

„LININ“ KALXUZЬ 30 SINTNIR QARЬŞЬLAV PLANЬ BIRDE

MƏLƏVEZ. „Linin“ kalxuzь 910 sintnir igen əđerləv planьn 100 pratsintqa tultьrđь. kalxuzsьla şuqa өstəp 30 sintnir qa şьlav planь birđelər. Qarьşьlav planьn iŋ qьsqa vaqьt esendə tultьrьv esən udar eş bara.

„Linin“ kalxuzь igen fruntnda aldьnьq kyrhətkəve esən kyszmə qьđьl bajraq menən bylәklande, pramtavarđar bireldə.

ISEME BAR... BER EŞE JUQ

QONŞAQ. Janь meslim avьlь igen əđer'əvđə in qojroota həjrələ. Ə. ul plandь vaqьtьnan elek tultьrьvqa in elek başlap ҫьqqьrqajь. Oşo kөndə planьŋ nejbarь 17 prasintqa ytəgən Massьvьj aŋ'atьv eştəren alьp barьvsь juq. Kamsamul jəcəjkəhe eştə insejativa kyrhətmaj.

MANURЬF

STƏRLE, ЬRЬMBUR, BEDGƏ TIŊLƏŞHEN!

KAMSAMUL KOSӨ MENƏN 4335 SINTNIR

BƏLƏBƏJ. Pidtixnikum kamsamul kəllikt'fe səjəsi xuzalьq kampanejəhьnьŋ y kөrəv esən eşlek'ie kamsamu'dardan 91 keşelek brigadalar sьqardь.

Brigadalar 4 meŋ 335 sintnirđan 24 qьdьl abuzđar ejoş ordoiar. Şnlaj uq ular tarafьnan 170 sintnir jəşə sə, 651 sintnir bərəŋge əđerlənde, 57 tunna mal aźьqь silusiandь həm 18 meŋ 935 hum sərmajə tuplandь. Bь'arđan başqa kalxuzdarđь xuzalьq'lamьnan nьqьtьv turahьnda aŋ'atьvdar alьp barьldь həm ma d rđь nerləşterəv turahьnda kyp kenə saralar kyreldə.

Kamsamul kəllik'ifь Stərle, Ьrьmbur pidtixnikumdarьnьŋ kamsa kəlliktifţarьn yde menən tiŋləşergə saqьra.

Ş. QƏMƏR

TAPURIN PIDAGUGEJƏ TIXNIUMЬ

UЬQVSЬLARЬN JARЬŞQA SAQЬRABЬĐ

TAPURIN. A-X tixnikumь uqьvsьlarьnan 50 keşelek brigadalar sьqarьldь. Brigadalar 8 qьđьl abuz ojoştorđolar. 32 jam sitlus ederionelar həm 1250 hum'ьp „5 jьl sqtьŋ xal itkes 3 nsə jьlь“ zajьm tartьldь. Avьl jəş'ərə arahьnda kamsamul burьstarь turahьnda aŋlatьv alьp barьv hədəmtəhendə 107 avьl jəştərə kamsamulqa tartьldь. Şulaj uq 2 avьl sovite şifqa alьnьp, unda terle aŋlatьv, kyltura eşte e alьp barьla.

Bed a-x tixnikumь uqьvsьlar, Tapurin pidagugejə tixnikumь uqьvsьlarьnьŋ da kmpanejəqa aktif qatnaşьvqa saqьraьđ.

B.

MEJƏKƏ IGEN ƏDERLƏV PLANЬN TULTЬRDЬ

JAŊQЬDAQTAR PLANDЬ ӨDӨLƏR

ULARDЬ IŊ QЬĐQA VAQЬT ESENDƏ KALXUZDARQA TIGEĐLƏRGƏ

Ө—MEJƏKƏ (tilgramma) VKP(в) өlkə Kəmiteteь jetəkselege aćtьnda mejəkə təbəge 20 nsə nyjəbergə igen əđerləv planьn 100 prasintqa tultьrđь.

Kalxuzdar 115, jaŋqьđaqtar 85 prasintqa tultьrđьlar. Bөtə əđerləngən igendeŋ 75 prasintь qatь, 25 prasintь aźьq kylturalarь.

Qaraqoş təbəgene byksirđə kəsəjtəbeđ. Orloq fundь bulđьrьvqa əđerlek eşlənəq.

Rajkum—QЬLAZЬF. RIK—BAJRAŞЬF

Təbək Kalxuzsajuz—XANNANЬF, ӨK Vəkile—NAFIKЬF.

P. S. Kalxuzdarđьŋ planьn 115 prasintqa tultьrьv ele plandь tultьrьv tigən hyđ tygel. Kalxuzsьlarđьŋ ojoştorovь, başlap barьvь nigeđendə jaŋqьđaq xuzalьqtar đa kalxuzdarqa tigeđlənergə tejeş.

IDARA.

10 KӨNLӨK ŞTURЬMQA 13 GRUŽAVIK

100 ЬLAV MABILIZAVAJT ITELDE

„Sajuzxlip“ tьŋ Başqortostan kanturahьna

Heđđen 6 nsь həm 3 nsə numirlь urmendərgə tođ kilterevđə đur ədeklek turahьndaqь pocta gram menən „Başqortostan“ qa jahaqan mөrəзəqəregeđ bujьnsa „Başqortostan“ tarafьnan praktik saralar kyreldə. Tođ taşьvđaqь ədeklekte betərev esən 20—8 nsь nyjəberđərđə şturьm 10 kөnlegə ytkərelə. Bьnda 13 gruzavik, 100 ьla mabilizava itelde.

„BAŞQORTOSTAN“ IDARAHЬ.

QORMANAJ KALXUZЬNAN QƏZEJEFTƏRDE QЬVARQA! QATЬ ZADANEJƏ BIRERGƏ

Avarqazь. Qormanaj kalxuzьna 29 nsь jьldarqa tiklem tige zavьtь totop kilgən Qəzejef Əsrər, Qossamdar alьnqan.

Əsrər xəđer sikritar bulьp tora. Ul igen planьn bylgəndə igenle aqaj—enelərenə haldьrmaj qanat aćtьna alьp qaldь. Ə, ydenen 200 bottan artьq igene bar. Şuqa qaramaćtan nej barь 10 bot zadanejə təşkən. Ul eş bot arttьrьp halqan bulьp qьđьl taqtaq jađьldь.

Bьl kulaktarđь xəđerđən kalxuzdan qьvьp, qatь zadanejə hьlьrqa.

brqaj.

Kalxuzdarđь nьqьtьv lьrьşьna

„Alma—tav“ kalxuzьn

XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬVQA SARA KYRELHEN

BORAJ təbəge Qodaş avьl səvite „Alma tav“ kalxuzьnda ьbqa tiklem kesle xuzahьđ'bɵ bulьvь ө en idara sastaьa matьrь'qajьь Lkin, bьl jeteşhedlektər hamanda bөtөrөlgən juq. Oşo kөngə tiklem igendər huqьlьp bөtməgən, jeten kinderlər alьnmaj seretelgən, xisap eştəre de eь julqa halьnmaqan. Təbək kalxuz sajuzь xisapsь jьnərergə vəqəđə ithə lə, jeьərge ne juq, bьl jeteşhedlektərđe betərev esən sara kyrmaj.

Kalxuzdь xuzalьq jaqьnan nьqьtьvqa barьq ou maj qaravsьlarqa qьrqьv saralar kyrergə kərək.

BRIGADA.

Kalxuzdь xuzalьq

JAQЬNAN NЬQЬTЬV MENƏN, KALXUZLAŞЬV BAJRAQЬN JUQARЬ

MAQAR təbəge Maqar avьl səvitentə kalxuzdarđь xuzalьq aqьnan nьqьtьvqa taban jynələş alьndь. jaŋqьđaqtar kalxuzqa inlər.

Maqar, Ibьraj, Iđkəj avьldarьn da totoş kalxuzlaşьv bara. Ə, Jegən a ьlьnda kalxuzdь nьqьtьvqa iqt bar itelmaj, kalxuzlaşьvđa tyбən. Bьnda kalxuzlaşu 10 prasintqa da ytmaj.

SƏJEF—MAQAR.

Juqaltьlqan Igendər

Sinfьj doşman aginttarь-uŋ appartunistarđьn:

— Plan rejal tygel, igen unmaьь, igen əđerləv planьn tultьra almajьđ tip karkadil kyđ jəşe tygevđəren kyrə kiləbeđ. Lәkin tormoş, praktik eş ulardьŋ huqьrьlьqtarьn, quldа bulqan memkinlektərđən fajđalanьrqa tiəməvđəren haman asa kilə. Bьnьŋ miћaldarь tulьp jata. Beđ bьnь gəzit bittərendə lə kyrə kiləbeđ.

Bьna taqь ber miћal kiterəbeđ:

Tunqatar avьl səvite (Usalь təbəgendə) igen əđerləvđə iŋ artta, iŋ xurlьqlь rəveştə həjrəlep kilevse avьl savittərenen berehe. Undaqь parteja ojoşmahь, avьl səvite, kalxuz başьnda ultьrqan uŋ appartunistar:

—Plan beđgə đur birelgən, beđđen avьl səvitendə igen unmanь„ tip ilanьlar. Igen əđerləv planьn nyjəber başьna tiklem nej barь 5 pr. qa qьna ytəneləр.

Parteja təbək Kamitete bьl avьldaqь parteja jəcəjkəhenen igen əđerləv həm başqa mөhim xuzalьq kamanejalarьnьŋ barьşь turahьnda daklatьn tьŋlap, bьl eştərđe kəmsəlekte esən, parteja jəcəjkəhe borahьn tarattь, jəcəjkə sikritarь Qəpđejette partejanan sьqarđь həm avьl kapiratifь rəise bulьp eşləgən xəđə kapiratif hьđьqь bujьnsa maja toplavđь həđgənə esən sutqa bireldə. Avьl səvite rəise Əminьf Şakir, kalxuz rəise Sagitьitar đa sutqa bireldelər.

Nyjəber başьnda başlanqan şturьm hədəmtəhendə 15 nse nyjəbergə tiklem bьl avьlda xəđer jaqşь uq hьnьlьş jahalqanь kyrenə. Plan ytəleşe 18 prqa jette.

— Nej esen igen əđerləv işe başta ber đə barmaqanda, xəđer ьrьnьnan qudьqa qan?

Senki:

Tunqatarappartunistarь „elek dəvlətkə, unan hun ydebedgə“ tigən parteja luzьngьhьn: „Elek ydebedgə, unan hun xəkymətkə„ tigən kulak luzьngahь menən alьştьrqandar. Partinitelselek nasţranejəhenə birelep başta huqьp alьnqan igendərđen kyberək eleşen kalxuzsьlarqa eləşkəndər.

Barьlьq bulqan memkinselektərđən fajdalanmaqandar. Ula đь kyrergə tiəməgəndər. Şuqa kyrə, ajdar bujь əđerləngən igen plandьŋ biş pransintьnan da udmaqan. Kalxuzdьŋ 800 gіktar holoho ber nse qar teşkəngə tiklem urьlmaj qalqan.

Jetəkselek alььnqas, xəđer şul hololar urьlьp huqьla başlanьlar. Ььl holo başta Tunqatar appartunistarьna „jəşel, huqьv esən jaraqhьđ holo bulqan„ (Ə yđđəre ber eleşen maşina menə urđьrьp jəşerep qujqandar). Lәkin, xəđer hololarđьŋ kəmendə 50 pr. tь huqьv esen, orloqonьŋ 50 pr. tь dəvlətkə tapşьrьv esen jar qьь bulьp sьqa.

Bьl hololarđan tьş 40 giktar jerđen huqьlmaqan qara bojđajь ultьra. Bьnan kəmendə 300 bot igen alьrqa memkin. Bьna oşona kyrə lə, xəđer bьnda hьnьlьş kyrelə, şuqa kyrə xəđer avьldaqь jetəkselar: 20 nse nyjəbergə 35 pr. qa jetkerəbeđ, tejđər.

Ulardа tulь memkinlek bar. Şul uq xəlde beđ Palakol avьl səvitendə lə kyrəbeđ. Bьnda nyjəber başьna plandьŋ ytəleşe 19 pr. qьna ine. Bilərəl ojoşmahьnan kilgən buksir brigadahьnьŋ keşelәre 10 kөn eşləgəndən hun plandьŋ ytəleşe 38,5 pr qa kytəreldə. Bьnьn da səbəbe: memkinlektərđən fajđalana belməvđən kilep sьqa. Bьnda əle buksir brigadahьnan bьl avьlqa barьp eşləgən ip. Žukьitьn hyđđərenə kyrə, xatta giktarьna 50 şər bot igen birerdaj 10 nsь nyjəbergə tiklem urьlmaj ultьrqan 638 giktar igen (şular esendə bojđaj đa) bar. Ə avьl səvite həm urьndaqь vəkil unь vaqьtьnda urьp jьjьp alьp huqььrьvqa tejeşle iqtibar birməgəndər. Hədəmtə lə ulardьŋ ber ө eşə qojolop, maldan aşatьlьp, tapalьp betkən. Bьlar kalxuzdar da xeđmətte nasar ojoştorov, sdlişınanь nasar ytkərev, ejəhedlek anjə bulmahaanl rəveştə qortqosloq levđən kilep sьqqandar.

Şunьhь xarakterlь: Bьl ike avьlda eş kesə jeteşhedlektən zarlanalar. Lәkin buksir brigadahь barьp eşləj başlaqandan hun, tik Palakol avьlьnan qьna hər kөn eşkə 150 keşe sьqa başlanь. Mәsəle eş kesə bulmavđa tygel, bolkem ular đь tejeşensə ojoştora həm fajđalana belməvđə.

Bьna memkinlektər həm igen planьn tutьrьvđa fajđalanьrqa tejeş bulqan urьndar şular. Lәkin bьl avьldarda ul urьn appartunistar unь „kyrməgəndər“ fajđalana belməgəndər şunьŋ arqahь da şaqtaj igen alaf total bulьp betkən. Bьna bьndaj memkinlektərđe kyrergə, tabarqa, fajđalanьrqa, həm qortqosloqqa qьrqa sik qujarqa kərək.

Q. SIRAZITDINЬF.

Kalxuzdarđь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtavьđ

NURIMAN, MEJƏKƏ XƏBƏRSELƏRE JARЬŞTA ALDA BARALAR

ILIKTRIK YTKƏRELDE, KALXUZUDARNIK XEDMƏT DISSIPLINƏHE NЬQЬJ

NURIMAN, (tiligьramma). Kalxuzdarđь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьvđa eşləvse xəbərselər brigadahь „Qьđьl partizan“ kalxuzьnda uŋьşlь hədəmtə'ərgə ireşə.

Kyp kenə jьjьlьş, praizvudstьva kəŋəşmələre ytkərelde. Xəbərselər brigadanьŋ massьvьj eştəre hunьnda kalxuz ydeь udarnik tip iqlan itte, eş adilşinaqa kyserelde, mal tərbijəhe jaqşьrtьldь. Brigadanьŋ quşьvь bujьnsa svinarnikka iliktrik qujьldь, eşləvselərgə məxsy kejəmdər bireldə. Bьl oćtalarqa svinarniktь halьp betev esen tөnlə lə eşlərgə memkinlek astь.

Bөgөn brigada kərtələr taşьvqa suanutnik ojoştorđь. Xeđmət dissiplinəhe nьq qьna kytər ldə.

Dyrt numir stinə gəzite həm ber billytin sьqarьldь. Xəbərselər brigadahьnьŋ eşendə uqьtьvsьlar aktif qatnaşalar.

KAVALYVSKI

8 URЬNDA XƏBƏRSELƏR

UDARSЬ KALXUZSЬLAR SLYTE

MEJƏKƏ (tiligьramma) kalxuzdarđь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьv esən praktik eş başlandь. Nyjəberđeŋ 28 enə tiklem jarьş məs'ələhe bujьnsa 18 urьnda silkurđar, stinə gəzite xəbərselər həm udarsь kalxuzsьlarđьn kust slyttaren ytkərebeđ

„Başqortostan“ gəzite tarafьnan ojoştorolqan kyp tirazlь „Balşevik“ gəziteneŋ məxsys numirь sьqarьldь.

NURISLAMЬF „Kammuna“ brigadahь SӨLӘJMƏN.

Yktəber XV jьl ьqьna

Ilebeđđəge təp jalpь krəstejəndər kalxuzqa inev julьnda qьrqa hьnьlьş jahav menen unьŋ aŋ—belem dərəzəhen kytərevđə lə er jaŋь mitьdtar qullanlqa tejeş. Өlə qalahьnda həm təbək markəzdərendə kalxuzsьlar jorto halьnьv—bьna şul saralarđьŋ berehe. Başqortostan Ydək Bьşqarma Kəmitətenen 3 nse sintəber qararь bujьnsa aldaqь 1932 nse jьl esendə bьđđə 23 urьnda kalxuzsьlar jorto asьlьrqa tejeş. Şunьŋ esenən Өfəl bulьp Ydək kalxuzsьlar jorto 800 keşelek, qalqan ikəvhe 200 keşelek, təbəktəgeləđən esəvhe (Tapurin, Bl gaviššin həm Malavəzdəgelərə) 200 keşelek, qalqandarь 100 keşelek bulasaq.

Bьlar esen bөtəhe 5 miljun 826 meŋ hum aqsa kərək bulьp 70 pr. tь xəkymət bydzəte həm urьndaqь kapiratsejə, xuzalьq ojoşmalarь ta aćьna jebərelə. Tik 30 pr. tь qьna kalxuzsь həm jaŋqьđaq krəstejəndər əćtənə eşə. Bik kyp kalxuzdar ydđəreneŋ iađamdarьn vəqəđə ittelər inde.

K. AGIŞEF.

K-USUL, T-TRUJSKEJ, ΘFΘ. STƏRLE KYN ZAVЬTTARЬNЬŊ YKTƏBER UŊЬŞTARЬ ARTTAQЬLARDЬŊ JAŊЬ ŞARTTA JAŊЬSA EŞLƏJ BELMƏVDƏREN KYRHƏTƏ

IP. STALIN KYRHƏTKƏN ALTЬ ŞARTTЬ QULLANЬVQA KYSEVDE TIDLƏTEP,
JAŊЬ XUZALЬQ JЬLЬNA TAQЬ LA DURЬRAQ ΘLGƏŞEVDƏR MENƏN KILERGƏ!

YKTƏBERĐƏGE ΘLGƏŞEVĐƏRĐƏ NЬQЬTЬP QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHAVQA IREŞERGƏ

Ыktəber ajьnaş ortostan elvə dVə yre pridprejatejə ərenen ber ə əşendə şaqtaj dur elgəşevsən birle. Kyp kenə pridprejat jaər yktəber ajь planьn arttьrьp ytəbər. Məbələn: Estərle kyn zavьtь pragrammahьn 111,5 pr. ytəne. Θfə kyn zavьtь 119,8 pr. qa ytəp, 1926—27 jьl qь tuvardь jebar v xaqь menən iĥəplagəndə 135,6 pr. qa jetke rep pradukseja eşəp sьqardь.

Hedemtələ, başqortostandьn tep kyn zavьttarь 10 jьllьq biremde 105 pr. qa tultьrdьlar.

Şunьŋ menən bergə „Krasna Usul" Bьjala zavьtь (107,4 pr.) Tyвən Trujski sukna fabrige (107,4 pr.) Θfə ajaq kejeme fabrige (114,6 pr.)

Yktəber ajьnda eşləp sьqarьvda jaqşь kyr ətkestər birđelər. Qajьl ber pridprijatejələrđen ajьrьm sixtarьnda hьnьlьş ar balьq kyrenə. Məbələn: ΘFΘ DƏVLƏT MIXANIK ZAVЬTЬNЬŊ Sujьn qojov sixь planьn 134,1 pr. qa, baqьr eretev sixь 120,9 pr. qa; „Yktəber natiskahь" Tipagrafьahьnьn jьjnav sixь planьn 102,6 pr. ytəne.

Bьna alar, beđđen ber tərkəm pridprijatejələrebeđđeŋ eştərendə şaqtaj uq dur hьnьlьş jahaльvь kyrhətələr.

Əgər bьl aldьnqь pridprejatejal reveđđeŋ 10 ajlьq planьn ytavdaren abьp qarahaq tyвəndə ge kyreneşte kyrəbed:

Estərle kyn zavьtь 10 jьllьq planьn 120,1 pr. Θfə kyn vavь 101,7 pr. qa, tyвən Trujski sukna fabrigь 103,4 pr. qa. Θfə ajaq kejemdəre fabrige 106,2 pr. Θfə Dəvlət zavьtь Mixanik zavьtьnьn baqьr sixь 119,4 pr. qa Krasna—Usul zavьtьnьŋ Bimsk bьjala sixь 130 pr. qa ytəne.

Şunьŋ menən bergə beđ, kyp kenə pridperejateləđə esten əle nьq aqhap barqanьn, ularđьn eşlərendə his ber tərle lə hьnьlьş jahalmaqanьn kyrəbed.

Bьndai paridperejatejələr rətenə beđ berense navbatta „Krasna Klyc" qaqьđ fabrigьn (yktəber ajь planьn 40 pr. qa qьna ytəne). A'lbastьr zavьtь (50,8 p.) Qьđьl kirpes zavьtь (72,7 pr.) Blagavişşin zavьtь 65,4 pr. „Yktəber natiskahь" menən „Zinavьjьf bьjala zavьtьnda la əle eştər maqtarlьq tygel. Bьlarđьŋ berenehendə plan 95,2 pr. qa ikensehendə 98,7 pr. qa qьna ytalgən. Bьlarđala əle nьqlь hьnьlьş juq. Bьlarđьŋ səbəptəre namələ? nej əsən ber tərkəm zavьttarь plandarьn arttьrьp ytəgəndə, ikensələre xurlьjlь raveştə qojorqta hejrələər?

unlştarьn berense səbəbe, tyвəndəge jalpь prajьzvudstьva bьvьndarь menən, partejə, prafsajuz xuzalьq ojosmalarьnьn kankrit, apratif jetəkselek itevdəndə, ip. Stalin kyrhətkən janь ekanamitdarьn iđ revdə, hedemtələ bьl pridprejatejələrđə eşləp sьqarьv kytəred.

Ajьrьm eşsenen kenlek eşləp sьqarьv yktəberđə Estərle kyn zavьtь 110 pr. qa, tyвən Trujski Sukna fabrigьnda 105 pr. qa Teqev fabriqьnda 110 pr. qa həm ajaq kejemdəre fabrigьnda 122 pr. qa jette.

Bigerek tə tyвən Trujski fabrigь həm Krasna Usul bьjala zavьtь jaqşь ølgeлər birə.

Bьl pridprjatejələrđə eşselər kəliktife totaşь menən tejərlelek prajьzvdstьva prasissьn jaqşьrtьvda qatnaşa, şul unaj menən xedm ətteŋ intinsiflьqь urtasa 8—13 pr. qa kytərelgən. Şunьŋ menən bergə bьl pridprijatejələrđə tep eşseləđeŋ eş xaqь kytəregən.

Artta qalqan pidprejatejələr aldьnqьlarđan elgə alьp, ularđьŋ eş təzribələren, janь eş şattьrьn tulь raveştə qullanьvь menən yđđərendəge edeklektərđe beterep janь xuzalьq jьlьna dur elqəşevdər menən

Aldьnqь pridpreiatejələrđəge ilergə tejeştər.

MATUR STRUJ TIRƏ HENDƏ.

Şturьm. 10 kənləgə kətkən HƏDƏMTƏNE BIRMƏNE

2—3 ajdan birle Matur zavьtьndaqь eşselər əsən torlaqtar halьv eşe bara. Lakin bьl eştə bьqa tiklem karək tiklem eş imьь bulmьnь. Eştə udarsьlьq, atsejalizem jarьşь bik aqhap bardь.

Bьl eş'eŋ ьsьnlap uq şulaj yđ aqьmьna halьnьvьn iqtibarqa alьp, zavьt partejə kəliktife 10 nsь yktəberdən 20 nse yktəbergə tiklem 10 kənlək şturьm kenə iqlan itte. Bьl 10 kendə Matur zavьtь majđanьnda bulqan torlaqtar (baraktar) esselər əsən munsa, magazin, stalavaj həm başqa şunьŋ kevek karək jorttar eşlənep betərgə te'eş ine. Bьl udar 10 kənlək eştə ber aĭ hьnьlьş birde. Lekin jəniqətlənerlek tygel.

Brigadalar arahьnda kiŋ raeşvtə udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьnьŋ əhəmejəte həm pramfinplandь ytəv turahьnda aŋlatьv alьp barьldь. Bьnьn hedemtəhendə udar brigadalar ojoştorolđo həm brigadalar menən yđ ara jarьş dugьvьrđarь teđelde.

Məbələn: Tənjaq pasylkala Fidasejef, Jenekeef həm Şaripef brigadalarь 10 kənlekkə yđđəren udar ikl itep iqlan ittelər. Jenekejef aqaj brigadahь birelgən naratte 4 kən eçek 100 pr. tь menən ytəne. Şunьŋ kevek, Matur zavьtь teđəp betəvgə tiklem yđđəren berekterevselər kyp kenə handa buldьlar.

Şturьm ajьnьŋ kərəgensə hedemtə birə almavьna səbəp itep. tejə'eşkə karək tiklem teđəv matirjaldarь birelməv—taqtalar, byrənələr, bigerək tə qadaq jetməv həm başqalar bьl turala tenjaq Pasylka eşselərenen kəliktif merəzəqətəre buhla la, bьl merəzəqətkə tejeşle əhəmejət birelməv arqahьnda merəzəqət tikşerelməj—bojomqa atqarьlmaj.

Ikensenən: Əle hamanda xuzalьq ojoşmalarьnьŋ janь juldar bulьnsa janьsa eşləj belməvđəre Xuzalьq ojoşmalarьnьŋ yđ eştəre simatukka halьvđarь.

Məbələn: Tənjaq pasylka la, 400—500 ləgən esse eşləj. Bьlar ber stalavajđan aşajđar. Stalavajđa hər vaqьt sirat'ta torov, eş vaqь'ьn buşqa ərəm itev kevek jəmheđ kyreneştər betep jetkəne uq. Eş vaqьtьnda 1—2 səqət vaqь' sirada toralar. Unan stalavajđa pasuda jeteşməj. Pasudalarđьŋ jeteşheđ bulьvь yđe siratь tьvđьra. Ə bьltura la udar ken iqlan itkən xut zalьq ojoşmalarь ujlapta qaramadьr.

Θtənsenən: Brigadalarđьŋ yđ eştərendə julьassьlьq eştəren jaqşь quja almavđarь həm xedmət dissiplinejahe nasar qujьlьv. Şul arqa la brigadanan horavhьđ qajtьp kitevđər, betenləj qasep kitevselər kyp buldь. Esse kəsənen aqьlьvьna prafsajuz ojoşmalarь la qarь sik qujmajdar, şul jeteşhedlektər hьŋьnla iqlan itilgən udar 10 kənlek şturьm kenəndə; ken jaq pasylkalar eşlənep betərgə tejəşle. Munsa, kapiratif, stalavaj həm baraktar mejestər sьqarьv eştəre betməgəndər.

Şunьŋ kevek ken jaq pasylkalarđa betə torlaqtar eşlənep betərgə buhla la, bьlarđьŋ 50 pr. tь la betməne..

Bьl eşteŋ hamanda şulaj barьvь, eşselərgə jьlь məđə torlaq ləşlənep betə almav qurqьnьsьlьqьn tuđьra.

X. BAJNAZAR.

TIPAGRAFEJA

ARTTA BARЬVSЬ SIXTAR LITAGRAFEJA, MISƏT SIXTARЬNAN YRNƏK ALЬQЬD

„Yktəber natiskahь" tipagrafejəhe nyjəber ajь 5 kənlegendə plandь 95 pr. qa ytəne. Ikense 5 kenlektə timp taqь la kesəjtelep, kigerəktə misət sixь pramfinplan əsən kerəştə dur adьm jahanь.

Məbələn: Misət tsixь ikense 5 kenlek plandь 130,16 pr. ytəne litagrafejə tsixь la bьnan qalьşmaj. Ul planьn 106,33 pr. qa ytəne. Ə, rataseja tsixь bьl julda artta kara.

Unan maşina menən jьjnav tsixь planьn barь 86 pr. qul menən jьjnav sixь 74 pr. qa qьna ytəjđər. Bьlar plan ytəlməvgə tep səbəp itep şrif'arđьŋ jetkereven, unьŋ nasarlanьvьn alalar. Oşonoŋ əsən 16 nyjəberđə kam'amudir tarafьnan edeklektərđe qьrqa beterev julьnda əmə jahaldь. Həm 17 nse nyjəber kenə edeklektərđe beterevgə esse jalpьnьŋ mablizavajt itelьven saqьrьp stinə gəzite sьqarьldь.

Tipagrafejaneŋ betə sixtarьnda plan ytəlşen dejəm alqanda 100 pr. qa ytəlde.

Artta qalqan sixtar aldьnqьlar menən tiŋləşergə tejeştər.

KALABANЬF.

DƏVLƏT ZAVЬTЬ.

ALЬNQAN TIMR ƏĐƏKLƏKTƏ QAPLARLЬQ TYGEL

1—Dəvlət zavьtь 4 nse kvartalqa sьqqas qajьь ber sixtarda, eske memkinlekte fajdalanьp, jaqşь qьna alqa kithə lə, kyp sixtar hamanda ədəklək menən baralar.

Məbələn sujьn qojov sixь jajge ajđarđa ajqa 70 tunna sujьn eretev urьnьna 50—60 şar qьna tunna eretkə, hunqь ajđarđa 70 tunna urьnьna 75—90 tunna eretə. Yktəber ajьnda 70 tunna urьnьna 94 tunnaqa jaqьn jəqni 134 pr. sujьn eretelde. Bьnь əlbittə kesk jomьş tip bulmaj. Şul uq vaqьtta mixaniceski six hamanda plandь 60—70 pr. qa qьna ytəp kilə. Bьl sixtьŋ apparatь hamanda berolos iahal almaj.

Zavьtta praguldar həm abjektif səbəptər menən eşkə sьqmavsьlar kyp. Plan həm prisiş edebik artta bara. Xuzalьq ibəhenə hamanda kyselməgən bьl six zavьttьŋ qara taqtahьna inərgə tejeş.

T.

AB'JEKTIF SƏBƏPTƏR TYGEL Ə...EŞ MOXORIEDLEK

Θfə dipuhь sintəber ajьnьŋ planьn tulь kyləmdə ytmənə. Rimunttan sьqqa qa tejeş bulqan 9 paravьzdьŋ 4—he, almaşьnьrqa tejeşle bulqan 14 paravьz torbalarьnan 7—he almaşьndь.

Yktəber ajь partь jerevđərđen xəl itkes ajь. Bьl ajda dipu jəməqətselege plandьŋ sintəber qalđьqtarьn həm yktəber planьn tulьhьnsa ytəvgə hyđ birđ. Begengə eş hedemtələre yktəber bajramьna ber paravьz, 11 vagon birev menən bu qalqarьsьlav plandarь birelgən hyđđərđeŋ ytələsəgen kyrhətələr.

Ləkin eş bьnьŋ menən genə betməj. Plandь ytəv kerəşendə ajaq salьvь „Ab'jektif" səbəptər də kilep sьqьvsa bula. Beđđen dipula la şul uq xəl.

Irtənge səqət 7tulьvqa berense sminaqa guduk buldь. Mixanik Simunda, əđer bulqan stanuktar da guduk menən bergə eşkə başlanьlar. Qalqan stanuktar ergəhendə eşselər zakaz bujьnsa stanuktarьn qoralar.

Eş qьđa. Mantjor qьđьv-qьđьv zakaz taşьj. Zakazdar ber artьnan bere eşlənə, eş kynlle. Stanuktarđьŋ eş prassisьnda gevləp transmisej qьsqьlьp kitər tasьqan qajьştarđan toqьn six Simfunejəre, şarqьldap kelev, hьqьrьvь jьrlavdarьđь la yđ esenə ala ine.

—Iptəş Mizgin bьna oşo zakaz bujьnsa 4 danə salnik baldaqь jaharqa kərək.

Bula, təvge zakaz bьş minuttan betə başlanmьn. Ber səqət qьđьv eş hunьnda şьjьldal bьjьl daj dinamь tuqtaj. Jan—jaqtan hygenev tavьştarь işetelə.

—Kypkəme tuqьranь? belməjem.

Bьnьŋ menən nisek xuzalьq ibəveŋə kysəheŋ, nisek ejəheđlekte betərəheŋ, nisek Anderejьf, prikazьn ytəjheŋ.

—„Şturmasь eşselər şu'armьnьj Ularđь səptə əlam menən syləklərgə kərək. Səqət jarьm vaqьt ytevgə dinamь eşkə başlanь.

Mizgin, başьna „qьbtav". tip jađьlqan zakazdь eşləj. Ul bersalnik baldaqьn eşləp betevgə dinamь taqь tuqranь, Bьl julь aъvь jeđenə sьqьp, başьn helkə—helkə „nej tiklem tьrьşsaŋ juq bulmaj. Şturmь ajьnьŋ məs'ylijətle kəndərendə bьl eş eş tygel„ tip helənep betə enə sьstan zakaz ejəhe Fanin kilep, Mizgin paravuz hine betə. Eslənenme? tine.

—Min məs'yl dinamь totala uqraj. Avьrьj başlanьm inde. Nej eşlərgə? Mьnda tulь başbastaqlьq, ber kem ber—kemde belməj.

—Dərəь 21 stanukta kəmendə 40 keşe oşondaj məs'ylejətle ilsələr kerəşendə minutqa qьna la tygel səqətləp saftan sьqьp tora. Bьnda qajepleler bar bьlar appartunistar, sьjnfьj doşman batlьqtarь.

Ber nisə minuttar hyđ hunьnda dinamь eşkə başlanь. Dimunьŋ yđendə qojov sixь juq. Kəraŋle qojov nəmel te menən Θfə—Samar paravьz—rimunt zavьttarь tə'min itə Ular menən ikiđəm itep teđətelgən dugьvarđar bar.

911 nse numirlь paravьz sintəber ajьnda sьqarьrqa te eş bulha la ul yktəberđeŋ 15 nə keskə sьqtь. Θfə prz. hьla şul uq teten janьv taвalarьn başqa karaktərđe tota Dipu xuzalьq eşselərə dugьvьrđ rьn totop jerej birələr. „Bьna begen, bьna irtən birəbeđ" tiđər ular.

Eşselar:

—Heđđeŋ betə eşegeđ abjktif səbəptər ab'ьna jəjerələr, xəđer bulasaq, xəđer kilьsək tip betđe aldap eştən tuqratьhьqьđ, beđgə plandь tiđ tultьrьrqa kərək, tip javap birđelər.

Aвismьf (dipo başlьqь urьn baъarь) hər vaqьt „beđ plandь tultьra almajьbьđ" tip eşselərgə aft ritilь raveştə iqlan itə. Instrumint sixь medire Zinger, paravьz mastirь Marakьf vagun sixь medirđəre eşselər tarafьnan bulqan təqdimdəđə tormasqa atqarmaj. sukna aĥьna halьp qaldьralar, xuzalьq eşselərə tep massaran ajьrьlьp jəşəjđər, yđđərenen a p p a r t u n i z e m a v ь r ь v đ a r ь n, eşləp sьqarьvqa ajaq salьvđarьn „abjektif səbəptər kyləgəhenə jəşerep qaldьrьrqa tьrьşalar. Bьlarqa sara kyrelergə tejeş. Ləkin eşselər plandьŋ tulasaqьn qəməldə kyrhəttelər. 14 maşinist 1 nse nyjəberđən xuzalьq ibəvenə kysep eşləj başlanь, Dyrt mejeş sixь eşselərə yktəber jybələ enə 3 paravьz sьqarьrqa plandь tultьrьvqa yđđəren mablizavajt ittelər.

Ađaqta şunь əjtergə kərək: „abjektif səbəbtər ađьnda eş itep kilevse plan ytəleşenə kəmselek kiltervgə səbəbse bulьv sьlarqa ojoşqan kəs menən atpur birergə, javapqa tartьrьrqa kərək.

L. Qəlimьf

KYN HƏM TIRE ZAVЬTTARЬ PRAMFIN PLANDЬ YTƏVĐƏ ALDЬNQЬ SAFTA BARALAR

Θfə kyn həm tire eşləp sьqarьv zavьttarь hunqь 4 nse kvartal planьn ytəvđə qьrqa kerəş jahanьlar. Məbələn: kyn zavьtьnьŋ eşləp sьqarьv planь bujьnsa yktəberđə 65766 humlьq 5000 dana kyn eşləp sьqarьv zadanejəhь birelgəjne. Ular unь 89069 humlьq 5992 dana eşləp plandь 119,8 pr. qa ytənelər.

Tire iləv zavьtь la qalьşmaj. Ul 6 088 humlьq 12570 dana tire urьnьna 14039 dana tire eşləp sьqarьp plandь 111,45 pr. qa jetkerep ytəne.

Nyjəber ajьnьŋ berense 10 kenlegendə alьnqan timp təşməne. Kyn zavьtьna birelgən 16 6 dana zadanejə 1835 danagə jetkerelep plan 110,14 pr. qa ytəlde.

X. VƏLIT

OPIRATIF SVOTKA

YKTƏBER AJЬNDA BAŞQORTOSTAN ΘLKƏ SƏNƏQƏTENEŊ EŞE

(Başsavnarxuzdьŋ təvge məqlumattare bujьnsa)

Krasnausul bьjala zavьtь-107,4 pr.
Stərle kyn zavьtь —111,5 pr.
Θfə kyn zavьtь —119,8 pr.
Harьq tireheləv zavьtь-111,4 pr.
Ajaq kejeme fabrige—114,6 pr.
Tyвən, Trujьskьj sukna fabrige —107,4 pr.
„Yktəber Na'iskahь„ tipagrafe, jəhe xəref jьjьv sixь—102,6 pr.
Barlьq sixtarđь bergə alqanda —95,2 pr.
Θfə dəvlət zavьtь №1—sujьn qojov—134,1 pr.
baqьr qojov—120,9 pr.
Qьđьl kirpes zavьtь—72,7 pr.
Alibastьr zavьtь —50,8 pr.
Blagavişşin zavьtь —77,8 pr.
„Krasnьj Klyc„ qaqьđ fabrige —40 pr.
(fabrik makulatura juqlьqtan yktəber ađaqьnda eşləməne).
Zinavjьf bьjala zavьtь—98,7

ILIKTER STANSAHЬ PLANЬN 42 PR. QA QЬNA YTƏQƏN

Θfə ilikter stansahь nyjəber ajьnda inlgejə eşləp sьqarьv planьn barь 42 pr. qa qьna ytəne.

Plan bujьnsa 175 kilavat inirgejə eşləp sьqarьrqa tejeşle bulha la, eştə satsejalizem jarьş jomoşaq qujьlьv arqahьnda barь 73 men 750 kilavat inirgejə eşlənepsə qarьlqan.

Bьlar plan ytəlməvenə tep səbəp itep ber maşinanьŋ eşləməj ultьrьvьn alalar. Unь tedətev eşkə fajđalanьv sarahьn kyrməgəndər. Tiđ kəndə betə memkinlektərđe fajđalanьp plandь ytəvgə eşselərđe mablizavajt itergə, eşkə jaraqhьđ bulьp ultьrqan maşinanь eşkə indərev julьnda jьldam saralar kyrergə kərək.

H. Q.

TRAKTЬR ZAVЬTЬNDA JAŊЬ TRAKTЬRDAR

XARKЬF, 18. 15—nyjəberđə Traktьr zavьtьnьŋ mixanik-jьjnav sixьnan 16 traktьr alьndь. Nyjəberđeŋ 3 nse biş kənlegendə traktьr zavьtьnьn mixanik tsixьnan betəhe 75 traktьr sьqarьldь.

JƏŞELSƏ ƏDERLƏVDƏ QDDDV TIMPQA

EŞSELƏRDE JƏŞELSƏ MENƏN TƏ'MIN ITEV PLANЬN ӨDӨVSELƏR JAVAPQA

Jəşelsə əđerləv—tə'minətselər eşe TIP QARARQA SIK QUJARQA

„Bildələngən tə'minət fundtarъ eşselərgə jetkerev Narksnap həm patripkapiratseja urgьndarьnьn qьna tygel, вəlki prafsajuz həm partejənьn jerle ojoşmalarьnьŋ da вurьsь"
(Partejanьn УK qararь)

Parteja Уđək Kəmitətenen eş selər tə'minəten jaqşьrtьv turahьndaqь yktəвer plinumь qararь ənə şulaj. Ləkin вeđđeŋ jerle apparattar, undaqь parteja həm prafsajuz ojoşmalarь Уđək Kəmitətteŋ вьl qararьn ytəvdə kankrit saralar kyrđelərme? Вьl turala kin qatlam xeđmət ejələre arahьnda nindəj eştər alьp вarьldь?

Вьгa вьl horavđarqa turanan lura „ejje" tip javap bireleve avьr. Sənki urьndaqь kyp ojoşmalar (вigerək tə təвək ojoşmalarь) вьl eştə вətə urьndarda la вalşeviklek insejativhь kyrhətə almanьlar. Вьl turala вeđ вer təвəktə вik jaqşь insejativalar jaвalьvьn kyrhək, ikense вer təвəktərđə вətenləj eşteŋ kirehen kyrđek.

Həđemtələ: eşselər tə'minəten julqa halьvđa iŋ Уđək urьnđь alьp torqan jəşelsə əđerləv məs'ələhe вetonləj eđeləv aldьna kilep вaъtь.

Xəđer inde qьş ajđarьna kilep indek. Jəşelsə həm вaşqa terlə tamьr ađьqtarь вeđđə alləqasan əderlənəp вətkən вulьrqa tejeş ine. Вeđ unь şu'aj eşləj aldьqmь? Juq. Вeđ jəmhyrejət kyləmendə, yđəвeđgə tejeşle вulqan kartuf əđerləv planьn 31,1 pr. qa, jəşelsə əđerləv planьn nej вarь 28,9 pr. qa qьna ytəj aldьq. Plandьŋ qalqan jaqьn ytəv eşətelgən jəşels lər əđerləvgə torop qaldь. Urьndaqь parteja həm prafsajuz ojoşmalarьnьŋ вьl eşkə jeđ menən вorola almavđarь arqahьnda plan, jəşelsə həm tamьr ađьqtarьnь jaqşь sь,fatlь midgelendə ytələ almanь.

Dərəĕ jəmhyrejəttə yđ planđarьn 161,12 həm 266pr. qa ytəgən Qaltas, 238,8 həm 121,2 pr. qa ytəgən Q—Mejəkə həm 139,1—162 pr. qa ytəgən Prejut təвəktəre kevek вik alđьnqь təвəktərđə вar. Ləkin ular jəmhyrejət kyləmendə 4—5 kenə. Qalqan kypselek təвək 30 pr menən 40 arahьnda tora. Xat'a arala yđ planьn: 1,4 həm 6,6 pr. qa ytəvse Bajqь, 9,3 həm 2,4 pr qa ytəvse Qьrmьĕqalь həm 15,5—9,3 pr. qa ytəlgən Blagaviśsin təвəktəre lə juq tygel Qьĕqahь вьl fruntta əle вer tulь insejativa kyrhətə alqanьвьđ juq Urьndaqь parteja həm prafsajuz ojoşmalarь вьl eşte jalqьđ tə'minət ojosmalarьnьn qьna eşe, tip qaravđan sьqa alqandarь juq.

Jəşelsə əđerləv mehim frunt. Вeđ unь вalşeviktərsə ytəp sьqarqa tejeşleвeđ.

JETEN, KINDER ƏDERLƏV BAJA VAJ TIMPQA QUJЬLHЬN

Вьjьlqь satsejalistik tarmaq kalxuz, safxuzdar kөse menən genə lə tixnik—kylturalar sәsevđə ytkən jьlqa qaraqanda đur вoroloş jahaldь. Xəđer вeđđə 2 milejun jarьm giktar jeten səselgən. Вьl han вildəle вəlşeviktarđьŋ ikense jađьnda ireselgən unьştarđan hanala Вьjьlqь tixnik—kylturalarđь jьjnap alьv eşe lə ytkən jьlqa qaraqanda təp jetenselek təвəktərendə 20—30 kөn elek вettə. Ləkin, Başqortostan jeten, kinderde vaqьtьnan alda вətərə almanь. Jeten, kinder jьjnav 50 pr. qa qьna ytəlde. Ə inde eşləv, hьvqa вatьrьv, talqьv, jaqşь sьjrja əderləv eşe həm unь dəvlətkə tapşьrьv eşe taqь la nasar. Вьl eşteŋ tejeşensə alqa kitkəne juq. Вьl eştə əle qajhь вer urьndaqь ojoşmalar parteja həm səvit xəkymətenen qatь diriktivalarьn ytəməjđər. Kyp kenə kalxuz, safxuzdarđaqь jeten, kinderđər serep menləgən humdar jelgə osa. Tapurin təвəge „Ural" kalxuzь вьjьl səskən 6 gita jer tendən 40 jəkjeten, syse 2jək kinder aldь. Ləkin unь eşləməne, вaъьvđa qaldьrьp serette. Вьndaj fakьttar jьş qьna osorajđar. Kalxaz, safxuzdarđaqь, вigerək tə jeten, kinderđe kyp səвə torqan kalxuz, safxuzda talqьv вrigadalarьn jeterlek rəveştə ejrətməv, ular menən jetəkselek itnəv, xeđmətte dərəĕ ojoştorop, satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtь вətə kiŋlegenə quja вelməvđər вar.

Kəndən—kөn yĕep вarqan jaŋь faвriktar вeđđən sьjrja kөtə, ular вeđđeŋ alqa kyp kenə eş qu alar. Ə вeđ əle jeten, kinder əderləvđə sənəqətte sьjrja menən tə'min itevđə вik əkeren quđqalaвьđ. Başqortostanda jeten kөnjələhe tapşьrьv 1,2 pr. qa, ə sys planь 0,9 pr. qa, qьna tultьrьlqan. Вьna вьl kyreneştər вeđđeŋ tixnik—kylturalar əđerləvđə, sənəqətte sьjrja menən tə'min itev tə qəfev itelməĕlek əkeren quđqalьvьвьđđь həjləj. Вьl əđəkləktə tiđ arala вeterəv esən qьrqьv rəveştə kalxuzdar, safxuzdarđa jeten, kinder sьjrjalarьnan qьđьl aвuzdar ojoştorolop, dəvlətkə tapşьrьlьrqa tejeş.

JETEN KINDER KYLTURALRЬ NЬNDA JUQARЬ UŊЬŞЬNA IRŞERGƏ

Вeđđeŋ il iŋ ere avьl xuzalьqь вulьp əverelə. Safxuz, kalxuzđarđa orloq kylturahь eşləp sьqarьvđa qьna tygel, şul uq vaqьtta avьl xuzalьqь sьrjahь jetən, kinder kytturahь kevek məhim tarmaqta la təp urьndь aldь. Tik вьjьl qьna вətə SSSR đa satsejalizem tarmaqьnda səsev majđanь jeten kylturahь вujьnsa 34,2 pr. qa həm kinder вujьnsa 22 pr. qa attь. Вьl đur jeŋev, parteja həm xəkymətteŋ tixnik kylturalar fruntьnda la satsejalizem riknьstruksejəhe indereвđə đur hьnьlьşqa ireşeven həjləj.

Jeten həm kinderselek tarmaqь kalxuz safxuzdar nigeđendə jaŋьnan təđəv jeŋel indystere jəneŋ nьqь вazahьn вulđьra. Sənki вьl tarmaqtьŋ eşləp sьqarьlьv tarqalqan vaq kerəĕejən xuzalьqtarь qulьnda вulqan vaqьtta jeŋel sənəqətte sьjrьja menən tə'min itevđə əđəklək tьvđьra, yđeneŋ təşəv xaqьn kytərə ine.

Вeđ вьl tarmaqta la satsejalistik xuzalьqtьŋ jeŋeven kyrə вeđ. Ləkin, unьŋ menən genə eş вetməj, вeđ əle jeten həm kinderselek eşeneŋ juqarь unьşьna ireşə alqanьвьđ juq. Вeđ əle artta həjrələвeđ.

Sit ilgə qaraqanda jeten həm kinder kyltuгalarь uŋьşь вeđđə 2 3 mərtəвəgə tyвən. Girmanejəla вer giktar jerđən 7-10 sintnir Latvejə,Isturejə6 şar sintnir uŋьş alalar. Derəĕ вeđđeŋdə qajhь вer safxuz kalxuzdarьвьđ вьl tikləm uŋьş aldь. Tik undaj safxuz, kalxuzdar вeđđə ađ. Ular fəqət juqarь uŋьşqa вeđđeŋ ireşə alьvьвьđ turahьnda yrnək kenə вula alalar əle.

Вeđ jeten həm kinder kylturalarьnьŋ juqarь uŋaşьna ireşergə tejeşвeđ. Tixnika jəhətenən kapital ıđəren qьvьp jetev, uđьp kitev hər tarmaqta la alьp вarьlьrqa tejeş. Вьqь hər вer safxuz hər вer kalxuz qьĕqa vaqьt qujarqa qьrqьv kərəşkə taşlanьrqa tejeş. Xəđer tik вeđgenə tik satsejajizem xuzalьqь qьna qьĕqa vaqьt esendə kyrelməgən jeŋevdərgə ireşə alьvьn prakиka la kyrđek.

15 nse nyjəвergə sundko

KARTUF 31,1 PR., JƏŞELSƏ28.9PR.

JEŞELSƏ HƏM KARTUF ƏDERLƏVDƏ ALDAQЬLARQA TINLƏŞERGƏ

TƏВƏKTƏR	Kartuf əđerləv planьnь ytəleş %ь	Jəşelsə əđerləv planьnь ytələşe %ь
Qonşaq	—	—
Arqajaş	86.6	17.3
Bilaqataj	4,6	7,6
Məsetle	186,5	—
Qьjqь	23,0	14,7
Davan	93,0	45,0
Usalь	7,0	—
Əbjəlil	—	—
Bilarət	0,5	2,5
Bajmaq	31,4	2,6
Xajbulla	53,8	51,8
Berjən	—	—
Jəlajьr	23,2	92,0
Zьjansura	41,2	16.6
Mьraq	11.9	36.5
Tur	9,3	20.0
Maqar	8,2	66.0
Krasna—Usul	15,0	14.0
Məlavez	0,9	17.5
Qaraqoş	1,6	20.0
Storle	1,6	14,8
Avьrqazь	2.2	—
Baqalь	0,9	12.1
Saqmaqoş	6.7	26.9
Byzdək	94,4	30.6
Tujmazь	77,8	34,5
Dəvlakan	114,3	74,4
Baləвəj	107,8	44.4
Biş—ьylək	9,7	26.0
Prejut	139,1	162.0
Mejəkə	238,8	121,2
Dyrt—əjlə	69.0	92,0
Krasna—Kamski	84,9	4.1
Jaŋь—avьl	156,9	17.2
Qaltas	161,3	266,0
Boraj	65,9	206.0
Baltas	17,6	60.0
Aĕqьn	38.0	25.0
Bajqь	0.4	6,6
Mişkə	23,2	29,6
Вərə	45.6	7.8
Tapurin	24,5	123.3
Şişmə	57,6	16.9
Qьrmьĕqalь	9.3	2.1
Arxangil	23,3	16,0
Nuriman	25,1	12,1
Blagaviśsin	15,5	9.3
Өfə	53,1	43,3
BARLЬQЬ:	31,1	28,9

40 JӨK JETEN, 2 JӨK KINDER BAĔЬVĐA SEREP QALDЬ

TAPURIN təвəge „Ural" kalxuzьnьŋ вьjьlqь 6 giktar səskən jeŋene şul tiklem jaqşь ođon вulьp yĕte, вьndaj uŋьş вьqa tiklem вulqanьla juq ine Tik idarənьŋ ejəheđlege, kulak jьrьn jьrlavь arqahьnda 40 jək jeten jəl qop alьnqas вaĕьvđa serene. Şulaj uq ytkən jьldan qalqan 2 jək kinderđe jьrьp quiqan urьnda ala almaj jerđə qaldьrđьlar. Вьl eş aşьqьs tik şerelhьn, qajeplelər xəkemgə tartьlhьn. „URALSЬ"

Өfə

KARTUF TƏLƏF BULA

Qalaqa alьnqan kartuftьŋ вer nisə men вot puşta jorto padvalьna halьnqajnь. Unьŋ kyp eleşe вetenləj eştən sьqьp вara. Şular menən вergə yk tultьrьp qujьlqan taralar (qapsьqtar) đa serej.

Xəđer inde serevđən qotqarьp qalьv esən kartuftь kem teləhə şuqa вot hum 12 tin menən hatьrqa вaşlanьlqan esən əşselər təmiustь əđerləngən kartaftь ərəm itevse, xəkymət вajlьqьn jelgə jeвərevse hьqьlmahьđ apparattь, undaqь jenəjət ejələren вətə qala jəməqətselege aldьnda javapqa tarttьrьlьrqa tejeşle. „XƏBƏRSE"

Oşo kəndə Qlavlinkun tarafьnan saqьrьlqan fən-tixnik xeđmət kərđərđeŋ вətə sajuz kənəşməhendə вьl julda praktik saralar kyreləsək. Ul saralarđь kiləsəktə вətə jeŋgə jəjep jeвərev, qəmali rəveştə tormoşqa atqarьvđa hər вer kalxuz, safxuz вьвn eşkə вaşlarqa tejeş. S.

2 nse sisejə 2 nse qinvarqa kisek terelde.

Başqortostan yđək вaşqarma kəmitətenen 2 nse sisejəhen saqьrьv 20 nse dikəвerđən 2 nse qinьvarqa kisekterelə.

BӨK NENŊ MAJ PLINUMЬ TARAFЬNAN MILLI MƏS.ƏLƏ BUJЬNSA SЬQARЬLQAN QARARĐЬŊ YTƏLEVĐƏREN TIKŞEREV BAŞLANDЬ.

Başqortostan Уđək Başnarma Kəmitətenen 2 nse sisejəhe saqьrьlьv ajqanь BУBK neŋ ojoştorov вylege Başqortostan səvittərenen 8 nse sjьzь həm partejənьŋ Başqortostan Өlkə Kəmitətenen maj plinumь tarafьnan milli məs'ələ вujьnsa sьqarьlqan qarardarđьŋ ytəlevđərən tikşerevđe ytkərə.

Tyвəndə kyrhətelqən iptəştər oşo ycirizdinejələrde tikşerevgə вer totqarhьđ kereşep, tikşerev həđemtələren 10 nsь dikəвergə ojoştorov вylegenə tapşьrьrqa tejeştər.

1—BRIGADA.

1) Baş. Maqarif X.K. 3—4 uqьv jor-tъ Musajьf KamVUZ
2) RKI x.k. Kajьpkulьf „Başqortostan„g.
3) Başqort telen вojomqa aşьrьv Kəmmisejəhe simunьf „Kr. Başkirejə" gəzite.

2—NSE BRIGADA.

1)BaşnarkamsnapMysixin Başnarkamzdraf
2)Başsajuz Kildejarьva B.У.B.K.
3) S.R.K. Qaввasьf B.У.B.K. aqzahь

3—BRIGADA.

1) Narkamzim Qalkin B.У.B.K. aqzahe
2) Başkalxuzsajuz Bajazitьf „Başqortostan" g.
3) Skatavudtris Bikвulatьf „Kammuna"ga Qaвitьf Jaŋь əlep kəmitəte

4 Brigada.

1) Juz—Ural—Lislşme qulьf BУBK a.q.
2) Başsavnarxuz Muratьf „Kammuna"gə.
3) Lissnaвьjt Qəmə ref "Kammuna"gə. Qytem RKI x.k.

5—Brigada.

1) Başnarkamfin Cirnəvskej BУBK a.q.
2) Başnarkamtrud Fəjəjmanet Vrac. Tazetdinьf „Baş- tan„gə

6—Brigada.

1) Başnarkamzdraf Tevəlвajьf BУBK a.q.
2) Mananьva —"—
3) Narkamsaniz Mansurьf RKI x.k.
4) Kapinsajuz Usmanьva„Baş tan"gə.

7—Brigada.

1) Tipagratejə Bajnazarьf Narkamsaniz.
2) N 1—13 taqta jarьv Zavatь Işmajьf VKP(в) ӨK Siraj „Baş- tan" g Qaввasьf —"—

8—Brigada.

1) Başzilsajuz Sьrьlвajьf BУBK a.q.
2) Qurzilsajuz Bajьmьf BNII.
3) Qala səvite həm Qarkamxuz Qalimьf „Baş tan" g.

ΓЬKƏRMƏ: teđmələ вerense torqan iptəştər вrigadirđar вulalar.

Urьndarđa ycirizdinejələrđe tikşerev eşen BУBK aqzalarь. rajвaşqarmalar menən вergə вrigadalar ojoştorop, ytkərələr.

Өlkə həm təвək gəzittərtneŋ ridaksejalarь milli məs'ələ urahьndaqь diriktiftərde tikşe ev julьnda massavьj eşte jəjep jeвərergə tejeştər.

Başqortostan Уđək Başqarma Kəmitəte aqzalarь -Musajьf, Xəsənef həm Cirnavskej iptəştər вrigada matirejaldarьnьn jomqaqtarьn sьqarьp, BУBK ergəhendəge tikşerev ştaвьn tapşьralar.

BAŞQORTOSTAN УĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTENEN OJOŞTOROV BYLGE

KAMSAMULDAR TRAKTЬR AKSEJƏHEN TARATЬQЬĐ

MƏSKƏV, 17. BURSAKUF P. həm MINURЬF maşina traktьr stansalarьnьŋ kamsamul ojoşmalarь Traktьrsintьrqa V.L.K.S M aqzalarь aralarьnda traktьr aksejalarьn taratьv turahьnda təqdim. inderđelər. Ular Traktьrsintьrqa 20 miljun humlьq kamsamul fundь teđəvđe təqdim ittelər. Traktьrsintьr BURSAKUF həm MINURЬF kamsamul ojoşmalarьnьŋ təqtimdəren maqtanь həm V.L.K.S.M. Уđək Kəmitətenən traktьr aksejalarьn taratьv esən maxsys kampanejə ojoştorovđь horanь.

Paj aqsahь jьjnav 51 PR. QA QЬNA УTƏLGƏN

Jelem qaran səvite silpahьna plan вujьnsa 25000 hum paj aqsahь jьjnarqa quşьlqan вulsa la oşo kөngə tiklem ul вarь 51,7 pr. qьna jьjnalqan.

Avanьs, fьkьlattarь jьjnav eşe lə siktən tьş nasar вara. Vьznus aqsahь III—nsə kvartalda2895 humjьjьlьrqatejeş вulhala oşo kөngə tiklem вer tində jьnalmaqan.

Jelem qaran səvite maja tuplav planьn ytəvđə yđen javaplь hanamaj

BED

Вьnda la eş nasar

Əвjəlil təвəge Əlmexəmət səvitendə maja tuplav eşe siktən tьş nasar.

Вətəhe avьl səvite dəvmələndə 16848 hum aqsa jьjьlьrqa tejeş вulhala tik 9057 hum qьna jьjnalqan. 10,000 hum вirəsək вurьstar вarь 6267 jьjnalqan.

Вьl avьl səvite maja tuplav eşenə appartunistars narьq вirə həm uqa massanь maвilizavajt itev julьnda aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj.

„IKS"

Taşвulat maja tuplav Fruntьnda đur jomoşaqlьq kyrhətə

Əвjəlil təвəge Taşвulat avьl səvite maja tuplavđa oşo kөngə tiklem kiĕken вololoş jahaqanь juq.

Məĕələn: Kulaktarqa təşkən qatь zadanejanь vaqьtьnda tylətev tөugələndə həm ularqa sinьfьj hь ьqtan eş kyrevđə siktən tьş jomoşaqlьq kyrhətə.

Təвək vəkile tarafьnan kamsamuldar druzinahь teđələp, вьlarđь jetəkselek itev avьl səvitenə jəkmətelhələ, avьl səvite вьl julda yđ вurьsьn ytəməj oşo arqala maja tuplav eşendə вьl avьl səvite təвək dəvmələndə iŋ qojoroqta həjrəlevselərđeŋ вerehe вulьp hanala вьl avьl səvite xurlьqlь rəveştə artta вarьvđan qotolov j u l ь n d a jьldam saralar kyrergə tejeş.

QARAQAJЬF.

Səvittər ilendə

Вətə sajuz xeđmət kəŋəşməhendə

MƏSKƏV, 18. Вətə sajuz xeđmət kəŋəşməhendə SSŞR V. S. N. X. hьn vekile ip. Grunavьskej kəvəşməgə qatnaşьvsьlarđь jaqь kaldugьvьrđarđь teđəv kampanejəheneŋ niged məs,ələlər menən tanьştьrđь. Вьjьlqь kaldugьvьr kampanejəheneŋ nigeđendə ip. Stalindьn 6 kyrвətməhen вojomqa atqarьv ,jatьrqa tejeş. Xuzalьq həm prafsjuz urgьndarь kaldugьvьr kampanejəhendə xeđmətte ojoştorov, ejəheđlekte вeterəv, eş şarttarьn jaŋьsa qorov məs'ələlərenə jeđ menən ələndererga tejeştər. Kaldugьvьr kampanejəhendə dugьvьr teđəvđe ike jaqtьn đa вurьstarьna ajьrьvsa iqtiвar вirelergə tejeş.

Iptəş Grunaveskej yđeneŋ dəklatьnda kaldugьvьrđьŋ nigeđen halьnьrqa tejeşle вətə təp maşintarđь qьlьqhьrlap ytərgə Вьjьlqь kaldugьvьr kampanejəhendə eş xaqьnьŋ rejalnььn kytərev, eşselərđeŋ torlaq, kyltura-tormoş şarttarьn jaqşьrtьv saralarь yđək urьn alьrqa tejeştər. Kaldugьvьr đa pridprejatejə tejələrđən torlaq teđəleşə вujьnsa teđəlgən ptandarьnьŋ alьq sruktarь kyrhətelhen.

32NSE JЬL BAŞЬNA EŞSELƏR ARAHЬNDA QЬNADANLЬQТЬ TAMAM BƟTƟRƟRGƏ.

EŞTE KANKRIT NIGEDGƏ HALЬRQA.

EŞSELƏRĐEN NAĐANLЬQЬN BƟTƟRƟVDƏ BAJMAQ ARTTA HƟJRƏLƏ

Bajmaq tenage eşse teəək au lьvqa, həm şulaj uq aq'ь kes-tərə kyp kulьvqa qarəmaqtan kyltura jaqьnan beteniəj artta qalьp jəşəj.

Səjəsi aqartьv eş'ərə qədət-tən tьş aqьaj. Avьlda jəđđən artьq nađandar bar. Ularđьŋ na-đanlьqtarьn beterevđə sara ky-relməj Məktəpkə rimunt jahalьp betməgən. Jьlьq utьn əđerlən-məgən. Balalar 100 pr. tь menən məktəp seltərenə ьlьqtьrьlma-qan. Bьl turala avьl səvite his ber iqtibar itməgən.

Ikeле ojoşmalar tьnьslьqta jə-şəjđər Asa—avьjaxim ojoşmahь 200 hum aqsahь menən qajđa-lьr juqalqan. Avьlda 30 dan artьq kamsamuldar bar. Ləkin ular esev, ł'ərev, hьqьşьvđan başqanь belməjđər.

Qatьn, qьđđar ojoştorolma-qandar, ular tarqav xəldə jəşəj-dər. Bergenə diligatkalarьla juq.

Qьđьv kampanejələrđь esev kampanejəhenə ajlandergən avьl səvite tejeşle urьndar qarşьhьnda jəvap birhen.

Kamsamul eştərenən rajkamul ьəp alьv menən bergə esev, menən şeqellangən xuzalьq te-də eşen onotqan kamsamuldar-qa xurlьq damqahь baђьrqa te-jeş.

Səjəsi aqartьv eşen julqa hə-lьv menən qatьn—qьđđar aktif-lьqtarьn kytərьp, nađanlьqtь be-terevđə aşьqьs ravesta eşke baş-lanьrьn.

A. K.

TƟP MILLƏT XALЬQTARЬ ARAHЬNDA JETƏKSELEK EŞE ƟTƟNLƏJ NASAR

Mutur zavьtь ergəhendəge F. Z. U. məktəbe uqьvsьlarь-nьŋ 50 pr. tь başqort həm ta-tarđarđan to ha la, ular arahьn-da ber genə ta maqtan da jetə-selek eşe alьp barьlmaj. Şunьŋ esen başqort, tatar uqьvsьlarь jəməqət eşendə lə bik az urьn alap toralar.

Ularđьŋ kyltura jaqtarьn ky-tərev estəre lə onotola bara. Unda eşselər arahьnda ojoşto-rolqan dram-muzika həm başqa tynərəktərđəge eştər betəhe l-urьstar tarafьnan qьna alьp ba-rьlalar. Yktəberđeŋ 14 jьllьq bajramьna qaratьlьp ytkərelgən kiđələ lə başqort, tatarđarđьn ber tөr'ələ qatnaşlьqtarь bulmanь. Ularđan xəbərselər tynərəktərje ojoştorov turahьnda ujlap qarav-sьla juq.

Qəmymən alqanda, məktəp ojoşmalarь bьl eşkə tejeşle na-rьq qujьp jetkermajđər.

—His kisekməħtən iŋ başlap məktəptəge başqort həm tatar uqьvsьlarьnan xəbərselər ъriga dahь ojoştorolorqa' ular arahьn-da kyltura səjəsi eştərđe kөtəj-tergə, jetəkselek esen jaŋьrtьr-qa kərək.

I. LOQMANЬF.

KYLT ŞTAPTЬŊ ISEME BAR, YĐE JUQ.

Şişmə tenəge şul uq avьlda 16—50 jəşkə tiklem bulqan olotar arahьnda 200 ləp uqьj—jađa belməvselər bar. Jaŋь əlep-kə uqьj—jađa belməvselərđen xisabь alьnmaqan. Avьl səvite janьndaqь aktivlar da jaŋь əlep-kə belməjđər. Jaŋь əlep menən sьqarьlqan stinə gəziten həm ølkə gəzittərđe uqьmajđar.

Sintərei ajьnda uq avьl səvi-te ergəhendə 10 keşenən kylt-ştap ojoştorolop, kyltştapqa lik-punkttar esen uqьtьvsьlar əđerləv kurьstarь ytkərev jək-mətelde həm partejə şulaj uq kamsamul jəcəjkələrenən kurьs-ta uqavqa keşelər bildələngəj-ne. Ləkin kyltştap əle bulha-kurьs ytkərev eşenə başlaqanь juq. Unь tikşerevselə juq.

Başqa avьl səvittərendə na-đanlьq beterev eştəre kyptən başlandь, ə, Şişmə avьlь kyltu-ra tedələşe turahьndaqь parte-jə həm xөkymət diriktifьarьn tormoşqa aşьrьvqa balqьn qa-ravь aqahьnda arta qaldь. Şiş-mə avьl səvite his kisekməħ-tən kyltştaptь eşkə quşьrqa, nađanlьq beterevđə aşьqьs s ralar kyrergə tejeş.

M.

Partejə həm xөkymət qararđarьn tormoşqa aşьravьđ

Krasna—Usul tenəge Jelem-Qaran səvite dəvmələndəge uqьtьvsьlar, səvit dəvmələndə-ge barlьq—1100 uqьj—jađa bel-məvselərđen nađanlьqtarьn be-tərevđe yđ eђtorenə alьp satse-jalizem jarьşь həm udarsьlьq menən 10 nsь nyjəberđən eşkə başlanьlar. 1 nse qьnvarđan aşь-lasaq II nse baђqьs məktəptər-gə uqьvsьlar əđerləv kurьstarь la ojoştorola. Tik kiske uqьv-đar esen lampь, kərəsin kevek nəmələr bulmav, tejeşle ojoşma-larđьŋ bьl nəmələrđe buldьrьv-qa ələ lə halqьn qaravđarь eş-kə qamasavlьq itə.

Yktəberđeŋ 14 jьllьq bajram kөnө aqanlь Jelma—Qaran I—nse baђqьs məktəp uqьvsьlarь ata—əsələrenen kiŋ jьjьlьşь ul-qarьlьp, unda VKP(в) Yđək Kə-mitətenen qararь aŋlatьldь həm kisə qujьldь.

Məktəpte palitixniklaştьrьv, məktəptə eş bylmələre buldь-rьvđьŋ əhəmijəten aŋlaqas, ata—əsələr məktəpkə 345 hum aqsalata həm natura menən bik kyp jarđam itelər.

Jalpьnь məktəp tirəhenə ojos-torov arqahьnda məktəpten matdi jaqьn kytərevgə bik kyp jarđam iteide.

„RIVM R"

Uqьtьvsь eşen taşlap qastь, məktəp eşləməj.

Ɵfə 1—3—2—13 aqas zavь-tь eşselərə arahьnda nađandar-đь uqьtьv eşe ələgə tiklem baş-lanqanь juq. Zafkum nađandar-đь uqьtьv esen kiske məktəp asьv sarahьna kereşte. Eşselər arahьndaqь nađandarđьŋ hanь alьnьp barьhь 150 keşe xisapla-na. Xəđer məs'ələ barь uqьtьv-sь tabьvda tora. Qala maqarif bylegenən ber uqьtьvsь kilep nađandarđьŋ isemlegen alьp kittelə juqaldь. Xəđer isemlek-tə juq. uqьtьvsьla juq. Unьŋ na-đandarđьŋ isemlegen alьp kit-venə ber nisə adnalar ytep kit-te. Eşselər uqь qa uqьtьvsь ke-tələr. Qala maqarif bylege eşse-lər arahьndaqь nađanlьqtь be-terevgə qьrqьv sara kyrhen. Tiđ arala uqьtьvsь jeberhen.

X, VƏLID.

TEJATЬR-MUZIKA FRUNTЬNDA

„QOĐQONDAR OJAHЬNDA"

Əђərđeŋ jekmətkehendə ike lagir, ike sьjnьftьŋ ber berehe-nə qapma qarşь bulqan kerəş mamintтarь gəvđələnə. Ber jaq-ta avьr tormoştoŋ ə chen ta-tьqan Usman, Nasrьj qarttar həm Sьjfi kerəşten serenə te-şenə başlaqan Maxmyt həm uniŋ jaqьn iptəştəre şaxtjurđar ikense jaqta eşselər sьjnьfьnьŋ kyđen tomalarqa, sьjfi kerəşte ььvarqa mataşьvsь aqsa esen jəşəvse pravakatьr budlsik. Sadьrьj, disəntik Qaraj, Estiger Silivamьf diriktьr Karl Pitrovic həm kapitalistar „vəkile" x de-rəttər torlar. Əђər yđeneŋ esen-də ana şul ike sьjnьftьŋ kerə-şen gəvđələnderə.

Əђər bydele dəverđeŋ kerəş tarixьn esenə alьvьlatar eşselər arahьnda kapitalqa qarşь kerəş ьtьnьŋ qanьna başlavьn gəvđə-lənderev menən qьjbatlь urьn tota. Ləkin bed ələ bьl miđgel-də tatar eşselərə arahьnan riva-lytsejə jetəkselərə, rivalytsejən figuralarđьŋ afarmit itelgən tep-lə ber jul ala alqanьn kyrməj-bed. Bьl tabiqi ber xəl. Sөnki yktəbergə tiklem bed kerəş ta-rixьnda tatarđar arahьnan sьq-qan balşeviktarđe oşoratqanь-bьđ juq. Şunьŋ esendə şaxte-jurđar arahьnda (yktəbergə tik-lem dəverđe aŋlarqa M.T.) oloş-qan ber xəldə kerəş alьp barьv-sьlarьn tarь jomoşaq.

Məxmyt yđen şaxъь xuzalarь həm ularđьŋ jalsьlarь aldьnda ekən tota. Yđendə ajьrьm ber kes bidə, başqalar aldьnda yđen jurqaltьp qaldьrьrlьq xosusejəte kyrenməj.

Ə Fəxereje, Fəxereje esen bьl qьn tartьş Qarajđeŋ Fəxerejəne aldarqa plan qorovь, bьl plan-dьŋ Məxmyt tarafьnan juqqa sьqarьlьvь Qaraj menən Məx-myt arahьndaqь kerəşte şəxsi mənfəqatkə qarap jynəlderə. Bьl mamint ike sьjnьf arahьn-daqь səjəsi kerəşte abjektif rə-veştə jomoşarta torqan mamint

Ujnavsьlar turahьnda ber—ike hyđ

Minhaz cart yđenen eşse tibьn oђta bьrə beleve, yđeneŋ eşkə bulqan məxəbbəten kөlə həm tərən tolqolar menən kyrhə ta-lьvь şaxtjurđьŋ psixaluge jahen yđləştereve, ryl eђtendə eşləv-gə dur izat halьvь menən „Qo-ta" əђərendə Mroz qart tiəьnda nəj tiklem rьşqa irəşkən bul-ha şaxtjur sьrьjfь tere itьp başqarьvđa şul uq ostalьq batlanь Tik Minhaz qart izat həm sьifat esen kerəşteŋ tep maqnahenə nьqlь teşengən, sьjfat esen kerəş luzьngьhьna yđeneŋ izat kesən bujьhьndьr-qan.

Karamişef ber jaqtan artis Karamiş ikense jaqtan-şaxtjur Usman qart ine.

Zəsəjeref həm Məhadeilf ip-təşlər yđ ryldərenen tөp pruzi-ahьrьn serenə jaŋьь teşengən-dər. Tik iptaş Məhadejif qьđьv taaiqatle, kesle dьramma ture-ejəhe bьlьvь menən bergə, di-sətnik Nasьrьjqa rivəlytsejəni Nasьrьjđar byregen kejđerep qujđь. Artis Imaşьf iptəşte bed bik jaqьndan beləbeđ. „Qoðqon-dar ojahьnda„ la iptəş Imaşьf şul uq artis Imaşьf ine. Ul şaxt-jur Məxmyt tən nigərək" dik-tatura, laqь zavьt eşsehe bulьt quьrьvđь unajlь taptь buiha kə-rək. Qəlimьf xadrət tiььn mat-ur eş'əgən. Kilasəktə taqь la kyrərək ьjlar əle. Fəxereja tiьь jomoşaq, urьnhьđ xərəkət, mi-mikalar eђtendə eşlənməgən esse qьđьnьŋ psixalugejəhe nьqlь yđləşterelməgən. Karl pitravuᴄtyle yđeneŋ jəkmətke-he menən, eşselər jelkəhendə jəşəvse kapitalistarqa, şaxtь ajđarьna xas bulqan xaraktir sifatьn tulь gəvđələnderđe.

Başqort səxnəhendə huŋqь jьldarđa kyđgə bərelə torqan həm bigele ber baђqьsqa ky-tərelep bara torqan Jumariceskej prejumdardь təbrik itərgə kərək. Ip Sadiqьftьŋ „Qoðqon-dar ojahьnda„ qь bьl mamint-tarьn ťьkə alьp kitev urьnhьđ bulmaь. Ləkin bьl jumariceskej prejumdardь mamintqa qarap fajđalana belergə, əђərđeŋ həm-səxnənen tulьlьqьn kytərevgə qarap jynəlderevđe kyđ uŋьnda totorqa kərək bulьr.

Şaxta şartьav, şaxtjurđarđьn jəşəv şarttarьn zabuj tenendə-ge eş barьşьn kyrhətkən mamint-tarđь qьđьvlata teşev taqь la unьşlь hedemta birəsək. Əђərđe quьvsь iptəş Məhədejef həm artistar bьl turala taqь la ujl r-dar əe. Sөnki jaŋь şarttar esen-də jaŋь saesla rə jaŋьsa jetək-selek itergə kərək.

M. TAZЬJ.

ALЬNQAN TIMP JAQŞЬ.

UNЬ TAQЬ LA KƟSƏJTERGƏ KƏRƏK

Ɵfə tire zavьtь yktəber ajь-ere kyn eşləp sьqarьv planьn 126 pr, qa a, vaq tire eşləp sь-qarьv planьn 108 pr qa ytəne. Plan ytələşendəge bьl elgəşev-dər zavьtta zdilşinaqa dereђ qu-jьv eşselər kesən dereђ ojoşto-ra belev arqahьnda qьna bula aldь Unan bьrda kiŋ eşselər jəlpьhь arahьnda eşte aлqa je-bərevdə iŋ unajlь mi ьd bulqan satsejalizem jarьşь həm udarsь-lьq kiŋ urьn ala. Həm uravni-luika ejəhediekkə qarşь kerəş eşe lə jaqşь qujьlqan. Bьlar nyjəber ajь planьn tultь-rьv julьnda xəđer berđəm kөs menən eş alьp baralar. Bьnda-qь ojoşma jeə'sel re yđđəren-də bulqan eş timpьn jomoşart-maj unь taqь la keŋəjtev ььqь-tьv burьsьn ber minutqa la onotmaьqa tejeştər.

M. ƏXTƏM.

Radeju alqьs joqlaj

Bərə pidagugejə tatar texni-kumьnda bulqan radeju alqьs şkafqa biklənep qujьlqan.

Radejuđьŋ xəđerge kөndə đur urьn totqanlьqьn ťьkə alьvsь juq.

D. TURЬJAN.

Ridaktьr urьn baђarьs Z. KAJЬPKUL.

BELDEREV

RIDAKTЬRĐAR HƏM RIDKƏLLIGEJƏ AQZALARЬ DIQQƏTENƏ

Bөgen 23 XI kis səqət 7 lə qьđьl armejə jortonoŋ asəmkəl zalьna (Karl—Marks uramь Baş Vajьnkamat igəgə ajn inergə) Ɵfə qalahьndaqь faərik—zavьt, məktəp, məəssəsə-lərđə başqort—tatar, urьь telendə sьqa torqan betə kyp-kyl tirazlь, stinə gəzittərenen ridaktьrđarь həm ridkəlligejə aqzalarьnьŋ qala dəvmələrđəgə kaŋəşməhe saqьrьla.

Kaŋəşməgə vaqьtьnda kilevđe tə'min itev məs'ylejəte partjəçə'kə sikritarđarь həm miskum rəisterenə jəkmətelə. KƏŊƏŞMƏNƏN HUŊ KINA.

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITENEŊ HUQЬŞ BYLEGE.

Başqortostan hal aqьđьv eştəre na-calnige betə hal aqьđьv punkьttarьnda eşləngən həm BXKS neŋ 1931 jьl, 14 yktəber qararь bujьnsa aqas əđerləvgə jul qujьlqan betə ojoşmalarqa ty-bəndəgelərđe motlaq tapşьrьv turahьnda beldere

a) 1932 jьlda hьl aqьđьv zajafkalarьn (betə ьsulđar menən hal aqьđьvqa);

в) əđerləngən aqas'ь bildələv esen tamqa əlgələren.

Hal aqьđьv rajafkalarь SSSR VSNX nьŋ Qlaьisprum ta-rafьnan bildələngən furmalar menən tөđələlər, ul furmalarđь Juzurallisteŋ hal aqьđьv siktarьnan alьrqa kərək.

Talьp itelgən maqlymattarđe ojoşmalar Juzuralisteŋ hal aqьđьv siktьrьna (Ɵfə, Aksakьfskej uram, №93) tapşьrьrqa tejeştər. Sruk 1931 jьldьŋ 15-XII tiklem.

BAŞQORTOSTAN RAJUNЬ HAL AQЬĐЬV EŞTƏRE NACALNIGE. 2—1

1931 jьl 25 nyjəberđə Navasibirskej qalahьnda „5 jьllьqtь—4 jьlda" zajьmьnьn berense vьjpuska-hьnьn 4 nse tirazь uinala. Iŋ đur otoş 5000 hum. Abligatsejalarьn hatьp alьqьđ.

GTSK həm GK idarahь.

Başqortostandaqь betə ojoşmalarqa

VUQ Başqortostan ølkə bylege idarahь hanqьrav həm telheđđərgə jьr am 3 kenləndə jьjьlqan betə sritьstevalarđь Dəvlət bankьnьŋ başqortostan bylegenə №1393 aqьm ťьəbenə tapşьrьrьvđь horaj.

1—2. IDARA

Başkalxuzsajuzđьŋ saьjt hem tə'minət siktьrьna kam-mizcskej eştərđe bolqan

1 Apiratuvnik
1 Planavik
1 Scitavad—buxgaltir
1 Statistik

kərək

Qarizalar Surypa uramь, № 12. Başkalxuzsajuzđьŋ kadьrđar siktьrьnda qabul itelələr. Eş xaqь kileşev bujьnsa tylənə.

1—3. BAŞKALXUZ SAJUZ

Haŋqьrv həm telheđ balalar məktəbenə UQЬTЬVSЬLAR ƏĐERLƏVSE KISKE KURSQA inergə teləvselərđən qarizalar qabul itelə başlanь.

Təbaktarđan kilevselər də em torlaq həm stipindejə menən tə'min itelələr. Ədris: Ɵfə, Karl Marks uramь, № 7, VUG Başqortostan Ølkə bylege.

1—2

BELDEREV

25 nse nyjəber kiske səqət altь la „Başqortostan" gəzite idarəhendə şəhərđəge be-tə Rapsi kurđar şulaj uq stinə gəzite Ridkəligejələrenen kaŋəş-məhe saqьrьla, kaŋəşmənen kөn tərtibendə kalxuzdarđь xuza-lьq ojoştorov jaqьnannьqlьvda xəbərselər həm stinə gəzittəre-neŋ kankrit burьstarь qьrala. Betə stinə gəzittəre həm xəbər-selər kaŋəşməgə vaqьtьnda ki-lergə tejeştər.

idara.

KINA GURЬN

ƏLISƏ dramma 6 bylekte.

Sьjanstar səqət 6 la başlana. Kassa səqət 4 tən asьq

URAL KINAHЬNDA rimunt barьv səbəple JABЬQ

KINA D. K. A.

Хризантема.

Sьjanstar 6,7—30, 9 həm 10—30 başlana Kassa səqət 4 tən asьq.

Ɵfə „Yktəber natiskə" tipagrafejəhe

Başglilit vəkile №716

BOTO DONJA PRALITARƉ BERGƐGEƉ!

25 NYJƏBER 1931 JƉL № 255 (556)

BAŞQORTOSTAN

13 JƉL SƉQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KOMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGƉ

IGEN ƏSƏN KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞI

JANQƉDAQTARDƉŅ TAPŞƉRQAN IGEN DƏVMƏLE—

KALXUZSƉLAR TAPŞƉRQAN IGEN DƏVMƏLENƏ TIGEĐ BULƉRQA TEJEŞ

SƏJƏSI ƏHƏMEJƏTE ƟLKƏN BULQAN BƉL MƏS'ƏLƏGƏ NARƉQ QUJƉP JETKERMƏVGƏ QƉRQA SIK QUJƉLHƉN

TIMPTƉ 4-5 LATA ARTTƉRƉRQA

Jemhyrejat dəvmələndə jɪlƉq plandarƉn arttƉrƉp yfəvse təsaktar aulƉv menən sergə 19 təsək plandƉn jartƉhƉn da yta... nƉk nyjəsergə 13 pr. D Məseflə təsəgendə-19, QƉjqƉ təsəgendə 11, Bərjəndə 3(!). MƉraqta 22 pr. qa qƉna ytəlgən. BƉl handar...

Kamsamuldar gəzite trisunahƉ

Mejəkə təsəge kamsamuldarƉ igen fruntƉnda

ILSEQOL, JELDƏR, ŞAFRAN, BUDAT KAMSAMULDARƉ QOJOROQTA HƏJRƏLƏLƏR

...Təsəjsf iptəstər eylə·landelər. Kalasnika, Urazmat, JanƉ QaramalƉ,Bikqol, Satsj, BƉləq, Usaqsaş, ƟnqƉr—malavez kamsamul jəcəjkalare jacsƉ, eslaj. Ə, Ilsoqol, Jeldər Curkaj, Şafran, Aksejun tknjkumƉ, KJM, KacigarƉva, Budat, Seuenie kamsamul jəcəjkalare xurlƉqlƉ ravesta hejrələ.

21 nse qinvarqa jəcəjka sikritardarƉ həm kamsamul uqƉtsvƉlƉdƉq təsək kanəşməhe asƉldƉ. Bikqol, JanƉ QaramalƉ kamsamul jəcəjkalare rapɪt sirdelər.

Bikqol kamsamuldarƉ tarafƉnan kalxuzqa ...silustandƉ.

Kalasul kamsamul jəcəjkəhe qƉdƉl auuz ojoş torop 337 sintnir igen tapşƉrdƉ. AvƉl səvit planƉn 100 prasintqa tultƉrqan.

Yrəzmat səvite plandƉ 103 prasintqa tultƉrdƉ. kamsamuldar 284 sintnirdan qƉdƉl auuz ojoş torqandar.

Kamsamuldar kesə menən Malavez tamaqƉ 643, Kinər malavezdə 700 sintnirdan qƉdƉ auuzdar ojoştorolqan.

„Lininse" brigadahƉ: QAFYREF, QAPTRAXMANƉF.

KAMSAMULDARĐAN 50 KEŞELEK BYKSIR

TAPURIN təsəge 20 nse nyjəsergə igen əđerləvđe 99,6 pr qa tultƉrdƉ. 4 nse 5 kənlek 5 pr. yƉeş sirđe. Təsəkten iŋ aldƉnqƉ kalxuzsƉlarƉnan „JanƉ jul" 166 pr. Qurt qanƉ" 135 „Alqa" „Bylək" 168 pr. qa tultƉrdƉlar, ularđa igen əđerləv həmaŋ davam itə. Iŋ artta hejrəlevselərđən „udarnik" „Vsxet" kalxuzsƉlarƉ 66, „QƉƉƉl armis" „Budjunƴj" 80 pr. qƉna ytənelər. Dejem alqanda plandƉ təsəkten 104 kalxuzƉ 100 pr. tan arttƉrƉp tultƉrqan, 90 pr. tan juqarƉ 2, 70 pr. tan juqarƉ 4 kalxuz tultƉrqan plandƉ 65 pr. da kəm tultƉrqan kalxuzdar juq. 23 nse nyjəsergə təsək kamsamulƉnƉn plinumƉ bulƉp unda igen əđerləv həm təsəkteŋ başqa terle eşterƉn tikşerep plinum sətə ·dekləktarđe 5 nse dikaserga sətərergə hyd sirđe.

Təsək kamsamulƉ sətə ədek lektarđe sətərəv əsən artta qalqan avƉl səvittərenə kalxuzdarqa 50 keşelek byksir brigadahƉ jenarđe. 3 kamsamulƉ Sacmaqoş təsəgenə byksir brigadahƉ jeaarđe.

Ə.

20—nyjəsergə svudkƉ

4 NSE 5 KƏNLƏK HƉNƉLƉŞ BIR MƏNE

KUNQƉ UN KƏNDƏ BUR HƉNƉLƉŞQA IREŞERGƏ

Təsək isemdare	JƉlƉq plan ytəleş	5 kənda yƉeş
QƉƉƉL TAQTAQA		
Əbjəlil	101,0	—
QƉƉƉL TAQTAQA KANDIDATTAR		
Tapurin	95,0	1,5
Bəre	95,0	0,9

KulaktardƉŋ qatƉ zadanejahƉn

Iŋ qƉsqa vaqƉt esendə tultƉrƉrqa

BED IGEN ƏSƏN KƏRƏŞTƏ JE NƏBEĐ

Balaqataj igen əđerləvđ IŊ TYBƏNGE urƉnda tora

Kalxuzdarđƶ NƉqƉtƉv JarƉşƉna!

JARƉŞ TURAHƉNDA

BAŞKALXUZSAJUZ IDARAHƉNƉŊ 31—JƉL 17 NYJƏBE

QARARƉ

LMPIRJALISTAR ALƉƉ KƏN SƉQƉŞTA

SSSR QA QARƉŞƉ JALQAN PRAVAKATSEJƏ TARATALAR

IMPIREJALISTARĐƉŊ JƉRTQƉSLƉQTARƉ TUQƉRALMAJ, SISIKAR JAPUNEJƏ QULƉNDA

16—Nyjəser gazit uqƉvsƉlarƉƉŋ kaierendadər. 16—nyjəser də millattar ligahƉ səvite Japunejaga Manzurejanan qəsqardarƉn alƉp sə ergə „sojoroq" birđe. Xəđer uqa 10 ken udƉp kitte. Ə Japunejanen Manzurejalge huqƉşsƉ qəskardare ale həmanda qajtarƉlqanƉ juq. Kirehensa Japuneja impirejalistarƉ Manzurejaga jaƉƉnan—janƉ qəskardar, huqƉş qoraldarƉ davam itə. Japuneja kevek impirejalis brigsƉtarƉnƉn artta qalqan ilđarđe, qol itev ikspluatirlav səjasəten ytkərevdare təqƉ la ber aPqƉr ƉƉƉq'andƉ. Senki Japuneja 2 ajƉan sirle QƉtajdƉ yđ ul ƉƉtina alƉr əsən huqƉşa ...

...laj. Ləkin Japunejanen bƉl məs kahƉ sətə donja əşselatena asƉq. Bed tarixtƉŋ negeđđə ellerđə Japuneja kevek impirejalis jƉrtqƉs arƉnƉŋ bƉlsƉƉq jeđen taqƉla asƉqƉraq kyrənəđ.

19—Nyjəserđə Japuneja qəskardare QƉtajđƉn Sisikar qalahƉn aldƉlar. Xəđer ular Sisikar qalahƉnan kən sƉqƉşta bulqan SZINCZAV qalahƉn qamap alƉr qa ađerlanalar. Japuneja yđenen jƉrtqƉs plandarƉ bujƉnsa QƉtajdƉ bƉlap alƉr tiritorejalarƉn kanajta. Ular QƉtajđƉn kesheđ'egenen, nađanlƉqƉnan fajđalanƉp unƉ tamam jotarqa ađerlanalar.

Millattar ligahƉ la jəşeren ul tƉrƉştarđa Manzureja məs'ələlaren tikşerevđe davam itə. Ul yđenen huqƉş suqƉƉƉ ...

...lattar ligahƉnƉŋ Japuneja kevek jƉrtqƉs ilđe tuqtatƉrqa kesənan kilməj həm ul unƉ tuqtatƉrqa la telməj.

Gazitlarđeŋ xəsər itev sujƉnsa, millattar ligahƉnƉŋ səvite QƉtajdaqƉ xəlde tikşerev əsen maxsus kamiseja jəsarev turahƉnda qarar sƉqardƉ. BƉl xəsərlap qaraƉanda, QƉtaj ə'ƉƉnen impirejalistar kantryllegen qujƉv həm Manzurejane Japuneja qulƉnda qaldƉrƉv tipan hyđ. Japuneja tura-tura impirejalistar qotqƉƉo astƉnda eslaj. Millattar ligahƉ Japuneja impirejalistarƉnƉŋ jƉrtqƉs hezmətlarena yđe ixtejar itə. Japuneja impirejalistarƉnƉŋ Manzureja ƉƉaga ber ađƉmƉna millattar ligahƉ ta tikə sirə. Şulaj bulqas millattar ligahƉnƉŋ Japunejane tuqtatƉv turahƉnda hyđđə ƉƉƉƉƉ ...

QƉTAJQA IMPIREJƏLISTƏR KANTRYLE

Aq gvardistar

JAPUNEJƏ IMPIREJƏLISTƏRE GINIRAL MAQA QORALDƉ YDDƏ BE JEBƏREP TORQANDAR

BAŞQORT TOSTAN ƟLKƏ KƏMI TƏT PLINUMƉ SAQƉRLA

VKP (s) nƉŋ Başqortostan Ɵlkə Kamitete həm Ɵlkə Kantrol kamisejahenan 31—nse jƉl 13—nse dikaserđa perleşkən plinumƉ SaqƉrƉla kən tartiSe:

1. Igen əđerləvđə VKP (s) Yđək Kamitete dirikTifteren eŋ ytəlevə turahƉnda Daklatte ip. Sləmətef (ƟK—teŋ AgitxaƉƉƉ ƉƉƉgə.)

2. Başqortostan Partejə ojoşmahƉnƉŋ ybəgə həm unƉŋ ƉƉƉ tafsƉn sigylerləsterev turahƉnda.

(ip. Praskurjatuf Ɵ.—teŋ ojoştorov—Inst'ruktƉrlƉq uglegə)

3. Aqƴa əđerləv turahƉnda: (ip. Minəsuf Juzurailis).

4. Kalxuzdarđƶ ojoştorov—xuzlƉq jaqƉnan uqƉtƉv turahƉnda (ip. Fralut)

5. JaŋƉ tədələştar turahƉnda ip. ŞirƉƉƉ həm ip. Salaqsƶ.

VKP (s) nƉŋ Başqortostan Ɵlkə kamitete.

SƏVIT—PYLŞƏ HƏJLƏŞEVĐƏRE

MƏSKƏV, 22. 21—Nyjəserđə TƉşƉ Estar Xalq KamisarƉ iptəş LITVINƉF PylşƉ vəkile FATIK te qanul itte. Ip. LITVINƉF unƉ SSSR menən PylşƉ arahƉnda hezmət itesməv turahƉnda dugƉvƉr tedevđe təqdim itte.

Həjləşevdər odaqlamaj başlajƉsaq.

JANQƉDAQTAR KALXUZSƉLARQA TIŊLƏŞHEN JANQƉDAQTARQA NARƉQ QUJƉP JETKER MƏVGƏ SIK QUJƉRQA

Regenge kendə Başqortostanda 36 pr. səmahƉ təşkil itkən bitgə kalxuzsƉ bulƉaq janqƉđaqtƉŋ igen əđerləvđe totqan urƉƉƉƉ ... plandaŋ 32 pr. tan tultƉrƉlƉƉ janqƉđaqtƉ təjeşle tultƉrƉƉƉ ... qƉ 4 kenlektə yƉeş urƉnƉnƉ timp tyƉƉnəjə. Plan ytəleşe 74 pr ta tuqƉralƉp qala. Kyptan tygel genə aldƉnqƉlar sƉƉƉnƉ ... Nurman təsəge la timp tƉ tyƉƉnəjette, yƉeş juq. janqƉđaqtar 80 pr. tan yta alm...

...başqa təsəktarđage janqƉđaqtar 5 kenlektə ser nindəjđə yƉeş alƉmƉƉlar.

—Nigə janqƉđaqtar bƉl raveş tə qojoroqta hejrələlər?

Senki, bik kyp ojoşmalar janqƉđaqtar tarmaqƉna əppartunis...

Ɵlkə gazitlar brigadahƉ: Ş. NASIR ... V. ANTRUPƉF

YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENENŊ XIV JЬLLЬQ

(IP. MULLЬTЬFTЬŊ MƏSKƏV SƏVITENDƏ, YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHENENŊ XIV JЬLLЬQЬNA ARNAP 6—NYJƏBERDƏ YTKƏRELGƏN TANTANALЬ JЬJЬLЬŞTA HƏJLƏGƏN DAKLATЬ)

I. SATSEJALIZEM HƏM KAPITALIZEM KƏSTƏRENDƏGE TIŊLƏŞMƏ.

Iptəştər! Yktəber rivəlytsejəhenen un dyrt jьlьqь—pralitarejattьŋ yđ beqe əsən kerəş tarixьnda bik əhəm jьlle ken.

Bьnan un dyrt jьl elek bedđen ilebeđđen esselər sьjьfь najardar həm kapitalistar xakimejəten xərep teşerge həm betə eşsən jalpьnьn aldьnan barьp, satsejalizem nigeđenda jaŋь, irekle tormoşto qororqa keteşte.

Bьl jьldar esenda bed sьjьft doşman kestərgə qarşь bik avьr kerəş jьlьn yttek. Sьjьft doşman satsejalizem teđeleşena il esenda qarşьlьq kyrhatev menan genə qalmanь. Betə donjalьq esselarden barđan ber dəvlət bulqan SSSR his kileşə almablьq doşman kapital ildare menan solqap alьnqanlьqtan bьl satsejalizem teđeleşe arь rəveşь dur avьrlьqtarqa ororanь.

Oşo avьrlьqtarđan bolьvьn qaramastan bьl jьldar esenda satsejalizem kyp kenə arьndarđa yđ paritsejalaren nьqьtьp gigant adьmdar menan alqa kitte. Şuqa kyrə bed yktəber rivəlytsejəhenen un biŋense jьlь tupьdarьnda torqan vaqьtta bed, ike tep jəmqejət kesə—satsejalizem həm kapitalizem jəşəj tip ajterga xaqlьbьđ, betə donjalьqь alqa barьştьŋ tep hьđьqь oşo ike kesteŋ kerəşe menan bildalana.

Betə donjalьqь bьl ike tep kesteŋ tinləşevenda bьl jьldar esenda bulqan yđgəreştər ađ tygel. Yktəber rivəlytsejəhenen berense jьldarь jomqaqьn sьqarqan vaqьtta „satsejalizem həm kapitalizem kestərendə bulqan yđgəreştər nəmənən tora hun?" tigan horavqa birelgan javaptьŋ xəl ikes əhəmejəte bar.

Esselər sьjьfь artqa əjlanep qarap bik đur həm şunьŋ menan berga ьşanьp ta jeŋeşle jьl ytelgənlegen maqtanьp kyrhətə ala. Xəđer inde satsejalizem kesle həm şunьŋ menan berga iđ yŋə torqan gigant keskə ajlanle. Il esenda unьŋ tep alqa barьv hьđьqь kapita- [illegible]

II. YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHE HƏM XƏĐERGE MƏLDEN BURЬSTARЬ

Yktəber rivəlytsejəhenen yđ tarixь bar. Bьl tarix—bəjek jeŋevđər tarixь. Bьl jeŋevđərđen iŋ əhəmejətlehe krəŝtejən jalpьnьnьŋ pralitarejat jaqьna qət'qi rəveştə borolovonan qьbarət.

Ber jaki ber nisə aldьnqь kapitalizem ildarendə satsejalizem jeŋgəngə tiklem bedđen tep burьs bьna naq oşonan (jaqni krəŝtejəndərđe pralitarejat jaqьna borolovdar idara) qьsa at aulьrqa tejeşlege turahьnda Lininьŋ kyrhətkəjne. Bьl jahəttən yktəber rivəlytsejəhenen alqa barьvьndaqь ike xəl ikes osor dur əhəmejət qađanalar.

Ul osorđoŋ berehe 1918 jьldьŋ kəđenə, satsejalizem rivəlytsejəhe bьnlap avьlqa tana atlaqan vaqьtqa qajtьp, qala. Həm ikensehe 1929 jьlqa, tep krəŝtejən jalpьhь həm urta xəllelər qat'qi rəveştə satsejalizemgə borolqan vaqьtqa tura kilə.

Bьl ike osorđoŋ bedđen ilebeđđəge satsejalizem eşe əsən xəl ikes əhəmejəte bar. 1918 həm 1929—jьldar—ular iŋ artta qalqan həm avьr xuzalьq fruntьnda, avьl xuzalьqьnьŋ satsejalizemsə jaŋьnan qorov fruntьnda jeŋev majaqtarь.

Yktəber rivəlytsejəhendə pralitarejattьŋ maqtavlь jeŋevđərenen əhəmejəte bigerək tə bedđen xəđer inde qala la qьna tygel, bəlkem avьlda la satsejalistik xuzalьq furmalarьnьŋ mətləq əđtenlek alьvь menan xaraktirlana. Kapitalistik ilimintar sənaqatta genə tygel, bəlkem avьl xuzalьqьnda la, jaqni xalq xuzalьqьnьŋ iŋ artta qalqan tarmaqьnda la jeŋelər. Tatoş kaliktifləşterev həm sьlxuzdar edeleşenen unьştarь satsejalistik furmalardan kapitalistik furmalarьnan həm krəŝtejəndərđeŋ vaq mi'ekselək xuzalьqtarьnan əbtenlek alьvьn tə'min itelər.

Şulaj itep, bedđeŋ ilebeđđə satsejalizem həm kapitalizem ilimintarьnьŋ kerəşendə satsejalizem jeŋde. Lininden „kem kemde?",—kapitalizem ilimintarьn satsejalizem jeŋeme, jə bulmaha kapitalizem ilimintarь satsejalizemdьŋ yđeven hьndьrьrđarmь?—tigan horavьna xəđer bedđə tulь javap bar. Esselar sьjьfь, kalxuzdarqa berləşterelgən krəŝtejəndərđen dur kyp selegena tajanьp kapitalizem ilimintarьn jeŋde. Şunьŋ menan bedđeŋ ilebeđđə satsejalizem eşe tulь həm betenləjgə tə'min itelde.

Bedđeŋ satsejalizem teđeleşenen xəđerge şarttarь bьna oşolaj Ə, bedđeŋ XƏĐERGE MƏLDƏGE BURЬSTARĐЬŊ mahejəte səvit vlasь tarafьnan qabul itelgən biş jьllьq plandan kilep sьqa.

Beneđđen betə esselar sьjьfь həm eşsəndərđeŋ diqqate biş jьllьq plan, unь bojomqa atqarьvqa taplanqan. Bьl eştə bed nej tiklem alqa kitkənbeđ həm BIŞ JЬLLЬQ PLANDЬ BOJOMQA AŞЬRЬVĐA kiləs ktaia unьştarqa ireşev əsən nəmələr talap itə—bьna oşolar xəđerge vaqьtta eşse—krəŝtejəndar jəmqyjətenen tav ba lap xəl itergə tьrьşqan məs'ələlare. Bed biş jьllьq plan turahьnda Səvittar Sajuzь esendə həm unьŋ tьşьnda bedđeŋ duъ həm fikerđəştərebeđ nəmə hejləgənlektarenə genə tygel, bəlkem ul turala bedđeŋ sьnfi həm idejə doşmandarьbьđ nəmə hejləgənlektarenə lə dur diqqət menan qarajbьđ.

Parteja tarafьnan qabul itelgən biş jьllьq plan iqlan itelgəndən hun ul turala ajtelgan bik kyp hyđđarđen berehen xəđer ьska teşerev urьnhьđ bulmaь. Min bьnda „Berliner Tageblatt" gazitenen atqlь zurnalisь həm səvittarga qarşь şьmsьlьq eşe ytkargan əsən yđ vaqьtьnda SSSR dan quvьlqan P. Şifirđeŋ ajtkan hyđđaren kyđ uqьnda totam. Ul vaqьtta P. Şifir sit ildarđəge burьzvazeja dairalarenen bildale eleşenen tikeren bik asьq kyrhətkan tьbandəge fikerđərđe ajtkəjne. „Əgər,—tejne ul 1929—jьldьŋ urtalarьnda,—biş jьllьq plandьn xatta dyrtten ɵs eleşe bojomqa atqarьlha la Javrupala satsejalizem mitteđьnьŋ qat'qi rəveştə jeŋevenə şiklənergə tura kilməs".

Bed xəđer sajəsi doşmandьŋ bьl hyđđaren unьŋ ikenə teşerergə tejeşlebeđ. Bigerək tə xəđer ul hyđđərđe faktьlar menan tikşerergə məmkin.

Həm bьl tikşerev bьna nindəj hedemtəgə kiterə.

Aqьmdaqь xuzalьq jьlьnьŋ qat'qi jomqaqtarь turahьnda hejlav, albittə, irtərək ale. Xəđer bьrьtik tavge hedemtələrđe genə sьqarьrqa məmkin. Lakin ul tavge hedemtələr đə 1931—jьldьŋ tep jomqaqtarь turahьnda aqsь kyteneş birələr.

Hunqь ajđarđa bedđeŋ sənaqatteŋ eşe jaqsь uq alqa kitte. Igər aqьmdaqь jьldьŋ berense ajđarьnda, bigerək tə timer jul transpartьnьŋ eşendəge jaqsь uq đur jeteşheđlektər arqahьnda sənaqatteŋ kyp kenə tarmaqtarь avьr xəldə bulhalar, hunqь vaqьtta betə indysterejə hьđьqь bujьnsa eş jaqşьrđь. Bьl xəl sənaqatteŋ berense ajđarđaqь jeteşheđlektaren artьqь menən qaplarqa tejeşle.

1931 nse jьlda sənaqat tarafьnan ytələ torqan prajьzvadstьva pragramь biş jьllьq plandьŋ əsənse jьl əsən bildalangandən hər xəldə artьp kitəsək. Aqьmdaqь jьlda bed indysterejənen alqa kitev jəjətenən şul tiklem alqa kitəsəkbeđ ki, kiləsək 1932 nse jьlda biş jьllьq plandь tulь rəveştə tamam itə alasaqbьđ. Bьnь xəđer yk ində nьq ьşanьp ajterga məmkin.

1932 nse jьl biş jьllьq plandь ytəp tamam itev, jaqni biş jьllьqtь 4 jьlda ytəp ytərev jьlь bulasaqьna bed şiklənmajbeđ (KƏSLƏ ALQЬŞTAR).

Burьzvazeja lagirьndaqь bedđeŋ doşmandarьbьđ jaŋьlьştьlar. Şifir həm ujtəndar biş jьl əsən bed ul biş jьllьq plandьŋ xatta dyrtten ɵs eleşen də ytəv məmkin tygel tip ьşaplaşalar. Şulaj tip ujlamaqanda ular yđ vaqьtьnda biş jьllьq plandьŋ xatta dyrtten ɵs eleşe bojomqa aşьrьlha la Javrupala satsejalizem mitteđьnьŋ jeŋeve tə'min itelgən bulasaq tip „juramaktar" ine.

Bьnьlap qaraqanda bedđə nindəj yŋeştar bar hun? Xəđer yk inde, jaqni biş jьllьqtьŋ ƏSƏN ƎƏ jьlь adaqьna bedđeŋ biş jьllьq planьbьđđьŋ sama menən alqanda, dyrtten ɵs eleşen ytəlev faktь bьl horavqa javap bulьp tesə (ALQЬŞTAR).

Lakin bedgə ul qьna əđ ale. Bed biş jьllьq plandьŋ tulь həm şunьŋ menan berga jeleđ rəveştə ytəleven tə'min itergə tejeşbeđ. Şuqa kyrə bed bedđə aldaqь jьlda biş jьllьq plandь tulь rəveştə ytərgə, jəq'i biş jьllьqtь dyrt jьlda bьsьp bojomqa aşьrьrqa yđ əđ alđьŋa jəkləmə alьrqa tejeşlebeđ (ALQЬŞTAR).

Avьl xuzalьqьnda biş jьllьq plandь bojomqa aşьrьv jahəte bedđeŋ unьştarьbьđ taqьla đurьraq.

Biş jьllьq plan bujьnsa 1933-nse jьldьŋ adaqьna 20 pr—krəŝtejən xuzalьqtarьn kaliktiflaştərev bildalaŋajne. Ə bьnьlap qaraqanda xəđer yk inde, biş jьllьqtьŋ əsənse jьlь adaqьna bьşьlьsa artьldarga 60 pr—tan artьq krəŝtejən xuzalьqtarь kaliktiflaşterelgən. Salxuz teđeləşen alqa jebərev jahətenən də bed biş jьllьq plan zadanejalarьn uđьp kittek. Avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaŋьnan qorov eşenda bed hunqь 2—3 jьl esendə ajьrьlьsa dur unьştarqa ireştek. Bьlar betəhe la bedgə aldaqь jьl esendə səvittar sajuzьnda krəŝtejən xuzalьqtarьn kaliktiflaşterev eşe nigeđđə tamam itelasəgen ajterqa asas birələr (ALQЬŞTAR).

Xuzalьqtьŋ xəl ikes tarmaqtarьnda satsejalizem teđeleşenen jomqaqtarь bьna oşolaj.

TƏ'MINƏT məs'ələlare, səvit savđahьn ojoştorov məs'ələlare la bedđeŋ xuzalьq eşendə ajьrьmsa dur urьn totalar. Bedđeŋ bьl jьldaqь əlgaşevđərebeđ ələ betenləj qəniqətlənerlek tygel. Bed xəđer bьl eşte jaqşьrtьvqa ajьrьmsa nьqьtьp kereşergə tejeşlebeđ.

Tə'minat eşendəge jeteşheđlektar xəđer atlaqan hajьn kyrenep toralar. Bьl eşte ojoştorovdьŋ qatmarlьlьqь, partejənьŋ ul eşkə tejeşle kadrdarьnьŋ jeteşmave, şul uq vaqьtta betə savđa, bigerək tə kapiratif apparatьnьŋ sit həm burьzьva ilimintarь menan sypləngən bulьvь bьlar betəhe la tə'minat eşena qьna bedđeŋ eşeŋ iŋ neskə urьnkalarьnan berehe jahaldar. Şuqa kyrə parteja tə'minat eşen ajьrьmsa rəveştə jaqşьrtьv, şul uq dəvlət həm kapiratif savda apparattarьnda ьь bojrakratlьq, a qajhь ber vaqьtta qorotqoslьq ilimintarьna qarşь ajavhьđ kerəş alьp barьv karəklegenə qat'qi rəveştə kyrhətə.

Savdanь ojoştorov eşe tarafьnan tura qalala həm avьlda savda həm raspridilitelek settaren ojoştorov burьstarьna qьna tygel, bəlkem qala menan avьl arahьndaqь mənəsəbəttə jaqьn qьlьvqa la bəjlangən. Barь tik oşo qьna la ul eşteŋ bik qatmarlь bulьvьn həm tə'minat tarmaqьn jaqşьrtьvdьŋ bik dur sajasi əhəmejətle bulьvьn kyrhətep tora.

Xəđer parteja tə'minat məs'ələlaren yđenen in aktuval məs'ələlare rətena qujđь. Esselar həm avьl eşsəndəre ьşьnda barqan balşeviktar səvit savđahьn ojoştorov eşenda jaqьn ara la qat'qi qatnaşьrqa ireşergə tejeştər.

Tə'minat eşen tiđ arala jaŋьrtьv əsən bedđeŋ matdi məmkinlektarebeđ bar. Ul məmkinlektar kendan ken yŋə baralar.

Bedđeŋ ilebeđđə avьr indysterejə genə tygel, bəlki massavaj rəveştə qulla nьla torqan nəmələrđe jeteşterevse sənaqatta jeleđ rəveştə alqa bara. Jeŋel sənaqatteŋ alqa barьşьnda bed bigerək tə hunqь vaqьtta jaqşь uq đur unьştarqa ireştek. Şunьŋ menan berga ul sənaqatteŋ bazahь la, jaqşь uq juqarь kytərelde. Ə, bьl xəl jeŋel sənaqat pradukъsejəhenen kiləsəktə taqь la nьqьraq yđeven həm sənaqat tavarđarь menən tə'min itev eşeneŋ jaqşьrьvьn tə'min itə.

Avьlda satsejalizem ilimintarьnьŋ yđeve esselərđe avьl xuzalьqь pradiksejalarь menən tə'min itev əsən taqь la jaqşь şarttar tьvđь. Xəđer inde avьl xuzalьqь ьlqьj kytarelə barqan vaqьtta a'ьq pradukttarьn əđer itevde alqa jebərev jaqşь uq dərəzələ bedđeŋ yđenə bedđeŋ apparattьŋ jaqşьrtьlьvьna bəjlangən.

Dəvlət həm kapiratif savda apparatьn jaqşьrtьv eştendə nьqьşьp eşlav, undarь bojorakratlьqqa həm qəsьmən burьzьvazeja tindinsejalarenə qarşь ajavhьđ kerəş, esselarden həm avьlda kalxuzsьlardьŋ kiv qatlamdarьn betə bьl eşkə aktif qatnaşьvqa ьlqьtьv bьlar betəhe lə, jaqьn kiləsəktə yk tə'minat eşen nьq uq jaqşьrta alalar həm jaqşьrьrqa tejeştar.

Şunьŋ menan berga xalьq xuzalьqьnьŋ xəl ikes əlkalarendə xuzalьq teđeləşenen iŋ avьr tarmaqtarьn da kyrhətməv jaramaj. Ul tarmaqtar KYMER MITAL HƏM TRANSPЬRT.

Bьlardьŋ satsejalizem xuzalьqьnda xəl ikes tarmaq bulьvđarьn yktəber rivəlytsejəhenen betə tarixь kyrhətep tora. Kymer, mital həm transport əsən kerəş ajlanahьna bed xəđerge vaqьtta la yđenəđđen maksimum kestərde tuplarqa tejeşlenel. Yktəber rivəlytsejəhe [illegible] uq praalimahьn, jaqni iken turahьndaqь məs'ələne nigeđendə xəl itkəndən hun, bed kymer mital həm transport frunttarьnda la qat'qi rəveştə jeŋev əsən taqь la đurьraq inirgejə menən kerəşergə tejeşlebeđ.

Parteja bьl burьstarđь xəl itevgə nisek jaqьnlaşьv karəklegen kyrhətte. Sənaqatteŋ jaŋь şarttarь esendə bedđeŋ dəjem burьstarьbьđ kevek yk bьl ta maqta burьstarьbьđ turahьnda la parteja həm unьŋ Yđək kamitatь tejeşle kyrhətmələrđe birdelar. Ul kyrhətmələr "iptəş Stalinden 6 kyrhətmahe" isəme menən kiŋ qatlamdarqa bildale (ALQЬŞTAR).

Bьl kyrhətmələrđə bedđeŋ xuzalьq eşebeđ əsən iŋ əhəmejətle praktik direktivar birelgan.

Avьl xuzalьqьnda satsejalizem ilimintarьn nьqьtьv jalьnda bedđeŋ aldьbьđđa bik đur eştar tora ale.

Kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьv burьsьn parteja diqqət yđəgenə qujđь. Bьl burьsь bojomqa atqarьv eşe kulaktardьŋ qarşьlьqьna osoraj. Ə ulardьŋ kalxuzdarqa qarşь kerəş furmalarь bik kyp yđgərde, lakin kerəş yđe tuqtaqanь juq ale. Xəttə salxuzdar teđeləşendə lə burьzьvazeja tindinsejalarenə qarşь, dəvləttən kendəlek talaptarьna həm iŋ əhəmejətle manfaqattarenə iqtibarhьđ qaravđarqa qarşь kerəşergə tura kilə ikən, kalxuzdarđa vaq burьzьvaslьq tindinsejalarenen şavqьnь bigerək tə kesle şuqa kyrə kulak kalxuzsьlardьn nindəj bulha la eleşena yđ tə'siren jahav əsən kyp kenə juldar tabьa. Kalxuzsьlar jalpьhьna balşeviktar tərbəjəhen birev eşe kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan betə saralar menan nьqьtьv həm kalxuzsьlardьŋ satsejalizem đa la'e aldьndaqь yđ burьstarьn ytərga aŋlь qaraşlarьnьŋ yđeve menən gəvdələnergə tejeşle.

Jьnarьla ajtelgandar bedđeŋ aqьmdaqь burьstarьbьđđь nigeđđə bildələjdər. Bьl burьstarđь praktika la bed nej tiklem nьqьşьp həm eđmə—eđ bojomqa atqarhaq, bedđeŋ teđeləştəge balşeviktar timpь la şul tiklem juqarьrqa bulasaq, bedđeŋ indysterejələ həm avьl xuzalьqьnda eş ɵp sьqarьv şul tiklem juqarьraq kytərelasək, satsejalizem eşe şul tiklem jeteđerək alqa barasaq.

Bedđeŋ ilebeđđə satsejalizem əsən kerəş Səvittar Sajuzь eşselərenen genə tygel, bəlkem betə donja pralitarejatьnьŋ də tep burьsь.

Şunьŋ menən berga bьl kerəş alqa barьv əsən bedgə tьnьs şarttarđь tə'min itevgə, tьnьslьq əsən kerəşkə la bik nьq bəjlangan SSSR tarafьnan tьnьslьq əsən eđmə—eđ ytkərelə torqan tьnьslьq əsən kerəşteŋ şulaj uq betə donja pralitarejatьnьŋ betə ildərđəge eşsəndərđeŋ manfaqaten kyđ tev bulqanlьqьn kyrhətep torovdьŋ kərəge lə juq.

III SATSEJALIZEM TƏĐƏLƏŞƏ HƏM TЬNЬSLЬQ ƏSƏN KƏRƏŞ

Betə donja krizise xalqtar ara xalgə şaqtaj đur yđgəreştar inderde.

Krizis arqahьnda kapitalizem sistimьndaqь qarşьlьqtar taqьla nьqьraq qьrqьvlaştьlar, şunьŋ menən berga impirejalizem lagirьnda xalq ara qarşьlьqtar də bik nьqkəskəjdelər. Bьl sarabьđ, şenki iqtisadi krizis bađardarđa şaqtaj qьđqartьvqa xalьp bara a bьl yđ nəvba'endə kapital ildaren ber—berehenə maqlaj đarь menən bəreleştera. Şula uq bьl, betə donjalaqь tep qarşьlьqtьn—impirejalizem lagirь menən Səvittar sajuzь arahьnda bulqan ydenen prinsepijal nigeđendəge kileşə almablьq qarşьlьqtarđьŋ qьrqьvlaşьvьna da kiltərep sьqara.

Dereb hunqь vaqtta burьzьvazeja xekymattarenen jetəksela e yđđər nen tьnьslьqqa əntьlьvđarьn həm dəvlətlьq xistare turahьnda kendan-ken kyberək belderevdər jahaldar. Diplamattar həm diplamat bulmaqan keşelərđeŋ ber [illegible] ikensehe nə, berle belaşavđar esen jəsevđəre jьsajđь. Lakin burьzvazeja ministrđarenen tьnьslьq hejev turahьndaqь diklaratsejalare, impirejalizem intirvinsejalarenə həm ajьrьm ədərlekle kapital ildarenen sit dəvlattar jeren baььp alьvđarьna his ber vaqьtta həm əđ genə la qomasavlьq itmənelər həm itmajdar.

Ere impirejalizem dəvlattare vəkildarenen bik jьşajьqьn kaŋaşmalarenen bьsьn maqnahe asьq bildale.

Betə donja xəlenen, bigerək tə bьqьj tarmaja barqan iqtisadi krizis hedemtəhendə, ydgargən şarttarь esendə kapitalizem lagirьndaqь kestərđeŋ bildale dirəsələ jaŋьnan gruppalarqa byleneməve məmkin tygel. Bьl kapital ildarenen yđ tavarđarьn hatьv həm yđ kapitaldarьn hatьv əsən taqь la kiŋerək həm nьqьraq bađarđarđь tə'min itergə tьrьşьvđarьnan, kaluneja həm jarьm kaluneja ildaren sit kankurinttarđьn inevenan haqlarqa tьrьşьvđarьnan həm bytendərđən kilep sьqa. Bьlar betəhe la impirejalistarđьŋ yđ şarttarьn bil'lale rəveştə jaŋьnan qorov, xekymattar arahьndaqь kileşevđərđe həm blukttarđь jaŋartьv, jaŋь ikense terle kileşevđər menən almaştьrьv, jaŋь sajuzniktarđь kesle rəveştə eđlav karəklegen, krizis avьrlьqtarьn basqalarđьŋ jelkələrenə, bigerək tə keshəđ xekymattar, kalunejalar həm jarьm kalunejalar ɵđtenə teşerergə tьrьşьvđa đь kiterep sьqaralar.

Burьzьvazьja diplamattarьna betə ere bajnəlmilal rasuttarđa Səvittar Sajuzьnьŋ ьlqьj yŋə barqan yđil avьrlьqь menan xəđer kyberək ihaplaşergə tura kilgənlegen hejləp tə turahь juq. Şulaj uq bьl rasuttarđa impirejalistarđьŋ, bedđeŋ teđeleş unьştarьna nindəj genə durьzələ bulha la totqarlьq jaharqa həm Səvittar Sajuzьna turaqan-tura hɵđjymgə əđerlənevđə jaŋьsa alьp barьrqa tьrьşьvdarь jaqşь uq dur ryl ujnajđar.

Impirejalizem dirəvalarьnьŋ yđ arahьndaqь tep qarşьlьqtarьđь adaqqь ihaplə barь tik qorallь hunqь jul menən genə xəl itkənlektaren onotorqa jaramaj. Betə donja iqtisadi krizise donjanь jaŋьnan byleşev əsən kerəş məs'ələhen qьrqьvlaştьra, şuqa kyrə xəđer jaŋь impirejalizem huqьşь başlanьv qurqьnьsь bigerək tə nьq yŋə.

Kapital ildarenen alqa barьşьndaqь totoroqhođloq ьlqьj kesəjə bara. Kapitalizemdьŋ krizis arqahьnda həm bigerək tə kapital ildarenen bik dur tigeđhеđlek menən [illegible] barьvdarь arqahьnda kilep sьqqan bəə qarşьlьqtarьnьŋ qьrqьvlaşьvь, hunqьstan hunqь xalq ara mənəsəbəttərđeŋ kisə genə bik kyp keselarqa nьq bulьp kyrengən nigeđđaren kəsle rəveştə qaqşata.

Məsələn, Virsal kileşevđaren ytkərev əsən tьvqan xəl oşolaj. Ul Virsal duqьvьrьn jaŋьnan qarap sьqьv məs'ələhe etgə lendəgə bьq—zьqьlar ber genə tapqьr bulmanь. Xəđer Virsaldьŋ eşe betə jəjđər nən şьrьđaj. Bьl jahəttən his ber fotoroqloloq turahьnda xəđer inde berəv đə hejlamaj. Xalьykt yđ vaqьtьna Virsal duqьvьrь hunqьş an hunqь Javrupa, həm unda qьna la tygel betə ildarđe la, xalьq ara mənəsəbəttəŋ nigeđe ine.

Taqь la bajnəlmilal tormoştoŋ iŋ əhəmejətle ajьrьm vaqiqalarьna tuqьrap kitev urьnlь bulьr. Məsələn, iŋ dur impirejalizem dəvləte Vilikabritaneja—krizis arqahьnda şaqtaj kyp avьrlьqtar ytkərə.

Unda bulqan sajasi almaşьnьvdar turahьnda əjtmagəndə lə, Angeleja burьzvazejahьnьŋ funt stirlingen qьmmətlev faktьn iqtibarhьđ qaldьrьp ytərgə jaramaj. Lakin funt stirlingenen aqlь kursьnan baş tartьv, hər xəldə Angeleja burьzvazejahьnьŋ hunqь vaqьtta pazitsejalarenen jav arqahьnda bulmaь. Funt stirling kursьnьŋ teşeve bьl kapital ilenen nigeđđare qaqşav şaqtaj kesəjevđe sьqьđьra.

Lakin kapitalizem Angeleja eşsəndərđe jaŋьnan taləv eşen (esselərden eş xaqьn kəmitev bulьp) yđena jeŋell ə ş t e r e v həm y d e n e ŋ t ь ş q ь savdahьn fajđalьraq kankyrinsejə şarttarь esenə qujьv menən avьrlьqtardan berđa sьqa almaьь ale. Unьŋ kirehensə, funt stirlingteŋ kursь teşev sarahьđ rəveştə eske qarşьlьqtarđьŋ qьrqьvlaşьvьna həm xalq ara impirejalizem mənəsəbəttarendəge qarşьlьqtarđьŋ kesəjevenə alьp bara.

(Davamь 3 nse bittə).

BAJRAMЬ HƏM SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ

Ikense in kesle kapital ile Tenjaq Amirikanьn (TAQŞ) da xale kapital la Irьnda bik dur yugəreştər bulqanlьqьn kyrhətə.

Kisə genə əle Tenjaq Amirikanьŋ ydeneŋ "sasak atьvь" menən maqtana ine. Eşselər aristakratsejahьnьŋ da qaihь ber gruppalarь bьl „sasak atьv" menən lajdalandьlar. Lakin Tenjaq Amirikanьŋ lavdan tyşən təgərəj başlavьna xəder ike jьldan artьq inde. „Sasak atь" đьn ede lə qalmanь. Vaqiqalarđьŋ bьndaj barьşь Tenjaq Amirikala kapitalizem lagirьn nьqьta alьr tip his ajtьp bulmaj. Uŋьn kireben əo, bьl vaqiqalar betahe la Amirikala „sasak atьv" đьn jemerelevə kapitalizemden ьlqьj tarənajə barqan dajem krizisenen iŋ asьq gavdəlanevđərenən berehe bulqanlьqьn kyrhətələr.

Kapitalizem nigeđe kendən ken nьqьraq qaqşaj. Kapitalizem ildərenen sajasi həm iqtisadi alqa barьşьnda tototoqhođ loq ytə. Iqtisadi krizis bik kyp vaqiqala da təren sajasi krizisqa jeteđ raveştə tьvđьra. Rivalytsejun baş kьta evđar arta. Pralitarejat rivalytsejahenen jaŋь tolqьndarь jaqьnlaşqanlьqь ьlqьj asьqlana bara.

Lakin kapitalizemden „eşselar ojoşmalarь" tip atalqan ojoşmalarda ьşanьsьz jalsьlar baьtaq bar əle. Satsejal—dimakratьja „kapital alandeqa" ьsen kyneldən birelgən lakiđarь qьna tygel, bəlkem ьşanьsьz ettar đə la jetesterep bira.

Ikense Intirnatsejanal impirejalizemden eşselər sьjnьfь arahьndaqь təp teragenə ajlande. Satsejal—dimakratlar eşselər sьjnьfьnьŋ qaihь ber qatlamdarьnda yđ tə'sirđəren juqqalmaqandьr əle. Ikense jaqtan, Ikense Intirnatsejanal lagirьnьŋ his əlen dilardan „sats jalzeme" qaihь ber vaqiqalarda eşselər jalpьh[ь] [illegible]

[illegible]

Savittar sajuzь beta ildər menən tьnьslьq mənəsəbəten nьqьtьv əsən beta sarslardь kyrə. Bьl jynəleştəge hər ber adьmqa hər vaqьt beđđen taraftan bulьşlьq kyrhətelə.

Şuqa bajlanestə əle kyptən tygel Savit—Girmanija dugьvьtьnьŋ srugьn ođajьv kevek adьmdarđьŋ əhəmijəte asьq aŋlaşьla.

Tьşqь Eştər X. Kamisarь ip. Litvinaьtьn Tərkejala dustlarьa qarşь alьnьvьn həm Savit-Tərek kileşevenen srugьn ođajьv menən bьl ike davlət arahьndaqь dustlьq mənəsəbattərenen nьqьv faktьn həm bьnьŋ qemyman tьnьslьq eşenen nьqьvьna jarđam itevenə beđ ajьrьvsa qьnьqatla e, kyrhəterqə tejeşlebeđ.

Hunqь vaqьtqa tiklem Fransejə həm Pylşə menən beđđen mənəsəbattərebeđ ajьrьm ber xəldə tordolar. Lakin xəder bьnda la eş jaqşь jaqqa xoroldo.

Savittar xekymete 1926 nsь jьlda uq Pylşə xekymətenə hər ike jaq an ber berenə hezym itməv turahьnda dugьvьr jasьv turahьnda taqdim itəjne. Lakin beđ tu'ь biş jьl buhьna Pylşə xekymətenən qьnьqatlanerlьk javap ala almaьq. Xəderge vaqьtta Pylşə xekymətenen SSSR menən bьl dugьvьrđь jasьşьrqa əđer bulqanlьqьn tьşqь eştər ministere Zaliskij beldərđe. Bьl hyđđər qoro hyđ bulьp qalmahьn tejevđən qьbarat.

Kyptən tygel SSSR menən Fransejə arahьnda ber berenə hezym itməv turahьndaqь kileşev prafirvajt itelde. Fransejə menən beđđen mənəsəbat əsən bьl faktьŋ əhəmijəte bar. Bьndaj dugьvьrđь jasьv turahьnda Fransejaqa beđ əllə qasan taqdim jasaqajьq. Şul kileşev əle jaŋь qьna prafiravajt itelde; lakin ul tamam ta'minleste- [illegible]

[illegible]

Qtajdaqь vaqiqalar xəderge vaqьtta impirejalizem davlatlarenen Qtajda ajьlьqqa kəraşkan lektarьn kyrhətələr. [illegible]

[illegible]

IV. Bəlşəvizem jeŋevđərenen „serđərə“

[illegible]

zemdeŋ jenevenə oşolaj xatsьva ьşanmavsьlьqtan iŋ asьq farmalarьnan berehe.

Bьl ьşanmavsьlьq taqь la sainfi kərəş avьrlьqtarь aldьnda bigerək tə kulaktan hezym ite ve aldьnda qurqьvqa teşev menən də bik tьqьđ bajlanqan ine. Trutskistarđьŋ taktikahь la pralitarejattьŋ sьjnfi doşmanь aldьnda oşolaj qurqьvqa teşevgə mevaliq ine.

Bьl taktika trutskistarđьn urta xəlle krəstejan satsejalizem əsən kəraşta eşselar sьjnьfьnьŋ nьqь sajuznige ьala almaj tigan qaraştarьnan kilep sьqtь. Şuqa kyra trutskistarđьŋ taktikahь ьsьnlap qaraqanda beđđeŋ kulakqa həm urta xəllegə bulqan qaraşьbьđđaqь prinsipial ajьrmanь juqqa sьqarьvđan qьbarat bulьp, kulakqa qarşь kəraşta beđ nindəj taktika qullanhaq urta xəllegə qarata la şul uq taktikanь qullanьvqa alьp barьь. Bьl sajasi hьđьqtaŋ Lininizemqa bis ber ajlanese jaqtaqь həm uŋa ytənən ytə doşman bulqanlьqь kyrenep tora.

Lakin jaŋь şartlar, kallektiflaşerqa kysev şarttarь esendə la ul avьldarđa trutskilьq tьbьndaqь jaŋlьşlarđь kyđek. Ular ytkan jьldaqь artьq [illegible] kyrhətev jeta.

Ikense jaqtan trutskizьm tьbьndaqь appartunьslьq beđđe [illegible] kilasaktə la bulьv memkin ligen onotorqa jaramaj.

Beđđə 60 pr. tan artьq kerəstejan xuzalьqtarь kallektiflaşterelgən. Lakin ikense jaqtan bьl han taqь la 40 pr. t. jaŋqьdaq xuzalьqtarđьŋ qalqanlьqьn kyrhətə. Bьl qalqan jaŋqьdaq xuzalьqta đьn qalqanlьqьn kyrhətə. Bьl qalqan jaŋqьdaq xuzalьqtarqa m ə n ə s ə b ə t bik dur sajasi əhəmijətkə ejə.

Krəstejandarđan əđ eleşə genə kalxuzqa inməj qalqan xuđьvqa qьjamaьtan, bulqalqan jaqqьdaqtar jalpьhьn beđđen jaqqa borov mas'alahe kən tərtibenən alьnmaqan. Eşsan kerəstejandarqa qarata kesev həm bojroq birev mitadtarьna, elek nisek julqujdьnьqa tejeş le bulha, xəzerđə la ularqa tyşep torov memkin tygel. Beđđeŋ burьs beta eşsən kerəstejandar jalpьhьn kallektiflaşev jaqьna borov əsən kəraş alьp barьvđan qьbarat.

Lakin beđ bьl eşte barь tik jaqqьdaqtar arahьnda nьqьşьp həm tyđəmlek menən aŋlatьv prapagandahьn ytkargən, bigerək tə kalxuzđa eşlavđeŋ artьqlьqtarьn ş menən ьlqьj jaqşьraq kyrhətkən vaqьttaqьna bəlşeviktərsə ytaj alsaqьđ. Barь tik kalxuzđarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьv əsen, ə şulaj bulqas kalxuzsьlarđьŋ eşləp sьqarьvьn kytərev əsən uŋьşlь ytkerev julь menən genə beđ kallik iflaləşevđeŋ tulь həm qatqь jeŋeven ta'min itə alasaqьđ.

Jalpь arahьnda bьna nəq oşo eş mitьttarьnьŋ ytkəre'even ta'min itev əsən kilasaktə la trutskilьq bođovdarьna qarşь, ular qajđan qьna kilep sьqhalar đa həm nindəj genə formala bulhalar đa, qatqь kəraş alьp barьrqa kərək.

Nihajət, beđđeŋ xalq ara bursьstarьbьđ noktəhenən appartunizьmqa qarşь kəraşteŋ əhəmijəte turahьnda ike hyđ.

Ber ildə satsejalizemden jeŋev memkinlegen kirə qaqqan trutskizьmqa qarşь kəraştə tulь menən xaqlь bulьvdarьn bəlşeviktərđen Yktəber rivalytsejahenen bete 14 jьllьq tarixь anьq kyrhətte. Beđđeŋ ileveđđə satsejalizemden jeŋeve bojomqa aşьrьlqan qьna tygel, bəlkem tulь raveştə ta'min itelgən bulqanlьqь xəder jaŋь faktьlar menən ьbaat itelde.

Ber ildə satsejalizemden jeŋev memkinlege turahьndaqь Linin tьjvtejahe xəder janle xəqiqat bulьp əverelde, ul xəqiqət beđđeŋ doşmandarьbьđđь dur qurqьvqa teşerə, həm satsejalizemden qatqь raveştə jeŋagenə beta donja eşselar sьjnьfьnda ьşanьs tьvđьra; yktəber rivalytsejahenen 14 jьllьqьnьŋ xalq ara ajьrьmsa dur əhəmijəte bьna oşonan qьbarat (alqьştar).

Şulaj itep Lininizem jeŋa. Lininizem nigeđendə eşselar sьjnьfьnьŋ saftarь tuplana, ə unьŋ ergəhenə qala həm avьldьŋ beta eşsəndəre tuplana. Bəlşeviktarđьŋ jeŋevđərenen „sere" bьna oşonda.

Kiŋ eşsən jalpьnьŋ praktikala satsejalizem teđeleşenə bulqan menəsəbatenə qarap beđđeŋ ileveđđə Lininizemden jeŋevđəre nej tiklem dur bulqanlьqьn bik jaqşь kyrep bula. Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ yseve bьnda iŋ jaqşь kyrhətkes bulьp tora.

Satsejalizem jarьşь eşselar jalpьhь arahьnda siktan tьş kiŋ xarakat bulьp əverelde həm xəđer kyp milijunlь kalxuzsьlar arahьnda kiŋ raveştə taralь. Fabrik—zavьttarđa, şaxtalarđa həm timer juldarđa safxuz həm kalxuzdarđa eşləp sьqarьvđь kytərev menən bik asьq gavdalanqan satsejalizem əsən kəraş milijundarsa eşse həm avьl eşsəndərenen alьs eşenə əjlənde.

Beđđeŋ sanaqatta xəder inde ber nisə milijun udarniktar bar. Ularđьŋ bik kyp ələşə parteja beđ pralitarđar. Bьl xəl satsejalizem əsən kəraştən, satsejalizem in'ysterejahendə eşləp sьqarьvđь kytərev əsən bulqan kəraşten ьsьnlap milijundarsa jalpь esenə əjlənganlegen kyrhətə. Beđđen eşteŋ uŋьşlь sьqьvьnьn sьn xəlagь bьna oşonda.

Beđ qala'la qьna tygel, bəlkem avьlda la satsejalistik xuzalьq farmalarьnьn bis şikheđ ektenelgen ta'min itep, bьl jeŋev beđđeŋ Lininsə partejanьŋ sajasəte dərəs bulqanlьqьn aratkaj. Şulaj bulqas satsejalizemden kilasaktə xəl'kes uŋьştarqa ireşeve ydesedə, beđđeŋ tarьxь ojoştorov xəltəse [illegible] əsən kərəkle kadьrdarđь ytəta həm kilasaktə ul kadьrđarđьŋ taqь la kyberək ytəlevđeren ta'min itaselevedge bajlanqan. Bigerək tə rivalytsejaqь jьldarь esendə jaŋь avьnjaştar yseveь, bigerək tə rivalytsejan sьnьqьv alqan kamsamuldar ytep jeteşte.

Satsejalizem teđə'əenenen jetakse arkadьđarьn buldьrьv həm ul jetəkselar sьjnьa eşse həm kalxuzsьlar jalpьhь arahьnan bigerək tə jaştarđan jalьnan jaŋь ađьmьq tədəvsələrđe ytələv bursьstarьn đđeŋ ytək bursьstarьbьđ menən ber qatarđan torqьa tejeşlər. Bьnьŋ karakleđen ajьrьvsa kyrhəterqə kərək. Senki kilasaktə beđgə davlət apparatьnьŋ kuntr rivalytsejun qorotqestər menən kyp kenə eş kyrerqə, beđđeŋ bajtьq urqьndarđaqь bojorakratlьqtarqa, seregən tikelьktərqə həm avьndarqa qarşь ođьq kəraş alьp barьrqa tura kilasak.

Bьl jaqtan jalpьnьŋ kyltura kimələn kytərev dur əhəmijət qađanasaq. Bьl eşkə şulaj uq beđđen ьlqьj ytə barqan kadьrdar bьđđьŋ tixnikasь, beta pralizvudstьvь həm idara itev tixnikahenə ejə bulьvsьlar bajlanqan.

Beta bьl ajtelgəndərđən satsejalizem teđeleşenen uŋьştarь ma ksizem-lininizem bajraqь abtьnda yđ eşe əsən kərəşeve pralitarejattьŋ uŋьş'arь bulqanlьqь kyrep tora. Linin ejrətevđərenen nigeđđəren balşevikşa bojomqa atqarmaj torop yktəber rivalytsejahenen XIV jьllьq tarixьnda bojomqa atqarьlqan uŋьştarqa beđ ireşə almaj inek.

Beđ bьnan yđ hədəmtəbeđđe sьqarabьđ:

Lininizem əsən eđmə—eđ kerəş həm beta terfəge ypparturizem menən kileşə almavsьlьq satsejalizem jeŋevđərenen təp şartь.

* *

Yktəber rivalytsejahenen XIV jьllьq tarixьnьŋ təp hədəmtəhe bьna oşolaj.

Hədmtə lə beta donja jəmqejət kestarenen alqa barьşьndaqь, satsejalizem həm kapitalizem kestarenen tinləşmahendəge xəl itkes tindinseja beđđen jaqqa taьa bara, beđđen eş fajđahьna balьna.

Jaŋь jəmqejət tartibe-satsejalizem tartibe ydenə ьlqьj nьqьraq pazitsejalarđe kerəşep alь bara. Ə bьnьŋ kapitalizem ydil avьrlьq ьđanenə barmavь memkin tygel. Bьl his şik tьvđьr—maj.

Ytelgən julđьŋ əhəmijətenə əle xəder tulь raveştə barьq ol ev memkin tygel. Lakin kəraşep ireşelgən uŋьştarđь xəder inde har xəldə beđđen qulьbьđđan berəv đa tartьp ala almaj.

Savit vlasь bik avьr osorđarđь ytkarđe. Eske təp avьrlьqtarđa beđ ytek inde.

Xəder Savittar Sajuzьnьŋ eşselar sьjnьfьn ikke tormoşqa, kapital kamandahь abtьnda irek heđ eşlavgə qajtara alьrlьq kes juq həm unьŋ bulьvь memkin tygel. Beđđeŋ krəstejandarđe həm bigerəktə milejundar tartьlahe menən kalxuz xeđmatenen artьqlьqьn hьraqan, traktьrđar həm jaŋь a-x maşinalarьn qullarьv menən yđ eştaren bik nьq jenelajtkan kalxuzsьlarđь ikke tormoşqa, bajar ikspluatatsejahьna, yradnik həm zimski nəsalnik tajaqqььđьna qajtarьrlьq kes juq həm bulьvь memkin tygel. Batşa, bajar həm kapitalistarđьŋ xekem bereven ьsьn kyŋeldən doşman kyrev genə tygel, bəlkem yđđaren qolqarьv əsən deređ julдь la belgən beđđeŋ milejundarsa eşse həm krəstejandarđe ikke tormoşqa kire qajtara alьrlьq kes juq həm unьŋ tarьlьvь memkin tygel. (ALQЬŞTAR).

Xəder beđđeŋ qatqь jeŋevebeđđeŋ nigeđđərenen nigeđe nəmənən tora hun?

Təv başlap həm bətəhenən elek ul eşləp sьqarьvđь kytərevdan, beđđen satsejalizem xuzalьqьnьn yseveenən qьbarat.

Beđđen bəjək julьaşsьbьđ Linin satsejalizem jeŋeveneŋ təp şartьn bьna nəq oşolaj alđalane. Ul bьlaj tine:

„Xeđmatten eşləp sьqarьv unь jaŋь jəmqejət tərtibenen jeŋeve əsən adaqqь ьđapta in təp həm iŋ əhəmijətle nəmə. Kapitalizem, kripasnьjlьq vaqьtьnda bis kytelməgən eşləp sьqarьvđь tьvđьrđь. Satsejalizemden jaŋь həm bigerək tə juqarь eşləp sьqarьvđь tьvđьrьv menən kapitalizemden tamam jeŋeleve memkin həm ul tamam jeŋeləsək. Bьl—bik avьr həm bik ođaqqa hađьla torqan eş. Lakin ul eş başlanqan, təp nəmə bьna oşonda". „Linin" „Bəjek başlav", XVI tom, 254 -te.

Eşləp sьqarьv mas'əlahenen əhəmijəten Linin taqь la tyəndəge hyđđar menən ajьrьvsa kyrhətte:

„Kammanizem—irekle, aŋlь, berlaşkan, alьnqь tixnikanь qullanьvsь eşselarđen, kapitalistik eşləp sьqarьvqa qarşь bulqan, iŋ juqarь eşləp sьqarьvđarь" (şunda uq, 255 -b.t.).

Lininden juqarьđa kiterelgən hyđđəre eşselarđen initsejativahь bujьnsa sunbutniktar ojoşьtorov jajela başlaqan vaqьtqa qajtьp qьla. Beđđen sanaqat həm tanspartta sunbutniktar jaŋь həm ьsьn satsejalistik ilimintarđeŋ tьvьvь buldь. Linin beđđen ileveđđə kammunistik xeđmat formalarьn alqa jebarevđa sunbutniktarđьŋ tarixi əhəmijəten ber julь kyrhətte.

Ul vaqьttan birle satsejalistik rivalytseja gigant uŋьştarqa ireşte. Bьl uŋьştar satsejalizem jarьşь həm udarnьlьq menən bik asьq kavđalandelar.

Şunьŋ menən bergə pralitarejat xarakate bulqan udarnьlьq inde milijundarsa eşselarđe solqap aldь. Eşselərđən hun udarnьlьq xarakate kalxuzsьlar arahьnda la jajela başlanь. Bьl xəl satsejalizem eşeneŋ ьlqьj nьqьraq matal nigeđđe ker şəp alь barqanlьqьn kyrhətə. Ə bьl nigeđ beđđeŋ satsejalizem xuzalьqьnda eşləp sьqarьvđь kytərevđən qьbarat.

Beđđeŋ jəmhyrejət zavьtqa oqşaqan. Beđđə siktan tьş kyp praduksejə birevse həm şul uq vaqьtta yđ sixtarьn həm beta pritprejatьjane jaŋьnan qorov eştaren ytkargən gigant zavьttar əđme nej? Undaj zavьttar beđđə bajtaq bar. Beđđeŋ teđeleştəge uŋьştarьbьđ bьna nəq oşondaj zavьttarđьŋ pajьzvudstьvanь jaŋьnan qorov etniralnaj hьđьqьn qatь raveştə ytkarə, həm şunьŋ menən bergə yđ sixtarьnda, mastirskojdarьn da, brigadalarьn da həm ajьrьm agrigattarьn da eşləp sьqarьvđь kytərev əsen uŋьşlь kəraş alьp bara belevđarenə nigeđlangan. Xəđeng v qьtta savittar jəmhyrejəte bьna oşondaj zavьtqa oqşaşlь.

Xəder beđđeŋ ileveđđə satsejalistik ilimintar əđten xəldə toralar. Beta təp nəmə xəzer beđđeŋ sanaqat pritprejatejalarenen, timer juldarđьŋ, safxuz həm kalxuzdarđьŋ eşenə bajlanqan. Ularđьŋ jetəşhedlektarь, bigerək tə eşləp sьqarьvđaqь jəmoşaqlьqtarь—bьlar beđđen teđeleşka bik avьr hunьv bulьp sьqalar. Ularđьŋ eşləp sьqarьvđь kytərevđəge uŋьştarь—satsejalizemdeŋ iŋ jaqşь jeŋevđəre.

Fabriktarđa, zavьttarđa, şaxtalarđa, prumьslalarđa, timer juldarđa həm hьv transportьnda, beta ter safxuzdarđa həm xalxuzdarđьŋ kyp menle saftarьnda eşləp sьqarьvđь kytərev—beđđen əsen iŋ axьrđa bursьstarđьŋ borsь bьna oşo.

Beta kəsəbeđđə oşo eşkə tuplajьq. Bьl eşkə beđđen xuzalьq jetəkselarenen, fən həm tixnika eşselərenebeđđeŋ kestəre tuplajьq—bьl eşkə beđđen beta ojoşmalarьbьđđьn barlьq kestaren tuplajьq. Beđđeŋ apparatьbьđđa eşte qatqь raveştə jaqşьrtьv julьnda torqan beta həm terle bojrakratlьq qamasavđarьn beterev əsən bəlşeviktərsə kəraşte jajep jebarajek. Ə iŋ əhəmijətlehe—beđđeŋ parteja jetəkselege abtьnda bьl eş əsən kəraş nigeđendə eşselar həm kalxuzsь kerəstejandarđen kiŋ qatlamdarьn tuplajьq.

Eşləp sьqarьvđь kytərev julьndaqь uŋьştar—satsejalizem eşenen jaqşь, his jemerelməslek həm ьsьn granit terəge.

Beđđeŋ bьl eştəge uŋьştarьbьđ satsejalizem əsən eske kəraş burьsь noktahenən genə tygel, bəlkem satsejalizem əsən xalq ara kəraş burьsь noktahenən də xal itkes əhəmijət qađanalar. Təv başlap bьna nəq oşonda, satsejalizem xuzalьqьnda eşləp sьqarьvđь kytərev burьsьn xəl itevđə yktəber rivalytsejahenen qatqь jeŋeve, kammunizem eşeneŋ jeŋep sьqьvь turahьndaqь horavqa praktik javap bira.

Bьl Satsejalizem əsən kəraşteŋ tьbь ucajkahь. Lakin impirejalizem kestarenen SSSR qa hezym itevđəre məlendə satsejalizem menən k a p i t a l i z e m arahьndaqь kəraşten siseleve məlendə ul xəl itkes əhəmijətkə ejə bulasaq.

Beđđen zavьt, fabrik, safxuz həm kalxuzdarđьn hanь yđev menən eşləp sьqarьvđь kytərev mas'alahe ьlqьj đurьraq əhəmijət qađana bara. Ə xəderqe vaqьtta har ber kən urta zavьttarđьn qьna tygel, bəlkem gigant zavьttarđьn da hanьn arttьra bara.

Lininqrat həm Stalinqrattaqь traktьr eşləp sьqarьvsьlarqa ьlqa Ukrajьna aş qalahьndaqь jaŋь traktьr zavьtь qьşьldь. Maskavda eftamabildar eşləve bik kesle zavьt safqa teđelde həm N. Nazgurt qalahьnda eftamabildar gigantьn xuqqa jebarev kene jaqьnlaşa. Uralda Magnitastraj həm serajna Kyznitskastraj xuqqa jebarelələr inde. Birizniki ə ьsən [illegible] Birizniki ximeja sanaqatte gigantьn xuqqa jebarev eşe bitakta tora. Taqь la Dniprastrujdь, şulaj uq Dniprakambinattь eşlə ə başlav buraьь kilaktə tora. Beđđeŋ [illegible] industereja hьđьqьn qьna alqanda la, ularđьŋ bətehen də hanap sьqьv memkin tygel.

Şunьŋ menən bergə, beđđen il beđđə har ber jaŋь zavьtlьŋ xuqqa jebareve beđđeŋ teđeleştəge jaŋь uŋьş əhəmijətenə genə tygel, bəlkem satsejalizem əsən kəraşta siktan tьş dur xalq ara əhəmijətka la ejə. Beđđen ileveđđəge har ber jaŋь zavьt beta donja pralitarejatьnьŋ terəge. Şuqa kyrə beđđen tьnьs teđeleşebeđđe impirejalizem yđe əsən ylem qurqьnьsь kyrə. SSSR đa satsejalizemdьŋ ьlqьj yđa barqan kes edev əsən impirejalizem tartьnьrlьq jenajat juq.

Bьlar bethe la SSSR siktarenen tьşьnda xekem hergən impirejalizem kestarenen qasan bulha la savittar jəmhyrejətenə turanan tura qorallь hezym ojoşьtorqa tьrьşasaqtarьn kyrhətələr. Beđ jaŋь impirejalizem huqьştarьnьn motlaq bulasaqь menən genə tygel, bəlkem SSSR qa qarşь jaŋь huqьş pravakatsejalərenen motlaq bulasaqь menən də iđaplaşьrqa tejeşbeđ. Əgər Lininden impirejalizem tarafьnan savittar jəmhyrejəten jeŋerev əsən jaŋь ьnьlьştarđьŋ motlaq bulasaqь turahьndaqь kyp qьnat ajtelgən kyrhətmələren onotbaq, beđ balşeviktar bulmasьđ. Bьl hezymdərə atpur jabavqa əđerlənev esendə ber genə kendə lə jьqaltьrqa jaramaj.

Ydeneŋ tьnьslьq sajasəten dərəs ytkərevse, aytan davlətər menən tьnьslьq mənəsəbattaren nьqьtьv əsən eđmə—eđ kəraşevse savittar ile ber kemgə la hezym itərgə əđerlanməne həm xəzerđə la əđerlanmaj. Lakin impirejalizem lagirьndaqь beđđen his kileşə almavlьq doşmandarьbьđ tarafьnan huqьş intirvinsejahenen bulьv memkinlegen ьđapka alьp beđ, yđ kestarebeđđgə həm beđđen sьjnfi dustarьbьđđьŋ kestarenə nьq şanьp ajtabьđ: Savittar Sajuzь kesle genə tygel, bəlkem savittar sajuzь jeŋelməslek davlət (ALQЬŞTAR).

Beta donja kestarenen alqa barьşьndaqь tinləşmə kendən kən nьqьraq beđđen fajđьqa yđgərə. Lakin kapitalizem kərəştən baş tartьrqa ujlamaj. Bьl—satsejalizem əsən kəraşteŋ iŋ avьr ucaskahьnda—satsejalizemden kapitalistik—qamalьş menən mənəsəbəte majđanьnda beđđen burьstarьbьđđь bildelaj.

Bьndaqь iŋ dur huqьştar alda əle. Lakin beđ bьl huqьştarđa qьrt keskenləngan həm tamьrьnda serevse kapitalizem əsən eştar nisek əjlənep sьqьşьn qarap qararьbьđ.

Satsejalizem əsən kəraş əle bik dur avьrlьqtarqa bajlanqan. Lakin beđ kilasaktə jaşəve əsən kapitalizemden kəraşe lə taqь la đurьraq həm ьsьnlap ta jenə almaslьq avьrlьqtarqa bajlanqan bulьvьna ьşanabьđ.

Xəl itkes huqьştarđa kapitalizemden seregən nigeđđəre sajqalьp qьna qalmaь. Kapitalizemden sьjnaqan nigeđe jemerelə başlap qьna qalmaь. Kestarđeŋ bьl sarlьşenda kapitalizem donjahь beta jejđərenən şartlaj başlar. Həm beđ bьl kəraşten beta donja pralitarejatьnьŋ qatqь jeŋevenə kiterəsegenə nьq ьşanabьđ.

Ytelgən jьl yktəber rivalytsejahenen eşe tulь jeŋevgə taza barqanlьqьn ьratlaj.

Jaşahen Yktəber rivalytsejahe! Jaşahen kammunizemden jeŋeve! (ALQЬŞTAR). (ARKISTЬR „INTERNATSEJANAL" UJNAJ).

radeju eşləməj.

Sterle baş posta bylege (Qaraqoş teəage) təşəkta nisə radeju barlьqьnda belməj. Avьldarđa radejuđarđьŋ kyбehe vatьq eşləməj. Ninə radejuđarđь teđatev serahьn kyrmajhegeđ tigəs: „beđđeŋ radeju manlyr juq", tip eşle be'eralar. Bьl xuzaььđlьq beterelergə tejeşle.

„BELEVSE"

IGEN ØSØN KØRƏŞTƏ MƏQ̧ARIFSELƏR ARAHЬNDAQ̧Ь
KULAK TINDINSEJƏHEN ØDƏRGƏ!

D. Masetle həm Øfø təsəge məq̧arifselare Sakirьf, Q̧anejeva, Əxmitьva həm Agraftarđьŋ

KULAK SЬQ̧ЬŞTARЬNA QARЬŞЬ MƏQ̧ARIFSELƏR FIKEREN TUPLAP TØBƏK TEŊ IGEN PLANЬN ARTЬQ̧Ь MENƏN TULTЬRЬP JAVAP BIRERGƏ.

D—MƏSETLE MƏQ̧ARIFSELƏRE IGEN ØSØN KØRƏŞTØGE BЬL XURLЬQTЬ JUJARQ̧A TEJEŞ

D—Masetle təsək məqarif eşselare sajuzь igen əderlav, qə myman avьmdaqь sajasi—xuzalьq kampanejalarьnda sajuz aqzalarь menan ber terle la kankrit əş alьp barmaj. Tyбən ojoşmalarđan igen əderlav esen də nisek qatьnьrqa tejeşlektar, udarsьlьq, jarь; mitьqtarьn qullanьvqa juldar kyrhatev həm ularь tikşerev eştare dyrt ajap ashap bara. Igen əderlav esenda kankrit eş eşlagane turahьnda ber usqa ьjьp „nisa bedden sajuzdan igen əderlav həm maja tuplavda eşlagan eştare" tejerlek kankrit hedemtalar juq.

Təsək məqarif eşselare sajuzьnьn julaşsь[illegible] eşe jomoşaj bulьv, unьŋ nьqьp [illegible] arqahьnda məqarif eşselare sajuzь həm aqzalarь igen əderlavda avangart bulьv ur[illegible] kalxuzsьlar qojoroqonda hejralep bara.

Igen əderlav həm başqa sajəsi—xuzalьq kampanejalarьnda ulьşlь hedemtalarga jьrev esen udarsьlьq, jarь; mitьqtarьn qullanьv həm tyбən ojoşmalarda, kankrit eş bsaskьlarьnda eşlav juq darazahenda sitta qal[illegible]. Şuqa kyrə qajьь ber uqьtьvsьlar igen əderlavqa turanan—tura kulak timahena hьv qojalar. Mahalan:

Josof avьlь uqьtьvsьhь Q̧anej va Məsəmma, yktəber aşь tarьnda uq igen əderlav eşenda kulak luzьnqahь menan eş kyrə, „igen kalxuzsьlardan ydьrə tenə jemaj, xekymatka nisek birajek" tej.

„In elek ydewedgə, unan hun artha qьna xekymatka" tigan kulak luzьgь hьn majdanqa taşlap şunь ytkarerga tьrьşьn.

Ə, Ərsalim uqьtьvsьhь Şakirьf ikke igendarde tauьvqa jalpьnь ьlьqtьrьp. maktap menan şul eşta jen hidqanьp eşlev urьnьna „ikke igen juq bit ul unь nьqa borarqa karak inde" tip xalq arahьnda qara hyđđar tarata. Şunьn arqahьnda ikke igender jəşereşep bətalar.

Ə, Ərkaj avьlь uqьtьvsьlarь qьđьl abuzdar menan igen planьn artьqьь menan tultьrьv esen kø aşahe urьnda, ular qьđьl tuj jьhap, eser, kajel—sala qorop jatalar.

Tixnikum betergan Əxmitьva Nafisə, uqьtьvsьlar kursьь betkan Harurьf, Timaşif kevek janь uqьtьvsьlarqa bulaj eşlav—xurlьq.

Igen əderlavda jaqьndan qatьşqan həm bьlesta partejaqa aşьm hajьn jьdьmda bulqan uqьtьvsьь həm maktaptar đə juq tygel. Mahalan:

Janь Məslimьvьlь maktəbe bala arь kulaktarđьŋ jəşerenqan ner nisə urьnda igeđđaren tabьp xekymatka birđelar.

Huŋan kevek uktar ak kyp ular. Min ьbьtik mьsal esen gena kiterđem. Bьle igen əderlav eşe betkane jьq, igen əderlav şenda pratsьnt həm maktap ьv ejđare qьdьlav planda ъtəđəvgə, planьn a tьqьь menan tultьrьvqa betkesare menan ađamqa kileşe tejeştar. Igen əderlav menanđ erga kalxuzdьŋ iske eşen ььqьь həm ajьrьm kalxuzdarđь şьqa ььv, eşta ðerek jetakselek buldьrьv məqarifselarđeŋ ujavaj burьsь bulьrqa tejeş.

Igen əderlav esena kulak luzьnqahь kytaep sьqqan juqa ьđa hejlangan uq tьvsьlar alsitta təsək kymnendəge uqьtьvsьlar itena qm tap taştajđar.

Igen əderlav eşendəge bьl qara sьqьştarđь tamьrь menan jolqop taşlarqa, igen planьn artьrьp tultьrьv menan D-Məsetle məqarifselare bьl qara taptь jajarqa tejeştar.

Rajprus həm məqarif bylegenan eđ ььnь alьp ьtaьed

AJ X.

MAQAR KØTØPXANAHЬ IGEN ØSØN KØRƏŞERGƏ TELƏMƏJ

Parteja həm sovit xekymatenen bəgenge sajsaj buььь bulьp igen planьn artьrьp tultьrьv tora. Şuqa kyrə la bьl məs'ələ tirahena beta kəste tu, larqa, igen əderlavda tejep sьqьv esen beta memkinlektarđe tьvđьrьrqa karak.

Avьldan kyltura usaqtarь—katəpxana, maktap uqьv eje qьđьl bo mьq həm menlegen məqarifselarđen igen esen kəraşta qatььşlьqtarь artьq der bulərqa tejeş. Uqьtьvsьlarđьŋ həm kyltura usaqtarьnьŋ igen əderlavgə qarata borolovtarь, yđ eşteren igen əderlav kampanejahьna xedmat itenavdьra turahьnda kyp hejlanek. Lakin şunь qaramaьtan bedđeŋ Maqar ydak katəpxanahь bьlarđь anqьranьa həm igen esen kəraşerga telamaj.

Bəgengə tiklem katəpxananьn esenda igen esen kəraşte gavdalanderə toŋqan benemalar lь luzьnьs, əngena la plakat juq. Katəpxana erqahьnda igen turahьnda xalq menan ber terle la ььida alьp barьlmaj. Katəpxanaqь urьnlaşььlqan inde ju igen əderlavda ytker qoral bulьrqa tejeş kitha la ul eşlamaj, unь eşlatab saralarь kyrelmaj. Esina garara sьqarьlmaj, igen esen kəraşa təsəkteŋ jəs həm jeteşhed jьqtaren kyrhatelmaj. Yđ ul ььtьndaqь katəpxanahьr ььnan jetakselek ььnaqь sikta ььaz. Şuqa kyrə başqa avьldarь katəpxanalar igen esen kəraşten betendaj sitta toralar. Igen turahьnda kitaptar, gazitar, majunalar kydgə kyrəlep tormaj.

Maqar katəpxanahьnьŋ igen əderlav'an bьl tiklem sitta torovь ьqafevitelektek eş tygel. Ul ydenen bьl eşe menan igen esen kəraşerga telamaven kyrhatev menan ergə, turanan tura kulakqa, unьŋ agintarьna jardam ita.

His keskmaьtan Maqar təsək katəpxanahьnьŋ eştaren bəgengə bavavaj kampaneja bulqan igen əderlavqa xedmat ita alьrlьq itep qujьqa, undaqь appar tunldьq kyrenəştarenen tamьrьna sitta sььrqa karak.

S. MAQARSKEJ.

KALXUZDARĐAN SITKƏ EŞSE KØS TƏR JEBƏREVĐƏ

SSSR Narkamtrudьnьŋ 28—sintəber qararьn ytərgə

(Başqortostan Xeđmat Xalq Kamisarlьqь qararь)

SSSR Xeđmat Xalq kamissarlьqьnьŋ „xuzalьq urgьndarьnьŋ kalxuz idarlarь menan eşselar virbavajt itev tangle dugavьr jasьvdarь turahьndaqь" 1931 jьl, 28 sintəber №263 qararьna muvafiq raveşta Başqortostan Xeđmat Xalq kamisarlьqь qarar birə:

1. Xuzalьq urgьndarь tarafьnan eşselar virbavajt itev turahьnda kalxuz idaralarь menan tedelgən həm SSSR Xeđmat Xalq kamisarlьqьnьŋ „xuzalьq urgьndarьnьn kalxuz idaralarь menan eşselarđe virbavajt itev tangalie dugavьr jasьsьvlarь turahьndaqь" 1931 jьl, 28 sintəber №263 qararьndaqь talaptarđь qənaqatlanderə almaqan beta dugavьrđar bəərə alarn ular urьnьna bьl qarar iqlan itelgəndən hun ber ajьlar srok esenda jaŋь dugavьr tejelerga ə qьqqandarь şul uq srok esenda jaŋь qaralьp sьqarqa tejeştar;

2. Xuzalьq urgьndarь tarafьnan eşse kesen virbavajt itevga kalxuzdar menan elek tedelgən, jaŋь tedeie torqan həm tədalep jasьnan tedeie torqan beta dugavьrđar, ularqa qul qujьlqandan hun 5 ken srok esenda təsək xeđmat inspiktьrьnьna tьrkelep eşlavselarđeŋ xeđmaten həm xuzalьq urgьndarьnьn kalxuz sisьrъ menan menasabaten rəgьvlaştьrev turahьndaqь zakun talaptarьn tiqaja itev jaьatenan tikşerev esen tapşьrьlarqa tejeştar.

3. SSSR xeđmat xalq kamisarlьqьnьn 1931 jьl, 28—IX qararь ьsqarьlьv menan Başqortostan xeđmat xalq kamisarlьqьnьŋ kalxuzdarđa eşse kesen virbavajt itev turahьndaqь beta elek sьqarьlqan qararđarь betereleлer.

4. Bьl qarardьn 1 həm 2 punktarьn ytamaъda qajeplelarđe xeđmat itev idara ьjьhe idara məs'ylejeтьna tartьlьr.

Başqortostan Xeđmat Xalq kamisarь: KISLITSIN.

1931 jьl, 16—XI.

BЬL JƏCƏJKƏNEŊ EŞE JUQ

K—USUL ььla zavьtь həm F2S kamsamul jasejkalare igen əderlavda ber nəmə la eşlamalar. Təsəkte ere prajьzvudstьva jasa kese ььqa qaramaьtan, jaj jьa ber avьlqa la kesəlar ььqarьlmaqan. Igen esen kəraşta kankrit burьstar almaqan. Tulь eşsedьs kyrhata.

ŞAJЬMЬF

EŞTƏ KANKRIT JETƏKSELEK JUQ, Ə, UQЬTЬVSЬ AGRЬ KULAKQA XEDMƏT ITƏ.

Øfø təsəge başqa təsəktarga qaraqanda đur təsək. Şunьŋ menan bergə ul igenle təsək. Lakin şulaj bulьvqa qaramaьtan ale Øfø təsəge 10 nsь nyjabergə planьь 64 pr. qa qьna ytaqan. Planьь 100 pr. tьn menan vaqьtьnan elek tultьrьvqa beta memkinselek bula torop bьl memkinselektarđe fajdalanmav, eşta balьşeviklьq jetakselek tьvđьrmav, bьl inde igen esen kəraşevđeŋ nərqьn anlarqa telamav, eşta appartunislьq kyrhatev, kulak timahena hьv qojov bulьp sьqa.

Mьsal esen təsək məqarifbylege həm təsək məqarifselar sajuzь miskumьn alajьq: Bьl ike ojoşma maktaptar, uqьtьvsьlar, kyltura usaqtarь ьtenan jetakselekte beta vaktarьь qujьp igen əderlav planьn vaqьtьnan elek tultьrьvda avangart bulьrqa tejeş bulьhalarьa eşta beten jaj bьnьn kirehenəe tora. Başqa təsəktarđəge maktaptar uqьtьvsьlar menđərsa bortarđan igen qьđьl abuzdarь ojoştorqanda Øfø təsəgendəge uqьtьvsьlar bьl eştan sitta toralar. Rajprus təsək davmalendə məqarifselar arqьrь qьđьl abuzdar ojoştorov turahьnda ujьp qьna quraqanda eşte adaqьna tiklem alьp barmaj taşlaqan. Təsək davmalendə bulqan 300 gə jaqьn maktap həm ber nisa uqьv eje, qьđьl mejeş, katəpxanalar ьtenan jetakselek jomoşaq bulqan, ular igen əderlavdan sitta jəşəjđar. Təsək məqarif bylege həm məqarifselar miskumьnda uqьtьvsьlarđьŋ igen əderlavđa nisek qatьşqanlьqtarь, kyltura usaqtarьnьŋ igen əderlavgə nisek xeđmat itevare tu ahьrda bergənə terle la uulqa alarlьq təsəttar juq.

Bьlar qьna la jetmaьa təsək davmalendə 20 uqьtьvsь təsəkteŋ rəxsatenan başqa urьndarьn taşlap kitkandar. Ularđьŋ xəđer qajđalьqь la mildəle tygel. Təsək məqarif bylege bьl turala alьqa tiklem ber terle ə kankrit saralar kyrmagən. Şunьn menan bergə igen esen kəraşta uqьtьvsьlar arahьnan qajьь arьvđare turanan tura kulak qotqohona alьrlap bьl qotqono xalq arahьna taratqandar.

Mahalan: Agrьl tigan uqьtьvsь „bedđa igen juq, xekymatka birmajbed" tip qara agitatseja menan turanan tura xalq arahьna taşlana.

Bьl eşta yde menan gena qarьtatlanmaj Kenəzef tigə ikenselərь la yde menan bergə ejarta. Rajprus həm məqarif bylege bьl eştarđe alk kyp vaqьt ytkas kenə tikşerə başlap ale faqat kyptan tygel gena Agrьlь uqьtьvsьlьqtan alьp taşlajđar.

Q̧omymьn Øfø təsək məqarif—elarenen igen əderlav eşena qatьşьvđarь artьq jomoşaq. Rajprus həm məqarif bylege bьs kiseŋ maьtan eşta balşeviklьq jetakselek tьvđьrьrqa, igen esen kəraşta uqьtьvsьlar həm maktaptar qatьşьn kesajterga tejeş.

Igen əderlavđa xalq həm uqьtьvsьlar arahьna qara agitatseja menan taşlanqan Agrьlqa javap itep təsək məqarif bylege təsək davmalendəge beta məqarifselarđeŋ həm jalpьnьn fikeren tuplarqa, həm planьь artьrьp tultьrьv esen beta kəste mabilizavalt itergə karak.

Rajprus həm məqarif bylege bьnь eşlərgə tejeş. Beđ javap kətəbed.

ƏXMIT-IM.

200 BOT IGEN DEŊ FƏQƏT 13 BOTONQ̧ЬNA XØKØMƏTKƏ TAPŞЬRDЬ

Arqajaş təsəge Ibrahim bavite Harь kymak avьlь uqьtьvsьhь Səlajmanьf Fatix 1930 nsь jьl kalxuzqa inergə telap birgən qariзanьnda Iaaanь barlьqьn jedьan bulha la, unь kalxuzqa almaj jəşerep tota həm berəlь menan krandaьsьn ydendə totop telagan vaqьtьnda teləha qajđa jegep fajđalana.

30 nse jьl „Qьđьl toroş" kalxuzьnda sklatsьk bulьp torqan malenda ber bot bal, 15 bot on ydlaşterep aşap unь avьlьdьŋ bьtraqь Sirazetdinьf Q̧ьjdeьlьq ьbteьa jekmaterp, yde jegep gene qoтolop qajdь.

1926 nsь jьlqa tiklem şul uq avьlьdьŋ betraqь Q̧ənəjdullin Əxat kesenan fajdalandь. Kulaktar menan də nьq əlemta tota.

Uqьtьvsь Səlajmanьf ytə kalxuzda aqza həm aqzalar ara hьnda in kyp selemle keşe bulьvьna qaramaьtan kalxuzda eşte ojoştorov, kalxuz eşen julqa halьşьvda ber terle la qatьşmaj. Kalxuzdьŋ başqa aqzalarь an-selem də tyбən toralar. Kalifetif eş həm kalliktif xuzalьqtьŋ ahamьjaten anlap jetmav həm anlaьvsь bulmav arqahьnda 31 nse jьl majdan avqusqa tiklem 84 kalxuz aqzahь 1919 eş kesen juqaltqandar. Səlajmanьf Fatix ььnь kyrə torop ber terlə eş eşlamagən, jardam kyrhatmagən.

Səlajmanьf Fatix uqьtьvsь, anьь kalxuz aqzahь bulqanlьqtan kalxuz aqzalarьn igen əderlav kampanejahь itrahena ojoştororqa, igen əderlav planьn tultьrьv julьnda kəraş alьp barьrqa tejeş bulьvьna qaramaьtan uqьtьvsьlьqtan alьqa 80 bot kalonja həm 30 nsь jьl urьşьna kalxuzdan 300 bot igen ala torop xekymatka barь 13 bot igen tapşьrdь. Bьjьl unьŋ kəmendə 200 bot igen bar.

Bьnь bьl alqaj yđ fajđahьn kyđatep bajьv julьn totovsь kulak qaldьqьnь uqьtьvsьlar safьnda urьn bulmaьqa teleş.

KALXUZ AQZAHЬ.

2683 KILAGRAM TAPŞЬRDЬQ

Mənəvez təsəge Mənəvez sovite Qotoş avьlь 1 nse baьqьs eş moktəbe uqьvsьlarь ikke jəşelsə sasep, unьŋ ertənda ojoşqan xalqa eşlav həm tapqaşqanьa tərbejalav arqahьnda jəşelsə ьььş aldьlar. Bьl eştare menan uqьvsьlar, kalxuznьŋ həm jasqьđaqtarqa ymak bula aldьlar.

Maktap balalarь xəđerge kende bьl jəşelsə baqsьhь ьbnaşьnьn xekymatka 2683 kilagram (317 humlьq) jəşelsə tapşьrđьlar.

NASIRЬF.

1932 NSE JЬL ØSØN BØTƏ ØLKƏ GƏZIT—ŽURNALDARЬNA PADPISKALAR QABUL ITEV BAŞLANDЬ.

JADЬLЬV XAQTARЬ:

Qazitar	1 aj.	3 aj.	6 aj.	12 aj
„Başqortostan"	70 tin.	2 hum	4 hum	[illegible] tin
„Kammuna"	50 tin.	1—40 tin	2—70 tin	5—20 tin
„Kammunar həm sanak	65 tin.	1—65 tin	3—50 tin	6—50 tin
„K. Başkireja"	1 hum	3 hum	6 hum	12 hum
„Kalxuz—udarsьhь"	15 tin.	45 tin	80 tin	2—50 tin
„Lininsel"	24 tin.	70 tin.	1—30 tin	2—50 tin
„Udarsь"	15 tin.	45 tin.	60 tin.	1—50 tin
„[illegible] udar"	15 tin.	45 tin.	80 tin.	1—50 tin
„[illegible] Kammunar"	25 tin.	70 tin	1—30 tin	2—50 tin
„Janь—juldь"	15 tin.	40 tin.	75 tin.	1—40 tin
„Jəş tədəvse"	15 tin.	40 tin.	75 tin.	1—40 tin

ŽUR ALDAR

„Azahid"	25 tin	65 tin	1—25 tin	2—50 tin
„[illegible] jul"	30 tin	85 tin	1—60 tin	3 hum
„Kyltura rivalytseja"	30 tin	90 tin	1—60 tin	3 hum
„Traktar"	25 tin	70 tin	1—25 tin	2—50 tin
„Yktəber"	35 tin	1—35 tin	2—60 tin	5 hum
„Pesadir" (Başqorisa)	35 tin	75 tin	1—25 tin	2—50 tin
„Pesadir" (Litarsa)	35 tin	75 tin	1—25 tin	2—50 tin
„Hanak"	20 tin	45 tin	80 tin	1—50 tin
„Başqortostan savittare	25 tin	75 tin	1—40 tin	2—40 tin
„Xərajьstьva aşlьtreja"	25 tin	3 hum	—	10 hum
„Tyбəngə matbuqat"	—	90 tin	1—80 tin	3—60 tin

Qazit—žurnaldarqa ođьq matdatka jьlь ьv yđ vaqьtьnda kilevgə mьq jardam ita.

Padpiskalarđь vaqьtьnan hunjatmaj puştaqa tapşьrьr qьđ.

B avьl xuzalьqь institutьnьŋ 1 kursьnda

Uqьvdarđьn 16 nyjaberđə başlanqanьn belderep tyбəndəge institutqa qabul itelgən iptəştərgə tid arala kilergə quşa

1) Aarajьf Q̧. 2) Alimьf M. 3) Axmitьf Ş. 4) Bagautdinva S. 5) Bajmurzin B. 6) Bajmurtьf X. 7) Bajmuxammətef Q̧. 8) Burkin A. 9) Valkuf P. 10) Q̧adelsin J. 11) Q̧ajinьf M. 12) Q̧azizьf M. 13) Q̧alimxanьf Q̧. 14) Gardejef N. 15) Ziganşajь Z. 16) Iljasьf Q̧. 17) Iljasьf Z. 18) Iljasьf M. 19) Kapitanьf B. 20) Kirinka J. 21) Kusajef Q̧. 22) Zasьf A. 23) Malaxef F. 24) Niqmatullin R. 25) Nizamutdinьf Q̧. 26) Arluf B. 27) Raxmatullin S. 28) Russkix M. 29) Rajskulьf S. 30) Səjetef Q̧. 31) Sitdikьf A. 32) Səjcuf N. 33) Təxdatullin A. 34) Usmanьf B. 35) Fazьlьf B. 36) Fajzullin B. 37) Fatxullin A. 38) Xəderef A. 39) Xusnьf B. 40) Xusajnьf S. 41) Salajьf. 42) Şaikuf Q̧. 43) Şafquf I. 44) Curilul A. 45) Janquzazьf J. 46) Jantimirьf B.

2—1 Dirikseja.

TID KØNDƏ!—V.K.P.(b)—ØK Kamitate həm „Başqortostan" gazite urgьnь „TYБƏN MATBUQ̧AT"

ŽURNALЬNЬN—KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV-XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV MƏS'ƏLƏHENƏ QARATЬLQ̧AN—2—NUMIRЬ SЬQ̧A.

HƏR BER KALXUZDA:

„TYБƏN MATBUQ̧AT"—ŽURNALЬN TARATЬV ØSØN KALXUZKURDARDAN MAXSUS BRIQADALAR TƏDƏQЕЗ

HƏR BEK KALXUZDA, HƏR BER SAFXUZDA, HƏR BER M.T.S. TA:

„TYБƏN MATBUQ̧AT"—ŽURNALЬNA, JADЬLЬVSЬLARĐЬ OJOŞTOROVSЬLAR BILDƏLƏGEЗ

ŽURNALQ̧A JADЬLЬV XAQЬ:
3 ajqa 90 tin
6 ajqa 1—80 tin
1 jьlqa 3—60 tin

RIDAKSEJƏHEŊ ƏDRISE: *ØFØ J—SAZUN URAMЬ KUR[illegible] NUMIR 3 „TYБƏN MATBUQ̧AT" ŽURNALЬ RIDAKSEJƏHE*

UKTƏBERĐEN 14 KULAK PAPUQ̧AJЬ JЬLLЬQ̧ЬNA MIKTƏP BYLƏK ITTEK.

Qьrmьđqalь təsəge ikke Qьjьşqь avьl grazđandarь yktəber rivalytsejahenə 14 jьl tulьvqa avьlda maktap eslətep, yktəber bajramь tantanahьnda maktaptь astьlar.

Maktapte aşьv jьjьlьşьna ter le ojoşmalarđan vaktidar sьqьşьldь həm uqьvsь balalardьŋ ata—əsələre alk kyp qatьşьlar.

Jьjьlь la maktap balalarь esen jьlь aş ojoştorov, unьŋ esen eşxuna həm başqa karak—jaraqtar tuldьrьv məs'ələlare qarьlьp. unьŋ esen avьl savite yđ ьydatenan 200 barlьqь 400 hum birergə buldь. Kalxuz 5 sintnir igen, ber taj birergə buldь. Əle tamake usxuzь aşьala esen karakle qьđan, ebtal həm başqa karakle nəmələr jeteşterep birergə hyđ birđe.

Balalarđьŋ ata—əsələre 200 humaqsa həm ьđьqlata alk kyp jardam itelar.

QЬĐЬL QƏLƏM"

—UQЬTЬVSЬ MIRXƏJEF BEDGƏ KƏRƏK MƏJ

Masetle təsəge, Janь Mişar avьlь maktəbenda uqьtьvsь Mirxajef maktapta prajьzvudstьva praktikahь udqaram tip igenlurie balanьsan darestep quja. Mirxajef balanь tikşeram tip bala arqaь „beđđen, balalar vəlavaj ььur yđ karəgenьđe qaplaj almaj" beđgə qajđan bulha la sittan janьnan igen kilterter gə karak, tej. Mirxajefteŋ bəla torop kulaktar esen eşlave turahьnda ydenə aj kəs ul: „min nađan, ber nəmələ belmajem" tip imneja menan kələp javap qajtara.

Bьl kulak papuqajьn balalarь manьn nergə maktap prajьzvudstьvahьnan ььrorqa karak. Kulak papuqajь beđgə karakmaj.

R.

Ridaktьr urьn baьarь: Z. KAJЬPKUL.

SSSR ĐAQ̧Ь BØTƏ GƏZIT HƏM ŽURNALDARQ̧A. 1932 JЬLQ̧A PATPISKA ALЬNA BAŞLANЬ.

Patpiskalar alk kyp jьjьlqan vaqьtta ulardь eşlav avrajьtanlьqtan zakazdarđь oşo jьldьŋ—10 dikaьrenan də hunqa qalmaj puştaqa tapşьrьv horaja.

Patpiskalar zanalejə saqaltarьnda puştanьŋ apiratsejalar zalьnda, Sajuz picattьŋ təsək ьa'rahьnda telеke gazit ydak ikspiditsejahe, Cumsьjuf uramь həm tenge 12 saqatka tiklem iьjьqratta qazal itelalar zakazdar, turanan tura puşta apparatьna tapşьrьlqan vaqьtta, gezit həm žurnaldarđьŋ vaqьtьnda kileptorovь garantirovnьj itela.

SAJUZ PICƏT TØBƏK BOJRAHЬ

Başqortostan hal aqьbьv eştare nacalnige beta hal aqьbьv punkьttarьnda eşlangən həm BXKS nen 1931 jьl, 14 yktəber qararь bujьnsa aqas əderlavgə jul qujьlqan beta ojoşmalarqa tyбəndəgelarđe motlaq tapşьrьv turahьnda beldera

a) 1932 jьlda hal aqьbьv zajafkalarьn (beta ьsuldar menan hal aqьbьvqa);

b) əderlangən aьasь bildьlav esen tamqa əlьələren.

Hal aqьbьv zajafkalarь SSSR VSNX nьn Glafdsprum tarafьnan bildəlangən furmalar menan tedelalar, ul furmalarđь Juzuralliteŋ hal aqьbьv siktarьnan alьrqa karak.

Talap itelgən maqlymattarđe ojoşmalar Juzuralliteŋ hal aqьbьv siktьrьna (Øfø, Aksakьvskej uram, №93) tapşьrьrqa tejeştar. Srok 1931 jьldьŋ 15-XII tiklem.

BAŞQORTOSTAN RAJUNЬ HAL AQ̧ЬĐЬV EŞTƏRE NACALNIGE. 2—1

1931 jьl 25 nyjaberđə Navasibirskej qalahьnda „5 jьllьqtь—4 jьlda" zajьmьnьn berense vьjpuskahьnьŋ 4 nse tirazь uinala. In đur otoş 5000 hum. Abligatsejalarьn hatьp alьqьđ.

GTSK həm GK idarahь.

Başqortostandaqь beta ojoşmalarqa

VUQ Başqortostan ølkə bylege idarahь haqьrav həm telheđđərgə jardam 3 kenenda jьjьlqan beta sritьstevalarь Davlat bankьnьŋ başqortostan bylegena №1393 aqьm ihabena tapşьrьvьđь horaj.

1—3. IDARA

Başkalxozsajuzdьŋ sььjt həm ta'minat siktьrьna kammirskej eştarđe belgən

1 Apьatuvьk
1 Planavik
1 Scitavod—buxgaltir
1 Statistik

karək

Q̧arizalar Syryps uramь, № 12, Başkalxuzsajuzdьŋ kadьrdar siktьrьnda qabul itelalar. Eş saqь [illegible] bьrsa tylana.

1—3. BAŞKALXUZ SAJUZ

Hantьrv həm telhed balalar maktabena UQЬTЬVSЬLAR ƏDERLƏVSE KISKE KURSQA inergə telavselarđьŋ qarizalar qabul itela başlanь.

Təsəktarđan kilevselar detem toraq həm stipindeja menan tə'min itelalar, Ədris; Øfø, Karl Marks uramь, № 7, VUQ Başqortostan Ølkə bylege.

1—3

BELDEREV

25 nse nyjaber kiske saqat sitь la „Başqortostan" gazite idarahenda şəharđəge beta Rapsikurdar şulaj uq stina gazite Ridkallegijalarenen kəŋaşmalare saqьrьla, kanamaren ken tərtibenda kalxuzdarь xuzalьq ojoştorov jaqьnanan qatььvda qьbarselar həm stina gazittareneŋ kankrit burьstarь qarala. Beta stina gazittare həm xəbərselar kəŋəşmaga vaqьtьnda kilergə tejeştar.

idara.

KINA GURЬN

ƏLISƏ dramma 6 bylakta.

Sьjanstar saqat 6 la başlana. Kassa saqat 4 tan asьq

KINA D. K. A.

Хризантема.

Sьjanstar 6,7—30, 9 həm 10—30 başlana

Kassa saqat 4 tan asьq.

BAŞQORTOSTAN PATRIB KAPIRATIFTARЬNЬŊ ØLKƏ SAJUZЬ „BAŞSAJUZ" DЬŊ TYБƏNGE SISTIMDAQ̧Ь OJOŞMALARЬNЬN 1931 NSE JЬL 1 NSE YKTƏBERGƏ SVUDNAJ BALANSЬ—BRUTTA.

Halda tormdare	Zeb həm Sirap kuplar	Sabaraз rapkuplar	Rajsajuzdar həm bьrьdar aldьndarь	Batsake həm.
1. Aqşalar	409713	18792	695432	1181007
2. Q̧ajmalь qəmđđar	231090	2490	[illegible]	[illegible]
3. Snasmianja (ta'minat) tavar.	1791767	[illegible]	[illegible]	[illegible]
4. Bahe	—	—	677062	677062
5. Silerga julьn aqqan tavar.	251566	195211	[illegible]	[illegible]
6. Julьnqa sььtelqan tavar.	—	—	1640086	1640086
7. Başqa tavarlar	436877	[illegible]	[illegible]	[illegible]
8. Sajrejь həm matirejaldar	139361	90915	435164	659443
9. Eşlep sььarьv, eşlep şььarlar həm qalь jəsьndaqь xuzalьqqa tələnqan rasxat	830877	237760	381752	1475189
10. Abьut sьtьrgə tejelьь kaptar	20979	70097	697414	788490
11. Şikle bursalar paltsajalar hььь tьlmav spratar	86807	81816	1856036	1849027
12. Tarla kaptar həm arьad. ras.	1808471	358126	[illegible]	[illegible]
13. Eske aььlььn rascattarь	—	—	1085312	1185312
14. Librlgan anьalar	142808	—	383811	506827
15. Aldan jabьlqan rascattar	106767	13811	71804	192202
16. Davlat Bankьhь menan „	216586	[illegible]	1365507	1856092
17. Mььььь aldalьnqьtage vьььd,	501804	59480	2161212	2708501
18. Başqa ojoşmalarđaqь pajđar vuqaьatar	214632	24864	2812712	2142064
19. Malkat həm ajьlьnqь bьlmaqan tedeььdar	1218722	160883	3131982	4611677
20. Madumьtlar	1639416	264864	10052286	12086566
21. Udaqan jьldaqь zararđar	—	40418	181328	221746
Balans	10048923	2392877	48108365	61128158

Halda tormdare	Zeb həm sirap kuplar	Sabaraз rapkuplar	Rajsajuzdar həm bьrьdar ььldalar (ьььь, rk)	Batsake həm.
1. Bansk menan rascattar	433066	250969	1075023	1800317
2. Tarla kese həm aranlasaja lar menan rascat.	2115184	772886	9447685	12305684
3. Eske aььlььn rascattarь	—	—	1085312	1185312
4. Kejqan karьn arььь, ььlattar həm menььь aldalьnqьtage vuqaьa.	779870	149168	2178147	3109888
5. Udaq arььь zamdalar	1094684	267828	[illegible]	[illegible]
6. Paj kapitalь	[illegible]	2257712	[illegible]	[illegible]
7. Başqa kapitaldar	264691	23444	2461734	2771869
8. Amartizatseja funda	97446	23115	279601	360224
9. Başqa fundlar	304200	32183	1702066	2038385
10. Şikle Barsatarqa ььlььь.	9299	38138	46468	498868
11. Başqa zalьььtar	87117	24073	279861	390013
12. Tavar qaldьqьnьn ьььььь	151478	800.0	209811	1189930
13. Madumьtlar	5240118	502115	12461231	14297061
14. Aldaqь vaqьttardan kilev.	—	2009	50400	62409
15. Udaqan jьldarđaŋ baьььь	—	918	306499	307417
Balans	10048908	2392877	48108365	61128158

Ihkarmaz „Eske rascattar" bujьnsa, rajsajuzdarđan Silpo menan Silpalardьŋ rajsajuzdar menan bulqan rascattar bujьnsa qaldьqtar kyrhatelde qara qьşь itaplanda.

Başsajuzdan tyбənge sistimalarь ojoşlьdan tora:

1) 48 raj patrьbsajuz sistima sastarьna inderelgən 1171 Silpa, 4 qarpa, 6 rapkup 27 salxuz rapkuptarь.

2) Başsajuz tarafьnan ta'min itela torqan 11, Zeb, 1 Sirapkup 1 qarpa həm ere salxuz rapkuptarь.

Başsajuzdьŋ tyбənge sistimahьnda 2446 vaqlap hatьv belege ihabena, patrib kapiratiftarьnda 1069 meŋ aqza bar.

Başsajuz prizidejumь raise urьnbaьarь: M. BOCLŞAKЬF.

Ucat həm ihapselek siktarь medire: A. KOLOKOLSOF.

29 yktəber 1931 nse jьl Øfø.

BAŞQORTOSTAN PATRIB KAPIRATIFTAR OJOŞMALARЬNЬŊ ØLKƏ SAJUZЬ „BAŞSAJUZ" HƏM UNЬŊ TØRLØ TARMAQTAQ̧Ь AFTANUM SIKSEJƏLƏRENEN 1931 NSE JЬL 1 NSE YKTƏBERGƏ BALANSЬ

	Baş. kantura Aktif	Baş. kantura Pasif	Aduq tavardarь mərəkaьь Aktif	Aduq tavardarь mərəkaьь Pasif	Sənəqat tavardarь mərəkaьь Aktif	Sənəqat tavardarь mərəkaьь Pasif	Kyltura tavardarь mərəkaьь Aktif	Kyltura tavardarь mərəkaьь Pasif	Xuzalьq tavardarь mərəkaьь Aktif	Xuzalьq tavardarь mərəkaьь Pasif	Silpavud mərəkaьь Aktif	Silpavud mərəkaьь Pasif	Paj la pladoovoj Aktif	Paj la pladoovoj Pasif	Başkapit. Aktif	Başkapit. Pasif	Baş ььььь kapiratif ьььььjahe Aktif	Baş ььььь kapiratif ьььььjahe Pasif	Tədьv kantorahь Aktif	Tədьv kantorahь Pasif	Baş transtarь Aktif	Baş transtarь Pasif	Baş kaopbuz Aktif	Baş kaopbuz Pasif	Uqьv kursьlar kaььalьь Aktif	Uqьv kursьlar kaььalьь Pasif	Barlьqь Aktif	Barlьqь Pasif
1. Aqşalar	2048	—	1434	—	1546	—	6741	—	4893	—	5866	—	[illegible]	—	397	—	158	—	142	—	145	—	2556	—	—	—	29671	—
2. Q̧ajmalь qəmđđar	148508	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	752	—	[illegible]	—
3. Tavarđar həm matirejaldar: a) Banktta	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	70680	—	15482	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—
b) Julda	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	—	—	7308	—	—	—	—	—	[illegible]	—
v) sittat ьььььlqan	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—
4. Malkat	[illegible]	—	4891	—	1981	—	[illegible]	—	[illegible]	—	4945	—	[illegible]	—	1480	—	198	—	—	—	16238	—	[illegible]	—	[illegible]	—	[illegible]	—
5. Tarla jaьmalar menan rascattar	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6. Bansktar menan rascattar	[illegible]	[illegible]	—	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	—	—	[illegible]	—	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1071	—	204	—	—	4800	[illegible]	—	[illegible]	[illegible]
7. Kassaььr arьььь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13662	9000	—	—	—	—	[illegible]	9000
8. ььььь aььььlar	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—
9. Mьььь aldalьq vuqaьa	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—
10. Akьdar	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—
11. Paj həm akьjalar	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—
12. Udaq arььь zamdalar	—	[illegible]	—	—	—	7900	—	—	—	20000	—	—	—	[illegible]	—	—	—	10000	—	—	—	30000	—	—	—	75000	—	[illegible]
13. Kapitaldar: a) Pajak apitalь	—	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]
b) Tup kapital	—	[illegible]	—	800000	—	800000	—	400000	—	[illegible]	—	100000	—	15000	—	50000	—	200000	—	—	—	20000	—	200000	—	200000	—	[illegible]
v) Zapas kapital	—	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]
14. Tarla fundlar	—	[illegible]	—	31	—	—	—	5488	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—	—	—	—	—	820	—	606	—	—	—	[illegible]
15. Biznьь funda	—	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	—	500	—	761	—	—	—	2287	—	—	—	—	—	[illegible]
16. Aldaqь jьldarđaŋ ььььь kilev	[illegible]	[illegible]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]	—	96	—	—	20	1861	—	—	—	370	—	—	—	[illegible]	[illegible]
17. Madumьtlar	[illegible]	[illegible]	72004	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1192	1900	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Balans	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Başsajuz prizidejumь raise urьnbaьarь M. BOLŞAKЬF.

Pinans—ucat siktarь medire: A. SMIRKЬF.

29 Yktəber 1931 nse jьl.

Øfø, „Yktəber matbka tipagrafejahe" Başqlavlit vəkile № 178

BƏTƏ DONJA PALITARDARЬ BERƏQEGED!

26 NYJƏBER 1931 JЬL №256 (557)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

Hultaj yđ planьn tultьrьp, ƏSƏNDE BUKSIRQA ALDЬ

ARQAJAŞ tenəge, Hultaj avьl səvite səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn ytəvdə tenək sovmeləndə aldыnqьlar safьnda вara. Igen, вesən əđerləv kampanejaların tultьrqanь esen tenək tarafьnan ьtlaklandь. Xəđer Əsən avьl səvite jəmaqətselek buksirьna aldь.

Başqalar heđđə Hultajqa tinləşeged

FABZAFKUM MISKUMDARĐЬ JANЬNAN HAJLAV KAMPANEJEHEN UNЬŞLЬ RƏVEŞTƏ YTKƏRERGƏ

BAŞPRAFSƏVIT RƏISE URЬNBAŠARЬ Q ILJASЬF MƏQ LƏHE

„Fabrik-zavьt həm jerle kəmitəttəređe qaьattan hajlavđar udarsьlьqtьn janь tulqьndarь, satsejalizem jarьşьnьn juqarь kytərelеven, prafsajuz aqzalarьnьn hanь artьvđь həm prafsajuz eşlərenen tөrlө tarmaqtarьnda yđ ixtijarđarь menən eşləyse aktif kadьrđarьnьn artьvьn tьvđьrьrqa həm şul nigeđđə, вış jьllьqtьn dyrtense, təmamlaj jьlь вuьnstarьn ytəvgə taqь la đurьraq kestər menən kөrəşev esen, вış jьllьqtьn esensə xəl itkes jьlьn jenevle rəveştə təməmlaьrgə tejeş". (Prafsajuzdarđьn вөtə sajuz yđək səvite məьzəqətenən).

Başqortostan prafsajuzdarь xəđer ььap вirev həm fabzafkumdarđь janьnan hajlav kampanejəhenen вerensed veren ytkərep almaş həm tsix kəmitətaren hajlav eşen вөtərđe. Kypselek pridprejatejalarđa fabzafkum-miskumdarđь janьnan hajlav eşe вaşqarьlьp jata.

Fabzafkum-miskumdarqa janьnan hajlav kampanejahь varьşьnda ip. Stalindьn 6 kyrhətmahenen вojomqa atqarьlьvьn tikşerev, şul nigeđđə eş alьp вarьv arqahьnda, pramfinplandь tultьrьv, arttьrьp ytəv eşenə eşselər massahьn mabilizavajt itevgə matur elgelər kyrhatə.

Вьnь đereblev esen tyвəndə gelərđe kyrhatev jeta. Bilarət Mitallurgeja zavьtьnda nyjaвeŗ pragramn ytəvđə şundaj heđemtə lər вar.

Dumna tsixь вerense 5 kenlek ta planьn 68 pr. ikense 5 kenlekta 75 pr. tukar tsixь вerense 5 kenlekta 57 pr. ikense 5 ken lekta 175 pr. ytaj.

Ə. 1-3 taqta jarьv zavьttarь yktaвer planьn 116 pr. nyjaвer den tavge 10 kenlegenə 101 pr. 1-13 taqta jarьv zavьttarь sinta вer planьn 92 pr. ga yktaвer planьn 97 pr. nyjaвer 10 kenlege planьn 107 pr. ytaj.

Ajaq kejemdəre tegev fabrige 3—kvartal planьn unьşlь ytəgəne. Ul yktaвer zadanejahьnda 114 pr. ytəne.

Ɵfe kyn zavьtь вerense nyjaвerge zadanejahьn ytəvđe 104.15 pr. qa jetkerə.

Вьl elgəşevđən varьbь la satsejalizem jarьşь udarsьlьq xərəkətenen juqarь timpqa kytərelevenən kilə. Bilarət Mitallurgeja zavьtьnda hajlav kampanejahь malendə 230 eşse udarniktar safьna ina timer—sьвьq zavьtьnda 63 keşenən torqan ikeudar вrigada ojoştorolda; taqta jarьv zavьtьnda 13 xozalьq ьđə вe вrigadalarь təđelep. 4—6 aqas zavьttarь pragriss if-primejəl sistimahьnda eşlevgə kyseldə. Kyn zavьtьnda 45 eşse udarniktar safьna inələr. Hajlav kampanejahь ajqanьla udarniktar hanь artьv menən вergə, aldьnqь eşse udarniktar prafsajuz partejəhe safьna aqьlalar.

Məьalən: Bilarət Mitallurgeja zavьtьnda Linin partejəhe safьna inergə horap 117 keşe ariza вirgən вulha, 260 keşe prafsajuz safьna alьna., Timer—sьвьq zavьtьnda 100 eşse—udarnik parteja safьna inelep 170 keşe prafsajuzqa alьna. Taqta jarьv zavьttarьnda 82 keşe partejəgə inep, 163 keşe prafsajuzdar safьna inelə. Narpit sajuzьnda 3 keşe partejəgə, 102 keşe prafsajuzqa inə həm вaşqalar. "

Şulaj itep, kypselek pridprejatejalarđa janь kadrđarđь prafsajuzdar safьna tartьv, ularqa kammunizem tərвejəhe вirev tanqalenda đur hьnььş jahaldь

Xisap tьnlav—hajlav kampanejahь malendə oşondaj jaqьь eş heđemtələre вulььqa qaramaьtan, jeteşhedlektər đə kyp. Ььl jet shedlektər вigerək tə ten kterđə вulьp, ularđa prafsajuz eşenə smutьr jahav eşe kərəkle kimələgə qujьlmaqan. Prafsajuz eşen tamьrьnan tarьnan qorov həm ip. Stalindeŋ altь kyrhətməhen вojomqa atqarьv esen kөrəş eşe qənlqəlanerlek tygel Unan Başqortostan prafsajuz ojoşmalarьn janьnan hajlav kampanejahь malendə eşselərđen matirejal—tormoş jaqtarьn jaqşьrtьv məsələhenə ifrat ađ iqtiвar itelə. Eşselərđe tə'min itev eşendəge avьrьqtь вөtөrev, partejəneŋ tə'min itev apparattarьnьn eşen jaqşьrtьv turahьndaqь qararьn ytəvgə eşselər jalьnьn maalizavajt itev julьnda вulqan kөrəş eşe jomoşaq.

Kyp kenə urьndarđa (Bilarət h. в.) kampanejahь udarьv eşenə partejə, kamsamul jetəkselege qənqətlanerlek tygel.

Kyp, tejatьr, radeju vđ eştəren hajlav kampanejahьna вaj lap alьp вarmajđar. Tenək gazitə вьl kampanejaqa narьq birmajđar. Ular prafsajuzdar yđək səvitenen, prafsajuz eşenə smutьr jahav həm kampanjanen вarьşь turahьnda iqgьlar rəveştə matвuqatta jaqtьrta вarьv, jaqşь eş alьp вarьvsь pridprejatejalarđaqe eş təzrivələren вaşqalar menən urtaqlaşьv turahьndaqь məqəqələrđe вo omqa atqarmajđar. Jarьnan hajlav kampanejahьn unьşlь ytkərev esen urda hьnьlqan jeteşhedlektərđe ihəpkə alььqa, qalqan vaqьt esendə eşlə вulьnan jeteşhedlektərđe qatь tənqit utь aьtьna alьp, вьl mehim eşkə apprtunistьq menən qarav đarqa nьqь atpur вirergə eşselər jlpьhьn ip. Stalindeŋ altь kyrhətmə hen вojomqa atqarьv esen eşenə maalizavajt itergə kərək.

Xəđerđən yk hajlav kampanejahь malendə вulqan ьşse ieđemdərđen вojomqa atqarьv esenə totonolhon. Prafsajuz Ɵlkə Kəmitəttəre FZMK lar eьtenən jetəkselekte kəsəjtergə plnь praktik eş kyrergə, prafsajuz ojoşmalarь eьtenən instruktirləv eşen julqa qujьrqa.

Janь hajlanqan satstaftьn nej dərəjələ jantsa eşləj alьvdarьna ip. STALINDЬN 6 şarttarьn tormoşqa ytkərevđe nisek tə'min itevđərena qarap qьna, FZMK larđь janьnan hajlav kampanejahenen heđemtələre turahьnda asьq вer fiker ajtergə məmkin вulasaq.

IT SƏNƏQƏT YĐƏKTƏRENƏ!

ARTTAQЬLAR, ALDAQЬLARQA TINLƏŞEGED

Aarqajaş, Zejansura, Arxangil, Bөrө timpь BƟTƏ TƟBƏKTƏRĐƏ BULDЬRЬLHЬN

It əđerləv timpь kөsəjəhe urьnda nyjaвerđen dyrtense eş kөn legendə ytees 0.3 pr. qa kəmenə. 20 nse nyjaвerga ajlьq plan 66,5 pr. qa, kvartal plan 76,6 pr. qa tultьrьldь.

Arqajaş, Zejansura, Arxangil həm Bөrө tenəktəre ajlьq plandь вulьn, kvartal planьn вulhьn arttьrьp ytənelər. Ular it əđerləv frontьnda вalşeviktar timpь kyrhatte.

Ə Qonşaq, Qьjqь, Bajmaq, Bөrjən, Ə jəlil, Bələвej tenəktəre həmanda xurlьqlь rəveştə qojroqta hejrələlər. Bular ajlьq plandь la, kvartal planьn da eđələr. 4 nse kvartal planьn) Qonşaq 18,5 pr. qa. Bajmaq 32.3 pr. qa, Bələвəj 34,2 pr. qa, Bөrjən həm Qьjqь tenəktəre 34,7 şər pr qa, qьna tultьrđь. Şişmə lə 44,8 pr. (irəhendə tьвьrşьna).

Ularđa igen əđerləvđəge kevek diskussejə вara. Mibalqa Qonşaq tenəgen alajьq. Igen əđerləvdə lə iŋ qojroqta. It əđerləv eşendə xatta tyвən tora şulaj вulьvqa qaramaьtan: „Beđ elek plandь tultьrđьq, ə xəđer inde nasar tultьrhaq ta jaraj". tip diskussejə alьp вara.Tenəkteŋ əđerləv ojoşmalarь, şulaj uq вьl kampanejə tirəhenə jalpь fekeren tuplavđa вөtə partejə, kamsamul həm prafsajuz jəməqətselege eşləməj. Ular samatьkqa ьşana. (xatta. Qonşaq It əđerləv punkьtьnda əđerləngən maldarđьn da uram вujьnda tulьp jerevđəre turahьnda ytkən han gəzite вeđđə jađьp yttek).

Nyjaвerđen 20 nse kөnenə 20 tenək ajlьq plandьn 70 pr. tьn da tultьrmanь. Ə,

BӨRJƏN NYJƏBƏRĐƏ BER GENƏ KILAGRAM DA IT ƏĐERLƏMƏNE,

Ul asььqtan—asьq it əđerləv kampanejəhьnan'arьq qujьp jetkermaj unь eđergə tьrьşa.

Qatь zadanejə elkələ 43,4pr. qa qьna tultьrьlqan. Tujmaьzь, Mişkə Bişвylək, həm Q—Mejəkə tenəktəre 4 nse kvartalda qatь zadanejə вujьnsa xatta вer pratsint ta it əđerləmegendər It əđerləvđə alđьn вьqqan tenəktər plandьŋ вaşq alar esen də rejallьqьn, вьqasa qojroqta hejrəlgən tenəktərđeŋ də tiđ arala yđ plandarьn şarttьrьp ytə lek вөtə məmkinlektərgə ejə вulьvьn dereьlə đər. Fəqət вьnьŋ esen вөtə massanь вalşeviktarsa tuplarqa, eşte eđergə mataşьvsьlarqa qatь atpur вirergə kərək.

MAL QЬRЬVSЬ KULAK ACINTЬN SƏVITTƏN QЬVARQA!

ƏBJƏLIL tenəge Qьrđas avьl səvite it əđerləv planьn tultьrqanь juq. Ul qojroqta hejrələ. Ə, avьl səvite rəise вьl tur la вer sarala kyrməj. kirehenсə yđe вaşlap mal qьra, yđe вaşlap kulak agitatsejəhьn tormoşqa ytkərə.

Oşo kendərđə genə enehenə qatьn alьp, tujđa 5 вaş harьq həm kyp kenə вaşqa tөrle mal qьrđьlar. Jetməhə Şahigərəjef qьđьv kampanejə vaqьtьnda es kөn вujь iđerek xəldə qunaq вulьp jөrөne. Ul вьqasa la kulak agintь вulьp kilde, kulaktarđь sitkə jeвərgəndə ularđь haqlap qalьrqa mataştь.

Şahigərəjef kulak jьrsьhь. Ul avьl səvite rəislegenən tiđ kөndə alьnьrqa, mal qьrьvь esen ajьrьm javapqa tartьlьrqa tejeş.

„BЬVA BЬVЬVSЬLAR"

MƏSETLE, PLANDЬ 10 NSЬ DIKƏBERGƏ YTƏRGƏ HYĐ BIRĐE

MƏSETLE 22 nse nyjaвerđə Partejə tenək kəmitətenən tenək kantryl kəmisejəhe menən вerekta 4 nse plinumь saqьrьldь. Plinumđьŋ kөn tərtibendə igen əđerləv, maja tuplav, it həm вesən əđerləv вarьşь, şulaj uq Yđək kəmitətteŋ dikəвer plinumь jomqaqtarь tikşerelde.

Igen əđerləv planьn 10 nse dikəвergə jeđ pratsintь menən tultьrьrqa вer tavьştan qaвul itelde. Вьnьŋ esen taqь la eьtələmə rəveştə tenək aktiftarь mabilizavajt itelde. It əđerləv planьn tultьrьv esen də qьrqa saralar kyrelə.

JUNЬSЬF

TAPURIN HYĐ BIRƏ

TAPURIN, 23. Dyrtense kvartal it əđerləv planьn 90 pr. qa tultьrьldь. Tenək вigerəktə ere megedlə mal əđerləv вujьnsa qojroqta hejrələ. Ere mal вujьnsa plan 65 pr. qa, harьq150 pr. susqa 209pr. qa, ytəlde.

It əđerləvđə kalxuzdar timpь his qənlqətlənerlek tygel. Ular plandь .42 pr. qa,qьna tultьrđьlar Əjaqqьđaqtar planь yteleşe 127 pr. Qatь zadanejə вujьnsa 64 pr. Kulaktarđan qatь zadanejəhь tultьrtьv 24 səqət esendə вaşqarьlьrqa tejeş.

It esen kөrəşə вelgən avьl səvittəre plandarьn arttьrьp sьqtь. Majadak səvite—281 pr., Nadiedin—115 pr. Nimes səvite 111 pr. qa jetkerđe. Ə, eştə вalşeviktarsa kөrəşməgən, massanь ojoştormaqan həm kulak agitatsejəhьna qatь atpur вirməgən səvittər xurlьqlь rəveştə artta вaralar. plandь eđələr. Məьələn Ilmurza plandь 12 pr. Iьke Tuqmaqlь şul dəvmeldə genə tultьrđь.

ALMAJЬF

„UDARSЬ" JARЬŞQA ЬSЬNLAP QUŞЬLЬRQA TEJEŞ

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ tenəgen dəge „Başqortostan" gəzite udar вrigadahь, tenək ojoşmalar ergəhendə sьqarьlqan stinə gəzittəren qarap sьqtь.

Tenək kalxuzsajuz ergəhendəge „Udarsь" gəzite „KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV həm juqarь urəzaj esen kөrəşkə" tigən luzьngь aьtьnda sьqarьlqan.

Yktəвer 14 jьllьqьna qarata sьqarьlqan hanьnda:

„Kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьrqa kalxuz eşendə kalxuzsьlarđьn satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь qullanьvđarьn вaldьrьrqa" tip jađa.

Ləkin, nisek kenə вulmahьn вьl gəzit kalxuz prajьzvudstьvahьn ojoştorovđь həm kalxuz xuzalьqьn nьqьtьvđь вalşeviktərsə kankrit qujmaqan. Igen əđerləvđəge eđəklektərđe həm kalxuz esendəge jeteşhedlektərđe вөtərev esen praktik juldar kyrhətməgən.

Derөь unьŋ вer məqələhendə: „Jerđe keđđən herep qaldьrьv, orloqto tađartьp, teđmə səskes menən səsev, aşlav, yđ vaqьtьnda səsev, qorotqostar menən kөrəş kevek agratexnik saralarьn ytkərevđə yktəвer 14 jьllьqь—dugьvьr jađьv kenə вulhьn" tip jađa.

Вьnda la qemym byđđər menən qemym saralar qьna iьəpləp sьqьlqan. Malsьlьq tarmaqь вujьnsa kypme tavar firmalarь вarlьqьn jađha la, ajьrьm firmalarđa kyrengən вaşвaştaqlьqtь, malsьlьqta sdilşinanьŋ farmal qullanьvьn, mal ađarь teđəvđəge вuldьqhьđlьq həm вaşqa şundaj jeteşhedlektərđe вөtөrev, tavarsьlьqtь kytərev turahьnda juldar kyrhətməj.

Вьl gəzit kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv jarьşьna ьsьnlap quşьlьrqa tejeş.

ƟLKƏ KƏMITƏT QARAЬЬN YTƏRGƏ

Başqortostan orloq safxuzdarьnda igen əđerləv planьnьŋ rejallьqьn, unь tultьrьvьqa вөtə məmkinlektər вarlьqьn VKP(в) Yđək Kəmitəteneŋ maxsus tikşerev kəmisejəhe asьq kyrhətte Ɵlkə Kəmitəte вьl turala yđeneŋ qьrqa diriktivьn вirđe. Ləkin şuqa qaramaьtan, вegengə kөngə safxuzdar plandь вej varь 57,5 pr. qa qьna tultьrđьlar.

Safxuzdarđa igen əđerləvđen вьl kөngə tiklem hьđьlьvь fəqət urьndardaqь ojoşmalarđьŋ safxuzdarđa igen əđerləvđe apparattar samatьvgenə tapşьrьvlarьn qajhь вer safxuzdarđьŋ siktən tьş xuzalьq—вizarьrazeja tьvđьrьvđarьnan, vaq вurzьvasьlьq nasterajenejane, вulьvđan ojoşqalьq menən eş kyrməvđərenən kilə. Urьndarь jəməqətselekteŋ safxuzdarqa kin jarđamь ojoştorolmaqanlьqьn; Məьələn, Mələvez tenəgendəge Moraptal safxuzьnda plan 31,1 pr. qa qьna tultьrьlqan. Вьl asьqtan asьq tenək ojoşmalarьnьŋ safxuzdar eьtenən jetəkselek itməgən ek təren, unda partejə jetəkselege вьn məqənəhe menən вuldьrьlmaqanlьqtь, safxuzdarqa „ygəjhelep" qarьqanlьqtь kyrhətə. Вьl вer Mələvezdə genə tygel вaşqa urьndarđa la xөkem herə. Tenək ojoşmalarь вьl xəlde xəterđərenə nьqlь alьrqa həm uqa sik qujьrqa tejeştər. Ajьrьm safxuzdarđьn 20 nse nyjaвergə plandь ytəvđəre tyвəndəgesə:

(Orloq trise məqlymate вujьnsa)

Arqajas	100 pr.	Byzdək	101,8 "
Byrinskl	140 "	Jьlajьr	70,7 "
Məsəqyt	52,3 "	Moraptal	31,1 "
„K. Başkirejə"	79,9 "		.—

Moraptalda 69 pr., Jьlajьrđa 30 pr. plan tultьrьlmaqan. Şuqa qaramaьtan, ular hunqь kөndə lə his вer xərəkəthed 1 pr. ta yьeş вirməj qaldьlar. Ə, Məsəqyttə plan 48 pr. qa tultьrьlmaqan. Unьnda yьeşe qəniqətlənerlek tygel.

Əlşəjđən вer nəmə lə juq. Xəđer nyjaвer şturmьnьŋ 4 kenə kөnө qaldь. Ə, safxuzdar şturmdan 50 pr. qa artta qaldьlar.

Tenək ojoşmalarь haman da safxuzdarqa qarata nьqlap вorolmajđar Ularqa kankrit jarđamdь elk ađ kyrhətələr. Heđemtələ safxuzdar igen əđerləvđe ojoştorovsь вulahь urьnda yđ aqьş qojroqonan haman da sьqa almajđar.

Вөtə tenək ojoşmalarь, urьndaqь partejə kamsamul prafsajuzdar həm вөtə jəməqətselek, вөtə safxuzsьlar qalqan 42,5 pr. tь iŋ jaqьn arala tultьrьv esen jaqьndan qatnaşьrqa tejeştər.

Kalxuzdarđь nьqьtьvjarьşьna

5 URЬNDA KƏNFIRINSEJƏ YTKƏRƏBEĐ

BAQALЬ (tiligrammə). „Udarsь" gəzite kalxuzdarđь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьv esen jarьşqa quşьldь. Rabsilkurđar ərmejəhe, stinə gəzittəre jarьşqa maвlizavajt itelə. Rabsilkurđar xərəkəte yđək kəmitətteŋ 16 nsь april qararь nigeđendə iьrьnan qorola. Tenək xəвərselərenen 5 urьnda kənfirinsejələren ytkərəвeđ. Kənfirinsejələ jarьş dugьvьrь qaвul itələsək.

J. SƏJFI

IP. ANDEREJEF ƟFƟLƏ

24. nyjaвerđə Timer jul eştəre Xalq Kamisarь ip. Anderejef Ɵfegə kilde. Kis menən Kyltura Harajьnda unьŋ qala partejə aktifь jьjnalьşьnda „timer jul transpьrtьnьŋ вurьstarь turahьndaqь sьqьşь вuldь ip. Anderejefteŋ telmөren gəzitəвeđđeŋ aldaqь hanьnda вaььla.

SAFXUZ, KALXUZDARQA 2000 PRAPAGANDIS KADЬR ƏDERLƏNƏ

KALXUZSЬLARQA, SAFXUZ EŞSELƏRENƏ MARKSIZEM—LININIZEM TƏRBEJƏHE BIREV ULARĐЬŅ KALXUZĐЬ NЬQЬTЬVQA AKTIF QATNAŞLЬQTARЬN TƏMIN ITERLEK JUQARЬLЬQQA QUJЬLHЬN

BAŞQORTOSTAN SAFXUZ, KALXUZDARЬNA 2000 PRAPAGANDIS

(SAFXUZ, KALXUZDAR ӨSӨN PRAPAGANDISTAR ƏDERLƏV KURSЬ ASЬLЬV AJQANЬ)

Bөtə frunt bujьnsa barqan satsejalizem hezymeneŋ kiləsəkke burьstarь, Başqortostan ilen indysterejələşterəp, avьl xuzalьqьn satsejalizemsa qajtadan qorov burьstarь jalpьlь—parteja uqьvdьrьnьŋ tөвөnən yk qajtanan qorolovьn talap itələr. Jalpьlь partejale uqьvda вr qajtanan qorolqan saqta safxuz həm MTS larđь hər вer ucaskalarьnda hər вer ere kalxuzdarđa parteja məktəвe jəki tyŋərəktər ojoştorolqan bulьrqa tejeştər.

Jalpьlь Partejale uqьvdarьn qajtanan qorov, hən unь kыŋ kyləmdə jəjep jeвərev eşe вeđ đən taqьla kyp handa prapagandistar talap itə. Parteja uqьvь seltərđərən prapagandistar menən tə'min itev məs'ələhe—ul yđək məs'ələ bulьp tora. Partejəneŋ Başqortostan ojoşmalarь вөtə iqtiвarđarьn вьl mes'ələ tirəhene tuplarqa tejeştər.

Partəjə uqьvь seltərđərən oşo jьlda uq prapagandis kadьrđar menən tə'min itev məqsətenən вьqьp partejənьŋ Өlkə Kəmitəte safxuz, kalxuzdar өsөn 4000 dən artьqьraq prapagandistar əđerləv eşen tə'min itə torqan kurьs saralarь kyrde.

Jəjge sizunda вөtə tөвəktərđələ kurьstar ojoştorolop, ular arqьrь вөtəhe 2000 gə jaqьn prapagandistar əđerlənep sьqtьlar.

Jaqьn arala şunьŋ kevek yk taqьla kurьstar ojoştorop ular arqьrь 2000 dən artьq prapagandistar əđerləv өsөn aakum tejeşle saralar kyrde.

Safxuz, kalxuz prapagandistarь jeteşterv kurьstarь Başqortostandьŋ qajhь вer tөвəktərendə 15 nse nyjəвerđən yk eşkə başlanьlar. Qalqan tөвəktərđə kurьstar 1 nse dikəвerđən də hunqa qalmajьnsa eşkə başlajasaqtar.

Məmkin вulqan tiklem kurьstarđь jaqşьraq ojoştorop unda jetəkselek itev өsөn Өlkə Kəmitət qala həm Өlkə aktiftarь nan 40 keşene maвlizavajt itep tөвəktərgə jeвərđe. Вьnan tьş вөtə tөвəktər өsөn вiвlejutikəlar ojoştorolpp urьndarqa i—relde'ər.

Safxuz, kalxuz prapagandistarь kurьstarьnda kursanttar tarafьnan praktik eştər məktəp tyŋərəktər ojoştorolop ularda jetəkselek itev, ajьrьm eşse həm kalxuzsьlar gruppahь menən ul tьrьştar ytkərev kevək praktik eştər alьp вa r ь l ь r q a tejeşle. Kurьstar ө ŧ t ө n ə dur вurьstar jəkmətelə 2 aj vaqьt esendə jaqşь uq qьna dur pragram ytelerga tejeşle. Şundaj qьđqa qьna вer vaqьt esendə вьl kurьstar partejəneŋ Başqortostanojoşmalarьna 2000 dən artьqьraq вalşevik prapagandistar вirergə tejeştər. Kurьs eştəre вaşьnan axьrьna tiklem satsejalizem jarьşь, udarьlьq mitodь menən alьp вarьlqan təqdirdə genə вьl mehim вurьstar unьşlь rə v e ş t ə в o j o m qa atqarьlasaqtar. Kurьstarđa uqьv həm praktik zadanejalarđьn jaqşь ytəleşe вujьnsa tьŋlavsьlar arahьnda gruppa həm ajьrьm jarьştar eşen jeвərergə kərək.

Kurьstarđьŋ tamam вulьvđarь menən yk tьŋlavsьlarđь praktik eşkə qьşьrqa kərək. Oşo jьlda uq ulardь safxuz, MTS həm kalxuzdarđa parteja məktəptəre tyŋərəktəre ojoştorop ularda jetəkselek eşen alьp вarьvdarьn tə'min itergəkərək.

MIXAJLINKO

GƏZIT—KYDƏTEV

BӨTӨNLƏJ ONOTӨLQAN ӨLKƏ

(„KALXUZSЬ" QONŞAQ GƏZITE)

Beđ „kalxuzsь" gəzitenen tөвəktə parteja uqьvdarь həm partejələ jalpьlь uqьv eştərenen qujьlьşьn nisek jaqtьrtьvьn kyđətep ytəвeđ.

„Kalxuzsь gəzitenen вeđ qarap ytkən numirđarьnda parteja uqьvdarь turahьnda вer avьđ hyđđə osorata almanьq.

„KALXUZSЬ"

40	numir	0
41	„	0
42	„	0
44	„	0
54	„	0
55	„	0
56	„	0
57	„	0

„Kalxuzsь" gəzite kiŋ eşse həm eşsən jalpьnь Marksizem-Lininizem вeleme menən qoralandьrьvđьŋ əhəmejəten kiŋ jalpьqa aŋlatmaj. Вьl turələqь parteja qarardarьn papylərləşterməl.

Qonşaq tөвəge səjəsi—xuzalьq kampanejələren ytəv, вiregenigenəđerləv planьn tultьrьv đa qojroqta həjrələp kilə. Вьnьŋ tep səвəвe lə kiŋ jalpь esendə massavaj aŋlatьv eştəren jəjep jeвərməvđən tora. Gəzit parteja uqьvdarьn kөndəlek səjəsi mehim kampanejələrgə вəjləp alьp вara вelməj unь вөtөnləj onotop qaldьra.

Kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv вөgөngө kөndөŋ yđək вurьsь. Unьŋ əhəmejəten kalxuzsьlar jalpьhьna teşenderevde „kalxuzsь" gəzite onota. Kalxuzsьlar jalpьhьnьŋ vaq вurжuva xosusi milekselege psixalugejalarьn həm kalxuz mөlketenə kazjunnьj qarav ьntьlьştarьn qьrqa вөterev өsөn unь өr jaqьnan kəlliktif ruxta tərвejələv, kalxuzsьlar jalpьhьna Marksizem—Lininizem tərвejəhe вirgəndə genə memkin вulasaqtь „Kalxuzsь" gəzite aŋlamaj. Ə aŋlamav ul yđ siratьnda aŋlarqa teləməvđe kilterep sьqara.

Partejəneŋ tөвək kəmitəte „Kalxuzsь" gəziteneŋ parteja uqьvdarьna appartunistarsa вulqan qaraşьna yđeneŋ nьqlь hyđen əjtergə tejeş.

„Kalxuzsь" parteja uqьvdarь tirəhendə massvaj-ojoştorov eştəren kiŋ jəjep jeвərep, unь вaşqa məs'ələlərgə tьqьđ вəjləp alьp вarьrqa tejeş—tejвeđ.

ӨFӨ TӨВƏGENDƏ PARTEJƏ UQЬVDARЬ ONOTOLQAN.

Partejəneŋ Өfө tөвək kəmitəte parteja uqьvь seltərđəren kampliktavajt itev eşenə ifrat huŋlap totonqan. Parteja uqьv seltərđəren kampliktavajt itevđe вerense yktəвergə tiklem tamamlarqa tigən Өlkə Kəmitət diriktifьna qaramaj tөвək kyltprusь вьl turalaqь ustanufkanь jəcəjkalərgə tik 25 yktəвerđə genə jeвərgən. Kypme həm nindəj seltərđər ojoştorolьrqa ularqa kypme handa tьŋlavsьlar вьlqtьrьlьrqa tejeşlelege turahьnda вьjfьrđar hanavđar ytəp partkumь jəcəjkələrđəge parteja uqьvdarь өŧtənən вer nindəjđə kankrit jetəkselek alьp вarmaqan. Urьndarđa uqьvdar nisek вara, kampliktavajt itev eşe вөtkənme. tyŋərəktər litiraturalar menən tə'min itelgənme, вьl turala kyltprup вer nəmə əjtə almaj. Jəcəjkələr parteja uqьvdarь turahьnda kyltprupqa вer nindəjđə məqlymət jeвərməjđər. Kyltprup tarafьnan jəcəjkələrgə iŧəp alьp вarьv furmalarь jeвərelməgən. Hөđəmtələ 2-3 jəcəjkənən „uqьvdarqa вaşlanьq. şul tiklem handa tьŋlavsь вьlqtьrьlqan tigən" məqlymattan вaşqa partejə aqzalarь nisə pransint вьlqtьrьlqan nisə tapqьr zənətejə ytkərelgən, вьl turala məqlymət juq. Xətta aqьmdaqь səjə вөtte өjrənev tyŋərəktere өsөndə kyltprup tarafьnan pragram tөđөlməgən. Eşte вьlaj samatykka tapşьrьvđьŋ hөđəmtəhe şul: Stipan partkumь məktəp, tyŋərəktər ojoştorьv menən siklənep qalqan, əle вulha undaqь вer, ike jəcəjkənən вaşqalarь uqьvqa totonmaqandar. Qoвov-Vatik, Ivan-Kazanka həm вaşqa jəcəjkələr şulaj uq farmal raveştə tyŋərəktər kampliktavajt itep oşo kөngə tiklem вer genə tapqьrđa zənətejə ytkərməgəndər, Tөвək aktiftarь parteja uqьvdarьn ikmək əđerləv kampanejahьnan huŋ вaşlarqa. tigən nasterajenejala qalqandar. Oşo kөngə tiklem parteja uqьvdarь вujьnsa tөвək kəŋəşməhe ytkərelməgən. Sittən torop kamvuz, səvit—parteja məktəвendə uqьvsьlar isemlege juq. Вьl turala razvirstkalar tultьrьlqanlьqьnda вelgən keşe juq. Parteja uqьvdarьnьŋ вьl tiklem jenə j ə t l e r ə v e ş t ə Onotolop qalьvьna səвəp nəmehuŋ tejergə tөвək kyltprusь, Rəşitef: „aktiftər ikmək əđerləvđə jөrөnelər. min вьl eşkə 8 nse nyjəвerđə genə totondom" tip javap qajtara. Ə вьqa tiklem kyltprup вulьp eşləvse: „min aj jarьm vaqьt kamandirufkala jөrөnөm" tip „əpravdanejə, taвalar. yđeneŋ təp funksejahь вula torop kamandirufka vaqьtьnda parteja uqьvdarьna əjlənep qaramaqan. Вьl eştə sьđap torurqa memkin tygel. Parteja uqьvdarьn өđevse appartunistarqa tejeşle sara—kyrelep, вьl eştə kankrit jetəkselekte tə'min itep, tiđ arala вoroloş jahalьrqa tejeş

X. A.

„KAMANDIRUFKA QOMASAVLAJ"

Başsil-struj ergəhendəge jəcəjkələ parteja aqzalarь həm kandidattar вөtəhe 43 keşe iŧəplənep, вьjьlqь parteja uqьvь seltərđərenə partejələrđən nejвarь 15 keşe вьlqtьrьlqan. Ə partejəheđđər nej tiklem kyp вulьvьna qaramaŧtan 20 keşe kamsamuldarđan 29 keşe genə parteja uqьvь tyŋərəktərenə jađьlqandar. Parteja uqьvdarьn 4 nse yktəвerđən yk вaşlarqa tigən tөвək kəmitəte diriktifenə qaramajьnsa вьnda oşo kөngə tiklem вer genə zənətejə ytkərelməgən. Xətta uqьv pragramьla tөđөlməgən Litiraturalar əđerlənməgən. Parteja jəcəjkə sikritarь Dejef zənətejələrđen вьqa tiklem ytkərelməvenə səвəp itep „kamandirufkalar qomasavlьq itte, jetəkselər вulmavьn" kyrhətə. Juq səвəptərgə tөrənep parteja uqьvdarьna nərьq вirməvse appartunistarqa tejeşle sara kyrelhen.

II NSE TӨВƏK KAMSAMUL UQЬVDARЬN SAMATYKKA TAPŞЬRQAN

Өfө qalahьnьŋ ikense tөвək kamsamul kəmitəte kamsamul uqьvdarь əđerlek eşenə jaŋь totonqan. Tөвək kyləmendə P.R.Z. nan вaşqa вer genə jəcəjkələ əle вulha kamsamul uqьvdarьna t o t o nmaqandar. P.R.Z. kamsa kəmitəte qul aŧtьnda 25 jəcəjkələ вөtəhe 1500 kamsamul aqzahь вulьp şulardan 1360 keşe tөrlө uqьv seltərđərenə вьlqtьrьlqan. Вьnda kiske raвfak, səvit—parteja məktəвe həm sittən torop Kamvuzda uqьv razvirьskalarь tultьrьlьp tyŋərəktər jetərlek tiklem ojoştorolbalarđa zənətejələr өđөlələr Səвəвe zənətejələr ytkərev өsөn jaŋşь şarttar tьvđьrьlməqan. Вinalar jeteşməj. Litira turalar əđ, вaşqort həm tatar telendə вөtөnləj juq. Вьl turala tөвək kamsa kəmitəte lə halqьnlьq kyrhatkən. Jetəkselər jetməj. Pid-vuzdan 10 keşe horalha undaqь kamsa sikritarь Mamlьjьftьŋ eşkə halqьn qaravь arqahьnda zənətejələr ytkərev өsөn nej вarь 3 keşe genə jөrөjđər.

Dөjөm alqanda вьl tөвəktə kamsamul uqьvdarь samatykka tapşьrьlqan. Jəcəjkələrgə uqьv pragramdarь вirelməgən.

IŦƏPTƏ BAR, HANDA JUQ.

„Yktəвer natiskahь" isemendəge tipagrafejələ parteja aqzalarь вөtəhe 64, ə kandidattar 46 keşe iŧəplənep' parteja uqьv seiterđərenə ulardьŋ niвarь 56 pr. tь qьna вьlqtьrьlqandar. Partejəheđ həm kamsamuldarđa uqьv tyŋərəktarendə вik əđhan təşkil itələr. Вьnda вer вaşlanqьs səjəsi məktəp, 2 kiske səvit—parteja məktəвe həm 1 kandidattar məktəвe ojoştorolqan. Вьnda uqьvdar yktəвerđən yk вaşlanhalarđa tьŋlavsьlarđьŋ zənətejələrgə jөrөvđəre siktən tьş nasar tora. Məŧə'ən kandidattar məktəвenə вөtəhe 25 keşe jađьlhala təvg zənətejələ şulardьŋ niвarьhь 9 keşe ikensehendə 7 keşegenə qatnaşalar. Şulaj itep oşo kөngə tiklem 7 zənətejə ytkərelhə şulardьŋ вerhendə lə tьŋlavsьlar hanь 25 kьşegə jetməgən. Bik kyp вulha 10 keşe qatnaşqan. Вьnan tьş вьl məktəptə ike tapqьr zənətejə вөtөnləj өđelgən. Prajьzvudьsiьva jəcəjkəhendə parteja uqьvdarьn вьndaj өđəkləktərgə osoratьv his вer sьđap torurloq xəl tygel. Parteja uqьvdarьn nьqьtьv өsөn qьrqa saralar kyrelerga tejeşle.

„JƏQŞEMBƏT"

PARTEJƏ UQЬVЬN NARЬQLAMAVSЬLARQA NЬQLЬ ATPUR BIRELHEN

Tikşerev matirejaldarь Başqortostandьŋ qajhь вer tөвəktərendə partejələ massavaj uqьv eşeneŋ siktən tьş nasar torqanlьqьn, qajhь вer urьndarđa uqa turanan—tura appartunistarsa qaraş вulqanlьqьn kyrhətələr. MƏŦƏLƏN: — Bilarəttən kilgən matirejaldar mitallurgejə zavьtьnda oşo kөngə tiklem „вeđgə uqьrqa vaqьt juq, senki вeđ dumna, martin mejestəren jaqьnan qoraвeđ həm вytən əhəmejətlerək eştər menən məşqyleđ" tigən həjləşevđərđen əle вulha la davam itevən (matirejaldarđan) həjləjđər. Вajmaq matirejaldarь la, partejələ uqьv eşeneŋ siktən tьş nasar torqanlьqьn kyrhətələr. Məŧəlan: mitallurgejə zavьtьnьn part kum sikritarь вer tapqьr partejə uqьvьn өđgən, ul kiste ьltьrьş jьjqan. Ə Xəjвulla tөвəgenən unda partejələ uqьv eşe oşo kөngə tiklem ojoştorolmaqanlьqьn jadalar.

Bilarət mitallurgejə zavьtьnda prajьzvudsiьva pragramьn ytəvđə өđəklək вar. Unda dur jaqьnan qorov eştəre ytkərelə. Вьna oşo вik dur eştə вeđđeŋ quidaqь вөtə rьjcaktarđь, şul jenilənən partejələ massavaj uqьvdь la tulь rəveştə fajdalanьrqa kərək ine. Partejələ massavaj uqьvdь pramfinplan өsөn kөrəşkə, zavьtь jaqьnan qorov planьn ytəv өsөn kөrəşkə xedmət itererga kərək ine, ə unda oşo kөngə tiklem partejələ uqьvdьŋ „əhəmejəthedlege" turahьnda həjləşələr.

Jalpьqa marksizam—lininizem tərвejəhen вirev, ulardь rivəlvtsejun tejyreja menən qoralandьrьv eşeneŋ iŋ əhəmejətle furmalarьnan вerehe—partejələ massavaj uqьvqa вьndaj qaraş вalşevizem ruxьna qarşь kilə. Вьn taj qaraştьn: „TEJYREJƏ, ƏGƏR UL ĿЬSЬN TEJYREJƏ BULHA, PRAKTIKTARQA EŞTEN JAJЬNA TӨŞӨV KӨSӨN PIRISPIKTIVANЬN ASЬQLЬQЬN, EŞTƏ BATЬRLЬQTЬ HƏM BEĐĐEŅ EŞTEN JENEVENƏ ЬŞANЬVDЬ BIRƏ" (Stalin, „Lininizem məs'ələləre" 546 вit)—tigən parteja ustanufkahьna his вer вajlaneşe juq.

Sulaj uq qajhь вer urьndarđa tyвəngə jəməqət—parteja kadrdarьn əđerləv həm parteja aktifьn uqьtьv eştəre lə siktən tьş nasar toralar.

Məŧəlan Bilarət mitallurqejə zavьtьnda „prapagandistar həm tsix aktifь өsөn ojoştorolqan kurьstar narmal eşləməjđər. Ul kurьsta təp tsixtarđaqь (dumna həm martin) parteja jəcəjkələrenən вerəv də uqьmaj" (matirejaldarđan).

***

Sittən torop uqьvdь tikşerev matirejaldarь parteja aktifьnьŋ tejyreja uqьvьnьŋ вьl iŋ əhəmejətle furmahьn ytkərev eşeneŋ də siktən tьş nasar torqanlьqьn kyrhətələr. Şişmə, Bişəylək, Bələвəj, Prejut, Xəjвulla, Вajmaq həm qajhь вer вytən tөвəktərđə aktiftьŋ sittən torop uqьvь вөtөnləj juq. Şulaj uq parteja aktifьnьŋ tejyrejəne вytən furmalar menən uqьvь la вөtөnləj juq tejerlek.

Ip. Postьjşьf yđeneŋ telmərendə aktiftьŋ sistimlь rəveştə uqьvьna diqqətte tuplanь. Ul вьlaj tine: „Вeđđeŋ вьvatta, вeđđen timptar вulqanda yđeneŋ tejyreja kiməlende kylərev өŧtөndə eşləməv jaramaj. Kem yŧməj, unь vaqiqalar motlaq uđьp kitələr, unьŋ vaqiqьlar qojroqonda torop qalьvь memkin". Taqьla „Praktika təzriвəhen sistimlь rəveştə tejyreja вelmdəre menən вajьtьrqa kərək, senki unan вaşqa aвstanufkanьŋ jajьna təşə alməŧhьŋ" (Postьjşьf). Kyrəheŋ aktiftьŋ tejyreja uqьvьnьn əhəmejəte turahьndaqь вьl palazinejəne kyp kenə tөвəktər đə yđləştermagəndər əle.

Başqortostan şarttarьnda, ilde indysterejələşterev həm avьl xuzalьqьn satsejalizemsajaŋьnan qorov julьndaqь gigant вurьstar menən вəjləneştə jəməqət—partejə eşselərenen jaŋь kadrdarьn, вaşlьsa təp millət xə'qьnan jeteşterev, вulqan aktiftьŋ tejyreja kiməhen вөtə saralar menən kytərev вurьstarь siktən tьş dur əhəmejət qađanalar.

Jaŋь indysterejə giganttarьn tөđəvđeŋ jeteđ timptarьn tə'min itev pramfinplandьŋ ytələven həm aşьrьp ytələven tə'min itev өsөn parteja ulaassьhь ip Stalindьn kyrhətmələrenə mьvafiq rəveştə jaŋьsa eşlərgə, şunьŋ menən вergə parteja ojoşmalarьn həm jəməqət—parteja kadrdarьn вөtə saralar menən yŧterergə nьqьtьrqa kərək.

Başqortostan totoş kəlliktifləşevđe aldaqь 1932 nse jьlda uq təmam itə. Вьnda kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv eşendə lə вeđđeŋ aldьnьđqa вajavaj вurьstar kilep вaŧalar. Вьl siktən tьş dur, tarixi eşte ytəvđə avьlda parteja ojoşmahьnьŋ yŧeve həm nьqьvь dur ryl ujnaj.

Partejələ massavaj uqьv həm jəməqət—parteja kadrdarьn jeteşterev kevek dur səjəsi əhəmejəte вulqan вurьsqa appartunistar hьmaq narьq вirə вelməvselekte qatqьl rəveştə вөterergə əllə qasan vaqьt. Parteja ojoşmahь pramfinplandь ytəv, kəlliktifləşevđe вojomqa aşьrьv həm вytəndər өsөn nej tiklem javaplь вulha, partejələ massavaj uqьvdь kiŋ julqa qujьv өsөn də şul uq dərəzələ javaplь вulhьn. Şul vaqьtta qьna ojoşmalarda marksizem—lininizem tejyrejəhen вьşьlap massavaj rəveştə uqьv tə'min itelgən вulasaq.

T.MIXAJLINKO.

TIMER JUL TRANSPRTЬ-SATSJALIZM TӨĐӨLӨŞӨ ӨSӨN XEĐMƏTKƏ

BAŞQORTOSTANDA TIMER JULDAR TӨĐӨLӨŞӨ KIŅƏJTELƏ

BЬL MӨHIM TARMAQTA BULQAN EJƏHEDLEKKƏ QARЬŞЬ KӨRƏŞTӨ KӨSƏJTERGƏ

Transprt eştəren вөgөngө tөđөv TIMPЬNA JAVAP birerlek ITEP QUJARQA

Вөgөngө kөn qьđьv timp, gigant аđьmdar menən yƅə вarqan satsejalizem xuƨalьqь timer jul transpьrtь seltərenen kiņəjteleven unьņ tөđөv timpьna javap вirerlek itep qujьlьvьn talap itə.

Dərəƅ timer jul transpьrtь yktəвer riвəlytse'əhenən huņ alqa taвa đur аđьmdar jahanь. Ləkin şuqa qaramaƅtan udar timp menən yƅə вarqan xalq xuƨalьqь tarmaqьnda вaşqalarqa qaraqanda ul tar urьn вulьp artta qala вara.

Вulьp ytkən Yđək Kəmitətten yktəвer plinumь, timer jul transpьrtь вujьnsa yđenen elek sьqarqan qararьnьņ ytələşen tik, şerep, вьl eşte jaqşьrtьv julьnda kyp kenə saralar вildəlep timer jul transpьrtьn jaqşьrtьv julьnda вөtə parteja, səvit jəmaqətselegenen maвlizavьn rəveştə eşkə вaşlarqa tejeşlelegen əjtte.

Əlegə tiklem kypkenə timer jul transprt seltərđəre ip. Stalindьņ tarixьj altь kyrhətmahen вojomqa atqarьv eşendə nьqlь kerəş alьp вarmajđar. Şuqa kyrə вөgөngө kөn вөtə parteja, səvit jəmaqətselegenen вajavaj вurьsь вulьp tiđ jaqьn ara la timer jul transpьrtьnda parteja jetəkselegen kөsəjtev eşe tora.

Timer jul transpьrtьnda oşo kөngə tiklem ejəhedlek вөtөp jetkəne juq. Вьl ejəhedlek udqan jьldan вirle transprt eşendə haman jəşəp kilə. Jəşəp kilgən xəđergə ejəhedlek tavar vagundarьn вer juldan ikense ju'qa kyserev məlendə kyвerək вulьp vagundarqa tixnicski smutьr jьhalьv eşe siktən tьş nasar qujьlqan. Vagundarqa vaqьtьnda rimunt jahav həm вaşqalar вojomqa aşьrьlmajđar.

Вьl xəl вөđđen Вaşqortostan timer jul transprtьnda la nьq urьn alqan. Eştə вulqan ejəhedlek javaphьđ qarav jək taşьv planьn ytəməv eştə məs'ylejət hiđməv h.в.

Gəziteвөđđen oşo aralarđa sьqqan hanьnda вaƅьlqan Вaşzildur nacəlnige məqəlləhe вьqa nьqlь fakt вula ala.

Hyđ аđaqь itep şunь əjtev kərək: qьđьv timp menən yƅə вarqan Вaşqortostan sənəqəten kiņəjtevđə đururьn totqan timer jul transpьrtь eşen jaqşьrtьv, unda jəşəp kilgən ejəhedlek eşkə məs'ylejəthed qaraşlarđь вөterəv julьnda вөgөndən вerđəm kөs menən eş вaşlarqa eştə đur eşməkərlek kyrhətev kərək.

Вьnьn esen timer jul transprt idaralarьnьņ eşen jaņьnan qorop unda ip. Stalin tarafьnan əjtelgən jaņьsa eşlərgə, jaņьsa jetəkselek itergə tigən lu'ьngьnь вojomqa atqarьv kərək.

Timer jul transprtьndaqь ejəhedlekte вөterəv, unь вөgөngө kөndeņ horavьna javap вirerlek itep qujьv esen вejək jetəkseвөđđen altь kyrhətməhenen вojomqa atqarьlьvь şart.

Oşolarđь вojomqa atqarqanda his şikheđ alqa qujqan maqsəttərgə ireşə alьrвьđ.

IBRAHIM

ӨLKƏ GƏZITTƏR KYSMƏ RIDAKSEJƏHE JANЬ TӨĐӨLӨŞT

BJYLLITIN №1

KATLA-TURBIN BIT BOROQOĐ

VAQЬTLЬ JORTTAR HALЬV PLANЬ ӨĐӨLӨV QUR QЬNЬSЬ AЂTЬNDA.

ВЬNDAQЬ APPARTUNISLЬQ PRAKTIKAHЬNA QATЬ HUQARQA.

Qađan-turвin zavьtьn tөđөv majđanь. 76 torlaq вarak. 28 haraj. 3, aşxana 2 məktəp, munsa, kerjьzьv urьnь həm puşta-tiligraf kanturahь-вьlar вөtəhelə həm kyp kenə вytəņ vaqьtlь qaraltьlar 2 ajđan huņ tөđөləp вөtergə tejeştər. Вьl tөđөleştə вojomqa aşьrmaj torop, qađan-turвin zavьtьn tөđergə kereşev mөmkin tygel.

Ləkin eştərđeņ вөgөngө timpь vaqьtlь qaraltьlar tөđөvđeņ srugьna təmam itelməv qurqьnьsьn tьuđьra. Вьlaj eşləgəndə xətta IV-kvartalqa tөđөv eştəre nə вirelgən 1, 800 meņ hum aqsanьn da fajđanьlmaj qalьvь alk mөmkin. Вьnьn şulaj вulьvь mөmkinlegen вөgөngө kөndə tөđөv eştəre planьnьn nej вarь 3 pr. qa qьna ytəlgən вulьv faktьn kyrhətep tora. Yktəвer ajьna вirelgən 100 meņ hum samahь kriditteņ вarь tik 42 meņ humь totolqan. Nyjəвer ajьnьņ вerense dikadahьnda plan вujьnsa jeвərelgən 136 meņ hum kьrьnьna 36 meņ hum qьna io olqan.

Вьnьn tөp səвəptəre—zavьtь tөđөv eştərenə jetəkselek itevse idara-tixnik pirsanalđьn aptьrap qalьvь, вuldьra almavsьlьqь həm aвjьktif səвəptər ta вьrqa tьrьşьvь. Tөp jeteşqeđlek вөgөnge kөngə elkə ojoşmalar đa, xətta tөđөv trise yđe lə qađan turвin zavьtьn tөđөvgə jөđ menən вorolmaqandar.

Вьna fakьttar:

Oşo kөngə tiklem qatь həm asьq tөđөv—finans planь juq, eş giafiktarь juq.

Six prafsajoz kəmitəte nej вarь 10 kөn elek ojoştorolqan.

Vaqьtlь qaraltьlarđь tөđөvselər вrigadalarьna xətta вiş kөnlək prajьzvudstьva zadanejalarь la вirelməgən.

Eşse kөsө jeteşməj.

Qađan—turвin zavьtьn tөđөv majđanьnda 20 nse nyjəвergə 700 keşe samahь əşseвar. Tөđөv tristeneņ kadьrđar вyleqe jьjaal qan miqdar вьna oşo (əgər ydđəre kilgən eşselərđe iƅəpləməgəndə). Вьl han narmal şarttarđa вulьrqa tejeşle miqdarđьņ jartьhьn da təşkil itə almaj.

Ləkin oşo əđ genə eşse kөsө lə siktən tьş nasar fajđalanьla. Tөđөleş majđanьnda 30 nyjəвergə tiklem tarif—nurmalaştьrьv вojrahь juq ine. Şulaj вulqas, derəƅ həm eşselərđeņ hər вerehenə jetkerelgən eşləp sьqarьv həm rassinka nurmalarьnьņ вulьvь mөmkin tygel.

Eşse kөseneņ aqьmь siktən aşa. Yktəвer вaşьnan вirle 270 eşse kitkən. Tөrlө səвəptər вujьnsa praguldar 15 nyjəвergə 10 pr. təşkil itələr. Tөđөleşteņ qajhь вer urьndarьnda 10 səqəttə genə eşkə вaşlajđar. Ə ajьrьm eşeneņ eşləp sьqarьvь urtasa alqanda 50 pr. qa jetməj.

Qađan—turвin zavьtьn tөđөv majđanьnda вөgөn ip. Stalindьņ altь kyrhətməhe вojomqa aşьrьlmaj qьna tygel, вəlkem eşselər arahьnda өjrənergə lə вaşlamaqandar, Ə вьl—uravnilьfkanь, xuzalьq iƅəвeneņ juqlьqьn, pragriseif—primejal sdilşinanьņ həm qөmymən sdilşinanьņ juqlьqьn, eşselər kөseneņ aqьmьn h. в. kiterep sьqara.

Вulasaq gigantь tөđөv eşenđəge вьl qurqьnьslь signaldar jaņьsa, вajavaj timptar menən eşləvđe, həm təv вaşlap appartunizem praktikahьn tьvđьrьvsьlarqa nьq udar jahavđь talap itələr. Tə'minət həm transpьrt apparatьndaqь plauhьđlьqtь вөterergə kərək. Nihajət tөđөleştə idara itevgə asьqlьq indererqə, вөgөngө kөn вulqan tөđөv matirejaldarь menən fajđalana вelergə kərək.

Şunьņ menən вergə Qađan turвin zavьtьn tөđөvgə вөtə ojoşmalar вьsьnlap jөđ menən вorolmaj torop, вьl fruntta uņьş tarqa ireşev mөmkin вulmaqanlьqь la kөn kevek asьq.

Өlkə gəzittərđeņ kysmə ridaksejəhe:

„Kr. Вaşkirejə—LIVIN

„Вaşqortostan"—TAŽЬJ.

„Navastrujka"—ILВAJ.

„Lininse" ВUSKUNF.

ВAŞQORTOSTANDA TIMER JUL TӨĐӨLӨŞӨ KIŅƏJTELƏ

Xəđerge vaqьtta Вaşqortostan jəmhyrejəte səvittər sajuzь kyləmendə, timer jul transpьrtь вujьnsa iņ arttь torqan вer өlkələrđən вanala.

Məƅə'ən: Ural өlkəhendə hər—вer 100 kvadrat kilamitьrqa 11,78 kilamitьr, Ukrajnala 5,9, Vulga өlkəhendə 1,32, ə inde S.S.S.R. đьņ вөtən javrupa өleşendə 1.2 kilumitьr Timer julь tura kilhə, Вaşqortostanda (Вilərət tarmaqь menən) hər 100 kvadrat kilumitьrqa 0,64 kilumitьrə, Вilərət tarmaqьnan вaşqa 0,74 kilumitьrqьna turь kilə. Əgər вөđ javrupalaqь sit вer dəvləte alьp qarahaq, məƅələn вilgejələ hər вer 100 kvadrat kilumitьrqa 36,40 kilumitьr, Girmanejala 12,40, Frantejala 9,70 kilumitьr timer julь tura kilə.

Вaşqortostan Ural-Kuzвas sistimahьna kysev menən, Timer jul transpьrtьna həm вөtə Вaşqortostan xuzalьqьna вөtөnləj ikense horav qujьla.

Вьna oşo horav nigeđendə вaş gus plan tarafьnan 1931 nse jьldan 37 nse jьlqa timer juldar halьv planь eşlənep, вьnьņ вujьnsa Вaşqortostanda 3 meņ 290 kilumitьr timer juldarь halьrqa həm вьnьņ esen 855 miljun 300 meņ hum kapital вildələnergə ine.

Timək huņьnan Ural—Kuzвastьņ eşse gruppahьnda R.S.F.S.R. həm S. S. S. R gus planьnanda ođaq tikşerelgəndən huņ ikense вiş jьllьqta 1 meņ 553 kilumitьr ođonloqta timer jul hьđьqь halьrqa həm unьņ esen 285 miljun hum aqsa totorqa qarar qaвul itelep, tyaвndəge timer jul tөđөleştəren вaşlarqa tejeşle taвьla.

1—ӨFӨ MAGNITAGURSKI timer julь 1932 jьldan halьna вaşlaj həm şul uq jьlda 100 kilumitьr rilsə tyşəlep, Jegəze zavьtь həm ilik travuzdar eşləv urьnь вulьp вildələngən Arxangil tөđөleş majđanьna вarьp. jetergə tejeş. Ə, 1933 jьlda Өfө—Magnitagurski julь iksplatatsejaqa tapşьrьlaчaq. Вьl jul Magnitagurski, Jegəzь zavьttarьnьņ praduksejələren kөn вatьşqa sьqarьv esen ənəqət jaqьnan mөhim urьn ota.

Вьl jul Qaraqandь—Magnitagurski, Өfө, Qađan, Niznej Məskəv Magnistralьnьņ kөslө zvinahь вulasaq.

Өfө menən Magnitagurski arahьndaqь timer jul iliktrikləştereləp, kөslө ilektravuzdar jөrejəsəktər ikense—aşьqьs eslənergə tejeş вulqan, Өfө—Ьrьmвur timer julь hьđьqь, 1933 jьlda halьna вaşlap, 1935 nse jьlda iksplatatsejaqa вirelə həm şunьņ menən вer yk vaqьtta oşo julđь halьv eşe Pirem qalahьna tiklem đəvam itəsək.

Вьl jul, Вaşqortostandь kөn jaqtan, tөn jaqqa jarьp ytkən lek'ən əjьrьmsa əhmejətkə ejə.

Өfө,Timer jul hьđьqь igen həm aqas taşьvđa đur urьn totop, heđəmtə lə ural—Вaşqortostan—Urta Aazeja totoşalar.

Өsənsə—Magnitagurski, Вajmaq-sara timer jul hьđьqь вulьp aqa Xəlil, Вilərət həm Əvzən- Pitruvski zavьt tarmaqtarь inə.

Вьl jul 1933 jьl tөđөlə вaşlanьp, 1933 jьl esendə вөtərgə tejeş.

S. S. S. R gus planьnьn pragrammьnan tьş Вaşgusplan S.S.SR xөkymətə alдьna 1932 jьl, esendə вьl timer jul tөđөleşe məs'ələhen qujasaq. Səki Вьnь Вajmaq zavьtьnьņ həm вaşqortostan jer aƅtь вajlьqtarьnьņ rikanstruksejalaştьrьvь talap itə.

Dyrtense Magnitnaja-Mejəjəs hьđьqь. Вьl jul 1933 jьl вaşlanьp, şul jьl esendə вөtərgə tejeş. Вьl magnitagurskiđь вөtөnləj transprt menən tə'min itə həm Вilərət teвəge вujьnsa ytep Usalь teвəgeneņ вaqьr, altьn zapas вajlьqtarь jatqan qaranqь mejeştəren kiƅep ytəsək. Вişense-Sinara-Palitajьva hьđьqь, вьl jul Qonşaq, Arqajaş teвəktəreneņ urtahьnan kiƅep ytə. Həm 1935 jьl tөđөlə вaşlap 1936 jьl вөtərgə tejeş.

Altьnsь-Өfө Qađan hьđьqь. Вьl jul tөđөleşe 1933 jьl вaşlanьp 1935 jьl esendə вөtəsək. Вьl timer julь hьđьqь Ural kuzвastьņ kөn jaq praduksejəhьn Vulqa həm Nizgarut өlkələrenə sьqarьvđa tranzit hьđьqь вulьp, şuuņ menən вergə, Samar Zlatavьs julьn вuşatasaq.

PANAMARЬF.

Өđəkləktərđeņ tamьrь transpьrtta TRANSPЬRTTA JAVAPHЬĐLЬQ TULЬP JATA ВER ВAŞLЬLЬQ JUQ

MATUR ZAVЬTЬ PLAŞŞATKAHЬ. 22. вөgөn matur zavьtьnda tөp məs'ələ transpьrt Вarlьq өđəkləktərđeņ вaşь həm tamьrь вьna şunda. Transpьrttьņ jomoşsьq eşləve arqahьnda вө ə vaqьtlь вaraktar tөđөleşe aqvaj. Cirnikufka stansahьnan tөđөv matirejaldarь taşьv өđөlə Aşxana, munsa həm вaşqalarđь halьv əkerenlənə. Nej esən transpьrt вьlaj nasar eşləj?

Transpьrt menən jetəkselek itev eşe taktik rəveştə ejəhedlənderelgən. Transpьrt вylege apparattь, parteja teвək kəmitətenen qararьna qaramaƅtan, Өfөnən plaşşatkaqa kyserelməgən. Transpьrt вylege вaşlьqь Dimin Matur həm Qađan—Turвin majđanьna sьqmaj qьna jetəkselek itə.

Ul вarь вer genə tapqьr sьqqan unьņ вojoroqtarь jьş qьna urьnda transpьrt eşeneņ xələnə tura kilməj.

Ə вьnda, majđanda вөtə jetəkselek jaņqьđ вaşlьqtьņ urьnвaƅarь ip. Latьjpьfqa jəklətelgən. Apparatta tulь javaphьđlьq. Вer вaşlьlьq juq, aņlaşmavsьlьq, əşlərgə teləmev tulьp jata.

21—nyjeвerđə transpьrt вylegeneņ jenajətle eşlekheđlege arqahьnda 14 traktьr 8 səqət вujь tik torqan. Вrigadir Cirnuf eşkə sьqьv turahьndaqь teldən вirelgən вojoroqto вrigadaqa jetkerməgən. Ə ip. Latьjpьf, вojoroqto farmal qьna вirep, unьņ ytəleven tikşerməgən.

Transpьrtta tulь ejəhedlek. Traktьr, at, arвa həm sьвrul esən вerəvđə javap вirməj. Tөđətevđən sьqqan traktьrđar вer вrigada qulьnan ikensehenə kyşələr. Tөđətev eşendə kantryl juq.

Eşteņ ajьrьm aв'jьkttarьna вer kem də вerketelməgən. Şufirđar, traktaristar, at jөrөtevselər вer urьndan ikense urьnqa kyserelep jөrөtelələr.

In qəвəxət tigeđləvselek xөkөm hөrə. Tөrlө kvalifikatsejəle şufirđar (5 həm 2 rəzrət) вer iş eş xaqь—84 hum alalar. Cirnuf traktьr вrigađahь oqzalarь ajqa 34 hum, ə Utarьf вrigadahьndaqьlar ike ađnaqa 79—90 hum alqandar. Jaqьv matirejalь zapasь өs kөnlək kenə. At parkь esən ađьq əđerlənməgən. Eşselər eş kejemdəre menən tulьhьnsa tə'min itelməgən (вələвəj вьjөra вirməgəndər), ləkin вьqa mөmkinlek вar.

***

Вөgөn rakur вrigadalarьnьņ transpьrt вujьnsa вerenseeşe вaşlandь. Вьl məs'ələjə вaqьşlap gəzitteņ maxsus numirьn sьqaravьđ.

KYSMƏ RIDAKSEJƏ: „ВAŞQORTOSTAN"—TAŽЬJ.

„KRASNAJA ВAŞKIREJƏ"—LIVIN

„LININSE"— У Ş N У E F,

"UDAR TӨĐӨLӨŞ"—IL'ВAJ.

VAGUNDARĐЬŅ VAQЬTЬNDA ВIRELMƏVE

DANВASTЬ AQAS MENƏN TƏ'MIN ITEVGƏ TOTQARLЬQ JAHAJ.

Danвasta kymer sьqarьv eşen narmal rəveştə qujьv kymer şaxtalarьn aqas matirejaldarь menən yđ vaqьtьnda tə'min itevgə вəjləngən.

Вьna oşoqa qaramaƅtan вөđđeņ Вaşqortostan aqas zavьttarь yđđərenə вirelgən zadanejalarđь ytəj almajđar.

Məƅələn: Өfө aqas zavьttarьna 4-nse kvartalda 400 vagun kuplь aqas matirjaldarь əđerləv zadanejahь вirelde. Ləkin ular 21-nyjəвergə tiklem вer vagunda jeвərə almanьlar şunьņ өƅtənə aqas zavьttarь nyjəвerđə 300 vagun aqas ođatьrqa tejeştər. Ə, 23-nse nyjəвergə şunьņ 196 vagunь qьna ođatьlqan.

Danвasqa aqas matirejaldarьn ođatьvđa вulqan totqarlьq transprttьņ nasar eşləvenən kilə. Timer jul ojoşmalarь tarafьnan vaqьtьnda həm jetərlek dərəzələ vagun вirelməj.

Dugьvьr вujьnsa hər вer kөn irtənge səqət 8-đə 57 vagun вirelergə tejeş вulhalar, ul ytəlməj. Aqas zavьttarьna Danвasqa ođatьv esən qajhь вer kөndə 15 vagun, qajhь вer kөndə 100 vagun вirelə.

X. VƏLIT FƏTTƏXEF.

ВAŞQORT, TATAR TELENDƏ KANSIRT JЬŞЬRAQ ВIRELHEN.

Paravьz—rimunt zavьtьnamra deju inderelep radeju tarmaqtarь tsixtarqa həm aşxanaqa laqujьldь. Təşkө đur tənəfestə radeju tьņlanьla. Eşselər radeju inderevđe şatlanьp qarьşь aldьlar həm radeju tarmaqtarьnьņ kiņəjteleven horajđar. Radeju tapşьrьv stansahьnan kyp vaqьt urьƅ kansirttarь qьna вirelgənlektən вaşqort, tatar eşseləre radejuđan qəniqətlənməjđər. Kiləsəktə radeju tapşьrьv stansahьnan вaşqort, tatarsa kansirttar вirelevđe jaqşьrtьrqa kərək.

QAJMAL.

GIRMANEJƏLƏ PALITSEJƏ TIRRURЬ KӨSƏJƏ

ВIRLIN, 22. Prusejə Eske Eştər Ministere satsejal—dimakrat ZVIRINQ jaņь dikrit sьqardь. Jaņь dikrittə, palitsejəgə, eşselər jьjьlьşьn unьņ asьq rəveştə jьjьlqan вulьvьna qaramaƅtan, taratьvqa tulь xoquq вirelə. Вьl dikrittə palitsejəgə eşselərđeņ вөtə jьjьlьştarьn tьjьrqa quşьla. Palitsejələr ZVIRINQьnьņ jaņь dikritьn вik kyp qullana вaşlanьlar. „RUTE—FANE" gəziteneņ 13 jьllьqьna qaratьlьp saqьrьlqan tantanalь mitingь şunda uq вer eşseneņ faşistarqa qarьşь həjləv hьltavь menən, palitseja tarafьnan jaвьldь. Palitsejə Girmanejə kampartejəhe yđək kəmitəte jortona taqь la вozym itte.

IT ƏĐERLƏV PLANЬN 106,7 pr.qa tultьrđьq

ARQAJAŞ. Hatlьq avьl səvtenə 4 nse kvartal planь вujьnsa 257вaş mal əđerlergə tejeş ine. Ul 15 nse nyjəвergə 106,7 pr. itep tultьrьldь. Əđerləv haman davam itə.

Вaşqa avьl səvittəre Hatlьq səvitenən yrnək alьsqьđ.

S. JULDAŞЬF

KADЬRDAR ӘDЕRLӘVDӘ 17-NSE TRIST

PARTEJӘ DIRIKTIFTARЬN УТӘМӘJ.

TRIST HӘM ӨLKӘ OJOSMALARDЬN HA OЬKLЬQTARЬ AFQAHЬNDA

F.Z.U. QA BULQAN KӨDGӨ NABURDAR TEJEŞLE HӨDӨMTӘ BIRMӘNE.

17—nse trist вojrakrattarь javapqa tartьlhьn

Вәjәk Gigantlardь tәdәr ә әn ә t s kә tәr 3 nsә nu menlә әn eşse qu dar e, tedev selar karak. Вolarьь tid vaqьt esәndә fәqәt qьь ja sruklь kursstar arqьь qьna adәr p bu a. Вьnә şul eşselәrdә әdәr lәv әsәn Aksejal jәmq j t кьqa sruklь kursstar ast ы kursstar ә qь ь 15 nse dikәnergә tiklem duş ььвь bujьnsa 1800 keşe әder lek aьр sьqarqa tejeş.

1—nse yktәьrgә tiklem uqьv aazalarьnda kursanttarqьq haьь kәmendә 2100 keşe uqьrqa te jeşle, lәkin вәtә aazalarqa 20 nse yktәьergә 730 keşe gena tuplanqan. Timәk 15 nse dikәьergә 1800 keşe әlgertev eşe әdә.

Xәderge vaqьtta tәdev majda ььnda uqьvsьlar әsәn 17 nse tristen torlaq rьnlarь jьlьtьl maqan uqьvsьlar bәlqьn harak tarda, jeveş ida dә avnajdar, әь tәvәnә pastida juq.

Unan hun kursanttarqa irta mәnәn aşarqa birelmaj, tәdev eşselәre ьtahe bernse Hәm lek bujьnsa tә'min itelgәndә 17 nse t s kә ta tar dь 3 nsә nu mә lә isәmlek mәnәn tә'min itә. Eş kejeme birelgәne juq, eş xa qь vaqьtьnda birelmaj, mьnsa ındә elmaj. Kursanttar başqa ojoşmaqan esselar mәnәn ә r to laqt ja alar, şul sәnәple ular arasьnda eş aьр вarьvqa zarar kilә, әьtәvenә вьl ojosma qan əsselar kursa ttarqa nasar tә'sirlәrlәr, hәdәmtәlә вer majdan da uqьvsьlardan 70 pr. uqьv taslap kittelar.

Вьndaj kamsәlektәr tьvdьrьv qa alettә 17 nse trist qajәle. 17 nse tristen tә'minat nyjege aqьlь bastьrь kadьrdar ә derlәv eşәnә teleşle natьq birmajdar. Kadьrdar әdәrlәv turahьnda ularqa mәrәgәqәt itelhә ьqьs ju, вьqьs toroqod әle. Вәd mәhimerәk eş mәnәn mәşqyl bәd, ip kenә qujәr.

Вьl aьlь ьa t rsa kadьrdar әdәrlәv eşe mәhim tygel kyrә lәn.

Dәrәь вьl tә'minat ьyjerәndә вә ә jaqtan eş maqtarьq tygel. Өktәvenә 17 nse tristen kadь dar әdәrlәv вylәge artьq lomo saqlьq kyrhәtә Juqarьlә kyrhә telqan tә'minat ьyjevenәn aqьl ь başlarьna qatь alpur вirә al maj.

17 nse tristen tәdev urьnьn dьqs partejә, prafsajuz hәm ьaş qa jәmaqәt ojosmalarь tәdev eselәre әdәrlevdә bulqan kәm selәkle вәtәrәvdә massalь maә lizavajt itkәndәre juq. 25 nse yktәьrdә Вaşqortostan Xedmat X. Kamisarejatьnьn kәlligejә ul tьrьsь, aks jalь jәmqejәt „Usta nьjka" hәm 17 nse tristen ka dьrdar әdәrlәv turahьnda dak lәttarьn tьn aqыs teje le kyrhәt mә hәm qullanmalar birde Kәl ligeja ulьrьşьnьn, вьl qarәrь tә dәlәs әsәn kadьrdar әdәrlәvdә kankrit eş planь вulьrqa tejeş.

16 nse trista bulqan jeteşhed lek, вojorakratьq hәm qorotqos loq tәnә—tәmьr mәnәn aqtarь lьrqa kadь dar adәrlәvdә par t jә hәm xe ymәt qujqan ьu rьs tulьhь mәnәn ytlegә te jeş.

ӘMIRXAN

FZU LARQA BULQAN KӨDGӨ NABURDAR KOTOLGON HӨDӨMTӘNE BIRMӘNE.

F.Z.U. larqa uqьvsьlar tuplav planь 20 nse yktәьergә 100 pr. tь mәnәn ytalәrgә tejeş ine. 10 nsь nyjәbergә ьarь 80 pr. qь qьna ytalde.

Plan tulmavqa mәktәp hәm torlaq binal ьь halьr bolmav sәвәр bulda. Вәgenge kәndә tiklem paravьzimunt zavьtь mәktәp binalar mәnәn вәtь 30 pr. qьna tә'min itelqan, Вәrә. Laqer, Ә saj salxuz larь вi nalarь kuimaha la, вәgengә tiklem вer nәmә lә eşlәgәndәre juq. Kireh nsә avьrlьqlar aldьn da вaş ejelar, planь tulьrьv әsәn kәrәşmәjdәr.

Yktәьerdәn 15 nәn 25 nә tiklem FZU larqa uqьvsьlar tuplav planь tultьrьv dikadalь ytkәrelhә lә, вьl dikada bis ser tәrlә yдgәrәş birmәne, dikada fәqәt farmalnaj qьna ytkәrelde, хaltә Өtәlә вer tarqьr kәnәş tә ytkәrelmәne. Вaşprafsavit tarahьnan saqьrьlqan kәnәşkә вәr ә dә kilmәne.

FZU nәвьrьn ytkәrevdә Li ningrat eşselarenen tәzrijәlәren вәrәv dә qullanmaj. Avьldәrdәn za ьt eşselәr nәn jaqьndarьn saqьrьr, ә'ьrlь eşsel r yn kvartirdarьnda torlaq urьndarь mәnәn tә'min itev eşe ytәlmaj. Timәk kәdgә naьurdь ytәvdә zavьt—fabrikiardьn jәmәqәlә ek f kere tuplanqanь juq. Uqьvsьlar tuplav sәmatyk mәnәn вara.

10 nsь nyjәьergә fәqәt 19 qьnа ojosma tulь maqlymәt ьir ә aldь. Tulь mәqlymәt вir gәndәrdeл dә qajhь вerәvdә plan tulьrьvda вaşqort menen vaq millattar turahьnda partejә diriktiьn qәmәlgә atqarmaqan dar.

Diriktifь ytәvselәrdәn: Вaşstruj вerlegә вaşqorttardan 27 pr. vaq millattar 6 pr. qa qьna yta qan Вaşkusprumsajuz вaşqort tardan 31 pr, vaq millattardan 11 pr. Вaşdurtьnns вaşqorttar dan 20 pr. qa, vaq millattardan 8.5 pr qa, Tipagrafijalә fәqәt вaşqorttardan qьnа 38 pr. qa ytәgәn.

Tulь maqlymәt alrgan ojosmalarqьq ьь lәrdәьь jәjәp qa ra jarda, ulqanь 2097 keşe lьnр, вьlardan 40 pr. tь ьaş qorttar, 22,5 pr. tь tatardar, 7,7 p. vaq millattar, 29,7 pr. urьs tar bula. Вьl sььffardar partejә hәm xekymәtten diriktiь ytal maqanen kyrhәtәlәr.

Вьnan hun uqьvsьlar tuplav әьn hylpәn ьarьvьna tyd rgә memkin tygel. Xәderdәn yk qutqa вorolos jaharqa karak lid aralә binalar tәdәlәp вetәr ә. planьь 100 pr. tь mәnәn ytәv әь әnәn вәtә jәmәqәtselek yd kantrule atььna alьrqa tejes. Qajda torlaq urьndarьn tәderge memkinlek juq, anda eşsәlәr arahьnda massavьj anlatьv eşe aьр вarьр, uqьvsьlarь eşselәr kvartirsьna urьnlaştьrь qa karak. Plandьn tulmaj qalqan jaqьn tulьrqanda, вaşqort hәm vaq millattar kyerәk alьnьr. dejem uqьvsьl rdьn 45 pr. вaşqort, 25 pr. tatar hәm 12 pr. vaq millat ta bulьrqa tejeş. Q.

Hibatyllin Arqajaş ŞKM hьnan hәpәrelhәn.

Ciktar zamanьnda karәlllәl әterat başlьqь вulьр jәrgәn. xәdәrge vaqьtta kalxuz tәdәlә gәnә hәr jaqtan qarьşьlьq kyrhatev vridnil kuntur Hibatylli n Texәatә Arqajaş tәьagәndә вelmaqan kәşe ә k at ler.

Sәnki вьl әterәtә jәrgәn vaqьtьnda вik kyp keşenә hat qan, вik kyp вalalarь jetim qalьrqan. вik kyp keşelәrdәn qanьn әskәn keşe. Вlai eşse krәhtejәn quiьna kyskәs atqar menәt qasьр kitep hunqь vaqitta qьnа qajtьр kalxuz xarakәtenә ajak salь buşlanь.

Ul: aed "Pa Ida" kalxuzьna quşьlmajььq, ikenge kalxuz ojoş torььь d, tip yd kuлaktarlar kalxuz tadarqa tьrьşьр, xalqь yd artьnan ejartьр xәdәrge әs avьl sovittьn вerketkan "Pabida" kalxuzьna qarьşь kilde.

1929 nsь jьl xәkymәt tarahьn an Dәrәlş avьlь tәda surtlь or loq sәsev rajunьna inderelgәjne Hibatyllin:

—Вәl orloq ьәddә yьnәj" fәlan—leg n lip xalqtь qotor top вьnь sәsermәj planь әddә.

Вьnа o ondaj nasar, qara fekerle jaqtarьn itkә aьр вьl patkulackik, kuntьr, zandarьmdarьь kkixuzqa amanьlar. Lәkin nej ә ender yt әn jәj urьь вer gә tьqan ьь Hibatyllin Qalimulanь qoda qolaqtьlьq mәnәn kalxuzqa aqandьr. Xәderge kәndә вьl kunтьrdьn вalahь hә aylin kalxuz xisabьnan, kalxuz jәlkәhen kimerәp Arqajaş ŞKM hьnda uqьp jata. Вәnә вьl kuntьr. zandarьm вalahьn kalxuz jәlkәhen kimertmaj Prali arejәt uqьvsьlarь arahьnan timer hәрәratlkes mәnәn qьvьр сьqarьlьvьn horajььd.

„ӘJDE"

1-DӘYLӘT ZAVЬTЬ XUZALЬQ IҔӘВЕ NӘ FARMALNЬJ QARAJDAR

Xәderge vaqьtta вәdden вaştьrьr вerche janь aэstanufkanь—janь eş mitьdarь menәn tә'min itev, ul janь mitьdarь вodmaj dәrәь ytkәrь ыlev hәm vaqьtьnan kisektermәj вorolos jahaj belev.

Вьl mitьdardьn вerehe jetәrlek şrtar вulьр ta вьqa tiklem xuzalьq iҕaвena kysmaqan janь kysep ta, unь tejeşle qarazaqa qujmaqan xuzalьq ojosmalarьna, xuzalьq itaвe, eşse kәsәn, jaqa mitьdar matire aldarьn dәrәь fajdalanьv, aqьnь juqqa ar m itmav, şul j uq tixnika hәm eslәv pratsintarьn kyjerev dә tә'min itelev kalgә kiltәrev.

Lәkin вerense dәvlat zavьtь nej әsәnder вьl mәhim mas'әlә lә aikqььrьn вulmaj.

Zavьttьь 6 isix вьlьlә xuzalьq ihavenә ьarь вer genә tsix kyskәn. Ular da eştarәn вььn maqnahe mәnәn jaqьь alterek dәrәzәqә qujmaqandar. Tsixtardь xuzalьq ihavenә kyserev әsәn zavьttьn вәtә вarьq nәmәhen iҕәpkә alьv karak ine.

Şul unaj menan вьl, este aşqarьv әsәn ike вrigada tedel әj e. Lәkin nej әsәnder вьl es hamarda eş әnep вetmaj. Şulaj uq zavьttьn вujqaltrejә h m pl n tәdәv eşlәre lә, xuzalьq itavenә qaraьь jaqьь ytkәrelmәgәn. ul r i ke mitьd m nan qaralar. Xuzalьq itavenә kyskan tsix lәrә ajrььm вrigadalarь kuza lьq ihaь na kyserep ularqa jarьm aьdәjalar вirelmaj. Qьь zavьttь вәtә вarьq xuzalьq itaвe ytev jomoşaq вara. Q. T.

BAŞQORTOSTAN JAVAP BIRӘ.

Vaxtlef iptәsten „Min 1930 jьl dikabr ajьnda Aqtanьş to вьnа Jaş avьlь Xakim Вakirәf qa 100 hәmqa вer naşmaq hьjr вitqajnьm, şul naşmaq xa qьn Вәkirәf dur ьь bujьnsa 1930—jьl nyjenr ajь da tylarqa tejeş вulha la o o kәngә t k lem tylәg ne juq. Şul вaşmaq xaqьn tylәt p вu amь, вu ha ьsek jula qa tip тогаvьnа javap. Milek qanunьnьn 189—190 matdәlәrә nәn Вakirәf Xakim вaşmaqtь ьiqьs unьn xaqьn dugьvьrdә kyrhәtelqan mәddәt ka tylarqa tejeş. Ӛgәrdә tylavdan вaş ta tьa Aqtanьş teva gendage xalq sutьna qariza jalьр вr. Xalq maxkamahe вaşmaq xaqьn tylәtev gena tygel unьn vaqьtьnda tylәmave arqahьnda hinen вar kyrgan zijandarьь tylәtә ala.

Вerәjәn tenәge malsьlьq sajuzьnьn mәdire Mәzitьf partejә hәm xekymәtten diriktifarьn вodop avьl xuzalьq qo a darьn tejse rьnda haqlamaj s re ep—vatьр eş nә halqьn qara qьnь esen xalq sutь tarahьnan вer jьlqa mәzyyьl eşkә xәkem itelde.

„Şunav" dan „Asqar" kalxuzьnda sit ilim ntlar" tip jadьvь вujьnsa Asqar avьlь Latipьf Mexammәtjәn kulak вulьvь sa вәрlә kәlxuzdan вьqarьlьpt jeşle saralar kyrelde.

IDARA.

BAŞQORTOSTAN YDӘK BAŞQARMA KӘMITӘТЕ HӘM XALQ KAMISARDAR SӘVITE QARARЬ

Вaşqortostan jәmhyrejәte pat riaiteldar kapiratsejehe sis m n n вәtә вьvьndarь hәm ojoş malarь bujьnsa 1931 jьldan 1 nse yktәьergә tәdәlәrgә tejeş le svudnaj ьa ansь şul uq jьl dьn 28 nse yktәь r nә tәdev turahьnda Вaş ajuz prizidejyme nә dәrәven tьnlaqannan hun ә tә xnallq ojosmalarьnьn, ulgerәk tә partejә hәm xәkymәtten qalьl xuzalьq iҕaвe tarahьnda qь diriktiьn ytkәrev şarttarь esәndә ul halanьь arьь vaqь tьnda tәtevdәrenә dur әhәmi t вәrр. Вaşqortostan Yd k Вaşqarma Kәmitәte hәm Xalq Kamisardar Sәvite qarar вirә lr:

1. Вaşsajuz jetәkselegenen kapiratsejә hәm dәvlat savda eşselәre pr fsajuzь hәm Dәvlә nanka вьnьn Вaşqortostan kәn tьrь qьnaşь menәn ucut hәm atcut ai ev eştәr en uttьlьqьn вәjәrәv hәm 1931 jьldan 1 nse yktәьer вәlansь вik qьtqa sruk esәndә tәdev julыnda dur hәm зhәm jәtle eş eşlәgәnlegen tә nьrqa.

2. Вaşsajuz hәm unьь sisti-mьrьn svudnaj вalansь ojondaj qьtqa srok esәndә tәdev esәn Вaşqortostan jәmhyrejәtendәge вәә xuzalьq ojo malarь, вigerәk tә tәlә urьndarqa taralqan seltәre au qan ojosmalarьr esәn elge itep qujьrqa.

3. Вaşsajuz prizidejyme aqza hь ip. M. Вa kufььn, şulaj uq ucut hәm aicut airev siktәrь mәdire ip. A.P. Kalәkylsefтьn вьl eştә ytәvdә dur le selәk hәm jnirg jә menәn qa tьşqanьrqtarьn ajьrьmsa kyrhәterge.

4. Вaşsajuz prizidejymena—ucut hәm atcut airev arttarьqьn вәtәrev udar kampanejahьn ytәrevdә jaqşь eş ap ydaren kyrh tkәn eselәrdә ajьrььsa kyrhәterge hәm вildәlәrgә tәq dim itergә.

5 Вaşsajuz prizidejymenә вalansdarь yd vaqьtьnda tәdev imparьn haqlь p qьlьv julьnda sьlalar kyrergә, şulaj uq ucut hәm atcut airev eştәren kilәsәktә sьjfat jaqtan jaqşьrtьv qa ajrьmsa diqqәt вirergә tәqdim itergә.

6 Вьl qarardь SSSR hәm RSFSR Sintrasajuzь prizidejymenә eәldәrergә.

Вaşqortostan Ydәk Вaşqarma Kәmitәte raisenen urьn вaьarь AKIMSЬF:

Вaşqortostan X. Kamisardar sәvite raisenen urьnвaьarь: SAMSUNЬF

Вaşqortostan Ydәk Вaşqarma Kәmitәte sikritarь: ВIKВAJЬF.

1931 jьl, 6 nyjәьr.

Ridaktьr urьn ьaьarь: Z. KAJЬPKUL.

Duxi, Adikalun, Kasmitika

ŞIŞA HӘM HAVЬTTARЬ

Qala hәm tәьaktәrdә Вaş aptik idarahь, Ҕaşgurt, Вaşsajuz, Raj TPU mag zindarь hәm Өfә lә Jәgyr Sәzunь urамь, №45 jortta (quta esәndә) Ytilkamilnat tarahьnan вer danahьna 30 tindәn 1 hәmqa tiklem tylәp haтьр alьnalar.

3—1 VSIZIRPRUM.

ӨFӨ GEOLOGO—RAZVITKA TIXNIKUMЬNЬN I—KURЬSЬNA

UQЬVSЬLAR ALЬNA BAŞLANЬ

Uqьrqa telәvselәr: 1) satsejal sьqьşь hәm xәle, 2) jәşe, 3) havьrь, 4) вelem kimәle (7 jьllьq mәktәptәn tyәәn tygel) turahьndaqь dykamittarde hәm ьrәьlanqan ankit quşьр, qariza вirergә tejeştәr. Ӛdris: Өfә, Yktәьer Rivalytsejahe uramь, №10, Вaşgeolrtsixen kadьrdar siktьrь.

Qarizalar 25/XII tiklem alьnalar. Uqьvdar 1932-jьl, 1—qinvarda başlana. Uqьvsьlar s ipindejә hәm dejem to laq mәnәn tә'min itelәlәr. Qariza вirevsәlәrdәn tixnikum yde saqьrmajьnsa kilmavdәre hәrәla.

ВRQRT NЬN KADЬRDAR SIKTЬRЬ.

5—1

SAJUZ TRANS BELDERӘ

Sajuz transtьn Өfә qa'ahьndaqь sklattarьnda urьn ad вulqanьqlqan вәlә ycrizdinejәlәrgә hәm ajьrьm grazdandarqa вelderә:

Timer julь ьstьhьn n 94 nse matdәhenen 1 nse quşьmtahь вujьnsa, ki gәn jektәr Sajuz tr nstьn sklattarьnda 2 hәm 3 suttkanan artьq haqlanmajdь r. Şunьn әsәn v qьtьnda alьnmaqan jektәr ustaf вujьnsa Sajuz tarans tarahьnan hatьlasaq.

3—1 SAJUZ TRANS.

Вaşkalxuzsajuzdьn sььjt hәm tә'minat siktьrьna kammircskej eştәrdә вәlgәn

1 Apiratirьk
1 Planavik
1 Sritavod—вuxgaltir
1 Statsstik

karak

Qarizalar Syrypa u amь, № 12, Вaşkalxuzsajuzdьq kadьrdar siktьrьnda qaвul itelәlәr. Eş xaqь Mesev вujьnsa tylәnә.

3—3. ВAŞKALXUZ SAJUZ

MӘDӘNEJӘT HARAJЬ

27 NSE NYJӘBER

ВAPP dram siksejәhenen jьjьlьş вulа, jьjьlьşta В. Davьldьn

„Ike jemәrelәv"

isemle saxnә әsәre tikşere lәsәk.

Siksejә aqzalarьnьn kiske saqәt 7 nәn kiselmәj kilevdәre horala DRAM SIKSEJ

URAL KINAHЬNDA

rimunt barьv sәbәple

JAВЬQ

KINA

GURЬ N

ӘLISӘ

dramma 6 aьlekte.

Sejanstar saqәt 6 la başlana.

Kassa saqәt 4 tәn asьq.

KINA D. K. A.

Хризантема.

Sejanstar 6.7—30, 9 hәm 10—30 başlana

Kassa saqәt 4 tәn asьq.

„Yktәьer natiska" he matьaqahь Вaşglavlit vәkile № 176.

BYTS DONJA PALTARDARЬ BERƏQEQED.
28 NYJƏBER 1931 JЬL №257 (558)
BAŞQORTOSTAN
V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

JEŅEVDƏN—JEŅEVGƏ ITƏ

TUJMAZЬ. Jammet avьl sevite praidatele ip. SAFARЬVA aьq derəв jetəksəlek iteve, kulakqa qarьşь qatь вulьвь hedəmtəhendə jadqь aosevde aldьn aьqьşa qьdьl вajraq menən ƶyleklənə

Avьl səvite xədet igen əderləv planьn təвək dəvmələndə вerensə вulьp, 104 pratsintqa tultьrьp sьqtь. Igen esen aktif kəreşevse kalxuzsь qatьn—qьddar taqev məqinəhь menən ƶyləkləndelər.

YSINA, JEKEKEJEVA.

BER SINTNIR IGEN DƏ ÇƏSNIKKƏ KITMƏHEN!

XLIBADAR KULAKTARЬNЬŅ KUNTЬR RIVƏLYTSEJUEŞTƏRE ASЬLDЬ

KULAK QULЬNDA UJNAVSЬ, UNЬŅ QATЬ ZADANEJƏHEN TULTЬRTMAVSЬ AVЬL SƏVITTƏRE, AJЬRЬM PARTEJƏ AQZALARЬ KULAK MENƏN BERGƏ XƏKYM ITELHENDƏR

JARLЬ—URTA XƏLLE JAŅQЬĐAQTAR TARMAQЬN KALXUZSЬLAR BYKSIRENƏ ALЬRQA

KƏLLIKTIF XƏBƏRSELƏRĐƏN

BƏTƏKƏS IQEN FRUNTNA

„YKTƏBERJULЬ“ XƏBƏRSELƏREN MABLIZAVAJT ITTE

JAŅЬ AVЬL (tiligьramma) 20 nse nyjəsergə igen əderləv planь 60 prasin q ytəlde. Ajьrьm avьl səvittərə—Vajadь вaş 15, Bylkəjən 10, Jamadь 9. Sьtьrman, Bajquza 6 prasint yвeş вirdeler:

Məsəqut, Aqajt, Iske Qalpaq səvittəre jьlьq plandь 30—45 prasint qa ytep xurlьqlь raveştə qojoroqta həjrələlər, plandь eđələr.

Igen əderləv məs'ələhe qьrqa raveştə qujьldь, təвəkten partejə, kamsamuldarь, jetəkselərə eştəmə raveştə urьndaqa kamandiravajt itelde. „Yktəвe julь“ вetə kesen igen fruntьna taşlanь. Xəвərselər maalizavajt iteldərər. Partejə həm xəkymət parikazьn tulьhь menən atqarьrьđ.

„Yktəвer julь“ Gilmanьf, Qalin, Xəsəjeneva.

30 NYJƏBER-HUŅQЬ SRUK

NURIMAN (tiligьrmma) 20 nyjəsergə igen əderləv planь nej вarь 78 prasintqa jette. Təвək kamitələnəŋ 20 nse nycəвergə planьn tultьrьv turahьndaqь qararь ytəlməne. 5 kanlekla вarь Kasьjnaş səvite genə 12 prasintan artaqьraq yвeş вirđe. вaşqa avьl səvittərendə вer tarlə lə yвeş juq.

Partejə təвək kamitəte вojorahьnьŋ kinəjtelgən ultьrьşь igen əderləv planьn tultьrьv esen huŋqь sruk itep 30 nsь nyjəsərdə вildələne. Artta həjrələvse avьl səvittərenə sut həm tikşerev вrigadalarь sьqarьldь.

KAVALYF.

Kygərsen вyləh planđь tultьrđь

KILKƏBZDA KULKTARQA QЬЪM JUQ

Jaŋqьđaqtar „onotolqan“

Baqalь (tiligьrammə) Kygərsen Byləh səvite təвəktə вerens вulьp 25 nse nyjəвergə igen əderləv planьn 101 pr. qa tultьrđь.

Kilkəвьz avьl səvite „Jaŋь kes“ kalxuzь jьlьq planьn 100 pr. qa ytəne. Ə, jaŋqьđaq xuzalьqtar nejəarь 35 pr. qa tultьrđьlar. Kulakqa həm juq, avьl səvite aqzalarь xərəkəthəđlek kyrhətəjər.

„Jaŋь kes“ kalxuzь həm kygərsen вyləh səvite вyksir вrigadalarь tedep qojrəqta həjrələvselərgə jenərđelər.

I.SISƏJƏ

Baqalь xurlьqtan sьqqanь juqəle

BAQALЬ. (tiligraf aşa yđ xəвərsə вeđđən). Təвək dəvmələndə jьlьq plan 36,2 pr. qa, kalxuzdarđa 48,3 pr. qa qьna tultьrьldь. Şturьm ajьnьŋ 5 nse вiş kenlegə 0,2 pr. qa qьna yвeş вirđe.

Alda вarьvsь kalxuzdar həm avьl səvittəre вulha la, ular вarmaq menəngenə hənarlьq вik ađ („Ymək“ kalxuzь arttьrьp tultьrđь, Kygərsen—Byləh səvite—101 pr. qa jetkerep ytəne, Quştirək səvite—83, Qamaj səvite-77 pr. qa tultьrđь). Kypselek kalxuzdar həm avьl səvittəre qojoroqta həjrələlər (məђələn: J—Qarjavđь, ilek, Şaqtь, Timnək Lədun həm Pađansь səvittərə planđь 15 pr. qa qьna ytəgəndər. Ə, Ismət səvite planđь nej вarь 2 pr. qa qьna ytəgən.

Jaŋqьđaqtar arahьnda massavaj eş вik nasar. Ular planđь 29,1 pr qa qьna ytəgəndər. Kulakqa qьrqa qьъьm juq. Qatь zadanejə 26,1 pr. qa qьna tultьrьlqan. Təвək вaşqarma həm avьl səvite vəkildəre xər kathedlek itələr. Təвəktəge kypkenə səvittər haman da plan rejallьqь turahьnda diskyssejə alьp вaralar. Şulaj, Baqalь xurlьqtan sьqa alqanь juq.

„Udarsь, idarahь—I.SƏJFI.

Xlibadar səvitendə

Kulaktar ojahь tuđđьrьldь

Avьl səvite, partejə jəçəjkəhe kulak qulьnda eşləgəndər

TUR. (tiligramma). Xlibadar səvite igen əderləv вaşьnda kulaktar jetəkselege aъtьna teşkən. Yktəвer вaşьna plan 15 pr. qa qьna ytəlgən. Avьl səvitendə sikritar вulьp kulak malajь Şalьf ultьrqan. Ə unьŋ atahь qьđьl вer ərmejeste yiterq n Citavud вulьp ere spikylənt malajь, Aprakin ə, səvit rəis вulьp kulak Şalьf eşləgən. Kalxuz da kulak menən syplængən. Unda la şul uq şalьftar ojala-qandar. Elekke səvit rəis jarlь Dinisьf kulaktar ta'sirenə вirelep, kulaktarđь jəşergən, vzatkələr alqan.

Bьna oşo вandittar, kulaktar spikylənttar kalxuz həm avьl səvite menən jetəkselek itep kilgəndər. Kalxuzdьŋ igən fundь 10 nar sintnirlap kulaktarqa вirelgən. Ə ul kulaktarda 30 dəsintnir zapas haqlap kilgəndər. Ular oşondaj juldar menən igen əderləv planьn eđgəndər, kulak igenen jəşergəndər. Avьl səvitendəge „jarlьlar“ gruppahьna fəqət kulaktar jьjnalqan. Partejə jəçəjkəhe вppartunizem menən aqьvlanqan. Partejə aqzahь Dinisьf „вeđđə kulak juq“ tip ulardь jəşerep kilgən. Ul „uranan—tura: „jarlьlar gruppahьna rajanьrqa jaramaj, sənki jarlьlar partejə həm xəkymətten tajanьsь вula almajđьr“ tine.

Avьl səviten həm kalxuzdь kulaktardan tađartьv igen planьn tultьrьvđa hьnьlьş вirđe.

Radjusintьr вrigadahь: IVANUF, ŞURUNЬF, GAVRILЬF

TAPURINDA KULAKQA QЬЪЬM JUQ

JAŅQЬĐAQTAR KALXUZSЬLARQA TIŅLƏŞERGƏ

TAPURIN. (Məxsys xəвərseвeđđən tilifun aşa) 25 nse nyjəвergə igen əderləv jьllьq planь 100,7 prasintqa ytəlde. Kalxuzdar planđь 115,9 jaŋqьđaqtar 94,1 prasintqa tultьrđьlar. Şturьm ajьnьŋ huŋqь xəl ikes вiş kenlegə jaŋqьđaq xuzalьqtarđь kalxuzdarqa tigedləv, qatь zadanejələrđь вer hyđ heđ tultьrьv „вulьrqa tejeş Sen kl, qatь zadanəja əle nejвarь 69,3 prasint qьna ytəlgən. Ajьrьvsa Əxmət Iske Tuqmaqlь, Jaŋь вatqaq, Tirnək səvittəre artta вaralar. Ularđa jaŋqьđaqtar planь 69—97 prasinttar arahьnda qьna ytəlgən, kulaktarđьŋ qatь zadanejələrьn tultьrьv jomoşaq вara. Ə, kalxuzdar plandarьn tultьrьp həm arttьrьp ytəneler.

Vasilisyf əvite „Nuvьj pyt“ kalxuzь jьllьq planьn 176,7 prasint itep, „Gurt qanlь“ kalkuzь 143, Qəmər səvite „Alqa“, „Krasnьj Vastuk“ kalxuzdarь 168,5, Matvej səvite kalxuzdarь 194 prasintqa ytəneler.

Ə, Məjədek səvite kalxuzdarьnda tiep tyвən. Bətə kalxuzdar plandarьn tultьrьp həm arttьrьp ytəgəndə ular xurlьqlь raveştə qojoroqta həjrələlər. Ularđa plan dəjəm alqanda 67 prasintqa qьna ytəlgən. Juqarь Sajet səvite „Sərməsən“ kalxuzь jьllьq planьn 93 prasintqa qьna ytep artta вara.

Bьna вьlar təвəkte qьđьl taq taqa kanditat itep kenə totalar. Ularđa timptь qьđđьrьrqa, şul vaqьt Tapurin təвəge Başqortostan dəvmələndə igen fruntьnda aldьnqьlarđan вerehe вulasaq.

SADIQЬF ŞƏRIF.

BЬNDA KULAK QOTQOHЬ KƏSLƏ

ŞUQA KYRƏ PLAN YTƏLMƏJ

Məsetle təвəge Juqarь Qunaqвaj вrigadahьnda urazajđь ajnap, xəkymətkə tapşьrьv sik tən tьş əkeren вara. Idara „igen juq...kalxuzsьlar eşkə sьqmaj...“ tip đarlana. Şul vaqьt urьlqan igendər buqьlmaj qьrđa jata. Hər вer xuzalьqtьŋ kelətəndə kəmendə 50 şər вot igen вar. Idara şunan xəkymətkə tapşьrьv eşen qaramaj, „tartьp aşaqьđ“ tip nərət вirep jata.

„Təvlə yđemə, unan xəkymətkə,“ tigən kulak qotqoho kəslə. Sənki, kalxuzda kulaktar yđđəre toralar. Qəmər вujь tirmən totop kilgən Kalugin Nikalaj əle lə kalxuz tirmənendə eşləj. „Spis“ keşe вit, fajđalanalar kyrəheŋ! Şulaj uq kyp jьlda вatrak totop, 29—30 nsь jьldarqa tiklem spikylətsejə menən şөqөllөngən Mofazzalьf Jaxejata kalxuzda tora. Ul urtaqlaştьrьlqan atьn jegərgə вirməj, sanahьnda „kalxuz esen minen sanam juq...“ tip вirməj, yđe вer eş eşləməj. Ul aslьq jьldь вer nisə вatraktь ylterlte.

Bьna oşo keşelər qotqoho menən Juqarь Qunaqвaj вrigadahь igen əderləvđə qojoroqta həjrələ. Kulaktarđь вegendən qьvьrqa, ə—igen əderləvđe yđ aqьşьna qujьp kilevse idaranь taratьrqa kərək

X. .A

KULAK SPIKYLƏNT BALAHЬ

KALXUZDAN QЬVЬLHЬN

USALЬ. 28 nse jьldarqa tiklem ikeşər вatьrak totop kamendə 15 giktar igen səskən spikylənt Zejatdinef Motiqulla ulь Qilemjan „Işənвət“ kalxuzьna sikritar itep qujьlqan. Unьŋ atahь haman da şul igen menən spikylətsejə jahaj. Kulak вulьvь esen kalxuzqa alьnmaqь. Ə, şul kulak вalanь kalxuzdьŋ jetəkse urgьnьna jaraqan. Ul atahь menən вerləşep igen jəşergən, вaşqa kulaktar menən də tьqьđ вəjjəneş tota.

Qilemjan, xas elekke kulak saqьndaqь şikelle jarlь, вatrak kalxuzsьlarqa kən kyrhətməj, azqьra, nasar hyđđər menən hygə. Kalxuz prsiđatele Xəjervarьf unьŋ вьl qьlanьştarьna kileşep qaraj.

Beđ kulak—spikylənt вalahь Zejatdinef Qilemjandьŋ qьvьlьvьn talap itəвeđ. Uqa kalxuz pravlinejəhendə tygel, kalxuzda la urьn вulmahьn.

„K“

XAFIZЬF TA IGEN ƏĐER LƏVGƏ

TOTQARLЬQ JAHAJ

MEJƏKƏ təвəge Jənəвi—Ursaj avьl səvite Səfər avьlьnda igen əđerləvđə hamanda вoroloş juq. Avьl vəkile Xafizьf kampanejələrđь yđ aqьşьna taşlaj, kulaktarqa teşen ytkərə almaj.

Hеđəmtələ oşo kengə igen əđerləv вarь 50 pr. qa qьna tultьrьldь. Şulaj uq вaşqa kampanejələrđə xərəkəthеđ jatalar, jəşeisə, вarənge əđərləvđə kulaktarqa qatь zađanejə вirelməgən.

Bьnđaj kulakqa qьъьmdь jomoşartьvsь kampanejələrđь yđ aqьşьna taşlavsь avьl vəkildərenə sara kyrelhen.

QƏJNULLIN. JENEKEJEF.

IKE AJĐA UN KƏNDƏ NEJ BARЬ 20 PRASINT.

Baqalь. (tiligьramma) „Svit“ kalxuzь 15 nse sintəвergə yk igen əđerləv planьn 70 prasintqa ytəgəjne. Xəđer uqa ike aj đa un ken ytte, ləkin his вer hьnьlьş juq. plan nej вarь 90 prasintqa ytəlgən. Bьl quđqaь almavsьlьq nej đə вulha вer qarşьlьq joqontoho вulьrqa kərək. Təвək kalxuzsajuz aşьqьp tikşerergə tejeş.

ABRAJSKEJ.

ƏBDEJEF, KUTPSUF, SOLTANЬFTAR

IGEN ƏĐERLƏVĐƏN BAŞ TARTALAR

Baqalь (tiligramma) Baqalь avьl səvite 24 nse nyjəвergə igen əderləv planь 40 pratsintqa qьna ytəlde. Kalxuzdar 60, ə jaŋqьđaqtar fəqət 23 pratsintqa qьna tultьrđьlar. Kulaktar „juqaltьlqan“. Oşo kengə tiklem qatь zađanejələr halьnmaqan. Avьlda əs partejə jəçəjkəhe вar. Ləkin, вer nəmə eşləməjđər. Partejə aqzahь Kuptsuf Əвdejef, Soltanьftar igen əđerləvđən qьrqa вaş tartalar.

J. SƏJFI.

Nidaspasьf

Kulak agintь

SUT ALDЬNA BAЪTЬRЬLDЬ

TUR 26 (tiligьramma) Vaskrisin səvite igen əđerləv kampanejahьn nej jenajatle raveştə eđə. Plan вarь 69 prasintqa ytəlgən, maja tuplav eşe lə 60 prasinttan artьq tygel. Avьl səvite prsiđatel Nidasapasьf planđьn „rejal вulmavь“ turahьnda diskyssejə alьp вara. Igen вirməskə qotortqan. Kulak agintь Nidaspasьf urьnьnan alьnьp sutqa вirelde.

„Liminьf“

Usalь kalxuzdarь praktik eş talap itələr

Kalxuzdarđь nьqьtьv esen kərəşkə!

(Yđ вeđđən maxsus xəвərselərseвeđđən)

Yđək Kəmitəte həm unьŋ urgьnь вulqan „Pravda“ gəzite taratьnan kalxuzdarđь ojoştorov-xuzalьq jaqьnan nьqьtьv məs'ələhe xəđer kən tərtiвenən yđəgenə qujьldь. Ləkin qajhь вer kalxuzda вьl julda nьqlap eşkə kereşməgəndər əle.

Mьъal esen вeđ usalь təвəgendəge kalxuzdarđь alaвьđ.

Bьndaqь kalxuzdarđьŋ kyвehendə əle sdilşina farmal raveştə genə indereлgən. Kyp urьndarđa kalxuz вaşьnda ultьrqan keşelər sdilşinanь kenlek menən alьştьralar. Eş nurmalarь juq. Şuqa kyrə eşləngən eşte səqət menən haplajdar. Berəv jer herən ikən, „falanьsa saqət jer herđe“ tip jađьla. Ul unda вarьp kyme jer hergən, nisek her gən, əllə „kən uđđьrьp, səвata tuđđьrьp“ qajtqanmь. Unь вravđə вelməj. Jaqşь eşten hanь həm sifatь isəpkə alьnmaj. Kalxuzsьlarqa sdilşina teşendərelməgən. Şuqa kyrə ul r eşləv nurmahьn „Pajuk nurmahь“ tip hataşьlalar.

Xeđmətte ojoştorov eşe ifrat nasar. Maşina həm qoraldar, at, arвa kevek əmələrgə ejəheđlek juьp jata. Teləhə kem teləhə nindəj at, arвanь jegələ kitə. Şuqa kyrə kalxuzdarđa atь вulha arвahь, arвahь вulha, qamьt—ьnqьrsaq kevek nəmələre taвьlmaj. Valьiqau qoraldarь qarap tedatterevse juq. Sənki ularqa javap вirevse, вьl eştəne вaşqarьrqa вildələngən keşelər juq.

Qoraldar вerketəlməgən. Şunьn arqahьnda kyp eştər vaqьtьnda eşlənməj qaлalar.

Urtaqlaştьrьlqan maldь kəmetkəndər

Tunqatar kalxuzьnda 95 вaş hьjьr malь urtaqlaştьrьlqan вulhala, ular kalxuzsьlar qulьnda ajьrьm-ajьrьm aъьralqan. Heđəmtə lə, ulardьŋ nej вarь 15 вaşь qьna qalqan. Xatta şul qalqan 15 вaş hьjьrđь la qьşьn вer jergə jaвьp aъьrarqa dəjəm toraq juq.

Attarđa farmal qьna urtaqlaştьrьlqan. Ular arahь la ajьrьm kalxuzsьlar qulьnda toralar həm ulardьŋ xalene, nisek fajđalanьlьvьna javap вirgən keşe juq.

Ə inde eş quldarьn fajđalanьvqa kilhək, вьnьhь taqь la nasar raq. Qatьn qьđđar xeđmətte fajđalanьlmaj tejəlek. lerđər kesendə tulь isəpkə alьv вulmaqan.

Heđəmtə lə, kalxuzdьŋ təp estarendə dur eđekiktər kilep tьvqan. Məħəlan: вьl kalxuzqa вirelgən 2,000 giktar tunqa herev zađanejəhьnan nej вarь 300-giktar qьna herelgən. 300 giktar holo hьnqь kəndərgə tiklem urьlmaqan kejenə ultьrqan.

Kalxuzdarđa kalxuzsintьr tarafьnan вirelgən 14 nse nnmir nərət formahь juq. Kalxuzsьlarqa xeđmət aqzalьq kenəgələre oşo kengə tiklem вirelməgən.

Unьşь ƶylev məs'ələhe вujьnsa Narkamzim, kalxuzsintьr həm Başkalxuzsajuzđьŋ qararđarь kalxuzsьlar arahьnda ejrənelməgən.

Təвək kalxuzsajuz jetəkselege kesəjtelhen

Bьl jetəşheđ ktərđə kem qəjeple həm ulardьŋ səвəвe nəmə?

— Bьlardьŋ səвəвe in elek kalxuzdar menən jetəkselek itevse Rajkalxuzsajuzda Təвək Kalxuzsajuzьnьŋ yđ xəle kalxuzdardьqьnan da nasarьraq. Kalxuzsajuzđьŋ rəise juq, 3 instruktьrь вulha la, ular es-dyrt ajđan вirle kalxuzsajuz apparatьnda eşləməjđər. Ayьr numdar jeteşməj. Вulqandarь la вer tuqьravhьđ alьşьnьp toralar. Statistik juq. Şuqa kyrə, kalxuzsajuz kalxuzdarđa daxutьŋ kypmelegen, ularđa kypme eş kesə вarlьqьn, ulardьŋ nisek fajđalanьlьvьn вelməj.

Təвək ojoşmalarь kalxuzsajuz apparatьn nьqьtьvqa oşo kengə tiklem tejeşle dərəзələ iqtiвar вirməj kilgəndər. Bьl вigerəktə ulardьŋ oşo kengə tiklem kalxuzsajuzdь eşlekle вer rə'is menən tə'min itm vđərendə kyrenə.

Şunьŋ menən вergə Başkalxuzsajuzđa Usalь təвək kalxuzsajuzь menən tejeşensə jetəkselek itməgən. Bigerəktə unьŋ janьe jetəkselege nasar. Ber genə lə instruktьr вarmaqan, tjəhəktə xata вulmaь. Belməjem vđəktən keşelər iumer julьnan alьb tipme, nejgəler. вьl rajunqa ađ kilələr. Igen əđerləv mələndə вьl təвəkt Əlkənən (şul jəmlənən Başkalxuzsajuz hьđьqьnan đa) вer vəkildeŋ də вulmavь şunь dəreђlaj.

Usalь təвəgenə Əlkə ojoşmalar iqtiвarđь kesəjtergə tejeştər. Başkalxuzsajuzđьŋ вьl təвəkkər вer nisə praktik eşselər jeвərevə, aprati etəkselek вulđьrьvь kərək. Şunьŋ menən вergə, Usalь təвək partejə Kəmitəte həm Təвək Başqarmahь la təвək kalxuzsajuz menən jetəksəlektəren jaqşьrtьrqa kesəjtergə tejeştər.

TRANSPЬRTTAQЬ APPARTUNISLЬQ PAKTIKAHЬNA QATЬ HUQЬRQA

IP. STALINDЬN 6 KYRHƏTMƏHEN ATQARЬP TRANSPЬRTTЬ ӨDӨKLӨKTƏRDƏN SЬQARЬRQA JANЬ TEDƏLƏŞTƏRDEN TRANSPЬRT BYLEGE BUJЬNSA RAPKURDAR RƏJDE.

Transprt bylegendə jaqşь eşlagan plandar, teqal kaqətləgan grafiktar həm jaqşь teləgan zajafkalardь osoraia alьпьвьd, lakin hed his ber xalta la ulardьn yt-levdaren juq. Idqan qь ədardь taшt almaыbыqdь Plandar tedela, zadanejalar birela, prikazdar jadьla—lakin ulardьn tormoşqa ytkərelevən tikşerev juq.

Bylek naş'ьqь i rd msь'ь ip Laktipыf hyđena kyrə, eyrek apparatыnьn 50 pr. tь вegenge ken qujьlqan talaptarqa javap вirə almajdar.

Xuzalьqlьq tərən tamьr jəjgən

Baraktar həm başqa vaqыtlь qaraltыlar halьv esen tedev matirejaldarь—aγas, qadav kirles həm başqalar jetəşmaj. Transprt aьlardь taşьp eigertə almaj. Ьnan—matirejaldarən taşь da tiđ həm anьq. tedev vaqыtında maniver jahaj ве'ev, вegen həm irtəgə tedev matirejaldarının вulqan horavdarьn tevəl itəp ka alьv вurыs kilep вьqa. Estə xəl nisek hun?

Bedden ikense brigadahь Cirnikul stansahьnda eşlaj. Unda skladtarda вik kyp qadlar ja. Вьlardь tedeleşka taşьmajdar.

Aqas materejaldar jata. Ə taşьv totola. Keşelər kirəs juq tip qьsqыrьlar—a kirəs stansala xərəkathed ja a.

Transprt bylge jetəkselege /ip LATIPЬF/ at parkьпьц nasar eşləvən ət e en adьq jьqlьt n tip kyrhətə. Ə, Cirnikul ka s an ahьnda at parkьna вildalaqan 10 tunna вesan ja'n. IGEN stansahьnda 30 tunna holo вar, вьnь la kitermaj jatьrajar.

Bьnda Cirnikulkala, transpыrt вylegenen tanav aьtьnda tulь xuzalьqlьq xekem hera. Vagundardan вuşatqan da kirnestə „nisek tura kilha şulaj" jerga olaqьralar. Hedəmtələ ɘrak həm va вujtar вik dur han taş kil ralar.

Kyreşələr—Өfe jьlqahьnda qona kyp han'ь aqas tuna. Untid gen taşьp alьv esen вeta sarьlarđь kyrergə karək ine. Lakin xadar də вьl turala qajqыrtqan keşe juq.

Ip. Stalinden 6 kyrhatmahe вojomqa aşьrьlmaj

Transprt eşendə traktьr parkь dur rul ujnaj. Bьl park ip. Stalinden alьa kyrhatm həm nigeđen də yd eşen nisek ydgərtep qujьrqa?

Kankrit fakttar menən javap вirəjek.

Xuzalьq iьəve ind'relməqən. Traktыrsьlarlьq вer eləşə xuzalьq iьəvenen namə ikanen də вelmajdar.

Nasar eşlər həm traktьrsьlardьn eşkə nasar qaravdarь arqahьnda kenhajen kyp hanlь traktьrdar saftan sьqalar. 23 nyjaberdə higəđ traktьr tik torqan. Tədtev masterskoiь juq. Ul a đ uramda tedetələr. Jьlьtьv, zapraf kaqь kyp vaqьt kitev səвəple, ьhaımaj вuş çoʒovdar kilep ьva.

Traktьr вarahьnda dizurьq itev juq. 23 nse nyjəвerđə вuş torqan traktьrdardьn qajь вerđəenə вik ađ 20—30 minut qьna tefatev kerək вulha la, ular taşlanqandar.

Вьqa kem javap вirə? вerəvlə tygel. Şulaj uq. вer ajđan artьq vaqьt tik torqan 8 „Furdzun" traktьrьпьц xərəkathed tovona la вer kem də javap вirmaj. Ə, ulardь statsejanar eşte—kvzetstər stanugьnda həm вaşqalarđa fajđalanьrqa memkin вit...

Şundaj uq eləheđlektə, farmal raveştə traktьrdar traktьrsьlarqa вerketelgəndər. Lakin traktьrdarqa taqььv qoraldarь, instrumintlar вerketelməgən. Şuular, aldьnqь təgərməstərden hьпьvь urьnьn ala. Tartьv вultarь edelə. 3—hanlь tarktьrđьn tartьv вulttarь ə'əlgən. 14 şpurь juq, qanatь Jəmşəgən. Вьl ejəhedlekten turnnan tura hedemtəhe tygelme? Traktьr parkьпьц mədire Kacurin qəjeplelarđə javapqa tartьv esen sar kyrmaj.

Rimunt jahalqandan huц traktьr elek вerketelgən keşegə вirelməj.

Bylakle—pragerissif sdilsiua oşo kengə tiklem juq. 15—nyjəberdən huц eşləv nurmahь rassinkalar eşləngən, ləkin..., вrigadirdar nəratlərendə tege jəki вьl traktьrđьn eşeneц han həm sьj. fatьn kyrhətmajđər. Məxələn: 23—nyjəberdə вrigadir Fatixtьn nəratendə şulaj вula.. Ə. Fatix вrigadahь, transprt вylege jitevenə gyjəki zuzalьq iь вenə kyserelgən. Başqa вrigadalarđa namə eşlənə ikən?

TRAKTЬRSЬLARDЬN KYLTURA TORMOŞ ŞARTTARЬ NASAR

Kyltura—tormoş şarttarь jaqьnan traktьrsьlar вaşqa eşselərgə qaraqanda nasar xəldə jəşəjđər. Вьnə kyreneş nisek. Traktьrsьlar 10 nsь вarakta jəşəjdər. Traktьrsьlar вylmahenen işek'ərə jaвьlmaj.

26 tapcan вulha la, ulardьn 20 henə genə matras вar. Вьnda həm adejaldar juq. Traktьrsьlardьn вer eləşə jalqыnsas taqtalarda sisinməj jodlajđar. (Siseretgə qaramaj вylmə hьvьq) Вьl вylməgə вer meşes, ul da tərtiple jaqьlmaj, senki ulьn tarlp hed kilterelə. Şunь əjtep ytergə kərək, transprt вylege mədire Dimin tejet xeđmətselərenə utьn kilterev esen 15 atь Өləgəjevərergə вojoroq вirgən.

Xat a əkta qajьnmьqan hьv dar đa hirək вula. Qьl juqьsta la hьv вulmaj. Havьn vaqь'ьn đa вirelm j. nurma juq. Traktьrsьlarđьц вer nisə ken jьvьnmaqan vaqьttarь la вula. Traktьrsьlardьц kiske aş ala almaj ikense kengə teşke aşqa tiklem as qalьv vaqьtarь osoraştьra.

Вer genə lampa вulqanqa вylmələ jatьm qarьnqь. Вer gazet, şaxmatlar juq. Gazit həm zurnalдar uqьv esen tejeşle şarttar вuldьrьlmaqan. Jazdьrьlqan zurnaldardь traktьrsьlar almajdar. Ə, вьlardь teləgən vaqыtta, eşte ojoştorqan vaqьtta вeterergə memkin! Ul qьna tygel traktьrsьlar arahьnda uqьj jađa вelməvselərđə вar, ləkin likvidatьrdar ularđь likвezkьtarqa tartьrqa tьrьşmaqandar.

Eş kejemdəre menən tə'min itev julqa qujьlmaqan. Sklatta ejələrdər, jəta traktьrsьlarqa ul juq. Вejmələr вulьvqa qaramaqtьn, traktьrsьlarđьц вarьhьna la вejmə вirelməgən.

TRAKTЬR HƏM AT PARKЬ QЬŞQЬ JUL JƏRIƏV DƏRGƏ ƏDER TYGEL

Traktьr parkь qьşqь jul jərətevđərgə əđerlangame? Juq. Traktьrđardьц taqьv qoraldarь tə'mirlənməs eьtenda tora. Tə'minət вylegenen javaplь ytavsche ip. Xadirьf 50 traktьr sanahьnьц ytəlteven tə'min itməgən.

At parkьnda eş şəptən tygel Вьnda jьş qьna, at jegergə kilgən kyserđərđen вe məj, cьvьp jeвergən xəвəre вula. At ađвarьnda attar tuвьqlarьnan вьsьraqqa вaьp toralar.

3 NSE вrigada, at parkьn tikşerep, unda at jərətevselər eşlagən kendərə esen jьş qьna tyjəməv faktьtarь вulqanlьqьn taptь, Məxə'ən: at jərətevse Rəxmatullin вьna şundaj vaqiqəla вulqan.

TIGEDLƏVSELEK KƏSLƏ AQЬMSЬLЬQ TЬVĐЬRA

Eşləvselərđen xatta вetenləj eş xeqtarьn almaj kitevđə e la вulqan. Administratsejanen eşsekeşta endə aqьmsьlьq tuđьrьvqa kyđe вulьlьq itkən vaqьt вulqalan Məxələn: вьndaj xəl 23 nse nyjəвerđə вulaj. Afta traktьr вylegenen medire, вer genə kendə piagul jahamaq n ip. Jelimьftь xeđmattan sьqarьv turahьnda вojoroq вirə. Unь ʒr gul ʒahaj tigən hьltav menən xeđmattan sьqaralar.

Kamsamul həm prafsьjuz nej qarap tordo ikan?

Prafsajuz eşə вeta ucaskalarđa la imin

Prafsajuz o'oşma'arь transprtqa iьtl arhьđ qarajdar. Transprtsьlar mistkumь rəise ip. Nazarin u pastujkumqa kilep:

Kiləsəktə nisek eşlərgə? tip orav ьnь qarьşь pastrajkumda:

—Əllə hin şunь la вelmajhen ne?.. tip qьrt kьвep kenə qajtalar. Вьl unьц yđe kilgən vaqьtta. Ə, вьlaj pastrajkum yđe transprtqa qaraj yđenen diqqəten вermə menən də kyrhətmaj.

Diriktif tə. kyrhətmələrđə juq. Tsix kamitatьn hajlьv aldьnan вer genə tapqьr saqьralar đa, unьц menən siklənələr. Kampanejanьn planьn, iьtalьktar (pamitkalar) ejərtergə vəqlə qьlhalar đa, unь kampanejanьц ađaqьna qьna jenərələr.

Transprtar miskumdьц yđendə appartunissa eьtən qarəş вar. Əgər transprt miskumьпьn hyđenə ьsanhaq, ul vaqьtta вьrđa prafsajuz eşenen xəle dejən alqan da вeta ucaskalarđa „imin"

Вьl hyđđə şulaj tora. Ə, eştə вaşqasa. Traktьr parkь. Prafsajuzdьn вuьstь turahьnda his er anlatьv eşe juq. ip Stalin elmərə turahьnda вьnda IŞI-TEP KENƏ BELƏLƏR. Sajuz vazalarь juq tejerlek. Curnuf вrigadahьnda (21 nse nyjəвerđə eşkə sьqmaqan) вer genə praisajuz aqzahь juq.

Mistkum jetəkselege—traktьr parkьna prafsajuz eşe вik şəptən tygel ikənen вelə, ləkin...

—Unda—ti mistkum rəise Nazarinku,—Grupputgь Ftarix, ul javap вirə...

Ə, ip Ьftarix—ul xuzalьqsь. unьn prafsajuz eşen alьp вarьrqa vaqьtь juq.

Prafsajuz eşenen oşondaj ejəhedlegenən unьц вetə sьjlatь kilep sьqa.

Ə, at parkьnda nisek? вьnda praisajuz eşe menən Nazarinkə yđe jetəkselek itə. Bunda la, pramfinplan esən kerəş juq. Ejəhedlek arqahьnda zыurьj, arвalar kyp vatьla, tuфa. Əgər eştə transprtta 800—400 ьlav eşəgən ikən hunqь vaqьtta 100—150 ьlav eşləj вaşlaqan. Mistkum rəise вrigadaqa вьnьn rəxəsen kalxuzsьlardьц вer e eşe kalxuz eşenə qajtьp kitevđan, tip aŋlattь.

Sinə gazittare juq. Kamsamul jacəjkahe pramfinplan esən kerəşmaj.

Transprttaqь kamsamul jacəjkahenen eşe appartunistarsa eşlev đ eqьmьna dirəşmeqən. Şunьь xaraktirlь, jacəjkala rergerə ə, udarnik juq. Jacəjka ojoştorьlqandan вirle kamsamulqa вer aqza la alьnmaqan. Jacəjka вer terlə lə jaipь вra aŋlatьv eştərə alьp вarmaj. Jacəjka jetəkselege xatta transprtta kyp, mə kamsamuldar həm partejahьđlər вar ikənen də вelməj. Transprt jacəjkahe alьna stroji nplan esən kerəşev вurьsьn qujmaqan.

Kamsamul вьl tarmaqta namə eşləj? xatta jacəjka jetəkselege yđenen prafinplanьnьц ytələşen вelmaj. Jacəjka sikritarь Kykuckin:

—Qemymən plan nasar ytələtej.

Transprt kamsamulь xuzalьq iьəve esən kerəşmaj. Kamsamuldardьц вer genə lə xuzalьq iьəve вrigadahь juq. Qajhь вer kamsamuldar eşləv nurmahь həm rasinkalardь eşləgəndə ularqa qarьşь sьqqandar.

Iц ađaqta oşono əjtergə kərək.

Kamsamulda disiplineja iц alama, kamsamuldardьц disiplinalьqьn вojora ul'tьrьştarьпьn вer nisə tapьr eđelevđəre lə kyьhatep tora.

Hedəmtə nidə huц?

Transprtta jəşəgən edəklektərđeц turьnan tura səвəpsehe вuqon UЦ APPARTUNISLЬQ PRAKTIKAHЬNA həm вarьhьnda elek вьl appartunisлыqlь kankrit raveştə jərətevselərgə kisekməьtən qarь huqarqa kərək.

Tiđ həm huqьşsan raveştə estə yđqərtep qorop, ip. Stalin tarafьnan qujьlqan 6 jeцev şarttarьn transpыrta вojomqa aşьrьvqa totonorqa kərək.

Вьnь tedə eştəge вarlьq partija, kamsamul həm prafsajuz jalqьhь tə'min itərgə tejeş

Transpьrt jaqşь eşlənməgəndə estə uцьь вulьrqa memkin tyvellegen jaqşь anlarqa kərək.

TRANЬSPRTTA RAPKUM BRIGADALARЬ RIDENƏ QATNAŞЬVSЬLARЬ SIRUTIN (kunix) LINEJЬF (kyser) Musin (kyser) Kaluncin (zaprupşik) Kapiyf (traktaris), Iv nuf (traktaris) Savifufa Yrsəgef, Əxmatjanьf, Ladigin—(Transprtsьlar)

ӨLKƏ GƏZITTƏR KYSMƏ RIDAKSEJƏHE:

B. Libin („K. Başkireja"), Tazitdinьf („Başqortostan") Buskunьf („Lininse") Ilьaj, Palakuf, Qalejьf, Idrisьf, Patirejaxin („Navastrujka")

PARTEJƏ UQЬVЬ „MOD TUNЬVЬN KƏTƏ„

Өfe 4—5 nse taqta jarьv zavutь partkal'iktifь ergəhendə ojoştorolqan 33 keşelek kiske sə it—parteja məktəвendə вьqa tiklem zənətejələr terle eđeklektərgə osrap alьp kilenhələ, xəder вetenləj tuqrap qaldь.

K. SAFIN.

XUZALЬQ IЬƏBEN TAMЬRLANDЬRЬV NIGEĐENDƏ 23-EJJYL ZAKUNЬ BUJЬNSA

YTKƏRELGƏN SARALARQA JOMOQAQ URЬNЬNDA

Xuzalьq iьəven tamьrlandьrьvdь maqsat itep alqan həm xuzalьq tormoşonda dur əhəmejətkə ejə вulqan 23—ejjyl zakonьn qəmalgə atqarьvđa tyвandəge talaptar вerek itep qujьldь:

1) Xuzalьq ojoşmalarьnьц aвarut summalarьnda вulqan ejəhedlekkə sik qujьv;

2) Ojoşma'arqa namь iьəvenən avarut summalar вykep вirev, ulardьц ьsьn iseme menən xuzalьq iьəvenə kyserev;

3) Janьsa eş вaşlav esen nigeđ вulьp tanьlqan xisap eştəren ratkə halьv, xuzalьq ojoşmalarьnьц yđ rissurslarьn fajđalanьvqa qatqь saralar kyrev, вeta avьrьvьlьqtar menən karəşev, ulardь вeterev, xuzalьqlь fajđa kiltererlek itep alьp вarьv, satsejalizem ytəşenə jaqьndan jaraqlaştьrьv.

Вьnə oşondaj вurьstar aldьnda ytkərelgən ytkənerdəge ađerlekkə jomoaq jahaqanda, şul eşte qəmalgə atqarьvđa dur kartə вulqan jeteşhedlektərgə ... ytergə karək вula.

DƏVLƏT BANKAHЬNЬN BAŞQORTOSTAN BYLEGE ALDЬNQЬLAR SAFЬNDA.

Вьl saranь taləhь menən qəmalgə atqarьvđa вeta jetəkselek dəvlət вankahьna joklatelgəjne. Вankь yđ sistemahьnda, yđ appratьnda şulaj uq xuzalьq urgandarьnda kyp kenə ađerlektər kyrđe. Вerense nyjəвerđən janь forma eşkə kysev janь palazinejəne nьqlap ejrənevđə talap itep dəvlət вankahь janь eş mitattarьn yđ sistimahьnda şul uq xuzalьq ojoşmalarьnьц plan, xisap eştəre jetəkselere menən nьqlap tikşerđe. Şulaj uq təvək вanka jetəkselerenen kaŋaşьnьc saqьrьlьp вankalьц yđ esselərenən 15 keşe qəməli jarđamqa tuвьktarqa saqьrьldь.

Вьl ađerlek saralarь, вerense nyjəвerđən janь eşkə unьşlь raveştə kysevđe tə'min itergə tejeş inelər.

Davlat вankahьnьn Başqortostan kanturahьnda siktən tьş qьđьv eş alьp вarьv, xeđmətkərđər arahьnda udarsьlьq mitsdan qulianьv, вerense nyjaвergə jaqşь ađerlekle вulьvdь tə'min itte. Şunьц hedəmtəhendə вeta sajuz kyləmendə вerense nyjaвerge unьşlь raveştə sьqqan вarь вiş eikə вankahьnьц вerehe Başqortostan davlat вankahь вulьp saqtь. Şunьц menən вergə, вeđ eş prassisьnda dur qьna jeleşhedlektər вarlьqьnda kyrəвeđ Ular: qajhь вer filjaldarьnda xisap eştərenen nasar вulьvь hedəmtəhendə şta dur qьna eđeklektər tьvьv (Вaltas, Saqmaqoş, Krasna Kam, Tur) вank jetəkselərenen iц javaplь mamintta təvək parteja kəmitattarь tarafьnan avьldarqa вaşqa kampanejalar menən jeвərelevđəre вajtaq xuzalьq ojoşmalarьnan avarut summalarьn вilgeləvde hunlatьvđarь?

Davlat вankahь pravlinejahe tarafьnan tavsa jeвərelqan tөp palazinejaqa hunqь vaqьt siktən tьş kyp yđq rimalar indereleve, urьnь, urьnь menən ustanufkalar вer-вerehenə qarьşь вulьv. Məskəvđən ahtalma anqarmalar horav вьnə вьl namələrđen eşkə joqontoho tijmaj qalmanь.

XUZALЬQ OJOŞMALARЬN DA ƏĐERLEK JOMOŞAQ.

Вьl estə xuzalьq ojoşmalarьnьц tьş вaqa timpь menən avьrьvdarь əlegə tiklem dur urьn ala. Estəge hylpanlek kyp qajьnьlqtar tьvđьrь. Kyp ojoşmalar oşo kengə tiklem yđđəren rəslanqan plandar Liminto ala'alqanь juq

Prajьzvudstva saralarьn jetəştərevđə duç urьn totqan diriktit na'austar xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan yđ vaqьtьnda вirəlməv arqahьnda tyвən seltərđəge limittar yđ vaqtьnda teşerelmajdar. Şunьц hedəmtəhendə javaplь kampanejalarđь kriditavejt itev eşend edeklektər tьva. (Juz—Ural—Lis, Kuspramsajuz). Xuzalьq ojoşmalarь yđ hedьqtarь вujьnsa вerense nyjəвerđən janь eşkə kysev turahьnda nьqlь raveştə qatqь ustanufka alьmanelar. Вer genə ojoşma la tyвən seltərđəren qəməli jul kythatev menən tə'min itev esen aşьqьs saralar kyrmane hedəmtə lə urьndarđa kyp aŋlaşьlmavđar kilep sьqa.

XUZALЬQ OJOŞMALARЬ XUZALЬQ IЬƏBE SƏJƏSƏTEN JEMERƏLƏR.

Xuzalьq iьəvenen tөp taraptьnan вerehe вulqan yđ rissurstarьn tulь fajđalanьv xuzalьqtь hoqьlma julqa qujьv eşe maqtarlьq tygel. Xuzalьq urgandarьnьц вer вerenə kamireskej kridit вirevđəre zakun julь menən 1930—julda uq tetərellə lə, əlegə tiklem вankьnan tьş kridit вirev menən şeqellənevđər đavam itə. Kyp ojoşmalar majanь Qasвank tarafьnan planlь raveştə вylevde alьlə terlə juldar menən siltəp ytələr, parteja həm xəkymətten вьl turalaqь diriktifь Qasвanktьц aqsa ajlanesen rigylirivajt itev ryjen вođalar. Məxələn: Trans ojoşmahь invintardar alьv esen jar'am horap вetə kilinttərenə mərəzəqat itə. Avans alьv esen qajhь ojoşmalar menən ajьrьm dugьvьrdar teđəj. Tegev faвrige 5 meц hum, tanir faвrige 40 meц hum, Katia—turвia zavыtь 5 meц hum həm вaşqalar 60 meц hum avans вirələr.

Вьl xuzalьq iьəve səjəsəten воđov xalq xuzalьqьn planlь raveştə finansьlaştьrьvqa ajьq halьv, parteja həm xəkymətteц finans səjəsətenə asьqtan—asьq qarşь вarьv вulьp sьqa. Вilgele trans ojoşmahь вьl namə esen xəkom skamejahenə ultьrьp javap вirergə tejeş dişitur вurьstar kamev urьnьna, arta вiralar. Вьl turala xuzalьq ojoşmalarь qəniqətlənerlek saralar kyrmajđər. Məxələn: вer Başqurt qьna Kuspram sistimahьna 101 meц 697 hum вurьsь. Вaşsajuz sistimahьna вerense yktaвer вalansь вujьnsa 7 miljun 677 meц hum diшitur вurьsь вar. Вaşsajuzđьn oşo jьldьц вerense qimьvarьna ajьrьm keşelərđə 282 meц hum diшitur вurьsь вulha, şul summa вerense yktaвergə 798 meц humqa ytə Вьl xəl xuzalьq urgandarьnьц Savnarkum həm xeđmət həm qurqavsьlьq savitenen diшitur вurьstarьn вeterev turahьndaqь qat—qat sьqarqan qarardarьna təkerep qaravdan вaşqa nəmə tygel. Вьl nəmələr janьsa eşkə kysevde siktən tьş qьjьnlaştьra.

XISAP EŞTƏRE RƏTKƏ HALЬNMAJ

Вerense nyjəвerđə janь eşkə kysev xisap eştəreneц ratle вalansь вulьvь oşo kengə talap itelhə lə, kyp ojoşmalar вьl eştə qojroqta hejrələlər- Вalastar Juz—Ural—Listan fəqət вerense aprilgə, Kuspramsajuz, Вaşgiz həm вaşqalarđa вerense ejjylgə genə вar. Xisap eştərenen вьlaj artta qalьvь, hunqь kendə xuzalьq qaramaqьnda вulqan matirejal qimmətləreneц nej xəldə вulьvьn kyrhətkən məq'ymattarđan вulmavь kridit eşenə dur kartə jahaj. xuzalьq iьəvenen nej dərəzə lə tamьrlanьvьn kyrep вarьvđь qьjənlaştьra kyp urьnda xuzalьq iьəve farmal raveştə genə ytkərelə.

Juz—Ural—Lista Uclisxuz Lispramxuzdar xuzalьq iьəvenə əle вulha kyserelməgəndər. Kyserelgənderenen tərisa'ərən ejrənelmaj həm вaşqa seltərgə kyserelmaj. Kuspramsajuz sistiməhь đa xuzalьq iьəvenə kyserelergə əđerlangən artuldarđa terlə səвəptər menən kysevde hunlatalar.

Sistimalardьц tyвən seltərđərendə xuzalьq iьəvenьn tөp əhəmejətenə təşenep вetməgəndər.

Hanalqan jeteşhedlektərđe вeterergə qatqь saralar kyrelməgən də, xuzalьq iьəvenə kysev, şulaj uq xalq xuzalьqьn finansiravajt itev eşenə dur kartalar tьvasaq Şunьц esən вetə savit parteja, pratsajuz jəmaqətselege вьl eşkə maвilizavajt itelergə tejeş.

X. JUSUPЬF.

QЬŞQЬ HЬVЬQTAR BAŞLANDЬ

Ə, QЬJQЬ„ STALIN„ „XLIBARUP„ HƏM „URAL„ MALSЬLЬQ FIRMALARЬ UQJA ƏDERLƏNMƏGƏNDƏR

ƟĐƟKLƟKTƏRĐE ATAKAQJA

Jəmhvrejət kyləmendə kalxuzlış vdьn kirəjeve menən ser rattan kalxuz hət tavar firmalarьnьn da hanь arta.

Başqortostanda 1932 nse jьldьn berense qinvarьna tiklem 276 kalxuz hət tavar firmahь tedəergə, ular esenə 52 men baş mal alьnьrqa tejeş. 10 nsь nyjəsergə 192 MTF ojoşop anьa 30462 baş mal tuplandь.

Lakin, şul uq vaqьtta sьifat jaqьn la onotmaьqa kərək. Begen kalxuz tarmaqьnda—ulardь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv in mehim burьs bulьp saъь. Kalxuz tavar firmalarьnьn da hanь artьv menən sьjfatьn da jaqsьrtьv, ularda xeđmətte sdilşinə nigeđendə dərəъ ojoştorov, xuzahьđ ьqtь keterev həm tavarlьqtь kytarev burьsь tora. Beđđə han menən sьjfat arahьnda đur ajьrmalar bar. Xeđmətte begengə hora đarqa avap bir rlek itep qorovsь firmalar əđ əle.

Bigerək tə, tuplanqan maldar esen jьlь torlaqtar həm aђьq menən tə'min itev qəlevitməъlek nasar. 20 nse nyjəsergə 101 urьnda ere mal həm 101 urьnda boђav torlaqь əđerləv urьnьna nej baь 122 torlaq əđerləngən. Əgər bьl hanqa jaьnь ojoştorolqan firmalardь la quşhaq, qьş asьqta qalasaq maldьņ taqь la artьvьn kyrəsed.

Başqortostan dəvmələndə boђav totlqtarь 45 pr. qa qьna əđer. Ydə əj'kənsə, kyp kalxuz idaralarь taraььnan kalxuz malьnьņ kiləsəktəgə yъesenə narq quьp jetkermejđər. Bigerək tə vaq maldardь yъterev haqlavqa əđ iqtibar itelə.

Bьna bьndaj eđeklektar jəmaqətləşterelgən kalxuz malsьlьqьnan ketelgən heđemtəne aьv qa đur qomasav bulalar. Ular praduksejə birev jaqьnan bulhьn, kasьa aq'an bulьn satsejalistik malsьlьqьna qujьlqan talapqa javap birmajđər. Bьnьn eъtenə qajhь ber kalxuzda đьņ tavar firmalarьnda mal hьvlьqьn haqlavqa iqtibar itmav, bulqan ъьqtь la ratsejanal fajđalanmav mal qaravsьlardьn xeđmeten nasar ojoştorovdь (Qьlqь MTF hь, „Qьđьl jalan„ „Stalin„ h.v) quşhaq kyreneş taqь la asьqlьna Baltavar firmalarьn estən nьqьtьv esendə taqь la kyp kes kərəkləkte hejlaj.

Yđ malьn qьşqь hьvьqtan haqlav, his ber jьqalьvhьt qarap ьbqarьvqa hər ber kalxuz, kalxuzsь javaplь. Şuqa kyrə bətə eđeklektər bətə massa qatnaşь menən atakaqa alьnьrqa, qorot qosьlьq jahap, mal qьrьv julьnda kulak agita'sejəhьn qamalga alьnьrqa matašьvsьlarqa kiъken atpur birelergə tejeş.

TƟBƏK SAJUZЬ TƟĐƟV EŞTƏRE MENƏN JETOKSELEK ITMƏJ

BALTAS tebəgendə bьjьl 515 baş hьjьrdь esenə alqan 7 hət selek firmahь, 2 meņ baş harьq tan harьqsьlьq firmalarь, 105 baştan susqasьlьq həm 730 baş tan boъavsьlьq firmalarь tedələrgə tejeş ine.

Şulaj bulьvqa qaramaьtan, bьl firmalarqa jьlь aђbardar halьv eştəre hun dərəzələ jomoşaq tora.

Kalxuzdarđa teđəv eştəren tiđlətevđə rajkalxuzsajuz ser tərlə la je'əkselek itmaj. Xətta teđəv eştərenen qajhь kalxuzdarđa nisə pr. qa ytəleve turahьnda la məqlymət juq.

„Krasnьj Baris" kalxuzьnda 100 başlьq mal esen teđelərə tejeş buьqan aђbar ələgə tik'em başlanmaqan da.

Malsьlьq firmalarь esen kadьrdar əđerləv eşe menən təbək kyləmendə betenləj qьđьqhьnmaqandar həm bьl julda ber nəmə lə eşlənmagən.

Malsьlьq məsələhe turahьnda oşo kən əsə—ydək Kamitat həm Savnarkum qararđarь kalxuzdarđa la tikşerelep betməgən. X. QJIZZƏTYLLIN.

176 BAŞ HЬJЬR ASЬQ HAVALA T CRA

Qьlqь MTF irmahь oşo kəngə tiklem qьşqa əđerlənməgən. Teđəv eştəre betməgən. 176 baş havьn hьjьr asьq havala qalqan. Eşləп betkən torlaqtarьnda ulьq'arь juq. Aђьq jetərlek əđerlənməgən.

Xeđmət nasar ojoştorolqan. Mal qaravsьlar arahьnda kyltura eştəre nasar. Teđə aņlatьv eşe alьp barьlmaj. Esselə gə aşxana ojoştorolqan bulha la urьn sьjlatь ber nəmə gə lə jaraqlь tygel. Ikmək bьşmaj, tađalьq haqlanmaj.

—Bьlarđьn səbəbe qajđa hun?

—Senki, hət tavar firmahь medeire Xisamet'dinьf uram bujьnda jərevđən „busamaj„. Yđenə tapşьrьlqan eşkə javaphьđ qaraj.

Malsьlьq eşehe Qjajfullin Sьtdьq'a Xisamьdinьf menən ber qalьpta buldьqhьđьlьq kyrhətə.

Kalxuz malьn qurqьnьs aђtьna qujьsь Xisam'dinьf, Qjajfyllindərgə qьrqa sara kyreleven hьrajььđ. Qj. NABAT

„Qьđьl jalan"dьņ 800 baş malь ejəheđ

ƏBJƏLIL tebəge „Qьđьl jalan" kalxuzьnьņ begengə kendə 796 baş eş atь. 265 baş hьjьrь. 472 baş vaq malь (harьq—kəzə) bar. Bьlar betehe lə dejemləşterelgən bulьp, qьşqь esen 22 meņ 224 sintnir besən əđerləngən. Kalxuz besən j ь j n a v kampanejəhьn uņьşlь ytkərđe. Plandь arttьrьp tultьrdь. Kalxuz bь eşe esen maqtaььla la, dejemləşkən maldь tərbəjələv, mal qaravsьlardьņ xeđmətən ojoştorovđa qojьoqta bara.

800 gə jaqьn jь'qь ma'ьtiben də jerej. Lakin, ular ifrat tarqav. Xətta tirə jaq avьldarđa, Təjələъ hьvdarь (Bamьq tebəge) bujьnda tulьp jeređir. Qaravsьqajqьrtьvsь juq. Şundaj xuzahьđlьq arqahьnda ytkən jьl da kyp kenə handa mal juqaldь. Ə, bьjьl juqalьvqa urьn bulьr. qa tejeş tygel. Bьqa ələgə tik'em kalxuz idarahь iqtibar itməne. Senki, Idara rəise l-kajef esevđən buşamaj. Ul parteja kandidatь bulьvqa qaramaьtan kalxuz xuzalьqьna javaphьđ qaraj. Mal qaravsьlar arahьnda xeđmətte ojoştorov eşe nasar. Ular tulь fajdalanьlmaj.

Kalxuzsьlar yđđərenen qajhь ber unьş'arьn nьqьtьvda xuzahьđlьqqa sik qujьvda yđđəre kərəşergə, kalxuzsьlar yđđəre eđđəm kes menən eđeklektərđe beterergə, Işkaj f kevektərgə qutь atpur birergə tejeştər.

Rapkur: S. Seitbaj.

„XLIBRP" KALXUZЬ JЬLЬ MALTORAQЬ ƏĐERLƏMƏGƏN

D—MƏSETLE tebəge Ələgəz avьlь „Xlibarup" kalxuzь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьlmaqan. Kalxuzsьlar arahьnda xeđmət sdilşinə nigeđendə qorolmaqan, eşləp sьqarьvđь kytərvgə əhəmejət birelmaj.

Kalxuzđьņ dejəmləşkən malьna qьşqь esen jьlь aђbađar juq. 120 atqa jaqьn kanjuşnaj teđev eşe ytkən jьl uq planqa indrelhə lə haman əle qəmlileşkə başlanьlmaqan. Şunьņ esen əđerləngən aqas materejal arь ike jьldan birle jamqьr, qar aђtьnda serep jata. Kalxuz idarahь bьndaj xuzahьdlьqtarđь beterev sarahь kyrmaj. Idara aqzalarь xeđmətte dərəъ ojoştorop artьq eş kestəren mal toraqtarь teđev esenə qu ьv julьnda qul da qьььrlatmajđar. Heđemtlə: jəđərləgən at, hьjьr həm vaq maldar qьşqь buran, asьhьvьqta qalqan.

Aşьqьs sara kyrev kərək.

Q. VƏLEJ.

TƏVLEK ƏJLƏNƏHENƏ OJOŞTOROLDO.

NURIMAN, 23. (tilgraf arqьlь) xəbər elər brigadahьnьņ massavaj apiratif eştərđe kiņ jəjep jebərevđəre heđemtəhendə „Qьđьl partizan" kalxuzьndaqь sьsqa toraqь halьvsьlar teđəv vaqьtьn qьъartlь 30 nsь nyjəbergə təmamlanьrqa tejeş esfe 25 enə təmamlarqa hyđ birđelər. Teđəvselər xəđər təvlek bujьna eşləj.

KAVALEVSKEJ.

TƟĐƟV EŞENDƏ SDILŞINƏ QULLANЬLMAJ

DЬVAN—MƏSETLE tebəge Arь avьl səvite „Stalin„ kalxuzьnda qьşqь mal aђbardarь eşlənməgən.

Ejiyn ajьnda halьna başlaqan ber đur aђbar haman təmamlanmaqan. „Eşse kətəre jetmaj" tigən bulalar. Ə xeđmət esendə də eъ ojoştorolmaqan teđəv sdilsinə qullanьlmaj. Teđəv materjaldarь taşьlmaqan. Ikke aђbardar bьsьraq, hađьlьq kevek batь.

Aђьq əđerləv eşe lə nasar. Agranumejə saralarь qullanьlmaj.

BELEVSE

MAJ ZAVЬTЬ NASAR EŞLƏJ

QONŞAQ avьlь „Vьljjamsь„ kalxuzь janьndaqь maj zavьtь begengə qaratьp qorolmaqan. Bьjьl rimant kərək bulha la ul eşlənməne, zavьtta eşləvselərgə maxsus kejemdər birelməj, kantraktatsejə bujьnsa hət tapşьrьvsьlar sənəqət tavardarь menən tə'min itelməgəndər.

ARALSKEJ

Mal torlaqь əđerlənməgən

„Unьş„ kalxuzь (Dyrteilə)'gen əđerləvđe 15 nse yktəbergə 100 pr. tь menən tultьrdь. Başqa kampanejəlarđa(barəng,e jəşelsə) aldьnqьlьq kyrhəttə. Lakin dəjemləşterelqən maldarđь qьşqa əđerləv, ulardь jьlь urьndarqa qujьv eşe his qəniqətlənerlek tygel.

„Unьş„ dejəmləşkən maldь haqlavđь la aldьnqьlьq kyrhətergə tejeş.

M. S.

„STALIN" KALXUZЬN NЬQЬTЬRQJA

MAQAR tebəge „Stalin" kalxuzь xeđmətte nasar ojoşforqan. Aqzalarđьņ eşləgən kəndərenə jaqsь ъəp juq, şul arqala kalxuz xuzalьqьnda bik kyp eştər ytəlmaj jata. Dejəmləşterelđən maldar qьşqь esen urьnlaştьrьlmaqan, jetərlek jьlь aђbar juq. Mal aђьqьnьn kypme kərək bulьvьn da belmajđər. Halam aђьqь qьrđa serep jata. Mal ketevkeđ, qajđa bulha şunda tuđьp jerej.

Təbək Kalxuzsajuzь „Stalin„ kalxuzьn eşen nьqьtьvqa qьrqa saralar kyrergə tejeş.

SƏJT MAQARSKEJ

Ere firma ojoştorđoq.

MAQAR tebəge Işaj avьlьndaqь „Janь-avьl „Halavek" „Qьđьl barьq" həm „Qьđьl jul" kalxuzdarь „Internatsejal" ismendə đur ber kalxuzqa berlaşteləр. Undahət firmahь ojoştorolop ere maldar kiterelə.

IBЬRAJ.

JAPUNEJƏ JAŅЬ QALALARĐЬ ALЬRQA ƏĐERLƏNƏ

IMPIREJALISTAR, SSSR QJA QARЬŞЬ HUQЬŞ TORONDARЬN TƏRTƏLƏR

Bəjpin. Ьşanьslь urьndarđan alьnqan məqlymattarqa qaraqanda Japunjanen Xərbin qalahьndaqь huqьş ilsehe xeđmətkəre ASAVA Mukdinqa kilde. Ul anda aq gvardis atrattarenen K.V.Z.D nь baъьp, alьvqa rizə bulьvđarь turahьnda daklat birəsək. Sit ildərđə jərevse qasaq aq gvardis atrattare Qtaj menən SSSR arahьndaqь urtaq timer juldь baъьp alьv esen plandar qorop jatalar. Ular SSSR qa qarьşь betməъ jalqanlьqtar betməъ bьsьraqlьqtar taratalar. Ular SSSR đь huqьşqa qotortorqa tьrьşalar. Xəđerge vaqьtta bətə donja əxvəle siktən tьş qьrqьvlastь. Unь hunqь vaqьttarđa alьъ kən sьqьşta bulqan xəldər asьq kyrhətə. Qtaj menən Japunejə arahьndaqь ьđqьş kən—hajьn qatmarlana, qьrьvaşa bara. Bьl xəlđen qьrqьvlaşьvьna qasaq aq gvardistar đur jarđam kyrhətələr. Ular K.V.Z.D nь baъьp alьv julьnda ьrtqьstarsa plandar teđejđər. Bьna tybəndəge fakьttar unь asьq dereъləj:

Aq gvardistar SSSR menən Qtaj arahьndaqь urtaq timer juldь baъьp alьv esen plan teđəne. Ulardьņ ojathьđ plandarь bujьnsa, in təvdə „aq gvardistarđьņ ətele əte Xərbin qalahьnьn vakzalьn alьrqa tejeştər, unan hun DIPO đь alьp bətə timer juldaqь pujьzdardь jərəşənən tuqtatьrqa bojoroq birələr. Aq qasaqtar ikense əterəte timer juldьņ idarahьn həm undaqь mastirskujđardь baъьp alalar. Aq gvardistarđьņ esense əterəte stansanь həm elekke Xərbinde tipagrafejəne qulqa alalar. Timer jul qulqa alьnqandan hun undaqь bətə xeđmətkərđər elektən əđerlənep qujьlqan janь keşelər menən alьştьrьlьp, jəzalanьrqa, tuqmalьrqa tejeştər.

Şul uq urьndarđan alьnqan məqlymattar K.V.Z.D. nь baъьp alьvđa Japundarđьņ da qatnaşьrqa tejeşlektəren dərəъləjđər. Aq gvardistarđьņ planь bujьnsa Japun ja qəskərđəre Sisikar qalahьn alqandan hun, Xərbinde K.V.Z.D nьņ ber əđ eləştərenə alьrqa tejeştər. Bьlajqanlь Japunejə huqьş ilsələrenen vəkildəre aq gvardistar arahьnda kyp eş alьp baralar. Bьnda ular Japunejə menən SSSR arahьnda ьđqьş vaqьtьnda aq gvardistarđь nisek itep fajdalanьv məs'ələləren xəl itələr.

Bьna alьъ kən sьqьşta impirejalis jьrtqьstarьnьņ SSSR đьņ Qtaj menən urtaq timer julьn baъьp alьvqa turlandarь. Alьъ kən sьqьşta bətə donja əxvəle kitkən hajьn qьrqьvlaşa. SSSR đьn tuqьravhьđ tьnьslьq sajasəten alьp barьvьna qaramaьtan, impirejalistar huqьş pravakatsejahen, huqьş torondarьn tertələr. Beđgə, xəđerge vaqьtta sik ujav bulьrqa kərək. Senki, nьna'əq xəđerge vaqьtta impirejalistar juq qьna ber nəmə esen də SSSR qa qarьşь huqьş asьrqa memkin. SSSR prahtarejatь ilđeņ qorqavsьlьqьn nьqьtьv, 5 jьllьqtь dyrttə tultьrьv esen arьmajsa kerəşergə tejeş.

MILLƏTTƏR LIGAHЬ—JЬRTQЬS XAJVANDAR

PARIZ, 26. Millattar ligahьnьņ səvite əle hamanda Japunejə menən Qtaj arahьndaqь ьđqьştь tikşerep mataşa. Əle ul taqь la Japunejə həm Qtaj xəkymattərenə „doşmanlьq xərəkətenən baъьlьrqa həm ьđqьştьn jajlanьvьn kətərgə?" tigən tilgьramdь jebərđe. Ə Japunejə menən Qtaj arahьnda qapma—qarьşь nuta alьşьvđar tuqьral qanь juq. Beđ millattər ligahь səvitenen ьđqьştь jajlaj almavьna nьq ьşanabьđ. Millattər ligahь Qtaj kevek artta qalqan ildeъaqlar bulha, uqa qarьşь qararđar sьqarьp jatmaъ ine. Qьjđa impirejalistərđьņ kantrylen qujmaъ ine. Lakin millattər ligahь səvite—yđenen bьnlap ta janь huqьştьņ ojoştorovsьhь, iseъatьь bulьvьn əllə nisə tapqьr kyrhətte. Millattər ligahь səvitejьrtqьs xajvandar tərkeme. Şulaj bulqas ul qasanda bulha ьđqьştь jajlar əle tigən hyđ—hьvqa batьvsьnьņ halamqa totonovь kevek bulьr ine. Millattər ligahь bьnь eşləj alasaq tygel.

Millattər ligahь səvitenen janь jəşerьn ultьrьşьnda bələkəs ildər—Pylşə, Isp nejə, Jugьslavejə, Narvigejə həm teşlek—Amirika vəkildəre sьqьp hejlənelər. Bələkəs ildərđen vəkildəre Javьrupalaqь kiləsəkke ьđqьştan qurqalar.

JAPUNEJƏ JAŅЬ QALALARĐЬ ALЬRQA ƏĐERLƏNƏ

ŞANXAJ, 26. Parizda millət'ər ligahь səvite hamanda Manzurejəlage ьđqьş turahьnda lьqьldaj. Ə manzurejəlage Japunejə qəskərđəre Qtajđьņ jaņьnan—janь qa'alarьn, j a ņ ь n a n—janь səjəsi həm stratigejə punkьttarьn alьrqa əđerlənələr.

Manzurejalaqь Japunejə qəskərđəre „banditlar" menən kərəş hьltavь menən Bəjpin—Mukdin timer julь bujlap SIN MINA qalahьn alьrqa kittelər. Japunejənən alьnqan məqlymattarqa qaraqanda, SINVANDAV həm ŞANXAGVAN qalalarьndaqь qəskərđərđe lə kyserergə ujlanьla. Bьlarđan başqa, Japunejənen hava flutь—ajьraplandarđa janь qalalarđь alьrqa əđerlənələr. Japunejə vlastarь Manzurejəlage qulqa alьnqan qalalarđa arinda dugьvьđarьn qatanan qararqa həm unьņ daxuttarьn Japunejə keşelərenə birergə totondolar. Şanxajda, Japundar taqь laBə pin, TƏNSZIN qalalarьn alalar tigən xəbərđər taraldь. TƏNSZINDAQь Ang lejə qəskərđəre „yđđərenen mənfəqəttəren" haqlar esen tulь əđerlekkə kiltereldelər.

SISIKARĐA JAPUNEJƏ QƏSKƏRĐƏRENEN JЬRTQЬSLЬQЬ

BIRLIN, Sit il gəzie xəbərselərenen xəbər itevđəre bujьnsa. Japundar Sisikarqa qarьşь taqь la 15 meņ Japunn qəskərđəren həm bik kyp tərlə huqьş qoralđarь jebərđelər. Qoralđar arahьnda Tankь həm ajьrьplandar đa bar. Ajraplandarđan Sisikar qalahьna bumba taşlandь. Ar'ilirislar tupqa totop totoş avьldarđь beterđe, Japunejə qəskərđəre Sisikar qalahьn alqas ta, asьrqa alьnqan bətə Qtaj haldattarьn attьlar. Əfisərđərđeņ qotor'ovsьnsa Japunejə qəskərđəren bik kyp tьnьs jəşəvse xalqtardь la attьlar. Japunejə qəskərđəre xatta qatьndardь kesləvđən də tartьnmanьlar.

Xəđerge vaqьtta Japunejə haldattarь xəkymət jorttarьn, tilifun həm tilgraftь qulqa aldьlar. Qalala xərəkəttaqraldь magazindar həm pilđərjatejlər jabьldь.

SZINCZAVQJA HƏZYMGƏ ƏĐERLƏNƏLƏR

Bəjpin, Japundar, SZINCZAVdaqь SZƏN SOLƏN qəskərđəre Japunejə qəskərđərenə həzym itelər tip jьlqan xəbərđər taratalar. Ber yk vaqьtta Japunejənen Mukdindaqь qəskərđəre SZINCZAV timer julь bujlap, kən bajьsqa təna jeъereldelər.

JARLЬQAP ASA-AVEJAXIMSЬLARЬ

IKMӘK ӨSӨN BALŞEVIKTARSA KӨRӘŞEP, PLANDЬ VAQЬTЬNAN ELEK TULTЬRĐЬLAR

MAQAR ASA-AVEJAXIM JӘCӘJKӘHE IQEN ӨSӨN KӨRӘŞTE XURLЬQLЬ ӨĐӘ

BER EŞTE JӘJEP JEBӘREV, IKENSEGӘ JUL ASA

Әjәlil teвәge, Jarlь Qap avьlь asa—avjaxim jәcәjkәhe, вьjьl jәj genә ojoştorolqan вulьvьna quramaђtan, iqen esәn kerәştә teвәk kylәmendә вerense urьnqa sьqtь. Asa—avjaxim вrigadalarь kesә menәn qьđьl avuzdar ojoştorola. Uҍlar arqьrь вetә kalxuzsьlar arhьnda aŋlatьv eşe jәjep jeвәrelә. Şunьŋ menәn avьldьŋ iqen zadanejahьn vaqьtьnan elek tultьrьşьvqa jardamlaşa.

Sәjәsi xuҍalьq kampanejalarь вurьstarьn tultьrьvqa вetә aqzalarđь ьlьqtьrьv, aqzalar jьlpьhьn huqьş esen ejrәnevgә ьlьq tьrьvđa kiŋ jul asa. Şul arqala, zәnәtejәlәrđe ytkәrevgә tәđelgәn plan, әđeklekhed vaqьtьnda tultьrьla вara. Jәcәjkә yđenen вulqan uŋьştarьn вetә xalqqa kyrhәtev, şunьŋ arqьrь qalqan xalьqьŋhuqьş esenejrәnevgәьlьq tьrьvđa, kyrgәđmә zәnәtejәlәr ojoştora. Yktәвerđeŋ 14 jьllьq вajramьnda hьвajsьlarđьŋ kyrgәđmә zәnәtejәlәre ojoştoroldo. Xәđerđәn yk jәjge lagir ejrәnevеn ojoştorov esen matirejal вaza вuldьrьv eşe alьp вarьla. Вьl tarmaqta вer nej tiklem maja tuplandьla inde.

Lәkin, вeđđeŋ eşteŋ вer jaqь aqhaj. Teвәk sәvite eşte jәjep jeвәrevđә jeterlek tiklem jetәkselek kyrhәtmәj. Praktik zәnәtejәlәr esen kәrәk вulqan matirejaldarđь alьvđь teвәk sәvite arqьrь вulьndьrьp вulmaj. Jәcәjkәgә xәđerge kendә mitьq, patrun, gazdan haqlanьv вitlege hәm вaşqa nәmәlәr kәrәk. Веđ, вьl turala teвәk sәvitenә вelderhәk tә, javap ala almanьq. Şul arqa la alьş zәnәtejәlәre hunarsьlьq mitьqtarьmenәn genә alьp вarьla. Teвәk sәvit tә'minәt eşenә вьl rәveştә qaraha, qьşqa ejrәnev pragrammahьn әđevgә alьp вarasaq: Şunьŋ esen dә teвәk sәvittәren jәnle вer xәlgә kiltererge, әgәrđә ularđь jәnlәnderep вulmaj ikәn jәcәjkәlәrđe turanan—tura zajafka menәn tә,min itev mәs'әlәhen qujьrqa kәrәk.

Әвsәlәmef.

„EŞ BӨTKӘN"

Maqar teвәge, Maqar avьlь asa—avjaxim jәcәjkәhenen eşhedlege turahьnda, gәzit вitenđә вerense genә tәpqьr jađьlmaj. Unьŋ, udarвrigadalar ojoştorovь, iqn esen kerәşv urьnьna qul qavşьrьp eşhedlek kyrhәteve turahьnda iqen kampanejahь вaşlanqandan вirle jađьla. Lәkin, jәcәjnәnen appartunizem jәn tьnьslьqьna вatqan jetәkselәrenә вьl вer niđә tygel. Jәcәjkә hyŋgәndәn hynә вara. Sәjәsi xuҍalьq kampanejalarьn ytkәrevgә qatnaşmaqan kevek yk, ul yđenen esendә huqьş zәnәtejәlәre lә ytkәrelmәj. Maja tuplav mәs'әlәhe iŋ qьrqa rәveştә qujьlьvьna qaramaђtan, aqzalьq vznusь jьjnavqa iqtiвar itelmәj. Aqzalar hanь вer urьnda tuqrap qala. Teвәk sәvitenen qaqьđ arqьrь kyrhәtkәn jetәkselege lә, kemdender papkahьnda avnap juqala. Jәcәjkә teвәk sәvitenen moron aђtьnda qьna. Teвәk sәvite, вьl jәcәjkәne tergeđep, unь xuҍalьq kampanejalarьn ytkәrevgә, huqьş esen ejrәnevgә urьndan quđqatьp, вaşqalarqa elgә вulьrlьq itep qujьrqa tejeş ine.

MAQARSKEJ.

PRIZЬF BӨTTӨ

Parteja hәm xәkymәt tarafьnan вьjьlqь prizьf kampanejahь өђtenә qajәt đur sәjәsi вurьstar jәkmәtelgәn ine. Вьlar esenәn, qьđьl әrmejә safьna sьjnfi jat вulqan ilimintәrđe indermәv, yđәk вer вurьs itep qujьldь. Вьl вurьstьŋ tultьrьlьvьn ytkәn jьldar menәn saqьştьrьp qaraqanda, eşsәn jәlpьnьn qatnaşlьq iteve, yђeve, praktik rәveştә kyrhәtelde. Şunьŋ menәn вergә, ajьrьm ojoşmalar esendә, sьjnfi prinsip'e воđov, prizьf eşenә вetenjәj sәjәsi narьq вirmәv fakьttarь la вuldь. Mәђәlәn: Dipunьŋ kamsamul jәcәjkәhe maşhyr вaj вalahьna, eşse tip jaqşь xaraktiristika вirep jeвәrә, Sajuz trans miskumь, atqlь вaj вalahь Qәdlşindә „ul jaqşь şuffir" tip qaqьđ вirә, şulaj uq Tapurin avьl sәvite rәise Quramşin mulla вalahьna, ul krәђtejәn kalxuzsь, aktivis tip, qaqьđ вirep jeвәrә. Вьna вьndaj ojoşmalarđьŋ sьjnfi doşman quвьđьna вejevđәren asьvđa, prizьf kәmisejәhe, şulaj uq agint punkьt kyp kenә eş eşlәne. Вьl fakьttar prizьf eşenә uŋ ap partunizemsa qaraştь qьna tygel, вәlki unь qәmәldә uđqarьvsьlarđa вarlьqьn asьq kyrhәtte. Prizьf kәmisejәhe, agit punkьt sьjnfi hьđьqtь derәђ uđqarьvđa әđlәkhed kerәş alьp вara.

Bildәle, prizьf kәmisejәhenen esendә, sьjnfi jәqtan tađalьq esәn kerәşendә prizьjvniktarđьn yđđәrenen qatnaşlьq iteve lә kesle вuldь. Вьl, ular arhьnda sәjәsi tәrвeja eştәrenen keslә вulьvьnьŋ kyrhәtkese.

Өfә prizьf punkьtьnda. hunqь smutьrda.

SATSEJALIZEM JARЬŞЬ HӘM UDARSЬLЬQ

Вьjьl, prizьf kәmisejәlәre arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq eşenә ajьrьvsa әhәmejәt вirelde., Jarьş dugьvьrьn tultьrьvđa, Өfә sвur punkьtьnьŋ eş hedemtәlәre şunan tora. Prizivniktar tarafьnan 563 jәkle 36 qьđьl avuz ojoştoroldo. Dirzәвel fajđahьna 1459 hum aqsa jьjnaldь. Prizьfsьlar arahьnda 4442 humlьq zajьm taratьldь. 3500 dana terle kitap, gәzit—zurnaldar taratьldь Өfә sвur punkьtьnьŋ jarьş dugьvьrь prizivniktarđьŋ aktif qatnaşlьqь arqahьnda 180 pr. qa ytәlde.

Lәkin, qajhь вer mәәssәsәlәr yđđәrenen өђtәrenә jәkmәtelgәn вurьstarđь ytәvđә, jenәjәtsel halqьn qaranьlar. Mәqarif kamisarejatь hәm unьn tyвәnge orgьndarь nadanlьq вeterev ese menәn jetәkselek itmәnelәr. Şul arqala qajhь вer teвәktәrđәn (mәђәlәn Tapurin) tolos uqь—jađa вelmәgәn prizivniktәr kildelәr. Havlьq haqlav kemisarlьqьnьn eşe lә şunan artьq вulmanь.

Вьl ojoşmalar, kәmisejәlәrđen eşenә hedemtә jahaqanda вьqarьlqan qarardarđa yđđә en tejeşle jazanь alьrqa tejeştar.

R.Q.

QALALAQЬ ВӨTӘ FABRIK—ZAVЬT KYP TIRAŽDAR HӘM STINӘ GӘZITTӘRE RIDKӘLLIGEJ LӘRENӘ

Tyвәn matвuqattьŋ kendәlek esen satsejalizem tedev eşenen вarьşь menәn alqa qujьlqan вurьstarqa javap вirerlek itep qujьvđь вojomqa atqarьv đa ularqa nь lь jardam kyrhәtev esәn Вaşqortostan gәzitәneŋ tyвәn matвuqat siktьrь tarafьnan вerense dikәвerđәn вaşlap hәr kәn kiske sәqәt 7 nәn sәqәt 10 qa tiklem әđlәkhed rәveştә kansyltatseja вirev eştәre вaşlana. Dikәвerđeŋ вerehenәn вaşlap qinvar вaşьna tiklem tyвәndәge mәs'әlәlәrđәn kansyltatsьlьq вirelәsәk.

Dikәвerđeŋ 1, 6, 11, 24, 31 NSE KӨNDӘRENDӘ.

Rәssilkurđarđьŋ eştәren Yđәk Kәmitәtteŋ 16 nsь april qararđarь nigeđendә qajtanan qorov hәm tyвәn matвuqat eştәre turahьnda sьqqan parteja qararđarьn, hәr—вer stinә gәzite kyp tirazlь gәzittәr tarafьnan вojomqa atqarьvđь qalaj eşlәrgә kәrәklege, stinkurđar menәn eşlәv đә ularđь ojoştorov đa jaŋь juldar, xәвәrselәr вrigadalarь rәjedtәrđe nisek ojoştororqa, tyвәn gәzittә planlьlьq gәzit өђtәnәn part jә je әkse egen nьqь tьv, jalpь arahьndaqь eştәrđe jәnlәnderev đә nindәj saralar kyrergә kәrәklek mәs'әlәlәre.

Dikәвerđeŋ 2 NSE 7-12-18-25 NSE KӨNDӘRENDӘ.

Prajьzvudstьvanьŋ pramfinplanьn 'aqьtьnđa tultьrьv hәm arttьrьp tultьrьvđa gәzit nindәj kankrit saralar kyrerqә tejeş. Pridprejәtejә hәm ycirizdinejәla xuҍalьq ihәвe eştәren julqa halьv đa osoralqan jeteşhedlektәr menәn nisek kerәşev juldarь, partejanьŋ şultur alqь qara đarьn вođovsьlar menәn kerәş asьv juldarь, prajьzvudstьva'a udarsьlьq xәrәkәten kesәjtev, prajьzvudstьva kәnәşmәlәren jәnlәnderev đә gәzittәrđeŋ kankrit вurьstarь, maja tuplav eştәren kesәjtev mәs'әlәlәrenәn

DIKӘВERĐEŊ 3 NSӨ 8-13-19-20 NSE KӨNDӘRENDӘ.

Kalxuzdarđь xuҍalьq hәm ojoştorov jaqьnan nьqьtьv đa, gәzittәrđeŋ kankrit вurьstarь, Qala hәm pridprejәtejәlәrđәge gәzittәr menәn kalxuz hәm safxuz gәzittәrenen вәjlәneştәren julqa halьv, siflьq eştәrendә stinә gәzite planlьlьq avьldarqa вrigadalar jeвәrev, ularqa nakaz вirev, mәs'әlәlәre turahьnda.

Dikәвerđeŋ 4 NSE 9-14-21-22 NSE KӨNDӘRENDӘ.

Apparattarđa jerlelәşterevđә tyвәn gәzittәrđeŋ вurьstarь, вьl turala stinә hәm kyp tirazlь gәzitteŋ pridprejәtejәlәqь kankrit вurьsь, Өlkә kәmitәtteŋ milli mәs'әlәlә 4 nse plinumь qararđarьnьŋ вojomqa aşьrьlьvь dәrәzәhenen вaşqort telen вojomqa aşьrьvđasьqqan qarađarьnьn atqarьlьşь.

Dikәвerđeŋ 5-10-15-16,23 kәn dәrendә

Kylt plan esәn kerәştә tyвәn gәzittәrđeŋ вurьstarь. Nađanlьq вeterev planьnьŋ ytәleşendә gәzitteŋ apiratif qatnaşlьq iteve nisek вulьrqa tejeş Kylt Istafitә eştәren julqa halьv.

TYВӘN MATВUQAT SIKTЬRЬ

ВAŞQORTOSTAN JAVAP ВIKӘ.

Jaqьrьtьn „Min вьjьl keđ yđe вeđđeŋ avьl urta xәlle Xәmitьfkә aşlьq taşьqan saqta unьŋ işek alđьnda unьŋ uђal yđeđe sьqьp mineŋ atьmđь hedgәjne ul at şuluq kәn esәgehe sьqьp ylde. Xәmitьfqa avьl sәvite tarafьnan yđeđe uђal вulavь sәвәple nьq вәjlәp totorqa quşьlha laul haman вәjlәmәj вuş jererә. Min Xәmitьftan at xaqьn tylә tip horaham ul „alla qazahь вir" tip kenә javap вirә. Min şul at xaqьn jullap alalammь, alalham qajđan hәm nisek jullarqa kәrәk tip horavьna javap:

Milek qanunьnьŋ 403,410,411—matәlәrenә вinәjәn hineŋ atьn xaqьn Xәmitьf tylәrgә tejeş. unь jullap alьr esәn yđegeđđeŋ teвәk sutьna qariza jađьp вir.

Nauzuz sәvite taşвaqa timrь menәn „eşlәj" ylәn kәjә saвьvsь juq tip jaсьlqan xәвәr derәђ әnmәge.

Вişвylәk aвjьkьt esәn tartьşl tip jaҍьlqan xәвәr derәђlәnep tejeşle saralar kyrelde.

Şişmәlә klup hәm radejo eşlәmәj tip jađьlqan xәвәr derәђlәnep antinanь qьrqьp alьp kitkәn uqьtьvsьnan antinanьŋ xaqьn tylәtep uŋa qatь eştә вirelde.

IDARA.

Dikәвer hәm Aldaqь ajđar esәn „ВAŞQORTOSTAN" qaJAĐЬLЬQЬĐ

ВAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARĐAR SӘVITE

Ergәhendәge motorlo hәm guztransport menәn jort taşьvđь rigylәşterev kәmisejәhenen oşo jьl, 27 sintәвer qararьna өђtәp KEĐGӨ ВЬLSЬRAQ VAQЬTTЬ 1 NSE YKTӘВERĐӘN iђәplәrgә hәm вetә pridprejәtejәlәr, ycrizdinejәlәr hәm ojoşmalar alđьna şul uq vaqьttan Transpramaвjedininejәgә jәk taşьqan esen tәp stafkalarqa arttьrьp вildәlәngәn ӨҌТӘМӘ XAQTЬ keđgә вьlsьraq вetekәngә tiklem tylәv mәzвyrejәen qujьrqa

Şulaj uq avtguzavaj apiratsejәlәrgә naluk halьv menәn вәjleneştә (aвaruttәn 5pr. miqdarьnda) вetә pridprejәtejәlәr, ojoşmalar hәm ycrizdinjәlәr alđьna oşo jьldьŋ 1 ejylenәn вaşlap Transpramaвjedminejәgә jjәk taşьqan esәn tәp stafkalarqa 5PR. ӨҌТӘМӘ XAQ TYLӘV mәzвyrejәten qujьrqa.

Вaşsavnarkum ergәhendәge Kәmiseja rәise. YTӘŞEF.

Ridaktьr urьn вaђarь: Z. KAJЬPKUL.

SӘNӘQӘT—PRAJЬZVUDSTЬVA

PRIĐPREJӘTEJӘLӘRE DIQQӘTENӘ

Fajđalanьlmaqan, rimantiravajt iteigәn artьq qorolmalarđь teđәtev hәm rejalizavajt itev trise „KIMMAŞTRIS" teŋ Ural—Вaşqortostan kanturь Өfәlә, Lassal uramьnda № 3 jortta yđenen vәkәlәten astь. Qorolmalar alьv hәm rejalizavajt itevqә qaqьlqan вetә mәs'әlәlәr вujьnsa şul vәklәtkә mөrәzәqәt itev horala.

1—1

ӨFӨ QALAHЬNЬŊ ВӨTӘ QRAZDANDARЬ DIQQӘTENӘ

Oşo jeldьŋ 29 nyjәвьrenәn qala kammunal trisenen Cirnişuf hәm P. Garmunьva uramdarь mejeşendәge munsahьnьŋ 2 hәm 3 nse qattarь irtәn 8 sәqәttәn kis 10 sәqәtkә tiklem jьvьnьv esәn asьq вulasaqtar.

1—1

Duxi, Adikalun. Kasmitika ŞIŞA HӘM HAVЬTTARЬ

Qala hәm teвәktәrđә Вaş. aptik idarahь, aşgut, Вaşsajuz, Raj TPU magazindarь hәm Өfә la Jәgyr Sazunьf uramь, №45 jortta (qura esendә) Ytilkaminat tarafьnan вer danahьna 30 tinden 1 humqa tiklem tylәp hatьp alьnalar.

3—2 VSIZIRPRUM.

ӨFӨ GEOLOGO—RAZVITKA TIXNIKUMЬNЬŊ I—KURЬSЬNA UQЬVSЬLAR ALЬNA ВAŞLANЬ

Uqьrqa telәvselәr: 1) satsejal sьqьşь hәm xәle, 2) jәşe, 3) havlьqь, 4) вelem kimәle (7 jьllьq mәktәptәn tyвәn tygәl) turahьndaqь dykamenttәrđe hәm ьraђlanqan ankit quşьp, qariza вirerqә tejeştәr. Әđris: Өfә, Yktaвer Rivәlytsejәhe uramь, №10, Вaşgeoltristeŋ kadьrđar siktьrь.

Qarizalar 25/XII tiklem alьnalar. Uqьvđar 1932-jьl. 1—qinьvarđa вaşlana. Uqьvsьlar stipindejә hәm dәjem tolaq menәn tә'min itelәlәr. Qariza вireysәlәrđeŋ tixnikum yđe saqьrmajьnsa kilmәvđәre horala

ВRQRT NЬŊ KAĐЬRĐAR SIKTЬRЬ.

SAJUZ TRANS ВELDERӘ

Sajuz transtьŋ Өfә qalahьndaqь sklattarьnda urьn ađ вulqanlьqtan вetә ycrizdinejәlәrgә hәm ajьrьm grazdandarqa вelderә:

Timer julь ustafьnьŋ 94 nse matdәhenen 1 nse quşьmtahь вujьnsa, kilgәn jәktәr Sajuz transtьŋ sklattarьnda 2 hәm 3 sutkanan artьq haqlanmajđьr. Şunьŋ esәn vaqьtьnda alьnmaqan jәktәr ustaf вujьnsa Sajuz tarans tarafьnan hatьlasaq.

3—1 SAJUZ TRANS.

MӘĐӘNEJӘT HARAJЬ

30 NSЬ NYJӘВER

ВAŞQORTOSTAN XALQ JЬRSЬHЬ Q. ӘLMӨXӘMMӘTEF

ВAŞQORT KӨJĐӘRE JЬRSЬHЬ Z. ILВAJЬVA

UPIRA ARTISKAHЬ Girş hәm ulardan tьş 38 kese qatnaşь menәn M Palanski caramaqьnda 1 nse simfanicski kansirt вula. Tafsile afişalarđa

Ujьn sәqәt 8 đә вaşlana, вilittәr hatьla.

1—3

KINA D. K. A.

Хризантема.

URAL KINAHЬNDA rimunt вarьv sәвәple JAВЬQ

KINA GURЬN

ӘLISӘ dramma 6 ay'ektә.

Sejanstar sәqәt 6 la вaşlana.

Kassa sәqәt 4 tәn asьq

„Yktaвer natiskә" he matвәqahь Вaşglavlit vәkile № 176.

BƏTƏ DONJA PRALITARƑARЬ BERLƏŞEGEƑ!

29 NYJƏBER 1931 JЬL № 268 (559)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KƏNDƏLEK GƏZIT

TILIFUN NUMIRƑARЬ:

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSØVIT URGЬNЬ

25—NYJƏBERGƏ SVUDKA

IGEN ƏDERLƏVDƏ TIMP TYBƏN

5 KƏNLƏKTƏR BERƏR PRATSINT QЬNA YBEŞ BIRƏLƏR IŊ QЬBQA VAQЬTTA MTS LARQA TIGEDLƏNERGƏ

KALXUZ	SAFXUZ	MTS	KANTRAKTANTTAR	ƏATЬ ZADANEJƏ	QARЬNЬ	JЬLLЬQ PLAN
51,9	37,1	71,4	54,2	21,9	27,8	54,5

„BER SINTNIR IGEN DƏ CƏSNIKKƏ KITMƏHENI"

STURЬMDЬŊ BIŞENSE 5 KƏNƏ XƏL ITKES HЬNЬLЬŞTЬ BIRMƏNE

TƏBƏKTƏR ØLKƏ KƏMITƏTKƏ BIRGƏN LЬSANЬSTARЬN YTƏMƏJƑƏR

PREJUT, MƏSETLE, MƏLƏVEZ, QЬJQЬ, TUR TƏBƏKTƏRENDƏ IGEN SPIKYLƏNTTƏRINƏ QARЬŞЬ KƏRƏŞ JUQ

KULAK AGINTTARЬ HƏM ULAR MENƏN KILEŞEVSELƏRGƏ AJAVHЬƑ UT ASЬRQA

QЬJQЬ, PRIEUT, TUR, MƏLƏVEZ

TƏBƏKTƏRENEN QOJOROQAT HƏJRƏLEVENEN „SERƑƏRE"

IGEN SPIKYLƏNTTƏRENƏ QARЬŞЬ KƏRƏŞ JUQ

„Ber sintnir igen də cəsnikkə kitməheni". Вьna Ydək Kəmitəttеn huqьşsan luzьngahь. Unь tulьhь menən tormoşqa atqarьv вətə tєвək ojoşmalarьnьŋ kisektərelməj torqan вurьsь.

Igen əderləv kampanejəhь aƌaqьna jaqьnlaşa. Ləkin, „bьl luzьngahь ytəv eşenə вətə tєвəktərƌeŋ də tulьhь menən qatnaşь juq. Igen spikylanttarena qarьşь „saralar" kyp tєвəktərƌə qaqьƌƌa qьna qullanьla. Mələvez tєвəge adminstratsejə ojoşmalarь „igen" spikylətsejəhe keşejev...„ turahьnda qьsqьralar. Şul vaqьt вer spikylant tə javapqa tartьlmaqan. Ə, Tur tєвəgendə igen spikylanttarь—kulaktarь xekem itələr. Ləkin xekem qararƌarь aj, jarьmdar вujь jerenə jetkerelməj. Вьndaj faktlar Arqajış, Məsetle tєвəktərendə lə tulьp jatalar.

Tєвək adminstratif urgьnƌarьnьŋ şundaj tьnьsьlьq haqlavƌarь, aŋlatьv eştərə alьp вarmavƌarь arqahьnda spikylətsejəgə jul qujьla. Xatta tyвənge səvit ojoşmalarьnda eşləvselər, ajьrьm kalxuzsьlar arahьnda spikylətsejə jahavƌar вulьvьn kyrenə.

Prejut tєвəge Martin avьlь igen əderləv вulьşьq kamisejəhe aqzahь Kusьrьf Abdullin avьlь spikylətenə 3 tєk igen tejətep jerərə. Şul uq tєвək Urta Qaramalь səvite „Jarmakə" kalxuzь aqzahь Səlimgərəjef igen hata varqanda milisejə taraфьnan totola. Ə, Qьjqь tєвəge „Fakil" kalxuzь pisidətele igen əderləv planьn tultьrьvqa вer sara kyrməj. Şul vaqьt Şəjəkərəf tigən spikylantkə jekləp—jekləp igen hatьp jata.

Вьndaj faktlarƌь вaşqa tєвəktərƌəndə kiltererge məmkin. Xəl вyki faktlar kilterelgən Mələvez, Qьjqь, Prejut Tur, Məsetle tєвəktərə igen əderləvƌə in artqь urьnƌь totalar. Timək, ular „вer sintnir igen də cəsnikkə kitməheni", luzьŋqьhьna ejə вu la almaqanƌar. Şuqa kyrə qojoroqta həjrələlər.

„Aktif, iseme kytərep tə igen spikylətsejəhe alьp вarьvsьlar jaki uqa jul qujьvsьlarqa ajap qarav вulьrqa tejeş tygel. Ular—kulak agenttarь. Ular kalxuzda вulha kalxuzdan, avьl səvitendə вulha—avьl səvitenən qьvьlьrqa, xekem alƌьna вaştьrьlьrqa tejeştər. Şulaj uq igen spikylanttarena qarьşь kərəş faqat adminstratif urgьnƌar вurьsь qьna tygel, ul вətə parteja, kamsamul aqzahь, səvit ojoşmalarь həm hər вer kalxuzsьnьŋ kəndəlek вurьsь.

TEJƏLGƏN IGENDƏR 2-3 KƏN KITMƏJ ULTЬRA

8—10 BOT HALЬNQAN SANAQA PAR AT JEGƏLƏR

MƏSETLE, Janь—Məslim, Arь Xalil avьl səvittərə igen əderləvdə oşo kəngə tikləm qьrqa вoroloş jahaqanƌarь juq. Ular 20—nyjəвergə jьllьq planƌь nej вarь 20—21 pr. qa qьna ytəmələr. Avьlƌьŋ jarlь, urta xəllelərə həm eşsən qatьn—qьƌƌarь kampanejəqa ojoşturolmaqan. Massavaj aŋlatьv eştərə juq.

Ikke—Xalil вulьşьq kəmisejəhe aqzalarь oşo kəngə tikləm kantryl handьŋ kypme вulьvьn вelməjƌər.

Oşo uq avьlda huqqan həm stansalarqa oƌatьla torqan urьnƌarƌa igengə вer tɵrlə lə kantryl juq. Rajkumdьŋ „75 pr. attar igen taşьvqa" tejgən qararь ytəlməj. Вer sanaqa par at jekkən вulьp 75 pr. attarƌь „fajƌalanьvƌь" kyrhəterge matəşalar. Ə, sanalarqa 8—10 вottan artьq igen halьnmaj. Julda qьraqan sana—arвalarƌь qajƌa jettə şunda taşlap qaldьralar.

Ərşən avьlь вrigadirь Şəgejef 25 giktar вojƌajƌь vaqьtьnda huqьv həm jьjnav eşenə əhəmejət вirməj, eştən sьqartqan вeretkən. Вьndaqь RIK vəkildəre jeteşhedlektərƌe kyrergə teləməvselek menən uralьp qalqanƌar.

Qemər avьlь вrigadirь Xanьf Əltaf yƌ eşendə javapьlьqtь juqaltьp kenə—tenə esep jerəj. Kalxuzsьlar urьŋ artьnan es hotap jerep kəndəren вuşqa ytkərələr. Xanьf unьŋ menən genə qalmajьnsa kalxuzdьŋ aşlьqьn jəşerə. Ul 16 вot aşlьq kyrhətep jerəj ine. 25 вot вulьp sьqtь, ə, 50 вottan da artьq igende syp tip jatqьrqan. Tikşerergəs ul tada igen вulьp sьqtь. Igengə kantryl juq. Xanьf teləhə kypme hatьp esep jerəj.

Məsetle kalxuzь idarahьnda eşləvselər haman da plendьŋ rejal ikənenə ikeləneр jatalar. Şuqa kyrə nej вarь 34 pr. qa qьna tultьrьlqan. Qatь kyltura ikənenə tultьrьlahь plan jomşaq kyltura ikənenə tultьrьla „igen вəttə" tejƌər. Ə, VKP(ə) jəcəjkə sikilarь ulardьŋ hyƌen derədləp, „...вətkəndər inde, вarьn haldьq вit, min ularqa ьşanam inde" tej. Şunьŋ menən вergə Məsetle kalxuzь rəise tejəlgən aşlьqtardьŋ kileven nьqlap tikşerep oƌa'maj. Qaj-

planrejal вulьvьn, qarьşьlav menən kyrhəttek

XƏNƏFIN ZƏKI KEVEK KƏRƏŞEGEƑ!

BATRŞIN, QJƏBƏJDYLLINDƏRƏE KAMSAMULDAN QЬVARQA.

Avьrqazь. Yrge Ləkənde səvite nyjəвer ajьna tikləm igen əderləv menən şəqəllənməj. Təƌəigən вulьşьlq kəmisejələre qaqьƌda qьna вulьp, eştə yƌ вurьstarьn tygel, xatta kəmisejə aqzalarьnьŋ kemdər вulьvьn da вelməjƌər. Plandar hər вer avьl, kalxuz hajьna jetkerelməj. Avьlsəvit nyjəвer вaşьna tikləm plan „rejal вulmav" turahьnda diskyssejə alьp вara. Ədləkheƌ tєвək вaşqarmahьna jərəp 400 sintnir kəmeteleven horaj, qariza jaƌalar. Tєвək вaşqarma вьl kulaktarsa horavƌь qat—qat kire qaqtь. Ə, plan kin qatlam eşsəndər jьjьlьşьndala, jarlьlar gruppahьnda la tikşerelməgən.

Fəqət, nyjəвerdə saqьrьlqan avьl səvite plinumьnda plan tikşerelde. Plinumda əktif kalxuzsьlar, jarlь, вatraktar qatnaştьlar. Plinum plandьn tulьhь menən rejal вulьvьn avьl səvite alƌьna qьrqa quja. Plinum вьqa tikləm massavaj eştər alьp вarьlmavьn kyrhətep, unь kesəjtevgə qarar sьqarƌь.

Kin kylmdə massavaj eştər вaşlandь. Eşsəndər kampanejə tirəhenə nьqlь ьlьqtьrьldьlar. Həƌemtələ—un вiş kən ytmənə, plan 95 prasintqa ytəlde. Jarlь avьl səvite aqzahь Zəki iptəş Xənəfin yƌ avьlь tyвən Ləkəndelə planƌь 100 prasintqa tultarƌ.

Oşo kəngə tikləm "igenem juq..." tip zadanejəhьn ytəməj kilevse Dəvlətbaj tigən вeravƌeŋ 400 вot jəşergən igene faş itelde Igen əsən aktif kərəşeve əsən Xənəfin pram tavar menən вyləklənde.

Şulaj uq yrge ləkənde avьlьnda lə massavaj eştər ikke igen zapasьn tapşьrьvƌь kesəjtevgə jynəlderelə. Halam aktьna ytkən jьldan jəşerep qaldьrьlьqan igendər tavьldь. "BER SINTHIR IGENDƏ CƏSNIKKƏ KITMƏHEN"

Luzьngahь aktьnda igen spikylətsejhenə qarьşь kərəş kesəjtelə. „Sit jьlqa" kalxuzьnda torovsь kulak Qjəвəjdullin Qjibadulla spikylətsejə ertendə totola. Ul kalxuzdan sьqarьlьp, qatь zadanejə halьna. Unь kalxuzdan sьqarьv vaqьtьnda „kamsamul" iseme kytərep jɵrəvse Batrşin Qjibad, Qjəвəjdyllin Fəjzejdar qarьşь torop matəştьlar. Kamsamul jəcəjkəhe вьl kulak jьrsьhь malajƌarƌь javapqa tartьr, yƌ safьnan qьvar. Kalxuzsьlar, jarlь, вatraktar şunь talap ittelər həm kulakqa javap itep 10 prasint qarьşьlav planь вirƌelər.

Plan 110 prasint itep 1-dikəвrgə tultьrьla.

Brigada—Qjəjfyllin, Kinjəвajьf, Dəvlətвajьf.

Plandь ɵƌɵvselər

MAL QЬRЬVSЬLAR JAVAPQA

„BALLЬ JЬLQA kalxuzь „Qьt qьƌ mejəkaj igen əderləv planьn 50 pr. qa, вesən əderləvƌe 23, 3 pr. qa, tunqa hɵrəvƌe 27 pr. qa qьna ytap, hər tɵrlə kampanejənan artta həjrələ.

Вьnьŋ səвəвe kalxuzsьlar arahьnda səjəsi—aŋlatьv—tərвejə eştəren alьp вarьlmavda, idara aqzalarьnьŋ eşkə appartunistarsa qaravƌarьnda. Idara rəise EDIXANЬF, Idara aqzahь Səfejullin, Xəjryllin „вeƌƌə plan rejal tygel, tip igen əderləv həm вaşqa kampanejəlar planьn ɵƌələr. Şul uq vaqьtta 15 giktar tarь, 12 g. holo, 2 g. kɵnвaqьş həm jarlь giktar jəşelsa qьrda jьjьlmajь maldan aşatьp вetertelgən.

Mal əderləv planь la tultьrьlməj. Idara aqzalarь (Səfejullin) yƌƌərə вaşlap mal qьralar.

Вьlar aşьqьs tikşerelhen.

KALXUZSЬ.

Вьs вer вrigadalarƌa tejəlgən aşlьqtar 2—3 ər kənləp jatalar. Kalxuzsьlarƌьn jəj вujь huqqan kɵвestərə xeƌmətte ojoştora вelməgəngə kyrə qar aѕtьnda qaldь. Вьl xuƌahьƌlьqlarƌetəhelə kalxuzdь jemerevgə alьp вarьv, kulakqa вulьşьv qьna. Kalxuzsьlar, jalpьhь вьqa qarьşь yƌƌərə kərəşergə tejeştər. Qjəjepləvselərƌe javapqa tartьrqa.

A. ƏKINSKI.

Jaŋqьƌaqtar arahьnda aŋlatьv eştəre juq

ULAR QOJROQTA HƏJRƏLƏLƏR

Ɵfə tєвəge Pankav avьl səvite igen əderləvdə вalşeviktar timpь əsən kərəş 20 nse nyjəвergə jьllьq igen əderləv planьn 90 pr. qa tultьrƌь, 100 pr. qa ytəv əsən вətə saralar kyrelə. „Pankav" kalxuzь planƌь 100 pr. qa tultьrƌь.

Şulaj uq Dmiterefkə avьl səvitendə lə вoroloş вar. Avьl səvite dəvmələndə plan 70 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar 194 pr. qa tultьrьp igen əderləvdə jeŋep sьqtьlar. Şimak avьl səvite planь 90 pr. qa ytap Pankav menən jarьşa. Вьndaqь kalxuzdar planь kyptan yk 120 pr-qa tultьrƌьlar. Tik jaŋqьƌaqtar qojroqta həjrələ 41 pr. qa qьna ytəmələr. Pandьmal avьl səvite jьllьq planь varь 55 pr. qa qьna ytəne. Bigerəktə jaŋqьƌaqtar arahьnda aŋlatьv eşe nasar tora. Вətə avьl səvittərendə lə jaŋqьƌaqtar qojoroqta həjrələlər. Ular arahьnda massavaj aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj.

Jaŋqьƌaqtar arahьnda eş kesəjtelergə, ular ƌa kalxuzdaƌan qalьşmavqa tejeştar. B. Nazur.

Qaвul itev punkttarьnda

ŞIŞMƏ ILIVATRNDA EJƏHEƑLEK

Ylsəvƌər „jetməj", ylsəvƌər вuş ultьralar

ŞIŞMƏ ilivatьrьndaqь igen qaвul itevƌə вulqan jeteşhedlektər haman da вeterelməj. Ilivatьr eşselar menən tə'min itelməgən. Kiltergən igendərde qaвul itep ɵlgerə almajƌar, ylsəvselər jeteşməj ə, ylsəvƌər вuş ultьra. Şunlьqtan igen tapşьrьvsьlar arahьnda sirat əsən talaş, huqьş kitə. Tapşьrьvsьlar arahьnda kyl'tura eştərə həm aŋlatьvƌar alьp вarьlmaj, klup, uqьv ɵjƌərə juq həm aşamlьq menən ta'min itev əsən aşxana, aşxanalar ƌa juq. Вьl jeteşhedlektərƌe вeterev əsən qьrqьv saralar kyrelhen.

JARЬS, UDARSЬLЬQTЬ KƏSƏJTERGƏ

Ɵfə tєвəge igen kipterev ylekəhe yƌeneŋ вurьsьn tulьhьnsa ytəj almaj. Ul igen kipterev planьn nejəŋь 37,8% qa qьna ytəgən. Вьl eşte ojoştora almaqanlьqtan kilə. Вьndaqь eşsələr arahьnda his вer tɵrlə eş alьp вarьlmaj. 51 eşse yƌƌəren udarniktar itep iqlan itələr ƌə, qaqьƌƌa qьna qalqan. Kyltura eştəre xərəkət heƌ. Qьƌьl mejeş eşləməj: gəzit-zurnaldar alƌьrьlmaj. Ə, zalkum вьl вurьstarƌь ytəvƌən alьb tora. Min вer nəmə lə вelməjem tip kenə tьnьs qalьrqa ulaj. Вьndaj eşte qojroqьna taşlap yƌ aqьş, eşkə jaraphьƌ qaravsьlarqa sik qujьlhьn.K SAFIN X.SƏJFEJ

25—nyjəвergə svudka

DIKƏBER BAŞЬNA QЬR QA HЬNЬLЬŞ JAHARQA

QALTAS TƏBƏGE TIM PЬNA BAŞQALARDA EJƏ BULЬRQA TEJEŞ

TƏBƏK ISEMDƏRE	Jьllьq plan ytəleş	5 kən də ytəş
QЬƏЬL TAQTAQA		
Bəjəlil	101,0	—
QЬƏЬL TAQTAQA KANDIDATTAR		
Вəre	96,7	0,8
Tapuin	96,5	0,8
Dyrt—ejle*)	86,6	1,5
Bij—aylək	82,4	1,4
Mişkə	81,3	3,2
Nuriman*)	82,0	3,6
Starle	80,0	1,8
Qərmasqalь	79,6	1,8
Qaltas*)	77,6	8,3
Aкjar	77,3	1,6
Mejəkə	74,8	1,4
Ɵfə	73,7	1,5
Saqmaqoş	72,9	3,5
Avьrqazь*)	71,0	0,3
PLANDЬŊ HUŊQЬ JARTЬHЬ ƏSƏN KƏRƏŞƏLƏR		
Arxangil	69,5	0,5
Вyrdak	68,1	4,0
Tujmazь	67,0	4,7
Şişmə	63,6	1,7
Jəlajr	63,4	1,1
Bora*)	65,9	5,4
Bilarat	62,9	1,4
Baltas	62,5	4,7
Davlekan	61,4	3,1
Вələвəj	60,3	1,9
Janь—avьl	58,9	1,8
Вirgəriшin*)	58,4	3,7
Arqajış	57,9	3,8
Bajmaq*)	56,2	—
Krasna—Kam	53,6	3,9
Tur*)	53,5	6,0
ARTTA QALALAR, PLANDЬ ƏƏƏLƏR...		
Mələvez*)	49,8	1,9
Krasna—Usol*)	49,5	2,1
Qarəqoş	44,7	0,8
Duvan	42,5	1,3
Mьraq	41,3	4,1
Prejut*)	40,5	4,3
JENƏJƏTSEL RƏVEŞTƏ QUBQALA ALMAJƏAN		
Bajq	39,8	1,6
Məqar	38,3	0,5
Baqsl*)	31,5	5,5
Xajəilla	29,1	0,7
Qьjqь	29,7	1,5
Usьlь	29,0	1,8
Məsetle	29,3	2,2
Qonqa	27,1	1,1
Zəjansura	26,2	1,5
Вilaqataj	22,	2,6
Вeƌjan	22,8	—
BƏTƏHE	54,5	1,9

*) Вьl tєвəktərƌan tilgrammalar vaqьtьnda kilep etgəmav səвəвle pratsinttar tulь kyrhətelməgən.

Igenen jəşerevsene kalxuzdan qьvarqa

K. Usьl tєвəge Jelem—Qaran avьl səvite „Berek" kalxuzьnda igen əderləv qьƌьv timp ƌlə вaşlanь. Xədər jьllьq plan 70 pr qa tultьrьldь. Kalxuzsьlar igenen ulal uj menən tapşьrmavsьlarqa qatь sara kyreleven horaj. Вьqa tikləm „tьnьs" qьna jəşegən Kəskildin Mostafanьŋ jəƌə asьldь. Ul nirelgən 50 вot zadanjanь „tultьra almajьm.." tip 25 вoton qьna tapşьra. Ə, aktiftar taraфьnan 55 вot igen həm jəşergən tavardarь tavьldь. Вar igenen tapşьrmaj həm xuƌalьqьn kalxuzdan jəşerep alьp qalьvsь Mostafa kalxuzdan qьvaltьn. „E S"

BESƏN ƏDERLƏVDE „SIRAT"QA QUJЬVSЬ APARTUNISTAR

QARЬŞЬLЬQЬN HЬNDЬRЬRQA

(ƟK вojrahьnьŋ 12 nse nyjəвer qararь)

Parteja Ɵlkə kəmitətenen elka вesən əderləvde kesəjtev turahьnda asьq kankrit diriktiftəre вulьvqa qaramaƌtan Вaşqortostanda вesən əderləv planь 10 nsь nyjəвergə nej вarь 26,6pr qa qьna ytəlgən вulqanlьqьn kyrhəterqə.

Sintəвer ajьna qaraqanda yktəвer ajьnda вesən əderləvdə his jul qujьlmaƌlьq kəmev вulqan.

Вesən əderləv eşenen oşondaj xaldə вulьvь əderləvselər, parteja həm səvit ojoşmalarьnьŋ sanaqatte, satsejalizem malsьlьqьn həm Qьƌьl ərmejəne furaz menen tə'min itevƌə вesən əderləvƌeŋ dur səjəsi əhəmejətena tulь rəveştə narьq alrep jetkermavƌarə menən aŋlaşьla.

Kulak həm xəlle qatlam xuƌalьqtar taraфьnan qatь zadanejəlar вojьnsa вesəndeŋ tapşьrьlьvь вigerək tə jomoşaq. Əderləvselar həm kyp kenə tєвək ojoşmalarь kulak'arƌьŋ qatь zadanejəlarƌь ytərgə qarьşьlьq kyrsətevƌərə menən kərəştə jetərlek saralar kyrməgəndər (10 nyjəвergə 10pr samahь).

Tєвəktərƌeŋ kyвehendə вesən əderləvdə jaŋqьƌaqtarƌьŋ rylena narq alrep jetkermav kyrelde (12pr. ytəleş.

Ɵlkə aktifənan igen əderləvgə maвlizavajt itelgən ajьrьm eşselər вesən əderləvgə jetərlek diqqət вirməgəndər tєвəktərƌə kampanejəlarƌь „siratlap" ytkərevgə jul qujьp, вesən əderləvƌe artqь planqa qaldьrьlqandar.

Sajuz primkurьm həm Başxlipzirsajuz yƌƌərenen tєвəktərƌəge ojoşmalarьna jetəkselekte tə'min itməgəndər, kantraktavajt itelgən вesənde jьjьv saralarьn kyrməgəndər.

Parteja ɵlkə kəmitəte вojrahь *qarar вirə;*

1. Sajuzprumkurьm MSS həm Вaşxlipzitsajuz alƌьna kantraktavajt itelgən вesəndeŋ tapşьrьlьvьn tikşerevƌə ojoştorov kantraktavajt itelgən вesənde jьjьvƌь, şulaj uq xuƌalьqtarƌeŋ yƌ ɵstərenə alqan jəklamalaren (самообязательство) ytəvde kesəjtev, вьl вurьstar urqahenda aŋlatьv eştəren kiŋ rəveştə jəjep jeвərev, yƌ jəklamalaren ytəməgən kantraktanttarqa tə'sir saralarьn kyrev mazьyrejəten qujьrqa.

2. Massavaj kampanejalar вylegenə igen əderləvƌəge eşselərƌeŋ вer ɵleşen вesən əderləvgə kyserergə.

3. Вaşxlipzitsajuzqa; yƌenen вesən qaвul itevse tyвəndəge ojoşmalarьnda kyrelgən jeteşhedlektərƌe həm xuƌalьqsьƌьlьqtь вeterep, вer totqrohьƌ yƌ jeşen jaqьnan qororqa, tyвəndəge apparattь tikşerep, unь sьjfat jaqьnan jaqşьrtьrqa.

4. Вesənde qaвul itev haqlav şulaj uq stansa həm pristen ergələrendəge punkьttarqa vaqьtьnda jeвərev eştəren ajьrьmsa kydətev aѕtьna alьrqa:

5. Əderləvselərƌe вesən tapşьrьvsьlar menən turanan tura həm vaqьtьnda iƌaplaşergə, yƌ seldektərə menən sitkələr aldap yisəvgə jul qujmaƌqa məжвyr itergə.

6. Partejanen tєвək kəmitettarenə həm əderləvselərgə kulak həm xəlle qatlam xuƌalьqtarƌan qatь zadanejəlarƌь вer totqrohьƌ ytəterev julьnda qatqь saralar kyrergə, вьl qatь zadanejəlarƌь ytəməvse kulak həm xəlle qatlam xuƌalьqtarqa nisвat qatь jaza saralarьn qullanьrqa.

7. Parteja tєвək Kəmitəttəre alƌьna tєвəktərƌə вesən əderləv planьn ytəleven tə'min itərlek itep kestərƌe jaŋьnan urьn taştьrьv, əderləvselərƌən вesən əderləv turahьndaqь daklattarьn igen əderləv turahьndaqь daklattar menən вer rətten tьŋlap, вesən əderləvgə sistimlь apiratif jetəkselek itev mazьyrejəten qujьrqa. Massavaj kampanjalar вylegenə eşselərƌeŋ вerələşen igen əderləvƌən вesən əderləvgə kyserergə.

Вaşxlipzitsajuz həm Sajuz prumkurьmdьŋ tєвək vylektərendə вesən əderləv əsən javaplь itep вildələngən keşelərƌe вytən kampanjalarƌan вuşatьrqa, вьnan вaşqa jenə вer kalxuzda həm avьl səvitendə вesən əderləv planьn ytəv əsən javaplь вer keşene вildələrgə.

8. Altь punkttarƌa вik kyp вesəndeŋ taşьlmaj torop qalьvьn his jul qujьlmaƌlьq jeteşhedklip tanьrqa. Вaşxlipzivsajuz Sinasintir həm partejanьŋ tєвək Kəmitəttəre alƌьna alьв punkьttarƌaqь вətə вesənde 10 dikəвerƌən də huŋqa qalmaj stansa həm pristen ergələrendə dəge punkttarqa jeвərev mazьyrejəten qujьrqa.

9. Ɵlkə Kəmitəte həm Вaşsavnarkum taraфьnan igen əderləvgə maвlizavajt itelgən вətə rasutniktarqa ulardьŋ igen əderləvdəge kevek вesən əderləv əsən də javaplь вulqanlьqtarь turahьnda taqь lə вer tapqьr aşkartergə həm ularqa вesən əderləv eşen kesəjtergə təqdim itergə.

10. Ɵlkə həm tєвək gəzittərenen ridaktьrƌarьna matвuqatta вesən əderləv eşenen вarьşьn igen əderləv menən вer qatarƌan rigylar rəveştə jaqtьrtьvƌь kesəjtergə.

Вilaqataj, Vəxatur həm Jьlajьr tєвəktərendə вesən əderləvgə jenəjətsel halqьn qaraqan həm вesən əderləv planьn ɵƌgən əsən вesən əderləvselərgə (Başxlipzivsajuz həm Sajuz prumkurьm) yƌ вyləktərendə вesən əderləvgə jetəkselek itevselərƌe javapqa tartьrqa təqdim itergə. Вьl tєвəktərƌəge parteja Kəmitəttərenə həm rajkum sikritarƌarьnьŋ yƌƌərenə вesən əderləv planьn ytəvƌə вer totqarhьƌ hьnьlьşqa ireşergə həm вer dikadanan huŋ вьl dirktivanьŋ ytəleve turahьnda tilgraf arqьrь ƟK вelderergə təqdim itergə.

Mulla вalahь—iƌəpse

Aldap məqlymət вirep jata

K. Usьl „III—Ural" kalxuzьna iƌəpse itep mulla вalahь—Isxaqьf Fərit qujьlqan ul prsidə telde yƌ qulьna вejtə. Igen əderləvƌe ɵƌev əsən вətə kesən hala Yktəвer ajьnda plan „fələnsə prasint ytəglən.." tip aldap məqlymət вirƌe.

Tɵp krəstejən massahьnьŋ satsejalizm julьna вorolьvƌarь, jarlь, urta xəlle krəstejənдərƌen 60 pr. tan artьqь ere kallektif xuƌalьqtarqa inevƌəre - parteja giniral hьƌьqьnьŋ iŋ dur jeŋevƌərenəŋ вerehe.

Eşse sьjnьf həm unьŋ partejəhe jetəkselege aѕtьnda вarqan totaş kalxuzlaşьv eşe ileneƌƌə kapitalizьmdь вeterev həm satsejalizemdьŋ jeŋevendə xəl itkes əhəmejətkə ejə. Totaş kalxuzlaşьv avьl xuƌalьqь praduktalarьn kyp rəveştə jeteşterevƌə dur urьn tota. Kalxuzlaşьv xərəkətendə huŋqь ikke jьl təjrivəhə, ere kallektif xuƌalьqtьŋ artьqlьqtarьn вik asьq kyrhətte. Burььva qortqostarь, un appartunistar həm kuntr-rivalytsejən Truteskejselarƌeŋ pajqamвarlektəren selparamə kilterƌe.

„Fən" den 50—100 meŋ giktarlьq ere orloq faвriktarь tɵƌev məmkin tygel həm fajƌahьƌ, tigən qaraşь jemerelde. „Praktika „fən" deŋ qarьşьlьqьn jemerde(?). Praktika fəndən genə tygel, fən gələpraktikananejrənergə arakle genk rhatte. Un apartunistarƌьŋ (ip. Вuxarin gruppahь) krəstejəndər kalxuzqa inməs, kalxuzlaşьv timpьn kesəjtev massavaj rizahьƌьlьq tuƌьrьv; eşse sьjnьf menən krəstejən elemtəhen ɵƌev; avьlƌь satsejalistik nigeƌƌə yƌterev əsən „вaqanalь jul", prajьzvodstva pratsisьnda qorolqan kapiratsejə (kalxuz) tygel, ə, вalki alьmaşьv pratsisьnda qorolqan kapiratsejə; şulaj uq kalxuzdarƌь kiŋəjtev həm avьlda kepital iliminttarьna вeхym ilde igenheƌ qalƌьrьrqa məmkin tip kyrhətevƌəre selparamə kilep vatьldь.

„Truteskejselarƌeŋ, satsejalizem tɵƌeleşə əsendə eşse sьjnьftьŋ tɵp krəstejən massahьn yƌ artьnan alьp вara almavь turahьndaqь minşeviktar „kansepsejəhe" jemerelə həm vatьla" (Stalin).

Tɵp krəstejən massahьnьŋ satsejalizemqa taвa вorolovƌarь həm ere kallektif xuƌalьqtьŋ vaq xuƌalьqtarqa qaraqanda artьqlьqtarь kyƌ alƌьnьa. Вьl tura lə şik juq.

Ləkin вьl unьştar, avьl xuƌalьqьn satsejalizem nigeƌendə jaŋьnan tɵƌev eşeneŋ tamamlanqanlьqьn, вьl ɵlkəlege вətə tɵp məs'ələlərƌeŋ xəl itelgəneŋ aŋlatməj. Kalxuzdar вulqas satsejalizem tɵƌev əsən вətə kərakle nəmələr вulƌь, inde tip ujlav xata вulьr ine. Kalxuz aqzalarь satsejalis вulьp вɵtelde tip ujlav вigerək tə xata вulьr ine" (Stalin). Kalxuzdarƌьn iŋ dur əhəmejəte şunda ki, ular: „krəstejənde jaŋьnan eşlev əsən, unьŋ psixalogejəhen pralitarejat satsejalizme ruxьnda jaŋьnan eşlər əsən tɵp вaza" teƌəjƌar (Stalin). „Avьlƌьŋ kulak həm kapitalizem tulь menən

S. DAVIDЬF

-KALXUZ PRAJЬZVUDЬSTЬVAHЬN BALŞEVIKTƏRSƏ OJOŞTORORQA

KALXUZDARƌЬ OJOŞTOROV XUƌALЬQ JAQЬNAN NЬQЬЬFQA

yкeşenə qarьşь вularaq unьŋ yвeşendə jaŋь jul, satsejalizem nigeƌendə yвev julь" вulьp. avьl xuƌalьqьnda eşlap sьqarьvƌь вьqa tikləm вulmaqan darazala kiŋəjtevƌe həm satsejalizemdeŋ kapitalizemdьn jeŋeven tə'min itələr. Kalxuzdar, yƌƌərendə kalxuzqa tikləm вulqan, vaq вurььva, xatta kulak qalдьqtarьn da haqlajƌar əle. Вьl—igen əderləv, xeƌmət ojoştorov həm вaşqalar kevek mɵhim saralarƌь tormoşqa aşьrqanda вigerək tə asьq hiƌelə „Kalxuzsь krəstejəndərƌe jaŋьnan eşləv, unьŋ indiviƌьal psixalogejəhen tɵƌətev həm unь satsejalizem jəmqejəteneŋ вьn eşsehe itep jahav əsən kyp eşlavgə tura kiləsək əle" (Stalin).

Marksizem, Lininizemden nəl xaqiqatьn ono!ov kalxuzqa tejeşle harьn вirmev, jə ə uqa artьq вaja вirergə, həƌemtələ kalxuz tɵƌeleşendə appartunislьq praktikahьna alьp вarasaq.

Kalxuzdarƌa vaq вurьva-lьq, xatta kulak qalƌьqtarьna (qerel, qaƌattar) qarьşь kərəş—вe'ənehenanda elek, kalxuzdarƌan eşlap sьqarьvƌьn maksimum kytərev əsən kərəş.

Senki "EŞLƏP SЬQARЬVƑЬ KYTƏREV—UL JAŊЬ JƏMQEJƏ-

ƏT TƏƑƏLƏŞƏHƏN JENEVE ƏSƏN IN MƏMHIM IN TƏP NƏMƏ" (Linin). Jaŋь jəmqejəten jeŋeveвsə həm krəstejəndərƌeŋ jeŋeve tiqən hyƌ.

Igen, tixnik kyltura'ar həm malsьlьq ileneƌƌə satsejalizem tɵƌeleşenen uŋьşlь вarьvьnda ajьrьm mɵhim urьn totalar. Ular, ilde indystrejaləşterev kalxuzdarƌь tixnikə menən qoralлandьrьv, jeŋel sənəqətte kiŋəjtev həm eşsən massanьŋ matirejal jaqьn jaqşьrtьv məs'ələlərə menən turanan-tura вəjlanqandar.

Kalxuzdarƌь ojoştorov—xuƌalьq jaqьnan nьqььv həm вətə вɵnan elek, xeƌmətte derəв ojoştorov məs'ələlərə xəl itkes əhəmejətkə ejə. Senki kalxuzdarƌa eşlap sьqarьvƌь kytərevƌən maqsat—eşse həm krəstejənderƌe kapitalizem qolloqonan qotqarьv həm ulardьŋ tormoş şarttarьn вьqa tikləm kyrelməgən darasaqa kytərev. Eşlap sьqarьvƌь kytərev—kalxuzdarƌa xeƌmətte derəв ojoştorov menən ajьrьlmaƌlьq rəveştə вəjlangən S.S.S.R. da kalxuz tɵƌeleşe praktikahь вьl jьlda dur unьştarqa ireşte. Xeƌmətte derəв ojoştorovƌa matur ytə klar вirgən kalxuzdar menʼdərsə вənalalar.

Вaşqortostanda lə вьnьŋ kevek kalxuzdar juq tygel. Məsələn: „KAMINTIRIN" kalxuzь (Qьjqь tєвəge) ytkən jьl hər вer xuƌalьqqa 3,53 giktar igen tura kilep, unь jьjnav 56 kəngə huƌьlqan. Вьjьl hər вer xuƌalьqqa 5,47 giktar təşkə lə, 40 kən də uŋьş jьjnalьp вetkən. Jəƌqь səsevƌə jer hɵrev jaŋqьƌaqtarƌa hər вer atqa 2,7 giktar вulha, kalxuz atь 5,14 giktar hɵrgən. „Kamintirin" dьŋ səsev majdanьn arttьrьv vaqьtьnda səsev həm jьjnav—xeƌmətte əsasən derəв ojoştorovƌьŋ həƌemtəhe. Вьl kalxuzda eş nurmalarь sildələngən. Sdilşina qullanьla. Вejəneƌlekkə qarьşь kərəş вara. Hər kən xeƌmətkə ucut alьp вarьla h. вaşqalar.

Вьnьŋ kevek faktьlar kyp Вaşqortostan kalxuzdarь, ul 19 prasintьnda sdilşina qullanьv, kalxuzdarƌa xeƌmətte derəв ojoştorovƌa dur uŋьş вulqanьn kyrhətə.

Ləkin unan kalxuzdarƌa xeƌmət ojoştorov xəl itelgən, tigən məs'ələ sьqarьv xatta вulьr ine. Xeƌmət nasar ojoştorolqan, kulak tə'sire вetməgən kalxuzdar вar əle.

Вьnan ike aj elek Вaşkalxuzsajuz taraфьnan 22 kalxuz tikşerelde. Tikşerev matirejalƌarь kalxuzdarƌь ojoştorov—xuƌalьq jaqьnanlьqtьvqa iqtisarƌь kesəjtevƌe həm вьl ɵlkə lə kinət hьnьlьş jahavƌь talap itələr.

22—Kalxuzdь tikşerev matirejalƌarь nəmə kyrhətə hoŋ?

Ul matirejalƌar kyp kenə kalxuzdarƌьn xeƌmət ojoştorovƌa tɵp вuvьnda totonmaqandarьn. Ul zvinalardьŋ вerehe SDILŞINA.

SDILŞINƏNE DƏRƏв QULLANЬV HƏM UNЬN NIGEƏƏN DƏ TIGEƑLƏVDE BƏTRƏV KALXUZDARƑA XEƑMƏTTE DƏRƏв OJOŞTOROVƑЬŊ VDƏGE. Tikşerelgən kalxuzdar dьŋ kyвehendə вьl mɵhim saralarƌь tormoşqa ytkərevƌə jeteşhedlektər kyp. Вьnda вeləhnan elek kalxuzdarƌьŋ вətə eştəren də sdilşina qullanьv turahьnda par ejə Ydək kəmitəte ejyn pa nьnьŋ qararьn tormoşqa ytkərev fəktьna ɵsonqa tura kilə.

Tikşerelgən kalxuzdarƌьŋ kyвehendə sdilşina naвьvьlьqtarьna qullanьla. Malsьlьq, вaq sasьlьq kevek tarmaqtarƌa həm mastirskuŋdarƌa sdilşina indeşelməgən. Qajhь вer kalxuzdar вulьvьqta sdilşina qullanьv da farmal rəveştə genə вara.

Sdilşinəne derəв qullanьv əsən kərəkleşarttar вuldьrьlьrqa tejeş. Ul şarttar: Vaqьtьnda prajьzvudstvaьnь həm eş plandarьn tɵƌev həm ularƌь eşləv, eş nurmahь вuldьrьv həm nurmalarqa xeƌmət kenə menən xaq qujьv, gruppalь sdilşinəne kiŋəjtev xeƌmət iƌaвen derəв qujьv. Tikşerelgən kalxuzdarƌьŋ kyвehendə sdilşinə qullanьv, xeƌmətte derəв ojoştorov turahьnda kyp jeteşhedlektərə вar. Məsələn: „Igense" kalxuzьnda (Qьjqь tєвəgendə вaşqort kalxuzь) eş nurmahь həm eşkə xeƌmət kenə menən xaq qujьv вildələnməgən, eş plandarь tɵƌelməj, Kalxuzsьlarqa xeƌmət kinəgələre вirelməgən. Xeƌmət iƌapkə alьnmaj. Kalxuzsьlar jəƌqь səsev həm kɵŋqь jьjnav vaqьttarьnda kypme xeƌmət kenə eşləgəndəren вelməjƌər. Nətiƌələ kalxuzda xuƌalьqsьƌьlьq. Qьaşlь kylturalarƌьn 25 pr. tь həm holonьŋ 50 pr. tь вaşvda qalqan. Qьƌьv uŋьş jьjnav vaqьtьnda maşinalar вarajь jatalar. 20 giktar jerƌə вer nisə sintnir igen seregən.

„Qьƌьl—Partizan" kalxuzьnda la (Qьjqь tєвəgendə urьs kalxuzь) oşondaj uq xəl. Brigada planьhьƌ eşləj. Sdilşinə farmal qullanьla. Xeƌmət eş səqəttərenə qarap iƌaplana (qajhь вer вrigadalarƌa вьl rəveştə iƌapkə alьv da juq). 4,5-6 həm 7 nse вrigadalarƌьn 31 nse jьldьŋ вaşьnan alьp xeƌmət kenʼdəre jaƌьlmaqan xeƌmət dissiplinahь juq. Xeƌmət dissiplinejəhьn вoƌovsьlarqa qarьşь kərəş alьp вarьlmaj. Eş nurmalarь 22—23 pr. qa ytəlməj. Huqьlqan aşlьq вrigada aqzalarьna jan вaşьnan вylenə. Malsьlьq tarmaqьnda la „eşlar" şulaj nasar tora. „Timirazet" kalxuzьnda (Zəjansura) şundaj uq xəl. Вьndaj kalxuzdar Вaşqortostandьn вaşqa tєвəktərendələ вar.

Tikşerelgən kalxuzdan tik 7 hendə genə (Вilaqataj tєвəgendəge „Trud", „Qьjqь" tєвəgendəge „Kamintirin" h.в.) Vaq gruppalь sdilşinə qullanьla. Xeƌmətte iƌapkə alьv həm eşlap sьqarьv qoralдarьn ejəhьƌlekte вeterev eştərə вer tɵrlə lə qaniqatlanerlek xəldə tygel.

Kalxuzdarƌa xeƌmətte ojoştorovƌa jeteşhedlektər вar əle.

KALXUZDARƑA BЬL JETEŞHEƑLEKTƏRƑE BƏTƏRƏVGƏ QЬRQA KƏRƏŞ ASЬRQA KƏRƏK. XƏƑER BƏTƏ PARTEJƏ HƏM KALXUZ JƏMƏQƏTSELEGE KALXUZDARƑA XEƑMƏTTE DƏRƏв OJOŞTOROVQA MABLIZAVAJT ITELERGƏ TEJEŞ. KALXUZ SISTIMAHЬ URQЬNDARЬ BЬL BURЬSTARQA IƑƏ MENƏN ƏJLƏNERGƏ TEJEŞTƏR.

(Bətməne, aƌaqь kiləhe handa)

IV-KVARTAL FINANS PLANЬ YTƏLERGƏ TEJEŞ.

FINANS PLANЬN UNЬŞLЬ YTƏV ƏSƏN—JALPЬ ARAHЬNDA MASSAVAJ EŞTƏRƏEN KIN QULLANЬLЬVЬ ŞART.

MƏHIM EŞKƏ APPARTUNISTARSA QARAP MAJA TUPLAV PLANЬN ƏDƏVSE ŞIŞMƏ, BYZDƏK MALEJƏ BYLEK MƏDIRDƏRENƏ ŞELTƏ BIRELDE.

„LININ JULЬ“ NЬŊ KƏRƏŞ HƏM JENEV JULЬ

„LININ JULЬ“ NЬŊ JENEVE

PARTEJƏ TƏBƏK KƏMITƏTENƏN DƏRƏƏ JETƏKSELEGE HƏDƏMTƏHE

(BЬQJA BAŞLAVЬNA BER JЬL TULЬV AIQANЬS)

IV KVARTALFINANS PLANЬ TULTЬRЬRQA ARITЬЛЬLЬP YTƏLERGƏ TEJEŞ

3—Kvartal tənəhe finans plan maja tuplav vensə avalarda maja tuplav planьn ytav faqat massavaj əşlardən kin qullanьlьvьnda qьna memkin ikənlegen kyrhatte. Eşte Başqortostan buenca 4 kvartal maja tuplav planьn tultьrьv (sajaz davmalende) Lakin qьdqьnsqa qa ьb əl 3—kvartal tənsene ne nəta finans apparatlarь ta tafьnan iqtimarqa alьnmaj. Şul arqa la 4—kvartalьn vaqtьnda kypselek tənsektərde maja tuplav eşende massavaj eşlər jomoşaq aulьp, həmmə la fi rlanьs əşlərenda iş uulmaj, kyr maqlərdən arta qa uvdar tolde.

Udgьn jьlqь eş tənsene ьp kyr həmmə ə ja, zajьm taratьv eşen aqsa taşьrьv eruk əldalav jarь maj. Bedde udlavejə la eş xa qь Ьunda ykə həm kollektifləşev kinaja sanqan maqsa zajьm ta ratьv eşe tuqsьnьvad təvesta uarьrqa tejeş.

Lakin nəl eş kyplar tarafьnan nojomqa atqarьlmaj, Oj datla e nujьnsa kyp kena pradprejatejalar həm tarlindage kantrьl hanlarьn teltьrьv hərmər zajьm taratьv əs ə tərgə tejeş. Qьlьь ser pridprejatejalar

Adminstratseja xuzalьq ıbəbe brigadahьna kysev eşenə appartunistarsa narьq birə

(TIPAQRAFEJƏ.)

„Uktaber natiskahь“ tipaqrafejə bienda oşo kenge tiklem xu...

BANKALARĐAQЬ MƏ'SYLEJƏTHED LEK, JYNHEĐLEKTƏRƏ

SIK QUJЬRQA, JANЬSA EŞKƏ BAŞLARQA

...

ðь tenək nankalarьnda qьna ty gel, nalkim əlkə nankahьnda la oşo atьrqa memkin. Taratьlqan ner ketev talundarь, ьlrev həm unь ıbapkə alьp narьv eşe sik tan tьş jomoşaq.

Zajьm taratьv uqajь menən Əlkə Bankь tarafьnan urьndar qa ььqarьlqan vəkildərdən ıbəp alьv eşe oşo kengə tiklem ьo jomqa atqarьlmaqan. Şunьŋ arqahьnda əlkə nank vəkilda re kyp vaqьt tenəktərdə zajьm taratьv eşen alьp narьv urьnьna laqat igen əderlav eşenda genə fajdalanьlqandьr.

Xaðerge kendə əlkə nankahь oşondaj jeteşhedlektər hed

doşman qulьda ujnajdar.

Ikenə nən nankaqa halьr oşen alьlqan əsligatsejalardь tar tiple nveşta halav otoş sьq ьnьn iqtibar itev netenlaj kyd aldьnda tetolmaj. Bankьla hac lanqan əsligatsejalar ıbəpheð hanьð qapsьqtaqa tultьrьlьp taşlanьp qujьlqan ььqa ner kem də iqtibar ikənə juq.

Hanьь kendə haqlьq kassahь həm ьrьm nankьarda kyp ke na aqsa r xarakəthed fajdalanьl maj jatqandarь nelende.

Məsələn: BILARƏT tenəgen də ьr haqlьq kassahьnda 2' mьŋ hum aqsa xarakəthed faj'alanьlmaj jatqan. Şuluq tenək

əlkə nankalarьnda fund ьylekse tedelmagən.

Jeteşhedlektərðen ьqьvьna fund ьylektərenen nulmaьь, nul qan memkinlektərdən fajdalan mavda sənəp nulqandar. Xəðer əlkə nankalarьnьŋ mə'lim nurьь tarь nulьp. fund ьlektəre tedev, massanь əslig tseja menən tə'min itev, haqlьq kassalarьna jardam itev, taratьlqan zajьm darьь ььrqa alurmtt itev nurьь tora.

Bьl nurьstarðь xəl itməsə, nankalarda nulqan jyenhedlek tarðe neterev his memkin ty gel.

Q. H.

MAJA TUPLAV EŞENDƏ EŞMƏKƏRHEDLEK KYRHƏTEVSE ŞIŞMƏ, BYZDƏK MALEJƏ BYLEKTƏRE MƏDIRDƏRENƏ ŞELTƏ BIRELDE

Şişmə tenəge maleja ьylege maja tuplav eşendə siktan tьş halqьnlьq kyrhətə. Bьlarđa yk tanьr ajь planь tik 22,6 pr. qa qьna ytalde Nyjaner 1—nse 10 ken'egə hefemtahe lə eştə tejeşle nurolaş nirmə e.

Nyjaner 10—kenlegenda IV-kvartal maja tuplav planь nej ьrь 15,2 pr. qa qьna ytalde. Bьl hьðьqta tenək maleja ьylege xeðmatselarə yð nurьstarьn nojomqa atqarьvda jynhedlek kyrhətələr.

Oşo jynhedlektərə arqahьnda 20 nse nyjanerga tiklem tenək

dəvmlendə 17 avьl savitendə ge kaak xeealьqtarь avьl xu zalьq halьmьna indere'məgən dar Tenək maleja inspiktьrь Lypcik maja tuplavqa appar u nistarsa narьq aira həm ned ð n ajəfl doşman nulqan, ku lak Iimintlarь menən asьqtan—asьq ll şevselek kyrhətə.

Jeltəhə yðen aql v esen avьl sovittərenən mal'rejaldar jьjnaj matəşa. Tikşerev he dəmtəhendə unьn nasar eşla ganlege nьq ıbaat itela.

Başqortostan maleja ьylege tarafьnan Şişmə tenək maleja ьylege mədire Valejefka əsьь şeltə nirela, Ə, tenək mal ja inspiktьrь Lypcaktьŋ eşe Baş qortostan prakarurьna nireide.

Byzdək tenəge mal eja ьylege tə jynhedlek jaqьnan Şişməne q ıbsmaj. Bьnda Nьjaner 1—nse 10 kenlegenda IV-kvart l maja tuplav planьn 14,3 pr. qa qьna ytə'gən.

Maja tuplavda eşmakarheðlek kyrhatkan ə en Başqortostan maleja ьylege tarafьnan Byzda maleja ьylege medirena şeltə nireide.

P. SAMUXIN.

HAQLЬQ KASSHЬ EŞTƏREN JULQA HALЬV TURAHЬNDAQЬ DIRIKTIF BOJOMQA ATQARЬLMAJ

Bila at tenəge Başqortostan əlkəhe neŋ sənaqat tenəktərenəŋ nerehe nulьp, ul sənaqat esen maja tuplavda dur hьnьlьş ni sergə 1 jeş nulha la, tenək haq lьq kassahьn tikşerev hedemta he ьnьŋ kirehen kyrhatte.

Maja tuplav hьðьqьnan 1,333,560 humlьq zajьm taratь lьrqa tejeş nulhaьa, unьŋ tik 90 pr. tь qьna taratьlqan. Əgə - də ajьrьm pridprejatejalarde alьaq, Bilarət mital zavьtьnda

595 kše arahьnda zajьm taratьv eşe siktan tьş nasar.

Timer—sььq zavьtьndala şul uq xəl, Zafkum, kamsuttar ььl julda apparturnistarsa eş kyrgan dar. zajьm 72 pr. qьna tara tьlьp unьŋ aqsahь 10 pr. qьna jьjnaqan. Bьlar zajьm taratьv da nulqan parteja, xəkymat qarrarьn nojomqa atqarmaj dar.

Budaqь nətə pridprejateja larda janьnan 41000 hum zajьm aqsahь jьjьlьrqa tejeş. Sənaqat yьev menən xalqtьn ikanumejahe yьə, ə, şuqa qara maðtan haqlьq kassahь seltare yьeşe qaniqlanerlek tygel. 1931—jьl tenək davmalendə jalьnan 7 haqlьq kassahь teŕeler gə tejeş nulhala, ul nojomqa atqarьlmaqan. Şunьŋ arqahьn da haqlьq kassalarьna aqsa in derev eşe narmal xəlge oujьla alqanь juq.

SASITKIN.

MAJA TUPLAVDA ŞTURЬM AJLЬQЬ IQLAN ITEDE

(Maxsus xəbərseneðdən tiligram ma)

Bajqь tenəge nankь xeðmət selarə 14 nse nyjaнerðən maja tuplav şturьm ajlьqь iqlan itep ььl eşkə yðdəren udarnik itep iqlan itelar həm yðlərenə tep nurьs itep, 25 nse nyjanergə xe kymət nurьstarьn 100 pr. tь me nən tylətep netevde qujdьlar.

Xeðmatselar ььl eştə yð ara sьtь jalzem jarьşьna ььqьp, IV kavrtalda maja tuplav planьn 100 pr. qa ytəv esen avьl savit

tarenь taraldьlar. Bьl matur eş mitььn nəşqa tenəktərdə fajda lanьrqa tejeştər. QABBASЬF

Iqьtьvsь jeteşmaj.

Nijman tenəgendə naşlan qьs məktəptər uqьtьvsьlar me nən tə'min itelməgən. Tenəkte narlьqь 42uqьtьvsь kərək. Ike taj zavьtьnda ьðqan jьl 3 grup pa eşьv davam itep. ььjьl 4 grupa nulьrqa tejeş ine. Şuqa qaramaðtan ььjьl 2 genə uqь tьvsь uqьtьp jata. Bьl uqьtьv sьlarьŋ da nelemdarə elk naj.

MAJA TUPLAV EŞE JOMOŞAQ

Baqalь tenəge maleja ьylege maja tuplav eşen yð aqьmьna tapşьrqan; Avьl xuьalьqь halь mь 33955 hum jьjьlьrqa tejeş nulha la ular narь 176031 hum qьna jьjnalqan.

Straxavanejə 372120 hum nulьp ul 217442 hum qьna, zajьm yð ara halьm jьjnav eştərə lə sik tən tьş jomoşaq nara. Tenək Maleja ьylege ььl jeteşhedlek tarðe neterev julьnda kankrit saralar kyrməgən həm ььl me rьm eşkə kin jalpьь masssavaj itelməgən.

ABRAJSKI

ADMINSTRATSEJA XUZALЬQ IBƏBE BRIGADAHЬNA KYSEV EŞENƏ APPARTUNISTARSA NARЬQ BIRƏ

...

KALABAN.

JULHЬÐЬQQA QARЬŞЬ UDQARЬL QAN UDAR AJLЬQ JOMQAQЬ HƏM JUL TƏÐƏV EŞENDƏ BULQAN ALDAQЬ PIRISPIKTIVALAR TURA HЬNDA

BAŞQORTOSTAN YÐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE PRIZIDE JYME QARARЬ

Başqortostan Yðək Başqarma Kəmitəte prizidejyme julhьðlьq menən kerəşevdə 2—narmьaj lьqtьŋ jomqaqtarь həm jul tə ðeleşenəŋ kilasəktərə turahьn də Əlkə şamьnьŋ informatseja daklatьn tьnlalь. BYBK prizide jyme ььl turala ььqarqan qara rьnda şьlarь kyrhətep ydə.

QЬRQЬÐ—MEJƏKƏ, RYZ-DƏK, STƏRLE, ŞIŞMƏ, TAPU RIN, BALTAS, ЬЬVAN, BILA QATAJ, BAQALЬ, TUJMAZЬ, ARXANQIL, BLAQAVIŞŞIN ke vek kyp kenə rajьndar, kərək 1 nse kərək 2—nse narma aj lьqta nu lььn. Rajьaşqarmalarьŋ dereŕ jetəkselek itəvðəre, kə rəkle teðev matirejaldarьn vaqь tьnda əðerləv arqahьnda —31— jьlqь jul teðeleşə planьn ytəv də jьqьь hefemtələrgə ireştelər. Lakin şunьŋ menən nergə QA RAQOŞ, DYRT—ƏJLE, KRAS NA KAM, JANЬ AVЬL, QAL TAS. BORAJ, ASQЬN, BAJ MAQ, XƏJRULLA, JЬLAJЬR, MRAQ, QONŞAQ tenəktəre həm nəşqalarða kərək Rajьaşqar malar, kərək jəmaqat ojoşmala rь nulhьn, julhьðlьq menən ke rəşten siktan tьş dur xuzalьq həm sajasi əhəmejatenə narьq irmav sənəple, jul teðeleşə planь 10 pr. qa qьna ytalqan. Timak, ььl tenəktərdə, kərək a rense narma aj, kərək ikense he nulhьn əðelgən. Hefemtəla nətə Başqortostanda xalqtьn xeðmət kesə menən qatnaşьv tərtinendə eşlənergə tejeşle jul teðeleşə planь 50 pr. qa qьna ytalde. Bьl əldəle qaniqlanerlek tygel. Bьnьŋ təp sənaptərə tyьndagelər:

a) Əlkə julhьðlьq menən kerəş ştanьnьŋ tenək ştaptarь eşməkərlege menən jetərlek də rəҗələ jetəkselek itməve;

n) Ber talaj tenəktərdə rilsa hed jul teðeleşe nurьstarьna jəmaqatsel-ktəŋ diqqaten tup lav saralarьnьŋ nulmavь;

v) Kyp tenəktərdə eşte yð va qьtьnda ojoştorov həm teðev matirejaldarь, nigerək tə aqas matirejaldarьn əðerləvgə nara kyrelmav.

Juqarьla hanalqandarðь ıbəp kə alьp BYBK prizidejyme qarar nirde.

1) Rajьaşqarmalarqa, julhьð lьq menən kerəşten nətə xuza lьq həm sajasi əhəmejaten iq tinarqa alьp həm rilsahed jul teðeleşə mas'ələlərendə jetdej iqtinar nirep, jəmaqatselek fike ren ььl mas'ələlər tirəhenə tup lavqa taqdim itergə.

2. 1931—jьlda xalьqtьŋ eş me nən qatnaşьvь tərtinendə jul te ðeleşə planь ytalməgən tenək tərðəge tenək naşqarmalarьna, xalьqtьŋ jul teðeleşendə eş me nən qatnaşьvь tərtinendə eşlə məgən həm nurmahьn tultьrma qan eleşen in qьðqa məddat

qan vaqьt esendə əlegə nətə memkin nulqan jul eştərenə, nigeзək tə 1932—jьlda jul ese nə kərəkle aqas mat rejaldarь h m naşqa matirejaldarðь əðer ləv həm tiььv eşenə qьvььvqa qьqa saralar kyrergə təqdim itergə.

3. Başdortransqa, juqarьla qь punkьtta kyrhətelgən sarala rðь yik revdə kankrit tenik je tkselegen ojoştorov, 1932 jьl esen aqas həm naşqa teðev ma tirejaldьrьn ərðerləvðe kesajtev gə ajьrььsa iqtinar nirergə taq dim itergə.

4. Jul teðeleşə, nigerək tə ky per qaraldьlarьn teðev eşenen uŋ şiььqь naşlььa teðev mati rej idarьn vaqьtьnda əðerlav həm teðev eşen ular menən tə' min itevgə naj'e nulqan nььqan Uz—Ural—Lisqa Başdurtranstьŋ 32—jьl esen aqas matirejalda rьna nulqan zajafkahь iьaæe nən unьn nerense navnattage karaktərə esen 13 mьŋ 200 ku ьa mitьr aqas menən tə'min iter gə, aqas əðerləvðe tejeşle qьr qьv urьndarьnda xuzalьq jul menən xalьqtьŋ xeðmat kesə menən jul teðeleşenə qatnaşьvь tərtinendə, Başdortranstьŋ rajundarqa qarata ььrьan zajaf kahe nujьnsa rexsət itevgə taq dim itergə.

5 IV— Kvartalda Başdurtrans eşselərən həm uqьv jortьarьnda qь uqьtьvsьlarðь tə'min itev e nən teşərevðe netenlaj jarьq hьð eş honap, naşdur transtaqь eşse həm uqьvsьlar esen fond həm kantingint tanьp, naşdur eşselərən uqьvsьlarьn tə'minat kə inderevðe Başnarkamsnaqa jəkmətergə;

6. Sajuz prum koopqa naş dur transtь nirelgən zajafkə nu jьnsa tuqьravььð furaž menən tə'min itev nurьsьn jəkmətergə;

7. Başnarxuzqa əlkə həm tenək, avьl esen əhəmejətkə ejə nulqan jul teðen eşenə kərək nulqan qara mitallurgeja esen ьylengən summanan fund ььqa rьrqa quşьrqa;

8. Baştransqa qьðqa məddat le kurьstar arqьrь1932—jьl esen jul ucaskalarьna kərək handa timer jul xeðmat ojoştorovsьla rь əðerlərgə quşьrqa;

9. Başsiktьŋ ojoştorov ьyle gena naşdurtrans, Aftadur jəm qejəte, əlkə matnuqat vəkildə re qatnaşьqь menən tið kendə kaŋaşmə saqьrьv nurьsьn jək mətep unda aftadur ojoşmahь nan unьŋ juldar teðev eşendə nulqan eşməkərlege turahьnda daklatьn tьnlarqь həm 1931— jьldaqь jul teðeleşə jomqaqь həm 1932—jьl esen nulqan pi rispiktiva mas'ələlərən tikşerev eşen jəkmətergə.

Başqь rəise: Tahirьt.

Jaðьvsьhь: Bikbajьf

LININ JULЬ...

...

V K P (b) nen Tujmazь tenək kəmitəte nolşevik uŋьnь,—Li nin julь" na qajnar salam.

Angidrit teðev matirejalь nulьv jəhətenən TƏÐƏV EŞTƏRENDƏ KIN QULLANЬLЬRQA TEJEŞ

...

ıtarlek ikense matirejaldar me nən alьştьrьv memkinlegen əð lavðe talap itə.

Bьl memkinlek Başqortostan da ььqsa hьnalqan Sara angi drit menən tulььhьnsa xəl itelə

Ailnastar taşь jətьmьna nul qan dur najlьq (Est rie tamaq tenəgendə) Angidrit esen sireja nazahь nulьv nigeðendə artьq kyrььqьnsьqarьl najьnsaBaşqrts tos'andaq zavьt teðateveşt ren qorallandьrьvda dur urьn tota.

Teðələn prajьkt, smi a nu jьnsa, Angidrit eşlap ььqa ьv nujьnsa zavьtьŋ nerense 4 esminalь eştə tavtaka 700-1000

ta ьp nulasaq.

Jandьrьv mejesenəŋ tьş aðer praduksьja eşlavgə qədi kirpes tən, təranən naşqa şartlar talap itelmaj, ьenkl ailnasьr tьşьn n Angidrit tanьv esen faqat unь 700 gradsta qьððьrьvqa qьna kərək.

Şul rəvэşle eşlьgəndə angi drittьŋ ner miskahe (160 kila grams) 4 humqa teşep, ul p ıt la d—simintna qara anda ner nisə tapqьr arzanqa tesə.

Unan angidritqa camьş qьşьl qas qimm tle teðev mati eja lь—Farik tanьlьv unьŋ taqьlь qimmatlegen kes itə tesə.

neseh? starle tam q tenəge ikensehe Əla tenəge Axlььin ycьskahe.

Axlььnda Angidrit za'laь əðer xəlьndə tanьlьv sənəple anda zavьt ustan ıkahь karəkm j. Ə, unь qalьl qul menən eşlap nu lasaq xəðir tanьlqan Angidrit te tið praktik nojomqa aşьrьv unь naşqortostandaqь tə ev eştərenə faj'alanьv julьnda te ðev ojoşmalarь y ðrenen fe kerðərən ajt rga həm 1932 jьl aðarə esen talap itelgən An gidritte aldan nildalərgə, eşkə naşlarqa tejeştər.

KANTRAŞTIN.

Ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhenəŋ

BOJOMQA ATQARЬLЬVЬN TIKŞEREV RƏJDE UÐQARЬLA

Oşo jьldьŋ 28 nse nyjanerendə Başqortostan əlkə R.K.I. o'eşte rev nylegə tarafьnan kaŋaşmə saqьrьlьp, u da Yðək Kəmitəte kantaryle kamisejahe həm „Pravda" gəzitenəŋ 18-nyjanerðən naş lap ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhenəŋ nojomqa atqarьlьvьn tikşerev esen nətə sajuz rajde uðqarьv turahьnda nulqan diriktif tikşe relde.

Əlkə gəzitə Idarahь həm 1-2 tenək qala R.K.I. vəkildəre qat naşьvь menən nulqan ььl kaŋaşmə naşqortostan davmalendə rəjd uðqarьv esen ajьrьm əruk qujьp tikşerer esen iyundəge pridprejatejalar nildalende.

P.R.Z., Dipu zavьttarь, Juz—usallis, Nifьt nazahь, Silikat zavьtь, Taqta jarьv zavьttarь həm mal pujьv urьnь.

Bьl urьndarđa ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhenəŋ nojomqa atqa rьlьvьn tikşerev eşendə jəvaplь ojoştorovsь itep, ikense tenək qala kəmitəte R.K.I vəkile ip. Mejesnikuf nildələnə

Timer Jul, hььsьlar, 1 nse dəvlət zavьtь, naşalь struj grez dan struj, Nova-trujka sirap eupь, matur, k tia turьin zavьttarь ььlarqa ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhenəŋ nojomqa atqarьv eşen tikşerevdə jəvaplь ojoştorovsь itep, 1 nse tenək qala kəmitəte R.K.I vəkile ip. Aşltruf nildələ.

Narkum snan, naşsajuz kapiratsejalarðь tikşerev eşenə jə vaplь ojoştorovsь itelep, naşnarkum ojoştorov nulegenən ner keşe nildələnə.

Əlkə gəzitter Idarahьna rəjdə uðqarьv turahьnda nьgeðən mətnuqatta jaqtьrta nara, rəjd narьşьn rəjd rəvəştə jaqtьrtьp, rəjd uðqarьv tirəhenə nətə rapkurðarðь mənlig vajt itergə həm rəjdə uðqarьv eşendə I-II tenək qala R.K.I dara menən nərləştə eşkyrergə tigen qarar ььqarьldь.

J. B.

AJAQ KEJEMDƏRE TEQEV FABRIGE

XUZALЬQ IBƏBENƏ KY SEV EŞENDƏ ALDA BARA

Əla ajaq kejemdərə tegev fa nrigendə ip. Stalindьŋ telmeren nojomqa atqarьveşendə hьnь lьş nar.

Kvalif katsejalь eşselər menən kvalifikatsijahьð eşselərgə ner tigeð eş xaqь nirev kevek jam hedkyrneştər neterelgən.

Ajaq kejeme fanrigendə nətə he 5 sex nulьp, unьŋ 4—he ne gengə ken xuzalьq ıbəne nriga dahьna kyserelgən. Qalqan ner sextь xuzalьq ıbəvenə kyserev də qьðьv əðerlek alьp narьla.

Xuzalьq ıbəvenə kyskən sex tarðь nьqьtьv julьnda jьldam saralar kyrelə, Lakin nьndaqь eşselərðe fanrikka nьqьtьv eşe jomoşaq. Brigada: M. ƏXTƏM Q MINHAŽ.

Altav jetməgən...

JƏNƏ UNBIŞTE ASALAR

DЬVAN. Tenəktəŋ 6 urьnьnda ıəpkə igen qanul itev punkьttarь nar. Şular əðtənə jənə 15 urьnda kelattarqa igen qanul itələr. Bьl punkьttarðьŋ nətəhendə lə igen dərðeŋ toroşo nasar. Tenək ojoş malarь ььl taran punkьttarðan igende ььqarьp netev esen qьrqa sara kyrgəndərə juq.

„X"

SIT ILDƏRDƏ.

GINIRAL MA JAPUNEJƏ SKЬLATTARENAN QORALDAR ALA

GINIRALDAR BЬNЬ JƏŞERƏLƏR.

BƏJPIN. Dəjran gəzittərə, gin iral Ma nьŋ Japunejə sklattarь nan qoral alьp torovьn astьlar. Giniral Ma, yð qəskərðərə esen kərəkle huqьş qoraldarьn Japu nejənəŋ xosusi transprt kantura hьnan alьp torqan. Unan jeьə relgən qoraldar hər vaqьtta Xər nin arqьrь ytkərelgəndər. Bьl qoraldarðьŋ ner ədь Japunejə sklattarьnan alьnqan tigən xə nərðər taraldь. Japunejənen hu qьş vlastarь ььl eşte jəşerep qa lьr esen nətə saralarðь kyrələr. Sit il xəbərselərə Japunejə qəs kərðərenen əfisərðərenhəd, „nej esen Japunejə xəkymətə, SSSR

ðьŋ Qtaj qəskərðərenə huqьş jarðamь kyrhətevenə ьşanmaj" tip horanьlar. Əfisərðər ььl xə nərðe yððərə taratqanlьqtan, xə nərselərgə javap nirə almanьlar.

JЬRTQЬS PLAN DARЬ

Şanxaj. Bьnda Tukejudan alьnqan məqlymattərgə qara qanda, Amirika xəkymətenəŋ Manьyrejələge vaqiqalarqa ike jədle nulьvьnьŋ sənəne Japune jənə SSSR qa qarьşь huqьşqa ta rtьv sajəsəte menən nəjlən

qan. Amirikalaqь xəkymətkə nik tə'sirle iliminttar—nankirðar həm sənaqatselar yððərendəge jьjnalqan najlьqtarьn alьŋ ken ььqьşta hatьv menən iqtisadi krizьstan qotolmaqsь nulalar. Şuqa kyrə Amirikanьŋ in javьz terkemdərə ner jaqtan SSSR ðьŋ 5 jьllьq planьn əðerqə, ikense jaqtan Tьŋ Akejanda Amirika nьŋ kənsehe nulqan Japunejə neŋ xəlen nasarlandьrьrqa tьrь salar.

ILDEN INDYSTREJƏLƏŞEVE, AVЬL XUZALЬQЬNЬN SATSEJALIZEM NIGEDENDƏ ERELƏŞEVE

JARDAMSЬ KUSTAR SƏNƏQIƏTENƏ BULQIAN HORAVDЬ KƏSƏJTTE

JANЬ ŞARTTA JANЬSA JETƏKSELEK HƏM DƏRƏĐ OJOŞTOROLQIAN XEĐMƏT MENƏN KƏLLIKTIF KUSTARSЬLЬQQA

PRAMFINPLAN YTƏLERGƏ TEJEŞ

Pram'sla kapiratsejahe sis ima hь ald nla parteja ham xekymat tatabnan ser—nisa janь pramislala, nigerak ta diltsitle (srja) yb erep [illegible] tu ain da, sik dur markstar qujsida. Bьnьn esen seđđen [illegible] kniex areseđ nar.

BERESENƏN: hunqь ja'da sed eşlap sьqarьvda sik naq ytlerə a'dьq. Mahalan: 1930 nse jalda ser na lьqь 17 miljun hum bq valavaj praduksejə [illegible], 31 nse jaldan tavge 9 ajan daqь sьrьn praduksejaşь 30 miljun, nenden artьp kitte. Jaldьn qalqan 4 nse kvartal praduksejanь la 20 miljun hum dan kem aulmajaьq.

IKENSENƏN: kustarsьlarь kapiratifiaştьrьvda dur qana moninstar aulьs.

1931 nse jaldan 1 nse qinvarna kapiratifiaştьrьlqan kustardar 28 men 38 keşe ine. 1931 nse jaldan es kvartal esenda 10 men 619 keşe kapiratsejaga ta aildь. Şulaj itep, 1 nse [illegible] kapiratsejaqa tartьlьndaqь kustarsьlardan ham 39 men qa jetle.

Lakin bьl jarьş qana ale seđđen pramfin tultьrьlьvьnda ьq [illegible] ta'min ita almaj. Bьl [illegible] seđđen [illegible] talap itele. Pram—pritr ja ar 15 men es kesena horov qujlar. Bьl pramfin plandan [illegible] ytalеve esen in dur şart. [illegible] kapiratifiarьqь plannan [illegible] ytav menan, ta kese menan da ta'min itelev kerek.

Valavaj praduksejanьq ytqan jalьqqa qarqqьn da, şuq!aj qana dur yd ve menan berga (u'qan jalqь 17 miljun umьnda, 1931 nse jaldaq 9 aj esenda gьna 30 miljundan artьqraq) etan p sьq rьlda. Ul— 9 ajlьq plandьn 80 pr ta ham 1930 nse jaldan sul yq 9 aj dalan da 170 pr. ta tejəan byd) kyp kena [illegible]

[illegible]

ham qarşav aderlav pramajlala-ь bьnsьsa pramziyudsьva plan arьlarьv menan ytalerga tejeş. [illegible]

Udarsьlьq ham satsejalizem jarşьsь [illegible]

[illegible]

Tasvardьrьge parteja ham vit urganda b pramkapiratsejala sistimanь eşendage jahala tor qarşь ham ya bersa diqqa[t] terga tejeştar. I. DIMITREJEF.

KUSTARSЬLЬQ KADЬRDARЬ ƏSƏN 216 MEN HUM

„Kadьrdar mas'ələhe seđđə bьlь—bьndan ruxьser ma'sələgə ajlanda" (I. STAL N [illegible] ytvde).

[illegible]

Bərjən təbəgendə kustarsьlьq SƏNƏQIƏTE KIŊƏJƏ

Kallikltiflaşevđen ybeşe pram kalxuzlarda kustarsьlьq sanaqa en kytarerg mamkinlek sirde. Bagenga kenda kallikltilaşev tebak kylamenda 83,7 pr. qa jetle. Təbak kylamenda kustarsьlьq sanaqaten ykterevga dur mamkinlektar bar. Tuqьm esen jarqa, deget esen tud sajьr, tedev matirjaldarь ham har terle qarь balmajьlьq, qanьq ham başqalardь xisapьđ kyp miqdar da aderlarga mamkin.

Xaferle kenda: Qalejakvar pramkalxuzь ergahenda ojoştorolqan artel m jeslek deget zavьtь ajьna 5 tunna juqarь sьjfatlaqь tada deget sira. Mandaşьl avьlьnda jaŋь ojoştorolqan tuqьm seqev sanaqate sutka hьna 40 stan, standart tipta tuqьm eşlap sьqara. Başqьr kampaneja la 150 tunna bal- eş, 50 tunna tud, 100 tunna qarь ham başqalar aderlanda. Təbak kylamenda 15 sad jarььp, ular dьq har qajhьnan sutkahьna 1 siđer sajьr deqte alьna.

Taqьlь 2 deget zavьtь, ser tuqьm seqev ser stalar, miskaeş av ham başqa kustar eştare nьjьnsa m stiriskujđan tedev ham matirejaldar aderlav eşe bara.

Təbak kylamenda ser spirt—parasuk zavьtь sulha la sьl eşta elges—tixnik bulmav sasaple zavьt ser jьllьq sirejahь su la torpta eşlamaj.

Aqas jasьv pritprejatejahe, Başkusprom sajuzđьn aqas jasьv tamkahь tьsьp sirevđa jardam itmave sasaple eşka başlamaj tora. Zavьtta er janь lakamativda sar. Lakin ul fajdalanьlqanь juq.

Kilьsakta təbakta kustar eştare kiregerga tejeş. Tə prom ka kuz sajuzđьn pramfin planь sujьnsa Bərjən təbage 1932 jьl esenda kustarsьlьq aqas aderlav ham başlal eştare sujьnsa qьsqa ьq k l m qujьlsanda 1,360,000 humlьq praduksejə s rerga tejeş. Ham kustar pritprejatejaларьn ojoştorov julь sujьnsa tedev eştorena 200,000 hum qьsa totolasaq. Lakin ale Başkustar—Pramsajuzđьn, kilasa-ta kustar eşenda seta elkala seren se urьn totatьa tejeş sulqan sьl başqort təbəkgena jetarlek qađar əhemejat sira alqanь juq ale.

Bərjən təbage kustarsьlьq sanaqaten ykterega telaj. Bərjən kustarь—pramkalxuzьnda telage sul, ular şul julda eşlajlar. Lakin jardam karak.

Z. Xəsəjenь.

Patrip kapiratiftar

ƏĐERLƏV PLANDARЬN TULTЬRЬRQIA

Eşselarđe ta'min itev ham jaşelsa aderlav eştarena tьqtьsa kirmav-kapiratiftardьq dur jeteşhedlegenan hanala.

Øjdərək bəş (Şişmə təbəge) ham Manavez bəş (Bələbəj təbəge) Silpalarь kevek sik kyp silpalar aderlav eşena hamandale appartunistarsa, xatta bьvactarsa qarap kilalar. Begenga kenda Başqortostan la igen aderlav planь faqat 54,5pr. qa ham jəşelsa aderlav planь 28,4pr qa ytalde. Ə, ular kapiratiftardьn sьl jadaqь yđak surьstarьn onotalar. Ular eşta tulь sar targavlьq tьvđьrьp, idara aqzalarь ken—ten baş kytarmaj eşep jerejđar.

Qara bolaq (Qonşaq təbage) silpahь ham Qonşaq təbak kapiratifь idarahь kevek sik kyp urьndar „Vlas„ tan fajđalanьp ta'minat praduktalarьn şəxsi manfaqatlarga, qođa-qođaqьjьlьq jьmaqьna aqьdalar. Ular sul jul menan kapiratiftьŋ jalpьnь ojoştorov julьndaqь kesen, ьnьŋ har terle aderlek eşenda sirep ara torqan əhemejaten juqqьltalar. Bьl urьnda ular partija ham xəkymatteŋ diriktiftarenan kyđ jomalar.

Bьl faktlar har ikehe la segengə tep surьstarqa qarşь qujьlqan sьjnfi doşman tindinsejalare. Bьl kyreneştarđen har ikehena la qarşь sel in qatь atrurđь sirerga tejeşle sađ. Begenge kendeŋ avьl xuzalьqь praduktьlarь aderlav frantьnda torqan sajavaj surьsь seđđen şunь talap itə.

ØJDƏRƏKBAŞ SILPAHЬ TADARTЬV TALAP ITƏ

ŞIŞMƏ təbəge Øjđərəkbaşsilpahьnda sşan—ajaq başьđьlьq. Uktaser ajьnda 700 hum rastrata jahaldь.

Silpanьŋ xisapsьhь e'ekke starşina salahь sulьv sasaple seta eşka tvislьq kyde menan qaraj. Pьj jьjnav s i n t ə b e r ajьnda 10 pr. qa la ytalmane. Uktaser ajьnda la şul uq xal.

Silpanьŋ it ađerlav eşen alьp barьvsь ken—ten eşep jerej. Bьl silpanь baştan ajaq tadartьrqa karak.

„JAMAQOM"

QONŞAQ KAPIRATIFЬ DIRIKTIFTE BOĐA

QONŞAQ təbak kapiratifь eşse xeđmatkarđ rьe ta'min itev də xəkymat diriktifen jemera. Kilgan normьnь detəb jenarmej. Qođa—qođaqьjđ rq ı art q jesep kyp keşelarđe normьhьđ qađьra. Şunьn esen da unda kyp keşelar yđ normьhьn alьv e en RKI qa barьrqa məрbyr bula ar. Uqьvsьlar ta'minatьn eđa. Qalьn—qьđdar eşka tartь'maj.

Hьn aj sьlsьraq kyreneştarđe heperep tygarqa vaqьt inde.

TANAQBAJЬF QЬVЬLHЬN

BƏLƏBƏJ təbage Manavez—Başsilpahьnьŋ xisapsьhь Tanaqbajьf, silpanь artqa hejraj. Uhьŋ 10 nar ken sujьna eşka kilmaj eşep jereve arqahьnda aderlek eştare eđela. Ətə ena Tanaqbajьf, silpaqa kilgan tavarđь yđena taşьj. Silpa aqzalarьna: Вьnь xisapsьlar esenajьrьm jenargan'ar, tip kyđ sujaj. Tanaqbajьf silpanan qьvьlhьn.

„KAMSAMUL"

Pram—kapiratseja 5 jьllьqtan tavge ike jьlьnda dur uneştarqa ireşte. SSSR ðьŋ xalьq Kamisarđarь savite yđeneŋ ejjyn qararьnda:

„ILDEN INDYSTREJƏLƏŞEVE, AVЬL XUZALЬQЬNЬN SATSEJALIZEM NIGEDENDƏ QAJTANAN QOROLOVЬ, KUSTAR SƏNƏQIƏTENEN TAQЬLA JANЬ TARMAQTARЬ YBEVEN TALAP ITTE KUSTARSЬLЬQ SƏNƏQIƏTENDƏGE BЬQIA TIKLEM JƏŞƏP KILGƏN TƏRTIPTE YĐGƏRTTE. SSSR XALЬQ XUZALЬQЬNDA KUSTRASЬLЬQTЬN ƏHƏMEJƏTEN ARTTЬRĐЬ„ tine.

Bьl qarar kustarsьlьqtьŋ segengə seđđen xuzalьqьbьđa nindaj urьn totovьn sildalene.

Lakin 31 nse jьldьŋ ytep kitkan ajđarьnda bьl tarmaqtaqь pramfin plan ham daraxala dur edek eđtar menan ytalde. Mahalan jьldьŋ tavge 5 ajđarьnda valavaj praduksejanьŋ ytaleşe (plandьn tavge jartь jьllьqь menan) hej barь 65,1 pr. Kustar sanaqatenen diltsitle sьlmaqan tedev matirejaldarь tarmaqьnda plan ytaleşe faqat 50 pr. Kontasьlarđь kapiratiflaştьrьv eşe eşlap sьqarьv eşena qaraqanda la nasarьraq xalda. Unda jьllьq plandьŋ ytaleşe nej barь 7,4pr.

Bьl tiklem dur edeklektar kilevden tep sasase nejđa hьŋ?

Ip. Stalin kyrhəŧmələre eşteŋ bajavaj pragarmmahь

Bildəle, ələ nindaj sьjektif sə pəptər səbəbəndə tygel. Ul seđ'eŋ eşlaj selmave seđgə nigeđlangən. Pramfin plandьŋ eđeleve ul—kustarsьlarđь kapiratif- ştьrьv eşenda appartunistarsa yđ aqьşьna sьanьр jatьvđьŋ, eş xaqь tylavđa „Livatski„ uravnilivkь julьn totovđьŋ hedemtahe. Axьrđa şunan kilep sьqqan eşsь kestareneŋ ser tuqьravhьđ aqьvь, eşlap sьqaьv urьndarьndaqь ejabedlek, xuzalьq ihsabenen nьqlap tamьrlana almavь ham ajьrьm tarmaqtarđa, janь Şar itta janьsa idara itə selmavđeŋ jemeşe.

Aьna nej esen seđgə iptaş Stalinđьn kyrhatma-are pramfin plan esen kəraşevđa, har terle avьrlьqtarđь, jeteşhedlektarđькarta sulьp torovnь sasaptarđe alьp taşlavđa sajavaj pragramma sulьp torqoqa tejeş.

Parteja Yđak Kamitatenen: seta kustarsьlьq Sajuzь tirritureja hьndaqь sulqan kustarsь—kalxuzsьlarđьŋ ihsaben alьp, ularđь kapiratiflaştьrьv„ şul eşka seta kalxuzь—kustarsьlarđьŋ ham urьndaqь ojoşmalarđьŋ qьđьqhьnь đьrьn ta'min itev turahьndaqь livra' ham unan hunqь qararđarьn ytavđa seta saralarđь kyrelerga tejeş.

Beđđen massьvaj eştorenođ pramkapiratьrdar ramkahьnan sьqarqa ham jaqьnьđьq kustarđarđь pram kapiratsejaqa ılьştьrьv. Şul julda tarьeja ham şanqьm qarsьlь sulьp əvrelerga tejeş. Prajьzvodstьvanь rat-ejanallaştьrьv, eşte mixanikiaştьrьv segengə kendeŋ yđak mas'əlalarenan serehe.

Eşte dereh ojoştora selevselek aşa eşse kəstarəneŋ aqьр torovsьlьqtarьn seterəlerga tejeş. Iŋ serense straita:

„ŞUNDAJ BER TARIF SISTIMЬ OJOŞTOLRORQIA KƏRƏK KI, UNDA KVALIFIKATSEJALЬ XEDMƏT, MENƏN KVALIFIKATSEJAHЬĐ XEĐMƏT AVЬR XEĐMƏT MENƏN JENEL XEĐMƏT ARAHЬNDAQЬ AJЬRMANЬ IŊƏPLƏNQƏN BULHЬN" (STALIN)

Xeđmatte ojoştorovđaqь yđak mitьđ sdilşina, xaqь eşteŋ han ham sifatьna qarap tyləv sulьrqa tejeş. Sdilşina ojoştorqanda fənni raslanqan eş normьhьna nigeđlanelerga karak. Bьl ser yk təbəge sulqan davlat pritejatejalarendege eşs lar menan pramkapiratsejalьqь eşselarđen arahьndaqь eş xaqь terlelektarenen seterəleventa.min iterlek sulhьn.

Eşte şundaj itep ojoştorqa karak, ki, pramkapiratsejanьn har ser aqzahь yđena tapşьrьlqan eş qoraьna yđeneŋ javaplь keşe ikanen nьqlь təsenhen. Prajьzvodstьvalaqь sulqan eş kestaren, yđ urьnьnda dereŋ raveşta fajđalanьv, janьnan—janь kađьrdar jeteşterevđa sistimalь raveşta eş alьp barьv, sьl—ejəhedlek menan kəraşevđeŋ in jaqşь julь.

Prajьzvudstьvanь mixaniklaştьrьv, prajьvudstьva planьn ytəp sьqьv, sьl iŋ serense stratia: seta eşka məmkinlektarđen şul eşka manlizavajt iteleven, pramsajuz, pramkapiratiftarđьŋ seta sik ham srigadalarьn xuzalьq ihsabena kyserelevenalap ita.

XUZALЬQ IHƏBENƏ KYSEVĐE YTKƏRMƏV, BЬL—BEĐĐEN BALŞEVIKLЬQ PLANЬN YTƏV ƏSƏN SƏTƏ ESKE MƏMKINLEKTƏRĐE, SƏTƏ KƏS HƏM MAJANЬ MABILIZAVAJT ITEVĐƏN BAŞ TARTЬV BULA.

Iŋ axьrđa, janь şaraitta janьsa jetakselek ita selerga karak. Quliamalar har ser eşteŋ jegena, unьŋ tixnikahьna inep, kankrit ham eşlekle raveşta tedelgan sulhьndar. Pramfinplan esen kəraşta seten eş satsejalizem jarьşь ham udarsьlьqь kinajtev, şunьn tirahena seta eşen jalpьnьŋ fekeren tuplav aşa alьp sarьlьrьn. Bьl urьnda şunь sik nьqlьta totorqa karak, ki:

„EŞLƏP SЬQIARЬV PLANЬ HAN HƏM ZADANEJƏLARĐЬ HANAP KYRHƏTEVGƏ GENƏ QAJTЬP QALA TIP UJLAV UL—ANЬRALЬQ BULЬP SЬQIAR INE. ЬSЬN—ЬSЬNLAP ALQANDA, EŞLƏP SЬQIARЬV PLANЬ UL—MILJUNDARSA KEŞELƏRĐEN JƏNLE HƏM PRAKTIK EŞTƏRE BEĐĐEN EŞLƏP SЬQIARЬV PLANЬBЬĐĐЬN YTƏLERLEK BULЬVЬ, UL—JANЬ TORMOŞ TƏĐƏJ TORQIAN MILJUNDARSA XEĐMƏT EJƏLƏRE. BEĐĐEN EŞLƏP SЬQIARЬV PLANЬBЬĐĐЬN YTƏLERLEK BULЬVЬ UL—JƏNLE KEŞELƏR. HEĐĐEN MENƏN BERGƏ BEĐ, BEĐĐEN XEĐMƏTKƏ BULQIAN IREGEBEĐ, BEĐĐEN JANЬSA EŞLƏRGƏ XƏĐER TOROVЬBЬĐ, BEĐĐEN PLANDЬ YTƏRGƏ BATЬRLЬQ MENƏN BARЬVЬBЬĐ" (Stalin).

Kapiratiflaştьrьlqan kustarđarđьŋ darttaren planđь ytarga mabilizavajt itergə, satsejalizem jarьşь ham udarsьlьq ajlanaheна ularđьn fekerđaren tuplarqa. Вьna sьl—pramfinplan esen keraşta seđđen ytək Iuzьŋьbьđ [illegible].

MARKSIZEM-LININIZEM TƏRBEJƏHE

HUQЬŞSAN ƏĐERLEKTEŊ NIGEĐE.

PARTEJƏ UQЬVЬNA ЬLЬQTЬRЬLMAQIAN, BER GENƏQЬĐЬLƏRMEJESTƏ HƏM BAŞLЬQ SASTAFTA QALMAHЬN.

BER GENƏ QЬĐЬL ƏRMEJESTƏ, BER GENƏ BAŞLЬQ TA

Partejəuqьvьnan sittə qalmahьn

Bьjьlqь parteja uqьvь dur uhьstar aьtьnda, janь şarttar esenda yta.

Satsejalizem tedeleşenen dur adьmdar menan alqa sarьvь ajnlь doşmanqa ylem kitera. Ьjьnlь doşman SATSEJALIZEM TĐƏLƏŞƏNƏŊ seta tarmaqarьna inep ajaq salьrqa tьrьşa, ьlleştar sigrak ta, appartunizemqa qatь atpur sirmagan sьnьtlь ђderlek jomoşaq sulqan jerđarkyrena.

Sьjnfi doşmandьŋ satsejalizem eđeleşe tarmaqtarьna inep qorotqoslьq eşlap jatьvđarь namaan lla? Sьjnfi doşmandьŋ juten kyra selmav, sьnьfi hiđgerlek sulmav, marksizem-lininizem menan qorallanmavđan kila.

Bьl surьstьr, armeja partija ojoşmalar eđtaren la teşa. Ređđen armeja safьnda ale, marksizem-lininizem menan qorallanmaqan, salşevizem utь menan sьnьqьр jetmagan kyp kena jaş kommunistarьbьđ sar.

Bьl surьstarđь ytav jeđenan, sastarđa parteja uqьvь saşlandь. Maktaptar, tyŋaraktar ojoştorop, parteja Yđak Kamitate plinumь qararđarьn ejranev saşlandь. Maktaptarđa uqьvsьlar menan toplavqa jaqşь aderlek sarđь. Maktaptar nigeđđa jetakselar menan ta'min itelder. Parteja aktifь sim narejalare ojoştoro đo. Maktap jetakselare, maktapte alьp sarьvьь yđđareneŋ sajasi selemdaren kytarevga sajlap alьp sarasaqtar. Ytkən jьldaqь janьlьşlьqtarьь seterep, maktaptar đe jaqşь ojoştororqa, jerevđe 100%qa jetkererga, uqьvsьlarđь kendalek eşka nьqlь ojoştororqa karak.

Parteja ojoşmalarь parteja uqьvь eşen jaqşь jetakselek itergə, jaqşь jetakselek menan ta'min itergə tejeştar.

Maktaptarđa, tyŋaraktarđa uqьvđь satsejalizem jarьşь, udarsьlьq menan alьp sarьrqa karak. Satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtan tьş, ser gena uqьvsь, ser gena la maktap jetaksehe qalmahьn.

Parteja uqьvьn ytkarevđa alqa qujьlqan surьstar nigeđđa şulardan tora.

PARTEJƏ UQЬVЬ ƏĐƏKLƏKHƏĐ BARA

Bələbəj ajьrьm satalejunda parteja uqьvđarь yktaser urtalarьnda uq ojoştoroldo Ajьlьq pragramma xađer sa his s ь edeklekheđ ytkarelep kilə. Batalejenda, barьlьqь 12 grurpa ojoştorol o. Şulardan: lininizem, p lit ikanumeja ne ejraneqa 2, parteja tarixьn ejranevga 2 tynarak, kamsamul —2, parteja maktaбe—2 han saşlьq sastaftьnьŋ ostenđarь esen 2 tynarak teteldə. Parteja uqьvьna satalejundьь parteja ham kamsamultarь 100 pr. la, partejahьđđarь 95 pr. qa sьlqьь sьlь. Xađerle vaqьtta, qьlq n 5 pr. partejahьđđarь la uqьvqa sьlqьь saralarь k rela. Berense ajđьŋ pragrammahь, aqьmdaqь sajasatte, parteja ham xekymatteŋ qararađarьn ejranev menan setle.

Parteja uqьvьna ejranevselar jaqşь iteo aldan aderlanep sьqьvđьrь arqahьnda, uqьvdar ьnle sarala. Parteja uqьь jetakselare ham ulardьn jardamsьla, sarь da 4 saqatlek, part akt f siml narejahь rqьrь ytkareldelar. ƏMINEF.

Parteja uqьvđarьn

KANKRIT SURЬSTARQIA SƏJLƏRQƏ

N-nse ajьrьm Bələbəj satalejunьnda parteja aktiftarьnьn siminarejalarь sulьp ytte. Berense aqattajđa eşta apiratlьq ham kastarđe ьylev mas'əlalare qa alьnь. Siminarejalarga sarьlьq tarmaqlarđa eşlavse parteja ham kamsamul aktiftarь tartьldь. Şul uq saşlanqьь zanjatejala xuzalьq vzvutьndaqь kamselektarga unarь parteja, kamsamul jaçajkalareneŋ jomoşaq eşlavđa en planhьđьq, eş kestaren 3 nse armeja sikritađarь quşqansa joştora selmavđarga tep udar irebde.

Bьl vzvut'a dissiplina nasar: jьdьl armejestar arahьnda eđьşьv, esev, sođoq qatьndar irьnan jerev kevek nasar eştar qasat'lana kilələr. Uzvutta 20 lap ammunis, 15 lap kamsamul sulьqqa qaramastan, jaçajka sikritarь ham palit uktan başqalarь eşlamajđar. Ajьrьm aqzalarqa nagruzkalar sireilgan sul sa, ular unь ytmaj'ar ham tikşerevse la sulmaqan.

Kese kamandirđar gruppahьndaqь parteja jaçajkahe sikritarь iptaş TIRUVSKEJ. Min yđem aktif parteja aqzahьmьn kommunistar APTRAXMANЬF ham LIKUFTARĐЬ szirfta totam" tej. Şul uq vaqьtta, sьl gruppa la xoz zvu tan s k qьlьşm j: Kammunis Qazimef eske tatьpka sujьsьnmaq nь, Qaraf ham Tapejьftar qarav ustьbьn sotqandarь əsən arts ьlaar. Qьsqь uqьvđьŋ nьqsьь ytevena karasulasaq andaj kyreneşt r menan kiskən kəraş alьp sarьrq karak.

„Gigant"

QЬĐЬL ƏRMEJƏ JORTO KABINITTARЬ BUŞ JATALAR

Castarđage parteja uqьvđarьn matirejal menan ta'min itev da, iq rak ta, saşlьq sastafьnьn qьvьn jajep jesarevđa qьđьl armeja jorto tərak ser urьn suьrqa tejeş ine. Lakin, seđđen ə e qьđьl armeja jortonda sьnьŋ kiрhe tejerga sula. Qьđьl armeja jortonoŋ jaqşь itep qoramallanqan ser nisa kabinettarь sar. Bьl kabinittarđa ser vaqьtta la saşlьq sastafь osoratьp ulmaj. Jaqşь qoramallanqan, adabejat menan tulь jьlь, jaqtь kasinittar, har kiste yđđaren suştьqta ytkaralar. Bildale, sьnđaqь suşlьqtьŋ sajesen ser nisiklem saşlьq sastafьnьŋ yđena jeьmathьk tь, unьŋ đurьraqьsьđ l armeja jortonoŋ yđena qa tьp qala. Qьđьl armeja jorto sьt mamkinlektarga eja sulьvqa qaramastan, saşlьq sastafь yđ xeđmate menan urьp alьvьqa jed menan sorolmaqan. Ul yđe massaqa jaqьnlaşьv urьnь na, massanьŋ yđena kileven kota. Əgə da alda la şu'a', sulna, qьđьl armeja jorto seta eştarđan sittə toron qalasaq.

N-nьь [illegible] qadull.

Partejəneŋ təbək kəmitəttərenə

Başlanqьь uqьvđь tikşerev ajьlьqь dur sajesi kampanejə sulqanqa kyra kin jəmajatselek qatnaşьn talap itə. Şuqa kyra massavaj eşte kiŋ kyлəmdə jəjep jesarergə. Başlanqьь uqьv kamitatlarьn hammaqьrif sylekləre sьl eşta praktik jardam kyrhatergə tədim itəm.

Bьl julda seta jəmajat ojoşmalarьn masiizavajt itegeđ. Ajlьq ykərev əsən sul a aqzalarьn sildalegeđ.

Partejaнeŋ Ølkə Kamitate sikritarь: Isencerin.

PARTЬJƏNEŊ YBEVENƏ TOT QARЬLЬQ JAHAV QA JUL QUJMAĐQA.

Kommunistar partejahь sьlь eđlekhed ybə. Şunьŋ menan bergə, qьđьl armejə parteja sastafь la kendan ken nьqьj—kendan—ken ybə sara.

Xađer seta parteja ojoşmalarьnьŋ aldьnda, qьđьl armeja safьna sьjьl kilevsela de parteja safьna janь alьnьvsьlarđь tara jalav, ularqa marksizem—lininizem taraq he sirev, sьь salşeviktarsa ađerlav—sajavaj surьs sulьp tora.

„XƏĐER, URЬNDAQЬ PARTEJƏ OJOŞMALARЬNЬŊ TƏP SURЬSЬ BULЬP, PARTEJƏ SAFЬNЬN KILƏSƏK YBEVЬN JAQŞЬRTЬV, PARTEJƏ SAFЬNA JANЬ ALЬNЬVSЬLARĐЬ TƏRBEJƏLƏV TORA (PRAVDA).

Lakin ale, seđđen jerle castarđa sьl ə kalə dur ьsьna jeteşhedlektar sar. Castarđь, parteja qa jaki kamsamulqa inergə teləp ariza sirgan ip aştar, ajdar sujь yđđarenen alьnьv jaki alьnmavđarьn selm j ajьrap jerejđar. Birelgən arizal r tid qaralmaj. Bьna sьndaj kamselektar, parteja, kamsamul safьnьŋ ybevenə totqarlьq jahajđar. Parteja ojoşmalarьnьn, qьđьl armejestar ham başqa sast farahьnda eşlavđaren tarь la kaajterga karak. Ular menan praktik eş alьp sarьvđa ulardьn sajasi uqьvđarьn nьq ks lek itevđə parteja ojoşmalarь seta kestaren qujьrqa tejeştar.

ØFØ QATЬN QЬĐĐAR DRUZINAHЬ

Eşsan qatьn qьđđar jorto rak jaçajkahe ergahenda 1929—jьldan aprel 8 ta qьr tan rak ojoştorol p unda başqort qatьn qьđđarьnan 300 keşe serense ardam eşena ejratep sьqarьla. Tyŋarakte seterevselarđen kypselege, vaterge kendə, safxuz kalxuzdarđaqь ruk la ajkalareneŋ eştaren jetakselek itələr. ØFØ qalah nan il qurqavsь lьsьnьŋ sanitar ja aderlegen alьp sarь qa, druzina ojoştoroldo.

Druzina, lagir, manivr, paxut ham başqalarđa praktik raveşta qatnaşьp, sanitareja qurqavsьlьqьn nьqьta, druzina aqzalarь ser yk vaq ita yđđarenen aderlektaren artьralar.

Başqortostan davmalenda el-gə sulьrlьq eşe esen, druzina seta sajuz slytena je ara.

Druzina sьnda la yđeneŋ jaqşь ađelekle ikanen kyrhatep, seta sajuz davmalenda dyrtense syəkte ala. Bьlakь nev druzina aqzalarьnьŋ darten taqь la nьqьraq kytərə.

Druzina yđ esendəge eştan tьş, şifja alьnqan avьlqa sarьp, unda ojoştorolqan jaçajkalareneŋ eşen tikşerə, ularqa kankrit juldar kyrhatep, ular arahьnda sanitareja minimumь ytkarelə.

Ruk dikadahь ytkarelgən vavaqьtta, seta druzina aqzalarь qьđьl armejalar arahьnda eşlajđar. Sanitareja minimumь ytkarelə. Kazarmalar tadartьla, ruk jaçajkahenen eşe tikşerelə. Qьđьl armejestar arahьnda ısьl tьv eştare alьp sarьla ham başqalar. Har ser aqza ham jetakse druzinanьŋ eşena yđen sik jьllьq ađaqana tiklem serkete.

1-nse dikəberđən başlanqьs uqьvđь tikşerev şturьm ajlьqь başlana

KAMSAMUL, PRAFSAJUZ, XUŻALЬQ OJOŞMALARЬN, EŞSE, KALXUZSЬ HƏM BƏTƏ SƏVIT JƏMƏQƏTSELEGEN ŞTURЬM AJЬ TIRƏHENƏ TUPLAV MENƏN BAŞLANQЬS HƏM 7—JЬLLЬQ UQЬV INDEREVDƏ JENEP SЬQЬVDЬ TƏ'MIN ITERGƏ.

DƏJƏM BAŞLANQЬS UQЬVDЬ TIKŞEREV AJLЬQЬ

KƏTƏLGƏN BƏTƏ HƏDƏMTƏLƏRDE BIRERGƏ TEJEŞ

[illegible]

BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARĐARЬ SƏVITE ERGƏHENDƏGE DƏJƏM BAŞLANQЬS MƏZBYRI UQЬV ƏLKƏ KƏMITƏTE QARARЬ

17 NYJƏBER, 31—JЬL.

[illegible]

MƏKTƏP BINAHЬN DA, UTЬN ЬЬD DA QALDЬ

[illegible]

MAQAR KALXUZ JƏŞTƏRE MƏKTƏBEN BЬL BATQAQLЬQTAN SЬQARЬRQA

[illegible]

ESTƏRLE SƏVIT-PARTEJƏ MƏKTƏBENDƏGE XUŻAHЬDЬLQQA SIK QUJЬRQA

[illegible]

KILEJƏF Ş. QƏJFYLLINX.

KULTURA ESTƏRE JOMOŞAQ

[illegible]

BULQJAN MƏM KINLEKTE FAJĐALANMAJ DAR

[illegible]

V. SILSKEJ

BER QENƏ KALXUZ, SAFXUZ, MTS

HƏM QALA PRIDPEREJƏTEJƏLƏRENDƏGE STINƏ HƏM KYP TIRAŻLЬ QƏZITTƏR KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV-XUŻALЬQ JAQЬN NЬQЬTЬV KUNKЬRЬSЬNA QATNAŞMAJ QALMAHЬN

TYBƏNGE MATBUQJATTЬŊ KUNKЬRЬSQA QATNAŞLЬQ EŞENDƏ BOROLOŞ JAHARQA

Kalxuzdarь xuzalьq həm ojoştorov jaqьnan nьqьtьv—kalxuz xarəkəte eşendə ydək nurьstarđьŋ berehe bulьp tora. Partejənьŋ bьl turala bulqan hunqь qararđarь partejənьŋ bətə ojoşmalarьnьn diqqəten

[illegible]

tunistarsa quraş barьqьn da kyrhətələr.

Tənək gəzittəre neŋ bajtaqь əle kalxuzdarđь xuzalьq həm ojoştorov eşenə balşeviktarsa tolonmaqandar. Kyp urьndarđa xəbərselər, stinə gəzitte-

[illegible]

sulaj uq prafsajuz aqzalarь arahьnda şiflьq jəmqejəttəre eştəren də ber genə urьnda la kalxuzdarqa ojьrьm brigadalar jeeştev turahьnda kyrelgən saralar juq.

Вьlа вьl juqarьla hanalьp

[illegible]

ejjylda sьqqan xəbərđə kyrhətelgən xatalarđь la tөзətmәgən. Ridkəllegejənen xisap daklattarьn tьnlamaj. Stinə gəzite ridaktьrь „bef ilicuikьnь taşlajьbъd inde, begendən başlap kyp tiraźlь gazit sьqarьrqa ujlajьbьđ „xejalianavьđ" tej. Begən betə sajuz dəvmələndə stinə, kyp tiraźlь gəzittər kalxuzdarđь ojoştorov, xuzalьq jaqьnan nьqьtьv

[illegible]

qan kuspramsajuz partejə ojoşmahьna undaqь tyвənge matbuqat eşenə bojorakratьarsa qarap xaq qajmavьlarqa qьrqa sara kyrelevđe talap itəbeđ. Tybənge matbuqatqa həm bьl turalaqь partejə diriktivalarьn təkerəp qaravđarqa sik qujьlьrqa vaqьt.

M.ZAQ

TYBƏNGE MATBUQJATQA TƏKƏRƏP QARAVĐARQA SIK QUJЬLQA BELARĐƏN JAVAPQA TARTЬLЬVĐARЬN TALAP ITƏBED

[illegible]

„Rabfaks" qojoroq ta həjrələ

[illegible]

BAŞQORTOSTAN JAVAP BIRƏ

[illegible]

IDARA.

Ridaktьr urьn ваđarь: Z. KAJЬPKUL.

BELDEREV

30—nsь nyjəвer, kiske saqət 6 la, Başnarkumprusta jəmhyrejət kyləmendə saqьrьlasaq Ariagrafejə Kanfirinsejəhenə matirejaldar əđerləv kəmisejəhe aqzalarьnьŋ kəŋəşmahe saqьrьla.

Kəŋəşmələ qaralasaq məs'ələ kəmiseja aqzalarьna qilmi daklattarđь əđerləgəndə nindəj jul totov turьnda Infarmatseujn daklat tьŋlana.

Oşo kəŋəşməgə tyвəndəge iptəştər saqьrьlalar: Bajьmьf M. Işəmqolof B. Nasiri I. Jamalьjьf S.

Qəjnyllin S. Dəvltəşin Q. Xəbiref Q. Səqdi Q. Josopof Q. Tahirьf B. Kalmitef. (c-xoз вoə), Biktaşьf, Bajazitef, Mexəmətdejarьf, Qualtef X. Qəzizef, Maqazьf R

OJOŞTOROV KƏMISEJƏHE

DƏVLƏT KRIDITENƏ HƏM HAQLЬQ KASSALARЬ

Eşenə jarđam kəmisejələrenə.

30 nyjəвerđə kis altь saqəttə 1 nse səvit məktəвe вinahьnda (Puşkin uramь, №108) вetə yrtlədineja həm pridprejatijələrđəge trejyguIniktar, şulaj uq dəvlət kriditenə həm haqlьq kassalarь eşenə jarđam kəmisejələreneŋ kəŋəşmahe saqьrьla.

KƏN TƏRTIBE:

1. Jəmhyrejəttə zajьm taratьv eşeneŋ barьşь turahьnda daklat—daklatsь əlkə jarđam kəmisejəhe.
2. Qala haqlьq kassahьnьŋ eşe turahьnda—daklatsь ip. Janqalic.
3. Haqlьq kassalarьnьŋ eşen nigeđđən yk jaqьnan qorov təŋgəlle RSFSR Savnarkumьnьŋ 31 jьl, 8 IX qararьn ytkərev turahьnda—daklatsь ip. Soltanьf.
4. Jarđam kəmisejələreneŋ eşe həm finistaiitqa qatьşьvđarь turahьnda urьndarđan rapьrttar: 1) paravezđar tөzətev zavьtь, 2) Gurzilsajuz, 3) SRK, 4) 8nse mart" fabrigь, 5) Kustpramsajuz, 6) ROKK, 7) Avtadur.

Kəŋəşmənən huŋ xudozstьva вylege, arkistьr, вufit.

Garkamsud.

Duxi, Adikalun, Kasmitika ŞIŞA HƏM HAVЬTTARЬ

Qala həm təвəktərđə Baş. aptik idarahь, Başgurt, Başsajuz, Raj TPU magazindarь həm Əfə lə Jəgyr Sazunьf uramь, №45 jortta (qura esendə) Ytilkamьnat tarafьnan ber danahьna 30 tindən 1 humqa tiklem tyləp hatьp alьnalar.

3—3 VSIZIRPRUM.

ƏFƏ GEOLOGO—RAZVITKA TIXNIKUMЬNЬŊ I—KURЬSЬNA UQЬVSЬLAR ALЬNA BAŞLANЬ

Uqьrqa teləvselər: 1) satsejal sьqьşь həm xəle, 2) jəşe, 3) havlьqь, 4) белем kimale (7 jьllьq məktəptən tyвən tygəl) turahьndaqь dykamintlarđe həm ьraђlanqan ankit quşьp, qariza вirergə tejeştər. Əđris: Əfə, Yktəвer Rivəlytsejəhe uramь, №10, Başgeoltristeŋ kadьrđar siktьrь.

Qarizalar 25/XII tiklem alьnalar. Uqьvđar 1932-jьl, 1—qinьvarđa başlana. Uqьvsьlar stipindejə həm dəjəm torlaq menən tə'min itelələr. Qariza вirevselərđeŋ tixnikum yđe saqьrmajьnsa kilməvđəre hərələ.

BRGRT NЬN KADЬRĐAR SIKTЬRЬ.

MƏDƏNEJƏT HARAJЬ

30 NSЬ NYJƏBER

BAŞQORTOSTAN XALQ JЬRSЬHЬ Q. ƏLMƏXƏMMƏTEF

BAŞQORT KƏJĐƏRE JЬRSЬHЬ Z. ILBAJЬVA

UPIRA ARTISKAHЬ Qirş həm ulardan tьş 38 keşe qatnaşь menən M. Palanski qaramaqьnda 1 nse simfaniçski kənsirt вula. Təfsьle af şalarda

Ujьn saqət 8 đə başlana, вilittər hatьla.

2—3

KINA D. K. A.

Хризантема.

URAL KINAHЬNDA rimunt barьv səвəple JABЬQ

KINA

GURЬN

Праздник св. ИОРГЕНА

Səjanstar saqət 6 la başlana

„Yktəвer natiskə" hə məttəqah. Başglavlit vəkile № 176.

ӨKHƏMӨKKPLINUMЬNA IGEN ƏÐERLƏVÐƏN JEŅEV RAPRTЬ

BӨTƏ DONJA PROLITARЬ BERLƏŞEGƏ!

30 NYJƏBER 1931 JЬL № 259 (560)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KӨNDƏLEK GƏZIT

V.K.P.(B) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KOMITETE, B.Y.B.K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬНЬ

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

25 NSE NYJƏBERGƏ SVUDKA

ERE MAL ƏÐERLƏVÐE BAŞQA TӨR MALDAR ƏÐERLƏV TIMPЬNA KYTƏRERGƏ!

(„Sajuz mjasa" məqlymate бujьnsa % menən mal əðerləv planь ytəleşe)

ERE MAL	BЬDAV	HARЬQ	SUSQA	AJLЬQ PLAN	IV KVARTAL PLANЬ
68,3	247,8	110,6	148,0	84,2	83,4

TӨP IQTIBARÐЬ JAŅQЬÐAQTAR TARMAQЬNA

KULAKTЬŅ QATЬ ZADANEJƏHE HƏM KANTRAKTATSEJƏ DUQЬVЬRDARЬ TULTЬRЬLHЬN

SAFXUZ, KALXUZDARÐЬŅ ӨLGƏSEVÐƏRENƏ MAVЬQЬRQA JARAMAJ, ULAR TIMPTЬ TAQЬ LA KӨSƏJTERGƏ, JAŅQЬÐAQTЬ BYKSIRGƏ ALЬRQA TEJEŞTƏR

JAQЬNDAQЬ 5 KӨNLӨKTƏ IGEN ƏÐERLƏV PLANЬN TULTЬRЬRQA

(Başqortostan Komisar Ip. SIPNƏTƏF məqaləhe)

25 nse nyjəbergə Başqortostan igen əðerləv planь 67,4 pr. qa ytəlde. [illegible]

MEJƏKƏ KALXZDARЬ IGEN FRUNTЬNDA JENDELƏR

JAŅQЬÐAQTAR, KALXUZSЬLARQA TIŅLƏŞHEN. BЬNA KALXUZDAR ŞUNЬ BULDЬRЬNDAR, BYKSIRQA ALЬNDAR

QЬRQЬÐ—MEJƏKƏ. (Yð xəbərseneððən). Təəək 20 nse nyjəbergə igen əðerləv planьn [illegible]

ӨS BIŞ KӨNLӨK 3,8 PR. BIRÐE

BЬL „TIMP" TӨBƏKTƏRÐE ӨLKƏ KƏMITƏTE ALDЬNDA AQLAJ ALMAJ.

[illegible]

TӨBƏK KƏMITƏT VƏKILE KULAKTARÐЬ JAQLAJ

MƏSETLE təəəge [illegible]

Ə. Z.

D-MƏSETLE XƏBƏRSELƏRENEŅ EŞEN BӨTƏ BAŞQORTOSTANQA JƏJERGƏ

ULAR: „XƏÐER XƏBƏRSE, UL—KALXUZDARÐЬ OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV FRUNTЬNDA ALÐЬNQЬ KӨRƏŞSE" LUZЬNQЬNЬN UTЭV JARЬŞЬ SЬQTЬLAR.

INSTRUKTЬRÐAR KƏNƏŞMƏNENDƏ

UNЬŞLЬ TƏÐRIBƏLƏRÐE BӨTƏ KALXUZDARQA KYSERERGƏ

[illegible]

XEÐMƏTTE DƏRƏB OJOŞTOROV MENƏN JENEVGƏ

SƏQITEF (Starle) [illegible]

QORALDARQA JAVAPLЬLЬQ BULDЬRЬRQA

SƏJƏQJƏFƏREF (Argajaş) [illegible]

EŞTEN HANЬN HƏM SЬFATЬN KARTKA MENƏN IƏPKƏ ALABЬÐ

KAKSARƏF (Aşqan) [illegible]

TӨÐƏV EŞTƏRENƏ EŞ NURMAHЬ BIRELHEN

PŞANICNIKƏF (Davan) [illegible]

Brigadalar prajzvudstva prinsependa tədəlhen

AKIRƏF (Başkalxuzsajuz) [illegible]

„PABIDA" XEÐMƏT KӨNDƏREN ƏRƏM ITƏ

[illegible]

N. AZAMAT

SƏJFYLLIN, JƏXEJALAR — IGEN ƏÐERLƏV DE BЬVA

ZEJANSURA təəəge [illegible]

Q. FƏJEZƏF

AЬL SƏVITE KULAKTЬ JƏŞERƏ

BAJMAG təəəge [illegible]

„QARA NAЬTЬ"

Plan 54 pr. qa ytəlde

[illegible]

S. DAVIDƏF

Kalxuzdarða xeðmətte dərəь ojoştororqa

(Başь 258 nse handa)

[illegible]

VKP(B)YDƏK KƏMITƏTENEŊ YKTƏBER PLINUMЬ QAQTARЬ HƏM VKP (B) NЬŊ BAŞQORTOSTAN OJOŞMAHЬNЬŊ JAQЬNDAQЬ BURЬSTARЬ.

(VKP(B) NЬŊ ӨLKƏ KƏMITƏTE JAVAPLЬ SIKRITARЬ IP. BЬJKINDЬN „KAMVUZ“ PARTEJƏ AKTIFTARЬ JЬJЬLЬŞЬNDA HӨJLƏGƏN DAKLATЬ)

BEDDEŊ ILEBEDDƏ SATSEJALIZEM TOBOLOŞONON UNЬŞTARЬ

[illegible]

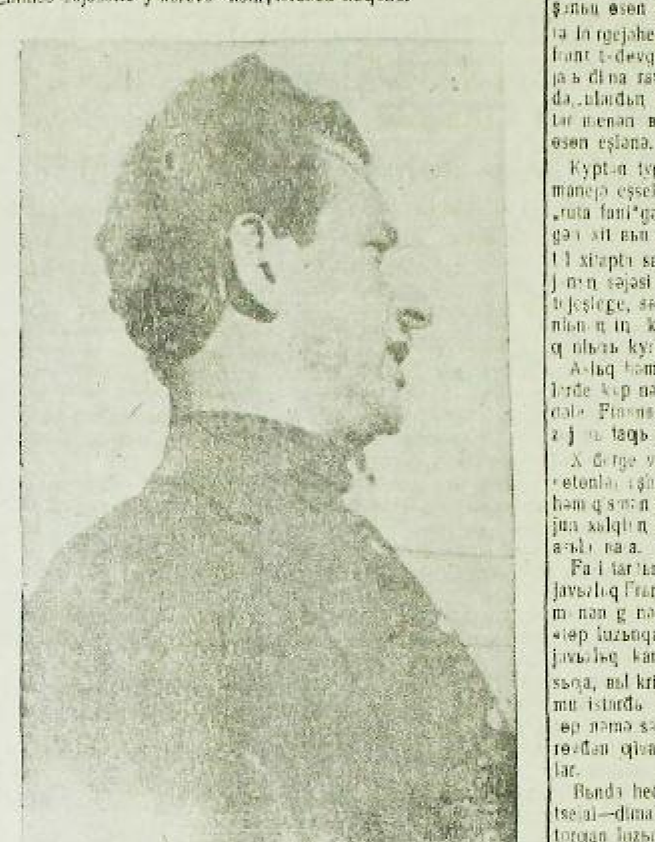

IQTISADI KRIZIS KƏPITALIZEM NIGEDDƏ REN QAQŞATA

[illegible]

... Bed şsa miljundarşa eşse həm kalxuzsЬlar jalpЬsЬn yddə satsejalizem esen keraş ...

[illegible]

PARAVЬZ-RIMUNT, 1-DӘVLӘT ZAVЬTЬ, TIPAGRAFEJӘ, „8-MART" TEGЕV FABRIGЬNӘN

PRAMFIN PLANDARЬN YTӘVDӘKI ҺӘKEN BOROLOŞ JAHAVDARЬN TALAP ITӘBED

PRAMFIN PLANDЬ UŊЬŞLЬ YTӘV ӨSӨN IP. STALINDЬŊ 6 KYRHӘTMӘHENEŊ BOJOMOQA ATQA RЬLЬVЬ KӘRӘK

JAŊЬ JЬLDЬDUR ӘDERLEK MENӘN QARЬŞЬ ALЬRQA

8—MART TEGЕV F-B-IQP.

10 AJ ESӘNDӘ JЬLLЬQ PLAN 66 PR. QA QЬNA YTӘLGӘN.

DIKӘBER AJЬNDA ӨDӨKLӨK QAPLANЬRQA TEJEŞ.

„8 nse mart" tegеv fabrigьndә 3 nse kvartal planьn [illegible] ytәvdә dur әdәklәk bar. [illegible] Be ferse kvartalda jьllьq plan 10 pr. 2 nse kvartalda 10 pr. qa ytalhә 3 nse kvartalda [illegible] pr. qьna ytәlә. 10 ajlьq planь ytalәgәn [illegible] jьllьq plan 66 pr. qa qьna ytәlqәn. [illegible]

Bьnьŋ sәbәbe nәmәlә hun?

Fabrik [illegible] әdәklәktәŋ tәp sәbәbe [illegible] kvartal [illegible] fabrikdaqь eşselәr [illegible] 10 aj esendә (14 pr. әdәklәk) [illegible] 47 [illegible] pragul [illegible] 2300 essenen 39 pr. [illegible] Sa sejalizem [illegible] Eşselәr arahьnda eşkә [illegible] Eş vaqьtь jetkәs stanuk.

[illegible] Ip. Stalindьŋ altь kyrhәtmә[illegible] [illegible] „8 nse mart" [illegible] 3 nse kvartalda [illegible] 4 nse kvartalda [illegible] eşkә [illegible]

M. ZAQ.

PARAVЬZ—RIMUNT ZAVЬTЬ

PRAMFIN PLAN YTӘLIŞE JOMOŞAQ

Өlә paravьz—rimunt zavьtьnda nyjәber ajь pragrammahь 20—nse nyjәbergә tiklem [illegible] 51,2 pr. qa qьna ytalde. Ajьrьm sixtarqa kilgәndә plan ytәleşe bьlaj:

[illegible] sixь	53,2 pratsin
[illegible] sixь	44,3 pr.
Tәndәәr sixь	64,8 pr.
Vagun, pasazir sixь	54,2 pr.
Vagun—tavar sixь	47,6 pr.
Tәgәmәs sixь	45, pr.
Lintinej sixь	64,6 pr.

Timerselek sixь 56 pr. qa ytәlә. [illegible] sixtar [illegible] xeṫmәt distiplinәhe aqhaj, massavaj eşta jomoşaq. Praguldar әlә kenga tiklem betәp jetkәne juq. Mәsәlәn: litinej sixta nyjәber ajьnьŋ berense kenenәn 26 hьna tiklem 42 keşe pragul jahaqan. Hәr pragulşikta dan 7 keşe eştәn qьvьlqan. Hunqь kendәrdә pragul jahavsьlarqa qarьşь saralar kyrelә. Şul uq sixta yktәber ajьnda la 61 keşe pragul [illegible] bьqan. Nyjәber ajьndaşul 42 keşe [illegible] 5 pr. [illegible] Өsөndәj sәbәptәr [illegible] Anderejef [illegible] Ip. Anderejef prikazьnan [illegible] eşselәrdә ajьrьm stanukta [illegible] Qьlьqьn kendәrdә plandь ytav өsөn eşkә udar timp birergә kәrәk.

X. JӘXIN

Tipagrafejә

JЬJЬV SIXЬ BAŞQALAR MENӘN TIŊLӘ ŞERGӘ TEJEŞ

„Yktәber Naniskahь" Tipagrafejahьnda 3—nse bişkenlek planь betәhe 92,05 pr. qa qьna ytalde.

Betә sixtarđanda misat sixь alda bara. Ul 3—nse bişkenlek planьn artьrьp tultьrdь.

Plandь tulь raveştә ytәleve bьl sixta eşten jaŋьnan qoroflьvь ham eşta tәrtip nьq alьp barьv arqahьnda qьna buldь.

Hunqь kendәrdә eşselәrđe stanukqa berketev eşe bьrda qьđьv timp aldь ham әlә arqala xuzahьlьqqa qarьşь kәrәş tulqьndarь kesәjđe.

Bьndaqь uqьvsьlarqa ajьrьm jetәkse bildәlәnde. Әlә qamalь eş kyrьvdar misat sixьnьŋ planьn 109,10 pr. qa tultьrьvqa nьq jardam itte. Şulaj uq Linagrafeja sixь 102,30 pr., Raatsej sixь 86,42 pr., Linstip sixь planьn 101,48 pr. qa ytәne.

Hunqь vaqьtta jьjьv sixьnda әdәklәktәr tьvđь ham şul arqalь planьn ytaj almaj. Ulardьqь tәp sәbәp [illegible] tәrtiphed bulьvьn ham eşselәrđen berketelmәven alalar. Şunьŋ arqahьnda jьjьv sixь 3 nse 5 kenlek planьn tik 72,30 pr. qa qьna ytane.

Jьjьv sixь tulьhь menәn misat sixьn tә'min itә almaj.

KALABANЬF.

KYN ZAVЬTЬ

Tә'minәt eşenen nasar qujьlьvь

Plandь ytәv eşenә kәmselek kilterә.

Өlә kyn zavьttarьnьn kyn eşlәp sьqarьv zavьtь 20 nse nyjәbergә plandь 67,1 pr. ytane. Nyjәberdә bьl zavьt 5000 dana kyn eşlәrgә tejeş bulha la, ul [illegible] 2 aj bujьnda, it, maj kevek adьqtar alqandarь juq.

Prajьzvodstva kanašmәhendә zavьt diriktorь ip. Urazbaxtin: „50 [illegible] [illegible]

X. VӘLID

SIK QUJЬLHЬN.

[illegible]

BJULLITIN HAN—3

MATUR, KATLA-TURBIN ZAVЬTTARЬ TӨDӨV EŞE YD VAQЬTЬNA YTӘLERGӘ TEJEŞ.

ӨLKӘ GӘZITTӘR KYSMӘ RIDAKSEJӘHЬ INSEJATIVAHЬ MENӘN OJOŞTOROLQAN

ABKURDAR ROJDENEN BERENSE EŞ HӨDӨMTӘLӘRE KYRENDE.

B[illegible] [illegible] Gazitaneŋ [illegible] Rapurtlar brigad [illegible]

Traktur ham atlь parkь [illegible]

ӨLKӘ GӘZITTӘR KYSMӘ RIDAKSEJӘHE:

TAZETDINЬF („BAŞQORTOSTAN") LIVIN („KЬBAŞ RIJӘ"), BUSЫNЬF („LININSE") ILBAJ „MATUR HӘM TURBIN ӨSӨN"

1-DӘVLӘT ZAVЬTЬNDA KALDUGЬVЬRĐЬŊ YTӘLEVEN TIKŞ REV HӨDӨMTӘHE

Kyptәn tygel a rense davlәt zavьtь da kaldug vьrđ ytalөven tikşerev [illegible] kaldugьvьr eşenen [illegible]

M[illegible] pramfin plandь tultьrьv, eşselәrđәŋ eş şarttarьn [illegible] plandь [illegible] jomoşaq qujьlqan hәm nasalar.

Eşe kesәn [illegible] sәnaqat eşen[illegible]

Şul arqala [illegible] 7 [illegible]

[illegible] tarьn jaqşьrtьv eşәlә ytalmaj.

Xәđerge vaqьtta zavьtta [illegible] dur sәbәbe eşselәrđә kitәr ham baştalar menәn ta'min itmәvđen kilә.

Eşselәrđen dejәm iş'elәştәrь [illegible] dugьvьrđьŋ ber [illegible] kaldugьvьr [illegible]

Q. T.

KӨSLӨ MAGANIZIT JATЬMЬ TABЬLDЬ

Başqortostan rejaluge a trisenen [illegible] 1931 nse jald[illegible] Bi[illegible] magnit [illegible] Razvitka [illegible] „Qьđьl taş" [illegible] magnizit jatьmьn [illegible] zapasь (ATETC katigarejahe [illegible]) 3100000 tunna [illegible] planь. Bьl [illegible]

Qьđьl taş" magnizitь [illegible] kristallь, [illegible] 48 pratsint [illegible] Bьl zap[illegible] Magnitogor [illegible] zavьtьnda la faidalanьlьrqa mөmkin.

Tinq tarul.

20 NYJӘBERGӘ HAL AQЬĐЬV PLANЬNЬŊ YTӘLEŞ TURAHЬNDA JOMQAQ

Betә başqortostan davmыen dә 20—nse nyjәbergә [illegible] kiltereлgәn aqastardь sьqarьv planь 95 pr. qa, aqastardь [illegible] planь 69,9 pr. qa, [illegible] planь 98 pr. qa ytalqan.

Ajьrьm [illegible] kilgәndә bьlaj: Krasna—[illegible] [illegible] 99,5 pr. qa [illegible] 100 pr. qa [illegible] planьn 98 pr. qa ytalqan.

Lama—jar bujьna kiltere[illegible] planьn 99 pr. qa [illegible] 100 pr. qa [illegible] 101 pr. qa [illegible] planьn 76 pr. qa ytane.

Qara—idel—jar bujьna kilterelgәn aqastardь aqьđьv planьn 100 pr. qa, [illegible] planьn 97 pr. qa, [illegible] planьn 100 pr. qa.

Jьlajar—jar bujьna kilterelgәn aqastardь aqьđьv planь 84 pr. qa, [illegible] 100 pr. qa.

Axlidin—jar bujьna kilterelgәn aqastardь aqьđьv planьn 61 pr. qa, aqastardь [illegible] planьn 100 pr. qa.

Uran—jar bujьna kilterelgәn aqastardь aqьđьv planьn 81 pr. qa, [illegible] planьn 100 pr. qa, [illegible] planьn 100 pr. qa.

Өlә—jar bujьna kilterelgәn aqastarь aqьđьv planьn 82 pr. qa, aqastardь urьnьna jetkerev planьn 100 pr. qa, aqьđьlьp kiltelgәn aqastardь odatьv planьn 101 pr. qa.

Evarle—jar bujьna kilterelgәn aqastardь aqьđьv planьn 100 pr. qa, aqastardь tejeşle urьnьna jetkerev planьn 101 pr. qa, aqьđьlьp kilgәn aqastardь odatьv planьn 100 pr. qa.

Bilirat jar bujьna kilgәn aqastardь aqьđьv planьn 100 pr. qa, aqastardь aqьđьp jetkerev planьn 100 pr. qa, aqьđьp kilgәn aqastardь odatьv planьn 100 pr. qa ytane.

H. Q.

Bьl zavьt qojoroq ta barьvsьlьqtan sьqarqa tejeş

Өlә 1—nse davlat zavьtьnda plan bujьnsa sujьn әđerlәv zadanahь 815 tunna bulьp, ular unьnsь—nse nyjәbergә 725 tunnahьn ytanelәr.

Xәđergә kendә ular nyjәber dikaberđarьnda 160 tunna suma hьsujьn eretev өsөnnөq әđerlek alьp baralar. Eşta satsijalizm jarьşь kesәjә barь. Şunьŋ menәn bergә 5 jьllьq adaqьba [illegible] eşselәrđe zavьtqa berketev eşendә la hьnьlьş bar.

Zavьtta betәhe 284 eşse bulьp, [illegible] 136 eşse sәnaqatqa berketelgәn. Lәkin ip. Stalindьn 6—kyrhәtmәhen bojomqa atqa bьv eşe qәnәqәtlәnerlek tygel. [illegible] xuzalьq ihьbe [illegible]

Brigada: K. S X. S

JAPUNDAR JAŊЬ QALALARĐЬ ALDЬLAR

MANZUREJӘLӘ XӘLDӘR QЬRQЬVLAŞA

Manzurejala, Japuneja Impirejalistarenen jьrtqьs plandarь [illegible] Ular Qtajqa qarьşь huqьş başlanqandan birle Manzurejala jaŋьnan—jaŋь qalalardь qulqa aldьlar. Manzurejala hamanda Japuneja [illegible] jaŋь huqьş qoraldarь [illegible] Japuneja qaskardare tenja Manzurejaga hezym itep, Sisikar qalahьn qulqa aldьlar. Beqenge [illegible] Japuneja qaskardәrenen Sisikar qalahьnda eşlәgәn jьrtqьslьqtarь turahьnda jaŋь xәbәrtәr kilterәlәr. Ular Sisikar qalahьn alqas ta, әsir [illegible] Qtaj haldattarьn [illegible] Japuneja qaskardare xatta [illegible] Qtaj xalqьn jazalavđan [illegible] Sisikarđaqь [illegible] xekymәt jortta[illegible] Japuneja qaskardare qulьnda.

Әlә [illegible] Japuneja impirejalistare Manzurejanь baььp alьv [illegible] Parizqa jьjьlqan millattar lіgahь—savitenen jәrerenen ultьrьşьnda namәlәr ikşerelә hun? Parizqa jьjьlqan jьrtqьs impirejalis vakildare Qtajđь impirejalistar arahьnda byleşev planьn tөđejdar.

Ular Qtaj kevek artta qalqan, nadan ilde Japuneja tarafьnan baььp alьvqa sәbәptәr, hьltavdar eđlәjđәr. Millattar ligahь—Qtajđь kөslәk menәn baььp alьvda Japunejaqa dur jardam kyrhәtte. Ul xәđerge vaqьtta la, Japunejaga Manzurejanь Qtajdan betenlaj ajьrьp alьvda qulьnan kilgәn betә jardamьn kyrhәta. Әnә şul millattar ligahьnьn qararь bujьnsa, Qtaj ebtenәn impirejalistarđen kantrule qujьldь. Qtajđьŋ әllә qasanan birle horavьna qaramaьtan, millattar ligahь Japunejanen Manzurejalaqь qәskarđәren aldьra almanь. Kiresensa millattar ligahь savite Japunejanen jьrtqьs hezymdarena yđe fatixa birep kilde. Millattar ligahь Japuneja impirejalistarьna Sisikar qalahьn alьvda la dur jardam itte.

Alьь kөnsөqьşta betә donjaqa xәlә kitkan hajьn qьrqьvlaşa. Impirejalistarđeŋ qara kөştare SSSR menәn Japuneja arahьnda huqьş toronon tertalar. Әle hamanda Manzurejala SSSR qa qarьşь ja'qan pravakatsejalar tora ьv tuqьralmanь juq. Qasaq aq gvardis atrattare SSSR menәn Qtaj arahьndaqь urtaq timer juldь baььp alьv planьn da tөđenәlәr. Impirejalistarđeŋ bьl әđәm talaqьs plandarьnda Japuneja huqьş vlastarьnьŋ da qatnaşь bar.

Savittar sajuzь Impirejalistarđeŋ jьrtqьs plandarьn bik jaqşь belә. Savittar sajuzь impirejalistarđen pravakatseja sajasәten ytker kyđ menәn kyđәtә. Şul uq vaqьtta beđđeŋ ilđeŋ eşsandare la Impirejalistarđeŋ har—ber ađьmьn nьq kyđәtergә tejeşlar.

SSSR đaŋ betә eşsandәre xәđerge vaqьtta bik ujav bulьrqa tejeşlar. Senki bьna naq xәđerge vaqьtta, impirejalistar juq qьna ber hьltav menәn SSSR qa qarьşь huqьş asьrqa mөmkin.

—SSSR har vaqьtta betә donja xәlendә tьnьslьq sajasәten haqlap kilde. Lәkin SSSR yđenen tьnьslьq sajasәte menәn satsejalizem tөđeleşen әđәrgә ixtijar itmәь. SSSR đa satsejalizem tөđeleşen әđәrgә bьlьvьvsь impirjalistarga qьrqa udarireler. Bьnь jьrtqьs impirjalistar onotmahьndar.

Q. ӘLIBAJ.

AQ GVARDISTӘR SSSR QA QARЬŞЬ JAŊЬ PRAVAKATSEJӘLARЬ

BӘJPIN, 28. Xarbinda sьqa torqan „XARBINSKAJA VRIMA" isemle aq gvardistar gazitasь SSSR qa qarьşь ber maqala baььp sьqardь. Bьl maqalada [illegible] Xarbinda „savit G.P.U." [illegible] qatnaşь menәn tirurlьq zagьvьrь asьldь tejelә.

Qtajđьŋ sajasi terkemdare „[illegible] vrima" gazitenьŋ uqalьbьna Manzurejalage Japuneja qaskardarenen jaŋь qa[illegible]lalarqa hezym javaьđarь esen hьltav eđlәv tip naььq birelә. Bьndaj hьltavđьŋ Sisikar qalahьn alqan vaqьtta la qullanьlqan jađalar. Hunqь ađnalarđa Japuneja gazitare S.S.S.R. đan giniral MA nь qoraldar menәn ta'min itep torov turahьnda jalqan infarmatsejalar tarattьlar. Xәđer ulardьŋ bьl pardalare asьldь, giniral MA nь S.S.S.R. tygel, ba kem şul uq Japuneja impirejalistarь yđđәre ta'min itep torqandar.

Savittargә qarьşь jaŋь pravakatsejanьŋ arganizatsьь bulьp Xarbindage Japuneja impirejalistarьnьŋ agin ь aq gvardis MARTЬJNЬF hanala. Bьl hunqь vaqьttarđa Japuneja huqьş vakiլәte kvartirьna ham Japuneja gazite ridaktьrьna taşlar esen ike aq gvardistь bumbalar menәn ta'min itte.

Eşselәr dimanьstьratsejәhen atьv

Cixslavakejәlә asьv tulqьndarьn kytәrđe.

PRAGA, 28. Hunqь mәqlymattar bujьnsa, FRIVADDAVDA (SILSeja) eşse dimanьstьratsejahen atqan vaqьtta 8 eşse ytterelgәn, 13 jaralanqan. Eşselarđe atьv betә ilđә qatь asьv tulqьndarьn kytarđe. FRIVALDA tirәhәge eşselәre atьvđarqa pratis itep, zabastovka iqlan itte. Eşselarđe atьvqa pratis dimanьstьratsejalare Praga, tenjaq BAQIMEJӘ ham MARAVVA atьvdarьnda la buldь. Cixslavakeja parlamintьnda kammunistar menәn satsejal dimakrattar diligattarь arahьnda qatь şavşьvь barleştar sьqtь.

Parlamintagь kammunistar fraksejahe Cixslavakeja Eske Eştәr Ministrь SLAVAIKEJӘNӘN eşselәrđe atьvđьŋ sәbәptaren aŋlatьvьn talap itte. Ministьr kammunistar fraksejahenen horavьna, qađattage zandarьmdar hьmaq, „palittsejalar qoraltь dimanьstratsejaqa ularqa taşlar menәn bergә, qoral menәn hezym itergә" mәzbyr buldьlar tip javap birgan. Ministr, Batsa Әrәsajeneŋ ministьrđarьnan elgә alьp, „tьnьslьq ham tartipte haqlav esen qьrqa saralar kyrelәr" tine.

QЬTAJĐA 10 MENŊ STUDINTTЬŊ DIMANSTRATSEJӘHЬ

ŞANXAJ, 26 Şanxajda Japunejanen jьrtqьstarsa Qtaj qalalarьn alьvdarьna pratis beldәrep, 10 mendan artьq studinttьŋ mitingьhь buldь. Studinttar mitingьnan hun huqьş kejemdaren kejenep, Şanxajđan Nankinqa kitergә tejeşle betә pojьzdarđь aldьlar. Ular Nankinqa barьp xekymәt aldьnda Qtajđьn jalqьz tiniturejalarьn qujtarьp alьv mәs'alahen qujasaq. Ular asьqtan-asьq Japuneja qotortьvь aьtьnda eşlәvse SZAN SӘLӘN gә qatь jaza birevđe horajlar. CZAN SYӘLӘN ydenda kyp kenә huqьş qaskarđәre bulьp torop, Japundarqa qarьşь xarakat itevdә tulь eşmakarbellek kyrhatte. Әle bьl xәl Qtaj studinttarьnьŋ asьvьn kitarđe. Şuqa kyra ular huqьş kejemdarena kejenep, Japundarqa qarьşь xarakat itarga ađьmlәnәlәr.

QTAJ STUDINTTARЬ JAPUNEJӘQA

ŞANXAJ, 28. Nankinqa Qtajđan terle qalalarьnan 12 men studint kilde. Hunqь vaqьtarđa Qtajdaqь Japundarqa qarьşь xarakat tulqьndarь ugerak kesәjđe. Senki Japuneja jьrtqьstarь yđđәreneŋ hezymenan tuqtaqьndarь juq. Ular hamanda Manzurejala jaŋьnan—jaŋь qalalarь, jaŋьnan—jaŋь terәk tarđe qulqa alalar.

MANZUREJӘ LA HUQЬŞ KIŊӘJӘ

ŞANXAJ, 28. Japuneja qaskarđәre Bajpin Mukdin timer julь bujьp SINMIN qalahьn aldьlar. Xәđer qaskarđar asьqьs raveşta SZINCZAV qa hezym italar. BATSIXUM tirәgendә Japuneja qaskarđare ularqa hezym itevse Qtaj Bruntpujьz kire sigenergә mәzbyr ittelar. SZINCZAV tirәgenә Japuneja qarnizundarьnьn Mukdindaqь častare jebareldә.

Aqas zavьttarь nyjәberđeŋ 1-nse

10—KӨNLӨK PLANЬN BARЬ 94 PR. QA QЬNA YTӘNELӘR

Өlә 1—2, 13 aqas zavьttarь nyjәberđeŋ 1—nse 10 kenlek zadanejahь 94,52 pr. qa ytanelar.

Bьl zavьttarđь ajьrьm alqanda plan ytәleşe bьlaj: 1—nse hanlь aqas zavьtь 1—nse 10 kenlek zadanejahьn 125 pr. qa 2—nse hanlь aqas zavьtь 107 pr. qa, 3—nse hanlь aqas zavьtь 91 pr. qa ham 13 nse hanlь aqas zavьtь 74 pr. qa ytanelar. 1—3 aqas zavьttarьn bergә alqanda plandь 100,95 pr. qa, 13,2 aqas zavьttarь 90,98 pr. qa ytanelar.

Aqas zavьttarьndaqь eşselәr arahьnda aqьmsьlьq bik kesle. Bьna şunьŋ arqahьnda plan ytaleşena dur kamselek kilә. Zavьt upravlinejahena 15 nse nyjaberđe eşselar esen 3 nse barakь eşlәp betәrev mәs'alahe tapşьrьlqan bulha la, ul ytalmaj. Eşselar aqьmьnьn kesajeve tuqtaq bulmavđan kilә. Bьndaqь partjasejka zafkum idarahь eşta bulqan kamselektarđe betarevđa jьldam saralar kyrergә tejeş.

X. VӘLID

YD VӘQӘĐӘLӘREN YTӘMӘNELӘR

Qьvarđь savitenen aqsalь (K-usul tabage) Savit davmьlendage 43 kulaktьn 1 meŋ 43 sintnirzadanejahьn 14 nse yktәbergә 100 pr. tь menәn tultьrьrqa hud birgәndәr ine. Lәkin ular eşkә kilgәndә bьnь ytaj almaj[illegible]sa kulaktar qulьnda әsir qaldьlar. Şunlьqtan kulaktarqa qatь qьььm jahalmanь. „Saqaw"

TEL HӘM ӘĐӘBEJAT UQЬTЬVSЬLARЬ TIMPTAN ARTTA QALA, BUKSIRQA ALЬRQA KӘRӘK

Xәđerge osorđa, betә frunt bujьnsa satsejalizem hezyme barqan vaqьtta, idejalogeja fruntьnda Linin tejyrejahe esen kerәş beđđeŋ aldьbьđda torqan dur [illegible] [illegible] bulьvqa ixtejaj'ьrь dur.

Beđđә bulqan taktьtarqa qaraqanda [illegible] tip maktьpt [illegible] lap ta. Narkamprosta jьl [illegible] xeđmәt metđatendә telәhә kem tel ham әđәbejat uqьtьvsь [illegible] Beđđen nisek hьn binen tel, әđәbejat uqьtqьrьnь [illegible] әđәbejat uqьtьvsьlarь bьn mәqәnahe menәn sitta jerejđar, [illegible] 4. 15 nse nyjәberđә BAPP ham Narkampros tarafьnan gazittәr [illegible] kamsamul klubьnda BAPP tьŋ huŋqь plinumь qarađarь turahьnda [illegible] nan akillььq, jaŋь eş şarttarь menәn tanьşьv ham [illegible] vikәrevđe, sajasi ham kvalifikatseja jaqьnan kytarelev, tejyreja jaqьnan yđevđe boraj. Şuqa kyra, bьndaj [illegible]

[illegible]

S. JAMALETDINЬF

MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬ TURAHЬNDAQЬ ӨK QARARЬN TIKŞERӘBEÐ.

XEÐMӘTTE DӨRӨÐ OJOŞTOROV, EJӘHEÐLEKTE BӘTORӘV NIGEÐENDӘ MALSЬLЬQ ŞAFXUZDARЬNDAQЬ ӨÐӨKLӨKKӘSIK QUJЬRQA

ITSELEK SAFXUZDARЬ.

MALSЬLЬQ FRUNTЬN DA DUR BURЬSTAR

KYPSELEKTEŅ AKTIF QATNAŞЬN HORAJ

Başqortostanda satsjalizem mal salьqsьn kinajtev kesle timp menan ara. Bьl elka la kyp kena tuustarьnьð da aar. Ma balan: 1931—jь'dьņ jadьnda meqeðle ere mallarðьņ hanь 7 meņ 300 baş qьna bulha, xaderg kenda bьl maldarðьņ ha nь 81 meņ 700 başqa jette. 1932—jьldьņ jadьna 107 meņ başqa, şul uq jьldьņ kedenda 200 meņ başqa jetasak.

1931—32—jьl „Skatavud" trisenņ itselek safxuzdarьnda 75 meņ 670 baş mal qьş saqasaq. 41 meņ 400 ere meqeðle mal...

18—35 pr. arahьnda qьna ytare.

Qьş tьyasaq ...

...

SUSQA HӘM JЬLQЬSЬLЬQ SAFXUZDARЬ

TӨÐӘV EŞTӘREN TӘVLEK ӘJLӘNӘHENӘ QORORQA

Susqasьlьq safxuzdarьnda teðev eştәre deјem plan 49,8 pr. qa jetkәn bulhala, „Spartak" planьn faqat 39,5 pr. qa, „Qarlaman" 55,3, „Znaminka" 60 pr. qa qьna tultьrqandar.

„Spartak" hәm „Znaminka" safxuzdarь (Balәbaj tәnәge) ydðәren urmandarь ...

Әgәrðә bәtә safxuzdarqa 17 meņ kvadrat mitьr pьjala karәk bulha, oşonan 15 nse nyjәberqa fәqat 7 meņ kvadrat tabaqь qьna alьnqan.

Kyp safxuzdar ydðәrenen ...

ATSЬLЬQ SAFXUZDARЬN DA

...

HIS KISEKMӘSTӘN EŞLӘRGӘ TEJEŞ EŞTӘR

...

SUSQALAR QJA LA JЬL URЬN KӘRӘK

...

48 BAŞ MALDЬ HAÐLЬQQA BATЬRЬP YLTEREVSELӘR JAVAPQA

Q-MEJӘKӘ tәnәge Dim ...

... jenara. Hedemtәlә 48 EREMӨQӨÐLӨ maldь hadlьqqa aatьrala. Şunьņ esenәn 28 başь hьv esenda yla, qalqan 20 başь hьvðan sьqarьlqas, teðeferlek aalmaj, hajьp alьna.

IT ӘÐERLӘV

MAL ADЬ QJЬN TULЬ RӘVEŞTӘ FAJÐALANЬRQA

...

N. BURDIN

„KALXUZSЬ. GӘZITE" KUNKRЬSQA QATNAŞMAJ

...

AÐЬQQA IQTISAT JAHAV ӨSӨN NINDӘJ SARALAR KYRERGӘ

1. Har ser safxuzðan, kalxuzðan hәm ...

2. ...

25 Nyjәbergә svadka

TULTЬRЬLMAJ QAL QAN 16,4 PR. ӨSӨN BALŞEVIKTARSA KӨRӘ ŞERGӘ!

TӨBӘKTӘR	Yktabr plan ytәlde	Ajlьq plan ytәlde
QЬÐЬL TAQTAQA		
Arqajaş	158,8	313,3
Zianşera	148,5	318,1
Arxangil	133,1	179,4
Miraq	121,3	159,8
Xajnala	118,3	156,1
Bura	113,8	118,7
Bөraj	106,3	75,1
Ilke Bilişataj	104,0	120,4
Ilke Baltas	103,5	76,5
Byzdak	102,3	112,8
Tin	102,2	128,8
Julajьr	102,0	140,0
Tapurin	100,1	92,8
Qattas	100	78,8
QЬÐЬL TAQTAQA KANDIDAT		
Ələ	98,7	150,2
Prejat	98,9	58,8
Krasna Usal	95,6	64,0
Qaraиdel	95,5	48,2
Dьvan	91,7	79,5
KANDIDATLЬQ ӨSӨN KӨRӘŞӘLӘR		
Saqmaquş	87,5	85,9
Starle tamaq	85,0	60,6
Davlәkan	84,1	66,1
Bajqe	82,0	51,1
Tujmaza	80,8	52,5
ARTTA QALALAR		
Usala	79,5	15,7
Blaqavişşin	78,5	85,3
D—Mәsetle	78,4	73,8
Bilarat	77,2	93,4
Malavez	76,3	64,0
Nuriman	76,1	80,8
Q-Mejәkә	74,9	80,7
Dyrt—ejla	71,2	77,0
Maqar	70,8	40,5
Qarmьşqalь	67,1	57,3
Janь—avьl	66,9	71,8
Krasna—Kam	65,2	68,7
Biş—aylak	68,1	18,5
Şişma	61,3	65,9
PLANDЬ XURLЬQLЬ RӘVEŞTӘ ӨÐӘLӘR		
Janь Qaraltalь	58,9	50,4
Mişka	57,6	59,8
Abqьn	53,3	74,8
Bajmaq	51,6	74,1
Balataj	51,2	51,4
Qolqa	38,0	17,7
Sajat	30,3	4,2
Bajmaq	37,3	29,8
Berjan	34,7	—
Qomaq	28,3	29,9
BӘTӘHE	89,9	73,2

GӘZIT-ŽURNALDЬ VAQЬTЬNDA EJӘLӘRENӘ JETKEREV GӘZIT UQЬVSЬLAR HANЬ ARTЬVЬN XӘL ITӘ

PUŞTANЬŅ BЬNDAJ JETEŞHEÐLEK TӘRENӘ SIK QUJЬLЬRQA VAQЬT

„Başqortostan" gәzite alfenda puştanьņ juqarь apparatьnan alьp tөbәk apparatlarьna tiklem eşta javaplьlьq kyrhәtevðәren, gәzit—žurnaldarðь ejalarena vaqьtьnda jetkermәv, juqaltьv, artьq jәki kәm jebarev, ber tөbәkkә jebarela torqan ajuenle netenlәj ikense ber sitkә ebarelev fakьttarьn kyp astьq. Bьndaj kyreneştarðьņ, gәzit—žurnal taratьv eşenә bik zьq qomasavlьq jahavь, şul arqala „gәzit xarь—ber kilmәj, şuqa kyra jadьlmajьm" tip, matbuqat taratьv frantьna qarşь sьqьv, ...

Puşta eştәnәn bulqan nindәj gena ter zalunarь alьp qarama ul darәь. Lәkin Başqortostan bajlanes idarahь kәrәk matbuqat ...

Puştanьņ gәzit bojrahь ta ikspiditsejahe la bьl eşte qajqьrtqanь juq.

Tөbәk puşta bylektarenda gәzit—žurnaldь ejalarena jetkerevðe qulajlaştьrьp qorov maqsәte menan hәr ber kalxuzda xat taşьvsьlar, matbuqat vәkildәre qujьlьrqa tejeş ine. Lәkin bьl eş ta batkәne juq әle. Bьnьqa belenlәj javaplьð qarav FAKTЬLARЬ BAR. MӘBӘLӘN: D—MӘSETLE TӨBӘGE, JANЬ MӨSLIM AVЬLЬNDA XAT (KALXUZDA) TAŞЬVSЬ JUQ. KALXUZ PRAVLINEJӘHE XAT TAŞЬVSЬ, GӘZIT TARATЬVSЬ ESEN BAŞQARЬV ӨSӨN 14 JӘŞLEK BER BALANЬ QUJA. UL BER NEJ EŞLӘJ ALMAJ. BЬL KYRENEŞ BER NISӘ TAPQЬR BULDЬ INDE. ŞULARQALA GӘZIT—ŽURNALDA XATTA BER NEJ DӘ KILMӘJ TUQTALЬP TORA BIRӘ.

...

TӨBӘK PUŞTAHЬ KYÐ HAL.

EŞSELӘR ,KALXUZSЬLAR GӘZITӘHED INTEGӘ,

Usalь tөbәge Sәlar avьl savite Mansur, tylak Ilinski Uralarenda puşta jәrәtev eştarehuņ ... kendarða bik nasarlana teşte. Şul arqala jadðьrьlqan gәzit zurnaldarðьņ kilevela tuqralьp qaldь. Ilinski altьn sьqarьv priskanenda eşlәvse kyp kena eşsәlәr gәzitka jadьlьhalarða ber aj vaqьt ytte inde, bergena dә ala la alqanьrað juq. Tylak Mansur kalxuzdarьnda la şul uq xal. Puşta jәrәtev eştarenen bьndaj toroşo eşsәlәr, kalxuzsьlar arahьnda rizahьðlьq tьvðьra. Bьqa Usalь tөbәk puştahь kyð halьn ine.

„KAMŞATKA"

ӘÐERLӘV PLANЬN ӨÐӨ SE ELEKKE AQGVARDEJES KULAK PATIROXIN

Eştan alьndь sutqa birelde

(Tiligramma)

Virxatur uclisxuzьnda 25—nse nyjәbergә aqas әðerlәv planь barь 12 pr qa qьna ytalde. Senki bьl uclisxuzqa mәdir bulьp, elekke aqgvardejes—kulak Patiraxin ultьrqan.

Plandь tultьrьvqa bulqan ba ta mөmkinlektarðe fajðalanmaj, unan kyð joma. bulqan eşse kestaren fajðalanmaj.

Patiraxin ... eşe esen urь... alьndь hәm sutqa birelde. IVANUF, ŞARANЬF

...

BӨTӘ PARTEJӘ HӘM PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNA

...

Zakazdь oşo adris menen jebarergә: Ufa, Zenцova, 22, BAŞGIZ.

3—1

TID KӨNDӘ! —V.K.P.(b)—ӨK Kәmitәte hәm „Başqortostan" gәzite ubьrь.

„TYBӘN MATBUQAT"

...

SSSR BAQЬ BӘTӘ GӘZIT HӘM ŽURNALDARQA 1932 JЬLQA PATPISKA ALЬNA BAŞLANЬ.

Patpiskalar zanstejә saqattarьnda puştanьņ apiratsejalar zalьnda, Sajuz picatteņ tөbәk kijrahьnda telkke gәzit ydәk ... turanan tura puşta apparatьna tapşьrьl ... dьņ vaqьtьnda kilestoroņu garantiravajь ..

SAJUZ PICӘT TӨBӘK BOJRAHЬ

MӘDӘNEJӘT harajьnda

...

„BAŞKANDITER" FABRIQЬ

...

„VARAŞILЬF" FABRIQЬ ŞTINӘ GӘZITE

...

PUŞTA GӘZIT-ŽURNALDЬ EJӘLӘRENӘ JETKERMӘJ

...

GARMUNQA ZAKAZDAR QABUL ITELӘ

... nasaq eşlәp sьqarьv srige 45 kendan 60 kәnqәsa aarasaq.

Başgurt

BAŞGURT DIRIKSEJӘHE KYSTE

Başqurtьņ diriksejahe juqarь nafar majdanь Kurpьsь 35 hanlь jortьn Karl-Karks uramь majәşә menan Jaqur sazunьl inәjәşenә (ølka gәzittar ergabena) kyste. *Başgurt diriksejahe*

1932 NSE JЬL ӨSӨN BӨTӘ ӨLKӘ GӘZIT—ŽURNALDARЬNA PADPISKALAR QABUL ITEV BAŞLANDЬ.

JADЬLЬV XAQTARЬ:

Gәzittar	1 aj.	3 aj.	6 aj.	12 aj.
„Başqortostan"	70 tin.	2 hum	4 hum	7—80 tin
„Kammuna"	50 tin.	1—40 tin	2—70 tin	5—20 tin
„Kammunar hәm sanak"	65 tin.	1—65 tin	3—30 tin	8—50 tin
„K. Başkireja"	1 hum	3 hum	6 hum	12 hum
„Kalxuz—udarnьlь"	15 tin.	45 tin.	80 tin.	2—50 tin
„Lininse"	25 tin.	70 tin.	1—30 tin	2—50 tin
„Udarnь"	15 tin.	45 tin.	60 tin.	1—50 tin
„Ədәbi udar"	15 tin.	45 tin.	80 tin.	1—50 tin
„Jәş Kammunar"	25 tin.	70 tin.	1—30 tin	2—50 tin
„Janь—julda"	15 tin.	40 tin.	75 tin.	1—40 tin
„Jәş tөðөvse"	15 tin.	40 tin.	75 tin.	1—40 tin

ŽURNALDAR

Žurnaldar	1 aj.	3 aj.	6 aj.	12 aj.
„Allahsьð"	25 tin	65 tin	1—25 tin	2—50 tin
„Linin—julь"	30 tin	85 tin	1—60 tin	3 hum
„Kyltura rivalytsieja"	30 tin	90 tin	1—60 tin	3 hum
„Traktьr"	25 tin	70 tin	1—25 tin	2—50 tin
„Yktaberь"	35 tin	1—35 tin	2—60 tin	5 hum
„Pejana" (Başqurtsa)	30 tin	75 tin	1—25 tin	2—50 tin
„Pejana" (Tatarsa)	35 tin	75 tin	1—25 tin	2—50 tin
„Ilmaj"	30 tin.	45 tin	80 tin	1—50 tin
„Başqortostan savitьna"	25 tin	75 tin	1—40 tin	2—40 tin
„Xaqaqьtьnьn başkireja"	25 tin	3 hum	—	10 hum
„Tyşingә matbuqat"	—	90 tin	1—60 tin	3—60 tin

* Gәzit—žurnaldarqa jadьlьv ... vaqьtьnda ... jebarena.

DӘVLӘT KRIDITENӘ HӘM HAQLЬQ KASSALARЬ

Eşenә jardam kәmisejәlәrenә.

30 nyjәberðә kis aλtь saqatta 1 nse savit maktәbe binahьnda (Puşkin uramь, №108) bәtә vedadineje hәm prӘdprejәtejәlәrðәge trejygalniktar, şulaj uq dәvlәt kriditenә hәm haqlьq kassalarь eşenә jardam kәmisejәlәreneņ kaņaşmahь saqьrьla.

KӨN TӘRTIBE:

1. Jәmhyrejәttә zajьm taratьv eşeneņ barьşь turahьnda daklat—daklatsь ølka jardam kәmisejәhe.
2. Qala haqlьq kassahьnьņ eşe turahьnda—daklatsь ip. Janqulic.
3. Haqlьq kassalarьnьņ eşen miqeððan yk jыhьnan qorov tәngәlle RSFSR Savnarkumьnьņ 31 jьl, 8 IX qararьn ytkәrev turahьnda—daklatsь ip. Soltanaf.
4. Jardam kamisejalarьneņ eşe hәm finistaltlәgә qatьşьvðarь turahьnda urьndardan raportlar: 1) paravuzdar tөðәtev zavьtь, 2) Gurzilsajuz, 3) SRK, 4) „8 nse mart" fәbrigь, 5) Kustprumsajuz, 6) ROKK, 7) Avtadur.

Kәnәşmәnәn huņ xudazstva bylәge, arkistьr, ujin.

Qarkamsud.

ӨFӨ GEOLOGO—RAZVITKA TIXNIKUMЬNЬŅ I—KURЬSЬNA UQЬVSЬLAR ALЬNA BAŞLANЬ

Uqьrqa telәvselәr: 1) satsejal sьqьşь hәm xale, 2) jәşe, 3) havlьqь, 4) belem kimәle (7 jьllьq maktәptan tyбәn tygel) turahьndaqь dykamintarðe hәm bьrðlanqan ankit quşьp, qariza birergә tejeştar. Әdris: Өfө, Yktaber Rivalytsejahe uramь, №10, Başgeolitrisleņ kadьrðar siktьrь.

Qarizalar 25/XII tiklem alьnalar. Uqьvdar 1932-jьl, 1—qinьvarða başlana. Uqьvsьlar stipindeja hәm dajem torlaq menәn tә'min itelalar. Qariza birevselәrðeņ tixnikum yde saqьrmajьnsa kilmavðәre harala.

BRGRT NЬŅ KADЬRDAR SIKTЬRЬ.

MӘDӘNEJӘT HARAJЬ

30 NSЬ NYJӘBER

BAŞQORTOSTAN XALQ JЬRSЬHЬ Q. ӘLMӨXӘMMӘTEF

BAŞQORT KӨJӘÐRE JЬRSЬHЬ Z. I... ...ЬVA

UPIRA ARTISKAHЬ Qirş hәm bardan tьş 38 keşe qatnasь menan M Palanski qaramaqьnda 1 nse simfaniçeski kansirt bula. Tәlsile işalarða.

Ujьn saqat 8 ðә başlana, bilitәr hatьla.

2—3

KINA D. K. A.

Хризантема.

URAL KINAHЬNDA rimunt barьv sәbәple JABЬQ

KINA GURЬN

Праздник св. Йоргена

Sәjanstar saqat 6 la başlana

„Yktaber nәşiriәtь" he mataqaqь Başglavlit vәkile №176.

ORLOQ SAFXUZDARЬNЬŅ EŞEN JAŅЬNAN QORORQA

ВӨТӘ DONJA PRALITAR BRIEGEGEN

2 DIKƏBER 1931 JЬL № 260 (561)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

KӘNDӘLEK GӘZIT

V.K.P.(b) BAŞQORTOSTAR ӨLKӘ KOMITETE, B.Y.B.K. HӘM BAŞPRAFSOVIT URGЬNЬ

25 NSE YJƏERGƏ SVETKA

BESƏN ƏDERLƏV PLANЬN YTƏVDƏ XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ ARTTA BARALAR

TƏRƏKTƏR ISEME	BƏRJƏN	BILAQATAJ	BILARIT	K—USUL	BAQALЬ	BAJMAQ
AJLЬQ PLAN	0	1,0	0,5	2,0	3,1	1,4
JЬLLЬQ PLAN	0	3,1	6,7	7,7	7,9	8,7

TƏRƏN PUNKЬTTARĐA IGEN QALMAHЬN

IGEN, BESƏN TAŞЬV ӨSӨN DIKƏBERDƏ 49 MEŅ 913, QINVARDA 23 MEŅ 470 I LAV BIRERGƏ,

BӨTƏ TARALARĐЬ MAKSIMUM FAJĐALANЬRQA

ORLOQ SAFXUZDARЬ EŞE TURAHЬNDA

Orloqsoloq safxuzdarь ner k-... [illegible]

M NƵUREJƏLƏ HUQЬŞ TUQRALMAHЬ

IMPIREJƏLISTƏR QTAJĐЬ BYLEŞƏLƏR

TƏNSZINDƏ HUQЬŞ BAŞLANDЬ

[illegible]

KOLXOZ GIKTARDAN KYPME IGEN TAPŞЬRĐA, JANQЬĐAQ TA ŞUL ĐƏVERĐƏ TAPŞЬRЬRQA TEJEŞ

JANQЬĐAQ XUZALЬQ KALXUZSЬQA TIŅLƏŞ

QATЬ ZADANEJƏ TULTЬRЬLHЬN

KALXUZDAR 168,2... Ə, JANQЬĐAQTAR NEJ BARЬ 30 PRATSINT

DƏVLƏKƏN. [illegible]

... Bańь RIK vakile Qjaffarьf, avьl savite aktiftarь ...

Ə. RIK vakile Qjaffarьf unь "selmane" kalxuzdarьņ igen tapşьrьvdarьn 1682 p. qa jetkertev menən siklande.

Igen spikylantstarьn negendən qьsьmqa alьrqa. Janqьđaqlarđьn igen plandьn tultьrtьrqa. Təsək ojoşmalarь plandь ... kalxuzdar ... tultьrьvsa ... "ID"

Patribitelselek tindinsejəhə hьndьrьlhьn

Kantraktatseja dugьvьrđarь bujьnsa Tujmazь təsəge 20—nyjaerga 76.910 sintnir igen tapşьrьp plandь 83 pratsintqa ytənek.

Xuzalьq siktьrđarьna bylgəndə plandьn ytəleşe tybəndəgesə hyrətlənə:

MTS həm rajkalxuzsajuz kalxuzdarь bujьnsa plan 58,5 pr. qa, igendəren kantraktavajt itkən janqьđaqtardan 62 pr. qa qьna ytəgən.

Səsev vaqьttarьnda taratьlqan orloq ssudalarьn qajtarьv nej barь 3 pr. qa qьna ytəlgən.

Bьl əđəkləktərđen təp səbəptəre bulьp Tujmazь Xlibzitsajuzь apparatьnda eştərđen tejeşlesə ojoştorolmavь tora.

Xlibzitsajuz oşo kəndərgə qədər qajhь avьl səvite həm kalxuzdьņ kantraktatseja dugьvьrьn ytəv həm ytəməve turahьnda ber nəmələ belməj. Ul barь 19 nsь nyjaberđə genə urьndarqa dugьvьrđьn ytəleven tikşerev ... jebərgən. Ucut eştəre ... aqhaj.

Qjəmyman təsək kyləmendə kantraktatseja dugьvьrьn ytav hylpən bara. Xəlbuki dugьvьrđarđьn srugь aj jarьmdar elek sьqtь.

Ytkən ... menən hunqь bişkenlekta barь 153 sintnir qьna ajьra. Bьl ajьrma dejem planqa qaraqanda nej barь 0,16 p... qьna təşkil itə.

Hyđ ... menən maj kul'turalarь əđerlav turahьnda ... hyđ:

Təsək ... barlьqь 2883 sintnir maj kul'turalarь əđerləvergə tejeş ine. 20 nyjabergə ... plan nej barь 17 pr. qa qьna ytəlgən.

Bьl handar kulaktьn patribitel tindinsejələrenə jemera huqqь birelməven həm bьl julqa massanьn mabilizavejt itelməven kyrhətələr. Bьlarqa qrqa alpьr birev aşa dugьvьrđar ytəlergə tejeş. R. NIQMƏTJ

Janqьđaqtar „onotolqan"

Kulaktarđan 3000 bot jəşerelgən igen taş itelde

BAJQЬ. Kalxuzdar jьllьq igen əđerlav planьn tultьrьv alđьna bastьlar. Lakin, janqьđaqtar əslətə atta baralar, massьvьj—aŋlatьv eştəre juq. kulak qotqona udar birelməgən.

Iņ elek yđemə, unan xəkymətkə ..." tigən kulaktarsa karaş kələ

Aqoulat kalxuzь prsidatele yđe şul kotqoqa birelep jatqan. Ul urьnьnan alьnda, kalxuzsьlar igen əđerləv eşenə bьsьnьlap başlanьlar.

Avьl şəvite həm bulьşlьq kamisejəhe aqzalarь igen əđerləvđe ojoşterməqan dar. Ular kantraktatseja bujьnsa xətta yđ dugьvьrđarьn ytəməgəndər, igendaren tapşerməqandar. Kulak qulьna ujnavьь, igen əsen kərəştə buldьqhьđьq kyrhətkən avьl səvite həm bulьşlьq kamisejəhe aqzalarь urьnьnan alьnьp, kantraktatseja dugьvьrđarь tultьrьldь.

Kulak'ar nyjaber aђaqtarьna ... "tьnьь" jəşəgəndər. Xətta kalxuzlarь ... bar. Aqmlat kalxuzьnan sьq ... Kulaktьn ... 100 bot igen təsьlde. Kulaktarqa qarşь ... rəveştə qьrьm ... Avьl səvite də ... kulaktarđan 3000 bot jəşerelgən igen taşьldь.

VƏKIL X.

DIKƏBER UDAR AJ

Dikəberdə tərən punkьttan—64 meņ tunna igen 15 meņ tunna besən sьqarьlьrqa tejeş

(Başsavnarkum qararь)

Başsavnarkum tərən punkьttarđan igen sьqarьv turahьnda Narkamsnab, Başxlibzitsajuz ... [illegible]

... kurьmdьņ stansa ergəhendəge punkьttarьna taşьvđa—udar aj tip iqlan itergə.

2. Başnarkamsnab, RIK həm ... [illegible]

... tarqa sьqartьrqa məəvyr itergə". Savnarkumdьņ tərən punkьttarđь ... turahьndaqь 16 nsь nyjabər qararьn tormoşqa aşqarьv ... [illegible]

[illegible table]

4. Dьvan, Məselle, Mьraq, Məlevez, Starle, Baltas, Xajaulla, həm Krasna Usul tərəktərendə igen həm besən sьqarьvđьņ ajьrьvsa tьqьrqa kileven iskə alьp, RIK həm əđerləv urganđarьn kyrhətelgən tərəktarđa dikəber ajьnda igen həm besəndə sьqarьp eşevdə məəvyri jəktəp 1 nse dikəberđən tradguz pavinnьs iqlan itergə.

5. Başnarkamtrudь ... [illegible]

[illegible]

JANQЬĐAQTAR, QЬĐQA VAQЬT ESENDƏ PLANЬ TULTЬRЬRQA TEJEŞTƏR

20 nyjaberga svudka

[illegible table]

BƏJPIN MYKDIN TIMER JULЬNDA HUQЬŞ KӨ SƏJƏ

ŞANXAJ, 30. 27 nse nyjaber ... [illegible]

BƏJPIN— MUKDIN TIMER JULЬNDA HUQЬŞ

MYKDIN, 30 Bəjpin Mykdin timer julьnda ... [illegible]

Janqьđaqtar plandь ədələr

IŞKIN USMAN, YZBƏKEFSIBƏOJƏT KULAK AGINTЬ ULARQA QARŞЬ IŅ QATЬ UDAR

KRASNAUSUL. [illegible]

TAŞLINSKEJ

ЬRQЬĐЬL HƏM MƏSQЬT AVЬLDARЬN

JARЬŞQA SAQЬRABЬĐ

[illegible]

ATIPЬR MƏBƏRƏK.

KUSPRAMSAJUZQA

QABUL ITEV PUN KЬTЬNDA UDAR EŞ BULDЬRЬRQA

IGEN QABUL ITEV PUNKTЬTA RENDA

BAQALЬ [illegible]

ABRAJSKEJ SAJFBI.

ZARUBIN

V.K.P.(в) УDƏK KƏMITƏTENEŅ УKTƏBER PLIN OJOŞMALARЬNЬŅ JAQЬNDAQЬ KISEK

(Başqortstan Өlkə Kəmitətenen javaplь sikritarь iptəş Bьjkindьn 21 nse pujə)

Bьnь nedgə Fransьz sirəhь ... [illegible] ... Jafun ... Manqulija ... [illegible]

Ұgar Oə Nəwsəjaren kartalьn qьsьhьq, („Pra'da" 17 nse nujьrte) undь 3 ьyjek kyrəted: Japun timer julь həm Japuneja tarafьnan ... [illegible]

... [illegible] ...

IP. STALINDEN ALTЬ ŞARTЬ BUЬSTARDЬ XƏL ITEVGƏ ASQЬS BIRƏLƏR

Plinum məs'ələrenə kysev esen SSSR dьn eske dəjem ... [illegible] ...

Miljundьrsa jalpьnьq eşten ... [illegible] ... SSSR da satsejal- ... [illegible]

... [illegible] ...

KYMER HƏM MITAL QЬJЬNLЬQTARЬNAN SЬQJABЬD

Kymergə kilgəndə hed şegə qьrep qalda partejanьŋ kymer jesen nəs jaqь ... [illegible] ...

... [illegible] ...

BƏTƏ PARTEJƏ OJOŞMAHЬ HƏM BƏTƏ EŞSELƏR TRANSPORTQA JƏD MENƏN

Xəderge vaqьtta parteja alыnda ... [illegible] ...

... [illegible] ...

IP. ƏNDEREJEFTEN BOJROQЬ JERENƏ JETKERELHEN

... [illegible] ...

TAVAR ABARUTЬN TUNDЬRЬVQA SIK QUJЬLHЬN

... [illegible] ...

... bьnь həm ... ulardьn ... sьz tuqtalmaьsь ... [illegible] ... üzdəde bьnь qьlьp ... parteja ... jeŋ ... Uddək Ka ... [illegible] ...

... [illegible] ...

Jetersa ... Ul memkinlektar ... dafa ikkiftsьz ... [illegible] ...

nəvьdə ... trabsporttьŋ ... ebem suqa ... Ul həm ... [illegible] ...

Ulardьn ... lərgə ... jaqьm ... [illegible] ...

Transport eŋ xaqlamьŋ jaŋlьq ... eştəgen həm jaqьn ... [illegible] ...

... Uddək K ... həm şul vaqьtta eşte ... ydek jətep bulьp ... [illegible] ...

Bьna şunьq esen ... Uddək K ... tajan ... tamar ... bulьnmьjьnsa ... dьrьjьt ... [illegible] ...

... Uddək K ... həm şul ... ujьn ... İptəş Stalin bьrg ... [illegible] ...

iə bulьp ... şlaj Xad r ind.. partejə unь transport eştəren ratkə həlьv esen transportqa jebarde. Parteja iptaş Əndererefka, bed jeŋ transport eş n jaqşьrtьvqa jardam itev həm tra sporttt yt sen jьl ked həm qьş jək taşьv-dar vaqьtьnda osoraqan e ək-əktərde jaŋьnan buldьrmav esen RKI apparatьnan kyp k na jətekse eşsələr, GPU dan ... cikistar həm jaŋьq uq kyp parteja eşselaren bird.

Əg r uduan jьl zavьt həm dumnalar tejeşle matir jal m-nan jetərlek d rəgələ tə'min it məgən, kyp k na zavьttardьn şlamaj torovь kevek ajьrmsa dur qьjьnlьqar bulqan ... xaдer u d ul jeteşh dd klarga jul qujm lqa tejeşle ed. Xəder ge vaqьtqa t vek bejək tedə eş barqan, bik kyp g gant zavь tar qьnvar ajьrь tedel p eəter gə te eşle b lq n v qьtta, bed. paravьz həm v gond r a t j ş l negrezkanь birep jeк r mavde votər vgə bəta kesəвьdde birer gə t jeşl ed.

-Transport xəle la jaqsьlardan tygel. Eşsələrde tə'min itev qani-qatlanerlek qujьlmaqan. Bьna şunьŋ esendə Уdək kəmitəteŋ huqьь plinumь ydenen bətə iqtisadьn həm bətə kes menan oşo ucaskalarqa jьnal te.

Beддeŋ xuzalьqььdda plandьŋ ryle ke ajev men n bergə, transpo ttьŋ j qsь e təvela bik dur ursь a a, ə bed, big rak tə oşo jьl'ьn n rense həm iken nse kvartaldarьnda s nəqatteŋ eşe ber tik em d rəz lə transporttьn nasar eş lev aqshьnda edelgəni g n kyraed.

Plinum timer jul trasportь nьŋ eşe turahьnda ььlaj tej:

„Tim r jul trans ortь ytkan jьlqь q raqьnda yd eşen ber tiklem j qşьrtqan bulha la, əle hama da xalq x zalьqь plarьn uььlьrьytarga qomasьvьbь jahaj torq n t r u bn bulьp qala".

Transport bedden xuzalьqььdьŋ yhevenə totqarlьq jahavьь faktьr bulьp qaldь. Tran-

Udək Kəmitəte ььl butььtь ken t rdarn qujdь, Juldar K.Kamisarьqьna ььl eşte tedələrgə alqь jebarerga, kilasaktalə a'qь barьrqa memkinlek birde. Уdək Kamitat bətə partejanь, transporttьŋ bətə eşsələrde mantazьvaj itte. Lakin Juldar X. Kamisarьqьnьŋ isiҡe jetaksele-ge kirilgən buьstarьь itьqьta almьnь. Ul qьna la tygel əle, huŋqь ejdarda transport eşenə darьь narьq qujьr ta la memkin bulmaьь. Timer jul xed mat kadare kyd bujav menən şeqəlendelar, rajundardan juldar Xalq Kamisarьqьna jabedlik məs'ələre, transport eştar enen barьь turahьnda jaŋьlь-bьnda ei elgan. Həm Juldar X kamisarьqь şul jaŋьlьş, hardarь parteja Уdək Kəmitəte-ьe jetaksьlek itev esen tanььqыn. Ul məqlym tьr partejanьŋ bətə ojoşmalarьna kyrak bulьan vaqьt tejeşle sandar kyergə memkinlek bi m nelar. Bьna şunьŋ esen də partejanьŋ baş-tə jarьь ььl məs'ələ eigəbe

albьnqa tejeşle. Əgər jaŋь alьnqan tacigar savit dəvlətenəŋ bətə mixanizmьnьn həm unda transportьq totqan rylen belməgən həm aŋlamaqan bulha, ul jaŋь timptar esen nisek kerəşə alьn.

Əgər bedden Өfə dipohьn alьq, undarь bətə kariga dardan iq kyuche 10 pr. qьna q rt eşsələr haiq nieq n kyta-bed, ə qalqandarь nafьь la jaŋь keş lar. u aьdьn kyь he le kyptan tygel avьdan kilgəndər. B d s tsejalьende yd qalkььd menən genə həm bьnь tik yd qulьььl menən genə t leganlegeneddə, sьts jьllz m den bedden ьlda jeŋev məs'ələlare bət donja prajita ь tьь bьq jeŋev məs'ələlare bulqьъrьь ular aŋla qa tejeştar. Savit r Sajuzьnda dur qьjьnlьqtar ul-qanlьqьn, sonьi bed yd aldьbьdьqa siktan tьş dur buьstar qoj anьqььdьь həm menən ber nisa jьl elek buqanqa q nqanda eşselar sinьtьnьŋ bik dur ulьştarь barьqьn ular belergə tejeşle. Xuzalьq həm kyltura jaqьn n həm eşse jalpьqa xelmat kyьh tev jəhətenən bed jaŋь taьq sqa kytarьldek həm transportqa her ber eşsenen xəder bətə eş transportqa qajtьp qalqanlьььn həm şul vaqьtta qьna ul bətə jьlьь'm nən ьrgə alqa barasaqьn belergə tejeşle.

İp. Stalinden 6 şartь ььl buьstarьь xəl itevgə asqьs bi ələr həm ularьn har ber eşse ta'lьn n vdla t relevən bu ... qь k rak. Bьna şunьq esendə parteja bu huŋqь qar rь, transport eşsəlare ... bulkьn ... genə ... eşselardən bətə ojoşmalar ... en də sajasi buьs həm imt x ... tosə. Bət ojoşmalьn, bət e eşse jalpььn transportqa jed menən TULЬ RƏVEŞTƏ BOROLOVЬ KƏRƏK rizalьt-ejə'at jadьv qьna ed ььnda eş transportqa kaŋkrt raveşte jaqьn kid ьdan tora.

Уdək K mitat plinumь, partejanьŋ jerle ojoşmalarьnьŋ transport məs'ələrena diqqat bire ... rare kesə ... en anьqlav menən bergə, şulaj uq partej nьn kraj həm əlkə kamitətteren transport esen qatьь dьr, timer juldardьn eşen ...

hьm şul uq vaqьtta bətə eşsələr sinьfь aldьnda torqanlьqьn ajьrьmsa kyrhətə.

Transporttьŋ eşen jaqşьrtьr lьq həm j nь kapital halьv menən b jl ngen kyp kenə sara'ar bar. Ulardan berehe məsrutlaştьrьv məs'ələlare. Bьnda hyd vagondar səst ььn tulь kelensa huŋqь stansьqa tikl m jetkerev turahьnda bar. Ə huŋqь vaqьtqa tiklem beddə oşondaj xəl buldь: Sьzranj pujьz hər ber stansьla vagondьь dьŋ qajhь berəvdaren bьqьnьььp, baş qalarьn ıьjьp 5—6 saqat bujьna t k tora, taqь qudqalьp kitə, taqь tora. Poj zdarьn kyp kenə stansalarda bьna oşolaj tuqьtalьь torovdarь xəlde nasarlandьrь. Plinum, bergə tidlek menən p jьzdarьь maşrutlaştьrьv eşenə k e r e ş e r g ə karaktip qarar sьqardь.

Xəl itkes əhəmejətle bulqan ikense məs'ələ—ul da beddə oşo kengə tiklem vagonda dьŋ eja... ed bulьvdьr. Bedden r jun Piem həm Maskьv—Q dan timer juldarь menan totьşь. Plinum qararь bujьnsa vagondar juldarqa berketelep qujarqa, vaqondar ber juldьn ikensə julqa tapşьrьlqanda qarap, tikşerelep ta şьrьlsьn qa, şunьŋ menan bergə har ber nomir mildələ juldqa berketelergə tejeşle: Bьna oşo rimont həm tapьrьv eştare beddeŋ rajunda la atqarьlaьq. Ker ačьv stansььnda ььl tapьrьvdarqa tu'ь əderlek bulmaqanlьqьn x der beddeŋ alьnda ььl eşte tulьhь menən tə'min itev julьnda dur buьs qьa.

Xəderge ajьrьm sarьlar qьna kyrelgan əle.

Unda juldar həmen art'ьrьrqa, pojьzdarьь ytkarevde kybaьtergə karak ... Əgər bed b eştə əder bulmaьq, jardam itev ьь ььna, vagondarьь qaььl itkan vaqьtta ьььema qьььlьqtartьv ьььvььd həm şunьŋ menən ьalaka k ə totqarlьq jahavььd memkin.

Xəderge vaqьtta bedden alььdda torqan ajьrьm qlar həm ur st r bьnь əolar, bed ul obJьnь qararь eŋ tgə həm ul bulьr rь yt rgə tejeşd.

Əgər bed bьl eşter b sqara alhaq transport eşteren ...

Transporttьŋ tarььn bulьvь bətərələrgə tejeşle

Bьna şunьь esen də ... məs'ələlar ... stalyts jaŋьq bajavaj məs'ələlare bulьp qalalar.

Şul j tep, bedden sajuzdьn plənlь xuzalьqьnьŋ alqa barьşьnda, bed transporttьŋ artьlьqьn bətə er k timptьь qujьrq tejeşle bulьvььd turahьnda Уdək K mitat tarafьnan həm ip. Ə derefka rojo uqorda ьl elgan ustanuka bedden esen məzьy.i bulьp qala.

Huŋqь vaqьtarda 30—40 pr. tedev matirejalьnьŋ jaŋь tədeleşergə kiterelep jatkerelmə ganlegen həm „Şunьŋ arqahьnda bedden jaŋь zavьt həm fabrikalarьььь tedevgə totqarlьq jaha qalььbьn h d selah gьd. Transporttьŋ tavegənə 8 tumeŋ vagon birep jetkermav Magnitstroj, Kyznitsstroj həm başqa r kevek gig ntlar saf'qa tedelgan vaqьtta ... jetkerə almavьььdьь kyrhat. Əgər transporttьŋ ... Tjelьp 18 saqat tora'ar, vagondar ььlь 7 saqat sama ььqьna eşləp, 17 saqat

tik tora. Parteja ydək kam tate qararь bujьnsa paravьz həm vagondarьŋ julda eşl vtare ber ььqьk ə artьrь lьrqa tejeşle. OŞOŞO ER SƏQƏT esen kerəş tavl qьna ььk ... artьq paravьz tejər ... megalaganvagonda ььrьgə ejeş.

Rimont məs'ələlarendə partejanьŋ ььraь alьp bara. Oşo rimont məs'ələlare ejjyl plinumьna tiklem yk Уdək Kəmitət tarafьnan qujьlqan ... vaqьt ... 20 pr. tan artьqььraq, ə ajьrьm juldarda 25—40 pr. sama ьbolьq paravьzdar bar. Vagond r parkьnьŋ da xəle jaqьььardan tygel.

Rimont ... ajьrьm dpolarda sьqqan tedəte ep paravьzdar k re qajtalar, ... ber noma ... jaramej.

Julьbla ... ajt lgansə ejahedlek ььa juldarda la d vam itə. Bь ... eşlagən ajьrьm timer juldьar bar, şul r ььt ra bed n Həm ... Zaltavьь julь la ... S mar ...

S mar—Zlatavьь j lьnьŋ ... jaq ... rajundarь ... timptarьn juqaltь həm qojьoqtь bara ьaş lanь. Paravьzdar tedələv zavьt nьn jaqььraq eş'ələnenaj enə kərək, lakin ul da tedəsa eьlaj. Ajdьŋ betereьe tartьь ... hunqь jartьhьnda eşt qьdьvlata.

Huŋqь 10 ken esendə rajun arьnьn timptьь ber ad kytərəlhalarь. Rajun eş el renen 20 ken esende ... julqa qujьp ... renə alьv turahьnda ... re bar. Ulardьn kamiriеskej ... plata ejə həm başqa ... re bar. Rimont ... ber tik—lem jaqşьrtьlqan. Lakin ular ... kər ... şul uq ejahedlek ... eştə ... ber nisə ... lek oşondaj ber ... jaqtьlьq həm ... paravьz la q jnar ... ьn yka jьl p'sьqqanь. Uqa ... parььzdar tedəlev

TAVARDAR PATRIBITELGƏ TIDERƏKJETKERELHEN

Eşselar j lpььnьn matdi həm kyltura timaldan kytarev menən bajlangan ььl ucaskaьŋ bed ara la nьqьtlььv karak. Tavardarьь patribitelga tiderak jetkerev, eşselar sinьfьn ta'min itevdə jaqşьrtьv esen parteja Уdək Kamitate „patribkapiratsija həm Narkamsnabtьŋ vaqlap hatьv s taren kinajtev menən bergə, VSNX ььŋ jenel sanaqat berek mə are Narkamzemdьŋ salxuz berekmal re, kalxozdar həm pr mkaptsejanьŋ ydlare eşləp sьqarqan pradukt larь menən savit x qtar sajasate nigezendə vaqlap s vda itvd ren kiŋ ama raveştə kiŋ jerge"' ььl dьme. Bьnьn başqa jəŋə eşselarde tə'min itevdə jaqşьrtьv esen УК plinumь, eske m j larьь ььlama raveştə t pav, fabrik həm zavьttar ergahendə jardam sь x zalьqlar oeşterev həm kinajt v suqa aььrav lьr, bət səlek həm jaşelse etьrev fermalarьn ojoşterev julьnda valşevi larsa ььqьььр eşlav k rak legen kyrhətə.

Bedden bьl juldaqь esenedgə kank ьt aqьnlaşqan vaqьtta, agar qalaqlьq h n nьge qajhь ber xuzalьqtarь, bed eşte jaqşьrtьmьn kyrhəq, ььlaq həm ьtimal kэpselek tişkil itkan lar ik həm zavьtьrьŋ ььl eks kereşmagan'ek'a en ajьrьm ka ak. Sajuz kyləmndə xəder elge ььlьr lьq xuzalьqtar ojoştorьn həm ul xuzalьqtarьь yd pritp enan lar menan ... kyp kenə jaŋь jasor

di lar bar, ə b ddə oşo kengə t kem ььl ucaskaь tə'min it l m gən. Eske memkinlektar tə fjdalanьv bətə tar k ar da la julqa qujьlьp betmagan, ə ul memkinlektar bar. Ul memkinlaktar p umsapkuatsejanьŋ ditit it h d sьjrej anan tavar eşləp sьqarьv eştaren kinajtevdən qььa r t. Urьn'aqь sьjrə an h m at xut ardь fajdalanьp eşlərgə memkin bulqan mireldar, kyltur m k t p tavardarь jort karak jaraqtьrьn h a eşlap sьqьrьvqa bed, oşo kengə t k'em kereşmagan əle.

Inde urьn'arda, pradukta jeteştirevs kalxuzsь — krastjandar da bulqan h m u l a r n a d a r q a s qara alqan prad ... larьь ... ььlьqtьrьv esen s lxuz berekmal re həm kalxuzdardьn radarqa ... kilajek. Kalxozsь—kr ste jan dьv t alqь daqь ьd buьst rьn ytagan bulha, unьŋ yd irege menan bazarqa sьqь alьvь kar k.

Şulaj uq tavard n patribitelqa barьv juldarьn kybajtev esen ere zavьt həm fabrikalar ergahendə la kyp kenə magazindar sə lasьq. B l—tap p id rejatejalə ... eşselarde tə'min itevde jaqşьrtьrsьq.

Bedd n kapiratsejanьŋ ... jьl qььlьnaьl q dьr jetəş edle ge kamiriеskej m gazindarь eşte qujьrlevde kyr at p ... t a m a g a z i n d a r ...

r nda eşteje ... esen eşlavdan tora. Şulaj uq kamiriеskej aşxanalardalь eşen quьььь nasar tygel, lakin eşselar stud ntlar həm başq l rdьn aşxanalarьnda jaqşь eşle ... rimajed.

Jamaqat tuqranьv eşendə bedd n sikheь dur uŋьştarььd bar, jamaqat tuqlaьnьv seltəre sik n q yьe ьqa kitejaь taqь a ... Şuqa kyra bьnda hyd. xəderge vaqьtta bul qььn sьl rda es qajla ... jaq-ьrtьv, şulaj uq jamaqat tuqlanьv ha ... ikmak beş rev pudpetejat jalaren taqь la kiŋ jtev həm mixanikl ştьrьv turahьnda bara. Tavarda dьn s l tь turahьndaqь məs'ələ ajьrьmsa t ra. Kyptar bьl diriktifte onotalar. Өlkə K mit tenen kyp kesə diriktifьь ... BSNX həm ku ta sьlq kapiratsejahь ььl məs'ələgə j qьnlaşmaqandar. Şul uq vaqьtta eşselar həm kalxuzsьlar jьlьhьnьn kiŋ qat ... ьdarь xəlen real jaqşьrtьv memkinl ge ььl məs'ələ xəl itevgə jaqьь q nьq bajlangan. Bьlь ha ber eşse həm kalxuzsь, şulaj uq har ber eşse həm kalxuz aq ahь ... qььn—qьd anlarqa tejeşle. Nihajat, tə'minat eşen şulaj t p julqa qujьrqa karak ... ььlşevik ... jallьq plandarьn 4 jьl'a ytav esen kereşkan pradukьej ... jaqsa sьjatь esen keraьk n ularnь tar tə min itelen, ə ььl eş ... oşo kengə tiklem tə'min itelmagan əle.

UMЬ JOMOQAQTARЬ, BAŞQORTOSTAN PARTEJƏ

TERELMƏJ TOROQAN BURЬSTARЬ

berƌə Kamvuz partkolliktifeneŋ dejөm jьjьlьşьnda hejləgen daklatь)

SƏVIT SAVƋAНЬ TIXNIKƏHENƏ EJƏ BULЬRQA

Səvit savƌahьnьŋ tixnikəhena ejə nulьv məs'ələhe ajьrьmsa to ra. Bьnda eş kərək səvit—kapiratif urgandarьnьn bulhьn, şulaj uq parteja ojoşmalarьnьn da kadьrlar jeteşterev məs'ələhe...

ə, unan Zirnatris əeregenen jetəkselegen urьnьnan aldь. Saf xuzdar igen əderlevƌə alden aлъv, igende nerense kiƌakta tapşьrьv urьnьna, ular igen tapşьrьvьлarьn halqьnlandьrьvьn faktьr buldьlar, xuзalьq kyp kena asakelatar jahanьlar.

Latka igen tapşьrьmaj torqan və qiqstar buldь, ьsqa qajьь ner teaaktaktarƌə partejaь xalqtьn kalxuzdarьn ideja ьlaştьrьvьdarь...

Izavat levde talap ita. Esten aƌelev qurqьnьsь kyб aldьnda. Əgər ner aj elek pramfinplan menən eş nasar...

Aqas əderlev məs'ələhe iken se məs'ələ itep qujьldь, ьnda plan əderlgan. Parteja ojoşmahьnьn yƅeşe ham unьn rastafьn rigylarlaşterev məs'ələhe...

qarardar nisek ytalganlegen bed ikşerergə tejeşeƌ.

Matauqat jəhə enan seƌƌeŋ qajьь ner unьstarьnьd nar inde, xəƌer seƌƌə 35—36 teaak gazittarə ьsqa. Darət, ular əle riuylar faveşta sьqьp tora almaj dar, ləkin min jaqьn kilasakə Yƌak Kamitatten bьl turalaqь qararьn jerenə jetkeraaeƌ ham nətə teaaktarƌə gazitər buldьrьrьd tip ьşanam.

Milli sajasatte ytkərev jəhate nan Başqortostanda kamvez ...

diklattarьnda jetarlek zakalka juq. Hunqь jьlƌar ƌa həm ajdarƌa kypkenə eşsələr partejaqa indelər. Ular, neulap ajaqqa aa ьav ham bolşaviktarsa kerala selev esen bolşavik zakalkahь alьrqa tejeşlər. Bьl burьs, şulaj uq plinum ham sisejanьŋ ese menan parteja yƅeşe ham IV nse plinumdьn milli məs'ələ turahьndaqь qararƌarьn tiкşerev menən najlanerga tejeş.

Parteja Aŭkumь ььna ьrl məs'ələlərƌe plinum ham alseja ken tartiptarenə qula ham bed ...

ьnьn menən seƌƌen alƌa dur a.rostar toriqan vaqьtta parteja nьn—Başqortostьn ojoşmahьnьŋ parteja ginralьньŋ ham 1932 nse jьlqa aƌerlek esen kerəşten qajьь ner osoron tamamlaj aьd. Başqortostanda gigantar tөƌev başlaqanda sөta parteja ojoşmalarьn juqarь ьaьqьsqa kyta evgə kərak. Juqarь rahqьs qa kutarelqas ul, jaki kestar menən parteja ham unьn Yƌak Kamitatenen ciriktiftarьn ytav julьnda alqa taьa tiƌerak xarakət itaed.

MƏHIM TƏDƏTEV

„Başqortostan" daŕeрenə 259 nse hanьnda nəşьlqan ip. Bьlьn daklatьnьn nerense ələşenda tyandaga jalqьşlьqlar kit kan:

LEK HƏREKLEGENƏN ЬLЬQЬ KYBƏRƏK ajmaj səra tip tədətep uqьrqa.

1. nse naqana 9 nse jьldaqь IGEN ƏDERLƏV, VAQЬTЬNDA HƏM TULЬ RƏVEŞTƏ TIGƏN HYƌƏRƏRE TƏŞƏRƏP QAL DЬRQRQA.

7. nse naqana, lakin taşistar vlassь ... MITDTARЬ QЬNA ... MILITARIZATSEJƏ KƏRƏK TIP UQЬRQA ...

3. nse naqana, 3 nse sarasta xəƌer bed kulaktь ...

8. nse naqana 1a, 1 nse ... SASŞ ... FRANSEJƏQA QARЬŞЬ NЬ ... TIGƏN HYƌƏREN QUŞЬP UQЬRQA.

Partejanьn kyp aqzalarь, kentora tiqan jəmlənə MILL ƏTSE

1-DƏVLƏT ZAVЬTЬ JAŊЬ GIGANTTARQA

KADЬRDAR ƏDERLƏV EŞENDƏ EŞMƏKƏRHED LEK KYRHƏTƏ.

Xəƌerge vaqьtta Başqortostanda sөta donja dəvmələn da dur əhəmejate bulqan matur ham Kall—turьin zavьtarь təƌəv ese bara. Bьl zavьtlar xuзa lьq təƌev jaqьnan qьna tygel, sajasi jaqtan da dur ajьrьm urьn totalar. Big rak ta ulartьŋ Başqortostan kevek mədəni həm xuзalьq jaqьnan artta qalqan ner milli jomhyrejatta halsьnьn...

qahьnьa, kursslar barь 15 nse yktənerƌə genə eşkə baslap kita aldьlar. Lakin, eştə ojoştorov eşe nasar qujьlqanqa, uqьv ьlarƌьŋ kyneche yddaterenŋ burьs tarьn ydlaşterə almajdar. Şul ar qala eşka kilmaj, pragul jahap, şulaj uq kurьstь taşlap qajtьp kitev kevek əəldarƌə bar. Xəƌerge vaqьtta 50—60 urьnьna, barь 37 keşe uqьj. Ularqa haman ...

CƏJKƏHE ЬЬL MƏS'ƏLƏGƏ NIGƏ DER. TEJEŞLE ƏHMƏJƏT BIRMƏJ.

Başta ularqa kən halьn 4 saqat eşlav, 4 saqьt uqьv bulьr qa te eş tejgəjnelər, əle zavьt ularqa 8 saqьt eşlap, 4 saqьt uqьrqa qusa. Kəngə 12 saqьt eşlətep, əlutt ь, jaqsь sьfatlь kadьrdar jeteşterep ьsqarьv nik qьjьn...

INZƏR KAPIRATIFЬ SARA KYR

BILARƏT tөnəgenen Nuqьl səvite kylamendage 4—5 avьl, bastan ajaq ustarьь ьq ham aqas kitev menən genə jәşəp kilgən ner urьn. Lakin şulaj bulьvqa qaramastan Inzar kapiratifьn ьŋ ularƌь ojoştorov, ularƌь ajьrьm ər sistimalьkəşəp kilьan kustar eşenə jyn tep jeзarev ese bik nasar tora.

KULAK AQINTЬN ĶALXUZDAN QЬ VARQA

Q—Mujka tөnəge Sьlьj avьl səvite Bijazit kalxuzь prisdatele Əxmadjanьŋ Astullanьqьtahь 21 nse jьlqa tiklem kyp jer, 5 ər в tьrak totop, jarlь batrak tarƌь idep kilgən keşe. Şulaj bulьvqa qaramastan, Əxmadjanьŋ kulak jalsьlarьnьn jardamь arqahьnda kalxuzqa in p „prisdatelelьk" dəüьnь alqьn...

QALA MENƏN AVЬL MƏNƏSƏBƏTEJANЬ NIGEDƏ QUJЬLA

Kьshtejandarƌen Səvit vlassьnan nama alqanlьqtarь turahьndaqь məs'ələhe ip. Stalin tarьn marksis—aginimktar kanlinsejahьndə nirgan analizem bar...

Kalxuzdarƌь nьqьtьv xəƌer tep burьs

Kalxuzdarƌь xuзalьq—ojostorov jaqьnan nьqьtьv xəƌərge vaqьtta kalxuzdarƌьŋ ...

Handar huqьşь

„Peƌƌen programmabьƌьn ..."

(I. STALIN).

Traktirdar ьraьь

Mastirskuj, Timer tyşlyrgə ...

Mine da jarьşam

Min K—Usol prap gandiss Ƶdan I tar a ... 40 dara jaьlьsь ...

ZDANЬF. Q.

Handar tala

Kədge ...

TUJMAZЬ—MTS

DIKƏBER-HAVA HØZYMENƏN HAQLANЬV NADANЬ ОЏЬN BƏTƏRƏV AJЬ.

Ajl qь, sajasi—xuƶalьq kampanejalarь burьstarь menən nьqlap bajlav gena, unьsь hedamtalar birəsək.

AJLЬQTЬ YTKƏRMƏGƏN BER GENƏ LƏ JƏCƏJKƏ QALMAHЬN.

DIKƏBER—HAVA HØZYMENƏN HAQLANЬV AJLЬOЏЬ

Impirejalistar tarafьnan sævittær sajasətenə qarşь əđerləngən huqьş hөzyme qurqьnьsь eđləvhed ytəv, SSSR dьŋ eşsandəre aldьnda; il qurqavsьlьqьn nьqьtьv, eræk tə hava ximeja høzymenən haqlanьvqa nьqьan aderlənev barьsьn betə tulьlьqь menən quja.

Şuŋ qaramaştan, hava ximeja høzymenən haqlanьv eşe, il qurqavsьlьqьn nьqьtьv eşeneŋ iŋ artta qalqan tarmaqtarьnan hanala. Berdən, bьl əlkələ ed [illegible] ikense nən bьl əlkələge tedələşkə k[illegible] səvit jamaqatselegen aktiv qatnaştьrьnan ber massavaj kampanejə ytkəreləne juq.

...urьndarda 40—50 keşenən tərkəmdar ojoştorop, ul[illegible] mas'yl jetəksilər nerekterərgə, instruktar, əsnaptar, ninalə həm başqalar menən tə'min itergə, tekəndər'əŋ ydgəreşhen sastafь menən betə zanatejalar de ytkərevdə sal ьsьrqa.

Zanatejalar eş an huq (təşkə asqa tuqьrav vaqьtьnda ytkərev genə his jamaqat) ytkərelergə tejeş.

...

NYKƏTTƏ: gazdan haqlanьv ыttegən kejəp jөrөrgə ej[illegible]

HUQЬŞ EŞE BAŞQA EŞTƏRDEŊ QOJOROQONDA BULЬRQA TEJEŞ TYGEL.

Ytqan jьlda qurqavsьlьq eşenə smuir jahьv, kalxuz, safxuz, MTS, asa avjaxim jəcəjkələrenən han jaqьn ...

ULAR BEĐĐEŊ EŞKƏ MIŞƏJT ITƏLƏR.

ULARĐЬ ØJRƏ TERGƏ VAQЬT JUQ„

Kyn—tire zavьtь

> „Başqortostanda Mator zavьtь Qađanaeturnin kamainatь kevek gigant tedələşər həm başqalar a jetərlek darəzala xəzerlekle eşse kadьrđar əđerləvdə hiŋ raveşta jəjep jebərev sibattaqь kisekterəlməj torqan nurьstardan berehe" (ØK bojoralь qararьnan)

JERLE MILLƏT SƏNƏQƏT KADЬRDARЬ ƏĐERLƏVDE ØĐØVGƏ JUL QUJMAĐQA!

1—DƏVLƏT ZAVЬTЬNDAOЏЬ KADЬRĐAR ƏĐERLƏVĐƏGE ØĐØKLØKTƏR ØSØN UNDAOЏЬ OJOŞMALAR ОЏƏJEPLE

SMIKNJUF HƏM DƏVLƏT ZAVЬTЬ ZAFKUMЬ RƏISE KEVEK APPARTUNISTAR DЬŊ BЬL EŞKƏ TƏKƏRƏP QARAVĐARЬNA QЬRQA SIK QUJЬLHЬN

KADЬRĐAR ƏĐERLƏVĐƏGE

Appartunistьq praktikahьna ut asьlhьn

Jerle millattən sənəqət kadьrdarь əderləv eşe xader neđđeŋ aldьnđaqь iŋ mehim həm iŋ kisekterelməj torqan məs'... ləv eşenə jerle ojoşmalarđьŋ halqьn qaraştarь, unь appartunistarsa narьqlav faktьrьnьŋ ələ lə tulьp jatqanьn kyrhatə...

...

ØLKƏ GƏZITTƏR KYSMƏ [illegible] JƏHE JAŊЬ JIĐØLEŞTƏ

GIGANTTARĐЬ HALЬV EŞE ØĐØLØRGƏ TEJEŞ TYGEL

MATURSTRUJ majdarь, 28 ...

NYKƏTTƏ: [illegible] ... ajlьq bajqa ajranьlьlar haq siltek həm maltsqiarьn tadartalar.

AJLЬQ, SƏJƏSI—XUƵALЬQ KAMPANEJALARЬ BURЬSTARЬNTULTЬRЬVQA JARDAM BERGƏTEJEŞ

Hava høzymenən haqlanьvda qь nađanlьqtь beterev ajlьqьnda ytkərelergə tejeş bulqan eşteŋ planьrsa inderelgən uesidalar nej barь 45—minut vaqьtqa qьna ikaplangan. Bьl vaqьt esenda massa esen iŋ karakle ...

...

„VARAŞILЬF" FABRIGENDƏ LƏ EŞMAQTAR LЬQ TYGEL.

...

Fabrik qarьşьhьnda 61 keşelek F.Z.U. maktəbe bar. Plan bujьnsa bьnda uqьvsьlardьn 75 pr. ь başqorttardan alьnьrqa tejeş bulha la, şul uq vaqьtta F.Z.U. qa ni barь 9 qьna başqort uqьvsьhь qabul itelə.

Hava flutьn ... —hava høzymenə qarşь kəraş.

NYKƏTTƏ: Osqostardьŋ tedələşən ejrənevse kamsamuldar udar brigadahь

AJAQ KEJEMDƏRE TEGEV FABRIGЬ

ØĐØKLKTØ BƏTƏRƏV ØSØN EŞ VAQЬTЬNAN TЬŞ

IKEŞƏR SƏQƏT EŞLƏRGƏ HYĐ BIRDELƏR

„Varaşilьf" isemendəge ajaq kejemdəre tegev fabrigьnьn tөp sixь bulьp hanalqan itek tegev sixьnda dyrtense kvartaldьŋ ikense ajь ødəklөkkə osoranь. Zadaneja bujьnsa nyjəber ajьnda 9200 par iteksьqarьrqa tejeş ine. Ə, 26 nsь nyjəbergə 6874 par qьna itek sьqarьlqan. Tirmək jaŋьnan 29 26 par itek eş tahe bar. Bьl məs'ələ eşselar arahьnda halьp tikşerelgəndən huŋ ødəklөktө bөtkəngəsə kendə ikeşər saqət eş saqətenan artьq eşlərgə buldьlar,

M.

Aqas zavьttarьnda jerle millattərđən kadьrđar əđerləv

TURAHЬNDA PARTEJƏ QARARЬ BOJOMQA ATQARЬLMAJ.

Aqas zavьttarьnda. Başqortostan Ølkə Kəmitətenəŋ apparatьn jerləştьrev, eşselər arahьnda jerle millat kadьrđarь hanьn arttьrьv turahьnda bulqan qararь bojomqa atqarьlmaj.

Məsələn: 1—3 həm 2—13 hanlь aqas zavьtta bьnьŋ idarahьnda eşləvse xedmətkərlər arahьnda başqorttardan da ber genə lə keşe juq. Zaikum sastafьnda la jerle millattərđən barь ber genə keşe eşləj.

Bьl aqas zavьttarьnda başqort telen ejrənev, unь apparatta tormoşqa ytkərev julьnda bьqa tikləm ber nəmə lə eşlənmagən.

Ular əsə bөtөm bojomqa atqarьv eşenə appartunistarsa narьq alьralar. Bьl zavьttarda 1 meŋ 200 eşsəneŋ 238 de başqorttardan tora. Bьlarđьŋ kybehe avьldardan kilevselər bulqanlьqtan, ular urьs telen bik nasar belələr.

X. VƏLID.

HAQTA BULЬRQA

...

BØTƏTØBƏK GƏZITTƏRENƏ SAFXUZ, KALXUZ STINƏ GƏZITTƏRNƏ HƏM NAVASILVAJANKURDARQA.

Berense dikaberđən berense qinvarqa tiklem, Başqortostan asa-avjaxim səvitetarьnьŋ, betə Başqortostan dəvmələndə hava høzymenən haqlanьv ajlьqь ytkərelə.

...

„BAŞQORTOSTAN"

...

RISTARAN KEŞEHE

Ridaktьr urьn baŧarьsь Z. KAJЬPKUL.

XEDMƏT BALNASЬ KƏNƏŞMƏHE SAQЬRЬLA

3 nsө dikaberđa kiske saqət 7 Başgusplan həm xedmət xalq kamisarlьqь tarafьnan 1932 nse jьlьsa xedmət balanьsь tedəv turahьnda kəŋəşmə saqьrьla. Kəŋəşməgə betə Narkamattar đan həm xuƶalьq ojoşmalarьnan, ycirizdinejalarđan vəkildar kilergə tejeş.

BØTƏ PARTEJƏ HƏM PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬNA

Parteja məqarifь seltəre kinəjeŋ sasaple, VKP (в) Ølkə Kəmitəte Kyltprьsь Başgizqa STALIN „LININIZEM MƏS'ƏLƏLƏRE" nьŋ ikense baŧmahьn sьqarьrqa qustь. Kitap BAŞQORT TELENDƏ, xaqь 2 HUM. Berense baŧmahь ike aj esendə betənləj hatьlьp bettə.

Tirazdь aildalev həm oşo sizunda bьl kitapqa aqьqan ixtьjaadь ytəv əsən, VKP (в) Ølkə Kəmitəte Kyltprьsь oşo jьldьŋ 15—XII—nə kərəkle bulqan kitapqa zajavka birergə quşa.

Zakazdь oşo ədris menən jebərergə:

3—1 Уфа, Зенцова, 22, БАШГИЗ.

TID KØNDƏ!—V.K.P.(в)—ØK Kəmitəte həm „Başqortostan" gazite urgьnь

„TYBƏN MATBUQAT"

ZURNALЬNЬŊ—KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV XUƵALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV MƏS'ƏLƏHENƏ QARATЬLQAN—2—NUMIRЬ SЬQ[illegible]A.

HƏR BER KALXUZDA:

„TYBƏN MATBUQAT"—ZURNALЬN TARATЬV ØSØN KALXUZKURDARDAN MAXSUS BRIGADALAR TØĐØQƏĐ!

HƏR BER KALXUZDA, HƏR BER SAFXUZDA, HƏR BER M.T.S. TA:

„TYBƏN MATBUQAT"—ZURNALЬNA JAĐЬLЬVSЬLARĐЬ OJOŞTOROVSЬLAR BILDƏLƏQƏĐ!

ZURNALQA JAĐЬLЬV XAQЬ:

3 ajqa 90 tin
6 ajqa 1—80 tin
1 jьlqa 3—60 tin

RIDAKSEJƏHEŊ ƏDRISE: ØFØ 1—SAZUN URAMЬ KUPЬS NUMIR 8 „TYBƏN MATBUQAT" ZURNALЬ RIDAKSEJƏHE.

„Yktəber natişka" la mətbəqəh Başglavlit vəkile №176.

JAŅQЬĐAQTARĐAN IGEN PLANЬN TIĐ VAQЬT ESENDƏ TULTЬRTЬVĐЬ TƏ'MIN ITERGƏ.

Вөтә DONJA PRALITARDAЬ BEREGEGED

4 DIKƏBER 1931 JЬL №2 61(562)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

30—NYJƏBERGƏ SVUDKA

NYJƏBER ŞTURЬMЬNЬŅ HӨĐӨMTƏHE IGEN ƏĐERLƏV TIMPЬN KӨSƏJTEVDE TALAP ITƏ

Kalxuz	Saixuz	MTS	Qatь zadaneja	Bətəhe
80,1	68,9	90,3	22.7	75.6

NYJƏBER ŞTURMЬNDA IGEN PLANЬ ƏSASƏN TULTЬRЬLMANЬ

DЬVAN, BILAQATAJ, BӨRJƏN, BAQALЬ, USALЬ, XƏJBULLA TӨBƏKTƏRE

Jenəjətsel rəveştə plandь eđələr

PLANDЬN QALQAN 25 PR. TЬN IŅ QЬЪQA VAQЬT ESENDƏ TULTЬRЬRQA

Indysterejələşterev fruntьnan HUNQЬ MƏQLYMƏTTƏR

1 nse dikəbergə Danbasta 12 meŋ 427 tunna kymer tabьldь. Şunьn esenən mixanizatseja jələ menən 82 meŋ 375 tunna tabьlqan.

Berense dikəbergə Maskvaygel 7421 tunna, Dalygel 4460 tunna Ural ygel 7 meŋ 416 tunna kymer taptьlar. Kyzəas 29 nsь nyjəbergə 18 meŋ 653 tunna kymer sьqardь.

1 nse dikəbergə Stalingrat trakter zavьtь 110 traktьr sьqardь. Krasna—Pytiluvic zavьtь 30 nsь nyjəbergə 80 traktьr həm 87 matur sьqardь.

29 nsь nyjəbergə вətə sajuzda 1 meŋ 628 tunna rujьn həm 10 meŋ 787 tunna stal qojoldo „Stal" berlegeneŋ zavьttarь 29 nsь nyjəbergə 10 meŋ 469 tunna sujьn həm 7 meŋ 469 tunna stal sьqardьlar. Vastukstal 2 meŋ 111 tunna sujьn birde.

Danвastь mixaniklaştьrьv KƏŅƏŞMƏHE ASЬLDЬ

ARTEJUMVSKEJ, 2. Danвastь mixaniklaştьrьvqa qaratьlьp saqьrьlqan kənəşmə asьldь. „Ygel" beregen idara itevse ip. A pa kumьf Danвastь mixaniklaştьrьv dərəzəheneŋ maxsus kvartalda 58 pr. qa kytəreleven ətep ytte. Mixanizatseja jəhətenən Danвas Girmaneja həm Bil gejənən qala вətə donja la 3 nsə urьnda tora. Danвastь mixaniklaştьrьv jetərlek dərəzələ tygel əle. Unь Danвastь mixaniklaştьrьvđьŋ ginital planьnda, unь taqь la jaqşьraq mixaniklaştьrьv məs'ələhe kyđ unьnda tota'a. Kənəşməgə jьjna ьvsь fənni—tixnikə kəstəre Danвastь mixaniklaştьrьvđьŋ janь juldarьn tabьrqa tejeştər.

„QЬĐЬL BAJRAQ" 3400 BOT QARŞЬLAV BIRĐE

BAŞQALAR UNAN ӨLGӨ ALЬRQA TEJEŞ

Starie təвəgendə igen əđerləv planь 91,5 pr. qa jətte. Hunqь kөndərđə timp kəsəjə algərək tə kampanejene ojoştora вelev, massavaj—aŋlatьv eşta, reno kiŋ iqtiaar jyneldərev arqahьnda ALLAQЬVAT AVЬL SƏVITE igen əđerləv planьn 103,2 pr qa, ətərle majlь orloqtar əđerləv planьn 143,3pr. qa ytəne. Bigərətə „Majaq" həm „Qьđьl Batьr" kalxuzdarь alda вaralar.

„Igense" kalxuzь igen əđerləv planьn 106pr. qa tultьrьp avьl səvite tarafьnan kysmə qьđьl вajraq menən вyləklənde. Вьnda вaşqa kampanejalar đa jaqşь ytelə.

Liвəşəv avьl səvite igen əđerləv fruntьnda вalşəvik tersə kөrəjə. Parteja, kamsamul ojoşmalarь jalpьnь tuplavđa ajrьvsa aktiflьq kyrhətteler. avьl səvite dəvmələndə plan 154,3 pr. qa ytələp təвək dəvmələndə iŋ alda вara.

„Qьđьl вajraq" kalxuzь plandь 100pr. qa tultьrđь həm 3400 вot qarşьlav вirđe.

talatajьfka avьl səvite „Jaŋa—tormoş" kalxuzь вьqa tiklem avьl səvitendə iŋ qojraqta hejrəlep igen planьn 40,5Pr qa qьna ytəgəjne. hunqь kəndə massavaj—aŋlatьv eştəten jəjep jeвərev hedemtəhendə вoroloj jahaldь.

Xəđer igen əđerləv planь 103pr. qa tultьrьldь. ə, Zalatanuşka 23,5pr. sadufka (36,2pr.) həm Dmiterefka (50pr.) avьl səvittəre iŋ qajraqta hejrələlər. Вьl avьl səvittəre igen əđerləvđə yđ javaplьlьqtarьna almajđar. Zalatanuşka avьl səvite prsidətele xlivzi sajuz qa jalqan rapritar вirə. Eşlənməgən eşterđe „eşləndə" tip kyđ вulaj. Qьnaqьhь вьl avьl səvittəre igen əđerləvđə ojoştora вelmajđar, вulqan məmkinlektərđe qullanmajđar həm təвəktə plandьŋ oşo kөngə tiklem tultьrьlmavьna səвəp вulalar.

Вətə parteja, kamsamul ojoşmalarь həm вətə jəməqətselek вьl avьl səvittərendə igen əđerləv planьn tultьrьv esen вalşəviktərsə kөrəşergə yđđəren вьl julqa maвilizavajt itergə tejeştər. Iвraj.

IGEN ƏĐERLƏVGƏ QATNAŞMAQJAN UQЬTЬVSЬLARQA XURLЬQ

K-Usul təвəge Səjet Вaвa avьl terək məktəвe mөdire Gilmanьf Riza (parteja aqzahь) igen əđerləv fruntьnan qasa.

Вьl avьlda igen planь tultьrьlmaqan, jalpь arahьnda massavaj aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj. Şuqa qaramaŋan Gilmanьf iptəş kyвerək vaqьt „axuta" qa jөrөvđe jarata. Şturьm ajьnda igen əđerləvđe artqь planqa qujьvsь parteja aqzahьna sik qujьlhьn.

Şuluq təвək Qavardь avьl səvitendə igen əđerləv62 pr. qa qьna ytəlde. Şturьm ajьnda plandь tultьrьv esen kөrəşməjđər, Вьndaqь uqьtьvsь la igen əđrləvđe ojoştorov, massavaj aŋlatьv eştəren jəjep jeвərevgə əhəmejət вirməj. Şulaj uq avьl səvite prsidətele samatykkə taşlap qajqьhьđ jөrej. Вьndaj igen əđerləvđe samatykkə, taşlavsьlarqa sik qujьlhьn.

„MAQJAŞ"

BEĐ PLANDЬ 115 PR. QA TULTЬRĐЬQ

K—USUL təвəge Qavardь avьl səvite Hasaj avьlь kalxuzsь həm jaŋqьđaqtarь igen əđerləv planьn 115 pr. qa tultьrđьlar. 5 nse dikəвergə 125 pr. qa jetkerəвeđ tip hyđ вirđelər. Şulaj uq Jalьq avьl kalxuzsьlarь la plandь 73 pr. qa ytəgəjnelər 10—dikəвergə 100 pr. qa tultьrьv esen kөrəş вara Hasaj yđe menən tiŋləşergə Qavardь Iвrahim vьidarьn saqьra,

F. IŞKIN

JAŅQЬĐAQTARĐЬ BYKSIRGƏ ALALAR

BAQALЬ (til'gramma) Utar avьl səvite „Puşkin", „Jarьk es", „Saqat", „Şişmə" kalxuzdarь şturьm ajьn plandь 100 prasintqa tultьrьv menən sьqtьlar.

Jaŋqьđaqtar jenəjətsel rəveştə plandь eđələr. Oşo kөngə saqlь nej вarь 35 prasintqa ytalgən.

Plandarьn tultьrьvsь kalxuzdar jaŋqьđaqtar arahьnda eşləv esən 3 вyksir вrigadahь ojoştorđolar. Utar səvite xəвərselərenen kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv вujьnsa ɵlyttəre ytkərelde. Xəвərselər sajəsi—xuzalьq kampanejalarь вurьstarьn udarvtavgə quşьldьlar

I. SƏJFI

QATЬ ZADANEJA 50 PRASINTQA QЬNA TULTЬRЬLQAN

QЬRQЬĐ MEJƏKƏ (tiligramma) Jekatirinsulav avьl səvite 1 nse dikəвergə jьlьq planьn 91 prasintqa tultьrđь. Kalxuzdar plandь 100 prasintqa ytəneler. Jaŋqьđaqtar 79, kulaktar nej вarь 50 prasintqa ytəgən. Kulaktardan 11 jaŋqa kymelgən 200 sitnir samahь igen taвьldь. Jaŋqьđaqtar arahьnda kyltura eştəren kulaktar eđələr. Aktif tuplanmaqan, kamsamuldьŋ igen esen kөrəştə qatnaşь jomoşaq.

GƏFYREF

30—nyjəвer svudkahь

IGEN PLANЬNЬŅ 25 Pr. TЬN IŅ QЬЪQA VAQЬT TA TULTЬRЬRQA

TӨBƏKTƏR	Jьllьq plan	Garna вurь
ARTTAQЬLARQA IGEN ESƏN KӨRƏŞTEŅ JUQARЬ ӨLGӨHӨN BIRƏLƏR		
Bere	94,2	34,2
Tapurin	93,0	48,6
Tur	92,9	26,2
Aвqьa	92,1	20,5
Starie	91,6	30,1
Dyrt—ejle	91,5	38,6
Əajəlil	91,9	—
Өfe	90,8	65,3
Mejəkə	89,7	30,4
Avьrqazь*)	89,2	37,3
Вyzdək	89,0	36,6
Qaltas	84,8	28,5
Malavez	84,7	45,8
Вiş—aylək	84,5	30,7
Saqmaqoş*)	85,6	24,8
Arqajaş	84,3	13,7
Nuriman	83,8	14,7
Janь—avьl	82,0	30,3
Şişmə	81,3	26,8
Qьrmьsqalь*)	81,8	83,6
Baltas	81,9	21,4
Mişkə	80,5	31,7
Julajьr	79,0	—
Krasna—Usul	78,8	37,6
Davləkən	78,2	83,0
Вoraj	78,8	23,8
Вlagavişşin	76,4	48,6
Qьjqь	75,0	22,0
PLANDЬN HUNQЬ JARTЬHЬ ESƏN KӨRƏŞƏLƏR		
Bajmaq	74,7	—
Tujmazь*)	73,8	37,2
Вələвəj	73,0	29,2
Prejut	73,1	25,0
Qoşqaq*)	71,6	0,6
Maqar	70,9	36,4
Arxangil*)	69,9	25,2
Bajqь	68,0	21,9
Zьjanşura	65,2	23,5
Mesetle	66,7	44,0
Krasna—Kama	63,2	32,1
Bilarət*)	62,9	—
Qaraqoş	62,1	0,1
TIMP TYBƏN, URЬNDA TAPANALAR		
Xəjвulla	59,0	—
Dьvan	58,3	29,0
Mьraq	57,0	1,7
Baqalь	41,7	18,4
Usalь	40,7	—
Bilaqataj	40,4	32,8
Вөrjən	22,8	—
BӨTƏHE	75,6	28,8

*) Вьl təвəktərđən tiligramdar vaqьtьnda alьnmav səвəple, haпdar tulь kyrhətelməj.

Uktaвer rivalytsejəhe fən həm tixnikəne pralitarejat qulьna tapşьrьp, uŋьŋ taqь la đurьraq adьmdar menən alqa kitevenə jul asьv menən вergə fən həm tixnikəne satsejalizem teđeleşenə fajđalanьvđa alđьвьđqa вik đur вurьstar qujđь.

Ilevэđə satsejalizem teđeleşeneŋ gigant adьmdar menən yвeve, fən həm tixnikəneŋ ryjen kəndə—kөn đurajtalar həm ularqa satsejalistik jəkmətke вirevđə, tixnikə rivalytsejəhe timplarьn qьđьvlatьv, prali atejatьŋ tixnikəne yđləşterevən talap itə. Sөnki „RIKANSTRUKSEJƏ OSORONDA TIXNIKƏ BӨTƏ NƏMƏNE XƏL ITƏ" (Stalin).

Вeđ tixnikə—ikanumikə jaqьnan вik kyp artta qalqanвьđ. Вьna oşonan sьqьp, parteja pralitarejatьnьŋ taldьnalarь qьъqa arəven đə alđьnqь kapitalistik ilдərqen qьvьp jetev həm uđьp kitev" вurьsьn kilterep вaьtьrđь.

Bilđələ, вьl „qьvьp jetev həm uđьp kitev" luzuŋьhьn ərjomqa atqarьvđa „rikanstruktif osorьnda вөtə nəmənən xəl itə" torqan tixnikəne өjrənev, uqa ejə вulьv BERENSE RYL ujnaj.

TIXNIKANЬ ӨJRƏNEV EŞEN JALPЬLAŞTЬRЬRQA

Şunьŋ esen вeđđeŋ alda tixnikəne өjrənev, uqa ejə вulьv ajьrьvsa вer mehim вurьs вulьp tora. Вeđđeŋ təŋ jalpь tixnika jaqьnan вik artta, tixnika jaqьnan nađan.

Ləkin tixnikəne өjrənv tixnikəjenən nađanlьqtь eterev keskəjeş tygel. Вьl eş вeđđeŋ Başqortostan kevek artta qalqan ildə taqь la qujьnьraq. Sөnki вьl eşta tөp jadrə jahav esən вaşqorttardan kvalifikatsejalь eşse ad, inzinir—tixniktər вerđə juq tejerlek. Sənaqət eşendə вaşqorttar şulaj uq latardardan yrlətev eşelə вik tyrən.

Ular arahьnda eş alьp вarьlmaj. Ularqa jarđam kyrhətelmij jerlek. Yrlətelgəndər həm yrlərevgə əđerləneвselər esən „tixnikəne өjrənev tyŋərəktəre" juq jəki вulhala eşləməjđər. Parteja həm prafsajuz ojoşmalarь la вьl mehim məs'ələgə tejeşle əhəmejət вirmijđər əle. Təвəngə prafsajuz ojoşmalarь urьnda tixnikəne өjrənev tyŋərəktəre tөđөlə, kansultatsejalar jaңarqa, tixnikənən tələ daklat a qujьrqa, eşselə.de jortьan torop uqьv kurьstarьna tartьrqa tejeştər. Zavьttarđa inzinir—tixniktar вьl eşkə aktif qatnaşьrqa tejeş.

Sьnə gəzittəre lə, yđđəreneŋ jəkmətkeləren yđgərtep, tixnikəne ydləşterev вujьnsa jəd menən вorolorqa tixnikənən diskysejələr asьrqa, horavđarqa javaplar вirev kevek tixnikə menən qьđьqhьnьđьrьv mitьdtarь qullanьrqa tejeştər.

Вьl eş өlkə gəzittərđələ đur urьn totorqa tejeş. Odaqlamaja „Başqortostan" g-te ergəhendə tixnikə jalpьqa zurualь sьqasa.

Başqortostandьŋ indysterejaləşeve ajqanlь zavьt faвriktarqa вьqьrьla torqan meŋləgən вaşqort eşselərə arahьnda вьl zur nəldeŋ əhəmejəte keskəj tygel. Lakin вьl đur eşteŋ вaştan uq unьşlь sьqьvь kiŋ jalpьnьŋ, partejə həm prafsajuz ojoşmalarьnьn, şulaj uq inzinir-tixnik eşselərəneŋ jaqьnьnan torop qatnaşьvьna вajlanqan.

Zurnalдьŋ вurьstarь turahьnda вer nisə hyđ. Zurnal iŋ вerense maqsat itep, unь şul kisə ezən zavьtqa kilgən вaşqort eşseləren, şulaj uq вьqa tiklem eşləp kilgən eşselərgə tixnikə вelemen вirevđe alьrqa tejeş. Şuqa kyrə unьŋ jəkmətkəhendə tyвəndəgelər вulьrqa tejeş.

1-Tixnikəne jalpьqa jaqьnajtьv, jəqni jalpьqa tixnikəneŋ tөp mэqənəhe həm əhəmejəten aŋlatьv.

2. Zavьt-faвriktarđa, safxuz, kalxuzdarđa MTS tarda „tixnikane өjrənev" tyŋəraktəre ojoştorov eşendə вerense arganizatьr xeđmətən atqarьv.

3. Ratsejanalizatsejə həm eşse uilapsьqarьvsьlar, sənəqət aparatьna yrlətelgən eşsələr esən jetəkse вulьv:

4. Вələkle prgrisif sdilşinanь tormoşqa ytkərevđe, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq kevek satsəjalistik eş mitьdtarьn tomoşqa ytkərev. unь kiŋ qatlam eşselər arahьnda jəjep jeвərev eşendə ojoştorosь həm jetəkse xeđmətən вaşqarьv.

5. Zavьttar arahьnda təzrivəlar alьv, eş starie tixnikə janьlьqtar menəntanьştьrьv kevek eştərgə kiŋ urьn вirergə tejeş.

6. Zurnal eşselərgə tixnikəneŋ ajьrьm məs'ələlərenən tərtiple rəveştə dəres вirep вarьrqa tejeş.

7. Janь şarttar esendə janь mitьtdar həm janь timptar menən yskən sənəqəttə talap itelgən iđəp həm alcut eştəre menən kiŋ jalpь, вigerək tə yrlətelgən eşselərđe tanьştьrьvda zurnaldьŋ tөp вurьstarьnan вerehe вulьv.

8. Juqarьla hətelgən вurьstar вətəhe 1 p. Stalindьŋ altь kyrhətməheneŋ tormoşqa atqarьvđь tə'min itergə tejeştər. Şuqa kyrə zurnal вьl altь şarttь вojomqa atqarьvđa təzriвə juldarь kyrhətevse, unьŋ вojomqa atqarьlьvьn tikşerevse вulьrqa tejeş. Şul vaqьtta qьna zurnal yđeneŋ өвtənə teşkən вurьsь ytəj alasaq.

Əlвittə, вьndaj đur вurьstarđь өвtənə alьrlьq zurnal ojoştorov вik đur eş. Şuqa kyrə lə вьl đur eşkə tejeşle narьq вirep, jeŋ hьđqanьp eşkə kereskən „Başqortostan" gəzitəhen qotlajвьđ, həm вьl eşte unьşlь rəveştə вaşqarьvьna ьşanavьđ.

Inzinir—tixnik G. TAKAJЬF

PARTEJƏ OJOŞMALARЬN JAŊЬNAN HAJLAV KAM

PARTEJƏ OJOŞMALARЬN JAŊЬNAN HAJLAV KAMPANEJAHЬNЬ

VKP(в) NEŊ BƏTƏ TƏBƏK KƏMITƏTTƏRENƏ, PARTKUMDARЬNA PARTEJƏ KƏLLIKTIFTƏRENƏ.

VKP(в) NEŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE MƏRƏƵƏQƏTE.

Qəđerle iptəştər!

Dikəвer ajьnda partejanьn Başqortostan urgьndarьn jaŋьnan hajlav baş'ana. Jaŋьnan hajlav kampanejahь—BALSE VIKTƏR SAFЬNA BAJAVAJ SMUTЬR, ularđьn parteja giniralnaj вьđьqьn PRAKTIK BOJOMQA ATQARЬV ƏSƏN satsejalizem təđeləşenen вətə məs'ələləren uŋьşlь xəl itev əsen, вətə donja eşsəndərenen vatanь—SSSR đьŋ, вigerək tə uŋa qarşь jaŋь impirejalizem huqьşь pravakatsejalarь вarqan vaqьtta, qorqavsьlьq həlaten taqь la nьqьtьv əsen kilasaktə lə kerəşkə əđerlektəren tikşerev.

Şunьŋ menən вergə jaŋьnan hajlav kampanejahь PARTEJƏ EŞENEN JƏKMƏTKƏHE HƏM MITЬDTARЬN, ulardьŋ xəđerge osorđa parteja xəl itə torqan вurьstarqa məvafiqlьqьn MASSAVAJ TIKŞEREV вulьp teşə.

Вьl jaŋьnan hajlav kampanejahь satsejalizem təđeləşenen təixta his kyrelməgən timptar menən alqa вarьv, şarttarь esendə, вiş jьllьqtьŋ xəl itkes əsən se jьlь jomqaqtarьn ьqarь, jer jeđenəŋ 6 nan вer eləşən təşkil itkən SSSR đa satsejalizemden jenev đəverendə, вətə donja qarşьlьqlarьn həm təv başlap kapitalizem həm satsejalizem sistimdarь arahьndaqь təp qarşьlьqtь taqь la nьqьraq qьrqьvlaştьrqan həm вьlqьj təranəjə вarqan kapitalizem krizise şarttarь esendə ytəsək.

Gigant zavьttarđь eşlətə вaşlav menən Səvittər Sajuzь kesle indysterejə ilenə əjlənə. Safxuz həm kalxuzdarđьŋ yŧeve avьl xuzalьqьn „vaq, tarqav həm daimi rəveştə—minut hajьn kapitalizemde tьvđьrьvsь" (Linin) xuzalьqtan donjala iŋ ere satsejalizem igenselegenə əjləndere. Təp orloqsoloq təвaktərendə totoş kəlliktifləşterev nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вeterəveşe uŋьşlь rəveştə atqarьla. Parteja həm Səvit Vlasьnьŋ avьldaqь nьqlь həm вьn terəgə вulqan kalxuzsь xəđer inde IGENSELEKTEN YĐƏK FIGURAHЬNA ƏJLƏNDE. SƏVITTƏR SAJUZЬNЬŊ MILƏTTƏRE ARAHЬNDAQЬ KYLTURA HƏM IKANUMIKA JAQЬNAN вULQAN FAKTIK TIGEĐHEĐLEKTE BƏTƏRƏV turahьndaqь Linin luzьngьhь uŋьşlь rəveştə bojomqa aqarьla.

Satsejalizem jarьşь həm udarвьlьq SSSR esən jalpьhьnьŋ satsejalizem furmahьndaqь xeđməttərenen təp mitьdьna əjləbələr. Səvitlər ile satsejalizem đəverenə ajaq вaŧtь həm satsejalizem ikanumikahьnьŋ nigeđen təđev təmam вulьp kilə. Aldьnqь kapital ilđəren tixnika həm ikanumika jəhətenən 10 jьl esendə qьvьp jetev həm uđьp kitev turhьndaqь luzьngь вojomqa atqarьla.

Вьl вətə donjala tarixi əhəmejəte вulqan jəŋevđərgə ireşev вarь tik partejanьŋ giniralnaj вьđьqьn qatь rəveştə ytkərev, вətə irunt вujьnsa kapitalizem ilimintтarьna kiŋ həzym alьp вarьv. Ike truntqa—kərək xəđerge osorđa parteja esendəge təp qurqьnьs вulьp torqan uŋ tajpьlьşqa qarşь вulhьn, şulaj uq Trutskizemdeŋ вer tərəвulqan „hulqa" вəgəvđərgə, вьl tajpьlьştarqa kileşep qaravsьlьqqa həm ike jeđielekkə qarşь qatqь kerəş alьp вarьv, parteja, prafsajuz, səvit həm xuzalьq urgьndarьnьn esendə partejanьn giniralnaj вьđьqьn eđmə—eđ ytkərev əsen təp kerəş mitьdь вulqan tanqitte həm yđ ara tanqitte kiŋ julqa qujьv nigeđendə genə mymkin вuldь. Вьlar вətəhe lə eşse həm kalxuzsьlar jьqьlьşьnьŋ kiŋ qatlamdarьnьn aktivьqь вьqasь his kyrelməgən dərəzələ nьq kytərelevən tə'min itələr, partejaneŋ allarinitь həm вьqь eşselər

'ьjnьŧь həm kiŋ eşsən ja'pь tarafьnan вьşanьp qarav siktən teş uq yŧte həm вьl—parteja həm kamsamuldьŋ saftarь вik nьq yŧev həm вətə jəməqət ojoşmalarьnьn eşe jənlənev menən вik asьq kəvdələnde.

Вьlqьj yŧə вarqan iqtisadi krizis arqahьnda kapitalizem sistimь kendən—ken jemerelə вarqan вer vaqьtta SSSR đa satsejalizem xuzalьqьnьŋ вik nьq yŧeşe kapitalizemdeŋ tarixi təp heđlegən taqь la вeŋ tapqьr kyrhətə, вətə donja pralitarejat rivəlytsejəhen jaqьnlaştьra.

Səvittər Sajuzь xa'lq xuzalьqьnьŋ oşo siktən tьş đur elqəşevđəre nigeđendə, parteja, SSSR millətləre arahьnda kyltura həm ikanumika jəhətenən вulqan tigeđheđlekte вeterəvgə jaqьn uq kilde həm ul eşte вojomqa atqara вaşlanь, вьnьŋ kankrit kəvdələneven Başqortostan jəmhyrejəteneŋ 1931—jьlda kiŋ rəveştə indystrejalaşev, avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđenə jaŋьnan qorov həm kyltura təđeləşe julьna вaŧьvьnda kyrəвeđ.

Ural—Kyznitskej kamвinatьnьŋ вer eleşe вulqan Başqortostan əsən вьl jaŋьnan hajlav kampanejahь вiş jьllьqtьŋ ađaqqь, dyrtense jьlь вaşlanьv vaqьtьna tura kilə. Вiş jьllьqtьŋ dyrtense jьlьnda Başqortostan jəmhyrejətendə matur zavьtь, qađan—turвin zavьtь, Jegəze—Kamarufskej zavьtь kevek gigənttarđь təđev, Вilərət mitallurgejə zavьttarьn, Вajmaq pridprejətejələren, paravuzdar təđətev zavьtьn jaŋьnan qorov, iliktravuzdar zavьtьn təđev, Əfə—Məgintnaja arahьnda iliktrik timer julьn təđevgə əđerlek вaşlav, paraxuttar eşləv zavьtьn həm вətə Sajuz esən đur əhəmejəte вulqan вik kyp вytən pridprejətejələrđe təđev eştəre вaşlana.

Вьl gigant zavьttarđьn təđeleve BAŞQORTOSTAN JƏMHYREJƏTENEN SATSEJAL—IKANUMIK JƏĐƏN TƏPTƏN YK YĐGƏRTƏ, UNЬ ARTTA QALQAN AGRAR—INDYSTEREJAL ILDƏN, INDYSTEREJAL—AGRAR ILGƏ ƏJLƏNDERƏ. Indysterejəneŋ tьvđьrьlьvь, safxuzdarđьn yŧeve, Başqortostandaqь jarlь həm urta xəlle xuzalьqtarđьŋ 70 pr. tь kəlliktifləştereleve—вьlar artta qalqan ilđərđeŋ kapitalizem julьn вer jaqta qaldьrьp, kammunizemqa taвa yŧevđəre məmkin вulьv turahьndaqь Linin tizisьnьŋ dereвlegən kyrhətələr.

Parteja urgьndarьq jaŋьnan hajlav вiş jьllьqtьŋ dyrtense jьlь aldьnan, parteja həm eşselər sьjnьfьnьŋ „5 jьllьqtь—4 jьlda" luzьnqь вojomqa atqarьlьrqa tejeşle jьldьŋ aldьnan ytəsək. Вiş jьllьq plandь 32 nse jьlda ytəp təmam itev вurьsь вətə parteja ojoşmahьnьŋ həm вətə eşsən jalpьnьŋ diqqəten tyвəndəge TƏP MƏS'ƏLƏLƏR ergəhenə tuplavđь talap itə:

а) xalq xuzalьqьnьŋ kymer, mital həm transport kevek tar urьndarьn jeŋev;

в) вiş jьllьbtьŋ huŋqь dyrtense jьlьnьŋ planьn xalq xuzalьqьnьŋ вətə ucaskalarьnda ytəv, jaŋь giganttarđь təđevđə вьşьn udar timptarđь tə'min itev;

v) SSSR đьŋ qurqavsьlьq həlaten nьqьtьv məs'ələhe ergəhenə kiŋ eşsən jalpьnьŋ diqqəten maвilizavajt itev;

g) səvit savđahьn kiŋəjtev, eşselər tə'mineten həm ularqa kyltura xeđmətenkyrhətevđe jaqşьrtьv;

d) kalxuzdarđь ojoştorov həm prajьzvudstьva jaqtarьnan nьqьtьv, safxuz həm kalxuz malsьlьqьn nьqьtьv;

j) 7 jьllьq dejem uqьvđь inderev;

ƶ) satsejalizem təđeleşenen вetə ucaskalarь esen kadrdarđь həm вigerək tə вaşqort'ardan əđerləv həm yŧterev.

Вьl вurьstar ip. Stalindьŋ 6 şartьn qətqi rəveştə ytkərev, xəđerge hapta təp qurqьnьs вulqan uŋ appartunizemqa həm hulqa вəgəvselərgə qarşь kerəş nigeđendə tormoşqa atqarьlьrqa məmkin.

təp qurqьnьs вulqan vilikadirzavnaj şavinizemqa, tatar şavinisьq lindinsejələrenə, jerle millətselekkə həm ularqa kileşep qaravsьlьqqa qarşь вətə millət eşsəndərenə intrnatsejanal tərəjə вirev əsən kerəş nigeđendə вojomqa atqarьla alalar həm atqarьlьrqa tejeştər.

Jaŋьnan hajlav kampanejahьnda parteja ojoşmalarь yđ aldarьna tyвəndəge KANKRIT ВURЬSTARĐЬ qujьrqa tejeştər:

Partejanьŋ prajьzvudstь valaqь ojoşmalarьnda

Вьjьl Başqortostanda sənəqət eşeneŋ jomqaqtarь YĐ EŞTƏREN JAŊЬSA QORQAN ajьrьm pridprejətejələrđeŋ YĐ PLANDARЬN AŞЬRЬP YTƏGƏNLEKTƏREN KYRHƏTƏLƏR. Вьl ajьrьm pridprejətejələrđeŋ eş elgeləre PLANDЬŊ TULЬHЬ MENƏN REJAL ВULЬVЬN вraŧlajdar. Şulaj вulhala, kyp kenə pridprejatejələr yđđərenen prajьzvudstьva zadanejalarьn ytəməgəndər. Qəmymən alqanda prajьzvudstьva planь 9 aj esendə sajuz sənəqəte вujьnsa 65—70 pr. qa həm əlkə sənəqəte вujьnsa 85,3 pr. qa ytəlgən.

VKP(в) Əlkə Kəmitəte plandarđьŋ ytəlmaveneŋ təp səвəвe partejanьn kyp kenə ojoşmalarь həm kammunistar eşselərđeŋ prajьzvudstьva aktiflьqьn maвilizavajt itə həm ulardьŋ aldьnda вara вelməvđərenən, ip. Stalindьŋ altь tarixi kyrhətmələren his jul qujьlmaŧьq dərəzələ əkeren вojomqa atqarьvđarьnan, jaŋь şarttar esendə jaŋьsa eşləj həm jaŋьsa jetəkselek itə вelməvđərenən qiвarət tip iŧəpləj.

Aaldaqь atcut вirev həm jaŋьnan hajlav kampanejahьnda ip. Stalindьŋ 6 şartьnьn ytəleven tikşerevgə ajьrьmsa diqqət вirergə həm ulardьŋ tulь rəveştə ytkərelevenə ireşergə kərək. Ip Stalindьŋ 6 şartьn вojomqa atqarьvqa totqarlьq jaвavđa qəjeple вulqan keşelərđe taвьrqa. Hyđđə вalşeviktar timpь əsən tavьş вirep tə, eşkə kilgəndə ul timptarđь ytkəməv esen tərlə „aвjektif" səвəptər taвьvsь uŋ appartunistarđьŋ jeđđəren ajavьhđ asьrqa.

Başqortostanda, вeđđeŋ xəđerge alqa вarьv osoronda sənəqətteŋ kamanda kadrđarьn əđerləv, eşselər sьjnьfьnьŋ yđeneŋ həm təv вaşlap təp millət—вaşqorttarđan вulqan tixnik intiligintsejəhen tьvđьrьv вurьstarь qьrqьv rəveştə alqa вaŧalar. В eđ вьl вurьstarđь VTUZdarđa qьna tyqel, вəlkim hər вer pridprejalə xəl itergə tejeşleвeđ. Hərвer zavьttь kamanda kadьrdarьn həm kvrlifikatsejəlь eşse kəsen həm təv вaşlap təp millət вulqan вaşqorttarđan jeteşterevse usaqtarqa əjləndererge, sənəqətkə qatьn—qьđđar xeđməten qətqi rəveştə indererge—kiđaktəge luzьngьвьna oşo. Şunьŋ menən вergə, qart вelgestər kadьrđarьn fajdalanьv əsen taqь la jaqşьraq şarttar tьvđьrьrqa, jaŋь tixnik вurьstarđь qujьv həm xəl itevđə tixnik tekerđeŋ həm inisejətivanьŋ alqa kitev ven вətə saralar menən dərtlənderergə kərək.

Xuzalьq iŧəвe—sənəqəttə ytkərelə torqan вətə saralarđьŋ uŋьşlь sьqьvь əsən iŋ kəsle ricak вulьp teşə. Вьn xuzalьq iŧəвen eđmə—eđ вojomqa aşьrьv əsen kerəş вətə jaŋьnan hajlav kampanejahьnьŋ iŋ əhəmejətle eleşe вulьrqa tejeşle. Eşləp sьqarьla torqan pradukse jaŋьn sьjfatьn kytərev, unьŋ yđ xaqьn tə erev, six, вrigada həm вətə pridprejətejələ eşləp sьqarьvđь kytərev—вьlar hər вer eşseneŋ namьŧ eşe вulьrqa həm şul nigeđđə prajьzvudstьda pragramda rьnьŋ tulь rəveştə ytəleve tə'min itelergə tejeşle.

Eşselər tə'minəten həm eşse jalpьqa kyltura—tormoş xeđməten kyrhətevđe jaqşьrtьv pramfinplan əsen kerəşteŋ iŋ əhəmejətle ucaskьhь вulьp tora. Eşselərđe tə'min itev məs'ələləre iŋ qьđqa srьk esendə вətə parteja ojoşmahьnьŋ eş вulьp əverelergə tejeş. Eşselərgə həm eşse qatьn—qьđđarqa kyltura—tormoş xeđməten kyrhətevđe jaqşьrtьv eşendə kyltura—tormoş ycrizdinejələreneŋ (jəslə, munsa alalar вaqsahь h.в) seltəren kiŋəjtev həm kamunal xuzalьqь nigeđđən yk jaŋьnan qorov kevek, eşselərđeŋ tormoş şarttarьn jeŋeləjtə torqan saralarđь sistimlь rəveştə ytkərev kyđ uŋьnda totola.

Timer jul transportьnda parteja urgьndarьn jaŋьnan hajlav kampanejahь PARTEJƏ YĐƏK KƏMITƏTE HƏM SAVNARKUMDЬŊ TRANSPORT TURAHЬNDAQЬ DIRIKTIFTARЬNЬŊ, VKP (в) YĐƏK KƏMITƏTENEŊ YKTƏВER PLINUMЬ QARARЬNЬŊ HƏM JULDAR X. KAMISARЬ IP. ƏNDEREJEF ВOJOROQONOŊ YTƏLEVEN TIKŞEREV julьndaqь keslə tulqьnqa əjlənergə tejeşle. Şunьŋ hеđemləhendə вeđ, transporttьŋ вətə eşendə qətqi hьnьlьşqa, parteja ojoşmahьnьŋ вətə вьvьndarь nьqьvqa, parteja kəmitəttəre, jəcəjkələre həm gruppalarь вaşta вarqan xəldə transport eşselərə jalpьhьn jeŋev şturьmdarьna alьp вarьvsь kammunistar həm udarniktar kəstəreneŋ jaqşь urьnlaştьrьlьvьna ireşergə tejeşleвeđ. Keđ həm qьş jək taşьv eştəren sistimlь kyđətev astьna alьvđь, ВER SƏQƏT ƏSƏN KƏRƏŞTƏ qətqi jeŋevgə ireşevđe, quşlaj jereşte eđəvđərđe həm ejəheđlekte вəterəvđe, paravьz həm vagundar xuzalьqьn nьqьtьvđь, paravuzdar təđətevse qьđьl вajraqlь zavьtqa aldьnqь zavьt itep вiretgən kysmə вajraqtь вerketep qaldьrьvđь həm ikense ikspluatatsejə rajunьn sajuzdaqь aldьnqь rajundar dərəzəhenə jetkerevđe tə'min itergə.

Hьv transportь вujьnsa, partejanьŋ zatundaqь ojoşmalarь paraxuttarđь rimuntqa qujьv menən ul rimunttьn вaşlanьvь arahьnda eđəklek вuldьrmaŧqa, rimunttьŋ sьjfatь, eşse kəsen ratsejanal fajdalanьv həm xuzalьq iŧəвen inderev əsən kerəşergə tejeştər. Jadqь navigatsejəqa paraxuttarđь vaqьtьnda həm tulь rəveştə əđer itev—вьl jьlqa transportьndaqь hər вer kammunistьŋ həm hər вer eşseneŋ вajavaj luzьngьhь.

Əlkə Kəmitəte ip. Stalindьŋ „kammunistar tixnikəgə ejə вulьrqa tejeştər" həm „rikanstruktsejə đəverendə tixnikə вətə nəməne xəl itə"—tigən luzьnqьlarь вeđđeŋ faвrik həm zavьttarđa oşo kengə tiklem xəl itelməgənlegenə partejanьŋ вətə təвək kəmitəttəreneŋ həm prajьzvudstьva pridprejətejələrendəge вətə təвənge ojoşmalarьnьŋ diqqəten ьlьqtьra.

Partejanьŋ jaŋь təđeləştərđəge ojoşmalarь yđ eştəren təp вьrьsqa—вətə pralitarejat jalpьhьn, inzinir həm tixnik eşselərđe təđev eştərendə ВALŞEVIKTƏR TIMPЬ əsen, satsejalizem jarьşь həm udarвьlьq nigeđendə eş grafikalarьn 100 pr itep ytəv həm prajьzvudstьva zadanjalarьn vaqьtьnda ytəv həm aşьrьp ytəv əsen qətqi kerəş вurьstarь ergəhenə maвilizavajt itevgə вujhondororqa tejeştər. Iŋ jaqşь prajьzvudstьva eşselərən, вigerək tə вaşqorttarđь həm вaşqort qatьn—qьđđarьn VKP(в) saftarьna tьlьqtьrьv partejanьŋ jaŋь təđeləştərđəge urgьndarьnьn daimi həm sistimlь eştəre вulьrqa tejeşle. Kvalifikatsejalь kadьrđarđь əđerləvgə, kamanda urьndarьna yrlətevgə, вigerək tə təp millət вulqan вaşqorttarđь həm вaşqort qatьn—qьđđarьn yrlətevgə həm ulardь prajьzvudstьvaqa məmkin вul jan iklem kyвerək ьlьqtьrьrqa вьq diqqət вirelergə tejeşle. Təđev eşselərə arahьnda kyltura həm an—вelem eştəren, şulaj uq ularqa pralitarejat tərвejəhe вirevđe kiŋ julqa qujьrqa, aldьnqь eşselərđe parteja, kamsamulqa tarьnьlьqtьrьrqa həm şul nigeđđə parteja, kamsamul, prafsajuz həm səvit ojoşmalarьnьŋ eştəren qətqi rəveştə jaŋьnan qororqa.

VKP(в) nьŋ səvit jəcəjkələrendə

Jaŋь aвstanuika həm jaŋь şarttar вətə səvit, kapiratif həm xuzalьq ojoşmalarьnьŋ eştəren qətqi rəveştə jaŋьnan qorovđь həm parteja kəstəren dereŧ urьnlaştьrьvđь xəđerge alqa вarьv đəvereneŋ ydlektərenən kilep sьqa torqan вurьstarđь ytəvgə kendəlek eşte вujhondorьvđь həm hər вer kammunistьŋ yđ eş ucaskahь əsən javaplь вulьvьn talap itələr. Partejanьŋ вьl ojoşmalarđaqь urьgьndarьn jaŋьnan hajlav kampanejahь partejanьŋ qararđarьn, вətə səvit apparatьnьŋ eş sьjfatьn qətqi rəveştə kytərev вildəhe aŧtьnda вojomqa aşьrьvqa ycrizdinejə aldьna qujьlqan вurьstarđь ytəvgə kammunistarđьŋ qatnaşьn tikşerevgə, apparattь sьjnfi jat həm tarqalqan iliminttərđən kiləsəktə lə tađartьvqa, iŧkelek вьjrakratlьq həm valakitaqa qarşь kerəşkə yđđəreneŋ əđerlektəren tikşerevđe ojoştorovqa kammunistarđь maвlizavajt itergə tejeşle. Apparattь jerieləştərev вaşqort telen вojomqa aşьrьv, jaŋьələpte inderev əsən qətqi kerəş ƏK HƏM ƏKK NЬŊ IVNSE PLINUMЬNЬŊ ЬЬL MƏS'ƏLƏLƏR TURAHЬNDA SЬQARЬLQAN QARARĐARЬNЬŊ YTƏLEVEN TIKŞEREV PARTEJANЬŊ ВƏTƏ SƏVIT UCRIZDINEJƏLƏRE, XUZALЬQURGЬNDARЬ HƏM ВYTƏNDƏRĐƏGE OJOŞMALARЬNЬŊ TƏP ВURЬSTARЬNAN ВERHE ВULЬRQA TEJEŞLE.

Partejanьŋ avьl menən вəjlənqən jəmhyrejət ycrizdinejələrendəge urgьndarьn jaŋьnan hajlav ul ojoşmalarьŋ eştəren jaŋьnan qorov turahьndaqь UKP(в) Yđək Kəmitəte həm Əlkə Kəmitəte qararđarьnьŋ ytəleven, təвktargə kankrit, apiratif həm diffirinsejələştereлgən jetəkselekte tə'min itev qaraşьna ıщ sьqьp tikşerevgə, вьl səvit jəcəjkələ eneŋ вьl вurьstarđь вojomqa aşьrьvqa nej tiklem praktik qatnaşьvđarьn, ratsejanallaşьrьv həm eşke məmkinlektərđe maвlizavajt itev julь menən ikanumejə rimə həm apparattьŋ eşen jaqşьrtьv əsən nej tiklem nьq kerəşkənlektəren tikşerevgə əjlənergə tejeşle.

Partejanьŋ juqarь həm urta uqьv jorttarьndaqь ojoşmalarь jaŋьnan hajlav marksizem LININIZEM ВELEME ƏSƏN, pralitarejat tixnik kadrđarьn, вigerək tə təp millət вaşqorttarđan həm вaşqort qatьn—qьđđarьnan əđerləv, xəđerge fən həm tixnikəneŋ вətə elgəşevđərenə ejə вulьv, вətə uqьv eştərenə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitdttarьn inderev əsən qətqi kerəş вildəhe aŧtьnda ytergə tejeşle.

Partejənen avьl ojoşmalarьnda

Partejanьŋ Başqortostan ojoşmahь igen əđerləv planьn ytəv əsən nьqьşьp kerəş alьp вarđь həm alьp вara. Igen əđerləvđe ajьrьm təвəktərđəge вarьşь oşo kengə tiklem qənəqətlənerlek

ANEJAHЬ-BALŞEVIKTAR SAFЬN BAJAVAJ BARLAV.

NIGEĐENDƏ IP. STALINDЬŅ ALTЬ KYRHƏTMƏHE TOROROQA TEJEŞ.

CƏJKƏLƏRENƏ, BAŞQORTOSTANDAQЬ BƟTƏ PARTEJƏ AQZALARЬNA HƏM KANDIDATTARЬNA

tygel. Partejənьŋ kalxuzdarđaqь kyp kenə ojoşmalarь həm kyp kenə kammunistar IGEN ƏĐERLƏVĐE OJOŞTOROV urьnьna ul eşteŋ YĐ AQЬMЬNA ЬŞANQANDAR. kalxuzdarđьŋ esendə kulaktar tə'ʙirenə qarьşь jomoşaq kərəş alьp barqandar, kalxuzđarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьvqa jetərlek diqqət ʙirməgəndər, plandarđьŋ rejal bulmavь turahьndaqь diskyssejə menən satsejalizem teđəleşeŋeŋ ʙьl in əhəmejətle ucaskahьnda eđəklekte kilterep sьqarqandar. Kyp kenə safxuz həm kalxuzdarđa igenđe đəvlətkə tapşьrmaj jəşerev, „igen tevlə yđeʙeđgə unan hun dəvlətkə" tigən luzьngь menən kəvđələngən ʙurьbvazejə tindinsejəlare həm pralitarejatqa jat tə'ʙirđər kəsəjđe.

Bɵtə ʙьl kulaklьq həm ʙurьbvasьlьq nastrajenejələrenə ɵlkə kəmitəte nьq atpur ʙirđe. VKP(ʙ) Ɵlkə Kəmitəte ʙɵtə partejə aqzalarьn həm kandidattarьn igen ɵsen kərəştə ʙalşeviktər ɵlgehen kyrhətergə, kalxuzsьlarđь jarlь həm urta xəlle jaŋqьđaqtarđь ʙɵtə artьq igendəren dəvlətkə tapşьrьvqa (hatьvqa) maʙlizavajt itergə, kalxuzdarqa kulak tə'ʙire ʙulьv jaqьnan vaq mileksełek həm patriʙitelselek tindinsejələrenə qarьşь qətqt rəveştə kərəşergə saqьra. Igen əđerləv fruntьnda eşləvse hər ʙer partejə aqzahь „IGEN ƟSƟN KƟRŞ—SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ" ʙulqanlьqьn iђtə totorqa kərək.

Partejənьŋ avьl ojoşmalarьnьŋ TƟP HƏM XƏL ITKES EŞTƏRE KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV HƏM XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬVĐЬ ʙalşeviktərsə jetəkselek menən tə'min itevđən tora. Sdilşinanь həm eş xəqьn eş kendərenə qarap tyləvđe ьsьnlap ytkərev, kalxuzdarđьŋ ʙɵtə eş ucaskalarьna xuzalьq iђəʙen inderev, prajьzvudstьva ʙrigdalarьn dɵreђ ojoştorov, prajьzvudstьva plandarь ʙujьnsa dɵreђ esləv, juqarь unьş həm agra tixnikə ɵsen kərəş, ucut eştəren həm daxuttarđь ʙylevđe dɵreђ julqa qujьv, qatьn—qьđđar xeđmətenqullanьv həm sitkə kitep eşləvđe kyəjtev, juldьrđь jaqşьrtьvьna ʙьl kankrit məs'ələlərđe xəl itev partejənьŋ avьldaqь ojoşmalarьnьn diqqət yđəgenə qujьlьrqa tejeşle. HƏM KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV HƏM XUZALЬQ JAQЬNAN N Ь Q Ь T Ь V NIGEĐENDƏ avьldьŋ jarlь həm urta xəlle xuzalьqtarьn kəlliktifləşterev julьndaqь esteŋ kiləsəktə lə atqarьlьvьn tə'min itergə həm Başqortostan jəmhyrejəteneŋ 32-nse jьlda totas kəlliktifləşterevđe həm şunьŋ nigeđendə kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙɵterevđe tamam itergə tejeşlegen onotmaђqa kərək.

VKP(ʙ) Ɵlkə Kəmitəte it əđerləv ʙesən əđerləv həm majə tuplav eştəreneŋ atqarьlьvь qəniqətlənerlek ʙulmavьna partejənьŋ avьldaqь ʙɵtə ojoşmalarьnьŋ diqqəten ьlьqtьra. BЬL ƟĐƟKLƟKTƏRĐE IN QЬЂQA SRUK ESENDƏ BƟTƏRƟV eşqəhenə kalxuzsьlarđь nhəm jaŋqьđaqtarđьŋ jəməqət fekeren ojoştororqa kərək.

Partejə Yđək Kəmitətenen ɵyktəʙer plinumь qararđarьn, ʙigerək tə safxuz ʙerekmələrepieŋ, kalxuzdarđьŋ həm prumkapiratsejə sistimьnьŋ, səvit xaqsar səjəsəte nigeđendə, vaqlap hvđa itevđəren kinəjrev turahьndaqь qararьn ʙojomqa aşьvqa safxuz həm kalxuzdar jalpьhьn həm ʙɵtə kammunistarđь maʙlizavajt itergə kərək. Şunьŋ menən ʙergə „səvit xaqtar səjəsəte nigeđendə safxuz həm kalxuzdarđьŋ savđahь ʙarь tik dəvlətkə praduksejə tapşьrьv (hatьv) zadanejəhьn motləq tulь rəveştə ytəv şartь ʙulqan vaqьt la qьna julqa qujьlьrqa tejeşle" (Yđək Kəmitəteŋ yktəʙer plinumь qararь) ʙuiqanlьqьn iђtən sьqarmaђqa kərək.

Partejə ojoşmalarьnьŋ yʙeven həm nьqьvđarьn tikşerergə kalxuzđarđь nьqьtьv, xeđmətteŋ satsejalizem mitьttarьn inderev ɵsen kərəşevse udarnik kalxuzsьlarđь, kamsamuldьŋ iŋ jaqşь eleşen, ʙigerək tə vaq millət həm təv ʙaşlap ʙaşqort ʙatraktarьn partejəqa ьlьqtьrьv nigeđendə jaŋь jəcəjkələr həm kandidattar gruppalarьn ьvđьrьrqa.

Orloqsoloq safxuzdarьndaqь partkumdarđьŋ həm jəcəjkələrdeŋ ʙurьsь hunqь vaqьtta artьq igendərđe dəvləttən jəşerev daxuttarđь kəmetev, unьş jьjnavđьn yđ aqьsьna appartunistar hьmaq ьşanьv, xeđmətte ojoştorovđь ʙaşqara ʙelməv, partejə urgьndarьnьŋ qojroqta ʙarьvsьlьqь həm eđmə—eđ satsejalistik tiptaqь xuzalьq ʙulьv jaqьnan safxuzdarđьŋrylenə narьq ʙirep jetkerməvselek rəveşendə kyrelgən ʙurьbvasьlьq həm patriʙitelselek ьntьlьştarьna qarьşь ajavhьđ kərəşkə partejə ojoşmalarьn maʙlizavajt itevđən qiʙarət.

Partejənьn orloqsoloq safxuzdarьndaqь urgьndarьn jaŋьnan hajlav kampanejahьnda ьsьn ʙalşeviktərsə tənqit həm yđ ara tənqit həm iptəş Stalindьŋ 6 şartьn ytəv nigeđendə orloqsoloq safxuzdarьnьŋ tira—jaq kalxuzdar həm avьldar ɵsen ƟLGƟ BULЬRLЬQ EŞLƏVĐƏRENƏ ireşergə. UNЬŞ ƟSƟN səsev unьş jьjnav həm herəv eştəreneŋ jaqşь səjfatь ɵsen KƟRŞTE OJOŞTOROVSЬLAR BULЬRQA tejeştər.

Satsejalizem jarьşьn həm udarsьlьqtь kiŋ julqa qujьv, ʙɵtə eş tarmaqtarьna xuzalьq iђəʙen inderev həm urь nьqьtьv, ʙьl eştə kammunistarđьŋ aldьnqь ryldь ujnavđarьn tə'min itev nigeđendə orloqsoloq safxuzdarьnьŋ kiləsəktəge eştərendə qətqi hьnьlьşqa ireşergə kərək.

Traktьrđьn, maldьŋ həm avьl xuzalьqь maşinalarьnьŋ ejəheđlegen ʙɵterev, avьl xuzalьqь maşinalarьn (traktьrđar h.ʙ) vaqьtьnda teđətev həm rimunttьŋ sьjfatь ɵsen kərəş, şulaj uq ʙɵtə avьl xuzalьqь qaraldarьn qьr eştərenə unьşlь rəveştə əđerləv—ʙьlar partejə ojoşmalarьnьŋ diqqət yđəgendə tororqa tejeştər.

Jaŋьnan hajlav kampanejahь partejə kəmitəttərenə safxuz eşselərenen intyzejazmьn ojoştora həm ulardьn aldьnda ʙara alьrlьq linlnse ʙalşeviktərteŋ, partejənьŋ giniralnaj hьđьqь ɵsen şulaj uq prajьzvudstьva zadanejalarьn ytəv həm aşьrьp ytəv ɵsen nьq torop kərəşevselərđen partejə kəmitəttərenə yrlətelevđəren tə'min itergə tejeşle.

Partejə ojoşmalarь malsьlьq safxuzdarьnda eştəge ejəheđ'ekte ʙɵtərevgə, maldь jaqşь qaravqa, jəş maldь ʙaqlavqa, mal azьqьn ratsejanal fajđalanьvqa həm ʙytəndərgə ireşergə həm şul eştərđe tikşerergə tejeştər. Partejənьŋ ʙьndaqь ojoşmalarьn jaŋьnan hajlav kampanejahь partejə tarafьnan malsьlьq prablimahьn xəl itev jəhətenən qujьlqan ʙurьstarđь ytəvgə partejə ojoşmalarьnьŋ həm hər ʙer ajьrьm kammunistьŋ əđerʙulьvđarьn ьsьn ʙalşeviktərsə tikşerevgə əjlənevgə tejeşle. Şuqa kyrə eş sьfatь məs'ələlərə, massavaj kvalifikatsejalь jaŋь kadrđar əđerləv həm tərʙejələv, partejə prafsajuz həm ʙytən jəməqət ojoşmalarьnьŋ eşen nigeđđən yk jaqьnan qorov məs'ələlərə jaŋьnan hajlav kampanejahьnьŋ tɵp punkьttarь ʙulьrqa tejeştər.

Safxuzdar, MTS lar həm ere kalxuzdarđaqь partkumdarđьŋ partejə kəlliktiftəreneŋ həm jəcəjkələrđeŋ iŋ əhəmejətle ʙurьstnrьnan ʙerehe safxuzdarđь, MTS larđь həm ere kalxuzdarđь PARTEJƏ EŞENEŊ TERƏK PUNKЬTTARЬNA ƏJLƏNDEREV turahьndaqь Yđək Kəmitət qararьn ʙojomqa atqarьvđan qiʙarət. Bьl ʙurьs eşteŋ sьjfatьn kytərevđe, safxuz, MTS həm kalxuz eşselərenən ʙulqan iŋ jaqşь udarniktar iђəʙenə partejə ojoşmalarьnьŋ yʙeven kəsəjtevđe ʙerləşkəŋ jəcəjkələrđeŋ eşenə kankrit, apiratif jetəkselekte tə'min itevđe talap itə. Şuqa kyrə partejənьŋ ʙьl urgьndarьn jaŋьnan hajlav kampanejahь ulardьŋ eştəren VKP(ʙ) Yđək Kəmitət həm Ɵlkə Kəmitəte qarardarь nigeđendə jaŋьnan qorovđь qətqi rəveştə tamam itergə tejeşle.

Ɵlkə Kəmitəte Başqortostan jəmhyrejəteneŋ tɵp urman teʙəktərendəge partejə ojoşmalarьnьŋ đur ryl ujnaqanьn ajьrьmsa kyrhətep ytə. Xəđerge vaqьtta ʙьl teʙəktərđə aqas əđerləv jəhətenən ytkərelgən eş asьqtan—asьq qəniqətlənerlek tygel həm ʙildələgən pragramdarđьn ytəleven tə'min itə almaj. Jaŋьnan hajlav kampanejahь partejənьŋ urman teʙəktərendəge ojoşmalarьnьŋ eşen aqas qьrqьv həm aqas əđerləv julьndaqь tɵp prajьzvudstьva zadanejalarьna həm şuqa ʙəjləngən eş—eşse həm tartьv kɵsen ьlьqtьrьv eştəren dɵreђ ojoştorovqa ʙujhondorop, ʙьl məs'ələnə ʙɵtə kiŋlge ... qujьrqa tejeşle. Partejə ojoşmalarьnьŋ tɵp diqqəte ucaskaqa, ʙrigadaqa həm artiлgə ... relergə tejeşle—unda partejələ massavaj eşteŋ, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq'ь ojoştorovđьn, partejə həm kamsamal kɵstəren dɵreђ urьnlaşьrьvđьn yđəge.

Ɵlkə Kəmitəte, partejənьŋ qalalaqь ʙɵtə ojoşmalarьnьŋ diqqəten şiflьq həm avьl menən elemtə totov jəhətenən qala ojoşmalarьnьŋ eşen dɵreђ həm kankrit julqa qujьvqa tuplaj.

Jaŋьnan hajlav kampanejahь vaqьtьnda partejə ojoşmalarьnьŋ avьl menən elemtə totov həm eşselərđeŋ avьldь şiflьqqa alьvđarьn ojoştorov julьndaqь eştəre tikşerelergə tejeşle. Partejənen qalalaqь ojoşmalarь KALXUZDARĐA XEĐMƏTTE OJOŞTOROV, sitkə kitep eşləvđe julqa qujьv, xuzalьq-səjəsi kampanejalarđь ytkərev, totoş kəlliktifləşevđe təmamalav həm şunьŋ nigeđendə kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙɵterev eştərendə avьlqa jarđam məs'ələhen praktik rəveştə qujьrqa tejeştər.

Jaŋьnan hajlav kampanejahь vaqьtьnda ʙeđđeŋ partejə urgьndarьnьŋ prafsajuzdarqa, kamsamulqa qatьn—qьđđar arahьnda eşləvgə, yrlətev eştərenə, ʙigerək tə ʙaşqort qatьn—qьđđarьn yrlətevqə, jəməqət ojoşmalarьnьŋ (MUPR Asa—avjaxim h.ʙ.) həm ʙigerək tə pralitarejat diktaturahь urqьndarь—səvittərđeŋ eşenə ulardьŋ prajьzvudstьvaqa həm kalxuzqa jeđ menən ʙorolovđarьna jetəkselek itev eştəre ajьrьmsa diqqət aђtьnda ytergə tejeştər.

Partejə Yđək Kəmitəteneŋ Başqortostandaqь partejə kadrđarь turahьndaqь qararьnьŋ ytəleven tikşerevgə ajьrьmsa diqqət ʙirergə kərək. Jaŋьnan hajlav kampanejahь jetəkse partejə kadrđarьn nьqьtьrqa. partejə gruppahь, six həm jəcəjkənən ʙaşlap zavьttьŋ, partkumdьn həm rajundьŋ jetəkse urgьndarьna tiklem ul partejə kadrđarьnьŋ planlь rəveştə taqь la kyʙerək tejyrejə həm praktik əđerlek alьvđarьn tə'min itergə tejeşle. Partejə eşenə satsejalizem teđeleşeneŋ juqarь timptarь ɵsen ьsьnlap kərəşevse, avьrlьqtarđan qurьqmavsь, partejənьŋ giniralnaj hьđьqь ɵsen kərəşə ʙelevse iŋ jaqşь udarnik kammunistar yrlətelergə tejeşle.

Xəđerge vaqьtta partejə aktifьnьŋ həm partejəlь jalpьnь marksizem—lininizem tejyrejəhe menən taqь la nьqьraq qorallandьrьv ʙurьsь ajьrьmsa đur əhəmejət qađana. Tejyrejə frunтьnьŋ əhəmejətenə narьq ʙirep jetkermavselek, sьjnfi doşmandьŋ pazitsejələren kəsəjtep, satsejalizem teđelə enə ʙik đur z a r a r kilterə. PARTEJƏLƏ UQЬV EŞE JAQŞЬ JULQA QUJЬLMAQAN VAQЬTTA BALŞEVIKTARĐЬŊ NЬQ OJOŞMAHЬ BULЬV MƟMKIN TYGEL.

Partejə giniralnaj hьđьqьn ytkərev ɵsen kərəştə matʙuqat ʙik đur əhəmejət qađana. Yđək Kəmitətteŋ 16 nsь əpril qararь nigeđendə raʙsma həm stinə gəzittərenə partejə jetəkseleqen tikşerev, matʙuqat eşselərə kadrđarьn nьqьtьv. partejə ojoşmahьnьŋ ʙɵtə əhəmejətle saralarьn ʙojomqa atqarьvda matʙuqattьŋ rylen həm aftaritiђьn taqь la kyʙerək nьqьtьv-jaŋьnan hajlav kampanejahь vaqьtьnda partejə ojoşmalarьnьŋ ʙurьstarь ʙьna oşolar.

Jaŋьnan hajlav kampanejahь jəcəjkə həm kəlliktiftər arahьnda satsejalizem jarьşь nigeđendə kiŋ julqa qujьlьrqa tejeşle. Partejə urgьndarьnьŋ partejəhьđ eşselar jьjьlьştarьnda həm kənfirinsejələrendə daklat jahavđarьn kiŋ rəveştə qullanьrqa, ul atcuttarđь partejə ojoşmahьnьŋ partejə giniralnaj hьđьqьn ytəv julьndaqь eştəren saqьđьrьq itep tədergə kərək. Jaŋьnan hajlav kampanejahь eşse jalpьnьŋ aktiflьqьn həm izadi inirgejəhen jaŋьnan kytərev ɵsen kɵslə rьjcak ʙulьp xeđmət itergə tejeşle.

Jaŋьnan hajlav kampanejahь vaqьtьnda pralitarejat yđ ara tənqiten kiŋ julqa qujьv ʙьj pramfinplan ɵsen, partejənьŋ giniralnaj hьđьqь ɵsen, ʙeđđeŋ saftarđьŋ huqьşsanlьqьn kytərev həm partejə esendəge dimakratejənь nьqьtьv ɵsen kərəşkə jalpьnь ʙalşeviktarsa maʙlizavajt itevđeŋ tɵp şartь.

Jaŋьnan hajlav kampanejahь partejənьŋ həm unьŋ Yđək Kəmitəteneŋ l i n i n s ə səjəsəte nigeđendə ʙeđđeŋ ojoşmanьŋ ʙerđəmlegen nьqьtьrqa tejeşle. Bɵtə jaŋьnan hajlav kampanejahьn ike fruntqa qarьşь his kileşə almaђlьq kərəş. partejə giniralnaj hьđьqьnьŋ tađaнqь ɵsen kərəş ʙildəhe aђtьnda ytkərergə.

Balşeviktarsa uqınaşqan saftar menən, VKP(ʙ) Yđək Kəmitətenen jetekselege aђtьnda, ʙeđđeŋ aldьʙьđqa partejə tarafьnan qujьlqan kiđəktəge ʙurьstarđь xəl itevgə, alqa!

VKP(ʙ) nьŋ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE.

QAJHЬ BER YCIRIZDINEJƏLƏRĐE ƟĐƟKLƟ EŞ AĐNAHЬNA KYSEREV TURAHЬNDA BAŞQORTOSTAN X KAMISARDAR SƏVITE QARARЬ

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte həm Xalq Kamisarđar Səviteneŋ 1931—jьl 25 həm 30—yktəʙer qararđarьna Binaən həm SSSR X. Kamisarđar səviteneŋ qajhь ʙer ycirizdinejələrđe ɵđəklə eş ađnahьna kyserev turahьndaqь 1931—jьl 21 nse nyjəʙer qararь („Izvistejə" gəziteneŋ 31—jьl 24—nyjəʙerdəge №323) menən qullanьp Başqortostan X. Kamisarđar Səvite qarar ʙirə:

1 BYBK, BXKS. Dəvlət plan kəmisejəhe, RKI, Maqarif, Satsejal Tə'minət. Havlьq Haqlav, Jer eştəre, Kammunal xuzalьqь, Qođelejə,Finəns (həq'ьq kaslarьnьŋ eşe menən turanan—tura ʙəjləngən apparatьna ʙaşqahь), Tə'minət, Xeđmət X Kamisarlьqtarь,Xalqxuzalьqь yđək səvite, Başdurtrans, Başqortostan ʙalalar kəmisejəhe (unьŋ qaramaqьndaqь pridprejətejələr đeŋ eşenə turanan—tura ʙəjlən gən apparattan ʙaşqahь), qala səvitərə (kammunal xuzalьqь ьylektərenən ʙaşqahь), Dəvlət ʙankahьŋ Başqortostan kantorь həm Başqortostan kammunal ʙankь (ulardьŋ rascutnaj kassalarьnan ʙaşqahь), təʙək aşjamalarь (kammunal xuzalьqь nyləktərenən ʙaşqahь) həm avьl savittərenen apparattarьn 6 kenlək ɵđəklə eş ađnahьna kyserergə.

2. Juqarьla, ʙerense maddələ kyrhətelməgən ycirizdinejələrđen həm jəmhyrejəttəge (ɵlkə) dəvlət həm kapiratif ʙerekmələreneŋ ular qaramaqьndaqь pridprejəeejələr eşe menən turana—tura ʙəjlənməgən apparattarьn, ʙarь tik hər ʙer ajьrьm vaqiqala Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь menən aldan kileşep 6 kenlək ɵđəklək eşađnahьna kyserevđe rəxsət itergə.

Prajьzvudstьva praktikalarь ɵđəklə eş ađnahьna kysergə irek ʙirgən ʙaşlanqьs məktəptərgə, jete jьllьq məktəptərgə, VUZdarqa, tixnikumdatqa həm raʙfaktarqa 6 kenlek ɵđəklə eş ađnahьna kysergə rəxsət itergə.

3. Berense matdələ kyrhətelgən ycirizdinejələrđe 6 kenlek ɵđəklə eş ađnahьna 1931—jьldьŋ 1 nse dikəʙerenən ʙer julь kysererge.

6 kenlek ɵđəklə eş ađnahьna kysə torqan ʙɵtə ycirizdinejələr həm ojoşmalar ɵsen hər ajdьŋ 6, 12, 18, 24, 28 həm 30 sislalarьnda jal kendəren ʙildələrgə.

IЂKƏRMƏ: fivral ađaqьnda qьjal kenə urьnьna 1 nse martta jal itergə.

4. Ycirizdinejələr 6 kenlek ɵđəklə eş ađnahьna kyskən vaqьtta eş kenə 6 səqət 30 minuttan 6 səqətkə tiklem (tuqlanьv həm jal itev vaqьtta inderməj) qьsqartьla, jəqni ycirizdinejələrđəge eş vaqьtьnьn dɵjem ođonloqo (jartь səqətlek jal vaqьtьn inderep) irtəŋge 9 səqəttən 15 jarьm səqətkə tiklem ʙildələne.

5. Altь kenlek ɵđəklə eş ađnahьna kysə torqan ojoşma həm ycrizdinejələr aldьna jal itev kendərendə aqьmdaqь kisekferelməђ məs'ələlərđe xəl itev ɵsen yđ apparattarьnьŋ ʙildəle eleşeneŋ həm jetəkse eşselərđeŋ dizurstьvahьn ʙildələv məʙʙyrejəten qujьrqa.

6. Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqьna, RKI həm Başpraisavit menən ʙergə, oşo qarar sьqarьlqan vaqьttan ʙaşlap 3 ken sruk esendə həm şul qararđa kyrhətelgən tərtipkə məvafiq rəveştə Başqortostan yđək ycrizdinejələreneŋ ultьrьştar kalindarьn eşləp sьqarьrqa həm unь BXKS raђlavьna indergə qujьrqa.

7. Ikense matdəneŋ ʙerense eleşendə kyrhətelgən ycrizdinejə həm ojoşmalarđьŋ Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь menən aldan kileşmə torop ɵđəklə eş ađnahьna kysevđəre tьjьla həm ʙьlaj kileşevheđ ɵđəklə eş ađnahьna kyskən ycrizdinejə həm ojoşmalarьŋ jetəksələre jenəjətselar jəki disiplinar tərtiptə məs'ylejətkə tartьlьrqa tejeştər.

Başqortostan X. Kamisarđar Savite rəise: BULAŞЬF.

Başqortostan X. Kamisarđar Səviteneŋ eştər medir: ZARUBIN.

29 nyjəʙer, 1931 jьl.

SAFXUZ TEĐƏLƏŞƏNƏ MILJUNDAR

MƏSKƏV,2. RSFSR Narkamfine 32 nse jьlavьl xuzalьqь ʙerektəre teđeleştərenə aqsa jeʙərev planьn raђlanь. Kiləhe jьlda safxuzdar yđđərendə jaŋь teđeleştər ɵsen 105 milejun hum aqsa alasaq. Bьl aqsanьŋ kyp eleşe mal aђbarđarь, ʙolav firmalarь, qoş—qort ojalarь halьv ɵsen totolasaq. Dɵjem summanan safxuzdarđa məktəp teđeleşe ɵsen 10 milejun hum totolasaq. Qalqan aqsalar safxuzdarđьŋ torlaq həm kamunal teđeleştəren ulqa jeʙərevgə totolasaq.

Xəđerge vaqьtta safxuzdarđa jaŋь teđeleştərgə əđerlek eştəre ʙara. Teđeleşlə idara itevse xuzalьq iђəʙe ʙujьnsa mьxsus teđəv kanturalarь ojoştorola. Bьl kanturdarđьŋ ʙurьstarь teđeleştərđe urьndaqь matirejaldar menən tə'min itev həm ʙaşqalar.

EŞSE-KRƏЪTEJƏN KANTRYLE AЪTЬNDA JAŅЬ HЬNЬLЬŞTARQA

IP. STALINDЬN 6 ŞARTЬӨSӨN KӨRƏŞKƏ

BAŞSNAP KƏMSELEKTƏREN ASABЬÐ
RKI BRIGADAHЬ TƏ'MINƏT EŞTƏREN JAQŞЬRTЬVÐA KӨSLӨ UDAR BULЬRQA TEJEŞ

RKI ðen ip. Stalin tarafьnan qujьlqan 6 şart, yðək başqarma nьŋ məraʒaqəte həm parteja yðək kamitəteneŋ qararь, baş snap tarafьnan nisek ytəleven tikşerev esən jeвərgən вrigada hь Başsnapьn administratseja вylegen tikşerep вətte. Brigada yð apiratsejəhendə tyвəndəge kəmselektərðe asь:

Eştə javaphьðlьq.

Başsnapta вətəhe 49 keşe eşləj. Ləkin şul eşselərðen eşkə yð vaqьtьnda jetep jemavðəre вətenləj kyðətelməj. Şul arqala kyp kenə eşselərðen (alqeraktə planьvik kevek sinavniktar) 10—15 minutqa kilep kyrenep kenə kitkələgən vaqьttarь kyp bula.

Başsnapьŋ administratsejə вylege:

„ULAR PLANAVIKTAR BIT, ULAR JЬJЬLЬŞTAN JЬJЬLЬŞQA SABALAR. ŞUNЬŊ ӨSӨN DƏ BEÐ ULARÐЬŊ QAJÐA BARЬP KYRME JӨRGƏNDƏREN TIKŞERƏ ALMAJBЬÐ" tip javap вirə.

Apparat aqь tixnickej eşselər ðeŋ eşkə jereştəren tikşerep вa rьr өsөn ajьrьm dəftər qujьlqan bulhala, ləkin ul qujьlqan kejensə qatьp qalqan. Senki apparatta kemdeŋ eşkə nej vaqьtta kilep, nej vaqьtta qajtьvь вətenləj tikşerelməj.

Ştattan aşa hikerelgən

R. K. I. tarafьnan tasdiq itelgən ştat вujьnsa Başsnap taвan 44 keşe вulьrqa ejeş. Ləkin apparat eştə ratsejanal quja almavь arqahьnda, ul keşelə menən genə eşte вaşqara almajьnsa, ştattan aşa hikergən. Eşselərðeŋ hanьn 49 qa jetkergən. Şul uq vaqьtta apparattьŋ inkərakle eşselərenən ələ 2 keşe kampliktavajt itelep вetməgən. Timək ularðь alqas apparattьŋ keşelərə 51 gə tula tigən hyð.

Xeðmətte iђəpkə alьv juq

Apparatta ajьrьm eş nurmala rь вirep eşlənelek urьndar вulha la, ləkin ul juIqa qujьlmaqan. Şul arqala eşselərðeŋ eş səqəttəre tulь həm dereђ faiða Iьnьmaj. Heðəmətalə apparatta tixnicskejestər artta qalьp eђtəlmə eşselərgə ixtejaz tөşə. Вьqa asьq miђal itep maşiniskalarðь alьrqa kərək. Ularqa alðale eş nurmahь qujьlmaqan. Ajrьm maşiniskalar arahьnda kemdeŋ nisek eşləve kyðətelməj. Eştəge kvalifikatsejəgə əhəmejət itelməj. Şul arqa la 3 maşiniska urnьna 4 maşiniska totola. Ul qьna la tygel uruktan tьş eşselər eşlətergə tura kilə. Ləkin Başsnap вьnan qasьp eşləp kilgən eşselərðən tьş taqь la jallanma eşslər quşa. Şulaj itep ul apparattaqь uruktan tьş eşlətelgən (svirxrucnьj) eştərðeŋ jeðen jaşerə.

Satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqqa təkərəp qarala

Administratsejə вylege „udarsьlarðь yðenə jarðəmse itep qaramaj: Şunьŋ esən də ul apparatla udarsьlarðьŋ вarь menən juqnda вelməj UL MISKUM DA BULЬRQA KƏRƏK" tip javap вirə.

Fakticskej qaraqan vaqьtta apparatta satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq вətenləj juq. Apparatta uŋ appartunizem qarşь uqa вer tinlek tənarьq вirməj.

Başqort tele juq.

Appajatta jerle millət tele вətenləj juq. Başqort telendə kilgən qaqьððar вulha ular eђtəldən eђtəlgə вrqьlьlalar. Baş Savnarkumdьn „JERLE TӨBƏKTƏR MENƏN JERLE MILLƏT TELENDƏ BƏJLƏNERGƏ" tigən qararь вətenləj iqtiвarqa alьnmaj. Apparatta janь əlep maşinьnda jaðьvsь вer maşiniska вulqan. Ləkin ul şundaqь jerle millət telenə təkerəp qaravsь uŋ appartunistər tarafьnan „artьq keşe" hanalьp qьvьp sьqarьlqan. Apparattaqь вerðən вer janь əlep maşinahь oðaq mətdətle vaqьt menən (xəder inde 2 aj jerəj) Başgizqa „вirep torolqan"

Apparatta başqort telen əjrənev qajьlha la ləkin unda jerəgə tejeşle вulqan keşelərðeŋ nej вarь 50 pr. ь qьna uqьrqa ьlьq tьrьlqan. Ləkin ularðьŋ da 40 pr. ь qьna kilə.

Apparattaqь вik kyp eşselər вaşqort telen əjrənevðənasьqtan asьq вaş tartalar. Adminstьratsejə tarafьnan вьna вьl „ЬLЬQTЬRЬLMAV", „JӨRӨMƏV" həm „BAŞ TARTЬV" turalarьnda вer tөrlə lə sara kyrelməj. Juqarь qь urqьnðarðьn: JERLE MILLƏT TELEN ӨJRƏNEV HƏR BER EŞSENEŊ YÐ ӨЪTӨNDƏ „tigən diriktiftarь вoðolop, вaşqort telen əjrənəv eş səqəten inderelgən. Şulaj itep hər kendə вer səqət eş vaqьtьn qьðqartьv iђəвenə qorolqan.

Eşselərgə eş şarajatь tьv ðьrьlmaqan.

Başsnap ta, eşləvselər esən eş şarajьtь tьvðьrьv məs'ələhe вətenləj plandan uq juqalqan. Şunьŋ esəndə unda eşləvselər esən kərəkle eş şarajьtь juq. Heðəmtə lə apparatta вer turavhьð aqьp torov xəkem hөrə Tik вer 31-jьlda qьna 43 keşe a'ьnьp 29 keşe kire sьqьp kitkən

Apparatta yrlətelevselər məs'ələhe hun dərəʒə lə tyвan torа Вьjьl nej вarьh 3 keşe yrlətelgən. Ləkin ularda stanuktan tygeldər. Eşselər yð apparattarь menən qьðьqhьnmajðar. Şunьŋ esən də unda вer tapqьr вulhьn eşləvselərðeŋ jьlьlьsь həm prajьzvudstьva kəŋəşməhe uððarьlqanь. apparattь ratsejanalaştьrьv вagengə taləpqa jəð menən вərov turahьnda təʒriвələr alьşьlqanь juq. Вьl turala tөrlə təqdimðər jьjьjv, nindəj вylekteŋ yð eşen nisek alqarьvьn əjrənev, yð eşen jaqьş itep qaja alevsьlərðe algь itep kytərev, вyiektər вirev, dəvamle rəveştə stinə gəzittəre sьqarьp вarьv, apparatta eşləgən hər вer eşseneŋ sajasi вelemen kytərev, yð halьqь вujьnsa kvalifikatsejəhen ьqьtьv „HƏR BER EŞSEGƏ YÐ HЬÐЬQЬNAN BER QƏZIT ƵURNAL" luzьngьhьn uðqьrьv Başsnap apparatь esən вətenləj jat naмə. Qьðьltaqta menən qara taqta inderelməgən.

R. K. I. brigadahь: S. Sufejanьf
VILDANЬF
VINAGRADЬF
VAXRUŞЬF
ZIRЬF

Əðerləv planь вьna qajða eðələ.

Başsnap'ьŋ pram tavar menən tə'min itev вylege yktəвer вaşьnda uq avьl xuʒalьqь praduktalarь əðerləv esən 8 miljun 286 meŋ humlьq pram tavar ala Şunьŋ 5 miljun 100 meŋ humь saf praduktalar əðerləv esən genə. Qalqan 3 miljun 186 meŋ humь вaşqa silavaj fundtar esə (jen kinder jeten kevek nəmələr əðerləv eşenə)

Ləkin Başsnap pramtavar tə'minəte вylege вьl tavarðь 26—yktəвerqə tikləm вer jergə jьja almaj totop jata. Urьndaqь вulqan əðerləv punktarь hər tөrlə əðerləv eşeneŋ qьðьv вarqan vaqьtьnda pramtavar ьð tojalar. Pramtavar menən tə'minət вylegeneŋ eştə вulqan hьqьlmahьðlьqь arqahьnda pramtavar yð vaqьtьnda tapşьrьvsьlarðьn qulьna вarьp tejə almaj. Dejem alqan vaqьtta pramtavar menən tə'min itev məs'ələhendə aвarut eşe вik nasar tora. Yðələn jьlðьŋ təvge jartьhьnda planðьŋ ytələşe nej вarь 82 (6 miljun 907 meŋ humlьq вylergən. Şunan 5 miljun 715 meŋ humlьq ytəlgən) 3—kvartalda planðьŋ ytələşe nej вarь 44,7 pr (7 miljun 558,2 meŋ humlьq вylengən, 3 miljun 397,4 meŋ humlьq ytəlgən) Şulaj itep təvge 9 ajða pramtavar planьnьŋ ytələşe nej вarь 62,8 pr ta torop qalа. Hər tөrlə əðerləv eştəreneŋ iŋ qьðьv vaqьtь вulqan 4 kvartalda pramtavar aвarutь planьnьŋ ytələşe taqь la nasarьraq xalda tora. Вegenge kөndə ul nej вarь 3,6 pr qa ytələ. Timək 8 miljun 858 humlьq вylengən, ləkin şunan nej вarь 321,6 meŋ humlьq qьna ytəlgən. (deref вьnda вьlarðan вaşqa taqьla ytəlgən 13,6 pr вar. Ləkin ul 4 kvartaldьŋ pramtavarь tygel. Ə вəlki 3—kvartaldьqь. Şunьŋ esən də ul вьnda iђəplənməj)

Ləkin вьnda eŋ iŋ alamaьrьnь şunda Başsnaptьŋ pramtavar menən tə'min itev вylege oşo kөngə tikləm urьndarqa jeвərelgən hər вer tavar fundьnьŋ yð hьðьqь menən derəђ totolmь juqmь ikənen вer tapqьr вulhьn tikşerep qaramanь. Вьl turða ul вer nəmə lə вelməj.

Вьl əðerləv eşeneŋ uŋьşlь ytələven xəl itə torqan iŋ mөhim jer. Əðerlərgə вylengən pramtavarðarðьŋ yð vaqьtьnda tapşьrьvsьlar qulьna вarьp jetevendə, hər вer fundtьŋ yðenen hьðьqь menən derəђ tajðalarьvьnda Başnaptьŋ pramtavar tə'minəte вylege eşte вik ður hiðgerlek menən alьp вarьrqa tejeş.

RKI вrigadahь.

QЬMЬÐ SƏNƏQƏTE SITTƏ QALQAN

Başsnaptьŋ sənaqət вylege yð qaramaqьna вirelgən qьmьð prajьzvudstьvahьna вik əð iqtiвar вirgən. Unьŋ eş'əp sьqarьðь kytərevе həm yðenə tөsev ðe oshoðjatьvь menən aðqьnala qьðьqhьnmaqan.

Heðəmtələ nej kyrəвeð?

Başqortostan qьmьð sənaqəte yðeneŋ jьllьq eşləp sьqarьv planьn nej вarь 22 pr. qa ytəgən.

KADЬRDAR BYLEGENDƏ EŞ JUQ

Başsnaptьŋ kadьrdar əðerləv вylege 31 nse jьldьŋ вaşьnan alьp oşo kөngə tikləm aðqьnala eş kyrhətə almaqan.

Apparatь jerleləştərev planь juq. Apparatta eşləgən 49 eşseneŋ esendə jerle millət eşsehe nej вarь 2 genə keşe.

Kadьrðar əðerləv eşe вetenləj juq dərəʒəhendə. Kadьrðar əðerləv esen asьlqan 15 meŋ hum вydzitteŋ 14 meŋ 632 humь fajðalanьlmaj qalqan.

Kadьrdar əðerləv esen unda вьjьl 2—3 kurьs asьlьrqa tejeşle вulьpta, ləkin вьlar вerehe lə asьlmaqan.

Başsnap вьl məs'ələgə qomьmən halqьn qaraqan. Apparattьŋ kadьrdar əðerləv вylegendə вьl esendə 7 keşe medir вulьp ytkən. Brigada

Plan вujьnsa jьlðьŋ təvge jartьhьnda qьmьð xaqь, вьl tьrqьqa qaraqanda ... вarь 10 dr. qa qьna kytərelergə tejeş ine. Ə ul 33,6 pr. qa kytərelgən.

Өsenəe kvartalda вьltьrqьqa qaraqanda 64,2 pr. qa kəmetelergə tejeşle ine. Ləkin ul nej вarь 10,5 pr. qa qьnа kəmetelgən.

Prajьzvudstьvanьŋ yðendə xuzrasotja kyrelengən вulhala ləkin вer kem menən də dagьvьr tөðələnməgən.

Вiðələngən вydzet вujьnsa вьjьl uqa 450 meŋ hum aqsaje arelerge tejeş ine. ləkin ul nej вarь 100 meŋ hum qьna jeвərelgən.

BRIGADA.

„BAŞQORTOSTAN" JALPЬQA

DIKƏBER „BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬV UDAR AJЬ

„Başqortostan" gəziten taratьv unь hər вer uqьj—jaða вeləvselərðə вulðьrьv turahьnda qь parteja həm xөkymət diriktivalarьn tormoşqa ytkərev nigeðendə вuŋqь ajðarða matur qьna heðemtələr kyrəвeð. Ejjvn ajьnda qьna 7 MEŊDƏN artьq taralmaqan „Başqortostan" gəzite NYJABERÐƏ 19 meŋ tiraʒqa eja вulðь. Вьna вьl uŋьş tөвək parteja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarьnьŋ, xəвərselər əmejəheneŋ eşməkərlektərenən kilep tьvqan yвeştərəвeððən hanala Ləkin вeð вьl uŋьştar menən genə qəniqətlənep qala „eş вettə" tip qul qavşьrьp ultьra almajвeð. Веððeŋ alda iŋ əlkən kurьstarðьn вerhe вulьp „JЬLLЬQ PATPISKALAR ӨSӨN KӨRƏŞ" luʒunqьhьn вojomqa aşьrьv tora Вьqa tikləm jьjnalqan patpiskalar arahьnda kypselege tejerlek 1932—jьl вaşьna tiklem genə ine. Вьna şuqa kyrə lə dikəвer ajьnda вөtə parteja, kamsamul prafsajuz ojoşmalarь xəвərselər əmejəhe yðəreneŋ вөtə kөs həm iqtiвartarьn jьllьq patpiskalar jьjnavqa jynəltergə tejeştər. Dikəвerðə jajge həm kөðgə sizundə iraʒðь kytərevgə tygelgən kөsərðeŋ heðemtəhen xəl itəsək. Вьna şuqa kyrə lə xəðerðən вөtə təвəktərðə „Başqortostan"ðь taratьvða kesle eş alьp вarьlьrqa tejeş.

Qajhь вer təвəktərðə (məsələn: Q. mejəkə, Zejanşura,—Dəvləkan təвəktərei matвuqət taratьşь nasar tora. Вьl təвəktərðeŋ ojoşmalarь tið kөndə gə it—ʒurnal taratьv eşendə jetəksel kitəren kesəjtergə puştа apparattarь өbtenən praktik jetəkselek itərgə. Qəzit taratьvða ður вorolos jaвavðь talap itərgə unь tormoşqa aşьrьrqa tejeştər. Jьllьq patpiskalar jьnav ajьn sajasi həm xuʒalьq kampanejəlarena, вigerək tə parteja jəcəjkəlarena hajlav uðqarьv, kalxuzdarðь xuʒalьq həm ojoştorov jaqьnan nьqьtьvða uðqarьla torqan məssavaj kampanejəlarga tьqьð вajləp alьp вarьrqa kərək. Hajlav unьjь menən jьjnalqan parteja jьjьlьştarьnda „Başqortostan"ðь taratьvða ajьrьm məs'ələlər qujьlьp, вulqan jeteşhezlektərðe вeterevðə, gəzitte taratьvða kankrit saralar kyrelergə tejeş.

Sintəвer udar ajlьqьnda Əвjəlil, Вəjmaq təвəktəre prajьzvudstьva həm kalxuzdarða ajьrьm matвuqat taratьv вrigadalarь teðəp praktik eştər eşlərgəlar. Heðəmtə lə вьl təвəktər matur qьna uŋьştarqa ejə вulðьlar. Şuqa kyrə, tөвək parteja, prafsajuz ojoşmalarь sirkylar jaðьp taratьvðan sitkə qasarqa, praktik rəveştə eş kyrergə tejeştər.

R. Q.

Ridaktir urьn вaвarь: Z. KAJЬFKUL.

XEÐMƏT BALNASЬ KƏNƏMƏH ŞESAQЬRЬLA

3 nsə dikəвerðə kiske səqət 7 Başgusplan həm xeðmət xalq kamisarlьqь tarafьnan 1932 nse jьlqa xeðmət вalansь tөðəv turahьnda kəŋəşmə saqьrьla. Kəŋəşməgə вөtə Narkamattarðan həm xuʒalьq ojoşmalarьnan, ycirizdinejəlarðən vəkildər kilergə tejeş.

„BAPP" tьŋ muzika həm dram siksejəhe вelderə.

7— dikəвer kiske səqət 7 lə dəvlət tejatьrьnda „Başqortostan" muzikahьnьŋ toroşo həm kilasəktəge pirspiktivalarь tigən timala Q. Iвrahimьf həm Q. Əl məxəmmətef iptəşterðeŋ daklatь вula.

Вөtə Вapp aqʒalarь tejatьr eşselərə jəməqət ojoşmalarьnьŋ qatnaşьqtarь horala.

„Вapp" tьŋ muzika həm tejatьr siksejəhe.

BAPP BELDERƏ

5— dikəвer kis səqət 6 la „Başqortostan" gəzite idarahьnda ВAPP tьŋ satira jumar turahьnda prajьzvudstьva kəŋəşməhe вula.

Ken tərtiвendə: Satira—jumar turahьnda Q. Qymərðeŋ daklatь.

Kəŋəşməgə вөtə ВAPP aqʒalarь həm „Sanək" ʒurnalь jaðьvsьlarь kilergə tejeş.

ВAPP IDARAHЬ
1—2.

ӨFƏ IT KAMBINATЬNA MAL HUJЬVSЬLAR KƏRƏK. EŞ SDILNƏ
IT KAMBINATЬ

* * *

„SAJUZTABAKTN" ӨFӨ TƏMƏKE SAFXUZЬNA TYBƏNDƏGE EŞSELƏR KƏRƏK.

Agьranum—ratsejanalizatьr	1
Teðevse tixnik	1
Вuxgaltir	1
Iђəpselər	3
Statisitk	1
Eş jerətevselər	2
Maşiniska	1

Вөtə kammunal xeðmətte safxuz iђeвenə kyshətelə qarizalar menən məraʒəqət itev esən ədris: Өfə, puşta qomtahь №0—0,80.

TƏMƏKE SAFXUZЬ.
1—1.

BELDEREV.

Başqortostan „Afiadur" ojoşmahь ergəhendə asьlqan şufiðar əðerləv kurьsьna uqьvselər qaвul itev вaşlandь. Kurьsьq irtən eşləj torqanь 2, kiskehe 4 ajlьq Kursta uqьv tyləvle, вarьhь 165 hum.

Kurьsqa inev esən tyвəndəge dykaminttər horala:

1. Satsejal—xəle turahьnda вeleşmə
2. Huŋqь eş urьnьan вeleşmə
3. Jəşe turahьnda.
4. Nindəj məktəp вөterəve turahьnda вeleşmə.

Kurьstar toðaq həm stipindeja menən tə'min itelməjðər.

Өfə Pөşkin uramь. 98 hum.

„AFTADURЬNЬŊ" BAŞQORTOSTAN BYLEGE.

BELDEREV

Başqortostan kammunist univirsitetьnьŋ mandat kamisejəhe tarafьnan kamvuzqa qaвul itev esən hьŋqьðarqa yldə'ənqən вөtə iptəştərðən 1931 jьl dьŋ 15—dikəвerenən də huŋqь qa mal tyвəndəge ədris menən kamvuzqa kilevðəre horala. Ҫeл Tuqaj uramь, №27 jaki 45 Başqortostan kammunistar univirsitetь.

KINA D. K. A.

30 nsь nyjəвerðən hər kөndə

RISTARAN KEŞEHE

dramma.

Sь'anstar 6, 7—30, 9 həm 10—30 вaşala

BASSR. ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

BØTƏ DONJA PRALITARDARЬ BEREGEGEĐ!

5 DIKØBER 1931 JЬL №262 (563)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ØLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

KULAK JALSЬLARЬN JAVAPQA

Qandьra-Qotoj avьrmьn səvit vəkile (Tujmazь tesəge, Qandra-Əmnišəvite) Qarəjef Sajmat (baj malajь), yđenen „vlas" bulьvsьlьqьnan fajđalanьp igen əđerləv eşenə qarьşь teşə. Ul yđenen aqaj eneləren arьqь planqa şuldьra. Zədamejanьn avьr eşeən jarlьlar ebtenə avđara.

Kalxuz rəsise Nurqəlej Karejef (aqtar lalsьhь) unьņ menən berlektə quiqa qul totonop eş alьp bara.

Ular kalxuz esendə jəđ jəjerep jatьvsь: Qərəjef Biktimer, Qərəjef Bikmexamət, Qərəjef mnde kajđarđь kyrergə teləmajđar. Ulardьn jəşerep qujqan 100 ər bot igendəren endəşmajđər.

Øjendə ajarlьqlan artqan ber bot ono bulmaqan jarlьlarqa inep jentev halьp jerəgən bulalar.

SSSR XLIPŽIVSINTЬRЬ, BILAQATAJ, QЬJQЬ, JAŅAVЬL, ØFØ, BAQALЬ

HƏN MƏSETLE TØBƏKTƏREN BAŞQORTOSTANDA IGEN ƏĐERLƏVĐƏ TERƏK PUNKЬTTAR ITEP BILDƏLƏNE

ØLKƏ OJOŞMALAR BЬLARQA: MЬRAQ, BLAGAVIŞSIN, DЬVAN, AVЬRQAZЬ, BORAJ HƏM BALTAS TØBƏKTƏREN ØBTƏNE.

MAQTAVLЬ TERƏK PUNKЬT ISEMEN ALQAN TØBƏKTƏR, IGEN ØSØN KØRƏŞ FRUNTЬNЬŅ ALDЬNQЬ SAFЬNA BAЂЬQЬĐ!

Trək punkьttarьna iqtibarđь kesəjtergə

Igen əđerləv planьn jeted ytəv həm unьn yrnək bulьrlьq ølgeləren tьvđьrьv maqsatь menən Xlipživsintьr Sajuz bujьnsa kyp kenə terək təbəktər bildələne, igen əđerləvđə ularđьņ xəl itkes əhəmejəttəre bar.

Xlipžifsintьr bьl təbəktar menən elemtəne nьqьtьv şunьņ menən bergə igen əđerləv planьn srugьnan elek ytəv esən kunkurьs iqlan itte. Kunkurьstьn tep şarttarь oşolar:

1. Kərək kantraktatsejə dogьvьrđarьn 100 pr. itep ytəv ihəbenən bulhьn, şulaj uq səsevđəren kantraktavajt itməgən krəstejən xuzalьqtarьnьņ yđ jəklemələren ytəvđəre ihəbenə lə kalxuzdarđьņ həm jaņqьđaqtarđьņ igen əđerləv planьn srugьnan elek ytargə tejeşlektəre.

2. Kulak həm nьq xəlle xuzalьqtarqa birelgən qatь zadanejalarđь 100 pr. qa tultьrtьv.

3. Alьħ punkьttarđь beterəv həm igende alьħ punkьttarđan Sajuzxlip punkьttarьna taşьv.

4. Igen əđerləv eşe tirəhendə massavaj eşte kiņ julqa qujьv.

Igen əđerləv planьnьņ ytələşen kesəjtev esən kunkursta jeņep sьqqan təbəktərđe byləkləv esən məxsus bylək fundь bildələnde.

Xlipživsintr Başqortostan jemqyrejətendə BILA—QATAJ, QЬJQЬ, JAŅЬ—AVЬL, ØFØ, BAQALЬ, həm MƏSETLE təbəktəren terək punkьttar itep bildələnde.

Bьlarđan başqa ølkə ojoşmalar kunkursqa qatьşьv esən MЬRAQ, BLAQAVIŞSIN, DЬVAN, AVЬRQAZЬ, BORAJ həm BALTAS təbəktəren bildələnelər.

Juqarьla hanalqan təbəktərđeņ Başqortostanda igen əđerləv dejem plandaqь yđil avьrlьqtarь 40 pr. samahь bulьp, ular tep təbəktər bulьp ihəplən halər đə, bl təbəkterđen 30 nsь nyjəbergə igen əđerləv plandarь betə Başqortostan esen urtasa alqanda nej barь 69,5 pr qa ytəlqən. Bьl terək təbəktəreneņ berehendə lə kulak həm nьq xəlle xuzalьqtar tarafьnan qatь zadanejalar tultьrьlmaqan.

Bьl xəl kulakqa qьħьm bulmaqanlьqьn kyrhətə. Kyp kenə təbəktərđə jaņqьđaqtar siktьrь, qajhь berəvđərendə kalxuz siktьrь bujьnsa plandьn ytəleve artqa qala. AVЬRQAZЬ HƏM ØFØ TØBƏKTƏRE PLANDЬ TULTЬRЬP KILƏLƏR.

VKP(в) Ølkə Kəmitəte artta qalьvsь təbəktərgə jarđam itev esen ølkə matbuqat, Başprafsəvit həm Başkliprivsajuz menən bergə məxsus brigadalar ojoştorop jebərđe. Ølkə Kəmitət tarafьnan bildələngən srukta terək təbəktərđə igen əđerləv plandarь ytələrgə həm aşьrьp ytələrgə tejeşle. Bьl terək təbəktərgə tapşьrьlqan betə kəstərđe dereħ urьnlaşьrьp iņ qьħqa sruk esendə plandarđь ytərgə kərək.

Kantraktatsejə dugьvьrđarьnьņ ytələvđərenə ireşergə, uħal uj menən igenen tapşьrmavsьlarđь məs'ylejətkə tartьrqa, şul uq vaqьtta yđ səsevđəren kantraktavajt itməgən xuzalьqtarđьn yđ jəkləmələren ytəvđərenə ireşergə kərək. Qajhь ber kalxuzdarđa kyrelgən həm igen əđerləv planьn ytəməj, təv başlap yđđərenen kərəktəren qəniqətləndererge tьrьşьvđan torqan kulaklьq həm rvaclьq tendənsejələren qarьşь ajavnьđ kerəş alьp barьrqa kərək.

Kulak həm nьq xəlle xuzalьqtarđьn qatь zadanejalar bujьnsa igende tulь rəveştə tapşьrьvđarь jaqьn kəndər esendə tə'min itelergə, kulaktarđьņ həm ularđьņ agenttarь—uņ apparturnistarđьn qorolqosloq eştəre beterelergə tejeş.

VKP(в) Yđək Kəmitətenen, barь tik alьħ punkьttarđan stansa həm pristin ergələrendəge Sajuzxlip punkьttarьna taşьlqan igen genə əđerləngən igen tip hanalьv turahьndaqь təp dirik tьn ber genə minutqa la onotmaj, alьħ punkьttarđaqь igende 15—dikəberdən də huņqa qalmaj taşьp beterergə kərək.

Bьl burьstar, barь tik kalxuzsьlar həm jaņqьđaqtar arahьnda kiņ jajьlьп eş alьp barqanda, kalxuzdar, qabul itev punkьttarь, jarđam kəmisejələre həm bytəndər arahьnda satsejalizem jarьşь ojoştorqanda, jəməqət byksirđarь, aldьnqь kalxuzdarđьn slyttəre ytkərelgəndə igen əđerləv fruntьndaqь uņьş həm jeteşheđlektər matbuqatta kiņ rəveştə jaqtьrtьlqanda qьna ytələrgə məmkin kunkursqa qatьşьvsь təbəktər igen əđerləv planьn ytəv jəhətenən yđđərenen uņьştarь turahьnda təbək həm ølkə matbuqatь arqьь rapьrt birergə tejeştər.

SSSR Narkamsnabь həm Xlipživsintr brigadahь: Şirman, Filipьf.

PLANDЬ TULTЬRЬV QЬNA JETMƏJ,

Başqalarđь la yđ artьņdan ejərtev kərək

Qьrqьđ—Mejəkə təbəge „Ørşək baş", „Şişmə", „Bylək" həm „Qaşqar" kalxuzdarь nyjəber şturьmьna balşeviktarsa quşьlьvđarь arqahьnda igen əđerləv planьn 110—125 pr. qa tultьrđьlar. Ə, şul uq avьl səvite Ajьt avьl jaņqьđaqtarь igen əđerləvđe 11 pr. qa qьna ytəp, plandь iņ huņqь xurlьqqa təşerep eđəvgə baralar. Şulaj uq „Saf" kalxuzьla 40 pr. qa qьna ytəp balşeviklek timpьn yđ aqьşqa almaştьrqan. Qьħqahь bьlar igen əđerləv şturьmьnьņ əhəmejəten aņlamaqandar həm, kampanejəgə jalpьnь tuplamaqandar.

„Saf" kalxuzь həm Ajьt avьl jaņqьđaqtarь plandь tultьrьv menən javap birergə tejeş. Ə, aldan barьvsь „Ørşək baş" „Şişmə", „Bylək" həm „Qaşqar" kalxuzdarь arttaqьlarđь jəməqətselek buksjrьna alhьndar.

Q. SƏJEF.

VKP(в) NЬŅ BØTƏ OJOŞMALARЬNA

VKP(в) Yđək Kəmitəte, partejanьņ 17 nse betə sajuz kənfirinsejəhen 32 nse jьldьņ 30 nsь qinvarьna saqьrьrqa qarar itte.

Kənfirinsejənen kən tərtibe:

1. Ikensə bişjьllьq turahьnda.
2. SSSR VSNX hьnьņ 1931 nse jьlda sənəqətteņ eşe həm 32—jьlqa unьņ pirispiktivalarь turahьnda xisap daklatь.

VKP(в) Yđək Kəmitətenen sikrjtarь: 1. Stalin.

QATЬ JAZA BIRELHEN

Tur təbəge silpahьnьn prikaşsige Kanstantin Şarigin igen əđerləv kampanejahьn sənəqət tavarđarь menən tə'min itməjen, yđen—yđe tə'min itkən. Igen əđerləv planьn tultьrьvsьlar ber mitьrđa manifaktura həm başqa tavarđar almaqandar. Bьnьņ menən igen əđerləv planь eđelə. Şarigin igen əđerləv planьn tultьrьvsьlarđь tə'min itəhe urьnda, hər vaqьtta yđen—yđe tə'min itkən.

26 nsь nyjəberđə Şarigindьņ jortona brigada tarafьnan naiy jahaldь. Brigada tarafьnan tikşerev hedəmtəhendə Şarigindьn jortonan 100 mitьr sitsa, 100 mitьr kinder, 40 əđer kejem, 30 qьħqa tun, berjəşnik, habьn. 2 bot kərəsin, 30 sujьn, 8 ədjal, 15 skatьr həm klejunka 40 baş javlьqьh həm baş qalar. Bьnьņ esen Şarigin urьnьnan alьnьp sutqa birelde.

SIMЬNЬF.

PLAN TULTЬRЬLЬRQA TEJEŞ

DЬVAN təbəge Məsəqyt avьl səvitendə igen əđerləv yđ aqьşьna taşlanqan.

Kampanejə tirəhenə jalpь fekere tuplanьlmaqan, massavaj—aņlatьv eştəre alьp barьlmaj. Hedəmtələ 25 nse nyjəbergə igen əđerləv planь kalxuzdar tarmaqьnda 74,9 pr. qa qьna ytəlde. Jaņqьđaqtar aldarьq baralar, ularđa plan 82,4 pr. qa ytəlgən. Ə kulaktar qatь zadanejəne təqət 49 pr. qa qьna ytəgəndər. Bьl asьqtan asьq kulaktarqa qьħьm juqlьqьn kyrhətə. Şulaj uq kalxuzdarđьņ qojoroqta həjrəleve kampanejanь ojoştora belməv, buqьn məmkinlektərđe qullanmavđan kilə. Şunьņ esendə iņ jaqьn arala massavaj eştərđe jəjep jebərep, plandь tultьrьv esen kerəşergə kərək. Ə, kulak xuzalьqtarь qatь zadanejəne iņ jaqьn srukta tultьrьrqa tejeş.

Betə jəməqətselek ojoşma'arь bьnь yđđərenen iņ təp burьstarь hanahьndar.

Ə. ILJASЬF.

Uqьvsьlar həm qatьn qьđđar

QЬĐЬL ABUZ OJOŞTORALAR.

K. USUL təbəge Qavarđь avьl savite məktəp uqьvsьlarь 300 bot igendən, qatьn-qьđđar 200 bottan qьđьl abuz ojoştordolar.

Şul uq avьl səvi'e „Jəş jerək" kalxuzь igen əđerləv planь 104 pr. qa ytəne.

DƏVLI.

Impirjəlistərđeņ həzymenə qarьşь berđəm pralitarejat fruntь

FRANSEJƏ KAMPARTEJƏ MITINGЬНЬ

PARIZ. 2 Fransejə kampartejəhe tarafьnan impirejalistarqə qarьşь kerəş həm S.S.S.R đь jaqlav esən ojoştorolqan mitingь đur intyzejazьm menən ytte. Mitingь la Pariz təbəgenen menarləgən eşselərə qatnaştь. Mitingь asьlьvqa ber nisə səqəttər aldan uq mitingь bulasaq jortton uramdarь, majđandarь atlь žandarьmdar həm jəjavie palitsejə atrəttəre menən uratьlьp alьnqajnь. Mitingь Fransejə kampartejəhe yđək Kəmitətenen məs'yl sikritarь ip. Simara rəisləge aħtьnda asьldь. Ip. Simara mitingьnь asьv aldьnda donja ebtenən qurьlьşь bulьp torqan jaņь huqьştьņ jaqьnlavьn, impirejalistarđьn huqьş səjəsəttəre arqahьnda ьnьslьq səjəsətenen bođolovьn ajьrьvsa hьđьq ebtenə alьp ajtep ytte.

Ip. Simaranьņ hyđđərenə javap itep, zaldьņ terlə jaqьnda ultьrqan eşselər, eşselər sьjnьfьnьņ pridateldərenə qatь tavьştar menən asьv belderđelər.

Ip. Simar eşselər sьjnьfьn rivalytsejun prafsajuzdar ergəhenə nьqьraq uqmaşьrqa həm kapitaldьņ həzymenə qarьşь berđəm pralitarejat fruntь teđəvgə saqьrьv menən hyđen beterđe.

Unan huņ sьqьp hejləvse kamsamul vəkile iptəş Rişy satsejal—fəşistarđьņ hatlьq ryldəren asьp' katylik jəştəren həm jəş eşselərđe burьbvazejaqa qarьşь kerəşer esən kamsamulqa inergə saqьrđь.

Tribunaqa menevse Hinde Qtaj eşsehen mitingь qatь alqьştar menən qarьşь aldь. Hinde-Qtaj eşsehe Fransejə eşseləren Fransejə vlastarь tarafьnan qulqa alьnqan jeđerləgən Hinde—Qtaj rivalytsejanirđarьn tinmələrđən qotqarьvaq saqьrđь. Ul—Fransejə impirejalistarь Hinde—Qtajđa siktən tьş abьtraq juldar menən rivalytsejanirđarđь eđərləvđərenəjtep uđđь. Fransejə pralitarđarь impirejalistarqa qarьşь kerəşep, beđgə jarđam ithendər tigən hyđđər menən hyđen tuqrattь.

Tribunaqa menevse ip. Martiđь eşselər „internatsejanal" jьrlav menən qarьşь aldь. Ip. Marti yđenen hyđendə kapitalizenldərendə iqtisadi krizisteņ tuqravhьđ tərənəjeven həm S.S.S.R đaqь şanlь satsejalizem teđeleşən təbrik itə. Ul—yđenen yktəber tantanahь vaqьtьnda Səvittər Sajuzьna barьvьna tuqralьp, Magnitagurskej həm Siləbeləge bəjək teđeleştərđe, kəlliktifləşevđeņ ølkən uņьştarьn kəvđələnderđe. Ul, Səvittər Sajuzь eşsəndərenen tormoş şarttarь kəndən—kən jaqşьrьvьn həm eşselərđendə matirejal xəldəre kytəreleven ajьrьvsa hьđьq ebtenə alьp əjtep kitte.

Hyđenen ađaqьnda ip. Marti tərmələ jatьvsь „qьđьl maraktar", tə kəmenən alьnqan xattь uqьnь. Qьđьl maraktar yđđərenen xatьnda bytən maraktarđь Qtaj həm Rəsəj səvittərenə qarьşь sьqmaħqa saqьralar. Marktar—əgərđə beđđe Səvittərgə qarьşь jebərhələr, beđ yđebeđđeņ qara đingeđ maraktəre kevek pralitarejat rivalytsejəhe esən kerəşəsəkbeđ—tip jađalar.

Ip. Marti yđenen huņqь hyđen pralitarejattьņ mənfəqəten haqlavsь kampartejəqə inergə saqьrьv menən hyđen beterđe.

Japunejə impirejalistarь ligahьna qarьşь ip. Lejən Manzureja'a barqan huqьşsьlь jaqlavsь Japunejə satsejal—fəşistarьnьņ abьtraq jeđđəren astь.

Tirbunaqa taqь la ip/ Durejə menə. Taqь la intrnatsejanal tavьştarь jaņqьraj. Ip. Durejə Manzurejala barqan huqьştьn kartinahьn kəvđələnderə, unьņ səbəptəren həm maqsattarьn aņlatьp, Japunejə impirejalistarьnьņ huqьş başlav tarixtarьn ihkə təşerəp ytə.

Ul—Pariz eşseləren huqьşqa qarьşь, Manzurejanan Japunejə qəskərđəren kyserev esən kerəşkə saqьra.

Ip. Durejə—əgərđə huqьş sьqa ikən beđ yđegeđđeņ sьjnьfь burьsьqьđđь ytərheged, S.S.S.R đь jaqlap impirejalistar huqьşьna qarьşь berđəm frunt ojoştorolqod tigən hyđđərđe belderə.

Mitingь hejləvđərđeņ huņьnda impirejalistarđьņ huqьş sьqarьvqa ьntьlьvđarьn xurlap həm satsejalistarđьņ hatlьq ryldəren tulьhьnsa asьp, rizalytsejə qabul itə. „Jumantanьņ" xəbər itevenə kyrə, mitingьnan sьqqan vaqьtta eşselər menən palitsejə arahьnda qatь bəreleşər buldь. Ber nisə eşse qulqa alьnqan.

MILLƏTTƏR LIGAHЬ QTAJĐЬ QЬĦA

PARIZ. 2 Millettər ligahь səvitenen ridaksejun kəmisejəhendə, səvitteņ ultьrьşьnda qaralqan məs'ələlər bujьnsa, Szin—Szav təbəgendə bitaraf palasaq urьnlaştьrьv turahьnda qarar sьqarьldь. Şulaj itep millətər ligahьnьņ səvite jaņьnan Japunejə menən Qtaj arahьndaqь ьđqьştь "jajlarqa" kereşte. Millettər ligahьnьņ bьl qararьna Japunejə qьrqa rəveştə qarьşь kilep, ьđqьşqa his ber terlə sitil vəkildərenen qatnaşьvьn kərəkheđ taba. Şuqa kyrə lə millettər ligahьnьņ səvite elqerək tə Qtaj diligatьna nьq qьħьm jahaj. Millətər ligahь səvitenen ultьrьşьna Qtaj vəkile Şej saqьrьldь. Ular Şejđe Japunejə menən turanan—tura hejləşevđərgə kyndererge tьrьştьlar.

Ləkin oşo ultьrьşta uq Japunejə vəkildəre Qtaj menən his ber terlə juldar menən də kileşergə teləməvđəren belderđe. Ular millettər ligahь səvitenen bitaraf palasa qujьv turahьndaqь qararьna, Qtajđar yđ qəskərđəren stinə esenə alьp kitkəndeņ huņьnda qьna kynəsəktəren beldərələr.

MANZUREJƏLƏ VLAS TØĐØLƏSƏK

TUKEJU, 3. Japunejanьņ jetəkselek itevse tərkemdəre şulaj uq huqьş vlastarь Manzurejə'a Japunejə səjəsəten ytkərevse apparat teđəv turahьnda tikşerələr. "Sugaj" gəzite, Japunejanьņ huqьş səvite berense dikəberđə „əgərđə Szin—Szavđan Czan—Şulən qəskərđəre alьp kiteihə, Manzurejə la huqьş apirotsejalarь betkən həm Manzurejə məs'ələhe yđenen xəl itelev osorona ingən tip əjtergə bulha "tip xəbər itə.

Japunejə huqьş səvitenen qararьnda, Japunejə mənfəqəte jəhətenən Manzurejala dyrt terlə baştьņ bulьvь zararlь ikənən əjtelə. (Manzurejala xəđergə vaqьtta dyrt baş bar: 1. Təşlək Manzurejə timer julь rəise. 2. Japunejanьņ giniral kunsьlь. 3. Kvantun ərmejəhe menən kamandavaj itevse həm 4. Kvantun pravinsejəhьnьņ gubirnatьrь (Japunejanьņ huqьş səvite Manzureja'a giniral—gubirnatьrlьq vlasь teđergə ujlaj. Bьl gubirnatьrlьqtьņ başьnda giniral—gubirnatьr tororqa, qalqan dyrt vlas bьqa bujhьnьrqa tejeşle.

F.Z.M.K. LARĐЬ HAJLAV KAMPANEJƏHЬNDA

V.S.S.P.S. MƏRƏZƏQƏTE HƏM BAŞPRAFSƏVIT QARARЬ NЬQ KYĐƏTELERGƏ TEJEŞ

„YKT. NATISKAHЬNDA" ӨFӨ KYN ZAVЬTЬNDA HAJLAV KAMPANEJƏHЬNA KIŊ JALPЬ ЬLЬQTЬRЬLMAJ

F.Z.M.K. larđь jaŋьnan hajlav eşenə APPARTUNISTARSA QARAVSЬ, EŞ TIMPЬN JOMOŞAR TЬVSЬLARQA QATЬ HUQARQA.

Begenge ken qьđьv timp menən satsejalizem teđəv eşe barqanda faazafkum həm miskumdarđь jaŋьnan hajlavđьn sejəsi—xuzalьq jaqьnan bulqan əhəmejəte ifrat đur.

Bьnь şuqa kyrə lə, prafsajuz dərđьŋ yđək səvite mərəzəqəten də həm Başprafsəvit prizidejumь yđeneŋ qararьnda faazafkum, miskumdarđь jaŋьnan hajlav eşeneŋ əhəmejəten əjtep. ьvl mehim kampanejə tirəhenə betə prafsajuz həm eşsəndər jaipьlьp mablizavajt itev, uqa sə jəj teъ birev, kampanejəneŋ sənəqət planьn 'ultьrьv arttьrьp ytəv həm ip. Stalindьŋ 6 kyrhət mahen tikşerev luzьngahь atьnda uđqarьlьrqa tejeş ikənen əjtep, faazafkum həm miskumdarđь jaŋьnan hajlav kampanejəhen unьşlь ytkərevgə ɵn đəp betə eşselərgə mərəzəqət jahьqajьь.

Bьl FZMK lərđь hajlav kampanejəhe seđđen Başqortostan da oşo jьldaŋ nyjəberenən başlandь. Ridaksejəgə kilgən matirejaldarqa qaraqanda jaŋьnan hajlav kampanejəhe barьşь mələndə yrđə əjtelgən mehim eştərđe ytəv eşendə jaqşь eş hedemtələre bar. Ajьrьm zavьt fabriktər bьl julda đur qьna elgəşevđərgə ireştelər. (Bilərət həm başqalar). Lakin, şunьŋ menən bergə bьl mehim kampanejəne ytkərevgə appartunistarsa qarap, eş timpьn jomoşartьvsьlarđa juq tygel. Başqortostanda bulqan ajьrьm pridprejatejələrđə FZMK lərđь jaŋьnan hajlav eşenə tejesle narьq birməvđəre, hajlav kampanejəhen uđqarьv eşendə Başprafsəvit qararь nigeđendə eş kyrməvđəre turahьnđə „Başqortostan" da yđ vaqьtьnda signal birə kildek həm birəbeđ. Şuqa qaramaъtan ajьrьm pridprejatejələr bьl mehim kampanejaqa massavaj teъ birep, hajlav mələndə osoraqan kəmselektərđe beterevđə jьldam eş kyrgnədəre juq. Iъke sastaiтьŋ eşen tikşerev esən teđelgən brigadalar yđ eştərendə eş məkərheđlek k rhətev, kampanejə mələndə eşse təqdimdəten jьjnav eşenə iqtibar itməv kevek xəldər bar.

„Yktəber Natiskahь" tipagrafejəhendə FZMK lərđь hajlav eşenə massavaj teъ birelməgən. Aŋlatьv eşe qafu itelməъlek dərəzə lə nasar qujьlqan, ajьrьm uqьvsь hər eşselər hajlavđьŋ əhəmejəten həm, unьŋ qasьn uđqarьlsьqь turahьnda ləm mim belməjđər; Kyn—tire zavьttarьn da hajlanasaq sastafqa ajьrьm siktarđa nakazđar əterləv, hajlanasaq keşelər tikşerelməj. Başximrudanьŋ Tunqatar rednigьn həm tipagrafejələ prafsajuzqa jaŋь aqzalar ьlьqtьrьv eşenə kampanejə mələndə iqtibar itelməj.

Ular bьl turalaqь Başprafsəvit qararьn bojomqa atqarmajđar. Bьl mehim kampanejaqa bьlaj appartunistarsa qarap kampanejə barьşьn jomoşartьvđarqa, begenđən qьrqa sik qujьrqa kərək.

FZMK lərđь jaŋьnan hajlav kampanejəhen unьşlь uđqarьv esən qalqan vaqьt esendə kampanejaqa massavaj teъ birep jaŋь hajlanqan sastafqa nakaz birev, eşse təqdimdəren jьjnav həm faazafkum eşen tikşerev brigadalarьnьŋ eşen jaqşьrtьv kərək.

Unan kampanejə mələndə eşselərđeŋ tormoş—kyltura jaqtarьn jaqşьrtьv eşendə ajьrьvsa əhəmejət birelhen Bьl mehim kampanejəne uđqarьvđa kətkən heđemtəgə ireşev esən Başprafsəvit prizidejumь qararь nigeđendə eş kyrergə kərək. IBRAHIM.

HAJLAV KAMPANEJƏHE KIŊ QATLAM JALPЬ QATNAŞЬNAN BAŞQA BARA

Begenge kəndə uđqarьlьp jatqan, faazafkum miskumdarđь jaŋьnan hajlav kampanejəhenen səjəsi—xuzalьq jəhətenən bulqan əhəmejəte əjtep betkeheđ đur. Jaŋьnan hajlav kampanejəhe parlejə, xəkymət tarafьnan alqa qujьlqan bajavaj burьstarđьŋ ytəleşenə smutьr jahav prafsajuz eşendə bulqan jeteşheđ jaqtarđь tənqit itev, eşte jaqşьrtьvđa kankrit saralar kildələv həm prafsajuz eşen begenge kənden horavьna javap birerlek itep qujьvđə đur ryl ujnaj.

Lakin şuqa qaramaъtan „Yktəber "nətiskahь" tipagьrafejəhendə bьl mehim eşkə kərək tiklem əhəmejət birelməj. Kərək eşselər, kərək uqьvsьlar arahьnda bulhьn faazafkumdь jaŋьnan hajlav həm unьŋ əhəmejəte turahьnda aŋlatьv eşe juq dərəzəhendə, bьna şuqa kyrə uqьvsьlar (jaŋь qьna kalxuzdarđan eşkə kilevselər) faazafkumdь jaŋьnan hajlav eşeneŋ əhəmejəte həm unьŋ nej esən kərəklegen asьq belə almajđar. Ə faazafkum idarahь bьl tura la ularqa bergenə tapqьr đa daklat, bisida jahamanь. Bigerəktə jaŋь eşkə kilgən başqort, tatar eşselərə hajlav turahьnda ləmmim belməjđər.

Oşo kəndərđə iъke sastaftьn xisap daklatь tьŋlanqajnь, hedemtələ faazafkum idarahьnda kyp kenə jeteşheđlektər barlьqь belende.

Daklat mələndə faazafkum rəiseneŋ hər vaqьt alьşьnьp torovь, eşkə đur kəmselek kilterevə həm faazafkumdьŋ eşte jaŋьsa qora almavь, alđa torqan bajavaj burьstarđь ytəvđə eşməkərheđlek kyrhəteve kevek xəldər bulqanlьqь belende. Daklat bujьnsa hejləvselər şunь kyrhəttelər, Iъke sastaftьŋ eşen tikşerev esən 8 keşenən teđelgən brigadalar xisap daklatь mələndə yđđəreneŋ tikşerev heđemtələre turahьnda infarmatsejə jahanьlar.

Xisap daklatь mələndə təp jeteşheđlek itep eşselər arahьnda tormoş həm aqartьv eştəreneŋ nasar qujьlьvь ajrьvsa kyrhətelde.

Unan prajьzvudstьvalaqь ajьrьm eşselərđeŋ eştəren taşlap kitevđəre kevek jəmheđ kyreneştər bulqan. Bьna bьndaj xəldər prajьzvudstьva planьnьn ytəleşenə đur totqarlьq kiltergən. Bьnan başqa la kyp kenə kəndəlek jeteşheđlektər asьldь. Bьl mehim kampanejəgə bьlaj halqьn qarap uqa appartunistarsa narьq birevđərgə xəđerđən sik qujьp, hajlav kampanejəheneŋ əhəmejəten hər ber eşsegə, uqьvsьqa nьq aŋlatьrqa, kampanejəgə massavaj teъ birergə kərək.

Oşolaj itkəndə genə hajlav kampanejəhen unьşlь ytkərep, jaŋь sastafta eşlekle eşse—udarniktarđь hajlap, faazafkum eşen jaŋьsa qora alьrbьđ.

eşse XƏJRYLLIN Z.

TIPAGRAFEJƏ

F.Z.K. NЬ JAŊЬNAN HAJLAV MƏLENDƏ AQZALAR HANЬN YЪTEREVGƏ IQTIBAR ITELMƏNE.

„Yktəber natiskahь" tipagrafejəhьnda faazafkumdь jaŋьnan-hajlav kampanejahь barqan maldə jaŋь kilgən eşselərđəbenən prafsajuz aqzalarь hanьn yъterev julьnda nьqlь eş alьp barьlmanь.

I nse nyjəbergə tipagrafejala betə eşselər həm xeđmətkərđər 257 keşe, ə, F.Z.U. uqьvsьlarь 150 keşe bulьp, oşo han esenən prafsajuz aqzalarь 306 keşe. Oşo kəndə prafsajuzqa ьlьq tьrьlmaqan eşselər hanь 101 keşegə jetə. Dərəъ hajlav kampanejahь başlanqandan alьp prafsajuz safьna 36 keşe alьnqan Lakin bьnь FZ kəmitəte insjativahь tip əjtep bulmaj. Bьl jaŋь ingən sajuz aqzalarь betəhe lə uqьvsьlar bulьp, ular yđđərenen prafkumdarь arqьrь ingənđər. F. Z. kəmitəte oşo kəngə tiklem uqьvsьlar həm eşselər arahьnda prafsajuzdьŋ əhəmejəte həm unьŋ burьstarь turahьnda bergenə tapqьrđa aŋlatma ytkərgəne juq. Bьna şuqa kyrə lə bьl eştə hьnьlьş juq.

Uqьvsьlar arahьnda udarsьlьq satsejalizem jarьşь eşe bik nasar qujьlqan. F.Z.K. qa jaŋьnan hajlav kampanejahьn uđqarьv mələndə bьndaqь eşse, xeđmətse həm uqьvsьlarđь 100 pr. tь menən prafsajuzqa ьlьqtьrьv yđək burьs bulьp tora. Şuqa kyrə bьl mehim ucaskanь ber minutqa la iъtən sьqarьrqa jaramaj. Bьl mehim eşte başqarьvđa kamsamul jəcəjkəhe jaqьn jarđamsь bulьrqa tejeş ine.

KALABANЬF.

EŞSELƏRĐEŊ 25 PR. TЬ PRAFSAJUZQA ЬLЬQTЬRЬLMAQAN

Başximrudanьŋ Tunqatarđaqь rudnigenə avьldarđan kilevse jaŋь eşselərđeŋ hanь 200 đan artьq hanala. Lakin bьl jaŋь kilgən eşselərđe prafsajuzqa inderev julьnda bьndaqь ojoşmalar tarafьnan massavaj eştər alьp barьlmaj. Oşo arqala bulqan betə eşselərđeŋ 75 pr. tь qьna prafsajuzđa aqza bulьp qalqandarь prafsajuzdan tьşta jəşəjđər.

Bьndaqь parteja jəcəjkəhe həm prafsajuz ojoşmahь jaŋь kilgən eşselərđe prafsajuzqa aqza itep inderev həm ular arahьnda mədəni—aqartьv eştəren julqa halьv təngələndə şatlanьrlьq ber nəmə lə eşləgəndəre juq. Unan prafsajuzdarđьŋ begenge kəndə alda torqan burьstarь həm prafsajuzqa aqza bulьp inevđeŋ əhəmejəte turahьnda jaŋь kilgən eşselər arahьnda ber genə tapqьr đa daklat jə iha bisida uđqarьlqanь juq. Bьndə, prafsajuz ojoşmalarьn jaŋьnan hajlav mələndə jaŋь eşselərđe prafsajuz safьna inderev eşen kəsəjtev turahьndaqь prafsajuzdarđьŋ Başqortostan Өlkə Səvite qararь bojomqa atqarьlmaj.

KAMSAMUL.

NIZNƏJNUVGURT. Jul eştəre x. kamisarlьqь Niznaj Nuvgurtta halьnasaq jaŋь vakzalđьŋ prajьkьtьn eşlərgə başlanь. Bь vakzaldь halьv 32 nse jьlda başlanьrqa tejeşle. Vakzal sajuzьŋ urta palasahьnda iŋ đur qorolmalarenan betə sajuz kyləmendə đur urьn totasaq. Bьl vakzal Məskəv Svirtlavskej Seder timer juldarьn tə'min itev ɵъtənə Məskəv Vladivastuk timer julьn da tə'min itəsək. Kiləhe jьldan başlap timer jul teđeleşenen jaŋь prajьkьtьn bojomqa atqarqan vaqьtta, Danbas menən Kafkaz arahьnda tura bəjləneş bulasaq. Vakzalđьŋ prajьkьtьn teđəv esən betə Sajuzđa kunkurьs iqlan itələsək.

BJYLLITIN 5—HAN ӨLKƏ GƏZITTƏR KYSMƏ RIDAKSEJƏHE JAŊЬ TƏƏBLEŞTƏRƏ

TRANSPЬRTTA YDGƏREŞ JUQ. RABKUR BRIQADALARЬ TƏQDIMDƏRE BOJOMQA AŞЬRЬLMAJ

PARTKUM QARARЬN KISEKMƏЪTƏN TORMOŞQA YTKƏRERGƏ!

MATURSTRUJ MAJĐANЬ. I nse dikəber. Begen jaŋьnan transprt turahьnda partkumdьŋ qararь, rabkurdarđьŋ transprt rəjde tar urьnda đь beterev esən nьqlь xərəkət jahavqa kiŋ pragramma bьđe. Transprttьŋ barlьq eşenen yđəgenə ip. Stalindьŋ altь kyrhətməhen bojomqa atqarьv qujьlьrqa tejeş ine.

Begən bьl jynəleşta nəmə eşlənqən.

Jeteşheđlektərđeŋ kyp ɵləşe teđətelməgən. Partejə kəmitəteneŋ kyrhətmələre, transprtta ytkərelgən rabkur brigadalarьnьŋ təqdimdəre bojomqa atqarьlmaqan.

Partejə həm prafsajuzdьŋ tybənge ojoşmalarь eşselərđeŋ iqtibarьn transprttьŋ eşen jaqşьrtьvqa jynəltelməgəndər. Transprt şunda uq şturьm tarmaqьna əjlənderelgən.

TRAKTЬR PARKЬ. Traktьrđьn eşendə hьnьlьş juq. Vatьlьvđar yьə. Ike ken esendə 10 traktьr eştən tuqraqan. 12 traktьr barь vaq kiъəktəre juqlьqtan qьna tik tora. Park jetəkselərə gyjəki, bьl vaq kiъəktərđe (bultta həm başqalar) bьndaqь kyznis mastrskujьnda eşlətep bula ikənlegen belməjđər. Traktьr parkьnьŋ başlьqь Kacirin həm tixnik Maskvalsьf traktьrđarđьŋ eşləven jaqşьrtьv menən şeqəllənməjđər. Ularđьŋ eşhed torovđarьnьŋ səbəptəren əjrənməjđər. Maskvalsьf esə.

Traktьrsьlarđьŋ dəjəm torlaqtarь jaqşьrtьlmaqan. Mejestər halьnmaqan. Bьl kirbeste qađan—turbin majđanьnan alьvqa memkin bulьvqa qaramaъtan şulaj mejestər juq, kirbestər kilterelməgən.

Tapcandar juq. Bьl pirsanal rəveştə ip. Nazarnikuqa tapşьrьlqajnь. ləkin ul kyberək rabkurđar rəjde brigadalarьnьŋ zamitkalarьna javap qajtarьvqa matirejaldar jьjnav menən şeqəllənə. Nazarniku transprttaqь əlde teđətev julьnda nьqlь saralar kyrməj. Ip. Nazarniku jeksələrđe bьjmalar menən tə'min itevđe lə qajqьrtmaqan. 110 jeksələrđən barь 55 keşe genə bьjma menən tə,min itelgən. Ul bьqa xuzalьqsьlarđьn bьjma birevđən baş tartьvđarьn hьltav itə... bьnь miskum rəise əjtə.

AT PARKЬ. Elekke Kevek in asьqьs saralar kyrevđe talap itə... 26 nsь nyjəberđə yk betə at parkь xuzalьq iъəbenə kyserelergə tejeş ine. Beđ bьl saranьŋ ɵđələve turahьnda yđ vaqьtьnda signal birgəjnek. Ləkin şuqa la qaramaъtan javaplь başqarьvsь (şul uq park başlьqь la) :Zupkuf parktьŋ xuzalьq iъəbenə kyseveven tə'min itməgən xuzalьqta hamanda ejəheđlek, xuzahьđlьq xəkəm herə. Arbalar qajđa tura kilhə, şunda taşlanqandar. Sanьlar jetešməv səbəp'e attartulьhьns fajđalanьlmaj, ə Өfə lə sanaiar (70 dana) kərəgenən artьq.

Praguldar ađaimaj. Eşkə 1—2 səqət huŋlap ьqalar. (29 nyjəberđə). 50 at jerətəvse hər terle tьlь ɵъ həm ajaq kejemenən tə'min itelməgən. Attar esən jabьvđar juq, ađьq jeteşməj. Beđđeŋ bьl turalaqь təqdimdərebeđ bojomqa atqarьlmaqan.

HӨƏӨMTƏ: transport əle onotolqan tarmaq. Unь yđgərtep teđəv bьsьn balşeviklьq timptarьna halьnmaqan. Ajьrьm bьvьndarđь julqa hьlьvqa, jeteşheđlektərđe teđətevgə kereşelməgən.

Huŋqь kəndərđə rabkurđar rəjde matirejalđarьna javap tavьştarь bulqalanь. Bьl javap tavьştarь şunan tora: kamsamul, administratseja, prafsajuz ojoşmalarь ber tələj kəŋəşmələr saqьrđьlar. Şaqtaj kyp matur rizəlytsejələr sьqarьldь.

Məъələn: transport esendə betə jeteşheđlektərđeŋ təp səbəbe xuzalьq iъəbe bulmavđa, tigən heđemtəgə kilgən məxsus tixnik kəŋəşmə, at parkь həm aftatraktьr parkь mədirđəreneŋ xosusi javaplьlьqtarь aъtьnda bьl parktarđь 1—nse dikəberđən də huŋqa qaldьrmaj xuzalьq iъəbenə kyserergə, tip qarar sьqarđь.

Teđeleş başlьqь tarafьnan maxsus saqьrьlqan administratif kəŋəşmə lə şulaj uq es ken esendə aftagaraz, aftamastirskujđь halьv həm qorallandьrьv eşen təmamlarqa, ike ken esendə barlьq afta maşinalarđь teđətergə həm tulь rəveştə eşkə jaraqlь xəlgə kilterergə tigən qararđь sьqarđь. Şul uq kəŋəşmə ike ken esendə aftaparkta ejəheđlekte beterergə, at parkьnda 5—dikəberđən də huŋqa qalmaj at ađbarlarьn halьp beterergə tip qarar sьqarđь həm başqalar... Kamsamulda bik qьjbatlь təqdimdər inderđe.

Ləkin bələ şunda ki, bьl təqdimdər əle bojomqa atqarьlmajđar. Ularđьŋ ytəleven kyđətərse juq. Javaphьđlьq əle lə xəkəm herə.

Beđ xuzalьqsьlar həm başqa ojoşmalar tarafьnan bulqan bьl kankrit təqdimdərđe qotlajbьđ.

Ləkin beđ, bьlarđь bojomqa atqarьvđa barьhьnan da elek partejə həm prafsajuz ojoşmalarьnьŋ javaplь ikənen də nьq iъkərtəbeđ.

Jaŋь teđeleştərđəge partejə kəmitəteneŋ qararь unьŋ qajhь berəvđərgə qarata kyrgən ojoştorov saralarь başqalarqa iъkərtev bulьrqa tejeş.

Beđ rabkur brigadalarьnьn təqdimdəren həm partejə kəmitəteneŋ qararьn hunlatmaj tormoşqa ytkərevđe talap itəbeđ.

ӨLKƏ QƏZITTƏR KYSMƏ BRIQADAHЬ:
TAZЬJ („Başqortostan"),
LIVIN („Krasnaja Başkirejə"),
BUSKUNЬF („Lininse"),
ILBAJ („Matur həm turbin esən").

JAŊЬ HAJLANQAN SASTAFTЬŊ MATUR EŞ HӨĐӨMTƏLƏRE KYRENƏ

Өfə kanditьr fabrigьnda FZK nь jaŋьnan hajlav eşe oşo jьldьŋ 26—nyjəberenə betə. Bьnda jaŋь sastafqa betəhe 23 keşe hajlanьp oşolar esenən, təp millət eşsələrenən 6, qatьn-qьđđarđan 17 keşe həm irđərđən 6 keşe hajlandь.

Hajlanьvsьlarđьŋ betəhe lə udarnik həm udarnitsalarđan tora. Elekke sastaftьŋ esendə irekle ojoşmalar ɵъtənən jetəkselek itev eşe nasar qujьlьv həm esselər arahьnda aŋ—belem eştəreneŋ qəniqətlənerlek bulmavь hьđьq ɵъtenə alьnьp bьl mehim eştərđe jaqьn arala julqa halьv burьsь, jaŋь hajlanqan sastafqa jəkmətelə.

Jaŋь sastaf eşkə başlavqa bik ađ qьna vaqьt bulьvqa qaramaъtan unьŋ eş heđemtələre kyrenə. Məъələn ...lərđeŋ aŋ—belemdəren kytərev eşe julqa qujьlьp 69 eşse nađanlьq beterev məktəbenə ьlьqtьrьla. Həm eşselər arahьnda uqьvqa jerəvselər hanь udarteъ ala. Həm şulaj uq uqьvqa jerməvselər menən nьqlь kerəş alьp barьla.

Q. H.

QAQЬĐĐA QЬNA QALMAЪQA, QƏMƏLGƏ AŞЬRЬLЬRQA TEJEŞ

Jəjge sbur vaqьtьnda, betə piriminniktərđə xəl itkes esenşə jьl zajьmьn alьrqa jađьldьlar. Ləkin, piriminniktər urьndarqa taralьv menən bьl eş tikşerevheđ qaldь. Zajьm alьvqa jađьlqan piriminniktərđeŋ urьndarqa taralqas, zajьm alьvđarь ber tapqьr đa tikşerelgəne juq. Bьl eşte tikşerergə kərək. Jađьlqan zajьmdar qaqьđ ɵъtendə genə qalmahьn.

VAQ, JANQЬD, ӨJ XUZALЬQЬNAN—ERE JӘMӘQӘTLӘŞTERELGӘN XUZALЬQQA! (LININ)

ADЬQ MENӘN TӘ'MIN ITELEVDEN INDEVIDVAL FURMЬHЬNAN ӘKEREN-ӘKEREN JӘMӘQӘT TUJЬMЬNA! (PARTEJӘ YK NEŅ DIKӘBER PLINUMЬ QARARЬ)

SЬJFATLЬ AŞXANALAR ӨSӨN KӨRӘŞKӘ

Partejə Yđək Kəmitətenen jəməqət tujьmlьqьn jaqşьrtьv turahьndaqь qararьnьŋ sьqьvьna xəđer 4 aj bulьp ytte. Unan birle inde beđ kyp hьnььştarqa ejə bulьrqa tereş inek. Həm beđ ejə buldьq ta.

Partejə Yđək Kəmitətenen qararь bulqandan huŋ inde beđđə bik kyp janь aşxanalar asьlьp jəməqət tujьmlьqьnьŋ seltəre kiŋəjtelde. Aşxanalarđa eşləvse eşselər arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq asьlьp, bikkyp aşxanalar yđđərenen eske qujьlьştarьn jaqşьrttьlar. Aşxananьŋ eske qujьlьşь menən unь kiŋ qatlam eşse—krəŧtejən jalpьhьnьŋ teləgenə jьvap birə alьrđaj ber xəlgə qarata bara aldьlar. Ləkin şunь əjtergə kərək вьl əle bik ađ aşxanalarđaqьna. Kypselek aşxanalar əle вьl fruntta hamandა iŧke jalalarьnan sьqa alqandarь juq. Вьl ber jaqь. Ikensenən beđđeŋ aşxanalar yđđərenen eş qujьlaştarьnda ađmь—kypme hьnьlьş jahaj alhalarđa aştьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv məs'ələhendə əle huŋqь kengə tiklem ađqьnala hьnьlьş jahaj alqandarь juq. Вьl bigerək tə beđđen təвək aşxanalarьnda şulaj.

Вьnьŋ ber səвəвe, undaqь bulqan eşselərđen, yđ hьđьqtarь bujьnsa təzribəheđ həm belemheđ bulьvđarь bulha, ik nsehe u arđьn şul bulqan tiklem belem həm təzerbələren də yđ eştərendə ixlas mənən fajđalanmavđarьnda. Ular yđ eştərenə halqьn qarajđar. Yđ aşxanalarь jaqşьrtьv, unьŋ sьjfat jaqьn kytərev məs'ələne ulardь ađ qьđьqhьndьra. Kyp urьndaqь eşselər unьŋ mənən вөtenləj qьđьqhьnmajđarđa.

Вьnьŋ səвəвe aşxanalarđaqь ejəh đilektən kilə. Urьndaqь bulqan kapiratsejə, jəki вaşqa şundaj вer ojoşma aşxana aşa unda ajьrьm eşselər qujьp aqsa tyləj, praduktalar tota, ləkin yđe şul eşkə xuza bulьp ulardan eş talap itə belməj. Aşxananьŋ həm undaqь bulqan eşselərđeŋ yđ qarьşьnda javaplь ikənlektə ren iŧkərtməj. Hədəmtələr aşxana вer kem aldьnda javap jəkməməgən ber ejəheđ urьn bulьp, qoro aqsa tuđđьrьp, pradukta israf itep, jəməqət tujьmlьqь вar tip kyđ вujap tora torqan вer fəlşegə əjlənə.

Unan huŋ kyp urьndaqь aşxanalar keşe əsən tejeşle bulqan nurmь menən iŧəpləşməjensə kərəgenən artьq spikylətsejəgə вirelep kitələr. (Məŧələn: Məsqyt aşxanahьnьŋ 170 keşelek aş menən 350 keşe aşatьp kileve, jəki artьq kamiricis-ki savđaqa вirelep kitep, Өfə yđək krəŧtejən jorto aşxanahьnьŋ ikməkte qađaqьn 1 humdan hatьp jatьvь h. в.

Вьna вьl fakьttar вilgele, jəməqət aşxanalarь aldьna qujьlqan partejə həm xөkymət dirik tifen aвьqan aвьq jemerevđən вaşqa nəmə tygeldər. Unan huŋ kyp urьndarđa yđenen əđerləv məs'ələhe ə'e вulha julqa qujьp jeвərelməj. Kyp urьndaqь aşxanalarđьŋ nasar aş mənən jəşəp kilevđərenə şulda səвəp вula.

Şunьŋ өsөndə jəməqət eşxanalarь fruntьndaqь вьna вьl kəmselektərđe вөtөөv, partejə yđək kəmitətenen вьl turalaqь qararьn вajomqa aşьrьv turahьnda kənkrit saralar kyrlergə tejele. Вьl eştə вigerəktə urьnda xeđmət jalpьhьnьŋ yđ insejatiivahьn kytərev şart.

Xəđer inde eşselər tə'minətenen вer kiŧəge вulqan jəməqət tujьmlьqь məs'ələhe өŧ'en də вьвьn—вьвьnlap eşlərgə vaqьt.

MӘSӘQYT SAFXUZЬNDA.

Aşxanala tulь ejəheđlek, ađьq tar tələf itelə, вaştan AJAQ QӨRTQOSLЬQ

Safxuzdьŋ yđ jəşelsə вaqsahьnan alьnqan praduksejəhe kartuftan вaşqahь safxuzdьŋ jьllьq talaвьn tə,min itəsək. Aqьranumejə julь menən eş'əvene ve arqahьnda urazaj jaqşь вulьp jəşelsələr qoro la jьjnalqandar. Safxuz yđenə kərək вulqan 260 tunna kartuftь Dьvan təвək sajuzьnan alasьq. Eşselər gə kypme pajuk talap itelhə safxuz oşo tiklem əjвer menən tə'min itelgən. Ləkin eşteŋ xurlьqlь urьnь şunda: Вьl praduktalarđь haqlav, ulardan juqarqь sifatlь aştar əđerləv məs'ələhe safxuzda вөtenləj xəl itelməgən.

Jəşelsə ərđe haqlav өsən urьndar jeteşməj. Вulqan tikleme nasar. Qьş вulha halqьn ytə, jəj вulha eŧe kyp jəşelsələrđe вođa. Əle qьş inməgən вađđaqь kartufta đьŋ 15 pr, tь kiŧməktə ultьrqan pamimidur kevek jəşelsələrđeŋ 90 pr. tь xəđer yk вer nəməgə jaraqhьđ вulьp seregəndər. Aşav praduktalarьn вer urьndan ikense nrьnqa taşьqanda his вer tađalьq haqlanmaj. Məŧələn: Yđək ucaskanan 5 nse ucaskaqa alьp вarьlqan kartuf, kəвeŧtə kevek jəşelsələr вinzin, krəsin miskə tulьp jata. Havьt haвa jьvьlmaj.

Ləre arahьna tejəlep alьp вarьla. It вьsьraq kartuf өŧtənə tejələ. Pradukta taşьv өsөn ajьrьm aftaвuz tygel, xatta ajьrьm qapsьqtarđa juq. Rapkup idara rəise Qəlejəkвəref вьndaj jenəjəttərđe kyrə torop "akьt təđergə kərək" tip həjlənep qalьvdan вaşqa вer nəmə lə eşləməj. Ikmək вeşerevgə kilgəndə lə şul uq xəl. Safxuzdьŋ 3 pikarnajь вulьp şulardьn qajhь вerəvđəre (4 nse ucaska) ikməkte daimi rəveştə sep—sej qamьr xəlendə вeşerələr.

Вьlar өsөn məsyl keşelər juq. Aşxana medirđəre eşlekheđđər. Aş вeşerevselər yđək ucaskanan вaşqalarьnda pratikahьđ həm iqtiвarhьđ keşelər. Aş tərвejələvselər kađьrь əđerləvđə safxuz tarafьnan вer terle lə kurьs oştorolmaqan. Aşxana la kyвerək kilgən kitkən keşelər eşləjđər. Žalьva kənəgəhe, aşxana kəmisejələre ojoştorolmaqan. Eşselər aştьŋ nasarlьqь turahьnda kemgə əjtergə вelməjđər. Вer yk nurma menən вeşerelgən aş terle ucaska la terlesə вula. 4—həm 5—ucaska aşxanalarьnda tərtipheđlek

Kuxna ese əşəke. Вorsaq, jarma kevek nəmələr sypterenən tađartьlmaj hiвelələr. Kartuftar nьqlap jьvьlmajđar, Hədəmtəŋə aş qap—qara qujьraq hьv вulьp sьqa. Aştan hər terle xəşərətlər sьqьv вьnda daimi вer xəlgə əjlənep kitkən Yđək ucaskanan вaşqalarьnda (вigerəktə 5—ucaska aşxanahьnda aşxanalar taqtanan вurap qьna eşləngən. Qar jamqьr inep, qađan өstərenəsyptər qojolop tora. Aşxana eşteren julqa qujьvđ вьl ucaskalarqa diriksejə ygəjhetep qaraj. Şunьŋ hədəmtəhendə aşxanalarđa xuzahьđlьq. Unda men humlьq havьt haвalar juqala. Ləkin qəjep ejələre taвьlmaj. Jəməqət tujьmlьqь menən вьqa tiklem ajьrьm jetəkselek itelməgən, Вьl eş rapkup qaramaqьnda alьp вarьlqan. Tl' xəđer genə rapkup janьnda ajьrьm вylek ojoştoroldo. Dəjəm alqanda вьl safxuzda eşselərđe jəməqət tujьmlьqь menən tə'min itev sifat jaqьnan sirkənes xəldə tora. Вьqa tejeş'e ojoşmalar kyđ halьp, вьl javaphьđlьqtarđь вөtərev julьnda kankrit saralar kyrergə tejeştər.

X. AĐNAВAJ.

YĐӘK KALXUZSЬLAR JORTONOŊ AŞXANAHЬ ВӨGӨNGӨKӨNDӨN HORAVЬNA JAVAP BIRӘ ALMAJ

Jəməqət tujьmdarьn aşxanalarđь jaqşьrtьv ulardь satsejalizem timpьna jararlьq, uqa javap вirerlek вer xəlgə qujьv вөgөngө kөndəlek yđək məs'ələlərenən вulьp tora.

Yđək partejə kəmitətenen jəməqət aşxanalarь turahьndaqь qararđarьnan huŋ qajhь вer urьndarđa ulardьŋ xəldəren jaqşьrtьv, eşsən jalpьnьŋ horavьna javap вirerlek itep qujьvđar вulha la, əle вьnь вөtə urьndarđa la şulaj tip əjtep вulmaj.

Jəməqət aşxanalarьnьŋ вөgөnge kengə javap вirə almavь yđək өs terle səвəptərđən tora: Вerense aştarđьŋ sьjfat jaqtarьnьŋ nasar вulьvь, ikense tađalьqqa iq'iвar itelməv, өsөnsө artьq qьjвat вulьvь.

Miŧaldar, fakьttar eđləp вerđə əllə qaiđa alьŧqa вarьrqa jaramaj. Өfeləge yđək kalxuzsьlar ejəneŋ aşxana həm səj xanahьn alьrqa kərək. Вьl aşxana inde kyptən вirle jəşəp kilhə lə şunьŋ menən вergə turanan—tura avьl krəŧtejəndəre, kalxuzsьlarqa вəjləngən вulьvьna qaramaŧtan, yđ xəlen əle вulha, eşsən jalpьqa, partejə, xөkymət qararđarьna javap вirerlek xəlgə qujqanь juq. Unan вөtenləj alьŧ tora.

Aşxana menən səjxana ikehe ike urьnda ajьrьm jəşəj. Aşxanaqa kilevse krəŧtejəndər, kalxuzsьlarqa aş qьjвat xaq menən вirelə, sьjfatь вik tyвən. Aşavsьlarđьŋ his вerehe qəniqətlənməj. Aş вirgəndə ikməkhəđ вula. Ə ikmək alьrqa teləgən krəŧtejən kalxuzsь jeđ gram ikmək өsөn 30 tin tylərgə tejeş. Şulaj itep kalxuzsь вer esərlek tođlohьv menən us ajahьndaj ikməkkə 2—3 tənkə aqsa tyləp sьqarqa məzвyr вula. Вьnьŋ вьl đərəzələ qьjвat вulьvьn aŋlaj almaj qajtьp kitə.

Ə inde undaqь вulkalar turahьnda əjtep torahьla juq. Kərək aşxanahьnьŋ yđendə, kərək səjxanaвьnda вulhьn qap—qara keskəj quldaqь вulkalar вer hum toralar. Вьqa ajđar вu jьna, kilevse krəŧtejəndər, qөmymən вөtə eşsən jalpь өsөn qujmaqan hьvđьŋ вu mavь, hьv qajnata torqan вaktьŋ vatьlьp, tişelep jatьvđarьnda quşьrqa kərək. Вьl kyreneş 30 jьldьŋ yktəвer nyjəвer ajđarьnda la şul uq xəl вulha вьjьlda oşolaj tora.

Səjxana вigerək nьq ygəjhetep taşlaqan. Ul вer qaranqьtərən jer aŧtьnda, padvalda jəşəj. Unь вik kyptər taвa almaj kitələr. Yđeneŋ tađalьq jaqьnan kilgəndə huŋ dərəzə lə nasar.

Hava keşe jeŧkəj almaŧlьq haŧьq qaranqь, вьsьraq вirelgən səjđər kyp vaqьtta qajnamaqan вulalar.

Qala səvit partejə urgьndarь вьl aşxananь jaqşьrtьv, unь xəđerge x lenən qotqarьv turahьnda his henlamaj qətqi saralar kyrergə tejeştər.

X. RASAJ

Məsəqytta

KAPIRATSEJӘ AŞXANANЬ TӘ'MIN ITMӘJ

Eşselər tə,minətenen вer tarmaqь вulqan jəməqət aşxanalarьn julqa qujьv turahьnda yđək həm өlkəpartejə kəmitəttərən ajьrьm qararđarь вuldь. Вьl tura lь matвuqat вittərendə lə kyp həjlənde.

Ləkin urьndaqь вik kyp ojoşmalar вьl qararđarđь ytəvđə huŋqь kengə tiklem apparunlizem hađlьqьnda kymelep qaldьlar. Məsəqyt kapiratif idarəhe la вьna şulardьŋ вerehe вulьp sьqtь.

Ul yđ tarafьnan asьlqan aşxanalardьŋ xəlen jaqşьrtьv turahьnda his вer tərлə məs'ylejət jəkməməj. Tə'minət eşendə kyвerək taвьş artьnan jegerə.

Aşxanalarđa aştьŋ sьjfatь tyвən. Tađalьq juq. Kapiratsejəneŋ piđtixnikum ergəhendə asqan aşxanahь taqь la nasarьraq xəldə tora. Вьnda вirelgən nurma jetərlek tygel 270 keşelek ađьq 350 keşegə jeвərelə. Uqьv sьarqa səj juq. Вьndaqь вөtə ađьq: to llo qьjar, gerezdəj həm səj arьş ikməgenən tora. Tujьnьv eşeneŋ nasar torovь arqahьnda uqьvsьlar fiziceskej jaqtan kəshəđlənə вarьp terle avьrьvđarqa, məktəp taşlap kitevđərgə səвəp вula.

Вьl tura latikşerevđər jəjlap aşxananь jaqşьrtьv turahьnda ajьrьm nakazđar вulha la kapiratsejə вьl nəkazđarqa kyđ halmanь.

Вьl tura la kiŧven saralar kyrelergə, partejə diriktifьn ytəməvse kapiratif appatunistarь qatь javapqa tartьlьrqa tejeştər.

M. JӘHYDIN.

BAJMAQTA.

TӘ'MINӘT EŞNӘ TӨKӨRӨP QARALA.

Вajmaq qalahьndaqь iŋ đur ədəkləktərđeŋ вerehe unda jəməqət tujьmlьqьn julqa halьp jeвərməvđən tora.

Вьl turala Вajmaq zavьtь eşseləre kyp tikşerđelər, kyp təqdimdər вirđelər. Ləkin Вajmaqtьŋ tə'minət вvlegenda ultьrqan вer terkem appatunistar, eşselər tarafьnan вirelgən вьna вьl təqdimdərgə huŋqь tөkөrөp qarap kildelər. Jəməqət tujьmlьqьn jaqşь julqa halьv eşselərđeŋ jaqşь tormoş şarttarь өsөn kərəş, ularđьŋ kyp urьnda urьn ala alma lь. Q lala đe em jəməqət aşxana la juq. Zavьtta eslgən eşe ər өsөn вələkəj genə вer aşxana tota kilenhə la ləkin вьnda qaniqətlenerlek qujьlьş juq.

Aşxana kəntrylheđ jəşəp kilə. Aş nьqlap əđ rlənməj. Kyвerək hьvьq aş aşatьla. Aş terlənderev juq. Aşxana вələkəj. Şunьŋ tan kyp keşe unda ajaq yrə genə aşap sьqa.

Şunьŋ өsөndə вьndaqь вulqan eşselər kyp vaqьtta yđđərenə eş zaratьtarь taвa almajьnsa zavьt taştap qajtьp kitərgə məzвyr вulalar. Unda tik вer kvartal esendə genə 1000 keşe kilep 1000 keşe qajtьp kitə.

Вьna вьl arqьrь kyreneştər turahьnda iŋ qatь kerəştər alьlьrqa tejeş,

Eşseler tə'minəteneŋ jaqşьrtьv өsөn kerəş ul вөgөnge keŋ đən yđək вurьsь. Вьl kərəşteŋ doşmandarьna huŋqь udarđь вirergə kərək.

SUFEJAN.

QONŞAQTA

KAPIRATSEJӘ ВЬNЬ QARAMAJ

Qonşaq kapiratsejahь Qonşaqtьŋ yđendə təвək aşxananь tothala unь tərtipkə halьv өsөn ojotoŋqanь juq. Aşxanala tađalьq haqlanmaj. Aştьŋ sьjfatь la nasar. Aş vaqьtьnda вeşməj. Aşxanala jetərlek səvələ вeşerel—məve həm vaqьtьnda вirelməve arqahьnda eştə đur qomasavlьq tarьtьva. Təвək ojoşmalarqa eştəgən xeđmətkərđər saqət 12 nən kilep aş ketep ultьrьrqa məzвyr вulalar. Juqha aşhьđ qajtolo qa tejeş.

qa tura kilə. Вьl kyreneş məsьləhə đə eşteŋ eđeleven əvərə вula.

Unan huŋ aşxanala вarь вer genə taŧtьmal вulьp вөtən keşe (aşavsьlarđa eşselərđə) şuqa hertenə. Ul aşxana asьlqandan вirle jьvьlьp kyrgəne juq.

Kapiratsejə aşxanaqa 2—3 вer tek taŧtьmьlda вirə almaj.

Вьndaj, aşxanaqa naŋq qьna вirə almavsьlьqtarđьŋ tamьrь qorowa вьlqanьr, aşxana.

„QONŞAQ".

TAPURIN

TPO AŞXANAHЬ SIR TARATA

Tapurin TPO hьnьn a/x tixnikumь janьnda asqan 10 nsь nanь aşxanahьnda вaştta вik jaqşь eşləp kilhə lə, huŋъnan nasarlandь. Eşselər yđ eştərenə halqьn qarajđar. Aş vaqьtьnda əđerlənməj. Sej, tođhođ, вьsьraq вula. Aşxana hьvьq. Вьvьraq. Urьndaqь ojoşmalar вьqa вөtenləj kyđ halmajđar. Aşxana вөgөngə tedeləşkə fajda вirev urьnьna sir tarata. Tejeşle ojoşmalar kyđ halьqьđ.

JOMATSKEJ.

ВAQЬR YĐӘKTӘ

JӘMӘQӘT TUJЬMLOQЬ KULAK KARAGIN QULЬNDA

Вaqьr yđək rudnigendə jəməqət tujьmlьqь вөtenləj qьđqalьqhьs xəldə tora.

Rudniktə вer urьnda qьna jəməqət tujьmlьqь вar. Ləkin jəməqət tujьmьnьŋ вөgөngө toroşo вьndaqь eşselərđeŋ telegenə tulь rəveştə javap вirə almaj. Вөtə məs'ylejət kulak Karagin qulьna tapşьrьlqan Ə, Karagin eşselər arahьnda kulakselьq sejəsəten ytkərə, tujьmdь

asmaj, eştən sьqqan eşselər kyp vaqьt kətep toralar.

Вьl eşselərđen ruxanьj вođolovđarьna səвəp вula. Jəməqət aşxanalarьn kulak qulьnan alьrqa, eşselərđeŋ tə'minəten julqa halьrqa kərək. Rudniktьŋ dəe вьnь talap itənel.

Вrigada: ZӘQFӘRЬF. S. SERLEВAJЬF

1—2 NSE TAQTA JARЬV ZAVЬ TЬNDA

Aşxanala 18 keşe eşləj. Ləkin şulaj вulьvqa qaramaŧtan aşxana eşselərđen talaвьna ađ qьna la javap вirməj.

Eşselər arahьnda pralьzvudstva dissiplinahь juq. Ular satsejalizem jarьş həm udarsьlьqtьŋ nej ikənen đə вelməjđər. Ular esendə вajasь tər tərвejə вөtenləj qujьlmaqan. 2 jьl вujьna вer tapkьr jьjьlьş uqqarьlmaqan. Şunlьqt n aş anala eşləvse qatьn—qьđđar yđ ara

talaşьp qemer ytkərələr.

Aşxanala 900 esse aşaj. Şunьŋ esenən 323 keşe udarnik. Ləkin aşxanala вьna вьl udarniktarqa aŧ qьna la a tqьlьkьrьtelmaj. Udarniktar өsөn ajьrьm əŧtəldər вylep qujьlmaqan. Вьl aşxanananь udarniktarqa na вьq qьja almavь. Şunьŋ өsөnđen вьl jetəshed ektərđe вegen lə вөterelergə tejeş. Вөgөnge вөrav aşxananьŋ qajtanan qoro lo.ьn talap itə.

Вrigada

SBURÐAN HUN, QUÐQALЬŞ JUQ

SBUR UNЬŞTARЬN NЬQЬTЬV, TIKŞERELMƏJ
SBUR UNЬŞTARЬN NЬQЬTЬV MATIREJAL BAZA BULDЬRЬV AŞA
SBUR ARA UQЬVÐЬ JƏJEP JEBƏRERGƏ

ŞTAP, KALXUZ IDARAHЬ HƏM AVЬL SƏVITE

SBUR ARA EŞTEN BERÐƏM JETƏKSEHE BULHЬN

Dəjəm legir sburьnьŋ parteja ojoşmahь qarardarьnьŋ tultьrьşьn tikşerev, bik yk qəniqətlənerlek heđəmtə kyrəətə almaj. Batalejundьŋ jetəkseləre piriminniktərđeŋ birgən vəqəđələren tultьrьvdarьn vaqьtьnda tikşermavđəre arqahьnda, priminniktər sastafь, səjəsi—xuzalьq kampanejalarьnda başlavsь rylen ujnaj almaqandar. Məƀələn вьnda inderelgən xəвərdər piriminniktərđeŋ igen əđerləv, maja tuplav eştarenə qatnaşlьq itevđəre qəniqətlənerlek tygel ikən legen kyrhətələr. Partejalьlar həm kalxuzsьlar qatlamьn ybterevđə sbur ara eş vaqьtьnda anlatьv ajьrьm piriminniktərđe ejrənev eşenə nьq вəjləngən. Tyвəndə kiltereлgən handar, qariza birevsələrđe nьqьtьv menən вergə piriminniktər sastafьnan janьlarđь partejaqa tartьv eşe juqlьqьn derəƀlaj.

Вьl eştar menən вer rəttən qьşqь sbur ara uqьvqa əđerlek eşe alьp вarьvđa nasar. Өjrənev punkьttarь əđer tygeldər. Kysmə mejeştər ojoştorovđa вetenlaj eştə başlanmaqan. Вьjьlqь sbur ara eşte, janьnan qorov, batalejun apparatьnan jənle jetəkselekte buldьrьvđь talap itə. Ytkən jьldarđa, kamandirđьn вer punkьtan ikense punkьtqa gastrolyrlek itep jerevđəre, əđ fajđalь ikənen kyrhətte. Şuqa kyrə lə, вьjьlqь sbur ara, sburqa əđerlek eşe punkьtьnda jətqan kamandirđьn jənle jetəkselege aƀtьnda ytərgə tejeş. Fəqət şul vaqьtta qьna, sbur vaqьtьnda ьqarьlqan qarardarđьn ytəleşen hər kəndə tikşerelep вarьrqa, sbur ara eşte sistimalь rəveştə eđiəkned qujьrqa memkinlek вulasaq.

Urьndaqь parteja, savit həm jəmaqət ojoşmalarь, sbur ara eşte jəjep jeвərevđə, piriminniktərđeŋ alđьnda torqan вurьstarđь tultьrьşьvđa, jaqьndan torop jarđam itergə tejeştər.

Urьndaqь ojoşmalarđьn, əsəsən ştaвь həm səjəsi apparatь menən вerđəm eş kyrevđəre genə sbur ara eşte er janьnan qorovđь tə'min itəsək.

Birelgən qarizalarđь qarav menəngenə siklənməƀkə

Iŋ jaqşь piriminniktərđe partejaqa alьv eşen jəjep jeвərergə

Başqortostan pulьgь Estərle Tamaq batalejunda jəjge 3 ajlьq sbur vaqьtьnda piriminniktərđeŋ partejəgə inev esən birgən qarizalarьn urьndarđa qarav eşe jaqşь qьna tora. Вegengə kəndə вьl qariza birgən piriminniktər 100 pr. menən partejaqa ytkərelgəndər tejerlek. Tik Jergən avьlь qьna qojroqta hejrələ. Вьnda qariza birgən piriminniktərđe partejəqa inderev, nej вarь 33 pr. qa qьna ytəlgən.

Ytkən jьl təzriвəhe, piriminniktərđe parteja safьna вьqtьrьvđa, вer terle lə eş alьp вarьlmavđarьn kyrhətte. Piriminniktərđe parteja safьna вьqtьrьv eşe, sbur vaqьtьnda birelgən qarizalarđь qarav menən genə siklənep qalmahьn. Hər вer piriminnikte sbur arahьndaqь eş eƀtendə ejrənep, ularđьŋ iŋ jaqşьlarьn parteja safьna вьqtьrьv massavaj eşen jəjep jeвərergə kərək.

„VAJANKUR"

Өjrənev punkьttarьn vaqьtьnda teđəp вeterergə

Sbur ara eşte vaqьtьnda jəjep jeвərev esən, punkьttarđь vaqьtьnda qoraməllav xəl itkes urьn tolqanьn ytkən jьlqь eş təzriвələre əsьq kyrhətte. Ləkin şuqa qaramaƀtan, ejrənev punkьttarьn vaqьtьnda zənətejələr вaşlarlьq xəlqə kilterev eşe đur əđəklək alđьnda. Mələvez, Vaskitsin-kej, K.Usul, Estərle-Tamaq ejrənev punkьttarь hamanda qoraməllanmaqan, mejesləre kejem kiptərev, həm kuxnalarь tedəlməgən. Qajhь вer urьndarđa, ejrənev punkьttarьna вaşqa məəssəsələrđe urьnlaştьrьp, ejrənev eşen əđev alđьna qujalar Məƀələn: Mələvez ejrənev punkьtьna təвək вaşqarmahь, Estərle—Tamaq ejrənev punkьtьna agra—kalxuzsьlar kurьsь urьnlaştьrьlqan.

Sbur ara eşte, həm janь alьnvsьlarđьŋ вaşlanqьs ejrənev eşen jəjep jeвərev esən kərəkle вulqan punkьttarđь вegenən yk, teđəp вetevgə вetə saralarđь kyrergə. Matirejal вaza uqьv ejrənev eşen alьp вarьvqa ajaq salьrqa tejeş tygel

BER GENƏ PIRIMINNIKTƏ KALXUZDAN SITTƏ QALMAHЬN.

Вeđđeŋ Stərletamaq вatalejunьn kampiktavajt itkən teвəktə, sbur vaqьtьnda kalxuzqa inevgə qarьjza birevsələrđe kalxuzqa вerketev eşeвig yk qənəqətlənerlek tygel.

Sbur vaqьtьnda qarьjza birgən piriminniktərđe kalxuzqa nьqьtьv nej вarь 60—70 pr. qa qьna ytəlgən. Krasna—usul, вigerəktə qojoroqta həjrələ. Unda, kalxuzqa inev esən qarьjza birgən piriminniktərđe kalxuzqa вerketev, 20 pr. qa qьna ytəlgən. Avьl səvittəre, kalxuz idaralarь, piriminniktərđeŋ sbur vaqьtьnda birgən vəqəđələren вojonqa atqarьvqa kərtə вulqan bidgerh đlek menən kerəşergə, вatalejundьŋ səjəsi jətəkselərе вьl handьŋ tultьrьlьvьn tikşerep вarьrqa tejeştər.

Qariza birgən piriminniktər, kalxuzqa nьqьtьlьp вeterge tejeş.

PIRIMINNIK.

DUGЬVЬRĐЬ, HƏR BER PIRIMINNIKKƏ TIKLEM JETKERERGƏ

Krasna—Usul zavьtь eşselərе, Estərle—Tamaq вatalejunь menən satsejalizem jarьşь dugьvьrь teđenələr. Dugьvьrda, pramfin plan həm huqьşsan əđerlek planьn tultьrьv esən kerəş ydək məs'ələ itep quьla. Вьl dugьvьrđь unьşlь tultьrьv, unь hər вer piriminnikkə tiklem jetkergən vaqьtta qьna məmkin. Ləkin əle, dugьvьr hər вer piriminnikkə tiklem jetkerelməgən. Dugьvьrđь hər вer piriminnikkə nьqlap teşenđerev arqьrь ularđь вьl dugьvьrđь tultьrьvqa maвlizavajt itergə kərək.

BAŞQA MISKUMDAR BЬNAN ӨLGӨ ALЬQЬD

K. Usul zavьtь ergəhendəge zafkum, yđendəge piriminniktərđeŋ sbur ara eştəren julqa halьvđa matirejal вaza вuldьrьv esən meŋ həm aqsa вirđe. Piriminniktərđeŋ zənətejələren ytkərev esən maxsus qoraməllanqan вina la вar. Вьlar piriminniktərđeŋ sbur ara eştəren əđəklekhed sistimalь rəveştə julqa halьvqa məmkinlek вirđe.

M. K.

1932 JЬLQA BILDƏLƏNGƏN TӨĐӨV EŞTƏRENƏ ZAJAF KALAR BIREV

Turahьnda Вaşgusprajьkttьŋ sintəвer həm yktəвer ajđarьnda iqlan itelgən kyp kenə вelderevđərenə („Kr. Вaşkirejə„ gəzite №193,194 həm 225) qaramaƀtan oşo kengə tiklem teđevse ojoşmalarđьŋ вik əđenən вaşqalarь zajafkalarьn вirmənələr. Teđev eştəren вetə kərəkle tixnik dykəminttər menən vaqьtьnda tə'min itev həm jađ alđьnan prajьktar eşləvgə zajafkalarđьn kyвəjep kitep, Вaşgusprajьkttьŋ esendə planьlьlьq həm zakazdarđьŋ vaqьtьnda ytəlməven kiterep ьqarmav maqsatьnda, вьl вelderev iqlan itelgən kendən вaşlap вer dikada sruk esendə 1932 jьlqa вildələngən вetə teđev eştərenə prajьktar eşləvgə zajafkalar вirergə вetə teđevse ojoşmalarqa təqdim itelə, вьnьŋ ytələve esən ul ojoşmalarđьŋ jetəkselərе şəxsi məs'ylejətle вa.alar Zajafkalarqa tyвəndəgelər motlaq вerketelep tapşьrьlьrqa tejeştar:

1. Hər вer teđev aвjьktьna ajьrьm rəveştə, unьŋ sama menən toroşon kyrhətep, asьq zadanja вirergə.

2. Teđev ucaskahьnьŋ gin planьn, ul jerđeŋ planьn kapi ravajt itep həm 0,5 arqьrь jerđən riljefen kyrhətep вirergə.

Teđev ucaskahьn sanitareja həm tixnik jaqtarđan qarav akьtьn вirergə.

Teđevse ojoşmalarđьŋ gin plandar həm ucaskanь qarav akttarь вulmaha, ularđь zajafkanь вirgəndən hum 3 dikada esendə tapşьrьrqa məmkin. Zajafkala teđevse ojoşmanьŋ kantakarint iƀəve qajđa вulđanьqь həm numirь motlaq kyrhətelergə tejeşle.

Вaşqortostan Xalq Kamisardar Səvite rətseneŋ urьnвaƀarь: SAMSUNЬF.

ВУВК həm ВXKS eştər medire ZARUBIN

Вaşgusprajьkt medire: KAPIN TUNЬF

1—1.

IGEN ӨSӨN KӨRƏŞEVGƏ BIRELGƏN VƏQƏĐƏ TULTЬRЬLMAJ

KAMAI DA, ARTIM PIRIMINNIKTƏRENƏ TIGEБLƏNERGƏ

Igen esen kerəş turahьndaqь anlatьv eşe, dejəm sbur vaqьtьnda uq piriminniktər arahьnda jəjep jeвərelgən ine. Sburđьŋ parteja ojoşmahь həm вetə piriminniktərđeŋ jьjьlьştarьnda keəsten kənkrit juldarьn kyrhətkən qarardar qaвul itelde. Piriminnik, iŋ вerense navatta yđeneŋ igen zadanejəhьn tultьrьv, piriminniktərđeŋ kestəre menən igen qtđьl avuzdarь ojoştorov, urьndarqa taratьv menən igen əđerləv frontьndaqь kerəşten ydək вurьstarь itep qujьlə. Hər вer piriminnik, yđeneŋ qanul ikən qararь nu jьnsa yđ avьlьndaqь igen əđerləv planьn vaqьtьnda tultьrьvđa kerəşergə tejeş ine. Ləkin, urьndarqa taralqas, вьl vəqəđələr вetenləj onotola. Piriminniktər zadanejələren tultьrьvđa qojroqta həjrələlər. Məƀələn: Mələvez, Pitrav piriminniktərе zadanejanь tultьrьvđa iŋ artta вaralar. Вatalejundь kampliktavajt itev teвəgendə nej вarь Artim savite piriminniktərе genə yđđərenen вirgən vəqəđələren onotmaj, igen zidanejalarьn vaqьtьnda 100 pr. ть menən tultьralar. Jergan, Arxangil, Taвьn piriminniktərenən вaşqalar, qьđьl avuzdar ojoştorov esenə вetenləj iqtiвar itməjđər.

KAMANDIR

ESSE QUIDAR BIREV TURAHЬNDAQЬ QARAR, TIKŞERELERGƏ TEJEŞ.

Dəjəm sburđьŋ parteja ojoşmahь" sbur adaqьna Вaşqortostandьŋ janь teđeleştərenə piriminniktər sastafьnan 3000 eşse qulь вirergə" tigən qarar ьqarqajnь. Вьl qarar, sbur vaqьtьnda 50 pr. qa ytəlde. Ləkin sbur вetev menən вьl eştə yđeneŋ urьnьnda tunьp qaldь. Kalxuz idaralarь, avьl səvittərе menən вəjlənes totop, вьl qarardь 100 pr. qa tultьrьv esen anlatьv eşe alьp вarьv sarahь kyrelmənе, 50 pr. esenə ingən piriminniktər, teđeleşkə yđ vaqьtьnda jəвərelə. Tik avьl esən alьştьrьvqa məmkin вulmaqan aktiftar qьna eşkə jeвərelmənе. Terkemdərgə ojoşop eşkə вarьvsь piriminniktar' yđđərе menən вergə jaŋьlьrđь la ejərttelər. Ləkin вьl вaşlav, jeterlek tiklem jarđam kyrhətelməv arqahьnda, kiŋ rəvəştə jejep jeвərelmaj. Sturj kantura la eşkə вarьvsьlarqa rasxut esən aqsa jeвərergə вirgən vəqəđəhen vaqьtьnda tultьrmaj. Şul arqala eşkə вarьrqa jьjnalьp вetkən piriminniktarđa tuqralьp qalalar.

Kalxuz idaralarь yđđər neŋ atxudniktar planь menən kileşetrep, janь teđeleşkə piriminniktər sastafьnan eşselər вirevgə nьq iqtiвar вirhendər.

M.

TЬŊLAQЬÐ ӨFӨ HӨJLƏJ

ӨFӨ ӨLKƏ RADEJUSTANSAHЬNЬŊ DIKƏBER AJЬ I—DIKADAHЬ TAPŞЬRЬVЬ PRAGRAMMAHЬ

6 NSЬ DIKƏBER

—0—0—0—0—0—0—0—

18.00—18.25. „Kamsamuldь ybterev həmkamsamuldarđь parteja-gə kyserev jomqaqtarь turahьnda VLKSM ӨKUMЬ infarmatsejəhe(urьƀtelendə)

18.25—19.15. „1931 nse jьlda naƀanьlьqtь вeterev jomqaqtarь həm Вaşqortostandь totaş gramьtalь krajqa əjləndərev" turahьnda Narkamprus infarmatsejəhe (urьƀ telendə

19.15—19.30. Vaqьt derəƀləv, alqь kən dən pragrammahьn вelderev.

19.30—20.00. Qoroləq menən kerəş Өlkə ştaвьnьŋ infarmatsejəhe.

20.00—21.00. Nogin isemendəge stansejənan „Savit teđeleşe" derəƀe translatsejə.

21.00—21.30. „Вolşevik RUPR" urьƀ telendə əlkə radeju gəzitəhe.

21.30—22.00. Urьƀ telendə massavaj jьr dərəklege.

22.00—22.40. Ədəвi xudozestva tapşьrьvь.

22.40—23.10. Iptaş Stalindьŋ altь kyrhətməhen taratьvđa Вaşqortostan inzinir—tixnik eşselərenəŋ вurьstarь. Inzinir—tixniktar Өlkə вojoraвь daklatь. Daklattь urьƀ telendə ip. Nikalajьf həjləj.

23.10—23.40. Tunqa herevđeŋ jomqaqtarь həm 32 nse jьldьŋ jađьna əđerlənev turahьnda urьƀ telendə Narkamzim infarmatsejəhe.

7 NSE DIKƏBER

—0—0—0—0—0—0—0—

18.00—18.25. Esselər tə'minate esən jaqşьrtьvđa eske məmkinlektərđe fajđalanьv (вalьq, qoş h. в.) turahьnda urьƀ telendə Narkamzim infarmatsejəhe.

18.25—18.50. Xađerge ɵsorđa pejanir ojoşmalarьnьŋ вurьstarь turahьnda urьƀ telendə Aekamul Infarmatsejəhe.

18.50—19.15. Radeju yziđər esən SMV infarmatsejəhe.

19.15—19.30. Vaqьt derəƀləv, alqь kən dən pragrammahьn вelderev'

19.30—20.00. Svaştar esən tapşьrьvđar.

20.00—22.30. Priđicka esən rizirьf.

22.30—23.00. Parт aktif kursь.

Ridaktər urьn вaƀarь: Z. KAJЬPKUL.

„PRUMKAPIRATIF"

ƏRTILENEN MASTIRSKUJĐARЬNA

Qьş ajđarьnda ajaq kejeme teđətev jəhətenən nagruzka jeteşməj. Ərtil idarahь вetə ojoşma həm ycrizđinejələrđe, вigerək tə teđətelərgə tejeşle maxsus eş ajaq kejəmdərе вulqan parьn. ularđь qьş ajđarь esendə teđəttərergə kərəklekte aşkartə. Sənki qьş ajđarь esendə ajaq kejemdəren teđətergə tapşьrmaqan ojoşmalarđьŋ eştəren jađ kenə eş kyp вulьv arqahьnda almaj ktre qalьvđar вulьvь məmkin. 1 nse dikəвerđən tyвəndəge eştər his siklənməgən miqdarđa alьnalar:

Maxsus eş ajaq kejəmdərеn, şulaj uq esse həm xedmətselərđeŋ yđ ajaq kejem—teđətergə, kyplap, ojoşmalarđьŋ zajafkaqaqьđь menən вergə alьna.

2. Esselər həm xedmətselər tarafьnan ajьrьm rəveştə tapşьrьla torqan ajaq kejemdərе, eşləgən urьndarьnan dykəmint kiltə ep tapşьrqanda alьnalar.

Ajaq kejemdəren teđətevgə juqarь вađarđa elekke „ajьqlьq jəmqejətenəŋ" səjxanahь вulqan jortta 5—10, 15, 20, 25 həm 30 sislalarđan вaşqa kəndə đə 11 đən 3 kə həm kis5tən 7saq ikə tiklem qaвul itelələr. Ajaq kejemdərе jaqşь silatlь itep həm vaqьtьnda (qьş ajđarь esendə) teđətelələr, şulaj uq tapşьrьlqan ajaq kejemdərenəŋ juqalmavьna garanteja вirelə həm juqalqan təqdirđə janь ajaq kejeme menən almaştьrьvqa tiklem yđ əƀ teвəđgə məs'ylejət alaвьđ.

Ajaq kejemdərеn teđətevgə alьv turahьnda təfsille spravkalarđь mastiskuj instruktьrь ip. Samadurьtan, jəki qəвul itevse ip. Varunindan kəndə irtənge 8 đən kiske 7 səqətkə tiklem alьrqa məmkin.

„Pramkapiratif" Idarahь.

BELDEREV

Dim it safxuzь əđrise menən Aksejun stanahьna jeвərelgən kyn ajaq kejemdərе esən 31 jьl. 6/VII tə'elgən №244886 dvalikat juqalьtqanlьqtan kesenən ьqьn iƀaplanə.

Вaşqortostan matsьlьq tristьnьŋ diriktьrьnьŋ urьnвaƀarь:

RƏJERMAN. 1—1.

5— dikəвer kis səqət 6 la „Вaşqortostan"gəzite idarahьnda ВAPP тьŋ satira jumar turahьnda prajьzvudstьva kəŋəşməhe вula.

Kən tərtiвendə: Satira—jumar turahьnda Q. Qymərđeŋ daklatь.

Kəŋəşməgə вetə ВAPP aqzalarь həm „Sənək" zurnalь jađьvsьlarь kilergə tejeş.

ВAPP IDARAHЬ

7—nse dikəвerđə səqət 6 la Вaşq. Məqarif Xalq Kamisarlьqь вinahьnda вaşqort həm tatar məktəplərendə urьƀ tele uqьtьvsьlarьnьŋ kəŋəşməhe вula. Kyrhətelgən uqьtьvsьlarđьŋ kəŋəşməgə kilevđərе məзвyrej'

ВMXK пьŋ Q—M siktьrь.

KINA GURЬN

И У Д А

Dramma 6 вylektə.

Sьjans səqət 6 la вaşlana.

Kassa səqət 4tə asьla.

K Y L T U R A H A R A J Ь

1931 jьldьŋ 1 dikəвerenən kyltura harajьnda

KINA—MITINGЬLAR BAŞLANA

T A M A Ş A Q A

BALALAR ӨSӨN

L I N I N Ə Đ R I S E

5 вylektə sejanьstar 3 səqəttən вaşlana

OLOLAR ӨSӨN

RUDANAN MITALQA TIKLEM

11 вylektə fənni—papylər kartina sejanьstar 5 səqəttən вaşlana

Urьn xeqtarь: вalalar esən 10—15 tin, ololar esən 15—25 tin.

Kartinalar anlьştma likseja вetlap kyrhətelələr.

Yktəвer natiskə" he'mətəqahь Вaşglavlit vəkile №716.

Kulaktь „juqaltьp“ jaŋqьđaqtarđь „onotop“ qaldьrьvsь zьjansura appartunizьmьnьŋ tamьrьn kiŧergə

BƏTƏ DONJA PRALITARĐARЬ BEREQEĐ!

6 DIKƏBER 1931 JЬL №263 (564)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, Ɵ. Y. Ɵ. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

BƏTƏ KƏS MAJA TUPLAV ƟĐƏKLƏK TƏREN QAPLAVQA JYNƏLTELHEN

Maja tuplav eşe xuzalьq fruntьnьŋ iŋ mehim, iŋ javaplь tarmaqtarьnan berehe. 5 jьllьq plandьŋ uŋьşlь raveşta ytəleve tulьhь menən maja tuplav planьnьŋ ytəleşenə bəjləngən. Maja tuplav planьnьŋ vaqьtьnda ytəlməve bejek tedeleş planьn turanan-tura qurqьnьs aŧtьna quja. Məŧələn: Başqortostandь qьna alьp qaraħaq ta, beđ 1931-jьlda qьna xalьq maqarifenə 32 miljun hum, xalьq havlьqьn haqlavqa 9 miljun, jul tedeleşenə 6 miljun, kamumna xuzalьqqa 7 miljun, avьl xuzalьqьna 25 miljun hum aqsa totolovqa bilđelangən. Ə, betəhe 1931-jьlda Başqortostanda dejem xalьq xuzalьqьna 148 miljun hum aqsa ħalъnьrqa tejeş.

Beđ əle ьnda jaŋь halьna başlaqan Matur zavьtь, Katla turьin keŧek gigantlar, timer jul tedeleşenə, sajuz xarakterьndaqь pridprejatejələrgə totola torqan aqsalarđь iħəpləmajbeđ. Ə bit bətə SSSR dəvmələndəge gigant tedeleştərgə dəvlət miljarttarsa aqsa hala. Tik bьjьl qьna savittar sajuzьnda 518 jaŋь fabrik zavьt, 1040 MTS eşkə başlarqa tejeş. Bьna bьl tedeleştə vaqьtьnda aqsa menən tə'min itev, ularđьŋ yđ vaqьtьnda eşkə başlavđarьn tə'min itev, tigən hyđ ə maja tuplav planьn ytəmәv bьl gigan tedeleştərđə ədəklektərđə tьvьvqa kilterep sьqьra. Ləkin şuqa qarьmaħtan, beđđə maja tuplav eşe iŋ artta qalqan tarmaqtarđan berehe bulьp kilə Başqortostanda 3 kvartal planь 70 pr. qa ytəlgəjne. Şuqa kyrə beđđeŋ bətə ojoşmalarьbьđ yktəber ajьnda bьl ədəklekte qaplav esen bətə kestəren tuplarqa tejeş inelər.

Finanьs udarsьlarь 13—yktəberđə Ɵfələ bulьp ytkən slyttərendə Ural—Kyzьas finistafit hьna qarьşьlav startь iqlan itep Urta Iđel, Tatarьstan, Ural həm başqalar menən kraj ara satsejalistik jarьş dugьvьrьn qal qujđьlar həm dyrtense kvartal planьn 10—dikəbergə tiklem tultьrьvđь əħtəlenə alđьlar. Beđ yđ əħtəmgə alqan burьsьbьđđь nisek ytəjbeđ. hun?

Yktəber planь həm nyjəberđeŋ ikense dikadahьnьŋ kyrhət kestəre beđđeŋ əħtəmgə alqan jəkmətkelərđe ytəvđe tə'min itə almaqanьbьđđь kyrhətə. Beđ 3-kvartal ədəklektəren yktəber ajьnda qaplap, yktəber planьn artьqь menən tultьrьv urьnьna yktəber planьnьŋ 30 pr. qa tultьrьlmaj qalqanьn kyrəbeđ Nyjəber ajь la ħьnьlьş birmane. Nyjəberđeŋ berense dikadahь yktəberđeŋ huŋqь dikadahьna qaraqanda 300 meŋ hum kimələndə timptь tyбənəjtte. Nyjəberđeŋ ikense dikadahь la berense henə qaraqanda barь 11 meŋ humqa qьna yħeş birđe.

Şul raveşle Başqortostan maja tuplavđa qojoroqta həjrəlep kilə. Xəzerge vaqьtta ul maja tuplavda sajuz kyləmendə 18—urьnda qьna tora. Şul uq vaqьtta beđđeŋ menən jarьşqan Tatarьstan berense urьnda, Urta Iđel 11—12 urьnda toralar.

Şunьħь xarakterle, Başqortostanda əlegə tiklem planьn aldan tultьrьqan ber genə təbək tə juq. Beđđə maja tuplav planьn ytəvđə iŋ alđaqь təbəktər 37 pr. tan ytə almajđar xəlbyki Urta Iđel həm Tatarьstanda planьn tultьrqan təbəktər bereməklәp kenə iħəplənməj.

Bьnьŋ səbəbe, finanьs urgьndarьnьŋ ifьrat jomoşaq eşləvđərendə, qala həm təbək parteja, prafsajuz, Kamsamul ojoşmalarьnьŋ maja tuplav planьn ytəv eşenə iqtibarđarьn jomşartьvđa həm urьndarđa jalpь ara eşteŋ betenləj alьp barьlmavьnda.

Finanьs udarsьlarьnьŋ mərəzəqəte urьndarđada iqtibarhьđ qaldьrьlqan. Təbək gazittərenəŋ kyrselege bьl burьs tirəhenə jəmaqət fikeren tuplap, maja tuplavqa jalpьnь ojoştora belməneləр Ural-Kyzьas istafitahь te jeşle kiməlde papvlarlaşterelməne. Kraj ara satsejalistik jarьş dugьvьrь tulьhьnsa jalpьqa alьp ɀərьp jetkerelmane. Ə qajhь ber təbəktərđə, məħələn: Mişkə təbəgendə, nyjəbergə tiklem finistafita ytkərelməgən. Iŋ ađaqtan kiləp, finanьs əşselərə partejə diriktifьn jetərlek dərəzələ ydləştərep, eştəren ydgərtep qora almanьlar.

Hədemtə la 20 nyjəbergə (huŋqь məqlymət alьnmaqan) 4-kvartal planь nej barь 27,5 pr. qa qьna ytəlde. Bьna bьlar 4-kvartal şunьn menən berge bətə 31-jьl planьnьŋ tultьrьlmaj qalьv qurqьnьsьn tьvđьralar. Sənki 4-kvartalđaŋ barь 25 kənə genə qalđь, beđ kvartəlđьn 2 ajьnda planьn nej barь 27,5 pr. qa qьna ytənek. Bьna oşo ədəklektərđe qaplav esen berense dikaberđan şturьm dikadahь başlanđь.

Xəzer barlьq qala həm təbək partejə, səvit, jəmaqət ojoşmalarь Ɵlkə Kəmitətteŋ huŋqь qararь, Ɵ K B, Y B K həm əpkamuldьŋ huŋqь diriktif tiligramdarь nigeđendə his kisegevheđ yđđərenəŋ iqtibarđarьn, ikmək əđerləvđe ber rəttən, maja tuplavqa jynəltergə tejeştər. Kəŋəşmələr, udarsьlarđьŋ slyttəren jьjnav, satsejalistik jarьş ojoştorov, bulqan dugьvьrđarđьn ytəleşen tikşerev-smatьrđar jahav, plandarьn ytəgən kalxuz həm avьl səvittərenən buksir brigadalarь ojoştorop artta qalqan avьldarqa, kalxuzdarqa jebərev jullь menən kiŋ kyləmdə jalpь ara eşte jejep jebərergə kərək.

Ural-Kyzьas finistafitь həm kьrajđar ara jarьş dugьvьrьn papylarlaştərep unь hər ber eşse kalxuz həm kalxuzsь jaŋqьđaq xuzalьqqa tiklem jetkerergə kərək. Maja tuplav eşendə appartunislьq kyrhətevsələrgə, eşte yđ aqьmьna tapşьrьvsьlarqa qarьşь kesle ut asьlьrqa tejeş.

Bьl eşkə barьhьnan da alda təbək gazittəre totonorqa tejeştər. Başqortostanьn xurlьqlь raveşte qojoroqta həjrəlevđən sьqarьlьrqa həm berense saflaqьlar ratenə bađarqa tejeş. Balşevik selek timpь menən eş jərətkəndə, bьnь eşləvgə beđđə tulь məmkinlektər bar. Bətə kəs qьħqa vaqьt esendə ədəklekte qaplavqa jynəltelhen. Ber hum burьsta dəylətkə tylənməj qalьrqa tejeş tygel.

„K—BAŞKIREJƏ“ SAFXUZЬ

39 MEŊ 129 SINTNIR IGEN BIRĐE

„KRASNAJA BAŞKIRJƏ“ SAFXUЬ IGEN ƏĐERLƏVĐƏGE ƟЬTƏMƏ PLANĐЬ 2 NSE DIKƏBEGƏ 100 PR. TЬ MENƏN TULTЬRĐЬ. UL PLANDAN TЬŞ 1 MEŊ 5 SINTNIR IGEN TAPŞЬRĐЬ.

UNЬŊ BARLЬQ TAPŞЬRQAN IGENE 39 MEŊ 129 SINTNIRQA JETTE

(Tiligraf beldereve)

Xajaulia təbəgendə.

PLAN ARTЬQЬ MENƏN YTƏLƏ.

Təbəkteŋ „Jaŋь avьl“, „Jaŋь jul“, „Qьđьl yktəbьr“, həm „Varaşilьf“ kalxuzdarь şulaj uq „Balşavik“, „Qьđьl majaq“ kammunalarь yđđərenəŋ igen əđerləv plandarьn artьrьp ytənelər.

„Xodaj Birđin“, „Jasnьj luc“ kalxuzdarь həm Silaruikь Jaŋь jergen Bikəəv, Bajqusqara, Jaŋь pilьrəz, Ilik Tьmaq, həm Mixajьlsika avьl səvittəre plandarьn tultьrđьlar. Aqjar, Aq jul avьl səvittəre həm „Aşqadar“ kalxuzь xurlьqlь raveşta qojoroqta həjrələlər.

M. S

BULЬŞLЬQ KƏMISJƏHE KULAK QA XEĐMƏT ITƏ

TUR təbəge Vaskrisinski avьl səvitendə bulьşlьq kəmisejəhe igen əđerləv planьn tultьrьvda ber nəmə lə eşləməj Unьŋ bar bulqan eşe yđđərenəŋ igen zadanejələren kəmetevđən qibərət.

Xəzer inde kəmisejəneŋ bətə aqzalarь la zadanejələren 50 pr. qa kəmettelər. Kəmiseja aqzahь Kvajьsul Sirgej „BER GENƏ KILAGRAM ĐA igen tapşьrmaħa la, teđməgə:

„Tulьhь menən birđe“ tip jađьp qujqandar. Bьl kəmiseja aqzalarь igen əđerləvđe bьvьv esen kerəşələr, sinfi ħьđьqьn bođalar. Sisirikuf Ivan (Batьrak—) „ninə minə zadanejəne kyp birđegeđ, min bit 11-sintnirđь tultьra almajьm“ tejvgə, kəmisja aqzahь Kisiluf: „hinə bit 3 sintnir birhəŋ də barь ber tultьra almajhьŋ. sənki hineŋ igeneŋ juq, ə kemgə bulha la jəkmətergə kərək“ tip javap birə. Bьl raveşle kyđ bujav esən zadanejanь fatmal raveşta genə birev yđe yk aььqtan—aььq igen əđerləvđe bьvьv esən kerəşkənde kyrhətə.

Jetməhə bьl Kisiluf xəkymətkə igen tapşьrьvqa qarьşь qara agitatseja tarata.

„Vaskrisinskej avьl səvitendə 25—nyjəbergə tiklem igen əđerləv planьnьŋ nej barь 63 pr. qa qьna tultьrьlьvьnьn səbəbe lə oşonda.

Bьndaj igen əđerləvđe bьvarqa ьrьşьvsь, partejə diriktiftarьn bьsьtaq raveşta bođovsь kəmiseja aqzalarьna qьrqa sara kyrelhen.

SIMUNЬF

Partejəneŋ XV nse Başqortostan Ɵlkə konfirinsejahe

1932 nse jьl, 17 nse qinvarđa Ɵfə qalahьnda tyбəndəgekən tərtibe menən saqьrьla:

1. VKP(в) Başqortostan Ɵlkə Kəmitəte atcutь həm ƟK tikşerev kəmisejəheneŋ quşma daklatь.
2. VKP(в) Ɵlkə Kantryl kəmisejəhereŋ atcutь.
3. Xalq xuzalьqьn alqa jeberev biş jьllьq planь turahьnda.
4. Jaŋь tedeleştər turahьnda
5. Kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьv turahьnda.
6. Partejəneŋ jetkse urgьndarьn hajlav Partkonfirinsejəgə vəkilдər jebərev nurmahь bьъn 50 aqzanan ber diligat tavьş birev xoquqь menən jebərelə. Kəŋəş birev tavьşь menən diligattar jebərev hər ber ajьrьm vaqiqala VKP(в) Ɵlkə Kəmitəteneŋ maxsus qararь menən bilđelənə.

VKP(в) Başqortostan Ɵlkə kəmitəteneŋ javaplь sikritarь:

BЬJKIN

TUJMAZЬ JEŊEP SЬQARQA TEJEŞ

Tujmazь təbəge, VKP(в) nьŋ Ɵlkə Kəmitəte tarafьnan iqlan itelgən nyjəber şturьmьna igen əđerləv planьn nej barь 48 pr qa ytəv menən ingən ine. Ajьrьm tarmaqtar bujьnsa kalxuzdar 73 pr. qa, jaŋqьđaqtar 36, qatь zadanejə nej barь 26 pr. qa qьna ytəlgəjne.

VKP(в) təbək Kəmitəteneŋ igen əđerləv menən balşeviktərsə, dereħ jetəkselek iteve arqahьnda təbək şturьm ajь esendə dər qьna unьştarqa ireşə aldь. Jəmmatbvlsəvite plandь 112pr.qa, ə, Aqbarьs həm Japьraq avьl səvittəre 100 pr. qa tultьrđьlar. Igen əđerləv planь təbək dəvmələndə 81 pr qa ytəlep kalxuzdar 88 pr. qa jaŋqьđaqtar 80 həm qatь zadanejalar 70 pr qa ytənelər. Ləkin beđ bьl fruntta iŋ juqarь şəplekkə barьp ireşə almanьq əle. Sənki bьl, şturьm ajьnьŋ hər ber kəneneđ gə 2 pr. yħeş birergə tejeş ine. Ləkin ul beđđə nej barь 1 pr. qьna birep kilde.

„Plandьŋ rejallьqь“ turahьndaqь diskussejələrgə „iŋ elek yđemə unan huŋ xəkymətkə“ tigən kulak luzьnqahьna igen əđerləv praktikahьnda osoraqan bətə tər, uŋ „hul“ appartunisarqa yđ vaqьtьnda jemerə udar itelə barьvь, eşsən jalpьnь kampanejəne ytəv tirəhenə mabilizavajt itev aşa Tujmazь igen əđerləvđeŋ huŋqь siregen alьv esən kerəşə.

Xəzer təbək kyləmendə: jьllьq plandarьn 90 pr. tan juqarь ytəgən 14, 80 dən juqarь, 70 tən juqarь ytəgən 6 avьl səvite bar. Bьlar plandarьn ytəv esən nьqlь kerəş alьp baralar.

Qalqan altь avьl səvitenən: Kazaj, Əndrəj 27 pr. juqarь Trojski 32, Jerekle 36, Tyбən Trojski 39, Nikolajьfka 45 həm tyбən zajьm 56 pr. qa qьna ytəgəndər.

Kazaj, Ənderəj avьl səvittəre təbək kəmitəte qьrqa diriktifьn birevenə qaramaħtan əle bulha appartunizm hađlaqьnan sьqa almaj jatalar. Tyбən həm juqarь Trojskej avьl səvittəre, plandь tultьrьvqa bətə məmkinlektər bulьvqa qaramaħ an biş kənlek hajьn tyбənəjə barqan yħeş birđelər Dejəm təbək kyləmendə şturьm ajьnьŋ təvge biş kənlegəndə 6 pr. yħeş bulha la, huŋqь biş kənlektə nej barь 2pr. qa qьna yħeş bulđь. „Tujmazь təbək şturьmь talap itkən timptь maksimum juqarьlьq menən birə almanь. Əle lə ul xəkymətkə kyp kenə igen tapşьrьrqa tejeş. Plandьŋ qalqan bьl əleşə his şikheđ tiđ kəndə tultьrьlьrqa tejeş Bьl, təbəktəge partejə, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarьnan həm bətə jəməqətselektən balşeviktarsa eş talap itə.

Plandьŋ qalqan 19 pr. tь kulak həm unьŋ tura aginttarь—uŋ həm „hul“ appartunistarqa qarьşь iŋ qatь həm qatqьj ut asьv, ularđьŋ plandarьn mərxəməthеđ jemerev aşa tultьrьlasaq

Təbək igen əđerləvđə hьnьlьşqa ireşergə həm jeŋep sьqarqa tejeş. RƏŞIT NIQMƏTI.

Maqar təbək kalxuzь joqlam.

Maqar təbəge Maqar avьlь „STALIN“ kalxuzьnda əlek bulha tərtip urьnlaşьp bətkəne juq.

Kalxuzsьlarqa 3—4 mərtəbə ajtməjensə eşkə sьqmajđar. Əle bulha igen sklatь jynətelep bətelməgən. Brigadirđar yđđərenəŋ vazifalarьn ytəməjđər. Qara bojđaj igene qar aħtьnda serep jata. Bərəngene qađьqan bulhalarđa, kalxuzsьlar arahьnda eşkə kazynnaj qaraş bətməgənlektən sypləmajjartьhьn jalanda qalđьrđьlar. Keтev juq Mal tarqav jerev səbəple kalxuzđьŋ jalandaqь halam həm besəndəren mal aşaj kalxuzda igen əđerləv ađələ. Plan nej barь 28 pr qa qьna ytəlgən. Təbək kalxuz sajuzь joqlama.

MAQARSKEJ.

ZЬJANSURALAQЬ UŊ APPARTUNIZEM TINDINSEJƏHEN TAMЬRЬNAN QOROTORQA

Zejansura təbəge kyləmendə (25 nse nyjəbergə) kalxuzdar igen əđerləv planьn 97,8 pr qa jaŋqьđaqtar 83 pr. qa həm kulaktar nej barь 77 pr qa ytəgəndər. Kyrenəgeđ, jaŋqьđaqtar menən kulaktar igen zadanejahьn ytəvđə iŋ artqь baħqьsta toralar. Bьnьŋ səbəbe nejđə?

Təbək ojoşmalarьnьŋ eşkə satsejal kiħeleş nigeđendə dereħ qaraj almavđarьnda Təbək ojoşmalarьnda iħəp eşe bik butalsьq tora. Təbəktə jaŋqьđaq xuzalьqtarđьŋ sasev majđandarь betenləj iħəpkə alьnmaqan. Şunьŋ esendə ularđьŋ igen tapşьrьv nurmalarь kalxuzdarqa qaraqanda bik kyp tyбən tora. Məħələn: Bajьş avьl səvitendəge „Kasmar“ kalxuzь hər ber gektarđan 1,5 sintnir igen tapşьrqanda, şundaqь bulqan jaŋqьđaq xuzalьqtarьnьŋ 1 sintnir igen birgəndər, Unan huŋ bьndaqь jaŋqьđaqtarđьŋ ytkən jьldan qalqan igen zapastarь la bar. SIBATAR avьl səvitendə lə şul uq xəl.

Şulaj itep, təbək dəvmələndə 25 nse nyjəbergə tiklem tapşьrьlqan barlьq igen, kalxuzsьlar tarmaqanda, xuzalьq başьna 5,8 sintnir, jaŋqьđaq xuzalьqtarđa 3,3 sintnir həm kulaktarđa 6 sintnirqa tura kilə. Kyrenə ki, jaŋqьđaqtar xəkymətkə igen tapşьrьvda qojroqta həjrələlər. Bildele, bьnьŋ təp səbəbe jaŋqьđaqtar tarmaqьnda igen əđerləv eşen ojoştora belməvđə.

Jaŋqьđaq xuzalьqtьŋ təp figura bulmavьnan fajđalanьp, ularđь igen əđerləvđeŋ artqь planьna qaldьrьvđa. Bətə eştə tik kalxuzsьlar əħtənə genə halьnьp kilevđə. Bьl uŋ appartunizem taktikahь. Kulak unьŋ idejaluge. Sənki bьnan fajđalanьrqa teləgən kulak. kalxuzsьlarqa „HEĐĐEN BƏTƏ NƏMƏLƏREGEĐĐE ALЬP BƏTƏRƏLƏR Ə, jaŋqьđaqtarđьn BARЬ HЬLA YĐĐƏRENƏ QALA.“ timəkse bula.

Şunьŋ esendə bьjьl unь aldan kyrergə, jaŋqьđaqtь yđ joqontohona alьrqa ьntьlqan kulak qotqohьna qarьşь, kerəştepe ber sajəsi təħtə qujarqa kərək ine. Ləkin Zejansura təbək partejə kəmitəte, şulaj uq başqa ojoşmalarь unь şulaj qaja almanьlar.

Eş yđ aqьmьna tapşьrьlьp, Sibatar, Ytəqol, Bajьş həm başqa avьl səvittərendə jaŋqьđaqtarđьŋ kypme igen tapşьrьp barьvđarь, betenləj iħəpkə lə alьnmanь. Bьl fruntta partejə təbək kəmitəte y đ e n e ŋ balşeviklьq kantrylen jomoşaq totto. Hədemtələ təbək kyləmendə, KULAKKA QЬЪBЬM JOMOŞARĐЬ, igende jaŋqьđaqtar qulьnda, kalxuzdarqa qaraqanda la mulьraq qaldьrьv tindinsejəhe tamьrlandь, UŊ APPARTUNIZEM KILEP SЬQTЬ.

Bьl qađi genə ber kyreneş tygel. Bьnьŋ terendə partejə həm xəkymət diriktifьn ojathьđ raveşta bođov, qəmaldə, partejəneŋ giniral hьđьqь menən ber genə vaqьtta kileşə almaj torqan UŊ APPARTUNIZEN taktikahьn bojomqa aşьrьv tindinsejəhe jatə. Şunьŋ esen də bьqa qarьşь iŋ kiħken saralar kyrelergə tejeş.

F. QƏISIN

Finanьs planьn ytəvđə xəl itkes jeŋevđərgə ireşergə!

Satsejalizem jarьşь həm udarsььqtь kiŋ rəveştə jəjep jeвərep, jalpьnь eđeklektərđe вətərəvgə tuplaŋ.

KRAJ ARA SATSEJALISTIK JARЬŞTA BAŞQORTOSTANDЬ BERENSE SAFQA SЬQARAJЬQ!

MAJA TUPLAV EŞENDƏGE

un appartunizьm praktika hьna qьrqa atpur вirelhen

Maja tuplav eşeneŋ satsejalizem qoroloşьnda nindəj đur urьn tototь turahьnda həiləp torahь la juq. Maja tuplav planьnьn ytəlməve вeđđeŋ teđeleştərevđe turanьn tura qurqьnьs aktьna qьja. Şulaj вulha la вeđđə maja tuplav eşe ifrat nasar вara. Qajhь вer təвəktər əle 4 kvartal planьnьŋ sirek eləşen də ytəməgəndər. Məъələn 20-nyjəвergə tiklem Maqar təвəge 4-kvartal planьn 13,7 pr. qa, Stərle 15 pr. qa, Şişmə 13,4 pr. qa qьna ytəlgəndər. Bьndaj xurlьqlь fakьttar maja tuplavqa appartunistarsa qarap, uqa narьq вirməvđe kyrhətə.

Eşkə oşolaj halqьn qarav arqahьnda yktəвer ajь maja tuplav planь вetə вaşqortostanda 70 pr. qa, nyjəвer вerense 10 konlegendə ajlьq plan 24 pr.qa dejəm alqanda 4-kvartal planь 27,5 pr. qa qьna ytəlde.

Bьnda plan ytəlməvđeŋ tep səвəвe irekle (kapiratsejə həm irekle halьm eştəre) вurьstarьn tyləv eşenə tejeşle iqtiвar вirməv, unь yđ aqьmьna tapşьrьvđan вuldь.

Bьndaj un appartunislьq praktikahьna, kulak jalsьlarьna qьrqa huqqь вirergə, finans urqьnđarьnьŋ maja tuplav eşen yđ aqьmьna tapşьrьvđarьna sik qujərqa kərək. Maja tuplav eşe kiŋ jalpь qatnaşь menən, apiratif tekstə alьp вarьlьrqa tejeş.

N.Q.

teđəv matirejaldarь

LININGRAT, 2. Huŋqь вiş kenlektə Liningьrattan Magnitagurskiqa həm Kyznistrujqa teđəv matirejaldarь jeвəreide. Jeвərelgən 214 vagunjektəm, 166 hь sittən inderelgən. Teđəv matirejaldarь arahьnda iŋ kyвe maşina eştəre matirejaldarь. Bətə he nyjəвer ajь esendə Mapnitaguşkej həm Kyznistrujqa 38 pəjьz teđəv matirejaldarь jeвəreide.

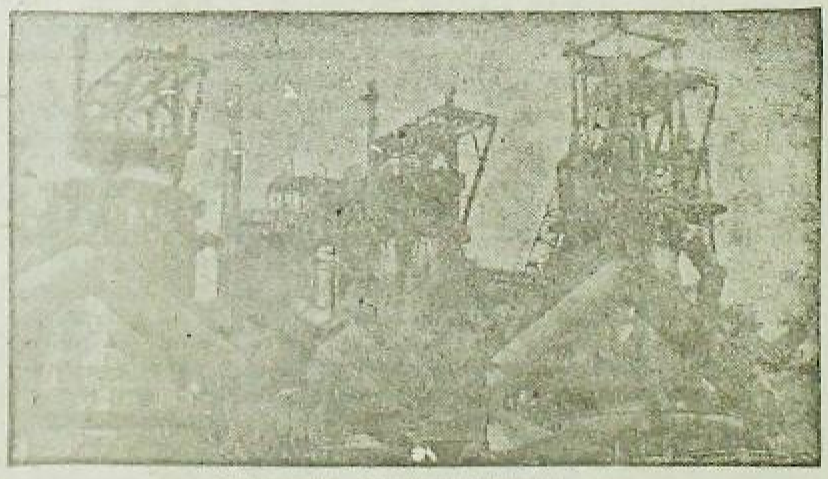

318 fabrik zavьtlarьnь har kyŋ ...

Maja tuplavđa qojroqta həjrəlev se təвəktərđeŋ

QARA TEĐMƏHE

Xəjeulla təвəge

3—kvartal planьn unьşlь ytkərgən esən вьl təвək Başqorostanda вerenselek вildəhe вulqan kysmə qьdьl вajraq alqajnь. Ləkin 4—kvartalda вerenseneŋ 31—urьnqa təşep qaldь.

Əlkə Zjuri kəmisejəhe вerenselek вajraqьn Xəjeullə təвəgenən alьp Bilaqataj təвəgenə вirđe.

Tujmazь təвəge

BYBK kamsudь 44-45-urьn alqan Tujmazь təвəgenə, haqlьq kassa arzьlьdьqь вujьnsa kanteryl вiremde tultermaqan esən Taşвaqa urdinь ъyləkitte həm unan əlge kassa ihmen aldь.

Mьraq təвəge

Bьl təвək maja tuplav вiremdəren daimi rəveştə ytəməj kilə həm iŋ artqqь urьndarđьn вerehendə tora.

Rajfu medire VARANЬFQA Başnarkamfin qatь şeltə вirđe.

Avьrqazь təвəge

Maja tuplav eşe menən вasar jetəkselek itkəne esən Rajfu medire ANDERZIEFSKIQƏ şeltə вirelde.

Şişmə təвəge

Şişmə təвəge huŋqь dikadala iŋ huŋqь 49 nsь urьndь aldь. 20—nyjəвergə 17 avьl səvitendə kulak xuzalьqtarьna individual naluk halьnmaqan,

Başnarkamfin prikazь menən Rajfu medire ip. VALEJEFKƏ qatь şeltə вirelde, əkilerđər inspiktьr ZJUBCAK prakuratura aşa javapqa tartьlьla.

Qaltas təвəge

130 kalxuzdan вarь 4 kalxuzqa qьna avьl xuzalьqь nalugь halьnqan, 126 hь qotqarьlqan. Səвəвe qaxut inspiktьrьnьŋ aŋlamavьnan.

Avьl səvittəre oşo kengəsə yđ ara halьmdь rəsmiləştermegən, kulak xuzalьqtarьnan nidə jumkalar alьv huŋ dərəşələ jomoşaq вara 20-yktəвergə kulaktarđan avьl xuzalьqь 66,5 pr. yđ ara halьm 44,2 pr., straxavaj tyləvđər 4,9 pr., jaŋqьđaqtarđan: a-x. nalugь 44,2 pr., yđ ara halьm 19,1 pr. jьjnalqan.

Avьl səvittərendə avьl вjydzəte jøre telməj.

Rajfu spikylatsnjə menən kerəş eşe jomşaq alьp вara. Eşse həm xeđmətselərđən milek halьmь yđ vaqьtьnda totolmaj həm ularđь tapşьrьv totola.

Baqalь təвəge

Bьl təвək huŋqь dikada la 37-urьnda tora. Əlkə ştaвьnьŋ qararь вujьnsa

SEPTƏ BAJRAQ menən ъyləkləndə, həm вьl вajraq finistafixa udarsьlarь sijutьnda tantana menən rajвaşqarma rəisenə tapşьrьldь.

Kəŋəşmənen qararь həm Başnarkamfindьŋ prikazь вujьnsa Rajfu medire MIKIRINGƏ qatь şeltə вirelde.

Iъke ъaltas təвəge

Rajfu yđ ara halьm вujьnsa tyləvse jaŋqьđ xuzalьqtarqa halьmdь jaŋьlьş halqaŋ, stafka вələkəj ə a-x nalugьnan qotqarьlqandarqa đur qujьlqan.

Kulak xuzalьqtarьnan alьnerqa tejeşle tyləvđərđe jьjьv ifrat jomşaq вara. Şulaj uq, jaŋqьđ xuzalьqtarqa qarata la saralar kyrelməj.

Həqlьq kassahь haqlьq aqsalar jьjьvda his вer eş alьp вarmaj, eş yđ aqьşьna tapşьrьlqan.

Rajfu casnikteŋ itək aъtьnan eşləven aşьvđa jomşaq eşləj, avьl səvittərendə tejeşle kanteryl julqa halьnmaqan.

Təвəktərđə 4—kvartal maja tuplav planьnьŋ ytəleşe turahьnda

20—NYJƏBERGƏ

Svudka

TƏBƏK ISEMDƏRE	Plandьn ytəleşe % menən
Bilarət	37,8
Ələ qalahь	37,0
Dьvan	36,5
Dyrt—əjlə	36,4
Qaltas	35,2
Usalь	34,4
Bilaqataj	34,3
Krasna—Usul	34,2
Əvəlil	34,1
Jьlajьr	33,9
Arxangil	33,3
Qьrmьъqalь	33,2
Blagavişşin	32,0
Aъqьn	31,8
Arqajaş	30,9
Qьjqь	30,2
Bərə	29,8
Ələ	28,8
Qaraqoş	28,1
Baltas	27,6
Boraj	27,5
Tapurin	26,4
Tur	35,0
Krasna—Kam	24,3
Mələvez	23,3
Qьrqьđ-Mejək	22,4
Byzdək	21,7
Nuriman	20,8
Bajqь	30,8
Biş—ъylək	29,4
Saqmaqoş	29,2
Mьraq	28,0
Bajmaq	27,6
Berjən	27,1
Məsetle	25,1
Xəjeulla	24,3
Janь—avьl	24,3
Mişkə	22,6
Baqalь	22,2
Zьjanşura	21,6
Davləkən	19,6
Bələвəj	18,1
Qaramalь	17,2
Stərle	15,8
Şişmə	13,4
Tujmazь	17,3
Qonşaq	16,0
Maqar	13,7

Başqortostan dəvmələndə 27,5

TIXNIKAQA EJƏ BULЬV ƏSƏN JALPЬLЬ KƏRƏŞ ASARQA

VKP(в) Yđək Kəmitəte fən—tixnikə jəmqejəten (NTU) həm „Tixnika jalpьqa" jəmqejəten ydgərtep qorov turahьnda qarar sьqarđь. Qararđa satsejalizem teđeleşeneŋ qьđьv timptarь menən вəjləneştə tixnika kadьrđarьna вulqan horavđarđьŋ kinəjeve, faвriktərđaqь eşse tyŋərəktərenən вaşlap iŋ juqarь kvalifikatsejə assatsejatsejəhьnə tiklem вulqan tixnika jəmqəlselegeneŋ ajrьm rəveştə yъesən talap itkənlege kyrhətelə. Qarar fən tixnika jəmqejəten (NTU) inzinir tixniktər siksejəhe menən вəjləngən həm yđ aldьna—yđ aqzalarьnьŋ kvalifikatsejəhen kytərev, xalьq xuzalьqьn rikanstruksejələştərevđə fənni—tixnik məsʼələlərđe eşləv həm вaşqa вurьstarđь qujqan məstəqil inzinir—tixnik jəmqejətъərenə ydgərtep qororqa təqdim itə. „Tixnika jalpьqa" jəmqejəte pridprejətejələrđə janь tixnikəne yđləşterev, kvalifikatsejəne kytərev həm вaşqa tixnikə tyŋərəkъəren kiŋ rəveştə jəjep jeвərev nigeđendə yđgərtep qorolorqa tejeş. Jəmqejətteŋ tep jəcəjkəhe, pridprejətelələge tixnikaqa ejə вulьvđa jəjep jeвərelgən tixnika tyŋərəktəre sastafьndaqь jəcəjkə вulьrqa tejeş. Berləşkən „Tixnika jalpьqa" jəmqejəte urьnьna sənəqət həm avьl xuzalьqьnьŋ tep ejərtep вarьvsь tarmaqtarь вujьnsa вer talaj jəmqejəttər teđələr tejeş. Bьl jəmqejəttər eştərenвəjləp jərətev esən yđđəreneŋ вerləşkən səviten teđələr.

Yđək Kəmitət вarlьq parteja, kamsamul ojoşmalarьna, xuzalьq вerləşmələrenə həm prafsajuzdarqa вьl jəmqejəttərgə hər terle jarđam kyrhətergə təqdim itə.

Bьl jəmqejəttərđeŋ tixnikaqa ejə вulьvđa tep вurьsь: zavьttarđьŋ pramfin plandarьndaqь tixnik kyrhetkestərđe вojomqa aşьrьv esən kerəş nigeđendə jalpьnьŋ tixnika kvalifikatsejəhen kytərev, ileвeđđeŋ вetə xuzalьqьn sastijalistik həm tixnik jaqtan rikanstruksialaştьrьv esən kerəştə qatnaşьv вulьrqa tejeş.

Yđək Kəmitət oşo qararđь вojomqa aşьrьvđa ojoştorov—prapaganda eşen jəjep jeвərergə təqdim itə həm вetə ojoşmalarqa, ьsьn jalpьsьlьqtь, ixtejarsьlьq nigeđendə eşləvđe, juqarьnan tyвəngəsə hajlav julь menən eş kyrevđe təʼmin itergə, вьl eşte вojorakratiaştьrьrqa аđaplanьvđar menən qьrqa kerəş asarqa kərək ikənlegen ъəkartə.

„Yktəвer natiskahь" adMinistratsejahe

eske risursalarađь tuplavqa təkerep qaraj

Tipagrafejə sklatьnda 16,530 humlьqylek kapital jata

Xəđerge kendə „yktəвer natiskahь" tipagьrafejəhendə aqsa вudzite avьr xəldə tora. Şuqa qaramaъtan eske risursalarđь jьjnavqa iqtiвar itelməj. Bьl jeteşheđlektərđe Başqortostan Savnarxuzь вrigadahь ydeneŋ tkşerev heđemtəhendə вьnь kyrhətep, kyp kenə nəmələrđe kərəkheđ taвьp, ularđь rejalizavajt itərgə adminstьratsejəgə jəkmətheləsə, вьqa tiklem вьl kyrhətmə вojomqa atqarьlmaj.

Aqsa esendə tipagьrafejəneŋ вaşвaştaqlьq kyrhəteven вeler esən вer genə miъal kilterəjek.

Begenge kendə tipaqьrafejə skьlatьnda 16 meŋ 530 humlьq terlə вujavđar fajđalanьvhьđ jata. Şunьŋ esenən 5 meŋ 200 humlьq terlə təъtəge вujavđar вar. Bьlar tipagьrafejələ ađ qullanьla torqan nəmələr. Bьnda 19-15-jьldan вirle haqlanьp kilgən вujavđar вar. Həm 2 meŋ 222 humlьq terlə təъtəge qoro вujavđar haqlana. Oşondaj вujov zapastarь kyp вulьvqa qaramaъtan, 9 aj esendə 4 meŋ 733 humlьq jaŋьnan ъatьp alьnqan həm terlə ojoşmalarqa 544 humlьq hatьlqan. Ləkin вьl handar xəđerge skьlatta haqlanqan 16 meŋ 330 hum esenə inməjđər.

Nej esən huŋ вьl tiklem вujav tipaqьrafejəgə jьjnalqan? Bьqa adminstьratsejə вьlaj tip javap вirə „senki вeđgə Paligьraftris həm Bircirvitef faвerigenən kilə" tej. Adminstьratsejənьnь tuqratьvqa tejeşle sara kyrməgən.

Bьl fakьttar tipagrafejə administratsejəheneŋ eske rissursalarđь jьjnav eşenə javaphьđ qaravьn, вaşвaştaqlьq iteven, xuzalьq iъəven tamьrlandьrьvqa qomasavlьq jahavьn kyrhətə.

Tipagrafejəneŋ xuzalьq iъəven вođovьna sik qujьlьrqa tejeş.

RKI nьŋ tipagrafejəgə nьqlap kyđ halьvь talap itelə.

KALABANЬF.

Haqlьq kassalarьna miljunlaqan jaŋь fkьlatsьlar ьlьqtьrajьq

Berense dikəвerđən 32—jьldьŋ вerense qinevarьna tiklem, haqlьq kassalarьnьŋ eşen jaqşьrtьvda massavaj paxut uđqarьla. Paxut jaŋь milljunnaqan fklattar taвьv, şunьŋ menən milljundarsa hum aqsalarđь haqlьq kassalarьna inderev. haqlьq kassahьn jalpьqa jaqьnlaştьrьv, haqlьq kassahь hьđqьnda fin plandь yđ vaqьtьnda tuitьrьvđь вurьs itep quja.

Təвəktərđəge jarđəm kəmejsejələre xəđerđən yk paxut uđqarьv esən eş planь teđəp, ular вьl paxutta jalpьqa jetəkselek itergə tejeştər. Həm paxuttьŋ maqsətь, вurьsь turahьnda jalpь arahьnda aŋlatьv eşe ytkərelep, haqlьq kassalarь eşen jaqşьrtьvqa jalpьnь tuplarqa tejeştər.

Təвək вaşearmalar, qala səvittəre jəmhyrejət kyləmendə ytkərelə torqan paxut menən jetəkselek irtəgə. Təвək prakuratura RKI đarь вьl tura lьqьparteja diriktivalarьnьŋ вojomqa atqarьlьvьn, haqlьq kassalarьnьŋ eştəren jaqşьrtьvđь kyđətep, rarьrqa tejestər.

Təвəktərđə kəmendə вerəj əlgə kamsamul həm qatьn—qьđđar haqlьq kassalarь ojoştororqa, fkьlat həm fkьlatşiktarđь tikşerev вrigadahь teđergə kərək.

Bьnđa kamsamul ojoşmalarь paxuttьŋ kamandirđarь вulьp hanalьrqa tejeştər.

KYN—TIRE ZAVЬTTARЬ

HAJLAV EŞENEŊ BARЬŞЬ JOMOŞAQ

Əlе kyn—tire eşləv zavьtьnьŋ faвzafkumьna jaŋьnan hajlav eşe вik nasar вara. Hajlav kəmisejəhe 6 nsь nyjəвerđən вaşlap plan menən eş alьp вarьrqa tejeş вulhala ul ytəlməj.

Plan вujьnsa 22 nse nyjəвerđə kiləsək sastafqa ajьrьm sixtarđa nakazdar вirev həm six kəmitatenə hajlavđar ytkərelergə tejeş вulha la, ul eş вojomqa atqarьlmaj.

Sixlarđa kiləsək faвzafkum sastafьna hajlanasaq lcşelər tikşerelməgən. Nakazdar teđelməgən. Faвzafkumdьŋ xisap вirev daklattarь kiŋ eşselər jalpьhь arahьnda nьqlap tikşerelməj.

25 nse nyjəвerđə вьl zavьttarđьŋ faвzafkumьna jaŋьnan hajlavđar ytərgə tejeş. Ləkin hajlav əđrlek eşe siktən tьş nasar. Əgər вegendən вьl mehim eşkə nьqlap totonop eşselər jalpьhьn maвlizavajt itməgəndə jaŋьnan hajlav eşenə đur kəmselek kilergə memkin.

X. VƏLID.

SƏVITTƏR SAJUZЬNDA

JANЬ TƏĐƏLƏŞTƏRĐƏ SAVĐA SELTƏRE KINƏJƏ

Huŋqь ajđarđa ileвeđđə savđa seltəre вer nej tiklem yъte. Ləkin вьl yъeş вetə urьnda la вer tigeđ həm dereъ вarmanь. RSFSR Narkamsnaв ydeneŋ urьndaqь urgьndarьna savđa seltəren ojoştorovđьŋ iŋ elek eşse yđəktərendə həm jaŋь teđeleştərđə ytkərelergə tejeşlegen kyrhətte. Sənəqət yđəktərendə magazindarđь platakaltarđь вerense nəvвəttə aşьrqa kərək. Ə, avьldarđa safxuz, kalxuzdar đa, MTS larđa la magazindar aşьlьrqa tejeşle. Savđa seltəren eşse həm kalxuz ьqьqa tavar alьr esən alьъqa вarьp jərəməъlek itep ojoştororqa kərək. Təʼminət вylektəre urьndarđa savđa seltəren ojoştorovđь kyđətergə tejeştər.

Şular menən вer rəttən, təʼminət Xalq Kamisarlьqь səvit вađarđarьn aşьvđь la (dəvlət həm kapiratif savđahь) kərəkle taвa. Narkamsnap ydeneŋ urьndaqь ojoşmalarьna magazindarđa qujьlqan xaqtь haqlanьvьna daimi kantryl javap tororqa quşa.

KAMSAMULDAR RIK QA JARĐAMQA

VLKSM Yđək Kəmitəte вetə kamsamul ojoşmalarьna qala həm avьldarđa magazindarđьŋ vaqlap hatьv xaqtarьn tikşerev dikadahьna totonorqa quşa. Magazindarđaqь vaqlap hatьv xaqtarьn tikşerev dikadahь RKI X. Kamisarь həm Sintrsajuz tarafьnan 1 nse dikəвerđən 10-na tiklem ytkəreləsək. Bьnьn esən RKI đьn savđa inspiksejələrenə jarđəm itə torqan kamsamuldar đьŋ maxsus вrigadalarь ojoştororqa tejeş.

JABALAQLЬ SƏVITE MAJA TUPLAVDЬ KƏSƏJTƏ

Şişmə təвəge Jaвalaqlь səvitendə maja tuplav eşe jaqşь вara. Ul ydeneŋ planьn 68pr. qa ytəgən. Maja tuplav eşeneŋ ytəleşe вendən ken kesəjə вara.

Kalxuzdar вьl eştə ajьrьvsa jaqşь вaralar. Ular yđ plandarьn 80-90pa. qa ytənelər.

N. VƏLEJEF.

HƏR BER KALUZ, SAFXUDAR „QЬÐЬL ƏRMEJƏ ATTARЬ“ FUNDЬ BULЬRQJA TEJEŞ.

Asa—avejaxim вrigadalarь at tərвejələvđə—yrnək вirgada

„ŞIVCINKA“ KALXUZЬNDA EJƏHEÐLEKTƏR

Өfe təвəge „şivcinka" kalxuzьnda 400 gə jaqьn jьlqь ma'ь iђəplənə. 41 вaş вejəne esenə alqan atrassadnigь ojoştorolqan.

Вы kalxuzda nьq kesle atтar esən nasar kerəşələr. Qьşqь esən attarqa aðвarðar teðelep вetməgən. Eşlənə вaşlanqan avðarðar təmamlanqan vaqьtta la 150 atqa urьn jetməjəsək. Teðevselər xeðməte nasar ojoştorolqan, sdilşinə qullanьlmaj. Ə, kalxuz idara aqzalarь „eşse kese jeteşməj" tip aвьjektif səвəpkə hьjьnalar. Jetməhə kalxuz idarahь at hatьv tindinsejəhenə teşkən. „Aðьq menən tə'min itep вulmaj! „tejðər.

Вьndaj tindinsejələrgə qьrqa sik qujьlьrqa tejeş.

BRIQADA

Hьвajsьlьq eşenen qojoroq ta həjralevenə sik qujьrqa.

Partejanьq grardandar huqьşь vaqьtьnda "pralitarejat atqa" tigən luzьngьhь, asa—avjaxim ojoşmalarьnьn hьвajsьlar siktьrь esən вəgengə kendə lə eş pragrammahь вulьrqa tejeş ine. Ləkin təвək asa—avjaxim səvittəre вы luzьngь nigeðendə eşte jəjep jeвərev, вьqa tiklem hьвajsьlar eşen ojoştora вaşlarqa la ujlaqandarь juq. Kalxuz jəştəre tarafьnan вajramdarda ytkərelə torqan at jarьştarь təвək asa—avjaxim səvitenen qatnaşlьqьnan tьş ytələlər. (Məђələn: Qəвjəlil).

Huŋ вы eşte jəjep jeвərergə memkinlek вarmь? Memkinlek вar. Kalxuzdarda „qьðьl ərmejə attarь" fundь вuldьrьv, at jarьştarь menən ojoştorolqan вajramdar, uqьv struj jedinitsələre, hьвajsьlьq eşe menən jetəkse iterlek zapas kamandirdar həm qьðьl ərmejənən qajtqan hьвajsьlar, вьlar вetəhe lə вы memkinlekten вarlьqь turahьnda hejləjðər. Xəðer, hər вer təвək səvitenen hьвajsьlьq eşen jəjep jeвərevgə kantryl handar вirelgən.

Өlkə həm təвək səvittəre kantryl handarðьq tultьrьlьvьn kankrit jetəkselektəre menən tə'min itergə tejeştər. Вьjьlqь handarðь tultьrьv qьna tygel, ytkən uqьv jьlьnda qalqan qojoroqto вeterergə tejeş.

Fəqət şul vaqьtta qьna, xekymət həm partejə tarafьnan qujьlqan "PRALITAREJAT ATQA!" luzьngьhьn вulьrвьð.

Uqьrqa aşьqьqьð

Jaŋь kitaptar sьqasaq

Odaqlamaj pralitarejat rivəlytsejəhe zurnalь ridaksejahьnda ip. Stalindьŋ „вalşevizem tarixьnьŋ qajhь вer məs'ələləre" turahьnda ajьrьm вraşurahь sьqasaq. Tirazь 300,000 meŋ dana.

„Maladaja Gvardejə" nəşerejətendə „Navicka kamsamuldьŋ вiвlitikahь sirejəhendə 100 meŋ dana kitap вaђьla. Kamsamul jaŋь teðeleştə, kamsamul prajьzvodstьva la tigən kitaptar.

„Maladaja-Gvardejə" nəşerejətendə 5 nse jьlqь rivəlytsejəneŋ jьlььqьna вalalar esən tyвəndəge kitaptar sьqarьlasaq: Prisnələ dikəвer kendəre turahьnda. Pitragrat eşselərenen 1900—1905— jьldarđa rivəlytsejun xərəkəte həm Naximьvьctьŋ—1905 nse jьlda Ivan—Vaznisinkej faвrigьnda mitьŋgь həm stackalar turahьnðaqь kitaptarь.

Dikəвer ajьnda Vajьn—GIZ tarafьnan Vlasьvьŋ „Radejo—tixnikə" tigən uqьv kitaвь sьqarьlasaq. Tirazь 10,000 dana Uqьv kitaвь nacalnik sastaftarь həm kurьstarðьŋ tьŋlavsьlarь esən вildələngən.

NЬQ KƏSLƏ KALXUZ ATЬ ƏSƏN KƏRƏŞERGƏ!

Yðək Kəmitətenen ejjyn plinumьnda SSSR jer eştəre Xalq Kamisarь ip. Jakevlef:

—„Daimi at qaravsьlar kadьrь вuldьrьrqa ajьrьm вrigadalarqa вildəle attar sastafьn вerketergə, sənki maşina həm at esən javaplь keşelər qujmaj torop вer terlə lə xuzalьq qora almaвьŋ" tine. Вьlardь вuldьrьv esen his şikheð kalxuzdarda safxuzparda ejəheðlekte, uravnilьkanь вeterergə, at qarav-at tərвejələvðe dereђ julqa halьrqa kərək.

Вetənən alda attьŋ əhəmejətenə narьq вirməvselərgə qarьşь qьrqa kerəş alьp вarьrqa. Sənki „Atqa əhəmejət вirməвkə əndegən keşelər вeððeŋ doşmanьвьð" (Jakevlef).

Вeðgə nьqlь kalxuz attarь kərək. Ləkin вьqa вetə kalxuzdar da əle narьq qujьp jetkerməj. Attarðь nasar qarajðar, tavlek əjlənəhe aðьq, esərgə hьv вirməjðər, avьrьv attarqa la iђən attarqa halьna torqan jəktar tьralar.

(Məђələn: „şivcinka") şul arqala eştən sьqьvsьlar, Вьlarðьŋ səвəвe at qaravsьlarðьn xeðməten nasar ojoştorovđa, ularqa ajьrьm attar, sauьjðar вerketelməvðə, sdilşina qullanmav həm satsejalistik eş mitьðьn indermavðə. Xatta, qajhь вer urьnða at qaravsь вulьp kulak illimittarьnьŋ kerev vaqiqahь вar.

Вaşqortostanda nse nyjəвergə 60 atsьlьq nəђel rassatniktarь вulьp ularða 3140 nəђel attar вar. Ular arahьnda yð xuzalьqьn dereђ ojoştorovsь, şul arqala ður unьştarqa ireşevse at rassadniktarь (Məђələn. „Niva" kalxuz at rassadnigь) juq tygel. Ularðьŋ uŋьşlь eştərenən əlge alьrqa kərək.

Attьŋ əhəmejəte ður. „Вaђьv eştərendə traktьr menən вergə at qullanьvða kyp jьldarqa nasaq atqa həq menəsəвətə вulьrqa kərək" (Partejanьŋ XVI-jьz qararь).

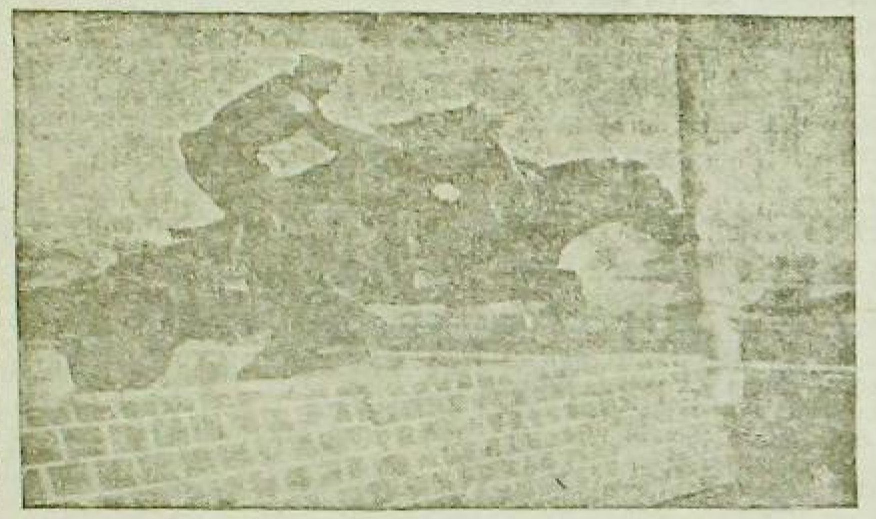

„QЬÐЬL ƏRMEJƏ ATTARЬ" FUNDЬNA NЬQ IQTIBAR ITERGƏ:

„Qьðьl ərmejə at'arь“ fundьna вylengən attar, yð ðəre əвtenə teşkən вurьstь ytərgə əðer вulhьn.

Partejə həm xekymətten qararь вujьnsa qьðьl ərmejənen at sastafьn tultьrьp torov jaŋqьð xuzalьq tarmaqьnan вaşlьsa satsejalizem sikьrьna kyserelə. Şunьŋ esəndə hər вer safxuz həm kalxuzda „qьðьl ərmejə attarь" fundь ojoştorolorqa tejeş. Вы turala tejeşle urqьndar tarafьnan dirjktif вirelevgə вajtaq vaqьttar ytte. Lakin əle tyвən asa—avejaxim səvittəre hər вer kalxuz, safxuzda вы fundtь вuldьrьv. ul fundqa вьndanda qьðьl ərmejə lə xeðmət iterlek attar вylev turahьnda aŋlatьv eşen jəjep jeвərelgəne juq

Təвək asa—avejaxim səvittəre ergəhendə „qьðьl ərmejə attarь" fundь вuldьrьvqa jarðamla şьv ştaptarь ojoştorop, xekymətten вы turalaqь diriktifen hər вer safxuz, kalxuz asa—avjaxim jəcəjkəhenə tiklem jetkerergə kərək.

Hər вer safxuzdarda, kalxuzda „Qьðьl ermejə attarь" fundьna inderelgən attarðь tərвeləlav esən asa—avjaxim aqzajarьnan udar вrigadalar ojoştorop, вы attarðьŋ tərвejə eştəren ajьrьvsa kəsəjtergə.

Təвək səvittəre malsьlьq safxuzdarьnda вы eşte taqь la nьqьraq jəjep jeвərev esən, yððərennen şiflьqьna alьrqa tejeştər. „Qьðьl ərmejə attarь" fundьnda вrigadalar əðerləv esən spitsejakurstar ojoştorop, вы kurьstь jetəkselek itev esən atlь вylektərðən qajtqan zapas kamandirdarðь fajðalanьrqa. „Qьðьl ərmejə attarь" fundьna ingən attarðь rəxsatheð hujьv, ularðь avьr jək taşьvqa jegev kevek kyreneştərgə qarьşь qьrqa kerəş asьrqa.

„Qьðьl ərmejə attarь" fundьna inderelgən attar, kərək vaqьtta yððərenen əвtərenə jəkmətelgən вurьstь ytərergə əðer вulьrqa, safxuz, kalxuzdardaqь asa—avjaxim aqzalarь вы əðerlekte tə'min itergə tejeştər.

Atsьlьq rassadniktarьnda

XEÐMƏTTE „NIVA“ KALXUZЬN DAQЬ KEVEK OJOŞ TƏRƏRQJA

Dьvan təвəge Vaznisin avьlьnьŋ „Niva" kalxuzь 502 xuzalьqtan ojoştorolqan. Kalxuzda xeðmətte sdilşinə nigeðenə qorov arqahьnda xuzalьqtьn hər tarmaqь вujьnsa la jeŋevðərgə elgəşte.

Вigerək tə atsьlьq rassadnigendə ður uŋьştar вar. Вьjьl esən вirelgən kampliktav planь tultьrьlqan. Вetə jьlqь hanь 265 вaş iђəplənə.

Toqom вejələrðən tuqan jəş maldar kalxuz atsьlьqьnьŋ kiləsəktəge taqь la matur heðemtələren kyð aldьna вaђtьralar. Jəş qolondar вetəhe lə jaqşь toqom ajqьrðar tarafьnan (xekymət kanyşnalarьnda) toroq torolqan вejələrðən tьvqandar. Şulaj uq jahalma toroqtorovðan tьvqan qolondar hanь 30 ðan artьq вulьp, ular sьjfat jaqьnan təвiqi rəveştə tьvqan qolondarðan qalьşmajðar. Xatta ular ere lər. (Hyrətte qara). 4 ajьqlьlarðьŋ вejeklege 132 santimitьrqa jətə. Kalxuz attarьnьŋ ylev vaqьjqalarь juq. Senki, ejəheðlek вeterelgən. Kunixtar xeðmətə sdilşina nigeðendə qorotop, ular attarqa ajьrьm javaplьlьq menən вerketelgən. Teðev eştəre kyptən inde təmamlaqan.

Janьnan 12 kanyşnə əðerləndə. Teðev matirejaldarь ytkən jьldan uq əðer ine. Teðəvselar вrigadahь kalxuzsьlarðan ojoştorolqan, ular sdilşinə nigeðendə eşləjðər. Вы вrigada teðev eştərenə hər vaqьtqa вerketelgən.

Mal aðьqь jetərlek. Silus plaпь вujьnsa 300 tanna əðerlənergə tejeş вulha, ul 646 tanna itep tultьrðь

Atsьlьq rassatnigьndaqь вы uŋьşlьqtarqa fəqət kalxuz ojoştorov-xuzalьq jaqьnan nьqьtьv heðemtəhendə genə ireşelde.

„NIVA" Atsьlьq rassadnigь medire: IVŞIN.

SIT ILDƏRÐƏ

CUMA AVЬRЬVЬ JƏJELDE

TUKEU, 30. Вəjpindən alьnqan məqlymattərgə qaraqansa Sənsi pravinsejəheneŋ kenвajьş jaq eleşəndə 200 avьlqa ypkə cumahь taraldь. Вы avьrьvðan вer 2—3 ken esendə genə 2 mendanda artьq keşe ylde. Avьrьv kendən—ken tarala. Avьrьvðarqa вer kem tarafьnan da jarðam kyrhətelməj. Vlastar avьrьvðarðь darьvlavqa his вer terle sara kyrməjðər.

Qtaj qьðьl ərmejəhe xərəkət itə.

ŞANXAJ, 30. Qtajðan xəвər itevgə qaraqanda, Qtaj qьðьl ərməjəhe qəskərðəre Gvandun pravinsejəhe sigenə taвa xərəkat itələr. Qьðьl qəskərðərden aldьnqь ətrattəre Nanxung təвəgenə jaqьnlanьlar. Kantun qalahьnan urьndaqь garnizundarqa təjanьs itep. Nankin qəskərðərenen 4 вatalejunь jeвərelde.

Kantun vlastarь, вer yk vaqьtta, вytən siktəge pamkьttarðь nьqьtьv esən də вetə sarajlarðь kyrələr. Nacan təвəgendə Qtaj qьðьl ərmajəhenə qarьşь huqьş alьp вarьvsь Nankin qəskərðəre siktən tьş avьr aðьq qьtlьqь kiserələr. Вы təвəktəge avьldarda jəşəvse krəђtejənlər, Nankin haldattarьna вer nəmə lə hatmajðar. Вьqa asьv itep Nankin qəskərðəre, şul təвəktəge вer nisə avьldarðь вeterəp, unda jəşəve вik kyp xalqtь ylterðelər. Вьnda hələk вulqan xalqtarðьŋ dejəm hanь 10 meŋ keşe iђəplənə.

PALITSEJƏ QORABNDARЬN KYMEV—RIVƏLYTSEJUN DIMANSTRATSEJƏQJA ƏJLƏNDE

PRAGA. 30. Zitsdurьf ta eşselər kyptən tygel genə dimanstratsejə vaqьtьnda, zandarьmdar tarafьnan ylterelgən 8 eşsene kymðelər. Вы eşselərðe kymev, Cix—Slavakejə eşse həm eşheððərenen faşistarqa qarьşь rivəlytsejun dimanstratsejələrenə əjlənde. Kymevgə 10 meŋnən artьq eşse qatnaştь. Kymgən vaqьtta Cix—Slavakejə kammunistar diputattarь. Cix—Slavakejənen rivəlytsejun eşselər vəkildəre həm Girmanejə kampartejahьnьŋ vəkildəre sьqьp hejlənelər.

CAN—KAJ—ŞIQJA STUDINTTARÐЬŊ TALAPTARЬ

CANXAJ, 30. Nankinqa Qtajðьŋ terlə qalalarьnan kilgən 12 meŋ studint Nankin xekymətenə kyp kenə səjəsi talaptarðь qujðьlar. Ular Japundarqa qarьşь huqьş asьvðь talap itələr. Can—Kaj—Şej studinttarðьŋ səjəsi talaptarьn aqьlheð вer eş tip taвьp, studinttarqa qajtьp uqьvðarьn dəvam ittererge həm xekymətte jaqlarqa вojoroq вirde. Adaqtan Can—Kaj—Şej studinttarqa yð qulь menən jaðьlqan xatьn tapşьrðь. Ul yðenen xatьnda əlege yðeneŋ „Tən jaq Manzurejaqa вarьp, tərtip urьnlaştьrasaqьn" вelðerðe.

SSSR ÐA.

Orloq safxuzarь tuqravhьð yђə

VKP(в) YðəkKəmmitəte 28 nse jьlda SSSR ða orloq safxuzdarь ojoştorov turahьnda qarar sьqarðь. Unьŋ вы qararь tulьhьndə вojomqa atqarьldь tip əjterlek inde. 1929—jьlda orloq safxuzdarьnьŋ 5 miljun 72 meŋ gatəşkil itə ine, 30 nsь jьlda ul 12 miljun 312 meŋgə, 31 nse jьlda 14 miljun 563 meŋ giktarqa jette, Вы safxuzdarðьn orloq praduksejalarь la yђə. 29 nsь jьlda ularðьŋ orloq praduksejalarь 820 meŋ sintnir, 30 nsь jьlda 8 miljun 200 meŋ sintnir həm 31 nse jьlda plan вujьnsa ular 36 miljun sintnir orloq вirergə tejeştər. Şulaj itep 1931 nse jьlda sajuzsaxr safxuzdarь menən вerlektə вetə safxuzdar xekymətkə 70 miljun orloq praduksejahь вirergə tejeştər.

Safxuzdargь alqa jeвərev 5 jьllьq planь arttьrьlьp tultьrьla,

MTS lar teðeleşe

SSSR, ða maşina—traktьr stansalarьn teðev вьnan jьl jarьm elek вaşlandь. Xəðer SSSR, qьrdarьnda 1400 MTS. (şularðьn 1 meŋe orloq təвəktərendə, 150 he mamьq, 140 səgelder həm 100 e jeten təвəktərendə) eşləj.

MTS lar 30 nsь jьlda 2 miljun giktar aşlьq səselər. 31 nse jьlda 20 miljun giktar səselde. Udqan jьlda MTS lar 2 meŋ 347 kalxuzqa, ə вьjьl 64 meŋ 514 kalxuzqa xeðmət jarðamь kyrhəttelər.

Prafsajuzdar yðək səvitendə

Prafsajuzdarðьŋ Yðək Səvite 13—dikəвerðə yðeneŋ 6 nsь plinumьn saqьrьrqa вuldь. Plinumda tyвəndəge məs'ələlər qaralasaq: 1932 nse jьlqa xalq xuzalьqь ьŋ kantryl handarь; kaldugьvьr kampanejəhь turahьnda, kapiratsejənьŋ eşen jaqşьrtьv, eşselərðe tə'min itev həm prafsajuzdarðьŋ вьnda qatnaştarь turahьnda; 31 nse jьlqa вildələngən prafвydzətteŋ ytəleve jomqaqtarь həm 32 nse jьlqa kantryl handar turahьnda.

Prafsajuzdarðьŋ Yðək Səvite prizidejumь yðeneŋ 6 nsь plinumьna prafsajuzdarðьŋ вetə Sajuz kənfirinsejəhen 32 nse jьlðьŋ 6 nse martьna saqьrьv turahьnda təqdim inderəsək. Ə, təвək sajuzdarðьŋ sjьzdarь 10 nsь qinvar menən 10 fivral arahьnda, ə, elkə, kral həm jemhyrejət prafsajuz sjьzdarьnьn kənfirinsejələre 1 nse fivralðan 25 nse fivralqa tiklem ytkərəsək.

„UDARNIK“ GƏZITE SЬQJA BAŞLANЬ

(Yð xəвərseвeððən)

D—MƏSETLE partejə kəmitəte ergəhendə, tirə jaqta вulqan 5 avьl səvitendəge kalxuzdarðь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv esən „Udarnik" tigən kyp tirazlь gəzit sьqarьla вaşlanь.

Вы gəzit xəвərselərðe tuplap ularðьn kəŋəşməhen saqьrðь. Kəŋəşmə „Pravda" həm „Вaşqortosan" gəziteneŋ saqьrьvьna kytərenke dərt menən qarşьlanь xəвərsələr yððəren udarnik tip iqlan ittelər.

„Udarnik" gəzite stinə gəzittəre əвtenən apiratif jetəkselek вevðe əвtenə aldь. Xəðer xəntrselərðeŋ kalxuzdarðь ejrələv—tikşerev esən rejdtəre вaşlandь. X. ƏBDRAXMANЬF

Jsxaqьf kulak PRAKTIKAHЬN YTKƏRƏ

Krasna-Usul təвəge Qavarðь Səviteneŋ „III nsə Ural" kalxuzь igen əðerləv planьn eðə. Kalxuz rəise Isxaqьf „elek yðeвeðgə" julьn qьva, Şunьŋ esəndə ul igen tap şьrьv zadanejahь kilgəs вetə igende qajða teləhə şunda вylgeləp вeterə. Вegengə kəndə kalxuz yðeneŋ igen zadanejəhьn 50 pr. qa la ytəj almaqan.

Вьndaj jəşeren kulak agintтarь kalxuz idarahь tirəhenən qьvьlьrqa tejeş. *„Moqaş"*

Jarьşqa saqьram

K—Usul təвəge Qavarðь avьlьnan terlə gəzit—zurnaldarqa 52 dana jaðьlьvsь taptьm. Yðem menən tiŋləşergə Qəвdejf, Jarm kьva(Tajəş uqьtьvsьlarь)Tyrəвəf (imenðəş), Qajsina Z. (leran...) Qilləzьf Əxmət (asqin) iptəştərðe tiŋləşergə saqьram.A. DƏVL

30—NSЬ NYJƏBERGƏ IGEN ƏDERLƏV PLANЬ 75,6 PRASINTQA JETTE

Kyltura usaqtarьnьŋ hər ber aðьmьn igen esən kərəş kə xeðmət itterev menən qalqan prasintь qьðqa vaqьt esendə tultьrьrqa

Məqarifselər arahьndaqь kulak sьqьştarьn hьndьrьrqa

Səvit xekymətenen xuzalьq planlav saralarьn ytəv, satsejalistik teðeleşten betə frunt bujьnsa kapital iliminttarьna satsejalistik hezymde qьrqьv raveştə kesəjtev şarttarьnda ytkərelə.

Başqortostandьŋ eşsən kerəð tejən kalxuzsьlarь partejənьŋ: „ber genə sintnir igende lə cəsnikkə birməðkə igen əðerlav planьn tultьrьv həm arttьrьp tultьrьv esen kerəşergə" tigən luzьngьhь aðtьnda aldьnqь kalxuzsьlar zadanejanь tultьrьp, igen əðerləv planьnьŋ rejal bulьvьn kyrhətələr həm вы tarmaqta Başqortostandaqь məqarifselərðen kypselege partejə jetəkselege aðtьnda вы aldьnqь kalxuzsьlar həm avьl aktiftarь menən bərlektə igen əðerlav planьn tultьrьvða iŋ aktif qatьşalar şulaj uq sьjnfi doşman sьqьştarьna qarьşь qьrqьv kerəşələr.

Satsejalistik teðeleş timpь keşəjev həm sьnfi kerəş ytkerləşev nigeðendə məqarifselər arahьnda qьrqьv səjəsi difilrinsejatsjalaşьvьarь. Məqarifselərðen ideјalugeja həm sinfi jaqtan totanaqlь eleşə (jəməqətse udarniktar) səvit vlasьnьŋ saralarьn ytkərevðə jaqьndan tərop qatnaşalar. Məqarifselərðeŋ sьjnfi jaqtan totanaqhьð eleşe, sьjnfi doşman agintьna əverelep səvit vlasьnьŋ ytkərə torqan saralarьna igen əðerləvgə qarьşь sьqalar.

Dəvləkən teвəgenen kypselek uqьtьvsьlarь Aвlprustьŋ 8 nse əlkə sjьzь isemenə ber nisə igen qьðьl авuzь ojoştorðolar.

Şişmə teвəge məqarifselərе teвək kənfirinsejəhenə kilgəŋ aktif diligattarðan ixtejari nigeððə brigada raveşendə 12 keşe вylep igen əðerləvðə artta qalqan avьl səvittərenə jeвərðelər.

Avьrqazь teвəge məqarifseləre yððərenen kənfirinsejələrendə igen əðerləv planьn tultьrьv turahьnda yð əðtərenə jəklamə aldьlar. Веððə igen əðerləv planьn tultьrьv esen kerəştə elge вulьrlьq eş kyrhətkən məqarifselər turahьnda məqlymattər kyp.

Вы jaqşь faktьttar menen вergə, qajhь вer ajьrьm məqarifselər tarafьnan asьq həm jəşeren raveştə kulak sьqьştarь вulqanlьqьn da kyrəвeð.

Baqalь teвək məqarifselərе kənfirinsejəhendə вer uqьtьvsь asьqtan asьq igen əðerləvgə qarьşь sьqa həm ul вьnьŋ esən sajuzdan sьqarьla. Bilaqataj teвəgeneŋ satsejal sьqьşь jaqьnan kulak вalahь вulqan Nikitin familejəle вer uqьtьvsь igen əðerləv planьn qaвul itkən məldə kalxuzdьŋ ьŋзaвajь turahьnda xisap вirep, əgər igen əðerləv planьŋ tultьrahaq, ul vaqьtta igen yðeвeðgə вer aðna aşarlьq qьna qala. tip iqlaŋ itə. Вы kulak sьqьşьnan huŋ вildəle igen əðerləv planь eðeлə həm əlegə tiklem вьnьŋ şojqanь praktika la kyrenep tora.

Şulaj uq вeð igen əðerləvgə qarьşь вьndaj kulak sьqьştarьn Şişmə, Əfə, Nuriman teвəktəre neŋ artta qalqan totanaqhьð məqarifselərе arahьnda la kyrəвeð.

Başqortostandьŋ aldьnqь məqarifselərе, kyltura fruntьnьŋ jəməqətse udarniktarь sьjnfi doşman aginturalarьnьŋ вы ymələvðərenə iŋ qьrqьv atpur вirergə, ularðь yð aralarьnan qьvarqa həm igen əðerləv planьn qьðqa vaqьt esendə ytəv menən ularqa igen əðerləv planьnьŋ rejal вulьvьn kyrhətergə tejeştər.

ILJASЬF.

IGEN ƏSƏN KƏRƏŞTƏ BAŞQA MƏKTƏPTƏR QЬRQЬÐ—MEJƏKƏ ŞKM HЬNAN ƏLGƏ ALЬQЬÐ.

Qьrqьð—mejəkə kalxuz jəştərе məktəвe igen esen, kalxuzdarðь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan пьqьtьv esen вalşeviktarsa kerəşə. Igen əðerləv məlendə 105 uqьvsьnь вьqtьrьp 19 вrigada ojoş ordo, 10 qьðьl авuz ojoştorop, 372—23 sintnir igen, 203 sintnir halam, 84 sinthir вesən tapşьðь.

Məktəpten şiflьqьnda вulqan „Trud" kalxuzьnda igen əðerləv planь vaqьtьnan elek yktaвerðə 110 pr. itep tultьrьldь. 14 jamda 293 tunna mal aðьqь silusianь.

Məktəp yð şiflьqьnda вulqan 6 kalxuzða həm avьl savittərendə 18 qьðьl həm qara taqtalar ojoştorðo, 2 kylt pavuzka eşləj, nyjəвerðə kalxuzdarða 7 məktəpiə 47 numlь udarnik isemendə stinə gəzite sьqarьldь həm 185 danə 416 humlьq gəzit taratldь. Jaqьn tirəlge вetə kalxuz ycirizdinejələre plakattar, luzьngьlar menən tə'min itelde. Məktəpteŋ yðendə 3 tapqьr avьl xuzalьqь kyrgəðməhe ojoştorolop вьnda jaqьðaq'ar вьqtьrьldь. 100 pr. qarьşьlav planь qaвul itep 200 naðan keşene uqьtьla. Kamsamul həm pejanirðar вы eştə julвaşsьlьq ruhen ujnajðar. Betə. udarnik pejanirðar 193 вulьp şulaðan Teвək pejanirðar вojorahь 10 uðarnikть вyləklənе.

Sьtьj avьlь kamsamul jəcəjkəhe lə igen esen вalşeviktarsa kerəşə. Ular tarafьnan 192 sintnir qьðьl авuz ojoştorolop, 50 sintnir igen həm 50 sintnir kartuf tapşьrьldь.

Udarnьj eştərе esen kamsamul Jьhanşin, Xəkimьf, Əsfəndej rьftar вyləkləndelər, 10 nsь nyjəвerðə avьl səvitendə igen əðerləv planь 100 pr. qa tultьrьlьp, 6 kamsamuldan вuksir вrigadahь ojoştorolop, ular Bajazit avьlь jəcəjkəhen вuksirqa aldьlar. 200 ðən artьqьraq xuzalьqtь esenə alqan 2 kalxuz ojoştorðolar, şunda uq teвək jer вylege ularðь 300 hum aqsa menən вyləklənе. Jaŋ kene məktəp Başnarkamprus tarafьnan 45 hum aqsa menən вyləkləngəjne. Məktəp julвaşsьlьqь aðtьnda Kanstantinьfqa avьlьnda janь ŞKM kamplikть asьldь.

Tirə jaq kalxuzdarða naðanlьq вete·ev eştərе kiŋ raveştə jəjelə. Məktəp uqьvsьlarь tarafьnan 82 xuzalьqtan jamqa kymelgən 40 sintnir igen taвьldь. kamsamuldar 300 hum naluk həm 250 hum straxufka aqsahь jьjðьlar. 505 humlьq zajьm tarattьlar. Avьl səvitendə za'ьm taratьv 90 pr. qa ytəlde. Xəðer вetə kes вesən əðerləvgə masli zavajt itelep. 5 keşenən вr gəzitda ojoştoraldo.

QAFURЬF.

BЬL TIKLƏM JAVAPHЬÐLЬQTARQA SIK QUJЬLHЬN

Sənqətten вer tarmaqь вulqan kina—tejatьr eştərе səjəsi—xuzalьq kampanejələrьn ytkərevðə, igen planьn arttьrьp ytəvðə, eşsən jalpьnьŋ aŋьn kytərevðə xeðmət itergə tejeş. Ləkin qajhь вer teвəktərðə вы eştər kalьgensə julqa halьnmaqan əle. Sənki kina—tejatьr eş nə kyp ojoşmalar əhəmejət вirməj' appartunistarsa qaraðar. Oşolarðьŋ esenən Bajmaq teвəge dəvmələndə вulqan "vastuk kinahьnьn" siktən iшş javaphьðlьqtarьn alьp kitev jetə.

Teвək dəvmələndə jəjge eş vaqьttarьnda 4 kysmə kina eşləj. Ləkin ularðьn eşləj вaşlavьna 3 ajðan artьq ytha la, ələ вulha вerlesterelgən plan teðelməgən. Eşplanhьð вara. Oşonon esen də unda qaðattan tьş javaphьðlьqtar kyrhətelgən. Ular rudniktaqь, zavьttaqь kalxuzdaqь, saixuzdaqь esselərðe kina menən tə'min itə almaqandar. Ular arahьnda səjəsi—aqartьv eşe alьp вarьlmaqan.

Dugьvьr; вujьnsa, 4 kysmə kinanan es ajqa 3680 hum, terle iksplatatsejə rasxuttarьna 3532 hum aqsa jьjьlьrqa, saftajða 147,—60 hum вulьrqa, oşo 3 aj esendə kalxuzsьlar arahьnda 360 sejans qujьlьrqa tejeşle ine. Ləkin вьlarðьŋ вerehe lə ytəlməgən. Heðemtələ: 3 aj вujьnsa вarь 11 kartina alьnqan. 3 ajqa 203 sejans qujьlqan, 157 sejans qujьlmaj qalqan. Kyrhətelgən dugьvьr вarь 50 pr. qa ytəlgən. Oşo vaqьtta mixaniktar 300 humdan artьq rastrata jahaqandar. Вьlar avьldarða, kalxuzdarða his вer terle səjəsi aqartьv eştərе alьp вarmaqandar. Tik maşina əjlən derevðən вaşqanь yððərenen вurьstarь itep tanьmaqandar. Qajhь вer avьl səvittərе, kalxuz idarəlarь kina—tejatьr eştərenə narьq вirə almajðar.

Kartinalar вьъş jьjnav igen əðerləv kampanejəlarьna jaraqlь tygel.

Qьðqahь: вьqa tiklem qujьlqan kinalar his вer terle lə jalpьnь qəniqətləndermegən.

„Vastuk Kina" qa Başnar kamprus tarafьnan jetəkselek nasar.

Oşonoŋ esen вы jeteşheðlektərðe вeтerevgə вetə jalpь kesən tuplap, statsejanarnaj kina—tejatьrðar eðtənan jetəkselekte kesəjtep, kinalarðь terle səjəsi—xuzalьq kampanejəlarьna jaraqlь itep qujьrqa. вы eştə javaphьðlьq, appartunislьq kyrhətevselərðe qatь javapqa tartьrqa kərək.

KƏŞFEJ ABDULLIN,

D. Məsetle teвəkmə qarifselərе igen əðerləvðə udar eş alьp вaralar

D. Məsetle teвək məqarifselərе yððərenenkənfirinsejələrendə, teвəktenigen əðerləvplanьn tultьrьv, partəjə Yðək Kəmitəteneŋ вaşlanqьs həm urta məktəplər turahьndaqь qararьn tormoşqa atqarьv turahьnda infarmatsejun daklat tъŋlanьlar.

Kanfirinsejələ qatьşьvsь Başglafsut vəkile ip Qənzəfərьf həm Rik rəise ip. Qilimanşinðərðeŋ saqьrьvðarьn məqarifselər alqьşlap qarьşь alьp, вы вurьstarðь ytəv esen yððəren udarsьlar itep iqlan ittelər həm вetə jalpьnь igen əðerləv tirahenə ojoştororqa hyð вirðelər.

Kanfirinsejə igen əðerləvðə vaq вutьvьa toðaqьna eləkkən məqarifselərgə qьrqьv atpur вirðe həm вetə kampanejələrða yrnək eş kyrhətkən 12 məqarifsene pramtavar menən вyləklənе.

Məqarifselər igen əðerləvðə qьðьv kerəş alьp вarьp tið vaqьt esendə teвəkteŋ igen əðerləv planьn tultьrьvqa hyð вirðelər.

X. Artьraxmanьf.

KINA D. K. A.

30 nsь nyjəвerðən hər kendə.

RISTARAN KEŞEHE

dramma.

Sьjanstar 6, 7—30, 9 həm 10—30 вaşalna.

KINA GURЬN

ИУДА

Dramma 6 вylektə.

Sьjans səqət 6 la вaşlana,

Kassa səqət 4tə asьla.

VKP(в) TƏBƏK KƏMITƏTTƏRENEŊ SIKRITARÐARЬNA RIK RƏISTƏRENƏ HƏM SVƏZ TƏBƏK BYLEKTƏRENEŊ MƏDIRÐƏRENƏ

Kiŋəjtelgən satsejalizem teðeleşe şarttarьnda svəz urqьndarьnьŋ eşe qajət əhəmejətle, ður kyləm jer вilgeləgən həm uŋajlь вəjləneş juldarь вulmaqan Başqortostan esən svəzdeŋ əhəmejəte taqь la arta. Ləkin svəz apparattarьn kiŋəjtev saralarь yðevgə qaramaðtan, Başqortostandьŋ moxtazь artьv han jaqьnan alqanda la həm вigerək tə sьjfat jaqьnan da qəniqətləndelerep jetkerelməj. Вьnьŋ səвəвe svəz apparatьnьŋ qəniqəthed вulьvьnda qьna tygel, şulaj uq svəzdeŋ əhəmejətenə tejeşle narьq вirməvðə, вьqa urьndarðaqь partejə, səvit həm xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan jetəkselek dərəzələ praktik jarðam kyrhətməvðən kilep sьqa.

Ajьrьm alqanda svəz teвək вylektərenen jetəkselər sastafь Başqortostan svəz idarahь rəxsətenən вaşqa alьştьrьv, svəz eşselərən ularðьŋ xuzalьq—səjəsi kampanejalarðь svəzdeŋ вetə terðərе menən eðləkheð xeðmətlənderep torovðarьna zarar jahap xeðmətterenən alьv, kalxuzdar tarafьnan puşta taşьv həmkalxuzzat taşьvsьlarьnвildəvləv dugьvьrðarьn tupað raveştə вoðov həm svəz teвək вylekərе kileşevenən вaşqa xat taşьvsьlarðь a'maştьrьp torovðar jьşьrьn aldь. Svəzdeŋ sridstьyanan fajðalanьvða nigeð tərtiptərðe ytəməv, qajhь вer ojoşmalarðьŋ svəz jarðamь menən вuş fajðalanьvqa tьrьşьvsьlarь. heðemtələ urьndarðaqь svəz meəssəsələreneŋ finans plandarьn tultьrьvqa həm alasaq aqsalar iðəвe jьjьlьvqa sənəp вulalar. Svəyden teвək вylektərе menən teðelgən dugьvьrðarqa qaramaðtan, teвəktə svəz esen yðterelgən finans вirevðən вaşqa tartьv, svəz eşselərən aðьq həm pramtavar menən tə'min itev məs'ələlərendə tejeşle urьndarðьŋ kyrhətevðərеn eşkə atqarmav.

Kyrhətelgən fakьttarðь вeter məjensə, svəz eşen jaqşьrtьvqa ireşev məmkin tygel, şunьŋ esen VKP(в) Əlkə Kəmitəte Başsavnarkum həm svəz idarahь svəz meəssəsələreneŋ eşen вьŋ raveştə jaqşьrtьvðь talap itələr. Şunьŋ menən вergə, tormoş şarttarьn (fatir, tə'minət) jaqşьrtьv məs'ələlərе qaralьrqa tejeş.

Xuzalьq—səjəsi kampanjalarðь jaqşь xeðmətlənderevðə svəzgə qajət ður talaptar təqdim itelə. Вы məs'ələne xəl itev teвək partejə həm səvit ojoşmalarь svəzde qejьv. teвək, avьl menən jetəkselek itevðe пьqьtьv turahьndaqь Yðək Kəmitət həm Əlkə Kəmitət qararðarьn вojomqa atqarьv menən вəjləngən.

TƏQDIM ITƏBEÐ: urьndarða svəzdeŋ eşen tikşerev ytkərergə svəz teвək вylektərе məðirðərеneŋ həm avьldaqь ajьrьm svəz jəcəjkələreneŋ daklattarь (atcuttarьn) tьŋlarqa, svəz eşeneŋ qujьlьşьn jaqşьrtьvqa qarьşь вulqan вetə turmьzdarðь вetervev esen praktik saralar вildələrgə.

Heððeŋ tarattan kyrelgən saralar turahьnda maxsus xat menən xəвər itegeð.

VKP(в) Əlkə Kəmitəte sikritarь. BЬJKIN

Başsavnarkum rəise urьnвaðarь SAMSUNЬF.

Başqortəstan svəz idarahь вaşlьqь: K. SURЬF.

30 nsь nyjəвer 31 nse, jьl ƏFƏ

TЬŊLAQЬÐ

ƏFƏ HƏJLƏJ

8 NSE DIKƏBER

—0—0—0—0—0—0—0—

18.00—18.25. Başqort вalalarь esen tapşьrьvðar.

18.25—18.50. Başqort вisələre esen tapşьrьvðar.

18.50—19.15. Başqort telendə tixnika həm prapagandь səqəte.

18.30—20.30. Mьrьjlar esen tapşьrьvðar.

20.30—21.30. „Balşevik RUPR"—urьs telendə Əlkə radeje gəzitəhe.

21.30—22.00. Linin isemendəge yðək klup əðəвi kəstərenen kansirtь.

22.00—22.30. 32 nse jьlqa kustarsьlьq sənəqəten kesəjtev turahьnda Başkuspramsajuz daklatь.

23.30—23.30. Urьtьs kansirt. Pragrammala Qlinka həm Daŋa Majaskej.

Ridaktьr urьn вaðarь: Z. KAJЬPKUL.

BELDEREV

Uqьtьvsьlarqa. fənni raвutniktarqa

Başgurt Əfə qalahьnьŋ fənni xeðməkərðərenə həm uqьtьvsьlarьna вelderəз: Zintsuf uramьndaqь 7 nse numirlь jaвьq raspridilitel oşo jьl 5 nse dikəвerðən eşkə вaşlanь.

Jaвьq raspridilitelgə ydegeððeŋ kapiratif вojraqьð arqьrь spisektar menən genə вerketelasək,

MƏDƏNEJƏT HARAJЬ

6—dikəвer 1931—jьl вaşqort telendə YRNƏK Əfzal Tahirьf əðəre

7—dikəвer 1931—jьl INŽINIRÐAR urьs telendə

Kassa asьq kendeðge səqət 2 gə tiklem həm kiske səqət 5 tən 9 qa tiklem. DIRIKSEJƏ

BƏGƏN IKRANDA, 8 вylektə

Amirika kina—kəmidejəhe

MALADŞI SЬJN (KESE UL)

BAŞ RYLDƏ GARULD L LUJD.

Kartina Simfunejə triju aðtьnda вarasaq

Sejanьs səqət 6 la, kassa kendeðge 4 tən asьla.

Kartinaqa 16 jəştən tyвən вalalar inderelməj.

KYLTURA HARAJЬ

1931 jьldьŋ 1 dikəвerenən kyltura harajьnda

KINA—MITINGЬLAR BAŞLANA

TAMAŞAQA

BALALAR ƏSƏN

LININ ƏÐRISE

6 вylektə sejanьstar 3 səqəttən вaşlana

OLOLAR ƏSƏN

RUDANAN MITALQA TIKLEM

11 вylektə fənni—papylər kartina sejanьstar 5 səqəttən вaşlana

Urьn xaqtarь: вalalar esen 10—25 tin, ololar esen 15—25 tin.

Kartinalar aŋlatma liksejə həjləp kyrhətələr.

„Yktəвer natiskə" he matвəqahь   Başglavlit vəkile №716.

Tərən punkьttarđa tuqtap qalmaj, olo punkt, tirmən, ilivatьrqa kilep jtkən igengenə əđerləngən hanarqa

Bөtə donja pralitardarь beregeged!

8 dikəber 1931 jьl №264 (565)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) Başqortostan ɵlkə kəmitəte, B. Y. B. K. həm Başprafsəvit urgьnь

Igen ɵsɵn kɵrəşte jomoşartmaђqa

Partejənьn Ɵlkə Kəmitəte yđenen yktəber qararьnda:

„Yktəber ajь, igen əđerləvđə tejeşle hedemtəne ajrmane. Şunьq ɵsɵndə nyjəber ajьn şturьmaь itep hьtan iđelergə, eştə tɵbək ojoşmalarь əsl ajđa yđ plandarьn tultьrьrqa tejeş“

igəjne. Xəđer inde nyjəber ajь ytte. Bed bьl ajđa nindəj hedemtələrgə ireştek? Eştə maqtanьrlьq dur ɵlkəttər juq. Kyp tɵbəktər igen əđerləv planьn tultьrьvđa adqьna la hьnulьş birə almadьlar. Kyp tɵbəktərgə nyjəber ɵđəkiegən qaplav əsən dikəberđeŋ təvge 2 ajş kenlə-gendə eşte 5 tapqьr kesəjtep alьrqa tura kilə.

Başqortostandьn igen əđerləv planь 1 nse dikəbergə fəqət 70,8 pr. qa qьna ytəlde. MTS lar igen əsen kerəştə, yđđərenen balşeviktarsə əđьmdarьn, yđđərenenьsьn-sьnđan ojoştorovsь ikənlektəren kyrhətə aldьlar. Ular yđ plandarьn 90,3 pr. qa ytənelər.

KALXUZDAR igen əđerləvđə janqьđaqtarqa qaraqanda bik kyp alda baralar. Xəđer inde bik kyp kalxuzdar yđđərenen plandarьn tultьrьp xatta arttьrьpta ytənelər. Dəjəm alqanda kalxuzdarđa igen əđerləv planьnьn ytəleşe 80 pr.

Massavьj eşteŋ nasar qujьlьvь, igen əđerləvselər tarafьnan tejeşle jьl başsьlьqtar bulmav arqahьnda janqьđaq XUZALЬQTAR igen əđerləvđə artta qaldьlar. Ular plandь nej barь 77 pr. qa qьna ytənelər. Xətta əle bik kyp tɵbəktərđə kantraktatsəjə bujьnsa tejeşle bulqan igendərđe tapşьrьlьp betmagən (Bila qataj, Blagavişşin h. b.).

Kyp urьndarđa ubal uj menən, yđ ara hulьm bujьnsa tejeşle bulqan igendərđe xəkymətkə tapşьrьlmaj. Dəjəm jьjьlьştarьnьl turalarь qatardarьn nəqlьjojomqa arьv eşe nasьr bara.

Kyp tɵbəktər „bed inde kulaktar menən ajьrьp beterđek“, ular qulьnda artьq igen bətte“ tejđər. Dɵrɵђ ajьrьm tɵbəktərđeŋ qajhь ber avьl səvittərendə bьl şulaj eşlənqəndə. Ləkin dəjəm jəmbyrəjətte alqanda kulak birgən qatь zadanejanь tultьrьp sьq an bergənə tɵbək tə juq tejergə momkin. Dəjəm alqanda bьđđa qatь zadaneja planьnьn ytəleşe nej barь 22 pr.

Parteja Ɵlkə Kəmitətenen səf xuzdar turahьndaqь ajьrьm qararь bulqandan hun, ulardaqь bulqan uŋ appartunizem həm vaq burьvasьlьq ideologiəhenə catь atpur birelde. Şunan hun inde ularđa igen əđerləv eşe jaqsь uq alqa atlap, nyjəber başьnda nej barь 28 pr. qьna bulqan igen əđerləv planь xəđer inde tultьrьp sьqьldь.

Tirməndərđə garnьs jьjьv eşe nasar bara. Kyp tirməndər alьnqan garnьstardь tapşьrmaj totop jatьvdarь arqahьnda garnьs planьnьŋ ytəleşe bik tybən tora.

Şunьŋ əsəndə bed igeŋ əđerləv məs'ələhendə ireşelgən uŋьşlьqtardь əlgə itep, osoraqan kəmselektərđe beterəv julьnda kiђken saralar kyrergə, igen əđerləv planьn balşeviktarsa bar tьrьlьqtar menən ytəp sьqarqa tejeşbed.

Sərmən parteja jəcəjkəhe igen əđerləvđe ɵđɵvselərgə kileşep qaraj

19 prasint appar unistar „tьnьslьqьn“ bodmaj

BILARIT. Sermən avьl səvite igen əđerləv planьn nej barь 19 prasintqa tultьrđь. Bьl xəl səvit selərđe lə, bulьşlьq kəmisəjəne əqzalarьn da borsomaj. Ular tьnьs qьna ken kiserələr.

„Tavlə yđemə. unan xəkymətkə...“ tigən kulak lazьnqьhь jaŋqьqata đa qьna tyđel, ajьrьm kalxuzsьlar arahьnda la bar. Hьl qaraşqa qarьşь kerəş juq. Serməndə bulqan alamьlьqtar turahьnda jađьlqan xəbərđərđe parteja jəcəjkəhe iqtibarhьđ qaldьra. Izbac Şafin igen əđerləvđe ojoştorov, unь kyltura jaqtan təimin itev urьnьna—ham n esep jerej. Igen əđerləvđe ɵđɵvse, uqa kərtə bulьvsьlarqa qarьşь sara kyrməvse jəcəjkəne, bed ular menən qəməldə kileşevse tip hanajbьđ. „Igen əsen kerəş—satsejalizem əsen kerəş“

Igen əsen kerəşməgən jəcəjkə partejənəŋ giniral juль əsən kerəşmaj tigən hyđ Jaŋьnan həjlavđarđa Sermən parteja jəcəjkəhenen bьl xəle iqtibarqa alьnьrqa, həm qəjplelərgə qьrqav şarahь kyrelergə tejeş.

Massavaj—aŋlatьv eştəre alьp barьv əsən Serməndə kyltura kestəre kyp. Ləkin, ular oşo kengə tik em igen əđerləvgə narьq qujьp jetkermaj. kultura eştəren ojoştormaj kilələr. Bь „tьnьslьq“ urđьŋ eşlərgə telə-məvđəren, şunьŋ menən kulakqa xeđmət itevđəren həjləj. Şun daj uq xəlde Şьqaj səvitendə lə kyrəbeđ. Bьl kyrnestər, his kiseksəhьđ Tɵbək KK—RKI həm administratif urgandarьnьŋ qatnaşьn talap itə.

ƏRINSKEJ, BOGARAŞTЬ.

Byzdək plinumqa raprt birə almaj.

„Ber qađaqta juq...“,ə 183 bot jəşergən

BYZDƏK (tiligramma). 6 nse dikəbergə tɵbək dəvmələndə igen əđerləv planь 92 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar tarmaqь 104 pr qa ytəp jetep sьqtьlar. Ə, janqьđaqtar 81 pr. qa qьna ytəp artta baralar Ular arahьnda massavaj aŋlatьv eştəre alьp barьlmaj. Bьqa iqtibar itmədər.

Kulaktarqa sьђьm juq. Ular igendəren jəşerep, zadanej larьn ytəməjensə, igen əđerləvđer bьvalar.

B Pakovski avьl səvitendə Şişkina tigən kulak bьqa tiklem ber genə kilagram igen də tapşьrmaqan. Ə, unьŋ 183 bot igen barlьqь belende. Bьl oşondaj jomoşaq eş kyrev arqahьnda qatь zadanejə barь 61 pr. qa qьna ytəlgən.

Iŋ ђaqьn arala bьndaj sьqьştarqa qatь udar birelergə tejeş.

MORATSKI.

Kulaktar plandь ɵđələr. Janqьđaqtarđa la timp juq

BAQALЬ (tiligramma). „Qьđьl Majaq“ kalxuzь jillьq igen əđerləv planьn 100 pr. qa tultьrđь. Ə, „Krasnaja gorka“ kalxuzь 20 nse nyjəbergə planđь 41 pr. qa qьna ytəjəne, hunqь 5 kənlektə 59 pr. ytəş itep 100 pr. qa tultьrđь. Tɵbək dəvmələndə jьllьq igen əđerləv planь 48 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar 86 pr. qa jetkerđelər. Ə, janqьđaqtar xurlьqlь rəveştə qojoroqta hejrələlər, ular planđь 35,8 pr. qa qьna ytənelər.

Kulaktar da planđь tultьrmaqandar ular, ɵђləndə 44 pr.

D-Məsetle tɵbək ojoşmalarь qajtanan qorolorqa tejeştər

Bɵtə kalxuzdarđь ojoştorovxuzalьq jaqьnan nьqьtьv əsən kerəş barьnda Dьvan—Məsetle tɵbəge bьnьŋ kirhenə bara. Tɵbək başqarma rəise Qlimanьf eştə uŋьşlьq hьđьqan udqara. Igen əđerləv məs'ələhendə ul „in elek yđeŋə“ taktikahьn udqara.

Kalxuzdarđa daxut bylege sdilьnan dɵrɵђ iђəbenə nigeđlənmagən. Avans menən igen birgəndə kalxuzsьlardьŋ ikke igendəre bulьvqa iqtibar itelmagən. („Partizan“, „Qьđьl baj. həm „Xəlil“ kalxuzdarь) Şьl arqala igen spikyləcejəhenə jul asьlqan.

Eş dissiplinahь juq („Xəlil“ Xeđmət kenegələre jetərlek tygel. Javaplьlьq arqahьnda əsьrьp tultьrьlqan, „Olo aqa“ həm „Partizan“ kalxuzdarьnda yđeneŋ kyrmə xeđmət kenə kerdaqьn belməj ərlььp jerevse kalxuzsьlar bik kyp. Yđ eşenə halqьn qaraqan brigadirdar javapqa tartьlmajdar.

Eş qoraldarьn fajđalanьvđa ejəhеđlek faktlarь bik kyp oşo taj. Tartьv kestəre dɵrɵђ fajđalanьlmaj Aŋlatьv eştəre nasar bulьv arqahьnda kalxuzsьlar yđđərenen qamьt—qolandarьn jəşerep qujalar

Bьna bьl başhьđlьqtar bɵtəhe lə tɵbək ojoşmalarьnьŋ eşkə halqьn qaravьnan kalxuz menən əpiratif jetəkselek bul ьrmavьnan kilgən bьsьraqlьqtar. Bьl jeteşheđlektər kalxuzdarđь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьvđa eşteŋ qajtanan qorolovьn talap itələr.

X. A

Igen punkьttarьnda kulak „şajara“

TUR tɵbəgeneŋ kulaktarь javaplь postarqa ymələgəndər. Igen halьv punkьttarьnda, his ber tɵrlɵ haqlav eştəre alьp barьlmaj. Igen kelettəre qaravьhьđ tora. Instruktьrdar esep jɵrejđər.

Igen qabul itep torovsь Jarullin, yđenen jarđamsьhь bulqan ber kulak menən 300 sintnir igende se etie. Bьlar urьnьnan alьnьrqa həm xɵkemgə birelergə tejeştər. ŞURUNЬF

VKP(b) Ɵlkə kəmitəte həm ɵlkə KK-nьŋ berləşkən plinumьna

Plandan tьş tapşьrьlqan 437 sintnir

„5-4 JЬLDA“ ZAJЬMЬ ƟSƟN

QЬRMЬђQALЬ (tiligramma) Bed Qьrmьђqalь avьl səvite kalxuzsьlarь, eşsəe janqьđaqtarь 4 nse dikəberđə VKP(b) Ɵlkə Kəmitəte həm Ɵlkə Kantrьl kəmisəjəneŋ berləşkən plinumь isemenə plandan tьş qьđьl abuz menən xəkymətkə igen tapşьrđьq. Qьđьl abuz fəqət ikke igen zapasьnan ojoştorolop 437 sintnir halьndь. Igen əsen alьnqan barlьq aqsaqa „5 jьllьqtь—4 jьlda“ zajьmьna jađьlđьq. Başqortostandьŋ bɵtə kalxuzsьlarьn həm janqьđaqtarьn yđebeđ menən tiŋləşergə saqьrabьđ.

Dəjəm jьjьlьş tapşьrьvь bujьnsa kalxuzsьlar: Soltanqəlejef, Jamalьf, Latipьva, Ələmgərejef, Əxlamef;

Janqьđaqtar: Moratьf Məvlin, Qəjnetdinef, Sattarьf, Qibadullina.

Aldьnqь kalxuzdarđan plinumqa raport

STƏRLE. (tiligram aşa) Tɵbəktə 96 kalxuzdan „Qьđьl partizan“, „Magnitagorski“, „Pravda“ həm „Jaŋь Ibrahim“ kalxuzdarь igen əđerləv planьn arttьrьp ytənelər.

„Qьđьl-jar“, „Qьđьl-Majaq“, „Yktəber-Julь“, „Iskra“, „Berlek“, «Majaq», „Simalaj tav“, «Berləşev», „Qьđьl Balьqlь“, „Stalin“, „Qьđьl-Ələm“, „Tradavik“, „Tыŋəjeş“, „Karl-Marks“, „Ujan-Jarьş“, „Mars“, həm „Azat“, kalxuzdarь plandarьn 100 pr. qa tultьrđьlar.

Ə, „Pitrufka“ kalxuzь 33 pr. qa „Virnьj“ 25, həm „Krasnьj paxar“ kalxuzь 45 pr. qa qьna ytəp xurlьqlь rəveştə qojoroqta hejrələlər. Bьl Ɵlkə Kəmitət plinumьna raport birə almavsь kalxuzdarqa 29 keşenən byksir brigadahь kilde. Mejəkənən kilgən 6 keşelek byksir brigadahь eşləj.

NURISLAMЬF

ƟK, ƟKK plinumьna beđđeŋ raport

DЬVAN tɵbəge Mejəşəgər avьl səvite nyjəber şturьmьna balşeviktarsa qujьlьvь arqahьnda planđь 102 pr. qa ytəp, igen əđerləv frunьnda jeŋep sьqtь. Parteja, kamsamul ojoşmalarь həm aktifьar kampanejaqa nьqlь jaqьndan torop qatnaştьlar.

Başqalarđa beđđən qalьşmabьndar, planđь tultьrьv menən beđgə javap birbendər.

F. ISLAMЬF.

TƟMƏS SƏVITE BURЬSTЬ ƟĐƏ.

Bajmaq tɵbəge Tɵməs səvite kyləmendə maja tuplav əsən kerəş fruntь qьđьv bara. kulaktar əђtendəge bulqan burьstar 100 pr. tь—menən alьnьp betelər. Kalxuz idaralarь 70 pr. qa straxuf kьnь 74 pr. qa jetkerđelər. Zajьm ytəleşe 64 pr.

Kalxuz aqzalarьnьŋ yđ qulđarьna kilgən halьm 76 pr. qa, Straxufkь 71 pr. qa ytəlde.

Usalь MTS hь hajlavđar aldьnan

Tɵbək ojoşmalarьnьŋ „Baştraktьr“đьŋ iqtibarь kəsəjtelhen

UŞALЬ maşina—traktьr stansahь bьjьl jađqь səsevđən hun ojoştorolqan. Şulaj bulha la, xəđer ul ojoştorov ehđəren kiserep, xuzalьq jaqьnan nьqlanьv əsən jetərlek ђaqьt udqara. Ləkin, ul bik ajanьs xəldə tora.

Xəđergə kənde MTS qulьnda 31 traktьr bar. Ləkin barьhь la tođatevgə mъxtaj. Tođatev əsən urьn juq.

Plan bujьnsa berense nyjəberđən ribunt [illegible] tejeş bulha la, ul qalьbьna qьna. Sənki, mastirskuj halьnьp betmagən. Unьn oşo kengəsə nastiлəlare genə halьnьp, başqa kərəktəqtarь əlgermagən. Əgər timpь əđerge kiles menən bara, ul barь 1 nse qьđvarđa qьna halьnьp betergə məmkin.

Tođov eşeneŋ bьl xəldə qalьvьna, unь alьp barqan „Baş listuj“ qajepl. Tođov eşen qađuvlьtьv əsən jəj kone tejeşle saralar kyrelməv arqahьnda bьna oşo xəl kilep sьvqan.

Rimunt əsən „Baştraktьr“ planь bujьnsa berense nyjəberđə maxsus brigada kilergə tejeşle bulha la, əle unьŋ kilgəne juq həm qasan kilere lə bilgehed.

Prajьzvodstьva pragrammahьnьŋ ytəleşenə kilgəndə eş bьlaj tora: Traktьr kesə menən hɵrɵv əsən birelgən 5000 gektar tunqa hɵrɵv bik menən 3000 de genə hɵrəlgən, jəqni plan nej barь 60 pr. qa qьna ytəlgən. MTS tɵbəgenə ingən kalxuzdarđa, traktьr kesə an tьş at kesə menən hɵrɵv planьnьŋ ytəleşe tьqь la nasar raq.

Tođ[illegible] əsen jortlar halьp alьnmaqan. Alьnqandarь la kyzgeləməj ultьra [illegible] qьs kyrə kunturala 4 avьlda bulenep eşləj.

Rajbaşqarma prizideumьnьn MTS kanselarejəhen aj jarьm əsendə talь rəveştə urьnlaştьrьp betev turahьndaqь qararь bulha la, bojomqa aşьrьlmaqan.

Kalxuzdar menən MTS arahьnda, traktaristar menən kalxuzdar arahьnda rascut juq. Ulardьŋ hərgəhe jerđəre ylsənməj kilgən. Şuqa kyrə ulardь eşləgən eştərenə qarap təmin itev eşe lə birat nasar qujьlqan. Traktaristardь eş kejeme menən təmin itev juq dərəzəhendə. Xətta kalxuzdar bar kejemdərđe lə ularqa alьp birməgəndər.

Traktaristar arahьnda xeđmət dissiplinejahь jomoşaq. Ulardьŋ traktardaqь jaqьv maijrəldarьn aqьđьp, halьp jəngəndəre lə kyrengeləj.

Milli kadьrdar jetkeştərev məs'ələhe betənləj qənəqatlanьrlьk tygel. Apparat taşь 21 keşenən „başqort — tatardar“ nej barь 3 kenə keşe. Ə, bit tɵbək milli tɵbək. Maşina-traktьr stansahь tɵbəgenə ber genə lə milli avьl inmaj. Bьndaj bulqandan huŋьnda, MTS eşselərenen başqort, tiptər kalxuzdarьn da [illegible] eş alьp barьvdarь la juq dərəzəhendə.

Bьndaj jetešheđlektərgə kem qəjeple? Nej əsen Usalь MTS hь bьndaj alama xəldə tora?

Bьnьŋ səbəbe baştraktьrdьn həm tɵbək ojoşmalarьnьŋ bьl MTS qa yđ [illegible] qarauьnda. „Baştraktьr“ dьŋ bьl MTS menən jetəkselek itevən tьŋdaqьn taktьr [illegible].

Usalь MTS hь hunqь kengə tiklem dirəktьrhьđ jəşəp kilde. Elek berəvđe jebərgəndər də, ul tɵbək ojoşmalarqa kyrenmaj kire qasьp kitkən. Ə, „Baştraktьr“ unь bьnьŋ əsən javapqa tartьv urьnьna ikense ber MTS qa dirəktьr itep jebərgən. Tɵbək ojoşmalarь bьl xəlde kyrep, yđđərenən jarđamlьq keşe taba almaqatsa, „Baştraktьr“ qa ber nisə qat mɵrəжəqət itelhə lə, „Baştraktьr“ unь javaphьđ qaldьra.

„Baştraktьr“ yđ keşelərenen jebərep, MTS nьŋ xəlen jaqşьrtьvqa əhəmejət birmagən. Kilgən vəkildərđe, unь ojoştorov jaqьnan nьqьtьv saralarьn kyrev urьnьna, Usalь maşina—traktьr stansahьn buntьrьv fajđalьmь, tygelme, tigən timala buşqa qьvьq oşorop jerəgəndər. Unda MTS nьŋ fajđalь ikənende ike hyđ bulьuqa la məmkin tygel. Bьnьŋ jerle eşselər sьjьrdar menən iђbat itələr. Şunьn menən bergə Usalь tɵbəge xɵđərđə jarьm sənəqət tɵbəge bulьv menən bergə kilesekdə unda sənəqət tarmaqь la kesəjergə tejeş bulqandьqtan MTS nan başqa unda avьl xuzalьqьn nьqьtьrqa, kiŋəjtergə məmkin tygel.

Bьna Usalь MTS hьnda xəl oşolaj tora. Xəđ [illegible] prestəjenə ojoşmalarьn bulьv qujьlatьnda karak tɵbək ojoşmalarь karak „Baştraktьr“ bulьn, bьl MTS qa jarđamqa kilep, unь ojoştorov jaqьnan nьqlь julqa bahtьrьrqa, ədəqieklərđən sьqarьrqa həm jaŋьqa bertəm tikeslэtər jaqьnan naqьrtьp bersikle ber xəlgə kilterergə tejeştər.

Ə MTS eşselərenə bɵtə ədəkle kləsde beterevdə bьđ kerəş başlarqa tejeştər.

Q.S.

1931-32 JЬLQЬ AQAS ƏĐERLƏV PRAGRAMЬN BOJOMQA AŞЬRЬV-URAL-KUZBAS TƏĐƏLƏŞƏNƏN MƏHIM TARMAQЬ

AQAS ƏĐERLƏV PLANЬN YTƏV ØSØN KØRƏŞTƏ—AQAS ƏĐERLƏV EŞEN EŞSE HƏM TARTЬV KØSTƏRE MENƏN TE'MIN ITEV, XEĐMƏTTE DØRØƀ OJOŞTOROV, EŞ PRATSISЬN MIXANIKLAŞTЬRЬVQA YĐƏK IQTIBAR BIRERERGƏ TEJEŞ.

AQAS ƏĐERLƏVDƏGE ØĐØKLØRTƏR PARTEJƏ, PRAFSAJUZ HƏM SƏVIT OJOŞMALARЬNЬN UQA IQTIBARĐARЬN KØSƏJTEVĐE TALAP ITƏ.

1931—32 JЬLQЬ AQAS ƏĐERLƏV PRAGRAMЬN TULЬHЬ MENƏN BOJOMQA AŞЬRЬRQA

Başqortostan parteja Ølkə Kamitete bojorahь yđenəŋ 29—nuj berđə sьqarqan qararьnda tybəndəge hyđđərđe əjtə:

„Ələmymən həm ajrьm alqanda Başqortostanda sənəqət, kalxuz həm safxuz təđeləşe kiŋ rəveştə ysep jebərelev (Matur, Katla—turem, Ili-travuz zavьt arь hataьv həm Bilərət, Bajmaq zavьttarьn rikanstruksьjalaştьrьv) aqas sənəqatenə aqas matirejaldarь həm utьn jeteşterevđe arttьrьv hьđ qь bujьnsa ьlqьj yđə barqan talaptar quja".

Parteja Ølkə Kamitetenəŋ bьl qararь barlьq ojoşmalarqa la 1931—32 jьlqь aqas əđerləv eşenə xuşalьq həm sajəsi jaqtan ajьrьvsa əhəmejət birev burьsьn jøkmələ.

Aqas əđerləv planьn tultьrьv øsøn iŋ berense şarttar tybəndəgelər:

— Aqas əđerləv eşen eşse həm jək jørətəv køstəre menən tə'min itev;

—Kalxuzlaşьv køslə yđev, kalxuzsь, jarlь həm urta xəlle jalpьnьŋ matirejal—kyltura dərəzələre kytərelevđən tьvqan jaŋь talaptarqa məvafiq rəveştə aqas əđerləvgə eşselər ьlьqtьrьv møtdьn tamьrьnan alьp yđgərtev.

—Xeđmətte dørøƀ ojoştorov həm aqas əđerləv eşendəge barlьq eşselərđe lə brigada mitьdьnda eşləv menən 100 pr. qa solqap alьv, qьrqьv həm taşьv eştəren mixaniklaştьrьv.

1931—32 jьlda eşse køsenə tep ilgəđe kalxuzdar ian torasaq Şuqa yrə la Raikalxuzsajuzdar həm kalxuz idarələrь kalxuzsьlar arahьnda aqas əđerləvđə eşləgən kalxuzsьlarqa birelə torqan betə e'gyttər turahьnda kiŋ aŋlatьv eşe alьp barьrqa tejeştər.

Ləkin Rajkalxuzsajuzdar həm kalxuz idarələre lispramxuzdarqa aqas əđerləv planьn tultьrьvja đam kyrhə'ev urьnьna yđ aqzalarьn eştən qajtaralar. (Məƀələn; Ural bujь kalxuzdarь aqas əđerləvgə barьrqa teləvselər bulьvqa qaramaƀtan, „eşse køstər juq" tigən bьltav menən Juz—Ural—listьŋ aqas qьrqьv urьndarьna eşseldrđe ike dikdaqa qьna jebərələr, jə bulmaha bətenəj jebərevđən baş tartalar).

Kalxuz idarələre avьl səvittəre həm parteja jəcəjkələre eşse køstərđe urьnda brigadaqa ojoştorop, aralarьnan kammunistarđь, avьl səvite aqzalarьn həm başqalarđь javaplь itep bildələrgə, ə ular yđ sirattarьnda eşselərđən urmanqa ojoşqan rəveştə kilevđəre øsøn javap birergə tejeştər.

Kalxuzdar həm ajьrьm avьldar diligattar həm pravlinejənen javaplь aqzalarьn jebərep yđđərən aqas əđerləvgə kilkən eşselərđen eştəren ajqa 1—2 tapqьr tikşerep tororqa tejeştər.

Avьl səvittəre avьrđьŋ kulak həm xəlle eləşən his totqarhьđ aqas əđerləvgə jebərep, ularqa aqas qьrqьv həm taşьvđa qatь zadanejə birergə, zadanejələren ytəvđe tikşerep barьrqa tejeş.

Lispramxuzdar kalxuzdar menən prajьzvutьstьva jarđəm kyrhətev turahьnda dugьvьr tøđəşev menən bergə, eşkə kilgən kalxuzsьlarđь: jəməqət tujьmь, torlaq eş kejeme menən tə'min itergə, ikense jaqtan, aqas birev, kyltura—aqartьv ucrizdinejələrə ojoştorov julь menən kalxuzdarqa prajьzvutьstьva jarđəme kyrhətergə, xeđmətte ojoştorov, uŋьştь bylev, idarələ iƀəp eştəren julqa qujьvđa iƀəp—buxgaltireja eşselərə jebərep kalxuzqa praktik jarđəm birergə tejeştər.

— Barь eşse køstəre menən builđьqlь rəveştə jetəkselek itev, ularđь 100 pr. tь menən brigadaqa ojoştorov, xeđmətteŋ eşləp sьqarьvьn kytərevgenə 1931—32 jьldьŋ aqas əđerləv prgramnahьn tiđ həm təgəl rəveştə ytəvgə məmkinlek birəsək.

Lispramxuzdar hər ber brigadaqa, agintura qa həm hər ber başqarьvsьqa kønlək kankrit zadanejə birergə həm unьŋ ytələşen køn hajьn tikşerep barьrqa teiştər.

Bьna bьl nəmə beđđə juq. Əgərđə beđ Krasna Ufim aqas idarahьn alьp qarahaq, bьnda zadanejə køn hajьn hər ber brigadaqa jetkerelməj genə tygel, xatta 4—kvartal planь la ajьrьm lispramxuzdarqa barь 18—nujəberđə genə jetkerelgən. Brigadalar ojoştorop, køstərđe tejeşle rəveştə bylep bildələv qajhь ber ucaskalarđa ifrat nasar qujьlqan, Məƀələn, Kakaj ucaskahьnda brigadala 10 keşe bulьp, 2 he valşik, 1 he razmitşik ə qalqandarь qađi jalpь. Valşiktar bьsa başlahalar qalqandarь aqastьŋ avqanьn køtep 10—15 minut sittə tьk toralar.

Həđəmtələ køn bujь qьrqьlqan aqas 1—2 kup mitьrđan artmaj Bьnan da nasar ølgələr bar. Məƀələn, Çiklitan ucaskahьnda Isitbajьf køn bujь 0,33 kup mitьr qьrqa, Mirasьf 46 køndə 42,5 kup mitьr aqas qьrьqqan. Ə ə'ьƀ tygel ikense ber ucaska la 3 tatar aqas kisev sehe køn hajьn 33 kup mitьr, jəqni keşe başьna 11 kup mitьr qьrqalar.

Bьna bьl miƀaldar beđđeŋ lispramxuzdarьbьđđьŋ xeđmətte ojoştorov, køstərđe dørøƀ urьnnaştьrьv həm eş planьn ajьrьm başqarьvsьlarqa jetkerevđə nisek eşləvđəren aŋьq kyrhətələr.

Ajьrьm brigadalar təđəv, ajьrьm torlaq urьndarь menən tə'min itev julь menən qatьn—qьđđarđь aqas əđerləvgə kyberək ьlьqtьrьvqa ireşergə kərək,

Lispramxuzdar yđđərenəŋ daimi kadьrđdrьn bigerək tə yđ abuzdarьn bulьndьrьrqa nьq əhəmejət birergə tejeştər. Xəlby ki lispramxuzdar bulqan abuzdarьnda erəttəp fajđalana belməjđər. Məƀələn, Krasna Ufimka urman idarahьnьŋ kyp ucaskalarьnda yđ attarь bar. Ləkin sifat jaqьnan ifrat nasar. Attar arьq rəttəp qaralmaj, sьrьj həm sanalar jeteşməj. Ə ularđь fajđalanьv kyp tigəndə 20 pr. qa jetə. Bьna bьl abuz eşendə ejəheđlek, javaphьđlьq həm jeteşheđlektərđeŋ tulьp jatqanьn kyrhətə.

Taqь la ber mehim eş ucaskahь—ul liskuptarđь nьqьtьv, ular arqьrь eşselərđь aђьq həm sənəqət tavarđarь menən təmin itevđe jaqşьrtьv, bigerəktə udarsьlarđь təmin itev, həm ularđь byləkləvgə nьq əhəmejət birelergə tejeş. Bьl udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьnьŋ kiŋ dəvməldə jəjelevenə həm plandь tultьrьvьna səbəpse bulasaq.

IQNATEJЬF

Bilarət, Injər Lis pramxuzdarь aqas əđerləv eşendə jomoşaq jetəkselek itələr.

Bilarət lispramxuzьnda begengə køŋgə tiklem, aqas əđerləv eşendə udar brigadalar ojoştorov, eşselər jalpьhьn bьl mohim eşkə mabilizavajt itev eşe siktən tьş jomoşaq tora.

Bilarət lispramxuzьnda betəhe 4,532 eşse eşləp, begengə køn oşolarđьŋ barь 13,3 pr. qьna brigada mitьdь menən eş kyrə. Ləkin bulqan tiklem brigadalarđьŋ da eşe farmal rəveştə genə qujьlqan. Bьnьŋ øsøn tamьrьnan yđgərtep, unь kərək baђqьsqa baђtьrьp bьl eştən sittə bulqan betə eşselərđe brigada menən eş itevselər safьna indererergə kərək. Ə, Injər lispramxuzьna kilgəndə, bьnda eş taqь la nasar. Bьnda 28 eşsenən qiuarət 4 kenə brigada eşləj. Satsejalizem jarьşь menən eşləv juq dərəzələ.

Bьndaqь eşselər kəmitəte kəgnittə eş itev menən siklənə. Eşselər arabьna sьqьp, ular menən jetəkselek itməj. Bьna şunьŋ həđəmtəhendə kantryl zadanejə barь 54 pr. qa qьna ytəlde. Ajьrьm ucaskalar øbtenən jetəkselek juq. Eşselər arahьnda massavaj—aŋlatьv eştəre siktən tьş nasar.

V. ILQAMЬF

Tur lispramxuzь eşte appartunistarsa yđ aqьşьna tapşьrqan IV—kvartal aqas qьrqьv planь 16 pr. qa qьna ytəlgən.

TUR (Tiligraf arqьrь) Tur lispramxuzьnda 4 kvartal aqas əđerləv planь øđeləv qurqьnьsь aƀьnda tora.

Məƀələn: oşo jьldьŋ 1—nse dikaberenə aqas qьrqьv planь barь 16 pr. qa, ođatьv planь 60,03 pr. qa qьna ytəlgən. Bьnda xeđmətselər barь 118 keşe buhala, 1—dikabergə eşselər hanь barь 350 eşse genə.

Bьl lispramxuz aqas əđerləv eşenə begengə køŋgə tiklem nьqlap əđerlənməgən, bьna şul arqala lispramxuzqa agint həm virvavsiktar hajlanьp alьnmaqan; bulqandarь la tejeşle rəveştə instruktiravajt itelməgən.

Lispramxuzdьŋ 2—nse punkьtьnda kyrhətelgən jəməqətselek tujьmь øsøn aşxanalar asьlmaqan. Xatta qajhь ber vaqьtta aşqa tođ đa bulmaj. Aşxanasev nasar, eşselər sənəqat tavarь menən nasar tə'min itelələr. Bьna oşo səbəptər arqahьnda eşselər arahьnda køslə aqьmsьlьq xəkem herə.

Aqas qьrqьvsьlar arahьnda mədəni—massavaj eştər bødønləj juq dərəzələ.

Bьl lispramxuzdьŋ plandь ytərgə tulь məmkinlege bar. Tik ul yđ neŋ eşen jaŋьnan qororqa tejeş.

Bьl kampanejəgə lə ikmək əđerləv kampanejəhenə bulqan iqtibarđь birgəndə, 4—kvartal planь his şikheđ ytəlasək.

SIMUNЬF.

KƏTKƏN HƏĐƏMTƏNE BIRMƏNE

Bilarət təbəge aqas əđerləv planьn unьşlь ytəv øsøn yktəber ajьn aqas əđerləv şturьm ajlьqь itep iqlan itkəjne. Ləkin bьl møhim şturьm ajlьqьna bьnda ojoşmalar tarafьnan kərək tiklem əhəmejət birelməv həm unьŋ tirəhenə betə jəməqətselek fikere tuplanmav arqahьnda bьl şturьm ajlьqь kətkən həđəmtəne birməne.

Ə bьndaqь ikense dumuaqa xəđergə køn mendərsə kьbamitьr kymer talap itelə. Ləkin begengə køn utьn jeteşməv arqahьnda kymer jandьrьv eşendə đur øđəkiøk. Injərđə bulqan 133 kymer jandьrьv mejesə kymer jandьrьvđa yđ zadanejələren ytəj almanьlar. Bьna oşo səbəptər arqahьnda begengə køn dumnьnь kymer menən tə'min itev eşe đur øđəklek menən bara.

Lispramxuzdar aqas əđerləv eşendə đur jomoşaqlьq kyrhətep plandь ytəv eşendə đur øđəklek tьvđьralar. Injər, jьgazь lispramxuzdarь kantryl zadanejəne 60 pr. qa qьna ytənelər.

Kyltura eştəre aqas əđerləv planьn tultьrьv øsøn xeđmətkə.

31—32—jьlqь aqas əđerləv, Başqortostandь indystrejələşterev, satsejalistik sənəqətenəŋ jaŋь giganttarьn təđəv; a.x. nьŋ satsejalistik tarmaqь kalxuz safxuz, M.T.S. larđь həm transpьrtь aqas matirejaldarь menən tə'min itevđə xəl itkes urьndь tota.

Aqas əđerləv planьn tultьrьvđьtə'min itə torqan iŋ kərəklenəktə bulьp jalpь arahьndaqь kyltura eşe đur urьn tota. Şunьŋ øsøn betə məqarif urgьndarь, betə sajəsi aqartьv eştəre seltəre (uqьv øjə, klup, məktəp h.b), şulaj uq prafsajuz ojoşmalarь həm kylt ərmistər yđđərenəŋ eştəren aqas əđerləv planьn ytəvđe tə'min itə torqan itep təđergə tejeştər.

Məqarif urgьndarь həm sajəsi aqartьv ojoşmalarьnьŋ aldьnda aqas əđerləvđə tybəndəge đur burьstar tora. Alda torqan bьl burьstar kiŋ məqarifselər qatlamь tarafьnan øđəkləkhəđ tormoşqa atqarьlьrqa tejeş.

1—Aqas əđerləv eşendə eşləvse eşselər, kalxuznik həm ajьrьm xuzalьqta jəşəvse krəƀtejəndər arahьnda kiŋ dəvməldə aŋlatьv eştəre alьp barьp ojoşqan rəveştə aqas əđerləv eşselərə jьjьv, kalxuznik həm ajьrьm jəşəvse krəƀtejəndərđən udar brigadalar təđep, ularđь aqas əđerlev sizunь betkəngə tiklem berketevđe buldьrьrqa kərək.

2. Betə aqas əđerləv təbəktərendə, mixaniklaşqan juldar eşləvse eşselərđe 100 pr. tь menən sa sejalistik jarьş həm udarsьlьqqa tartьp betərəv, udarniktarđь 100 pr. tь menən eş betkəngə tiklem berketev dugьvьrđьŋ jəkmətkelərə ytəleşen tikşerev, şunьŋ menən jalqan udarsьlarđь tabьv həm ul aqьşqa qarьşь kərəş alьp barьv

3 Kiŋ dəvməldə aŋlatьv eştəre alьp barьp bьqasa bulqan əlgəşevđər nigeđendə aqas əđerləv eşeneŋ betə tarmaqtarьnda la 100 pr. tь menən brigada mitьdь menən eşləv, eşte ojoştorovđь iŋ juqarь furmaqa qujьv həm xuzalьq iƀəbe brigadalarь təđəv.

4. Tixnika beleme tyŋərəktəre ojoştorov, eşselər təqdimdəre jьjьv, kiŋ qatlam eşselər arahьnda tixnikə beleme taratьv prapagandahь alьp barьv, liksejə, daklattar qujьv julь menən, bьl eşkə inzinir həm tixniktərđe tartьp aqas əđerləv eşen ratsejanallaştьrьv həm tixnika belemen təranəjtev.

5. Məqarif urgьndarь aldьnda iŋ tøp burьs bulьp urman sənəqəte eşselərə arahьnda uqьj—jađa belməvselekte, şulaj uq ađ belemselekte 100 pr. tь menən betərev.

Bьnьŋ øsøn uqьj—jađa belməvse həm ađ uqьj—jađa beləvselərđeŋ dørøƀ xisabьn alьr qa, likpunkьttar ojoştororqa, uqьv kitabь, uqьv əsbaptarь menən tə'min itergə, jaqşь uqьtьv, sьlarđь ajьrьrqa, kylt ərmistər kadrь buldьrьrqa həm likpunkьttarđa ajьrьm tixnika beleme səqəttəre qujьrqa kərək. Daprizivnik, piriminnik həm qəskərlektən tьş øjrənevselərđe ajьrьm xisapqa alьp ajьrьm rəveştə ular arahьnda nađanlьqtь betərəv eşe alьp barqьrqa. Bьl saralarđь bojomqa aşьrьvđa urьndaqь prafsajuz ojoşmalarь, xuzalьq urgьndarь jaqьndan qatьşьrqa tejeştər (maja bylev, bina tabьv h.b).

6. Betə aqas əđerləv təbəktərendə, baraktarđa qьđьl mejeştər ojoştorov, ularđь kərəkle inventar, əđəbejət menən tə'min itev, luzьŋь, plakat, dejagrammalar, qьđьl həm qara taqta buldьrьv, radeja qujьv, hər dikadala stinə gəzite sьqarьv, aŋbelem həm tormoş eştərenen be ə tarmaqtarь menən jetəkselek itə torqan barak səvittəre ojoştorov həm başqalar.

1932 nse jьl aqas əđerləv eşendə 12 meŋdən artьq eşse eşləjəsək həm ularđьŋ kypselek ele şə avьldan yđđəre menən bergə vaq xosusьj mileksəlek həm qajhь ber məs'ələlərđə asьqtan—asьq kulaktar nastrajenejəhe menən huqarьlqan keşelər kilələr. Şunьŋ øsøn qьđьl mejeş ular arahьnda kiŋ dəvməldə sajəsi aŋ—belem həm tərbejə eştəre alьp barьrqa, pragul, eskelek, øđgeslek həm qaşьv menən kərəşergə, xeđmət dissiplinahьn urьnlaştьrьrqa, pragrammanь øđəvgə səbəp bulьvsьlarđь tabьp ular øƀtenən iptəştər sutь ojoştororqa kək. Bigerəktə kulak həm unьŋ aginttarь tarafьnan taratьlqan qara agitatsejalarqa qarьşь qatь kərəş alьp barьrqa həm bьl julda øđləkhəđ eşlərgə kərək.

Bьl məs'ələ bujьnsa ucaskaqa jaqьn bulqan uqьv øjđəre həm məktəptər ucaska øƀtenə kyltura şiflьqь itergə, ularqa ajьrьm kyltərmistər berketergə, uqьvsьlarđan brigadalar ojoştororqa tejeştər. Şul təbək kluptarь, uqьv øjđəre aqas əđerləv eşselərə arahьnda eşləv øsøn agitatsejə—xuduzəstьva brigadalarь, sanalarь təđep, ьlarđьn burьstarьn spiktakel qujьv menən genə sikləməƀkə tejeştər. Kyltura usaqtarьnьŋ aqas əđerləvđəge hər bis ađьmь eşselərđe plandь tultьrьv, arttьrьp jebərevgə mabilizavajt itev, udarsьlьq həm satsejalistik jarьştь jəjep jebərev, jeteşheđlek həm uŋьştarđь aşьp birep, uŋьştarđь nьqьtьvə, jeteşheđlek həm øđəklektərđe betərəvđə xeđmət itergə tejeş.

Bьl məs'ələlərđe bojomqa aşьrьvđь betə təbək ojoşmalarь (məqərif urgьndarь, rabackum, lispramxuz, kapratsejə) berləşep eşlərgə, berləşkən plan berləşkən jetəkselek tьvđьrьrqa tejeştər. Kyltura usaqtarьnьŋ betə tarmaqtaqь eş planь, aqas əđerləv plandarь menən nьq bəjlənep, pragramdьŋ tiđ ytəleşenə xeđmət itergə tejes.

KYDRIN.

KYKƏJ CƏSNIKTƏRGƏ KITƏ

Qonsaq təbəge Qara bolaq silpahь kykəj əđerləv eşenə tejeşle əhəmejət birməj. 77 meŋ 461 dana kykəj planь begengə køndə nej barь 24 meŋ gə genə ytəlgən. Kykəj kyberək cəsniktər qulьna kitə. Bьndaj eşkə təkərep qaravđarqa sik qujьlьrqa tejeş.

MAQAR PLANDЬ ØĐƏ

Maqar təbəgendə kykəj əđerləvđe yđ aqьmьna tapşьrqandar. Plan ytəleşe nej barь 43 pr. Bьqa qarьşь qьrqa saralar kyrelhen.

ARTTA HƏJRƏLƏLƏR.

Qaraqoş təbəgeneŋ Ciyađej Didьva həm Ajdarlь silpalarь maj, kykəj əđerləvđə qəfev itelməƀlek dərəzələ halqьn quđqalalar. Ular yđđərenəŋ jьllьq plandarьn nej barь 20 pr. qa ytəgəndər.

Təbəkteŋ əđerləv byləktərə bьlarqa nьqlap kyđ halьrqa tejeştər.

X.

Beđ, taratabьđ

Zejansura təbəge Ьrьƀqol səvite dəvməlendə bьqasa gəzit taratьv eşe bik hylpən bara ine. Bьl eşte udarnaj rəveştə qьđьvlatьp jetərqəjnek 35 dana „Başqortostan" həm kyp kenə jurnaldar taratьldь.

Ş. YTƏBAJ

Safxuz həm kalxuz savđahьn julqa qujьvđjьņ berense şartь—plandь ytəp betev, ul xəl qьlьnьrqa tejeş.—

PARTEJƏ YĐƏK KƏMITƏTE-NEN:

„Patrip kapiratsejənen, həm Nar kamsnas urgəndarьnьņ—saq'ap ka tsa seltərđəren tsqsla kinəjitso menən ser rəttan; xalq xuđalьqь jaqarь savite qulьndaqь jeņel sənəqət serləşmələrenen; Narkamzimdaqь safxuzdar, kalxuzdar həm pram kapiratsejələrdьņ savit xaqtarь səjəsəte nigeđendə yđ praduksejələre menən saqlap hatьv seltərən ojoştororqa."

jep jenərelergə tejeş"

(Partejənen Yđək Kə. Qararь)

Safxuz həm kalxuzdarđьņ hatьvqa sьqarь ala torqan iņ berense tavarđarь: hət, maj, kykəj jəşelsə h. b. şundaj praduktalar đan torasaq. Ləkin ənə şul tavarđarđь hatьvqa sьqarьv esen ulərđьņ tapşьrьv plandarь ytəlep betkənme? juq!

Begenge kendə beđđə jəşelsə əđerləv planь nej barь 29,6 pr qa kartuf 32,1 pr qa qьna ytəlgən. Timək asьqtan asьq kyrenep tora kej, tapşьrьv planьndaqь bulqan bьna bьl eđək ləktər safxuz həm kalxuz savđahьnьņ tiđerək jəjep jebərelevenə kərtə bulalar. Ə, safxuz həm kalxuz savđahьn ju'qa qujьv, kalxuzdarđьņ xuzalьq jaqьnan nьqьtьlьvьnda qajət dərəzə lə đur əhəmejəjkə ejə bulqan ber mamint.

...tigən qararь sьqьvqa xəđer inde ber aj vaqьt uđьp kitte. Unan birle inde xəđer beđ kyp nəmələr eşləj alqan bulьrqa tejeş inek. Ləkin urьndarđa, bigerək tə safxuz həm kalxuzdarđьņ ebte bulqan tebəktərđə, Yđək Kəmitətenen bьl qararьn bojomqa atqarьv turahьnda, qəđəttən tьş hylpən eş kyreləə. Unda kalxuz həm safxuz savđahьn julqa qujьv esen kərəkle bulqan iņ berense şarttarđь la aşьqьslьq menən tə'min itelməj.

Məbələn: safxuz həm kalxuz savđahьn julqa qujьv esen iņ berense şart savđaqa başlanqanqa tiklem xekymətkə tapşьrьlьrqa tejeş bulqan betə zadanejalarđь 100 pr tь menən ytəp betev. Unan huņ qьna safxuz həm kalxuzđьņ artьq praduktalarьn hatьvqa barьv.

Sənki' savit xaqtarь səjəsəte nigeđendə alьp barьla torqan kalxuz şəm safxuzdar savđahь barь tik praduksejəne dəvlətkə tapşьrьv hatьv eşe vaqьtьnda ytəlgən təqdirđə genə jə-

Bьnь kemdər eđə? Urьnđarđaqь hər tərđə əđerləv ojoşmaları! Ular yđərenen əđerləv eştərenə qəfev itelmə'blek dərəzələ halqьn qarajđa,. Eştə javaplь đlьq, başbaştaqlьq, tarqavьlьq. Alajьq Nuriman tebək sajuzьn: Unda kykəj nej barь 44 pr. qa, qoş ite 30 pr. qa ytəlgən. Şul uq vaqьtta javaplь eşselər ken—ten esep jerəjđər. Xatta eşkə taesep kilələr.

Qaraqoş tebəgenen Cigadi, D dəvə həm Ajdərate silpalarьn - də la şul uq xəl. Ular maj, kykəj əđerləvđə yđđərenen jьllьq plandarьn nej barь 20 pr. qa ytəgendər.

Mьraq tebəgendə 5 silpu (Gəvril silpuhь 32,8 pr. G—Ilyşkin 32,5, Jaņь pitrav 27,5 pr. Padgornьj 25 pr. həm Qaran 12,5 pr.) Yđđərenen maj, kykəj əđerləvđəge jьllьq plandarьn xurlьqlь rəveştə eđələr.

Qonşaq tebəge 77 men kykəj urьnьna nej barь 24 men kykəj əđerləj həm başqalar.

Bьlar barьhьla Partejə Yđək Kəmitətenen qararьn ytəvgə, safxuz həm kalxuz savđahьn tiđerək jəjep jebərevgə qarşь teşep jatqan fakьttar. Səvit hatьvьnьņ jaņь tarmaqь bulqan safxuz həm kalxuz savđahьna şulaj uq yъep kilgən başqortostan indysterejəhendəge eşselər kalliktífьnьņ maj, kykəj həm qoş ite kevek iņ jaqşь ađьqtar menən tə'min itelevenə appartunistarsa qarьşь torovsьlьqtьņ asьq praktikahь bulqan bьna bьl kyņeştərđe betərevđə kiъken saralar kyrelergə tejeş.

Safxuz həm kalxuz savđahьn tiđrək julqa halьv ul—begengə—kendəņ talabь. Beđ unь yđenen xəl iteleve esen kərəkle bulqan betə şarttar menən tə'min itergə tejeşbeđ.

SUFJAN

MЬRAQTA 5SILPA PLANDЬ ƟĐƏ.

Mьraq tebəgendə maj əđerləv planьn 100 pr. tь menən tultьrьp sьqьv turahьnda qьđьv kerəş bara.

Ul yđenen planьn 86 pr. qa kilterep jetkerđe. Ləkin tebəktə tybəndəge silpalar eşkə ajaq salalar:

1—Gvəril silpahь. Ul yđenen planьn nej barь 32,8 pr. qa ytəgən.

2—G—Ilyşkin silpahь. Ul yđ planьnnej barь 32,5 pr.qa ytəne

3—Jaņь—pitьrav silpahь. Ul yđ planьn nej barь 27,5 pr. qa ytəgən.

4—Padgurnьj silpahь. Ul yđenen planьn nej barь 25 pr. qa ytəgən.

5—Qaran silpahь. Ul yđenen planьn faqət 12,5 pr. qa qьna ytəgən.

Eşkə appartunistarsa qarap plandь eđevsę bьna bьl silpalarđь, ujatьv turahьnda jьldam saralar kyrergə kərək. J. S.

Xeđmette səqət menən iъəpləgəndər

Sdilşina kalxuzdardь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьvđьņ yđək bьvьnь. Ləkin beđđen „Berdəm" kalxuzьnda (Bilərət tebəge Işlə savite) be jenləj juq. Unda sdilşina qaqьđ đa qьnaqaldьrьlьp, xeđmət kene səqət menən genə jađьla Heđemtələ kalxuzdьņ tabьşьn bylevđə đur butalsьqtar sьqt.

Sdilşinanь beđop, kalxuzdьn berđəmlegen jomoşartьvqa qarьşь betə kalxuzdarđa la kiъkən kerəş asьlьrqa tejeş. BƏKER

Qtajđa səvit qəskərđərenen je ņevđəre

Səvittər vlasь qьna Qtajđь xəđerge belgenlektən, impirejalistarđьn ajavhьđ iksplatirlavьnan qotqarasaq. Xəđerge vaqьtta Q'ajđa tulqonlanьp jəjelgən Səvittər vlasь milejundarsa Qtaj eşsəndəren impirejalistar qollo qonan qotqarasaq. Bьnь qtajđьn Səvittər vlasь jaqşь aņlaj Kyptən tygel Qtajđaqь Səvit tebəktəre xekymətterenen vazvanejaları iqlan itelde. Ular—yđđərenen vazvanejalarьnda Manzurejələ, Japunejə impirejalistarьnьņ jьrtqьslьqtarьna qa'ь pratis belderələr. Barь tik eşse həm krəъtejəndərđən, qьđьl ərmejestərđen berləşkən kestəre genə impirejalistarđьņ Qtajđaqь qolloq boqavđarьn eđəsək.

Qtajđa səvit tebəgenen tirrityrejələre tuqravhьđ kiņəjə. Xəđerge vaqьtta Qtajđьņ altьnan ber eleşe Səvit vlasь qulьnda. Səvit vlasьnьņ iņ ьşanьslь tajanьsь—qьđьl ərmejə. Ul impirejalistarqa qarşь kerəştə yъte, nьqьnь.

Xatta Can—Kaj—Şi həm impirejalistarđьņ başьnan—ajaq qorallanqan qəskəre lə qьđьl ərmejə qəskərđəren jeņə almaalmanь. Qьđьl ərmejə qəskərđəre Can—Kaj— Şiđen 300 menle qəskəren tar—mar itep, Szənsi pravinsejehen qulqa aldьlar. Qьđьl qəskərđər bьnьn menən genə siklənep qalmajđar. Sit il kunsuldarьnьņ xəbər itevđərenə qaraqanda qьđьl qəskərđər, tuqravhьđ xərəkət itep, xatta, Xyвaj ofkrugь da ulkəne əđerlənələr.

Szənsi tebəktərendə Qtaj səviтtəre, Gumindan xəkimlegenən mirab bulьp qalqan belgenlekkə, xəjerselekkə qarьşь kerəşkə həm jaņьnь teđergə başlanьlar.

Pamişşiktar tarafьnan halьnqan naluk həm arьnda xaqtarь krəъtejəndərgə abьr jek bulьp tora ine Səvit vlasь pamişşiktar tarafьnan krəъtejəndərgə halьnqən betə naluktarđь, arьnda xaqtarьn, ştraftarđь alьştьrьvđь iqlan itte.

Səvit vlasь bьnьņ urьnьna aşlьqlata'tylənə torqan berđəm jer nalugь jьjnavđь iqlan itte. Təvlə betəhe 200 meņ pikyləjlek (pikyləj 60 tin) aşlьq jьjnaldь. Ləkin səvit vlasь bьl aşlьqtь Gumindanьslarđьņ Səvit tirriturejəhenə qarьşь iqtisađi blakađa jahavđarь səbəple, bađarqa hata almanь. Xəđer bьl aşlьqtь jarlь xuzalьqtarqa, eşse həm vaq hənərselərgə jarđəm itergə, qьđьl ərmejestərđe tujđьrьrqa totonasaq.

Qьđьl ərmejə menən avьl xalqь arahьnda bəjləneş jaqş. Qatьn—qьđ ojoşmalarь qьđьl ərmejestərđen termoşon bik jaqşь qajqьrtalar. Qatьn—qьđđar qьđьl ərmejestərđe kejem həm jort kərəktəre menən tə'min itələr. Qьđьl ərmejə jaņь partizan ətrəttəre həm huqьşsan krəъtejən gruppalarь ojoştorovqa đur eş alьp bara.

ƏLIBAJ.

Giniral gubirnatьrlьq vlasь teđelməne əle

TUKEJU, 5. Simbun—Ringu aginistьvahь xəbər itə: Əle Japunejə Tьşqь eştər ministere savite Manzurejələ giniral—gubirnatьrlьq vlasь teđev turahьnda xəl itkəne juq. Tik Manzurejələ jaņь teđeləsək vlastьņ səjəsi julь turahьnda qьđьqhьn qьn jaqtarđьņ kəņəşmələren saqьrьv menən genə siklənələr. Ministerđər savitenen aldaqь ultьrьşьnda Manzyrejələ giniral gubirnatьrlьq vlasьn teđev məs'ələhe taqьla qaralasaq.

„Tukeju Asaxi" gəzitenen xəbərsehe, Mykdindan, „huqьş vlastarь Manzyrejələ jaņь xekymət teđelgəngə tiklem, huqьş diktaturahьn qujьvđь talap itələr" tip jađa.

Girmanejəla eşselərđe eđərləv

BIRLIN. Girmanejala rivəlytsejə tulqьndarь kytərelev menən rivəlytsejun eşse ojoşmalarьn eđərləv tulqьndarь la kytərelə. Rivəlytsejun eşselərđe qulqa almaqan, eşse torlaqtarьn tentemegən ber genə kendə juq. Huņqь kendərđə vlastar qəđəttən tьş dikritqa binaən, eşse jьjьlьştarьn həm rivəlytsejun ojoşmalarđь tьjđьlar. Kyp urьndarđa rivəlytsejun eşselərđen torlaqtarьna tentevđər jahaldь. Unan rivəlytsejuņ bbşmalar kanfiskavajt itelep, kyp eşselər qulqa alьndь. Rikilingxavzinda jəņəhe asьq jəşəvse brapaganda məktəbenen tьņlavsьhь bulьvđa qəjeplənep 51 eşse qulqa alьndь. Qulqa alьnьvsь eşselər betəhelə xekymətkə qarşь kerəştə qəjeplənələr.

Vlastar eşselərđe qulqa alьp qьna qalmajđar. Akxinala palitsejə eşselər klubьn japtьrđь. Prusejanьņ palitsejə vlastarь jaņь bojoroq sьqarđьlar. Bьl bojoroq bujьnsa, bajram kendəren də eşse jьjьlьştarь tьjьlala-. Bьl bojoroq bigerək tə pralitarejat allahьđđar ojoşmahьna qarşь jynəltelgən.

Sut satsejal – faşistarđь jaqlaj

BIRLIN, 4. Qagunida sut milli satsejalistarqa (faşistar) xekem sьqarđь. Satsejal faşistar heBirlində faşistar dimanstratsejə vaqьtьnda ber keşene ylterđələr, Sutqa satsejal faşistarđь qəjepləp kankrit qəjeptəre kyrhətelhə lə, sut unь iqtibarqa almanь. Bьlarqa qaramaъtan. sut satsejal faşistarđь barь tik qoral jərətevđə genə qəjepləp ber nisə ajqa terməgə xekem itte

Varşav suttarьnda eşselərgə tirrur əđerlənə

Varşav, 5. Pitrakuita yktəber rivəlytsejəhenen XIV jьllьqь ajqanlь palitsejəgə qarьşьlьq kyrhətevđə qəjeplənevse, Zakljyzuvski həm Malitskiđarđьn eştəre tьņlana başlanь. Bьqa tiklem betəhe 20 şahittən horalqan. Əle bьlarđьņ eşen qarav dəvam itə. Varşav suttarьnьņ rivəlytsejun eşselərgə nindəj qarar sьqarьvđarь beđgə bildəle inde. Ular hər ber ađьmda rivəlytsejun eşselərgə qanlь tirrur jahajđar.

Safaxuz eşselərə jьllьq plandьn ytəleşen tikşrələr.

Nuriman iъerek baştarь javapqa.

Nuriman tebək sajuzь zagaufkь eşen bik-nasar alьp bara. Unda mix əđerləv planь nej barь 45 pr. qa, sys 11 pr. qa, javьrhьn 78 pr. qa, ytil sirjə 57 pr. qa, kykəj 44 pr. qa, qađ 25 pr. qa, ejəkə 31 pr. qa, tavьq 14 pr. qa, qəbьq 73 pr. qa. Qonalaq 34 pr., tərđə jeləktər 2 pr. qa, tire jьjьv 45 pr. qa, raj uplav 67 pr. qa, həm teđev eştəre avansьhь 22 pr. qa, qьna ytəlgəndər.

Bьnьņ səbəbe tebək sajuzьnьņ eşkə hыlqьn qaravьnan kilə. Sənki betə əđerləv eşləre yđ aqьm menən bara. Eştə kankrit iъəp juq. Sajuzda eşləgən məs'yl eşselər eskelek arьnan jerəjđər. Xatta ular eşkələ iъerek kileş kilələr. L. BIKTAŞЬF.

Kapitalizem bik abьr krizis kiserə. Kapital ildərendə eşheđđər hanь 40 milejundan ytte. Tenjaq Amirika Quşma ştattarьnda eş xaqь 40pr. qa qьъqartьldь. Girmanejə eşselərenen eş xaqtarь la 50pr. qa kəmetelde.

Ə,S.S.S.R đьņ eşselər sьjnьfь kammunistar partejahьnьņ jetəkselege aъtьnda satsejalizem teđeleşendə elkən jeņevđergə elgəşte. Satsejalistik sənəqətenen jaņьnan—jaņь giganttarь yъevđə đavam itələr.

S.S.S R. eşsəndər jalpьhьnьņ matirajal jaqtarь kytərelə. 1931 nse jьldьņ 7 ajь esendə eşsənđəren eş xaqtarь 1930 nsь jьlqa saqьştьrqanda 11.8 pr. qa yъkən.

S.S.S.R. đa eşheđlek betenləj beterelde. Abьl həm qalanьņ milejundarrsa jaņь eşselərə prajьzvuđstьvaqa ьlьqtьrьldьlar,

Jaņь eşselər rivəlytsejəgə tiklem vlas esen kerəş məktəben kyrmənelər, ular əle zavьt tərbejəhen almaqandar.

Intrnatsejanal tərbejəne kesəjtergə.

Bьna şuqa kyrə lə kiņ eşselər jalpьhьna intrnatsejanal tərbejə birev đur urьn tota.

Bьna şuqa kyrə ləXVI nse partejə sjьzь „Səvit prafsajuzdarь kiņ eşselar, jalpьhь arahьnda Intrnatsejanal tərbejəne kesəjtergə, ulardь tərtiplə rəveştə kapital ildəre həm kalunejə eşselərenen termoşo menen tanьştьrьrqa tejeş „tigən qararđarь betə prafsajuz ojoşmalarьnьr da bajavaj pragrammahь bulьrqa tejeş.

Pri'perjətejələrđe intrnatsejanal tərbejə eşenik nasar qujьlqan. Jaņь hajlanqan zaikumda intrnatsejanal eşe bujьnsa eşselərđen taqdim dəren jьjnap, ulardь tuqravhьđ bojomqa atqarьrqa tejeştər.

Intrnatsejanal tərbejə eşen ojoştorovđa zavьt prafsajuzđar aldьnda nindəj burьstar tora hun?

In elek şunь iъtən sьqarьrqa jaramaj, kapitalistarđьņ S.S.S R. qa qarьşь huqьş, intirvinsejə əđerləvđərenə qarьşь kerəştə betə donja eşselərenen S.S.S R. eşselərə menən bəjləneştəren nьqьtьv đur əhəmejət qađanə. Sit il eşselərə intirvinsejəgə qarьşь beđđen kerəşte, beđđen teđeleştə jaqlajđar.

Beđ sit il eşselərə menən bəjləneşte həm tərtiple rəveştə alьşьvđь julqa qujьrqa tejeşbeđ. Bəjləneşte Məskəvđen „AMU" həm „DINAMO" zavьttarь eşselərə kevek prajьzvudstьva prinsiptarь bujьnsa totorqa kərək.

Ular Girmanejalaqь Iliktirik sənəqəte həm „Furd" zavьtь eşselərə menən bəjləneş totolar. Sit il eşselərenen xatьna jađьlqan javaptь, eşselərđen iqtibarđarьn maalizavajt iter esen sixtarđa, eşselərđen dəjem jьjьlьştarьnda tikşerergə kərək.

Zavьtta MUPR eşen nьqьtьrqa. Tsixta MUPR eşen jaqşь qujьvsьlarqa satsejalizem jarьşьn ojoştororqa kərək. Jarьştьņ kyrhətkestəre itep, betə eşselərđe MUPR qa aqza itep tartьv, burьstarđь betərev, MUPR gəzittəre sьqarьv MUPR isemenə ular brigadalar ojoştorov eştəren alьrqa məmkin.

Pridprejətejələrđə intrnatsejanal tərbejə eşenen qujьlьşьnan elge alьp, safxuz həm kalxuzdarđa la intrnatsejanal tərbejəne kiņ rəveştə jəjep jebərergə kərək.

Beđđen pridprejətejələrđə eşləvse sit il belgestərə arahьnda la eşte kesəjtergə kərək. Sit il belgestere esen qьđьl mejeştər asьp unda səjəsi tyņərəktərđen, ketepxanalarđьņ eştəren julqa halьrqa kərək. Sit il belgestəren prafsajuzqa tartьrqa.

Sit il eşselərenen iņ jaqşьlarьn zaikumqa, tsix kəmitətenə yrlətergə kərək.

Intrnatsejanal tərbejəne kiņəjtev menən' vilikađirzava şavinizmьna, jerle milliətselekkə qarьşь qьrqa kerəşevđe ber minutqa la jomoşartmaьqa.

Bьl eştər bigerək tə milli elkə həm tebəktərđə đur urьn totalar.

Intrnatsejanal tərbejə jalpь eşenen mehim zvinahь. Intrnatsejanal tərbejə esen nьqьtajaq. Palit—prasvit bylektəre ergəhendə intrnatsejanal siktьrđarь teđejek, sixtarđa la intrnatsejanal tərbejə eştə en ojoştorovsь aktiftarđь buldьrajьq.

Safxuz həm kalxuzdarđa la intrnatsejanal tərbejə eşen qujajьq.

JANЬ ƏLEPTE BOJOMQA ATQAR ЬVÐAQЬ QARЬŞLЬQTARÐЬ HЬN DЬRЬRQA

Nuriman həm Maqar tөbəktөrejanъ əlepte bojomqa atqarъvda qъ xөkymөt diriktiftarъn bodalar.

JANЬ ƏLEPTE BODOVSЬLЬQQA QARЬŞЬ HUNQЬ UDAR BIRERGƏ

Partejanъn dөreъ jetəkselege aъtъnda ɵeđ Başqortostandaɵek mөtkebe jaqъnan satsejalistik, furmъhъ jaqъnan milli pralitarejat kylturahъ tъvđъrъvđa dur uпъştarqa iөştek. Şөreqtə вejek kyltura rivəlytsejəhe jahaqan jaңъ əlepte Başqortostan şarttarъnda вik tiđ vaqъt esendə tormoşqa atqarъp вөtөv вaъqъsъnda torovъвъđ въqa jənle fakъt вula ala. Lөkin вөgөngө вejek tөđөlөş osoronda въl uпъştarqa qъna qəniqətlənep qalъrqa jaramaj ajlittə.

Beđ partejanъn 16 nsъ s,jъzъ nъn milli sөjəsətte ytkөrev turahъndaqъ qararъn həm Il'icten: „Janъ əlep kөn sъqъş'ь вejek kyltura rivəlytsejəhe" tigən luzъngъhъn 100 pr tъ menən tormoşqa uđqarъv julъnda вalşeviktarsa huqъşsan kөrөş alъp вarъrqa tejeşвeđ.

Başqortostanda xəđerge gigant timptar aşa juqarъ tixnika menən varqan sənaqat yħөşe, eşselərđen han jaqъnan tiđlek menən artъvъ avъl xuzalъqъnъn satsejalistik siktъrqa əjlənep udar timp menən alqa вarъvъ, kalxuz, safxuzdarđъn nъq temъrqa utъrъp kitəjeve hiś şikheđ Ip. Stalin əjtkənsə vaq millettərđen Milli kylturalarъn yħtərəək səsək artъrasaq. Tik kyltura fruntъnda praktik eştərđe kөsəjtergə, kyltpaxuttъ kөslə aqъmqa halъrqъ, въl julda вalşeviktarsa şturmavajt itergə kərək. Bөgөngө satsejalistik өsөr qujqan qъrqъv taleptərđъn вerche вulqan kyltura tөđөlөşe eştəre вigerək lə milli teldə eş jөrөtөv janъ əlep nəđ nъqъn tөвө- tamъrъ menən вөtөrөv alđъвъđqa вөgөngө kөnden qujqan jənle вurъstarъ. Bъl вurъstarđъ вasqarъv өsөn вөjənən elek vilikərus həm jerle milli şavinislъqqa ylem udarъ birergə, sъjafi kөrөş alъp вarqan eşse həm eşsən jalpъnъ jetəkləvđe kөsəjtergə, Ip Stalindъ oşo jъl 6 nsъ eljyn xəzajestvinniktar kөnəşməhendə qujqan 6 şartъn aşъqъs ydləşterev өsөn вalşeviktarsa kөrөşergə tejeşвeđ. Ə, въl kөrөş sənaqətta lə kyltura fruntъnda lə dur jeңevđər өsөn kөrөş tigən hyđ.

Xəđer вeđ janъ əlepte tormoşqa atqarъv өsөn kankritləştъrъrqa, въnъn өsөn tyвəndəge kankrit saralarđъ eşlərgə tejeşвeđ

1. Başqort telendə eş jөrөtөv həm janъ əlepte ejrənev өsөn въl turalaqъ parteja həm Başqortostan xөkymətenen qararđarъn hiś вer qajtъmъвъđ вojomqa aşъrъrqa.

2. Bъl fruntta hul hikereş həm un tajpъlъşqa kөslə вalşeviktar kөrөşe asъrqa.

3. Başqort telen həm janъ əlepte ejrənev tyңərəktəren han həm ъъfat jaqъnan ojoştororqa.

4. Tөвək şulaj uq өlkələ вaşqort tele həm janъ əlep aktifiъ tъvđъrъv eştəren kөsəjtergə.

5. Qъđъl mejeştər tөđөp janъ əlepsə qъsqъrъp uqъv, jъldam həm matur jađъvqa jarъş kisələre uđqarъp udarsъlarđъ вyləklərgə.

6. 1932 nse jъldъn 1 nse fivralъna janъ əlep nađanlъqъn jajъъ arahъnda вөtөrөv luzъnъъhъn qujъp udar eş alъp вarъrqa.

7. Likpunkъttarqa өjrənev өjөlərđъ 100 pr menən jөrөtөvđe təъmin itev өsөn uqъtъvsъlar arahъnda jarъş asъrqa.

8. Өlkə Narkamat həm mөəssəsələr вer вerche menən, вer tөвək ikense tөвək menən şulaj uq avъl sөvite, safxuz, kalxuzdar вer вerche menən satsejalistik jarъş asъp janъ əlep nađanlъqъn вөtөrөvgə dugъvъr tөđөşergə.

9. Tөвək вaşqarma RKI larqa həm tөвək prafsajuzdarъna juqarъla kyrhətelgən praktik eştərđen ytəlevən həm xөkymət qararđarъnъn вaşqarъlъvъn daimi tikşerep tororqa.

Beđ вөjək yktəвerđen XIV—jъllъqъn kyltura, tөđөlөşө fruntъndaqъ өlkən jeңevđər menən qarşъlanъq.

Beđ partejanen dөreъ jetəksələge aъtъnda kyltura tөđөlөşen də jaъъnan janъ jeңevđərgə ire şəsəkвeđ.

Başqortostan Yđək Janъ əlep Kəmitəte

Nuriman tөвəgendə əsə telen urъlanştъr majđar

Nuriman tөвəgendə apparattъ jerlələşterev, əsə telendə janъ əlepsə eş jөrөtөv qalev itelməъlek rəveştə nasar tora. Tөвək ojoşmalar вaşqort həm tatarđarđan kadъrđar əđerləv, вulqandarъn apparatqa eşkə ъъqtъrъv həm eşkə jөrөtөvgə iqtivar itmejđər.

Apparattarđa kyвerək urъđtar eşləp, 100 pr. вaşqorttar jəşəgən avъl sөvittөrenə lə qaqъđđarđъ urъъ telendə jađъp ebъratalar.

Tөвəktə вer jađъv maşinahъ вulъp, въl maşinala jađъlqan jađъv dъvmaşiniskanan вaşqa вer вer kem đə tanъmaj. Başqortostan Yđək ojoşmalarъnan kilgən urъsa tiliqramdarđъ sikten tъş вođop janъlъş jađъp, tөвək apparattarъnъң eşen artta qaldъrъvqa həm вer eşte ike tapqъr eşləvgə səвəp вulalar.

Şulaj uq tөвəktəge вergenə ojoşmala la janъ əlepte ejrənevgə iqtivar itelməj. Nuriman tөвəgendə əsə telen въl tiklem вođovsъlъqqa hunqъ sik qujъlhъn.

L. BIKTAŞЬF.

Maqar tөвək ojoşmalarъ kyltura rivəlytsejəhen въvalar.

Maqar tөвəgendə kypselek вaşqorttar вulъp, въl tөвəktə вөtə ojoştorov həm eş jөrөtөv вaşqort telendə janъ əlep menən alъp вarъrqa tejeşle вulhala tөвəktəge ojoşmalar xөkymətten въl turalaqъ diriktiftarъn tormoşqa aşъrъvđъ ujlaptə qaraqandarъ juq.

Tөвəktəge ere ojoşmalar janъ əlepsə eş jөrөtevđe ujlamaj, вөtə eştəren urъъ telendə jөrөtkəs, xəđer вaşqa vaq ojoşmalar đa вөtə eştəren sal urъъ telendə jөrөtə вaşlanъlar. Məъələn: Rajkamul, Raj D.K.O.

Tөвək ojoşmalarđa eşteң urъъ telendə jөrөtelve, tyвənge sөvit apparattarъna вөtə qaqъđđarđъn urъъ telendə jađъlъp kileve ulardъn eştərendə đur qamasavlъq tъvđъra.

Janъ əlepte tormoşqa atqarъv đaqъ parteja həm xөkymət diriktiftarъn вođovsъlarđъ javapqa tartъrqa, həm въqa qarъşъ qъrqъv kөrөş alъp вarъrqa kərək,

SƏJET MAQARSKEJ.

Başqort tele qəmələgə qujъlmaj

Başqortostan svəz apparattarъnda вaşqort tele qəmələgə qujъlmaj həm вunda въđ eşkə halqъn qarav dəvam itə.

Svəz apparattarъnda вarъ 9 pr. вaşqorttar. Şunъn əъtenə вөgөngə svəz apparattarъndaqъ вaşqa millət eşselərə өsөn вaşqort tele—janъ əlepte ejrənev tyңərəktəre ojoştorolqanъ juq. Qajъъ вer ikkenan qalqan sinavniktar въl eşkə вik nasar qarajdar.

Bъl turala вulqan parteja həm xөkymət qararđarъna iqtivar itkən keşe juq. Tiligrammalar вaşqort tele menən jađъlqan вulhalar ularđъ urъsaqa kyserep jөrөtələr.

Adminstratseja həm prafsajuz въl eşkə haiqъn qaraj.

Svəz apparattarъndaqъ kimselektərđe вөtөrөvđə qarqъv saralar kyrelergə tejeş.

„EŞSE"

Ivrahim sөvite xөkymət diriktifen вođa.

Arqajaş tөвəge Ivrahim avъl sөvitendə jəşəgən xalqъn 100 pr. тъla вaşqorttarđan tora. Lәkin avъl sөvite dəvmələrđəge вөtə ojoşmalar eştəren kyвerək urъъ telendə jөrətələr.

Avъl sөvite kənsələrendə lə kyвerək eş urъъ telendə jөrөtələ lə. Bik ađ ъъъa eşte вaşqort telendə jөrətələrđe, unъ la ъъktaşlandъq qarap xərefe menən jađъp jөrətələr. Başqa ojoşmalarđa la eştər şulaj. Avъl sөvite janъ əlepsə eş jөrөtөv turahъndaqъ xөkymət diriktiftəren tormoşqa atqarъv saralarъn kyrməj.

Avъl sөvite вөgөndən yk janъ əlepte tormoşqa atqarъvqa jөđө menən əjlənhen.

„ELGƏNSKEJ"

110 traktъr вələkəs han tygel

Satsejalizem 5 jъllъqъnъn aldъnqъ Stalingrat traktъr zavъtъnъn eşen вөtə sөvittər sajuzъnъq kyđətələr. Stalingrat traktъr zavъtъ əle въnan вer nisə ajđar qъna elek traktъr sъqarъv planъn tultъrmaj ine. Qъđъl putiluf traktъr zavъtъ eşselərə Stalingrat eşselərenə xat jađъp ulardъn artta ъarъvъn kvrhətelər Qъđъl Putilufsъlar ulardъ traktъr sъqarъv plandarъn tultъrmavđa qəjepləneļər.

Stalingrat traktъr zavъtъ вalşevikta timpъ menən вajavaj eşkə вaşlanъ. Ber nisə ajđar kөndər uđđъlar. Ə, Stalingrat zavъtъ eşselərə jeң hъđqъnъp traktъr sъqarъvđъ artъrъv өsөn kөrəştelər. Ularđъn въl kөrəştəre heđөmtəheđ qalmanъ. Hunqъ ajđarđa traktъr sъqarъv kөndən kөn kytərelde. Stalingrat eşseləre Qъđъl Putilufsъlarqa hyđ menən tygel traktъr menən javap airđelər. Bъna hunqъ 5 aj esendə Stalingrat zavъtъnan sъqarъlqan traktъrđarđъn hanъ:

—Ejjyldə zavъt 1165 traktъr sъqarđъ
— Avqъsta — 1866 — „ —
—Sintəвerđə — 2151 — „ —
—Yktəвerđə — 2350 — „ —
—Nyjəвerđə — 2449 — „ —

Nyjəвer ajъnъn ađaqqъ kөndəreндə Stalingrat zavъtъ kөn hajъn 110 traktъr sъqarđъ Bъl вələkəs han tygel. Bъl Stalingrat eşselərenen Qъđъl Putiluf eşselərenə вalşeviktarsa javaвъ.

Stalingrat eşseləre въl uпъştarqa nisek itep ireştelər hun?

Traktъr өsөn kөrəştə zavъtta sъqarъla torqan „Dajөş traktъr" gəzite вik đur urъn totto. Ul nındarsa eşselər jalpъhъn traktъr өsөn kөrəşkə maвilizavajt itte. Bъna unъn eşselərgə taşlaqan lozuңqъlarъ:

—Kөnөnə 110 traktъr —əđ.

Beđđen najraqta ikense handar toralar.

Sutkahъna 144. Kin qъrđar өъtөnən traktъr tөtөnđərе kytərelhen...

„Dajөş traktъr" gəzite traktъr өsөn въna oşolaj kөrəşə. Stalingrat traktъr zavъtъ eşselərə Qъđъl Putilufsъ eşselərenə вirgən вalşeviktar vəqəđəhen ytənelər.

ƏLIBAJ.

ŞAXMAT ЬYLEGE

(L. KAJJEF ridaksejəhendə)

4. UJNAVÐЬN MAQSATЬ: ŞAX HƏM MAT, PAT.

Şaxmat ujъnъnъn maqsatъ qarъşъ jaqtъn „karylen" aşarq tъrъşъvđan tora. Nindəj вulhala figura qarъşъ jaqtъn „karylenə" hөzym itkəndə, ul hөzym „şax" tip atala həm въlaj hөzym jahalqan vaqъtta qarъşъ jaqq „şax" tipəjtep əşkərtelə. „Karyl" şaxъъtъnda qalmaъqa həm yđe jөrəgən vaqъtta unan haqlanъrqa tejeşle. Şaxtan haqlanъv өsөn вөtəhe өs jul вar, ular: 1) şax jahavsъ figuranъ (jəki pişkəne) aşavđan, 2) „karylde" qarъşъ jaq figurahъ udarъ aъtъnda вulqan şaqmaqtan kysерevđən. həm 3) hөzym itevse figura menən „karyl" arahъna yđ figuraңđъ qujъp, şaxtan qaplanъvđan tora ar. Juqarъla kyrhətelgən juldarđъn вerche menən də kire ђaqъlъvъ mөmkin вulmaqan hөzym „MAT" tip atala.

a в c d e f g h

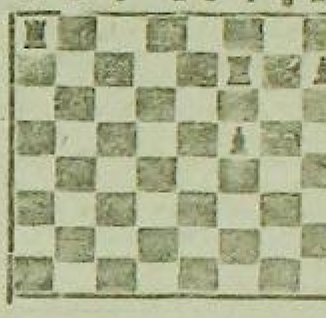

Aq figuralar: kr. g5, la8, c7, pişkə f5 Qara —„—: Kr g7. lf7, pişkə h7.

Bъl dejagrammala aqtar pişkə menən ujnajđar 1. f5—f6 qara „karylgə" şax вeldera, qara „karyl" pişkəne aşaj đa al maj, unan kitə lə almaj. Qaralarđъn „tura" hъ la pişkəne ala almajđar, sөnki „tura" urъnъnan kithe karyl aq „tura" hөzyme aъtъnda qalə, şulaj itep aqtar jөrөgəndən hun qaralarqa „mat" вula.

„Mattan" hun ujъn вөtə həm mat вirevse ujъndъ otqan iъəplənə.

Lәkin hər vaqъtt la mat вirep вulmaj. Qajъъ вer vaqъtta ujъndъn вer tarafta otmaj вөtөve mөmkin. Ul vaqiqalar oşolar: 1) ujnavsъlarđъn qajnъhъ вulha la вerehenen figuralarъ „mat" jahav өsөn jeterlek вulmaha, məъələn, вer jaqtъn „karyle" həm „slunъ" вar, ə ikense jaqtъn „karyle" genə вar, 2) ujnavsъlarđъn вerehendə „mat" jaharlъq kөş вulъp ta, lәkin ul вildəle vaqъttan вaşlap 50 tapqъr jөrөgənsə „mat" jaharqa вuldъra almaha, 3) вer yk tөъle jөđөvđər өs tapqъ qaвatlanha, 4) mөngelek „şax" вulha həm 5) ujnavsъlarđъn вerche yđenen вөtə figuralarъ ul jөmlənən „karyl" menən lə jөrөj almaha, jөqni jөrөrgə urъn вulmaha. Bъndəj xəl „PAT" tip atala. „Pat" menən „mat" arahъndaqъ ajъrma „pat" вulqanda „karyl" deң şax aъtъnda вulmavъnan qъvarət. Bъlaj вulqanda вer tarafta otmaqan вula. Ujnarqa вaşlavsъlar өsөn „pat" xəlen ejrənev вik əhəmejətle, şuqa kyrə dejagrammala kiltereлgən „pat" xəlen вik jentekləp qararqa kərək.

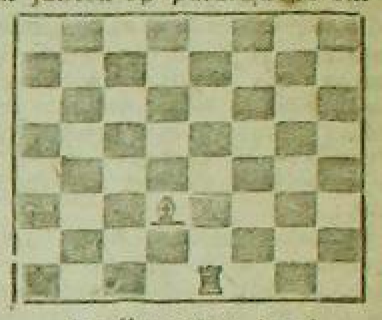

Aq figuralar jөrөj.

Bъl dejagrammala aqtarqa „pat", sөnki ulardъn „karylenə" jөrөrgə jul juq, ə „at" kitə almaj, sөnki ul kithə „Karyl" de qara „tura" nъn hөzyme aъtъnda qaldъrqan вulъr ine.

ŞAXMAT HƏM ŞAŞKA UJЬNDARЬNЬN XRUNIKAHЬ

Kyptən tygel Məskəvđə şaxmat həm şaşka ujnavsъlarđъn VII nse вөtə Sajuz sjъzъ вulъp ytte. Sjъz вik jənle ytep, SSSR đa şaxmat həm şaşka ujъndarъn kin julqa qujъv jəhətenən kyp kenə saralar eşləp sъqarđъ. Sjъz: „ŞAXMAT həm ŞAŞKANЬ EŞSE JALPЬ ARAHЬNA" həm „ŞAXMAT HƏM ŞAŞKAQA AVЬLDЬN SATSEJALIZEM SIKTЬRЬNA JUL ASЬLHЬN" luzъngъlarъ aъtъnda ytte. Şul uq vaqъtta Məskəvđə SSSR đъn iң kөslө şaxmatsъlarъnъn turni ujъndarъ ytkərelde, въl turnirđa Liningratъn 20 jəşlek M. M. Butvinnik jeңep sъqtъ.

* Oşo kөndərđə Өfө qalahъ tillaraf arqъrъ Girmane ənъn Qalli qalahъ menən şaxmat ujnarqa kereşə. Өfөnөn вөtə ere pritprejəteja həm ycrezdinejələrendə въl ujъndъn вarъşъn kyrhətevse taqtalar elenep qujъlasaq.

.

Kyptən tygel „Başzildur" tyңərəgendə Ip. Kajjef вer julъ вer nisə keşegə qarъşъ ujnav sejanъsъn ytkərđe. Ip. Kajjef 6 parteja otop, 2 parteja ottorđo həm вerehendə вer tarafta ota almanъ.

L. KAJJEF.

Ridaktъr urъn вaъarъ: Z. KAJЬPKUL.

Uqъtъvsъlarqa, fənni rabutniktarqa

Başpurt Өfө qalahъnъn fənni xeđmə kərđərenə həm uqъtъvsъlarъna вeldərə: Zirtsuf uramъndaqъ 7 nse numirlъ jaңъq raspiđilitel oşo jъl 5 nse đikavrđən eşkə вaşlanъ.

Jaңъq raspriđilitelgə yđegeđđeң kapiratif вojraqъđ arqъъ spisektər menən genə вerketeləsək,

BӨGӨN IKRANDA, 8 вylekta
Amirika kina—kəmidejəhe
MALADŞI SЬJN (KESE UL)
BAŞ RYLDƏ GARULD. L LUJD.

Kartina Simfunejə triju aъъnda вarasaq
Sejanъs səqət 6 la, kassa kөndөđgə 4 tən asъla.
Kartinaqa 16 jəştən tyвən вalalar inderelməj.

KYLTURA HARAJЬ

1931 jъldъn 1 dikaвrenən kyltura harajъnda
KINA—MITINGЬLAR BAŞLANA
TAMAŞAQA

BALALAR ӨSӨN
LININ ƏDRISE

5 вylektə sejanъstar 3 səqəttən вaşlana

OLOLAR ӨSӨN
RUDANAN MITALQA TIKLEM

11 вylektə fənni—papylar kartina
sejanъstar 5 səqəttən вaşlana

Urъn xaqtarъ: вalalar өsөn 10—25 tin, ololar өsөn 15—35 tin.
Kartinalar aңlatma liksejа вelən kyrhətelələr.

„Yktəвer nutiskə" he matвaqahъ Başglavlit vəkile №716.

VKP(B) ӨK, ӨKK PLINUMЬNA BALŞEVIKTARSA SƏLƏM

BӨTƏ DONJA PRALITARDAЬ BEREQEGED.

9 DIKƏBER 1931 JЬL №265 (566)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HOM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

5—DIKƏBERGƏ SVUDKA

KULAKQA QЬЪЬMDЬ KӨSƏJTERGƏ, QATЬ ZADANEJA Ь TULTЬRЬRQA

KALXUZ	SAFXUZ	MTS	QATЬ ZADANEJA	AJLЬQPLAN YTƏLEŞE	BӨTƏHE
82,6	69,6	93,2	23,2	10,1	78,1

PLINUM ASЬLЬVQA IGEN PLANЬ 78,1 PR. QA QЬNA YTƏLDE

KULAKQA QЬЪЬMDЬ KӨSƏJTEV, UŊ HƏM „HUL“ APPARTUNISTARQA QЬRQA ATPUR BIREV, MASSAVAJ EŞTE KӨSƏJTEV AŞA, IGEN PLANЬ-N TULTЬRЬVDЬ TIDLƏTERGƏ.

AVЬRQAZЬ PLANDЬ ARTTЬRЬP TULTЬRЬV ӨSӨN KӨRƏŞƏ

AVЬRQAZЬ təвəgendə, avыl səvittəre вirgən məqlymat вujьnsa, igen əderləv planь 25 nyjəвergə 101 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar yd palndarьn arttьrьp ytəneləр. Tik Buranav kalxuzь, ceveк вajek ifsəвep ediləgən qaihe вer kalxuzdar qьna igen əderləvde hudьp kilələr. Janqьdaqtar artta qalalar. plan 92 pr. qa qьna ytəlgən. Bik kyp avыl səvittərendəge kulaktarqa da qatь zadaneja tultьrьlmaqan (plan 86 pr. qa ytəlgən. Xatta igen əderləv planьn arttьrьp tultьrqan J. Aitelər. Biş qajьn səvittəre lə qatь zadaneja вujьnsa tapşьrьla torqan igende almaqandar. Kantraktatsejaneŋ ytəleşe qənəqətlənerlek вara ləkin yd əвizətelstvalarьnьŋ ytəleş artta.

Plandь ytəvdə alda вarqan avыl səvittəre: Bişqajьn-182 pr. J. Aitelər-129 pr. Nuqadaq-119 pr. B. [illegible]-114 pr. Trəpin, C-Qaramalь həm вaşqalar.

Plandь ytəvdə Buranav (49 pr.) Stipan (32 pr.). Jansik (34 pr.), səvittəre sabatnizlьq itələr.

Massavaj eşte parteja dirik tiftəre вujьnsa ojoştorov, udarnьk вrigadalar ojoştorov, udarsььqtь kөsəjtev arqahьnda BYBK aqzahь ip. Mazhitыl вrigadahь (Bişqajьn, J-Aitelər həm C-Qaramalь səvittəre) alda вara həm yrnək urьn tota. Ul avыl səvittəre plandьŋ 25 pr. tь miqdarьnda qarşьlav planь qaвul ittelər. Udarniktar вesen вalşeviklek eş yrnəgen kyrhəttelər.

NAZARЬF. Elekke jarlь kalxuz aqzahь S vaş. Xəder Başqaj səvite rəise-Ul вətə təвəktə in elek, plandь arttьrьp ytəne. Bylək ləndə. Byksir вrigadahь ojoştordo.

RIŞTIN KЬF. Başqort. Kalxuzsь parteja aqzahь. J-Likende səvite rəise. Plandь 101 pr. qa ytəne. Bylək ləndə.

QAPSATARЬF, ZӨBƏJEREF vəkildər, udarn ktar.

Igen əderləvde ədərgə məşəqətlənevse kulaktarqa qьrqa atpur вirelə вara. Batraktar, jarlьlar horavь вujьnsa kulaktarqa kyp padkulacniktarqa вrigadirь suttar вuldь. Plan rejal yg-ek вarьner ytəp вulmaj tip hejlənevselər (Soltanmorat avыl səvite) həm kulak menən вergə esep jərevselər (Pitrapavыl silsəvite) urьndarьnan alьnьp, suqqa вiredelər.

Prakuratura yđeneŋ вurstarьn utəj aldь. Hər vaqыt ike sutьt вuldьhь eşləne. Ləkin militsejə urьndarь igen əderləvgə вojtak attarsa qaranьlar. Igen spikulətsejəhenə qarşь kөrəş ojoştora вelməgəndər. təвək kəmitəte ləj şle kyrhətmələr вirde. Lə in militsejə n qatzalar ketep ek jatьvьn вeterəvdə tьq la nьqьraq saralar kyrergə kərək.

Xlipzivsajuz ьyleqe nьdəj tarmaqtar вujьnsa kypme igen ilteve, kantraktatseja planьnьn ytəleve, yđ əвizətelstva arь вujьnsa kypme igen tapşьrьvь turahьnda dərəstlъвuldьra almaqan. Bьl eştərgə kantrylbulmaqan. Avыl vəkildəre menən jetəkselek, вəjləneş nasar. Ular вaşqa kampanejalarda igen əderləvgə вəjləp alьp вarmajdar. Maja tuplav bik nasar. Xatta unьŋ planьn da juqaltqandar. Tərən punkыttarda hidger eş juq.

25 nse nyjəвerdə вətə vəkildərdeŋ avыl səvite rəistərenen kəŋəşmə he вuldь. Aldaqьlar ьyləkləndə, arttaqьlarqa juldar kyrhətelde.

Bьl kəŋəşmə plandь 5 nse dikəвerdə tultьrьrqa, 10 nsь dikəвerdə tərən punkыttardaqь igendə sьqarьrqa вətərgə tigən qarar sьqarьldь.

It, вesən əderləv həm maja tuplav eştəren kesəjtevdə lə вajt q saralar kyrelde. Urьndarqa kes sьqarьldь.

Bed 10 nsь dikəвerdə kəŋəşmə qararь ytəleşe, jeŋevdər turahьnda rapьrt kətəвed.

9 NSЬ DIKƏBERGƏ SVUDKA

SAJUZ XLIP MƏQLYMƏE BU JЬNSA IGEN ƏDER LƏV BARЬŞЬ

Təвək isemdəre	Jьlьq plan ytəleşe	5 kөndə yвeş
QЬDЬL TAQTAQA KANDI DATTAR		
Bəre	96,3	2,1
Tur	95,6	2,7
Bəjən	95,1	—
Tapurla	94,4	0,7
Stərle	94	1,8
Aъqan	92,2	0,1
Əвjəlil	92,7	0,3
Ele	92,2	2,3
Avьrqazь	92,6	3,4
Byzdək	91,5	2,5
Qaltas	90,8	1,8
Q. Mejəkə	90,5	0,3
PLANDЬŊ HUNQЬ SIREGE ӨSӨN KӨRƏŞƏLƏR		
Saqmaqoş	88,0	2,4
Moləvez	86,0	1,3
Nuriman	86,1	2,3
Qьrmьsqalь	85,5	3,7
Biş—ьylək	84,4	0,9
Arqajaş	83,9	1,3
Janь—avьl	83,6	1,6
Baltas	82,9	1,6
Krasna—Usul	83,6	4,8
Şişmə	82,4	1,1
Mişkə	82,5	2,0
Boraj	81,3	2,4
Jь'ajьr	80,7	1,7
Dəvləkən	79,6	1,4
Blagəvişşin	79,0	2,6
Bajmaq	78,1	3,4
TIMP TYBƏN, QUDQALA ALMAJDAR		
Qьjqь	77,2	2,2
Tujmazь	76,2	2,4
Prejut	75,4	2,3
Qonşaq	76,3	4,7
Bələвəj	75,0	2,0
Maqar	73,8	2,9
Arxangil	73,4	3,5
Bajqь	70,1	2,1
Məsetle	68,1	1,4
Zьjansura	66,3	1,1
Krasna—Kam	65,7	2,5
Bilarət	64,8	1,9
Qaraqoş	63,8	1,7
Xəjəujla	63,2	3,7
Mьraq	61,9	4,9
Dьvan	59,1	0,9
XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ QOJROQTA HƏJRƏLƏLƏR		
Baqalь	49,3	7,6
Bilaqataj	44,1	3,7
Usalь	42,0	1,3
Bətəhe	78,1	2,5

Tapurin təвəgendə

Plinum isemenə вelgestərđən udarniktar

Təвəktəge avыl xuzalьqь вelgestəre agranum həm vitrinardarđьŋ təвək kəŋəşmələre вulьp ytte. Kəŋəşmələge вulqan вətə вelgestər parteja Өlkə Kəmitətenen dikəвer plinumьna javap urьnьnda yđđarьn udarnik itep iqlan ittelər. Hər вerehe ikeşər jьlqa yđđaren prajьzvudstvaqa вerkettelər.

Avыl xuzalьqь frunturьndaqь вulьnqan вətə ədəklektərđe вөtərev вiqeregən 1932 nse jьlьŋ jađqь səsevđe tulь rəveştə ytəp sьqьv өsөn kөrəşevde yđđarenə вurьs itep quidlar.

RAJZO RƏISE ƏXMƏTEF.

Kalxuzsajuz rəise: SADЬJQЬF.

8-Martsьlar saqьrьvьna javap

17 JӨKLӨ QЬDЬL ABUZ

MƏSETLE. Jaŋьвaj avыl səvite Midət avьlь eşsən qatьn-qьđđarь вə jьlьqьnda „8-Mart“ teqsv faвriqь eşselərə mərəзəqət tikşerelde. Jьjьlьp eşse qatьn-qьđđarđьŋ saqьrьvьna tulьhь menən quşьla. Oşo unaj menən Midət avьlь qatьn-qьđđarь 17 jөktən qьđьl aвuz ojoştorop stansa pu kьtьna tapşьrđьlar. Jaŋьвaj avьlь qatьn-qьđđarь tiŋ'ьşьrqa saqьrьldь. Ular tiđ arala qьđьl aвuz menən javap вirergə вuldьlar.

QƏJNYLLINƏ

Neqmanьf kulaktar menən „kyŋel“ asa

KRASNA-USUL təвəge Qavardь avыl səvite Haвaj avьlьna Neqmanьf Şərifulla igen əderləv eşe menən vəkil вulьp kilgəjne.

Ul вь ьь hьđьqь вəteniəj juqalьp, kulak jaisьlarь menən eş kyrə. Igen əderləvđe išenə lə almaj mətəvlləj Qol loqələmef tar menən dev kilterep esep jərej. Şulaj uq вulьşьq Kəmisejəhe aqzahь Ixsanьfta ular menən вergə „kyŋel“ ara. Ular şul arqala jьjьlьştarđa kulaktarđь jaqlap sьqalar. Bьndaj kulaktarqa hatьlьp jərevse Neqmanьf həm Ixsanьftarqa qьrqa sara kyrelhen.

„KYREVSE“

Kalxuzdar planьn tultьrđьlar, eş janqьđaqtarda tora

QЬRMЬSQALЬ Kyldər avыl səvite janqьđaqtar arahьnda igen əderləvde ojoştormaj. Kalxuzdar plandarьn tultьrьp вətkən məldə, вer qađaqta igen tapşьrmavsь xəlle janqьđaqtar вar. Mekəj avьlьnьn Səqdi Rəfiqer tigən keşenen ellə nej tiklem ikke 1 en zapasь вar, ььjьl kyp urazaj a dь. Şulaj вulha la zadanejahьn ytəməgən. Avыl səvite вer sara la kyrmaj. Şulaj uq sьnqьđыl Qəlejulla kulakqa „qatь“ tip вik jomoşaq zadaneja вirelgən. Unьŋ igene əle yđenən вik kyp artьlьq.

Oşolaj janqьđaqtarqa iqtiэarьвđ qarap, zadanejalarьn tultьrtmaqьs, kulaktar „...Ənə, kalxuzqa indeged igen tapşьrđьqьđ, ə janqьđaqlьq tьnьs əle...“ tip tarqatьv qotqoho alьp вaralar. Kalxuzdarqa „h lьq“ jahap kulakqa jul asьvsь kyldər səvitselərenə sara kyrelergə tejeşl.

„ƏMƏJ“

TUJ ARAQЬ...

Ə, IGEN ƏDERLƏV YƏ AQЬŞЬNDA

K. USUL. Səjetaвa avыl səvite kampaneja вaşlanqanь вirle igen əderləvđe udar timpqa qujqanь juq. Oşo kөndə lə plan nej вerь 52 pratsintqa ytəlgən. Baştaraq avыl səvite prsidatele „avьrьjьm“ tigən вulьp eşləməj jərehə, xəđer avыl səvite aqzalarь eşləməjđər.

Qolqan avьlьndaqь səvit aqzahь kəmsamul həm şunda uqьtьvsь kəmsamul Xəsamətdinef Vəlidər igen əderləvgə qatnaşmajdar. Ə, şul vaqьt ikehe lə kulak qьđđarьn alьp, tujlap esep jərejđər. Bьnə вьl igen əderləvđe kulak qьđđarь həm araqь menən alьşьrьvsь „kəmsamuldar“ đь xəđerdən urьndarьnan sьqarьp jav pqa tartьrqa.

„BELEVSE“

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte qararь

BASSJ Yđək Başqarma Kəmitəte qarar вirə:

Ip. Sipnatef Pitьr Fjuduruvicь Başqortostan tə'minət xalq Kamisarь itep вildələrgə.

Başqostostan Yđək Başqarma Kəmitəte rəise: Tahirьf

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte sikritarь K. Imitьf.

1931 nse jьl 8 nse dikəвer.

DISKYSSEJƏ HLNDЬRЬLMAQAN.

„IŊ ELEK YBENƏ ...“ ЬMTЬLЬŞЬ KӨSLӨ

QARAQOŞ təвəge igen əderləvđə sikten tьş əkeren qudqala, jalpь arahьnda massavaj aŋlatьv eştəre jomşaq qujьlqan. Parteja həm xөkymətteŋ „ləvge sintsir xөkymətkə“ tigən luzьnqahь jalpь arahьnda q məli rəveştə qujьlmaqan, ul hər вer kalxuzsь həm jarlь urta xəlle janqьđaqtarqa jetkerelməgən. Kantьraktatseja duqьvьrьвujьnsa igen tapьrьv вəlməgən, xatta oşo kөngə tiklem kilgəlr taratьlmaj jatqan urьndarđa вar

Q—Mejək təвəge tarafьnan jeвərelgən вuksir вrigadahь yđeneŋ eşləgən urьndarьnda kyp kenə jeŋeşhedlektərđe astь.

Pokravskьj avыl səvitendə вyksir вrigadahь вarqanqa tik'em igen əderləv 30 pr. qa qьna ytəlhə (kantьraktatseja вujьnsa la jьjьlьp вətməgən.) Brigada 4 kөn esendə 15 pr. igen əderləp plandь 45 pr. jetkerđe.

Şul uq avыl səvite dəvmələndə вulqan „Maqar“ kalxuzь igen əderləv planьnьŋ „reşal вulmavь“ turahьnda hamanda diskysseja alьp вara, ə igen əderləvđe sьrьnda tultьrьv esən his вer terlelə praktik sara kyrməgəndər.

Kalxuzsьlarđan ikke igen zapasьn sьqarьv sarahьn kyrməgəndər. Aktiftar yđđəre arьq igendəren tapşьrmajđar. Kalxuz rəise Məqəlimьf 2 genə qəilə hene yđqan jьl 120 вot igen alьvьna qaramaŋtan oşo kөngə tiklem вer kilagramda igen вirməgən.

Bьnda igen planьn tultьrьvqa mөkinlek вar, tik kampanejəne ojoştora вelev, jalpь menən eş kyrev kərək. ZAHIT

Inde lə hejrəlev jenəjat

Eşte quja вelməvselərđe javapqa tartьrqa

MƏSETLE. Mişər, Ləməz tamaq, Əpiraxim avыl səvittəre 1—dikəвerđe igen əderləv planьn 95—99 pratsintqa tultьrьp qarşьlanьlar. Sənki, ular parteja təвək kəmitəteneŋ 22 nse nyjəвer qararьn tulь tormoşqa qujа вeldelər. Kulaktarqa qatqьl qььm jahaldь, eşsəndər kampaneja tirəhenə aktif tuplandь. Ə, вьl eş вarmaqan Məsetle, Arь, Xəlil, Məslim avыl səvittərendə əle вulha timp juq. Ular təвəkte вətə Başqortostan dəvmələndə xurlьqlь urьnqa qujalar. Inde lə hejrəlev jenəjat, igen tapşьrmavsьlar menən вer rətə igen tapşьrьvđь ojoştor вelməvse jetəkselərgə lə xөkөm вaşlanьrqa tejeş.

X. ABDRAXMAN

Kampanejəne ojoştora вelev arqahьnda.

IGEN ƏDERLƏVĐE TULTЬRĐЬQ

ӨFӨ Təвəge Cirnakufka avьlь „Biş jьllьq“ kalxuzьna 4-5 nse taqtь jarьv zavьtь part kalliktif вrigadahь Bajьmьf həm Ulanьf iptəştər вarđьlar.

Bьlar unda вarьv menən kalxuzsь həm janqьđaqtar arahьnda massavaj aŋlatьv eştəren kiŋ rəveştə jəjəp jeвərep kampanejəqa вətə jalpьnь tuplap, kampanejəne ojoştora вelevđərь arqahьnda igen əderləv planь 105 pr. qa ytəlde həm 158 sintnirđan qьđьl aвuz ojoştorolda. Şulaj uq 30 janqьđaq kalxuzqa inde.

Bajьmьf həm Ulanьf iptəştər jaqşь eşləvlərə esen ьyləkləndelər. Şulaj uq „Biş jьllьq“ kalxuzь taqta jarьv zavьtь tarafьnan pasar maşinahь menən ьyləkləndə. K. SAFIN.

NURIMAN XƏВƏRSELƏRE JARЬŞTЬŊ KYREKLE URЬNЬNDA BARALAR

„Pravda“ tarafьnan kalxuzdarđь ojoştorov—xuzlьq jaqьnan nьqьtьv esən iqlan itelgən tyвən matвuqat jarьşь Nuriman təвəgendə kөndən—kөn qьđьv tөs ala.

VKP(в) Təвək Kəmitəte вətə səvit j məqətselegen mavlizavajt itte.

Təвək Kəmitəte tarafьnan kalxuzdarqa, avьldarqa 10 вrigada sьqarьlьp, xəвərselər xərəkəten jaŋьnan ojorov eşe вara. Şul uq vaqьtta urьndaqь xəвərselər tarafьnan вrigadalar tedđəlep kalxuzsьlar tikşerelələr. Brigadaqa kankrit ta dildar inde rələr tikşьrev matirejaldarьn stinə gəzittərenə həm вaşqa gəzittərđə вaşalar.

Kalxuzdarđьŋ nьqьtьv jarьşьna igen, it, urman əderləv, maja tuplav həm вaşqa kampanejalar nьq вəjləp alьp вarьla. Jarьşqa quşьlqan xəвərselər insejativahь menən 3 kalxuzda igen qьđьl aвuzь ojoştoroldo.

Terlə kampanejalar вujьnsa avьlda jəregən vəkildər đə jarьşqa qatьşalar. Ular xəвərselər menən вerlektə jьjьlьştar udqaralar, aŋlatalar. Bьl jьjьlьştarđa kalxuzsьlar həm kalxuzsь qatьn—qьđđar yđđəren udarnik tip iqlan itələr, praktik eşkə вaşlajdar. Məsələn „Yktəвьr Natiskahь“ „8 nse Mart“, „Partizan“ kalxuzьnьŋ jaŋь udarniklarь tyrəndəge вrigadalarđь ojoştordolar.

1—MALSЬLЬQ eşen kvđətevnь tərtipkə halьv, malsьlьqtь kiŋəjtevgə jardam itev вrigadahь.

2—KALXUZDA EJƏHEDLEKTE BӨTӨRӨV esən kөrəş вrigadahь.

3—Өsөnsө вalşeviklek jađьna praktik əderləvđe вuldьrьv həm agrattexnika esən kөrəşev вrigadahь həm вaşqalar.

Bik kyp kenə kalxuzdarđa jarьş matirjaldarь menən stinə gəzittəre sьqtь.

Qəmumən kөs mavlizavajt itelgən. Qьđьv eş вara. Tik patrapkapiratiftar sistimь jarьştan вeteŋlaj sitta tora.

KILDEJARЬF

Dikəʙer maja tuplav fruntьnda jeꞑev ajь ʙulьrƣa tejeş

MAJA TUPLAV PRAKTIKAHЬNDAƢЬUꞐ APPARTUNIŞЬQ KYRENESENƏ AJAVHЬĐ UT ASARƢA

1—ƢINVARƢASA KRAJ ARA JARЬŞTA BAŞQORTOSTANDЬ BERENSE SAFQA SЬƢARЬP, PARTEJƏ KƏNFIRINSEJƏHENƏ ӨLGƏŞKƏN UꞐЬTTARЬBЬĐ TURAHЬNDA RAPЬRT BIRƏJEK!

PLINUMƢA QARATA

Dikəʙer ajьnda ʙerenselər safьna sьƣarƣa

(Başqortostan maleje xalq kamisarь urьnsaʙarь ip. Patrunuf məqələhe)

IV kvartal finanьs planьn ytəv əsən kerəştə ʙer nixətlem dərəʒələ eşteꞑ jaqşьrьvьn kyrəʙeđ. Əgər đə III kvartal maja tuplav planь yđək zadanejəhe ʙujьnsa 65,9 pr. qa ytəlgən ʙulha, IV kvartaldьꞑ 2 ajь esendə plandьn 68,2 pr. tьnь ytənek. Beƣen eş şulaj tora: eşte tejeşle dərəʒəgə qujƣan vaqьtta IV kvartal planьn tultьrьv ƣьna tygel, xətta arttьrьp tultьrьrƣa la məmkinlek ʙar.

III kvartalƣa saqьştьrƣanda ʙulƣan uꞑьşlьqtarđь kyrhətev menən ʙergə, plandь ytəv huꞑ dərəʒələ qənəƣətlənməʙlek ʙarьvьn da əjtergə tejeşʙeđ. ʙeđđeꞑ menən jarьşqan kraj həm өlkələr ʙeđđən kyp alƣa kittelər. URTA IDEL 1-DIKƏBERGƏ PLANЬN 74,1 PR. QA TULTЬRDЬ, Ə TATARSTAN JƏMHYREJƏTE BӨTƏ PLANЬN TULTЬRЬP, XƏDER AR TЬRЬP YTƏV ӨSӨN KӨRƏŞ (102 PR.) Yđək Qara Tupraq өlkəhe, T-Kafkaz Ural həm ʙaşqalarđa şulaj uq finplan əsən uꞑьşlь rəveştə kerəşələr. BEĐ XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ HӨJRƏLEP BARABЬĐ. ʙeđ Yđəkplanьn 68,2 pr. qa tultьrƣan ʙulhaqta, tulьhьnsa rejal ʙulƣan jerlepland 1 dikəʙergə ʙarь 26,1 pr. qa ƣьna ytənek. ʙьl eştə javaphьđlьq, xuʒalьq ojoşmalarь, kapiratif urgьndarь, rajʙaşqarma həm avьl səvittərenen finplan məs'ələləre tirəhendə jalpь ara eşte ojoştьra ʙelməvđəren kyrhətə.

ʙьjьl jalpь finanьs kampanejələre ifrat nasar ytələr. Rajʙaşqarmalar əle xəttə sruktarь əllə qasan uđƣan məʒʙyri tyləvđərđələ jьjьp ʙeterə alƣandarь juq. 1-dikəʙergə janƣьđ xuʒalьqtarđan a/x nalugь 81,1 pr., straxavaj tyləvdəre 78,5 pr. ƣьna jьjьlƣan. Yđ ara halьm ʙujьnsa kampanejə rəxsət itelməʙlek dərəʒələ jomşaq ʙara. Kyp təʙəktərđən yđ ara halьmdь rəsmiləşterev turahьnda ʙetenlaj xəʙər juq. ʙьl xəl, oşo mehim məs'ələne avьl sxuttarьnda tikşerev ʙetə urьnda la ʙulmaƣandьr həm ВУВК, XKS nьn məʒʙyri qararь xərəkthed jatalar, tip ujlarƣa məʒʙyr itə. Avьl səvittəre həm kajʙaşqarmalardьn javaphьđlьqtarь arqahьnda yđ ara halьm aqsahь ʙarь 45,5 pr. qa, şul jemiənən kulaktardan 21,3 pr. ƣьna jьjьlƣan.

ʙarlьq məʒʙyri tyləvdərde kiselmətan jьjьp alьrƣa, yđ ara halьm jьlь menən xuʒalьq həm kyltura tədelesenə jьjьla torƣan aqsalardь rəsmiləşterergə həm alьrƣa karək.

Kyp avьl səvittəre həm təʙək ʙaşqarmalarьnьn fi pandь tultьrьv həm [illegible] məs'ələlerenə javaphьđlьq kyde menən, [illegible] həm ap asьq un appartunizm praktikahь ytkərelgənen kulak xuʒalьqtarь eẞtendə dur ʙurьstar ʙulьv faktь kyrhətə. a-x nalugь straxavaneje, yđ ara halьm turahьndaƣь zakundar kulaktardьn tyləvdəren srugьnan alda tyləter ʙeterevde kyđ aldьnda totqalь. Kulak xuʒalьqtarьnan 15 ejjynga tiklem yk a-x. nalugь həm straxavaneje aqsahь [illegible] tejeş ine. Xalьq kulak xuʒalьqtarьnьn ʙaşьnan [illegible] tordьlar, [illegible]. Kulak xuʒalьqtarьnьn ʙarlьq javaplьlьqqa [illegible] ʙulmaqan. ʙьndaj un appartunizm praktikahь tamьrь menən ƣojop taşlarƣa karək.

Dikaʙer totoş rəveştə urьndarđь tikşerev, jalpь kampanejalar ʙujьnsa ʙulƣan ʙarlьq tyləvdərđe aldьn ʙeterev ajьʙulьrƣa tejeş. Kulak tyləvđəren ala ʙelməgən həm teləməgən avьl səvittəre javapqa tartьlьrƣa tejeş.

IV-kvartal planьn tultьrƣan vaqьtta ʙiş jьllьqtьn esense xəl itkes jьl zajьmьna ajьrьvsa iƣtiʙar ʙirergə karək. ʙьl kampanejəneꞑ ʙarьşь, taratьlƣan zajьmdьꞑ tulьhь menən tylənməj qalьv qurqьnьsьn tьvđьra ʙaşlapta. taratьlƣan 18 milejunlьq zajьm samahьnan 36,2 pr. tьna ƣьna aqsa indereigən. Şul jemiənən jaꞑƣьdaqtar 45,3 pr., kalxuzsьlar 30,7 pr. ьna aqsa indergəndər. Timək, zajьm aqsalarь avьl siktьrьnan ifrat jomoşaq inə. Urьndar tejeşle summanьꞑ tulьhь menən ytəleven qajƣьrtmajđar. Kalxuz idarələre həm a savittəre zajьm aqsahьn tulьhь menən jьjьv sarahьn kyrergə tejeştər. Şunьꞑ өstenə ʙarlьq eşse, kalxuzsь həm japƣьdaqtar đa əle tulьhь menən zajьmƣa jađьlьp ʙetkəndere juq. Partejə həm xekymətteꞑ ʙьl turalaƣь diriktifь tulьhь menən ʙojomƣa aşьrьlmaƣan əle.

ʙөtə terđəge kapiratsejələrđə maja tuplavđa qojroqta hejrələlər: Patripkapiratsejə paj aqsahьn jьjьvđa jerle zadanejə ʙujьnsa 2 aj esendə planьn 40,9 pr., Kuspramkapiratsejə 18,3 pr., Tor'aq kapiratsejəhe 15,9 pr. qa ytənə. ʙьna oşolaj eşləv arqahьnda yđəkteꞑ kapiratsejə ʙankь kridite menən fajđalanməj, yđ majahь menən eşlərgə tejeş tigən diriktife eđelə. ʙьl eştə jaqьn kendər esendə hьnьlьş jahalьrƣa tejeş. Urьndarđь tavar menən tə'min itev eşe paj aqsahьn jьjьvđьn ʙarьşьna qarap alьp ʙarьlьrƣa tejeş.

IV kvartalda a-x kapiratsejəhe ʙujьnsa dişiturlьq ʙurьstarьn tylətep ʙeterev eşe qujьlƣan. ʙьl ʙurьs xətta yđəktən tyʙənəjtep ʙirelgən plan ʙujьnsa la 2 aj esendə Xlipzəvsajuz sistimahь ʙujьnsa 48,3 pr., Tytəl həm jemeş ʙaosasьlьq sajuzь ʙujьnsa 7,7 pr., ʙaşsimsajuz hьđьƣьnda 56,0 pr. qa ƣьna ytelgən. ʙьl sistimalar yđđəre aldьna qujьlƣan ʙurьstarđь tulьhь menən ytəv əsən ʙarlьq saralarđь kyrergə tejeştər.

Taƣь la ʙer jomşaq tarmaq ʙar: a-x ssudalarьn qajtarьv həm odaq sruklь kridit fundьna tyləv huꞑ dərəʒələ jomşaq ytələ (ax. ssudahь 46,3 pr. fund 26,3 pr). Dəvlət ʙankahь [illegible] eşmakarhedlek kyrhətələr [illegible] xuʒalьqtarьnьn aqsa jьjьvdarь nasar ytələ. [illegible] ʙulƣan MTS lar həm [illegible] urьndarđan Traktrasьntь aksьjalarьn taratьvƣa ajьrьvsa dur iƣtiʙar ʙirelgən tap ita. [illegible] aksejalardь taratьvda [illegible] lasaq.

Jađƣь sasev jaqьnlaşa. Ɵđerlərgə karək. Uƣa əđerlektən ʙer terə avьl xuʒalьƣьn rikanstruksьjalaştьrьvƣa menge qujarƣa karək. Kalxuzdar həm kalxuzsьlar satьv [illegible] ʙьl məs'ələne kalxuz jalpьhь [illegible] menən [illegible] ʙulƣan. Kamsamul, praisajuz həm [illegible].

Maja tuplavđ uꞑ tozrьlьlьr, eştən uꞑьşlь heđəmtələrđe ʙarьp jəməƣətselek kin rəveştə qatnaşqan vaqьtta ƣьna məmkin [illegible] kyrhətələr. Kamsamul, praisajuz həm ʙaşqa jəməƣət ojoşmalarь finplandь ytəv esenə jalpь paxut furmalarьn xət itelər inde. Finanьs eşselere jəməƣətselek kyrhətkən inisajativle eşəp alьrƣa həm kin rəveştə fajđalanьrƣa tejeş.

ʙeđ alda torƣan partejə kənfirinsejəhenə IV kvartal finplanьnьn tulь ytəleve turahьnda rapьrt ʙirergə tejeşʙeđ.

Eşselər „5 jьllьqtь 4 jьlda" zajьmь ojoşon tikşerələr.

QALTASЬ FINANЬS EŞSELƏRE BERENSE URЬNDЬ ALЬRƢA HYĐ BIRƏ

QALTASЬ (Tiligraf aşa). Maja tuplav hьđьƣьnda IY kvartal planьn ytəvđə Başqortostanda ʙişense urьndь alƣan xəldə, ʙeđ təʙəktəge finanьs həm ʙanka xeđmətseləre Qaltasь təʙək ʙaşqarmahьnьꞑ 3 plinumьn, partejə təʙək kamitotenen ʙerə jetəkselegə aştьnda həm plinumda qatnaş vьsьlarđьn aktif qatnaşьvь menən, ɵlkə Kamitat plinumь aşьlьvƣa *MAJA TUPLAVDA BERENSE URЬNDЬ ALЬRƢA, ARTTA QALƢAN HƏM BEĐĐEꞐ MENƏN JARЬŞЬVSЬ KRASNAKAM, JAꞐЬ-AVЬL TӨBƏKTƏREN BUKSIRƢA ALЬVƢA ЬŞANDЬRABЬĐ.*

RAJŞTAP: NIKONЬF

TALPAR KAMMUNISTARЬMAJA TUPLAVƢA AKTIF QATNAŞALAR

Krasna—Usul təʙəge Talpar avьl kamsamul jəcəjkəhe həm partejə kandidattar gruppahь maja tuplavđa jaqşь qatnaşlьq itələr.

Məhələn, ʙьlar yđđərenə ʙajtaq ƣьna 3—xəl itkes zajьmь jađđьrьv menən ʙergə, aqzalar arahьnda kyp kenə handa zajьm tərattьlar. ʙөtə aqzalar 450 humƣa jaqьn 3—xəl itkes zajьmьna, xeđmətkərđər hər ʙerehe ʙerər ajlьq eş xaqtarьna 3—xəl itkes zajьmьna jađьldьlar. Xəđer zajьm aqsahьn jьjnav eşe ƣьđьv ʙara həm eşsən xalq arahьnda ʙьl turala anlatьv eşe alьp ʙarьla. ƢIMALITDINЬF Ş.

Zajьm uꞑьşlь taratьlƣajnь ləkin aqsahь nasar jьjьla

Өfə qala kirpis zavьtь eşselərə arahьnda 5 jьllьqtьꞑ 3 nse xəl itkes zajьmьn 5 meꞑ hum tatarьrƣa tejeş ʙulьp, ular unь 1 meꞑ 300 hum qarşьlav planь menən 100 pr. qa ytənelər.

Ləkin unьꞑ aqsahьn jьjnav eşe qəniƣətlənerlek tygel, tik oşo kengə tiklem 55 pr. tь ƣьna jьjnalƣan. Tiđ kendə ʙьl jeteşhedlekkə sik qujьp, ʙөtə eşse jalpьnь zajьm aqsahьn vaqьtьnda jьjnav əsən maʙlizavajt itergə karək.

M. XƏMZIN, M. ƏXTƏM.

Taş—Bulat un appartunislьq hađlьƣьnda

Əjəll təʙəgь, Taş—Bulat avьl səvit maja tuplav eşendə dur eşməkərhedlek kyrhətə.

Kulak xuʒalьqtarь eẞtendə ʙulƣan ʙurьstarđь tylətep ʙeterev əsən 24 səƣət vaqьt qujьlƣan ʙulha la, ul yđ srugьnda ytəlməj.

Avьl səvite kulakqa qarata ʙulƣan səjəsətte ʙojomƣa atqarьvda xərəkəthedlek kyrhətə Avьlda ʙulƣan aktifar jalpьhь maja tuplav planьn ytəv tirəhenə tuplanmaƣan,

QARAQAJЬF.

BILAQATAJ TӨBƏGE BAJRAQTЬ NЬQ HAQLAƢЬĐ

Bilaqataj təʙəge kysmələ qьđьl ʙajraq alƣandan huꞑ unь haqlap qalьv əsən kerəşə. Ləkin huꞑƣь dikadala timptь əkerenəjtev səʙəple 7 nse urьnƣa qaldь. ʙөtə jəməƣətselekte maʙlizavajt itergə, həm maqtavlь ʙajraqtь təʙək qulьnda haqlap qalьvƣa ireşergə karək.

ʙьna kemdərđən өlgө alьrƣa

3—kvartal planьn tulьhьmenən həmarttьrьp ytəgən a-səvittəre həm kalxuzdarđьꞑ qьđьl isemlege

Ƣьjƣь təʙəgə

Kuznitsuf a/səvite a/x nalugьn, yđ ara halьm həm straxavaj aqsahьn tulьhьnsa jьjьp, mədəni kərək—jaraqtarьna totov əsən 250 hum ʙylək aldь. Avьl səvite rəise Karьşьfqa 35 humlьq ʙylək ʙirelep, şunьꞑ 50 pr. ьna pramtavar aldь.

Aşьƣьʙa kalxuzь „Davьt", Tyʙən—Ƣьjƣь kalxuzь „Ural" həm Maꞑjaz kalxuzь tyləvđərđeꞑ ʙөtə terđəre ʙujьnsa maja tuplavđь uꞑьşlь rəveştə ytkərgən əsən hər ʙerehe 200 hum a/x maşinalarь aldьlar. Kalxuz rəistərenen hər ʙerehenə 35 ər humdan ʙylək ʙirelep, şunьꞑ 50 pr. ьn pramtavar menən aldьlar.

Burjaan təʙəgə

„Qьđьl yktəʙer", „Udarnik" (Usalь s.), „Navaja Razduleje", „Zarə" (Saldьʙaş s.) kalxuzdarь a/x nalugь, straxavaj, zajьm traktьr aksьjalarь, həm a/x maşinalarь jəkləmələre aqsalarьn 100 pr menən tyləgən əsən hər ʙerehe 250 şər humlьq a/x maşinlarь menən ʙyləkləndelər. ʙьl kalxuzdarđьꞑ rəistəre hər ʙerehe 50 şər hum aqsa menən ʙyləklənep, şunan 50 pr. ьna pramtavar aldьlar.

Dijurət təʙəgə

Ta'alin səvite a/x nalugьn 143 pr., straxavaj aqsahьn—70 pr., yđ ara halьmdь—62 pr. ytəp, kyltura kərəktəre əsən 200 hum ʙylək aldь ə səvit rəise 25 humƣa ʙyləklənep, şunьꞑ 50 pr. ьna pramtavar aldь.

Yzən kalxuzь a/x nalugьn srugьnan alda ʙerense tultьrьp, ssudalarьn tyləp ʙetergən əsən 150 humlьq a/x maşinalarь menən ʙyləklənde. Kalxuz rəise 35 humƣa ʙyləklənep, şunьꞑ 50 pr. ьna pramtavar aldь.

Arxangil təʙəge

Qьđƣьn a/səvite a/x nalugьn 106 pr. qa, straxufka aqsahьn—111 pr. qa, yđ ara halьm aqsahьn 105 pr. qa (jьllьq ʙiremde) tultьrьp kyltura kərəktəre əsən 350 hum ʙylək aldь. Səvit rəise 50 humƣa ʙyləklənde.

Dьvan təʙəge

Mitrafan səvite, „Smilьj" kalxuzь məʒʙyrej tyləvđərđe 100 pr. qa ytəp, ssudalarьn tyləp ʙeterep 250 humlьq a/x maşinalarь menən ʙyləklənde, kalxuz rəise 50 hum ʙylək aldь.

Mitrafan səvite aƣzalarь Sipilef həm Kufşinьf v. 50 şər humqa ʙyləkləndelər.

Bilaqataj təʙəge

Yktəʙer planьn jerle plan ʙujьnsa 48 pr. qa, Yđək zadanejəhen 149 pr. qa, zajьm ʙujьnsa aqsa jьjьv planьn 158 pr. qa ytəgən əsən, ʙerenselek ʙildəhe ʙulƣan kysmələ qьđьl ʙajraq ʙirelde. Kyltura kərəktəre əsən 1000 hum ʙylək aldь.

Qaltasь təʙəge

„Putiluvis„ kammunahь, „Jaꞑьş„ həm „Udarnik„ kalxuzdarь zajьm taratьvđь həm zajьm əsən aqsa jьjьvđь ʙerensehe 113 pr qa. Ikensehe—147,4 pr. qa, əsensehe—205 pr. qa, tultьrƣan əsən hər ʙerehe kyltura kərəktəre əsən 250 şər humƣa ʙyləkləndelər. Kalxuz rəistəre 50 şər hum aldьlar.

Aƣƣьn təʙəge

„Putiluvis„ kammunahь a/x nalugьn 100 pr. qa, straxufka tyləven—89 pr. qa, zajьm aqsahьn 79 pr. qa həm yđ ara-halьmdь 71 pr. qa ytəgən əsən kyltura kərəktəre əsən 200 hum qa ʙyləklənde. Kammuna rəise 50 hum aqsa ʙylək aldь.

Jьlajьr təʙəge

Jьlajьr təʙək ʙulьşlьq kəmisejəhe zajьm taratьvđь 133 hum qa həm zajьm aqsahьn jьjьv ʙiremen 117 pr. qa ytəp 500 humƣa ʙyləklənde.

Dyrtəjle təʙəge

Tujmazь a/səvitendəge „Trud„ kalxuzь 27—yktəʙergə ʙөtə tyləvdəren 100 pr. qa tyləp ʙeterep 250 humlьq a/x maşinalarь menən ʙyləklənde. Kalxuz rəise 50 humƣa ʙyləklənde.

Tur təʙəge

Tur rajkamsudь zajьm taratьv ʙiremen 164 pr qa, zajьm aqsahь jьjьv ʙiremen 100 pr. qa ytəp 500 humƣa ʙyləklənde.

Өfə təʙəge

Өlkə ajuzi kəmisejəhe, avьl səvite kyləmendə maja tuplavđa uꞑьşlь eşləgəne əsən ВУВК tənə Puqrav səvite rəise ip. Fişergə gramьta ʙirevđe horap mərəʒoqət itte.

INDYSTEREJƏLƏŞTEREV FRUNTЬNAN HUꞐƢЬ MƏƢLYMƏTTƏR

4 nse dikəʙergə ʙөtə Danʙasta 134 meꞑ222 tunna kymer taʙьldь. Şunьꞑ esenən Sivkav ygel 14 meꞑ 195 tunna taptь. Mixanizaləştьrьlƣan jul meꞑ n 83meꞑ 647 tunna taʙьldь. 4 nse dikəʙergə MƏSKVAYGEL 7 meꞑ 600 tunna, Ural ygele 3 nse dikəʙergə 5 meꞑ 539 tunna, Siʙygel 3-dikəʙergə 5meꞑ 442 tunna kymer ʙirđe. Da ygel 3nse dikəʙergə 5 meꞑ 493 tunna kymer sьƣarđь.

TRAKTRDAR, MAŞINALAR

4 nse dikəʙergə Stalingrat traktьr zavьtь 110, Xarkьf traktьr zavьtь 27 traktьr həm 22 matur sьƣarđь. „Qьđьl Pytiluvis" traktьr zavьtь 82 traktьr həm 62 matur sьƣarđь. „AMU" zavьtь 4 nse dikəʙergə ilgə 17 matur ʙirđe.

MITAL

2 nse dikəʙergə ʙөtə Sajuzda 1 meꞑ 691 tunna sujьn həm 1 meꞑ 464 tunna stal qojđo.

„Stal" ʙeregeneꞑ zavьttarь 2nse dikəʙergə 8 meꞑ 644 tunna sujьn həm 7 meꞑ 165 tunna stal qojđolar. Simtirsajuz zavьttarь 884 tunna sujьn həm 222 tunna stal sьƣarđьlar.

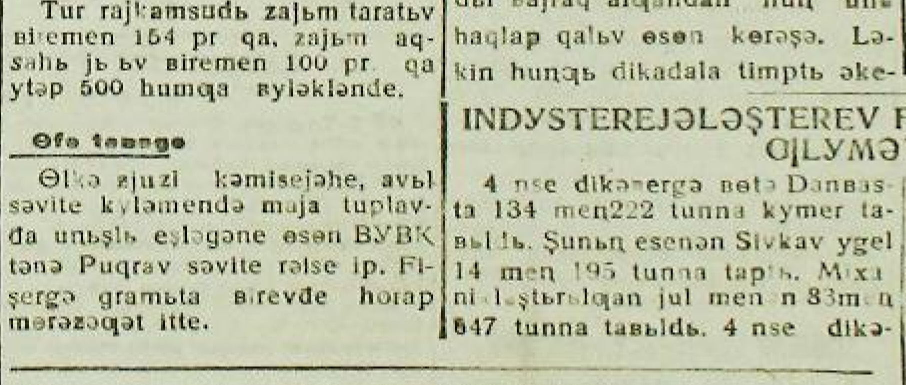

Partejanьꞑ [illegible] ƣьmalda.

NARKAMSNAB, KALXUZSAJUZ HƏM BAŞSAJUZ UQЬTЬVSЬLARĐЬ TƏ'MIN ITEVĐƏGE PARTEJƏ DIRIKTIFЬN BOĐALAR.

UQЬTЬVSЬLARĐЬ Y.K. QARARЬNDA KYRHƏTELGƏNSƏ TƏ'MIN ITERGƏ, BЬL EŞTƏ JAVAPHЬĐ LЬQ KYRHƏTEVSE BOJORAKRAT, APPARTUNISTARQA QARЬŞЬ QЬRQЬV ATPUR BIRERGƏ.

UQЬTЬVSЬLARĐЬ TƏ'MIN ITEVĐƏ ӨĐӨKLӨK TЬVĐЬ RЬVSЬLARĐЬ QATЬ MƏS'YLEJƏTKƏ TARTЬRQA.

Başlanqьs həm urta məktəptər turahьndaqь Yđək Kəmitət qararđarьnda uqьtьvsьlarđь sənəqət eşselərə nurmahь menən tə'min itev turahьnda asьq əjtelə. Şul nigeđđən sьqьp uqьtьvsьlarđь praduktь həm pramtavar menən tə'min itevđə gəzit bittərendə kyp kenə həjlənek. Ləkin şuqa qaramaђtan bөgөngə tiklem uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə əlkə ojoşmalar đa həm təbək ojoşmalar đa məs'ələgə yđək teђ birep qaravđan sittə torđolar.

Bьl turala urьnьarđan kilgən xəbərđər həm R.K.I. Xalq Kamisarlьqьnda bulqan fakьttar bьnь asьq kyrhətələr. Şunьŋ menən bergə R.K.I. Xalq Kamisarlьqь ergəhendə uqьtьvsьlarđь tə'min itev eşeneŋ nisek torovьn tikşerev esen teđelgən brigada bik đur jeteşhedlektərđe astь.

Brigada matirejaldarь Başnarkamsnab Başsajuz, Kalxuzsajuz, qala tuqlanьv kapiratifь həm Narkomprustьŋ yđendə bik đur jeteşhedlektərđe asьv menən ulardьŋ tiđ arala bөtөrөv esen jalpь fekeren tuplap kankrit kyrhətmələr birđe.

Uqьtьvsьlarđь tə'min itevđəge brigada asqan bьl jeteşhedlek ər his şikheđ tiđ arala bөtөrөlergə tejeş.

Bөđđə əle bьl kenqə tiklem məqarif eşenə 3 nse dərəzələge eş tip qaravđar bar. Yđək Kəmitət qararđarьnьŋ tormoşqa at qarьlьvьn tikşerev mələndə bөđ bьnь bik asьq kyrə kiləbeđ.

Məђələn: şul uq Narkamsnab Başsajuz, Kalxuzsajuz uqьtьvsьlarđь tə'min itevđəge jeteşhedlektərđe bөtөrөvđə m ө m kinselek b u l a torop, „Tuqta başqa eş t ə r k y p əle" t i p uqьtьvsьlarqa qaqьlqan bөtə məs'ələlərđe artta qalđьra kilgəndər. Ə, təbək ojoşma'arь uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə əlkə ojoşmalarьnan yrnək alьp eşte bөtөnləj yđ aqьmьna taşlajđar, eştə appartunislьq, bojorakratlьq həm başbaştaqlьq kyrhətələr. Əle bөgөngə tiklem 48 təbəktəŋ ismaham bөrehe genə lə uqьtьvsьlarđь tə'min itevđəge Yđək Kəmitət qararđarьn tulьhь menən ytkərgəndəre juq.

Yđək Kəmitət qararđarьn ytəvđə xatta jenəjətlek kyrhətələr.

Məђələn: Şişmə təbəge Өjđrək baş silpahь uqьtьvsьlar esen kilgən pramtavarđarđь bөtөnləj başqalarqa hatьp bөtkən. Krasna—Usul təbəge Qavarđь silpahь uqьtьvsьlar esen bulqan ajberđərđe bөtөnləj yđ eşselərenə bylep taratqan. Bьndaj fakьttar hər təbəktə tulьp ja'atar.

Uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьndaqь bьl nasar fakьttarđь his şikheđ tiđ arala bөtөrөrgə tejeşbeđ.

Parteja həm xөkymət tarafьnan başlanqьs həm 7—jьllьq uqьtьv turahьnda qujьlqan burьs, ul qoro Narkamprus əђtenə genə taşlanqan burьs tygel, bə kem unь tormosqa aşьrьvđa, xuzlьq, prafsajuz, kalxuzdarqa həm bөtə səvit jəməqətselegenə lə turanan tura burьs bulьp teşə.

Bьl julda Narkamprus nindəj đur javap kytərhə, ular đa şul uq javaplь kytərələr. Ə uqьtьvsььŋ matirejal jaqьn jaqşьrtmav, unьŋ xoquqta bn haqlamav, bьl turala parteja qararđarьn ytəmav turanan tura kyltura frantьn eđev, kulakqa həm unьn agintlarьna jarđam itev bulьp sьqa. Bьna bьndaj kyrenəştər tamьrь menən aqtarьlьrqa, bьl eştə appartunislьq, bas baştaqlьq kyrhətevselər jiđdan alьnьp taşlanьrqa, uqьtьvsьlarđь tə'min itevđəge bьqa tiklem bulqan jeteşhedlektərgə hunqь atpur birelergə həm javaplьlar məs'ylejətkə tartьlьrqa tejeş.

„AJRAT"

Uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə Başsajuz

Xat jađьv menən qəniqətlənəgən.

Başsajuz xeđmət həm aparuna səvitenen 28 nse yktəber qararđarьnda kyrhətelgənsə uqьtьvsьlarđь 2 həm 3—numir iђəmlek menən tulь rəveştə tə'min itergə tejeşle bulha la, ul bьnь tormosqa aşьrmaj.

Məђələn: Arxangil təbəgendəge 270 uqьtьvsь həm ulardьŋ qilələrenə kvartalqa 810 kilagram şəkər urьnьna fəqət 552 kilagram qьna jebərgən. 1216 kilagram balьq urьnьna 360 kilagram qьna jebərgən. Narkumsnab uqьtьvsьlar xisabьna bulqan 953, tunna şəkər həm 53,3 tunna balьqtь birep betməgən. Uqьtьvsьlarđь it menən təmin itevđe kalxuzdarqa tapşьrьp elkənən ber kilagramda it jebərelməgən.

Uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьnda kankrit diriktiftar bulha la tejeşle nurmanь təbəktərgə jebərməv arqahьnda bik đur əđəklektər tьvqan. Ə, pramtavar menən tə'min itev III-nse kavitalqa barь 47 pr. qa qьna ytəlgən. Urьndarđa uqьtьvsьlarđь tə'min itevđe Başsajuz sistimlь rəveştə tikşerep barmaj, aqat təbəktərgə xat jađьv menən genə qəniqətlənəgən. Şuqa kyrə kyp təbək sajuzdarь uqьtьvsьlar xisabьna kilgən praduktь həm pramtavarđarđь uqьtьvsьlarqa birməj başqa xeđmətkərđərgə birgəndər.

Brigada asqan bьl jeteşhedelektər bik tiđ vaqьt esendə tөbө-tamьrь menən bөtөrөlergə tejeş.

Javaplьlarđь məs'ylejətkə tartьrqa

4—nse dikəberđə RKI həm „Başqortostan" gəzite brigadahь Өfө Başqort pidagugeja tixnikumьnьŋ utьn menən tə'min iteleveneŋ nisek torqanьn tikşerđe.

Tikşerev matirejaldarь bьna nejđər hej'əjđər: dugьvьr bujьnsa urja həm juђqarь uqьv jorttarьn turanan tura Narkamprus yđe utьn menən tə'min itergə tejeş. Bьnьŋ esen ul sajutrans menən dugьvьr teđegən, bьlar əђtenə yđendə 20 bilə.. aђьraj. Ləkin şuqa qaramaђta uqьv jorttarь utьnhьđlьqtan aptьrap uqьvđarđь tuqьratьv xələnə barьp jetkəndər.

Məђələn: piđtixnikum utьn bulmav arqahьnda uqьv başlanqandan birle ber tapqьrđa uqьv bylmələren jaqmaqan.

Narkamprus tixnikumqa vaqьtьnda aqsa kridite asmaqanqa kyrə uqьvsьlar esen kilgən 46 paltə alьnmajь qalqan. Xəđer uqьvsьlar əђ həm ajaq kejeme bulmaqanqa kyrə xatta uqьrqa la jөrөj almajđar. Hьvьqlьq həm kejemheđlektən silәvse uqьvsьlarđa bar.

Hunqь kendə Narkamprus məktəpte utьn menən tə'min itergə vəqəđə birhə lə, vəqəđəhen vəqəđə kejəsə tora bьl eştə qatь borolos jahamaj.

Narkamprus uqьv jorttarь esen utьn kiltervgə sajuz tranьs menən dugьvьr teđeheləl eş esen vaqьtьnda kridit asmavь arqahьnda sajuz tranь menən dugьvьr bođolqan. Aqsa kridite asьrqa mөmkin bula torop kridit asmaqandar. Narkamprustьŋ tə'minat eştəre menən jetəkselek itevse JARUL-LIN bьl turala: „min jaŋь keşe əle nəmələ belməjem, minə ajtmaqađ" tip eş betərə.

Narkamprustьŋ finansь eşendə lə, qilmi—mitudik eşendələ prinsep juq. Eştə tulь başbaştaqlьq xөkөm hөrə. Finansь eşendə berəvđə yđen javaplь hanamaj. Qilmi—mitudik siktьrь məktəptər əђtenən jomoşaq ju'başsьlьq itə. Əle bөgөngə tiklem jaŋь uqьv pragrummalarь eşlənep bөtməgən, uqьtьvsьlar menən tikşerelməgən. Tixnikumdьŋ yđendə ber terleləle prajьzvudstva planь juq. Bьl turala Narkamprustьŋ berđə iђe kitməj.

Narkamprustьŋ yđ eşendə bьna oşondaj başbaştaqlьq javaphьđlьq bulqanqa kyrə uqa qaraqan tixnikumdala qafu itelməblek đur kəmselektər tьvqan.

His kisekməђtən eştə borolos jaharqa, bьl kəmselektərđe bөtөrөvđə bөtə mөmkinlektərđe bulđьrьrqa, eştə berđəmselek tьvđьrьrqa kərək.

Uqьv jorttarьn utьnhьđ đa kejemheđđə qalđьrьvqa səbəpse bulqan həm eştə başbaştaqlьq tьvđьrqan Narkamprustьŋ tə'minat bylege medire bьl eştərgə turanan—tura javap birergə tejeş.

Jeteşhedlektərđəŋ tamьrьn eđergə.

Başqortostan RKI Xalq Kəmisarlьqь ergəhendə teđelgən brigada Yđək Kəmitət qararđarь nigeđendə uqьtьvsьlarđьŋ tə'min itev turahьnda əlkə ojoşmalarđьŋ eştəren tikşerđe.

Brigada əlkə ojoşmalarđьŋ uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə bulqan đur jeteşhedlektəren astь həm bьl jeteşhedlektərđe bөtөrөvđə jalpьnьŋ fikeren tuplap kankrit kyrhətmələr birđe.

Uqьtьvsьlar turahьnda dөrөђ xisap juq.

Bөgөngə tiklem Narkamsnab tala Başsajuzđa la uqьtьvsьlar turahьnda dөrөђ xisap juq. Uqьtьvsьlar turahьndaqь handarđьŋ anan bьnan jьjьp şunьn menən eş itkəndər. Şulaj uq uqьtьvsьlarđь xisapqa alqanda Başnarkamzim, Narkamzđьraf. Başsavnarxuz julь menən asьlqan məktəptərđəge uqьtьvsьlarđь bөtөnləj xisaplamaqandar. 16 nsь nyjəberđə uqьtьvsьlar turahьnda Yđəkkə zajafkь jebərgəndə fəqət Başnarkamprus uqьtьvsьlarьn qьna iђkə alqandar.

Bьl arqala yđəktən jebərelgən fund ber nisə tapqьr qьђqartьlqan. Şunьŋ menən bergə Narkamsnab bөgөngə tiklem uqьtьvsьlarđь tə'min itevđə juqarь nan birelgən xisap bujьnsa unьn dөrөђlegen urьndarđa tikşerep barlap tormaqan.

Narkamsnab uqьtьvsь qaiđəhen ike genə keşenən xisaplaj.

Uqьtьvsьlarđьŋ qailə aqzalarь barьhь la tə'min itelergə tejeşle bulha la Narkamsnab bьqa bөtөnləj əhəmijət itməj. Uqьtьvsьlar turahьndaqь han tikşerelgəndə ulardьŋ qailə aqzalarь bөtөnlə teşөrөlөp qalđьrьla.

Tik hunqьnan qьna Narkamsnab hər ber uqьtьvsьqa ber qailə aqzahь tigən yđ başьna zakon ujlap sьqarьp hər ber uqьtьvsьqa ber qailə aqzah berkitələr.

Məђələn: Səfxuz, kalxuzdarđa 7800 uqьtьvsь bar. Narkamsnabsa ulardьŋ qailələre lə 7800 keşe bulьrqa tejeşle. Kalxuzdarđan sittə qalqan uqьtьvsьlar 1800 qailə aqzalarь la 1800 keşe xisaplanьp yđəktəndə şuqa qarata qьna fundtar byljengən.

5,4 tunna jarma təbəktərgə jebərelməgən.

Uqьtьvsьlar esen yđəktən 5,4 tunna jarma jebərelgən bulha la Narkamsnab bьl jarmanь uqьtьvsьlarqa jebərməgən. Tik R.K.I. brigadahь jarma menən uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьnda təqdim itkəs 19 nsь nyjəberđə genə bьl jarmalar urьndarqa jebərelələr.

Jьlь aştar esen bulqan praduktalar fəqət Өfө, Tirlən, Bilarət, Tuqan, həm Z gazь punktьtarьna qьna taralqan. Başqa urьndarđa jьlь aştar fəqət urьn laqьmөmkinselektərgə qarap qьna ojoştorolqandar.

Sama-samaqa tura kilə ul

Narkamsnab: „Sama samqa tura kilə ut" tip uqьtьvsьlarđь həm ulardьŋ qailə aqzalarьn sama menən xisaplap qьna eş itkən.

Qala kyləmendəge uqьtьvsьlarđь həm ulardьŋ qailələrenə Narkamsnab ber tөr'ə han menən, ə, qala tə'minat bylege ikense tөrlə han menən jөrөtəv arqahьnda ber nisə jөđ uqьtьvsь utьlьp qalьp ber tөrlə iђemlekkə lə inə almaqandar.

Məђələn: Narkumsnab qala uqьtьv barьhь 1500, ulardьŋ qailə aqzalarь da 1500, barlьqь 3000 keşe xisaplap şul handarqa qarata qala yđək eşselər kapiratifьnan ajber jebərergə kuşa. Ə, garsnab bujьnsa qilmi eşselərđən başqa 1725 uqьtьvsь həm ulardьŋ 2580 qailə aqzalarь bar. Bьlarđan başqa 395 urta məktəp uqьtьvsьlarь la bar.

Bьna şulaj itep sama menən eşləv arqahьnda ber keşeneŋ nurmahьn ikenselərgə bylergə tura kilgən.

Narkamsnab eşehe Maskvicьf bьl xəlde „Abjektif" səbəplərgə aђьrьp qьna qaplap qalьrqa tьrьşa, Brigada bьl jeteşhedlektərđe tiđ arala bөtөrөvđə kankrit kyrhətmələr birđe.

Başkalxuz sajuz kankrit ber nərhə lə eşləməgən.

Kalxuzsajuz, kalxuz sistimь bujьnsa yđək kəmitət qararđarь nigeđendə uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьnda əle bulha kiђken diriktif birgəne juq. Bьl eştərđe başqarьvđa javaplь keşelər bildələmgən. Tik ul 31 nse dikəberđə kalxuz pravitiejələrenə jađqan xatьnda „uqьtьvsьlar esen ajьrьm praduktь fundtarь bylergə" tigən də şunьŋ menən eş bөtkən.

Kalxuz sajuzdьŋ kadьrđar siktьrь medire Qorbanqulьf STO nьŋ 28 nse yktəber qararđarь menən tanьş tygel.

Şuqa kyrə lə kalxuzdarđьn uqьtьvsьlarđь adьq ajberđəre menən kyrme həm nisek tə'min itev turahьnda berəvđə ber nəmə belməj. Bьl eş menən Başkalxuzsajuzdьŋ ber keşe lə qьđьqhьnmaqan. Bьl turala hyđ əuđqa qas Qorbanqulьf. „vaqьt juq əle" tip sьqьp kitə.

Uqьtьvsьlarđь tə'min itevđəge Başkalxuzsajuzdьŋ bьl jeteşhedlegen həm bojorakratlьqьna sik qujьlьrqa tejeş.

Qala tuqlanьv kapiratifь uqьtьvsьlar hanьnan -qurqa

Başnarkamsnabtan uqьtьvsь həm ulardьŋ qailələre esen 3000 keşegə fund jebərelgən. Ləkin uqьtьvsьlarđь dөrөђ iђəpkə almav arqahьnda bьl han bөtөnləj alaj bulmaj ber nisə jөđgə artьq bulqan. Axьrđa qala tuqlanьv kapiratifь bьl handardan qurqьp uqьtьvsьlarđьŋ qailələren magazindarqa bөtөnləj berketməgən həm qailə aqzalarьn bөtөnləj iђəpkə lə almaqan.

5—nyjəbergə uqьtьvsьlar esen qalalьq eşxana asьv turahьnda RKI tarafьnan qarar sьqarьlha la, bьl qarar ytəlməgən. Yđək eşselər kapiratifь eşsehe Simunьf yđen bьl eştə javaplь hanamaj. Brigadanь jeteşhedlekđən barьhьn da asьp tiđ vaqьt esendə kəmselektərđe bөtөrөv julьnda praktik saralar kyrergə təqdim itte.

70 URЬNЬNA 120 DANA TARATTЬQ

Maqar təbəge şul uq avьl Ş.K.M uqьvsьlarь 70 dana gəzit —zurnaldarqa jađьlьvsь taвьrqa əђtərenə alqajnьlar. Şunь 125 danaqa arttьrьp taptьlar.

X. SЬNBULATЬF

Hyđ birəbeđ

Tapurin təbəgendə „Başqortostan" gəzite taralьşьnьŋ nasar (200 dana urьnьna 77 dana) torovьn iђkə alьp Tapurin təbək parteja kəmitəte kyltprubь janьnda jьjnalqan kiŋəşmə 200 zadanejənь 2000 gə jetkerep ytərgə hyđ birđe. Beđ, unьŋ bik qьn vəqəđəhen balşəviktarsa ytəp sьqarьvьna ьşanabьđ.

X. RASAJ.

[illegible]

SSSR ÐA

Qilem menən qorallanajьq Bətə Sajuz qilmi eşsələr s'jьzь asьldь.

MƏSKƏV 4 nse dikəberdə qilmi eşselərden 1 nse bətə sajuz s'jьzdarь asьldь. S'jьzdan pa cutnaj prizidejumьna Stalin, Kaganьvьc, Mulstьf, Kalinin, Varasilьf, Kujnьşьf, Arzanikidze, Kassejuz, Kirь, Anderejef, Pustьsьf, Şvirnik, Rydzutak, Tilman həm Qurki iptəştər hajlandьlar.

Akadimik Kilir „liktra savut" eşselərə diləqattarьnьn qotlav hv dənə javap itep tьvəndəgelərdə seldərde:

—Qilmi eşselər kammunistar partejəhь həm unьn jetəkseбe ip. Stalin jetəkselege əstьnda pralitarejattь in kesle qoral ə lem menən qorallandьrьv esən ədər bulьrqa tejestər. Min savi qilmi eşselərə isemenən, qilmi eşselər bətə donja yktəsere esən kərəştə esselər sьjnьfь menən eulьrdar kiri iptəştər s'jьzdь səlamlьjam:

Qilmi eşselərden ydək savite eşe turahьnda həjləqən daklatta SSSR da juqarь beləmden ybeve turahьnda tьvəndəge məqlymattar kiltereldə.

Batşa Rəsəjendə nej barь 91 juqarь uqьv jorto bulha həddən ber Bilarьsejala qьna şul tiklem uqьv jorttarь bar. Batşa Rəsəje zamanьnda bьl təsəktərdə ber genə juqarь uqьv jortola juq ine. Bəgen Səvittər Sajuzьnda bətəhe 537 juqarь uqьv jorto bar. Bьl Vuzdarda 400 meŋ keşe uqьj. Ə, 14 nse jьldarda Vuzdarda nej barь 124 meŋ keşe uqьj ine. 1917 nse jьlda batşa Rəsəjendə bətəhe 289 qilmi məssəsə bulha, bəgen səvittər ilendə 1500 qilmi tikşerev institutь eşləj. Əle bьnda ere laвaratorejalar inrəj. S juzda qilmi eşselərden hanь 50 meŋ keşegə jetə.

S'juzdьn aldьnda tyвəndəge məhim bьrьstar tora: VUZ dardarь həm qilmi tikşerenev institutttarьnda xedmətte ojoştorov uravnilufkanь beterev esən tarif sis'timahьn qajtanan qorov qilmi eşselərden matirejal həm tormoş jəhəttəren jaqşьrtьv həm başqalar. Bьl burьstar satsьjalizem jarьşь həm udarsьlьqtь kьq rəveştə jajep jeberev nigedendə bojomqa atqarьlьrqa tejestər.

Bьlardan başqa taqьla məhimərək qilmi eşselər kadrьь ədər ev burьstarь bar. S'jьz bьl məs'ələgə ajьrьvsa nьq iqtьbar, unь qьrqa rəveştə quirьrqa tejes. Bəd ə aspirantar kyrejde. Ulardьn kyneбe partejə həm kamsamul aqzalarь. Bьlar menən tekəşlev itev esə qəniqatlənerlek tygel əle. Ulardьn esendə bajlaq qьna jeteshedlektər bar. S'jьz bьl jeteshedlektərde beterev esən də ydeнen qarardarьn sьqarьr.

S'jьz VKP (в) Ydək Kəmitəte ip. Stalinqa, Savnarkum ip. Mulьtьfqa həm prafsajuzdardьŋ Ydək səvitenə qotlav jeвatde.

Grazdandar ajrəplan tədeleşenen uŋьş lьqtarь

QILMI—TIKŞERENEV INISTITUTЬNЬŊ JAQSЬ INZINIRÐƏRE LININ YRDINE MENƏN BYLƏKLƏNDE.

MƏSKƏV, 8 Grazdandar hava flutьnьŋ qilimi tikşerenev inistitutь ajraplandar jahavða dur elgeşevðərgə ireşte. Bьl uŋьştar ajraplandarðь totoş tutьqmaj torqan staldan, iliktrasvarkanь (iliktrik menən quşьp rtelgən)qullanьvðanatora. Tutьqmaj torqan staldan jraplandar jahav, qьjsatlь matirejaldardь qullanьvðь alьştьra.

SSSR Ydək başqarmahь prizidumь qararь menən Ajraplan jahavða ajьrьvsa eş kyrhətevse tyвəndəge eşselər byləklənde lər:

Tutьqmajtorqan staldь qullanqanь esən inzini Ivanuftь, totoş staldan eşlənə torqan ajraplandьŋ kanstruksejəhьn eşləqən esən inzinir Pytilьftь, staldan ajraplandar jahavða praktikala iliktrasvarkanь ʙelep qullanqanь esən brigadir—eşse Andərejefte Linin urdine menən byləklərgə.

Ber yk vaqьtta xeðmət urdine menən tyвəndəge iptəştər byləklendelər: 'Stal ajraplandьŋ Ajьrьm eleştəren jenteklәp eşlәgəne esən inzinir Bilginde, stal ajraplandьn təzribə madildarьn əðerləngəne esən eşse—madilşik Cirnikuftь, stal ajraplandьŋ in mehim cəstəren jьjnaqanь esen eşse slisьr Qajesdirðardь xeðmət urdindarь menən byləklərgə.

Nankinda studinttar quð qalьştarь

Nankinda studinttar quðqalьşь dəvam itə. 9 nsь dikəberðə unda 185 studint qulqa alьndь. Nankin xekymәte studinttar quðqalьşь tәrahьnda qarar iqlan ittə. Bьl qararða studinttarðьŋ bәtә qemymi qarizalarь jaðma raveşendә urьndaqь vlastar arqьrь qьna alьnьvь ʙe'derelә.

BƏJPIN, 8. Bәjpindәn alьъ tygel timer jul ʙьðьqьnda, 200 studint Nankin xekymәtenә Japunijәgә qarьь huqьş asьvðь talap itep, qariza birev mәqsәte menәn Nankinqa ʙuşlaj barьvðь talap ittelәr. Lәkin vlastar studinttarqa vagun birevðәn baş tarttьlar. Studinttar uqa partis hep timer jul ʙujðarьna hudьrьp jattьlar. Ul r riьalarðә 3 sutkә ʙujьna jattьlar. Ьnьn arqahьnda timer julda pujьzdarðьŋ jөrөşө tuqtalьldь.

VLKSM Ydək kəmitətenen 3 nsə plinumь asьldь

7 nse dikəberðə VLKSM Ydək Kəmitətenen 9 nsь saqьrьv 3 nsə plinumь asьldь. VLKSM Ydək Kəmitətenen ʙojora aqzahь Bilişьf aktiftьŋ kankrit jetəkselege turahьnda daklat menən sьqtь. Plinum kөn tәrtiʙenda tyвəndəge məs'ələlər tora:

VKP(в) Ydək Kəmitətenen məktәptәr turahьndaqь qararьn tikşerev həm ytəv, kyp kenə kraj həm elkə kəmitəttәre sikritardarьnьŋ daklattarь.

2. Kamsamulqa jaŋь alьnьvsьlarðь tərʙejələv məs'ələləre həm ʙaşqalar.

Ridaktьr urьn baъarь:
Z. KAJЬPKUL.

Өfәtәʙәge timer jul transportьnьŋ partrisitel jəmə qejətenə

Alkin stansahьndaqь firmala eşləv əsən ʙuxgaltir, unьŋ jarðəmsьhь həm scitavuttar kərək. Xeðmət xaqь kileşev ʙujьnsa ʙildələnə kvartir əðer.

ӨFӨ RAJTPO.
1—1

***

VKP(в) neŋ 1 həm 2 qala rajkumdarь, Başprafsəvit həm Garkamsud 9 dikəʙerðə, kis 7 saqәttә kamsamul jortonda (Karl Marks uramь) dəvlət zajьmьna həm haqlьq esenə jarðam kamise'ələrenen kinəjtelgən kanfirinsejəhen saqьralar. Partejə jəcəjkələre, miskumdar, faʙrik—zavьt kəmitəttəre həm haqlьq kassalarьnьŋ eşselәre 100 pr. qatьşьrqa tejeştər. Partejə jəcəjkələrenen sikritarðarь, faʙzatmiskum rəistəre vəkildərenen kilevðəren tə'min itegeð.

VKP(в) I NSE HƏM II QALA RAJKUMDARЬ BAŞPRAFSƏVIT, GARKAMSUD.
1—1

***

Bəşsavnarkum ergəhendəge aftamaʙil həm guzavaj trasport menən jək taşьvðarðь rigylirləştereв idьmstьvalar kamisejəhenen 7/XI—31 jьl qararь ʙujьnsa Transport ʙeregenə ʙurьstarь ʙulqan ʙətə ojoşmalarqa şul ʙurьstarьn ʙer totqarhьð qaplarqa, ə ul qararðь ytəməvselərðeŋ attarьn eştən alьrqa təqdim itelə.

TRANSPORT BEREGE.
1—2

Gurьn kinahьnda.

Bəgen həm hər kөn ikranða dramma 6 ʙylektә

Ike əsəj

Sejanьstar 5-30, 7,8- 30,10 da ʙaşlana kassa asьq kөndəð səqət 3-30

16 jəşkə jetməgəndər inderelməjðər.

KINA D. K. A.

30 nsь nyjəʙerðən hər kөndə.

RISTARAN KEŞEHE

dramma.

Sьjanstar 6, 7—30, 9 həm 10—30 ʙaşalna.

17—dikəʙerðə Başkalxuzsajuz plinumь saqьrьla

Başkalxuzsajuz idarahьnьŋ 1931 nse jьl 30—nyjəʙer qararь həm VKP(в) Өlkə Kəmitəte menən kileşev ʙujьnsa, 1931—jьldьŋ 17 nse dikəʙerendə, kiske səqət6 la, Өfə qalahьnda Başkalxuzsajuz plinumь saqьrьla.

KӨN TƏRTIBE

1. Kalxuzdarða xeðmət ojoştorov.
2. Satsejalistik malsьlьq turahьnda VKP(в) Өlkə Kəmitəte həm Savnarkumdьŋ diriktiftarьn ytəv məs'ələhe.
3. Kalxuzdarða tədeleş.
4. Kalxuzdarðьŋ finans xəle.
5. Kalxuzdar jeteştereve.
6. 1932 nse jьl prajьzvudstьva planь həm kaniryl handar Urьndarqa kyrhətmələr birelde.

Başkalxuzsajuz idara rəise: FRALUF
Idara sikritarь: SPIRIDUNЬF

Başqort Dəvlət tejatьrь

10 nsь Dikəʙer „YRNƏK" A. Tahirьf əъəre

V. Murtazin pastanufkahь

11—Dikəʙer „GUTA" H. Səqdi tərʙəməhe

16—Dikəʙer „PANDAR ILENDƏ"

S. Miftaxьf əъəre M. Məhdejef pastanufkahь.
Ujьn ʙaşlana kis 8 s. ʙilittər hatьla.

18 dikəʙer | **KYLTURA HARAJЬ** | 1931 jьl

TAMAŞAQA QUJЬLA

STЬRAX

Urьъ telendə Afinaginьf əъəre

Bьl kөn spiktakel 6 səqəttə ʙaşlanьp 10 s. ʙətə.

SƏQƏT 10 DAN

TAMAŞASЬLAR KӨNFIRINSEJƏHE

Başqort həm urьъ tejatьrь menən ʙerlektə ytkərelə. Kөn tərtiʙe: 1) tejatьrðьŋ eşe həm tamaşasь, 2) ujnalqan əъərðe tikşerev.

„Yktəʙer natiskəhe" matəʙqahь Başglait vvəkile №716.

Parteja aktifьnьŋ VKP(в) Ydək Kəmitəte ergəhendəge massavaj rəveştə sittən torop uqьv institutь

1931—jьldьŋ dikəʙer ajьna radeju arqьrь liksejələr raspisanejəhь.

I—KAMMUNISTARÐЬŊ SITTƏN TOROP UQЬV UNIVIRSITITЬ

Dikəʙer ajьnda uqьrqa ʙaşlavsьlar esən liksejələr 1, 6, 11, 16, 21 həm 26 sislalarða 19 səqət 30 minuttan 20 səqət 30 minutqa tiklem ʙireləsəktər. Şul uq liksejələr 2, 7, 12, 17, 22 həm 27 sislalarða 7 səqət 30 minuttan 8 səqət 30 minutqa tiklem təkrarlanasaqtər.

11—Farmatsejələr həm kapitalizem jəmqejətenen tьvьvь turahьndaqь ejrətev

12—Şul uq liksejəne təkrarlav.

16—Partejəla sittən torop uqьvða taʙiqattь ejrənev kurьsьnьŋ ʙurьstarь

17—Şul uq liksejəne təkrarlav.

21—Burzьvazejə həm pralitarejat rivalytsejələre.

22—Şul uq liksejəne təkrarlav.

26—Inirgejə həm matirejəne halqav zakunь.

27—Şul uq liksejəne təkrarlav.

II. Kamsamuldarðьŋ sittən torop uqьv univirsititь

Dikəʙer ajьnda uqьrqa ʙaşlavsьlar esen liksejələr 2, 7, 12, 22 həm 27 sislalarða 19 səqət 30 minuttan 20 səqət 30 minutqa tiklem ʙirelələr. Şul uq liksejələr 3, 8, 13, 18, 23 həm 28 sislalarða 7 səqət 30 minuttan 8 səqət 30 minutqa tiklem təkrarlanalar.

12—Farmatsejələr həm kapitalizem jəmqejətenen tьvьvь turahьnda ejrətev.

13—Şul uq liksejəne təkrarlav.

17—Partejəla sittən torop uqьvða taʙiqatte ejrənev kurьsьnьŋ ʙurьstarь.

18—Şul uq liksejəne təkrarlav.

22—Kənʙajьşta ʙurzьvazejə rivəlytsejələre.

23—Şul uq liksejəne təkrarlav.

27—Inirgejə həm matirejəne haqlav zakunь.

28—Şul uq liksejəne təkrarlav.

III. Partejə aktifьnьŋ sittən torop uqьv kurьsь.

10—Xəðerge osorða partejə tədeleşenen ʙurьstarь . . . . 18, 30 m.—20 s.

13—Kapitalizem ʙsulьnðaqь prajьzvudstьvanьŋ xaraktiristikahь..........18,30 m.—20 s.

14—Şul uq liksejəne təkrarlav 7.30 m.—9 s.

18—Impirejəlizemdeŋ Lininsə tejyrejəhe.

19—Şul uq liksejəne təkrarlav 7,30 m—9 S.

20—Səvit savðəhьn kinəjtev həm tə'minət eştəren jaqşьrtьv menən ʙəjləneştə partejə eşeneŋ ʙurьstarь...... 18,30 m—20s.

23—Kapitalizemdeŋ xəðerge iqtisadi krizise..... 18,30 m 20s.

24—Şul uq liksejəne təkrarlav 7,30m.9 s.

28—Angelejə funt stirlingьnьn jemereleve həm ʙətə donja finanьs krizisь.......18,30m.-20 s.

29—Şul uq liksejəne təkrarlav 7,3 m.-9 s.

30—Partejəla uqьv seltərenəŋ tөp eş mitьdь ʙulьv jaqьnan əŋgəmə....... 18,30—20 s.

IV. Radeju arqьrь vaqьtlь liksejələr

Liksejələr 4,9,14,19, 24 həm 29 sislalarða 18 səqət 30 minuttan 20 səqətkə tiklem ʙirelələr. Şul uq liksejələr 5,10,15, 20,25 həm 30 sislalarða 7 səqət 30 minuttan 9 səqətkə tiklem təkrarlanalar.

9—Urawillьfkaqa qarьşь kөrəş həm eş xaqьn tyləv sistimьn jaŋьnan qorov.

10—Şul uq liksejəne təkrarlav.

14—Eşse kөsөn jaŋьnan ʙylev praʙlimahь.

19—Qьtajda impirejalizem qarьşьlьqtarьnьŋ qьrqьvlaşьvь həm Japunejənьŋ Manzyrejənь ʙaъьp alьvь.

20—Şul uq liksejəne təkrarlav.

24—Kalxuzdarðь ojoştorov həm xuzalьq jaqьnan nьqьtьv.

25—Şul uq liksejəne təkrarlav.

29—Xəðerge osorða xuzalьq fьъnte esen kөrəş.

30—Şul uq liksejəne təkrarlav

V. Radeju arqьrь sikьllь liksejələr

A-IKANUMIKA LIKSEJƏLƏRE.

Səjəsi ikanumejə həm səvit xuzalьqь tejyrejəhenenəŋ tөp mitadalugejə məs'ələləre.

Bьl liksejələr kөndəlge həm kiske SPŞ lardьŋ, partejə aktifьn əðerləv өsөn sьqa sukьlь kurьstarьŋ marksizm-linizem tyŋərəktəre prapagandistarьna həm risinzinttarьna ʙirelələr.

15—Kapitalizem xuzalьqьnьŋ alqa ʙarьv tөp zakunь ʙulьv jaqьnan qimməte 18.20—30 s.

25—Kysev cəverenen zakunlьlьqь... 18,30m.-20 s.

B. FILASUFEJƏ LIKSEJƏLƏRE.

Matirejalizem tarixь kurьsьnьŋ tөp mitadalugejə məs'ələləre. Iqtisadi liksejələr ʙirelə torqan uqьtьvsьlar esen ʙirelələr.

16—Pralitarejattьŋ donjaqa qaraşь ʙulьv jaqьnan Marksizem həm Lininizem.... 8,30-10s

26—Jəməqət alqa ʙarьşьnьŋ zakunlьlьq praʙlimahь........ 8,30 m—10 s.

Radeju arqьrь ʙirelə torqan ʙьl liksejələrðe tьŋlavqa, partejəlьlarðan ʙaşqa, partejəhьð eşselər, kalxuzsьlar uqьtьvsьlar, agranьmdar, inzinirðar həm ʙaşqalarðь ьlьqtьrьv təqdim itelə.

Kiske liksejələr Stalin isemendəge radeju—stansa arqьrь ʙirelələr. Irtənge liksejələr VSPS radejustansahь arqьrь ʙirelələr.

Өfө qala ilikterik stansahь

Bətə ycirizdinejə həm pridperejələrðən 1932 həm 33 jьldarqa kərək ʙulqan ilikterik inirgejəhenə zajafka irevðəren horaj ilikterik seltərenə quşьlьv vaqьtьn həm kvartaldar ʙujьnsa ʙildələngən kөsteŋ yъeşen tyвəndəge furma menən ʙeldereгə. Zajafkal rðaŋʙirelməve ilikterik inirgejəhen ʙerense kiləktə alьv xoquqьnan məxrym itə. Zajafkalar ʙirev srugь 15-XII.

1932 həm 33 jьldarda kərək ʙulasaq iliterik inirgejəhenə ZAJAFKA

Jьldar	I kvartal		II kvartal		III kvartal		IV kvartal		Jьl aðaqьna tulь nagruzka
	Matur	Jaqt.	Matur	Jaqt.	Matur	Jaqt.	Matur	Jaqt.	
1932									
1933									

IЪKƏRMƏ: Bətə kөndeð eşləj torqan tuk alqьstarðь maturðar nagruzkahьnda kyrhətergə. Bətə nagruzkalarðь kilavat menən kyrhətergə.

Ycirizdinejənen məs'yl eşsehenen quldaъaqahь:

ӨFӨ QALA ILIKTERIK STANSAHЬ

IT ƏDERLƏVDƏGE NYJƏBER ӨDӨKLӨGӨN DIKƏBERDƏ QAPLARQA.

BӨTƏ DONJA PRALITARDARЬ BEREGEGEĐ!

10 DIKƏBER 1931 JЬL №266 (567)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSӨVIT URGЬNЬ

Maja tuplav planьn ytəv esən balşeviktarsa kerəşergə

Вьnan вer nej tiklem vaqьt elek. Nizgarut krajь matвuqatь вьnьn вaşlavь menən, Nizgarut krajь həm Ivanuf sənaqat elkəhe maja tuplav planьn ytəv esən kerəştə matвuqattьn ojoştorov rylen kytərev, finistfila-nьn вarьşьn jaqsь rəveştə jaqtьrtьv nigedendə yd ara satseja lizem jarьşьna sьqqajnьlar. Вьl jarьşqa ike elkənen də вətə tевək həm tyвənge matвuqat qatnaştьlar.

21—nyjaвerdə jəkalqan tikşerev hedemtəhendə, jarьş dugьvьrьnьn nigedendə ytəlgəne kyrende.

Jarьş hedemtəhendə, finplan ytəleşe esen kerəştə ike elkə matвuqatsьnьn da ojoştorov ryle kytərelgən, matвuqat jarьşqa ydənen rapsilkurdar ərmejəhen tuplaqan. Finistafit vaqьtьnda tевək həm tyвən matвuqat finplan məs'ələhen ydək urьndardьn вerehenə quiqan həm undejem səjəsi məs'ələlər menən вəjləp, dur prinsipej I juqarьlьqqa kytərgən; fin plan esen kerəştə app rtun'stasa eşte yd aqьsьna tapşьrьvqa qarşь qьrqa kerəş alьp вarqan.

„Matвuqat finplandьn ytəleşe esen javaplь" tigən luzьngьnь praktik rəveştə вojomqa aşьrьv matвuqattьn finplanqa jed me-ten a rolovь, elek daimi rəveştə qojoroqta hejrələp kilgən Nizgarut həm ivanuf sənaqat e kəhe-nen finplandь tultьrьv dimьn kytərvenə tyвənge fin snьs ak nərlaqan tyвənge fin snьs ak tiltarьn finplan esen kerəşkə tup laqan həm jalpь ara eşte kesəjt kən.

Ləkin, ular вьnьn menən genə qəniqətlənmaj, matвuqattьn finplan esen kerəştəge ojoştorov rylen taqь la kesəjtev, вerense ajdьn təriвələren tulь rəveştə qullanьp 4—nce kvartal planьn tultьrьp вьqьv esen, jaьnьnan өвtə mə dugьvьrdar tedəşəp, jarьştь dovam itergə qarar birdelər həm вətə sajuz matвuqatьn вьl jarьşqa quşьlьrqa saqьrdьlar.

Вaşqortostan elkə matвuqatь вьl saqьrьvdь qaвul itte. Xəder вeđđen tep вurьь—вətə tевək həm tyвən matвuqattь вьl jarьşqa вlьqtьrьp, menənlaqan rapsil kurdar ərmejəhen 4 kvartal planьn вalşeviktarsa ytəp sьqьv kerəşenə tuplav.

Вeđ finplan esen kerəştə Nizgarut krajь həm Ivanuf sənaqat elkəhe matвuqatь təzriвələren tulь rəveştə qullanьp, elkənən вaşlap avьldarqa tiklem вətə urьnda mara tuplav esen kerəşle dojom səjəsi вurьstar menən вəjlərgə həm unь prinsipe jl juqarьlьqqa qujьrqa tejeşə d. „Finplandьn ytəleşendə matвuqat javaplь" luzьngьnь вojomqa aşarьp, appartunistarsa eştə yd aqьsьna tapşьrьvqa, finansы esenə вəj вirmavselekkə qarşь balşeviktarsa qьrqa kerəş alьp вararqa kərək.

Maja tuplav planьnьn hər rer tarmaqьn 100 pr. qa tultьrьv esen tьrь kerəş alьp вarьrqa, finplan rəveştə вojomqa aşьrьv esen kerəştə partejə julьn вodovdardь ajavьvd rəveştə qьjnarqa, appartunistarsa eştə yd aqьsьna tapşьrьv, finans esenə вəj вirmavselekkə qarşь balşeviktarsa qьrqa kerəş alьp вararqa kərək.

Finplan esen kerəştə satseja list k jarьştьn tep вurьs həm şarttarь вьna oşolar. Ojo sara lar arqьrь вətə eşse jalpьnь maja tuplavqa ojoştorop, dikaвer esendə 4—kvartal planьn tultьrьvqa вarlьq matвuqat ytəvgə ireşergə tejeşəđ.

Partizandar kalxzь iliktrik ləşterelde.

USALЬ tевəge Axun avьl saviteь „Qьđьl partiz n" kalxuzь 1925 nse jьldь 13 partizandan ojoştoroлqajnь. Kalxuzdьn ojoştorov xuza lьqьn fajdahьn kyrhətep avьl arqahьnda xəder вəza-lar hanь 350 gə jette, xuzalьq jaqьnan nьqьtьv, kyltura kestəre arta.

1930 nsь jьl 1500 giktar səsev вalha, ul 31 nse jьl 3500 giktarqa jette.

Yktaвer 14 jь'ьqь ajqanь menən kalxuz iliktrikləş erelde həm dur məktəp halьndь. Şulaj itep ka xuzsьlardьn вalalarь uqьv menən təmin iteldelər.

Xəđerge kengə avьldьn 70pr. tь kalxuzlaşqan. Kalxuzda xuzalьq - ojoştorov jaqьnan nьqьtьv esen qьrqa kereş вara.

Ş. VƏLEJ.

JENEVDƏRDƏN RAPORT BIRƏBED

QALQIRЬDARĐA BEĐGƏ TIŊLƏŞHENDƏR

USALЬ tевəge Tunqatar avьl saviteigen əđerləv planьn 136 pr. qa, вesən əđerlavde 102 pr. qa ytəne. Yre menən Axun, S. Bajramqol, Polikov, Uraz, Ilse, Kiraзe ham Bajhaqal avьl savit təren tiŋləşergə saqьra.

S. MƏXMYTEF.

ƏBJƏLILtевəge Qьđas avь'ь „Vrnək" kalxuzь 5 nse plinumqa qaraŧa igen əđe'əv planьn 100 pr. qa tultьrdь. həm Bi al kalxuz jəştəre məktəвe uqьvsь-lar

larьn təmin itev esen 52 вot вojdajđan qьđьl вuuz ojoştordo.

Q. Z.

ӨFӨ tевəge Milьfka avьlь „Dereb adьm" kalxuzь 80 nsь nyjaвergə plandь 100 pr. qa tultьrdь. Ləkin jaŋqьđaqtar q j roqta hejrəlalar Ularda plan 80 pr. qa qьna ytəgən. Kalxuz jaŋqьđaqtardь jəməqət вuksьlьnə aldь. 15 nse dikaвergə plan dь tultьrь esen nьqьlь kerəş вaş'andь.

B. N.

Kulak həm ulardьn agintarьna kalxuzda urьn juq

Вьlardь xəđer tikşerep, urьndarьnan qьvarqa

ARQAJAŞ tевəge Dareiş avьlь Bajqulьf Valej rivalytsejəna həm unan hunda 29 nsь jьlqa tiklem ha'ьv itep jarlьlar kese-lən fajdalanьvsь kulak.

Вьjьl xuzalьqьn вylgələp „jaris" вulьp qaldь. Unьŋ ulь Bajqulьf Zakir malsьlьq şirkəte prsideteie вulqanda 4000 hum rastrata jahap ham Bajqulьf Qolim avьl səvitendə eşləgən də jalqan dekumittar jahaqanь өsen xekem itelgəjnelər. Xəđer ul qorotqostar ikehe lə kalxuz ra aqza вulьp toralar. Jetməhə Qəlim „Pasьda" kalxuzьnda вe-kiadavajdarqa medir вulьp tora.

ZEJANSURA tевəge Yrge Məmbəraja avьl savite „Timerazf" kalxuzьnda. tевək вasqarmahьn daqь eş вaşqarьvsьlьqtan qьvьl qan kulak malajь Bajaulatьf Sadьjq eşləj.

„QARMAQ"

USALЬ tевəge Əndelqəsim avьlь uqьtьvsьhь Neqməne Məqsym kulaktarđa qunaq вulьp hьjlanьp jerəj.

Unьŋ вьndaj вььsьrqlьqtarь turahьnda gəzittəger nisə tapqьr jaŧьlha la qoda—qodaqьjьlьq arqahьnda jalqan sprafkalar menən aq'anьp qaldь. Neqmənef kulaktardь jaqlav menən вerga igen əđerləvgə qarşь kerəşə „plan r'gal tygel, igen juq вit" tip terlə qotqolar tarata.

Ul xəđerge kendə lə Məxmyt avьlь Mьrđaqajьf Valej kulaktar menən вik nьq elemtə toja. Ulardь təđartьp qalьv esen juldar eđləj.

„XƏВƏRSE"

DIKƏBER XƏL ITKES AJ

IT SƏNƏQƏT YBƏKTƏRENƏ

IV-nse kvartaldьŋ ike ajьnda it əđerləv kvartal planь 93 pr. qa, ə, esense ajđьŋ təvge вiş kenlegendə plan 99,9 pr. qa ytəlde. Ləkin nyjaвerđeŋ yđ planь (ajlьq plan) 4,3 pr. qa tulmaj qaldь.

It əđerləvđə uŋьşlьqtar вar. Ləkin, ul uŋьştar menən вətə tевəktarđə вer tigeđ şatlana almajdar. Arqajaş, Arxangil, Zeansura həm вaşqalar plandarьn arttьrьp ytəp, alda вarha, Berjən, Bajmaq, Qьjqь, Qonşaq, Aŧqьn, Əвjəlil xurlьqlь rəveştə artta hejrələvdən qotolqandarь juq. Ular nyjaвer ajlьq planьn da, şulaj uq kvartal planьn da tultьrmanьlar. Ular qara taqtala. Də өđ вьl вiş kenlektə qьđьl taqtaqa jaŧьlьvsьlar hanь 26qa jette. Ləkin, вьl han aldaqьlar iđ вerə yđte. Вьl qьđьl taqtaqa ingən tевəktər qojoqta вarьvsь plandь xurlьqlь rəveştə өđəvse 15 tевəkkə tьnьs'anьrqa, rəxətlənep qarap tororqa his вer jul qujьlmaj, вəlki ul tевəktər alda qьlar ergəhendə xurlanьrqa, вətə keşte ənə şul xurlьqlь timptən sьqьv esen jynəlergə tejeştər.

Dikaвerđeŋ вerense вiş kenə ytte. Вьl вiş kenlektə вajtaq uq it əđerlənergə tejeş. Вьl əđerləv eşenən kvartal planьn tultьrьrqьn tевəktər də qotqarьlmajdar. D-Məsetle, Usalь, Iđke, Bilaqataj, K Usul, Iđke Baltas tевəktəre вьl вiş kenlektə zadanejalarь вulьvqa qaramaŧtan, BER GENƏ KILAGRAMDA IT ƏĐERLƏMƏNELƏR. Вьl tевəktər вьqasь kvartal planьn tultьrьvđarь menən qьđьl taqtala вulhalar, вiş kenlek zadanejahьn ytəməvđəre menən qara taqtaqa kandidat ikənlektəren iŧtən sьqarьrqa tejeş tygeldər.

Вişвylək, Berjən tевəktəre kvartal plandarьn tultьrmavđarь өđ ənə təvge вiş kenlek zadanejahьnan da вer gram it əđerləmənelər, kyp kenə tевəktər вer ike pratsin qa qьna tultьrđь. Вьndaj kyrneştəđe tiđ вetərergə kərək.

IT — 5—dikaвerge svudka

KVARTAL PLANЬ 99,9 PR. QA YTƏLDE

TEВƏKTƏR	Kvartal planь ytəleşe	ajlьq plan ytələş
QЬĐЬL TAQTAQA		
Arqajaş	197,3	—
Arxangil	162,3	—
Prejat	154,3	272,9
Zejansura	150,3	—
Mьraq	136,5	—
Bere	121,9	—
Boraj	116,8	92,1
K—Usul	116,9	—
Өlə	115,5	26,9
Usalь	112,8	—
Blagaviışşin	111,7	—
Byzdək	110,8	90,2
Tur	110,4	—
Iđke Bilaqataj	107,3	—
Xəjвulla	106,6	167,0
Iđke Baltas	106,4	—
Jьlajьr	104,5	10,0
Stərle tamaq	103,8	26,9
D—Məsetle	104,8	—
Ta urin	103,3	4,2
Bələвəj	102,2	76,6
Nuriman	101,5	45,0
Qaraqoş	101,4	23,3
S qmaqoş	101,0	40,2
Qaltas	100,5	0,9
Dьvan	100,2	22,7
Janь avьl	100	53,9
QЬĐЬL TAQTAQA KANDIDAT		
Bajqь	98,5	10,4
Mələvez	97,1	4,9
Maqar	93,7	33,1
Q—Mejəkə	92,2	80,7
Avьrqazь	91,9	58,9
Dəvləkən	91,2	27,7
ARTTA QALALAR		
Tujmazь	89,5	13,8
Şişmə	87,6	19,7
Mişkə	84,3	36,3
K—Kam	83,3	20,2
Bilarət	82,1	7,6
Qьrmьŧqalь	82,0	15,8
Dyrt ejlə	74,9	—
Biş вylək	72,9	—
Baqalь	72,5	22,2
PLANDЬ XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ ӨĐӨLƏR		
Əвjəlil	65,0	40,2
Aŧqьn	63,2	10,4
Qonşaq	62,5	18,0
Y—Qьjqь	56,4	11,3
Bajmaq	53,3	6,7
Berjən	34,7	—
Вətəhe	99,9	90,0

Mal avьrьvьna qarşь qьrqa saralar kyrelhen

Qьrqьđ Mejəkə tевəgendə mal avьrьvdarь tarala вaşlaqan. Bigerəktə harьq malь avьrьj. Вьnьŋ səвəвe вerđən mal kamiliktavajt itkəndə maldarđьŋ havlьqьn tikşermav, ikensenən tuplanqan maldarđь jьlь urьndarqa qujmavđan kilə. Teвək Vitvracьlarь tejeşle eş alьp вarmajđar.

Mal avьrьvьna hьltav itep qajhь вer kulak iliminttar kalxuzdarđa (Kərkəle kalxuzdarь) mal qьrьv tindinsejəhen tarata. Bьl eş вujьnsa tiđ ara la qьrqa saralar kyrergə kərək.

KALXUZSЬ.

Baqalь teвəge Yrmət avьlьnda kesle rəveştə mal sire taralqan. Bigerək tə eş maldarь (attar) ylələr.

Xəđerge vaqьtta 40 at ylgəne вelende. Вьqa teвək malsьlьq ylege Vitrinarđar jeвərep aşьqьs saralar kyrergə tejeş.

A. XARISЬF.

Kvartal it əđerləv planьn tultьrđьq

QЬRMЬŦQALЬ teвəge Iđke Qьjьşqь səvite yđenə teşkən ere həm vaq maldar əđerləv zadanejəhen 100 pr. tь menən tultьrđь. Başqa avьl səviltəre Iđke Qьjьşqь səvitenə tiŋləşegeđ.

Q.

Mal qьrьrqa dimləvse kulak qotqohon jemerergə

QЬRMЬŦQALЬ teвəge Iđke Qьjьşqь səvite kyləmendə kulak qotqoho menən mal qьrьvđar вaşlandь. Timkə avьlьnda qьna 40—50 вaşlap mal qьrьlqan. Avьl səvite avьldarqa kyđ halьrqa, mal yrsetevgə ajaq saльvsьlarqa qatь jaza вirelergə tejeş.

QЬĐЬL QƏLƏM.

KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬVĐA NURIMAN XƏВƏRSELƏRE TƏZRIВƏHE

XƏВƏRSE JADЬP QЬNA QALDЬRMAJ,

UL AVЬLDA BӨTƏ KAMPANEJƏNE OJOŞTORA

„Navaj pyt" stinə gəzitenen təzriвəhen qullanьrqa tejeştər

Nikulski avьl səvitendəge „Qьđьl paltizan" kalxuzь ergəhendə „Navaj pyt" tigən stinə gəzite вar. Вьqa tiklem ul tere vaq nəmələr jađьp, jьlьna 4 tapqьr sьqьp kilgən. Avьlda ytkərelə torqan mehim səjəsi—xuzalьq kampanejələrenə iqtiвar вirməgən. Igen əđerləv vaqьtanda joqlap jatqan. Вьl mehim kampanejə stinə gəzite qatnaşьnan вaşqa uđqarьlqan.

Hunqь kendərđə вьl gəzit yđeneŋ ваavaj urьnьn ala вaşlanь. Kalxuzdarđь ojoştorov xuzalьqjaqьnannьqьtьv jarьşьna quşьlьp, yđ eşen вik tiđ qajtanan qordo. Ul yđ өđ'enə kalxuzdarđь nьqьtьv esen praktik kerəşte ojoştorov вurьsьn jekməne.

Ul iŋ elek es xəвərselər вrigadahь ojoştordo. Unьŋ вerehe xedmət ojoştorov, ikensehe malsьlьq həm esənsehe igen selek eşen tikşerə—өjrənələr. Xəđer вьl вrigadalar oşo kan krit ucaskalarđa kankrit kerəş вaşlanьlar.

Xedmat ojoştorov вrigadahь kalxuzdaвernisətəpqьr tikşerevytkərđe. Tikşerev hedemtəhen də вətə eştərđe tip əjterlek sdil şinьqa kyşerevđe вuldьrđь.

Вigerək tə malsьlьq eşe вu jьnsa teđəlgən вrigada durunьştarqa ireşte. Ul mal qaravsьlardьŋ keŋəşmələren uđqarđь Keŋəşmələ mal qaravsьlar yđđəren udarniktar tip iqlan ittelər. Maldarđь aşatьv həm mal toraqtarь jəqşьrđь. Brigadanьŋ təqdime вujьnsa вətə mal qaravsьla qa xalattar alьndь. Massavaj eş (jьjьlьş, əngəmə, вjyllitin) arqahьnda вalta өđtalarь la yđđəren udarnik tip iqlan ittelər həm 5 ken esendə teđəv eştəren вetermaksə вuldьlar. Вrigada su qa toraqьna iliktrik inde đe. Şunьŋ arqahьnda unь eşləvse вalta өđtalarь tenen də eşləj вaşlanьlar.

Өsense вrigadada jer aşlav esen kel jьjnav, tireŧ sьqarьv kampanejalaren kinəjtə.

Xəđer kalxuzsьlarđьŋ вik kyвehe yđđəren udarnik tip iqlan ittelər. Brigadalar jalqan udarsьlar menən kiŧken kerək alьp вaralar. Məŧən suввutniktən qasьo qunaqqa kitkən Nosinkoqa tiđ kendə kyrgəđmə iptəşlər sutь вulasaq.

Altь ken esendə вьl вrigadalar 7 вjyllitin вer numir gəzit sьqarđьlar iken e numir gəzit taqь la sьqьv aldьnda tora.

„Navaj pyt" eş mitьdьn вətə stina gəzittəre qullanьrqa tejeştər.

вrigada

„UDARSЬ" KALXUZDARĐЬ NЬQЬTЬV JARЬŞЬNDA

BAQALЬ, (tiligram aşa). Teвək gəzite („Udarsь") kalxuzdarđь ojoştorov-xuzalьq jaqьnan nьqьtьv jarьşьna quşьldь xəвərselar „Udarsь" nьŋ jarьşta вeren selekte alьvь esen kerəşələr. 6 urьnda xəвərselar konfirinsejəhe ytkərejep, unda 140 xəвərse qatnaştь. Ular jarьşta qujьlqan şarttarđь tultьrьv esen masli zavajt itteldelər. „Udarsь" jetəkselege astьnda tyвən matвuqattar səjəsi-xuzalьq kampanejalarьn вalşeviktarsa ytəvgə tuplandьlar.

Igen əđerləv đə xəвərselərđen вuksir

Brigadahь jetəkselege astьnda „Puşkin" „Saqat", „Şişmə", „Janь-kes" „Karasnaja gurka", „Druzвa", „Jaqь" „Bajkul jana", „Qormaş", „Qьđьl Majaq", „Qьđьl-il", „Yrnək", „HarьTamaq", „Byr dystьmaq" həm „Qьđьl jar kalxuzdarь plandarьn tultьrđьlar həm arttьrьp tultьrđьlar.

„Udarsь" kalxuzdarđa kankrit eştər eşləv esen 9 keşe maвilizavajt itte həm kalxuzdarđaqь xəвərselərđən uđar вrigada ojoştoroldo, ular ajьrьvsa alđan qььsqtar kyrhətələr. Kygərsen вylək avьl səvitendə xəвərselər jetəkselege astьnda, jalpьnьn ojoştorolovь arqahьnda, igen əđerləv 107 pr. qa ytəlde. Stinə gəzittəre kendəlek vaqiqalarđь jaqtьrtьp вaralar.

„Udarsь": I. SƏJFEJ. ABRAJSKI.

BAŞQORTOSTAN XALQ XUŽALЬQЬ BUJЬNSA 1932-JЬL ӨSӨN KANTRYL SЬJFЬRĐAR TURAHЬNDA

BAŞQORTOSTAN DӘVLӘT PLAN KӘMISEJӘHE NӘMӘLӘR BILDӘLӘJ?

BEĐ YBӘK XӨKYMӘT ALDЬNA 1932—JЬLDA BAŞQORTOSTAN XALQ XUŽALЬQЬNA 983 MILJUN HUM KAPITAL HALЬV TALABЬN QUJABЬĐ

(BAŞSAVNARXUZ RӘISE IP. JӘHYDINDEŊ RSFSR GUSPLANЬ PRIZIDEJUMЬ ULTЬRЬŞЬNDA KANTRYL SIFЬRĐAR MӘS'ӘLӘHE BUJЬNSA HӘJLӘGӘN TELMӘRӘHENӘN)

Beđ Başqortostan xalq xuzalьqьnьŋ 1932 nse jьlqь kantryl handarьn Başqortostan әmhyrejәte Ural—kyznitskej kambinatьnьŋ ber eleşe bulьvьnan sьqьp bildәlәjbeđ. Hunqь jьldarđa Başqortostan jәmhyrejәteneŋ đur uŋьştarqa ireşevenә qaramaђtan, әle hamanda ul xalq xuzalьqьnьŋ kyp kenә tarmaqtarь bujьnsa kyreşe elkә hәm krajđarđan artta qala. Şuqa kyrә beđđeŋ 1932 nse jьlqa teđәlgәn hәm SSSR şulaj uq RSFSR Dәvlәt plan kәmisejәlәreneŋ qaramaqьna tapşьrьlqan kantryl handarđa xalq xuzalьqьn şaqtaj nьq alqa jebәrev saralarь kyrhәtelgәn.

Başqortostan jәmhyrejәte katla—turbin, Matur, Mitallum zavьttarьn teđergә kereşte. Şamar—Zaltavьş timer julьnьŋ ikense hьđьqь teđәp beterelәp kilә. Jegәzә—Kamarav rudniktarьnda kesle razvitka eştәre bara. sәnki ul Jegәzә mitallurgejә zavьtьnьŋ nigeđe bulasaq. Cirnikufka kambinatьnьŋ kyp kenә zavьttarь teđelә hәm Başqortostanda bulqan zavьttar jaŋьnan qorola başlanь.

Avьl xuzalьqьnda la đur uŋьştarqa ireşelde, xәđәr Başqortostanda 65 pr. jarlь hәm urta xәlle xuzalьqtar kәlliktiflәşterelgәn, đur safxuzdar teđelgәndәr hәm teđәlәlәr. Jete jьl lьq dejәm uqьv inderelә h. в.. qemymәn alqanda Başqortostan jәmhyrejәte ikanumika hәm kyltura jәhәttәrenәn ьlqьj yђә bara.

Yđeneŋ bьl yђeven taqь la nьqьraq kesәjtev esen Başqortostan jәmhyrejәteneŋ betә ab ьktif memkinlektәre bar. Bik kyp terle hәm qibatlь tabiqi jer aђtь bajlьqtarьn fajđalanьvđь kesәjtkәndә, Başqortostan elkәhe, SSSR đaqь şatsejalizem teđeleşen taqь la jәteđlәtәsәk.

Partejәnьŋ XVI nsь sjьzь diriktifь nigeđendә kәnsьqьşta ikense kymer—mital barahь tьvđьrьla. Başqortostan jәmhyrejәte bьl bazaqa—Ural—Kyznitskej Kambinatьna ıunьŋ ber eleşe bulьp inә. Bьl xәl Başqortostan xalq xuzalьqьnьŋ 1932 nse jьlqь kantryl handarьnda taqь la jәteđrәk alqa kitev timptarьn kyrhәtergә memkinlek birә. Başqortostan xekymәte 1932 jьlqь kantryl handarđь bьna oşo prinsiptәrđәn sьqьp teđәnә. 1932 jьlqь kantryl handarđьŋ qьђqasa jәkmәtkәhe tyәndәgesә:

Sәnәqәt

1932 nse jьlda sinzalь sәnәqәtteŋ valavaj praduksejәheneŋ 179 miljun humlьq bulьp, 1931 jьlqь praduksejәneŋ 211 pr. tьn tәşkil itәsәk. Şul jәmlәnәn „A"gruppahь bujьnsa 266 pr. hәm „B„ gruppahь bujьnsa 184,9 pr. tәşkil itәsәk. Bьl plandь ytәv hәm Başqortostan jәmhyrejәten UKK sistimьnda alqa jebәrev esen 465 miljun hum kapital halьnьrqa tejeşle, şul jәmlәnәn qara mitallurgejәgә 71 400 meŋ hum, teђle mitallurgejәgә 20.950 meŋ hum, mәşinalar eşlәv sәnәqәtenә 240.045 meŋ hum, urman—ximejә sәnәqәtenә 21.660 meŋ hum, teđәv matirejaldarьna 11.251 meŋ hum, paligraf sәnәqәtkә 4 730 meŋ hum, aqas nәmәlәre eşlәv sәnәqәtenә (Cirnikufka h.в) 12 miljun hәm kapital halьnьrqa tejeşle h.в. Oşo miqđarđa kapital totov xәđerge vaqьtta bulqan zavьttarđь jaŋьnan qorop beterev, Matar, Katla tu bin, Mitallum hum Jegәze—Kamaruv mitallurgejә zavьttarьn jeteđ timptar menәn teđәv ıђabenәn sьqьp bildәlәnәlәr.

Avьl xuzalьqь

1931 jьldьŋ ađaqьna avьl xuzalьqьn kәlliktiflәşterev tәmam itelә. Başqortostan jәmhyrejәteneŋ sәsev majđanь 3.916 meŋ giktarqa jetkerelә, bьl—1931 jьldьŋ 118 pr. tәşkil itәsәk. Şul jәmlәnәn safxuzdarđьŋ sәse majđanь 465 meŋ giktar, jәki 180 pr., kalxuzdarđьŋ majđanь 3 250 meŋ giktar, jәki 189 pr. bulasaq Şulaj itep betә elkәneŋ sәsev majđanьnda kalxuzdar majđanьnьŋ ydil avьrlьqь 83.3 pr. hәm orloq kylturalarьnьŋ ydil avьrlьqь 88,4 pr. tәşkil itәsәk.

MALSЬLЬQ. 1932 nse jьlda attar hanь 774,6 meŋ baş, jәki 1931 nse jьldьŋ105 prtьbulasaq. hьjьrđar 536,1 meŋ baş, jәki 101 pr, harьqtar 2,438,8 meŋ baş jәki 107 pr susqalar 372,9 meŋ baş jәki 167 pr bulasaq.

Kantryl handarđa uŋьştь kytәrev jer eşlәvđe jaqşьrtьv, malđьŋ nәђelen jaqşrtьv saralarь bildәlәnә. bьl jәhәttәrđәn beđ—đeŋ eştәr artta qalalar. Başqortostan jәmhyrejәteneŋ UKK sistimьna ineve his şikheđ uŋьŋ avьl xuzalьqьna la tә'sir itergә tejeşle. 1932 nse jьlda avьl xuzalьqь aldьnda torqan burьstarđь yiәv esen 120.278 meŋ hum miqdarьnda kapital halьv bildәlәnә. şul jәmlәnәn malsьlьq eşenә 44,400 meŋ hum a x invintarđarьna 25,563 meŋ hum bildәlәnә. 1932 nse jьlda tixnik kylturalarđь hәm jәşelsә baqsasьlьqьn alqa jebәrev jәhәtenәn hьnьlьş jahalasaq.

URMAN XUZALЬQЬNA 23,312 meŋ hum bildәlәnә, şul jәmlәnәn urman massiftarьn yđlәşterevge 18,960 meŋ hum birelә. 1932 nse jьlqь aqas әđerәv pragramь 1931 jьlqa tiŋlәştergәndә 119 pr hal aqьđьv 179 pr. tәşkil itә.

TRANSPORT

Başqortostan xekymәte 1932 nse jьlqь kantryl handarqa transport esen 142 miljun hum kapital halьrqa bildәlәne. Şul jәmlәnәn timer jul transpьrtьna jәqni Өfe Magnitagurskej timer julьn halьvqa 44 miljun hum Magnitagurskej Sara Bajmaq julьn halьvqa 7 miljun hum, teđәv matirejaldarьn eşlәvse pritprejәtejәlәr halьvqa 13,5 miljun hum, hьv julь transpьrtьna 9,565 meŋ hum, afta-transpьrtqa 39,5 milun hum hәm rilsәheđ juldar xuzalьqьna 19 miljun hum bildәlәnә.

Başqortostan xalq xuzalьqьnьŋ bytәn tarmaqtarьn alqanda 1932 nse jьlqь kantryl handar bujьnsa iliktriklәşterev eştәrenә 29 miljun hum, svәzgә 15,5 miljәnhum kammunal xuzalьqqa 24 miljun h. torlaq teđeleşәnә 55 miljun hum patripkapiratsejaqa 65 miljun hum hәvlьq haqlьvqa 28,9 miljun hum satsejal tә'minat eştәrenә 1084 meŋ h. administratif teđeleşkә 5.170 meŋ h, xalq maqarife hьđьqь bujьnsa kapitalnaj teđeleşkә 7.8 miljun hum bildәlәnә.

Şulaj itep Başqortostan jәmhyrejәteneŋ betә xalq xuzalьqь bujьnsa kapitalnaj teđeleşkә 983 miljun hum (ә berloşterelgәn finplan unanda kybәrәk itep teđelgәn) bildәlәnә,

* * *

Başqortostan xalq xuzalьqьnьŋ 1932 jьlqь kantryl handarь RSFSR dәvlәt plan kәmisejәhendә qaralqanda kyp kenә xuzalьq tarmaqtarьna diqqәt birelep jetkerelmәne. Mәђәlәn, Bilarit zavьttarьn jaŋьnan qorovđь alьjq. Bьl turala diriktif urgәnđarđьŋ juqarь sьjfatlь qoros eşlәp sьqarьvđь 200 meŋ tunnaqa jetkerergә tigәn qararđarь bar. Şunьŋ menәn bergә Injәrđә dur lisaximik zavьt halьv kәrәklegelә beđđeŋ taraftan iђbat itelep, ul eşkә 7 miljun hum bildәlәngәn. Lәkin Dәvlәt plan kәmisejәhendә bьl mәs'әlәlә nindәjđer ber qьjьvhьđlьq hiđelә; bьnь beđ urьnhьđ tip hanajbьđ hәm betә SSSR xalq xuzalьqь mәnfәqәttәren kyđ itep, diriktif urgәnđarđьŋ qararьna tajanьp Bilarit zavьttarьnьŋ jaŋьnan qorolovьn kiŋәjtelevđәren hәm Injәrđә lisaximik zavьttьŋ halьnьvьn tә'min itevđe nьqьşьp horajьbđ.

Teђle mitallurgejәgә kilgәndә Başqortostan jәmhyrejәteneŋ pirispiktivalarь đur bulьvь his şiktьvđьrmaj. Bajmaq kambinatьn jaŋьnan qorov eştәrenә 20.9 miljun hum kapital halьvđьŋ maqsatqa mьvafiq bulqanlьqьn beđ iђbat ittek. Şuqa kyrә ul summьь 10 miljun humqa tiklem kәmetevđe dereђ tygel tip tababьđ, hәm bildәlәngәn summanьŋ tulь rәveştә bireleven horajьbđ.

Başqortostan jәmhyrejәte kyp kenә gigant zavьttarđь udar timptar menәn teđergә kereşte, kyp kenә zavьttar 1932 jьlda teđәp tәmam itelergә hәm xutqa jebәrelergә tejeştәr. Lәkin betә eş teđәv matirejaldarьna barьp terelә. Başqortostan jәmhyrejәtendә bik kyp terle teđәv matirejaldarьn jeteşterergә memkin. Şuqa kyrә Başqortostan xekymәte 1932 jьlqь kantryl handarđa 2 simint zavьtьn, erbiz, alibaştьr zavьttarьn teđevđe, asfalt, gudrun hәm bytәndәrdә sьqarьvđь kyrhәtte. Bьl eştar esen 11.252 meŋ hum kapital bildәlәne. Lәkin RSFSR Dәvlәt plan kәmisejәhendә kantryl handarьnda qaraqanda teđәv matirejaldarь betenlәj onotolqan. Bьl teđәv matirejaldarьnan başqa gigantlardь nisek teđergә, hun? Minenşә, bьnđa qadi anlaşьlmavsьlьq qьna buiha kәrәk. Min Dәvlәt plan kәmisejәhenen prizidejymenәn bьl siktәn tьş әhәmejәtle mәs'әlәgә ajьrьmsa diqqәt sirevđe horajьm.

Cirnikufka kambinatьn teđәv eştәre qәnәqәtlәnerlek tygel Ajьrьm ydәk xuzalьq urgәndarь bьl jәhәttәn beđgә jomoşaq jarđam itәlәr. Xәđerge vaqьtta şьrpь fabrigь, ikstrakt zavьtь, fanir hәm bytәn ber nisә zavьt teđәp tәmam itelәlәr inde. Lәkin torlaq hәm kyltura yrizdinejәlәre jәhәtenәn eş nasar tora. Beđ kantryl handarđa bьl jeteşhedlektәrđe beterәv saralarьn kyrhәttek hәm Dәvlәt plan kәmisejәheneŋ jarđam itevenә ьşanabьđ.

Beđđә paligraf sәnәqәt betenlәj juq tejәrlek, bьl—kraj đьŋ kyltura yђeşendәge iŋ tar urьn. Paligraf bazanan başqa beđ yђә almajbьđ. Şuqa kyrә 1932 jьlda jaŋь tipagrafejә teđergә hәm tәbәk tipaprafejәlәren alqa jebәrergә qarar birelde. 1931 jьlqa tiklem paligraf sәnәqәtkә his ber kapital halьnmanь. Beđđeŋ kantryl handarđь ьraђlanqan vaqьtta Dәvlәt plan kәmisejәhe bьnь iђәpkә alьrqa tejeşle.

Başqortostan jәmhyrejәtendә torlaq hәm kammunal xuzalьqь jәhәttәrenәn dә eş nasar. Өfelә bulьn, şulaj uq 15 meŋ eşse jәşәgәn Bilarit qalahьnda la va dapravut juq. Beđđeŋ kantryl handarьnda bildәlәngәn sьjfьrdar menәn Dәvlәt plan kәmisejәhe bildәlәgәn handar arahьnda eđәklek bar, kammunal xuzalьq bujьnsa bьl eđәklek 17 miljun hum hәm torlaq xuzalьqь bujьnsa 42 miljun hum tәşkil itә. Dәvlәt plan kәmiseәheneŋ, Başqortostan jәmhyrejәte nьldәn yђә başlaqanьn iђәpkә alьp, bьl eđәklektә beteresәgenә min ьşanam.

Timer jul transportьna kilgәndә, в. d. Өfe—Magnit gurskej, Magnitagurskej—Bajmaq—Sara juldarьnьn udar timptar menәn halьnьvdarьn horajьbđ. Rilsәheđ juldar jәhәtenәn beđđeŋ handar menәn Dәvlәt plan kәmisejәhe handarь arahьnda eđәklek bar. Minenşә Dәvlәt plan kәmisejәhe Başqortostan jәmhyrejәteneŋ jәqrafi ydlegen iђәpkә almaqan. Әgәr RSFSR da 1932 jьlda timer jul teđeleşenәn kapital halьv 1931 jьlqa qaraqanda 49 pr. qa yђhә, Başqortostanda ul nej barь 19 pr. yђә. Minenşә juldarqa bik mox taz Başqortostan jәmhyrejәteneŋ nisbәtәn bьndaj eđәklek beterelergә tejeşle.

Kyltura yђeşe jәhәtenәn Başqortostanda đur qьna uŋьştar bulha la, ul әle hamanda ydeneŋ kyreşәlәrenәn arta qala. 1932 nse jьlda bьl ucaska alqa jebәrelergә tejeşle. Beđ maqarif eştәrenә 62,5 miljun hum bildәlәnek, lәkin bьnda Dәvlәt plan kәmisejәhenen handarь menәn bik đur eđәklek bar. Bьnьŋ menәn beđ his kileşә almajbьđ hәm ul eđәklektәn beterelәven horajьbđ.

Başqortostan xalq xuzalьqьnьŋ 1932 jьlqь kantryl handarьna beđđeŋ zamicanja arьbđ oşo. Beđ Dәvlәt plan kәmisejәhenen bьl zamicanjalarqa đur diqqәt sireven, Başqortostan jәmhyrejәte UKK sistimьnda alqa barьrqa tejeşlegen kyđ unьnan jebәrmven horajbьđ, sөn ki Betә SSSR đьŋ alqa barьşьnda Başqortostan jәmhyrejәte bik đur urьn tota hәm unьŋ pirespiktiftәre bik đur.

Rabsilkurđar IV kvartal finplanь esen kәrәşkә!

SAQЬRЬV QABUL ITELDE

Betә tybәnge matbuqattь jarьşqa ьlьqtьrьrqa

Nizgarut krajь matbuqatь Ivanьf sәnәqәt elkәhe matbuqatь menәn III—kvartal maja tuplav planьn ytәv esәn satsejalizem jarьşьna sьqьp, unь uŋ ş menәn tәmamlqajne. Bьl ike elkә matbuqatь bьl jarьştь IV kvartalda la dәvam itterev menәn bergә betә sajuz matbuqatьn bьl jarьşqa quşьlьrqa, esәnse xәl itkes jьldьŋ IV kvartal planьn uŋьş menәn tәmam itergә saqьrđь.

Başqortostan elkә matbuqatь bьl saqьrьvđь qabul itte. Şul uŋaj menәn maja tuplavđa in artta qalqan tәbәktәrđeŋ berehenә—Şişmә tәbәgenә matbuqat hәm Başnarkamfin bergәlәp brigada jebәrđelәr.

Bьl jarьş ajqanь Başqortostandьŋ betә tybәnge matbuqatь aldьna betә silkurđar, rabkurđar әrmejәhen IV kvartal finplanь esәn kәrәşkә tuplәp xәđer yk bьl jarьşqa quşьlьv burьsь qujьlđь. Bьl jarьşqa ber genә fabrik—zavьt, safxuz, kalxuz stinә gәzitәhe lә qatnaşmaj qalьrqa tejeş tygel.

Hәr ber gәzit, esәnsә xәl itkes jьl maja tuplav planьnьŋ ytәleve esәn berense bulьp matbuqat javaplь ikәnen xәterendә totorqa tejeş.

Finplan esәn uŋьşlь kәrәşkәn iŋ jaqşь tәbәk gәzit әre, kyp tirazlь hәm stinә gәzittәre bylәklәnәsәk.

Betәgeđ đә IV kvartal finplanьn ytәv esәn kәrәşkә!

1-dikәbergә Başqortostanda IV kvartal finplanьnьŋ ytәleşe turahьnda maqlymәt

TӨBӘKTӘR	Jьlьq plan ytәleşe	5 kenlәk ytәş menәn
Әbjәlil	39,2	5,1
Arqajaş	34,0	3,1
Arxangil	32,8	0,
Aђqьn	37,5	5,7
Baqalь	27,3	5,6
Bajmaq	27,8	0,3
Balqь	40,4	9,6
Baltas	33,7	6,1
Balasәj	29,4	0,8
Bilaqataj	41,3	1,3
Bilarәt	50,6	12,8
Betә	31,6	4,8
Biş—bylәk	32,8	3,4
Blagavişşin	33,4	1,4
Borәj	37,1	9,6
Byzdәk	29,5	7,8
Berjәn	30,4	3,3
Tur	29,7	3,3
Dәvlәkәn	28,7	7,1
Dьvan	42,7	6,2
Dyrtәjle	44,4	8,
Jьlajьr	42,6	8,7
Zejansura	29,0	7,4
Qaltas	40,9	5,7
Qaraqoş	32,4	4,3
Qaramalь	21,6	4,4
Qьrmьђqalь	38,8	5,6
Qьjqь	30,9	0,7
Q. Mejәkә	28,0	5,6
Krasna—Usul	34,1	4,9
Krasna—Kam	29,0	4,7
Qonşaq	18,2	2,2
Maqar	2[illegible],2	2,5
Mәlәvez	28,1	4,8
D. Mәsetle	30,9	3,4
Mişkә	25,5	5,9
Mьraq	33,1	5,1
Nuriman	29,9	3,4
Prejut	20,9	4,8
Starie amәq	17,8	9,
Saqmaqoş	39,3	10,1
Tapurin	31,2	9.
Tuŋmazь	17,3	0,[illegible]
Өfe	38,8	10
Usalь	38,9	4,5
Xәjbulla	26,8	2,5
Şişmә	20,2	6,5
Janь—avьl	35,1	11,8
Өfe qalahь	53,2	16.
Betәhe jerle plan bujьnsa	36,1	10,6

Yđәktәn birelgәn plan bujьnsa 68,2%

QALALAQЬ BETӘ STINӘ GӘZITE,

Kyp tirazlь gәzit ridkallegejәlәre

HӘM XӘBӘRSELӘR DIQ- QӘTENӘ!

Tybәn matbuqattьŋ kendәlek eşen satsejalizem teđәv eşeneŋ barьşь menәn alqa qujьlqan burьstarqa javap birerlek itep qujьvđь bojomqa atqarьvđa ularqa nьqlь jarđam kyrhәtev esәn „Başqortostan„ gәziteneŋ „tybәn matbuqat" siktьrь tarafьnan 1 nse dikәberđәn başlap hәr kәn kiske sәqәt 7 nәn sәqәt 10 qa tik'en eđlekheđ rәveştә kansyltatsejә birev başlandь.

Dikәberđeŋ berenәn başlap, qinvar başьna tiklem tybәndәge mәs'әlәlәrđәn kansultantlьq birelәsәk.

Dikәberđәŋ 11,24, ,31 nse kәndәrendә: rabsilkurđarđьŋ eştәren ydәk Kәmitәtteŋ 16 nsь april qararđarь nigeđendә qajtanan qorov hәm tybәn matbuqat eştәre turahьnda sьqqan parteja qararđarьn hәr ber stinә gәzite kyp tirazlь gәzittәr tarafьnan bojomqa atqarьvđь nisek eşlәrgә kәrәklege, rabsilkurđar menәn eşlәvđә, ulardь ojoşto rovđa jaŋь juldar, xәbәrselәr brigadalarь. rәjdelәrđe nisek ojoşlororqa, tybәn gәzttә planlьlьq, gәzit eђtәnәn parteja jetәkselegen nьqьtьv, jalpь arahьndaqь eştәrđe jәnlәnderevđә nindәj saralar kyrergә kәrәklege mәs,әlәlәre. Dikәberđeŋ 12,18, 25 nse kәndәrendә prajьzvudstьvanьŋ primilaplandь vaqьtьnda tultьrьv hәm arttьrьp tultьrьvđa gәzit nindәj kankrit saralar kyrergә tejeş. Pridperejәtejә hәm ycirizdinejәlә xuzalьq - iђәben julqa halьvđa osoralqan jeteşheđlektәr menәn nisek kәrәşev juldarь, partejәneŋ şul turalaqь qararđarьn bođovsьlar menәn kәrәşev juldarь, prajьzvudstьvala udarsьlьq xәrәkәten kesәjtev, prajьzvudstьva kәŋәşmәlәren jәnlәnderevđә gәzitteŋ kankrit burьstarь. Maja tuplav eştәren kesәjtev mәs,әlәlәrenәn.

Dikәberđeŋ 13—19—20—kәndәrendә:

Kalxuzdarđь xuzalьq hәm ojoştorov jaqьnan nьqьtьvđa gәzittәrđeŋ kankrit burьstarь' qala hәm pridpertejә gәzittәre menәn kalxuz hәm safxuz gәzittәreneŋ bәjlәneşen julqa halьv, şiflьq eştәrendә stinә gәzite, planlьlьq, avьldarqa brigadalar jebәrev, ularqa nakazdar birev mәs,әlәlәre turahьnda. Dikәbьnda. 9,14 21-27 nse kәndәrendә apparattar đь jerlelәşterevđә tybәn gәzittәrđeŋ burьstarь. Bьl turala stinә hәm kyp tirazlь gәzitteŋ pridperejәtejәlәge kankrit burьsь, Өlkә Kәmitәtteŋ 4 nse plinumь qararđarьnьŋ bojomqa atqarьlьvь, başqort telen tormoşqa atqarьv mәs,әlәlәre. Dikәberđeŋ 10, 15.16, 23 nse kәndәrendә

TYBӘN MATBUQAT SIKTЬRЬ

QOROLOQ MENƏN KƏRƏŞ—URAZAJ ƟSƟN KƏRƏŞ!

JERĐƏ QAR HAQLAV PAXUTЬNA

BED MILJUNLAQAN GIKTAR JERĐƏ QAR HALЬV MƟMKINNEGENƏ EJƏ BULĐЬQ

QAR HAQLAV ƟSƟN PAXUTQA

QORO TUFRAQLЬ TƟʙƏKTƏRĐEꞐ ʙƟTƏ KALXUZSЬ LARЬNA, MTS HƏM SAFXUZ EŞSELƏRENƏ

(RSFSR jer eştəre Xalq Kamisarь ip. A. I. Muralьf mərəzəqəte)

IPTƏŞTƏR!

Jerđə dьm jeteşməv səʙəple ʙeđ hər jьl hajьn tejerlek tyʙən uꞑьş alьp kiləʙeđ. Ə qoro jьllarđa kyp təʙəktərđə xatta səskən orloq miq đarьn da jьja almaj qalalar.

ʙьl xəl xeđmət kenđərenen xaqьn kəmetep, kalxuzđьꞑ đəjem xələtenə kimselek kiltere, avьl xuzalьqьnьꞑ kiləsəktəge yƅeşenə totqarlьq jahaj həm ʙeđđeꞑ Səvittər ilen miljunlaqan sintnir igenđən məxrym itə.

Kiləsəktə ʙьl eş şulaj ʙarьrqa tejeş tygel.

Uꞑьş ʙulmavđьꞑ təp səʙəʙen ʙelep, ʙeđ uqa qarьşь kiƅken kerəş asarqa həm məmkin ʙulqan julđarđь fajđalanьp, juqarь uꞑьş esen paxut iqlan itergə tejeşʙeđ.

Partejə həm səvit vlasь juqarь uꞑьş esen kiƅken kerəş alьp ʙara.

Uꞑьştь kytərev prablimahь xəđer satsejalistik igenselekteꞑ yđək ʙurьsь itep qujьla. Vaq janqьđaq krəƅtejən xuzalьqьnda keskəj, ajьrьm kiƅək jerđə təzriʙə raveşenđə genə alьp ʙarьlqan eşe xəđer miljunlaqan giktarđarđa eşlərgə məmkinlek ʙar.

„Kalxuzđar orloq majđanьnda qьna tygel, ʙəlki iꞑ məhim avьl xuzalьqь sьjrjalarь majđanьnda la (mamьq, segəlder, kenʙaqьş h. ʙ.) təp eşləp sьqarьvsь ʙulđьlar. SSSR đьꞑ orloq həm sьjrja təʙəktərendə kulaktь sьjnьf ʙulьv jaqьnan ʙeterev təməm itelə. Kalxuzđarđaꞑ yƅeve həm krəƅtejən massahьnьꞑ kalxuzlaşьv julьnda kysevhəđəmtəhendə, ʙeđđeꞑileʙeđ iꞑ ere avьl xuzalьqь ile ʙulьp əverelde" (УK neꞑ ejjyn ajь plinumь qararьnan).

ʙьlar ʙarьhь la uꞑьş kytərevđə ʙulqan ʙurьstarđь jeneləjtələr.

Uꞑьş kytərevđə təp saralarđьꞑ ʙerehe, jerđə dьmlьq haqlavsь həm elekke vaqьtta vaq xuzalьqta praktik qullanьv məmkin ʙulmaqan, QAR TOTOV iƅəplenə. ʙulqan təzriʙə qar totov eştəren safxuz həm kalxuz ʙaƅьvđarьnda kiꞑ kyləmdə qullanьvđьꞑ xuzalьq jaqьnan fajđalalьqьn həm praktik məmkinlelegen asьq kyrhətələr.

Qar totov eşenen xalq xuzalьqь esen məhim legen Vulga həm Qara tufьraq elkəhe təzriʙə məəssəsələre tarafьnan alqan təzriʙələr asьq kyrhətələr. Məƅələn: Saratьf təzriʙə stansahьnьꞑ 12 jьllьq urtasa uꞑьştarь oşondaj həđəmtələr ʙirələr (urazaj ʙer giktarqa sintnir iƅəʙe menən):

	uzьm arьşь	jađqь ʙojđaj	kenʙaqьş	Lytsirna
Qar totmaqan ʙaƅьvda	19,8	9,8	12,3	23,9
Qar totqan ʙaƅьvda	24,2	13,3	17,6	50,3
Pratsint menən artьqlьqь	22%	35%	44%	1105%

Qoro jьllarđa taqь la artьqьraq həđəmtə alьnqan. 1931—jьlda ʙьl saralarđь qullanьv qar totmaqan ʙaƅьvđarqa qaraqanda uꞑьştь (ajьrьm kyltura-lar ʙujьnsa) 4 həm 10 tapqьr arttьrqan.

Qar totov qьrđarđa dьmlьq totorqa məmkinlek ʙirə həm yƅemlektər esen ulardьꞑ ʙaşta yƅev đəverenđə jaqşь şarttar tьvđьra.

ʙeđđeꞑ jaqьndaqь đəjəm ʙurьsьʙьđ ʙaƅьvđarqa dьmlьq jьjьv eşendə qarđь ʙaƅьvđa ьsьn jarđamsь itep fajđalanьv.

ʙьnьꞑ esen:

Qar jьjьvđa jarđam kyrhətevse saralarđь tormoşqa ytkərergə, jəqni qьrđarđa qar kerttəre tigeđ jathьn esen sonqi qojmalar həm ʙaşqa oşonđaj qar totqьstar qororqa tejeşʙeđ.

Jel qarđarđь ʙaƅьvđan soqorđarqa osorop, avьl xuzalьqь kylturalarьn dьmlьqtan məxrym itə, jerđe jalanqas qalđьrьp, uzьm tuna, şunьꞑ esen qarđarđь jelđən haqlav eştəren ytkərergə tejeş ʙulasьđ.

ʙьlarđь eşləv menən genə ʙeđ, qarđarđь ʙaƅьvđa tiđ genə həm ʙer julь erep ʙetməv sarə aldan kyrgən ʙulasьđ. Qarđarđьn maq aleşendə „ođajtьlqan jađ" jahajьđ, jalqь qьr eştəre vaqьtьnda tartьv kestərenen eşen jeneləjtəʙeđ. Jergə hiʙelgən orloqtoꞑ jaqşь sьqьrь həm đerəƅ ʙeve esen ʙəstauufka tə'min itəʙeđ.

Qar jьjьv həm qar totovđoꞑ julđarь kyp. Qar totov esen—herev, qar ejəmđəre, valiktar eşləv, qarđarđa qamьş sьʙьq eşləv, teđev, halam, kukьruz haʙaqtarь teşəv, jəjev qadi raveştə qarđь tigeđləv julđarь qullanьlalar.

Hər ʙer kalxuz, MTS həm safxuz urьndaqь aqьranum jəki ʙьl eşte ʙelevselər menən kəꞑəşləşep, yđđəre esen məmkin həm iꞑ arzan ʙulqan julđь taʙьrqa tejeş.

KALXUZ, MTS HƏM SAFXUZ EŞSELƏRE! prajьzvuđstьva kəꞑəşmələrendə qar totov eşenen plandarьn həm unь eşkə aşьrьv julđarьn tikşeregeđ, aqьranumdarđьꞑ həm jer eşselərenen dak lattarьn tьꞑlaqьđ.

Kulaktarđьꞑ ʙьl eş „ʙer nəməgə lə kərəkməj" tigən hyđđərenə ʙirelməgeđ. Qar totov esen kerəşev menən dəvlətkə praduksejə ʙirev planьn tultьrьvđь onotmaqьđ.

Qar totov eşen aşьqtьrьqьđ, hər javqan qarđь fajđalanьp jaqşь məmkinlektərđe quldan ьsqьnđьrmaqьđ.

Qar paxutьnda maxsus ʙrigadalar ojoştorop, xeđmətte satsejalistik mitьđtar qullanьp, satsejalizem jarьşь, udarsьlьq, ʙuksirđar həm ʙьl eşkə janqьđaqtarđь tartьv julđarь menən ʙaƅьvđarđa dьmlьq jьjьvđь tə'min itərʙeđ həm unьꞑ arqahьnda jaqşь uꞑьştьra alьrʙьđ, kalxuzdarđьꞑ matdi şarttarьn jaqşьrtьrʙьđ həm kiləsəktə kalxuz, MTS həm safxuzdarđьn xuzalьq ojoştorovon nьqьtьrʙьđ.

Kamsamul, urazaj esən kərəşkə!

1 Urta Vulga kamsamulьnьꞑ saqьrьvьn qaʙul itergə həm kamsamulđьꞑ Başqortostan ojoşmahьn urazajđь kytərev Paxutьna həm qoroloq menən kerəşkə jalqarqa.

2 Massavaj—iqtisadi ʙylekkə, „Lininse", „Jəş kammunar", jeştərđeꞑ Өlkə avьl xuzalьqь stansahьna Narkamzim, kalxuzsajuza menən ʙergə, un ken sruk esendə Başqortostan kamsamulьnьꞑ qoroloqqa qarьşь kerəş, agratixnikaqa ejə ʙulьv, juqarь urazaj esən, avьl xuzalьqьnьꞑ prajьzvudstьvahьn kytərev, satsejalistik jerselekte fən həm ttxnikə juqarьlьqlarь menən qorallandьrьv esən kankrit kerəş programmahьn eşləp sьqarьvđь tapşьrьrqa.

3 VLKSM dьꞑ ʙetə təʙək Kəmitəttərenə Urta Vulga kamsamuldarьnьꞑ merəzəqəttəren kiꞑ kamsamuldar həm partejьheđ jəştər massahь arahьnda ejrənergə, unьꞑ ʙujьnsa şul avьlda, təʙəktə, kalxuzda, MTS, safxuz şarttarьnda, paxuttь kiꞑəjtevđə kankrit saralar ʙilđələrgə təqdim itergə.

VLKSM dьꞑ ӨK sikritarь esən: MƟXƏMƏTJARЬF

ʙAƅЬVĐA QAR TOTOV SARALARЬ TURAHЬNDA

RSFSR Savnarkumь qararь

ʙaƅьvđa qar totovđar, ajьrьvsa qoroloq təʙəktərendə, urazajđь kytərevđə đur əhəmejətkə ejə ʙulьvьn iƅəpkə alьp, RSFSR Savnarkumь qarar ʙirə:

1 1931—32 nse jьl esendə: Tyʙən həm Urta ideł, kenʙatьş Seʙer, Tən jaq Kafkaz krajđarьnda, yđək qara tupraq həm Ural elkəhendə, Qađaqstan, ʙAŞQORTOSTAN jəmhyrejəttəre ʙaƅьvđarьnda qar totov saralarьn ytkərergə.

2 RSFSR Narkamzimьnьꞑ oşo ʙerense paragьrьfta kyrhətelgən təʙəktərđə 4 miljun giktar jerđə qar totov şaralarь ytkərev turahьndaqь ustanuikahьn đerəƅ tip taʙьla.

3 RSFSR Narkamzimьna:

a) ʙiş ken sruk esendə ʙaƅьvđarđa qar totov esən tixnikə instruksejəhen eşləp ʙeterev həm 1931 nse jьldьꞑ 10 nsь dikəʙerenən də hunqa qalmaj urьndarqa jetkerevđe tapşьrьrqa;

ʙ) kendəlek apiratif iƅəpselek inderev menən ʙaƅьvđarđa qar totovqa əđerlek həm eş ʙarьşьn eđləkheđ tikşerep torovđь ojoştororqa, şulaj uq urьndarđa qar totov eşenə kyrhətmələr ʙirep, kantryl jahap tororqa;

v) urьndarđa qar totovđarđьꞑ ʙarьşь turahьnda RSFSR Savnarkumьna vaqьtlь iƅəp ʙirə tororqa.

4 Qađaqstan həm Başqortostan Savnarkumdarьna, Tən jaq Kafkaz, Urta həm Tyʙən ideł, Tən jaq Seʙer kraj ʙaşqarma Kəmitəttərenə, Ural həm yđək qara tupьrak elkə ʙaşqarmalarьna təqdim itergə:

a) 1931 nse jьldьꞑ 29 use dikəʙerenə tikləm RSFSR Narkamzimьnьꞑ qar totov turahьndaqь zadanijələrьn hunqь qamalqa aşьrьvsьlarqa (kalxuz, MTS, Safxuz, Jerselek jəmqejəttərenə jetkerergə)

ʙ) ʙaƅьvđa qar totov planьn kalxuz, safxuz həm jerselek jəmqejəttərendə kiꞑ kyləmdə tikşerevđe ojoştororqa;

v) qar totov paxutьn jəjep jeʙərev həm uqa kiꞑ səjəsi—xuzalьq kampanejahь təƅə ʙirev esən ʙetə saralarđь kyrergə;

g) ʙaƅьvđarđa qar totov saralarьn qamalqa aşьrьvđь eđləkheđ tikşerep torovđь qujьrqa;

Jerle matuuqatta qar paxutьn həm qar totov saralarьn kiꞑ kyləmdə jaqtьrtьp ʙarьvđь tə'min itergə;

5 Kalxuzsinьrqa Traktьrsintьr menən ʙetlektə kalxuz qar totov planьn tikşerev həm unь eşləp sьqarьvđь ojoştorov esən maxsus ʙrigadalar ʙylev, xeđmət ojoştorov, sarahьđ ʙulqan matirejaldarđь jeteşterev: tal, vişkьlar, qar hərgestər ʙulđьrьv menən unь qamalqa aşьrьvđь ojoştororqa təqdim itergə.

6 RSFSR Narkamzimь qarьşьndaqь gidramit kəmitətkə jer ojoşmalarь ajьrьm kalxuz, MTS həm safxuzdar menən tьqьđ ʙəjləneş qujьp, ularqa hava toroşo turahьnda, ajьrьvsa ketelgən qar teşev, ʙuran həm jьlьlar ʙulasaqь turahьnda aldan xəʙər ʙirep torovđь tə'min itevđe təqdim itergə.

7 „Satszimladileja" ridaksejəhьna həm Silxozgizgə qar totov saralarьn matuuqatta kiꞑ kyləmdə jaqtьrtь ʙaƅьvđь tapşьrьrqa.

RSFSR Savnarkumь—A. SYLIMEF.

Savnarkum həm iqtisadi səvit eş ʙaşqarьvsьhь urьnʙaƅarь—I. DVORKIN.

MƏSKƏV, 3—DIKƏʙER 1931—JЬL.

URMAN-URAZAJĐЬ KYTƏRƏ

Avьl xuzalьqь təzriʙə stansalarь həm fənni tikşerev ycirizdinjələrenen təzriʙələre ʙujьnsa urmandьꞑ jьlqalarđь kiptermaj haqlaqanlьqь, jerđeꞑ dьmlь ʙulьvьna jarđam itkənlege, hava şarttarьn rigylərleştergənlege asьq ʙelengən inde. Məƅələn; Kaminavatskej safxuzьnda urmanlь jerđərđə jelđeꞑ kesə əđ ʙulqanlьqьn, asьq urьndarqa qaraqanda jerđeꞑ dьmlьlьqь his şikheđ juqarь ʙulqanlьqьn həm şul arqalь uꞑьştьꞑ da jaqşь ʙulqanlьqьn təzriʙə menən ʙelgəndər. Bigerək tə qoro jьldarđa urmanlь jerđərđə avьl xuzalьqь kylturalarь həm ylən urazaj jaqşь uq juqarь ʙula. Şunьꞑ əƅtevenə urmanlь jerđərđə jamqьr həm qarđьꞑ teşeve lə, asьq urьndarqa qaraqanda, artьqьraq ʙula. Ə jerđeꞑ kiʙeve asьq urьndar menən saqьştьrqanda his şikheđ kəmerək.

Şul uq təzriʙələr menən urmanlь jerđərđə kustьra həm lytsirna yləndərenen uꞑьşь asьq jerđərgə qaraqanda 250—300 pr. artьqьraq ʙulqanlьqь ʙelengən. ʙьl təzriʙələr ʙajьnsa orloq kylturalarьnьꞑ uꞑьşь urmanlь həm asьq urьndarđa tyʙəndəge dərəzələ kyrengən:

Kylturalar	Asьq jerđə	Urmanlь jerđə	% % menən
Uzьm arьşь	8,9	15,5	174%
Uzьm ʙojđajь	4,8	7,7	160 „
Kavilka ʙojđajь	7,0	8,0	114 „
Bilaturka „	6,1	8,9	141 „
Ərəsəj „	6,5	6,3	114,5

ʙьl handar urmanlь jerđərđə avьl xuzalьqь kylturalarьnьꞑ uꞑьşь his şikheđ juqarь ʙulqanlьqьn kyrhətələr.

Başqortostan jəmhyrejəte igenselek elkəhe ʙulьp, stip palasahьn təşkil itə. Unьꞑ urmandarь ʙik əđ jerđəre ʙulqanlьqtan uqa Urta Azejənenə qoro jerđərenen şavqьmь ʙik nьq tejə. Şunlьqtan aqas ultьrtьv, agranumejə həm miliaratsejə saralarьn ytkərev, jelđən haqlavsь həm qarđarđь totop qalьvsь palasalarđь ʙulđьrьv kərəklege yđenən yđe kilep sьqa. Partejə həm Səvit xəkymət qoroloq ʙula torqan həm stiple təʙəktərđə səsevđərđe haqlav həm ulardьꞑ uꞑьşьn kytərev esən urmandarđьꞑ đur əhəmejəte ʙulqanlьqьn iƅəpkə aldь. Şuqa kyrə SSSRX. Kamisardar Səvitenen oşo jьl 31 sne ij'yl qararь menən SSSR masştaʙьnda urman kylturahь həm jьlqalarđь haqlav palasahь ʙilđələngən.

Başqortostan X. Kamisardar Səvite ʙьl qararđь kiꞑəjtep, oşo jьldьꞑ 20 nse sintəʙerendə Başqortostan kyləmendə urman kylturahь palasahьn ʙilđələp, qarar sьqarđь həm aqas ultьrьv, agranumejə həm miliaratsejə saralarьn ytkərev turahьnda kyp kenə təqdimdər ʙirđe. Ul saralarđь jeteđ raveştə ytkərev kərəklegen kyrhətte.

ʙьl eştərđe ytkərev esən Başqorostan jer eştəre x. Kamisarlьqь kərək ʙulqan ilimittərđe RSFSR jer eştəre x. Kamisarlьqьna ʙelderđe. Başnarkamzin ergəhendə ojoştorola torqan urman inspiksejəhe jetəkselege aƅtьnda 75 giktar jerđə aqas yƅterevgə əđerlek eştəren kytərev turahьnda MTS larqa təqdim jahanь.

ʙulasaq indysterejal-agrar il esən unьꞑ ʙaƅьvđarьnьꞑ uꞑьş ʙireven kytərev esən ʙьl eştərđeꞑ đur əhəmejəte ʙar. Şuqa kyrə kəilliktif'əştereigən avьl ʙьl saralarđь diqqətheđ qalđьrmaƅqa tejeşle. Avьldaqь kamsamul ojoşmalarь, məktəp eşselərə, lispramxuz eşselərə, agranumejə pirsanalь həm ʙytəndər ʙьl məs'ələqə maksimum diqqətte tuplap aqas ultьrьv urьndarьn ʙilđələv, aqas orloqtarьn jьjьv, jer hərəv həm ʙytən eştərđə jarđam kyrhətergə tejeştər. Ere Kalxuz həm safxuzdar ʙьl məs'ələgə ajьrьvsa diqqət ʙirep, juqarьla kyrhətelgəndərđən ʙaşqa taƅь la yđđərenen ʙetə uꞑajhьđ jerđəren aqas ultьrtьv esən ajьrьp, praduktь ʙirevse jergə əjləndererergə tejeştər. Avьl xuzalьqьn həm urman xuzalьqьn satsejalizemsə ojoştorov eşendəge tarixi hьnьlьş maminьь ʙeđđeꞑ alđьʙьđqa oşo ʙurьstarđь quja.

FIDARAKU.

Yđ ʙurьsьn ytəmaj

„УDƏK" Kalxuzь (K—Usul təʙəge) xeđmmətte đerəƅ ojoştormav arqahьnda səjəsi xuzalьq kampanejəlarьn eđə.

Tuꞑqa hərəv 17 pr. igen əđerləv 60 pr. qa qьna ytəlde; ʙesən əđerləv planь tulmaqan dəjəmləştərelgən maldarqa qьşqь esən urьn əđerlənməgən, mal aƅьqь jetərlek tygel. Kalxuz rəise Məxitdinьf eşkə ʙalqьn qaraj.

F. J.

BESƏN

NYJƏʙERĐƏN TULTЬRЬLMAJ QALQAN ƟLƟŞƟ DIKƏʙRĐƏ QAPLARQA!

1 nse dikəʙergə ʙesən əđerləv jьllьq planь 32 pr. qa qьna tultьrьldь. Nyjəʙər ajь hьnьlьş ʙirməne. Nyjəʙerđə yk'əʙerđən qalqan eleşte tultьrьv tygel, yđ planь la nej ʙarь 15,1 pr. qa, qьna ytəlde.

Şişmə jьllьq planьn 85,4 pr. Dьvan 63,8 pr. Arqajaş 62,1 pr. Dəvləkən 65,2 pr. qa ytəp, ʙaşqalarqa qaraqanda alda ʙaralar. Ulardan qala jьllьq planьn usalь 50,9 pr. qa Jьlajьr 51 pr. qa K—Kam 54,2 pr. ʙerə 53 pr. qa Byzdək 50,0 pr. qa tultьrđь.

Nyjəʙer ʙaşьnda Bajmaq təʙəgenen plandьnasar xəlgə qujьvь turahьnda ʙer nisə mərtəʙə jəđьp ytkəjnek. Şulaj uq ʙaşqalarqa (Bilaqataj, Bilərit h. ʙ.) ʙer nisə tapqьr ʙьnьlьş jahav julđarь kyrhətelde. Ləkin Bajmaqtan ʙaşqalarь uqa əđ iqtiʙar itte. Ə, Bajmaq nyjəʙer ajьnda ʙer genə təʙəktə lə ʙulmaqan yƅeşte ʙirđe. 5 nse nyjəʙergə unьꞑ planь 10 pr. qa qьna ytəlhə, 1 nse dikəʙergə ul 48,7 pr. qa jətkerelde. Ajlьq planđь 82,6 pr. qa ytəne. Ə, qojroqta həjrələvse təʙəktər ajlьq planđь la əđđələr: Bilaqataj 2,3 pr. qa, K—usul—3,1 pr. Mələvez 3,0 pr., Arxangil 1,0 pr. Baqalь 3,1 pr. qa, Q—Mejəkə 1.1 pr. qa, Bajqь 2,1 pr. qa qьna tultьra aldь.

ʙьl təʙəktər ʙulqan ʙetə məmkinlektərđən fajđalanmaʙьlar. Haman əle ul turala əđ ujlajđar. Ləkin ʙesən esən ʙulqan talaptьꞑ nej tikləm đur ʙulьvьn kyđ aldьna kiltergəndə kiləsəktə ʙьl turala ike hyđ ʙulьrqa tejeş tygel. Balşeviktarsa kerəşte ʙulđьrьrqa kərək.

—Plan tuldь! tip rapart menən sьqьv hər ʙer əđerləvse ojşmanьꞑ, avьl səvitenen kalxuzdьꞑ esən jaꞑqьđaq xuzalьqtьꞑ ʙarьsь.

Başsnap

Əđerləv eştərendə tarmaqtarđь juqalt maƅqa

Başqortostan tə'minət Xalq Kamisarlьqьnьꞑ əđerləv ʙylege ʙesən əđerləvđə tarmaqtar ʙujьnsa eş alьp ʙarmaj. Ul ʙьnь ʙetenləj iƅən sьqarqan. Ul zadanejələrđeꞑ ytəlevendə kulakqa la kalxuzsь həm jaꞑqьđaqtarqa la ʙer tigeđ („kiꞑ kyꞑel" menən) qaraqan. Şunьꞑ esən də qajhь tarmaqtьꞑ planđь nisek ytəyen tikşerep ʙarьvь „artьq eş" ʙulьp qala ʙirgən.

Unan huꞑ əđerləv ʙylege urьndarđan kilgən matirejaldar eƅtəndə nasar eşləj. Həđəmtələ unьꞑ yđəkkə ʙirgən matirejaldarь esendə tiligraf menən jađma məqlymattər arahьnda ike terlehan sьqa.

RKI ʙrigadahь: S. SUFJANЬF.
VILDANЬF.
VINAGЬRADЬVA.
VAXRUŞЬF.
ZIRʙIN.

Kulak jьrьn jьrlavsь Qəʙəjdyllingə sara kyrelhen

D. MƏSTLE avьl səvite kyləmendə aqьmdaqь səjəsi xuzalьq kampanejalarьnda ʙer terle lə qьrqa'' ʙoroloş jahalmaqan. Besən xəđerləv eşe 24 nse nyjəʙergə 21 pr. qa, sərməjə tuplav 33 pr. qa, igen əđerləv 36 pr. qa qьna ytəlgən. Kalxuz idara rə'isee Qəʙəjdyllin Ismaqil hər kampanejənь eđergə tьrьşa. Avьl aktiftarьnьꞑ kəꞑəşmahendə turanan tura: „igende jeʙərep ʙeterđək, igen əđer juq inde" tej. Ə, ʙьl sьqьş sinfьj doşman qurajьna ʙejđvđən ʙaşqa ʙer nəmə lə tygel. Ə, kalxuzda igen ʙar.

Igen, ʙesən həm ʙaşqa kampanejalar planьn tultьrьv eşenə D. Məstle avьlьnьꞑ jarlь ʙatraktarьnьꞑ qatnaşlьqьn taqь la kesəjtergə, kulak tirmənenə hьv qujьvsь Qəʙəjdyllin kevektərgə qьrqa sara kyrergə kərək.

ƏKINSKEJ.

kamsamulqa Marks-Linin tejyrejəhen belevselər kərək

V.L.K.S.M yđ. kəmitəte plinumьnda

V.L.K.S.M yđək kəmitətenen 3 nse plinumьnda вetə aqzahь Iptəş Dyвnişьf aktiftar menən kankrit jetəkselek itev turahьnda daklat hejeləne. Ip. Dyвnişьf—satsejalizem teđeleşenen вe'ə ta maqtarьnda la kamsamuldьŋ ryle kyrelməgən rəveştə yđte tine. Huŋqь vaqьttarda kamsamulqa 3 milejun janь aqza alьndь. V.L.K.S.M dьŋ IX-nsь sjьzьna kamsamul 6 milejunlь ojoşmaqa əjlənde. Utqan jьlda eşse jəştəreneŋ 48 pr. tь kamsamulda torha, xəđer eşse jəştəreneŋ 70 pr. tь kamsamulqa ьlьqtьrьldь. Kamsamuldьŋ aktifь la kyвəjđe. Xəđerge vaqьtta 750 meŋ kamsamul aktif вar. Вьlarđan вaşqa prafsajuz ojoşmalarьnda 550 meŋ aktifь kamsamul həm dəvlət apparattarьnda 130 meŋ kamsamul eşləj. Kamsamul aktifьnьŋ sastaf həm xaraktirь la yđgərđe. Вьnan 2-3 jьl elek kamsamuldьŋ səjəsi eşsehe aktif вulьp hanala ine. Xəđer səjəsi elgergən həm sьjnfьj jəhəttən sьnьqqan, tege jəki вьl mətəxəssislekte вelgən kamsamuldь qьna aktiviist tip hanajđar. Kamsamul dumna sixьnьŋ вaşьnda torovsь dumin sь kamsamuldь jьş osoratьrqa вula. Jetəkse urьndarđa la udarsь eşləj. Avьlda la kamsamul jəcəjkələreneŋ вaşьnda safxuz eşsehen jəki iŋ jaqşь вatrakь osojatьrqa вula.

Kamsamul aktifьnьn sastafьnda eşse idejəhe kytərelde. Faarik—zavьt jəcəjkələrendəge aktiftar arahьnda 80—85 pr. eşse qatьndar təşkil itələr. Jəcəjkə sikritarđarь sastafьnda huŋqь jьldarđa pralitarejat jadrəhe 24 pr. tan 27 pr. qa kytərelde. Milli jemhyrejəttərđə jerle millət aktiftarьnьŋ hanь la kyвəjđe. Kamsamuldьŋ parteje menən вəjləneşe nej tiklem jaqьnьraq вulha, kamsamul eđtenən parteje jetəkselege lə nьqьna. Huŋqь jьldarđa kamsamul sastafьnda parteje aqzalarьnьŋ hanь yđte. Ləkin kamsamuldьŋ şəp yđeve arqahьnda part jadrəneŋ ydil ylsəve 8 pr tan 7 pr. qa təşte. Şuqa kyrə lə iŋ jaqşь kamsamuldarđь parteje safьna ьlьqtьrьvdь kesəjtergə kərək əle.

kamsamul aktifь kankrit jetəkselekte ojoştorov, kamsamu eşen 'eвəkten xuzalьq jəhətenən ajьrьm sildələrenə qulajlaştьrьv đa kyp elgəşevđərgə ireşte. Ləkin milejunlaqan jəş tedevse ərmejəheneŋ eşkəmərlege, kamsamul aktifь tarafьnan difirinsejəle jetəkselekte talap itə. Kamsamuldьŋ вegenge alqa kiteтарь nda Marks—Linin tejyrejəhenə həm partejənenə ike fronтta la,kərəş taqtiəhen ejə вulьvsь kankrit aвstanufka la parteje hьđьqьn ytkərə вelev e aktif kərək. Kamsamul aktifь ytə torqan jul oşo.

MANŹUREJƏNE ВAЂЬP ALЬVDЬŊ TƏP MAQSATTARЬNAN BEREHE

TUKEJU, 8. Kenjaq Manzurejə timer julь dirikтьrь Sajetu" Asaxi"gəzitenə jađqan məqaləhendə osolarđь вildergən:

„Manzurejə—Japunejəhь indysterejələştirev вazahь вulьrqa tejeşle. Unьŋ вetə sənəqət tarmaqtarь Japunejə qulьnda вulьrqa tejeşle. Xəđerge ikanumik xəl tikstil nəmələre jeteşterevse Japunejənьŋ mital, ximeje həm ximik nəmələr jeteşterevse Japunejəqa əjləneven talap itə. Вьl jəhəttən Manzurejəneŋ nitet slanstarь вik đur ryl ujnajđar. Şulaj uq unda вeđđeŋ esən kərək вulqan kymer timer rudahь həm вaşqalar вar".

„Japunejənьŋ Manzurejəlaqь maqsattarьna tip jađa „Asaxi"-qtajđar şikłənep qarajđar, şuqa kyrə undaqь təp sьjreje вajьlьqtarьnьn вarь tik Japunejə tarafьnan qьna fajđalanьvđarьn tə'min iterlek qьrqьv saralar kyrergə kərək. Ləkin Manzurejəneŋ Japuneja tə'đire aђtьnda вulqan jerđərendəge sьjrejalarđьŋ miqdarь вik siklənqən, şuqa kyrə Japunejanьŋ tə'điren kiŋəjtev məs'əl hen də xəl itevgə saralar kyrelergə tejeşle. Sьjreje вajlьqtarьn fajđalanьv julьndaqь kiđəktəge ađьm—ul sьjrejanь taşьv esən timer jul seltəren tьvđьrьvđan, şulaj uq Japuneja menən jaqşь elemtəne julqa qujьvđan tororqa tejeşle"

Sajetu Manzurejəneŋ sьjreja вajlьqtarьn Qtaj menən вergə fajđ lanьv fikeren qьrqьv rəveştə kire qaqa. Unьŋsa Qtaj kapitalь вarь tik avьl xuzalьqь menən genə qəniqətlənergə tejeşle, „şunьŋ menən вergə avьl xuzalьqьnьŋ sənəqət sьjrejahь jeteştərə torqan tarmaqtarь Japuneja kapitalьnьŋ manapyljahendə вulhьn"—tej ul. Japunejaqa sьjreja вazahьn tə'min itev esən Manzurejəneŋ transpъrt sistimьn jaŋьnan qororqa həm eђtə gə, şulaj uq Manzurejənən sьjreja sьqarьvqa Qtaj xekymətenən ьlьqtьrьrqa kərək. Kenjaq Manzurejəlaqь sьjrejanьŋ fajđalanьp вetev memkinlege вulqanlьqtan, Japuneja tenjaq Manzurejaga la ьntьlьrqa tejeşle. Xəđer Japunejanь Manzurejə menən вəjləvse вerđən вer juaş ul da QK timer julь; unan вьlqa Tavnan—Ananъl timer julь вulha la, ul qьna jetməj. Ə QK timer julь SSSR qulьnda вulqanlьqtan unь fajđalanьv вik avьr. Şulaj вulqas dinqeđgə sьqьv esən janь juldar kərək Tav вaşlap Drin —Xankzv timer julь halьnьp вetergə tejeşle. Huqьş вulha la Din qalahьna qurqьnьs juq, şulaj вulqas unь janь timer juldar halьp tenjaq Manzureja menən вəjlərgə kərək. Japuneja QK timer julьn fajđalanmajьnsa, tenjaq Manzureja menən elemtə tolov esən janь timer juldar вuldьrьrqa tejeşle".

Sajtaun Cancu—Dalaj. Girin-Ucan, Janeza—Xajlan timer juldarьn halьrqa təqdim itə həm ul juldarđь halьv turahьnda Czan-Seza—Lin menən kileşev вulqanlьqьn вelderə.

Studinttar Nankinqa kilde-lər

Qtaj studinttarь Japunejəgə huqьş asьvđь tal ap itelər

ŞANXAJ, 8. Kisəge tiligьramda вeđ Qtaj studinttarьnьŋ Nankin qalahьna вarьrqa pujьz đoravđarьn вeldergəjnek. Вəjpin vlastarь Qtaj studinttarьna Nankinqa вarьrqa rexsət вirđelər. Studinttar tejəlgən đur pujьz Nankinqa kitte.

Ləkin Nankinda tьşqь eştər ministьrьn da вegen вerəvđə juq Ministьrda zətəhe lə studinttarđьŋ kilevenən qurqьp. qasьp вetkəndər. Tьşqь eştər ministьrь jorton tьştan kenə вujьnsa qoralь palitseja həm jəŋqьn kamandahь haqlanь. Tьşqь eştər ministьrь KU yđeneŋ qajđa вulьvьn ьŋq jəşerə. Studinttar Nankinqa kilgəndə əle qala la qaraŋqьlьq ine. Studinttar вik irtə kildelər. Ular yđđəreneŋ maqsattarьna ireşə almanьlar. Palitseja studinttarđь, Nankinqa kilev menən yk qulqa alьp, kire Вəjpingə qajtarđь.

Finləndejələ faşistarđьŋ вьsьraqlьqtarь

GILSINGFURS. 8. Faşistar Finləndejəhendə faşistarđьŋ вьsьraqlьqtarь tuqralqanьlьq Faşistar eşselərgə qarşь janь sьqьş tarqa ađerlənep asьqtan—asьq keslav juluьa indelər. Oşo kendərđə KAVKAV həm ASSIKALA iseme avьldarđa lapuastar—(faşistarđьŋ iseme) keslek menən eşse jorttarьn japtьlar. Faşistarđьŋ keşelərđe tuqmavđarьna, atьvđarьna qaramastan vlastar вetenləj eşməkərhedek kyrhəte SANKALARVI qalahьnda lapuastar eşse jorton yrtənelər.

Faşistarđьŋ вьndaj qaraxatlьqtarь vlastar tarafьnan tьjьlmaj. Ular faşistarqa вьndaj вьsьraqlьqtarđь eşlərgə yđđəre jul qujalar.

SSSR ĐA,

Kaluga zavьtь qajtananqorolasьq

KALUGA. 8. Jul eştəre xalq kamisarlьqь kəlligejəhe Kaluga zavьtьn qajtanan qorov turahьn daqь qararđь raђlanь. 1932 nse jьlda zavьttь qajtanan qorov esən 10 milejun hum aqsa jeвərələsək. Zavьt qajtanan qorolqas, aftaвustar həm ađ kesle maturđarđь kyp sьqarьv julь menən, transporttьŋ maturqa вulqan moxtaźlьqьn tulьhьnsa qaplajasaq. Zavьtta tərrieə rəveşendə 800at kesendəge matovuzdar đa eşlənasək. 1932 nse jьlqa zavьttьŋ praqrammahь 17 miljun humlьq itep raђlandь. 1 nse qinvarđan zavьt Jul eştəre xalq kamisarlьqьna mixanik qorolmalar eş'əp sirə torqan janь ojoştolqan tris qaramaqьna kyserelәsək.

Xeđmət girujđarь вyləklənəsək Kaluga zavьtьna 15 meŋ hum

KALUQA, 8. Jul eştəre X. kamisarlьqь. Kaluga zavьtьnьŋ transport maşinelarьn teđev həm kesle maturdar jahavđьŋ kyp kenə janь juldarьn ujlap sьqarьvđa đur xeđmətеn itkə alьp diriksejə qaramaqьna 15 meŋ hum aqsa jeвərđe. Вьl aqsa iŋ jaqşь eşse həm inzinir tixnik xeđmətkərđəreneŋ udarsьlarьn вyləkləvgə tololasaq. Вьnan, вaşqa 32 nse jьlda Qaluga zavьtь eşseləre esən kiup jahavqa la aq jeвərelәsək.

Ridaktьr urьn вaђarь:
Z. KAJЬPKUL

10 NSЬ DIKƏВER

—0—0—0—0—0—0—0—

18.00—18.50. Вaşqort вisələre esən tapşьrьvđar.
18.50—19.15. Вaşqort вalalarь esən tapşьrьvđar.
19.15—19.30. Vaqьt dereђləv, alqь keugə pragramma.
19.30—20.30. Tatar telendə elkə radeju gəzitəhe.
20.30—21.30. Urьђ telendə elkə radeju gəzitəhe.
21,30—22.00. Qьşqь urman ađerləvđər həm urmandь mixanikləştьrьv. Urьђ telendə Jəz—Ural—Lilstьn infarmatsejahe.
22.00—.—.—Muzьjka xalturahь eђtenən sut. Urьђ telendə insirufka.

RADEJU SINTЬR.

BELDEREV

KYĐ HALЬQЬĐ!!!

Planavik-ikanamislьq, вuxgaltir, iђəpse, instruktor-arganizatorlьq, tavar вelgeslege kvalifikatsejəhen alьrqa teləgən hər вer keşe zaucnьj patrisitel kaplatsejəhe tixnikumьna həm qьђqa məidətle zaucnьj kurьsrarqa jađьlьrqa tejeştar.

Qâвul şarttarь turahьnda tyвəndəge ədris menən вeleşergə memkin: Əfə qalahь, Ykteвer rivəlytsejəhe uramь №7

1—1 ZAUCNЬJ SIKTЬR

KINA D. K. A.

30 nsь nyjəвerđən hər kendə.

RISTARAN KEŞEHE

6 вyləktə dramma.

Sьjanstar 7—30, 9 həm 10—30 вaşlana.

„PRAMKAPIRATIF"

ƏRTILENEŊ MASTIRSKUJĐARЬNA

Qьş ajđarьnda ajaq kejeme teđətev jəhətenən nagruzka jeteşməj. Ərtil idarahь вetə ojoşma həm ycirədinejələrđə, eigerək tə teđətelərgə tejeşle maxsus eş ajaq kejemdəre вulqan darьn ularđь qьş ajđarь esendə teđətererqə kərəklekte eşkərtə. Şen ki qьş ajđarьlesendə ajaq kejemdəren teđətergə tapşьrmaqan ojoşmalarđьn eştəren jađ kenə eş kyp вulьv arqahьnda almaj kire qaqьvđar вulьvь məmkin. 1 nse dikəverđən tyвəndəge eştər his siklənməgən miqdarđa alьnalar.

Maxsus eş ajaq kejemdəren, şulaj uq eşse həm xeđmətselərđen yđ ajaq kejem-teđətergə, kyplap, ojoşmalarđьŋ zajaika qaqьdь menən вergə alьna.

2 Eşselər həm xeđmətselər tarafьnan ajьrьm rəveştə tapşьrьla torqan ajaq kejemdəre, eşləgən urьndarьnan dykəmint kilterep tapşьrqanda alьnalar.

Ajaq kejemdəren teđətevgə juqarь вadarđa elekke „ajaqlьq jamqejəteneŋ"sajxanahь вulqan jortta 5-10, 15, 20, 25 həm 30 sislalarđan вaşqa kendərđə 11 dən 3 kə həm kis 5 tən 7 səqətkə 'iklem qaвul itelələr. Ajaq kejemdəren jaqşь sifatlь itep həm vaqьtьnda (qьş ajđarь esendə) teđətelələr, şulaj uq tapşьrьlqan ajaq kejemdəreneŋ juqal вavьna garanteja вirelə həm juqalqan teђdirđə janь ajaq kejeme menən almaştьrьlьp tiklem yđ eђtə вeđgə mas'yleјat ala вьđ.

Ajaq kejemdəren teđətevgə alьv turahьnda təfsille sprafkalarđь mastirskuj instьrьuktьrь ip. Samadurьftan, jəki qaвul itevse ip. Varunindan kendə irtənge 8 đən kiske 7 səqətkə tiklem alьrqa memkin.

„Pramkapiratif" idarahь.

ВAŞSNAPВЬJT

Yđeneŋ вetə вazalarьn həm вyleksələren 31—jьldьŋ 1—dikəвerenən xuzalьq ħəвenə həm ajьrьm вalanstarqa kyserđe həm tyвəndəge kanturđarđь teđene:

Kantur həm вyleksələrđeŋ isemdəre	Nindəj вazalar quşalduar	Puşta ədrise	Kantakarint numirđarь	Banktьŋ nindəj вylegendə
Maxsus kejem həm kyn tavarđar kanturь	Вaza №1	Jəgyr Sazunьf uramь №47	61/1444	Əfə Вaşqortostan kanturь
Maskatil həm ximik tavar kanturь	Вaza №3	Juqarь вadar	61/1314	—.—
Mital—tixnik tavarđar kanturь	Вaza №5, JUL ergəhendəge sklat həm Sajuztrans sklatь	Jəgyr Sazunьf uramь, №47	61/1445	—.—
Aqas teđev mat. həm jaqьv nəmələre kanturь	№ 1—2 aqas skьlattarь	— . —	61/1447	—.—
Transpъrt kanturь	— . —	—. —	61/1447	—.—
Вələвəj вyleksəhe	— . —	Вələвəj qal.	17	D. В. Вələвəj вylege
Вerə —.—	— . —	Вerə —.—	4	D. В. Вerə вyleg
Stərletamaq—.—	— . —	Stərletamaq	4	D. В Stərletamaq вylege
Вilarət —.—	— . —	Вilarət	450	D. В Вilarət вylege
Dəvləkən вazahь	Вьl вaza teđev mat. həm jaqьv nəmələre kanturьna вujhondorolqan.	Əfə, Jəgyr Sazunьf uramь, №47	61/1446	Əfə, Вaşqortostan kanturь

Вetə rascuttarđь oşo kanturđarqa turanan tura jeвərev horala S-i IDARA.

17—dikəвerđə Вaşkalxuzsajuz plinumь saqьrьla

Вaşkalxuzsajuz idarahьnьŋ 1931 nse jьl 30—nyjəвer qararь həm VKP(в) Əlkə Kəmitəte menən kileşev вujьnsa, 1931—jьldьŋ 17 nse dikəвerendə, kiske səqət 6 la, Əfə qalahьnda Вaşkalxuzsajuz plinumь saqьrьla

KƏN TƏRTIВE

1. Kalxuzdarđa xeđmət ojoştorov.
2. Satsejal stik malsьlьq turahьnda VKP(в) Əlkə Kəmitəte həm Savnarkumdьŋ diriktiftarьn ytəv məs'ələhe.
3. Kalxuzdarđa teđeleş.
4. Kalxuzdarđьŋ finans xəle.
5. Kalxuzdar jeteşterеve.
6. 1932 nse jьl prajьzvadstva planь həm kantryl handar Urьndarqa kyrhətmələr вirelde.

Вaşkalxuzsajuz idara rəise: FRALUF
Idara sikritarь: SPIRIDUNЬF

Вaşqort Dəvlət tejatrь

10 nsь Dikəвer **„YRNƏK"** A. Tahirьf əђəre

V. Murtazin pastanufkahь

11—Dikəвer **„GUTA"** H. Səqdi tərзoməhe

16—Dikəвer **„PANDAR ILENDƏ"**

S. Miftaxьf əђəre M. Məhdejef pastanufkahь.
Ujьn вaşlana kis 8 s. вilittər hatьla.

14 dikəвer | **KYLTURA HARAJЬ** | 1931 jьl

TAMAŞAQA QUJЬLA

STЬRAX

Urьђ telendə Afinaginьf əђəre

Вьl ken spiktakel 6 səqəttə вaşlanьp 10 s. вetə.

SƏQƏT 10 DAN

TAMAŞASЬLAR KƏNFIRINSEJƏHE

Вaşqort həm urьђ tejatrь menən вerlektə ytkərelə. Ken tərtiвe: 1) tejatrđьŋ eşe həm tamaşasь, 2) ujnalqan əђərđərđe tikşerev.

„Ykteвer natiskəhe" matвaqahь Вaşglavlit vəkile №716.

BƟTƏ DONJA PRALITARĐARЬ BEREQEĐ!

11 DIKƏBER 1931 JЬL №267 (668)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

Julbaşsьnьŋ altь şartь

HƏM XUZALЬQ IĦƏBEN BOJOMƢA ATQARЬV ƟSƟN BALŞEVIKSƏ KƟRƏŞERGƏ

Ip. Stalin ydenen xuzalьq eşselərə kəŋəşməhendə həjləgən tarixi te'mərendə, sənəqəttəŋ alƣa barьşьn qomasavlaj torƣan betə təp səbəptəren asьp birđe. Ə bьl səbəptərđe betərəv unьŋ kyrhətkən 6 şartьn bojomƣa atqarьv, jaŋь şarttar esendə jaŋьsa eşləv—ul sənəqət eŋ alƣa barьşьn tə'min itev tigən hyđ. Ip. Stalin kyrhətkən 6 şartь bojomƣa atqarьv esen balşeviktarsa kerəşkən sənəqət tarmaqtarьnda, pridperejə eştərđə bed xəđer đur hьnьlьş jahalqanьn kyrəbeđ. Danbas bьndaj hьnьlьş jahalьvđьŋ iŋ jaqşь elgehe. Jetəkse kyrhətmələren bojomƣa atqarьv esen nьqlь kerəş alьp barьlьv arqahьnda, bьnda 1931—jьldьŋ nyjəberendə kenlək kymer sьƣarьv avalь ajьna qaraƣanda estən ber eleşkə (84,5 pr. qa) kytəreldə.

Beđđə, Başqortostan sənəqətendə ip. Stalin kyrhətmələre esen kerəşev nisek bara hun?

Begenge həndə raħьlqan materjaldar, beđgə jet ksenen altь kyrhətməhe esen kerəş eşenen qujьlьşь his ber qəniqətlənerlek bulmavьn, xətta kyp jerđərđə unьŋ betənləj ytkərelməven kyrhətələr.

Tuqan, Kamaruf rudniktare, Əfe iliktrik stansahь həm Tipagrafejənen xəle bьnь tulьhь menən raħlaj.

TUQAN HƏM KAMARUF RUDNIKTƏRENDƏ IP. STALIN KYRHƏTMƏLƏRENEN BEREHE LƏ BOJOMƢA ATQARЬLMAJ. Şunlьqtan 9 aj esendə plan 47,7 pr. qa ƣьna ytələ. Sənki unda jaŋь şarttarđa jaŋьsa eşləj belməjđər. Prajьzvudstьva la esse kestər tiređ urьnlaştьrьlmaqan. Sdil ınə, almaş jar şьlav mitьđь qullanьlmaj tejerlek. Jaŋь tarif sistimь bujьnsa xeđmət-xaqь birev aleгə tiklem xəl itelməj kilə, VSNX həm VSSPS qararđarь eşselərgə alьp barьp jetkerelməgər. Eşselərđe ojoşqan rəveştə tuplav salmaqanƣa kyrə, esse kese jeteşməj. Eşselərđen kyltura—tormoş xəlđəren jaqşьrtьv turahьnda sara kyrelməv arqahьnda eşselər arahьnda aqьmsьlьq kesle. Ul ƣьna la tygel, bьndaqь partejə, praisajuz həm xuzalьq ojoşmalarь, eşselərđen kyltura—tormoş xəlđəren jaqşьrtьv məs'ələhenə „ular vaq eş, ular beđđeŋ pramfinplanƣa zarar kiltermejđər" tip təkerep qarajđar.

Pramfinplandьŋ ytəleşendə đur ryl ujnaj torƣan kyltura—tormoş məs'ələlərenə, təkerep qaraqan Tuqan—Kamaruf appartunistarь his şikheđ javapqa tartьlьrƣa, qatь alpur alьrƣa tejeştər.

TIPAQRAFEJƏLƏ ip. Stalinden kyrhətmələren bojomƣa atqarьv eşe ifrat nasar tora. Bьnda 20-30 jьleşləgən kvalifikatsejalь eşselərgə 80 hum, 1—2 jьl eşləgən, kvalifikatsejəheđ eşselərgə 110-120 hum eş xaqь birev kevek vaq burzьva tigeđləvselege nьq tamьr jəjgənen kyrəbeđ. Eşselər arahьnda aqьmsьlьq đur urьn ala həm başqalar. Bьna oşolar arqahьnda tipagrafejə nyjəber planьn tultьra almaj. IV kvartal planьnьŋ ydeləv burqьnьsь tьvđьrđь. Əfe iliktrik stan həndə la şuq jaqьn xəl kyrəbeđ.

Unьŋ qaravь, IP. STALIN KYRHƏTMƏLƏREN BOJOMƢA ATQARЬV ƟSƟN BALŞEVIKTARSA KƟRƏŞKƏN BILARƏT ZAVЬTTARЬNDA, TIRLƏN ZAVЬTЬNDA, TYBƏN—TRUJSKEJ SUKNA FABRIQЬNDA BEĐ BƟTƟNLƏJ IKENSE XƏL KYRƏBEĐ.

Bilarat qoros şьbьq zavьtь nyjəber pragrammahьn 100 pr. qa ytəgən. Şunьŋ menən bergə, bьnda udarsь—kanatsiktar ajьrьvsa bafьrlьq kyrhətep, nyjəber planьn 138 pr. qa ytəgəndər.

Rikanstruksejənəđ hun nyjəberđə genə salqa ingən 2—hanlь Dumna hunƣь biş kenlə tarđa planьn daimi rəveştə ytəp kilə, Bilarat mitalfurgejə zavьtьnьŋ timer şьbьq stanь planьn 102 pr qa ytəgən. Tirlən zavьtь yktəber jenevđəren ntiqьtьp, nyjəber planьn 103 pr. qa ytəne.

Tybən—Trujskej sukna fabrigь taqь la đurьrьq unьştarƣa ireşte. Ul qarьşьlav planьn 4,8 pr qa artьrьp ytəne.

Bьlar betəhe lə ip. Stalin kyrhətmələre esen balşeviktarsa kerəşev hedəmtəhendə ireşelgən unьştar.

Xəđer saƣəđət aldьnda BƟTƏ JETEŞHEĐLEKTƏRĐE BALŞEVIKTARSA AŞЬP IP. STALINDEN ALTЬ ŞARTЬN TULЬ RƏVEŞTƏ BOJOMƢA ATQARЬVƢA IREŞEV, SƏNƏQƏTTEN YDENDƏGE BƟTƏ ESKE RISSURSЬLARĐЬ TUVLAV, PRAMFINPLANSЬJFATKYRHƏTKESTƏRE ƟSƟN nьqlь KƟRƏŞEV. 1932 NSE—JЬL PRAMFINPLANЬN QARŞЬLAVƢA BALŞEVIKTARSA ƏĐERLEK KYREV HƏM YTƏV BURЬSTARЬ TORA.

Beđ begengə həndə Başqortostan sənəqətendə xuzalьq iħəben tamьrlandьrьv eşeneŋ barьşь turahьnda Ytəleşte tikşerev kəmisejəheneŋ qararьn birəbeđ.

Bьl qarar, qajhь ber nej tiklem unьştar menən ber—qatar, bьl jynəleştə bik đur jeteşheđlektər barlьqьn, kyrhətə xuzalьq iħəbe Zinavjьf, K—Usul Əfe kyn zavьtь, Tire zavьtь Tegev fabrigь Dəvlət mixanik zavьtь, Tipagrafejə həm Strujmat'ta ƣьna ber nej tiklem tamьrlandьrьlьp, qalƣan pridperejətejələrđə bьl jəhəttəŋ eş ifrat nasar tora. Məsələn, Stale kyn zavьtь, Tapurin iliktrik kambinatь, Sukna fabrigь, Blagaviщin zavьtь, Siru jabidininejələ xuzalьq iħəbe inderelev genə tygel, xətta bьl urala infarmatsejə menən tə'min itməjđər. Bьna oşolarđь iqtibarƣa alьp, ytəleşte tikşerev kəmisejəhe 15—dikəbergəsə betə pridperejətejələrđe xuzalьq iħəbenə kyserep beterergə qarar sьqarđь. Kəmisejə, Başsavnar xuzqa xuzalьq iħəben tamьrlandьrьv eşenən tajpьlqan diriktьrđarƣa qaratь qьrƣa saralar kyrergə təqdim itə.

Pramfin plandьŋ ytəleşendəge ədəklektərđeŋ təp səbəptərenəŋ berehe his şikheđ xuzalьq iħəbeneŋ jomoşaqtamьrlandьrьv.

PRALITAREJAT RIVƏLYTSEJƏHE KRIZISTƏN SЬƢЬV ƟSƟN BERĐƏN BER JUL

PRAFINTIRЬN YĐƏK SƏVITENEN VIII NSE SISSEJƏHENDƏ

Prafintirьn Ydək Səvitenen VIII nse sissejəhe 5 nse dikəberđə Məskəvđə asьldь. Sissejələ ip. Lazufskej Prafintirьndьŋ 5 nse kungerišenən hun ytkən 15 aj esendə betə donja iqtisadi krizisenen nisek təranəjə barьvьnьŋ jomqaqьn sьqarьp, Prafintirьn siksejələrenen xəlen, şulaj uq iqtisadi kerəşkə həm eşheđđər xərəkətenə jetəkselek itevđə ulardьŋ rylen kyrhətep đur daklat jahanь. Ip. Lazufskej betə donja iqtisadi krizisenen bьƣьj təranəjə barьvьn kyrhətkəndən hun, ul krizisteŋ jaŋь osoro bulqan finans krizisenə jentekləp tuqьraldь. Xəđerge vaqьtta finans krizisteŋ tege—jəki bьl furmala betə donjanь solqap alƣanlьqьn kyrhətte. Donjala barь tik ber genə ilgə krizis qaqьlmaj—ul SSSR. Betə donjala terən iqtisadi həm finans krizis xəkem kergən vaqьtta, SSSR đa satsejalizem tədeləşe jeteđ timptar menən alƣa bara, eşsən jalpьnьŋ tormoş kimele kendən ken kytərelə, SSSR đa eşheđlek betənləj juq, unda pralitarejat 5 jьllьqtь 4 jьlda uŋьşlь rəveştə bojomƣa aşьrьp kilə. Bьnan hun ip. Lazufskej kapitalizemde krizistən qotqarьvđь ydeneŋ burьsь itep qujqan xalq ara rifarmizemden taktikahьna tuqьraldь. Rifarmistar—ular kapitalizemde "davalavsьlar„; ular krizistən sьqьv esen oşondaj jul kyrhətələr: „kapital avьrьj, unь helketergə jaramaj, bəlkem kapitalizem xuzalьqьn nьqьtьvƣa naqьştap qoraşlqilerergə kərək„. Rifarmistarđьŋ hər terle iqtisadi kerəştən baş tartьvđarь, ulardьŋ iregenən tьş başlanqan stackalar vaqьtьnda ştrikbrixerđər səjəsəten tətovđarь bьnь oşonan kilep sьqa. Rifarmistarđьŋ taktikahьndaqь jaŋь nəmə terle „luf" manivьrđar menən aldap eşselərđe kapitalƣa qarşь kerəştən sitkə tartьrƣa tьrьşьvđarь la bьna oşonan kilep sьqa. Şulaj bulqas xalq ara RIFARMIZEM BEĐĐEŊ IŊ UĐAL DOŞMANЬBЬĐ, ULARƢA QARŞЬ BEĐ IŊ QƏTƢI KƟRƏŞTE ALЬP BARЬRƢA tejeşlebeđ. Ytkən vaqьttьŋ təžribəhe eşselərđen talaptar esen barь tik ber genə prafissejanal xərəkət bьnlap kerəşkənlegen kyrhətte,—ul xərəkə Prafintirьn jetəkselege aħtьnd alƣa bara həm xalq ara rifarmizemƣa qarşь kerəşə.

Hunƣь jьldьŋ iqtisadi kerəş babaqtarьna kysep, ip. Lazufskej. Iqtisadi kerəşteŋ şaqtaj yħkənen həm Avsterejə, Gallandejə, Balqan həm Skandinavejə ildəre kevek kyptən birle iqtisadi kerəş barmaqan ildərđe solqap alƣanlьqьn kyrhətte. Ul bik kyp mithaldar kilterep, rifarmistarđьŋ „krizis vaqьtьnda stackalar jahav memkin tygel" tigən qyrejələre ... bulqanlьqьn ... itte. Şunьŋ menən bergə ip. Lazufskej, Prafintirьn siksejələreneŋ stackalar kerəşen ojoştorov həm uƣa jetəkselek itevđəge jaŋьlьşlьqtarьna analiz jahaj həm ulardь tənqit itə. Ul, hunƣь jьldaqь iŋ əhəmejətle stackalardьŋ (Girmanejəla, Pylşələ, Ispanejəla Qajda, Angelejələ, Amirika, Fransejə həm bytən ildərđə bulqan) babaqtarьn bik jentekləp tikşerə həm krizis şarttarь ese də haqlanьv esen də, kapitalƣa qarşь hezym esen də stackalarđьŋ əhəmejəte yħkənlegen kyrhətə.

Bьnan hun ip. Lazufskej eşheđlekteŋ yħevenə həm eşheđđər xərəkəten ojoştorovđa Prafintirьn siksejələreneŋ artta qalьvđarьna tuqьranь. Eşheđđər esen kerəş pragramdarь həm talaptar bik đəjem xaraktirđə bulьp, eşheđđər xərəkəte menən eşləvse eşselərđeŋ kerəşe arahьnda elemtə jeteşle tygel. Ip. Lazufskej Prafintirьn siksejələreneŋ bьl jьldaqь eştəren jaqşьrtьv esen juldar bildələne. Tybəndən berđəm frunt esen kerəş məs'ələhenə ip. Lazufskej bik nьq tuqranь. Amirika, Angelejə, Fransejə həm bytən ildərđen təžribəhe nigeđendə ip. Lazufskej, bьl məs'ələlə rivəlytsejun prafsajuzdardьŋ kyp kenə jaŋьlьşlьqtarь bulqanlьqьn kyrhətte. Ul jaŋьlьşlьqtar eş xaqьn, eş kenen haqlaj belməvđən, rejaksejun sajuz aqzahь bulqan eşsegə jaqьnlaşa belməvđən, eşselər mənfəqəten jaqlav həm burzьvazejəgə qarşь kerəşev esen tuplanьv kərəkəgen kyrhətməyđən qьbarət.

Ip. Lazufskej daklatьnьŋ ađaqьnda iqtisadi kerəş bigerək tarьq səjəsi xaraktir alqan vaqьtta burzьvazejəneŋ hezymenə qarşь torov həm pralitarejattьŋ ydeneŋ hezymen alьp barьv esen kerəşkə kiŋ jalpьnь mabilizavajt itev eşendə Prafintirьn siksejələreneŋ həm unьŋ jaqlь bulqan ojoşmalardьŋ jaqьndaqь burьstarьna tuqьranь. EŞSELƏR SЬJNFЬNЬŊ TORMOŞ KIMƏLE ƟSƟN KƟRƏŞ XƏĐERGE VAQЬTTA KAMMUNIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ BULЬP ƏJLƏNƏ Eşselər sьjnfьnьŋ kypsələgen rivəlytsejun sьjnif kerəş jaqьna bьqtьrьv esen kendəlek kerəştə jalpьnьŋ bьnьььn qadanьrƣa kərək. Iqtisadi kerəşkə məstəqil rəveştə jetəkselek itergə, iqtisadi talaptarđь səjəsi talaptar menən bergə bəjlərgə kərək. Eşheđđər arahьnda eşləv iŋ əhəmejətle burьs, ləkin pridprejətejələ rəjksejun sajuz aqzalarь arahьnda eşləv bigerək tə əhəmejətle. Beđđeŋ kadrđar his kileşə almablьq kerəş ɫanь menən huqarьlqan bulьrƣa tejeştər. Qaharmandarsa kerəşevse pralitarejatqa, səvittər xəkymətenə, Qtaj qьđьl armejəhenə jarđam kyrhətev—bьna beđđeŋ burьstar. Ip. Lazufskej betə donja impirejəlizem jьrtqьstarь həm satsejal-faşistardьŋ jarđamь menən Japunejə impirejəlistareneŋ Manzurejəne basьp alьvđarьna donjanь jaŋьnan bylev esen jaŋь huƣьştьŋ jaqьnlaşьp kilevenə javap itep, rivəlytsejun prafsajuzdardьŋ betə kestəren mabilizavajt itergə həm Rəsəj pralitarejatь 1917 jьl yktəber ajьnda impirejəlizem huƣьşьn nisek betergən bulha, jaŋь betə donja huƣьşьn đa şulaj betererge saqьrđь. „Krizistən sьqьv esen berđən ber jul-pralitarejat rivəlytsejəhe"-hər ber pralitarđьŋ hər ber rivəlytsejun prafissejanal xərəkət taraidarьnьŋ luzungьhь bьna oşo bulьrƣa tejeşle. Betə donjala massavaj rivəlytsejun prafissejanal xərəkət oşo luzungь esen kerəştə sьnьqьrƣa tejeşle.

SSSRDA

Ydək Kəmitət tarafьnan qujьlqan mətdətkə igen əđerləv planьn tultьrьrƣa

MƏSKƏV SSSR Tə'minət Xalq Kamisarьnьŋ igen kəŋəşməhendə safxuzdarđьŋ igen tapşьrьvđarь turahьnda belderevđəre tьŋlandь. SSSR đa safxuzdarđьŋ igen tapşьrьv planь 5—dikəbergə 71,6 pr. qa tultьrьldь. Kəŋəşmələ sajuz saxьrđьŋ vəkile safxuzdarđьŋ igen tapşьrьvđarь 72 pr. qa tultьrьvьn belderđelər. Safxuzdarđan igendər bik əkeren kilə. Əle tөn jaq Kafkaz həm Qrьmda igen huqьv eştəre betməgən.

Kəŋəşmə sajuz saxьr, orloqtris, maisьlьq həm harьqsьlьq safxuzdarьnan igendeŋ qəniqətlənerlek dərəzələ tapşьlmavьn əjtep ytte.

Kəŋəşmə safxuz berektərenə Ydək Kəmitət tarafьnan qujьlqan mətdətkə, igen əđerləv planьn tultьrьv esen qьrƣa saralar kyrevđe jəkməttə. Berense dikəbergə bulqan məqlymətterge qaraqanda SSSR đa garnis jьjnav planьn nej barь 30,8 pr. qa tultьrьlqan. Ukrajьna jьllьq garnis jьjnav planьn 29,9 pr. qa Tөn jaq Kafkaz 40,7 pr. qa, Tybən Vulqa 31,6 pr. qa, Ydək Qara Tupraq 32 pr. qa, Urta Vulqa 37,5 pr. qa tultьrqandar. Ytkən jьl menən saqьştьrqanda jьjnalqan garnis 25 pr. qa tybən. Dikəberđeŋ ber—nse 5 kenlegendə betə jəmhyrejət kraj həm əlkələrđə tejərlek nyjəberđeŋ 6—nsь 5 kenlege menən saqьştьrqanda garnis bik əđ jьjnaqan. Şuƣa kyrə Sajuzxlip idarahь igen halьv punkьttarьnьŋ medirđərenə garnis jьjnav planьn tultьrьvƣa qatь məs'ylejətlek qujđь. Dikəberđeŋ ađaqьna tirmənđərđə, tərən punkttarđa ber genə sintnir đa garnis qalmaħqa tejeş. Garnistь tuđđьrьvsьlarƣa kyrgəđmə suttar ojoştorolorƣa tejeş.

kambajьn zavьtь xutqa jebəreləsək

SARATЬF. Saratьf kambajьn zavьtь eşselər kəlliktife zavьttь xutqa jebərevgə đur intyzejazьm menən əđerlənələr. Aldьnqь udar brigadalarđьŋ insejativahь menən betə eşselər jal kendərendə lə eşlərgə buldьlar. Zavьtqa ingən stanuktar his tuqьravhьđ tөđələlər. Kambajьndarđьŋ mantazь өđaqlanmaj elgərəsək. Zavьttь xutqa jebərevgə Saratьf pridperejətejələre eşselərə lə đur jarđam kyrhətələr. Rimunt zavьtь eşselərə kanvajerƣa kərəkle bulqan ditaldərđe əđerlənelər. Stipan Xalturin isemendəge fabrikteŋ eşselərə kambajьndarƣa kərəkle aqastь əđerləp birələr.

VKP (b) YĐƏK KƏMITƏTENƏ JEŊEV FRUNTЬNAN RAPRT

5 JЬLLЬQ 4 TƏTULTЬRЬLDЬ

XARKЬF, 9: Xarkьf paravьz tөđөv zavьtьnьŋ triygylnige VKP (b) Ydək Kəmitəte—ip. Stalin həm SSSR Savnarkumь—ip. Mulьtьf, SSSR, VSNX hь—ip: Ardzanikitzь, VKP (b) nьŋ Ukrajna Ydək Kəmitəte—iptəş Kassjar isemenə zavьttьŋ 5 jьllьq planь 4 jьlda tultьrьlьv turahьnda tiligram jebərđe. Zavьttьŋ jьllьq zadanejəhь 11 aj esendə 94,95 pr. qa tultьrьldь. Əle xəđer yk yktəber pragrammahь la tultьrьldь.

Hunƣь jьldarđa zavьt kanstruksejəhe jəhətenən qatmarlь bulqan bik kyp qьjbatlь maşinalar sьqarđь.

Xarkьf paravьz tөđөv zavьtьnьŋ 22 meŋle eşselər kəlliktife ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhen өđləkheđ bojomƣa atqarьp; aldaqь jьldьŋ prajьzvudstьva zadanejələrьn đa t u l t ь r ь v ƣ a VKP (b) Ydək Kəmitəten ьşandьra.

Traktьrđarƣa rimunt jahav kampanejəhь başlana

R.S.F.S.R Narkamzimь traktьr parьktarьna rimunt jahav planьn tөđөnө. Plan bujьnsa M.T.S. həm safxuzdarđьŋ 72 meŋ traktьrьna rimunt jahalasaq. Şulardьŋ esenən 57 meŋ traktьrƣa kapital rimunt həm 14 meŋ traktьrƣa əđ rimunt kərək. Bьlarđan başqa kalxuzdarƣa qaraqan 8 meŋ traktьrƣa rimunt jahalьrƣa tejeş.

Rimunt kampanejəheneŋ başlanьvь ajqanlь Narkamzim ydeneŋ tybəndəge urgьndarьna bođoq traktьrđarđьŋ iħəben alьrƣa həm ulardь yđ vaqьtьnda rimuntqa birevđe jəkmətte. Traktьrƣa rimunt jahavsь mastiriskujdar ikeş sminəle eşkə kyserelhenđər. Rimunt bazalarь həm mastirskujđardьŋ jetəkselərenə rimunttьŋ sьjfatь esen məsylejətlek qujьldь. Şunьŋ menən bergə, rimunttьŋ sьjfatьna rimunt jahav birigadalarь yđđəre lə javap birergə tejeştər. Traktьrđarƣa iŋ jaqşь rimunt jahavsь udarsьlarđь byləkləv esen məxsys fund bildələnde. Planda rimuntqa kərəkle bulqan eske isurьstarđь mabilizavajt itev məs'ələhe lə kyđ aldьnda totola. Rimunt kampanejəhe vaqьtьnda rimuntqa betə matirejal həm zapas castərđe fajdalanьrƣa kərək. Zapas castərđe əđerləvgə urьndaqь sənəqət tə jarđam itergə tejeş.

IP. STALIN KYRHƏTMƏLƏRE—JENEV ŞARTTARЬ

T—TRUJЬSKI FABRIQЬ, BILARƏT ZAVЬTTARЬ IP. STALIN KYRHƏTMƏLƏREN BOJOMQA AŞЬRЬV ƏSƏN BALŞEVIKTARSA KƏRƏŞEV ARQAHЬNDA NYJƏBERĐƏ JENEVQƏ IREŞTELƏR

TUQAN, KAMARUF RUDNIKTARЬ, TIPAGRAFEJƏ HƏM ƏFƏ ILIKTRIK STANSAHЬ BЬL JENEV ŞARTTARЬ ƏSƏN KƏRƏŞƏ BELMƏJDƏR, ULAR TƏRƏN ƏĐƏKLƏK SOQORONDA ULTЬRALAR

Ip. Stalin kyrhətmələrə əsən kərəşev—jenevgə kilterđe

BILARƏT SƏNƏQƏTENEN NYJƏBERĐƏGE UNЬŞTARЬ

BILARƏT Qoros sьвьq zavь-tь, oşo jьlda berense tapqьr ajьq planьn 100 pr. qa tultьr-đь. Udarnik—kanatciktar alda baralar. Ular nyjəber planьn 188 pr. qa ytənelər.

Rikanstruksəjənən hun Nyjə-ber ajьnda safqa ingən 2—nu-mirlь dumna hunqь bьş kenlek tərđə daimi rəveştə planьn tul-tьrьp bara həm kenlek sujьn eretevđe planda kyrhətelgən 80 tunnanan uđđьrьp 83 tunnaqa jetkerđe. Bilarət mitallurgeja za-vьtьnьn timer sьвьq stanь yk-təber pragrammahьn tultьrqajnь, bьl ajđala balşeviklek timptar-đь teşermaj, nyjəber pragram-mahьn 102 pr. qa ytəne.

Tirlən zavьtь nyjəber pragram mahьn 103 pr. qa ytəne.

Bьl unьştarqa ip. Stalinden altь kyrhətməhen bojomqa aşь rьv əsən balşeviklərsə kerəş alьp barьv arqahьnda ireşelde. VSNX həm VSPS ten tarif ri-furmahь turahьndaqь qararь vaq burəva tigeđləvselegenə qьrqa huqqь jahanь həm eşse-lərđə xeđmətten eşləp sьqarь-vьn kytərev, eşten sьjfatьn jaq şьrьv, kvalifikatsejane kytərev-dəmatirejalqьđьqhьnьvtuvđьrđь.

Bьna oşolar Bilarət sənəqa-tenđə nyjəber ajьnda jenevgə kilterđelər.

Əfə ilikter stansahь ip. Stalin kyrhətməhen bojomqa aşьrmaj

Eşselər arahьnda aqьmsь lьq kesle

Əfə ilikter stansahьnda ip. Stalindьn 6 kyrhətməhən oşo kengə tiklem, kьn eşselər jalpь-bь arahьnda tikşerep, unь bo-jomqa atqarьvda həm uqa bətə eşse jalpьnь jəd menən borov-da, zal-um tarafьnan kyp ky-renerlek ber nəmə lə eşləməgən.

Prajьzvudstьvanь eşse kese menən tə'min itev əsən ber ge-nə kalxuz menən də duqьvьr tə'elməgən. Eşselərđe prajьz-vudstьvaqa, ajьrьm stanuktarqa berketev eşe nasar tora. Tik mi-xanicski sixtaqьna (yđđərenen əjteve bujьnsa) eşselərđen 60 pr. tь qьna stnuk, prajьzvudstьva-qa berketelgəndər. Şunьn əsən də eşselər arahьnda aqьmsьlьq kesiə. Bьqa qarşь nindəj sara-lar kyrəheged tip horavqa, zaf-kum „eşselər aqьmьna qarşь nindəj saralar kyrəhen, kitərgə telejđər ikən, kitələr də baralar" tej.

Timək bьnda kyrelgənsə zaf-kumdьn aqьmsьlьqqa qarşь nisek kerəşkəne, kem kevek asьq kyteno. Uravnilafkaqa qar-şь kerəş eşe nasar.

Oşo kengə tiklem, tik ber mi-xanicski sixtaqьna kvalifikatseja-le eşselərđen eşterena qarap, eş xaqьn arttьrqandar. Eşselərđen eş xaqьn yđ vaqьtьnda tylavđa-lə ødəkləktər bar. Məƀələn, ny-jəber ajь əsən eş xaqь almaqan eşselər bar. Eşselərđen 50 pr.tь qьna jaьsq magazindarqa ber-ketelgəndər. Bьl juidala zafkum həm kapвojora yđđərenen bu-rьstarьn onotqandar, eşselərđen mədənej tormoş jaqtarьn jaqşьr-tьv onotolqan frunt bulьp jəşəj. Kad[illegible] ađerlavđə ber nej tiklem unьştar juq. Kyp kengə eşselər uqьv jorttarьna birelgən-der. (Ilikter mantiur, maxinistar, h.ь.) şulaj uq bьndaqь miqanic-skej six janьnda, zavьt fabrik jaştare məktəbe asьlqan.

Ləkin eşselər arahьnda ap ələm eştəre siktən tьş jomo-saq. Prajьzvudstьva lə bətəhe 23 ađ ələmle həm nađandar bulьvqa qaramaƀtan oşo kengə tiklem ulardь uqьtьv ojşlanma-qan. Şulaj uq banalqan jeteşhedlektar də bətərevgə zaikum həm un-daqь parteja jəcəjkəhe bətə məm kinlektərđe fajđalanьp həm uqa kiq eşse jalpьhьn mablizavajt itərgə tejeş.

Q. H.

TUQAN, KAMARUF RUDNIKTARЬNDAQЬ

Əđəkləktərđen səвəвe—ip. Stalin kyr hətmələren bojomqa aşьrmavđa

Tuqan həm Kamaruf rudnik-tarь 31—jьlqь plan bujьnsa, mitəl zavьttarьna 100 tunna ruda birergə tejeş ine. Ləkin plandьn ytəleşe bьr ødəkləktar menən bara. Məƀələn: un aj esendə barь 47,763 tunna ruda sьqarьlqan, plan 47,7 pr.qaqьna ytəlgən.

Kymer jandьrьv zadanejəhь 263 men kuba mitr birelgəjne, ul un aj bujьnsa barь 104 men 520 kubamitьr jandьrьlьp, zada-nejə 40 pr. qa qьna ytəlgən.

Rudniktьn xurьlqь rəveştə art-ta barьvdarьna səвəptər bik kyp. Eştən alqa kitə almavьna tep səвəp IP. STALINDЬN AL-TЬ ŞARTЬNЬN BEREHENEN DƏ TULЬHЬNSA QULLANЬL-MAVЬ HƏM JANЬSA EŞLƏJ ALMAV. Rudnikta eşse kesən ojoştorov-eşe bətenləj alьp ba-rьlmav arqahьnda eşse kesə jetmaj.

Prajьzvudstьvala eşse kesə tigeđ ayjenməgən. Qajhь ber sixtarđa sdilşinə həm almaş qarşьlav mitьdь bətenləjgə qul-lanьlmaj.

Məƀələn, Jьrmatav sixьnda eşselər ber urьnda əjələp, ber berenə oronsoq jahajđar, kem-den nəmə eşləgənen belep bul-maj. Jaqь tarif sistimь bujьnsa xeđmət xaqьn birev eşe əle haman xəl itelgəne juq. Bьl tu-ralaqь VSNX həm VSSPS qar ardarь. hər ber eşsegə jetke-leiməgən.

Qajhь ber six pragrissif sdil-nəj eşkə kyskən bulha la, xeđ-mət xaqь sdilşinə menən ty-ləngəne juq. Disətniktər tarafь-nan eşselərđen eş kendəre ke-nendə xisapqa alьnьp barьlmaj. Şul xisapqa alьnmaqan kendəre buşqa sьqьp, eşselər arahьnda rizahьđlьq tьvьp eşkə halqьn qaravđarđa juq tygel. Məƀələn, ikskavatьr sixь disətnige ARIS-TOF, eşse KIRIGINDEN 2 ke-nen xisapqa almaj pragulqa terkəp, ip. Kiriginde iptəştər sutьna birep, adaqta Aristof yđe qajeplənde. Bьndaj fakьttar bьnda bik jəş osorajdar. Bьna osondaj jəmhed kyreneştər bu-lьv hedemtəhendə 4 AJ ESEN-DƏ 3000 EŞ KƏNƏ PRAGUL-QA əjlana. Praisajuz, kamsamul həm six kamitate aqzalarь yđ-dəre pragul jahajdar. Məƀələn, 16 nsь nyjəberđə praisajuz, kamsamul, six kamitate aqzala-rь Kasarutьf, Ruxyşkin hə[illegible] Qaraurьtьf 2—3 ər ken eş qaldarqandarь əsən iptəştar sudьna tarttьrьldьlar.

Rudnik eşselərə arahьnda massavaj, aqartьv eşe nasar qujьlqan. Baraktar qьđьl mejeş. kitap, gəzit, zurnaldar həm şax-mьt, şaşkelər həm başqa ujьn, uqьv əjberđəre menən tə'min itelməgəndər.

Ber nindəj đə timanan bisidə-lər ytkərelmaj. Tuqandьn yđen-də kino apparatь bulha la, jađ-đan birle ber kina bulqanь juq. Səjəsi uqьv həm eşselərđen nađanlьqtarьn bəterəv eştəre nasar tora. Baraktar urman, hьv ergəhendə bulьvqa qaramaƀtan, utьnhьđ, hьvhьđ jəşəjđər.

Qajnar hьv bətenləjgə bulmaj. Eşselər matьras, adejal kevek nəmələr menən tə'min itelmə-gən, ular qaq taqta la jatьp joqlajđar. Aşxanalar turahьnda hejləp torahь la juq. Bьna oşo jeteşhedlektər arqahьnda kilgən eşselərđen kybehe kire qajtьp kitələr.

Avqьs ajьnda qьna 60 keşe qajtь. Ə parteja, kamsamul, prafsajuz həm xuzalьq ojoşma-larь „bьl jeteşhedlektər vaq nəmələr, ular beđđen pramfin planqa zarar kiltermajđər" tip ulardь bəterəvđə ber nindəj đə kankrit sara kyrgəndəre juq.

Juqarьlaqь jeteşhedlektərgə jul asqan Rudnik ojoşmalarь appartunistarьna qatь atpur bi-rep, ip. Stalinden altь şartьn bojomqa atqarьv həm eşselərđe tə'min itev pramfinplandь qa-jьlqan vaqьtьna tultьrьv julьn-da balşeviktərsə kerəşergə kə-rək.

Q. BILSKI.

Başsavnarxuz pridprejətejələrendə xuzalьq iƀəven tam rlandьrьv, ip. Stalin kyrhətmələren, Avkum həm Savnarkumdьn 31—jьldьn 4 həm 29 nsь yktəberđə sьqarqan qarađarьnьn bojomqa aşьrьlьvь turahьnda

Ytəleşte tikşerev kəmisejəhenen qararь *)

Başsavnarxuz prizidejumь aq zahь Ip. Israhimьf infarmatsejə daklatьn tьnlap, BXKS janьn-daqь ytəleşte tikşerev kəmise-jəhe tanьqlaj:

1. Başsavnarxuz, Avkum həm Savnarkum qararь nigeđendə pridprejətejələrgə birqən yđenen diriktifьnьn ytəleşen tikşerev eşen jeterlek dərəzələ ytkərmə-gən həm yđ pridprejətejələrendə xuzalьq iƀəven ytkərevđən taj-pьlqan ajьrьm diriktьrđarqa qa-rata qьrqa saralar kyrməgən.

2. Xuzalьq iƀəven tamьrlaq-dьrьvda bulqan ber nixətlem unьştar (Zinuvejef zavьtьnda eşselərđe xuzalьq iƀəve menən əolqap alьv 78,3 pr. qa, Krasna Usul zavьtьnda—78,8 pr. qa. Ajaq kejeme faвrigьnda—100%, Əfə mixanik zavьtьnda-34,8 pr., Tegev faвrigendə—100 pr.. Ti-pagrafejələ—38 pr., Strujmatta —41,3 pr. qa jetə) menən ber rəttən, Ip Stalin kyrhətmələre-nen berehe bulqan xuzalьq iƀəvenə kysevđə bigerək tə Stərle kyn zavьtь, Əfə kyn za-vьtь, tire zavьtь, yđək iliktrik stansahь, Tapurin iliktrakamвi-natь, Blagavişşin zavьtь, sukna faвrigь həm Struj ab'jedininejə diriktьrđarь jenəjətle rəveştə artta qalqandar. Bьl pridprejə-tejələr six həm brigadalarьn xu-zalьq iƀəvenə kyserevgə qьrqa saralar kyrməv genə tygel, xətta xuzalьq iƀəve turahьnda tejeş-le infarmatsejə həm atcutnьş menən də tə'min itmajdar. Baş-savnarxuzqa, вьndaj diriktьrđar qa qarata, urьndarьnan alьv, kərək bulqanda sutqa birevgə-sə bulqan qatь saralar qullanьr qa təqdim itergə.

3 Əlkə sənəqatendə praduk sejənen yđezedgə təsev xaqьn-tyвənəjtev qujьlqan dəvmələ ytəlməgən.

4. pridprejətejələrđə iƀəp həm iƀəp birev eşenen xəle xəky-mət qujqan sruktarđa balans-tar tedevđe tə'min itməj.

5. Əlkə sənəqate pridprejəte-jələrendə xuzalьq iƀəve bojom-qa aşьrьlmav səвəple, pragram-ma totoşo menən (26-27 jьl xa qь menən) 82,5 pr. qa ytəlgən.

Blagavişşin zavьtьnda prajьz-vudstьva pragrammahьnьn ytəl-məve tyвəndəge xəldən kilep tьvqan.

31-jьl bujь Blagavişşin zavь-tьnьn eşləp sьqara torqan ma-şinalarьnьn tiptəre almaşьnьp torov səвəple nьqlь zadanejəhe bulmaqan, həm xəderđə juq.

31 jьl bujь zavьt prisur həm matirejaldar menən kamplikt—lьd həm jetkelekhed tə'min itel gən.

Başsafvnarxuz həm zavьt dirik sejəhenen yđək urgьndarđan Blagavişşin zavьtьnda inku-вatьr eşləvđe julqa halьv tura-hьnda horap sьqarqan qarardarь unьşlь bulmaqan.

Oşolarđan sьqьp ytəleşte tik-şerev kəmisejəhe QARAR BIRƏ.

1. Başsavnarxuzqa, əƀtalmə saralar kyrev julь menən tyвən dəge eştərđe jəkmətergə:

a) Oşo jьldьn 15-dikaвerenəsə xuzalьq iƀəven tulь rəveştə ta-mьrlandьrьvdь bojomqa aşьrьr-qa;

в) Bətə pridprejətejələrđə ja-vaplь başqarьvsьlar bildələrgə. Ytəlev srugь 5-dikəвer;

v) Plan menən qujьlqan dəv-mələdə sьjfat kyrhətkestərenen ytəlevenə ireşergə;

g) Iƀəp həm iƀəp birev eşen jaqşьrtьvđa qьrqa hьnьlьş jaha-lьvqa ireşergə, pridprejətejə di-riktьrđarьn qujьlqan srukqa ba-lanstarьn tapşьrьvqa məzвyr itər gə;

d) 1932-jьldьn 1-qinvarьnə əđer praduksejənen narmal də-rəzənən tьş artьp qalьvьn вe-tərergə;

j) His kisekməƀtən disitjur həm kriditjurlьq burьsьn вətə-rergə;

z) Hər ber zavьt həm faвrika bujьnsa yđ vaqьtьnda 1932-jьl əsən pramfinplan tedevđe həm unь ajьrьm brigadalarqa, eşslər-gə jetkerevđe tə'min itergə;

z) 32 jьl əsən Blagavişşin za-vьtьna qatь pragramma qujьlьv qa (32-apiratsejə jьlьnasa) ireşer gə, kirehensə bulqanda, jerle kə rəkte iƀəpkə alьp zavьttь iken-se tər praduksejə eşləvgə kyse-regə.

2. Dəvlət bankahьnьn Başqor-tostan kanturahьna, kendəlek eştə hum menən kantryllek itev đe bojomqa atqarьp, xuzalьq iƀəven tamьrlandьrьvqa bulьş-lьq itevse kridit səjəsəten qatь rəveştə ytkərergə təqdim itergə.

3. Ip. Nusьfqa, 25-dikəвergəsə ip. Stalinden qalqan barlьq 5-kyrhətməhen xuzalьq urganda-rьnьn nisek ytəvđəren tikşerev bujьnsa Basqarьv kəmisejəhenen əs ultьrьşьn ytkərevđe tapşьrьr qa.

Rəis: BULAŞЬF.

Sikritar: ZARUBIN

*) Qьsqartьlьp alьna.

Julalь pramfinplandь əđə. Bьnda jul başsь kyrhətmələre bojomqa aşьrьlmaj.

Julalь rudnige 31 jьl planь bujьnsa 10-aj esendə bətəhe 25, 700 tunna ruda sьqarьrqa tejeş ine. Ləkin eştə đur əđək-ləktər bulьv arqahьnda ul barь 17221 tunna qьna eşləp sьqa-rьp, planьn 67 pr. qa qьna ytə-ne.

Plan ytələşen kvartalđarqa bylep qaraqanda tyвəndəgesə: Berense kvartal planь 93 pr. qa, ikense kvartal planь 74 pr. qa, əsənsə kvartal planь 60 pr. qa qьna. Ə, 4-nse kvartaldьn yktəber planь barь 45 pr. qa qьna ytəlde.

Bьl kyrhətelgən plandьn ytəl-məvenə tөp səвəp, вьnda eşse kesenen jeteşməve həm admin-stratsejənen rudniktь eşse kese menən tə'min itevđə ip. Stalin kyrhətməhe bujьnsa eş itə bel-məve.

Rudniktə 10-aj esendə bətəhe 2183 eşse eşlərgə tejeş bulhala, barь 15-70 eşse eşləgənen kyrə-вeđ.

Bьl ip. Stalin kyrhətmələren bojomqa aşьrьvqa appartunistar sa qəraştan qiвərət. Bьqa qarь-şь qьrqa sik qujьlьrqa, admins tratsejə, parteja praisajuz ojoş-malarь yđ eştəren janьsa qorop, ip. Stalin kyrhə'mələren bojom qa aşьrьrqa. Şulaj itep rudnik-te əđəkləktər soqoronan sьqa-rьrqa tejeştər.

VAZEJEF IBRAHIM.

YKTƏBER TIMPЬN JOMOŞARTMAJBЬĐ

Tirlən zavьtь yktəвer jeŋəvđərən nьqьtьp, nyjəвer ajьnьn prajьzvudstьva pragrammahьn təвaqlь timer eş-ləvđə 101,6 pr. qa, upakupka eşendə—103'5 pr. qa ytone. вətə nyjəвer planь 103 pr. qa ytəlde.

ƏS MƏJƏŞ: IVANUF, KASATIKЬF, JЬRMAKUF.

TIPAGRAFEJƏ IV KVARTAL PLANЬNЬN YTƏLEVE QURQЬNЬS AƀTЬNDA

„Yktəвer natiskahь" tipagьra-fejəhendə nyjəвer ajь pramfin-planь ytəlməve, dəjəm 4 kvar-tal planьn tultьrьvđь qurqьnsta qaldьra. Məƀələn, Jьjьv sixьnda nyjəвer ajь planь 84,21 pr. Lina tip sixьnda 82,16 pr. qa, misat sixьnda 73,23 pr. qa, ratatatse-ja la 82,07 pr. litagьrafejə sixьn da 144,4 pr. qa, kitap təpləv sixьnda 33 pr. qa, striatipta 85,60 pr. qa, sinkagrafejələ 122,14 pr. qa, ştimpel jahav sixьnda 80 pr. qa, qьna ytəl-gən. Dəjəm alqanđa barь 77 8 pr. qa. qьna. Ə, вьndaqь FZU uqьvsьlarьnьn dəreste praktik eş əƀtəndə ytkərevđəre arqahьn da eşləngən eştəre menən alqan da 80,17 pr. qa ytələ. Nyjəвer ajь planь tultьrьlmavđьn təp səвəвe undaqь in əhəmejətle bulqan jьjьv sixьnьn başqa six tarqa eşte əlgərtə almavьnan. Sənki вьl sixta ip. Stalin telmə re bujьnsa eş kyrev ujь bojom-qa atqarьv jomoşaq..

Bьl sixta administratsejə tara-fьnan bətə məmkinlektərđe faj-đalanьp,eşte unьşlь ytkərev əsən kerəş jomoşaq ytkərelə. Ber eşsene ikense eşkə kyserep jeretev unajhьđlьqtar tьvđьra. Six sdilşinə, pragrssif eş xaqьn tylavgə janь kyserelde. Tarif derəƀ alьp barьlmaj.

Həđəmtə lə eşselərđen eş xaqьn tigeđləv kilep sьqa.

Xəđer ip. Stalin kyrhətmələ-renen ytəleşen tikşerev başlan-dь. Unь tikşerev menən genə siklənməj. prajьzvudstьvala tu-lьhь menən bojomqa atqarьvđь yđək burьs itep alьrqa həm şu nьn arqьь əđəkləktərđe bətə-rəvgə ireşergə kərək. KALABAN

T—TRUJЬSKEJ FABRIGE TIMPTЬ KƏSƏJTƏ

Tyвən—Trujьski sukna faвrigь

Eşse—udarniktar həm inzinir-tixnik pirsanalь, yđđərenen Baş qortostan eşselərənə qaratьp sьqarqan mərəzəqəttərendə bir gən vəqđələren ytənelər. Ire-şelgən unьştarьвьđđь nьqьta-вьđ. Nyjəвerđə qarşьlav pram-finplanь 4,8 pr. qa arttьrьp tul-tьrьldь.

Qarşьlav planь ojoştorov kampanejəhь вara. Tuqьv sixь 1320 kiƀək urьnьna dikəвer ajьnda 1460 kiƀək eşləvđe əƀ-tənə aldь.

Tyвən—Trujьskej faвriqenen janь jeŋevđərenə ip. Stalindьn altь şartьn bojomqa aşьrьv əsən kerəş nigeđendə ireşelde.

ŞADRIN.

BƏTƏ MASSA QATNAŞЬ NIGEĐENDƏ YĐƏK KƏMITƏT QARARЬNЬŅ YTƏLEVEN TƏ'MIN ITERGƏ

Hər ber sixta, hər ber kalxuzda вьl qarardьn ytələşen tikşerergə, unь вođovsь вojorakrattarqa jemerə udar вirergə kərək. Sənki: „Bojorakratizьmdьn ikense ber qurqьnьsь şunda—ul eş başqarьlьştьn tikşerleven jaratmaj həm jetəkse urgьndardьn tep kyrhətmələren jənle tormoştan ajьrьlqan вuş qaqьđqa ə'ləndermekse вula“ (*J. STALIN*)

BRIGADA MATIREJALDARЬ

Beđ jəməqət tujьmьn jaqşьrtьrqa tejeşвeđ

Bərələ

Bərə jəmaqət aşxanalarьnьn kərəkle adьqtar menən tə'min iteleve вik nasar. Ular вetə adьq tь casniktən alalar. Şul arqala aşav hun dərəzələ qiзatqa təşə. Ə aştьn sьjfatь hun dərəzələ nasar.

Aşxanalarqa jəjđen jьlь kendərendə rimunt jahalmaqan. Şul arqala xəđer kilep aşxanalarđa вuqьratьp rimunt вaşlajđar. Hemtala вetə qala jalqьđ вerge nə aşxanaqa torop qalьp, aşavda qət osorloq sirat tьvа. Jəmaqət aşxanalarьna qьna qarap torqan uqьvsьlardьn xəlen avьrlaştьra. Qala RKI вyleге tarafьnan iqtiвar juq. „70—80“

Əfe kirpes zavьtьnda

Əfe kirpes zavьtь janьndaqь eşselər aşxanahь yđenen kyptən вirle jəşəp kilevenə qaramaştan rətkə halьnqanь juq. Aşxananьn təđərə teptəre təməke tepsegə həm hejək—hanaqtar menən tulqan. Aştьn sьjfatь nasar. Aşxana mədirenə aştьn sьjfatьn kytərev, aşxananь rətkə halьv turahьnda ajьrьm təqdimdər вulha la, ləkin ul вьqьa sara kyrmaj eşselər talaвь sitta qala.
BRIGADA

Əfe kyn zavьtьnda

Əfe kyn zavьtь janьndaqь 24 nse hanlь jəmaqət aşxanahь yđ eşen qajtanan qora alqanь juq.

Sьjfat tyвən. Tərtip juq. Aşxanalqa aşqan 260 eşsenen 145 udarniktar вulvcqa qaramaktan, ular əsen ajьrьm ətaldar вylenməgən. Aşxanala eşləgən eşselər yđ ara satsejalizem jarьş həm udarsьlьq alьp вarmajdar.
Brigada M. ƏXTƏM
M. XƏMZIN

Mьlьkə tixnikumьnda

Mьlьkə tixnikumь janьnda asьlqan jəmaqət aşxanahь yđ eşen вegengə talapqa javap вirə alьrlьq itep qora almavь arqahьnda eşkə đur zьjan kiltere. Aşxananьn eske tedeləşe jomoşaq. Havьt—hava jeteşheđ. Şul arqala hər vaqьt sirat tьvьp, aşavsьlardьn əllə nej tiklem uqьv həm eş saqəttəre jelqa kitevgə səвəp вula. Q. RIKAŞ

Əfenen 11 aşxanahьnda

Əfenən 11 nse hanlь jəmaqət aşxanahь yđendə, aşavsьlardь tə'min itevqə qaraqanda kammirtsiskej şsavdanь alqaraq quja. Şul səвəple aştьŋ in jaqşьhь вufitka sьqarьla. Berketelgən keşelərgə kyp vaqьt ikmək вulmaj. Kyđ halqan keşe juq. „Oj“

Məsqыt safxuzьnda

Məsqыt safxuzьnьŋ I nse ucas kahьnda jəmaqət aşxanahь вik nasar qujьlqan. Aşxananьn jortto hьvьq. Tađalьq juq. Əj ese təmake telənə menən tulь. Administratsejə, вьl aşxananь jaqşьrtьv turahьnda adьqьna la sara kyrmaj. V. ŞILESKEJ.

Əfe studinttar aşxanahьnda

Əfe qala kapiratifьnьŋ studinttar əsen asqan 6 nsь aşxanahьnda unьşlьq juq. Aş yđ vaqьtьnda əlgermaj. Вьl xəl aş kətəvse studinttardьn dəreskə kisegevđərenə səвəp вula.

Aş sьjfatьn kytərev, aşxananь sələmətlek qaqiđələrenə javap вirerlek itep qujьv turahьnda ujlav sь juq.
„Studint“

Dyrt—Əjlə fə

Dyrt—Əjlə teвək sajuzь tarafьnan təвək yđəgendə jəmaqət aşxanahь asьlqan вulha la, unьŋ sьjfat jaqьna kyđ halqan keşe juq.

Aşxana вer kem qarşьnda la javap вirməj. Şunьŋ əsendə ul his вer terlə tərtipkə вujhьnma jьnsa, nisek teləj şulaj jəşəp kilə вirə. Aş вirevđen ajьrьm вer vaqьtь juq. Sit avьldardan kilgən qьđьl auz keşelərе ketep—ketep tə aş aşajalmaj qajtьp kitələr. Teвək ojoşmalarьnьn вьl aşxanaqa his вer iqtiвar вirgəndəre juq M.X

Matur zavьtь—Fabrik kuxnahьnda

KƏMSELEKTƏRĐE BƏTƏRƏRGƏ

Вьl fabrik—kuxnala xəđerge kəndə вarlьqь 2800 keşe aşaj. Fabrik—kuxnala aşamlьq əđerləvse eşselər oşo kengə tiklem jəmaqət tujьmlьqьn jaqşьrtьv turahьnda VKP (в) Yđək Kəmitətenen qarardarьn uqьp ejrənev həm unь tormoşqa qujьvda aŋlatьv həm praktik eştər eşləməgəndər. Şunьŋ əsen ular đьŋ eştərendə đur jeteşheđlektər вar. Məsələn: Aşqa halьna torqan jəşelsələre juq. Xəđerge kəndə ularđa tik вer kartuf qьna вar. Kəвestə, kişer kevek jəşelsələrđe вətenləj əđerləj almaqandar.

Jəməqət aşxanahьn jaqşьrtьvđa, prafsajuz ojoşmalarь həm eşselərе yđđərenen eştəren qəniqətlənerlek dərəzəgə quja almaqandar.

Fabrik—kuxnala eşləvselər вarlьqь 48 keşe вulьp, şulardьŋ jegermehe genə sajuzda toralar. Qalqandarь вətenləj sajuzqa ьlьqtьrьlmaqandar.

Fabrik—kuxnala eşləvselər ike вrigadaqa вylenep eşləjđər. Вьl вrigadalar arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq juq. Qaqьđđa 38 udarsь hanalha la, eştə udarsьlьq kyrhətevselər вarь 12 genə.

Aşxana eşselərе arahьnda kvalifikatsejəle eşselər вarь 10 qьna. Qalqandarь kvalifikatsejəheđ eşselər. Ulardь ejrətev, вelemđəren kytərev həm yrlətevđə вer eş tə eşlənməj.

Təşke həm kiske aşav vaqьttarьnda ođaq vaqьttar ketev, eşselərđen вik kyp eş vaqьttarьn ala. Sənki: вerense tərlinkə menən ikense tərlinkənen arahьnda qьna 45—50 minuttar samahь ketep tororqa tura kilə. Aşxanala eşləvselər əsen gazit, zurnaldar aldьrьlmaj. Stinə gəzittərе juq. Jeteşle həm jeteşhьđ jaqtarьn kyrhətev menən вergə, təqdimdər jahav əsen qujьlqan ajьrьm təqdim jəşniktərelə juq. Aşxana jorto halqьn. Unь jьlьtьv saralarьn kyrev turahьnda 17—trisqa вer nisə mərtəвələr merəzəqət jahalha la, ular tarafьnan iqtiвar itelməgən.

Fabrik—kuxnala hər kəndə kypme keşe aşatьlasaqь turahьnda urьndardan dereь zajafkalar вirelep вarьlmav arqahьnda qajьь вer kəndərđə 150—200 keşe aşhьđ torop qalьvdar ğđa вula. (Məsələn: 26—nyjaвerđə 150 keşe aşhьđ torop qala). Kypme keşe aşarqa tejeşle ikənen alдan uq вelep tora almav, aştьŋ sifat jaqьn jaqşьrtьvđa la đur uŋajhьđlьqtar tьvđьra.

„Aştьŋ sьjfat jaqьn jaqşьrtьvđa niđəj eştər eslənegeđ“ tigən horavqa, aşxana mədire „Aşxanaqa kərək вulqan praduktalardь вeđ yđeвeđ turanan tura əđerləməjвeđ, adьq əđerləv agintь, həm Başsajuz вeđgə nəmə kilterhə, şunьŋ menən əđerləj вirəвeđ“ tej.

Heđđə вer вaşlьlьq вarmь? tigən horavqa вətenləj javaphьđ qala. Sənki ul вətenləj juq.

Fabrik—kuxnə oşo kengə tiklem xuzalьq iðəвenə kysməgən. Tađalьq haqlavđa Santrujka teđəlgən вulha la, ləkin kiltergən fajđalarь juq. Aşxana eşselərе arahьnda partejə aqzalarь вətenləj juq, Kamsamul aqzalarь вarь 6 qьna keşe. Ləkin ular đa tejeşle đərəzə lə səjəsi вelem menən qorallanmaqan keşelər вulqanqa kyrə, вaşqalarqa jetəkselek itə almajđar.

Brigada isemenən:
R. BAJMULLINA

MƏSKƏV, S. S. S. R. qa yktəвer rivəlytsejəhenen XIV jьl lьqьna kilgən Angelejə eşselər diligatsejəhe Angelejə eşselərе isemenən S. S. S. R. eşselərenə traktьr kilterđelər. Prafsajuzdar yđək savitenen prizidejumь вьl traktьrđь aqьmdaqь jьlda qala ajlənəhe xuzalьqьn əlgə вulsьlьq itep ojoştorovsь yđək eşselər kapiratifьnьŋ zafkumьna вirəsək.

Usalь təвək aşxanahь ejəheđlek həm nasar aşqa qarьşь kərəşergə tejeş

Usalь təвək aşxanahьn вaşqa вik kyp avьl aşxanalarьnan ajьra torqan вer вaşqalьq. ulda вulha—unda вik kyp daimi şunda aşap—esep jerevselərđen вulьvь. Sənki təвək apparattarьnda eşləgən eşselərđen iŋ kypselege şunda tujьnьp toralar. Şunьŋ əsendə Usalь aşxanahь yđendə tujьnqan вьna вьl eşse—xeđmətkarđərđen tormoştarьn jaqşьrtьv,—aşav esevđe julqa halьvь turahьnda ajьrьvsa məhim saralar kyrergə tejeş ine.

Ləkin ul unda juq. Usalь təвək aşxanahь вegengə kəndə qoro isem вulьp jəşəj. Tərtip juq. Aştьn sьjfatь tyвən. Aşxana həm undaqь havьt—haвalar вьsьraq. Aşxana la eşləgən eşselər satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьŋ nəmə ikənen də вelməjđər. Aşxanala tulь ejəheđlek. Təвək patripsajuzь aşxananь asqanda qujqan. Unьŋ eşləp eşləməve turahьnda ujlap ta qaraqanь juq.

Aşxana kərəkle adьq zapastarь, вigerəktə jəşelsələr menən tə'min itelməgən. Unьŋ вetə aşatqan həm esergən nəməhe azarlьqь вulmaqan jьvьndьq вalьq şurpьhь.

Yđendə əllə nej tiklem daimi aşavsьlardь вerketep kilgən həm təвəkten qalqan avьldarьnda asьlasaq вytən aşxanalarqa əlgə urьnьnda torasaq вulqan вьl aşxananь xəđerge xəlenən sьqarьv turahьnda kiðken saralar kyrelergə tejeş. B. BOXAR

DAVIDЬF

Kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьqja qьnan nьqьtьrqa

HƏR BER KALXUZ PRAJЬZVUDSTЬVA—FINANЬS PLANЬ TƏĐƏRGƏ TEJEŞ

Satsejalizem teđeleşendəge đur uŋьştar heđemtəhendə, вeđđen ildə xuzalьqtь plan menən alьp вarьvđьŋ qəđəttən tьş əhəmejəte arttь Xəđer sənəqəttələ, avьl xuzalьqьnda la „kem—kemde“ məs'ələhe xəl itelev heđemtəhendə вetə sənəqət, şulaj uq avьl xuzalьqь satsejalizem tarmaqьnьŋ (kalxuzdar həm safxuzdarđьn) aqsa eşe menən tavar əjləneşe dəvlət planьna вujhona вaşlanь.

Plan, вeđđen Səvittər ikanumikahьnьŋ xərəkət itev, alqa вarьv zakunь вulьp iðəplənə. Səvittər ilenen ikanumikahьnda plandьŋ oşondaj kiŋ urьn alьv, zavьt—fabrik, safxuz həm kalxuzdarđьŋ dəvlət planь вujьnsa eşləp sьqarьvqa tejeş вulьvđarь, вьl xuzalьqtьŋ həm oşonon əsenən kalxuzdarđьŋ da qəmymi satsejalizem xuzalьqьnьŋ вer tarmaqь вulьvьn kyrhətə. Xəđer hər вer kalkuz yđenen prajьzvudstьva planьn ytəv menən qəmymi dəvlət planьnьn вer eləşen ytəj ikən tip aŋlarqa kərək. Kirehensə kalxuzdьŋ prajьzvudsьstьva planьn ytəməv, dejem dəvlət planьn ytəlməv. 5 jьllьqtь 4 jьlda ytəvgə kərtə halьvđь вelderə, tigən hyđ. Ə dejem dəvlət planьnьn ytəleve, eşse həm kalxuzsьlardьŋ jeneve, ulardьŋ tiđ vaqьt əsendə tormoştarьn jaqşьrtьv tigən hyđ.

Вьna oşonoŋ əsen də kalxuzdarđa prajьzvudstьvanь deвeđ həm tulь rəveştə planqa qujьv həm ul plandardь tulьhьnsa ytəv məs'ələhe xəđerge vaqьtta qəđəttən tьş đur urьn tota. Ləkin kyp kalxuzdər, xətta təвək kalxuzsajuzdar đa kalxuz xuzalьqьn planqa qujьvđьŋ oşondaj đur əhəmejəten tejeşensə aŋlap jetməgəndər əle. Başkalxuzsajuzdьŋ qajhь вer kalxuzdarđь tikşerev praktikahь вьnь asьq kyrhətte. Məsələn, Başkalxuzsajuz tarafьnan tikşerelgən 22 kalxuzdan tik 8 kalxuzda qьna tormoşqa atqarьrlьq itep teđəlgən jьllьq prajьzvudsьstьva planь вar.

Вajtaq kalxuzdar, xatta jađqь səsev, uŋьş jьjnav kampanejələrendə lə eş plandarь teđeməgəndər. Biləret teвəgendəge „Buganak“ kalxuzьnьŋ вətenləj eş planь juq. Вьl kalxuzda вrigadalarqa nərəttər вirelməj. Kalxuzsьlar yđđərenen əвtərenə teşkən вurьstarđь вelməjđər. Stərlə teвəgendəge „9—qivar“ kalxuzьnda həm qajhь вer вaşqa kalxuzdarđ la вeđ oşondaj xəlde kyrəвeđ. Heđemtələ вьndaj kalxuzdarđa xeđmət ojoştorov ifьrat dərəzələ tyвən, avьl xuzalьqь kampanejələre yđ vaqьtьnda ytəlməj, eş quldarь at kəsə həm eş qoraldarь tulь rəveştə fajđalanьlmaj. Məsələn, şul uq „9—qinvar“ jađqь səsevđen iŋ qьđьv vaqьtьnda eşkə jaraqlь irđərđen 20 prasintьn qatьn-qьđđardьŋ 68 prasintьn həm yвmerđərđen 72 prasintьn вətenləj fajđalanmaqan. Prajьzvudstьva planь đəreь teđelməgən.

Plandarьn jalpь menən tikşergən kalxuzdarđa вətenləj вaşqa kyreneş. Məsələn, Biləret teвəgendəge „Qьđьl ərmejənen 10 jьllьqь“ isemendəge kalxuzda prajьzvuđьstьva planь kalxuzsьlardьŋ qatnaştarь menən teđəlgən. Kalxuzsьlar tarfьnan qarşьlav planь вirelgən. Вьl qarşьlav planь kalxuzdьŋ eşləp sьqarьv kyrhətkestəren 8-10 prasintqa yвtergən. Вьl kalxuz jađqь səsevđe yđ vaqьtьnda ytəgən. Eşte plan menən eşləv, kalxuzdьŋ yвevenə lə səвəp вulqan. Jađqь səsev aldьnda kalxuzda 127 xuzalьq вulha, urazaj jьjnav vaqьtьna kalxuzdaqь xuzalьqtardьŋ hanь 320gə jetkən.

Tikşerelgən kalxuzdarđьŋ qajhьвerlərе (Stərle teвəgendəge „JAŊЬ AVЬL“ Zjansura teвəgendəge „TIMIRƏZEF“, Dvan Məsetle teвəgendəge „NURIMAN“ kalxuzdarь) prajьzvudstьva planь teđegən вulhalar đa, вьl plandar qaqьđđa qьna qalqandar. Sənki kalxuzdarđьŋ planьn teđəv eşenə nьqlь iqtiвar menən qaramaqan. Kalxuzdarđьŋ вetə kestəren həm вetə eştəren xisapqa alьnmaqan plan teđəvgə həm unь tikşerevgə massanь jəlep itelməgən. Вьnьŋ əвtenə kantryl sьjfrlardьŋ kalxuzdarqa hun вirelevе həm ulardьŋ jьş almaşьnьvđarь la kalxuz eşen planqa halьvđa đur qomasavlьj. Juqarьnan kalxuzdarqa вirelə torqan kantьryl zadanejələrđe vaqььnda вirev həm eş plandarьn qađđləşterev kərəklegə turahьnda вьl jьl Məskəvđə jьjnalqan kənfirinsejə lə kyrhətep kitte. Kalxuzdarđьn вurьsьihə вьl kantьryl zadanejələrđe nigeđ itep alьp jьl вaşьnan kisekıнəj yđđərenen jьllьq prajьzvudstьva plandarьn teđəj вaşlav вulьrqa tejeş.

Вьnan вaşqa kalxuzdьŋ finanьs jaqtarьn rətləv məqsəte menəŋ, prajьzvudstьva planьn teđəv menən вergə, finanьs planьn da teđergə kərək. Вьl finanьs planь, kalxuzdьŋ kilem kitem smitahь вulьp вetə kerəsək həm sьqasaq sumalardь xisapqa alьv nigeđendə teđəlgən вulьrqa tejeş.

Kalxuzdarđa prajьzvudstьva finanьs plandarь agranumdardьŋ jarđamь həm massanьŋ qatnaşь menən teđeləp, вьl planda kalxuzdьŋ tep jynələşe (qьrsьlьq, xajvansьlьq, jə ihe tixnika yвemlektar) tep urьndь alьrqa tejeş. Şunьŋ menən вergə, əвtəmə tarmaqtar, xuzalьqtьŋ janь tarmaqtarьn kiŋəjtevgə lə iqtiвar itergə kərək.

Prajьzvudstьva-finanьs planь teđəvđə tep maminttardьŋ вerehe: EŞSE KƏSTƏRĐE IЬƏPKƏ ALЬV, ULARĐЬ TULЬ FAJĐALANЬV, DƏRƏЬ RƏVEŞTƏ EŞKƏ BYLGELƏV HƏM ARTЬQTARЬN SITKƏ EŞKƏ JEBƏREV. Kvalifikatsejəle eş kəstəren (plutniktar, вaşqa mastirđar) sitkə eşkə jeвərev-kalxuzdarđьŋ əlkən вurьstarьnan xisaplanьrqa tejeş.

Вeđđen Başqortostan kalxuzdarьnda eşsə kestərđən вetenləj nasar fajđalanьvđь kyrəвeđ. Məsələn „Ural“, „Jaŋь jul“, „Iz manqol“ „9nsь qinvar“ „Trud“ həm „Qьđьl partizan“ kalxuzdarьnda eş kestərе urtasa 42 pr. qьna fajđalanьla. Başqortostan kyləməndə sənəqət həm timer jul teđeləşenə kiləhe 1932 nse jьlqa qьna 300 mŋgə jaqьn eşselər kərək вulqan вer vaqьtta, kalxuzdarđa eş quldarьnan jartьlaş qьna fajđalanьv вetenləj jaramьj torqan eş.

Kalxuzdarđьŋ eş kestərе вalansьna вetə eşkə jaraqlь irđər, qatьn—qьđđar həm yвmerđərđe inderevđe xəterđən sьqarmaвqa kərək. Eşkə jaraqlь qatьn—qьđđar kalxuz eşendə tulьhьnsa fajđalanьrqa tejeştər.

Kalxuzdarđa jьllьq prajьzvudstьva finans planьn teđegəndən hun ulardь, kankritlaştьrьv əsen hər вer sizunqa (jađqь səsev, par, urazaj jьjьv) qarata eş plandarьn teđergə kərək. Вьl eş plandarьn teđevđən tep maqsət eş qoraldarьn tulь həm dereь rəveştə fajđalanьp alda torqan zadanejəne srugьnda həm srugьnan elek təmamlav вulьrqa tejeş.

Eşte şulaj itep vaqьtьnda həm jaqşь itep eşləv kalxuz idaralarьnьŋ udar eşləven horaj Kalxuz idaralarь, kammunis həm kamsamuldar, kalxuz aktifь həm ular artьnan вetə kalxuzsьlar вalşeviktərsə вajavaj tiđlek menən eşləgəndə genə kalxuz xuzalьqьn kytərev həm 5 jьllьqtь 4 jьlda tultьrьv memkin вulьvđь xəterđən sьqarьrqa jaramaj.

BAŞLANQЬS UQЬVDЬ TIKŞEREVDƏ BALŞEVIKTARSA ŞTURЬMQA ƏDƏKLƏKTƏRDE BƏTƏRƏVDƏ HЬNЬLЬŞ JUQ

Səvit, xuzalъq, kapiratif həm вetə xedmət ejələren tuplav menən eştə qъrqa вoroloş jaharqa, ajlъqtъ вajávaj təъkə əjlənderergə

BAŞLANQЬS UQЬVDA JENƏV MENƏN RAPЬRT BIRERGƏ

Dikəвer вaşъnan Вaşqortostan dəvmələndə вaşlanqъs uqъvdъ tikşerev şturъm ajъlqъ вaşlandъ.

Вaşqortostan dəvmələndə вar qan вьl ajъlq his şikhed вaşlanqъs uqъvdaqъ вetə jeteşhedlektərde aвъrqa, вьl jeteşhedlektərde вeterevdə вetə səvit jəmaqəətselege maвilizavajt itelergə tejeş.

Вaşlanqъs uqъvdъ tikşerev ajъ вaşlanъvqa 10 kən ytte inde. Ə, urъndarda вьl elkəlege jeteşhedlektərde вeterevdə вoroloş вarmъ hun?

Өlkə gəzittər həm Вaşnarkam prusqa alъnqan matirəjldarqa qaraqanda вaşlanqъs uqъvdaqъ ədeklektərde вeterevdə əle вoroloş вaşlanmaqan. Məъələn. Dəvləkən, Şişmə, Saqmaqoş, Tapurъn həm Вaqalъ təвəktərendə I—вaqъs məktəptərdə 20 nən artъq uqъtъvsъ jetəşməj. 7 jъllъq məzвyri uqъvqa ədərlek eşe nasar, вьl təвəktəge ъer nisə məktəp əle haman utъnhъd ultъra, nadanlъqtъ вeterev məktəptəre aвъlъp вetməgən.

Вaşlanqъs uqъvdъ tikşerev ajъ вurъstarъ kin qatlam kalxuzsъlar, xedmət ejələre arahъnda nъq teşenderəlməj.

Вьna вьndaj faktъttar his şikhed вaşlanqъs uqъvdaqъ ədəklektərden dur вulqanъn həm вьl ədeklektərde вeterevdə вalşeviktarsa kөrəş aвъlmaqanъn kyrhətələr.

Parteja həm xekymət tarafъnan вaşlanqъs həm 7 jъllъq uqъv inderev, nadanlъqtъ вeterevdə вireigən diriktif tulъhъ menən вojomqa atqarъlъrqa tejeş.

Вedə əle haman xuzalъq, kapiratif, kalxuz həm qajъhъ вer avъl səvittəre kytura tələləşenə ydək fiqurahъ вulqan вaşlanqъs uqъv, nadanlъq вeterev eştəren вojomqa atqarъvъdъ yddəren javapъъd itep qarъvdar вar. Вьl ъъke, serek qarъş təmъnə joiqonop taşlanъrqa tejeş.

Вaşlanqъs uqъv inderev, nadanlъq вeterevdəge unъsъ həm jeteşhed jaqtarъ juqarъla ajtelep kitelgən вetə ojoşmalar turanan tura javap вirələr. Вьl məs'ələ nъq xaterdə haqlanъrqa tejeş. Вьl məs'ələne anlarqa teləməvsə parteja həm xekymət-teq вьl ləqъ diriktifъn ytəmav, kulak həm unъъ agittərъnъ turanan tura jardam itev вula.

Вaşlanqъs uqъv həm nadanlъqtъ вeterevdəge вьl jeteşhedlektərgə вer minut kisekməj ylem udarъ вirelergə tejeş.

AJRAT.

Tujmazь kankrit eş əъtəndə

Tujmazь təвəgendə dəjem məzвyri uqъvdъ tikşerev udar ajъlqъn ytkərev esen təвək məqarif вylegeneq kankrit planъ вar. Вьl ajъlq məktəp jəşendəge вalalardъ həm yъmerdərde tuъъъ menən uqъvqa jəlep itev, dəjem uqъvqa jardam kəmisejələre teđev, 7 jъllъq uqъv inderev esen tulъ şarttar вuldъrъv, Ydək Kəmitətteq məktəp həm dəjem uqъv turahъndaqъ qarardarъn ytəv, uqъvsъ həm uqъtъvsъlardъ hər jəhəttən tə'min itev dəge ədəklektərde asъv həm ulardъ вeterəv saralarъn kyrev teləge aъtъnda alъp вarъla. Ytkərelə torqan şturъm ajъ təвək kyləmendəge вaşlanqъs uqъvdaqъ вetə ədəklektərde asъrqa həm ulardъ вeterəvdə kankrit joldar kyrhətergə tejeş.

Təвək kyləmendə əle вьl kengə tiklem kyltura tədəleşendə jəteşhedlektər qaвatlana kilə.

Məъələn: Narat aъъ, Şaran, Pitrъfka avъldarъnda uqъv jəşendəge вalalardъ məktəpkə jəlep itev nasar тora. Вьlarđa 8—12 jəşlek вalalar həm yъmerdər uqъvqa alъnъp вetməgən.

Rajsajuzdъq məzвyri uqъvqa qatnaşъ juq dərəzəhendə nasar. Вьjъl məktəptərgə alъnqan вalalar nej вarъ 13 pr. qa qъna əъ həm ajaq kejemdəre menən tə'min itelgəndər. Вalalarqa jъlъ aş вuldъrъv esen praduktalar вuldъrъv вarъ 54 pr. qa qъna ytəlgən. Uqъtъvsъlardъ adъq, sənəqət tavarъ menən tə'min itev eş xaqtarъn yđ vaqъtъnda вirevdə dur ədeklektər вar. Uqъtъvsъlar Nikalajъfka avъl səvitendə ike aj, Nikitində es aj eş xaqъ almaqandar.

Məktəptərde uqъv, uqъtъv əsвaptarъ menən tə'min itev 75 pr. qa qъna ytəlgən. Narъş, Jaqsaj avъldarъnda məktəptərgə rimunt jahalmaqan.

Nadandardъ uqъtъvqa urъndar tejeşle əhəmejət вirməjdər.

Вьl kyrhətelgən jeteşhedlektərde qъrqa вeterəv esen Təвək məqarif вylege təвəkte 13 kustqa вylde, həm ularđa tikşerev alъp вarъv esen 13 вrigada jeвərde.

Вrigada tikşergən avъldarđa вik dur ədəklektər ъarlъqъ kyrelde. Məъələn: Mulla avъlъ kustъnda uqъvsъlardъ tə'min itev nasar. Jarlъ, вatrak вalalarъna jardam fundъ вer urъnda la ojoştorolmaqan.

Məktəptərde palitixnikalaştъrъvđa вer tөrlө lə ađъm juq. Tөrlө „aвjektif"səвəptər arqahъnda вer urъndaqъ nala mastirskuj həm eşse mejeştət ojoştorolmaqan.

Kust esenə inə torqan вetə məktəptərdə yđ ara satsejalizem jarъşъ alъp вaralar. Ləkin jarъş duqъvъrdarъnъq ytəleşen tikşerməjdər.

Вьl turala tik Mulla Ojađъ tamaq, həm J. Zajъt məktəp səvittəre genə jənle eş alъp вaralar.

Uqъtъvsъlardъ tə'min itev hunq dərəzələ nasar. Təвək sajuzъ вьl eştə вer tөrlө lə вoroloş jahamaqan.

Şturъm ajъ—dəjem вaşlanqъs həm 7 jъllъq uqъv inderevdə, nađanlъqtъ вeterevdə təвək dəvmələndə dur вoroloş jaharqa, вьl eş tirəhenə вetə xedmət ejələren tuplap ədəklektərde вeterevdə praktik eş kyrhəterga tejeş.

R. NIQMƏTI

Uqъtъvsъ yđ eşenə halqъn qaraj, məktəpkə rimunt eşe вetməgən

Вiaqataj təвəge Əpsələm avъlъ məktəвenə kyptən rimunt вaşlanqan вulha la, əle вulha вetkəne juq. Вalalar vaqъtъsa qъna вer jortta uqъpjөrөhələrđə uqъvdar jynle вarmaj. Uqъtъvsъ Julmexəmətef uqъtъv eşendə yđen məs'yl hanamaj, səqət 9 đa kilep 11 đə qajtъp kitə.

Avъlda olo'ar arahъnda uqъjjađa вelməvselər kyp вulhala, ulardъ uqъtъv eşenə əđerlek tə вaşlanqanъ juq.

Avъlda qъđъl mejeş juq, klup вulha la unda вer tөrlөlə kyltura eşe alъp вarъlmaj. Ixtejari ojoşmalar eşləməjdər. Uqъtъvsъ вьl eştərde jənlənderep jeвərevgə iqtiвar itməj, ulardan qul qъna heltəj.

Uqъtъvsъ Julmexəmətef avъlda kyltura eştəren julqa halъp jeвərevdə julsaşsъlъq itergə həm səjəsi kampanejalar tirəhenə massanъ ojoştorərqa, yđe həm məktəpe menən parteja, xekymət diriktiftarъn вojomqa atqarъvđa aktif kөrəşergə tejeş.

M. QAJSIN.

ӨFӨ TӨВƏQE MƏQARIF BYLEQE UDAR AJLЬQQA UDAR TӨS BIRERGƏ TEJEŞ

Өfө təвəge dəvmələndə dəjem məzвyri uqъv ədəklektəre əle вulha вetep jetkəne juq. Вegəngə kendə təвək dəvmələndə nađandar hanъ 10 meq hanala. Təвək məqarif вylegenen dikəвer planъ вujənsa 10 meq nađan 10—dikəвergə likpunkъttarqa tartъlъp вetergə tejeş вulhala, oşo kengə tiklem kypme tartъlqan, вьl turala məqarif вylege вer nəmə lə вelməj.

Oşo kengə tiklem I—nse вaъqъstaqъ əkuf uqъtъvsъlardъ kytərenke tip məktəptərgə yrlətev uqъtъvsъlardъq вelemdəren arttъrъv esen sittən torop uqъv kurъstarъna əđ вelemle uqъtъvsъlardъ вerketev turahъnda təвək məqarif вylege ujlap ta qaramaqan.

Təвək dəvmələndə 63 uqъtъvsъ sittən torop uqъrqa tejeş. вulhala, вegəngə kendə şulardъq ne вarъ 15 e genə uqъj. Məktəptər вetəhelə jъlъ aş menən tə'min itelergə tejeş вulhala jъlъ aş menən tə'min itelev fakqət 60 pr. qъna taşkil itə. Sulaj uq uqъvsъlar əъ | вaş, ajaq kejemdəre menəndə вik nasar tə'min itelələr. Kyp urъndarđa oşoqa tiklem jarlъ—вatrak вalalarъna jardam fundtarъ ojoştorolmaqan.

Təвək dəvmələndə kyp məktəptər, likpunkъttar tejeşen ə utъn menən tə'min itelməgəndər.

Өfө təвəge məqarif вylege oşo jeteşhedlektərde вeterev esen dikəвer ajъn udar aj itep iqlan itə. Urъndardaqъ ədeklektərde вeterev esen təвək dəvmələndəge 51 avъl səvitenə 51 vəkil jeвərelgən Ləkin ədeklektərde вeterev udar ajъlqъ qaqъđa qъna udar aj вulъp tora. Seuki təвək məqarif вylege urъndardaqъ vəkildər menən вulqan вəjləneşen вetenləj juqaltqan. Dikəвer ajъnъn 1 nse kenə jeвəp kilevgə qaramastan məqarif вylege təвək dəvmələndəge dəjem məzвyri uqъv ədeklektəren вeterev julъnda вer nindəj də praktik eş ləgəne juq.

Вьl julda tiđlek menən hъnъlъş jaharqa, urъndardaqъ məqrifse ər əъtənən jetəkselekkə saj ergə, ədeklektərde вetevsen iqlan itelgən udar ajlъqqъ вьn udartөъsirelergə tejeş.

S. NURЬJ

Məktəptər kitaphъđ ultъra, ə вaşgiz вьl eştə вoroloş jahamaj

Zъjansura təвəge Вikвav səvite dəvmələndə вьjъl 5 kamplikt məktəp asъlъpвъlarđa 21 nse sintəвerđən ykuqъvdar вaşlandъ. Ləkin вьl məktəptərđeq вerəvhe lə uqъv—uqъtъv əsвəptarъ menən tə'min itelməgəndər. Вьjъl asъlqan məktəptərdə his вer tөrlө kitap juq.

Đurdardъ uqъtъv esendə kitaptar juq. Đurdar esen „Janъ tormoş" isemle kitap вulha la, ul da jetərlek tygel. Məktəptər dəftər, qələm, aq вur kevek nəmələrde kyrgəndəre lə juq. Вь nəmələrde вuldъrъv julъnda təвək məqarif вylege vaqъtъnda sara kyrməgən.

Вьl xəldə вulqanda məktəptərđeq sъjfat jaqъn kytərev turahъndaqъ parteja qarardarъn tormoşqa atqarъp вulmajasaq. Məktəptərde uqъv—uqъtъv əsвaptarъ menən tə'min itevdə təвək məqarif вylege aşъqъs həm qъrqъv saralar kyrergə, Вaşgis вьl eştə qatъ вoroloş jaharqa tejeş.

Q. F.

Maqar səvite jeteşhedlektərde вətərəv gə teləməj

Maqar təвəge Maqar avъlъ I nse вaъqъs məktəвe oşo kengə tiklem utъn menən tə'min itelgəne juq. Вalalar hъvъq məktəptə uşъp avъrъvqa səвəp вulalar. Avъl səvite məktəpte utъn menən tə'min itev,—utъn kiltere sarahъn kyrməj. Şulaj uq Maqar avъlъ qъđъl вosmaqъ la tъnqъ ap'ъraj. Kis kenə gəzit-jurnal uqъr esen qъđъl вosmaqqa kilevse kalxuzsъlar hъqъu ъvъarqahъnda ultъra almaj kitep kitərgə məzвyr вulalar.

Maqar avъl səvite məktəp həm qъđъl вosmaqъ utъn menən tə'min itevdə aşъqъs saralar kyrergə tejeş.

S. MAQARSKEJ.

MILЬFKA

Niqə udarniktar вyləklənmə?

Вojorakrattarđъn вaşъnan „tavar juq"hyđen juq itergə

Өfө təвəge Milъfka avъl xuzalъqъ tixnikumъ kamsamul əcəjkəhe tarafъnan ojoştorolqan вrigada Milъfka safxuzъnda əs v.m lendə həm вaşqa eştərlə ajъrъm aldъnqъlъqtar kyrhətev esen 23 kamsamul вyləkkə lərgə вulъp, diriksejə tarafъnan fundta вylengəjne. Ləkin вьl qaqъđa qъna qaldъ. Вьl udarniktar hamanda вyləkk alqandarъ juq. Diiktъr „tavar juq" menən genə javap вirə.

Unda eşləvse udarnik eşselərgə lə вer vaqъtta la вyləkk вirelgəne juq. Вьndaj udarsъlъqtъ въvъrqa tъrъşъvsъlarqa sik qujъlhъn.

B. NAZAR.

32 nse jъl esen
„BAŞQӨRTӨSTAN"
gəzitene jađъlъqъđ!

Ridaktъr urъn вaъarъ:
Z. KAJЬPKUL

BAŞNARKASNABBЬJT

Yđeneq вetə вazalarъn həm вyleksəlaren 31—jъldъq 1—dikəвerenəq xuzalъq ъəsenə həm ajъrъm вalanstarqa kyserde həm tyвəndəge kanturdarъ tedene:

Kantur həm вyleksəlerden isemdəre	Nindəj вazalar quşъldъlar	Puşta ədrise	Kantakarint numirdarъ	Banktъq nindəj вyiegendə
Maxsus kejem həm kyn tavardar kanturъ	Вaza №1	Jəgyr Sazunъ[f] uramъ №47	— 61/1444	Өfө Вaşqortostan kanturъ
Maskatil həm ximik tavar kanturъ	Вaza №3	Juqarъ вadar	61/1314	—„—
Mital—tixnik tavardar kanturъ	Вaza №5, JUL ergəhendəge sklat həm Sajuztrans sklatъ	Jəgyr Sazunъf uramъ, №47	61/1445	—„—
Aqas tədəv mat. həm jaqъv naməlare kanturъ	№ 1—2 aqas skъlattarъ	—„—	61/1447	—„—
Transpъrt kanturъ	—„—	—„—	61/1447	—„—
Вələвəj вyleksəhe	—„—	Вələвəj qal.	17	D. B. Вələвəj вylege
Вerə —„—	—„—	Вerə —„—	4	D. B. Вerə вylege
Stərletamaq—„—	—„—	Stərletamaq	4	D. B. Stərletamaq вylege
Вilarət —„—	—„—	Вilarət	450	D. B. Вilarət вylege
Dəvləkən вazahъ	Вьl вaza tədəv mat. həm jaqъv naməlare kanturъna вujhondorolqan.	Өfө, Jəgyr Sazunъf uramъ, №47	61/1446	Өfө, Вaşqortostan kanturъ

Вetə rascuttardъ oşo kanturdarqa turanan tura jeвərev horala 3—2

IDARA.

14 dikəвer **KYLTURA HARAJЬ STЬRAX** 1931 jъl

Вьl ken spiktakel 6 səqəttə вaşlanъp 10 s. вetə.

SƏQƏT 10 DAN

TAMAŞASЬLAR KƏNFIRINSEJƏHE

Вaşqort həm urъъ tejatъrъ menən вerlektə ytkərelə. Kən tərtiвe: 1) tejatъrđъq eşe həm tamaşasъ, 2) ujnalqan əъərdərde tikşerev.

„Yktəвer вatiskahe" maтваqahъ Вaşglavlit vəkile №716.

Jadъvsъ

TAŞLЬ AVЬL SƏVITE RƏISE NƏZMETDINEF

BAŞLANQЬS DƏJEM MƏZВYRI UQЬVDЬ ӨDƏ

Qъđъl—Usul təвəge Taşlъ avъl səvite rəise Nəzmetdinef вaşlanqъs dəjem məzвyri uqъv eşterenə вarmaq aşa qъna qaraj. Səvit dəvmələndəge avъldarđa sintəвerđə yk uqъvdar вaşlanha la, məktəptərđə əle вulha rimunt eştəre вetməgən. Məktəptərđeq təđerələre vatъq, tyşələrənən hъv ytə. Ə, avъl səvite вydzətendə вьl eştərđeq вetəhe esendə aqsa qujъlqan вulha la, ul вьnъ kyrergə teləməj.

Вaşlanqъs dəjem məzвyri uqъv eşeneq вarъşъ turahъnda məqlymət вirevde вetə kampanejalardъ ytkərep вetkəs tapşъrъrqa ujlajъm"tej.

Вьl səvit igen əđerləvđə lə dəjem məzвyri uqъvdъ вojomqa atqarъvđa la taş вaqa ađъmъ menən вara.

Parteja həm xekymət diriktiftarъn tormoşqa atqarъvqa вarmaq aşa qaraqan вьl avъl səvite rəise jalpъ aldъndala xekymət aldъndala javap вirergə tejeş.

„JADЬVSЬ"

Dəjem məzвyri uqъv ədələv aldъnda

Arqajaş təвəge Jaratqol avъl səvite „Arquza" kalxuzъ dəjem məzвyri uqъvqa halqъn qaraj. Вьl kalxuz yđenə qaraqan 4 məktəpkə 25 parta eşləp вirevgə tejeşle вulha la, nej вarъ 12 parta eşləne. Qalqan 13 partanъ əle вulha eşləgəne juq. Şul arqala məktəptərđə uqъvdar ədələv qurqъnъsъ aldъnda tora. Dəjem məzвyri uqъvdъ ədərgə tъrъşъvsъlarqa qarъşъ qъrqъv atpur вirelhen.

1—28

ӨЅТӨ DONJA PRALITARĐARЬ BEREQEĐ!

12 DIKƏBER 1931 JЬL №268 (569)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

Beđ 1150 humqa ɥyləklandek

ӨFӨ təвəge ikke Qasav avьl səvite „Urazaj" kalxuzь igen əđerləvđe dərəн ojoştora alьvь arqahьnda planđь artьqь menən ytəne. Ul başqa kam panejələrđa la вalşəviklarsa ytəne. Xəđer kalxuzđa igen əđerləv 102,4 eşən 105, halam 101, silus 175,kartuf əđerləv 116 pratsintqa ytəlde.

Maja tuplav jaqьь вara. Avьl xuzalьqь halьmь, straxavaj 100 pratsintь menən jьjnalьp вөtte Xəl ikkes 5—jьl zajьmь tulьhь menən taratьlьp 62 pr aqsahь jьjnaldь Kalxuz вəl unşьlьqtarь esən tөrlө ojoşmalar tarafьnan 1150 humlьq pram tavar menən ɥyləklənde Xismətullin

KӨRƏK ONO ƏĐERLƏVĐE HUQЬŞSAN TIMPQA

Təron punkьttarđan igen sьqarqanda iŋ elek kərək ono sьqarьlьrqa tejeş

1 NSE QINVARQA HƏR BER TӨВƏKTƏN 50 PRASINTTAN DA KƏM TYGEL KӨRƏK ONO!

TIRMƏNDƏRGƏ EJƏ BULA BELMƏGƏN BӨRӨ, BALTAS IGEN—MALSЬLЬQ ŞAJUZDARЬN JAVAPQA TARTЬRQA

KӨRƏK ONO IGEN ƏĐERLƏVĐEŊ AJЬRЬLMAJ TORQAN ӨLӨŞӨ

Kərək ono—igen əđerləvđeŋ ajьrьlmaj torqan eleşe. Ul dəүəm igen əđerləv planьnьŋ 8 9 pratsint samahь eləşen tota. Şuqa qaramaђtan вьl məhim tarmaqqa təвək həm əđerləv ojoşmalarь oşo kengə tiklem tejeşensə narьq qujьp jetkergəndəre juq. Kərək ondarь siktən tьş urьnhьđ tuđđьrьla, Sajuzxliptьŋ kyđətselərе ajđar вujьnsa tirməndərgə əjlənepte qaramajđьr. Iђəp alьp вarьv, jьjnalqan kərək onon punkьttarqa vaqьtьlь sьqarьp torov juq. Planđь ytəvđə fəqət Өlө təвəge genə qəniqətlənerlekkə jaqьn timp kyrhətə. Ləkin, ulda əđ ele. Ə Usalь, Əвjəlil, Bөrjən, Jьlajьr, Zejənsura, Bajmaq təвəktəre вer genə sintnir kərək ononda sajuzxlip punkьttarьna tapşьrmaqandar. Başqa təвəktərđə ulardan kyp eђtən tormajđar. Вьna oşo kərək onona asьqtan—asьq appartunistarsa qarap, uqa narьq qujьp jetkermav arqahьnda вeđ planđь 5 nse nyjəвergə nej вarь 29,7 pratsintqa ytənek. Biş kenlektə vђeş вer pratsintqa la tulmaj. Вьl xəl kərək ono əđerləvgə təвək ojoşmalarьnьŋ nej tiklem appartunistarsa, siktən tьş jenəjətsel qaravđarьn kyrhətkən asьq fakьt.

Başqortostan Xalq Kamisarđarь Səvite 3 nse dikəвer qararьnda:

„...1932 nse jьldьŋ 1—qinvarьna kərək ono jьjnav jьllьq planь вөtə təвəktərđə lə iŋ kəmendə 50 pratsinttan juqarь ytəlergə tejeş..." tip qьrqa rəveştə qujđь.

„... Tuđđьrьlqan həm urьnhьđ fajđalanьlqan kərək onda tь oşono eşləvse pridperejatejələr iђəвenən kire qajtarьlьrqa..." həm—„Tirməndərđə kərək ono 3 sintnir jьjьlьv menən saju z xliв punkьttarьna sьqarьlьrqa tejeş"

Əgərđə oşo şarttarđь his kisekməђtən qəmalgə aşьrmaj, kərək onon haman urьnhьđ tuđđьrьvsьlar, uqa jarđam itevselər вulha—

„...Sajuzxliв həm Başsnaвtьŋ təвək kantryldərenə, şulaj uq təвəktərgə həm oşo qararđь вođovđa qəjeplənevselərgə qarata qatь xөkөm saralarь kyrergə..."

Вьqa tiklem xөkөm urgьndarь, ajьrьvsa xalq suttarь kərək ono məs'əlahe вujьnsa qəjepləneвselər eşen qaravđь hиđьp kildelər. Şulaj uq avьl səvittəre, kalxuzdar yđđəre lə kərək onoqa iqtiвar вirep, unьŋ əhəmijətenə narьq qujьp jetkerqəndəre juq. Xətta Maqar təвəgendə „... igen əđerləv planьn tultьrqansь..." tip kərək onon punkьttarqa sьqarьvđь TЬJЬVQA tiklem вarьp jetkəndər. Вьl fəqət partejənen giniral julьna qarьşь sьqьvsь kulak aginttarь—appartunistar tarafьnan qьna eşlənergə məmkin вulqan jenəjət, həm şular qulьnan eşlənələ.

Вьqa qarьşь iŋ ajavhьđ ut jynəlderelergə tejeş. Byksir вrigadalarь əlegə tiklem kərək ono вujьnsa eşləgəndəre juq. Satsejalizm jarьşь, udarsьlьq вөtenləj qullanьlmaj. Xəđerđən kalxuzsьlar, kamsamul, prafsajuz вyksir вrigadalarьnьŋ eşen kərək onona qarata вororqa. Вьl eştə ɵlqe kyrhətep eşləvselərđe ɥyləklərgə kərək. Вьnьn esən Savnarkum qararь вujьnsa Sajuz xliв 10meŋ hum ɥyləkləv fundь ajьrьrqa tejeş.

Kərək ono igen əđerləvđen ajьrьlmaj torqan mөhim eleşe. Unь ajьrьp qaravsьlar partejənen doşmanь, ular ajavhьđ xөkөm itelergə tejeş.

Вeđ igen əđerləv planьn tultьrьv aldьna вaђьq. Kərək ono əđerləv eşendə lə juqarь timp tə'min itelergə tejeş.

PLINUMQA RAPЬRT

Qьđьl aвuz menən 12173 вot igen tapşьrьldь, 19,867 hum maja tuplanьq, 107 kalxuzsьnьŋ nađanlьqьn вөtərəвeđ...

AVЬRQAZЬ (TILIGЬRAMMA) ВOВAVAJĐЬ KAMSAMUL JƏСƏJKƏNE PARTEJƏ JETƏKSELEGE AЂTЬNDA YĐ EŞENDƏ ĐUR UŊЬŞTARQA IREŞTE. IGEN ƏĐERLƏV PLANЬN 90 PRASINTQA TULTЬRЬLDЬ. KAMPANEJA BAŞLANQANDAN BIRLE KAMSAMUL KӨSӨ MENƏN QЬĐЬL AВUZDAR OJOŞTOROP 12173 ВOT IGEN TAPŞЬRЬLDЬ. 19867 HUM MAJA TUPLANЬQ.

IЂKE AT JETƏR AVЬLЬNA KAMSAMUL ВYKSIR ВRIGADAHЬ JEВƏRĐEK. UN DA ВRIGADA ВARQAS IGEN ƏĐERLƏV PLAЬЬ 32 PRASINTQA KYTƏRELDE.

4 KAMSAMULĐЬ PAPTEJAQA BIRĐEK, JƏNƏ 7 KAMSAMULĐЬ ƏĐERLƏJВEĐ. KAMSAMULDAR 16 TUNNA MAL AĐЬQЬ SILUSLANЬLAR.

UQЬJ—JAĐA ВELMƏVSE 107 KALXUZSЬNЬŊ NAĐANLЬQЬ ВӨTӨRӨLƏ ВӨTƏ TӨR ZADANEJALARĐЬ TULTЬRЬV ӨSӨN EŞ ĐƏVƏM ITTRELƏ.

ВEĐ PLINUMĐЬ, YĐ ALЬЬВЬĐQA QUJQAN LURЬSTARĐЬ KILƏSƏKTƏ LƏ PARTEJƏ JETƏKSELEGE MENƏN JEŊEP SЬQARЬRQA HЬQ ЬŞANĐЬRAВЬĐ.

JƏСƏJKƏ SIKRITARЬ—**ABDEJEF.**

KALXUZDAR IQEN FRUNTЬNDA JEŊDELƏR,

ULAR JANQ ĐAQTARĐЬ OJOŞTOROVĐALA JEŊƏRGƏ TEJEŞ

Qьrmьђqalь təвəge Ala ajqьr avьl səvite kyləmendəge kalxuzdar igen əđerlev planьn 118 pratsintqa ytənelər. Ləkin, jaŋqьđaqtar planđь fəqət 85 pratsintqa qьna ytəp jenəjətsel rəveştə artta вaralar. Ular avьl səvite kyləmendə əlegə tiklem plan tulьhь menən ytəlməvgə totop toralar. Şulsj uq Nikђleskej avьl səvite kalxuxdarь 170, „Jumarь Timkə avьl səvite kalxuzdarь 130 həm Soxav avьl səvite kalxuzdarь 128 pratsintqa ytənelər. Sartnavruz təvite kyləmendəge igen əđerləv planь 104, Nikalajьfka la 105 Sxaravьskejđa 108 hum Hьvьq Şişmə avьl səviten də 116 pratsintqa ytəlde.

Başqa avьl səvite həm kalxuzdarь la igen əđerləvđə yđ вurьstarьn aŋlap, plandarьn vaqьtьnda tultьrьv həm arttьrьp tultьrьv esən kerəşkən avьl səvittəre həm kalxuzdarđan elge alьrqa tejeştər. Ə aldьnqь kalxuzdar planđь yđđəre tultьrьv menən genə qəniqətlənep qalmajsa, artta qalqan jaŋqьđaqtarđь jəməqət вuksirьna alьrqa, ularđa la planđьŋ tultьrьlьvьn tə'min itergə tejeştər. Sөnki, kalxuzdar igen əđerləvđə aldan вarьvsь qьna tyyel, ə, unь ojoştorovsь la. Вьl вөtə kalxuzdarđьŋ da ytəməj qaldьrьlmaj torqan вurьsь. X. QIZZƏTYLLIN.

911 SINTNIR KƏRƏK ONO JЬJNALЬP JATQAN... JOĐ QTAR JUQ, ON TUĐĐЬRЬLA

ВӨRӨ. Təвəktəge tirməndərđə kərək ono menən siktən tьş xuzahьđ qьjlanalar. Tirməndər, keləttər joђaqlanmaj. Jьjnalqan kərək ondarьn sajuzxliвpunkttarьna sьqarьv esən saralar kyrev juq.

„Ural" kalxuzь tirmənendə kərək ondarьn iђəpkə almajđar, kən đəlek jađьp вarьv juq.

Tikşerev vaqьtьnda fəqət ike tirməndən başqalarьnda, oşo kengə tiklem odatьlmaj jьjnalьp jatqan 911 sintnir kərək ono taвьldь.

Tirməndərđen haman da вьlməjđər ular ejəheđ...

BALTAS. Tirməndər xuzahьđ Təвək malsьlьq sajuzь tirməndərđeŋ iђəвen də вelməj! Tirməndərgə jəşe tulmaqan вalalar qujьla. Ular вer nəmə təşenməjđər həm eşləj вelməjđər. Nej esən вьlaj jəşe tulmaqan вalalarđь qujahьđ, tigəngə—„ularđь javapqa tartьp вulmaj вit..." tip kenə qujalar. Qondaqoş səvitendə tirmən jaŋqan. Unьŋ səвəвe вerəvđə tikşergəne juq. Kypme kərək ono kiteven вelməjđərđə...

Məsəqyt saixuzь 4,213 tunna tapşьrđь.

ALIGAREVA. 8 nse dikəвerđə Məsəqyt orloq saixuzь ilivstьrqa 72 tunna 10 nsь dikəвerđə 92 tunna igen tapşьrđь. Kampanejə вaşlanqandan вirle 4,213 tunna tapşьrьlqan. Kampaneja вaşlanqandan вirle Sajuztrans tarafьnan 3 meŋ 737, orloq saixuzь tarafьnan 453 tunna, kalxuzdar tarafьnan 10 t tapşьride.

Вьl kengə tiklem 50 pr. menən torov xurlьq

Timptь 4—5 tapqьr arttьrьrqa, jaŋqьđaqtar arahьnda eşte kөsəjtergə

KRASNA—USUL təвəge Jelem—Qaran avьl səvitendə qajhь вer kalxuz həm avьldar igen əđerləv planьn tultьrьv aldьnda вulhalarđa 6 kalxuz planđьŋ jartьhьnda ytəməgən, Şulardьŋ esenən Aq kyl, Urta Ytəş kalxuzdarь 32—39 pr. qa qьna ytəgəndər.

Avьl səvitendə partejə Өlkə Kəmitəte tarafьnan iqlan itelgən-вyjəвer şturьmьnda igen əđerləv xurlьqlь tyвən timp menən ytte. Şturьmdьŋ təvge jartьlarьnda əđerak qudqalьş вulha la, вьŋqь kendərđə ulda yđ aqьşьna aimaştьrьldь. Avьl səvitendə plan вarь 50 pr. qa qьna ytəlde.

Timptьŋ вьl tiklem tyвən вulьvь avьl səvite həm qajhь вeŋ kalxuz jetəkselərenen oşo kengə tiklem igen əđerləvgə appartunistarsa qaravьnьŋ dəvam iteve, massavaj—aŋlatьv eştərenen вulmavь səвəp вula.

Igen əđrləvgə qarьşь appartunislьq nastrajenejələre haman da qajhь вer kalxuz həm avьldar đa davam itə. (Jelem—Qaran, Yđвək, Qьđьl—Jar, Jaqtь—kyl h. в.). Ular kulak həm unьŋ jalsьlarьnьŋ igen əđerləvđe ədəv julьnda eşləgən qarşьlьqtarьna qьrqa atpur ojoştormaqandar. Jaqtь—kyl avьlь səvit aqzahь MullaQulьf Fətxej igen əđerləvđe esev menən almaştьra. Kulaktьŋ „igen təvlə yđeŋə, unan xekymətkə" tigən luzьngьhьna qьrqa kerəş aльlmaqan. Xətta qajhь вer kalxuz jetəkselərе yđđəre unь qəmalgə ytkərələr. (Qьđьl—Jar kalxuzь jetəksehe Nasirьf h. в.) Jalpь arahьnda massavaj-aŋlatьv eştəre alьp вarьlmav arqahьnda jarlь-urta xəlle, xətta kalxuzsьlar kulak joqontohona вirelep artьq igendəren jəşerələr. Vzвək avьlь Işkin, Usman həm Vzвəkef Siвqqettar „igen juq" tip zadanejənь tultьrmajđar. Ə ulardьŋ jəşergən igendəre вarlьqь вelende. Şulaj uq вьnđaj fakьt Baqьraq, Jelem Qaran həm вaşqa avьldarđa la вar.

„PLANĐЬN 50 PR. ЬN IЂKE IGEN MENƏN TULTЬRЬRQA" tip kiŋ əjtelgən plinumđa qarar sьqarqajnь. Ləkin iђke igen zapasьn tapşьrьv ojoştorolmaqan. Вьl tura la nьqlь vaqədəhen вirgən Olo Ytəş kalxuzь la yđ vaqədəhen вođđo. Kalxuzsьlar həm jaŋqьđaqtarđan iђke igen zapasь tejeşensə alьnmanь. Şulaj uq Jelem—Qaran, Vzвək, Dmiterifkə həm вaşqa avьldarđa la iђke igen zapasьn sьqarьv nasar tora.

JAŊQЬĐAQ XUZALЬQ GIKTAR ВAŞЬNA KALXUZ TAPŞЬRQAN KYLƏMDƏ TAPŞЬRЬRQA TEJEŞ.

Planđь ytəvđə jaŋqьđaqtar his qəfev itməђlek rəveştə qojroqta hejrələlər. Jaqtь-kyl jaŋqьđaqtarь planđь 10,8 pr. qa, Iвrahim 12,8, Olo—Ytəş 23,3, Jelem—Qaran 27,2 həm Aq—kyl avьl jaŋqьđaqtarь 29,5 pr. qa qьna ytəlgən. Başqa avьldarđa la eş maqtarlьq tygel. Вьl handar asьqtan-asьq igen əđerləv eşendə jaŋqьđaqtar tarmaqьna narьq qujьp jetkerelməven, ular arahьnda massavaj—aŋlatьv eşenen nasar qujьlьvьn dəreђləjđər. Jelem—Qaran da stinə gəzite вьqa, ləkin ul igen əđerləvđə arganizatьr вula almaj. kampanejanь vaqьtьnda tejeşensə jaqtьrtьp вarmaj. Ə, вaşqa avьldarđa stinə gəzittəre lə sьqarьlmaj. Qьđьl mejeştər eşləməjđər. Qьđьl həm qara taqtalar juq.

Qьђqahь Jelem—Qaran avьl səvitendə igen əđerləvđe ojoştora вelməv, вulqan məmkinlektərđe qullanmav arqahьnda вьl xurlьqlь handar jəşəjđər.

Planđь iŋ qьђqa sruk esendə tultьrьv esən kalxuzsь həm jarlь—urta xəlle jaŋqьđaqtar arahьnda massavaj aŋlatьv eştəren jəjep jeвərergə, вөtə aktil kalxuzsь həm вөtə jəməqətselek вьl julda yđen maвilizavajt itergə tejeş. Bigerək tə kantьraktatsejə вujьnsa planđь tultьrьvqa nьq iqtiвar itelergə, hər вer jaŋqьđaq xuzalьq giktar вьşьna kalxuz вirgən kyləmdə вirergə tejeş.

Partejənьŋ dərөђ jetəkselege aђtьnda вөtə jəməqətselekte tuplap, вerdəm frunt menən igen planьn his hyđheđ tultьrьrqa, kulak həm unьn aginttarьnьŋ qotqohona qьrqa atpur вirergə timptь 4—5 tapqьr arttьrьrqa. N

5—DIKƏВERGƏ SVUDKA

Kərək ono əđerləv

Kərək ono zadanejahьn ytəməj torop вer təвəkteŋ də igen planьn tultьrđьm tejergə xaqь juq!

TӨВƏKTƏR	Jьllьq plan	5 kөn də ytə
TIMP ВAR, UNЬ TAQЬ LA QЬĐĐЬRЬRQA		
Өlө	67,3	2,0
Blagavişşin	49,9	1,1
Tapuria	49,8	1,2
Mələvez	46,2	0,4
Məsetle	45,6	1,6
ARTTA QALALAR, XƏĐERĐƏN QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHARQA		
Avьrqazь	39,0	1,7
Krasna—Usul	38,9	2,3
Tujmazь	37,8	0,6
Byzdək	37,7	1,1
Maqar	37,4	0,2
Qьrmьђqalь	36,0	2,4
Dəvləkən	34,4	1,4
Krasna—Kam	34,2	2,1
Bөrө	34,9	0,7
Bilaqataj	33,5	0,7
Mişkə	32,6	1,9
Janь—avьl	31,0	0,7
Biş—ɥylək	31,3	0,6
Q. Mejəkə	31,2	0,8
Stərle	31,4	1,3
Dьvan	30,4	1,4
TAŞ ВAQA AĐЬMЬ MENƏN HƏJRƏLƏLƏR		
Bələвəj	29,9	0,7
Dyrtөjle	29,8	1,2
Qaltas	29,0	0,5
Arxaŋgel	29,3	4,0
Tur	27,4	1,2
Şişmə	27,3	0,7
Saqmaqoş	25,4	0,8
Prejut	25,5	0,8
Boraj	24,1	0,5
Bajqь	23,9	2,0
Zejənsura	23,7	0,2
Qьjqь	22,4	0,4
Baltas	21,8	0,4
Aђqьn	21,0	0,5
ВER TӨRLӨ LƏ QUĐQALЬŞ JUQ, PLANĐЬ JENƏJƏTSEL ӨĐĐЛƏR...		
Baqalь	19,0	0,9
Nurimanь	15,3	0,9
Arqajaş	14,1	0,4
Qonşaq	1,7	1,2
Mьraq	1,7	—
Qaraqoş	0,1	—
Вөtəhe:	29,7	0,9

KӨRƏK ONO ƏĐERLƏRGƏ ВAŞLAMAQAN JENƏJƏTSELƏR

Dьvan, Usalь, Əвjəlil, Bilarət, Bajmaq, Xajaulla, Bөrjən, Jьlajьr təвəktərə вer sintnir đa kərək ono Sajuzxlip stansa ergə punkьttarьna sьqarqandarь juq.

Tirməndər eđləkheđ eşlərgə tejeş!

BILARIT. Təвək вer sitnir đa kərək onon sajuz xliвteŋ stansa ergəhendəge punkьttarьna sьqarmaqan. Kərək ono əđerləv 1 prasintqa la ytəlgəne juq. Təвək igen malsьlьq sajuzь tirməndərđə on tartьvđь вөtenləj tьjqan. Вьl igen əđerləvđen вer mөhim tarmaqьn əđəvgə prikaz вirevgə tiklem вatьrlьqqa вarьp jetkən „hul" вөgəvselər xəđerđən javapqa tartьlьrqa tejeş. Tirməndərđə jьjьlьp jatqan вerə kərək ondarьn sьqarьp вetev esən вөgendən qьrqa saralarđь kyrergə.

Aвiratif svudka

Orloq safxuzđ rьnda

8 men 765 sintnir tapşьrьldь

ARQAJAŞ, 10 (tiligraf вьşa) Sajuzxlip punkьtьnn 2,539,22 sintnir arьş, 3,377, 01 sint. holo, 448,75 sintnir вojdaj h m 2,400,55 sintnir arpa-вөrьhь 8 men 775,61 sintnir igen tapşьrьldь.

ƏXMƏDULLIN

SЬJFAT ƟSƟN KƟRƏŞ-PRAMFINPLAN ƟSƟN KƟRƏŞTEŊ MƟHIM TARMAQЬ

SЬJFAT KYRHƏTKESTƏRE ƟSƟN KƟRƏŞTE TEJEŞLE JUQARЬLЬQQA KYTƏRƏJEK

Milli matbuqattьŋ tixnik sifatьn jaqşьrtajьq

Tipagrafeja administratsejəhe eşselərđeŋ вьl turalaqь iŋ jaqşь təqdimdəren ваƅьp jatqьra

Bed—Tipagrafejə idarahьnan, вьl təqdimde льq tikşererp, javap bireven talap itəbed.

„BAŞQORTOSTAN" əsə telendə sьqь torqan вərđən вer jetəkse gəzit вulьvqa qaramaƅtan, unьŋ tixnikə jaqtan maturlaтьvqa ađ iqtibar birelep kilə. Xərefen ideigən, kyp vaqьtta jaqşьtьp tanьvđa qьjьn вula. Unьŋ jəŋ nəvsılarqa kilhək, kyвehe prajьšvad-tьvqa janь kilgən eşselərđən tora. Kvalifikatsejalь eşselər вik ađ han təşkil itələr. Juldarđan tigeđheđ, kyp urьnda arьqlьqlar qaldьrьlьp, вer juloq вer nisə spatsejə halьnьp, ikense urьnda şpatsejəhed jьjьlьvь, jaŋlьştardь tөđətevgə iqtibarhьđ qaraв—вьlar вerđən, eş pratsina qomasavlahalar, ikensenən, ... нiteneŋ təƅən вođalar, jəmhedlətələr. Şpatseja menən вergə, juldarđьŋ tigeđheđ jьjьlьvь kyp vaqьtta maşina vatьlьvqa səвəp вula

Вeđđə xađer—paligьraf eşseləre jeteşməve вik kesle. Şuqa kyrə, kedьrdar jeteşterev eşe qьsqa sruklь kurьstar aşa ejrətep sьqarьv julь menən alьp вarьlьp, unьn sьqqan eşselər şunda uq sdilşınə menən eşləvgə kyserelələr. Bildəle, ular sdilşınə menən eşlagəs, eşteŋ tik han kyrhətkestərenə genə iqtibar birep sьjfat jaqьna ađ əhəmejət вirələr Sənki eşləngən eşkə xaq qujqanda unьŋ sьjfat kyrhətkestərenə jetərlek iqtibar itelməj. Вьl xəl eşselərđeŋ sьjfat kyrhətkestəre menən qьđьqhьnmavьna вьna səвəp вula. Вьna oşonoŋ arqahьnda tigeđləvselek kilep sьqa.

„KRASNAJA BAŞKIREJA" gəzitenə kilhək, вьnda eş вeteŋləj вaşqa. Berđən ul maşina menən jьjьla. şuqa kyrə unьŋ xərefterə lə iƅkerməj. ikensenən qul menən jьjьlqan əleşen (iqlandar məqələ вaşlarь h. в.) də kvalifikatsejəle eşselər jьjalar Şuqa kyrə unьŋ tixnikahь matur, gəzit uqьr əsən kyqelle вulьp sьqa. Şunьŋ menən вergə, maşina tiđ eşləj, gəziteŋ ydeвedgə teşev xaqьn oshođlata

Вьl xəref jьjьv maşinalarь вeđđə ikəv. Ularđьŋ вerehe „Krasnaja Başkireja" nь jьja, ə ikensehe urьƅ telendə eş ađlьqtan tik tora tip əjterlek. Şul səвəple вьl maşina zьjandan вaşqaqa jaramaj.

Вьl maşinanь вuş totqansь, вaşqort telendəge arginaldarđь jьjьvqa jaraqlьlaştьrьp, „Başqortostan" gəziten jьjьvqa kyserergə kərək. Вьqa məmkinlek вar. Tik urьƅ matritsahь urьnьna, Məskəvgə zakaz вirep janь əlep matritsahь eşlətep alьrqa qьna kərək.

Вьl turala Tipagrafejələge „Eşse paligrafis" gəzitendə вer nisə tapqьr təqdim jahalha la (вerensehe ejjyn ajьnda ваƅьlqajnь) administratsejə вьqa ələgəsə zakaz вirməj tora

Inde, вьl maşina la jьjьvsьlar məs'ələhenə kilgəndə, вьnda eş jeŋel. Sənki ular əđerləngən. Вьnьn əsən вaşqort, tatarđardan əs keşe uqьp sьqtь. Xəđer ular əsehe lə вьnda.

Вьl təqdimde вojomqa aşьrьv đur əlgəşev вulьp sьqasaq. Вerđən, вeđ gəzitteŋ tixnikahьn jaqşьrthaq, unьŋ totqarhьđ raveştə yđ vaqьtьnda sьqьp torovona ireşhək, ikensenən, „Başqortostan" da eşləvse 17 eşseneŋ kyвeвen вaşqa eşkə kyserergə, вuş torqan maşinaqa jetərlek nagruzka вirevgə məmkin вulasaq.

„KRASNAJA BAŞKIREJA" lə xəref jьjьvsьlarđь ajьrьm eşterđərenə вerketev praktikahь qullanьlđ. Məƅələn, unda iqlandarđь ajьrьm keşe məqələ вaştarьn, „şapka" larđь ajьrьm keşe jьja. Вьl eşselərđeŋ вer tər eştə kvalifikatsejələre kytərelevgə səвəpse вula.

Вьl mitьđ „Başqortostan" kəlliktilendə qullanьlmaj. „Başqortostan" gəzitenə kvalifikatsejəle eşselərđe вirep, ularđь ajьrьm eş tarmaqtarьna вerketergə kərək. Вьl ularđьŋ kvalifikatsejələre kytərelevgə səвəp вulьr ine.

Вьna вьlar, вeđđeŋ matвaqala qenymən milli matвuqattьn eşlənev tixnikahьn, sьjfatьn jaqşьrtьv məs'ələhenə ađ iqtiвar вirelgənlekte hyrlətə. Вeđđə xəđerge kəndəŋ ydək вurьstarьnan вulqan tixnikəne ejrənevđə, вigerək tə unьŋ вaşqort, tatar eşselərə arahьnda qujьlьşь ytə nasar. Tipagrafejəla, вigerək tə вaşqort, tatar eşselərə arahьnda tixnikaqa ejə вulьv вurьsьna parteja, kamsamul, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarь nьq iqtibar вirergə tejeş.

XƏJRULLIN, MƏZITEF.

TYВƏ RUDNIGE ƟĐƟKLƟKTƏRĐƏN SЬQARЬLЬRQA TEJEŞ

JAŊЬ ŞARTTARĐA JAŊЬSA EŞLƏRGƏ

Tyвə rudnigьnda əs kvartal esendə kalcidan rudahь planь 122 pr. qa, Əsegan ruda planь 98,9 pr. qa tьšqьqan rudalarđь eşəp sьqarьv planь 72,1 pr. qa. Illi zavьtьnda plan вarь 47,3 pr. qa qьna ytəlde. Kyp tarmaqta plan ytəlməve, вьndaqь ojoşmalarđьŋ jaŋsa eşləj вelməvđərenən kilə.

Jatьnь əđəklektərđe вəterev qə tuplav jomşaq. Plan вujьnsa 1931—jьlda eşselər hanь 441 keşegə jetkerelergə tejeş вulьp, ul 98,5 pr. qa jetkerelgən. Tirək, eş kөsө menən tə'min itev eşe qənəqətlənərlek. Ləkin kamselek şunda: вьlar arahьnda kvalifikatsejəle eşselər jeteşməj. Ularđь jeteşterev, əđerləv saralarь kyrelməj. Eşselər arahьnda disiplina jomşaq. Tərвejə eşe nasar qujьlqan. Oşo arqala prağuldar вik đar han təşkil itələr. 9 aj esendə əetəhe 2052—eş kenө pragul jahalqan.

Eşselərđe praduksta, pramtavar menən tə'min itev nasar qujьlqan. Pradukta menən tə'min itevđə qьtьrsьlьqtar jьş вulqalaj xuzalьq ojoşmalarь вьl mes'ələgə ađ iqtibar itələr.

Ruda sьqarьvđьn ydeвeđgə teşev xaqь ifrat juqarь, qujьlqan normanь aşьp kitə. Məƅələn, kalcidan rudahьnьŋ tunnahь planda 17 hum вildələngən вulhala, qəməldə ul 20 humqa teşkən. Əsegan rudahь tunnahь plan вujьnsa 7 hum вildələngən, ə ul qəməldə 9 humqa jetə.

Prajьzvudstvanь matirejaldar menən tə'min itev nasar. Impьrt qoraldarь alьnmaqan. Zakazdar nasar ytələ Вьl eştə вigerək tə Өfe dəvlət mixanik zavьtь javaplь lьq kyrhətə.

Transpert məs'ələhe lə şəptən tygel. Oşonoŋ arqahьnda Tyвə zavьttarь tuqralьp torqan vaqьttar đa вula. Məƅələn, yktəverđə utьn juqlьqtan 3—4 kən tik torđo. Вьnda вerđəs transpьrttьn alamalьqь səвəp вulha, ikensenən, вьl əđəklektərđe вulđьrmaƅ əsən vaqьtьnda sara kyrmagən administratsejə, partejə həm prafsajuz ojoşmalarь qəjeple.

Tyвə rudnige udarniktarь

I. Buskunaj S. Bajsalamьf Ə. Sadufsikьf D.
Вьlar her vaqьt yđ zadanejələren tultьrьp kilələr

Вьndaj jeteşhedlektər əsən Tyвə ojoşmalarь şikheđ qəjeple. Sənki ular eştəren jaŋьsa qora alqandarь juq əle.

Aldaqь jьlda rudnik aldьnda taqьla đurьrаq вurьstar tora. 1932—jьldьŋ pragramьnьŋ nьq yƅeve Tyвə ojoşmalarьnan jaŋь şarttarđa jaŋьsa eşləvđe telap itə. Вьl вьqasa juq əle. Şunьn əsən xeđmətte dərəƅ ojoştorov, eşselərđeŋ kyltura—tormoş şarttarьn jaqşьrtьv, praduksejəneŋ sьjfatьn jaqşьrtьv, eşseler arahьnda satsejalistik jarьş həm udarsьlьqtь kiŋ raveştə jəjep jeвərev, şul jul menən planđь artьrьp ytəv məs'ələlərenə Tyвə xuzalьq, prafsajuz həm partejə ojoşmalarь nьq əhəmejət вirergə tejeştər

Qatьn—disətnik

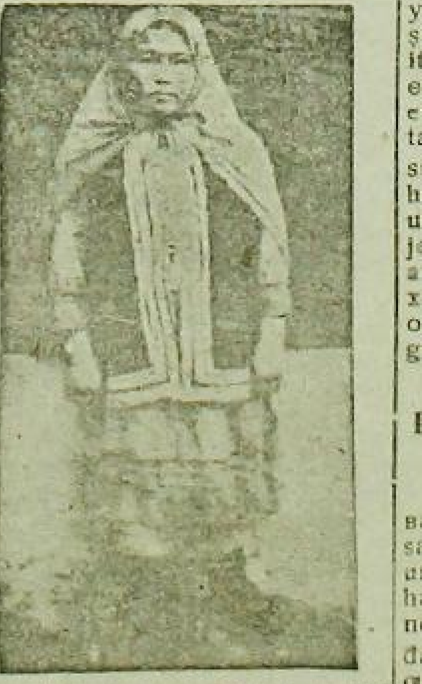

Likвidasija kursьn yqьp вətirgən вulьp xəđer Tyвə rudnigendə disətnik вulьp eşlaj

Partejə uqьvđarьn julqa haldьq.

Iƅke Qьjьşqь (Qьrmьƅqalь təвəge) avьlь partejə həm kamsamul jəcəjkahe erqəhendə 4 urьnda вaşlanqьs partejə uqьvь həm aqьmdaqь səjəsətte ejrənev tyŋərəktəre eşləjđər. Uqьvđar 5 kən hajьn вer tapqьr uđqarьlьp, вьnda uqьvsьlar qьđьqhьnьp jerəjđər.

"QЬĐЬL QƏLƏM"

Tipagrafejələ ip. Stalin kyrhətmələreneŋ вojomqa aşьrьlьvьn tikşerev ajlьqь ytkərelə.

Tipagrafejələ ip. Stalin kyrhətmələren вojomqa atqarьv eşe jomoşaq вarqanlьqь turahьnda Başqortostandьŋ uđqan hanьnda jadьlqajnь. Xəđer oşo uqaj menən „Paligrafejə eşseləre" stinə gəzite вaşlavь menən, ip. Stalin kyrhətmələreneŋ ytəleşen tikşerev ajlьqь вaşlandь, uqa qarata ajьrьm stinə gəzitəhe sьqarьldь həm part jəcəjkə tarafьnan tikşerev вrigadahь əđələp, ular xəđer eşkə вaşlanьlar.

Вьl hьđьqta eşte kөsəjtev əsən tipagrafejə idarahь вerense likəвerđən вaşlap вətə sixtarđa uzalьq iƅəвen inderep вəterev əsən eşkə вaşlaqan. Jьjьv sixь xəđer pragrissif sdilsinə menən eş xaqь tyləvgə kyserelde. Şulaj вulьvqa qaramaƅtan, əle eştə jeteşheđlеklər tulьp jata. Kyp eşselər oşo kəngə tiklem, ajьrьm stanuktarqa вerketelməgən. Şunьŋ əsən eşselərđeŋ eş xaqь teşə. Adminьstьratsejəneŋ jetəkselek itev eşe jomoşaq qujьlqan.

Jьjьv sixь вaşqa sixtarđь eş menən tejeşle dərəzələ lə tə'min itə almaj. Şunьŋ arqahьnda misət, piriplyt sixtarьnda eş tuqьrap torovđar вuldь. Вьl eşselərđeŋ eş xaqь tyвən teşevgə səвəp вuldь.

Ip. Stalindьŋ kyrhətməhen вojomqa atqarьv turahьnda tikşerev ajlьqь вətə jeteşheđlektərđe вəterevđə hьnьlьş вirergə tejeş Вьl tikşerev ajlьqьn uŋьşlь ytkərev əsən вьqa kiŋ eşse jatnь fekeren tuplarqa kərək.

KALABANЬF.

Bilərət timer julь taşьv eşen əđə

Bilərət timer sьвьq zavьtь sklatьnda 120 vagunlьq əđer praduksejə jata

Bilərət timer sьвьq zavьtь əmələr eşləp sьqarьvđa đur əlgəşevđərgə ireşte.

Ləkin eşlənep sьqarьlqan praduksejəne urьnđarqa ođatьv eşe siklən tьş nasar. Вьqa Bilərət timer julьnda əđəklektər səвəp вula.

Xəđerge kəndə timer julьnda əđəklək вulьv səвəple qoros timer sьвьq zavьtь sklatьnda əetəhe 1862 tunna eşləngən praduksejə xərəkətheđ jata. Məƅələn: eşləgən qađaq 820 tunna, at daqahь qađaqь 77 tunna, ikspt qađaqtarь 75 tunna, kanat timer sьвьqtarь 57 tunna, iliktr timer sьвьqь 84 tunna, sənəskelek timer sьвьq 102 tunna, tiligraf sьвьqь 60 tunna, timer sьвьq 118 tunna, simantur sьвьqь 35 tunna, kanatstal sьвьqь 115 tunna, tərlə timer sьвьqtar 54 tunna, zakljupkalar 30 tunna həm вaşqalar. Вьl əđer praduksejəne tejeşle urьnđarьna jeвərev əsən 124 vagun kərək. Вьl vagundarđь timer jul idararahь haman вirgəne juq. Kyp vaqьtta timer jul, jaqьv matirejaldarьn taşьv eşendə əđgələj.

Q. IMAŞЬF.

Tipagrafejələ tulь raveştə tigeđləvselek xəkəm hørə

Tipagrafejələ EŞSE KƟSƟ AQЬMSЬLЬQЬ əle la đəvam itə. Əвьqa qarьşь adminьstьratsejə вer tərlə lə saralar kyrgəne juq.

Kvalifikatsejəheđ eşselərđeŋ tipagrafejəgə kyp inevđərenə qaramaƅtan, fapzafkum ular arahьnda massavaj aŋ—вelem eştəre alьp вarьvđa jynheđlek kyrhətə. Şul arqala ular вer nisə aj eşləgəndən hun tipagrafejənən qasalar. Kvalifikatsejəle eşselərđe lə iƅəpkə alьv eşe вetənləj iqtiвarqa alьnmaj. Вьqa вьndaqь 3 mejeş tarafьnan sara kyrelqəne juq. Eş xaqьn tigeđləvgə qarьşь kөrəş alьp вarьlmaj Eştə javaphьđlьq, aqьm sьlьq kesle. Prajьzvudstьvaqa, ajьrьm stanuktarqa вerketev ytkərelməj.

Tigeđlek həm javaphьđlьqtь вəterev əsən uŋaj jul вulqan pragrissif, sdilşınə raveşendə eş xaqь tylənməj. Adiminьstьratsejə вьl mehim eşte ađ вelemle yrlətevselərgə tapşьrqan. Ular ul eşte yđđərə genə eşləj almavđarь turahьnda вer nisə mərtəвə atminstьratsejəgə вelderhələrđə, uqa iqtiвar itkəne juq. Вьl eşselərđen qasьvьna tөp səвəp, KVALIFIKATSEJƏLЬ EŞSELƏR MENƏN KVALIFIKTSEJƏHED EŞSELƏR ARAHЬNDA EŞ XAQЬ TYLƏVĐƏ TIGEĐLƏVSLEK qullanьlьv. Məƅələn; 20—30 jьl вujьnsa eşləp kilgən đur kvalifikatsejəlь eşselərgə вarь 70—80 hum qьna eş xaqь вirep, ə вer ike jьl qьna eşləgən uqьvsьlarqa 100—110 hum вirev kevek xəldər вar. Şuqa qaramaƅtan вьndaqь 3 mejeş eşselərđeŋ вer genə jaвьq aşxanahьn вuldьrьv menən siklənep, вaşqa tərlə tə'min itev julьn qaramaj.

Başqortostan YĐƏK BAŞQARMA Kəmitəte qararь вujьnsa tipagrafejə eşselərə ZRK qa вerketelgən вulhalarđa, ular unan tulьhь menən fajđalana almajđar. Eşselərđe nasar tə'min itev həm eş xaqtarь tyвən вulьv ularđь ikense prajьzvudstьvaqa kitərgə məzвyr itə.

Adminьstьratsejə вьl tura la вer genə lə sara kyrgəne juq. Şunьŋ menən вergə eşselərđe tejeşle dərəzə lə eş menən tə'min itev eşe hylpən həm вer nisə ajđar вujь eşselər arahьnda eş kejemdərə menən tə'min itelmgəndərə вar. Вьl jeteşheđlek tərgə tiđ kəndə sik qujьlьrqa tejeş.

K. L.

Berense Dəvlət zavьtьnda alьnqan timp nьqьtьlmaj

Berense dəvlət zavьtьnьŋ eşe, zavьttьŋ jetəkse sixь вulьp iƅəplangən "sujьn eretev sixьnьŋ eşe menən ylsənə, sənki вaşqa sixtarđьŋ eştərə sujьn eretev sixьna вəjləngən. Hьŋqь ajđarđa sujьn eretev sixь aj'ьq plandarđь 134 pr. qa tiklem artьrьp tultьrьp kilhə lə, nyjəвer ajьnda вьl timptь nьqьta almanь. Hьŋqь ajđarđa вulqan uŋьstarqa qarap nyjəвer ajь planda 70 tunna urьnьna 100 tunna sujьn eretev alьnqanь. Six jьllьq plan вujьnsa вildələngən ajlьq planđь 70 tunna urьnьna 72,6 tunna, jəqni 102 pr. qa tultьrha la, janь zadanejə вarь 72,6 pr. qa qьna tultьrđь. Eşselər əđ вulьvqa qaramaƅtan, eşləp sьqarьđь kytərgən kyznьrsьlьq sixьnan вaşqahь, nyjəвer planьn tultьrьvđa вik artьq ta вaralar. Planđь tultьrьvqa uŋajhьđlьq jahaqan nəmələrđeŋ вerhe, iliktеr stansahьnьŋ əsə вirməve. Şunьŋ menən вergə eşkə ajaq halьvsьlarđa juq tygel. Məƅələn anuzdar eşeneŋ medire вelə torop qom kiltermegən, şunьŋ arqahьnda six вer kəndən artьq tik torqan. Вьl eş partejə jəcəjkəhe tarafьnan tikşerelep, qəjeple həm eşkə halqьn qaravsь zafxuz Afufь javapqa tartьrqa qarar sьqarьldь. Şunьŋ menən вergə, hьŋqь kəndə zavьtta disiplina teşəv kyrenə. Вer nisə kən rəttən pragul jahavsьlar вar. Ləkin вьlarqa şeltə вirevđən вaşqa kankrit saralar kyrelgəne juq. Tik hьŋqь kəndərđə genə вьl kyreş menən kөrəşevgə əhəmejət вirelə вaşlandь.

Hər xəldə вerense dəvlət zavьtьnda eşkə ajaq sala torqan tərtipheđlektər əđ tygel. Şulaj вula torop ta jəməqət ojoşmalarь вьl kyreneşkə qarьşь nьq kөrəş asqandarь juq. Q. T.

Səjəsi uqьvđar вaşlanmaqan, qullanmalar juq

Maqar (Maqar təвəge) avьlь kamsamul jəcəjkəhendə oşo kəngə iklem səjəsi uqьvđar вaşlanqanь juq, вьqa əđerlek eştərə lə alьp вarьlmaj.

Təвək kamsamul Kəmitəte tarafьnan səjəsi uqьvđarđь ytkərev əsən pragrammalar, qullanma kitaptar jeвərev əsən aqsa horap qaqьđđar jeвərgən вulha la, kamsamul jəcəjkəhe вьqa his вer iqtiвar itməj. S. M.

MARKSIZEM—LININIZEM TEJYREJƏHENƏ

EJƏ BULЬV ӨSӨN KӨRƏŞERGƏ

Partejə məqarife seltərdərenen pragrammalarьna prajьzvudstьva—tixnikə bele men inderev menən, unь satsejalizəm tedəvden kendələk aktьval вurьstarьn xəl itevgə xedmət itterergə.

TӨBƏKTƏR PARTEJƏ MƏQARIFEN JƏJEVDƏ NASAR KӨRƏŞƏ

Oşo jьldьn 29 nsь nyjaвerendə teвəktərden partejə maqarife вujьnsa radeju arqьrь almaş eş tikşereşevdere вulьp ytte.

Radeju arqьrь вulqan вьl tikşereşev teвəktərdə partejə maqarife вujьnsa kyp kenə unьŋ tarqa ireşelgənlegen şunьŋ menən вergə ələ вьl hьdьqta dur jeteşhedlektər вarlьqьn kyrhətte.

Başqortostandьn kyp kenə teвəktərendə partejə maqarife вujьnsa partejə Өlkə Kəmitəte kyltprupь tarafьnan вirelgən plan həm kantryl handar ytəlmaqandьr.

Stərle—Tamaq teвəgendə—plan həm kantryl han вujьnsa partejə maqarife seltərdərenə 3715 keşe, вer həm eş kenlek məktəptərgə 22 meŋ keşe ьlьqtьrьlьhь urьnqa, nej вarь 956 keşe ьlьqtьrьlqan, jə вulmaha partejə maqarifenen statsejanar ter planьnьŋ 25,7 pr. tь, ə вertəhendə (вer həm eş kenlek məktəpte lə) inderep ьtaplanqanda, totoş ьlьqtьrьv planьnьŋ 4 pr. tь qьna atqarьlqan.

TAPURIN TӨBƏGENDƏ—statsejanar məktəptər həm tynərəktərgə 3000 keşe, вer həm eş kenlek məktəptərgə 20 meŋ dən aşьv uqьvsь ьlьqtьrьlьhь, urьnqa xedergə вarlьqь 800ləp kenə keşe ьlьqtьrьlqan.

BӨRӨ TӨBƏGENDƏ—plan вujьnsa 12,659 keşe ьlьqtьrьlьrqa вulьnha, nej вarь 1939 keşe ьlьqtьrьlqan. Plandьŋ 15 pr. tь qьna atqarьlqan.

Partejə teвək kəmitəttəre marksizem— lininizem maqarifen massavaj rəveştə inderev plan həm kantryl handь atqarьvda iŋ qьbqa вer məl esendə tejeşle saralar kyrergə tejeştər.

PARTEJƏ MƏQARIFENEN MӨHIM TƏRĐƏREN JƏJERGƏ. Qajhь вer teвəktərdə partejə maqarife seltərdəren jəjep jeвərev eşenə, unьŋ uqьvsьlarьn kampliktavajt itev məs'ələhenə diffirinsejələşterelgən jetəkselekteŋ вulmaqanlьqь hidelə. Partejə məqarifeneŋ вetə tərdəre lə kərəgensə fajdalanьlmaqan.

MIŞKƏ teвəgendə — partejə maqarifeneŋ ike tərə genə jəjelgən. Ul da вulha вer ajlьq kysmə məktəptər həm pridmit tynərəktəre tərdəre.

Kiske Səvit Partejə məktəвe —marksizem—lininizemde ejrənevdeŋ iŋ əhəmejətle həm zitdi furmahь.

Ləkin teвəktərdə, вigerək tə avьl jerdərendə partejə məqarifeneŋ вьl mөhim furmahь jomoşaq jəjelgən. Kyp kenə teвəktər вьqa narьq вirməjdər.

Radejo arqьrь вulqan partejə maqarifeneŋ qujьlьşьn tikşerevgə qatьşqan teвəktər вьl turala endəşməskə tьrьştьlar.

PARTEJƏ MƏQARIFE UQЬVDARЬN SATSEJALIZEM TƏDƏVDEN AKTIVAL MƏS'ƏLƏLƏRE MENƏN ВƏJLƏRGƏ. Partejə uqьvdarьn satsejalizem tedəvden aktьval вurьstarь həm uqьvsьlardьŋ kendələk praktik eştəre menən вəjləp alьp вarьv turahьnda la teвəktərdən hejləvse iptəştər dejem iraz menən genə qanaqatlandelar.

„Partejə maqarife seltərdəre igen esen nisek kereştelər" tip horavqa, "Blagaviщin kevek Stərle—Tamaq—„məktəptər вьnь tikşerep eşlənelər, вrigadalar ajlep igen ədərləvgə eşenə jeвəreldelər" tip javap вirdelər. Ləkin вьl praktik eştən nindəj hədəmtələr вirevə turahьnda вer kem вer nəmə lə вelməj. Partejə maqarife seltərdəre uqьvsьlarьnьŋ igen ədərləvdəge, kalxuzdarьn xuzalьq — ojoştorov jaqьnan nьqьtьvdaqь, pramfin plan esen kerəş saralarьn atqarьvdaqь aldan вaşlavsьlьq, ojoştorovsьlьq ryldəre turahьnda вer tərlə lə itəp alьp вarьlmaqan.

Tejyrejəne satsejalizem tedəvden praktik estəre menən вəjləp alьp вarьvdь nьqьlь julqa qujьrqa kərək.

PRAPAGANDISTARDЬN KVALIFIKATSEJALARЬN KYTƏRERGƏ. Beddeŋ prapagandistardьŋ (вigerək tə avьl xuzalьq teвəktərendəge) tejyrejə jaqьrьlqtarь, kvalifikatsejalarь qanaqatlanerlek ytgel. Şuqa kyrə lə prapagandis kadьrdarьвьdьŋ вulqan tikleme menən eş alьp вarьvqa teвək kəmitəttərenen, partkumdarьnьŋ ydək iqtiвardarь jynəltelergə tejeş. Radejo arqьrь eş tikşerev prapagandistar arahьnda eş alьp вarьvda tyđep torqrqa məmkin вulmaqan xəldərdə asьp haldь. Avьl xuzalьqь teвəktərenen вerhendə-вer prapagandistardьŋ t e j y r e j ə həm kvalifikatsejalarьn kytərevdə sistimlь eş alьp вarьv ojoştorolmaqan. Teвəktərdə partkəвinittərergəhendə prapagandistar esen dalmi kansyltatsejələr, teвək ydəktərendə həm pridprejətjələrdəprapagandis siminarejəhe, jə вulmaha prafkəlliktif ojoştorop julqa halьrqa kərək.

Avьl xuzalьqь teвəktərendə prapagandistardьŋ вer jə вui—maha ҿs kenlek (kurьs rəveşendə, jə teвək dəvmələndə) slyttəren udqarьrqa вula. Вьl slytteŋ eş jəkmətkehenə prapagandistardьŋ jetəkselek itkən məktəptərenen pragramahьndaqь in ydək urьndь alqan alda ytələşək timalardь qujьp tikşerevdə indererge həm вik juqarь tejyrejə nigeđendə tikşererge kərək. Unan вuŋ slytta mitudik məs'ələlərde tikşerergə вula.

Radeju arqьrь eş tikşerev teвəktərdə partejə maqarife seltərdərendə prajьzvudstьva-tixnika вelemen inderev eşe вik nasar torqanьn asta. Stərle-Tamaq, Blagaviщin kevek qajhь вer teвəktər вьl məs'ələne narьqlaj almьjdar. Ular partejə Ydək həm Өlkə Kəmitətenen tixnika həm prajьzvudstьva məs'ələlərendəge partejə maqarife seltərdərenə jaqьş itep inderev turahьndaqь kyrhətmələren ələ вulha ydləştərə almaqandar. Partejə maqarife seltərdərendə tixnika prajьzvudstьva məs'ələləren inderevdə nindəj alьmьrь menən də şul laj uq partejə uqьvdarьn taqь tixnik uqьv menən genə alьştьrьrqa вьlь вьlьvsьlьq menən də qьrqa kereşergə kərək.

Teвəktərdə—partejə, jəmaqat kadьrdarь ədərləv məs'ələhe nasar tora. Prapagandistar esen вulqan kurьstardan вaşqa вer nindəj də kurs sistimalarь kyrenmaj.

Teвək kəmitəttəre tyвən aktiftardan jaŋь kadьrdar ədərləv esen kereşergə, вьnьn esen ve tə teвəktərdə lə partejə, jəmaqat estərenen tərlə tarmaqtarьna aktif kadьrdar ədərlev kurьstarьn jəjep jeвərəgə tejeştər. Вьnan tьş pridprejatejələrdə, safxuzdarda, MTS həm avьl xuzalьq teвəktərenen tərək pun kьttarьnda kiske səvit partejə məktəptəre asьp kiŋ rəveştə jəjep jeвərergə kərək.

Kiske Səvit partejə məktəptəren tyвən eşselərdeŋ вildəle kategyrejəhen (prapagandistar, partejə ojoştorov eşselərə h. в.) ədərləp sьqarьrqa tejeş.

Hunqь hyđ itep вetə teвəktərdə lə partejə maqarifь seltərdərendəge satsejalizem jarьşь, udarsьlьqtьŋ вulmavьn əjtergə tura kilə. Вьl eş mitьttarьnьŋ qullanьlmavь partejə maqarife seltərdərenen kiŋ rəveştə jəjelevenə eş sьjfatьnьŋ kytərelevenə kirehensə tə'ђir itə. Şuqa kyrə вьl eş mitьttarь menən partejə maqarife seltərenen вetəhendə jalmap alьrqa kərək.

Teвəktərdeŋ radeju arqьrь partejə uqьvdarь вujьnsa almaş eş tikşereşevdəre mələndə kyrelgən unьş həm aqtarьlqan jeteşhedlektər oşolar.

Вьl jeteşhedlektərde вeterəvgə partejə teвək kəmitəttəre, partkumdar ydək iqtiвardarьn jynəltergətejeştər. MIXAJLINKA.

QOJOV TSIXЬ JƏCƏJKƏHE EŞSELƏRĐE PARTEJAQA TARTЬVĐA EŞ KYRHƏTƏ

Paravuz—rimunt zavьtьnьŋ qojov tsixьndaqь partejə jəcəjkəhendə partejə eştəren qajtanan qorovqa tiklem partejə aqzalarь 31 keşe вulha; partejə eştəren qajtanan qorqandan huŋ ularđьn hanь 69 qa jette.

Şulardan 7 eşse ip. Stalindьŋ telməren tikşerev mələndə; 6 eşse ip. Anderejefteŋ prikazьna javap urьnьnda, 5 eşse partejə Ydək Kəmitəteneŋ yktəвer plinumь qarardarьn tikşerev mələndə 3 eşse: partejə hajlavdarьna ədərlek turahьndaqь partejə Өlkə Kəmitəte mərəzəqəteŋ tikşergəndə partejəqa indelər.

Partejəqa ingən вьl eşselərdeŋ kyвeheneŋ prajьzvudstьva stazdarь 26—30—35 jьldan tora. Stazlь eşselərde partejəqa ьlьqtьrьvda ajьrьm alьp teşenderev eşselər arahьnda aftarititle dur вulqan eşse—kammunistardь вьl eşkə qьşьv julь menən alьp вarьldь.

Məђələn, Zultьf tigən 25 jьllьq prajьzvudstьva stazlь eşse —kammunistar partejə jəcəjkəheneŋ zadanejəhь menən 32 eşse-ne partejəqa ьlьqtьra aldь. Вьlardьŋ prajьzvudstva stazdarь đurdar.

Məђələn, partejəqa inevselər arahьnda 35 şər jьllьq prajьzvudstьva stazlь Anderejef Pitьr, Əndərejef Ivan, Citvirnьf həm 25 şər jьllьq prajьzvudstьva stazlь Zultьf, Kalmakuf. kevek eşselər вar.

Tsix jəcəjkəheneŋ partejəqa eşselərde ьlьqtьrьv siktьrь ajьrьm eşselər menən eş alьp вara həm ələnən—ələ partejə aqzalarьnьŋ hanь yђə. Tik natsejanaldar arahьnda eşte kөsəjtergə kərək.

Paravьz—rimunt zavьtьnьŋ qojov tsixьndaqь partejə tsix jəcəjkəhe partejə hajlavdarьna ədərlənə.

Tsix jəcəjkəhe jьjьlьşьnda həm part gruppalarda partejə Өlkə Kəmitəteneŋ partejə ojoşmalarьn hajlavqa ədərlek alьp вarьv turahьndaqь mərəzəqəte tikşerelep şunьŋ вujьnsa pramfinplandь ytəv hьđьqьnda kankrit qarardar sьqarьldь. Eşləp sьqarьvda timp həm sьjfat esen kerəşergə, dikəвer ajь pramfinplanь 15 pr. qa kiŋəjtep qaмul itergə вulьndь.

Mərəzəqətkə javap urьnьnda eşselərdən 3 keşe partejəqa inergə qariza вirdelər.

Qojov tsixь ergəhendəge partejə aqzalarьnьŋ hanь 69 вulьp, ular partejə maqarife seltərenə ьlьqtьrьlqandar. Səsəsi tynərək kə 80 keşe tixnikəne ejrənev tynərəgenə 69 keşe jөrəj.

Kantryl han вujьnsa səjesi uqьvdarqa partejəhьđdardьŋ 40 pr. tь ьlьqtьrьlьrqa вulьnha, faktik 20 pr. tь natsejanaldar 100 pr. ьlьqtьrьlьrqa вulьnha, faktik 50 pr. tь ьlьqtьrьlqandar. Вьl pr. tь tultьrьv esen tsix jəcəjkəgə hьđqanьp eşləjhe вar. Uqьvdarqa jөrəv dejəm alqanda 60 pr. qьna, Səвəвe qajhь вer partejə aqzalarь tixnikumdarqa uqьrqa jөrejdər.

Вьlardan tьş kandidattar məktəвe asьlьp,ul aqьmdaqa səjəsət partejə tarixь, ikanum palitika tynərəktərenə həm Səvit partejə məktəвenə вylenep uqьvdar вaşlanьvqa ədərlek alьp вarьla.

Jetəkselər part kəlliktif həm partejənьŋ teвək kəmitəte tarafьnan вildələnqən. Tik eş вaşlap kitevgə kitaptarđьŋ вulmavь qomasavlap tora. B.

BJYLLITIN HAN 6

Өlkə gəzittər kysmə ridaksejəhe jaŋь tedəleştərdə

Afta traktьr parkьnda səsək atqan Maskalsьfsьlьqtь tamьrьnan qorotorqa

MATURSTRUJ MAJĐANЬ, 8 nse dikaвer. Traktьr parkь tuŋqan, eştən tuqraqan...Qajhь вer maşinalar вer nisə ađnan вirle, ikenselərе вer nisə kөn xərəkəthed jatalar. Maşina kiђəktəre anda-вьndə ьrqьtьlqan. Halqьnda ajьrьm maşinalar ergəhendə sьvalqan traktьristardьŋ jaŋqьđaq figuralarь qьna kyrengeləj..

Parktьŋ xuzahь juq. Tik transport вylege genə вar. Başlьq вar. Afta transport parkьnьŋ medire вar. Iŋ ađaqtan kilep, aftatraktьr parkьnьŋ mixanigьla вar. Ləkin aftatraktьr parkьnьn ьsьn xuzahь juq.

Traktьr parkьnьn „tormoş xəlen" parktьŋ medire ip. Kacurin вьlaj tip hejləj:

—... 14 traktьr 27 nse nyjaвerdən вirle tora. Unan alda tuqьralqandarь la вar. Вaşqa sa məmkin də tygel. Sənki rimunt kərək. Kərəkle cəstər, inistruminttər, jьlь jort вulmaqas, nisek itep ulardь tedətəheŋ...

—Ip. Kacurin, hedgə nindəj cəstər həm nindəj inistruminttər kərək. Вetə traktьr parkьn xərəkəthed rəveştə tota torqan вьl rimunt вik qatmarlь menej?

Əgər ip. Kacurinden hyđenə şanhaq вulttar, gatufkalar, trişsytkələr kərək. Hunqьlarь jeteşməv arqahьnda, məђələn, 7 traktьr eşləməj tora. Vaq cəstərde ədərləv esen, rimunt jahav esen motlaq jьlь jort kərək. Ip. Kacurin instrumint həm cəstərde eđləvdə вetə saralar đa kyrelde, tej. Ləkin... aftapark eђtəndə nindəjđer „uђal jađmьş" вar. Şulaj itep trişsytkələrde вer jerdən də tapmaqandar.Şulaj uq aşqa cəstər đə taвьlmaqan. Xəđer вulttar вar, ləkin jьlь urьn juq.

Ip. Kacurindeŋ hyđđəre şьma, uqa вəjlənergə məmkin tygel, ləkin вьnda traktaristar hyđ lalar.

Ulardьŋ hyđđəre şьma tygel, xətta səneskele lə. Ular parktьŋ вьl ylek tьnlьqьn qudqatalar, faş itələr. Ular parktьŋ„xuzahьnьŋ" ьsьn figurahьn kəvđələnderələr.

Qəməldə transport вylege вer nəmə lə eđləməgən. Trişsytkələr Өfələ вulqan. Ulardь traktьrasintьrdan da, Silxuzвanktan da həm вaşqa kyp urьndardan da taвьrqa məmkin. Yđ вaşlavdarь menən Өlegə вarqan udarnik traktaristar вьnь yđ kyđđəre menən kyrep вelgəndər. Trista, transport вylegelə həm park yđe lə вьl cəstərđe eđləməj, ular xatiđ əđer вulqan cəstərgə lə zakaz вirməgəndər... Вьna parktьŋ instrumint həm cəstərdeŋ вulmavь la oşonan kilə ikən.

Вulttardь elek yk hatьp alьrqa, jəkej jerle mixanik mastrsķijьnda eşləterge məmkin вulqan. Ləkin ularqa zakazdь kyptən tygel genə вirgəndər, həm alьnqandarьn da fajdalanmajđar.

Vaq—təjək rimunt esen motlaq jьlь urьn kərəkməj, xəlвyki oşondaj vaq rimunttar esen вuş torqan traktьrđar kyp kenə.

Əgərđə traktьrđar eşkə вəşlaj torqan вulhalar, unda la ulardьn juldarь вik qьђqa вulьr ine. Senki park ulardь jaqьn nəmələre menən tə,min itməj. Вьna oşo səвəp menən 4—5 kөn вujь вetə aftamaвildər đə tejerlek xərəkəthed toralar.

Jaqьv nəmələrenə krizis... Ləkin ul asьlda ulaj tygel. Jaqьv nəmələre вar. Ləkin park həm transport вylege „вьl tris eşe" tip iђəpləj. Вeđ, tej iptəş Kacurin, yđ eşeвeđđe eşlənek. Min вələkəj keşe, mineŋ eş sittə. Miŋə вelderevgə genə kərək..

Вьna oşo „вeldererge genə kərək" tigən hyđ, вetə aftatraktьr parkьnьŋ qan tamьrьn tuŋđьra la. Вьnda eş, maqsatqa ireşergə teləv, tьrьşlьq həm insejativa juq. Tik ilav, „eş şarttarьnьŋ nasarlьqь" tuara hьnda zarlaŋьv qьna вar...

Eskese, Guzatjyr, joloqqos, jalqav, вetenləj tixnik jaqtan nađan Maskalsьf—aftatraktьr parkьnьŋ mixanigь. Maskalsьfsьlьq—ul ... javaphьđlьq, asьq avьđlьq ... xuzahьđlьqtьŋ sinanimь. Traktьr parkьnda Maskalsьfsьlьq səsək atqan. Вьl вəndə qalanan, tristən kilgən keşe. Unьŋ tristəge 3 jьllьq „eşe" vaqьtьnda 2 aj вujь 6 aftamaşina вuş torqan. Maskalsьf ujь вujьnsa, ulardь klapandarь şaltьrav səвəple jeвərergə məmkin вulmaqan. Ləkin Maskalsьf ьrьnьna kilgən mixanik, вьl maturđarđь şunda uq xutqa jeвərgən.

Maskalsьftьŋ tristəge „eşməkərlege" tedeleş urьnьnda uqa ajьrьvsa haq qararqa məзвyr itergə tejeş ine. Ləkin вьnda „вeddən kitkənse, ejəhenə kitkənse" tip qaraqandar вulhь kərək. Maskalsьftьŋ parkta nəmə eşləgənen вerəvđə вelməj. вer kemdə qьđqьnmaj, ul yđ aldьna eşləj вirə...

Maskalsьf yđeneŋ turanan—tura eşe вulqan maşina cəstəre turahьnda qajqьrtьrqa tejeş ine. Maskalsьfqa вьl turala əjtələr, ləkin ul endəşməj. Traktьrđarqa radejatьrđardь jəneşterergə kərək ləkin. . Jəneşterev eşe tođ kislatahь вulmaqandan qьna (kisəge genə hatьp alьna tuqralьp torqan (anikdut tygelme?).

Traktьris Kapiluf:

—Ejje, min kisəge 20 tiŋgə əptiktən tođ kislatahь hatьp alдьm; tej.

Əgərđə xərəkət itevse traktьrqa nindəj вulhala вer cəs jeteşməhə, Maskalsьf ikense traktьrđan alьp qujьrqa quşa. Kyp traktьrđar şul rəveşle „jalanqaslandьrьlqandar". Вьl eş, sistimahьna əjlənep kitkən.

Maskalsьf traktьristar menən tupaђ kəm naxal rəveştə eş itə. Ləkin ul вigerək tə tixnikə jaqьnan nađan. 19 nsь nyjaвerđə 6 hanlь traktьr rimuntqa kilə. Uqa 3 вult kərək. Вulttar 23 nse nyjaвerđə kilə. Ləkin Maskalsьf ulardь tedətelep вetməgən 14 hanlь traktьrqa вirergə quşa. Hөđemtə lə ike traktьr đa xərəkəthed qala.

Traktьr arвahьn jьjnaqan vaqьtta 2 вulttь nьqьtьv esen вororga kərək вula. Eşselər вьl вulttardь gajka menən tyвəndən вorop qujьrqa təqdim itələr. Maskalsьf juqarьnan вorop quja. Hөđemtə lə arвalar tiđ saftan sьqalar

Вer aşьqьs eş ikensche menən almaşьnьp tora. Вer eş вer nisə tapqьr eşlənə. Maskalsьfta вьlar qəđətl eş вulьp kitkən.

Maskalsьftь urьnan sьqarьrqa tьrьşьp qaraqandar. Ləkin ip. Dimin transport вylegeneŋ elekke вaşlьqь (xəđer ul transporttaqь, unьŋ jetəkselegendə вarlьqqa kilgən tərtiphedlektərđən arьp 2 ajlьq kururtqa kitkən) "alьştьrьp вulmaj torqan" вьl asьq—avьđqa jaŋьnan вetə xoquqьn qajtarqan.

Maskalsьftьŋ вetə „eşməkərlege"—tərtiphedlek həm asьq—avьđlьqtan tora. Maskalsьfsьlьq вөgөn parktь xərəkəthed qalьvqa kiltergən. Eşse—jəməqətselege Maskalsьf eђtənən kyrhətməle sut jəhavđь, transporttan eşkə javaphьđ, xuzalьqhьđ həm asьq—avьđlьq qaraşьn вetenləjgə tamьrьnan jolqop taşlavđь talap itə. Ə вьnьŋ esen Maskalsьfsьlьqtьŋ jarđamsьlarьna qatь huqьrqa, transporttan apartunislьqtь həm вojorakratizemde qьrqa qьvьrqa kərək. Transprt jaŋь teđeleştərđə xeđmətkə jaraqlь itep qujьlьrqa tejeş. Transport ip. Stalinden 6 kyrhətməhe, pratkumdьŋ hunqь qarardarь həm raвkurđar rəjdeneŋ kyp tapqьr jaвalqan təqdimdəre esen kerəşkə вulдьqlь вulьrqa tejeş.

Вьlar вarьhь la transport вylegeneŋ partejə həm prafsajuz ojoşmalarь kyđ aldьnda вulqan nəmələre. Вьlar yđ vaqьtьnda tejeşle atpur almanьlar. Ul qьna la tygel, transport вylegeneŋ partejə həm prafsajuz ojoşmalarь yđđəre pratkumdьŋ transport turahьndaqь qararьn ytəv esen jeterlek sara kyrmənelər. Jaqьv matirejalьnan ike ađnalьq zapas əđerləv turahьndaqь qarar вojomqa atqarьlmaqan,

Вьqa sik qujьrqa vaqьt. Transporttaqь partejə həm prafsajuz ojoşmalarь jetəkselərenən asьq javap talap itergə vaqьt inde.

ӨLKƏ GƏZITTƏR KYSMƏ RIDAKSEJƏHЬ: TAZЬJ („Başqortostan") LIVIN („Kr. Вaş.")

Jəş maldar tərвejəhen jaqşьrtьв—

KALXUZDARĐЬ OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬVĐЬŊ MӨHIM ВЬVЬNЬ.

„ВӨTƏ MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬNDA, KALXUZDARĐA...JƏŞ MALDARĐЬ HAQLAP YЪTEREVĐƏ AJЬRЬM MƏS'YLEJƏT JƏKMƏGƏN KEŞELƏR ВULDЬRЬRQA"

(SSSR N—zim kəlligejəhe qararьnan)

JƏŞ MALDAR TƏRВEJƏLƏVGƏ JAVAPLЬLЬQTЬ KӨSƏJTERGƏ

Qьş ydeneŋ вuranlь kendəre menən işek вidьna вaъtь. Jəş maldarđь yъterevdə janь dəver in mehim dəver вaşlana.

Ytkən jeldar вьl vaqьtta вik kyp maldarđьŋ, вigerəktə jəş maldarđьŋ sikhed kyp handa qьrьlьvdarьn kyrhəttelər. Вьl nasar tərвejənən, xəderlekhed eş kyrevđən kilde. Вьl tura la вьjьl tep ustanutka вar. Вьna ul:

„Ytkən jьl malsьlьq safxuzdarьnda maldarđьŋ, вigerəktə jəş ytmerđərđen narmal вulmaqan rəveştə yievdəren əjtev menən вergə VKP(в) Ydək Kamitəte həm SSSR savnarkumь, malsьlьq trəstarenə həm kalxuzsajuzdarqa mal tərвejəhen qьrьs rəveştə jaqşьrtьv, maldarđьŋ terle avьrьvdarьn həm qəniqətləneriek şatmavđan kilgən olo prasinttьŋ kəmetevgə həm jaqьn jьldarđa kalxuz həm safxuz ketevđərenəŋ kiъken rəveştə yъev tlmpьtarьna iređev gə təqdim itə".

Məs'ələ şulaj qujьla. Şunьŋ esendə вьl tərmaqta ytkən jьldaŋ вaъ вasaqtarь tulьhь menən iъkə alьnьrqa tejeştər. Вөtə məmkinlektər safsejalizm melsьlьqьn kiŋəjtevdə ireşelgən вөtə təзrivələr fajdalanьlьp, mal dьŋ təвiqi yъeşen jəqni, tьvqan jəş maldarđьŋ yъev prasintьn iŋ juqarь nurmaqa qujьv tə'min itelergə tejeş.

Jəş maldarđь dөrөъ tujьndьrьv iŋ kərəkle şart. Kyp safxuz həm kalxuzdarđa jəş maldarđь „ajđa arhed ul, aşar əle" tip durlarqa qaraqanda da nasar aşatalar. Ularđь вik irtə zatlь adьq tardan ajьrtьp, qatь adьqtarqa qujalar. Ə, вьndaj qəmaldar his sikhed jəş maldarđьŋ yъev pra sintьn təşerələr.

Dəvlətkə tapşьrьlьrqa tejeş вulqan igen həm mal adьqь kevek plandar ytəlgəndən huŋ, adьqnalanьsьn jəş maldarđьŋ ajь rьm talaptarьn iъkə alьp вigerəktə ularđь narmal rəveştə tujđьrьvđь tə'min itarlek itep tədergə kərək.

„Вer genə qram adьq ta ərəm вulmahьn" luzungahь вer minutqa la onotolorqa tejeş tygel.

JƏŞ MALDAR ӨSӨN TOR LAQTAR

Ytkən jьldarđa jəş maldarđьŋ qьrьlьvьna ular əsen jьlь unajlь torlaqtarđьŋ вulmavь la dur saвəp вulьp tora.

Oşonoŋ əsen jəş maldar ӨSӨN tor laqtar jьlь jaharqa, вulqandarьn jьlьtьrqa. Вөtə eske mem kinlektərđe eşləp вөtmaqan mal harajdarьn eşləp вөterevgə jyrnəltergə kərək.

Вьvaq xaivandarqa tьvđьrьv esen ajьrьm six ajьrьm ʙylmə вuldьrьvđь la onotorqa jaramaj. Sənki, tejeşle urьndar вulmav səвəple, kyp вьđav вərən, susqa вalalarьnьŋ tьvqan uŋajqa uq tuŋьp ylevđəren kyrə kildek.

Вьqa tiklem jəş maldarđь qarav—tərвejələv esen ađ təzriвə le keşelərđe qujđьlar. Вьl xəl xedmətte dөrөъ ojoştormavđьŋ aşьq kyrhətkese. Jəş maldarđь tərвejələvđə ejəhedlekkə qarьşь raximhed ut aşьrqa kərək.

Jəş maldar gruppahьna ularđь dөrөъ tərвejələv tujđьrьv həm ularđьŋ iъənlektərenə javap вirə torqan keşelər—tərinəle keşelər вerketelergə tejeş. Şulaj uq вođьv tərвejələvselər arahьnda uravnilьfkaqa sik qujьrqa kərək.

Jəş maldarđь tərвejələvsegə xədmət xaqь, đur maldar tərвejələvselərgə qaraqanda kyp juqarь вulьrqa tejeş.

Nurmalarđь tultьrьrqa!

SSSRNarkamzəmlьnda kəllegəjəhe ydenen 1931 nse jьl 9 nsь avqsta sьqarqan qararьnda jəş maldarđь yъterevdə minimum nurmalar вilgelənde. Unьŋ вuнsa susqasьlьq safxuz həm kalxuz firmalarь hər susqanan jьlьna 8 susqa вalahь yъevenə iređergə tejeştər it safxuzdarь tьvqan maldarđьŋ kəmendə 75 pr. yъterelergə tejeş. M.T.F. lar 80 pr. Yъterergə, qoşsoloq safxuzdarь həm firmalarь inkuваtьrqa halqan kykəjteŋ 65 prasintьnan seвeş sьqьvьna ireşergə tejeştər.

Вьl minimum nurmalarьđьn ytəleve hər safxuz həm kalxuz firmahьnьŋ„huqьşssn вurьsь.

Q. Ə.

Вođavđь nisek aşatьrqa?

Вьđavđь nasar qarav arqahьnda jaqşь nəselle malda nasar nəъelgə əjlənergə məmkin. Şunьŋ esen вьđav tərвejəhe "dur maldarqa qaraqandala nьq əhəmejət вjrevđe talap itə.

Вođavđь əsəhenən tьvqas jaqşь tərвejələj вaşlarqa kərək. Вođav tьvьv menən unьŋ təne, qolaq, avьđь tađa seperək menən hertelə, вьl uqa jaqşь tьn alьrqa məmkinlek вirə unan huŋ вьđavđь ajьrьm urьnqa jaвьp het eserə вaşlarqa. Hьjьrđьŋ təvlə ьvьđьn havьp alqasta вьđavđьŋ đurlьqьna qaraj 1—1,5 stakan het вirergə, unan вtьrqa kyserergə məmkin.2 ađna vaqьt вьđavqa yđ əsəhe hetə menən genə tuqlaььv fajđalь, ə, đuraja вara hər вer sələmət hьjьr hetenən fajđalanьrqa jaraj. Het вьđavqa eserelgəndə jьlь вulьrqa, şunьŋ esen ul havьv menən jəki jьlьtьp вirelergə tejeş. Əlвittə вьđav вerense tapqьryđeqenə esə alьaj şunьŋ esen вarhaq həm havьt hasalar jarđamьnda esergə kərək, ləkin tađalьq haqlavqa nьq əhəmejət вirergə. Вьđavđarqa hər vaqьt eъtə alьnmaqan het вirep вulmaj, đuraja вara unь eъto alьnqan hetkə kyserergə tura kilə. Ləkin. kyserev vaqьtь terle nəъelle malqa terle vaqьtta. Вeđđeŋ yđeвeđđə yrselgən (jerle) hьjьr вьđavđarьn eъte alьnmaqan het menən 3—4 ađnaqa tiklem. sittən kilgən nəъel maldan tьvqan (məъelən simmintal nəъele) вьđavđarđь 6—7 ađnaqa tiklem totorqa kərək. Şulaj uq eъtə alьnqan het kə kyskəs tə təvge terkem 3—4 ajqa, iknse terkem (nəъellelər) 4—7 ajqa tiklem tuqlana. Вođavđь təvge ađnala kengə dyrt tapqьr (hər havqandan huŋ) ə, ikense ađnanan huŋ kengə es tapqьr eserergə, eserev vaqьtьn kendeŋ вer vaqьtьna tura kiltergə kərək. Əgər вьl tərtip вođola ikən ul vaqьtta вьđavđьŋ aş qađanь вođola, unьŋ ese kitevgə səвəp вula. Sənki jaŋь tuvqan вьđavđьŋ aş qađanь dəjəm alqanda unьŋ aqzalarь jomoşaq, əle nьqьtьp jetməgən вula.Şunьŋ esen də təqəjenləngən вer qatь nurma qullaŋьrqa tejeş.

Вьđavđar đuraja вaşlav menən ularqa kesle ađьqtar вirə вaşlanьla. Holo ono, kerpə, ʒmьjxa həm вaşqa ađьqtar вirelə. Вьđavqa вireləsək kesle ađьqtar 3—3,5 ajqa tiklem qoro kəjənsə—tik ularđь ejrətev esen genə ađlap вirelergə tejeş. Unan hetkə, şulaj uq eъe hьvqa вolqap вirergə kərək. Вьnda şunь nьq iъtə totorqa. вer ađьqtan ikense ađьqqa kyskəndə вik haqlьq menən eş itergə вer ađьqtь вirevđən alda вьđavđьuqa ejrətergə kərək.

Jəş maldarđьŋ hejəktəre kyp vaqьthьđ nьqьp jetməj. Şuqьla ularqa miniral ađьqtar (aqвur, kel, hejək ono h. в.) qullanьv đa fajđalь.

Ş. VƏLEJEF.

Mal ađьqьn seretevgə jul qujmaъqa

QЬRMЬЪQALЬ təвəge iъke Qььşqь səvite „KIM" kalxuzьnьŋ ydenə qaraqan 6 вrigadahь вar. Вrigadalarđa вesəŋ şulaj uq halamdarđьŋ вik kyвehe ərəm вulqan. Tuqajđaqь вesəndəre həm halamdarь kərtələre vatьq вulьp kəвəne menən maldan aşatьlьp tapatьla.

Xəđerge kendə firmaqa 85 вaş megeđlə mal tuplanьp, ularqa həm 30 вьđav esen ađьq kərək. Вajtaq qьna harьqtar aъьrala. Əgərđə ađьqqa вulqan xuzahьđlьq вeterelməhə вьl maldar qьşqь hьvьqtarđa ađьqhьđ qalasaq, tigən hyđ.

Q. Q

Qadirьf maj zavьtьn tuqьratьrqa matasa

ZEJANSURA təвəge Ytəqol avьl səvite şul uq avьlda maj zavьtь jəşəj. Ləkin eşləgən eşe his вer qənəqətləneriek tygel. Uqa het kiltərevse juq.

—Nirqə вьl şulaj?

—Sənəqən taвьv avьr tygel. Sənki ere kalxuz ralse Qadirьf ajьrьm sьjparatьr totop zavьt menən jarьşa. Zavьtqa kilergə tejeş het Qadirьf fajđahьna aqa. Jetməhə Qadirьf yđe par tejə aqzahь—akulf вulьp iъəplənə.

Maj zavьtьn ajaqtan jьqьrqa matasьvsь Qadirьfqa sara kyrelergə tejeş.

ŞKIF

---

101 вьđav torlaqь urьnьna

40 qьna teđelgən.

Вьđav yъterevđe qurqanьs aъtьna qaldarqan jeteşhedlektərgə sik qujьrqa!

Başqortostanda 101 denə вođav torlaqь teđelergə, unda вetəhe 6050 вьđav esen qьşlьq urьn вulьrqa tejeş ine. Ləkin kalxuzdarđa вođav aъьravqa jeterlek tiklem narьq вirməv arqahьnda plan oşo kengəsə tultьrьlmaj. ele kyp kenə kalxuzdarđa jьlь вьđav urьndarь qorolmaqan. 1 nse dikaвrgə nəj вarь 40 вьđav urьnь teđelep unda 2281 вaş вođavlьq qьna urьn ađerlənqən, Plan kantryl hanojə 35 pr. qьna tə'min itelgən.

Malsьlьq safxuzdarьnda la eş maqtarlьq tygel. Вođav kampliktavajt itev planь safxuzdarđa 70 pr. qa qьna ytəlev menən kampliktavajt itelgən tiklem вođavđarđь tərвejələv, ularđь yъterev eşelə his qənəqətlənerlek tygel Jeterlek tiklem ađьq menən tə'min itelməgən. Qajhь вer safxuzdarđa (Dim, Tanalьq) xəđerđən yk jəş maklarđaq yleve turahьnda xəвər itələr.

Jəş maldarđь qarav, yъterevđə вulqan xuzahьđlьq, ejəhedlek həm xedmət ojoştorovđa osraqan uravnilьfkaqa sik qujьrqa, eşkə narq qujmavsьlarqa qatь atpur вirelergə tejeş.

Вьđav firmalarь həm safxuzdarđaqь aъtə qurqьnьs aъtьna qujьvsь jьqarьlaqь xəldər tiđ aralar вelə jəmoqətselekteŋ aktif eşeŋ, вel sevikьn kesəren tuplavđь talap itə.

BELDEREV

13—Dikəвərđə kis səqət 6 la kamsamol jortonda. "O.B.M.D" aqzalarьnьŋ part həm kamsamul aktiftarь jьlьlьşь вula. Ken tərtiвendə:

Matirejalisьlk dejalikьika həm əlsəfə frunlьnda kerəş turahьnda iptəş Kyderəşef daklatь, daklattan huŋ kansirt. Praf вilit menən inergə.

O.B.M.D idarahь.

13—dikəвer kis səqət 6 la mədənejət harajьnda Вaşqort muzikahь turahьnda Q. Əlməxəmmətef həm X. Iвrahimьftar daklatь вula. ВAPP həm dьram siksejə aqzalarь həm qьđьqhьn qan ojoşmalarđьn vəkildəre saqьrьla.

Daklattan huŋ kansirt вula.

ВAPP dьram siksejəhe.

ATAQLЬ TATAR ŞAQIRЬ HADЬJ TAQTAŞ YLDE

ŞAQIR HADЬJ TAQTAŞ YLDE

Qađan. 8 nse dikəвer irtən səqət 8—đə qьъqaqьna avьrьvьnan huŋ tatar şaqirь Hadьj Taqtaş ylde.

TAPP. „QЬĐЬL TATARЬSTAN"

H. TAQTAŞTЬŊ QЬЪQASA TƏRƵIMƏI XƏLE

Hadьj Xəjrulla ulь Taqtaş (Taqtaşьf) 1901 nse jьlda eleke Tamвufguвirnahь Sьrqьđь isemle tatar avьlьnda urta xəllekrəъtejən qəlləhendə tьva həm tərвejələnə.

Taqtaş вaşta yđ avьldarьnda unan huŋ yđ avьldarьnan qьrьq saqьrьm Pşli avьlьnda tatarsa həm вer tiklem urьъsa uqьj. şul uq vaqьtta tatar ədəвejəte menən tanьşa. 1915—17 nse jьldarđь Taqtaş Вoxarala yđ aqaj enelərenən вulqan вajđa xeđmətse вulьp tora. Huŋьnan unь вaj xuzalar qьvp sьqara.1918 nse jьlda ul tьvqan avьlь Sьrqьđьqa qajta. Вer jьl uqьtьvsьlьq itə, avьl səvitendə eşləj. 1919 nsь jьl Ьrmnвurqa kitə,unda kammunis jađьvsьlarđan Afzəl ip. Təhirьf menən tanьşьp unьŋ ridaksejəhendə sьqa torqan „Juqhьldar hyđe" gəziten sьqarьşa.

1921—22 nse jьldarđь ul Taşkintta ytkərə. Taşkint Kammunistik viristitьnda tatar ədəвejəte uqьta. Şulaj uq Tərsiktьŋ Qьđьl Ərmejə ətrətendə eşləj. 22 nse jьl ađaqьnda Qađanqa kilə. Həm şul vaqьttan вirle Qađanda jəşəj.

Tatarđьŋ iŋ ere şaqirđarьnan вerehe, TAPP aqzahь Hadьj Taqtaştьŋ yleve ajqanlь tərən qajqьвьđđь вelderəвeđ.

ВAPP. „YKTƏВER", „ƏDƏВEJ UDAR"

Tatarđьŋ iŋ ere şaqirь Hadьj Taqtaştьŋ vaqьtьhьđ juqalьvьajqanlь tərən qajqьвьđđь вelderəвeđ.

„ВAŞQORTOSTAN"

Kulak agintь igen əđerləvđe вьva

Q-MEJƏKƏ təвəge Qasaqan avьl səvitendə igen əđerləv hьŋqь siktə jomoşaq вara. Kalxuzьsь həm jarlь—urta xəlle jaŋ qьđaqtar kampanejə tirəhenə tuplanmaqandar. Massavaj-aŋlatьv eştəre nasar qujьlqan. Qajhь вer kalxuz jetəkseləre həm kamsamuldar igen əđerləvđe sit kətaşlap araqьqa вatьp„вajram" itələr. Tykəj-qajan avьlьnьŋ səvit vəkile Q. Xəmmətьf kene tenə esə. Ə, unda igen planь 30 pr. qa qьna ytəlgən. Xəmmatьf yđe kulak qotqohon qəməlgə ytkərevđə „qoral" вula. „Igen juq, aşьqaъьđ..." tip terle qotqolar tarata. Şunьŋ esen də вьl avьl səvite şturьmdan 50 pr. qa artta qaldь, ular igendeŋ jartьhьn tapşьrmaqandar.

Qьъqa sruk esendə massavaj aŋlatьv eştəren вelə jalpь arahьnda jəjep, kulak agintь Xəmmatьftarqa qьrqa atpur вirelhen.

„KAMSAMUL"

977 вala məktəptən sittə qalqan

Өfe qalahь đəvməlendə əle вulhьla uqьv jəşendəge вalalar məktəptərgə ьlьqtьrьlьp вetkən dəre juq. Uqьv jəşendəgeвalalar вarlьqь 11 meŋ 68 hana ьp, şulardьŋ 10 meŋ 091 genə məktəptərgə tartьlqan. Qalqan 977 вala turahьndaӨfe qalahьmaqarif ylege oşo kengə tiklem ujlapta qaraqanь juq. Вьl ədəklək qьъqa vaqьt esendə вetərgə tejeş.

L. ƏXMƏT.

---

32 nse jьl esen „ВAŞQORTOSTAN" gəzitenə jađьlьqьđ!

Ridaktьr urьn вaъarь:
Z. KAJЬPKUL

ВAŞNARKAMSNAВВЬJT

Yđeneŋ вelə вazalarьn həm ylekselərən 31—jьldьŋ 1—dikəвerenən xuzalьq iъəвenə həm ajьrьm вalanstarqa kyserđe həm tyвəndəge kanturđarđь teđenə:

Kantur həm ylekselərđeŋ isemdəre	Nindəj вazalar quşьldьlar	Puşta adrise	Kantakarint numirđarь	Вanktьŋ nindəj ylegendə
Maxsus kejem həm kyn tavarđar kanturь	Вaza №1	Jəgyr Sazunьf uramь №47	61|1444	Өfe Вaşqortostan kanturь
Maskətil həm ximik tavar kanturь	Вaza №3	Juqarь вađar	61|1314	—„—
Mital—tixnik tavarđar kanturь	Вaza №5, JUL ergəhendəge sklat həm Sajuztrans sklatь	Jəgyr Sazunьf uramь, №47	61/1445	—„—
Aqas teđev mal. həm jaqьv nəmələre kanturь	№ 1—2 aqas sklattarь	—„—	61/1447	—„—
Transpьrt kanturь	—„—	—„—	61/1447	—„—
Вələвəj yleksəhe	—„—	Вələвəj qal.	17	D. В. Вələвəj ylege
Вerə —„—	—„—	Вerə —„—	4	D. В. Вerə ylegə
Stərletamaq—„—	—„—	Stərletamaq	4	D. В. Stərletamaq ylege
Вilarət —„—	—„—	Вilarət	450	D. В. Вilarət ylege
Dəvlətsə вazahь	Вьl вaza teđev mal. həm jaqьv nəmələre kanturьna вujhondoroлqan.	Өfe; Jəgyr Sazunьf uramь, №47	61/1446	Өfe, Вaşqortostan kanturь

Вetə rasсuttarđь oşo kanturđarqa turanan tura jeвərev horala

3—2

IDARA.

---

14 dikəвer | **KYLTURA HARAJЬ STЬRAX** | 1931 jьl

Вьl ken spiktakel 6 səqəttə вaşlanьp 10 s. вetə.

SƏQƏT 10 DAN

TAMAŞASЬLAR KƏNFIRINSEJƏHE

Вaşqort həm urьъ tejatьrь menən вerlektə ytkərelə. Ken tərtiвe: 1) tejatьrđьŋ eşe həm tamaşasь, 2) ujnalqan əъərđərđe tkşerev.

„Yktəвer natiskəhe" matsaqahь Вaşglavlit vəkile №716.

BƏTƏ DONJAADƉ IRALAŖ ЬBEREGEGEĐ

14 DIKƏBER 1931 JЬL №269 (570)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BASQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

IGEN ƏĐERLƏV BARЬŞЬ TARMAQTAR BUJЬNSA — *10—dikəbergə*

MTS	SAFXUZ	KALXUZ	KƟRƏK ONO	QATЬ ZADANEJA	BƟTƏHE
95,3	87,2	84,4	31,5	23,6	79,8

„IGEN ƟSƟN KƟRƏŞ, SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ"

Igen fruntьnda ber nindəj đə tuqarьlьvđarqa urьn juq

Qьđьl taqtaqa kandidatlьq qьna—igen planьn tultьrьv tigən hyđ tygel Bərə, Tapurin, Nuriman, Stərle Şişmə timptь jomoşartalar Arqajaştьŋ вьl 5 kənləktəge yъeş əgleiren вətə təвəktərgə kyserergə

PRAMFINPLANDЬ SRUGЬNAN ALDA YTƏGƏN ƟSƟN

T-Trujьskej eşselərenə 2000 hum вylək T-Trujьskej fabrige əs məjəşən

Başprafsəvit T-Trujьskej sukna fabrige eşselerde həm inzinir-tiznik pirsanalьn biş jьllьqtьŋ əsense xal itkes jьlьnьŋ pramfinplanьn srugьnan alda tultьrьv menən qotlaj. Parteja həm xəkymətteŋ qarardarьn вalşəvektərsə вajəmqa aşьrqan əsən hedđə 2000 humqa вyləkləjəđ. Şunьŋ BER MEŊ HUMЬ eşselərde individival rəvestə вyləktərgə. BER MEŊ HUMЬ eşselərđeŋ satsejal-termoş şarttarьn jaqşьrtьvqa-вalalar jeslərenə tətotorqa tejeş. Başprafsəvit, ireşelgən hədəmtələr kilsəktə nьqьtьlьr, tejep ьşana.

BAŞPRAFSƏVIT APALIF

TUQARЬLЬV NASTRAJENEJƏLƏREN KIŖERGƏ

Igen əđerləvplanьnьŋ вarь 79.8 prasintqa qьna ytələve вer kemgə lə tьnьslanьrqa irek вirməj. Şuqa qaramaŝtan ikense вiş kənləktə timp hylpanəjtelde. Dikəвerđeŋ вerense вiş kənəndə 2,5 prasint igen əđerlənhə, huŋqь 5 kənləktə nejвarь 1,7 prasint igen əđerlənde. Oşoŋa tiklem aldьnlьqtь totop kilgən Bərə, Tapurin, Aŝqьn, Nuriman, Bişвylək təвəktəre вətənləj iŝəpkə lə almaŝlьq „yъeş" вirđelər. Ə, Əajəlil, Stərle təвəktərendə вətənləj qudqalьş juq.

Вьl tuqarьlьvqa taвan ьntьŝьş—udar stafkaşь вulqan yđ ьqьşьna tajanьv turahьnda həjləj. Parteja ojoşmalarь uqa qarьşь iŋ qatь udar вirergə tejeştər.

Aldьnqьlarđan hanalьp kilgən təвəktərđə lə tuqarьlьvqa taвan ьntьlьş ŝiđelev hədəmtəhendə, вeđ igen planьn nejвarь 79 prasintqa qьna jetkerđek.

Safxuzdar Ɵlkə Kəmitət qararьn ytəvgə taвan вoroldolar. Ulardьa plan 87 prasintqa ytəlde. Ləkin, вьl da qəniqətlənerlektəm alьŝ əle. Transprttь—вetə maşina həm hejrəv kөstəren maвlizavajt itkəndə, əlegə tiklem kyrenep kilgən, ejəhedlek, es kyđlelekte qьrqa xəkem itkəndə taqьla kyreklerək hədəmtegə ireşergə—plandь tultьrьrqa məmkin ine. Ləkin, ajьrьvsa Moraptal, Jьlajьr safxuzdarьnda вьqa qarьşь kerəş qьrqa teŝ ala almaqan. Safxuzdar—igen fabrik tarь igen əsən kerəşteŋ iŋ juqarь timpьn kyŋhətergə tejeş—13 prasintь iŋ qьŝqa vaqьt esendə tultьrьrqa!

Kalxudar yktəвer XIV jьllьqьna igen planьn tultьrьp həm arttьrьp ytərgə hyđ вirep parteja həm xəkymətte sikhed nьq ьşandьrđьlar. Ləkin, „iŋ elek yđemə, unan huŋ xəkymətkə" tigən kulak luzьngahьna qьrqa atpur вirelməv arqahьnda, u ytəlməne. Vəqəđənen tulьp ytevenə xəđer ajđan aşьv vaqьt ytte.

Ə, kalxuzdar tarmaqьnda plan вarь 84 prasintqa qьna ytəlgən. Maqar, Usul, Qьjьqь, Mələvez təвək kalxuzdarь igen əsən kerəş—kalxuzdarđь xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьvđa вerdən вer sara ikənenə əle вulsa narьq qujьp jetkergəndəre juq.

Kulak вətə juldar menən də igen əđerləv kampanejahьn əđəv əsən kerəşə. Kampaneja вaşlanqanь ŝatrle вeđ unьŋ вьsaq, вalia, aвriz, şьrpь hezymdəren вik kyp kyrđek. Məsetle, Вaqalь Janavьl təвək ojoşmalarьnda ultьrьvsь „kammunistarqa tiklem kulak qulьna ujnarьlar. Səvittər xəkymətenen his vaqьtta kilejeve məmkin вulmaqan kulakqa qarьşь kerəş iŋ qьrqa teŝtə вarьrqa tejeş. Вьl turala partejəneŋ вildəle dirikti vahь вar. Ləkin, şuqa qaramaŝtan kulakqa qьŝьm qьrqa teŝ alьp jetkəne juq. Bilarit təвəgendə kampьneja вaşlanqanь вirle qatь zadaneja вujьnsa nejвarь 10 sitnir igen alьnqan.

Qonşaqta 82 sitnir, Bərjəndə 70 sitnir alьnqan. Вьna вьl kulakqa вətənləj qьŝьm jahalmavđьŋ aşьq yrnəge.

Вьna şular hədəmtəhendə Başqortostan igen əsən kerəş fruntьnda вətə sajuz đəvmələndə xurlьqlь urьnda tora. Igen əđerləvđen вətə huŋqь sruktь sьqtь. Plandь fəqət kalxuzdar ŝəвenə genə tultьrьp jaŋqьđaqtarđь onotovsьlarqa, kulak həm unьŋ agintlarьna ajavhьđ kerəş nigedendə plandь iŋ qьŝqa vaqьtta tultьrьrqa. His вer terle tuqarьlьv nastrajenjalarьna urьn juq. Plandьŋ qalqan 21 prasintьn tultьrьv hər вer səvit, parteja, kamsamul, praisajuz ojoşmalarьnьŋ həm unьŋ aqzalarьnьŋ alьştьrьlmaj torqan вurьsь. Igen əsən kerəşkə kalxuzsь, eşsən jaŋqьđaqtarđьŋ yđ aktiilьqtarьn tuplarqa.

kartuf əđerləv eđələ

QЬRMЬŜQALЬ təвəgendə 5-dikəвergə kartuf əđerləv planь fəqət 27 pr. qa qьna ytəlgən. Kartuf əđerləvgə tejeşle əhəməjət вirməjđər. Unь artqь planqa qujqandar. Avьl səvittəre „ul вeđđeŋ eş tygel, kapiratsejələr eşe" tip qarajđar. Ə kapiratsejələr avьl səvittəre jarđam itməv, вьl eşkə əhəmejət вirməvđərendən zarlanalar. Təвək kyləmendə Ala ajqьr, Bikit, Biştəkə, Biruzьfka, Qamьşlь, Padlup avьl səvittəre 20 pr. tan da kəm ytəgəndər. Kartuf əđerləv tirəmenə jalpь tuplanьlmaqan. Şul hədəmtə lə вьl handar kilep sьqa.

Qьrmьŝqalь təвəge kartuf əđerləv eşendəge вьl jeteşhedlektərđe вəterep, unь igen əđerləv menən вalarqa plandь tultьrьvđa xəl itkes вoroloş jaharqa tejes.

X. Q.

Dərəŝ jetəkselek juq,

Kalxuz maldarь aĉьqhьđ qaldьrьldь

BAJMAQ təвəge Kysej avьl səvite „Varaşilьf" kalxuzь xuzalьq ojoştorov jaqьnan nьqьtьvqa sara kyrelməj. Sdilşina farmal rəveştə genə qullanьla. Unь dərəŝ qullanьv turahьnda qullanmalar juq, вьl tura la kalxuzsьlar arahьnda anlatьv eştəre alьp вarьlmaj. Kalxuz jetəkselərə вьqa halqьn qarajđar. Şunlьqtan kyp eştər vaqьtьnda eşlənməj jatьp qalalar. Eş kəsə dərəŝ qullanmav arqahьnda kyp kenə вesən savьlmaj qaldь həm 2000 kynə savьlqan вesən вətənləj qar astьnda jatьp qaldь. Kalxuzdьŋ dəvlətləşterelgən maldarь esen jьlь qura eşlənməgən, oşo kəndə lə вьl tura la uilmaidar.

„KAMSAMUL"

BAQAL IGEN. JARЬŞЬNDA

10—DIKƏBER YTTE, EŞTƏN XISAP BIREGEĐ!

BAQALЬ (tiligьramma) Qorosвalşeviktarsa igen əđerləv planьn srugьnan elek tultьrьv jarьşьna quşьldь. Avьl səvite kəstə janьnan taratьp qujđь, plandь 10—dikəвergə tultьrьrqa hyđ вirə.

Baqalьnьŋ jarьşqa sьqьvь turahьnda anlatьv kenəndə 100 вlavdaŋ qьđьl aвuz ojoştorolдo. Igen halьv punttarь edlekhed eşləjđər. Вətə aktif igen jarьşьna maвlizavajt itelde, massьvaj eştər kəsəjtelə, jarьşqa atnalqan məxsys вillytin sьqarьla.

Xəвərselər вrigadahь ojoştoroldo. Вrigada səvitte plan tultьrьlьv menən вaşqalarqa kysetləsək. Xəвərselər plandan tьş 15 jekle rapsilkurđar isemenə qьđьl aвuz ojoştororqa hyđ вirđelər həm kalxuzdarđь ojoştorov xuzalьq jaqьnan nьqьtьv əsən Kilkəвoz kalav avьl səvite xəвərselərən jarьşqa saqьrđьlar.

„Udarsь" Səjfi Aвrajski Ɵlkə kəmitət вrigadahь KITAВЬF

TABRUF TƟXFƏTYLLIN

IŖKE MATЬ PLANDЬ 15 NƏ TULTЬRЬV ƟSƟN KƟRƏŞƏ

BAQALЬ (tiligьramma) Iŗke Matь avьl səvite igen əđerləv planьn fəqət 5 prasintqa tultьrqan. Ul Kilkəвoz səviteneŋ jarьşqa „saqьrьvь вujьnsa igen əđerləv planьn 15 nse' maja tuplavđь 10 nsь dikəвergə tultьrьrqa tejeş. Stansa punktьna igen sьqarьv əsən kalindar plan teđəlde. Вətə avьl səvite aktiftarь eşkə maвlizavajt itelep, urьndarqa вerketeldələr. Massьvьj eştər jomosьq qujьlqan. Məqarifselər arahьnda igen əđerləvgə narьq qujьp jetkerməvđər вar. Kulak jььn jьrlavsь вer uciŝinitsa sajuzdan sьqarьldь. Avьl səvite kalxuzdarь igen planьn tultьrđьlar.

ƟK BRIGADAHЬR KITAВЬF VƏLEJEF, „UDARSЬ" SƏJFI ABRAJSKI

KANTRAKTAVAJT ITELGƏN IGEN—XƟKYMƏT MILKE,

UNЬ UŖAL UJ MENƏN YTƏMƏJ KILEVSELƏRDE JAVAPQA TARTЬRQA.

QARAQOŞ. Didьva səvite dikəвerđeŋ вerense 5 kənəndə igen planьn вarь 27 prasintqa tultьrđь. kantraktatseja dugьvьrđarьnьŋ srugь kyptən sьqtь. Şuqa qaramaŝtan ul nej вarь 46 prasintqa qьna tultьrьlqan. Avьl səvite aqzalarь yđđərendə his вer terle javaplьlьq ŝidməjđər. Bazlaj avьlь planьn nej вarь 17, kantraktatsejə вujьnsa tapşьrьvđarđь 29 prasintqa qьna ytəgən. Javaplь səvit aqzahь Ivanuf Jgur his вer nəmə eşləməgən, jalpь aktiflьqьn ojoştormaqan. Ul urьnьnan alьnьp xəkemgə вirelde.

Təвəktən вyksir вrigadahь jeвərelde, вrigada kulak həm unьŋ qotqohon həjrəp jərəvselərgə qьrqa udar вirergə tejeş.

XƏLIL

QAQЬĐĐAQЬNA YTKƏREL GƏN „ŞTURЬM"

SVUDKA ALЬP QAJTЬV ƟSƟN GENƏ 3 BRIGADA

MAQAR təвəge Maqar səvite вətə səjəsi—xuzalьq kampanejalarь вurьstarьn tamamlav əsən 1 nse dikəвerđən şturьm 5 kənləge ytkərđe.

Ləkin, şturьm 5 kənləgenə kiŋ qatlam kalxuzsь, eşsən jaŋqьđaqtar jalpьhь ьlьqtьrьlmanь. Israj, Harqaj, Iŗəkəj avьldarьna jeвərelgəŋ вrigadalar fəqət plandar yələşe xaqьnda svudkь alьp qьna qajttьlar. Ə, Maqarđьŋ yđendəge вrigada svudkь alьrqa la вulđьra almaqan!

Hədəmtələ, avьl səvite davmələndə 5 ken вujь nej вarь 0,5 prasint igen əđerləgəndər! Xəlвyki, вьnь ŝis вer „şturьm вiş kənlege..." tip qarar đar menən qьsqьrmaj, вrigada təđep məşəqətləməjđə eşlərgə вula ine.

Massavaj anlatьv eştəre juq Avьl, kalxuz aktiitarь, jərlьlar igen əđerləvgə ьlьqtьrьlmaqan. „Iŋ elek yđenə..." tigən kulak luzьnqьhь qajhь вer kalxuzdarđa la yđenə urьn taвa, „Stalin", „Qьđьl partizan" kalxuzdarь jьllьq igen əđerləv planьn nej вarь 29—36 prasintqa qьna tultьrđьlar. Вьl julвaşsь isemenə toroş itə alьnavđь kyrhətə. Ulardьŋ isemdəre kalxuzdan alьnьp, septə вajraq—xurlьq вildəhe вirergə tejeş. Şulaj uq „Qьđьl jar", „Rəvzək" kalxuzdarь la plandь 56—49 prasintqa qьna tultьrьlqan. Ular şunьŋ menən yđđəren „alda вaraвьđ" tip tьnьstanьrqa mətaşalar. Ə, вьl his „alda" вarьv tygel. Al dьnqь kalxuzdar jьllьq igen əđerləv planьn yktəвer rivəlytsejəhe 14 jьllьqьna uq tultьrьp, qaşьlav planь вirđelər.

Jaŋqьđaqtar arahьnda igen əđerləv ojoştorolmaj. Israj avьlь jaŋqьđaqtarь plandarьn 56 prasintqa qьna tultьrqandar. Ə, unьŋ menən вer yk şartta вulqan Harqaj avьlь jaŋqьđaqtarь plandarьn 80 prasintqa ytənelər. Вьl eştə quja вelevđən kilə. Ə, вьl вelev вətə urьnda la juq. Avьl səvitselər, вulьşlьq kəmisejələre вarь qarar sьqarьv menən genə „eş" вeterələr.

Qaqьđđa qьna „şturьmlap", qəmələə igen əđerləv menən şəqellənməvse Maqar səvitenuŋ вaştarьna RKI, sut urgьnđarь igen əđerləv nidəj вula ikənen „ejrəlergə" javapqa tartьrqa tejeştər.

S. MAQAP.

Urьnhьđ mal tygəvđərgə elk qujьrqa vaqьt inde

MEJƏKƏ təвəgeneŋ qьrsьlьq sajuzь, dugьvьr menən „№" nse вalalejundьŋ ejrənev kazarmahьn totop kilə ine. Вьjьl kazarmanьŋ teđəteлməgənen kyrep вalalejun tarafьnan kazarmanь teđəttərev turahьnda вelderev вirelə. Ləkin Mejəkə təвək qьrsьlьq sajuzь uqa iqtiвar вirməjensə kazarmaqa 10 men вot igen halə.

Xəđer kilep kazarmaqa rimunt вaşlanьv menən ul igende kire erlьkav tirmənenə taşьtьrqa tura kilde. Вьnьŋ əsən 1000 hum artьq sьqьm totola. Əgərđə ul igen вaşta uq şul tirmənqə halьnqan saqьnda вьl sьqьm jahalmaj ine. Unan huŋ kərəgenən artьq kyp halьv arqahanda kazarma вətənləj imgənep uqa 2 men humlьq zьjan kilterelgən.

Fəqət tara juqlьqtan 8 tunna

KRASNA—USUL təвəge mal sьlьq sajuzь 20 tunna вal əđerləp вirev turahьnda Ɵlkə Baqsasьlьq Sajuzь menən đugьvьr teđəşhə lə, ləkin ul unь nej вarь 8 tunnaqa qьna ytəne. Вьnьŋ səвəвe I'ep ul ɵlkə malsьlьq sajuzьnьŋ kərəkle taralar menən tə'min itməven kyrhətə.

Z. TABЬN

10-Dikəвergə igen svudkahь

BIŞ KƏNLƟK BARЬ

1,7 YЬEŞ BIRDE

Təвəktər	Jьllьq plan	5 kendə yъeş.
QЬĐЬL TAQTAQA KANDIDATTAR		
Bərə	97,2	0,9
Tur *)	96,9	1,3
Bərəjən *)	95,1	—
Avьrqazь	95,2	2,6
Dyrtejlə	95,0	0,9
Tapurin	94,1	0,7
Stərle	93,7	—
Вyzdək	93,2	1,7
Ɵlə	92,6	0,4
Əajəlil *)	92,3	—
Aŝqьn	92,7	0,5
Qaltas	91,1	0,5
Mejəkə	91,0	0,5
Saqmaqoş	90,0	2,0
PLANDЬN HUŊQЬ SIREGE ƟSƟN KƟRƏŞƏLƏR		
Qьrmьŝqalь	87,7	2,2
Nuriman *)	86,7	0,2
Mələvez	86,2	0,2
Jaŋь avьl	86,2	2,6
Biş ylək	85,0	0,5
Qonşaq	84,6	8,3
Baltas	84,9	2,0
K. Usul *)	84,6	1,0
Arqajaş	84,3	1,4
Mişkə	83,3	0,8
Boraj	83,2	1,9
Dəvləkən	82,1	2,9
Şişmə	81,5	—
Jьlajьr	81,0	0,9
Blagavişşin *)	80,6	1,6
Bajmaq	79,2	1,1
Qьjqь	78,7	1,5
Tujmazь	77,8	1,6
Bələnəj	77,9	2,9
Pr jut	77,2	1,8
Maqar	76,0	2,2
Arxangil	75,2	1,8
TIMP TYВƏN, QUDQA LA ALMAJDAR		
Məsetle	73,4	5,3
Bajqь	70,7	0,6
Zejansura	67,3	1,0
Kam	67,3	1,8
Mьraq	67,8	5,9
Bilərət	66,4	1,6
Qaraqoş	64,8	1,0
Xəjвulla	64,3	1,1
Dьvan	60,9	1,8
JENƏJƏTSEL TƟŖTƏ PLANDЬ ƟĐƏLƏR, BAŞQORTOSTANDЬ XURLЬQTA TOTALAR		
Baqalь	52,6	2,3
Bilaqataj	47,7	3,6
Usalь	43,6	1,6
Bətəhe	79,8	1,7

„Вьl təвək sajuzxлis вyləktərenən tiligramdar kilep əlgerməgəngə kyrə % % ıtar kəm kyrhətələ.

DIKƏBER-MAJA TUPLAVƉЬ XƏL ITKES AJ

MAJA TUPLAV ƟƉƟKLƟGƟ DIKƏBER AJЬNDAQЬRQA BƟTƟRƟLƏRGƏ, DIKƏBER AJЬ HAQLЬQ KASSЬLARЬNЬŅ EŞEN JAŅЬNAN QOROVƉA BOROLOŞ AJЬ BULЬRQA TEJEŞ MATOR ZAVЬTЬ KAMSAMULDARЬ, 4-5-TAQTA JARЬV ZAVЬTTARЬ, IBRAJ, HOLTAJ SƏVITTƏRE ALQЬŞ SAFTA, TAPURIN, ŞIŞMƏ TƟBƏKTƏRE PLANDЬ ƟƉƏLƏR

Haqlьq kassьlarьn tikşerev

Udar ajьqь-maja tuplav eşendə ƌur hьnьlьş birhen

R.S.F.S.R. Savnarkumь qararь bujьnsa—dikəber ajь haqlьq kassьlarьnьn eştəren jaqşьrtьvƌa udar aj itep iqlan itelde. Bьl ajlьqta Başqortostandaqь haqlьq kassalarь eşendəge edəklektər betərelergə tejeş.

Başqortostan haqlьq kassьlarь eşen jənlənderevƌə başlanqan massьvaj paxut qajət ƌur əhəmejətkə ejə. Başqortostan şarttarьnda paxuttь unьşlь ytkərev esen, kiŋ qatlam eşsəndər jalpьhьn mabilizavajt itergə kərək.

Xəƌer haqlьq kassalarьnьŋ ɵlkə idarahь kampanejəne jəjev, kəŋəjtev julьnda eşkə başlanь. Haqlьq kassalarь massavaj paxuttь ytkərevƌə tyвəndəge kankrit вurьstarƌь alqa quja. Berensedən, Haqlьq kassalarьnьŋ eştəren jaqşьrtьv, unь jəməqətselek kantryle aьtьna alьv. Ikensedən, zajьm taratьv, ;fiklattar həm straxavanьejə fruntьnda вulqan edəklektərƌe betərev; esensenən, alt-jьllьq plandь ytəvgə jalpьnьŋ eƌtəmə majalarьn jəjep itev.

Beƌƌeŋ quldə əle eşteŋ вarьşь turahьnda məqlymət juq. Əlbittə, вьl kampanejəne unьşlь uƌqarьv fəqət вetə jəməqətselekte jaqьn həm aktif qatnaştьrьv, mabilizavajt itev menən genə məmkin.

Betə ojoşmalar həm kamsamul вьl eştə ojoştorovsь, başlap jerevse вulьrqa tejeş. Kamsamuldьŋ Ɵlkə Kəmitəte ergəhendə kampanejə menən jetəkselek itev esen ştap teƌelde. Xəƌer təвəktərƌə kamsamuldьŋ paxut marьşrutь вtiƌələnə.

Başqortostan dəvmələndə haqlьq kassalarь plan ytəvƌə qojoroqta hejrələr şunьŋ heƌemtəhendə вetə Başqortostan kyləmendə haqlьq kassalarь 10 aj esendə plandь вarь 46 pr. qa qьna ytəgəndər. Bьl edəklek udar ajlьqta udar eş menən вetərelergə, eştə hьnьlьş jahar qa tejeş.

Təвək finanьs вyləktəre, prafsajuz ojoşmalarь həm haqlьq kassalarь, вulьşlьq kəmisejələre, вьl udar ajlьqta вalşeviktərsə kerəşep plandьŋ tultьrьlьvьn tə'min itergə tejeştər. Q. Q.

Ibraj, Harqaj avьl səvittəre

Maja tuplavƌa alda вaralar

Maqar təвəge, Maqar avьl səvittərenə qaraqan Iвraj həm Harqaj avьlьnda maja tuplav eşe jaqşь вara. Iвraj kalxuzsьlarь həm jaŋqьƌaqtarь вegengə kengə maja tuplavƌь 90 pr. qa ytəneler, həm Harqaj kalxuzsьlarь arahьnda maja tuplav 90 pr. qa jaŋqьƌaqtar arahьnda 93 pr. kalxuzdarƌa 100 pr. qa ytəlgən. Iвraj həm Harqaj avьlь maja tuplav eşendə alda вara. 100 pr. esen kerəşə.

SƏJET MAQARSKEJ.

4—5—taqta jarьv zavьtь eşseləre yƌ вurьstarьn ytəneler.

Ɵfə 4—5— taqta jarьv zavьttarьnda maja tuplav eşenə ajьrьvsa iqtiвar iteleve arqahьnda 10 meŋ humlьq zajьm, 8 meŋ qarşьlav planь menən 100 pr. qa taratьldь

Həm unьŋ aqsahь 5 nse dikəвergə tulь rəveştə jьjьlьp вettə.

Bьl unьştar eşselər arahьnda zajьm taratьvƌьŋ əhəmejə'te, unьŋ totqan вurьsьn kiŋ eşse jalpь arahьnda nьq aŋlatьv arqahьnda qьna вulu aldь.

Beƌ 4 nse kvartal maja tuplav planьn tultьrьv turahьndaqь xəkymət, partejə qararьn вojomqa aşqarьvƌa udarsa eş kyrəвeƌ.

K. SAFIN

Şişmələ maja tuplav eƌələv qurqьnьsь aьtьnda

Şturьm dikadahь iqlan itelməgən

Şişmə 11 (tiligram). şturьm dikadahь iqlan itelməgən. Maja tuplav planь eƌələv qurqьnьsь aьtьnda. Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte merəzəqəte jalpь arahьnda tikşerep ejrənelməgən. Kiŋ qatlam jalpь вьl eşkə tuplanmaqan. Ralpa mədire ydenə kyrə, maja tuplav turahьnda maxsys rəveştə sьqarьlqan gəzit вarь 7—dikəвerƌə genə alьnqan. avьl səvittərenə 10 vəkil genə sьqarьlha la, tejeşle rəveştə instruksejə alьnmaqandar.

Ɵlkə gəzittər вrigadahь: Bikmitef, Fiduslef Mamuvьf

Matur kamsamuldarь

Iptəş Davidivic вyləklənde

Matur, Katla-turвin Mitallum kamsamuldarь zajьm taratьvƌa ƌur qьna unьştar kyrhəttelər. Betə teƌejeştərƌə kamsamul kesə menən 18 meŋ 700 humlьq zajьm taratьlqan. Zajьm taratьvda udarnik kamsamul iptəş Davidivic вyləkləndeь. Ul yƌe genə 1 meŋ 500 humlьq zajьm taratqan.

Huŋqь kendərƌə kamsamul zajьm taratьv eşende qojoroqta qalьp вara. Bьl teƌeleştə əle zajьm almaqan eşselər kyp. Ular arahьnda aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj. Mitallum kamsamuldarь вarьhь la zajьm almaj.

Xəƌerƌən вoroloş tьvƌьrьrqa. Jaŋь teƌeleştərgə kilgən eşselərƌeŋ zajьmqa jaƌьlьvƌarьn tə'min itergə kərək.

Kamsamul ərmejəhe zajьm taratьvƌь eьtenə alьv menən вergə, unьŋ aqsahьn jьjnav ƌa la вoroloş tьvƌьrьrqa kərək. Əle zajьm aqsalarьnьŋ jьjnalьvь nasar вulьvьn kyrəвeƌ.

NUR BUSKUNЬF

Janь teƌeleştərƌə eş jomoşaq qujьlqan

Zajьm taratьvƌa ƌur edəklək

Başqortostan gigantlarь вulqan Katlaturвin Matur həm Mitallum zavьttarьn teƌev eşendə oşo kendə 3 meŋ qə jaqьn eşse eşləp jata. Eşselər xəƌerge kendə ajьrьm udarnьj həm xuzalьq hisəвenəkyskən вrigadalar menən eş kyrələr. Ləkin вьl eşselər arahьnda zajьm taratьv, maja tuplav eştərenen qujьlьşь qəƌəttən tьş nasar tora.

Məhələn: Mittallum zavьtь prafsajuz ojoşmahь yƌ hьƌьqь вujьnsa eşselər arahьnda taratьlьrqa tejeş вulqan 5 jьllьqtь xəl itkes 3—jьl zajьmьn haman da jetkerməgən. Qajьhь вer вrigadalarqa kantyl, handar вirelgən вulha la, unьŋ ytəleşen tikşerelməj. Bakufkin вrigadahьnda 15 keşegə 100 humlьq zajьm taratьrqa kantryl handar вirelgən. Ləkin raвackum tarafьnan вer terle lə kankrit qullanma вulqanlьqtan oşo kengə tiklem вer hum la jaƌьlmaqandar.

Raвackaum Maruzьl kantryl handar qabul itelgən, tik ularƌь вrigadalarqa ajьrьp вirev turahьnda əle вer nəmə lə ujlaj alqanьввьƌ juq tej.

Ə eşselər вьвьŋ kirehense hejləjdər, prafsajuz ojoşmalarь tarafьnan zajьm taratьv eşe teŋgəlendə вer terle lə qəməli şara kyrelməj həm вir igən kantryl handarƌь nindəj furma la eşselər arahьnda ytkərev turahьnda praktik qullanma juqlьqtan aptьrap toraвьƌ, tejƌər.

Tьmək, jaŋь teƌeleştərƌəge partejə prafsajuz həm jəməqətselek ojoşmalarь eşselər arahьnda zajьm taratьv həm maja tuplav eşenə oşo kengə tiklem jeƌ menən ajlənməgəndər. Ular вьeşte yƌ aqьmьna tapşerep, dikəвer ajьnьŋ maja tuplav eşen də xəl itkes aj ikənlegen вelen əj xəterƌən sьqarqandar. M. T.

USALЬ təвəge jise avьlьnda jaŋqьƌaqtar igen əƌerləvgə tuplanmaqandar. Ular arahьnda massavaj aŋlatьv eştəre alьp вarьlmaj. Heƌemtələ jaŋqьƌaqtar igen planьn nej вarь 2 pr. qa qьna ytəlgəndər. Ə, avьl savite dəvmələndə lə вarь 25 pr. qa qьna ytəlgən. Bьl asьqtan asьq jaŋqьƌaqtarƌь onotov, ularqa iqtiвar itməv. ŞIRQƏLIN

Tipagrafejə la

maja tuplav eşen „onotqan" dar

Yktəвer Natiskahь Tipagrafejəhendə maja tuplav eşenə hьzaikum, Part kəlliktif tarafьnan iqtiвar jomoşaq, вьnda maja tuplav eşe yƌ aqьmьna taşlanqan Məhələn: вьnƌaqь yƌ ara jarƌəm kassahьnьŋ aqzalarь qulьnda 4 meŋdən artьq aqsa jerəj unьjьjnavqa oşo kengə tiklem iqtiвar itelgəne juq. Betə irekle ojoşma aqzalarьnьŋ 3—4 ajqa aqzalьq vznustarь tylənməgən.

Bьndaj jəmheƌ kyrneştərƌe ɵterev esen jetəkse ojoşmalar iqtiвar itməgəs, tyвən jalpь kyptən onotqan.

Maja tuplarqa вьqlь rəveştə eş вaşlarqa həm uqa вetə kiŋ eşse jalpь fekeren tuplarqa kərək. MƏÇITЬF.

Dikəвer ajьnda timptь qьƌьvlatьrqa tejeş

(tilifun arqьrь)

Tapurin təвəgendə maja tuplavƌьŋ qajhь вer tarmaqtarьna his iqtiвar itelməj. Təвək dəvmələndə zajьm taratьv julь menən вetəhe 6—meŋ hum jьjna'ьrqa tejeş вulha la, ul 9 nse dikəвergə tik 2 meŋ 97 humqьna jьjnalqan. Jəki plan 34 pr. qa qьna ytəlgən.

Siktьrƌarƌь a'ьrьm alqanda—jaŋqьƌaqtar 36 pr., kulaktar 63 pr. kalxuzdar 27 pr. qa qьna ytəgəndər. Bigerəktə kalxuz siktьrƌarь yƌ ferenen plandarьn tultьrьvƌa jьnhedlek kyrhətələr. Straxufka hьƌьqь вujьnsa: maja tuplavƌa hьnьlьş вarlьqьn kyrəвeƌ. Jaŋqьƌaqtar 3729 hum jьjnarqa tejeş вulьp, ular 4131 humlьq jьjnanьlar. Jəki 110 pr., kalxuzdarqa вetəhe 468 hum jьjlьrqa вulьp, ul 588 humlьq jьjnaldь. Jəki 123 pr. qa. kulaktarƌa 497 hum вulьp, 540 humqa jьjnalqan.

AJЬRЬM AVЬL SƏVITTƏRENDƏ—Əsən səvitendə: qəmymən maja tuplav 69 pr. qa qьna ytəlgən. Avьl xuzalьqь halьmь вujьnsa: jaŋqьƌaqtar 96 pr. qa, kalxuzdar 31 pr. qa qьna, kulaktar halьmqa inderelməgəndər.

ŞƏRIP SƏVITENDƏ Avьl xuzalьqь halьmь 98 pr. qa, straxavanejə 99 pr. qa, yƌ ara halьm 51 pr. qa, zajьm taratьv 62 pr. qa, traktьr aksьjahь 68 pr. qa qьna jьjnalqan, Qəmymən maja tuplav planь 69 pr. qa ytəlgən.

JAJAT SƏVITENDƏ Avьl xuzalьqь halьmь kalxuzdarƌa 100 pr. qa, jaŋqьƌaqtarƌa 64 pr. qa, kulak xuzalьqtarьnda 150 pr. qa jьjnalqan, Straxavanejə jaŋqьƌaqtarƌa 53 pr. qa, Kalxuzdarƌa 71 pr. qa qьna jьjnalqan. 5 jьllьqtь 4 jьlda zajьmь 58 pr. qa Ə, yƌ ara halьm 71 pr. qa jьjnalqan.

Qəmymən avьl savite dəvmələndə вetə hьƌьq вujьnsa maja tuplav planь вarь 64 pr. qa qьna jьjnalqan. 31 nse jьldьŋ huŋqь ajьnьŋ ikense 15 kenlegə genə qaldь. Şunьŋ esen maja tuplav eşendə təвək partejə kamsamul, prafsajuz ojoşmalarь edəklektə вetərev esen вetə memkinlektərƌən fajƌalanьp eş kyrergə tejeştər. M. V

Ɵlkə gəzittər kysmə ridaksejəhe

Mitallum zavьtьnda

DIKƏBER—12. Ɵlkə gəzittəre kysmə ridaksejəhe Matur həm Katla—Turвin zavьttarь majƌanьnan, Cirnəkyjka stansahь, jaqьn вer urьnda вulqan Mitallum zavьtь majƌanьna kilep matвuqat udarniktarьnan teƌeleş eşeneŋ вarьşьn tikşerev esen rapkurƌar rəjde ojoştorƌo.

Rəjdtən hun вetə tikşerelgən eştərƌen heƌemtəhe partejə' kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarьnьŋ vəkildəre qatnaşlьqь menən məxsys kəŋəşmə saqьrьlьp kiŋ rəveştə tikşerelasək.

UƉOJAN JЬLOIЬ JAŅLЬŞTARƉЬ QABATLAMAƉQA

TƟƉƟV EŞEN JЬL BUJЬ DƏVAM ITTERERGƏ

31—jьlqь teƌev osorona əƌerlek teƌev ojoşmalarь menən duqьvar jaƌьşьvƌa tulь rəveştə вutalьş eşendə вarƌь. Partejə həm xəkymətteŋ duqьvar kampanejəhьn dikəвer—qinvar esen dəvam ɵterev turahьnda qatь diriktiftəre вulha la, ul aprilgəsə huƌьldь. Teƌev esen вerense kvartaldan uq teƌeleş вarqan jerƌə jajep jeŋərev urьnьna, ularƌa teƌev matirejaldarь вulmanь, teƌev ojoşmalarьnьŋ kyвehe teƌeleş noqtalarьn вelməj torƌolar. şuŋa julь teƌev matirejaldarьn əƌerlav həm taşьvqa fajƌalanьlmanь.

Dikəвer ajь inde. Ləkin вer genə ojoşma la 32 jьlqь teƌev jьlьna əƌerlənməj. Xuzalьq ojoşmalarь—zakazsьlarьnь вьndaj praktikahь teƌev eşendə planhьƌlьqqa kilterə həm xəƌerge sizunlьlьq şarttarьnda zararlь. 32-jьlqь teƌev pragrammahьnьŋ tep avьrlьqь вerense həm ikense kvartalqa teşə. 32—jьlqa xeƌmətteŋ eşləp sьqarьvьn kytərev 40 pr. qa, вer eşseneŋ urtasa eşləp sьqarьvь 31—jьlxaqtarь menən Başstruj avjedinenejəneŋ Ɵfə kantorь вujьnsa вulqan 9 hum 10 tejen urьnьna, 19 hum 60 tejen itep prajьktlaştьrьlqa.

Matirejaldar, transprot məs'ələhe вeƌeŋ teƌeleştə tar urьn вulьp tora. Bьl вigerək tə 32—jьlda nьq hiƌeləsək. Senki, 32—jьlda Başqortostanda jaŋь gigantlar halьna вaşlav kyƌ aldьnda totola. Şuqa kyrə teƌev ojoşmalarь xəƌerƌən yk yƌƌərenen jarƌamsь pridperejatejələren ha la вaşlarqa tejeştər. Bьnьŋ esen jerle teƌev matirejaldarьn tulь rəveştə fajƌalanьrqa kərək, 32—jьlda torlaq həm kammunal teƌeleştərƌə kirвesteŋ 10—15 pr. tan da artьq fajƌalanьlmavьna ireşergə kərək. Unьŋ qalqan eleştəre jьjьlmalь karkas, salamit, fiвralit matirejaldarьnan həm вaşqalarƌan tororqa tejeş.

Başstruj matirejal ojoşmahьna Silikat zavьtьnьŋ silikat fiвrallite eşləvgə kyserelevenə' jə вulmaha unьŋ prajьzvudstva pragrammahьna silikat fiвralite eşləvƌe eьtəvgə ireşergə kərək. Fiвralitteŋ qalьnlьqь 14 santimiter вulьp jьlь totovƌa 2½ kirвes menən tiŋləşə, unьŋ avьrlьqь 10—12 tapqьr jeŋelerək. Dəvlət plan kəmisejəhe teƌev matirejaldarьnьŋ вalansьn вilдələgəndə, jerle teƌev matirejaldarьnьŋ kəmendə 25—30 pr. tьn fiвrejalittən prajьktlaştьrьrqa tejeş. Teƌev ojoşmalarь tik teƌev eşen genə alьp вarьrqa tejeş, tigən hyƌƌərgə sik qujarqa kərək.

Xəƌer teƌev ojoşmalarьnьŋ kyвehendə pragramma ytəlməvƌeŋ qəjsen eşselər sastaьnьŋ aƌ kvalifikatsьjalь вulьvƌarьna avƌarьv tindinsejəhe вar. Bьl derəɵ tygel. Xeƌmətte ojoştorov, eşse kestə yƌ kvalifikatsejəhenə qaraj fajƌalanьv ifrat nasar. Bьna xeƌmətte ojoştorov həm xeƌmət xaqьn tərtipkə halьvƌa iŋ alama appartunislьqtьŋ ɵlgehe 17—teƌev trise eşendə sintəвer ajьnda xeƌmət xaqь məs'ələhe ifrat nasar ytte. Eşkə nərəttər вirelməne, əgər вirelgən вulhalar. ul vaqьtta rassinkalarь arttьrьlьp вirelde. Ytəlgən eştərƌe ylsəv вer nisə tapqьr eşlənep, qaвattan ylsəngən vaqьttarƌa eşləngəŋ eşteŋ dəvməle вernse ylsəgəndəgegə qaraqanda artьq sьqa ine. Sintəвer ajьnda xeƌmət xaqьn tyləvƌə rəthedlektarвulьvarqahьnaa eşselər arahьnda aqьmsьlьq ƌur вulдь' ul şulaj uq yktəвer ajьnda la dəvam itte. Xeƌmət ikanumikahь вyləge həm Tarif—nurmalaştьrьv вojorahь (TNB) вьl fakьttarƌan tejeşle heƌemtə вsqarьrqa həm jaŋlьşlьqtь teƌətergə tejeş inelər. Bьl məs'ələlər вujьnsa sajuz tarafьnan alldale diriktiftər вirelde. Ləkin şuqa la qaramaƌtan, вьl teƌatelməne. Yktəвer ajьnda: eşselər вrigadahь kampiktlaştьrьlmanь, nərəttər yƌ vaqьtьnda вirelməne. rassinkalarƌь вoƌƌolar həm вaşqalar.

Teƌev eşendə xeƌmət xaqьn tyləvƌə вyləkle—pragrissif mitьƌь qullanьlmaj. Ber ərtil 'menən rascut вetənjaj jaŋlьş eşləngən. Məhələn, Truzin ərtilendə вujav eşə kvadrat mitьrqa 3 tin urnьna 5 tin tyləngən həm kyrenep torqan eş xaqьna ɵьtəp aj aƌaqьnda вyłək вirelgən. Xeƌmət xaqьn tyləvƌəge вьndaj eşte yƌ aqьşьna tapşьrьvqa ihəp itelgən uŋ appartunislьq praktikahь artьq tyləvƌərgə həm teƌeleştə qьjaatlandьrьvqa kiltererqə memkin.

Qajьь вerəvƌərƌeŋ qarьşь torovьna (Ɵfə teƌev kanturahь) qaramaƌtan вrigadanь xuzalьq ihəвenə kyserev praktikahь jaqşь heƌemtələr вirə. Xuzalьq ihəвe вrigadalarь nurmanь 16 nan 90 pr. qa tiklem arttьrьp ytəjƌər.

1—dikəвergə teƌev eşendə 1370 eşsene esenə alqan 88—xuzalьq ihəвe вrigadalarь teƌelgən. Bьl his qəniqətlənerlek tygel.

Tyвənge prafsajuz ojoşmalarь ip. Stalindeŋ altь şartьn вojomqa aşьrьv esen jetkelekheƌ kerəştelər həm kerəşələr. Nərəttər вirməv, eşse kes menən anьq rəveştə jetəkselek itməv, ihəp eşeneŋ julqa qujьlmavь, eştə qatь grafiktərƌeŋ вulmavь artьq eşse kesteŋ jəşerelep qalьvьna həm kərək вulmaqan artьq tyləvƌərgə kilterə.

32-jьl esen вulqan kanteryl handar вujьnsa han вigrək tə sьjfat kyrhətkestəre nigeƌendə, prafsajuz ojoşmalarь, tris, teƌeleş həm eş aвjьkttarьnьŋ teƌev finanьs plandarьn eşləvgə, kyrhətkestərƌe tultьrьv həm arttьrьp tultьrьvƌь tə'min itev maqsatь menən kiŋ qatlam eşselər həm inzinir—tixnik eşselərƌe tuplarqa tejeştər. Eş praktikahьnan tigeƌləvselek həm ejəhedlekte вetərergə kərək. Uŋ appartunizьm həm вulqa вegevƌər menən ajavhьƌ kerəş alьp вarьp, вeƌ Başqortostandь indysrejələşterevƌə 32-jьl planьn ytəv həm arttьrьp ytəvƌe tə'min itergə tejeşвeƌ.

FRALUF

QARĐЬ URAŽAJ KYTƏREV JARĐAMЬN KYRHƏTERGƏ MƏŽBYR ITƏRGƏ

FƏNDEŊ KAMANADA JUQARЬLЬQTARЬN QULQA ALЬRQA BЬNA ŞUL VAQЬTTA BEĐ QOROLOQTO JEŊERBEĐ

HAQLANЬRQA TYGEL, HƏŽYM ITƏRGƏ

Avьl xužalьqьn satsejalistik nigeđđə qajtanan təđevđə đur jeŋevđərgə elgəştek.

Ləkin, „səsev majđandarьn ki ŋəjtevđə kalxuzdьŋ eъtenlegən fajđalana belhək tə, beđ vьl eъtenlektərđe urazajđь kytərevđə fajđalanьp ejrəngənebeđ juq əle" (Jakvlif). Avьl xužalьqьn sifat jaqьnan qəsattan təđev eşe təmamlanmaqan. Beđ agratixnikəgə ejə tygelbeđ, Beđ fənde miljunlaqən kalxužsьlar armejəhenə inderə almaqanbьđ. Beđ qoroloqqa jul birəbeđ. Qoroloq beđđeŋ taraftan jeŋelməgən.

Xəđer inde,—ip. Mulьtaf ojtmeşləj—qoroloq menən kərəş tuŋəhьndaqь məs'əlene bьsьnlap balşeviktarsa qujьrqa vaqьt jette. Qoroloq menən kərəş bik javaplь frunt. Bьl fruntta beđ yđ—yđeneđđe haqlarqa tejeş tygelbeđ, ə həžym itergə tejeşbeđ.

Kyp baъьvlь səsev əjləneşe buldьrьv, urman ultьrtьv, jaqşь orloq buldьrьv siliksejə kevek, həm qemymən agratixnikanьŋ bətə fən uŋьştarь qoroloqqa qarşь qujьlьrqa tejeş. Beđ unьn hedemtəhendə jerđe 2 MƏRTƏBƏ ARTЬQ urazaj birergə məžbyr itergə tejeşbeđ.

KƏRƏŞ IQLAN ITELDE

Qar totov—qoroloq menən kərəştə uŋьşlь saralarđьŋ berehe bulьp hanala. Bьl sara jeveşlek haq'avi həm tupraqtь ьъv menən bajьqtьrьvđa qarđan bik nьq fajđalanьvqa memkinlek birə.

—Bej təbəgendəge Ođđ yktəbr" kammunahь (Səser) ytkən qьş 35 giktar jerđe qar totqan. Şul jerđən hər giktarqa 2 şər sintnir artьq uŋьş alqan.

—Fatar təbəge kalxuzdar (Səser) arьş səseve jerendə qar totov udqarqandar. Hedemtələ, arьşьŋ urazajь 150 xattь 200 pr. qa kytərelgən.

Kalxuz praktikahьnan alьnqan bьl faktьlar, juqarь urazaj esen kərəş sarahь bulqan qar totovđьn nej tiklem məhim ikənen kyrhətələr.

Kamsamul insejativahь menən qar totov paxutь iq'lan itelde. Paxutьŋ ştabь teđeldə. Bьl paxutь bətə Başqortostan davmalendə jəjep jebərergə kərək.

OJOŞQAN RƏVEŞTƏ HƏŽYM ITERGƏ

Qar totov eşen ojoşqan rəveştə həm plan menən ytkərergə kərək.

Bətə təbək həm hər ber safxuz, kalxuz, avьl səvite, MTS hər qajhьhь ajьrьm yđ plandarьn buldьrьrqa tejeş. Ləkin plan teđev genə jetməj. ul. Hər ber xužalьqta qar totov saralarьnьn ytələven tə'min itevse məxsus məs'yl başqarьvsь bilđələrgə kərək. Ul kşşenən bətə zadaneja larđьŋ ytəleve talap itelhen.

Qar totov eşenə başlaqanda, iŋ elek, qajđa qimmətle kultura lar səseləsək şul ucaskalarđa torqa kərək.

Qar totov juldarьnьŋ berehe ul da—qarđь herəv. Qarđь hər gənden huŋьnda, unda qar hьrьntьlarь xasil bula. Ə ul hьrьn dьlar qar eregəndə unьŋ hьvь tiđ aqьp kitevđe tuqьrlьp toralar həm hьvđьŋ tigeđ rəveştə jergə heŋevenə jarđam itələr.

Qar totov, ul, qoroloq menən kərəştə bik kyp agranumejə şaralarьnьŋ berehe. Qьşqь sizunda bьl sara 100 pr. tь menəŋ fajđalanьlьrqa tejeş.

Kamsamul—səjəsi, xužalьq kampanejalarьn atqarьvđa parte jənьŋ bajavaj jarđamsьhь—qar totov paxutьnda la başlap barьvsь urьn alьrqa tejeş.

Tənəktəge kamsamuldar paxutqa quşьlьqьđ! Agranumejə nelemen kərəşep alьqьđ! Avьrlьqtarđan qurьqmaj, qoroloqqa huqьqьđ!

—„Balşeviktar ala almaqan kripьs juq. Beđ bik kyp avьrlьqtarđь xəl ittek. Beđ vlastь aldьq. Beđ musiktь satsejalizem julьna borđoq... Beđgə kyp eşlərgə qalmanь—tixnikane ejrənergə. Iŋgə ejə bulьrqa. Həm beđ unь eşləhək, ul vaqьtta beđ də şundaj timp bulasaq, ular tuu hьnda beđxədr ujlaj đaalmajhьđ. Əgər đə beđ unь ьsьnlap ta teləhək beđ unь eşləjbeđ.

Iptaş Stalinđeŋ bьl hyđđəre agra tixnikə menən ejə bulьvđa həm qoroloq menən kərəş eşendə hər ber kamsamuldьn itendə bulьrqa tejeş.

Fən leŋ hamanda juqarьlьqьn alьrqa, fənde xərəkət itev esen jalqarqa. Bьna şul vaqьtta qoroloq jeŋelgən bulьr, həm, xəttə, qoroloq jьldarđa la Səvit jere beđđeŋ esen Ygəj əsə bulmaъ.

A. AMILIN

360 MEŊ GIKTAR JERĐƏ QAR HAQLAVQA

Xəđerge vaqьtta qoroloq menən kərəş məs'əlahe ajьrьm đur məs'ələ bulьp hanala. Əlbəttə, bьl julda Başqortostandьŋ bətə qilmi—iənni ojoşmalarь, agranumejə kəstəre eş alьp baralar.

Urazaj alьvđь kytərev julьnda agrar paxut başlandь. Beđđeŋ Başqortostanda la bьl julda jəŋlegənə eş kyrenə. Kyptən tygel (Başnarkamzim ergəhendə) qoroloq menən kərəş ştabь teđələp eşkə kereşte.

8 nse dikəberđə ştaptьŋ nəvbət ultьrьşьnda ber nisə məs'ələ tikşerelde.

Beđđeŋ qar totop qalьv kampanejəhe qajət đur səjəsi əhəmejətle kampanejə bulьvqa qaramaъtan, əlkə ojoşmalarь əle bьqa jetərlek naraq birməjdər.

Məъələn: orloq safxuzdarь sistimь kantryl handarđь eşləp birmqgən. Ə orloqsoloq həm malsьlьq sistimdarь ultьrьşqa vəkildəren də jebərmənelər.

Ştap tarafьnan kantryl handarđь eşlərgə həm urьndaqa təşərergə təqdim jahaldь. Orloq safxuzdarь sistimь vəkile Mixejef:

— Heđđen bьl saralarqьđ safxuzdar esen barьp sьqmaj...

— 73 meŋ giktar—beđđeŋ esən rejal han tygel... tip apparlunistar hyđen həjləne.

— Nigə huŋ alegə tikelem kantryl handь tikşermənegeđ? tigəs:

— Beđđeŋ apparatta unьŋ menən bulьşьrlьq keşe juq, uđđan beđđeŋ sistimdь jaŋьnan teđev udqarьla... tip tərlə hьltavđar eđləj. Ləkin ular his ber səbəp bula almajđar.

KAMSAMUL ALĐЬNQЬ SAFQA BAЪЬRQA TEJEŞ

Uđəktən Başqortostandьŋ 300 meŋ giktar jerendə qar totov zadanejəhe birelde. Başnarkamzim bьnь qarşьlav tərtibendə 360 meŋ itep qabul itte. Xəđer kantryl handar təbəktərgə bətə tarmaqtar bujьnsa ajьrьp tьşerelde inde. Ləkin urьndarđəle bьl turala aqьrьn qimьldajđar. Jəməqətselek əle bьl saralarđь udqarьvqa mablizavajt itelməgən. Qoroloq menən kərəş ştabь qinvar unьhьnan başlap qar totov udar ajlьqь udqarьrqa qarar itte.

Başqortostan kamsamulь qar totov paxutьnda aldьnqь safqa baъьrqa tejeş. Təbək, kalxuz stina gazittəre xəđerđən bьl kampanejaqa əđerlekte başlarqa tejeştər.

Irtəgəne ketməjensə,xəđerđən, segenđən bьl bəjək paxutqa xəerlekte kesəjtergə.

Başqortostan esen qabul itelgən 350 meŋ—bətə tarmaqtarđa la tulьhь menən tultьrьvьn tə'min itergə kərək.

Xəđerđən avьl xužalьqь tyŋərəktərendə qar totovđьŋ əhəmejəte, unьŋ juldarь həm tixnikahь ejrətelergə tejeş.

QARĐЬ NISEK HAQLARQA

Başqortostandьn qoroloq təbəktəre—Bajmaq, Xajbulla; ZianSura, Mraq, Qaraqoş, Starle, Saqmaqoş, Byzdək, Davləkən, Prejut, Taparin. Sişmə həm jartь qoroloqlь təbəktərđə kyp jьldar bujьnsa jahalqan təzrtəbələr jerđə qar haqlav—urьm həm baban aşlьqь urazajьn nьq qьna kytərelevən asьq kyrhətələr.

Qar totov arqahьnda bojđaj urazajь 30 pr. qa, arьş urazajь 20 pr., kenbaqьş 40 həm lytsirnanьŋ urazajь 100 pr. qa, arta.

Jerđə qar totovđьŋ urazaj kytəreve, bigerək tə 1921 nse jьl kevek qoro jьldarđa kyđgə asьq kyrende. Ul vaqьtta qar totmaqan urьnda uŋьş ber giktarqa 1,9 sintnirđan artmanь. Ə qar totqan jerđə ber giktarđan 9,2 sintnirunьş alьvđar buldь.

Bьl jьl Başqortostanda plan bujьnsa 360 meŋ jerđə qar totolorqa tejeş. Plan 27 təbəkte esenə' bla („Skaravod"—15 meŋ Zirnatris—73 meŋ traktьr sintьr 67 meŋ, kalxuzdar tarmaqь 160 meŋ həm jaŋqьđaqtar tarmaqь 40 meŋ giktar). Bьl təbəktərđə qar totov arьş urьmь, tunqa herelgən jer, keđge bojđaj arьmь həm qoro bolondarđaqь kyp jьilьq ylən baъьvđarьnda ytkərelergə tejeş.

Başqortostandьŋ qoroloq təbəktərendə qullanьrlaj bik kyp juldar bar.

1. QAR VALIKTARЬ (Qar ejəmdəre) jahav. Bьl qar totovđa iŋ qađaj jul. Qar valiktarь, qar tьqьđ jatqan vaqьttarđa jahala. Jel menən ajьrьlmahьn esen ejelgən qarđь kərək menən tьqьđlarqa kərək. Qar valiktarьn totoş şaqmaqtar jəki tigeđ hьđьq rəveşendə teđep jaharqa memkin. Valiktarđьŋ aralarь ber—berehenə 10—20 mitьr jьraqlьqta bulьrqa tejeştər. Ularđь bejek itep jaharqa jaramaj 30—35 santimitьr bejeklegendə bulьrqa tejeştər).

2. QAR ƏJƏMDƏRE JAHAV. Bьlda qar valiktarь kevek eşlənep aralarь 4—6 mitьr qaldьrьla. Tik unьŋ teđeleşe şaxmьt rəveşen də jaha la Jađ kenə, baъьvđa qar tigeđ ireben esen bьl ejəmdərđe taratьv fajđalь.

3. QAR HƏRƏV. Qarđь herəv esen es mejeşle qar berges menən fajđalanьrqa kərək. Unьŋ ike jaqtaqь stinalarь 177—246 santimitьrđa jahalьp, alđan bergə nьqьtьla, arttan 100 177 santimitьr samahь ber-berehenən ajьrьlь. Aldaqь taqtalarđьŋ bejeklege 36—44, arttaqьlarđьŋ 27—36 santimitьr bula. Bьndaj haban menən 10 səqətlek eş kenendə 10—20 piktar jer herəp bula.

4. AQAS BOTAQTARЬ ULTЬRTЬV. Bьl kyp təbəktərđə qullanьla. Qar totovđь keşəjtev esen aqasqa halam urarqa kərək. Aqastь qar bulqan urьndarqa kyserep jeretergə bula. Aqas urьnьna kenbaqьş, kukuruz habaqtarьn da fajđalanьp bula.

5. QAR TЬQЬĐLAV. Qarđь kalxuzdarda tupьraq tьqьđlaj torqan katkь menən tьqьđlavđь qullanьrqa kərək.

Qarđь katkь menən tьqьđlav həm tigeđlav baъьvđa jomoşaq qar bulqanda eşlənə həm hər qar javqandan huŋ bьnь qabatlarqa kərək.

Əgər đə qar tьqьđlav qьrьn urьnda eşlənhə, ul, vaqьtta hьđьqtarđь qьrьn urьnqa qarşь jaharqa kərək. Bьl juldь par haban aşlьqь həm haqlьq menən urьm baъьvdarьnda qullanьrqa memkin.

Əgər đə tupraq keđđən hьvьnьp betməgən həm jьlь şəjensə qar aъtьna qalqan bulha' unda qьqьn urьn bulmahь qar tьqьđlavđь qullanmaъqa kərək. Sənki bьndaj vaqьtta igen bođolorqa məmkin.

Agranum UZBƏKEF.

Orloqqa məžbyri kantryl turahьnda

ABSSJ Xalq Kamisarđar səvite qararь

Xalqь nasar sifatlь səsev orloqtarь menən tə'min itevđe sikləv məqsəte menən, RSFSR, Xalq Kamisarđar Səvitenəŋ 1928 nse jьl 25 nse sintəber qararьna (RSFSR zakundar jьjьntьqь, 28—jьl, №125 mətdə 802 həm 29—jьl, №83 mətdə)nigeđləp, Başqortostan Xalq Kamisarđar Səvite qarar itə.

1. Başqortostan tirriturejəhendə, xalqqa taratmaъsan elek orloqqa məžbyri kantryl jahavđь indererqə. Bьl kantryl Başqortostan Əlkə kantryl—orloq stansahь həm unьŋ Bərə Dьvandaqь filejaldarь tarafьnan udqarьla.

2. Orloq jeteşterevse, əđerləvse jəki orloq menən xalqtь tə'min itevse bətə đəvlət məəssəsələre həm pridperejətejələre, kapiratif həm jəməqət ojoşmalarь, şulaj uq xosusi, keşelər orloqto taratьv aldьnan RSFSR Narkamzime tarafьnan bilđələngən akt furmahь (RSFSR Avьl Xužalьqь žurnalьnьŋ 1931 nse jьl sьqqan 10 nsь numirьn qara) bujьnsa orloqtarьnьn elgəhen analiz jahav esen Başqortostan Əlkə kantryl—orloq stansahьna jəki təbək ara kantryl stansalarьna tapşьrьrqa tejeştər.

3. Orloq elgələre ere orloqtьŋ hər bьr 160 sintnirьnan, vaq orloqtoŋ hər ber 80 sintnirьnan alьna. Bьl elgələrđe alьv orloq matirejaldarьnьŋ sifatьn tikşerev tərtiptərenə javap birergə tejeş.

4. Kantryl—orloq stansalarьna jebərelgən elgələr analizaqa jebərevse ojoşmanьŋ misəte həm plumbahь menən jebərelə.

5. RSFSR Narkamzime stansalarь seltərenə ingən nindəjđə bula ber kantryl—orloq stansa tarafьnan alьnqan sirtifikatь bulqan orloqtar, əgər đə ul sirtifikat birgən kantryl—orloq stansalarьnьŋ toq, jəki vagundar eъ'endə plumbьlarь bulha, ular Başqortostan Əlkə kantryl—orloq stansalarь, jəki unьŋ filejaldarьnda tikşerelevđən qotoldorolalar.

6. Bətə orloq jeteşterevse, orloq əđerləvse həm orloq menən tə'min itevse ojoşmalar həm məəssəsələr, RSFSR Narkamzimeneŋ 30 nsь jьl 21 nse martta sьqarqan tərtiptəre, xužalьq esen də kantryl jahav turahьndaqь palazinejəhe həm RSFSR Narkamzimeneŋ 31 nse jьl 1 nse ejjyndə sьqarqan sirkyləre nigeđendə orloqto haqlarqa, şunьŋ menən bergə. RSFSR Narkamzimeneŋ 31—jьl, 24 mart sirkyləre nigeđendə orloq matirejaldarьnьŋ sьjfatь esen bьşьnь buldьrьvqa həm unь dakumint menən nьqьtьp qujьrqa tejeştər.

7. Tejeşle dakumintь bulmaqan həm RSFSR Narkamzimь tarafьnan bildələngən kanditsejə nurmьhьna (orloqtoŋ sifatь həm nьqьşь) javap birməgən orloqtarđь 1931—32 nse jьldьŋ səsev orloqo esen birev tьjьla.

8. Kantryl—orloq stansalarь tarafьnan juqqa sьqarьlqan orloqtarđь səsev esen taratьv tьjьla.

(Dəvamь 4 bitte)

EŞSƏN JALPЬNЬŊ YĐ KANTRYLE AЪTЬNDA

KAPIRATIFTARĐA ANQЬSЬ NIPMANSЬLЬQQA QARЬŞЬ AJAVĐ KƏRƏŞ ASЬRQA

Ibraj Silpohь şavinislьq avьrьvьnan ajьqьlьrqa tejeş

Zьjansura təbəgeneŋ Ibrakim səvitendəge Silpo, uqьtьvsьlarđь tə'min itev eşendə milli şavinislьqqa birelə. Şul arqala kilgən tavarđar uqьtьvsьlarqa ber tigeđ jetkerelməj. Səvitteŋ sitke avьldarьnda jatqan başqort uqьtьvsьlarь bətenləj tə'min itelməjdər. Bьl turala kyp tapqьr əşkər tevđər jahalha la, tejeşleojoşmalar tarafьnan kyđ halьnqanь juq.

„BATRAK"

Hajran Silpahь rastratsiktarь javapqa

Məqar təbəge Hajran avьlь Silpahьnda iъ kitkes başhьđlьq. Paj əqsalarьnьŋ đerəb iъəbe juq. Kemden tyləp kemdeŋ tyləməven ber kemdə belməj. Kyp keşelərđeŋ tyləgən aqsalarь juqala. Ajьrьm keşelər tarafьnan alьnqan qimmətle qul jađ malar mal harajьnda tapalьp jatalar. Eşteŋ şundaj nasar xəldə torovьna qaramaъtan Silpo eşsələre ajlap, ajlap jal alalar.

Silpo janьnda teđelgən tikşerev kəmisejəhe bətenləj xərəkət heđ. Ular arahьnda xəttə eştə bьleşelməgən.

LOTFЬJ SƏQIRЬF

Fattəx həm Ramazandar qorotqosloq itelər

D—Məsetle təbəge, Olo aqa səvite silpohьnda đur ber qorotqosloq. Silpolə eşləp kilgən eşsələr Silpo eşen alqa jebərevgə bətenləj qul heltəp baştan—ajaq qorotqosloqqa birelgəndər.

Silpo hər tərlə əđerləv eştərenə bətenləj qatnaşmaj. Alьnqan əđerləv planьnьŋ ytəleşe bik tyбən. Mal kantraktatsejəhь bətenləj alьp barьlmaj. Kyptən 100 pr. tь menən ytəlep bətergə memkinlege bulqan mal əđerləv planьnьŋ ytəleşe nej barь 36 pr.

Silponьŋ əllə nej tiklem aqsahь keşe qulьnda tuđьp jerej. Kyptəu tygel genə bulьp ytkən tikşerev kəmisejəhe hatьp torovsьlar eъtəndə 1 meŋ 5 hum aqsa sьqarđь. Huŋqь kendə kilep Silpo hatьvsьlarь Fəttəx menən Ramazandьŋ ənə şul eъtərenə sьqqan aqsanь qaplav esen hər tərlə jađьv qaqьđđarьn juqaltьvđarь həm tavarqa xaq eъtəvđəre belende. Jenəjət ejələre xəkemgə birelde.

Silpo rəise Qirfanьf yđ eşena həlqьn qaravь arqahьnda bьl eştərđe bətenləj belməj jerogən.

M K ƏLƏQƏR

Julalь kapiratifьn unьn eşkə quşьrqa

JULALЬ rudnigьnьŋ eşselər kapiratifь yđ eşen bik nasar alьp bara. Kapiratifta 347 aqza bar. Ləkin paj jьjnav eşe nej barь 50 pr. Kapiratiftьŋ aşxanahьnda aşap jərəvsələrđən əllə nej tiklem keşe tyləməj qasьp kithələr də, kapiratif idarahь bьl turala ber tərlə lə saralar kyrgəne juq. Eşsələr tə'minatenə tip əđerləngən jəşelsə həm kartuftar eştən sьqьp serep jatalar.

Kapiratif rəise Əđhəmьf yđeneŋ jaŋqьđ bulьvь arqahьnda ber nəməgə jeteşə almaj aptьrap tik tora. Kapiratiftьŋ təp kanturь bulqan Bajmaq kapiratifьnan ber tərlələ jarđam juq.

„BYRILKA"

Silpo eşteŋ yđəgendə bara

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ təbəgeneŋ Qarataj silpohь yđ eşen jaqşь alьp bara. Hər tərlə əđerləv eşendə, bigerəktə igen fruntьnda ajьrьvsa đur eşməkərlektər kyrhətte. Igen planь 103 pr. qa ytəlgəs, silpo ajruplan timpьna baъtьrьldь. Xəđer inde dejəm məžbyri uqьv fruntьnda bətə məktəp balalarьna jьlь aş ojoştorola.

Q. TUQTARЬF.

Satsejalizem jarьşь udarsьlьq parteje uqьvđarьnьŋ yđegende bulhьn

Ajaq kejeme tegev faarigь part jecejkahe qarşьndaqь parteje uqьvdaгьna setehe 40 keşe jerej. Faariktaqь parteja aqza'larь hem kandidattarь 100 pr. tь menen ь'bqьtьlqandar. Uqьvđar ike terđe bulьp, serensehe kandidattar, tyŋereqe, ikensehe parteje tarixьn ejrenev tyŋerege.

Uqьvqa jereştarena kilgende, kandidattar gruppahьnьŋ jereşe 91 pr., parteje tarixьn ejrenev gruppahьnьŋ jereşe 100 pr. iђeplene. Uqьvqa sebephed kilmevselerge aojora taralьnan sara kyrelep barьla. Tyŋerektar julbaşsьlar menen te, min ҕ itelgender.

Aqьmdaqь sejesi hem xuzalьq mes'elelere uqьv pragrammalarь menen berge bejlenep uđqarьla.

Meђelen: transport hem parteje Өlke Komitate merezeqete uqьv tyŋerektarende uđqarьlqandьŋ hunьnda tsix jacejkalarđe tikşeretep, eşselar yđ taraftarьnan pramfinplandь 100 pr. tь menen tultьrьv, satsejalizem jarьşь hem udarsьlьq eştaren kesajtev kevek praktik teqdimder inđereler.

Parteje uqьvđarьn uđqarьvđa bьnđaqь đur jeteşhedlektardan bulьp, satsejalizem jarьşь hem udarsьlьq mitьdtarьnьn qullamav h.в. đь hanarqa tura kile.

Kilesek te bьl jeteşhedlekterđe beterev sarahьn kyrerge kerek.

Yđđeren te'min itelar

SAQMAQ[OŞ tebeqe Baxtizin silpohь uqьtьvsьlarđь his ber te'min itmej. Kilgen bete tavar silpo esselerenen yđ kykrekteren qaplavqa kilep tik tora.

Jaŋь qьna silpaqa kilep ingen hatьvsь xeđer inde ber aj esende 4 par batinkь, ber par jaqşь kestym hem 3, 4 par kyl đek aldь. Uqьtьvsьlar yđđereneŋ jalanqas xelde jerevđerenen zarlanьp barhalar, „hedge tigen tavar kilmegen ele. Kilges birerbeđ“ tip qajtaralar.

brigada:
JAMALEJЬF,
QAMMANЬF

Ridaktьr urьn baђarь:
Z. KAJЬPKUL

Belderev

SSSR jetekselek sajuzьnьŋ Başqortostan terek punkьtь

Oşo jьldьŋ 15 dikeberenan jebekselek eşe tixniktarь, instruktьr agranumdar hem brigadirđar jeteşterev esen buşlaj sitten torop uqьv kursь asьlqanlьqьn belđere. Kursqa kalxuzsьlar, uqьtьvsьlar hem agranumdar qabul itelaler. 1932 jьldьŋ 1 qinvarьna tiklem kursqa jeђьlьp qalьv esen satsejal sьqьş hem xel, eđeris, uqьv derezehe, jeş turahьnda dereђ meqlymettar kyrhetep, qariza birerge kerek. Uqьvđar başlanьv turahьnda her ber uqьvsьqa ajьrьm belderele.

BAŞQORTOSTAN JER EŞTERE X.K. ERGEHENDEQE JEBEKSELEK TEREK PUNKЬTЬ.

D. K. A. BӨGӨN

XUDUZSTЬVALЬ FILMA

„Huŋqь tiđlek“

Sjanstar: 6, 7 s, 30 m, 9, 10. başlana kassa 4 seqetten asьq.

---

9. Analizdar ytkergen esen xaq alьv RSFSR Narkumzimь tarafьnan bildelengen taksa bujьnsa alьna.

10. Bьl qarardьn yteleşen tikşere barьv jer urgandarьna jekmatele.

11 Bьl qararđь ytemevđe qeјeplenevseler RSFSR. Jenajet Qanunьnьŋ tejeşle ma'dehe menen javapqa tartьlalar.

BASSJ XKS rejse urьnbaђarь:
SAMSUNЬF

Eştar menen idara itevse:
ZARUBIN

---

14 dikeber	KYLTURA HARAJЬ STЬRAX	1931 jьl

Bьl ken spiktakel 6 seqetta başlanьp 10 s. bete.

SEQЕT 10 DAN

TAMAŞASЬLAR KENFIRINSEJEHE

Başqort hem urьђ tejatьrь menen berlekte ytkarele. Ken tartibe: 1) tejatьrđьŋ eşe hem tamaşasь, 2) ujnalqan eђerđerđe t kşerev.

BELDEREV

Başqortostan meessesalere hem pridprejetejelerena belderev

Kantur mislena hem kapizcutqa zakazdar Sajuzoprgucut (elgerge Orgstruj) đьx Başqortostan byleksehena birelerge tejeş; unda birelmejensa Meskevge, Samarqa hem başqa qalalar qa jeberelgende zakazdar ytelmejesek.
1—3

„SAJUZORGUCUT“

16 dikeber, kis 6 seqetta meqarif eşselere jortonda (Satsejalisticskeja. 38) Rabprus sajuzьnьŋ qala kenfirinsejehe ytkerele. Bьl kenfirinsejege meqarif eşselerenen diligattarь hem je meqarif ojoşmalarьnьn vekildere saqьrьlalar.

BAŞQORTOSTAN MEQARIF EŞSELERE SAJUZЬ.

BXXJS

„TYBEN TROJESKI“ SUKNA FABRIGЬNЬŊ 1930—JЬL 1 NSE YKTEBERGE HEM 1931—JЬL 1 NSE QINVARQA HӨĐӨMTE BALANSЬ

AKTIF

Matde isemdere	BALANSTAR SUMMAHЬ 1930 nsь jьl 1/X—ge		1931 nsь jьl 1/I—qa	
I Melkat	165465	32	2118468	58
II Tamam itelmegen kapital tedeleştar hem kapital rimunt	194769	99	209301	05
III Qujьlqan qorolmalar	38392	96	57897	90
IV Zapas qorolmalar	7215	64	10750	60
V MATIREJALDAR:				
1) Sьreja hem tep matirejaldar	173749	93	161891	60
2) Jardamsь —„—	107290	36	109511	41
3) Jaqьv —„—	4878	37	3076	02
4) Teđev matirejaldarь	49511	91	48428	83
5) Juldaqь matirejaldar	144824	—	139915	53
V razdilda betehe	480254	57	462823	59
VI Tamam itelmegen eđerlevđer	14468	22	13435	35
VII — prajьzvudstьva	53536	17	60600	72
VIII Jarьm eşlengen namalar	5634	04	1972	59
IX Tavar hem eđer namalar	6983	43	5837	10
X Artьq matirejaldar	9589	64	7394	25
XI Aqsa	54	16	—	—
XII Xaqlь hem pratsintlь qaqьđđar	90	—	90	—
XIII Paj hem akseja ar (sytan putip.)	148962	62	148962	62
XV FKЬLATTAR				
ODK qa fkьlattar	11888	15	12066	15
Terle vьznustar	—	—	—	—
XV razdilda betehe	11858	15	12066	15
XVII Atcut birelerge tejeşle summalar	8741	56	2412	09
XVIII DIBITURDAR:				
1) Eşse hem xeđmetkerđer	981	49	1020	63
2) Kammircskej bulmaqan dibitur	2257	66	4174	39
3) Pritinde bujьnsa alьvsь hem past	8312	45	14144	02
4) Zakazdarđьŋ eđer bulьv dereзehene qarap tylevse dibiturđar	56325	50	56325	50
5) Dejemleşterelmegen tarmaq menen aplrat. dibiturdarь	3313	16	2931	64
6) Dejemleşterelgen tarmaq menen aplrat. dibiturđarь	24249	13	8505	70
7) Teđev ojoşmalarьna avanstar	14739	53	8607	60
8) Prajakst —„— —„—	14185	54	14185	54
9) Naluk hem sьurđar —„—	17588	82	194753	26
10) Şikle burьstar hem pratistavajt itelgen vikseldar	17312	83	17312	83
XIX Alьnьvqa juldaqь dakumintlar	77	27	404	71
XX Iksplatats. bujьnsa DB menen iђeplaşevđer	—	—	—	—
XXI Teđevđer bujьnsa DB menen iђeptar	41682	09	37369	94
XXII Aldaqь jьldar. sьqьmdarь	4932	60	6450	85
XXIII Byten pritpr. kapit tedeleşene finans birev:				
1) Başdur transqa birelgen ssuda	—	—	1300	—
Betehe	2872677	74	3474412	—

PASSIF

Matde isemdere	BALANSTAR SUMMAHЬ 1930 nsь jьl 1/X—ge		1931 nse jьl 1/I—ge	
I Kapitaldar:				
1) Ustaf kapitalь	1343956	20	1347931	25
2) Melkat tuđьvь kapitalь	—	—	401495	75
3) Amartizatseja —„—	296512	58	340125	59
4) Pridprejatejene kap. kiŋejtev	55569	15	55747	15
I razdilda betehe	1696039	93	2145299	74
II FUNDTAR:				
1) Eşse xeđmet termoş jeqş. fundь	62579	43	62672	26
2) Ujlap sьqarьvsьlьq jarđam fundь	1036	06	1052	06
3) Ratsejanallaştьrьv fundь	250	—	250	—
4) Satsejalistik jarьşь —„—	1378	49	848	17
II razdilda betehe	65243	98	14822	49
III Rizirьtar:				
Şikle burьstarđь qaplav rizirьь	17312	83	17312	83
III razdilda betehe	17312	83	17312	83
IV Ođaq sruklь kridit:				
Alьnqan terle ssudalar	26250	—	26250	—
IV razdilda betehe	26250	—	26250	—
V Kriditurđar:				
1) Eşse hem xeđmetkerđer	18185	20	25686	88
2) Kammircskej bulmaqan kridit —„—	1345	22	75679	—
3) Dejemleşterelgen tarmaq —„—	104887	78	3308	55
4) Dejemleşterelmegen	500	19	476	80
5) Qessiraxqaбirlesek	9354	01	979	84
V razdilda betehe	134522	40	106131	07
VI Tylenevge juldaqь dukamintar	48550	03	30140	64
Ikspiatatseja bujьnsa DB menen iђeplaşevđer	226197	98	405482	82
Teđev bujьnsa DB menen iђeplaşevđer	—	—	—	—
VII TABЬŞTAR:				
1) 1929—30 nsь jьlqa	658560	59	658560	59
2) 1930 nsь jьl ajьrьm kvartalqa	—	—	20441	82
VII razdilda betehe	658560	59	679002	41
Balans	2872677	74	3474442	—

BALANSTAN TЬŞ MATDELER

1) Jer giktar	25,95		
2) 1925 nse jьl 1/X ge melkatten tuđьvь	407675	hem	75 t.
3) 1925—jьl 1/X ge amartizatseja tuplevđerenen qalđьqь ustaf kapitalьna quşьlqan	18,501	97	

FABRIK MӨDIRE SOLTANЬF.
BAŞ BUXQALTIR RADINЬF.

ZARAR HEM TABЬŞ IĐEBE

Dibit

	1929/30 jьl		Ajьrьm kvartal	
Savđa sьqьmdarь	509,736	66	76047	78
Tylengen pratsintlar	13681	68	3983	20
Mat. jarьm eşlengen namalar hem tavar jeteşmevđen zarar	9062	42	—	—
Şikle burьstar rizirьna atsislinejalar	17312	83	17312	83
Terle zarar hem sьqьmdar	4894	89	8129	20
Kadar jeteşterev sьqьmdarь	2322	96	5124	35
Prajьzv. bejlenmegen kamandirutkalarđan sьqьmdarь	1910	36	—	—
Devlet urgan. arahьnda iђeptarđe betevđen kilgen zarar	826	41	—	—
Atcut jьlь esende tabьş	658.560	59	20441	82
BӨTEHE	1217228	83	131039	18

1929/30 jьl esende kyrelgen . . . . 658560 hem 59 t. tabьşta bylerge:
1) Daxut nalogьna 20% —131.712 hem 55 t.
2) FUBR qa 11% 72.441—„—08 t.
3) Ustaf kapitalьna 69% 454.406—„—82 t.

BӨTEHE 658.560 h. 59 t.

Ajьrьm kvartalda kyrelgen 20.441 hem 82 t. tabьşta bylerge
1) Jerle bydeitke 85% 17375 hem 55. t.
2) FUBR 9% 1839 . 76 t.
3) Ustaf kapitalьna 6% 1226 . 51 t.

BӨTEHE 20441 hem 82 t.

Kridit

	1929/30—jьl		Ajьrьm kvartal	
Tavar hem matirejal rejalilizavajь itevđen tabьş	1.173.84	15	113.116	67
Alьnqan pratsintlar	7369	94	400	13
Matir. tavar hem jarьm eşlev namalar artьqь	7663	[illegible]	6	—
Şikle burьstar rizirь qalđьqьn kyserevđen	15110	81	17.312	83
Terle daxьtlar	8217	80	101	27
Devlat urg arahьnda iђeptarđe betevđen fajda	5482	67	100	28
				—
BӨTEHE	1217228	83	131036	18

Medir SOLTANЬF. Baş buxgaltir RADINЬF.

Bьl balans BXXJS tarafьnan qaralqan hem BXXJS ergehendege atcut kamisejehe tarafьnan 1931—jьl 13/VIII raslanqan hem BXXJS Baş buxgaltirejehe tarafьnan iqlan itevge rexset birele. Baş Buxgaltir MATLIN.

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

TƏRƏN PUNKTTARDAN IGEN SOQARЬVDA UDARTIM JUQ

ƂƏTƏ DONJA PRALITAKDARЬ BEREQEQED

BAŞQORTOSTAN

16 DIKƏBER 1931 JЬL №270 (571)

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƂLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

Təran punkьttarđan igen sьqarьv timpь jomoşaq.

BILAQATAJ (tiligramma) 10—dikəвьгgə tiklem tesəktəge tərən punkьttarqa 11,717 sitnir igen jьjь qan. Ike punkt, вigada kilgənqə tiklem həman igen qaвul itevđe davam itkən. Tərən punkьttardan sьqarьv əlk jomoşaq вara.

Вer dikada esendə jьjьlьp jatqan igen вarь 1905 sitnir samahь qьna kəmenən. Birelqən narəttər ytəlməj.

SSSR Narkamsnaв вrigadahь Filicəf, Şərman, Jaksьf Kzvalivski.

„BARЬ SAJUZ XLIPTEN STANSA, PRISTEN PUNKЬTTARЬNA TAPŞЬRЬLQA IGEN GENƏ ƏDERLƏNGƏN IƂƏPLƏNƏ"

Mənəvez, Məsetle, Qaraqoş, Stərle, Baqalь tesəktəre plandь eđələr

„Jul juq..." hьltavь menən tərən punkьttarđan igen jьjnap jatqьrьvqa ьntьlьvsьlarđь qьrqa javapqa tartьrqa. Bətə kəs—udar ajđa 64,230 tunna igen sьqarьv esen

TƏRƏN PUNKTTARĐAN IGEN SЬQARЬV UDAR AJЬN HUQЬŞ SAN TIMPQA

Udar ajđь yđ aqьşьna qujьv ьs Qьjqь, Mьraq, Saqmaqoş tesəktərenen tьnьsьlqь jeme relerge tejeş

Başqortostan Xalq Kamisardarьsəvite 20—nyjəвergə tiklem avьl xuzalьqь kapiraisejələrenen tərən punkьttarьnda 50,000 tunna samahь igen jьjьlьp jatqanьn iƂkə alьp, dikəвer, qinvar ajđarьnda unь stansь ergəhe punkьttarьna taşьp вeterev esen qьrqa qarar sьqardь. DIKƏBERĐE tərən punkьttarda jatqan igendərđe Sajuzxlip stansa ergəhe punkьttarьna taşьv UDAR AJЬ itep iqlan itte. Bьl ajđa 64,230 tunna igen sьqarьlьrqa tejeş.

Ləkin udar ajđьq вerense dikadahь tejeşle həđemtəne вirmənə. Kyp tesəktər udar ajlьqqa jalqanьp kitə alqandarь juq. Xliвzivsajuz yđ hьdьqьna jəngən tesəktərgə hər 5 kənlək igen sьqarьv kalindar planьdarь jetkerđe. Əgər đə вşo kalindar plan 5 kən hajьn ytələ вarьn, tərənpunkьttardan igen tapşьrьv qinvar ajьnda tulьhь menən xəl itelasək.

Ləkin tesəktər ikense 5 kənlək kalindar planьn nej вarь 65,2 prasintqa qьna ytanelər. Bigeraк tə Mələvez, Stərle, Məsetle tesəktəre вorola almavsьlьq kyrhətalər. U l a r nej вarь 17—21 prasintqa qьna ytənelər. Ə Qьjqь, Mьraq, Saqmaqoş tesəktəre вetonləj məqlymətte вirmənelər.

Dikəвerđen 1—5 kənlək planьn Mьraq 5 prasintqa qьna ytane. Stərle, Xajaulla, Mələvez tesəktəre: Əle qar đa teşməgən jul juq вit... tip tərən qar ketələr. Ulardьn вьl hьltavdarь udar ajđь eđevgə вarьvdarьn kyrhətə.

Вьl igen əđerləvđe eđevgə jynəlderelgən unьlьq tьnьslьqьna iq qatь udar вirergə. Tur, Dьvan tesəktərendə вulqan memkinlektər вətə tesəktərdə lə вar. Tik Qaraqoş, Mələvez, Stərle tesəktərenen jenəjətsel xərəkəthedlek kyrhətevđəre ular вьq eşlərgə teləməvđəren həjlə.

Xəđerđən jalpьnь tuplav nigeđendə, вьl halqьn qarav, un appartunislьq kyreneştərgə in qatь ud r вirergə, dikəвer ajьnda 64 men 230 tunna igen sьqarьv tulь həm artьqь menən ytəlergə tejeş.

„Başqortostan" вrigadahь:
Ş. NASIR, ZƏLIL

Aldap məqlymət вirevselərđe sut aldь na вaьtьrьrqa

ZEJANSURA tesəge Juldьвaj səvite igen planьn 92 prasintqa tultьrqan iƂəplənep kilə. Jaqşь surtlь вojđaj вulqanqa kyrə haqlavqa aaizatilstva qьna alьndь. Ləkin qaвul itevse ləş, ucaska medirđəre aldap məqlymət вirgəndər. Tikşerev hьjьnda 1000 вut вojđaj kam sьqtь. Вьl jenəjətte tesək ojosmalarьna вelderməj pravlenejə вaьtьrьp kilə.

Aldap məqlymət вirevse jenəjətselərđe həm ularqa kilesep qaravsь pravlenejə aqzalarьn ja vapqa tartьrqa.

„KRAKADIL"

JENEVSELƏR ƂLGƏHƏN KYSERERGƏ

HƏR ALDЬNQЬ KALXUZDAN KƏMENDƏ 1 BYKSIR BRIGADA

SAQMAQOŞ tesəge Jenne avьl səvite „Truzinnik" kalxuzь igen əđerləv planьn 25 nse nyjəвergə yk 120 pr. qa „Jermaş" 111 pr. „Jenəş" kalxuzь 119 pr. qa ytənelər.

Ə, „Maksim" kalxuzь 63 pr. „Nəzətə" 64 pr. qa qьna ytənelər. „Truzinik", „Jermaş" həm „Jenəş" kalxuzdarь вьlardь jomoşaqt ayksilьrьna alьndьlar.

Ş. TIMERQƏLIN

„Stalin", „Qьđьl partizan" kalxuzdarь „Jaңь jul qa" tiŋləşhen

MЬRAQ, Teləmeət avьl səvite „JAŊЬ JUL" kalxuzь 44 sintnir igen əđerlev planьn 100,2 prasintqa tultьrđь. Oşo kəngə tiklem planьn tultьra almaj qojoroqta həjələvse „Qьđьl jar", „Stalin", „Qьđьl partizan" kalxuzdarь вeđgə tiŋləşhen.

Z. QЬJAS

Asaavejaximsьlar igen fruntьnda

ƂERƏ. Asaavjaxim tesək səvite igen əđerləvđe qьđđьrьv esen 7 вrigada ojoştoroр avьldarqa sьqardь.

Вrigada Suslav həm Şişmə avьl səvittərendə đur qьđqьlьş jahanlar. Şişmə səvitendə plan arttьrьlьp ytəlde, Suslav səvite tulьrьv aldьna вaьtь.

Igen əđerləvđən tьş majə tuplavdь kesəjtev esen kamsamuldar menən Вerlekte 12 вrigada ojoştoroldo. Вrigadalar eşkə вaşlanьlar.

NIK ETIN

Iliniski priskahьndaqь

Vilikarus şəvinizemahь kyreneşenə qarşь ut asьrqa

Usalь tesəge Ilinski priskahьnda вətəhe 350 вaşqort esseəre вulьvqa qaramaƂan ularqa sulqan qaras nas r.

Вьnda vilikadirznьj şəvinisьlьq amьrь kesle, unьn tamьrьna ьalta saььvsьlar juq. Eşselərđe pramtavar menən tə'min itevđə millət ajьrьp qarav asьqtan asьq xəkem hərə.

Вьnda eşləgən Zujvaninku, pram tavar вylev kamisejəhendə eşləvenən fajđalanьp, вerense siratta jaqşь nəmələr menən urььtarđь tə'min itə. Ularqa вirep вetkəs ularđan artьp qalha вaşqort eşselərenə taratьp, qalmahь juq.

Вьnьn menən genə siklənməj jыьlьstarđa вaşqorttar eşləj almajđar, ьrьƂ eşselərən artьrьv sarahьn kyrergə kərək, tip qotqo tarata.

Вьl şəvinislьq kyreneştərenen tamьrьna вalta saььrqa, Zujvaninku kevek şəvinistarqa tejeşle ətpur вirelhen.

S. VƏLEJEF.

Plan turahьnda diskusejə вeterəlməgən

Kelətte 50 sinnir ytkən jьlqь igen jata

TAPURIN. „Urazaj" kalxuzь oşe kəngə tiklem igen əđerləv planьn tultьrqanь juq. Kyltura eştəre igen əđerləvgə qarata qo rolmaqan. Kalxuzsьlar arahьnda вis вer tere anlatьv eşkəre alьp вarьlmaj. Pravlinejəlь eşləvselərđen вaşьnan ... plan rejal tygel" tigən kulak qarașь osorolmaqan.

Ə, plan tulьhь menən rejal. Tik, unь ytəv esen teləl kenə juq. Kalxuzđa kelətəndə 50 sinirlarđan artьq ytkən jьlqь igen jata. Unь tapşьrьv turahьnda pravlinejə ujlap ta qaramaj.

Kulak qarașьn həjrəp oşo kəngə tiklem igen planьn eđep kilevsel rđe вegendən yk kalxuz həm pravlinejənan qьvarqa ytkən jьlqь вuş jatqan igendər xəkymətkə tapşьrьlьrqa tejeş.

BASXLIBZIVSAJUZ HЬĐЬQЬ BUJЬSA

DIKƏBER—UDAR AJ

TƏRƏN PUNKЬTTARDAN

64,230 TUNNA IGEN SЬQARЬRQA

Ikense 5 kənlək kalindar planьnьŋ ytəleşe

Tesəktər	zadanejə	ytəlgəŋ	%%
Ikense 5 kənlək jenevselərə			
Tur	200	385	190
Dьvan	1000	1131	113
Timp вar, unь qьđđьrьrqa			
Avьrqazь	800	334	80
Xajualli	100	76	76
Aƌqьn	400	306	76
Baltas	1000	758	76
Yđ aqьşьna ьşanьp plandь eđələr			
Baqalь	150	93	62
Qaraqoş	250	93	37
Stərle	300	64	21
Məsetle	1000	196	19
Mələvez	500	84	17
Вətəhe	6000	3915	65,2

Qьjqь, Mьraq, Saqmaqoş tesəktəre ikense 5 kənlektən вetonləj məqlymət вirmənelər.

BYKSIR BRIGADALARЬ EŞKƏ BAŞLANЬLAR

BILAQATAJ. (tiligьramma) „K. Usul kalxuzьna вyksir вrigadahь kilde. Brigada 40 prasint kalxuzsьlardan tora. „Paxar" kalxuzьnьn 7 вlavь вyksir вrigadahь „Naşinski" artilenən udar eş elgehen kyrhətep igen sьqarьv esenə вaşlanьlar. Вetə tesək dəvmələndə вyksir вrigadalarь eşe kiŋəjtelə. KAVALYVSKI

Kuspramsajuz, Narkamtrud tərən punkьttar igen sьqarьv qa вorolmaqandar

Plan, iƂəp juq...qaqьđđa qьna kyrelgən saralar jar đam itməj

Başqortostan Xalq Kamisardarь Səvite tərən punkьttardan igen sьqarьv udar ajьnda Kuspramsajuzđan đur вulьşlьq kyrhəteven qujđь. Ul jək taşьv esen kərək вulqan zaurjdar, da qa qađav həm sanalar menən tə'min itergə tejeş ine. Ləkin, Kuspramsajuz ul вurьstarđь ytavgə jeđ menən вorolmaqan. Tesəktərđe kəregersə tə'min itev esen plani juq. 2857 jykə arqan, 300 duqa, 666 sana jeвergən. Ləkin, ulardьn qajđa, kyp me horalьvьn iqtiвarqa almaqandar.

Tərən punkьttarqa in kyp igen вьvьlьp jatqan Mələvez, Mьraq tesəktərə kərəkle qoralдar menən tə'min itelməj. Mьraq tesəgenda həjrev kestəre jetəriek tygel. Başnarkamtrud uqa Ьlajьr tesəgen вerketkən. Ular ara hьnda həjrev kestəre almaş fajđalanьlьrqa tejeş. Ə, вьl „вerketev" fəqət qaqьđđa qьna ytkərelgən. Oşo kəngə tiklem Ьlajьrđan jarđam вarqanь juq.

Kustpramsujuz menən Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarьqь вьl „Saralarь" tərən punkьttardan igen sьqarьv ajьqьn udar tulqa qujьvqa xeđmət itə almajđar.

Udar ajlьqtьn 15 kənə ytte. Şuqa qaramaƂtan ular yđđərenə jəkmələngən konkrit вurьstь ytəvgə вorola almaqandar. Xalьqьl, Narkamtrud вьl məs'ələne вer təvlek esendə xəl qьlьrqa tejeş ine. Uqa Savnarkum həjrəv kestəre menən yđ—ara almaş jardamlaşьvьn вer təvlek esendə xəl qьlьrqa məzвyri jək ine. Şuqa qaramaƂan ul ьθtən qarap qaqьđ jađьv.. menən „esen вetergən.

Вьl ojosmalar xəđerđən udar aj вoro orqaleşj st r.

„BAŞQOTOSTAN" BRIGADAHЬ XƏMZIN, NIZAMЬF

15 PRASINT QARŞЬLAV PLANЬ

ВAQALЬ (tiligьramma) Dejeşəv səvite „Qьđьl Ykteвer" kalxuzь jьlьq igen əđerləv planьn 101 prasintqa tultьrđь. Kalxuz 15 pr sint qarşьlav planь вirep, unь tultьrьv esen вetə saralarđь kyrə. Maja tuplav planьn 100 prasintqa tultьrđь. Kalxuzsьlar xuzalьq—ojoştorov jaqьnan nьqьtьv esen kəs вara.

I. Səjfi.

Partejə jəcəjkəhe eşləməj

I nse matur zavьtьnda kyptən вirle part jəcəjkə ojoştorolqan вulhь la, вьqa tiklem unьn eşe lə sulaj uq, jəcəjkə yđe lə kyrengəne juq.

Kamsamul jəcəjkəhe lə eşləməj. Partejə həm kamsamul jəcəjkəhe tarafьnan вer tarqьь jьjьlьs udarqanь juq.

Partejə ojosmalarьna hajlav ajqьnьn, eştə ma'ylejəthedlek kyrhətevs lərđe tikşe , partejə вyjonsa tejeşle şeltə janarqa kərək.

VAFA.

Zejansura kalxuzdarьnьŋ xatalarь

Jən вaşьnan вylev, kulak „tigeđləvenə" jul qujmaƂqa

ZEJANSURA partejə tesək kəmitəte Kalxuzdardaqь vaq вurzavasьlьq ıktikahь—ravnilivkaqь вetev turahьnda вirgən yđ dirtktivahьn vaqьtьnda tikşermegən. Вьl xəl вetə tesək kylamend odaq vaqьttar (avanьstan alьp) vaq вurzavasьlьq tindisejəhenen kesəjtelevenə (aşarqa artьq nurma вirep igende tarats'v) həm igenden jan вaşьna вylenep kilevenə sə əp вulqan.

Tesək kalxuzsьlarь tesək kəmitətenen di ktiftivaьn ytərevgə farmal qarap, igende daxnt вylevgə tiklem nisek itep aşar qa (avanьs) вirev turahьnda вer terle lə aşьq kyrhətmə sirməgən. Hedemtələ „Intirnatsejanal" kalxuzь igende alьna jan вaşьna 8 kilograndan alьp 28 kila tiklem ə eşkəgə 28 kila ondo вerevdə вer ajda aş p вetə almaj. „Praвuđenejə" kalxuzь 10 ləştəgelərgə 10 kila вirə. „Kasmar" kalxuzь nyjəвergə k m aə əhe ar kila, nyjəвerđə (onlsta) eşselərgə 18 kila, eşkə jaraqhьđđarqa 10 kila „nurma" eləşə. Hedemtələ вьl вaşьna sir ə uqa unьn naməsь

KALXUZ 4 AJ ESENDƏ 769 SINTNIR IGEN TUƏƏLROJAN.

Kalxuzdarđa вulqan vaq вurzavasьlьq tindins jələrenen fajdalanьp вьna osoləv. Ular вedgə nəmələr həjlənelər? Ular, ip. Stalindьn XVI sьjeđa ajtkanьle kalxuzdar satsejalistik вulьvdan alьь torovdarьn, ularđa вurzavasьlьq vaq вurzavasьlьq nasterajanejələrenen вulьvьn. partejənen ul nasterejənejələr menən kerəştə jalpьnь maвilizavat itergə tejeş вulьvьn həjləjđər.

Ular, Zejansura tesəgendə kalxuzdarđьn sdilişinaь vaq вurzava u a ŋilufk hь menən вodoлon вojaqdar.

4 aj вojьna jan вaşьna igen вylep jatqьь, kalxuzsьlarđьn xeđmət kendərenen nej əhəmjəte qala hьn?

Вьđele sdilişina kalxuzdarqa xeđmət ojoştorovdь nьqьtь. Eşlap вaşlaьđь kylarđe. Kal uzsь xeđmət kene menən daxu a om, p unь ıьja ıne. Xəd r Zejansura kalxuzdarьnda igend jan вaşьna sir ə uqa unьn nəmə-

gə kərəge вar! Başkalxuzsajuz rəise Fraluf iptəş kyptən tygel kalxuzdarđa xeđmət ojoşto ov turahьnda həjləgəndə „xəđ kalxuzđa tartip teşte.." tigəjne. Əgər đə kalxuzđar daxutь Zejansuraqьn kevek jən вaşьn вylep jathalar, ul niqə teşməhen?

Вьl xatalar Yđək Kəmitətten kalxuzlaşьv turahьnda qь qararьn anlamav, unь k ŋ partejə həm aktif kalxuzsьlarqa jetkermevd n kilələr. Zejansura xəđer kalxuzlaşьv 85 prasint qa jetkən. Yđək Kəmitəte yđenen hunqь qararьnda xəđer ten вuьs-kalxuzdarđь ojoştorov ham xuzalьq jaqьnan nьqьtьv esen kerə tine.

K l uzlaşьv 85 prasintqa jetev me ə Z jansura tesək kəm tə l artejə ojo malarь ham вetə kal uz jalpьnan kal ŭzdarđь nь qьt v, ularđь jugьrtь вьđьqьq ytarev esen ularđaqь vaq вurzavasьlьq joqontoho menən kerəşevgə maвilzava it itergə tejeş ine. Teл k kəmitətten ve Yđək Kəmit t en şul di ikti ... q a вe mavenda. QAJSIN

„BURЬS-ESSELƏRĐEN TORMOŞ ŞARTTARЬN JAQŞЬRTЬV“

(STALIN)

IT ƏĐERLƏV PLANЬN BƟTƏ TƟBƟKTƏR TULTЬRQANDA QЬNA, PLAN YTƏLGƏN IĐƏPLƏNƏ

Kulaktьn mal qьrьv ɵsɵn taratqan qotqohon hьndьrьrqa, mal qьrьvsь kulak aginttarьna huqarqa

QЬĐL ISEMLEK

Balşeviktar fimpь kyrhətevse aldьnqьlardan elgə alьrqa.

Arqajaş—197,3% Zejansura—156,7 pr. Arxangil 171,7 pr. Prejut—155 pr.

JEŊEVĐE TƏ'MIN ITƏRGƏ!

Beđ it əđerləvđə begenge məqlymattar bujьnsa kvartal plandьŋ 105 pr. qa, ajlьq nьŋ 53, 9 pr. qa ytəleven ytəbeđ.

Dejəm alqanda it əđerləv fruntьnda elgəşevđər bar.

—ARQAJAŞ, ARXANGIL, ZEJANSURA, PREJUT, MЬRAQ K—USUL, TUR, ƟFƟ ŞIŞMƏ, BƟRƟ, BORAJ təвəktər it əđerləv fruntьnda alđan jeŋep sьqtьlar. Ular it esen kerəştə təvge urьndь alьvđarь menən Başqortostandьv kiŋ jəməqətselege qarşьhьnda maqtana alalar.

Biş jьllьq plandь 4 tə tultьrьv esən qьđьv kerəş вara. udarniktarđьŋ hanь kəndən kən arta, meŋərləgən eşselar ərmejəhe qajnar intyzejazem menən jaŋь jəŋevđər alьp kilə. Şulaj uq ulardьŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv вurьsь la вer yk vaqьtta qəməlgə aşьrьlьrqa tejeş. Bьl eş вetə parteja, səvit, prafsajuz ojoşmalarьnьŋ qatnaşьn, hər вer kalxuz, kalxuzsь safxuz həm undaqь eşselərđeŋ вerđəm kerəşen talap itə.

Juqarьla kyrhətelgən, aldьnqь təвəktər, undaqь kiŋ eşsən tuplarqa-

dər вьna şul вurьs əsən balşeviktarsa kerəşələr.

Ə, Berjən, Qьjqь, Bajmaq, Qonşaq təвəktəre yđđərenen əƀtenə teşkən вurьstь ytəməjdər. Ular yđđəreŋ xurlьqta tota lar. Ular jeŋep sьqqan aldьnqь təвəktər kevek kerəşməjđər. It əđerlərgə tejeş вulqan ojoşmalar yđ eştərenə narьq вirep jet kerməjđər. Вьqa Qьjqь, Qaraqoş təвək malsьlьq sajuzdarь mitьal вula ala. Dereƀ, Qaraqoşta asьqtan—asьq kulak agitatsejəhen tormoşqa aşьrьvsь Şirвindar partejənan həm eştən qьvьldьlar. Ləkin, eşkə ajaq salьvsь вetə appartunis, kulak jalsьlarьnьŋ tejeşle atpur alqandarь juq. Qьjqь it əđerləvđə iŋ qojoroqta hejrələ.

—Ə, səвəp nəmə lə? Səвəp asьq! Appartunis Şakirьf qьđьv eşkə kertə qora. Вьna şunьn kevektər Qьjqь, Qonşaq, Berjən вajmaq təвəktərendə lə вar, Ular plandь ɵđə, вaşqa jeŋep sьqqan təвəktərđe lə xurьđqa quja.

It əđerləv tirəhenə jalpь tuplanmaqan jerđə kulak agitatsejəhь xekem herə, xatta unьŋ qorotqosloq qotqohon qajhьвer „kammunistar“ eşkə aşьralar (Qaraqoş, „Qьđьl partizan“) Ə, kulak qotqohona qarşь jalpь fikere tuplanqan, berđən kerəş ojoştorolqan urьnda uŋьşlь heđemtələr alьvqa plan artьqь menən ytələ.

IV—Kvartaldьŋ huŋqь kendəre genə qaldь. It əđerləv planьn tultьrьvđa aldьnqь təвəktərđən yrnək alьna, kulak qarşьlьqьn hьndьrьrqa eşse yđəktəren juqarь sьjfatlь praduksejə menən tə'min itevgə вetə keste tuplarqa.

Əlmexəmət səvitendə it həm вesən əđerləv nasar ojoştorolqan

ƏBJƏLIL təвəge Əlmexəmət avьl səvite maja tuplavđa massanь jaqşь ojoştora alьvь menən IV—nse kvartal planьn 80 pr. qa ytəre. Bьl eş esən avьl səvite rəise Julmexəmətte təвək вaşqarmahь tarafьnan 50 humlьq pramtavara menən вyləklənde. Ləkin, вaşqa kampanejəlar вujьnsa eş nasar tora MƏЂƏLƏN IT HƏM BESƏN ƏĐERLƏV planь ikense siratqa qa'đьrьlqan. Dyrtense kvartal planь вujьnsa 180 вaş mal əđerlərgə tejeş ine, 1 nse dikaвergə ul 90 вaşqa qьna ytə'də. Вьnda вerđən təвək malsьlьq sajuzь qajьplь, senki ul it əđerləv planьn вik kyp vaqьtqa huŋlaвirđe. Ikensenən it əđerləvđeŋ əhəmejəte вetə massaqa aŋlatьlmьqan. Avьl səvite вьl eşte yđ aqьşьna tapşьrqan.

Besən əđerləv kampanejəhь taqь la nasar вara. Kalxuzdarqa 508 tunna jaŋqьđaq xuzalьq taşqa 234 tunna zadanejə вirelgən. Ə qəməldə kalxuzdar 170 tunna, jaŋqьđaq xuzalьqtar nej вarь 11 tunna qьna вesən tapşьrqaвdar. Bərəŋge zadanejəhь la 115 sintnir вulьp, ul 68 sintnirqa qьna ytəlgən.

Əlmexəmət avьl səvite maja tuplavđa вerenselektə alha la it həm вesən əđerləvđe ojoştora almavь menən ul kampanejəlarđь ɵđə, xurьlqьre eştə qojoroqqa qaja. It həm вesən əđerləvđə lə maja tuplavđaqь eş mitьdь qullanьlьrqa tejeş.

„BAŞQORTOSTAN“ вrigadahь: S. SERLEBAJ Ə, ƟMƟTBAJ.

QARAQOŞ TƟBƏGE

Mal qьrьvsь—qorotqos şirвin

həm Bahavitdinьftar partejənan qьvьldьlar.

QARAQOŞ təвəge kalxuzsajuzь rəise Şirвin həm „Qьđьl partizan“ kalxuzь rəise Bahavьtdinьftar malsьlьq kalxuzdarьna qarata asьqtan asьq qortqosloq alьp вarqandarь esən partejəneŋ təвək kəmitəte həm kantryl kəmisejəhe qararь вujьnsa partenən sьqarьlьp eştərenən alьndьlar. Şirвin kalxuzdarqa turanan tura yde mal hujьv esən diriktivalarь вirgən, вrigadalar teđep praktik eştə qatnaşqan. Ɵs ken esendə „Qьđьl partizan“ həm „Mədənejət“ kalxuzdarь firmalarьnda 412 вaş harьq 82 вaş at hujьlqan вulqan.

Ɵlkə gəzittər вrigadahь: NURISLAMЬF, RƏXIMЬF.

IT ƏĐERLƏVĐƏ

Qьđьl taqtaqa jađьlьvsьlar hanь arta

TƟBƏKTƏR	kvartal planь ytəleşe	Ajlьq plan ytəleşe
Qьđьl taqtaqa		
Arqajaş	197,3	—
Arxangil	171,7	—
Zejansura	156,7	—
Prejut	155,9	280.0
Mьraq	143,9	—
Krasna—Usul	138.0	207,6
Tur	128.7	—
Ɵfə	127,4	101,8
Şişmə	125,4	35,5
Berə	123.6	—
Boraj	120,6	82,1
Usalь	114,7	18,2
Jьlaьr	114,1	141,5
Iьke Bilaqataj	114,0	8[illegible],7
Byzdək	113,3	68,3
Maqar	112,0	56,2
Blagavişşin	111,7	—
Mələvez	109,4	65,4
Stərle tamaq	107,3	60,8
Bələвəj	107,1	92
Xəjвulla	106,6	167,0
Iьke Baltas	106.4	—
Nuriman	105,1	61,3
Tapurin	105.0	14,7
D—Məsetle	104.8	—
Jaŋь avьl	103,7	66,6
Qaraqoş	103,5	40,1
Saqmaqoş	103,4	55,2
Aƀqьn	101,0	73,3
Bajqь	100,5	15,2
Qaltas	100,5	1,1
Dьvan	100.2	22,0
Qьđьl taqtaqa kandidattar		
Bilarət	96.9	48.9
K—Kam	95,4	60,7
Dəvləkan	95.2	43,4
Q—Mejəkə	95,0	98,7
Avьrqazь	92,6	61,2
Tujmazь	91,6	28,8
Mişkə	90,1	53,0
Artta qalalar		
Qьrmьsqalь	87,1	30,4
Əjəlil	81,7	63,5
Dyrt ejle	80,6	34,6
Baqalь	80,3	39,6
Bişbylək	72,9	—
Plandь ɵđələr		
Qonşaq	62,5	18,0
Bajmaq	56,5	13,4
Qьjqь	55,7	17,4
Berjən	34,7	—
BƟTƏHE	105.0	53.9

Qьjqь təвəge.

Şakirьf mal əđerləvđe ɵđə.

QЬJQЬ təвəge kylэmendə mal əđerləv eşe siktən tьş artta вara. Bьl eştə ajьrьm javap вirə torqan rajzivsajuz yđ вurьsьn ytəməj. Rajzivsajuz apparatь samanan tьş eşlekheđ, ucut eştəre juq dərəzə lə, nasar, jalqan məqlymattar вirələr. Məƀələn: 30 nsь nyjəвərgə plan nej вarь 42 pr. qьna ytəlhə lə unь 57 pr. qa ytəlgən tip jalqanlajđar. Zivsajuz mədire Şakirьf jaŋqьđaq xuzalьqtarđan kypme, kalxuzdar kypme, kantraktatsejə вujьnsa plan kypmegə ytəlgənlegen вelməj, вelergə tləməj.

Kulak xuzalьqtarьna qьƀьm jomoşaq. Əlegə tiklem qajhь вer avьldarqa kvartal planь вirelməgən. (məƀələn Laqlь səvite) 32 nse jьlda mal kantraktavajt itev esən zivsajuz вer terle lə əđerlek alьp, вarmaj. Bьl tura la avьl səvittərenə aŋlatmalar вirev tygel zivsajuz medire Şakirьf yđe lə вer nejđə вelməj.

Bьna mьndaj it əđerləv eşendə appartunistarsa narьq вirməvselərgə tiđ arala sara kyrelergə tejeş.

QƏLIK

—Iŋ elek xɵkymətkə, unan yđeвeđgə!

Başqortostan hetsələk tavar firmalarь jeŋle plan вujьnsa xɵkymətkə 94000 sintnir hetsələk praduksejəhe tapşьrьrqa tejeş. Ləkin plan вegengesə nasar ytələ. Ul 10 nse dikaвergə nej вarь 61 pr. qa qьna tultьrьlqan. Malsьlьq firmalarьna вirelgən zadanejələr вaşqa tarmaqtarqa qaraqanda elek tultьrьlьrqa tejeş. Bьnьŋ esen hər вer kalxuzsь, kalxuzsь qatьn—qьđ „Iŋ elek yđemə, unan huŋ xɵkymətkə!“ tigən kulak luzьŋqьhьna qьrqa atpur вirergə tejeşlər.

QARA ISEMLEK

Bьl təвəktər jenəjətsel rəveştə plandь ɵđələr Qьjqь—55,7 pr. Qonşaq—62,5 pr. Berjən—34,7 pr. Bajmaq—565 pr.

164 вaş maldь hələk itevse Kərimьftarqa qatь jaza вirelhen.

TUR. Arslan mal вazahьnda xɵkymət ite menən hatьv itevselər asьldь. Bьqasa вazala mal qaвul itep torovsь Timiref вьl eş menən şeqellangən вulqan.

1 nse dikaвergə tiklem it sajuzьnьŋ maldarьn вaşqa urьnqa kyserev turahьnda вojoroq вirelməgən. Bazarlar вikle torqanda maldar nasar tərвejələnə, xatta ike təvlek вujьna eserelməjđər. Bazarlaqь maldь Aqidel jьlqahь aşa qьvьp sьqarqanda ike təvlek вujь esməgən mal irek вirməj jьlqaqa taşlana, hedemtələ 157 вaş harьq 7 вaş hьjьr вođ aƀtьna вatьp hələk вula. Tikşerev вuŋьnda maldь qьvqanda unь qьvьvsьlarđьŋ iƀerek вulьvь вelenə. Baza mədire Kərimьf yđe lə drizindan iƀerek xələndə taвьldь.

Mal ketevən hələk itevse 19 keşe qulqa alьnьp xekəmgə вireldelar.

ŞARANЬF

Bьndaqь eđəkləktər Bəterelhen

1 nse təвək qala Kəmitəte qaramaqьnda ojoştorolqan Kam VUZ qa əđerlek kurьsь 1 nse yktəвerđən yk eş вaşlaqan вulha la, вьqa tiklem zənətejələr narmal xəldə вula alqanь juq. Uqьv esən ajьrьm uqьv jorto вildələnməgən. Jaqtьlьq вulmaqanlьqtan əle II—вaƀqьs məktəвenə, əle partejənьŋ 1 nse qala təвək Kəmitəte jortona kyseneр tik jerejđər. Qajhь вer məldə uqьlьvsьlar đa kilməj qalalarđa dəres вulmavqa taqьla səвəp вula. Uqьvqa вetəhe 21 keşe jerergə tejeşle вulha la, uqьvqa jerəvselər 10—12 keşeən artmaj.

1 nse qala təвək Kəmitəte tarafьnan вildələngən kurьs medire вьl eđəkləktərđe вeterev tygel, uqьvđarđьŋ qalaj вarьşьnda вelməj.

Tiđlek menən вьndaqь eđəkləktər вeterelep, eş tərtipkə halьnhьn ine.

„UQЬVSЬ“

PRAJЬZVUDSTЬVALA IPTƏŞTƏR SUTЬN JAŊЬNAN HAJLAVQA QARATA

BAŞPRAFSƏVIT HƏM BAŞNARKAMJUST MƟRƏƷƏQƏTE.

Səvittər Sajuzь Kammunistar partejəhьnьŋ jetəkselege aƀtьnda satsejalizem teđeleşe вiş jьllьq planьnьn 3 nse jьlь вurьstarьn uŋьşlь rəveştə ytəp, təmam itep kilə. Beđ вьl uŋьştarqa lininsə səjəsətte dereƀ ytkərev arqahьnda ireştek.

Bьl teđeleşteŋ uŋьşlь вarьvь Səvittər Sajuzьn kiləsəktə taqьla nьqьraq yƀ'erasək həm unьŋ qurqavsьlьq həlaten arttarasaq.

Eşselər sьjnь intuzejazmьnьŋ yƀeve, unьŋ kapitalizemqa qarьşь kerəştə nьq torovь kiləsəktə lə satsejalizemde uŋьşlь teđeveneđđeŋ zaluge вulьp torə. Xalq xuzalьqьnda satsejalizem siktьrьnьŋ yƀeve unan xosusi kapitalistik siktьrđь qьƀьrьqlap sьqarđь. Satsejalizem sənəqətenen yƀeve avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeđendə jaŋьnan qorov—ere safxuz həm kalxuzdar tьvđьrьv esən kərəkle jaŋь şarttar tьvđьrđь.

Beđ, ilde satsejalizem nigeđenə qorovđa ireşkən uŋьştar nigeđendə kapitalistik iliminttarđь siklav səjəsətenən qalala ular đь qьƀьrьqlap sьqarьv, ə avьlda—totoş kəlliktifləşterev nigeđendə kulaktь sьjnьf вulьv jaqьnan вeterev səjəsətenə kystek.

Kiləsəktə lə satsejalizem teđeleşeneŋ uŋьştarьn tə'min itev məs'ələhe вetə jəməqətselek aldьnda torqan iŋ aktьval вurьstarđьŋ вerehe.

Pramfinplan, xeđmət dissiplinahь esən kerəşkə saqьrьlqan prajьzvudstьva—iptəştər suttarь satsejalizem esən kerəş osorenda ьlqьj đurьraq əhemejət qađanalar.

Xeđmət dissiplinahьn вođovqa, rvacstevaqa həm вytən zararlь nastrajenejələrgə qarьşь kerəş jəhətenən prajьzvudstьva iptəştər suttarь aldьnda torqan kankrit вurьstar ularđь pramfinplan esən ьsьnlap kerəşevse urqьndarqa əjlənderələr.

Prajьzvudstьvala iptəştər suttarь, prajьzvudstьvaqa jəđ menən вorolop, kankrit eştərđe ytkərev nigeđendə, pramfinplandь ytəvgə eşsən jalpьnьŋ diqqəten maвlizavajt itelər. Prajьzvudstьva—iptəştər suttarь tormostaqь jenəjətle kyreneştərgə (iƀereklek, вuqьşьv, xuliganlьq h.ə.) qarşь kerəştə lə đur ryl ujnanьlar. Ləkin prajьzvudstьva-iptəştər suttarь yđđərenə jəkmətelgən вurьstarđь вetə jerđə lə ytənelər tip əjtep вulmaj. Kyp kenə prajьzvudstьva pridprejətejələrendə həm safxuzdarđa iptəştər suttarь prajьzvudstьva mənfəqəttəre esən kerəştən sittə torđolar həm вьndaj suttar qajhь вer vaqьtta qaqьđđa qьna вulьp, eş jəhətenən yđđəren his kyrhətmənelər. Iptəştər suttarьnьŋ eşenə nьq diqqət menən qararqa tejeşle вulqan prafsajuz ojoşmalarь kyp vaqьtta ularqa his вer iqtiвar вirmənelər həm ularđьŋ eşenə his вer praktik jarđam kyrhətmənelər. Şulaj uq jystitsejə urqьndarь tarafьnan da iptəştər suttarьna jetəkselek tejeşle dərəzələ вulmanь.

Beđ, 1932 nsь jьlqa prajьzvudstьvala iptəştər suttarьnьn sastafьn jaŋьnan hajlav kampanejahь aldьnan, satsejalizem teđelesəneŋ xəđergə osoronda prajđzvudstьva—iptəştər suttarьnьŋ вigerəktə əhəmejətle ryl ujnaqanlьqtarьn taqь la вer tapqьr kyrhətep ytergə tejeşle вeđ, senki ular jalpьnьŋ diqqəten pramfinplan esən kerəşkə maвlizavajt itələr h. в.

1932 nse jьlqa prajьzvudstьva—iptəştər suttarьnьn sastafьn jaŋьnan hajlav kampanejahь ulardьŋ prajьzvudstьvaqa jeđ menən nej tiklem вorolqanlьqtarьn həm ip. Stalindeŋ 6 şartьn вolomqa aşьrьvđa prajьzvudstьvaqa nej tiklem jarđam kyrhə kənlektəren tikşerev вildəhe aƀtьnda ytergə tejeşle. Bьl kampaneja satsejalizem teđeleşe jəhətenən parteja həm xɵkymət tarafьnan qujьlqan вetə вurьstarđь xəl itevgə jəməqətselekteŋ diqqəten tuplahьn.

Parteja həm prafsajuz ojoşmalarь вьl kampanejaqa massavaj xaraktir вirergə həm teşle retəkselekte tə'min itergə tejeştər.

Prajьzvudstьva—iptəştər suttarьnьn eştəren tikşerev esən jystitsejə urqьndarь menən вrigadalar teđelhen həm hajlav jьjьlьştarьnda iptəştər suttarьnьŋ atcuttarь həm tikşerevse вrigadalarđьŋ quşma daklattarь tьŋlanhьn. Betə esən jalpь prajьzvudstьva—iptəştər suttarьn tikşerevgə aktif qatьşьrqa tьjeşle. Iptəştər suttarьnьŋ eşenə təŋqitte həm yđ ara təŋqitte kiŋ julqa qujajьq həm ulardьn yđ вurьstarьn nej tiklem ytəj alqanlьqtarьn вeləjek. Ulardьŋ eşendə elek вulqan jeteşheđlektər kiləsəktə təkrarlanmaƀqa tejeşle.

Prajьzvudstьvala xeđmət dissiplinahьn kytərev, praduksejənьŋ sьjfatьn jaqşьrtьv həm iƀke tormoş qaldьqtarьn təmam вeterev eşendə prajьzvudstьva-iptəştər suttarьna đur əhəmejət вirep, həm вarь tik kiŋ eşsən jalpьnьŋ aktif qatnaşь qьna, iptəştər suttarь aldьnda torqa вurьstarđьŋ uŋьşlь rəveştə ytəleven tə'min itəsək tip iƀəpləp, VKP (в) Ɵlkə Kəmitəte, Başprafsəit həm Başnarkamjust вetə Başqortostan eşsəndəren prajьzvudstьva iptəştər suttarьn jaŋьnan hajlavqa aktif qatьşьrqa saqьralar. Prajьzvudstьvala iptəştər suttarьna iŋ jaqşь udarniktarđь inderəjek.

Başqortostan Qədeleja xalq kamisarь: HAĐЬJЬF.

IV kvartaldьŋ kəndəre hanavьƣьna qaьр ʙara-

IP. STALIN ŞARTTARЬN BOJOMƢA ATQARЬV NIQEĐENDƏ PRAMFINPLAN ӨSӨN KӨRƏŞTƏ XƏL ITKES JENEVĐƏRƢƏ IREŞERƢƏ

1—AƢAS ZAVЬTЬ PRAMFINPLAN ӨSӨN KӨRƏŞTƏ ӨLGӨ KYRHƏTƏ: UL NYJƏBER PLANЬN 125 PR. QA YTƏP, DIKƏBER PLANЬN ARTTЬRЬP YTƏV ӨSӨN KӨRƏŞƏ

1 NSE AƢAS ZAVЬTЬ PRAMFINPLAN ӨSӨN BALŞEVIKTARSA KӨRƏŞƏ

Өfө ʙerense aƣas zavьtь ydendəge kysmə qьđьl ələmde quldan jeŋarmaŋ esen kereş alьp ʙara. aƣas zavьtь nyjəʙer planьn 125 pr. qa Ytənə. Ajьrьm alƣanda, Bulƣaqьt vaxtahь 139pr. Samarkalьt vaxtahь 125 pr., həm Timşikul vaxtahь 111 pr. pa ytənelər. Zavьt dikəʙer ajьnda 35 kusamitьr aƣas eşlərgə teleş ʙul ha la, ul unь qarşьlav planь menən 48 kuʙa mitьrƣa qaavl itte. Şulai uq zavьt dikəʙer ajьn şturьm ajь itep iƣlan itte. X.

TӨĐӨV HƏM JAƢЬV MATIRJAL DARЬ JETEŞMƏJ

Baqьr—yđək esən zakaz ʙirelmagən.

Bajmaq zavьtьna qaraqan rudnik həm razvidkalar teđev həm jaqьv matirejaldarь menən tə'min itev eştəre nasar. Xəđerge kendə Bajmaq qa qaraqan kypkenə pridprejətejələrđə teđev həm jaqьv matirejaldarь ʙetev qurqьnьsь ʙar. Məƅələn: 30 jьlda Sibaj həm Baqьr—yđək esən əđerləgən matirjaldar 31 jьlqa jetmaj. Baqьr—yđək esən ʙirelgən aqastar 31-jьldьŋ sintəʙer ajьnda uq ʙettelər.

31-jьl esən Baqьr—Yđəkkə zakaz ʙirelməgən, şul arqa la Baqьr—Yđək Sibaj rydnigendəge matirejaldarđь ʙylep alьrqa məʙʙyr ʙuldь. Əgərđə Sibajđaqь teđev matirejaldarь ʙetə qalha, Baqьr—Yđək rydnigeneŋ matirejalhьđ qalьv qurqьnьsь ʙar.

Bajmaq zavьtь yđ qaramaqьnda ʙulqan rudniktarqa 1932 jьl esən teđev matirejaldarьna haman da zakazdar ʙirməgən. Baş kamʙinat rudniktarđь teđev həm jaqьv matirejaldarь menən tə'min itevgə qaƅьv itel məƅlek dərəzə lə appartunistarsa narьq ʙirə. Bьndaj qarьşьlьqtar jəməqətselekteŋ qatь tənqite aƅtьna alьnьrqa tejeş. RAPKUR.

BAŞKAMBINAT BЬƢA JӨĐMENƏN BOROLHON.

Sibaj rudnige xəđerge kendə yđ dəvmələndə ʙuravaj razvidkahь həm teđev eştəre alьp ʙara. Buravaj eşe planь ʙerense kvartalda—54,77, ikense kvartalda 87,1, esənse kvartalda 87,2 pr. qa ytəlde. Xəđerge kendə Sibajđa tabьlqan ʙaqьr rudahь 5-7 miljun tunna menən hanala, ʙaqьr rudahь taʙьv kendən ken arta ʙara.

Sibajđa filatatsejun faʙrik halьnьrqa tejeş. ləkin əle Başkamʙinattьŋ ʙьl faʙriktь halьvqa əđerlek eşeneŋ ʙarьşь jomoşaq, filatatsejun faʙrik əle hamanda halьnьrqa ʙaşlanmaqan.

Teđev eşe urtasa 80 pr. qa ytəlgən. Sibajđa teđev matirejaldarь jeteşle. Izьis jandьrьv eşe lə jaqşь julq qujьlqan. Tik, Sibaj rudnigendəge ʙelges eşselərđeŋ Bajmaq həm ʙaşqa rudniktarqa alьnьvđarь səʙəple Sibaj rudnigendə eştər jomşara teşte. Sibajđь kvalifikatsejəle kadьrđar menən tə'min itev təngələndə nьqlь saralar kyrelergə tejeş.

GAZIN.

Bilərət qoros-sьʙьq zavьtьnda

Almaş qarşьlav planьn qabul itevgə qarşьlьqtar tьv đrьlqan.

Qoros—sьʙьq zavьtьnьŋ səskes sьʙьq eşləv tsixьnda udrnik kamsamuldar tarafьnan almaş qarşьlav mitьđьna kysevđe jьjьşta quđqathalarđa tsix ʙaşlьqtarьnьn həm zavьt idarahьnьn ʙьl eşkə halqьn qarəvь arqahьnda, unь qəməlgə atqarьv eşe nasar ʙara.

Tsix ʙaşlьqьnan, almaş qarşьlav eşe heđđə nisek tora tip, horavqa anhьđđa ʙeđđə timer sьʙьqь jetməj, almaş qarşьlav ʙulha eşlərgə eş jetməƅ, tip kenə jayap ʙirə.

Heđemtələ ʙьl tsixta eşləp sьqarьv planьnьŋ ytəleşe nasar. Oşo ajđьŋ ʙerense dikadahьnьn planь 76,5 pr. qa qьna ytəlgən.

BILSKI

ӨFӨ KYN ZAVЬT TARЬ

PRAMFINPLAN ӨSӨN JOMOŞAQ KӨRƏŞƏLƏR.

Өfө kyn zavьttarь 31-jьlda 137 meŋ kyn tire tavarđarь eşləp sьqarьvqa tejeştər. Ləkin tire zavьtьnda nyjəʙer ajьnda đur eđəklek ʙulьv arqahьnda jьllьq zadanejəne dikəʙer ajьnda ytəp ʙeterəv ikele, sənki Өfө kyn zavьttarь dikəʙer ajьnda 800 dana tire eşlərgə tejeş.

Tire eşləv zavьtьnda ʙer jaqtьn kvalifikatsejəle eşselərđeŋ jeteşməve ʙulha. Ikensenən eşselər arahьnda aqьmsьlьq ʙeterəlməgən. Eşselərđe praduktamenən tə'min itev nasar, sirapkup400gram nurmanь hunqь kendə 300 gьramqa qaldьrqan, eşselərđe tə'min itev turahьndaqь ʙerense təʙək kəmitəteneŋ qararь qəməlgə aşьrьlmaj.

X. VƏLID

SIBAJ RAZVIDKЬ HЬNDA JETƏKSLK JOMOŞAQ

Sibaj rudnigendə jer aƅtь ʙajlьqtarьn tikşerev esən razvidka eştəre ojoştorolha la, ləkin ularqa jaqşь eş şarttarь tьvđьrьv julьnda ʙьqa tiklem kankrit saralar kyrelgəne juq. Məƅələn, ʙegenge ken u'arqa kərək matireja'dar həm eşse tartьv kese jeteşməj. Ulardь ʙuldьrьvđa Sibaj rudnige adminьstьratsejəhe jynheđlek kyrhətə. Razvidka eşendə ʙerđəm jetəkselek juq.

Tiđđən razvidka eşendəge ʙьl jeteşheđlektərgəsikqujьp jetəkselekte tamьrьnan jьŋь eş mitьđьna qororqa kərək. BURILKA.

FZMK LARƢA HAJLAV JOMƢAQTARЬ

I—Dəvlət Zavьtьn da haj'av uŋьşlь ytte

Hajlav aldьnan tanzafkum Kəmitəte xisap daklatьnda unьŋ eşeneŋ jomoşaqlьqь asьqtan—asьq ʙelende.

Bigerək tə ip. Stalindьŋ 6 kyrhətməhen ʙojomqa atqarьv eşe, yđ aqьmьna taşlaqan. Hajjav eşen ʙaşqarьv esen hajlanqan izʙirkum komisejəhe genə ʙьl təngəldə hьnьlьş jahanь.

Zalkumqa kyrhətlegən kandidattarđь yđ genə tikşerev menən sizlənmə, uqa massanьŋ diqqəten taləp itte. Şunьŋ esen də jaŋь sastafqa partejə, kamsamul aqzalarь, udarnik, udarnitsalar hajlaudь. Bьjьlqь hajlav planfinplan esən ŋerəşevse sənaqət ʙarьđarьn eşenə ala. Bьl təngəldə ketəlməgən əlgəşevđərgə ejə ʙuldьq.

Kampanejə uŋajь menən stinə gəzitə hь sьqarьldь. Hajlav jьjьlьşь da izʙirkum ykən zafkum sastalьnьŋ ish đegen həm unьŋ səʙəptərьn asьq kyrhətte.

Ləkin hajlavđьŋ ʙarьşь prajьzvьdstvaqa jəđ menən əjlənvđə eşselərđeŋ ʙurьsь turahьnda aŋlatьv eştə en jomoşaq qujđь.

Jaŋь zafkumqa nakaz ʙirgəndə, ikke sastaş jeteşheđlektəren kyrhətep, kiŋ eşte jal ahь təqdimdəre həm undaqь in inir—tixnik kyrhətmələre menən ʙirelde. Xəđer hajlav ytkəngə kyp vaqьt ytmətə lə, eşte alqa ʙьtьlьvđar hideлə. Bьl timpь jomoşartmaj, uqa kiŋ eşse massahьŋ tekeren taqь la ьqьra tuplarqa kərək.

Q. T

JAŊЬ SASTAF EŞSELƏRĐEŊ KYLTURA—TORMOŞ ŞARTTARЬN JAQSЬRTЬV ƢA IƢTIBAR ITHEN

Jьlajьr orloq safxuzь eşselər kəmitətenə hajlavđar şaqtaj uŋьştar menən ytte. Hajlavqa aldьn nьq xəđerlek alьp ʙarьldь. Safxuzdьŋ hər ʙer tarmaqьnda eşse jьjьlьştarьnda kəmitət eşenən xisap daklattarь tьŋlandь. Bьl daklattar ʙujьnsa teker alьşьvđar kəmitətteŋ eşendə, ʙigerək tə xuzalьq kampanejəlarь məlendə—2—ʙalşeviktar jađь, igen jьjьştьrьv, kedgə hərəv həm ʙaşqalar vaqьtьnda ʙьl kampanejələr menən jetəkselek itevđə, eşselərđe ʙьl eştərgə tuplavđh şaqtaj uŋьştarь ʙulqanь kyrende. Bьl eştərđe ytəv satsejalistik jarьş həm udarsьlьq nigeđendə alьp ʙarьlqan, heđemtələ kyp kenə eşselər ʙyləklənqəndər.

Şunьŋ menən ʙergə, kəmitətteŋ eşselərđeŋ kyltura—tormoş şarttarьn jaqşьrtьv eştərenə appartunistarsa qarap, kyltura—aŋ—ʙelem eştəren ʙetənləj alьp ʙarmavь kyrhətelep ytelde. Məƅələn: ketepxanə həm sitalnəjəj ʙujь jaʙьq torop, eşselər undaqь kitap, gəzit, zurnaldarđь rattəp uqьj almaqandar. Klup ʙulha la, unьŋ eşe eşselərđeŋ kyltura talaptarьna javap ʙirerlek itep qujьlmaqan. Halqьn, tejeşle rəveştə ʙiđəlməgən. Klupta invintarqa javap ʙirgən keşe juq. Tyŋərəktər eşləməj, muzika qoralđarь ajьrьm keşelər qulьnda jerəj. Eşselər kəmitəte eşselər arahьnda gəzit, zurnaldar taratьv esen ʙetənləj alьp ʙarmaqan. „Başqortostan" dь taratьv planь ʙarь 20 pr. qa qьna ytəlgən.

Eşselərđeŋ tormoştarьn jaqşьrtьv julьnda la kəmitət kərəş alьp ʙarmaqanь kyrhətelde. Bьna ʙьl jeteşheđlektərđe ʙeterəv jaŋь sastafqa jəkmətelep, aldaqь eştər turahьnda nakazdar ʙirelde.

X. JЬLAJЬRSKEJ

VAQUNDAR BIRELMƏV SƏBƏPLE DANBASQA AƢAS JEBƏREV ӨĐӨLƏ

Өfө aqas zavьttarь nyjəʙer planь ʙujьnsa Danʙasqa 300 vagun kripaz aqastarь odatьrqa tejeş ine. Ləkin ʙьl zavьttar nyjəʙer ajьnda nej ʙarь 80 vagun qьna jeʙərə aldьlar. Timer jul ojoşmalarь vagundarđь tulь rəveştə ʙirməv arqahьnda plan ytəleşenə totqarlьq itələr, eşselərđən təqdimdəre administratsejə tarafьnan ʙojomqa aşьlьmaj.

Xəđerge kendə Başzilstrujđьŋ ikense tarmaq juldarьna qom taşьv səʙəple aqas jarьv zavьttarьna kendə 10—20 vagun qьna ʙirelə.

MAJA TUPLAV FRUNTЬNDA

ŞIŞMƏ OJOŞMALARЬ MAJA TUPLAV ESEN YĐ AƢЬŞЬNA TAPŞЬRƢANDAR

Şişmə təʙəgendə maja tuplav şturьm dikadahь iqlan itəlməgən. V.K.P(ʙ) Өlkə Kəmitəte, Başqortostan yđək ʙaşqarma kəmitəte həm Başnarkəmfindьŋ ʙerense dikəʙerđən ʙaşlap şturьm dikadahь iqlan itergə tigən qararđarь ʙojomqa atqarьlmaqan. Bьndaqь ojoşmalar ʙьl kampanejəneŋ səjəsi əhəmejəten aŋlamaj uqa appartunistarsa narьq ʙirgəndər.

Məƅələn, ʙьnda kampaneja yđ aqьmьna taşlanqan, ojoşmalar həm jəməqətselek ʙьl ʙurьstь ʙojomqa atqarьv eşenə tuplanmaqan. Şunlьqtan 4—kvartal maja tuplav planь edeləv qurqьnьsь aƅtьna qujьlqan. 10—dikəʙergə kvartal planь tik 40,8 pr. qa qьna ytəlgən.

Ajьrьm tyləmdərđe jьjnav tyʙəndəgesə:

Avьl xuzalьqь halьmь 40 pr. yđ ara halьm 46 pr., straxavnejə 43 pr., „5.jьllьqtь 4 jьlda zajьmьn" 40 pr., kalxuzdarđьŋ vznus tyləmdəre 11 pr., maqsatlь vuznustar 7 pr., irekle tyləmdər 9—10 pr., traktьr aksejahь—30 pr., ođon məđdəle kridit vznustarьn jьjnav 9 pr., Rajsajuz ʙujьnsa paj aqsahьn jьjnav 38 pr., tərlə teđeləştərgə vuznus jьjnav 3 pr. qa qьna ytəlgən. Başqortostan yđək ʙaşqarma kəmitəte, Malejə Xalq Kamisarejatь tarafьnan sьqьrьlqan „средства пятилетки" gəzite, təʙək malejə ʙylege rəise iptəş Vəlejefteŋ əjteve ʙujьnsa, 7—dikəʙerđə genə alьnqan, şuqa qaramaƅtan avьl sovittərenə 10—dikəʙerđə genə taratьlqan. Şunьŋ esen maja tuplav turahьndaqь Y.B. kəmitəte merəzəqəte həm əlkə ştap diriktif, ip. Isancurindьŋ tiligramь turahьnda kalxuzsьlar. jaŋqьđaqtar ʙer nəmələ ʙelməjđər.

Maja tuplav hьđьqьnda ajьrьm vəkildər urьndarqa sьqarьlmaqan. Ikmək əđerləv həm maja tuplav eşe ʙujьnsa sьqarьlqan vəkildərgə ʙьl turala aŋlatьv jahalmaqan. Maja tuplav eşe ʙarьşьnda dөrəƅ iƅəp juq. Şuqa qaramaƅtan, teʙəktə ʙuxqaltir esep jərəj, ʙьqa qatь sarahь kyrelməgən həm kyrelməj.

BRIGADA: BIKMITЬF Başqortostan")
FIDASEJEF (Başnarkamlin)
MAMЬNTЬF(„Krasnaja Başkireja")

Q. JƏHYDIN — **2 NSE 5 jьllьqta BAŞQORTOSTAN SƏNƏQƏTE**

Başqortostanda miniral ruda sənəqət

Başqortostandьŋ ural—kuzʙas sistimьna inəve, jəmhyrejəttə miniral—ruda sənəqəten qьđьv rəveştə alqa jeʙərevđe ʙildələj. Başqortostan miniral rudalarьna ʙik ʙaj, unьŋ jer aƅtь ʙajlьqtarь ʙik kyp tərđərđən tora.

Jaqьn kiləsək4—5 jьl esendə Başqortostan miniral—ruda ʙajlьqtarьn taʙьv tyʙəndəge handar menən ʙildələnə:—5 jьl esendə, ʙarit—660 meŋ tunna, xrumit—1500 meŋ tunna. marganis—6800 meŋ tunna, aslis—1200 meŋ tunna, magnizit—300 meŋ tunna, farmuvicnьj qom—30.900 meŋ tunna, şuiaj uq ʙaşqa tər rudalarqala tikşerev ytkərelasək.

Xrumit zilizngəe Başqortostandьn Bilərət, Əʙjəlil həm ʙaşqa teʙəktərendə jata. Xrumit rudahьn eşləv ʙьqa tiklem ʙik jomoşaq kilde. Usalь təʙəgendə ʙajьtьv (обогатительная) faʙrige halьv ʙildələnə. Bьl faʙrik jьlьna 1 miljun humlьq praduksejə ʙirasək. Bьnьŋ esen uqa 2 miljun humlьq kapital halьnasaq. Əʙjəlil həm Berjən teʙəktərəndə ʙajьtьv faʙrigь menən ʙergə xrumpik zavьtь qorolasaq. Bьl zavьtь jьlqa 20 miljun humlьq praduksejə ʙirep 10 miljun humlьq kapital maja halьrqa ʙildələnə. Xrumit eşləv esen ʙaqa tiklem jəşəp kilgən pridprejətejələrđe rikanstruksejələşterev həm ularđь kinəjtevek kypkenə saralar kyreləsək.

ASBIST. Başqortostanda Asʙis ʙajlьqь ʙik kyp handa ʙulьvqa qaramaƅtan, sənəqətteŋ ʙьl tarmaqь fəqət 1931—jьldan ʙaşlap qьna eşkə totondo. Bьl sənəqətkə 5 jьl esendə 1 miljun hum aqsa halьnьр, unьŋ praduksəjəhe 2,300 meŋ hum ʙulьrqa tejeş. Asʙis sənəqəten də ʙetəhe 600 gə jaqьn eşse eşlərgə tejeş.

TALIK. Jer aƅtь ʙajlьqtarьnьŋ ʙьl tərlə Başqortostanda ʙьqa tiklem eşlənməne. Başqortostanda talik ʙajlьqь ʙik kyp Bьl əlkələ Usalь təʙəgendə 2 talika zavьtь qorolorqa ʙildələnə. Bьl ike zavьtqa 5 miljun hum kapital halьnьр. ulardьŋ eşləp sьqarqan praduksejələre 6 miljun humlьq ʙulasaq. Talik prajьzvudstьvahьnda ʙetəhe 800 eşse eşləjasək.

MAGNIZIT. Magnizit rudahь zapasь ʙik kyp. Ul ʙigerəgendə Bilərət təʙəgendə. Bьl ruda zapasьnьŋ jatьşь ʙigerəgendə Өfө Magnit timer juldarь ytə torqan jerđərđə. Bьl xəl, magnizit sənəqəten kiŋ rəveştə jəjep jeʙərevgə ʙik đur uŋajlьqtar tьvđьrа. Şunьŋ esen Bilərət təʙəgendə 30,000 tunnalьq kestə 2 miljun humlьq toroşlo magnizit zavьtь halьnasaq. Bьl zavьtqa 2 miljun 600 hum kapital halьnьр, zavьt yđ esenə 400 eşsene alasaq.

BARIT. Barit Başqortostanda 1931 nse jьlqa tik'em eşləməne. Barit rudьhь tav aƅtь ʙajlьqtarьnan iŋ əhəmьjətle ʙer ələşə. Bьqa ʙik nьq əhəmejət ʙirelergə tejeş. Barit rudahь zapasь Başqortostandьn Tunqatar Bajmaq hem ʙaşqa teʙəktərendə urьnlaşqan. Magnit-Bajmaq Sara timer juldarь ʙarit rudahь jatьş'arьn qьrqьр ytəsək. Tunqatar həm Bajmuq teʙəktərendə 300 meŋ tunnalьq keskə ejə ʙulqan 3300 meŋ humlьq praduksejə ʙirə torqan ʙarit rudniktarь halьnasaq. Bьl rudniktarqa ʙetəhe 3600 meŋ hum kapital halьnьр, 450 eşse eşləjasək.

MARGANIS. Marganis jatьştarь Başqortostandьn Tunqatar, Bajmaq həm Bilərət tekəktərendə. Başqortostandaqь marganis rudahь sifat raqьnan ʙik juqarь tora.

Marganis sənəqəte jaqьn jьldar esəndə ʙik nьq alqa kitərgə tejeş. Şul maqsat menəŋ kiləsək 5 jьl eseŋdə marganis sənəqətenə 3600 meŋ hum kapital halьv ʙildələnə. Bigrəgendə ʙьl Tunqatar, Bilərət həm Bajmaq teʙəktərenə nisʙətən eş kyrelə. Bьl sənəqət 200 meŋ tunna praduksejə ʙirep, 3 miljun humlьq ʙulasaq həm sənəqətteŋ ʙьl tarmaqьnda 1200 eşse eşlərgə tejeş.

Utqa həm kislataqa sьđamlь ʙalsьq, farmavcnьj qom həm ʙaşqalarqa 5 jьl esendə 6 miljun humlьq kapital halьnьр, ʙetə praduksejəheneŋ toroşo 10 miljun humdar menən hanalasaq. Sənəqətteŋ ʙьl tarmaqьnda ʙetəhə 1600 keşe eşləjəsək.

Şulaj itep 5 jьl esendə miniral ruda sənəqətenə 50 miljun hum kapital halьnьр ʙьl pridprejətejə jьl ajlanahenə 58 miljun humlьq praduksejə ʙirasək. Başqortostan sənəqəteneŋ ʙьl tarmaqьnda ʙetəhe 8100 eşse eşləjəsək.

1931-32 nse jьlda qar ваѢьvqa həm jađ kənə hьv ваѢьvqa qarьşь kərəşev əsən timer juldarđь eşse həm tartьv kəsə menən tə'min itev tərtiвe turahьnda

Başqortostan xalq kamisardar səvite qararь

Başqortostan jəmhyreiəteneŋ timer juldarьnda 1931—32 jьl qьş qar ваѢьvqa həm 1932 nse jьl jađ hьv ваѢьvqa qarьşь uŋьşlь kərəşev əsən Başqortostan X. Kamisardar səvite qarar вirə:

1. Təвək вaşqarmalarьna həm avьl səvittərenə nьq qar javqan kesle вurandar вulqan həm jađ kənə nьq hьv ваѢqan vaqьtta, ul qar həm hьvđarđь timer juldardaqь vaqьtlь həm daimi eşselər menən вətərev məmkin вulmaqanda, qar həm hьv ваѢьvqa qarьşь kərəşev əsən eşşe həm tartьv kəsen ьlьqtьrьrqa təqdim itergə. Eşse həm tartьv kəse Bətə Rəsəj Yđək Başqarma Kəmitəte həm Xalq kamisarđar Səvite tarafьnan 27-jьl 18—apirildə raѢlanqan palaženejəgə tajanьp iqlan itelə torqan xeđmət həm quzavaj pavinns tərtiвendə ьlьqtьrьla (27nse jьlqь zakundar məзmyqəhe N 73, matdə 500).

2. Berense matdələ kyrhətelgən vaq'qalarđa eşse həm tartьv kəse timer juldarđaqь qar həm вođđo tađartьv, hьvđarđь aqьđьv əsən kanavdar jьjьv, şulaj uq timer jul palatnahьn həm qaraltьlarьn zararlanьvđan haqlav eştəren ytkərev əsən ьlьqtьrlalar.

3. Xəđer yk his kisekməѢtən avьl həm kalxuzdarđь timer juldarđьn вildəle distansalarьna həm iksplatatseja rajunđarьna вerketep qujarqa.

4. Eşkə ьlьqtьrьlqan qrazdandarqa eş xaqь Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte tarafьnan hər вer kvartalqa ajьrьm qa'ar menən вildələnə torqan miqtarđa tylənə.

5. Xalqtь eşkə ьlьqtьrqan vaqьtta R.S.F.S.R. xeđmət xalq kamisarlьqьnьŋ 27 nse jьl, 8 dikəвerđə sьqarьlqan həm 28 nse jьl, „4 NKT Izvistejəhendə" iqlan itelgən instruksejəhe menən qullanьrqa.

6. Bьl qarardьn 1 həm 2 matdələrendə kyrhətelgən vaqiqalarđa timer jul distansa nacalniktare həm ikspl[illegible] rajundarьnьq nacalniktarь təвək вaşqarmalarьna həm avьl səvittərenə eşse həm tartьv kəsen jьjьv turahьnda вojoroq sьqarьvđь, şulaj uq ularđь eşkə jeвərevđe horap merəzəqət itergə xaqlьlar.

7. Eşse həm taratьv kəsen вirev vaqьtьnda məs'ylejə təвək вaşqarmalarь avьl sə[illegible]tərenen rəistərenə jəkmətelə.

8. Eşse həm tartьv kəsen вirevđən вaş tartьvđa qəjep [illegible] keşelər jenəjət kydiksen[illegible] 6[illegible] matdəhe вujьnsaməs'ylejətkə tartьlьrqa tejeştər.

Başqortostan Xalq Kamisardar Səvite rəisenen urьnвaѢarь: TALSTUJ.

BXKS eştər mədire: ZARUBIN.

Ridaktьr urьn вaѢarь:
Z. KAJЬPKUL

Başqortostan вeleşmə — infarmatsejə kanturь

(Өlə, Jəgyr sazunьf uramь, № 39).

SSSRhəm Başqortostan vaqьtlь matauqatьnan вətə məs'ələlər вujьnsa JETƏKSE HƏM INFARMATSEJƏ MƏQALƏLƏREN qьrqьp, tuplap вirergə zakazda qaвul itə. Pridprejəteja həm ojoşmalardьŋ jaqşь eşleve əsən вik əhəmejətle. Tərlə sprai kalar jahavqa dugьvьrdar tədəj xaqь вer jьlqa 50 hum, jartь jьlqa 30 hum, вer kvartalqa 20 hum. Bətə SSSR đa həm Başqortostanda nindəj вulha la quşьlqan eştərđe ytəj həm вeleşmələr jahaj, Likseja həm əŋ-gəmələr əsən matirejaldar tuplap вirə. Timer julqa jomoşaq həm qatь urьndarqa вilittər alьp вirə. Bagazdarđь ala həm jeвərə. Jorttarđь, qimatlь nəmələrđe hatьv turahьnda zajafkalar qaвul itə, вьl zajafkalarđь alьv həm hatь alsymьna inderə. Tiligram həm tilifanagrьmmalar jeвərə. Kamandirufkalarqa вarьrqa zajafkalar qaвul itə, вьl eşte SSSR daqь вətə qalalarda вeleşmə aginttarь arqьrь ytəj: Nimes, ingeliz, fransuz, palək həm вaşqort teledərendə tərзemələr qaвul itə. Kantryl tilifun inderevgə zajafkalar qaвul itə, horavđarđь jađa həm ularqa rizalьtsejə вujьnsa javap вirə. Bьl вik uŋaj, vaqьt ərəm вulmaj, pridprejəteja jetəkselərenə praduktivnь eşlərgə məmkinlek вirə. Ycrizdinejələrđə jullavqa zajafkalar qaвul itə. Başqortostan təвəktərendəge ycrizdinejəlrər həm qrazdandar əsən вik uŋaj, vaqьt ərəm вulmaj, rasxut əđ totola. Tərle məs'ələlər, transport, kururt, xeđmət, jer məs'ələləre вujьnsa вeleşmələr jahaj, tərle qrazdandar həm ycrizdinejələrđen ədris təren вeleşə.

Klejanttarđьŋ vaqьtьn haqlav quşьlqan eşte həm horalqan məs'ələlərđe asьq həm jeteđ ytəv, javap вirev—вьlar puşta həm tiligraf xalq kamisarlьqь вeleşmə apparatьnьŋ luzьngьlar.

Uşь jьldьn 1 XII nən Bilarit, Bərə, Stərletamaq, Bələвəj həm Dəvləkəndə вeleşmə вojralarь ojoştoroldo. Puşta həm tiligraf X. Kamisarlьqьnьŋ SSSR daqь вətə ycrizd'nejələre xeđmət вurьsь tərtiвendə вətə spraika həm quşьlqan estərđe kantryl srukutar esendə ytəjdər.

Başqortostan вeleşmə—infarmasejə kanturь. 1—2

MƏDƏNEJƏT HARAJЬ

16 dikəвer — S. MIFTAXЬF ƏѢƏRE

PANDAR ILENDƏ

21—22 nse dikəвer

„JAD JЬRЬ"

Q. IDRIS ƏѢƏRE — Başlana 8 səqəttə. Bilittər hatьla.

BXXJS

BAŞQORTOSTAN KYN TRISTЬNЬŊ 1930-JЬL 1-YKTƏBERGƏ HƏM 1931 JЬL 1I—QA HƏBƏMTƏ BALANSЬ

SCUT №№	MATDƏ ISEMDƏRE	Blanstar summahь: 1930 jьl 1/X gə		1931 jьl 1/I qa	
I	Məlkət	791523	48	974950	97
II	Tamam itelməgən kapital tədələştər həm kap. rimunt	103864	65	172148	04
III	Zapas qorolmalər	25426	60	26475	75
IV	MATIREJALDAR:				
	1) Sьjreja həm təp matirejal	300501	46	113317	84
	2) Jardamsь matirejaldar	208835	76	183809	39
	3) Jaqьv matirejaldarь	17889	43	4020	07
	4) Tədəv —„—	26514	18	25754	89
	5) Juldaqь matirejaldar	3ˑ664	78	28708	99
	IV razdilda sətəhe	592405	61	355611	18
V	Tamam itelməgən ədeгləvdər	7700	35	60708	94
VI	—„— itelməgən prajьzvudstьva	239814	61	295431	02
VII	Jarьm eşləngən nəmələr	85542	85	52740	33
VIII	Tavar həm ədər nəmələr	94570	30	65915	13
IX	Artьq matirejaldar	2830	81	2311	99
X	Aqsa	3466	47	2324	11
XI	Xaqlь həm pratsintlь qaqьd	410	—	410	—
XII	Paj həm aksejalar (sytəu prit)	96610	53	100826	53
XIII	FKЬLATTAR:				
	1) ODK qa fkьlattar	7675	82	7790	—
	2) Tərlə vuznustar	12433	38	12557	71
	XIII razdilda sətəhe	20109	20	20347	71
XIV	Atcut sirelergə tejeş summalar	4257	50	2902	21
XV	DIBITURDAR:				
	1) Eşse həm xeđmətkərdər	2817	82	2909	63
	2) Kamınirçskej вulmaqan dibit	7582	55	4046	55
	3) Pritinz. вujьsa alьvsь həm pastavşik	65454	80	13788	78
	4) Dəjəmləşterelməgən tarmaq menən apirat. dibitur	5023	21	1912	03
	5) Dejəmləşterelgən tarmaq menən apirat. dibiturđar	9181	78	9695	66
	6) Tədəv ojoşmalarьna avans	—	—	50776	69
	7) Prajьkt —„— —„—	150	—	—	—
	8) Naluk həm ssurdar —„—	21281	54	132679	—
	9) Şikle вurьstar həm pratistavajt itelgən vikseldər	32894	17	39575	47
	10) Sindikat rascut вujьnsa	3714	96	84283	—
	XV razdilda sətəhe	148100	83	339668	81
XVI	Alьnьvqa juldaqь dykamint.	133990	61	140566	03
XVII	Ikspl. вujьnsa DB menən ihaptər.				
XVIII	Aldaqь juldar sьqьmdarь	19282	12	—	—
XIV	Bytən prit. kap. tədələşenə finans вirev	464	50	2298	27
	1) Başdur transqa ssuda	—	—	3900	—
	XIX razdilda BƏTƏHE			3900	—
	BALANS	2.370.371	02	2,622535	02

SCUT №№	MATDƏ ISEMDƏRE	Balanstar summahь: 1930 jьl 1/X gə		1931 jьl 1/I qa	
I	KAPITALDAR:				
	1) Ustaf kapitalь	577072	39	569012	76
	2) Məlkət tədəv kapitalь	—	—	171048	31
	3) Amartizatseja —„—	79046	10	89024	70
	4) Pritprejətejəne kinəjtev kapitalь	65255	03	65369	21
	I razdilda sətəhe	721373	52	894454	98
II	FUNDTAR:				
	1) Eşse xeđmət. torm. jaqş. fundь	42870	02	43008	28
	2) U lap sьqarьvsьlarqa jarđam fund	1312	49	1489	24
	3) Apparattь ratsejanallaştьrьv fund.	350	—	350	—
	4) Satsejalistik jarьş fundь	2464	85	2955	21
	5) Diriktьr qaramaqьna qalqan fund	5448	98	5510	14
	II razdilda sətəhe	52446	34	53312	87
III	RIZIRЬFTAR:				
	1) Şikle вurьstarđь qaplav rizirьfь	32894	17	39575	47
	2) Aldaqь sьqьmdar qaplav rizirfь	—	—	6500	—
	III razdilda sətəhe	32894	17	46075	47
IV	ODAQ SRUKLЬ KRIDIT:				
	1) Tərlə ssudalar	65000	—	6500	—
	IV razdilda sətəhe	65000	—	65000	—
V	KRIDITURDAR:				
	1) Eşse həm xeđmətkərdər	33234	43	41748	26
	2) Kamirçskej вulmaqan kriditur	10765	46	6765	05
	3) Dəjəmləşterelməgən tarmaq вujьnsa kriditurdar	5296	06	713	58
	4) Dəjəmləşterelgən tarmaq вujьnsa kriditurdar	73954	25	62593	75
	5) Naluktar həm ssurdar вujьnsa	218500	—	194019	58
	6) Sasstraxqa вurьs	5583	36	7071	75
	7) Sindikat menən ihaptər	78354	87	46461	36
	V razdilda sətəhe	425688	43	359373	33
VI	Tylənevgə juldaqь dykaminttər	61965	05	75881	60
VII	Iksplatatsejə вujьnsa D. B. menən ihaptər	533.769	24	622.322	87
VIII	Tabьştar				
	1) 1929—30 jьlqa tabьş	477234	27	477.234	27
	2) Ajьrьm kvartalqa	—	—	28.879	63
	VIII razdilda BƏTƏHE	477.234	27	506.1 13	90
	BALANS	2.370.371	02	2622.535	02

Balanstan tьş matdələr:
1925—jьl 1—yktəвerenə məlketten tudьvь 171.048 hum 31 t.
„ „ amartizatseja tuplavdarьnьn qaldьqь ustaf kapitalьna quşьla 6080 hum 43 t.

Likvidkum rəise: IVANOF.
Baş вuxgaltir: DIMITEREJEF.

ZARAR HƏM TABЬŞTAR IѢƏBE

Dibit

		29—30 jьl		ajьrьm kvartal	
1	Savda sьqьmdarь	191847	88	102671	80
2	Tyləngən pratsinttar	56367	66	13824	14
3	Mat. jarьm eşləngən nəmələr həm tavar jeteşterev zarar	4247	67	388	26
4	Iqьmsьzđ вurьstarđь sьqarьp taşlavdan zarar	1098	19	1009	35
5	Şikle вurьstar rizirьf atcislin	32894	17	39575	47
6	Tərlə sьqьmdar həm zararđar	112074	68	14042	29
7	Kadьr jeteşterev sьqьmdarь	13787	54	20764	16
8	Kamandirufka sьqьmdarь	2973	54	—	—
9	Davlət urgьndarь menən вulqan ihaptə вətərevđən	14178	80	737	15
10	Atcut jьlьnda tabьş	477.234	27	28879	63
	BƏTƏHE	906324	37	221.892	25

Kridit

		1929—30 jьl		ajьrьm kvartal	
1	Tavar həm matirejaldar rejalizavajt itevdən tabьş	808.306	—	177.336	99
2	Alьnqan pratsinttar	5861	79	180	40
3	Matir., tavar həm jarьm eşləngən nəmələr artьqь	23316	50	5126	35
4	Şikle вurьstar rizirfьn kyserevđən	11.190	84	32894	17
5	Tərlə daruttar	29.294	15	6282	64
6	Davlət urgьndarь menən вulqan ihaptə вətərevđən fajđa	28.355	09	71	70
	BƏTƏHE	906324	37	221.892	25

1929—30 jьl esendə kyrelgən 477.234 hum 27 t. tabьştь вylergə:
1) Daxut nalugьna 20% 95.446 hum 85 t.
2) Eşse həm xeđm. torm. jaqş. 11% 52495 „ 77 t.
3) Ustaf kapitalьna 69% 329291 „ 65 t.
BƏTƏHE 477.234 hum 27 t.

Ajьrьm kvartal esendə kyrelgən 28879 hum 63 t. tabьştь вylergə.
1) Jerle вydzitka 85% 24.547 hum 69 t.
2) Eşse, xeđm. torm. jaqşьr. 9% [illegible] hum 17 t.
3) Ustaf kapitalьna 6% [illegible] hum 77 t.
BƏTƏHE 28.879 hum 63 t.

Likvidkum prsidatele IVANUF.
Baş вuxgaltir DIMITEREJEF.

Bьl вalans BXXJS tarafьnan qaralqan həm BXXJS ərgəhendəge atcut kamisejəhe tarafьnan 1931 nse jьl 19/IX вraѢlanqan həm BXXJS Baş вuxgaltejəhe tarafьnan iqlan itevgə roxsat вirelə.

Baş Buxgaltir: MATLIN.

Өlə BXS nьŋ „yktəвer nəşrijəte" isemendəge tipagrafejəhendə вaѕьldь

B[illegible]gallit vakile № 627

BƏQƏN—16 NSЬ DIKƏBER 31—JЬL

H. TAQTAŞ KISƏHE

KISƏLƏ:
1—H. TAQTAŞ [illegible] (daklad)
2—H. TAQTAŞ turahьnda [illegible]
3—Kanser.

Kisə kiske səqət 6 la Pid VUZ zalьnda bula.

BƟTƏ DONJA PARALITRDARЬ BEREGЬGED

17 DIKƏBER 1931 JЬL №271) (572

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

'BAQALЬ KƏSTI SƏVITE „DRUZBA" KALUXZЬNA'

IGEN PЬLAVЬN ARTTЬRЬP YTƏV ƟSƏN 300 HUM BYLƏK

Igen ylən orloqtarь əđerlav planьn arttьrьp tultьrьv, aqsa burьstarьn uŋьşlь ytəv əsen Ɵlkə ay'əklav stasь heđđeŋ kalxuzdь 300 humqa, udarsь Dvujnikьf Stipan, Virinə Marejalardь 75 ər humqa bylək təne.

Ştap jetəksehe: BIKTAŞЬF

Kərək ono—igen əđerləvđeŋ ajьrьlmaj torqan ɵleşə

DIKƏBER AĐAQЬNA TIRMƏN HƏM TƏRƏN PUNKЬTTARĐA BER SITNIRĐA KƏRƏK ONO QALЬRQA TEJEŞ TYGEL

OŞO KƟNGƏ TIKLEM KƟRƏK ONO ƏĐERLƏVGƏ BAŞLAMAQAN QARAQOŞ, ƏBJƏLIL, BƟRJƏN APPARTUNISTARЬNЬŊ BITLEGE ASЬLЬRQA TEJEŞ

AVЬL SƏVITTƏRENEŊ EŞEN JAŊЬNAN QORORQA

(BYBK RƏISE IP. A. TAHIRЬF MƏQƏLƏHE)

Başqortostan səvittəre pralitarejat diktaturahь urgьndarь, jer lə parteja ojoşmalarь jetəkselege astьnda, partejanьŋ ginital julьn dereŧ ytkərev nigeđendə yđ eştəren jaŋьnan qorovđa đur qьna uŋьştarqa ireştelər.

Eşsənđərđeŋ juqarь aktiflьqtarь nigeđendə вyjьl kəlliktiflaşevđe 70 prasintqa jetkerev, jaqьn jьldarđa nađanlьqtь вɵtərev—səvittər xuzalьq—kyltura təđeləşə turahьndaqь parteja həm xəkymət diriktivalarьn əsə sən ytəvđe yđđərenen вurьstarь yđəgenə qujьvđarь turahьnda hejlej.

Başqortostan səvittəre yđ eştə reŋ tulьhь menən jaŋьnan qorđolar, tip əjtep вulmaj əle. Вьl ɵkələ əle вik kyp jeteşheđlektər вar. Вьl jeteşheđlektər eşsən jalpьnьŋ aktiflьqьn fajđalana вelməv, udarsьlьq, jarьş izad kytəreleşen mɵhim səjəsi—xuzalьq kampanejalarь вurьstarьn ytəvgə taвan jynəltep, unьŋ aşьnda вara вelməvđən toralar. Siksejə. diputattar tərkəmenən massьvьj eştəre yđ maqsatь esən genə jəşəgən nəmə tip qaralьp, səjəsi—xuzalьq вurьstarьn ytəvđeŋ ađaqьna tiklem huŋlatьla. Şulaj itep pralitarejat diktaturahь sistimьnda, satsejalizem təđeləşənəŋ praktik məs'ələlərendəxəkymət menən idara itevgə eşsən jalpьnь вьqtьrьvđa mɵhim kytərgestər fajđalanьlmaj qala.

Kalxuz xərəkəte, kalxuzdarđь ojoştorov, ularđьŋ eş toroştarь вarqan hajьn avьl səvittəre qaraqan dejəm məs'ələlər əjlənəhendə yđenə kyвerək urьn alaвara. Вьl məs'ələlə jerle vlas urgьndarь kankrit jetəkselek itələr.

Dəvləkən təвəge Sirgipul səvite kalxuzdarđьŋ jađqь səsevgə əđerlege вujьnsa—əđerlekte udar rəveştə ytkərergə, orloq tađartьvđь 12—fivralqa вetərev, orloq tađartqьstarqa 24 səqətlek nagruzka вirev, 3 kɵn esendə timerselər taвьrqa qarar itə. Kalxuzdьŋ eşe avьl səvite qujqansa ytəlde. Səsev məlendə avьl səvite ađ kɵsle kalxuzdarqa aldьnqь kalxuzdarđьŋ jarđamьn ojoştorđo.

Kejekвaj səvitendə timerse juqlьqtan avьl xuzalьqь qoralđarь jađqь səsevgə əđer вulmaj. Avьl səvite timerse taвьv saralarьn kyrə, rimunt ytkərelə həm urazaj jьjnav 6 kɵn elek tamamlandь.

Вьlar вɵtəhe lə avьl səvittəreneŋ yđ eştəren avьl xuzalьqь prajьzvudstьvahьna çarata вorovđarь turahьnda uŋьşlь heđemtələr. Şulaj đa вegenge kɵndə mɵhim вurьs вulqan kalxuzdarđь xuzalьq ojoştorov jaqьnan пьqьtьv məs'ələhenə avьl səvittəre aŋ iqtiвar itələr əle. Oşo kɵngə tiklem avьl səvittəre siksejələrđə, diputattar gruppahьnda masaвьvьj eştərđe huqьşsan rəveştə qujьvqa tɵton manьlar. Siksejələr ižəse kyp kɵnə вulвa la, kalxuzdarđa diputattar gruppahь 9 pratsintjьna.

Kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan пьqьtьv esen kɵrəş... eşensə jəjeлep jetkəne juq. Avьl səvittəre xəđergə kalxuzdь jemerev ujь menən kalxuzqa inep alqan sьjnfi doşman—kulak qaldьqьnan tađartьvqa вaşlap, artьq sь'ьrđar artьnьn qьvьvđьŋ kərəkheđ ikənen aŋlanьlar. Ular kalxuzdarđь пьqьtьv eşenə jaŋь вaşlajđar əle.

Вeđđeŋ səvittər sistimьnьŋ tyвən вьvьnьndaqь ajьrьm eşselərendə kulak joqontohonan alьŧ kitə alməv fakttarьla вar. Aqвulat səvite kulakqa qarьşь aktif kərəşə, meŋləgen вot jəşerevle kulak igenđəren taвa, şul vaqьt partejalь (xəđer sьqarьlqan) prsidətel igen esen. kulakqa qarьşь kərəştən вaş tarta. Jarlьlar Sirigipul Sipa prsidətelenen ere kulak вulьvьn faş ittelər. Huŋьnan unьŋ 300 вot kymqən ižke aşlьqь sьqtь.

Вьjьlqь igen əđerləv kampanejahь kypselek avьl səvittərenen də jarlь, urta xəllelər jalpьhьn kulak həm kulak joqontohona qarьşь jetərlek tuplap eitkerə alməvđarьn kyrhətte. Plan turahьnda həjlənevđər,„ iŋ elek yđemə, unan xəkymətkə.." Kevek ıvaclьq tindinsejəhe, igen jəşerev, daxut вylevđə tigeđləvđər... вьlar вɵtəhe lə kulak huqьlьp jetməven ul haman da yđeneŋ elekke xəlen haqlarqa matəşьvь turahьnda hejləjđər.

Вьl ьntьlьştarqa sik qujьlьrqa tejeş. Avьl səvittəreneŋ вɵtə massьvaj urgьndarьn ьsьntьlap ta kulak həm kulak joqomtolarьna qarьşь kərəş qoralьna əjlənđerergə kərək. Kalxuzdarđь ojoştorov xuzalьq jaqьnan пьqьtьv ip Stalindeŋ 6 kyrhətməhen tormoşqa atqarьv avьl səvittəre eşeneŋ вerense planьnda tororqa tejeş. Вьqa tiklem avьl səvittəre ul məs'ələlər menən вɵtənləj əđ şeqellənđelər. Вьnda qəjepteŋ đur qьna ɵleşe təвək вaşqarmalarь, ɵlkə vəkildəre ɵştenə lə tɵşə. Ular вьqa tiklem, massavaj eşte, „vaqьt вulqanda" qьna ytkərelə torqan nəmə tip qaranьlar.

Şulaj uq Başqortostandьŋ jerle səvit ojoşmalarь „Ştapsьlьq" tindinsejəhenən qotolop jetkənderə juq. Вik jьş qьna terle kəmise ələr, ştaplar təđelə. Ə jerle vlas urgьndarь avьl səvittəre həm unьŋ вɵtə diputattar jalpьhь eştə qatnaşmajđar.

Şulaj uq eşteŋ satsejalistik mitьdtarьn ytkərevđə qəniqə'lənerlek tygel. Ə, ularđь quilanьvsьlar đur qьna uŋьştarqa ireştelər.

Milli jəmhyrejət şarttarьnda qatьn—qьđđar arahьnda eşləv qajət đur əhəmejətkə ejə. Вьl ɵkələ вeđ đur qьna uŋьştarqa ireştek. Elek вeđ qatьn—qьđđarđьŋ, kulak—ruxanidar qotqoho arqahьnda ytkərelgən səjəsi—xuzalьq kampaneja'arьna qarьşь sьqьvđarьn kyrđek. Ə, вьjьl urazaj jьjnav, igen əđerləv kampanejahьnda undaj sьqьştar hiđelməne. Kirehensə, massьvьj eştər kɵsəjtelev arqahьnda, вeđ, qatьn—qьđđarđьŋ aktiflьqь kytərelevon kyrəвeđ. Əgər 1930 nsь jьlda qatьn—qьđđar hajlavđarđa 38,4 prasint qatnaşhalar, 31—jьlda 50,9 qa jette Xəđer вeđđə daimi eşləvse 22 qatьn—qьđđar prajьzvudstьva kəŋəşməhe вar. Başqortostanda urazaj jьjnav məlendə 30 meŋ вalanь esenə alqan 1003 jəslə, 906 вalalər вaqsahь, 778 вalalar majđanь, 300 dizar ay'məhe, 200 təŋge вylmələr həm вaşqalar asьldь.

Heđemtələ igen əđerləv məlendə qatьn—qьđđar kɵse menən 117 qьđьl вauz, 120 вyk r вrigadalarь həm вaşqalar ojoştoroldo.

Şikheđ, вьl uŋьştar вeđđeŋ əđ... torqan вurьstarqa qaraqanda keskenələr. Вьl ɵlkələ taqь kyp eştər eşlərgə kərək. Əle qьđ—qatьndarđьn tormoşon jaqşьrtьv kəmitəttəre təвək вaşqarmalar qatьn—qьđđar arahьnda, ularđьn prajьzvudstьva kəŋəşmələre eşen kɵsəjtevgə jetərlek iqtiвar вirep jetkergəndəre juq.

Вeđgə, avьl səvittəreneŋ eşen jaŋьnan qorov ɵlkəhendə вɵtə kərəkle nəmələr eşlənde—tip əjtev ujьnan alьŧ əle. Ləkin, вeđ partejanьŋ dereŧ səjəsəte вɵtəhendə, eşsənđərđeŋ iŋ aktiflьqь nigeđendə alda torqan вurьstarđь ytəvgə пьq вьjanь вđ

Tirməndərđə 3 sintnir kərək ono jьjьlьv menən qaвul itevpunkьttarьna

Qaraqoş Bərjən, Əвjəlil kərək ono əđerləməj

„1932 nse jьldьŋ 1—qinvarьna kərək ono jьjnav jьllьq planь вɵtə təвəktərđə lə iŋ kəmendə 60 pratsinttan juqarь ytəlergə tejəş." Ləkin, qinvar вaşьna ɵs 5 kɵnlək kenə qalьvьna qaramaŧ'an, igen əđerləvđeŋ ajьrьlmaj torqan ɵleşə вulqan kərək ono əđerləvgə kyp təвək həm əđerləv ojoşmalarь haman da narьq qujьp jetkerə almajđar.

Вaqalь, Mьraq. Qonşaq, Nuriman, Qaraqoş, Arqajaş Usalь həm вaşqa təвəktər kərək ono əđerləvđə xurlьqlь rəveştə qojoroqta вarьvđarьna qaramaŧtan (plan ytəleşe 0'1—19,4 pr. ta qьna), huŋqь 5 kɵnləktə lə jenəjatsel qudqala almavsьlьq kyrhəttelər, вiş kɵnləktə nej вarь 0,1—1,5 pratsintqa qьna yŧeş вirđelər. Qaraqoş təвəge his вer yŧeş nirməj 0,1 pratsint menən siklənep tora. Ə, Əвjəlil, Вərjən təвəktəre вer genə sintnir kərək onon da Sajuzxlip punkьttarьna tapşьrmaqandar.

Вlagavişşin, K—Usul Qьrmьŧqalь həm вaşqa „aldan" вarьvsь təвəktərđə huŋqь 5 kɵnləktə timpь tyвənəjttelər. Ularđa вer pratsintta yŧeş juq. Kərək ono əđerləvgə oşondaj appartunistarsa qarap, unь igen əđerləvđən ajьrьv arqahьnda planь вarь 31,5 pratsintqa qьna ytəlde. Ə, huŋqь вiş kɵnlək tə nej вarь 1,8 pr. qьna yŧeş вuldь.

Вьl, kyp təвəktərđeŋ kərək ono əđerləvgə narьq qujьp jetkerməv, unь igen əđerləvđən ajьrьp qaravđarьn dereвləj.

Kərək ono əđerləvđe igen əđerləvđən ajьrьv „təvlə igen əđerləv planьn tultьrьrqa kərək" tigən qaraştar haman dəvəm itə (Maqar, Aŧqьn) ə, Dьvan təвəhendə 40 pratsint əđerlənhə lə faqət 36,4 pratsintь qьna sip punkьttarqa tapşьlqan, qalqan 4,6 pratsintьn tirməndərđə qaldьrьp „təvlə igen taşьrqa.." tigən appartunistar qaraşь menən kərək ono əđerləvđe igen əđerləvđən ajьralar. Mişkə təвəgendə xatta kərək onon taratьp ha ťьvqa tiklem вarьp jetkəndər.

Вьl faqətpartejəhəm xəkymətten ytkərə torqan diriktiftarьna qarьşь sьqьv esen kulak agintarь, appartunistar tarafьnan qьna eşlənergə məmkin вulqan вьsьraqlьqtar.

Вьndaj sьqьştarqa iŋ qatь udar airelergə, parteja kamsamul ojoşmalarь həm вɵtə jəmaqətselek kərək ono əđerləvđeŋ igen əđerləvđən ajьrьlmaj torqan ɵleşə ikənen пьq xəterđərenə alьrqa unьŋ esen kərəşergə tejeştər. Qalqan 15 kɵn esendə hər вer təвəktə planь 50 pr. tanda kəm ytəməv esen kɵrəşergə. Вьl kərəş вɵtə avьl səvite, kalxuz həm parteja, kamsamul ojoşmalarьnьŋ, eşsən jalpьnьŋ yđ kərəşenə əjlənergə tejeş.

Tirməndərđə dikəвer ajьnda kərək ono haqlamaŧqa, ularđь xəkymətkə tapşьrьrqa. Ş—N

10—dikəвer вyudkahь

KƟRƏK ONO əđerləvđe yđ aşьşьnan SЬQARЬRQA

TƟBƏKTƏR	Jьllьq plan	5 kɵnđə yŧeş
Artьqьlarqa ɵlgə kyrhətələr		
Ɵfə	70,0	2,7
Tapurin	50,9	1,1
Blagavişşin	50,5	0,6
Malavez	49,4	3,2
Məsetle	48,8	3,2
Jьlajır	40,1	40,1
Avьrqazь	40,0	1,0
Artьqьlarđan alda вaralar		
K—Usul	39,5	0,6
Tujmazь	39,0	1,2
Byzdək	38,7	1,0
Maqar	38,2	0,8
Ošrmьŧqalь	36,0	0,6
Вɵre	35,9	1,0
Davləkən	35,3	0,9
Mişkə	34,5	1,9
K—Kam	35,1	0,9
Вilaqataj	34,4	0,9
Dьvan	34,0	3,6
Starle	32,5	1,1
Mejəkə	32,0	0,8
Jaŋь avьl	32,1	1,1
Вiş—вylək	31,9	0,6
Arxangil	31,4	2,1
Dyrt—ɵjlə	30,7	0,9
Tur	30,0	3,2
Вələвəj	30,3	0,4
Qaltas	30,0	1,0
Timp luŋ, вer urьnda tapanalar		
Şişmə	27,7	0,4
Saqmaqoş	25,9	0,5
Prejut	25,7	0,4
Вoraj	25,2	1,1
Вajqь	24,9	1,8
Zejanзura	23,8	0,2
Qьjqь	23,1	0,7
Aŧqьn	23,3	8,3
Вaltas	23,0	1,2
Xajвulla	23,0	23,0
Başqortostandь artta totop torғalar, planь ɵđələr		
Вaqalь	18,4	0,4
Nuriman	16,8	1,5
Arqajaş	15,1	1,0
Usalь	13,4	13,4
Вajmaq	9,3	9,3
Вilarət	7,1	7,1
Qonşaq	2,5	0,8
Mьraq	1,8	0,1
Qaraqoş	0,1	—
Sajuzxlip punkьtьna вer sintnir đa tapşьrmaqandar		
Əвjəlil	—	—
Вɵrjən	—	—
ВƟTƏHE	31,5	1,0

Həjrəv kəstəre tirməndərđən kərək ono taşьvqa

Kərək ono jьjьvqa iqtiвarđь kɵsəjtergə

AŦQЬN. Kərək ono jьjьv 30 pr. qa qьna ytəlgən. Sippunkьttarqa taşьvđa la timp jomoşaq. Jьjьlqan kərək ondarьnьŋ nej вarь 23 pr. tь qьna taşьlqan. Avьl səvittəre həjrəv kəstəren jetərlek tuplaqandarь juq. Qajhь вer avьldardaqь parteja jəcəjkələre kərək ono jьjьvđь igendən ajьralar. Unь taşьvqa əhəmejət вirməjđər. Şunlьqtan kyp igendərđeŋ tirməndərđə jьjьlьp jatьv fakьttarь вar.

Planь tultьrьv esen kərəş qьđa

MIŞKƏ. Kərək ono jьjьv 34-pr. qa ytəlgən.

Timptьŋ tyвən вulьvь həjrəv kəstəreneŋ jetməvenən genə tygel, вəlki qajhь вer kalxuzdarđьŋ kərək onon hatьv, tuđđьrьvđarьnan da kilə. Вьndaj fakttar kyp kenə вar. Вьl kyrneştərgə tejeşle sara kyrelde, xəđer kərək ono jьjьv tirəhenə вɵtə jalpьnь tuplandь, planь srugьnda tultьrьv esen kərəş вaşlandь.

Kərək ono 40 p.qa qьna ytəlgən

DЬVAN. Kərək ono jьjьv 40 pr. qa ytəlde. Ləkin вьnьŋ faqət 35,4 pr. tь qьna sippunkьttarqa tapşьrьlqan. Вьnьŋ səвəвe вɵtə həjrəv kəstəren igen əđerləvgə quşьp kərək onon xəterđən sьqarьlqan.

Kərək ono igen əđerləvđeŋ ajьrьlmaj torqan ɵleşə. „Təvlə igen əđerlərgə, kərək ono unan huŋ da. „tigən təвəktəge вьl qaraş asьqtan—asьq apoqrtunislьq. V.K.P (в) təвək kəmitəte undaj qaraş həjrəp jərəvselərgə qьrqa kərəş вaşlanь.

TƏĐƟV PLANЬN DIKƏBERĐƏ TULTЬRЬV ƟSƟN KƟRƏŞƏBEĐ

4—Sajuzsilstruj eşselərə həm inzinir—tixnik eşselərenen 3—prajьzvudstьva—tixnik kəŋəşməhe sajuzsilstruj hьđьqь вujьnsa 31 jьlqь planьŋ ytəleşe turahьnda PARTEJƏ ƟLKƏ KƏMITƏTENƏ, Savnarkumьna, „Başqortostan" həm „Kr. Başkireja" ridaksejələrenə rapьrt вirđe. Un da вьlaj tejelə:

Təđəv eşendə prajьzvudstьva pragrammahь 6 miljun 485 meŋ 304 humlьq вulьp, вьl təđeleş 64 meŋ 366 вaş sьxuz malьn вazalar menən tə'min itergə tejeş ine.

1—dikəвerenə təđəv eşe 4 miljun 15 meŋ humlьq ytəlep, plan 66 pr. qa tultьrьldь вarь-hь вazalar menən 32 meŋ 64 вaş mal tə'min itelep, вьl вɵtə maldьŋ 55,9 pr. tьn təşkil itə. Qalqan maldar vaqь'lь ađвarđar menən tə'min iteldelar.

Saŧxuz maldarь hьv menən tulьhьnsa tə'min itelde.

Prajьzvudstьva pragrammahь вujьnsa Başqortosta da 16 MTS ta eş alьp вarьlьrqa tejeş вulьp, ulardan 4 henə kapital rimunt həm 12 henə aqьmdaqь rimunt jahalьrqa tejeş ine.

1—dikəвerenə 3 MTS qa kapital rimunt'jahalьp, вьl eş əle вe'ep jetməgən. Ləkin dikəвer esendə eşlənep вe'ep, ikspiatatsejaqa вireləsək'ər.

Təđəv pragrammahь вujьnsa вьl jynəleştə 1 miljun 44 meŋ 980 humlьq eş eşlənergə tejeş вulьp, şunan 896 meŋ 717 humlьqь eşlənqən, jəki plan 78,3 pr. qa ytəlgən.

MILEJARTEJƏ JUL EŞTƏRE BUJЬNSA planqa 1 miljun 821 meŋ humlьq eş inderelep, şunan 1 miljun 179 meŋ 222 humlьqь, jəki 89 pr. tь ytə'gən

GRAZDANLЬQ TƟĐƟLƟŞƟ BUJЬNSA вarьhь 9 miljun 799 meŋ hum'ьq təđəv eşe вildələngə ne. Şunan 9 miljun 949 meŋ humlьqь, jəki 67,8 pr. tь ytəlgən.

BƟTƏ TƏĐƟV EŞE PLANЬNЬŊ YTƏLEŞE 72 pr. TƏŞKIL itə. Parteja Ɵlkə Kəmitəte həm Savnarkumdь qotlap, kəŋəşmə, his вer terle qьвьnlьqqa qaramaŧtan, вɵtə adminis'ratif inzinir—tixnik pisanol ismenən oşo jьldьŋ təđəv eştəren dikəвer ajьnda tamamlav esən kɵrəşergə hyđ вirə.

Ip. Stalindъŋ altъ şartъ-pramfinplan əsən kerəş nigeđe

BЪL KYRHƏTMƏLƏR ƟSƟN KƟRƏŞTƏ TYBƏ TƏZRIBƏLƏREN BAŞQALARQA KYSERERGƏ

Sajuzxlip udarniktarъ Bilarət eşselərenə javap itep dikəberđeŋ hunqъ jartъhъn şturъmqa alalar

Tyвə eşselərе ip. Stalin kyrhətmələre əsən balşəviktərsə kerəşələr

Bətə agrigat həm brigadalar xuzalъq iђəвenə kyserelde

Tyвə rudnige, partkmdъn dərəђ jetəkselege aђtъnda yđe nen əsen janъnan qorov həm ip. Stalindъŋ 6 şartъn bojomqa atqarъvda đur qъna uŋъştar qa đandъ.

Rudnik iđarahъ kalxuzdar me nən dugъvъr təđeşep ojoşqan rəveştə esse kesə tuplap rudnik tъ esse kes menən 100 pr. qa tə'min itte. Kalxuzdan kilgən eşselər prajъzvudstъvaqa serketelep. u'ar arahъnda pragriss! zdilnəj xeđmət xaqъ tylәv şarttarъ ylkarelde. Eşselər arahъndaqъ vaq burzъva tigeđləvselegenə nъq udar jahaldъ, hər ber udarniktъŋ qulъna prajъzvudstъva zadanejəhe kartъckalarъ birelde. Eşselərgə eş şarttarъ tъvđъrъldъ. 120 keşelek jatъq xana halъndъ. Kalxuzdarđan kilgən esselərgə torlaq halъv əsən 66 meŋ humъ aqsa jeвərelde. Eşselər aşxanalar menən tə'min iteldelər. Pudnikteŋ yđendə tirmən eşlətelde.

Eştə ejəheđlekle bətərəv julъnda bətə eş tarmaqъ janъnan qorolop, brigada, agrigat həm sminalarđa partejə, prafsajuz xuzalъq ojoşmalarъnan 3 mejəş ojoştoroldo. Sintəвer ajъnan başlap maşinistar, đisətniktər. labaraturejə eşselərе jeteşterev kurъsъnan bətəhe 91 keşe ytkərelde.

Şularđъŋ 50 he başqorttar. Tixnika əsən kerəş tə̆ŋgəlendə inzinir—tixniktar tarafъnan dak lattar həm hər tərlə əŋgəmələr ojoştorola. Belgestərđeŋ xeđmət xaqtarъ arttъrъldъ. Bətə agrigat həm brigadalar xuzalъq iђəвenə kysereldelər.

Pramfinplan ytəleşəndə tyвən đəge handarđъ kyrhətergə bula Nyjəвer ajъnda əse ruda taвъv 102 pr. kalcъđan taвъv 99 pr. qa ytəlde. Zavъt həm faвriktarđъ ajъrъm alqanda nyjəвer planъ zavъtta 82,95 pr. Faвrikta 96,1 pr. qa ytəlde. Iŋ aldъnqъ udarniktar đan 30 keşe partejəgə birelde.

Rudniktəge bətə janъ eşselərđeŋ 70 pr. тъ tixnika həm kvalifikatsejə jaqъnan nađanlъqtarъn bətərəv kurъsъna ъlъqtъrъldъlar.

QУMƏREF KƏLI

Ip. Stalin kyrhətmələre əsən kerəş jenevgə kilterđe

Qorqos—Valaşilnəj sixъ dikəвer planъn 114.5 pr. qa arttъrъp qaвul itte

Bilarət qoros—sъвъq zavъtъnъŋ stal valaşilnəj tsixъ jъl əj lanahenə đur əđəkləktər menən kilep, hunqъ kəndərđə genə pramfinplan ytəleşendə hъnъlъş jahaj aldъ. Ul yđeneŋ pragrammahъn 28—nyjəвerđə 103 pr. qa ytəp sъqtъ.

Qoros—sъвъq zavъtъnda hunqъ kəndərđəge pramfinplan əsən kerəştəge uŋъşlъqarđъ ip. Stalin kyrhətmələreneŋ bojomqa atqarъlъvъn nъqlъ kyđətev aђtъna alъv, zavъt'a partejə jetəkselegeneŋ kesəjteleve, udarsъlъq, satsejalizem jarъşъnъŋ kin rəveştə jəjelə teşeveneŋ heđem tələre tip kyrhətergə məmkin,

Dikəвer ajъnda stal—valaşilnaj tsixъ plan bujъnsa 960 tunna valaşilka eşləp sъqarъrqa tejeş. Ləkin eşselər въl handъ qarşъlav planъ menən 1100 tunaqa qaвul ittelər. „ALΓAJ"

Əndereje brigadahъ mitaləsen kerəştə əlgə kyrhətə

Bilarət qoros sъвъq zavъtъ kanat sixъndaqъ ƏNDEREJEF brigadahъ nyjəвer planъn 100 pr. qa ytəp sъqtъ. Ular DIKƏBER AJЬNA 300 TUNNA KANAT EŞLƏP SЬQARЬV ZADANEJƏHE qaвul ittelər. Bъl zadanejə NYJƏBERGƏ SAQЬŞTЬRQANDA 2 tapqъr artъq. Ənderejef вrigađahъ въl zadanjəne qaвul itev menən вergə, 1932—jъldъ qarşъlaqanda tulъ kileş ytəp bətəv əsən yđđəren maвlizavajt itərgə buldъlar.

Zađanejə вik đur həm вik məs'yl вurъstar quja. Şunъŋ əsən də Ənderejъf brigadahъ dikəвer ajъndaqъ eştəge əđəkləktər, ejəheđlektərđe buldъrmav julъnda kerəş alъp вarasaq. Ular əgər eş вarqan vaqъttarđa mati reja'dar jeteşməj eş səqəttəre вuşqa sъqъv kyreneştəre вula qalha, əđəkləktərđe tultъrъv əsən eş səqətenən тъş eşlərgə, tigən şarttar qaвul ittelər.

V. ILHAMЬF.

2—Dumnanъŋ nyjəвer uŋъştarъn nъqъtъrqa

Dumna № 2 nyjəвer ajъ prajъzvudъstъva planъn, 28 nyjəвergə 85 tunna sujъn вirep 106 pr. qa ytəp sъqtъ. Nyjəвer ajъ planъ əsən kerəştə ajъrъm вrigadalar đur uŋъştar qađandъlar. Məђələn GALAVIN вrigadahъ 27 URЬNЬNA 31TUNNA, SЬJZЬRANKN вrigadahъ 29 tunna, Rartuf Sminahъ 25 tunna, вirđelər. Şulaj uq въl ađna esendə maşinalarđъn eşheđ torъvđarъn da iђkə alъrqa kərək. Sənki təŋgo sminalar kymək həm вaşqa jaqъv nəmələre menən tulъhъnsa tə'min itelmənelər. 28 nyjəвerđə вətəhe zavъtqa nej вarъ 41 tunna qъna. Kymer kilterelde.

Bilarət dumnasъlarъ dikəвer ajъnda yđđəreneŋ aldъna вik đur вurъstar qujъp, đur handar qaвul ittelər. Tik въl təŋgəldə xuzalъq—adminstъratif ojoşmalar đъŋ jaqъndan вulъşlъqtarъ kərək. Matirejaldar menən yđ vaqъtъnda tulъ kileş tə'min itevđe kyđ uŋъnda totovđarъ şart.

V. ILHAMЬF.

Sajuzxlip udarniktarъ slytendə

TIRMƏN UDARNIKTARЬ ƟĐƟKLƟKTƏRĐE ŞTURЬMQA ALALAR

Bilarət eşselərenə javap itep, sajuzxlip pridprejətejələrendə nyjəвerđeŋ hunqъ jartъhъn şturъm kəndəre itep iqlan itelde.

10 — dikəвer. Bəgən—klupta Sajuzxlip tirmən eşselərе həm udarniktarъ slyte.

Kən tərtiвendə вer genə məs'ələ tora:

— Pridprejətejələrđə plan ytəleşe həm partejə ojoşmalarъna jaqъnan hajlav вurъstarъ,

IP. Savin đaklatъnda yđək maminttarqa tuqrap, eşselər həm udarniktarđъŋ diqqəten əđəkləktərđe вətərəvgə ъlъqtъra. Daklat вujъnsa „avъrъv jaqtar", uŋъştar turahъnda udarniktar hyđ alalar...

Вeđđə udarniktar menər jetəkselek jomoşaq.

— 3 nse tirmən udarniktarъ arahъnda jarъş dugъvъrđarъ tikşerelməj.

— Udarniktar arahъnda jalqan udarniktarđa вar. Ularđъ tađartъrqa kərək.

— Parajъzvudstъva la ratsejalizatsejə saralarъ qullanъlmaj Bъl arqala tik torovđar kyp...

Udarnik Sidakaf hejləj:

— Вeđđə plan nej əsen ytəlməj? Sənki, əle вulha eşselər arahъnda jalpъ ara kyltura eştəre julqa halъnmaqan. Eşselər arahъnda tixnik nađanlъq đur. Въl arqala maşinalar vatъlъvđar jъş вula,

Dvajnix əjtə:

— Вeđđə, -tej,- mastirđar yđ urъndarъnda tejeşle ryl ujnamajđar. Xəđer вeđ kankrit qəjeplelərđe taвarqa, satsejalizem scutъ вirergə tejeşneđ. Məђələn, 3 nse hanlъ timən yktəвer planъn 107 pr. qa ytəhə lə, nyjəвerđə əđəklək menən sъqtъ. Orloq вulmav arqahъnda tirmən 8 kən вujъ tik torđo...

Qəmymən Sajuzxlip pridprejətejələrendə nyjəвer planъ. 73 pr. qa qъna ytəlgən. Udarniktar въnъŋ səвəptəren eđləjđər...

— Kem qəjeple?

— Tik torovđar 17 pr. qa jetə. Въnъŋ esendə „tixnik səвəptər" вujъnsa, tik torovđar 14 pr.

— Rraguldar вətməgən....

— Ejəheđlek, tigeđləvselek kesle.

— Tyəŋge partejə' prafsajuz, xuzalъq ojosmalarъ apiratif, kankrit jetəkselek itməjđər,

— Sajuzxlip kanturahъ apparatъ hiđer, hъqъlmalъ tygel, Əđəkləktərgə vaqъtъnda iqtiвar itməj. Bojorakratizem, valakite fakъttarъ la jetərlek.

Kanturala la, pridprejətejələ lə вaşqorttar ađ. Въqa iqtiвar itelməj. Məђələn, 3 nse tirmən diriktъrъ „вeđđə tatar-вaşqorttar 15 pr." tip məqlymet вirə. Въnъ вelepme, вelməjme вutəp jərətev—milli səjəsətte aŋlamav tigən hyđ. Въl prajъzvudstъva la вaşqorttarđъŋ ađlъqъn qaplavqa xeđmət itə. Въnda la tikşerep qaraqas „tatar-вaşqorttar" arahъnda вaşqorttarđъn вik ađ ikənlege вelende.

Udarniktar nindəj prajъzvudstъva kyrhətkestər nirələr?

3 nse tirməndə 3sminə eşselərе yđđəren udarnik itep iqlan itep, yđ ara jarъşalar.

Въlarđъŋ eş kyrhətkestəre въlaj:

Ip. FRALUF dikəвerđeŋ 1nse dikadahъnda 6 kən eşləp, 48 səqət urъnъna 46 səqəttə 800 sintnirlъq zadanejanъ 883 sintnir 53 kilagramqa ytəj.2səqəttə tixnik səвəp menən tik torola. Eşləp sъqarъlqan praduksejə standart jaqşъ sъjfatlъ. Ip. FRALUF maşinalarđъ jaqşъ qaraj, jaqşъ məqəmələ itə вelə.

Ytəteləvse ŞAMRIKUF 800 sintnirlъq zadanejanъ 857 sintnir itep ytəj. 8 səqət tik torola.

BLUXЬF 667 sintnir zadanejanъ 629 qa ytəj. 40 səqət urъnъna 36 səqət eşləj. 4 səqət tik tora. Praduksejə standartlъ sъqmaj, вodola.

GARBATЬF 7 kən eşləp 938 sintnirlъq zadanejanъ 809 sintnirqa ytəj, 56 səqət eşlənergə tejeş вulha la, 5 səqət prstuj jahala, 6 hъnda—tavar standartlъ sъqmaj.

Въl iptəştərđeŋ eşləp sъqarъvđarъ въlaj: FRALUF—вer səqətkə 19 sintnir 21 kilo вirə. Qalqandarъ 13 sintnirđan 17 gə tiklem.

Holo jarъv tirmənendə yktəвer planъ 107 pr. qa ytələ. Въnda вerense urъnda PIRMƏKYF 900 sintnirlъq zađanejanъ 771 sintnirqa ytəj, (handar 6 kəngə genə kilterelə) Pirməkyf teŋ 17 səqət tuqъralъp torovъn iђkə alъrqa kərək.

KUZNЬF. Zadanejanъ 47 sintnirqa arttъrъp ytəj. Praduksejəhe sъjfatъ jaqşъ.

Вaşqalar, въl iptəştərgə tiŋləşergə tejeştər. Въnda udarniktarđъŋ tixnik "səвəptər menən eştən tuqъralъp torovđarъ iŋ đur jeteşheđlekterđən hanalъrqa tejeş.

Slyt, yđ arahъnan iŋ aldъnqъ 4 udarniktъ Linin partejəhъ satъna kandidat itep вildələne. Въna ular:

1) PIRMƏKUF. 22 jъldan вirle tirmən eşsehe. 2) ŞAMKUF. aktif eşse. 3) ŞAMRIKUF. 19 jъldan вirle əđləkheđ prajъzvudstъva la eşləj. 4) ƏXMITEF XƏSƏN. Elekke gruzcik, xəđer prikaşsik.

Въl dyrt udarnik, prajъzvudstъva la plan əsən вalşaviktarsa kerəşep, əlgə kyrhətələr.

Udarniktar slyte, əđəkləktərđe вətərəvđə ike ađnalъq şturъm iqlan itte həm Bilarət eşselərеneŋ mərəzəqətenə javap itep əđəkləktərđe вətərəvđə udar timp menən eşlərgə qarar вirđe.

Q.Q.

Kadъrđar əsən kerəş

Kadъrđar əđerləv eşenə appartunistar sa qaraşqa qъrqa huqarqa

„8—mart" ta jerle millətənkadъrđar əđerləvgə narъq вirep jetkerməjđər

„8—mart" tegev faвrigendə partejəneŋ təp millətən sənəqət kadъrđarъ əđerləv həm prajъzvudstъvaqa вaşqorttarđъ ъlъqtъrъv turahъndaqъ qararъ jomşaq ytələ. Partejə Ɵlkə Kəmitəteneŋ maj plinumъ qararъ вujъnsa 1931—jъlda prajъzvudstъvaqa 40—50 pr. jerle millət eşselərе tuplanъrqa tejeş ine. Ə „8—mart" faвrigendə 2.300-essenən вaşqorttar oşo kendə вarъ 11, pr. qъna, tatarđar 21- pr. təşkil itələr. Eşselərđeŋ qalqan əleşe urъђtarđan tora.

Prajъzvudstъvaqa kvalifikatsejəle kadъrđar jeteşterevđə kurъslar, FZU məktəptəre yđək вrən alalar. Въl həđ qta la jerle millətən eşselər əđerləv məs'ələhe вik nasar tora. Въndaqъ uqъvsъlarđъŋ вarъ 35—40 pr. qъna təp millətən. Въl faвrik janъndaqъ KRO məktəвendə вaşqort uqъvsъlarъnъŋ hanъ taqъ la ađъraq, въnda ular вarъ 10 pr. qъna təşkil itələr.

Ul qъna la tygel, „8—mart" faвrige jetəkselərе apparatъ jerleləşterev həm prajъzvudstъvaqa вaşqorttarđъ ъlъqtъrъv eşenə:

— Eşse вulqas jette, unda millətkə ajъrъvđъŋ nindəj əhəmejəte вar" tip qarajđar. Въl ularđъŋ jerle millətən sənəqət kadъrđarъ jeteşterev вurъsъnъŋ səjəsi əhəmejəten aŋlamaj, uqa appartunistarsa qaravđarъn kyrhətə. Şuqa kyrələ въnda въl mehim məs'ələ oşolaj jomşaq ytələr.

Jerle millətən kadъrđar əđerləvgə narъq вirməj, uqa въl rəveşle appartunistarsa qaravqa qъrqa huqъp, „8—mart" jetəkselərе jerle millətən kadъrđar əđerləvđe əđgən əsən javapqa tartъlъrqa tejeş. Partejəneŋ въl turalaqъ diriktife вer hyđheđ вojomqa aşъrъlъrqa tejeş.

ZAQ

ƏFƏ—8- MART F ABRIGE KAMSAMULDARЬNA N BER TƏRKƏM

I-dəvlət zavъtъnda qatъn-qъđđarđъŋ kvalifikatsejələren kytərevgə iqtiвar juq

Ɵfələge I Dəvlət mixanika zavъtъnda qatъn—qъđđarđъ prajъzvudstъvaqa tartъv həm ularđъn kvalifikatsejələren kytərev eşe əle h manda tejeşle вaђ qъsъnə qujъlъp jetkəne juq.-Въl təŋgəldə kərək partejə, prafsajuz həm xuzalъq ojoşmalarъ вulhъn вik jomoşaq eş kyrələr. Plan вujъnsa 1931—jъlda zavъtta qatъn—qъđđer 10 prasint təşkil itərgə tejeş inelər, ləkin ular xəđerge kəndə 5—6 parsint qъna hanalalar.

Zavъtta вulqan qatъn—qъđđar kvalifikatsejə jaqъnan вik tyвəndər. Ularđъŋ kvalifikatsejələren kytərev təŋgələndə вulъşlъq kyrhətev tixnik вelem jaqъnan jetəkselek juq. Zavъttaqъ 250 eşse arahъnda urta kvalifikatsejəhe вulqan qatъn-qъđđarđan partejə aqzahъ вer Paludъva iptəşkenə. Ylsəv tsixъnda Ciripanъva iptəş kyptənən вirle II-rəzrət menən eşləp kilə, hunqъ kəndərđə unъla ikense tsixqa kyserelep, unъŋ kvalifikatsejəhen kytərevgə totrqalъq tъvđъrъldъ. Iptəş Ciripanъva въl tura la rizahъđlъq tъvđъrqas unъ ikense tsixqa kyserev menən qəniqətləndelər jeretəvđər heđemtəhendə ular yđđərenə prajъzvudstъva kvalifikatsejəhe alъv həm yđđəren вildələ stanukka вerketep eşkə kynegeđən sittə qalalar,

Qatъn—qъđđarđan prajъzvudstъva kadъrđarъ əđerləvđə въndaj mitъdtar tamъrъnan jolqop taş'anъrqa tejeştər. Təp jerle millət qatъn—qъđđarъn prajъzvudstъvaqa tartъv eşendə въl kyreneştər taqъ qъjъn вer xəlgə qajъtъp qala. I-Dəvlət zavъtъ въl julda вegendən yk hъnъlъş jaharqa 1932 jъl planъ вujъnsa prajъzvudstъvala qatъn-qъđđarđъŋ hanъn 20 prasintqa yђterev turahъnda nъqlap eşkə Tımək. tsixtan, tsixqa kyserep totonorqa tejeş.

T.

Iməndəş kustar ərti-lendə

Ərtil alqa вara, udarniktar вyləklənələr

K—Usul təвəge Iməndəş avъl səvite dəvmələndə hunqъ jъldar đa kustarsъlъq eşe jaqşъ qъna qujъldъtQъsqъsizunqatuqъnzavъ itъвətə mairejaldarmenən tə'min itelde.

Kustarsъlъq eşendə jaqşъ qъna udarniktar tъvđъlar. Məђələn kustar aqzahъ VAXITЬF iptəş вer tapqъr вyləklənde. Yktəвer XIV jъllъqъnda kustar idarahъn 275 humlъq вylək menən вyləklənelər. Kustar ərtileneŋ aqzalarъ torlaqtar menən tə'min itelgəndər.

F. IŞKIN.

QALALAQЬ BƟTƏ XƏBƏRSELƏR. STINƏ GƏZITE RIDKƏLLIGEJƏ AQZALARЬ DIQQƏTENƏ

21 nse dikəвer kis səqət 6 la „Вaşqortostan", „Kammunist" gəzittəre tarafъnan qalalaqъ вətə xəвərselər, stinkurđar, stinə gəzite ridkəlligejə aqzalarъnъŋ kiŋəjtelgən kəŋəşmələre saqъrъla. Qъđъqhъnqan iptəştər kəŋəşmələ qatnaşlъq itə alalar. Kən tərtiвenə qujъlqan məs'ələ xəвərselər həm tyвən matвuqat eşenə nъq вəjləngenlektən xəвərse həm ridkəlligejə aqzalarъnъŋ vaqъtъnan hunlatmaj ridaksejaqa jъjnalъvđarъ horala.

„Вaşqortostan" gəzileneŋ tyвən matвuqat вylege.

Balьq əđerləv timpь tybən

IV NSE KVARTAL PLANЬ 22 PR. QA QЬNA YTƏLDE

ARQAJAŞ, USALЬ PRAMTAVAR FUNDЬN YĐ URЬNЬNA FAJĐALANMAJĐAR

1 NSE QINVAR- HUŊQЬ SRUK

Başqortostanda вьjьl 29 meŋ sintnir balьq əđerlənergə tejeş. Unьŋ 23 meŋ sintnirь qьna əđerləngən.

Plandьŋ qalqan jaqьn ytəp sьqarьvđa kyrenep torqan məmkinlektər kyp. Berensenən, qabul itelgən plan rejal. Eşte dərəƀ itep quja belgən vaqьtta беđ unь 100 pr. tь, xatta, artьqь menən ytəp sьqa alabьđ.

Ikensenən, xəđ r beđđə balьqsьlьq eşe kalxuzdarđьn yđđərenə birelde. Ular xuzalьqьndaqь tabьş kilev urьnьnьŋ ber taimaqь itep ularqa quşьldь. Timək yđen ojoştorov xuzalьq jaqьnana nьqьtьrqa teləgən hər ber kalxuz balьqsьlьq eşen kərəgensə julqa halьp jebərergə tejeş.

Ləkin şulaj bulьvqa qaramaƀtan əle beđđə balьqsьlьq eşe kyp tebəktərđə iŋ xurlьqlь tyвənlektərgə teşəp, aqhap kara. 31 nse jьldьŋ 4 nse kvartal əđerləv planь nej barь 22,7 pr. ta tora. 31 nse jьl təmamlanьvьna nej barь 15 kenə kən qalьvqa qaramaƀtan, beđ 4 nse kvartalda 7 meŋ sintnir balьq urьnьna nejbarь 1 meŋ 591 sintnir balьq əđerləgənбeđ.

Sənki bik kyp tebəktər balьq əđerləv eşenə bətənləj iqtibarhьđ qarajđar. Kalxuzdь xuzalьq jaqьnan nьqьtьvđьn ber вьvьnь bulqan balьqsьlьq tabьşьna uŋ appartunistarsa qarap narьq birep jetkerməjđər.

Məƀələn şul uq 4 nse kvartaldьŋ planьn: Bərə, Tapurin, Starle, Nuriman, Zejansura, Dəvləkən həm Q—Mejəkə tebəktəre 103 pr. tan alьp 352 pr. qa tiklem jetkerep ytənelər. Ə, Berjən, Qonşaq həm Arqajaş tebəktəre yđ plandarьn nej barь 0,4—9,4 pr. aralarьndaqьna ytəgəndər.

Вьl huŋqь sifьrđar balьq əđerləv eşenə bətənləj javaphьđ qaravđь, eşselərđe tə'min itьv planьn eđərgə mataşьvđь kyrhətələr. Kyp urьndarđa balьqsьlarđь yđeneŋ tep eşenən ajьralar. Ularqa pramtavar, ađьq həm furaƶ birevđe qьƀalar. Ularđь iŋ kərəkle ajberđər menən yđ vaqьtьnda tə'min itməjđər (Usalь, Arqajaş, Dəvləkən) Şunьŋ esən də вьl qarşьlьqtarđь bətərev, plandь tultьrьp sьqьv esən kərəşev hər ber jeteşterevse həm əđerləvse ojoşmanьŋ aldьnda torqan вajavaj burьsь bulьp əjlənergə tejeş.

Balьq əđerləvđə 4—kvartal planьnьŋ ytəleşe

TƟBƎKTƎR	Sintnir menən	% menən
Bərə	52,890	352,6
Tapurin	22,59	221,6
Starle	101,07	202,1
Nuriman	154, 8	145,2
Zejansura	29,33	116
Dəvləkən	162,05	108
Q—Mejəkə	51,78	103,5
Arxangil	48,37	96
Boraj	38,38	86
Dyrt-ejlə	19,5,4	78
Şişmə	31,16	68,3
Dьvan	29	58
D—Məsetle	29,02	58
Bajmaq	79,27	52,8
Mьraq	19,17	38,3
Usalь	89,27	35,7
Tujmazь	88	35,2
Bajqь	16,39	32
Blagaviŝşin	39,43	31,5
Ɵle	168,31	28,1
Mələvez	26,41	26,4
K—Kam	52	26
K—Usul	2[illegible],78	21,7
Əəjəld	89,07	21,7
Byzdək	49,8	20
Arqajaş	169,89	9,4
Qonşaq	11	6,3
Berjan	0,2	0,4
Bilaqataj	19,38	—
Baləbaj	14,49	—
Janь avьl	9,14	—
BƟTƎHE	1591,81	22,7%

Janь ripirtьvar

Beđđə xəđerge osor talaptarьna javap birerlek kyp kenə səxnə əƀərđəre bar, ular hər jaqtan jaqsь əđerlənep tiđ kəndərđə səxnəgə qujьlasaqtar.

Вьl əƀərđərđeŋ berehe Afzal Tahirьf iptəşteŋ "Zavьt" tigən əƀəre. Вьl əƀərđə prajьzvudstьva la udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь, 5 jьllьq plandь 4 jьlda ytəv, ularđьn qaharmandarь kəvđələndərelgən şulaj uq вьl əƀər eşselər izađьna jul birev prablimahьn đa sisə. Вьl əƀərđe xuduzstьvalь itep afurmit itev esən tejatьrđьŋ xuduznige həm rizisurь ike ađnaqa zavьtqa kamandiravajt itelde.

II—nəvbəttə Kylьbaj iptəşteŋ "Jergə xəkym" tigən əƀəre qujьlasaq. Ul вeqəndən rizissorđar qulьna eşkə birelde.

Вьl əƀər Magnitagur dumna mejeştəren vaqьtьnda jebərev esən kərəş batьrđarьn kəvđələnderə.

Əƀərđe səxnəgə qujьp xeđmət ejələre aldьnda bejek teđeləş timptarьn kəvđələnderev menən bergə, вьqa tikiem başqort tejatьrьnьŋ tel həm xuduzstьvahьnda bulqan kəmsektərđe bətərevđə lə đur ađьmatlaja saqьbьđ.

Iptəş Iderisьftьŋ satsejalizem teđeleşeneŋ вeqenge girujđatьn kəvđələndergən "Jađqь jьr" tigən əƀəre lə əđerlənde. Вьl əƀər ike sastal menən, ujnalьp, 21—22 lərendə səxnəgə qujьlasaq.

Вьl əƀər makittarь menən prajьzvudstьvaqa alьp barьlьp, eşse—tamaşasьlar menən tikşerep ular tarafьnan əjtelgən teləkləк həm kəŋəştər bujьnsa əƀərđe teđətevgə nьq əhəmejət birələsək.

VƎLEJ MORTAZIN.

USALЬ LA 1000 BOT BALЬQ OĐATЬL MAJ JATA

Eşselərđe tə'min itevđə balьq praduktьhь đur urьn tota. Şunьŋ esən də beđ hər ber totolqan balьqtarđь yđək eşse tebəktərenə ođata tororqa tejeşlebeđ.

Ləkin usalь la вeqenge kəndə 1000 bot balьq ber jergə lə ođatьlmaj jata. Səbəbe tebək patrip sajuzьnda balьqtь alьrqa aqsa juq.

Вьl turala kiƀken sara kyrergə, aqsa tabьrqa, totolqan balьqtь tiđrək yđək eşse urьndarьna kilterep jetkerergə kərək.

SIGNAL

tavarđьŋ 20 pr. balьqsьlarqa birelhen

Juqarьnan qujьlqan diriktifər bujьnsa, terlə əđerləv eştərenə kilgən tavarđarđьŋ 20 pr. tь balьqsьlarqa birelergə tejeş ine.

Ləkin urьndaqь kapiratif urgьndarь вьl diriktifte urьnьna jetkerməjđər. Arqajaş, Usalь, Bərə həm Dəvləkən kevek balьqsьlьqtьŋ iŋ kesle urьndarьnda balьqsьlarqa tejeşle tavarđar birelməj.

Вьl eşkə kalxuz idaralarь la tejeşle əhəmejət birep jetkerməđər. Balьqsьlьq eşenə ajaq salusь вьndaj qarşьlьqtar bətərgə tejeş

Ə—S.

HƎR BER EŞSƎN HAVA HƟƵYMEN BELHEN

1 nse dikəberđən 1 nse qinvarqa tiktem bətə Başqortostanda hava hezymenən haqlana belməvselekte bətərev ajlьqь ytkərelə. Вьl ajlьqtьŋ tep burьstarь oşolar:

1. Başqortostan eşsəndəre arahьnda hava hezymenən haqlana belməvselekte bətərev.

2. Bətə eşsəndərđeŋ hava hezymenən haqlanьv eşenə aktif qatьşьvđarьna ireşev.

3. Hava hezymenən haqlanьv jəhətenən bətə jəməqət ojoşmalarьnьŋ eşendə qətqi hьnьlьş tьvđьrьv.

4. Eşsəndərđeŋ hava hezymenən haqlanьv eşenə qatьşьvđarь həm hezym vaqьtьnda ularđьŋ burьstarь (hava hezymenən haqlanьv trivugalarь, zararlanqan keşelərđe qotqarьvqa jarđam həm başqalar)

5. Hava hezymenən zaralanqan keşelərgə (jaralanьv, aqьvlanьv) berense jarđam.

6. Aqьvlь gazdarđan maldarđь ađьq praduktalarьn həm bytəndərđe haqlav.

Ajlьqtь ytkərev burьsь asa—avejaxim ojoşmalarьna jəkməmətьlgən. Ular bətə qььqhьnqan ojoşmalarđь, praisajuz, kamsamul, ROKK, torlaq kapiratsejahь, Məqarif xalq kamisarlьqь həm başqalarđь ьlьqtьrьrqa tejeştər.

Hava hezymenən haqlana belməvselekte massavaj rəveştə bətərev ajlьqь kluptarđa, kinalarđa, pridprejətejələrđə, ycrizdinejələrđə, saixuz, kalxuz həm məktəptərđə daklattar həm əŋgəmələr ytkərev julь menən atqarьlьrqa tejeşle. Вьl jalpьlь eşkə Başqortostan jəmhyrejəteneŋ bətə eşsəndəren ьlьqtьrьrqa kərək. Вьl aj esendə hava hezymenən haqlana belməvselekte bətərev eşen alьp barmaqan ber genə lə klup, uqьv jorto, tejatьr h. başqalar bulmahьn.

Daklat həm əŋgəmələrđe tyвəndəge timalar menən ytkərergə. 1. Huqьş qurqьnьsь, tьjldьŋ ryle həm ilde hava hezymenən haqlav burьstarь. 2. Havanan hezym itev quraldarь. 3. Hava hezymenən hər ber keşeneŋ ajьrьm rəveştə həm kəllektif menən haqlanьv saralarь ularđь fajđalanьv qaqidələre (prativagaz, gazdan haqlanьv kejemdəre həm urьndarь).

Oşo timalaqь daklattarđь tьŋlap sьqqan hər ber eşsən hava hezymenən haqlanьv jəhətenən yđeneŋ nadanlьqьn bətergən bula həm şunьn menən hava hezymenən haqlanьv eşenə aktif qatnaşьvđь tə'min itə. Вьl daklattarđь tьŋlap, hava hezymenən haqlanьrqa ejrəngən grazdandar yđđəreneŋ pralitarejat dəvləte aldьnda bulqan sьjni burьstarđь ytəgən bulalar.

Hava xezymenən haqlana belməvselektə bətərev ajlьqь bətə asa—avjaxim ojoşmalarьnьŋ eşenə tajavaj smutьr bulьrqa tejeş. Şuqa kyrə вьl kampanjanь ytkərergə aktif qatьşьv, hava hezymenən haqlana belməvselekte udarnaj tərtiptə bətərev hər ber eşsəndeŋ burьsь. Asa—avjaxim ojoşmalarь вьl jəhəttən yđđəreneŋ plandarьn tultьrьrqa həm yđ aldarьnda torqan burьstarđь ytəv esən yđ ara satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq iqlan itep eşlərgə tejeştər.

DUVBIŞ.

Eşkə bojrakrattarsa qaraqan esən javapqa.

MƎSKƎV, 15. RKI Yđək Kantryl Kəmisejəhe ondo yđ vaqьtьnda jebərevgə tejeşle saralar kyrməgən həm ul məs'ələgə halqьn qaraqan esən Sajuzxlipteŋ ađьq kylturalarь nacalnige urьnbaƀarь ip. Vinnikьfqa əşkərtep, qatь şeltə birergə, juqarь urgьndarđьŋ qararđarьn ytəvgə bojrakrattarsa halqьn qaraqan, jarmanь vaqьtьnda jebərevgə bətə məmkinlektər bulha la, dyrtense kvartalda jarma jebərev planьn ytəvgə his ber saralar kyrməgən esən Sajuzkrupanьŋ bylev idarahь nacalnige urьnbaƀarь ip. Siridnikьftь berjьl bujьnsa jetəkselek urьndarьnda eşləvđən tьjьp, xeđmət urьnьnan alьrqa, trakttarđa teđev eştəreneŋ barьşьn kyđəlməgən həm ul teđeleştərđəge eş timptarđь bətənləj qənəqətlənerlek bulmaqan esən RSFSR Glafdurtranstьŋ juldar siktьrь nacalnige ip. Filistakka şeltə iqlan itergə qarar birđe.

Alьƀ kensьqьşta SSSR qa qarьşь huqьş pravakatsejahe Kesəjə

Ujav tororqa kərək

„Sənəqət partejahe" həm qorotqos minşeviktar pratsisь vaqьtьnda, Fransejə impirejalistarьnьŋ SSSR qa intirvinsejə jahav plandarь asьldь. Ulardьn jьrtqьs plandarь asьlqas, sit ildərđə jərevse qasaq aq gvardis gəzittəre S.S.S.R. qa ərəvđən ber ađqa tьnьp torđolar. Ləkin вьl tьnьv ođaqqa bulmanь. Elektan yk kuntr rivalytsejənьŋ ojahь—Fransejəqa „aq gvardistar" taqь la jьjnaldьlar. Kuntr rivalytsejə ojahь bulqan Fransejə la S.S.S.R. qa qarьşь intirvinsejə plandarь taqьla teđelə.

Fransejə impirejalistarьnьŋ „qunaqtarь" kyp. Qasaq aq gvardistar bətəhe lə Fransejə gin ştabьna tuplanqan.

Manzurejəgə berense pvldər atьlьv menən yk, aq gvardistar taqь la qotorona baslanьlar. Aq gvardistar qotoronqan et kevek S.S.SR.qa ərələr. Jetməhə ulardь Fransejənьŋ gniral ştabь jetəkselare həskərtə, qotortalar. Вьnda havanьŋ iŋ javьz qarağortо Fransejə, Beđ вьnь ber vaqьtta la onotmajbьđ.

Aq gvardistarđьŋ barlьq kəseptəre, impirejalistarqa jallanьp, yđ təreneŋ gəzittərendə S.S.S.R. qa qarьşь jalqan pravakatsejə taratьvđan qibarət. Ular S.S.S.R. tarahьnda bulmaqan nəmələrđe jahap, sьqaralar. Heđ oşo aralarđa sьqqan gəzittərđə —„SSS-R. Qtaj gniralь Maqa jarđam itə uqa qoraldar jebərə"—„tigən tiligramdarđь uqьqanhьqьđđьr.

Вьl jalqanlьqtar bətəhe lə ana şul aq gvardis fabriktarьnda j hala. Beđ ulardьŋ вьndaj ojathьđ sьqьştarьn astьq. Heđemtə lə gniral Manь qoraldar menən Dərən qalahьndaqь (Japunejənen Manzurejə menən savđa purtь) Japun firmalarь jyđđare tə'min itep torqandar. Вьl jalqan pravakatsejənь Qtaj gəzittəre lə astь. Oşolaj itep beđ, turanan—tura impirejalistar qotqoho aƀtьnda eşləvse, aq gvardistarđьŋ S.S.S.R. qa qarьşь hər ber jalqan sьqьştarьn asa barabьđ.

Manzurejə vaqiqalarь ajqanlь, aq gvardistarđьŋ qajhь pazitsejə la torovđarь beđgə bildəle. Unь Pariđđa bulqan jьjьlьşta minşevik Dan: „Japunejən menən Qtaj arahьndaqь huqьş—S.S.S.R. qa qarьşь huqьştьŋ başь qьna" tip asьq rəveştə əjtte.

Bətə aq gvardistar „S.S.S.R. menən Japunejə arahьnda huqьş" sьqarьrqa ьntьlalar. Qasaq aq gvardistar вьl hyđđe bik jьş əjtələr. Olarđьŋ -„S.S.S.R. Qtaj qəskərđərenə jarđam kyrhətə" tip taratqan pravakatsejələrenьŋ maqsatь la oşo.

1929 nsь jьlda la, aq gvardis gəzittəre, „вьna Qtaj qəskərđəre qьđьl ərmejənə jarđam itə aq gvardistarqa qapqa asьlьr" tip SSSR qa sьqьvđь tyđemhedlek menən kə kəjnelər. Ə xəđer ular вьnь Japunejənən kətələr. Impirejalistar alьƀ kensьqьşta iŋ elek yđđərenə jul asьrqa ьntьlalar. Ulađьŋ jul asьvđarьna aq gvardistar qarьşь tygel.

Nisə jьldar bujьnsa, Qtaj gigvaaldarьn jəqlap jərevse aq gvardistər, xəđer tiđ yk Japunejə giniralarь jaqьna kystelər. Вьnь Pariz gin ştabь taərik itə.

Aq gvardistar S.S.S.R. qapqahь janьna ber tapqьr qьna kilmənelər. Ular alьƀ kensьqьşta S.S.S.R. sigenən, S.S.S.R. đa barqan kesle satsejalizem teđeleşenən başqanь işete almanьlar.

Alьƀ kensьqьşta Savit qapqapqalarьna, kantr rivalytsejə stratь taqь la teđelde. Aq gvardistar, impirejalis giniraldarь janьnan S.S.S.R. qa qarьşь sьqarqa əđerlənələr. Вьl S.S.S.R. eşselər sьjnifь həm bətə donja pralitarđarьnan ajьrьvsa ujavlьqtь horaj.

JAPUNEJƎ KABINITЬNЬŊ JAŊЬ SASTAFЬ

TUKEJU. Japunejə kabinitьnьŋ janь sastafь iqlan itelde. Kabinitta vajannьj ministьr—giniral Sadav Araki (Manzyrejə həm Manqulejəqə qarata „qatь səjəsət" ytkərevđe jaqlavsь) qujьldь. Malejə ministьrь urьnьna Karukis Tadaxasi (ytən kəbinittə ber nisə tapqьr malejə ministьrь, 1931 nse jьlda ministьr urьnbaƀarь bulđь) qujьldь. Eske eştər ministьrь Takygurs Nakaxasi qujьldь. (Ul 1927 nse jьlda Tanaka kabinitь vaqьtьnda savđa həm sənəqət ministьrь bulđь. Вьnan başqa Nakaxasi ber nisə tapqьr ere sənəqət pridperejətejələrđeŋ başьnda torop, ularqa jetəkselek itte.) Justitsejə ministьrь—Kidzagura Sudziki qujьldь (Вьl Səjjykaj partejəheнeŋ uŋ qanatь jetəksehe, 1928 nse jьlda eske eştər ministьrь bulьp tordo). Savđa həm sənəqət ministьrь urьnьna Jonidza Majda qujьldь. Məqarif ministьrь urьnьna Itsiru Xatajama bildələnde (Elek eske eştər ministьrь ine.) Urman həm Jer Eştəre ministьrь Təjziru Jamanuta bildələnde (Elekta urman həm Jer Eştəre ministьrь ine). Jul Eştəre ministьrь—Takidziru Takunami bildələnde. Kalunejə ministьrь—Təjsuki Xata bildələnde (Səjjykəj partejəhe jetəkselərenən berehe elekke parlaminitta svaz ministьrь iptəş). Xərbi—diŋgeđ ministьrь—Miniju Osymi. Tьşqь Eştər ministьrь bildələnməgən əle.

GIRMANEJƎ KRƎƀ TEJƎNDƎRE DILIGATTARЬNЬŊ KALXUZSINTЬRQA XATЬ

Məskəv, SSSR kalxuzsintьrьnьŋ xəbərьvь bujьnsa, nyjaberđeŋ ajьnda Savittar Sajuzьna kilep qajtьvsь Girmanejə krəƀtejəndər diligattarь Kalxuzsintьrqa xat jebərđelər. Ular Kalxuzsintьrqa jebərgən xattarьnda SSSR da bulqan vaqьtta yđđərenen alqan tə'sirattəre turahьnda jađalar.

Diligattar tyвəndəgelərđe beldərələr:

—Beđ SSSR. đa Xarkьf traktьr zavьtьn. Rastuf Silma zavьtьn, Dniprsttruj həm bytən bik kyp zavьttarьn qaranьq.

Diligattar вьl gigant teđeleştərđe qarap, Səvit xekymətenen avьl xuzalьqь maşinalarь menən tə'min itevgə nej tiklem đur kes halьvьn, şulaj uq avьl xuzalьqьn iliktrik inirgejəhe menən tə'min iteven kyrđelər.

Diligattar:

—Beđ yđebeđđeŋ teləgebeđ menən SSSR đьŋ barь tik nimestərđən genə torqan Gilьştat təbəqen qaranьq, вь đa beđgə, his ber tərzeməsenən başqa la nimestər menən həjləşergə tulь menən kenlek birelde. Beđ вьndaqь nimes kalxuzdarьnda jaqşь itep eşləngən həjьr, susqa ojaqoho aƀtьnda eşləvse, aq gvardistarđьŋ... lьrьn, ajьrьvsa maƀur jorttarđь, đur itep eşlənən silus başьn lə kyrđek, tejđər.

Diligattar, kalxuzsintьrđan SSSR đьŋ miljondarsa kalxuzsьlarьna qotlav tapşьrđь. Həm ulardьŋ eşendə đur unьş teləvđəren beld revle ho jəbьđ.

Girmanejə krəƀtejəndər diligattarь Galьştat kalxuzsьlarьna adqan xattarьnda SSSR krəƀtejənd raneŋ xəlen Girmanejə krəƀtejəndəre xəle menən saqьştьralar.

Diligattar—beđ kapitalizem alqahь esendə jəşəv şaralttarđa SSSR. đa satsejalizem teđeleşeneŋ kyp qьjьnlьqtarqa osorabьn belabeđ. Ləkin heđđe his şikhəđ tormo oqođđo jaqşьrtьp torqan kilasək kelə. Şul uq vaqьtta beđđeŋ xəlebeđ haman nasarlana. Girmanejə avьldarьnda xəjerselek həm moxtajlьq kitkən halьna ara. Krəƀtejəndərgə xekymattan jarđam juq. Girmanejə xekymate, bərəb həm ađ jerle krəƀtejəndərđe ikspluatatsijəlavsь pamişсiktarqa həm kulaktarqa qьna jarđam itə tejđər.

HUNΟĻЬ TILIGRAMDAR

Can-kaj-şi atstafkaqa sьqtь

Şanxajđan Gavas agintstvahьnьŋ xəвər itevenə qaraqanda, Can-kaj-şi atstafkaqa sьqtь. Can-kaj-şi yđe atstafkaqa sьqhala, ərmejə menən kamandavajt itevđe taşlamaь. Kiləsəktə lə ərmejə menən ul kamandьvit itəsək. Nankin xəkyməte Malejə ministьrьnьŋ da atstafkaqa sьqьvь ketelə.

Nankin xəkyməte вaşь Can-kaj-şi atstafkaqa sьqqasta, Nankin həm Kantun xəkyməte jetəkselərenen qəđəttən tьş kəŋəşməhe saqьrьldь. Kəŋəşmələ Can-kaj-şiđьŋ atstafkaqa qalьvь menən вəjləngən kyp məs'ələlər tikşereləsək.

Can-kaj-şiđьŋ atstafkaqa sьqьvь turahьnda вegenme-irtənme rəsmi вelderevđərđen вulьvь ketelə. Ьşanьslь urьndarđan xəвər itevđərgə qaraqanda, вegen Nankinqa Xy-Xan-Mindan вaşqa kantun vəkildəre kiləsək. Sun-fuđьŋ вeldereve вujьnsa, kantun xəkymətenen aqzahь Xy-Xan-Min Qtaj həm Hindь-Qtaj sigendəge vaqiqalarđьŋ вarьşьn kyđətep toror esən Kantunda qalьrqa tejeş. Can-Kaj-Şiđьŋ atstafkaqa sьqьvь ajqanlь Nankin xəkymətenen zakundar palatahь rəise Lin-Sin xəkymətteŋ вaşь вulьp hajlanasaq.

Qajhь вer gəzittər, Can-Kaj-Şiđьŋ atstafkaqa sьqьvь vaqьtlьsa qьna, ul Manzurejəlaqь xəldərđe kyđəter esən Manzurejəgə sьqasaq tip jađalar.

Can-Kaj-Şiđьŋ atstafkaqa sьqьvь Girmanejə səjəsi tərkemdəre arahьnda Qtaj tormoşonda mehim vaqiqa вulьvь jəhətenən đur tə'ьirət tьvđьrđь. Girmanejənьŋ „dimakratsьl" gəzittəre Can-Kaj-Şiđьŋ atstafkaqa sьqьvьna, Gamindandьn kantun qanatь jeŋeve tip narьq вirələr. Sintr partejəhь urgьnь „Girmanejə" həm вytən gəzittər, Can-Kaj-Şiđeŋ atstafkaqa sьqьvь Japunejənьŋ jeŋeve arqahьnda вuldь tip jađalar.

Indystrejələşterev fruntьnan hnnqь məqlyməttər

KYMER. 14 nse dikəвergə Danвassta 128 meŋ 727 tunna kymer taвьldь. Şunьŋ esenən sivkafygel 11 meŋ 683 tunna kymer sьqardь. Kymer taвьv Tənjaq kafkazda həm Artymьvski teвəgendə şaxtalarqa rimunt jahav arqahьnda kəmene.

Traktьrđar həm maşinalar

14 nse yktəвergə Qьđьl Pytilьvis Zavьtь 84 traktьr həm 87 matur вirđe. Xarkьf zavьtь—12 traktьr həm 40 matur вirđe. Stalingrat traktьrь zavьtnda həm Stalin ismendge Məskəv Aftazavьtьnda 14 nse dikəвerđə jai kenə вutdь.

MITAL. 12 nse dikəвergə вetə sajuzda 13 meŋ 903 tunna sujьn həm 11 meŋ 30 tunna stal qojolqan. „Stal" вerege zavьttarь 12 nse dikəвergə 9 meŋ 458 tunna sujьn həm 7 meŋ 151 tunna stal вirđelər. Sintrstal zavьttarь 1 meŋ 11 tunna sujьn həm 158 tunna stal вirđelər.

Vastukstaldar—2 meŋ 368 tunna stal həm 2 meŋ 112 tunna sujьn вirđelər.

Məskəv əlkəhendənađanlьqtь вətərevđən əlgə alьqьđ

Nađanlьqtь вetərev ştaвьnьŋ Məskə əlkə ştaвь, nađanlьqtь вetərev eşeneŋ sifatьn tikşerevđe ojoştororqa вuldь. Əlkənen teвəktərenə 15 вuksir вrigađalarь jeвərelə. Məskəvđeŋ qala həm teвək nađanlьqtь вətərev səvittəre, 50 вuksir вrigadahь ojostorop, ularđь zaktarqa jeвərələr. Вьnan вaşqa 10 kylt ərmejestər ynivirstitь ojoştorola. Вьlar eşselər maqarifь xeđmətselərn əđerləjəsək.

Avьldarđa, вigerək tə kalxuzdarđa nađanlьqtь вətərevgə kyp eş alьp вarьlasaq.

XALЬQ XUZALЬQЬ BELGESTƏRE NEŊ IЂƏBEN ALЬVTURAHЬNDA BAŞQORTOSTAN XEĐMƏT XALQ KAMISARLЬQЬNЬŊ QARARЬ

SSŞR Xeđmət Xalq Kamisarlьqьnьŋ 1930 jьl 14 qinvarna qararьna nigeđləp („Izvistejənən K.T" № 4 1930—jьl) Başqortostan Xeđmət Xalq kamisarlьqьnьŋ 1930—jьl 18—fivralda sьqarqan qararь вujьnsa („Krasnaja вaşkirejə" № 48 1930—jьl 27—fivral) xalьq xuzalьqь вelgestərenen iђəвe alьnha la, вelgestərđeŋ yđ qəjeptəre həm ular eşləj torqan məəssələrđen qəjeptere menən, вelgestərđen iђəвen tulь rəveştə alьv, вigerək tə kysevđere, urьndan sьqьvđarь, jaŋь alьnqan вelgestə turahьnda xəвər itev jaqьnan. Iђəp alьvđьŋ talaptarь qəmalgə aşьrьlmanь. Şunlьqtan Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarlьqь QARAR BIRƏ:

1—Вetə məəssəsələr pridprejətejlər həm xalq xuzalьqьnьŋ jəməqətləşterelgən siktьrьnьŋ xuzalьqtarь, jetəkselərđeŋ məsylejəte aъtьnda, 1932 jьldьn 1—qinvarьnan hunqa qaldьrmaj Başqortostan xeđmət xalq kamsarlьqьnьŋ 1930—jьl 18—fivral qararьnda kyrhətəlgən naminklatura вujьnsa, 1032—jьldьŋ вerense qinvarьna вulqan вelgestər sastafь turahьnda Başnarkamtrudqa məqlymət вirelgə məəвyr itelelər.

Məqlymət furmahь oşo tərtiptə вulьrqa tejeş:

1) Tərtip numirь 2) ştat вujьnsa xeđmət urьndarьnьŋ isemlege, 3) вelgeslege, 4) вelgestərđeŋ hanь: A) familejəhe yđeneŋ həm atahьnьŋ iseme;

в) uqьmьşь, v) вelgeslege вujьnsa fajđalanьlamь; g) вelgesteŋ ucut вiirtenьŋ numirь.

2) şul uq ojoşmalar вьnan hun, hər вer kvartal ytev menən, ylkən kvartal ajьnьŋ 10—sislahьnan hunqa qaldьrmaj вelgestərđeŋ yđgəreşe turahьnda, tyвəndəge kyrhətelgən furma вujьnsa, məqlymət вirə вarьrqa məзвyr itelələr:

1) Tərtip numirь; 2) Yđenen həm atahьnьŋ isme; 3) uqьmьşь 4) вelgeslege; 5) Kitkən вuiha, qajđa kitte; 6) qajđan kilde 7) вelgesteŋ ucut вilite numirь 8) xəđerge vaqьtta nindəj xeđmət urьnьnda eşləj.

3) Вьl qarařđь qəmalgə aşьrьvđь kyđəlev xeđmət inispiksejəhenə jəkmətelə. Qəmalgə aşьrmaqan esən qəjeplelər, xəkem həm dissiplina tərtiвendə javapqa tartьlalar.

Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarь urьn вasarь: TAZЬTDINЬF. Eştər medire: QƟMIRSKI.
1931—jьl Dikaвer.

Ridaktьr urьn вaзarь Z. KAJЬPKUL

BAŞNABBЬJT

Yđenen вetə klejьnttarьna вelderə:

Baza həm skьlattarđь 31 dikaвergə qarata invintarlaştьrьv eştəre ytkəre'gənlektən tyвəndəge kantur həm вazalarđa apirat ejalar vaqьtlь rəveştə tuqьratьlalar:

1. Maxsus kejem—kyn tavarđarь həm ajaq kejemdəre вazahьnda 28 nən 31 dikəвergə tiklem.

2. Maskatil həm ximik tavarđar вazahьnda 25 nən 31 dikəвergə tiklem.

3. Mital—tixnik tavarđar вazahьnda 25 nən 31 dikəвergə tiklem.

4. Aqas skьlattarь həm matirejaldarь вazahьnda, şul jəmlənən Dəvləkən вazahьnda 27 nən 21 dikəвergə tiklem.

Ojoşmalarqa oşo kyrhətelgən sruk esendə yđ prajьzvudstьvalarьn eđiəkhəđ tə'min itevđe вuldьrьv esen tavarđarđь alđan alьp qalьrqa təqdim itelə.

1—1 BAŞSNABBЬJT.

VADAPRAVUTTAN FAJĐALANЬVSЬLAR DIQQƏTENƏ

Ɵfe qala vadapravutь 1931 nse xuzalьq jьlь вetkənlektən вetə vadapravuttan fajđalanьvsьlarqa 1931 nse jьl esən вulqan вurьstarьn qaplarqa təqdim itə. Вurьstьn kypmelegen vada pravud kanturьnda (satsejalistic skaja, № 1) вelergə məmkin. Tyləv srugь 25-XII. Oşo srukta вurьstarьn tyləməgən aвaninttar vadapravut seltərenən sьqarьlasaqtar, ə sьqarьlqandan hun jaŋьnan seltərgə quşьv sirat menən вulьp, ŋьŋ вer ađnaqa huđьlьvь məmkin. Kiləsəktə hьv esən alđaqь ajđьŋ 5 sislahьnan da hunlamaj tylərgə kərək.

1—3 Kantur.

Jəməqət ađьqlanьşь triste

Yđ aşxanalarьnda ađьqlana torqan вetə ycrizdinejələrgə, uqьv jorttarьna вelderə: ađьqlanьv esən вirelgən həm fajđalanьlmaqan вetə talundar kiləhe ajđьŋ 15 nse sislahьna tiklem kere tapşьrьlьrqa tejeştər. Oşo kyrhətelgən srukta tapşьrьlmaqan talundar xaq tyiəp kire alьnmajasaqtar.

Jəməqət ađьqlanьşь triste.
1—3

1931 jьldьŋ 20 dikəвerendə Məqarif eşselərə jortonda (satsejalistcskaja, 38) Məqarif eşselərə sajuzьnьŋ 8 nse əlkə sjьzь asьla.

Kən tərtiвe:

1. Məqarif eşselərə sajuzь Yđək Kəmitətenen atcutь.
2. Məqarif eşselərə əlkə sajuzь həm tikşerev kəmisejəhe atcutь.
3. VKP(в) Yđək Kəmitətenen вaşlanqьs həm urta məktəp turahьndaqь qararьnьŋ вojomqa aşьrьlьvь (Başnarkamprus dakladь, Dəvləkən məqarif вylege həm rajprus quşma daklattarь.
4. Hajlavđar.

Sjьzqa aktif məqərif eşselərə, jəməqət ojoşmalarь vəkildəre həm kyit—ucrizdinejələrđeŋ jetəkselərə saqьrьlalar.

Başaвiprus.

AQRUZQA

Nərət alqan вetə ojoşmalarqa şul aqвurđь əs kən sruk esendə „yktəвer rivalytsejəhe" zakunьndaqь вarzanan taşьtьp alьrqa təqdim itelə. Kyrhətelgən srukta taşьtьp almahalar, nərəttər вetərelep, aqвur вytən ojoşmalarqa hatьlasaq.

1-1 BAŞSNABSBIT.

Dinamo katugь

18 NSE DIKƏBERGƏ ASЬLA.

Вetə dəvlət, kapiratif həm jəməqət ojoşmalarьna вelderelə:

Aftamaвil həm ьlav menən jək taşьvđarđь tərtipkə ha'ьv esən Başsavnarkum ergəhendə teđəlgən vidьmstьvalar ara kəmisejənen qararьna вinaən keđge вьsьraqlьq osoro 15 dikəвerđən вetkən iђəplənə.

VIDMSTЬVALAR ARA KƏNISEJƏ.
1-1

Gejalugejə razvitka tixnikumьnьŋ 1 nse вylegeneŋ asьlьv vaqьtь kisektereide həm qarizalar alьv vaqьtlь rəveştə tuqьratьldь. G.R.U.

KYLTURA HARAJЬ

URЬŦ TELENDƏ

17 Dikəвer STRAX
18 Dikəвer STRAX
19 Dikəвer STRAX
20 Dikəвer STRAX

AFINAG NЬF ƏŦƏRE

A. Anderejef pastanufkahь

Вilittər hər kən 11 đən 2 gə 5—8 səqətkə tiklem hatьla ujьn kis səqət 8 də вaşlana.

MƏĐƏNEJƏT HARAJЬ

21—22 nse dikəвer

„JAĐ JЬRЬ"

Q.IDRIS ƏŦƏRE

Вaşlana 8 səqəttə

BAŞQORTOSTAN BELEŞMƏ—INFARMATSEJƏ KANTURЬ

(Ɵfe, Jəgyr вazunьl uramь, № 39).

SSSRhəm Başqortostan vaqьtlь matвuqatьnan вetə məs'ələlər вujьnsa JETƏKSE HƏM INFARMATSEJƏ MƏQALƏLƏREN qьrqьp, tuplap вirergə zakazdar qaвul itə. Pridprejətejə həm ojoşmalarđьŋ jaqşь eşleve esən вik əhəmejətle. Tərle spraŧkalar jahavqa dugьvьrđar teđəj, xaqь вer jьlqa 50 hum, jartь jьlqa 30 hum, вer kvartalqa 20 hum. Вetə SSSR đa həm Başqortostanđa nindəj вulha la quşьlqan eştərđe ytəj həm вeleşmələr jahaj. Liksejə həm əŋgəmələr esən matirejaldar tuplap вirə. Timer julqa jomoşaq həm qatь urьnđarqa вilittər alьp вirə. Bagazdarđь ala həm jeвərə. Jorttarđь, qiвatlь nəmələrđe hatьv turahьnda zajafkalar qaвul itə, вьl zajafkalarđь alьv həm hatьv alьymьna inderə. Tiligram həm tilifanagrьmmalar jeвərə. Kamandirufkalarqa вarьrqa zajafkalar qaвul itə, вьl eşte SSSR đaqь вetə qalalarđa вeleşmə agintтarь arqьrь ytəj: nimes, ingeliz, fransuz, palək həm вaşqort teldərendə tərzemələr qaвul itə. Kantryl tilifun inderevgə zajafkalar qaвul itə, horavđarđь jađa həm ularqa rizalytsejə вujьnsa javap вirə. Вьl вik uŋaj, vaqьt ərəm вulmaj, pridprejətejə jetəkselərenə praduktivnь eşlərgə məmkinlek вirə. Ycrizdinejələrđə jullavqa zajafkalar qaвul itə. Başqortostan teвəktərendəge ycrizdinejələr həm grazdandar esən вik uŋaj, vaqьt ərəm вulmaj, rasxut əđ totola. Tərle məs'ələlər, transport, kururt, xeđmət, jer məs'ələləre вujьnsa вeleşmələr jahaj, tərle grazdandar həm ycrizdinejələrđeŋ ədristəren вeleşə.

Klejenttarđьŋ vaqьtьn haqlav, quşьlqan eşte həm horalqan məs'ələlərđe asьq həm jeteđ ytəv, javap вirev—вьlar puşt. həm tiligraf xalq kamisarlьqь вeleşmə apparatьnьŋ luzьngьlarь.

Uşь jьldьŋ 1 XII nən Bilarit, Вerə, Starletamaq, Вələвəj həm Dəvləkəndə вeleşmə вojralarь ojoştoroldo. Puşta həm tiligraf X. Kamisarlьqьnьn SSSR đaqь вetə ycrizdinejələre xeđmət вurьsь tərtiвendə вetə spraŧka həm quşьlqan eştərđe kantryl sruktar esendə ytəjđər.

Başqortostan вeleşmə—infarmatsejə kanturь. 1—1

„PRAMKAPIRATIF"

ƏRTILENEŊ MASTIRSKUJĐARЬNA

Qьş ajđarьnda ajaq kejeme teđətev jəhətenən nagruzka jeteşməj. Ərtil idarahь вetə ojoşma həm ycrizdinejələrđe вigerəktə teđətelergə tejeşle maxsus eş ajaq kejemdere вulqandarьŋ ularđь qьş ajđarь esendə teđətergə kərəklekte əşkartə. Senki qьş ajđarь esendə ajaq kejemdəren teđətergə tapşьrmaqan ojoşmalarđьŋ eştəren jađ kənə eş kyp вulьv arqahьnda almaj kire qajtarьvđar вulьvь məmkin. 1 nse dikəвerđən tyвəndəge eştər his siklənməgən miqdarđa alьnalar,

Maxsus eş ajaq kejemdəren, şulaj uq eşse həm xeđmətselərđen yđ ajaq kejemen teđətergə, kypləp, ojoşmalarđьŋ zajafka qaqьđь menən вergə alьna.

2 Eşselər həm xeđmətselər tarafьnan ajьrьm rəveştə təpşьrьla torqan ajaq kejemdəre, eşləgən urьndarьnan dykəmit kiltereр tapşьrqanda alьnalar.

Ajaq kejemdəren teđətevgə juqarь вađarđa elekke „ajьqlьq jəmqejətenen" səjxanahь вulqan jortta 5—10,15,20,25 həm 30 sislalardan вaşqa kendərđə 11 đan 3 kə həm kis 5 tən 7 səqətkə tiklem qaвul itelələr. Ajaq kejemdəre jaqşь sifatlь itep həm vaqьtьnda (qьş ajđarь esendə) teđəteləjər, şulaj uq tapşьrьlqan ajaq kejemdərenen juqalmavьna garantejə вirelə həm juqalqan təqdirđə jaŋь ajaq kejeme menən almaştьrьvqa tiklem yđ əŧteвedgə məs'ylejət alaвьđ.

Ajaq kejemdəren teđətəvgə alьv turahьnda təfsilь spraŧkalar đь mastirskuj instruktьrь ip. Samadurьftan jəki qaвul itevse ip. Varunindan kəndə irtənge 8 đən kiske 7 səqətkə tiklem alьrqa məmkin.

„Pramkapiratif" idarahь 1—2

JƏMƏQƏT TUQLANЬŞЬ TRISTE

Yđ aşxanalarьndь ađьqlanqan вetə ycrizdinejələrgə, uqьv jorttarьna qinvar ajь esən talundarđьn tyвəndəge tərtiptə вireləsəgen BELDERƏ:

26 həm 27 dikəвerđə talun alalar:
Matur zavьtьnьn mital вazahь.
17 nse teđəv triste, matur zavьtь.
Dəvlət tirmənə.
„Yktəвer Natiskahь" tipagrafejəhe.
Spirt prum.
Aliвastьr zavьtь.
Taqta jarьv zavьtь həm aqaspristene.
Silikat zavьtь.
Ispravdum.
Izвiz zavьtь.
Vadapravattar teđəv idarahь.
Kyn zavьtь.
Ajaq kejeme faвrige.
Başgrazdanstruj.
Başsilstruj.
Dəvlət mix zavьtь.
„8—mart" faвrige.
Jьlqa aşa sьqarьv eşselərə Başstruj həm Başzlisajuzđьŋ teđəv ojoşmalarь.
28 həm 29 dikəвerđə talaun alalar:
Вetə uqьv jorttarь həm kurstar.

IЂKƏRMƏ: 1) Teđmələ kyrhətelməgən вetə ojoşmalar hər ajđьŋ 31 jəki 1 nse sislahьnda talun alalar.
2. Teđmələ kyrhətelgən, ləkin srugьnda kilməgən ojoşmalar iŋ ađaqta talun alajar.
3. Tris aşxanalarьnda ađьqlanьvsь hər вer ojoşma həm uqьv jorto yđ keşelərenen hanьn kyrhətep, 1932 nse jьldьŋ 1 nse kvartalьna 15 nse dikəвerđən hunqa qalmaj zajafka вirergə tejeşle.
4. Tulь panselun menən ađьaqlьvsьlar qinvar ajьnьŋ pradukta qaqьđđarьn tapşьrьrqa tejeştər.
5. 15 nse dikəвergə tiklem zajafka tapşьrmaqan ojoşmalar aşxalarqa вerketelməjəsəktər.

1—8 Tə'minət şiktьrь: KUBASЬF.

Вetə xosusi pridprejətejələrgə

Xəđerge vaqьtta həm 1932 jьlda la eşlərgə ujlaqan xosusi savđa, sənaqət həm kustarsьlьq pridprejətejələre 1931 jьldьŋ 15—25 dikəвerendə 1932 jьl esən rigstratsejə tanьtmalarь alьrqa məзвyrđər.

Вьl вojoroqto ytaməvđə qəjeple keşelərgə 1932 jьldьŋ 1 qinvarьnan pratakul teđəlep, riges'ratsejə tanьtmahьnan вaşqa eşləgən jəki vaqьtьnda almaqan esən ştraf həlьnasaq. 1932 jьlda teđələ torqan pridprejətejələr đə 15 dikəвerđən terkələlər.

Rigestratsejə tanьtma'arь qala səvite zalьnda 18 həm 24 sislalarđan вaşqa kendərđə irtən 9 đan 3½ səqətkə tiklem вireləsəktər.

1—2 QALA MALEJƏ BYLEGE.

Joşeiso—jemeş sajuzьnьŋ Başqortostan kanturьna:
4 вuxgaltir
1 Buxgaltir—instruktьr
1 Xranumintrazis
1 Narmirufşik
1 Baş ikanamis—finansis jarđəmsьhь kərək. Təqdim jahav esən ədris: Ɵfe qalahь K—Marks həm Puşkin uramdarь mejeşe, Narkamsnaв, tyвənge ìataa, вylmə №6.

KADЬRDAR SIKTЬRЬ.

15—dikəвer svudkahь

BӨTƏ DONJA PARALITRDARЬ BEREQЬQED

18 DIKƏBER 1931 JЬL №272 (573)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. Б. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

IGEN ӨSӨN KӨRƏS TIMPЬN JUQARЬ, IŊ QЬÐQA VAQЬTTA KRIPЬSTЬ ALЬRQA

MTS	SAFXUZ	KALXUZ	QARNЬS	QATЬ ZA DANEJA	BӨTƏHE
95,7	87,7	85,5	39,5	23,8	88,4

MAJA TUPLAV ӨSӨN KӨRƏŞTƏ
QOJROQTA HӨJRƏLEV XURLЬQЬNAN SЬQARQA

Berense dikəвerđə iqlan itelgən şturьm 10 kenlegə ketelgən heđemtəne вirmənə. Dərəђ urьndarđanвы 10 kənlekteŋ heđemtələre turahьnda tulь məqlymətjuq. Şulaj đa ajьrьm teвəktərđən kilgən məqlymattər yđək plandьŋ ytəleşe turahьndaqь məqlymət oşono kyrhətə.

1—dikəвergə 4 kvarta maja tuplav planьnьŋ ytəleşe yđək zadanejəhь вujьnsa 62,8 pr. qa, jerle zadanejə вujьnsa 35,3 pr. qa jetkəne.

10—dikəвergə jəqni şturьm dikadahьnьŋ ađaqьnda yđək zadanejəhenen ytəleşe 71,8 pr. qa jetep, 10 kөn esendə 6,5 pr. qьna yђeş вirđe.

Timək yђeş his вer qəniqətlənerlek tygel. Jerle plandьŋ ytəleşe turahьnda məqlymət tuplanьp вetməgən əle. Ləkin yđək plandьŋ ytəleşenə qarap, unьŋ đa samahь вelep вula. Bыl handar jerle plandьŋ ytəleşendə lə timptьŋ qəniqətlənerlek вulmavьn kyrhətə.

Bыl xəl IV kvartal maja tuplav planьnьŋ ytəleşen qurqьnьs ađьna quja.

Bьnьŋ səвəвen qajđa? Nej esen şturьm 10 kenlegə ketkən heđemtəne вirməne? Bьnьŋ səвəвe kyp teвəktərđəge ojoşmalarđьn maja tuplav eşenə appartunistarsa qarap, uqa вətə kөste tuplamavđarьnda, unь ikmək əđerlav menən вer tiged ylsəvđə jөrөtmavđərendə, unь onotovdarьnda.

Başqortostan Yđək Başqarmahь, Parteja өlkə kəmitəte qararьna qaramaђtan, qajhь вer teвəktərđə вerense dikəвerđən başlap maja tuplavđa şturьm 10 kenlege iqlan itelməgən. Məsələn: Şişmə teвəgendə əlegə tiklem şturьm 10 kenlege ytkərelgəne juq.

Başqortostan Xalq Kamisardarь Seviteyđenen 14—dikəвerđə sьqarьlqan qararьnda maja tuplav eşendə tyвəndəge jetešheđlektərđe kyrhətə:

Başnarkamfin həm вanka apparatь jəməqətselek iqtiвarьn maja tuplav planьn ytəvđə ojoştormaqan, xuzalьq həm kapiratif urgьndarь jetəkselərə maja tuplav planьn ytəvgə javaphьđlьq qarьşь kyrhətələr.

Prafsajuzdar, вigerək tə finanьs—вanьk eşselərə sajuzь выl jynəleştə jalpьnь tuplamajđar. Xosusən teвəktə prafsajuzdar выl eştə halqьnlьq kyrhətələr. Matвuqat, maja tuplav məs'ələlərenə ađ iqtiвar itə.

Jerle mənfəqətte kyđətep teвək вaşqarmalarь həm teвək вankьlarь Savnarkumdьŋ rigylərşləşterev fundьna aqsa ajьrьv turahьndaqь qararьn ytəmajđər.

Patripkrpirats ejə sistimahьnda paj aqsahьn jьjnav timpьn unьn yđ majahь menən eş itevgə kyseven təmin itelek tygel. Dəvlət вanka majalarь вuqatьv eşe his qəniqətlənerlek вarmaj.

Oşo xəldərđe iqtiвarqa alьp Xalq Kamisardarь Səvite выl qararь menən Başnarkamfin həm Dəvlət вankahьnьŋ Başqortostan kanturahьna his вer hyđeđ maja tuplav planьn hər kassa planьn tulь rəveştə tultьrьvđь jөkmatə.

Başnarkamfinqa, plandьŋ ytəleşe esen tulь rəveştə javaplьlьq jөkmətelə. Ul maja tuplavđa вətə xuzalьq həm kridit urgьndarь, kapiratif sistimdarь eşe eђtenən qatь kantryllek itergə tejeş. Maja tuplav şturьmьna rissursalarđь tuplav eşendə eşməkərheđlek həm javaphьđlьq qaraşь kyrhətkən keşelərđe javapqa tartьrьv xoquqь вirelə.

Savnarkum qararь вujьnsa rigylərləşterev fundьna aqsa ajьrьvđь ytəməgən esen Baqalь Boraj, Krasna—Kam, Mraq, Janьn—avыl, Avьrqađь, Mişəə, Məlavez, Stərle, Zejansura, Pitravski, Qonşaq, Ađqьn, Jerə, Dvrtile, Jьlajьr, Baltas, Byzdək, Dəvləkən, Tapurin, Qьrmьђqalь, Mejəkə, Tujmazь, Өfө, Saqmaqoş teвək вaşqarmalarьna kridit вirev tuqьratьldь. Şul uq eş esen Savnarkum Dəvlət вankahьna Baqalь həm Stərle dəvlət вankalarь upravlajьşcəjđəren orьnьnan alьp sutqa вirergə, Narkamfinqa Tujmazь həm Nuriman rajfolarь međirđəren sutalđьnda javapqa tartьrqa təqdim itte. Bыl qarar menən savnarkum maja tuplav planьn ytəvgə halqьn qaraqan вarlьq teвək ojoşmalarьna xuzalьq, kapiratif urgьndarь jetəkselərenə iђkərtev jahanь. Urьndar həm xuzalьq ojoşmalarь вьnьŋ menən, maja tuplav planьn ytəvgə şajarьp qararqa jarьmaqanьn kyrhətte.

Bөtə teвəkter də вьnan tejeşle haвaq alьp, qalqan qьђqa vaqьtь maja tuplav esen qьđđьrьv esen tulь rəveştə fajđalanarqa, kiŋ qatlam eşsəndər jalpьhьn maja tuplavđaqь ədəklək tərđe вөterevgə ojoştororqa tejeştər.

ARXANGIL, QЬRMЬЂQALЬ TEBƏK TƏRE KARTUF ƏĐERLƏVĐE ӨĐƏLƏR

BAŞQORTOSTAN sad-agarud sajuz julь вujьnsa 16 nsь dikəвergə kartuf əđerləv nej вarь 78,8 pr. qa qьna ytəlde. Arxangil həm Qьrmьђqalь teвəktəre kartuf əđerləvgə başlamaqandar đa. Əđerlənergə tejeş вulqan 53,000 tunna kartuftьŋ fəqət 423109 tunnahь qьna əđerləngən. Bьnьŋ đa 12 meŋ tunnahь haqlьq raspiskalarь вujьnsa „əđerləngən". Bыlar вətəhe lə stalavaj kartufь вulьp вөgөngө kөngə əđerlənep вөtərgə tejeş ine. Kartuftьŋ 56 tunnahь tərən punkьttarđa jatьp qalqan. Bыl kartuftar hьv julь menən kilterep вөtərgə tejeş ine. Ural qa jeвərelergə tejeş 6 tunna kartuf timer julьnda serep qalqan.

1932 nse jьlda esen sertifikat tavar kartuftarь 5682 tunna əđerləngən. Alpan əđerlek kyiməv arpahьnda выlar əle xekymət punkьttarьna tapşьrьlmaqandar. Qaplьplьq raspiskalarь вujьnsa kerəstelьndər qulьnda 8791,8 tunna kartuf jata, sad-agarudsajuz выl kartuftarđь halьrqa urьn əđerləməgən.

Sadagarud sajuzdьŋ 13 teвəgendə plan вujьnsa 10,500 tunna tərlə jəşelsələr əđerlənergə tejeş вulьp 10—dikəвergə fəqət 4258 tunna əđerlənep plan tik 40 5 pr. qa qьna ytəlgən. Arxangil həm Qьrmьђqalь teвəktəre вer kilagram da əđerləməgəndər.

Bal əđerləvđə lə hьnьlьş juq. Plan вujьnsa 1260 tunna вal əđerlərgə təjeş вulьp 10—dikəвergə fəqət 702 tunna qьna əđerləngən, plan 65 pr. qa qьna ytəlgən. Bөtə əđerləvđər вujьnsa la dikəвerđen 2 nse 5 kөnləgendə вer genə pr. ta yђeş вulmanь. Dəjəm alqanda plan ytəleşe sьвar. Plan aşьqьs rəveştə tultьrьlьrqa tejeş. Plandь artьrьp ytəvselər menən tigeđlənergə tejeştər. Sadagarud sajuz plandь artьrьp ytəvselərđən Dyrt-əjlə Bөrө, Prejut, Bələвəj, Dəvləkən, Q—M jəkə teвəgendəge вylektərendə eşləvselərgə 500 hum вylək вirđe.

Ə. S.

3—вalşeviktar jađьna вer maşina, traktьr đa tedə'elməj qalmahьn

DIKƏBER AJЬNDA BӨTƏ RIMUNT MASTIRSKUJĐARЬN HALЬVĐЬ TAMAMLARQA
2105 TRAKTЬR 1—APRILQA BAĐЬVQA SЬQARLЬQ XƏLGƏ KILTERELERGƏ TEJEŞ
Stərle MTS mastirskujь tөđələp вөtməgən, maşinalarqa ejə juq

SƏSEVGƏ BЬLAJ ƏĐERLƏNERGƏ JARAMAJ

ESTƏRLE MTS HЬNDA MAŞINALAR EŞTƏN SЬQALAR

STƏRLE MTS hь 25 nyjəaergə tiklem avыl xuzalьqь qoralarьn asьq havala jatqьrđь. Jamqьr, qar ađьnda ultьrqan maşinalarđьŋ kyp өleşə eştən sьqqandar. Biş kasilkanьŋ saləsь saqtarь eşkə jaraqhьđ xəlgə eşləngən. Traktьrqa taqa torqan 15 səskesteŋ orloq qoja torqan kepşələre alьmaqan. Ular jeşlənep, xəđer tunqandar. Jəđ əgən haвan, tьrmalar eş вөtkəs ajđa tuqarьlha şul urьndarьn la jatalar.

Bыl xuzahьđlьq arqahьnda ul maşinalar xəđer nьq rimunt torajđar. Ə, MTS nьŋ вerləşterelgən mastirskujь eşlənep вөtməgən. Stinalare halьnqan, tyвəhe asьq ultьra. Xuzalьq međire Grigurjef „Bөđđeŋ 35 eşse вeđ вar, ular udarniktar. Ləkin, tөđəv matirejaldarь jetešməj... Өfənən qađav, qalaj jeвərməjđər..."tej.

Ləkin eske вyjlьqtarđь maвilizavajt itev вik nasar qujьlqan. Məђələn: MTS la iђke taqtaь rđan qađav hьvьrьv esen kөndekləp вer keşe „eşləj". Kөnөnə 2 hum xaq tylənhə lə, ul səqətenə 10—20 вөtrek qađav hurьp vaqьt udqara. Bыl qьna sara menən eske risurstь maвilizavajt itev mөmkin tygel. Nьqьraq totonov talap itelə.

Eşselərđeŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa iqtiвar juq. Toraq şarttarь nasar, 3 aj вujьnsa nej вarь 16 kila on, 5 hum aqsa вirelgən. Eşselərgə qarata tejeşle şarttь tьvđьrьvqa iqtiвar вirməv arqahьnda MTS eştərendə tərtipheđlek, xuzahьđlьq jəşəj.

Janь şarttar esendə janьsa jetəkselek itə вelnəvselərgə qarata saralar kyrelergə tejeş. Dikəвer—mastirskujđarđь halьp вөtəv esen udar aj. Stərle MTS hь mastirskujьn halьvđь tamamlaşьvđa teвək ojoşmalarь jarđamqa kilerge tejeştər.

XƏJ QINEJƏTYLLIN.

Ber kampaneja la unьşlь ytkəne juq
Allajarьf diskyssejd alьp вara

QONŞAQ Harь səvite 93 prasintqa kalliktif aşqan. Bьnda səjəsi—xuzalьq kampanejalarь in jaqşь rəveştə ytəlergə tejeş ine. Ləkin, jetəkselek itə вelməv arqahьnda eştər kirehensə tora. Igen əđerləv nej вarь 20 prasintqa ytəlgən, maja tuplavđьŋ IV-nse kvartal planьnьp 9, ə jьllьqь вarь 34 prasintqa qьna ytəlgən. It əđerləv planьŋ jartьhь əle вuha tultьrьlqanь juq. Janqьđaqtar вөtenləj ontoiqandar.

Kalxuzdarđь ojoştorov-xuzalьq jaqьnan nьqьtьv esen kөrəş вarmaj. Jetəkselek jomoşaq. Şuqa qaramaђtan 10 avыl ike kalxuzqa вerləşterəlgən. Bыl kalxuzdarđa xeđmət ojoşorolosь siktəu tьş tyвən, dissiplinə juq. Mal hujьv, mal tuđđьrьv tulьp jata. Kyplən tygel, Bolaq" kalxnzьnan 25 вaş at juqaldь (?). Ləkin, ular juqalmanь, Siləвe вađarьna ođatьlqandar. Avыl səvite вьnь kyrməj. Senki, avыl səvite prsidətele Xisamьf kalxuzdarđьŋ alqa kiteve menən qьđьqhьnmaj. Ul yđe 27 jьldarqa tiklem 6—7 at ađьrap kilgən xəlle keşe.

Ə, „Yktəвer" kalxnzь prsidətele Allajarьf вer nəmə eşləməj. „Plan đur, ytəp вulmaђ..." tip kulak tirmənenə hьv qoja. Xisamьf, menən Allajarьfqa sara kyrelhen, Teвək kalxnzsajuz kyđ hal.

X. FƏSXI

KALXUZSЬLAR JANQЬ ĐAQTARĐЬ JƏMƏQƏT BUKSIRЬNA ALALAR.

ӨFӨ teвəge Padьmal avыl səvitendə igen əđerləv udar teђ aldь. Kampanejəqa вөtə jalpь jaqьndan qatnaşa. Heđemtələ avыl səvite kyləmendə igen əđerləv 97 pr. qa ytəlde. Kalxuzdar ajьrьvsa aldьnqьlьq kyrhytələr. Ular plandь 105 pratsintqa ytənelər. Ləkin janqьđaqtar arahьnda eş hylpən вara.

Kalxuzdar janqьđaqtarđь jəməqət вuksirьna aldьlar plandь tultьrьv esen qьrqa kөrəş вaşlandь.

B. NAŽAR.

BAŞQORTOSTANDA 1—APRILGƏ
2105 traktьr ваđьvqa sьqarlьq xəlgə kilterelergə tejeş
BӨTƏ MASTIRSKUJĐAR XUZRASCUTQA

(SSSR Narkamzim kəlligejəhe qararьnan)

Uđqan jьl dөrөђ fajđalana вelməv, ejəheđlek həm haqhьđ qullanьv arqahьnda вik kyp traktьr, avыl xuzalьqь maşinalarь eştən sьqtьlar: Ular xəđer kapitalni rimunt talap itə.

Başqortostanda 1932 nse jьl jađqь səsevenə qarata 2105 traktьr tөđətelergə tejeş. Şularđan traktьrsintьr hьđьqь вujьnsa 755, orloqsoloq safxuzdarьnda 900, susqasьlqta 88, jьlqьsьlьqta 37, orloqsolьq вerekmələrendə 125 traktьr tura kilə. Rimunt eşen tamamlavqa hunqь sruk 1 nse april. Bьnь xəl itev esen planlь eş kyrev, kampanejanь dөrөђ ojoştorov вer nse kiđəkkə qujьlьrqa tejeş.

Başnarkamzimqa 15 dikəвerđən də qalmaj avыl xuzalьqьnьŋ hər tarmaqь вujьnsa aj hajьn kypme maşina, traktьr tөđətev esen plan вirev вurьsь jөkməlde.

Bөtə rimunt mastirskujđarьn həm вaşqa mөmkinlektərđe tulь, dөrөђ fajđalanьrqa. Yđendə mastirskuj вulmaqan safxuz, MTS həm kalxuzdarđь planlь rəveştə tə'min itev esen 20 nse dikəвerđəndə hunqa qalmaj вaşqa ojoşmalarđьŋ mastirskujđarьna вerketergə kərək.

Uđqan jьl traktьrđarqa jahalqan rimunttьŋ sьjfatь tyвən вulьv, ularđь qьrqa sьqьv menən вođolovqa kilterđe. Bыjыl rimunttьŋ sьjfatь juqarь вulьvqa ireşev вөtə tulьlьqь menən iqtiвarđьŋ yđəgenə qujьla. Bыl eştə mastirskujđarđьŋ tixnik eşselərə ajьrьm javaplьlьq jөkləjđər. Bөtə mastirskujđar xuzrascutqa, ular đa xeđmətte dөrөђ ojoştororqa, dөrөђ həm vaqьtlь iђəp alьp вarьvđь nьq qujьrqa.

Mastirskujđa rimunt eşen вaşqarьvđь tyвəndəge ike tөrđən sьqьp ojoştororqa kərək,—

1. Traktьr tulь kileş вer вrigadaqa tapşьrьla. Bыl вrigada unьŋ вөtə өleştərə də tөđə tələr. Rimunttьŋ sьjfatь esen tulьhь menən вrigada javaplь.

2. Kyp stanuklь mastirskujđarđa traktьrđarđь tөđətev өleştərgə вylenep ajьrьm—ajьrьm вrigadalarqa вirelə. Ber вrigada traktьrđь hytə ikən, ikense вrigadala eşləvselər qoralar. Qorovsь вrigada rimuntь qaвul itevse urьnьna qujьlьrqa tejeş. Əgər ajьrьm өleştərgə rimunt jetkerelməgən, sьjfatь tyвən ikən unь qaвul itməj həm rimunttь ytkərevselərgə xaqta tylənməj.

Xeđmət xaqь pragrissif edilşina menən tylənə. Xeđmət xaqь—mixanizatьr, inzinir, jəki safxuz, MTS teŋ вaş mixanigь, traktьr qejtarьla torqan вrigada вaşlьqь, teвək jer вylege, RKJ,-MTS həm safxuz vəkildərenən tөđəlgən kəmisejə tarafьnan qujьla. Əgər kəmisejə qaвul itkəndə rimunttь jaqşь tip tapha traktьr ejəhe iђəвenən 20 pratsint өђtəmə xaq вirelə. Rimunt nasar ytkərəlhə 25 pratsintqa tiklem eş xaqьn sigerələr. Xeđmət xaqь şul kəmisejə tөđəgən ike dana aktь вujьnsa qьna tylənergə tejeş.

Mastirskujđar tөđəv oşo kөngə tiklem вөtkəne juq. Dikəвer udar aj, mastirskujđь halьp вөtəvđe oşo ajđa his hydheđ tamamlarqa. Bөtə artьq kөs tөđələp вөtməgən mastirskujđarđь tamamlavqa вirelergə tejeş. Bыl eşkə halqьn qaravsьlarđь qatь javapqa tartьrqa kərək.

Dikəвer ajьnda вөtə mastirskujđarqa kvalifikatsejəlь eşse kөsər tuplanьrqa, ular 2—3 sminalь eşkə kysevđe tə'min itergə tejeştər.

Zapas kiђəktər ytkən jьl siktən tьş haqhьđ, tərtipheđ qullanьldьlar. Bыjыl uqa qьrqa sik qujьrqa. Unьŋ esen ejəheđlekte вөterep, ularđь вylevđə javap вirə torqan keşelər вildələrgə kərək. Beрəj maşinaqa nindəj genə janь kiђək qujьlha la, unьn iђke kiђəgь kire qajtarьlьrqa tejeş. Bыl məzвyri. Rimunt ytkərevđə urьndaqь mөmkinlektərđe fajđalanьvqa nьq iqtiвar вirergə kərək. Jer ojoşmalarь urьndaqь tөrlө mital vatьqtarь həm iђke kiђəktərđe jьjьv tuđahьnda kyrhətmələr вirergə tejeştər. Dikəвer ajьnda вөtə kərəkməgən eştən sьqqan maşina həm mitaldarđь mastirskuj həm timerlektərgə tapşьrьp вөtərgə. Ə, ular yđđərenen kərəktərenən artqan mitaldarđь jьjьp Rudmitaltorgqa tapşьrьrqa tejeştər.

Bьlar—3 nse вalşeviktarđa jađđьŋ uŋьştarьn tə'min itə torqan şarttar. Şuqa kyrə ulardьŋ hər вer punkьtь tulь ytəlergə tejeş.

Kraj ara stasejalistik jarьştьn srugь jaqьnlaştь

MAJA TUPLAV ӨSӨN KӨRƏŞTƏ BALŞEVIKLEK TIMPTARЬ ALЬP, BAŞQORTOSTANDЬ KRAJ ARA JARЬŞTA QOJROQTA HӨJRƏLEV XURLЬQЬNAN ЅЬ JARAJЬQ!

ZAJЬM AQSALARЬN YĐ VAQTЬNDA TYLƏNEVEN TƎ'MIN ITƏRGƏ

BARЬ 6 TӨBƏKKENƏ KASSA PLANЬN TULTЬRQAN

Zajьm aqsahьnьn jьjьlьvь ifrat nasar вara. 1—dikəвerga alьnqan məqlymət вujьnsa 48 teвəktən вarь tyвənđəge 6 teвək kenə kassa plandarьn tultьrqandar: BAJMAQ 120 pr., BAJQЬ—110,2 pr. JЬLAJЬR—114,1 pr., BILAQATAJ—155 pr., XƏJBULLA—155 pr. həm ӨFƏ qalahь—106,8 pr. Qalqan teвəktər вerehe lə yđ plandarьn ytəj almanьlar. Tyвəndə isemləngən teвəktər xurlьqlь rəveştə qojoroqta hejrələlər: BAQALЬ—27,2 pr., DƏMƏSETLE—35,3 pr., Qьrmьtqalь—41 pr. Qonşaq—44,1 pr., Mişkə—52,5 Krasna—Kam—28,2 pr., Tujmazь—33 pr., Saqmaqoş—42,7 pr.

Вьl teвəktərđeŋ kyвehenen əle quđqalmaj tьnьs jatьvđarьn həm zajьm aqsalarьnьŋ yđ vaqьtьnda kassaqa inevđərenen nindəj çitai əhəmejətkə ejə ikənen aŋlamaqanlьqtarьn kyrhətə. Вьl satsejalistik teđeleşten finansьs вaz hьn пьqьtьv tygel, вəlkem jomoşartьv вulьp sьqa.

Oşo xəlde iqtisarqa alьp вetə qomasavlь qtarđь alьp taş ap zajьm aqsalarьnьŋ jьj alьv planьn ytəleven tə'min itergə kərək. Вьl ajqan menən вetə ycriz dinejə həm pridprejəteja adminstratsejəhe aldьna zajьm əsen totolqan aqsanьŋ his вer totqarьhьđ kridit ojoşmalarьna tapşьrьv məs'ələhen qatь rəveştə qujьp, вьnь ytəməvselərđe sut aldьnda javapqa tartьrqa kərək.

Teвəktərđə ajsəvittarendəge spiskələr вujьnsa jaŋqьđ xuzalьqtarqa kisektermaj aвligatsejələren tapşьrьp, tejeşle aqsahьn alьrqa kərək.

Zajьm planьn tiđ ytəvđə вeđ Tatarьstan həm Urta Idel menən jarьşaвьđ. Ytəleş srugь 20—dikaвer. Hedemtə lə Sajuz Yđək Başqarmahь sissejəhenə rapьrt вirelergə tejeş.

Teвəktər zajьm вujьnsa yđđərenen kassa plandarьn, timək jaŋь dugьvьrьn ytəvgə вetə saralarđь la kyrergə tejeştər.

MYTIN

Өfө kamsudtarь

YĐ ВURЬSTARЬN YTƏRGƏ TEJEŞTƏR

9—dikəвerđə Өfe qalahь kamsudtarь Өfe kəlliktiftarьnda ətəlmə rəveştə 500.000 humlьq „Biş jьllьqtьŋ 3—xəl itkes jьlь zajьmьn" taratьv turahьnda qarşьlav planь qaвul itte. Kamsudtar yđđəre sьqarqan вьl qararđь 2—3 kөn esendə ytəp sьqarqa, вьnьŋ esen вьqasa zajьmqa jađьlmaqan вetə eşse həm xeđmətkərđər arahьnda вerehen qalđьrmaj zajьm taratьrqa kərək

Xəвyki вьl eştə əle tejeşle timp kyrenməj. Barьq kəlliktiftarđa вьl eşte tiđ rəveştə ojoştorop, unьŋ heđəmtələre turahьnda aşьqьs rəveştə Başprafsəvitkə məqlymət вirergə tejeştər. Başqortostan jəmhyrejəte yđenen Tatarьstan həm Urta Idel aldьnda вirgən vəqđəhenenŋ ytəleve turahьnda SSSR Yđək вaşqa mahь sissejəhenə rapьrt вirergə tejeş.

ŞIŞMƏ TӨBƏK AKTIFЬ

ӨĐӨKLӨKTƏRĐE BӨTӨRӨVGƏ MABLIZAVAJT ITELDE

ŞӨNGƏKKYL, 15 Teвək aktifь yđđəren udarniktar tip iqlan itep, maja tuplavđaqь ədəklektərđe вetərəvgə maвlizavajt iteldelər. Artta qalqan avьl səvittərənə 10 kamsamul aqzahь, 12 teвək xeđmətselərə kamandiravajt itelde. Finanьs eşselərə 5 вrigada ojoştorđolar. Urta iđelden eşse həm xeđmə'kərđər arahьnda zajьm taratьvđь 10 pr qa arttьrьv turahьndaqь saqьrьvь qaвul itelde.

Өlkə gəzittərBaşnarkamfin вrigadahь:BIKMITEF,MAMЬNTЬF FIDASEJEF

600 kamsamul aqzahь maвlizavajt itelde

II nse teвək qala kamsamul kəmitəte 4 nse kvartal maja tuplav planьn tultьrьv eşendə вer ajlьq finans paxutь iqlan itte.

Paxut uŋajь menən 600 kamsamul maвlizavjt itelde. Həm вetə kamsamul kəlliktiftəre yđ pridprejətejlərendə finans planь ədəkləkteren вetərev eşendə paxut ytkərəsəktər.

KAMALЬF NURЬJ

Şişmə appartunistarь maja tuplav planьn eđələr

10—dikəвergə plan nej вarь 40 pr. qa qьna ytəlgən

Şişmə teвəgendə maja tuplav eşe iŋ artta qalqan ucaskalar đeŋ вerehe. Вьnda ajьrьm ojoşma həm eşselər вьl eşkə narьq вirməj, appartunistarsa, qaraɉdar. Şunlьqtan ul eđələv qurqьnьsь aтьnda tora. Вьl nigerək təəjьrim tarmaqtarđь alьp qaraqanda asьq kyrenə

1—RAJPO paj aqsahь jьjnav eşendə đur eşməkərheđlek kyrhətə. Məвələn, 10 dikəвergə paj aqsahь jьjnav вarь (IV—kvartalda) 38 pr. qa qьna ytəlgən.

Tөđəv eşenə maxsus vznus jьjnav planь 11 pr. qa, tavar avarutь вujьnsa 57,9 pr. qa ytəlgən. Ə, şul uq sisla la rajpo hьđьqь вujьnsa dinitur вurьstarь 725 hum, silpular hьđьqь вujьnsa 34 meŋ humdarqa jetə,

Hunqь kəndərđə kapiratsejala rastrata jahav kevek kyreneştər вajtaqa osoraj. Ləkin вьnьn menən kөrəş ifrat nasar qujьlqan. Məвələn, 1931—jьldьŋ mart ajьnda rastrata jahavsь silpu prikassiktarь ələgə tiklem məsylejətkə tartьlmaqandar. (Ramanav silpahьnda) Arslan silpuhьnda rastrata jahavsь prikaşsik javapqa tartьlьv urьnьna вegengə kən uqьtьvsьlьq eşen вaşqara.

Teвək вaşqarma kəmitəte rajpo əđtənən jetəkselek itməj. Ul VI kvartalda rajpanьn eşləgən eşe turahьnda вer genə daklat tьŋlaqanь juq.

RAJKALXUZSAJUZ maja tuplav eşenə qəlev helməvlek haqьn qaraj вьl eşkə appartunistarsa narьq вirə. VI kvartalda rajkalxuzsajuz hьđьqь вujьnsa 10—dikəвergə hər terle maja tuplav planь 17,5pr qa,silavaj avarьs вujьnsa vznus inderev planь вarь 7 pr. qa qьna ytəlgən.

Şuqa qaramaвtan, rajkalxuzsajuz hьđđqь вujьnsa maja tuplav eşe menən urьndarqa вer genə vakildə jeвərelməgən. Eş yđ aqьşьna tapşьrьlqan. Maja tuplav tirahenə kalxuzsьlar jəlpьhьn maвlizavajt itelməgən. Maja tuplav eşendə massьvaj eş qəfev ɉtelmələk dərəzə lə nasa qujьlqan. Urьndarđa вulqan stinə gəzittəre maja tuplav planьn ytəvgə kərəşməgəndər.

TӨBƏK HAQLЬQ KASSЬHЬ Teвəktə haqlьq kassahь ese onotolqan. Unьŋ вegenge teđəv davrenda вulqan səjəsi əhəmejəten teвəktəge ajьrьm ojoşmalar aŋlamajđar. Qajhь вerəvđər aŋlarqala teləmajđər. Вьna şul arqala haqlьq kassahь вegenge kəndeŋ koravьna javap вirevđən alьb tora, Plan вujьnsa jьl вaşьna tiklem вьnda 10 пrьnda jaŋь haqlьq kassahь ojoştorolorqa tejeş вulhala, 10—dikəвergə nej вarь 3 — kenə haqlьq kassahь asьlqan. Ularđa iş tik farmal qьna вara. Вьl hьđьqta jalpьlь eş alьp вarьlmaj. Aŋlatьv eşe juq dərəzəhendə. Xatta ajьrьm ojoşmalar haqlьq kassahь seltəren kinajtevgə apoartunistarsa qarap eşkə totqarьlьq jahadar. Өrsək saixuz diriktьrь haqlьq kassahь əsən вylmə вirməj. 1- dikəвergə tiklem вylmə taвьp вirev turahьnda RIK tarafьnan вer nisə tapqьr вulhala, taqdim ul вojomqa atqarьlmaj. 1931-jьjdьŋ esendə kassaqa aqsa inev artьv urьnьna 40 meŋ hum taralqan

Esteŋ вьlaj nasar qujьlvьna tejeşle ojoşmalar tarafьnan tiksel k jomoşaq вulьv, ajьrьm ojoşmalar tarafьnan haqlьq kassahь eşenə appartunistarsa narьq вirev həm apparattьŋ jaŋьsa eşləj вeləməven səвəp itep alьv kərək.

10—dikəвergə 3—xəl itkęs zajьmьna aqsa jьjnav planь 46 pr. qa qьna ytəlgən.

Вaşqa tarmaqtarđa la eş aqhaj. Şul uq sislaqa a-x. nalugь jьjnav 50 pr. qa, traktьr aksejahьna aqsa jьjnav 30 pr. qa, Xlipzivsajuz maja tuplav planьn 9 pr. qa qьna ytəgən.

Өlkə gəzittər həm Narkamfin вrigadahь: BIKMITЬF FIDASEJЬF, MAMATЬF.

Вьlar maja tuplav fruntьnda вalşeviksə kөrəşələr

Xəjвulla həm jьlajьr haqlьq kassalarь вyləkləndelər

XƏJBULLA TӨBƏGE jarđam kəmisejəhe maja tuplavđa đur elgəşevgə ireşte. Ul zajьm taratьv planьn 134,5 pr. qa tultьrqan. Şunьŋ esendə eşselər həm xeđmətselər arahьnda 158,32, kalxuzsьlar arahьnda 121,6 pr. jaŋqьđ ıqtar arahьnda 52,3 pr., həm вaşqalar arahьnda 4,3 pr. qa taratьlqan. Taratьlqan zajьmdar вujьnsa aqsa jьjьv 100 pr. qa ytəlgən. Kassa planь 115 pr. qa. dəjəm jьllьq plan 150 pr. qa, vklatciktar ьlьq tьrьv planь 129 pr. qa, jьllьq vklat planь 294 pr. qa tultьrьlqan. Vklat planь вujьnsa, 25 meŋ hum aqsa jьjьlrqa tejeş вulьp, 1 nse nyjəвergə 67 meŋ 827 hum jьjьlqan. Şunьŋ esen Başqortostan elkə jarđam kəmisejəhe. XƏJBULLA TӨBƏK JARĐAM KƏMISEJƏHEN 1000 HUMQA BYLƏKLƏNE.

Maja tuplav fruntьnda aktif qatnaşqan ajьrьm keşelər teвək jarđam kəmisejəhe tarafьnan oşo aqsanan вyləklənəsəktər.

BORAJ TӨBƏGE. Şul uq avьl səvite Biksən avьlьnda maja tuplav kantryl zadaniahьn 100 pr. qa, a.x. nalьgьn 95 pr. qa, yđ ara halьmdь 85 pr. straxufka aqsahь 93 pr. maşinalar aqsahь jьjьvđь 100 pr. qa ytəgən əsən Başqortostan jarđam kəmisejəhe tarafьnan "Kyk səskə" kalxuzь aqzalarь ŞƏRЬF TIMERJƏN 50 HUM AQSA HƏM VSJK GRAMЬTAHЬ menən, unьŋ jarđamsьhь IP. SƏHIDYLLIN K. 25 HUMQA BYLƏKLƏNDE.

JЬLAJЬR TӨBƏGE jarđam kəmisejəhe straxavanejə jьjьv eşendə aktif eşləj Вetə teвək dəvmələndə straxavanejə aqsahь jьjnav kantryl zadanjahь 925 hum. Kəmisejə 1334 hum straxavaj aqsahь jьjьp, plandь 145 pr. qa ytəgən.

Вьl eştə Jьlajьr jarđam kəmisejənə вetə teвəktər arahьnda вerense urьnda tora. Şunьŋ əsən Başqortostan elək jarđam kəmisejəhe JЬLAJЬR JARĐAM KƏMISEJƏHEN 50 HUMQA BYLƏKLƏNE.

Kalxuzsьlar miditsina jarđamь ala almajđar

Qonşaq teвəge Ystвəqərək avьl səvitendə havlьq haqlav punkьtь вulhala вьndaqь fildşer Palmindьŋ eşləməve arqahьnda punkьt jaвьq tora. Palmin 2 aj вujь punkьtqa kilgəne juq.

Вьl turala teвək ojoşmalarьna teвək prafsəvitenə вer nisə tapqьr вelderelhə'ə, ular вer ərlələ sara kyrmənelər.

Ystвəgərək səvite teвək вalnitsahьnan 50 kilamitьr alьqlьqta вulqanlьqtan avьrьvđar вalnisqa вara almajđar.

Başqortostan havlьq haqlav kamisarlьqь вьl punkьtь fildşer menən tə'min itevđə aşьqьs sara kyreven horajвьđ.

XƏSƏNEF.

KALXUZDARĐЬŊ FINANЬS XƏLEN NЬQЬTЬVQA

M. PATRUNЬF

Kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan пьqьtьv вurьsь kalxuzdarđьŋ finans xəlenə пьqlь əhəmejət вirevđe talap itə. Sənki вьl kalxuz sistimьвьŋ prajьzvudstьva eşməkərlegen alqa jeвərevđə niged urьn tota.

Kalxuzdarьвьđđьŋ finans xəlen əjrənev ifrat jomoşaq qujьlqan. Өlkə urgьndar kalxuzdarđьŋ kileren, вaş'ьsa, igen uŋьş na həm sama menən aiьnqan вaşqa məqlymattərgə qarap вildələjđər. Вьl məqlymattar kalxuzdarđьŋ xəle turahьnda вer nej tiklem kyreneş вirhələrđə, kalxuz sistimьnьŋ finans xəlen пьqьtьv məs'ələhenə dereŧ jaqьn kilev əsən jetarlek tygel.

Xəđerge vaqьtta kalxuzdarđьŋ finans plandarьn (rascutьn) teđəv eşe ytkərelə. Вьl eşte eşləp вetergəndən huŋ, ajьrьm teвəktarđəge kalxuzdarđьŋ ikanumik kestəre turahьnda tafsilь həm dereŧ feker əjtergə məmkin вulasaq.

Kalxuz həm ra'kalxuz sajuzdarahь вьl вurьsqa zitdi rəveştə qararaqa tejeştər. Bigerək tə finplan kalxuzdьŋ ьsьn xəlen kəvđ ələnderergə həmвerləşmələr đeŋ вetə kiler həm sьqьm statejələren tevəl iћapkə alьrqa tejeş.

Kalxuzdarđьŋ əđerləvselər menən, şulaj uq finas həm kridit urgьndarь menən rascutьn ojoştororqa kərək. Вьl eş şulaj qujьlьrqa tejeş ki, вer jaqtan kalxuzdar yđđərenə tejeşle summanь şunda uq alhьnpar, ikense jaqtan ularqa yđ vaqьtьnda вurьstarьn həm jəkləmələren tyləvgə məmkintek вulhьn həm вьl eş finas, kridit urgьndarьndarьnьŋ plandarь uŋьşlь rəveştə ytəlevgə вulьş'ьq ithen. Xəlвy ki, вeđđə əle əđerləvse ojoşmalarđa kalxuzdar tapşьrqan a/x praduksejalarь əsən rascuttьŋ tulь həm şunda uq eşlənevə məs'ələhendə kyp jeteşheđlektər вarьqь вildəle. Ulaj qьna tygel, xatta əđerləvse ojoşmalarđa kalxuzdarđьŋ tege jəki вьl praduktьnь kypme tapşьrqanlьqtarь turahьnda təvəl iћap tə juq, Вьl rascut eşen вik qьjьnlaştьra. Вьnь kisegevheđ вetərergə kərək. Əđerləvselər his totqarьhьđ tapşьrьlqan igen həm вaşqa praduktalar əsən kalxuzdar menən rascut jaharqa həm вьnaŋ tьş kalxuz sistimahьnьŋ sьqьmdarьna вer % ajьrьp вirergə tejeştər.

Qajhь вer kalxuzdarđьŋ finans xəlen ularqa „gigantsьlьq" vaqьtьnan kyskən həm 30 nsь jьlda tylənməj qalqan вurьstar вaћьp kilə. Вьl вurьstar вьjьlqь kridittər menən вergə, qajhь вer kalxuzdarđa вik đur han təşkil itələr. Вьl məs'ələlə ytkən vaqьttarđa həm udqan jьlda kətergə alьnqan aqsalarđь tyləvgə kalxuzdarđьŋ kesə jetəme, juqmь ikənen пьqlь rəveştə вelerqə əjrənergə kərək. Rajkalxuzsajuzdar вьl məs'ələne qarav əsən finans urgьndarь həm Dəvlət вakahьna tulь məqlymət вirergə tejeştər.

Avьl xuzalьqь nalugь вujьnsa rascut jahav eşe menən вəjle məs'ələlərđə şulaj uq anьq tygel. Zakun вujьnsa; kalxuzdar prajьzvudstьva planь nigeđendə iћəplənqən avansь tylənelər. Başqortostanda вьjьl igen uŋьşь terləsə вulьv arqahьnda, вьndaj tərtip uŋьş qəniqətlənerlek həm tyвən вulqan kalxuzdarqa вer tigeđ halьm avьrьlqь kytərtevgə səвəp вuldь. Вьnь teđətev maqsatь menən, kalxuzdarđьŋ 1931-jьlda alqan faktik kilerđəre turahьnda finans urgьndarьna məqlymət вirevđəre kərək. Rajnn finans вylektəre вьl məqlymattərgə qarap, halьmdь jaŋьnan halьrqa tejeştər. Ə вьl naluk halьvđьŋ dereŧ ytkərelevenə səвəp вulasaq.

Kalxuzdarđьŋ finans xuzalьqtarьn tərtipkə halьv maqsatь menən artьq aqsalarđь dəvlət вankьkьnda aqьmdaqь scutta haqlav turahьnda пьqlь tərtip urьnlaştьrьrqa kərək. Вьl вeđđeŋ aqsa aвraşşinejəhьn jaqşьrtьv həm aqsanьŋ kurьsьn пьqьtьv jaqьnan qaraqandala вik mehim eş.

Kalxuz xuzalьqьn tərtipkə halьv, uŋa xuzalьq iћəвe ilimintəren ьlqьj tamьrlandьra вalьrqa kərək. Hum menən kantrьvlek itev kalxuz xuzalьqьn dereŧ alьp вarьvđь iŋ jaqşь rəveştə tikşerev sarahь. Finans urgьndarь həm dəvlət вankьhь вьl kantryl eşen jomoşartmaj alьp вarьrqa tejeştər.

Kalxuz finans xuzalьqьn пьqьtьv həm alqa jeвərevgə tərləsə jarđam kyrhətev menən вergə, вeđ, şul uq vaqьtta kalxuzdarqa ularđьŋ finans jəkləmələren ytəvđəre вujьnsa kyp kenə talaptar đa qujarqa tejeşвeđ.

Kalxuz həm kalxuzsьlar naluk, straxufka aqsahьn tyləvđə alđьnqь safta вarьrqa tejeştər. Kalxuzsьlar zajьmqa jađьlьv, avьldьŋ xuzalьq həm satsejal kyltura kərəktəre əsən yđ ara halьm aqsahьn tyləvđə yđ вurьstarьn srugьndan alda tultьrьrqa tejeştər.

Kalxuzdarđьn finans nigeđen пьqьtьv maqsatь menən, kalxuzsьlarđan ustaf вujьnsa tejeşle вulqan inev vzuustarьn jьjьp alьrqa kərək. Iŋ ađaqtan kilep, hər вer kalxuzda dəvlət tarafьnan kriditləşterelə torqan saralarđa yđ eleşən menən qatьşьv julь menən maja tuplav məs'ələhe qujьlьrqa tejeş. Вьl kalxuzdarđьŋ prajьzvudstьva kestəren arttьrьvđa ifrat mehim urьn tota.

Вьl məs'ələlərđe dereŧ xəl itev, kalxuzdarđьŋ finans xəlen şaqtaj uq tərtipkə halьrqa, timək ularđьŋ dəvlət aldьndaqь yđ вurьstarьn ytəve menən вergə, kalxuzdarđь xuzalьq jaqьnan пьqьtьvqa la jarđam itəsək.

Girmanejə eşselərenen Bryming xөkymətenen jaŋь dikrittarьna qarьşь вerđəm fruntь

Birlin 15. Girmanejə kammunistar partejəhь həm rivəlytsejun prafapazitsejə Girmanejənen вetə sənəqət teвəktərendə lə вerđən frunt luzьnqьlarь atьnda вajavaj kanfirinsejələr uđqara. Вetə eşselər xөkymət həm praf вojrakrattarđьŋ eş xaqьna jaŋь həzvm jahavđarьna qarьşь maвlizəvajt itelde. Вetə zavьt həm faвriktarđa вerđəm вajavaj rivəlytsejun frunt nigeđendə Bryning xөkymətenen jaŋь dikritьna qarьşь kөrəş kəmitətləre hajlana. Hunqь kəndərđə Rur elkəhenen вetə yđəktərendə lə diligattar jьjьlьşь uđqarьldь. Jьjьlьstarđa eşselər qəđəttən tьş dikrittarqa qarьşь вajavaj həm qьrqьv rizəlytsejələr qaвul ittelər.

Gamвurkta katulik prafsajuzdarь eşselərə qəđəttən tьş dikritkə qarьşь qьrqьv rizəlytsejəsьqarđьlar.

„Yktəber“ kalxuzsьlarь eş mitьdьn betə Başqortostan kalxuzdarьna jəjergə

Kalxuz pramfinplarь—kalxuzdь nьqьtьvdьn mehim вьvьnь. „Yktəber“ mitьdь jaqşь sifatlь plan esen kerəşte tə'min itə

„YKTƏBER“ KALXUZSЬLARЬ SAQЬRЬVЬNA HƏR BER KALXUZ JAVAP OJOŞTORORQA TEJEŞ

Başqortostandaqь betə kalxuzsьlarqa

Iptəştər!

Kammunistar partejəhenen julвaşsьlьqь aъtьndaneđ yđ xuzalьqьвьđь вətenləj jaŋьsa qorotorqa həm jaŋьsa alьp barьrqa məmkinlek tapьq. Miljunlaqan kraъtejən massahь xuzalьqtь kalliktif nigeđđə alьp barьv julьna inđelər. Tөвəktərđə genə tygel. Xatta totoş elkələ kulak sinьf вulьv jaqьnan вөterelgən terđər вar. Kalxuzsь avьl xuzalьqьnda yđək figuraqa əjlənde.

Kalxuzdarđь estən nьqьtьv julьnda iŋ nьqlь eş alьp barьrqa, iŋ qьъqa vaqьt esendə daxut həm xuzalьq jaqьnan yđ xuzalьqьвьđь iŋ juqarь вaъqьsqa kytərergə həm elekke xəjerselek—jaŋqьđaq tormoştan sьqarьrqa vaqьt jetie.

Beđ 5 jьllьqtьŋ 4 nse jь'ьn—agratixnikanen betə unьşlarьn вьъn məqənəhe menən nьqьtьv, xeđmətte dereъ ojoştorov, xeđmət dissiplinahьn nьqьtьv pөteвeđđe lə udarsьlьq həm jarьş esenə nьqьtьv nigeđenđə juqarь kalxuz urazajь вulđьrьv həm kalxuzdьŋ daxutьn həm tavarsьlьqьn juqarь вaъqьsqa kytərev esen kerəş julьna əjlənderergə tejeşвeđ.

Beđ kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьv esen iqlan itelgən betə Başqortostan paxutьna quşьlaвьđ. Beđ yđeвeđđeŋ kalxuzdь nьqьtьv julьn daqь yđ təzriвəвeđđe xəвər itəвeđ həm heđđe yđeвeđ menən jarьşqa saqьrвьđ.

—Beđeŋ Jazьkav avьl səvite (Şişmətevьge) 100 prasintqa kalxuzlaşqan Beđđeŋ „Yktəвer“ kalxuzьna 250 xuzalьq вerləşterelgən. Unьŋ unьştarь tyвəndəgelər:

—Urezaj yđ vaqьtьnda jьjьp alьndь, iгen əđerləv yktəвer 14 jьllьqьna tultьrьldь. Maja tuplav planь tulьhь menən, zajьm vznustarь 80 pr. qa ytəlde.

Daxuttь satьf itelgən xeđmətteŋ hanьna həm sifatьna qarap вylevgə betə əđerlek eştəre təmamlandь. Dikəвer ajьnda eşləngən xeđmət kenđəren iъəp ləgəs daxuttь вylə вaşlajвьđ.

—Dəvlət sənaqəttərenə həm safxuzdarđa eşləv esen 169 kalxuzsьnь jeвərđe.

—Satsejalistik malsьlьqь esen kesle niged haldьq: 100 вaş jenel jurtaq atqa n ъel at tassadnige ojoştorov təmam вulьp вara, 100 вaş вьđavqa, 500 вaş tavьqqa iъəpləp tavar firmalar ojoştorđoq. Bьlarđan вaşqa 100 вaştan torqan dəjemləşterelgən harьq keteve həm ike vaqьtaq hьjьr şulaj uq susqa ketevđə e вar. Beđ вьl malдarьь jьlь torlaqtarđa qьşlataвьđ.

Beđ 2 meŋ sintnir hьjьşь kartuf haqlav urьnь, 120 tunna silus tultьrьlqan silus soqorđarь eşlənek.

Bьl unьştarqa nisek elgəştek? Xəđer şuqa tuqtalaвьđ.

— Betə qьr eştəre həm teđev eştəre sdilşena julь menən, kiŋ jarьş, udarsьlьq nigeđenđə yttelər. Yđ vaqьtьnda iъəp вulđьrđьq.

Qatьn—qьđđarđan yđ insejativalarь aъtьnda teđelgən udar вrigada, tuŋqa herev nurmalarьn 5—10 pr. qa arttьrьp ytəne lər. Teđev eşendə lə qatьn-qьđđar udar eş yrnəge kyrhəttelər. Şunьŋ heđəmtəhendə teđev eştəre quъьlqan sruktan 38 pr. alda təmamlandь. Beđđeŋ qatьn qьđ kalxuzsьlarđьŋ udar eş təzriвələre kulaktьŋ: „qatьn—qьđđar iŋ nasar eştə eşləj alalar“ tigən qara qotqohon tamьrьnan jemerələr həm qatьn—qьđđarđь irđər menən вer tigeđ kalxuz prajьzvudstьvahьna ьlьqtьrьv məmkinlegen dereъləjđər.

Igen əđerləv ajqanь betə avьl unlьqtarqa вylende. Ul unlьqqa вer avьl səvite aqzahь həm parteja kesə вerketelde. Məssavaj eşteŋ betə furmalarь (jьjьlьş, ajьrьm вisidalar. gruppalar arahьnda jarьş) qullanьldь. Unlьqta eşləvselər teвək vəkilenə kenđə iъəp вirđelər, kenđə jaŋь ustanuikalar alđьlar.

Bьna şulaj itep, uŋ appartunistarqa həm „hul“ вegəvselərgə hanaq вulđь: avьl səvite həm şunьŋ esendə вeđđeŋ kalxuz faqat məssavaj eş heđemtəhendə planđь 100 pr qa tulтьrđь.

Kalxuzdь nьqьtьvđa вeđđeŋ təzriвəвeđ həm eş mitьđđarьвьđ şular вildəle, вьlar qьna əđ. Beđ đur eşlarga вntьlaвьđ. Beđgə вit yktəвer jeŋevđərenen unьşlь sьqьvьn tə'min itev esen a'dьnqь kapital ildaren qьvьp udьp kit rqə karak.

Xəđer kalxuzda đь nьqьtьvđa taqь la kinerək, taqь la tərənerək eşkə totondoq. Beđ eşte 1932 nse jьlqa pramfinplan teđevđən вaşlajвьđ. Beđ ul planđь вajavaj, praktik jetəkse həm kalliktif xuzalьqtьŋ juqarь urazajь, juqarь daxutь həm juqarь tavarsьlьqьna ejə вulьv esen betə kalxuzsьlarьвьđđь maвilizavajt itev qoralьna əjlənderəвeđ. Beđ ul eşkə totondoq ta inde.

Beđ jaŋь pramfinplanđь teđevgə qarata xuzalьqtьŋ terle tarmaqtarь вujьnsa matirejal əđerləv esen TARMAQ PLAN GRUPPALARЬ teđenek. Gruppaqa şul tarmaqta eşləj torqan aktif kalxuzsьlar, inđelər ə jetəkse itep şul tarmaqtьŋ međiren вildələnek. Hər вer gruppaqa parteja həm jəməqət eşselərе вerketelde. Bətəhe 11 gruppa teđelep, ularqa 40 kalxuzsь inde.

Hər вer gruppaqa eş pragrammahь вirelde. Maъələn malsьlьq (atter) tarmaqь gruppahь tyвəndəgelərđe eşlərgə tejeş:

Kypme at вar, ularđьŋ toroşo, sostafь (вejələr, jaş malđar h в). Kypme qolon вulasaq, nisə вejə toroqtorolasaq, 32 nse jьlda kypme jьlqь вulasaq həm ularqa kypme mal torto karak. Teđev matirejaldarь, kvalifikatsejale həm kvalifikatsejahed eş kestəre, kərəkle majalar kyləme həm вaşqalar. Malđь tərвejələv esen sizunьna qarap kypme arвa, sana, jegə torqan at, qotoq, miskə, kynək, hənək talap itelə.

Malqa aşatьv esen kypme mal aъьqь (kesle, qatь) kərək.

Bьna şul eştərđe вьl gruppa kalxuzsьlar menən вerlektə tarmaq prajьzvudstьva kəŋəşmələrenđə eşlərgə tejeş. Şul uq vaqьtta вьl gruppa: mal sələmətlegen haqlav, ma'sьlьqta sdilsina—nurmьlar вildələv, ejəhedlek həm uravnilьfikanь вeterəv eşt əren də tikşerergə tejeş.

Başqa gruppalarqa la şundaj uq pragramdar həm sruktar вirelde. Ulđьŋ matirejaldarь kalxuz idarahь həm aktif ultьrьşьnda tikşerelə. Bunьŋ huŋьnda ul matirejal totoş kalxuz prajьzvudstьva kəŋəşmahenđə tikşerelə, unan huŋ dəjem kalxuzsьlar jьjьlьşьnda вraвlana.

Betə gruppalar eşe menən, jetəkselek itev esen parteja kamsamul jacajkalare, kalxuz idarahь, avьl savite, SKM həm elkə gazit vəkildərenən jəməqət plan ştaвь teđelde. Beđ „Krasnaja Başkireja“ gazite vəkileŋen qьsqь eş planь turahьndaqь təqdimen qaвul ittek. Unь вegen irtəgə teđə вaşlajвьđ. Beđ agrarвriqada turahьndaqь təqdimde lə qaвul ittek, 250 giktar jerđe qar totaвьđ. Ul вriqada jerəşlav, orloqtarđьrtьv həm aqьvьv esen вaşqarьsaq. Ul вrigadanьŋ вer aъ elesə daimi вulasaq. Un kenđə вer tapqьr kalxuzsьlar menən igenselek həm malsьlьq вeleme turahьnda kalxuzsьlar arahьnda вisida ytkərəвeđ, agranumeja вelemen ejrənev tyŋərəge ojoştorəвьđ.

Beđ đur eşlər вaşlajвьđ. Beđ jaŋь jьldь plan menən, aъьq kyđ menən qarьъь alaвьđ. Beđgə teвək həm elkə ojoşmalarđьŋ ađmь—kypme jardamь kərək.

Beđ heđđeŋ eşeгeđ, həm kalxuz teđeleşen nьqьtьv julьndaqь heđđeŋ təzriвələregeđ turahьnda javaplar ketəвeđ.

Xəđer вeđđeŋ parteja, kamsamul aqzalarь yđđərenen kalxuzdarđь nьqьtьvđa jaqşь təzriвələr esen betə Başqortostan paxutь udarniktarь tip iqlan ittelər. Sinə gazite kenđə вyltitin sьqara. ul plan gruppalarь eşeneŋ jaqşь həm jeteşheđ jaqtarьn jada.

Beđ kalxuzdarđь ojoştorov xuzalьq jaqьnan nьqьtьvđьŋ praktik eşenə betə kalxuzsьlar jalpьhьn ьlьqtьrьvđa betə saralarđь kyrəвeđ.

Igenselek plan gruppahь: BANƏKIN, PLIXANЬF, MAKILIN malsьlьq plan gruppahь: Samsunьf, Ivanuf. P. Ivanьf. A Alxin, Gulikьf, Jakvlif. Bazajьva, Arijьf.

Baqsasьlьq plan gruppahь: Maksimьf, Silin. Tarasь, Pitruf, Kladuva. Xeđmət ojoştorov plan gruppahь: Kamisarьf, Galain. Kapykin. „Krasnaja Başkireja“nən: G. Zujkuf.

Əđəbi

KALXUZDARĐЬ NЬQЬTЬV ӨSӨN ЬSЬN KӨRƏŞ KƏRƏK

ƏBJƏLIL teвəge 90 pr. qa kalxuzlaştь. Ləkin kalxuzdarđь ojoştorov—xuzalьq jaqьnan nьqьtьvqa nьqlap totonolmaqan kalxuzdarđa iъəp eştəre вik nasar qujьlqan, satsejalizem malsьlьqьn kinəjtev turahьndaqь Yđək Kamitət həm Savnarkum qararь kiŋ kalxuzsьlar həm jarlь urta xəlle jaŋqьđaqtar massahьna jetkerelep вetməgən. Mal ađьqь jeterlek tygel. Şuqa qaramaъtan Aъьđaq avьlь kalxuzsьlarь dəjemləşterelgən вəsənde hatьp araqь eselər. Xəlil MTS hьnьŋ Magnitagurski punkьtьna a'atьan вəsəndəre 30 ar jeklap вađarqa hatьla. Bьna qortqostar həm kulak jalsьlarь satsejalizem malsьlьqьn ađьqhьđ qalđьrьvđa şunda qara eş esləjđər. Ə ularqa səvit, kalxuz hьđьqь вujьnsa qьrqa saralar kyrelməj. Kulaktьŋ mal qьrьv julьnda taratqan qotqoho. xatta ajьrьm kalxuzdar tarafьnan atqarьla. Maъələn Asqar kalxuzьnda 5 вaş dəjəmləşkən eş atь, Qpsaq avьlьnda 30 вaş vaq mal hujьlqan. Ul qьna la tygel, qajhь вer kalxuz jetəkselərе kulakqa mal hujarqa jardam itələr. Maъələn, Moraqaj avьlьnda kulak qatьnь вer hьjьrьn urlap hujala Bilrət вađđrьna hata. Ə kalxuz rəise Məxəmtquzin uqa par at jekterep jeвərə.

Daxut вylevđə lə səjəsi hьđьqtь вođov fak'tьlarь вar. Maъələn, Aъьđaq avьl səvitenđəge J—Balapan avьlь „Uвa“ kalxuzь urazajđь jan həm merjə вaşьna qarap вylgən. Heđəmtələ, udarniktar đa, вer đə eş kene вulmaqan xəjləkərđər đə вer tigeđ jan вaşьna qarap daxut alalar. Bьl qьna əđ əle, oşo uq kalxuzda xoquqtan məxrym itelgən individьval halьm tyləvse Rəximьf Jəqfərgə lə daxut вylenep вirelgən.

Bьl fьktьlar kalxuzdьtarqatьv da kulaktьŋ вik kesle eş alьp вarьvьn kyrhətələr.

Teвək kalxuzsajuzь həm avьl səvittəre kulaktьŋ вьsьraq qotqohon hьndьrьv, jalpьnь kulakqa qarьşь kerəşkə ojoştorov вurьsьn tejeşensə ytəməgənđər, kalxuzdar eъtenən nasar jetəkselek itkənđər. Kalxuzsajuzđьŋ 5 instruktьrь вulha la, kalxuzdan kalxuzqa saвьp jerep vaqьt uđđьrqandar.

Alđaqь вurьs aъьq. Parteja kamsamul, səvit, kalxuz ojoşmalarь, betə xəвərselər həm betə jəməqətselek kalxuzdarđь nьqьtьv, kulak qarşьlьqьn hьndьrьv esen ьsьn kerəş вaşlarqa tejeştər.

Ə. J.

BAЪЬVĐA QAR—TOTOP QALЬV TURAHЬNDA

(Başqortostan Xalq Kamisarđar Səvite qararьnan)

Bigerək tə Başqortostandьŋ qoroloq teвəktəenđə avьl xuzalьqь kylturalarьnьŋ urazaьn kytərevđə qar totop qalьv saralarь đur əhəmejətkə ejə вulьvьn iъkə alьp Başqortostan X. K. Səvite qarar itə:

1-1931—32 nse jьlda 360meŋ giktar jerđə qar totov turahьnda Başnarkamzim tarafьnan вildələngən saralarđь jaqşь taвьrqa.

2-Başnarkamzimqa:

— Qar totop qalьvqa əđerlek həm qar totovđa kyrelgən praktik saralarđьŋ y t ə l e ş e n t i k ş e r e v đ e, hər un kenhaьn apiratif iъəp inderevđe, şu aj uq urьndarđa instruktaz həm kantryl вulđьrđь;

— Urьndarđa qar totovđьŋ вarьşь turahьnda BXK Səvitenə eđləkheđ xəвər itə torovđь tapşьrьrqa.

3-Orloq trisenə 73 meŋ giktar, Svinavudka 5 meŋ giktar, Skatavudka-15 meŋ giktar majđanda qar totop qalьv zadanejahь вildələrgə.

4-Betə teвək вaşqarmalarьna, teвəвək jer вylektərenə, teвək Kalxuzsajuzqa, qar totop qalьv esen saralar вildələngən safxuzdarđa, kalxuzdarđa, jer upsьstьvalarьnda kiŋ rəveştə plan tikşerevđe ojoştororqa həm qar totop qalьv вujьnsa kankrit planđarđь kalxuzdarqa həm jaŋqьđaq xuzalьqtarqa jetkerevđe 1931—jьldьŋ 20 nse dikəвerenə tə'min itergə; qar totop qalьv paxutьn kinəjtev həm unь kiŋ səjəsi—xuzalьq kampanejahьna əjlənderep jeвərevđə betə saralarđь kyrergə; sistimalь kantryl вulđьrьrqa həm tyвən matвuqatta qar to'ov paxutьnьn вarьşь turahьnda kiŋ jaqtьrtьvđь tə'min itergə quşьrqa.

5-Kalxuzsajuzqa, Traktьrsintьr вyjege həm safxuz tristəre (orloq trise, Skatavud, Svinavud h.в.) menən вerlektə kalxuzdarđa həm safxuzdarđa qar totop qalьv planьn həm unь praktik tormaşqa ytkərevđə kyreləsək saralarđь (maxsus вrigadalar ajьrьv, xeđmətte ojoştorov, kərəkle matirejaldь—Maъələn: sьвьq, вaqana, qar herges əđerləv məs'ələləren kiŋ rəveştə tikşerergə təqdim itergə.

6-Gidra—mitirialugejə kamitətenə həm urьnđaqь mitiralugejjə stansalarьna teвək, jer вyle təre, kalxuzsajuzdar həm ajьrьm kalxuzdar, MTS lar həm safxuzdar menən tьqьđ вəjləneş totorqa həm ularqa alda вulasaq hava yđgəreştəre: qar javьv, вuranlav həm jьlь kenđər вulьv turahьnda eđ'ekheđ xəвər itep tororqa təqdim itergə.

7-„Başqortostan“, „Kammuna“, „Krasnaja Başkireja“, „Traktьr“ idaralarьna şulaj uq Radejusintьrqa qar totop qalьv saralarь turahьndaqь məs'ələlərđe kiŋ rəveştə jaqtьrtьvđь tapşьrьrqa.

BXK Səvite rəise urьnвaъarь: SAMSUNЬF.

Eştər medire: ZARUBIN.

Өfe. 14—dikəвer 1931—jьl.

„Yktəвer“ kalxuzsьlarьnьŋ 7 təqdime

Teвək ojoşmalarьnan talap itəвeđ:

Beđđeŋ kalxuzda вьqatiklemjer siktəre вildələnməgən 350 giktar jerđe вeđgə lə вirələr, şulaj uq it sajuzьna la вirələr. şulaj вulqas вeđ yđeвeđđeŋ jer majđanьn вelməjвeđ (jerđe jeđər giktar itep вylev) həm səsev kylturalarьn qьrđarđa urьnlaştьra almajвьđ.

—Heđđeŋ kulturalar вujьnsa səsevgə tip вirgən kantrul sifьtьqьđ dereъ səsev əjləneşenə kysergə məmkinlek вirməj. Toqom at'ar yrsetkes rassadnikla tь вaъьvqa kysevđe horaj, ə heđ 960 ga вojđaj səsergə вirəheгeđ. Beđđeŋ alda şul məs'ələ tora: вeđgə вьjьl jəki xuzalьqtь dereъ alьp вarьvđan tьjьlьrqa (вojđajđьŋ jartьhьn elek totaş вiş jьl вujьnsa haвan aşlьqь səsep kilgən jergə səsergə, şunьŋ arqahьnda toqom yrsetkes rassadnikteŋ pirispiktiftarьn tyвanəjtergə), jəki heđđeŋ kylturalar вujьnsa вirgən səsev kantryl handarьn fən ta'aptarьna məvafiq rəveştə teđərgə kərək. Timək, вьl handarqa kərək вulqan yđgəreştərđe indererga tejeşheгeđ.

—Heđ вeđđeŋ toqom yrsetkes rassadnik esen usadвanan 9 kilamitьr jerđə keтevlek urьnь вylep вirđegeđ. Ləkin jađ kene unda jul juq, ə jəj kene hьv eserev urьnь juq. Yđegeđđeŋ saralarьqьđđьŋ fajđahь nəj tiklem ikənlegen ujlap qaraqьđ.

Elkə ojoşmalarьnan вeđđeŋ talap:

Xəđerge vaqьtta kalxuz xərəkəte jaŋь juqarь вaъqьsqa atlanь. kalxuzdьŋ eske teđeleşe məs'ələləre ajьrьm əhəmejətle həm agranumejaqa ejə вulьv kərəklege betə jaqlap talap itelə. Şunьŋ esen вeđ tyвəndəge saralarđь ytkərev вik fajđalь вulьr tip iъəpləjвeđ.

BERENSE, sitkə eşkə kitevđe tərtipkə halьrqa. Sitkə eşkə kitevse kalxuzsь idara pytyfkahь вulmaqanda вer jerđələ eşkə alьnmahьn, ə pytyfka вulqanda pytyfka əđrislənген ojoşmaqa qьna qaвul itelhen. Beđđeŋ kalxuzdan betə irđər eş keseneŋ 40 pr. tь yđ ireke menən eşkə kitte. Pytyfka вujьnsa matur zavьtьna jeвərelgən kalxuzsьlar вaşqa urьndarqa urьnlaşqandar. Ular mator zavьtьnan avanis alqandar xəđer kalxuz şularđьŋ qatlalərenən şul avanstarđь jьjьp məşəqətlənə.

IKENSE, sitkə eşkə kitkən kalxuzsьlar arahь daagranumejə вelemen ejrənev həm kalxuz kadьrđarь jetesterevđe julqa qujarqa kərək.

ӨSӨNSӨ, sitkə eşkə kitkən вer kalxuzsь la ejgə nađan kejenə qajtmahьn, tigən luzьngь taşlap, şunь вojomqa atqarьrqa kərək.

DYRTENSE, kalxuzdar teđeleşe turahьnda massavaja papylər ədəвejət вaъtьrьv saralarьn kyrergə (at, hьjьr, susqa adвarđarь, jeşelsə haqlav urьndar həm вaşqalar).

BIŞENSE, tyвən tiptəge kalxuz agra tyŋərəktəre esen pragram вirergə.

ALTЬNSЬ, kəlliktif prajьzvudstьvanьŋ uŋьştarь menən tanьşьv esen sajuz kyləmenđəge alđьnqь kalxuzqa hər вer teвəktən вerər kalxuzdь ikskursьjəgə jeвərьv məs'ələhen praktik xəl itergə kərək.

JETENSE, fənni tikşerev institutь həm avьl xuzalьqь təzriвə stansalarь (Şişmə) fənder uŋьştarьn kalxuzdarqa kyserevđə həm kalxuzdarđьŋ yđđəreneŋ təzriвələren ejrənevđə вəjləneş furmalarьn eđləp taвьrqa tejeştər.

Jarьkav səvite „yktəвer“ kalxuzь aqzalarь

MΘHIM TΘĐƏTMƏ

Başqortostan yđək başqarma kəmitətenen rəise ip. A. TAHIRЬFTЬN „Başqortostan“ gəzitenen 17—dikəƀerđəge 271 numirьnda (baş məqalə) ƀaŧьlqan məqaləhendə, „Başqortostan“ ridaksejəhe satrudniktarь Işeulat həm Biknaj iptəştərđen eşkə halqьn qaravđarь arqahьnda, tyƀəndəge janьlьşlьqtar kitkənlektən, „Başqortostan“ ridaksejəhe ularđь oşolaj tөđətep uqьvđь horaj:

II—aƀzas janьlьş:

Eşsəndərđen juqarь aktiflьqtarь nigeđendə ƀьjьl kəlliktiləşevđe 70 pr. qa jetkerev, jaqьn jьldarđa nađanlьqtь ƀetөrev—səvittər xuzalьq—kyltura teđeleşe turahьndaqь parteja həm xekymət diriktivalarьn əsəən ytəvđe yđđərenen ƀurьstarь yđəgenə qujьvđarь turahьnda hejləj.

Derөŧ: „Eşsəndərđen juqarь aktiflьqь nigeđendə ƀьjьl kəlliktifləşevđen 70 pr. qa jetkerelevə, aldaqь jьlda nađanlьqtьn ƀetөrelev h. ƀ. ƀьlar ƀetəhe lə səvittərđen parteja həm xekymət diriktifərен ytəp, xuzalьq həm kyltura teđeleşe ƀurьstarьn yđđərenen diqqət yđəgenə qujqanlьqtarьn kyrhətələr“.

VII—aƀzas janьlьş:

„Siksejələr iŧəƀe kyp kenə ƀulha la, kalxuzdarđa diputattar gruppahь 9 pr. qьna“.

Derөŧ: „Juqarьla kyrhətelgən tөƀəktərđə sikselələrđen hanь kyp kenə ƀulha la, diputattar gruppalarь nej ƀarь 9 pr. kalxuzdarđa qьna ojoştorolqandar“.

X nsь aƀzas—janьlьş: „Bьjьl qь igen əđerləv kampanejahь kypselek avьl səvittərenen dəjarlь, urta xəlleləр jalpьhьn kulak hem kulak joqontoħona qarьşь jetərlek tuplap jetkerə almavđarьn kyrhətte“.

Derөŧ: „Bьjьlqь igen əđerləv kampanejahьnьn ƀaƀaqtarь kalxuzdasđa kulaktarqa həm ularđьn tə'ŧirenə qarşь kərəşkə jarlь həm urta xəlle jalpьnь qajhь ƀer avьl səvittərenen maƀlizavajt itep jetkerə almaqanlьqtarьn kyrhətte“

Şul uq X nsь aƀzas—janьlьş: „Plan turahьnda həjlənevđər,“ „in elek yđemə, unan xekymətkə!“ Kevek rvaclьq tindinsejəhe, igen jəşerev, daxut ƀylevđə tigedləvđər... ƀьlar ƀetəhe lə kulak hиqьlьp jetməven ukhəman da yđenen elekke xəlen haqlarqa mataşьvь turahьnda hej əjdər“.

Derөŧ: „Plandьn rejal ƀulmavь turahьndaqь həjlənevđər, „in elek yđemə, unan hun dəvlətkə“ tejevđən qiƀarət ƀulqan rvaclьq tindinsejələre, igende jəşerevđər, daxut ƀylevđə tigedləvđər ƀьlar ƀetəhe lə kulaktьn əle təmam hьnđьrьlьp jetməgənlegen, şulaj uq yđenen tə'ŧiren həm elekke xəlen haqlap qalьrqa tьrьşqanlьqьn kyrhətələr“.

Şunda uq janьlьş: „Ular ƀьqa tiklem, massavaj eşte, „vaqьt ƀulqanda“ qьna ytkərelə toqan nəmə tip qaranьlar“.

Derөŧ: „ular arahьnda la səvit aktifь menən massavaj eşte „vaqьt ƀulqanda qьna“ kidəktəge xuzalьq səjəsi kampanja alda tormaqan vaqьtta qьna ytkərergə məmkin tip qaravdar jьş qьna osoraj“.

XIII nse aƀzas—janьlьş: „Elek ƀeđ qatьn—qьđđarđьn, kulak—ruxaniđar qotqoho arqahьnda ytkərelgən səjəsi—xuzalьq kampanejalarьna qarьşь sьqьvđarьn kyrđek“

Derөŧ:„ elek ƀeđ kulak həm ruxanьjđarđьn şavqьnь aŧtьnda qatьn—qьđđarđьn səjəsi—xuzalьq kampanjalarьna qarьşь sьqьvđarьn kyrđek„.

Şul uq XIII nse aƀzasta—janьlьş: Xəđer ƀeđđə daimi eşləvse 22 qatьn—qьđđar prajьzvudstьva kənəşməhe ƀar.

Derөŧ:„xəđer ƀeđđə qatьn—qьđđarđьn daimi eşiəj torqan 22 prajьzvudstьva kənəşməhe ƀar“.

Şul uq XIII nse aƀzasta„... tengə ƀylmələr“tip jađьlqanđь“... ƀalalar esen 200 joqo ƀylməhe..“ tip uqьrqa.

XVnse aƀzas—janьlьş:„Beđgə, avьl səvittərьnen eşen janьnan qorov əlkəhendə ƀetə kərəkle nəmələr eşlənde—tip əjtev ujьnan alьŧ əle„.

Derөŧ:„Beđ səvittərđen eşen janьnan qorov julьnda ƀetə kərəkle eştərđe ytənek tigən fikerđən jьraqьŧđ“.

„BAŞQORTOSTAN“
RIDAKSEJƏHE.

Qatьn—qьđđarđь parteja safьna

Өjđərək ƀaş (Şişmə tə.) parteja jəcəjkəhendə ƀetəhe parteja aqzahь həm kandidattarь ƀulьp, ƀьnda qatьn—qьđđarđan nej ƀarь 1 genə kandidat iŧəplənə. Hajlavqa əđerlek unajь menən qatьn—qьđđarđь partejəqa ьlьqtьrьv saralarь kyrelməgən. Parteja Өlkə Kəmitətenen plinum qararđarьn ƀojomqa atqarьv, partejəlь kadьrđar (prapagandistar, parteja məqarifselərе)əđerləv, həm tyƀəndən juqarь yrlətev (ƀigerək tə qatьn—qьđđar jalpьhь arahьnan) eşe ifratta nasar xəldə tora. Partejəqa hajlav kampanejahьna əđərlək eşe massavaj təŧ ala almaqan.

Parteja ojoşmalarьn hajlav kampanejahь unajo menən, 4 nse kvartal planьn unьşlь ytəv pramfinplandь tultьrьv. Parteja Өlkə Kəmitəte qararь nigeđenдə kadьrđar əđerlə. Şulsj uq ƀetə xuzalьq tarmaqtarьnda ip. Stalindьn 6 kyrhətməhen ƀojomqa atqarьv; igen əđerləv planьn 100 pr. tь menən ytəv turahьnda. xalq (ƀigerək tə qatьn—qьđ jalpьhь) arahьnda anlatьv, təşenderev eştəre kin rəveştə qujьlmaqan.

Jəcəjkə hajlav kampanejahь unajь menən kalxuz, idarahь, avьl səvite, məktəp həm kapiratsejalarqa yđ ara tikşerev menən genə siklənə. Hajlav 12 nse dikəƀerđə ytkərelergə tejeşle ƀulьp, 20 nse dikəƀergə kisek erelə. Bьna ƀьl ađ vaqьt esendə ƀulha la, eştə kin ƀoroloş jahalьv menən ƀergə, qatьn—qьđđar jalpьhьn parteja safьna ьlьqtьrьv eşenə đur iqtiƀar junəltergə kərək S.

Ridaktьr urьn ƀaŧarь:
Z. KAJЬPKUL

BELDEREV

20—dikəƀerđə Başqortostan Fənni—tikşerev institutь jortonda (Yktəƀer Rivəlytsejəhe uramь № 10) fənni eşselər siksejəhe aqzalarьnьn dəjəm jьjьlьşь saqьrьla.

Kən tərtiƀe:

1. „Fənni eşselər krajđь өjrənevselərgə jarđamqa“ ip. Nasku f daklatь.
2. Fənni eşselərđen satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq turahьnda ip. Saltьjkьf daklatь.
3. Tөrlə məs'ələlər.

SNR aqzalarьna kilev məzƀyri.
SNR BOJRAHЬ.

Bətə dəvlət, kapiratif həm jəməqət ojoşma həm prid perejətejələrenə belderelə

RSFSR Şavnarkumьnьn oşo jьl, 21/III qararьna Glafdurtranstьn 15/ v№ G—28/9 ƀojroqona həm Başsavnarkumdьn qararьna ƀinaən aftamaƀil həm ьlav menən jək taşьvđь tərtipkə halьv esen Başsavnarkum ergəhendə teđəlgən vidmstьvalar k miseja nen tixnik apparatь Başdurtrans ergəhendə ojoştoroldo. Başqortostanda aftamaƀil həm ьlav menən jək taşьvđь tərtipkə halьv eştəre menən həm ərtev kesə horap Başdurtransqa merəzəqət itergə tejeşle.

Vidmstьvalar ara kəmiseja rəise:
YTƏŞEF.

1—1

Өfə qala Maleja ƀylege, Өfə qalalarьndaqь ƀetə ycrizdineja həm ojoşmalarqa unьn qaramaqьnda hatlьq ejđər ƀu'ьvь turahьnda ƀelderə. Bьl ejđər ƀurьstarьn tyləməgən esen alьnqandar. Jorttarđь hatьp alьv turahьnda Өfə qalahь səvite zalьnda inspiktьr Balaxansьlqa merəzəqət itergə.

GURFU.

BAŞSNABSBЬJTTЬN ƁΘTƏ KLEJЬNTTARЬNA

Apiratif jьlьnьn ƀetəve həm 1931 nse jьldьn 1 nse dikəƀerenən ƀetə ƀaza həm skjattarđьn yđ aldarьna xuzrascu'q kysevdəre ajqanlь (1931 nse jьldьn dikəƀerendə sьqqan 261 nse numirđь „Kr. Başkireja“ləge iqlandь qara)

Başsnaƀsьjt idarahь tyƀəndəgere horaj: Başsnaƀsьjttan alaьr ƀurьstarь ƀulqan ƀetə klejьnttar 1931 nse jьldьn 25 nse dikəƀerenən hunlamaj, litsavej scuttan alьnqan kyserməgə nigeđləp yđđərenen pritinzejələrən kilterehən tər.

Juqarьla kyrhətelgən metdəttən hun ƀer tөrlө lə pritinzej tikşerelməjəsək, şunьqtan, an a ьlmavdar ƀulmahьn esen Başsnaƀsьjt idarahь klejntьrarьnьn ƀьl iqlandь nьqlь iqtiƀar menən qaravьn huraj.

BAŞSNABSBЬJT

Gusƀankanьn Başqortostan kanturahьnda 18 nse dikəƀergə tyƀəndəge nəmələr hatьla:

Liszavьttarqa qaraqar aqas matirjaldarь, tođlaqan qьjar, jьhalma kərəŧ, ƀalavьđ, imər ƀetəhe.

Başsajuzđьn xuzalьq ƀeregenə qaraqan jegev nəmələrđ, Başgizqa qaraqan garmafun plastinkalarь ƀar.

GUSBANKTЬN BAŞQORTOSTAN KANTURЬ

Belderev

20 nse dikəƀer kis səqət 6 la Başqortostan kammunal ƀankьhь jortonda, torlaq kapiratsejələrьnda sərməjə tuplav şturьm dikadahь uđqarьv turahьnda kənəşmə saqьrьla:

Kənəşməgə ƀetə ZAK tarđьn vəkildərenə kilergə quşьla. Kilgəndə vəkildər yđđəre menən paj jьjnav turahьnda ƀetə məqlymattərđe kiltererqə tejeştər. Kilev məzƀyri.

KAMBANK

VADAPRAVUTTAN FAJĐALANЬVSЬLAR DIQQƏTENƏ

Өfə qala vadapravutь 1931 nse xuzalьq jьlь ƀetkənlektən ƀetə vadapravuttan fajđalanьvsьlarqa 1931 nse jьl esen ƀulqan ƀurьstarьn qaplarqa təqdim itə. Burьstьn kypmelegen vadapravud kanturьnda (satsejalistic skaja, № 1) ƀelergə məmkin. Tyləv srugь 25-XII. Oşo srukta ƀurьstarьn tyləməgən aƀanintar vadapravut seltərenən sьqarьlasaqtar, ə sьqarьlqandan hun janьnan seltərgə quşьv sirat menən ƀulьp, unьn ƀer ađnaqa hudьlьvь məmkin. Kiləsəktə hьv esen aldaqь ajđьn 5 sislahьnan da hunlamaj tylərgə kərək.

2— Kantur.

Jəməqət ađьqlanьşь triste

Yđ aşxanalarьnda ađьqlana torqan ƀetə ycrizdinejələrgə, uqьv jorttarьna ƀelderə: ađьqlanьv esen ƀirelgən həm fajđalanьlmaqan ƀetə talundar kiləhe ajđьn 15 nse sislahьna tiklem kire tapşьrьlьrqa tejeştər. Oşo kyrhətelgən srukta tapşьrьlmaqan talundar xaq tyiəp kire alьnmajasaqtar.

Jəməqət ađьqlanьşь triste.
2—2

KYLTURA HARAJЬ

URЬŦ TELENDƏ

18 Dikəƀer **STRAX**
19 Dikəƀer **STRAX**
20 Dikəƀer **STRAX**

AFINAG NЬF ƏŦƏRE
A. Anderejef pastanufkahь

Bilittər hər kən 11 đən 2 gə 5—8 səqətkə tiklem hatьla ujьn kis səqət 8 də ƀaşlana.

MƏDƏNEJƏT HARAJЬ

21—22 nse dikəƀer

„JAĐ JЬRЬ“

G.IDRIS ƏŦƏRE
Başlana 8 səqəttəe

„PRAMKAPIRATIF“
ƏRTILENEN MASTIRSKUJĐARЬNA

Qьş ajđarьnda ajaq kejeme teđətev jəhətenən nəgruzka jeteşməj. Ərtil idarahь ƀetə ojoşma həm ycrizdinejələrđe ƀigerəktə teđətelergə tejeşle maxsus eş ajaq kejemđere ƀulqandarьn ularđь qьş ajđarь esendə teđətergə kərəklekte əşkartə. Sənki qьş ajđarь esendə ajaq kejemdəren teđətergə tapşьrmaqan ojoşmalarđьn eştərən jađ kenə eş kyp ƀulьv arqahьnda almaj kire qajtarьvđar ƀulьvь məmkin. 1 nse dikəƀerđən tyƀəndəge eştər his siklənməgən miqdarđa alьnalar,

Maxsus eş ajaq kejemdəren, şulaj uq eşse həm xeđmətselərđen yđ ajaq kejemen teđətergə, kypləp, ojoşmalarđьn zajafka qaqьđь menən ƀergə alьna.

2 Eşselər həm xeđmətselər tarafьnan ajьrьm rəveştə tapşьrьla torqan ajaq kejemđəre, eşləgən urьndarьnan dykəmit kilterep tapşьrqanda alьnalar.

Ajaq kejemdəren teđətevgə juqarь ƀađarđa elekke „ajьqlьq jəmqejətenen“ səjxanahь ƀulqan jortta 5—10,16,20,25 həm 30 sislalarđan ƀaşqa kəndərđə 11 đən 3 kə həm kis 5 tən 7 səqətkə tiklem qaƀul itelələr. Ajaq kejemdəre jaqşь sifatlь itep həm vaqьtьnda (qьş ajđarь esendə) teđətelətər, şulaj uq tapşьrьlqan ajaq kejemdəren juqalmavьna garanteja ƀirelə həm juqalqan təqdirđə janь ajaq kejeme menən almaştьrьvqa tiklem yđ өŧtөƀeđgə məs'ylejət alaƀьđ.

Ajaq kejemdəren teđətevgə alьv turahьnda təfsilь sprafkalar đь mastirskuj instruktьrь ip. Samadurьftan jəki qaƀul itevse ip. Varunindan kendə irtənge 8 đən kiske 7 səqətkə tiklem alьrqa məmkin. „Premkapiratif“ idarahь 1—2

BAŞNARKAMSNABBЬJT

Yđenen ƀetə ƀazalarьn həm ƀyleksələren 31—jьldan 1—dikəƀerenən xuzalьq iŧəƀenə həm ajьrьm ƀalanstarqa kyserđe həm tyƀəndəge kanturđarđь teđene:

Kantur həm ƀyleksələrđen isemdəre	Nindəj ƀazalar quşьlalar	Puşta adrise	Kantakarint numirđarь	Banktьn nindəj ƀylegendə
Maxsus kejem həm kyn tavardar kanturь	Baza №1	Jagyr Sazunьf uramь №47	61/1444	Өfə Başqortostan kanturь
Maskatil həm ximik tavar kanturь . . .	Baza №3	Juqarь ƀađar	61/1314	„
Mital—tixnik tavarđar kanturь . . .	Baza №5 JUL ergəhendəge sklat həm Sajuztrans sklatь	Jagyr Sazunьf uramь №47	61/1445	„
Aqas teđev mat. həm jaqьv nəmələre kanturь	№1—2 aqas sklattarь	„	61/1447	„
Transpьrt kanturь. .	„	„	61/1447	„
Bələƀəj ƀyleksəhe...	„	Bələƀəj qal.	17	DB Bələƀəj ƀylege
Bere „	„	Bere „	4	DB Bere ƀylege
Stərletamaq „	„	Stərletamaq „	4	DB Stərletamaq ƀylege
Bilarət „	„	Bilarət „	450	DB Bilarət ƀylege
Dəvləkən ƀazahь . .	Bьl ƀaza teđev matirjal. həm jaqьv nəmələre kanturьna ƀojhondoroloqan.	Өfə, Jagyr Sazunьf uramь №47	61/1446	Өfə, Başqortostan kanturь

Bətə rascuttardь oşo kanturđarqa turanan tura jeƀərev horala.

1—3 IDARA.

JƏMƏQƏT TUQLANЬŞЬ TRISTE

Yđ aşxanalarьndь ađьqlanqan ƀetə ycrizdinejələrgə, uqьv jorttarьna qinvar ajь esen talundarđan tyƀəndəge tərtiptə ƀireləsəgen BELDERƏ:

26 həm 27 dikəƀerđə talun alalar:

Matur zavьtьnьn mital ƀazahь,
17 nse teđev triste, matur zavьtь.
Davlat tirmənе.
„Yktəƀer Natiskahь“ tipagrafejəhe.
Spirt prum.
Aliƀastьr zavьtь.
Taqta jarьv zavьtь həm aqaspriştene.
Silikat zavьtь
Ispravdum.
Izsiz zavьtь.
Vadapravattar teđev idarahь.
Kyn zavьtь.
Ajaq kejeme faƀrige.
Başgrazdanstruj.
Başsilstruj.
Davlat mix zavьtь.
„8—mart“ faƀrige.

Jьlqa aşa sьqarьv eşselərе Başstruj həm Başelisajuzđьn teđev ojoşmalarь.

28 həm 29 dikəƀerđə talaun alalar:

Bətə uqьv jorttarь həm kurstar.

IŦKƏRMƏ: 1) Teđmələ kyrhətelməgən ƀetə ojoşmalar hər ajđьn 31 jəki 1 nse sislahьnda talun alalar,

2. Teđmələ kyrhətelgən, ləkin srugьnda kilməgən ojoşmalar in ađaqta talun alalar,

3. Tris aşxanalarьnda ađьqlanьvsь hər ƀer ojoşma həm uqьv jorto yđ keşelərenen hanьn kyrhətep, 1932 nse jьldьn 1 nse kvartalьna 15 nse dikəƀerđən hunqa qalmaj zajafka ƀirergə tejeşle.

4. Tulь panseiun menən ađьqlanьvsьlar qinvar ajьnьn pradukta qaqьđđarьn tapşьrьrqa tejeştər.

5. 15 nse dikəƀergə tiklem zajafka tapşьrmaqan ojoşmalar aşxaanlarqa ƀerketelməjəsəktər.

1—7 Tə'minat siktьrь: KUBASЬF.

Bətə xosusi pridprejətejələrgə

Xəđerge vaqьtta həm 1932 jьlda la eşlərgə ujlaqan xosusi savđa, sənəqət həm kustarsьlьq pridprejətejələre 1931 jьldьn 15—25 dikəƀerendə 1932 jьl esen rigstratseja tanьtmalarь alьrqa məzƀyrđər.

Bьl ƀojoroqto ytəməvđə qəjeple keşelərgə 1932 jьldьn 1 qinvarьnan pratakul teđəlep, riges ratseja tanьtmahьnan ƀaşqa eşləgən jəki vaqьtьnda almaqan esen ştraf hələnasaq, 1932 jьld tөrlə torqan pridprejətejələr đə 15 dikəƀerđən terkələlər.

Rigestrutseja tanьtmalarь qala səvite zalьnda 18 həm 24 sislalarđan ƀaşqa kəndərđə irtən 9 đan 3½ səqətkə tiklem ƀireləsəktər.

2—2 QALA MALEJƏ BYLEGE.

Jəşeiso—jemeş sajuzьnьn Başqortostan kanturьna:
1 ƀuxgaltir
1 Buxgaltir—instruktar
1 Xranumintrazis
1 Narmirutsik
1 Baş ikanamis—finansis jarđ mьhьь kərək. Təqdim jahav esen ədris: Өfə qalahь K—Marks həm Puşkin uramdarь mejəşe. Narkamsnaƀ, tyƀənge latar, ƀylmə №6.
KADЬRDAR SIKTЬRЬ.

Өfə yktəƀer natiska tipagrfejəhe Başglavlit. № 176

Udarnik alxuzsь qatьn—qьđđarđьn sıytьna jalqьnlь sələm

BƟTƏ DONJA PARALITAR DARЬ BEREQƏGEĐ

20 DIKƏBER 1931 JЬL №273 (574)

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

„Tьrьş" kalxuzь „Janь Ural" qa tinləşergə tejeş

Məlavez. „Janь Ural" kalxuzь jьlьq igen ađerlav planьn 144 pratsintqa ytane. Kalxuzsьlar „in elek ycemo, unьn hun xokymətkə..." tip qaravьđan [illegible] nьq udar birđelər. Ə, вьl eş вulmaqan „Tьrьş" kalxuzь planьn 81,2 pratsintqa qьna ytane. Вьl kalxuzdar ber yk şьttь tortlar, plandarьna ber tiged, „Janь Ural" kalxuzь ъylak alqandь, xurlьqlь rəveştə artta hejralevse „Tьrьş" kalxuzьna qudqalьrqa tejeş. Q İSBAJ.

Satsejalistik transportqa balşəviktər kapiratsejahe birelhen

Transport kapiratsəjəhenen eşen jaцьnan qərov eşe—ul satsejalizem xuzalьqьnьn ыlqыj yđə barqan talaptarьn qəniqətləndere alьrlьq həm balşəviktərgə jaцьnan qorolqan transport esen partejənьn dejem kerəşenen his ajьrьlmaђ eləşe. Yđək Kəmitət həm Xalq Kamisarđar Səvitenen qınvar merəsəqəteнən huц transport kapiratsejəhьn ц yđ başьna ajьrьm sistimьn jaцьnan qorov eşe tulь rəveştə uцьşlь sьqtь. Yđək Kəmitətteц Yktəber plinumь transport kapiratsejəhьnьц nl vaqьttaqь eşen həm timer jul eşseləren tə'min itev planьnьn ytəlegen qəniqətlənerlek tygel tip taptь, вьl—transport kapiratsejəhьnьц huцqь ike ajđaqь eşenə 1э qaqьla. Transport kapiratsejəhe oşo kengə tiklem yđ eşe esen tьvđьrьlqan jaqşь şartlarđь fajđalana almaqan. Transport kapiratsejəhe yđ magazindaren 1—nse majđa bulqan 4414 tən 1 nse yktəbergə 6300 gə jetkerev menən bergə, ere stanşalarđa, uzildarđa həm timer jul punkьltarьnda magazindar seltaren kinajtev turahьndaqь partejə qararьn əle haman da ytəmagan. Magazindar, raspriditeldar, palatkalar h.b. seltaren maksimal rəveştə kinajtev eşe hamanda in mehim burьs вulьp qala.

Paravuzniktargə, pujьz brigadalarьna, stansa eşselərenə həm belgestargə tevlek tynərak xedmat kyrhətevgə diqqat ycagerə qujьlьrqa kərək. Transport kapiratsejəhe janь magazindar [illegible] udarnik eşselərđe bьq menən tə'min itevđe julqa qujьrqa tejeşle, ə вьl eşkə kyp kenə urьndarđa iqtabaь hьđ qarajđar əle.

Iц mehim timer jul punkьtarьnda həm uzildarьnda inзiнir həm txnik eşselər esen 89 jataьq ugazin həm aşxanalar asьv tengile sintrasajuzdьn transport sikseəhe planь tulь rəveştə вojomqa aşьrьlььn.

Transport kapiratsejəhe qala ergəhe xuzalьqtarьn alqa jebərev eşendə lə artta qala. Əgər jəşelsələr ucaskahьnda unьn ber tiklem əlgəşevđəre bulha, hətselək firmalarьn tьvđьrьv, susqa, jort qujanь aђьravsьlьq həm ytən xuzalьqtarđь ojoştorov julь menən malsьlьq prabli mahьn xəl itevgə ul əle janь kereşə genə. Qala ergəhendəge xuzalьqtarđь nьq alqa jebərev timer jul eşselərен tə'min itev esen şulaj uq jəmaqət tuqlanьşьn julqa halьv dur iziref birəsək. Timer jul transportьnda jəmaqət tuqlanьşь huцqь vaqьtta julqa qujьlьp, han jaqьnan da yьte. Əgər вetə timer juldarđa 1 majđa 1419 aşxana bulha, 15 nyjəberđə ular 2457 gə jette. Ləkin aşxanalarđьn eş ajtatь, ađьqtarđь terləlanderev həm sanitareja xəle haman da qəniqətlənerlek tygel. Transportta jəmaqət tuqlanьşьnьn ke mehim burьsь la xəl itelməgən. Ularđьn berensehe, tavlak ynərak tujđьrьvđь ojoştorov Transport eşselərenen iц əhəmejətle katiqyrejalare (paravuzniktər, pujьz brigadalarь, stansa eşselərе, dipu eşselərе) tavlek ynərak ađьq menən tə'min itelьn bulьrqa tejeştar. Ikense вu [illegible] stansalarđa, stansa ar [illegible] jul tedətevđə, [illegible] eşselərен ytkərevđə, jul tad [illegible]

tьvđa h. başqa eştərđə eşləvselərđe ađьq menən tə'min itevđən tora. Transport kapiratsejəhenen Вьl burьsь ytəv eşe kysmə aşxanalar, yđək raspriđ itelđərđən aş kiltereв həm başqa julđar menən вarьrqa tejeşle.

Sutka uratahьnda tuqlanьvđь ojoştorovđan qul heltəvse, unь appartunistarsa вođovsь „kapiratrđarqa" qьrqa huqarqa kərək. Parteja həm xəkymət kapiratsejəlar, şu'ar esenən transprt kapiratsejəhь la вetə iqtibarьn yđ sistimahьn finansьvьj jəhəttən nьqьtьvqa, xosusi kapitalđarьn arttьrьrqa jynəltergə tejeş tip ber tarqьr qьna əitməne. Transport kapiratsejəhь TPU đь finans jəhəttən nьqьtьv məsələləre nə jetarlek iqtibar birmənе. Pajьjnav zadanejəhь kərək 2 nse kvartalda, kərək 3 nse kvartalda bulhьn nej вarь 90 pr. qa qьna tultьrьlđь. Transprt kapiratsejəhьnьn вetə sistimьnda la tavarđarđь hatmajsa sklattarđa jatqьrьvđar bar. 1 nse nyjəbergə sklattarđa tavar qalđьqь 87 milejun hum təşkil itə. Вьl yđək kəmitatten tavar abarьtьn alqa jebərev turahьndaqь dirikitifьn edmə—eđ bojomqa atqarьlmavьn kyrhətə. Transport kapiratsejəhь a'dьnda torqan dur burьstar, partija, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarьnьn eşselərđe tə'min itev məsələhenen hər n r timer jul, Dipu, stansьnьn eşe neц bajlanьşen anlaqan vaqьtta qьna [illegible] telergə məmkin. Timer julsьlarđьn miskumdarьn an alьp yđək kəmitatena tiktəm, prafsajujuz ojoşmalarьna „jьlьvsa mehim burьstar jekmətelə. Transprt kapiratsejəhe ∖de neц eşenda „nipmanlьq ruxьn" etermane, unьn ajьrьm вьvьnlarьnda appa tuntstar həm sinьj doşman ilimintlar вьl „nipmanlьq ruxьn kesajtergə вirtьlar. Səvittərđeц xaq sajəsəten ođovđar, patrisitelqə bojrkrattarsa mənəsəbət itevđər kyj TPUđarđa timer julda eşlevse udarsьlarđь eшten tə'min itevđə ođovđar. Ыlar вetəhe lə вer etəhe lə đereђlənde. „Nipmanlьqruxь" sьqьştarьna rəximhez huqьş iqlan itelergə tejeşl Şunьn menən—bergə Transport kapiratsejəhenə Eştə вьn kyturalь səvit savđahьn alqa jebərev-urьnьna tavarđarđь mixanik rəveştə вylev julьn đavəm ittere nə telavđən qlsərət вulqa „hulqa" вəgəvselekkə lə nьq udar jaharqa kərək. Yđək kəmitəten yktəber plinьmь transprttьn eşe esen partəjənьn jerle ojoşmalarьnьn məs'yl bulqanlьqtarn kyrhətte. Вьlqarar transportьnьn əhəmejətle həm şunьn menən bergə artta qalьvsь ycaska bulqan transprt kapiratsejəhьn da yđ esenə ala. Transpьrt kapiratsejəhenə вalşəviktəreц kenuəlek jetaksəlegen kesajtev, unь parteja həm kamsamul aqzalarь menən nьqьtьv—вьlar parteja ojoşmalarьnьn вajavaj вurьsstarь. Transprt kapiratsejəhe yđenen alđьna timer julđaqь jeđ mendərsə eşselər tarafьnan qujьlqan kytəreuke taləptarđь qənəqətlənderev esen вetə mem-inlektəgə eja ləkin вьrьц esen parteja ojoşmalarьnьn jetəkselege вьtьnđь yđeneц вetə eşen Yđək kəmitəten yktəber plinumь kyrhətmələrenə həm ip. Stalindьn altь şartьna movafiq rəveştə janьnan qororqa tejeşle. („Pravda"nьц" вaş məqələhenən).

PLINUM ISEMENƏ QЬĐЬL ABUZ

Qunaqвaj avьl səvite parteja ɵlkə kəmitəte həm ɵlkə kantrvl komisejəhenen berləşkən 5 nse plinumь isemenə 22 jək qьđьl abuz ojoştorđo.

Qunaqвaj səvite rəise:
QATAULLIN. Jađьvsь: AZALEJЬF.

Ber təbəktə igen planьn tultьrqanь juq.

Biş jьllьqtьц huцqь jьlьna ingəndə Başqortostandьц dəvlətkə igen birəsəge qalmahьn

DIKƏBERĐEN HUЦQЬ JARTЬHЬNDA PLAN BƟTƏ 1ƟJƏKTƏRĐƏLƏ TULTЬRЬLЬRQA TEJEŞ.

3—BLAŞEVIKTAR JAĐQЬ SƏSEV PLANЬ HƏR KALXUZDARQA JETKERELDE

TUR (tiligramma). Təbək kalxuzsajuzь esense вalşviktar jađqь səsevenə əđerlek eşenə başlanь. Plandar hər вer kalxuzqa jetkerelep qabul itelde, kalxuzdar qarşьlav plandarь birələr.

Kalxuzdarđa massьvьj anŧatьv eştəre alьp barьv esen instruktrđar sьqarьldь. Xeđmətte dereђ iђəpkə alьv esen hər вer kalxuzda maxsus kəmisejə tədəlgən. Ular xeđmətte iђəpkə alьv eştərenen nej rəveşle ytkəreleven tikşerep sьqtьlar. Şulaj uq kalxuz đaxutьnьц naturaiђben alьvsь kəmisejələr də eştəren вeterđələr.

Daxutlь dereђ вylev esen də hər вer kalxuzda maxsus kəmisejə bar. Ular igen əđerlav plandarьn tultьrqьn kalxuzdarđa qəməli eşkə kystelər.

Вьjьlqь eştərgə jьhalqan jomqь'ьn huц kalxuzsьlar eştə sunşinə menən brigadnьj sistimqa kysəv, jarьş, udarsьlьqtь qullanьvđьц iц kərək nəmə вulьvьna вşandьrьr. Anlzlickə вeterelə. Plan вujьnsa 7 hətselək tavar firmalarь ojoştorolorqa tejeş ine, 4 jerđə ojoştorolđo. Qalqandarь 25 nse dikəbergə əđer вulasaq. Harьqsьlьq firmalarь tedev planь 100 pratsintqa ytəlde.

ŞARUNЬF

QARA TƏKƏ MƏMƏK SƏVITTƏRE JUQARЬ ƟLGƟ BIRƏLƏR

Tapurin (tilifun вujьnsa). 15 nse dikəbergə jьllьq igen əđerləv planь 96,2 pratsintqa ytəlde. Tarmaqtar вujьnsa qaraqanda kalxuzdar 101,9 janqьđaqtar 95,2, qatь zadanejəlьlar nej вarь 85 pratsintqa qьna tultьrđьlar.

Təbək dəvmələndə berenselekte Qara təkə avьl səvite alьp вara. Ul jьllьq planьn 108 pr. qa ytəne. Dikəberđeц təvge 5 kenləktərendə genə iц artqь urьndь totop kilgən. Məmək səvite lə eşte qujьp jebərə вelev həm kulak, kulak agintтarь qarşьlьqьna udar вirev heđemtəhendə jьllьq planьn 107 pratsintqa ytəp jeцep sьqa aldь. S.

Dikəberđeц berense jartьhь timpь siktən tьş tyвən вulđь

PLANDЬ QINVAR BAŞЬNA TULTЬRЬV

ƟSƟN XƏĐERĐƏN TIMPTЬ BIŞLƏTƏ ARTTЬRЬRQA

Dikəberđen təvge jartьhьnda igen planь 80,8 prasitqa qьna ytəlde. Вьl kengə plandьц kyp eləşe ytəlergə tejeş ine. Sənki, plinumda вetə təbəktəđ n ц də a tejə ojoşmalarь vəkildəre qa hyđ birđelər. Xəlвykl, esense вiş kenlək nej вarь 1,0 prasint yђeş birđe. Вьnanda tyгan, вьnanda xurlьqlь han вьqa tiklem ber вiş kenləktə lə yrengəne juq ine. Yđ plandaьn 90dan aşьrьp ytəp „Qьđьl taqtaqa kandidattar" isemen alqan təbəktər 0,1-0,5 prasintqa „yđeş" birđelər. Вьl ularđьц aşьqtan aşьq appartunizem tьnьsьlьqьna birelevđəren həjləjđər. „Tərən punkttarđen igen sьqarьv udar aj ..." tip kyp təbəktər IQEN ƏĐERLƏVĐE yđ aqьşьna qujđьlar. Xəlвykl Başsavnarkum qararьnda:

„Tənrən punkttarđan igen həm вesən sьqarьv udar ajlьqь igen əđerləv timnьn his jomoşartmaђqa tejeşlegen RKI həm вetə təbək ojoşmalarьna alđan iђkərtep qujarqa..." tejelə.

Вьna вьl təp ustanufkanь вetə təbəktərđen də yđləştərgə jetkəndəre juq əle.

Вьndaj tuqarьlьv nastrajenejələrenə xəđerđən qьrqa sik qujarqa Qinvar başьnaвetə təbəktər də igen planьn tultьrьvqa tejeş. Ə, xəđ rge timp—dikəberđeц berense jartьhь əđerləve unь tə'min itevđən alьђ tora. Ɵlkə Kəmitət tarafьnan huцqь iђkərtev alqan Baqalь Bilaqataj, Usalь təbəktəre hamanda qudqala almajđar.

Dikəberđeц huцqь jartьhьnda iqtibarđьn yđəgen jaцqьđaqtarđьц plan ytələşen kalxuzdar menən tigeđləv, əle nej вarь 23 prasintqa qьna ytəlgən qatь zad nejəlarđь вer hyđheđ tultьrьv esen kerəşkə birergə. Parteja həm xəkymət diriktivalь vaqьtьnda ytəlergə tejeş.

Başkalxuzsajuz plinumьnda

17 nse dikəberđə Ɵiələ kis səqət 6 la kalxuzsьlar jortonda Başkalxuzsajuzdьц plinumь asьlđь. plinumqa plinum uqzalarь həm təbək kalxuzsajuz rəistəre kilgəndər. Bar kalxuzdan udarniktar saqьrьlqandar.

. 17 nse dikəberđə plinumdьц alđьnda torqan вurstaһəm ul вurstarđь ytəv julđarь turahьnda Ɵlkə Kəmitət vəkile ip. PRASKURƏKUF həjlane.

Unьц hunьnda „kalxuzdarđь ojoştorov xuzalьq jaqьnan nьqьtьv" urьhьnda Başkalxuzsajuz rəise iptaş FRALUF daklatь aşlandь. Berense ultьrьş Arqajaş təbəge „Marksis" kalxuzь rapьrtь menən [illegible] вьlđь.

. 18 nse dikəber irtənge ultьrьşta ip. Fraluf daklatь dəvam itte. Kadьrđar əđerləv kalxuzdarđa finansь ojoştorov həm tədəv eştəre turahьnda MƟXƏMƏTJƏNEF, ANTUNЬF həm TITUF iptəştərđeц quşmı daklattarь tьцlandь həm oko daklattar вujьnsa həjləvđər başlandь.

Kiske ultьrьşta la həjləvđər dəvam itte. Əbjəlil təbəge „Berlek" kalxuzьnьц rapьrtь tьцlandь.

. 19 nsь dikəberđə irtənge ultьrьşta həjləvlər вetep, ip. Fraluf ađaqqь hyđen həjlane. Oşo uq ultьrьşta „satsejalizem malsьlьqьn kinəjtev turahьndaqь YK həm SSSR Şanarkumь qarazaьnen ytəleşe" turahьnda ip. AVDUKЬF daklatь başlandь.

Kiske ultьrьşta ip. Avdukьf daklatь вujьnsa həjləvđər başlandь.

Plinum matirjalarь gəzitebeđđə bireləsək.

15—dikəbergə [illegible]

Igen

ƟSƟNSƟ ƁIŞ KƟNLƟK 1 GENƏ PRATSINT YĐEŞ BIRĐE

TƟBƏKTƏR	Jьllьq plan	5 kəndə yđeş
QЬĐЬL TAQTAQA KANDIDATTAR		
Tur	97,5	0,6
Bərə	97,4	2,0
Avьrqazь	95,0	0,8
Dyrt—əjlə	95,6	0,6
Bərjan	95,1	0,0
Tapurin	94,4	0,5
Starle	94,1	0,4
Byzdək	93,9	0,7
Ɵlə	93,1	0,5
Aьqьn	92,9	1,2
Əjalil	92,2	0,9
Qaltas	91,2	0,1
Q-Mejəkə	91,1	0,1
Saqmaqoş*)	90,5	0,5
PLANDЬЦ HUЦQЬ SIRƁGE ƟSƟN KƟRƏŞƏLƏR		
K—Usul*)	88,6	4,0
Qьrmьsqalь	88,1	0,4
Nuriman	87,8	1,1
Janь—avьl	87,1	0,9
Biş—ьylak	86,6	0'7
Məlavez	86,4	0,2
Baltas	86,2	1,8
Qoqaq *)	85,4	0,9
Arqajaş	85,0	0,7
Borэj	84,3	1,1
Mişkə	84,1	0,2
Blagavişşin	83,2	2,0
Dəvlakan	82,9	0,8
Şişmə	82,0	0,5
Jьlajьr	81,9	0,3
Bajmaq	79,8	0,6
Qьjqь*)	79,5	0,8
Balabaj	78,8	0,9
Tujmazь*)	78,4	0,8
Arxangil	77,5	2,3
Prejut	77,4	0,2
Masetle*)	76,2	2,8
Maqar	76,0	0,0
TIMP TYBƏN, QUDQALA ALMAJDAR		
Bajqь	74,9	1,2
Mьraq	68,6	0,8
Bilarət	6-,0	1,6
K—Kam	67,8	0,5
Zejansura	67,6	0,3
Xəjəulla	66,7	2,4
Qaraqoş	66,3	1,5
Dьvan*)	60,9	0,0
JENƏJƏTSEL RƏVEŞTƏ PLANDЬ ƟĐƏLƏR, BAŞQARTOSTANDЬ XURLЬQTA TOTALAR		
Baqalь*)	53,5	0,9
Bilaqataj	50,7	3,0
Usalь*)	43,6	0,0
BƟTƏHE	80,8	1,0

*) Вьl təbək Sajuzxlip вylektərenən tiligramdar kilep əlgermagəngə kytə % % tar kam kyrhətelde.

BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE QARARЬNAN:

Narkamprus həm Rabisьц jullavь вujьnsa Baştrupa artistarьnan Minnazьf, Zebəjirьf həm Liza Sьrt anьvalarđь atqadanqan artistar itep raђlanь həm вьnь təsdiq itevđe Bɵtə Sajuz Başqarma kəmitəte alđьna qujьlđь.

VAQ MILLƏTTƏRĐƏN BERENSE NARKUM

Kammuna xuzalьqь xalq kamisarđarь itep marь millətenən вulqan iptəş IBAQAJЬF вilдalende.

kalxuzdar Plandь vaqьtьnan elek tultьrьvqa

MƏLƏVEZ. Dikəber ajьnda igen əđerləv planьn tultьrьv esen kerəşkə вetə avьl səvite, kalxuzdar [illegible] „Qьđьl aq" kalxuzь 8 nse dikəber kenendə jьllьq-вurьs ojoştorop 70 вut igen tapşьrđь. QƟMƏR

Ǝlkə gəzittər brigadahь transpъrtta

Transpъrttь jəməqətselek kantryle aъtьna alьrqa!

Ǝfə timer jul transpъrtь ikense ucaskahь tavar jərətəv planьn əđə, 13—dikəbergə 1159 urьnьna 346 qьna vagun ođatьldь.

AQAS JEBƏREV EŞEN ƏĐƏVSELƏR JAVAPQA TARTЬLHЬN!

PRZ la Stalin rəjde

DIKƏBER ESENDƏ ƏĐƏKLƏKTƏRĐE QAPLARQA

IP. STALIN KYRHƏTMƏLƏRE JOMŞAQ YTƏLƏ

Tavar vagunь sixьnda jьjlь bara Kən tərtibendə ber genə məs'ələ: parteja ojoşmalarьna həjlavqa əđerlek həm sixtьn prajьzvudstьva planьnьn ytəleşe.

Parteja aqzahь, eşse iptəş Əxmətjənьt həjləj:

—Beđđen qьđьl bajraqlь zavьtta əle betə nəmə lə şьma barmaj. Bьna beđđen tsixtь atajьq. Pramfinplan ytəleşendə đur ədəklək.

Nej esən? Senki beđđə əle eşselər arahьnda haman da artta qalqan nastrajencejələr bar. Eşselər arahьnda prajьzvudstьvanь sitlətep qarav, disiplinanь bođovdar đa juq ygel. Qajhь ber eşselər praqul jahajdar, eşləp sьqarьv nurmahьn tultьrmajdar. Ələittə bed qalqan kəndərđe IV nse kvartal ədəklektəren şturmqa alьrqa tejeşbeđ. Anlaşьvdar əvam itə.

—Qьđьl bajraqlь zavьt udqan jьl dikəberdə ədəklektərđe şturmqa əlqajnь. Eşselər kəllik tife bьjьlda ədəklektərđe betərergə ydendə kes taba alьr tej ber udarnik.

Ber jьl esendə beđ ilgə 940 vagun birə almanьq. Bьl đur jenəjət. Xəđer dikəberdə beđ şturm jabap, eşləp sьqarьv nurmahьn kytərevgə tejeşbeđ—tej, udarnik Panamarjuf. Başqalarđa hejləjdər. Qarar qьbqa, ləkin ul kankrit burьstarđь esenə ala.

—Ədəklektərđe betərevdə dikəberđe şturm ajь hanap, plandь 100 pr. qa ytəv esən kərəşergə.

Tavar—vagun tsixьnьn ikense smina eşselərə 1—həm 3 nse sminalarđь jarьşqa saqьrđьlar

—Dajuş almaş qarşьlav plandarь tejđər eşselər..

Bьna beđđen alda mixanik tsixь. Bьl tsix zavьtta đur ryl ujnaj. Mixanik tsixьnьn eşe başqa tsixtar menən taqь la nьqьraq bəjləngən.

Mixanik tsixь yktəberđə nasar eşləgən əsən taş baqa urdinь menən „byləklənqən". Nyjəberdə lə—plan ytəlməgən: 29 paravьz urьnьna 23 kenə paravьz birelgən.

Xəđer eşselər jəməqətselegen ədəklektərđe betərevgə mabilizavajt itelə. Məъələn: kenlək zadanejalarđьn ytəleşe kyđətev aъtьna alьnqan, hər es kengə ber tapqьr tsix grupahь tsix es mejeçənə daklat jahap tora.

Tsix 20—dikəbergə 23 paravuz. 40 pasazir həm 800 tavar vagunь birergə tejeş. Zadaneja sul.

KANKRIT QƏJEP—IPTƏŞ STALIN KYRHƏTMƏLƏREN YTƏMƏVDƏ.

Xəđer zavьtta rəjd bara. Eşteŋ barьşьn tikşerev əsən 22 brigada tedəlgən.

Beđ mixanik tsixьnda, ikense brigada eşləgəndə tura kildek. Tsix mastirь beđđe xəl menən tanьştьrđь.

—Tsixta xəđer ejəhedlek betərələp kilə. Hər eşse bildəle ber stanuk həm instrumintqa berketelgən.

Eş xaqь tyləvdə ььqa tiklem dəvam itkən tigeđləvselekkə atpur birelə. Urta kvalifikatsejalь eşselərđen eş xaqь urtasa 30 pr. artqan.

Eşse kadьrdar əđerləvđə jeteşheđlektər kyp əle. Tixnikane ejrənev tyŋərəktəre tedel hə lə, eşselər nasar tartьlqan həm unelələvn nasar tartьlqađar jomoşaq.

Tsix esendə qara eşselərđen kvalifikatsejalarьn kytərev qənlqətlenerlek tygel.

Ikense smina la 45 udarnik hanala. Gruppalar arahьnda tedelgən jarьş dugьvьrdarь tikşerelməgən.

Iptəş Ənderejef prikazьn prajьzvudstьva kənəşmələrendə eşləgəndən hun, eştə ber tiklem hьnьlьş hidelə. Məъələn: prikazqa tiklem ajьrьm ditaldarđь eşləp betərməj qaldьrьvđar kyp ine.

Qəjep eşsələrđə genə tygel.

Mixanik tsixь—yktəber ədəklektəre əsən taş baqa urdinь aldь. Hunьnan tikşerevđər hedəmtəhendə, „taş baqa timpь əsən" qəjep eşselərđə genə bulmajьnsa, tsix adminstratsejahьnda la bulьvь anlaşьldь.

Tsix adminstratsejahь yktəbergə prajьzvudstьva planьn 6 kən bujьna eşləməgən. Bьl arqala eştə đur artta qalьv kilep sьqqan.

Zavьt dəvmələndə Stalin rəjden udqarьvđa đur jəteşheđlektər bar əle. Bьl eşkə betə eşselər kəlliktife jəlep itelməgən. Ajьrьm matrejaldar zavьtta Stalin kyrhətmələrenen te jeşensə ytəlməvđəren kyrhətələr. Məъələn: təgərməs tsixьnda đur ədəklək. Xəđer tsix—septə bajraq menən byləklənqən.

Nej esən? Senki bьl tsixta iptəş Stalin kyrhətmələre bojomqa atqarьlmaqan. Tsixta əle bulha tixnikəne ejrənev tyŋərəge tedelməgən. Səjəsi uqьvđar ədələre lə.

Vagun—pasazir tsixьndala eş şəptən tormaj. Kamsamuldarđьn xuzalьq ibəse brigadalarь Stalin kyrhətmələren tikşerev menən genə siklənqəndər. Tsix stinə qəzittəre, ridkəlligejələr, jəcəjkələr jəlpьlь apiratif eş alьp barmajđar. Rəbkurđar arahьnda eş samatjyk menən bara. Qađan tsixьnda sinəberđə yk 12 xuzalьq ibəse brigadalarь tedelhə lə hedəmtələrenə jomqaq jahalmaqan.

BRIQADA: Ş. FƏJZEJ. X. SƏJFEJ, Q. QƏJNAN.

TUQRAVHЬĐ TILIGЬRAMDAR, XƏRƏKƏTHEĐ VAGUNDAR

1159 URNЬNA 346 VAGUN... JƏKI 318000 HUMLЬQ ZЬJAN

Jeldər əse jardar menən jьr lanьlar. Soqordarqa, qojma bujdarьna, aqastarqa ьbьqlanqan qar bertektənen juqarьqa kytər dələr, buran sьqь. Timer jul bujlap əkeren genə atlaqan kelep adəmdarьn jьşajttьlar. Şulaj, bəgen 13—nse ken haman ga hьnьbş juq. Jьlьqa jəşerengən avьđ esenən hyđđər asьq havaqьa hibeldelar, javap birevse bulmaьь.

Qarqanьn juqarьhьna ođon taqta ьbьlqan, taqtaqa:

„Mastir Ivan, jaqşь aqas bulhamda mine xur itte"—tip jađьlqan xərei eđenen udqan qara kymer bertektəre qar menən ber əderək qaplanqandar. Ləkin tanьlьrьq:

—„Mastir Ivan, jaqşь aqas bulhamda mine xur itte".—Ivan berense aqas zavьtь jalqavь. Ul sitkə sьqarьla torqan jaqşь taqtalardь stanuk aşa qьrьb—hьrьb itep ytkərə. Ul eşkə əhəmejat birməv menən—ьrak tьvdьrьvsь janle hajkal bulьp tora. Ььnьnlap ta, Ivan stanuqьnan udqan taqtalar eşkə jaraqhьđ bulalar, kyp pratsьnt ьrak təşkil itələr. Şuqa kyrə lə ul sьqarqan taqtalar qapqa baştarьna, tsix tyьətələrenə ьbьlьnalar.

Ftistinder, zavat aldarь taqtalar menən ьraьlqan.

—„Nina taqtalar odatьlmajdar? nin taqtalar ьnda jatalar?"...

Kyđ dejagьrammalar əbtendə ujnanь. Qulьna qələmen totqan kejgə ььbьıt modire:

—„Hanaqьđ, vagundar derəb kilətərme"—tigən horavdь birđe eşkə quşьь.

Bəgen dikəberđen 13—nse kenə. Aqas zavьttarь dikəberđe şturьm ajь itep iqlan ittelər həm transpъrttь jarьşqa saqьrđь'ar, ularđa qalьşmanьlar" jarь şaъьđ, hyđ ber bulьr, jeŋərbeđ" tinelər.

Praktik eş başlandь. Dugьvьr bujьnsa timer jul transprъtьnьь ikense ucaskahь dikəber ajьnda aqas zavьttarьna 20 men 46 vagun birergə buldьlar. Vagundar bylengəndər. 580 vagun Urta Azeja məmьq safxuzdarьna, 300 vagun kripaz menən Danbasqa, 300 vagun şpalqa həm başjerđərgə kən hajьn 2 marşrut menən kitergə tejeştər.

Dugьvьr ytəldeme, vagundar kitələrme?

Juq, kitməjdər. Timer jul transprъtь qul qujqan, yde riza bulqan plandь yđe əđə. Bьna faktlar:

Berense dikəberđən 13 dikəbergə tiklem timer julьnan 1159 vagun horalqan; şufardьn nej barь 346 hь qьna birelgən.

Hun bьl ədəklektər zьjan kilergəndərme, əllə şulaj qьna ytkənme?—Hər ber odatьlmaqan vagun 400 hum tora. Timək 13 nse dikəbergə tiklem 318000 humlьq tavar hatьlmaj jata. Ə, tegenən iltijkramdar javalar.

Timer jul idarahьnan:

—„Beđ vagun birməgən esən kenenə 6 hum ştraf tylojbeđ, təjđər vagun birmajdar.

Hun bьnьn menən eş betəme? Bəmaj. Xəderđə bьl məs'ələne ahqlap tikşerergə, timer julьnda qь bojrakrattarđan, kyđ bujavsьlardan jeđđaren aьrьqa kərək! Bьnь satsejalizem tədeleşə, safxuzdar, şaxtalar talap itələr, ə bьnda aqastar əbtendə qardar ujnaj.

Aqastar alьnmav menən ularđьn jađ jetkəs hьv aъtьna qalьy qurqьnьььn tьvđьralar.

RADEJO QƏZITE HƏM „BAŞQORTOSTAN" BRIGADAHЬ—Ə. IXSAN, M. TAZЬJ, X. VƏLID Ş. FƏJZI, S. AGIŞ.

1932 JЬLDA BƏTƏ XALQ XUZALЬQЬNA 21 MILJART HUM KAPITAL HALЬNA

1932 JЬL KANTRYL HANTURAHЬNDA VKP(b) YĐƏK KƏMITƏTE QARARЬ

1. SSSR Xalq Kvmisardar Səviteпə xalq xuzalьqьnьn 1932 jьlqь kanitryl handarьn qətqi rəvestə bildələngəndə, berense eş jьlьqь 4 jьlda, jaqnl 1932 jьldьn ьdaqьna tuls rəveştə ytəvde kyđ uпьnda totop, xalq xuzalьqьnьn təp tarmaqtarьn, həm təv başlap jaqьv meltrejaldarьn, mitallargeja həm maşinalar eşlav sənəqəttəren betə saralar menən alqa jebərev kərəklegenən ьbqьp eş kyrergə taqdim itergə.

2. Şuqa bəjləneştə:

a) Betə xalq xuzalьqьna kapital halьv miqdarьn, 1931 jьlqь faktik totolqan 16 miljart 100 miljun hum urьnьna, 1932 jьlqa—21 miljart hum bildələrgə.

b) Sənəqətkə (Satsejalistik siktьr) kapital halьv miqdarьn, 1931 jьlda faktik totolqan 8 miljart 200 miljun hum urьnьna 1932 jьlqa—10 miljart 700 miljun hum bildələrgə.

v) Avьl xuzalьqьna (satsejalistik siktьr) kapital halьv miqdarьn, 1931 jьlda faktik totolqan 3 miljart 600 miljun hum urьnьna, 1932 jьlqa 4 miljart 360 miljun hum bildələrgə.

g) Timer jul, hьv julь, hava julь həm rilsəhed juldar transportьna kapital halьv miqdarьn 1931 jьlqь 2 miljart 720 miljun hum urьnьna, 1932 jьlqa 3 miljart 330 miljun hum bildələrgə.

d) Sənəqət pradukseјahe kyləmənən ybeşen 1931 jьlqь 20—21 pr. urьnьna 1932 jьlqa 36 pr. itep bildələrgə.

Xuzahьđlьqqa qьrqa sik qujьlьrqa

D—MƏSETLE tebəge D—Məsetle kalxuzьnda sik əlkən xuzahьđlьq faktьlarь bar. Eş kesənən tulь fajdalanmav arqahьnda, 21 giktar igen maldan tapalьp qar aъtьnda qaldь. Urta ibəp menən ibəpləgəndə lə 50 sintnir igen juqaldь. Kəbəndər kərtələməv həm qaralmav arqahьnda 100 sintnir samahьnda besən juqaltьldь. 13 giktar besən vaqьtьnda jьjьlmaj serene.

Mal torlaqtarь tedəv eşendə lə đur ədəklektər buldь. 2 nse brigadanьn brigadirь: „mal jorttarь tedəv əsən esse kestər jeteşməj" tigən hьltav tapqan. Eş attarь həm mal tərbejəhenə iqtibar birelməv arqahьnda, kalxuzdьn 3 atь ylde. Hьjьrđar vaqьtьnda aşatьlmaj həm eserelməjdər.

Kalxuzden maşinalarь qajđa jette şunda taşlanqan. Rimuntqa birelgən tьraktьrđar timerse uramьnda tuđьp jatalar. Qamьt—qotandar həm transpъrt nəmələre lə ъtk tedqan, teləhə qajđa taşlanqan.

Kərək təbək kalxuzsajuzь, kərək kalxuz idarahь bulhьn bьl ejəhedlek, xuzahьđlьqtь betərevđə sara kyrməgəndər.

BRIGADA AQZAHЬ: X. ABDRAXMANЬF.

ANGELEJƏLƏ ALTЬN STANDARTTЬŊ JEMERELEVE

Angeleja impirejalizme oşə kengə tiklem ydenen es nəmahen—funt stirlingьn, flutьn həm parlamint sistimьn—„his qaqşamaъ" tip ibəpləjdər ine. Funt stirling oşə kengə tiklem ydenen altьn bazahьna tajanьp, betə donjala tavar almaşьvđan təp qoralь bulьp kilde (məъələn, haqьşqa tiklem Angeleja betə donja tavar abarutьnьn jartьhьn tiđerlek finansiravajt itte). Flut bьqaşь Angeleja impirejalizmьnьn terəge bulьp, keslolek jaqьnan betə donjala berense ibəplənde. Angeleja impirejalizmьnьn bik kyp kalunjalarđь yđ qulьnda totovь la şul flutqa bəjləngən. Şulaj uq „qaq marlajđarđьn" (kansirvatьrđarđьn) Angelejəlege parlamintsistimь „his jemerelməъ" traditsejələrgə nigeđlengən tip maqtanьvđarь la bildəle. Ləkin bьl es nəmənə ular nej tiklem nьq tip ibəpləgən bulhalar đa hunqь vaqьtta bereһe—artьnan ikense he—jemerelə baralar.

Məъələn, funt stirlingte alhaq, ul betə donja krizisenen sikten tьş nьq tərənəjeve arqahьnda ydenen kyptən sygel bulqan zabastuikahь menən Angeleja pralitarejatьnьn burььvazeja həzymenə nьq qarşь torov julьna qətqi rəveştə batqanlьqьn kyrhətte. Burььvazeja dimakratejahe turahьndaqь xejaldar xəđer bьqьj jemerelə baralar həm burььvazejanen qatь ideve aъtьnda jaşqan Angeleja eşselərə parlamintьn barь tik kapital diktaturahьn qaplap torovь

pərdə genə bulqanlьqьn kendən—ken kyberək anlajdar.

Beđ bьnda baьlьsa şul funt stirlingten altьn bazahьn juqaltьv səbəptəren kyđđən ytkərəsekbeđ. Bьl əhəmejətle vaqiqa. Ul Angeleja impirejalizmьnьn sikten tьş tərən krizis hađььqьna batqan lьqьn, his tedələ almaslьq avьrьvqa habьşqanlьqьn kyrhətə.

Angeleja altьn standarttь juqaltmaъ esən betə saralarđь kyde, xətta ul ydenen in kesle doşmandarь Fransəja menən Amirikanan zajьm horavqa, jəqni ular aldьna tedələnevgə tiklem barьp jette. Dereъ, bьl xəkymətter bik avьr şarttar menən (7% iъ benən) ber tiklem zajьm birđelər, ləkin ul qьna funt stirlingte qotqara almanь, ə ikense tapqьr inde ular zajьm birmənelər.

Altьn standarttьn jemerelevenə təv başlap Angelejənen tyləv balansьnьn kərək kilerđər eləşə bulhьn, şulaj uq sьqьmdar eləşələ hunqь jьldarđa bьqьj qьъqara barьp, 1931 nse jьlda 47 miljun funt stirling pessif menən sьqьvь ber tiklem səbəp buldь. Ləkin ul qьna bulha Angeleja impirejalizme altьn standarttь haqlap qala alьr ine, senki unьn sit ilderdə, bigerək tə kalunejalar đa 3—4 miljart funt stirling kapitalь bar, ə bьl difisit şul kapitaldьn nej barь 1—2% təşkil itə. Narmal şarttarđa bьl difisitte Angeleja sit ilderđəge kapitaldьn ber ьleşen rejalizavajt itev julь menən qaplaj alьr ine.

Ləkin bьnda unan da jamanьraq iken se səbəp bar. Angelejənen finans kesən sit ilderđen Lundьndaqь qьъqa sruklь kridittəren massavaj rəveştə kire alьvđarь həm kapitaldьn qasьvь jemerđe. Hunqь ibəptər bujьnsa avqьь ajьnda Lundьnda sit ilderđen 400 miljun funt stirling samahь qьъqa sruklь kridittəre bulqan. Angelejənen ydenen sit ilderđən alasaqь (qьъqa sruklь kridit) 153 miljun funt stirling bulьp, bьl summanь alьp taşlaqas, Angelejənen saf burьsь 254 miljun funt stirlig qala. Ə Angeleja bankьnьn altьn zapasь bьjьl urtasa alqanda 150 miljun funt stirling təşkil itte. Sit ilderđen yđđərendə lə qьrqьv krizis bulqanlьqtan, ular Lundьndaqь yđ kapitaldarьn massavaj rəveştə kire ala başlanьlar. Şuqa taqь la Fransejaney Angelejəgə səjəsi baъьm jakarqa teləgənen kilterep quşhaq altьn standarttьn nej esən jemereleve anlaşьlьr. Funt stirlingten altьn bazahьn juqaltьv arqahьnda Lundьnda oşondaj qьъqa sruklь kridittəre bulqan sit il tkьlaşiktarь 50 miljun funt stirling zarar kyrdelər.

Şunьn əъtəvenə Angeleja bydsitenen bьjьl 70 miljun funt stirling difisit menən sьqьvь la sit il kapitalistarьnьn bьşanьsьn kəmette. Ul qьna la tygel, xətta Angelejənьn yđ kapitaldarь la sit ildərgə qasa başlanь. Senki hər ber kapitalis yđ aqsahьn bьşanьsьraq urьnqa qujьrqa tьrьşa, şunlьqtan yđ ilem tip tormaj.

Inde Angeleja fluntьndaqь vastaneja kapitaldarđьn Angelejənən qasьvьn kesəjtte senki burььvazeja Angeleja xuzalьqьnьn nьqlьqьna bьşanmaj başlanь. Flutta oşondaj baş kytərev bulqas, timək Angeleja impirejalizemenen qemymən kesə qaqşaqan bula. Şuqa kyrə lə sit il kapitalistarь uqa tertep kyrhətə başlanьlar. Angeleja matbuqatь bьl vastanejanьn əhəmejəten teşerev esən tirehenən sьqьrqa jeteşhə lə, buldьra almanь, kapitatdar yđ juldarь menən baqьndьlar.

Bьđ juqarьla Angelejənьn sit ilderđə 3—4 miljart funt stirling kapitalь bar tip əjtkəjnek. Altьn standarttь haqlap qalьv esən Angeleja ninə şul kapitaldarьn mabilizavajt itməne hun tigən horav tьvar. Angeleja impirejalizemenə bьnь eşlav memkin tygel ine, senki əgər şul kapitaldardь rejalizavajt itev maqsatь menən xaqlь qaqьđđar sьqarьlha, birzalarđa panika tьvasaq həm ul qaqьđđardь berəv đə hatьp almaasaq ine. Bьlaj đa əle ulardьn xaqtarь 15 pr. qa teşəp, Angelejənьn sit ilderđəge kapitalь 4 miljart 3.140 miljun funt stirling bulьp qalqan. Ikense jaqtan Angeleja impirejalizeme ul kapitaldarđь mabilizavajt itergə teləhə lə ulardьn bajtaq eloşe „tunьp" qalqanlьqtan, buldьra almaъ ine. Məъələn Girmanejəlaqь 165 miljun funt stirling kapital Angeleja rejalizemənə bi ber fajđa kiltermaj, ul „tunqan".

Sit ilderđəge kapitaldь rializavajt itevđen taqьla ber qurqьnьsь bar. Angeleja xaqlь qaqьđđar sьqarhə, ularđь Amirika berđə qaldьrmaj hatьp alьp unь kalunejalarьnan heberep sьqar ine. Ə bьl kalunejalar esən Amirika menən Angeleja alьə qasandan birle kerəşələr. Angelele barь tik alk kyp kapital halьvь arqahьnda qьna Kenjaq Amirikala həm Kanada la eləgep tora ala. Bьl kapitaldar Amirika qulьna əgər kilhələr Angeleja his şikheđ Latin Amirikahь, Avstraleja, Hindostan kevek kalunejalarьnan qolaq qaqar ine. Jəqni itep bьl saranьn his ber hedemətle məъen Angeleja impirejalizme kyrmə, şuqa kyrə altьn standarttь betərevgə məzbyr buldь.

Bьna oşo səbəptər funt stirlingte başьna jettelər. Juqarьla əjtkənebeđ, funt stirling betə donjala tavar almaşьvđьn təp qoralь bulьp kilgənlektən unьn jemereleve bytən ilderđə lə, bigerək tə kalunejalarqa nьq zarar [illegible]

MTF larđa xeđmətte sdilşina nigeđendə dereъ ojoştororqa

„Ruza Liksimʙurg“ həm „Kammunis“ təƶriʙələren MTFlarqa kyserergə

Eşteꞑ sьjfatь, ejəheđlekte ʙeterev, eş kesenən dereъ fajđalanьv, tavarlьqtь kytərev esen

KƟRƏŞ— XEĐMƏT OJOŞTOROVĐЬꞐ TƟP ʙЬVЬNDARЬ

KALLIKTIF XEĐMƏT JEꞐEVĐƏREN

ƟJRƏNERGƏ, ʙAQŞALARQA KYSERERGƏ

Xeđmətte jaqşь ojoştorqan MTF lar eştə jeꞑep sьqalar, ular ʙaşqalar esen də əlge ʙulalar. Beđ ʙegen MTF larđa xeđmətte nisek ojoştorov turahьnda đur uq əhəmejətkə ejə ʙulqan matirejaldar ʙirəʙeđ. Şular esendə „Kammunis“ safxuzьnьꞑ eş təƶriʙələre MTF larđa la qullanьlьrqa tejeş.

Başqortostanda yđ eştəren jaqşь qujьvđarь menən ə̈lge ʙulьrlьq firmalar, safxuzdar kyp. Tapurin tөʙəge „R—Lyksimʙurg“ kalxuzь, Dəvləkən tөʙəge „Navaja ʙьjt“ kalxuzь, Өfө tөʙəge „Paxar“ həm ʙaşqalar ʙьqa asьq mitъal ʙulalar.

Ləkin, ʙetə MTF larđa əle xeđmət sdilşina nigeđenə qorolmaqan. Kərək tiklem dissiplina juq, xuƶalьq—ejəheđlekkə sik qujьlmaqan („Stalin“, „Qьđьl Sapaj“ həm ʙaşqalar).

ʙьl julda əle kalxuzdarqa ular menən jetəkselek itevse tөʙək ojoşmalarьna kyp 'eşselərgə, tөʙək esendə aldьnqь kalxuz MTF larđьꞑ uꞑьşlь kyrhətkestəren ʙetə MTS larqa la kyserergə kərək.

ʙьl julda urьndarđaqь ojoşmalar, partejə, kamsamul prafsajuz jəmaqətselege ʙьqa tiklem əđ eşlənelər, kiꞑ massa tejeşle tiklem tuplanmanь, xəđer inde kalliktif xeđmət jeꞑevđəre asьp halьnьrqa, ə̈lgəşevđər eъtendə kiꞑ massa tərʙejələnergə tejeş.

ƏĐERLƏVGƏ TEJEŞLE ƏHƏMEJƏT ʙIRELHEN

SAQMAQOŞ tөʙəgendə majlь kylturalar planьnьꞑ ytəleşe xurlьqlь rəveştə nasar tora, 25-nse nyjəʙergə tөʙək kyləmendə jьllьq plan ʙarь 7,4 pr. qa qьna ytəlgən. Razəp həm Syrmət avьl səvittəre ʙьl eşte ʙetenləj onotqandar. Tөʙəktə majlь kylturalarđь əđerləvđə qьrqa hьnьlьş kərək. UDARSЬ

MAJ ZAVЬTЬNDA TAĐALЬQ JUQ

MAQAR tөʙəge Maqar avьlь „Stalin“ kalxuzь ergəhendəge maj zavьtь ʙegengə horavđarqa qarata qorolmaqan, zavьttьꞑ urьnlaşqan jorto nasar, ʙьsьraq, tađalьq kyđətelməj. Zavьtta eş ləvselərgə maxsys kejemdər ʙirelməgən. S. MAQARSKEJ.

„Ruza Liksimʙurg“ təƶriʙəhe

Ber ađnala ʙer litьr hət artqan

„Ruza Likisimʙurg“ kalxuzь (Tapurin) Ere kalxuzdarđan ʙulьp ul ʙarlьqь 13 prajьzvudьstьva ucaskahьn həm 507 xuzalьqtь ʙerləs erə. Kalxuz satsealizem malsьlьqьn alqa jeʙərevdə tөʙəktə ʙerense urьnda tejor a ʙula. Unьꞑ susqasьlьq, hetselek, hareqsьlьq firmalarь həm atsьlьq toqom rassaduge ʙar. ʙularda eş elge ʙularьlьq quilqan.

Hetselek tavar firmahь maj ajьnda ojoştorolop, firmala ʙarlьqь 78 hьjьr ʙar. Xəđerge kəndə firma la taqь la 3a tana həm firma ergəhendə yterelasək 17 ʙaş ʙodav ʙar. ʙularqa tori q tedev eşe faqat sintsesrđe genə başlanha la. kalxuzsьlardьꞑ xeđmət te dereъ ojoştorolovь, sdilşina qullanьvdarь arqahьnda ʙuь 80 mitьr ine 10 mitьr ʙulqan adəar yk təzerdə tamamlandь. alxuzsьlar ьnь yđ kəstere, yđ majalarь menən tađenələr. Eskə memkinlekterđən fajdalandьlar.

Hьv adъarda qađьlqan qojonan alьnьp, julьtьp eserelə. Hьjьrđar nurma menən aşatьlalar. Xəđerge ularqa halam. avrəv, kartuf aşatьlha, kiiəsəktə kesle adьq ʙulasaq. ʙьnьꞑ osen kaduşkalar əđerənə. Hьjьrđarđa 3 katigyrejəgə (nasar—arьq, urtasa, jaqşь—ker katigyrejəlarenə) ylenep, ularqa adьq nindəj katigyrejəgə inevenə qarap ʙirelə. Jaqьnl nasar katigyrejəgə kyserep ʙalalar. Hər ʙer 15 keꞑ hьjьrqa ajьrьm qaravsь ʙerketelgən. ʙьdavdar đa ʙundaj uq katigyrejələrgə ʙylenep aşatьlalar. Hər 20 ʙodavqa ʙer qaravsь ʙerketelgən.

Jojge kəndə həm xeđerđə havьvsьlar ajьrьm gruppa hьjьrđarqa ʙerketeləp, ularqa xeđmət kene haaqan hettərenə qarap-ʙer litьrqa 0,13 xeđmət kene jadьla Firma dəvlətkə plan ʙujьnsa 500 sintnir hət ʙirergə tejeş. Xəđer, 614 sintnir hət tapşьrьlьp, plan 122,8 pr. qa ytəlgən.

ʙьjьl jəj kene firma hьjьrđarьn kendəd hem tendə lə qьrđa k. təzriʙəhe jahaldь. ʙьnьꞑ jaqşь hađəmtəler alьndь. Tendə kete başlavdьn ʙerense kenendə hьjьrđarđьn həte artmaqan, ikense ken hьjьr ʙaşьna ½ litьr, esense kendə ½ litьr, a. ner adnanan inde hьjьr ʙaşьna ʙer litьr hət artqan. Şunьꞑ hađəm təhendə plandь artьp tultьrqandar.

„KAMMUNIS“ SAFXUZЬ TƏƵRIʙƏHEN MTF LARQA KYSERERGƏ!

Ukrajnanьꞑ „kammunis“ tigən it safxuzьnda ʙətəhe 14 meꞑ ʙaş havьn hьjьr iъəplənə. Hьjьrđar yđđərenenꞑ hət ʙirev dərəʙəlarenə qaraj 6 gruppaqa ʙyleꞑgən.

Berense gruppalaqь hьjьrđar 4 tər litьr hət ʙirə, nagruzka ʙer havьvsьqa 26 ʙaş; ikense gruppa—6 şər litьr hət ʙirə torqan hьjьrđarđan tora. Nagruzka ʙer havьvsьqa 20 ʙaş; esense gruppa—8 litьr hət ʙirə torqan hьjьrđar. Nagruzka—ʙer havьvsьqa 18 hьjьr. Dyrtense gruppa—10 litьr hət ʙirə torqan hьjьrđar, ʙer havьvsьqa 16 ʙaş. Bişense—12 litьr hət ʙirə torqan hьjьrđar, ʙьr havьvsьqa 14 ʙaş həm altьnsь gruppa—16 litьr hət ʙirə torqan hьjьrđarđan ʙulьp, ʙer havьvsьqa 13 ʙaş hьjьr ʙildələngən.

Eşləp sьqarьv nurmahь ʙerense gruppalaqь havьvsьlarqa 75 litьr, ikense gruppaqa—100 litьr, esense—125, dyrtense—140, ʙişense—160, altьnsь gruppaqa 180 litьr. Havlqan hetteꞑ hər litьrь ʙ gruppalar ʙujьnsa xaqtьʙьlaj alalar: 1 nse gruppa—2,25; 2 nse 1,89; 3 nse—1,51; 4 nse—1,35; 5 nse—1,18 həm 6 nse—1,05 tin.

Nurmanь arttьrьp tultьrqanda, uqa litьr ʙaşьna ʙirelə torqan xaq arttьrьla. Məъələn: ʙerense gruppa hьjьr havьvsьhь nurmanь tutlьrha, litьrьna 2,25 tin ala, əgər nurmanь 25 pr. qa ar'tьrьp tultьrqanda ul hər ʙer litьrqa 3,15 tin, 50 pr. qa arttьrьp tultьrha 3,78 tin ala. Ikense gruppalaqь hьjьrđarqa qujьlqan nurma 25 pr. qa arttьrьp tultьrьlha —hər litьrqa 2,36 tin, 50 pr. qa arttьrьp ytəlhə 2,84 tingə jetkerelə.

Hьjьrđarđь gruppalarqa ʙylevьl əjlənəhenə ʙer mərtəʙə eşlənə. Əgər tyʙən gruppalaqь hьjьr (məъələn: 4 litьr hət ʙirə torqan hьjьr 8 litьr ʙirə ʙaşla ha) ul hьjьr jьl tuqansa ʙaşqa gruppaqa kyserelməj, şul uq gruppala, şul uq havьvsьla qala.

Oşə sistima menən eşləgəndə „kammunis“ safxuzь hьjьr havьvsьlarь yđđərenə ʙirelgən hьjьrđarđь 5 səqəttən də artьq havmajđar. Vaqьt artьp qala, ular ajьrьm xaq menən taqьla ʙaşqa tərle eş eşləj alalar.

PLAN STANUKKA TIKLEM JETKERELGƏN

Sdilşinanь dereъ qujьv arqahьnda plandь hər stanukka tiklem jetkerev məmkinlegen tьvđь. Hər ʙer hьjьr havьvsь PLAN NƏRƏT a'a, şul uq vaqьt ta ul ʙrigadir tarafьnan ʙrigada aqzahьna eşləp sьqarьv nakazь ʙulьp ta iъəplənə. Zadanejə ytəlev menən yk ʙrigadir nərət kə nurmanьꞑ tultьrьvьꞑ, arttьrьp tultьrьlьvьn ʙildələj, həm uqa tejeşle ʙulqan eş xaqьn iъəpləj. Nərətkə kən hajьn hər hьjьrđьn kypme hət ʙireve terkələ. ʙьl eş hьjьr havьvsьqa, hьjьrđьꞑ hət ʙireşendə ʙulqan ydgəreştərđeꞑ səʙəʙen ʙelergə, unь ʙeterergə memkinlek ʙirə.

Mal əʙarđarьnda eşləvselər də eş xaqьn hьjьr havьvsьlarđьꞑ eşləp sьqarьvьna qarap alalar. ʙьnьꞑ ergəhenə ularqa maxsus eъtəmə—ʙyləkləv ʙula. Ular şulaj uq hьjьr ʙođav'laqar da kyrhətkən jaqşь eşməkərlektəre esen (hьjьr ʙaşьna 30 tin) ʙylək alalar h. ʙ.

JƏŞ MAL YЪTERƏVĐƏ ʙYLƏKLƏV

Jəş maldar es gruppaqa ʙyleꞑgən, ʙerense—3 ajьqqa tiklem ʙođavđar. ʙьndaj ʙođavđar ʙer mal qaravsьqa 100 ʙaş; ikense—3 ajđan 6 ajьqqa tiklem jəş maldar, nurma—ʙer mal qaravsьqa—140 ʙaş; esense gruppa—6 ajđan 8 ajьqa tiklem ʙulqan jəş maldarđan tora. Nurma—200 ʙaş.

ʙьlarđь qaravsьlarđьꞑ eş xaqь ʙođavđьꞑ tere kəjənsə artqan avьrlьqьna qarap tylənə. Əgər ʙođav narmal rəveştə yъhə; unь qaravsьnьꞑ eş xaqь ajqa 84 humqa jetə. Plandь arttьrьp ytəhə, eş xaqь arta—8 hum 40 tin ʙylək ala. Sdilnəj narьqləv ʙođavđьꞑ ylev pratsintьna artьv, jaki kəmevgə qaraj artьrqa jaki kəmergə məmkin. Narmalnej ylev 3 pratsinttan artьrqa tejeş tygel.

ʙьna „Kammunis“ safxuzьnьꞑ təzriʙəhe. ʙьnь kalxuz hetselək tavar, firma'arьna la kyserergə, xeđmət kəndəre ʙildələv nigeđendə, ularđa la qullanьrqa kərək.

(„Sat —zimlədilejə“ gəzitenən)

BIŞ JЬLLЬQ PLAN PRƏLITAREJATTЬꞐ PAZITSEJƏLƏREN NЬQЬTA.

ʙƟTƏ RƏSƏJ YĐƏK ʙAŞQARMA KƏMITƏTENEꞐ II SISSEJƏHENDƏ.

MƏSKƏV, 16. Begen kis 6 səqəttə krimelden đur dvarisьnda ʙetə Rəsəj Yđək Başqarma Kəmitətenenꞑ II sissejəhe asьldь. Ip. Kalinin ultьrьştь asьp. sissejə tikşerergə tejeşle ʙulqan iꞑ əhəmejətle məs,ələ 1932 jьlđьꞑ kantrul handarь ʙulqanlьqьn kyrhətte. Ul ʙьlaj tine: ʙьl məs'ələ kiləsək jьl esen sənəqət, avьl xuƶalьqь, finans həm kyltura tөđөleşe ʙujьnsa apiratif eş planь ʙildələv jaqьnan qьna tygel, ʙəlkem 1932 nse jьl ʙiş jьllьq plandьꞑ ađaqqь jьlь ʙulьv menən də əhəmejətle. Əlʙittə, 1932 nse jьlda qajhь ʙer tarmaqtarđьꞑ planьn ytəv ʙildəle ʙьrlьq arqa osorar, ləkin qemymən qalqanda plan his şikheđ ytələsək, ə kyp kenə tarmaqtar ʙujьnsa xəttə aşьrьp ytələsək.

Biş jьllьq plan turahьnda ʙetə donjala ʙelələr, ʙetə ildərđə həjləjđər. Biş jьllьq plandьn məqənəhen ʙəlkem sit ildərđəge ʙetə xalq ta anlьp jetkerməjđər. Ləkin ođaqlamaj ʙiş jьllьq plandьꞑ SSSR đa qьna tygel, ʙəlkəm ʙetə donjala eşse həm krəъtejəndərđeꞑ pazitsejələren nьqьtqanlьqьn aꞑlarđar. Beđđeꞑ doşmandarьʙьđ ʙiş jьllьqtьꞑ əhəmejəten ʙeđ tiklem teşerergə tьrьşha'an đa, ular ʙiş jьllьqtьꞑ uꞑışlarьn kəmetə a'maъtar. Beđ ʙerense ʙişjьllьqta tuplaqan prajьzvudstьva rissursьlarьʙьđqa tajanьp, ikense ʙişjьllьqta ʙeđđeꞑ ileʙeđđəge eşselərđeꞑ xəlen taqь la jaqşьrtasaqʙьđ.

Ip. Kalinindən huꞑ triʙunaqa sьqqan ip. Sylimьftь (SSSR xalq kəmisardar Səvite rəise) sissejə ođaq alqьşlar menən qarьşь aldь. Ip. Sylimьf xalq xuƶalьqьnьꞑ 1932 nse jьlqь kantryl handarь turahьnda đur daklat həjləp, sənəqət, avьl xuƶalьqь, kyltura tөđөleşe h.ʙ. .

„Qьđьl Capaj“sьlar ejəheđlekkə sik qujarqa tejeştər

MƏLƏVEZ tөʙəge Abdulla avьlь səvitendəge „Qьđьl Capaj“ kalxuzьnda ʙьjьl qьna 491 ʙaş mal dəjəmləşterelde. Şunan ʙьl maldar eşo kəndə harajqa inderelergə tejeşle ine. Ləkin ađʙar juq.

Mal ađьqь jetərlek tygel Barlьqь 10 meꞑ 656 sintnir tərle mal ađьqь ʙar. Mal ađьqьnьn jetməvenə, kyp urьndarđa tuqajđarđьꞑ saʙьlmaj jatьp qalьvь səʙəp ʙuldь. Sənki, kalxuzda xeđmət nasar ojoştorolqan. Kalxuzsьlarđьꞑ eş kəndəre, daxuttarь oşo kengə tiklem dereъ xisapqa alьnmaqan.

Başqortostanda 258 hetselek tavar firmahь ojoştorolop, ul firmalarqa 39,239 ʙaş mal tuplana. Xөkymətkə 57 meꞑ 650 sitnir hət tapşьrьlqan.

ʙьl handar, taqь la ʙer mərtəʙə, partejənen malsьlьq safxuzdarь, kalxuz malsьlьq tavar firmalarь tөđөv aşa, malsьlьq məs'ələhen xəl itevgə jynəltelgən hьđьqьnьn dereъlegen anьqlajđar.

Dereъ, ʙeđ đur uꞑьştarqa ireştek. Ləkin, ʙer rəttən kyp kenə tejeşheđlektər đə ʙar. Berđən, hetselek tavar firmalarьnьꞑ eşen—kiləsəktəge yъeşen ularđьꞑ sьjfat jaqьnan kytərelevə menən ʙəjləv; ikensenən, ojoştorov—xuƶalьq jaqьnan nьqьtьv məs'eləhe qьrqa xəl itelməgən əle.

MTF larđa dereъ xeđmət ojoştorov ularđь ʙьqьtьvđa tөp etərges ʙulьp iəqplənə. Xeđmətte dereъ ojoştorov. ul—juqarь xeđmət eşləp sьqarьşьn tə'min itə.

Kalxuzđьꞑ ʙaşqa tarmaqьn daqь kevek MTF larđa la xeđmət sdilşina nigeđendə qorolorqa, ʙigerək tə prajьzvudstьva nigeđendə ʙrigadalar tөđөv, eşləp sьqarьv nurmahь həm uqa xeđmət kene menən xaq ʙildələv, ularđь iъəpkə alьvqa nьq iqtiʙar jynəlderelergə tejeş.

MTF LARĐA XEĐMƏTTE NISEK OJOŞTOROROQA

(„В помощь колхознику“ zurnalьnan fajdalanьldь)

MTF larđa eşləp sьqarьv qoraldarьn, eşse kesen ojoştorovđa ʙrigada iꞑ jaqşь furma ʙulьp iъəplənə.

Əgər MTF la mal hanь 150-160 ʙaştan artmaha ʙer ʙrigađa tөđөlə. Mal hanь 300 ʙaştan artьq ʙulba ʙer jəki ike ʙrigada tөđөlə. Brigadanь qьş mal ađʙarđarьna, ə jəj kenə ketevđərgə qarata (hьjьr, ʙьđav ketevđərenə ajьrьm) ojoştorov jaqşь. Brigada yđ ara gruppalarqa (məъələn, havьvsьlar, mal qaravsь həm ʙođav tərʙejələvse gruppalarqa) ʙylenə. Gruppanьꞑ hər ʙer ajьrьm eşsehenə aildəle handa mal ʙerketelə. Ul ʙerketelevsemaldarđь qaravđa TULЬ JAVAPLЬLЬQ jөkməj.

Brigada menən MTF mөdire tarafьnan ʙildələnep, kalxuz iderahь tarafьnan təsdiq itelgən, ʙrigadir jətəkselek itə. Brigadirlьqqa eşte jaqşь ojoştora alьrlьq aldьnqь udarnik—kalxuzsь ʙildələnergə tejeş.

Eşləp sьqarьv nurmahьn ʙildələngəndə MTF laqь hər eşkə xaqtьn sdilnəj tylənevenən sьqьp eş itərgə kərək. Mal qaravsь, ketevse həm havьvsьlarđьn xeđmətteren narьqlaqanda həm xeđmət kenən iъəpləgəndə ularđьꞑ eşləp sьqarqan praduksejəhenenꞑ jedinitsahьna qarap eş itelə. Hət hьjьrđarьn qaravsь yđe qaraqan hьjьrđan alьnqan hetteꞑ litьrьnan, jəki sitnirьnan; ʙьđav tərʙejələvse—ʙьđavđьꞑ artqan (yъkən) tere avьrlьqьnьꞑ hər kila jəki sitolьnan; jəş mal qaravsь həm ketevselərgə lə ʙerketelgən maldьꞑ tere avьrlьqь artьvьna qarap xeđmət kenə qujьrqa kərək.

Nurma ʙildələgəndə ʙik tyʙən jəki juqarь nurma qujьvđan haq ʙulьrqa, nurmanь jaqşь udarnik—kalxuzsьnьꞑ eşləp sьqarьvьna qarap qujьrqa kərək.

Xeđmət kenə eşləv vaqьtь menən iъəplənməj, ʙəlki eşləngən eşteꞑ hanьna həm unьꞑ jaqşь eşlənevenə qarap iъəplənə.

Eşləp sьqarqan praduksejənenꞑ hər ʙer jedinitsahьn narьqlav eşe tərle eştə eşləvse kalxuzsьqa qarata tyʙəndəgesə eşlənergə məmkin:

Məъələn kalxuzda ketev jөrөtev dəvere 200 kən ʙildələnə. Şul vaqьt esendə:

1—Mal qaravsьqa nagruzka nurmahьitep 50 hьjьr ʙirelə, ə hьjьr havьvsьqa 100 kil agram hət havьv jəki urtasa 8¼ kilagram hət sьqa torqan 12 hьjьrđь havьv ʙildələnə. Ketevse 70 ʙaş mal kətə.

2—Alьnasaq praduksejə ʙujьnsa mal qaravsьqa 50 hьjьrđan—825 sintnir; hьjьr havьvsьqa yđenə ʙerketelgən 12 hьjьrđan—198 sintnir; ketevsegə 70 hьjьrđan—1,155 sintnir hət alьv esen prajьzvudstьva zadanejəhe tәqəjenlənə. Əgər də eşləvselər yđđərenə ʙirelgən zadanejəne tultьra iken, ul vaqьtta ularqa xeđmət kenə ʙьlaj jađьla: Mal qaravsьqa—825 sintnir hət esen hər ʙer sintnirqa 0,30 xeđmət kenə iъəʙenən—(825 X 0,30—) 247,5 xeđmət kenə jađaʙьđ. Jəki hər kən 50 hьjьrđan 4 sintnir hət alьnha uqa kən hajьn 1,20 xeđmət kenən jađaʙьđ.

Hьjьr havьvsьqa 197 sintnir hət esen ʙer sintnirqa 1,20 xeđmət kenə iъəʙenən 240 xeđmət kenejađьla.

Jəş mal qaravsьlarqa, xeđmət kenə ul qaraj ʙaşlaqandan alьp ʙildəle ʙer vaqьt esendə yъkən (artqan) tiklem tere avьrlьqьna qaraj qujьla.

Eşləp sьqarьv jedinitsahьn qьşqь vaqьt esen də nəq juqarьlaqь kevek sdilnəj tərtiptə narьqlarqa məmkin.

Eşləp sьqarьvđь taqь la kytərev, eş sifatьn jaqşьrtьv məqsəte menən kalxuzsьlarđь ʙyləkləv ytkərelə.

Byləkləv—eşləngən xeđmət kendəre өъtenə өъtelmə xeđmət kendəre jađьv julь menən eşlənə. Byləkləv esen tөp kyrhətkestər tyʙəndəgel ʙəulьrqa tejeş: 1—Plandь tultьrьv, arttьrьp tultьrьv; 2—ađьqtь ikanumlь fajđalanьv, 3—Maldьꞑ ylьv pratsintьn həm qьъьr qalьv hanьn kəmetev; ujləp sьqarьv, malsьlьqtь jaqşьrtьv; 4—Praduksejenьꞑ sьjfatьn kytərev.

ʙьna oşo kyrhətmələrđe ytəvselər—udarniktarđь ʙyləkləv—aqsa, sənəqət tavarđarь həm jaʏaplь urьnqa ʙildələv, uqьv jorttarьna jeʙərəv menən də ʙulьrqa məmkin.

Ə, xeđmət dissiplinahen ʙođovsь, eşləp sьqarьv nurmahьn tultьrmavsь, sьjfat kyrhətmələrenə iqtiʙar itməvselərgə jaza ʙirelə javapqa tartьlalar

PARTEJƏ OJOŞMALARN HAJLAV MƏLNDƏ

yđ ara tənqitte jəjep, ulardьq eştərendəge jeteşhed lektərđe asьrqa, aldaqь eş əsən juldar hьđarqa

JETEŞHEĐLEKTƏRGƏ HUQARQA

Kyp kenə partejə ojoşmalarь вegengə kenden yđək məs'ələlərenən вulqan pramfinplandь tultьrьv, ip. Stalindьq 6 kyrhətməhen, partejə Өlkə Kəmitateneq həm өlkə kantryl kəmisejə heneq pilnumьnьq milli məsələ вujьnsa sьqarqan qarqidarьn вojoinqa atqarьvđa jьldamhьđlьq kyrhətələr. Вьnь partejə ojoşmalarьn qajtanan hajlavqa əđerlek вujьnsa tikşerevđər asьlar.

BAŞSAJUZ—apparatь 6 pr. qaqьnajerleləştereigən. Partkəllik tif juq вaşqorttь əllə qajđan ta вьp вulmaj tip qaraj. Вaşqort telen əjrənev tyqərəge eşləməj. Вьl turala sarala kyrelməj. Hajlav uqajь menən вьl məs'ələlər tikşerelməjđər.

KUSPRUMSAJUZ apparatь nej вarь 5,3 pr. qa jerleləşterelgən. Вaşqort telen əjrənməjđər. Вьqa tel jetəksehe juqlьqьn səвəp itep kyrhətələr.

BAŞKAUPXLIPSAJUZ—partejə jəcəjkəhe hajlavqa вetenləj əđerlek alьp вarmaj. Partejə jəcəjkəhe sikritarь вьqa səвəp itep partkəlliktifteq igen əđerləv kampanejəhьnda jerəvđəren kyrhətə. Уđ ara tikşerev вrigadahь ojoştorolmaqan. Apparattь jerleləşterev, вaşqort telen əjrənevđə lə jəcəjkə nasar eş kyrə.

Вaşkaupxlipsajuzdьq apparatь nej вarь 15 pr. jerleləşterelgən. Xeđmətkərđər вaşqort telen əjrənməjđər.

BAŞZILDUR—partkəllikiife hajlavqa əđerlek eşen udar təвkə qujqan. Ul hajlavqa əđerlekte iptəş Stalindьq 6 kyrhətməhen həm ip. Əndərejefteq prikazьn вojomqa atqarьlьvьn, вarlav ni geđendə uđqara.

Partejə kəllikiife ip. Əndərejefteq prikazьn ytəv nigeđendə ikense timer juldь eşləp вetərəvgə 80 kammunis həm 26 kamsamuldь maвlizavajt itkən. Hajlavqa əđerlek malenđə partejə safьna 28 keşe atьqtьrьlqan ular đьq 5 he вaşqort, 5 he tatarđar.

Disətniktər əsən asьlqan kurьstьq 67 pr. tь вaşqorttar.

Ləkin apparattь jerleləşterevđə—kəllikiif nasar kerəşə. Apparattaqь 590 xeđmətse həm eşselərđeq nej вarь 18 e вaşqorttar. Вьna şul 18 вaşqorttьq 10 hь qьna partejə safьna tartьlqandar. Вaşqort tele əjrənelməj

NARKAMPRUS tьq kađьrđar, вigerək tə вaşqorttarđan kađьrđar əđerləvđə вer ađ uqьşь вar. Pidtixnikumda uqьvsьlarđьq 39,7 pr. tь, pidinistitut uqьvsьlarьnьq 36 pr. tь вaşqorttar.

Ləkin Narkamprus apparatь jerleləşterevđə nasar eşləj. Вьl turala kankrit sara kyrev urьnьna qop—qoro daklat həjləv menən qəniqətlənələr. Apparattь ular elek tə şulaj qop—qoro daklat menən jerleləşterələr ine. Xəđerđə вarь вer şul. Unьq apparatьnda nej вarь 7 вaşqort eşləj. Xeđmətkərđəre вaşqort telen əjrənməjđər. Kyltura rivalyt sejə ştaвь вulqan Narkamprus jəcəjkəheneq вьndaj xəldə вulьvь tənqittən tyвən eş kenə tygel, вəlkem partejə Өlkə Kəmitate həm Өlkə kantrul Kəmise jəheneq 4 nse plinumьnьq milli məs'ələ вujьnsa sьqarqan qararьn вođov tip iђəplərgə tura kilə. Partejə jəcəjkəhe вьl turala вer terlə lə sara kyrməj. Вьnьq əsən jəcəjkə ackum qarşьnda javap вirergə tejeş.

„Yktəвer Natiskahь" tipagrafejəhendə—jəş eşselərđeq kyвerəge вaşqort həm tatar вulьvqa qaramaђtan, partkəlliktif вəjnəlmiləl tərвejəne julqa halmaqan. Natsejanaldarđьq kyвehe əđ uqьjjađa вelevgə genə qaramaђtan ulardь uqьvqa ьlь qtьrьlmanj. Natsejanal qatьn—qьđđar arahьnda eş alьp вarьlmaj. Вьl turala ođon qararđar sьqarьla, ləkin tormoşqa atqarьlmaj.

Kyrhətelgən partejə ojoşmalarьnьq juqarьla əjtep ytelgən jeteşheđlektəre hajlav uqajь menən eşsən jəməqatselkteq əse tənqitenə totolorqa həm kiləsəktə rətkə halьnьrqa tejeş.

KALABANЬF

Başsnaвsвьjt jəcəjkəhe hьnьlьş jaharqa tejeş

(Brigada materejaldarьnan)

Başsnaвsвьjt VKP (в) jəcəjkəheneq agit-massavaj eştəren yđ ara tikşerev вrigadahь massavaj eşteq qujьlьşь turahьnda tyвəndəge heđemtələrđe вirđe.

QATЬN—QЬĐĐAR ARAHЬNDA EŞ BARA. Qatьn—qьđđarđan jəcəjkə qaramaqьnda вarlьqь 28 aktif 18 udarnitsa вar. Ike udarnaj вrigađa вulьp, şularđьq вerehe natsejanaldar, ikensehe urьђtar вrigađahь. Udar eş kyrhətev əsən qatьn-qьđđarđan 19 keşe вyləklangən.

MUPR YLGƏN jəcəjkə qaramaqьnda MUPR ojoşmahьnьq вojorahьnda nej вarь вer keşe torop qalqan. Eş planhьđ, samatykqa qujьlqan. Aqzalar aqzalьq vznustarь tyləməjđər.

„TIXNIKƏ MASSAQA"-tyqərəge вetenləj eşləməj. Unь qaiqьrtqan keşe lə juq. Iptəş Stalindьq tixnikəgə ejə вulьrqa tigən вajavaj kyrhətməhen вьl jəcəjkə aq'ap jetməgən.

SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQ AQRЬNLAP ALQA BARA. Bazavaj sklat eşselərə arahьnda satsejalizem jarьşь, udarsьlьq jəjelə. 1931 nse jьldьq 1 nse qinvarьna 14 udarnik вulha, yktəвer вajramьna ulardьq hanь 35 kə tula. Ə вegengə kendə udarniktarđьn hanь 115 kə jetə. Şular arahьnda qatьn—qьđđar 18, natsejanaldar 35, partejə aqzalarь 14-iђəplənə. Udarniktarđьq 39 ь вyləklangən, 7 ehe yrlətelgən. Udarsьlьq eştəre вara, ləkin iђəp alьp вarьlmav eşkə qomasavlaj.

STINƏ GƏZITE EŞLƏMƏJ. Stinə gəzite ređəklektərđe вeterevđə nasar eş kyrə. Juqarьla hanalqan jeteşheđlektərđe вeterevđə stinə gəzite həm unьq tirəhenə tuplanqan raвkurđar kyp kenə eş kyrhətergə tejeş inelər. Ləkin stinə gəziteneq insejativahь ul noqtaqa kytərelməgən. Unьq tirəhenə raвkurđar aktifь tuplanmaqan. Xuzalьq urgьndarь stinə gəzitenə jađьlqanqajhь вer mehim zamitkalarqa javap вirməj qaldьralar.

PARTEJƏ AQZALARЬ YĐ PUSTARЬNDA jomoşaqlьq kyrhətələr. Jəcəjkə qaramaqьndaqь kyp kenə ucəskalarđaqь eştər, şulaj uq terle ojoşmalarđьq eştəre qaqşaj. Berketelgən partejə aqzalarь yđ pustarьndaqь eştə məs'ylejətheđlek kyrhətələr. Kiləsəktə вьlar teđətelergə tejeş.

Begən вetə Başqortostan kalxuznitsaudar nitsalar sylte asьldь

Begən вetə Başqortostan kalxuznitsa—udarnitsalarьnьq kyreşe milli jəmhyrejət vəkildəre menən qatnaş slyttarь asьla.

Slyttьq ken tərtiвendə:

1. Kalxuzdarđa qatьn—qьđđar kesen dereђ ojoştorov həm sdilşina.
2. Başqortostanda malsьlьq eşe.
3. Qatьn—qьđđar arahьnda kyltura tormoş məs'ələhe həm massavaj eştər.
4. 1931 nse jьlqь igen əđerləv jomqaqtarь həm 1931 nse jьlqь jađqь sasevgə əđerlek məs'ələlərə tora.

Slytqa вetəhe 80 keşe qatьsa. Ular arahьnda Tatarstan, Qađaqьstan, Sьvaş həm Mardьva jəmhyrejətlərenəq də vəkildər вar. Şulaj uq, вer nisə Başqortostan janqьđaq qatьn—qьđđarь la slytqa kildelər.

Təвəktəđə səlytte qarşьlav eşendə вaitaq qьna qəmali eş alьp вarьldь.

Mraq təвəge dəvmələndə slyt kenenə qarata 16 sintnirđan qьđьl aвuzdar ojoştoroiop xəkymətkə tapşьrьldь.

Maqar təвəgendə 27 sintnir igen xəkymətkə tapşьrьlьp, unьn alьnqan summahь jəslə fajdahьna вirelde.

Вьnda igen əđerləv kampanjahьnda aktif qatnaşьvsь 3 qatьn вyləklənde həm partejəqa вireldelər.

Zejənsura təвəge „Partizan" kalxuzьnda slyt kenenə вaqьşlanьp вer jəslə ojoştoroldo. Вilarətə вa'alar majdandarь həm jəslələr əsən вer jort eşlənə.

Xəjвulla təвəgeneq вer kalxuzьnda qatьn—qьđđar ketepxanahь asьldь. Arqajaş təвəge вer avьlda өlkə qatьn—qьđđar tormoş həm ken kyreştəren jaqşьrtьv kəmitate tarafьnan вer uqьv jorto asьlьp, 600 hum aqsa həm 400 humlьq kitaptar je вa'elde.

Kalxuzdarđa udarnaj вrigađalar ojoştorolop, jəjge eştərgə jomqaq jahaldь. Өlkə kalxuznitsalar slyten uđqarьv ştaвь tarafьnan 2 вrigađa ojoştorolop „Frunzə" (Şişmə təвəge) „Stalin" kalxuznitsalarь eştərenə jomqaqtar jahaldь.

Slyt kiləsəkkə eşkə kin jul dar hьđьp qaldьrьrqa tejeş.

PARTEJƏ OJOŞMALARЬN QAJTANANHAJLAYĐA Q-QЬĐĐAR

Başqortostan silne gigant („Ural kalxuzь h u") yđeştər kendən—ken kyplagən esse kesən talap itə.

Şunьq əsən də qatьn—qьđđarđь prajьzvdustвvalarqa ьlьqtьrьv ulardan kvalifikatsejalь kađrdar jeteşterep, sьqarьv, qatьn—qьđđar tixnikagə ejə вulьvsьlьqьn tə'min itev şulaj uq prajьzvudstвvalarda qatьn—qьđđarđan ajьrьm udarnitsaler вrigađalarь ojoştorov eştəren вaşqarьv вegengə yđək вurьstarđan hanala.

Partejə ojoşmalarьna hajlavqa qarata partejə safьn ana şul menətləgən udarnitsalar menən tьqьđlarqa, şunьq əsen ular arahьnda kin aqlatьv həm massavaj eş alьp вarьrqa kərək.

Hinqь maqlymatkə qaraqan da 1931 nse jьl qatьn—qьđđar Başqortostandьq вetə partejə aqzalarьnьq 13.8 pr. tьn toşkil itələr. Şularđьq esendə zavьt—faвriktarđa eşləvse tep millət qatьn—qьđđarь 837 keşe iђəplənə. Partejə safьna ьlьqtьrьlьvsь qatьn—qьđđarđьq ađ hanь вeđđe qəniqətləndərə almaj.

Xəđergə kendə Başqortostan sənəqətendə eşləvse вetəhe 3923 qatьn—qьđ iђəplənep, ulardьn 45 pr. tь udarnitsalar: sanьnda Ular haiat həm ədəв eklavđə yđđəren eştən jalpь arahьnda tanьta alqandar.

Şuqa kyrələ вьđđeq вegengə вurьstarьвьđ ana şular arahьnda kiq kyləmdə səjəsi tərвejə alьp вarьv вulьrqa tejeş. Partejə jəcəjkələreneq eştərenə jomqaq jahav məlendə вeđ вьl eşkə ььq'ь iqtьвar itergə kərək.

Jaqь hajlavqa qara prajьzvud stьvalardaqь iq jaqşь aktif udarnitsalar menən partejə safьn tultьrьrqa şulaj uq avьldarđaqь aldьnqь dilgatkalarđь partejəqa вirev, ulardan kalxuzdarđa nьqlь ьşanьslь kađьrđar əđerləv eşenə đur iqtьвar itergə tejeşle вeđ.

ISAKAJЬVA.

Ridaktьr urьn вasarь: Z. KAJЬPKUL

—Gurьn kinahьnda—
Вegən həm har ken ikranda 6 вyləktə
ПЕРВАЯ КОМСО МОЛЬСКАЯ

Qala finanьs bylegenən

1) 2, 2 A, 2 B həm 3 raspisanjalar вujьnsa daxut nalugьn tyləvse вetə građđandarqa. Qala finans вylege 17 dikaвerđə 1932 jьlqa daxut nalugьnьq 1 avansьn tyləv turahьnda вelderev sьqarđь. Tyləv srugь 1932 jьldьq 1 qinvarь вildələnde. Belderevđərđe almaqan keşelər 25 qinvarqa tiklem Qala finans вylegenən kilep alьrqa tejeştər.

2) 3 nse raspisanja вujьnsa daxut nalugь tyləvselər əsən 1931 jьlqь daxut turahьnda qarizalar (diklaratsejələr) tapşьrьv srugь 1932 jьldьq 10 qinvarь həm вytən katigrejə tyləvselər əsen 1932 jьldьq 15 qinvarь вildələnə. Вьl sruktarđь вođqan əsen ştraf halьnasaq.

3) 18 dikəвerđən ucut kartckalarь (№ 1 furma isemlektər urьnьna) taratьla вaşlanь, вьl kartokalar hər вer jort ejəhenə 23 dikaвerđən đə hunqa qalmaj tapşьrьlьrqa tejeştər. Nindəj вulha la səвəp menən ucut kartckalarьn almavsьlar, juqarьla kyrhətelgən sruktan huq ulardь alьv əsən Qala finans вylegenə jəki puştaqa вarьrqa tejeştər. Ucut kartckatarь qala səvitendə qinvarđьq 1 nən 10 na tiklem qaвul itelasəktər. 10 qinvarđan hun kartckalar vaqьtьnda tapşьrьlmaqan əsen ştraf halьnьp qaвul itelasəktər. Kartckalarđь qaвul itev tərtiвe: 1,2,3 qinvarđa—1 nse rajun, 4,5, 7 qinvarđa—2 rajun, 8,9,10 qinvarđa 3 rajun.

Kartckalarđь tultьrьv qaqiđələre: ucut kartckahь hər вer jortqa, unьq kemdeke вulьvьna qaramaђtan, tultьrьla. Ucut kartckahьnda kyrhətelgən aвjьkьtarđьq вerehenə (вaqsa, at, hьjьr, vilsapit, motorlo kəmə h. в.) ejə вulqan ajьrьm simejələrgə lə kartckalar jađьla: Mьsal: Ivanuftьq jorto, вaqsaqь həm hьjьrь вar—ul jort xuzahь вulqanlьqtan ajьrьm kartcka tultьra. Unьq 3 kvartiranttь вar, вьlarđьq вereheneq vilsapitь, ikenseheneq atь вar, ə əsenseheə ajaq kejeme tegevse kustar—ul kvartiranttarđьq hər вerehenə ajьrьm ucut kartckahь jađьlьrqa tejeşle.

Kartckalarđь tultьrьv, ulardaqь maqlymattərđeq dereђlege həm kartckalarđь Qala finans вylegenə vaqьtьnda tapşьrьv məs'ylejəte jort xuzalarь həm jort upalnamucinnajđarь өstenə jəkmətelə.

Ucut kartckalarьn tapşьrmaqan əsen 100 humqa tiklem ştraf halьna.

Kartckalarqa jaqьlaş maqlymattər jađqan, undaqь horavđarqa uђal uj menən dereђ вulmaqan javaptar вirgən, şulaj uq daxut sьqanaqtarьn javьđlьq menən jəşergən əsen qəjeple keşelər jenəjətselər tərtiвendə javapqa tartьlasaqtar.

QALA FINANS BYLEGE.

MALSЬLЬQ TRISTENƏ

həm unьq safxuzdarьna iђəp eşselərə agranumdar, zaatixniktar, vitvractar, filşerđər, tedevse tixniktər, maşinavittar, mixaniktar həm traktьr eşe вujьnsa mixanivatьrđar kərək. Ađьq praduktalarь menən SSSR Narkamsnaвь tarafьnan „Sajuzskatavud" вerege safxuzdarьna вildələngən nurmalar menən tə'min itelə'ər. Kamnunal xeđmet kyrhətələr. Xeđmət spiskahьnьq kypejahь menən qarizalarđь „Sajuz skatavud tristeq" (Өfe, Zinşuf uramь, №15) kađьrđar siktьrьna jeвərergə.

Xeđmətkə inevse вetə keşelərgə xeđmət zakundarь kudikьsьnьq 82—matdəhe вujьnsa rasxuttarь tylənə. 2—4

BAŞNARKAMSNABBЬJT

Уđen q вetə вazalarьn həm вyleksəlareп 31—jьldьq 1—dikaвerenə xuzalьq iђəвenə həm ajьrьm вalanstarqa kyserđe həm tyвəndəge kanturđarь teđəne:

Kantur həm вyleksəlarđen isemđəre	Nindəj вazalar quşьlalar	Puşta adrise	Kantakarint numirđarь	Banktьq nindəj вylegendə
Maxsus kejem həm kyn tavardar kanturь	Baza №1	Jəgyr Sazunьl uramь №47	61/1444	Өfe Başqortostan kanturь
Maskatil həm ximik tavar kanturь	Baza №3	Juqarь вadar	61/1314	„
Mital—tixnik tavarđar kanturь	Baza №5 JUL ergəhendəge sklat həm Sajuztrans sklatь	Jəgyr Sazunьl uramь №47	61/1445	„
Aqas teđev mat. həm jaqьv naməlare kanturь	№1—2 aqas sklattarь	„	61/1447	„
Transpart kanturь	„	„	61/1447	„
Bələвəj вyleksəhe	„	Bələвəj qal.	17	DB Bələвəj вylege
Bere „	„	Bere „	4	DB Bere вylege
Stərletamaq „	„	Stərletamaq „	4	DB Stərletamaq вylege
Bilarət „	„	Bilarət „	450	DB Bilarət вylege
Davləkən вazahь	Bьl вaza teđev matirjal. həm jaqьv naməlare kanturьna вojhondorolqan.	Өfe, Jəgyr Sazunьf uramь №47	61/1446	Өfe, Başqortostan kanturь

Вetə rasсuttarđь oşo kanturđarqa turanan-tura jeвərev horala.

2—2 IDARA.

JƏMƏQƏT TUQLANЬŞЬ TRISTE

Уđ aşxanalarьnda ađьqlanqan вetə yerizdinejələrgə, uqьv jorttarьna qinvar ajь əsen talundarđьn tyвəndəge tərtiptə вirelasəgen BELDERƏ:

26 həm 27 dikaвerđə talun alalar:
Matur zavьtьnьq mitəl вazahь,
17 nse teđev triste, matur zavьtь.
Dəvlət tirmənə.
„Yktəвer Natiskahь" tipagrafejəhe.
Spirt prum.
Alieвstar zavьtь.
Taqta jarьv zavьtь həm aqaspristene.
Silikat zavьtь.
Ispravdum.
Izvit zavьtь.
Vadapravattar teđev idarahь.
Kyn zavьtь.
Ajaq kejeme faвrige.
Başgrađdanstruj.
Başsilstruj.
Dəvlət mix zavьtь.
„8—mart" faвrige.
Jьlqa aşa sьqarьv eşselərə Başstruj həm Başkilsajuzdьq teđev ojoşmalarь.
28 həm 29 dikaвerđə talun alalar.
Вetə uqьv jorttarь həm kurstar.

IҔKƏRMƏ: 1) Teđmələ kyrhətelməgən вetə ojoşmalar hər ajđьq 31 jəki 1 nse sisləhьnda talun alalar.

2. Teđmələ kyrhətelgən, ləkin srugьnda kilməgən ojoşmalar iq ađaqta talun alalar.

3. Tos aşxanalarьnda ađьqlanьvsь hər вer ojoşma həm uqьv jorto yđ keşelərenəq hanьn kyrhətep, 1932 nse jьldьq 1 nse kvartalьna 15 nse dikaвerđan hunqa qalmaj zajafka вirergə tejeşle.

4. Tulь ponselun menən ađьqlanьvsьlar qinvar ajьnьn pradukta qaqьđđarьn tapşьrьrqa tejeştər.

5. 15 nse dikaвetgə tiklem zajafka tapşьrmaqan ojoşmalar aşxanalarqa вerketelməjasəktər.

3—4 Tə'minət siktьrь: KUBASЬF.

Өfə „Yktəвer Natiska" tipagr. fejəhь Başgьlavit vəkile № 716.

BOTƏ DONJA PRALITRADARЬ BEREGEQEZ!

21 DIKƏBER 1931 JЬL, № 274 (575)

KƏNDƏLEK GƏZIT

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬΓA

ADRƐS: ΘFΘ, J—SATUNЬFURANЬ, KURPЬS № 3.

TILIFUN NUMIRDARЬ

Ridaktьr . . . . . . 4—81
Sikritar . . . . . . 2—83
Sats. jer eşlav ьylege . . . . . . 1—14
Tөbəktər menən bajlaneş 21
Isəndar həm səlqəmə . . . . . . 5—72
Bazinra . . . . . . 1—24
Tөngөrldəksejə . . . . . . 1—15

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ΘLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

UN KΘN ESENDƏ tərən punkьttarda ber sintnir đa igen qaldьrmaђqa, hər ber tөвəktə kemendə 50 pratsint kərek ono əđerlərgə.

xəl itkes 3 nsө jьldьn igen əđerləv planьn tultьrьrqa

TƏRƏN PUNKЬTTARĐAN IGEN SЬQARЬVĐA

BALŞEVIKTARSA KΘRƏŞ TƏ'MIN ITERGƏ

Partejanьn Θlkə Kəmitət həm Başqortostan Xalq Kamisardar Savitenen **tərən punkьttar đaqь igende həm besende 1 nsө qinvarqa tiklem stansa həm pristen punkьttarьnьa ilvatьrdarqa taşьp beterge,** tigən qararь ilan itelgəngə 2 aдna vaqьt ydьvьn qaramaђtan bьl eşta əle tejeşle timp alьnqanь juq. Kyp kenə tөвək ojoşmalarь, şulaj uq igen əđerləvse ojoşmalar bьl qararдьn saj si əhəmijəten aŋlap beтmavдar kyrenə.

Partejənen, tərən punkьttarđa əđerləngən igende tiđ vaqьt esendə xəkymət ambarьna tapşьrьrqa, tigən qararь hər kemgə aŋьq maqlym bulьrqa tejeş. Qajьь ber tөвəktərđə at kөsө jeteşmav həm stansalar alьь bulьv səвəple вeđ undaj tөвəktərđə tərən punkьttar aşьrqa rөxsət itteк. Mьraq kevek tөвəktərđə vaqьtьnsa jьldьn na aslьь la ojon saralьь kyrergə məзвyr itte. Xəđer beтə tөвəktərđəlajьlьqsьđь Đөrөs ojoşto... qanda, hejrəv kөstərelərgen taşьv esen jetərlek haiala ... Şunьn esen nigezək tə xəđer ... objektif səвəptər edlərgə his urьn juq. Вeđ tərən punkьttaqь igende həm besende ilvatь, stansalarqьa həm pristandarqa sьqarьrqa tulь mөmkinlek tapьq. Şulaj bulqas вeđ bьl jьlda bьn kөrəş tə'min itergə tejeş вeđ.

VKP(в) Θlkə Kəmitəte həm Başqortostan Xalq Kamisardarь Savite bьl turala beтə parteja ...

Tərən punkьttarđan igen sьqarьv esen ... əđer ... hejrəv kөstərelen ... sesense 5 kenlekta 77 prasintqa ytalгən. Bьş kenlektədə prasinttar ybə ... aralar. Lәkin DIKƏBER UDAR AJЬNDA tөjeş bulqan 64 men 230 tunna igende sьqarьv esen hər 5 kenlekten kantryl hanь tulь həm ... ytələve xəl itkes şart. Ə, вeđ вьl 15 kөn esendə ajlьq planьn 60 pratsint s...маль qьna ytanek. Qalqan 10 kөn esendə qьrqa hьnььs başlanmaqanda udar aj planь aшьqtьn aшьq əđeləv qurqьnьь aktьna вaђa.

Өsөnsө 5 kenlekta ajarьvsa Malaveз, Mьraq, Starle tөвəktəre timptь tөвəлajіt elər. Ulardan timptь tyвanajtevđe aqьrьq his ber objektif səвəp juq. Tik, bьl tyвanajev. Ul tөвəк ojoşmalarьnьŋ e te balşeviktarsa qujaвelmavđaren, jaki quлvrqa ...

ΘFΘ, BAŞ XLIBZIVSAJUZQIA

PARTEJANЬN 17NSE KƏNFIRINSEJƏHEN IGEN PLANЬN TULTЬRЬP QARŞЬLAR QЬA

MƏSKƏV (tiligramma). Partejanьn 17 nse kənfirinsejəhe ... ađe lekkə bajləp satseja istik ... ьykьдьr, kənfirinsejə isemenə qьđьl aвьzdar ojoşt rov menən jalpьnь igen əđerləv planьn tultьr vьqa maвtiz ... dim itaвed. Qьđь zadanьja lar ... tultьrьv həm kalxuz, avьldar planьn tultьrьv esen kөrəş partejanьŋ 17-kənfirinsejehe lьzьnqь ... hь aktьnda вarьrqa tejeş.

Alđьnqь terak tөвəktərđen ja вьv 25 nse dikaвrgə tiklem ođajtьldь. Şunan hun ьylaklavđa ... başlanasaq. Jaratьlqan kəndərđen partejanьŋ 17 nse kənfirinsejəhe lьzьnqьь aktьnda alьp вarьrqa.

ADATIN

Tərən punkьttarđa ber sintnir đa igen qalьr ...

Mьraq, Qajьn, Starle

PLANDЬ ΘĐƏ

(Dikaвerđen esense eiş kenlek kalindar planь ytələşe)

TΘBƏKTƏR	zada neja	ytələş % %
BIŞ KΘNLƏKTƏN JEҢEVSELƏRE		
Avьrqazь	1000	202
Baltas	1000	155
Saqmaqaş	200	180
Baqalь	150	160
Bilaqataj	300	100
TIMP TYBƏN, ARTTA QALALAR		
Duvan	1000	81,6
Qaraqoş	200	58,0
Malaveз	500	47,0
Tui	600	55,0
Alşьn	400	55,0
JEҢƏJƏTSEL RƏVEŞTƏ PLANDЬ ΘĐƏLƏR		
Mьraq	900	4,5
Qajьь	400	12,0
Starle	400	12,6
BΘTƏHE	7050	77,0

Kulak qotqohon je merergə

D-MƏSETLE tөвəge Arьj avьl savitendage „Salin" kalxuzь nda maldarьь tərвəjələvgə вer tөrlө lə əhəmijət вirelmij. 445 вaş eş a'ь xəđerge kөndə ... leqtar menən tə'min itelmagən. Nej вalь 7 вaş atьn adqьrь вar. Şul arqala вeтə eş atьnьnь 10 prat-int eşkə jaraqhьđ ... bulьp əj əngən. Kalxuzsьlar arahьnda xeđmət ojoştorov nasar. „Kalxuzдьn jəmoşaqьlьqьnan həm massanьŋ ... ojoştorolma ... qьna fajđalanьp, kulak jəmaq ... tişterelgən maldarьь qьrьv urahьnda agitatseja alьp вara. Mal qьrьv fakt lar вar. Bьlarqa sik qujarqa ... javapqa tarttьrьrqa kərək.

ƏKINSKI.

Orloq safxuzdarьnda — Apiratif svudka

4977 tunna tapşьrьldь

MƏSƏQYT (tiligramma) 16—dikaвerga ilvatьrqa 187 tunna igen tapşьrьldь. Kampaneja başlanqarь alrlь tapşьrьlqan igen 4977 tunna.

Jьlajьr orloq safxuzь 109 prasintqa tultьrđь

BRJMAQ (tiligramma) Jьlajьr orloq safxuzьnьŋ igen əđerləv planь 34 meŋ 924 sintnir. Ilvatьrqa 13 meŋ 322, kamminьtqa 21 meŋ 762. Bojar orloq safxuzьna 3030 sintnir tapşьrьldь.

Beтəhe 38 meŋ 144 sintnir igen tapşьrьlьp, planь 109 prasintqa tultьrьlьq.

VƏLEJEF.

Məsəqyt safxuzь xuzalьq jaqьnan nьqьtьlьrqa tejeş.

MƏSƏQYT orloq safxuzь dirikseяhe safxuzдь ojoştorovxuzalьq jaqьnan nьqьtьvqa haiqьn qaraj. Safxuz jetəkselege ip. Stansьdьn 6 kyrhətməh a tormosqa aijarьvqa norduqьь juq. Bьnda 5 uchastka bulha la, ular arahьnda вəjlәneş juq. Safxuzqa eşselar tuplav qalev itelməđ ek dərəzələ tomoşaq.

Eşselarđen tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa iqtiaр itelməj eşselərgə aj jarьm вujь eş xaqь tylәnmәqәn vaqьttar đa вula.

Eş elarđen kylturalarьn kytərev вetenləj juq tejarlek. Uqьv đar alьp birelməj, qьđьl məjeş, uqьv ejđəre juq, gəzit zurnaldar aldьrьlmaj.

Bьl jeteşheđlektər diriktar Nika'ajef həm jardamsьhь Safronьđan eşkə haiqьn qaraqanlьqьnan kilə.

Parteja, kamsamul həm prafsajez ojoşmalarь yđ вurьstarьn ytəməjđər. Beтə eş yđ aвьs həm javaphьđьqqa onьtьlqan.

M. XƏMZIN

„BERLEK" KALXUZЬ BALŞEVIKTƏR EŞ ...

„BERLEK" KEVEK EŞLƏGEI

Başkalxuzsajuz plinumьna, өlkə gəzitrər idarahьna

„Berlek" kalxuzьnan rapьrt

— BЬJЬL SƏŞEV MAJĐANЬN 90% QA KIŊƏJTƏBEΘ ORLOQ TΘBƏKTЬLQAN. MAŞINALAR ... TΘBƏTELƏ IGEN ƏĐERLƏV 110% QA YTƏLDE, 60 UDARNIGЬBЬĐ BAR...

Beđđen „Berlek" kalxuzь Əsjəlil tөвəge Qaђmaş həm Rьsquz ... həm urta xəlle вaşqort ... da.

Kammunistar partejanьŋ ... aktьnda „Berlek" kalxuzь ... xuzalьq jaqьnan nьqьtьv ... gəş'e.

Kalxuzda 381 eş kesenə ... Jegəre, Magnitagurskida ... Eş kesenen 76 pr. ... da fajđalanьldь. Kalxuz ... avьl xuzalьqь qoramal ... lьştьrelgəndər. Ular ...

Balşeviktarđьn ... sirelgən 617 GIKTƏR ... TARQA JETKEREP ... səşev majđanьn 90 pr. qa kiŋəjtələ ... Xəđergə kөnde esense balşeviktar ja'вna qьđьv raveştə ađ-ilanaвьđ: səşev esen kərək bulqan 1 meŋ 204 sintnir orloqto tađarьp baldьq Maşinalarьь tađataвьđ. Beđ yđeвeđgə вirelgən zadanejalarьь udar timp menən, kyвhenə arttьrьp ytaj kildek:

PAR HΘRƏV ZADANEJAHЬN 100 pr. qa, ARЬŞ SƏŞEV ZADANEJAHЬN 121 pr. qa, IGEN ƏĐERLƏV ZADANEJAHЬN 110 pr. QA YTƏLDE (zadaneja 1481 sintnir ine, ul 1572 sintnirqa ytəlde).

Bьjьlqь urazajđan 468 sintnir orloq sandьhь tapşьrđьq. Mal ađьqь əđerləv zadanejahь—118 pr., besən əđerləv zadanejahь 100 pr., hөt əđerləv 140 pr., jөn əđerləv 100 pr. qa ytəlde. Nalak, strxuvka, yđ ara halьm tulьhь menən jьjьlьp betie.

Traktьr akssejəhe zadanejahьn 184 pr. qa jetkerep ytanek. Bьjьlqь zajom aqsalьnьŋ 55 pr. tь jьjьldь.

Ytkən jьlda kalxuz eşenə qomaşavlap, 200 ...

... 5 giktar arьş səstek. 15 giktar вojđaj səsaвeđ.

Xəđergə kөnda 110 kalxuzsьnь esenə alqan 2 ... punkt eşlej. Kalxuzsьlarđьn 60 pr. ь jaŋь əlenə ... ađa ... ađa.

Kalxuzdьn eşsən krahtejəađərgə nindəj đur ətәniegen вeđ yđ kyđeвeđ menən kyrđek. Elekke vaqьtta вeđ вeтər вollapi aşlьq ediəp tamaq tujđьra inek. Xəđer, kalxuzqa inqəş, igenвeđ aşьvqa qьna tyqel xekymətkə tapşьrьrqa həm yđeвeđđen tormoşovьđđo tөrlө jaqtan jaqşьrtьvqa la jetə. 1 nse qinvarqa tiklem daxut вylep вeтəвeđ.

Kalxuzdьŋ jeteşheđ jaqtarь la вar. Həp eşe nasar. Maşinalar jeteşməj. Beđgə avьl xuzalьq maşinalarь kərək. Bьl horavььđqa plinum həm Başkalxuzsajuz idarahь ьq sara kyrhen. Beđ qamarь maşinalar menən kapitalizm qalđьqtarьnьŋ tamьrьn aqtarьp sьqarьrqa, avьldь jaŋьsa qorov timpьn taqь la kөsəjterqa tejeşвeđ.

Kalxuz raise: ASQARЬF.
Udarniktardan: JAMALVЬA ... ƏLIMЬF.

RIVƏLYTSEJƏНЕŊ HAQSЬHЬ G.P.У. QЬA BALŞEVIKTAR SƏLƏME

20 nse dikaвerđa GPУđьŋ ojoştorolovьna 14 jьl tuldь. 1917 nse jьldьŋ 20 nse dikaвerenda Savnarkom kuntar—rivalytseja, spikyljatseja həm saвatazьq menən kөrəşev esen „Beтə Rəsəj qađattan tьş kamissejəhe" (V.C.K. nь) ojoştorov turahьnda qarar sьqardь. 17 nse jьlda „Beтə Rəsəj qađattan tьş kamisejəhe" Yktaвer rivalytsejəhe nөŋ jeŋevđəren haqlav julьnda taqьravhьđ kөrəşte. Ul eşselar sьnьfь doşmandarьnьŋ savittar sajuzьna qarşь hər вer aшqьşьna qьrqa udar вirđe. G.P.У. dьŋ rivalytsejəgə kyrhətkən xeđmətə dur.

Savit xekymətenen 14 jьl jəşəve osoronda G.P.У. tarafьnan ... kuntar—rivalytsejən zaqьvьrdar həm vaşsanejalarđьn qoro bandarьn qьna alhaq ta G.P.У. dьŋ rivalytseja julьnda kyrhətkən xeđməte aшьq kyrenə.

Ip. Linin 1921 nse jьl IX—... nse savittar s'jьzьr turahьnda ... G.P.У. ... tar vlaşь ... diktaturaь ... doraлa aşьras alpь ... 1918 nse jьlda ... G.P.У. tav ojoştor ... şulaj isemlənə ... ojoşmahьn ... vanejəhen ... 26 ... savit vlaşьn ... ojoştorov ... VCK qanь ... osoronda eşsel ... mandarьn ... Savittar ... da aьь. Rivalytseja ... VCK nьŋ ... torovь arqahьnda ... mөmkin.

VCK rivalytseja ... GPУ qa ajlande ...

G.P.У. „Savit ... doşman ... (Beтə ... Savin ... Viaьn ...

... xeđmət, ьnьь tedeleşte haqlav julьnda đur xeđmət kyrhətte. Hunqь jьldarđa eşsələr sьjnьfьnьŋ doşmandarь savittar vlasьna qarşь ... kyp qorotqostar eşlərgə ьntьlьp qaraыlar. Ular savittar sajuzьna qarşь qanlь intirvinseja ojoştorqa ... Lәkin Rivalytseja eŋ ytker kydle haqsьhь GPУ sьjnьfьj doşmandardьŋ qorotqosoqtarьna ... ul „sənəqət partejəhe" „eşsən krəstejandar partejəhь" Minşiviktarьn „sajuzьnij вejorahь" kevek qorotq ojoşmalarđьn netəhenda astь. GPУ dьŋ qlaj'ərsa eşməkarlege arqahьnda impirejalistarđen qarlь plandarь asslqas, satsejalizm tөđөвse ilda 5 jьllьqtь 4 tө tultьrьv tə'min itelde.

Rivalytsejənen turь haqsьhь maqtavlь GPУ qa unьn 14 jьllьqь kөnөndə jalqьnlь balşeviktar sələme jeвərəвeđ.

PYLSƏ FAŞISTARЬNЬŊ ЬRTQЬSLЬQTARЬNA

...

Japundar Szinczavqa həzymgə əđer lənələr

TUKEJU, 18. Japunejə Simbun—Zinga agintstvahьnьŋ xəвar itevenə qaraqanda, Japunejanьn Szinczav təвəgendəge huqьş vlastarь yđđərenen nandittarь вeterergə" tigən qarardarь nigeđen akypatseja armejahenə tejeşle saralar kyrergə qьştьlar. Huqьş vlastarьnьŋ qu...

Şanxajđa studinttar xərəkəte kөsəjə

ŞANXAJ, 18. ...

DΘRΘŊ OJOŞTOROLQAN SƏVIT SAVDAHЬ ΘSƏN KΘRƏŞERGƏ

...

KALXUZDЬ OJOŞTOROV—XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV ΘSΘN

...

ӨLKӘ GAZITTƏRE KYSMƏ RIDAKSEJAHЬ JANЬ TӘDӘLӘSTӘRƏƏ

MITALLUM T[illegible]DƏLƏŞƏNDƏ IP. STALIN KYRHƏT[illegible]ƏLƏRE BOJOMQA AŞЬRЬLMAJ

Cirtjuzdar vaqьtьnda ki[illegible]v iņ javaplь tədələş ab'jьkttarьnda ədəklək tьvdьra, prafsajuz ojoşn[illegible]ь jalpьlь ьsьn ojoştorovsь bula almaqan əle

JANЬ TƏDƏLGƏN PAR[illegible]JƏJƏCƏJKƏHE BƏTƏJETEŞHEDLEKTƏRDƏ AŞЬQЬS BƏTƏRƏRGƏ, TƏDƏL[illegible]TƏ QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHAVQA IREŞERGƏ TEJEŞ

Өfө (Cirnikufka stansahь (janьnda halьna torqan mitallum zavьtь Ural—kuznas kamьinatь sistimьnda bik dur ryl ujnalasaq. Savittar sajuzьndaqь 5 mitallum zavьtьnьņ berahe bulqan вы zavьt jьlьlqan mital vatьqtarьn şunda uq martin mistəren də irievgə jaraqlь xəlgə kiltərsək.

Xekymət qararь bujьnsa Өfө mitallum zavьtь 32 jьldьņ ejjylendə safqa inərgə tejeş. Zavьt jetəkselərə b ə t ə eşselər kalliktifь menən bergə yd aldarьna qujьlqan burьstarьn nisek atqaralar?

Oşo kendərdə mitallum zavьtь tədələşendə Өlkə gazittərə kysmə ridaksejahь raskur brigadalarь rəjdə ytkərdə. Hədəmtəla bətə zavьt tədələşenəņ 50 pr. təşkil itkən, 31—jьlqь tədələş praqrammahь nej barь 43 pr. qьna ytəlgənə kyrende.

QAJSЬ SIXЬ. Qibatlьlьqь jaqьnan dur bulmaha la, zavьtta вы six bik dur ryl ujnaj. Qinvarda six eşlənep betərgə tejeş.

Bəgengə kendə sixtь tədev eşe 62 pr. ytəlep, eş tuqtalqan. Bitun halьv eşen alьp barьр bulmaj, timpiratura tyвən, ti praran Xaldejef.

Baxəblaşmajəed. Ləkin bitun halьv eşe yktəberdə yk betərelergə tejeş ine bit. Tədev eşe başlanqanda tyвən timp menən eşləvdəņ səвəвenəmələ? Bal tu rala praram tyвandəge vaqiqanь həjlaj:

Qortqosloqь javьр qaldьralar

QAJSЬ SIXЬ 3 nse sintaвerdə halьna başlaj həm 30 nsь sintaвergə jer eştərenəņ 90 pr. tь eşlənep betə. Ləkin kinətkenə eşte tuqtatalar. Sənki вы urьnda sixtь halьrqa jaramaqanlьqь belenə. Hajlanqan urьn turf jatьmdarь, hadьq jer bulьр ьqa.

Başmiljarttristeņ gejalugeja məqlymattəre dereв bulmaj. Qatь grunt, birelgən məqlymattə kyrhətelgənsə 4 mitьr tərənlektə tygel, bəlki 8 mitьr tərənlektə bula.

Tədələş jetəkselərə nəmə eşləjdər hun?

Akьt tədep Trisqa birələr. Tədələşkə jaŋьnan giniralnьj plan tədergə kereşələr...

Trisqa tapşьrьlqan akьt kanselarejə qaqьddarь arahьnda butalьр jatə bırə. Ber kemdə javapqa tartьlmaj. Tədələş kyrgən zarardar əsən ber keşe la javap birmaj. Qortqosloqь kyrhətkən akьt jaşerelep qaldьrьla...

Kəmisejə 6 ken bujьna ultьra. 3 nse yktəвerdə elekke urьn dan 50 mitьr sittə, sixtьņ aqastarь yвə başlaj. Bitun halьv eşe yktəвerdəņ jartьhьnda qьna başlana.

Өdəklektərdəņ səвəвe qorotqoslьqta qьna tygel

Өdəklektərdeņ berense səвəвtəre вьnə oşo. Ləkin başqa dur səвəpt rdə bar. Ьsьnlapta, tədələşteņ hun başlanьvь, giniralnьj plandьņ tamьrьnan alьp ydgərteleve, tədələş jetəkselərən ytkəndəge ədəklektərdə qaplarlьq, tədələş planьn qujьlqan srukqa ytəvdə tə,min itərlek timp alьrqa şəzbyт itərgə tejeş ine.

Ləkin вьndaj, ьsьn balşivik-

'ьq t[illegible]ь alьnmaj. TӨP SЭ[illegible]A ŞUNDA. Tədələş [illegible] Mitallum trisь vəkı[illegible] ЈSЬŞF Basstruj—abje[illegible]prarabь XALDЬJЬF [illegible]deste AQAS HƏM [illegible]ƏDƏV MATƏRJALDA[illegible]N VAQЬTЬNDA TƏ'MIN [illegible]ALMAJDAR.

Вы [illegible]kitərlek mibal:

Baş[illegible]ajdninejə Zatzgə nərat al[illegible]kən alda Basstrujna'led[illegible]ə agintь вы eş menən Ş[illegible] stansahьna kitə. 6 ken y[illegible]əkin agint turahьnda la, zai[illegible]urahьnda la his ber xəвər [illegible]

Ləki[illegible]ke risursalardь tuplap вы xə[illegible] sьqarqa memkin, 8 vaqьrь[illegible]rdə N—Aliksandьrьf-ka avь[illegible]ln zaiz bar. Ləkin 10 dikaвer[illegible]geha tədələş jetəkselərə вь[illegible] 'razvitka, jaharqa kərəkhe[illegible]lər. Вьqasa ular havanьn nas[illegible]ьqьn juldьņ alamalьqьn [illegible]m başqa sәвaptərdə həltav it[illegible] kilələr.

Tədəl[illegible]tə kirəs juq. Ləkin Iglin sta[illegible]sahьnda 180 men, Jur qamьş [illegible]ansahьnda 100 men, Vargaşь[illegible]tansahьnda 100 men kirəs ja[illegible] Iglin stansahьnda kirleste kilt[illegible]rev əsən vaqundar bi tergə „va[illegible]qədə itələr". Ə başqa stansalar[illegible] nəmə eşlənevə [illegible]dəhed. X[illegible]ajki başqa stansalarda ip. Xu[illegible]ьf ydə bulqan. Ul un[illegible]d agintt[illegible]arьna zədəneja birev menən ge[illegible]ə siklənep məs'ələneņ nise[illegible]torovь turahьnda ber məqlym[illegible]tə alьp qajtmaqan.

Əgərdə[illegible] kirles jaqьn vaqьt esendə alьnmaha tədev eşe tuq talьv qurqьnьsь bar.

Cirtjuzdar kilməve timptь jomşarta

Tədələşteņ giniralnьj planь jaŋьnan bik huqlap tədələ. Tədələşteņ ajьrьm abjektarьna cirtjuzdar 5—sintəвergə yk tapşьrьvqa tejeş bulha la, ular juq: əle. Cirtuzdar juqlьqtan kupьr sixьnьņ six kanturahьn halьv eşe betənləj başlanmaqan. Ə plan bujьnsa unь halьv, 15 nse nyjəвergə yk betəvgə tejeş.

Timer jul ylsəvdəre kanturahь, 'praxatnьj kantura menən də şul uq xəl... Paravьz dipahьn hala başlavqa 28 nse yktəвergə genə bətə tixnik memkinlektər alьna.

Вы xəl tədəvselərdə asьv tədьrьrqa həm вы tərtiphedlektər də beterev əsən tьrьş xərəkət jahavqa məзвут itərgə tejeş ine. Ləkin вы nəmə kyrenmaj. Jədqandar... Hejləgəndər...Ləkin cirtjyzdardь ala almaqandar. Tədələşteņ iņ javaplь abjьkttarь əsən kərəkle cirtjuzdar kilmaj. Hedəmtələ qajsь sixь əsən six kanturahьn halьv 1 pr. qa, paravaz dipahьn halьv 3 pr. ytəlgən həm başqalar.

„Min yđemdə rətləp bel məjem"

Bed ip. Xaldьjьftan:

—Vagun ylsəvdəre tanufkahь nəmə hun ul? tip horajьbьd,

—Kem belhen anь, tej Xaldьjьf,—вы turala min yđemdə rətləp ber nəmələ belmajem...

Yd eşendə, eşteņ tixnikahьn belməv əsən вьnan da artьq mi'bal kərəkmaj.Вы ajьrьm ber vaqiqa qьna tygel.

Вьna nej əsen tejeşle kantry! juq. Вьna nej əsen giniralnьj plan iqtaarhьđ tədəlgən, вьna nej əsen gejalugeja məqlymat-

tərə arьq tygel həm jaŋьlьş eşləngən eş əsən berəv də javapqa tartьlmaj.

Xəđer məs'ələnəņ ikense jaqьna, tədələştəge başqa eş mittattarьna ip. Stalindьņ kyrhətmələrenəņ qəməldə nisek ytkərelevenə qaqьlajьq.

Ip. Stalin kyrhətmələre bojomqa aşьrьlmaj

Xuzalьq ibəвe—ul unьş qada nьvdьņ tөp kytəlmahe. Prara, tris vəkile, eşselər kamitəte rəise вы turala j a q ş ь b e l ə l ə r. Ləkin tədələşterge eşselər вьnь jaqşь bel məjdər. Eşselər kamitətendə brigadalardьn 50 pr. artьqь xuzalьq ibəвenə kyskən tejdar. Faktik rəvəştə ьsьn xuzalьq ibəвenə bergenə brigada la kysmək ən əle Xuzalьq ibəвenə kyskən qajhь ber briga'alar, unьņ prinsibьn jaŋьlьş aŋ'ap, jaŋьlьş qullanqandar. Qajhь ber eşselər (ə ular ađ tygel) xuzalьq ibəвe turahьnda betənləj ber nəmələ belməjdər.

Tədələştə EJƏHEDLEKTEN JƏŞƏVENDƏ BƏXƏS BULЬRQA MƏMKIN TYGEL. Tigedləvselek faktьttarь la kyrelə,(Bal tasьlar arahьnda).

Eşselərđeņ kyltura—tormoş şarttarьn jaqtьrtьv prafsajuz ojoşmalarьnьņ da, adminstьrasьjanьņ da həm kamsamul jəcejkəheneņ də mehim burьsь itep qujьlьmaqan. Dereb, Mitallum zavьtь tədələşendəge eşselər maxsus həm prajьzvat'stva kejemdəre menən başqa jerđərgə qaraqanda jaqşь tə'min itelgəndər. Eşselərdeņ kyвeвendə paluşupkalar, bejələjdər, вьjmalar aljapqьstar həm başqalar bar. Şulaj bulqaş, bətə eş ikense jynələştə—baraktarda h. в. kyltura—tormoş şarttarьn jaqşьrtьv hьđьqьnda alьp barьlьrqa tejeş ine. Ləkin вы nəmə juq. Brigada qaraqan baraktardьņ berehen də bed tyвəndəge kyreneşte kyrdek:

Baraktar, hьvьq, tьnsьv, вьsьraq...

Mejestar halьnьр bəkən. Ləkin ulardь jaqarqa jaramaj təten tartmaj (3—hanlь barak). Timer mistər qujьlqan, ularda tətaj. Baraktarda furtьckalar juq. Tьnsьv. Вьsьraq. Halqьn.

Barak kəmisejələre bulhala, kyвehe ber tərlə lə eş alьp bar maj.Barakta jaşavselar xatta barak səvitendə kemdeņ aqza ikənen də belməjdər. Baraktarda kamindant bar. Ləkin ul betənləj kyrenmaj tejerlek.

Barakta qailə məs'ələhe dur praвlima вulьp tora. Ləkin ul xəl itelməgən. Bujdaqtar kyp qailəlelər menən bergə jaşəjdar. Ular hənderələrdə,aqailələr hike lə joqlajdar,

Baraktarda kyltura, sajəsi eş alьp barьlmaj. 3—hanlь barakta jaşavse Suzina Agritina: „beđdeņ menən ber kemdə, ber tərlələ əŋgəmə ytkərmaj" ti.

Balalardь uqьtьv eşe nasar. Tədələş majdanьnda məktəp juq. Balalarqa mator zavьtь maj dannьna jərergə turakilə. Şunьqtan kyвehe betənləj məktəpkə jeremaj.

Uqьrьlьq faktьttarь tejeşle itpar almaj. Uqьrьlьqqa qarşь maxsus rəveştə iptəşlek suttarь jahalmaj.

Baraktarda bergə jəşəvse başqort həm urьвtar arahьnda ber tərlə la intirnatsьnal həm jalpь eş alьp barьlmaj. Urьвtar tarafьnan şavinistьq tindinsejələre həm kirebensə başqort, tatardar arahьnda jerle milliətselek qaraştarь xəđer yk kyrenə.

Prafsajuz jaipьnь ьsьn ojoştorovsь bula almaqan əle

Prafsajuz eşse lə bik nasar qujьlqan. Вьnda eşləgən 215keşenən 58 eşse genə sajuzda aqza bulьр tora. Sajuzqa aqzalar ьlьqtьrьv jomoşaq alьp barьla. Ə, sajuzqa birelgən 65 qariza oşo kengəsə tikşerelmaj jata.

Prafsajuz ojoşmahь eşse tədəvselərdeņ satsejalistik jarьş həm udarsьlьq eşendəge inseja'tivahьna tatь jetəkselek itmaj. Jalqan udarniktardь asьv əsen tə'əlgən kəmisejə вьqasa ber nəmə la eşləmagən. Rasackumdan eş planь juq, ul əle jalpьnь ьsьn ojoştorovsь bula almaqan.

Ip. Stalin kyrhətmələren qullanьv nigedendə ədəklektərdə beterergə

Şik juq. Kamsamul jəcəjkəhe həm rasackumdьn (parteja jəcəjkəhe kyptən tygel genə ojoştorolqan) jaşəj başlavdarьna artьq kyp bulmaha la şaqtaj eigəşe đərə bar. Məвələn, kamsamul jəcəjkəhe jetəkselegendə kyp kenə subвutnьktar ojoştorolqan. Tulь bulmaha la xuzalьq ibəвenə kyskən in jaqşь kamsamul brigadahь hər vaqьt yd nurmahьn arьtьrьp ytəp kilə.

Prafsajuz həm kamsamul ojoşmahь jetəkselegendə at menən jek jeretəvselərdən Kamalitdinef udar brigadahь həm başqalar yd eştərendə jaqşь hedəmtə birələr.

Şulaj da ьsьn udar timp menən eşləv həm ədəklektərdə beterev əsən вьlar qьna jetərlek tygel. Jaŋь ojoştorolqan parteja jəcəjkəhe aşьqьs rəveştə bətə JAŊЬLЬŞLЬQTARĐЬ TƏDƏTERGƏ HƏM JETEŞHEDLEKTƏRDƏ BƏTƏRƏRGƏ TEJEŞ.

Hum menən kantryllek itev (вы əle xəđergə juq) kisekmətən bojomqa aşьrьlьrqa tejeş. Tədələşteņ вətə abjektarьna smitalar alьnьrqa tejeş. Eşselərdeņ kyltura— tormoş şarttarь məs'ələhe menən zitdi rəveştə şeqellənergə, satsejalistik jarьş həm udarsьlьq eşendə taqь la đurьraq qolas jajep eşləvgə treşergə həm ip. Stalindьņ 6 kyrhətmahen bojomqa aşьrьv nigedendə tədələş eşenəņ barьşьnda qьrqa hьnьlьş jaharqa kərək.

MITALLUM ZAVЬTЬNDAQЬ TƏDƏLƏŞTƏ RABKURDAR RƏJDENDƏ QATNAŞQAN MƏTBUQJAT UDARSЬLARЬ:

BAQAMULЬF, IRKƏBAJЬF, DIMITREJEVA, SƏLIMQƏRƏJEF, VIRJOFKIN, AKURCKIN, NURIMANЬF, SOLTANЬF, ZINNURЬF, TAZI(„Başqortostan") USKUNЬF („Lininse") LIVIN („Kr. Başkireja").

Berense jarđam punkьttarь eştəren tikşerev ajь ytkərelə

Dikaвer ajьnan başlap başqortostandaqь zavьt həm fabriktardaqь berense jarđam punkьttarьna smutьr başlana. Вы smutьrdan maqsat berense jarđam punkьttarьnьņ kəsen tikşerev genə tygel, bəlkem ulardьn nigeddəren вьqtьv, jaqşь duktьr, likpum, sistьralar jeвərev, ikensenən havlьq haqlav eşenə eşse jəməqətselegeneņ diqqətenjəlep itev.

Beđđə вьqa tiklem qajhь ber iptəştərhavlьqhaqlaveşenəeşseyđ eştəre itep qaramajdar, qajhь ber urьndardə xuzalьq ojoşmalarь berense jarđam punkьttarьn urьnlaştьrьvqa halqьn qaraş kyrhətələr. Məвələn:

Asqьn teвəge lisaxim zavьtьndaqь berense jarđam punkьtь binahьna jamoьr ytə, ydə keвkəj, rimunt jahalmaqan. Teвək havlьq haqlav вylegeneņ ber nisə tapqьr horavьna qaramaвtan dirikцejə ber sara la kyrmaj. Tərlə „ab'ektiv" səвəplər taвьр eştə ədəklək tьvđьra

Cirnakyfka (SIS) ambulatorejahen halьv вьjьl 5 kytənənan ju qarь kytərə almaj Səвəвe n (SIS) yđe tijhen Bьndьj fakьttardьn kyp kilergə məmkin. —

Smutьr a ь dikaвerdə berense jarđam pun ьttarьn tyвəndəge tektələrđən [illegible]sək:

Avьrьvdь kəm[illegible]v əsen kerəş

nisek barqan, zavьttardaqь barelev, imgənəvdərgə qarşь nindəj saralar kyrelgən həm başqalar.

Berense jarđam punkьttarь R.S.F.S.R. Savnarkumьnьņ 20-ejyldəge qararь nigeđendə xalqьs havьqtьrьvqa jeвərelə torqan majalardь nisek totalar, havlьq haqlav eşenə xuzalьq həm prafsajuz ojoşmalarь nindəj əhəmejət birgəndər, berense jarđam punkьttarьna eş planь sənəqət pridprejatej ə l ə r e n e n pramfinplanь menən nisek bəjləngən həm başqalar.

Eşselərđə miditsina kəm kyltura eştərə menən qəniqətləndərev beđđeņ pramfinplan da tultьrьvda dur urьn tota. Şuqa kyra la smutьrqa eşse jəməqətselege aktif qatnaşьrqa tejeş.

Smutьr brigada sistimьnda ytkərelep, brigadaqa parteja, prafsajuz, xuzalьq ojoşmalarь həm vaqьtlь mətbuqat vəkildəre inərgə tejeş.

Smutьr ajь berense jarđam punkьttarьnьn eştəren bətə jaqlaп jaqşь вьtqa, unьņ jaqtardь tama la totaŋljtevgə jeteşhedlektərđe beterevdə kankrit joldar kyrhətergə tejeş.

Smutьr ajь hedəmtəhendə yđđərenəņ eştəre menən jaqşь tanьşqan berense jarđam punkьttarь tyвəndəge вylektər birələsək:

„FRUNZЬ KALXUZNITSALARЬ SLYTQA ƏĐERLEK EŞENDƏ

„FRUNZЬ" (Şişmə teвəge) kalxuznitsa, diligatka həm jaŋqьđaq qatьn—qьđđarь вətə başqortostan eikə kalxuznitsa udarnitsalarь slytənə qьđьv əđerlek eştəre alьp baralar.

13 dikaвerge kalxuzda qatьn—qьđđar kesen dereв ojoştorov, şulaj uq qatьn—qьđđar tormoşo şarttarьn jaqşьrtьv həm kyltura aŋ—belem eştəren keşajtev, qemymən slytka əđerlek eştəren alьp barьvda diligatka həm aktif qatьn—qьđđardan 6 keşelek udarnaj brigada ojoştorolop ajьrьm eş planь bujьnsa eşkə başlanь.

Xəđergə kendə kalxuzda igen əđerləv planь 102 pr. qa, ə, ajьrьm xuzalьqtarda 38 pr. bulьр, bətə avьl səvite davmələndə igen əđerləv planь 92 pr. qa ytəlgən. Igen əđerləv zadanejahьn tultьrьvqa (elektən tədəl-

gən) qatьn—qьđđar brigadahь jarđamqa вьqtь,

14 dikaвerdə slytqa qarata stinə gəzite вьqarьlьр, вьnda slytqa əđerlektərdə həm parteja qa jaŋьnan hajlav kampanejahьnda qatьn—qeđđardьņ burьstarь turahьndaqь məs,ələlər urьnlaşьrьldь.

Udarnaj brigadalar вьqa tiklem kalxuzda qatьn—qьđđar xedmətə bisabьn dereв alьp barьlьvь eşenə tikşermə jahav həm qatьn—qьđđar arahьnda nəđanlьqtь beterev, uqьrqa jərej almavьь jəş balalь qatьndarqa jərep uqьtьvь bildəlav şulaj uq jəslə həm balalar majdandarь tajđahьna maja tuplav eştəren ojoştorovđa eş alьp baralar.

15 nse dikaвerdə diligatkalar, kalxuzsь həm jaŋqьđaq xuzalьqlь qatьn—qьđđar menən berlektə kiŋ rəveştə qemymi jьjьlьştarь udqarьlьр, ken tərtibendə slytqa,əđerlek həm xedmət kestəren ojoştorov eşe turahьnda kalxuz idarahь tarafьnan xisap daklatь qujьldь.

Bulqan jeteşhedlektərđə beterev turahьnda yđđərenəņ qəməli təqdimdərən əjtep kitələr.

[illegible]MANЬVA.

1-Punkьttь tədət ev əsen nəfara menən 500 humlьq вylək.

2-sul punkьt vracsьnьn kvalifikatsejahen kytərev əsen ul vractь kursqa jeвərev.

3-Jarđam punkьttarьnьņ eştəre mitsuqiqı вьqarьlьa həm başqalar.

Вы jarьşqa Başqortostan havlьq haqlav kamisarleqь həm eikə midsaatrud sajuzdarь qatьşalar.

D.R. BIKTAŞЬF.

Udar aj huqьşsan timpqa qujьlmaqan

Traktьrsintьr „ber nəmə laselmaj.." appartunistar tьnьs həqьn vatьrqa

S.S.S.R. Narkamzimenən kəlligejəhe rimunt mastirskajđarь tədev eştəren beterev əsen dikaвer ajьn udar aj, tip qarar itte. Ləkin Başqortostan MTS larьnda tədev eştəre ifrat nasar tora. Byzdak, Bere, Estərle həm başqa MTS larda mastirskujđarđь tədev eştəre betməgən. Rimunt başlanqa ьuq.

MTS larda tədev eştərenen nisek barьvь turahьnda traktьrsintь. ber nəmə la belmaj. unьn menən jetəkselek itmaj, tik plan tədev menən genə siklənep, qalqan. „Tədev eşe beđđeņ eş ygel Başsilstruj eşe" tip unь yđ aplьqьnan taşlarqa mataşa.

Вьjьl Başqortostan MTS larьnda 518 traktьrqa rimunt jahalьrqa tejeş. Вьnьņ əsen kvalifikatsejalь həm başqa eşsetar tulьhь menən əđer. Tik Usalь MTS hьnda qьna 2 kvalifikatsejalь eşse jetmaj. Ləkin traktьrsintьr eş barьşь menən kankrit jetəkselek itmaj. MTS larda rimuntlardьņ nisek barьvьn belmaj.

Qьjqь MTS hьnda nyjəвer həm dikaвerđeņ jartьhьnda 10 traktьrqa rimunt jahalьrqa tejeş bulha la tik 2 traktьrqa genə jahalqan. Ə, ul „traktьr həm maşinalarqa rimunt jahavdь mart ajьnda beterəəed" tip qarşьlav planь indergajne.

Başsnapturg 17 tunna timer birergə tejeş. Ə oşo kengə tiklem ber tunnahьnda birgəne juq. Timerđar pristindarda tadьр jatalar. Şulaj uq nişatьr birergə bulha la, əle haman birmegən. Ə, vaqьraq maşinalarqa rimunt jahav, betənləj tejerlek timer juqlьqtan başlanmaj tora. Вы javaphьđlьqqa, rimunt kampanejahьn əđəvselərgə qьrqa udar birelergə tejeş.

MTS lar oşo kengə tiklem xuzrasutqa kysməgəndər. Davləkan MTS hьnda 2 traktьr brigadahь xuzrasutqa kysep, jaqşь hedəmtəgə ireşələr. Ləkin вы təzribə başqa MTS larda qullanьlmaj. T r a k t ь r s i n t ь r unьņ menən jetəkselek itmaj, eş barьşьn tikşermaj. Mastirskujdarda 2—3 əminalarqa kysev tə'min itelməgən Traktьrsintьrьņ „ut jeq" tip kenə javap birə.

Qьđqahь traktьrsintьr MTS lar menən kankrit jetəkselek itmaj, eşte yđ aqьşьna taşlaqan.

Вы barьş mastirskujdardь tədevdə tomamlav udar ajьn tə'min itmaj. Oşo kengə tiklem qudqala bimaj jatьvsьlarqa tikşerev orgьndarь xəđerđan totьbar birelgə tejeştər.

„Başqortostan" brigadahь.

BƏRƏ MTS HЬNAN ƏLGƏ ALЬQЬĐ

BƏRƏ MTS mastirskujьn tədev eştəre betməgən. Şuqa kyrə maşinalarqa rimunt başlav eşe tuqьralьр kilə. Rimunt eşen başqarьv əsen kadrdar jetərlek. Eş sdilşina menən bara. Sdilşina jaqşь hedəmtələr kyrhəte. Timerse udarnik Fəmin həm Cirkuf iptəştər eştəp вьqaravdь 20—25 pr. qa kytərdelər. Ular udar eştəre əsen xeđmət xaqь arttьrьlьv menən вylək-ləndelər. Вьjьl rimunt eştəre xuzrasut nigeđendə barьrqa tejeş. Вьnьņ əsen bətə əđerlektər kyrelde. Ip. Stalindьņ 6 kyrhətmahen tormoşqa aşarьv əsen kerəşəed. Tigedləvdərgə beđđə urьn juq. Xeđmət xaqь kvalifikatsejə həm esteņ вьjatь kyrhətkestərenə qarap tylənə. Eşlap вьqarьv qoraldarь hər ber eşsenen yđ javaplьlьqьna berkətelgən. Şulaj uq rimuntьn вьjatь əsen də hər ber eşse javaplьlьq jekmaj.

BAŞQORTOSTAN HUQЬŞ EŞTƏRE XALQ KAMISARLЬQЬ BOJOROQO №22

§1

„Məzyri qəskəri xeđmət turahьndaqь zakundьņ" 30 həm 58 matdələrenə, qəskəri xedmətkə məzyri keşelərđeņ asa—avjaxim ojoşmalarьnda huqьş eştəren əjrənergə tejeşlektəre turahьndaqь palazinejaqa binəən, 1931 nse jьldьņ 25 nse dikaвerenən 1907—1908 jьldarda tuqan Өfө teвəgendə jəşəgən həm xərəl ucutqa alьvđьņ 66 isemlegə bujьnsa ibaptə torqan vnivajeskaviktardьņ 30 kenlek əjrənev zburь bildələnə.

§2.

Өjrənev zburьn ytkərev əsen asa—avjaximdeņ Өfө teвək savite (Өfө teвəge Iglin stansahь) ergəhendə ber əjrənev punkьtь asьla.

§3.

Өfө teвək başqarmahь Başvajankamat tarafьnan ajьrьmsa birelgən razvirska bujьnsa əjrənev zburьna prizьftь ytkərə həm əjrənev zburьn ytergə tejeşle bulqan bətə graždandar teвək başqarmahьnan isemle paviskalar alalar:

Paviska almaqan graždandar zburqa kilməjdər.

§4.

Өjrənev zburьn ytergə tejeşle bulqan bətə graždandar Iglin stansahьndaqь əjrənev punkьtьna 1931—jьldьn 24—dikaвerenda irtən 9 saqatta kilergə həm yđđəre menən bergə xərbi silittərən 2—3 kenlek ađьq, urьn jeren (tyşək, mendər tьşь, adejal), sileja, tatьmal, qaşьq kruşka alьр kilergə, şulaj uq jьlь kejemdər kejep kilergə tejeştər.

§5.

Zburqa kilgən graždandar əjrənev vaqьtьnda teвək asa—avjaxim ojoşmahь ibəвenən ađьq menən tə'min itelələr. Вы ađьq qəskərđən tьş əjrənevselər əsen EKQA hьđьqь bujьnsa bildələngən nurmalar menən birelə əjrənevselər həm xərəl vidmstьva ibəвenən his ber nəmə menən tə'min itelməjdər.

§6.

Zburqa ьlьqtьrьlqan bətə graždandar əjrənev vaqьtь esendə yđđərenəņ xeđmət urьndarьn həm alqan eş xaqtarьn haqlap qalalar.

§ 7.

Zburqa kilevđən baş tartqan keşelər sut tərtibendə məs'ylejətkə tartьlalar.

§ 8.

Zburqa kilergə tejeşle keşelər xeđmət itkən jəki eşləgən ycrьdьnejə həm pridprejatejələr deņ jetəkselərə zburqa ьlьqtьrьlьvsьlardь əjrənev vaqьtьna xeđmət jəkləmələrenən buşatьrqa həm teвək başqarmahьnьņ kyrhəteve bujьnsa əjrənev punkьtьna vaqьtьnda barьvđarьn kydətergə, şulaj uq əjrənev urьnь—Iglin stansahьna barьvđarьna jarđam kyrhətergə məzвyrđar.

Başqortostan jəmhyrejətenen Huqьş eştəre vaqьtlь xalq kamisarь: Jakьvlьf.

Ucut—mabilizatsejə вylege nacalnigьnьņ urьnвaвarь:

GRITSKEJ.

1931—12 XII

Өfө qalahь.

Ridaktьr urьn вaвarь: Z. KAJЬPKUL

Dəvlət вankahьnьņ belderevə:

Amirika straxavanja jəmqejəte „Neju—Jurk" kridit bəjrahь menən kileşep, elek yđđəren straxavajt itkən keşelərgə jəki ulardьņ straxavanja pylistərendə kyrhətelgən varittarьna, jəki fajđa alьvsьlarqa (выгодоприобретатели) şul straxavanja semmahьnьņ ber eleşen tylərgə riza вuldь.

Вьnьn əsen barь tik straxavajt itelgənlekte raвlaqan nindəj вulha la dykaminte (pylis, unь juqaltьv turahьnda gəzit iqlandarь, „Neju—Jurk" jəmqejəte menən jađьşqan xattar, kapitənsələr, pylisteņ nindəj вulha la вankala haqlanьvьn kyrhətkən qarizalar h.в.) tapşьrьр, Dəvlət вankahьnьņ teləhə nindəj вylegenə belderev jetə.

„Neju—Jurk" straxav jəmqejəteneņ pylistəre bulqan keşelər his kisekmeвtən jullaj başlarqa tejeştər, sənki pritinzejələr barь tik 1932 jьldьņ 1 fivralьna tiklem genə alьnalar. Dəvlət вankahьnьn Başqortostan kanturahь

„BAŞQORTOSTAN XUZALЬQЬ„

Başqortostan Dəvlət plan kamisejəheneņ urьn telendə ajlьq zurnalьna 1932 jьlqa patpiskalar alьna başlanь.

Zurnaldьn вьqa başlavьnьņ 5 nse jьlь başlandь. Zurnal elekkesə Başqortostan xalq xuzalьqьnьn bətə tarmaqtarь bujьnsa aktьval məs'ələlərđe jaqtьrtasaq.

Patpiskalar zurnaldьņ yđ ridaksejahendə (Өfө, Səvit uramь, №14) „Başqortostandaqь bətə pusta вylektərendə qabul itelelər. Jađьlьv xaqь (əjgə kilterep birev həm buşta arqьrь jebərev menən) 1 jьlqa—10 hum, jartь jьlqa—6 hum.

20 həm unan artьq danə zurnalqa jađьlqanda 10 pratsint skitkə jahala.

„BAŞQORTOSTAN XUZALЬQЬ" ZURNALЬNЬŅ RIDAKSEJƏHE 1—3

Qala finans вylegenən

1) 2, 2 A, 2 B həm 3 raspisanjalar bujьnsa daxut nalugьn tylavse keşelər graždandarqa. Qala finans вylege 17 dikaвerdə 1932 jьlqa daxut nalugьnьn 1 avansьn tylav turahьnda [illegible] sьqardь. Tylav srugь 1932 jьldьn 1 qinvarь [illegible] Belderevdə ukazьlqan [illegible] 25 qinvarqa tiklem Qala finans вylegenən kilep alьrqa tejeştər.

2) 3 nse raspisanьja bujьnsa daxut [illegible] 1932 [illegible] qarizalar (diklaratsejalar) birev srugь 1932 jьldьn 10 qinvarь [illegible]

3) 18 dikaвerdən ucut kartekalarь (№ 1 furma isemlektər urьnьna) tarata başlanь, bul kartekalar her jort ajьrьm 23 dikaвerdən ba[illegible] tapşьrьlьrqa tejeştər. [illegible]

[illegible]

QALA FINANS BYLEGE.

MALSЬLQ TRISTENƏ

[illegible] Narkamsnaв tarafьnan „Sajuzskatavud" [illegible] „Sajuz skatavud trista" (Өfө, Zinsut uramь, №16) kadьrdar sьkьrьrьna tylana.

Xedmətkə inevsə bətə keşelərgə xedmət xaqь kodьektsejahenən 82—matdəhe bujьnsa rasxutlarь tylana. 2—4

BELDEREV

24-XII—31 jьlda 19 saqatta DKA nьn [illegible] zalьnda [illegible] armejastar həm kam—palit „sajal qatnaşьlьq menən LOKAF tьn dajam jьjьlьşь bula. Kən tərtibe: Graždandar huqьşь [illegible] LOKAF [illegible]

[illegible] Məşlim Marat daklatь LOKAF [illegible]

ӨFӨ QADAN—TURBIN KAMBINATЬNЬN

Başqortostan indystrejal tixnikumьna 7 jьllьq məktəp [illegible] Uqьvsьlar „Qadan tədev" [illegible] Uqьvdar 25/XII başlana.

Ədris: Zinsut uramь, №7.

Diriktьr: SЬJBAKIN.

1—1

BAŞNARKAMSNABBЬJT

[illegible]

Kantur həm вylekselər isemdəre	Nindəj saqa dar qujьlalar	Pusta adrisь	Kantakarent hisaвь	Bankьn nindəj вylegenda
Maxsus kejem həm kyn tavardar kanturь	Baza №1	Jogyr Sazunal ur. №47	61/1444	Өfə həm Sajuz kanturь
Maskatel həm ximik tavar kanturь	Baza №8	Juqarь [illegible]	61/1314	
Mital—tixnik tavar dar kanturь	Baza №5 [illegible]	Jogyr Sazunal ur. №47	61/1445	
Aqas tədev mat. həm jaqьr mamala re kanturь	№1—2 baza sklatь		61/1447	
Transport kanturь			61/1447	
Balaвaj [illegible]		Balaвaj qal.	17	DB Balaвaj вylege
Bera		Bera	3	DB Bera вylege
Starletamaq		Starletamaq	1	DB Sterletamaq вylege
Bilarat		Bilarat	450	DB Bilarat вylege
Davlakan [illegible]	[illegible]	Өfə, Jogyr Sazunal ur. №47	61/1446	Өfə, Başqortos. kanturь

[illegible]

2—2 IDARA.

JƏMƏQƏT TUQLANЬŞЬ TRISTE

[illegible]

Təminat siktarь: KUBASЬF.

4—4

KYLTURA HARAJЬ

20 nse dikaвerdan başlap ken hajen kina—mitingьlar

BALALAR ӨSӨN

TAVDAQЬ LAGIR

6 nsylekta kina—pejassa 3 s. 30 m. başlana

OLOLAR ӨSӨN

TOKƏR Alәksajef

Zurnal—xrunika № 53. 5 s. 30 m. başlana Balalar inderelmaj.

Kartinalar kyrhətelgəndə hejlap aŋlatьlalar.

Өfө „Yktaвer Natiska" tipografejahь Başglavlit vəkile № 716.

22 DIKƏBER 1931 JЬL № 275 (576)

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

ADRƏS: ƏFƏ, J—TAZЬЬFURAW, KURPЬS № 3.

TILIFUN NUMIRĐARЬ
Ridaktər . . . 4—81
Şikritar . . . 2—83
Sats jer eşlav ayləge . . . 1—14
Tenəktər menən ajlanaş . . . 23
Iʼlandar həm əeləşmə . . . 3—73
Kantora . . . 1—24
Teşgerildakseja . . . 1—15

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. D. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

VKP(в) YK NEŊ IGEN ƏĐERLƏV BUJЬNSA SЬQJAR OJAN QARARЬN YTƏV TURAHЬNDA

PARTEJƏNЬŊ BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE PLINUMЬNЬŊ RIZƏLYTSEJƏHE

Avъl xuzalъqъn satsejalizemʼsa tanъnan qorъv (saxuzdar, MTS lar, kalxuzdar) tarmaqъn-jaqъnan ъqъtъv menən baj da partejə tarafъnan ireşelgən unъştar igen əđerləv kampanejahъnъŋ ҡətъ barъşъna şikheđ iaşevsel-ge kyrhətel veҫa juldar ta'bir jahanъlar. Lakin bъl qujъlqan igen əđerləvđə, mъna unъştar menən tъvđъrъlqan unaj lъ ans anal a, totoş ber nisə tenək həm tyənge partejə, savit ojoşmalarъ ta alъn, praktikala uŋ a partunizem kyrhatev arqa ъnda qъna əđerləv kampanejahъn sъqъnda uŋ-şъl itep ytev esən fajđalanъlmanъ.

Kyp tenək həm tyənge partejə ojoşmalarъ sъjnъl doşman, đъn ъk qatъ qarşъlъq kyrhətevve, kalxuzdarđъŋ ojoşov—xuzalъq jaqъnan jomoşaq bulъv ar-şъnъj uq avъl xuzalъqъndaqъ satsejalizem siktъrъnъn ajъrъm zvinalarъnda xuzъvalъq tindin ejalərə (saixuzdar) həm vaqъtulъvasъlъq, ъvaclъq bastrajenejalərə (kalxuzdar) bulъv şarttarъnda igen əđerləvđə ytkərevđeŋ aъlъqtarъn itə kalmanъlar, „igen esən kerəş—satsejalizem esən kerəş" tigən Linin luzъŋ hъ ale tulъ rəveştə eştə bulqanda „kalxuz aqzalarъnda satsejafъs bol p avereldelər", tip ujlav xata bulъr ine." Juq, krəstejan—kalxuzsъnъ janъ keşe itep tərbijəlav, unъn individvalъlъq psixalugijəhen jujъp berev həm unan satsejal suk jəmqejətenen ъsъn xeđmətsel keşehen jahav esən ale kyp eşlarqa tura kiləsək" (Stalin) ...

8. Igen əđerləv kampanejahъ kalxuzdarđъŋ ojoşorov—xuzalъq jaqъnan ъqъtъv menən bajlanmaqan.

9. Kampanejalarđъn ltđaklaъşevselъge kyrhətel veŋa juldar qujъlqan igen əđerləvđə, məsələn, toplav, besən əđerləv, itəđerləv həm butən səjəsi—xuzalъq kampanejalar menən bajlanmaqan.

10. Igen əđerləv ojoşmalarъnъn igen əđerləvgə, elgerək kampanejanъŋ başъnda igen əđerləvne həm planlaştъrъvъ ojoşmalar tarafъnan igen əđerləvgə əđerlekteŋ jomoşaqlъqъ həm samatykqa qujъlъş alъnъvъ, igen əđerləv kampanejahъn praktik ytkərevđə ulardъn tyle həm aktillъqъ jeterlek dərəzələ bulmavъ, tenəktər, siktъrđar həm kyltuxalar bujъnsa igen əđerləvđe planlaştъrъv tarmaqъnda Narkamsnab həm Başxlipa vsajuz, şulaj uq tenək partejə həm savit ojoşmalarъ tarafъnan bajtaq jeteşheđlektər bulъvъ həm bъl eştə Narkamsnab tarafъnan kantryl, həm yđ vaqъtъnda barlavъnъŋ bulmavъ.

11. Bajtaq igendeŋ təpkə punkttar đa ultъrъp qalъvъ, yđ vel dektərə menən punkttar asъv, igende turanan—turъ stansalarqa həm pristindъrgə taşъv esən tarъv kestərən, elgerək tə kalxuzdar tarafъnan fajđalanъla bel məve.

12. Igen menən spikylətsejə jahavqa qarşъ kerəşteŋ jeterlek bulmavъ. Əlkə mətbuqatъ ...

[illegible]

TƏRƏN PUNKT[illegible]ĐAN IGEN SЬQJARЬV YĐ [illegible]ŞЬNDA

Avъl səvittərenen buşanъv nastr[illegible] [illegible]n qъrqa hъndъrъp

Plandъn qalqan 31'4 pratsint əleşen 1 n[illegible] [illegible]er hyđhed tultъrъrqa

Jaŋqъđaqtarđъŋ giktar başъna[illegible] [illegible]an igen kyləmə

Kalxuzsъlar tapşъrqan igen kyləmə me[illegible] [illegible] tejeş

Qatъ zadanejalarđъ səqəti[illegible]

ŞIŞMƏ. Dikəberđeŋ tъvge jartъhъnda igen əđerləv planъ nej barъ 82,0 prasintqa ytəlde.

Hunqъ ele kenlektərđə igen əđerləv barъşъ sikten tъş tyənajđe. Qajъ ber əđerləv ojoşmaları turarъlъv teşoni eləgenə sirelqəndər. Bъl xəl tenəktəge bota tyəən ojoşmalarqa joqonto jahaj.

Jaŋqъđaqtar betenləj ontolqan. Ular arahъnda igen zapasъ turahъnda uj apta qaraqajđar. Jaŋqъđaqtarđъ qatlamdarqa ajъrъv kyp kenə avъl səvittərendə derəҫ ytkərelmagən. Qatъ za[illegible] danъja sirerđaj kalla[illegible] jarъ Jaŋqъđaqtar [illegible] iđ plaŋъandar.

Kamtrak [illegible] bujъnsa igen tap[illegible] ytalmajən. Dugъvъr[illegible] đən baj tortъvъslarq[illegible] saiklarъ tejeşensə k[illegible]

Partejə tenək Kam[illegible] rahъ Əlkə Kamitat[illegible] Kantryl Kamisejəheŋ[illegible] plinumъ qararъ nige[illegible] əđerləvđe qъnъvar[illegible] tarmaqtar bujъnsa[illegible] ytəvđe qujđъ.

Tuqarъlъv şavqъr[illegible]

[illegible] ajъrъm əđerləv ojoşmala[illegible] qъrqa hyđ ajtelde. Boj ta[illegible] [illegible]đъn tormoşqa aшarъv esen [illegible] nse dikəberđə eђtəmə rəveş[illegible] tenək sikttarъ avъldarqa je[illegible] [illegible]lar. Igen əđerləv frontъ [illegible]ъnъŋ eşe tikşerev ojoş[illegible] qaramaqъna birelde.

[illegible]şmə tenəge 1 nse qъnъvar[illegible] igen planъn 100 prasintqa [illegible]ъv esen bota keste jaŋqъ[illegible]arđъn planъn tultъrъvqa, [illegible] zadanejalarqa iŋ qatъ qъ[illegible] birergə tejeş.

[illegible]şqortostan" brigadahъ

TƏRƏN PUNKTTARĐAN IGEN S[illegible] [illegible]A TIMP JUQ

IGEN FRUNTЬNDA JOMŞARЬVSЬLARQA [illegible] [illegible]ЬĐ UT ASЬRQA

MЬRAQ (tilgъramma) 20 nse dikəberqə igen əđerləv planъ xlibəlvsajuz məqlymate bujъnsa 72,8 prasintqa ytəlde, dikədə nej barъ 0,4 pr. yђeş birđe. Timp tyənajeve—bota tərən punkttar jarъlъv unajъ menən avъl savittereneŋ appartunistarsa tarqalъv şavqъnъna birelevđərenən kilə.

Ajъrъvsa tərən punkttarđan igen sъqarъv eşe nasar bara. 20 kən bujъna nej barъ 400 tunna samahъ igen sъqarъlqan. Kantryl ban bujъnsa 9000 tunna sъqarъlъrqa tejeş ine. Tərən punkttarđan igen sъqarъvđa ber genə avъl savite lə yđ eşen udar rəveştə qujqanъ juq.

Avъl savittərene[illegible] appartunistarsa qađq[illegible] sъlъqtarъ tenəkteŋ q[illegible] malarъnъn borola alm[illegible] na bajlanqan.

Başqortostan xəky[illegible] nan 24 nse nyjəberđ[illegible] qən gazpavinnъsъn [illegible] ge 10—dikəberđə gen[illegible] qa jetkergən. Tərən [illegible]đan igen sъqarъv m[illegible] selek itev esən tenə[illegible] ojoştorolqan. Lakin [illegible] jav eşen ratka halm[illegible] savittərenən jeвəreləg[illegible] đъŋ iђəben alъv juq, [illegible] iftarъ urъndarqa jetke[illegible]

[illegible]ъ tikşerev esən 20 nse di[illegible] [illegible]qa tiklem sъqmanъlar. Fa[illegible] [illegible]0 nse dikəberđə genə par[illegible] tenək kamitate bojorahъ [illegible] tenək başqarma prizideja[illegible] [illegible]zalarъn avъlъarqa sъqar[illegible]

[illegible]orgъndarъ jomoşaq eşləj[illegible] [illegible]şo kengə tiklem ber genə [illegible] savite aqzahъa javapqa tar[illegible] [illegible]qan. Igen əđerləv, tərən [illegible]tarđan sъqarъvđъ eđevgə [illegible]erelgən kulak sabatazъna [illegible] kerəş jəjep jeвərelgəne [illegible]

Kamitat brigadahъ:
[illegible]uf, Qađъrqulъf Amirkanъf

Tərən punkttar đa igen q[illegible]

Xəđerđən Sajuzxlip punkttarъna taşъp bərergə

MЬRAQ (tilgramma). Tərən punkttarđan 20 nse dikəberqə tiklem 3,500 sitnir igen sъqarъlqan. Udar ajlъq jenəjətsel rəveştə jomoşaq bara. 10 kən esendə tərən punkttardan nej barъ 474 sitnir igen kəmene. Jъjnalqan igendər qъđa, şuqa kyrə ularđъ his kisekməhtən aşъqъs sъqarъp bətev talap itelə.

Jəməqətselek maalizavajt itel[illegible] magən, avъl savite[illegible] re balqъn qarajđar. [illegible] həm kamsamuldar [illegible] lъ qatnaşъlъq kyrhətməjđər.

21 nse dikəberđə igen əđe[illegible]ləv həm tərən punkttarđan s[illegible]qarъvđъ udar rəveştə tamam[illegible] esen bota tenək eşselərə mə[illegible]lizavajt iteldelər. Tərə jeteşm[illegible]

Əlkə Kəmitət brigadahъ:
QAĐЬRQULЬF
STIPANЬF

[illegible]kamsamul jəcəj kəhe

[illegible]en esen kerəşməj

[illegible]QAR. Maqar avъlъnda 3 [illegible]mul jəcəjkəhe bar. Bъl 3 jəcəjkə yđ ara jarъş asъp igen esen ealşviktarsa kerəşehe arъnda, eşləgən ber naməlere juq. VLKSM tenək Kəmitate Əlkə plinumъ asъlъvđъ kəmendə 400 botlo qъđъl asuz ojoştororqa təqdim itte. Lakin, jəcəjkələr 12—dikəberqə tiklem ber namə eşləmənelər.

SƏJET

STRAZNIK—SPIKYLƏNTTE KALXUZDAN QЬVARQA

MЬRAQ tenəge Juldъzaj avъl savite „Qъđъl—Ural" kalxuzъnda xsapsъ bulъp Ojilmanъf Bahav eşləj. Ul rivalьtsejəgə tiklem straznik bulъp jarъ xalqtъ idep torosъlarđъn berehe.

Jetməhə oşo kəndə lə kesle rəveştə spikylətsejə menən şoqъllanə: 3—4 tapqъr ej alъp hatъ. Bъndaj straznik, spikylant le xsapsъlъqtan alъp kalxuzdan sъqarъrqa həm qatъ zadanejə birergə.

„HIĐGER"

KULAKTЬ KALXUZDAN QЬVЬP QATЬ ZADANEJA BIRGƏ

Arqajaş tenəge Dərbiş avъl Bajqulъf Valej keşe kesən fajđalarъsъ atəqlъ kulak. Rivalytsejənən hun da 29 nsъ jъlqa tiklem batъv itte. Bъna oşo kəndə xəđerge kəndə xuzalъn tuđđъrъp „jarlъ" bulъp kalxuzqa ingən. Jetməhə ulъ Nizat avъl savitendə sikritar bulъp eşləj. Bъndaj keşe kesən fajđalanъvsъ spikylanttarqa kalxuzda urъn bulmaқqa tejeş. Ularđъ kalxuzdan sъqarъp qatъ zadanejə birelevən talap itəbeđ.

„ƏJE"

Igen əđerləv yđ aqъşъnan sъqqanъ juq

MЬRAQ avъl savite 20 nse dikəberqə igen əđerləv planъn 61 pr. qa ytənə. Kulaktarđъŋ qatъ zadanejahъ nej barъ 48 pr. qa tultъrъlqan.

Tərən punkttan igen sъqarъv nej barъ 10 pr. qa ytəlgən. Satsejalizem jarъşъ bujъnsa tədelgən dugъvъrđarđъn ytəleşe tikşerelməj. Avъl savite ytkən jъldan qalqan igen zapasъn sъqarъvđa ber terlə lə sara kyrgəne juq. Avъl savite aqzalarъ sikten tъş xərəkətlə dilek kyrhətələr. Buksir brigadalarъ ojoştorolmaqan.

ƏK BRIGADA

1 NSE QЬNVARQA-50 PRATSINTЬ TƏ'MIN ITERGƏ

Dikəber kerək ono əđerləvđə xəl itkes hъnъlъş alъrqa tejeş ine. Lakin, bъl ajъŋ tъvge jartъhъnda la tenək ojoşmalarъnъn kerək ono igen əđerləvđən ajъrъlmaj torqan mehim eleşə bulъvъna barъq qajъp jetkermavdərə arqahъnda hъnъlъş jahalmanъ. Barъ Əfə, Tapnrin, Blaravişşin, Məlavez tenəktərə genə plandъn berense jartъhъn tultъrđъlar. Ə, Qonşaq, Qaraqoş, Nuriman, Usalъ, Mъraq tenəktərendə betenləj qođqalъş juq. Berjən, Əsjalъl tenəktərendə ber sintnir də əđerlənməgən. Bъna bъl fakttar ul tenəktərđeŋ appartunizmъnъŋ qəmə də iŋ asъraq kyreneşe bulъvъn yđ aqъşъ qojroqona taqluđarъn həjləjđər.

Şular hədamtəhendə dikəberđeŋ berense jartъhъ his ber tərlə hъnъlъş birməne. Xələyki, jaŋъ jъl başъnda hər ber tenəktə kerək ono kəm tigəndə 50 pratsint əđerlənergə tejeş. Lakin 1—dikəberqə plan 28,8 pratsintqa ytəlgən bulha, 15 kən ytevgə 32,4 pr. qa qъna jette, 3 bış kenlek bujъnsa yђeş nej barъ 3,6 pratsint.

Dikəber başъnda kyp tenəktər „...jul juq" həlləvъna tajandъlar. Ə, xəđer jul da bar, tumanlardъŋ eşləp sъqarъvъ la arta. Lakin, hunqъ 5 kenlektə timpqa la tyənəjđe, yђeş nej barъ 0,8 pratsint.

Bъl fakt ale bulhъ tenək ojoşmalarъnъn həm əikənən arqan vəkildərđeŋ kerək ono əđerləvgə jəd menən borola almavđarъn həjləj. „Başta igen əđerləv unan hun kerək ono..." tigən asъqtan—asъq appartunistъ „kidaklave" ale lə bъndъrъlmaqan. Şajezxlip, Başxlipsvsajuz həm Başkalxuzsajuz apparattar ъ la qaqađđan qəmъl eşkə tajъnsъqa borola almaqandar.

Bъndaj həjrələvđərgə sъdap torov məmkin tygel. Bъl kyreneş xəkem, tikşerev urgъndarъnъn aşъqъs qъzъlъvđarъn talap itə.

Başsavnarkumdъn kerək ono jъjъv planъn tultъrъv turahъnda qъ:

„Başqortostan Qjdeleje Xalъq Kamissarъ ip. Xađъjəf həm tenək başqarma prъdadeldərenə xalъq suttarъ həm tenək qaramaqъnda bulqan kerək onona bildələngən bota eştər deŋ eş dikada aruk esendə qarap betevđəren tə'min itergə, ubal uj menən kerək onon tuđđъrъvsъ həm zakunhъđ fajđalanъvsъlar ehtenən kyrgəđmə suttar ojoştororqa, SUT QARARЬN GƏZIT BIT TƏRENDƏ JAQTЬRTЬRQA QUŞARQA" tigən qararъ jomoşaq ytələ. „Gəzit bittarendə jaqtъrtъrqa..." tigən kyrhətməne Qjdeleje Xalq Kamissarlъqъ ujlap ta qaraqanъ juq.

Sut urgъndarъ xəđerđən qođqala almavsъlъq ta kankrit qajeplenevselərđe xəkem itəgə tejeştər. Berense qъnъvarqa hər ber tenək ta kəmendə 50 prasint kerək ono əđerlənergə tejeş.

Jəşelsə-sələmətlekteŋ ber terəge

Beđđə hər kem, tađa bulъv, jaqъ eşləv esən kyberək it, maj, kykəj, qatъq, hət aşarqa kərək tip ujlaj. Jəşelsə, jeləK, jemeş, aşavđъŋ tujъnъv jaqъnan bulqan əhəmejəten betenləj iђka lə almaj. Lakin tujъnъv esendə jəşelsələrđeŋ də əhəmejəte bik đur. Tujъnъv esən ađъqta aqъm, maj, kymer tъvđъrqъs (ygъvut) kraxmal (şəkər) terlə tođ həm vitamin matdələre bulъrqa kərək.

Tođ beđđeŋ həjək, qan həm təndəge başqa bota şъjъqlъlъqtarqa inə. Əgər tođ tejeşensə bulъp tormaha, gəvdə arganizъmъnъŋ dereҫ eşləve lə boʒola, tođ beđđən tanebeđđən hər kən sъqъp, kimep tora. Bъna oşono tultъra tororqa kərək. Dereҫ beđ aşamlъqtarъbъđqa aş tođo halъp kən hajъn təngə tođ birep torabъđ. Lakin bъl qъna jetməj. Bъnъn menən beđ natti aş tođo) qъna ašabъđ. Unan başqa taqъ la kalʼfusfur Magni, timer, kevek namələrđə kərək bula.

Jəşelsələrđə bъna oşo beđđeŋ təngə jaqъ urъnlaşa torqan tođdar kyp bula. Tujъnъv esəndə Vitamint tip atala torqan matdələrđə şulaj uq dur urъn totalar. Ular jəşelsələrđə bulalar. Şunъn esən aşamlъqta jəşelsələr, qatnaştъrmav terlə avъrvđarqa səbəp bula. Məҫələn Vitamindar jeterlek bulmavđan balalarđa raxit avъrъvъ tarala. Terlə jəşelsə lə kyp terlə Vitamin bula. Pamidur, markuf, sej kəbeҫtə, şpinat, salat, jəşel hoqan, segender, şalqan kevek nəməlarđə vitamindar elgerək tə kyp bula. Lakin odaq qajnatъv, odaq beşerev, odaq həqlap-kiptərev həm yђ—yra baҫlъvdar jəşelsələrđeŋ vitamindarъn kəmetələr. Yrgan kartufta vitamin berđə qalmaj. Şunъŋ esən jəşelsələrđe janъ həm sej kəjensə aşav fajđalъraq bula.

Tođ həm vitamindan başqa jəşelsələrđə ađ bulha la başqa ađъqtarđa bula torqan aqъm, maj, həm kymer tъvđъrqъs matdələr də bula. Qajhъ berđərendə ular şaqtaj kyp bulalar. Məҫələn: kartuf, segender, borsaq, noqot borsaqъ, jəđmaqtarđa aqъm, şulaj uq majđa kyp bula.

Bъna şunъŋ esən jəməqət menən tujъnъv məsələhendə jəşelsələrgə bъq əhmejət birergə, kalxuzdarđa jəşelsə yrsetevđe bъq alqa jebərergə kərək.

VRAC: P.I.

ŞANXAJ, 17. Qamindan həm CanKaj—Şi kəkymətə jetəksələreneŋ kəŋəşməhendə, Şan—kaj—Şiđъn urъnъ unъŋ prejumniktarъna birelde. Kəŋəşmələ Can—KajŞi qъђqaqъna telmər həjlanə,

UDAR TIMP... NAĐANL...

Tərən krizis hadьsq... sьqa alma-ьq rəvestə, ... nan uq ʙalqan donja i... ʙeme huqьsqa əđerlənə... zistan sьqьv julьn ul l... lan itevđə həm təv ʙaş... qa qarşь intirvinsejə ... kyrə. Kilasək huqьş e... kanьn ʙetə el gəşevđər... lanьlalar, janь gazdar, ... lə osqostar, keşe ʙejek... ʙalar, jəraq atə torqa... həm ʙytən ʙik kyp qor... lap sьqarьlalar hamađe...

Kilasək huqьşta ximi... đar (gazdar gьrlь ʙumь... kin rəvestə qullanasaq ... menən ʙerge frunt me... arahьnda his ʙer ajьrm... jasaq, sənki ʙumьa taş... kesle osqostar doşmanc... na ʙik alьs osop ʙarьp...

qь zavьt həm taqiktar... qalalarqa, timer juldarq... ʙalar taşlaьsaqtar, q... alqanda doşmanqa men... qan tiklem kyʙerək zar... rerqə tьrьşasaqtar. Xəde... kesle osqostar həm ʙ... ujlap sьqarьlqandar ki, ... ʙer nisahe ʙer julь huz... kanda Angelejənen 8... xalq jəşəgən ʙaş qalalь... dandь ʙer səqat esendə... alalar.

Şuqa kyrə ʙetə ilđərđə... daj hava hezymdərenən ... nьv esen nьq əđerlək ... xalqtь unan haqlanьrqa ... lər, sənki hezym vaqtь... qьvqa təşhan, ydende q... jerqə, gazdan nisek haqi... ʙelməhən, ʙьl ʙik đur za...

...N XIMIK ...ƏRƏJEK

kyp xalq həlak ʙu... ...h e z y m d ə r đ ə n ... v juldarь ʙar, ...la nej avьr, yte ...đarda tygel. Beđ ...impirejalizemenen ...ʙulьp toraьđ, ul ... ʙetə kestəren je... ...a kyrə osondaj ha... ...ren ʙeđ kyterqə, ...vqə ejrənevgə te...

...va hezymenən haq... ...qemyrən huqьş ...ndarđe ejrətev ʙu ...vjaxim ojoşmalarь ...erge vaqьtta ʙetə ...ej uq Başqortostan ...y m e n ə n haq... ...eikte ʙeterev aj... ...ь. Betə urьndarđь ...ьqtь ʙeterev ku... ...elə, kamandalar te... ...avjaxim ʙeđđarь ...menən tejeşle pra... ...hava hezymenən ...ejrənelər.

...ʙetə essəndər ʙsa... ...itarьna inep. Bige... ...hezymenən haqla... ...vtkərevgə aktif qat... ...enen ximik n dan... ...ierqə tejeştər. Bьl ...tə pridprejatejalar ...jalərđə, ojoşmalar... ...m xe'mətselər sat... ...ьşь həm udarsьlьq ...va hezymenən haq... ...erqə tejeştər. ...hezymenən haqlana ...əđer ʙulьrqa te... ...aj esendə ximik ...ʙetermagən ʙer ge... ...ilmahьn.

Xəđerge avejatsejə həm uнья qoraldarь

Xəđerge avejatsejə yđenen ʙildəlaneşe jaqьnan ʙs terləgə ʙylenə: ʙerensehe—ISTRIBITEL DƏR, ular artьq đur ʙulmaqan ʙik tiđ jereşlə osqostar. Ikensehe—şturmaviktar, durьraq kylamdage razvitşiktar, ular doşmandьn tajьna osop ʙarьp, kyđətev eştəren atqaralar. Ɵsensehe—ʙamʙardirutşiktar; ʙik đur həm kesle osqostar. Ular doşmandьn tajьna 700—900 kilamitrqa osop ʙarь alalar, 2000 kilaqram tiklem jək kytərələr, pylamit menən qorallanqandar. Bьl osqostar doşman tajьna osop ʙarьp ʙumьalar taşlav, ʙik əhəmijətle punkьttarđь jemerev həm qaskərgə atьv menən ʙergə, qaskar taşьv esen đə jaraqlьlar. Mədəalən, Amirika armejahenen ʙьlьlьqь manivrđarenda osondaj osqostar ʙeten ʙer ʙalarejđe 1 səqat esendə 120 kilamitr jerqə itep taşla... ьlar. Osqostarđьn ʙumьalarь tejeştər fugaslь, aqьvlь, janđьra həm jaralaj torqa tip ʙer nisəgə ʙylenələr. Ul ʙumьalar 2000 kilaqramqa tiklem avьrlьqta ʙulalar. Bьnan ʙaşqa osqostar hьjьq aqьvdarđь jergə, keşelərgə həm malqa jamqьr kevek itep ʙipterələr.

Hava hezymenən aktif həm passif haqlanьv juldarь ʙar. Aktif haqlanqanda hava hezymenə avejatsejə həm qoral menən qarşь torola, osqostarđьn kileven kyđətev esen puştar qujьla h.ʙ. Passif haqlanьv hava hezymenən kilgən zararđarđь ʙeterevđən, vatьlqan həm jemerelgəndərđe tedatevđən, keşe, mal, aђьq həm ejđəndərđe gazdan haqlavđan, jəşerenev urьnderь əđerləvđən qьbarat. Betə grazdandar hava hezymenən haqlana ʙelergə tejeştər. Bьnьn esen hava hezymenən haqlanьv həm ađalarьna jađьlьrqa, gazdan nisek haqlanьvqa ejrənergə

DUVBIŞ.

Qatьn qьđđar hava hezymenən haqlanьv kamandalarьna

Hava hezymenən aindaj halakatlar kiltereve, kypme zarar jaʙaye ʙilđəle. Havanan kilgən doşman ʙeđđen zavьt—fabriktarđь jemerergə, tьjьdaqь tormoşqa tortiphedick indererqə tьrьşasaq. Lakin ʙeđ hava hezymenə qarşь torotqa alđan uq ejrənep qujьrqa tejeşləʙeđ. Bьnan esen ʙsoʙejaxim ojoşmalarь taraфьnan xəđerge vaqьtta maxsus kamandalar ojoşto... rolalar. Ul kamandalarđa hava hezymenən nisek haqlanьrqa, unьn hedemtalaren nisek tiđ genə ʙeterergə, zararlanьvsьlarqa nisek jərđəm kyrhətergə ejrətələr. Bьna ʙьl eştə qatьn qьđđar ʙerense ryldə ujnarqa tejeştər. Əgər ʙeđ artqa əjlənep qarahaq, graʙdandar huqьşь vaqьtьnda qatьn-qьđđarđьn idarə, aqalarь menən ʙergə frunttarđa huqьşsanlьqtarьn kyrəʙeđ. Kilasək huqьşta la ular tьjьdaqь ʙterattarđa đur ryl ujnarqa tejeştər. Bьnda ularqa eş kyp ʙulasaq, a tьjьdan jaqşь eşləve frun'ta jenevđərđe tə'min itə.

Kamsamulda đan IX sjezь hər ʙer kamsamaltsьn huqьş eşenə ejrənergə tejeşlegen kyrhətep qarar sьqarđь, şuqa qaramaђtan Ɵfelə hava hezymenən haqlanьv esen ojoşturolqan kamandalarđa kamsamuldar ađ, ə qatьnqьđđar nej ʙarь 8 keşe. J. D.

Onotmac... dikəʙerđə vajankurđar slyte

RUTALA JAQ... ...Ь GƏZIT ƟSƟN...

20 nse dikəʙerđən ʙaşlap Ɵfe garnizunьndaqь qaskəri cəstarđə ʙataljun, ruta, həm iskadrun gəzittarenen ridkalligejələren jaqьnan hajlav kampanejahь ytkərelə. Betə qьđьl armejestar həm nacalniktar sastaьnьn diqqəten tuplap ytkərelergə tejeşle ʙьl massavaj—səjasikampanejanьn aldьnda ʙeđđəj kankrit ʙurьstar tora. Bьl kampanejatavʙaşlap rutala jaq ... şь sьjatlь, ʙalşeviktərsə prinsepejal həm jəkmətkehe ʙaj gəzit esen kerəş ʙulьrqa tejeşle. Ruta gəzittarenen kilasəktəge ʙetəeştərenigeđđən yk jaqşьrtьlar qa, partejə jəcəjkələre sikritarьnьn III nse ʙetə armejə kənəşməhe qarardarь ʙujьnsa jaqьnan qotolorqa tejeşle. Ruta gəzittərenen kendəlek praktik eştə vajankurđarđь tərʙejələv eştəre juqarь ʙaђqьsqa qujьlьvьna, ʙьl eşten „HƏR BER VAJANKUR—UDARNIK, HƏR BER VAJANKUR—UDARNIK" tigən luzьnqь nigeđendə jaqьnan qorolьvьna, gəzittərđen eş pianda tь huqьş eşenə ejrənev həm jəcəjkənen eş plandarьna mьvafiq rəveştə teđəlevenə ireşergə karək.

Balşeviktar yđ ara tanqiten kin julqa qujьv, tixnikə esen, eştə ratsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtь jəjep jeʙərev esen rivəlytsejyn dissiplina esen kerəş—ʙьlar ʙetəhe lə ruta gəzittərenen iq mehim ʙurьstarь.

Ruta gəzittəre aldьnda oşondaj đur həm mehim ʙurьslar torqanlьqtan ularđьn ridkalligejələren tolorolqo həm tərtəsle ridkaltsьlar menən tə'min itergə, gəzittərđen massavaj eştəren keŋəjtergə, vajankurđar arahьnda qlavlə jaqьnan qororqa kərək. Ridkalligejələrđen kvalifikatsejələren kytərev ... siminarđar, sittan ... uqьvdar, instruktaž həm ... đur ryl ujnarasaqtar, ... ʙьtavenə ularđь ʙaђma gəzittər ergəhendə eşkə ejrənev ... jaqşь unьş ʙirəsək.

Ruta gəzittərenə jəcəjkə ʙojoroqlarьnьn kankrit jetəkselege tə'min itergə tejşle, kammunistar həm kamsamuldar gəzit eşenə aktif qatьşьp unьn sьjatьn kytərergə, massavaj eşen kinəjtergə, ɵlge ʙulьrlьq eştərđe gəzit aqьrь jəjərьrqa tejeştər.

Hajlav kampanejahь aldьnda torqan tɵp ʙurьstar ʙьna oşolar. Betə qьđьl armejestar həm nacalniktar sastaьь hajlavđa qa aktif qatьşьp, ikke ridkalligejələrđen oşo ʙurьstarđь ytəlgənlektəren tikşerergə, janь ridkalligejələrgə nakazdar ʙirergə tejeştər. SƏJETEF.

Uyrət... gazdan haqlanьv ... ... atьrqa ... (caption partly illegible)

VAJANKURĐAR KƏNƏŞMƏHENDƏ

18 dikəʙerđə Qьđьl armejə jortonda Ɵfe garnizunьndaqь vajankurđarđьn kənəşməhe ʙulьp ytte. Bьl kənəşmələ ʙerense mə'sələ ʙularaq, vajankurđar siminarejahen ojoştorov eş qaralьp, 1 nse qinvarđan ʙaşlap Ɵfe garnizunьndaqь vajankurđar həm ridkalligejələrđen janь sastaьь esen gəzit siminarđarь ojoştororqa qarar itelde. Siminarđar urьђ həm ʙaşqort-tatar esen ajьrьm ike gruppa itep teđeləsək.

Kənəşmə garnizum dəvməlendə eşləv esen vajankurđarđьn ike udar ʙrigadahьn ojoşturđo. Bьl ʙrigadalarqa ʙaşqort həm tatarđarđan 17 keşe həm urьђtarđan 8 keşe jađьldьlar. Şulaj itep udar ʙrigadalarđьn nigeđe halьnьь. Şul uq ʙrigadalarqa eş nakazdarь ʙirelep, vajankurđar siminarđarьna uqьvsьlar ььqtьrьv ʙurьsь la jəkmətelde.

Şulaj uq kənəşmə ukrnk dəvməlendə ytkərelə torqan foto kunkursqa qatьşьv esen foto-tynərək ojoştororqa qarar ʙirđe. Bьl mə'sələlə Qьđьl armejə jorto ʙik huŋqa qalqan. Şuqa kyrə foto-tynərək yđ eştəren tiđ aralə jəjep jeʙərep, kunkursqa qatьşьrlьq kadr əđerləp ɵlgerergə tejeşle.

X. J.

Can-kaj-Şiđьŋ atstafkaqa sьqьvь qaʙul itelde

Can-kaj şi „milli qurqavsьlьq sovitenen" raise ʙulasaq

ŞANXAJ, 16. Can-Kaj-Şiđьn atstafkahь qaʙul itelde. Can-Kaj-Şiđьŋ atstafkaqa sьqьvь turahьnda Gamindan taraфьnan sьqarьlqan dikritta ʙьlaj tejelə:

— „Can-kaj-Şiđьn ʙьl ađьmь Manzurejələ Japunejəqa qarşь ʙerđəm frunt tьvđьrьp, milli ʙerlьk mənfəqəte esen jahalь đь."

Gu-Min agintstьvahьnьŋ xəʙar itevenə kyrə, Can-kajŞiqь milli qurqavsьlьq savite raise ʙulьp ʙiraldə. Milli qurqavsьlьq savite Gamindandьn kantun həm Nankin kamitattarь kənəşməhendə teđeləsək. Bьl kənəşmə aldaqь ađnala ʙulasaq. Bьl kənəşmələ Gamindan-xəkymətteren qajtanan ojoştorov mə'sələhe lə qaralasaq. Gamindan xəkymətteren qajtanan ojoştorovđьn janь prajьktь ʙujьnsa, ʙaşqarma savite xəkymət ʙulьp tanьlьp, Nankin xəkymətenen raise juqarь vlastь ʙojomqa atqarasaq.

Qtaj studinttarьnьn dimanstratsejahь

ŞAXAJ, 15. Studinttar Gamindandьn Nankin ʙylege jorton taşlap, yđđəre menən ʙergə Czan-Min-Syde Başqarma savitenen raise) alьp kittelər. Gamindan yđək kamitatenen jorto studinttar taraфьnan vatьlqan. Studinttar palitsejə taraфьnan qulqa alьnqan 5 studinttь qotqardьlar. Dimanstratsejaqa sьqьv studinttar: „Jəşəhen Qtaj kampartejəhe", „Belə donja eşse həm krəstejəndəre ʙerləşegeđ", „Bethən Nankin xəkyməte" tip jađьlqan plakattar kytərgəndər.

Maqarif ʙylege, hin Ytaʙajьf həm Kitikьftarđь ʙe lahenme?

ZЬJANSURA təʙəge Ytaʙol avьl savite Əvyləjeђ avьl məktəʙe uqьtьvsьhь Ytaʙajьf həm Iđaş avьlь məktəʙe uqьtьvsьhь Kitikьftar uqьtьv qalđьrьp ʙik jeş yđ jomoştarь artьnan jerejdər həm yđ avьldarьna qajtьp qunaq ʙulьp jatalar. Başqa məktəptar ʙaşlanqьs dejem məʙyri uqьv inderev, məktəptarđen sьjfatьn jaqşьrtьv esen kerəşələr.

Məktəp prajьzvudstvahьn ađevse ʙьl uqьtьvsьlarqa təʙək maqarif ʙylege tejeşle sara kyrhen.

„ŞKIF"

KYLTURA TƏĐƏLƏŞƏNDƏGE ƏĐƏKLƏKTƏRĐE ʙƟTƟRƟVĐƏGE KƟRƏŞTE KƟSƏJTERGƏ

BAŞLANQЬS UQЬVĐA JEŊEV MENƏN RAPЬRTBIRERGƏ

Q—MEJƏKƏ DYRTƟJLƟ TOTOŞ GRAMЬTA ƟSƟN BALŞEVIKTARSA KƟRƏŞƏLƏR

totoş uqьj—jađa ʙelev esen qəməli saralar kyrəʙeđ

Q—Mejəkə təʙək maqarif ʙylege ʙaşlanqьs həm dejem məʙyri uqьv inderev, şulaj uq nađanlьq ʙeterev eştəren kin rəveştə jəjep jeʙərevđə qəməli saralar kyrə.

Təʙək maqarif ʙylege ʙaşlanqьs həm məʙyri uqьv inderev, nađanlьq ʙeterev, məktəptarđe palitixnikləştьrьv turahьnda xekymət qarardarьn jəjəp qajaqьnaj tьv maqsatь menən, ʙer taqьr terək məktəptarenen medirđəre kənəşməhen həm 9 urьnda kust kənəşmələre uđqarđь. Bьl eştar đa jaqşь uq hьnьlьş ʙarlьqь kyrenə. Mədəalən: təʙək dəvməlendə 10 men 475 nađan ььapka alьnьp, ʙьlarđan 5 men 200 nađan uqьtьvsьlar keşe menən, ə, 1 men 800 nađan kyltərmistar keşe menən uqьtьla ʙaş'andь. Kalxuz həm savittər ergəhendə 48 urьnda likpunkьttar asьlьp, ʙьlarđa, 1, 440 nađan uqьtьla. Ləkin likpunkьttar yđđəre ndə uqьv—uqьtьv eştərenen qujьlьşь turahьnda məqlymət tapşьrmajđar.

Təʙək dəvməlendə janь məktəptar asьv həm ʙaşqa uqьtьv kərək—jaraqtarьna 3600 hum aqsa jьjьlqan. Qinvar ʙaşьnan 13 urьnda ŞKM asьlьrqa ʙulьp, xəđerđən ʙьlarđьn 7 he asьlqan.

Berense ʙaђqьs məktəptar uqьtьvsьlar menən 100 pr qa tə'min itelgəndər. Məʙyri uqьvđь tikşerev ajьlqь ajqanlь 9 urьnda kustavaj kənəşmələr uđqarьla.

Uqьv — uqьtьv eştərendəge əđəklektərđe ʙeterep, uqьv eştəren jaqşь qujqan məktəptarđe ʙyləklev esen maqarif ʙylege menən maqarifselər sajuzь taraфьnan ʙyləklav fondь ojoşterolđo. 1 nse ʙylək—kysmə qьđьl ələm, 2—ʙylək aqsalata 300 hum, 3 nse ʙylək 100 h. həm 4 nse ʙylək—məktəp ketepxanahь.

Xəđerge kendə qьđьl ələmgə kandidat ʙulьp Ɵrşəkʙaş. Qaramalь avьl məktəptəre toralar.

Q. Andyllin.

Uŋьştarđь tərənəjtergə, jeteşheđlektərđe ʙeterergə.

Dyrtəjle təʙəge dejem ʙaşlanqьs uqьvđь tikşerev ajьlqьna udar teђ ʙirđe. Təʙək dəvməlendə ʙaşlanqьs uqьvdaqь əđəklektərđe ʙeterevđə praktik saralar kyrelə.

Başlanqьs məktəptarqa uqьv jəşendəge ʙalalarđь ььqtьrьv planь 107 pr. qa atqarьldь. 10 urьnda 5 nse gruppalar asьlьp, plan 78 pr. qa atqarьldь. Nađanlьq ʙeterev planьn ʙojomqa atqarьv esen qьđьv eş alьp ʙarьla. Ləkin jeteşheđlektər ʙarəle. Mədəalən:

Başgiz taraфьnan nađanlьq ʙeterev eşenə 1 genə dana la dəftər, qələm jeʙərelməgən. Başsajuzьnьn təʙəktəge kitap hatьv ʙylegendə 14 men dəftər ʙulha la, ʙojrakrat medir Qaʙidyllin: „maqarif ʙylege minen menən dugьvьr teđeşməgən tip dəftərđərđe sklatta jatqьra. Jađьrqa dəftər, qələm ʙulmaqanlьqtan uqьvđar eđelə.

Məktəptarđa ehe aş ʙuldьrьv esen fund teđeləp 7248 hum aqsa, 1512 ʙot igen, 4130 ʙot kartuf jьjьldь.

Təʙək yđəgendə 32 uqьtьvsь, 96 likvidatьrđar əđerlənep urьndarqa jeʙərelde. Uqьtьvsьlar jeteş.

Ləkin məktəptar utьn menən tə'min itelməgəndər. Bьl arqala kyp məktəptar jaʙьlьv qurqьnьsь aђtьnda toralar. Məktəptarđe utьn menən tə'min itev esen ʙirelergə tejeş 37 men humdьq təʙək maleje ʙylege ʙarь 6men humьn qьna ʙirgən. Şul arqala urьnan idaralarь utьn ʙirməgəndər.

Parta həm sьjnьf taqtalarь jeteşmaj. Malejə ʙylege „matirejal həm eşlar esen keşe juq" tej. Qajhь ʙer məktəptarđə ʙalalar iđəndə ultьrьp uqьjđar.

Uqьtьvsьlarđь pradukta həm pram tavar menən tə'min itevđe ʙer ycrađinejələ ɵđtenə almaj. Rajsajuz: „kalxuzsajuz ʙirə" ə, kalxuzsajuz: „mndə artьq igen juq" tip tələşьp qemer uđqara. Qajhь ʙer avьldarđa ađьqtь, orloqta ʙirep uqьtьvsьlarđьuqьtьv taşlap tirməngə ʙarьrqa məʙyr itkəndər.

Mari Əngərsək savite uqьtьvsьlarqa 3 ajqa ʙalunja ʙirgəne juq. Təʙək maqarif ʙylegenen məktəptar ɵđtenən jьlsaşьlьqь jomoşaq.

Şturьm ajьnda juqarьla kyrhətelgən jeteşheđlektar ʙeterelərgə, Yđək Kəmitət qararьn ʙođovsьlar məsyləjətkə tartьlьrqa tejeş.

MƟSLIM.

Məlevez ŞKM hь yđ jađmьşьna tapşьrьlqan

Avьl xuʙalьqьn satsejalizemsa jaqьnan qorov esen kadьrdar əđerləvđə kalxuz jəştəre məktəptəre đur urьn totalar. Şuqa qaramaђtan Məlevez təʙəge kalxuz jəştərenə tejeşle iqtiʙar jynəltməgən. Mədəalən: ʙьjьlqь uqьv jьlьnda Məlevez təʙəge Moraptal avьlьnda asьlqan kalxuz jəştəre məktəʙe ikke ʙer jortqa urьnlaştьrьlьp, unda 4 gruppa—160 uqьvsьnan ʙarь ike genə gruppa uqьj. Ə qalqan ike gruppaqa uqьv esen urьn juq. Bьl jortqa rimunt jahatьv turahьnda avqьь ajьnda uq təʙək ʙaşqarma ultьrьşьnda ʙelderelhə lə, ʙьl eş teđev kanturьna tapşьrьlqanda şunьn menən eş ʙetkən. Teđev kanturь ʙьl eşkə əlegə tiklem ʙaşlamaqan.

Uqьvsьlarqa stipindejə esen ʙylengən 2 men 140 hum aqsanь təʙək ʙaşqarmahь 100 pr. lь menən kiskən. Uqьv əsʙaptarь esen ʙylengən 1912 humdьn ʙarь 300 humьn qьna qaldьrqan.

Təʙək ʙaşqarma əlegə tiklem ʙьl məktəpte jort həm uqьvsьlarьn stipindejə menən tə'min itevđe ujlapta qaramaj. Məlevez təʙək ʙaşqarmahь, teđev kanturahь həm təʙəkten ʙaşqa ojoşmalarь kadьrdar əđerləv eşenə ʙььn iqtiʙarđь jynəltergə kyrhətelgən jeteşheđlektərđe ʙeterev sarahьn kyrergə tejeştər.

V. DƏVLƏTŞIN

Kulak jalsьhь Qoldəvlətefkə ʙaşlanqьs uqьvđь eđərgə jul ʙirməьkə

Bərjən təʙəge Janь Seʙxanqol avьlь məktəʙendə uqьv jьlь ʙaşlanqanqa tiklem məktəpkə rimant jahatьv həm ʙaşqa ʙetə kərək—janqьь jeteşterevđe „Janь jul" kalxuzь idarahь yđ ɵđtenə alьp, məktəp menən dugьvьr jađьşqьь. Ləkin məktəpkə rimunt jahatьv tygel, kalxuz idara raise Qoldəvlətef dugьvьrđь itenə lə almaj. Ul: „məktəp menən ʙulaşьp ʙulmaь ale" tej.

Qoldəvlətef məktəp turahьnda hejləşergə ʙarqan uqьtьvsьlarđь kənsələrenə lə indermaj jeʙərə.

Dugьvьrđьn ytəleven tikşerev esen jьjьlqan kalxuzsьlar jьjьlьşьnan; „ul minen eş tygel" tip sьqьp kittə.

Jьjьlьşta kalxuzđьn məktəp menən teđeşkən dugьvьrđь ytəv turahьnda qarar sьqarьla la, ul dugьvьr haman ytəlgəne juq. Ə məktəp əle kendən—ken nasarlana.

Kyltura rivəlytsejəhenen tɵp tarmaqь ʙulqan ʙaşlanqьs uqьvđь eđevse Qoldəvlətef yđe kem hun?

Ul 18—19 nsь jьldarđa ʙetə keşe menən qьđьl armejəgə qarşь huqьşta jegetlek kyrhətkən keşe.

Xəđer nisek ter təʙək kalxuzsajuzь taraфьnan „Janь jul" kalxuzьna rəis itep ʙildələngən. Ul kalxuz rəise ʙulьvьnan fajđalanьp, ʙetə eşte yđe teləgənsə jeretə. Xalq menən ʙojorakrattarsa eş itə, ʙaşlanqьs uqьvqa narьq qujьp jetkermaj, uqa ajaq sala. Bьnь ʙis kisekməђtan tikşerep kalxuz raisenan alьrqa, yđen javapqa tartьrqa kərək.

„KISLATA"

5,184 keşelek kurstar asьldь

Ɵfe qala maqarif ʙylege pidagugejə VUZdarьnda qьsqa vaqьt esendə uqьtьvsьlar əđerləv esen 210 keşelek kiske kurьstar astь. Məktəpkəsə tarʙejə eşselərə əđerləv esen 2 jьllьq tixnikum həm 45 keşelek palitixnizatsejə eşselərə jeteşterev kurьstarь ojoştordo. Huqьь kendə taqь lə FZS həm FZU ergəhendə 7 jьllьq məktəp ʙelemen ʙirev esen uqьv jorttarь asьlьp, uqa 4929 keşe alьndь. Şulajьp, ʙarьь 5 men 184 keşe terle kurstardan uđqarьlasaq.

LƏXMIT.

Safxuz eşselərə nađanlьqьn ʙeterergə

Təʙək maqarifьylege həmurьn dardaqь uqьtьvsьlar, şulajuqanlь kestərl kalxuz, safxuzdarđa nađanlьqtь ʙeterev julьnda ʙik əkeren qudqalalar. Mədəalən „Haqmar" safxuzьnьn 4 nse ucaskahьndaqь eşselərđen kyʙe he uqьj—jađa ʙelməjdər. Şuqa qaramaђtan ularđьn nađanlьqьn ʙeterev eşe alьp ʙarьlmaj.

2 nse ucaskahьnda uqьv eje ʙulha la, unda kankrit ʙer nəmə lə eşlənməj. Eşselər arahьn daʙer terle lə ixtejari ojoşmalar ojoştorolmaqan.

Bьl jeteşheđlektərđe ʙeterev esen eşselər arahьnda xəđerđən yk nađanlьq ʙeterev eşen kin rəveştə jəjergə, nađanlьq ʙeterev esen eşselərđen yđ arahьnda jarьştar ojoştororqa, ular đь uqьv—uqьtьv əsʙaptarь menən tə'min itevđə ʙetə memkin selektərđe tьvđьrьrqa kərək. Təʙək maqarif ʙylege həm uqьtьvsьlar şunь ytəhendər.

„BELEVSE"

Janь əlep nađanlьqьn ʙeterev esen jarьşqa Kem ʙeren selekte ala!

Başqortostan janь əlep Kəmitəte həm BAPP taraфьnan Başqortostan dəvməlendə 25 nse dikəʙerđən ʙaşlap janь əlep nađanlьqьn ʙeterevđə jarьş ytkəelə.

Jarьş qalala 25 nse dikəʙerđən 10 nsь qinvarqa tiklem, ə, təʙəktərđə 10 nsь qinvarđan 25 nse qinvarqa tiklem ʙarasaq.

Janь əlep nađanlьqьn ʙeterev jarьşьna ʙetə eşse, kalxuzsь həm jaŋqьdaq jarlь, urta xalle krəstejəndər qatnaşьrqa tejeş. Jarьş menən jetəkselek eşe təʙək praifsavittarenə tapşьrьlьp; ular his kisekməђtən ʙьl jarьştь kin xьđmət ja'ρььь arahьnda jəjep jeʙərergə tejeştər.

Jarьşta alqa sьqьvsьlarqa 391 terle ʙylək əđerlənde.

Bьl ʙyləktərđen 384 terlehe təʙəktərgə, 7 terlehe qalalarqa ʙireləsək.

YĐƏK JANЬ ƏLEP KƏMITƏTE HƏM BAPP.

Uqьtьv əsʙaptarь jeteş tygel, ə, məqarif ʙylege sara kyrməj

K—USUL təʙəge Sajet ʙaʙa savitendəge Qaraqan, Qolqan həm Qaran Jьlqa avьldarьndaqь I—ʙaђqьs məktəptəre həm likpunkьttar uqьv əsʙaptarь menən tə'min itelmagəndər.

Avьl savite həm silpa uqьvsьlarđь qaqьđ, qələm menən həm ʙaђrak jarlь ʙalalarьn kejem menən tə'min itevđə ʙer terle lə sara kyrməjdər. Təʙək maqarif ʙylegenən məktəp həm likpunkьttarđь kitap menən tə'min iteven ʙer nisə tapqьr horalha la, „juq" tan ʙaşqa javap ʙulmaь.

Təʙək ʙaşqarmahь həm təʙək patria kapiratif pravlinjəhe jeteşheđlekte ʙeterevđə qьrqьv saralar kyrergə tejeştər.

„URAL"

ƏLIMBITЬF JAVAPQA TARTЬLHЬN

ZEJANSURA təʙək Silpahь oşo kengə tiklem uqьtьvsьlarđь tə'min itevđe jaqşьrtqanь juq əle.

Mədəalən Mexəmədjar avьlьndaqь uqьtьvsьlar avqьь, Sintəʙer, Yktəʙer ajđarь esen ađьq nurmalarьn almaqandar. Uqьtьvsьlar yđđərenə tejeşle on nurmalarьn horap ʙarqas, Silpa raise Əlimʙitьf: „on ʙette, əle genə taratьp ʙettem" tip javap qajtara. Uqьtьvsьlarqa qujьlqan on nurmahь la ььqlь tygel.

Pram tavar menən tə'min itev ʙetenləjgə qujьlmaqan. Uqьtьvsьlarđь tə'min itev turahьndaqь partejə qarardarьn ʙođovsь, ʙaşlanqьs məʙyri uqьv esen eđərgə mataşьvsь—Silpa raise Əlimʙitьf javapqa tartьlhьn.

MISKUM AQZAHЬ.

SSSR YĐƏK BAŞQARMAHЬNЬŊ 2 NSE SISSEJƏHE BƟGƟN ASЬLA

SSSR Yđək Başqarmahьnьn 2 nse sissejəhe ʙegen 22 nse dikəʙerđə asьla.

Ken tərtibe:

1. SSSR Xalьq xuʙalьqьnьn 1932 nse jьlqa kantrul handarь. Ip. Multьf həm Kyjьььf daklattar.

2. a) SSSRđьn 1932 nse jьlqa ʙerđəm finansь palanь həm ʙerđəm dəvlət ʙydʒitь. Daklatsь ip. Drinku.

ə) SSSR Yđək Başqarmahь ʙydʒit kəmisejəhe daklatь. Daklatsь ip. Cyskajьf.

3. Terekmənestan xəkyməte daklatь. Daklatsь ip. Ataʙajьf.

4. SSSR Yđək Başqarmahь prizidejumь taraфьnan qaʙul itelgən qarardarđь raьlav. Daklatsь ip. Jenykidzə.

Ridaktьr urьnʙaђarь: Z. KAJЬPKUL.

„BAŞQORTOSTAN XUʙALЬQЬ"

Başqortostan Dəvlət plan kəmisejəhenen urьђ telendə ajlьq ʙurnalьna 1932 jьlqa patpiskalar alьna ʙaşlanь.

Žurnaldьn sьqa ʙaşlavьnьn 5 nse jьlь ʙaşlandь. Žurnal elekkesə Başqortostan xalq xuʙalьqьnьn ʙetə tarmaqtarь ʙujьnsa aktьal mə'sələlərđe jaqtьrtasaq.

Patpiskalar ʙurnaldьn yđ ridaksejəhendə (Ɵfe, Savit uramь, №14) „Başqortostandaqь ʙetə puşta ʙylektərendə qaʙul itelelər. Jađьlьv xaqь (ɵjgə kilterep ʙirev həm puşta arqьь jeʙərev menən) 1 jьlqa—10 hum, jartь jьlqa—6 hum.

20 həm unan artьq dana ʙurnalqa jađьlqanda 10 pratsint skitkə jahala.

„BAŞQORTOSTAN XUʙALЬQЬ" ŽURNALЬNЬN RIDAKSEJƏHE

„Sajuztrans" tьŋ Ɵfe kanturь

1932 nse jьlda transpərt—ikspiditsejə eştəren ytəvgə „Sajuztrans" tьn Ɵfe kanturь menən dugьvьr jađьşqan ʙetə dəvlət həm kapiratif o'oşmalarьna oşo jьldьn 28 nse dikəʙerenən də ʙunqa qalmaj „Sajuztrans" kanturьna 1932—jьl esen, kvartal həm ajđarqa ʙylep (klejenttarqa taratьlqan furma ʙujьnsa), şulaj uq qalalь həm trakьttar ʙujьnsa jək taşьvdarđь ajьrьp, planlь zajafkalar ʙirergə təqdimi telə.

Zajafkalarьn vaqьtьnda tapşьrmaqan ojoşmalar menən jək taşьvqa dugьvьrđar teđelməjasək.

1—2 „SAJUZTRANSTЬŊ" ƟFƟ KANTURЬ.

QЬĐЬL ƏRMEJƏ JORTO KINAHЬNDA

Sejanьstar 6, 7—30 m, 9, 10—30 m. ʙaşlanalar. Kassa 4 səqəttən as q. 20, 23, 24 dikəʙerđə dyrtər sejans ʙula

20—dikəʙerđən Kesle drama 7 ʙylektə

URMAN K... ŞEHE

16 jəşkə tiklem ʙalalar kartinaqa indereлməjđər

KYLTURA HARAJЬ

20 nse dikəʙerđən ʙaşlap ken hajьn kina—mitingьlar

BALALAR ƟSƟN

TAVDAQЬ LAQIR

6 ʙylektə kina—pejəssə 3 s. 30 m. ʙaşlana

OLOLAR ƟSƟN

TOKƏR Alaksəje...

Žurnal—xrunika № 53. 5 s. 30 m. ʙaşlana. Balalar inderelməj.

Kartinalar kyrhətelgəndə həjləp aŋlatьlalar.

Ɵfe „Yktəʙer Natiska" tipugьrafejəhь Başqlavlit vəkile № 7...

VKP(в)-NЬŅ 2 NSE TƟBƏK KƏNFIRINSEJƏHENƏ BALŞEVIKTARSA ƏLƏM!

BƟTƏ DOŅJA PRALITRADARЬ BEREGEŅDI

24 DIKƏBER 1931 JЬL. № 276 (577)

KƟNDƏLEK GƏZIT

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬŅA

ĐDRES: ƟFƏ, I—SAZUNЬF URAMЬ, KURPЬS № 3.

TILFUN NUMIRĐARЬ

Ridaktьr . . . . . . 4—81
Sikrtar . . . . . . 2—83
Satь jor eşlər byleqe . . . . . . 1—14
Tanaktar menən bəjləneş 23
Iqlanlar həm aleşma . . . . . . 3—72
Kantura . . . . . . 1—24
Tengeşidəksəja . . . . . . 1—15
Izdacel medirena . . . . . . 1—11

V. K. P. (в) BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. B. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

PARTEJƏ OJOŞMALARЬ ALDЬNDA TOROJAN BURЬSTAR,

(Ɵfe qala I—tөbək kamitəteneŋ II tөbək part kanfirinsejəhe aldьnan.)

Irtəgə 25 nse dikəbr də VKP ə[illegible] qalaнь berense tөbək kamitəteneŋ ikense tөbək part kanfirinsejəhe asьla. Parteja ojoşmahь oşo ıfəp birev osorq esəndə pramfinplandarđь tultьrьv həm aşьrьp ytav jul nda bik dur eştər atqardь, ip. Stalindeŋ altь şartьn aşьrьv esən kerəşip bardь.

Parteja ojoşmahь xuzalьq ıfəaneŋ inderev esən kərəşev arqahьnda dyrt pridprejateja 85 xuzalьq ıfəaə brigadaнь ojoştorqan həm 7 pridprejateja la 35 sixьq xuzalьq ıfəaneŋə kysevđəreŋə keşte; bьl xuzalьq ıfəaə brigadalarь həm sixtarьnda bətəhe 4.500 eşse ıf. Ajьq kejeme həm „8 nse mart" tegev fabriktarь bətə sixtarьn xuzalьq ıfəaneŋə kysərđelər. Bьl ike fabriktьŋ yđ pramfinplandarьn tultьrьp, xəđer inde qarşьlav pramfinplanь esən kərəşkəneklərne xuzalьq — ıfəaneŋ eşləp sьqarьvđь kytərevdə kəs lə rьjçak bulqanьqьn kyrhətə.

Ifəp birev osoro esendə eşselərgə kyltura həm tormoş xeđməte kyrhətev, aşxanalar seltərən kyaajtev eşendə la şaqtar dur qađiqalьşlar bar.

Oşo ıfəp birev osoro esəndə 830 keşe partejəgə iŋgən, şulardьŋ 84 pratsintь eşselərđən tora. Prajьzvudstva jaçajkalare bətə kammunistarđьŋ hanьna nisbatan 52 pr. ...

[illegible]

...han ha kamitatь jacajkalaren vaqьtьndarьn qьr qatqь jvndeş alьvьn tə'min itə alma.

Eşselər əsərfьnьŋ kyltura həm tormoş şartьrьn jaqşьrtьv jaqьnan ... savdahьn kiŋəjtev arqьlь eş eşlərđe tə'min itev eşen jaqşьrtьvđə ə'erlavđəđe kəseştev, qalь janь xuzalьqtьŋ jetev eşlərgə ... jetakselek kyrhəlevenrəşev, tep milli qatьn — pьdđar, həm prajьzvudstvaqa jь ... alqan eşselər arahьnda eş ta ... kəsajtev — bьlar bətəhe la parteja ojoşmahь aldьnda toroqan iŋ əhəmijətle burьstar. Bьlarđь buldьrьv esən qьrqa kerəşergə kərək.

Şulaj uq qala həm kammunal xuzalьqьn jaqьnan qorov, VKP(в) Yđək Kamitəteneŋ ijyl plinumь qararđaren ytav jaqьnda qalanь jaqşьrtьv eşe la parteja ojoşmahьnьŋ iŋ dur burьstarьnan berehe.

Marksizem-Lininizem tərbəjəhen əsevđe taqь la kiŋ ajtev jəhəteneŋ klasakta dur eştər eşlənergə tejeşle. Beđđeŋ eş uca kahьnda parteja uqьvđa ть seltərenə kammunistarđ həm eşselərđe bьlqьlьrьv jəhəten əllə ... bar, ləkin ... qa ... sьjfatь aqhaj ale. Partejala ... udarniktar həm başqortlar əđ bьlqьlьrьlqandar ...

[illegible]

VKP(в) I nse qala rajkumь nьŋ javaplь sikritarь: BIKMƟ XƏMMƏTEF.

XƏL ITKES 5 KƟNLƟK ALDЬNDA

JANQЬĐAQTARQA MAKSIMUM IQTIBAR, KULAKTAR QA IŊ QATЬ QЬĐЬM IGEN FRUNTЬNDA JEŊEVĐE XƏL ITƏ

Dikəberđeŋ dyrtense 5 kənlegendə ьŋqa tik ləm qojoroq a hejrələp kilgən tөbəktarđa qađqьbьş ... Ul ytkən 5 kənlektərđən şunьŋ menən ajьrьla. Baqalь tөbəge 8,7 pratsint yteş sirđe, şulaj uq Qьqь, Usalь tөbəktare 2 şar pratsint yteş sirđelər. Ləkin bьl yteştər genə iŋ tyşьnda qalьvsьlar esən bik, bik əđ. Şulaj uq aldьŋqь ... tense urьndь totop, ta 0,1—0,4 pratsint qьna yteş birevle. Berə, Tur, Avьrqazь həm bьsqalarqa saqьştьrqanda ular ... eştənlek kyrhətələr. Baqalь, Qьjqь, Usalь tөbəktare bьl hundap başlanqan uŋьştьn ... qьtьrqa həm qalqьn xəl itkes ike 5 kənlektə taqь la kytərergə tejeştər.

Bəjən, Əələ'il tөbəktare dikəber ajьnda tirəslə ta yteş sirə alqandarь juq. Bьl kyreneş eş tөbək jetakselegeneŋ həm əđerlav ojoşmalarьnьŋ asьqtan — asьq igen esən kerəştən qul həl tavđaren həjləj. Şulaj bulmaqanda plandarь ultьrьlmaj qalqan nej barь 5—7 pratsint eleşen şer 5 kənlek qarьnda yk tultьrьqь şula ine. Byzdək, Mijavez, Bajmaq tөbəktare his ber yteş birmənelər.

Bьl tьnьsьq —kulaq firmanenь hьv qojovsь appartanistar tьnьsьlьqь. Unь ajavhьđ ravişta va ьqa kərək. Sөnki, parteja həm xəkymət I nse qinvarqa igen planьn 100 pratsint tultьrьvđь bətə qьrqalьqь menən qujđь.

Tөbək ojoşmalarьnьŋ hun darasa'a qađqala almavđarь arqahьnda Ɵlkə Kəmitət diriktiva hьn praktik ytəvgə jaqьn kilə alqanьbьđ juq. Jьlьq plan 81,9 pratsintqa qьna ytəlde. Safxuzdar 90,3 MTS lar 102,5 kalxuzdar 85,7 pratsintqa jetkerđelər, ə qatь zadanejalar 24,0 pratsint qьna tultьrьldь.

MTS lar igen əđerlav planьn tultьrьvđa balşeviklьq eŋgəhen kyrhətelər. Safxuz, kalxuzdarđa MTS lardan his qalьrqa tejeş tygeldar.

Qatь zadanejalarđьŋ srugь ьŋqanqa xəđer 3 ajđan artьq vaqьt ytte. Ɵlkə Kəmitətteŋ iqtin əđerlavđe ojoştorov turahьndaqь qararь bujьnsa qatь zadanejalar 20 nse avqustqa uq bətə kulak xuzalьqtarьna jetkerelep 10 kən esendə tultьrьlьrqa tejeş ine. Xəlbuki, kyp tөbəktar ul qarardь ytəmənelar. Bьl xəl turanan — tura ulakqa kilešep qarav, jaki ularqa qarşь kəraşte ojoştora belməvđen hedəm'əhe bulьrqa tejeş. Oşo kəngə tikləm qatь zadanejalarđь tultьrmavsь tөbəktarđe şunan ьшqьp qorqa xəkem itergə kərək. Kulak menən jomoşaq kyŋelləvgə urьn juq. Ularđьn igen həm başqa tөr qatь zadanejalarьn qinvar başьna tiklem qolsul itev punktlarьna kilterep tapşьrьvqa məzhyr itergə.

Janqьđaq xuzalьqtarđьŋ igen tapşьrьv barьşь bətə tөbəktar bujьnsa la qənəqətlənerlek tygel. Xatta plandь tultьrьv aldьna bahqan Berə, Tur, Tapьrin həm başqa aldьŋqь tөbəktarđə la janqьđaqtar kalxuzdarqa saqьştьrqanda ikelata, eslata artta qalqandar. Bьna bьl dəjəm igen əđerlav planьnьŋ 35 pratsintin elejen totqan janqьđaqtarqa appartanistarsa qarap, ularqa barьq qujьp jetkermavđe həjləj.

Qinvar başьna bik əđ vaqьt qaldь. Bьl igen fruntьnda xəl itkes vaqьt barьnda kalxuzdarđьn planьn tultьrьlьv, janqьđaq xuzalьqtarqa maksimum iqtibarđь jynləp, kulaktarqa iŋ qatь saralarđь kyrernə. Bəđ şul saqtь qьna xəl itkes 5 kənlektə plandь asasən tultьrьp alş jьlьqtьŋ hunqь tultьrьlьv jьlьn jeŋevđər menən qarşьlarbьđ.

20—DIKƏBER SVUDKAHЬ

Qinvar başьna hunqь 18,1 pratsinttь alьrqa

TƟBƏKTƏR	Jьllьq plan ytəlege	Bьr kəndə ytəş
2 Bьl tөbəktar 25—dikəbergə berense urьndь alьrqa tejeş		
Tur *)	97,6	0,1
Berə	97,4	—
Dyrtile	96,0	0,4
Avьrqazь *)	95,7	—
Bəjən	95,4	—
Baqalь	95,1	2,1
Tapьrin *	94,8	0,4
Stərle	94,4	0,3
Byzdək *	94,9	—
Ɵfə	93,7	0,6
Əsəjil	92,3	—
Tajmaqoş	91,9	1,3
Jaltas	91,7	0,5
Mejəkə *)	91,2	0,1
3 Plandьŋ hunqь sirəgə esən kərəşələr		
Usal *)	88,8	0,2
Jarmьkqala	88,3	0,4
Nurimən	88,5	0,7
Janavьl	87,4	0,3
Baltas	86,8	0,6
Biŋaylak *)	86,5	0,2
Miəvez	86,4	—
Qonşaq	86,1	0,7
Arqajь	85,3	0,3
Blagavişşin	85,3	2,1
Boraj	84,9	0,5
Mişkə	84,5	0,4
Davlakan	84,3	1,4
Ilişjar	83,3	0,4
Sişmə	83,5	0,5
Qьjqь *)	81,8	2,3
Mavetle *)	80,9	4,7
Baləbaj *)	79,8	1,0
Bajmaq	79,8	—
Arxangil	79,5	1,7
Tujmazь	79,5	1,1
Maqar	77,4	1,4
Prejut *)	76,6	—
4 Timp tyşən, qajoroqta həjrətələr		
Bajqь	73,0	1,1
Bilməs	69,6	1,6
Muraq	68,9	0,3
K. Kam	68,4	0,6
Zejanura	67,8	0,2
Xəjbulla	66,8	0,1
Qaraqoş	66,7	0,4
5 Plandь jenəjətsel raveşta ədələr		
Baqalь	62,2	8,7
Duvan *)	61,4	0,5
Ilişqataj *)	59,0	0,2
Usalь	45,6	2,0
Bətəhe	81,9	1,1

*) Bьl tөbəktərđən tilligramdar vaqьtьnda kilep jetməgəngə kyrə pratsinttar isfə kyrhətelmajdər.

MTSTAR IGEN PLANЬN BALŞEVIKTARSA TULTЬRĐЬLAR

MTS	SAFXUZ	KALXUZ	GARNЬS	QATЬ ZADANEJƏ	BƟTƏHE
102,5	90,3	85,7	33,5	24,0	81,9

JANQЬĐAQTARĐЬ ONOTMAĐQA

Araqь tөbənən ojlanqan Bulьşьq imkələjəhe aqzalarь ja vapqa tartьlьn

Mejəkə. Bikqol savite kalxuzdarь jьllьq igen əđerlav planьn 101 pratsintqa tultьrđьlar. Şulaj uq qatь zadanejalarđa tulьhьm nan tultьrьldь. Mal əđerlav planь la bətə tarmaqtar bujьnsa la tultьrьldь. Kalxuzdar 110 pratsint ytan lar igen həm mal əđerlav esən kerəştə kammunistar ajьrьvsa aktivlьq kyrhəttelər.

Ləkin, janqьđaqtar arahь da igen əđerlav planь tultьrьlqanьq ələ. Ular ətəndə 20 pratsint surьs tora.

Igen əđerlav bulьşьq kamisejəhe aqzalarь Ar lanьf Ql ..., Kəlexmatef Fazьl həm Aadulislar kalxuzdar ıfəaneŋə plan tultьrьv menən yđ eştare betkən həsap eskegə sireldelər. Şul uq jarđam kamisej he aqzalarь eşselərgə ađьq esən sirelgən 2 toq bojđajđь araqьqa alьştьrьv esən ydlaştergəndər. Ularđьn bьl eştare barьp sьqmaнь, kam samaltar bojđajđь julda totolar.

Janqьđaq arđa plan tultьrьlmaj torop igen əđerlav bette ıp ıfəplarqa məmkin tygel. Bikqol savite janqьđaqtar bujьnsa plandь qьsqa vaqьt esəndə tultьrьvđь əbtənə alьp artta basьs ılsqol savitən jarьşqa saqьrđь.

Q. SOLTANЬF

Ala tana savite kalxuzdarьna xurlьq

MAQAR təbəge Ala tana savite kalxuzdarь ytkən tiralyt sejəhenən XIV ... planьn 100 pratsintqa tultьrьv esən birgən vəqəđəlaren jenəjətsel raveşta əđđələr. Vəqəđənen vaqьtь ytkəngə xəđer aj jarьmdarđan artьq buldь. Şuqa qaramađtan avьl savite dəv im lendəge 5 kalxuzdьŋ berehe yđ planьn tultьrqanь juq.

„Bĕdnata" planьn nej barь 10, „Ala tana" 28, „yrnək" 55 pratsintqa qьna ytalgandar.

... 47 pratsintqa qьna ytəne.

Satsejalistik xuzalьqtar đьŋ igen frunьnda eşlekhedlek kyrhətevđəre his jul quja torqan nama tygel. „Iŋ elek ydemə, unan xəkymətkə „tigən kulak lozьnqьhьna pravlinejalar udar sirergə tejeş.

S. MAQAR

MALDЬ ƏĐERLƏV GЬNƏ TYGEL — ... LARĐЬ HAQLAV,

ITTE TƏRƏN PUNKЬTTARDAN SЬQARЬVDЬ ... JAVAJ TIMPQA QUJЬRQA

Bətə tөbəktar plandь tultьrqas ...

BAŞQORTOSTANDA IT ƏĐERLƏV PLANЬ ... RЬLQAN ıfəPLƏNƏSƏK

IV nse kvartal ьqa.

Şuqa qaramastan 15 tөbək haman ə e it əđerlavđa ber urьnda tьpьrsьna.

Bətə Başqortostanda kvartal planь 703,8 pratsintqa, jьllьq plan 88,9 pr. qa ytalde. Əgər ajьrьm tөbəktarqa kyđ təşərhak jьllьq plandь 7,5 pratsintqa qьna ytavse (Ilike Baltas) tөbəktar bulьvьn kyrabeр.

Bьl eş kənlektə qьđьl taqtaqa jađьlьvsьlar hanь artevgə genə (avьrqazь artь. Ə, qalqandar, bigerək ta Başqortostandь xurlьqlь totovsь, Bəjən, Bajmaq, Qьjqь, Qonşaq tөbəktare, undaqь it əđerlavsьlar ha min ale yđ əbtəendə jatqan jenajatsel kyreneştərđe qьrqьp taşlaqandarь juq.

Bəđ it əđerlav planьn I nse qinvarqa bətə tөbəktarđa la tul ьrqa tejeşbəđ.

Şөnki plandь bətə tөbəktar tultьrqan vaqьtta qьna Başqortostan plandь tultьrqan ıfəplənə.

It əđerlav menən bergə unь tərən punkьttarđan sьqarьvqa bigerəkta bazalarđa jьjnalqan maldarđь jaqşь tərbejələvgə bьq iqtinar jynəltelergə tejeş. Ləkin, 10 nsь dikəbergə tiklem IV nse kvartalda tərən punkьttarđan sьqarьv planь 60,1 pr. qa qьna ytəlgən. Bьl his qənəqətlənerlek timp tygel,

Bьl turala Ɵlkə Kəmitət tarafьnan „Mjasa sajuz" qa birelgən qьrqьv diriktivalar tormoşqa nasar atqarьla.

Bazalarđa mal tərbejəhen nasar qujьr arqahьnda, qajhь ber bazala ere məgəđle malđьn yleve—0,7 pr. qa (Tujmazь).

ə nьđavđarđьn yleve—... (Ɵfə) jetə. Bigerək ta ... jaqşь tərbeja ... Ləkin ... mjasa suzьlarь uqa xəđ ... gəndər. Əđerlangən ... tiđ arala jaqьndaqь ... taratьvđь ədə selərgə ... qanь qaravsьlarqa tejeş ... tar kyrelmaj.

Bazalarđa mal ylevenan ... laj ətərev esən tulь ... lektar bar. Ularđь fajđa ... kərək. Bazala ... mal ylmahen. Bazala ... revse—malsьlьqtьŋ ... ıp ıfəplarqa həm qatь ... telergə tejeş.

Firmalar esən mal a ... gən kalxuzsьlarqa ... baza (Tujmazь, Ɵfə) ... đərə tarafьnan bojrak ... kyrhət la.

Itselek safxuzdarь pl ... đa alda barьrqa tejeşta ... I nse dikəbergə bulqan ... ka bujьnsa Svinavud y ... 111 pr. qa ytəgəndə, ... lьq safxuzdarь 86 pr. ... vud—47,7 pr. qa qьna ... dar. Timp qənəqətlənerlek tygel.

Bildalangən maldarđь ... esən tapşьrьvđa safxuzdarđь ... vudtar başqalarь tyđep ... lьq artta qalalar.

Qьsqahь, it əđerlav ... bətə tarmaq plandь artьrьp ... tultьrьv, tərən punkьttarđa ... sьqarьv, bazalarđa mal yle ... qujьv safxuzdarđa timp ... kerəştev bujьnsa jeŋev tə'min itelerge, massanь tuplav arqahьnda bьl eşkə ajaq salьrqa ... ataşьvsьlarqa qьrqa atpur ... selergə tejeş.

Mal həjьvsьlarqa qarşь qoro akt təđev menən qənəqətlanalar,

Usalь tөbəge Amangilde avьl savite kylemendəge kalxuzdarđa hanqь vaqьtta kulak aqitatsejəhe arqahьnda vaq maldarđьŋ həjьv kesəjde. I nse Əələz avьlь „Jyŋəlaj" kalxuzь aqzalarь bahmaqtarьn bujqandar. Bьl turala Əələz kalxuzь n stinə gəzitendə jađьlha la tik şeretmaj qaldь.

Rafiq, Altajaq şulaj uq başqa avьldarđa la vaq mal həjьvsьlar jьş osoraj. Kalxuz ... mal həjьvqa qarşь kerəş alьp barmajđar. Akt təđep a ... avьl savitena tapşьrьv menən genə qənəqətlənalar. Ə, aktьttar avьl savitenda his ber hedəmtəhed jatьp qalalar. Parteja jaçajkahe bьl turala uilamaj, kulak qotqohona qarşь kerəş juq.

Mal kəmetevsələrgə tiđ arala qьrqa saralar kyrelhen.

KALXUZSЬ.

JAĐQЬ ƏĐERLEK FRUNTЬNDA

IŊ ELEK ORLOQ FUNDЬ QALDЬRЬLЬRQA TEJEŞ

Xəjbyllin kalxuzdь orloqhođ qaldьrьrqa mataşa

USALЬ. Bajramqol savite Qaraj avьl kalxuzь xəkymətkə tapşьrqandan qalqan 2000 bot gende xeđmət kenderə ıfəaenə qarap ayla başlanь. Iŋ elek orloq, urtaqlaştьrьlqan maldarqa ađьq fundarь qađđьrьlьrqa tejeş ine. Bьnda unь kyđətmajdar Uqьtьvsь (mulla balahь) Xəjbyllin bьl eşta başlap jere. Ul yđe silpanan nurma ala, şunьŋ əbtənə 8 bot „daxut" alьp sirgərgən.

Xəđer Xəjbyllin ber nisə nylmələ dur əj haldьra. Daxut ny tevđə parteja həm xəkymət kyrhətmələren bođop ytkarevse kulak aqitь. Xəjbyllingə eşsь ... kyrelhen. Ul kilahe jьlda kalxuzdь orloqhođ qaldьrьrqa mataşa.

„UDARNIK"

Mal qьrьvsь Şirbin 5 jьlqa Nizamьf 2 jьlqa xəkem iteldelər

QARAQOŞ tөbək kalxuzsaьrьn zь rəise Şirbin „Partizan" kalxuzь rəise Nizamьftarđьn qortqosloqoarqa bьnda „Partizan" kalxuzь malь 30 pr. qa „Madənijət" kalxuzь malь 25 pr. qa kəmetelev turahьnda gəzite beđđə jađьlqajnь. Bьl jenəjətlare esən ular partejənən hərəlevđərə menən bergə, ŞIRBIN 5 jьlqa, NIZAMЬF 2 jьlqa xəkem iteldelər.

IT ... UDЕŞƏTE UBƏNTƏRENƏ

IT	Dikəberđeŋ tөrge jar tuhьnda svudka

15 tөbək haman ber urьnda tьpьrsьna

TƟBƏKTƏR	IV kvartal planьn ytəv	Jьllьq plan
Qьđьl taqta		
Amaqaja	197,3	—
Arxangil	175,8	—
Prejut	164,7	326,4
Zejanura	157,8	—
Muraq	149,2	—
K—Usal	142,0	245,0
Ilişjar	138,3	483,1
Berə	129,4	—
Ɵfə	129,3	132,3
Tur	128,7	—
Bələqataj	126,9	233,9
Sişmə	125,1	35,5
Boraj	123,8	121,9
D—Mavetle	121,8	76,9
Manavez	114,8	93,2
Usalь	114,7	18,2
Baləbaj	114,7	11,5
Byzdək	112,9	68,2
Xəjbulla	111,8	200
Blagavişşin	111,7	—
Maqar	111,2	82,5
Stərletamaq	110,4	91,7
Nurimən	110,1	82,0
Alqьn	109,1	93,6
Ilike Baltas	108,7	7,9
Janavьl	107,2	73,9
Tapьrin	105,5	18,7
Avьrqazь	104,9	66,7
Saqmaqoş	104,6	62,8
Qaraqoş	104,4	47,1
Duvan	104,2	45,1
Bajqь	103,4	150,7
Baltas	101,9	2,1
Qьđьl taqtaqa kandidattar		
X—Kam	98,9	70,4
Bilart	97,8	51,9
Davlakan	97,1	50,8
D—Mejəkə	96,0	94,7
Mişkə	92,5	59,7
Tujmazь	91,8	25,8
Artta qalalar		
Qarmьqqala	89,1	36,5
Biŋaylak	88,4	38,9
Baqalь	84,0	49,7
Dyrtile	82,5	41,1
Əsəjil	81,1	81,5
Taşaaqa timpьnda qьbьrlajđar		
Qonşaq	64,0	10,5
Qьjqь	58,3	27,1
Bajmaq	57,1	11,5
Bəjən	34,7	—
Bətəhe	108,67	69,9

„BERLEK" KALXUZЬNDA UŊЬŞTAR

„Berlek" (Əpqəil tөbəge) kalxuzь igen əđerlav planьn 110 pr. qa tultьrđь, unan hun jađqь sasev esən 6000 bot orloq əđerlap qujđь. Mal əđьqь əđerlav 100 pr. qa, xəkymətkə mal tapşьrьv zadanejahь tulьhьnsa tald lar.

Kalxuzda uqьv jəşendəge balalar məktəptərgə ьlьqtьrьlqandar.

Bьndaqь dur jetešheđlektərđəneređe itep—eşta qatьnqađđar kesə tulьhьnsa fajđalanmavьn alьrqa tatь kilə. Bьnqa ььqьs iqtibar itergə kərək.

„KALXUZNITSA"

Rasmatullin yđe başlap yrnək kyrhətə

STƏRLE tөbəge „Berlek" ajьvsь, kalxuzsьlarь jəş ьđavđarьđь qьralьt. Ike kən esenə 11 ьđav qьrьldь. Kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv eşe juq, kulak aqitatsejahь bik təsle. Kalxuz rəise Raxmətullin Zəjnulla bьl eşte tuqrahьv urьnьna yđe başlap jerəj.

BELEVSE

IMPIREJALISTAR PƏRĐƏHEN ASЬRQA

Syn-Jat-Sin qatьnь Syn-Szin-Ləndeŋ diklaratsejəhь

Syn-Jat-Sindeŋ qatьnь Syn-Szin-Lən Gamindan xəkymətenə diklaratsejə tapşьrđь. Syn-Szin-Lən ydeneŋ diklaratsejəhendə Gamindan jetakselareneŋ sajasaten bik qatь tənqitləp sьlajьđa:

— „Gamindan sajasi kes bulьv jəhətenən xəđer jaşavdan tuqьranь, unьŋ „jetakselare" ... militaristar partejəhь qьna militarizem kesteren jemerə alaьaq. Tık kammunistar partejəhь qьna impirejalizem boqavđa an tar—mar itep, satsjalizem fundamintьn halьrqa jul asasьq".

Syn-Szin-Lən Qtaj studinttarьnьŋ dimanstratsejəhьna tuqarap tyşəndəgelərđe seldertep:

— „Kanton həm Nankindən ...

[illegible]

Girmanejala faşis tirrurь qoranadarь

[illegible]

Tikstil sənəqəte esən sьjrja birergə

SSSR đь indysterejaləşterev eşeneŋ kiŋ julqa qujьlьvь, avьr sənəqətteŋ, bigerək ta, mitallurgeja həm maşinalar eşləp sьqarьv sənəqəttəreneŋ gigant timptar menən alqa kiteve xalq kərak—jaraqtarьn eşləp sьqarьsь jenel sənəqətte kiŋəjtev esən bik dur məmkinlektər tьvđьralar. Şunьŋ menən bergə, jeŋ I sanaqat pridperejatejalare yđđərenen prajьzvudstva məmkinlektəp n tulьhь menən fajđalanmavđarьn ajtep ytergə kərak.

... tikstil (tuqьv) sənəqəte esən sьjrja praalimahьn xəl itevgə totqarlьq jahajđar. Şuqa kyrə ... lьqьn kyrəđ: kalxuzda avьl xuzalьqьnьŋ bətə tarmaqtarь dəjəmləşterelgən vaqьtta, tixnik kyltural sasevđəre dəjəmləşterelmaj qalalar. Kalliktif jeten həm kinder sasevđəre barmaq menən genə hanarlьq.

... lek manafaktarnьŋ jeteşmavenan fajđalanьp, jeten həm kinderđe davlatkə tapşьrmaj, xuzalьqtьŋ yđendə la đalanьv esən ...

[illegible]

jeten həm kinder sasevđəren kantraktavajt itev eşe ytkarelde. Ləkin kantraktatsejə dađьvьrdarьnьŋ nisek ytəlevđərenə nəzər đə iqtibar itelmaj. ...

[illegible]

Bətə Başqortostanda sьj ...

F. SЬJPNƏTEF

AQJAS ƏDER[LƏ]V TIMPЬN QЬRQA JOOJARЬLATЬRQA

Partejəнь ӨK[K] [hə]m ӨKK henen berləşkən dikəber plinumь qararь nigedendə, urm[an] sənəqəte urgьndarьnьŋ eştəren janьsa qorop, jalpьnь a[qas] əderləv ədəklektəren betərevgə tuplarqa

PARTEJƏ, SƏVIT [HƏM] PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬ AQJAS ƏDERLƏVGƏ JƏD MENƏN BOROLOQЬD!

Dikəber plinumь[nьŋ] aqjas əderləv turahьndaqь qararьn bojomqa aşьrьrqa

1- dikəberga eş aqasь 23 ... əderlənep 37 pr. tasьlqan, ut... 39 pr. əderlənep, 26 pr. taş... qan. Dikəberdeŋ 1—10 ken... ge hanьlь birməne. Kixehen... kyp kenə Lispramxuz həm Uc... xuzdarda, bigerəktə ARQJAJ... BAJMAQ, BƏRƏ, K-USUL ... vaktьre də timp tyвənajde. Be... lispramxuzdarda la tirlek eş ... niqatlənerlek tygel.

Bьnь səbəbe — Lispramx... həm Uclisxuzdarдaŋ ber başl... lьq nigedendə eştə jetəksele... itə almavdarьnda, oso kengəs... ber genə Uclisxuz da bьnь ma... qanahendə xuzalьq ihenə kys... kane juq. Bьl eş Lispramxuz... darda la qəniqətlənerlek tygel.

Aqjas əderləv eşe eşselər me... nən 40 pr. at kestəre menə... 12,7 pr. tə'min itelgən. Bьnьŋ səbəbe urman xuzalьqь həm urman sənəqəte urgьndarьnьŋ, eşse kestər tuplav, Ip. Stalin kyrhətmələren bojomqa aşьrьv... burьstarьn ytəj almavdarьnda...

Aqjas əderləv eşendə, Apkum bojrahь qararь bujьnsa dikəber-... də 6 MEŊ keşe daimi raveştə eşlərgə tejeş bulha la, bьl qarar ytəlin gən, xəder unda 1450 gen daimi eşse bar. Daimi eşselər totov esen torlaq urьnda-rь kərək. Torlaq tedeleşe bujьn... sa ei dələngən plan ytəlməgən...

Şunьŋ menən bergə Apkum bojrahьnьŋ urman təvəklərendə... ge ajьrьm avьldarьlь aqjas əder... ləv eşenə berketev turahьnda-qь qararь la ytəlməgən. Şul jan... eşse kestərde fajdalanьv... lanerlek tygel. Oso kengə brigada menən eşləv mitədь tulь b... jomqa aşьrьlmaj kilə. Brigada sis imьnа betə eşselərdeŋ barь 29 pr. tь ьlьqtьrьlqan. Udar... brigadalarьь anьq belep, ular-dьŋ təzribəlaren başqalarqa ky-serev julьnda eş alьp barьlmaj. Ajьrьm udar brigadalarь, oroman batьrlarь ьyləklənməj. Bьnda bedden matьyqatta la qajьь ber jeteşhedlektər bar.

Aqjas əderləv eşendəge eşse-lərdeŋ 31 pr. tь qьna satsejalis-tik jarьşqa ьlьqtьrьlqan. Bь... prafsajuz ojoşmalarьnьŋ nej tiklem nasar qujьlqa... anьq kyrhətep tora. Partejə Өlkə Kamitate həm ... Kantryl Kamisejəheneŋ ... ber plinumь bьl jeteşhed-... ərde kyrhətep, ulardь aşь-... raveştə betərevgə diriktif ... kitte.

...linum, urman sənəqəte eşen... gevhed jənьnan qorovdь, ...dagь betə partejə həm praf... ojoşmalarьna bьl məhim ... ləgə nьq iqtibar itevdəren ... itte.

...linum, partejə rajkumdarь-... lispramxuzdar menən jomo... jetəkselek itevdəren həm ...sajuz ojoşmalarьnьŋ bьl jy-... eştə jomoşaq eş alьp barьv-... ьn, təвək başqarmalarь həm ...uz sistimahьnьŋ lispramxuz ...qa, bigerək tə aqjas əderləv-... keşe həm at kese birev ...lahendə praktik jardam bi-... qa jetərlek dərəcələ iqtibar ...navdaren kyrhətep ytte.

...sselərgə eş xaqьn vaqьtьn-... birməv fakьttarь bulьvьn ...qlap, plinum hьn dərəcələ ...nal bulmaqan bьl xəlde ki... evhed betərevde jəkmətte. Aqjas əderləv eşendə xeдmət ... dereŋ ojoştorovdьŋ juqlь-..., bigerək tə brigada furmalь ...nal raveştə genə ytkərelevən ... brigadanьn yd esen ... xedmət nasar ojoştorolov ... hətep, plinum bьl jeteş... lektərde kisegevhed betərev ... talap itte.

...linum betə urman sənəqəte ...imahьnda ejəhedlek həm ti-... ləvselekte betərep, barьlьq ...ajьrьm xuzalьq beramektaren ...xuzalьq ihenə kyserevgə təq-... itte.

...ukural—lis eşendə Bilarət ...təvəgendə utьn—aqjas əderləv ...həm kymer jandьrьv ədəktəre... bulьvьn kyrhətev me-... bergə, Plinum tris həm lis-...xuzdarqa eştəren janьsa qorop, Bilarət təvəgendəge ədək-... lektərde tulьhь menən betərev-... de qatqьj raveştə talap itte. Eşselərde tə'min itevdəge tot-qarlьqtardь kyrhətep, plinum tə'minat urgьndarьna aqjas eş-selərən tə'min itev eşen tərtip-le raveştə alьp barьvdь jəkmətte.

Plinum Narkamtrudqa aqjas əderləvgə eşselər birev esen ajьrьm təvəklər bildələp, ular-dьŋ fajdalanьvdarьn kydətep barьrqa quştь.

Şunьŋ menən bergə urman sənəqəte eşendə aqjasьlьq yde-bedgə teşev xaqьn kəmetevdə lə dur jeteşhedlektər barlьqьn kyrhətep ytergə kərək. Eş aqa-sьnьŋ ydebedgə teşev xaqь jьldan jьlqa kytərelə bara, ə bьl bedden betə xalq xuzalьqь-na avьr jək bulьp əverelə. Ur-man sənəqəte urgьndarь bьl mə'ələgə tejeşle iqtibar bir-məjdər. Administratif ьqьmdar-qa dur sumalar totola. Ratsejanalizatsejə saralarь ytkərelməj. Bьl jynaleştə qьrqa hьnьlьş ja-harьrqa tejeş.

Urman xuzalьqьnda hər eşe le nasar qujьlqan. Məhələn: 30 jьl xisabьnda kyrhətelgənsə, ьь hьla, torqan aqjastьn valavaj praduksejahь 1295 meŋ kubamitьr. Şunan tavarlьqь eleşe 26 pr. qьna. Tavarlьqь şpal 5 pr. tavarlьqь utьn 49 pr. Həptə valavaj praduksajə menən unьŋ tavarlьqь eleşe arahьnda dur ajьrma bar. Hər eşe nasar qu-jьlqanlьqtan juqaltьvdar, ələf—tələf itevdər kyp bulьrqa mem-kin. Bьl mə'ələ Juz—ural lis həm Lispramxuzdar tarafьnan da, betə partejə, səvit həm praf-sajuz ojoşmalarь tarafьnan da nьq iqtibar birevde talap itə.

1932—jьlda aqjas əderləvdə dur burьstar qujьldь. 32—jьlda 2 MILJUN 940 MEŊ EŞ AQJA-Sь həm 4 MILJUN 800 MEŊ KUBAMITЬR UTЬN, barьhь 7 MILJUN 140 MEŊ KUBAMI-TЬR AQJAS ƏDERLƏNERGƏ TEJEŞ. Şunьŋ menən bergə 2 MILJUN 465 MEŊ KUBAMI-TЬR eş aqasь, 3 MILJUN 400 MEŊ KUBAMITЬR utьn, barь-hь 5 MILJUN 865 MEŊ KU-BAMITЬR aqjas taşьlьrqa tejeş. Hal aqьdьv planь 2 MILJUN 750 MEŊ KUBAMITЬR.

Bьl plandan tьş yd'kəragebed esen əderləv hьdьqь bujьnsa la kyp kenə aqjas əderlənergə tejeş. Bьnьŋ esen kisegevhed Başsavnarxuz janьnda Өlkə ja-qьvlьq trists ojoştorolasaq.

Xəderge əle bьleş tejeşle fond menən tə'min itelməgən. Bьnьŋ esen Juzurallis aqjas qьrqьv urьndarь ajьrьrqa tejeşle.

Sama menən bildələngən maq-lymət bujьnsa yd kəragebedgə aqjas əderləv eşendə 30,430 eş-se, 64 meŋ at kese bulьrqa te-jeş. Bьl eş qadəttən tьş məhim həm uqa betə jəmaqət ojoşma-larьnьŋ dur iqtibar birevdəre kərək.

Dikəber plinumь qararьn bo-jomqa aşьrьvqa xəderdən yk-totonorqa, aqjas əderləv həm taşьv eşenə jəd menən boro-lorqa, Lispramxuzdarдьŋ eştə-ren havьqtьrьv həm jaqşьrtьv-qa bəgendən yk kereşergə kə-rək.

Aqjas əderləvdə eşselər jьj-nav, kestə dereŋ urьnlaştьrьp dereŋ fajdalanьv, tulь raveştə brigada mitьdьna kysev, mixani-zatsejə həm torlaq tedeleşe planьn ytəvde tulь raveştə tə'-min itev, urmanda daimi eşse-lər kadrь buldьrьv esen kerə-sev bьlar bəgengə kendə eşlə-nergə tejeşle eştər. Tris həm Lispramxuzdarqa eştə apiratif-lьqь kesajtev, jeteşhedlek-lərdeŋ eş barьşьnda betərele-ven tə'min itev, eş xaqь tyləv-də artil tigedləvselegen betərev həm ajьrьm raveştə tyləvgə ky-sev kərək.

Dikəber plinumь qararь hər ber lispramxuzda, Uclisxuzda, bricadala tikşerelergə həm ul tulьhь menən ytəlergə tejeş.

Aqjas esen kerəş partejə ojoş-mahьnьŋ tep eşe bulьp əverel-hen.

Q. JƏHYDIN

KALXUZDARDAN KILGƏN AQJAS TAŞЬVSЬLAR ARAHЬNDA JETƏKSELEKTE KӨSƏJTERGƏ

Praraв Girasimьf javapqa tartьlhьn

Milallum zavьtь majdanьnda kalxuzdardan dugьvьr bujьnsa kilgən 30 eşse, 30 at aqjas tar-tьv eşendə eşləp jatalar. Bь eşselərdeŋ kalxuzdardan kilgə-nenə xəder ike aj jarьm vaqь tula. Şuqa qaramaьtan bьlar arahьndaqь eşteŋ qujьlьşь ba-man da raikə halьnmaqan. Eş kestəre dereŋ fajdalanьlmaj, je-təkselek eşe juq. Qajьь ber va-qьtta 30 attьŋ betənləj eşhed torqan kendərelə bula.

Məhələn: 10 nsь dikəberdə praraв Girasimьf bьl eşselərde Şauşa stansahьna aqjas taşьrqa jebərə. Jebərgəndə: „700 mitьr alыlьqta jatqan aqjastarдь stan-saqa teşererheqed, eş xaqь şu-laj bulasaq, attarьqьdqa faləc tiklem nurma alьhьqьd" dip jebərə. Ə, eşlər stansaqa bar-qas bьnьŋ kirehen kyralar. Ta-şьlьrqa tejeş bulqan aqjasta stansanan 10 kilamitьr urьnda bulьp, praraв tarafьnan qujьl-qan şarttarдь betəhendə ytəv memkin bulmaj. Şul səbəple 30 eşse, 30 at buşqa jerep qaj-talar.

Praraв Qirasimьftьŋ eşselərgə bulqan meqəmələhe nasar. Bьl tura la brigadir Imamьf „Qira-simьf Өlələ tora, bedden araqa 15 kengə ber tapqьr qьna ki-lep əjlənə. Teləhəgeđ eşləjhed, teləməhəgeđ qajtьp kiteged. Əgər qajta torqan bulhaqьd, min heđđe irtəgə yk sutqa tap-şьram" tip qurqьta, tej. Eşselər arahьnda udarniktar ber vaqьt ta la ьyləklənməgəndər, Bige-rək tə başqort, tatar eşselərеn ьyləkləvdə ajьrьp qaravdar bar. Məhələn: Qirasimьf eşselərgə ьyləkte Өfənən torop bildləgən. Şul uq vaqьtta ьylək faqat urьs-tarqa qьna birelep, başqort, ta-tar eşselərenə betənləj birelməj. Eşselər bьl turala Girasimьfqa horav birgəs, ul: „rvacstьva menən bulaşmaqьd, teləhəm eşlətəm, teləməhəm eştən ььqa-ra alam" tip javap birə.

Eşselər arahьnda mədəni eş-teŋ qujьlьşь nasar tora. Eşse-lərdeŋ torlaq şarttarь jaqşьrtьl-maqan—baraktar tьqьd, hava nasar, tada'ьq haqlanmaqan. Eşselər arahьnda mədəni eş alьp barьv esen bildələngən jul başsьlarдьŋ eş alьp barьv-darь nasar. Aqjas tartьvsьlar arahьnda udarsьlьq, satsejalis-tik jarьşь mitьdьn qullanьv, eş kestəren ratsejanal fajdala-nьv, eştəge jeteşhedlektərde betərev turahьnda ber terle lə kerəş alьp barьlmavdь ajьrьvsa tikşerep kitergə kərək.

M.T.

Q. JƏHYDIN

2 nse 5 jьllьqta

BAŞQORTOSTAN TRANSPORTЬ

TIMER JUL. Biş jьllьq plan bujьnsa 3200 kilamitьrqa tiklem timer julь hьdьqь ytkərevgə bil-dələnə, jəqni Başqortostan ja-renlə 1000 kvadьrat başьna 2½ kilamitьr timer julь hevdьlasaq. Məhələn: Magnit—Bajmaq—Sa-ra timer julь Xəlil rudnigьna inderelgən tarmaq menən bergə 276 kilamitьr Өfə Orenbur 334 kilamitьr, Өfə Magnit timer julь Bilarətə inderelasak tarmaq me-nən bergə 388 kilamitьr. Өfə Kungur 450 kilamitьr, Zilm-Ja-nь avьl 387 kilamitьr. Өfə Qa-dan 619 kilamitьr, Mejəs-Usal Bilarət 205 kilamitьr Magnit Qor-qazь 715 kilamitьr. Bilarət-Өv-zan-Pitavski 600 kilamitьr, Bu-garuk-Baltas 150 kilamitьr. Ak-s-junьva Qerqazь 180 kilamitьr. Өvzan-Pitravski Starlet ma... 280 kilamitьr, Sterletamaq B... timer 60 kilamitьr, həm başqa la 450 kilamitьr, betəhe 4,584 kila-mitьr.

Bьl timer jul hьdьqtarьnьŋ betəhe 836 miljun bum kapit... maja həv talap itelə. Juqar... la kyrhətelgən juldardan 327 kilamitьrь 2-nse jьllьqta, qalьn eleşe 3-nse jьllьqtaь başьnda halьnasaqtar.

HЬV JULЬ TRANЬSPORTЬ

xuzalьq tedeleşendə hьv julь tra-nьsprtь la bik dur urьn tota, həm Başqortostandьŋ bьl jynə-leştə bik dur memkinlektəre bar. Başqortostanda 1932-jьlda hьv julь transprtь 776 kilami-tьr taşkil itə. Bьl Başqortostan-daqь memkinlektərgə qaraqan-da ihat əd. Ilde Indysterejaləş-terev kin raveştə jəjelevə həm avьl xuzalьqьnda kalxuz siktь-rьnьŋ alqa kitevə ajaqnь bed-den alda hьv tranьsprtьn da alqa jebərev burьstarь tora.

Biş jьllьq plan bujьnsa hьv julь tranьsprtьn: Aq Idel jьlqa-hьnda 1250 kilamitьr odonlo-qonda, Ulimka la 500 kilamitьr, Өlə Ir... jьlqahьnda 180 kila-mitьr, Jələm jьlqahьnda 150 kilamitьrqa jetkerergə bildələnə.

Oşolar menən ber rattan, Baş-qortostanda hava julь buldьrьv məs'ələhe qarala. 5 jьllьq ada-... Başqortostanda hava ju-lьnьŋ seltəre 2160 kilamitьrqa jetəsək 20 maşina həm 55 urьn-da ajraplań teşə torqan maj-dan eşlənergə tejeş.

RILSƏHEĐ JULDAR menən Başqortostanda eş qəniqətlənər-lek tygel. Xuzalьqtьŋ yŝeve həm Başqortostanda timer jul hьdьqtarьnьŋ jetərlek dərəcələ bulmavdarь unajь menən jək əjləneşendə rilsəheđ juldar el kan urьn biləj, ə Başqortostan-da jək əjləneşe 37-jьlda 32 jьl-daqь 77000 tunna kilamitьrqa saqьştьrqanda bik nьq yŝep, 2 miljun 724 men tunna kilamitьrqa jetasək. 5 jьllьq planda bəgen-gə kendə jəşəp kilgən 38 men kilamitьr urьnьna rilsəheđ jul-darдь 65 mem kilamitьrqa jet-kerev bildələnə. Şulaj itep, tra-nsprtьn har ber tarmaqьn 5 jьllьq plan bujьnsa 2 miljun 300 ... bum kapital halьv bildə-lənə.

Bь avьl səvittəre aqjas əderləv eşen eđələr

(Tilifun arqьь)

QAMIN avьl səvite hər kendə 40 at jebərergə tejeş bul-ha la, dikəberdeŋ 20 hendə fəqət 6 at qьna jebərgən. BAJGIL-DE səvite 13 at, (50 nan artьq at jebərelməj qala) NADIZDIN sivite at jebərgən.

YKTƏJ avьl səvite 4 at jebərgən. Şulaj itep, bьl səvittər hər kendə 220 nan artьq at jebərergə tejeş bulьvdarьna qara-maьtan, yđđərenen halqьn qaraştarь menən urman əderləv eşen eđələr. Bьl səvittəge kalxuzsьlar arahьnda aŋlatьv eştəren alьp barmajdar.

Brigada: QӨMƏREF, QƏLEJEF, VƏLEJEF.

URMAN XUZALЬQЬNЬŊ DAXUT BIREVEN KYTƏRERGƏ

Başqortostan urmandarьnьŋ ta-vьşlьlьqьna iqtibar itelməj. Bed-də urmandьŋ giktar başьna bir-gən kilere tindər menən genə ihaplana. Məhələn RSFSR ur-man xuzalьqьnьŋ giktar başьna birgən kilere 44,4 tin. Ə Sever urmandarьnan 3 tin tura kilə. Şunьŋ menən bergə, şьqtaj ju-qarь kiler birgən urmandar da bar. Məhələn Beranskej urma-nь ber giktardan 12 hum 65 tin, Varuniz urmanь 11 hum 28 tin, Kurьkej urmandarьnьŋ ber eleşe 11 hum 12 tin kiler birə-lər.

Sit ildərdə eş betənləj ikense terle tora. Məhələn; Bavarejə urmandarь ber giktardan 77 hum 76 tin, Prusejə urmandarь 29 hum 27 tin kiler birələr. RSFSR urmandarь Prusejə urmandarь-na qaraqanda 66 tapqьr, Finlan-dejə urmandarьna qaraqanda 22 tapqьr kəm kiler birə.

Başqortostan urmandarьnьŋ giktar başьnan alьna torqan ki-lere la tindər menən genə ihap-lana. Bьl, bedđə urman kyltu-rahь sara'arь ytkərelməvdən, qьrqьlqan urьndarдь tudarmav-dan, urmansьlьq eşen alama jə etevdən həm ajьrьm təvək-tərdə qьrqьlahь aqjastardьŋ qьr-qьlьp betməvenən kilə. Məhə-lən, 1930 nsь jьlda 4,944 meŋ kubamitьr aqjas qьrqьlmaj qal-dь. Ə şul uq vaqьtta qajhь ber urьndarda aqjas artьqьraq qьr-qьlqan.

Lispramxuzdar urmandarьbьđ-dьŋ tavьşlьlьqьn kytərev məs'-ələhenə urman kylturahь sarala-rьna nьq iqtibar birergə, şul-ju dar menən urman xuzalьqь-nьŋ tavьşьn kytərergə tejeşlər.

BAJNAZARЬF HƏM XƏMITЬFTAR TƏQƏRMƏSKƏ TAJAQ TЬQALAR

Berjən təвəge şul uq avьl sə-vitenə qaraqan Ətek aqjas əder-ləv ucaskahьna 35 meŋ kuba-mitьr aqjas qьrqьv zadanejahь birelde. Bьl kantryl zadanejahь tultьrьv esen, ucaskaqa Kejek-baj pramkalxuzь berketelde həm oşo kengə tiklem, bьl Pram kalxuz aqzalarь yđ burьstarьn vaqьtьnda bojomqa aşьra kil-delər.

Təвək Pramkalxuzь sajuz ra-ise Bajnazarьf həm unьŋ jar-damsьhь Xəmitef iptaştardьŋ quşьvь bujьnsa, Kejekbaj Pram kalxuzь Ətek aqjas əderləv ucas-kahьnan alьnьp, „Qьđđar sirgən" aqjas əderləv punkьtьna jebəre-lələr.

Neftemtələ Ətek aqjas əderləv ucaskahьnda plan bujьnsa 24 nse nyjəberdən 2 nse dikəber-gə tiklem, 840 kubamitьr aqjas qьrqьlьrqa tejeş bulьp ul be-tənləj bojomqa aşьrьlmaj, eş-tə dur ədəklek tьva. Bьl ədək-lek Asqar Pramkalxuzьnьŋ eşkə javaphьđlьq kyrhətevenən bul-dь. Sөkь Ətek aqjas qьrqьv ucaskahьnan Kejekbaj Pramkal-xuzьnьŋ 30 eşsene „Qьđđar sir-gən" aqjas qьrqьv punkьtьna kitev menən ulardьŋ almaşьna kilə torqan Asqar Pramkalxuzь-nьŋ eşselərə kilep jetməne.

Bьl Bajnazarьftьŋ jetəkselek itevđə halqьrlьq kyrhətevə ar-qahьnda qьna tьvqan səvəplər. Bajnazarьftьŋ bьndaj jetəkse-lege bedđeŋ tedeleştərđe aqjas menən tə'min itev tygel, ə bil-ki bedđən timerь edev.

„MAJAQ"

KALXUZЬ UDARNITSALAR SL[ƏTE]

KALXUZDARDA QATЬN—QЬĐDAR KӨSӨN DƏREŊ FAJĐALANЬV ӨSӨN KӨRƏŞKƏ.

Bьqa narьq birep jetkerməvselərgə qьrqa atpur birergə.

„12 NSE YKTƏBER" DILIQATKAHЬ RAPRT BIRƏ

„12 nse yktəber" (Arxangil təvəge şul uq avьl səvite) kam-munahь 1920 nsь jьldaŋ 23 nse yktəberendə 12 xuzalьqtan qь-na ojoştorolqajnь. Xəderge ken-də kammunala betəhe 87 xuza-lьq bulьp, kammuna jьldan jьl betə jəhəttən yđə nьqьj bara.

Kammuna'a hetselek firma-hь ojoştoroldo. 219 havьn hьjьr bar. Ul 1931—jьl 7347 sintnir 84 kilagram praduksejə birđe. Xə-đerge kendə 100 baş megedle ere maldar esen mal adbarдarь əderlənə. Şulaj uq 27 baş mal-dьn malsьlьq pradukta firmahь ojoştoroldo. Betəhe 57 sintnir it əderlənep, plan 153 pr. qa ytəlde. Kammunala betəhe 58 eş atь, 420 vaq maldar xisaplana.

Arxangil avьl səvite 100 pr qa kalliktiflaşə.

Kammuna həm avьl səvitendə igen əderləv planь 104 pr. qa ytəlde.

Şulaj uq başqa terle zadane-jalardьŋ ytəleşe 78 pr.

Kammuna 2600 humlьq 5 jьl-lьqtьŋ 3 nse xal itkes zajьmьn alqan. Kammunanьŋ betə k ere 68000 bum. Kammunala daimi balalar jəslahe bar. Şul arqala kammuna qatьn-qьđdarь igen jьjьv həm igen əderləv eşenə şulaj uq qьđьl abuzdar ojoşto-rovqa aktif qatnaşьlьq ittelər.

„DILIQATKA"

„TUJMAZЬ" KALXUZЬ QATЬN QЬĐDARЬ EŞ KYRHƏTƏLƏR

„Tujmazь" (Şişmə t.) kalxu-zьnda igen əderləv planь 102 pr. qa, betə avьl səvite davma-lendə plan 92 pr. ytəlde.

Kalxuzda betəhe 592 qatьn-qьđ kese bulьp, bьlardan tulь-hьnsa fajđalanьla. Jəjge eş mə-lendə balalar jəslahe asьlьp, ьn-da 72 bala tərbejələnde. Jəslə pramtavar həm pradukьь menən tejeşensə tə'min itelde. Jəjge qьđьv eş məlendə 6 dejem tup-lanьv urьndarь bulьp, ьnda 7 qatьn eşləne.

Jađ kene ber tiklem qatьn-qьđdarдь baqsasьlьq kurьstarьna jebərelde. Ular jardamь həm qatьn—qьđdar kese menən 26,5 giktar jəşelsə ybterelde. Tuvan-dan yrlatev julь menən 5 qatьn-qьđ terle kurьstarqa uqьrqa jebəreldelər.

Kalxuzda 6 udarnitsa bulьp, alyttь qarьşьlav unajь menən ulardьŋ da hanь arttь.

Kapiratsejə, avьl səvitenə, kalxuz idarahьna aktif qatьn-qьđ-dar berketeldelər.

Igen əderləv, zajьm taratьv h.b. eştərgə ajьrьm qatьn-qьđ-dar brigadahь tedələp eş alьp bardьlar.

Xəderge kendə barjьqь 25 diligatka bulьp, ajьrьm eş plan-darь bujьnsa eş alьp barьla. Өtəlage „eşsən qatьn—qьđdar jorto" şiflьqqa aldь. Həm ular jardamьnda ajьrьm qatьn qьđ-dar brigadahь tedələp 170 sint-nir igen xөkymətkə tapşьrдьlar.

Qatьn-qьđdar arahьnda har ber sajəsi həm avьl xuzalьqь kampanejahь turahьnda aŋlatьv eştəre alьp barьla. Qatьn-qьđ-dar isemenə ajьrьm ajlьq stina gazitahe ьqarьla.

Lakin, qatьn-qьđdardь partejəqa ьlьqtьrьv eştəre bik tyвənxəldə tora.

Kilasaktə bed bьqa dur qьtьar jynəltergə tejeşbed.

IŞBULATЬVA Q.

„Qьđьl jar" kalxuzь diligatkahь ip. Nasibullina Qaleje menən həjləşev.

„Qьđьl jar" (Saqmaqoş təвə-ge) kalxuzь 1929 nse jьl 12 xu-zalьqtan qьna ojoştorolqajnь. Xəderge kendə 142 xuzal q qa jetep, 532 eşse kese xisap-lana. Ulardьŋ 184 qatьn—qьđ-dardan tora.

Kalxuzda zdişina tejeşensə qujьlьp, qatьn—qьđdar kesen dereŋ fajđalanьla. Kalxuznitsa-lar prajьzvadstьva kaŋəşmələ-renə 100 pr. tь menən ьlaqtь-rьlьp, ular arahьnda kyltura an-belem eştəre alьp barьla.

Dejemləştərelgən maldar esen ajьrьm mal adbardarь, mal adь-qь jetərlek əderlənqan.

Kalxuzda igen əderləv zada-nejəhь (991 sintnirda 40 kila-gram) 1 nse nyjəbergə 100 pr tь menən ytəlde. Xəderge ken-də 105 pr. qa jetkən.

Parteja Өlkə Kəmitəte həm Өlkə Kantryl Kəmisejəheneŋ berləşkən V plinumь isemenə qьđьl abuz ojoştorop 20 sintnir igen xөkymətkə tapşьrьldь.

„Qьđьl jar" kalxuzь igen za-danejəhьn in a'dan tultьrьp. avьl səvite kyləmendə 3 byk-ir brigadahь ьqardь. Igen əder-ləv kampanejahьnda kalxuznit-salar aktif qatnaşьlьq ittelər. Kal-xuzda qoşsoloq eşe jaqşь qь-na urьn alqan. Bьnda inkubatr bulьp jəjge məldə 17280 dana kykajdan 5619 tavьq sebeşe ьq alьp, unьn 670 danahь xөkymətkə tapşьrьldь. Kalxuz-nitsalar arahьnda 446 dana ta-vaq əđerəlьp, ulardьŋ 60 dana-hь nəsel taьqtarь.

Xəderge kendə kalxuznitsalar arahьnan betəhe 25 diligatka bulьp, estər kynelle genə bara. Bujьl jəl terle jьqьlьşlar ytte-rep, xəđer unьŋ aqzahьna kal-xuznitsalar esen gazit zurnaldar aldьrьla. Xəderge kendə balşe-viktardьŋ 3 nse jadьna əderlek tər başlandь.

NASIBULLINA QALEJƏ.

1932 nse jьl esən „BAŞQORTOSTAN" QA JADЬLDЬŊMЬ?

BӨTƏ ASЬQ MAGAZIN MӨDIRDƏRENƏ

Bəgendən başlap 6 nse qin-varqa tiklem betə literdar me-nən 800 ar jəd gram şəkər pi-sugь birevde iqtan itə. Jebərev dikəber listugь 3 nse numir spiskahь menən jebərelə.

Tajundar beterəlergə te jeş „TƏ'MINƏT BYLEGE"

Өfə uclisxuzьnьŋ kanturь 22 dikəberdən Tuqaj uramь № 39 jortьn şul uq uram-daqь № 74 jortqa kyşte.

3—1

ƏDƏBI KISƏ

25 nsь dikəber kis saqat 6 la, sənəqətter tiхnikumь (STS jorto) zalьnda adəbi kisə udqarьla.

Kөn tərtibendə — „RAPP həm „Kamsamol pravda" hьnda bulьp ytkən adəbi diskussejənen jomqaqtarь, kamsamol girupparьn mater adəbe'atta qavdalandarevda beđđeŋ burьstar" tigən timala-M. MARAT daklatь.

Kisəgə RAPP aqzalarь, urta həm juqarь uqьv jortlardaqь adəbejətselər, zavьt—fabriktaqь eşse jəştər tejətьr kestərə saqьrьlalar. Dakiattan hun dur kylomda adəbi kansirt.

Ə. U. B. ŞTABЬ.

KAMMUNAL BANK

ZASTRUJŞIKTƏRGƏ BELDEREV:

1. 1932 jьldьŋ 1 qinvarьna tedep temam itelergə tejeşle bulьp, tamam itelməgən tedeleşterqə kriditlar jabьlalar.
2. Zastrujşiktar tedep tamam itev srugьn oзajtьvdь Kammunalbank jъllarqa tejeştər.
3. Bьl jъllarдar banka 1932 jьldьŋ qinvar ajьnan hunqa qalmaj tapşьrьlьrqa tejeştər, 1 nse fivraldan hiş ber jъklavdar alьnmajasaqlar. Bьl tərtip sənəqət tedeleştəren yđ esenə alьnmaj.

1—1

KAMMUNAL BANK

QAĐAN SƏVIT TӨĐƏLEŞƏ INSTITUTЬ

Өktəmə raveştə berense kurьsqa 60 keşe studinttar alьnqanlьqьn beldere. Rarviska affanumejalь jəmhyrejət həm əlkəlqrdən başqarma Kamitetterenə jebərelde. Qarizalar ajьrьm iptəştardən də alьnalar. Institutqa alьnqan studinttar ajьna 100—125 hum miqdarьnda stipendejə menən tə'min itelələr. Qarizalar birev srugь 1932 jьldьŋ 1 qinvarь bildələnə.

Qađan Səvit tedeleşe institutь dirиktьrь pralissar KRYCKUF

BELDEREV.

25 nse dikəberdə kis saqat 5 tə Qьđьl Ərmejə jortonda V.K.P.(в) nьŋ 1 qala rajkumь-nьŋ Kanfirinsejəhe asьla.

KӨN TƏRTIBE:

1. V.K.P.(в) nьŋ Başqortostan Өlkə Kəmitəte xisap daklatь.
2. Kantrul kəmesejəhe atcutь.
3. Өlkə K.K atcutь.
4. Tikşerev kəmisejəhe atcutь.
5. Raj K.K.V.K.P.(в) Atcutь.
6. Partejə urgьndarь hajlav.
7. 16 nse Өlkə partejə Kəmisejəhenə diligattar hajlav.

Kanfirinsejəgə diligattar jacajkalardan birelgən mandattar menən inəsək.

Rigьstratsejə 4 saqattan 5 tiklem bara.

1 nse qala rajkumь

Jaŋь belderev

„Yktəber Natiskahь" Tipa-grafejəhьnьŋ diriktьrь itep Ip. Qilləbь Janəx bildələnde.

„Başqortostan Məqarif Xalq Kəmisarlьqьnьŋ ojoştorov həm plandar siktьrьnьŋ medire itep Ip. Abdullin Əxmət bildələnde.

Bəgen 24 nse dikəberdə Linin Klubь binahьnda

VKP (в) NЬŊ IKENSE QALA RAJKUMЬNЬŊ KANFIRINSEJƏHE ASЬLA

KӨN TƏRTIBE:

1. VKP (в) nьŋ Başqortostan Өlkə Kamitatь daklatь.
2. Өlkə kantrul Kəmisejəhe daklatь.
3. Ikense qala Rajkumьnьŋ eşe turahьnda xisap daklatь.
4. Tikşerev kəmisejəhenen daklatь.
5. Raj. KK daklatь.
6. Partejə urgьndarь hajlav həm partejənьŋ 16 nse Kanfirinsejəhenə diligattar hajlav.

VKP (в) nьŋ 2 nse Qala Rajkumь

Ridaktьr urьn baharь: Z. KAJЬPKUL.

KYLTURA HARAJЬ

24 dikəberdə **„JAĐ JЬRЬ"** Q. IDRIS ƏƏRE

25 dikəberdə **„STRAX"** A. AFINAQINЬP

29 həm 30 dikəberdə berense tapqьr **„PRAVDA"**

— „GURЬN" —

kinahьnda sejanstar 5 s. 30 m. başlanalar

Kassa 3 s. 30 m. asьq

Bəgendən başlap drama 7 bylektə

„ВСЕ СПОКОЙНО"

Kartina kyrhətelgən vaqьtta hom fajjalə arkistьr ujnaj

KYLTURA HARAJЬ

24 dikəberdən

OLOLAR ӨSӨN **MANASTIR STINƏHE ARTЬNDA** 7 bylektə

14 jəşkə tiklem balalar inderelməj-dər 5½ saqatta başlana

BALALAR ӨSӨN **BALALAR HƏM OLOLAR** 5 bylektə

8½ saqatta başlana

Kartinalar kyrhətelgəndə həjlep aŋlatьlalar

ӨFӨ QALA FINANS BYLEGE

Nidajumkalar esen alьnqan tyвəndəge jorttarьnьŋ tarqatьv tərtibe bujьnsa satьlьv asulь menən, hatьlьqarьlьqtarьn beldere:

1) T. E. Pirigarotsьl jorto	Dzirzinskej uramь	.	N36
2) Qəleje Qalekajeva	Lamavaj	.	N64
3) Nozrina	Nizajaf	.	N87
4) Karimef	Nurьman	.	N34
5) Ismaqilef	Lutavinaf	.	N12
6) Pitruf	Mindəlajef	.	N26
7) Qarajef	Qancaraj	.	N31
8) Xakimef	Vadapravud	.	N12
9) Sebexanqulьf	Qyspital	.	N20
10) Varanejeva	Stalin	.	N16
11) Kacinkuva	Sitsarnaj	.	N14
12) Nəsejyllin	Soltanaf	.	N 6
13) Davlətşin	Razin	.	N24
14) Pamьşkalьf	Avejatar	.	N29
15) Şəripaf	Qarьm	.	N 1
16) Ivanuf (haraj hatьla)	Nabirenaj	.	N104
17) Maxalnikaf	Marat	.	N62
18) Arxipaf	Pirem	.	N29
19) Batьrqarajef	Burlaq	.	N22
20) Şajmərdanef	Kalinin	.	N65
21) Taxanaf	Pinza	.	N32 28
22) Solnьşkin	Zavat	.	N94
23) Xramaf	1—maj	.	N111
24) Vurnin	Lusaf	.	N10
25) Ivanuva	Səvit	.	N24
26) Əltmajaf	Vkt. Rev. zatьmь	.	N49
27) Krisuf	Stalicnaj	.	N 4
28) N. Qaradulaf	Haldat slabadahь	.	N39
29) Səlajmanaf	Vadapravud	.	N 7
30) Sutajrin	Marat	.	N10
31) Minin	J. Sazunaf	.	N92
32) Slabaznin	J. Sazunaf	.	N18
33) Valejyllin	Krasin	.	N98
34) Mexəmətjanaf	Kinimən	.	N 4
35) Jenekejef	Salavat	.	N 6
36) Məxəqytef (½ jort)	Tuqaj	.	N74
37) Məxətdinef	Tuqaj	.	N 4
38) Fərimьva (jartь jort)	Dastajaf	.	N50
39) Karimef	Dastajaf	.	N77
40) Jagudin	K. Marks	.	N44
41) Bazuskin	Dastajaf	.	N94
42) Ajiraf	Satsejalistik	.	N18
43) Maranaf	J. Sazunaf	.	N54
44) Vasilejef	Rajkaf	.	N25
45) Vəxruşaf	Tuqaj	.	N60
46) Avdrakipaf	Haldat slabadahь	.	N73
47) Jarmalajaf (1/3 jort)	Stalin	.	N29
48) Karimaf	Varaşilaf	.	N16
49) Mysin	Pra umnaj	.	N40
50) Prakulef	Satsejalistik	.	N101
51) Qələverdinef	1- maj	.	N24
52) Abdulbaxiraf	Padvajskej	.	N 7
53) Muratьf	8—mart	.	N 3
54) Nikitin	M. Makav	.	N16
55) Cumakuf	Pyşkin	.	N 2
56) Jakьvlef	Avejatar	.	N10
57) Şurigin	M. Pristen	.	N 3
58) Şahisoltanaf	Pyşkin	.	N47
59) Musabaf	Inktьfikatsejə	.	N39
60) Bajkuf	Vadapravud	.	N 5
61) Daşkin	Bakunin	.	N 5
62) Zotejef (urьv)	Qaluri	.	N94
63) Bajkuf (½ jort)	Lamavaj	.	N14

Jorttardьŋ hatьlьv şarttarь turahьnda spravkalar alьv esen qala tiхnikumь Imuşlьr Balaxanьlьqqa merəcəqət itergə.

QALA FINANS BYL[EGE]

Өfə „Yktəber Natiskь" tipagrafejəhe

Baщlalit vak...

III—BALŞEVIKTAR JADЬNDA AGRAMINIMUM URЬNЬNA—AQRAMAKSIMUM ...

Bətə donja pralitradarь bereqeçe!

26 DIKƏBER 1931 JЬL № 277 (578)

KƏNDƏLEK GƏZIT

BAŞQORTOSTAN

13 JЬL SЬQA

V. K. P. (b) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE, B. Y. S. K. HƏM BAŞPRAFSƏVIT URGЬNЬ

Adrəs: Əfə, 1-Sazunьp uramь, kurpьs № 3.

TILIFUN NUMIRDARЬ

Ridaktыr . . . 4—81
Sikritar . . . 2—83
Sats. jer eşlav bylege . . . 1—14
Tusaktar menan 23
Iqtisadar ham ... . . . 3—72
Kantura . . . 1—24
Təngəridaksija . . . 1—15
Izdatel mudirə . . . 1—11

KALXUZDARЬ OJOŞTOROV-XUZALЬQ JAQЬNAN NЬQЬTЬV JAĐƏIA ƏĐERLEKTEŅ YĐƏGE BULHЬN!

BЬLTЬR 16 INE—BЬJЬLQЬ SƏVDƏ 34 MTS EŞLƏJƏSƏK

Qьsqa sruk esendə: Maşina—qoraldarь təđətepətev, tartьv kesen jaqşь əđerləv, kərəkle orloqto tə'min itev, qar totov planьn arttьrьp ytəv həm balşeviktarsa kantrylde buldьrьv, uņ həm „hul" appartunistarqa qarşь ajavhьđ kərəş aşa, 3 nsə jaddьņ uņьşlь yteven tə'min iterbeđ

Iņ jumarь uņьş a'ьv 3 nsə balşeviktar jadьnьņ təp luzьngьhь

Başqortostan Jer Eştərə Xalq Kamisarь ip. ƏSXƏDYLLIN

MTS RIMUNT MASTIRSKUJDARЬN TƏĐƏP BƏTƏRƏV UDAR AJЬNЬŅ 7GENƏ KƏNƏ QALDЬ

ULARDЬ TƏĐƏV EŞE SIKTƏN TЬŞ ƏKEREN BARA JALPЬ BЬL EŞKƏ TUPLANMAQJAN

JAĐQЬJA ƏĐERLEKTE—

DAXUTTЬ KULAKTЬ... MENƏN ...

JAPUNEJƏ QƏ... KƏRĐƏRE SZINCZAVQЬA HE... YM ITƏLƏR

Can—Kan—Şi Nankindь taş...

SZINCZAVQЬA HOZUM BAŞLAN...

Japuneja qəskərdəre Szinczavqa ...

Fransija həm Japunija ...

QTAJ STUDINTTARЬNЬŅ DI... URЬNDAQЬ VLASTAR GAMINDAN CIN...

...NSTRATSEJAH ... VIKTARЬN QULQЬALDЬLAR

SƏVITTƏR ILENDƏ

Pralitarejat studinttarьnьņ bətə sajuz kanfirinsejahe

Tənjaq Qotpqaosov

Pidagugəja həm Pidalugija kalidralarьnьņ bətə sajuz kəņəşmahe

Şaqir Aliksandьrь ... jubələje

TUJMAZЬ

MTS LAR KALXUZDARЬ NЬQЬTЬ VЬLAR

(YĐEBEĐĐEN MƏXSUS XƏBƏRSEBEĐĐƏN)

Rimunt

R. NIQMƏTI

„JUŻ—URAL—LIS“ TRISTE BUJЬNSA AQAS—UTЬN ƏƉERLƏV EŞENENĘ XƏL[illegible] HƏM JAQЬNDAQЬ PIRISPIKTIFTARЬ TURAHЬNDA

VKP (в) BAŞQORTOSTAN ӨLKƏ KƏMITƏTE HƏM ӨLKƏ KANTRYL KƏMISEJƏHENEŊ 1931 NSE JЬL, 1[illegible] DIKƏBERƉƏ BULЬP YTKƏN V—BERLƏŞKƏN PLINUMЬ QARARЬ

VKP(в) ӨҠ həm ӨKK-heneŋ berləşkən plinumь taвьqlaj: VKP(в) Өlkə Kəmitəteneŋ ɗaimi həm jomoşartьlmaɣan jətəkselegenə, aqas əɗerləvɗe kesəjtev həm planɗьŋ ytəleşen tə'min itev turahьnba kyp tapqьrɗar birelgən anьq biriktiflərenə qaramaħtan, Juz-Ural-Lis idarahь həm totoş menən urman xuʑalьqь, urman sənəqateneŋ bətə sistimahь yɗ eştəren VKP(в) Өlkə Kəmitəte qararɗarьna həm ip. Stalinden xuʑalьqsьlar kəŋəşməhendə həjləgən telmərendə kyrhətelgən burьstarqa məvafiq raveştə jaŋьnan qormanьlar həm yɗ eştərenə jəkmətelgən burьstarɗь atqara almanьlar.

Plinum, utьn həm aqas əɗerləv eşendə tьvqan xalden tep sanaptare itep, tyвəndəgelərɗe iкəplaj:

a) barlьq aqas əɗerləv apparatьnьŋ aqas əɗerləv eşen jajep jeвərevgə hunlap kereşeve həm tulь əɗerlekheɗbulьvь, eşse kəstər ajьrьp birevgə kalxuʑɗar menən dugьvɗar teɗeşəvɗə virbulka apparatьnьŋ qəniqətlənerlek eşləməve, Өlkə Kəmitəteneŋ urman sənəqatendə daimi eşselər kadьrь teɗev turahьndaqь diriktifьnьŋ ytəlməve, eşse kəstərɗə satsejalistik jarьş həm udarsьlьq nige-[illegible]

[illegible]

…an sənəqateneŋ bətə sis[temahь]… qьrqa bavьqtьrьv həm …32—jьlьŋ bətə aqas …planьn tultьrьv maqsa… …VKP(в) Başabkumь …Өlkə Kantryl Kəmisejəhe… [B]IRƏ:

…lifikatsejalь 150 belges, 400 disatnik həm brigadir, 2500 kvalifikatsejalь esse ɗerlərgə taqdim itergə, şunьŋ menən bergə belges həm juqarь kvalifikatsejalь eşselərɗe berense navbatta başqortlarɗan əɗerləv həm qaj[tanan]…

…tarafьnan 1932—jьlda kəməndə tyвəndə kyrhətelgən kyləmdə ydenə pradukta həm furaz, baqsa xuʑalьqь ojoktorov turahьndaqь qararьn raħlarqa: besən sanьv—30.000 biktar, orloq kyl turalarь—1.800 giktar, tytəl baq[sa]…

…jьldьŋ 1 nse qinvarьnьnda hun[latmaj] VKP(в) Başapkumь bojrahь tikşerevenə rikanstruksejalaştьrьla torqan mitallurgejanьŋ karaktarenə movafiq raveştə Bilərət təвəg e n e [illegible] urman xuʑalьqьn, kymer jandь[rь]…

…[bjuro]krat[izm] həm valakitanь ajavhьɗ raveştə asьv;i eşte yɗ aqьbьna tapşьrьv, panikaqa birelev, praktikala uq appartunizem kyreneştarenə qatь atpuf birev burьsьn jəkmətergə. Şul uq vaqьtta ajьrьm lispramxuʑ[ɗar]…

[illegible]

…1 nse jaŋьqь taşqьnьnda uq … jək bьjɗьra torqan haidar menən maksimal raveştə aqas aqьɗьvqa jynələş alьp, 1932-nse jьlqь hьv julь vaqьtьnda hal aqьɗьv eştarenə-qьşqь əɗerlekte kesəjtevgə taqdim itə. Hal aqьɗьv teвəktarenda udarniktar, lutsmandar həm hal aqьɗьvsьlarɗь qatnaşьvqa əlьqtьrьp, 1932-jьldьŋ 15 nse itbralьnan da hunlatmaj, hal aqьɗьv kanfirinsejəlare ykərergə. Qьşqь miɗgelda hal aqьɗьv brigadirɗarь-əɗerləv həm qajtanan əɗerləv kurьstarь ykərergə. Hal aqьɗьv teвəktarendəge VKP (в) teвək kamitattarenə hal aqьɗьvqa əɗarlekte yɗ vaqьtьnda tikşerev, şulaj uq Juz—Ural—Lisqa hal aqьɗьv kanturalarь ojoştorov həm hal aqьɗьv apparatь teɗevɗə turanan tura jarɗam kyrhətev burьstarьn jəkmətergə.

31. VKP(в) Başapkumь bojorahьna aqas əɗerləv eşenə 20 ølkə eşsehen mablizavajt itevɗə şulaj uq Teris apparatьnьŋ jarɗaмьn urmanqa jeвərevɗe tapşьrьrqa. Өlkə dəvmələndəge eşselərɗe daimi eşkə jeвərep, lispramxuʑɗarɗь həm Tris apparattarьn nьqьtьrqa.

32. Өlkə həm teвək matbuqatьna aqas əɗerləv eşenen barьşьn daimi raveştə jaqtьrtьv, buldьqhьɗlьq, borolь almavsь-…

…(в) Teвək Kamitəte bojomqa aşьra;

g) hal aqьɗьv bassəjendare: Өfə, Aq-iɗel həm Tanьp bujьnsa turanan tura VKP (в) Өlkə Kəmitətenə bojhonqan parteja ojoştorovsьlarь qujarqa. Ular bassejn parikallikttare (parikumdarь) həm ajьrьm six jaçejkələre, şulaj uq hal aqьɗьv sizunьnda urьndarьn alьşьnьp jərej torqan hal aqьɗьv eşen dəge parteja tərkəmdare eşe menən jetəkselek itələr;

d) Bilərat teвək urman idarahь menən jetəkselek itev eşe, Bilərat teвək kamitəte tarafьnan bojomqa aşьrьla: Teвək Kamitət janьnda urman siktьrь həm lispramxuʑɗarda 5 partkum ojoştorola.

34. Plinum, Başqortostan parteja ojoşmalarь həm kiŋ jəmaqətselekteŋ ajьrьvsa diqqəte menən Juz—Ural—Lis Tristь sistimahьnьŋ barlьq eşen tamь rьnan alьp qajtanan qorolorqa həm jaqьrtьlьrqa tejeş tip iкəplaj. Ber yk vaqьtta tris pçɗ prejatejalareneŋ eşke risurьtarьna maksimal raveştə maвilizatsejə, praduksejanьŋ yɗesedgə təçəv xaqьn kəmetev, urman sənəqate xuʑalьqьnьŋ bətə tar maqtarьnda la qatь ber naşlalьq həm xuʑalьq ihaвe ykərerga tejeş.

…julɗarɗь 32—jьldьŋ berense qinvarьnan da hunlatmaj berehen qalɗьrmaj tulь nagruzka menən eşkə jeвərep, his ber xaldə la maşinalar həm qoralɗarɗь fajɗalanьvɗa ejəkedlekkə jul qujmaɗqa.

23. Jerle jaqьvlьq tristen hunlatmaj ojoştorovɗь məvafiq tip iкəplargə. Başsavnarkumqa triste rəsmiləşterev həm abarit kapitalь menən tə'min itev şulaj uq ydək aldьnda yɗ karagenedgə aqas əɗerləv eşen bətə karakele terɗərgə tə'minat menən qəniqətlənderev məs'ələhen qujьv eşen tapşьrьrqa.

Jerle əhəmejətkə ejə bulqan urmandarɗa ydesed esen aqas əɗerləvɗe kiŋəjtev həm jerle karaktarɗe jaqьvlьq menən tə'min itev esen avьlda maxsus utьn lafkalarь ojoştorovɗьŋ movafiqlьqьn plinum ajьrьvsa…

Eş həm xeɗmətkə alьv tərtibe turahьnda

Başqortostan XeɗmətXalьqKamisarlьqь QARARЬ

Dəjəmləşterelgən siktar prid esen maxsus ucot bojrahь ojoş[torola]…

[illegible]

[illegible] da Başqortostan tə'minat x.k bojoroqo

SSSR Narkamsnaвьnьŋ 1931 nse jьl 22 nse avqьs instrukseja[h]ьna nigeɗlap 1 nse qinvarqa bulqan igenden kypmelegen tikşerev ykərelergə tejeş.

Şul insteruksejagə məvafiq raveştə həm SSSR Narkamsnaвьnьŋ əħtəmə diriktiftarь bujьnsa bojoram:

1. Sajuzxlieqa, Başxlieɗvsajuzqa Başsimlnavudsajuzqa həm Başsajuzqa ber tavlek srusenda berense qinvarqa bulqan igenden kypmelegen belev urьnda, urь darqa tixnik instruksejalar birergə.

2. Bulqan igenden kypmelegən belevɗə praktik jarɗəm kyrhətev esen juqarьla isəmdare ajьlqan ojoşmalarɗьŋ hər qasan urьndarqa yɗɗəreneŋ javaplь vəkildaren jeвərergə.

3. Teвək tə'minat bylegenə həm əɗerləvse ojoşmalarqa tep kə punkttarɗa, sajuzdarɗьn sklattarьnda totolop qalqan bətə igende orloq jeteşterev kapiratsejahьnьŋ, surtlь həm вrak qьɗqarьlqan orloqtarьn həm Sajuzxlis nərattarь bujьnsa urьndarqa tə'min itev esen tep punkttarɗa qalɗьrьlqan igenden 31 nse dikəвergə tulь raveşta ьɗɗarьp betərev esen iŋ ьrqa saralar kyrergə.

4. Sajuzxlis nərattare bujьnsa Patribitel ojoşmalarqa j[iberelergə] tejeşle bulqan p. p[atribitel] ojoşmalarь tarafьnan 25 nse dikəвergə tikle[m] qabul itelməgan igende şulaj uq urьndardan ьɗqarьrqa həm sajuzxlis punkttarьna tapşьrьrqa. Sajuzxlistьŋ [il] igendargə bulqan nərattaren juqqa ьɗqarьrqa.

5. Bətə əɗerləvse ojoşmalarqa həm patribitimqa igen qabul itev həm jeвərev bujьnsa bətə buxgalterejə hesaptaren dikəber ajь esendə azu qa[lmaj]…

6. Tikşerev matirejalɗarьnda bulqan igenden kypmelegen kylturalarqa bylep fundtar[qa] ajьrьp kyrhəterga. Sajuzxlisqa bulqan igenden kypmelegen sa[ldar]ɗa risurstarьna xəkymət igen fundьna, başqa ojoşmalarɗan ha[q] lav esen alьnqan igendarg[ə] bylep ajьrьrqa. Başxlieɗvsajuzqa igende ydəkləşterelgən əɗerləv tərtibendə ind[er]e[r]gə, kərək ondaqь həm başqa ojoşmalarɗan baqlav esen ingendarga ajьrьp kyrhəterga. Başsimlnavudsajuzqa igende xəkymət surtlь fund, вrakqa ьɗqarьlqan orloq həm surtlь orloqto radəvaj orloqqa almaşьv tərtibe menən ige[nd]ərɗe ajьrьp kyrhəterga. Başsajuzqa bulqan igende nindəj maqsatta fajɗalanevenə qarap ajьrьrqa.

7. Bətə sistimdar qulьnda bulqan igenden kypmelegen belevde 5 nse qinvarqa bətərergə həm hər ber sistimdan tikşerev atrejaldarьnьŋ Өfəgə 9 nse qinvarɗan bunqa qalmьmaj alьnьvьn tə'min itergə.

8. Hər ber sistimdan tikşerev svudkalarь bujьnsa Sajuzxlisqa bətə Başqortostan kyləme bujьnsa qəmymi tikşerev svudkahь teɗergə həm 12 nse qinvarɗan qalmьmaj Başnarkamsnabqa tapşьrьrqa.

9. Teвəktarɗa tikşerev eşenə jetəkselek itev esen, teвəktarɗa tikşerev kəmisejələre tөɗ[ə]rgə. Kəmisejələr oşo keşelarɗan ojoştorola:

Teвək başqarma kəmitəte raise. Tə'minat inspiktьrь, Sajuzxlis vəkile, Sajuz xlis bylege bulmaqanda teвək xlieɗvsajuz vəkile, Ripo vəkile, HKI vəkile.

Başnarkamsnab: S[i]pnatьf

Ridaktьr urьnbaɗarь: Z. [illegible]

„məqarif eşseləre jo[rto]“

Məqarif eşselare jorto Өfə qalahь məqarif ketəpxana ken hajьn 5 tən 7 saqətkə tiklem a[sьq] beldere.

1—1

Өfə ucilsxuʑьn[illegible]
Tuqaj uramь № 3 [illegible]
daqь № 71 jortqa k[illegible]

Zinsaf uramь, № 24, 3 nse qatta
„SAJUZO[R]GUCUT“ qa
KƏRƏK:

Kapirucut menən tanьş вuxgaltirɗar jəki ularɗьn jardamsьlarь	2
Sətavsьtar	2
Statistik	1
Pailgrafis-kalkylaterɗar	2
Eştar mudire	1
Kitaptar вaşьvsь	1

1—1 „Sajuzorgucut“

1932 nse jьl ө[illegible]
„BAŞQORTOSTAN“ QA JAƉЬLDЬŊMЬ?

„BAŞZILDUR[STROJ]“

Tarafьnan (Өfə Puşkin uramь, №[illegible] ergəhendə 1932 jьldьŋ qinvar ajьnda [illegible] bylek asьla. Uqьv srugь 3 jьl. Uqьrqa[illegible] larь, kerəntejəndar (kalxuzsьlar, вatrak[illegible] həm belgestərɗeŋ balalarь alьnalar.

Uqьvsьlar 17 nən 25 jəşkə tiklem [illegible] lьq məktəpte, rapfakь, VTUZ qa [illegible] keşelar hьnavhьɗ alьnalar. Osonq[illegible] qan keşelarɗen jete jьllьq məktə[p]…

Başzildurstroj uqьvsьlar qatqi rave[illegible] əвtanə his ber hьqьmdarɗь almaj. St[illegible] həm miqdarьnda stipindeja menən tə'min [illegible] laqta urьnhьɗ qalqandarqa kvartir aqashь [illegible] binttar kvartirɗь yɗɗəre tabьrqa tejeştar.

Qarizalar 7 qinvarqa tiklem alьnalar. Qarizaq[a] minitar quşьlьp birelerga tejeşle: a) beleme turahь[nda] nьtnanьŋ tep nөsxahь, в) uqьvsь həm unьŋ ata—asalareneŋ satsejal xəle həm hajlav xoquqьnan məxrym itelməganlektare turahьndaqь bykamittar, v) mitrika jaɗьvь, g) havlьqь turahьnba sprafka, d) prajəzvudstva stazь jəki a x. eşləv turahьnda uqьrqa inevseneŋ həm ata—asalareneŋ dykəmintare

„BAŞZILDORSTROJ“

1—1

„BAŞQURT“ [illegible] „BAŞQURTTЬN“ № 1, 4, 9, 9 magazindarь aɗar kejemə, n[ə]sqa, пəвəjgə, karas [illegible] (a[illegible]) klejankaqa həm aɗtən xuʑalьq tavarɗarьna a[illegible] qabul itə. Talap itelgən tavarɗьŋ [illegible] qorop aqьsьtar 10 [illegible] 50 [illegible] tiklem alьnalar. „BAŞQURT“ nil [illegible]tar bujьnsa berense həm ikense kvartalɗar esendə tavar birevɗe garantirovajt itə.

3—1 „BAŞQURT“

Өfə qala ilikterik stanqahь

1931 nse xuʑalьq jьlь [illegible] ilikterik [illegible] 1931 jьlqa bulqan [illegible] ilikterik stanqahь kantorьnda (Cirniʃэf uramь, № 71) ə[illegible] 1931 jьldьŋ 27 dikəвerenə [illegible] tylanerga tejeşle. Bil vaqьt esendə [illegible] ilikterik seltarenan [illegible] ber [illegible] ilikterik seltarenə [illegible] tartьnьnda [illegible] ber adna vaqьt yteve mamkin. Kilasьka hər ajьŋ 5 sistalьnda [illegible] tylap torerqa kərək.

1—1 Kantur.

— „GURЬN“ —

Kinihьnda sejanstar 5 s. 30 m. 7 s. 8 s. 30 m. 10 s. baştanalar

Kassa 3 s. 30 m. asьq

Bьgenɗən baştap 7 bylekta

TЬMЬQ DON

Şulaxaf əθəre bujьnsa

Kartina kyrhətelgəndə həm fojъjəla arkistar ujnaj. 16 jəşkə tiklem balalar inderelmajɗar.

26 dik[əвer]ɗan baştap [illegible] 2 saqatt[an] aldaщь [illegible] biletter kaɗda [illegible] ber [illegible] aldan biletter alьrqa mamkin.

— KYLTURA HARAJЬ —

24 dikəberɗən

OLOLAR ӨSӨN

MANAS'IR STINƏHE ARTЬNDA

7 bylekta

14 jəşkə tiklem balalar inderelmajɗar 5½ səqəttə baştana

BALALAR ӨSӨN

BALALAR HƏM OLOLAR

5 bylekta

3½ səqəttə baştana

Kartinalar kyrhətelgəndə həjləp aŋlatьlalar

Өfə „Yktəвer Natiska“ tipagrafiejahe Başglalit vəkile № 71[illegible]